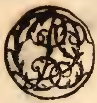
BIBLIOTECA NAZ.
111
N
4
NAPOLI

111.
N.
4.

XX P. 4

JOH. JACOBI HOFMANNI

SS. Th. Doct. Profeſſ. Hiſtor. & Graec. Ling. in Academ. Baſil.

LEXICON
VNIVERSALE,

HISTORIAM SACRAM ET PROFANAM

Omnis aevi, omniumque Gentium;

CHRONOLOGIAM AD HAEC VSQVE TEMPORA;

GEOGRAPHIAM ET VETERIS ET NOVI ORBIS;

PRINCIPVM PER OMNES TERRAS FAMILIARVM

Ab omni memoria repetitam

GENEALOGIAM;

Tum

MYTHOLOGIAM, RITVS, CAERIMONIAS,

Omnemque Veterum Antiquitatem, ex Philologiae fontibus hauſtam;

VIRORVM, INGENIO ATQVE ERVDITIONE CELEBRIVM

Enarrationem copioſiſſimam;

Praeterea

ANIMALIVM, PLANTARVM, METALLORVM, LAPIDVM, GEMMARVM,

Nomina, Naturas, Vires,

Explanans.

EDITIO ABSOLVTISSIMA,

Praeter Supplementa, & Additiones, antea ſeorſum editas, nunc ſuis locis ac ordini inſertas,

VBERRIMIS ACCESSIONIBVS, IPSIVS AVCTORIS MANV

noviſſime lucubratis, tertia parte, quam antehac,

AVCTIOR, LOCVPLETIOR:

INDICIBVS ATQVE CATALOGIS

REGVM, PRINCIPVM, POPVLORVM, TEMPORVM, VIRORVM ET FEMINARVM ILLVSTRIVM, ANIMALIVM, PLANTARVM;

Tum praecipue

NOMINVM, QVIBVS REGIONES, VRBES, MONTES, FLVMINA, &c. in omnibus terris, vernacula & vigenti hodie ubique lingua appellantur;

Caeterarum denique rerum memorabilium,

ACCVRATISSIMIS INSTRVCTA.

TOMVS QVARTVS

Literas R, S, T, V, X, Y, Z, continens.

BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

LVGDVNI BATAVORVM,

Apud JACOB. HACKIVM, CORNEL. BOVTESTEYN, PETR. VANDER AA, & JORD. LVCHTMANS.

MDCXCVIII.

Cum peculiari Praepott. D. D. Ordinum Hollandiae & Weſt-Friſiae Privilegio.

R. RA. RAA.

R Litera; cujus pronuntiatio paulo aſperior eſt, canina eſt, dicta quia horum animalium latratum imitari ejus pronuntiatio videtur. Hinc Perſ. *Sat.* 1. *v.* 109.

—— Sonat hic de nare canina
Litera. ——

In *S.* quandoque abit, ut *Arbos*, pro *Arbor*: *Odos*, pro *Odor*. Aliquando in *L.* vertitur. Ut à *Frater*, *Fratellus*: à *Caper*, *Capella*. Quò ſine dubio alluſit Ovid. *Faſt.* *l.* 5. *v.* 481.

Aſpera mutata eſt in lenem tempore longi
Litera, quæ toto nomine prima fuit.

A Romanis ſæpè ſola poſita eſt, ut Romam orbem indigitaret, ut in nummis Conſtantii & Juliani. Sed & Nota erat, quam Veteres adponebant, ad locum, cui aliquid deeſſet ad ſententiæ integritatem, quod *requiri* deberet & inveſtigari: unde *Require* ſignificat, aut *requirendum*, atque ita notatur in veterum libris ℞. Huic reſpondet apud Græcos nota ex φρ & ρω, quam adſcribebant, quoties locus aliquid difficultatis haberet & φροντίδος ἄξιον. Quod proin *R.* cùm è margine nonnunquam irrepſit in textum, Scriptorum loca varia non parùm reddidit depravata. Sic apud Plinium, *l.* 9. *c.* 17. ubi de mullo ingentis pretii, in antiquiſſimis & optimis codicibus, ita ſcriptum legitur, *Aſinius Celer è Conſularibus, hic piſce prodigus, Cajò Principe unum mercatus, R. VIII. mullum.* Quod & in omnibus ferme manu exaratis libris eò locò compareat; unde & in quibuſdam reperitur, *mercatus Romæ*, quod ineptum eſt. Nempe *R.* ex ora libri in contextum irrepſit. Cùm enim ita in libris locus ille mendosè conceptus eſſet, *mercatus VIII. mullum*, aliquis in margine adſcripſerat hanc *R.* notam, quâ ſignificabat & monebat, requirendum eſſe, quid vellet ille numerus VIII. quomodo, aut de quo genere nummorum intelligendum eſſet; nomen quippe nummi aut ſeſtertii deeſt. Aliquando vox *requirendum* integra ſic in textum tranſiit. In Fragmentis Hilarii: *Perfidiam autem apud Sirmium deſcriptam, quam dicit Liberius Catholicam à Demophilo ſibi expoſitam, hi ſunt qui conſcripſerunt: Narciſſus, Theodorus, Baſilius, Baſſus, Gaudentius, Macedonius, Marthus, Atticus, Julius, Surinus, Simplicius & Junior, requirendum, omnes hæretici.* Ubi illud *requirendum* notaverat ad marginem aliquis, quâ *requirendum* admonebat, quinam IIII eſſent, quorum ibi nomina expoſita haberentur, quive inter eos Presbyteri, qui Epiſcopi & quarum civitatum? Vide Salmaſ. *Not. ad Tertullian. de Pallio*, *c.* 5. R. C. in notis antiqq. *Romana Civitas*, R. D. *Regis domus* &c. denotat, Fr. Gouldmannus &c. Cæterùm crepitus in lit. *R.* notus, ut in *Æn. l.* 11. *v.* 296. per quatuor ferè verſus, obſervante Barthiò:

—— variuſque per ora cucurrit
Auſonidum turbata fremor, ceu ſaxa morantur,
Cùm rapidos amnes, clauſò fit gurgite murmur,
Vicinæque fremunt ripæ, crepitantibus undis.

Vide eum *Animadverſion. ad Pap. Statium*, *Thebaid. l.* 1. *v.* 1. & *Adverſarior. l.* 121. *c. ult.* ubi varia ex Auctore Latino *Parvæ Iliados*, Ennio, Tibullo, Val. Flacco, Guil. Britone, Aliis, colliſu literæ hujus ingeniosè utentibus, exempla depromit.

RA. in nummis Heraclii, *Ravenna*, Car. du Freſne *de Numiſm.*

RAAB, meretrix Chananæa, in Jerichuntis urbis devaſtatione ſola ſervata cum tota ſua familia, & omnibus quæ poſſidebat, quòd abſconderit nuncios, quos eò miſerat Joſue, *Joſ. c.* 6. Torniel. *An. M.* 2584. *n.* 8. 15. *&c.*

RAA. RAB.

RAAB, Ægyptum eſſe quidam memorant. Latin. *ſuperba*, aut *fortis*, vel *tumultuans*.

RAAJA, filius Subal, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 2. Latin. *viſio Domini*.

RAAMIAS, nomen viri. Nehem *c.* 7. *v.* 50. Latin. *tonitru Domini*, ſive *malum à Domino*, aut *ſocius*, vel *paſſer à Domino*.

RAB, ſeu RIBI, RABBI, & RABBAN, tituli apud Hebræos Literatorum Doctorumque, à radice רבב, *Rabab*, i. e. *multiplicatus fuit*; ut iis denotarentur οἱ πολυμαθέστατοι, cognitione ac doctrinâ multiplici inſtructi & præ reliquis eminentes. De his ſcribunt, *Rabbi* plus eſſe, quàm *Rab*, & *Rabban* quam *Rabbi*; ſed nomen Doctoris abſque ullius tituli adjectione, ut *Haggæus*, *Zacharias*, *Malachias*, adhuc magis eſſe, quàm *Rabban*, Aruch in voce אבור. Alii obſervant, titulum *Rab* iis fuiſſe attributum, qui in Babylonicis Academiis Magiſterium conſequuti eſſent: *Rabbi* autem illis, qui in regione Iſraël per impoſitionem manuum, *Sapientes* eſſent declarati: titulum denique *Rabboni*, peculiarem fuiſſe Sapientibus domus David. Beza *ad Matth.* *c.* 23. *v.* 7. *Syris* Ribbon *vocabatur vel* Rabboni, *quod Johannes*, *c.* 20. *v.* 16. Διδάσκαλε interpretatur: Lucas autem Ἐπιστάτα, *c.* 5. *v.* 5. *vocat eum*, *qui apud Danielem*, *c.* 2. *v.* 48. *eſt Rab.* Tempore Chriſti, cùm Eruditorum inter Hebræos tituli ſupra modum creſcerent, etiam hic frequens admodùm, ſed in pleriſque non niſi vanæ oſtentationis erat argumentum; unde toties à Chriſto atque Apoſtolis rejectus. Modeſtiùs alii ſe תלמידי חכמה, licèt alios docerent, vocàrunt: uti *Philoſophi*, pro *Sophis* dicti ſunt. L'Empereur *Notis ad Benjamin.* Hodie rurſus, tanta Judæorum ambitio eſt, ut favore & pecuniâ titulum *Rabbini* ſibi conciliare omnino annitantur, Monſterus, *ad Geneſ. c.* 21. quos, barbarò ſeculò, Scholaſtici æmulati, non niſi *Magiſter noſter* appellari voluerunt; hôc nomine, ſub renaſcentis literaturæ initia, à Reuchlino, Eraſmo, aliiſque vehementer exagitati. Vide Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 1. Ad veteres Hebræorum *Rabbinos* ut redeam, is in eorum Academiis Scholiſque mos obtinuit, ut Auditor vocaretur תלמיד, i. e. *Diſcipulus*; item קטן, *Katan*, i. e. *Junior*: בחור *Bachur* quoque, i. e. *electus ſeu cooptatus*: illud, quòd diſceret, iſtud, quòd ætate minor: hoc, quòd electus ſeu cooptatus eſſet in numerum Diſcipulorum. Cùm aliquos jam profectus fecit, dignuſque habitus eſt gradu aliquò, factus eſt, per impoſitionem manuum חבר *Chaber*, i. e. *Rabbini ſocius*: vocabant autem hanc ceremoniam סמיכה vel סמיכות *Semicha*, vel *Semicuth*, eumque ad exemplum Moſis Joſuam inaugurantis adhibebant, Numer. *c.* 27. *v.* 18. hâc verborum formulâ uti ſoliti: *Ego Tibi impono manum, & manus tibi impoſita eſto*, Scalig. *Trihæreſ. c.* 3. Cunæus, *de Rep. Hebr. l.* 1. *c.* 21. Poſtea, cùm talis idoneus habebatur, qui alios doceret, *Rabbi* vocatus eſt. Et quidem, quemadmodum, cùm adhuc eſſet *Katan*, nomine propriò ſuppreſſò, Patris ſolùm nomine eſt appellatus: dein, poſtquam factus eſſet *Chaber*, nomen ejus nomini Patris addi cœpit: ſic *Rabbini* jam axiomate auctò, titulos hic utrique nomini præfigi eſt ſoliti, hôc modò: Maimonides primò *Ben Maimon*, poſteà *Moſes Ben Maimon*; tandem רמבם *Rambam*, i. e. *Rabbi Moſes Ben Maimon*, vocitatus eſt. Similiter Rabbi Levi, primò *Ben Gerſon*, exin *Levi Ben Gerſon*, poſtremò רלבג *Ralbag*, i. e. *Rabbi Levi ben Gerſon*, eſt appellatus. Ab hoc graduum diſcrimine, ortum apud Hebræos proverb. eſt, Rabbinò quodam Auctore, qui ſæpe dicere ſolitus: *Multa à Rabbinis, plura à Sociis, ſed plurima à Diſcipulis meis didici*, apud P. Fagium *in Scholiis ad c.* 4. *Pirke Aboth.* In publicis Actibus, *Rabbini* ſedebant in peculiari Cathedra, Matth. *c.* 23. *v.* 6. Socii in ſcamnis humilioribus erant diſpoſiti. Diſcipulis ad pedes Doctorum ſuorum humi ſedentibus, Actor. *c.* 22. *v.* 3. Vide quoque Lucæ *c.* 10. *v.* 39. Corporis etiam ſitus, pro graduum ratione, diverſus erat. *Rabbinus* enim vocabatur à ſuo ſitu, יושב *Joſchab*, i. e. *ſedens*: Socius מסב *Muſeb*, ſe reclinans (in alterius ſinum, qui accumbentium olim in menſa ritus) Diſcipulus מתאבק *Mithabek*, i. e. *in pulvere jacens*: quem morem

in Chriſtianam Eccleſiam introducere voluiſſe, Paulus, 1. Corinth. c. 4. videtur Ambroſio. Vide de his Philonem Jud. *Quòd omnis probus*, p. 679. Scaligerum, *in Trihareſ. c. 5.* Eec. c. 1. *Beracoth*, Pirke Aboth. c. 4. Nec omittendum; in quatuor claſſes Diſcipulos ſuos diſtinxiſſe olim Judæorum Magiſtros. Quoſdam enim dixerunt, habere *conditionem ſpongiæ*, qui abſque judicio mala æque ac bona imbiberent: nonnullos *Clepſydræ*, qui ſalutaria monita effluere rurſus facilè paterentur: aliquos *ſacci farinacei*; qui, vinô percolatô, fæces tantùm retinerent: reliquos verò *cribro* ſimiles eſſe, qui paleis excuſſis bonum ſolùm tritienm pietatis ac doctrinæ ſervarent, Pirke Aboth. c. 5. Vide Thom. Godwyn. *tr. Angl. de Ritibus Hebr. l.* 1. c. 7. *ubi de tit. Rabbi.* Addam, quod Caſaubonus monet, *Rabbinis*, præterquam in Grammatica, parum fidendum. Unde is *Exercit. 1. Ad Appar. Annal. Baronii, num.* 3. *Rabbinis, inquit, etiam in Hiſtoria ſacra (nam in omni alia talpis ut plurimum cæciores ſunt) quam parum fidei ſit tribuendum, ignorat Eruditorum nemo.* Et *Exercit.* 16. *num.* 8. *Rabbinis, ubi de lingua Hebraica agitur, & vocis alicujus proprietate; vel aliquo Thalmudico inſtituto, meritò a Chriſtianis tribuitur non parum: ubi verò a verbis venitur ad res, aut ad hiſtoriam, vel rerum antiquarum veteris populi explicationem; niſi falli & decipi volumus, nihil admodum eſt fidei habendum.* Hactenus ille.

RAB & Schemuel, duo diſcipuli Rabbenu à Kodeſch, clari ſub finem Millenarii IV. juxta calculum Rabbi Ganz, quorum hic Nehardeæ, ille Souræ, qui locus eſt Damaſiæ, docuit. Eorum tempore quoque Rabbi Joſua Fil. Levi, & Rabbi Sila floruêre, è quibus prior præceptor fuit Johannis, qui Thalmud Hieroſolymitanum congeſſit. Vide præfatum Ganz *in Chronologia Rabbinorum.*

RABA, urbs ad ſinum Ionicum. *Stephan.*

RABANUS Maurus Magnentius, Archiepiſcopus Moguntinus, Scriptor ſeculi 9. celeberrimus, Fuldenſis creditur. Philoſophus ingens, Theologus ſummus, Poëtarum ſui ſeculi facile princeps. Alcuinô præceptore uſus, primò Abbatiæ Fuldenſi adhibitus eſt, cujus reditus cùm negligentiùs, ſacris curis ſtudiiſque intentior, curâſſet, Monachorum importunis querelis cedens, ad Ludovicum Germaniæ Regem ſe contulit, à quo Moguntinâ Infulâ ornatus eſt, A. C. 867. Synodos complures celebravit, Arbiter negotiorum ſui temporis. Sententiæ *de Orali Manducatione Corporis Chriſti in cœna Domini*, jam tum ſpargi cœptæ, acriter reſtitit, diligens Auguſtini ſectator, ejuſque ſententiam Bertramus Presbyter, juſſu Caroli Calvi, ſcriptô editô defendit: eôdem tempore & Johanne Scotô, de Euchariſtia dogma Auguſtini egregiè tuitô. Hoſpin. *in præf. ad libr. Conc.* Sub eo tamen Godeſcalcus Monachus, quòd Prædeſtinationem & reprobationem dari, nec Chriſtum pro omnibus mortuum eſſe, ex S. Scriptura, doceret, duriter habitus eſt. Obiit A. C. 856. Opera ejus voluminib. 6. prodierunt Coloniæ A. C. 1627. in quorum fronte Vita ejus, à diſcipulo Rodolpho. & *l.* 3. alia à Trithemio conſcripta habetur. Trithem. *in Cat. lib. de Scr. Eccl. & in Chron.* Annales Fuld. Lupus Ferrerius, *epiſt.* 40. Hermann. Marian. & Lambert. *in Chron.* Serarius *in Mogunt. Præſul.* Voſſ. *l.* 2. *Hiſt. Lat. c.* 35. Geſnerus. *Biblioth.* Chriſt. Brouverus, *in Fuld. Hiſt.* &c.

RABATH, ſeu RABBAT Moabitis, urbs Terræ S. Archiepiſcopalis ſub Patriarcha Hieroſolymitano, hodieque *Rabath*, trans Jordanem. *P. de via.*

RABATHMOMA, urbs tertia Palæſtinæ, quæ nunc *Areopolis.*

RABBA, licèt diversè à *Rabbath* ſcribatur, videtur tamen eadem eſſe civitas, in tribu Juda, Jerem. c. 49. v. 2. Latinè, *multa*, ſive *magna*, aut *jurgium*, vel *impugnatio.*

RABBAH F. Nachmanis, præfca Pumbeditæ, auctor *Bereſit Rabba*, floruit ann. 4060. juxta calculum Rabbi Ganz.

RABBATH, quæ & *Rabba* filiorum Ammon, ob magnitudinem ſic appellata, dicta & *Ammon*, *Amman*, poſtremùm *Philadelphia*, a rege Ægypti Ptolemæo *Philadelpho*, qui Arabiam tenuit cum Judæa. Urbs potens, regia & metropolis terræ Ammonitarum, Urbem hanc expugnavit Og, rex Baſan, gigas, in qua monſtratur lectus ejus ferreus, longitudinis novem, latitudinis quatuor cubitorum, eſt in tribu Gad.

RABBATAMMANA, urbs montanæ Arabiæ: profertur etiam in neutro genere, *Steph.*

RABBOTH, civitas in tribu Iſſaſchar, Joſ. c. 9. v. 20. Latin. *fœnus*, aut *multitudo*, vel *jurgium*, ſive *impugnatio.*

RABELÆSIUS Franciſcus Medicus eruditus ingeniô ad jocos natô, ſed plus æquô liberiori, Chinoniô Turonenſis. Habitum Franciſcanorum primò Pictavii ſumpſit, mox illô abjectô, Medicinæ ſe applicuit, inſignem in illa eruditionem adeptus. A Johanne Bellajo, Cardinal. cujus ſanitatem curabat, Romam deductus, & in Pauli III. conſpectum venire juſſus, ne ipſi quidem pepercit. Scævola Sammart. *l.* 1. *elog.* Obiit dein, in loco prope Pariſios, ubi prædiolum aliquod munificentiâ Patroni poſſidebat, ridens & jocatus. Cùm enim ut in Domino moreretur, adſtantes hortarentur, afferri ſibi cucullæ quoddam genus, quod *Domino* vocant, juſſit illôque capiti inductô, in Domino ſe obiturum dixit, Ann. 1560. Juſtus *in Chron. Med.* Vander Linden, *de Script. Med.* & Paul. Freberus *Theatrô Viror. erudit. claror.* è quo linguâ patriâ, librum facetiis repletum, *Pantagruelis* nomine, edidiſſe, & *Hippocratis Aphoriſmos* caſtâ fide *in Latinum* traduxiſſe. *Epiſtolas* it. aliquot nitidô ſtylô exaratas in publicum emiſiſſe, diſcas. Domus ejus in tabernam vinariam poſtmodùm converſa, quod eruditô Epigrammate Jac. Aug. Thuanus exſequitur, quo illum Ἑλληνιστὶ loquentem introducit, apud Ger. à Stocken *Thuano Enucleato.*

C. RABIRIUS, eques Romanus, perduellionis, i. e. læſæ majeſtatis accuſatus à T. Labieno tribuno plebis, quòd Saturninum virum ſceleratum, & hoſtem patriæ in tumultu occidiſſet; de quo extat oratio Ciceronis.

C. RABIRIUS, Poëta grandiloquus, uſque adeo, ut hic parte proximus à Virgilio crederetur. Deſcripſit *bellum Actiacum inter Antonium & Octavium.* Vellej. Paterc. *l.* 2. *c.* 36. Meminit quoque ejus Ovid. *Pont. l.* 4. *eleg. ult. v.* 5.

——— *Magnique Rabirius oris.*

Itemque Seneca, *l.* 6. *de Benef. c.* 3. *Egregiè mihi videtur M. Antonius apud Rabirium poëtam, cùm fortunam tranſeuntem aliò videbat, & ſibi nihil relictum præter jus mortis, id quoque ſi citò occupaverit, exclamare:*

Hoc habeo, quodcunque dedi.

Maximè noſtri ævi eminent, princeps carminum Virgilius, Rabiriuſque. Quintilianus tamen, *l.* 10. *c.* 1. ſatis jejunè laudat: *Rabirius ac Pedo, non indigni cognitione, ſi vacet.* Citat Fulgentius Planciades è Rabirii Satyra:

Abſtemium meruleuta fugit Methemia nomen.

Ubi mirum ſecundam in *abſtemium* corripi: niſi placet συνίζησιν eſſe. Sed, credo, diverſus ille Rabirius. Imò fortaſſe ne Rabirius quidem. Nam in libris aliis eſt *Rubrius*, ſed quis iſte Rubrius, æquè incertum. Unde aliqui *Rutilium* emendant. Quibus quo minùs ſubſcribam, in cauſâ illud eſt, quòd Rutilii Satyrographi veterum nemo meminerit. Voſſ. *l.* 1. *Hiſt. Lat. c.* 21. *Nic. Lloyd.*

RABLATA, Hieronymo, *l.* 2. *in Ezech. c.* 6. civitas eſt, quæ aliàs Theopolis, vide *ibi.*

RAB-MAG, princeps quidam, Jerem. *c.* 39. *v.* 3. Latin. *magiſter*, vel *princeps excindens*, vel *demergens*, aut *liquefaciens.*

RABOINUS ſeu RABUINUS, apud Guil. Tyrium, *l.* 22. *c.* 23. ubi de forma colligendi cenſus, pro Regno Hieroſolymitano. *Si verò prædicti 4. ſelecti, qui ad hoc deputati ſunt, cognoverint pro certo, quòd alicujus ſubſtantia non valeat centum Byzantios, accipiant ſuper eum ſoagium, i. e. pro foco Byzantium unum: quòd ſi non poterint integrum, accipient dimidium, & ſi dimidium non poterint, accipient rabuinum:* Monetæ ſpecies eſt in Regno Hieroſolymitano & Cyprio. Vide Car. du Freſne *in Gloſſario.*

RABSACES, i. e. *magiſter vel præpoſitus bibentium*, aut *magiſtri oſculum*, vel *ſacculus*, ſive *multum bibens*, aut *oſculans*, vel *magnus ſaccus.* Princeps in exercitu Sennacherib. 2. Reg. *c.* 18. *v.* 17.

RABSARES, vel RABSARIS, magiſter vel præpoſitus Eunuchorum; princeps Babylonicus, Jerem. *c.* 39. *v.* 3.

RABULA, propriè dicitur multis intentus negotiis, paratuſque ad *auferendum quid* & auferendum: vel, qui acrior in negotiis agendis, & quaſi *rabioſus*, *Feſt.* vel, qui *radit*, i. e. offendit aures ac nimiâ verboſitate ferit, Nonio olim hodieque Fori opprobrium: *Proclamator* & *Clamator* Ciceroni appellatus, quia *Rabulis* forenſibus in more poſitum, vociferationibus implere Forum magniſque clamoribus ad *ravim* uſque (nam & hinc quidam nominatos volunt) Judices obtundere. Ita autem Cicero, *de Orat. l.* 1. *Non enim Cauſidicum neſcio quem, neque Proclamatorem, neque* Rabulam *hôc ſermone noſtrô conquirimus:* & *l.* 3. ubi de Pericle. *At non hunc Clamator aliquis ad clepſydram latrare docuerat.* Eoſdem *Latratores* Quintilianus vocat *Inſtitut. Orator. l.* 12. *c.* 9. *Super omnia perit illa, quæ plurimum Oratoris & auctoritatis & fidei affert, modeſtia, ſi à viro bono in* Rabulam Latratoremque *convertitur.* Jac. Olſelius, *Notis in Gelli verba, l.* 14. *c.* 2. *Is tamen, cum ſuis multis Patronis clamitabat, probari apud me debere* &c.

RABUTINUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

RACA, Matthæi, *c.* 5. *v.* 22. Ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ. *Qui verò dixerit fratri ſuo* Raca, *obnoxius erit Synedrio:* Hieronymo denotat hominem vanum & abſque cerebro, *adv. Pelagium, l.* 2. Sic Hilarius *in Matth. Raca fatuitatis opprobrium eſt.* Quod confirmat Eman. Tremellius Hebræus Chriſtianus, vir linguæ ſuæ peritiſſimus, qui *in Talmud* ſæpe legi ait ריקא, pro quo Syri dicant רקא & ſignificare *hominem cerebrô vacuum*, quem etiam Galli linguâ ſuâ *follem* ab inanitate vocant. Quod convitium aliquanto levius eſt, quàm ſi quempiam μωρὸν, i. e. *ſtultum*, vocaveris. Nam ריק unde illud deductum eſt, *vacuum* & *inane* ſignificat. Caſtellio *balatronem* eſt interpretatus, quàm rectè, ipſe viderit. Matthæi Hebraica interpretatio legit רשע, i. e. *malum*, quod non probant Eruditi. Majus enim eſt convitium, vocari *malum*, quàm ſtolidum: de quo tamen poſteà agitur, tanquam de atrociore injuria, quàm hæc ſit. Beza vocem *Raca* in verſione ſua retinet & aſſentitur iis, qui volunt eſſe voculam inconditam hominis indignantis: ita ut tres *d. l.* conſtituantur gradus eorum, qui contra hominum opinionem pro homicidis apud Deum cenſentur. Unus eorum, qui iratus duntaxat adverſus proximum commoventur; alter eorum, qui eouſque effereſcunt, ut iracundum aliquid evomant; Tertius denique eorum, qui in apertum aliquod convitium erumpunt, &c. Vide Theod. Bezam, *Annotat. in N. Teſtam.* Spanhemium, *in Matth.* Alios. Uti autem *Judicium* ſeu Κρίσις in primo gradu, de conſeſſu Triumvirali, qui de pecuniariis & minoris momenti cauſis cognoſcebat, exponitur; Ita *Conſeſſus* ſeu *Synedrium*, de quo in verbis prædictis, ubi de ſecundo gradu homicidarum agitur, de Synedrio XXIII. Virali accipi ſolet, de quo *infrà.*

RACAMAS, apud *Gallicarum Rerum* Scriptores, panni pretio-

ſioris

finiæ ſpeciem notat, olim multū in uſu. Unde Hiſpani *Recamar*, Galli *Recamer*, h. e. *Broder*, pro opere phrygio aliquid exornare ac acu pingere uſurpant. An ab Hebræo *racam*, quod eſt *acu pingere* ſeu intexere varia fila diverſorum colorum; Car. du Freſne in *Gloſſar.*

RACANA, apud Anaſtaſium Bibliothec. *in Sylveſtro. Oleum Cyprium libr. centum, papyrum racanas libras mille,* ubi Salmaſius legit, *papyrum*, racanas *mundas mille.* Et infrà, *Poſſeſſio inſula Mathabee præſtans ſolidos quingentos & decem, papyrum mundum racanas quingentas, linum ſaccos trecentos:* ſignificat papyrum mundum ſeu mundas papyri philyras, quæ ad chartas erant paratæ & in faſciculos collectæ colligatæque. Nam *racana*, eſt faſciculus, Græcis *ῥαχάνη*, à voce *ῥάχος*, quæ faſcem & ſagma vel ſarcinam ſignificat. *Heſychius, ῥάχος, χωνάδες, ταινίαι, σάγματα, ἤτοι τοὺς φακέλους τῶν ξύλων.* Hinc *lana racanas*, dixit Ennodius, pro lanæ glomis vel faſciculis. *Epiſt. l. 19. Lanæ racanas, cujus vos volueritis coloris, rubei aut fuſci, mihi ſub celeritate dirigite.* Quas proin *papyri racanas* vocat Anaſtaſius, vel auctor, unde is ſumpſit, veter. Gloſſæ *papyrinas faſces* vocant: *Reſutum opus, papyrina faſces, βαργοί;* ubi forte *ῥάχοι* legendum. Sed & *βαργοί* retineri poteſt. Significabat enim *bargus* ramum arboris vel ſcapum: in *L. Sal. de bargo ſuſpendere.* Itaque faſces papyri ſic colligatas, ut baculi vel ſcapi figuram referrent, *bargos* dixère &c. Vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſc. in Firmo, c. 3.* Sed & *Racana* ſignificat faſciculos de papyro ſeu ſcirpo, qui cervicalium vicem præbebant, Monachis præſertim & Aſcetis. Papyrò enim ſeu ſcirpò, (nam non ſemper pro planta Ægypti peculiari hoc nomen) toros pauperes ac ſtramenta farciri conſueviſſe, diximus ſuprà, ubi de *Pileo.* Idem Anaſtaſius in Vita Joannis Eleemoſynarii, *Illic enim eos fecerunt, quaſi tholos quoſdam prolixos, ligneis tabulis pavimentò ſtratò, ad requieſcendos eos & ſimul cum ſtoreis & rachanis per totam hyemem.* Vide eundem Salmaſ. *ad Solin. p.* 1004.

RACATÆ, populi Germaniæ ſub Quadis, ubi nunc pars Auſtriæ, ad Danubium. *Sanſoni* autem erant, ubi pars Hungariæ Septentrionalis ad Danubium, verſùs Tirnam & Neoſelium.

RACEBURGUM, urbs Saxoniæ inferioris, aliàs ſub proprio Epiſcopo inter Ducatus Megalopolitanum & Lauemburgicum juxta lacum. Nunc ſub Duce Megalopolitano pace Monaſterienſi, ſed ejus caſtrum eſt Ducis Lauemburgici, ubi ſæpe moratur, 6. milliar. German. à Suerino in Occaſum. Hodie Eridos pomum inter Daniæ Regem, & Electorem Brunſuico-Hannoveranum, cui ſubeſt. Cæterùm eadem origo huic Epiſcopatui, idemque finis, qui Suerinenſi fuit. Godeſcalci Obotritorum Principis operâ, vertendis ad Chriſtiana ſacra popularibus, conſtitutum, certâ agri parte aliiſque reditibus auxit Henricus *de Badewide*, Polaborum (ita tum incolæ appellati) Comes, cui paulò antè ea provincia obvenerat, propriò auſu, ut videtur, per temporum Henricianorum (quibus ab Henrico Leone nomen) turbas occupata, inde ab Henrico Leone confirmata, in vicem Wagriæ (Oldenburgiæ terræ) Adolfo Holſatiæ Comiti ceſſæ, poſtquam Henricus Leo, cujus invidiâ Adolfus Holſatiâ pulſus, ſuam ſuorumque rem reſtituiſſet. Henrici autem Comitis proſapiâ in pronepote emortuâ, Comitatus ad Bernardum Saxoniæ ex Gente Aſcania, Ducem (cujus clientelam, poſt ſupremum Henrici Leonis caſum, Bernardus fil. Henrici ſubierat) *Feudi*, ut vocant, *aperti* jure pervenit. Num verò Epiſcopatui is poſteà acceſſerit, incompertum. Cæterùm hic ſacris Evangelicis & Meckelburgiæ ſtirpis Præſulibus jam pridem adſuetus, æquali cum Suerinenſi ſorte, ademtæ Wiſmariæ jacturam, Weſtphalicæ Pacis lege penſavit. Vide Tob. Pfannerum, *de præcipuis Germaniæ Principp. Gentibus, c. 6.*

RACEMUS, ab exploratoribus terræ Canaan, à Moyſe emiſſis, portatus, de quo vide Numer. *c.* 13. *v.* 24. quantæ fuerit magnitudinis, exponit Philo, *de Vita Moſis, l.* 1. ubi Interpres, *Maximè autem admirationi iis fuit fructus vitis: Nam prægrandes erant uvæ, de palmitibus pendentes, vix credibile ſpectaculum. Nam unam cùm reſecuiſſent, ſuſpenderunt de medio vecte; cujus extrema cùm duo juvenes hinc & inde ſibi impoſuiſſent, deportàrunt eam, aliis poſt alios ſuccedentibus, propter pondus.* Ita is non à duobus tantùm palmitem hunc, cum uva abſciſſum ſua, deferri neceſſe habuiſſe ſtatuit, ſed & arbitratur, his pondere feſſis bajulos ſucceſſiſſe alios atque alios. Sed metuit Voſſius, ne *καθ' ὑπερβολὴν* iſta dixerit Philo: vel ſi ſic alios aliis ſuccedere opus erat, id credit fuiſſe, non tam ob pondus uvæ, quàm ob vectis moleſtiam, & longitudinem viæ. Interim ingens illa ac pulchra fuit, cujus de vecte pendentis aſpectu accendere volebat Moſes Iſraëlitas ſuos adverſùs eos, unde nobilis ille botrus afferretur: hinc quoque *Liberi* nomine Gentilibus cultus. Quouſque verò nonnullis uvæ terris excreſcant, docet nos egregius naturæ Myſtes Plinius, *l.* 14. *c.* 1. *Uva magnitudinem infantium puerorum in interiore Africa parte exſuperant.* Quòd enim apud Steph. Byzantinum Metrophanes refert, in *Εὐκαρπίᾳ*, *Racemum* generari ejus magnitudinis, ut ab eo currus in medio ſæpe rumpatur, fidem non impetrat, *niſi vel de papyro currum iſtum ætas fecerit puerilis, vel non, magnitudine uvæ, ſed mendacii hujus, creparit medius,* Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 30. *ſub fin.* Cæterùm *racemi*, coronamentum Bacchi ſunt apud Virgilium, *in Epigr.*

Temporaque Autumni cingunt tua, Bacche, racemi.

Unde eum non *κερασφόρον*, *cornutum* ſolùm, verùm etiam *ἐστεφανωμένον βότρυσι*, *coronatum racemis*, pingi ait Lucianus, *Bacch.* Quò ſpectant coronæ illæ vitigineæ, i. e. ad pampinorum vitis ſimilitudinem effectæ, de quibus ex Horatio, Tibullo, Silio, varia congeſſit Car. Paſchalius, *Coronar. l.* 4. *c.* 1. Hinc *Racematio*, inter pauperum apud Hebræos privilegia, vide ſuprà voce *Pauperes*, ubi & de *racemis deciduis.*

RACHA, iis qui Hebraicè callent, Interjectio videtur fuiſſe, animi indignantis: quaſi dicatur, *malum tibi*, ſcil. eveniat, diſtortus & iniquus es, Auguſtin. *Tract. l. in Joannem Chryſoſtomum*, latiùs *in Matthæum* 5. *Homil.* 11. *c.* D. Baſilius ait eſſe hoc verbum ſuæ regionis populo peculiare, levioris convicii gratiâ adverſùs familiares uſurpatum &c. Vide ſuprà *Raca.*

RACHAL, civitas, quam David ſuorum ſpoliorum participem fecit, 1. Sam. *c.* 30. *v.* 29. Latinè *ſuſurro*, aut *aromatarius*, ſive *negotiator.*

RACHAM, Hebr. רחם ſeu *Rachama* רחמה, cujus mentio Deuteron. *c.* 14. *v.* 17. Vultur eſt, aquilæ ſimilis, ſeu *Γυπαιετός*, *vulturinâ ſpecie aquila;* Cujuſmodi avem ſic deſcribit Phile,

> *Οὐ τῷ τε κεφαλῇ γε, βασιλεῦ, καὶ τὸ ςόμα,*
> *Κἂν μακρόθεν βλέπῃ τις, αἰετὸν λέγει.*
>
> *Cujus caput, ô Rex, & os*
> *Si quis eminus videat, aquilam eſſe dicit.*

Maximè certè in aquilarum genere percnopteri ejuſmodi ſpeciem habent, unde *Γυπαίετοι* vocantur, apud Ariſtotelem, *Hiſtor. l.* 9. *c.* 32. Plinium, *l.* 10. *c.* 3. Ælian. *Hiſtor. l.* 2. *c.* 64. Alios. Sed & Aquilas ex diverſo coitu tandem in vultures degenerare, volunt magni Scriptores. Inter quos Ariſtoteles, *Mirabil.* *Ἐκ τοῦ ζεύγους δὲ τῶν ἀετῶν θάτερον τῶν ᾠῶν ἁλιαίετος γίνεται παραλλάξ, ἕως ἂν σύζυγα γένωνται, ἐκ τῶν ἁλιαιέτων φῆναι γίνονται. ἐκ δὲ τούτων οἱ περκνοὶ καὶ γῦπες. οὗτοι δὲ οὐκέτι διαλλάττουσι περὶ τοὺς γῦπας, ἀλλὰ γεννῶσι τοὺς μεγάλους γῦπας, οὗτοι δ' εἰσὶν ἄγονοι, Ex paribus aquilis unam aquilam ignobilem alternis naſci, haliaetum ſcilicet. Et cùm bina aquila degeneres nata ſunt*, h. e. bini haliæeti; *ex iis naſci oſſifragas, ex oſſifragis percnos & vultures: quorum genus non mutatur ampliùs. Hi enim alios vultures generant, ſed majores & ſteriles.* Ob quam harum avium cognationem, ſæpe eas à Scriptoribus confundi atque unam pro altera ſumi videmus. Sic Promethei jecur ab aquila fuiſſe exeſum, tradunt Heſiodus, Æſchylus, Apollonius, Actius, Apollodorus, Diodorus, Philoſtratus, Plutarchus, Lucianus, Alii. Fulgentius verò, *Mytholog. l.* 2. nobis deſcribit Prometheum *vulturi fero jecur perenne præbentem:* & Auctores citat Nicagoram *de Prometheo*, Ariſtoxenum, *in Epimetheiorum libro*, & Petronium Arbitrum, *in his Hendecaſyllabis*,

> *Cui vultur jecur intimum pererrat,*
> *Et pectus trahit, ultimaſque fibras,*
> *Non eſt, quem lepidi volunt Poëtæ,*
> *Sed cordis mala, livor atque luxus.*

Valerius quoque Flaccus, de herba Promethea, *Argonautic. l.* 7. *v.* 357 ſic canens,

> ——— *Promethea florem de ſanguine fibra,*
> *Caucaſeum tonitru, nutritaque gramina, promit*
> *Quæ ſacer ille, nives inter, triſteſque pruinas,*
> *Durat edítque cruor, cùm gutture vultur adeſo*
> *Tollitur è ſcopulis & roſtro irrorat aperto:*

Vulturem facit, quem *aquilam* vocat Apollonius, de eadem herba verba faciens *Argonautic. l.* 3. *v.* 850. Quomodo è noſtris Theophylactus, cùm aquilas, de quibus Chriſtus Matthæi *c.* 24. *v.* 28. vult pro vulturibus haberi: *Ἐπὶ νεκρὸν σῶμα*, inquiens, *συνάγονται ὀξέως οἱ ἀετοί, οἱ γῦπες δηλαδή, Ad cadaver aquila, id eſt, vultures, ſtatim congregantur* &c. Quam in rem vide plura apud Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 2. *c.* 27. & infrà in *Vultur.*

RACHANA, vide ſuprà *Racana.*

RACHEL, i. e. *ovis*, filia Laban, altera uxor Jacob, è qua Joſephum & Benjaminum ſuſtulit, Gen. *c.* 29. *v.* 6. Sic autem dicta eſt, vel ob manſuetudinem, quemadmodum Quintus Fabius Maximus, *Ovicula à clementia morum*, appellatus eſt, apud Plinium, *l. de Viris illuſtr.* vel propter curam pecoris, *Gregem enim ipſa paſcebat*, Gen. *c.* 29. *v.* 9. Ita Varro, *Rei Ruſtic. l.* 2. *c.* 1. *Multa nomina*, inquit, *habemus ab utroque pecore, à majore & à minore: à minore, Porcius, Ovinius, Caprilius; ſic à majore, Equitius, Taurus* &c. In *Lexico* Cyrilli MS. *Ῥαχήλ, ἀμνὰς ἢ ποιμαίνουσα, Rachel agna, vel paſcens*, apud Sam. Bochartum, *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 43. Super ſepulchrum ejus *ſtatuam*, quæ *ſtatua ſepulchri Rachela* dicta eſt, ſtatuiſſe legitur Jacobus, Gen. *c.* 35. *v.* 20. i. e. *columnam*, ut interpretatur Ambroſius. Illud enim in tumulis olim frequens. Unde 1. Maccab. *c.* 13. *v.* 27. Simon ſuper monumenta Patris ſui & fratrum, *ſtatuiſſe ſeptem Pyramidas & circumpoſuiſſe columnas magnas, quibus ad æternum nomen eorum arma impoſita*, legitur. Sic, in ſepulchro Toxaris, *ſuper columnam vir ornatu Scythicò* ſculptus fuit, apud Lucianum, *in Hoſpite:* in Iſocratis, Siren cippò impoſita ſtetit &c. Triplex enim earum in ſepulchris uſus, vel ut fulcirent aliquid, vel ut cadavera intra ſe continerent, vel ut ſimpliciter illa exornarent. Suſtinebant autem vel ardentes lucernas, vel arma defunctorum, aut illorum iconas; frequenter apud Gentiles Mercurii in illis imago viſebatur: in columna Diogenis ſepulchrali, canis è Pario marmore excubabat. Aliquando ipſa intra ſe continebant cadavera, ut Dio Caſſius, ubi de Domitiano, habet. Nonnunquam nuda erant ornamenta, qualis illa Rachelæ. Vide Fortun. Licetum, *de Lucernis antiqq. l.* 6. *c.* 6. *ubi multa præclara de Columnis Sepulchralibus.*

RACHELSPURGUM, ſeu RACLITANUM, urbs Stiriæ inferioris ad Muram fluv. permunita, 4. leuc. à conſinio Ungariæ in Occaſum, 6. à Græcio in Ortum, ſub Auſtriacis.

RACHEMBURGII, item REGENBURGII, vulgò RACHENBURGERS, Judices erant apud Salicos Ripuarios nonnulloſque alios Germaniæ populos, Comiti in curia ſua, quam *Mallum* vocabant, aſſidentes, & in rebus pluribus ſemper adjuncti: Numerò non definiti, plerumque tamen ſepteni. An quaſi *Sagibarones*, mutatò *S. in R.* ut ſit *Racha*, pro *Sacha*. Vide Alex. ab Alex. *p.* 34. Dicti à German. *Racha*, hodie *Racht*, i. e. cauſa, res, argumentum: unde *Rachten*, cauſam agere, & *Burgus* civitas, quaſi cauſarum civitatis judices. Aliis quaſi Rectores civitatis, a priſco Saxonico *Racen*, regere: Bignonio iidem cum Scabinis videntur. Vide illum, & Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

RACHESIS, in locum Hildebrandi, Langobardorum in Italia Rex XIX. electus, cùm contra fœdus provinciam Romanam vexaret, Zachariæ Pontificis oratione motus, non ſolùm homi proſtratus, eum adoravit, ſed unà cum filio & uxore cœnobium ingreſſus eſt, A. C. 752. alii 750. quod tum à Carolomanno quoque, Childerico, ſed invito, aliiſque factitatum. Succeſſit frater Aiſtulphus, qui Exarchatui finem impoſuit. Vide *Rachis.*

RACHIS, Foro-Julii Dux, fil. Remnonis, in locum Aldebrandi ſeu Hildebrandi, quem vide, nepotis Luitprandi, Longobardorum Rex electus, A. C. 744. Peruſium obſedit, A. C. 750. precibus Zachariæ Pontificis inde averſus. Poſteà in gratiam Aiſtulphi fratris regnò ſe abdicavit. Paul. Diaconus, *Hiſtor. Langobard.* Vide *Racheſis.*

RACILIA, uxor fuit L. Quintii Cincinnati. Hæc togam properè è tugurio viro poſtulanti prætulit: cùm mandata Senatus, togatus ut audiret, rogaretur à Legatis, qui tum operi agreſti intentum, nomine Senatus ſalutabant, Tit. Liv. *l.* 3. *c.* 26.

RACILIA, primâ nocte cum marito, in conjugali amplexu, ruinâ thalami extincta. Vide *Inſcript. Antiq. p.* 268.

RACILIUS, Tribun. plebis, qui de Clodianis facinoribus queſtus eſt in Senatu. Cicer. *in Epiſt. ad Qu. fratrem.*

RACILIUS Volſo, vide *Lucius.*

RACONICUM, urbs Bohemiæ, prope Mizam fluv. 7. milliar. German. à Praga in Occaſum, Egram verſus 13. & 7. à Litomeritio in Meridiem.

de RADA Johannes, vide *Johannes.*

RADACOPHANUM, oppid. agri Senenſis, verſus montem Tuniatum, in monte excelſo, cum arce permunita, ſub Magno Duce Hetruriæ, 7. milliar. à confinio ditionis Pontific. Aliàs *Caſtrum S. Petri*; à Friderico I. extructum; *Radicofani.*

RADAGISUS, Scytha, Gothorum Rex, A. C. 405. cum immenſo exercitu Italiam ingreſſus, omnia longè lateque vaſtavit: cui Honorius ſe imparem ſentiens, alios Gothos Hunnoſque, ſub Haldino & Saruſo, conducere neceſſe habuit. Sed, antequàm ad manus ventum, Radagiſus panicò terrore conſternatus, qui venerat, rediit, in fuga amiſſis captiſque ſuis, tantò numerò, ut gregatim venderentur, occiſus. Proſper & Marcellin. *in Chron.* Auguſtin. *Serm.* 29. *in Luc. & l.* 5. *de Civ. Dei*, *c.* 23. Oroſ. *l.* 7. *c.* 37.

RADALUS, Dux auxiliaris Perſæ, contra Aeæten, frater Fidonis, apud Val. Flacc. *l.* 6. *Argon. v.* 70.

RADAUNUS ſeu RODAUNUS, amnis Germaniæ, qui, Dantiſcum præterlapſus, ſub ipſis oppidi mœnibus, tertiò à mari milliari in Viſtulam fluv. influit. Ἠριδανὸν, judice *Cluverio*, vocat Herodotus, qui ait, in extremis Europæ finibus, Ἠριδανὸν καλέεσθαι πρὸς βαρβάρων ποταμὸν, ἐκδιδόντα ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς βορέην ἄνεμον, ἀπ' ὅτευ τὸ ἤλεκτρον φοιτᾶν λόγος ἐστὶ, *fluvium quendam*, *Eridanum nomine*, *in Septentrionalem Oceanum exire*, *unde electrum venire fama eſt.* Nempe Græcos, vocis barbaræ ſonum emollientes, ex *Radauno*, vult *Eridanum* feciſſe, quod Attici fluvio nomen fuit. Atque id quidem poterat ferri. Sed in eo errârunt longè graviùs Veteres, quòd flumen Germanicum è Venedico ſinu in Veneticum tranſtulerunt. Quid quòd Veneticum illud flumen aſſerit Philoſtratus, *in Phaëth.* ἀπάγειν τοῖς ἐν Ὠκεανῷ βαρβάροις τὰ τῶν αἰγείρων ψήγματα, *deferre ad barbaros Oceani accolas populorum ramenta*, i. e. electrum, quòd Phaëtontis ſorores in arbores populos mutatas, lachrymas fundere finxerunt. Sic apud Apollonium, *Argonautic. l.* 4. Rhodanus, cum Eridano, fluvio electrifero, confluens,

> ——— τῇ μέν τ' ἐπερεύγεται ἀκτὰς
> Ὠκεανοῦ, τῇ δ' αὖτε μετ' Ἰονίην ἅλα βάλλει,
> Τῇ δ' ἐπὶ Σαρδόνιον πέλαγος, καὶ ἀπείρονα κόλπον,
> Ἑπτὰ διὰ στομάτων ἱεὶς ῥόον ———
> ——— *magno hinc ſe murmure miſcet*
> *Oceano: Ioniaque illinc defertur in ora*
> *Littora, Sardoumque aliunde per oſtia ſeptem*
> *In mare præcipites fluctus* ———

Ad quæ verba *Scholiaſtes*, Ῥοδανὸς ποταμὸς τῆς Κελτικῆς τῷ Ἠριδανῷ συμμισγόμενος καὶ σχιζόμενος, τῇ μὲν εἰς Ὠκεανὸν φέρεται· τῇ δὲ, εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον, τῇ δὲ εἰς τὸ Σαρδόνιον πέλαγος. Quod idem eſt, ac ſi *Radaunum* & Viſtulam, Germaniæ fluvios, in Oceanum, Eridanum Italiæ in Ionii maris partem Adriam, & Rhodanum Galliæ, in Sardorum mare exeuntes, in unum compegiſſet. Quam fabulam ex parte Dioſcorides ſequitur. ex quo Avicenna, *l.* 2. *cap. de nuce Rom.* hæc habet, *Dicitur populus Romana creſcere ad fluvium*, *Eridanum nomine*, *& ex illa arbore gummi fluere*, *quod*, *quamprimùm exiit*, *prope amnem illum concreſcit & hoc eſſe*, *quod à Græcorum aliis* ἤλεκτρον, *ab aliis* χρυσοφόρον *& à nobis carabe* &c. Quæ omnia non niſi de *Radauno* Germaniæ; ubi ambarum ſeu ſuccinum, intelligi poſſunt. Quamvis enim alibi quoque ſuccinum proveniat, Germanici tamen ſuccini, quod in mari Balthico, in Æſtiis, circa Dantiſcum & Regiomontem colligitur, ea eſt copia & nobilitas, ut aliorum famam facilè obſcuret. Unde è Veterib. non pauci, præter Germanicum, ſuccinum aliud nullum agnoſcunt, Tacitus *de Mor. Germ. c.* 45. Caſſiodorus, *Variar. l.* 5. *Epiſt.* 2. Diodorus, Alii. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 15. & hic paſſim, inprimis in vocibus *Ambarum* & *Succinum.*

FRISONUM REGES:

RADBODUS I. Friſonum Rex, poſt Adgillum Patrem, A. 679. regnavit Ann. 40.

RADBODUS II. ſucceſſit A. C. 749. fratri Gundewaldo, per Ann. 26. *Annales Friſii.*

RADBODUS, Epiſcopus Ultrajectinus, nepos Friſonum Regis, in aula Caroli Simplicis educatus, ibi Nannonem, celebrem ejus ævi Philoſophum, Præceptorem nactus eſt. Ab Arnolpho Imperatore invitus infulâ donatus, Daventriæ plerunque, quòd Ultrajectum Danorum incurſionibus pateret, commoratus eſt. Obiit A. C. 917. Scripſit *vitas aliquot Sanctorum.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 39. Trithemius, *de Script. Eccl. & l.* 2. *c.* 38. *ac l.* 3. *c.* 255. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Joh. Beka & Guil. Heda, *de Epiſc. Ultraj.*

RADCLIFFUS Radulphus, vide *Radulphus.*

RADDAI, quintus filius Iſai, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 14. Latinè, *deſcendens*, vel *dominans.*

RADEGONDIS, Galliæ Regina, formâ & virtute inclyta. Filia fuit Berthari, Thuringiæ Regis à Clothario I. abducta, bellò, quod cum Childeberto geſſit. Singulis annis ſolita legitur, integrum menſem in anguſto & abjecto loco ad Deum preces fundere, A. C. 587. *Gregor. Turonenſ. Fortunatus*, &c.

RADENDI genas ritus, olim in funeribus à ſequiore uſurpatus ſexu, à Solone apud Athenienſes, atque hinc à Decemviris apud Romanos ſublatus eſt: Ita enim XII. Tabb. *Mulieres genas ne radunto: neve leſſum funeris ergò habento*, de quo more ſic Servius, *ad illud Æn. l.* 12. *v.* 606.

> *Et roſeas laniata genas.*

Moris, inquit, *fuerat*, *ut ante rogos humanus ſanguis effunderetur*, *vel captivorum*, *vel Gladiatorum: quorum ſi fortè copia non eſſet*, *laniantes genas ſuum effundebant cruorem*, *ut rogis imago illa reſtitueretur.* Quid autem ſit, *Radere genas*, explicat Feſtus, *unguibus eas cruentare & ſcindere.* Quod quanquam hâc lege vetitum eſſet, tamen id Varronis temporibus etiam factum fuiſſe, docet ex Servianis ſchedis Joſephus Scaliger, *Caſtigat. ad Feſtum*, ubi eum ſic ſcribentem adducit Servius: *Varro dicit*, *Mulieres in exequiis & luctu ideo ſolitas ora lacerare*, *ut ſanguine oſtenſo inferis ſatisfaciant.* Adrianus Junius, *Comm. de Coma*, *c.* 2. XII. Tabb. interdictò, *ne Mulieres genas raderent*, cautum fuiſſe, ne diutinò *radendi* uſu ſuccreſcentibus pilis, à natura non datis, ſub ementito virilis oris honore fallerent, contendit: Sed aſſenſum non impetrat, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 6. Ἀμυχὰς κόπτεσθαι, id reddit Plut. *in Solone* &c. Caput verò *radebant*, è naufragio emerſi. Juvenalis, *Sat.* 12. *v.* 81.

> ——— ——— *Gaudent ibi vertice raſo*
> *Garrula ſecuri narare pericula nautæ.*

Ad quorum ſimilitudinem, ſervi qui manumittebantur, tanquam è ſervitutis fluctibus liberati, *radebantur*, teſte Noniò in voce *Pileus:* ſicque *raſis* Pileus imponebatur, vulgata apud Romanos libertatis teſſera. Unde votum mancipii, apud Plautum, *Amphitruone*, *Actu* 1. *Sc.* 1. *v. ult.*

> ——— ——— *Quod ille faciat Jupiter*,
> *Ut ego hodie raſò capite calvus capiam pileum.*

Hinc quoque Pruſias Rex apud Diodorum, ut ſe Romanorum profiteretur Libertum, Legatis eorum *raſò* capite & pileatus occurriſſe legitur. Contrà, quos in ſervitutem aſſerere volebant Græci, eorum *radebant* capita, Appulejus, *Mileſiar. l.* 6. Briſeis ad Achillem, *in Ep.* 3. *Ovidianæ Heroid. v.* 79.

> *Neve meos coram ſcindi patiare capillos* &c.

Ipſi enim promiſſas alebant comas, καρηκομόωντες propterea toties Principi Poëtarum dicti: Neque hunc capillum, niſi urgente maximò periculò exuebant. Petron. *Sat. p.* 60. Similiter victi Duces, apud Romanos, in ſignum ſervitutis, *radebantur:* vetereſque olim Romani, Franci, Gothi, ut de Græcis diximus, intonſi fuêre. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l.* 10. etiam *raſa* Mimorum & γελωτοποιῶν Capita. Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 7. *Delectantur*, *ut res eſt*, *ſtupidorum capitibus raſis.* Unde μῖμος φαλακρὸς crebrò apud Epigrammatarios. Artemidorus. Ὀνειροκρ. *l.* 1. *c.* 22. ξυρᾶσθαι δὲ δοκεῖν τὴν κεφαλὴν ὅλην, πλὴν Αἰγυπτίων θεῶν ἱερεῦσι καὶ γελωτοποιοῖς καὶ τοῖς ἐξ ἔθους ἔχουσι ξυρᾶσθαι ἀγαθὸν· πᾶσι δὲ τοῖς ἄλλοις πονηρόν. Vide quoque infrà *Stupidi. Pignorius*, Foſſores, Uſtores & Piſtrinarios *ſemiraſos* fuiſſe docet, fugitivos omnino *raſos:* Quem in finem exhibet antiquam æream icunculam Foſſoris, in qua caput cœtera glabrum, niſi quà à vertice in occiput capilli, in geminum nodum conſtricti, dependere videntur. Unde & Cyprianus, *Ep.* 77. *ad Martyres in metallo conſtitutos*, *Semitonſi capitis capillus horreſcit*, *ſed cùm ſit caput Chriſtus*, *qualecunque illud caput deceat neceſſe eſt*, *quod ob Domini inſigne eſt.* Vide quoque Artemidorum, *Oniroc. l.* 1. *c.* 22. Columellam, *l.* 11. *c.* 1. Catullum, Appulejum, Petronium & Æneam *in Tacticis*, apud modò laudatum Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, ut & infrà in voce *Tondeo*, nec non retro ubi de *Capillis*, & voce *Mrſocuros.* Sed & *Radere* Tornatorum eſt & Cælatorum; *radunt* enim utrique. Poëta, *l.* 2. *Georg. v.* 449.

Ex tor.

——— *Ex torno raſile buxum:*

cùm *tereto* omnium commune ſit, Tornatorum, Sculptorum, Cælatorum & Raſorum. Græci γλύφειν & ξύειν dicunt. Verùm propriè loquendo, ξύειν vel ξέειν, γλύφειν & τορνεύειν differunt: Raſoreſque ac Interraſores à Cælatoribus ac Tornatoribus ſunt diverſi, ut ſuô locô videre eſt. Porrò & in nauticis apud Poëtas vox frequens. Virg. *l.* 3. *Æn. v.* 300:

Hinc altas cautes, projectaque ſaxa Pachyni
Radimus ———

Et *l.* 7. *Æn. v.* 10.

Proxima Circææ raduntur littora terræ.

Val. Flaccus. *l.* 5. *v.* 107.

——— ——— *alta Carambis*
Raditur, *& magna pelago tremit umbra Sinopes.*

Papinius Statius, *Achilleid. l.* 2. *v.* 3. Alii: ubi ſemper vicinitas loci intertur. & *radi* dicitur. prope quod navis devehitur. Hinc de columba, aërem ſulcante, idem modò laudatus Maro. *l.* 5. *Æn. v.* 216.

——— *mox aëre lapſa quietô*
Radit *iter liquidum* &c.

Imò & *radi* dicta Tellus Romanis. quum occabatur, uti diximos ſuprà, voce *Polire.*

RADESIA. vulgò RETZ, tractus Britanniæ minoris in provinc. Nannetenſi, & limite Pictavenſi. cum titulo Ducatus, ubi oppid. præcipuum Machicolium, verſus oſtia Ligeris, in Oceanum Aquitanicum.

RADEVERUM. vicus Galliæ in agro Bajocaſſino, vulgò *Raviers*: clarus olim Monaſteriô cognomine, quod pridem dirutum eſt. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RADEVICUS. Canonicus Friſingenſis. Sacellanus & amicus Ottonis Epiſcopi. Hujus vitæ Friderici Barbaroſſæ libros duos ſuperaddidit. Sed illô ante Ottonem mortuô. alius quidam illam continuavit. Ab an. 1160. uſque ad 1190. Addita quoque Epiſtola. de itinere Friderici ſacro. Bellarmin. *de Scriptor. Eccleſ.* Poſſevin. *in Appar.*

RADIANTIA. fluv. Franconiæ. *Rednitz.* Oritur in limite Palatinatus ſuperioris prope Viſſeburgum; deio aliquot auctus amnibus, prope Norimbergam. recipit Pegnitium; hinc per ditionem Bambergenſem fluens, paulò infra Bambergam Mœno miſcetur.

RADIANTIA. etiam *Pigneſus* fluv. dictus eſt.

RADIATUS, apud Treb. Pollionem, *in Gallienis, c.* 16. *Crinibus ſuis auri ſcobem aſperſit. radiatus ſæpe proceſſit*; idem eſt ac cinctus coronâ radiatâ, quæ Numinum propria: quorum imitatione Principes Romani id capitis decus aſſumſerunt. Certè C. Julii Cæſ. ſimulachrum *crinati ſideris* ——— *inſigni in Foro conſecratum* eſt, apud Plinium, *l.* 2. *c.* 25. Unde coronam ei ſtellatam tribuit Silius, *l.* 13. fortè Jovis exemplô, quem Lycophron, in Pleiade Lyricorum celeberrimus, Κρήτης ἀστέρων στρατηλάτην, *Cretæ imperatorem ſtellatum*, vocat in *Caſſandra*: vide quoque ſuprà voce *Juno.* Sed & Latino Regi *tempora circùm Auratos bis ſex radios* Virgilius adſcribit, *l.* 12. *Æn. v.* 162. Certè iſtiuſmodi στεφάνῳ ἀκτινωτῷ, *coronâ radiatâ*, præter lauream. miſè Romani Principes delectati ſunt. omni diadematum genere abſtinentes, uſque ad Aurelianum, qui primus *diadema capiti innexuit, gemmiſque & auratâ omni veſte, quod adhuc incognitum ferè Romanis moribus videbatur, uſus eſt.* Victor *in eo.* Hodie laureas coronas Principes retinuerunt; *radiatam* vix quiſquam, præter Magnum Hetruriæ Ducem. uſurpat &c. Quam in rem vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 9. *c.* 13. & infrà in voce *Umbella.* Aliter Carmelitæ Monachi olim *Radiati* dicti ſunt. quòd videl. veſtibus radiatis. quæ ex panno ſegmentis verſicoloribus diſtincto conficiebantur, uterentur. Vetus *Scheda.* ex Bibl. Cottoniana, editâ *initiô Tom. I. Monaſtici Angliæ. A. C.* 1045. *Albertus Patriarcha fecit regulam fratribus, qui Stragulati,* Radiati, *Birrati vocabantur. Et ex poſt annô Chriſti* 1279. *Martinus Papa ad inſtantiam dictorum fratrum & nomen rerum mutavit & habitum, convertens veſtes ſtragulatas in capas albas, dans eis nomen novum vocans eos videlicet Carmelitas*, apud Car. du Freſne, in *Gloſſar.*

de RADICE Johannes, vide *Johannes.*

RADICULA. Græcè Ῥίζιον, abſolutè, aliter Συριακὸν ἄνθος, quòd in Syria tantùm naſceretur, φοῖνιξ & χρώματος nomine veteribus Græcis nota fuit, quòd ex ea mulieres genis rubrô fucandis medicamentum conficerent. Plin. *l.* 19. *c.* 3. *Trans Euphratem laudatiſſima, caule ferulaceô, tenui, & ipſo cibis indigenarum expetitô & tinguenti quidquid ſit, cum quo decoquatur.* Ubi tamen *Radiculam* malè confundit cum *ſtruthio* ſeu radice lanaria, quam hodie *Saponariam* vocant; hæc enim minimè βαφικὴ eſt, & candorem tantùm lanis, non fucum, conciliat. Meliori jure Græcus Auctor hanc *Radiculam* cum *rubia* confundit, quia utraque radix tingit; quamvis & à rubia terreſtre hoc φῦκος fuerit diverſum. interim φῦκος tam marinum. quò lanæ tingebantur, quàm terreſtre ex Syriaca hac Radicula, quò genas fucabant mulieres, rubrum fuit ac puniceum. Unde παραφυκισμὸς & ψιμυθιωμὸς Clementi Alex. & Plutarcho γυναῖκες φυκιουμέναι τε καὶ μυριζόμεναι. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1162. ut & *ſeqq.* & ſuprà in voce *Phucarium.*

RADIPONS. Caſtrum olim Galliæ nobile. ad Indellam fluv. in Veliocaſſibus diœceſique Rotomagenſi. proximum Floriaco *Fleury.* Hoc expugnavit Philippus Auguſtus A.C. 1202. Vulgò *Ratepont*, prope caſtrum Gaillardum, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RADIS, inſula ſinus Aquitanici, vulgò *l'Iſle de Ré.* Undecim circiter vicos continet, quos inter eminet Abbatia, *l'Abbaye*, à Duce Aquitanorum Hunoldo A. C. 744. poſt nonum principatus ſui annum, extructa, & magnus vicus S. Martini, munimentô & adcyrobolio ejuſdem nominis notabilis; quorum alterum *Fort S. Martin*, alterum *Rade St. Martin* dicitur. Mare, quô *Radis* alluitur, nautis mare Ferum, aut Silvaticum, *la mer Sauvage* appellatur. Eſt autem illa. ut & Uliarus, inſula in finibus Santonum: ex quibus Olario diœceſi Santonicâ hodieque continetur, at Radis ei detracta eſt, poſtquam Malliſeenſis Epiſcopatus Rupellam eſt tranſlatus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RADIUS, apud Virgilium, de Conone & Archimede, *Ecl.* 3. *v.* 41.

In medio duo ſigna. Conon: & quis fuit alter,
Deſcripſit totum radio qui gentibus orbem:

Servio, eſt *virga Philoſophorum*, *quâ Geometræ lineas indicant. Inventa autem hæc Ars eſt tempore, quô Nilus plus æquò creſcens confudit terminos poſſeſſionum, ad quos innovandos adhibiti ſunt Philoſophi, qui lineis diviſerunt agros. Inde Geometria dicitur, cùm non tantùm terræ, ſed & maris & cœli & aëris, ſpatia metiri conſueverit.* Sed quid ille *radius* facit, quô lineas in abaco ductas indicant Geometræ, ad ſpatia cœli metanda? Virgâ quoque ſive *radiô* circuli in ſphæra ſolida, quam στερεὰν dixerunt, indicantur. Marcianus Capella, *de Aſtronomia, Et cum dicto proſpicio quandam fœminam luculentam, radium dextrâ. alterâ ſphæram ſolidam, geſtantem.* Verùm nec hic *radius* ſiderum intervallis ac magnitudinibus ſignandis valet. *Totum* nempe *Orbem*, pro Cœlo Poëta dixit, ut *l.* 3. *Æn. v.* 512. Idem,

Nec dum orbem medium nox horis acta ſubibat.

I. e. cœlum medium. Et *medium cœli orbem*, *l.* 8. *Æn. v.* 97.

Sol medium cœli conſcenderat igneus orbem.

Deſcripſit autem Archimedes *totum Orbem radiô*, quum totum Cœlum deſcripſit, qui deſcriptus radiô poſſit indicari. Nec enim hic *Radius*, dioptricum organum, ſed *Radius Mathematicus.* Cicero, *ex radio & pulvere excitavo.* Atque hæc Cœli deſcriptio Archimedea ad parapegmatum diſciplinam referenda eſt, de qua vide *ſuprà.* Ovidius hoc, *metari cœlum* dixit, *l.* 1. *Faſt. v.* 309.

Nos quoque ſub Ducibus cœlum metabimur iſtis,
Ponemuſque vagos ad ſua ſigna deos.

Leon Philoſ. μετρεῖν πόλον,

Πρόκλος μὲν ὂν γῆν, καὶ Θέων μετρεῖ πόλον
Proclus quidem terram, ſed Theon metitur polum.

Qui terram metabantur, etiam metiebantur, & *Menſores Metatoreſque* iidem; metam namque vocabant; unde auſpicabantur metiri &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 821. & *ſeqq.*

RADIX Pontica, vide infrà *Rha.*

RADNORIA, provinc. ſeu Comitatus Angliæ in Wallia Meridionali inter Herefordiam & Salopiam ad Ortum, & Cereticam Brechochiamque ad Occidentem parvi circuitus. Cum urbecula cognomine, quæ ad amnem *Somegill.* 15. milliar. Angl. ab Herefordia in Circium, & 20. à Salopio in Meridiem abeſt.

RADOLIUM. Monaſterium Galliæ, ad Matronam, in Meldis, ſeſquimilliari diſtans à Monaſterio Jotro. vulgò *Reuil*: hodieque Cluniacenſis Ordinis Prioratus. Hoc Rado, frater Adonis & Dadonis, Dagoberti Theſaurarius, condidit, ſi fidem Aimoinus & Sigebertus merentur. Petri & Pauli patrociniô gloriatur. eſtque Caritati ſubjectum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RADOMIA, oppid. amplum Sandomirienſis Palatinatus in Polonia ſuperiore 20. leuc. Polonic. à Varſavia in Meridiem Sandomiriam *verſus* 15. circiter. Caput territorii adjacentis.

RADTZIVILIUS Nicolaus, Palatinus Vilnenſis, Evangelium amplexus, in aula ſua Fano S. Johannis oppoſita ſacris locum conceſſit: Fautor literatorum: Apoſtaſiæ à Lippomano Pontifice Legato accuſatus, doctâ apologiâ ei reſpondit. Vide. Chytr. *Saxon. l.* 11. Joach. Bielſcium *in Chron. l.* 5. Miſſus à Sigiſmundo Auguſt. juramentum fidelitatis à Valthero Plettenbergio Ordinis Livonici M. Magiſtro exegit. privilegiique & religionis Auguſtanæ uſu confirmatô eum Ducem Curlandiæ & Semigalliæ pronuntiavit, A. C. 1561. mox Moſcum talia ægrè ferentem, magnâ clade affecit, A. C. 1564. *Latus*,

RADTZIVILIUS Chriſtophorus, Palatinus itidem Vilnenſis, templô celeberrimô in urbe, Evangelicis hoſtium fraude ereptô, exercitiôque in ſuburbium relegatô, novam Eccleſiam creait: Vir arte & Marte ſummus, obiit A. C. 1640. ſeniô curiſque confectus. Lætus, *Comp. Hiſt. Univ.*

RADULPHUS, Flaviacenſis Monachus, in diœceſi Bellovacenſi, obiit. A. C. 1157. Scripſit *libros* 20. *in Leviticum*, &c. Alberic. *in Chron.* Trithemius & Bellarmin. *de Scriptorib. Eccleſ. Poſſevinus, Sixtus Sen. Eiſingrenius, Miræus*, &c.

RADULPHUS, cognomentô *de Rive*, Decanus Tungrenſis, ſeculô 14. Theologiæ. Juris Canonici & Linguarum probè ſciens. Scripſit *de Canonum obſervantia, de Pſalterio obſervando. Hiſtoriam Epiſcoporum Leodicenſium, Calendarium Eccleſ. &c.* Valer. Andr. *Biblioth. Belgic.* Obiit A. C. 1403. *Poſſevinus, Miræus*, &c.

RADULPHUS Actonus, Presbyter Anglus, A. C. 1320. ſcripſit *in Epiſtolas Paulinas, in Magiſtrum Sententiarum Homilias*, &c. Lelandus & Pitſæus, *de Scriptor. Angl.*

RADULPHUS de S. Albano, Abbas Benedictinus Anglus, ſcripſit A. C. 1150. *vitam S. Albani & Alexandri M.* Pitſæus *de Scriptor. Angl.*

RADULPHUS Ardentius, Picto, eruditione inclytus. A.C. 1101.

RADULPHUS Baldocus, Epiſcopus Londinenſis, A.C. 1313. Auctor *Hiſtoriæ Anglicæ.*

RADULPHUS Bockingus, Dominicanus. A.C. 1270.

RADULPHUS Coggeshalus, Ciſtercienſis. A.C. 1228. Scripſit *Chronicon Terræ ſanctæ,* &c.

RADULPHUS de Diceto, Decanus Londinenſis, A.C. 1210. Scripſit *de Synodis, de Temporibus mundi, de Regibus Anglorum, &c.*

RADULPHUS Eleemoſynarius, Benedictinus, A.C. 1160. *Homiliarum* Scriptor.

RADULPHUS de Fresburno, itinere in Orientem ſuſcepiò, Carmelitas in Angliam introduxit. Scripſit varia A.C. 1240.

RADULPHUS Marrhamus, Auguſtinianus. Condidit A.C. 1380. *Manipulum Chronicorum.*

RADULPHUS Niger, Auctor variorum Operum Hiſtoricorum, A.C. 1217.

RADULPHUS Radcliffus, A.C. 1552. Grammaticus eruditiſſimus.

RADULPHUS Rediptor, Franciſcanus, A.C. 1350. Scriptis celebris.

RADULPHUS Schirwinus, Presbyter Anglus, linguarum peritus.

RADULPHUS Spaldingius, Carmelita. Scripſit *Determinationes S. Scripturæ.*

RADULPHUS Strodus, Poeta, A.C. 1370. *Itinerarii Terræ S.* auctor, &c. Omnes laudati Pitſæo, *de Scriptor. Angl.* Vide *Rodolphus*

RADUSIUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

RÆTIA, vide RHÆTIA.

RÆTIARIA, Myſiæ ſuperioris oppid. *Ptolem. Nicopoli Nigro.* Aliàs Daciæ Rigenſis Metropolis, nunc etiam *Arezar* Bulgariis.

RAGA, urbs Mediæ fuit. In Atropatiana regione & ora maris Caſpii, prope Sinum Caſpium, verſus confinia Hyrcaniæ, 500. circiter mill. paſſ. ab Arſacia in Boream & 140. ab Ecbatana in Ortum, forſan nunc *Raſt.*

RAGABA, caſtrum ultra Jordanem, in Geraſinorum finibus ſitum, in tribu Manaſſe, quod Alexander Jannæus, Judæorum Rex, obſidens, naturæ conceſſit. Joſeph. *l.* 13. *Jud. Ant. c.* 21.

RAGAU, fil. Phaleg. 1. Paral. *c.* 1. *v.* 25. qui *Reu*, Gen. *c.* 11. *v.* 19. Latinè *ſocius*, aut *paſtor, malum,* vel *confractio ejus.*

RAGEJA, Mediæ oppid. à Nicanore conditum, *Strab.* Vide Bochart. *Geograph. p.* 106.

RAGES, civitas apud Medos, Tobiæ *c.* 1. *v.* 16.

RAGINBERTUS, Dux Taurinenſis, Luitperto adhuc infanti, regnum Longobardorum eripuit, A.C. 701. ab Ariperto II. tertiò pòſt menſe depulſus. Paul. Diaconus, *Hiſtor. Long. l.* 6. *c.* 18. Unde nonnullis in ſerie illorum Regum non collocatur. Item Abbas Floriacenſis, A.C. 660. Auctor *Vitæ S. Walerici*, &c.

RAGINERUS I. fil. Giſelberti, Manſuariæ Comitis, generi Lotharii Imperatoris, celebris Lotharingiæ Ducis, itidem Giſilberti (quem cùm Carolus Simplex Galliæ Rex pepuliſſet, reſtituit ſocer Henricus Imperator) pater, Hasbaniæ & Hainaci Dux fuit: Eòdem genitiſunt. Lambertus Comes Lovanienſis, Baldericus Epiſcopus Leodicenſis, &

RAGINERUS II. cognomine *Longicollus*, quem Bruno Archiepiſcopus Colonienſis, Dux Lotharingiæ, expulit. Hujus; & Adelæ Dagsburgiæ, filii, aliter *Raginerus* IV. Hannoniam recuperavit, & ad filium *Raginerum* V. (à cujus filia Richildi maritus ejus Balduinus Comes Flandriæ Comitatum nactus eſt ſuiſque junxit) transmiſit: ſed alter, Lambertus dictus *Barbatus*, Lovanienſem Comitatum ex hæreditate propioris ſobrini Ansfridi, qui dein Epiſcop. Ultrajectinus, obtinuit, prœliòque ad Florinas, adverſus Godofredum Gibboſum, commiſſò A.C. 1015. cecidit. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloġ. Genial. Hiſtorica, in Famil. Haſſiaca.*

RAGLORIUS, apud Wallos, idem quod Præfectus. Vide Seldenum *de Titulis Honorar. p.* 597.

S. RAGNEBERTI oppid. Seguſianorum, ad Ligerim, olim *Occiacum*, ponte ac Monaſteriò illuſtre, vulgò *S. Ramberti.* Fuit is Radeberti, provinciarum inter Ligerim & Sequanam Ducis fil. Ebroini juſſu occiſus. Item oppid. Breſſiæ, 3. leucis à Rhodano, ad amniculum, qui Indim auget. olim *Vallis Vebronna* dictum. In ipſo agri Lugdunenſis montiſque Juræ confinio, in eremo, cum Monaſterio. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Prius *S. Rambert en Forès*; poſterius *S. Rambert de Beugy*, Gallis, olim *Brebodo* quoque, apud Henricum Valeſium.

RAGNITIA, urbs Pruſſiæ Ducalis ad Ruſnam fluvium, in limite Samogitiæ & Sclavoniæ tractu, 16. leucis Polon. à Regiomonte in Ortum. Sub Electore Brandeb.

RAGONIUS Clarus, Præfectus Illyrici & Galliarum, ſub Valeriano, cujus ad illum Epiſtolam *Vita* Baliſtæ inſeruit Pollio, *c.* 18.

RAGONIUS Lucius, vide *Lucius.*

PRINCIPES TRANSYLVANIÆ.

RAGOZIUS ſeu RACOZIUS Georgius I. Princeps Pacificus & egregius, ſucceſſit Betleemo Gabori, A.C. 1629. poſtquàm præcedente annô Moravis Bohemiſque exulibus, in ditione Racohovienſi & Lednicenſi, in Ungaria, locum benignè conceſſiſſet. Quò proin tam ex Baronum, Nobilium Plebejorumque, quàm Eccleſiaſtico ordine, innumeri ſeſe receperunt. Eccleſiaſticorum capita tum Henricus Euanovius, Paulus Hladicius, Joannes Chodnicius, Matthias Polydorus, Tobias Junius. Conſeniores: cui cœtui, poſt Lanecji obitum, Senior datus eſt Laurentius Juſtinus. Vide Joh. Lætum *ad annos prædictos.*

RAGOZIUS Georgius II. fil. prioris & ſucceſſor, cùm bello Suedico-Polono fortiter magis, quàm prudenter, ſe immiſcuiſſet, cæſus a Polonis, & à Turcis (quorum Sultana tum Polona fuerat) Principatu pulſus eſt, A.C. 1658. Cui poſt varias rerum vices ſucceſſit Joannes Kemenius, qui, exercitûs Rakoziani in Polonia Generalis, inde in carcere Crimenſi aliquandiu fuerat detentus. Hunc verò excepit Michael Apafius A.C. 1661. qui hodieque Principatum tenet. Vide Georg. Hornium, *in Orbe Polit.* & Auctorem Anonymum, *Hiſtor. Orbis Terrar. c.* 9. *ubi de Regno Hungariæ.*

RAGUEL, ſacerdos in urbe Madian, ſocer Moſis, Exod. *c.* 2. *v.* 19. qui Exod. *c.* 3. *v.* 1. *Jethro* dicitur. Latinè, *paſtor, amicus*, aut *confractio Dei.* Vide *Jethro.*

RAGUEL, pater Saræ, uxoris Tobiæ junioris, Tobiæ, *c.* 6. *v.* 12.

RAGUEL, Cordubenſis, ſcripſit *vitam S. Pelagii Martyris.* A.C. 925. Ambroſius Moralis edidit, *T.* 4. *Script. Hiſpan.*

RAGUNDONA, *Antonin. Rohiſch Lazio*, oppid. olim nunc pagus cum cœnobio Pannoniæ ſuperioris in Stiria, medius inter Celejam & Pœtovionem, 18. mill. paſſ.

RAGUSEUS Georgius, vide *Georgius.*

RAGUSIA, ſeu UM, Civitas libera Dalmatiæ; deſtructò Epidaurò, cujus rudera 6. milliar. inde in Ortum, vulgò *Raguſi vecchio*, ab Epidauritanis, in rupe maritima λαῦ dicta conditum, unde *Lauſium* primò, *Porphyrog.* Ferè tota conquaſſata eſt horrendò terræ motu, A.C. 1667. Cum arce munita, & portu in ora maris Adriatici, Emporium eſt celebre, & caput ditionis Raguſinæ, cujus longitudo major à Circio in Eurum eſt 60. mill. paſſ. ſed latitudo vix 50. mill. paſſ. In qua etiam Stagnum, Hyllis peninſul. & Melita Inſula in ora adjacenti. Amor libertatis efficit, ut Ducem ſingulis menſibus, & Præfectos ſingulis 6. hebdomadibus mutent: ut Nobiles gladios non gerant, neque foris inſciò Magiſtratu pernoctent, portæ ſerò admodum aperiantur: ut Turcis, Venetis, Papæ, Imperatori, Hiſpano Regi tributa pendant, &c. Dalmatis *Dubrounick.* Sub clientela Turcarum.

de RAGUSIO Johannes, Epiſcopus Argentinenſis, à Felice V. ob ſingularem eruditionem Cardinalis creatus, permultis Græcis codicibus chartaceiſque ſuâ ſupellectile Bibliothecam Dominicanorum olim Baſileæ auxit, qui theſaurus publico Univerſitatis armario illatus eſt, A.C. 1559. Chriſt. Urſtiſ. *Epit. Hiſt. Baſil.* Vide & *Johannes.*

RAHAB, vide RAAB.

RAHABIA, nomen viri, 1. Paral. *c.* 26. *v.* 25. Latinè, *latitudo*, vel *platea Domini.*

RAHALAJA, nomen viri, Eſdr. 2. *v.* 1. Latinè, *ſopor, ſocius*, vel *paſtor Domini.*

RAHAM, nomen viri, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 9. Latinè *vulva*, ſive *miſericordia.*

RAHUEL, fil. Eſau ex Baſemath, Gen. *c.* 36. *v.* 4. Item fil. Jehaniæ, 1. Paral. *c.* 9. *v.* 8. Idem ſignificat quod *Raguel.*

RAJA, fil. Etrom, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 2. Filius Jerameel, *ibid.* Latinè *excelſus, ſublimis*, aut *projiciens.*

RAJA ſeu ARGILLA, piſcis ex mera cartilagine, exceptâ ſpinâ dorſi, abſque oſſibus & ſquamis, à natura compactus, formâ à reliquis piſcibus planè diverſus eſt: cùm omnibus ſuis partibus, ſolâ modicâ cauduli, quæ longa, tenuis, rotunda eſt, exceptâ, in planum corpus abeat, undique tenui pelliculâ, quæ ſubtus albicat, ſuperiùs verò aliquantulum nigreſcit, circumveſtitus; pedibus caret, nec pinnis ſcatet, niſi in extremitate caudulæ, quibus ſe in quaſvis partes natandò flectit. A caudæ extremitate, uſque ad corporis initium, in medio dorſi, acutiſſimorum aculeorum ſeriem habet, quæ etiam per totum corpus ad caput uſque excurrit, ſed ita diminuti, ac in medio dorſi ſunt, ut potiùs noduli, quàm aculei, videantur. Caput itidem planum, nullò collò, eminens tamen quantum ſatis eſt. Oculos duos habet parvulos & rotundos, in ſuperiori corporis parte, os verò latum ac denticulorum minimorum infinitâ ſerie inſtructum, quæ circa cartilagineam pellem in unum quaſi oſſiculum, multis denticulorum acuminibus refertum, concreſcit. Corporis moles non eadem omnibus; ſunt enim quos palmâ contegas, alii ad 2. & ultra palmos excreſcunt in latitudinem; 3. & ultra, in longitudinem. Cujuſmodi, ſed factitios, nec deſcriptioni huic apprimè convenientes, ſervat Muſæum Kircherianum Romæ, ut videre eſt in *Collegio Rom. Soc. Jeſu, edito Amſtelodami A.C.* 1678. *p.* 26. & 27. Quia verò pinnis *Raja* caret, ut quæ ſolò corporis flexu natat, hinc inter immundos piſces fuit in Vet. Teſtam. uti docet Bochartus, *Hieroz. Part. prior. l.* 1. *c.* 6. Cœterùm Oxyrynchum piſcem, qui Oxyrynchitis, Ægypti populo, olim in veneratione erat, e *rajarum* genere eſſe, Hadr. Junius contendit, *Nomenclatore c. de Piſcibus*, apud Jac. Ouzellum, *ad Minuc.*

RAIMOLANUS Jacobus, vide *Jacobus.*

RAIMUNDENSIS, dicta olim moneta Comitum Toloſæ, in Gallia, apud quos admodùm frequens *Raimundi* nomen fuit, (nam ad ſeptem in eo ſtemmate recenſentur) Occurrunt *Raimundenci ſolidi*, ſub Henrico & Philippo I. Regibus Franciæ quod nomen, etiam extinctâ præfatorum Comitum ſtirpe, ipſòque Comitatu ad Regiam coronam devolutò, manſiſſe Toloſanæ monetæ, docet Car. du Freſne. Sed & ſic dicta eſt moneta

heta Vicomitum Turenenſium, apud quos *Raimundi* nomen non minus in frequenti uſu fuit, cùm ad ſex recenſeantur hôc nomine inſignes. In ejus facie altera crux, cum voce RAYMUNDUS, deſcribitur; in altera binæ cruciculæ, cum voce TURENNE. Alia Vicecomitum Turenenſium inſignia præfert, cum voce RAYMUNDUS; in altera facie crucem, cum hiſce characteribus, MON. VICECOM. apud Juſtellum *Hiſtor. Turenn. l.* 1. *c.* 14. qui haſce monetas *Raimundo* I. Vice-Comiti, qui expeditioni Hieroſolymitanæ interfuerat, adſcribit. Sed non aſſentitur Vir eruditus prædictus, cùm familiarum inſignia monetis eâ tempeſtate, quâ & fortè neque fixa erant, nondum apponi conſueverint. Ejuſdem fuiſſe ponderis, quô Cadurcenſis, & 20. ſolidos cum ſemiſſe confeciſſe Raimundenſem Marcam, idem docet in *Gloſſario.* Vide quoque eum in *Appendice.*

RAIMUNDUS I. dictus Berengarius & Arnolphus, Comes Provinciæ, etiam quartus hujus nominis Barcinonis Comes fuit. *Raimundus I.* enim Borellus, regnavit. Ann. 24. Pater Berengarii Borelli. Hic genuit, *Raimundum II.* Senior. qui regnavit Ann. 41. *Raimundus III.* Junior. huic ſucceſſit. Pater *Raimundi IV.* Arnolphi, qui Comes Provinciæ evaſit, ductâ Dulci, filiâ & hærede Gilberti Felicis. Obiit A. C. 1131.

RAIMUNDUS Berengarius II. Senior obiit A. C. 1162. cum ipſi jus dubium faceret nepos.

RAIMUNDUS III. Junior occiſus Nicææ, A. C. 1156.

RAIMUNDUS IV. Comes Provinciæ, donatione Ildefonſi fratris.

RAIMUNDUS Berengarius V. fortitudine & prudentiâ, apud omnes ſui ſeculi Principes, inclytus. In bello contra Albigenſes notus. Coercuit Proceres quoſdam rebelles, & civitates nonnullas ad obſequium redegit. Obiit A. C. 1245. Ex Beatrice Sabaudica, pater Ludovicæ, quæ nupſit Ludovico IX. Eleonoræ, quæ Henrico III. Angliæ Regi, Sanctæ, quæ Richardo Imperatori juncta eſt, & Beatricis Comitis Prov. quæ Caroli I. Andegav. Neapol. Hieroſolym. & Siciliæ uxor fuit. Zurita *l.* 1. *& ſeqq.* Noſtradamus & Bouchæus, *Hiſt. Prov.* Ruſius, *Hiſt. Com. Prov. &c.*

RAIMUNDUS I. Comes & Marchio Toloſanus. A. C. 855. à Carolo Calvo creatus. Obiit A. C. 863. Pater Bernardi II.

RAIMUNDUS II. fil. Eudis, pater *Raimundi III.* Pontii.

RAIMUNDUS IV. S. Ægidii dictus, fil. Pontii II. aut III. Obiit in obſidione Tripolis, A. C. 1105.

RAIMUNDUS V. patri Alphonſo ſucceſſit: contra Henricum II. Anglum, propter Toloſam, à Ludovico Juniore Rege defenſus. Obiit Nemauſi. A. C. 1194. Pater ex Conſtantia, filia Ludovici Craſſi, Raimundi VI. Senioris.

RAIMUNDUS VI. Albigenſium, qui ob religionem, ab Innocentio III. prædæ omnium expoſiti erant, hyperaſpiſtes, à Papa excommunicatus eſt, ditionibus ejus Simoni Montfortio, perſecutorum Anteſignano, adjudicatis, ex Concilii Lateranenſis ſententia, A. C. 1215. Unde graviſſimi & diuturni belli origo. Hunc Papyrius Maſſon. *Hiſt. Gall. l.* 3. ſcribit, ſubmiſiſſe ſe Papæ legato, qui ſtolâ collo ejus injectâ tractum in Eccleſiam flagris compulerit, in templo verò Ægidii veſte nudatum frequentiſſimô hominum cœtu virgis ceciderit: Morerius verò *Diction. Hiſt.* citra abſolutionem mortuum refert. adeoque in ſemel agnita & fortiter defenſa veritatis profeſſione perſeveraſſe innuit. Obiit A. C. 1222. Ei ex Johanna Anglica, filia Henrici II. natus eſt.

RAIMUNDUS VII. Junior. qui Avenione potitus, contra Almericum Simonis Montforti filium, bellum paternum ſtrenuè diu continuavit. tandem pace cum S. Ludovico Galliæ Regi factâ, ad ſacrum bellum accinctus. Obiit A. C. 1249. Ex Sanctia Arragonia, pater Johannæ, quæ nupſit Alphonſo Comiti Pictav. fratri S. Ludovici. Catel. *Hiſtor. Toloſ.*

RAIMUNDUS vide quoque *Raymundus.*

RAIMUNDUS Rogerius, Comes Fuxenſis, fidelium, qui tum Albigenſes dicti, partes ſtrenuè tutatus, Carcaſſonâ captâ, in manus hoſtium devenit. Obiit A. C. 1222. Vide Olhagary & Marcam, *Hiſt. Benearn. l.* 8. Idem nomen plurimis Provinciæ, Aquitaniæ, Foxii, Barcinonis, Arragoniæ, &c. Principibus commune fuit.

RAIMUNDUS Agilius, ſeu de Podio, auctor *Hiſtoriæ Francorum, qui ceperunt Hieroſolymam.* Comes Raimundi IV. S. Ægidii, in expeditione ſacra: ejus Sacellanus.

RAIMUNDUS de Alto Ponte. Auguſtinianus Gallus. Explicuit ſacram Scripturam Pariſiis, A. C. 1480. & ſcripſit *Commentar. in Epiſt. Paulinas,* &c.

RAIMUNDUS Feraldus, nobilis Provincialis, Prior. Verſu plurima ſcripſit A. C. 1300. *Noſtradamus.*

RAIMUNDUS Jordanes, Abbas, floruit ſeculô 14. tractatibus ſuis 16. *Idiotæ* nomen præpoſuit: Editi A. C. 1654. Vide *Theophilus Rainaldus.* Item Poeta Cadurcenſis, A. C. 1206.

RAIMUNDUS *Lullius,* Catalanus, in Majorica natus. Philoſophiæ Arabum, Chymiæ & Medicinæ peritiſſimus. Scripſit, *Generales Artium libros, Logicales, Philoſophicos & Metaphyſicos Variarum item Artium libros, Medicinæ & Juris utriuſque, Libros ſpirituales, Prædicabiles, Quodlibeticos, & Diſputationum.* Annô ætat. 40. Franciſcano habitu ſumptô, Saracenis in Africa Euangelium annunciavit, in Mauritania lapidibus propterea obrutus, A. C. 1315. ætat. 80. Velut martyr in patria cultus.

RAIMUNDUS Lullius, Junior de Terraga, cognomine Neophytus, ex Judæo Chriſtianus, Dominici habitum induit in Arragonia. Interim judaizare pergens, credidit Dæmonem aliquando cultu latriæ adorari poſſe, vi tormentorum abnegare Deum licere, omnem peccatorem hæreticum, Legem Mahometis æquè orthodoxam, ac Legem Jesu Christi eſſe, Deum malum non minus, ac bonum amare, &c. Vide de utroque Carol. Bouvillanum, *in vita Raimundi Lullii.* Wading. *in Annal. & Bibl. Min.* Andr. Schottum, *in Biblioth. Hiſpan. &c.*

RAIMUNDUS Pennafortius, vel Rupifortius Dominicanus Barcinonenſis, JC. eximius, à Gregorio IX. compilationi Decretalium, libb. 5. adhibitus eſt. Generalis ſui Ordinis factus. Obiit A. C. 1275. Sanctis annumeratus, à Clemente VIII. A. C. 1601. Scripſit quoque *Summam Raimundinam, Morer. in Dict. Hiſt.*

RAIMUNDUS Petrus, vide *Petrus.*

RAIMUNDUS Puteanus, M. Magiſter. Hieroſolymitanus; nobilis Delphinas. Cum Godofrido Bullionæo in Orientem profectus, poſt varia fortitudinis ſpecimina edita, pauperum & peregrinorum curæ ſe Hieroſolymæ conſecravit. Succeſſor Gerardi, præſcripſit ordini regulam Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ: & equites armis inſtruxit, ad peregrinos defendendos. Obiit A. C. 1160. Boſius & Balduinus, *Hiſt. Melit. l.* 1. *&c.*

RAIMUNDUS Romieu, Arelatenſis, Poeta, A. C. 1355. *Noſtradamus.*

RAIMUNDUS Sebunde, Hiſpanus. Philoſophus, Medicus & Theologus, floruit, A. C. 1430. Egreſſus è patria, ut Lutetiæ doceret, Tholoſæ à ſtudioſis præter voluntatem defenſos, ibi poſtmodum obiit. Scripſit *Theologiam naturalem,* ſeu Librum Creaturarum, titulis 330. quod opus Mich. Montanus Gallicè vertit. Trithem. *de Script. Eccleſ.* Geſner. *in Biblioth. &c.*

RAINALDUS, & REINERIUS. Vide RENALDUS.

RAINALDUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

RAINA. oppid. Bavariæ, prope confluentes Lichi in Danubium, in limite Sueviæ. Vix 2. leuc. à Donaverta in Ortu, Neoburgum verſus paulo plus. Pluries captum & direptum.

RAINA, oppid. Stiriæ, in Comitatu Cillienſi, ad Savum fluv. in limite Carnioliæ, aliis *Cellis* quibuſdam 25. mill. paſſ. à Cilleja in Ortum, 22. à Metulo in Boream.

RAINERUS vide REINERUS.

RAITENSIS Theodorus, vide *Theodorus.*

RAITHI, regio cujus populi *Rathenì Ptol.* apud Arabiæ Petrææ plagam meridionalem ad montana Arabiæ Felicis circa Sinai montem Occident. verſus: In mari Rubro, *Baſil.* hinc in Ægypto fuiſſe, probat Aug. *Lubinus.*

RAIZ, ſive REZ, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, quæ, origine Florentina, ab Antonio Gondio deſcendit, qui Magiſter Aulæ Delfini fuerat. Hujus filius Albertus, apud Regem gratiâ valens, *Ducis de Rais* ſive *Rez.* titulum ac dignitatem obtinuit: auctor ex filiis Carolo Marchione *de Belliſle* ac Philippo Emanuele Comite de *Joigny*, duarum linearum, quæ tamen iterum in unam coaluêre, cum hujus filius illius neptem ac hæredem ſibi matrimonio junxiſſet. Ex eadem Familia IV. Epiſcopi ſeu Archiepiſcopi Pariſinorum fuêre. Vide ſuprà ubi de Famill. *Gondia*, ut & in voce *Raſiatenſis Pagus.*

RAKOCIUS Georgius, in ditione Pauchovienſi & Ledniccenſi, in Hungaria, Euangelicis è Moravia ejectis locum, A. C. 1628. conceſſit. Tranſylvaniæ poſtea princeps creatus, rebus geſtis, totô orbe inclaruit.

RAKOCIUS Sigiſmundus, vide *Sigiſmundus*, & ſuprà *Ragozius.*

RALEGUS Walterus, navigationibus Indicis clarus, in Jacobum Britanniæ Regem conjuravit, A. C. 1603. infelici ſucceſſu. Vide Thuan. *l.* 129.

RALLA Tunica, memorata Plauto *in Epidico Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 46.

Tunicam rallam, *tunicam ſpiſſam*

dicta eſt pellucida, à *raritate*: proin *rara* etiam Ovidio. *Gloſſa* tamen veteres *rallam*, pro *raſa* accipiunt, de qua Vide infrà.

RAMA, nobilis civitas in tribu Benjamin, in monte ſita, haud procul à Gabaon, Joſ. c. 18. v. 25. quam reædificavit Baaſa, rex Iſrael, 1. Reg. c. 15. v. 17. Latinè, *ſublimis*, vel *projecta.* Nunc penè exciſa. Item, civitas in tribu Aſer. Hieron. *de Locis Hebr.*

RAMA, vicus in tribu Nephtalim, haud procul ab urbe Sepher in excelſo colle: Item Villa, in excelſo colle, juxta Thecoam, in via, quâ itur Hebron, ex qua videri poterant Jordanis, mons Abarim & mare Mortuum. In tribu Juda. Item, villa ſub monte, qui à Nazareth protenſus includit vallem Carmeleon, juxta viam, quæ Sephoro ducit Tiberiadem, Aliæque villæ, omnes in colle.

RAMATA, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ dicitur *ramalium* umbraculum, cujus in proceſſionibus Eccleſiaſticis uſus, dum eæ per plateas urbanas peraguntur, Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & piſcationis ſpeciem, projectis in aquam *ramalibus*, intra quæ piſces ſe recipere ſolent, ſic vocari, docet idem ex *Tabulario* Prioratus de Paredo.

RAMATHA, urbs Syriæ in monte Ephraim, 1. Sam. c. 15. v. 15. Hieronymus in Tamnitica regione juxta Dioſpolim ſitam ſcribit. Vocatur etiam *Ramatha*, & *Ramathaim.* Levitis data.

RAMATH *Lechi*, locus, Judic. *c.* 15. *v.* 17. *elevatio maxillæ.*

RAMBAM, contractè ex *R. Moſes ben Maimon*, auctor *Commentarii Miſnæ*, inter recentiores Hebræos, etiam judiciô hodiernorum Rabbinorum, facilè princeps. Nihilominus infenſioribus Chriſtianæ religionis hoſtibus non magnopere probatur, cùm videatur Thalmudis quoque auctoritatem convellere & Chriſtianorum interpretationes, in locis quibuſdam Propheticis ſtabilire. Unde factum, ut liber ejus *More Nebuchim.* Paſſim in Gallia flammis fuerit adjudicatus. Vorſtius *Obſervation. ad Chrono-*

molo-

nologiam Rabbi Dav. Ganz, ann. 4927. plura ſuprà voce *Moſes Ben Majemon.* De eo notus verſiculus, *Primus Judæos nugari deſiit inter.*

RAMBAN, contractè ex *Rabbi Moſes ben Nachman*, docuit Hieroſolymis, auctor *Commentarii in Legem*, ſub initium Millenarii VI. juxta præfati Rabbi Ganzii *Chronologiam.* Vide ſuprà *Moſes.*

RAMBERTI Pratum, oppid. Comitatus Foreſtii, *Merula.* Vulgò *Rubempré*, ſuos quondam ac domeſticos dominos Mariæ claros habuit. In Ambianis ponit Joh. de Albiucio Epiſcopus Tricaſſinus, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RAMBERVILLERIÆ, oppid. Lotharingiæ, ad Mortanam fluv. 7. leucis à Mirecurtio in Ortum, Argentinam verſus, & 9. à Marſalio in Meridiem, totidem ferè à Nancejo.

RAMBURELLI, vulgò RAMBURES, locus Galliæ in Ambianis, memoratus Guarino Epiſcopo Ambianorum, in *Literis* A. C. 1138. ubi habet, altare de Balliolo, altare de Ardicuria & altare de Ramburellis. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RAME, ſeu RAMA, pagus Delphinatus, ad Druentiam fluv. juxta Alpes Cottias, prope montem *le Pertuis Roſtan*, i. e. foramen Roſanenſe, fauces Roſanenſes. Eſt enim iter anguſtum inter duos montes, à loco proximo *Roſana*: *Simlero.* 4. leuc. infra Brigantium in Meridiem, Ebrodunum verſus 2. circiter. Secundùm Valeſium *Rama*, vel *Roame* hodieque nomen ſervat, & dicitur *Rame*; vicus inter Brigantionem & Ebrodunum, ſolâ vetuſtate notabilis: inter Fraxinariam, *Freiſſiniere*, Cantumlupæ, *Chantelouve* medius, hinc pede montis, inde flumine anguſtatus. *Notit. Gall.*

RAMELOS, è Ducibus auxiliaribus Perſæ, contra Æëten, apud Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 530.

RAMENTA Auri, capiti olim aſperſa, memorantur Capitolino in *Vero*, *c.* 10. & Lampridio in *Commodo*, *c.* 17. ψήγματα Græcis, & ξέσματα, item τρίμματα χρυσοῦ dicta, unde & Latini *trimmam auri* fecêre, uti diſcimus ex Anaſtaſio *Bibliothecar. in Sylveſtro*: de qua χρυσώσει capillorum ſuprà paſſim, inprimis voce *Flaventes.*

RAMERUDUM, vulgò RAMERU, caſtrum Galliæ, 7. leuc. à civ. Tricaſſium, 1. ab Artiaco, vel Arceiis ad Albam flumen: Ejus cella ſeu Prioratus ſervat reliquias S. Balſemi, à Vandalis trucidati. Had. Valeſ. *Notit. Gall.*

RAMESIUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

RAMESSÆUS Obeliſcus, vide *Obeliſcus.*

Reges Ægypti veteres.

RAMESSES Regum in inferiore Ægypto XVIII. ſucceſſit Uſi, dum Muſthis in Thebaide, Seſochris apud Thinitas, apud Memphitas Bi-cheres imperarent, Abrahamus verò Patriarcha paulo antè obiiſſet. Regnavit annos 29. ſucceſſore Rameſſe-Mene. Joh. Marshamus, *Canone Chron.* ex Syncello. Item Regum in Thebaide LII. de quo vide *Achencheres.* Item in eadem Regum ſerie Rex LV. Amenophis IV. ſucceſſor, antepenultimus eorum Ægypti Regum, qui Imperium in Aſia obtinuerunt; in Obeliſco proin ſuo omnium maximo, tam illorum qui Romæ, quàm in Ægypto viſuntur, cujuſque Plinius meminit *l.* 36. *c.* 8. & 9. ἀνὰ πάσης οἰκουμένης βασιλεύων, *Totius univerſi Rex* dictus ὃς ἐφύλαξεν Αἴγυπτον, τοὺς ἀλλοεθνεῖς νικήσας, *qui ſervavit Ægyptum, extraneos ſuperans*, ob ſervatam patriam victoriâ lætiſſimus. Eum excepit Ammenemes: ſed poſt *Rameſſem* hunc, nemo è Seſoſtris poſteris in gloria fuit, nullus ultra Thebani nominis ſplendor. Joh. Marshamus, *d. l. ad Sec. XVI.* ubi *de Regis hujus obeliſco praf.* veriſſimo ac illuſtriſſimo Ægyptiacæ magnitudinis monumento, prolixè agit.

RAMESSE-MENES I. in Ægypto inferiore Rex XIX. Pammo-Archonde apud Thebanos, Chenere apud Thinitas, Thamphthe apud Memphitas, regnantibus, circa tempora Jacobi Labano ſervientis, præfuit ann. 15. Ei ſucceſſit Thuſi-Mares. Vide ſuprà.

RAMESSE-MENES II. Rex ejuſdem ſeriei XXII. dum Apappus Max. Thebanis, Thinitis & Memphitis imperaret unus, Joſephus autem in Ægypto ſerviret. Regnavit ann. 19. eum excepit Rameſſe-Tubaëtes de quo infrà.

RAMESSE-MIAMUN, Rex Thebaidis LIII. Vide *Achencheres.*

RAMESSE-SEOS, Rex inferioris Ægypti XXI. poſt Thuſi-Marem, præfuit ann. 23. dum Joſeph Patriarcha naſcitur. Ei ſucceſſit Rameſſe-Menes II.

RAMESSE-TUBAETES, Rex XXIII. in eâdem ſerie, poſt Rameſſe-Menem II. præfuit ann. 39. Sub eo Jacobus Patriarcha à filio Joſepho, paulo antè ad ſummam poſt Regem Ægypti præfecturam evecto, invitatus in Ægyptum venit, & habitare cœpit in Goshen, *in terra Rameſſis.* Gen. *c.* 47. *v.* 11. ibidem mortuus annò pòſt 17. Succeſſit illi *Rameſſe Vaphres.*

RAMESSE-VAPHRES, in eodem regno XXIV. Rex, poſt priorem præfuit ann. 29. dum Iſraëlitæ valde in Ægypto multiplicarentur, in Thebaide verò Nitoris, & poſt eam Myrtæus regnarent. Illum excepit Concharis, ultimus hujus Dynaſtiæ, à Paſtoribus ſubverſus. Joh. Marshamus ubi *ſuprà.*

RAMESSES, i. e. *tonitru*, vel *exprobratio tinea*, aut *malum delens*, ſive *diſſolvens*, aut *confractus tinea*, civitas in extremis finibus Ægypti, ab Iſraëlitis condita, olim pagus Arſenoitis dicta. *Hieronymus.* Everſa. *Iskaal Lein Alſchemes* Tudelenſi. Vide Joh. Marshamum.

RAMETH, civitas in tribu Iſſaſchar Joſ. *c.* 19. *v.* 21.

RAMEUS, Propheta ſub Jeroboam Rege Iſraël. Joſeph. *d. l.*

RAMI, apud Virg. *l.* 5. *Æn.* *v.* 71.

Et cingite tempora ramis.

in coronarum olim uſu. Nempe aut duo ramuli invicem nectebantur, ut in laurea corona, aut è fronde frondi ſuperinducta & conſuta corona texebatur, ut in aliis coronis, aut uno *ramò* continebat omnis ille coronæ circuitus, ut in corona Olympionicarum, quæ ex oleaſtro ſeu cotino erat. Aliquando verò & diverſarum arborum ramuli ſociabantur, uti de hedera & lauri ramis habet Virg. *Ecl.* 8. Interdum ramuli floribus quoque ſociabantur, uti apud Theocritum, *Eidyll.* 1. elichryſo flori hedera: nonnunquam ramuli, ſoliculi & flores miſcebantur, ut apud eundem hedera, ſoliculi & apium, *Eidyll.* 3. Qua de re vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 3. *c.* 1. &c. Inprimis verò de coronis Olympicis vox frequens: quas ἔρνεα Ἀλφεοῦ, *ramos Alphei*, Pindarus, *Iſthmior. Od.* 1. *ramos Olympiacos*, Statius, *Thebaid. l.* 6. & *ramos* ſimpliciter, idem vocat, *Thebaid. l.* 4. Sed & in ſupplicando *rami* adhibiti. Non enim Epheſi ſolùm στέψαντες δὲ θαλλοῖς τὰς ἱκετείας, ἱκέτευον, *coronis per oleæ ramos ſupplicationes faciebant*, uti ait *Etymol.* quò habitu ad aliorum quoque Numinum aras ſupplices conſediſſe olim legimus paſſim: Verùm etiam manu ſiniſtrâ *ramos* λευκοστέφεις, *albâ lanâ coronatos*, complebant, dextrâ ſtatuas Numinum tenentes, uti docet Æſchylus, *Supplic.* Plut. *Theſeo.* Alii. Eoſdem nonnunquam movebant ſeu quatiebant, ut eò vehementiùs obteſtarentur, Appulejus, *Metamorph. l.* 3. Cùm verò ædes ſacra adibatur, Sacerdos eos ſumebat & ponebat in Altari, Æſchylus *ubi ſuprà* &c. Cujuſmodi *ramos* ferebant quoque Athenis in pompa Panathenaica Seniores, unde θαλλοφόροι appellati. de quibus alibi. Vide iterum ſuperiùs laudatum Paſchalium, *l.* 4. *c.* 12. ſuprà voce *Oſchophoria*, & de Feſto *Ramorum*, apud Chriſtianos itidem ſuprà ubi de *Dominica, Ramiſpalmarum* vulgò dictâ, item in voce *Oſanna.* Recentiori ævò, per *Ramum* Inveſtitura frequens fuit, ut & per *Ceſpitem* & *Waſonem*, uti videre eſt ſuprà voce *Ceſpes*, item ubi de *Inveſtitura.* Et quidem infigebatur *ramus ceſpiti* (cùm ager tradebatur) qui ſic infeſtucatus dabatur in manus Domini ſeu Majoris, certâ verborum formulâ adhibitâ; hicque dein eum emtori vel donatario offerebat, certis iterum verbis pronuntiatis. Atque poſſeſſionem hôc modò conferre Gallis dicitur *par rain de baſton.* Non raro tamen inveſtitura per *ramum* ſolum occurrit, uti docet Car. du Freſne pluribus, voce *Inveſtitura*: adde quæ infrà dicemus voce *Servus.* De *ramo utrinque præciſo*, vide ſuprà in *Clava*, infrà in Tomus.

RAMIRUS, I. Legionis Rex ſucceſſit Alphonſo II. Caſto, A. C. 824. Fil. Vermundi I. Contra Mauros inſigni præliò victor, regnavit ann. 26. Obiit A. C. 850.

RAMIRUS II. fil. Ordonii II. fratre Alphonſò IV. in monaſterium detruſò, thronum conſcendit. Saracenorum 80000. ſtravit, A. C. 930. iterumque decenniò poſt eoſdem vicit, Obiit tamen paulo pòſt.

RAMIRUS III. fil. Sanctii I. ipſi ſucceſſit, A. C. 967. Juvenis admodùm, ſed ob ſævitiam, & luxum mox pulſus, A. C. 980. ſurrogatò Vermundò II. Obiit bienniò pòſt. Turquetus *Hiſt. Hiſpan.*

RAMISES, Rex Ægypti (cujus ætate captum eſt Ilium) Obeliſcum fecit 49. cubitorum, & alium longitudine undenis pedibus, per latera cubitis quatuor, quem feciſſe dicuntur viginti hominum millia. Cujus operis admiratione factum eſt, ut cùm Syenen oppid. expugnaret Cambyſes rex, ventumque eſſet incendium ad crepidines Obeliſci, extingui ignem juberet, molis reverentiâ. *Rhamſes*, legendum, vel *Ramſes*, ut eſt apud Plin. *l.* 36. *c.* 8. Hunc forſan intelligit Cornel. Tacitus, *Annal. l.* 2. *c.* 60. ubi ſacerdos Ægyptius Germanico narrat, regem *Rhamſen*, Libyâ, Æthiopiâ, Mediſque & Perſis ac Bactrianâ, & Scythiâ potitum, quaſque terras Syri, Armenii, & contigui Cappadoces colunt, &c. hæc literis Ægyptiis ibi ſcripta in Obeliſcis: de quibus Amm. Marcellin. *l.* 17. Idem forſan eſt Rampſinitus apud Herodotum *in Euterpe.* Vide ſuprà ubi de *Lateranenſi & Pamphilio Obeliſco.*

RAMMINGUS Jacobus, vide *Jacobus.*

RAMNES, vel RHAMNES, pro equitibus Romanis uſurpat *Horat. in Art. v.* 342. Eos ſic vocat ab illis equitibus, quos cum Luceribus ac Tatienſibus inſtituit Romulus. Varro, *l.* 4. *de L. L. p.* 16. *Ager Romanus primùm diviſus in partes tres, à quo tribus appellata, Tatienſium, Ramnium, Lucerum. Nominata, ut ait Ennius, Tatienſes à Tatio, Ramnes à Romulo. Luceres, ut ait Junius, à Lucumone. Sed omnia hæc vocabula Tuſca, ut Volumnius, qui Tragœdias Tuſcas ſcripſit, dicebat.* Aſcon. Pedian. *in* 3. *Verr. Tribus principiò tres fuerunt, Tatienſis una à Tatio rege, Ramnenſis altera à Romulo, Luceres altera à Lucumone, ſive à Lucretino, ſive à Luco, quem lucum aſylum vocaverat Romulus.* Plin. *de viris Illuſtribus*: *c.* 2. *Tres equitum centurias inſtituit, quas ſub nomine Ramnenſes, à Tito Tatio Tatienſes, à Lucumone Luceres, appellavit.* Plutarchus *in Romulo*: Φυλὰς δὲ τρεῖς καταστήσαντες, ὠνόμασαν τὰς μὲν ἀπὸ Ῥωμύλου, Ῥαμνήνσεις· τὰς δὲ ἀπὸ Τατίου, Τατιήνσεις· τρίτας δὲ Λουκερήνσεις, διὰ τὸ ἄλσος, εἰς ὃ πολλοὶ καταφυγόντες, ἀσυλίας δοθείσης, τοῦ πολιτεύματος μετέσχον· τὰ δὲ ἄλση λούκους ὀνομάζουσι. *A Romulo* nempe Ramnes dictos volunt. Robertus Titius verò putat eſſe à ῥάμνοι, quod exponitur ἐσθής, καὶ ἐλλύχνιον. Sed corruptus eum decepit locus, quia legendum illic Ῥαμνήνσεις. Vide Yvonem Villiomarum adverſus Titium, *l.* 5. *c. ult.* & Caſaubon. in Athen. *l.* 15. *c.* 5. Voſſ. *Etymol.* Propert. *l.* 4. *El.* 1. *v.* 31.

Hinc Tities, Rhamneſque viri, Luceresque coloni.

Ovidius, *l.* 3. *Faſtor. v.* 131.

Quinetiam partes totidem Tatienſibus ille,
Quoſque vocant Rhamnes, Luceribusque dedit.

Nic. Lloyd. Fuêre autem Ramnenſes, qui cum Romulo primo Urbem condiderunt, Paſtores Albani, & Græcanici generis aliquot, qui ante Urbem conditam illa loca tenuerant; atque hi omnes habitârunt Palatinum & Cœlium montes. Tatienſes verò Sabini fuerunt, cœteri adventitii: quorum illi Capitolinum & Quirinalem, iſti loca coluêre, inter Palatium & Capitolium plana, atque circum Forum. Permanſeruntque hæ Tribus, uſque ad Tarquinii Priſci tempora. Cùm enim ſub Tullo Hoſtilio Albani victi in *Ramnenſium* Tribum aſcripti, cæterique omnes populi, qui ſub Regibus Romam ad habitandum venerant, præter Sabinos, Lucerum tribu locloſi fuiſſent, urbeque multùm adauctâ, tres hæ Tribus neutiquam ſufficerent: L. Tarquinius Priſcus numerum earum augere & de ſe & aliis amicis, nominare volens, cùm ne id faceret ab Augure Navio prohiberetur, veteres illas ſub iiſdem, quibus inauguratæ à Romulo erant, nominibus duplicavit, primoſque & ſecundos Tatienſes, *Ramnenſes* & Luceres conſtituit, quod ex *Sext. Pompejo* manifeſtum eſt, cùm ſcribit. *Sex Veſtæ ſacerdotes conſtituta erant, ut Populus pro ſua quaque parte haberet Miniſtram ſacrorum. Quia civitas Romana in ſex erat diſtributa partes; in primos ſecundoſque Tatienſes, Ramnenſes & Luceres.* Eôdem modô centurias etiam Equitum Tarquinium duplicâſſe tradunt, Dionyſ. & Livius, *l. 1.* Poſtea, ſublatô filiorum Anci Martii inſidiis Tarquiniô, aliam Tribuum diviſionem inſtituit Servius Tullius, ſextus Roman. Rex, quatuorque earum conſtituit, Palatinam, Suburanam, Collinam & Eſquilinam: qua de re vide Dionyſ. *l. 4.* Car. Sigonium. *de Antiq. jure Civ. Rom. l. 3. c. 3.* Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 6. c. 15.* &c.

RAMOTH, civitas ſacerdotum, atque fugitivorum in tribu Gad, non procul à monte Galaad. Joſ. *c. 13. v. 26.* Habuit & ſuburbana in tribu Iſaſchar.

RAMPHASTUS, vide ſuprà *Pica Braſilia.*

RAMSES, vide RAMISES.

RAMSTENIUM, arx agri Baſilienſis, ſub Baronibus olim cognominibus, quorum familia nobiliſſima defecit in Rodolfo, Thuringi, A.C. 1390. florentis filio; qui cùm legitimâ prole careret, mortuus A.C. *1459.* filio ejus naturali Joh. Bernardo à Gilgenberg, permiſſu Epiſcopi, arces *Gilgenberg* & *Landstron* ceſſerunt, caſtrum Zwingeo ad Epiſcopatum rediit: Ramſtenium, cum pago Breitenbach, ad Baſilienſes; Gilgenberg denique ſeu Liliomontium ad Solodurenſes emtionis titulô pervenit. Vide Chriſt. Urſtiſium *Epit. Hiſt. Baſil.*

RAMUS, pro Numine Theſpiis olim, memoratur Arnobio, *adv. Gentes, l. 6. Ridetis temporibus priſcis Perſas fluvium coluiſſe — ramum pro Cinxia Theſpios* &c. Clementi item Alex. Καὶ τὸ Κιθαιρωνίας ἥρας ἐν Θεσπίᾳ πρέμνον ἐκκεκομμένον. Reliqua vide ſuprà in *Rami.*

RAMUS Petrus, Veromanduus, Vir doctiſſimus. Filius agricolæ, nepos carbonarii, qui ex nobiliſſima in Burgundionibus familia ortus, bellicis turbis ſolum vertere, & vitam carbonariam faciendo, ſuſtentare ſe coactus eſt. Ingeniô ad ſtudia factus, Pariſios venit, ubi brevi tantopere in illis profecit, ut Profeſſor Eloquentiæ regius, & celeberrimus Orator evaderet. Magnô apud omnes pretiô, niſi quòd animadverſiones ejus in Ariſtotelem non paucos illi in Univerſitate Pariſienſi hoſtes, inprimis Jacobum Carpentarium, Bellovacenſ. Anton. de Govea, Hiſpan. & Joach. Perionium excitârunt: Alii quoque, quibus gloria eruditionis ejus officiebat, hinc prætextu ſumtô ſcribere contra ipſum conati ſunt. Intereà & Mathematicæ eruditionis apicem nactus, partem ſtipendii ſui decidit, ut egregiæ hæ artes peculiari in cathedra in poſterum docerentur: Acceſſit laudum cumulo puræ religionis cultus, ob quem cùm tutum ſe non ſatis in Gallia videret, Genevam ſe recipere cogitaverat, ut videre eſt ex Bezæ, *ep. 34. & 36.* Sed aliter volente Deô, in egregia illa martyrum panegyri, quos Pariſienſis laniena cruore ſuô tinxit, cœlebs A. C. 1572. & ipſe tot adoreis jam mactus, hanc quoque coronam cœlitus impetravit: occiſus à percuſſoribus, quos ipſi Carpentarius æmulus immiſerat, Cadaver ejus à ſtudioſis ſeuticis primò cæſum, dein in Sequanam projectum eſt. Thuanus *Hiſtor.* Scævola Sammar. *l. 2. elog.* ipſe *Ramus Orat. initiô Profeſſionis ſuæ hab.* Scaligerana, du Verdier *Proſopogr.* Theod. Banoſius, *Vitâ Rami,* Zuingerus, *Theatro Vitæ Hum.* Keckermannus, *Præcognit. Logic.* Freigius, *Vitâ illius,* inprimis Anton. Teiſſier, *Elog. Pat. l.* ubi & catalogum ſcriptorum Rami, quæ complura, habes. Ab eo *Ramæa* ſecta Philoſophorum dicta eſt, non quòd ab illo ſumpſerit initium, jam olim enim à Peripateticis non pauci diſſenſerunt; inter quos Laur. Valla, & Lud. Vives, è quibus plurima *Ramus* depromſit; ſed quòd ille meliùs de rebus cogitandi hinc occaſione ſumtâ, ſententiam illorum in lucem produxit, fortiterque propugnavit. Qua de re ſic Hornius: *Anſam ei,* inquit, *dederunt Pſeudoperipatetici Sophiſtæ Pariſiis alibique, Scholaſticâ barbarie & corruptiſſimâ Philoſophiâ, in media literarum luce, delectati, nec non Interpretes Ariſtotelis pravi ac rudes. Quorum furias non tolerans primò in illos, mox in ipſum Ariſtotelem acriter invectus eſt & Adverſariorum calumniis divexatus, longiùs proceſſit, novamque ſectam de ſuo nomine, plurimos in Anglia, Gallia, Germania, ſectatores nactus, condidit. In Italia verò & Hiſpania obſcurum & penè ignotum ejus nomen. Oppoſuerunt ſe plurimi, præſertim Lutetiæ Joach. Perionius: Tubingæ Jac. Schekius: à Theologis Beza & Urſinus: à quibus tria ei potiſſimum objecta, ἀμαθία, ἀντιλογία & ψευδολογία. Sectatores Ariſtotelis infenſiſſimi ſunt, à cujus etiam lectione illorum rigidiores abſtineri volunt. Interim pomaria Philoſophorum protulerunt, eam ad uſum revocando: Metaphyſicam exterminant prorſus, præceptorum paucitatem & uſum urgent: hanc ob cauſam à quibuſdam Philoſophiſſimi, quâ voce Juſtinianus alicubi utitur, appellati.* Hactenus Georg. Hornius, *Hiſt. Philoſ. l. 6. c. 11.*

RAMUSIUS Joh. Baptiſta, vide ibi.

RANA, in ſigillo Mæcenatis. Gemmarum certè icones plerumque fuiſſe hieroglyphica virtutum, indicare Quintilianus videtur: dum Oratorem nullâ virtute præditum, ſigillum appellat raſum atque terſum; inde ſignificans, aliquam ſemper virtutis teſſeram inſculpi ſolitam annulis ſignatoriis. Sic itaque Mæcenas, Hetruriæ è Regibus ortus, præcipuuſque Auguſti amicus, uſus ſigillô legitur, cui *Rana* rubeta ſeu Seriphia inſculpta erat; fortè ad taciturnitatis indicium & ad Auguſti captandam gratiam. Hinc Pierius, *Hieroglyph. l. 29. Invenias,* inquit, *ſilentium ſignificari etiam per rubetam Ranam illam grandiſſimam, quæ geminis veluti cornibus inſignita eſt, propterea quòd obſervârunt Magi, ſi ea in multitudinem vociferationibus obſtrepentem inferatur, ſilentium fieri: Eoque ſpectare nonnulli putant* Ranam *illam Mæcenatis celebratiſſimam, quâ is literas & tabellas obſignare ſolitus erat. Sed enim, quum Rana, non rubeta, in omnium ſermone; ego eò potiùs rem ſpectare dixerim, quaſi Mæcenas id in Auguſti gratiam factitârit, de quo etiamnum infantulo illud fertur, quòd in avito ſuburbano ranas fortè obſtrepentes ſilere juſſerit: cui quidem commento adeò favit Vetuſtas illa, ut ex eo negentur ibi ranæ coaxare, quaſi etiam adhuc tanti Principis imperio obſequantur. Voluiſſe igitur Mæcenatem eô ſchemate taciturnitatem polliceri, in iis quæ Auguſtus ejus fidei crediſiſſet, non ſecus ac* Ranæ *ipſa, moroſâ adeò garrulitate inſignes illi adhuc infantulo paruêre. Nam Sext. Aurelius & Eutropius ſcribunt Mæcenatem Auguſto ob taciturnitatem præcipuè gratum fuiſſe: quam tamen in eo nonnunquam deſideratam, ab Imperatore Tranquillus ait,* &c. Mutas autem *Ranas* eſſe in Seripho inſul. notum, idem de Cyrenaicis Plinius tradit, *l. 8. c. 58.* cum ait: *Cyrenis mutas fuiſſe ranas, illatis è continente vocalibus durare genus earum. Mutas etiamnum eſſe in Seripho Inſ. eaſdem aliò translatas canere; quod accidere & in lacu Theſſaliæ Sicendo tradunt.* Cujus rei cauſam, nimium eſſe aquæ humorem, vel amaritiem, proin in aquas craſſiores dulcioreſque tranſlatas vocem recipere, docet Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l. 4. c. 77.* ex Theophylacto Simocatta, *Probl. phyſ. 18.* Etiam in frigidiores conjectas fontes obmuteſcere, tranſlatas in tepidiorem paludem loquaces iterum evadere, tradit laudatus ſuprà Pierius, *loc. cit.* &c. Sicut verò *Ranâ* Mæcenas, pro ſymbolo, uſus eſt, ſic Plinius junior, qui fuit apud Trajanum eôdem auctoritatis ac gratiæ locô, uſus in ſigillo Quadrigâ traditur. Vide de utroque eruditè diſſerentem Fortun. Licetum, *de Gemmis Annular. Schemate 27. c. 114.* Cæterùm *Rana,* Mahometanis in pretio: unum enim hoc eſt ex quinque animalibus, quæ apud illos occidere non licet. Ea nempe ſunt, *formica & apis & rana & upupa & ſurad,* i. e. lanius minor, qui paſſeres venatur. Cur autem *ranas* tanti faciant, cauſâ nituntur duplici; Unâ, *quòd,* Abdallâ teſte, *illarum coaxatio eſt Dei laudatio:* alterâ, *quòd ranæ ad Abrahamum ſe contulerunt* (cùm ſcil. in ignem à Chaldæis conjectus eſt) *& ore ſuô aquas attulerunt, quibus illum in igne aſpergerent,* ut Alkazuinius fabulator ex Mahomete. Pari ſtultitiâ jam ante Chriſtum, ſi Philaſtrio credimus, nonnulli *ranas* coluerunt, *quas ſub Pharaone per iram Dei tunc temporis Ægyptiorum terra emanavit, ut putore Ægyptios defatigarent, inque eo ſcelere* (inquit) *adhuc perſeverant, putantes Dei iram ex hac vana obſervantia poſſe placari* &c. Ubi plagam illam Ægypti reſpicit, quâ Deus inter alia Pharaonem populumque ejus afflixit, in ultionem inprimis Infantum Iſraëliticorum in aquis miſerè ſuffocatorum. Unde non deſunt, qui *ranas* per domos reptitantes, coaxantes atque in ſtratis jacentes, infantium inceſſum, vagitum atque in cunis quietem volunt aliquô modô adumbrâſſe, ut ipſa pœna crimen admiſſum illis in memoriam revocaret, de qua conſule inprimis Theodoretum *in Exodum, Quæſt. 16.* Utut ſit, etſi *rana* non videatur animal uſque adeò maleficum, cùm neque morſu, neque venenô, noceat, gravis tamen fuit hæc plaga, nec ſenſus corporis ullus eſt, cui moleſta non fuerit ranarum tanta multitudo. Horrendum enim erat ſpectaculum, non ſolùm agros, ſed & urbium plateas, atque ipſas domos videre tam turpi agmine ſcatentes. Et aures fatigabat continua coaxatio. Nec palato ſapiebant cibi illarum contactu fœdati. Nocturnam tandem quietem interturbabant tam importuni contubernales; & teter mortuarum odor ſævam mephitim exhalabat. Quæ incommoda graphicè deſcribunt Judæi duo, ſermonis elegantiâ Græcis neutiquam inferiores, Philo, de *Vita Moſis, l. 1.* & Joſephus, *Jud. Antiqq. l. 2. c. 5.* quos vide, præter Hiſtoriam ſacram, quæ in Exodo continetur. Sed & aliis gentibus, ab hoc reptili, graviſſima incommoda. *Ab ranis* enim *civitatem in Gallia pulſam, Marcus Varro auctor eſt,* apud Plinium, *l. 8. c. 29.* Et de Abderitis, ſcribit ex Trogo Juſtinus, *l. 15. c. 2. Caſſander ab Apollonia rediens, in Abderitas, qui propter ranarum muriumque multitudinem, relictô patriô ſolô, ſedes quærebant.* Ubi lege, *rediens incidit in Abderitas,* ex Oroſio, *l. 3. c. 13.* Abderitæ nempe fuerunt verè βατραχομυομάχοι. Sed inprimis memorabile eſt & Moſis hiſtoriæ de ranis προσεμφερής, quæ de Pæonia & Dardania referuntur à Scriptoribus perveteriſtis, Phœnia & Heraclide Lembo, quorum ille Ariſtotelis fuit diſcipulus & amicus Theophraſti, hic ſub Ptolemæo Philometore vixit, circa Olymp. 150. Et Phœnias quidem ſcripſit, Deum *ranarum pluviam* immiſiſſe circa Pæoniam & Dardaniam, quarum tanta fuerit copia, ut vias impleverint, cumque adeò eas occidendo & domos occludendo nihil proficerent, ut omnia vaſa implerentur & cum cibis ranæ ſequerentur, neque aquis uti liceret, neque pedes uſpiam in terra figere, & mortuarum fœtor admodum gravis eſſet, ex ea regione homines ſe ſubduxiſſe:

xiſſe: quod forſan de Autariatis populis intelligendum, quos circa Pæoniam & Dardaniam aliquando habitâſſe, Strabo refert *l.* 7. De Heraclide Lembo Vide Athenæum, *l.* 8. *c.* 2. &c. & plura hanc in rem, præter Plinium, apud Sam. Bochartum, *l.* 2. *Part. poſter. c.* 1. & *ſeqq.* ubi hoc animal ſuperbiæ, propter inflatas buccas; impudentiæ, propter ſanguineos oculos & maledicentiæ, ob notam loquacitatem, ſymbolum eſſe addit. Ab eo, Perſidis vel Suſianæ fluvio maximo nomen *Βατραχίτα* inditum habes ſuprà, voce *Ornatus* ut ſuccino incluſam *Ranam*, jucundâ oculorum admiratione, videbis infra ubi de *Succino.*

RANCO, caſtrum Galliæ, vulgò *Rancon*, in alta rupe, ad Tardueram flum. in agro Encoliſmenſi. Quibuſdam *Ranconium*, aliis *Rancôna.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RANCONETUS Æmarus, Petrocorienſis Gallus, eruditione Juris præſertim & Antiquitat. inclytus. Duareno in variis Juris nodis enodandis magno uſui fuit, ut cujus veris fontibus reſolvendis, ut & elegantioribus ſtudiis, primus viam aperuit. Præterea Philoſophus ac Mathematicus peritiſſimus, magniſque muneribus tum Burdigalæ, tum Pariſiis, defunctus; ad ſtudia ſemper ante lucem ſurrexit, poſtque lectionem ac meditationem rurſus indormiit, & valetudini & ſtudio multum id conducere affirmans. Obiit A.C. 1559. ætat. 60. à Guiſiis, hoſtibus ſuis, in publico tumultu, ad mortem adactus. Ejus nihil extat, præter librum cui tit. *Treſor de la Langue Françoiſe, tant ancienne que moderne*; aliis verò amplam ſcribendi materiam reliquit, *Notis*, in varios Auctores, ſuâ manu ad marginem additis nitideque adſcriptis. Vide Thuanum, *Hiſtor.* Sammarth. *Elog.* Anton. Teiſſier, *Eloges Part. I.*

RANDA, vicus Perſiæ, ad quem Chiles 3000. Perſarum, novas res cogitantium concidit, Polyæn. *l.* 7. *c.* 39.

RANDAN, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, quæ Rupifulcandiæ Stirpis ramus eſt. In hac enim, cùm Franciſcus II. filius primogenitus Franciſci I. duos genuiſſet filios, Franciſcum & Carolum: ille Comites reliquos (qui nunc Duces) *de la Rochefoucaud*, nec non Comites *de Roucy*; iſte Comitis *de Randan*, proſevit, quorum hæc ſeries eſt. Joannes Dn. *de la Rochefoucaud*, ex Margaretha (filia Joannis Rupifulcaudii Dn. *de Barbeſieux*) genuit Franciſcum I. Comitem Rupifulcandium; maritum Ludovicæ Cruſſoliæ, & ex ea patrem Franciſci II. quô & Anna *de Polignac* Dn. *de Randan*, genitus Carolus Rupifulcaudius Comes *de Randan*, junxit ſibi Fulviam Picam (Galeacii Pici Comitis Mirandulæ filiam) atque ex ea ſuſcepit Joannem Ludovicum Rupifulcaudium Comitem *de Randan*: cui Iſabella agnata filia Franciſci III. Comitis Rupifulcaudii) peperit Mariam Catharinam *de Randan*, uxorem Henrici *de Beaufremont* Mareſch. *de Senecey*, lineæ ſuæ ultimam. Vide Philipp. Jacobum Spenerum, *Theatr. Nobilitatis Europ.æ, Part. II. p.* 18. & *in Indice*, ubi de *Rupifulcaudiis.*

RANDEIA, Urbs Armeniæ, ad Arſanam fluv.

RANDERSIUM, oppid. amplum Jutiæ Septentrional. ad Cutinm fluv. in Diœceſi Arhuſienſi. 3. leuc. Danic. ab Arhuſia in Boream, Alburgam verſus 5.

RANGIFER, animal Septentrioni proprium, Finnis, Lapponibuſque quaſi peculiare. Locis delectatur perpetuâ nive & glacie horridis, ac peculiari muſci in petris naſcentis alimentô gaudet: aliô autem à natalibus iſtis ſuis tranſlatum diu non vivit. Ad figuram cervi quàm proximè accedit, ſed tenerius aliquantum eſt ac membris gracilioribus, pilis curtis, colore griſeô, duobus præditum cornibus. Eorum multa & numeroſa armenta Finni poſſident, maximô ſuô commodô. *Lac ex iis mulctum ſuave eſt, è quo caſeos quoque conficiunt non ingratô ſapore. Sed butyrum non præparant. carnibus eorum veſcuntur, quas ſale quandoque condiunt, & ventô ſiccant; pellibus veſtiuntur, pilis ſellas ſuffulciunt, nervis veſtes conſuunt, atque ex iis habenas & vincula conficiunt, quibus naviculas ſuas quandoque colligant, abſque ullo ferramento, quô deſtituuntur. Ex cornibus manubria cultrorum, & alia utenſilia, conficiunt, ſed præcipuè trahendis vehiculis ſuis aptant* Rangiferos. *atque celerrimè maximum conficiunt itineris ſpatium. Unus eorum vehiculum trahens præcedit, habenis ad cornua alligatis, rectore baculô totum negotium dirigente. alter vehiculo alligatus ſubſequitur, & cum prior trahendo defatigatus fuerit, in ejus locum ſubſtituitur poſterior, ſubſequente illô atque ita operas partiuntur, donec penſum abſolverint: Laſſitudinis dant ſignum, gradum ſiſtendo, & linguam cum anhelitu exſerendo. Duodecim horarum ſpatiô, ultra centum mill. paſſuum conficiunt*, Plura in *Muſeo Wormiano, l.* 3. *c.* 26. Veteres Gothos ex ipſo hoc animali *rhenones* ſuos, inde dictos, *Rein* enim id incolæ vocant, confeciſſe probat Loccenius, *c.* 20. ſicque Sidonii locum, *Epiſt.* 29. *l.* 4. prolixè illuſtrat. Vide infrà *Rheno*: Cæterùm inter animalia, quæ è remotiſſimis locis ſibi adduci curaverat Galliæ Rex Ludovicus XI. ut ægritudinis ſuæ mortiſque imminentis famam falleret, *Rangiferos* quoque fuiſſe, legimus. Inter Suecica Inſignia, *Rangifer excelſis cornibus, in ſolo ſtellis ſparſo*, Bothniæ provinc. *gradiens in parma plinthidibus ſparſa*, Wermelandiæ provinc. digma eſt. Sed & *Rangiferi* 3. *aurei gradientes in cæruleo*, Familiæ in Gallis Grangeæ Dride Montigny inſignia conſtituunt, vide Phil. Jac. Spenerum, *Oper. Heraldici Parte II.*

RANGONIUS Hercules, vide *Hercules.*

RANI, populi Scythiæ Caucaſi accolæ, in Colchorum confinio. Plin. *l.* 6. *c.* 7.

RANIMIRUS, undecimus Aragonum Rex crudeliſſimus: Barones regni potentiſſimos, ſe contemnentes, unô Conviviô trucidavit. &c. Vide *Ramirus.*

RANZANUS Paulus, vide *Paulus.*

RANZOVIUS Henricus, vide *Henricus.*

RAPA ſeu RAPORA, urbs Epiſcopalis Hiberniæ, in Ultonia & Comitatu Dungalenſi, ad lacum Suvellium, cui unita eſt ſedes Derrienſis. Nunc vicus, 40. mill. paſſ. à Dungala in Cæciam, 12. à Derrio in Occaſum, 45. ab Armacha in Boream, 20. à Banchorenſi cœnobio in Occaſum. *Rape*. Alius *Rapus*, in Anglia, eſt Comitatûs portio major, *laſti* inſtar, quæ plures in ſe continet *hundredos* ſeu centurias. Omnis ſic Suſſexia in VI. *rapos* dividitur, Henr. Spelmanno *in Gloſſario.*

RAPA, inter hortenſia, pluribus memorantur Plinio, qui à frumento protinus, aut certe faba, illa dicenda eſſe, *quando alio uſu præſtantior ab his non eſt*, ait *l.* 18. *c.* 13. Ubi, poſtquam quadrupedes aliteſque ex iis commodum aliquod capere, dixit, addit: *In cibis quidem noſtris pluribus modis commendantur, durantque ad alia, ſinapis acrimoniâ domita, etiam coloribus picta, præter ſuum, ſex aliis, purpureô quoque: neque aliud in cibis pingi decet.* Ibidem palmam in Nurſino agro naſcentibus, & eorum nonnullis 40. librarum pondus tribuit &c. Cæterùm *Rapis*, aut milio, aut panico, reſtibilem agrum faciebant Veteres. Plinius, *Si fuerit illa terra, quam appellavimus teneram, poterit ſublatô hordeô milium ſeri. Eô condito rapa: his ſublatis hordeum rurſus vel triticum, ſicut in Campania.* Sublectô nempe hordeô, quod eſt ex genere farrei ſpici, milium ſerebatur ſequente annô; iterum ſequente, rapa; quibus ſublatis & præparatô per annum novali rurſus hordeum vel triticum. Sic quadriennium intererat inter farrei ſpici utramque ſationem: qui ordo obtinebat in optimis ac pinguiſſimis arvis, qualia erant Campaniæ. Quâ porrò ſuperſtitione ſeri *rapa* conſueverint, docet idem, *c.* 13. *l. cit. Ferunt ſubtili obſervatione, quotâ Lunâ præcedente hyeme nix prima ceciderit, ſi totidem luminum die intra prædictum temporis ſpatium ſerantur, mirè provenire.* Vide de conditura illorum Columellam, *l.* 12. *c.* 54. & Dioſcoridem, qui muriâ condiri ſcribit &c. Nec omittendum, quòd *rapa* in Veſpaſianum, jus in Foro dicentem, Adrumetis ſeditione obortâ, jacta legimus, apud Suetonium, *in eo, c.* 4. de quo contumeliæ genere ſuprà paſſim: uti de *rapo è plumbo* Apollini Sacrato, infrà *Raphanus.*

RAPALLUM, oppid. ditionis Genuenſis, in ora maris Liguſtici, cum portu, 23. milliar. circiter à Genua in Ortum, Spetiam verſus, 3. à portu Delphino. Hinc Sinus parvus adjacens *Golfo di Rapallo*; eſtque pars oræ Orientalis Liguſticæ, inter Lavaniam ad Ortum & portum Delphinum ad Occaſum. Item urbs Epiſcopalis Baſilicatæ cum titulo Ducatus.

RAPATO, ſive RATBODUS, filius major natu Lancelini vel Kancelini vel Cuonzelini, (quem alii quoque *Bezzenem* vel *Landeinum* vocant) Guntramô cognomine *Divite*, Hapsburgiorum ſatore, geniti, Hapsburgios continuavit. Ejus enim ex Ita Lotharingica, Friderici Ducis filia Hugonis Capeti ex ſorore nepte, filius præter alios Wernerus I. fuit, nepos Otto, ab Heſſone *de Uſſenberg* A. C. 1110. cæſus. Ottone natus Wernerus II. hôc Wernerus III. Adelberti cognomine *Divitis* pater, qui primus, Landgravii Alſatiæ titulô inſignis, Rudolfum edidit, patrem Alberti Sapientis, quô natus eſt Rodolfus I. Imper. Frater verò *Rapatonis* junior Landolus, qui etiam *Bezelinus* & *Lancelinus* quibuſdam dictus eſt, Duces Zeringiæ, è quibus Duces Teccii & Marchiones Badenſes orti, progenuit. Phil. Jac. Spenerus *in Fam. Auſtr.*

RAPERSUILA, oppid. Helvet. ad lacum Tigurinum, cum ponte oblongo. Sub quinque minorib. pagis, pluries ſed fruſtra obſeſſum. 5. milliar. German. à Tiguro in Eurum, Curiam verſus 12. Vide *Rupertivilla.*

RAPHA, fil. Benjamin. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 2. qui & *Echi*. Gen. *c.* 46. *v.* 21. Filius item Bianæ. 1. Paral. *c.* 3. *v.* 37. Latinè *medicina*, vel *medicus*, aut *relaxatio*, vel *Gigas.*

RAPHA, nomen viri, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 25. Latinè *relaxatio laquei.*

RAPHAEL, nomen viri. 1. Paral. *c.* 26. *v.* 7. Latinè *medicina Dei.*

RAPHAEL Cumanus, JCtus inſignis ſcriptis celebris. Floruit Patavii, A. C. 1429.

RAPHAEL Fulgoſus, Placentinus, eôdem tempore JCtus celebris, itidem varia edidit.

RAPHAEL Leſczinius, vide *Leſno.*

RAPHEL Volaterranus, Volaterrâ Tuſcus vixit uſque ad initium Seculi præteriti. Scripſit *Commentarios Urbanos*, ad Julium libris 38. qui in tres diviſi partes, continent Geographiam veterem, Anthropologiam ſeu vitam Virorum illuſtrium, & Philologiam, ſeu principia artium. Quidam ipſum Maffæum appellant & alia quoque ſcripſiſſe volunt. Paul. Jov. *in elog. c.* 118.

RAPHAEL Urbinus, à patria dictus, Pictor excellentiſſimus ſeculi præteriti. Fil. Johannis Sanctii, ſimiliter Pictoris, qui cùm maturè deprehenderet, ſe inſtitutioni filii parem non fore, illum Petro Peruſino magnâ cum laude eandem artem tum factitanti commiſit. Sed & hic mox à diſcipulo ſuperatus eſt, qui hinc pleriſque Italiæ urbibus obitis, tandem Michaëlis Angeli opera imitando peritiam ſuam conſummavit. A Julio II. & Leone X. adhibitus ea pinxit Romæ, quæ præcipui theſauri locô ibi hodieque habentur. Cæterùm fuit formâ virum decente, comis, affabilis, globô artis amantium perpetuò ſtipatus. Fidem matrimonii quidem dederat nepti cuidam Cardinal. Bibiani, ſed partim Cardinalatus ſpe lactatus, partim pro ſeculi locique more, Romæ enim plerunque vixit, vagis amoribus magis delectatus, morbô hinc contractô, obiit A. C. 1520. ætat. 37. die ſuô natali. Vaſarius *hiſt. Pict.* Felibien. *de Pict. Part. I.*

RAPHAJA, fil. Jeſajæ. 1. Paral. *c.* 3. *v.* 21. Fil. Thola. 1. Paral. *c.* 7. *v.* 2. Fil. Baana. 1, Paral. *c.* 9. *v.* 43. Latinè *medicina*, vel *relaxatio Domini.*

RAPHAIM, populi, quos Moabitæ *Emim*, Ammonitæ. *Zanzummim* vocant. Deuteron. *c.* 2. *v.* 12. In tribu Manaſſe. Item vallis juxta Jeruſalem, Joſ. *c.* 15. *v.* 8. Latinè *Gigantes, medici*, aut *relaxati.*

RAPHANÆA, ſeu EÆ, Civitas Chalcidis, Arcæ urbi contermina.

RAPHANE, urbs Mediæ, in confinio Parthiæ, Plin. *l.* 6. *c.* 26. *Apamia.*

RAPHANUS, in templo Delphico ex auro dicatus. Plin. *l.* 19. *c.* 5. *Ut Græca eſt vanitas, fertur in templo Apollinis Delphis, adeò cæteris cibis prælatam raphanum, ut ex auro dicaretur, beta ex argento, rapum è plumbo.* Idem verò & pæderaſtarum ac mœchorum olim pœna. Id enim perpeti conſueviſſe, ut ſublatis pedibus violentam admitterent in depilatos vulſellâ podices *raphanorum* & mugilum & ligneorum contorum impulſionem, Scriptores teſtantur: quorum primus omnium Ariſtophanes *in Nubibus*, *Act.* 3. *Sc.* 4. Juſtum & Injuſtum altercantes introducens, id pluribus exequitur. Idem commemorant, Catullus. *Epigr.* 15. Juvenalis, *Sat.* 10. Steph. *de Urbibus*. Alii. Sed & Didymus, apud Hom. *in Il.* in verbo, [illegible], *de Adulteriis*, inquit, *legitur. Tribus enim Attica, Laciadæ in qua multi raphani, quibus utantur ad cruciatum eorum, qui in adulterio deprehenſi. Utuntur vero manubriis quoque ſecuris in anum intromiſſis, iis deſiciantibus. Suidas rem plenius ſic explicat Et raphanizatio podicem injectio puniri: evulſis pilis, cinere calido aſpergi, apud Ariſtophanem de impudicis dicitur. Sic enim Mœchos fœdè tractabant: Raphanos capiebant, quos in eorum podices immittebant & eos pilis evulſis nudabant, calidoſque cineres aſpergebant, eos abundè ſic excruciantes.* Licèt enim hæc cinerum calidorum ac propemodum urentium inſperſio ſuper depilatas & diſtractas non partes, fortaſſis remedii locô adhiberetur, ad ſanguinem ſiſtendum vulneraque curanda, non tamen fiebat ea ſine exquiſito dolore. Quemadmodùm Turcæ verbera curare ſolent, contuſas partes aceto ſaleque acerbè perfricantes. Idem pœnæ genus obtinuiſſe in Armenia, Lucianus docet *dial. de Morte Peregrin.* Vide quoque *leg. nec in ea. §. ſed qui occidit. ff. ad l. Jul. de adult.* [illegible], Nicet. Choniates, pœnam hanc vocare videtur. Plura de hac aliiſque Mœchorum pœnis, apud Licetum, *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 75. *ubi Lucernam ludicram Jacobi Pighetti ſuis explicat;* & ſupra *Paratilmus*, it. ubi de *Adulterio*.

RAPHELENGIUS Franciſcus, Flander, Linguar. Orientalium peritiſſimus. Lutetiæ Joh. Mercerô præceptore uſus, inde in Angliam trajecit, ac Græcam Linguam profeſſus eſt Cantabrigiæ. Hinc in Belgium redux, ductâ Chriſtoph. Plantini filiâ, Bibliorum Regiorum, quæ tum a ſocero typis exprimebantur, corrector, *Notas* quoque addidit. Tandem Lugduni Batav. Hebraicæ Linguæ Profeſſor, obiit A. C. 1597. ætat. 58. Scripta ejus, quæ partim ipſe impreſſit, Typographi munere aliquandiu defunctus, partim compoſuit, enarrat *in Elogiis* Ant. Teiſſier, *Part. II.* Filium habuit cognominem, auctorem *Notarum in Senecam Trag.* & *Elogium metric. in Effigies* 50. *Viror. eruditorum*.

RAPHIA, urbs Palæſtinæ prope Jordanem. *Ptol. Steph.*

RAPHIDIM, locus in ſolitudine non procul ab Horeb monte, ubi undecima Iſraelitarum manſio fuit. Numer. *c.* 33. *v.* 14. Latinè *reclinatoria*, ſive *ſtramenta*, aut *remiſſa manus*, vel *extenſiones manuum*.

RAPHON, loci nomen. 1. Machab. *c.* 5. *v.* 37.

RAPINA, furtum impudenter ac vi factum, JC. definitur cujus actio ſimul rem & pœnam perſequebatur, Juſtinian. Quamobrem formula erat: *Ajo Mævium vi veſtem mihi eripuiſſe, atque, ejus rei nomine, tum quadruplum mihi dare oportere.* Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 9 *c.* 13. Idem verò tripli pœnam ſuggerit, *ibid. l. c.* 5. Olim tamen latrocinari & prædas agere in externos, nullô bellô indictô, pro licito habebatur, quod [illegible] vocat *Epiphanius*. Hinc illa, apud Homerum, *an Prædones eſtis?* amica interrogatio, *Odyſſ.* γ. ubi Scholiaſtes, [illegible], *Latrocinari apud Antiquos, non tantum infamiâ carebat, ſed etiam glorioſum ducebatur.* Cujus & Thucydides meminit *l.* 1. & in Solonis l. vet. Collegia [illegible]. Quippe, ut Juſtinus ait, *l.* 43. *c.* 3. ad Tarquinii tempora, *latrocinium maris glorioſum habebatur*, Hug. Grotius, *de jure Belli ac Pac. l.* 2. *c.* 15. §. 5. Sed hac de re plura diximus ſuprà, in voce *Piratica*. Apud Romanos *rapiendæ Virginis* (Sponſæ) *vis ſimulata*, inter nuptiales ritus, viguit, nec ullum habebatur connubium legitimum, niſi *ſimulatâ raptu* perageretur: Quam legitimi Matrimonii rationem antiquiſſimam fuiſſe, & à raptu Sabinarum initium ſumſiſſe, Jac. Rævardus JCtus arbitratur; qui quia feliciter Romulo ſucceſſerat, ideo inſtitutum ab eodem putat, ut non verò, ſed ſimulatò *raptu*, omnis ſponſa à Sponſo in poſterum caperetur. Sic itaque quiſque Virginem è gremio Matris, aut ex proxima neceſſitudine, vi ſimulatâ raptam non aliter ſuam faciebat, quàm Romana pubes Sabinas olim Virgines uſu ſuas fecerat. Quod omnino videtur voluiſſe Feſtus, cùm ſcribit: *Rapi ſimulatur Virgo ex gremio Matris, aut ſi ea non eſt, ex proxima neceſſitudine, cùm ad virum trahitur, quòd videlicet ea res feliciter Romulo ceſſit.* Eòdem reſpiciens Tertullian. *l. de Spectaculis. Deinde*, inquit, *Equiria Marti Romulus indixit: quanquam & Conſualia Romulo defendunt, quòd ea Conſo dicaverit Deo, ut volunt, conſilii ejus ſcil. quò tunc Sabinarum Virginum rapinam militibus ſuis in matrimonia excogitavit: Probum planè conſilium & nunc quoque apud ipſos Romanos juſtum & licitum &c.* Prolixè & eleganter ritum deſcribit Appulejus. *Mileſiar. l.* 4. Interim nulli alii connubii contrahendi modo, quàm ei qui uſu fiebat, raptum hunc convenìſſe, docet Rævardus, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 37. Primi autem mulierum *Raptores* Centauri perhibentur, qui à Lapithis forte ad convivium invitati, cùm vinô incaluiſſent, illorum uxores rapuêre, unde grave inter utramque gentem bellum, quod pluribus Poetæ perſequuti ſunt. Ovidius inprimis *in Metamorph. l.* 9. Vide quoque Palæphatum, *l.* 1. Boccatium 9. *Gen. c.* 31. Fortun. Licetum *de Gemmis annul. Schem.* 35. *c.* 122. *ubi vel ab Eurytio Hippodamen, vel à Neſſo Dejaniram captam, in Gemma exhibet atque Comm. ſuo illuſtrat* &c. A Tritonibus non rarò fœminas formoſas, ſi forte incautius in mari ſe abluant, aut in littore obambulent, *rapi* ſub undas teſtantur Lucianus, *Dial. Tritonum.* 3. Alex. ab Alexandro, *Genial. dier. l.* 3. *c.* 8. Gyraldus *Syntagm.* 5. &c. quorum ille illiuſmodi marinum hominem, mulieribus ad fontem in Epiro accedentibus inſidiatum, poſtquam ſemel atque iterum ſolam aliquam nactus eſſet, ſub undas detuliſſe, tandem cùm apud loci incolas percrebuiſſet, captum occiſumque fuiſſe, refert. Similiter in Tanagræorum primarias matronas, quæ arcanis Liberi patris initiatæ, ad mare, quò expiationis causâ lavarent, deſcenderant, Tritonem impetum feciſſe, narrat Pauſan. *Bœoticis*, ut alia omittam. Quod duas ob cauſas maximè ab ipſis fieri, tum libidinis, tum gulæ explendæ, contendit Fortun. Licetus, *de Gemmis Annular. Schem.* 101. *c.* 61. *ubi puellæ à Tritone raptæ iconem proluxè explicat.* Cui adde, ſi viſum eſt, Jul. Scaligerum *contra Cardan. Exercit.* 186 & *l.* 2. *de Hiſtor. Animal.* Majolum, *in Dier. Canicular. colloq. de Piſcibus*; Bapt. Fulgoſum, *l.* 1. *c.* 6. Theophanem Iſaurum Abbatem *in Chronol.* Dam. Goës *in Ulyſſipon. enarr.* Georg. Bruin *in Harlemo* &c.

RAPINUM, oppid. Germaniæ duplex, amne tantùm diſcretum: antiquum *Alt Rapin*, & novum *new Rapin*, Comitatus caput, in Media Marchia Brandeburg. 8. milliar. German. ab Havelberga in Ortum 9. à Berlino in Boream.

RAPIUM, in vetuſtis *Schedis MS.* quæ Honorii Scholaſtici nonnulla *pro elementibus acute dicta facture* continent. *Aliqua nobiliſſima mulierum duo tenuia lintea palladiis artibus omnia in tela volumine rapiò delicatiora texuerat:* acus eſt à verbo [illegible], unde [illegible] & [illegible]. Hinc *rapiò lintea ſuere*, idem quod *acu pingere* eſt, de quo artificio diximus ſuprà paſſim, inprimis ubi de *Plumariis*. Vide Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 20.

RAPOLLA, urbs Baſilicatæ, parvi circuitus, media ferè inter Melphum in Circium & Venuſiam in Eurum, 5. milliar. & 20. à Compſa in Ortum, prope Apenninum, & limites Principatus Ulterioris.

RAPPERSUILA, vide RUPERTIVILLA.

RAPPOLSTENIUM, Comitatus Alſatiæ ſub proprio olim Comite, quarum Stirps *Rappolſtenia* ſeu *Rochſpolstana* ſeu *de Ribeaupierre*, in Alſatia, à multis ſeculis, rebus geſtis & adfinitatibus Illuſtriſſima, floruit. Communis traditio Scriptorum Germaniæ (quibus etiam Franciſcus Sanſovinus, in honorem gentis Urſinæ, calculum adjecit) eam à Rocho Duce Spoleti, Italiâ circa finem IX. aut principium X. ſeculi pulſi, derivat. Aliquoties in diverſos ramos abiit. Sed quorum, exceptô primariô truncô, nullus diuturnus fuit, qui tamen & ipſe in Joanne Jacobo haud pridem extinctus eſt; Comitatu ad generum ejus Chriſtianum Comit. Palatinum Rheni delatô. Series familiæ iſta: Wilhelmus Dn. *de Rappolſtein*, qui obiit A. C. 1475. ex Joanne Comite Novocaſtrenſi (*de Neuenburg* ſeu *Neufchaſtel*) genuit Wilhelmum Dn. *de Rappolſtein*, defunctum A. C. 1547. Huic ex Maria Comite Bipontina (*de Zweibrück & Bitſch*) genitus Ulricus Dn. *de Rappolſtein*, deceſſit A. C. 1531. Pater ex Anna Alexandrina Comite Furſtenbergica, Egenolphi Dn. *de Rappolſtein*, qui defunctus eſt, A. C. 1585. Hôc & Mariâ Comite Erpachiâ, natus Eberhardus Dn. *de Rappolſtein* (qui obiit A. C. 1637.) junxit ſibi Annam Ringraviam, atque ex ea ſuſcepit Joannem Jacobum Comitem & Dn. *de Rappolſtein*, maritum Annæ Claudiæ Comitis Sylvarum & Rheni, atque ex ea patrem Eberhardi Caſimiri, (qui natus & denatus eſt A. C. 1639.) Catharinæ Agathæ, quæ nata A. C. 1648. nupſit Chriſtiano Comiti Palatino præfato, qui nunc Comitatum tenet; Chriſtiani Eberhardi (qui natus A. C. 1650. deceſſit A. C. 1651.) Annæ Dorotheæ (quæ obiit A. C. 1653.) &c. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Fam. Palat.* & *Theatro Nobil. Europ. Part. I. p.* 4.

RAPSA, oppid. in Pentapoli, ſive Cyrenaica regione, Plin. *l.* 5. *c.* 5.

RAPTA, eſt Quiloa, emporium celebre, cum Inſul. & promontor. cognomine Portum habet capacem. Vide *Quiloa*.

RAPTORES, propriè Veteribus dicti ſunt, qui tigridis catulos rapiunt: quam vocem in *Latrones* non benè mutavit Solinus. *c.* 17. ubi, de tigribus loquens, inter alia ait. *Maximè pernicia eorum probatur, cùm maternis curis inſtantur. Cùm catulorum inſiſtunt raptoribus, ſuccedant ſibi equites licet & fugâ quantâlibet, aſtu quantâlibet, amoliri prædam velint, ut in præſidio maria fuerint, fruſtra eſt autem omne. Notantur frequentiſſimè ſi quando latrones ſuos aſportatis catulis renavigantes videant, in littore irritâ rabie ceruari, velut propriam tarditatem voluntariâ caſtigantes ruinâ: quanquam de ſœtu univerſo vix unus queat ſubtrahi.* Ubi quos *Raptores* priùs vocat, dein *Latrones* dicit. Vide Salmaſ. *ad loc.* Cæterùm Romanis *raptus* in nuptiis placuit, vide ſuprà voce *Rapina* & de communi vocis notione in *Direptio*, item *Præda*.

RAPTUM, promuntorium Æthiopiæ ſub Ægypto. *Ptol. Steph.* *Raptra*, & *metropolin* Barbariæ vocat. *Magale* Mercatori. Vide *Rapta*.

RARASSA, Indiæ intra Gangem urbs, Ptol. *Rarang* Caſtaldo. Sed in Codice Græco *Cruganſa* legitur.

RARENTUS, urbs Italiæ. *Steph.*

RARIA, campus in Eleuſine, in quo Triptolemus primùm ſeminâſſe dicitur. *Steph.* [illegible]. Malè apud *Heſychium*: [illegible], pro [illegible]. Nomen hoc inditum erat illi campo à *Rhare*, Triptolemi patre. *Heſych.* [illegible]. Fil. hic erat Cranai, ut idem alibi: [illegible].

RARUNGÆ, populi Indiæ, montium accolæ & perpetuò tractu oræ Oceani obtenti, Plin. *l.* 6. *c.* 20.

RAS, Rabbenu Aſcher, è Germania Toletum venit, ibique compoſuit *Aſchare* in Thalmud, it. Quæſtiones & Reſponſiones, dictas *Teſchuvot Ras*, 8. filiorum itidem clarorum pater, qui tamen omnes interierunt, ſolò Rabbi Jahakob, qui in Germania remanſit, ſuperſtite, annò 130. Millen. VI. juxta Rabbi Ganz. Ex ejus dictis collegerunt diſcipuli illius librum *Agedah*, ut videre eſt in *Schalſcheles Kabala p.* 68.

RASA Veſtis, pexæ oppoſita, dicebatur olim recens ſine villis, quales ex lana Iſtrica & Liburnica; quæ pilo propior, confieri ſolebant. Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Iſtria ac Liburnia lanam pilo propiorem, quam lanæ & ideo pexis veſtibus alienam & quam ſola Ars ſcutulato textu commendat in Luſitania.* Ubi obiter notandum, ſcutulas in veſtibus quadraturas fuiſſe ad inſtar plagarum, quibus retia diſtinguuntur, contextas, quæ proin ex lana villoſa haudquaquam poterant texi, quod villorum denſitate textura & artificium operiretur: cùm contrà in lana pilo propiore ſcutulatus textus, non impedientibus villis, facilè appareret. Iſtiuſmodi itaque *Raſa* veſtes, poſtquàm uſu obſolevêre, ut idem Plinius habet, colorem quidem amittebant, ſed ſi tingerentur, recipiebant denuo & interpolabantur novæque videbantur, nihil enim præter colorem amittebant, filorum texturam, ſive veteres, ſive recentes eſſent, facilè oſtentantes: ſecus in pexis, ubi detrita ſemel fila reparari non poterant. Meminit *Raſæ* veſtis Juvenalis. *Sat.* 2. *v.* 97.

Cærulea indutus ſcutulata, aut galbana raſa.

Martialis item, ubi Togam raſam æſtati judicat aptiorem, *l.* 8. *Epigr.* 85. *v.* 3.

Dona quòd æſtatis miſi tibi, menſe Decembri,
Si quereris, raſam tu mihi mitte Togam.

Alibi videtur *levem* appellare, *l.* 7. *Epigr.* 85. *v.* 8. niſi tenui filò intelligat, ideoque pretioſam, vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. l.* 1. *c.* 17. Plinius, *l.* 8. *c.* 48. *Togas raſas Phrygianaſque D. Auguſti noviſſimis temporibus cæpiſſe*, dum ſcribit: Turnebus *Phryxianas* legit, ſicque dictas vult, quòd Phryxæi velleris criſpos & eminentes villos imitarentur, quas proin cum ſpiſſis conjungit Seneca, *de Benef. l.* 1. *c.* 3. His oppoſitæ *raſæ* fuerunt, id eſt, minimè villoſæ: quemadmodum ſpiſſis raſæ. Vide eundem Ferrarium, *l.* 2. *c.* 11. Aliquando tamen *Raſa* pro *rallis* ſumuntur, apud Auctores, ut viſum ſuprà in voce *Ralla*. Sed & ſericæ veſtis ſpeciem hoc nomine venire infrà videbimus, ubi de *Serica veſte*.

RASALINÆ, locus in finibus Damaſci, ubi Sanguinus, juratus quondam Chriſtianorum hoſtis, caſtrametatus eſt; in tribu Aſer. Tyr. *l.* 15. *bell. ſacri, c.* 8.

RASARIUS Joh. Baptiſta, Navarrus, Philoſophus & Medicus inſignis, jam juvenis innotuit Philippo II. ad patrem in Belgium tendenti. Venetiis Eloquentiam docuit, ut & Patavii, Conimbricam invitatus à dicto Rege, obiit A. C. 1578. ætat. 60. Cenſoriò funere elatus, in ægros, quibus gratis medebatur, & pauperes largus: Edidit *Orationem de Victoria ad Echinadas*, vertit *Georg. Pachymerem, Ammonium, Oribaſium* &c. Ant. Teiſſier *Elog. Part. I.*

RASBOURG, ſeu RASBURG, nomen illuſtris in Suecia Familiæ, Comitivâ dignitate illuſtris, quæ Leuenhauptiæ ſtirpis ramus eſt. In hac enim cùm Steno, frater Margaretæ Reginæ, (Guſtavi I. Regis uxoris) ab Erico jam jam ſoliò deturbando occiſus eſſet, in liberorum ſolatium, à Joanne Rege, *Comes de Rasborg & Graffinaes* creatus eſt; cujus filius Falckenſteniam conjugem nactus, novis titulis boniſque gentem auxit. Vide ſupra in *Leuenhauptia Fam.* & Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobilit. Europæ Part. III. p.* 37. nec non *Arte Herald. Tom. II.*

RASCIA, pars regni Hungariæ latè ſumti; à fluv. *Raſca*, qui per eam in Moravam influit; regio eſt Septentrional. Serviæ; à-liàs ſub ſuis Regibus. Ibi Alba Græca, Semendria & Columba Urbes præcipuæ. Sub Turcis tota.

RASCIPOLIS, ducentorum Equitum, Macedonicorum, Pompejo auxilio miſſorum, Dux. Cæſar. *l.* 3. *Bell. Civ. c.* 4.

RASDI. Dea olim Hungarorum: De iis enim Jo. Tuwroczius *Chron. Hungar. Parte* 2. *c.* 39. refert, ut Janus, filius Vathæ, de caſtro Beli, qui primus Hungarorum Dæmoniis ſe dedicârat, pro Dea coluerit *Raſdi*, quæ rapta à Chriſtiano Rege Bela carcereque concluſa fuit, uſque dum propios comedens pedes moreretur. Sed *Raſdi* quam hic vocat, eam Anton. Bonfinius, *Rer. Hungar. l.* 11. *Varaſolo* appellat. Vide Gerh. Jo. Voſſium, *de Idol l. I.* 3. *c.* 17.

RASEBURGUM, urbs Nylandiæ, in Finlandia, in ora Sinus Finnici, cum portu capaci, in limite Finlandiæ meridionalis.

RASI, vide Rabbi *Salomo Jarchi*.

RASIAS, nomen viri. 2. Machab. *c.* 14. *v.* 37.

RASILINE, i. e. caput aquæ, locus haud procul Tiberiade, ubi Saladinus aliquot diebus caſtra fixit.

RASIS, rex Syriæ. 2. Reg. *c.* 16. *v.* 5. Latinè *voluntas*, vel *voluntarius*, aut *curſor*, ſive *viridarius*.

RASIS, dictus Almanſor, ſeu Alubette Arazi, fil. Zachariæ, genere Arabs, Inſtitutione & educatione Africanus, Philoſophorum & Medicorum ſui temporis facilè princeps, A. C. 950. Scripſit egregia quædam, inter quæ *Continens* eminet, in quo, quidquid ab ſui ſ[illegible] xit, eſt complexus. Idem, in gratiam Miramamolini Balharabi, hiſtoriam Hiſpaniæ condidit. Paſchalis Gallus, *in Biblioth. Med.* Caſtellanus *in vitis Medic.* Aub. Miræus, in Auctar. *de Scriptor. Eccl. c.* 288. Geſnerus *in Biblioth.*

RASOPHORI, Græci Ῥασοφόροι, novitii Monachi dicuntur, apud Balſamonem *in Syn. Conſtantinopolit. can.* 5. à voce *raſum*, ῥάσον Græcis recentioribus; quò nomine indumentum indigitatur detritum & uſu defloccatum, ὁ τρίβων ἱκλύτου ἐρρικνῶς. Altheimus *de Laude Virgin.*

Nec lacerna tibi vileſcat vitrea, Virgo,
Tergore vel raſò, & ligno compacta ſalignis,
Seu membranarum tenui velamine facta.

Itaque Ῥασοφόροι ſeu Ῥασοφορῶντες Monachi ſunt οἱ Ῥασενδύται, qui Ῥάκος gerunt. Qui voce ultimæ ætatis Græci proprie notant Monachicum pallium, i. e. τριβώνιον: quod olim Philoſophorum erat. Unde Ῥασενδύτης & Ῥασενδύτου Monachi. Quamvis Græci quidam inter τρίβωνα & τριβώνιον diſtinguentes, τρίβωνα, Philoſophi veſtem exponunt, τριβώνιον verò τὸ ῥάκος. Sed hoc diſcrimen paſſim confundunt Auctores. A Philoſophis igitur Chriſtiani Aſcetæ pallium acceperunt, cumque procedente ævò ἀσκησις ad certum genus hominum rediit, Monachos videl. exinde eorum proprium pallium eſſe cœpit. Unde Ῥάκος, i. e. τρίβων ſeu τριβώνιον, pro *pallio Monachico*, apud Zonaram *ad Can.* 12. *Synodi Gangrenſis*. Sed & Monialium Ῥάκος, Nicephorus Xanthopulus *in Catalogo Patr. Conſtantinopolit. de Baſilio Diac.* Ubi Γυνὴ ῥίψασα τὸ ῥάκος, eſt *mulier quæ habitum monialem ejuravit & abjecit*. Et Palladius, *de Laor Virg. in Lauſiaca*, [illegible] &c. Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, *p.* 89. & *ſeqq.* Cl. Suicero Ῥάκη ſunt interius velamen corporis, cui toga talaris ſuperinducebatur, Monachis, Sacerdotibus, Militibus etiam in uſu. voce Ῥασοφορεῖν Facili videl. ſignificationis prioris in iſtam flexu.

RASORES & *Interraſores*, Græcè Διαχαράκται, Artifices quidam dicti, vide ſuprà *Radere*. Horum opus *raſile*. Papinius Statius, *Theb. l.* 7. *v.* 658.

——— *& fibula raſilis auro*
Taenarium fulvâ mordebat jaſpide pallam.

Ubi Lotatios, *ad luxuriam retulit pulchritudinem fibulæ. Erat enim certo diſcrimine multis exornata, quas vulgò interraſas vocant*. Vide Barthium *ad h. l.* ut & ſuprà in voce *Interraſile*.

RASTA, milliare German. leucas duas, tria milliaria continens: eò forte ſenſo dictum, quòd hodie apud eoſdem *Raſte*, quietem, penſumque denotat, ſic ἀνάπαυσις Græcis, ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ, à ſtatione, vide Hieron. *Comment. in Joel. c.* 3. *v.* 18. Henric. Spelmannum, *Gloſſar. Archaeol. &c.*

RASTALUS, Johannes, vide *Johannes*.

RASTICES, Sclavorum Rex in anguſtias eſt redactus, à Ludovico II. Imperatore qui Suenteboldo, ejus nepoti, regnum dedit, A. C. 870. Aventin. *l.* 2.

RASTRUM, quibuſdam ex veterib. Grammaticis σκαφεῖον & σκαλίς, ſed hoc *rutrum* potiùs, quàm raſtrum: *Raſtri* enim cradendæ potiùs & poliendæ terræ, quàm fodiendæ facti ſunt. Hinc *rutra* à *raſtris* ſecernit *Cato*; quæ perperam hodie confunduntur. Erant autem *raſtri* dentati, unde à *radendo* dicti. Hinc Catoni *raſtri quadridentes*. Ennius.

Raſtros dentiſabres capſit agri poliendi, &c.

Primum nempe in agricultura erat arare & fodere, deinde *raſtris* glebas imminuere, quod & *occare* proprie dicebatur. Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 94.

——— *raſtris glebas qui frangit inertes.*

In vineis *pulverationem* id dicebant, uti vidimus &c. Interim, pro foſſorio inſtrumento vocem hanc tum Poetæ, tum cæteri Auctores, non raro ponunt, & *raſtros, ligones, bidentes*, confundunt. Sic *Plinius* ex Virgilio tradit, *oleam non deſiderare raſtros, ut vitem*: ubi per *raſtros* intelligit foſſionem. Idem *inimicos pubeſcenti uvæ raſtros eſſe* dictitans, id ipſum vult. Et *Theophraſtus*, [illegible]. i. e. *vomeribus & raſtris*. Et quidem *raſtri quadridentes*, ſeu qui pluribus dentibus inſtructi erant, occandæ magis terræ apti fuiſſe videntur; *bidentes*, fodiendæ. Quæ duo genera raſtrorum tangit *Varro*, non tantùm eradi terram raſtris, ſed & erui, docens: unde Raſtri alii *Occatorii*, alii *Foſſorii*. Quorum hos intelligit Solinus quoque, *c.* 38. cùm *Balſamum raſtris miteſcere*, dicit, h. e. ταῖς σκαφαῖς, *foſſionibus*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 515. & 587. & ſupra quoque, ubi de *Ablaqueatione*, & *Occatione*. Inter inſignia Comitum *de Schwartzenburg* videtur quoque *Raſtrum* ſeu *pecten & furca miniata, in ſolo argenteo*: quod hodierni Comites à Schwartzenburgicis Leutenbergicis, qui ſuperiore ſeculò in Philippo defecerint, accepêre. Eò deſignari ajunt *Imperii Stabulo Præfecti* ſeu *Archippocomi* (Reichs Stall-Meiſter) dignitatem, quam illi habuerint. At *Raſtra* 2. *aurea decuſſata, in rubeo*, Baronum *de Neuhauſs* in Auſtria gentile ſymbolum eſt, fortè Liberi prædii (*Freyhoff*) in *Haggenburg*, quod inter alia Familia è Bavaria illuc profecta acquiſivit. Sed & *Raſtela* 3. *rubea dentata ſexies in area aurea* ſcuti Mantuani comparent, Retelanæ Familiæ emblema. Phil. Jac. Spenerus, *Oper. Herald. Parte II.*

RASURA, in Eccleſia Romana eſt inciſio capillorum in modum coronæ facta, quæ Eccleſiaſticis inſignea ſunt: Germanus Patriarcha Conſtantinopolit. *Raditur caput medium in gyrum, ut ea corona ſit pro corona Chriſti*. Beda *Hiſtor. Anglic. l.* 1. *c.* 22. *Abraſi capitis Eccleſiaſticorum, in coronæ formâ, coronam Salvatoris noſtri ſpineam ſignificat* &c. Et quidem Epiſcopi ac Cardinales præ ceteris ampliorem *raſuram* deferunt: Pontifex autem totum caput *raſum* habet, præ-

ter

ter circulum capillorum brevem, ad formam Monachorum Benedictinorum, de quo ritu, in Concilio Toletano IX. *can.* 40. ita diſponitur: *omnes Clerici vel Lectores, ſicut Levitæ & Sacerdotes, detonſo ſuperiùs capite totò, inferiùs ſolam circuli coronam relinquant.* Hodie verò *raſura* tam exigua in pleriſque, ut vix cerni poſſit. Sed & Maronitæ aliique Monachi Orientales, ita *radunt* caput, ut relinquant capillorum circulum in vertice, verum ſubtiliorem Monachis Occidentalibus. Quoſdam tamen in modum crucis capita *raſiſſe*, Oſorius teſtis eſt *l.* 3. *rer. Eman.* Quod hodieque obſervat Epiſcopus *Carunger*. Diœceſ. Indiarum Oriental. uti legitur in libro, cui tit. *Novus Orbis c.* 133. De Chriſtianis Georgianis memorat Roraldus Epiſcopus, qui floruit A. C. 1300. ac *de Succeſſibus Terræ S.* ſcripſit, Clericos eorum in orbem, Laicos in quadrum, comam radere. Neque vero Clerici ſolum, in præfata Eccleſia ſed & Moniales *raduntur*, uti docet Macri Fratres *in Hierolex.* voce *Tonſura*. Olim verò etiam Serapidis & Iſidis Sacerdotes radebantur. Hodieque Mahumetani totum caput *radunt*, floccum ſuum in vertice relinquentes, quod etiam, a Chriſtianis ſibi ſubditis, obſervari volunt &c. Vide ſuprà paſſim, inprimis in voce *Capillus* ſeu *Coma*, ut & ubi de *Radendi* ac *Tondendi ritu*.

RATA, *Antonino*, Rage *Ptolemæo*, Coritanorum orbs in Britannis, Vulgo *Leiceſter*, ut putat *Camdenus*. *Ratiſord* verò *Talboto*.

RATÆSIS, Memphitarum Rex XIII. poſt Men-Cherem, ante Bi-Cherem, Uſo in interiore Ægypto regnante, circa tempora Jacobi Patriarchæ nati. Ei ſucceſſit, ut dictum Bi-Cheres, quem vide.

RATANEUM, oppid. Illyrici, apud Onæum promontor peguntio finitimum, Plin. *l.* 3. *c.* 22. *Rat.*

RATCHIS, vide RACHESIS & RACHIS.

RATENOVIA, oppid. in media Marchia Brandeb. ad Havelam fluv. 11 milliar. German. à Berlino in Occaſum 10. à Magdeburgo in Cæciam ſub Electore Brandeburg.

RATES, olim ad navigandum adhibitæ. Plin. *l.* 7. *c.* 56. *Nave primus in Græciam ex Ægypto Danaus advenit: antè ratibus navigabatur, inventis in Mari Rubro inter Inſulas, à Rege Erythra. Reperiuntur, qui Myſos & Trojanos priores excogitaſſe in Helleſponto putent, cùm tranſirent adversùs Thracas* &c. Vide ſuprà *Navis*. Sic autem dici conſuevêre connexarum trabium compages, an à Græco ῥέω, i. e. *fluo*, quòd in aquis fluant; an a *radendo*, quòd aquas *radant*; an quod *ratæ* ac firmæ ſint? Græcis σχεδία, à facili ac tumultuaria ſtructura. Sed & ſequenti ævô earum, in exercitibus inprimis trajiciendis, uſus frequens. Ita Rhodanum Annibal cum exercito ſuperavit, apud Livium, *l.* 21. *c.* 27. *Raptim cæſa materia, rateſque fabricatæ, in quibus equi virique & alia onera trajicerentur. Hiſpani ſine ulla mole in utres veſtimentis conjectis ipſi cetris ſuppoſitis incubantes flumen tranſnatavêre. Et alius exercitus ratibus junctis trajectus.* Et pro longa nave nonnunquam. Vide multa apud Lil. Gyraldum voce *Schedia*, ut & infra aliquid in eadem &c. Hinc *Ratitum* ſeu *Ratitus*, veteribus Romanis quadrans appellatus eſt, quòd in illo ac triente *ratis*, ſicut in aſſe navis, figura expreſſa eſſet.

RATHERIUS Monachus Lobienſis, in Diœceſi Cameracenſi, Simplicitate, prudentiâ, eruditione nulli ſecundus. Ab Hilduino Abbate in Italiam deductus, Hugonis Regis favore Epiſcopatum Veronenſem accepit: Unde paulo pòſt, quaſi hoſtibus ejus faveret, pulſus, revocatuſque, ſecundâ quoque vice deturbatus, in Belgium rediit. Leodienſis Eccleſiæ curam ab Archiepiſcopo Colonienſi nactus ſed & hinc civium mobilitate expulſus, Veronam rurſus venit, inde tertium dejectus, rediit unde primitus venerat. Obiit A. C. 974. Scripſit *de Incarnatione Christi, de corpore & ſanguine ejus*, Opus Grammat. cui mirabilem indidit titulum, *Sparadorſum*, &c. quæ à Luca Acherio edita. Sigebert. *in Cat. c.* 128. *& in Chron. ad. A. C.* 928. & 933. Luitprand. *l.* 3. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 29. & 39. Geſnerus. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Chapevill. *de Geſtis Ratheri in Epiſ. Leod.* Ipſe ſibi hoc Epitaphium fecit:

Commutate pedes hominum ſal infatuatum.

RATIASTUM, Lemovicum urbs. *Ptol.* vulgò *Limoges*. *Rais* verò *Bertrando*. Ageſinatum caput, ad Carantonium fluv. Hodie *Incoliſma* Baudrand. Vide ibi. Caput fuit Lemovicum, uti docet *Claud. Ptolemæus*, ἐν τῇ μεσογείᾳ Ἀκυϊτανίας τοῦ Πικτόνων ὑπέκεινται Λεμόβικες καὶ πόλις Ῥατίαστον. Greg. quidem Turonenſis *l. de glor. Confeſſ. intra Pictavorum terminum, qui adjacet civitati Namneticæ, vicum Ratiatenſem*, ſive Ratiatum, qui pago circumjacenti nomen ſuum dedit, & in vetere nummo *Ratiate* inſcribitur, commemorat: & Adelphius Epiſcopus Eccleſiæ Pictavorum in veterib. codicib. nonnullis *Adelphius de civit. Ratiatica.* & *Adelphius Epiſcop. de Ratiate*, nuncupatur, à Ratiaſto illo vel Ratiate Pictonum; Magno quoque, quem quidam è recentioribus ſequuntur, caput Lemovicum Auguſtoritum facit. At hoc quidem Pictonum, *Ratiaſtum* verò Lemovicum caput eſſe *Ptolemæus* aſſerit, cui, utpote Auctori gravi ac diligenti, haud dubia fides adhibenda eſt. Poſteà *Ratiaſtum* depoſitâ propriâ ac vetere appellatione, nomen Gentis, cujus caput erat, ut in aliis quoque factum, accepit, ac dici cœpit *Lemovica*. Hinc Audoenus *de vita Eligii*, vocat *Lemovicas civitat.* Fredegarius *Lemovicas*. Fortunatus *Lemovicenſem urbem*. Alii aliter: *Lemovicas* inprimis veteres nummi & Annales & Robertus quoque *in Chron.* hodie *Limoges*, quaſi *Lemocas*, mutilatò Lemovicarum nomine. In *veterib. Notitiis provinciarum & civitatum Galliæ Civitas Lemovicum* vocatur, & inter provinciæ Aquitanicæ primæ civitates octo ſextum obtinet locum, Rutenis, Albienſibus Cadurciſque poſt poſita, quibus tribus populis Lemovices olim multo ſuperiores fuêre. Sextum locum tenet & in *Bituricenſi provinc. civitas Lemovica*, apud Robertum *in Chron.* at apud Gerval. Tilleberienſem & in *Notitia* ipſius ætate recentioribus, quinta locatur, Albienſibus vel Albigenſibus in ſeptimum locum rejectis. Ejus Epiſcopus Rauricius Concilio Aurelianenſi IV. Baſilio V. Conſule. Indict. 4. A. C. 541. per ſe, & Synodo Aurelianenſi V. per Bantaredum interfuit. Habuit olim Amphitheatrum ſuum extra muros, quod *Arenas*, nomine apud Gallos uſitatò, appellavêre; unde *Eccleſia S. Mariæ de Arenis*, cujus mentio in Concil. Lemovicenſi II. habito A. C. 1034. quod Amphitheatro huic proximum eſſet, dicta eſt. Stephanus certè Abbas Monaſterii S. Martialis VII. *Turres in Caſtris Martialis duas, unam contra Scutarios, nomine Orgolium, alteram contra Arenas, nomine Fuſtiniam, præcipiente Rege Carolò minor. ad repellendum Guilielmum A. Ducem, Pictavorum Comitem*, fecisse legitur *in Hiſtor. Abbatum Lemovic.* Hodieque inter ſeptem portas, quarum duæ obſtructæ ſunt, una eſt Lemovicis, *porta Arenatum* vel *porta ad Arenas*, vulgò *la porte des Arenes*, appellata; quòd ea Amphitheatrum ſuburbanum ei proximum peterent Lemovicini. Ibidem eſt & Cœmeterium Arenarum, *le Cimetiere des Arenes*, locus incolarum ambulationibus celebratus. Monetarium Regum Galliæ, Merovingorum Principatu, hic fuiſſe, & Monetam percuſſam, aurumque fiſcale purgari fornace conſueviſſe; docet Audoënus, *l. cit.* nummi item veteres inſcripti *Lemovicas*: & *Lemovecas* F. i. e. *Lemovecas fit*. Vide Hadr. Valeſ. in voce *Lemovices Aquitani* & ſupra *Ratz*.

RATIATENSIS vel RATENSIS pagus, à vico *Ratenſi* in finibus Pictonum, prope Namnetas, nomen habet: Hic Ligere a mnea Britannia, cui tamen attribuitur, diviſus eſt, & titulò Ducatus gaudet, vulgò *le Duché de Raiz*, aliàs *Retz*. A vico *Ratiato*, intra terminum Pictavorum. Pictavienſes Epiſcopi etiam *Ratiatenſes* dicti ſunt, quia ibi aliquando ſunt commorati. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RATIBORIA, urbec. Sileſiæ ſuperioris culta, caput Ducatus cognominis ad Oderam fluv. alias Poloniæ Regi oppignorata. 4. leuc. à Carnovia in Ortum, verſus limites Poloniæ ſuperioris, 7. ſuprà Oppolium in Meridiem. Hoc et & Oppoliæ ducatu, placatus à Ferdinando II. Betleem Gabor; arma depoſuit, A. C. 1619.

VIRI ILLUSTRES.

RATIBORUS, fil. fuit Miſtævonis, Herulorum Regis, frater Udonis Vandaliæ & Megapolis Principum Auctoris, à quo & Boguſlao, fratre ejus, Pomeraniæ Principes ortum traxêre. Filios illius octo, Magnus Rex Daniæ in Ducatu Sleſvicenſi occidit, A. C. 1048. Boguſlaô verò genitus Suantiborus, filios reliquit quatuor, e quibus Wartiſlaus & *Ratiborus* citeriorem; Suantopulcus & Bugiſlaus ulteriorem ſortiti ſunt Pomeraniam.

RATIBORUS, fil. Suantibori prædicti, unà cum Wartiſlao fratre, Pomeraniæ citerioris Principum fuit conditor: Rugiis Bartum, Tribſeſiam & Grimmium eripuit. Pater Wartiſlai & Suantopulci, qui relicto patruelibus ulteriori, Principatum citeriorem, cum Stetino ſibi ſumpsêre. Ex his inprimis Wartiſlaus Princeps fortiſſimus cum Danis & Henr. Leone pro libertate ſua & Megapolitanorum, geſſit diuturna bella: Quatuor Comites, Adolfum Holſatum, Chriſtianum Oldenburgicum, Reinaldum Dietmarſum & Guuzelinum Suerinenſem, obſidione Demmini depulit, Adolfô exſtinctô. Inde tamen ſe recipere coactus, cum Leo Demminum & Wolgaſtum diriperet, hôc digreſſô, ſua recuperavit. Verùm in ejus filio Bartholomæo linea defecit A. C. 1224.

RATIBORUS, fil. minimus natu Bogiſlao præfato geniti Subiſlai, cum fratribus Wartiſlao & Samboro, ſue dictor Cruciferis Boruſſiæ legâſſe, quæ gravium bellorum origo. Vide in voce *Pomerania*.

RATIO Patrimonii, in vetere Saxo. SUPERPOSITO. MEDICORUM. EX. RATIONE. PATRIMONII. idem quod *Rationalis*. Unde *ex Ratione Patrimonii*, qui Ratio fuit patrimonii; quemadmodum *ex Conſule*, qui Conſul fuit. Dicebant autem, *Ratio patrimonii*, pro *Rationali*; ſicut *Cura Prætorii* vel *Palatii*, pro *Curatore Prætorii Palatiique*. In *Vita* Claudii, *curam Prætoriarum*, apud Trebell. Pollionem. *c.* 14. Ovidius. *l.* 1. *Heroid. Ep.* 1. *v.* 104.

Tertius immundæ cura fidelis haræ.

Hinc ἰδίος λόγος, *Ratio privata*, Straboni pro *Ærario*: *Rationalis* &c. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Severo*, *c.* 11. uti de Veterum more *rationem domeſticam totius vitæ per dies ſingulos ſcribendi*. Caſaubon. *ad Veſpaſ. Suetonii*, *c.* 22.

RATIONALE, quod & *Logium*, in V. Teſt. quid fuerit, diximus ſupra, in voce *Ephod*. In Eccleſia Romana quoque inter veſtes ſeu ornamenta Epiſcoporum occurrit, quod cum Pallio idem facit Car. du Freſne, qui addit, haberi in Miſſa ab Illyrico editâ hanc orationem *ad Rationale*, cùm ſcil. illud Epiſcopus induit, ſacra facturus: *Da nobis Domine virtutem tuam firmiter retinere, & doctrinam veritatis plebi tuæ dignè aperire*, in *Gloſſario*. Interim quibuſdam tantùm Epiſcopis, non verò omnibus, *Rationale* hoc a Pontificibus Romanis concedi conſueviſſe, refert Ivo Carnotenſis, *Serm.* 3. & certis aliquando ſedibus, aliquando certis perſonis. De Sede Eyſtettenſi, vide Philippum Epiſcopum Eyſtettenſ. in *Vita S. Willibaldi*, *c.* 23. De Archiepiſcopo Montis regalis in Sicilia, Margarinum, *in Bullario Caſin. Tom.* II. *p.* 19. Chappeavillus *ad caput* 40. *Ægidii Aureævallis Mon.* *Chartam* Innocentii II. quâ Adelberoni II. Epiſcopo uſum Ra-

tionalis certis diebus conceſſit, deſcripſit, in qua inter alia hæc habentur: *Et quoniam tanquam Aaron & loco Moyſi es conſtitutus, tertium quoque dignitate participem conſtituimus*, & uſum Rationalis, *poſtquam in Epiſcopum conſecratus fueris, perſonæ tuæ concedimus: ſtatuentes ut eodem ſacro ornamento intra Eccleſiam duntaxat iis diebus utaris, qui in præſenti ſcripti ſerie præſcribuntur, id eſt, Cœnâ Domini, Paſcha, Aſcenſione, Pentecoſte, in Feſto B. Joannis, in ſolennitatibus Apoſtolorum Petri & Pauli, Aſſumtione B. Mariæ, in Feſto B. Lamberti, omniumque Sanctorum, Natali Domini, in Octavis ejuſdem & Epiphania, in Purificatione B. Mariæ, in Dedicationibus Eccl. intra tuam Parochiam, & ordinationibus Clericorum, & in anniverſario die Dedicationis Leodienſis Eccleſiæ*, apud eundem *in Gloſſ. cit.*

RATIONALIS, in veterib. *Inſcriptionibus*, apud *Ammianum*, alioſque medii ævi Scriptores, idem cum *Procuratore*: uti diſcimus ex Æl. Lampridio, *in Alexandro Sev. c. 45. Ubi aliquos voluiſſe Rectores provinciis dare, vel Præpoſitos facere, vel Procuratores, id eſt, Rationales*: & Commodo *in Epiſt. ad Albinum*, apud Capitolin. *in Claudio, c. 2. Super hoc ad Procuratores meos literas miſi, quas ipſe ſignatas accipies ſigno Amazonio, & cum opus fuerit, Rationalibus dabis.* Nempe quos primi *Procuratores Principum*, eos ſequens ætas *Rationales* dixit. Vide infrà in voce *Rationes*. Horum cùm duo genera eſſent, Procuratorem Rei privatæ ſeu Rationis privatæ, qui etiam *Diſpenſator rationis privatæ* dicitur in vetere *Inſcr.* item *Ratio privata*, Græcis ἴδιος λόγος: à Severo Imperatore primùm conſtitutum vult Spartianus; cùm conſtet, jam ſub Auguſto rei vel rationis privatæ Procuratorem fuiſſe cognitum, ut ſuperiùs oſtendimus. Quod enim Strabo, *l. 17.* munus Ἰδίου λόγου hoc fuiſſe narrat, ἐξετάζειν τὰ ἀδέσποτα καὶ τὰ εἰς Καίσαρα πίπτειν ὀφείλοντα, *curare, ut bona caduca ac vacantia fiſco Cæſaris adnecterentur*; hoc omnino officium fuit ejus, qui *Procurator rei privatæ* dictus eſt, etiam poſteriorum Imperator. ævô. Habuit autem hic Procurator vel Comes Rei privatæ, ut poſtmodùm dictus eſt, ſub ſe *Rationales* & Magiſtros Rei privatæ, qui in ſingulis provinciis rem Principis privatam curabant. Unde *Rationalis Ægypti*, *Rationalis Africæ* & reliqui *provinciarum Rationales*, quos ἰδίους λόγους vocat *Strabo*, ſuberant Comiti & Magiſtro rerum privatarum; qui etiam privati Principis Ærarii adminiſtrationem obibat. Procuratores verò rei privatæ, Advocatos Fiſci, *Rationales rei privatæ*, non diu in officio manſiſſe, ſed citò mutatos fuiſſe, docet idem Spartian. ibid. *c. 46. Rationales citò mutabat, ita ut nemo niſi annum compleret* &c. Vide Salmaſ. *Not. ad loca cit.* qui *ad Spartianum in Hadriano* etiam *Conſularem rerum privatarum*, in vetere *Inſcr.* occurrere pro *Rationali rei privatæ*, eoſdemque Καθολικοὺς & horum officiales Καθολικιανοὺς, dictos eſſe, addit. Plura hanc in rem congeſſit Jac. Gothofredus *in Notitia Dignitatum Cod. Theodoſiani.* Sed & *Rationales*, de Monetariorum Præfecto; it. parte Mechanices, vide ſuprà.

RATIONARIUM Imperii, ab Auguſto inſtitutum, deſcriptum habebat accuratiſſima diligentiâ, qui agri quibus colonis eſſent diviſi, & quæ ſubſeciva agrorum ſupereſſent, quæ dividi aliis poſſent. Hygenus *de Limitib. conſtituendis.* Vide quæ *de Tabulario Cæſaris*, & *Libro Beneficiorum*, qui pars hujus Rationarii erat, Suetonius habet & nos ſuprà diximus. Proin, quod diligenti Patrifamilias privatarum Rationum libri fuerunt, id ſobriis & frugi Cæſaribus, quales inprimis Octavius, Veſpaſianus, Hadrianus, hi Commentarii fuêre. De Hadriano certè Spartianus, *c. 20. Omnes publicas rationes* inquit, *ita complexus eſt, ut domum privatam quivis paterfamilias diligens non ſatis novit.* Sic de Antonino Pio Capitolin. *c. 7. Omnium provinciarum rationes apprimè ſcivit & vectigalium.* Alexander verò Severus non agros tantùm, verùm & alia, quæ largiri Principes ſolent, habuiſſe deſcripta legitur, apud Æl. Lamprid. c. 46. &c. Vide infrà in voce *Rationes*. Simile quid in Anglia liber *Domeſdei* de quo ſuprà.

RATIONATORES, apud Belgas dicuntur, qui tam civiliter, quàm criminaliter, in tribunali Præpoſiti jus dicunt, vulgò *Redenaers*. Vide Miræum *in Donationibus Belgic. p. 549.*

RATIONES, olim à Diſpenſatoribus diligenter exactæ. Petrus Chryſologus, *Serm. 23. De cellellibus conditis, de horreis divinis rationem reddit.* Cicero *in Hortenſio*, *Quid tu nunquam ſoles, cùm rationem ab Diſpenſatore accipis, ſi æra ſingula probâſti, ſummam, quæ ex his confecta ſit, non probare.* Nec diligenter ſolum, ſed & imperioſe nonnunquam. Seneca *Ep. Audio circa horam tertiam noctis, flagellorum ſonos. quæro quid faciat? dicitur rationes accipere.* Juvenalis, *Sat. 6. v. 483.*

Et cædens longi relegit tranſverſa diurni,

Ubi antiquus Grammaticus *diurnum*, interpretatur *ratiocinium*. Nec aliò forſan reſpexit Chriſtus Dominus, Matth. *c. 18. v. 34.* parabolâ uſus ſervi, *quem herus tradidit tortoribus, quoad uſque redderet univerſum debitum.* Quod autem Seneca nocturni temporis facit mentionem, hinc eſt, quòd Arcarius ſeu Diſpenſator ſingulis noctibus Domino ſeu Patrifamilias, totius diei expenſas offerre tenebatur. Unde *ad Juven. loc. cit.* Scholiaſtes vetus, *Ratiocinium*, inquit, *diurnum accipit, in tranſverſa charta ſcriptum.* Ut igitur conſtaret, *rationes* eſſe redditas, antequam cubitum iret Dominus, iis à ſervo ſibi oblatis ſubſcribebat, computatis diligenter ſingulis & expunctis. L. Appulejus *Apolog. l. 2. neget tam rationibus villicorum, opilionum & equiſonum ſolertiſſimè ſubſcripſiſſe.* Quod uſque adeo religioſè obſervatum, ut ſervus, qui *à rationibus* Domino fuiſſet, teſtamentô ab eodem moriente manumiſſus, potuerit ab hærede in ſervitutem retrahi, niſi ſubſcriptione probatas rationes oſtendere potuiſſet. Scævola JC. *L. 4. ff. de ſtatu lib.* & *l. 41. ff. de fideicommiſſ. libertat.* Et hic quidem, ut modò dictum, *à Rationibus*, item *Procurator*, ſequiori ævô *Rationalis* dictus eſt, qui à cœteris ſervis *rationes* ipſe capiebat. Petronius *Satyr. Jam ad Triclinium veneramus, in cujus parte (Cella) Procurator rationes accipiebat*: reique adeò domeſticæ gerebat curam, quem proin male Joh. Sareſberienſis, *Policr. l. 3. c. 12.* cum *Secretario* confundit; rectiùs cum *Diſpenſatore*. Ita enim Suetonius, *in Galba, c. 12. Diſpenſatori breviarium rationum afferenti, paropſidem leguminum pro ſedulitate ac diligentia porrexiſſe* &c. Tranſeo ad Principes, apud quos duplex horum hominum uſus erat: Nam vel privatum Imperatorum cenſum adminiſtrabant, vel publicum provinciarum proventum. Unde notus in Hiſtoriis *Procurator* Cæſaris ſeu ut poſteriores loqui amaverunt *Rationalis*: Conſtantinus Aug. ſcribit *Calepio Rationali trium provinciarum*, *l. 5. Cod. Theodoſ. de petit. & ultro datis*: Plin. *rationes Belgicæ procurare*, dixit. Æl. Lamprid. *in Alex. c. 45. Rectores provinciis dare, vel Præpoſitos facere vel Procuratores, i. e. Rationales ordinare.* Τριάδονες iſti, quaſi *reddendis rationibus obnoxii*, *l. 4. C. de Cleric. & Epiſc.* quorum inſtitutio prima à Conſtantino Cæſare, qui in univerſum *negotiis fiſcalibus eos præeſſe* voluit, ſeu criminis illa ſeu rei pecuniariæ, ex Martiano colligitur, *l. 8. C. ad l. Jul. Maj.* & Jul. Capitolino, *in Maxim.* Auſonius eorundem meminit *in parental. Carm. 24. v. 9.*

Sermia Præfecti maritus, rationibus inde
Præpoſitus Libycis.

Atque iſti quidem provinciis præerant: de privatarum facultatum *Rationalibus* Corippus, ubi *de laudibus Juſtini Minoris, l. 1. num. 1.* agit, ſic:

Mente placens Domino, ſacris rationibus aptus.

Et licèt *Rationalis* appellatio, ut dictum, non niſi ſequiore reperiatur ævô, res tamen vetuſtiſſimo in uſu fuit. Antiquum marmor, *D. M. Abaſcanto. Auguſti. Lib. Æditvo adit. Neptuni qui. eſt in. Circo. Flaminio. Flavius. Abaſcantus & Pallas. Coſſ. N. Ser. Adjutor. à Rationibus. Patr. piiſſimo. fecit.* Nempe in domo Cæſarum Libertus pro more huic muneri præficiebatur; ut ex veteri quoque marmore Lanuvino patet, cujus inſcriptio *T. Aurelio, Aug. Lib. Aphrodiſio. Proc. Auguſt. à rationibus.* Vide quoque inſcript. aliam in hortis Carpens. apud Manutium *Orthogr. p. 683.* Hinc Sueton. *Claudio, c. 28. Sed ante omnes* (Libertos) *Narciſſum ab Epiſtolis & Pallantem à rationibus; quos decretô quoque Senatus, non præmiis modò ingentibus, ſed & Quæſtoriis Prætoriiſque ornamentis ornari libenter paſſus eſt.* His inſerviebant *Calculatores* ſervi, à *calculis* ſeu minutis lapillis dicti, quos antiqui in manu tenentes numeros componebant, de quibus, ut & tota Veterum computandi ratione, prolixè Pignorius, *Comm. de Serv.* Sed & eorum qui provinciis præerant, originem haud paulo antiquiorem eſſe, quàm credidit Spartianus ſuprà laudatus, Suetonius indigitat, cùm Auguſtum Principem, depoſiturum Imperii adminiſtrationem, *reddidiſſe Rationarium* ait, *c. 28.* Imò & ſtante adhuc Rep. ſumptus annuos ſeu cenſus Civitatis, poſitâ in Foro haſtâ, à Conſule exigi fuiſſe ſolitos, docet Ovid. *de Ponto, l. 4. Eleg. 5. v. 19.*

At Populi cenſum poſitam componet ad haſtam,
Et minui magnæ non ſinet Urbis opes.

Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l. 5. c. 28.* Conficiebant verò, ut & hoc addatur, *Rationes* Romani *ad denarium*, in quibus æs excurrens partibus aſſis notabant & appellabant. Aliquando *ad ſeſtertium* etiam, ubi æs excurrens vocabulis minutiorum quondam argenteorum nummorum circumſcribebant. Erat, ubi *ad victoriatum* quoque conficerent: in quibus nunc æris partibus, ut ad denarium; nunc argenteolorum nominibus, ut ad ſeſtertium, æs excurrens nuncupabant. Quæ omnia Negotiatores, Nummularii, Diſpenſatores, imò omnes liberè educati, tam parata habebant ac prompta, ut etiam multo citiùs, quàm nos fortè ſimplices aſſium numeros, vel ſcriberent vel computarent. Etiam pueri ediſcebant, cum primis jam literarum elementis: unde de Helvio Pertinace Imperatore Jul. Capitolin. *c. 1. Puer*, inquit, *literis elementariis & calculo imbutus.* Et Iſidor. *l. 1. Orig. c. 3. Primordia Grammaticæ Artis, literæ communes exiſtunt, quas Librarii & Calculatores ſequuntur, quorum diſciplina velut quædam Grammaticæ Artis infantia eſt.* Horatius lepidè *de Arte, v. 325.*

Romani pueri longis rationibus aſſem
Diſcunt in partes centum diducere. Dicat
Filius Albini, ſi de quincunce remota eſt
Uncia, quid ſupereſt? poteras dixiſſe, triens. Eu,
Rem poteris ſervare tuam. Redit uncia, quid fit?
Semis,

Quam in rem, præter Pignorium prælaudatum conſule inprimis Joh. Frid. Gronov. *de Pecunia vet. l. 3. c. 12.* Vide quoque ſuprà voce *Poliptici*, it. *Polyptycha*, in quæ omnia ad *rationes publicas* ſpectantia regeri conſuevêre.

RATISBONA, vulgò REGENSPURG, ad fluv. Regen, urbs Vindeliciæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Salisburgenſi in Bavaria inferiore ad Danubium, libera, pervetus, populoſa & ampla, ubi Imperii Comitia fiunt. Olim *Auguſta Tiberii*, teſte *Aventinô*, utpote à Tiberio Cæſare condita, & *Colonia Quartanorum* dicebatur, quòd quarta legio Italica hic ſtationem firmam haberet. Paruit olim Bojorum regibus, quorum etiam ſedes fuit, ſed imperante Fridericô I. libera facta, poſt Henricum Leonem proſcriptum & Bavariam Ottoni Wittelſpachio conceſſam, vectigalia tamen portoria non aſſeruit, quæ hodieque partim Bojorum Principes, partim cives ex pacto obtinent. In limite eſt Palatinatus ſuperioris 15. milliar.

milliar. German. à Munachio in Boream, 17. ſuprà Patavium in Occaſum 16. ab Auguſta Vindelicor. in Cæcium S. Petrum Patronum agnoſcit, unde etiam inſignia habet Claves decuſſatim poſitas. Ponte Danubium hic junxit Henricus V. Imperator. A. C. 1131. cui, quoad pilas altoſque fornices, ſimilem alium nequè Danubius, neque Rhenus habet. Privilegiis inſignibus donata eſt, à Friderico II. Carolo V. Rodolfo II. Imperatorib. Hic quoque Primiſlaus Bohemiæ Princeps, ſordidò admiſſa victum ex geſtatione lapidum, in fabrorum murariorum uſum, quæſiſſe, annuente quidem præmio victus eſſet, A. C. 1107. refert Dubravius. *Hiſt. Boh.* Matthias verò Imperator, Comitiis habitis, Proteſtantes, ob gravamina inprimis Conſilii Aulic. & Cameræ Imperial. non ſublata, offendit, A. C. 1612. A Lucio Cyrenæo, Pauli Apoſtoli diſcipulo, Chriſtianiſmum eſt edocta circa A. C. 60. dein Epiſcopatus hic inſtitutus fuit, à Carolo M. de cujus in civitatem juribus, Vid. Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 46. Ibidem Concilium à Carolo M. celebratum eſt A. C. 792. contra Felicem Urgelitan. Elipandi ſocium. Vide Hundium, *in Metrop. Saliſburg.* Cluver. *deſcript. Germ. &c.* Colloquium ibidem inter Auguſtanæ Confeſſionis Paſtores & Jeſuitas, inſtitutum eſt à Maximiliano Bavaro, A. C. 1601. ubi ex parte illorum Ægidius Hunnius & Jac. Heilbrunnerus; horum Albertus Hungerus & Jac. Gretſerus collocutores fuêre. Abſolutum id 16. ſeſſionibus, actumque tantum de auctoritate S. Scripturæ. Sed, cùm Auguſtani non aliam fidei normam, aliumque controverſiarum judicem, quàm Scripturam agnoſcere vellent, re infectâ diſceſſum eſt. Vide Thuan. *Hiſt. l.* 126. Auguſtana hic Confeſſio floret.

RATOMAGUM, oppid. Galliæ Celticæ in finibus Biturigum, *Romorantin* Ortelio. 11. leuc. ab Aurelianis Lemovicos verſus, inter Bituricas & Bleſas 12.

RATOSTATHYBIUS, fluv. Albionis, *Ptol.*

RATRAMNUS, ſeu BERTRAMUS, vel INTRAMUS, Monachus Corbiacenſis, & Presbyter, floruit Seculò 9. ſub Carolo Calvo. S. Scripturarum ſcientiſſimus, & in humanioribus quoque literis probè verſatus, Trithem. *Catal. Script. Ill.* judiciô acri, eruditione, ac pietate inclytus, Scripſit *de Prædeſtinatione*, *de Corpore & Sanguine Domini Noſtri Jeſu Chriſti* quô opere, Rabani Mauri ſententiam, contra Oralem Manducationem in S. Cœna jam tum doceri cœptam, Imperatoris juſſu tuitus eſt, &c. Vide ſcripta hac de re inſignis Theologi, Claudii, Reformatæ Eccleſ. Pariſienſis Adminiſtri, &c. Item Hoſpinian. *in præf. ad libr. Concord.*

RATUMENUS, auriga, qui cum in ludis Circenſibus excuſſus fuiſſet, equi ejus cum corona & palma in Capitolium pervenerunt, ſedemque ter luſtrârunt. Ex quo factum eſt, ut porta, per quam intraverant, *Ratumena* diceretur.

RAV. in nummis Heraclii & Conſtantini, *Ravennæ* nota. Car. du Freſne *de inferi. ævi Numiſmatibus.*

RAVA, urbs & Palatinatus Poloniæ majoris tota lignea, cum arce. 11. leuc. Polon. à Plocza in Meridiem, 15. à Varſavia in Occaſum. Probè culta cum arce ad Ravam amnem.

RAVANUS Jacobus, vide *Jacobus.*

RAUBA, vide infrà *Roba.*

RAUCA Tonitrua, apud Statium, *Theb. l.* 2. *v.* 39.

> ——— *ſummos ubi præpeſis ala*
> *Plauſus adit colles, nec rauca tonitrua pulſant.*

ſunt ingentem inconditumque fragorem excitantia. Omnis enim ſonus inconditus ac ingratus Poëtis *raucus* eſt. *Rauci fluctus*, apud Horatium, *l.* 2. *Carm.* 14. *v.* 14. *rauca ſaxa* maris, apud Virg. *Æn. l.* 5. *v.* 866. *rauca flumina*, apud Lucanum, *l.* itidem 5. *v.* 218. *raucus Aquilo*, apud Martialem, *l.* 1. *Epigr.* 50. *v.* 20. magis propriè *rauci urſi*, apud Statium eundem, *Theb. l.* 11. *v.* 29. &c. Vide Barthium. *Animadverſ. ad eum d. l.* uti *de raucedine à Veterib. curatâ* ſuprà *Fauces.*

RAUCANUM, vide RAURANUM.

RAUCIACUM, vulgò RAUCI, locus Campaniæ Gallicæ cum titulo Comitatus, à Ragenoldo Comite olim munitus. Villa quondam regia, ubi Carolus Rex dona annua ſuſcepit, A. C. 851: Sedet ad fluv. Axonam, ejuſque Comes quartus fuit de ſeptem Comitibus Paribus Campaniæ, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RAUDA, oppid. præclarum Hiſpaniæ Tarraconenſis in Vaccæis, ad Durium fluv. in Caſtella veteri. Vulgò *Aranda di Duero.* Inter Uxamam ad Ortum 10. & Valliſoletum in Occaſum 16. leuc. à Burgis 14. in Auſtrum.

RAUDUM Æs, imperfectum Veteribus dicebatur ac rude. Unde in venditionibus mancupi ſcriptum erat, *Raudusculo libram ferito* Feſtus; ad quem vide Scaligerum.

RAVENNA, urbs Galliæ Togatæ, Æmiliæ archiepiſcopalis & metropolis apud oram litoream, ubi rhombus laudatiſſimos, Plin. *l.* 3. *c.* 16. inter Ferrariam 50. & Ariminum in ortum 35. mill. paſſ. à Bononiâ 45 ab Anconâ. 102. Ἀρχαίαν πόλιν vocat Geographos, *l.* 5. Unde Claudian. *de* 6. *Conſ. Honorii*, *v.* 494.

> *Dixit, & antiqua muros egreſſa Ravenna*
> *Signa movet, jamque ora Padi, portuſque relinquit*
> *Flumineos, certis ubi legibus advena Nereus*
> *Æſtuat, & pronas puppes nunc amne ſecundò,*
> *Nunc redeunte vehit, nudataque litora fluctu*
> *Deſerit, Oceani lunaribus æmula damnis.*

Silius Italicus, *l.* 8. *v.* 601.

> *Quique gravi remo limoſis ſegniter undis*
> *Lenta paludoſæ proſcindunt ſtagna Ravennæ.*

Sidonius Apollinaris, *Carm.* 9.

> *Uliginoſa petit ſitim Ravennæ.*

Nempe inter marinas paludes dulcibus aquis deſtituebantur Ravennates: Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 56.

> *Sit ciſterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ:*
> *Cum poſſim multò vendere pluris aquam.*

Ranarum, culicumque multitudinem in his paludibus, adnotavit idem Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 93. *v.* 8.

> *Meliuſque ranæ garriant Ravennates,*
> *Et Hadrianus dulcius culex cantet.*

Strabo, *l.* 5. Ἐν δὲ τοῖς ἕλεσι μεγίστη μέν ἐστι Ῥάβεννα. Condita à Sabinis, *Plin.* annò poſt diluvium 480. Hic dedidi Honorio, pugnacemque gallum urbi Romæ, tum ab Alarico captæ, præferenti, imperium victor abrogavit, A. C. 410. Dein ſedes Theodorici Gothorum Regis, qui poſt triennii obſidionem Odoacrum ad deditionem coëgit, A. C. 490. Exin poſtquam Vitiges Gothorum Rex, victus à Beliſario, & expugnatâ urbe captus eſt, A. C. 539. Exarchorum fuit, quos in Italiam Imperatores Orientis miſerunt. Horum primus Longinus, à Juſtino miſſus huc venit, A. C. 568. Huic ſucceſſêre Smaragdus, Romanus, Callinicus, Smaragdus iterum, Johannes Remigius, Eleutherus, Iſaacus, Theodorus Calliopas, Olympius, Theodorus Calliopas iterum, alius Theodorus, Johan. Plato, Theophylactus, Johannes Rhizocopus, quem cives à Papa, qui Philippicum Bardanem excommunicaverat, excitati interemerunt, A. C. 712. Scholaſticus & Paulus: Sub quo, ductu Luitprandi Regis urbs à Longobardis capta, ſed recepta eſt, A. C. 727. Venetorum ope. Eutychas, ultimus Exarchus Paulo ſucceſſit, quem totâ Italiâ pepulit Aiſtulphus, Longob. Rex A. C. 751. quô victô, Pipinus Exarchatum ſub Stephano II. Pontificiæ ſedi donavit, A. C. 756. Proin hodieque Romandiolæ caput eſt. Sentim deficit, inſignis victoriâ Ludovici XII. A. C. 1512. Sub Pontifice, aliàs in litore, nunc 3. milliar. ab ora recedit. *Baudrand.* Ravennates ob Faventiam cum Venetis bellum geſſerunt, A. C. 1140. Epiſcopus urbis, quòd à Valentiniano Imperatore lanâ donatus eſſet palliô, quaſi ſolus utebatur Imperator, Cæleſtino Leonis M. ſucceſſori, qui Primatum Papæ acriter propugnabat, eum debitum reddidit. Verùm Conſtantinus Pogonatus Imperator, Benedicti II. ſanctitate permotus, non ſolùm Clero Romano pecuniam pro ordinatione Epiſcopi debitam remiſit, ſed Ravennatem etiam Epiſcopum, ut ſe ei ſubjiceret, juſſit, A. C. 684. Vide Sigon. *Hiſtor.* Lætum *Comp. Hiſtor. Univerſ. &c.* Hic porta ex marmore, & templum præcipuum quatuor iſtiuſmodi columnarum ordinibus innixum: Concilium quoque habitum A. C. 901. quô Lambertus Imperator, ſeu Italiæ Rex confirmatus eſt. & A. C. 967. quô collapſum Eccleſiæ ſtatum inſtauraturus Otto M. Johannem XIII. graviſſimorum criminum reum, depoſuit, ſubſtitutô Leone VIII. Luitpr. *l.* 2. *c.* 12. *& l.* 6. *c.* 7. Sigon. *l.* 7. *&c.* Adde Leandr. Alb. *deſcr. Ital.* Rubeum, *Hiſtor. Raven.* Ughel. *Ital. ſacr.* Ejuſdem in veterib. nummis mentio, in quibus RA. vel RAV. it. RVPS. occurrit, quòd *Ravennæ* illi cuſi, ut videre eſt ſuprà.

RAVENNAS Johannes, vide *Johannes.*

RAVENNATINUS Georgius, vide *Georgius.*

RAVENSBERGA, oppid. Weſtphaliæ, Comitatus cognominis Caput, ſub Electore Brandeburg. In colle, 18. mill. paſſ. ab Oſnabrugo in Meridiem, Paderbornam verſus 32. circiter, 30. à Monaſterio in Ortum, Mindam verſus. Extenditur hic Comitatus ad 40. mill. paſſ. inter Diœceſes Monaſterienſem Oſnabrugenſem & Mindenſem, ac Comitatum Lemgovienſem. Ditionem, olim hanc proprii Dynaſtæ Comitesque habuêre. Meminerunt enim *Juliacenſ. Annales* præter Ludovicum Oſnabrugenſium Antiſtitem, ex Ravenſpurgiis Comitibus, Eberhardi atque Ottonis ejuſdem gentis Dynaſtarum; quorum iſte exercitum Henrici Aucupis, contra Hunnos, ſecutus, inſtitutis poſt Magdeburgi A. C. 935. ab illo Equeſtribus ludis; alter ſimilibus ludis Coloniæ celebratis A. C. 1179. interfuerint. Ab hiſce, defunctô ſine filiis Ottone, ad Juliacenſes Bergenſeſve devenisse referunt, Margaritæ Ottone prognatæ ſive beneficiô, ſive occaſione ſaltem, ad dumum iſtam, cui illa innupſerat, Cæſaris ſponte tranſlatam. Sed alium hunc Ottonem fuiſſe, inde conjicere licet, quòd Eliſabetham, eidem familiæ ortam, Henrico Comiti Hennebergico Juliacenſium *Annales* ſociant, qui mortalitati annô demum 1161. paruerit, quod ab Ottonis illius ætate nimium diſtare videtur. Quidquid ejus ſit, ab Ottone quodam ad Bergenſes abiiſſe ditionem hanc certum eſt; quam poſteà à Guilielmo Bergenſi, adeoque antequam Juliaci quoque Bergenſemque Ducatum Clivenſis familia adipiſcerentur, Adolphus Clivenſium Ducum primus obtinuit, pretium libertatis, quod victus iſte, captuſque ab Adolfo, victori obtulerat. Hodie cum Marcæ Comitatu & Dominio Ravenſteinio, ſubeſt Electori Brandeburgico, ex formula pacti cum Principe Neoburgico initi A. C. 1666. Tob. Pfannerus, *de præcip. Germ. Princip. Gentibus*, *c.* 1. &c. *ubi inter Saxoniæ Ducum titulos etiam hos comparentes eruditè exponit.*

RAVENSBURGUM, urbs parva Imperialis, in Suevis, ad amnem *Schuſſ*, in valle amœna. 6. milliar. German. à Conſtantia in Ortum, Memmingam verſus totidem, 3. à Liodavia in Boream, uti 3. à Vagena, in Algeâ tractu. Vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 48.

RAVESTEINUM, oppidul. Brabantiæ, ad Moſam, cum regiuncula adjacente, in limite Geldriæ, juris Neoburgici: Sed à Batavis ſervatur, 1. leucâ à Gravia in Occidentem, 4. à Sylvâ-Ducis in Ortum, Neomagum verſus.

RAVENSTENIUM, German. *Ravenſtein*, nomen Dominii ſeu Dynaſtiæ, in Germania, quæ quò tempore, quâ ratione & cujus pri-

primùm Ducatus acceſſio facta ſit, ignoratur. Memorantur ſaltem in Hiſtoriis Adolphus, & inprimis Philippus Raveuſteinius, Cominæo maximè celebratus, at uterque ex Cliveuſium familia orti; quibus terra iſta, ut veroſimile, à patribus, fratribuſque natu majoribus, ſuſtentandæ vitæ fortè conceſſa. Jam cum Marcæ ac Ravenſpergæ Comitatibus Electori Brandenburgico, uti modò dictum, paret. Quamvis enim poſt varias diſſenſiones, & reſumpta aliquoties arma, re inter Electorem Brandeburg. & Ducem Neoburgicum compoſitis, A. C. 1666. *Ravenſtenia* cauſa ad arbitros remiſſa eſſet poſteà tamen & de hoc conventum, vide *ſuprà*.

RAUGA, vulgò ROYE, caſtrum diœceſos Ambianenſis in Gallia. In *tabul. Theodoſ.* videtur *Rodium* dici. Certè & Rodium, aliàs Rode, oppid. Hainoënſium in ſylva Carbonaria dicitur, vulgò *Reux*, Comitivæ titulò illuſtre, in Camaracenſi diœceſi, extramuranâ Abbatiâ. Foillani illuſtre. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RAVIUS, lacus Hiberniæ, fluvium cognominem emittens in Occident. per Connaciam fluentem, & inter Dumbroſam, ac Dungallam urbes in Oceanum labentem. *Ptol. Erne* ex tabulis recentiorib.

RAVOLI Verſus, à *raucitate* Latinis ſcitiſſimâ voce dicti ſunt, qui aliàs *ſtrepari*, Græcis *ψοφεροί*, quaſi *queruli* aut querqueri, ſunt appellati. Ut,

> *At tuba terribili ſonitu procul ære canoro*
> *Increpuit* ————

De quibus vide Scaligerum, *Poëtices l.* 2. *c.* 32.

RAUOSIS, Thebanorum in Ægypto Rex XIII. Vide *Chronibus Gnerrus*.

RAURACI, qui & *Raurici*, & *Rauriaci*, populus ſuêre Galliæ Lugdunenſis, nunc German. Helvetiis finitimi. Cæſar. *Comm. l.* 1. *c.* 5. *de Helvetiorum expeditione loquens: Perſuadent Rauracis, & Tulingis, & Latobrigis, finitimis ſuis, &c.* Plin. *l.* 4. *c.* 12. ubi de Danubio: *Ortus hic in Germania jugis montis Abnobæ, ex adverſo Rauraci Galliæ oppidi*, & c. 17. *ejuſdem libri: Mediomatrices, Sequani, Raurici, Helvetii.* Fuêre igitur in Rheni ripa, inter Helvetios ac Sequanos. Hi oppidis ſuis, viciſque exuſtis, unà cum Helvetiis domò emigravêre, capitum millia 23. quos C. Julius Cæſar in fines ſuos reverti, & oppida vicoſque incenſos reſtituere juſſit: Eiſdem ac Bojis 30. mill. hominum ad Aleſiam obſidione liberandam eſſe imperata, idem Cæſar ſcribit: Oppida tempore Plinii Rauracos nulla habuiſſe, niſi unum, teſtis eſt ipſe ubi ſupra; nam ſi plura fuiſſent, nomen huic proprium tribuiſſet, quô ab reliquis diſcerneretur. Ne Ammiani quidem ævô plura fuiſſe exiſtimo. Sic enim ille, *l.* 14. *Prope Rauracum ventum eſt, ad ſupercilia fluminis Rheni. Ptolemæus* vocat *Αὐγούστα Ῥαυρικῶν*, *Antoninus*, ac *tabula Itineraria*, *Auguſtam Rauracum*, ab Auguſto, Coloniæ forſitan amplificatore: Plin. *l.* 4. *c.* 7. *Coloniam Rauriacam*, à L. Munatio Planco Conſule deductam. Nomen *Auguſta* in vulgari uſu permanſit. Sequanis, i. e. Provinciæ Maximæ Sequanorum attributa, ab Ammiano; *Hiſtor. l.* 15. & quia ſedes Epiſcopatus fuit, *Civitas Rauracenſis* non immeritò in *Notit. Veter.* dicitur. Concilio Agrippinenſi Juſtinianus Rauricorum Epiſcopus interfuit: poſteà Baſileæ vicinam urbem, ab Alanis, Suevis, Burgundionibus, Vandalis & Alamannis Gallias ingreſſis captam prius, ac peſſimè habitam exhauſit, atque Epiſcopatus Baſileam tranſlatus, aut potiùs ei adjunctus eſt. Extat etiamnum eôdem locô pagus admodùm exiguus, vulgò *Augſt* dictus, 6. mill. paſſ. ſuprà Baſiliam ſitus, ad confluentem Rheni & Egertii: ubi Rhenus primùm inflectitur, & ab Occaſu curſum ad Septentrionem convertit. Hic ingentis quondam urbis & clariſſimæ coloniæ Romanæ rudera viſuntur, certiſſimum priſtinæ magnitudinis argumentum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Juliani tempore urbem deſtructam fuiſſe, patet ex Eunapii Sardiani hiſtoria; qui ita de Juliano: Ἤδη δὲ τὸ πρὸς τοῖς Ῥαυρακοῖς ὄρει ἐχώσθη. Videſis Cluver. *de Ant. Germ. p.* 353. Incolæ hodie *Baſler* ſunt Tſchudo in territorio Baſilienſi. *Baudrando* inter Aroiam fluv. & Juram montem in limite Germaniæ ſuperioris ubi nunc pagus Baſilienſis & 4. urbes Sylveſtres. Ejus urbes fuêre Auguſta Rauracor. & Arialbinum, ſeu Baſilea, ad flexum Rheni, ubi in Boream tendit. Vide quoque infrà in *Raurici*.

RAURANUM, ſeu RARAUNUM, oppid. Pictonum, in Aquitania, nunc *Rom*; oppidul. ad Divam amnem, ferè 35. mill. paſſ. ab Inguliſma in Boream, 5. leuc. a Fano S. Maxentii in Eurum.

RAURICI, vel RAURACI, populi veteris Galliæ Celticæ, quorum tractus *Urichin* in valle Juraſſi, antiquum nomen redolet. An quaſi *Rauchracher*, quòd terra prope Rauricam Auguſt. in aſperas coëat fauces? an quaſi *Rauchaker*, à ſoli aſperitate & tenacitate? Regio eorum, inter Helvetios & citeriores Sequanos, Rhenô flumine terminata, provinciæ Sequanorum magnæ à Romanis quondam attributa eſt: Triquetra eſt, namque verſus Ortum & Occidentem in binos contrahitur, & quaſi faſtigiatur, angulos, tertiô verſus Boream protenditur. Majus Auſtrinæ plagæ objectum latus, Jura mons repræſentat; reliqua latera, Rhenus quidem verſus Septentrionem, & Ortum, Birſa verò fluv. ad Occaſum claudunt. Ortivum angulum Confluentia Helvetica tenet: In Occiduo cardine, ſunt Portæ rupis perforatæ, quæ Rauricos cum Aventicis committunt: Borealem angulum Baſilea occupat, ſub elevatione poli 47. graduum cum beſſe. Terra hæc omnis ferè montibus obducta eſt, utpote à Juraſſo plurimis rupibus & collibus, ramorum inſtar emiſſis, exaſperata, fertilis tamen in plurimis montium atque convallium locis & egregiè habitata. Solus tractus circa Deli oppidum, vulgò *Delſperg* ad Portam uſque petræam aſperior eſt. Flumen in mediterraneis nullum præter Ærgitiam, non tamen ratium potentem. Sub Cæſare Raurici, gens tum libera, unà cum Helvetiis, novas ſedes quæſitum, ad 23000. regione flammis vaſtatâ emigrârunt. Victi, Romanorum paſſi ſunt jugum: ſub Auguſto colonis huc miſſis res eorum auguſtiores eſſe cœpêre, princepſque urbs, jam pagus exiguus, amplior reddita eſt. Sequentibus ſeculis, Alemanni in has partes conceſſêre, quorum rebus Francicâ potentiâ obrutis, regio Auſtraſiæ regno contributa eſt. E quorum principum poſteritate, ante ſecula aliquot terræ hujus imperium habuerunt Comites Rinfeldenſes, Habſpurgii, Homburgenſes, Uroburgenſes, Tierſtenianí, & Sogerenſes. Harum familiarum quas primæ duæ poſſederunt, ad Auſtriorum Archiduces: quas intermediæ, ad Baſilienſes, devolutæ ſunt: reliquarum ditiones partim ad Epiſcopum Baſileenſem, ad Solodurenſes partim pervenêre.

RAURICÆ REGIONIS URBES, ARCES, PAGI CELEBRIORES:

Auguſta Raurica, caput olim gentis, nunc viculus, hodieque *Augſt*.	Sacconium, *Säckingen*, oppid.
Baſilea, in prioris locum ſucceſſit, *Baſel*.	Telimuntium, *Telſperg*, oppid.
Birſeck, Dorneck, Gilgenberg, Homburg. } Arces.	Siſgoja, tractus in agro Baſileenſi.
Lauffena, Lauffenberga, Liechtſtallum, } Oppida	Sougeres, vicus.
Monchenſtenium, caſtrum cum pago.	Varnſpergia arx, caput Comitatus cognominis
Ramſtenium, arx.	Vroburgum, arcis rudera.
Rinfeldia, oppid.	Waldenburgum, oppid.
	Waldshutum, ſimiliter.
	Wartenburgum, arx everſa.
	Wildenſtenium, caſtrum foſſis munitum.
	Zuingenſe caſtrum, Birſæ imminens, &c.

COENOBIA RAURICA.

Bellelagium, *Bellelay*.	Rothuſium.
Grandis vallis, *Monſter in Granvalt*.	Olſpergium.
Beinwila, *Beinwiler*.	Iglinga.
Luceia, *Lützel*.	Vallis ſpecioſa, *Schönthal*.
Michelveldia.	Seckinga, univerſæ regionis antiquiſſimum & nobiliſſimum.
Arcta vallis, *Engenthal*.	

E quibus Michelveldia jam Pandochium eſt; Arctâ valle, Beguinæ expulſæ ſunt, A. C. 1411. Rothuſii ſodalitium aliquot eremiticam vitam profitentium jamdudum defecit: Iglinga ſolô curatore hodie adminiſtratur, nomine Abbatiſſæ Olſpergenſis. Vide Chriſt. Urſtiſium, *Epit. Hiſt. c.* 1. 2. 3. 4. & ſuprà *in Munatius Plancus*, Item *Rauraci*.

FAMILIÆ ILLUSTRIORES, QUARUM DOMINIA IN HOC TRACTU FUERE.

Bernovil, Bubendorfii, Efringii, Eptingenſes, } Nobiles.	Monachi, Nobiles
Falcoſtenii, Barones	Ramſtenii, Barones
Habſpurgii, Homburgii, } Comites.	Rigoltſchwiler, Nobiles
Kienburgii, Barones	Rinfeldii, Sougerii, } Comites.
	Tierſtenii, Vroburgii, } Comites.
	Zilempti, Nobiles, &c.

RAUSIMODUS, Sarmatarum Rex victus à Conſtantino M. & occiſus, A.C. 311. Eutropius, *l.* 10. *&c.*

RAUWOLFIUS Leonhardus, Auguſtâ-Vindelicus, Medicus & Botanicus inſignis, Senatûs permiſſu, Orientale iter ingreſſus A.C. 1573. Syriam, Judæam, Arabiam, Meſopotamiam, Babyloniam, Aſſyriam Armeniamque perluſtravit, nec ſolùm mores ac ſacra incolarum, ſed herbas & alia ad rem Medicam facientia, obſervavit collegitque, editô *Hodæporicô* ſeu *Itinerario Orientis*. Reverſus ad ſuos A.C. 1576. duodecenniô pòſt, cùm omnibus ad Romanam Eccleſiam tranſire nolentibus ſtipendia renuntiata eſſent, ille utpote Reformatæ Religioni addictus Lincium commigravit, Poliatri ibi Archiducumque Archiatri officiô functurus. Floruit circa A. C. 1588. Melch. Adami, *Vitis Medicorum*.

RAX, Lyciæ inſula, *Stephan.*

RAY, fluv. regni Mogor, *Natal. Metel.*

RAYME, apud Peruanos, menſis eſt anni primus noſtro Decembri reſpondens, quô feſtum *Catapacdayme* celebrare conſueverunt, ut auctor eſt Hugo Linſchottanus, *Hiſt. Ind. Occid.* Vide ſuprà in voce *Catapactayme*.

RAYMUNDUS de Pennaforte, Gregorii IX. Capellanus, juſſu Pontificis, ex omnibus Compilationibus anterioribus, congeſſit *Collectionem Decretalium ſextam*, quæ in Corpore Juris Canonici exhibetur: inſertis quoque iis, quæ in præcedentibus omiſſa erant; item quæcunque ab ipſo Gregorio ſunt conſtituta: Quæ ille multa ex jure Civili hauſit & non conſultos reſpondit; quæ cauſa, quòd ejus Conſtitutiones ſæpe ad neminem dirigantor. Sed & multa detraxit *Raymundus*, quod particulæ hæ in Decretalibus, ET INFRA affatim oſtendunt. Fuit autem Catalanus, patriâ Barcinonenſis, ex Regibus Aragoniæ oriundus, Ordinis Prædicatorum III. Magiſter Generalis & Gregorii Pœnitentia-

tentiarius, cujus præter Decretalium iſtam Collectionem, extat *Summa de Caſib.* Romæ excuſa A. C. 1603. Obiit 1275. à Clemente VIII. in Sanctorum Eccleſiæ Romanæ ordinem relatus. Vide Gerh. von Maſtricht, *Hiſtor. Juris Eccl.* §. 353. & *ſeqq.* ut & ſuprà in voce *de Pennaforte*, nec non in *Raymundus*.

RAZENBURGUM, Urbs Saxoniæ inferioris, ſub proprio Duce ex Familia Ducum Saxoniæ inferioris & Angriæ ſeu Lauenburgi: Natos eam Auguſtus, filius Franciſci Junioris ex Eliſabetha Sophia Holſata ſuſcepit Sophiam Margaretam, (quæ nata A. C. 1622.) Franciſcum Auguſtum (qui natus A. C. 1623. obiit A. C. 1624.) Annam Eliſabetham (quæ nata A. C. 1624. nupſit Wilhelmo Chriſtophoro Haſſiæ Landgravio) Sibyllamque Hedvigen (quæ nata A. C. 1625. uxor eſt Franciſci Erdmanni patruelis) Spenerus, *in Theatro Nobil. Part. I. p.* 111. Vide in voce *Razenburgum*.

RAZIAS, ex Judæorum Senioribus unus, qui, poſtquam Antiocho aliquandiu ſtrenue reſtitiſſet, ſibi ipſi tandem, ne in hoſtis manum deveniret, necem conſcivit, 2. Macchab. *c.* 14. *v.* 37. 41. 42. 46. Torniel. *A. M.* 3893. *num.* 5. & 6.

RAZO, fil. ſeu agnatus Critonis Augiorum Principis & Obotritorum Regis, Patri fraude uxoris Slavinæ occiſo ſucceſſit, *Razeburgum* condidit, multaque bellò præclarè geſſit. Pater Jaromari, poſt Vinetam deſtructam, Stralſundi conditoris & Suantoviti idolò contemtò, Chriſtianæ apud ſuos fidei Auctoris: à cujus fratribus Tetlavo & Storiſlavo Putbuſchii Barones derivari amant. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor. in Fam. Vandalica*, & de Baronibus memoratis, *in Theatro Nobilit. Europ. ubi Wolfgangi Henrici, Ertmanni & Erneſti Ludovici, Fratrum germanorum, Baronum de Putbuſch, Erneſto Ludovico & Magdalenà Eberſteinià Comitib. genitorum*, *προγονολογίαν* exhibet, *part.* 2. *p.* 119.

RAZON, fil. Eliad, 1. Reg. *c.* 11. *v.* 23. Latinè *tenuis, macilentus*, vel *ſecretum*, aut *ſecretarius*; ſive *princeps*.

RB. in nummis Conſtantii, *Roma* nota eſt. Ni B. pro P. *percuſſam* deſignet. Car. du Freſne *de inſer. avi Numiſmat.*

R. F. E. D. *rectè factum eſſe dicitur*: R. F. E. V. *rectè factum eſſe videtur*; REG. *Regi*. REI. M. *rei militaris*: R. G. F. *Regis filius* &c. in notis antiquis denotat, Franc. Gouldmannus, *Diction. Lat. Angl.* &c.

REA, Inſula Galliæ in Oceano Aquitan. & ora Santoniæ, ſeu meliùs Alnetenſis tractus, à quo 2. leucis abeſt, 3. à Rupella in Occidentem extenſa ad 4. leucas ab Euro in Circium. Ibi locus præcipuus Fanum S. Martini, aliàs arx munita. Sunt & aliæ in illa arces. Antiquis *Rearus* Inſula, Hollandis, *St Martin Eylant*.

REAFAN, vexillum paganorum Britannorum, *corvi* imaginem habens adpictam, qui Anglo-Saxonicè *raven* dicitur; de quo ſic Aſſer *de Aelfredi Rebus geſtis*. *Dicunt enim, quòd in omni bello ubi præcederet idem ſignum, ſi victoriam adepturi eſſent, appareret in medio ſigni quaſi corvus volitans. Sin verò vincendi fuiſſent, penderet directè nihil movens.* Adde *Encomium* Reginæ Emmæ *p.* 169. laudatum Car. du Freſne *Gloſſar.* Spelmannus *Reafan* emendat.

REALES, Scholaſticorum ſecta, Nominalibus oppoſiti. Poſtquàm enim Guilielm. *Occam* Anglus, dictus primùm *Venerabilis Inceptor*, deinde *Doctor ſingularis*, tandem *Doctor Invincibilis*, quartam Scholaſticorum ſectam; quæ *Occamiſtarum* dicta, orſus eſſet; unà cum Rucelino *Univerſalia mera eſſe nomina, non res*, contra Scotiſtas acriter contendit, hinc duæ novæ Scholaſticorum ſectæ, *Nominales*, qui ejus ſequebantur placita, & *Reales*, qui Scoto adhærebant, ortæ, tantis ſæpe inter ſe concertationibus deſævierunt, ut non rarò à verbis ad verbera, à ſyllogiſmis ad ſaxa deveniretur. Id quod Heidelbergæ contigiſſe, ubi contigua utrique Collegia habebant ſive *Burſas*, ut tum loqui moris erat, teſtatur Aventinus, *Annal. l.* 4. *Quàm miſerabilis id ævi Philoſophia fuerit facies, volumina ab utriuſque Sectæ aſſeclis emiſſa non modo minùs, quàm barbatie tremenda, luculenter oſtendunt*, verba ſunt Georg. Hornii, *Hiſtor. Philoſ. l.* 6. *c.* 5. Vide quoque ſuprà *Nominales*.

REAMA, urbs Arabiæ Fœlicis, diſtans ab Adena, unius diei itinere: Ejus ager, ſi lignum demas, fertiliſſimus eſt. Narrant qui ſuperioribus annis ea loca frequentavêre, eſſe in eis vervecum quædam genera, quorum cauda pondus habeat quadraginta quatuor librarum, cornibuſque carere, pingues adeò, ut incedere nequeant. *Natal. Metel.*

REATE, oppid. aliàs Sabinorum, nunc Umbriæ; vocabulum ejus indeclinabile ut *Ateſte, Tergeſte*, &c. niſi quod ea habeant genitivum in *tis*. Græcis autem ὁ Ῥέατος, ut Præneſte ὁ Πραίνεστος. Hinc Straboni, *L.* 5. obliquus caſus eſt τῷ Ῥεάτῳ, ac Dionyſio, *l.* 1. aliquoties ἀπὸ τοῦ Ῥεάτου. At *Stephani epitomator* habet: Ῥεᾶτον, πόλις Ἰταλίας, τὸ ἐθνικὸν Ῥεατῖνος. Ejus meminit Silius, *l.* 8. *v.* 365.

> ——— *Hunc Foruli, Magnaque Reate dicatum*
> *Cœlicolûm matri.* ——— ———

Hinc Reatinus ager, Plin. *L.* 2. *c.* 95. *Campo pendente*, Bactin. Oppidi vetuſtiſſima eſt origo; quòd Aborigines, à Sabinis orbe ſuâ *Liſtâ* pulſos, intra ſeſe recepiſſe. Dionyſius, *l.* 1. teſtatur, quod ante bellum Trojanum factum eſt. Quapropter Virgilio, *Æn. l.* 7. in Catalogo Sabinarum urbium, non recenſeri miratur Cluverius, quem ſis vide *Ital. Antiqua p.* 676. *Nic. Lloyd.* Sita eſt prope regnum Neapolitan. in ditione Pontificis ferè media inter Narniam ad Occidentem & Aquilam ad Ortum, 25. utrinque milliar. Deficit indies, propter aëris inclementiam & adjacentes paludes, *Baudrand.*

REATINA *Palus*, nunc *Lago de Rieti*, in Umbria, inter Reate ad Ortum & Velinum lacum ad Occaſum. Parva eſt, & in Velinum lacum ſe exonerat, 5. mill. paſſ. infrà Reate, in ipſo limite Sabinæ.

REATIUM, oppid. non obſcurum Calabriæ ulterioris apud Choniam, inde 5. mill. paſſ. à Siberena 10. *Meſaraca, Barrio.*

REATUS Indumenta, in Eccleſia Romana ubi Inquiſitio viget, varia ſunt. Geſtatio crucium in veſtibus pœnitentialibus olim hodieque in Hiſpania & Luſitania frequentatur quam maximè: nec levis hæc pœna, tales enim omnium ludibrio & contumeliis exponuntur, cum per cruces tanquam ob hæreſin notati ſignificentur, ſicque notati vitentur ab omnibus & tantùm non omni humanitatis commercio excludantur. Sed, uti carcer, ita & Indumenta hæc vel pecuniâ vel aliter redimi poſſunt. Frequens redimendi ratio in Hiſpania iſta eſt: quòd Rex aulicis puellis nuptiiſve, aliquot Sambenitorum redemptiones dono dat, qui ſolerter inveſtigant, ubi & qui ei pœnâ mulctati ſint; quibus illam majoris redimendi & facultas & voluntas ſuppetat, cum quibus poſteà de pretio paciſcuntur, prout poſſent commodiùs pluris minoriſve, tum perſonæ coëmentis, tum etiam ipſius Sambeniti ratione habitâ. Qui enim erant irremiſſibiles, *carius*; qui cum carcere perpetuo erant adjuncti, *minoris*, qui ad certum tempus & Inquiſitoris libitum, *viliori*; qui ad Inquiſitoris libitum tantùm, *adhuc minoris* vendi ſolent. Alia veſtis *Samarra* fuit &c. Vide Phil. à Limborch, *Hiſtor. Inquiſit. l.* 4. *c.* 32. & ubi de *Cruce ſignatis*, it. voce *Sambenitum*.

REBAPTIZANTES, vide ſuprà *Anabaptiſtæ* & *Catabaptiſtæ*.

REBBO, villa in finibus Eleutheropoleos, in tribu Juda, ad Solis Ortum Hieronymus, *in Loc. Hebr.*

REBDORTIUS Henricus, vide *ibi*.

REBE, Rex Madianitarum, Joſ. *c.* 13. *v.* 21. Latinè *quartus, quadratus*, ſive *accubans*, vel *accubatio*.

REBECCA, filia Bathuel, uxor Iſaac, Gen. *c.* 22. *v.* 23. Latinè, *ſaginata*; ſive *impinguata*, aut *contentione abſtruſa*, vel *impedita*.

REBELLIO, oppidul. Ducatus Megapolitani juxta lacum *Muritz*, in limite Brandeburg. 2. leuc. à Vara in Meridiem, uti 7. à Guſtrovia; *Rebel.*

REBELLUM, vulgò RAVELLO, urbecula Principatus citerioris in monte, 3. milliar. ab Amalphio in Boream, Nocerani verſus, 10. à Salerno in Occaſum, Surrentum verſus.

REBETH, fluv. regni Mogor, *Natal. Metel.*

REBIUS Rebilus, vide *Aminius*.

REBLATHA, vel REBEA, inclyta orbs, in terra Emath, ac tribu Nephthalim, juxta fluvium Jordanem ſita, quæ limpidiſſimis fontis Daphnis aquis irrigatur, Jerem. *c.* 39. *v.* 5. 6.

REBRACHIATORIUM, renonis cingulum, apud Caſſianum, ubi de Ægyptiis ita: *Geſtant reſticulas duplices, laneo plexas ſubtegmine, quas Græci ἀναλάβους vocant: hos verò Succinctoria ſeu Redimicula, vel propriè* Rebrachiatoria *poſſumus appellare. Quæ deſcendentia per ſummitates cervicis & à lateribus colli diviſa, utrarumque ſinus ambiunt, atque hinc inde ſuccingunt, ut conſtringentia latitudinem veſtimenti ad corpus contrahant atque conjungant & ita conſtrictis brachiis impigri ad omne opus expeditique reddantur.* Iſidorus *Brachiale* vocat, *Redimiculum eſt, quod Succinctorium ſive Brachiale nuncupamus*: licenter admodum *brachialia* lumbis tribuens. Propriè enim armillæ olim ſic dicebantur, totum brachii progreſſum cum armis complectentes; cùm *dextralia* tantùm carpum tegerent ornarentque. Vide Thom. Bartholinum, *Sched. de Armillis Veter.* Salmaſ. *ad Pallium Tertull. c.* 1. Alios. Sed & quoſdam putare, *Rebrachiatorium* Monachorum Ægyptiorum idem fuiſſe, quod *Scapulare* apud Monachos Occidentales ſicque appellatum velle, quod ſuprà *brachia* rejiceretur, habet Car. du Freſne; qui tamen vocem à *bracis* cenſet deducendam, quæ *rebrachiatoria* ſuccingebantur. Vide quoque infrà *Redimiculum*.

REBUFFUS Petrus Monſpelienſis, JCtus inſignis, in patria primum, dein Pariſiis Jus docuit. Scripſit *Praxin Beneficiorum*, *Tractatum Concordatorum*, &c. Collegitque Edicta, Statuta & Senatuſconſulta Supremarum Curiarum. Geſner. *in Biblioth.* &c. Sexagenarius jam cùm eſſet, cupido illum Hebraicas Græcaſque literas addiſcendi inceſſit. Obiit A. C. 1557. cùm natus eſſet circa annum 1500. Guil. Rovillius, *Promptuario JCtorum inſignium*, *Parte II.*

REBULLIUS, apoſtata, poſt libellos famoſos Romæ & alibi contra Proteſtantes editos, admirabili Dei judiciò, Pauli V. juſſu, capite truncatus, illudque in Pontis S. Angeli extremo publicè oſtentui expoſitum eſt, A. C. 1615. A. Rivetus in *Jeſuita vapul.*

REBURRUS, vox medii ævi, gemini ſignificatus. Valde enim *hiſpidum* ſignificat, apud Iſidor. ut *ſimus, reſimus*; quemadmodum hodieque Galli hominem horridum & aſperum, tetricumque & viſu horrendum, *rebourſe* vocant. Sed & notat eum, qui *burrus non eſt*, ut *reprobus* dicitur, qui non eſt *probus*. Inde Gloſſæ *reburrum* ἀναφάλαντον interpretantur, h. e. qui capillos non habet, qui calvus eſt. Priore notione occurrit vox in *Vitis* Abbatum S. Criſpini, apud Macrum *in Hierolex. Nam in ſua primæva ætate habebat capillos criſpos & rigides atque ſurſum erectos, ut ita dicam reburſus, ad modum pini ramorum, qui ſemper tendunt ſurſum: quare cognominatus eſt Criſpinus, quaſi criſpus pinus.* Galli dicunt tales, *qui ont les cheveux rebrouſſez.* A voce *burrus*, quæ inter alia & *hiſpidum villoſumque* ſignificat, Græcè ὁ βίῤῥος, *Heſychius* βίῤῥον, δασύ. βίῤῥος autem *burrus*, ut Σικελός *Siculus*, Βρέτιος *Brutius* &c. Hinc *burra* veſtis, *villoſa* & *hiſpida*. Vetus *Epigramma*,

> *Nobilis horribili jungatur purpura burræ.*

Ubi *burram horribilem* vocat veſtem villis denſam & hirtam &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino, c.* 10.

RECANERE, apud Plin. *l.* 8. *c.* 2. *Non pauci etiam (credunt) ſerpentes ipſas recanere: & hunc unum illis eſſe intellectum.* Græcis ἀντᾴδειν, apud Ariſtotelem de Saga Theſſala, Εἶτα ἐπᾴδουσα τοὺς ὄφεις τῷ ἔρια ... Deinde multis ... ſagam docens ſerpentes: ſerpens verò recanit, & accendit eſt ... ibi-

lò incantationem repellere & retorquere. Nempe duobus modis incantationi ſerpens obluctari creditur eſt, aut cùm *recanit*, aut cùm obſurdeſcit ad cantum. Et quidem ſerpens, in quem ideò irrita incantatio eſt, quia cantum ſic occinit, *ſil* dicitur Arabicè, h. e. *tinnulus* vel *ſtridulus*, i. e. qui ſtridore quôdam editô Mago occentat & obſibilat: quemadmodum iidem *aſamm*, i. e. *ſurdum* vocant, qui cantu non afficitur. Sive autem ad cantum obſurdeſcat, ſive *recanat* ſerpens, non eluctari ſolùm, ſed & Mago creare periculum creditur. Sic apud Ariſtotelem, cùm Theſſalæ veneficæ ſacer ſerpens occentaret, parùm abfuit, quin in ſoporem lethiferum illa dilaberetur. Atque, ut teſtatur Alcimus, *de Peccato Orig. l.* 2.

Interdum perit incantans, ſi callida ſurdus
Adjuratoris contempſit murmura ſerpens.

Sive tota vis incantationis, juſtô Dei judiciô, cedat in perniciem auctoris; ſive ſerpens incantatori lethale vulnus inferat. Quò pertinet celebre exemplum Saltzburgenſis illius Magi, apud Delrium. *Diſquiſit. Magic. l.* 2. *Quæſt.* 13. qui, cùm omnes ad unum milliare ſerpentes in quandam foveam cogere niteretur, tandem ab ingenti quodam & annoſo, in eum inſiliente, necatus eſt. Qui porrò ſerpentes *recanant*, vel ad cantum obſurdeſcant, vel quorum ſerpentum virus quôvis faſcinô credatur eſſe potentius, Græcorum nullus explicat: niſi quòd Ælianus id *aſpidi* tribuit, *l.* 1. *c.* 54. quòd in illius morſum neque medicamina neque incantationes quicquam proſint. Avicenna verò, rem hanc accurate & dilucide exponens, *c. de Speciebus ſerpentum*, ad claſſem ſurdorum ac ſtridulorum refert, *aſpidem*, *hydrum*, *regulum*, *ceraſtam* & *cherſydrum*. Sed, quidni etiam regulus, aut aſpis, potentiâ Dæmonis tam facilè evocetur, aut obtorpeſcat, aut venenô exarmetur, quàm quivis alius ſerpens? Et Magis hic hærere calculum quis crediderit, cùm majora in aliis artis ſuæ ſpecimina videantur edere! Præterea hos quoque ſerpentes incantationi eſſe obnoxios, multi ſcribunt. Itaque cenſet Bochartus, non eſſe certas quaſdam ſerpentum ſpecies, in quas Magorum carmina nil poſſint, ſed in eadem ſpecie poſſe eſſe diverſum ſucceſſum, prout variè Deus (qui non vult ut Satanæ omnia liceant) ei habenas aut adducit aut remittit. Sed nec Dæmon paredrus: à quo pendet incantationis vis tota, ad Magi nutum ſemper ſeſe accommodat &c. Vide Hadr. Turnebum, *Adverſar. l.* 23. *c.* 10. Sam. Bochart. *Hierozoic. Part. poſter. l.* 3. *c.* 6. & ſuprà in voce *Aſpis ſurda.*

RECANETUM, civitas Italiæ, quæ priſcis *Recinata* olim appellata eſt. Vide *ibi.*

RECARANUS, cognomen Herculis: Auctor incertus, *de Orig. urbis Romæ*, ex Caſſio. *Tunc Recaranus, ſub Aventino Inventori patri aram dedicavit, appellavitque Maximam & apud eam decimam ſui pecoris profanavit ſub Aventino*: ad portam ſcil. Trigeminam, quæ ſub Aventino fuit. Idem ex *libris Pontificalium*, *Cùm ergo* Recaranus *ſive Hercules, patri Inventori, aram Maximam conſecrâſſet, duos ex Italia, quos eadem ſacra certô ritu adminiſtranda edoceret, adſcivit Potitium & Pinarium.* Servius *Caranum* vocat ex *Verrio.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 8.

WISIGOTHORUM REGES:

Fl. RECAREDUS I. Wiſigothorum, in Hiſpania, poſt Patrem Leuvigildum, Rex, XIX. A. C. 586. prælió contra Guntramnum Regem prope Carcaſſonem, victor: ad imitationem Hermenigildi fratris, Arianiſmum ejuravit, variis Conciliis, Toleti, Narbonæ, &c. celebratis. Obiit, A. C. 601. regni 15. Pater Liubæ II. at *Catholici* titulô primus inſignis: quem poſteà repetiit Alphonſus, & Ferdinandus Aragonius ad poſteros tranſmiſit.

RECAREDUS II. ſucceſſit patri Siſebuto. A. C. 621. per 3. ſolùm menſes, à Suintilo pulſus. Joh. Biclarius & Iſidor. *in Chron.* Marian. & Turquet. *Hiſt. Hiſp.*

RECCATH, civitas in tribu Nephthali. Joſ. *c.* 19. *v.* 35. Latinè *vacuitas*, *ſputum*, aut *ſaliva*, vel *tempus*, quod pars capitis eſt.

RECCOPOLIS, Moralî *Almonacid*, urbs Carpetanorum, à Toleto 5. leucis in Ortum, Valentiam verſus, à Leowigildo Rege condita, Locus apud *Almonacid*, oppid. quod nova Reccopolis dici poteſt, *Ferrarius.*

RECEDERE, in *Inſcript.* Eccleſiæ S. Petri in Caſtello Veronæ, apud Ludovicum Moſcardum, *Hiſtor. Ven. l.* 4. *Hic requieſcit in pace S. Valens Epiſcopus, qui vixit annos p. m.* XXXXV. *& ſedit in Epiſcopatu annos ..... menſ. VII. & dies XVII.. &* receſſit *ſub diem VIII. Kal. Auguſtas P. C. Lampadi & Oreſtis VV. CC. Ind.* VIII. eſt mori, fato fungi, vitâ excedere. Sic *à corpore recedere*, in Scriptis Patrum & Conciliis, item *de ſeculo recedere*, frequenter pro eodem. Solinus *homine decedere*, *c.* 52. & alibi, *hominem exire*, dicit. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Salmaſ. *ad Solin. p.* 1007. Quemadmodum Aſtra quoque *cedere*, & *recedere*, dicuntur quæ ad occaſum feſtinant & quæ occidunt. Manilius de Caniculæ occaſu, *l.* 5.

Nec gravius cedit: namque horrida frigore ſævit.

i. e. ὑποχωρίζει, ὑποχωρεῖ, *occidit.* Unde προποδισμοὶ, motus ſtellarum, quô ad ortum procedunt; ὑποποδισμοὶ verò, quô ad occaſum recedunt, ipſa verò ortuum occaſuumque momenta, ἀκρωνυχίαι &c. Idem ibid. *p.* 719.

RECEM, civitas in tribu Benjamin, Joſ. *c.* 18. *v.* 27. filius Hebron, 1. Paralip. *c.* 2. *v.* 43. Rex item Medianitarum, Numer *c.* 31. *v.* 8. quem Joſephus, *l.* 4. ſcribit ſui nominis condidiſſe urbem, à Græcis poſteà *Petram* dictam. Latinè, *vacuus*, vel *vanus*, vel *pictura varia*, aut *ſaliva eorum.* Idem Joſeph. *c.* 7. *l.* 4. Ῥεκέμος ἡ πόλις ἐπώνυμος τὸ πᾶν ἀξίωμα τῶν Ἀραβικῶν ἔχουσα γῆν. Et rurſus: Ἀρεκέμη καλεῖται Πέτρα παρ' Ἕλλησι λεγομένη. Euſebius *de locis Hebraicis*: Ῥεκὲμ αὕτη ἐστὶ Πέτρα πόλις τῆς Ἀραβίας ἡ ἐκαλεῖτο Ῥεκέμ. Quin tota regio indidem *Recem*, vel *Rekem* eſt appellata. Epiphanius *in hæreſi Melchiſedechianorum*: Ἐν τῇ Ἀραβίᾳ τῇ Πετραίᾳ Ῥεκέμ τε καὶ Ἐδὼμ καλουμένῃ. Vide Bochart. *de Phœnic. Colon. p.* 765. *Lloyd.*

RECENTATUM Vinum, ſeu *Recens*, apud Alexandrum Trallianum, *l.* 2. & Avitum Viennenſem, *Ep.* 65. & 77. fuit propomatis genus, quod, ut in eô bibendô magis delectarentur, peculiari quâdam arte refrigerabant Romani: ſic dictum, quòd vinum antiquum muſto, vel lixivio, vel tortivo commiſceretur, vel quaſi renovaretur, ut cenſet Hieronymus Mercurialis, *Variar. Lect. l.* 2. *c.* 7. quod hodieque ſæpe fieri novimus. *Recentare* autem veteres Romanos pro *renovare* dixiſſe, docet A. Gellius, *l.* 15. *c.* 15. Idem Mercurialis vinum *Picatum* & *Recens* memorat, *l.* 2. *c.* 13. aitque, ita populari vocabulô vinum conditum & mixtum appellari, quod *picatum* Romanis dicitur. Solebant enim illi vaſa vinaria pice oblinere, reſinamque ipſam vinô commiſcere, quòd talia vaſa non modò gratum quendam odorem impertirent, verùm etiam vinum redderent generoſius &c. Hinc *Recentarium*, vas in quod iſtiuſmodi vinum infundebatur, inter vaſa & miniſteria ſacra, apud Auctores laudatos Carolo du Freſne *in Gloſſar.*

RECEPTARORES Hæreticorum, juxta *Concilium Tarraconenſe* dicuntur, qui bis vel pluries hæreticos ſcienter in domo ſua, vel in alio ſuo loco receperunt. *Receptaculum* autem eſt domus, vel hoſpitium, ubi hæretici bis vel pluries convenerunt ad prædicationem vel lectionem, vel ubi pluries hoſpitantur. Et quidem major culpa eorum, qui errores illorum ſciunt, nec ignorant Inquiſitores illos perſequi, & nihilominus eos latenter receptant, licèt illud ſemel tantùm fecerint. Quare hôc ipſô ſe hæreſeos ſuſpectos reddunt, illiſque ut ſuſpectis *abjuratio* imponitur. Pœna eorum porrò eſt *excommunicatio*: quod ſi in crimine perſiſtant, *banno* exponuntur & in perpetuum *relegantur*, bonis illorum *in fiſcum* redactis. Pro ratione tamen graduum conſanguinitatis, aut amicitiæ, pœna mitigatur vel intenditur. Nic. Eymericus Dominican. *Directorio Inquiſitionis, Part.* 2. *Qu.* 51.

RECEPTI, alterum genus Albigenſium veter. qui *Perfectis* (uti vocabatur alterum genus, qui fidem & ritus eorum profitebantur) facere ſolebant pactum, *la Convenenſa* illis, h. e. convenientiam, dictum, quòd in fine vitæ per eos *recipi* vellent ad ſectam ipſorum: quæ *receptio* in Theologia Inquiſitorum *hæreticatio* dicitur paſſim. Quibus autem ritibus receptio hæc fieri ſit ſolita, diximus non uno locô. Vide *Bonus Finis*, *Conſolati*, *Endura*, *Melioramentum*, & ubi de *Salutandi illorum ritu.*

RECEPTOR, inter Equites Melitenſes is dicitur, qui, in aliquo eorum Prioratu reſidens, ad *recipiendos* proventus & ſpolia pro communi ærario, deputatus eſt, & reſidentiæ Conventualis privilegiô gaudet, Dominic. Macer. *Hierolex.* Hinc *Receptus*, Gall. *Recepte*, proventus, reditus, apud Petrum Joffredum, *in Epiſcopis Nicienſibus.* Item jus paſtus, quod vulgò *Albergaria*, Gall. *Droit de giſte*; quâ notione etiam *Receptum* dicitur. Unde etiamnum Gallo-Belgæ *Recepten* vocant convivia, quibus agnati, qui agnatorum nuptiis interfuerunt, eoſdem novos conjuges domi viciſſim *recipiunt* & excipiunt: qua de voce plurima congeſſit Car. du Freſne *in Gloſſar.* de *Receptione verò in Eccleſiam* vide hic paſſim.

RECEPTOR Bonorum publicatorum, in Hiſpania vocatur, quem in Italia *Theſaurarium S. Officii* vocant: Qui videl. bona hæreticorum publicata *recipit*, adeoque bonorum ſequeſtrationibus adeſt, ea petit, defendit, vendit, pecuniamque hinc redactam intra tres dies proximos in arcam publicam tribus clavibus occludendam (ſub pœna excommunicationis & mulctâ pecuniariâ) deponit ac cuſtodit. Idem ſalaria & alias impenſas Officii Inquiſitionis ſolvit. Eligitur per Inquiſitores, & fidejuſſores idoneos dare tenetur: ſed nec fiſci debitoribus pecunias remittere, nec tranſactionem facere poteſt. Jac. Simancas *de Catholicis Inſtitut. Tit.* 41. §. 4. *Tit.* 42. §. 1. &c.

RECES-VINDUS, vel RECES-WINTHUS, vide RECHESVINDUS.

RECESSUS, apud Solinum, *c.* 7. *Peloponneſon Pelopi regnatam nomen indicio eſt. Ea, ut platani folium, receſſibus & prominentiis figurata, diverticulum facit inter Ionium & Ægæum mare, quatuor non amplius* &c. ſc κόλποι ſeu *ſinus*, quos faciunt prominentiæ, vide in voce *Sinus.* Etiam in Ædificiis vox uſitata. Trichora enim Apſis dicitur, quæ tribus concavis *receſſibus* ſive ſinubus recedentibus, quaſi *volutis*, ut vulgò Galli vocant, conſtat. Κόλπους ſimiliter dixêre Græci & ἔνδια. Paulus de Concha S. Sophiæ,

Ὡς ὁ μὲν βαθύκολπος ἀνέστηλος ἄψι Κόγχη
Τψόθεν ἀντέλλουσα μία, τριαττοὶ δὲ κόλποις
Νῆδον ἐπισφίγγουσα.

Trinô receſſu ſinuatam appellat Paulinus. *Epigramma* vetus de templo Polyeuchi Martyris à Juliana condito

Κόλποι δ' ἀμφοτέρωθεν ἐπ' ἀψῖδεσσι χυθέντες
Φέγγος ἀειδίνητον ἐμαρμαίροντο σελήνης.

Culmen nempe, quô tegebatur Sanctuarium, in formam Conchæ, ſtructum erat, & *Concha* quoque dicebatur &c. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 1213. & infrà in voce *Trichora.*

RECHA, nomen viri, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 12. Latinè, *tenera*, vel *delicata.*

RECHAB, pater Jonadab. 2. Reg. 10. *v.* 15. Filius Remmon, 2. Sam. *c.* 4. *v.* 2. Latinè *equitatus*, vel *equitans.*

RECHABITÆ, dicti poſteri Jonadab, filii Rechabi: Abſtinentes, ex inſtituto avito, à vino, nihilque proprii poſſidentes, habitabant perpetuò in tentoriis. Sub Joakimo Rege metu Nabuchodonoſoris Hieroſolymam ſe receperunt, ubi commorati, cùm vinum à Jeremia oblatum bibere recuſarent, exemplo immorigeris Judæis propoſiti, ipſiſque divina benedictio promiſſa eſt. 4. Regum *c.* 10.

c. 10. *v.* 15. Jerem. *c.* 35. *v.* 2. Torniel. *An. M.* 3151. *n.* 11. 3418. *n.* 6. *&* 7. *&c.* Vide *Jonadab.*

RECHESVINDUS, vel Receſuinthus, Viſigothorum XXX. in Hiſpan. Rex, poſt Chindaſvinthum, vel Cindaſuintum patrem, A. C. 649. regnavit Ann. 23. in pace. Obiit A. C. 672. Iſidor. *in Chron.* Celebravit Concil. 8. 9. & 19. Toletanum, &c. Eum excepit Vamba ſeu Bamba.

RECHILA, Suevorum Rex, in Hiſpania, à patre Ermerico vel Hermerico, coronatus, A. C. 438. Vicit prælio Andevotum, occupavit Hiſpalim, Emeritam, Carthagenam, &c. Obiit A. C. 447. Arianus. Pater filii *Rechiarii* magis Orthodoxi, qui Aquitaniâ vaſtatâ, Cæſaraugustam cepit, provinciaſque imperio ſubjectâs malè habuit. Sed victus A. C. 456. à Theodorico II. Viſigothorum Rege, cujus ſororem conjugem habebat, & vulneribus gravis è fuga retractos, primò quidem in vinculis aliquandiu fuit, dein juſſo victoris occiſus eſt. Iſidorus Hiſpal. *in Chron.* Mariana *Hiſt. Hiſpan.*

RECHINUS, cognomen Fulconis Andegavenſis Comitis apud Guil. Malmesburiensem, *l.* 3. *Fulco* Rechin *dictus, quòd, germani* (Gaufridi) *ſimplicitati crebrò infrendens, ad ultimum honore ſpoliatum perpetuâ cuſtodiâ coërcuerit:* Ob morum nempe aſperitatem & moroſitatem ſic dictus eſt. *Rechiner* enim & *rechigner* Galli dicunt eum, qui moroſus eſt, rudis, vel immitis: hodieque *rech* Picardi vocant, quod aſperum eſt, inprimis in pomis pyriſque. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.*

RECHOIS, fluv. apud Theſſalonicam, ut habet Procopius *in Hiſtor.*

RECIDIVUM, apud Senecam, *Troadibus*, *Actu* 3. *v.* 472.

> *Quis Troiæ defenſor & vindex ſoli*
> Recidiva *ponas Pergama, & ſparſos fugâ*
> *Cives reducas!* ———

Virg. *l.* 4. *Æn. v.* 344. & *l.* 10. *v.* 58. ubi eadem phraſis: idem quod renatum eſt, & à caſu reſurgens, non verò bis captum, bis everſum & concidens, ut vocem, fruſtratus in hac voce Lectores, Lexicographus interpretatur. Græcè παλίνορσον, παλιμβίος perinde ut *recidivus Abel*, apud *Paulinum*, alter ac renatus Abel Chriſtus. Tractum id vult Servius, *ad Æn. l.* 11. ab arboribus, quæ ſectæ repullulant. Quod etymon Mela monſtrare videtur, *l.* 3. *c.* 6. *Subinde* recidivis *ſeminibus ſegetem novantibus.* Et Juvenalis, quum *Sat.* 6. *v.* 363. ſcribit:

> ——— *recidivus pullulet arcâ*
> *Nummus* ——— ———

Sed modulus ſecundæ Syllabæ repugnat, quæ à *cado* longa eſſet. Meliùs Turnebus à *recidendo* deducit, i. e. revertendo, redeundo, ut *recidiva febris:* quod enim reſtituitur recidere ac redire videtur. Nempe τὸ *cadere*, etſi perſæpe mori ac perire ſignificat, tamen eſt, ubi eam vim habet, quam *naſci*, *provenire*, *oriri.* Et quidem in hominibus animantibuſque quum *matre cadere* & *tellure cadere*, dicuntur: in rebus, quum *cadere* eſt *exiſtere.* Sic *ſorte cadere* dicitur, quod ſorte comparatur & exiſtit. *Augurum prædictis multa vera cecidiſſe*, i. e. proveniſſe, *Cicer.* Hinc itaque *Recidivum*, quod iterum cadit, ſeu provenit ac renaſcitur. Atque inde *Recidivatus animarum*, *recidivatus carnis*, *recidivatus Judaici ſtatus* & ſimilia, pro reſtitutione, apud Tertullianum. Maximè namque Chriſtianis Scriptoribus hæc vox placuit, commendata ipſo illo ſuaviſſimo piis noſtri Sacramenti dogmate & ſpe melioris poſt hanc vitæ. Dracontius in *Hexaëmero.*

> *Vita gravis hominum ſubducitur impete mortis,*
> *Quæ* recidiva *magis vivaci corde reſurgit* &c.

Jo. Frid. Gronovius, *ad Senecam d. l.* Vide quoque Deſid. Heraldum, *Animadverſionibus Arnob. l.* 3 *ad verba*, *Recidiva ſubſtitutio*, ubi eidem Tertulliano, *Recidivum annum* παλίνδρομον Græcis proin εἰκυκλον, dictum notat.

RECINETUM, vulgò RECANATI, urbs eſt Piceni Epiſcopalis, oblonga, in colle, ex ruinis Helviæ Reciniæ crevit, 5. milliar. à Laureto in Occaſum, Maceratam verſus 10. prope Potentiam fluvium. Sub Pontifice Romano.

RECINUS & RECINIUM, item RICINIUM, dicitur *Servio*, quod *pallium muliebre* vocat Lamprid. *in Alexandro*, *c.* 41. Feſto *Ricinium* (ita enim meliores libri habent) *eſt omne veſtimentum quadratum* ——— *vel toga, quâ mulieres utebantur, prætexta clavô purpureô.* Nempe pro toga vel pallio mulieribus fuit, ſub quo tunicam vel cycladem geſtabant; & *pallium* quidem dicebatur, quòd eſſet quadratum: *toga* verò etiam vocabatur, quòd in modum togæ à dextro latere in lævum humerum ponebatur. Unde *Ricinium* Varroni, *quòd ejus dimidia pars retro rejiceretur.* Pallium certè & ricinium idem: Hinc *riciniati* planipedes mimi Feſto, qui *palliati* in *veter. Gloſſar.* dicuntur. Similiter Jovem *palliatum* unô locô dicit Arnobius, quem aliô *riciniatum* appellat. *Pallium ſimplex* interpretatur Nonius, *Ricinium, quod nunc Mafurtium dicitur, palliolum fœmineum breve. Varro* ταφῇ Μενίππου· *nihilo magis dicere muliebre, quàm de muliebri ricinio pallium ſimplex. Idem de vita Pop. Rom. L.* 1. *& quo mulieres in adverſis rebus ac luctibus, quum omnem veſtitum delicatiorem ac luxurioſum poſteà inſtitutum ponunt, ricinia ſumunt.* Ubi primùm *ricinium* exponebat Nonius, *palliolum fœmineum breve:* ſecundô locô, *ſimplex pallium*, quod geſtabant mulieres in luctibus &c. A *rejiciendo* vocem deducit Varro; Servius à *rica*: *rica* autem & *ricinium* prope eadem res. *Ricinium* omne veſtimentum quadratum, ut vidimus: *Rica* quoque Pompejo, *veſtimentum quadratum, fimbriatum, purpureum, quò Flaminica pro palliolo utebantur*; aliter *Flammeum*, item *Venenatum.* Aliô locô idem *ricas* & *riculas*, *parva ricinia* interpretatur, ut palliola ad capitis uſum facta. Utrumque enim & *Rica* & *Ricinium* pallium erat, quô mulieres caput operiebant; niſi quòd *rica* propriè geſtamen Flaminicæ diceretur: Varro tamen etiam aliis mulieribus attribuit, cùm ſacrificium facientes caput velarent. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Vita Aureliani*, *c.* 45. & infrà in voce *Rica* ac *Ricinium.*

RECITATIONES Veterum, egregium Poematum examen. Vide ſuprà ubi de *Lectione Poëmatum*, item ubi *de Rhapſodis.* Sed nec Poëtæ ſolùm, verùm & Oratores & Aretalogi & Hiſtorici ſuas olim publicè *recitabant* lucubrationes; ut de Herodoto, inter alios, *Muſas* ſuas propriô ore pronuntiante, docet Scaliger, *Poëtic. l.* 3. *c.* 109. Vide quoque Caſaubon. ad *Sueton. Aug. c.* 89. & hîc paſſim, uti de *recitationibus* Pſalmorum, ad pœnitentiam redimendam, in Eccleſia Romana ſuprà, ubi de *Pſalmis.*

RECLAUSUS, cognomen Caroli Simplicis Franciæ Regis *in Charta A. C.* 937. apud Miræum, in *Not.* Eccleſiarum Belgii, *Actum Blandinienſi Cœnobio, regnante Ludovicô filiô Regis Caroli Reclauſi:* quòd in carcere detentus fuerit. Vide infrà in voce *Recluſi.*

RECLINATORIUM, apud recentioris ævi Scriptores idem, quòd ἀνακλιντήριον Græcis, de qua voce vide ſuprà in *Anaclinterium.* Item, Septum inferius vel cancellus brevior, inter Ciborii columnas, ubi communicabant Diaconi, Subdiaconi; alii: apud Bernardum Monach. *in Conſuetudinibus Cluniac. MS.* laudatum Car. du Freſne *in Gloſſario.*

RECLUSI, Vide ſuprà *Incluſi*; item infrà ubi de *Virginibus recluſis.*

RECOCTI Senes, dicebantur Latinis, qui aliàs *paſſi* & *retorridi.* Græcis ἑφθοὶ & πέπειροι. *Coctum* enim iidem pro *maturo* dixêre: unde *cocta ficus* & *cocta uva*, pro matura; & *coqui*, pro maturеſcere, apud Virgilium, *l.* 2. *Georg. v.* 522.

> ——— *in apricis coquitur vindemia ſaxis.*

Ita ergo & *cocti ſenes*, quos *ævi maturos* idem alibi vocat. Similiter πέπειρα γραῖα, apud *Heſychium*; Latini *recoctam anum* & *retorridam* dicerent. Horatius, *Serm. l.* 2. *Sat.* 5. *v.* 55.

> ——— *plerumque* recoctus
> *Scriba ex Quinqueviro* &c.

Iſtiuſmodi ſeni opponunt Græci τὸν ὠμογέροντα, cujus adhuc viridis ſenectus, & nondum penitus cocta. Quia verò ejuſcemodi homines, qui longô tempore vixerunt, & qui multâ ætate cocti ſunt, plerumque experientiâ & uſu rerum valent; hinc factum, ut *recoctos* & *retorridos* pro exercitatis & multô rerum uſu tritis uſurparent. Sic *ad verba Horatii* modò citata Helenius Acro, *Recocti*, inquit, *dicuntur Scribæ, qui ſæpius cum Proconſulibus ad provincias miſſi exercitatiores facti ſunt uſu ipſô & frequentia* &c. Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro Sev. c.* 59. Vide quoque infrà in voce *Retorrida.*

RECOLLECTI, rigidiores Franciſcani, quorum Congregatio inſtituta, A. C. 1530. & approbata A. C. 1531. à Clemente VII. dicti à Spiritu recollectionis. Morer. *Dict. Hiſtor.*

RECONCILIATIO, vox Eccleſiæ. Dicebantur autem *Reconciliari* Pœnitentes, cùm tempora pœnitentiæ indicta adimpleſſent; hôc enim factô in gratiam recipiebantur, prævio *Manus impoſitionis* ritu: cui divinæ quoque *Euchariſtiæ communio* accedebat. Sed &, de rigore diſciplinæ, κατ' Ἐπισκοπικὴν διάκρισιν, *ſecundùm Epiſcoporum diſcretionem*, ut ait Balſamo *ad* 4. *Can.* Concilii Ancyrani, non rarò remittebatur, atque maturabatur reconciliatio, ſi ſcil. tempore exomologeſeos gravi morbô pœnitens videretur de vita periclitari, ſi inſtaret perſecutio, ſi cum multitudine negotium eſſet, aliaque cenſuræ mitigationem ſuaderent, ut videre eſt apud Jo. Forbeſium, *Inſtructionum Hiſt. Theolog. l.* XII. *c.* 7. Hîc verò in duo extrema utrinque abiêre Hæretici. Hi enim pacem Eccleſiaſticam pœnitentibus negabant Montaniſtæ, Novatiani, Meletiani, Apoſtolici, & quoad Epiſcopos ac Clericos lapſos, etiam Luciferiani, de quibus aliquid ſuprà diximus, in voce *Implacabiles:* ita Gnoſtici, eoſque ſecuti Priſcillianiſtæ ac Libertini, utpote inficiantes peccatum, tollebant pœnitentiam, atque unà *reconciliationem*, de quibus vide voce *Impeccabiles* &c. In Eccleſia Romana quibus ceremoniis peragatur *Reconciliatio*, docet Car. du Freſne ex *Pœnitentiali MS.* Thuanæo, *In capite Quadrageſimæ omnes pœnitentes ante fores Eccleſiæ ſe repræſentent Epiſcopo Civitatis, ſaccô induti, nudis pedibus, vultibus in terra proſtratis* ——— *Ibi adeſſe debent Decani vel Archipresbyteri Parochiarum, i. e. Presbyteri pœnitentium, qui eorum converſationem diligenter inſpicere debent & ſecundùm modum culpæ pœnitentiam per præfixos gradus injungunt. Poſt hæc in Eccleſiam Epiſcopus reos inducat & cum omni Clero 7. Pœnitentiales Pſalmos, in terra proſtratus, cum lachrymis pro eorum abſolutione decantet. Tunc* ——— *manus eis imponat, aquam benedictam ſuper eos ſpargat, priùs cinerem mittat, deinde ciliciô capita eorum cooperiat & cum gemitu & crebris ſuſpiriis eis denuntiet, quòd ſicut Adam projectus eſt de paradiſo, ita & ipſi ab Eccleſia pro peccatis objiciuntur. Poſt hæc jubeat miniſtros, ut eos extra januas Eccleſiæ expellant. Clerus verò proſequatur eos cum Reſponſorio, In ſudore vultus tui &c.* ----- *In ſacra autem Domini Cœna, rurſus ab eorum Presbyteris Eccleſiæ liminibus repræſentantur.* Orationes verò, quæ hîc dic, *ad reconciliandos Pœnitentes* recitabantur ab Epiſcopo, habes apud Gregorium M. *in Libro Sacram. p.* 226. & in *Ordine* Romano, quai *Ordinem reconciliandi* vocat Hincmarus. In *Ordinario MS.* Eccleſiæ

Rothomag. apud eundem Car. du Freſne is hôc modô deſcribitur: *Finitâ Nonâ, Archiepiſcopus, vel ejus Vicarius, indutus albâ, cum Diacono & Subdiacono indutis albis, cum Cantore, proceſſione ordinatâ, ad Occidentales portas Eccleſiæ ad* reconciliandos *pœnitentes pergat & eo ſedente juxta januas, Diaconus legat hanc lectionem, Adeſt tempus, ô venerabilis Pontifex. Finitâ lectione, Archiepiſcopus vel ejus Vicarius ſe erigat & dicat, Venite. Diaconus ex parte pœnitentium dicat, Flectamus genua, levate. Et tribus vicibus hoc dicatur. Ad finem dicatur tota Antiphona Venite, Venite, Venite, filii. Chorus finiat & dicatur Pſalmus, Benedicamus Dominum & ad quemlibet verſum repetatur, Venite, Venite. Tunc Archiepiſcopus vel ejus Vicarius pœnitentes intromittat in Eccleſiam cum baculo, & reconciliati ardentes candelas ad Altare deferant, alii autem non: Et Archiepiſcopus vel ejus Vicarius, manum ſuam ponant ſuper capita ſingulorum, dans pacis oſculum & dicens. Pax tecum. His ita peractis, ad chorum redeant & ſermonem ad populum faciat. Quô finitô Pœnitentes proſtratos abſolvat. Primò dicatur 7. Pſalmi à ℟ reminiſcaris, Pſalm. Domine ne in furore &c. Kyrie eleiſon, Pater noſter. Salvos fac. Verſ. Mitte eis auxil. Verſ. Domine exaudi, Or. Dominus vobiſcum, & cum Spiritu tuo. Orat. Monſtra Domine quæſumus iis famulis &c. Alia Orat. Deus miſericors Alia Oratio, Abſolutionem & remiſſionem. His ita peractis, proceſſio procedat ad ignem benedicendum* &c. Ut autem ſinguli pœnitentes hôc modô *reconciliantur*, in Eccleſia Romana: ſic tota aliqua Eccleſia, cùm ſcelere aliquô polluta, vel ab Hæreticis aut Paganis aliquandiu poſſeſſa eſt, *reconciliari* dicitur, quando rurſum ab Epiſcopo conſecratur & aquâ benedictâ aſpergitur. Qua de re vide *Ordinem Roman. de Reconciliatione violatæ Eccleſiæ* & Auctores laudatos præfato Car. du Freſne in *Gloſſar.* De *Reconciliatione* verò noſtri cum Deo ſic rem totam paucis complexus Paulus 2. Corinth. *c.* 5. *v.* 19. *Deus erat in Chriſto Mundum* reconcilians *ſibi, non imputando iis offenſas eorum; poſuitque in nobis ſermonem illum reconciliationis.* Et *v.* 20. *Itaque nomine Chriſti legatione fungimur, velut Deo rogante per nos, oramus Chriſti nomine,* reconciliamini *Deo.* De *reconciliatione* typica populi Iſraëlitici, in veteri Teſtamento, vide ſuprà ubi de Feſto *Propitiationis.* Addo ſaltem, uti duo fuêre genera *κοινωνίας*, *communionis*, ſcil. *Minor*, quæ fuit omnium rerum ſocietas & communio, exceptô Euchariſtiæ & Oblationum uſu & poteſtate; & *Major*, quæ etiam Euchariſtiæ: ſic duplicem *Καταλλαγήν*, i.e. *Reconciliationem*, occurrere in *Canonibus* Conciliorum. Et quidem prioris mentio eſt, in *can.* 45. *Codicis* Eccl. Afric. *Ut ſcenicis atque hiſtrionibus* ——— *reconciliatio non negetur:* quod & *καταλλάσσειν εἰς δημοσίας λειτουργίας* Græci dicebant. Poſterioris in *c.* 8. Ancyrano, ubi *τελείως δεχθῆναι*, *perfectè recipi*, *can.* 7. Carthag. ubi *reconciliari divinis altaribus tales dicti*, quod verſio Græca *καταλλαγῆναι τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις* reddit: &c. Vide Suicerum, voce *Καταλλάσσω*.

RECREDITI, inter infames habiti, unde maximi probri locô habebatur, hôc nomine notari. *Recreditum* certè & *proditorem*, ſynonyma facit Johannes Villaneus, *l.* 7. *c.* 85. *Recreditum* & *ignavum*. Joinvilla, *p.* 38. Bractonus verbum hoc ſic deſcripſit, *l.* 3. *tractatu* 2. *c.* 34. §. 2. *Non ſufficit, quòd appellatus cognoſcat fuiſſe ſocium ſuum vel latronem vel aliquid ſimile ad recreantiam, niſi dicat verbum illud odioſum, quòd recreantus* (h. e. recreditus) *ſit.* Ranulfus de Glanvilla illud adeò turpe judicavit, ut ne nominare quidem voluerit, *l.* 2. *c.* 7. Significat autem vox, hominem dimicando deficientem, à verbo medii ævi *Recredere*, h.e. *reddere*, in duello ſeu monomachia victum ſe profiteri, hoſti ſeſe reddere; quod eô ævô maximè turpe habitum. Ditmarus, *l.* 3. ubi de duello Waldonis & Geronis, *Vulneratusque in cervicem his Waldo ardentiùs inſequitur hoſtem*, percutiensque ictu validô caput, proſtravit eundem. Interrogatus autem Gero Comes ab eodem, ſi plus potuiſſet pugnare, coactus eſt, quòd jam defeciſſet, profiteri.— Tunc Gero juſtus decreto Judicum & voce Imperatoris à carnifice quodam decollari.* apud Car. du Freſne *d. l.* More è veteri Gladiatorum, apud Romanos, arena petito, de quibus ſuprà diximus.

RECTA Cœna, Suetonio & *Recta* abſolutè *in Aug. c.* 74. Veter. dicta eſt cœna, quam Clientibus, *rectò* ordine diſcumbentibus, Principes Viri apud Romanos, dare ſolebant, *ὀρθίδειπνον* Græc. Turnebus, *Adverſar. l.* 5. *c.* 10. *Rectam*, interpretatur *veram*, *ſinceram*, quemadmodum idem Græcum *ὀρθὸς* denotat, ſicque dictam ait oppoſitè ad Sportulam, munus magis tenue ac leviuſculum; cùm videl. locô cœnæ calathum dabant obſoniis plenum; & hujus locô tandem centum quadrantes, de quibus *ſuô locô*. Ita enim divites miſerorum Clientulorum atque Anteambulonum officia munerabantur. Utriuſque meminit Martialis, *in illo tralatio*, *l.* 8. *Epigr.* 50. *v. extr.*

Promiſſa eſt nobis ſportula, Recta *data eſt.*

Et Nero quidem cœnam *Rectam* Clientibus exhiberi ſolitam ſuſtulit, atque ad Sportulam redegit, *Rex* proin *ſuperbus* eidem Poëtæ dictus, *l.* 3. *Epigr.* 7. *v.* 5. ſed Domitianus, edictô ejus abrogatô, juſtæ cœnæ uſum reſtituit. Unde idem *ibid. v. ult.*

* *Nihil ſtropharum eſt: jam ſalarium dandum eſt.*

I. e. nihil fraudis jam faciendum eſt Clienti, quem ſæpe invitatum, tanquam ad Cœnam *Rectam*, dimiſerunt divites tandem, cum jejuna ſportula: *Jam Salarium dandum eſt*, i.e. cœna, quæ Romanis *ἀλάριον*, *cibariam* (annona diurna) ex pacto debitum; ut Sportula, ex placito. Namque de ipſo Tiberio Sueton. *c.* 46. *Pecuniæ parcus ac tenax, comites peregrinationum expeditionumque nunquam ſalariô, cibariis tantùm ſuſtentavit*, i.e. Sportulâ tenui. Interim ex Sportularum captatoribus, qui ex centum ſportulæ quadrantibus, genium ſuum fraudantes, cellæ penſionem & veſtes ſubtrahere ſoliti erant, ſublatâ Domitiani edictô ſportulâ, in deteriorem conditionem ſibi incidiſſe viſi ſunt: cùm è cœna *Recta* juſtaque nihil pecuniæ ad illos redundaret. Unde ad Gargilianum idem Poëta, *l.* 3. *Epigr.* 30. *v.* 1.

Sportula nulla datur, gratis conviva recumbis,
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula eſt, & fuſca penſio cellæ?
Unde datur quadrans? unde vires Chiones?
Cum ratione licèt dicas te vivere ſumma:
Quòd vivis, nulla cum ratione facis.

Quaſi dicat: Cur non hinc migras, nihil ulteriùs pecuniæ accipiens? Unde vivis? unde veſtem comparas? unde tectum ſolvis, hoc enim eſt *pretium cellæ fuſcæ*. Unde ſumis, quo laves? &c. Schrevelius, *Not. in locum.* Vide quoque Meurſium, *ad Lycophr.* Aliud eſt *Recticinium*, apud Meſſianum Presbyt. in *Vita* Cæſarii Arelatenſ. colloquium videl. quod poſt cœnam inter convivas peragitur, &c.

RECTA Tunica, Feſto & Iſidoro, *quam ſurſum versùm ſtantesque texebant:* quorum ille addit, *Recta veſtimenta ſunt virilia, quæ Patres liberis ſuis conficienda curant, ominis causâ.* Et quidem, ut conſtat, vetus fuit texturæ ratio, quâ mulieres ſtantes texebant: ſed quid ſit *ſurſum versùm** texere, non omnibus notum. Græci dixêre *ἄνω ὑφαίνειν*, quem texendi modum omnibus gentibus fuiſſe uſitatum, præterquam Ægyptiis, narrat Herodotus, *l.* 2. ubi hos *κάτω τὴν κρόκην ὠθεῖν* ait. Nempe apud cœteras gentes, cùm trama vel fila infrà eſſent, in ſuperioribus texebatur veſtimentum, & ſic trama ſemper pectine ad ſuperiorem partem ducebatur & trudebatur, id quod *ſurſum versùs* vel *in altitudinem texere*, vocabant. Contrariò modò Ægyptii, ex ſuperioribus, ubi erant fila, vel licia, ad inferiora procedebant, ubi veſtimentum, vel tela, quæ texebatur, inerat. Prius illud *ἀνακρούειν* etiam dicebant Græci, & hôc modô texta *ἀνακρουστά*, ut videre eſt apud *Iſidorum Peluſiotam* de Galilæis. Sed poſteriorem rationem omnes poſteà imitati Græci, vetuſque illa conſuetudo & in altum texendi & quæ à ſtantibus peragebatur (Ægyptii enim ſedebant) apud ſolos Lintiones permanſit: Romanis quoque idem inſtitutum ſequutis. Utrumque genus eleganter expreſſit Seneca, *Ep.* 90. de quo infrà latiùs. Græci itaque *ὀρθὸν ὕφος*, ut Latini *Rectam tunicam*, dixêre, *σπαθητὸν*, *σπάθῃ κεκρουσμένον ὕφος* h. e. *ſpathâ percuſſam, non pectine:* qui enim ſtantes ſurſum texebant, non pectine ſed ſpathâ telam percutiebant, cùm recentiores, qui ſedentes deorſum texebant, pectine eam ferirent, &c. Sed & *Recta tunica* dici poteſt, quam Græci *ὀρθὸν* & *ὀρθοστάδιον χιτῶνα* vocant; quæ minimè cingeretur: nam *ζωστοὺς* illi *χιτῶνας* diſtinguunt *ἀπὸ τῶν ὀρθοσταδίων*; quas etiam *σταδίους* appellabant. Cujuſmodi fuiſſe Pœnorum tunicas, diſcimus ex Tertulliano *de Pallio*, *Sed ne cingulô ſinus dividente expedita & quadrata in Viris ſtabant.* Ubi *στάδιον χιτῶνα* planè expreſſit. Tranſiit vox è Latio in Græciam, unde legimus, apud *Heſychium*, *Ῥεκτὶς, ἀνδρῷος χιτών, Recta virilis tunica.* Sic apud Vopiſc. Aurelianus Imperator, *c.* 46. primus *paragandas veſtes militibus dediſſe* dicitur, *cùm antè non niſi rectas purpureas accepiſſent;* ubi *purpureum*, non blatteum aut ſanguine purpureæ tinctum, ſed ſimpliciter rubrum aut ruſſum, adeoque per *rectas purpureas*, militum *ruſſas tunicas*, intelligendas eſſe monet Salmaſius; addens, *Rectam* ſubſtantivè hic ſumi & idem eſſe quod *Tunicam*. Vide *ibi* hanc in rem plura. & ſuprà voce *Orthoſtadia*, ac infrà *Regilla*, it. *Stare*. Cœterùm, *recta pars* in pannis hodie dicitur, quam *proſam* Veteres vocavêre, item *pexam*, politis nempe floccis. Ars enim polituræ pexitatem in ſubtemine excitat, non in trama aut ſtamine; unde ab uno tantùm latere pexi illi flocci: ei *verſa* opponitur. Idem *ad Solin. p.* 391. Apud Lucanum verò ubi de Marſyæ fluv. *l.* 3. *v.* 207.

Quà celer & rectis *deſcendens Marſya* ripis
Errantem Meandron adit ——— ———

recta ripa, flexuoſis ac recurrentibus opponuntur. Quales ſunt præcipitantium fluminum, ut Marſyas eſt, cui proin *declives ripas* Ovidius tribuit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 835. & 836.

Rector, apud Luithprandum, *l.* 3. *c.* 7. Conſtantinum Porphyrog. *de Adminiſtr. Imp. p.* 199. Scylitzem, Zonaram, alios, dignitas eſt in Imperio Conſtantinopolitano, de qua Vide Car. du Freſne *Not. ad Alex. Annæ Comnenæ, p.* 233. Apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ *Rectores Eccleſiarum*, dicuntur Prælati, Epiſcopi, Abbates, Presbyteri Eccleſ. maximè verò hôc titulô inſignis eſt Curio: unde *Rectoria*, dignitas ejus, *vel Eccleſia Parochialis*. In eadem Communione, *Rectores Apoſtolici patrimonii*, dicti ſunt ii ex ordine Clericali, qui à Pontificibus Romanis ſubinde in provincias & Regna mittebantur, ut Romanæ Eccleſiæ patrimonium curarent, i. e. *maſſas & familias Eccleſiaſticas*, de quibus, agit Gregorius M. *l.* 7. *Ind.* 2. *Epiſt.* 17. cenſus item & *denarios S. Petri* exigerent, Romamque tranſmitterent, apud eund. *l.* 2. *Ind.* 11. *Epiſt.* 32. &c. quod etiam *Defenſorum* fuiſſe munus, patet ex *Geſtis* Innocentii III. *p.* 137. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà *Pharnas*.

RECTOR Academicus, dicitur qui in Academia inter Profeſſores primas ſibi partes vendicat, ad imitationem Ciceron. qui *Rectorem Reip.* appellavit eum, qui ſummam in Republica auctoritatem habuit. Idem *Caput* quoque *Academiæ* vel *Collegii* appellatur, & nihilominus Collega. De quo, *an Clericus, vel Laicus eſſe debeat*, quærunt Doctores. In Germania uterque illius muneris capax eſt: ubi Rectorem Profeſſores eligunt, vel ex ſuo ordine, vel Principum, Comitum, Baronumve è numero, in Academia literis operam navantium, non magnô ætatis habitô reſpectu. Neque verò delatum hôc modô *Rectoratum* temerè detrectare licet; Unde in Acade-

cademia Gryphiswaldenſi *Statutum* habetur, ſi quis id fecerit & in tertium uſque diem in ſua ſententia, abſque probabili ratione perſiſtat; tres aureos pro multa perſolvere, & nihilominus Rectoris munus ſuſcipere teneri, ſub pœna amiſſionis privilegiorum. Idem de Academia Wittenbergenſi legitur. Eſt autem munus *Rectoris*, Studioſos in album recipere, de negotiis ſuæ juriſdictioni ſubjectorum ſive per ſe, ſive cum Aſſeſſoribus, cognoſcere, & ſi quæ alios in articulos juravit, ea ſummò obſervare ſtudiò. Ad honorem ejus pertinet, quòd Principis repræſentet perſonam indeque omnes præcedit, Epiſcopos etiam, in Academia illa literis vacantes. Imò & Ludovicum Galliæ Regem, infrà ſubſellia Iaſonis ſediſſe & cum ad Collegium perventum eſſet ſiniſtrum illi adequitâſſe, cum his verbis, *Nunc Iaſon, incipit Regnum tuum*, refert Piccartus *in Obſerv. Hiſt. Polit. Dec.* 7. *c.* 1. Carolum quoque V. in Academia Lovanienſi, Jodoco Ravenſtenio Tiletano S. Theol. Licentiato, Academiæ tum Rectori, locò ceſſiſſe & latus ejus texiſſe, A. C. 1545. legimus. Sic Gerardus Quesbeckanus Leodienſis Epiſcopus & Andr. Gail. JCtus cum de pace Belgica, ex Rudolphi II. Imperatoris voluntate, acturi, Lovaniò Gandavum contenderent, A. C. 1576. *Rectoris* latera utrinque cinxerunt & inter ſe medium incedere voluerunt. Inprimis verò memorabile eſt, quod de Carolo Bellicoſo ſeu Audace, Brabantiæ Duce in literas relatum eſt. Is A. C. 1464. menſe Januariò, Antverpiam provinciarum ſuarum ordines evocârat, & Academiæ Rectorem, ut adeſſe unà vellet, miſſis literis monuerat. Aderant igitur Brabantiæ, Hannoniæ, Arteſiæ, Namuri, Ordines, Prælati, item Nobiles, & quorundam Flandriæ oppidorum Deputati: unaque aderat Robertus de Lacu J. U. D. Academiæ Rector, quem cum aliis ex Academia Viris benigniſſimè excepit. Cùm autem coram Duce, qui tum in aula Cœnobii D. Michaëlis cum Conſilio ſuo erat; comparere omnes deberent, præcepit Dux, ut Academiæ Lovanienſis Rector coram ſe primum dicendi locum obtineret, declarans ſe illum, & Academiam Lovanienſem, nobiliſſimum honoratiſſimumque totius Brabantiæ membrum habere: ipſum dein congregati ibidem Ordines dicendo ſequerentur. Quam Ducis voluntatem Toparcha Bergæ ad Zomam Rectori, ut juſſus erat, ſignificavit. Neque quiſquam hunc honorem Principi Academiæ invidit, quòd in illo & Academicis Viris, virtutis & ſapientiæ moderatoribus, honorandam eſſe virtutem ſapientiamque omnes judicarent. Præter locum verò honoratiorem & *præcedentiam*, ut vocant, *Sceptri prælatio* ejus auctoritatem quoque commendat: & quidem aliquando unius, aliquando plurium. In Academia Lovanienſi, cùm in publicum *Rector* procedit, ante eum Accenſus vadit, argenteum ſceptrum præferens: Cùm verò ad Comitia egreditur, vel cùm ſolennis ſupplicatio indicta eſt, vel feſtus aliquis è primis dies imminet, octo ac nonnunquam plures Accenſi præcedunt, ſinguli argenteum geſtantes ſceptrum, aurò obductum, inſignia honoris ampliſſimi, uti habet Vernulæus *in Deſcript. Acad. Lovan. l.* 1. *c.* 6. Tandem & ſuus eſt Rectori, in pleriſque Academiis, *peculiaris* & auguſtus *Amictus*; Nempè ferè communiter epomis ſive paludamenti genus, ex panno ſerico coloris purpurei & caputium ejuſdem materiæ. Sed & in Academia Julia *Rector*, durante officiò, eſt ſacri Palatii Lateranenſis, Aulæ & Conſiſtorii Imperialis Comes, ex privilegio Maximiliani I. Imperatoris apud Sagittarium, *de Comit. Palat. th.* 13. *lit. a.* Dixi, *durante officiò*: Academicus enim hic Magiſtratus, non perpetuus, ſed ambulatorius; & Altorphii quidem, Baſileæ, alibique, annus: Wittenbergæ ſemeſtris, ut & Lipſiæ; apud alios trimeſtria eſt. Titulus ſolennis, *Magnificus* eſt: in quibuſdam Academiis *Magnificentiſſimi* elogium aſſumunt Comites Principeſque, quibus, præter ordinarium Rectoris munus, extraordinaria hæc dignitas confertur. Vide præter Vernulæum laudatum ſuprà, Coshmannum, *Reſp. ſing. ſive Academ. n.* 108. Hœppingium *Tract. de jure inſig. c.* 6. *ſect.* 6. *membr.* 1. *n.* 558. *p.* 109. alios, citatos Limnæo, *de Jure Publico*, *ubi de Academiis*: uti de *Rectore* Collegiorum ſacrorum apud Perſas hodiernos, *Mouderés* dicto, ſuprà voce *Muſtimi.*

RECTOR Orbis, vide ſuprà *Globus.*

in RECTUM, πρὸς ὀρθὰς, apud Hyginum eſt *normaliter*, ſeu ad rectos angulos erectum. Norma enim ex angulis rectis componitur, & normalis linea eſt, quæ cum alia recta linea rectos angulos facit, ſive ex media erigatur, ſive ex fine. Vitruvius, *l.* 9. *c.* 8. *linea in planitie & ex ea media πρὸς ὀρθὰς erigatur, ut ſit ad normam, quæ dicitur gnomon.* Quod formâ literæ *L.* exprimit vetus Agrimenſor, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 669. Apud eoſdem Agrimenſores, *Rectura* limitum, aliter *rigor* dicitur, Vitali *recta ſeries*. Græcis ὀρθὴ ἀκολουθία: vide infrà.

RECTUS, via Damaſci. *Euthin* Græcis.

RECUPERATA Ditio, tractus eſt Galliæ, in parte Septentrionali Picardiæ provinc. ubi Comitatus Guinenſis & Oſtenſis, cum Caleto. Sic dicta, ex quo Henricus Secundus, Galliæ Rex, eam ab Anglis recepit. A. C. 1558. Separatur à Flandria Agnione fluviò, à Comitatu Bononienſi montibus arenaceis S. Ingelberti. Vide *Baudrand.*

RECUPERATORES, quinam olim apud Romanos dicti, & quodnam illorum fuerit officium, inprimis ex Cicerone colligitur, *Orat. pro Cæcina, quam ad Recuperatores habuit.* Sic nempe vocabantur primùm Judices, qui inter Populum Romanum & civitates peregrinas de rebus privatis reddendis, recipiendiſque cognoſcebant; ea enim *Recuperatio* dicebatur. Poſteà verò etiam Judices, à Prætore, poſt judicium conſtitutum, dati, qui præfecti erant recuperandis reddendiſque; à *recuperando* proin, quòd per eos quiſque ſuum *recuperare* poſſet, dicti. Neque verò tantùm de bonis iniquè ablatis, verùm etiam de æſtimandis injuriis, cognitionem habuêre, ut è Gellio diſcimus, *l.* 20. *c.* 1. Crebra eorum apud Veteres mentio. Plautus, *Bacchid. Actu* 3. *Sc.* 3. *v.* 36.

Poſtquam quidem Prætor Recuperatores *dedit,*
Damnatus demum vi coactus reddidit
Ducentos & mille Philippûm.

In Judicio muralis coronæ, poſt expugnatam in Hiſpania Novam Carthaginem, duobus ſe eâ dignos profeſſis, Q. Tribellio & Sext. Digitio, datos à Scipione *Recuperatores* tres: habes apud Livium, *l.* 26. *c.* 43. &c. Hinc *Recuperatorum Judicium*, de quo vide Jo. Roſinum, *Antiqq. Rom. l.* 9. *c.* 15. & plura, de variis *Recuperatorum* generibus, apud Marcilium, *ad Sueton. Veſpaſ. c.* 3.

RECUTITI, epitheton apud Scriptores frequens Judæorum, à circumciſione, quâ præputium illis demtum: unde non pauci illorum, ad Chriſtianiſmum recèns converſi, præputium ſibi attrahebant, quod Apoſtolus prohibet. Efficacem autem ad præputia circumciſa reglutinanda aloen eſſe, ſcribit *Dioſcorides*, cùm ait, ἐπαγόμενα παιδῶν (optimus ac vetuſtiſſimus codex hanc vocem omittit) τὰ χειρουργηθέντα παραχολλᾶ. Ubi ἐπαγόμενα χειρουργηθέντα ſunt, *præputia, quæ circumciſa ſunt.* Χειρουργία enim Hippocrati idem, quod χειρουργία, *omnis operatio, quæ manu fit*, & propriè ea, quam Chirurgus exercet. Cæteri verò, ut circumciſionem inter Romanos tegerent, ſubligaculò ſeu thecâ ex aluta confectâ, partem illam veſtiebant, ut infrà dicemus voce *Verpus*. Atque hi quidem ex circumciſione λιπόδερμοι ſeu *recutiti* ſunt. Præter hos verò reperiuntur & naturâ *Recutiti*, ad quorum præputia reficienda, ϑαψίας valere, idem Dioſcorides tradit, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1050. Meminit *Recutitorum* Judæorum Martialis, *l.* 7. *Epigr.* 29. *v.* 5.

Nec recutitorum *fugis inguina Judæorum.*

Unde *Sabbatum recutitum*, Gentilibus dictum eſt Sabbathum Judæorum, per contemptum. Perſius, *Sat.* 5. *v.* 184.

Labra moves tacitus, recutitaque ſabbata palles &c.

Vide quoque ſuprà *Præputiatus.*

REDA, vide infrà RHEDA.

REDÆ, oppid. olim non infrequens ac incelebre Galliæ, inter Carcaſſonem ac Narbonem, nunc locus obſcurus & deſertus: at pagus *Redenſis* hodieque clarus: vulgò *le Pays & Comté de Raſez*, & Electam *Alet*, ac caſtrum Limoſum *Limous* continet. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

REDÆSTUM, *Ptolem. Biſanthe, Sophiano Rodoſto*, urbs Thraciæ ad Propontidem, inter Myrinphytum 35. & Heracleam in Boream, 30. mill. paſſ.

REDARATOR, inter Divos agricolas Romanorum; qui à Flamine Cereali, cum ſacrum Cereri ac Telluri faciebat, hôc ordine invocabantur: *Vervactor*, Redarator, *Imporcitor*, *Inſitor*, *Obarator*, *Occator*. Sic nempe dictus eſt, quem ſecundæ arationi, quam etiam *Iterationem* vocabant, credebant præeſſe. Fiebat autem ſecunda aratio æſtate; quod νεῶν dictum *Heſiodo*: Νειὸν *terram* ſcil. *novalem*, quæ iterata eſt. Et ſanè hæc etiam ſignificatio eſt verbi νεᾶν: de novo enim fieri ac *novari* dicitur, quod ſecundò fit. Sed & *offringere* Latini id dicebant. Nam proſciſſione, h. e. primâ aratione, grandes glebæ excitantur, quæ iteratione offringuntur & rumpuntur æquanturque &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 724.

REDARII, Germaniæ populi, ab Henrico Imperatore victi, A. C. 931.

REDDERE Symbolum, vide infrà.

REDDI, dicebantur propriè, quæ proſecta Diis porriciebantur. Unde de Pinariis, qui in ſacrificio Herculis ad tempus præſtò non fuerant, veneruntque, ἐπεσπλαγχνισμένων ἤδη τῶν ἱερῶν, ut ait Dionyſius, h. e. *extis jam adeſis*, ut vertit Livius, *l.* 1. *c.* 7. Servius exponit, *Extis jam redditis.* Nempe, ritu à Prometheo acceptò, partem hoſtiæ in ignem conjicere ſoliti ſunt Veteres, cùm ſacrificabant, partem ad ſuum victum abuti; cum anteà tota hoſtiarum & illibata viſcera igne conſumerentur. Partem igitur extorum proſicatam aræ ſuperimponebant & Diis adolebant ſeu in ignem inferebant (quod ἀπάρχεσθαι ἱερῶν Græci dixêre) partem veſcebantur, qui ſacrificio intererant. Et exta quidem priùs mandebant, quàm reliquam carnem. Vide ſuprà in voce *Proſecta.* Idem *ad illud l.* 6. *Æn. v.* 252.

Et ſolida imponunt taurorum viſcera flammis:

Solida, inquit, *viſcera holocauſtum ſignificant: quòd detractis extis aræ ſuperimponebantur, quæ nonnunquam abluta, elixa etiam ipſa reddebantur.* Ubi indigitat, in holocauſtis carnes immolatarum hoſtiarum concremari ſolitas tantùm, non etiam exta. Nam *viſcera* ſunt propriè, quidquid inter oſſa & cutem eſt. Interdum tamen etiam exta unà cum reliquis carnibus aræ ſuperimponi & comburi conſuevìſſe. Idem alibi, *Reddi exta dicebantur, cùm probata* (Barthius mavult *prolata*, tam enim de adverſis, quàm proſperis, commune verbum) *& elixa aræ ſuperponebantur.* Sed & Sueton. *in Aug. c.* 1. *Cùm rem divinam Marti faceret, nuntiatâ repentè hoſtis incurſione ſemicruda exta rapta focò proſecuit: atque ita prælium ingreſſus victor rediit. Decretum etiam publicum extabat, quò cavebatur, ut in poſterum quoque ſimili modò exta Marti redderentur, reliquiæque ad Octavios referrentur.* Sic *exta reddi* & *proſequi* idem. Vide ſuprà in voce *Proſicia.* Lutatius ad Statium, *Thebaid. l.* 4. *v.* 464. verba Auſpicinæ ſive Extiſpicii hôc ordine diſponit: *Primò eſt ſanguinem libare, deinde immolare, tertiò reddere, quartò litare.* Rationem vocis hanc dat Barthius: *Reddere dicebatur* (Sacerdos) *quia debita flammis ipſe ſumpſerat, itaque*

ferali illi igni ſumm quod erat reſtituit, *Animadverſion. ad Poëtam præfatum*, *l. cit. v.* 406. At *Reddi* Flumina, dicuntur Latinis, quæ emergunt, poſtquàm aliquandiu latuerunt. Plin. *l.* 5. *c.* 29. *Marſyas ibi* redditur, *ortus. ac paulò mox conditus*, *ubi certavit tibiarum cantu cùm Apolline Aulocrene.* Fluvius enim hic apud Celænas oritur ex monte, mox conditur: deinde emergit ac *redditur*; paulo pòſt iterum conditur, ubi in Mæandrum cadit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 827. uti *de iis*, *quæ injuſtè bellò capta*, *poſſeſſoribus reddendis* ſuprà in *Capta*; de pecunia mutuatitia à debitoribus *redditâ*, infrà phraſi *Reſcripsi ad flagrum.*

REDDINGA, urbs Bercheriæ, in Anglia, ad Tameſim fluvium, in limite Comitatus Buckinghamiæ, 20. milliar. Anglica, ab Oxonio in Eurum diſtat.

REDDITI, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ Monachi ſunt, Eremitæque. qui ſe in Monachos *reddiderunt*, Gall. *qui ſe ſont rendus Moines*. quòd Deo *redderentur*. Propriè verò *Fratres* ſeu Seculares, qui abdicatò ſeculò, ut loquuntur, in Monaſteria ſecedebant. Cujuſmodi *Redditorum*, qui & *Laici*, & *Donati* & *Præbendarii* dicuntur, crebra mentio eſt *in Statutis* Ordinis Cartuſiani. Eſt autem ordo eorum Converſorum ordine inferior; unde, ſi Converſus deliquerit, in ordinem *Redditorum* dejicitur: in eo tamen horum conditio potior, quòd inter eos poſſit eſſe unus Clericus, qui tamen in habitu Redditi non poſſit ultra Diaconatum promoveri. Ita porrò ii ſe Monaſterio *reddebant*, ut in profeſſione, quam edebant, hanc apponerent clauſulam: *Quod ſi aliquò tempore unquam hinc aufugere vel abire tentavero*, *liceat ſervis Dei*, *qui hic fuerint*, *me plenâ ſui juris auctoritate requirere*, *& coactè ac violenter in ſuum ſervitium revocare*, apud Guigonem. *in Conſuetud. Cartuſ. c.* 74. laudatum Carolo du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Donatis*.

REDEMTIO Altarium, in Eccleſia Romana quid ſit, vide ſuprà. In eadem *Redemptio Pœnitentiarum*, multiplex olim fuit. Interdum enim eleemoſynâ redimebantur, quas *pœnitentias deargentatas* vocat Guigo *Vitâ* Hugonis Epiſcopi Gratianopol. *num.* 20. Nonnunquam flagellationibus, *palmatis* & Pſalmorum recitationibus. Interdum prædiorum ceſſione &c. Vide ſuprà *Pœnitentia*, alibique paſſim.

REDEMTIO Captivorum, inter præcipua, apud Hebræos olim Charitatis ac Munificentiæ officia fuit. Unde inquiunt, *Redemptio captivorum anteponenda eſt officio pauperes ſive victu ſive veſtitu ſublevandi. Neque* (in rebus hujuſmodi) *habetur præceptum æquale ei*, *quod de redimendis eſt captivis*, apud Maimonidem. *Halach. Mithnoth Ajajim c.* 8. Etiam officiis, erga opera publica, velut urbium muros, ſynagogas aut alia ejuſcemodi ſive extruenda ſive retinenda, anteposita. Quin ad hoſce inprimis attinere volunt, præcepta de munificentia, clementia & charitate, erga inopes fratres, tradita Deuter. *c.* 15. *v.* 7. & *ſeqq.* Levitici, *c.* 19. *v.* 13. & *c.* 25. *v.* 53. Horum enim in numero primarium eos habere ajunt locum, quòd non modò victu egerent & amictu, ſed in horas, ex dominantium arbitrio, & vitæ & honeſtatis periculum adirent. Habebant autem rationem ſexus, dignitatis, natalium aliarumque circumſtantiarum, ſecundùm quas alii ante alios, ſi omnes ſimul commodè redimi nequirent, erant redimendi. Anteponebatur namque ut plurimum fœmina viro, Sacerdos Levitæ, Levita Iſraëlitæ, Iſraëlita profano, profanus Mamzeri, Mamzer Nathinæo, Nathinæus proſelyto, proſelytus libertino, libertinus ſervo; porrò ſapiens Regi, Rex Pontifici Max. Pontifex Maximus Prophetæ. Quòd ſi quis cum Patre ſuo & Magiſtro ſuo captivus teneretur, ipſum Magiſtro, Magiſtrum Patri, ſed utrique Matrem anteponendam judicabant, vide *Gemaram* utramque. Certè & in veteris Romæ moribus gradus fuère, ſique ex diſciplina & ordine hujuſmodi officiorum, veluti Parentibus primò, fidei tutelæque noſtræ creditis ſecundò, dein hoſpitibus, clientibus, cognatis, affinibus, præſtandorum, uti ex M. Catone, Maſſurio Sabino, aliis, monet A. Gellius, *Noct. Atticar. l.* 5. *c.* 13. De pretio verò *redemtionis*, ita ſtatuerunt Magiſtri, *in Miſna tit. Gittin*, *c.* 4. *Non redimendos eſſe captivos pretiò majori quàm valerent*, *nec in fugam pelliciendos*; *utrumque*, *ob commodum publicum.* Hoc, ne alicujus fugâ irritati cuſtodes in cœteros inde acriùs ſævirent: illud, ne ob grandioris pretii ſpem, hoſtes frequentiùs capturæ aſſueſcerent &c. Vide Joann. Seldenum, *de Jure Naturali & Gentium*, *juxta diſciplinam Ebræorum*, *l.* 6. *c.* 19. *ſub fin.*

REDEMPTIO Captivorum, Ordo Militaris & Religioſus, fundatus à Petro Nolaſco, Raimundo Ropifortio & Petro, Arragonum Rege. Præter tria conſueta vota, quarto ſe tales obſtringunt, redemptionis nempe illorum, qui ſub Barbaris captivi detinentur: in quorum vicem etiam ſuccedere neutiquam horrent. Vide *Petrus Nolaſcus.* Item, *Trinitarii.*

REDEMPTIO Pœnarum Eccleſ. In Communione Romana variè fit. In Hiſpania ea *redimenda* ratio frequentior eſſe conſuevit, quòd Rege aulicis puellis pueriſve aut aliis, quibus ob gratioſa obſequia gratificari conſtituit, aliquot Sambenitorum redemptiones dono dante, is qui accepit donum ſolerter inveſtigat, ubi & qui eâ pœna mulctati ſint, quibus illam majoris redimendi & facultas & voluntas ſuppetat, cum quibus poſteà de pretio paciſcitur, prout poteſt commodiùs, pluris minoriſve, tum perſonæ coëmentis tum etiam ipſius Sambeniti ratione habitâ: qui enim erant irremiſſibiles, cariùs; qui immurati, minoris &c. vendi ſolent. Quâ eâdem munificentiâ conſuevit Rex uti erga nonnullos, qui ad redimendos ex Turcica aut Maurica civitate fratres aut affines ſuos eâ pecuniâ Sambenitorum juvari orant. Ei verò, qui Sambenito exui curat, ut vel apud Regem ipſum voti fiat compos, benevolentiam Inquiſitorum atque etiam Scribarum ut ſibi anteà conciliet, maximè opus eſt. ne res in irritum cadat &c. qua de re vide Phil. à Limborch, *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 4. *c.* 32. ut & hic paſſim, ubi de pœnitentiis, ut vocant, in præfata Eccleſia, reis, qui citra mortem puniendi veniunt, irrogari ſolitis.

REDICULUS, Deus extra portam Capenam à Romaniſtum excogitatus, quando Annibal, dimiſſâ urbis obſidione, ex illo loco caſtra movit, quibuſdam præſtigiis perterritus. Alexand. ab Alexandro, *l.* 24. Hinc *Rediculi campi*, & *Fanum* Feſto, locus in via Appia. Male anteà *Ridiculus* erat, cùm *Rediculus* ſcribendum eſſet. Feſtus Pomp. *l.* 6. *Rediculi fanum extra portam Capenam fuit*, *quia accedens ad Urbem Hannibal ex eo loco redierit*, *quibuſdam perterritus viſis.* Capenam enim portam maximè armis pulſâſſe Annibalem, Val. Max. refert, *l.* 3. *c.* 7. *ex.* 10. Sunt tamen, qui non Capenam, ſed Collinam portam, cum obſediſſe contendant. Prudentius, *in Symmachum*, *l.* 2. *v.* 685.

> *Affirmentque Libyn Collina à cardine porta*
> *Hannibalem Jovis imperio Martiſque repulſum.*

Vide quoque Sidon. Apollinarem, *Carm.* 7. Imò ad neutram caſtra illum habuiſſe, ſed tantùm Urbi fuiſſe vicinum, volunt alii. Vide Plinium, *l.* 34. *c.* 6. Unde Silius de obſidione illa, *Punicor. l.* 12. *v.* 565.

> *Nunc aditus luſtrat, nunc clauſas cuſpide portas*
> *Infeſtâ pulſat, fruiturque timore parentum.*

Vide quoque Manilium, *Aſtronom. l.* 4. Claudianus tamen *de bello Gildon.* mediæ ſententiæ favere videtur, Thom. Dempſterus *in Roſin. l.* 1. *c.* 13.

REDIMICULUM, *Iſidoro* eſt, quod aliàs *ſuccinctorium* ſive *bracile*, *quod deſcendens per cervicem & à lateribus colli diviſum*, *utrarumque alarum ſinus ambit*, *atque hinc inde ſuccingit*, *ut conſtringens latitudinem veſtis ad corpus contrahat. Hoc vulgò bracile*, *quaſi brachiale vocant. quamvis nunc non brachiorum*, *ſed renum ſit cingulum.* Idem *Cingulum in lumbis* vocat, cùm ait, *Fibulæ ſunt*, *quibus pectus fœminarum ornatur*, *vel pallium tenetur viris in humeris*, *ceu cingulum in lumbis.* Quod utique de cingulo Monachorum intelligit, qui ἀνάλαβος Græcè dicebatur, *Rebrachiatorium*, Caſſiano. Ita enim hic de Monachis Ægyptiis. *Geſtant enim reſticulas duplices*, *laneò plexas ſubtegmine*, *quas Græci* ἀναλάβους *vocant: nos verò ſuccinctoria*, *ſeu* redimicula, *vel propriè rebrachiatoria poſſumus appellare*, apud Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, *c.* 1. Vide quoque ſuprà, in voce *Mitra*, Item *Rebrachiatorium.*

REDINTUINUM, Germaniæ urbs habet *Ptolemæo. Tein Lazio* dicitur: in Bohemia.

REDIPTOR Radulphus, vide *Radulphus.*

REDIRE à cœna cum pompa, honoris genus, benè meritis de Rep. viris, quoties foris cœnâſſent, olim apud Romanos permiſſum, occurrit apud Florum, *l.* 2. *c.* 2. ubi de Duillio, qui primus navalem victoriam reportavit, atque ab eo tempore, prælucentibus funalibus & præcinentibus tibiis, *quaſi quotidie triumpharet*, ſemper à cœna rediit. Sic Cornificius, ob rem in Sicilia bene geſtam, elephanto vehens *redire* ſolebat. Cæſar verò, poſt epulum triumphale, veſpere domum rediit 40. elephantis dextra atque ſiniſtra lychnuchos geſtantibus. Sueton. *in eò*, *c.* 37. ubi Caſaubonum vide. ut & ſuprà, voce *Foris* alibique. Similiter, poſt declamationem feliciter peractam, *redire* olim & ſpecioſiſſimò comitatu domum reduci ſolitos Sophiſtas, dicemus infrà, ubi de illis.

REDITUS à *penſione* & *mercede* qui differat, vide ſuprà *Penſio.* Athenienſium Reip. annui, ſex mille erant talenta ducentis quinquaginta minus, Polyb. *l.* 2. quæ pecunia à Quæſtoribus decem, è Pentacoſiomedimnorum numero, electis, adminiſtrabatur. Accipiebant enim illi coram Senatu, & adſervabant in Minervæ templo, quod erat in Arce, *Minervæ ſimulachrum*, *victorias*, *alium mundum*, & *pecuniam publicam.* Pollux, *l.* 8. *c.* 8. Ταμίαι τῆς Θεοῦ, κληρωτοὶ μὲν, ἐκ πεντακοσιομεδίμνων ἦσαν. τὰ δὲ χρήματα παρελάμβανον, τῆς βουλῆς παρούσης. Vide etiam Suidam & Harpocrationem, in voce Ταμίαι. Sic Lycurgum *Plut.* ſcribit, Quæſtorem fuiſſe ἐπὶ τρεῖς πενταετηρίδας ταλάντων μυρίων τετρακισχιλίων, ἢ ὥς τινες, μυρίων ὀκτακισχιλίων, ἑξακοσίων πεντήκοντα; ubi tamen reponi vult *Petitus*, octoginta ſex millia ducenta quinquaginta, *reditus* nempe annorum 15. quibus ſi addas ἑξακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα, apud Lycurgum à privatis intra illud tempus depoſita, fient octoginta ſex millia & nongenta talenta, quæ is adminiſtravit. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas*, *l.* 3. *tit.* 2. *De Reditib.* Reipubl. Romanæ diximus aliquid ſuprà, in vocibus *Ærarium*, & *Rationes*, uti de *Magiſtratu*, *reditibus colligendis præfecto*, voce *Curator.*

REDIVIVA, propriò vocabulò Architectis lapides dicuntur & Materiæ, deſtructo ædificio, ita ſalvæ exemptæ, ut ad aliud ſtruendum utiles ſint. Cicer. 1. *Verr. Utrum exiſtimatis minus operis eſſe unam columnam efficere ab integro novam nullò lapide redivivò*, *an quatuor illas reponere?* Et mox, *Rediviva ſibi habeto. quaſi quidquam redivivi ex opere illo tolleretur*, *ac non totum opus ex* redivivis *conſtitueretur.* Sic *Leg.* 19. *C. Theod. de oper. publ. Non effoſſis nobilium operum ſubſtructionibus*, *non* redivivis *de publico Saxis* &c. Vide Jo. Frid. Gronov. *ad Troades Senecæ*, *Act.* 3. *v.* 472.

REDONES, una ex civitatibus Armoricis, Cæſari, *Comment. l.* 7. *c.* 75. cui ſex millia militum à Vercingetorige imperata. Horum caput Condate Redonum ad Vicenoniam, qui inter Namnetas & Venetos oppidum in Oceanum influit, vel potiùs ad confluentem fluvioli Ilæ vel Illæ *Ile*, & Vicenoniæ; nomine Celticò confluentes ſignificante appellatur, vulgò *Rennes*. Ab hac, quæ caput Britanniæ & ſedes Ducum olim, Dux Britanniæ Comes *Redonenſis*,

menſis, apud Ivonem dicitur: ut Comes Provinciæ à capite regionis Comes Arelatenſis; Dux Normanniæ Comes Rotomagenſis; Comes Septimaniæ, Comes Toloſanus, &c. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & in voce *Rhedones*.

REDUVIÆ eſcarum, apud Solin. *c.* 32. *Trochilos avis parvula eſt, ea dum reduvias eſcarum affectat, os beluæ hujuſce* (crocodili) *paulatim ſcalpit* &c. Sunt cibi reliquiæ, quæ dentibus crocodili adhæſerunt. Sic ſupra, *reduvias conchyliorum*, exuvias vel reliquias conchyliorum, τὰ λείψανα, *fragmina conchyliorum* dicta Melæ, eò locò, quem imitatur Solinus. Proprie autem *reduvia* eſt ἡ παρωνυχία, cum cutis relinquit ungues, & circa illos ſeſe reſolvit. Titinnius, de ſervo maſtigia,

Laſſitudo conſervûm, reduvia *flagri*:

In cujus tergo ſcil. reduviam pellis facit flagrum. Unde & *reduvioſa*, aſpera & extantia, apud Lævium,

Scabra in legendo, reduvioſave offendens.

Παρωνυχίαι *Polluci*, quæ utrinque extant in unguibus & præſecantur, Latinè *reduviæ*, ut diximus. Hinc *reduviæ*, pro reliquiis & prælegminibus: *Eſcarum minutias* dixit *Ammianus*, ex hoc loco. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 445.

REDUX, cognomen Neptuni de quo vide ſuprà.

REEM, ſeu *Reim*, Hebr. ראם vel רם, Jobi *c.* 39. *v.* 9. (aliis 12.) animal eſt procerum, ἄχλαιν, validum, ferum, indomitum, cornutum, Principum in S. Scriptura typus: quod Aben-Ezra *ibicem*, Bootius *urum*; Alii *monocerotem*, ſed Arabes, Chaldæi, & veteres Hebræi communiter *capreæ ſpeciem* eſſe contendunt. Et quidem Damir *c. de caprea*, *Diverſi*, inquit, *coloris ſunt capreæ. Nempe illarum tres ſunt ſpecies: Prima earum, quæ vocantur arâm, quæ ſunt ſinceræ albedinis; cujus ſingulare eſt Rim. Hæ in arenis habitant. Eaſdem ajunt caprearum eſſe oves, quia plurimum habent carnis & pinguedinis.* A qua Arabem quendam Principem, Zachæum nomine, Camili Caienſis filium, qui obiit anno Hegiræ DXLVI. cognominatum fuiſſe *Rimicidam*, Alas. majus refert; eò quòd hujus animalis venatione maxime delectaretur. Atque ita *Reem* eſſet capreæ ſpecies, eaque nobiliſſima, tum coloris (non enim albet ſolùm, ſed & candicat) tum pinguedinis ratione. Nec improbat ſententiam Bochartus, qui voce hâc bicornem Capream, ſeu Orygem indigitari, pluribus it probatum, *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 27. Vide ſuprà in voce *Oryx*.

REEMA, regio ſic dicta, à *Regma*, filio Chus, Ezech. *c.* 27. *v.* 22. Latinè, *tonitru*, *exprobratio*, aut *malum quoddam*, ſive *quædam ſocietas*, aut *confractio*.

REESIUM, urbec. probè munita, in Ducatu Clivenſi, ad Rhenum, juris Brandeburg. 3. leucis à Veſalia in Boream, 3. verſùs Schenkil arcem, vix 3. à Clivia in Ortum.

REFECTIO, apud medii ævi Scriptores, pro cibo: Sed & *refici ſtomachum*, *refici vires cibis*, Latini dixêre. Unde *Refectorium*, in Monaſteriis, *locus ubi inſimul comedunt fratres vel Monachi*, uti habet *Joann. de Janua*. Gregorius Turon. *in Suppl. c.* 36. *Temerariò conatu Rex refectorium ingreſſus fuerat*. In cujus *area*, *ſine mappula & menſa comedere*, pœnæ Monachicæ ſpecies eſt. Ei curando qui præeſt, *Refectorarius* appellatur, ad quem pertinet, *tempore ſtatutò, ſive ad prandium, ſive ad cœnam, menſas præparare, panem & vinum & legumina apponere, & ſi qui fratres deforis veniant, ubi ad refectionem ſedere debeant, providere & eis ſimiliter, quæ ſunt apponenda, apponere* &c. ut habetur in *libro Ordinis* S. Victoris Pariſ. *MS.* apud Car. du Freſne *c.* 12. Vide quoque de hoc officio Monaſtico, Udalricum *Conſuetudin. Cluniac. c.* 21. alioſque eidem *Gloſſarii* Auctori laudatos. Sed & *Subrefectorarii*, qui videl. *Refectorario* in Monaſteriis ſubeſt, mentio occurrit, in *Libro Ordinis* modò cit. Vide etiam Macros Fratres *in Hierolex.* & Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 3. *ad verba*, *Jejunus ſcilicet ſemper & indefeſſus*.

REFERENDARIUS, Græcobarbar. Ῥεφερενδάριος, idem qui magis Latinè *Relator* dicitur. In palatio Romani Imperii *Referendarii* dicti ſunt, qui ſupplicum deſideria referunt & exponunt, juſſioneſque Principis Judicibus inſinuant, Novell. 10. 113. 124. Officii formulam luculentam habes apud Caſſiodorum, *l.* 6. *c.* 17. qua & nominis ratio intelligitur, ſcilicet a referendo ſupplicibus reſponſa, Principis quaſi Relator. *Referens autem*, inquit, *non licet aliquid immutare*. In hoc quidem Magiſtris (apud Anglos) Requeſtarum non diſſimilis, in aliis Cancellario proprior. Horum dignitas inter ſpectabiles fuit: numerus ſub Juſtiniano 14. ſed is vetuit novos ſuffici, donec ad octonarum uſque demortui eſſent, cumque numerum poſtea non excedi. Excrevit deinde nihilominus, ſed ab Heraclio ad 12. redigitur. Erat & *Referendarius* ſecundæ pentadis, ſeu Claſſis Officiali in magna Eccleſ. Conſtantinopolis cujus officium, *ad Imperatorem mitti & ad magnum Principem*, *Codinus*. Erat hic ex ordine Clericali. In aula Regum Francorum, *Referendarius* ideo dictus eſt, verba ſunt Aimoini. *Hiſt. l.* 4. *c.* 41. quòd ad eum univerſæ publicæ deferrentur conſcriptiones; ipſeque eas annulò Regis, ſive ab eo ſigillò ſibi commiſſò muniret. Sic Beatus Audoenus, qui & Dado dictus eſt, Dagoberti Regis *Referendarius* fuit i. e. Cancellarius, ut in Aimoini margine annotatur. Quæ duo diverſa munera erant Conſtantinopoli. Sed & Bignonius refert, quòd in diplomatibus primæ Francicorum Regum familiæ, cùm maximè *Referendarii* floruere, ſummorum etiam Cancellariorum mentio fiat. Sic ut fortè *Referendarii* tum fuerint, quos ſuprà diximus *Magiſtros Requeſtarum*, ſeu à libellis ſupplicum. Et habuerint fortaſſe proprium ſui muneris Sigillum primario cuidam creditum. Sed confunduntur plerumque à recentioribus. Innotuit etiam *Referendarii* nomen & munus apud Reges Anglo-Saxones. Vide Curopalat. *p.* 5. Aimoinum, *locò ſuprà citatò*, Sigebertum *ad Ann.* 637. Bignonium *in Marculf. l.* 1. *c.* 25. Gregor. Turonenſ. Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol. &c.* Adde Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano*, *c.* 36. ubi Ῥεφερενδαρίους, à recentioribus Græcis dictos ait, quos *Apocriſiarios*, h. c. τῶν ἀποκρισέων μηνυτὰς, item Ἀσηκρῆτας, quos Vopiſcus *Notarios ſecretorum* vocet, quoque appellarunt. Vide eundem *in Vita Carini*. Sed & in Romana Curia, *Referendarius eſt Prælaturæ munus, ad quod lites & cauſas in ſignatura Juſtitiæ & Gratiæ coram Sanctiſſimo referre ſpectat, & ideo, utriuſque Signaturæ Referendarii hujuſmodi Prælati appellantur, qui ab Alexandrò VI. inſtituti, ac multis privilegiis muniti ſunt; inter quos XII. antiquiores Votantes appellantur, quia illi ſoli in Signatura dant vota, & in paritate votorum Cardinalis Præfectus Juſtitiæ Signaturæ dare poteſt ſuum votum.---- In Signatura autem Gratiæ, quæ--- ſemper coram Papa habetur, ibi nullus habet votum* &c. uti habet Dominic. Macer in *Hierolex.* ubi etiam quædam ſubjicit de *Referendarii* dignitate, in Eccleſia Conſtantinopolitana, item apud Longobardorum Reges, apud quos *oblatione annuli*, Referendarii dignitatem conſueviſſe conferri, narrat Auctor *Vitæ* S. Boniti Epiſc. &c. In Aula Francorum Regum, qui hôc nomine illuſtres fuêre, recenſentur Carolo du Freſneſio. S. Bonitus, *Referendarius* Sigeberti Regis. Siggo, Theutarius, ſub eod. Marcus, ſub Chilperico Rege. Flavius, Licerius, ſub Guntranno: Charimeres, ſub Sigeberto fil. Childeberti; ut & Gallomagnus: Otho, *Referendarius* Childeberti Auſtraſiæ Regis, Baudinus, Chlotarii, ut & Charigiſtus: Boſo: S. Audoenus, Dagoberti: Faramundus. Aduindus, ſeu Dado vel Audoenus, ejuſdem: H. Rothertus, *ſummus Palatii Referendarius*: Chrodegangus, Caroli M. Stephanus Philippi I. qui plerumque Abbates, Epiſcopique facti. Sed & in vetri *Placito*; ſub Chlodovæo III. inter alios memorantur Referendarii, ſcil. *Wlfolaicus*, *Aiglus*, *Chrodeberchtus* & *Waldeammus*; edidit illud Joannes Mabillonius, *SS. Ord. S. Benedicti tomò IV.* unde, aliam ac diverſam planè fuiſſe *Referendariorum* dignitatem, à Cuſtode annuli Regii, eruit Car. du Freſne præfatus. Verùm ſicut tres Prætorio Præfectos creavit ſimul Commodus, uni tamen ſolùm pugionem ſuum credidit, pignus Imperii, uti diximus ſuprà, in voce *Pugio*: ita plures potuêre eſſe *Referendarii*, quorum unus tamen annulum Regium haberet. At *Referendarii* Curiæ, apud Senatorem paſſim, eidem memoratum, dicuntur, qui extra ordinem referebantur à Principe in Album Curiæ & Senatoriâ dignitate hôc pactô donabantur. Vide quoque Caſſiodorum, *Var. l.* 3.

REFERRE ad Deos, Plinii, *l.* 28. *c.* 2. *Quippe victimas cædi ſine precatione non videtur, referri ad Deos, ritè conſuli*: aliud quid eſt, quàm *conſulere Deos*. Non *referebant*, voluit dicere, *ad Deos*, neque conſulebant eos, ſine precatione. Conſul quidem ad Senatum referebat de Rep. qui & *Senatum conſulere* dicebatur: ſed de Diis hæc diſtinguit. Nempe conſulebantur Dii, de rebus futuris & eventuris, ut oracula Delphis; *referebatur ad Deos*, de rebus, quæ jam acciderant, ut de portentis & prodigiis, aliiſque ejuſmodi, quomodo expianda eſſent, ac depellenda. Unde ſequitur ſtatim, *Præterea alia ſunt verba impetritæ, alia depulſorii, alia commendationis*. Hoc eſt, alia erant verba precationis, cùm Deos conſulturi victimas cædebant, ut extis inquirerent, quod dicebatur *impetritum*: alia, cùm ſolemne ſacrificium faciebant, *ad Deos referentes*, quò procurabantur oſtenta & prodigia, quod *depulſorium* hic vocat &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 585. & infrà, ubi de *Relationis jure*.

REFLEXUS Capillus, apud Jul. Capitolin. *in Pertinace*, *c.* 12. *Fuit autem ſenex venerabilis, immiſſa barbâ, reflexò capillò, habitudine corporis pinguiore* &c. idem eſt cum eo, qui *flexus* dicitur, apud Spartian. *in Hadriano*, *c.* 26. h. c. εἶλος ſeu κλάδος, *quem in Albino*, *c.* 13. idem Capitolin. *criſpum* appellat, & *tenſodem*; Quinctilianus, *l.* 12. *c.* 10. *in annulum poſitum*: Flexi enim capilli annulos & nodos quodammodo exprimunt. Arculphus *ſubannellatum* vocat, *de Locis ſacris*: ubi de Chriſti capillo. Vide ſuprà *paſſim*, inprimis in vocibus *Annulus*, *Flexus*, *Fluctus* &c.

REFORMATI, nomen priſcò jam ævò in Eccleſia uſitatum, quò illi inſigniti, qui ab Ethnicîſmo ad fidem erant converſi. Unde de Octavio ſuo Minucius Felix: *Cæcilium ſuperſtitioſis vanitatibus etiam nunc inhærentem, diſputatione graviſſimâ ad veram religionem reformavit.* Sequentibus dein ſeculis manſit uſus vocis in Eccleſia, & ſæpius de *Reformatione* actum. Sic inter alia Conciliò Lugdunenſi, A. C. 1274. habitò, *Reformatio* Cleri tentata; Iterum Conciliò Viennenſi, A. C. 1311. tria tractata, de bello ſacro, de *Reformatione* Eccleſiæ, & excidio Templariorum. Rurſus quæſitam *Reformationem* Conciliò Conſtantienſi, A. C. 1417. Sigiſmundus Imperator, obtinere non potuit. Proin Baſileæ Conciliò indictò, liberiùs quàm unquam aliàs, in auctoritatem Pontificis inquiſitum, A. C. 1432. & Reformationis aliquod fundamentum jactum: quæ ſeculò 16. ſequuta eſt, Zuingliò in Helvetia, & Lutherò in Germania, Euangelium annuntiantibus: ipſòque Adrianò VI. Reformationem Eccleſiæ neceſſariam agnoſcente. Ita priſca appellatione *Reformati* dicti qui à ſeculi ſuperſtitione divinâ gratiâ liberati ſunt, à quibus poſtmodum cùm illi, qui Concordiæ formulæ nomen dedêre, Lutheranorum appellatione ſe diſcretos vellent, manſit antiquum nomen iis, qui Helveticæ Confeſſioni ſunt addicti; Cum quibus Eccleſiæ Fratrum ſocietatem ſemel iterumque inierunt. Vide in voce *Fratres*. Hiſtoriam verò Reformationis exhibet *Sleidanus*.

REFRIGERATIO, olim in Theatro, qua aquarum per ſemitas decurſu æſtivus minueretur fervor, Pompejò Auctore, memoratur Salmaſio *ad Solin. p.* 913. At *Refrigerium*, Græcè ἀνάψυξις, in *Novellis* Juſtiniani, pro ſalario ſumitur. Aliam vocis notionem, vide ſuprà, voce *Fri...us*: uti de peculiari arte vinum *refrigerandi*, olim Romanis uſitatâ, aliquid ſuprà, ibidem ubi de vino *Recentato*, it. ubi de *Nive*.

RE-

REFUGIA, apud Ulpianum JCtil. 13. *de Uſufr.* ſunt porticus ſeu cryptæ; cujuſmodi loca ſibi comparabant, qui inter ambulandum, exercendum aut veſcendum, neque æſtatis neque hyemis ferre poterant incommoda. *Hypogæos deambulationes* vocat Vitruvius, *l.* 5. *c.* 9. item *cryptoporticus*: quas in caſtris deſtruxit Hadrianus Imperator apud Æl. Spartian. in *Vita* ejus, *c.* 10. ad quam vide Salmaſium. Sed & *Refugia*, Græcè ὑποφυγαί, dicuntur portus non legitimi, qualiter *ſtationes*, & *plagia*. Græcè ὕφορμοι. αἰγιαλοί. ἀγκυροβόλια quoque. *Scylax*. Εἰσὶ δὲ αὐτοῦ οἱ λιμένες πολλοί, καὶ ἄλλαι δὲ καταφυγαὶ ὑπὸ νησίδιοις καὶ ὕφορμοι, καὶ αἰγιαλοὶ πολλοί, apud Eund. *ad Solin. p.* 820. De urbibus *refugii* apud Iſraëlitas. diximus ſupra ubi de *Aſylis*.

REGALES, item *Regales perſonæ*, apud citimi ævi Scriptores, Regiæ ſtirpis Principes ſunt, quos *Principes Regii ſanguinis* non ſemel appellat Monſtreletius, *Volum.* 1. Item nummi aurei Francici, Gall. *Royaux*, ſub variis Principibus cuſi. ut videre eſt apud Car. du Freſne in voce *Moneta*. Cujuſmodi monetam, quam Ludovico IX. attribuit, deſcripſit Hautinus, in *l. de Monetis Franc. p.* 25. in qua efficta corona, cum hiſce verbis ſuprà & infrà, REGALIS AUREUS; in circulo, LUDOVICUS REX FRANCORUM; in averſa parte crux iiliata viſitur, cum ſolita inſcript. XRC. &c. apud *Eund.* Sed & monetam auream Siciliæ hâc nomenclatione habent *Charta* A.C. 1178. & 1180. ſub Wilhelmo Rege apud Ughellum, *Ital. Sacr. Tom. VII.* Etiam *Regales Coronatos*, monetam auream veter. Provinciæ Comitum, memorat idem Car. du Freſne ex variis *Chartis* &c.

REGALIA, apud Ottonem Friſingenſem, *de Geſtis Friderici*, *l.* 1. *c.* 63. *Regalia Duci Friderico cum unico ſuo item Friderico commendans*; & *Stéronem*, *A. C.* 1219. *Regalia quoque Henricus*, *Palatino Rheni aſſignanda*. *Regi Friderico reliquit*: aliàs *Imperialia Inſignia*, apud Conradum Urſperg. *A. C.* 1106. item *Imperialia* ſimpliciter, apud Lambertum in *Vita* Heriberti Archiepiſcopi Colon. *num.* 11. & Honoriam Auguſtodun. *l.* 1. *c.* 73. vulgò *Clinodia Imperii*, præcipua ſunt Imperii inſignia, ſcil. *Lancea*, *clavus*, *pars crucis Salvatoris*, *corona*, *gladius Caroli*, uti ea enarrat Albertus Argentin. *p.* 119. *globus* item, cujus meminit Conradus præfatus, *d. l.* ut & *petra brachii S. Annæ* & aliæ *reliquiæ*, apud Henricum Imperatorem *Epiſt.* ad Hugonem Abbat. Cluniac. & Steronem, *l. tit. Mappam*, quâ ultimò menſa Domini ſtrata eſt, addit Dubravius *Hiſtor. Bohem. l.* 22. Vide quoque Aventinum, *Annal. Bojor. l.* 5. *p.* 353. Limnæus duas lanceas inter *Regalia* ſeu Clinodia Imperii fuiſſe reperit. Refert enim Sigebertus *ad A. C.* 929. lanceam mirandi operis. ex clavis Jeſu Chriſti crucifixi fabricatam, quæ dicitur Primi & Magni Conſtantini fuiſſe, donatam Rudolfo Burgundionum Regi, à Sampſone Comite ſed ab Henrico Rege precibus, minis, muneribus, additâ etiam parte provinciæ Suevorum, Rudolfo extortam, & ad inſigne totamenque Imperii ad poſteros transmiſſam eſſe. Eandem Lupoldus de Babenberg *de Zelo Germ. vet. Princip. c.* 12. arte novâ & ſingulari elaboratam ſcribit, quæ juxta mediam ſpinam habuerit utrobique quaſi feneſtram & in media ſpina cruces ex clavis, manibus & pedibus Salvatoris noſtri affixis. Plura qui cupit, adeat Goldaſtum, *in Politiſchen Reichshandlen. part.* 6. *tit.* 1. *p.* 204. ubi ſyllabus exhibetur eorum, quæ Carolo IV. Imperatori A.C. 1350. Monachii tradita ſunt &c. Ex his quædam aſſervantur Norimbergæ, cum aliis quibuſdam, ad coronationem Regis Romani pertinentibus, videl. *Corona Regalis*, intra cujus ambitum mitra Epiſcopalis bicorni cacumine exſurgit; *Dalmatica* veſtis Caroli M. pretioſis margaritis diſtincta; *Cappa* Choralia, mantus ſeu manteiium aut paludamentum Cæſareum, cui Phrygiò opere intextæ ſunt aquilæ aureæ; *Stola* aurea; *Amiculum* rubri coloris; *Chirothecæ* unionibus ornatæ; *Sandalia* aurea; *Tibialia* ſeu ocreæ ejuſdem Caroli; *Zona* coriacea. cum retinaculo aureo; *Pomum*, à Comite Palatino geſtandum; *Sceptrum* aureum & *Gladius* Caroli M. quorum illud Marchio & Elector Brandeburgicus. iſtud Elector Saxoniæ, in Coronatione Regis Romani præferre conſuevêre. Vide Limnæum *de Jure Publico*, & Enucleatorem ejus, *l.* 1. *c.* 12. nec non *l.* 4. *c.* 39. Sed & *Regalia*, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ dicuntur Jura regia, quæ ab Imperatoribus, vel Regibus interdum Eccleſiaſticis perſonis concedi conſuevêre. Unde *Regalia & Patrimonia B. Petri*, apud Petrum Diaconum, *Chron. Caſin. l.* 4. *c.* 35. 36. & 39. h. e. dominium temporale Pontificis, quod aliter *Patrimonium S. Petri* dicitur. Sic *Regalia* Galli vocant prædia, quæ ad Eccleſias pertinent, iis olim à Regibus conceſſa: aliter *Eleemoſyna Regis*. Cujuſmodi cùm omnia fere Eccleſiarum, Epiſcopatuum & Monaſteriorum à Regibus dotatorum prædia ſint, eôdem jure reguntur, quô beneficia militaria ſive feuda, iiſdemque ſunt, quibus ea, ſervitiis obnoxia. Extinctis quippe perſonis Eccleſiaſticis, ad Regem ipſô jure redeunt, donec alia iiſdem inveſtiatur cujus quidem inveſtituræ ratione juramentum fidelitatis ei præſtant Epiſcopi. Hominium quoque iidem faciunt, cùm iis redduntur ſeu reſtituuntur Regalia; quod fit, cum conſecrationem, ut vocant, aut benedictionem accepêre. Per mortem itaque Epiſcopi Regalia *aperta* dicuntur, ut contrà *clauſa*. cùm ex Epiſcopo ſucceſſori redduntur. Quod ut ſæpe di[...]rretur ſatis diu, Principes Regeſque fecêre, ut Eccleſiarum Regalibus diutius fruerentur quemadmodum inprimis Germanicis Auguſtis id objectum, in controverſia illa, quæ diu inter Imperium & Sacerdotium, circa inveſtituras, fervebat. Vide Arnoldum Lubecenſem, *l.* 3. *c.* 16. Anglicis item Regibus, ut videre eſt, apud Ordericum Vitalem, *l.* 10. ubi de Guilielmo Ruffo Angliæ Rege &c. Cæterùm non defuêre jam olim, qui tantas Eccleſiarum Eccleſiaſticorumque opes ac prædia improbarent. *Libellus precum* Marcellini & Fauſtini, *p.* 46. *Intendite in hæc adverſus Catholicos quaſi quendam triumphum Hæreticorum: & in miſeram & quaſi ultimam & fœdiſſimam captivitatem, in his Epiſcopis condemnatâ piâ fide & Catholicis Epiſcopis eorum in ſe dominium, deluſionemque tradiderunt metu exilii, & ut Epiſcopale nomen apud homines retinere viderentur, quod utique jam apud Deum, poſt ſubſcriptiones impias, non habebant. Sed ideo nominis iſtius etiam cum omni decore quærebatur auctoritas, ne illis poſſeſſiones Eccleſiæ tollerentur. quas utinam nunquam poſſediſſet Eccleſia, ut Apoſtolicô more fidem integram inviolabiliter poſſideret* &c. At Epiſcopatuum, qui à *jure Regalium* immunes erant, regalia, ſede vacante, ſervabant Archiepiſcopi; ut de Monaſteriorum Regalibus aliiſque huc pertinentibus, nil addam, de quibus omnibus fusè agit præfatus Car. du Freſne *in Gloſſario*: ut de lite Ludovicum XIV. Galliæ Regem hodie feliciter regnantem & Pontificem Romanum ob eadem ab aliquo tempore fervente. moderni *Gallicar. Rerum* Scriptores. Sed & tandem. *Regalia*, dicuntur jura omnia ad fiſcum ſpectantia: Hæc perſpicuè enarrârunt Sigon. *de regno Ital. A. C.* 973. Guntherus Ligurinus, *l.* 8. Radevicus in *Frideric. lib.* 2. *c.* 5. Vide Henr. Spelman. *Gloſſar. Archæol.*

REGALIA Sacrificia, vide ſuprà *Mutа*.

REGALIS Via, eadem cum Conſulari, Prætoria, Militari; vide ubi de *Viis*.

REGALITAS, apud medii ævi Scriptores, titulus eſt Regum honorarius, de quo vide *Witterkindum* Meibomii, *p.* 219. aliosque Auctores laudatos Car. du Freſne, *in Gloſſario*.

REGARDATORES, apud Anglos, in Foreſtis regiis dicti ſunt, quibus venationis cura demandatur inſtituti ab Henrico II. Horum officium exhibet Spelmann. *Gloſſar.*

REGEBELUS, Babylonis Rex IX. Apranadio ſucceſſit, Manaſſe in Juda & Aſarhaddone in Aſſyria adhuc regnantibus. Sed, annô exactô, Meſeſſu-Mordakum ſucceſſorem habuit annô Æræ Nabonaſſaris 56. Vide Joh. Marshamum *Can. Chron. Sec. XVIII.*

REGARIA, vulgò REGAIRES, dicuntur Jurisdictio & Feuda Epiſcoporum Britanniæ Minoris ab antiquo, quòd jam inde à Mauclerci ſeu Mali Clerici Ducis ſeculo, ad Regium Galliæ Senatum devolverentur provocationes, à profanis Antiſtitum Juridicis, non ad Ducales Magiſtratus. Vide Chopinum, *de Sacr. Polit. l.* 1. *tit.* 7. *num.* 21. alioſque laudatos Carolo du Freſne, *in Gloſſario*.

de REGE & REGINA ludi, vide ſuprà *Ludi de Rege* &c.

REGEMBERTUS, aliis *Ragumbertus*, aut *Ragenbertus*, quod vide.

REGENDARIUS, apud Senatorem, *l.* 11. *ep.* 29. ubi *Regerendarius* Viri docti legi volunt, dictos eſt, qui eſſet à Regeſtis & ſcripta *regereret*, h. e. in Codicem referret. *Id.* Vide quoque Pancirolum *ad Notit. Imp. Orientalis*, *c.* 18. Macros Fratres *in Hierolex.* ut & hic in voce *Regeſtum*.

REGENERANDI, apud Leonem Epiſcopum Roman. *in Ep.* ad Flavianum Patriarcham contra Eutychetis errores ſcriptâ, *Ne ipſius quidem ſymboli initia comprehendit; & quod per totum Mundum omnium* Regenerandorum *voce depromitur, iſtius adhuc ſenis corde non labitur*: dicuntur, qui proximè baptizandi erant, aliter *Competentes*, ad differentiam Catechumenorum. Hi. antequàm ad Baptiſmum admitterentur, Symbolum priùs Fidei publicè recitare tenebantur, ut hinc videre eſt. C. Macer *in Hierolex.*

REGENNA, vulgò REGEANT, locus pagi Antiſſiodorenſis, ad Epiſcopum Antiſſiodorenſem pertinens, quem Bellaforeſtius ad Choram flum. poſitum eſſe ait.

REGENS, vulgo *Regent*, apud Gallos Gubernator Regni dicitur, qui vel abſente, vel minorenni adhuc Rege, vices ejus obit. Sic poſt mortem Ludovici Hutini Regis Philippum M. ut, quoad Clementia Regina partum edidiſſet, regnum Franciæ atque Navarræ ipſe interea *regeret* & adminiſtraret, à Regni Proceribus electum, atque in magno ejus ſigillo hæc verba fuiſſe ſcripta, *Philippus Regis Francorum filius*, *Franciæ & Navarræ regens Regna*. annotavit Continuator Nangii, A.C. 1316. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* Eôdem titulô & Regina vidua, Mater Regis adhuc minoris, in eodem Regno, inſigniri non raro ſolet, quæ proin tum Gallis *Regente* dicitur, uti exempla obvia ſunt. Sed & in Luſitania, haud pridem, matrimoniô Alphonſi VI. Regis cum Ludovica-Maria Duce Nemoroſia & Aumalenſi reſciſſô, Regeque ad Regnum inidoneô declaratô, & in Inſulam Terceram ſepoſitô, Regnum Petro fratri ejus delatum, iſque *Regens* declaratus eſt, ſub initium A. C. 1668. qui etiam Fratris uxorem ſibi junxit, ratum id habente Clemente IX. Occurrit verò eâ notione vox, jam apud Claudianum, IV. *Conſul. Honor.* v. 300.

——— *nec ſic inflectere ſenſus*
Humanos edicta valent, ut vita Regentis.

Et Statium, *Thebaid. l.* 11. *v.* 159.

——— *magnaſque* Regentum
Objectare animas ———

REGENSES, vel REGIENSES, populi Galliæ Narbonenſis, aliis Albici. quorum urbs Reji Apollinarii, vulgò *Riez*, in Provincia, ad amnem Auneſtram, 10. leucis ab Aquis Sextiis in Ortum Sanitium verſus 6. 12. à Foro Julio in Circium; vide *Reji*.

REGES & REGERE, voces ſunt à paſtoribus mutuatæ: Paſtor enim propriè Hebræis רֹעֶה *roge*; paſcere רָעָה *raga*, ut Syris *rega*. Et certe in Paſtorali arte Politici regiminis ſpecies non obſcura cernitur: ut enim Paſtor ſe habet ad oves, ita Rex ad ſubditos. Unde illud in Poëta toties repetitum.

——— Ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν.

Sed & in S. Scriptura, paſſim *Reges* dicuntur *paſcere populos ſuos*, & regale ſceptrum confertur cum paſtorali pedo, ut videre eſt, pſalmô 78. *v.* 71. 2. Samuel *c.* 5. *v.* 2. & *c.* 7. *v.* 7. Vide quoque Pſalmô 80. *v.* 2. Imò ſexcentis Scripturæ locis, Eccleſia

cleſia cum ovili, fideles cum ovibus & verbi Divini Præcones cum Paſtoribus conferuntur: quod loquendi genus in Novi Teſtamenti libris tam frequens eſt, ut Chriſtianorum vulgus plurimis in locis *Paſtorum* nomine vix alios intelligat, quàm eos qui Eccleſiæ præſunt; ac ſi Metaphorica locutio propriam pene abolеverit. Sed & alterum Paſtorum apud Hebræos nomen נקד, *noked*, Regibus tributum legitur. Ita enim 2. Regum *c.* 3. *v.* 4. *Meſa Rex Moab* dicitur נקד *noked*; in qua voce cùm LXX. Interpp. hærerent, retinueruntHebræam vocem in verſione ſua, Καὶ Μωσὰ Βασιλεὺς Μωὰβ ἦν νωκήδ. Chaldæus verò & Arabs, *Dominum pecoris*; & Græcorum nonnulli Ἀρχιποίμενα, *Paſtorum Principem* reddunt. Quæ verſio non parùm firmatur ex iis, quæ ſequuntur, *Et is ſolvebat Regi Iſraëlis centum mille arietes cum lana.* Neque id ἀσύνηθες, ut, qui Rex erat paſtorque populorum, etiam in ſenſu proprio Paſtor eſſet. Tum enim non privatorum modò, ſed & Regum opes pecore conſtitiſſe notum: Sic Paſtor haberi potuit Job, qui inter ſuos habitabat, *tanquam Rex in exercitu*, Jobi *c.* 29. *v.* 25. Abraham quoque, & Iſrael ſeu Jacobus, & Moſes, quos *Reges* fuiſſe ſcribit Trogus, *l.* 36. *c.* 2. Et Rex Elidis Augias, quid aliud quàm Paſtor fuit? Adonis etiam, de quo Theocritus. *Idyll.* 1.

Ὡραῖος χὤδωνις, ἐπεὶ καὶ μᾶλα νομεύει.

Quem imitatus Poëta, *eclogâ* 10. *v.* 18.

Et formoſus oves ad flumina pavit Adonis:

Cinyræ Cypriorum Regis autem filius fuit. Ut Siboois Horræorum Ducis Ana, qui *paſcebat aſinas patris ſui*, Geo. *c.* 36. *v.* 24. Proinde Pallas Ulyſſi apparet, apud Homerum, *Odyſſ.* *v.* *v.* 222.

Ἀνδρὶ δέμας ἐικυῖα νέῳ, ἐπιβώτορι μήλων
Παναπάλῳ, οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασι.
Viro juveni corpore ſimilis, paſtori ovium,
Planè tenero, quales Regum filii exiſtunt.

In quæ verba Scholiaſtes, Τὸ παλαιὸν, inquit, καὶ οἱ τῶν Βασιλέων παῖδες κατεῖχον (Meurſius legit παναπάλοι) ἐκαλοῦντο καὶ ἐποίμαινον. *Filii Regum olim & παναπάλοι vocabantur (h. e. planè teneri) & greges paſcebant.* Quò pertinent etiam inſignia hæc Plinii verba, *l.* 18. *c.* 3. *Etiam nunc in tabulis Cenſoris paſcua dicuntur omnia, ex quibus Populus reditus habet, quia diu hoc ſolum vectigal fuerat.* Sam. Bochartus, *Hierozoici Parte prior. l.* 2. *c.* 44. Porrò apud Veteres *Reges* abſolutè, non nìſi de Perſidis Regibus dicuntur; quomodo eos Plinius ſemper vocat. Hinc is, ubi de perſicis, *l.* 15. *c.* 13. *Falſum eſt*, ait, *venenata cum cruciatu in Perſis gigni & pœnarum cauſâ à Regibus tranſlata in Ægyptum, terrâ mitigatâ. Idemum de Perſea diligentiores tradunt.* Idem de nuce juglande, *l.* 15. *c.* 22. *Et has à Perſide à Regibus tranſlatas indicio ſunt Græca nomina.* Ubi *Reges* abſolutè ſunt *Perſidis Reges.* Hinc κάρυα Περσικὰ, ſimpliciter Βασιλικὰ, h. e. *Regia* dicta. Tranſiit vox recentiori ævo in Latinam eâdem notione, uti ſuprà diximus in voce *Baſileus.* Cùm contrà minoris dignitatis & potentiæ Principes, Ῥῆγες à Græcis ejuſdem ævi, ex Latino *Reges*, dici conſueverint: quòd apud Latinos *Rex* minor Imperatore eſſet: vide Salmaſ. *ad Solin.* & hic infrà paſſim, inprimis voce *Rex.* Addam ſaltem, *Reges* in ſcenam olim introductos, cum diademate & ſceptro; filios eorum cum diademate, ſine ſceptro: in ſpecie, Reges Latinos cum trabea & lituo. Romanos Imperatores paludatos, cum purpura & laurea, & ſtipatoribus & igni, Reginas cum palla & croceo velo, ut videre eſt apud Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poëtices, l.* 1. *c.* 16. De *Regum filiis*, aliquid ſuprà voce *Infans*, it. *Puer.*

' REGESTA, apud Flav. Vopiſcum, *in Probo, c.* 2. *Uſus autem ſum — libris ex Bibliotheca Ulpia — item ex domo Tiberina. Uſus etiam ex* Regeſtis *ſcribarum porticus Porphyretica, Actis etiam Senatus ac populi;* in *Gloſſis* Nomicis, Ῥεγέστα, ἀπογραφή: libri ſunt, in quibus Principum Edicta, & Commentarii ac Epiſtolæ publicæ continentur, à *regerendo*, quòd in eos regerantur. Sic *Conſtitutio* Honorii 19. in *Appendice* Codicis Theodoſ. his verbis clauditur: *Regeſtum Ravenna XV. KL. Febr. Honorio Aug. XI. & Conſtantio III. Coſſ.* Vide Cujacium, *Obſervationum l.* 15. *c.* 17. Petrum Fabrum, *ad leg.* 92. *de Regulis Jur.* Jac. Gothofredum, *ad l.* 14. *Cod. Theodoſ. de Indulg. debitorum*, laudatos Carolo du Freſne *in Gloſſar.* ut & Salmaſium, *ad Vopiſc. d. l.* Inprimis autem *Regeſtum* (quod poſteà degeneravit in *Regiſtrum*, ut videre eſt in hac voce) liber iſte dicitur, in quo ſuas ſolebat deſcribere Decretales quiſque Pontifex. Quilibet enim peculiare *Regeſtum* habebat, in quibus integræ ſcribebantur Decretales, quæ in collectionibus plerumque erant truncatæ, in principio, medio vel fine. Hinc *ex Regeſtis Pontificum*, Gregorius XII. qui Decretum Gratiani emendatum vulgavit, etiam Decretales emendâſſe ac reſtituiſſe legitur, apud Gerh. von Maſtricht JC. *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 394. & 395. *Regeſtorum* origo, à more referendi aliquid in volumina ſingularibus officiis vel negotiis deſtinata, quòd in ea res, uti dictum, *regerebantur*: quod verbum hac in re proprium eſt. Quintilianus, *l.* 2. *c.* 11. *in fin. Similiſque commentariis puerorum ſit, in quos ea, quæ aliis declamantibus laudata ſunt, regerunt.* Et, *l.* 3. *c.* 8. *Sunt enim velut res regeſtæ in hos commentarios, quos puer deduxerat Scholâ* &c. Verbô, *Regeſta*, fuêre monumenta, actaque publica diverſorum officiorum & Judicum, veluti Præfectorum Prætorio & aliorum Judicum, quà civilium, quà militarium; imò & in urbe Roma Scribarum, de quibus agit, *l.* 1. *Cod. Theod. de lucris Officior.* in quæ inter alia referebantur Conſtitutiones Principum, ad cujuſque officium pertinentes, uti habet Gothofredus laudatus *ubi ſuprà.* Inde *Regerendarii* dicti, teſte Cujacio, *l.* 18. *Obſerv.* 37. Quemadmodum itaque actio ipſa, *regeſtio*; Sic libri actaque, in quæ *regerebantur* ſeu referebantur *Regeſta* dicta ſunt. Ab Imperatorib. Pontifices poſtea acceperunt, ut libros, in quos ſuas Decretales referebant, *Regeſta* primùm, poſt *Regiſtra* appellarent. Eadem vocant Pontificii Scriptores *Originalia*; item dicunt eſſe *in integra*, nempe Decretali, i. e. Originali, cujus rei exempla vide apud Albericum Gentilem, *de libr. Jur. Canon. c.* 3. *p.* 30. & *ſeqq.* Ex his porrò *Bullaria* poſteà confecta ſunt, quæ exhibent integras Pontificum Conſtitutiones ex regeſtis. Quale Romæ edidit Laertius Cherubinus de Nurſia JCtus, quod *Magnum* vocavit, Romæ A. C. 1588. &c. Nec valde aliena hæc *Regeſta* à *Diptychis* ſunt, de quibus ſuprà diximus. Hinc *Regiſtariani*, vide infrà.

REGETA; oppid. ſeu pagus Sabinorum, ab urbe Româ 35. mill. paſſ. diſtans, *Ruglate*, teſte *Blondo.*

REGGIENSIS Ducatus, provincia ditionis Mutinenſis, inter Mutinenſem Ducatum proprium ad Ortum, Parmenſem ad Occidentem, Mantuanum ad Boream, ac Carferonianum ad Meridiem. Urbs præcipua Regium Lepidi.

REGIA, Latinis, quod Βασίλειον Græcis, propriè *domus Regis* vel *Palatium.* Hinc Urbs, in qua Rex degit; ſeu in qua Palatium ad habitationem conſtitutum habet. Solin. *c.* 26. *Caſarienſis Colonia ineſt, à D. Claudio deducta, Bocchi priùs Regia.* Plin. *l.* 5. *c.* 6. *Cirtha procul mari, quondam Regum domus, & cùm foret Syphacis, opulentiſſima.* Et paulo pòſt, *Jol ad mare aliquando ignobilis: nunc quia Jubæ Regia fuit, & quòd Cæſarea vocitatur, illuſtris.* Strabo Cirtham τὸ Σύφακος Βασίλειον fuiſſe dicit. Pro quo *arcem* etiam aliquando Latini dixêre. Plin. *l.* 4. *c.* 11. *Bizye, quondam arx Thraciæ Regum.* Inde & cognomina Urbium, *Bulla regia, Hippo regius* &c. In his autem Regiis civitatibus, quantum *Regia*, ſeu ſedes Principis, ſpatium olim occupaverit, diſcimus ex eodem Plinio, ubi de Alexandria verba faciens, *Metatus eſt*, inquit, *l.* 5. *c.* 10. *eam Dinochares Architectus pluribus modis memorabili ingenio XV. m. p. laxitate in ſeſe ad effigiem Macedonicæ chlamydis orbe gyratâ laciniiſam, dextra lævaque angulaſò procurſu, jam tum tamen quintâ ſitus parte Regiæ dicatâ.* Ubi quidam *quartâ parte*, corrigunt ex Strabone, ſed falluntur. Plinii mens, etiam tum, cùm Dinochares Alexandriam metatus eſt, quintam partem ſitûs Regiæ dicatam fuiſſe: quibus indicat longè majorem partem occupaviſſe *Regias* eô tempore, quò hæc ſcribebat. Nam Strabonis ætate, ut ipſe tradit, *quartam*, imò *tertiam* partem totius pedaturæ, detinebant Regia ædificia; ſingulis Regibus ſemper aliquid addentibus de ſuo & ſic τὰ Βασίλεια amplificantibus. Quomodo plures Regiæ factæ, quæ una tantùm fuit, cùm Urbs conderetur, & multo plus ſpatii ſub ultimis Regibus Regiæ illæ occupârunt, quàm cùm primùm eſt conſtituta. Vide hanc in rem plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 475. 829. & infrà in *Urbs Regia*: uti de *Regia Theatri* apud Sueton. *Aug. c.* 31. Caſaubonum.

REGIA, quæ Imperatoris erant, appellata ſunt. Etſi enim nomen *Regis* Imperatores Romani vitârunt, ut notum; tamen quæ ad Imperatorem pertinebant & Imperatoris erant, *Regia* vocaverunt: quâ notione vox non ſemel occurrit apud Aurelium Victorem Schotti. Sic *Regia animalia* apud Flav. Vopiſcum, *in Aureliano, c.* 20. *Quælibet ſumtum, cujuſlibet gentis captivos, qualibet animalia regia non abnuo, ſed libens offero*, non tam ſunt animalia de Regibus victis capta, quàm ipſius Aureliani propria, quæ ut & reliquos ſumtus neceſſarios ſacrificiis, offert Imperator hic Senatui. Sed & Regillianum milites, cùm Imperatorem facerent; *Regem* appellârunt, *Ergo poteſt Rex eſſe: ergo poteſt nos regere.* Quam appellationem ſuperioribus quoque Principibus aliquando hæſiſſe, docet Vopiſcus in *Vita Carini, c.* 17. *Regem denique eum plerique Illyrici vocârunt.* Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano.* Quænam verò *Regia munera* olim Romanis fuerint dicta, vidimus ſuprà voce *Munus.*

REGIA Inſula, ſive *Regis ſcopulus*, Inſula parva in territorio Traguri enſi, In ora Sinus Veneti, Slavis *Kraglirvac*, *J. Lucio.*

REGIA Via, vide *Via.*

REGIACUM, oppid. vicinum Ambianis; vulgò *Arras.*

REGIÆ, quoque dictæ Latinis, quæ Græcis πύλαι βασιλικαὶ, ſeu πυλῶνες ſimpliciter, veſtibula nempe five ingreſſus Templorum, qui poſt Narthecem ſeu Pronaum, unde in ipſam *Templi navem*, ut vulgò vocant, venitur. Anonymus *in Feſtum reſtitutionum Imag. p.* 741. Κατῆλθε λιτανεύων μέχρι τῶν βασιλικῶν πυλῶν τῶν καλουμένων ... *ubi Interpres, Ad uſque Palatii portas, quæ cæmeteriales dicuntur, ſupplicantes venerunt.* At ſermo eſt de *Regiis* ædis ſacræ, quæ κιγκλίς, quòd cancellatæ eſſent, & inſtar *pectinis*, ſeu κτενὸς, efficitæ. vide Car. du Freſne *in Deſcript. Ædis Sophianæ, num.* 80. Nonnunquam tamen & aliorum ædificiorum primariæ portæ ſic vocitatæ occurrunt, ut idem pluribus docet. Vide quoque Macros Fratres *in Hierolex.* & de portis ædium ſacrarum Salmaſ. *ad Solin. p.* 1218.

REGIANA, oppid. amplum Extremaduræ, ab Emerita 10. leuc. Hiſpalim verſus, *Ellerena*; Aliis *Reyna.*

REGIATES, nunc *Raggiuolo*, caſtrum Italiæ, In Ducatu Mantuano, in limite ditionis Mutinenſis, ſex milliaria à Pado in Ortum, uti à Vaſtalla.

REGIENSIS Maximus, vide *Maximus.*

REGIFUGIUM, 6. Kal. Aprilis, ſacrum verò 6. Kal. Junii celebraбatur in commemorationem regum exactorum.

REGILLA, apud Plautum, *Epidicô, Actu* 2. *Scenâ* 2. *v.* 39.

Quid erat induta, an Regillam *induculam, an mendiculam?*

haud dubiè, inquit Ferrarius, tunica fuit, quæ & *recta*, quòd ſurſum verſus à ſtantibus texeretur; de qua Feſtus, *Regillis tunicis albis & reticulis luteis, utriſque rectis, textis ſurſum verſus à ſtantibus, pridie nuptiarum Virgines olim induta, cubitum ibant ominis cauſa, ut etiam, in togis virilibus dandis, obſervari ſolet.* Vide præter alios Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiaria Part. I. l.* 3. *c.* 20.

REGILLÆ, Suetonio, *in Tiber. c.* 1. *Regillus* Halicarn. *um*, Livio, oppid. erat Sabinorum, apud Tiberim, 20. mill. paſſ. à Roma ſupra Tibur.

REGILLIANUS Quintus Nunius, Imperat. Roman. mirò fortunæ ludibriò ad tantæ dignitatis faſtigium evectus. Nam quum fortè milites aliquot apud ipſum cœnarent, exortaque eſſet quæſtio, unde *Regilliani* nomen deductum foret; Grammatiſta, qui fortè aderat, deflectere hoc nomen à *rege* exorſus eſt: quâ voce, veluti omine quodam, exceptâ, ſucclamatum eſt protinus à militibus: *Merito itaque rex eris.* Quum itaque poſtridie in publicum prodiiſſet, ab univerſis Imperator contra Gallienum ſalutatus eſt; poſtquam ſtrenuè contra Sarmatas ſemel atque iterum pugnâſſet: ſed eôdem Fortunæ ludibriò mox à militibus vitâ regnôque eſt exutus. An. 262. Trebell. Poll. *de* 30. *tyran. c.* 10.

REGILLUS, cum Juliano, in locum Cleandri ſub Commodo ſurrogatus, paulò pòſt hjuus juſſu cum eodem interfectus eſt, apud Æl. Lamprid. *in Commodo*, *c.* 7. Vide ſuprà *Julianus*.

REGILLUS, eſt parvus lacus Plinio Latii in agro Tuſculano, Livius, *l.* 2. *c.* 20. Vide Cluver. *de Ital. Antiq. l.* 3. *c.* 5. Nunc *Lago di Caſtiglione*, prope Columnam caſtrum, inter Tybur ad Boream & Montem Algidum ad Meridiem ex eo effluit Ola amnis, *Athanaſ. Kercbero.* Sed *L. Holſtenio* Regillus parvus eſt lacus ille ſub Columna, & lacus S. Praxedis ſeu Caſtilionis eſt lacus Gabinus ſeu Burranus antiquorum, 14. mill. paſſ. ab urbe Roma.

REGIMBERTUS, fil. minimus natu Theodorici Ringelhemii Comitis (geniti Walpertô, Angriæ Duce & Ringelhemii Comite, Witikindi Saxonis ex Wigperto fil. nepote) Danos cæcidit A. C. 918. Oldenburgiorum Comitum, ut traditio habet, ſator: ſicut ex fratribus ejus, Immodo Sabaudos; Witikindo, Ferrarienſes (an Montiſferratenſes?) Theodorico (patre Mathildis Henrico I. Imperatori nuptæ) Marchiones Brandeburgicos veteres ortos fuiſſe, perhibetur. Dantur certè *Regimberto* filius Sigfridus, nepos Ulricus, Comites Oldenburgici: quorum poſteriore natus Otto, cui à ſpectro cornu illud mirabile, de quo ſuprà, oblatum ajunt. Phil. Jac. Spenerus, *Sylloge Genealogico-Hiſtor.* in Fam. *Oldenburgo-Danica.*

REGINA, cognomen Junonis, apud Romanos, quæ templum habuit, in XIII. regione, teſte *P. Victore.* Sed ea appellatio, ſi Romanorum religionem ſpectemus, non aëri minùs, quàm Lunæ, quæ cùm Junone ac Diana quandoque eadem, conveniebat. Gerh. Joh. Voſſius, *de Idolol. l.* 2. *c.* 27. Eadem in Oriente *Aſtarte* ſeu Ἀστροάρχη eſt, παρὰ τῆς τῶν ἄστρων ἀρχῆς, *ab imperio in ſidera.* Ut enim Luna ac Juno, ob lumen ſuum, *Urania*; ſic ob nitorem, quò reliquas ſtellas ſuperat, *Aſtrorum Regina*, vel, ut Horatius, *in Carm. Seculari*, *v.* 35. de Luna, *Siderum Regina*; aut ſecundùm Virgilium, qui de Junone, *l.* 1. *Æn. v.* 50.

——— *Divûm (incedo) Regina:*

appellata eſt: eadem haud dubiè cum *Regina cœli*, de qua Jerem. *c.* 7. *v.* 18. & *c.* 44. *v.* 17. Vide Thom. Godwyn. *de ritibus Hebræor. l.* 4. *c.* 6. & paulò infrà, in voce *Regina Cœli.*

REGINA, Regis uxor: quæ duo tamen diſtinguentes olim Saxones Occidentales in Anglia, *Reginæ* nomine non admiſſô, *Regis conjugem* appellabant; quod unde ortum, pluribus exponit Aſſerus, *de Ælfredi rebus geſtis*, *p.* 3. & ex eo Matthæus Weſtmonaſter. *A. C.* 854. *Regina* Lampridio in *Vita* Alexandri, Auguſta eſt. Licèt enim *Regis* appellationem multum vitarent primi Imperatores, Aurelianus tamen ſumſit diadema & reliqua *Regum* inſignia, quò tum primùm tempore Imperator dici potuit *Rex*, Auguſta *Regina*, Imperium *Regnum*. Caſaubonus. *ad Spartian. in Hadr. c.* 11. Poſterioribus ſeculis, præſertim ſub Imperatorib. Conſtantinopolitanis prioribus, titulus hic Regum filiabus tributus eſt. Claudian. *Panegyr.* 2. *in Stilichon. v.* 360.

Nam domus hæc utroque petit diademata ſexu,
Reginaſque parit, Reginarumque maritos.

Sic Atticum Epiſcopum Conſtantinopolitan. *ad Reginas Arcadii Imp. filias librum de Fide & Virginitate*, ſcripſiſſe, ait Gennadius &c. Quem etiam uſum in Francia invaluiſſe, diſcimus ex Gregorio Turon. *l.* 5. *c.* 49. & *l.* 10. *c.* 15. ubi nomen hoc Rigunthi filiæ Chilperici Regis & Chrodieldi filiæ Chariberti Regis tributus. Neque aliâ fortè causâ, Caroli M. filiabus coronas attribuit Anonymus *in Poëm. de eo*, ubi de Rotrude.

Namque corona caput pretioſis aurea gemmis
Implicat &c.
De Bertha,
——— *Caput auratô diademate cingitur almum* &c.

Inferioribus quoque paulo temporibus, atque adeò ſub tertia Regum ſtirpe, *Reginas* itidem vocitatas eſſe natas Regum, paſſim apud Scriptores, obſervat Car. du Freſne, qui in Luſitania quoque hanc conſuetudinem olim fuiſſe, duràſſeque ad Alphonſum uſque II. addit, ex Duardo Nonio, *l. de vera Regum Portugaliæ Genealogia.* Quid quòd jam, *ad illud Virgilii, Æn. l.* 1. *v.* 277.

——— *donec* Regina *Sacerdos*
Marte gravis. ———

Servius, *Regina*, ait, *Regis filia*, &c. Vide omnino eum *locô cit.*

REGINA, *Ptolem. Reyna*, oppid. Turdetanorum, mediterraneum haud procul ab Ana fluv.

REGINA Caſtra, in Libro *Præfecturar. Rom.* fortè *Reginoburgum* hodie, German. *Regensburg:* niſi *Reginum* adhuc ſupereſſe dicerent, ſed aliô locô B. Rhenanus, *Rerum Germ. l.* 3. ad quem Cl. Otto JCtus *Reginum* fluv. Bavariæ, prope Nabi oſtium, vulgò *Regen* & *Caſtra* præfat. confluenti ejus in Danubii dextra ripa appoſita, memorat ex Cluvero *A. G. l.* 5. *c. ult.* &c.

REGINA Cœli, apud Jeremiam, *c.* 7. *v.* 18. item *c.* 44. *v.* 16. 17. 18. *Facientes faciemus omne verbum, quod egreditur de ore noſtro, ut ſacrificemus* Reginæ Cœli, *& libemus ei libamina* &c. quibuſdam eſt Sol, nomen enim hoc apud Hebræos, uti apud Germanos, fœmininum eſt: plerìſque Luna, ſeu Juno, quibus commune *Urania* nomen. Eadem Ἀστροάρχη, *Regina Siderum*, uti Lunam Horatius vocat, *in Carm. Secular. v.* 35. uti Junonem Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 50. Alii etiam Venerem hic intelligunt, quam in Babylonia, *Reginam cœlorum* indigitatam eſſe, Seldenus notat, *Syntagm. de Diis Syris.* Sed ad Lunam omnia Numina fœminei generis referri conſueviſſe, jam ſuô locô diximus. Hunc morem poſtmodum imitatæ ſunt mulieres illæ Arabes, adverſùs quas & earum ſectatores, ſcribit Epiphanius, quæ B. Virgini in Chriſtianiſmo, illo nomine indito, *placentas* ſimiliter ei obtulerunt. Vide Andr. Rivetum, *Apolog. pro Sanctiſſ. Virgine Maria l.* 1. *c.* 2. & ſuprà in voce *Regina.* De libis verò illis ſeu placentis, ab idololatris Judæis ſuo illi Numini oblatis; *In Lunæ ſimilitudinem formabant liba ſeu placentas, illaſque religionis gratiâ, vel comedebant, vel adorabant*, ait Caſp. Sanctius *in Jerem. c.* 44.

REGINA Sacrorum, uxor Regis Sacrorum, apud veteres Romanos, quæ & ipſa aliquot ſacra obire ſolebat, ut videre eſt apud Plut. & Macrobium, *Saturnal. l.* 4. *c.* 15. Inprimis ſingulis menſium Kalendis Junoni porcellum, vel agnum, offerre tenebatur, Thom. Godwyn. *Anthdog. Rom. l.* 2. *ſect.* 2. *c.* 9. Vide infrà quoque in voce, *Rex ſacrorum.*

REGINA Undarum. Diana in *veter. Inſcrip.* DIAN. REGINA. UNDARUM. NYMPHA. DECUS. NEMORUM. apud G. Elmenhorſt. *Obſervationibus Arnobianis*, *l.* 5.

REGINA Comitatus, provinc. Lageniæ, in Hibernia inter Regis Comitatum ad Ortum, Kildariam ad Occidentem, & Kilkennium ad Meridiem. *Queenes Countye* Angl. Hujus caput

REGINÆPOLIS, Anglicè *Queeneſtowne*; 21. mill. paſſ. à Kilkennio in Boream, 18. à Kildaria in Occidentem in gratiam Mariæ Reginæ dicta.

REGINALDUS, Bononiæ Comes in pugna Bovinenſi, magnam fortitudinis & prudentiæ militaris laudem retulit, ſub Philippo Aug. *Arte* enim *quâdam mirabili uſus erat. Fecerat namque ſibi quaſi vallum quoddam de ſatellitibus armatis & conſertiſſimis duplici ſerie, in modum rotæ, ad inſtar caſtri obſeſſi, ubi patebat quidam aditus, quaſi porta, quâ recipiebatur, quoties vel ſpiritum volebat reſumere, vel ab hoſtibus urgebatur, & ſic fecit ſæpiſſime*, uti ſcribit Rigordus; veteri pugnandi more ſic in uſum revocatô, de quo retro diximus. De eodem *Reginaldo* Guil. Brito, *l.* 11. *v.* 252.

Bolonideſque ſibi ſimili proſpexerat arte,
Inque chori ſpeciem pedites triplicaverat ipſos;
Ut, quoties vellet, per eos invaderet hoſtem;
Seque receptaret, quoties opus eſſet, in illos.

REGINALDUS, vide RENALDUS.

REGINOBURGUM, oppid. Bavariæ inferioris. *Metel.*

REGINOGRADECIUM, aliis *Hradecium Reginæ*, urbs Bohemiæ, ad Albim, 11. leucis à Praga in Ortum, Glacium verſus 9. *Koniginggretz*, Germanicè.

REGINULA, vel REGINETTA, vulgò REINETTA, quaſi *parva Regina*, ludus eſt, quem, præter *trictracum*, cum teſſeris & calculis in tabula luſitare Galli conſueverunt. Eſt is ingenioſus admodùm & multum habet artis, luditurque ſuper duodecim tantùm tabulæ punctis; in quo vincit, qui omnes adverſarii ſui calculos capit. Quod idem olim fiebat in XII.ᵒ Scriptorum ludo; & hodieque, in eo genere *trictraci*, quod *magnum* vocant. Nomen ludo ab uno ex calculis, quem *Reginulam* vocant. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Proculo*, *c.* 33. Aliud genus *Ludi de Rege & Regina*, vide ſuprà.

REGINUM, ſeu REGINA *caſtra*, vide *Ratiſbona*. it. *Regina Caſtra*, & hic infrà *Reginus.*

REGINUS, fluvius German. cadit in Danubium ad Reginum, Oritur in ipſo limite Bohemiæ, è duplici fonte, dein per Palatinatum ſuperiorem labitur, *Regen.*

REGIO, à REGO, quòd, priuſquam provinciæ fierent, *regiones* ſub Regibus erant, atque ab iis regebantur. Poſteà à ſimilitudine earum, in quas Orbis dividitur, majores in Urbe partes *Regiones* appellari cœptæ, quæ in vicos iterum ſubdividebantur. Tales, Græcis ῥύμαι, item κλίματα & γειτονίαι dictæ, tres primitus, quot nempe Tribus fuêre, à Romulo inſtitutæ: quarum unaquæque propriam in Urbe ſedem quòd occuparet, hinc *Regionum* & eis adaptari poteſt nomen. Fuêre autem hæ tres, Ramnenſes, Tatienſes & Luceres, de quibus ſuprà

prà dictum. Tullius dein, poſtquàm ſeptem colles unò complexus eſt murò, urbem in quatuor Tribus ſeu *Regiones* diſtribuit, duravitque illa diviſio uſque ad Auguſtum: quem primum in certas *Regiones* vicoſque Urbem diviſiſſe, tradit Suetonius, *in ejus vita*, *c.* 30. & quidem in earum quatuordecim, ut Plinius auctor eſt, *l.* 1. *c.* 5. à quo non diſſentit Tacitus, qui *l.* 15. *Annal. c.* 40. ubi de incendio Neroniano, idem tradit: quibus addi poſſunt Sext. Rufus & P. Victor, qui quatuordecim illas Urbis *Regiones* pluribus deſcripſère. Hos ſequutus Onuphr. Panvinius idem, ſed clariùs ac pleniùs longè præſtitit, qui, quò ordine id fecerit, his verbis indicat; *Hinc mea Urbis deſcriptioni integros illos duos libellos Sexti Rufi ſcil. & P. Victoris incluſi, utriuſque ordinem ſequutus, in recenſendis Urbis regionibus, quos dein ex antiquis probatiſque Auctoribus ſextentis locis auxi. In eis autem enumerandis, quæ per ſingulas regiones erant, eorum ordinem non admiſi, ſed quandam mihi commentus ſum rationem, quam iis tradendis rebus commodiſſimam eſſe exiſtimavi, ut facilè legentes cognoſcere poterunt. Primò enim locò* Regionis *trado nomen, dein montes, inſulam, vias intra Urbem, rivos, aquas, ſi quæ erant ponenda: clivos, vicos, Vicomagiſtros, Curatores, Denuntiatores, cohortes Vigilum, nomina locorum publicorum vel incertorum: deinlucos, Templa, ædes, ædiculas, porticus: Janos vel œnos, atria, areas, ſacraria, ſacella, delubra; nomina cæterorum locorum ſacrorum, aras, ſigna, ſtatuas Deorum, hominum vel animalium: hippodromos equiria, circos, obeliſcos, ſtadia, ſaltionum ſtabula, theatra, Amphitheatra, ludos, naumachias, ædificia reliqua publica, incerta, fora, cœnacula, curias, baſilicas, regias, comitia, ſepta, carceres; reliqua ædificia prophana, caſtra ſive ſtationes, campos, hortos, ſcholas, tabernas, aquas, thermas, balnea, lymphæa, nymphæa, lavacra, lacus, fontes, Bibliothecas, arcas, columnas, ſeptizonia, ſepulchra, emporia, macella, horrea, piſtrina, domus, inſulas & poſtremò* Regionis *ambitum, quem ordinem ſequi decrevi.* Hæc ille. Vide quoque infrà in *Regionarius*. Sed & *Regio*, pro territorio, apud Sicculum Flaccum, *Regiones autem dicimus, intra quarum fines, ſingularum Coloniarum aut Municipiorum Magiſtratibus, jus dicendi coërcendique eſt libera poteſtas.* Πάγον τῆς πόλεως vocat Euſebius *in Epiſt.* Sabini Præfecti Prætorio Latina, quam Græcè reddidit. Hodie *banleucam* vel *bannileugam* vocant Galli, ut ſupra in voce hac vidimus. Hinc tractus ille, qui, urbi Romæ circumjacens, ſuberat juriſdictioni Præfecti Urbis, & uſque ad centeſimum lapidem extra Urbem ſeſe extendebat, *Urbicaria Regio* dicitur, in *Cod. Theodoſ.* item *Romana Regio*, in lapide antiquo.

POLLIO. IULIO. CLEMENTIANO
SUBVENTORI CIVIUM
NECESSITATIS. AURARIÆ
DEFENSORI. LIBERTATIS.
REDONATORI. VIÆ. POPULI
OMNIUM. MUNERUM. RECREATORI
UNIVERSA. REGIO. ROMANA
STATUAM. COLLOCAVIT
CURANTE CL. PLOTIANO.

Ubi *univerſa Romana Regio* & *univerſa Urbicaria Regio* idem eſt; quò nomine ἡ πᾶσα περίχωρος τῆς πόλεως ἢ τῆς Ῥώμης intelligitur. Vide Salmaſ. *ad Treb. Pollionem in XXX. Tyrannis*, *ubi de Tetrico Seniore*, *c.* 24.

REGIO, vide REGIONES.

REGIO Annonaria, vide ſuprà in voce *Annonaria*.

REGIO Cœli, Favorino apud A. Gellium, item *Limes Cœli*, dicitur quod κλίμα vocat Dionyſius Uticenſis, *partem cœli* Plinius, *cardinem* Latini inferiores. E quibus *Regionibus* ſeu plagis Cœli IV. (tot enim earum ſunt) Antiqui IV. Ventos Cardinales eduxerunt, uti videre eſt apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1239. ubi plura hanc in rem.

REGIODUNUM, oppidum Bituricenſis provinciæ ad Avarum fluvium, in limite Borbonienſi, 7. milliar. à Biturico in Meridiem 8. à Niverno in Occaſum.

REGIOMONS, vide KONIGSBERGA.

REGIOMONTANUS, celebris Aſtronomus. (cujus nomen Johannes Mullerus fuit.) Regiomonte oriundus, in Franconia. Philoſophiam Lipſiæ didicit, dein Viennæ, ſub Georgio Purbachio, Mathematicis ſtudiis incubuit, tanto cum ſucceſſu, ut illi mortuo Profeſſor ſurrogaretur. Interim amicitiâ Beſſarionis Cardinalis & amore Græcæ linguæ permotus, in Italiam tranſiit, Venetiis, Romæ, Patavii clarus: Ubi, à Beſſarione rogatus, epitomen Almageſti Ptolomæi, quam Purbachius orſus eſt, feliciter abſolvit. Romæ cùm fuiſſet, in libris à Georgio Trapezuntio verſis varios deprehendit nævos: quod ægrè ferens Georgius, Regiomontani hoſtem ſe profeſſus eſt: Hic verò in Germaniam rediit, Norembergæ ſede fixâ. Inde precibus Sixti IV. revocatus Romam, ut Calendarii reformationi operam ſuam intenderet, paulo poſt adventum à Trapezuntii filiis trucidatus eſt, A. C. 1476. veritis ne gloria ejus paternam famam obſcuraret. Alii peſte illum obiiſſe dicunt, A ætat. 40. Scripſit varia, P. Jov. *in elog. c.* 144. Gaſſend. *in vita Regiom. &c.*

REGIONARCHA, Græcè Ῥεγεωνάρχης, vide infrà *Vicomagiſter*.

REGIONARIUS, apud Blondum, *Dec. l.* 5. *Sed priuſquàm Pontifex* (i. e. Sylverius Papa) *reſpondere poſſet, acceſſerunt ſatellites, qui, pallio detractò, cucullam illam Monaſticam induerunt; tunc egreſſi ad Sacerdotes Clerumque Joannes Subdiaconus* Regionarius *primæ regionis & alii factionis ſuæ Clerici, Vigilium proclamârunt in Romanum Pontificem ſubrogatum*: aliter *Regionalis*; titulus in Eccleſia Romana, à ſeculo V. Notarius, Diaconis, Subdiaconis & Defenſoribus tribui ſolitus; à *Regionibus* Urbis Romæ Eccleſiaſtici ordinis, quas numerò VII. fuiſſe, quarum unaquæque Diaconos Regionarios habuerit, quibus cujuſque Regionis Acolythi per manum Subdiaconorum Regionariorum ſubditi fuerint, habetur in *Ordine Rom.* Sed & *Regionum* munera ſecundùm hebdomadæ vices ſic fuiſſe diſtincta, legitur *ibid. Primâ enim feriâ Paſcha miniſtrabat Regio tertia: ſecundâ feriâ, Regio quinta: feriâ quartâ; Regio ſextâ: feriâ quintâ, Regio ſeptimâ: feriâ ſextâ, Regio prima: Sabbatò, ſecunda Regio. Ergo unaquaque Regio ordines proprios tam in proceſſione, quam in Eccleſia habebat —— & nullus in aliquâ deſignatus, à miniſterio Pontificis, ſine excommunicationis vel animadverſionis ſententia deeſſe poterat.* Cui verò ex præfatis dignitatibus *Regionarii* titulus nudè competierit, quærunt Viri docti. Vide Car. du Freſne, *in Gloſſario* & Macros Fratres *in Hierolexico*, ubi & *Corregionalium* meminère, *ex can. leg.* 16. *quæſt.* 1.

REGIONES, non modo provinciarum, ſed etiam urbium magnarum partes ſunt.

Regiones urbis Romæ quatuordecim ex Publio Victore, Sexto Rufo, et aliis.

1. Porta Capena; inter Cœliomontanam ad ortum & Aventinum montem ad occaſum ac inter Piſcinam publicam & viam Appiam; ambitus pedes 12222. habet: in qua templa 4. vici 9. templa Martis, Fortunæ, Iſidis, & Serapidis.

2. Cœliomontana, magnam Cœlii montis partem occupans, (pars enim altera in prima regione eſt) 12200. pedum: in qua vici 7. templa 4. Tulli & Oſtilii cum regia, Bacchi, Fauni, & Claudii.

3. Iſis & Serapis Monetæ, inter Cœlium montem & Exquilias, quarum magnam partem occupabat, pedum 12450. in qua vici 8. templa 2. Serapidis Monetæ, & Concordiæ: thermæ Titi, Trajani, & Philippi Imperatorum, & amphitheatrum Veſpaſiani.

4. Templum Pacis, & via ſacra, quæ inde incipit, inter Palatium & Eſquilias, pedum 12000. vici 8. templa 9. (præter Pacis) Solis, Lunæ, Telluris, Concordiæ, Veneris, Remi, Auguſti, Nervæ, & Fauſtinæ.

5. Exquilina, magnam partem Exquiliarum occupans, cum monte Viminali, pedum 15900. vici 15. templa 6. Jovis Fagutalis, Junonis Lucinæ, Veneris Erycinæ, Minervæ medicæ, Sylvani, & Æſculapii, regia Servii Tullii; horti Planciani, & Mæcenatis; thermæ Olympiadis; amphitheatrum Caſtrenſe.

6. Alta ſemita, inter montem Quirinalem, & ſubjectam vallem ad lævam, pedum 15600. ubi vici 12. templa 13. Salutis, Serapidis, Apollinis, Floræ, Veneris, Hortorum Salluſtii, Quirini, Minervæ Flavianæ, Fortunæ Sejæ, Salutis, Fortunæ liberæ, Fortunæ publicæ, Fortunæ primigeniæ; thermæ 2. Diocletiani & Conſtantini.

7. Via lata, inter collem Hortulorum & Forum Trajani, attingens latus collis Quirinalis ad lævam, & dextrorſum Circum Flaminium, pedum 15600. ibi vici 10. templa 3. Spei, Fortunæ, & Quirini, præter templum Solis & Lunæ; fora 2. Suarium, & Archimonium.

8. Forum Romanum, inter Capitolium, Palatinum, & Tiberim, in plano, pedum 12867. ubi roſtra populi Romani, vici 12. fora 2. Romanum, & Cæſaris Auguſti; templa 4. Jani, Veſtæ, Romuli, & Penatum, præter templa Jovis optimi maximi & Julii Cæſaris, Carmentæ, & Minervæ, Nemeſis, Saturni, Veneris genitricis, Junonis maritalis, Auguſti, & Latium.

9. Circus Flaminius, maxima omnium, continens quicquid inter montes & Tiberim, excepta Via lata, pedum 30500. in qua vici 30. templa 8. Pantheon, Jovis, Jani, Bruti Callaici Apollinis, Neptuni, D. Antonini, Minervæ Chalcidicæ, Iſidis & Serapidis ſimul; circi 2. Alexandri, & Flaminius campus Martius, cum obeliſco.

10. Palatium, totum montem Palatinum complectens, pedum 20700. ubi vici 7. templa 10. Jovis Statoris, Spei, Apollinis Palatini, Lunæ in Palatio ipſo, Jovis, Auguſti, Quirini apud Lupercal, Jovis purgatoris, Martis deum, & Febris in Palatio; arcus Octavii patris Auguſti; Septizonium Severi; coloſſi 2. Jovis, & Apollinis.

11. Circus Maximus, planitiem continens inter Aventinum montem & Tiberim, ac inter Salinas & Tiberim, pedum 11500. in qua vici 8. templa 4. Mercurii, Caſtoris, Herculis in foro Boario, & Jani in foro Olitorio; velabra 2. majus in foro Olitorio, & minus.

12. Piſcina publica, ſpatium continens poſt circum Maximum ad montis Aventini radices, pedum 12000. ubi vici 12. horti Aſiniani; thermæ Antonianæ; Septizonium vetus.

13. Aventinus, totum Aventinum montem complectens præter thermas Antonianas, pedum 16200. in eo vici 17. templa 6. Lunæ, Dianæ, Bonæ deæ, Libertatis, Junonis reginæ, & Iſidis; thermæ 2. Varianæ, & Trajani; forum piſtorium.

14. Tranſtiberina, quicquid inter Tiberim & Vaticanum montem eſt continens, pedum 33689. ubi vici 23. templa 3. Fortunæ fortis, Fortunæ liberæ, & Apollinis in Vaticano; circus Vaticanus: thermæ 2. Septimianæ, & Hyemales; Aurelii Imperatoris moles, & ſepulchrum Hadriani.

Aliæ Romæ regiones poſtea ſuperioribus additæ:

1. Tabernulæ, ſic à tabernis, quæ ibi erant, dictæ.

2. Suburrana, à Suburra, vico regionis 2. in quo meretrices

habitabant, nominata, uſque ad Viminalem collem protenſa.

3. Collina, ſic à vicina porta appellata.

4. Faſciolæ, à qua titulus Eccleſiæ olim fuit.

5. Urſi pileati, qui apud portam Eſquilinam (ubi nunc ſacra ædes S. Bibianæ virgini dicata) erat.

Ambitus urbis 36. mill. paſſ. erat, ſuburbiis Oſtiam uſque pertinentibus, & domibus uſque Ocriculum, teſte Ammianô.

Regiones urbis Constantinopolitanæ quatuordecim.

1. In qua domus Placidiæ Auguſtæ, domus Marinæ, thermæ Arcadianæ, vici 29. domus 118. porticus duæ, balneæ privatæ 15. piſtrina publica 4. privata 15. gradus 4.

2. Incipit ab initio theatri minoris, molli clivô ſeſe attollens, ad mareque præcipitiis deſcendens. In ea Eccleſia magna & antiqua, ſenatus, tribunal gradibus purpureis, thermæ Zeuſippi, theatrum & amphitheatrum, vici 34. domus 98. porticus magnæ 4. balneæ privatæ 13. piſtrina privata 4. gradus 4.

3. Plana in ſuperiori parte, altera parte clivo prono ad mare deſcendens. In ea domus Pulcheriæ Auguſtæ, portus novus, porticus ſubrotunda, tribunal fori Conſtantini, domus 94. vici 7. porticus magnæ 5. balneæ privatæ 11. piſtrina privata 9.

4. Incipit à Milliario aureo, aſſurgens collibus læva, dextraque ad planitiem perducta, continens Milliarium aureum, Auguſteum, baſilicam, nymphæum, porticum Fanionis, liburnam marmoream, (navalis victoriæ monumentum) Eccleſiam St. Mennæ martyris, ſcalam Timaſii, domos 475. vicos 32. porticus magnas 4. balneas privatas 7. piſtrina privata 5. gradus 7.

5. Obliquior planitie producitur, in qua ædificia continentur. Ibi thermæ Honorianæ, ciſterna Theodoſii, thermæ Eudociæ, prytaneum, ſtrategium, forum Theodoſii, obeliſcus Thebæus quadrus, horrea olearia, nymphæum, horrea Troadenſia, & Valentiana, ac Conſtantiana, portus proſphorianus, ſcala Chalcedonenſis, domus 84. vici 23. porticus magnæ 7. balneæ privatæ 11. piſtrina publica 7. privata 2. gradus 9.

6. Modica planitie, ut plurimum in devexo conſiſtens, quæ à claro foro Conſtantini ad ſcalam uſque, ſive trajectum Sycænum, extenditur. Ibi columna purpurea Conſtantini, & ſenatus, domus 484. vici 22. porticus magna 1. balneæ privatæ 9. piſtrinum publicum 1. privata 17. gradus 17.

7. Superiore planior, circa mare declivior eſt, à parte dextra columnæ Conſtantini, uſque ad forum Theodoſii porticibus extenditur: utrinque habet Eccleſias 3. Irenes, Anaſtaſiæ, & S. Pauli, columnam Theodoſii cum gradibus, thermas Caroſianas, domus 711. vicos 55. porticus magnas 6. balneas privatas 12. gradus 16.

8. Ex parte Tauri mare non attingit, anguſtior, ſed longior: continet partem fori Conſtantini, porticum ſiniſtram Taurum uſque ad baſilicam Theodoſianam, Capitolium, domos 108. vicos 21. porticus majores 5. balneas privatas 10. piſtrina privata 5. gradus 5.

9. Prona tota, in auſtrum deflexa, mari contermina, continet Eccleſias 2. Cœnopolim & Oneneam, horrea Alexandrina, domum nobiliſſimæ Arcadiæ, thermas Anaſtaſianas, horreum Theodoſianum, domos 116. vicos 16. porticus majores 2. balneas privatas 15. totidem piſtrina privata, publica 4. totidem gradus.

10. In aliud urbis latus recedit, à nona platea magna, veluti fluvio, diviſa, planior, nec inæqualis, niſi juxta mare, pari longitudine & latitudine conſtans. In ea Eccleſia Sancti Acacii, thermæ Conſtantinianæ, domus Placidiæ, & Eudociæ, ac nobiliſſimæ Arcadiæ, nymphæum majus, domus 636. vici 20. porticus majores 6. privatæ, & piſtrina publica 3. privata 16. gradus 12.

11. Spatioſior, & nullâ parte mare attingens, partim plana, partim collibus inæqualis. In ea Eccleſia Apoſtolorum, palatium Facellianum, domus Pulcheriæ, bos æreus, ciſterna Arcadiana & Modeſtiana, domus 503. vici 8. porticus majores 4. balneæ privatæ 14. piſtrinum publicum 1. privata 3. gradus 7.

12. Inter civitatem & portam plana, à latere ſiniſtro, ubi mari terminatur declivis, mœnium ſublimitate ornata. In ea porta aurea, & porticus Troadenſis, forum Theodoſii, columna gradibus intus pervia, Moneta, portus Theodoſii, domus 363. vici 11. porticus majores 3. balneæ privatæ 5. totidem piſtrina privata, gradus 9.

13. Sicæna dicitur, ſinu maris anguſto diviſo, & montis lateri affixa, navigiis frequentibus. Ibi platea cum planitie inter montes & littora; Eccleſia, thermæ, & forum Honorii, theatrum, navale, domus 431. porticus major 1. balneæ privatæ 5. piſtrina privata 4. publica 1. gradus 8.

14. A reliqua civitate diviſa, murô propriô vallatur: ſitu plana progreſſis à porta modicum eſt, ſed latere dextrô clivoſa uſque ad medium plateæ; quod eſt pronum uſque ad mare. Continet Eccleſiam, palatium, nymphæum, thermas, theatrum, luſorium, pontem ſublicium, vicos 11. domus 167. porticus majores 2. balneas privatas 5. piſtrinum privatum 1. & publicum 1. gradus 5.

Tota urbis longitudo à porta aurea ad mare recta linea eſt pedum 14076. latitudo 6150. Nonnihil ſub Turcis immutata eſt, 18. mill. paſſ. ambitu patens.

REGIOPOLIS, urbs Lageniæ, in Hibern. 18. mill. paſſ. à Reginæpoli in Boream, 40. à Dublinio in Occidentem, Atlonam verſus 20. Caput Comitatus Regis, provinc. quæ inter Connaciam ad Occidentem, Mediam Occidentalem ad Septentrionem, Kildariam ad Ortum, & Comitum Reginæ ad Meridiem.

REGIS Mons & Villa, vide in *Konigsberga*.

REGISTORIA, in *Regula* S. Cæſariæ Virg. *c.* 26. *Quod habueritis, reponite & claves de arcellis vel preſſoriolis veſtris* Regiſtoria *teneat*: officium eſt Sanctimonialium, in Eccleſia Romana ſicque dicitur Monialis *depoſitoria, apud quam deponitur Monialium peculium, ne ſint proprietariæ,* ut ait Dominic. Macer in *Hierolex.* Car. du Freſne habet, *cui Regeſti ſeu theſauri Monaſtici cura commiſſa eſt. Regeſti* enim voce, theſaurum nonnunquam, ſeu fiſcum, quò *regeruntur* pecuniæ, venire ait, ex Prudentio *περὶ ϛεφαν. in S. Romano, v.* 511.

Aurum regeſtum nonne carni acquiritur?

REGISTRUM, meliùs REGESTUM quibuſdam, Spelmanno vox orta videtur ex Normannicô ſeu antiquo vocabul. Gallico *giſter*, in lecto reponere, ſuô locô conſtituere. Hinc *Regiſtrum* Cancellariæ, codex, quò brevia Regia, tam Originalia, quàm Judicialia formularum muneri inſcribuntur. *Regiſtrum* Eccleſiæ parochialis, cui ſeriatim inſeruntur Baptiſmi, Matrimonia & ſepulturæ; à Cromvello ſumma cum laude, in Anglia, inſtitutum, A. C. 1538. regni Henrici VIII. 30. dum vices regias tum adminiſtraret. Injunxit enim Epiſcopis, ut non ſolùm hujuſmodi *Regiſtra*, ſed & Biblia ſacra Anglicô ſermone in unaquaque Eccleſia haberentur, Henr. Spelmannus, *Gloſſar. Archaeol.*

REGIUM, oppid. Gall. Ciſalpinæ, à Lepido ædificatum; unde *Regium Lepidum* vocatur.

REGIUM, vide RHEGIUM, & in voce *Konigsberga*.

REGIUS Campus, locus prope Rhenum, inter Ryſam, Arulamque Helvetiorum fluv. Æmil. *l.* 8. Vide *Campus Regius*.

REGIUS Lepidus, cujus meminit Tacit. *l.* 2. *Hiſt. c.* 50.

REGIUS Ludovicus, Normannus, Profeſſor regius Pariſiis, Hiſtoricus & Orator excellens; primùm *Epiſtolarum* quarundam dein *Vita Guil. Budæi* editione, eruditi Orbis plauſum meruit. Sed rei familiaris negligens, & obtrectator aliorum, Joach. Bellaji inprimis; cujus ſale acetôque poeticô tam acriter perfluctus eſt, ut diu Pariſienſium & aulæ fabula eſſet: obiit A. C. 1579. Ejus opera, inter quæ *Commentaria* illius *in Platonem ac Ariſtotelem*, magnoperè Naudæus laudat, enarrantur *in Elogiis* Teiſſerii, *Part. I.* Vide & *Ludovicus*.

REGIUS Mons, vide REGIOMONS.

REGMA, fil. Chus, Gen. *c.* 10. *v.* 7. Idem ſignificat quod *Reema*.

REGNATOR, apud Papinium Statium, *l.* 4. *Sylv.* 1. *v.* 5.

Tuque regnator *Lyricæ cohortis,*
Da nova paulùm mihi jura plectri,
Si tuas cantu Latiô ſacravi,
Pindare, Thebas:

Rex eſt quemadmodum eidem *Carm. ſup.* Alexander *Pellæus Regnator* dicitur. Vide Barthium, *ad loc.*

REGNERUS, Danus, Septentr. Rex, pepulit Haraldum, huicque faventi Ludovico Pio iratus per Normannos omnia vaſtavit, A. C. 836.

REGNI, Angliæ populi *Ptol.* quorum oppid. *Regnum* vulgò *Ringwood*, in agro Hantonenſi, à Venta Belgarum 23. mill. paſſ.

REGNODUS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

REGNORUM Liber, Tertulliano, Cypriano, Auguſtino, Lucifero Calaritano, Aliis, paſſim dicitur, qui aliàs *Regum* liber, vide quæ diximus *de Regum Libris*.

REGNUM, is Reip. ſtatus dicitur, in quo penes unum rerum ſumma eſt; aliquando abſolutè, aliquando cum moderamine. Polybius à Monarchia ſic diſtinguit, ut *Monarchiam* dicat, ſi quis robore corporis & animi viribus præſtans ſibi ipſi Imperium & Principatum alicujus populi ſumat & obtineat, ſine voluntario Populi conſenſu: *Regnum* verò, cum ſubditorum voluntate ac conſenſu ſumma poteſtas uni alicui conceditur, *l.* 6. Ibidem, quomodo è Monarchia *Regnum* oriatur, pluribus diſſerit. Apud Romanos, defunctô Rege aliquô, Senatus à Populo accipiebat poteſtatem conſtituendæ, ad quam placeret formam, Reip. Itaque Interreges creabat, qui Virum eligebant optimum, nullô civium, ſociorum, aut exterorum diſcrimine, quem Regem conſtituerent: in quem, ſi Senatus Populique conſentirent ſuffragia, & addicerent auſpicia, aſſumebat is imperium; quòd ſi horum trium aliquid deeſſet, alter nominabatur & poſt hunc tertius, niſi ſecundus ille probaretur, Deorum hominumque judiciis. Et hâc quidem ratione omnes Reges, poſt Romulum, Imperium nacti ſunt, præter Servium Tullium & Tarquinium Superbum, qui non legitimè ad *Regnum* pervenerunt. Romulus autem, cùm nullus adhuc Senatus eſſet, à Populo communi conſenſu Rex declaratus eſt; cui tamen populi declarationi obtemperare priùs noluit, quàm Deus auſpiciô certô comprobâſſet illam electionem: ac dein hunc morem inſtituit, *ne quis niſi auſpicatò Regnum aſſumeret*, Magiſtratumque iniret, uti refert Dionyſius, *l.* 2. qui etiam addit, obſervatum hoc apud Romanos eſſe longô tempore, non ſolùm ſub Regibus, verùm etiam ſublatô *Regnô*, in Conſulum, Prætorum, cæterorumque Magiſtratuum Comitiis. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 3. *ubi de officiô Regis, Regnique inſignibus multa addit egregia.* Regnorum ordo ex ſitu non magnitudine aut nobilitate, per omnes mundi partes, cum appellationibus Italicis, Gallicisque ſequens eſt.

Regna Europæ.

Gallicum, *Regno di Francia*, *Royaume de France.*
Hiſpanum, *de Spagna*, *d'Eſpagne.*
Anglicum, *d'Inghilterra*, *d'Angleterre.*
Scoticum, *di Scotia*, *d'Eſcoſſe.*
Hibernicum, *d'Irlanda*, *d'Irlande.*
Bohemicum, *di Bohemia*, *de Boheme.*
Danicum, *di Danemarcha*, *de Danemarck.*
Norvegicum, *di Norvegia*, *de Norwegue.*
Suecicum, *di Suetia*, *de Suede.*
Polonicum, *di Polonia*, *de Pologne.*
Moſchicum, *di Moſcovia*, *de Moſcovie.*
Tauroſcythicum, *di Tartaria*, *de la petite Tartarie.*
Dacicum, *di Tranſilvania*, *Moldavia*, & *Walachia*, *les païs tributaires du Turc.*
Turcicum, *del gran Turco*, *l'Eſtat du Turc en Europe.*
Hungaricum, *d'Ongaria*, *de Hongrie.*
Neapolitanum, *di Napoli*, *de Naples.*
Luſitanicum, *di Portugallo*, *de Portugal.*
Siculum, *de Sicilia*, *de Sicile.*
Sardum, *di Sardegna*, *de Sardaigne.*

Regna Africæ.

Ægyptium, *Regno d'Egitto*, *l'Egypte*, ſeu *Miſir.*
Tripolitanum, *de Tripoli.*
Africum, ſive Tuniſium, *di Tuniſi*, *le Royaume de Tunis.*
Numidicum, *di Conſtantina*, *de Conſtantine.*
Mauritaniæ Cæſarienſis, & Teleſinum, *di Algieri*, *d'Alger.*
Mauritaniæ Tingitanæ, geminum; Feſſanum, *di Fez*; Marochinum, *di Marocco*, *de Maroc.*
Nigritarum multiplex, *di Negri*, *de païs des Negres.*
Guineæ, *de Guinée.*
Beninum, *de Benin.*
Æthiopum juxta Æquatorem ad occidentem multiplex, *di Damut*, *de Damout.*
Heſperiorum Æthiopum, *di Congo.*
Agiſymbæ ad occaſum, *di Loanga*, ad ortum, *di Cefala*, interiùs, *di Monomotapa.*
Praſſium, *di Mozambique.*
Raptium, *di Quiloa.*
Melindium, *di Melinde.*
Azanium, *di Xoa e Barua.*
Troglodyticum, *di Adel.*
Barnagaſſium, *di Barnagaſſe*, *de Barnagas.*

Interiora:

Garamantum, *di Garama*, ſeu *de Berdoa.*
Nubarum, *della Nubia*, *de la Nubie.*
Meroes & Sabæ, *di Gueguera.*
Æthiopiæ, *del Prete Jani*, *du grand Neguz*, *ou l'Abiſſinie.*
Æthiopiæ ultra Æquatorem, *di Monoemugi.*
Muiacum, *de Mujaco.*
Macocum, *de Macoco.*
Giringbomba, *de Giringbomba.*
Galarum, *des Gales.*

Hæc diviſio Africæ partim antiqua, & partim recens eſt. Sed partes Africæ hodie aliter ſe habent. Vide *Africa.*

Regna Asiæ:

Aſiæ minoris, *regno dell' Anatolia*, *l'Anatolie.*
Syriæ, *della Soria*, *la Sourie.*
Tyrium, *della Fenicia.*
Cœleſyriæ, *di Damaſco*, *de Damas.*
Palæſtinæ, *di Terra Santa*, *la Terre Sainte.*
Armeniæ majoris, *dell' Armenia maggiore*, *de l'Armenie.*
(Quæ omnia Turcis parent, cum Colchide, & Sarmatia juxta Euxinum mare.)

Hæc regna, ſeu meliùs regiones iſtæ, Aſia minor, Armenia, Syria, ſub qua Phœnicia ſeu Tyrium, & Cœleſyria cum Palæſtina, ſubſunt dominio Turcarum; ſed non Colchis & Sarmatia ad Pontum Euxinum, quæ proprios habent Reges.

Colchidis, *de la Georgie.*
Arabiæ multiplex, *l'Arabie.*
Babyloniæ, *di Bagdet.*
Perſicum, *di Perſia*, *la Perſe.*
Mauralnabariæ, *de Mauronaber.*
Scythicum intra Imaum montem, *di Zagatay.*
Scythicum extra Imaum montem, *di Cambalu.*
Sericum, *del Catayo.*
Thiberi, *du Thibet.*
Tangutum, *de Tangut.*
Niucanum, *de Niuche.*
Indiæ citerioris, *dell' Indoſtan*, multiplex.
Cambaicum, *di Cambaja*, ſeu *Guzurate.*
Decanum, *di Decan.*
Calecutinum, *di Calecut.*
Onorinum, *d'Onor*, cui unitum eſt regnum Baticalæ.
Cananorium, *di Cananor.*
Colchicum, *di Cochin.*
Coulaicum, *di Coulan.*
Taprobanæ, *di Zeilan*, *de l'Iſle de Ceylan*, multiplex.
Narſingæum, *di Narſinga*, meliùs *de Biſnagar.*
Oriſſæum, *d'Oriſſa*, meliùs *de Golconde.*
Maldivarum, *des Maldives.*
Indiæ ulterioris multiplex.
Gangeticum, *di Bengala.*
Arracanium, *d'Arracan.*
Avæum, *di Ava.*
Bermæum, *di Berma*, ſeu *di Brema.*
Martabanium, *de Martaban.*
Canaranum, *de Canarane.*
Tanguum, *de Tangu.*
Peguum, *de Pegu.*
Cocinſinæ, *de la Cochinchine.*
Tunchinum, *du Tunquin.*
Malacitanum, *di Malacca.*
Aureæ Cherſoneſi, *di Sumatra*; *de l'Iſle de Sumatra*, multiplex.
Jabadium, *della Giava*, *de l'Iſle de Java*, multiplex.
Borneum, *de l'Iſle Borneo*, multiplex.
Macaſſariæ, *de Macaſar en l'Iſle Celebes.*
Ternatæum, *de Ternate.*
Siamium, *de Siam.*
Cambojum, *de Camboie.*
Sinarum, *della China*, *l'Empire de la Chine.*
Japonium, *del Giappone*, *le Japon.*

Regna novi Orbis, seu Americæ:

Mexicanum, *Regno del Mexico*, *de la nouvelle Eſpagne.*
Peruvium, *del Peru*, *du Perou.*
Braſilium, *del Braſil*, *du Breſil.*
Novum regnum Mexicanum, *du nouveau Mexique.*
Apalacitanum, *des Apalaches.*
Novum regnum Granatenſe, *le nouveau royaume de Grenade.*
Inſularum, *di S. Dominge*, *des Iſles S. Domingue & Cuba.*
Novæ Franciæ, *de la nouvelle France.*
Ciles, *du Chili* vide quodque ſuô locô.

REGNUM, ſeu IMPERIUM *veſtrum*, ἀ Βασιλεία σε, titulus erat honorarius, apud Græcos poſteriores, quô illi, cùm Regem aut Imperatorem alloquebantur, uti conſuevêre. Pro quo infima Græcia etiam Βασίλειον dixit. Sed & *Regnum* Latinis recentioribus, corona Regis eſt, quô ſenſu vox ſæpe occurrit, apud Anaſtaſium *de Vitis Pontificum.* Sic Innocentius, *Serm.* 3. de Sylveſtro, *In ſignum Imperii Pontifex utitur* Regnô; *in ſignum Pontificis, utitur mitrâ.* Nempe coronâ Pontifices uti cœperunt, à tempore Chlodovæi Regis Francorum, qui *Regnum* (ab Anaſtaſio Imperatore Conſtantinopolitano acceptum) *cum gemmis pretioſis donum B. Petro Apoſtolo* miſiſſe legitur, apud eund. *in Hormiſdâ*: cujus tamen uſum nonnulli antiquiorem faciunt. Eam deſcribunt *Acta* Alexandri III. apud Baronium, A.C. 1159. de Hadriano IV. *Conſecratus eſt* —— *& ſecundùm ſolitum Eccleſiæ morem* Regnô *inſignitus*, *mitrâ turbinata ſcil. cum coronâ.* Cujuſmodi formæ fuiſſe Camelaucium Conſtantinianeum, *Coronam* ſcil. cum *Mitra*, quæ caput operiret, fusè docet Car. du Freſne *ad Joinvill. Diſſertat.* 24. Et quidem primiùs hoc *Regnum* unicâ coronâ cingebatur, quâ, quoties ad Ædis ſacræ januam veniſſet Pontifex, depoſitâ, cum mitra ſolùm introiiſſe, Cencius Camerar. refert in ſuo *Rituali.* Poſtmodùm triplici coronâ adornatum, hincque *Triregnum* dictum eſt, addente reliquas duas Bonifaciô VIII. *ut denotaret triplex Pontificis dominium*, *Regium nempe*, *Imperiale & Sacerdotale*, uti quidem habet *Macer.* Spondanus verò ex Nic. Alemanno *de Lateran. pariet.* & ex Rogerio Abbate, Bonifacium ſecundam ſolùm coronam, tertiam verò Urbanum V. adjeciſſe, contendit. Certè Joannem XXII. qui Bonifaciô fuit multò poſterior, duas tantùm coronas in Regno geſtâſſe, ex ipſius depoſito in Avenionenſi Eccleſia ſito liquet. Paulus tamen II. tres pretioſiſſimas coronas, à ſuis Anteceſſoribus prætermiſſas, in Camauro ſeu Regno, renovâſſe, ac Nicolao Beneventano Archiepiſcopo uſum Triregni prohibuiſſe, legitur apud Car. Macrum in voce *Mitra.* Utitur hôc Triregnô Pontifex, *in maximis ſolennitatibus*, *eundo ad Eccleſiam & redeundo: ſed nunquam in divinis*; *in Ceremoniali Rom. l.* 3. Quod cùm primâ vice novo Pontifici imponit primus Diaconus Cardinalis, his eum verbis affatur: *Accipe tiaram tribus coronis ornatam & ſcias te eſſe Patrem Principum & Regum*, *Paſtorem Orbis in terra*, *Vicarium Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti*, *cui eſt honor in ſecula ſeculorum*, *Amen.* Ib eo vocem MYSTERIUM ſcriptam eſſe, ſunt qui adnotent &c. Uti autem *Regnum* pro *corona* dixêre citeriores Latini, ſic Βασιλεία, apud Diodorum. Sic. occurrit, pro τίμημα Βασιλικὸν, quod idem eſt. *Biblioth. l.* 1. Ἔχουσαν δὲ τρεῖς βασιλείας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὡς διασημαίνουσαν, ὅτι καὶ θυγάτηρ γυνὴ καὶ μήτηρ βασιλέως ὑπῆρξεν, *Habentem tria* Regna *in capite*, *quibus ſignificaret*, *ſe & filiam & uxorem & matrem Regis fuiſſe.* Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* Macros Fratres *in Hierolex.* voce *Mitra*, & Claud. Salmaſ. *ad Solin. p.* 475. nec non ſuprà *Phrygium.*

REGOM, fil. Jabaddi, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 44. Latinè, *lapidans*, *lapidatus*, vel *purpureus.*

REGRADATIO, Græcè Καταβαθμισμὸς, pœna fuit militaris, civilis & canonica, cùm quis à gradu dignitatis dejiciebatur, vide Jac. Cujacium *ad lib.* 12. *Cod. tit.* 17. *leg.* 3. Iſ. Caſaubon. *ad Aug. Suet. c.* 24. Henricum Valeſium, *ad Ammian. l.* 15. Gregorium M. *l.* 1. *Epiſt.* 8. Alios. Car. du Freſne *in Gloſſar.* inter Monachos etiam ſimile quid obtinuiſſe, addit. Vide quoque hic *paſſim.* De militari ut pauca addam, in militia Romana ſua cuique pro loco, quem obtinebat in matriculis dignitas, *degradatio* fuit; ac ut quiſque fortiter fecerat, aut flagitium admiſerat, ita vel præponebatur aliis, vel poſtponebatur. Infimus gradus erat tiro-

tironum, militiam auſpicantium & caligatorum, quibus omnia ferè incumbebant militiæ munia. Qui igitur contra militarem diſciplinam aliquid admiſerant, il regradatione puniebantur fiebantque amiſſo ordine, in quem promoti fuerant, pro beneficiariis munifices: uti de iis, qui apud Cannas Remp. deſeruerant, poſtmodùm à M. Marcello in expugnatione Syracuſarum adhibiti, apud Val. Maximum legimus. Sic Auguſtus Centuriones, ignominiæ causâ: cum decempedis ſtare, & ceſpitem portare, quorum uſus in tabernaculis conficiendis, aliiſque militiæ muneribus obeundis multus fuit, juſſit apud Suetonium, *d. l.* De canonica, vide inprimis ſuprà, voce *Remotio.*

REGULA, oppid. Vaſatenſis tractus, in Aquitania aliàs munitum, ad Garumnam fluv. aliàs *Squiris* dictum. *Brito.* 9. leuc. ſupra Burdegalam, 4. à Vaſate in Cæciam. *la Reole.* Hic Monaſterium ſub Abbate Floriacenſi.

REGULA, Græcè Κανὼν, apud Papin. Statium, *Thebaid. l.* 6. *v.* 593. ubi de Curſus certamine:

Jam ruit atque æquum ſummiſit regula *limen.*
Corripuère leves ſpatium ———

rectus eſt vectis, qui demiſſus tranſverſim eô locô, quò procurſuri conſtiterant, faciebat, ut, ad eum firmatô aut compoſitô pede conſiſtentes, æquô ſpatiô curſum ordirentur. Qua de re nemo clariùs Papiniô locutus eſt hôc locô, quem illuſtrârunt, adſcitis aliorum Scriptorum locis, Petrus Faber, *Agoniſtic. l.* 2. *c.* 7. Lipſius *ad Senecam, Ep.* 12. & 49. ſuper utrumque verò Salmaſ. *ad Solin. p.* 632. Vide quoque infrà, in voce *Repagula:* item ubi de *Hermulis* ἀφετηρίοις. Sed & de pertica, quæ metandis agris caſtriſque, apud Romanos, olim publicè ſerviebat, vox occurrit, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 882. Vide quoque ſuprà, vocibus *Decempeda* & *Pertica*. De canone ſeu *regula*, quæ appoſita plumbum dirigebat, ad rectas lineas præducendas, quibus ſcriptura inſiſteret, egimus ſuprà: voce *Praductal*, item *Plumbum.* Porrò, in re chartaria, *Regula* ſeu Κανὼν Græcis dicta eſt rutulus ſeu ſcapus chartæ, h. e. charta in rutulum ſeu volumen complicata. Unde verbum ἀποκαν..., apud *Heſychium*, *menſuram exaquare:* & κανονίζειν, pro eodem, apud Epiphanium *de Ponder. & Menſur.* Nempe iſtiuſmodi chartæ volumen, baculi craſſi rotundi ſimilitudinem præ ſe ferebat. Dixêre autem κανόνα Græci *baculum rectum* vel *regulam*; hincque & textoris inſtrumentum licio involutum & chartarum volumen. *Heſychio* κανονὶς dicitur, Ἐμπήκτης, ὁ τὰ δικαστικὰ γραμματεῖα παρὰ τοῦ δικαστοῦ λαμβάνων ... καὶ πηγνὺς εἰς τὸν κανονίδα. Ἐμπήκτης, inquit, *vocabatur, qui Judiciales libellos à Judice accipiebat & in ſcapum ſeu volumen compingebat*, &c. Idem Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo, c.* 3. Vide quoque infrà, in voce *Scapus.* In Eccleſia Romana vox quandoque Leges denotat, Ordini cuique Religioſo à fundatoribus præſcriptas: nonnunquam pro Necrologio accipitur, & *in Regula inſcribi* idem valet, ac *in Necrologio:* quòd in omnibus ferè Monaſteriis, maximè Benedictini Ordinis, idem Codex & Martyrologium, & *Regulam* & Necrologium contineret, & ex iis quotidie in Capitulo aliquid Monachis prælegeretur; ex Martyrologio quidem, ut oratio Sancti diceretur, ex *Regula* verò, ut memoriæ mandaretur, & ex Necrologio, ut pro defunctis hâc die tum Monachis, tum aliis, in ſocietatem beneficiorum adſcitis, oraretur. *Capitulare* Aquiſgran. *A. C.* 817. *c.* 69. *Ut ad Capitulum primitus Martyrologium legatur & dicatur verſus, deinde* Regula, *aut Homilia quælibet legatur.* Et quidem, quod *annotationem nominum in Regula* attinet, refert Cardin. Bona, *Rerum Liturgic. l.* 1. *c.* 14. *num.* 2. in Monaſteriis viguiſſe hunc morem, & in pleriſque adhuc manere, ut mitterent ſibi invicem fratrum, amicorum & benefactorum, defunctorum nomina, ut Diptychis inſcriberentur: poſtquàm verò Diptychorum uſus deſiit, in libro, quem *Necrologium* vocabant, ea deſcripta, & quotidie poſt lectionem Martyrologii, ex ipſo Codice, eorum nomina lecta, qui ipſa die obierant, ſimulque pro ipſis Pſalmum *de profundis*, cum oratione competenti, decantari ſolitum &c. apud Carol. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque Macros Fratres *in Hierolex.* Cl. Suicerum, *Theſaur. Eccl.* voce Κανὼν, & plura de hac voce ſuprà in vocibus *Canon, Canonicus* &c. De inveſtitura verò *cum Regula*, ſuô locô.

REGULÆ Cancellariæ, norma ſunt Judicii Romani in judicando, valentque per vitam cujuſque Pontificis, cum eo verò moriuntur, Pares, *de reſignat. Beneficiorum, l.* 11. *quæſt.* 2. *num.* 32. Merlinus, *Deciſ.* 192. *num.* 4. &c. Gomeſius, *ad Regul. Cancellariæ, Proœm. fol.* 8. *p.* 1. *in fin.* Eas ſequens Pontifex, pauciſſimis immutatis, initiô creationis ſuæ iterum proponit, teſte Car. Eman. Vizzaniô, *Tract. de mand. Principum, in Prolegom. num.* 7. Unde Edictis Prætorum eas comparat Franc. Florens, *ad tit. de Reſcript. Princ.* An leges ſint generales, an particulares, latè idem Gomeſius diſquirit *ad d. Conſtitut.* ſed tantùm particulares eſſe, & Curiam ſolùm Romanam tangere, extra verò eam non obligare, docet Albericus Gentilis, *de Libr. Jur. Can. c.* 3. *p.* 52. ubi addit, Conſtitutiones Marchiæ Anconitanæ, quæ *Ægidianæ* appellantur, jus generale facere in Statu Eccleſiaſtico, extra eum autem non valere. Auctor *Regularum* harum Joannes XXII. fuit, ut Lud. Gomeſius teſtatur, *d. l.* ubi ait, *illud ſatis compertum eſſe, Regulas Cancellariæ à Joanne XXII. initium & originem habuiſſe* ——— *nec ante ipſum alius ſummorum Pontificum invenitur, qui hoc priùs tentaverit* ——— *Licèt enim ante tempora illius, Vicecancellarius, Scriptores & Correctores literarum jam conſtituti eſſent; nihilominus* Regulæ Cancellariæ *nondum compoſitæ fuerant: ſed primus omnium Joannes XXII. tanquam bonus domus ſuæ Paterfamilias eas introduxit. Nec ſolùm* Regulas, *ſed etiam, ut rem anguſtam domi ſervaret, beneficiorum electivorum reſervationes & taxas, quibus aſtringerentur, invenit. Colligium quoque Scriptorum Apoſtolicorum, antea ſine ordine vagans, numeris diſtinxit* ——— *Quinimò beneficiorum annatas* ——— *in uſum revocavit* ——— *Rotam novis & ſaluberrimis ſtatutis ornavit, quæ hodie apud nos etiam ſervantur, & quotannis initiô audientiarum publicè leguntur. Et in ſumma, ille primus adminiſtrationem Juſtitiæ, cujus Vicecancellarius caput eſt, quæ in* Regulis *& Rotæ ordinationibus conſiſtit, invenit. Quæ quidem officia, ſucceſſores Pontifices indies magis propagârunt. Nam quod ad Regulas attinet, Joannes XXII. in ſuis Regulis hoc tantùm egit, Abbreviatores inſtruere, videlicet quomodo literas in Cancellaria, juxta ſupplicationum varias ſignaturas, deberent expedire; quas ſummi Pontifices deinde magis auxerunt, uſque ad tempora Nicolai Papæ V. qui omnium Pontificum primus Prædeceſſorum utiliores Regulas colligens, ac plures alias judiciales addens, eas omnes in eo ſtatu, in quo nunc reperiuntur, deduxit. Quem ſucceſſores uſque in hodiernum diem, paucis additis vel immutatis, pro ſe quiſque ſunt ſequuti. Totius hujus harmoniæ laus Joanni debetur.* Et paulò pòſt, *Illud tamen erit omnibus ſeculis memorandum, quòd primus omnium Cancellariam & Vicecancellarii dignitatem ac Rotæ tribunal illuſtravit, quæ ſunt duo in Urbe luminaria & Collegia præſtantiora. Nam tres ſunt gradus dignitatum principalium, in Urbe, poſt Papam: prima eſt Vicecancellarii, qui adminiſtrationem Juſtitiæ, Regularum Apoſtolicarum, ac Conſtitutionum tutelam & cuſtodiam tenet; circa cujus poteſtatem ſpeciales* Regulæ Cancellariæ *conditæ fuerunt. Et multi ex Doctoribus noſtris de illo notabiles tractatus ſcripſerunt. Secunda dignitas, eſt Cameriatus* --- *Tertia, majoris Pœnitentiarii* --- *Primam ad lucem reduxit Joannes: Secundam Eugenius auxit. Tertiam Benedictus XII. in lucem produxit* &c. Hactenus Gomeſius, qui *Regulas* has *Cancellariæ* Commentariis illuſtravit. Plura vide apud Gerh. von Maſtricht JCtum, *Hiſt. Juris Eccl. num.* 373. & *ſequentibus;* cui, ſi placet, adde Beſoldum, *de Libris Juris p.* 47. ſeu *c.* 8. *ſub finem.*

REGULARE Æs, ἐλατὸν Græcè, Vide ſuprà in voce *Æs Regulare.*

REGULARES, in Eccleſia Romana, Religioſi dicuntur, de quibus vide ſuprà in voce *Canonici.* Apud Anaſtaſium *in Vitis Pontificum* paſſim, inprimis *in Leone III. Fecit & columnas argenteas ſex* --- *&* regulares *duos ex argento puriſſimo.* — *Atque* regularem *ibi ſuperinveſtitum ex argento puriſſimo & ſuper ipſum regularem poſuit arcum & gammadias ex argento* --- *nec non & imagines tres* &c. Bulengero & ex eo Ludovico de la Cerda, ſunt virgæ ligneæ aut æreæ, quibus vela adducebantur aut reducebantur; Sed quia *Regulares* hic dicuntur ſuſtinuiſſe imagines, aras, aliaque ornamenta, ad quos appenſa interdum vela, quæ etiam imagines ibi ſtantes velarent; mavult Car. du Freſne fuiſſe, quæ Græci κίονας vocant, *cancellos fuſiles* Leo Oſtienſis: cùm etiam ad cancellos Altaris vela, apponerentur. Verſùs Presbyterium enim fuêre, quò ferè locô *Rugæ* erant h. e. viæ in Æde ſacra, ante Presbyterium, quâ in illud pergit Pontifex ſacra facturus. Vide Car. hunc du Freſne *in Gloſſar.* & *Deſcript. Ædis Sophianæ num.* 70. Pro Bulengero verò apprimè facit locus, apud eundem Anaſtaſium *in Hadriano Papa, Vela pendentia in regulari ante imagines;* adductus à Dominic. Macro *in Hierolex.* qui iſtiuſmodi *Regularem* ſeu *Regulam* Italicè *ferro da portiera* dici, addit. Quid verò ſit *Regula æris* vel *ferri*, diximus ſuprà ubi de *Ære Ductili.* In Chronologia Eccleſ. *Regulares*, alii *Solares* ſunt, alii *Lunares. Regularis Solaris* numerus eſt invariabilis (unde nomen) datus Menſi, qui *concurrenti* adjunctus declarat, quâ feriâ ſeptimanæ quilibet dies intret, cujus fuerit Regularis. Habent autem ortum hi Regulares à Martio, & hodie, *Scaligerô judice*, ſuperflui ſunt, cùm via ad inveniendum ferias longè expeditior ſit, per Cyclum Romanum, ſeu per literas Dominicales. *Regularis Lunaris*, numerus itidem invariabilis eſt, datus Menſi, ad inveniendum Lunam, in Kalendis ſingulorum Menſium. Qua de re vide quæ ex *Cod. MS. Victorino* affert Car. du Freſne *Gloſſar.* plura verò hanc in rem apud Scaligerum *de Emendatione Temporum, l.* 7. *pag.* 749. & 777. Addo ſaltem verſus huc facientes, ex priore,

Quem feriæ numerum ſignaverit F. elementum,
Ille ſit illa tibi concurrens illius Anni.

Vel ſic,

D. capiat ternos, F. unum, E que quaternos,
A. ſex, F. binos, G. ſeptem, B. quoque quinos.

REGULATORES, in *Compoto* Theſaurariæ Bononiæ urbis in Italia A. C. 1364. apud Eundem, dicti ſunt Rectores Communiarum, qui videl. Rempublicam componunt, adminiſtrant & *regunt.* Vide quoque ſuprà in voce *Rector.*

REGULBIUM, oppid. Cantii, apud oſtia Tameſis, à Londino 40. milliar. à Cantuaria 10. in Boream *Reculver.*

REGULI, apud Ammian. *l.* 18. videntur eſſe Reges, qui potentioribus Regibus obnoxii erant, quoſque Græci recentiores Ῥῆγας dixêre, ad diſtinctionem τῶν Βασιλέων, quâ voce Imperatorem ſolùm, & celebriores potentioreſque Reges, appellare conſueverunt, uti videre eſt ſuprà, in voce *Baſileus.* In Conciliis Anglo-Saxonicis, *Regulus* Comitem, *Subregulus* Vicecomitem, aliquando verò & Comitem, imò & Comite potiorem, Saxonicè *half kineg*, i. e. *Semiregem*, denotat. Sic in *Charta* quadam veter. Wigornienſis Eccleſiæ, ſubſcripſêre, *Offa Rex Merciorum, Mildredus Wicciorum Epiſcopus, Uhtre Regulus* (Wicciorum) *Aldredus Subregulus fratres*, ubi Regulus *Comitem* notat. Alibi tamen *Subregulus* pro Comite, accipi videtur, ut apud Florentium Wigornienſem *A. C.* 1066. *Haraldus Godwini Ducis filius Subregulus.* Ubi *Subregulus* idem videtur eſſe cum eo, quem *Vice Regem* hodie appellamus. Vide Seldenum *de Titulis Honorariis p.* 603.

RE-

REGULI, pro talis. Cœl. Rhodog. *l.* 20. *c.* 27. Veteres tribus teſſeris, quatuor verò talis uſos fuiſſe, cùm luderent, hoſque nonnunquam *Vulturios Reguloſque* appellari conſueviſſe, tradit. Rationem reddit Hadr. Turnebus, *Adverſar. l.* 5. *c.* 6. *quia*, inquit, *pro numeris* (ſeu punctis, quibus teſſeræ notatæ erant) *effigies animalium habebant, aut vulturum aut Regulorum*, Et quidem, quod de Vulturiis uterque docet, confirmatur illô Plautinô, *Curcul. Act.* 2. *Sc.* 3. *v.* 78.

Tace parumper, jacit Vulturios quatuor

De *Regulis* verò, dubitat Godwynus, exiſtimans, cùm *Regulus* Latinis idem ſit, quod *Baſilicus* Græcis, talorum jactum fortunatum, ſicut Venerem, ita & *Baſilicum*, adeoque Latinis *Regulum*, vocitatum eſſe. Certè Lipſius, *Antiqq. lect. l.* 3. *c.* 1. pro uno eodemque ſumit *Venerem* & *Baſilicum*, auctoritate nixus Horatii & Plauti, quorum is jactum talorum, quô priſcô more *Modimperator*, ſeu *Rex convivii*, eligebatur, *Venerem*, hic *Baſilicum* vocat. Ita namque Horatius, *l.* 2. *Carm. Od.* 7. *v.* 25.

Venus arbitrum
Dicet bibendi.

Plautus, *Curcul. Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 80.

Jacto Baſilicum, propino magnum poculum.

Vide præfat. Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 13.

REGULI Fanum, vulgò *Kirk-Reul*; poſteà Fanum S. Andreæ, ſeu Andreapolis, urbs Scotiæ Archiepiſcopalis in ora Fifæ Orientalis. Diei itinere ab Edimburgo in Ortum, ab Aberdonia plus duplô in Auſtrum.

REGULUS, & SUBREGULUS, ſæpe reperiri in Chartis & Conciliis Anglo-Saxonum, & illud fortè Comitem, hoc Vice-Comitem ſignificare, refert Spelmann. *Gloſſar. Arckaul.*

D. REGULUS, Dionyſii Areopagitæ diſcipulus, primus Sylvanecti, Gallicè *Senlis*, Epiſcopus, ad cujus adventum omnia corruerunt idola: quô quidem miraculô magna hominum caterva ad Chriſti fidem ſtatim eſt converſa *Annal. Francia.*

M. REGULUS, bipedum nequiſſimus, Domitiani delator, in quem ardentiùs declamans Nerva, febri correptus eſt.

REGULUS, vide ſuprà in vocibus *Aquilini*, *Attilius*, *Levinejus*, item *Memmius*.

REGULUS, ſeu Baſiliſcus Hebr. צפע *tſepha* vel צפעני, *tſiphoni*, Iſidoro *Sibilus*, quod *ſibilô occidat, antequàm vel mordeat, vel exurat*; Avicennæ, *in c. de Speciebus ſerpentum*, eſt de prima ſpecie ſerpentum, *quorum veneni vis tam intenſa eſt, ut mors à tempore morſus non differatur ultra tres horas, neque ulla ſit curatio.* Seu, de ſpecie *ſerpentum ſurdorum & ſtridulorum*, h. e. eorum, qui vel ad cantum Magi incantatoris videntur, obſurdeſcere, quia illô non magis afficiuntur, quàm ſi ſurdi eſſent; vel etiam τῷ ἐπαοιδῷ ἀντᾴδουσι, *Incantatori recanunt*; ita ut illos irrita ſit incantatio, qua de re diximus ſuprà, ubi de *Aſpide Surda*, necnon in verbo *Recanere*. Eum certè non morſu ſolùm, ſed viſu etiam & ſibilô nocere, idem tradit, idque *uſque ad ſagittæ jactum*. Longitudinis eſt unius ſpithamæ, ſeu trium palmorum minorum, quorum quiſque quatuor digitorum eſt. Nicander, *Theriacon*, *v.* 398.

Ξανθὸς, ἐπὶ τρία δῶρα φέρων μῆκός τε καὶ ἰθύν.
Flavus eſt, *ad tres palmos habet longitudinem &* (creſcendi) *impetum.*

Proprium ejus, quòd *flatu adurit*: in Ægypto frequens, ut & in Libya ac Cyrenaica regione &c. de quo multa vide apud Sam. Bochart. *in Hierozoico*, *Part. poſter. l.* 3. *c.* 9. & 10. ut & ſuprà, in voce *Baſiliſcus*.

REGUM Civitas vulgò *los Reyes*, ſeu *Lima*, vide ibi. Caput Peruviæ, in ora maris Pacifici, in valle Lima: cujus Portus *Callao*. Sedes Pro-regis Hiſpan.

REGUM Filii, diverbiô ſolenni olim univerſi Iſraëlitæ dicti ſunt, ob ſingularem generis & Reip. ſanctioris dignitatem nobilitatemque. Unde non ſemel occurrit in *Talmudibus* illud Rabb. Simeonis velut vulgari uſu atque exiſtimatione notiſſimum, *Univerſi Iſraëlitæ ſunt Filii Regum.* Sic in *Miſna tit. Sabb. c.* 14. §. *ult.* & in *Gemara* Babylon. *ad tit. Baba Mezia*, *c.* 9. Cujus diverbii ratio ſeu cauſa hujuſmodi eſt. Ubi diſputatum de obſervatione Sabbathi, quæſtio intervenit: Utrumne Judæo liceat eô die liquoribus aut oleô ſe perfundere ſeu tingere? Qua de re Miſna, *Cui*, inquit, *dolent lumbi; ei nec infundere licet* (Sabatho) *vinum aut acetum, at verò oleum licet. Modò nempe minimè oleum illud ſit roſaceum. Filii ſeu Liberi Regum in vulneribus infundere ſolent etiam oleum roſaceum, quoniam ſimiliter* (delitiarum ſeu voluptatis cauſâ) *ſe oleô illô diebus profeſtis imbuere ſolent. At verò reſpondit R. Simeon, Univerſos Iſraëlitas eſſe Filios ſeu Liberos Regum.* H. e. tales haberi ac nuncupari &c. Atque huc reſpexiſſe volunt quidam Dominum noſtrum, apud Matthæum, *c.* 17. *v.* 24. ubi cùm acceſſiſſent ii, qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixiſſent, *Magiſter veſter num ſolvit didrachma?* ipſeque mox Chriſtus intrâſſet in domum, quæſiit ex ipſo, *Quid tibi videtur Simon? Reges terræ à quibus* λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον, ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; *accipiunt tributum aut cenſum, à filiis ſuis, an ab alienis?* Vide Joann. Seldenum, *de Jure Nat. & Gentium juxta Diſciplinam Ebræor. l.* 6. *c.* 18. ut & ſuprà aliquid, voce *Infans*.

in REGUM libros vel partes extant: Ambroſius, Angelomi *Stromata*, fol. Coloniæ, A. C. 1535. Antoninus. Archirota. Auguſtinus. Beda. Bonfrerii *Comment.* in fol. Pariſ. A.C. 1631. & Borrhai, in fol. A. C. 1565. Baſileæ. Brentius. Candidus. Cauſini *Regnum Dei*, in fol. Pariſ. A. C. 1650. Crommius. Druſius, *in loca difficil.* Eucherius. Eilhoſius. de Hales. Helingius in octav. Norib. 1593. Hieronymi *Comment.* Iſidorus Cordub. & Hiſpal. de Lapide. Leonhardi Ὑπομνήματα, octav. Lipſiæ, A. C. 1614. Martyr. Malvenda. Mendozæ *Comment.* in 3. Volum. Lugduni, A. C. 1646. Nezenii *Exercitat.* Jenæ, A. C. 1611. Origenis *Homilia.* Paniutius. Procopius. Rabanus. Raugolius, in 2. Volum. Pariſiis A. C. 1621. Ribera. Rupertus. Sanctius. Serarius. Sopranes. Stephanus. Strigelius. Theodoreti *Quæſtiones ſel.* Toſtatus. Varerrii *Diſputatio*, *in Ophira.* Antv. A. C. 1600. de S. Victore Hugo & Rich. Wellerus, Zanchii *Notationes & Quæſtiones*, Romæ, A. C. 1553. &c. Vide Crowæi Elenchum.

REGYRATA, apud Cæſarium, *l.* 4. *c.* 44. *Quam ...... ſorores in lecto ſuo ponentes & principium Evangelii Sancti Joannis ſuper eam legentes, manè regyratam invenerunt*: eſt, cubito innixa. Qui enim cubito innititur, incurvari ac *regyrari* quodammodo cogitur. Dominic. Macer. *in Hierolex.*

REHOB, pater Adad-ezeris, de quo ſuprà. Joſephus *Araum* vocat, & Adad-ezerem Ἀδάδεζερον, τὸν Ἀράου μὲν υἱὸν, βασιλέα δὲ τῆς Σωφηνῆς, *Adrazarum*, *Arai filium*, *Syriæ Sophenæ Regem*, *Antiqq. Judaic. l.* 7. *c.* 5.

REHUM, nomen viri. Eſdr. *c.* 2. *v.* 2. Latin. *miſericors*, aut Syriacè *amicus*.

REI, nomen viri. 3. Reg. *c.* 1. *v.* 8. Latinè *ſocius*, *paſtor*, ſive *confractiones*.

REI confeſſi, *ligantur*, i. e. pœnâ tenentur eique obnoxii ſunt. Unde illa apud Comicum, *in Eun. Actu* 4. *ſc.* 7. *v.* 39. locutio, *Audin' tu, hic furti te alligat*, i. e. reum te furti efficit; furem te manifeſtarium probare intendit. Nempe uti innocentes abſolvuntur, ſic *Rei* ligantur. Quod in Foro quoque conſcientiæ obtinet, & in Regimine Eccleſiaſtico. Ibi enim pœna delinquentibus propoſita, ἀνάθεμα eſt, i. e. *ſeparatio ab Eccleſia & communione Sanctorum*, cujus tempus ſtatuitur, pro peccati qualitate & pœnitentia ejus, qui deliquerat. Unde tota ligandi & ſolvendi poteſtas, quam Dominus Apoſtolis ſuis reliquit, pendet. *Ligantur*, qui, propter aliquod delictum, Eccleſiâ ejiciuntur; rurſus ſolvuntur ligati, quum peractâ legitimâ pœnitentiâ Eccleſiæ reconciliantur. Hinc ἀναθεματίζειν, *ligare & anathematum vinculis conſtringere*, exponunt, quo propriè *extra Eccleſiam pellere* ſignificat. Ad quam notionem pertinent *claves Regni Cœlorum*, Petro & reliquis Apoſtolis traditæ: *Claudere* enim & *ligare* ἀνάλογα, ut *aperire* & *ſolvere*. Et certè, cùm ſua quemque *ligent* peccata; unde σειραὶ peccatorum, apud Apoſtolum, & apud Sidonium Apollin.

Præceptum ſolvens culpâ nos perpete vinxit:

juſtum eſt, ut ſimiliter pœnarum vinculis *Rei* irretiantur &c. De iiſdem, refert Kirchmannus, eos, lugentium & ærumnoſorum more, *annulos* poſuiſſe, ex Val. Maximo, *l.* 8. *c.* 1. *ex.* 3. de Gabinio reo, *Filius namque Gabinii Siſenna conſternationis impulſu ad pedes ſe Memmii* (is accuſator erat) *ſupplex proſtravit: inde aliquod fomentum procellæ petens, unde totus impetus tempeſtatis eruperat. Quem truci vultu à ſe victor inſolens repulſum: excuſſo è manu annulô, humi jacere aliquandiu paſſus eſt*, *de Annulis*, *c.* 22. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1091. & *ſuprà paſſim*, etiam in voce *Ambuſti*, it. ubi de *Pulla veſte*, de ſordidis infrà quoque voce *Reus*.

REJA, fil. Joel, 1. Paral. *c.* 5. *v.* 15. Latinè, *Viſio Domini.*

REJECTIONES, in *Decreto* Gratiani, ab Emendatoribus Romanis adjectæ ſunt. Cùm enim hi juſſu Gregorii XIII. Decretum repurgarent, addiderunt *Notas*, quæ ſingulis capitulis ſolent ſubjici; & *Rejectiones*, quibus docent, apud quos Collectores Canonum anteriores, idem Canon inveniatur; quæ rejectiones in edit. Romana & Corpore Juris Canonici Gloſſati in margine leguntur, in aliis editionibus, in fine paginæ extant. Earum nota in *cauſa* 16. *quæſt.* 7. *c.* 35. eſt litera *f.* in editione verò Romana vel Corpore Gloſſato, numerus capitis tantùm in margine notatus eſt: quam in rem vide Gerh. von Maſtricht, *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 324.

REIFFERSCHEID, nomen illuſtris Familiæ, quæ Salmenſis ſtirpis ramus eſt. Cùm enim Walramus cognomine *Paganus*, duos habuiſſet filios Henricum & Fridericum, ille *Reifferſcheidios* ſevit, hic reliquos Salmæ Ardennatis Comites, qui extincti ſunt morte Henrici VIII. qui agnatam Joannam Reifferſcheidiam hæredem teſtamentô militari dixit: unde licèt gener ejus Otto Raugravius (cui tamen nulla proles ex Henrici filia Maria) Comitatum retinere vellet, A. C. 1455. in Curia Lucenburgica latâ ſententiâ eum *Reifferſcheidis* reſtituere coactus eſt. Horum auctor Henricus fuit, Frederici frater, ut dictum. Ejus filius Henricus reliquos Limburgicos & dein Lucenburgicos Duces ac Comites dedit; Gerlacus verò vel Gerhardus, qui *Dominus Reifferſcheidii* dictus eſt, & hunc titulum ad poſteros propagavit. In illis ſextô gradu Joannes, agnati Henrici teſtamentô, Salmenſem in Ardenna Comitatum obtinuit, & reliquos *Comites Salmæ & Reifferſcheidii*, qui nunc quoque ſuperant, ſevit. Eorum ſeries a baliquot ſeculis hæc eſt: Joannes Comes Salmæ & Reifferſcheidii, ex Irmgarde Dn. *de Wevelinghoven*, genuit Petrum, qui obiit A. C. 1505. Pater ex Regina Comite Salmenſi Joannis, defuncti A. C. 1529. Hôc & Annâ Comite Hojenſi genitus Joannes deceſſit A.C. 1556. relictô, ex Eliſabetha Principe Hennebergicâ, filiô Wernerô, defunctô A. C. 1629. Huic Maria Comes Limburgia Erneſtum Fridericum genuit, qui (mortuus A. C. 1639.) ex Maria Urſula Comite Leiningenſi, ſuſcepit Ericum Adolfum, Mariam Sophiam Abbat. *in Eltern*, *Vreden & Borchorſt*; Erneſtum Salentinum, Annam Salomon Abbat. *in Eſſen*, Sidoniam Eliſabetham

betham, Annam Catharinam & Ferdinandum Albertum Canonicum Colonienſ. qui obiit A.C. 1652.) omnes *Comites Salmæ & Reifferſcheidii* &c. E quibus Sidonia Eliſabetha nupſit Hartmanno Principi Liechtenſteinio, & Anna Catharina Joanni Comiti Friſiæ Orientalis & Rietbergæ; Erneſtus Salentinus, duxit uxorem Claram Magdalenam (filiam Philippi Theodorici Comitis *de Manderſcheid in Keyl*) maximus verò natu Ericus Adolfus junxit ſibi Magdalenam Landgrav. Haſſiæ (filiam Mauritii Landgrav. Haſſiæ in *Caſſeln*) eque ea genuit Wilhelmum Henricum, qui obiit; Sophiam Magdalenam (uxorem Caroli Landgrav. Haſſiæ) Annam Erneſtinam (quæ nupſit . . . Comiti Truchſeſſio) & Catharinam Mariam Canonicam Eſſenſem. Philippus Jacobus Spenerus, *Theatr. Nobilit. Europ. Part. III. p.* 3. & 85. Vide quoque infrà in voce *Salma.*

REJI, vulgò RIEZ, urbs Provinciæ, ad Auveſtram amnem, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Aquenſi. Aliàs *Reji Apollinares, Albecum Rejorum Apollinarium, Colonia Rejorum; Rejus* etiam & *civitas Rejenſis*: Gregorio Turonenſi aliiſque *Regium* quoque & *civitas Regienſium*: antiquiſſima eſt, quod ex inſcriptionibus aliiſque inſignibus monumentis, quæ hodieque ibi ſuperſunt, elucet. Albiciorum olim caput. agrum habet omnium rerum feracem, ſitu egregia, Baſilica B. Virginis ſimiliter vetuſta eſt admodùm, Sidonio Apollinari *ad Fauſtum Rejenſem*, memorata, ut quidam volunt: qui Eremi quoque S. Maurini, in Paludibus, in diœceſi Rejenſi, mentionem facit. Patria fuit præclarorum virorum, ſedeſque inſignium Præſulum. 7. leuc. ab Aquis Sextiis in Ortum Solſtitium verſus 6. & à Seguſterone 8. in Merid. Vide Plin. *l.* 3. *c.* 4. Gregor. Turonenſ. *l.* 4. *c.* 37. Sidon. Apollinarem, *l.* 9. *ep.* 3. *& carm. Euch. ad Fauſtum*. Bertelium, *in Hiſtor. Praſ. Rejens. &c.* Hic Concilium habitum eſt A.C. 439. contra Armentarium. Item A.C. 1285. quò inter alia, decretum eſt, ut publicæ preces fierent, pro liberatione Caroli II. captivi ab Aragoniis detenti. Morerius *Dict. Hiſt.* Vide *Regenſes.*

REINECCIUS Reinerus, Steinhemius, Helmſtadii Elegantiores literas diu profeſſus, ſcripſit Tract. *de Methodo Hiſtor.* in quo tamen & circa ordinem, & circa judicium ejus de Hiſtoricis, carpitur. *Commentarii* verò illius *Hiſtorici* ac *Hiſtoria Julia* Eruditis omnibus, Voſſio præcipuè *de Philol. p.* 69. magni æſtimatur, vide quoque Auctorem *Bibliogr. Cur.* & Anton. Teiſſier, *Elog. Part.* 2. ubi ſeries ſcriptorum ejus. Obiit A.C. 1595.

REINERIUS, Dominicanus, A.C. 1414. Piſis in patria, Theologiam docuit. Scripſit *Pantheologiam* &c. Anton. Senenſ. *in Bibl. Domin.* S. Antonin. Volaterr. Leander Albertus. Idem contra Valdenſes ſcripſit, de quibus inter alia memorat, propterea eos præ aliis pernicioſos eſſe Eccleſiæ Rom. I. *quia ſecta eorum diuturnior: quidam quippe dicunt, quòd duraverit à tempore Sylveſtri, alii à tempore Apoſtolorum.* 2. *Quia generalior, ferè enim nulla terra hujus ſectæ expers eſt.* 3. *Quòd, cùm alia in Deum blaſphema ſint, hujus homines juſtè vivant, bene omnia de Deo credant, omneſque articulos Symboli confiteantur, ſolam Eccl. Rom. blaſphement.* Vide Biblioth. Patrum Part. 2. *edit. Pariſ. A. C.* 1624. *auctore Jacobò Gretſerò*, & Sigon. *l.* 14. *ad A. C.* 1179. Item, Prior Monaſterii S. Jacobi Leodii, obiit, A.C. 1130. Scriptor hiſtoricus: ut & Alius in Monaſter. S. Laurentii. Valer. Andr. *Biblioth. Belgic.* Obiit A.C. 1020. Item Forojulienſis, JCtus A.C. 1358. Bartoli præceptor. Scripſit varia.

REINERIUS Gemma, Friſius, Medicus & Mathematicus, A.C. 1550.

REINERIUS Sachonius, Dominicanus, ſcriptis inclaruit, A.C. 1240.

REINERIUS Solenander, Clivenſis, Medicus in Belgio & Italia clarus. Valer. Andr. *in Biblioth. Belgic.* & Vander Linden *de Scr. Med.*

REINERUS Nicolai, navis cujuſdam Zeelandicæ præfectus, prælio inter Fiaſciardum Hiſpanum & Hautenium Batavum, A.C. 1606. mari commiſſò, cùm recedentibus reliquis certamen per integrum biduum ſolus ſuſtinuiſſet, nullâ ſpe auxilii reliquâ & fluctibus ingruentibus, cum ſuis flexis genibus Deum veniam precatus, nitrato pulveri flammam injecit, quâ 60. homines periêre. H. Grotius. *Belgic. Hiſtor. l.* 15. *p.* 700.

REINFELSA, arx Haſſiæ, ſub proprio Principe, ex Familia Haſſo-Caſſelana. Nactus eſt eam Erneſtus fil. Mauritii ex Juliana Naſſovia, qui in illa, cum Valeriano Magno Capucino; Petro item Haberkornio D. & Balthaſ. Menzero D. Gieſſâ excitis, colloquiò habitò A.C. 1654. paulò pòſt Coloniæ Pontificiam Religionem, cum uxore Maria Eleonora Solmenſi, amplexus eſt. A.C. 1652. Fratri Hermanno, cui Rodenburgum obtigerat, ſucceſſit. Pater Wilhelmi (nati A.C. 1648.) & Caroli (nati A.C. 1650.) Quiuterque A.C. 1669. ille Mariam Annam Comitem Lövenſteniam, hic Sophiam Magdalenam Comitem Salmenſem Reifferſcheidiam duxit. Quarum hæc Venetiis obiit A.C. 1675. mater Wilhelmi, Friderici & Philippi, A.C. 1671. 1673. & 1674. natorum. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloge Genealog. Hiſtor. in Familia Haſſiaca* & *Theatr. Nobilit. Europ. Part. III. p.* 88.

REINGRAVII, vide infrà *Rheingravii.*

REINKING Theodorus, Curlandus, fil. Ottonis Teufelianorum bonorum hæredis & Heduigæ à Lampsdorff, Gieſſæ Jura privatim docuit. A.C. 1615. ad extraordinariam dein & publicam Juris profeſſionem à Ludovico Haſſiæ Landgrav. vocatus, A.C. 1616. Jus publicum quoque, nonnullorum amicò rogatu, tractavit. Inde Conſiliarius Haſſiacus & Legatus Ratisbonæ cauſam ſucceſſionis Marpurgenſis feliciter expedivit, A.C. 1617. Conſiliarius exin Joh. Friderici Archiepiſcopi Bremenſis, A.C. 1624. Vice-Cancellarius Haſſiacus, ſub Georgio Landgrav. A.C. 1627. denuo Legatus miſſus ad Ferdinandum II. Imperatorem, ab hoc *Comitis Palatini* axioma obtinuit, A.C. 1627. Ab Adolpho Friderico Principe Meckelburgico poſt hæc in Cancellarium ægrè à Georgio Landgrav. impetratus, A.C. 1631. Bellorum violentiâ Lubecam concedere coactus eſt, A.C. 1636. A Friderico verò tunc Archiepiſcopo Bremenſi pòſt Daniæ Rege ad Cancellarii munus vocatus, ab ejus patre Chriſtiano IV. mox in Conſiliariorum ordinem adſcitus, Friderici tandem III. per Ducatus Sleſvici & Holſatiæ Cancellarius factus, A.C. 1648. Directorium quoque ſupremæ Appellationis in territorio Pinnenbergenſi obtinuit, A.C. 1650. Nobilitate donatus à Ferdinando III. Imperatore A.C. 1656. obiit A.C. 1664. ætat. 75. beneficentiâ in pauperes inclytus. Scripta ejus, *De Regimine Seculari & Eccleſ. De anima Vita in morte, Aphoriſmi Medico-Practici* aliaque nonnulla. Pater fuit *Ottonis Nicolai* Hæreditarii in Wellings-Buttel, *Erneſti* Regis Daniæ Tribuni, & *Friderici* JCti. Ejus Epitaphium: *Viator quiſquis ſiſte gradum & quod ſcriptum eſt, lege. Quid agam, requiris? Tabeſco. Scire quis ſim, cupis? Fui, ſum Theodorus Reinkingius, Jurium Pater, Profeſſor, Conſiliarius, Cancellarius. Vitæ quæ fuerint condimenta, rogas? Labor, dolor, ægritudo, luctus, jugum ferre captivitatis, quos charos habeas ſepelire, & Patriæ videre excidium. Hoc volebam, Viator neſcius ne eſſes. Quæ legiſti, penſita. Vale.* Freherus, *Theatrò Vir. erudit. Claror.*

REINOLDUS Eraſmus. Vide *Eraſmus*

REINOLDUS Johannes, Theologus Oxonienſis *Academiam in ſuo pectore geſtâſſe* dictus, ſcriptis omnigenam eruditionem, antiquitatis inprimis ſummam notitiam ſpirantibus, & colloquiò cum Harto Jeſuita inclaruit. Obiit A.C. 1605. P. Freherus *Theatrò Viror. erudit. Claror.*

REINSIUS Nicolaus, Vide *Nicolaus.*

REINSTENII, nomen illuſtris Familiæ, in qua memoratur A.C. 1190. tempore Henrici Leonis, quidam Henricus Comes *de Reinſtein*. Ejus pronepoti Ulrico Reuſnerus dat liberos, Henricum, ſatorem Blanckenburgiorum (in quo fortè fallitur, Blamoncios in Lotharingiæ confiniis cum aliis Blanckenburgiis confundens.) ac Ulricum, reliquorum Comitum *Reinſteiniorum* & Blanckenburgiorum auctorem. E quibus cùm ultimus extinctus eſſet, ditiones ad Brunſuicenſes partim devolutæ ſunt, partim Tattenbachiis obtigêre. Series Familiæ ab aliquot ſeculis iſta eſt: Ulricus Comes *de Reinſtein*, ex Catharina Comite Lippiæ, pater fuit Bernhardi; qui, junctâ ſibi Agnete Schwartzenburgicâ, ſuſcepit ex ea filium cognominem avo. Huic Anna Comes Honſtenia peperit itidem Ulricum, qui obiit A.C. 1551. Pater ex Barbara Comite Mansfeldia Erneſti, defuncti A.C. 1581. Hic maritus Barbaræ Comitis Honſteniæ, ex ea genuit Martinum, qui deceſſit A.C. 1597. ſuſceptò ex Dorothea Comite Solmenſi Joanne Erneſtò, familiæ ultimò, *Com. de Reinſtein & Blanckenburg.* Idem Spener. *ibid. Part. II. p.* 81.

REISCHIUS Gregorius, Vide *Gregorius.*

REITESTE, vulgò *Reteſt* primò, dein *Retel*, olim vicus, nunc oppid. Galliæ, ad Axonam, in finibus Remorum, olim Comitem ſuum habuit, ac demum in Ducatus titulum atque Pariatûs beneficiò Henrici III. Regis adſcendit. Caput novi pagi Reiteſtini, *Retelois*, qui olim pagi Portiani nomine & finibus continebatur ex parte, deſignabaturque. Vide Hadr. Valeſium, *Notit. Gall.*

REJUS Nicolaus, Polonus, veritatis ſtrenuus promotor. Nicolaum Oleſznicium, qui primus in regno circa A.C. 1550. puriorem Religionem in Pinczovia oppido ſuo, doceri permiſerat, ab Epiſcopis apud Regem graviſſimè accuſatum, intrepide tutatus eſt. *Hunc Magnum jure vocaveris, ſive quis ingenium, ſive Polonici carminis ceſpectat artes, & variò ſcripta referta ſale, cùm delicium ingens & nobilitatis & aulæ eſſet.* Bielſcius *Chron. Pol. l.* 5. Muſæus *de Evang. in Polon. orig. & progreſſu.*

RELAPSI, in Communione Romana dupliciter dicuntur vel in hæreſin, vel in fautoriam hæreſis. *Relapſi in hæreſin* ſunt, qui poſtquam vel facti evidentiâ, vel confeſſione propriâ, vel teſtium legitimâ productione convicti ſunt, hæreſin publicè, abjurârunt, iterum in eam incidiſſe convincuntur. Atque horum iterum IV. ſpecies habent, de quibus Pegna, Eymericus, *Directoriò Inquiſit.* alii, videndi. Hos, ſi pœniteant, *Concilium Tarracon.* ad intruſionem: *Narbonenſe* verò, ad traditionem in poteſtatem Magiſtratus politici, adeoque mortem, condemnat, *c.* 11. quæ ſententia hodieque obtinet. Poſt humiliter ergo petitam, ac ſumptam, Euchariſtiam, talis, ſi ſit Sacerdos vel cujuſcunque Ordinis, primò *degradatur*, caputque ei raditur: dein *pronuntiatur* in eum ut relapſum *ſententia*, ipſeque licèt pœnitens de foro Eccleſiaſtico projicitur, & traditur brachio ſeculari, additâ hujuſmodi clauſulâ: *pro quo tamen Eccleſia efficaciter intercedit, ut citra mortis periculum circa eum ſententia temperetur.* Ne ſcil. Inquiſitores ſanguinis effuſioni conſentire videantur, & irregulares fiant. Poſt quæ Epiſcopus & Inquiſitor aliquos viros probos ad eum mittunt, qui ſententiam, in eum pronuntiandam & mortem ei infligendam indicent, eum in fide confirment, ad patientiam hortentur, & poſt ſententiam eum comitentur, conſolentur, cum eo orent, nec ab eo recedant, donec ſpiritum exhalaverit. Sic itaque miſer ſtrangulatur primò, dein in ignem mittitur. Pertinaces verò & impœnitentes vivi comburuntur, vide præfatum Eymericum, *d. l. Part.* 3. *n.* 197. *Comm.* 48. it. *n.* 198. & ſeqq. nec non Phil. à Limborch, *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 4. *c.* 35. & 36. At *Relapſi in fautoriam hæreſis*, ſunt qui poſt abjuratam fautoriam in eam relabuntur: hi an tradendi ſint Curiæ ſeculari, ultimò quoque ſuppliciò afficiendi, jura non loquuntur clarè; ideoque quidam tutiùs credunt, in tali caſu Pontificem, aut Generalis Romanæ Inquiſitionis Senatum conſulere. Vide eund. *l.* 3. *c.* 12. ut & ſuprà aliquid, ubi *de Fautoribus Hæreticorum.*

RELATIONIS Jus, haud minima olim Conſularis poteſtatis, apud

apud Romanos; para fuit; cùm ſine *relatione* SC. fieri non poſſet, jus autem *referendi*, præter eum ex Conſulib. cujus faſces erant, nemo haberet: licèt Conſulibus abſentibus vel prævaricantibus ac muſſantibus, *referrent* alii è principibus ampliſſimi Ordinis, putà Conſules deſignati, aut Prætorum (qui jus hoc non utendo amiſère, donec ab Auguſto in ejus poſſeſſionem reſtituerentur, an. Urb. Cond. 745. poſtmodùm verò denuo ejus jacturâ factâ) vel Tribunorum aliquis. Poſt ſublatam libertatem, jus quidem hoc Conſulibus ademtum non eſt, tamen & poteſtatis Imperatoriæ pars eſſe cœpit, à quo Auguſto primo hic honor decretus eſt An. Urb. Cond. 731. ut, aſſumtâ in perpetuum Tribunitiâ poteſtate, liceret ei, quòque Senatu, unam de quacunque re vellet *relationem* facère, quamvis Conſul non eſſet, Dio. *l.* 53. Exin, ampliato Principum honore, inventa ſunt ad ſimilitudinem hujus decreti, *ſecunda*, *tertia*, *quarta*, *quinta relationis jura*, h. e. ut quòque Senatu poſſent de duabus &c. rebus, quas vellent cunque, etiam non Conſules, *referre*, ut de eo ſententiæ dicerentur. Exempla apud Capitolin. *in Pertinace*, qui *quarta relationis*; in *Marco*, cui *quinta relationis jus*, uti & Alexandro Sev. apud Lamprid. unà cum nomine *Auguſti* & *Patris Patriæ*, *jus* item *Proconſulare* & *Tribunitia poteſtate*, *collatum* &c. Vide Caſaubon. *ad Julium Suetonii*, *c.* 20. uti *de Relationibus hiſtoricis*, ſuprà in *Chronica* & *Hiſtoria*.

RELEGATI, dicti ſunt *Feſto*, quibus ignominiæ aut pœnæ causâ neceſſe fuit ab urbe Roma aliòve locò abeſſe, lege Senatuſque conſultò aut edictò Magiſtratus. Idque ad certum aliquod tempus, quinquennium fortè, ut videre eſt apud Cœl. Rhodiginum, *l.* 10. *c.* 5. & proin maximæ capitis diminutioni, ſeu Latæ fugæ aut Deportationi, hoc pœnæ genus contradiſtinguitur. Ita enim Ovid. *de Triſtibus*, *l.* 2. *Eleg.* 1. *v.* 135.

Adde, quòd edictum quamvis immite minaxque,
Attamen in pœna nomine lene fuit,
Quippe relegatus, *non exul dicor in illo* &c.

Delatores eâdem pœnâ affectos lègimus. Apud Herodian. enim, *l.* 2. Pertinax Aug. *eos Urbe exigebat*. Et Martialis, *l. Spectac. Epigr.* 4. *v.* 1.

Turba gravis paci, placidaque inimica quieti,
Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes.
Traducta eſt Getulis, nec cepit arena nocentes;
Et delator habet, quod dabat exilium.

Ubi indubiè legendum,

Traducta eſt Gyaris.

Inſula namque illa, ut & in illo mari pleræque, *Relegatis* civibus receptaculò fuère. Vide quoque *Oaſis* ſuprà. Quod autem *Exilium* vocat Poëta, abuſivè loquitur: Gordianus enim demum paulò graviùs in hanc hominum peſtem animadvertens, Exiliò illos multâſſe legitur, apud laudatum Herodian. *l.* 5. & 7. Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 9. *c.* 17. Sed & ſervi *relegabantur*, qui dominum offenderant, *in agrum*, Ulp. *l.* 35. *ff. de her. inſt.* Ad cujus moris imitationem Livia, cata illa fœmina, inter leviores pœnas, quibus civium delicta ab Octavio caſtigari vult, κατάκλειστον ἐν ἀγρῷ quoque recenſet, apud *Dionem*. Vide Caſaubon. *ad Octavium Suetón. c.* 24. Mitior *Relegatione* ſepoſitio erat, de qua infrà.

RELEGATIO, inter pœnas pœnitentium, in Eccleſia Romana. *Relegantur* autem rei, non tantùm in locum ſubjectum juriſdictioni inquiſitoris relegantis, ſed etiam in alia loca, cùm omnia loca eidem ſubſint Pontifici, à quo inquiſitores omnes delegantur. Haud abſimilis multùm pœna Exilii; it. pœna detruſionis in Monaſterium, quæ olim in uſu frequenti, hodie rariùs uſurpatur. Sic Joh. Ruchard de Weſalia ſuperiore ſeculò, S. Theol. D. ad revocationem articulorum, quibus Papæ auctoritatem impugnabat, in Eccleſia Wormatienſi publicè concionari ſolitus, per Inquiſitorem adactus; volumina illò ſpectante igni tradita, & ipſe pro pœnitentia peragenda ad Conventum Fratrum Auguſtinenſium ibidem *relegatus*, legitur apud Bzovium, A. C. 1479. §. 8. Articulos primus hic erat: *Quòd Prælati Eccleſiæ non haberent auctoritatem condendi, vel aliquid addendi ad ea, quæ Chriſtus & Apoſtoli præcepiſſent, imò quòd nec Apoſtoli nec ſummi Pontifices talem poteſtatem à Chriſto acceperunt*. Phil. à Limborch, *Hiſtoriâ Inquiſit.*, *l.* 4. *c.* 32.

RELEVATIO, in *Miraculis* S. Aigulfi Abbatis Lerinenſ. *c.* 6. *Poſteà relevatio pulſatur*: hora eſt, quâ Monachi cubitu ſurgunt. Hodieque Galli horam pomeridianam, quâ ex ſomnò meridiano exſurgi ſolet, appellant *Heure de relevée*. Car. du Freſne *Gloſſar.*

RELEVATUM Opus, Gallia vocatur, toreuma ἀναφανὲς καὶ ἰκφανές, quum imagines totæ & apparentes omni ex parte, in vaſe aliquo apparent. Cujuſmodi erat caper ille in phiala expreſſus, pro emblemate, apud Satyricum, *Sat.* 1. *v.* 75.

Criminibus debent hortos, prætoria, menſas,
Argentum vetus, & ſtantem extra pocula caprum.

Vulgò *en Relief*: cui opponitur *en boſſe*, cùm argentum cælatur figuris dimidiâ tantùm parte extantibus, quæ videl. ita adfixæ ſunt vaſis, ut unum tantùm latus oſtendant, Græcis ἐμβλήματα, Latinis quoque *cruſtæ* dictæ. Utraque *ſigna* & *ſigilla* vocat Cicero, *Actione* 6. *in Verr.* quæ plerunque poculis immittebantur & illigabantur, iterumque revelli ac eximi poterant. Cujuſmodi extantes figuras, & extra corpus materiei prominentes, ſive totas ſive dimidiatas, oſtendendi ars, *Cælatura*, dicta eſt, de qua vide *ſuprà*. Plura verò hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1046. ut & hic paſſim.

RELEVIUM, in *LL.* Malcolmi II. Scotiæ Regis *c.* 1. *Et ibi omnes Barones conceſſerunt ſibi wardam & relevium de herede cujuſcunque Baronis defuncti, ad ſuſtentationem Domini Regis*. in *Charta* libertatum Angliæ Henrici I. in *Charta* Theodorici Comit. Flandriæ A. C. 1147. alibique, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* ſervitus eſt realis ſeu patrimonialis, tam ad feudum militare, quàm ad ſoccagium, ſpectans, quâ Feudatarius tenens per ſervitium militare, ſive mas, ſive fœmina, qui die mortis anteceſſoris ſui juſtam ætatem complevit (ille nempe 21. hæc 14.) certam pecuniæ ſummam ſolvere tenetur. Qui verò per ſocam, id eſt, *per aratrum* tenet, quidquid annui reditus domino pendit, tantundem *relevii* nomine ſolvit &c. A *relevando*. Eſt autem *relevare Feudum*, Gallis *Relever en Fief*, feudum caducum vel poſſeſſoris morte in Domini ſuperioris jus relapſum, illius conſenſu, hæreditariò jure, prævià certæ ſummæ ſolutione, adire, ſeu potiùs in Feudi caduci poſſeſſionem à Domino immitti. Quippe, cùm ea primùm Feudorum fuerit conditio, ut non niſi ad vitam & uſufructuariò utenda à Dominis concederentur, quâ finitâ, in donatorum jus rurſum devolvebantur, uti diximus in voce *Feudum*: Factum poſteà, & uſu tacitò introductum, ut illa in hæredes tranſirent, Dominò ſuperiore ita conſentiente, pretiò certò exſolutò, quò mediante hæres caducum prædium *relevare* dicebatur. Et quidem *Relevium Comitis*, apud Anglos, quod ad Regem pertinebat, erat olim 8. equorum ephippiis & frenis inſtructorum, 4. loricarum, 4. galearum, totidem ſcutorum, haſtarum & gladiorum: præterea 4. equorum, venationi aptorum & palefridorum frænis inſtructorum. *Baronis* ſeu *Thani*, 4. equi, quorum duo ſellis inſtructi, 2. gladii, 4. lanceæ, 4. ſcuta, galea una cum lorica & 50. marcæ auri. *Vavaſſoris* ſeu *Mediocris Thani*, equus parentis, cum ejus lorica, helmo, ſcuto, lancea & gladio, *Villani*, optimum animal. *Feudi Militaris* ſeu quod debet ſervitium integri Militis, 100. ſol. quod dimidii, 50. &c. Sed & ex peculiari Feudi ſingularis conditione, diverſa quandoque *Relevia* ſunt, nec Legi Municipali obnoxia. Alia enim debent, Relevii locò, *cyregrellum*, *ſoleas ferreas* alia, alia *accipitrem*, *circum*, *calcaria aurea*, *clypeum cera*, *marcam argenti* &c. ut videre eſt apud Auctores laudatos Carolo du Freſne *in Gloſſario*: qui etiam, in pleriſque Conſuetudinibus municipalibus Galliæ, *relevium* Feudorum, in linea directâ, non exſolvi: in aliis, relevium eſſe 60. ſolidorum Pariſ. pro feudo plani hominii: 10. verò librarum, pro feudo, quod *in Pariam* tenetur; at in collaterali, fere ſemper eſſe reditus annui, addit. Apud Andr. de Iſernia & Matthæum de Afflictis *in Conſuetud. Neapolit.* Marinum porrò de Freccias *de Feudis Sicul. l.* 3. *tit. de Relevio*, Alios, pro *jure Relevii* aut *Rachati*, vox *Adhoa*, ut plurimùm occurrit; quæ tamen *Servitium militare* exponitur, in *Charta* Joannæ Siciliæ Reginæ A. C. 1366. quâ Margaretha Borbonia Imperatrix Conſtantinopolitana, Margaritæ de Novavilla, Magiſtræ ſuæ, quoddam caſale concedit, *moventis in capite à Curia noſtra*, *ſub certo militari ſervitio*, *ſeu adhoa*. Vide eundem, in *hac voce*.

RELICTA, in *l.* 3. *Decretal. tit.* 17. *de emt. & vendit. c.* 4. *Prænominatò verò Milite, viam univerſæ carnis ingreſſò*, relicta *ejus venire contra hoc præſumpſit*: vidua eſt, quæ *Licta* quoque, voce ſimplici, dicitur in veter. *Epitaphio* in Eccleſ. S. Mariæ *de Sannaci* Barenſi, apud Beatillum, *Hiſtoria Barenſis l.* 1.

Hic pia licta *jacet* &c.

Vide Dominic. Macrum & Car. du Freſne *in Hierolex.* ac *Gloſſar.* Apud Agrimenſores *Relicta loca*, ſunt quæ ſive iniquitate locorum aſſignari nequiverunt, ſive ex voluntate conditoris, hoc eſt, menſoris relicta, limites minimè acceperunt, ut habet Aggenus; eadem *Soluta* dicebantur, & *in ſoluto remanſiſſe*. Pingues enim tantùm agri, aut illi, in quibus cultura exerceri poterat, aſſignatione dividebantur ac metabantur. Virg. *Eclogâ* 1. *v.* 71.

Impius hæc tam culta novalia miles habebit?

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 683.

RELIGIO, qui à Superſtitione differat, docet Cicer. *de Nat. Deor. l.* 2. *c.* 28. ubi, *Majores*, inquit, *noſtri* Religionem à *Superſtitione ſeparaverunt. Nam qui totos dies precabantur & immolabant, ut ſui liberi ſuperſtites eſſent, Superſtitioſi ſunt appellati, quod nomen poſteà latius patuit: Qui autem omnia, quæ ad cultum Deorum pertinerent, diligenter retractarent & tanquam relegerent, dicti ſunt* Religioſi, *à relegendo, tanquam ex deligendo, deligentes & intelligendo intelligentes. Ita factum eſt in ſuperſtitioſo & religioſo alterum vitii nomen, alterum laudis.* Quæ ſententia diſplicet Lactantio, *de vera Sap. l.* 4. *c.* 28. Vide quoque Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 3. Hanc apud Romanos Senatus decretò, ſtabilitam antiquitus eſſe, Gellius habet, *l.* 14. *c.* 7. ubi Varro, qui Cn. Pompejo Conſuli primùm deſignato Commentarium dederat, de officio Senatus habendi, inter alia docet, *Quibus diebus habere Senatum jus non ſit, immolareque hoſtiam priùs, auſpicarique debere, qui Senatum habiturus eſſet: de rebuſque divinis priùs quam humanis ad Senatum referendum eſſe*, *& quæ ſeqq.* Omnia enim, quæ ad *Religionem* Cultumque Deorum publicum pertinerent, Senatûs decretò priùs ſtabilienda erant, cùm maxima pars Juris divini ampliſſimi Ordinis fidei, poteſtati & voluntati eſſet permiſſa. Unde eſt, quòd Tertullianus refert, nullum Deum Romæ cultum, niſi qui SC. aſcitus eſſet: Imò neque ullum Sibyllinum carmen vulgatum fuiſſe, niſi id Senatui decreviſſet, tradit Dio, *l.* 39. De *Religione* autem rebuſque divinis referre dicebantur Conſules, cùm prodigiis & oſtentis nuntiatis, de iis, quæ ad pacem Deorum & ad avertendas eorum iras pertinebant, vel quæ librorum Sibyllinorum monitu fieri debebant, Senatum conſulerent. Hinc Livius, de prodigiis & oſtentis, quæ ex pluribus ſimul locis nuntia-

ta erant, *l.* 22. *c.* 1. *His*, inquit, *ſicut erant nuntiata, expoſitis, auctoribuſque in Curiam introductis, Conſul de* Religione *Patres conſuluit.* Cicero quoque de Marcellino Conſule, *Ep.* 1. *ad Lentulum*, *Quod inſtituit referre de* Religione, *& ſæpe jam retulit, ab eo deduci non poteſt.* Vide Jac. Oiſelium, *Notis in A. Gellium loco cit.* Veteris autem inprimis *Religionis* tenaces fuère: Proin Servius ad illud *Æn. l.* 8. *v.* 187.

——— Hanc tanti Numinis aram
Vana ſuperſtitio, veterumque ignara Deorum
Impoſuit:

Cautum, inquit, *fuerat apud Athenienſes & Romanos, ne quis novas religiones introduceret, & ideo Socrates damnatus eſt Athenis, & Judæi ac Chaldæi Urbe expulſi ſunt.* Idem *ad illud ejuſdem libri in fine,*

Omnigenumque Deûm monſtra:

Monſtra dixit, quia necdum ſub Auguſto Ægyptiaca ſacra Romani receperant & Varro Alexandrinos Deos Romæ coli indignatur. Sed vide illi adverſantem Lucanum, cui Suetonium adde *in Auguſto, c.* 93. quò Caligulæ quoque comminatio pertinet, apud eundem, *c.* 22. Εἰς γαῖαν Δαναῶν περάω σε. Certè Tullò Hoſtiliò Rege prodigiò didicère Romani, *ſuis locis ſacra non eſſe movenda*, apud veterem Scholiaſten Juvenalis, *Sat.* 4 *v.* 61. Interim peregrinos Deos, (qui evocatis è civitatibus obſeſſis invitabantur à Sacerdote Romano toto coram exercitu, Romam ne dedignarentur migrare, habituri auguſtiora templa, ampliora que ſacrificia & magis ſolemnes cultus) ſæpe Romam tranſlatos fuiſſe conſtat; meminitque peregrinorum ſacrorum Feſtus, *l.* 14. cùm ait: *Peregrina ſacra appellantur, quæ aut evocatis Diis, in oppugnandis Urbibus Romam ſunt coacta, aut quæ ob quaſdam religiones, aut pacem ſunt petita, ut ex Phrygia Matris Magnæ, ex Græcia Cereris, Epidauro Æſculapii, quæ coluntur eorum more, à quibus ſunt accepta*, &c. Quod verò Athenienſes ſpectat, lex apud illos Draconis fuit, Venerandos eſſe Deos atque Heroas patrios & indigenas, *ſecundùm patrias ſanctiones.* Id nimirum unicè obſervatum volebant, ne quid temerè immutaretur in ſacris Deorum ceremoniis, ut ait Iſocr. *in Areopagit.* Poſteà tamen adſciti ſunt & advecti Athenas, præter patrios, omnium penè gentium Dii, ita ut.

Αἰγύπτιοι αὐτὰ τὴν πόλιν κατῴκισαν ἀπ' Ἀθηνῶν:

quod exprobrat alicubi Comicus, reclamantibus tamen pleriſque priſci moris. M. Tullius, *de LL. l.* 2. *Novos verò Deos ſic Ariſtophanes, facetiſſimus Poëta veteris Comœdiæ, vexat, ut apud eum Sabazius, & quidam alii Dii peregrini judicati, è civitate ejiciantur.* Interim, nullius admittebatur peregrini Numinis apud eos cultus, niſi ex Senatus conſulto Areopagitarum, ut ex *Harpocratione* diſcimus, & Pauli Apoſt. hiſtoria, qui cùm videretur Deos peregrinos, ξένα δαιμόνια, *Jeſum* nempe & *Anaſtaſin*, annuntiare, ἐπιλαβόμενοι αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, Actorum *c.* 17. *v.* 19. Qui itaque ab Areopagitarum Senatu probati & publicè adſciti fuerant, coli, poterant, imò debebant, ut qui jam Civitatis eſſent, quanquam ἐπίθετοι, non minùs quàm ἐγχώριοι. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas, l.* 1. *tit.* 1. & ſupra ubi de *Majorum ac Nova religione.* De *Religionis*, in hominibus in officio continendis, vi admiranda, vide ſi placet Jac. Oiſelium, *in A. Gellium l.* 15. *c.* 22. Sed & *Religio* in Eccleſia Romana dicitur Vita Monaſtica, ſeu voto, ut vulgò ajunt, Religionis adſtricta. Sugerius Abbas S. Dionyſii *Ep.* 163. *Hæc duo potiſſimùm amplexatus ſum, videlicet de ſtatuenda* Religione *in B. Genovefæ Pariſienſis & nobili Compendienſi Eccleſia.* Unde *de Eccleſia S. Martini Religionem exturbatam*, refert Hugo Flaviniac. in *Chron.* Et Ulgerius Scholaſticus, deinde Epiſcopus Andegavenſ. *in Epitaphio* Marbodi Epiſcopi:

Omnes perſonæ, quæ ſunt in Religione
Ingemuère nimis planctibus & lachrymis.

Hinc *Religioſi*, apud eoſdem, dicuntur ii, qui votò Religionis obſtricti ſunt, Anachoretæ, Monachi, Colidei &c. Guil. Brito, *Philipp. l.* 1.

Nil toga ruricola, nil frocus Religioſo.
Nil fragilis ſexus mulieri, nil ſacer ordo
Presbytero prodeſt.

Et *Religioſa*, Monialis, apud Gregorium M. *l.* 7. *Ep.* 28. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.* Quomodo *Religio*, pro lictore Api bovi apud Ægyptios fuerit, vide Salmaſ. *Not. ad Solin. p.* 307.

RELIQUA, apud Spartian. *in Adriano, c.* 7. *Ad colligendam autem gratiam nihil prætermittens, infinitam pecuniam, quæ fiſco debebatur, privatis debitoribus in urbe atque Italia, in provinciis verò etiam ex* Reliquis *ingentes ſummas remiſit, ſyngraphis in Foro Divi Trajani, quò magis ſecuritas omnibus roboraretur, incenſis:* Græcis Λοιπάδες & Λοιπογραφίαι, eſt reſiduum debiti, quod nondum Fiſco erat exſolutum. De qua liberalitate Adriani vide Salmaſ. *ad locum.*

RELIQUIÆ, Græcè λείψανα, oſſa olim defunctorum, quæ poſt crematum remanſerant cadaver. Quippe nunquam in corpus flammas, eouſque ſævire paſſi ſunt, ut totum illud conſumerent, ſed oſſa cineresque aſſervabant ſolicitè, hos quidem in tumulum aggerentes, illa autem poſtquam aquâ abluta eſſent & unguentis delibuta, atque linteò purò involuta, ſepulchrò recondentes, vide Franc. Roſſæum, *Archæol. Attica, l.* 5. *c.* 29. Meminit earum Tacitus, *Annal. l.* 8. & Suet. *Domit. c.* 8. *Monumentum, quod Libertus ejus è lapidibus templo Capitolini Jovis deſtinatis filio conſtruxerat, diruit per milites; oſſaque &* Reliquias, *quæ inerant, mari merſit.* Idem in *Auguſto, c.* 100. Reliquias *legerunt primores Equeſtris ordinis.* Ritum illas legendi egregiè exponit, in funere Miſeni, Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 227.

Poſtquàm collapſi cineres & flamma quievit,
Reliquias vinò & bibulam lavêre favillam.
Oſſaque lecta cadô texit Chorinæus ahenô.

Et ita Suetonius, *dictô c.* paulò antè, *Legenda oſſa per Sacerdotes ſummorum Collegiorum.* In quem finem, in pyra cremandos ſic collocabant, ut cineres oſſaque ſeparata manerent, neque aut ligni cineribus, aut animalium, quæ ſæpiſſimè ſimul comburebantur, oſſibus commiſcerentur, uti clarè docet Q. Smyrnæus *l.* 3. ubi de funere Achillei. Id quod verius putat; quàm quod quidam de linteo lini asbeſti ajunt, Caſaubonus, *ad Auguſtum Suet. c.* 100. &c. Urnam, in qua condebantur, *feralem* vocat Tacitus, *Annal. l.* 3. *c.* 1. Poëtæ,

——— Quod digitis quinque levatur onus.

Eaque extra Urbem (apud Roman.) in celebrioribus viis, recondi ſolebat: Unde Juvenalis, *Sat.* 1. *v. ult.* mortuos denotaturus, dicit,

Quorum Flaminiâ tegitur cinis atque Latinâ, &c.

Erant autem magna in veneratione antiquis hæ mortuorum *Reliquiæ*, undè inconſultò Pontifice, nec refodi, nec in alium locum transferri poterant. Plinius Jun. *l.* 10. *Ep.* 73. *ad Trajanum, Petentibus quibuſdam, ut ſibi* Reliquias *ſuorum, aut propter fluminis incurſum, transferre permitterem: quia ſciebam, in Urbe noſtra ex iſtiuſmodi cauſis Collegium Pontificum adiri ſolere, te Domine Max. Pontificem conſulendum putavi, quid obſervare me velis.* Vide quoque Scholiaſtem Juvenalis *loco ſuprà laud.* Inter Chriſtianos quoque *Reliquiæ* ſeu corpora Sanctorum, in honore ſemper, ut decet, fuère, vide Gregor. Nazianzenum *contra Julian.* & S. Ambroſium, *Serm. de S. Nazario & Celſo.* Sic tamen, ut religioſus iis cultus minimè præberetur. Hieron. *contra Vigilantium, Quis, ô inſanum caput, aliquando Martyres adoravit? Quis hominem putavit Deum?* Poſteà verò et adorari, pro gratiæ fontibus haberi, altaribus imponi, in Templis collocari, ac in proceſſionibus geſtari, cœperunt. Qua de re conſultationis Georgii Caſſandri, à Ferdinando I. & Maximiliano Imperatorib. ad Eccleſiæ reformationem inſtituendam adhibiti, *Articulus* 22. ſic ſonat: *Legimus ad loca Martyrum, reliquiis inſignia, vota nuncupata, & peregrinationes ſuſceptas, quæ omnia utilia erant, cùm adhuc recens & certa memoria Martyrum vigeret & Deus indubitatis miraculis eos qui mortui videbantur, ſibi vivere declararet; quibus fides, quam ipſi profeſſi erant, confirmabatur. Verùm in hæc paulatim abuſus irrepſit. Nam queritur Baſilius hanc conſuetudinem ſub tempore corruptam fuiſſe & temporibus Auguſtini ac Ambroſii, mos ferendi epulas ad Martyrum memorias, ab Ambroſio interdictus erat, ut apud Auguſtinum patet. Poſterioribus etiam temporibus, memoriis Sanctorum nimium indultum eſt; cùm ab impiis hominibus falſa fiducia in cultu inepto & ſuperfluo collocabatur, qui uſus reprehenditur in Concilio Cabilonenſi, can.* 43. *Acceſſerant & alia mala, quòd avaritiæ causâ falſæ Reliquiæ ſupponebantur, ficta miracula prædicabantur, ſuperſtitio inde alebatur. Nonnunquam illuſione Dæmonis, hominum ſuperſtitione abutentis, novæ Reliquiæ in dies revelabantur, qui abuſus damnatus in Concil. Lugdunenſi, can.* 62. *& Concil. Carthag. V. can.* 14. *Hodie verò, cùm omnia Sanctorum Reliquiis plena eſſe videantur, verendum eſt, ne diligenti examinatione adhibitâ deteſtanda impoſturæ pateſiant; quemadmodum in nonnullis locis factum eſt: ut olim B. Martino accidit, qui in loco, nomine Martyris celebri, deprehendit non Martyris, ſed ſcelerati latronis, monumentum. Multò conſultius videtur, ut ab omni Reliquiarum oſtentatione abſtineatur, & Populus ad veras Reliquias colendas; i. e. ad exempla Sanctitatis, quæ in Scripturis, vel ab ipſis Apoſtolis vel de ipſis extant, imitanda provocetur.* Hactenus ille. Babylæ oſſa primam colendis hôc modò *Reliquiis*, occaſionem præbuiſſe, vide in voce *Babyla.* Porrò eas inter ſpinas deponendi ritus, occurrit paſſim apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ. Nempe, jam à primis Monarchiæ Franciæ primordiis, quoties Viri Eccleſiaſtici de injuriis Eccleſiis ſuis illatis, à Viris potentibus, juſtitiam extorquere non poterant, *Sanctorum Reliquias* & imagines, crucem quoque interdum, inter ſpinas depoſitas legimus, ut omnium hôc pactô odium in eos concitarent, ſicque eos ad rerum ablatarum reſtitutionem cogerent. Andoënus *in Vita S. Eligii, c.* 30. *Niſi citò ornamenta tabernaculi hujus furata reduxeris, equidem ſpinis allatis faciam hanc januam ita obſerari, ut nunquam tibi in hoc loco veneratio præbeatur ab hodie;* alibique paſſim, apud Ordericum Vitalem, *l.* 8. Rogerum Hovedenum, *A. C.* 1197. Ægidium Monachum Aureæ Vallis, *c.* 103. Jo. Hocſemium, *c.* 5. in veterib. *Chartis*, apud Car. du Freſne &c. Quod tandem prohibitum, in Concilio Lugdun. ſub Gregorio X. Sed & in prædia Monaſteriorum *Reliquiæ* illatæ, ut prædatores ab iis invadendis averterent, qua de re multa congeſſit idem *in Gloſſario* & *Append.* & de ritu eas per vicos & provincias etiam nonnunquam circumferendi, ad corrogandas pecunias, quò Eccleſiarum indigentiæ ſubveniretur: Item de ritu eas deferendi, ad loca, quæ Eccleſiis cedebantur, ut hôc ritu quodammodo ad poſſeſſionem eorum Sancti ipſi mitterentur: Inſuper de ritu eas conferendi, cùm videl. Eccleſiæ vicinæ ſuas viciſſim *Reliquias* ad ſtatum & definitum locum, cum proceſſionibus deferebant, in pacis & concordiæ ſymbolum: Tandem de ritu eaſdem in caſtra & prælia ferendi: de quo ultimo vide quoque ſuprà ubi de *Capella S. Martini.* Aliàs Sanctorum Martyrum Reliquiæ, in eadem Eccleſia, ſub Altari quieſcunt, ut ex ordinatione

tione Felicis Papæ *Ep.* 2. ad Epiſcopos Galliæ conſtat. Unde Paulinus,

Ecce ſub accenſis altaribus oſſa piorum
Regia purpureó marmore cruſta tegit.

Cujuſmodi Reliquiæ hodie ſub Altariolis ponuntur, ex conſtitutione Concilii Tridentini Congregat. 13. Sept. 1593. Quòd ſi verò ex diſpenſatione Pontificis celebrare contigerit ſuper Altariolum Reliquiis carens, omittunt verba illa in principio Miſſæ, *Quorum reliquiæ hic ſunt.* De quæſtione verò, *An Reliquiæ de eſſentia requirantur in Altari portatili*, diſputat Macer in voce *Altare*, quem etiam vide de ritu conſecrandi Reliquiis ædium ſacrarum portas. Inſigniores verò *Reliquiæ* habentur, *caput*, *brachium*, *crus*, *aliaque pars*, in qua Sanctus pro Chriſto tormenta ſit paſſus &c. Namque à corporibus Martyrum, ad alia quoque ventum, qua de re vide Cl. Suicerum in Λείψανον. Plura apud eundem Macrum, *in Hierolex.* & hic paſſim, in vocibus *Archicapellanus*, *Brandeum*. *Capſa*, *Cinerarium*, *Cœmeterium*, *Conculcum*, *Confeſſio*, *Encolpium*, *Feretrum*, *Gleba*, *Hierotheca*, *Lipſana*, *Locellus*, *Nauſum*. *Paro Sarcophagus*, *Theca* &c. etiam in voce *Reduvia.* Contrà reliquias exoſorum hominum pòſt obitum ſpargere, atrox tyrannorum mos, cujus in Hiſtoria Eccleſiaſt. & SS. Martyrum, Romana item, multa mentio. Vide Caſaubon. *ad Tiber. Suetonii*, c. 55. & hic paſſim. Sed & idem de quæſtione, veterib. Philoſophis tractatâ, *Cur igne cremati maneant reliquiæ, in ſarcophago abſumti non maneant?* videri poterit *ad Aug. ejuſdem Auctoris*, c. 100. uti de more medii ævi *ad Reliquias & Tumulos SS. jurandi* Car. du Freſne iterum *Gloſſ.* ubi de *variis Juramenti ſpeciebus*: de *Reliquiis* verò *ciborum*, quæ ſuprà dicta lemmate *Pridiana dapes*.

RELIQUIÆ Victimarum comburendi ritus, in Vet. Teſt. occurrit Exodi c. 12. v. 10. ubi de Agno Paſchali, *Ne relinquite quicquam ex ea* (agni carne) *uſque ad matutinum tempus ſed, ſi quid reliquum erit, comburite.* Cujuſmodi quoque fuêre Leges in omnibus ſacris conviviis, Sic de Manna Exodi c. 16. v. 19. *Nemo ex ea quicquam relinquat uſque in craſtinum.* Et de ſacrificio Euchariſtico Levit. c. 22. v. 30. *Eidem die illud comedetis, nec ex eo quidquam reliquum facietis*, &c. Tranſiit inde ad Gentes, uti vidimus ſuprà ubi de *Pridianis Dapibus*. De *Reliquiis S. Cœna* vide ſuprà voce *Eulogia* alibique, uti *de Reliquiis conviviorum*, plura apud Cl. Rittershuſium, *Lect. Sacr. l.* 6. c. 13. uti ſuprà, voce *Analecta*, it. *Pincerna.*

de RELY Johannes, vide *Johannes.*

REMACLUS Faſchins, Limburgenſis, Medicus & Canonicus Leodienſis. Scripſit vitam Medicorum illuſtrium, &c. Obiit A. C. 1586.

S. REMBERTUS, Flander an Friſo? Epiſcopus Hamburgenſis, tempore Caroli Calvi, & Caroli Craſſi. Scripſit *vitam S. Auſcharii*, Prædeceſſoris ſui; *de Virginitate*, &c. Adam de Bremen, *l.* 1. *c.* 31. Alb. Crantz. *in Saxon.* Mejer, *in Annal. Flandr.* Suffridus Petri, *de Script. Friſ.* Voſſ. *l.* 2. *Hiſt. Lat. c.* 27. Molanus, Valer. Andreæ &c. *Biblioth. Belgic.*

REMBERTUS Dodonſius, Mechlinienſis, Medicus Maximiliani II. Imperatoris Lugduni Batavor. Profeſſor, Obiit A. C. 1585. Botanices egregiè peritus. ſcripſit Opus libror. 30. &c. Caſtellan. *in vit. Medic.* Valer. Andr. *Biblioth. Belgic.* Vander Linden, *de Script. Med.*

REMEDIA, dicta Amuleta, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 439. Eſt autem *Amuletum*, omne genus remedii, inprimis verò adversùs veneficia, ab *amoliendo*. Cujuſmodi *Remedium*, è ſepulchris mortuorum conquirere, ad morborum ſcil. Magicas ſanationes, ad quas oſſa mortuorum Veteres colligebant, vetat *L.* Wiſigothorum. Vide quoque Lindenbrogium, *ad Ammianum p.* 86. *De Remediis*, hominibus per ſomnia nonnunquam oblatis, dicemus infrà.

REMEJA, nomen viri. Eſdr. c. 10. v. 25. Latinè *excelſus Dominus*, aut *projectio Domini.*

REMELIGO, vide infrà *Remora.*

REMEMORATORIUS, In Eccleſia Conſtantinopolitana olim dictus eſt Ceremoniarum Magiſter, quo de Concilium Lugdun. *in Ep.* ad Gregorium XV. apud Macros Fratres, *Hierolex.* Vide ſuprà in vocibus *Hypomimniſcon* & *Hypomnemata.*

REMI, gens Gall. Belgicæ, Cæſ. *l.* 2. *Bell. Gall. c.* 3. cujus caput Durocortorum Remorum, à Matrona, quod Celtas à Belgis dividit, non multùm abeſt. Ejus fines longè trans fluv. Axonam uſque ad Moſam fluvium pertinent, quâ parte Maceriæ ſunt atque Moſomagus Remenſis Eccleſiæ parœciæ. Agros Remorum memorat idem, patenteſque campos frumenti feraces, è quibus Campaniæ *Remenſi* nomen. vide Plin. *l.* 19. *c.* 5. Præcipuò ſemper honore Cæſar *Remos* habuit, ſecundò ab Æduis locò: clariſſimi ac memoratu digniſſimi Straboni dicuntur; *Remi fœderati* Plinio, *l.* 4. *c.* 17. Hirtio *Socii* & *Amici* Romanorum, optime de Rep. meriti. *l.* 8. Utebantur autem hi *Fœderati* ſuis legibus, & planè erant liberi. Fœdus civitatis Remorum cum Romanis initum deſignavit Tacitus, *Hiſtor. l.* 4. *c.* 67. 68. Hirtius, *l.* 8. *c.* 12. equites Remorum ac Lingonum evocaviſſe ait Cæſarem, quibus adverſus Bellovacos uteretur. Lucanus *Remos* & Leucos optimos funditores agnoſcit, *l.* 1. *v.* 424.

Optimus excuſſo Leucus Remuſque lacerto.

Ante Remigium Epiſcopum quidquid nunc Remenſi diœceſi & Laudunenſi continetur, ad unos Remos ſolamque diœceſin Remenſem pertinebat: hi veteres *Remorum* erant fines. Nunc diœceſis, ut à Remigio eſt imminuta, à Matrona ad Moſam, ſeu à Sparnaco ad Macerias Caſtrumque Reginaldi & Rupem Regiam, leucas 25. in longitudin. patet, in latitudin. circiter 15. terminos habet ab Oriente Trevirícam diœceſin, à Meridie Catalaunicam, ab Occidente & Septentrione Sueſſionicam & Laudunenſem.

PAGI DIŒCESI REMENSI COMPREHENSI.

Argonna ſilva & pagus; *Argonne.*	Reiteſtinus.
Caſtrenſis.	Remenſis, i. e. ager Durocortori ſuburbanus.
Dulcumenſis.	Stadinenſis.
Montania, *la Montagne.*	pars Tooraciæ.
Moſomagenſis.	Voogenſis &c.

OPPIDA, PRÆTER METROPOLIM.

Carolopolis ad Moſam.	Maceriæ ad Moſam.
Caſtrum Porcenſe ad Axonam.	Moſomagum ad Moſam.
Culmiſciacum *Cormicy.*	Reiteſte ad Axonam.
Doncherium ad Moſam.	Rupes reg. in Arduenna.
Fines ad Vidulam.	Sedanum ad Moſam.

Sparnacum ad Matronam &c.

ALIA LOCA CLARA.

Avennacum *Avenay.*	*Fontaine.*
Altus mons *Omont.*	Grande Pratum.
Attiniacum, villa regalis.	Monsfalconis in ſaltu Argonnæ,
Caſtellum Reginaldi.	Ruminiacum.
Duciacum *Douſy.*	Sindunum, vel Senucum.
Fons Malberti *Maubert*	Vindoniſſa *Venderesse.*

Continet porro *Remenſis* diœceſis Parœcias vicanas ſeu ruſticas majores 469. minores 335. Abbatias cùm urbanas tum vicanas 24. Vide Marlotum, *Hiſt. Metropolis Rem. l.* 1. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & infrà quoque in voce *Rhems.*

REMI, populi German. Inferioris quorum locus eſt pagus *Rindenen* Smetio; vel *Rhindenen*, in Ducatu Clivienſi inter Cliviam & Rhenum.

REMI, Urbs præcipua Campaniæ Galliæ cum titulo primi Ducatus & Archiepiſcop. Antiquiſſimarum & pulcherrimarum Galliæ civitatum una. Ibi templum primarium elegantiſſimæ ſtructuræ, in quo Reges conſecrari ſolent, oleô, ut dicunt, divinitùs olim, tempore Clodovæi, demiſſô. Portæ hujus urbis Gentilium Deorum nominibus hodieque inſignes ſunt; caput eſt territorii Remenſis exigui. Cæſ. *de Bell. Gall. l.* 6. *c.* 4. Plin. *l.* 4. *c.* 17. Strabo, *l.* 4. Aimoin. *l.* 3. *c.* 6. Hincmar. *in vita S. Remigii.* Flodoard. *Hiſt. Eccl. Rem.* Guil. Marlotus, *Hiſt. Rem. &c.* De Conciliis hic habitis, conſule Morer. *Diction. Hiſtor.* Vide *Remi* & *Rhems.*

D. REMI, ſeu D. Remigii, aut Remuli fanum, oppidum Liguriæ peramœnô ſitum eſt ac fertili agrô, citris, palmis, medicis, limonibus, aliiſque fructiferis arboribus mirificè ornatô. Cum portu, in ora Genuenſi.

S. REMIGII de Monte, *Saint Remy du Mont*, locus Galliæ: ſicut & *S. Remigius* de Planis, *Saint Remy du Plain*, caſtellum ejuſdem Regni, in Cenomanis, memoratum Orderico Vitali, *Hiſt. l.* 10. apud Hadr. Valeſ. voce *Majatum.*

de S. REMIGIO Robertus, vide *Robertus.*

REMIGIUS, Epiſcopus Remorum, qui baptizavit Ludovicum illum regem, quem Galli *Clodovæum* vocant. Proin *Gallorum Apoſtolus* dictus. Illius ampulla ibidem quoque aſſervari dicitur; ex qua Gallorum reges inungi ſolent, ac deinceps diademate jam indè cingi. Obiit A. C. 535. Gregor. Turonenſ. *l. de glor. Confeſſ. c.* 79. *& Hiſt. Fratr.* Sidon. Apollin. *l.* 9. *ep.* 7. Flodoard. *Hiſt. Rem.* Hincmar. *in vita Rem* Morerius *Diction. Hiſt. &c.*

REMIGIUS, Archiepiſcopus Lugdunenſis; Eleemoſynarius Lotharii Imperatoris. Scripſit *epiſtolam*, *contra Joh. Scotum Erigenam*, *& commentarios in epiſt. Paulinas.* Obiit A. C. 874. Flodoard. *l.* 2. *Hiſt. Rem. c.* 16. Lupus Ferrerius, *ep.* 111. Jac. Severtus, *de Archiepiſc. Lugdun.* Theophilus Reinaldus, *in Indic. SS. Lugdun.* Item Antiſſiodorenſis Monachus, floruit *Sec.* 9. A Fulcone Archiepiſcopo Remenſi Antiſſiodorum, ut ſtudia ibi redintegraret, vocatus eſt: Præceptor Odonis, Abbatis Cluniacenſis. Explicuit *Pſalmos Davidis ex Ambroſio*, *Auguſtino*, & *Caſſiodoro*. Edidit quoque *explicationem XI. minorum Prophetarum.* &c. Flodoard. *Hiſt. Rem. l.* 4. *c.* 19. Sigebert. *c.* 113. Trithem. Sixtus Sen. Bellarminus, Poſſevinus &c.

REMILLIUM, ſeu REMILLIACUM, oppid. Sabaudiæ, ad amnem Seranum, 8. leuc. à Camberio in Boream, 2. ab Annecio in Occidentem.

REMIPEDÆ Aves, Latinis, Ναξίποδες Græcis, dicuntur aves paluſtres ſeu paludicolæ, in quarum cenſum Meleagridas & Penelopas collocat Plin. *l.* 37. *c.* 2. *Mnaſeas Africa lacum Sicyonem appellat, & Cratim amnem effluentem è lacu, in quo ſunt aves, quas Meleagridas & Penelopas vocant.* Vide ſuprà *Meleagrides*: uti de *Navibus remipedibus*, lemmate *Pedes navium.*

REMISMUNDUS, Suevorum in Hiſpania Rex, turbis in Gallæcia finem impoſuit, A. C. 463. Cum Theodorico quoque II. pacem iniit. Mariana, *Hiſt. Hiſp.*

REMITTERE, apud Tacitum, *Annal. l.* 1. *c.* 8. ubi narrat, ut Patres Conſcripti funus Auguſti metu Tiberii adulati fuerint, *Conclamant Patres, corpus ad rogum humeris Senatorum ferendum. Remiſit Cæſar arroganti moderatione*: eſt remittere in adverſando & cedere. Nam ea vis verbi eſt, ut non indicet modò, conceſſiſſe id Cæſarem, ſed etiam poſt aliquod certamen conceſſiſſe, ut victus & expugna-

gnatus crederetur. Sic, *l.* 12. *Et Cæſar adulationibus Senatus libros receſſit* &c. Similiter apud Ovidium, *de Arte*; *l.* 2. *v.* 599.

——— *Nihil hic niſi lege remiſſum.*

Pro quo, *l.* 3. *de Ponto El.* 3. *v.* 691. *Nil niſi conceſſum.*---Sed & *dimittere*, vox notat, ut remiſſus adulter, *l.* 25. *ff. ad l. Jul. de Adulteriis*, & *in Faſtis*, *l.* 2. *v.* 755.

——— *Inceptaque fila remiſit.*

Plura vide apud Gronov. *Obſervationum l.* 4. *c.* 2.

REMMIA Lex, de Calumniatoribus; *ut Calumniatoribus pœna conſtituto judicio imponeretur*: memoratur Ciceroni *pro Sext. Roſcio*. Pœna autem erat in fronte impreſſa litera K. quâ indicabatur, calumniatum eum eſſe. Sic enim Cicer. *loc. cit. Literam illam, cui vos inimici eſtis, ut etiam calumnias oderitis, ita vehementer ad caput affigent, ut poſteà neminem alium, niſi fortunas veſtras accuſare poſſitis.* Quidam *Remiam* appellant. Sed Paulus Manutius, *Comm. in Cic. pro Roſcio*, *Remmiam* vocat. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 22.

REMMON, civitas in tribu tam Judæ, quàm Simeonis. Joſ. *c.* 15. *v.* 31. & *c.* 9. *v.* 7. Item petra & urbs 15. milliar. ab Hieroſolym. in tribu Benjamin. Judic. *c.* 20. *v.* 47. Vallis item apud Zachariam, *c.* 14. *v.* 10. ſive civitas ſecundum Lyranum, non procul à Megiddo, quæ à quibuſdam nunc *Maximianopolis* dicitur. Item pater Baana & Rechab, ſervorum Isbboſheth. 2. Sam. *c.* 4. *v.* 6. Nomen idoli. 2. Reg. *c.* 5. *v.* 18. Latinè *malum granatum*, ſive *altitudo*.

REMONIUM, locus extra urbem, quem ad inaugurandum templa *Remus* cepit. Alexand. ab Alex. *l.* 6. *c.* 31. *Romia* apud Halicarnaſſeum eſt. *Remurium* habet Cicero, *Phil.* 6. etſi quidam *Samnium* ibi legant.

REMONSTRANTES, dici amant, quos alii *Arminianos* vocant, à Jac. Arminio ſectæ conditore, de quo vide ſuo locô, & plura hanc in rem in *Epiſtola Remonſtrantium* Amſtelodami editis A. C. 1660. Item hic infrà.

REMONSTRANTIA, nomen fuit libelli ſupplicis, quem in Belgio Arminii ſectatores, ut Synodi Nationalis vim eluderent, Hollandiæ Ordinibus exhibuerunt A. C. 1610. in quo ſententiam, ſuper *quinque* famoſis illis, ut jactabant (plures enim pectore ambiguô recondebant, ut poſteà apparuit) *Articulis* exponebant, petebantque ut ab Ordinibus adverſùs omnes Eccleſiarum cenſoras in patrocinium & tutelam reciperentur. Huic Reformati oppoſuerunt *Contra-Remonſtrantiam*: unde nomina *Remonſtrantium* & *Contra-Remonſtrantium* fluxêre, quæ in *Arminianorum* & *Gomariſtarum* locum ſurrogata ſunt, ac graviſſima diſſidia poſt ſe traxêre. Remedium quoddam malorum viſa Collatio Hagienſis, A. C. 1611. Sed ſucceſſu caruit: Tentata alia, ſed in caſſum: donec tandem Synodus Nationalis Dordraci coiit, A. C. 1618. quâ damnati errores quinque Articulorum, approbata & confirmata Belgica ac Palatina Catecheſis, Verſio Bibliorum nova decreta, ac quidquid hactenus turbarum Eccleſiam Belgicam afflixerat, ſopitum ſublatumque eſt. Petebant quidem *Remonſtrantes* librorum Symbolicorum reviſionem, ſed cenſuras illorum vide repulſas ab Altingio, *Commentar. in Catecheſ.* & Mareſium, *Exeg. Confeſſ. Belg.* Ab illo tempore magis magiſque ad Socinianos declinare cœperunt, per Vorſtium præcipuè ac Epiſcopium, cui poſteà ſuam cauſam concredebant. Et quidem extat hujus famoſa *Apologia pro Confeſſione* Arminiana, adverſùs cenſuram Leidenſium, quam Walæus nomine Facultatis conſcripſit: ſed Apologiæ illius Socinîſmos feliciter detexerunt Vedelius, Triglandius, Hoornbeekius, Alii. Epiſcopio in Schola Amſtelodamênſi ſucceſſit Steph. Curcellæus, qui ipſe, quàm Sociniano-Arianus fuerit, *Præfatio ad Opera Epiſcopii*, & ſcripta varia teſtantur. Certè quòd *Remonſtrantes* Vorſtii omnia aut *excuſant*, aut *defendunt*, inprimis quæ de Attributis Dei ſcripſit: quòd *plures Filiationis modos* ſtatuunt; quòd *adorationis Spiritus S.* nec *mandatum* nec *exemplum* dari dicunt: quòd dicunt *totam Trinitatis doctrinam tantùm in theoria conſiſtere*, *nullum*, *in praxi uſum habere*, colluſionis cum illis non poſſunt non eſſe ſuſpecti, *quibus* proin & *anathema dicere* apertè *renuunt*. Georg. Hornius, *Hiſtor. Eccl. cum Notis & Obſervationibus* M. Leydeckeri, *p.* 377. & *ſeqq.*

REMORA, Græcis ἐχενηΐς, *à navibus ſiſtendis*, ſeu *retinendis*; item Ναυκράτης, ab eadem cauſa: Latinis aliter *Remeligo*: Plautus, *Caſinâ*, *Act.* 4. *ſc.* 3. *v.* 7. ſecundùm quoſdam.

Nam quid illæ tam diu intus remorantur remeligines.

Piſciculus dicitur, cui naves ſiſtendi vim Veteres tribuêre. Vide Ariſtotelem, *Hiſtor. Animal. l.* 2. *c.* 14. Unde Plin. *l.* 9. *c.* 25. *Eſt parvus admodum piſcis, adſuetus petris, Echeneis appellatus: hoc carinis adhærente, naves tardiùs ire creduntur.* Idem ſubjungit ut ſtiterit navem Periandri, ac *l.* 32. *c.* 1. ſimile ait uſu veniſſe Antonio Triumviro; ad hæc Cajo Principi. Quis verò is ſit piſciculus, mirè variant Scriptores. Nam, ut ibidem refert Plinius, limaci eam ſimilem fuiſſe ajebant, quæ quinqueremem Caji ſtiterat: ac priori loco, *l.* 9. Mucianus ait, eſſe latiorem purpurâ. Trebius Niger eſſe pedalem & craſſitudine quinque digitorum. Ælianus autem anguillæ æquat mediocri *de Animal. l.* 11. *c.* 45. Ut omnino videantur plura eſſe piſcium genera, quæ vim navem ſiſtendi habeant, ac proptereà communi *Echeneidos*, vel *Remoræ* nomine, appellentur. Quid mirum? quando & quaſi adjectivè eâ voce utitur Æſchylus *Perſis*. Illa verò Æliani videtur lampetra eſſe noſtra, quam & Oppianus intellexit Ἁλιευτ. *l.* 1. Sanè lampetra (à lambendis petris dicta) naves ſectatur, præſertim recens pice illitas, idque ut picem exſugat; quòd ſi clavo ſe applicaverit, etiam moratur navem. Id experientiâ comprobari, ait Rondeletius, *de Piſc. mar. l.* 14. *c.* 4. Nam cùm Romam triremi proficiſceretur unà cum Cardinali Turnonio, curſum fuiſſe inhibitum magnâ cum admiratione vectorum: atque his in cauſam inquirentibus, deprehenſam eſſe lampetram, ore adfixam clavo; eam captam coctamque pœnas moræ dediſſe injectæ: atque hujuſce rei teſtes ſe habere ait locupletes, viros nobiles, & graves, qui unà vehebantur. Objicienti omnem id excedere fidem, regeruntur Pliniana illa, *l. loc. que cit. Ruant venti licèt, & ſæviant procellæ, imperat furori, viresque tantas compeſcit & cogit ſtare navigia: quod non vincula ulla, non anchoræ pondere irrevocabili jactæ: infrænat impetus, & domat mundi rabiem nullo ſuo labore, non retinendo, aut alio modo, quàm adhærendo. Hæc tantilla eſt ſatis contra tot impetus, ut vetet ire navigia.* Admiratio verò omnis eſt à cauſæ ignorantia. Doctiſſ. Suarezius, *eam vult eſſe virtutem mirabilem & occultam, quam fortè adjuvet ſpecialis aliqua Cæli influentia*, *Metaphyſ. Diſp.* 18. *ſect.* 8. cui ſententiæ favet Baſilius, *Hexaëm. homil.* 7. & eum ſecutus Ambroſius, *Hexaëm. l.* 5. *c.* 10. Hier. Fracaſtorius, *l. de Sympt. & Antip. c.* 8. hanc rem non à *Remora*, ſed à ſaxis vim magneticam habentibus, eſſe contendit: quod ridet Cæſ. Scaliger, *Exercit.* 218. cenſens ut magneti vis ineſt movendi, ſic Echeneidi vim eſſe motu privandi. Acutiùs veriuſque Rondeletius, *l.* 15. *c.* 18. quia Echeneis non eam habeat vim, niſi clavo adhæreat, colligit, non eſſe id ab occulta quadam Echeneidos proprietate, ſed à natura gubernaculi, quod ſe habet inſtar vectis, ut exiguum licèt magna moveat pondera. Nempe centrum motus ejus eſt in cardine gubernaculi, unde navis impellitur obliquè, dextrorſum, ſi clavus moveatur ſiniſtrorſum, contra ſiniſtrorſum, ſi is dextrorſum impellatur. Si igitur *Remora* clavo vel puppi ſe applicet, & nunc dextrorſum nunc ſiniſtrorſum ſe moveat, propter ambiguum hunc ejus motum, etiam ambiguus redditur navis motus; proque exiguo motu unius extremi, alterum etiam extremum atque adeò tota moles, nutat, nec progredi idonea eſt, vel ſaltem it tardiùs. Vide quoque Ariſtotelem, *in Mechan. quæſt.* 6. Keckermannum, *in Problem. Naut. Probl.* 11. Hug. Linſchottanum, *Navig. Indic. Hiſtor. tom.* 1. *c.* 48. Gerh. Joh. Voſſ. *de Idololatr. l.* 4. *c.* 11. Alios.

REMORENTIUM, urbs provinc. Bleſenſis, aliàs Soloniæ caput, ad Saldriam fluv. 8. leuc. à Bleſis in Meridiem. Bituricum verſus 14. uti ab Ambacia in Ortum. Quibuſd. *Ratomagus* antiquorum.

REMORIA, locus in ſummo Aventino, ubi Remus de urbe condita fuerat auſpicatus. *Steph.* urbs eſt prope Romam.

REMOTIO ab Officio, Græcè Καθαίρεσις, it. ἔκπτωσις ἀπὸ ἱερωσύνης, Clericorum pœna, in *Canonibus* Concil. crebrò occurrit. Formula quâ ad Neſtorium uſa eſt Synodus Epheſina, cùm καθαίρεσιν ei indicaret, hæc fuit, Γίνωσκε σεαυτὸν διὰ τὰ ἀσεβῆ σου κηρύγματα---γενόμενον ἀπὸ τῆς ἐνεστώσης μηνὸς κβ´---καθῃρημένον καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ βαθμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον, *Sciàs, te propter impia dogmata tua. 22. Junii.. depoſitum eſſe & ab omni Eccleſiaſtico gradu eſſe alienum.* Vide *Acta* ejus, *p.* 135. Aliquando, propter delicti enormitatem, accedebat ἀκοινωνησία, *excommunicatio*, & tum καθαίρεσις τελεία, *plena ejectio*, è ſacerdotio ſcil. vocabatur. Vide Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Καθαίρεσις & hic paſſim. Apud Romanos quâ ſpecie *Remotio* velari ſub Imperatoribus conſueverit, vide infrà *Sepoſitio*, it. *Succeſſorem dare*.

REMPHAN, Idolum, pro quo in Ebræo legitur *Chiun*. Mentio ejus Actor. *c.* 7. *v.* 43. *Imò bajulâſtis tabernaculum Molochi, & ſidus Dei veſtri Remphanis, quas figuras feciſtis, ut eas adoraretis.* Ῥαιφὰν vocatur LXX. Interpr. Amoſi, *c.* 5. *v.* 26. ubi eadem verba reperiuntur, Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥαιφὰν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε ἑαυτοῖς. Quò nomine Herculem indigitatum fuiſſe Godwynus ſcribit: Quemadmodum enim is *Chiun*, ex Ægyptio *Chon*, ita enim apud hanc gentem appellatus reperitur; Sic *Remphan*, vel *Rephan*, idem dictus eſt, ab Hebræo, *Rephaim*, quæ vox *Gigantes* in ſacris Literis notat. Herculem autem non ineptè *Solem* interpretantur Eruditi, qui ſub vario ſchemate ab idololatris Iſraelitis cultus eſt. Namque idem & *Moloch* & *Baal* & *Chiun*, & *Remphan* & *Tamuz* fuit, aliis atque aliis ritibus, pro virtutum ejus diverſitate, à gente illa, in Idololatriam maximè proclivi, conſecratus. Nec deſunt, qui *Herculis* nomen ex Hebr. הֵאִיר כֹּל *Hercol*, i. e. *illuminavit* omnia, deducant: uti apud Græcos *nihil aliud eſt quàm* Ἥρας κλέος, i. e. *aëris gloria: quæ porrò alia eſt aëris gloria, niſi Solis illuminatio?* verba ſunt Macrobii, *Saturnal. l.* 1. *c.* 20. Quid autem per *ſidus Remphanis* intelligendum? Reſpondet Oecumenius, *ad Actor. loc. cit.* probabile eſſe indigitari *ſtellam, in fronte Molochi idoli depictam vel ſculptam*. Nihil enim apud Idololatras inſolens, Idola ſymbolicis iſtiuſmodi additamentis inſignire: Quemadmodum Suetonius de Julio Cæſare, in Deorum numerum relato, ait *c.* 88. *Creditumque eſt, animam eſſe Cæſaris in cœlum recepti* (loquutus autem in præcedentibus erat, de ſtella crinita, quæ per 7. dies ab obitu ejus fulſerat) *& hac de cauſa ſimulachro ejus in vertice additur ſtella.* Quam etiam, in Cæſaris Auguſtique nummis variis, Patinus *ad Sueton.* exhibet. Vide quoque Plinium, *Hiſt. l.* 2. *c.* 25. Horatium, *l.* 1. *od.* 12. Thom. inprimis Godwynum, *de ritibus Hebr. l.* 4. *c.* 2.

REMULCUS, Græcè ῥυμουλκὸς eſt, unde ῥυμουλκεῖν, τῷ ῥυμῷ ἕλκειν, de navibus, quæ *fune trahuntur*, apud Auctorem *Peripli* Maris Erythr. Sic ῥυμὸς, *remus*: quomodo lorum tubæ vocâſſe Veteres, Servius auctor eſt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1116. Cœterùm *remum Copæ*, *latitudinem ejus Plateæ invenerunt*, Plin. *l.* 7. *c.* 56.

RE.

REMULUS Sylvius, Latinorum Rex, qui præſidium Albanorum inter montes poſuit, ubi nunc Roma eſt. Ob impietatem fulmine ictus traditur. Ovid. *l.* 4. *Faſtor. v.* 50.

> ——— *In Remulum fulmina miſſa ferunt.*

ad REMUM damnatio, inter pœnarum, apud veteres Athenienſes, genera, memoratur Scholiaſti Ariſtoph. *Ranis*, ubi illos *ἀτίμους*, i. e. *capite minutos*, fuiſſe ait. Nempe qui publicô judiciô eò adacti erant: quò etiam hoſtes bellô captos damnabant, dextrô pollice abſciſſô, ut haſtam quidem non ampliùs ferre, remum verò ducere poſſent. Plut. *in Lyſandro*. Aliàs *ad remum* mercede conducebantur Thetæ, de quibus ſuô locô. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 4. *tit.* 9. Cœterùm *Remiges*, erant in bireme 160. in trireme 240. in quadrireme 320. in hexere 480. in heptere 560. in octere 640. in ennere 720. in decere 800. in viginti ordinum nave 1600. juxta proportionem quinqueremis Caji Cæſ. in qua 400. fuêre, Plin. *l.* 32. *c.* 1. At juxta Polybianæ quinqueremis numerum 300. remigum, ad monerem fuêre requiſiti 60. ad biremem 120. &c. Tettaraconteres Ptolemæi Philadelphi circiter 4000. habuit, apud *Athenæum*: vide ſuprà *Navis*, infrà *Thalamegos*, *Tonſa*, alibique paſſim, & plura hanc in rem apud Jac. Gronovium, *Epiſt. ad Gravium*. Hinc *remigare* verbum, de quo vide aliquid ſuprà verbô *Inbibere*.

REMUNERATIONES Sacræ, *l.* 20. *de Palat.* ac *l.* 41. *de Appell. Cod. Theodoſ.* & Privatæ, *l.* 2. *eod. C. de Comm.* Vide ſuprà, in voce *Largitiones*.

REMURIA, ſacra ad Lemures, i. e. larvas nocturnas, & terrificationes placandas inſtituta. A Remo, quem interfecit Celer, Romuli comes, feruntur habere nomen, quæ poſteà aſperiore literâ *r.* in leniorem mutatâ, *Lemuria* ſunt dicta. Porphyrio Horatii interpres, vult *Lemures* nominatos quaſi *Remures*, à *Remo*, cujus occiſi umbram cùm frater Romulus placare vellet, *Lemuria* inſtituit, i. e. Parentalia, quæ menſe Majô per triduum celebrari ſolebant.

REMUS, frater Romuli, primi Romanorum Regis, qui quòd nova urbis Romæ mœnia per ludibria tranſiliiſſet, à fratre eſt interfectus, aut, ut alii volunt, à Celere quodam Tribuno. Poſt cujus mortem obortâ peſtilentiâ, conſultô oraculô reſponſum eſt, placandos eſſe manes Remi: ob quam rem ſella curulis cum ſceptro & diademate, & cæteris regni inſignibus, ſemper juxta Romulum quidvis ſancientem ponebantur, ut mortuus etiam Remus pariter imperare videretur. Unde eſt illud Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 292.

> ——— *Remo cum fratre Quirinus*
> *Jura dabunt,* ——— ———

Hic unà cum Romulo urbem Romam condidiſſe fertur. Plin. *l.* 8. *c.* 17. *Sicut de conditoribus noſtris accepimus.* Marcus Manilius, *Aſtronom. l.* 5.

> *Qua genitus cum fratre Remus hanc condidit urbem.*

Tibullus, *l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 23.

> *Romulus æterna nondum firmaverat urbis*
> *Mœnia, conſorti non habitanda Remo.*

Mihi tamen (inquit Dempſterus) animadverſum, à Remo fundamenta ejus jacta, erat enim major natu. Stat. *l.* 5. *Sylv.* 2. *v.* 13.

> ——— *Neque enim de ſanguine cretus*
> *Turmali, trabeaque Remi.*

Idem, *l.* 2. *Sylv. ult. v.* 60.

> *Dices culminibus Remi vagantes*
> *Infandos domini nocentis ignes.*

Propertius, *l.* 4. *Eleg.* 1. *v.* 9.

> *Quis gradibus domus iſta Remi ſe ſuſtulit olim.*

Idem, *l.* 2. *eleg.* 1. *v.* 23.

> *Regnave prima Remi, aut animos Carthaginis altæ.*

Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 76. *v.* 4.

> *Sed de plebe Remi, Numæque verna.*

Juvenalis, *Sat.* 10. *v.* 73.

> *Turba Remi ſequitur fortunam.* ———

Et ante omnes Catullus, *epigr.* 59. *v.* 5.

> *Glubit magnanimos Remi nepotes.*

A fratre Romulo occiſum volunt poëtæ. Propertius, *l.* 4. *Eleg.* 1. *v.* 49.

> *Si modò Avernalis tremula cortina Sibyllæ*
> *Dixit, Aventino rura pianda Remo.*

Idem, *l.* 3. *eleg.* 8. *v.* 50.

> ——— *Et caſô mœnia firma Remô.*

Horat. *Od.* 7. *epod. v. ult.*

> *Ut immerentis fluxit in terram Remi*
> *Sacer nepotibus cruor.*

Lucanus, *l.* 1. *v.* 95.

> *Fraternô primi maduerunt ſanguine muri.*

Hic, ut Romulus, nomen habet à *ruma*, i. e. mammâ, quam lupa infantibus præbuit, vel ipſo Plinio teſte, apud quem hactenus *l.* 15. *c.* 19. mendoſè ſcriptum eſt *rumen*. *Nic. Lloydius.*

RENALDUS, ſeu REGINALDUS Aichſtadienſis, in Bavaria, Epiſcopus Hebraicè, Græcè & Latinè doctus, Muſices peritus. Succeſſit Starhando, A. C. 965. Obiit A. C. 989. Scripſit vitas quaſdam Sanctorum Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 40.

RENALDUS Belnenſis, Archiepiſcopus Senonenſis, Henrici Magni jus contra Ligiſtas fortiter tuitus, interfuit Comitiis Bleſenſibus A. C. 1588. in quibus facundâ oratione in luxum invectus eſt: ad Patriarchatum Galliæ aſpirare auſus, ni Pontifici cum Henrico conveniſſet. Obiit A. C. 1606. Thuan. *Hiſt. l.* 106. Vide & *Commentar. de Vita ſua, l.* 3. *ſub finem*, ac ſuprà *Belnenſis*.

RENALDUS Clutinus, Pariſienſis, Poëta excellens, ſeculi præteriti. Scævola Sammart. *Elog. l.* 2. Vide etiam Anton. Teiſſier *in Elogiis*.

RENALDUS Ferrerius, Præſes Parlamenti Pariſini, ad Concilium Tridentinum miſſus eſt. Inſervijt fideliter Franciſco II. Carolo IX. & Henr. III. ſcriptis eloquentiâ & eruditione refertis, illuſtris.

RENALDUS Langhamus, Franciſcanus Anglus A. C. 1410. Scholaſticus celebris. Scripſit in Magiſtrum ſententiarum, Pitſeus, *de Scriptor. Anglic. p.* 589.

RENALDUS Pecokius, ſeu Peacockius, Anglus, Epiſcopus Ciceſtrienſis, floruit ſeculô 15. Depoſitus, ob ſcripta erudita quidem, ſed quæ erroribus ſcatere dicebantur, A. C. 1486. Geſner. *in Biblioth.*

RENALDUS de *Piperno*, Dominic. Anglus, ſcriptis celebris, Pitſeus, *in Append. Ill. Angl.*

RENALDUS vel REGINALDUS *Polus*, Cardinalis & Archiepiſcopus Cantuarienſis, fil. Richardi, ex Margareta filia Georgii Clarentiæ Ducis qui Eduardi IV. frater erat: Eruditione inclytus. Ab Henr. VIII. Angliâ pulſus, conſtitutô in caput ejus 50000. imperialium pretiô, Regem per literas ad unionem cum Eccleſia Romana hortatus eſt. Hinc, & aliis accedentibus cauſis, Mater ejus & ex amicis nonnulli capite luerunt. Poſt Henrici mortem, Eduardum VI. filium ejus pariter retrahere ad Romanam Communionem annîſus eſt, ſed fruſtra. Sub Maria rediit in Angliam, Præſes conſilii regii effectus. Obiit A. C. 1558. Epitaphium ejus, *Depoſitum Cardinalis Poli.* Scripſit *de Officio Summi Pontificis. De ejuſdem poteſtate. De concilio Tridentino, &c.* cum volumine Epiſtolarum. Becatel. *in vita ejus.* Petramellarius & Garimberius, *in Eleg. &c.*

RENATUS in marmore veteri apud Smetium & Gruterum *Taurobolio Criobolioque in æternum renatus*, quid notet, dicemus infrà ubi de *Taurobolio*: quod ſacrificii genus viceſimô quôque annô, pro ſui *παλιγγενεσίᾳ* ſeu *regeneratione* feciſſe tauroboliatos, ibi videbimus. Sic Baptiſmi, quem lavacrum *παλιγγενεσίας* vocat Apoſtolus, ad ſuos imitationem tranſtulit Satanas, quem & Euchariſtiam ſimili imitamentô conſpurcare conatum eſſe, ſuprà vidimus voce *Myſterium*.

RENATUS cognomine Bonus, Rex Neapolis, Siciliæ, &c. Dux Andegav. Comes Provinciæ, &c. fil. Ludovici III. Neapol. Regis ex Jolanta, filia Johannis I. Arragoniæ Regis, ductâ A. C. 1420. Iſabellâ, hærede Caroli I. Lotharingiæ Ducis hæreditatem aditurus, Antonium Valdemontium, fratrem Ducis hoſtem, feudum maſculinum Lotharingiam eſſe cauſatum. Lite Sigiſmundo Imperatori & Concilio Baſilienſi commiſſâ, ſententia pro Renato eſt lata: ſed Antonius, Philippi Boni Burgundiæ Ducis armis jus ſuum tuitus, Renatum vicit cepitque. Qui Divione in vinculis per quinquennium detentus, auditâ dein Ludovici III. Neapolis Regis fratris ſui, Johannæque II. à qua hæres ſcriptus erat, morte, illô contendit, ſed iterum infelix, ſicut & filius ejus Calabriæ Dux qui Aragoniæ regno imminebat. In Provincia ergo, quod reliquum vitæ fuit, quietus tranſegit. Princeps formâ egregiâ ingeniôque inclytus, picturæ & Poëſeos ſtudio deditus, Ordinem militarem Lunæ creſcentis inſtituit Andegavi, A. C. 1464. Cùm filii ejus omnes præmortui, reliquit ditiones Carolo, ſuo ex fratre nepoti, Comiti Meduanio. Obiit Aquis Sextiis, A. C. 1480. ætat. 71. Ruſius, *Hiſt. Comit. Prov.* Noſtradamus & Buchæus, *Hiſtor. Prov.* Puteanus, *Jura Regis.* Sammart. *Hiſt. geneal. Famil. Gall.*

RENATUS II. Lotharingiæ Dux, filius Friderici II. ex Jolanta filia Renati Siciliæ Regis, nepos Antonii I. de quo ſuprà, quô conjugiô lites inter Regem Neapolitan. & Lotharingiæ Ducem compoſitæ. Titulum & inſignia Regis Siciliæ & Arragoniæ, ex parte Matris, cepit. A Ludovico XI. & Friderico III. Imperatoribus perſuaſus, Carolo Burgundiæ Duci bellum intulit, ſed Ducatu ab illo exutus, Helvetiorum ope reſtitutus eſt, Carolô in obſidione Nancei occiſô, A. C. 1477. quô inter mortuos ægrè repertô, *Hie da beaux Couſins*, exclamaſſe fertur, *vous nous avez donné moult de maux.* Ex Philippa Geldrica, ſorore unica Caroli, pater octo filiorum, è quibus Antonius ſucceſſit, & quatuor filiarum. Philipp. Cominæus *Hiſtor.* Edmondus du Boullay, *Hiſt. Lothar.* Mezeræus, &c.

RENATUS Benedictus, Andius, ab Henrico IV. Gall. Reg. Epiſcopus Turonenſis declaratus, Bullas Româ obtinere neutiquam potuit. Scripſit varia. *in epiſt.* Morerius, *Dict. Hiſt.*

RENATUS Carteſius, Nobilis Gallus, Philoſophus hujus ſeculi celeberrimus. In Turonibus natus, ſtirpe fuit, in Aremorica & Pictonibus, illuſtri: à prima juventa ſtudiis deditus, in Philoſophia & Mathematicis, ſtupendos fecit progreſſus: Arma dein in Germania & Hungaria feliciter circumtulit. Hinc Philo-

ſophia & Mathematicis; ſtupendos fecit progreſſus: Arma deln in Germania & Hungaria feliciter circumtulit. Hinc Philoſophiâ ſeceſſum poſcente, Egmontium in Hollandiam conceſſit, ibi Ann. 25. commoratus: Edidit hic primò Meditationes primæ Philoſophiæ, quibus cùm varia objicerentur, omnibus eruditè & ſollidè ſatisfecit: Intereà ex omnibus orbis partibus per Epiſtolas laceſſitus, ut velut Oraculum quoddam reſponſa daret. Deio Pariſios veniens, à Ludovico XIII. & Cardin. Richelio invitatus eſt, ut ibi ſedem figeret: ſed aulam Muſis non convenientem ratus, excuſavit ſe. Nihilominùs Chriſtinæ Suecorum Reginæ frequenti rogatu Holmiam venit, ut ſingulis diebus horâ quintâ matutinâ in Bibliotheca ejus illam inſtrueret. Sed paulo pòſt obiit Vir incomparabilis, A. C. 1650. ætat. 54. Reliqua vide benigne Lector *in Scriptis ejus.*

RENATUS Chopinus, Audius, Advocatus celebris, ſcripſit complura. Simler. *in append. Bibl. Geſn. &c.*

RENATUS Laurentius de Labarre, nobilis Normannus, edidit *Tertullianum* & *Arnobium*, aliaque quædam egregia.

RENATUS Profuturus Frigeridus, priſcus, Hiſtoricus, laudatus Gregorio Turonenſi *Hiſt. Franc. l. 2. &c.* Vide Morer. *in Diction. Hiſt.*

RENEGATI, dicuntur vulgò, qui, ejuratò Chriſtianiſmò, Mahumetanam impietatem amplectuntur. His in Turcico Imperio ad ſummos honores aperta vis eſt, cùm nativi Turcæ eouſque non evehantur unquam. Occurrit vox jam in veterib. *Chartis*, & apud Rogerum Hovedenum *ad A. C.* 1192. nec non Joinvillam, *in Ludovico IX.* Vide Nic. Fullerum, *Miſcellan. Sacr. l. 2. c.* 31. Car. du Freſne, *Gloſſar.* & Jo. Bapt. Tavernier, *Deſcript. Serralii.*

RENENSIS Pagus, vel RENENSIUM *pagus*, vulgò *Het landt van Ryen*, olim dictus eſt Brabantiæ tractus, cujus caput Antverpia vel Andoverpum, urbs ad Scaldim poſita, 42. mill. paſſ. à mari, cujus tamen æſtus euſque accedere conſueverunt. In literis ante annos 670. datis *pagus Rien* & *Comitatus Rien* appellatur, ſed prius nomen vetuſtius eſt. Decurrit per illum fluvius exiguus Nutta, vel Nuta, nunc *Neta* vocatus, & Liram oppidum præterlapſus *Lier*, Rupelâ accipitur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Andoverpum.*

RENES, Hebr. כליות à *libidine*, cujus in *renibus* ſedes, item כסלים ab *adipe*, quò illiti ſunt ac obducti: quem eorum adipem ἐπινεφρίδιον appellat Homerus, *Il. φ. v.* 204. rationes autem ejus varias reddit Philoſophus *de partibus Animal. l. 3. c. 9.* Uti verò omnium viſcerum *renes* pinguiſſimi, ita omnium animalium maximè in ovibus pinguedo exuberat. Unde *renes* inter partes ſacrificiorum fuère, quas ſibi Deus olim in Altari adolendas delegit; inprimis arietum, *adipem enim renum arietum* commendari legimus Eſaj. *c.* 34. *v.* 6. Sed & Meruanum Ægypti Pro-Regem, ſub Imperio Saffahi Chaliphæ XXII. toſtis ovium *renibus* tantopere delectatum, *ut quotieſcunque in manus ejus incidiſſet ovis, continere ſe non potuerit, quin manum ſuam, tunicâ manicâ involutam, in ejus ventrem infereret, reneſque acciperet ac comederet,* Elmacinus tradit *Hiſtor. Saracen. l. 2. c. 2.* & 8. apud Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 2. c.* 45. ubi plura hanc in rem. Vide quoque ſuprà *Merwan.* Nec omittendum, quòd ſe eſſe τὸν ἐρευνῶντα νεφροὺς καὶ καρδίας, *ſcrutatorem renum ac cordium*, Dominus noſter ait Apocal. *c.* 2. *v.* 23. Vide ſuprà quoque voce *Aglibolus*, inter alia, voce *Rebrachiatorium.* De *cingulo renum* alibi.

RENFROANA, vulgò REINFREW, urbs Scotiæ meridionalis in Cuninghamia provinc. ad Cludam fluv. in limite Leviniæ, vix 5. mill. paſſ. infra Glaſcum in Occidentem.

RENO, vox purè Græca, Salmaſio *ad Tertullian. de Pallio.* Vide ſuprà *Pellis*, & infrà *Rheno.*

RENODATUS Crinis, apud Horatium, *Epod. Od.* 11. *v. ult.*

Sed alius ardor, aut puella candida,
Aut teretis pueri longam renodantis *comam:*

idem cum *cirrato* eſt. Erant autem cirrati pueri & puellæ innupiæ, apud Romanos & *nodò* religatam in vertice comam habebant: ut & pueri Græcorum, vide ſuprà, ubi de crinium *Nodis.*

RENOVANDI laurum quotannis ritus, in Curia & Regia Flaminumque domibus (namque hæ nunquam non laurò coronatæ aſpiciebantur) apud Romanos, memoratur Macrobio, *Saturnal. l. 1. c.* 12. Cujus moris ratio, ut eò velut clariſſimò virtutis præmiò quiſque admoneretur, ne, quod in foribus *renovabatur*, in laude areſceret. Vocabant autem laurum virentem κοσμελὰν Græci, uti apud Etymologum legit Car. Paſchalius, *Coronar. l. 8. c.* 7. quem vide, ut & ſuprà, ubi de *Lauro.*

RENSBURGUM, oppidum munitum Holſatiæ, ad Eyderam fluv. in limite Ducatus Sleſvicenſis. 4. leuc. à Chilonio in Occaſum, Tonningam verſus 6. & 4. à Sleſvico in Meridiem.

RENTICA, ſeu RENTIACUM, oppidul. Arteſiæ, ad Agnionem fluv. fruſtra obſeſſum, ab Henrico II. Galliæ Rege, A. C. 1554. *Thuan.* Nunc dirutum ab A. C. 1638. 5. leuc. à Bononia in Ortum, Atiam verſus 4. in ipſo limite Comitatus Bononienſis. In Comitatu quidem Atrebatenſi eſt, ſicut & Blanziſcum: in pago Tarvennenſi, *Blangy en Ternois*, ſed in finibus Morinorum, non autem Atrebatum; cùm ambo Epiſcopum Bononiæ urbis Morinorum agnoſcant, Hadr. Valeſ. voce *Atrebates*, ut & *Rentica.*

RENUITÆ, quaſi *renuentes* jugum Monaſticæ diſciplinæ, dicti ſunt Monachi vagi qui aliàs *Sarabaita*, vide ibi.

RENUNCIATA, inſula in Æthiopico mari, quæ, teſte Pliniò, ita dives eſt, ut equos talentis auri incolæ permutent.

RENUNCULUS, Gall. RENONCULE, flos miræ pulchritudinis, ſed odore deſtitutus, de quo ſic Fr. Pomey, *Ut primùm oculos & manum adverti in te, Renuncule ſpecioſiſſime; teque legi tumi ſerpentem———magnò cœpiſti eſſe tum primùm apud me locò. Cauliculum quippe ſenſi tibi eſſe tenerum ac mollem——Itaque carpſi ego te ſtudiosè, nondum quidem ſatis explicatum, ſatiſque comtum, ſplendenti tamen haud abſimilem carbunculo, aut ardenti ſphærulæ, aut glomo certè, coccinei ex ſerico fili. Pauca tum tibi diffuſa merant foliola, ſphærulam illam venuſtè prætexentia. At ubi in ampullam algentis aquæ inſerui te ab extremo caule ſitum illico deducere ſenſi: & quas obvolutas gremio complicataſque continebas Veris opes & Floræ gazas, recludere cœpiſti atque evolvere. Proh! quantam ego tum, ex aureo illo purpureoque textili & miniatis illis foliis, tantoliſque, tam mirabili conſertis opere, hauſi oculis voluptatem* &c. Vide eum in *Deſcript. div.*

RENUNTIATIO, Quæſtorum, Ædilium, Prætorum, apud Romanos, *gradus habuit*, Cicer. *pro Murana*, eoſque tres potiſſimùm; ſic Cicero *primum Quæſtorem* ſe factum gloriatur *pro Pompejo*, *in Piſon. fine Bruti* &c. *Medium*, in quo alii honeſtiores aliis, nempe ut primo quiſque proximus, ſed omnes *inprimis renuntiati* dicebantur; quia ante poſtremum. *Ultimum* tandem, non ſine rubore & quadam quaſi infamia, ut de Vatinio apud Cicer. & Veſpaſiano, apud Sueton. *c.* 2. videre eſt. Fiebat autem *Renuntiatio*, ab eo qui habebat Comitia: item voce alicujus de Centuria, vel voce Præconis in Centuria. Theod. Marcilius, *ad Suet. d. l.* In Græca Eccleſia *Renuntiatio*, μήνυμα, in Patriarchæ creatione, duplex erat, μήνυμα μικρὸν, *renuntiatio parva*, & μήνυμα μακρὸν, *renuntiatio magna*, de qua utraque vide Malaxum, *Hiſtor. Patr.* & Jo. Meurſium, *Gloſſar.* plura verò hanc in rem hic paſſim, inprimis ſuprà voce *Præco.*

REOMAUS, locus in diœceſi Lingonica: pagoque Ternodorenſi, à rivo præterfluente, *la Reome*, dictus, veterrimò inſignis Monaſteriò, hodie *Mouſtier S. Jean.*

REONTIUM, vulgò RIONS, caſtrum Galliæ ad Garumnam, ſupra Burdigalam, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

REORDINARE depoſitos, vetant *Canones* Conciliorum. Fulbertus Carnot. *Ep.* 25. apud Car. du Freſne in voce *Ordinare*, *Rebaptizationes & Reordinationes fieri Canones vetant. Propterea depoſitum non reordinabitis, ſed reddetis & ſuos gradus per inſtrumenta & veſtimenta———ita dicendo, Reddo tibi gradum Oſtiarii———in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Noviſſimè autem benedictione lætificabitis eum, ſic concludendo, Benedictio Dei Patris & Filii & Spiritus S. ſuper te deſcendat, ut ſis confirmatus in ordine Sacerdotali & offeras placabiles hoſtias pro peccatis atque offenſionibus Populi omnipotenti Deo, cui eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum, Amen.*

REPA, apud Auctorem *Vita S.* Eligii, *l. 1. c.* 32. ſeu *Reba*, in *Chron.* Epiſc. Metenſium, feretri operculum, umbraculum, ciborium eſt. In S. Guthlaci *Tranſlatione*; apud Car. du Freſne, *num.* 8. *Conductis aurifabrorum & gemmariorum primoribus, climata amplitudinis artificioſâ ſculpturâ repam in ſublime ſuſpenſam conſtruxit, quam ex diverſorum metallorum lignorumque generibus compactam, auri argentique laminis veſtitam, cryſtallis variiſque gemmis adornatam ditavit* &c.

REPAGULA, apud Lucanum, *l.* 1. *v.* 295.

——— *quamvis jam carcere clauſo*
Immineat foribus, primuſque repagula *laxet.*

Alium,

Aſt ubi panduntur ſunduntque repagula *currus:*

Latinis dicuntur, quæ Ὕσπληγγες Græci vocant. Manilius, *l.* 2. *clauſtra* appellat,

Ut cùm laxatò fugerunt cardine clauſtra.

Erat autem ὕσπληξ, ſeu ἀφετηρία, uti aliter quoque dicebatur, in Stadio, regula ſeu linea, quæ laxabatur & aperiebatur exituris in ſtadium Curſoribus. Similiter in Circo, de quo loca præfata ſonant, Ὕσπληγγες carcerum *repagula* vocabantur, quibus laxatis & apertis oſtiis emittebantur equi. Et quidem Dionyſius Circi omnes ἱππαφέσεις, i. e. carceres, unò tempore reſerari ſolitas, refert, διὰ μιᾶς ὕσπληγγος: quaſi unum ac perpetuum repagulum omnibus Circi oſtiis prædueeretur, quò laxatò omnia ſimul panderentur. Sed meliùs, ut per ὕσπληγγα intelligat machinationem, quâ Circi duodecim oſtia eòdem tempore pandebantur: voci enim ὕσπληξ non unam ſignificationem tribuunt Grammatici. In Stadio itaque, ad ſtadii ingreſſum, erat & βαλβὶς & ὕσπληξ. Βαλβὶς, linea erat in ſolo depreſſa & modicè cavata, cui inſiſtebant Curſores, Ὕσπληξ, *repagulum* vel *regula* tranſverſa, paulò altiùs à ſolo elata & oppoſita Curſoribus, quæ ſignò currendi datò repentè ruens in βαλβῖδα incidebat, ad cujus cavi modulum ita adtemperatè erat facta, ut decidens lineæ cavitatem impleret & exæquaret. Quò factò & limine complanatò in curſum ſeſe dabant ac pedum certamen auſpicabantur Stadiodromi: uti docet Statius, *l. 6. v.* 593.

Ut ruit, atque æquum ſummiſit regula limen,
Corripuère leves ſpatium. ———

Unde apud Græcos ſæpe legere eſt, ὕσπληγγα καταπεσεῖται, de ſigno curſoribus ad exeundum dato. Quod probè notandum contra eos, qui βαλβῖδα & ὕσπληγγα confundunt. Porrò tranſverſarium illud lignum, inter duo alia arrectaria & extantia poſitum, ſignò datò funibus laxabatur, erantque duo Hermulæ utrinque, qui fune demiſſò *repagulum* ſolverent, quæ ſunt ἐκαταστάσεις, quas ἑκατέρωθεν τῆς βαλβῖδος fuiſſe, ait *Heſychius*; aliter ἀφετήριοι ἑρμαῖ dicti, quorum inventum Tlepolemo Myrenſi tribuit Philoxenus *in Epigramm. veter*, quem Lycium vocat Pauſanias

as. *l.* 5. & equô ſingulari viciſſe dicit Olymp. 131. Eoſdem Hermulas, ad eundem uſum, in Circum traductos eſſe, ex Caſſiodoro conjicitur, *Biſſena quippe oſtia ad duodecim ſigna poſuerunt. Hæc ab Hermulis funibus demiſſis ſubitò æqualitate panduntur, docenset totum illic, ut putatur, conſiliô geri. ubi imago capitis cognoſcitur operari* &c. Sed nec eadem Circi Olympiaci ac Romani ratio fuit. In Romano, equi cum curribus intra carceres continebantur, *repagulis* vel cancellatis foribus (de quibus vide infrà in voce *Tranſenna*) oppoſitis coërciti, priuſquàm ſignum daretur emittendi: ſignô miſſô, unô eôdemque tempore laxatis repagulis, è carceribus effuſi ſeſe proripiebant. At Olympiæ, emittendi currus & equi lineâ prætentâ ſive funiculô cohibebantur, ne ante ſignum datum exirent, utque in æquo continerentur omnes, eaque linea pro *repagulis* vel foribus carceris fuit. Pauſanias, *Πρὸ δὲ τ̃ ἁρμάτων ἢ κ̀ τ̃ ἵππων τ̃ καλῶν ἀντὶ ὑσπλήγγων*. Ubi enim ὕσπληγγες, i. e. *carcerum repagula*, & fores, ibi non opus erat aliô repagulô, ad equos coërcendos. Sed cùm idem paulo pòſt etiam τ̃ ὑσπλήγγων meminerit, in dextri ac ſiniſtri lateris oſtiis aperiendis, veriſimile eſt, priuſquam ædificati eſſent in Circo carceres, hujuſmodi funiculum prætendi ſolitum, in æquo limite concludendis equis. Quô Lycophron Poëta alluſit verbis hiſce,

> Ἐγὼ δ᾽ ἄκρας βαλβῖδα μηρίνθου χαλῶν,
> Πρώτην ἀράξας νύσσαν, ὡς πτηνὸς δρομεὺς,
> Ἄιγμα λεξῶ τὶς δὶβάδας ἵππῶν κλ.

Vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 915. & *ſeqq.*

REPAGULA Januarum, in *Gloſſis κόρακες*, *Heſychio κρῖκοι κεράτων*, *circuli cornei* vel ærei erant, qui foribus adfigebantur ad eas adducendas, quibuſque ſolebant fores percuti, ut hodieque moris eſt. Propriè verò peſſuli ſic dicti ſunt & obices, quibus fores intus muniebantur firmabanturque qui vel lignei, ex abiete optimi Plinio, *l.* 16. *c.* 12. Græcis μοχλοί, quibus primæ domus januæ, quæ in publicum aperiebantur & urbium portæ ſolebant obſerrari, vel ferrei, Græcè ὀχῆες σιδηροῖ, quô munimine inferiorum conclavium & cæcorum fores firmabantur. Hinc & duo genera clavium, apud antiquiſſimos Græcos in uſu fuêre, *βαλανάγρα* & *Λακωνικαί*, quarum illæ longiores, unicô dente, in cavitatem *βαλάνου* (quæ in foramen μοχλοῦ immiſſa ita ſeram committebat januæ, ut niſi extractâ eâ *repagulum* removeri non poſſet) ita inibant, ut eam evellerent ac ſurſum traherent: Iſtæ breviores, multis dentibus & artificii ſolertioris, ſuccutiendo & ſurſum impellendo *repagula* decutiebant, hinc *ἀναπρυσικαὶ* dictæ; qua de re idem pluribus agit ubi ſuprà, *p.* 815. & *ſeqq.* ubi cætera vocis ὕσπληγξ, ut quæ inter alia de iſtiuſmodi foribus clauſtris etiam uſurpata eſt, ſignificata exponit. Vide quoque hic paſſim, in vocibus, *Obex*, *Peſſulus*, *Sera* &c. uti *de Repagulis locutoriorum*, in Monialium Cœnobiis, ſuprà voce *Cratis.*

REPAGULA Verſatilia cavearum in Amphitheatris, occurrunt apud Ammianum, *l.* 19. *Utque degener in caveis beſtia, tetrô pædore acerbiùs efferata, evadendi ſpe verſatilibus* repagulis *illuduntur.* Nempe retibus primò totum Amphitheatri podium prætendebatur, ad arcendas feras: Poſteà rutulis, i. e. verſatilibus lignis obduxerunt, quæ feras adſultantes vertigine ſuâ excuterent. Calpurnius de Podio,

> ——— *Nec non ubi finis arena*
> *Proxima, marmoreô peragit ſpectacula murô,*
> *Sternitur adjunctis ebur admirabile truncis,*
> *Et coit in rutulum, tereti qui lubricus axe*
> *Impoſitos ſubitâ vertigine falleret ungues*
> *Excuteretque feras.*

Κολῶδες vocat Baſilius. *Ὥσπερ δὲ τ̃ θηρίων τὰ μιαιφονώτατα, ἐπειδὰν τοῖς ζωγροῖς ἀποκλεισθῇ, περισκαίρεται τοῖς κιγκλίσι, τὸ πικρὸν κ̀ ἀνήμερον τ̃ φύσεως ἐνδεικνύμενα. Sicut enim feræ immaniſſimæ poſtquàm caveis concluſæ ſunt, circa repagula fremunt, feritatem naturæ ſuæ teſtantes.* Ita enim & caveæ ferarum ex hujuſmodi rutulis & verſatilibus repagulis erant compoſitæ, ac expoſitæ ad lucem in medio Amphitheatro: præter quas & cavi erant ſpecuſque ſubterranei, in quibus quoque detinebantur nonnunquam, uti diximus ſuprà, in voce *Poſtica.* Vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſc. in Probo*, *c.* 19. & *ad Solin. p.* 236. infrà etiam aliquid voce *Rete.*

REPANDI Calcei, qui aliàs *uncinati*, i. e. *unci ad inſtar in altum reflexi*, & in acumen introrſum deſinentes, veterum Romanorum geſtamen fuêre, ut patet ex M. Catonis *fragm.* & Tertulliano, *de Pallio c.* 5. *ſtatim poſt princ.* quorum is juxta Scaligeri lectionem, *Qui Magiſtratum Curulem cepiſſent*, inquit, *calceos mulleos, alii uncinatos cæteri Romani perones* &c. Iiſdem Junonis Soſpitæ ſimulachrum ornatum fuit: eundemque calceatum pleræque veteres cùm ſtatuæ, tum imagines oſtentant: quibus etiam ex poſteriorum temporum literis amplior accedit fides, ut infrà videbimus voce *Uncinati.* Adde quæ dicta voce *Abarca.*

REPARATOR ævi, epitheton Jani, apud Papinium, *l.* 4. *Sylv.* 1. *v.* 11.

> *Ipſe etiam immenſi* Reparator *maximus ævi*
> *Attollit vultus & utroque à limite grates*
> *Janus agit* ———

Ad quem locum vide *Animadv.* Caſp. Barthii.

REPARIARE Vela, apud Solinum, *c.* 33. *Hæc Arabiæ ſat eſt. hinc ad Peluſium repariemus*: eſt renavigare. *Pariare* enim *vela* dicuntur navigantes, qui *paribus* & æquis *velis* ſecundô flatu curſum tenent: unde *repariare*, retro dare curſum. Vide ſuprà, *Pariare.*

REPENTINUS Cornelius, Præfectus urbis, in locum Sulpitiani factus à ſocero Didio Juliano Imperatore apud Spartian. *c.* 3.

REPERITANUM, urbs Epiſcopalis Mauritaniæ Cæſarienſ. *Vict. Utic.* Quid nunc ſit, non conſtat.

REPERTIO, Græcè Εὕρεσις, altera pars ſacrorum Adonidis; de qua vide infrà voce *Thamuz.*

REPETE, teſſera conjuratorum in cædem Caji Calig. apud Joſephum, *de Bello Jud. l.* 19. *c.* 1. quam tamen Sueton. in *Calig. c.* 58. *Hoc age* fuiſſe ſcribit, vide ſuprà.

REPETUNDÆ Pecuniæ dictæ ſunt, quas ſive Socii, ſive cives privati, à Magiſtratibus aut Judicibus, aut publicis Curatoribus, judiciô *repetiverunt*, quas illi aut in provincia aut ob jus dicendum aut ob judicandum, aut ob aliud aliquid publicè curandum, cepiſſent. Quod genus furti, cùm exprimere vellent; pecuniam *ablatam*, *captam*, *conciliatam*, *averſam* dixêre, ut videre eſt apud Cicer. *in accuſat. Verris Repetundarum rei*, & in veter. *LL. fragm.* Atque hæc quæſtio, inter quæſtiones publicorum criminum; prima fuit, apud Roman. primaque Prætorem certum habuit; primùm conſtituta, ut videtur, Sociorum ac Provinciarum causâ, adverſùs Prætores, Quæſtores, Legatos, cœteroſque qui in Provinciis cum imperio aut poteſtate verſarentur, unde *Lex Socialis* Ciceroni: deinde ad Urbanos etiam Magiſtratus, Judices, Curatoreſque tranſlata, qui aliquid pecuniæ à privatis cepiſſent, Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 30. Idem, *l.* 7. *c.* 42. *Proconſules*, inquit, *tribus imprimis obnoxii Legibus, ac quæſtionibus fuerunt. Peculatus, Majeſtatis & Repetundarum, & harum quidem, Si ſe in ſocios aut avarè aut ſuperbè, aut libidinosè, aut crudeliter, aut injuſtè geſſiſſent; quæ & maximè Socialis fuit, & ſalutem provinciarum continuit, quô judiciô poſtulati plurimi, damnati multi, nonnulli etiam abſoluti ſunt.* Formula intentionis in hoc crimine talia fuit: *Ajo, te in Prætura ſpoliâſſe Siculos, contra Legem Corneliam, atque eô nomine ſeſtertium millies à te repeto*, Cicer. *in Verrem* &c. Qui verò hôc crimine ceciderant, exiliô antiquitus puniebantur & æſtimatione. Lege Juliâ poſtmodùm ordinem amiſerunt, ut ex Tacito, Plinio Jun. aliis, diſcimus; & Judices ad litem æſtimandam acceperunt, Caſaubonus *ad Julium Suetonii*, *c.* 44. plura apud Roſin. *Antiqq Rom. l.* 8. *c.* 30.

LEGES HUC PERTINENTES FUERE:

α. Porcia, à M. Porcio Catone, an. Urb. Cond. 506. cùm ex Prætura Sardiniam obtineret, lata, quâ is ſumptus Provinciarum coërcuit. Verùm tum hæc cauſa adhuc privata fuit & extra ordinem cum SC. à Recuperatoribus cognita. β. Calpurnia, cujus auctor L. Calpurnius Piſo an. 604. creſcente indies Magiſtratuum in provinciis libidine, non ſolùm pœnâ graviore hoc munus vindicandum ſanxit: ſed etiam, ut certum hæc quæſtio in poſterum Prætorem haberet, conſtituit. Eadem cum Cæcilia, cujus Val. Max. meminit, *l.* 6. *c.* 9. niſi fortè ibi mendum. Vide *Julia.* γ. Junia: quam tulit M. Junius Pennus An. Urb. Cond. 617. præter litis æſtimationem, exilii inſuper pœnam irrogavit. Itaque C. Cato, qui Conſul fuit an. 639. eâ lege Macedonibus accuſantibus utraque pœnâ mulctatus eſt, ut teſtatur Vellej. Paterculus, *l.* 2. *c.* 8. Cicer. *in Verrem* & *pro Balbo*. δ. Servilia lex, poſt annos inde 24. lata eſt, à C. Servilio Glaucia Prætore, cujus fragmenta hinc inde apud veteres Scriptores ſparſa collegit Carolus Sigonius, & ex eo *Antiqq. ſuis* inſeruit Roſinus, ſuprà laudatus. Vide etiam harum Legum quamlibet *ſuô locô.*

REPOSITORIUM, apud Plinium, *l.* 28. *c.* 2. *Petronium. Alios*, diſcus major eſt, in quo variæ ſimul lances componebantur ad menſam, *Compoſitile* Ennodio, *Epigr.* 22. à *reponendo* ſeu recondendo; unde *Repoſitorium Sanctius*, apud Capitolin. in *Marco*, *c.* 17. i. e. Ærarium ſeu Cimeliarchium, vide Salmaſium, *Obſervat. ad Jus Atticum & Rom. p.* 451. uti *de Repoſitorio ſacrorum in Eucharìſtia ſymbolorum*, apud veteres Chriſtianos, infrà aliquid, ubi de *Vimine.*

REPOTIA, convivium dicebatur, quod poſtridie nuptiarum maritus exhibebat amicis, Feſto, *l.* 16. & ex eo Paulo, tum enim inſtaurabatur ac redintegrabatur potatio. Tres enim legitimi dies Nuptiarum apud Veteres erant, quorum primus dicebatur Græcis Προαύλια, Latinè *Deſponſalia*, quòd in eo deſponderetur virgo; aliter Ἀπαύλια, Latinè *Decubatio*, in quo fiebant nuptiæ; tertius Ἐπαύλια, ſeu *Repotia*, quô Sponſi affines convivium inſtaurabant in ejus ædibus, namque nuptiæ fiebant in Soceri domo. *Repotiorum* verò die, è Patris ædibus Sponſa deducebatur in Sponſi ædes. Indigitat id Appulejus, verbis *Apolog. l.* 2. *ad nuptiales ſportulas convolarent.* Nam honeſtioribus cœna cum dabatur, vilioribus ſportula. Q. Symmachus, *l.* 4. *Ep.* 4. & *l.* 9. *Ep.* 96. *Non eâdem tamen facilitate purgabis, quòd filii noſtri Minervii nuptias aliorum potiùs relatu, quàm literis tuis, comperi. An veritus es, ne à te numiſma cuſum deſiderarem. Potui jacturam ſportulæ facere.* Locus elegantiſſimus, quô docemur, non convivium modò exhibitum, ſed & pecuniam vultibus mariti aut uxoris, aut utriuſque ſignatam, dari iis conſueviſſe, qui ad has epulas condixiſſent. Videndi quoque Acron & Porphyrion, *ad Horat. l.* 2. *Sat.* 2. *v.* 60.

> *Ille* Repotia, *natales alioſque dierum*
> *Feſtos albatus celebret.*

Ubi *Porphyrio* diem intelligit, qui nuptias ſequebatur, *Acro* diem ſeptimum, quô nova Nupta ad Parentes ſuos redire ſolebat.

Excipie-

Excipiebantur hôc Epulô utriuſque Neogami Amici, ut dictum, & familiares; ſed & Principes interdum eidem adhibiti, ut Auguſti & Caligulæ exemplô patet: de quorum poſteriore Sueton. c. 25. inquit, *Alii tradunt adhibitum cœnæ nuptiali, mandâſſe ad Piſonem contrà accumbentem, noli premere uxorem meam.* Ut autem luxuriei obviam iretur, Julia Lex, *Nuptiis & Repotiis HS. mille* indulſit, ut legere eſt apud A. Gellium, *l.* 2. *c.* 24. cùm in antiquis editionibus & H. Stephani *HS. millies* ſit, quæ ſtupendæ luxuriæ ſumma eſſet, non parſimoniæ, quam Leges ſumptuariæ præſcribunt. Proin ſcribi vult Thyſius, *Seſtertii mille*, qui quinquaginta Caroleis æſtimantur, *Notis ad loc.* Sed legem hanc ſperni ſtatim conſueviſſe, legas conquerentem, apud Tacitum, *Annal. l.* 3. *c.* 52. Bibulum & Ædiles, quorum querelas neglexit Tiberius, cùm videret tot à Majoribus leges, etiam illas quas D. Auguſtus tulerat, vel oblivione vel contemtu abolitas, ſecuriorem luxum feciſſe. Meminit *Repotiorum* Auſonius quoque, *Ep.* 9. *v.* 47.

Sed, feſtas quia ſæpe dies partim ipſe meorum
Excolui, inque vicem convivia vocatus adivi,
Natalis ſi fortè fuit, ſolenne amico
Conjugiique dapes & feſta Repotia *Patrum*
Audiva, meminique bonos laudare frequenter.

Cœterùm is dies novæ nuptæ initium erat juris, quod in familiam eſſet habitura, quam ob cauſam clavis dabatur illi, dominii ſymbolum. Priùs autem cum donis quæ marito ferret, Græcis φερνὴ dictis, e Patris ædibus procedebat, eôdem die ad Sponſi domum: Cum quibus vas quoque (cui *Camillo* nomen) à Socero, apertum illud atque oppletum minutâ ſupellectili, in quo etiam Virginis eſſent crepundia. Poſtquam verò in mariti jam eſſet, ecce à patre dona iterum quæ Ἐπαύλια δῶρα nominârunt. Tum claves dabantur, inſtaurabantur epulæ, ut dictum &c. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poëtices l.* 3. *c.* 101.

REPRESSALIA, Anglicè REPRISELS, à Gall. REPRISE. i. e. reſumtio, repetitio, captio rei unius in alterius ſatisfactionem, quod cùm fieri ſoleret, inter duorum Regnorum finitimos, qui Marchias habitare dicuntur *Lex Marchiæ*, à recentioribus appellatum eſt. Eſt autem *Repriſalia* vel *Repreſſalia*, poteſtas pignorandi contra quemlibet, de terra debitoris pro injuriis & damnis. Vel elucidatiùs paulo. *Repreſalia* dicuntur, quando aliquis oriundus de terra una ſpoliatus eſt, vel damnum acceperit, vel debitum non impetraverit ab alio, in terra alia oriundo; dari ſolet poteſtas hujuſmodi ſpoliato, ut ſibimet ipſi ſatisfaciat contra quemlibet è terra illa, unde debitor vel ſpoliator ejus exiſtat: dum tamen ſe abſtineat à perſonis Eccleſiaſticis & ipſorum bonis, hoc enim Jure Canonicô omnino prohibetur. Henr. Spelmannus, *Gloſſar. Archæol.* Vide & hic infrà.

REPRESSALIÆ, apud recentiores Jureconſultos ſeu *Repreſſaliarum Jus*, poteſtas eſt impignerandi contra quemlibet de terra debitoris, data creditori, pro injuriis & damnis, *l. ſi pignerationes, de injur. & damn. dat. l.* 6. Cujus inventum non novum eſſe contendit Zaſius, quod Bartholus ſenſit, ſed à vetuſtiſſimis Romanorum legibus originem ſumpſiſſe. Concedebatur autem, ob denegatam juſtitiam, publicâ auctoritate & Principis ſuperioris conſenſu, Jo. Calvinus, *Lex. Jur.* Ἐνεχυρασμὸς Græcè, h. e. *pigneratio inter Populos diverſos*; Σύλας dixit Demoſthenes, *Orat. pro Coron.* & Ariſtoteles, *Oeconom. l.* 2. Saxones & Angli *Witerhamum* vocant; Galli etiam, ubi à Rege impetrari id ſolet, *literas Marta*. Ejus vetuſtiſſimum exemplum apud Homerum eſt, *Il.* λ. ubi Neſtor narratur, ob ereptos Patri equos, Elidenſium pecora & armenta cepiſſe, ῥύσι' ἐλαυνόμενος, ut Poëta loquitur; ubi ῥύσια interpretatur Euſtathius, τὰ ἀντί τινῶν ῥυόμενα, Ὅ ἐστιν ἐλαυνόμενα καὶ ἀντὶ τῶν προαρπασθέντων ἀρπαζόμενα. *Quæ in vicem alterum priùs nobis ereptorum rapiuntur.* Quô ſenſu vocem invenias in *excerptis Legationum* ex Polybio, 38. ubi de Achæis contra Bœotos & *excerptô* 123. Sequitur dein in narratione, convocari edictô ad jus ſuum perſequendum omnes eos, quibus aliquid ab Elidenſibus debebatur, nimirum,

——— Μή τις οἱ ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
Ne quis juſtâ ſibi parte careret.

Aliud exemplum eſt in Hiſtoria Rom. apud Livium, *l.* 2. de Romanorum navibus, quas pro bonis Tarquiniorum Curius Ariſtodemus, Tarquiniorum hæres, retinuit. *Famulos, jumenta, pecunias retenta* dixit Halicarnaſſenſis. Et apud Ariſtotelem de decreto Carthaginenſium, ad prehendendas exterorum naves, εἴ τις σύλας ἔχοι, *ſi quis jus prehendendi haberet*, uti loquitur *Oeconom. l.* 2. Non verò jus hoc locum habere ajunt Juriſconſulti, niſi ubi jus denegatur, uti dictum. Quod fieri intelligitur non tantùm, ſi in fontem aut debitorem judicium, intra tempus idoneum, obtineri nequeat, verùm etiam ſi in re minimè dubia planè contra jus judicatum ſit. Nam auctoritas judicantis non idem in exteros, quod in ſubditos, valet: Hinc, cùm ſubditis executionem etiam injuſtæ ſententiæ vi impedire, aut contra eam jus ſuum vi exſequi non liceat, ob imperii in eos efficaciam, exteri tamen jus cogendi habent, ſed quô uti non licitum, quamdiu per judicium ſuum poſſint obtinere. Tali igitur de cauſa aut corpora (cujus exemplum habemus apud Ammianum, *l.* 17. ubi de Juliano, Francorum quoſdam retinente, & apud Leonem Afrum, *l.* 3. de Monte Berrigualid) aut res mobiles ſubditorum ejus, qui jus non reddit, capi poſſe, non quidem naturâ introductum eſt, ſed moribus paſſim receptum. Ubi tamen cavendum, ne confundantur ea, quæ juris gentium ſunt propriè, & ea, quæ jure civili aut pactis populorum conſtituuntur. Jure gentium ſubjacent pignorationi omnes ſubditi injuriam facientes, qui tales ſunt ex cauſa permanente, ſive indigenæ, ſive advenæ: non qui tranſeundi aut moræ exiguæ cauſâ alicubi ſunt: A numero tamen ſubditorum jure eôdem excipiuntur *Legati*, non ad hoſtes noſtros miſſi, & res eorum, ut jure civili populorum ſæpe excipi ſolent perſonæ *Mulierum* & *Infantium*; eorum verò, qui literis operam dant & ad mercatus veniunt, etiam res. Sic jure gentium ſingulis pignorandi jus eſt, ut & Athenis in ἀνδροληψίᾳ. Jure civili multorum locorum peti id ſolet, alibi à Poteſtate ſumma, alibi à Judicibus. Jure gentium, ipſô factô dominium rerum captarum acquiritur, ad ſummam debiti & ſumtuum, ita ut reſiduum reddi debeat; Quâ æquitate Veneti uſi ſunt, captis in Galara Genuenſium navibus, apud Gregoram, *l.* 9. Jure civili ſolent citari, quorum interest res publicâ auctoritate divendi aut addici iis, quorum intereſt: Quæ aliaque ab his, qui jura civilia tractant, & nominatim in hac materia, à Bartolo, qui *de Repreſſaliis* ſcripſit, petenda ſunt. Illud hic addit Grotius, quia ad juris hujus ſatis per ſe rigidi emollitionem pertinet, eos qui non ſolvendo quod debebant, aut jus non reddendo, cauſam dederunt pignorationibus, ipſô naturali ac divinô jure teneri, ad reſarcienda damna aliis, quibus ob eam cauſam aliquid decedit. vide Plut. *in Cimone* de Scyriis, & plura hanc in rem apud Chopinum, *de Domaniis l.* 3. *tit.* 25. Bretium, *de Super. Regis c.* 17. Hug. Grotium, *de Jur. Bell. & Pacis, l.* 3. *c.* 2. Alios, ut & ſuprà in voce *Clarigatio*, item *Marcha*. Literarum verò *Repreſalia* formulam exaravit Rolandinus *in Sum. Not. c.* 9. *part.* 2. *extrem.* laudatus Car. du Freſne, *Gloſſ.*

REPROBANDI mos, in Sacris Græcorum Certaminibus, indigitatur Artemidoro, *l.* 1. *c.* 61. Non enim ad ea unicuique deſcendere, nomenque ſuum inter Athletas profiteri licuit, ſed iis ſolùm, qui eâ ſpe côque honore digni haberentur. Ita pueris primò id negatum, quæ fuit illa δοκιμασία ἡλικίας, *probatio ætatis*, eidem memorata. Hominibus dein ſceleratis, quos ἐν παλαίσμασι συγγυμνάζεσθαι habere, pudendum habebatur, Xenoph. *in Rep. Lacæd.* Porrò iis, qui non haberent τὴν ψυχὴν φιλοτίμως παρεσκευασμένην, *animum probè paratum*, Demoſth. *Orat. amat.* Sed & *reprobabantur*, qui nondum rationes retuliſſent &c. De quibus omnibus vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 6. *c.* 10. Contrà, qui admittebantur, *profiteri* dicebantur, uti ſuprà vidimus.

REPTATIO puerorum, per genua & manus, res Patribus grata & uſitatiſſima Quintil. *l.* 1. *c.* 12. (aliis 20.) *Patientior eſt laboris natura pueris, quàm juvenibus. Videlicet corpora infantium nec caſus, quô in terram toties deferuntur, tam graviter affligit, nec illa per manus & genua* reptatio, *nec poſt breve tempus continui luſus & totius diei diſcurſus, quia pondus illis abeſt, nec ipſi ſe gravant.* Atque hinc eſt, quòd *reptatio* talis concederetur pueris, uti nimirum *reptando* ire diſcerent. Undè in vet. *Gloſſario* legitur, *Abreptare, incipere iter.* Vide Barthium, *Animad. ad Pap. Statium, l.* 5. *Sylv.* 5. *v.* 83.

Reptantemque ſolo, demiſſus ad oſcula, dextrâ
Erexi ———

& *Adverſar. l.* 3. *c.* 3. nec non voce *Eaſt Anglia*.

REPTI, genus veſtis, idem cum Rhenonibus Papiæ, *Renones ſunt velamina humerorum ex pectore uſque ad umbilicum atque tortis villis adeò hiſpida, ut imbrem reſpuant, quos vulgò* Reptos *vocant, eo quòd longitudo villorum quaſi reptat.* Quo forſan pertinent *duo Repta*, quæ inter alia munera Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino Ethilbertus Rex miſiſſe legitur in *Epiſt.* ejus ad Bonifacium. Car. du Freſne, *Gloſſar.*

REPTILIA in cibis, apud Herodotum, *l.* 4. *c.* 183. Σιτέονται οἱ Τρωγλοδύται ὄφις καὶ σαύρους καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἑρπετῶν, *Veſcuntur Troglodytæ ſerpentibus lacertiſque & iſtiuſmodi reptilibus.* Sic in Plin. *l.* 6. *c.* 29. Candæi, quos *Ophiophagos* vocant, *ſerpentibus* veſci aſſueti. Quin & Lacedæmonios à Pythia ὀφιοβόρους fuiſſe dictos, quòd ſerpentes avidè voraſſent, famis tempore, ſcribit Plutarchus, *de Orac. Pyth.* Et de *muris* eſu, legitur Eſaiæ *c.* 66. *v.* 17. Sunt & alia *Reptilia*, quorum eſum Arabum nonnulli concedunt: nempe crocodilus terreſtris, *aliarbuo* (quæ muris agreſtis ſpecies) muſtela, chamæleontis ſpecies quædam, ericius, & hyſtrix, ut videre eſt apud Damirem, *c. de Reptilibus*. Quem tamen ultimum in reptilibus cenſeri mirum. E quibus patet, non fruſtra interdici Levit. *c.* 11. *v.* 29. & 30. ea animalia, quorum eſu ipſa natura abhorrere videtur, cùm Judæis vicini Arabes illorum uſum conceſſerunt. Sed utut ad eſum vix utilia, non tamen incaſſum creata ſunt, ut objicit Epicurus. *Talpæ* ad veſtium uſum ſerviunt, *viperæ* ſanguis ad theriacam, *ſcincus* ad antidotum Mithridaticum, *ſtellio* ad morſum ſcorpionis &c. quod idem de iis ſtatuendum, quorum uſus nos latet. Aut ſi quæ ſunt animalia ſolùm noxia, ſaltem iis utitur Deus ad impiorum ſupplicia. Ut cùm ſerpentes urentes miſit in Iſraëlitas, qui Chriſtum tentaverant in deſerto, 1. Corinth. *c.* 10. *v.* 9. & mures in Philiſtæos, 1. Sam. *c.* 6. *v.* 5. Imò & virtutem ſuam Deus exerit in horum animalium veneno reprimendo, quò minus ſuis noceant, uti legimus Pſal. 91. *v.* 13. & Eſ. *c.* 11. *v.* 8. Exemplô Apoſtolorum, de quibus Marci *c.* 16. *v.* 18. ὄφεις ἀροῦσι; Pauli inprimis, cujus manui innoxiô conatu vipera ſe alligaverit Act. *c.* 28. *v.* 3. Quod miraculum in Ægypti urbe Copto Diabolus æmulatus eſt: ubi in fano Iſidis, mulieres apud Deam lugentes & humi cubantes & pedibus nudæ incedentes, ſcorpiones immanes, qui ibi magnâ copiâ erant, calcabant illæſæ, Ælian. *Hiſt. l.* 10. *c.* 23. Sumitur autem vox *Reptilis* in Scriptura plerunque pro quovis animali, quod neque quadrupes aliquantæ molis, neque avis, neque piſcis eſt. Sic Reptilibus accenſet Moſes minima quadrupedum, putà mures & talpas, Lev. *c.* 11. *v.* 29. ex ſanguineque omnia ſive ſuper ventrem ſerpant, ut *vermes*, ſive quadrupedia, ut *locuſtæ*; ſeu multipeda, ut *ſcolopendra*, *v.* 42. adde *volucria*, ex *v.* 20. quales ſunt, præter locuſtarum nonnullas, *muſcæ*, *papiliones* &c.

Itaque

Itaque ex doctrina Moſis, duo *Reptilium* genera ſunt, Ἔναιμα, i. e. *ſanguine prædita*, ut ſerpentes, mures & talpæ; & Ἄναιμα, *ſanguine caſſa*, ut vermes & inſecta omnia, locuſta, muſca, formica, aranea, ſcorpio, pulex & pediculus. E quibus nonnulla quoque in cibum recepta, fuci, pediculi, formicæ, vermes, limaces; Sed & Judæis mel & locuſtæ conceſſæ. Ut de uſu eorum Idololatrico apud Gentes nihil hic addam, præter locum Ezechielis, *c.* 8. *v.* 10. ubi jam ad populum Dei *Reptilium* cultum à Gentibus perveniſſe legimus: *Ingreſſus itaque* (in Templum Domini) *aſpexi; ecce autem omnes formæ* Reptilium *& jumentorum deteſtandorum.. expreſſum opus in pariete ipſo circumquaque*: *v.* 11. *Et ſeptuaginta viros è Senioribus domus Iſraëlis--ſtantes coram illis, quemque thuribulum ſuum* habentem *in manu ſua* &c. Porrò, homini è terra facto cùm Deus adduxiſſe dicatur, quæcunque animantia è terra fecerat, i.e. aves & agri beſtias, hôc nomine non quadrupedes ſolùm, ſed & *Reptilia* intelligenda. Nec obſtat, quòd horum pleraque viliora & abjectiora videantur, quàm ut homini adduci debuerint, & contemplanda exhiberi. Quid ni enim hominis conſideratione digna ſint, quæcunque Deus creare & conſervare non dedignatur. Nec minus eſt, quod in ape miremur, aut formica, quàm in ceto aut elephante: cùm hoc ipſum inprimis mirabile ſit, quòd in tantillo corpore tot animi dotes emineant. Acceſſerunt autem *Reptilia* ad Adamum ipſô, quô creata ſunt, die, ut colligitur ex Geneſ. c. 1. *v.* 25. & c. 2. *v.* 19. Quam in rem vide plura apud Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 1. c. 5. & 9.

REPUDIUM inter & Divortium, illud interfuiſſe Paulo & Modeſtino placuit, quòd repudium Sponſæ remitteretur, Divortium cum uxore fieret. Itaque *Repudii* formula fuit, *Tuâ conditione non utor*: ſicut Divortii, *Res tuas tibi habeto*. Iſidoro verò *Etymol. l.* 10. *c.* 8. Repudium *eſt, quod ſub teſtimonium teſtium vel præſenti vel abſenti mittitur, Divortium, quoties cunque diſſolutô Matrimoniô, alter eorum alteras nuptias ſequitur*. Unde *Repudium dicere*, item *Repudium mittere*, ſcil. *abſenti*, Terent. *Phorm. Actu* 5. *ſc.* 8. *v.* 35. Similiter, *Repudium ſcribere*, Tertullianus, *Apolog. Per annos ſexcentos nulla repudium domus ſcripſit*: Primus enim, qui id faceret, fuiſſe legitur S. Carvilius Ruga M. Attiliô P. Valeriô. Conſulib. Idem *renuntiare* dicebatur, item *mittere* vel *remittere nuntium*, ut *Cajus Cæſar Pompejæ nuntium remiſit*: quò alludens Cicero, *Virtuti nuntium remiſiſti*, *Epiſt. Fam. l.* 5. inquit. Libellus enim *Repudii* ſæpe per nuntium mittebatur, qui vel aliquis è Libertis erat, vel Procurator. Sueton. *in Tiber. c.* 11. *Comperit deinde Juliam Uxorem, ob libidines atque adulteria damnatam*, Repudiumque *ei ſuô nomine ex auctoritate Auguſti remiſſum; & quanquàm lætus nuntiô, tamen officii duxit quantum in ſe eſſet exorare filiæ Patrem frequentibus literis, ut vel utcunque merita, quidquid unquam donô dediſſet, concederet*. Nec mariti modò mittebant hunc libellum, ſed & Patres, impudicitiâ offenſi, ut ex loco apparet: at, quantò vehementiùs crudeliuſque Caligula, qui, ut eſt apud Suetonium, *in eo, c.* 36. *quibuſdam, abſentium Maritorum nomine, repudium ipſe miſit, juſſitque in acta referri*: quemadmodùm puerperia in Acta publica ſive Cenſorum Commentarios referri conſueviſſe, alibi diximus. Libellô verò continebantur juſtæ *Repudii* cauſæ, quas priùs apud Cenſores exponi moris erat. Simul rumpebantur tabulæ dotales, reſtituebatur dos, repetebantur claves domus, ſicque ipſa exibat ædibus Mariti. Vide Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 38. & ſuprà in voce *Divortium*.

REPUMICATIO & politura gemmarum, quas frigus hirtas ac retorridas reddiderit, apud Plin. *l.* 17. *c.* 26. *Gemmas, ſi frigus retorridas hirtaſque fecerit*, repumicatio *& quadam politura*, ſcil. reſtituit: Græc. Ἀπόκνισις eſt. Ἀποκνίσασθαι enim ἀποξύειν, *depectere, polire, pumicare. Heſychius*, ἀποκνίσαντες, ἀποξύσαντες, & κνᾶν ac κνίζειν idem, quod ξύειν, *radere ac pumicare*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 919. ut & ſuprà voce *Pumex*.

REQUIES, pro morte, in *Inſcr*. Sabariæ in Pannonia à Lazio editâ, *Hic poſitus eſt Florentinus Infans, qui vixit annos ſeptem & requiem accepit in Deo Patre noſtro & Chriſto ejus, alibique paſſim*. Vide Car. du Freſne, in voce *Requietorium*, ut & ſuprà in voce *Quies*.

REQUIRENS Pythonem, Hebr. שאל אוב, quis dictus in Sacris, vide ſuprà ubi de *Divinatione*, item voce *Pythom*.

RERIGONIUM, *Ptol.* oppid. regionis Carrictæ, *Bargeny Camdeno*.

RERO, vulgò RERONE, amnis Venetiæ, in agro Vicentino, Vicentiam rigat, ibique in Meduacum minorem influit. *Baudrand. αὐτόπτης*.

RES turpis, inter Veterum amuleta, vide infrà *Turpia*.

RESBACIS, torrens vel rivulus Galliæ, in ſaltu Briegio, ex aquis pluviis in unum confluentibus oritur, & æſtate aret. Ad hunc Audoënus, qui & Dado, Autharii Franci viri nobiliſſimi ac ditiſſimi filius, Dagoberti Regis Referendarius ex B. Columbani regula Monaſterium exſtruxit, quod ipſe *Hieruſalem*, cæteri à fluvio Cœnobium *Resbacenſe* cognominârunt, cui Agiſum, unum ex Columbani diſcipulis, Abbatem præfecit; vulgò *Rebes* aut *Rebais*, hodieque nobiliſſimum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RESCOVIA, Urbs Moſcoviæ, verſùs fontes Volgæ in limite Lithuaniæ, 40. mill. paſſ. à Toveria in Africum, 50. à Bielka in Ortum, cum duplici arce lignea. Caput Ducatus cognominis, qui provinc. eſt Moſcoviæ, ad Occaſum extenſa, verſùs confinia Lithuaniæ, inter Tuverienſem & Bielskiam Ducat. Urbes ejus reliquæ Voloczka, Vielkiluchia & Toropiecum.

RESCRIPTI ſub flagrum, apud Catonem, in diſſuaſione de Rege Attalo & vectigalibus Aſiæ. *C. Liciniô Prætore remiges ſcripti ſub portiſculum, ſub flagrum reſcripti* (vulgò legitur *conſcripti*) *veniere paſſim*: ut apud Cæſarem, *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 42. *Reſcripti ad equum*, h. e. mancipati. Quemadmodùm enim milites conſcribuntur, ut ſequantur & audiant ſigna: ſic ſocii navales, ut portiſculum (qui *malleus erat in manu portatus, quô ſignum remigantibus dabatur*, Iſidoro; *pertica pauſarii* Douzæ) ſequantur brachiis & intenti exſpectent; & ſervi, ut flagrum, quod illos regit non minùs: ac ſigna milites & portiſculus remiges. Hos nempe malâ fortunâ vel vitiô præfecti claſſis captos ab hoſtibus, ait relatos in alias tabulas vel catalogos, nempe captivorum venalium, & ſub corona veniſſe in ſervitutem, cujus magiſtri verbera ſunt & flagelis. Quomodo fingis eos eleganter *reſcribi* vel *conſcribi ſub flagrum*. Jo. Frid. Gronovius, *Obſervat. l.* 4. c. 16. Aliàs *Reſcribere* dicebatur Princeps, ad Epiſtolas, ut infrà videbimus: & Debitores, cùm pecuniam reddebant; ſicut *ſcribere* & *dictare* dicebantur Creditores, cùm credebant. Horatius, *l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 75.

Putidius multo cerebrum eſt (mihi crede) Perilli,
Dictantis, quod tu nunquam reſcribere *poſſis*.

Et *ibid. v.* 69.

Scribe decem Nerio: non eſt ſatis, adde Cicutæ.

Nempe moris fuit, ut Creditores in Argentariorum, apud quos ſuas pecunias collocârant, tabulis expenſum alieni ferrent & Argentario id nomen dictarent: Debitores autem cùm eam pecuniam reddidiſſent eidem Argentario, ut nomen expungeret & pecuniam in acceptum referret, dictabant. Unde Donatus *in Phorm. Reſcribi*, inquit, *eſt reddi, ſeu per menſæ ſcripturam dari. Quoniam ad numerationem pecuniæ antecedit ſcriptura. Reſcribere dicebant pro renumerare. Per ſcripturam, i. e. de menſa ſcriptura dari. Unde hodie additur Chirographis, Dome ex arca ſua, vel ex menſæ ſcriptura*: vide Jo. Calvinum, *Lexic. Jurid.* & infrà quoque in verbo *Tranſcribi*.

RESCRIPTUM Principis dicitur, quô ille vel ad libellos præſertim, vel ad Magiſtratuum abſentium conſultationes, quid ſibi de ea reſieri placeat, reſpondet. Ut enim *ſubſcribunt* libellis, ſic *reſcribunt* ad epiſtolas, h. e. *reſpondent*. Cujuſmodi *Reſcripti* forma pulcherrima & paucis admodum verbis multa complectens Pii Imperatoris extat, apud Ulpianum, *in l.* 2. *ff. de his qui ſunt ſui vel al. jur.* Omnium artem *Reſcriptorum* ſive Civilium ſive Pontificiorum prima communiſque lex eſt: *Si preces veritate nitantur*; quæ conditio etſi non ſubjiciatur, ſubaudiendam tamen eam jubet Pontifex, *in c. de Reſcript.* Sed & eam adjiciendam, aut *Reſcriptum* rejiciendum, eſſe, Zeno Imperator conſtituit, *in l. fin. C. de div. Reſcript.* apud Eund. De *Reſcriptis Pragmaticis* Principum, diximus ſuprà voce *Pragmaticum*.

RESCULAS, quibus quis in vita uſus aut delectatus fuerat, poſt mortem ſepulchris inferendi, aut unà cum cadaveribus cremandi, veterum ritus, memoratur Plinio, *l.* 36. *c.* 17. uti vidimus ſuprà, voce *Mortui*. Imò & pretioſa illata diximus voce *Pretioſa*.

RESCUSSA, vulgò RECOUSSE, apud Anglos dicitur tumultuoſa & violenta ereptio *arreſtati* ſeu capti, è manibus ejus, qui licitè eundem cepit aut arreſtavit; quaſi *Recuperatio*, vel potiùs *Recurſus*, quòd, qui rem recuperare cupit, poſt eum *recurrat*, qui illam abſtulit. Hinc clamor militaris, *à la Recouſſe* dictus, apud Froiſſardum alioſque; qui, cùm quis in prœlio ab hoſtibus captus abduceretur, continuò inclamabatur, ut omnes ſtatim ad eum recipiendum confluerent. Vide Cowellum, *Inſtitut. Anglic. l.* 2. *tit.* 18. §. 14. & plura de hac voce, apud Car. du Freſne, *in Gloſſar.*

RESECRANDI Ritus, occurrit apud Corn. Nepotem *in Alcibiade*, c. 6. *Reſtituta ergo huic ſunt publicè bona, iidemque illi Eumolpidæ ac Ceryces rurſus* reſecrare (alii legunt, *reſacrare*) *ſunt coacti, qui eum devoverant, pilaque illa, in quibus devotio fuerat ſcripta, in mare præcipitata*: ubi *reſecrare*, eſt ſolvere obſecratione, devotione liberare, & diras atque exſecrationes, quibus anteà defixus ac devinctus erat, mutare precibus ac benedictione. *Sacer* enim homo, in *LL.* Romanis, quæ *ſacratæ* vocantur, ſæpe occurrit, pro eo, quem Germani vocant *in die Acht und Vogelfrey erklärt*; ſeu pro exſecrando; Imò potiùs pro eo, qui omnibus ſacris prohibitus diriſque devotus cœleſti vindictæ permittitur. *Sacer eſto*, i. e. *diris & imprecationibus devotus eſto*. Sic apud Livium, Lex lata de *ſacrando* cum bonis capite ejus, qui Regni occupandi conſilia iniiſſet. Tum ergo cùm talis religione & diris ſolvebatur, dicebatur *Reſecrari*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1098. Sed & apud Iſraëlitas *reſecrabantur* Imagines ac res Idolis priùs ſacratæ, abſque qua reſecratione earum poſſeſſione & uſu iis omnimodo fuit interdictum: quod etiam intelligendum de victimis, oblationibus, inſtrumentis ac vaſis, veluti pollubro, ſimpulo, ara, menſa & quæ ſunt alia id genus. Quòd ſi verò hæc omnia reſecrarentur, h. e. religione ſolverentur, ſicut ſacra eſſe deſinerent, antequàm in Iſraëlitæ poſſeſſionem devenirent, non aliter atque alia bona, in vitæ uſum & commodum licitè adhibebantur. *Reſecrandi* autem facultatem ajunt fuiſſe tantummodò Gentili, qui ſcil. hactenus eſſet ipſe Idololatra, non Gentili, qui Idololatriæ renuntiaverat. Nec tamen omnigenas imagines conſecratas reſecrandi ei facultatem fuiſſe, ſed eas tantùm, quæ à Gentili etiam conſecratæ fuiſſent, ab Iſraëlita nondum poſſeſſæ. Nam nec ipſe Iſraëlita reſecrare potuit ejuſmodi ſive imaginem, ſive vas, ſive apparatûs ſacri partem aliquam à quocunque ſacratam: Nec poſtquàm ipſe poſſederat, quis alius mortalium, ut volunt nonnulli, Reſecratô autem Idolô ipſô, reſecrata ſimul conſequenter omnia vaſa, inſtrumenta & apparatum ad illud ſpectantem aſſerunt, præter victimas atque oblationes, quæ nec *reſecrationis* capaces: Vaſis verò inſtrumentis aut apparatu reſecratô, non ſimul cenſebatur reſecratum Idolum &c. *Reſecrare* nempe hic erat, non ſolùm liquefacere, ſeu reſecranda animô, comminuere aut mutilare, verùm etiam, ut liquefieret ſeu conſtringeretur, alienare & uſibus communibus palàm addicere, juxta illud Tertull. *Apolog. c.* 13. *Domeſticos Deos, quos Lares dicitis, domeſticâ poteſtate tractatis, pignorando, vendendo, de-*

mutando aliquando in cacabulum de Saturno, aliquando in trullam de Minerva; ut quiſque contritus atque contuſus eſt, dum diu colitur; ut quiſque Dominus ſanctiorem expertus eſt domeſticam neceſſitatem. Quin item Idolum, quod tempore pacis coli deſiit, exinde *reſecratum* eſt, non itidem, quod tempore belli. Magiſtri, *Idolo, quod tempore pacis à colentibus negligitur ſeu coli deſinit, uti fruiſas eſt. Nam id reſecrârunt. At verò, ſi id fiat tempore belli, ob ſic uti frui eſt nefas, quoniam non ob aliam, quàm belli cauſam, coli deſiit* &c. Sed tametſi Gentilis, tam alienum, quam ſuum idolum, ita potuit reſecrare, ut uſus ejus rerumque ei ante ſacratarum promiſcuus inde licitus eſſet, non tamen viciſſim rem alienam ita conſecrare quibat, ut inde ejuſdem uſus fieret illicitus. Quam in rem vide plura apud eruditum Seldenum *de Jur. Nat. & Gent. juxta diſciplinam Hebr. l. 2. c. 7.* adde Hadr. Turnebum, *Adverſar. l. 18. c. 25.* & *l. 29. c. 36.* it. Pithœum *Subſeciv. l. 1. c. 1.*

RESEN, civitas ab Aſſur ædificata inter Calnen & Nineven. Gen. *c. 10. v. 12.* Latinè *frenum.*

RESENDIUS Lud. Andreas, Eborenſis; Poëta, Orator, Theologus & Antiquarius excellens, Dominicani Ordinis, ab Emanuele Luſitaniæ Rege liberorum educationi admotus eſt. Obiit A. C. 1577. jam ſenex, in familia Henrici Portugalliæ Infantis, annô ſcil. ætat 80. Scripſit complura proſâ verſuque, quæ enarrata habes *in Elogiis* Anton. Teiſſerii, *Part I.* Liber ejus Luſitanicô idiomate ſcriptus, *de Antiquitatibus Ebora*, Latinè donatus eſt, ab Andrea Schotto. Quantum in Antiquitatib. Hiſtoricis profuerit Ambroſ. Morali, Roderico Tolet. & Joh. Vaſæo Burgenſi, necnon aliis à quibus ſæpius conſulebatur, vide apud Thuanum *Hiſtor.*

RESEPH, nomen viri. 1. Paral. *c. 7. v. 25.* Latinè *volucris*, aut *ſagitta ignita.*

RESIA, fil. Olla. 1. Paral. *c. 7. v. 25.* Latinè *voluntas*, aut *voluntarius*, ſive *curſor*, vel *veredarius.*

RESIDENTES, inferioris ordinis Legati, vide ſuprà *Ambaſciator.* At *Reſidentia*, quid ſit in Eccleſia Romana vide ſuprà in voce *Manſionarius*, it. *Perſona*, & Jac. Petitum poſt *Pœnitentiale Theodori*, *p. 442.* & *ſeqq.* ubi de *Reſidentia Canonicorum* complures *Chartas* collegit, infra quoque *Stagi.*

RESINA, ut eliciatur, τὴν πεύκην, i. e. *piceam*, in cortice vulnerari & corticem ipſum auferri, ait *Theophraſtus*; quô factô συῤῥεῖ εἰς τὸ ἕλκος τοῦτο πλείων ἡ ὑγρότης, *confluit in vulnus abundantior humiditas*: at in abiete & pino lignum etiam ipſum delibari & in vulnus ſcindi, addit. Cùm enim picea multô ſuccô abundet ac præter cœteras ſit ἔνδαδος, non tam altè impreſſis vulneribus opus eſt, ut fluens ex ea *reſina* intercipiatur. Poſtquàm autem humoris picei confluxus deciderat in locum vulneris ac corticis ablati, cum aſtola ipſa abſcindebant ſecuribus; quô abſciſsô, iterum alius tædæ fluxus eò conveniebat, iterumque exſcindebatur, & ſic tertiò (trium ſcil. annorum intervallô) donec arbor ſucciſa frequentibus tædæ extractionibus everteretur. Plin. *l. 16. c. 11.* *Alia temperies ad crapulam: namque flos crudus reſinæ cum multa aſtula tenui brevique avulſus conciditur ad cribri minuta, dein fervente aquâ, donec coquatur, effunditur, hujus expreſſum pingue præcipua reſina fit, nec niſi paucis in locis Italiæ, conveniens Medicis.* Ubi *aſtula*, eſt τὸ ἀπελέκημα. Paulinus.

——— *vivit brevis aſtula flammam:*

cum quo ὁ ἔνδαδος ἰχὼρ, *reſinæ confluxum*, eximebatur. Dicebatur autem δᾲς cum hujuſmodi aſtulâ flos reſinæ exciſus. Inprimis verò reſinifera radix eſt piceæ, quæ poſtquàm ſucciſa ac everſa arbor eſt, uti conſuevit, ad eugendam picem; quæ ſicaliter inde colligebatur, quàm ex codice & Ramis. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p. 503.* &c. ubi totam colligendi reſinam, ex picea aliiſque arboribus rationem, apud Veteres uſitatam, accuratè perſequitur. De uſu *Reſinæ* varia hic paſſim, inprimis ubi de *Aliptis* cœteriſque hujus commatis, plura verò hanc in rem apud Plinium, *l. 14. c. 20.* & *l. 16. c. 11.* Inde *Reſinata Vina*, apud Martialem, *l. 3. Epigr. 77. v. 8.* h. e. corrupta & picem vaſis olentia, vide eundem Plin. *l. 24. c. 6.* it. ſupra ubi de voce *Recutari.*

RESISTON, vide REDÆSTUM.

RESPECTOR, amicitiæ Inſulenſis, in *vetere Charta A. C. 1228.* in *Probat. Hiſtoria Guineuſis*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* eſt præfectus urbis (vel provinciæ) Belgis *Reward.* Idem de variis notionibus forenſibus vocis *Reſpectus*, apud medii ævi Scriptores, multa congeſſit *Ibid.*

RESPECTUS Templi Hebr. נכח המקדש, plaga dicitur illa, in quam orandum Judæis, ex inſtituto Majorum. Nempe poſitionem Templi Hieroſolymitani, tam ante, quàm pôſt excidium ejus, imitatæ ſunt tam Proſeuchæ, quam Synagogæ Judæorum. Unde Majmonides *Non fieri debent oſtia Synagogæ in Orientem; juxta quod dicitur* (Numer. *c. 3. v. 38.*) *& qui caſtrametantur ante Tabernaculum, Orientem verſùs, ante Tabernaculum Fœderis ad Ortum*, in *Halach. Thephila ſeu de Oratione*, *c. 11. §. 1.* & *2.* Adjicit, *Et conſtruendum eſt ſacellum, in quo ponant Librum Legis. Sacellum autem hoc ſic extrui debet, ut ſitum ſit ad plagam illam, in quam precari mos eſt Urbis illius.* Nimirum plagam, in qua orandum, aliam fuiſſe atque aliam, ex avita traditione docent Magiſtri. Unde, dum octo inter orandum obſervationes, neceſſarias tradunt, unicam interjiciunt de *Reſpectu Templi*, juxta quam, extra Terram Sanctam, orantis faciem poni volunt verſùs illud; ut apud Mahumedanos, verſùs Meccam ſeu Templum ibi. Expreſſè enim Mahumetes ſub initia Imperii ſui vetuit ſuos, qui ritus retinerent Judaicos, adorare verſùs Templum Hieroſolymitanum, uti docet Gregorius Abulfarajus *de Arabum moribus*, *p. 10.* Judæi autem intra Terram, adorabant verſùs Hieroſolyma, in Hieroſolymis verſùs Templum, in Templo verſùs Sanctum Sanctorum. Origine moris à Salomone Rege & dedicatione Templi ejus petitâ, de qua vide 1. *Regum c. 8. v. 48.* & *praecedd.* 30. 35. 38. & 40. ubi de precationibus, à Judæis, ubicunque eſſent, eſſundendis, verba faciens, de precantibus extra Terram loquitur, ut qui orarent *ad te verſùs ſeu in via telluris eorum, quam dediſti patribus eorum, civitatem ſcil. quam elegiſti & Ædes ſeu Templum, quod ego Nomini tuo exſtruxi.* Ubi Levi Gerſonides, *Et quanquàm non precantur intra Templum dum tamen precantur, ut obvertant ſe illi, quoad fieri poſſit.* Atque inde, quod habetur Danielis *c. 6. v. 11.* de Danielis ter quotidie precantis feneſtris apertis verſùs Hieroſolymam adeoque locum Templi (ubi ſcil. ante Nebucadnezaris excidium ſteterat) intelligitur. Eadem enim poſt excidium, quæ antè, loci illius habita inter precandum ratio eſt. Verùm *Reſpectus* iſte *Templi* ſub Vetere quidem Teſtam. locum habuit, at Chriſtô in carne exhibitô, cujus typus Sanctuarium Leviticum erat, is ſublatus eſt, vide Joh. *c. 4. v. 21.* & *ſeqq.* plura verò hanc in rem, apud Jo. Seldenum, *de Synedriis Veter. Ebræorum*, *l. 3. c. 15. §. 1.*

RESPHA, concubina Saul, filia Ajah. 2. Sam. *c. 3. v. 7.* Latinè *extenſio*, ſive *pavimentum*, aut *calculus ignitus.*

RRESPICIENTES Dii, qualis Lucina apud Statium, *Theb. l. 3. v. 159.*

Quis ſteriles thalami, nulloque ululata dolore
Reſpexit Lucina domum ———

ſunt fortunatos homines facientes, de quibus vide multa apud Briſſonium, *in Formulis.* Caſp. Barthius, *ad Statium d. l.*

RESPIRANDI ſpatium, Athletis olim in Gymnicis Ludis conceſſum. Et quidem in Luctâ præcipuè, priuſquàm Athletæ implicabantur, de loco & ſtatione contendebant: mox ita pugnabant, ut aliquantulum reſpirarent. Quô factô πάλιν ἐπαποδύονται τοῖς αὐτοῖς ἀγωνίσμασι, *rurſus inibant eadem certamina*, ut Philo ait *ro. pud.* Hinc idem alibi, Ægyptios comparans Athletis ait, διαπνεύσαντες δὲ τιμωρίας ἐπ' ὀλίγον, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀθληταί, *Cùm verò paululum reſpiràſſent ab ultione, quemadmodum Athletæ collectis viribus* &c. Vide Car. Paſchalium, *Coronar. l. 6. c. 24.* & infrà *Sudore uno devincere.*

RESPONSA, Oracula ſunt apud Poëtas. Virg. *Æn. l. 6. v. 799.*

——— *Caſpia Regna*
Reſponſis *horrent Divûm.* ———

Ibid. *v. 344.*
Hoc uno reſponſo animum deluſit Apollo.

Lucretius. *l. 1. v. 737.*
Ex adyto tanquam cordis Reſponſa *dedêre*
Sanctius, & multo certâ ratione magis quàm
Pythia, quæ tripode ex Phœbi, lauroque profatur.

Reddebantur illa quibuſdam in locis Idibus; quibuſdam, Kalendis: nonnunquam die oriente, nonnunquam occidente; aliquando augeſcente, aliquando deficiente Lunâ ſolùm: Apollo ſex menſibus apud Lycios, ſex apud Delum vaticinabatur &c. uti pluribus docet Alex. ab Alexandrô, *Genial. Dier. l. 6. c. 21.* Certè αἱ ἀποφράδες ἡμέραι, *dierum nefaſtorum*, deſerte meminit in hoc negotio Plut. *in Alexandro*, Βουλόμενος, inquiens, τῷ θεῷ χρήσασθαι περὶ τῆς στρατείας, ἦλθεν εἰς Δελφούς· καὶ κατὰ τύχην ἡμερῶν ἀποφράδων οὐσῶν, ἐν αἷς οὐ νόμιμόν ἐστιν ἀναιρεῖν, πρῶτον μὲν ἔπεμψε παρακαλῶν τὴν πρόμαντιν. ὡς δ' ἀρνουμένης καὶ προϊσχομένης τὸν νόμον, αὐτὸς ἀναβὰς βίᾳ πρὸς τὸν ναὸν εἷλκεν αὐτήν. ἡ δ', ὥσπερ ἐξηττημένη τῆς σπουδῆς, εἶπεν· Ἀνίκητος εἶ, ὦ παῖ. τοῦτο ἀκούσας Ἀλέξανδρος, οὐκ ἔτι ἔφη χρῄζειν ἑτέρου μαντεύματος, ἀλλ' ἔχειν ὃν ἐβούλετο παρ' αὐτῆς χρησμόν. E quo loco inſuper diſcimus, quantum etiam temporum huic delectui, in Oraculis reddendis, impoſturæ ſubfuerit: qua de re prolixè agit Ant. van Dalen, *de Oraculis diſſertat. II. p. 429.* Vide quoque Statium, *Thebaid l. 2. v. 171.* & Barthium, *ad eum*: nec non infrà *Tripus*, it. *Vates.* Hinc ad Viros prudentes, qui in dubiis rebus conſulebantur, Principeſque vox tranſlata. Sed & *Reſponſa* Epiſcoporum, olim magni habita. Quemadmodum enim in civilibus Imperatores Sacratiſſimi, ita in ſpiritualibus & ſacris conſulebantur Epiſcopi: inter quos cùm emineret Romanus, is quoque præ aliis conſultus eſt ſæpiùs, ejuſque *Reſponſa* majorem præ cœteris auctoritatem progreſſu temporis acquiſiverunt & diligentiùs adſervata ſunt, reliquorum Epiſcoporum Reſponſis, quæ ſenſim negligi cœperunt, plerumque deperditis. Quæ cauſa movit Creſconium, quare Decretales Pontificum Romanorum Epiſtolas, quæ à *conſulendo* originem habuêre, inter Canones retulerit primus, illiſque ſic auctoritatem Canonicam conciliaverit, quæ antea cum reliquorum Epiſcoporum Reſponſis pari paſſu ivêre. Ad quod exemplum poſteà, in Orientali quoque Eccleſia, *Reſponſa Patriarchalia*, valere, adſervari & colligi cœperunt; imò & ad inſtar Eccleſiæ Occidentalis Codici Eccleſiæ Orientalis ſubjecta ſunt adnexaque, ut videre eſt ex editione Pariſienſi A. C. 1620. Fuit autem Codex is in Concilio VI. Oecumenico Trullano, vel potiùs in Quini-Sexta Synodi, *Can.* 2. confirmatus ac approbatus. Vide Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl.* 187. & 188. ut & ſuprà, ubi de *Canon. Jure* & *Decretalibus*: Item *Patriarchalibus Reſp.* & voce *Reſcriptum.*

RESPONSALIS, qui à reſponſis eſt, *Apocriſiarius*, vox Eccleſiæ; Primitus & propriè intelligebatur de illo, qui cauſas Eccleſiæ ad Im-

pe-

peratorem detulit, ejuſque ad ſupplices reſponſum; vel conſultus de re Eccleſiæ, reſponſum præbuit ſeu conſilium, unde & à *Conſiliis* appellatus eſt. Origo hujus miniſterii à tempore translatæ ſedis à Conſtantino M. arceſſitur: quod primò exſequebantur Epiſcopi dein cùm hoſce à ſuis parochiis canones abeſſe prohiberent, Presbyteris delatum fuit & Diaconis: ſic functus eſt illò, cùm adhuc in Diaconatu eſſet, Gregorius M. Vide Hincmar. Marianum Scotum, ad A. C. 575. &c. Hâc acceptione cùm non differat Apocriſiarius à quovis Legato, qui in Aula negotia illuſtrioris alicujus Eccleſiæ promovebat, ipſi quidem Legati Apocriſiarii dicti ſunt; nec tantum Papæ; ſed aliorum etiam Epiſcoporum: imo nuntios ſuos ad Panormitanum Archiepiſcopum pallium deferentes Apocriſiarios vocat Paſchalis, *cap. ſignificavit de elect.* At in aula Regum Francorum, Apocriſiarii munus omnium palatinorum honoratiſſimum fuit. Poſt Regem enim, Reginam & prolem Regiam, primas tulit: nec ſolùm omnem clerum palatii, ſub ſuo habuit imperio. adjunctumque ſummum Cancellarium; ſed uti Comes Palatii omnibus præfuit negotiis & hominibus ſecularibus, ita Apocriſiarius, qui *Capellanus* quoque & *Cuſtos Palatii* dictus eſt, omnibus præfuit negotiis & miniſtris Eccleſiæ. Vide Hincmar. *Ep.* 3. *c.* 13. *& ſeqq.* Meminit etiam τῦ Ἀποκρισιαρίε in Aula Orientali, Codinus Curopalates; officium tractans τῦ πρωτοασηκρῆτις. Sed & Apocriſiarii genus, ante Conſtantinum, ſub Trajano & Nerone reperitur: ut è Suida conſtat, in voce Διονύσιος Ἀλεξανδρεὺς, quem fuiſſe tunc temporis aſſerit ab Epiſtolis & legationibus καὶ ἀποκρίμασιν à reſponſis. i.e. Apocriſiarius. Apocriſiarius tandem ſedis Apoſtolicæ ſeu *Reſponſalis* Apoſtolicus, non ſolùm Pontific. Romani Legatus, ſed aliarum etiam illuſtrium Eccleſiarum vocatur. Apud medii enim ævi ſcriptores Apoſtolici omnes Epiſcopi dicti ſunt, donec appellatio ſoli Romano remanſit. Recentioribus Apocriſiarii dicuntur Epiſcoporum Cancellarii. Vide Henricum Spelman. *in Gloſſario Archæologico*, & infrà *ad Reſponſum.*

RESPONSORIUM ſeu RESPONSORIUS *Cantus*, apud Alcuinum, *Poëm.* 3.

> *Hymnos, ac Pſalmos &* Reſponſoria *feſtis*
> *Congrua promemus ſubter teſtudine Templi:*

Cantûs Eccleſiaſtici in Romana Eccleſia ſpecies eſt, qui poſt Lectiones in Matutino proferri ſolet. Dictus à *reſpondendo*, quòd unò deſinente alter reſpondeat: differt ab Antiphona, quòd in Antiphonis unus dicat verſum, in *reſponſoriis* autem chori verſibus alternent. Origo ab Italis, qui *Reſponſoria* primùm traduntur inveniſſe, ſicut Antiphonas Græci. Iſidoro *de Eccl. Offic. l.* 1. *c.* 8. *Reſponſoria ab Italis longò tempore ante* (Antiphonas) *ſunt inventa, & vocata hôc nomine, quòd unò canente Chorus conſonando reſpondeat.* Micrologo & Radulpho *Hiſtoria* dicitur, qua de re vide Macros Fratres in voce *Hiſtoria.* Repetit autem Chorus communiter partem *Reſponſorii* tantùm, quòd in aliquibus tamen ſolennitatibus integrè replicatur: ut poſt primam lectionem, in nocte Nativitatis, in Feſto Reſurrectionis & primâ Dominicâ Adventus. Ultimum Reſponſorium Dominicarum olim peranum erat, quod incipit *Duo Seraphim* & de S. Triade agit; introductô verò Hymnô *Te Deum*, tranſlatum id eſt in calcem penultimæ lectionis &c. Plura apud Macros præfatos *in Hierolex.* & ſuprà *Graduale.* De *Reſponſorio* verò *Hortationis*, vide quæ ſuprà diximus, in voce *Invitatorium.* Hinc *Reſponſoriale* Hadriani Papæ de quo Amalarium vide.

ad RESPONSUM, apud Julianum Antecesſorem, *Conſt.* 17. *de Pratore Piſidia. Habeat autem & carrucam argenteam & ſecurim & faſces &* Adreſponſum *propter milites*; Aliter *à Reſponſis*, apud Papiam; Græcè ὁ Ἀπόκρισις, nomen fuit eorum, qui à Magiſtro militum deputabantur in provincias, ut de militibus, qui in iis degebant, eum admonerent & reſponſa darent inquirenti. Aliàs ad *Reſponſum* idem eſt cum Apocriſiario ſeu Reſponſali, qui negotia alicujus curat & de iis *reſponſa* dat; qui mittitur, *ad reſponſum dandum* de negotiis, pro quibus mittitur. Sed & *Reſponſum*, apud medii ævi Scriptores ipſum negotium ſignificat, maximè illud quod foris peragitur, de quo *reſponſum* Dominus expectat. Hinc *facere reſponſa Epiſcopa*, apud Liberatum Diaconum, *c.* 6. Vide plura apud Car. du Freſne, *in Gloſſar.* & *de ſcrinio Auri ad Reſponſum*, Pancirollum *ad Notitiam Imp. Orientalis*, *c.* 80.

RESPUBLICA Bravæ, ſola eſt in Africa, in regione Azaniæ. Quibuſdam *Barraboa*, juxta fluv. *Quilmancum.*

Respublicæ Europæ.

RESPUBLICA Genevenſis, urbs libera ſuique juris, ad lacum Lemanum; quæ, ex veter. Inſcriptione, *Equeſtris civitas* olim dicta, poſt everſum Imperium Roman. & novum à Francogallis in Occidente fundatum, ſub ejus patrocinió diu libertatem ſervavit bicipitis Aquilæ, cujus imago etiamnum pro valvis majoris Templi viſitur, & ad Caroli M. tempora refertur, alis veluti defenſa, quouſque exortis in Imperio diſcordiis civilibus, cùm à Cæſaribus deſereretur, ad Epiſcopos, quorum tunc etiam in iis, quæ ad civilem juriſdictionem ſpectabant, magna auctoritas erat, confugit. Nova dein inter Epiſcopos & vicinos Sabaudiæ Comites cùm eſſent diſcidia ſuborta, Urbs miſera ſemel atque iterum incendiò vaſtata, variiſque peſte deſtructa eſt: Sabaudis jus in Urbem arrogantibus, vi inprimis Teſtamenti à Petro ex antiquo Genevenſium Comitum ſtipite ultimo 1392. conditi. Sed Comites illi Genevæ, ſeu potiùs Genevenſis territorii, cùm quidquam juris in civitatem nihil unquam habuerint, quin potiùs ipſi ſemper Epiſcopis & Eccleſiæ fidei ſacramentum dixerint, & utriuſque beneficiarii per 400. & ampliùs annos, Civitas autem ipſa libera ſemper & Imperialis fuerit, ut ex Friderici Ahenobarbi Imperatoris diplomate A. C. 1153. conſtat, deterior ſemper Sabaudorum cauſa habita eſt. (Hinc etiam præteritô ſeculô cùm ad Juliani fanum utriuſque partis Delegati convenirent, nullâ jurium reſervatione factâ Sabaudiæ Dux conſenſit, ut pax cum Genevenſibus facta Vervinienſi pacificatione comprehenſa intelligeretur.) Donec mutatâ Religione Syndici, qui ſub Epiſcopali auctoritate libertatem antea tuebantur, ſupremi jus dominii quod Epiſcopi ſemper Sabaudiæ Principibus controverſum reddidêre, ſumentes ejectis Epiſcopis, ſub Imperii patrocinio, cujus inſignia monetæ ab eo tempore inprimunt, Remp. adminiſtrârunt, vide Thuanum, *Hiſt. l.* 125. *p.* 934. *edit. Aurel.* Quomodo verò A. C. 1602. die 12. Xbr. Sabaudiæ Dux nocturnis inſidiis Urbem aggreſſus ſit; idem *alibi* exponit. Sufficiat dixiſſe, Deum mirabili quôdam modò egregiam Urbem ſervâſſe, dum noctu exploſum ad portam novam tormentum ſcalas, jam mœnibus admotas, quæ etiamnum in Armamentario oſtenduntur, fregit, hoſteſque ſic, quorum jam intra Urbem non exigua manus erat, coëgit retrocedere: quam ob cauſam ſingulis annis, liberatæ Urbis die præfatô, ſolennes preces, cum gratiarum actione publicâ, Deo perſolvunt, quod feſtum *l'Eſcalade*, ſeu *Aſcenſio ſcalarum* apud illos dicitur. Cœterùm, ut à Vicino adeò potenti Urbs tutior eſſet, cum Tigurinis & Bernatibus fœdus ferit, quod in hæc uſque tempora inviolatum perdurat. Vide Limoxum Enucleatum, *l.* 3. *c.* 22. *ubi controverſia hæc prolixè enarratur*, & in voce *Geneva.*

RESPUBLICA Genuenſis, in Italia, *Republica di Genova* incolis, *Republique de Genes* Gallis, complectitur Liguriam maritimam à Magra fluvio & Serezana in ortum, ad Albium Intemelium in occaſum, uti & Corſicam inſulam. Vide *Genuenſis ditio.*

RESPUBLICA Helvetiorum, *les Suiſſes*, aliàs in Gallia Celtica, hodie in Germania. Dividitur in tredecim pagos; quorum hic ordo eſt; in comitiis Badenſibus:

Tigurum.	Tugium.
Berna.	Glarona.
Lucerna.	Baſilea.
Uria.	Uria.
Suitia.	Solodorum.
Undervaldia.	Scaphuſia.

Abbatiſcella.

Ex his Uria, Suitia & Undervaldia, debellatis Morgatenſi prælio Auſtriacis æternum inierunt fœdus, A. C. 1315. Lucernates his acceſſerunt, A. C. 1332. Tigurini dein cum Glaronenſibus in fœdus recepti ſunt, A. C. 1351. Bernenſes, eôdem annô, quô Tugeni, nempe 1352. ſecundùm Simlerum, aut 1353. juxta Cl. Hottingerum: Poſteà Friburgenſes & Solodorenſes, A. C. 1481. poſt exactum bellum Burgundicum: Baſilienſes dein & Scaphuſiani A. C. 1501. confectô Suevicô bellô, Abbatiſcellani tandem A. C. 1513. cum prioribus in ejuſdem fœderis ſocietatem, nullô ævô diſſolubilem, ſunt aſſumti. Cum horum maxima parte fœdus quoque percuſſerunt, Abbas Sangallenſis, Sangallum oppid. Rhæti, Valleſiani: & Mulhuſium. Specialim cum Bernenſibus Biennenſes & Neocomenſes, cum Bernatibus & Tigurinis Geneva fœdus colit. Habent porro Helvetii varias Præfecturas imperio ſuo ſubjectas: Intra Helvetiæ limites quidem, Comitatus tres Aquenſem, Turgovienſem & Sarunegaunenſem: Liberas Provincias item & Rheguſcos: Extra Helvetiam verò, Præfecturas Trans-Alpinas quatuor Luganenſem, Locarnenſem, Mendriſianam & Vallis Madiæ, ut taceam alias, quibuſdam tantùm Pagis ſubditas. Vide in voce *Helvetii.*

RESPUBLICA Lucenſis, in Italia & Hetruria regione, *Republica di Luca* incolis, *Republique de Luques* Gallis, continet tantùm Lucenſem agrum verſus oram maris Tyrrheni, ubi Lucca urbs. Vide *Lucenſis ditio.*

RESPUBLICA Provinciarum unitarum Belgii, *les Provinces unies du Pais Bas*, pars ſeptentrionalis Belgii Germaniæ inferioris. Vide *Provinciæ fœderati Belgii.*

RESPUBLICA Raguſina, *la Republique de Raguſe*, in Dalmatia, Turcarum vectigalis eſt, in ora maris Adriatici; & quædam tantum loca poſſidet in illa ora littorali. Vide *Raguſina ditio.*

RESPUBLICA S. Marini, *la Republica di S. Marino*, eſt in Italia, inter Ducatum Urbinatem & Romandiolam, parva admodùm; & complectitur tantum Fanum S. Marini cum decem pagis ſeu villis adjacentibus. Vide *Fanum S. Marini.*

RESPUBLICA Veneta, in Italia, *la Republica di Venetia* incolis, *la Republique de Veniſe* Gallis, ampla & potens eſt, aliquot provincias habens ſibi ſubjectas in Italia, uti partem Dalmatiæ littoralis, multas inſulas in mari Adriatico, Corcyram, Zacynthum, Cefaleniam & Cytheram in ora Græciæ obverſa, cum Teno & Myconе in mari Ægæo, habueratque etiam anteà Cretam, Cyprum, Eubœam, Peloponneſum, & oram littoralem Epiri & Albaniæ; ſed nunc Turcici juris ſunt. Vide *Veneta ditio.*

RESSA, nomen loci, in quo caſtrametati ſunt filii Iſraël profecti de Lebna. Numer. *c.* 33. *v.* 21. Latinè *irroratio*, vel *ſtillicidium.*

RESSIUS Ruthgerus, vide *ibi.*

RESTIBILIS Ager, qui quotannis obſitus eſt; ſicut *Novalis*, qui alternis quieſcit, & *Vervactum* quoque dicitur. Varro, *RR. c.* 44. *Multum intereſt, in rudi terra, an in ea ſeras, qua quotannis obſita ſit, an in vervacto, qua interdum requiêrit.* Et quidem, pinguiſſima humus eſt, quæ fit *reſtibilis* & quotannis fert: media, quæ alternis annorum vicibus requieſcit ac ſeritur. Sic de Meſopotamiæ fertilitate Plinius, *l.* 18. *c.* 17. *Nec terra ipſa herbas gignit, ubertatis tamen tantæ ſunt, ut, ſequente annô,* reſtibilis *fiat ſeges, impreſſis veſtigio ſeminibus.* In Hyrcania ſimiliter, tantam eſſe fertilitatem Auctores ferunt, ut ſemen ex ſpicis cadivum ſequente annô reſtibilem ſegetem reddat &c. Atque hinc *reſtibile* videtur Plinio dictum, quaſi *reſtituibile*, ut reſtibilem dicat fieri ſegetem, quæ omnibus annis reſtituitur, quemadmodum *ſubſtitivum* Appulejus vocat,

quod in locum deperditorum ſubſtituitur. Mavult tamen à *reſtando* vocis etymon arceſſere Salmaſius, quòd iſtiuſmodi ager duret, perſeveret ac reſiſtat. Propert. *l.* 3. *El.* 7. *v.* 31.

> ——— *Dum reſtat barbarus Hector.*

Sedulò autem caviſſe, veteres Agricolas, ne frumentum bienniò continuò terris ingererent, ſed leguminibus, aut miliò aut panicò aut etiam rapis *reſtibilis* fieret ager, diſcimus ex *Feſto*: namque & qui diverſi generis fruge ſeminaretur, *reſtibilis* dictus eſt. De optimis ac pinguiſſimis Campaniæ arvis Plinius, *Si fuerit illa terra, quam appellavimus teneram, poterit ſublatò hordeò* (quod eſt ex genere farrei ſpici) *milium ſeri. Eò conditò rapa: his ſublatis hordeum rurſus vel triticum.* Qui ordo obſervabatur apud Veteres in omnibus agris pinguibus, ut videl. collectò frumentò bis leguminibus obſererentur, priuſquam ad frumentum ſeu farreum ſpicum redirent. In minùs pinguibus ac mediocribus, ſublatò frumentò legumen tertiò ſerebatur. Graciliores nempe terræ in tertium annum ceſſabant, & per id tempus non arabantur, de quibus Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 83.

> *Nec nulla interea eſt inaratæ gratia terræ.*

Quò tempore, terrâ ceſſante, quum herbæ ſuccreſcerent, pabulo erat pecoribus. Uti verò graciles terræ requieſcunt intermiſſione laboris & ceſſatione, ita pingues renovatione arationis & frugum mutatione. Idem, *l.* 1. *Georg. v.* 82.

> *Sic quoque mutatis requieſcunt fœtibus arva* &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 731. & 732.

RESTIO & RESTIARIUS, differunt ut Linteo & Lintearius, Optimæ *Gloſſ. Lintearius*, ὀθονιοπώλης *linteo*, λινουργός. Sic Lintearius pro linteæ veſtis negotiatore, *l.* 7. *Cod. de excuſ. mun.* Linteo verò eſt, qui lintea conficit & texit. Similiter in *Gloſſis Reſtio*, σχοινοπλόκος eſt; *Reſtiarius*, σχοινοπώλης ille qui reſtes conficit, hic mercator ſeu negotiator, qui vendit. Non defuêre tamen ex antiquis Grammaticis, qui in contraria omnia irent, & *Lintearios* ac *Reſtiarios* acciperent pro iis qui faciunt, *Linteones* & *Reſtiones*, pro mercatoribus. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſc. in Saturnino*, *c.* 8. Videntur autem *Reſtiones* inter viliſſimos olim habiti, unde M. Antonius *libertinum proavum reſtionem* Auguſto exprobrâſſe legitur, apud Sueton. *in eo*, *c.* 1. Et apud Græcos σχοινοστρόφου μέλη, *reſtionis cantilena*, Proverb. de cantilenis hominis vilis & ἀπαιδεύτου. Gratianus verò Valentiniani Aug. pater *funarius* dictus eſt: quia funes venales circumferebat &c. Vide Caſaubon. *ad Suet. d. l.*

RESTIS, locus Galliæ, ad Ligerim, prope montem Sorelli, in regionis Andegavenſis finibus, vulgò *Reſte*. Alius à S. Petro Patrono, *S. Pierre de Reſt*, *vel Rez*, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RESTITUTA Julia, vide *Julia*.

RESTITUTI ſeu REVOCATI Nummi, dicuntur in Re Nummaria, qui ad virorum illuſtrium, qui prioribus ſeculis vixerant, revocandam memoriam ab Imperatoribus: ſunt cuſi; cujuſmodi complures habentur ab Auguſto ipſo & Succeſſoribus ejus cuſi. A quibus diverſi ſunt nummi *Contorniati*, de quibus ſuprà; quippe qui primùm occurrunt poſt Conſtantini M. ævum, adeoque circa Honorii tempora, in quibus primas tenet æreus ille Medallio, in cujus poſtica Euthymii (cujus memoriam jam Nero editò nummò revocaverat) imago conſpicitur, vide ſuprà in *Euthymius* & plura apud Car. du Freſne, *Diſſert. de Inſer. ævi Numiſm.*

RESTITUTIO, inter pœnas Hebræis uſitatas, vide ſuprà *Pœna*.

RESTITUTIONES Provinciarum, in nummis repræſentatæ, vide ſuprà *Humeri*.

RESUMTIO, Gall. RESOMPTE, terminus eſt Scholæ Theologicæ in Academia Pariſienſi; notatque Actum publicum à 1. hora ad ſextam, à Doctoræ Candidatis, ſtatim poſt impetratam Licentiam, ſuſtineri ſolitum, ad jus ſuffragii in Facultate, & cætera privilegia Doctoralia conſequenda. Et quidem in illo ex univerſa S. Scriptura, Hiſtoriaque Eccleſiaſtica utriuſque Teſtamenti, Locis inprimis controverſis, theſes ventilantur: more, poſtquam aliquandiu abſoleviſſet, in uſum revocatò A. C. 1676. *Richeletus.*

RESUPINANDI Victimas ritus in Gentilium ſacris celebris olim: quem αὐ ἐρύειν Homerus vocat *Il. α. v.* 460. & *β. v.* 422. ad quorum *priorem locum* Euſtathium vide. Nempe cum ſuperis Diis ſacrificarent. Ita enim à Cleone, *Argonaut. l.* 1. teſte Nat. Comite, *Mytholog.* proditum Veteres ſuperis ſacrificantes *reſupinatarum* jugulum ſurſum converriſſe; cùm inferis faciebant, earundem collum deorſum terram verſùs deprimere ſolitos. Quod & Myrtilus docet, ubi de victimis Inferorum, ἐν τῇ γῇ ἀποτέμνεσθαι τὰς κεφαλὰς de Superorum ἄνω ἀνακεκλίσθαι τὸν τράχηλον, ait. Quod & τραχηλίζεσθαι Græci dixêre: quæ vox Hebræor. *c.* 4. *v.* 13. ubi omnia dicuntur oculis Dei γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα, *nuda & intimè patentia.*

RESUS, fluv. parvus Aſiæ, ex iis, qui in Mæandrum influunt. Strab. *l.* 12.

RETANA, ancilla Romana, quæ conſiliò & ſtrategemate effecit, ut Romani ſuarum ancillarum coitu Gallos vicerint.

RETE, Arachnes inventum, Plin. *l.* 7. *c.* 56. qui idem linum Zœlicum ex Hiſpania illis aptiſſimum judicat, *l.* 19. *c.* 1. Uſus in *Venatione* maximè: unde *Retia* Dianæ, utpote venatricis Deæ, ſtatuis olim addita: quemadmodum & venabula, lineæ verſicolores, canes catenati, aliaque venatus inſtrumenta. Hine & ipſa *Dictynna*, Plut. *Sympoſiac. l.* 3. *c. ult.* & *l. de ſolertia animal.* Namque *Retia* δίκτυα Græcis, Jul. Pollux, *Onomaſt. l.* 5. *c.* 4. Ἄρκυς καὶ δίκτυα καὶ ἐνόδια; τὸ μὲν λίνον αὐτῶν αἰγύπτιον, ἢ Φασιανικὸν ἢ καρχηδόνιον ἢ σαρδιανὸν εἶναι δεῖ, *Retia, laquei, & caſſes*; *horum quidem linum Ægyptium, Phaſianum ſeu Colchicum, Carthaginenſe aut Sardiam eſſe oportet.* Subdit dein, omnia quæ plicari poſſent, *Retia* ſeu δίκτυα dici, vel ἕρκη, *ſepta*; auctoritate Pherecratis. Virg. *Æn. l.* 4. *v.* 131.

> *Retia rara, plagæ, latò venabula ferrò.*

L. Seneca, *in Hippolyto. Actu* 1. *Sc.* 1. *v.* 44.

> ——— *Altiùs caras*
> *Cervice gravi portare plagas.*

Ac de lino, quod Pollux dixit, tranſtulit, ut videtur, ex Gratio, qui *in Cyneg.* & magnitudinem *Retis* & linum, ex quo confici debeat, præſcribit, *v.* 31.

> *Et bis vicenos ſpatium prætendere paſſus*
> *Rete velim, plenisque decem conſurgere nodis,*
> *Optima Cyniphia, ne quid cunctère, paludes*
> *Lina dabunt.* ———

His inter venandum præpoſitus quidam ſedebat, ſeu veriùs ſtabat. Plin. *l.* 1. *Ep.* 6. *Apros tres & quidem pulcherrimos cepi. Ipſe? inquis: ipſe, non tamen, ut omnino ab inertia mea & quiete diſcederem. Ad* Retia *ſedebam, erant in proximo, non venabulum aut lancea, ſed ſtylus & pugillares, & Cluſor ſtatarius.* Sidonius Apollin. *l.* 2. *Ep.* 2. vocat *Subſeſſorem*: Seneca *in Hippol. v.* 52. *Retium cuſtodem.* Vide quoque Xenoph. *Cyneg.* Auſonium, *Ep.* 5. Servium, *ad Æn. l.* 11. *v.* 268. &c. Paulus JC. *l.* 3. *Sent. Retia apraria*, alibi JC. *aprina*, memorat; de quorum confectione Nemeſiani Carthagin. Poëtæ præceptum extat, *in Cyneg. v.* 399.

> *Nec non & caſſes iiſdem venatibus aptos,*
> *Atque plagas, longòque meantia* Retia *tractu*
> *Addiſcant raris ſemper contexere nodis.*

Cervinorum mentionem facit Ovid. *Ep.* 4. *Phædra Hippolyto*: de leoninis, vide ſuprà voce *Leo.* &c. Ab his diſtinctæ erant Lineæ verſicolores, ad concludendas ſaltibus feras vel ad terrendos apros, vulpes, lupos, urſos, & præcipuè cervos, adhibitæ: in quibus alternus plumarum contextus, ſed vulturis & cygni præcipuè; interdum & ſandycè fucabantur. Car. Rittershuſius, *è ſparto tortam formidinem*, vocat. Meminit Hieronymus, *Dial. Lucifer. & Orthod. Pavidorum more cervorum, dum vanos evitatis pinnarum volatus, fortiſſimis* Retibus *implicabimini.* Vide quoque Arrianum, *Diſſertat. Epicteti*, *l.* 2. *c.* 1. *in princ.* apud Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 2. *c.* 7. nec non hîc ubi de *Aucupio* & *Piſcatione*, item voce *Panther* & *Venatio.* Verùm imbellis hæc venandi ratio, nobilior quæ canibus & equis peragitur. Itaque apud Macedonas olim nemini in cœna accumbere licebat qui aprum *extra Retia* non interemiſſet, verùm ſedentes cœnâſſe quoad feram confeciſſent: ipſum adeò Caſſandrum, jam natum annos quinque & triginta, ſedentem cum patre cœnâſſe, quòd nondum defungi eò certamine, quamvis & validus & peritus venator, potuiſſet, ex Hegeſandro Athenæus narrat, *l.* 1. *c.* 11. Nec feræ autem ſolùm, Sed & podium Amphitheatri olim *Retibus* cingebatur prætendebaturque, ad feras arcendas, quorum loco poſteà rutuli ſucceſſêre ſeu repagula verſatilia lignea, de quibus retro diximus: Plin. *l.* 37. *c.* 3. *Eques Romanus miſſus ad id* (ſuccinum) *comparandum, à Juliano curante gladiatorium munus Neronis Principis, qui hæc commercia & littora* (Germaniæ) *peragravit, tanta copia invecta, ut retia arcendis feris podium protegentia ſuccinò nodarentur, arma verò & Libitina, totaſque unius diei apparatus eſſet è ſuccino.* Ubi non ſolùm arma omnia gladiatoria & vaſa è ſuccino compoſita, ſed *retia* quoque eò nodata fuiſſe, i. e. nodos è ſuccino habuiſſe, vel locò nodorum ſuccinum, ait. *Nodoſa* certè *retia* Tibullo, ut notum. Porrò cunas *retibus* vel velis reticulatis circumdari conſueviſſe; uti conopeo lectos, ſimiliter conſtat. *Reticulum* vocatur Spartiano, *in Ælio Vero*, *c.* 5. *Nam lectum eminentibus quatuor anacliteriis fecerat, minuto* reticulo *undique incluſum eumque foliis roſæ, quibus demptum erat album, replebat* &c. Ubi *Reticulum* eſt conopeum reticulatum ſeu reticulatò opere confectum, cujuſmodi etiam apud Ægyptios fuiſſe conopea legimus, Herodoto hinc ἀμφίβληστρα dicta. Paulus Silentiarius. *Epigr. in Conopeum.*

> Καλλιγάμοις λίκτροις περιπέπταμαι, εἰμὶ δὲ κεδνῆς
> Δίκτυον οὐ Φοίβης, ἀλλ' ἁπαλῆς Παφίης.

Alium uſum indigitat Capitolinus in *Marco*, *c.* 12. *Funambulis per puerum lapſum, culcitras ſubjici juſſit; unde hodieque* rete *prætenditur.* Nempe cùm funambulus puer lapſus eſſet, &, ut credi par eſt, collum fregiſſet: Marcus, quâ erat moderatione ac pietate, ne quid tale poſteà eveniret, culcitras ſubjici juſſit, ut, ſi laberentur, iis excepti nihil damni paterentur: quarum locò poſteà *rete* prætendi cœpit, ut, ſi de fune laberentur, reti ſuſcepti ad terram uſque non devenirent, Salmaſ. *ad loc.* Sed & in pugnis gladiatorum *retia* adhibita, vide infrà ubi de *Retiariis* uti de margaritarum piſcatione *per Retia*, ſuprà ubi de *Margaritariis*, it. voce *Peninim*: de ſuccini ſimiliter, infrà voce *Sudeni* & de *retiformi* lychnuchi genere, voce *Pharus*, ac de *retiformibus* veſtium *malachis*, in *Virga* &c.

RETEHORARIUM, ingenioſum planè ac commodiſſimum inſtrumentum, ad horologia in muris deſcribenda, excogitatum, auctore Alex. Floravantiò Capucinò, qui floruit A. C. 1590. Vide F. Cherubinum *Thaumatolemmate de Horologiis*, Joſ. Blancanum, *Chronol. Mathem.* & Gerh. Jo. Voſſium, *de Scientiis Mathem. c.* 49. §. 30.

RETELIUM, urbs Campaniæ Gallicæ ad Axonam flu. capta à Leopoldo Archiepiſcopo A. C. 1650. recepta A. C. 1653. Hiſpanis à Gallis grandi clade affectis; 18. leuc. à Remis in Boream, 10. à Sedano in Africum, caput tractus Retelenſis, qui pars eſt Borealis Campaniæ inter Axonam flu. & limites Leodienſis ditionis ac Luxemburgici Ducatus. Titulô Ducatus inſignis.

RETENTURA, dicebatur olim poſterior Caſtrorum pars. Illa enim in *Præenturam* & *Retenturam* à Romanis diſtincta; qui *Prætenturam* vocabant illam partem, quæ in primore acie ante Prætorium erat, ubi Principia & porta Principalis: *Retenturam* verò, quidquid à tergo Prætorii tendebat & in poſteriore parte, Salmaſ. *ad Solin. p.* 415.

RETHMA, locus ad quem venerunt filii Iſraël de Aſeroth. Numer. *c.* 33. *v.* 18. Latinè *Juniperus*, ſive *ſonitus*.

RETHOM, in tribu Iſſachar. Hieronym. in *Loc. Hebr.*

RETIA Silva, in pago Galliæ Vadenſi, *la foreſt de Rets*, ad cujus cervicem ſitus eſt locus Villaris, *Viliers Col de Rets* propterea, vulgò corruptè *Villiers Coteret* dictus. In ſilva eſt Burgus Fontis *Bourg-Fontaine*, Monaſteriô illuſtris, & Campipratum *Champré*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RETIANUS, Præfectus legionis ſecundæ Parthicæ, à Severo inſtitutæ & equitum extraordinariorum, inter conſcios cædis Antonini Caracallæ, memoratur Spartiano in *Vita* hujus, *c.* 6.

RETIARIUS, Græcè Δικτυοβόλος, alter Gladiatorum, qui *reti*, quod *jaculum* vocabant, Plautus, *Aſinar. Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 87. unâ voce *Retejaculum*, pugnabat contra Secutorem, quò adverſarium ſuum involveret, *Feſt.* alterâ verò tenebat fuſcinam tricuſpidem, gladii locô. Juvenalis, *Sat.* 8. *v.* 203.

——— *Movet ecce tridentem.*

Hoc Gladiatorum genus perpetuò in tunica pugnabat: unde *Retiarii tunicati* Prov. Spongias ſecum ferebant, ad ſanguinem abſtergendum obſtruendaque vulnera, qua de re Plin. *l.* 31. *c.* 11. Vide Lipſium, *Saturnal. l.* 2. *c.* 7. Pugnanti adverſùs Mirmillonem *Retiario*, acclamari ſolebat: *Non te peto, piſcem peto; quid me fugis Galle?* Mirmillones enim piſcis effigiem in galeis gerebant. Exemplum armaturæ à Pittaco, uno ex ſeptem Græciæ Sapientibus, &c. Vide quoque infrà, in voce *Secutor*.

RETICULI Campagi, memorantur Trebellio Pollioni *in Gallieno*, *c.* 16. *Caligas gemmatas annexuiſſe dicitur, cùm campagos Reticulos appellaret.* Ubi quidem *Reticulorum* nomen adjunctum, eum, in campagiis illis Imperatoriis, ornatum ſuggerit, quò eorum, obſtragula crebris & aptè diſtinctis inciſuris, retium ad inſtar, aliquando fuiſſe feneſtrata intelligamus. Sic enim Varroni *Feneſtræ reticulatæ* dicuntur *de R. R. l.* 3. *c.* 7. quæ cancellis ſive reticulis objectis muniæ, B. Balduinus *de Calceo Antiq. c.* 18. *ubi de Campagis & Tzangis.* Ad quæ verba Andr. Friſius, *Siquidem verbis Auctoris*, inquit, *fides, putaverim optimam Campagorum delineationem eſſe, quæ inter* Romæ Elegantias, *ante annos aliquot, auctore Mathamô, prodiit. Eſt enim ea reticulata prorſus & frequentibus inciſuris conſpicua. Sed nec aliam Tzangæ figuram fuiſſe autumaverim, quàm quæ libellô eôdem exhibetur, propendente in ſummitate pedis quâdam quaſi lamellâ, quæ Aquilæ repræſentat effigiem;* cujus utriuſque iconem exhibet *locô cit.* Alios autem ab his *Reticulis*, calceos eſſe *feneſtratos* dictos, oſtendit idem Balduinus, *c.* 12. *de Sandaliis*, effigiemque eorum ſimiliter Friſius præfatus, ìn ſtatua Eumenio Rhetori, in illuſtri Æduorum oppido poſitâ, repræſentat, *ibid.*

RETICULUM, tegmen capitis muliebre. Varro, *in Seſqui Ulyſſe*: *Suſpendit Laribus marinis molles pilas*, Reticula, *ac ſtrophia.* Cicer. *Verr.* 7. *c.* 2. *Ipſe autem coronam habebat unam in capite, alteram in collo: Reticulumque ad nares ſibi opponebat: tenuiſſimô linô, minutis maculis, plenum roſa.* E quo loco colligere eſt, *Reticulum* etiam dictam fuiſſe faſciam laneam vel lineam, ad formam retis factam, quam faciei admovebant, ne agnoſcerentur, vel ut naribus ſuaves inſpirarent odores. Sed cùm ad ornatum muliebrem ſpectat, tum id eſt, quod capillos continet. Ita enim Varro præfatus, *l.* 4. *de L. L. à Reti dictum eſt, quòd capillum contineret.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 35. Feſtus *Reticulorum rectorum* meminit, h. e. quæ ſurſum verſùs texta erant, non ſecus ac tunicæ rectæ: *Regillis tunicis albis &* reticulis *luteis utriſque rectis, textis ſurſum verſùm à ſtantibus, pridie nuptiarum diem, virgines induta cubitum ibant, ominis causâ. ut etiam in togis virilibus dandis obſervari ſolet.* Ubi *Reticula*, non ſunt faſciæ pectorales, uti quidam contendunt, ſed *capitales*; quæ videntur eâdem ratione, quâ ὀρθοστάδιον, texi ſolitæ. *Reticulum de praſinis*, occurrit apud Capitolin. *in Maximino Juniore*, *c.* 1. inter arras ſponſalitias Juniæ Fadillæ, *Monolinum de albis novem, reticulum de praſinis undecim, dextrocherium cum caſtula de hyacinthis quatuor.* Ubi obſervat Caſaubonus, *Reticulatis* operibus inſeri gemmas ſolitas. Sed & *reticulorum, cum dextrocheriis*, meminit Trebellius Pollio in *Vita* Quieti, *c.* 14. ubi Alexandrum in illis plerumque exſculptum refert: *Alexandrum Magnum Macedonem viri* (de Macrianorum familia) *in annulis & argento, mulieres in* Reticulis *& dextrocheriis & in omni ornamentorum genere, exſculptum ſemper habuerunt* &c. De *Reticulo minuto*, quô lectum ſuum circumdedit Ælius Verus Imperator diximus ſuprà, in voce *Rete*.

RETINA, locus Campaniæ apud Miſenum promontor. à Caſtro 2. mill. paſſ. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Etiam *Reſina*.

RETINACULA ſive *Corrigia*, ſtringendis ſerviebant calceamentis: Unde Sidon. Apollin. *Carm.* 2. *v.* 401. & *ſeqq.*

——— *Retinacula bina cothurnis*
Mittit in adverſum vinctô de fornice pollex,
Quæ ſtringant trepidas.

Antiquis enim non minùs, ac ævi noſtri hominibus, decorum maximè viſum eſſe, ſi ſtrictim calcearentur, auctor eſt Feſtus *in Tentipellium*: Hominiſque incuriæ ac minimè lauti indicium fuiſſe habitum, ſi pedes in laxa calceorum pelle natarent, Ovidius innuit, *in illo*, *l.* 1. *Art. Amand. v.* 516.

Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet.

Sic autem ex verbis Sidonii crepidæ pedibus adſtringi conſueviſſe videntur, ut primùm ab uno ſoleæ latere ad aliud, per ſuperiorem extremi pedis partem ſive fornicem, corrigia, vel ſi mavis, anſula quædam, duceretur: deinde ab hujus anſulæ medio, quod pollici proximum eſt, duæ aliæ corrigiæ in adverſum ita procurrerent, ut alteram anſulàm, quæ medium pedem ſupernè vinciebat, per latera utrinque fiſſam, pervadentes ponè talum ſimul arctè connecterentur. Quod dum fiebat, ſi quando *Retinaculum* corrigiamve contingeret effringi, mali ominis locô habitum eſt; ſic ut ſuſcepta negotia, ad quæ prodituri erant calceati, deſererentur. Id enim diſertè Cicero teſtatur, *de Divin. l.* 2. *Quæ ſi ſuſcipiamus, pedis offenſio nobis, & abruptio corrigiæ, & ſternutamenta erunt obſervanda* &c. Similiter, quibus in itinere *Retinaculum* forte rumpebatur, differebant iter. Vide Balduinum, *de Calceo*, *c.* 21.

RETINENDI Judæos jus, nemini olim erat, qui ſcil. alterius Domini eſſent, ut videre eſt in *Statuto* Ludovici IX. de Judæis A. C. 1238. apud Car. du Freſne, *Nec aliquis in toto Regno potuit retinere Judæum alterius domini: & ubicunque aliquis invenerit Judæum ſuum, ipſum licitè capere poterit, tanquam proprium ſervum, quamcunque moram fecerit Judæus ſub alterius dominio vel in alio Regno.* Niſi ſocietas inter duos dominos, pro utriuſque ſubditis, eſſet inita, quam *Perturſum* dixêre; quòd utriuſque domini hominibus liceret, dominô ſuô relictô, ad alium Dominum, quo cum *Percurſum* ille habebat, tranſire. Nempe glebæ adſcriptitii ſimiles habiti Judæi, quos Dominorum ſervitio ſubtrahere nemini licebat, ut idem docet Car. du Freſne *in Gloſſar.*

RETIOLUM, apud Auguſtin. *Ep.* 109. *Nec ſint vobis tam tenera capitum tegmina, nec* retiola *ſubtus appareant*: diminutivum eſt à *Rete*, & ſignificat faſciam, quæ comas colligebat, κρώβυλος. Virgines namque cirratæ olim erant, & crinem in vertice concumulatum & colligatum gerebant, abſque ulla διακρίσει; cùm Mulieres crines haberent, eoſque à fronte diviſos. Tertullian. *de Virginibus vel. Utique hoc maximè virginis inſigne eſt, quarum & ornatus ipſe propriè ſit eſt, ut cumulatam verticem coma ipſam capitis arcem ambitu crinium contegat.* Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 760. & *ſeqq.*

RETORRIDÆ Mentes, apud Æl. Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 59. *Verùm Gallicanæ mentes, ut ſeſe habent duræ ac* retorridæ *& ſæpe Imperatoribus graves, ſeveritatem hominis....non tulerunt*: ſunt aſperæ ac difficiles & intractabiles inflexibileſque; metaphorâ ductâ à ſiccis & *retorridis* ramalibus, quæ citiùs frangas, quàm flectas. Sic Græci ξηροὺς homines propoſiti tenaces & neſcios flecti vocant. Unde Proverb. Ἀγναμπτότερος βάτου αὔου, in *hominem rigidum* & αὐθάδη. Propriè autem *Retorridum*, in arboribus, Rei Ruſticæ Auctores dicunt, ut *retorridos ramos*, qui non grandeſcunt, ſed in nodos contrahuntur ſcabritiemque corticis & ſqualorem præ ſe ferunt, Galli *rabougri* vocant. Sed & ſenes *retorridos* & recoctos dixêre, qui plerumque moroſi ſunt & difficiles, Græcis ξηροὶ & πέπειροι: quibus oppoſiti ὠμογέροντες, quorum adhuc ſenectus viret, necdum penitùs cocta eſt. Quia verò hujuſmodi homines multâ ætate incocti plerumque experientiâ & uſu rerum valent, hinc factum, ut recocti & *retorridi* pro exercitatis & multô rerum uſu tritis quoque dicerentur. De qua voce *Recocti*, diximus ſuprà. *Retorridos* etiam pro exercitatis, quos Græci τριβακοὺς & τρίβωνας nuncupant, occurrere, videmus apud Phædrum; qui de mure vetulo & multarum rerum perito ac experientiâ Magiſtrâ callido facto, ait, *l.* 4. *Fab.* 2. *v.* 7.

Aliquot ſecutis venit & retorridus,
Qui ſæpe laqueos & muſcipula effugerat.

Et A. Gellium, *Qui ab alio genere vitæ jam detriti &* retorridi, *ad literarum diſciplinas ſeriùs adeunt.* Porrò, quia plerumque, qui tales ſunt, incedunt vultu ſubtriſti & ad ſeveritatem compoſitô; inde *retorridum vultum*, pro ſevero, dixit Jul. Capitolinus *in Marco.* Vide Salmaſ. *ad Lamprid. d. l. ad Capitolin. in Maximo* & *Lamprid. in Commodo*, *c.* 11.

RETORTA, apud Guilielmum Brittonem, *Philippid. l.* 7. *p.* 170.

Quos multô vincit ferrô, multiſque retortis

vox medii ævi eſt, & ſuperiorem virgam, quâ ſepes continentur ac vinciuntur, notat, Italis *Ritorta*, Gallis *Riorte*. Cujuſmodi vimineô cingulô ſtrangulatos, patibulis olim affixos, notum. *In trivio cum retorta in pede ſepeliri*, occurrit in L. Ripuaria *tit.* 43. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.*

RETORTORIUM, caſtrum Galliæ, vulgò *Riotier*, ad ſiniſtram ripam Araris, in pago Dombenſi, Villæ Francæ adverſum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RETRO ambulandi, cùm Deo ſuo tenſam duceret, ritum in Alagabalo Imperatore notavit Herodianus. *l.* 5. *c.* 6. Πᾶσαν τὴν ὁδὸν αὐτὸς ἔτρεχεν ἔμπαλιν ἑαυτοῦ, ἀφορῶν τε εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χαλινοὺς κατέχων, ἅπασάν τε τὴν ὁδὸν ἤνυε ἀναποδίζων, ... χρυσίζουσα παμπληθής ἐπέστρωτο: ubi *aureſiâ arenâ viam, ne ſertè, irretortè vultu idolum aſpiciens, ſicque quà iret, non videns, laberetur, conſperſam fuiſſe*, ait. At *retrocedendo*, rem ſacram agen-

dam, *retroſpiciendo* omne ſacrum perdi, tradit Apollonius, *l.* 3. ubi de Hecates ſacris,

> Εἶτα τ' ἔπειτα Θεὰν μειλισσόμενος ἱλάσκεσθαι·
> Αψ δ' ἀπὸ πυρκαϊῆς ἀναχάζεσθαι. Μηδέ σε δοῦπος
> Ἠὲ ποδῶν ὄρσῃσι μεταστρεφθῆναι ὀπίσσω
> Ἠὲ κυνῶν ὑλακὴ, μή πως τὰ ἕκαστα κολούσας
> Οὐδ' αὐτὸς κατὰ κόσμον ἑοῖς ἑτάροισι πελάσσῃς.

Unde Virgilius, de iiſdem ſacris, *l.* 6. *Æn. v.* 223.

> ——— *Subjectam more parentum*
> *Averſi tenuêre facem, congeſta cremantur*
> *Thurea dona, dapes, fuſo crateres olivo.*

Sed & in aliis vetiti reſpectus. Ut apud eundem *in Pharmaceutria*, *Ecl.* 8. *v.* 101.

> *Fer cineres Amarylli foras, rivoque fluenti*
> *Transque caput jace, ne reſpexeris* &c.

Vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Claudian. VI. Honor. Conſul. v.* 329.

RETROCHORUS, apud Herbertum *de Miraculis*, *l.* 1. *c.* 11. *Quâdam itaque die, cùm in Eccleſia veſpera cantarentur, & ipſe ſtabat in* Retrochoro, *juxta quendam Monachum* &c. dicitur pars Templi poſt Chorum, ſacella videl. Deiparæ Virgini ferè ſemper dicata, apud Monachos Benedictinos, unde & *S. Maria* nomine donantur, apud Adalhardum Abbatem in *Capitulis*. Eò Monachos infirmos & advenas Monachos, ut plurimum ſecedere ibique ſacris intereſſe conſuevIſſe, docet Car. du Freſne, ex *libro Ordinis S.* Victoris Pariſ. *MS. c.* 39. *Quamdiu frater in* Retrochoro *eſt, in tabula poni non debet. Infirmi, qui in Retrochoro ſunt, ad Te Deum laudamus, ad Benedictus, ad Evangelium, debent ſtare, ſi poſſunt.* Sed &, qui tardiùs ad officium venerant, eòdem ſecedebant, *Ibid. c.* 52.

RETROGARDA, nomen dignitatis & officii, apud Eund. in *Tabulario* Gratianopol. Eccleſiæ, ſub Hugone Epiſcopo. *Et Comes miſit homines ſuos, ſcilicet Joannem de Podio & Benedictum Botelarium ſuum & Petrum Chalneſium miniſtralem ſuum & Bernardum* Retrogardam *ſuam de Gratianopoli, id eſt, Bernardum Ruforium* &c.

RETROPRINCIPES, apud Lamprid. *in Severo* & in *Cod.* Theodoſ. non ſemel, dicuntur Principes, qui priùs regnavêre. Car. du Freſne *Gloſſ.*

RETZIN, Syriæ Damaſcenæ Rex ultimus, Achazum Judæ Regem ingenti clade affecit captivamque ab eo ingentem multitudinem Damaſcum abduxit, 2. Chron. c. 28. *v.* 5. dein junctus Pekacho Iſraelis Regi cum eo Hieroſolyma obſedit, ſed expugnare non potuit, quippe *Virginis partura* vaticiniò defenſam, Eſaj. c. 7. *v.* 1. & *ſeqq.* Eòdem tempore avertit Elatham ad Syros, & excuſſit Judæos ex Elothis, 2. Regum *c.* 16. *v.* 6. donec à Tiglath-Phulazere Aſſyriæ Rege Achazi precibus in auxilium implorato, captâ Damaſcô victus occiſuſque atque ita regno huic Damaſceno (cujus conditor *Rezon* erat, ut videbimus) finis impoſitus eſt, *Ibid. v.* 9.

REU, fil. Phaleg. Gen. c. 11. *v.* 18. qui *Ragau* 1. Paral. *c.* 1. *v.* 25. dicitur: iiſdem tamen conſonantibus & punctis apud Hebræos. Latinè *ſocius*, vel *amicus*, aut *paſtor*, ſive *malum*, aut *confractio*.

REVALIA, urbs Livoniæ, à Waldemaro Dano condita A. C. 1223. ſub Suecis, ab Ann. 156. cum arce munita in colle, & portu, in ora Sinus Finnici, 35. milliar. German. à Narva in Occaſum. Gaudet emporiò celebri, eſtque Hanſeatica. Vide Chytr. *Sax. part.* 1. Hujus cives, Moſci minis territi, urbem, unà cùm Hanriæ, Viriæ & Eſthoniæ ditione, ob memoriam originis & Danorum antiqua in ſe merita Chriſtiano III. Daniæ Regi jam ſeni, obtulerunt. Sed ætatem cauſatus Princeps animi moderati, ſe excuſavit, atque aliquot aureorum millibus & commeatu ac pulvere tormentariò donatos amicè dimiſit, A. C. 1558. Sic ad Suecos itum: quorum Rex Ericus, hâc illorum ſubjectione elatior, Polonicas in Livonia Danicaſque ditiones laceſſere cœpit: navigantes ad Narvæ emporium *Revaliam* iter flectere coëgit, onerarias naves Lubecenſium detinuit, unde bellum atrox A. C. 1563. exortum, quò poſt varias utrinque clades, e portu *Revalienſi*, ductu Petri Munckii, triginta Suecorum naves onerariæ, abductæ ſunt, A. C. 1569. ipſaque urbs à Magno, quem Livoniæ Regem Moſcus dixerat, obſeſſa eſt: donec pax, Cæſare & Gallò Rege intercedentibus, Stetini eſt confecta, A. C. 1570. Oeſiliaque & Diœceſis *Revalienſis* Friderico II. Daniæ Regi addictæ. *Revalia* verò & Wittenſtenium Suecis manſit. Joh. Cluverius *Epitom. Hiſtor. in Maximiliano II.*

REUCHLINUS Johannes, aliter Capnio dictus, Pfortzhemii, oppidò Marchionatus Badenſis, natus, A. C. 1455. primus ferè literas Ebraicas & Græcas in Germaniam, ſocias jungente operas Rod. Agricolâ, importavit & feliciter propagavit: Juris quoque & Humaniorum literarum ſcientiſſimus. Grammaticam Græcam à ſe ſcriptam, titulò μικροπαιδείας, publicè Pictavii prælegit, A. C. 1480. Ibidem A. C. 1481. titulò Doctoris in Jure ornatus. Grammaticam Hebr. primus Latinè ſcripſit & edidit, A. C. 1506. unà cum Hebræo Lexico. A principibus magni habitus: interrogatus à Maximiliano I. Imperatore, quid de cremandis Judæorum libris ſentiret? reſpondit, quæ blaſphema exurenda, reliqua verò illorum ſcripta conſervanda: Hinc illò famoſis libellis in odium & invidiam vocatò, à Judæo Coloniæ baptizato cognominè *Pfefferkorn*, qui hoc conſilium Imperatori ſuggeſſerat, ut omnes Judæorum libri, nudô Bibliorum textu exceptò, comburerentur, vel ſaltem igni adjudicarentur, quò grandi ære pro illis à Judæis depensò, ipſe in partem lucri veniret: Liber ejus à Colonienſibus Monachis exuſtus, indeque magnæ utrinque lites ortæ ſunt: quâ occaſione tum Epiſtolas obſcurorum virorum edidit. Scripſit quoque *de Verbo mirifico*, *de Cabala placitis &c.* Obiit Stutgardii A. C. 1521. ætat. 67. Teſtamentò libros ſuos Ebræos & Græcos collegio Phorcenſi donavit, in templo publicè aſſervandos, quò ab omnibus inſpici poſſint. Eraſm. *in colloq. & adag.* Paul. Jov. *in elog. c.* 143. Melchior Adami *de Lit. Germ. &c.* Vide & *Johannes*.

REUDIGNI, populi German. quorum urbs *Reutlingen Lazio* in Sueviâ, Tubingæ finitima, inter illam 2. & Ulmam 9. leuc. *Althamerus* Caſſubios, inter Pomeranos & Pruſſios, apud Danitiſcum indigitat. *B.* verò *Rhenanus* Holſatos, vel Pomeranos. *Brietio* fuêre in Vindiliis, pars Suevorum, ubi hodie *Prignitz*, tractus Marchiæ Brandeburgenſis. Dicti & *Redigni*, & *Teringi*.

REVELATIO, quâ mediante Deus voluntatem ſuam hominibus palàm facere dignatus eſt, duûm eſt generum, Naturæ una: Gratiæ altera. Quarum illa ad omnes homines, quibus non reliquit ſe ἀμάρτυρον, Actor. *c.* 14. *v.* 17. ſe extendit, hanc unicè ſuo populo indulſit: eamque in V. quidem Teſtam. multifariàm, *Multis enim vicibus multiſque modis olim Deus loquutus Patribus in Prophetis*, Hebræor. *c.* 1. *v.* 1. in N. autem Teſt. uniformem, *Ultimis namque diebus hiſce locutus eſt nobis in Filio*, Ibid. Itaque Iſraëlitis manifeſtavit ſe Deus, *per Somnia, per Urim, per Prophetas*, 1. Sam. *c.* 28. *v.* 6. per *Viſiones*, *per Angelos, per voces*, &c. Vide Joel. c. 2. *v.* 28. extra ordinem nempe: Ordinaria enim *Revelatio*, à Moyſis tempore, facta eſt per Verbum ſcriptum: quod enim Legem Moyſi commiſſam, in monte Sinai, duplicem Rabbini faciunt, videlicet תורה שבכתב *Thora Schebictab*, i. e. *Legem ſcriptam*; & תורה בעל פה *Thora begnalpe*, i. e. *Legem per traditionem datam*, quam *Kabbalam* vocare ſolent, illis relinquimus. Ad priores Revelationis modos ut redeam, licèt multiformes illi, ut viſum eſt, fuerint, quatuor tamen eorum præcipuos faciunt Scriptores Hebræi, quos *gradus Prophetia* vocitare ſolent, P. Fagius *in Exod. c.* 28. Horum I. illis dictus eſt נבואה *Nebuah* i. e. *Prophetia*, cùm videl. DEUS voluntatem ſuam, per viſiones & apparitiones varias, hominibus manifeſtavit. II. רוח הקדש, *Ruach Hacodeſch*, h. e. *Inſpiratio Spiritus Sancti*, cùm abſque viſione vel apparitione, ad Prophetiam, homo idoneus fuit redditus: quem modum à priori in eo quoque diſtinctum fuiſſe volunt, quòd in illo homines extaſin paſſi ſunt, non verò in iſto, ut in Hiobo, Davide, Daniele, apparet. Ambas verò has *Revelationis* ſpecies, ut & tertiam, de qua pòſt agetur, in ſecundo Templo, locum non habuiſſe ampliùs, ſed ceſſâſſe, dicunt: Unde veteres eorum Doctores dicere ſoliti ſunt, *Poſt ultimos Prophetas Haggæum, Zachariam & Malachiam, Spiritum S. ab Iſraële diſceſſiſſe*, i. e. non ampliùs, inſpiratione ſuâ extraordinariâ, ad munus Propheticum homines aptos reddidiſſe. Quò forſan reſpexerunt illi Diſcipuli, qui Paulo interroganti, *Num Spiritum S. accepiſtis?* reſponderunt, *Imò ſit ne Spiritus S. ne audivimus quidem*, Actor. c. 19. *v.* 2. III. *Urim & Thummim*, quæ duo ornamenta erant Pectoralis Sacerdotis Summi, & in rebus magni momenti, Regi vel etiam Patri Synedrii, per Sacerdotem ſummum ritè ſciſcitanti, divinam ſignificabant voluntatem. Quod quomodo contigerit, in abdito eſt. Quidam enim, per illa intelligentes quatuor illas gemmarum ſeries, quæ in Pectorali erant, harum vel ſplendore vel caligine futura prænuntiata fuiſſe, contendunt. Vide Joſeph. *Jud. Ant. l.* 3. *c.* 9. Alii iis nominibus intelligunt vocabulum *Jehovah*, in duplicatione Pectoralis poſitum, Exodi *c.* 28. *v.* 16. Vide R. Salomon, apud D. Kimchi *in rad.* Nonnulli per *Urim & Thummim*, nomina intelligentes XII. Tribuum, in quibus omnes Alphabeti literæ continebantur, oraculum reſpondiſſe literis ſupra reliquas eminentibus, vel etiam ſeſe mutuò in ſyllabas voceſque jungentibus, ajunt, qua de re vide Talmud *in Joma*, *c.* 6. Fagium, *locò cit.* & infrà, in voce, *Urim & Thummim*. IV. & ultimus *Revelationis* modus, בת קול, *Bath Kol*, i. e. *filia vocis*, vel *Echo*, vox dicta eſt cœlitus audita, quam etiam ſecundò Templò ſtante Dei voluntatem populo ſuo ſubinde declarâſſe, ajunt. Et certè φωνὴ ἐξ οὐρανῶν, *vox è cælo*, CHRISTO teſtimonium perhibuit, Matth. c. 3. *v.* 17. eratque velut Prologus, Præfatio vel Typus *Verbi illius æterni*, quod Patris voluntatem hominibus patefecit, ultimis temporibus. Vide Joh. *c.* 1. *v.* 18. & plura de his apud Thom. Godwynum, *de Ritibus Hebræorum*, *l.* 4. c. 8.

REVERENDÆ, in Concilio Tridentino dimiſſoriales literæ, Dom. Macer. *in Hierolex.*

REVERENDUS, nomen proprium Viri, apud Jul. Capitolin. *in Gordiano III. in Ep.* Gordiani ad Miſitheum Socerum & Præf. *c.* 25. *Quid enim facerem, quòd nos Maurus venderet, & conſiliò cum Gaudiano &* Reverendo *& Montano habitò vel laudaret aliquos vel vituperaret & illorum conſenſu quaſi teſtium, quod dixerat, approbaret* &c.

REVERENTIA, titulus honorarius, apud Anſelmum, *l.* 2. *Ep.* 12. alibique, etiamnum inter Viros Eccleſiaſticos receptus. *Reverentia* verò apud Odonem de Diogilo, ſalutationis ſunt impenſa officia, Gall. *Reverences*. Ita enim is *de Profect. Ludovici VII. in Orientem*, *Polychronius eorum ſuſcipit, ſed vilipendit: Sic enim vocantur* Reverentiæ, *quas non ſolùm Regibus, ſed etiam quibuſlibet ſuis Majoribus exhibent, caput & corpus ſubmiſſiùs inclinantes vel fixis in terram genibus vel etiam ſe totò corpore proſternentes.* Ubi *Polychronia* quid ſint, diximus ſuprà. Eòdem ferè modò *reverentias* ſuas Monachi facere jubentur, apud Udalricum, *in Conſuetudinibus Cluniac. l.* 2. c. 2. Vide quoque infra in voce *Venia*; nam & ſic dicuntur. In *Ceremoniali Rom. l.* 3. *ſect.* 1. inte-

integrum caput extat *de Reverentiis, quæ Rom. Pontifici exhibentur.*

REVERSATUS Panis, apud Iſidorum, *Origin. l. 20. c. 2. Panis ſubcinericius, cinere coctus & reverſatus. ipſe eſt & focatius*: eſt panis inter coquendum verſus. Sic Hieronymus, *Ephraim factus eſt ſubcinericius panis, qui non reverſatur*, ubi explicat verba Oſeæ, *c. 7. v. 8.* Græcis ἐγκρυφίας, ὁ μεταστρεφόμενος. Columella dixiſſet, *Panis qui non verſatur*: ut cum jubet aviarium *gallinarum ova manu verſare, ut æqualiter calore concepto facile animentur*, *l. 9. c. 5.* Pro quo Florentinus, *Geopon. l. 14.* Μεταστρέφεται τὰ ᾠά, ait. Confertur autem Oſeæ, *l. cit.* Ephraim cum *pane ſubcinericio, qui inter coquendum non fuit verſus*, ac proin partim coctus eſt, partim crudus, ita ut meritò dubites, ſitne panis, an mera maſſa. Neque enim perfectè hujuſmodi panis coquitur, niſi vertatur: Coquitur namque in cinere calido, in quo ſepultus latet, unde ei ἐγκρυφίας nomen. Idem ἐσχαρίτης dictus eſt, à *foco*, in quo paratur. Fuit is in uſu Rhodi, inter panem & placentam medius, teſte Polluce, & melle condiebatur, tantæ proin ſuavitatis, ut eò veſcentes vix ſatiarentur & inter edendum ſemper eſurirent, uti ait Lynceus Samius apud Athenæum, *l. 3.* Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 24.* & hic non unò locò. De *Armis reverſatis*, quorum mentio apud *Heraldicæ Artis* Scriptores. Vide ſuprà in voce *Arma*.

REUMVISIUS, pagus & mons Armoricæ, à quo Monaſterium S. Gildæ, in Venetica diœceſi, vulgò *S. Gildas de Ruys* nuncupatur: Alterum enim Monaſterium, S. Gildæ, in Namnetibus ſitum, *in Nemore* cognominatur, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

REUNCTORES, Plinio, *l. 29. c. 1.* ac Celſo memorati, inter Gymnaſiorum olim miniſtros erant, ſic dicti, quòd corpora jam exercitata ungerent *reungerentve*. Illi enim, qui vel loturi, vel ſeſe exercitaturi in Gymnaſium veniebant, majori ex parte ſpoliabantur in Apodyterio: poſteà horum nonnulli, & præſertim, qui vel luctam, vel pancratium inire intendebant, Alipterium ingredientes, illic ungebantur, ſicque ad Coniſterium tranſeuntes, pulvere ibi conſpergebantur atque hôc modò præparati in exercitationes diverſas diverſi prodibant. Poſtquàm verò ſeſe, quantum libuerat, exercuiſſent, ad Alipterium ſeu Unctuarium redeuntes, ibi à *Reunctoribus*, ſtrigilibus ferreis, de quibus Martialis, *l. 14. Epigr. 51.*

Pergamus has miſit curvò deſtringere ferrò,
Non tam ſæpe teret lintea Fullo tibi:

detergebantur; in qua deterſione oleum, pulvis & ſudor, quæ deradebantur, ſimul mixta in uſum Medicum adſervabantur, & ab Atticis κονίσαλοι, ab aliis verò πάτος vocabantur, ut ex *Dioſcoride, Plinio, Galeno & Ætio* diſcimus. Deterſi tandem iterum diligentiores aliqui, valetudinis aut delitiarum gratiâ, ungebantur, & nonnunquàm reuncti balnea adibant; ex illiſque regreſſi denuo ungebantur, ut latiùs dicemus infrà, ubi de *Unctuario*, & *Ungendi ritu*. Alii ab his fuêre Iatraliptæ, de quibus *ſuò locò*: Sed & ſervi, qui ad præſcriptum Gymnaſtæ, aut Pædotribæ, modò nudis manibus, modò unctis, modò cum linteis, mollibus, duris, mediocribus, prout opus erat, corpora fricabant, diverſum miniſtrorum genus fuiſſe videntur. Vide eundem Mercurialem, *l. eâd. c. 12. ubi poſt Frictores, demum Reunctores locat.*

REUNERUS Elias, *vide Elias*.

REVOCANDI in Suffragia prærogativam Centuriam mos, apud Romanos olim, occurrit, apud Livium, *l. 24. c. 9.* ſub finem Fabianæ concionis, *Lacus Traſimenus & Cannæ, triſtia ad recordationem exempla; & ad præcavendos ſimiles Duces documento ſunt ——— Præco, Anienſem juniorum* (cui ſors prærogativa exiit) *in ſuffragium revoca.* Hucuſque concio Fabii; ſequitur: *Quum T. Otacilius ferociter eum continuare Conſulatum velle vociferaretur atque obſtreperet, lictores ad eum Conſul accedere juſſit* &c. Quibus verbis Conſul denuo tribum citare præconem jubet. Nempe prærogativæ Centuriæ tanta apud Veteres auctoritas fuit, ut nemo eam unquam tulerit, quin renuntiatus ſit. Quod quidem religionis ſpecie invaluiſſe videtur, quando ineſſe principiis omnia putabant, ne principium ſuffragiorum vanum & irritum toti negotio malam ſcævam objiceret. ſed tamen, ut multa Romanorum ſuperſtitioſa, idem & inter arcana potentiæ Optimatium cenſeri debet atque utiliſſimum inventum Servii Tullii, quo comparavit, ut Comitia maxima, h. e. ipſa vis Reip. & majeſtas, illorum in manibus, abſque tenuiorum invidia, eſſent, hac religioſâ obſervatione mirificè ſtabilitum eſt. Quoniam igitur populus ut plurimum ſequebatur prærogativarum voluntatem, ut ait *Aſconius*, ne quò caſu tam ratum ſuffragium redderetur irritum; ſi cauſa intercederet, quamobrem is, qui earum punctatuliſſet, Magiſtratum eum gerere non poſſet, mos fuit *revocari eas in ſuffragium* & habitâ conſultatione alios deſignare. Quod hîc factum Livius innuit, verbis, *Præco Anienſem juniorum in ſuffragium revoca.* Præcones enim apparebant Conſulibus Comitia habentibus, qui tribus ad ſuffragia ineunda citarent & creatos Magiſtratus renuntiarent. Pergit Livius, *Iterum prærogativa ſuffragium init, creatique in ea Conſules Q. Fabius Maximus quartùm, M. Marcellus tertiùm. Eoſdem Conſules cætera centuria ſine ulla variatione dixerunt.* Quibus verbis, quæ de ſecundo ſuffragio prærogativæ, ſi ratum non eſſet prius, diximus, apertè docet. Inprimis verò hunc morem revocandi ſuffragia, totamque rem, quæ plerumque cum iſtis ſolet conjungi, egregiè illuſtrat narratio, *l. 26. c. 22. Fulvius Romam Comitiorum causâ arceſſitus, quum Comitia Conſulibus rogandis haberet, prærogativa Veturia juniorum declaravit T. Manlium Torquatum & T. Otacilium.* Mox de Manlio, excuſante valetudinem oculorum: *petiitque, ut pauca ſua verba audiret, centuriamque, quæ tuliſſet ſuffragium, revocari juberet.* Iterum, *proinde ſi vaderetur, redire in ſuffragium Veturiam juniorum juberet.* Rurſus, *Tum centuria & auctoritate Viri mota & admirantium circa fremitu, petiit à Conſule, ut Veturiam ſeniorum citaret.* Denique, *citatis Veturiæ ſenioribus, datum ſecretò in Ovili cum his colloquendi tempus* &c. Vide eundem Livium quoque, *l. 45. c. 36.* & 39. Uti autem prærogativæ inter cæteras maxima erat auctoritas, ſic apud ipſas prærogativas magna fuit eorum, qui in illis primi ſciviſſent: unde honori quoque id illis ducebatur, atque, ut Senatuſconſultis qui ſcribendo adfuiſſent, ita Legibus & Plebiſcitis qui primi ſciviſſent, eorum tanquam Auctorum nomina præ cæteris conſueviſſe præſcribi, diſcimus ex Cicerone *pro Plancio*: unde toties apud Veteres occurrit, *Principium fuit*, *Primus ſcivit*, ut videre eſt *ſupra*. Plura hanc in rem quære apud Joann. Frid. Gronov. *Obſervation. l. 4. c. 1.* Vide quoque in voce *Prærogativa*: Apud Athenienſes verò ἀναψηφίσαι, ſeu *in ſuffragia revocare populum*, Prytanibus non licebat, ut dicemus infrà voce *Suffragium*.

REVOCATI Nummi, quinam ab Antiquariis dicantur, vide ſuprà *Reſtituti Nummi*.

REVOCATUS, vir, qui pro fide Chriſtiana leopardis devorandus traditus eſt, imperantibus apud Romanos, Valeriô & Gallienô, ſub Taruntio præſide.

REVOLUTIO Animarum, Hebr. גלגול נשמות, ſeu *Secretum revolutionis*, סוד הגלגול, dicitur Judæis modernis dogma de Animarum tranſmigratione, quod à Pythagora, cui id Ægyptii tradiderant, hauſtum, non pauci eorum amplectuntur. Unde quemadmodum de Pythagora referunt, Diogenes Laërtius, *l. 8.* & Lucianus, *Gallô*, eum dixiſſe, ſe primùm fuiſſe Æthalidem Mercurii filium, inde Euphorbum Panthogenitum, mox Aſpaſiam nobile Periclis ſcortum, deinde Cratetem Cynicum: vel primùm Euphorbum, ſecundò Callidem, tertiò Hermotimum, quartò Pyrrhum, tandem Pythagoram, ut habet Hier. contra *Ruffin. c. 10*; ſic Judæi dicunt, animam Adami per ſecretum revolutionis tranſmeâſſe in Davidem; Davidis verò in Meſſiam, qui propter Judæorum peccata adhoc lateat. Atque hoc etiam ex literis nominis Adam colligunt, quas Kabbaliſticè reſolvunt in משיח, דוד, אדם, *Adam, David, Maſchiach.* Vide Jac. Ouzelium, *Animadverſion. Minucianis, p. 202.* ubi etiam de veterib. Judæis, item de Simone, Mago, Manichæis, aliisidem ſentientibus quædam, nec non ſuprà voce *Metempſychi*.

REUS, Actori oppoſitus eſt. Poſtquàm enim privatus civis, qui privati nomen deferre in animo habuit, eum in Jus vocavit, & Prætorem in Foro adiens, dicendi poteſtate acceptâ, poſtulavit, ut ſibi nomen ejus deferre liceret, re impetratâ, nomen detulit, quò receptò atque à Scribis, Prætoris juſſu, in tabulas relatò, ille *Reus* eſt dictus; priùs verò accuſator *Calumniam jurabat*, i. e. concipiebat ſolemne jusjurandum, ſe non calumniandi causâ nomen delaturum eſſe. Liv. *l. 44.* Cœlius apud Cicer. *Ep. ad Famil. l. 8. Ep. 8.* & Aſconius, *in Cornelianam.* Receptò ſic *Rei* nomine, Prætor certam diem, quâ Accuſator & *Reus* ad judicium adeſſent, conſtituebat: quæ dies in aliis legibus decima, in aliis triceſima fuit. Quibus actis *Reus* veſtem mutavit, i. e. Togâ albâ depoſitâ, atram induit, & barbam capillumque promiſit, ſqualoreque contractò Populi miſericordiam movere ſolitus eſt. Quòd enim de Scipione Æmiliano Gellius, *l. 3. c. 4.* de Macro *Plut.* de Rutilio Val. Max. *l. 6. c. 4. ex. 4.* contrarium referunt, id planè ſingulare fuit. Vide de hoc *Reorum* ſqualore, præter Veteres Jac. Cujacium, *Obſervat. l. 6. c. 5.* & Rad. Fornerium, *Rerum Quotidianar. l. 4. c. 5.* Unde Tertulliano, *de Anima, c. 39.* *Caput reatui vovere* eſt comam reorum more promittere; contrà *diſtrahere ſordes*, apud Senecam, *de Benefic. l. 2. c. 11.* reum liberare eſt &c. Berneggerus *ad Juſtinum*, *l. 36. c. 4.* qua de re & nos hîc paſſim. Inde Patronos conquiſivit, de quibus *Aſconius* annotavit, ante bellum civile Cæſaris rarò quenquam pluribus, quàm quatuor Patronis, fuiſſe uſum, poſteà verò, ante Legem Juliam, ad duodenos eſſe perventum. Imò & præter hos Laudatores quoque adhibuit: qui fuêre aut ſummâ auctoritate cives, qui in periculo capitis vitam *Rei* laudabant; aut ejus municipes, quos Municipia publicò nomine ejus officii causâ Romam mittebant; aut homines provinciales, ſingulæ provinciarum ab eo adminiſtratarum civitates, cum publica laudatione, ad ſublevandum illius periculum mittere ſolebant: qui minimùm decem dabantur. Accedebant & alia *Reo* auxilia, à Magiſtratibus, ſi Tribuni Plebis aut Collegæ accuſatori aut alteri Magiſtratui interceſſiſſent: à Populo, cùm is pro *Rei* ſalute ſupplicaret: à Lege, ſi qua res diem judicii aut auſpiciis aut excuſatione ſuſtuliſſet: ab ipſo tandem Accuſatore, ſi, acceptâ excuſatione, aliave de cauſa, aut diem produxiſſet, aut omnino incepto deſtitiſſet, ut apud Livium videre eſt in judicio Appii, Scipionis, P. Manlii & Acilii; item, apud Ciceronem, *in Epiſt. ad Fr.* de Milonis judicio, intentato à Clodio: ubi formula *Rei* dimittendi fuit, *Non moror*, Liv. *l. 4.* &c. Quòd ſi *Reus* per Præconem ex Roſtris citatus ab Accuſatore non adfuiſſet, in arcem, & ante fores, per Cornicinem evocabatur. Unde Plut. *in Gracchis*, *Moris eſt Romanis, ſi quis capitis anquiſitus non adſit, Cornicinem, ſummò manè ad fores ejus venientem, claſſicô evocare, neque priùs de eo Judices ſententiam ferre.* Inde ſi ne ita quidem adfuiſſet, exilium ei ſciſcebatur; aut, ſi exilii causâ ſolum vertiſſet, ei juſtum id eſſe exilium jubebatur. Liv. ubi de Poſthumio & Fulvio. Si verò adeſſet, dum Accuſator agebat, ipſe, ſub Roſtris abjectus, Adoleſcentum conviciis ſtabat expoſitus: ad dicendum poſteà tres ei horæ datæ; dumque Judices in dicenda ſententia eſſent occupati, ipſe ad pedes eorum jacebat proſtratus, Aſconius *in Orat. pro Scauro*,

&

& Val. Maximus, &c. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. toto libro 9. qui eſt de Judiciis*: Addo ſaltem, nonnunquam ſub Patrono, nonnunquam ſupra eum, *Reum* ſediſſe, ut videre eſt ſuprà, voce *Populus*: & cùm *Reus* ad ſupplicium ducebatur, *ſpolia* appellata fuiſſe panniculària illa, quæ indutus erat, *l. 6. ff. de bon. damnat.* unde *ſpoliari* dicebantur, cùm veſtes eorum exuebantur, quæ à lictoribus plerumque diſtrahi & inter eos dividi ſolebant. Præſes enim Provinciæ eas pro lubitu illis donabat, vel milites, qui fortiter fecerunt, aut etiam Barbaros, Legationis cauſâ ad ſe venientes, inde muneràbatur. Ulpianus *d. l.* Unde obiter intelligimus, quâ juris ſpecie Milites veſtimenta noſtri Crucifixi vindicaverint: haud dubiè enim à Pilato, qui pro Præſide tunc Provinciis præerat, fuêre iis donata. Vide Anton. Matthæum, *Tract. de Crimin. ad l. 48. tit. 17. c. 6.* ut & Matthæum Evangeliſtam, *c. 27. v. 35.* Apud Athenienſes, quicum *Reis* actum, explicat pluribus Sam. Petitus, *Comm. in LL. Attic. toto l. 4. de LL.* & *l. 7. de Sicariis*, è quo unum hoc libet adſpergere: Iſidebant Actor & *Reus* duobus argenteis ſcabellis, quorum illud, cui Actor inſidebat, ὕβρεως i. e. *Contumeliæ*; alterum, cui *Reus*, ἀναιδείας, i. e. *Innocentiæ*, vocabatur. Pauſan. *in Atticis* ἀργυροῦς λίθους vocat: Meliorque *Reo* & potior locus, qui dexter, & *Innocentiæ* dictus, aſſignabatur, ut vel hinc Actori æquaretur. Ita enim argumentatur Ariſtoteles *in Problem.* dextrum ſeu potiorem locum ſemper apud Judices *Reis* aſſignari: Διὰ τί ποτε τῷ φεύγοντι ἐν τῷ δικαστηρίῳ τὴν δεξιὰν (τὴν πρώτην legit Gaza) τάξιν δίδωσιν; ἢ διότι ἐλαττοῦσι βούλονται; πλεονεκτοῦντος ὑπὸ τοῦ διώκοντος, τὴν τάξιν τῷ φεύγοντι διδόασιν. Vide quoque Franc. Roſſæum *Archæol. Att. l. 3.* Apud eoſdem mos *Reos* honoratiores Athenas mittendi, ut Magiſtratibus traderentur judicandi, indigitatur C. Nepoti *in Phocione*, *c. 3.* Quod & apud Romanos invaluiſſe, notat *ad Sidonium*, *l. 7. Ep. 7.* atque moribus his ac Senatusconſultis locum dediſſe in ſuis Capitularibus Carolum M. docet Savaro. Vide quoque Diodorum, *l. 18.* & Plut. *in eodem Phocione*, &c. uti de more *Reos interrogandi*, ſuprà voce *Interrogatio*: veſtes eorum, pro iis, cædendi, infrà in *Veſtis*. Hinc *Reatus*, quâ voce Meſſallam Oratorem primum uſum eſſe, diſcimus ex Quintiliano, *l. 8. c. 3.* poſteriores dein crebrò uſos, oſtendit G. Stewechius, *Electis ſuis ad Arnobium*, *l. 6.*

REUS voti, apud Statium, *l. 6. Thebaid v. 198.*

Jupiter, hunc crinem voti reus antè dicâram:

juxta vet. Scholiaſtem, *obligatus* eſt *voti ſervandi*. In alio libro, *Reus, qui debet votum; damnatus, qui ſolvit.* Macrob. *Saturnal. l. 3. c. 2.* *Virgilius*: *Conſtituam ante aras voti Reus. Hæc vox propria ſacrorum eſt, ut reus vocetur, qui Numinibus ſuſceptô votô ſe obligat; damnatus autem, qui promiſſa vota jam ſolvit.* Quem locum non rectè cepit Alciatus, *Comment. ad cap. VI. de verb. ſignif.* rectè autem ſic emendavit Joſ. Caſtalio, *Obſervat. l. 3. c. 9.* Vide quoque Servium, *ad Virgilium d. l.* & Barthium *ad Statium*.

REUSNERUS Bartholomæus, Uratiſlaviâ Sileſius, ex perantiqua & viris clariſſimis refertiſſima gente, Jus docuit Wittenbergæ, ab A. C. 1594. Theologus præterea, Mathematicus, Muſicus & Poëta inſignis, obiit A. C. 1629. ætat 64. Scripſit nonnulla, *Commentar. inter alia in VII. Leges difficillimas.* Alius, *Jeremias*, natus Lembergæ in Sileſia, A. C. 1590. à patruo Nicolao Comite Palatino & Juris Profeſſore Jenenſi educatus, Wittebergæ Profeſſor juris & Aſſeſſor Judicii Aulici conſtitutus, A. C. 1621. obiit A. C. 1651. ætat. 63. *Nicolaus* hic, à Wolphgango Comite Palatino Duceque Bavariæ ad Scholam Lauingenſem, paulò antè à Joh. Sturmio ad formam Argentoratenſis emendatam, vocatus, Græcos Latinoſque Auctores ibi quinquennium explicuit; Juris dein Doctor Baſileæ creatus A. C. 1583. Argentorati primùm, exin Jenæ, Jus docuit; Legationibus dein variis feliciter defunctos, à Rudolpho II. Laurum Poëticam & Comitivæ dignitatem obtinuit, Inſignium quoque Gentilitiorum acceſſione mactus. Obiit A. C. 1602. ætat. 58. Scripta ejus *Philologica* partim, partim *Juridica*, plurima ſunt, ut & *Hiſtorica* non pauca. Scripſit enim *Elegias*, *Heroica*, *Odas*, *Philotheſia*, *Sylvas*, *Epigrammata*, *Anagrammata*, *Emblemata*, *Paradiſum libb. VII. diſtinctum* &c. *Monarcharum libb. totidem*, *Principum Germaniæ ſive Electorum libb. III. Hodœporica*. *Germaniæ Urbes Imperiales*, *Icones Viror. literis ſeu armis illuſtrium* &c. *Stemmatum libb. III. Ænigmatographiam*, *Orationum panegyricar. Volumina II. Ethicam Philoſophicam & Chriſtianam*, *Tract. de Ultimis Voluntatibus*, *Medullam Juris* ſeu Μαργαρίτην, *Legum corpus cum Notis* ſeu *Βραχύλογον totius Juris* &c. Melch. Adami *Vitis JCtorum*. Vide quoque Paul. Freherum *Theatrô Virorum erudit. clarorum*.

REUTLINGA, urbs Imperialis, ſed parva, in Ducatu Wirtembergic. nomen accepit ab extirpando, *reutten*, *auſſreutten*, quòd arbores ex ſylva, quæ ibi fuerat, extirpatæ ſint, & urbs condita, ad amnem præterfluentem *Echez*, & fluv. Nicrum. Imperii civitatibus aſcripta eſt à Friderico II. Imperatore eôdem auctore murô vallôque circumdata, circa A. C. 1215. velut alii, A. C. 1240. vel 1282. poſtquam ultimus pagi dominus Rudolfus Comes Achalmenſis, abſque hærede deceſſiſſet: è cujus ditione vicini quidam pagi ab eodem Imperatore urbi donati ſunt: quorum hæc beneficiorum memor tenaciter Friderico adhæſit, proin ab Henrico Thuringiæ Principe, Anti Cæſare, obſeſſa A. C. 1247. Regitur urbs purè Democraticè, aërem habet ſalubrem & purum, multiſque inſignibus privilegiis donata eſt. Plura ſuppeditabit Limnæus Encycl. *l. 4. c. 49.* Diſtat 2. milliar. German. à Tubinga in Ortum, Ulmam versùs 10. & 5. à Stutgardia in Meridiem.

REX, nomen proprium & gentilitium, apud Romanos: uti *Malchus*, nomen Regis Nabathæorum, apud Hirtium, *de Bello Alexandr. c. 1.* quem Μαλίχαν appellat *Periplii* auctor, item cognomen Porphyrii Philoſ. ab Hebr. *Melech*, quod *Regem* notat. Sic apud Horatium, *l. 2. Serm. Sat. 7. v. 1.* *Rex Rupilius* occurrit,

Proſcripti Regis Rupili *pus, atque venenum*
Hybrida quò pactô ſit Perſius ultus ———

Et paulò pòſt, *v. 9.*

Ad Regem *redeo* ———

Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1264.* Idem cognomen Jovis, cui, inter alios Deos, ſacrificare olim tenebantur, qui Trophonii oraculum erant conſulturi. Pauſanias *Bœoticis*, θύει δὲ ὁ κατιὼν αὐτῷ τε Τροφωνίῳ καὶ τοῦ Τροφωνίου τοῖς παισί, πρὸς δὲ Ἀπόλλωνί τε καὶ Κρόνῳ καὶ Διὶ ἐπίκλησιν Βασιλεῖ κτλ. *Immolat enim, qui huc deſcendit Trophonio & filiis, Apollini præterea, Saturno & Jovi, cui Regi cognomen* &c.

REX, inter Magiſtratus ordinarios, primis temporibus, apud Romanos principem tenuit locum: *Urbem enim Romam à principio Reges habuêre*, Tacitus, *Annal. initiô*. In quorum creatione qui ritus fuerint obſervati, diximus ſuprà, in voce *Regnum*. Poteſtas officiumque *Regis* verò erat, primùm, ut ſacra curaret atque ſacrificia, perque illum gereretur, quidquid ad placandos Deos attineret: Dein, ut legum ac morum patriorum haberet cuſtodiam; atque de injuriis graviſſimas cauſas ipſe decerneret, leviores Senatoribus permitteret, providendo interim, ne quid peccaretur in Judiciis: utque Senatum cogeret, Populum in concionem convocaret, primus ſententiam diceret, quodque pluribus placuiſſet, haberet ratum. Præter quæ ſummum ei in bello Imperium erat, Dionyſ. *l. 3.* Liv. *l. 1. Dec. 1.* &c. Inſignia, quibus præ cœteris internoſci & à Populo diſcerni poſſent, erant varia: Incedebant ornati purpurâ & togâ purpureâ, ſedebant in ſella curuli, habebant circa ſe lectos juvenes robuſtiſſimos 300. qui *Celeres* dicti; alios inſuper miniſtros 12. ſuccinctis veſtibus & expeditos, ad plectendum facinoroſos, *Lictores* dictos, qui ipſis Curuli ſellâ vectis præferrent faſciculos virgarum, intra quas obligata ſecuris erat, ſic ut ferrum in ſummo faſce extaret, Plut. *in Problem.* Tarquinius Priſcus inſuper Togâ pictâ, ſellâ eburneâ, coronâ aureâ, ſceptrôque itidem eburneô, in cujus apice Aquila, permiſſu SPQ. uſus eſt. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 3.* &c. Poſt Romulum, Urbis Regnique conditorem, per ſicarios à Patribus ſubornatos, confectum, quòd nullos ex Herſilia conjuge filios ſuſceperat, Regnum electionis jure ad Numam delatum eſt; quem Tullus Hoſtilius excepit: poſt quem, nepos Numæ Ancus Marcius præfuit, qui tutorem Priſcum, ab Hetruria advenientem, filiis ſuis poſt obitum Tutorem deſignavit. Sed hic *filiis relictis, Regnum intercepit*, *Aurel. Victor.* Verùm poſteà, à genero ſuo Tullio, inſidiis illorum, ſublatus eſt: quô iterum à Priſci nepote, aut filio, Tarquinio Superbo, interfectô, hic Regum ultimus aliquandiu rerum eſt potitus. Verùm cùm in Senatum cædibus, in Matronas libidine, in omnes ſuperbiâ graſſaretur, Brutô Collatinôque Ducibus, Populus Rom. illum expulit, *Regumque* abolitâ poteſtate, in libertatem ſe aſſeruit, Democratiâ inſtitutâ. A' quo tempore etiam nomen *Regis* adeò manſit exoſum, ut Jul. Cæſar, cùm id reducturus quoſdam ſubornâſſet, qui illud ſibi acclamarent, à populo autem non ſine execratione illud accipi audiſſet, *Non Rex ſum, ſed Cæſar*, amicis acclamantibus, velut illos corrigens, regeſſiſſe legatur. Vide Sueton. *Cæſar. c. 79.* ut & in voce hac. At quam appellationem primi Imperatores abominari viſi ſunt, proxima ætas frequentavit. Sanè etiam apud Tacitum *Regnum* appellari aliquoties Roman. Imperium, adnotârunt Eruditi, & *Domus regnatrix* ſtatim initiô apud eundem. Atque multum interfuit, ætate præſertim illâ, inter Imperatorem, qui *Princeps* dictus eſt initiô, & Regem. Unde Suetonius de Cajo Caligula, *c. 22.* *Nec multum*, inquit, *abfuit, quin ſtatim diadema ſumeret ſpeciemque PRINCIPATUS in REGNI formam converteret.* Sed quod tentavit hic furioſus, perfecit poſteà ſobrius Princeps Aurelianus, ut in ejus vita Latini Græcique obſervant. Sumſit enim diadema primus & reliqua *Regum* inſignia. Imò multo ante Latini Scriptores cœperunt ita loqui, uti diximus. Sic in *Hadriano* Spartianus, *c. 23.* *ſervi Regii*: alibi apud Scriptores *Hiſtoriæ Aug.* *Statio regia*, *ornamenta Regia*, *Sedile regium*, & *Regale Imperium* Vopiſco, ἡ αὐτοκρατορία, *Regina* Lampridio, *in Alexandro*, pro *Auguſta*. Græcis verò jam inde ab initio Βασιλεὺς & Βασιλεία, ſed per catachreſin & adulationem: cùm ipſi Imperatores, ut ſcribit etiam *Appianus*, eam appellationem non admitterent; certè non uſurparent, neque in Epiſtolis Latinis, neque in Græcis, uti patet ex loco inſigni Syneſii περὶ Βασιλείας, ubi Βασιλέας noluiſſe Imperatores vocari, Αὐτοκράτορα appellatione contentos, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ὄνομα στρατηγίας ἐστί. *Autocrator autem nomen eſt Ducis exercitus*, pluribus docet. Poſteà verò labefactatô Imperiô, cùm à Francis, Gothis, Vandalis, aliiſque Barbaris, regna diverſis locis eſſent conſtituta, *Regiſque* nomen à novis Dynaſtis uſurpatum, eviluit apud Romanos & *Regis* & *Regni* appellatio, neque illos Græci Βασιλέας, ſed Ῥῆγας appellant; unâ voce in duas notiones diſcerptâ. Procopius, *Gothicorum l. 1.* de Theodorico, qui Romam & totam ferè Italiam obtinebat, Καὶ βασιλέως μὲν τοῦ Ῥωμαίων οὔτε τοῦ σχήματος, οὔτε τοῦ ὀνόματος ἐπιβατεῦσαι ἠξίωσεν· ἀλλὰ ῥὴξ καλούμενος διεβίω. οὕτω γὰρ σφᾶς τοὺς ἡγεμόνας οἱ βάρβαροι καλεῖν νενομίκασιν. *Et Baſilei quidem Romanorum* (h. e. Imperatoris) *neque habitum, neque nomen invadere ſuſtinuit, Sed Rex vocatus eſt. Ita enim ſuos Duces Barbari appellando conſueverunt.* Certè apud eoſdem, etiam Regum filii *Reges* appellati: unde apud

apud Gregorium Magnum, *l. 3. Dial. c. 31.* Hermenigildus *Rex* Leuvigildi Regis filius; & apud Gregorium Turon. *l. 3. c. 22.* Theodebertus, Theodorici Regis fil. ut & *l. 4. c. 13.* Chramnus Chlotarii itidem Regis, filius, *Reges* nuncupantur. vide Caſaubon. *ad Spartian. in Hadriano Imp. c. 11.* & Car. du Freſne *Gloſſar.* Jo. Caſp. Suicerum voce Ῥήξ, nec non ſuprà, in voce *Baſileus*. Redeo ad veteres Romanos. Quamvis verò tantopere *Regis* illi nomen averſarentur, quia tamen & ſacra quædam per *Reges* factitata fuerant, necubi *Regum* deſiderium ſubreperet, *Regem ſacrificulum* crearunt Romani, de quo *infrà*. De regimine autem ſeptem illorum primorum Regum, ita Florus, *l. 1. c. 8. Hæc eſt prima ætas Populi Romani & quaſi infantia, quam habuit ſub Regibus ſeptem, quâdam Fatorum induſtriâ, tam variis ingeniô, ut Reip. ratio & utilitas poſtulabat. Nam quid Romulô ardentius? tali opus fuit, ut invaderet Regnum. Quid Numâ religioſius? ita res popoſcit, ut ferox populus Deorum metu mitigaretur. Quid, ille militiæ artifex Tullus? bellatoribus viris quàm neceſſarius! ut acueret ratione virtutem? Quid ædificator Ancus? ut urbem coloniâ extenderet, ponte jungeret, murô tueretur. Jam verò Tarquinii ornamenta, & inſignia, quantam principi populo addiderunt ex ipſo habitu dignitatem! Actus à Servio cenſus quid effecit, niſi ut ipſa ſe noſceret Reſp. Poſtremò Superbi illius importunâ dominatione factum eſt, ut agitatus injuriis Populus, cupiditate libertatis incenderetur.* Hodie qui *Reges Romani* in Imperio vocantur, qualis ultimus fuit Ferdinandus IV. Imperatoris Leopoldi Auguſti Frater, titulum hunc, velut indubitatæ ſucceſſionis Imperatoriæ pignus, habent: quemadmodum in veterum Cæſarum Hiſtoriis legimus, deſtinatos Imperio ſucceſſores, *Principes Juventutis*, *Cæſares*, & *Nobiliſſimos Cæſares*, fuiſſe appellatos, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 3.* Apud Athenienſes, ab initio ſimiliter *Reges* fuerunt, quorum ultimus Codrus, cùm fortiter pugnando occubuiſſet: Reſp. per Archontes, perpetuos primò, dein decennales, tandem annuos, adminiſtrari cœpit. Horum novem cùm eſſent, quorum unus *Archon* dicebatur, ſignabatque Faſtos, alter *Rex* vocabatur, tertius *Polemarchus*, reliqui ſeu *Theſmothetæ*, Pollux, *l. 8. c. 9.* Qui cùm omnes, antequam Magiſtratum capeſſerent, apud Senatum Quingentorum & Judices, vitæ morumque ἀνακρίσει ſubjici ſolerent, de *Rege* peculiariter inquirebatur, εἰ ἀφελής; *an integri corporis eſſet, necne?* ut ſcribit *Grammatic.* quod tamen & de reliquis Novemviris intelligi vult Petitus. Hoc verò extra dubium, *Regem* non niſi uxorem civem atque virginem ducere potuiſſe, ex lege, perſcripta in columna lapidea, juxta aram Bacchi ἐν λίμναις, τὴν τοῦ βασιλέως γυναῖκα ἀστὴν εἶναι καὶ παρθένον γαμεῖν. Quod ſancitum eſt, propter ea ſacra, quæ cum uxore ſua Rex curabat, ne quid ſecus & præter ritus patrios in iis fieret. Vide Demoſth. *contra Neæram*. Sam. inprimis Petitum, *Commentar. in Leges Atticas, l. 2. tit. 3.* & Franc. Ruſſæum, *in Archæol. Att.* unde vocis uſu, in ludo pilario, ſuprà voce *Pila*: alio, ubi de *Planetis* it. voce *Sortes*.

REX, titulus fœminis quoque nonnunquam conceſſus. Ita enim Mariam Hungaricam Ludovici Regis primogenitam, antequàm Sigiſmundo Luxemburgico nuberet, *Regem*, non *Reginam*, appellatam eſſe à Proceribus, obſervat Creſinus. *Elizabetha regina uxorque dicti Regis ——— unà cum Maria filia ejus, regimen Hungariæ gubernabat, quæ quidem Maria appellabatur* Rex *Hungariæ*. Neque vero in illa *Regis* vocabulum commune factum, uti vocibus *Dux*, *Princeps* &c. contigit, ſed etiam in fœmina maſculinum genus retinuit. Eadem enim *Rex fœmineus* dicitur, Thwroczio, *c. 4.* Poſtquàm autem Sigiſmundo conjugi *Regis* illa titulum impertita eſt: jam non ampliùs *Rex*, ſed *Regina*, appellari cœpit, ut conſtat ex ejus literis, quæ extant apud Joann. Lucium, *de Regno Dalmatico, l. 5. c. 2.* laudatum Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque Joann. Lætum, *Compend. Hiſtoriæ Univerſ.* & Georg. Hornium, *Orb. Imper.*

REX Convivii, vide ſuprà *Magiſter*.

REX Florum, vide ſuprà *Meutana*.

REX Magnus, qui & *Rex* abſolutè, appellatus eſt olim Perſarum Monarcha, ut apud *Platonem*, *Iſocratem*, alios, paſſim videre eſt. Hinc Ariſtoteles, ſeu ſi quis alius auctor *libri de Mundo, c. 6.* ubi, cùm de Providentia divina diſſerens, curam inferiorum horum Deô indignam eſſe oſtendere vult, eum cum *Rege Magno*, comparat his verbis: *Proinde id præſtabilius eſſe cenſemus, Deoque tum decentius, tum magis conſentaneum, ita de eo opinari, ut dicamus, poteſtatem illam in cœlo ſedes ſuas habentem incolumitatis cauſam rebus univerſis præſtare: Iis quoque, quæ longiùs ab ea remota ſunt. Nec illis aſſentiri, qui eam ipſam poteſtatem per omnia pertendentem & commeantem ad ea quoque, quæ nec adire ipſam honeſtum eſt, nec dictu ſpecioſum, ſua illic opera efficere contendunt, reſque terrenas adminiſtrare. Atqui hæc ex hominum quidem Principum dignitate eſſe dixeris, cuilibet operi incumbere, ut v. g. exercitus Ducis aut Urbis Præfecti, atque etiam domus primarii Diſpenſatoris, ſi faſciculum ſarcinarium componere, aut viliorem aliquam operam obire uſu venerit ut neceſſe ſit, cujuſmodi munere Magni Regis temporibus quodvis quidem mancipium ejus facilè obiviſſet.* Poſt quæ deſcriptâ Principis iſtius, Suſis aut Ecbatanis Majeſtatem ſuam continentis, vi Regiâ & imperii per miniſtros expediendi modo: *Atque*, ſubjicit, *ſatis quidem cætera bene & in Deum reverenter, ſtatuere nos, Magni illius Regis faſtigium, prout quidem eſt Dei eminentia, qui pro poteſtate Mundum, tanquam provinciam, obtinet, tam eſſe infimum, quàm eſſet ſummum ——— ſi cum animante quodam viliſſimo atque infirmiſſimo componeretur*, &c. vide quoque ſuprà, in voce *Reges*.

REX Mundi, vide infrà *Schabek*.

REX Omnium, πάντων βασιλεύς, apud Platonem, *in Timæo*, & *Ep.* 2. ubi Dionyſio de prima Natura interroganti Philoſophus reſpondet, Φραστέον δή σοι δι' αἰνιγμῶν, ἵν' ἄν τι ἡ δέλτος ἢ πόντου ἢ γῆς ἐν πτυχαῖς πάθῃ, ὁ ἀναγνοὺς μὴ γνῷ. ὧδε γὰρ ἔχει, περὶ τὸν ΠΑΝΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΑ πάντ' ἐστι, καὶ ἐκείνου ἕνεκα πάντα, καὶ ἐκεῖνο αἴτιον πάντων τῶν καλῶν. Δεύτερον δὲ περὶ τὰ δεύτερα, καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα. *Dicendum eſt igitur tibi nunc per ænigmata quædam: ut ſi quid huic tabellæ, vel mari vel terrâ, contingat, qui eam legerit, intelligere non poſſit. Eſt autem ita, circa* OMNIUM REGEM *cuncta ſunt, ipſius gratiâ omnia: ipſe pulchrorum omnium cauſa. Circa ſecundum ſecunda, circa tertium tertia.* Quæ verba etiam à Plotino relata *Ennead. l. 8. c. 2.* magnum *de Trinitate* arcanum continere multi putant, inter quos Athenagoras, *Orat. pro Chriſtian.* & præſertim Clemens, *l. 5. Strom.* qui, alia hanc in rem Platonis dicta afferens, Ὅτε, adjicit, καὶ ἂν εἴπῃ περὶ τὸν ΠΑΝΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ... οὐκ ἄλλως, ἔγωγε ἐξακούω, ἢ τὴν ἁγίαν Τριάδα, μηνύεσθαι. Τρίτον μὲν γὰρ εἶναι τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Τὸν Υἱὸν δὲ δεύτερον, δι' οὗ πάντα ἐγένετο κατὰ βούλησιν τοῦ Πατρός. *Quare &, quando dixit, circa* OMNIUM REGEM ——— *non aliter ego intelligo, quam ſanctam ſignificari Trinitatem. Nam Tertium quidem eſſe S. Spiritum, Filium autem Secundum; per quem facta ſunt omnia ex voluntate Patris.* Sed his credere, meritò vetuit Henricus Stephani, *Obſervationum l. 3. ſchediaſm. 7. in Theſ. Crit.* ne ſit tantum myſterium profanare. Certè ipſe Marſilius Ficinus; alioqui talibus captandis intentus, verba iſta longè aliter interpretatur, *Argum. in d. Epiſt.* & *Plotinum*, *d. l.* Vide Tob. Pfannerum, *Theologiæ Gentilis purior. Syſtem. c. III. §. 2.*

REX Populi Romani, Oraculô prædictus. Memorat enim auctore Juliô Marathô Sueton. *in Auguſto, c. 94.* ante paucos, quàm Octavius naſceretur, menſes, prodigium Romæ factum publicè, quô denuntiabatur, *Regem Populo Romano Naturam parturire.* Unde Senatus exterritus cenſuerit, ne quis illô annô genitus educaretur; at eos, qui gravidas uxores habebant, ad ſe quemque ſpem trahentes, curâſſe, ne SCtum ad ærarium deferretur. Verùm non Octavium, ſed qui, Octaviô imperante, natus, Chriſtum Servatorem, prodigium iſtud portendiſſe, quivis fortè Chriſtianus conſentiet. Cujus oraculi occaſione & iſtud obſervari hîc meretur, quod Cicero tradit *de Divinat. l. 2.* Interpretem quendam Verſuum Sibyllinorum, ſuadere Senatui penè auſum, *Eum, quem revera Regem habemus, appellandum quoque eſſe* Regem, *ſi ſalvi eſſe vellemus.* Quibus cùm Julium Cæſarem, Dictatoris nomine poteſtatem Regiam exercentem, non minùs Interpres iſte, vim vaticinii ignorans, ac ipſe Cicero, ea quidem Tyrannidis odiô arguens refutanſque, deſignatum velint, altiùs tamen quid Sibyllam, ipſum videl. Chriſtum, ſignificâſſe credi par eſt, ſupremum nempe REGEM, cui parere neceſſe eſt, qui ſalvi eſſe, quàm perire, præoptant. Vide quæ hanc in rem inſigni induſtriâ congeſſit Tob. Pfannerus, præfat. *d. l. c. 1. §. 4.* ubi *ſuum de Sibyllinis Carminibus*, & *Eclogâ quarta Virgilii, judicium exponit*: ſed & Anton. van Dalen, *de Oraculis Diſſertat. 2.*

REX Regum, Βασιλεὺς βασιλέων, non in Sacris ſolùm, ſed & apud Plotinum Deus O. M. dicitur, *Ennead. V. c. 53. Veruntamen Rex ille ſupremus non tanquam alienis imperat, ſed juſtiſſimum naturaleque habet Imperium, habet & Regnum verum: Quippe cùm ille ſit Rex veritatis atque ſuâpte naturâ ſit univerſi ſimul fœtus ſui divinique collegii Dominus: Rex certè Regis atque Regum, atque & pater Deorum juſtiori nomine nuncupatus* &c. Quod elogium etiam ad homines tranſlatum legitur. Namque & Imperatorem *Regem Regum* dici, teſtatur Laolius, *Orat. pro Hiſpania*; & Franciæ Regem non ſemel à Scriptoribus; Matthæo Pariſio præſertim, *Regem* itidem *Regum*, ut ab Anna Comnena Βασιλέα τῶν βασιλέων, appellatum eſſe, obſervavit Car. du Freſne *Diſſertat. ad Joinvillam 27.* Apud quem in *Gloſſario* quoque, ex Nicolao de Braja *in Rebus geſtis Ludovici VIII. de Philippo Aug.* iſta reperies.

Rex Regum Mundi venerabilis ille Philippus.

Et de eodem Ludovico.

Inclyte Rex Regum &c.

Vide quoque ſuprà *Chingis Kan.*

REX Sacrorum, nomen Sacerdotii, apud Romanos, Flamine Diali ſuperioris, ſed infrà Pontificis Max. dignitatem: de quo ſic Livius, *l. 2. c. 2. Regibus exactis, & partâ libertate, rerum deinde divinarum habita cura, & quia quædam publica ſacra per ipſos Reges factitata erant, necubi Regum deſiderium eſſet, Regem ſacrificulum creant; id Sacerdotium Pontifici ſubjecêre, ne additus nomini honos, aliquid libertati, cujus tunc prima erat cura, officeret.* Et Dionyſ. *l. 5. Quoniam multa magna beneficia collata videbantur in Remp. à Regibus, volentes hoc nomen in Urbe ſervari perpetuò, juſſerunt ut Pontifices & Augures deſignarent unum aliquem è ſenioribus, ad hoc idoneum, qui ſacris tantùm præeſſet, immunis à militia, vocareturque* Rex ſacrificulus: *Primuſque hunc honorem Romæ accepit Manius Papirius, vir Patricius, quietis amantiſſimus.* Creabatur is Comitiis centuriatis, & quidem, quamdiu religio manſit, ſemper ex Patriciis, Cicer. *pro Domo*. Magiſtratum verò alium ei gerere, aut orationem ad populum habere, non licebat, *ut ſic nunquam, niſi in ſacris, ſervire, atque in gratiam Deorum Regnum ſuſtinere videretur*, Plut. *quæſt. 63.* unde & hunc ritum à Majoribus traditum eſſe, ſcribit Idem, ut *Rex* hic ante Comitium, poſtquàm rem divinam feciſſet, fugâ ſeſe è in Foro proriperet. Indicebat is ferias, & quidquid ad publica ſacrificia neceſſarium eſſet, procurabat ut qui omnibus ſacris præerat. Interrogantibus, qui dies ſacri, quid quolibet menſe licitum illicitumve, reſpondebat, ac quintô Idus Januar. arietem Jano immolabat. Quis verò ei feriis opus videre religio erat, quemadmodùm & Flaminibus, ideo per Præconem denuntiabat, ne quid tale ageretur, & præcepti negligens mulctabatur.

Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 16.* Ad eundem certâ die Virgines Veſtales, pro more, iſſe ac dixiſſe, *Vigilaſne Rex? vigila*, teſtatur Servius, *in l. 10. Æneid.* Aliquando & ſimpliciter *Rex* appellatus legitur, *quem in Sacerdotum ordine primum fuiſſe & maximum, & in iſſis inaugurationis conviviis ſolum ſupra omnes accubuiſſe*, docet Feſtus in verbo, *Ordo Sacerdotum.* Unde Maſſurius Sabinus ſcribit, *Super Flaminem Dialem in convivio, niſi Rex ſacrificulus, haud quiſquam alius accumbit*, apud A. Gellium, *l. 10. c. 15.* qui, *l. 15. c. 27.* *Calata Comitia* vocat, *quæ pro Collegio Pontificum haberentur, ut* Regis Sacrorum, *aut Flaminum inaugurandorum causâ.* In quæ verba, Oiſelius notat, primùm omnia Comitia *Calata* dicta fuiſſe, poſtea verò, cùm in deſuetudinem hoc verbum abiiſſet, retentum eſſe nomen Calatorum Comitiorum in his tantum, quæ modò memorata. Uxor *Regis ſacrorum*, dicta eſt *Regina ſacrorum*, de qua ſuprà: Manſit verò hoc Sacerdotium, uſque ad Theodoſii Senioris principatum, quo cum reliquis Gentilium ſacris abrogatum eſt. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 3. c. 25.* De *Rege ſacrorum* apud Athenienſes Vide *ſupra.*

REZ, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, de qua vide ſuprà in voce *Rau.*

REZANA, urbs ampla Epiſcopalis Moſcoviæ, 8. leuc. ab Occa fluvio in Meridiem, verſus fontes fluv. Tanais paulo plus. Caput Ducatus Rezanenſis, provinc. verſus Auſtrum, ubi naſcitur Tanais, inter Muſcoviam propriam & Wolodimiriam, ad Boream, Ukraniamque ad Meridiem. Anteà ſub proprio Principe à Lithuania dependit, nunc Moſcis ſubeſt. Vide *Rhezan.*

REZIN, vide RETZIN.

REZON, fil. Eljodæ, profligatô à Davide Adad-ezeris exercitu, à domino ſuo fugiens, *congregatis hominibus ſe turmæ principem effecit, cum quibus Damaſcum profectus, regnum ibi ſibi poſteriſque conſtituit*, 1. Regum *c. 11. v. 23.* quod poſteà Salomoni, Regibuſque Iſraeliticis valde infeſtum fuit: cùm priùs Sophena ac Damaſcus uni Adad-ezeri ſubfuiſſet. *Heſion* vocatur, *ibid. c. 15. v. 18.* ubi filius *Tabremon* eum excepiſſe dicitur, quem vide.

REZONARE nummum, apud Nonium, *Alterum, quem in ſucceptione condidiſſent, compito vicinali ſolere rezonare*, eſt de ſuccinctione promere. In *Zona* enim pecuniam portabant milites, uti conſtat ex Æl. Spartiano, apud quem, *c. 10. juſſit* Peſcennius Niger Imperator: *ne ampliùs in zonis milites ad bellum aureos vel argenteos nummos portarent, ſed publicè commendarent, recepturi poſt prælia, quod dederant.* Aliud quid erat *ventralis* ſeu *funda*, in qua nummi ad victum quotidianum condebantur; zonæ nempe genus, quæ, quòd ligamenta & habenas, quibus circa ventrem cingebatur, habebat & in medio receptaculum, quô nummi continebantur, *Funda* ſolebat dici, vide Salmaſ. *Not. ad Æl. Spartianum, d. l.* & hic paſſim, in vocibus *Funda, Ventralis, Zona.*

RHA, Sarmatiæ fluv. ingens in Europa, hodie *Volga*, Tartaris *Edel* dicitur. Armeni eum *Thamar* appellant, uti ſcribit *Gurchinus.* Pomponius, *l. 3. c. 5.* *Sed qui famam habent, ex Ceraunis montibus unô alveô deſcendit, duobus exit in Caſpium Rha.* Verùm (annotante *illic* clariſſimô Voſſiô) non rectè fluvium hunc ait oriri ex Ceraunìis montibus, quorum ſitus notus eſt ex *Ptolemæo*, cùm remotiſſimis oriatur fontibus, ac plus quàm quadringentas Germanicas leucas curſu ſuô conficiat. Sed neque illud verum, duobus tantùm alveis in Caſpium mare exire: Septuaginta enim oſtia numerârunt, qui viderunt, aut etiam plura: quamvis alii viginti quinque tantùm referant, quod de majoribus forſan & permanentibus oſtiis eſt intelligendum. Quum verò ſcribit, unô alveô deſcendere, tum quoque errat, cùm plurimi in eum amnes partim in Tartaria, partim in Moſcovia nati, influant, quod hodiernâ experientiâ compertiſſimum. Diverſi illi *Rha*, ſive *Volga* fluminis fontes noti fuêre jam olim Ptolemæo. Præter duos longiſſimè à ſe invicem diſtantes fontes, quos ex Hyperboreis ait oriri montibus, amnibus quoque aliquot augeri ait, qui ex Rhymnicis montibus in eum influant. Verba ejus hæc ſunt, agentis de Scythia intra Imaum, & Rhymnicis in ea montibus: Ἀφ᾽ ὧν εἰσιν ὅτε Ῥύμμος καὶ ἄλλοι τινὲς εἰς τὸν Ῥᾶ ποταμὸν, οἱ δὲ συμβάλλοντες τῷ Δαΐκι ποταμῷ κατὰ τὸ Νόρωσσον ὄρος. Sic habent veteres manu exarati libri, & rectè. Vulgata enim lectio falſa eſt, & meras offundit tenebras. Ex Rhymnicis montibus præter Rhymnum, qui propriô oſtiô in mare Caſpium exoneratur, egrediuntur quoque alii amnes, quorum aliqui *Rha* fluv. ſubeunt, alii *Daici* conjunguntur flumini, qui vulgò *Jaick* appellatur. Hinc nomen *Rha* Ponticæ radici. Atque *Rhabarbarum* hodiernum nihil commune habet cum vero *Rhabarbaro.* Et ſpecie & virtute plurimùm differt, hoc στυπτικὸν, illud verò καθαρτικόν. At poſtquam ex iiſdem oris, unde prius *Rha Barbarum*, à mercatoribus allata fuit radix illa, quæ apud ſolos creſcit Sinenſes, ac *Taihoang* ab ipſis nominatur, uſus obtinuit, ut in illam *Rhabarbari* appellatio transferretur. Hæc *Voſſius.* *Baudrando* oritur in Moſcoviæ provinc. Reſcovia, verſus confinia Lithuaniæ, prope Urbem Reſchoviam dictam, ultra quam aliquot milliar. verſus Occidentem ſylva ineſt *Walkonskiles* dicta, in qua jacet palus *Vuronow*, è qua exit fluv. parvus, qui 2. milliaribus Polonicis progreſſus in lacum *Volgo* influit; & aquis multis auctus, rurſus egreditur, indeque *Volga* dicitur. Poſteà auctus aliquot fluviis, Tuveriam rigat & Valtiam: Hinc in Ortum tendens, ad Jaroſlaviam & Novogardiam parvam labitur, ubi recipit Occam fluv. amplum: dein juxta Baſiligrodam fluens & Sabackzariam, uti & Cazanum Urbem regni cognominis primariam in Aſia, ſed Moſcici juris, paulo infrà mutatô curſu, & ad Meridiem tendens, recipit Camam fluv. rigatiſque Samarâ, Soratoviâ, Zarizâ & Aſtrachanô, paulo infra in plura brachia ſcinditur; & inſulis aliquot effectis, tandem quamplurimis oſtiis in mare Caſpium ſe exonerat. Vide *Ad. Olearium.* Narrant ab eo ductum eſſe incile, dictum *Kamenz*, in Tanaim fluvium, quô lintres in Rham ducuntur, ſeu vice verſâ.

RHA, ſeu RHEON, ſimpliciter dicta Veteribus radix, cognominis amni, juxta quem naſceretur, ſupra Pontum & Boſporum: ne *Rha* quidem *Ponticum* dicentibus propterea, quòd unum tantùm genus nôſſent. Poſtquàm verò & ex aliis locis importari cœpit radix, *Rheo* quidem Pontico quantum ad formam ſimilis, ſed totô genere diverſa ac virtute diſpar, *Pontici* acceſſit priori cognomen, ut à recentiorum *Rha*, quod *Barbaricum* dixêre, illud patriâ diſtinguerent. Quod contra Iſidorum notandum, qui ejuſdem loci & regionis denominationem utramque facit, & recentiores Græcos, quos ille ſequitur, qui *Rha Ponticum* & *Barbaricum* confuderunt. Dictum autem hoc eſt *Barbaricum*, à *Barbaria*, ſic propriè vocata Græcis recentioribus Æthiopiæ parte, quæ Mari Rubro prætenta erat. *Stephanus*, Ἔστι καὶ χώρα παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον Βαρβαρία, ἀφ᾽ οὗ καὶ Βαρβαρικὸν πέπερι. Arabes, quòd ex Sinarum regione adfertur, *Reyvand Sini* appellant, h. e. *Rheon Sinenſe:* à qua regione in Indiam defertur, unde & Ῥῆον Ἰνδικὸν dicitur *Myrepſo* & aliis; quod idem cum Barbarico. Nam & *Barbaricum*, Indiæ emporium celeberrimum. Uti verò Veterum Ῥῆον, quod ex locis, ſupra Pontum afferebatur, στυπτικῆς erat facultatis; ſic Neotericorum *Rha* ſeu *Rheon*, quod ex Barbaria affertur, vim planè contrariam, καθαρτικὴν ſcil. habet. Qua de re, ut & de *Rha* fluvio, cui vetus *Rha*, nomen ſuum debet, varia congeſſit Salmaſ. *ad Solin. p. 792. & ſeqq.* E quo hoc tantùm addo, *Rha Ponticum* ſuccum habere croceum & proin inter ſpecies infectorias lutei Democrito nominari; in officinis, pro eo centaurium majus vendi, quòd ei in multis ſimile ſit, *p. 1163.* &c. Vide quoque in voce *Rhenbarbarum* infrà, ut & ubi de *Rha fluv.*

RHABA, oppid. ad ſinum Ionium, à quo *Rhabeni.*

RHABANA, urbs Sin. verſus oram meridional. *Ptolem.*

RHABATHMONA, urbs Palæſtinæ, quæ & *Areopolis.* Vide ibi.

RHABDOMANTIA, Græcè Ῥαβδομαντεία, *divinatio virgis* peragi ſolita: cujus Hieronymus meminit *ad Heſeam, c. 4. Unde & Propheta quaſi ſtupens & mirabundus eloquitur: Populus meus, qui quondam meô vocabatur nomine, lignum interrogavit & virgam. Quod genus divinationis Græci* Ῥαβδομαντείαν *vocant. Unde in Ezechiele legimus, quòd virgas ſuas miſcuerit Nabuchodonoſor contra Ammon & Jeruſalem, & exierit virga contra Jeruſalem.* Ubi tamen, quod de Nabuchodonoſore habet, βελομαντείαν potiùs fuiſſe ſuprà vidimus. Tacitus *de German. mor. c. 10.* *Sortium conſuetudo ſimplex; Virgam frugiferæ arbori, deciſam in ſurculos amputant; eoſque notis quibuſdam diſcretos, ſuper candidam veſtem temerè ac fortuitò ſpargunt. Mox, ſi publicè conſulatur, Sacerdos civitatis; ſi privatim, ipſe paterfamilias, precatus Deos cœlumque ſuſpiciens, ter ſingulos tollit, ſublatos ſecundùm impreſſam antè notam interpretatur. Si prohibuerunt, nulla de eadem re in eundem diem conſultatio; ſin permiſſum, auſpiciorum adhuc fides exigitur* &c. In qua re probabile admodùm, ſurculos iſtos inter ſe, poſtquàm ſublati fuerant, ſibi invicem fuiſſe conjunctos, atque id, quod inde componeretur, pro ſorte ſive oraculo fuiſſe habitum. Apud recentiores Germanos idem divinationis viguiſſe genus, ex L. Friſonum patet aliiſque. Sed & jam Scythas olim ῥάβδοις ἰτείνοις, *virgis ſalignis;* Enaries & Androgynos φιλύρας φλοιῷ, *tiliæ fronde;* in vaticinando uſos fuiſſe, Herodotus narrat, *Musâ 4.* apud Alanos, *rectiores virgas* à fœminis collectas eidem fini adhiberi, eſt apud Amm. Marcellinum, *l. 31.* Vide quoque hic, Salix, *Tenus, Tilia, Virga:* item ubi de IX. apud Iſraelitas *Divinationis* generibus.

RHABDUCHI, Græcè Ῥαβδοῦχοι, dicti ſunt, qui Latinis *Lictores*, item *viatores;* cujuſmodi miniſtri ante Principum imperia in Theatro conſtituebantur, ad ſeditiones atque rixas cohibendas: quemadmodum poſteà ſub Imperatorib. ſtatio cohortis eâdem fini poſita eſt, quam Nero ad ſpeciem libertatis ſuſtulit. Sed & à nonnullis Græcorum appellantur Ῥαβδοῦχοι Olympici Agonothetæ, qui pro numero tribuum Elidis urbis Olymp. 26. tredecim electi ſunt: aliàs Ἀθλοθέται, Αἰσυμνῆται, Βραβευταὶ, Ἑλλανοδίκαι &c. appellati, de quibus vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poëtices l. 1. c. 24.* & ſuprà in voce *Brabeuta.*

RHACELUS, urbs Macedoniæ, *Steph.*

RHACHIA, promontor. montis Pyrenæi, ad mare Mediterran. in confinio Hiſpaniæ & Galliæ Narbonenſ. *Polyb. Aphrodiſium* videtur *Ptolemæo.*

RHACIUS Cretenſis, Manto Tireſiæ filiam, cùm inter captivos in Aſiam abducenda, ad Claron exponeretur & à Cretenſibus, qui ibi armati occurrebant, Rhacio ſiſteretur; in domicilii ſui ſocietatem ejus comitatu receptô, uxorem duxit, & ex ea Mopſum genuit, qui Lelegas omnes è ditionis ſuæ finibus ejecit. Pauſan. *l. 7.*

RHACODYTÆ, Græcè Ῥακοδύται, quinam dicti? vide ſuprà *Raſophori.*

RHACOTES, Alexandria priùs ſic dicta, *Stephan. Strabo:* Κατοικίαν δ᾽ αὐτοῖς ἔδωκαν τὴν προσαγορευομένην Ῥακῶτιν, ἢ νῦν μὲν τῆς Ἀλεξανδρείας πόλεώς ἐστι μέρος, τὸ ὑπερκείμενον τῶν νεωρίων, τότε δὲ κώμη ὑπῆρχε. Pauſanias *in Eliacis prioribus, ubi de Alexandria:* Λέγεται δὲ καὶ πρότερον ἔτι πόλισμα Αἰγυπτίων ἐνταῦθα οὐ μέγα εἶναι Ῥακῶτις. *Nic. Lloydius.*

RHADAGISUS, Gothorum Rex, Stiliconis operâ Italiam ingreſſus, cum CCM. Scytharum, votô factô, ſe omnem Romani generis ſanguinem Diis ſuis propinaturum, poſtquàm longè latèque eam vaſtâſſet, tandem in Feſulanis montibus concluſus, captus & occiſus eſt cum multis ſuorum millibus, A. C. 405. P. Oroſius eum à Stilicone Roman. Uldino Hunnorum, & Saro Gothorum ducibus victum tradit; *l. 7. c. 26.*

RHADAMANTHUS. Jovis ex Europa fil. Rex Lyciæ, qui quòd ſeverus fuerit juſtitiæ miniſter, fingitur à poëtis apud inferos nocentum culpas explorare. Virgil. *Æn. l. 6. v. 566.*

> *Gnoſius hæc Rhadamanthus habet duriſſima regna,*
> *Caſtigatque auditque dolos, ſubigitque fateri,*
> *Quæ quis apud ſuperos furtò lætatus inani*
> *Diſtulit in ſeram commiſſa piacula mortem.*

Hoc ex doctrina Platonis (inquit *de la Cerda*) uti credi poteſt, qui *in Minoë*, poteſtatem Minois ac Rhadamanthi ita diſcriminat: *Rhadamanthus quidem vir bonus exiſtit, à Minoë ſiquidem inſtructus erat: nec tamen regiam diſciplinam omnem, ſed regi tantùm miniſtrare in judiciis didicit. Unde judex bonus appellatus eſt. Eò planè, velut legum cuſtode, per urbem uſus eſt Minos.* Et ſupra loquens de Homero: Οὐ Ῥαδάμανθυς πεπαίδευτο ἀνάξοντα. Idem *in Gorgia* Rhadamanthum facit inferiorem Minoë, cum ait Aſiaticos judicari ab Rhadamantho, Europæos ab Æaco: Minois verò eſſe munus injunctum, ut judicaret ſupra illos: ait enim ἐπιδιακρίνειν, ſi quid illi ambiguum reliquiſſent. Verum eſt quidem, ab eodem Platone Rhadamanthum induci judicem, *l. 12. de Legg.* Dat enim illi κρίσιν τῶν δικῶν. Quin, *l. 1. de legg.* majore adhuc dignitate illum afficit, facit enim illum dicentem, & diſtribuentem jus διανέμοντα τὰ περὶ τὰς δίκας ὀρθῶς. Eſt autem longè aliud judicare, ac jus dicere. Pindarus *Od. 2. Olymp.* Rhadamanthum vocat Saturni πάρεδρον ſive *aſſeſſorem*: & *Od. 2. Pyth.* ait, illum non delectari ἀπάταισι *dolis*. Plato, *l. 1. de Legg.* δικαιότατον vocat. Ariſtides *in 2. Platonicâ*, dat ei εὐδαιμονίαν καὶ δικαιοσύνην. Idem laudans Antoninum Philoſophum: τὸ γὰρ Ῥαδάμανθυος, ὅ τις Αἰακὸς ἦν δικαιοσύνη αὐτὸν πρὸς ἅπαντα δικαστὴν, διεφύλαξε; Demoſthenes in ἐρωτικῷ, ait Æacum & Rhadamanthum amatos à Diis διὰ σωφροσύνην, non minus quàm propter fortitudinem Herculem, Caſtorem, Pollucem, propter pulchritudinem Ganymedem & Adonin. Unde Theognis, *in Gnomis:*

> Οὐδ᾽ εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις Ῥαδαμάνθυος αὐτοῦ,
> Πλείονα τ᾽ εἰδείης Αἰολίδεω Σισύφου.

Nic. Lloyd. Fratre Minoë durior habebatur. Virg. *d. l.*

> *Gnoſius hæc Rhadamanthus habet duriſſima regna* &c.

Unde *Rex cruentus* dicitur Statio, *Theb. l. 8. v. 27.*

> ——— *Juxta Minos cum fratre verendo*
> *Jura bonus meliora monet, regemque cruentum*
> *Temperat* ———

Ad quem locum vide *Animadverſiones* Caſp. Barthii.

RHADAMISTUS, Pharaſmanis Iberorum Regis fil. quum Mithridatem Armeniæ regem dolò cum uxore & liberis interfeciſſet, ab Artabano Parthorum rege fuſus fugatuſque eſt ſub A. C. 52. à Patre, quaſi ipſius proditor, poſteà occiſus. Tacit. *l. 13. Annal. c. 37.*

RHADANUSIAS, urbs Maſſiliæ. *Steph.* Fortè à *Rhodani* vicinitate dicta. Vide *Rhodanuſia.*

RHADATA, oppid. Syenitarum in Æthiop. in quo felis pro Deo colebatur, Plin. *l. 6. c. 29.*

RHADIÆ, fœminei calceamenti genus, vide ſuprà *Fœmina.*

RHADIANA, virgo quædam, de qua Strabo, *l. 8.* Item urbs non procul à Corintho, in quam Steſichorus poëma ſcripſiſſe videtur.

RHÆA, urbs inter Scythiam & Hyrcaniam, *Steph.*

RHÆBA, REBANE, urbs aliàs ampla, nunc viculus Langeniæ, ad Birgum fluv. in Comitatu Reginæ, 7. mill. paſſ. à Reginæpoli in Ortum, Kildariam verſus 10. in Hibernia.

RHÆDA, ſeu RHADA, urbs mediterran. Arabiæ Felicis Ariæ regiæ finitima, ab Arabia empor. nunc *Aden*, ſupra 200. mill. paſſ. interius diſtans.

RHÆDESTUM, vide REDÆSTUM.

RHÆSAPHA, urbs Syriæ, apud Euphratem, Suris proxima, dein *Sergiopolis.* Vulgò *Raſafe.*

RHÆSENA, oppid. Meſopotamiæ, apud Tigrim & Duram urbem, terminum Imperii Romani & Perſici: ubi Gordianus Imperator ſepultus. *Aurel. Victor.*

RHÆTI, vel RÆTI, gens antiquiſſima fortiſſimaque Tuſcorum proles. Hi aliquot ante Chriſtum Natum ſeculis, domò pulſi à Gallis, duce Rætò, Alpes occupàrunt, Plin. *l. 3. c. 20.* fuſiùs Juſtinus *Hiſt. l. 20. c. 5.* quibus addantur *Livius*, *Strabo*, &c. Circa A. M. 3369. juxta ſupputationem Verderii, *l. 2.* Urb. Cond. 184. Olymp. 52. 4. annò 9. regni Servii Tullii Romanor. Regis ſecundùm Chronologiam Funccii, circiter 359. ann. ante Chriſtum Natum, unde & aliquid de Tuſcorum lingua hodieque retinent. Vide Strabonem, *l. 4.* Merulam, *p. 794. &c.* Varios olim cùm ſub ſe populos comprehenderint, namque duas Rhæticas provincias fecêre Romani Imperatores. Vide infrà, hodie tamen vox ſolis *Griſolibus*, veterem illam & primam Rhætiam, i. e. circa Rheni fontes non exiguum tractum & vicinas ab utroque latere valles incolentibus remanſit: qui olim quoque *Cani*, à Campis Caninis, hodieque German. *Grawpündtner* appellantur. Diviſi olim in Lepontios, Nantuates, Rheguſcos, Triumpilinos Camunos, Vennones, Hiſarcos, Breunos, Focunates, Vennonetes, de quibus vide Joh. Bapt. Plant. *Helvet. nov. antiq.* Dicuntur autem *Grawpündtner*, & ſimpliciter *Pündner*, Cani fœderati, vel fœderati, quia non tantùm Helvetiis fœdere juncti ſunt, A. C. 1479. & 1498. ſed ipſi quoque vetuſtis fœderibus inter ſe coierunt. Linguâ, quam *Romanam* vocant, maxima ex parte, cæteri in confinio Italiæ Italicâ, quidam etiam Helvetiæ propiores Germanicâ utuntur: Religio quoque non eadem omnibus, cùm magna pars Evangelicæ doctrinæ adhæreat, reliqui Latinos ritus hodieque ſervent. De Rhætorum fœderibus tribus, & Præfecturis eorum vide in voce *Rhætia.* Habent illa tria Fœdera Conventus 50. ex quibus Reſpub. Rhætica conſtituitur: ſummâ poteſtate penes Senatum trium Fœderum, quem ipſi vocant *ein Punds-tag*, conſiſtente, ad quæ conſilia ex ſingulis conventibus totius gentis legati conveniunt. & quidem ſi ordinarius ſit Senatus, ſuperius fœdus Legatos mittit 28. Cathedrale 23. Decem Juriſdictionum 14. nonnunquam & Conſilium totius gentis convenit. Loca Senatus habendi tria ſunt, Ilantium in ſuperiore fœdere, Curia in Cathedrali, Davoſium in Decem Juriſdictionibus, frequentius tamen Curiæ convenit, idque nundinarum tempore, quæ ter quotannis ibi habentur, primò menſe Januar. poſt feſtum Converſionis Pauli. Secundò, Septimanâ poſt Dominicam Trinitatis. Tertiò, menſe Novembr. Martinalibus. Monetam in gente cudunt Epiſcopus & Civitas Curienſis, ut & Abbas Diſentiſius. Vide Simlerum *de Republ. Helvet.* Joh. Baptiſt. Plantin. *tract. ſuprà memoratò*, Sprecherum, *Pallad. Rhæt.* Goulerum, &c.

RHÆTI Alvei, limites Atticæ & agri Eleuſinii, paludes ſunt, de quibus vide Cl. Sponium, *Itiner. Parte 2. p. 276.*

RHÆTIA, regio gemina: prima inter ortum Rheni, ſeu inter Rhenum à capite uſque ad lacum Brigantinum, Danubium, Lycum, & ortum Oeni: cujus populi Rhæti, *Grawpündtner*, & Italis *Griſoni* dicuntur. Altera, teſte Welſerò, Vindelicia appellaturà *Ptolemæo*, à primâ Lycô fluv. diviſa. Aliis verò ex *Lib. Notit.* Rhætia I. ea appellatur, quæ Italiæ contermina eſt, Inſubriæ ſcil. & Cenomannis Venetiæ; in qua tota Rhætorum regio, cujus caput eſt Curia, urbs & Comitatus Tirolenſis continentur. Rhætia autem II. à Curia uſque Danubium, à Vindelicia ſeu Bavaria Lycô fluviô diſcreta; quæ Suevia Ciſdanubiana dici poteſt. Ejus meminit Claudian. *de Bello Get. v. 330.*

> *Prominet Hercynia confinis Rhætia ſylva.*

Vide omnino Cluverium, *in Vindelicia & Norico, c. 2.* itemque *de Ital. Antiq. l. 1. c. 16.* *Baudrando Rhætia* ſumitur, vel *Latè*, & ſic poſt diviſionem Imperii Romani continebat Rhætiam propriam ad Auſtrum & Vindeliciam ad Boream, eratque pars Illyrici Occidentis. Poſteà ad *Propriam* reſtricta eſt: quæ complectebatur totam illam regionem inter Alpes Rhæticas & Tridentinas, ubi hodie Griſones, ſeu Rhæti, Tridentina ditio, Tirolenſis Comitatus & Vallis Telina, ubi fuêre Brigantii, Saruneres, Riguſci, Vennones, Tridentini, Breuni, & Genauni, inter Vindeliciam ad Boream, partem Norici ad Ortum, Galliam Tranſpadanam ad Meridiem, Helvetios ad Occaſum. Vel *Strictè*; Ita nunc continet tantùm partem Occidentalem Rhætiæ propriæ, Vulgò *Griſones*, qui poſt varia inter ſe fœdera, tandem omnes ſociati ſunt A. C. 1471. in loco *Watzerels* A. C. autem 1458. perpetuò cum omnibus Helvetiis fœdere coierunt. Tota regio montibus horret, ideoque aſpera & ſterilis eſt, dividiturque, in Rhætos ſeu Griſones fœderatos & eorum ſubditos. *Illorum* partes ſunt tres, *Fœdus ſuperius*, ſeu *Canum*, German. *Oberpund*, Gall. *Ligue Griſe*; *Fœdus Domus Dei*, German. *Gotteshauſſ pund*, Gall. *la Ligue de la Maiſon de Dieu*; & *Fœdus decem Juriſdictionum*, German. *Zehen Gerichten pund*, Gall. *le dix Droitures.* Sed *Iſtorum* ſunt tres, Vallis Telina, Bormienſis & Clavennenſis Comitatus. Vide *Griſones*, *Rhæti*, *& quamque partem ſuò locò*. Hinc *Rhætica juga*, quæ & *Alpes Rhæticæ*, *Monte Braulio* Italis, & *Wurmſerloch* German. quæ ad Inſubrum & Cenomanorum confinia extenduntur. Tſchudo *Rhætus.* Vide infrà mons altiſſimus, inter Alpes Rhæticas, inter Rhenum (ubi Curia) & Oenum occurrens, à Curia 6. leuc. in Ort. unde vallis Pruſiana in Boream & Occidentem incipit. Inde *Rhætica vina*, quibus maximè delectatum Auguſtum Cæſarem ſcribit Suetonius, *c. 77.* *maximè*, inquit, *delectatus eſt Rhæticò.* Hinc fortè Virgil. *Georg. l. 2. v. 96.*

> ——— *Et quo te carmine dicam*
> *Rhætica? nec cellis ideo contende Falernis.*

In explicando Poëtâ diſſentiunt Seneca & Plinius. Priori enim *l. 1. Nat. Qu. c. 11.* videtur Virgilius incertus fuiſſe, laudaretne, an vituperaret Rhæticum vinum. Poſterior, *l. 14. c. 6.* ita: *In Veronenſi item Rhætica, Falernis tantùm poſthabita à Virgilio.* Quæ poſterior ſententia Turnebo placuit, *l. 29. Adverſar. c. 26.* & ad mentem Poëtæ propius accedere videtur.

RHÆTICO, Tſchudo *Prettigowerberg*, in Helvetia: Tacit. *l. 1. Hiſtor. c. 70.* & Plin. *l. 3. c. 20.* *Rhætica juga.* *Cluverio* & *Sanſoni* eſt mons Iſtævonum, in German. *Sibengebirge*, ad Rheni ripam, ex adverſo Bonnæ, in Veteravia tractu, prope Segum fluv.

RHÆTICUS Georgius Joachimus, nomen à patriâ, Feldkirchâ Vallis Telinæ, quæ *Rhætica* Latinis, nactus, Mathematicus, Aſtronomuſque excellens, publicè docuit Wittenbergæ. Inde Copernici, relictâ ſuâ ſtatione, per aliquod tempus auditor, hôc defunctô ſcripta illius luci dedit, atque ipſe juxta ejus hypotheſes *Ephemerides novas* ſcripſit, A. C. 1551. uſque; Voſſ. *de Mathemat. Scient. p. 190.* ut & varia alia, quæ nondum in lucem prodierunt, ut ex Simleri *Biblioth.* & Rhætici ad P. Ramum epiſt. diſcimus: reliqua, quæ impreſſa ſunt, enumerat *in Elogiis*, Anton. Teiſſier, *Part. 1.* Obiit A. C. 1576. odore cubiculi recens illiti enecatus, ætat. 62. Caſſoviæ in Hungaria. Vide quoque Thuanum, *Hiſtor.* Quenſtedium, *de Patria Illuſtr. Viror.* Melch. Adami, *Vitis Philoſoph.* &c. ut & *Eraſmum Reinoldum.*

RHÆTIUM, in Rhætis arx, vulgò *Retzuns*, ubi poſterior Rhenus, anteriorem ſuſcipit, qui cùm eo in Ortum prope parallelâ decurrerat lineâ: Condita à Rhæto Duce, ſedes quondam nobiliſſimæ & antiquiſſimæ familiæ Baronum Ræzienſium, in fœder. Cano. Hujus arcis & juriſdictionis dominus, antiquâ quadam prærogativâ *Ratienſis* familiæ, quamvis non eâdem ſtirpe ortus, auctoritate ipſum totius Cani fœderis Præfectum ſuperat. Vide Joh. Camer-

Camertem *in Solinum*, *c.* 34. Sprecherum *Pallad. Rhæt. l.* 1. Simlerum, *de Rep. Helv.* Joh. Bapt. Plantinum, *Helv. nov. &c.*

RHAGA, Mediæ urbs à Nicanore condita, quæ & *Rhaga*. Olim *Europus* vocabatur, deinde *Arſace*, ab *Arſace* Perſarum. Gentile *Rhagenus*.

RHAGÆA, urbs Parthiæ, *Ptol.*

RHAGE, ſeu RAGE, *Nottinghgam*, ut aliquibus videtur, oppid. Angliæ inter Conventriam ad Occaſum & Linculn. ad Ortum *Ptol.* Aliis *Rhatæ Antonino* eſſe videtur. Vide *Rata*.

RHAGES, oppid. fuit Theſſaliæ, ad Peneum fluv. 10. mill. paſſ. à Lariſſa. Liv. *l.* 2. *dec.* 4. cujus nihil ſupereſt.

RHAMA & RHAMNA, per metatheſin literarum, factum ex *Harma*, locus erat ſeu pagus Atticæ, in quo Amphiaraiſtanum, teſte Solinô, *c.* 7. ad quem vide Salmaſ. *p.* 146.

RHAMATA, vide RAMOTH.

RHAMIDAVA, *Ptolem. Laxio Repicza*, oppid. Walacchiæ. Aliis Moldaviæ, ad Ordiſſum fluv.

RHAMNÆI, populi Arabiæ Felicis. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

RHAMNES, *etis*, Rex & augur, qui Turni partes ſecutus, noctu dormiens à Niſo eſt interfectus. Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 325. 359. 452.

RHAMNETES, vide ſuprà, voce *Ramnes*.

RHAMNIS, urbs Eubœæ erat, ubi templum Fortunæ. Alexandrinus. *l.* 6. *c.* 28.

RHAMNUS, oppid. fuit & portus Cretæ in ora occidua, inter Phalaſargen, & Cherſoneſum, *Ptol.*

RHAMNUS, ἀπὸ τοῦ ῥάμνου, i. e. *ſpinoſo frutice*, ibi copioſè naſcente. Vide Scholiaſt. Ariſtoph. *in Pluto*, *Act.* 2. *Sc.* 5. Atticæ regionis vicus in tribu Æantide, Amphiarai templo, & Nemeſis Phidiacæ, vide Plin. *l.* 36. *c.* 5. ſimulachrô inſignis, quæ ab hoc vico *Rhamnuſia* dicta eſt. Hæc indignationis Dea putabatur, ab iis pœnas repetens, qui præſentibus bonis ſe indignos præbuiſſent. Ovidius, *Triſt. l.* 5. *eleg.* 8. *v.* 9.

Exiget at dignas ultrix Rhamnuſia pœnas.

Claudian. *de Bello Get. v.* 601.

Sed Dea quæ nimiis obſtat Rhamnuſia votis.

Suidas: Ῥαμνούσιος, ἐπὶ τῶν σοφῶν, καὶ ἐλλογίμων. Ῥαμνοῦς γὰρ δῆμος Ἀττικῆς, ἐν ᾧ καὶ Ἀντιφῶν ὑπῆρχε κατὰ ῥητορικὴν, ὃν πολλοὶ μιμήσασθαι θέλοντες παροιμίαν ἔλιπον τῷ βίῳ, ὥστε τοὺς καλοὺς Ῥαμνουσίους καλεῖν. Cæterùm de fano Amphiarai, quòd in Rhamnunte non fuerit, vide Voſſ. *ad Melam. l.* 2. *c.* 3. *Nic. Nloydius.* Statua hæc Nemeſis ibi collocata erat, ab Agoracrito, diſcipulo Phidiæ, hâc occaſione. Erat ei certamen cum Alcamene, ejuſdem Phidiæ diſcipulo, uter in ſimulachro Veneris ſculpendo palmam meriturus eſſet? cumque ambo ſummâ quâ potuerant arte opus ſuum perfeciſſent, Populo Athenienſi rei arbitrium detulêre. Qui cùm in Alcamenis, utpote civis ſui, favorem, cauſam decidiſſet & alterô, qui Parius erat, rejectô, ne permittere quidem illi vellent, ut ſimulachrum ſuum Athenis venale exponeret, egit cum Rhamnuſiis Agoracritus, ut ſtatuam ſuam, quam *Nemeſin* appellavit, in Fano collocarent: vindictam ſic inſignem de Athenienſibus ſe ſumpſiſſe haud vanè ratus. Namque illâ in loco ſacro publicè expoſitâ omnium oculis, facilè perſpici potuit, alterius Venerem iniquè huic eſſe prælatam. Varro certè majoris Agoracriti hanc ſtatuam æſtimavit, quàm omnes quas vidiſſet unquam alias. Jac. Sponius, *Itinerar. Græcia Part.* 3. *p.* 189. Vide quoque eum, *Part.* 2. *p.* 315. ubi de ruderibus hujus vici. Idem ex Grutero, *p.* 84. hanc *Inſcr.* veterem eòdem pertinentem, Athenis Patavium delatam, ſic corrigit & explicat, *p.* 191. *Part.* 3. *cit.*

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ
ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΜΕΛΑΝΗΦΟΡΟΣ
ΤΗΝ ΚΟΝΙΑΣΙΝ ΤΟΥ
ΠΑΣΤΟΦΟΡΙΟΥ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ
ΤΕ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΟΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΓ
ΚΑΥΣΙΝ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΟΙΧΟΙΣ
ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΠ ΑΥΤΟΙΣ ΣΑΝΙΔΑΣ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΣΑΡΑΠΙΔΙ ΙΣΙΔΙ
ΑΝΟΥΒΙΔΙ ΑΡΠΟΚΡΑΤΕΙ
ΕΠΙ ΙΕΡΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ
ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ
ΡΑΜΝΟΥΣΙΟΥ.

THEOPHILUS THEOPHILI
ANTIOCHENUS MELANEPHORUS
DEALBATIONEM HUIUS
SACRI TECTORII ET
PICTURAM
PARIETUM ET
CONTIGNATIONIS ET EN
CAUSTICAM PORTARUM
ET MUTULOS IN PARIETIBUS
ET IMPOSITAS IIS TABULAS
DEDICAVIT SARAPIDI ISIDI
ANUBIDI HARPOCRATI
SUB SACERDOTE SELEUCO
ANDRONICI
RHAMNUSIO.

Vide quoque *Inſcript.* Græcam Herodis, cum Caſauboni Salmaſiique doctiſſimis *Commentariis*. Barthium item *de Superſtitionibus*, ut & *ad Statium*, *l.* 3. *Sylv.* 5. ubi hoc Idolum obſervare ac punire magnidicos homines creditum fuiſſe, notat. Hinc *Ædes Rhamnuſiana* Patavii, in quibus marmoreum Triclinium vetuſtiſſimum viſitur, cujus iconem exhibet Hier. Mercurialis, *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 11.

RHAMNUS, ſpinoſa arbor, inter ἀείφυλλα *Theophraſto*, è qua ſepes vivæ fiebant, quibuſdam videtur eſſe Alba Spina, quâ nulla hodie ſepibus faciendis communior, ſed folia repugnant. Græci enim *rhamno* tribuunt folium μακρὸν ὑπόμακρον, ὑπολίπαρον, μαλακόν, *parvum*, *longiuſculum*, *ſubpingue & molle*, quod de Alba Spina dici non poteſt. Interim, facultatem malas noxas à foribus pellendi, quam Albæ Spinæ tribuit Ovidius, ῥάμνῳ veteres vindicant Græci, qui eam proptereà ἀλεξίκακον appellavêre. Vide Salmaſ. *Exercitationib. Plin. ad Solin. p.* 271. & *p.* 525. ac 531. ubi de *Rhamni* duobus generibus, albo & nigro, ex foliis, quædam addit.

RHAMNUSIUS, mons Illyrici, Scodræ urbi imminens, *Monte di Scudari.*

RHAMPSINITUS. Rex Ægypti poſt Protea, qui tantam pecuniarum copiam habuit, quantam nemo regum poſteriorum adæquavit. Herodot. *l.* 2.

RHAMSES. Ægypti Rex potentiſſimus, in Thebanorum Regum ſerie LVI. eorum, qui toti Aſiæ imperitârunt, ſecundus, ſucceſſit patri Seſoſtri ſeu Sethoſi: Herodoto *Rhampſinitus*, Africano Ῥαψάκης. Cum exercitu 700000. militum egreſſus Lybiâ Æthiopiâ, Mediſque & Perſis & Bactrianô & Scythiâ potitus, quaſque terras Syri Armeniique & contigui Cappadoces colunt: inde Bithynum hinc Lycium ad mare imperiô tenuit. Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 60. Vide integrum locum. Rex fuit omnium ditiſſimus, atque avariſſimus: ut qui *totam ætatem accurandis vectigalibus, & acervandis undiquaque opibus inſumpſit; neque in Deos, neque in homines munificus*, Diod. Sic. *l.* 1. Vide de furtiva ærarii ejus expilatione Herodot. *l.* 2. *c.* 121. Cœterùm ſtruxit Porticus ad templum Vulcani ab occaſu, ſicut Rex Mœris alias Boream ſpectantes exſtruxerat. Idem *ibid.* Luculentiſſimum verò ejus monumentum, cui & nomen illius inſcriptum, Thebis olim vidit Germanicus Cæſar: ampliſſimum ſanè non tam Regis ipſius, quàm Majeſtatis Ægyptiacæ, teſtimonium apud Tacitum præfatum, *d. l.* ad quem eruditum ſcripſit Commentarium Joh. Marshamus, *Canone Chron. Sec.* XV. Inde certè, nulli unquam Imperio ſecundum fuiſſe Ægyptiacum, facilè colligas; cùm Romano illud comparare liceat, quod ſub Trajano (quô tempore Tacitus ſcripſit) maximè ſplendidum fuit validumque. Sed & indidem diſcas, verum eſſe quod Diodorus. Sic. de *Rhampſe*, tum *primùm indicta ſunt gentibus tributa*, ait. Seſoſtris enim juſſit quidem devictas gentes δωροφορεῖν, *munera* quotannis in Ægyptum *perferre*. Idem, *l.* 1. Rhamſes verò tributa imperavit, à qua exactione *avari* nomine aſperſus eſt. Regnavit annos ultra 70. ſucceſſore Amenophe IV. quem Græci *Memnonem* appellavêre, vide ibi, & plura de *Rhamſe*, apud Marshamum, *d. l.* è quo id unum addo, nimiam Regis hujus φιλαργυρίας fabulæ forſan anſam dediſſe, *de illius deſcenſu ad inferos, ubi cum Cerere alea luſerit & reverſus inde ab illa donum tulerit, mantile aureum*: quæ memoratur Herodoto, *l.* 2. *c.* 122. Ubi adjicit, *Feriantur Ægyptii à deſcenſu Rhampſiniti ad ejus reditum; & Sacerdotes pallium quoddam eô ipsô die contextum, uni ex ſuis induunt, & oculos mitrâ obducunt; quem ubi in viam deduxerunt, quæ fert ad Cereris templum, ipſi redeunt, illô relictô. Hunc autem Sacerdotem velatos oculos habentem, ajunt à geminis lupis agi ad Cereris templum, quod ab urbe 20. ſtadia abeſt; & rurſus à templo in eundem locum a lupis reduci.* Similem Ægyptiorum fabellam *de Mercurio aleâ ludente cum Luna & dies ἐπαγομένους lucrante*, habes apud Plutarchum, *libro de Iſide*, *p.* 355. Vide & ſuprà *Ramiſes*.

RHANOSBATES, vide HANOSBATES.

RAPHANEÆ, oppid. Syriæ, in Caſſiotide regione. Civis *Raphaneotes*, *Stephanus.*

RHAPHIA, vide RAPHIA.

per RHAPISMATA & alapas manumittendi ritus, vide ſuprà *Gladius*.

RHAPPHA, urbs Indiæ extra Gangem, *Ptolem.*

RHAPSODI, Græcè Ῥαψῳδοὶ, dicebantur olim, qui epica carmina Homeri vel Heſiodi, ἐπὶ ῥάβδῳ pronuntiabant. Lauream enim hi virgam tenentes ea ſolebant decantare: non tamen proptereà ſic dicti, quaſi Ῥαβδῳδοί. Nam antequam mos ille τῶν ῥαψῳδῶν aliena carmina natus notuſque eſſet, Auctores ipſi ac Poëtæ hymnos & alia carmina in honorem Deorum, à ſe compoſita, ſic cum lauru in manibus pronuntiare conſueverant, hinc ἐπὶ ῥάβδῳ ᾄδειν dicti. Pauſanias *in Bœoticis*, de Heſiodo, qui cum cithara pictus erat: Οὐδέ τι εἰκὸς Ἡσίοδον φέρεσθαι· δῆλα γὰρ δὴ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπῶν, ὅτι ῥάβδῳ δάφνης ᾖδε, *Nullum certè Heſiodo familiare geſtamen, quod ex ipſius carmine apparet, cum virga enim laurea cantavit.* Intelligit hos verſus ex *Theogonia*, *v.* 30.

Καί μοι σκῆπτρον ἔδον δάφνης ἐριθηλέος ὄζον
Δρέψασθαι θηητόν. ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν
Θείην, ὥστε κλείοιμι τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.

Ubi tamen ſibi à Muſis ex lauri ramo baculum dicit, tanquam vati futurorum, non tanquam Poetæ, datum: At Pauſanias ſic accepit. Et morem hunc poſteà Ῥαψῳδοὶ, qui aliena pronuntiârunt, imitati ſunt. Certè ῥαβδὸς omnino fuit communis, qui carmina quæcunque publicè privatimque pronuntiarent; at non omnes, quicunque ἐπὶ ῥάβδῳ canebant, Ῥαψῳδοὶ erant, ſed

illi

illi ſoli, qui per ῥαψῳδίας alienis carminibus certabant. In conviviis apud antiquos jam moris fuit, ut pro lyra myrti vel lauri virga circumferretur; cum qua accumbentes, qui fidibus neſciebant, ſcolia, i. e. convivalia carmina cantarent, ut videre apud Athenæum, Heſychium & Ariſtophanis Scholiaſten. Nempe & Lyrica carmina, ſi quis citharizare neſciret, à tenentibus virgam canebantur. Unde videmus ἐπὶ ῥάβδῳ ᾄδειν, rem eſſe antiquiorem Ῥαψῳδοῖς, qui poſtmodum, aliena opera in theatris recitaturi, nunquam id ſimiliter ſine virga vel baculo laurino fecerunt. Ἀπὸ τοῦ ῥάπτειν igitur potiùs *Rhapſodi* dicti ſunt, quòd *aliena* carmina velut *ſuerent* texerentque. Homeri namque Poëſis per partes & membra olim cùm diſcerpta eſſet, nec in unum corpus relata; Agoniſtæ, qui per ῥαψῳδίας in certaminibus ſuper ea recitanda contendebant, partem aliquam ſumere conſueverant, quam pronuntiarent: poſteà verò partes carminis, quas uterque antagoniſta recitandas elegerat, invicem committebantur & veluti ſartoris acu jungebantur. Quomodo quum univerſam Poëſin percurrerent & ſparſas partes conjungerent ac veluti ſarcirent, dicti ſunt Ῥαψῳδοί. Nam quòd Philochorus eos ἀπὸ τοῦ συντιθέναι καὶ ῥάπτειν τὴν ᾠδήν, h. e. *componendis carminibus*, dictos vult, locum propterea habere non poteſt, quia ſi ῥάπτειν ᾠδὴν idem ſimpliciter eſt, ac *carmen aliquod texere* ſeu componere, non Epicus ſolùm, ſed quivis etiam verſificator, Tragicus, Comicus, Melicus, Ῥαψῳδοὶ fuiſſent dicti: quam tamen appellationem Epicis ſolis tributam videmus. Habitus illorum fuit ἐσθὴς ποικίλη, *veſtis picta* ſeu *varia*, ut habet Plato *in Ione*; capite geſtabant χρυσοῦν στέφανον, *auream coronam*, *Ibid.* ſed & mutabant veſtem, pro argumenti ratione, & purpuream modò alteriuſque, cùm bella canenda eſſent; modò cærulei gerebant coloris, cùm alia decantanda ſumſiſſent, vide omnino *Dialogum* hunc Platonis, qui totus fermè de iis agit. Scaliger illos cum ſcipionibus rubris, cùm Iliadem profiterentur, hoc enim ſignum cædium & cruoris; croceis verò, cùm Ulyſſeam, quòd ejuſmodi colore exules deſignarentur, prodiiſſe ait. Interim, cùm Tragœdi ac Comœdi Actores fabulas, quales à Poëtis acceperant, agerent, nihilque de ſuo illis adderent; Lyrœdi quoque & Citharœdi nomos & cantica, quæ Poëta Lyricus aut Dithyrambicus ipſis compoſuerat, ſicut erant ab Auctore facta, cantarent: contrà *Rhapſodi*, qui Epica carmina rhapſodiabant, quia per partes ea ſumebant cantillanda, quibus nec finis eſſet & initium aliunde ſæpe penderet, ut perfecti operis haberent imaginem, iis plerumque de ſuo finem aliquem aut principium accommodabant ac *adſuebant*. Unde ῥαψῳδοὺς exordia ſæpe à Jove ſumſiſſe dicit Pindarus. Quò pactò verò non mediocriter Homericæ Poëſi nocuêre. Certè Cynæthum Chium, qui primus fertur Homeri carmina ῥαψῳδῆσαι, multa in Homeri poëſin infulſiſſe & velut inſuiſſe, ſcribit vetus Scholiaſtes. Ῥαψῳδοὶ ἐπιφανεῖς ἐγένοντο οἱ περὶ τὸν Κύναιθον, οὕς φασι πολλὰ τῶν ἐπῶν ποιήσαντας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ὁμήρου ποίησιν &c. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 868. & 869. uti de clauſula *Rhapſodorum* ſuprà voce *Dixi*. Addam ſaltem, eoſdem Ὁμηρίδας & Ὁμηριστὰς quoque dictos, primumque à Demetrio Phalereo in Theatrum introductos eſſe: quamvis non Homeri ſolùm, ſed etiam Heſiodi, Archilochi, Mimnermi & Phocylidis carmina, à *Rhapſodis* cantillata ſint, vide Athenæum, *l.* 14. laudatum eidem, *p.* 867. Illuſtrium autem *Rhapſodorum* nomina hæc Mnaſion, Cleomenes, Hegeſias, Hermophantus, apud Scaligerum, *Poëtic. l.* 1. *c.* 41. ubi Heroicos Poëtas Romæ quernâ coronâ donari ſolitos, addit ex Val. Martiali, *l.* 4. *Epigr.* 54. *v.* 1. 2.

RHAPSODIA, Græcè Ῥαψῳδία, Ariſtoteli carmen eſt, ex vario verſuum genere compoſitum, veluti cento: quemadmodum Poema illud Chæremonis, cui titulus *Centaurus* fuit, ῥαψῳδίας habuit nomen, quòd ex variis metris, velut cento, conſutum eſſet. Propriè verò, quod à *Rhapſodis* cantabatur, ut carmina Homerica, quibus hodieque Ῥαψῳδιῶν nomen hæret inde, quòd cùm olim diſperſa eſſent & indigeſta ac per partes tantùm legerentur, primi qui in ἀγῶσι publicis ea cantare cœperunt, hinc inde partem aliquam ſumentes, ea veluti contexuerint, conſuerint & in ſeriem poſuerint. Hoc enim propriè ῥάπτειν eſt, *frustula componere, conciliare* & *acu conſuere*. Unde ῥάπτειν ὕμνον Pindaro, quæ Ῥαψῳδοὶ canebant, quòd ea ſparſa velut colligerent & in unum corpus ſuerent; quemadmodum ῥαπτοὶ στέφανοι, *ſutiles coronæ*, ῥαπτὰ navigia, ῥαπτὰ περιστρώματα &c. Idem *ibid.* Sic particulatim canebant priſci, *Pugnam ad naves*, Δολώνειαν, *ubi Ulyſſes & Diomedes abeunt ſpeculatum*; ἀριστείαν Diomedis, Βοιωτίαν ſeu *Navium catalogum*; Πατρόκλειαν, Ἆθλα Hectoris, *Parentalia ad Patrocli tumulum*; Ὁρκίων ἀφάνισιν, ſeu *fœderis illi violationem*, in Iliade: In Odyſſea, τὰ ἐν Πύλῳ, i. e. *Telemachi peregrinationem*. Τὰ ἐν Λακεδαίμονι; *Calypſus antrum*: *Ulyſſis navigationem in rate*; *Alcinoi apologos*: Κυκλώπειαν; Νεκυίαν; Κίρκης νίπτρα, *Procorum cædes*; τὰ ἐν ἀγρῷ, Alia. Primus demum omnium univerſa Homeri opera ex Ionia in Græciam portavit Lycurgus Lacedæmonius; quæ in duo corpora, *Iliadem* atque *Odyſſeam* compoſuit Piſiſtratus, an filius ejus Hipparchus, qui in Panathenaicis feſtivitatibus Rhapſodos canere inſtituiſſe legitur, apud Ælianum, *Var. Hiſtor. l.* 8. *c.* 2. & *l.* 13. *c.* 14. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum ubi ſuprà.

RHAPSODOMANTIA, Græcè Ῥαψῳδομαντεία & Ῥαψῳδομαντία, Divinationis genus, quod per *ſortes* fiebat, *Virgilianas* plerumque, aut *Homericas*; Æl. Spartian. *in Hadriano Cæſ. c.* 2. *Quò quidem tempore cùm ſollicitus, de Imperatoris erga ſe judicio, Virgilianas conſuleret,*

Quis procul ille autem ramis inſignis olivæ
Sacra ferens? noſco crines incanaque menta
Regis Romani, primam qui legibus urbem
Fundavit, Curibus parvis & paupere terrâ,
Miſſus in Imperium magnum, cui deinde ſubibit:

Sors excidit &c. Varii autem hujus Μαντείας modi fuêre. Interdum nobilis alicujus Poëtæ ſelectos verſus in pittaciis deſcribebant: quibus in ſitulam conjectis idem ordo ſervabatur, qui in aliis ſortitionibus, queis urna interveniebat, & de hoc genere propriè dicebatur, *ſors excidit* vel *exiit*, Græcè κλῆρος ἐξέπεσε. Interdum verſus fatidicos in tabella deſcribebant, & talorum arbitrante aleâ divinationem peragebant: & hic eſt πίναξ ἀγυρτικός, ſeu *agyrtica tabula*, cujus crebra in Græcorum libris mentio. Fuit & alius modus; Ῥαψῳδομαντείας, cùm temerè arreptô apertôque Poëtæ cujuſdam librô, ut quidque ſe primum oculis objecerat, pro ſorte id & oraculi loco habebatur, de quo vide Auguſtin. *Confeſſionum l.* 4. *c.* 3. Atque hoc divinationis genus, à paganis acceptum, etiam Rabbinorum curioſitas frequentavit & veteres quoque Chriſtiani nonnunquam uſurpârunt, ſubſtitutô in Poëtarum locum Sacri Fœderis utrôque Teſtamentô. Gregorius Turon. *l.* 4. *Hiſt. num.* 16. *Poſitis Clerici tribus libris ſupra Altarium, i. e. Prophetiæ, Apoſtoli atque Evangeliorum, oraverunt ad Dominum, ut Chramno quid eveniret oſtenderet.* Mox. *Apertô igitur primô omnium Prophetarum librô, reperiunt. Auferam maceriam ejus.* Et *l.* 5. *Ego verò, reſeratô Salomonis librô, verſiculum qui primus occurrit, arripui, qui hæc continebat. Oculum qui adverſus aſpexerit Patrem* ——— *Poſt hæc continuatô triduò in jejuniis, vigiliis atque orationibus, ad beatum tumulum iterum accedens revolvit librum, qui erat Regum. Verſus autem primus paginæ, quam reſeravit, hic erat: Pro eo quòd dereliquiſtis Dominum Deum* &c. Vide ejuſdem *librum* 5. *num.* 49. & Nicephorum Gregoram, *l.* 8. ubi ſimilis Andronici Senis conſultatio, aperto Pſalmorum librò. Aliquando verò, qui conſulebant, non aperiebant ipſi libros ſacros, ſed de voce Diaconi legentis in Eccleſia omen captabant, cujus rei exemplum eſt, apud eundem Gregorium, *l.* 8. *num.* 4. Vide quoque Metaphraſtem in *Octobri* de B. Cypriano (qui alius eſt ab eo, cujus hodie ſcripta extant) loquentem & plura hanc in rem, apud Caſaubonum, *Not. ad Spartianum*, *l. c.* ut & *hic paſſim*, inprimis voce *Prognoſticon*, it. in *Pſalterium aperiendi ritu*; & infrà in voce *Sortes*.

RHAPTÆ, metropolis Æthiopum, cujus incolæ *Rhapſii*.

RHAPTICE, vide infra *Sartoria*.

RHAPTON, Græcè Ῥαπτόν, promontor. Barbariæ, à quo urbs totius hujus regionis Metropolis Ῥαπτὰ & portus & emporium. *Stephanus*, Ῥαπτοὶ μητρόπολις τῶν ἔσω Αἰθιόπων, οἱ οἰκήτορες Ῥάψιοι ——— ἔστι δὲ καὶ μητρόπολις τῆς Βαρβαρίας τὰ Ῥαπτά. *Rhapta metropolis interiorum Æthiopum, cujus incolæ Rhapſii* ——— *eſt & metropolis Barbariæ Rhapta*; Sed *Rhapta* & *Rhapſa* idem oppidum. Erat illud haud longè à Mari, dicebaturque *Barbaria*, quidquid poſt mare Rubrum, inter ſinum Arabicum & Perſicum ad Meridiem patet versùs Auſtrum tendenti, in ora ſinus Barbarici, qui ad Orientem jungitur Mari Indico, uſque ad promontor. Rhapton. Salmaſ. *ad Solin. p.* 798. Alias Ῥαπτά, quum appellativum eſt nomen, dicuntur Græcis tapetia Babylonicô opere picta. *Xenophon*, ὑποτιθέντες δὲ τῶν ἐφαπτίδων ῥαπτά, ἐφ' οἷς καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς. *Conſuta tapetia* videtur vocare Plautus, *Stich. Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 54.

Tum Babylonica periſtromata, conſutaque tapetia
Advexit nimiùm bona rei.

i. e. ῥαπτά, κολλητά, ῥαπιδοποικιλτά. Unde Ῥαπιδοποιοὶ Græcis et ποικιλταί, *qui acu faciunt*, ut de Phrygibus dicit Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Inſuere* enim non minùs proprium Babyloniorum plumariorum, quàm *intexere*: quemadmodùm viciſſim *intexere* non minùs de Phrygibus ſive phrygionibus dici queat; quàm *inſuere*. Vide ſuprà, ubi de utriſque. Quid ῥαπτὰ navigia, ῥαπτοὶ στέφανοι, vide infrà, in voce *Sutilis*, & plura hanc in rem apud Salmaſ. præfatum, *Not. ad Hiſtoriam Aug. paſſim.*

RHARIAS, cognomen Cereris, à *Rharo*, teſte *Stephanô*. Fuit autem *Rharus* hic fil. Cranai, qui Cecropi, in Athenienſium regno, ſucceſſit. Eô Triptolemum genitum, docet Pauſanias in *Atticis*, ubi & Chœrilum auctorem laudat. *Suidas* verò patrem Celei, avumque Triptolemi facit. Quia autem ſive *Rharus*, ſive Celeus, Cererem hoſpitiô exceperat, hæc Triptolemum agriculturam docuit & à *Rharo* voluit cognominari. Sunt tamen, qui ad Pandionis tempora, quæ de Cerere, *Rharo*, Celeo ac Triptolemo modò dicta, referre malunt, Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 13. Hinc *Rharius* ager, Eleuſinis, à Cerere primùm conſitus. Pauſan. *loc. cit.* Τὸ δὲ πεδίον τὸ Ῥάριον σπαρῆναι πρῶτον λέγουσι καὶ πρῶτον αὐξῆσαι καρπούς, *Agrum Rharium conſitum primò ferunt & primum fruges protuliſſe.* Vide *Rharium*.

RHAPTRA, portus quidam, & metropolis Barbariæ, *Steph.*

RHAPTUS, fluvius quidam. *Idem.*

RHARIUM, campus in Eleuſine, unde *Rharia* regio, & Cerès *Rharias*.

RHASCUPORIS, Suetonio, *in Tiber. c.* 37. *Thraſcypolis*, Vellejo, *l.* 2. *c.* 129. *Rhaſcupolis*, Tacito, *l.* 2. *Annal. c.* 64. 66. *Rheſcuporis*, Rhœmetalcis fil. Thraciæ Rex, qui parte regni ab Auguſto attributâ non contentus, invaſit Cotyi data. Et cùm arma ponere Tiberius juſſiſſet, Rhaſcuporis fratris filium Cotym ad convivium vocatum onerat catenis, eumque occidi jubet. Pôſt, aſtu Pomponii Flacci, Mœſiæ proprætoris, captus, & in urbem tractus damnatuſque eſt. Quare Alexandriam devectus, illicque fugam tentans, vel fictô crimine interficitur. Tacit. *loc. cit.*

RHATACENSII, *Ptolem. Retrik Lazio*, populi Tranſylvaniæ quorum locus adhuc ſic dicitur.

RHATENI, vide *Arabia ſuperior.*

RHATOMAGUS, forſan oppid. Velocaſſium fuit in Gallia Celtica, ubi hodie *Fleury*, oppidul. Normanniæ, ad Andolam amnem, 5. leuc. à Rothomago.

RHATOSTATHYBIUS, fluv. Albionis in Wallia. *Ptolem.* vulgò *Taff.* in Comitatu Glamorganenſi, Fanum ad Taffum urbeculam præterfluens, *Camdenus.*

RHAUCUS, urbs Cretæ mediterran. Gentile *Rhaucius*, *Stephanus.* Quid nunc ſit, non conſtat.

RHAUDUM, vulgò RHO, pagus Ducatus Mediolanenſis ad Olonam amnem, 12. milliar. à Mediolano in Circium. Caſtrum Seprium verſus 14. circit. an. à Novaria in Ortum.

RHAVIUS, *Ptolem.* fluv. Hiberniæ, inter Boreum promontor. & Naguatam urbem, *Banny Camdeno. Moletia Abram*, *Ferrar.* Camdeni verba ſunt, Comitatus Sligoenſis ad Boream, Trobis fluv. eſt, *Ptolemæo Ravius*, ex Erno laco emiſſus. Eidem verò Banna, vel *Bann*, eſt fluvius Comitatus Colranienſis longiſſimè hinc diſtans. Vide *Buvinda.*

RHAURARIS, *Arauris*, *Ptolem. Arauris* Pompon. *l.* 2. *c.* 5. fluv. Galliæ Narbonenſ. in Occitaniâ Inferiore ex monte Cemeno in Meridiem fluens, inter Obrim fluv. & Agatham urbem, mari Mediterraneò exceptus, *l'Erand Cluſio.* Meliùs *Araurari*ş Latin. Piſcenas & Agatham rigat, & paulo infra in mare abit, *Baudrand.*

RHAUZIUM, vide RAGUSA.

RHAX, inſula Lyciæ, *Stephanus.*

RHAZUNDA, Mediæ oppid. *Ptolem. Rhumen*, *Nigro.*

RHE, locus circa Armeniam, *Cedreno.*

RHEA, Cœli & Terræ filia, Heſiod. *in Theogon. v.* 133. ubi de Terræ filiis:

> Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα, τέκ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην,
> Κοῖόν τε Κρεῖόν θ' Ὑπερίονά τ' Ἰαπετόν τε,
> Θείαν τε Ῥείαν τε, Θέμιν τε Μνημοσύνην τε.

At Orpheus *in Hymnis* Rheam primam omnium à Deo factam fuiſſe, inquit, quem *Protogonum* appellant:

> Πότνια Ῥεία θύγατερ πολυμόρφου Πρωτογόνοιο.

Quæ cùm fuiſſet poſteà Saturni uxor credita, de illa ſcripſit idem Orpheus:

> Παντροφ' ἀγλαόμορφε, Κρόνου σύλλεκτρε μάκαιρα.

Hanc ipſam Jovis fuiſſe matrem teſtatur *Callimachus*:

> Ἐν δέ σε Παῤῥασίῃ Ῥείη τέκεν, ἧχι μάλιστα
> Ἔσκεν ὄρος θάμνοισι περισκεπές.

Hujus ſacrificia fiebant die nonò Lunæ, ut innuit Nicander *in Alexipharmacis*, magna cum vociferatione:

> Ἢ ἅτε κερνοφόρος ζάκορος βωμίστρια Ῥείης
> Εἰνάδι ληνοφόροισιν ἐπιχριμφθεῖσα κελεύθοις,
> Μακρὸν ἐπιθωΰσσει γλώσσῃ θρόον· οἱ δὲ τρέουσιν
> Ἰδαίης ῥιγηλὸν ὅτ' εἰσαΐουσιν ὀλολυγμόν.

Quod autem Rhea Terra ſit, vel vis Terræ, quæ ad generationem rerum pertranſit, teſtatur Apollonius, *Argon. l.* 1.

> ——— ——— Ἔιδεο δ' αὐλῷ
> Ῥόμβῳ καὶ τυπάνῳ Ῥείην Φρύγες ἱλάσκονται,
> Ἡ δέ που εὐαγέεσσιν ἐπὶ φρένα θῆκε θυηλαῖς
> Ἀνταίη δαίμων· τὰ δ' ἐοικότα σήματ' ἔγεντο,
> Αὐτόματα φῦν γαῖα τερείνης ἄνθεα ποίης,
> Θῆρες δ' εἰλυούς τε κατὰ ξυλόχους τε λιπόντες
> Οὐρῇσιν σαίνοντες ἐπήλυθον.

Aliò nomine *Ops*, *Mater Deûm*, & *Magna Mater*, & *Cybele* dicta. Item *Dea Phrygia*, *Idæa*, *Berecynthia*, *Dindymene*, & *Peſſinuntia.* Dictam volunt *Rheam* ἀπὸ τοῦ ῥεῖν, quod *affluat* rebus omnibus terra. Vel potiùs *Rhea* eſt à verbo Ebræo רעה *Raha*, pavit, & in 2. Conjugatione *Reha*, id eſt, *aſſociavit ſibi commenſalem.* Vide Natal. Com. *l.* 9. *c.* 5. & Fungerum in *Rhea. Nic. Lloydius.* Etiam verò Βριμὼ (quod alias Proſerpinæ cognomen) appellatam fuiſſe, docet Theodoretus *Therapeut. Sermon.* 1. Ὅτι δὲ καὶ τὰ τῆς Ῥέας, ἢ καὶ τῆς Κυβέλης, ἢ τῆς Βριμοῦς, ἢ ὅπως ἂν ἐθέλητε ὀνομάζειν. Apud Orpheum *in Argonaut.* idem nomen reperitur, ubi tamen Proſerpinam intelligi vult *Meurſius.* Adi Canteri *Notas.* Templum ædemque habuiſſe nullam, obſervat Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 4. Plura vide apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 54. Nec omittendum, quòd *Rheam* Semiramidis cognomen Aſſyrium fuiſſe, notat Auctor *Chronici Alexandrini*, *p.* 85. De ejus πυργωτῷ στεφάνῳ, *turritâ coronâ* vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 3. *c.* 3. & 11. ut & *l.* 9. *c.* 10.

RHEA, Numitoris Albanorum regis filia, aliò nomine *Ilia* appellata: quam cùm Amulius patruus ejus Veſtæ virginem legiſſet, à Marte compreſſa Romulum & Remum peperit. *Rheam Silviam* vocat L. Florus *Hiſt. Rom. l.* 1. *c.* 1. *Serviam* appellat Ælian. *Var. Hiſtor. l.* 7. *c.* 16. *Iliam* nuncupat Scholiaſtes Juvenal. *ad Sat.* 9. *Calendis Martii, quibus Junonis ſacra celebrantur à Romanis, quia tunc Ilia compreſſa eſt à Marte. nam tunc Matronalia fiunt.* Salmaſius non uſpiam aliàs, apud bonos Auctores, *Rhea Silviæ* nomen occurrere, annotavit; ſuſpicatur tamen, *ad c.* 1. *Solini*, eandem fuiſſe Συμβωμίτιν παλλακευομένης Cyrini templi, quod Attali & Eumenis Marti dedicatum fuit. Hanc Amulius, frater Numitoris minor, Numitore pulſò filiòque ejus occiſò, ad Veſtale Sacerdotium cepit, ſicque perpetuæ Virginitati damnavit, ne qua fortè legitimos Regni hæres ex ipſa naſceretur. Sed poſtquàm furtivò concubitu gravidam deprehendit, ſepſit eam cuſtodiâ, ut partus enecaretur: Quæ cùm gemellos peperiſſet, illi Amulii imperiò, in profluentem projecti, beneficiò Fauſtuli, Regii Paſtoris, ſervati ſunt ac educati; Mater autem, à partu liberata, Patrui juſſu, viva defoſſa eſt, vide Salmaſ. *Not. ad Florum locò cit.* Et ab hujus filio Romulo Romam conditam tradunt, Solinus, *c.* 2. Ælianus, *loc. cit.* Juſtinus, *l.* 43. *c.* 3. Livius, *l.* 1. *c.* 6. Vellejus, *l.* 1. *c.* 8. Virgilius: Alii: à Romulo & Remo. Pomponius Mela, *l.* 2. *c.* 4. Plin. *l.* 8. *c.* 17. &c. Manilius, *Aſtronom. l.* 5.

> *Quâ genitus cum Fratre Remus hanc condidit urbem.*

Callias tamen, apud Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. Romen, fœminam quandam Trojanam, Latino Aboriginum Regi nuptam, Remum Romulumque peperiſſe, Urbemque ab illa Ῥώμην appellatam eſſe, tradit. Etymologici Auctor, ipſius Æneæ, cum quo memorata *Rome* in Italiam delata, Romulum & Remum filios facit. Salluſtius, primordia Urbis Æneæ Regi tribuit, Romuli nullâ mentione factâ. Interim, quòd Romulum ex Silvia à Marte prognatum eſſe crederent Romani, præcipuâ hunc veneratione, tanquam Gentis ſuæ conditorem, coluerunt: unde etiam in nummis quibuſdam expreſſus videtur, Mars accedens ad *Rheam* Sylviam; quorum unum operi ſuo inſeruit Joh. Roſinus, *Antiq. Rom. l.* 2. *c.* 10. Lupæ quoque imago, ſub ficu Ruminali, duos puellos Romulum & Remum hactenus expoſitos, lactantis, eſt in nummis Pompejæ gentis. Commodi, Alagabali ſeu Heliogabali, Macrini, apud Fulv. Urſinum: *in Volum. numiſm. p.* 221. Vide quoque Bizum *in nummis Croicis Tab.* 5. *num.* 2. Abrah. Gorlæum, *Tab.* 44. *num.* 7. &c.

RHEBAS, qui & RHEBUS Valer. Flacco, *l.* 4. *v.* 698. *Rhebanus* Orpheo, *Rhebaus Apollonio*, fluv. Bithyniæ ex Olympo monte oriens & in Euxinum mare apud Pſillidem labens. De hoc *Dionyſius*: Bithynia læta quidem regio atque omni referta ubertate, quam *Rhebas* fluvius amœniſſimus, gratiſſimis perfundit aquis, donec in Pontum ceciderit, quibus nec eſt ullus in cæteris terris amnis jucundior, neque qui magis ad voluptatem faciat. *Ribas* hodie *Petro Gyllio.* Dionyſius, *v.* 794.

> Ῥήβας οὗ' ἱερὸν ἐπιπροΐησι ῥέεθρον,
> Ῥήβας, ὃς Πόντοιο παρὰ στομάτεσσιν ὁδεύει,
> Ῥήβας, οὗ κάλλιστον ἐπὶ χθονὶ σύρεται ὕδωρ.

Ubi *Montanus*: Cur exigui fluvii *Rheba*, ſeu *Rhebantis*, (nam utròque modò inflecti *Euſtathius* teſtatur, Ῥηβαντίας γῆς ab eo denominatæ *Arrianum* meminiſſe affirmans) tam ſolennis mentio à Dionyſio facta eſt, adeo ut ejus nomen, veluti Thymbridis, *v.* 352. per Anaphoram ter repetitum ſit, (cum eum *Ptolemæus* & *Strabo*, ne nominare quidem dignentur) niſi cum *Suida* leve hoc argumentum arripiamus, ad confirmandam opinionem, quòd ipſe Byzantius fuerit? Plinius quidem hujus fluv. meminit *l.* 6. *c.* 1. & aliter *Rheſum* dictum refert: *A faucibus Boſpori eſt Rhebas flumius, quem aliqui Rheſum dixerunt, deinde Pſillis.* Valer. Flaccus, *loc. cit.*

> *Litora longinqui qua exirent flumina Rhebi.*

Si quis (inquit Bochartus, *l.* 3. *Phaleg c.* 10.) רפת *Riphat* malit, eò alludet *Rhebus*, vel *Rhebanus*, Bithyniæ amnis in Pontum exiens, non procul à Paphlagonia. Apollonius, *l.* 2. *Argonaut.*

> Ἐξ ἐπὶ Ῥήβαο προχοὰς, σκόπελόν τε Κολώνης
> Παφλαγόνες τε. ——— ———

Orpheus, *Argonaut. v.* 711.

> Ῥηβαίου προχοῇσι μέλαμψ' ἠϊόνος ἀκτήν.

Arrianus *in Periplo*, ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ πλέοντι ἐν δεξιᾷ Ῥήβας ποταμός. Sed & Apollonius, *l.* 5. *v.* 349.

> Ῥήβαο ὠκυρόου ποταμοῦ, ἀκτήν τε μέλαιναν.

Vide *Rheſus*. *Rhebas* etiam regionis nomen, cujus populi *Rhebai*, *Stephanus.* Ῥῆβας, ποταμὸς παρὰ τῷ Πόντῳ, ἔστι δὲ καὶ χώρα, τὸ ἐθνικὸν Ῥηβαῖοι. *Nic. Lloydius.*

RHECAS, unus ex iis ducibus qui Laconas Heniochiam deduxerunt. Strabo, *l.* 11.

RHECHIUS, vide RECHIUS.

RHECIUS, vel CERCIUS & Amphitus, aurigæ Caſtoris & Pollucis, Dioſcuriadis Auctores, urbis Colchorum, Solinus, *c.* 15. Eorum meminit Appianus quoque, *l.* 22. *Et Dioſcurias nunc uſque nota, cujus auctores Amphitus & Cercius Spartani —— à quibus Heniochorum natio eſt inſtituta* &c.

RHEDA, vocabulum Gallicum, Quintil. *l.* 1. *c.* 9. ſignificabat genus leviculi currus, quò geſtabantur olim nobiliores Romani in villas ſuas, uti de Milone legimus apud Cicer. *Orat. pro eo.* Gallis hodie *Coche.* Hinc *Rhedaria* mulæ, apud Varronem, *de R. R. l.* 3. *c. ult.* Ferè enim mularis hic currus Romæ fuit, ſicut ἀπήνη Græcis, vide Sulpicium, *Dial.* 2. *c.* 4. Proinde Apocalypſeos *c.* 18. *v.* 13. pro Græcis ἵππων καὶ ῥεδῶν, *equorum & rhedarum*, Arabs habet *equorum & mulorum.* Erant autem *mulares* hæ *Rhedæ* vel bigæ, vel quadrigæ, ut ſuprà videre eſt, voce *Mula.* At M. Donato, *rheda minus equi currus ut plurimum*: Caſaubono vero quadrirotum ὄχημα, Æolibus quoque πετόρριτον, unde τετράκυκλον Græcis, ut ciſium birotum, *ad Julium Suetonii*, *c.* 57. Sed & ſervorum *Rhedariorum* mentio eſt apud Cicer. *d. l.* Vide quoque Pignorium *de Servis.* *Rhedarii* item *Vehicularii Fabricatores*, apud Capitolin. *in Maximo*, *c.* 5. ubi ejus patrem nonnullis talem fuiſſe ait. Eam porrò Fortunatus ſic deſcribit, *l.* 3. *Poëm.* 20.

Curri-

Curriculi genus eſt, memorat quod Gallia Rhedam,
Molliter incedens orbita ſulcat humum.
Exiliens dupliei bijugô volat axe citatô,
Atque movet rapidas juncta quadriga rotas.

Vide Caſaubon. quoque *ad Sueton. loc. cit.* Bochart. *in Hierozoico, Part. prior* ubi de *Mulis*, Alios. In ſpecie, *Rheda Fiſcalis*, apud Sulpicium Severum. *l.* 3. *de Vita Martini*, *Per aggerem publicum plena militantibus viris fiſcalis* reda *veniebat*; eſt cujus uſus erat in Curſu publico, quem *Fiſcalem* quoque vocat Spartian. *in Hadriano*, *c.* 7. Quæ ambo ſic dicta, non quòd præſtatio eorum Fiſco incumberet, ſed quòd res Fiſcales eo tranſveherentur, ut aurum & argentum ſacrarum Largitionum, cùm ad comitatum Principis deſtinabantur, veſtes aliæque ſpecies. quæ *Fiſcales* dicebantur. Iuſtituit autem curſum publicum, etiam vehicularium, primus Auguſtus, ut, quid in provinciis gereretur, cognoſceret celeriùs, quem poſteà Hadrianus Imperator Magiſtratibus quoque, cum in ſuas ibant provincias, indulſiſſe legitur apud Spartianum, cùm priùs ſuis ſumtibus irent redirentque, ſed hac de re ſuprà. Eædem *Rheda curſuales* dicuntur, *l.* 9. *Cod. Theod. de Legatis*, de quibus vide plura apud Jac. Gothofredum, *Paratit. ad tit. Cod. Theod. de curſu pub.* nec non ſuprà, ubi de eadem.

RHEDÆSTUM, vide REDÆSTUM, & *Biſanthe.*

RHEDONES, Galliæ Celticæ populi, Cæſar, *l.* 3. *Bell. Gall. c.* 34. *Rennes en Bretagne.* Seu *Redones Baudrando*, populi Britanniæ minoris verſus Cenomanos, quorum orbs Condate Rhedonum ſeu Redones, hodie *Rennes* Epiſcopalis. ampla & culta, ad Vidanam fluv. Parlamenti ab Henrico II. inſtituti, ſedes, 22. leuc. a Nannetibus in Boream. Macloviom verſus 16. & 22. ab Andegavo in Circium, 26. à Venetis in Cæciam. Urbs antiquiſſima eſt, ſedeſque olim Ducum fuit. Hic campana inter totius Galliæ maximas. &c. Vide Argentræum & Auguſtin. du Pas, *Hiſtor. Brit.* Docheſn. *antiq. Urb.* De Conciliis ibidem habitis, Moser. *in Diction. Hiſtor.*

RHEE. Mons circa Helleſpontum, *Strabo. Rhea* ſedes, collis ſic dictus in Thebaide Bœotiæ, Polyæn. *l.* 2. *c.* 1. *in Agrſil. com.* 12. *Rhea* Sinus, circa Ionium mare videtur apud *Æſchylum.*

RHEGIANUM, Myſiæ Inferioris oppid. *Ptolem. Roſſ Nigro.*

RHEGINO, Abbas Benedictinus in Diœceſi Trevirenſi. Condidit Chronicon à nato Chriſto, uſque ad An. 908. quod dein continuatum eſt, uſque ad An. 967. vel 972. Agit præcipuè de Francorum geſtis. Idem ſcripſit *de Diſciplinis Eccleſiaſticis*, & *Religione Chriſtiana.* Voſſ. *l.* 2. *de Hiſtor. Lat. c.* 39. Sigebert. *in Catal. c.* 112. Trithem. *in Chronicis.* Sub finem ſecul. 9.

RHEGINUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

RHEGINUS *ſaltus*. *Plin.* Solin. *c.* 8. *Petrona* Barrio, ſylva Brutiorum, ad Apenninum, in Calabria ulteriore in agro Sinopolis oppid.

RHEGIUM, oppid. in Via Æmilia, Tanoeto proximum. Scribendum *Regium.* Dicebatur enim primò *Forum Lepidi*, poſteà verò *Regium Lepidum*, à M. Lepido C. Flaminii collega. Straboni Ῥήγιον λέπιδον, rectiùs dicitur, quàm λεπίδιον *Ptol.* Plinio. *l.* 3. *c.* 15. ſunt *Rhegienſes de Lepide.* A Gothis, aliiſque Barbaris aliquoties vaſtatum, Caroli M. beneficiô priſtinum ſplendorem recuperavit. Leander Alb. & Cluver. *deſcr. Ital.* Ughel. *Ital ſacra.* Feſtus. *Rhegium*, inquit, *ſignificare oportere*, *ait Verrius*, *id municipium*, *quod in freto Siciliæ eſt: quoniam id dictum eſt à rumpendo*, *quod eſt Græcè ῥηγνῦναι*, *eò quidem magis*, *quia in Gallia Ciſalpina*, *ubi Forum Lepidi fuerat*. *Regium vocatur.* Diſcrimen voluit eſſe debere Verrius *in Orthographia.* Illud oppidum ad fretum Siculum, Græcô modô, ſcribendum eſſe cum aſpiratione *Rhegium*; quia Græcum ejus eſt vocabulum: hoc verò in Galliâ Ciſalpinâ ſine ſpiritu *Regium*. quaſi à *regia* cujuſdam dignitatis argumento. Hinc apud Phlegontem Trallianum *in Macrob.* ubi bis nominator πόλις Βασίλεια. putat Cluverius idem eſſe oppidum, quod ibidem ſexies vocatur πόλις Ῥήγιον, quem ſis vide *de Ital. Ant. l.* 1. *p.* 176. *Nic. Lloyd.* Vide & *Regienſis Dux.*

RHEGIUM, extremum agri Brutii verſùs Occidentem oppid. cognomentô *Julium. Ptolem.* Σκύλλαιον ἄκρον, Ῥήγιον Ἰούλιον, Λευκόπετρα ἄκρα. Vulgò nunc incolis, & elegantiùs loquentibus, *Reggio* dicitur. Mela adverſô itinere incedens, *l.* 2. *c.* 4. *Columna Rhegina*, *Rhegium*, *Scylla.* Ubi malè *Rhegium* ponitur inter Columnam & Scyllam, cùm Columna fuerit inter Scyllam & Rhegium. *Baudrando* nunc eſt caput Calabriæ ulterioris *Regio.* In ora freti Siculi. ex adverſo Siciliæ & Meſſanæ urbis, à qua diſtat 9. milliar. in Ortum, Zephyrium promontor verſus 28. & 90. à Conſentia in Meridiem, celebre trajectu in Siciliam ex Italia. Conditum eſt à Chalcidenſibus, quibus ſe Meſſenii, qui virgines Spartanas in Limnis ſtupraverant, adjunxêre. Strabo, *l.* 6. Direptum à Solimanno A. C. 1552. Vide Thuan. *Hiſtor.* Oppidani inde fuêre *Rhegini* in quorum proin nummis ΡΗΓΙΝΩΝ legitur: unde *Rheginis timidior*, Proverb. apud Zenodot. (*Rhegienſes* enim vel *Rheginenſes* ſunt incolæ *Rhegii*, vel *Regii Lepidi* in Gall. Ciſpadana) *Stephan.* Ῥήγιον, πόλις Ἑλλάδος, ὁ πολίτης Ῥηγῖνος. Plin. *l.* 3. *c.* 8. *Columnam Rheginam. Ab hoc deſciſcendi argumento Rhegium. Græci nomen dedêre oppido*, *in margine Italiæ oppoſito.* Ejus meminit Ovid. *Met. l.* 14. *v.* 47.

Oppoſitumque petens contra Zancleia ſaxa
Rhegion ingreditur. ——— ———

Dictam ſic volunt ἀπὸ τοῦ ῥηγνῦναι, quòd ibi Sicilia ab Italia credatur eſſe *rupta* vel *avulſa*. Cui ſententiæ mordicus adhærent Poetæ:

1. Virg. l. 3. *Æn. v.* 414.

Hæc loca, vi quondam, & vaſtâ convulſa ruinâ
(Tantum ævi longinqua valet mutare vetuſtas)
Diſſiluiſſe ferunt, quum protinus utraque tellus
Una foret: venit medio vi pontus, & undis
Heſperium Siculo latus abſcidit, arvaque & urbes
Litore diductas anguſtô interluit æſtu.

2. Ovidius, *Met. l.* 15. *v.* 290.

——— *Zancle quoque juncta fuiſſe*
Dicitur Italiæ, donec confinia pontus
Abſtulit, & mediâ tellurem reppulit undâ.

3. Lucanus, *Pharſal. l.* 3. *v.* 59.

Curio Sicanias tranſcendere juſſus in urbes,
Qua mare tellurem ſubitis aut obruit undis,
Aut ſcidit, & medias fecit ſibi litora terras.
Vis illic ingens pelagi, ſemperque laborant
Æquora, ne rupti repetant confinia montes.

4. Valerius Flaccus. *Argonaut. l.* 1. *v.* 587.

——— *Neque enim tunc Æolus illic*
Rector erat. Libycâ cùm raperet advena Calpen
Oceanus, cùm flens Siculos Oenotria fines
Perderet, & mediis intrarent montibus undæ.

Idem. *l.* 2. *v.* 617.

Has etiam terras, conſertaque gentibus arva,
Sic pelagô pulſante, reor, Neptunia quondam
Cuſpis, & adverſi longus labor abſcidit ævi;
Ut Siculum Libycumque latus: ſtupuitque frag orem
Janus, & occiduis regnator montibus Atlas.

5. Silius Italicus, *de bello Punico* 2. *l.* 14. *v.* 11.

Auſonia pars magna jacet Trinacria tellus,
Ut ſemel expugnante Notô, & vaſtantibus undis
Accepit freta cæruleô propulſa tridente.
Namque per occultum cæcâ vi turbinis olim,
Impactum pelagus lacerata viſcera terræ
Diſjicit, & mediò perrumpens arva profundô
Cum populis pariter convulſas tranſtulit urbes.

6. Claudianus, *de Raptu Proſ. l.* 1. *v.* 140.

——— ——— *Trinacria quondam*
Italiæ pars una fuit: ſed pontus, & æſtus
Mutavêre ſitum: rupit confinia Nereus
Victor, & abſciſſos interluit æquore montes.
Parvaque cognatas prohibent diſcrimina terras.

7. Statius, *Theb. l.* 3. *v.* 593.

——— ——— *It clamor ad auras;*
Quantus Tyrrheni gemitus ſalis; aut ubi tentat
Enceladus mutare latus; procul igneus antris
Mons tonat, exundant apices, fluctuſque Pelorus
Contrahit, & ſperat tellus abrupta reverti.

Idem, *l.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 31.

——— ——— *Sic diſſociata profundo*
Brutia Sicanium circumſpicit ora Pelorum.

8. Dionyſius in περιηγήσει, *v.* 467.

Τρινακρὶς δ' ἐπὶ τῇσιν ὑπὲρ πόδα Αὐσονίοιο
Ἐκτέταται, πλευρῇσιν ἐπὶ τρισὶν ἐρχομένη. &c.
Τὰς μὲν πρὸς βορέην ἄλυσιν κλυτῆς κέλευθος,
Στεινή τε, σκολιή τε καὶ ἄγχιος. ἔνθα θάλασσα
Συρομένη μακρῇσι κυλινδομένη σπιλάδεσσιν,
Ἀεὶ ἀμφιβρύει πολυγλώχινι σιδήρῳ.

Vide ſis illic Euſtathium. Hactenus poetæ; reliquos auctores ſententiam hancce confirmantes videat, ſi velit, lector apud magnum Cluver. *de Sit. Ant. l.* 1. *c.* 6. de quo etiam nos plura in *Sicilia. Nic. Lloydius.*

RHEGIUM, locus Thraciæ, circa Byzantium, juxta quem lacus *Myrmex*, juxta quoque eſt Urbs Abyras.

RHEGIUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

RHEGMA, civitas quædam Ciliciæ. Item ſinus juxta ſinum Perſicum. Gentile *Rhegmatites*, *Steph.* Item lacus poſt Anchialam urbem, ubi navalia multa, quà parte Rhodios ſpectat, *Strab.*

RHEGUSCI, Plinio, *l.* 3. *c.* 20. *Rugaſci*, *Straboni Rugantii*, vel *Rucantii*, gens Alpina, ſeu Rhetica. *Ptolemæo* Auſtralia Rhætiæ cum Suanetis: recentioribus ſupra lacum Acronium, utrinque ad Rhenum habitant; regio Vallis Rheni, Germanicè *Rhintal* dicitur. Eorum mentio, in trophæo Auguſti, apud Plin. *loc. cit.* Horum illi, qui dextram ripam tenent, ſub Auſtriis; ab altera parte, ubi Rhineggum & Alteſtettum oppidula, ut & vallis verſus Werdenbergios porrigitur, ſub Helvetiis ſunt. Agnovit diu totus hic tractus Auſtriorum imperium, à quibus nobilibus Juniis oppignoratus eſt. Fridericô dein Auſtriô, tempore Concilii Conſtantienſis à Sigiſmundo Imperatore proſcriptô, Fridericus Toggius Comes Rheguſcos, inter alia, Imperatore conſentiente, occupavit, ſatisfaciens illis, quibus loca hæc oppignorata fuerant. Poſtmodum à Toggio *Rheguſcorum* regio nobilibus Ulrico & Conrado Beyereris fratrib. rurſus pignori eſt data: quorum hæres Jacobus Beyererus, cùm vereretur, ne adverſus Abbatiſcellanorum vim, cùm quibus ipſi res erat, tueri hæc loca non poſſet, ultro ſua jura illis vendidit A.C. 1490. iiſque pignus hoc reſignavit. Ita ſub Abbatiſcellanis manſêre *Rheguſci* per annos 30. Bellô dein inter Abbatem Sangallenſem & Abbatiſcellanos, qui Cœnobium Ruſacenſe deſtruxerant, exortô, Helvetii, qui ſubſidio

Ab-

Abbati venerant, Abbatiſcellanos tum pecuniâ, tum Rheguſcorum imperiò mulctavêre: poſſeſſio autem horum in ſumptus & ſtipendia belli ceſſit Pagis, Tiguro, Lucernæ, Suitiæ, Glaronæ: qui poſteà Urios, Underwaldios & Tuginos, ut & veteres dominos Abbatiſcellanos in communionem hujus imperii admiſêre: Itaque noſtrâ ætate octo hi pagi Rheguſcis ex ordine duot Præfectos, quorum ſedes Rhyneggi eſt, vetuſtò oppidulò, ſitò in finibus Rheguſcorum, ſupra eum locum, quo Rhenus lacum Acronium ingreditur. Tota autem præfectura dividitur in partes certas, quas *Hoef*, villas, nominant, quarum nomina: Altſtetium oppid. Marpachum, Bernaugum, Taal, ad quam villa Rhyneccum pertinet, & Oberrieda. Harum villarum quælibet propriam juriſdictionem habet, & duos Ammanos, quorum unum Præfectus Helvetiorum, alterum Abbas S. Galli conſtituit. Culturæ vinearum & occido lino incolæ dediti ſunt, &c. Vide Simler. *de Rep. Helvet. Stumpf. Plantin.* &c.

RHEINGRAVII, ſeu *Comites Rheni*, illuſtris in Germania Familia, quæ à pluribus ſeculis in tractu Rhenano viret. Adelhelmi certè jam circa A. C. 670. mentio fit, qui Auctor eſſe creditur. Acceſſit deinceps Comitum Sylveſtrium, ſeu Wildgraviorum ſucceſſio ac titulus. In filiis Joannis, Joannæ Sarwerdenſis mariti, qui exeunte ſeculò XV. vivis exceſſit, rami diverſi cœpêre. Nam Joannes quidem *Merchingenſem* ſeu *Kirchburgium* procreavit, qui nunc in Joanne (ad quem Merchinga ſpectat) atque Georgio Friderico (qui Kirnæ ſeu Kirchburgi habitat) ſubſiſtit. Sed Philippus, alter Joannis ex Joanna filius, *Daunium* emiſit, qui iterum tres præcipuos palmites habet. Primus eſt Principum *Salmenſium* ſeu *de Neuville*; alter eos complectitur, qui *Grumbachii* habitant; tertius *Daunenſium* eſt. De quibus omnibus vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatr. Nobil. Europ. Part. I.* & *hic paſſim*.

RHEMI, vulgò REIMS, populi & urbs Galliæ Belgicæ Archiepiſcopalis & Campaniæ metropolis, à *Rhemo* Galliæ rege, ut quidam volunt, dicta, ubi Galliæ reges inaugurantur; Populi *Rhemenſes*, & *Rhemi*. *Baudrando* verò meliùs *Remi* dicuntur. Vide ibi, quorum urbs etiam *Durocortorum* dicitur, ad Vidulam fluv. ampla, elegans, culta, & Academiâ, ab Henrico II. inſtitutâ, inſignis, cum titulo Ducatus. Hujus Archiepiſcopus eſt primus Dux & Par Franciæ, à quo Reges conſecrari ſolent, 32. leuc. à Lutetia, verſus Ortum æſtiv. 12. à Sueſſione in Ortum, 9. à Catalauno in Circium, 5. à Matrona fluv. in Boream, uti ferè 14. à Viroduno in Occaſum. Tractus adjacens *le Remois*, inter Treviros & Virodunos ad Ortum, Catalaunos ad Meridiem, Sueſſiones ad Occaſum, & Arduennam ſylvam ad Boream. Hic à Carolo M. Concilium, habitum, A. C. 806. Aliud A. C. 1131. in quo Bernardus vitia Cleri & Pontificum ſummâ oris libertate reprehendit. Lucanus, *l.* 1. *v.* 424.

Optimus excuſſò Leucus, Rhemuſque lacertò.

RHEMNIUS Palæmon, Grammaticus, qui gloriabatur ſecum natas eſſe literas, ac ſecum demum morituras. Idem M. Varronem porcum appellare non eſt veritus.

RHEMUS, XXII. Gallorum Rex, Namnetis filius. Ultimus Herculiæ ſtirpis, Remorum conditor: ſi auctoribus fides conſtat. Dupleix *Commentar. Gall. l.* 2. *c.* 23.

RHENANUS Beatus, fil. Anton. Bildii, qui cùm Seleſtadium conceſſiſſet, à loco natali Rhenaco nomen nactus eſt; eruditione inclytus, ſed paulò in rem ſuam intentior, unde vulgatum de illo, *Beatus eſt, beatus attamen ſibi.* In religionis negotio Eraſmi conſilium probavit, quos ambos ſæpius in ore habuiſſe, *Lutheranos bonam cauſam malè agere*, traditur. Obiit Argentorati, cùm è thermis reverteretur, A. C. 1547. ætat. 62. Edidit primus Velleium Paterculum, ſcripſitque varia, quæ enarrat Anton. Teiſſier, *Eleg. Part. I.* Vide quoque Joh. Sturmium, *Vitâ Rhenani*, Thuanum, *Hiſtor.* Bezam *Iconibus*, Ejus *Rerum Germanicarum libros* 3. eruditò *Commentario* nuperrimè illuſtratos edidit Ulmæ, Vir illuſtris, Jac. Otho S. Cæſ. Lateranenſis Palatii Comes, & Reip. Ulmenſis Conſiliarius, Societatis Hiſtorico-Cæſareæ membrum celebre.

RHENE, ex qua Mercurius Saum genuit.

RHENE, ſeu RHENEJA *Straboni*, *Rhenia Stephano*, quæ & *Artemitis* & *Celaduſſa* priùs, teſte Plinio, *l.* 4. *c.* 12. dicta eſt, *Fermene* hodie *Sophiano*, inſula parva maris Ægæi, una Cycladum, inter Ceam & Delum, ad Occaſum; *Baudrando* meliùs *Rhenia*. Cum Delo vulgò *Sdille* dicitur, ei enim ferè adjacet. Nunc paucis conſtat incolis.

RHENI, populi juxta Rhenum incolentes, inter Helvetios ac Rhætos. *Rhyngower, Thſ[illegible]*, Regio Rhingovia, *Rhyntbal* vulgò. Perſius, *Sat.* 6. *v.* 47.

Eſſedaque ingentesque locat Cæſonia Rhenos.

Ubi, *Rhenorum* appellatione, intelligit Hadr. Valeſius Germanos Transrhenanos, ſtatuens, Cæſoniam certâ pecuniâ undique coëgiſſe juſſiſſe viros proceritatis eximiæ, cum Gallos tum alios, qui Caji Caligulæ, mariti ſui, Germanicum inſtruerent triumphum, & pro captivis Germaniæ haberentur ac ducerentur, quod & Sueton. de Cajo affirmat: & ita Gallienus mimicum olim triumphum egit. In panegyrico *de laudibus Berengarii Aug.* pro Gallis Lotharienſibus & pro Germanis Transrhenanis, utpotè accolis Rheni, *Rhenos* ſumi, idem ſtatuit, *in Notit. Gall. in verba hac:*

Nec datur ulterius ſocios deducere Rhenos.

RHENI Nodi, apud Martialem, *l.* 3. *Epigr.* 39. *v.* 7. de Erotio puella,

Quæ crine vicit Bætici gregis vellus,
Nodeſque Rheni, aureamque nitelam:

cirri ſunt Germanorum, in nodos ſubſtricti. Nempe illi non quidem crines calamiſtrò torquebant ac rotabant, quod quidam volunt, cùm Phrygum hoc fuerit proprium & effœminatarum gentium, quibus hoc probrum paſſim objectum, quòd haberent comas

Vibratas calidò ferrò murrâque madentes.

Sed, qui ſimpliciter fuit crines torquendi modus, eos in nodum cogebant vel nodò ſubſtringebant. Tacitus, *de Moribus Germanor. c.* 38. *Inſigne gentis obliquare crinem, nodoque ſubſtringere.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 762. & ſuprà in voce *Nodus*.

RHENO, ſeu RENO, *Savaronis* à *Rheni* accolis, Loccenio, *Antiqq. Suecic. l.* 2. *c.* 20. à voce Gothica *Reen*, adhuc Suecis uſitatâ, quâ animal illud appellant, quod aliàs *Rangiferum* dicitur; Salmaſio *ad Tertullian. de Pallio*, vox merè Græca, ex *ῥήν*, i. e. *agnus*, veſtis fuit ex pellibus confecta, quæ humeros & latera tegebat. Certè *ῥηνῶν* ſeu *ἀρνακίδες*, i. e. *agninæ pelles*, una cum lana, in veſtium uſum maximè commendant Medicorum filii, ut quæ non ſolùm plus caloris, quàm ovillæ, conferant, ſed & dorſo & renibus plurimum proſint, Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 43. Meminit *Rhenonis Gallici* Cæſar *de Bello Gall. l.* 6. *c.* 34. ut & Salluſtius. Ex medii ævi Scriptoribus vocem uſurpavit Sidonius Apollinar. *l.* 4. *Ep.* 20. *Viridantia ſaga limbis marginata puniceis, penduli ex humero gladii balthei ſupercurrentibus ſtrinxerant clauſa bullatis latera Rhenonibus.* In ſpecie *Rhenonis agnini*, mentio eſt in vet. *Charta* apud Car. du Freſne, quæ propria vocis notio eſt, ut dictum; ſed latiùs, quod & in aliis uſu venit, ea poſtmodùm extenſa. Namque *Rhenonem de pretioſis pellibus peregrinorum murium*, (Moſcicorum ſine dubio, vide *ſuprà*) habes apud Ordericum Vitalem, *l.* 4. & *Renonem ex arietinis pellibus*, *l.* 12. &c.

RHENOBERGA, urbs probe munita German. ad Rhenum, in ditione Electoris Colonienſis, & limite Ducatus Clivenſis; à Batavis ultimò capta, A. C. 1633. Sed A. C. 1672. proditione Gallis dedita, 2. leuc. à Veſalia inferiore in Meridiem, 3. à Geldria in Ortum. Nunc electori reddita eſt.

RHENOFELDA, urbs munita Sueviæ, ad Rhenum, una ex 4. Urbibus Sylveſtrib. ſub Auſtriacis, vix. 2. milliar. Germanic. ſupra Baſileam in Ortum, Sanctionem verſus totidem. Pluries capta bellò German. In ipſo limite Helvetiorum, & Briſigaviæ provinc. *Rheinfelden*. Vide quoque *Rinfeldia*.

RHENOGAVIA, tractus parvus German. ſub Electore Moguntino, juxta Rhenum, è regione Moguntiæ & Biugii; *Rheingaw*. Vide infra.

RHENUS, German. *der Rhein*, vel *Rhyn*, Gall. *le Rhin*, Batavis *de Rhyn*, notiſſimus, & maximus Germaniæ poſt Danubium fluvius, illam à Gallia diſterminans, à lacu Conſtantienſi Baſileam uſque, poſtquàm priùs Rhetos ab Helvetia, à fontibus nempe uſque ad lacum Conſtantienſem, diſpeſcuit. Inter hunc & Moſam Corbulo Rom. Dux, ne miles otiò torpeſceret, foſſam perduxit, A. C. 47. Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 20. Hiſpanos verò Moſam ei infundere molitos, diſturbavit Henricus Fridericus Arauſionenſis, A. C. 1625. Primus auctorum, quorum monumenta nobis ſuperſunt (nam qui Ariſtotelis operibus nomen ejus immiſcent, oppidò quàm imperitè faciunt) Rhenum, retulit Julius Cæſar, *in Comment. de bello Gallico*. Deſcripſit autem eum ſic, *l.* 4. *Bell. Gall. c.* 10. *Rhenus oritur ex Lepontiis, qui Alpes incolunt: & longò ſpatiò per fines Nantuatium, Helvetiorum, Sequanorum, Mediomatricorum, Tribocorum, Trevirorum, citatus fertur; & ubi Oceano appropinquat, in plures diffluit partes, multis ingentibusque inſulis effectis (quarum pars magna à feris barbariſque nationibus incolitur, ex quibus ſunt, qui piſcibus, atque ovis avium vivere exiſtimantur) multiſque capitibus in Oceanum influit.* Poſt Cæſarem omnes ferè auctores, Græci juxta atque Latini, ſcriptis ſuis eum celebrârunt. Tacitus, *Annal. l.* 2. *c.* 6. *Rhenus uno alveò continuus, aut modicas inſulas circumveniens, apud principium agri Batavi, velut in duos amnes dividitur; ſervatque nomen ac violentiam curſûs, qua Germaniam prævehitur, donec Oceano miſceatur: ad Gallicam ripam latior & placidior adfluens. Verſo cognomentò, Vahalem accolæ dicunt: mox id quoque vocabulum mutat Moſâ flumine: ejuſque immenſò ore eundem in Oceanum effunditur.* Idem *libro de Germania, c.* 1. *Rhenus Rhæticarum Alpium inacceſſò ac præcipiti vertice ortus, modicò flexu in occidentem verſus, ſeptentrionali Oceano miſcetur.* Mela, *l.* 3. *c.* 2. *Rhenus ab Alpibus decidens, propè à capite duos lacus efficit, Venetum, & Acronium; mox diu ſolidus, & certò alveò lapſus, haud procul à mari huc & illuc diſpergitur.* Dio, *l.* 39. Ὁ δὲ Ῥῆνος ἀναδίδωσι μὲν ἐκ τῶν Ἄλπεων τῶν Κελτικῶν, ὀλίγον ἔξω τῆς Ῥαιτίας. Προχωρῶν δὲ ἐπὶ δυσμῶν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν τήν τε Γαλατίαν, καὶ τοὺς ἐποικοῦντας αὐτὴν, ἐν δεξιᾷ δὲ τοὺς Κελτοὺς ἀποτέμνεται· καὶ τελευτῶν ἐς τὸν Ὠκεανὸν ἐμβάλλει. Herodian. *l.* 6. *c.* 7. Μέγιστοι γὰρ δὴ οὗτοι ποταμῶν ὑπ' ἄρκτῳ ῥέουσι Ῥῆνός τε καὶ Ἴστρος· ὁ μὲν Γερμανούς, ὁ δὲ Παίονας παραμείβων· οἱ θέρους μὲν ναυσίποροι ἔχουσι τὸ ῥεῖθρον, διὰ βάθος τε καὶ πλάτος. Τοῦ δὲ χειμῶνος πηγνύμενοι ὑπὸ τοῦ κρύους, ἐν πεδίου σχήματι καθιππεύονται· ἀντίτυπος δὲ οὕτω καὶ στερρὸς γίνεται τὸ ποτὲ ῥεῖθρον, ὡς μὴ μόνον ἵππων ὁπλαῖς καὶ ποσὶν ἀνθρώπων ἀντέχειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρύσασθαι θέλοντας, μὴ κάλπεις ἐπ' αὐτῷ μηδὲ κοῖλα σκεύη φέρειν, πελέκεις δὲ καὶ δικέλλας, ἵν' ἐκκόψαντες, γυμνόν τι σκεῦος ἀράμενοι τὸ ὕδωρ, φέρωσιν ὥσπερ λίθον· φύσις μὲν δὴ τῶν ποταμῶν αὐτῶν. Ejus meminit Ovid. *Met. l.* 2. *v.* 258.

Heſperioſque amnes, Rhenum, Rhodanumque Padumque.

Itemque Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 727.

Extremique hominum Morini, Rhenuſque bicornis.

Ubi

Ubi duo tantùm Rheno oſtia tribuit, uti & Claudianus, *de Bello Getic.* ubi de Alarici victoria, *v.* 336.

——— ——— Te Cimbrica Tethys
Divisum bifidò conſumit Rhene meatu.

Hodie verò tria celebrantur. Vide Cluver. *de tribus Rheni alveis, & l.* 2. *de Germ. Ant. c.* 40. ut & infra Horatius, *de Arte Poëtic. v.* 18.

Aut flumen Rhenum, aut pluvius deſcribitur arcus.

Non ἀπὸ τῦ ῥεῖν (inquit *Fungerus*) quod eſt *fluere* Latinis, etſi aliquibus veriſimile id queat videri, nec à *Rhodani* ſocietate, ſecundùm *Iſidorum*, ſed ejus etymon quibuſdam, ab illo decurſu petendum videtur, quaſi huc verſum fluens, quod Germani dicunt *Rejn*. Sicut contra dici potuit Danubius ſurſum fluens *Danuf*, vel potiùs à voce Germanicâ *Rein*, quæ *nitorem*, *puritatemque* ſignificat, quòd claritatis quâdam prærogativâ polleat, dum clariſſimas perlabitur gentes: ſive quòd arbiter olim & velut vindex fuerit puritatis conjugii. Quippe ſolebant Germani liberos recèns natos, clypeo impoſitos, committere fluminis alveo, qui ſi fluitâſſet, legitimi partûs indicium dabat; ſicut adulterini, cùm ſubſidebat, fundum petens, teſte quoque Galeno. Unde Claudianus:

Et quos naſcentes explorat gurgite Rhenus.

Hinc in Anthologia legimus, *l.* 1.

Θαρσαλέοι Κελτοὶ ποταμῷ ζηλήμονι Ῥήνῳ.

Et *ibidem*:

Κειμένου λύτρωσιν ἐλεγχομένου κατὰ ῥεῦμα.

Divus quoque *Nazianzenus*:

Ἐς ῥόον ἐγγενέος Ῥήνου κρίναντα βρέφος.

Nonnus *in Baſſaricis*:

Ῥῆνος ἀνυμφεύτοιο θεμιστοπόλος τοκετοῖο.

Idem teſtantur Theophylactus & Euſtath. *in Dionyſ. Alexandr.* Cluverius tamen id figmentum credit: interim certum, Helvetios alioſque ſuos liberos in Rhenum immerſiſſe, ad eos indurandos. Vide Cluver. *l.* 1. *c.* 21. Vadianum *in Melam*, *l.* 3. *Gallicum Rhenum* dixit Catullus, *Epigr.* 11. *v.* 11. ad differentiam Bononienſis. Lucanus, *l.* 1. *v.* 371.

Fregit & Arctoö ſpumantem vertice Rhenum.

Spumat enim quibuſdam in locis, ubi aqua per rupes & cataractas præcipitatur. De cataractis ejus infra Scaphuſiam vide Munſter. *lib.* 3. Frey. *c.* 4. *adm. Gall.* Statius, *l.* 1. *Sylv.* 4. *v.* 89.

Non vocat Arctoas acies, Rhenumque rebellem.

Claudianus:

——— ——— Rhenumque minacem
Cornibus infractis adeo miteſcere cogis.

Seneca *in Hercule inſano*: *Actu* 5. *v.* 1324.

Violentus undâ Tigris, aut Rhenus ferox.

Conradus Celtes:

——— Rapidus gelata flumine Rhenus.

Quamvis enim magnus rapiduſque, tamen ſæviente frigore congelatur, Herodian. *loc. cit.* Ob quam cauſam Auſonio *gelidus*, *in Moſell. v.* 344. & Priſciano *glacialis* dicitur. *Aurifer* etiam quibuſdam, quòd metalli hujus ramenta non rarò ſabulò internitentia reperiantur. De Salmonibus Rheni vide Freyum præfatum, *l.* 7. Eſt autem celeberrimus hic Europæ fluvius, antiquus Galliæ & Germaniæ terminus, à fontibus ad oſtia. *Nic. Lloyd.* Secundùm *Baudrandum*, *Johan. Baptiſtam Plantinum*, alios, non procul à Danubii & Padi fontibus & quidem in monte Adula, qui pars Orientalis eſt ſummarum Alpium ſive S. Gotthardi, oritur ex Alpibus in parte occidentali Rhætiæ ex duplici fonte, quorum major & magis ad Boream *Vorder Rhyn* dicitur, ſeu primus Rhenus, & è monte Criſpalto: minor verò *Hinder Rhyn*, ſeu ſecundus, magis ad meridiem ex S. Bernardi monte, ubi in loco ſcaturiginis ſacellum quondam Nymphis dicatum, cujus adhuc veſtigia cernuntur, referente *Sprechero*, oritur. Tertium fontem Vigenerius *in Caſ.* poſt Simlerum *Comment. de Alpibus*, tradit, Rheni nempe medii, ex monte Lucmonio, ubi è rupis cacumine, *Cadelin* dicto, naſcitur amnis *Frode*, qui progrediens montem S. Barnabæ verſus, exinde Rhenus medius, *Mittel Rhyn* dicitur, è quibus medius cum anteriori infra Ilantium miſcetur, anterior verò & poſterior infra Rhætium concurrunt. Deinde ſimul uniti, Rhenus prope Curiam fluit, & Magiam rigat; inde limites Helvetiorum tangit, & per lacum Conſtantienſem ſeu Brigantinum tranſiens, ac Sueviam ab Helvetia ſeparans, Conſtantiam rigat, uti Scaphuſiam. Hinc Arolâ auctus, juxta quatuor Sylveſtres, Valdhuſiam, Laufenburgum, Sanctionem, & Rhenofeldam labitur, uti & poſteà ad Baſileam, à quâ in Septentrionem, quandoque in Occidentem parum profluit, cum à fontibus ſuis ad anterioris & poſterioris confluxum magis Ortum verſus reſpiciat, poſtmodùm ad Septentrionem incurvetur, donec lacum Cellenſem egreſſus, ad Occidentem curſum dirigat Baſileam verſus, auctus priùs ut dictum Arolâ, ad Confluentes *Coblentz*. Deinde per Alſatiam tendens, in Boream fluit juxta Novoburgum & Briſiacum, uti & prope Argentoratum. Poſteà Hellelô fluviô auctus, Stolhoffam rigat, Philippoburgum, & Spiram ab amniculo Spira, qui ibi Rheno confunditur, dictam, in Palatinatu Rheni dicto ſeu inferiori; ubi etiam ex altera parte, qua dextra vel Germanica ripa eſt, Nicrô fluviô receptô ad Manheimum juxta Wormatiam & Oppenheimum fluit. Hinc ad Moguntiam, ubi olim Carolus M. per annos decem labore ingenti & opere mirabili pontem in Rheno ligneum fecit, 500. paſſus longum, qui unô ante obitum ejus annô, intra horas tres fortuitô incendiô conflagravit, recipit Mœnum fluvium; quô auctus juxta Ingelheimum, Bingium, apud quod Nava, *Nab*, & *Nach*, fluv. celerac nebuloſus in eum decurrit, Bacharacum, ac Veſaliam ſuperiorem fluens, per Trevirenſem ditionem labitur; ubi auctus Lanô fluviô, mox etiam & Moſellâ, ad Confluentes ad Antenacum tendit, deinde Montenſem Ducatum à Colonienſi ditione ſeparans, Bonnam rigat, hinc Coloniam Agrippinam, ubi Conſtantinus M. pontem in Rheno inchoavit, ut Francis terrorem incuteret, Noveſium, Duiſeldorpium, & Ordingam. Poſteà per Clivenſem Ducatum fluens juxta Duisburgum, ubi recipit Ruram, & prope Orſovium, Rhenobergam, Veſaliam, ubi recipit Luppiam, Reeſium, & Emmericum, tandem in limite Gueldriæ & ad Schenchiam arcem in duo brachia ſcinditur, quorum alterum ad ſiniſtram tendens, Vahalis dictum, *le Vahal*, Noviomagum rigat, & paulò pòſt Moſæ miſcetur: alterum ad dextram prope Arenacum fluit, ubi per Druſum foſſa Rhenum inter & Salam egeſta partem Rheni per Iſalam & Flevum lacum in Oceanum effundit. Sed altera pars ad occaſum tendens per Batavos, Trajectum inferius ſeu ad Rhenum dictum rigat, ut & Lugdunum Batavorum, ubi & ſenſim deficit, quanquam eò olim evolvebatur unicô oſtiô inter vicos *Catwick*, & *Nortwick*. Sed Oceanus aliquando violenter irrumpens cùm ejus fluxum impediviſſet aqua retroacta, ſiniſtram ripam ſcindens Annô 860. alveum ſibi novum paravit, qui Lecus dicitur, *le Leck*; ut medium illum & antiquum Rheni alveum arenarum tumulis obductum nullô labore potuerint Lugdunenſes aperire. Ab antiquis autem numerantur duo Rheni fluminis oſtia: medium illud quod & verum & antiquum Rheni oſtium prope Lugdunum Batavorum, & occidentale Rheni oſtium, quod & Helium & Moſæ oſtium, *die Maes* incolis; prope Brilam: quibus addunt aliqui dextrum Rheni oſtium, quod & Flevo nunc *Vecht* incolis à fluvio cognomine, qui à Trajecto inferiori deductus, in mare Auſtrinum cadit prope Amſterodamum. Ita per fines Rhætorum, Helvetiorum, Sequanorum, Rauricorum, Nemetum, Vangionum, Tribocorum, Trevirorum, Ubiorum, ac Batavorum fertur: quinque urbes Epiſcopatuum, vel olim vel hodieque ſedes, Conſtantiam, Baſileam, Argentoratum, Spiram, atque Wormatiam: Metropoles tres Mogontiacum, Coloniam Agrippinam ac Trajectum prætérlapſus. Nomen dedit pago *Rhenenſi*, in quo Laureshamum ad fluv. Wiſgoz fuit, locus inſignis monaſteriô Laureshamenſi, quod & Monaſterium S. Nazarii dicitur: conditum à Williſwinda & ejus filio Cancrone, Rhenenſis pagi Comite, Hadr. Valeſiô referente, *in Notit. Gall.* De Rheno vide pluribus Petrum Bertium *in ejus Germania Antiqua*. Addam ſolùm, quòd ejus ſimulachrum memoratur Statio, *l.* 1. *Sylv.* 1. *v.* 51. ubi de *Equo Max. Domitiani*,

——— vacua pro ceſpite terra
Ærea captivi crinem tegit ungula Rheni:

quod ſuâ ætate, ante annos hos centum & quod excurrit, Romæ ſuperfuiſſe, ſcribit Barthol. Marlianus, *Topogr. Urbis*, *l.* 3. *c.* 3. Fingebantur autem hôc modô domitarum provinciarum ſimulachra pedibus ſubjecta Victorum Romanorum. Sic apud Claudian. *fine VI. Conſul. Honorii*, *v.* 648.

Colla triumfati proculcat Honorius Iſtri &c.

Vide Caſp. Barthium, *Adverſar. l.* 44. *c.* 18. & *Animadverſion. ad Statium* ac *Claudianum d. l.*

RHENUS Alter, Plin. *l.* 3. *c.* 16. fluvius Italiæ, ex Apennino monte oriens, ac per Galliam Togatam in Romandiola, per agrum Bononiæ, ab ea non longè fluens, in Padum ſupra Ferrariam labens: qui *il Rhen* etiam vulgò & *Reno* nominatur. De quo Silius, *l.* 8. *v.* 600.

——— Parvique Bononia Rheni.

RHEOMITRES, à defectoribus reliquis, ad Tachum Ægypti Regem, miſſus, acceptis quingentis argenti talentis & quinquaginta triremibus, navigavit in Aſiæ urbem, Leucas. Quò præcipuos è deficientibus evocavit, multoſque eorum comprehendit ac vinctos ad Artaxerxem miſit: atque hâc proditione veniam ſuæ perfidiæ impetravit. Diodor. Sic. *l.* 15. *fol.* 505.

RHEOMITHRES, Perſici Prætoris, in prælio ad Iſſon cæſi, nomen, Curt. *l.* 2. *c.* 5. *in Supplem.*

RHESALA, urbs Umbrorum, *Stephan.*

RHESUS, Strymonis & Euterpes Muſæ fil. Rex Thraciæ, qui albis equis in auxilium Trojanorum venit. Sed prodente Dolone ſpeculatore Trojanô, à Diomede & Ulyſſe, primâ nocte occiſus eſt. Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 473.

Nec procul hinc Rheſi niveis tentoria velis
Agnoſcit lachrymans; primo quæ prodita ſomno
Tydides multâ vaſtabat cæde cruentus,
Ardentesque avertit equos in caſtra, priuſquam
Pabula guſtâſſent Trojæ, Xanthumque bibiſſent.

Catullus, *Epigr.* 56. *v.* 16.

Nec Rheſi nivea citaque biga.

Claudianus de Rheſi equis:

Grataque retulerat raptos ad caſtra jugales:
Quorum, ſi qua fides augentibus omnia Muſis.
Impetus exceſſit Zephyros, candorque pruinas.

Apud Virgilium, *l. 4. Georg. v. 462. Rheſi Mavortia tellus* ponitur pro Thraciâ. Mela *l. 2. c. 2. Tum Rheſo regnata quondam pars Thraciæ. Nic. Lloyd.*

RHESUS, fluv. RHEBAS; hic heptaporos & polyporos *Strab.* quia 7. vadis in eadem via tranſvadari poteſt.

RHETI, vide RHÆTI: & plura de iis apud B. Rhenanum, *Rerum Germ. l.* 1. cum *Notis* Cl. Ottonis.

RHETICO, mons in Rhætiis. Pompon. *l. 2. c. 3.* Vide *Rhætia & Rhætico.*

RHETIGONIUM, *Ptol. Girgony Camdeno*, vide in *Rerigonium.*

RHETOR, per excellentiam Demoſthenes dictus eſt. Harpocration in Ὀδὶν ϰ̀ Οἰτάιος, Μνημονεύει δ᾽ ἀν τῶ ὁ Ῥήτωρ τῶ πρὸς Ἐπικράτης, ϰ̀ ϰ̀ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ. Et in *Serrium*, Ἔστι δὲ ϰ̀ Σέῤῥειον τεῖχος ἐν Θρᾴκῃ· ϰ̀ τείχη τὰ ἐκεῖ ἰωφάσματα, ἤ τινα ἄλλα Σέῤῥειον εἶπεν ὁ Ῥήτωρ. Vide Barthium *ad Statium Theb. l. 4. v.* 464 Aliàs vox appellativa, ut notum. Et quidem *Rhetores*, & Grammatici, à quo primus è Sophiſtis (de quorum à *Rhetoribus* Philoſophiſque differentia, vide infrà ubi de iis) Protagoras mercede docuit, ut docet Philoſtratus, ampla, modò diſciplinâ & aſſiduitate Scholas tuerentur, emolumenta habuêre. M. Antonius Gnipho de mercedibus non paciſcebatur, eoque plura ex liberalitate diſcentium conſequebatur. Remmius Palæmon ex Schola quadragena annua capiebat. Tantidem docendum conduxit Calvinum Eſicium Equit. Roman. L. Appulejus. Verrius Flaccus habitationem in Palatio, & centena ſeſtertia in annum ab Auguſto meruit. Jul. Cæſar honorem addidit, omnes civitate donando: quos tamen extra claſſem projeciſſe, & non niſi capite cenſos feciſſe, videtur Ovid. *Faſtor. l. 3. v.* 829.

Nec vos turba feri cenſu fraudata Magiſtri
Spernite: Diſcipulos attrahit illa novos.

Veſpaſianus *Rhetoribus*, quum ingenia & artes maximè foveret, primus ex fiſco annua centena conſtituit: & M. Fabium Quintilianum ex Hiſpania Romæ inquilinum, ſtipendium è Fiſco accepiſſe, teſtis eſt *Euſebius.* Ab Trajano honor & dignatio tanta dicendi Magiſtris & Sapientiæ Profeſſoribus, ut per eum ſpiritum & ſanguinem, & Patriam recepiſſe dicerentur. Hadrianus eoſdem honoravit, & divites fecit: in ſumma familiaritate Epictetum & Heliodorum Philoſophos, tum Grammaticos & *Rhetoras* habuit. Antoninus Pius iiſdem per omnes etiam provincias & honores & ſalaria detulit: finivitque numerum, quot quibus in Civitatibus exhiberi publicè deberent: Metropoles gentium quinque ut tuerentur *Rhetores*, Grammaticos totidem: Juridici conventus quatuor. qui docerent utramque doctrinam: reliquæ minores Civitates tres Sophiſtas & Grammaticos totidem, &c. Salaria quæ ex Fiſco iis decreta, μυρίας δραχμὰς, ſtatuunt Lucianus *in Eun.* Philoſtratus *in Theodoto & Chreſte*, ut alios omittam, quæ, ſive Pius, ut Capitolinus: ſive Marcus, ut Philoſtratus videntur velle, primus ipſis contulerit, efficiunt Romanæ monetæ ſeſtertia quadraginta, aureos quadringentos, at noſtræ coronatos mille, verba ſunt Gronovii. Sic rectè Salmaſius *ad Hiſtor. Aug. Tatianus* Rhetor ἑξακισχιλίους χρυσοῦς *[illegible] in ſtipendium accepiſſe dicit, quæ ſexcentorum aureorum ſumma, non μυρίας δραχμὰς, ſed μυριάδας [illegible] continet*: ad quæ verba quid annotaverit modò laudatus Joh. Frid. Gronov. vide *in de Pecun. Vet. l. 4. c.* 11. Agones, in quibus decertarent *Rhetores*, inſtituti à Caligula, & Domitiano, celebres admodum: de quorum illis ſic Valeſius, in voce *Atanacum: In eo ante Urbem* (Lugdunum) *loco, an. Urb. Cond.* 744. *ara Auguſto Cæſari cum Templo, ad confluentem Araris & Rhodani dedicata eſt, à* 60. *Galliæ civitatibus: Ibidem & ludos miſcellos & certamen Græcæ Latinæque facundiæ edidit C. Cæſar Caligula*, vide quoque in voce *Lugdunum*. Ibidem enim & Profeſſores Græcos Latinoſque Grammaticæ & *Rhetorica* Scholas publicas, & è Fiſco ſalaria annua, Romanis imperantibus, habuiſſe, docet ex Auſonio *grat. act. ad Gratianum*, & literis Friderici Aug. datis A. C. 1157. Lege Item Imperatorum, Valentis, Gratiani & Valentiniani A. A. A. ad Anton. Præf. Præt. Galliarum, quæ eſt in *Cod. Theod. lib.* 13. *tit.* 3. Nec verò annua ſolùm ex Fiſco ſalaria, ſed & ſtrenas Kal. Januariis ab Imperatorib. accepêre, fuêreque tales Scholæ, ut de ſola Galliâ loquar, Treviris, Narbone, Lugduni, Burdigalæ, Veſontione, aliiſque in urbibus, quæ Metropoles erant, de quibus præ cæteris vide *Auſonium.* Sed & Auguſtoduni, ubi *nobiliſſimam Galliarum juventutem* liberalibus ſtudiis *& ingenuis Artibus erudiri*, Diocletianus & Maximinianus Augg. ſcripſêre, & Auditorio loci Eumenium, Latinum *Rhetorem*, præfecêre. Jam Arborius, Exſuperius & Sedatius *Rhetores* Toloſæ fuêre, Euſebius *in Chron.* Statii Urſuli Toloſenſis meminit, qui *celeberrimè in Gallia Rhetoricam docuit*, ſub Nerone: Rufi *Rhetoris* Pictavici, mentionem injicit Auſonius, eumque, ceu infantem ac elinguem, non unò Epigrammate deridet. Omitto quod Hieron. *in Chron.* tradidit, *Arnobium*, Rhetorem *in Africa clarum, Siccæ juvenes ad declamandum erudiiſſe.* Habitus *Rhetorum* colligitur, ex ſtatua iconica, in illuſtri Clivenſium oppido, ad portam mediaſtinam Eumenio præfato poſita, cujus hæc Inſcr. *Eumenius. Rhetor. Temporibus. C. Jul. Caſ. Dict. arcis. Clivenſis. fundatoris. Octav. Auguſti. ſucceſſ. qui. præſidio. munivit. Ulp. Trajani. qui. in. Colon. redegit. Æl. Hadriani. qui. in. formam. Urbis. ampliavit. Hic. Eumenius. Rhetor. qui. in. hoc. auguſt. Clivenſium. oppido. ad. Præſidem. Galliarum. poſt. eorum. in. Bataviam. ingreſſum. oratione. Panegyricâ. habitâ. ſcholis. præfect. annuo. ſexcent. ſeſtert. ſtipendio. Gallicam. Juventutem. inſtituit. hac. ſtatua. iconica. tripedanea. id eſt. veſtitu. ſui. temporis. tunicâ. talari. comâ. decurt. vitta. conſtrict. balthea. bullato. calceis. feneſtratis. maſſâ. auteâ. ad. liberalit. præſentat. & ferula. Magiſterii. inſigni. ad. antiquit. monument. Urbis. & hujus. portæ. renovatio. poſteritat. peſ.* apud Teſchemacherum *in Annal. Clivia.* Olim vero purpuratos fuiſſe, diximus ſuprà, ubi de *Purpura.* Addatur Proverb. *Logicam victam eſſe à Rhetorica*, quod in Germania percrebuit, poſtquam Magnus Brunſuicenſium Dux & Albertus Halberſtadienſis, ſubtilis Logicus, à Gerhardo Barone *à Berg*, qui dicendi Arte pollebat, prælio ſuperatus eſſet, circa A. C. 1364. ut refert Georg. Hornius, *Hiſtor. Philoſoph. l. 6. c. 5.* &c.

RHETORII, Hæretici, in Ægypto & Alexandria; à *Rhetorio* autore ſectæ, nomen habuêre, qui omnes laudabat hæreſes, dicens *omnes bene ſentire & neminem ex iis errare*, uti narrat Philaſtrius, *Catal. Hæreſ. c.* 44. Quod Auguſtinus dicit ita abſurdum eſſe & nimiùm mirabilis vanitatis, ut ipſi incredibile videatur, *Hær.* 72. Vide Jo. Forbeſ. *Inſtructionum Hiſtorico Theologic. l. 3. c. 20.* §. 38.

RHETRA, Lycurgi leges. Vide ſuprà *Axones.*

RHEUBARBARUM, Sinis *Taihoang*, in Xenſia provinc. copioſè provenit, diligenti culturæ arte. Radix eſt ſat ſolida, tuberibus hinc inde prominentibus, foliorum formâ haud ita procul à caulibus noſtratibus, quos tamen magnitudine ſuperant. Has radices pertuſas incolæ in umbra ſuſpendunt ac ſiccant: nam in Sole ſuſpenſæ vim amittunt. Inde poſtmodùm, uti & ex provinc. ejuſdem Imperii Suchuena, magna ex parte eſt *Rheubarbarum* omne, quod ad nos in Europam defertur, nimirum per mare Indicum; vel Caſan, Aſtracaniam & Ruſſiam; vel per Tibethum, Mugor & Perſidem &c. Auctor Anonymus *Sina & Europ. c.* 31. Vide quoque ſuprà in voce *Rha.* Jo. verò Bapt. Tavernier omne *Rheubarbarum*, ex magna Tartaria ad nos deferri, optimum autem in Regno *Boutam*, ultra Gangem, Septentrionem versùs, provenire, ſed ob itineris diuturnitatem & pluviarum madorem, radici inimicum, inde in Europam non advehi, docet in libro, cui titulum fecit *Obſervations ſur le Commerce des Indes Orientales.*

RHEUCUS, mons Arcadiæ, ubi & vicus Rheunus. Pauſan. *l.* 8.

RHEXENOR, Nauſithoi fil. frater Alcinoi, pater autem Aretes, quam Alcinous, fratre ab Apolline interfectô, uxorem duxit. Homer. *Od.* 7.

RHEZAN, provinc. Moſcoviæ fertiliſſima: in ea quippe ſingula grana frumenti binas quandoque, pluresque ſpicas proferunt, ut nec equi facile tranſire, nec coturnices inde evolare poſſint. *Metel.* Merc. Vide *Rezana.*

RHIANUS, Poëta Epicus, inter Auctores raræ ac reconditæ lectionis, nec omnibus protritæ, qui profanum vulgus arcebant obſcuritate ſuâ, numeratur Salmaſio *ad Solin. p.* 856.

RHIDAGO; fluv. Hyrcaniæ, in quem Ziuberis effunditur. Curt. *l. 6. c.* 4.

RHIEVALIUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

RHIGIA, oppid. geminum Hibern. *Ptol.* unum circa umbilicum Inſul. *Lymburg* Nigro, *Tors* Moletio; locus alius non procul à *Lough Regith* Camd. alterum *Reglis* Camd. ſeu Purgatorium S. Patricii.

RHIGINA vel RHIGINIA, fluv. Macedoniæ, *Strab.*

RHIGODUNUM, vulgò RIPPON, teſte *Lhuydô*. ſed aliis *Warrington*, oppid. Albionis in ora Angliæ occidental. medium inter Ceſtriam & Lancaſtriam. Ejus meminit *Ptol. Baudrando* oppid. Brigantum. Nunc *Riblecheſter*, oppidul. tenue Lancaſtrienſis Comitatus ad amnem *Ribbil*, in limite provinc. Eboracenſ. 14. milliar. Angl. à Lancaſtria in Eurum 10. milliar. ab ora maris Hibernici in Ortum.

RHIGUSCÆ, populi Rhætorum, ad Rhenum, quorum regio *Reynthal*, vide in *Rheni*, & oppid. *Ragatz*, è regione Lupini oppidi, quod aliter *Campus Maji*, Saruncetibus finitimi, à Curia 7. leuc. in Boream. *Ptolemæus* inter Rhætos Auſtraliores illos locat. Vide & *Rheguſci*.

RHIMOTACLES, Thracum Rex, qui ab Antonio ad Auguſtum Octavium tranſierat. Hic cum Cæſari petulantiùs, crebriùſque inter pocula ſocietatem & convictum exprobraret, illud ab indignato Auguſto reportavit: *Amo proditionem, proditores verò odi Plut.* Vide & *Rhœmetalces.*

RHINGUS, ab Hunnis Regia dicta eſt, quæ Longobardis *Campus*, Sic Aimoinus, *Franc. l. 4. c.* 86. *Pippinus Hunnis trans Tizam fluv. fugatis, eorumque regio, quæ ab eis dicta eſt* Rhingus, *tota deſtructa.* Vide in voce *Campus.*

RHINOCEROS, quaſi *naricornis*, quòd in *nare cornu*, idque prævalidum habeat: ſpeculum divinæ Providentiæ: apud Hiob. eſt *c. 39. v.* 12. ubi tamen alii malunt *Monoceros* reddere. Cum elephanto, viribus licèt impar, congreſſus ſi ventrem ejus attingat, cornu illum ſuo aperit. Plin. *l. 8. c.* 20. *Cornu ad ſaxa limatô præparat ſe pugnæ, in dimicatione alvum maximè petens, quam ſcit eſſe molliorem, longitudo ei par, crura multa breviora, color buxeus.* Vide quoque Diodor. Sic *l.* 14. & Strabonem, *l.* 10. Georg. de Sepibus, *Deſcript. Kircherianî Muſæi, p.* 30. ſic de eo: *Animal eſt grande, duriſſimô & ſolidiſſimô coriô ſeu thorace ferreô loricatum. Corporis mole elephanto non impar, niſi quòd breviores habet pedes. Caput ad modum ſuum in roſtro acutius, & uſque ad frontem productius, groſſiſſimi & robuſtiſſimi colli, os expandum, inter nares excreſcit cornu rotundum & robuſtiſſimum, parumque versùs frontem incurvatum, ferrugineô nigrore; cauda more boum. Nonnullis duo cornua, majus inter nares, minus ſuprà: feritate, dolô, robore animalium nulli cedit. —— Habet Muſæum tria cornua, duo minora bipalmaria in longitudine & 7. unciarum, in calcis radice diametrum. Tertium ſubtilius, cùm in calce ſemipalmarem ſolùm expleat diametrum indeque ultra 3. palmos in acumen decreſcat, prioribus acutius.* Sed quod de magnitudine ait refellitur ex Strabone, *l.* 16. ubi bove vel taurô rhinocerotem majorem non eſſe, docet. Nec geminum cornu, quod ex Martiali, *l. Spectac.*

Spectac. Epigr. 22. Pauſania & Scaligero adfert, dubiò caret. Annò certe Chriſti 1515. ex India in Luſitaniam advectum *rhinocerotem*, accuratè depinxit Alb. Durerus, ſui temporis Apelles: è cujus prototypo expreſſa *ſeverra* per totam Europam ſparſa ſunt, quæ cornu nullum exhibent in fronte, ubi puſillum eminere ait Scaliger. Sed ſupra cornu, quod eſt in nare infima, quatuor tubercula, quorum ſummum frontem, cætera glabram in ima parte attingunt, Sam. Bochartus, *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 26. ubi *de gemino cornu rhinocerotis*, apud Martialem, *d. l.* varia aſſert. ut & *c. ſeq.* Cæterùm animal hoc Ariſtoteli notum non fuit; primus illud deſcripſit Agatharchides, ſub Ptolemæo VI. poſt quem Artemidorus, Diodorus, Strabo qui viderat. Plinius, Solinus, Ælianus, Oppianus, Philoſtratus, Dio, Pauſanias, Alii. In ſpectaculo primus exhibuit Cn. Pompejus M. teſte Plinio & Solinò, *c.* 33. Dein Domitianus non ſemel, ubi elephantos, leopardos, leones, tauros, urſos aliaſque feras in arena devicit, ut ex parte apud Martialem ubi ſuprà legimus. Inter Sueciæ Reges, Suercherus III. in gentilitio ſcuto, leone uſus eſt, utrinque tamen *Rhinocerote* erectò, & haſtam vexillatam cum inſignibus Suecorum Gothorumque præferente, ac unà clypeum apprehendente, colloque diademate redimitò. Spenerus *Oper. Heraldic. Parte* 2. ubi de *Suecia Rege*. Aliud ab eo *Monoceros*, de quo vide infrà, ubi de *Unicornu*. Sed & *Rhinoceros*, avis nomen eſt, quæ eadem cum *Pica Braſiliæ*, vide ſuprà.

RHINOCORURA, urbs Palæſtinæ maritima in confinio Ægypti, ſic ab antiquis incolis dicta, quorum *naſi* erant *mutilati Steph.* Diſtat à Gaza 38. mill. paſſ. *Antonin.* in tribu Simeonis, apud quam fluv. in mare delabitur; qui terminus eſt regni Iſraël. *Rhinocolura* Straboni ac Plinio, *l.* 5. *c.* 13. *Faramida* verò hodie *Niges*, oppid. Ægypti, in ipſo limite, in ora Maris Mediterranei *Baudrando*.

RHINOTMETUS, cognomen Juſtiniani II. Imperatoris ex Græco Ῥινότμητος, h. e. *naribus truncatus*, vide *Juſtinianus II.*

RHINTON Tarentinus, Φλυακογράφος· τὰ τραγικὰ μεταῤῥυθμίζων εἰς τὸ γελοῖον *Heſych.* ſicque Auctor fuit ejus mimilogiæ, quæ Ἱλαροτραγῳδία appellata eſt, item Φλυακογραφία, vide ſuprà.

RIOCHARUS, fluv. Colchidis, haud procul à Dioſcuriade Urbe, & in Euxinum labens, *Strab.*

RHION, Ætoliæ promontorium. Plin. *l.* 4. *c.* 2. è cujus regione aliud promontor. eſt quod *Antirrhion* vocant. Mela, *l.* 2. *c.* 3. ex emendatione Voſſii: *Rhium deinde, id maris nomen eſt, anguſtè & velut fretò, litus ora ſequentis incidens.* Ubi quòd *Rhion* maris ſive freti nomen eſſe inquit, id ex uſu vulgari fecit, cùm Livius, *l.* 7. item *l.* 8. *decadis tertiæ*, fauces ſinûs Corinthiaci ab accolis *Rhion* vocari ſcribat.

RHIPE, urbs Arcadiæ. *Stephan.* Ἀρκαδίας πόλις βαρυτόνως. τὸ ἐθνικὸν Ῥιπαῖος. Vide Caſp. Barthium, *ad Statium, Theb. l.* 4. *v.* 286.

RHIPHA, vel RIPHE, urbs Arcadiæ. *Stephan.* Ejus meminit Papinius, *l.* 4. *Theb. v.* 286.

Ripheque & Stratie, ventoſaque donat Eniſpe.

RHIPHÆI, montes Septentrionales in Scythia, ut vulgò creditur, quos ἀπὸ τῆς ῥιπῆς, h. e. *à flatuum* vi ſic dictos quidam putant. Ubi nunc Petzora provinc. Moſcoviæ Borealis. Dicunturque *montes Stolp*, verſus Obdoram & Obium fluv. in limite Aſiæ ac Tartariæ deſertæ, *P. du Val. Britius.* Vide *Riphai.*

RHIPHÆORMA, Arabiæ oppid. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

RHIPHEUS, unus ex Centauris. Ovid. *l.* 12. *Met. Fab.* 5. Alius Trojanus ob juſtitiam a Virgilio laudatus, *Æn. l.* 2. *v.* 426.

——— *Cadit & Ripheus juſtiſſimus unus,*
Qui fuit in Teucris, & ſervantiſſimus æqui.

RHIPIDIUM, Græcè ῥιπίδιον tabella, cujus motu ventulum ſibi faciebant in æſtu mulieres. *Tabellam* appellat Ovidius, *l.* 1. *Artis, v.* 161.

Nec pudeat ventum motâ feciſſe tabellâ.

Et, *l.* 3. *Amor. El.* 2. *v.* 38.

Ut facias ventos mota tabella manu.

Aliàs *flabellum* vocabatur, quod tabella erat vel πλέγμα aliquod; undè ῥιπίς, inſtrumentum quo ignis ventilatur, Salmaſ. *ad Solin. p.* 253. Vide ſuprà ubi de *Flabello*. Sed & in ſacro uſu ῥιπίδια, ut videbimus ſuò locò, ubi de *Vanno*.

RHISPIA, oppid. Pannoniæ ſuperioris in Stiriæ & Hungariæ confinio. *Ptol. Rekaſpurg* Lazio, oppid. Stiriæ inferioris ſeu *Fering* oppidul. vix 2. mill. paſſ. ab eo, ad Arrabonem fluv. 2. leuc. à limite Hungariæ in Occaſum, & totidem à Rachelſpurgo in Boream *Sanſoni* fuit, ubi hodie *Pons ad Muram*, oppidul. Stiriæ ſuperioris.

RHITTIUM, oppid. Pannoniæ inferioris ad Danubium. *Ptol.* inter Bononiam, & Taurunum. *Katza Lazio. Salankemen Simlero*, à Tauro 6. leuc. in Occaſum Petrovaradino proximum.

RHITUM, locus ad Iſthmum Corinthiacum, à Corintho 2. mill. paſſ. diſtans.

RHITYMNA, vel RHITHYMNA, urbs Cretæ. *Ptol.* & *Steph. Retimo Sophiano.* Epiſcopalis ſub Archiepiſcop. Candiæ, cum portu capaci, in ora Boreali. Nunc ſub Turcis. 40. mill. paſſ. à Cydonia in Ortum, Matiam ſeu Candiam verſus 53. circiter. Agrum habet peramplum, à quo quarta pars Inſulæ denominatur, inter territoria Candiæ ad Ortum, & Cydoniæ ad Occaſum.

RHIUM, vel RHION, quod & *Drepanum Strab.* ac *Ptol.* & *Molycrium Straboni*, promontor. & oppid. apud *Steph.* Peloponneſi in Achaja ad fauces ſinûs Corinthiaci contra Antirrhium promontor. Ætoliæ. *Trapani Nigro*, aliis *Capo Patras*; ubi Peloponneſii ab Athenienſibus navali prælio victi, teſte *Xenophonte*. Eſt & *Rhium* promontorium Corſicæ apud Urcinium urbem, *Ptol.* vulgò *Capo d'Ajazzo*.

RHIUM fretum, eſt *le bocche del Golfo di Lepanto*: in cujus viciniis præliò Naupactinò, Turcæ à Chriſtianis, ingenti clade ſunt affecti, A. C. 1571. *Fretum Calidonium Heliodoro.* Inter *Rhium* & *Antirrhium*.

RHIUSIAVA, German. urbs *Ptol. Gengen Villanovano* in Suevia, inter Ulmam & Nerolingam. Aliis *Roſenfeld*, oppidul. Ducatus Wirtemberg. vix 4. milliar. German. à Tubinga in Meridiem.

RHIZANA, oppid. Dalmatiæ mediterran. inter Naronam & Scodram. *Rudine Moletio.* Forſan idem cum *Rhizinio*, *Baudrand.*

RHIZENIA, urbs Cretæ. *Steph.*

RHIZES, barbarum animalis nomen, quod Græci *taurelephantem* dixêre. Strabo, *l.* 17. in deſcript. Æthiopiæ quæ ſupra Mauritaniam eſt, Ἐνταῦθα δὲ καὶ καμηλοπαρδάλεις φησὶ γίγνεσθαι καὶ ἐλέφαντας καὶ τοὺς καλουμένους Ῥίζεις, οἳ ταυρώδεις μέν εἰσι τὴν μορφὴν, κατὰ δὲ τὴν δίαιταν καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀλκὴν τὴν πρὸς μάχην, ἐλεφάντων εἰσίν. *Auctor eſt Ipſicrates hoc in loco, camelopardales gigni & elephantes & Rhizes quos vocant, formâ quidem tauris ſimiles; victu verò & magnitudine & viribus ad pugnam elephantis pares.* An hi ſunt Æthiopici tauri vulgaribus duplò majores, quos deſcribit Ælian. *l.* 17. *c.* 45. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 23. & infrà in voce *Taurelephantes*.

RHIZINIUM, urbs Dalmatiæ, nunc *Riſano*, ferè vicus nunc ſub Turcis. Ibi aliàs *Rhizonita* populi. Aliis fuit in ora Sinus Adriatici, ubi nunc caſtrum *Melanto piccolo*. Vide *Rhizon*.

RHIZIS, promontor. ingens Troglodytarum, *Steph.* Incolæ *Rhizitæ*.

RHIZIUS, ſeu RHIZUS *Ptolemæo*, portus circa mare Euxinum. Vide Stuckium *ad Arriani Periplum*.

RHIZON, Polybio, *l.* 2. *c.* 11. *Rhizinium* Plinio, *l.* 3. *c.* 22. *Rhiſinum* Ptolemæo, urbs Dalmatiæ ad ſinum Rhizonicum, *Golfo di Cataro*, qui pars maris Adriatici ab Epidauro 20. mill. paſſ. ad ortum, ab Aſcrivio 10.

RHIZOPHAGI, populi Æthiopiæ inter Aſtapum & Aſtaboram fluv. in Meroe inſula, *Elii* Straboni. Apud Ælianum in India ad Aſtaboram ponuntur. Sed ibi *Meroe* legendum. *Nic. Lloydius.* Eos è paludibus ſuis aliò migrare coëgiſſe κώνωπας τινὰς ἐκπληκτικὰ, *culices quoſdam terribiles*, totamque regionem manſiſſe deſertam, docet Ælian. *l.* 10. *c.* 40. Quod Myuſiis quoque accidiſſe, legas apud Pauſaniam *in Achaicis*.

RHIZOTOMI, dicti qui ſimplicia tantùm medicamina vendebant herbarum ac radicum, quas ipſi conquirebant ac colligebant. Eorum cum *Pharmacopolis* junctim meminit Theophraſtus, *l.* 9. Ω': οἱ φαρμακοπῶλαι καὶ ῥιζοτόμοι. *Firmicus Herbarios* vocat, ut & Plinius, *l.* 22. *c. ult.* quòd *herbas* legerent venderentque. Hinc qui ſimplicium herbarum poteſtates tantùm olim deſcripſerunt, libros ſuos τῶν ῥιζοτομουμένων inſcripſerunt, ut Micion apud eundem Plinium. Vide Salmaſ. *ad Solin p.* 1051.

RHIZUS, ſeu RHIZEUS, portus & urbs parva Cappadociæ in ora maris Euxini ad oſtia Rhizii fluvii. Quibuſdam in Colchidis parte, ubi Macrones populi olim, 130. mill. paſſ. à Neo-Cæſarea in Cæciam. Alia in Magneſia apud Melibœam oppid. teſte Pliniò, *l.* 4. *c.* 9. ſeu Theſſaliâ, ut eſt apud *Stephan.*

RHOAS, Græcè Ῥοιὰς vel Ῥόας, dicta eſt Laodicea ad Lycum, cùm priùs *Dioſpolis* nomen haberet, tandem *Diocæſarea* dicta. Nempe *Laodicea* dicta eſt, ab uxore Antiochi Stratonice gentili, qui illam condidit; Διὸς πόλις, Oraculi juſſu; *Rhoas* verò, διὰ τὸ ἰσονόμιον, quòd terræ motibus frequenter quateretur, quaſi *fluidam* dicas & in lubrico ſitam. Uti μήκων ῥοιὰς vel ῥοιὰς Græcè genus papaveris eſt, fluidum habentis florem & protinus deciduum; & genus vitis ῥοιὰς, quòd citò folia amitteret. Folia quippe ῥεῖν & ἀποῤῥεῖν dicuntur, quæ decidunt, ut & capilli. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 828. & 829. ut & in voce *Laodicea*.

RHOAS, fluv. Colchidis ex Caucaſo monte in Euxinum mare labens. Plin. *l.* 6. *c.* 4.

RHOBOGDII, populi Hiberniæ *Ptol.* ad Rhobogdium promontor. (quod *Capo Verſoda* Moletio, *Fair Foreland* Camdeno dicitur) in ora Boreali: ubi pagus *Rebogh* hodie nomen retinens, *Baudrando*, ubi hodie Comitatus Antrimenſis, Colranenſis, & Tironenſis, in Ultonia, in ora litorali contra Scotiam.

RHODA, oppid. geminum: unum Hiſpaniæ citerioris in ora Catalauniæ in finibus Indigetum, inter Gerundam & Ruſcinonem. *Roſes* hodie, *Rhodope* olim. *Strab. Rhodipolis* verò *Ptol.* à Rhodienſibus conditum: *Baudrando* etiam *Rhode* & *Rhodopolis*, Hiſpanis *Roſas*, urbs aliàs Indigetum, in Hiſpania Tarraconenſi nunc Cataloniæ, in tractu Ampurdanenſi. Permunita, cum portu capaci; in ora maris Mediterranei. Capta à Gallis A. C. 1645. ſed reddita pace ad Pyren. 10. leuc. Hiſpan. à Ruſcinone ſeu Perpiniano in Meridiem, 7. à Gerunda in Boream, vix 40. à Confinio Galliæ Narbonenſis. Alterum Galliæ Narbonenſis apud oſtium Rhodani, *Foce di Rhono* hodie *Dalechampio*. *Brietio* eſt *Becais*, oppidul. cum arce, ubi ſalinæ celebres, prope Aquas mortuas, in Occitania, ad oſtium Occidental. Rhodani, in ipſo limite Provinciæ, vix 2. leuc. ab ora maris Mediterranei, 5. à Nemauſo in Meridiem.

RHODA, nomen puellæ. Actor. *c.* 12. *v.* 13.

RHODANUS, Gallis, *le Roſne* accolis verò naſcentis fluminis *le Rot*, fluv. maximus Europæ, poſt Danubium primò, dein Rhenum; in

Gallia Narbonenſi, ex Adula monte è regione Rheni oricos, ac per Sedunos in Occaſum fluens, in Lemannum lacum ingrediens, & ad Genevam urbem egrediens, donec ad Lugdunum, Arari acceptô, in Meridiem converſus. Viennam, Valentiam, Avenionem & Arelatum urbes attingit. Hunc M. Varro, teſte Agelliô. *l.* 10. *c.* 7. tertium Europæ fluvium haud Iſtrô minorem ſcribit. *Ortelius* illum non longè à Danubio oriri ait, cùm fontes illius à fontibus Danubii ſupra 120. mill. paſſ. diſtent. Græci pro *Eridano*, *Rhodanum* dixêre, imò & antiquioribus Græcis is amnis, qui in Viſtulam apud Gedanum oppid. defluens vulgò dicitur *Reddaune* vel *Reddune*; ſic dictus eſt, maxima enim apud illos Rhodani, Eridani & Viſtulæ confuſio, de quo vide Cluver. *Germ. Ant. l.* 3. *c.* 34. & 49. Vide & Iſidor. *Origin. l.* 14. *c.* 6. Oſtia ejus quod attinet, *Diod. Sic.* cum Timæo affirmare auſus eſt Rhodanum eſſe πεντάστομον. Ἀρτεμίδωρος δὲ τρίστομον λέγει, teſte Strab. *l.* 4. Etiam Plinius, *l.* 3. *c.* 4. Rhodani 3. oſtia agnoſcit. *Ptolemæus* cum Polybio, 3. tantum. Livius, *l.* 21. *c.* 31. autem ſcribens Rhodanum pluribus oſtiis diviſum in mare decurrere, ſibi, ne mendacii argui poſſet, cavit. Scribit de eo Marcellin. *l.* 15. *c.* 11. hoc modô: *A Pœninis Alpibus effuſiore copiâ fontium Rhodanus fluens, & proclivi impetu ad planiora digrediens, proprio agmine ripas occultat, & paludi ſe ingurgitat nomine Lemanô, eamque intermeans nuſquam aquis miſcetur externis, ſed altrinſecus ſummitates undæ præterlabens ſegniores, quæritans exitus, viam ſibi impetu veloci molitur. Unde ſine jactura rerum per denſa paludium fertur, & Sequanos, longeque progreſſus Viennenſem latere ſiniſtro perſtringit, dextro Lugdunenſem: & emenſus ſpatia flexuoſa, Ararim, quem Sauconam appellant, inter Germaniam primam fluentem, ſuum in nomen adſciſcit, qui locus exordium eſt Galliarum. Exinde non millenis paſſibus, ſed Leucis itinera metiuntur, ubi auctus Rhodanus aquis advenis locupletior vehit grandiſſimas naves, ventorum flatu jactari ſæpius aſſuetas. finitiſque inter valles, quas ei natura præſcripſit, ſpumeus Gallico mari concorporatur per patulum ſinum quem vocant, Ad gradus, ab Arelate octavo-decimo fermè lapide diſparatum.* Vide infrà. Ejus meminit Horatius, *l.* 2. *Carm. Od. ult. v.* 18. cùm ait,

> ——— ——— *Me peritus*
> *Diſcet Iber, Rhodanique potor.*

I. e. Rhodani accola: ut alibi; *l.* 4. *Carm. Od. ult v.* 21.

> *Non qui profundum Danubium bibunt.*

Quô ſenſu etiam Martialis voce iſtâc uſus eſt, *l. de Spectac. Epigr.* 3. *v.* 5.

> *Et qui prima bibunt deprenſi flumina Nili.*

Silius, *l.* 3. *v.* 445.

> ——— ——— *Tumidique minaces*
> *Accedit Rhodani feſtinô milite ripas.*
> *Aggeribus caput Alpinis, & rupe nivali*
> *Proſilit in Celtas, ingentemque extrahit amnem*
> *Spumanti Rhodanus proſcindens gurgite campos,*
> *Ac properè in pontum latè ruit incitus alveo.*

Vide *Arar. Rhodanim*, (inquit vir magnus, *l.* 3. *Phaleg. c.* 6.) ſive *Rhodanitas*, nam id populi nomen eſt, non in inſulam *Rhodum*, ſed in Galliam appuliſſe putamus, circa oſtia *Rhodani*, quem de ſuo nomine nuncupaverint. Certè ſi de voce certetur, *Rhodanim* ad *Rhodani* nomen accedit propius quàm *Rhodii*, vel *Rhodienses*. Præterea videtur Rhodus cum vicinis inſulis in Eliſæ ſortem cecidiſſe. Sed objectio in promptu eſt, *Rhodanum* non à *Rhodanim*, ſed à *Rhodo* oppidô dici, quod à *Rhodiis* conditum poſteà Maſſilienſium fuit. Ita Plinius, *l.* 3. *c.* 4. *Agatha quondam Maſſilienſium, & regio Volcarum Tectoſagum, atque ubi Rhoda Rhodiorum fuit, unde dictus multò Galliarum fertiliſſimus amnis Rhodanus.* Et Hieronymus, *in Ep. ad Galatas*, *Oppidum Rhoda coloni Rhodiorum locaverunt, unde amnis Rhodanus nomen accepit.* Hæc illi. At illorum ſententiæ cur non accedam, has habeo rationes. Primò amnis à *Rhodâ*, non *Rhodanus*, vel *Rhodius* dictus fuerit, cujus nominis fluvium in Troade *Homerus* & alii recenſent. Præterea *Rhodani* nomen qui novitatis arguunt, debuerant priſcum indicare: Neque enim ante Rhodiorum coloniam eò tranſlatam, ſine nomine fuit fluv. ingens, quem inter tres Europæ maximos computant *Scylax*, *c.* Λίγυες, & Solinus, *c.* 8. *Rhodanum* certè conſtanter vocant hunc fluv. non ſolùm Apollonius, *Argonaut. l.* 4. apud Strabon. *l.* 4. Timæus, Polybius, Artemidorus, aliique ſine numero, ſed & his longè vetuſtiores Æſchylus & Euripides apud Plinium, *l.* 37. *c.* 3. Hoc potiſſimum, quòd, ut à *Rhoda* nomen ſortiretur *Rhodanus*, debuit eſſe Rhodæ vicinus. At à *Rhodano Rhoda* diſtat immenſum quantum; ut quæ in Hiſpania ſit, non in Gallia, procul à *Rhodani* oſtiis terreſtri itinere mill. paſſ. ferè 150. Strabo, *l.* 14. ubi de Rhodiis: μέχρι Ἰβηρίας ἔπλευσαν, κἀκεῖ μὲν τὴν Ῥόδην (Ῥόδην legit Caſaubon) ἔκτισαν, ἣν ὕστερον Μασσαλιῶται κατέσχον. Mela, *l.* 2. *c.* 6. *Proxima eſt rupes quæ in altum Pyrenæum extrudit, dein Ticis flumen ad Rhodam.* Ptol. *in deſcript. Hiſpania Tarraconenſ.* Ἐνδιγετῶν Ῥοδίπολις, vel, ut eſt in emendatis exemplaribus, Ῥόδη πόλις. Stephan. Ῥόδη, πόλις Ἰβηρίας. Livius, *l.* 34. *c.* 8. *Inde Rhodam ventum & præſidium Hiſpanorum, &c.* Ex his abundè liquet, illam ipſam Rhodam, quam condidêre Rhodii, & Maſſilienſes tenuerunt, in Hiſpania fuiſſe, non in Gallia. Jam verò, quis in media Gallia fluv. credat traxiſſe nomen ab Hiſpanica urbe trans Pyrenæos. Sed quid viris magnis impoſuerit, puto mihi eſſe compertum. Ad *Rhodanum* fuit *Rhodanuſia* Maſſilienſium urbs, quam acceperunt illi pro *Rhoda*. Marcianus Heracleota.

> Οἱ Μασσαλίαν κτίσαντες ἔχοι Φωκαεῖς
> Ἀγάθην, Ῥοδανουσίαν τε Ῥοδανὸς ὃν μέγας
> Ποταμὸς παραρρεῖ. ———

Steph. Ῥοδανουσία, πόλις ἐν Μασσαλίᾳ. Hujus ita meminit. Sidonius Apollinaris, *l.* 5. *ep.* 5. *Egreſſo mihi Rhodanuſia noſtra mœnibus:* ubi Lugdunum videtur ſignificare. Hinc & ipſa regio *Rhodanuſia* vocatur, & incolæ *Rhodanuſes*. Irenæus Lugdunenſis Epiſcopus, *l.* 1. *c.* 9. Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς κλίμασι τῆς Ῥοδανουσίας πολλὰς ἐξηπατήκασι γυναῖκας. Vide Epiphan. *Hæreſ.* 34. Itaque firmum hoc manet, nihil obſtare, quò minus à *Rhodanim* nomen *Rhodani* deducatur. *Bochart. Nic. Lloyd. &c.* Henr. Valeſius credit, Maſſilienſes, Græcos ex Aſiana Phocæa advenas, qui pleriſque oræ provinciæ Narbonenſis loca ac pleraſque inſulas Græcis appellavêre nominibus, fluvium hunc, quòd maximè rapidus eſſet & torrens, linguâ patriâ *Rhodanum* ſeu ῥοδανὸν vocaſſe. Sic iidem Libyca appellârunt duo Rhodani ora modica, & tertium idemque ampliſſimum, Maſſilioticum, urbis ſuæ nomine; Sic promontor. Citharistam, tres Stœchadas, Proten, Meſen, Hypæam, nec non Phœnicem, Philam, Leronem & Lerinam inſulas Gallicis veteribuſque nominibus abolitis, Græcis nominibus nuncupârunt. Non deſunt tamen, qui *Rhodani* nomen Gallicum potius ſeu Celticum eſſe putent, cum & alii quidam Galliæ fluvii eâdem appellatione cenſeantur. Certè Fortunatus, ante annos 1070. Mediolanum caſtellum Nicetii Trevirici Epiſcopi ad Moſellam & parvi *Rhodani* confluentes poſitum in monte fuiſſe tradit, *l.* 3. *carm.* 12. Vulgò *die Droan* aut *Dron*. Imo & alterius fluvii, in pago Pariſiaco, nomine *Rodoni*, mentio fit in literis Odonis Regis ante ann. 790. vulgò *Rône* aut *le Rone*. Sunt etiam qui abſque aſpiratione *Rodanum* ſcribant, & hi à *rodendo*, quòd ripas ſuas rodat, illum ſic vocitatum volunt. *Baudrando* Rhodanus oritur ex duplici fonte in limite Helvetiorum ex Adula monte, *Mont S. Gothard*, ferè 2. milliar. Germanicis à fontibus Rheni fluvii, & dimidiô tantùm à fontibus Ticini & Urſæ fluviorum, *Munſterus*, *Stumpfius* & *Vigenerius*, illius fontes in monte Furcæ collocant. *Joh. Bapt. Plantinus* varios ejus fontes eſſe notat, inter quos maximè conſpicui tres in extremis Valleſianorum finibus, in conventu Gomeſiano. Valleſiani limpidiſſimum in Meridionali loco è terra ſcaturientem fontem, pro vera Rhodani origine, demonſtrant. Siml. *deſc. Valeſia*, *l.* 1. A ſua origine procedens, Occidentem verſus fertur; deinde per Sedunos ſeu Valleſiam fluens, Naterium, Sedunum, Agaunum, & Octodurum rigat. Hinc in Lemanum lacum ingrediens, Bibiſcum ac Nojodunum alluit, & ad Genevam urbem poſt 18. leucas egrediens, Galliam à Sabaudia ſeparat. 5. leuc. infra Genevam terræ viſceribus ſe condit, & paulò infrà iterum erumpit, vix dimidiâ leucâ ab oppidulo Caſtillioneo cognomentô *de Michaille*, ut ego vidi cùm illas partes luſtrarem annô proximè elapſô. Hinc per Sabaudiam & Breſſiam, ſeu veriùs Beugeſiam, fluens, juxta Seſſelium & Bellicum, poſteà Sabaudiam relinquens, Delphinatum à Breſſia dirimit; donec ad Lugdunum auctus Arari fluviô, & Lugdunenſem provinciam à Delphinatu ſeparans, rigat Viennam, ubi ponte jungitur; Condriacum oppidum vinô ſuô celebre, Andajam in Occitania, Fanum S. Valerii, & Turnonium è regione Tini. Hinc auctus Iſarâ fluviô, juxta Valentiam labitur, uti prope Vivarium ſeu Albam Helviorum, & ad Pontem S. Spiritus; ubi nobili ponte jungitur. Deinde inter Occitaniam & Provinciam fluens, ad Avenionem, ubi etiam ponte jungitur, paulò pòſt auctus Druentiâ fluviô, infra Belloquadrum in duo brachia ſcinditur juxta Arelatem, quorum occidentale iterum in duas partes diviſum, duplici etiam oſtiô, *Gras neuf & Gras d'Orgon* dicto, in mare Mediterraneum cadit: Brachium autem orientale paulò infra Arelatem in duo etiam ſciſſum, poſteà in Mediterraneum mare etiam labitur quinque oſtiis, *Gras du Midy*, *Gras de Paulet*, *Gras d'Enfer*, *Grand Gras*, & *Gras de Paſſon*, dictis, & ſic ab Occaſu in Ortum. Fluvius eſt autem totius Galliæ rapidiſſimus. Hinc Silius,

> ——— ——— *Rhodanumque furentem.*

Et, *l.* 3. *v.* 446.

> ——— ——— *Tumidique minaces*
> *Accedit Rhodani feſtinô milite ripas.*

Fertiliſſimum quoque Galliæ fluviorum ex Plinio Simlerus vocat, *deſcr. Valleſ. l.* 1. Maximæ in illo truttæ: & mirabile eſt, quòd *Lemanô lacu acceptus tenet impetum, ſeque per medium integer agens, quantus venit egreditur*, ut ait Mela, *l.* 3. *c.* 5. Duæ in oſtio fluminis inſulæ Anguillaria, *l'Anguillare*, & hâc longè minor *Oder*, quarum prior fortè Metina Plinii eſt. Vide inprimis de celebri hoc flumine Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RHODIA, Nympha, Oceani & Tethyos filia. Heſiod. *in Theog. v.* 351. Item urbs Lyciæ. *Stephan.*

RHODIA ſeu RHODEOPOLIS, urbs Lyciæ, prope Limyrum fluv. 30. mill. paſſ. ab ora maris Pamphylii in Boream, uti & 50. à Myra.

RHODIA Ducis, oppid. munitum Ducatus Limburgici ſub Hiſpanis 1. milliar. German. ab Aquiſgrano in Boream, 6. à Trajecto ad Moſam in Ortum ad Voranum amnem, in limite Ducatus Juliacenſis *Roldúc* Gall. *Hertogen Raide* Belg.

RHODIA Lex, quæ memoratur in celeberrima, *l.* 9. *D. ad L. Rhod.* ex Voluſio Mæciano, ubi porrectis Antonino Auguſto libellis ſupplicibus, à quibuſdam, qui in Ægeo Mari naufragium erant paſſi & à Cycladum Publicanis expilati fuerant. Imperator hæc verba ſubiunxit: *Ego quidem Dominus, Lex verò Maris*; rerum maritimarum eô tempore regula fuit ac norma, qua omnes iſtiuſmodi controverſias dirimi voluêre Imperatores, ubi Imperii Legibus contrariæ non eſſent. Nomen ei ab Inſul. *Rhodo* urbeque cognomine,

ne, quæ olim & opportunitate ſitus & operum nobilitate & navigandi ſolertiâ, navalibuſque victoriis celebrata, atque adeò omnibus ornamentis tantopere cæteras civitates ſuperabat, ut nulla legum præſtantiâ æqualis putaretur & navalis rei peritiâ adeò valuit, ut multis annis imperiô maris potiretur, & piratarum latrocinia longè lateque ſuſtulerit, quod latiſſimè Strabo docet *l.* 14. Vide quoque A. Gellium, *Noct. Atticar. l.* 7. *c.* 3. Cùm igitur Mercatorum mari ſe exercentium in ea Inſula frequentiſſimus numerus eſſet, ac de re navali indies lites jurgiaque exorirentur; *Rhodiæ Leges* latæ ſunt, quibus altercationibus, de re nautica exortis, ac præcipuè, ſi exonerandæ naves eſſent, provideretur, *l. fin. dig.* 1. Joann. Calvinus, *Lexic. Jurid.* Ita Imperator præfatus controverſiam de naufragorum bonis Lege Rhodiâ dirimi juſſit. Nempe quum introductus paſſim in naufragiis abuſus, quò, quidquid navis naufraga contineret, Publicani ad ſe rapiebant, tanquam ad Fiſcum pertinens, aboleri non poſſet, ut quòd apud omnes ferè gentes obtineret, factum inde, ut pro Lege in mari recepta haberetur. Atque hoc unum ex præcipuis Legis Rhodiæ capitibus fuit, de qua vide Alciatum, *Diſput. l.* 2. *c.* 5. Sam. Petitum, *Miſcellan. l.* 3. *c.* 11. Jo. Seldenum, *de Maris dominio*, *l.* 1. *c.* 25. Iſaac. Pontanum, *Diſcuſſion. Hiſtor. l.* 2. *c.* 15. Jo. Bapt. Burgum, *de Dominio Maris Liguſtici*, *l.* 1. *c.* 14. Claud. Salmaſ. *de Modo uſurar. c.* 5. Alios. Certè *Lagan* ſeu *Laganum* apud recentiores paſſim appellatur jus illud, quò naufragorum res ac bona in dominorum poteſtatem cedebant; quæ quidem vox idem notat, quod *Laga*, h. e. *Lex*, & aliquando ſimpliciter, aliquando cum *maris* adjuncto, ſcripta occurrat, ut videre eſt ſuprà in hac voce. Porrò *Rhodus* Cycladum caput fuit, quæ *Rhodi* prolo appellatione ſignificantur *Nov.* 41. Vide ubi de *Quæſtore Exercitus*, & plura de hac Inſula ac civitate ſuô locô.

RHODIACÆ, Rhodiorum calcei, quibus à gente & regione nomen. Sic *Argia*, apud Argivos; *Theſſalides*, apud Theſſalos, celebres fuêre, Lyſippus, *in Bacchad.* laudatus B. Balduino, *de Calceo Antiquo c.* 20.

RHODIGINA Jacoba, mulier quædam malô geniô correpta, à Cælio compatriota ſuo deprehenſa eſt mendax, in futurorum admonitionibus. Dæmoni nomen erat Cincinnatulus. Cæl. Rhodig. *l.* 8. *c.* 10. *Antiq. Lection.*

RHODIGINA peninſul. *Il Poleſine di Rovigo*, provinc. Longobardiæ inſul. aliàs pars Ducatus Ferrarienſis, nunc ſub Venetis; Ab Ortu ad Occaſum extenſa inter Padum & Athеſim, ſeu inter Patavinum agrum ad Boream & Ferrarienſem Ducatum ad Meridiem. Ibi *Rhodigium*, provinciæ caput, & *Hadria*, urbs ferè diruta.

RHODIGIUM, oppid. Venetiæ amplum, patria Cælii Rhodigini viri doctiſſimi, à Ferraria in Boream, 25. mill. paſſ. Patavium verſus totidem, ad Hadria 20. in Occaſum.

RHODINUS Color, Græcis Ῥόδινος, apud Anaſtaſium Bibliothecar. *in Benedicto* III. *Veſtem rubeam de rhodina*: roſeus color eſt, quem in ſerico tingendo olim ex tuberculis adnatis radici pimpinellæ confici conſueviſſe, tradit Salmaſius; hodie fit è quibuſdam ſeminibus ex Indiis Occidentalibus allatis, quæ ſimilia ſunt cimicibus quibus demptum caput. Democritus certè *in Phyſicis*, inter colores τὸ ῥόδινον recenſet, & apud Æginetam pigmenti genus memorat τὸ ῥοδιακόν. Hinc *Diarhodinus*, apud Leonem Oſtienſ. *Chron. Caſin. l.* 2. *c.* 44. & *l.* 3. *c.* 19. h. e. rhodinus color intenſior; *Leucorhodinus*, alibi, roſeus dilutior; *Rhodomelinus*, color partim luteus, partim roſaceus, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque Dominic. Macrum, *in Hierolex.* & ſuprà *Cuchenilla*.

RHODIOPOLIS, oppid. Lyciæ, quod aliàs *Rhodia* quoque Ῥόδια. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 785. ut & in voce *Rhodia*.

RHODIORUM Colonia, Lyciæ regionis oppid. quod nunc *Macbri*, ſic *Niger* eam vocat, quam *Ptol. Rhodiam*, Plin. *l.* 5. *c.* 27. *Rhodiopolim*, & Appianus, *l.* 4. *Civil. Rhodiorum caſtellum* vocat.

RHODIUM Numiſma duplex, alterum Romæ in Æde S. Crucis in Hieruſalem, alterum Pariſiis in æde S. Joannis Lateranenſis, oſtentatur, velut ex argenteis illis triginta, quibus, ut monetâ ibi tum in uſu promiſcuâ, divenditus eſt à Juda proditore Dominus noſter. Sed veterum Rhodiorum hæc numiſmata eſſe, non Judæorum, Inſcr. docet, ΡΟΔΙΟΝ (juxta veter. morem ο. pro ω. ſcribendi) unde & *Rhodium* & *Rhodienſe* Scriptoribus dici ſolet: Flos item additus, qui aut *roſa* habetur aut heliotropium. Facies in parte altera pro Solis Phœbive ſeu coloſſi Rhodienſis facie ſumitur, vel capite, quod non minùs radiatum, quàm capillatum eſt. Et nota Inſulæ ac Solis, in ſcriptis Veter. conjunctio, tum Rhodi nomen à *roſis* deductum, quæ ῥόδα Græcis. Accedit, quòd nummi figurâ ſimili utriuſque inſignis habeantur inter Rhodiorum nummos, apud Hub. Goltzium, *in Numm. Inſul. c.* 23. ut & alii, apud Antoninum Piſonem. *Diſcours ſur les Medailles*, *c.* 8. Alios. Vide de duobus his numiſmatis plura, apud Cæſ. Baronium, *ad A. C.* 24. Octav. Pancirollum, *Teſori naſcoſti dell' alma citta di Roma*, *Roma* 1625. Antonium Auguſtin. Epiſcopum Tarracon. *Dialog. de Numiſm.* 2. Andr. Schottum, *in Tab. Numiſm.* 68. Gull. Budæum, *de Aſſe. l.* 5. Marquardum Freherum, *Diſſertat. de Numiſmate Cenſûs à Phariſæis in quæſtionem vocato*, Caſparum Waſerum, *de Antiquis Hebræorum Nummis*. *l.* 2. & qui hos laudat, Joann. Seldenum, *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Ebr. l.* 2. *c.* 8.

RHODODAPHNE, Hebr. הרדופנין *Chirdophnin*, aliàs *rhododendron*, inter herbas eſt, quas Paſchalibus herbis cum agno comedi ſolitis, Exod. *c.* 12. *v.* 8. de ſuo interciunt Gemariſtæ. Creſcit ſecus amnes & habet τὸ ἄνθος ῥοδοειδὲς, *florem roſeo ſimilem*, uti ait *Dioſcorides*. Qui prius flos; ſi credimus, *Appuleji* propè impoſuit, qui, in aſinum mutatus, cùm roſas quæreret, quarum eſu priſtinam formam recuperaret, in rhododendri flores incidiſſet, illud venenum roſarium ſumere geſtiebat, quod fuiſſet illi lethale. Hinc Lucianus *in Lucio*, de hoc eodem arbuſto. Κακὸν ἄριστον, inquit, ὄνῳ τοῦτο καὶ ἵππῳ· φασὶ γὰρ τὸν φαγόντα αὐτίκα ἀποθνήσκειν. *Malum hoc eſt prandium omni aſino & equo, ajunt enim eo veſcentem ilico mori.* Quam ob cauſam *Herba Aſinaria* dicitur, in *Gloſſ.* uti reſcribit Bochartus, pro *Herba ſinaria*. Strabo certè, *l.* 15. in Ariana, multa Alexandri jumenta hujus plantæ eſu periiſſe ſcribit. Quanquàm non ſolis jumentis, ſed & pecori mortiferam eſſe, referat *Dioſcorides*. Unde Plin. *l.* 16. *c.* 20. *Jumentis capriſque & ovibus venenum eſt.* Quod ut à primi hominis labe derivet Prudentius *in Hamartigenia*, cicutam ante peccatum & *rhododaphnen* innoxias fuiſſe, his verbis docet, *v.* 234.

Cùm priùs innocuas tulerit Natura cicutas,
Roſcidus & viridem qui veſtit flos rhododaphnem,
Pabula laſcivis dederit ſincera capellis.

Sed in hac planta inprimis Veteres mirantur (quàm verè, jam non quæritur,) quòd, quæ beſtiis venenum eſt, non modò homini non nocet, ſed & pluſimùm prodeſt, uti apud *Dioſcoridem* & Plinium, *l.* 24. *c.* 11. legimus: quibus ſimilia habet *Iſidorus*, qui *rodandarum* corruptè vocat. Id verò Hebræis peculiare, quòd hujus arbuſti ramô in aquas *Mara* injectô, volunt eas edulcuiſſe: miraculum ſcil. ut eſſet illuſtrius, Deum contrariis mediis uſum eſſe ſibi fingunt & amari ligni injectione amaras aquas edulcaviſſe. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 50. Eadem porrò in coronas adhibita, legitur apud Poëtam,

——— *hic* rhododaphne
Liliaque & roris non avia cura marini.

Cæterùm mirum illius ingenium, ut rami terræ impacti ab omni peſte legumina protegant, refert Conſtantinus Cæſ. *l.* 2. *c.* 42. Sed & hac voce ima quædam fœditas ſignificata a Syris eſt, qui neſcio quem probri causâ Ῥοδοδάφνην vocavêre, teſte Lucianô in *Pſeudol.* Vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 3. *c.* 17.

RHODIUS Hieronymus, vide *Hieronymus*.

RHODOE, urbs Indiæ. Gentile *Rhodoætes*. *Steph.*

RHODOGANA, filia Darii, quæ poſt mortem viri, nutricem, quæ illi ſecundas nuptias ſuadebat, occidit.

RHODOGYNE, filia Phraatis, Parthorum Regis quæ nupſit Demetrio Nicanori, Syriæ Regi apud Patrem captivo. Unde immanes turbæ, cùm Cleopatram uxorem captivus Rex jam antè haberet. Vide *Cleopatra*, *Demetrius*, &c. Addo, quòd & meminit *Rhodogynes* Polyænus, *l.* 8. *c.* 27. ubi ejus, disjectis capillis ad hoſtes properantis, imaginem in ſigillo Perſiæ Regum ſculptam fuiſſe, narrat; quale quid de Semiramide aliàs legitur. Vide Jo. Kirchmannum, *de Annulis*, *c.* 13.

RHODOPA, provinc. Thraciæ, apud Amm. Marcellin. *l.* 27. Rhodopa *huic annexa Maximianopolim habet & Maroneam & Ænum*, alibique. Ubi obſervatione dignum, cùm de monte loquitur, unde hanc provinc. nomen, *Rhodopen* vocare; cùm de provincia, *Rhodopam*. Ejuſdem, ut & Hæmimontii provinc. meminit *Notitia* Imperii, Sic Feſtus Rufus *Ita ditioni Reſp. ſex Thraciarum provinciæ ſunt acquiſitæ, Thracia, Æmimontus, Mœſia inferior, Scythia*. Rhodops, *Europa, in qua nunc ſecunda arces Romani Imperii ſunt conſtitutæ*. Vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſc. c.* 31. *in Aureliano*.

RHODOPE, ſive RHODOPIS, meretrix nobiliſſima ex Thracia, Æſopi fabulatoris aliquando conſerva, & poſteà à Charaxo Sapphûs poetriæ fratre, qui ejus amore tenebatur, ingenti pecuniâ redempta eſt, teſte Herodot. *l.* 2. Sappho ad Phaonem apud Ovidium, *Ep.* 15. *Heroid. v.* 73.

Arſit inops frater victus meretricis amore,
Miſtaque cum turpi damna pudore tulit.

Tantas opes meretriciô quæſtu corraſit, ut Pyramidem inſignem ſuis ſumptibus extructam reliquerit. Plin. *l.* 36. *c.* 12. Alia fuit ejuſdem nominis tempore Juvenal. Sic enim ille *Sat.* 9. *v.* 4.

Quid tibi cum vultu, qualem deprenſus habebat
Ravola, dum Rhodopes, &c.

RHODOPE, Ioniæ civitas. Gentile *Rhodopeus*. *Steph.*

RHODOPE, mons Thraciæ, ex quo Hebrus & Arzus, aliique flumina prodeunt, uſque ad Euxinum extenſus, ad Apolloniam urbem deſinens, à *Rhodope* Thracum Reginâ in hunc montem, ut Ovidius fabulatur, converſâ; vel, ut placet, ibi ſepultâ. Vel à *Rhodope* Strymonis amnis filiâ, ex qua Neptunus Athon Gigantem genuit, qui & ipſe monti nomen dedit. Thraciam fere bifariam ſecat. Hodie *monte Argentano* Ital. & *Baſiliſſa* Græcis, quaſi montium regina. A fodinis nomen accepit, hodie adhuc incultus, *Brietius*. Virgil. *Ecl.* 8. *v.* 44.

——— *Duris in cotibus illum*
Iſmarus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes.

Idem, *l.* 1. *v.* 332.

——— ——— *Ille flagranti*
Aut Atho, aut Rhodopen, aut alta Ceraunia telo
Dejicit. ——— ———

Ubi alii *Athon*, ſed exprimere voluit illud *Theocriti*,

Ἢ Ἄθω, ἢ Ῥοδόπαν, ἢ Καύκασον ἐσχατόωντα.

Idem, *l. 3. Georg. v. 351.*

Quaque redit medium Rhodope porrecta ſub axem.

Mons hic eò eſt ſitu, ut veluti avulſus ab Æmo videatur, redeatque ſub Septentrionem, quod Ovidius, *in Epiſt. 2. Heroid. v. 113.* ita videtur explicuiſſe.

Quà patet umbroſum Rhodope glacialis ad Hæmum.

Patet, inquam, eâ parte, quâ avulſus ab Hæmo. Idem, *l. 6. Met. v. 87.* rem *anguli* nomine explicat.

Threiciam Rhodopen habet angulus unus & Hæmum.

Hinc *Rhodopejus*. Virg. *l. 4. Georg. v. 461. Flerunt Rhodopejæ arces*, ſic *Rhodopeja regna*, *Rhodopejus Orpheus*, & *Rhodopeja Phyllis*. Marti ſacer fuit hic mons cum fluv. illius quòd ibi natus putatur. Claudian. *de 4. Conſ. Honor. v. 526.*

Flumina laverunt puerum Rhodopeïa Martem.

Nic. Lloydius.

RHODOPHONE, Syriæ pars quà tranſit Taurum montem.

RHODOPOLIS, urbs German. maritima in ora maris Baltici, vulgò *Roſtock*. In Ducatu Megalopolitano, Hanzeatica, ſui penè juris, cum Academia, & portu ad oſtia Warnæ fluv. quanquam 1. cum dimid. leuc. ab ora maris Baltici, 7. milliar. Germ. à Wiſmaria in Ortum, Suodim verſus 9. & 4. à Guſtrovia in Boream. *Baudrandus.* Vide *Roſtochium*.

RHODOPOLIS, Urbs Colchidis, in Lazica regione *Guil. Sanſon.*

RHODUMNA, oppid. Galliæ amplum, ſed ſine mœnibus, ad Ligerim, ubi primùm lintrium eſt capax, in provinc. Forenſi; *Romane* ſeu *Roane*, 12. leuc. à Lugduno in Circium, 18. à Molino in Eurum, Regiuncula adjacens *le Roanez* dicitur, & Ducatus titulò gaudet.

RHODUNTIA, regio prope Oetam. *Steph.*

RHODUS, inſul. nobiliſſima in mari Carpathio, Cariæ adjacens, inter Aſiaticas inſulas tertia numeratur, nam Lesbus & Cyprus majores habentur. *Baudrando* eſt Inſul. Aſiæ minoris in ora Cariæ, 280. mill. paſſ. à Cypro in Occaſum, ut & ab Alexandria Ægypti in Boream, Conſtantinopolim verſus 500. circiter; Circuitus tantùm 100. mill. paſſ. A Muhavia Sultano Ægypti A. C. 655. coloſſô de quo vide in voce *Rhodus* urbs, disjectô, occupata, rediit poſteà ad Chriſtianos; illam poſt amiſſam Hieroſolymam & Acram, Saracenico jugo eripientibus Equitibus S. Johannis: duce Fulcone Villaretiô Gallô, Magni Ordinis Magiſtrô, A. C. 1300. vel 10, donec à Turcis denuo capta eſt, ſub Solimanno, A. C. 1522. poſtquàm Mahometes II. Inſulam magnâ quidem vi, ſed fruſtra, oppugnâſſet, A. C. 1480. virtute Petri Aubuſſoni Magni Magiſtri inde repulſus. Sed neque in Solimanni perveniſſet manus, ni ab Andrea Amarato, Ordinis Cancellario, qui Philippum Villerium de Inſul. Adami in Magiſterio Magno ſibi prælatum ægrè ferebat, per Judæum quendam Medicum, hoſtibus fuiſſet prodita. proditore tamen adhuc ante expugnatam Inſulam capite plexô. Ab eo tempore Turcæ ibi Baſſam habent. Jac. Boſſius. Petr. Boiſſatus & Joh. Balduinus, *Hiſt. Melit.* Jac. Burbonius de *obſid. Rhod. &c.* Equitibus verò, poſtquam illi duce Villeriô in Cretam primo, deinde in Italiam ſe recepiſſent, Melita Inſul. à Carolo V. conceſſa eſt, A. C. 1530. Vide ibi. Solinus, *c. 17.* author eſt, nullum totô annô diem tam nubilum eſſe, quô in hac inſula Sol non cernatur. Inde forſan *clara* Horatio, *l. 1. Carm. Od. 7. v. 4.* dicitur: *Laudabunt alii claram Rhodon.* Lucan. *l. 8. v. 247.*

——— *Gniden inde fugit, claramque relinquit*
Sole Rhodon. ——— ———

Idem, *l. 5. v. 50.*

——— ——— *Phœbeia donis*
Exornata Rhodos. ——— ———

Ovid. *l. 7. Met. v. 365.*

Phœbeamque Rhodon & Ialyſiâs Telchinas.

Statius, *l. 1. Sylv. 1. v. 104.*

Lumina contemptis mallet Rhodos aſpera Phœbo.

Ejus meminit Catullus, cùm ait, *Epigr. 4. v. 8.*

Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam.

Nomen ejus quod attinet, ita Grammatici: παρὰ τὸ πολὺ ῥεῖν κόνιδι δαψιλῶς, πρὶν φανῆναι τὴν νῆσον. Alii ἀπὸ τῦ ῥόδυ, à roſis potiùs, quæ ibi magnâ copiâ ſuccreverint, ut ab hortenſi roſa Rhodus nominata ſit, quomodo à ſylveſtri vicina inſul. *Cynorrhodusa.* Ita nonnulli veterum in Pindari Scholiaſte, *Olymp. 7.* Τινὲς δὲ φασι κληθῆναι αὐτὴν διὰ τὸ πληθὺν ἔχειν ῥόδα, i. e. *quidam Rhodum vocari ajunt, quia eximias ibi habet roſas.* Vide & Iſidor. *Origin. l. 14. c. 6.* Bochartus verò nomen hujus inſulæ putat eſſe Phœnicium: ירד *Jarod*, inquit. *l. 1. Chanaan, c. 7.* Syris & Chaldæis eſt *draco*. Phœnices per aphæreſin רד *Rod* vocârunt. *Rhodi* nimirum priſcum nomen erat *Ophiuſa*. *Strabo:* Ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Ῥόδος πρότερον Ὀφιῦσα. Cauſam addit *Heſych.* Διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐνόντων ὄφεων. Rem pluribus narrat Diodor. Sic. *l. 5. fol. 328.* Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Ῥοδίας γῆς ἀνιέναι ὄφεις ὑπερμεγέθεις, ὑφ' ὧν πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων ὑπὸ τῶν ὄφεων διαφθαρῆναι. Dionyſ. *v. 504.*

——— Αὐτὰρ δὲ πρὸς ἠῶ
Αἰγυπτίης Ῥόδος ἐστὶν Ἰηλυσίων κλέος ἀνδρῶν.

Etiam *Aſteria*, *Æthræa*, *Trinacria*, *Corymbia*, *Peeſſa*, *Atabyria*, dein *Macaria*, atque etiam *Coloſſa* dicta. Notandum hic, Rhodum ferè ſolitos Romanorum proceres, qui præſenti rerum ſtatu non lætarentur, ſecedere. Sueton. *de Tiberio, c. 11. Rhodum enavigavit, amœnitate & ſalubritate inſulæ jam inde captus.* Manilius, *l. 4.*

Virgine ſub caſtâ felix terraque marique
Eſt Rhodus, hoſpitium recturi principis orbem,
Tuque domus verè Solis, cui tota ſacrata es,
Cùm caperes lumen magni ſub Cæſare mundi.

D. Brutus, *in ep. 1. ad M. Brutum & C. Caſſium, l. 11. Famil. Ciceronis. Quid ergo eſt inquis; Dandus eſt locus fortunæ; cedendum ex Italia, migrandum Rhodum.* C. Marius Ciceroni; *Mihi quidem ſi optata contingent, quod reliquum eſt vitæ, in otio Rhodi degam.* Olim Deo Soli ſeu Apollini ſacra fuit atque divitiis navaliſque rei gloriâ, inter cæteras maris inſulas, principatum quondam obtinuiſſe legitur. Fœlicitatem ejus indicavit Pindarus, quum aureum imbrem in ea pluiſſe dicit. *Olymp. Od. 7. Epod.* Κάλ. ιγ. ἔνθα ποτὲ βρέχε θεῶν βασιλεὺς χρυσαῖς νιφάδεσσι πόλιν. In eâ fuerunt urbes *Rhodus*, vide infrà. *Lindus*, *Camirus* & *Jalyſus*. Gymnaſium habuit Rhodus Aſiaticâ eloquentiâ & Mathematicis ſtudiis clariſſimum. Ideo Ariſtippus Philoſophus Socraticus, cùm, naufragiô ejectus in Rhodienſium litus, animadvertiſſet Geometrica ſchemata deſcripta, exclamâſſe ad comites ita dicitur: *Benè ſperemus, hominum veſtigia video.* Vitruv. *l. 7.* In ea fuit admirandæ magnitudinis Coloſſus 70. cubit. altus. Vide *Coloſſus*. Incolæ *Rhodii*, qui, ut *Diogenianus* refert, cùm Minervæ Lindiæ ſacrificarent, & ibi plures dies agerent, Oraculum conſuluerunt; an matulam liceret inferre: quò, *licere* reſpondente, rurſus quæſierunt, an æream, vel teſtaceam; quibus Deus indignatus, *neutram*, reſpondit: hinc proverbium *Rhodiorum oraculum*, in ſcrupuloſos, omniſque de re minuta ſciſcitantes. *Hic Rhodus, hic ſaltus*: proverbium in vanitatem eorum, qui factô oſtendere potiùs, quàm verbis jactare ſua debebant, petitum ex fabulis Æſopi. Quidam enim cùm domum rediiſſet peregrè inter alia, quæ gloriabatur, jactabat & Rhodi ſe ſaltum ſaltâſſe, quem nemo alius ibi potuiſſet ſaltare, teſteſque ſe habere affirmabat. Tum ex aſtantibus unus: Ἰδοὺ Ῥόδος, ἰδοὺ πήδημα. Hic Diagoras, cùm tres filios athletas eôdem die in certamine omnes viciſſe & coronari vidiſſet, præ gaudio expiravit. Gell. *l. 3. c. 15.* Rhodi 3000. ſignorum eſſe, habet Plin. *l. 34. c. 7.* Et apud Rhodios Timocreon gulæ notatur; Xenarchus quoque *Metretes* ob bibacitatem eſt dictus. *Nic. Lloydius.*

RHODUS, vel RHODOS, urbs Archiepiſcopalis permuo ita in Carpathio mari, in Inſul. ad ortum ſolis cognomin. ſita eſt, partim in acclivi colle, partim juxta maris littus, inque gremio portum recipit nobiliſſimum ac tutiſſimum, Emporium inſigne. Olim admodùm celebris fuit, dicta à Rhodia puella, ab Apolline adamata, ut fabulatur Diodorus, *l. 5.* five ab eo, quòd capulô roſæ illic inventô ſit ædificata. Duplicibus muris, altiſſimis turribus 13. arcibuſque quinque ac aliis propugnaculis munita exornataque admodùm eſt. Ipſa olim opportunitate ſitus & operum nobilitate clara erat, ejuſque incolæ navigandi ſolertiâ ac navalibus victoriis inclyti fuêre, longè magis, ſub militibus D. Johannis Baptiſtæ, à quibus capta eſt A. C. 1300. ſub Fulcone Villaretio Gallo, Magno Magiſtro Ordinis Hieroſol. quàm hodie, ſub Turcarum tyrannide. Superiori ſeculô & poſtquàm Chriſtiani dominium Terræ ſanctæ amiſerunt, fuit hæc urbs, unà cum univerſa inſula, militibus D. Joannis ab Imperatore Conſtantinopolitano, A. C. 1308. conceſſa adeoque potentiâ crevit, ut Turcis & piratis ſæpius terrori fuerit. Veruntamen A. C. 1522. urbem ipſam toties & quidem anteà, à Mahomete II. poſt triduanam obſidionem fruſtra à Turcis, petitam & obſeſſam, tandem Solymannus per vim, aut potiùs, proditionem, vide *Philippus Villerius*, cepit, ac proinde totam obtinuit inſulam, migrantibus tamen abſque ulla omnino noxa Rhodienſibus militibus, qui bello illi cruento ſuperſtites fuerunt, in Melitam inſulam in quam tranſlati fuerunt. Aſſerit prætereà *Bellonius*, omnia equitum Rhodiorum ædificia integra adhuc à Turcis conſervari, illæſis inſignibus, picturis, ſculpturis, ac inſcriptionibus omnibus, ſimiliterque mœnia in eodem adhuc ſtatu permanere, quô fuerunt, cùm à Turcis capta fuit Rhodus. Gymnaſium habuit clariſſimum. Ideò Ariſtippus, Philoſophus Socraticus clariſſimus, ut ſuprà annotatum, cùm naufragiô ejectus animadvertiſſet, Geometrica in littore ſchemata deſcripta, comites benè ſperare juſſit, quòd hominum veſtigia cerneret. Fuit olim hic famoſiſſimus ac magnitudine admirandus Solis Coloſſus, à Charete Lyndio ex ære fabrefactus, qui inter ſeptem mundi mirabilia recenſetur, à quo poſteà Rhodii appellati ſunt *Coloſſenſes*. Pollex Coloſſi adeò magnus erat, ut nemo brachiis eum amplecti potuerit, Coloſſique altitudo traditur à ſcriptoribus 70. cubitorum, qui poſt 56. annum Ptolemæô III. apud Ægyptios regnante, terræ motu fractis genubus collapſus quoque miraculoſè fuit; eum poſteà ſub Conſtante II. Imperatore Ægyptii ſeu Saraceni demoliti ſunt, ex cujus Judæo cuidam venditi ære nongentos camelos oneratos fuiſſe dicitur. Hic Coloſſus duodecim annis effectus eſt, trecentis talentis: magnæ molis ſaxa intus diſpoſita fuêre, quorum pondere opus ſtabiliretur, ne ventorum impetu concuſſus humi corrueret, Metel. Merc. Bert. Borbonius, *de obſidione Rhodi*, Petrus Boiſſat. & Job. Balduin. *Hiſt. Melit.*

RHODUSSA, urbs Argivæ terræ, unde *Rhoduſſius*, & *Rhoduſſaus*, *Stephan.* Item Inſul. Rhodiorum ante Caunum urbem Cariæ proximam. Item duæ Inſulæ in Boſporo Thracio, Plin. *l. 5. c. 31. extr.*

RHO-

RHOE, fl. v. apud Arrianum, *in Periplo*, ubi Boſphori fauces ponit ad facrum Jovis Urii; dein Melænam promontor. mox Artanen, deinde Pſilio, poſteà Calpes portum & inde *Rhœn* & *Chelas* & Sangarium fluv. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 879.

RHOEBUS, equus Mezentii. Virgil. *Æn. l.* 10. *v.* 861.

Rhœbe diu (res ſi qua diu mortalibus ulla)
Viximus. ——— ———

RHOEDIAS, fluv. Macedoniæ in Axium fluens, Plin. *l.* 4. *c.* 10.

RHOEMETALCES. Boſphoranorum Rex, Græcè Ῥοιμητάλκης ſive Ῥυμητάλκης; utrôque enim modô ſcriptumque hoc nomen occurrit, utrumque è veteri conſuetudine. Sic enim & *Rœcus* Heſych. qui *Rycus* Suidæ, Rex ille, qui dedit proverbio originem, Ῥοίκου ἀμβλυωπία. Meminit hujus *Rhœmetalcis* Jul. Capitolin. *in Pio, c.* 9. ubi *Rhimetalcem* vocat, *Rhimetalcem in Regnum Boſphoranum, auditô inter ipſum & curatorem negotiô, remiſit.* Vide Caſaubon. *ad l.*

RHOETARUM littus ſeu *Rhœticum* littus, in quo tumulus vel fanum Ajacis, Αἰάντειον, à *Rhœteô* promontor. vel oppido nomen habet; de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 870. ut & voce *Rhœteum.*

RHOESUS, vide RHESUS, & RHEBAS.

RHOETACES, fluv. Armeniæ, *Strabo.*

RHOETEUM, ſive RHOETUS, *Leunel. Peſkiam* Turcis, Trojæ promontor. in quo ſepultus fuit Ajax Telamonius. Quòd à Sigæo non longè abfuerit, Ovid. teſtatur, *l.* 11. *Met. v.* 197.

Dextera Sigei, Rhœtei læva profundi.

Idem, *l.* 4. *Faſtor. v.* 279.

Rhœteumque capax, Sigæaque litora tranſit.

Nic. Lloydius.

RHOETEUM, ῥοίτειον, Diod. *l.* 17. Urbs Troadis ad Helleſpont.

RHOETI, vide RHÆTI.

RHOETIA, urbs Bactrorum. Gentile *Rhœtiaſius*, vel *Rhœtienus*, *Stephan.*

RHOETIUS Mons, *Monte di Mezzo*, in Corſica, circa umbilicum, in oram Occidentalem deſinens. *Ptol. Juſtinian.*

RHOETUS, Marrubiorum Rex in Italia, qui Anchemolo filio Caſperiam ſuperduxit novercam; hanc privignus ſtupravit. Quô cognitô, cùm eum pater perſequeretur, & ad pœnam vocaret, fugiens ille ſe ad Turnum contulit. Servius in illud Virg. *l.* 10. *Æn. v.* 388.

Hinc Helenum petit, & Rhœti de gente vetuſta
Anchemolum, thalamos auſum inceſtare novercæ.

RHOETUS, gigas, qui cùm Jovem de Cœlo dejicere conaretur, à Dionyſio, in Leonem converſo, interemptus eſt. Lege *Rhœcus.* Horat. *l.* 2. *Od.* 19. *in Bacchum, v.* 21.

Tu, quùm parentis regna per ardua
Cohors gigantum ſcanderet impia:
Rhœcum retorſiſti leonis
Unguibus, horribilique malâ.

RHOEXUS, navale Ciliciæ, ad oſtia Sari fluv. Gentile *Rhœxius*, aut *Rhœxites*, *Stephan.*

RHOGANE, urbs Indiæ, *Idem.*

RHOGE, inſula juxta Lyciam. *Idem.*

RHOGMI, navale Ciliciæ, *Idem.*

RHOGOMANES, Ῥογόμανις. *Marciano* & *Ammiano* Ῥώγανις, fluvius Perſidis eſt, juxta quem Perſæpolis; fortè idem cum Araxe; quem ad ipſam Perſæpolim tranſiiſſe Alexander legitur, apud *Strabonem*, qui que alius omnino erat è nominatiſſimo Armeniæ Araxe. Certè Ῥώγανιν hunc quidam videntur Ἀράξην vocâſſe græcatiore, ut ille loquitur, appellatione. Si enim ſonum ſpectes vocaboli, idem Ῥώγανις ſignificat, quod Ἀράξης; cùm Græcis ῥωγὴ idem ſit, quòd ῥῆξις, *ruptura*; unde ῥωγάδες, & ῥωγαλέος. A *perrumpendis* autem obicibus, Rhoganis nomen fortè habuit; quem Alexandri comites aliò nomine, ſed idem ſignificante, Ἀράξην appellâſſe videntur. Nam Ἀράξης, ἀπὸ τοῦ ἀράσσειν, quod itidem *perrumpere* notat. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1202. ut & in voce *Rhogomanis.*

RHOGOMANIS, Arriano *Rhogonis*, ex *tabulis recentior. Sirt*, fluvius Perſidis; in ſinum Perſicum juxta Suſianæ confinia influens. *Ptolemæo. Ammiano*, vide ſuprà.

RHOILUS, Scytha, Conſtantinopolim, ſub Theodoſio Minore oppugnans, fulmine ictus eſt, circa A. C. 424.

RHOLDUCUM, vide RHODIA *Ducis.*

RHOMBITES magnus, ſeu *Rombites*, Sarmatiæ Aſiaticæ fluv. *Ptol. Copa Georgio Interiano.* Hodie *Kuban*, *Sanſoni* in Circaſſia regione.

RHOMBUS, piſcis, inter immundos erat in veter. Lege, quòd pinnas quidem habet, ſed ſquamis caret, vide Levit. *c.* 11. *v.* 9. & 10. & Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 1. *c.* 6. inprimis verò Voſſium, *de Idolol. l.* 4. *c.* 16. 17. & 26. ubi inter alia Proverb. *nihil ad rhombum*, de junioribus inprimis capiendum docet. De eo ſic Martialis, *l.* 13. *Epigramm.* 81. cui titul. *Rhombus.*

Quamvis lata gerat patella rhombum,
Rhombus *latior eſt tamen patella.*

Unde *Rhombi ſpatium*, de ampliſſimo rhombo, apud Juvenalem, *Sat.* 4. *v.* 39.

——— *ſpatium admirabile rhombi* &c.

Apud eundem Martialem, *l.* 9. *Epigr.* 30. *v.* 9.

Quæ nunc Theſſalicô Lunam deducere rhombô,
Quæ ſcis hos illos vendere lena thoros?

Et *l.* 12. *Epigr.* 57. *v.* 16.

Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cùm ſecta Colcho Luna vapulat rhombô &c.

vox hæc vertiginem ſeu girgillum notat, cui involvebant filum, quò Lunam torqueri & è cœlo deduci poſſe ſagæ jactitabant, qua de re vide quæ Farnabius habet *ad Senecam, Hippolyto, v.* 420. *Turbinem* vocat Horatius, *in Epodis*; *Od.* 17. *v.* 7. ubi totam ferream ſeu æream intelligunt, cui fila & ſtamina, quibus ſe viros illigare credebant, Sagæ intorquere ſolebant. Aliàs *Rhombus* figura eſt quadrata, quæ in veſtibus idem quod ῥάβδος, *virga*, & πλινθίον, *laterculum*. Unde de Epheſiis Democritus Epheſius, apud Athenæum, *l.* 12. Τὰ δὲ τῶν Ἰώνων ἰοβαφῆ, καὶ πορφυρᾶ καὶ κρόκινα ῥόμβοις ὑφαντά; ubi ῥόμβοις ὑφαντὰ veſtimenta dicuntur, quæ ῥάβδοις ſeu figuris ῥομβοειδέσι diſtincta erant ac virgata; qualia fuiſſe Gallorum ſagula Veteres ſcribunt. Vide hîc paſſim, & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino, c.* 20.

RHON, urbs Scythiæ Gnodaricæ. Gentile *Rhonius*, vel *Rhonites*, *Stephan.*

RHONDÆI, populi Thraciæ. *Idem.*

RHOOB, manſio Iſraelitarum, in Palæſtina, apud Scythopolim, inde 4. mill. paſſ. *Hieron.*

RHOOBOTH, oppid. Galilææ, in regione Gabalena, apud Jordanem.

RHOPALICI Verſus, dicti à Græca voce ῥόπαλον, *clava*, quam *maſſucam* Galli vocant, à monoſyllabo incipiunt, quod eſt veluti caput maſſucæ. Ut in hoc verſu,

Spes Deus æternæ eſt ſtationis conciliator.

Et apud Homer. *Il. γ. v.* 182.

Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιοδαίμον &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1317. Hujuſmodi metrô ſcripta oratio adjicitur Auſonianis operibus: quam licèt illi non vindicet, indignam tamen vel illius ingeniô, ſeriô tandem Chriſtianô, non putat Barthius, quòd curioſum fuit Grammaticas res verſibus commendare & immiſcere. Itaque vel animi gratiâ, vel ad exemplum ludentium aliorum potuit & tale quid otioſus ſcripſiſſe, cùm licentiæ etiam Poeticæ generoſum Chriſti præconem agnoſcant. Hactenus ille, *Animadv. ad Statium, Thebaid. l.* 2. *v.* 242.

RHOPENSES, populi quidam *Steph.*

RHOPOGRAPHI, Græcè Ῥωπογράφοι, dicebantur olim, qui belluas, arbores, homines; inſuper, antra, portus & alia id genus, variaque & minuta opere topiariô exprimebant. Ῥῶπος enim varia & minuta merces eſt, ut infrà videbimus. Inde *Rhopographiaripula*, apud Ciceronem, *ad Attic. l.* 15. *ep.* 16. *Et tamen hæc ῥωπογραφίαripula videtur habitura celerem ſatietatem:* & Ῥωπογράφος, pictor ille dictus eſt apud Plinium, *l.* 35. *c.* 10. quòd humilia tantùm pingeret, ut aſellos, obſonia & ſimilia ῥωπικά, ubi alii perperam legunt, ῥυπαρογράφος: *Propoſito neſcio an deſtruxerit ſe, quoniam humilia quidem ſequutus, humilitatis tamen ſummam adeptus eſt gloriam, tonſtrinas, ſutrinaſque pinxit & aſellos & obſonia ac ſimilia, ob hoc cognominatus Rhopographos.* Ei *megalographiam* Vitruvius opponit, *l.* 6. *c.* 4. quæ in rebus magnis & argumentis nobilibus exequendis verſatur, ut ſunt Deorum ſimulachra, ædes, heroës bellorum hiſtoriæ veteres & alia id genus. Vide Salmaſium *ad Spartianum in Hadriano Cæſare, c.* 10.

RHOPOPOLA, Græcè Ῥωποπώλης, Gallicè *Eſpicier*, qui merces omnes mixtas ac minutas vendit, quæ Medicis, Pictoribus, Tinctoribus & Myrepſis conducunt. Latinis *Seplaſiarius*, παντοπώλης. Marcellus,

Quodque ab Idumæis vectum ſeplaſia vendunt,
Et quidquid confert Medicis Lagæa Cataplus.

A ῥῶπος, quâ voce merces ejuſmodi minutas ac mixtas, Græci appellabant, *Heſychius.* Ῥῶπος, ὁ λεπτὸς φόρτος, ἢ τὰ ζωγράφου, βαφεῦσι, μυρεψοῖς, χρησιμεύει; pleraque enim horum & ferè omnia, quæ Pictoribus, Tinctoribus & Myrepſis uſui ſunt, Medicis quoque utilitatem præſtant, ac Medicinæ inſerviunt. Plures ejuſmodi merces enumerat Vopiſcus *in Aureliano, c.* 45. *Vectigal Ægypto urbi Romæ Aurelianus vitri, chartæ, lini, ſtupæ, atque anabolicas ſpecies æternas conſtituit.* Quæ omnia Αἰγύπτιον ἐμπολὴν vocabant Veteres. *Heſychius*, Αἰγύπτια ἐμπολὴ ὁ ῥῶπος; ex Ægypto enim iſtiuſmodi merces advehebantur, quas γέλγη quoque Græci, item γρύτην, appellavêre. Lucilius *mictorem* vel *mictilem mercem* vocat,

Palmentaria, ut intybus, aut aliqua id genus herba,
Et jus mænarum, bene habet ſe, mictiris hæc eſt
Merx, &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1050. & *Not. ad Vopiſc. d. l.* ut & ſuprà ubi de *Anabolicis Speciebus.*

RHOS, vide infrà *Roſica Claſſis.*

RHOSACES, frater Spithrobatis, Satrapes Perſicus, cui, Alexandro, apud Granicum amnem nudô capite dimicanti, imminenti, dextra amputatur à Clyto, Curt. *l.* 8. *c.* 1. A ſeptem Perſis, qui Magos interemerunt, oriundus exſtitit; ſub Artaxerxe Ocho, Ioniæ & Lydiæ Satrapes, in expeditione, contra Ægyptios, Equitatûs præfectus. Diodor. Sic. *l.* 16. Vide eundem, *l.* 17. *fol.* 572. *f.*

RHOSOITA, Monialis, Latinè Græcéque docta, claruit ſub Othone I. & II. Augg. de quorum rebus geſtis *Panegyricum* ſcri-

ſcripſit. Ejuſdem prodiêre *Comœdiæ ſex*, *Laudes B. Virginis*, *verſu Elegiacô*, ut & B. *Dionyſii Vita*, aliaque. Vide Gerh. J. Voſſium, *de Philolog. c.* 2. §. 3. & *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 41. nec non *l. de Poëtis Lat.*

RHOSPHODUSA, inſula in Carcinite ſinu, Plin. *l.* 4. *c.* 13. *Salone Ponto*, *Steph.* eam *Rhoduſſam* nominat, auctore *Pinnianô*.

RHOSUS, nominatur à *Stephano*, nec explicatur. Gentile *Rhoſius*, vel *Rhoſeus*, poſſeſſivum *Rhoſicus*, ut *ſcopulus Rhoſicus*, Strabo, *l.* 14. *Rhoſum* ſcribit civitatem eſſe in Iſſico ſinu. Cæterùm *Rhoſicus*, vel *Rhoſſicus ſcopulus*, Iſſico ſinui imminet, & *Coryphæus* à Polybio, *l.* 5. dici videtur, ubi Seleuciam huic ſcopulo adjacentem deſcribit. *Capo Gangit Nigro*. *Baudrando Rhoſus*, ſeu *Rhoſſos*, urbs eſt Syriæ, in ora maris Syriaci & Sinus Iſſici in Pieriis 50. mill. paſſ. ferè à limite Ciliciæ, Antiochiam verſus.

RHOTALA, vicus Jordani finitimus, ubi longitudo Galilææ ſuperioris habet initium. Hegeſippus, *l.* 3.

RHOTANA, Indica urbs, *Stephan.*

RHOTANUS, Corſicæ inſulæ fluv. *Ptolem.* *Tavignan* Leandro. *Aleria* Moletio. *Baudrando Tavignano.* Oritur in medio Inſulæ, dein prope & infra Aleriæ rudera, in mare Tuſcum ſe exonerat, prope ſtagnum Dianæ, in ora Orientali Inſulæ.

RHOTOMAGUS, urbs Archiepiſcopalis Galliæ Celticæ Normanniæ caput, *Rouen* Gallis, *Roan* Italis dicitur, à Lutetia Pariſiorum 28. leuc. in Circium. Ampla, elegans & populoſa valde. Emporium celeberrimum, & Parlamenti ſedes, ad Sequanam fluv. qui ibi ponte jungitur, aliàs lapideô, nunc ligneô, ſed miræ ſtructuræ. 26. leuc. ab Ambiano in Occaſum, 16. à Bellovaco & 9. ab Ebroico in Boream, Velocaſſium olim caput. Vide *Retomagus*.

RHOTOMANUS, Chriſtophorus, vide *Chriſtophorus*.

RHOXALANI, populi Scythiæ, Plin. *l.* 4. *c.* 12.

RHOXANE, amaſia Alexandri, Satrapis barbari filia, quam Alexander totius penè Orientis victor & Imperator, ob ſolam ejus pulchritudinem, matrimonio ſibi junxit. Dicitur & *Roxana*. Vide Qu. Curtium, *l.* 5.

RHOXIA, regio Septentrionalis, quam Poloni & Sarmatæ ſuam eſſe dicunt.

RHOXOLANI, populi Scythici ultra Danubium, quos quidam *Ruthenos* eſſe putant. Eorum tumultum, ſub Hadriano, memorat Spartianus, *c.* 6. *Auditô dein tumultu Sarmatarum & Roxolanorum, præmiſſis exercitibus, Mœſiam petit. Martium Turbonem, poſt Mauritaniæ præfecturam, inſulis ornatum Pannoniæ Daciæque ad tempus præfecit. Cum Rege Roxolanorum, qui de imminutis ſtipendiis querebatur, cognitô negotiô, pacem fecit.* Vetus enim in Romano Imperio malum, annuis muneribus barbararum gentium pacem redimere: quod à Domitiano primùm factum, & dein retentum à ſucceſſoribus, qui conſulturi utcunque exiſtimationi ſuæ penſionem hanc annuam, quæ verè tributum erat, honeſtiore vocabulô *ſtipendium* nominârunt, aut *munus*. Herodianus, *l.* 1. *c.* 6. *συντάξεις*; ipſi verò Barbari *μισθὸν εἰρήνης*, *pretium pacis*, apud Syneſium, *Orat. ad Arcadium.* Sed cùm querelam Regis Roxolanorum facili negotiô compoſitam dicat Spartianus; ob tumultum verò *Roxolanorum* exercitus mitti fuiſſe neceſſe; hæc disjungenda eſſe judicans, lectionem in omnibus libris repertam, *Cum Rege mox Alanorum* &c. reponi vult Salmaſ. *ad loc.*

RHOXONOCÆA, civitas quædam, *Stephan.*

RHUADA, vide RHÆDA.

RHUBRA, oppid. Corſicæ, in ora Orientali verſus Meridiem, quibuſdam nunc *Porto nuovo*. Scribitur & *Rubra*.

RHUBRICATA, vide RUBRICATUS.

RHUCANTHII, *Straboni* Rhætica gens, in Helvetiis, ubi hodie *Aſpermont Scudo*. Aliis illorum oppid. eſt *Ragatz*.

RHUNCUS, Nævio dicitur, qui aliis *Rhacus* ex Græco *Ῥοῖκος*. Vide *ſuprà*.

RHUS, Atticæ vicus, ſic dictus, quòd ex imminentibus loco montibus aqua in eum defluebat. Pauſan. Hodie *Palæo chorio* incolis dici, quaſi *veterem vicum* & in ruinis eſſe, docet Jac. Sponius, qui ibi *Inſcriptiones* aliquot ſuperſtites notavit, unam inprimis Niciæ Hermiægeniti, cui fulloniæ artis inventionem tribuit Plin. *l.* 7. *c.* 56. Vide eum *Itiner. Græciæ*, *l.* 2. *p.* 291.

RHUSPINA, Africæ propriæ urbs in litore maris, in Byzacena regione *Ptolem.* Nunc *Souſe*, urbs munita regni Tunetani, in Ora Syrtis majoris. Vide *Ruſpina*.

RHUSUCCORÆ, Mauritaniæ, Cæſarienſis urbs. *Ptol.* quæ *Ruſcurium* fortaſſe Plinii, *l.* 5. *c.* 2. Hodie *Alger*. Vide *Ruſucurium*.

RHUTENI, ſeu RUTENI, populi Germano-Sarmatiæ, ubi nunc *Ruſſia nigra*. Vide ibi.

RHUTENI etiam populi Sarmatiæ, qui aliàs Roxolani, hodie *les Reux*, in parte Meridionali Moſcoviæ, cujus populi ſæpe etiam Ruteni dicuntur.

RHUTENI, & RUTHENI Cæſari, *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 45. & *l.* 7. *c.* 5. *Ruteni* Plinio, *l.* 4. *c.* 19. *Rhutani Ptolemæo*, populi & urbs Epiſcopalis Galliæ Aquitanicæ ad montem Cemmenum, inter Velaunos & Helvios. Regio *Rovergne*, urbs autem *Rodez* appellatur. Lucan. *l.* 1. *v.* 402.

Solvuntur flavidongâ ſtatione Rhuteni.

Sunt hi populi in parte Orientali Aquitaniæ, inter Gabalos ad Ortum, Arvernos ad Boream, Cadurcos ad Occidentem, & Helenteros ad Auſtrum. Eorum caput eſt Segodunum ſeu Ruteni, *Rodez*, urbs culta ad Veronium fluv. 12. circiter leuc. à Commeno monte in Circium, 15. à Mimate in Occaſum, Cadurcum verſus 16. ab Albigia in Cæciam 10. leuc. Floriopolim verſus 12, *Baudrand.*

RHYBDUS, caſtellum Siciliæ, Gentile *Rhybdius*, *Steph.*

RHYMNICI montes Scythiæ, hodiè ſunt in Tartaria deſerta ad fontes Rhymnici fluv. in limite Moſcoviæ Borealis verſus Obium fluv.

RHYMNUS, fluv. Scythiæ, à quo populi & montes *Rhymnici*, hodie *Jayck*. Oritur ex Rhymnicis montibus, & in mare Caſpium ſe exonerat 250. mill. paſſ. à Jaxartis oſtiis in Occaſum.

RHYNCHE, parva regio Eubœæ. Gentile *Rhynchæus*, *Steph.*

RHYNDACUS, fluv. (& oppid. *Stephano*) Myſiæ Aſianæ magnus, qui *Lycus* Plinio, *l.* 2. *c.* 103. ex Artynia ſtagno ad Olympum montem effluens, & in Propontidem inter Aſcanium fluv. & Cyzicum urbem prolabens, variè indigitatur: *Mico* Moletio, *Lartacho* Nigro, *Lupadi* Caſtaldo, *Ulubat* Turcis, teſte *Leunclaviô*. Apud illum angues immanes naſcuntur, qui aves prætervolantes abſorbent. Mela, *l.* 1. *c.* 19. & Plin. *l.* 8. *c.* 14. Valer. Flacc. *l.* 3. *Argon. v.* 35.

Et te jam medio flaventem Rhyndace Ponto.

RHYNECCUM, vide RINECUM.

RHYNITACLUS, vir Thracius, cujus exemplô, Cæſar dicere ſolebat, *Amare quidem ſe proditionem, ſed proditores magnopere abhorrere*, Plutarchus.

RHYNTHON, Tarentinus, nugator viliſſimus in agendis præcipue fabulis. Alii verò Poëtam fuiſſe volunt, qui 38. reliquit fabulas, partim Comicas, partim Tragicas. Nonnulli *Rhinthon* ſcribunt. Meminit ejus Athenæus, *l.* 3. fabulæque *Amphitruo* ab eo compoſitæ. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poëtices l.* 1. *c.* 7. ubi de *Comœdiæ Speciebus*, & ſuprà in voce *Rhinthon*.

RHYPÆ, urbs Achaica, unde *Rhypi*, *Rhypæus*, & poſſeſſivum *Rhypicus*, *Stephan.*

RHYPARA, Inſula parva maris Ægæi, Samo adjacens, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

RHYPAROGRAPHOS, cognomen Pyreici pictoris, de quo ſic Plin. *l.* 35. *c.* 10. *Pyreicus, arte paucis poſtferendus —— humilia quidem ſecutus, humilitatis tamen ſummam adeptus eſt gloriam. Tonſtrinas ſutrinaſque pinxit & aſellos & opſonia ac ſimilia, ob hoc cognominatus* Rhyparographos, *in iis conſummatæ voluptatis. Quippe ea pluris veniere, quàm maxima multorum.* A Græco *ῥυπαρός*, *humilis, ſordidus.* Salmaſ. tamen *Rhopographos* legi vult, vide ibi.

RHYPICA, vide RHIPHA.

RHYSADIUS, mons Lybiæ interioris, ex quo Stachir fluv. oritur, Cloniam paludem creans, *Ptol.*

RHYTHMUS. Bedæ videtur *metris eſſe conſimilis, qui eſt verborum modulata compoſitio non metricâ ratione, ſed numerô ſyllabarum ad judicium aurium examinata, ut ſunt Carmina vulgarium Poëtarum.* Nempe omnis ſtructura & copulatio vocum aut *rhythmus* eſt, aut *metrum*. Rhythmus ſpatiô temporum conſtat, metrum etiam ordine: In illo quantitas tantùm, in iſto qualitas quoque obſervatur. Parvipendit Rhythmicus, dum ipſi conſtet temporum ratio, quô pedes ordine collocet; at Metricus non ſatis eſt ſecurus, niſi & rationem ordinis ſervet. Rhythmico indifferens eſt dactylus & anapæſtus, jambus & trochæus, ſunt enim *ἰσόχρονοι* hi pedes: Metricus verò eos neutiquam confundit, licèt temporis ſpatiô ſint æquales. Unde longè major licentia in Lyricis cantionibuſque & Muſicorum canticis, quàm in metris. Quæ cauſa, quòd Lyricos veteres *numeris lege ſolutis ferri*, dixit Horatius; *l.* 4. *Carm. Od.* 2. *v.* 9. 10. Solutiori tamen pede ambulârunt plebeji illi Poëtæ, de quibus Vopiſcus, *in Aureliano*, *c.* 6. & nos ſuprà, in voce *Balliſtea*. Imò nullâ penitùs lege teneri ſe paſſi ſunt, nec ullis ſyllabis tempora aſſignantes, nec brevium longarumque agnoſcentes differentiam. Unde genus quoddam, inter rhythmum & metrum medium ortum; ſic tamen, ut magis ad rhythmum accedere videatur, ſolô licentiæ nomine, quam imperitiâ, non ratione affectârunt. Numerum ſanè ſyllabarum & pedum ſatis amaiè cuſtodiêrunt, quod veteres Rhythmici magnoperè negligebant, quibus in uſu & more fuit, duas plerunque ſyllabas breves locô longæ ponere, quia idem utrobique tempus eſſet. Interim obtinuit, ut talium quoque Poëtarum compoſitio *Rhythmus* diceretur, ipſique *Rhythmici* vocarentur. Rhythmi enim proprium eſt, breve tempus plerunque longum efficere & longum contrahere, quod Metricô non licet: unde rhythmus etiam illis ineſſe poteſt, quæ metricâ ratione facta non ſunt; cùm contrà metrum abſque rhythmo eſſe non poſſet. Sic verſus in puerili cantilena de Aureliano, apud Vopiſcum, *loc. cit.*

Tantum vini habet nemo, quantum fudit ſanguinis;

rhythmum trochaici metri habet, contra legem tamen ac rationem metri factus eſt; ſed, cùm totidem ſyllabis conſtet, quot legitimum metrum, rhythmus eadem illis temporum ſpatia accommodat, quæ requiruntur in legitimo metro. Vide Bedam pluribus, *d. l.* Atque hoc inprimis metrum, utpote ſaltationibus cantionibuſque accommodum, & proin vulgi captui maximè familiare, Rhythmicis ad imitationem placuit. Unde Joci militum, à tripudiantibus exultantibuſque in triumphantes Duces jactari ſoliti, iſtô metrô ut plurimùm concepti, cujus exemplum rei habes apud Suetonium, *in Cæſare*, *c.* 51. Vulgaria quoque dicteria, quæ populus ipſe in aliquem joculariter jactitata canebat, modulis trochaicis decurrebant, ut videre eſt apud veterem Juvenalis Interpretem, *in Sat.* 5. *v.* 3. de Sarmento quodam. Cantilenæ tandem & ſaltatiunculæ omnes vulgares non aliô metrô conſtabant, vel *rhythmis* ad ejus imaginem commodulatis. Quô factum, ut Græca quoque Poëſis vulgaris numeris trochaicis tota conſtaret & La-

tina

tina etiam magna ex parte, uti ſuprà, ubi de *Politicis verſibus*, vidimus. Similiter hodie tota Poëſis vernacula rhythmica eſt, certô ſyllabarum ad rhythmum copulatarum numerô, libero ſcribentis arbitriô currens, nec enim propriè pedum dimenſione graditur. Sed *Rhythmum* malè vocamus in noſtra Poëſi ſyllabarum ad finem cujuſque verſus, in eundem ſonum recidentium, *unvidbaſir*. *Rhythmum* in cantione Veteres vocavêre, quam Galli hodie *avam tantum* vocant: Latini *numerum* dixêre. Virgil. *Ecl.* 9. v. 45.

——— *Numeros memini, ſi verba tenerem.*

Hinc Canticum Plotino dividitur, εἰς τοὺς ῥυθμοὺς καὶ τὰ ᾀδόμενα: *in numeros & verba*. Idem Virgilius, *Ecl.* 6. v. 27. *in numerum ludere* dixit, quod Servius interpretatur, *ad Rhythmum ſaltare & cantilena moveri*. Idem verò *Æra*, quod *numeros*, ut alibi diximus. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. loc. cit.* Sed & in oratione *Rhythmi*, ut videre eſt apud Quintilian. *l.* 9. *c.* 4. ubi orationem numeris contortam ferri vult, non rhythmis, *Neque enim Demoſthenis fulmina tantopere vibraſſe dicerentur, niſi numeris contorta ferrentur; in quo ſi hoc ſentimus, rhythmis contorta, diſſentio. Nam rhythmi neque finem habent certum, neque ullam in contextu varietatem, ſed quâ cœperunt ſublatione ac poſitione ad finem uſque decurrunt. oratio non deſcendit ad ſtrepitum digitorum.* Dicere vult, orationem quæ rhythmis non alligari deſiderat, nec ſyntonorum modis ſaltitare debet, in ſtrepitum digitorum ac pedum crepitum non deſcendere, quemadmodum Rhythmi ſolent, quorum tempora Muſici pedum digitorumque ictu metiuntur ac ſignant. Uti verò *Rhythmi* iiſdem ſemper eunt numeris, ac, quô cœperunt modô, ad finem uſque decurrunt: ſic in ſcabellis, ac cymbalis & teſtulis percutiendis, quibus hiſtriones olim uſi, perpetuus quidam numerus ſervabatur, adeò ut finis nullus appareret, & ſi tibias non audires, notare tibi non poſſes, quouſque procurreret connexio pedum, & unde rurſus ad caput rediretur, ut ait *Auguſtinus*. Atque hinc omnia crepitaculorum genera, ut ſcabella, cymbala, crotala, teſtulas, ſolis rhythmis conſtitiſſe & in ea Muſicæ parte poſitas eſſe, quam *Rhythmicam* Veteres dixêre, adeoque *ſyntonorum* homine cenſeri poſſe, ait idem Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 19. Vide quoque Scaligerum, *Poëtices l.* 1. *c.* 2. & hic paſſim, inprimis infrà, in voce *Syntona*.

RHYTIUM, ſeu RHYTUM, vas ab anguſto fundo in latum ſurgens, inſtar cornu, memoratur Athenæo, *l.* 10. *c.* 13. & *l.* 11. *c.* 1. 5. & 26. nec non Martiali, *l.* 2. *Epigr.* 35. ubi in Phœbum quendam, cui diducebantur poplites, tali verò ſeu plantæ coibant, hôc pactô jocatur.

Cùm ſint crura tibi, ſimulent quæ cornua lunæ,
In rhyto poteras, Phœbe, lavare pedes.

Ubi nota luſum in paribus, *cornu* & *rhyto Luna*, & *Phœbe*. Farnabius *ad l.*

RHYTINNA, *Ptolem.* Vide ibi. *Rhœteum* Virg. *l.* 6. *Æn.* v. 505. *l.* 10. *c.* 39. Hinc *Rhytinus*.

RHYTIUS, Cretæ civitas, Hom. *Iliad.* 2. Ῥύτιον, *Steph.*

RIBAGORTIA, vide RIPACURCIA.

RIBAI, pater Ithai, 2. Sam. *c.* 23. v. 29. Latinè, *pugnans, objurgans*, ſive *multiplicans*.

RIBAS, contractum ex *Rabbi Izaac Schefack*, Philopoli fecit *Theſchuvot bar Schéſat*, circa ann. 5134. juxta Rabb. Dav. Ganz.

RIBALDI, apud Rigordum *A. C.* 1189. *Dum Rex circumquaque immunita civitatis conſideraret*, Ribaldi *ipſius, qui primos impetus in expugnandis munitionibus facere conſueverant, eò vadente, in ipſam civitatem impetum fecerunt.* Gull. Brittonem, *Philipp. l.* 3.

Et Ribaldorum *nihilominus agmen inerme.*

Alibique paſſim, apud citerioris ævi Scriptores, velites ſunt. Gall. *Enfans perdus*; inter viliſſimos hominum, quorum vita nullius eſſet momenti, habiti. Deligebantur ferè ſemper ex calonibus, quorum & in caſtris vicem perſæpe agebant, impedimenta curando cæteraque viliora officia obeundo. Quare, cùm id hominis genus ex ganeonibus potiſſimùm conſtatum erat, factum poſteà, ut vox hæc de viliſſimis, abjectis, perditis, ſcortatoribus &c. uſurparetur. Apud P. Mariam Campum, *in Hiſtor. Eccl. Placent.* habetur, *Revocatio facta per D. Gregorium P. X. de conſuetudine, quòd ſolis* Ribaldis *dabatur eleemoſyna, in domo Papæ, in Feſto Carniſprivii, quâ ſtatuit idem Gregorius, quòd ejuſmodi eleemoſyna erogaretur pauperibus aliis communiter, & ipſis ribaldis ad demum Papæ, in feſto Carniſprivii ſuprà dicto, circa horam veſperam.* Ubi *Ribaldorum* nomine eos intelligit Car. du Freſne, quos *Vagabonds* Galli vocant. vide eum in *Gloſſario* & *ejus Appendice*, ut & Auctores, quos *ibidem* laudat, Albertum Stadenſem 1224. Ericum Upſalienſem, *Hiſtor. Suecor. l.* 2. *p.* 8. Mich. Scotum, *Menſa Philoſoph. l.* 4. *c.* 6. 37. &c. Quia porrò *Ribaldorum* cohors in Franciæ Regum Aula inſtituta eſt, ut in ganeones & ſcorta publica, quæ Regiam Comitatum ſectabantur, inquirerent, ipſi verò cùm lupanaria ingrederentur, ad capiendas meretrices, ipſasmet ſibi non rarò conciliabant, lenonumque vices agebant, inde factum ut *Ribaldi* etiamnum Gallis dicantur homines in libidines & luxum projecti. Habebant hi præfectum, *Regem Ribaldorum* dictum, qui in Comitatu Regio in crimina, quæ in eo perpetrabantur, inquirebat ac de iis judicabat: cujus quidem officii nomenclatura deſiit, regnante Carolô VI. ſub quo, qui *Rex Ribaldorum* anteà dicebatur, *Præpoſitus Hoſpitii Regii* appellari cœpit. De illos in ſcorta inprimis publica juriſdictione, inſigne hoc monumentum idem Car. du Freſne exhibet, ex *vetere Charta A. C.* 1380. *Remiſſio pro Petro & Stefano Calce fratribus ac Cola dicti Petri uxore, de terra Bellijoci, exponentibus quòd Antronius de Sagiano ſe gerens pro* Ribaldo *& ſe dicens de ordine ſeu de ſtatu Goliardorum ſeu Buffonum, & ad cauſam hujuſmodi ſuper qualibet muliere uxoratâ adulterante, ſibi competere & poſſe exigere quinque ſolidos & pro iiſdem dictam talem mulierem de ſuo tripede pignorare; de talique & alio vili quæſtu, quem ſub umbra ribaldiæ, goliardiæ ſeu Buffoniæ hujuſmodi, a ſimplicibus mulieribus, licèt probis, ac in taberna, quas frequentabat & aliis inhoneſtis petebat & procurabat ſibi dari, vivebat, die quâdam venit ad Colam prædictam & contra veritatem imponens, quòd ipſa cum alio, quam viro, accubuerat, petiit ab ea quinque ſolidos hâc occaſione ſibi, aliàs pro eis ipſam pignoraret de ſuo tripede, ut dicebat. Anno* 1380. *menſ. Aprili poſt Paſcha.* Vocis origo incerta: quidam à *Baud* Angl. i. e. Leno; alii à Germ. *Raub*, i. e. præda; alii aliunde arceſſunt, vide Octav. Ferrarium *de Orig. Ital.* & præfatum Car. du Freſne *d. l.* ubi genus quoque vehiculi *Ribaud* appellari cuidam Scriptori Gallico, adnotat.

RIBADENEIRA Petrus, Toletanus, A. C. 1540. ad Societatem Jeſu tunc naſcentem Romæ puer adductus & ab Ignatio Lojola, Societatis fundatore admiſſus, ei ſemper chariſſimus fuit. In Societate hac multis & magnis perfunctis laboribus. *Catalogum Scriptorum ejus illuſtrium* ad finem perduxit, A. C. 1607. extinctus A. C. 1611. religion. 72. ætat. 84. Scripſit præterea alia multa, de quibus vide Catalogum ejus ſub finem. Paul. Freheri *Theatrô Viror. eruditione clarorum*.

RIBBETIUS Philippus, vide *Philippus*.

RIBEAUPIERRE, nomen illuſtris in Alſatia Familiæ haud pridem extinctæ, quæ German. *Rappolſtein*, Latinè *Roch Spoletana* dicta eſt, vide Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt. in Ind.* ſuprà voce *Rappolſteinium*.

RIBERA Franciſcus, Hiſpanus, patriâ Villacaſtinenſis in Caſtella, Soc. Jeſu, ut vocant, Theologus inter ſuos inſignis. Obiit Romæ, A. C. 1591. ætat. 57. Ejus extant: de *Templo*, aut *ad Templum pertinentibus libri* 5. *Commentar. in XII. Proph. min.* In *eoſdem Hiſt. ſelectiores: Comm. in Johann. in ad Hebr.* ad cujus *c.* 5. v. 5. cùm perveniſſet, morte præventus eſt, reliquumque à Fratribus ſuppletum, Poſſevin. Vide Gull. Crowæum *Elencho Script. in S. Scripturam*. ubi & *Commentar. in Apoc.* ab eodem Auctore editi, meminit. *Vir fuit egregiè doctus & pius, ingeniò excellenti, judiciò acri, tenaci memoriâ, S. Patrum lectione atque obſervatione inſtructus, ſingulari modeſtiâ, animi candore, cæteriſque virtutibus commendatus*, Alegambis Bruxellenſis *Bibl. Script. Soc. Jeſu*. Cæterùm *Ribera*, familia illuſtris, è Gallicia oriunda, à Ramiro, ultimo Overenſi ac Legionenſi Rege per maſculos deſcendere gloriatur. In qua Ruis Lopezius de *Ribera*, meritis ſub Alphonſo ultimo, inclaruit: filius autem Peraſanus I. *Adelantado*, i. e. *Judex major*, Andaluſiæ fuit. Eundem honorem filius Didacus Gomeſius & nepos Peraſanus II. geſſêre: hic verò *Comit. de los Molares* titulum prioribus adjecit, pater Beatricis & Catharinæ, quæ Petro Henriquezio Dn. *de Tariſa* nuptæ, ſucceſſionem & nomen *Riberarum* Henriqueziis detulerunt, qui & retinuêre hæc decora & Duc. *Alcala* ac March. *de Tariſa* & *Villanova*, dignitate auxêre. Sed & præter præcipuam hanc lineam, Peraſani I. præfati filii etiam ac Did. Gomeſii fratres fuêre, Rodericus (è cujus poſteris Peraſanus Comes *de la Torre* creatus eſt) Conſalvus *Mariano* & Mich. Lopezius, ſinguli peculiarium linearum Auctores: Inprimis *Payo* ſive Paganus *de Ribera* Dn. *de Malpica* & *Valdipuſa* atque Mareſcallus Caſtellæ. Verùm cùm hujus filii prole carerent, per filiam Aldonciam ſucceſſio & nomen *Ribera* ad Barroſios tranſlatum eſt, namque Petro Gomeſio nuptam; cujus poſteritas huc uſque duravit, nomine Marchion. *de Malpica* impetratô. Imò & præter hoſce, Marchiones de Monte majore familiæ *de Sylva*, nomen *Riberarum* gentili ſuo adjicere ſolent, ob matrimonium Joh. I. C. *Ciſuentes* & Agnetis *Ribera*. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatr. Nob. Eur. part.* 2. *ubi Balthaſaris Comit. de Navamoraz, Catharina, Maria & Agnetis Germanorum, nominis de Ribera Barroſo*, προγονολογίαν *exhibet*.

RIBODIMONS, locus Galliæ in diœceſi Laudunenſi, Monaſterio Abbatiali inſignis, vulgò *Ribemont*; eſtque caſtrum ad Iſaram, inter Faram & Guſiam ſitum, pontem habens amni impoſitum. Anſelmus *de Ribodi Monte*, inſignis inter Galliæ Proceres, Hieroſolymam A. C. 1096. profectus, obiit in obſidione caſtri Archæ. Loco mons, in quo ſitus eſt, nomen dedit, & *Ribodus*, qui illum poſſedit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RIBUARIUS, pagus Campaniæ Gallicæ in territorio Rhemenſi, ad Ruram fluv. nunc *Ribemont*.

RICA, Feſto *palliolum eſt, ad uſum capitis factum*: quaſi *parvum ricinium ad caput velandum*. Jac. Oiſelius *Not. ad A. Gellii*, *l.* 6. *c.* 10. *de Euclide verba hæc. Tunicâ longâ muliebri indutus & palliô verſicolore amictus, & caput* Ricâ *velatus, è domo ſuâ Megaris Athenas ad Socratem commeabat.* Ejuſdem meminit, in catalogo veſtium ſequioris ſexus, Plautus, *Epid. Actu* 2. *Sc.* 2. v. 48.

Supparum, aut Subminiam, Ricam, *Baſilicum aut Exoticum.*

Ubi Ferrarius iſta habet, *de Re Veſtiar. part. I. l.* 3. *c.* 20. *De Rica hæc Nonius. Rica eſt, quod nos ſudarium dicimus: Novius Pedio, Mollicinam crocotam, chirodotam Ricam, ricinium Lucil. Sat. l.* 2. *Ricini aurati. Rica & oraria mitra. Turpilius Etera, Ducit me ſecum, poſtquam ad ædem venimus, veneratur Deos: Intereà aſpexit Virginem, injectam in capite Riculam indutam oſtrinam. Pius in libris ſuis.* pro *Injectam Inſtantem reperit & pro* Oſtrina, Muſtelinam, *Varro Prometheo l.* 1. *Alia mitram ricinam aut tricinum Melitenſem. Feſtus veſtimentum quadratum & fimbriatum interpretatur, quô Flaminica pro palliolo utebantur. Varro de L. L. l.* 4. *à ritu dictam vult, quòd Romanô ritu ſacrificium fœminæ cùm faciunt, capita velant.* Ad quæ Varronis verba facit, quòd Romanos omnibus Diis, Saturnô, Honore ac Hercule exceptis, apertô capite ſacrificâſſe docet Plut. *Quæſt. Rom.* 11. & 13. unde tutuli, ſpiceſque ſacrificantium tegmina: de fœminis in ſpecie, Propert. *l.* 2. *Eleg.* 28. v. 44.

Ante tuoſque pedes illa ipſa adoperta jacebit.

Gravius muliebre cingulum capitis fuiſſe ait, quò pro vitta Flaminica utebatur. A. Gellius, *l.* 10. *c.* 15. ubi de Flaminica. *Et quod in* Rica *ſurculum de arbore felici habet.* Idem cum Flammeo facit Thom. Dempſterus, *in Roſin. l.* 5. *c.* 37. nixus auctoritate Cæſ. Germanici *in Araten*, de Virgine dicentis,

——— *Triſteſque genas abſcondit* Rica:

Licetus quoque *Recam* vocat, & cum *Ricinio* confundit, vide hic *infrà*, ut & Salmaſ. qui *Ricam Flammeum*, *Venenatum*, *Tuſam*, ſynonyma facit *Not. ad Vopiſcum in Aurel. c.* 45.

RICCIACUM, vicus Lotharingiæ, haud procul à Moſella fluv. & ab oppido Sirco, 21. mill. paſſ. ſupra Treviros in Boream, 7. à Sirco in Ortum. Cluverius, *Riczingen.*

RICCIUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

RICCIUS Paulus, vide *Paulus.*

RICH Johannes, è familia nobiliſſima, Conſul Baſilienſis, A. C. 1421. pacis bellique temporibus ſtrenuam Reip. navavit operam. Aurantium Principem Burgundionum, Suntgoviæ imminentem, cum tribus Baſilienſium millibus, in gratiam Catharinæ Burgundicæ, Leopoldi Auſtrii viduæ, fortiter repreſſit A. C. 1424. Obiit A. C. 1448. Chriſt. Urſtiſius, *Hiſt. Baſil.*

Angliæ Reges, aliique Viri-Principes.

RICHARDUS I. Angliæ Rex, *Cor Leonis* dictus, erat quoque Comes Pictavienſis & 4. hujus nominis Normanniæ Dux, fil. Henrici II. ei ſucceſſit, A. C. 1189. præmortuò fratre majore Henricò, A. C. 1183. cum Philippo Auguſto Francorum rege ſæpius bellum, pacemque fecit; aliquando verò ex fœdere in Aſiam cum eo profectus, cum non ſatis ſe ei fidum præſtaret, meritò ſuſpectus, regem optimum naves conſcendere coegit. Ipſe autem poſt captam Cyprum, & victum Saladinum A. C. 1192. rediens, tempeſtate in Auſtriam delatus, ibi à Leopoldo duce, quem in obſidione Acræ offenderat, captus eſt, diuque in vinculis habitus, vixque tandem pecuniâ numeratâ dimiſſus, A. C. 1194. ab Henrico Imperatore æmulo ejus. Dein cum Philippo rem iterum habuit, quod Normanniam invaſiſſet, illumque vicit: Epiſcopum quoque Bellovacenſem cepit, Papæ eum repoſcenti loricâ miſſâ, cum dicto: *Vide an tunica filii ſit tui!* Tandem in obſidione caſtelli cujuſdam in Lemovicibus, Induciis factis, Ducem Aquitaniæ oppugnans, ex vulnere, obiit A. C. 1199. Alii dicunt, illum theſauri cujuſdam potiundi ſpe hoc caſtrum aggreſſum eſſe. Ei ſucceſſit Johannes ſine Terris, frater Paul. Æmil. *l.* 6. Matth. Pariſ. *in Hiſt. Angl.* Polydor. *l.* 14. Ducheſn. *Hiſt. Angl.*

RICHARDUS II. Angliæ Rex, A. C. 1377. filius Eduardi Walliæ Principis, ſucceſſit Avo Eduardo III. Turbas, ſe per ætatem adhuc infirmiore, exortas ſedavit, bellò Gallis illatò, quòd in inducias ſæpius motatum. Felix contra Scotos, Hiberniam captis quatuor Regulis ſibi ſubjecit, ſeditione ingenti, ob nimias exactiones, vexatus: Thomam Glocestriæ Ducem, patruum, ſibi inſidias parantem, ſtrangulari juſſit, A. C. 1397. compliceſque ejus Comites Arundelium & Warvicenſem, illum vitâ, hunc libertate mulctavit. Henricum Joh. Lancaſtrii alterius patrui filium, ob quædam in ſedicta, bonis fiſco adjudicatis, in exilium conjecit: qui à Baronibus paulò pòſt revocatus, Richardum captum fame, in abundantia, enecuit: ejus locò coronatus, A. C. 1399. ætat. 33. regni 22. Deceſſit improlis. Polydor. Virg. *Hiſt. l.* 20. *&* 21.

RICHARDUS III. Dux Gloceſtriæ, filius Richardi, Ducis Eboracenſ. occiſi ſub Henrico VI. & Eduardo IV. Anglorum regnum, quod dolò adeptus eſt, fratris Eduardi IV. filiis, Eduardò V. & Richardò trucidatis, eâdem pene fortunâ amiſit, victus, interfectuſque ab Henrico Richmondiæ Comite, A. C. 1485. qui nomine Henrici VII. ſumptò ſucceſſit. Thomas Morus, *Hiſt. Rich.* 3.

RICHARDUS, Romanorum Rex, Comes Cornubiæ, filius Johannis Sine-Terris, Angliæ Regis, itinere in Syriam ſuſceptò A. C. 1240. infelix, poſtquam & in Aquitania priùs victus eſſet. Contra fratrem Henricum III. inſurgens, remotis incentoribus, coercitus eſt. A quibuſdam, cùm Pontifex Conradinum, Conradi fil. eligi prohiberet, Romanorum Rex creatus, A. C. 1257. & coronatus Aquiſgrani, Urbes Imperii oppigneratas redemit: Sed Alphonſum X. ab aliis electum hoſtem expertus, dilapidatis opibus, cùm ſibi ob exercitam crudelitatem timeret, in Angliam rediit. Ingeniò pollens, & poëſeos non rudis erat. Ex Sanctia, filia Raimundi Berengarii V. Comit. Provinciæ, pater Eduardi & Henrici, quem Guido Montfortius, Viterbii, cùm ex Oriente rediret, interfecit. Matt. Pariſ. *in Henr.* 3. Ducheſn. *Hiſt. Angl.* Noſtradam. *de Poët. Provinc.*

RICHARDUS, Walliæ Princeps, & Aquitaniæ dux, Anglorum regis Eduardi fil. vir bellò clariſſimus, multis egregiis victoriis celebratus, inter quas ea nobiliſſima fuit, quâ Joannem Franciæ regem cepit; periit Burdigalæ aquâ intercuti diu vexatus.

Normanniæ Duces. &c.

RICHARDUS I. Normanniæ Dux Senior dictus, pater Guilielmi I. Obiit A. C. 1002. Pietate & fortitudine inclytus.

RICHARDUS II. Intrepidus. Patri Richardo I. ſucceſſit, uſque ad A. C. 1026. Ex Judita filia Conani, & ſorore Godofredi Comitis Britanniæ, natus illi eſt.

RICHARDUS III. qui venenò propinatò, obiit. Vide Auctores Normanniæ, à Ducheſnio editos.

RICHARDUS, cognomine Juſtitiarius, Burgundiæ Dux, Comes Auguſtodunenſ. filius Bovonis, frater Boſonis, qui ipſi has terras conceſſit, in quarum poſſeſſione ab Hugone Abbate defenſus eſt. Pro Carolo Simplice cepit Senonum urbem, A. C. 896. priùs A. C. 888. Normannis victis, ut & 911. cum Roberto, fratre Regis Eudis. Obiit A. C. 921. Ex Adelaide, filia Conradi II. Comitis Pariſini, pater Rodolphi, qui Galliæ Rex coronatus eſt, &c. Flodoard. *in Chron. Ducheſn. Sammartan. Mezeray*, &c.

RICHARDUS, liber Baro à Strein, ſcriptor *antiquitatum Romanor.* ſeculò præteritò.

Viri Illustres.

RICHARDUS Armachanus, Archiepiſcopus Primas Hiberniæ: Dictus quoque Titz-Rafe, quaſi Filius Rodolphi. Oxonienſem Univerſitatem, cujus Cancellarius erat, contra Fratres Mendicantes tuitus, horum odium in ſe concitavit: ab iis coram Innocentio IV. Avenione tum ſedente accuſatus comparuit, ſed videns præoccupatò Pontifice ſe condemnatum iri, in patriam Hiberniam reverſurus, obiit in via, A. C. 1359. Scripſit *Defenſionem Curatorum, adverſus Mendicantes, Volumen contra Armenios*, &c. In caſu neceſſitatis ſtatuens, Presbyterum ſimplicem Epiſcopali munere defungi poſſe, à quibuſdam pro hæretico habitus eſt. Harpsfeld. *in Hiſt. Eccl. Angl. Secul.* 14. *c.* 28. Baleus, *de Script. M. Britannia*, *&c.*

RICHARDUS Barbeſius, Poeta & Mathematicus, A. C. 1383. Noſtradam. *de Poët. Provinc.*

RICHARDUS Burius, vel Aungervillanus, Anglus, Benedictinus, Cancellarius Eduardi III. Epiſcopus tandem Durhamius: pietate & eruditione inter ſuos clarus, Mæcenas literatorum, liberalitatis ſuæ rivos in omnes Angliæ Academias deduxit. Bibliothecæ conſummatæ colligendæ cupidus, *Philobiblon* edidit. Scripſit alia quoque cum *volumine epiſtol.* è quibus ejus cum Petrarcha commercium clariſſimè elucet, An. 1349. Pitſeus *de Ill. Angl. Scriptor.*

RICHARDUS Fournivalius, Cancellarius Ambianus, ſcriptis inclytus. Claud. Fauchetus, &c. A. C. 1250.

RICHARDUS de Hampolo, ſeu Rollus, Anglus. Scripſit in ſeceſſu ſuo, dicto *Hampoll*, in diœceſi Eboracenſi, *in Hiobum, Pſalmos*, &c. Obiit A. C. 1349. Sixtus Senenſ. *in Biblioth. S.* Pitſeus & Baleus *de Ill. Angl. Scriptoribus.*

RICHARDUS Midletonus, Franciſcanus Anglus, *Doctor ſolidus & copioſus, fundatiſſimus & authoratus* dictus. Doctrinam Petri Johannis, tanquam Orthodoxiæ contrariam, condemnavit. Scripſit *in Evangelia*, *in epiſtolas Paulinas*, *Magiſtrum Sententiarum* &c. Obiit in Anglia A. C. 1300. Baleus, Dempſterus, Pitſeus, Wading. *in Annal. & Bibl. Minor.* Henr. Willotus, *Athen. Angl.*

RICHARDUS de S. Victore, Scotus, Prior Canonicorum Regular. S. Auguſtini, in Abbatia S. Victoris, prope Lutetiam. Obiit A. C. 1174. Scriptis inclytus, quæ prodierunt Venetiis A. C. 1592. Coloniæ A. C. 1621. & Rothomagi, A. C. 1650. cum vita illius, conſcripta à Johanne Tholoſano. Morerius, *in Dict. Hiſt.* Plurimus alios hôc nomine inſignes, vide apud *Baleum*, *Pitſeum*, *Walſinghamum*, *Bucholcer. Wareum*, *Harpiſeldium*, *Geſnerum*, *Poſſevinum*, &c.

RICHELEUM, ſeu RICOLOCUS, urbs nova & culta, in provinc. Pictavenſi, cum arce ſplendidiſſima, & titulo Ducatus à Cardinale Richelio excitata. Vix 1. leuc. à limite Turoniæ, 4. à Loduno in Ortum, 5. à Mirabello in Boream, 11. à Cæſaroduno Turonum in Africum.

RICHELIUS Bernardus, inter primos Baſilienſium typographos, excudit A. C. 1478. Hugonis Cardinal. *poſtillam grandem*, *Bergomum ſuper Thomam Aquinatem*, &c. Chriſt. Urſtiſius *Hiſtor. Baſilienſ.*

RICHENSIS, lacus parvus Argoviæ, ad cujus caput locus eſt *Baldeck* dictus. Ubi effluit per rivum *Aa*, jacet vicus *Richenſee*, unde lacui nomen, jungiturque majori lacui Hallvilenſi, ab oppid. *Hallwyl*, quod ad effluxum fluv. *Aa* ſitum eſt, dicto. Joh. Bapt. Plantinus, *Helv. nov. antiq.*

RICHERIUS, vide *Petrus Richerius.*

RICHERUS Johannes, vide *Johannes.*

RICHINUS, cognomen Fulconis Comitis Andegavenſis, apud Wilhelm. Malmesburienſem, *l.* 3. Vide ſuprà *Rechinus.*

RICHMONDIA, oppidum Angliæ Borealis cum titulo Ducatus ad fluvium *Swale*, in provinc. Eborac. & limite Dunelmenſi, 30. milliar. Anglic. ab Eboraico in Circium, 45. à Carleolo in Eurum, 18. à Dunelmo in Meridem. Hic ſeceſſus regius, in quo Eliſabetha Angliæ Regina obiit, ſub initium hujus ſeculi. de qua ſic celeberrimus Grotius, *Epigrammatum l.* 1.

In Ricemontano jam jam moritura cubili,
Hic adiit votis Eliſabetha Deum.
Hæredi moreſque ſuos, mentemque relinque,
Fortunam atque annos da Pater alme meos!

Hinc nomen quoque familiæ Ricemontanæ, è qua Henricus Richardo III. ſucceſſit, Septimus cognominatus. Vide ſupra in *Richardus III.*

RICHTANIS, ſummus incolarum Novæ Angliæ in America Deus, à quo Increato & Inviſibili, tum cæteros Deos, tum cœlum, terram & mare, omniaque quæ iſtis continentur, condita credunt. Rich. Waitborn, *Deſcript. Nov. Angliæ*, *Part.* 1. *c.* 4.

RICHTERUS Chriſtophorus, vide *Chriſtophorus.*

RICI Homines, dicti apud Aragonenſes præcipuæ nobilitatis Proceres, quos *Barones* alii vocant. Vitalis Epiſcop. Oſcenſis, *Barones---qui etiam* Rici, *i. e. Divites ſunt vocati. Horum talis eſt conditio. Quòd quàm citò aliquis Meſnadarius à Domino Rege honorem*

fuerit

fuerit conſecutus, ad numerum Militum ſuſtentandum, Ricus homo *fit poſteà ſive Baro*. Gall. *Riches hommes*; in *LL*. Edwardi Confeſſoris, *c.* 29. *Divites*, appellantur. Nominis origo à Septentrionalibus Populis, qui Illuſtrium virorum nominibus ſyllabam *ric* vel *rich* adnectere conſueverunt, ut *Alaricus*, *Humericus*, *Theodericus* &c. quæ nonnullis *fortem*, aliis *divitem*, notat. Hodieque certè *Reich* Germanis *divitem*, item *regnum* notat. Car. du Freine *Gloſſar*. Vide quoque ſuprà *Meſradarius*.

RICINIATI planipedes, Mimi *Feſto*; qui *Palliati* dicuntur in *Gloſſ. palliati* ἐγχιδόγοι. Sic *Jovem palliatum* uno locô dixit Arnobius, quem aliô *riciniatum* appellavit. Nempe *Ricinium* vel *Ricinum*, toga erat ſeu pallium muliebre, ſub quo tunicam ſeu cycladem geſtabant, & *pallium* quidem dicebatur, quòd eſſet quadratum; toga verò quòd in modum togæ à dextro latere in lævum humerum ponebatur. Origo vocis à *rica*, cum qua fermè idem ſonat utrumque enim pallium erat, quô caput mulieres operiebant; niſi quòd *Rica* proprium geſtamen Flaminicæ, quod & purpureum erat, ſiquè etiam *flammeum* vocabatur, eſſet. Varro etiam aliis mulieribus tribuit, quas ea ſacrificium cùm facerent, capita velare ſolitas ſcribit. *Ricinium* tamen idetiam & *Pallium* vocavêre Veteres quô nomine & pileos & mitras & diademata & ſudaria & tiaras & capitis vincula & tænias & lora & faſcias & quidquid eſt ſtringendo, alligando regendoque capiti & capillis colligandis ſtringendiſque comis, eos comprehendiſſe, docet Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Aurel. c.* 45. Vide eundem *ad Tertullian. de Pallio*, & hic infrà.

RICINA, *Ptol. Ritnea*, Plin. *l.* 4. *c.* 16. *Ridunia*, *Antonin*. Inſul. Albionis Scotiæ adjacens ad Occaſum inter Ebudas. *Racline*, *Camdeno*. Aliis *Skye* contra Iris fluvii oſtia. *Baudrando* hodie *Raglins*, inſula Hiberniæ, in ora Borealis Ultoniæ, à quo anguſtô fretô diſtat. Cum caſtro e regione Comitatus Antrimenſis, 8. milliar. à Robogdia promontor. in Occidentem. Quibuſdam tamen inter Hebrides eſt.

RICINENSES, Populi in Piceno, Plin. *l.* 3. *c.* 13. quorum urbs *Helvia Ricina* fuit, vulgò *Recanati*, ut indicat inſcriptio vetuſta quæ Maceratæ aſſervatur.

RICINIUM, vel RECINIUM, tegmen capitis muliebris. Iſidor. *l.* 19. *c.* 25. *Stola. Matronale operimentum, quod cooperto capite & ſcapula à dextro latere in lævum humerum mittitur. Stola Græcè, quòd ſuperemittatur*: Ricinium *Latin. quòd dimedia ejus pars retro rejicitur, quod vulgò Mavortem dicunt*. Licetus *de Lucernis*, *l.* 6. *c.* 12. *Ricinium* cum *Reca* confundens. *Eſt autem*, inquit, *Ricinium ſive Recinum vel etiam Reca, Varroni Feſtoque, veſtis antiquiſſima quadrata, inde dicta, quod ejus mediam partem retrorſum jaciebant; hanc extitiſſe purpurei colore plerique ſtatuunt, & innuit Cicero. Unde Recinati Mimi*. Geſnerus in *Onomaſt. Reca. quadratum veſtimentum, fimbriatum & purpureum, quô pro Palliolo ſeu vitta utebantur Flaminica. Alii dicunt. quòd ex lana fiebat ſuccidà alba, quod ingenuæ confecerint Virgines, patrimæ, matrimæ, cives & infecerint cæruleô colore: ex Feſto*. Vide quoque Voſſ. *de Vitiis Serm*. In voce *Maforium*. Commune id Mulierum Roman. pallium fuiſſe, quidam colligunt ex Servio *ad Æn. illud l.* 1. *Gentemque togatam*. Sed Nonius *Ricinium*, modò *Palliolum breve* appellat, modò *Pallium quô Mulieres in adverſis rebus & luctibus induebantur*: Idem *de Vita Pop. Rom. l.* 1. *Ex quo Mulieres*, inquit, *in adverſis rebus ac luctibus, cùm omnem veſtitum delicatiorem, ac luxurioſum poſteà inſtitutum ponunt. Ricinia ſumunt*. Imò nec Feſti ætate, quid ea vox ſignificaret, planè conſtabat. Ait enim *Recinium omne veſtimentum quadratum ii, qui duodecim interpretati ſunt, eſſe dixerunt. Alii virilem togam, quâ Mulieres utebantur, prætextam clavo purpureo*. Ubi Ferrarius legi vult, *Alii togam quâ Mulieres utebantur*: nec tamen improbat Lipſii conjecturam, qui *Ver*. legit, i. e. *Verrius togam eſſe vult*. In hac opinione ergo fuit Serv. *ad l. c. Recinium* fuiſſe togam, vel togæ ſimile; Nam ex eo & cycladem, quæ rotundæ erant, uſu, à Mulieribus Togas olim geſtatas ibi contendit: quòd ſi Recinium commune pallium fuiſſet, fruſtra ex uſu Pallii Togæ uſum demonſtraſſet. Vide Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. l.* 1. *c.* 25. In illis mortuos olim humari ſolitos legimus. Veſtimenta namque cum mortuis condere vel urere conſueviſſe Veteres docet Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 221.

Purpureaſque ſuper veſtes, velamina nota,
Injiciunt.

Et Suetonius, *in Cæſ. c.* 84. *Scenici Artifices veſtem, quam ex Inſtrumento triumphorum ad præſentem uſum induerant, detractam ſibi atque diſciſſam, injecêre flammæ*. Quem ſumtum ſuſtulit Solon, nolens tribus plus veſtibus, *Riciniis* dixêrunt Decemviri Rom. mortuum componi aut condi, Μὴ ἐντιθέναι πλέον ἱματίων τριῶν, *Plus tribus Riciniis mortuum ne humato*: quam Legem in ſuas Tabulas Decemviri retulerunt teſte Cicer. *l. de LL*. ubi Jac. Rævardum, Hadr. Turnebum, Junium *in Nomencl*. Alios, per *Ricinia*, intelligentes veſtes lugubres, quibus Mulieres in funeribus uterentur, refellit Juſtus Lipſius *Epiſt. Quæſt. l.* 4. *Epiſt.* 7. quem vide.

RICINUS, ſeu *Kiki* frutex eſt æſtivus, frigoris impatiens, ſuccreſcit quotannis ex grano cinericeo in rufum declivo, menſe Aprili; id caninum inſectum rotunditate & craſſitie refert, etiam colore: hinc germinant bina rotundæ formæ coloris rufi foliola, in medio conſurgit caulis altus & fragilis, cujus folia ſuperiùs maxima ſunt & latiſſima, inſtar pedis anſerini, ſeptenis, plerunque etiam novenis partibus, quas folia diceres, niſi cohærerent, ex uno pediculo propendentibus, adeò ut exterior una ſit maxima, proximiores verò minores, &, quæ caulem ſpectant, minimæ. Eriguntur ea ſponte ad excipiendam pluviam vel ſolem, omnia ſerrata dentibus. Caulis albicat & fuſcatur, non rarò duodenûm & quindenûm pedum; emittit alios caules, qui in cacumen ſterilia deſinunt, dum flos & luteus & ruber ex gemma prodit; cauli affixa. Horum prior decidit, poſterior generat grana aculeata triangularia: quæ ubi maturuêre, diſſilit folliculus & illa decidunt; caulis verò quantuſcunque cum univerſa diſperit ſubſtantia. Ex iis granis Sacerdotes Ægyptii oleum exprimebant, aliò uti neſas habentes: Et quidem inde noſtris illatus frutex hortis videtur. Auctor Anonymus *Sim. & Eur. c.* 32. Cum *Kikajon* Jonæ idem Eruditis. Sed & *Ricinus*, apud Plinium. *l.* 11. *c.* 34. *Eſt animal ejuſdem* (cum pediculis) *turpitudinis, infixô ſemper ſanguini capite vivens, atque ita intumeſcens, unum animalium, cui cibi non ſit exitus: dehiſcit que nimiâ ſatietate, alimentô ipſo moriens. Nunquam in jumentis gignitur, in bubus frequens, in canibus aliquando, in quibus omnia: in ovibus & in capris hoc ſolùm*. Græcè ὁ κρότων; de quo, ut & aliis hujus furfuris animalculis, quæ omnia ſub Hebr. nomine כנים *cinnim* comprehendi ait, diſſerit clariſſ. Bochartus, *Hieroz. Part. poſter. l.* 4. *c.* 18.

RICOBONUS Antonius, Rhodiginus, Pauli Manutii, Car. Sigonii, & Ant. Mureti diſcipulus. adhuc juvenis admodùm ſummo cum plauſu in patria docuit, *Commentarioſque Hiſtoriæ* ſuæ, cum *Fragmentis veterum Hiſtoricorum* edidit, An ætat. 28. Inde Patavium vocatus, poſt obitum Robortelli, Eloquentiam ibi profeſſus eſt, per annos 30. Obiit A. C. 1599. ætat. 58. inter Scaligeri inimicos, ab hoc proin *porci Ricoboni* convitiô paſſim aſperſus. Edidit complura, quorum catalogum habes in *Elogiis* Anton. Teiſſier *Part.* 2. Vide quoque Pac. Phil. Thomam, *Elog.*

RICOMAGUM, vel US, oppid. in colle amplum vetuſtum & præclarum Galliæ Aquitanicæ in finibus Arvernorum; Amabilem, *S. Amable* patronum habet. Patria Jacobi Sirmondi, antiquitatis peritiſſimi, Simondi Poetæ & Amabilis Burzæi, virî doctrinâ clariſſimi. Et hic *Ricomagus* quidem in Inferiore Arvernia eſt, vel in Lemane: at alter ejuſdem nominis vicus eſt in ſuperiore Arvernia, vel in Cebennis montibus, Gall. *Riom de Montagnes*. Nomen eſt Gallicum vetus, divitem manſionem ſignificans: *Ricus* enim dives Gallis fuit. *Magus* manſio. Prior diſtat 2. leuc. à Claromonte in Boream; *Riom*, *Valeſ. Ducheſn. Antiq. Urb.*

RICTARE, leopardorum eſt, apud Spartian. in *Geta*, *c.* 5. à *rictu*; Eſt autem *rictus* propriè ea oris conformatio, quâ labia diducuntur, ut ſolent fictè ridentes aut verè ringentes, quod Græci dicunt σεσηρέναι τοῖς ὀδοῦσι, quod canes irritatæ faciunt. Hinc & pro *labiis* ipſis & pro toto ore *rictus* uſurpatus eſt, quod in beſtiis ῥύγχος. Solinus, *c.* 4. ubi de herba Sardonia, *Huic interimnodo accedit & herba Sardinia, quæ indeſinenter fontaneis provenit juſtô largiùs. Ea ſi edulio fuerit neſcientibus, nervos contrahit, rictu diducit ora, ut qui mortem oppetunt; facie ridentium intereant*. vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 163. Sic de eadem herba Salluſtius, *hominum rictus dolore contrahit*. Ubi *rictus* pro labiis eſt, quæ eſu Sardoniæ contrahuntur. Dioſcorides. Καὶ σπασμὸν τῶν συνακτικῶν χειλέων &c. *Ibid.*

RICULFUS, Archiepiſcopus Moguntinus, genere Hiſpanus, Carolo M. pergratus. Ex Hiſpania novum volumen Juris Canonici attulit, illudque cum laude interpretatus eſt, &c. Obiit A. C. 814. Alcuin. *epiſt.* 41. *Hincmar. Remenſ.* &c. Vide Serarium, *in Hiſt. Mogunt.*

RIDICULUS Deus, meliùs *Rediculus*, vide ibi.

RIETBERGA, caſtrum Friſiæ, ſub proprio Comite e ſtirpe Comitum *Oſt-friſiæ* ſeu *Friſiæ Orientalis*. Edſardo enim II. cùm duo eſſent filii, Friſia linea in duos ramos abiit & quidem ipſa *Friſia* linea propagatorem habuit Ennonem III. *Rietbergius* verò ramus, auctore Joanne cœpit. Qui genitus Patri ex Catharina Suecica (filia Guſtavi Regis *Comes Rietbergæ & Oſtfriſiæ* dictus, Sabinam Catharinam Friſiam agnatam ſibi junxit, atque ex ea ſuſcepit Joannam, cum fratribus ejus & ſororibus. Hic ex Anna Catharina Comite Solmæ & Reiferſcheidii, genuit Mariam Leopoldinam Catharinam (Canonicam) Fridericum Wilhelmum, Franc. Aloiſum Wilhelmum Canonicum Colonienſem & Argentinenſem, nec non Paterbornenſem & Oſnabrugenſem, Ferdinandum Maximilianum natum A. C. 1613. Canonicum Colonienſem & Argentinenſ. & Bernardinam Sophiam, omnes *Comites Friſiæ & Rietbergæ*. Phil. Jac. Spenerus, *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 2. *p.* 107. & *Part.* 3. *p.* 87.

RIEZIUS Petrus, vide *Petrus*.

RIFFO, in *Charta* vetere A. C. 1195. apud Nic. Chorſerium, Carolo du Freſne laudatum, monetæ ſpecies eſt, quorum 100. 7. libras ei confeciſſe videntur, vide eum *in Gloſſar*. ubi *Ruffonem* fortè legendum, & hanc monetam Monaſterii S. Ruffi Valentiæ Cavarum fuiſſe, conjicere ſe, addit.

RIGA, urbs Hanzeatica, permunita & ampla, primaria totius Livoniæ: Olim Magiſtri Equitum Livoniæ ſedes, & Archiepiſcopalis, in planitie ſita cum portu capaci, ad fluvium Dunam, qui paulo infrà ſe in ſinum Rigenſem & mare Balticum, exonerat. In ipſo limite Curlandiæ. Colonia hæc Bremenſium eſt, murô fortiſſimô, propugnaculis, turribus & bellicis tormentis, contra omnem vim inſtructa, foſſis inſuper duplicibus & acutis ſtipitibus munita: eſtque Emporium celebre, unde navibus onerariis multæ merces transvehuntur. *Merel.* & *Mercator*. 7. leuc. Suecic. à Mittavia in Boream, 29. à Revalia in Meridiem, 25. infra Duneburgum in Occaſum, 45. à Regiomonte in Cæciam, 40. milliar. Germanic. à Vilna. Fruſtra à Carolo IX. Sueciæ Rege tentata, ſed fortiter à filio ejus Guſtavo Adolpho capta. Haud pridem à Moſcis obſeſſa, ſed magna ipſorum ſtrage. Sedem Epiſcopalem hic Minardus, Livoniâ ad fidem perductâ, erexit, A. C. 1190. Calendarium Gregor. cives cùm recipere nollent, A. C. 1585. iratus illis Stephanus Rex in morbum incidit lethalem. Vide Thuan. *l.* 84.

RIGA, apud Marculfum, *Formul. l.* 3. *c.* 36. liber in quo tributa notabantur, à German. *Rige*. Dominic. Macer. *in Hierolex.*

RIGABELLUM, apud eundem, inſtrumentum eſt Muſicum, cujus in Ædibus ſacris, antequàm organa Italis omninò familiaria eſſent, uſus erat. Vide Sanſovinum, *in Deſcript. Venet.* 2. *edit.* p. 170.

RIGALTIUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

RIGENSIS Sinus, aliàs *Cbdipenus*, pars eſt maris Baltici inter Livo-

Livoniam & Curlandiam excurrens; clauditur ferè Oſiliâ & Dagboâ inſulis Succici juris.

RIGETIUS, vel RIHETIUS ſaltus, *la Foreſt de Reims*, ſylva Galliæ in Campania Remenſi, memoratur Frodoardo, *Hiſtor. Rem. l. 1. c.* 3. ubi de S. Baſolo ſcribens, *In vico*, inquit, *Virſiaco, ad radices montis Remorum, quem nemus inde incipiens obumbrat, Rigetium.* Ubi *Virſiacum* eſt *Verzy* ad ſylvam *Rigetiam* in planicie: à quô non procul abeſt Monaſterium S. Baſoli *S. Baſle*, in monte. Hadr. Valeſ. in voce *Virſiacum.*

RIGIACUM, Atrebatum civitas, *Ptol.* vulgò *Arras.* Corruptè pro *Origiacum*, teſte *Ferrarió.*

RIGMUNDIA, Vide ANDREAPOLIS.

RIGODULUM, pagus Trevirenſium ad Moſellam, vulgò *Rigol*, vel *Reole*, Valentinj Treviri clade illuſtris. Item *Rigodulum* apud Confluentes ab *Ammiano* memoratur. Hic Julianus Imperator pacem cum Francis iniit, teſte eôdem *Ammianô.* Colerus mallet *Rigoledunum* legere. Tacit. *Hiſtor. l.* 4. *c.* 71. *Rigodulum montibus aut Moſellâ amne ſeptum*, in Treviris commemorat. cujus loci ſitum ita deſcribit Amm. Marcellin. *l.* 16. *Apud Confluentes, locum ita cognominatum, ubi Moſella confunditur Rheno, Rigodulum oppidum eſt.* Nunc vicus eſt è regione Palarii *Pfaltz*, nihil *præter* nomen antiquum ſervans: *Rigol* enim aut ſi *Brouvero* fides, *Reoll* nuncupatur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RIGODUNUM, oppid. Angliæ in Comitatu Eboracenſi, vulgò *Richmond.* Aliis *Rippon* dicitur, *Camdeno* autem eſt *Ribleskeſter* in Comitatu Lancaſtrenſi. Vide *Bremetenacum*, & *Rhigodunum.*

RIGOMAGUS, in *tabul. Theodoſ.* ponitur inter Bonnam & Autunnacum, a Bonna 8 ab Autunnaco totidem milliar. diſtans. Item, inter Ticinum & Taurinos, illinc 69. hinc 38. milliar. diſſitus. Eſt etiam civitas *Ricomagenſis*, in provinc. Alpium Maritima tertium locum obtinens: & vicus *Ricomagenſis*, in Arvernis. Viculus *Riegemach* inter Confluentiam & Coloniam Bernardo Claravallenſi, *l. rer. memor.* vocatus, noſter *Rigomagus* eſt in provinc. Germaniæ ſecund. hodieque *Rimagen*, aliàs *Rhunmegen*, & *Remnegen*, Bonnæ proximus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & ſuprà in *Ricomagum.*

RIGOMAGUS, oppid. ſeu caſtrum Ciſalpinæ in finibus Ligurum, *Amm. Marcellin.* vulgò *Rinc.* An *Rie*, vel *Regen*, locus ad Iſſoletam, qui in Duentiam effluit, haud procul Sanitio?

RIGOR, apud *Frontinum*, *Hyginum*, alios veteres Agrimenſores, propriè dicitur, quidquid inter duo ſigna rectum perſpicitur. Signum autem aut capiebatur longinquo conſpectui oblatum, vel arbor vel ſaxum, vel aliquid tale eminens, vel manu ponebatur. *Hero*, τὰ λαμβανόμενα σημεῖα, Galli hodie *Jalones* vocant. At metæ in uno *rigore* ſi fortè plures dictabantur, *rigor ipſe* dicebatur *dictari* &c. Hinc *Rigoris inceſſus*, apud eoſdem Auctores. Dicuntur verò *incedere limites* ſeu *rigores*, qui rectura ſuâ pergunt. Arcerii liber vetus. *Cujus* rigoris inceſſum, *ut ſit in contraria, æquâ adſpicitâ ante lineâ ad capitulum perticæ, æqualiter ad perpendiculum cultellare debemus.* Ait nempe, rigoris illius inceſſum, qui per vallem poſitis metis dictatur, æqualiter ad perpendiculum eſſe cultellandum, adſpicitâ antè lineâ ad capitulum perticæ: quæ linea funiculus eſt, quô perpendi rigor conſuevit & ad perpendiculum cultellari &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 680. & *ſeqq.*

RIGORDUS, Rigoldus, vel Rigotus, Clericus vel Monachus S. Dionyſii in Gallia, Medicus Philippi Auguſti, *cujus hiſtoriam* condidit, Gente Aquitanus.

RIGUA, apud *Plin.* Latinis illud propriè irrigationis genus, quod ἀρδείας Græci vocant. Ὑδρεία enim, i. e. *aquatio*, in arborum cultu, generale nomen eſt, comprehendens τὴν βροχὴν καὶ τὴν ἀρδείαν. Illa propriè aſperſio eſt & affuſio aquæ ex alto; unde βρέχεσθαι, quæ deciduâ aquâ conſperguntur. Phædrus, *l.* 2. *Fab.* 5. *v.* 13.

Alveolo cœpit ligneo conſpergere
Humum æſtuantem.

Ἀρδεία verò ſignificat eam aquationem, quæ rivis factis ducitur: Quæ enim plantæ aquâ ductâ per rivos, e fluvio vel ex fonte rigabantur, ἀρδεύεσθαι Græcis, non βρέχεσθαι dicuntur. Virg. *Ecl.* 3. *v. ult.*

Claudite jam rivos pueri, ſat prata biberunt.

Cujuſmodi rigationem quæ rivô & ſulcô fit, etiam ποτισμὸν Græci dicunt. *Gloſſa*, *Riguis*, ἐκποτίστοις, ἰνδόλοις &c. Hinc *Rigua Nili*, eidem *Plinio*, ſunt rivi & διώρυχες e Nilo ductæ: & *rigua aquæ dulcis*, apud eund. derivationes ex aqua dulci. *Rigua* porrò Græcis τὰ ἐκποτίζόμενα, τὰ ἐκοχετευόμενα. Non ſolùm autem *Riguus locus* dicitur, qui rigatur; ſed etiam *riguus amnis* vel *rivus*, qui rigat. Hinc *aqua irrigua* Ovidio, *l.* 2. *Amor. El.* 16. *v.* 2. & *irriguus hortus* Horatio, *l.* 2. *Serm. Sat.* 4. *v.* 16. Virgilius iterum, *l.* 2. *Georg. v.* 485.

Arva mihi & rigui placeant in vallibus amnes.

Et *rigua*, *et* ὀχετοὶ & rivi, qui inducuntur. Idem Plin. *l.* 17. *c.* 27. *In eodem agro bruma tanto magis, ſi nives jaceant gelidæ, ne frigus vites adurat, circumfundunt riguis. quod ibi trepidare vocant, mirâ aquis naturâ in amne ſolis idem æſtate vix tolerandi rigoris* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 588. & infrà in voce *Roſa.*

RIGULIACUM, villa Galliæ, ad Axonam, in pago Vongenſi, vulgò *Rilly*, à Vongo *Vouzi*, capite pagi Vongenſis 2. leuc. diſtans, loco *Von* dicto oppoſita, inter Condate & Attiniacum. nunc pago Remenſino attribuitur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RIGUSA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. in Nova Caſtella inter Toletum, & Mantuam, *Orgaz* ex *tabul. recentior.*

RIMARI, aratorum verbum, qui terram aratrô & raſtrô rimantur. Virg. *Georgic. l.* 3. *v.* 534.

Ergo ægrè raſtris terram rimantur. ———

Ubi Servius, *rimantur, i. e. in rimas agunt.* Hinc ad arcana translatum, *rimari* eſt perſcrutari. Quô pertinet, quod Samſonis verba, Judicum, *c.* 14. *v.* 18. *Niſi araſſetis vitulâ meâ, ænigma meum non inveniſſetis.* Chaldæus Interpres ita reddit, *Niſi per uxorem meam rimati, aut ſcrutati eſſetis.* Dicere vult Samſon, Philiſtæos arcanum ſuum, quaſi ſub terra latens, uxoris operâ eruiſſe, quemadmodùm aratores arvum, bovis arantis operâ *rimantur* ſcrutanturque. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 41.

RIMETHALCES, Rex Boſpori, Jul. Capitolin. *in Ant. Pio. c.* 9.

RIMICIDA, cognomen Zacchæi, Arabum Principis, de quo vide ſuprà voce *Rem.*

RIMINALDI Johann. Maria, vide *Johannes Maria.*

COMITES ET DUCES GELDRIÆ ET ZUTPHANIÆ,
EX FAMIL. NASSOVICA.

RINALDUS I. primogenitus fil. Ottonis cognomine *Claudi*, qui obiit, A. C. 1271. ex Philippa ſeu Philippina (filia Comitis S. Pauli) *Belicoſi* cognomen meruit; quamvis gerendo bello promtior, quam felicior. De Limburgenſis ditionis hæreditate, quam matrimonii jure ſibi vindicatum iit, cruentô bellô Joannem I. Brabantiæ Ducem excepit; à quo prælio ſuperatus & una cum Adolfo Naſſoviæ Comite (qui poſtea Imperator factus eſt) ac Sigfrido Archiepiſcopo Colonienſi captus, belli præmiis victori ceſſit. Nec pater, quàm maritus aut Dux belli, fortunatior; à filio cognomine miſerandâ captivitate detentus, ſextô miſeriæ domeſticæ annô ibidem defunctus eſt. Cœterùm & Tielam vi expugnatam munitione cinxit, & Monaſterium Zutphaniæ Prædicatorum ordini ſtruxit. Idem privilegium cudendæ monetæ 3. in oppidis Arnhemii, Ruræmundæ & Hardervici, à Rodolfo I. Imperatore impetravit. Obiit A. C. 1326. regiminis 54. Pater ex Irmgarde (Valravii Limburgi Ducis filia) Margarethæ, (quæ Diederico X. Cliviæ Comiti nupſit) ex Margaretha verò, Guidonis Dampetri, Flandriæ Comitis filia, Guidonis, Philippi, *Rinaldi* II. Iſabellæ (quæ primis nuptiis maritum habuit Adolfum Montium Comitem alteris Fridericum Pulchrum Romanum Imperatorem) & Philippæ, quæ Coloniæ Agrippinæ Monialium Ordini eſt adſcripta.

RINALDUS II. cognomine *Rufus* ſeu *Niger*, prioris filius, atrox erga Parentem facinus variis virtutibus induxit, ſupra Majorum claritatem hinc evectus. Mutatô quippe *Comitis* nomine, *Geldriæ Dux* primus, magnô Procerum Germaniæ Conventu, Francofurti ad Mœnum ſalutatus eſt. Ad Haſſeltam Leodienſes Brabantis junctos acie vicit, paternæ cladis ignominiâ extinctâ. In literatos magnificus, Ædes ſacras non paucas magnis Impenſis extruxit; obiit A. C. 1343. regiminis poſt obitum Patris 17. Primis nuptiis ſibi junxerat Sophiam Florentii Bertholdi, poſtremi Machliniæ Dynaſtæ, filiam; è qua ſuſcepit Margaretam, quæ diverſis maritis juncta ſterilis manſit) Rinaldus III. Eduardus, qui & ipſe regimen deguſtavit. Alteris nuptiis, ex conjugio Eleonoræ (Eduardô II. Angliæ Rege & Iſabellâ Franciæ Philippi Pulchri filiâ genitæ) ſuſcepit Mariam (nuptam Guilielmo IV. Juliaci Duci, Ducumque ex eo Comitumque fœcundam matrem & aviam) Machtildem, Monialium numero Graventhalæ adſcriptam) & Iſabellam (novi Graventhalæ. Monaſterii Antiſtitem.)

RINALDUS III. cognomine *Craſſus*, Geldriæ & Zutphaniæ Dux, Patrem Avumque ut nomine, ita & Fortunâ retulit. Bellum cum fratre Eduardo, qui juriſdictionem armis raptum ibat, decennium, variâ fortunâ ſatis acre geſſit; donec infelici ad Tielam prælio ab eo captus & in decennalem carcerem conjectus eſt. A quo tandem ægre liberatus, paulò pòſt Fatô functus eſt, A. C. 1372. nullâ ex Maria Joannis III. Brabantiæ Ducis filia ſobole ſuſceptâ. Ei ſucceſſit frater Eduardus, qui diſtinctâ tum in duas factiones, *Heckeranorum* & *Bronckhorſtiorum*, Nobilitate, horum factione adnitente gubernaculum decenniô illô, quô Frater in captivitate fuerat detentus, rexit: decenniô aliô poſtmodùm, contra Brabantos, bellô non admodum infelix. Tandem verò à quodam e familitio ſuo ſclopeti ictu trajectus deceſſit, ſponſus Catharinæ Alberti Bavariæ Ducis filiæ, ſicque Familiæ ſuæ finem impoſuit. Poſt eum Geldria ad Juliacenſes tranſlata eſt, Guilielmô Duce, qui Mariam Rinaldo II. genitam ſibi junxerat, hæreditatis titulô eam ſibi aſſerente. Cyr. Lentulus, *Geneal. Principum Naſſovia MS.*

RINCTUS, vel RINCTIUS, fluv. Gall. *Rance*, memoratur in *Vita* B. Maclovii, a Joanne Mabilione edita, *Antiquiſſima civitas Aletis, à meridiana parte Rinctiô fluviô illic mari influente lavitur; ab Aquilone, fretô interrumpente ab Inſula ſeparatur, populiſque navalibus commerciis frequentata.* Nempe Galliæ fluvius eſt, in provinc. Lugdunenſi III. quæ *Turonica* à Metropoli appellatur; ad quem Aletum civitas olim non ignobilis, nunc verò diruta, ſita erat. Auctor *Vitæ* Machutis ſeu Maclovii, Aletenſium Epiſcopi, *Kinctum* vocat, ſed *Rinctum* legendum, docet Valeſ. in *Aletum.*

RINECCUM, oppid. parvum Helvetiæ, caput Rheguſcorum, in vallis inferiore parte ſitum. Ille Præfecti octo veter. Helvetiæ pagorum ſedes eſt. Vide Joſ. Simlerum, *de Rep. Helv.* & ſupra in *Rheguſci.*

RINFELDIA, quaſi campus Rheni, elegans Rauracorum oppidum, ſupra veteris Auguſtæ ruinas unô milliariô. Olim ſuis Comitibus cognominibus, e quibus Rodulfus Sueviæ Dux, contra Hen-

Henricum IV. Roman. Rex electus, prodiit. Hi Caſtrum per ea tempora munitiſſimum Rheni undis circumfluum German. *der Stein Rheinfelden*, tenebant, A. C. 1445. a Baſilienſibus captum atque dirutum. Mœnibus cinctum eſt oppidum à Ducibus Zeringenſibus, ad quos Comitatus hic matrimonii jure devenit, cùm Conrado Duci, Rodolfi Regis poſtremi Rinfeldiorum Comitis filia nupſit. His A. C. 1218. deficientibus ad Imperium rediit, à Rodolfo poſteà Habſpurgiis vindicatum, donec poſteri ejus Auſtriæ Principes, urbem quoque hanc ſui juris fecerunt. Huic olim cum Baſilienſibus multum negotii fuit, & ab his bellô Germanicô inſigni ſtratagemate capta eſt: hodie utrinque pax alma & amicitia. Vide Chriſt. Urſtiſium, *Hiſtor. Baſil.* præter B. Rhenanum, *Rer. Germ. l.* 3. nec non ſupra *Rhenofelda*.

RINGA, vel RINCA, apud medii ævi Scriptores, baltheus eſt ſeu cingulum militare, à *ringus* ſeu *bringus*, i. e. circulus, hodieque *ring* Germanis, Spelmanno *Renga*. Unde in *Lexico* Græco *MS.* Reg. Ῥίνγα· ζώνη, λῶρος ὃ οἱ βασιλεῖς διαζωννύνται, *Renda*, *zona*, *lorum*, *quò Reges cinguntur*; legi *Renga* vult Car. du Freſne in hac voce.

RINGELHEMIUM, German. RINGELHEIM, nomen Comitatus in Germania, ſub proprio olim Comite; è qua familia Sigefridus, ab Henrico Aucupe Imperatore, cujus proſiater erat (poſt debellatos Vandalos Henetoſve, qui terras, quibus nunc Marchiæ Brandeburgicæ nomen, poſſederant) *Marchionis* titulô iis impoſitus eſt, A. C. 927. Cui ſubrogatus Gero Comes Altenburgi & Mersburgi, Geronem Brunonem, Wettini Comitem, ſucceſſorem habuit A. C. 659. Vide Tob. Pfannerum *de præcipuis Germ. Principum gentibus*, c. 4.

RINGOVIA, vide RHENOGAVIA an à RING circulo, & *Gen* agrô? *Metel.*

RINGSTADIUM, oppid. in meditullio Selandiæ, in Dania, 3. leuc. à Roſchildia in Meridiem; 6. ab Haſnia in Occidentem.

RINGUS, *Lacus Guzzing*, pagus Pannoniæ primæ.

RINGUS, apud Eginhardum *in Annalibus Spoliata Hunnorum regia, quæ* Ringus *dicitur*: quid ſit, diximus in *Hringus*.

RINKIOPIA, oppid. Jutiæ Septentrionalis cum portu, in ora Oceani Germanici, 10. leuc. à Ripa in Boream, 13. ab Arhuſia in Occaſum.

RINNA, filius Simeonis, 1. Paral. c. 4. v. 20.

RINOVIUM, oppid. Helvetiæ pervetus, in Turgea, ubi Abbatia celebris, in Rheni inſula, ex vetuſtiſſimis Helvetiæ. Hujus Præſul merum in oppido imperium habet, veruntamen in criminalibus, reus Præfecto traditur, ac bona damnati à VII. pagis confiſcantur. Habent cives peculiare vexillum, ſub quo Helvetiis militant. Hic Romani caſtra quondam adverſus Alemannos habuiſſe creduntur. Simlerus *de Rep. Helv.* Prope Rheni inſulam.

RINUCI, Plin. *l.* 4. *c.* 17. quorum tractus *Rinnckerland*, inter Batavos, Friſios ac Betaſios, Huberio Leodienſ.

del RIO Martinus Antonius, Antverpianus, patre Antoniô Hiſpanô natus, A. C. 1551. Societati Jeſu nomen dedit A. C. 1580. cùm Brabantiæ tum Conſiliarios Regis eſſet. Linguam Hebraicam in Societate profeſſus eſt, Philoſophiam expoſuit, Quæſtiones de moribus explicuit, & S. Scripturam variis in locis eſt interpretatus. *Ævi miraculum* Lipſio dictus. Dum ex Hiſpania valetudinis causâ in Belgium rediit, obiit A. C. 1608. ætat. 57. Scripſit *Notas in Claudianum & Solinum*, *Adverſaria in Senecam Tragic. Miſcellanea in totum Jus Civ. Commentar. in Cantic. Cantic. in Threnos, Diſquiſitionum Magicarum Tomos III. Adagia Sacra* &c. Franc. Sweertius *Athenis Belgicis*.

RIONAVA, vicus Galliæ, ad ripam Viocennæ, ſeu Vigennæ, quò Brunechildis & neptis ejus captivæ ad Chlotarium adductæ ſunt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RIONUM, oppidul. Aquitaniæ, ad Garumnam, in tractu Burdigalenſi 3. leuc. ſupra Bordigalam in Ortum. *Rions*.

RIOTHIMUS, Britonum Rex victus ab Eurico, A. C. 464. Jornand. *reb. Goth.*

RIPA, urbs Epiſcopalis Jutiæ Meridionalis cum portu, in ora maris German. ad Nipſicum fluv. 5. leuc. ab Halberſtadia in Occaſum, 8. à Flensburgo in Circium cum arce ſatis munita. Capta à Suecis, A. C. 1645. ſed recepta. Ejus diœceſis continet 30. Præfecturas, 282. Parœcias, 10. arces regias, & 7. Urbes, Ripam, Coldingam, Weciam, Wardam, Ringcopiam, Holſtebroam & Lemvicum, in Germani maris vicinia, *Ripen*.

RIPA, oppid. Suſſexiæ, ad oſtia Rotheri fluv. in ora maris Britannici prope confinia Cantii, 26. milliar. Anglic. à Roſſa in Meridiem, 22. à Dubri in Africa. *Rye*.

RIPA *Alta*. *Lazie Pentele*, oppid. Hungariæ ad Danubium medium inter Budam & Altinium in Euronotum 7. leuc. Item, urbs Scotiæ meridional. in Teviotia provinc. ad Teviotam fluv. 25. milliar. Anglic. ab ora littorali & Barvico in Occaſum. *Rexburg*. vide *Rexburgum*.

RIPA Alta, in Valeria Ripenſi. Item *Rivalta*, caſtrum Ducatus Mediolanenſis ad Adduam; celebre victoriâ Ludovici XII. Francorum Regis contra Venetos.

RIPA Curtia, ſeu RIBAGORGA, tractus Aragoniæ, inter Cineam & Sicorim fluv. in limite Cataloniæ, ubi Benavarium oppid. præcipuum.

RIPA Dextra, ora Galliæ Narbonenſis in lingua Occitana, inter oſtia Rhodani & Narbonem. Auſon. *Moſell. Edyll.* 10. *v.* 481.

RIPA Prima, vide *Summuntorium*.

RIPA Tranſona, urbecul. Epiſcopi Piceni. Crevit ex ruinis Cupræ montanæ; vix 5. milliar. ab ora maris Adriatici in Occaſum, Aſculum verſus 16. à limite regni Neapolitani in Boream 5. Firmum verſus 10.

RIPÆ Rectæ, vide ſupra *Recta Ripa*.

RIPAGORCA, Hiſpaniæ olim inter regna. Cùm enim Garſias Ximenius ſeu Innicus magnâ clade Mauros affeciſſet, Regnum ortum eſt, ſede in oppido Iuſæ conſtitutâ. Titulus Regni *Suprarbia* erat & *Ripagorça*, inſignia rubra parma nulla picturâ diſtincta, ut habet Hornius, *Orb. Imper.* Contra Ritterſhuſius, *Exeg. Geneal.* 66. arborem viridem Regis hujus inſignibus inſertam eſſe ait, ut latius dicemus infra in voce *Suprarbia*. Deinde verò ſub Garſia Innico II. ſedes Pompejopolim translata: donec nuptiis Garſiæ Innici, cum Urraca Fort. Arag. ult. f. Ximenii Comit. Aragonia Suprarbiæ juncta, & ſub ejus ſucceſſore Sanctio Kazâ Abarca *Regni Aragoniæ* nomen & *Navarra* aſſumtum eſt, circa A. C. 885. à quo tempore *Suprarbia & Ripagorça* nomen extinctum eſt. Uſque ad A. C. 1034. quô Sanctius Major Rex Navarræ, qui omnia Regna Hiſpaniæ, quæ tum Chriſtianorum erant, in poteſtate habuerat, deceſſit. Ejus enim obitu diviſâ inter 4. filios hæreditate, quatuor iterum Regna emerſerunt, *Regnum Aragoniæ*, *Navarra*, *Caſtella & Suprarbiæ ac Ripagorçæ*; quod ultimum tamen Regnum mox ad Caſtellam pervenit, neque ab eo tempore nomen ejus ampliùs auditum eſt. Vide præfatum Hornium, *d. l.*

RIPANI, in veter. *Inſcr.* Catzduni, vulgò *Caerden*, viculo ad Moſellæ ripam ſiniſtram, haud procul Munaſterio, VC. I. GENIO. VICANO. OMNIBUS. OB. MEMORIAM. RIPANORUM. MARIANUS. RIPANUS: Browero *in Præparaſcive Annal. Trever. p.* 68. 95. *prima edit.* iidem ſunt cum *Ripariolis* Jornandis, *de Reb. Getic. p.* 1118. & *Ripuariis* aliorum, populi videl. qui ad Rheni ripas eis fluvium conſederant: maxime qui ad Rheni, Scaldis & Moſæ: quales ſunt Hollandi, Luxemburgenſes, Geldrenſes, Juliacenſes, alii, uti habet Iſaac. Pontanus, *Originum Franc. l.* 2. & Francis æquiparantur in *Lege Ripuam. tit.* 28. Eorum regio, *Ribuaria*, dicitur in *Chronica* Trudonis *Part. I. l.* 2. *Eſt autem Ribuaria terra vitinalibus abundans, ſub qua Comitatus Juliacenſis aliorumque Principum fortalitia continentur*, apud Marianum Scotum A. C. 875. *Ripuaria arva* apud Guntherum, *Ligurini l.* 6.

> *His bene compoſitis* Ripuaria *Cæſar in arva*
> *Tendit & extremos Rheni perturrere fines*
> *Accelerat* ——— ———

Ducatus Ripuariorum, in eod. *Chron. Part. I. l.* 5. &c. Qui conſtabat Comitatibus quatuor, ut eſt in *diviſione* Regni Lotharii, in *Capitul.* Caroli Calvi, qui apud Nithardum, *l.* 1. *A. C.* 838. ita nominantur. *Et per fines* Ribuariorum *Comitatus Moilla, Hals, Trabammelant, Maſagowi.* Pagi Meginenſis, nomine Ripuariæ; meminit idem Scotus ubi ſupra; *Qui quoque Carolum Seniorem* 8. *Id Octobr. bellô in pago Meginenſi*, *nomine* Ripuariæ, *non longè ab Andernach. Caſtello juxta Rhenum, pugnantem ultra* 50000. *ſuperavit.* Inter Duces Ribuariorum *Gozelo* occurrit apud Wipponem *in Conrado Salico.* Vide quoque Marquardum Freherum, *Origin. Palatin. l.* 2. *c.* 8. & 9. Cœterùm quos *Ripuarios* Latini, Galli *Ruiers* & *Reves* appellabant. Hinc cùm Duces Burgundiæ plures haberent Feciales ſeu Heraldos, eorum alii *Poibiers*; alii *Ruyers* dicti ſunt: quorum illi Gallicis provinciis, iſti intra Imperii fines, munus ſuum exercebant. Ita nempe *Poheri* Ducum Burgundiæ ſubditi, qui Gallicè; contrà *Ripuarii*, qui Teutonicè loquebantur, appellati ſunt, uti ex Car. du Freſne diximus ſuprà in voce *Poheri*. Vide eundem in voce *Ripuarii*, & Auctores illi laudatos Chapeavillium *in Erardo à Marcâ Epiſcop. Leod. c.* 18. & 19. ac Ægidium Bucherium *in Belgio Romano*.

RIPARIENSES, apud Fl. Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 38. *Hi* (nempe Monetarii) *compreſſi ſunt ſeptem millibus Hiberorum*, Ripalienſium *& Caſtrianorum & Daciſcorum interemptis*: Aliter *Ripenſes*, milites dicti ſunt, apud Romanos, qui in ripa per cuneos diſpoſiti eam tuebantur; Sicut *Caſtriani* ſeu *Caſtriciani*, qui in præſidio caſtrorum erant per limites extructorum. Utrorumque etiam meminit, *l.* 18. *Cod. Theod. de re milit.* Præter hos *Lembarii* erant, milites ſcil. claſſici, qui luſoriis navibus huc illuc ferri ac tuta à prædonibus flumina præſtare ſolebant. De Lembariis & *Riparienſibus* vel etiam Caſtrianis, intellexit auctor *Panegyrici* Conſtantino dicti, per hæc verba: *Cùm tamen hæc tu magis ad gloriam Imperii tui & ornatum limitis facias, quàm ad facultatem quoties velis in hoſtem tranſeundi. quippe cùm totus armatis navibus Rhenus inſtructus ſit, & ripis omnibus uſque ad Oceanum diſpoſitus miles immineat.* Fuère autem *Riparienſes* hi milites minoris dignitatis, quàm *Comitatenſes*, quibus etiam opponuntur. Vide *legem ult. Cod. Theod. de re Mil.* & Jac. Godofredum *ad illam*: nec non Salmaſ. *ad Vopiſc. d. l.*

RIPARII, vel RIPARIOLI, vulgò RIBAROLLES, aut RIBEROLS, videntur nonnullis ex variarum gentium Tranſrhenanarum adunata multitudine coaluiſſe, qui in Gallica Rheni ripa ſedes ceperint. Sic à ripa Rheni dextra, ſeu Germanica, quam accolebant *Riparios* cognominatos putat Hadr. Valeſius, & poſteà tranſgreſſos in Galliam, inter Rhenum, Ruram & Moſam conſediſſe, ubi Noveſium, Colonia Agrippina, Bonna, Tolbiacum, Marcodurum, Juliacum atque Antoonacum ſunt quæ provincia ipſi cognomino. Ducatûs titulô poſteà donata, ac in quinque Comitatus diviſa eſt. Nomina quidem German. Legi *Ripariorum*. quæ Legi Salicæ in pleriſque ſimilis eſt, haud pauca inſerta apertè docent, eam nationem è Germania eſſe profectam. Pagus *Riparienſis*, inter Rhenum, Ruram & Moſam jacebat. Jodocus Coccius Alſatius in *Rege Dagoberto*, a-

lina memorat *Riparios*, finitimos Aleſatiæ ſic à ripis trium fluminum Bleſæ, *Blieſi*, Saravi ac Moſellæ, quibus clauduntur, hodie Auſtraſios vel Weſterichios appellatos: Sic duplices erunt *Riparii*, ſuperiores & inferiores. Mavult tamen Valeſius unicum agnoſcere *Ripariorum* ducatum, exiſtimans *Riparios* à Novéſio uſque ad Saletionem pertinuiſſe, & ad ripam Rheni 146. mill. paſſ. patuiſſe: adeoque ibi ponit Noveſium, Coloniam, Bonnam, Antunnacum, Confluentes, Voſaviam, Bingium, Mogontiacum, Borbetogamum, Noviomagum, Tabernas, Saletionem: & ſuperiores quidem *Riparios* non ripam modò Rheni, ſed etiam interiora, i. e. ripas Bleſæ, Saravi ac Moſellæ obtinuiſſe in Germania prima aut ſuperiore, inferiores verò etiam interiora provinciæ Germaniæ Inferioris vel ſecundæ circa ripas Ruræ & Moſæ occupaviſſe vult. Sub Ludovico Pio erat adhuc in Germania trans Rhenum regio, *Riparia*, vel *a*, dicta, *Ripariorum*, qui in Galliam tranſierant, patria: cujus meminit Ludovicus Aug. in diviſione Regni ſui inter tres filios, *Ribuarias* corrupte illam appellans, inter Thuringiam & Saxoniam: *Notit. Gall.* Vide etiam in voce *Riparioli*.

RIPARIOLI, *Jornandi*, *Ripuarii Reginoni*. Vide ibi, aliis *Ripuarienſes*, & *Auſtraſii*, populi Galliæ Belgicæ inter Moſam, Rhenum, & Moſellam. Quorum regio Lotharingia & Weſtrichia, *Baudrand*. Vide *Riparii*.

RIPATORIUM, nunc *la Riviere*, locus Galliæ, non procul à Barro ad Sequanam, 3. leuc. ab urbe Auguſtobona Tricaſſium. Monaſteriò Abbatiali illuſtris, Hadr. Valeſius *Notit. Gall.*

RIPAVIA, ſeu RIVADAVIA, urbec. Gallæciæ, ad Minium fluv. verſus confinium Portugalliæ. 8. leuc. à Tyde in Cæciam, 14. à Braga in Boream, totidem à Compoſtella in Meridiem.

RIPENSES, vide ſuprà.

RIPEPORA, civitas in Cordubenſi conventu, populo Romano fœdere conjuncta. Plin. *l.* 3. *c.* 1.

RIPHÆI, montes. Ῥιπὴ Græcis *impetus* eſt, unde dicti *Riphæi* vel *Rhipæi* montes Scythiæ a ventis inde cum impetu flantibus. Dalechampius *in notis* ad Plinium, *l.* 5. *c.* 27. ubi fit mentio horum montium: *Fallitur* (inquit) *Plinius*, *nulli enim exiſtunt Riphæi montes*. Ubi non ſolùm negat hos montes ullibi gentium eſſe, ſed putat omnes montes dici poſſe *Riphæos*, in quibus venti flant cum impetu. Itaque *Riphæi* montes nullibi ſunt ſignatè. *Ptolemæo* ita vocantur montes, ubi oritur Tanais. Ita Virgil. *l.* 4. *Georg. v.* 517.

> *Solus Hyperboreas glacies, Tanaimque nivalem,*
> *Arvaque Riphæis nunquam viduata pruinis*
> *Luſtrabat.* ——— ———

Damaſtes ultra Arimaſpos eos ſubmovet. Ait enim ille, ἐν τῷ περὶ ἐθνῶν· Ἄνω Σκυθῶν Ἰσσηδόνας οἰκεῖν, τούτων δὲ ἀνωτέρω Ἀριμασπούς, ἄνω δὲ Ἀριμασπῶν τὰ Ῥιπαῖα ὄρη ἐξ ὧν τὸν βορέαν πνεῖν, χιόνα δὲ αὐτὰ μή ποτε ἐκλείπειν· ὑπὲρ δὲ τὰ ὄρη ταῦτα Ὑπερβορέους καθήκειν εἰς τὴν θάλασσαν. Unde Catullus *in Carm. penultimo*, *v.* 6.

> *Uſque ad Hyperboreos, & mare ad Oceanum.*

Dionyſius, ubi gentes enumerat inter Iſtrum, Pontum Euxinum, Mæotimque paludem, & inter glacialem Oceanum, incolentes:

> Κελτοί τ' Ἀλδήσκοιο καὶ ὕδατα Παντικάπαο
> Ῥιπαίοις ἐν ὄρεσσιν ἀλίνδιχα μορμύροντα.
> Τῶν δὲ παρὰ προχοῇσι πεπηγότος ἐγγύθι πόντου
> Ἠλυφαοῦς ἤλεκτρος ἀέξεται.

Ubi *Euſtathius* ait, eum non oſtia ſed fontes horum fluminum intelligere: quod etiam ex *Feſto Avieno* hujus Poëtæ interprete planè patet. Sic enim ille:

> ——— *Tunc æquora Panticapæi*
> *Aldeſcique tibi eaſo de vertice ſurgunt*
> *Riphæi montes, ibi durâ ſæpe ſub Arcto*
> *Denſa pruinoſi cruſtant nubila nimbos.*

Priſcianus perperam per πεπηγότα πόντον *mare Euxinum* intelligit. Verba ejus hæc ſunt:

> *Hic ſunt Aldeſci quoque Panticapique fluenta:*
> *Dividui currunt Riphæis montibus ambo.*
> *Immiſcent quà ſe Ponti glacialibus undis,*
> *Naſcitur electrum præfulgens luce nitenti.*

Nemo enim unquam electrum ad Pontum Euxinum naſci, vel legi tradidit. Mela, *l.* 1. *c. ult. Ultra ſurgit mons Riphæus, ultraque eum jacet ora, quæ ſpectat Oceanum.* Eundem Riphæis montibus tribuit ſitum Æthicus *Coſmographus*: *Europa incipit initium ſub plaga Septentrionali, à fluvio Tanai, quà Riphæi montis ardua Sarmatico adverſa Oceano, Tanaim fluv. fundunt.* (Unde Lucan. *l.* 3. *v.* 273.

> ——— *Vertice lapſus*
> *Riphæo Tanais.*) ———

Ptolemæus eòdem hòc ſito *Hyperboreos* deſcribit *montes*: perperam eos ac falsò à Riphæis, quos malè adverſum Tanais collocat ortum, diverſos faciens; quum fuerint iidem. *Æthicus* aliò loco utrumque nomen confundens, *Fluvius*, inquit, *Tanais naſcitur de monte Hyperboreo, quà ſunt Riphæi montis ardua.* Horum montium juga dicta fuiſſe *Olbia*, jam inde ab antiquis ſeculis ex Athenæo, *l.* 6. *c.* 4. colligit *Cluverius*; quanquam ibi mirificè tum res tum rerum nomina confunduntur. Verba ejus hæc ſunt: Καὶ τά τε πάλαι μὲν Ῥιπαῖα καλούμενα ὄρη, εἶθ' ὕστερον ὀλβία προσαγορευθέντα· νῦν δὲ Ἄλπια. *Alpes* quidem antiquis Græcis *Riphæos* fuiſſe appellatos *montes*, teſtatur *Protarchus*, vetus auctor. *Stephan.* ex emendatione magni Cluverii: Πρώταρχος δὲ τὰς Ἄλπεις Ῥιπαῖα ὄρη οὕτω προσαγορευθῆναι, καὶ τοὺς ὑπὸ τὰς Ἄλπεις ὄρη κατοικοῦντας πάντας, Ὑπερβορέους ὀνομάζεσθαι. Huic adſentiuntur Æſchylus & Apollonius; hujus verba *in* 4. *Argon. de Iſtro fluv.* hæc ſunt:

> ——— Πηγαὶ γὰρ ὑπὲρ πνοιῆς βορέαο
> Ῥιπαίοις ἐν ὄρεσσιν ἀπόπροθι μορμύρουσι.

Ubi *Scholiaſt.* Τὸν Ἴστρον φησὶν ἐκ τῶν Ὑπερβορέων καταφέρεσθαι, καὶ τῶν Ῥιπαίων ὀρῶν. Οὕτω δὲ εἶπεν, ἀκολουθῶν Αἰσχύλῳ, ἐν λυομένῳ Προμηθεῖ λέγοντι τοῦτο. Vide plura apud Cluver. *de Germ. Antiq. l.* 1. *c.* 1. Doctiſſimus Iſ. Voſſius *ad iſta verba Melæ l.* 1. *c.* 19. *Tanais ex Riphæo monte dejectus*: hæc notat. E lacu, quem vaſta undique cingit planities, oritur Tanais. Montes iſti Riphæi æquè ſunt fabuloſi, ac Hyperborei. Obſervatione dignum, in toto Septentrione non eſſe montes, qui inſignem habeant celſitatem. Nam quæ de monte Sloio, qui ſit ſub ipſo Polo, aut aliis in Septentrione excelſis narrantur montibus, meræ ſunt fabellæ, quibus miror Scaligerum, & alios ſeculi noſtri Philoſophos, aurem accommodiſſe. Norwagici montes omnium, qui ſunt in Septentrione, altiſſimi eſſe creduntur, attamen illorum nullus eſt, qui ad 2. ſtadiorum perpendiculum aſſurgat. In reliquo Septentrione rarò vel unicum æquant ſtadium, quantòque polo viciniores ſunt, tantò magis decreſcunt. Contra verò torridæ zonæ montes, ac huic vicini omnium ſunt celſiſſimi. Hujus rei cauſa hæc eſt. In regionibus zonæ ferridæ ſubjectis, ubi nulli ſunt montes excelſi, qui nubibus caput inferant, ibi etiam nullæ pluviæ uſque ad terram perdurant. Sic itaque diſpoſuit naturæ Auctor, ut plurimi in calentibus & ſiccis regionibus montes ſint, in quorum ſinubus aqua collecta ad terram perveniat, quæ abſque illa mortua & inhabitabilis ſit futura. At verò in frigidis regionibus, ubi non eſt tantus æſtus, ut pluviæ, antequam in terram decidant, conſumantur, aut lapſæ deficiant; ideò opus non fuit, tam vaſtas erigere moles, ad aquam, tam altè excipiendam, quæ etiam abſque illis ſatis copiosè, & quandoque nimium deſcendit. Hinc fit, ut in Septentrione flumina non è montibus, ſed è lacubus, & aquis in plano ſtagnantibus plerumque profluant, quod in regionibus fervidis aut nunquam, aut quàm rariſſimè contingit. *Nic. Lloydius.* Vide *Rhiphæi*. Ex his montibus Aldeſcum & Panticapen fluere Dionyſius Afer teſtatur. *Ferrar.*

RIPHAT, fil. Gomer, Gen. *c.* 10. *v.* 3. Latinè, *medicina*, ſive *relaxatio*, ſive *bovile*.

RIPHEARMA, Plin. *l.* 6. *c.* 28. *Reama Pineto*, urbs Arabiæ Felicis.

RIPHEIS, ſcopulus Græciæ, Ovid. *l.* 2. *de rem. Am. v.* 737.

> *Præteritâ cautus Ripheide navita gaudet.*

Ubi alii legunt *Niſeide*.

RIPLAJUS Georgius, vide *Georgius*.

RIPUARII, vocantur Germaniæ inferioris populi, qui trium fluviorum *ripis* clauduntur, Rheni ſcil. Moſellæ, & Moſæ, *Ribuarii* quibuſdam vocantur. *Ripariolos* habent *Canalis* & *Jornandes*. Vide ibi. Hi aliò nomine *Auſtraſii* vocantur.

RIRA, Thraciæ fluvius. Plin. *l.* 4. *c.* 11.

RISAMORI, populi Hiſpaniæ Tarraconenſis in Celtiberis, Martial. *l.* 4. *Epigr.* 55. *v.* 16.

RISARDIS, portus in Mauritania è regione Gaditani freti, Plin. l. 5. *c.* 1.

RISBA, ſeu Rabbi *Salomo ben Aderath*, ſcripſit *Thorat abeit*, h. e. Lex templi, & quædam in Talmud. It. *Avodat akedeſch*, h. e. Cultus ſanctus: elucidatus à Rabbi Jadiha auctore *Mabachar Peninim*. Vixit circa ann. 40. Millen. VI. juxta Rabbi Ganz.

RISBROUKIUS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

RISCO, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ ſtirpis Davilææ ramus eſt. Cùm enim hujus duæ præcipuæ lineæ ſint, in priore Petrus Davila, Comes *del Riſco* creatus eſt A. C. 1475. Ejus filius Stephanus, per alterum filium, Petrum Marchionem *de las Navas*, reliquorum Marchionum & Comitum *del Riſco de las Navas* auctor fuit, quorum ſeries iſta ab aliquot ſeculis: Petrus *Davila Dn. de las Navas & Villa franca*, ex Maria *de Bracamonte*, genuit Petrum Comitem *de Riſco*: qui junctâ ſibi Elvirâ *de Tolede*, genuit Stephanum Comitem *de Riſco*: maritum Elviræ *de Zuniga*, eaque ex patrem Petri I. Marchionis *del las Navas* Comitis *del Riſco*. Quò & Mariâ *de Corduba*, genitus Petrus II. Marchio *del las Navas* & Comes *del Riſco*, junxit ſibi Hieronymam Guſmannam, atque ex ea ſuſcepit Petrum Stephanum Marchionem *de las Navas* & Comitem *del Riſco*, cui uxor Joanna Manricia genuit Antonium *Davila Comitem del Riſco*, Petrum Stephanum *Davila*, Garſiam *Davila* & Hieronymam (uxorem Hieronymi *Ruiz de Corella* Comitis, *de Cocentayna* Marchionis *de Almenara*) Phil. Jac. Spenerus, *Theatr. Nobil. Eur. Parte II.*

RISCUS, apud Terentium, *in Eun. Actu* 4. *ſc.* 6. *v.* 17. *In riſco eſt, alioſa ceſſas*, *Donato*, ciſta eſt pelle contecta, qui Phrygium id nomen eſſe ait. Sed Græca vox ῥίσκος eſt, arca ſeu ciſta, in qua veſtimenta reponuntur. Hinc δερμάτινοι ῥίσκοι, quòd *pelle eſſent contecti*. *Heſychius*, Θυλακωτοί· οἱ τὰ συντρήματα κλωβία καὶ τοὺς δερματίνους ῥίσκους ἐργαζόμενοι. Ubi κλωβία itidem pro *riſco* vel ciſtula: Saccum verò etiam & marſupium ita vocabant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 241. Bochartus verò ipſa vox Græca ex

Syriac.

Syriaco, *rauga*, orta videtur, hoc autem ex Philiſtæorum vocabulo ארגז *argaz* quod unô ſolùm locô in Sacris occurrit, 1. *Sam. c.* 6. *v.* 8. ubi ſaccos ſignificat ex utraque Arcæ parte pendulos, in quibus illi murium & mariſcarum ex auro imagines, Deo Iſraelis votas, recondiderunt. Cùm namque famâ vel propriô periculô edocti eſſent, Dei Arcam abſque periculo non poſſe aperiri, munera ſua in ipſa Arca non reponebant, ſed *in argaz*, ſeu *capſa à latere pendula*. Cui voci apud Arabes reſpondet vocabulum *rigiaza*, quô denotatur clitellæ camelinæ genus, ex qua utrinque pendent ſacci cilicini lapidibus oppleti, qui illi pro ſacomate, ut in æquilibrio maneat. Hinc ergo *ῥίσκος* Græcorum, unde Latinis *riſcus*. Vocem certè recentioris Græciæ non eſſe, vel hinc patet, quòd eam Pollux ex Antiphanis *Aleatoribus* citat, *l.* 10. *c.* 31. eâdemque utitur Terent. *loc. cit.* Unde *Donati* conjectura ratione non caret: multa etenim Phrygum vocabula ex Palæſtina fuiſſe ſumta, certum eſt. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 36.

RISILE, apud Meginhardum *de Mirac. Walpurga Virg. l.* 2.

Matrona ſolicitata	*Miſit ad Cœnobium,*
Perditum reſtituit	*Conſervaretur ut ibi*
Riſile, *quod illa ſtatim*	*Hoc in teſtimonium.*

Car. du Freſne reticulum videtur eſſe, quô fœminæ capillos continebant, Gall. *Rezeau*. Vide ſuprà, Dominico Macro acus eſt, quô velum mulieres capiti affigunt, in *Hierolex.*

RISELA, fluv. Galliæ, vulgò *Rille*. Oritur non procul ab orbe Sajis, & à fonte Olinæ, ac inter Eburovices & Lexovios fertur. Alluit caſtrum Aquilam, Rugulas *Rugles*, caſtellum Liram, Ferrariam, Boſcum Rogerii, *Boſc le Roger*: Bellum Montem Rogerii, *Beaumont le Roger*, Alnetum, *l'Aunay*. Inde Carentonâ auctus attingit Thetboldi Villam, *Thibouville*, Brioniam oppid. Becum Herluini, ad rivuli confluentem ſitum, & inde dictum Monaſterium nobile *le Bec*, Montem fortem, Condate, Cormelias, in Lexoviis Abbatiâ Benedictinorum illuſtres, ac ibidem Pontem Audomari, infra quem in Sequanam, jam totum velut æquoreum, effluit, ad Rupem Ridulam, vulgò *Roquedrille*, à fluvio, cujus oſtio proximus eſt mons hic ſaxeus, denominatam. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RISHANGERUS Guilielmus, vide *ibi*.

RISINUM, Liburniæ urbs, *Ptol.* Hodie *Rhizinium*.

RISNERUS Fridericus, vide *Fridericus*.

RISSWICH Hermannus, vide *Hermannus*.

RISTRONOMANICE, vide ROSTRUM NEMAVLÆ.

RISUS ſimulachrum, ut Dei, Lycurgum apud Lacedæmonios erexiſſe, teſtis eſt *Plutarchus*. Putabat enim ille, Riſum laboris & modeſti victus eſſe condimentum. Hypatenſes Theſſali huic Deo quotannis rem divinam, in ſumma lætitia, faciebant. Eidem ſacrum diem multis deſcribit Appulejus. Alius erat *Ridens Jocus*, memoratus Papinio, *l.* 1. *Sylv.* 6. *v.* 6. hoc enim ſpectrum peculiariter coli conſueviſſe, diximus ſuprà in voce *Jocus*. Aliàs *Riſus* homini proprius; quem in 40. diem infantibus differri, habet Solinus, *c.* 1. *Naſcentium vox prima vagitus eſt: lætitiæ enim ſenſus differtur in quadrageſimum diem.* Quibus *riſum* indigitari, palam eſt. Sed & infrà quadrageſimum diem infantibus accidere, tradit Ariſtoteles, ut rideant, verùm dormientibus, *Hiſtoria Animal. l.* 7. *c.* 10. quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin. c.* 33. Sedes ei præcordia; hinc in præliis, gladiatorumque ſpectaculis, *mortem cum riſu præcordia trajecta attuliſſe*, apud Plin. legitur, *l.* 11. *c.* 37. Per catachreſin equo tribuitur, Jobi c. 39. *v.* 22. *Ridet pavorem nec conſternatur*: ubi riſum diſtinguit, in *riſum lætitiæ*, Hebr. שמחה, & *riſum deriſionis*, Hebr. צחק; quem poſteriorem hic intelligi addit, uti Jobi. *c.* 39. *v.* 10. ubi de onagro, *c.* 39. *v.* 18. aliis 21. ubi de ſtruthione, & *c.* 41. *v.* 20. aliis 21. ubi de Leviathane, Sam. Bochartus, *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 8. Plura *de Riſu* vide apud Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 46. uti de *Riſu* inter Veterum exercitamenta, infrà *Vociferatio*.

RITHABA, ſeu *Rabbi Joni thob bar Abraham*, auctor *Migdal hoz*, h. e. Turris robuſta, ſc. novarum Annotationum in Gemaram: ut & Rabbi *Jom tob*, auctor *Magid Miſna*, h. e. Interpres ſecundus, fuêre ann. 5135. juxta Rabbi Ganz.

RITHEIMERUS Georgius, vide *Georgius*.

RITHOVIUS Balduinus Martinus, vide *ibi*.

RITHRUS, portus Ithacæ, ſub Nejo monte, *Homer.*

RITIGERUS Germanus, Vendæ Polonorum Reginæ nuptias ambiens, cùm nec precibus nec armis obtinere poſſet, in gladium incubuit: quô ſucceſſo læiata Venda, Cracoviæ, de ponte in Viſtulam deſiliit, A. C. 760. Cromerus, *l.* 2.

RITIUS Michael, vide *Michaël*.

RITTERSHUSIUS Conradus, Brunſuicenſis, fil. Balthaſari JCti, nepos Henrici, Ducibus Brunſuicenſib. & Luneburg. à Secretis, Baſileæ Jûnis Utr. Doctor creatus A. C. 1591. Jus Altorfii docuit, Weſenbecii collega: ac in ordinem Conſiliariorum Noricorum aſcitus, ad ſummum famæ culmen progreſſus eſt. Obiit A. C. 1613. ætat. 63. lue tabificâ penitiſſimè conſumtus, ut de attenuato ejus corpuſculo verè dici potuerit: *Pelliculâ indutum ſceleton, vix oſſibus hærens.* At animi dotes ſi ſpectes, alter ſui ſeculi Scævola, Orator, Poëta, Philologus & Philoſophus eximius, Græcè Latinéque doctiſſimus: inſignis porrò *Pſalmorum Davidicorum* paraphraſtes, in Patrum lectione verſatiſſimus, JCtus conſummatus. Collegit *Lexicon ex Patrum Græcorum & Latinorum ſcriptis collectum*, *Jus Juſtinianeum abſolutiſſimâ methodô* elaboravit, cum *Novellis*: *Partitiones Feudales* edidit: *Fulgoſi Conſilia* limâ accuratiori poſtuma Senatui Veneto dedicata tranſmiſit: de *Iſidoro*, *Oppiano*, *Salviano*, *Gunthero Ligur. Phædro*, *Porphyrio*, *Maxim. Margunio*, *Nemeſio*, *Antonino Imperatore* &c. optimè meritus. Freherus *Theatrô Viror. erudit. clar.*

RITTERSHUSIUS Nicolaus, fil. prioris, ſimiliter in inclytâ Altorphina Juris Profeſſor, & Conſiliarius Norimbergenſis, tantô patre dignus filius, Vir totâ vitâ religioſus; Gerhardi *Meditationes Sacras* & Molleri *Manuale de Præpar. ad mortem* è manibus nunquam dimiſit, illiſque inter alia Orationem Dominicam hoc diſticho comprehenſam inſcripſit:

> *Sanctificare, Pater, Rege, quod placet effice, Nutri,*
> *Da veniam, Labi ne ſine, Tolle mala.*

Obiit A. C. 1670. ætat. 73. Auctor *Genealogiarum Imperatorum, Regum, Ducum, Comitum* &c. *uſque ad A. C.* 1664. Freherus *d. l.*

RITUALES Libri, Hetruſcorum olim celebres teſte *Feſtô*, in quibus ſcriptum erat, quô *ritu* urbes conderentur, arx ædeſque ſacrentur; Curiæ, Tribus & Centuriæ diſtribuantur, Cicer. *de Div. l.* 1. Nempe *ritibus* maxima parte Gentilium Sacra conſtabant, cacozeliâ Iſraëlitarum, quibus Lex Ceremonialis divinitus inculcata eſt eô fine, quem diximus ſuprà. Vide Epheſ. *c.* 2. *v.* 15. ubi hæc lex dicitur *νόμος ἐντολῶν ἐν δόγμασι*, *lex mandatorum in ritibus poſita*. At Chriſtiana Religio initiô ſolâ ſimplicitate veneranda ac potens erat, ut quæ *Deum in ſpiritu & veritate colit*. Joh. *c.* 4. *v.* 24. quæque geſtus ac *ritus* ſignificativos pauciſſimos habet, eoſque minimè affectatos & maximè naturales, ſine quibus vix pia poteſt eſſe in homine cogitatio; vel qui ab ipſa cogitatione pia procedunt, eamque fovent & excitant: quales in precibus præcipuè videre eſt. Ac præter *Sacramenta*, quæ ſimpliciter peragebantur, *Sermones* ad populum linguâ vulgari inſtituebantur, ac *Precibus* denique, *Benedictionibus* & *Hymnis* abſolvebantur, Matth. *c.* 26. *v.* 26. 27. 30. *c.* 28. *v.* 19. apud eundem, *c.* 13. *v.* 34. 35. Luc. *c.* 24. *v.* 30. Joh. *c.* 14. & 15. & 16. & 17. Nec alterius cultus in Hiſtoria Evangelica mentio. Iidem Apoſtolicæ Eccleſiæ *ritus* erant, uti ex Actis illorum & Epiſtolis liquet: ſine ulla ſuperſtitione locorum temporumque Act. *c.* 13. *v.* 46. 1. Tim. *c.* 2. *v.* 8. Coloſſ. *c.* 2. *v.* 16. 17. &c. Cùm verò ad Eccleſiam aggregarentur diverſa hominum genera, Judæi, Gentiles; illi veterem ac inveſtrem illum colendi Dei modum deſignati, patriiſque ceremoniis divinum cultum inſtruere, ac Sacris majeſtatem quandam circumdare, non malô ut videtur, conſiliô cœpêre: Epiſcopis præcipuè Romanis auctoribus. Ulteriùs dein itum, & liberi primùm cultus in legem verſi tantumque ceremoniarum choragium ſuperadditum, contra doctrinam Apoſtoli Coloſſ. *c.* 2. *v.* 21. ut ſpiritualis ille ac ſimplex Fœderis Novi cultus in *γυμνασίας σωματικὰς* exierit, & inter iſtam elementorum, rituum ceremoniarumque molem nudus & egenus Chriſtus tantùm non omni ſuâ vi ſpoliatus ſit. Fr. Burmannus *Synopſi Theol. Chriſt. Part. II. l.* 7. *c.* 17. Vide quoque ſuprà ubi de *Ceremoniis*. Ut de voce *Δόγμα* aliquid addam. Præter ſignificatum, de quo diximus, *placitum* notat in Scriptura, ex auctoritate Verbi Dei in legitima Synodo decretum & ſtatutum, vide Act. *c.* 16. *v.* 4. Apud Græcos Patres, nonnunquam *doctrinam* deſignat; inprimis autem eam Doctrinæ Chriſtianæ partem, quæ *Ritus* complectitur, Sic Baſilius M. *de Spiritus S. c.* 27. Doctrinæ Chriſtianæ duas partes faciens, *Κηρύγματα* & *Δόγματα*, illô nomine indigitare voluit capita Religionis Chriſtianæ catholica & perpetua; iſtô ritus & ceremonias, quæ, quòd ratio ipſorum non omnibus conſtat, aliis *τὰ Ἀπόῤῥητα* ſunt appellata, item *τὰ Μυστικὰ*· & quia non in Scriptura reperiuntur, *τὰ Ἄγραφα τῶν ἐθῶν*, *Ibid.* Vide quoque Eulogium Archiep. Alexandr. *Biblioth.* Photii, *c.* 230. *p.* 833. uti de *Ritualibus Libris* Eccleſiæ Latinæ Lindanum Epiſcop. *de optimo gen. interpr. Scripturas*, *l.* 3. *c.* 3. Pererium, *Præf. l.* 16. *Comment. in Danielem*, Petrum Cluniac. Aliacenſem Cardin. Comitem Mirandul. Claudium Eſpenſæum Doct. Sorbon. *in ad Epheſ.* Alios.

RITZIUS David, vide *Ritzius*.

RIVA, oppid. German. in ditione Tridentina, ad oram lacus Benaci Septentrion. in ipſo limite ditionis Venetæ, 20. milliar. à Tridento in Africum, 18. à Verona in Circium *Reiſſ.*

RIVA, oppid. Helvetiæ, *Wallenſtatt*, ad caput lacus *Rivarii*, vulgò *Wallenſtatter-ſee*, in ditione Glaronenſi. Hic *Weſenius* quoque dictus, ab oppidulo Weſena, ubi Limagus effluit, ut deinde in lacum Tigurinum fluat, tempeſtatibus plerumque agitatus non ſine periculo navigatur. Ad ejus litora ſunt pagi *Terzent*, *Quarten*, & *Quinten*, à ſtationibus Romanorum, dicti. Vide Joh. Bapt. Plantinum, & infrà in voce *Sarunetes*.

RIVADIUM, urbs Gallæciæ, in ora Oceani Cantabrici, in limite Aſturiæ, ſatis parva, ad oſtia Navii fluv. 14. leuc. Hiſpanic. ab Oveto in Occaſum, Mindoniam verſus 7. & 10. à Luco Aſturum in Boream, *Rivadeo*.

RIVALIUS, vel RIVOALTUS, Scriptoribus Venetis oſtium fluminis eſt, ubi hodie Venetiæ; quô erant quædam Inſulæ anguſtiores, parùm inter ſe diſtantes, quas placidiſſimi amnium meatus, ſinuoſô ambitu in mare decurrentium, pelagi ſic æſtu alternante, diſcriminabant. Ipſi loco poſtea *Rivalti* nomen manſit, à *rivis altioribus*, qui exundantem in fluvium pelagus continebant, Italicè *Realto*. Sed & meminit jam vocis Conſtantinus Porphyrogenitus *de Adminiſtr. Imp. c.* 27. cui locus is Κάστρον Ῥιβάλτου dicitur, apud Car. du Freſne: *Rivalti Veneti* imitatione, exſtructum Caſtellum *Rubant* Caletianum in Morinis, quod in terræ lingua, quæ in Oceanum aliquot paſſibus excurrit, ædificatum, portum munit clauditque, ab Aimerio Papienſi Lombardo, primo ejus Gubernatore, factô ab Anglorum Rege, ſtatim atque in ejus poteſtatem conceſſit, ſuſpicatur, ut videre eſt in ejus *Gloſſar.* Vide quoque in voce *Venetia*.

RIVA.

RIVARIUM, ſeu US, lacus Rhætiæ; vulgò *Valenſee*, Glareano *ad Caſaream*, *Veſenum*. Vide ſuprà in *Riva*.

RIVELLUM, oppidum Lucaniæ.

RIVERIUS Maſſonius, ſummæ pietatis & eruditionis vir, Eccleſiæ Pariſinæ Reformatæ prima jecit fundamenta: quibus ſuperædificârunt Jacobus Riparius, Andegavenſis, tum Celongius, qui cœtu auctô Collegam ſibi legit Antonium Sadeelem Baronem, Juvenem non multum 20. annos egreſſum, ſed eruditione & zelô admirabilem. Tempore laniena Carolinæ ſeu Pariſienſis, à Moſerelio, Andegavi peremptus, obiit A. C. 1572. Comment. *de ſtat. Relig. in Gall.* Lectius *in vita Sadêlii*.

RIVETUS Andreas, Pictavus San-Maxentinus, S. T. D. & in Acad. Lugd. Batav. Profeſſor celeberrimus. Ejus extant *Exercitationes in Geneſin & Exodum*: *Prælectiones in Decalogum*, *&c.* 3. Volum. in fol. Hunc, *Virum Clariſſimum & nunquam ſatis laudatum*, *Belgiiaque Eccleſiæ micantiſſimum lumen*, vocat Gariſſolius. Symbolô uſus eſt: ἁπλῶς καὶ σαφῶς. Vixit A. C. 1650. ætat. ſuæ 79. currente, ipſô teſte *in Præfat.* Vide Paul. Freherum *Theatrô Vir. eruditione clarorum*.

RIVI, urbs Occitaniæ, ad Garumnam, in limite Conſoranorum, 7. leuc. ſupra Toloſam in Meridiem, ferè 8. à Fuxio in Boream, Auſcios verſus 10. & 8. à Lugduno Convenarum in Ortum, *Rieux*. A re nomen habet, nimirum à Riſæ rivo vel amniculo, *la Rize*, qui oppidum pæne undique cingit, & in Garumnam ſupra Toloſam cadit, non longè a *Rivis*; quod caſtrum Galli *Rieux* vocant, nomine à *Rivulis* aut *Rivolis* deducto, & his in regionibus frequenti. Epiſcopalis eſt, & penultima inter ſedes Epiſcopali Metropoli Toloſæ ſubjectas, *Rivenſi* Monaſteriô in id dignitatis erectô: quâ diœceſi quænam loca contineantur, vide hic paulo *infrà* & plura de hoc loco, apud Valeſium in voce *Apamiæ*.

Loca Diœceſi Rivensi, in Volcis Tectosagibus comprehensa.

Arbuſtum *l'Arbouſt.*	Mons altus *Montaut.*
Carbo *Carbonne.*	Rivi, civitas nova, *caſtrum de Rieux*: Item *villa de Rieux*, in *veterib. Tabulis* dicta.
Galliacum caſtrum, *Gailhac.*	
Mariniacum *Marinhac.*	
Mons acutus *Montagut.*	Sertæ *Serres*. Turris *la Tour*. &c.

RIVIERA, una ex tribus præfecturis ditionis Bilitionenſis: quæ cùm exiguos habeat proventus, hinc plerunque is, qui Bilitione præfuit, poſtmodùm Rivieræ præponitur. Vide in voce *Bilitionum*.

RIVIUS Johannes, Altendorn-Weſtphalus, quô locô Albionem & Witekindum Saxoniæ clariſſimos Duces, juſſu Caroli M. Baptiſmate tinctos tradunt. docuit magna cum laude ac fructu juventutem ſtudiis dicatam annos 25. Coloniæ, Zuiccaviæ poſt Georg. Agricolam. & Ambergæ, ad lectionem imprimis Terentii, quem *Notis* illuſtravit, illos adhortatus, ſi Latinæ puritatis ſtudiô tenerentur. A Georgio dein Saxoniæ Duce in conſiliariorum numerum receptus ac inſtitutioni Auguſti, poſtmodùm electoris adhibitus eſt: ſed vitæ aulicæ pertæſus; Inſpectionem Scholæ Miſnenſis ſuſcepit, defunctus A. C. 1553. ætat. 53. Scripta ejus, quæ complura, enarrat in *Elogiis* Teiſſier, *Part. I.* Cognomen *Altendorienſis*, ut ſe à Veneto virô doctô, qui *præfationes in Diomedem Grammat. aliaſque* adornavit, ſibi cognomine, diſtingueret, aſſumpſiſſe refert ſucceſſor ejus G. Fabricius *Vitâ Joh. Rivii*.

de RIVO Radulphus, vide *ibi*.

RIVOGIA, provinc. aliàs Navarræ, nune Caſtellæ veteris *Rioja*. Separatur ab Alava provinc.. Iberô fluviô, Inter Navarram ad Ortum, & Caſtellam veterem ad Occaſum & Meridiem. Ejus urbs præcipua Calceata.

RIVOLIUM, oppidul. Pedemontii, in colle, ad Duriam fluv. cum caſtro Ducum Sabaudiæ, 5. milliar. à Taurino in Occidentem, Seguſium verſus; *Rivoli*.

RIUSIAVA, Germaniæ urbs, *Ptolemæo*, vulgò *Gengen*. Aliàs *Rhiuſiava*.

RIVULI Puellarum, urbs Tranſylvan. 6. leuc. à Biſtricia in Occidentem, etiam *Rivulus dominarum*, vulgò *Banya*.

RIVUS, vulgò RIZ Monaſterium Galliæ in Arvernis diœceſique Claromontenſi, quemadmodùm & Celſinariæ *Ceuſilanges* aut *Ceauſilanges*: quæ ambo, ut & Romanum Monaſterium *Roman Monſtier*, Carum Locum, Ambertam *Ambierte* in Lugdunenſi parochia, ac Silviniacam, partim inſtaurata, partim à fundamentis extructa eſſe, à S. Odilone, prodit *vita ejus* Scriptor, apud Hadr. Valeſ. in voce *Celſinaria*.

RIVUS Francorum, caſtrum Liguriæ, in Ducatu Mediolanenſi inter Alexandriam 12. & Aſtam 6. milliar. *Refrancore*.

RIVUS Morentini, vulgò *Remorantin*, caſtrum vel oppidulum Galliæ, ad Saleram majorem in Secalonia, cujus caput habetur, in uno de ſex Archidiaconatibus Eccleſiæ Aurelianenſis: qui Archidiaconatus Secaloniæ vocatur, & *Rivum Morentini*, Tauriſcum in Secalonia *Toury*, Caſtellionem ad Carum, & Calvum Montem præ cæteris complectitur. Dicitur à Morentino *rivo*, ſeu amniculo, qui ibi loci Saleram auget. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RIXA, Ottonis III. Imperatoris è ſorore neptis, nupſit Boleſlai Poloniæ Regis ab Imperatore creati filio Miecziſlao, circa A. C. 1000. Vide Crantz. *Vandal. l.* 2. *c.* 36. qui cùm omnia ex uxoris conſilio adminiſtraret, hæc Polonis exoſa, poſt mariti mortem, è regno profugit, cum Caſimiro filio, A. C. 1033. Vide Cromer. *Hiſtor. Polon. l.* 3. Sequutum eſt interregnum 7. annorum, cædibus & latrociniis plenum, quibus fatigati Poloni Caſimirum è Monaſterio Cluniacenſi, in quod ſe abdiderat, revocârunt, duris conditionibus à Benedicto IX. tum Pontifice Romano ipſis impoſitis. Vide quoque Auctorem Anonymum *Hiſt. Orb. Terr. Geogr. & Civil.* *c.* 8.

RIXAMARÆ populi Celtiberiæ, apud Martialem, *l.* 4. *Epigr.* 55. *v.* 16. quô Licinium, Hiſpanum Poëtam, hortatus ad celebranda Celtiberiæ loca, ea quamvis duriùs ſonantia carmine comprehendit: memoratque inter alia,

> *Tutelamque chorosque* Rixamarum
> *Et convivia feſta Carduarum* &c.

Ubi alii *Rixamorum* vel *Riſamorum* legunt. Vide *Riſamori*.

RIZON, urbs & fluv. Illyriæ.

RIZONITÆ, populi Illyrici, *Liv. l.* 45. *c.* 26.

RIZONICUS, ſinus Liburniæ, *Ptolem.* Hodiè *Catharum*.

RM. in nummis Honorii & Severi, *Roma* notat, Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus*.

RO. in Gratiani nummis idem notat, quod RM. vide *ſuprà*.

ROAGA, filius Somer. 1. Paral. *c.* 7. *v.* 34. Latinè *ſaturatus*, vel *inebriatus meditatione*, vel *eloquiô*, aut *abſtractione*, ſive *ſeparatione*.

ROALDENSIS Franciſcus, Marſilliacô Gallus, Jus docuit Cadurci, cum Ant. Gnvea; dein Valentiæ, tandem Toloſæ; velut commune Oraculum undique conſultus, ipſique Cujacio ac Hottomanno tanti habitus, ut eum arbitrum litis, circa explicationem *L. frater à fratre ff. De condict. indebiti*, eligerent. Obiit A. C. 1589. ætat. 70. non. mœrore ex Joh. Steph. Durantii Parlamenti præſidis cæde conceptô. Moriens, hujus unius ſe pœnitere dixit, quòd aliquandiu in urbe verſatus eſſet, in qua nullus bonis Literis honor haberetur. Thuanus *Hiſtor.* Sammarth. & Anton. Teiſſier *Elogiis*. Vide & *Franciſcus*.

ROAME, meliùs RAME. Vide ibi. Inter Ebrodunum & Brigantium.

ROANA, vide RHODUMNA; Item, RHOTOMAGUM.

ROANNOIS, nomen illuſtris in Gallis Familiæ, Latin. *Redumnii*: ramus eſt ſtirpis Guffieriæ. In hac enim Guilielmus, primus Cubicularius Caroli VII. pater fuit itidem Guilielmi, qui genuit Artum & Guilielmum, illum Dn. *de Boiſy* ac Magnum Magiſtrum, hunc Dn. *de Bonnives* & Admiralem Franciæ. In quorum illius ramo nunc ſunt tituli *Ducum Redumnenſium* ſeu *de Roannois*. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatr. Nobilit. Europæa, Part.* 2. *p.* 34.

ROATIUS. Johannes, vide *Johannes*.

ROBA, veſtis ſeu tunica, apud citimæ ætatis Scriptores, Gallis *Robe*. Inprimis verò ſic dictæ ſunt veſtes, quibus Reges ac Principes Palatinos proceres donare conſuevêre, hinc *feſtiva indumenta* vocatæ Matthæo Weſtmonaſterienſi & Matthæo Pariſio *A. C.* 1201. Ex iis verò quædam *Robes dei Compaigne* dictæ leguntur, fortè quod eminentioris conditionis perſonis darentur, quæ in comitatu Regis vel Reginæ morabantur. Qui itaque *Robas* accipiebant ab aliquo, de ejus familia cenſebantur. In *Statutis Secundis* Roberti I. Scotiæ Regis, c. 34. §. 2. *Repellantur etiam ab acquietatione, inquiſitione & aſſiſa —— Dominus, Ballivus, nec aliquis gerens* Robas *Domini* &c. Vide quoque ſuprà *Liberatio*, & *Pallium*. Unde *Robare*, in *LL.* Burgorum Scoticorum *c.* 92. §. 1. *robam* auferre, Gallis hodieque *Deſrober*. Vide plura hanc in rem, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* & *Diſſertat.* 5. *ad Joinvillam p.* 160.

Imperatores Romani.

ROBERTUS, Imperator Occidentalis cognomine Parvus, Princeps Palatinus, Dux Bavariæ fuit. In locum Wenceſlai ignavi ſubſtitutus, A. C. 1400. Aquiſgranenſes proſcripſit ac ad obſequium perduxit, Venceſlao bellum movit. Italiam, ut Galeatium dominatum invadentem, compeſceret, intravit, ſed. Italorum perfidiâ, clade in agro Brixiano affectus, domum rediit; Germaniam pacavit, Obiit Oppenhemii A. C. 1410. Heidelbergæ, ubi Academiam fundaverat, ſepultus. Trithem. *in Chron.* Cuſpinian. *in Ruperto*, *&c.*

ROBERTUS Corteneus, Imperator Conſtantinopolitanus, Petro Patri, ex Jolanta Hannonica, ſucceſſit, A. C. 1224. Hic, cùm nobili cuidam Burgundo uxorem rapuiſſet, ille aulam ingreſſus, auribus naribuſque hanc truncavit, matrem verò, rei conſciam, in mare dedit præcipitem. Obiit in Achaja, reverſurus ex Italia, ubi coronatus fuit à Gregorio IX. Conſtantinopolim, A. C. 1234. Sanut. *Hiſtor. Orient. l.* 2. *Part. IV.* Sabellic. *Hiſtoria Conſtantinop.* *Blondus*, *Spondus*, &c.

Galliæ Reges, Viriqüe Principes.

ROBERTUS Galliæ Rex, primus hujus nominis, ſecundùm quoſdam, unus eſt ex majoribus Galliæ Regum, qui à Childebrando, filio Pipini Craſſi, deſcendunt. Pater Nebelongi, Avus Theodeberti, qui genuit *Robertum I.* Comitem & Marchionem, Dominum Saiſſil, in Biturigibus. Hic ex Agane, filia Vlcfredi Comitis Bituricenſis; ſuſcepit *Robertum II.* Fortem, Ducem & Marchionem Franciæ, qui Infidelibus generosè, pro Patria, ſe oppoſuit: *Machabæus* ſui temporis dictus. Obiit in prælio, contra Normannos, in Andibus, A. C. 867. Ex Adelaide, filia Ludovici Pii, Eudis & Roberti pater: quorum ille, Rex Galliæ coronatus, regnum Carolo Simplici reddidit: cujus bonitate abuſus Hagano, Procerum odium in eum concitavit, qui A. C. 920. eum thronô deturbare decreverunt. Horum caput Robertus, A. C. 922. coronam ſibi vindicavit, ſed à Carolo in Sueſſionibus victus & propriâ hujus manu occiſus eſt, A. C. 925. Ex Beatrice Veromandua, filiâ Herberti I. pater

Hugonis M. qui Hugonem Capetum genuit, & Emmæ, quæ Rodolpho, poſt mortem Roberti, coronato, nupſit, Flodoardus *in Chron. &c.*

ROBERTUS, Galliæ Rex, cognomine Sanctus, Devotus, & Sapiens, filius Hugonis Capeti, vivô Patre coronatus, A. C. 988. ei ſucceſſit, A. C. 997. Marius Berthæ, matris ſuæ luſtricæ, & conſobrinæ, filiæ Conradi Burgundiæ Regis ac Mathilde Francica, cum ſententiâ Gregorii V. dimittere coactus, duxit Conſtantiam Blancam, filiam Guilielmi, Comitis Arelatenſis & Provinc. quæ ſuperba admodùm & ferox, prudentiâ mariti coërcita eſt. Eundem Campaniæ Comit. turbas daturum compeſcuit. Ottonem Guilielmum, Comitem Tranſ-Ararinum, Burgundiæ Ducatum invadere parantem, vicit: Senonum urbem, Renardo Comiti, quòd Archiepiſcopum duriùs tractâſſet, eripuit: Paceque regno datâ, literas fovit, templa extruxit, &c. Coronari dein Hugonem primogenitum ſuum curavit, A. C. 1016. quô A. C. 1026. defunctô, Henricum Juniorem ei ſurrogavit, fruſtra obnitente reginâ. quæ minimum natu Robertum, Burgundiæ Ducem, promotum ibat. Obiit Meloduni, A. C. 1031. ætat. 60. Glaber *in Hiſt.* Helgald. Floriacenſis, *in vita Rob.* Dupleix & Mezeray, *Hiſt. Gall.*

ROBERTUS I. Burgundiæ Dux, Caput Luſitaniæ Regum, filius fuit Roberti Galliæ Regis ex Conſtantia, quæ illum ad Galliæ regnum fruſtra evehere conata eſt. Magni ſuô ævô nominis, obiit A. C. 1075. ex Adelaide, pater Henrici, cujus filius Henricus Comitum & Regum Luſitaniæ ſtirps fuit, &c.

ROBERTUS II. Rex quoque Theſſalonicæ titularis, tertius filius Hugonis IV. huic, excluſis fratribus, ſucceſſit. Obiit A. C. 1309. Succeſſit ei Eudes IV. Ducheſnius *Hiſtor. Burgund.* Sammart. *Hiſt. Geneal. Galliæ.*

ROBERTUS, filius Ludovici VI. ex Adelaide Sabaudica, ſtirps familiæ regiæ Druidenſis; Hanc enim urbem & Comitatum appennagii locô accepit. Ex vidua Molonis. Pater *Roberti II.* qui obiit A. C. 1218. Pater ex Jolanta *Roberti III.* qui genuit, inter alios, Johannem I. patrem *Roberti IV.* mortui, A. C. 1282. &c. Vide Sammart. *Hiſt. Geneal. fam. Gall.*

ROBERTUS, filius Ludovici VIII. ex Blanca Caſtellana, ſtirps Comitum Atrebatenſium & Euſianorum. Cognomine *Bonus* & *Strenuus.* Fratris in expeditione ſacra comes, occiſus eſt Maſſuræ, A. C. 1250. Ex Mathilde Brabantina, pater *Roberti II.* Nobilis, qui in prælio Curtracenſi obiit A. C. 1302. ætat. 54. Hic ex Amicia Cortenæa, ſuſcepit Philippum, Robertum & Mathildem, quorum primus *Robertum III.* genuit, qui ab amitam ſuo victus, miris modis Galliam turbavit. Eduardi III. partes amplexus. Hic pluribus vulneribus in Armorica, cùm Venetias Galli recuperarent, acceptis, obiit Londini A. C. 1343. ætat. 54. Ex Johanna, filia Caroli Valeſii, pater Johannis, Comitis Euſiani, Caroli Comitis Longavillani, &c.

ROBERTUS, filius ſextus Ludovici IX. ex Margareta Provinciali, Comes Claromontanus, Caput familiæ Borboniæ. Ex Beatrice Burgundica, fil. Johannis & Agnetis Borboniæ, pater Ludovici I. Ducis Borbonii, &c. Pietate & clementiâ inclytus, obiit A. C. 1318. Pet. Matthæus *Hiſt. S. Ludovic.* Sammart. *Hiſt. Geneal. Gall.*

ROBERTUS, cognomine Sapiens & Bonus, Neapolis, Hieroſolymæ & Siciliæ Rex, Comes Provinciæ, tertius filius Caroli II. Claudi, prælatus à Clemente V. Carolo II. Chariberto Hungariæ Regi ſuo ex Carolo Martello, majori natu fratre, nepoti. Cum Henrico VII. Imperatore à Papa in illum concitatus, rem habuit, ſed inde feliciter ſe explicuit. Obiit Neapoli, A. C. 1343. ætat. 64. regni 33. Literatorum Mæcenas, à Petrarcha, Epitaphiô ornatus. Cùm heredes non haberet ex ſe natos, præmortui enim ſunt, neptem ſuam Johannam, ex Carolo genitam, heredem inſtituit. Petr. *lib. 2. rer. memor.* Summonetta *Hiſt. Neapol.* Noſtradam. & Bouchæus, *Hiſtor. Prov. &c.*

SCOTIÆ REGES.

ROBERTUS Bruſſius I. Scotiæ Rex, ex poſteris Davidis I. ad ſucceſſionem vocatus, æmulum ſenſit Johannem Balliolum, qui regnum, Anglorum ope, occupavit: inde à Bruſſio pulſus, qui obiit A. C. 1329. regni 23. Pater Davidis II.

ROBERTUS II. Davidi II. improli ſucceſſit, filius Walteri Stuardi, Magni Scotiæ Seneſchalli, ex Maria filia Roberti Bruſſii Regis. Obiit A. C. 1390. regni 20. Ei natus eſt, ex Iſabella Murch

ROBERTUS III. qui, nomine Johannis, ob odium Johannis Balioli, omiſſô, Patris nomen aſſumere à Scotis compulſus, obiit A. C. 1406. regni 16. ex mœrore, quòd filius ejus, qui poſtmodùm Jacobus I. fuit, in Anglorum manus pervenerat, Leſleus & Buchanan. *Hiſt. Scot.* Ducheſn. *Hiſt. Angl.*

NORMANNIÆ DUCES.

ROBERTUS I. Normanniæ Dux, in baptiſmo hoc nomen accepit, cum prius Rollo, ſeu Rodolphus vocaretur. Caput Danorum, ſeu Normannorum, qui ſeculis 9. & 10. Galliam tantoperè afflixerunt: his Carolus Simplex partem veteris Neuſtriæ, poſtmodùm Normanniam vocatam, conceſſit, ſimulque Giſlam filiam Rolloni elocavit. Obiit A. C. 917. vel 920. Pater ex Popa, uxore priore, Guilielmi I. Longi Enſis.

ROBERTUS II. filius Richardi II. ſucceſſit fratri Richardo III. Obiit Niceæ, ex itinere Orientis rediens, A. C. 1035. pater ex Helleva, nobilis cujuſdam uxore, Guilielmi Nothi, Angliæ Regis; cui ex Mathilde Flandrica genitus eſt

ROBERTUS III. quem Normanniæ Ducem creavit, A. C. 1087. Angliâ alteri filio, Guilielmo II. Rufo conceſſâ. Robertus, in Oriente acceptô de morte fratris nuntiô domum rediit, hereditatem aditurus, ſed ab Henrico, fratre minore, qui regnum jam invaſerat, victus, A. C. 1106. captus, & in vinculis, occiſus eſt, Polydorus Virg. Ducheſnius *Hiſt. Angl.*

ROBERTUS, Guiſchardus, Normannus, Apuliæ & Calabriæ Dux. Cùm enim Tancredus Hautevillanus, Normannus nobilis, numeroſam haberet familiam, non verò æquè magnas opes: filiorum duos in Italiam miſit, *Fierebras*, & *Drua*, dictos, qui Pandulfo, Capuæ Domino, ſe addicentes, aliis poſtmodùm juncti, Saracenis in Sicilia bellum movere inceperunt, quod cùm feliciter ſuccederet, fratres ſuos amicoſque è Normannis, ad periculi gloriæque ſocietatem vocârunt. Inter quos Robertus eminens, victis ſæpiùs hoſtibus, poſt varias fortunæ vices, obiit, A. C. 1085. ætat. 60. Pater Boemundi in bello ſacro celeberrimi, & Rogerii, qui Apuliam & Calabriam nactus eſt. Andr. Ducheſnius, *in T. Script. Norm.* Baron. *in Annal.* Vide etiam in voce *Wiſchardi.*

FLANDRIÆ COMITES, ET NASSOVIÆ.

ROBERTUS I. Flandriæ Comes, dictus Friſo, ſecundogenitus Balduini V. ex Adelaide, filia Roberti Galliæ Regis, frater Balduini VI. Hujus demortui A. C. 1070. filiorum Arnolphi & Balduini Tutor conſtitutus, matre eorum Richildâ Hannonicâ expulſâ, ditiones ipſemet occupavit. Arnolphum III. Infelicem, Philippi I. Galliæ Regis copiis fultum vicit & occidit, A. C. 1071. Dein, cum Philippo pace factâ, victô quoque Balduinô, hunc Hannoniâ contentum vivere coëgit. Ex Gertrude Saxonica, natus ei

ROBERTUS II. qui Hieroſolymitanus dictus, expugnationi Urbis hujus, ſub Godofredo Bullionæo, interfuit. Obiit, ab equis conculcatus, in prælio, inter Ludovicum Craſſum Galliæ Regem & Theobaldum Comitem Campaniæ, commiſſo, A. C. 1111. Ex Clementia, filiâ Guilielmi, Comitis ſuperioris Burgundiæ & ſororis Calixti II. pater Balduini VII. Ordericus Vitalis, *Hiſt. l. 11.* Dionyſ. Salvagius, *Annal. Flandr. &c.*

ROBERTUS, fil. Walravii Comitis Naſſovii, rami Dilleburgenſis, patri defuncto A. C. 1110. in ditione ſucceſſit; arcem Naſſoviam inſtauravit, obiit A. C. 1120. Pater Walravii & Friderici, qui vivô adhuc Patre interfectus eſt. Cyriacus Lentulus *in Geneal. Principum Naſſovic. MS.* Vide quoque infrà *Rupertus.*

VIRI ILLUSTRES, ET CLARI.

ROBERTUS, Epiſcopus Namnetenſis, Patriarcha Hieroſolymitanus, ibi A. C. 1227. uſque ad A. C. 1247. præfuit: Succeſſit ipſi Jacobus Pantaleo.

ROBERTUS, Fundator Ordinis Ciſtercienſis, A. C. 1098. Ab Honorio III. inter Sanctos receptus. Chryſoſtomus Henriquez, *in Faſcic. & Menol. Ciſterc.*

ROBERTUS Antiſſiodorenſis, Monachus. Compoſuit *Chronicon, à Mundo condito, uſque ad A. C. 1200. à Nicolao Camuſato editum, A. C. 1608. Trecis.*

ROBERTUS Arbriſſellus, fundator Ordinis pontis Everardi, A. C. 1100. Obiit A. C. 1117. Moreriu *in Dict. Hiſtorico.*

ROBERTUS Baconus, Presbyter Anglus, Theologiam Oxonii docuit, magna cum laude. *Gloſſas in univerſam Scripturam* edidit; porro commentatus eſt *in Pſalmos*, ſcripſitque *homilias*, & *vitam Edmundi Cantuarienſis, Præceptoris ſui.* Obiit A. C. 1248. Matth. Pariſ. *in Hiſtor.* N. Trivetus, *in Chron.* Brianus Twynus, *l. 3. de antiq. Acad. Oxon.* Middendorp. *de Acad. l. 2.* Pitſeus, *de Illuſtr. Angl. Script.*

ROBERTUS Balæus, JCtus inſignis Londinenſis. Scripſit *Urbis hujus Chronicon, tractatum de ejus privilegiis & Conſuetudinibus: Alphabetum Sanctorum Angliæ & Hiſtoriam Eduardi III.* Alius, dictus Junior, Carmelita Anglus: Condidit *Annales ſui Ordinis, vitam Eliæ, Simonis Stockii*, Obiit, A. C. 1505. Pitſeus, *de Illuſtrib. Angl. Scriptor.*

ROBERTUS Baſtonus, vel Beſtonus, Carmelita Anglus, Principibus gratus, Eduardo I. inprimis, à quo in Scotiam deductus eſt, cùm Rex hic Johannem Balliolum regnô exueret. Hujus poſtmodùm victorias carmine proſequi, coronatus enim Poëta fuit, juſſus eſt, A. C. 1304. Sed, paulo pòſt, à Roberto Bruſſio captus, aliud in Scotorum laudem componere eſt coactus. Obiit A. C. 1310. aliis quoque ſcriptis inclytus. Baleus, *in Script. Britann. Cent. 4. c. 92.* Pitſeus, *de Illuſtr. Angl. Scriptor. &c.*

ROBERTUS Capito, ſeu Greathead, Anglus, Theologorum & Philoſophorum ſui ſeculi facilè princeps, ad Epiſcopatum Lincolnienſem erectus eſt. Literatorum Mæcenas; Scripſit *Commentarios in S. Biblia, tractatus Theologicos, Epiſtolas*, &c. Obiit A. C. 1253. Matth. Pariſ. *in Hiſtor.* Poſſevin. *in Apparat.* Pitſeus & Baleus, *de Scriptor. Angl.*

ROBERTUS Clemens, Vaſtinienſis Gallus, à Ludovico Juniore filii ſui Philippi Auguſti educationi admotus, huic poſtmodùm à conſiliis & arcanis fuit. Obiit A. C. 1182. Frater Ægidii Clementis, qui ſimiliter Miniſter ſtatus fuit, & Garmondi Abbatis. Pater Alberici & Clementis, Mareſcallorum Galliæ. Vide Autueil. *Hiſt. Min. Stat.*

ROBERTUS Cœnalis, Epiſcopus Abrincenſis, magnoin pretio, apud Franciſcum I. Compoſuit *Hiſtoriam Gallicam*, quam Henrico II. inſcripſit: *Hiſtoriam* item *Eccleſiaſt. Normanniæ.* Porrò ſcripſit contra Formulam *Interim*, à Carolo V. Imperatore publicatam: opus *de ponderibus & menſuris*, &c. Obiit A. C. 1560. Pariſiis. Morerius *in Hiſtor. Diction.*

ROBERTUS Garnerius, Gallus, in Poëſi patria excelluit. Scævola Sammart. *l. 4. elog.* Vide *Garnerius.*

ROBERTUS Holkotus, Dominicanus Anglus, Theologiam

Oxonii docuit. *Commentarios in S. Scripturam*, & cæt. Obiit peſte A. C. 1349. Leand. Alb. & Antonius Senenſis, *de Vir. Illuſtr. Ord. Domin.* Alphonſus Fernandeſius, Piſeus, &c.

ROBERTUS Leiceſtrienſis, Franciſcanus, Philoſophus, Theologus & Orator inſignis, obiit A. C. 1348. in Anglia. Scripſit *Comment. in Magiſtrum Sententiarum*; item *de Ratione temporum*; *de Computo Hebræorum*: *de Computo Latinorum*: *de Paupertate Chriſti*, &c. Willot. *Athen. Franc.* Leland. & Piſeus. *de Scr. Ill. Angl.*

ROBERTUS de Monte, Abbas Montis S. Michaelis in Normannia. Principibus Magnatibuſque gratus. Ab Henrico II. Angliæ Rege & Normanniæ Duce maximis negotiis adhibitus, juſſu Alexandri III. Pontificis Concilio Turonenſi interfuit. Scripſit *Hiſtoriam ſui Monaſterii*, aliaque plurima, quorum pauca quædam ſuperſunt. Obiit, A. C. 1186. Idem fortè fuit qui continuavit *Chronicon Sigeberti*, quod Voſſio non videtur. Poſſevin. *in appar.* & Voſſ. *in Hiſt. Lat. l. 2. c. 52. & 55.* &c.

ROBERTUS Pullus, Cardinal. Anglus, floruit A. C. 1146. Civilibus bellis pulſus in Galliam venit, ubi magno cum ſucceſſu ſtudiis incubuit. Dein in Angliam redux, Reſtaurator Academiæ Oxonenſis dici meruit, novis eò Profeſſoribus vocatis. Scripſit *Sententiarum de Trinitate libros* 8. *In Apocalypſin*: *In aliquot Pſalmos*: *de Contemptu Mundi*, &c. Joh. Roſſius, *de Acad.* Leland. & Piſeus, *de Ill. Angl. Scriptor.* Poſſevin. *in appar.*

ROBERTUS de S. Remigio, Monachus Abbatiæ S. Remigii Remenſis, floruit ſeculò 12. Itinere in terram ſanctam ſuſceptò, ſcripſit *hiſtoriam belli à Gallis, ſub Godefredo Bullionæo, contra Saracenos geſti*: Orſus à tempore Concilii Claromontani, cui Auctor interfuit, uſque ad captam Hieroſolymam, & ulterius uſque ad A. C. 1099. *Acta* etiam *Conciliorum* collegit. Vixit adhuc A. C. 1120. Trithem. *de Scr. Eccl.* Poſſevin. *in appar.*

ROBERTUS Sorbonus, Fundator Collegii, à nomine ſuo dicti, Pariſiis. Canonicus Eccleſiæ Pariſienſis, Eleemoſynarius & Confeſſionarius Ludovici IX. ab hoc magno in pretio habitus eſt. An. deinde 1253. inſtituit Collegium Sorbonicum, in Univerſitate Pariſienſi, ubi Theologia doceretur, celeberrimum. Scripſit *de Conſcientia*, *de Confeſſione*, & *Iter Paradiſi*. Obiit A. C. 1271. Joinvilla, *in vita S. Ludovici*, *c.* 94. Tillet. *in Chron.* &c.

ROBERTUS Stephanus, Pariſienſis, Typographus ſui ſeculi celeberrimus, tum impreſſis nitidiſſimè, tum editis propriò Marte ſcriptis, de re literaria, præclariſſimè meritus. Hebraicè, Græcè & Latinè doctiſſimus; Auctor *Theſauri Linguæ Græcæ*, operis excellentis, *Grammaticæ*, & *Commentariorum in Evangelia*: *Novam* quoque *Bibliorum verſionem* adornavit, &c. Ob purioris religionis cultum, in Gallia parum tutus, Genevam ſe recepit. A. C. 1547. ibique obiit, A. C. 1559. ætat. 56. Pariſiis in effigie exuſtus. Frater Caroli, celebris Medici Pariſienſis, pater Henrici & *Roberti*: quorum ille Franciſcum & *Robertum* genuit, qui Græcæ & Latinæ poëſeos peritiſſimus, commerciò virorum literatorum, ſubinitium hujus ſeculi, celebris fuit, Geſner. *in Biblioth.*

ROBIGO, ſive RUBIGO, Dea Romanorum, quæ ideo colebatur, ut vitium ſegetum, quod *robiginem*, ſive *rubiginem* vocant, averteret. Varro *l.* 1. *de R. R. c.* 1. *Robigum* Deum facit, vide infrà, eumque Floræ conjungit, cui etiam *Robigalia* feſta publicè inſtituta aſſerit. Harum meminit Columella, *l.* 10. qui totus conſtat ex carmine:

Hic mala rubigo virides ne torreat herbas,
Sanguine lactantis catuli placatur, & extis.

Plin. *l.* 18. *c.* 29. Hæc ſacra à Numa Pompilio fuiſſe inſtituta, annò regni ejus undecimò tradit, eaque ait ad 7. Cal. Maji celebrari ſolita, quò tempore ſegetes rubigini maximè ſunt obnoxiæ.

ROBIGUS, Deus apud Romanos, qui *robiginem* à ſegete averruncare credebatur, teſte Varrone *de L. L. l.* 5. memoratur A. Gellio, *l.* 5. *c.* 12. his verbis: *In iſtis autem Diis, quos placari oportet, uti mala à nobis vel à frugibus natis amoveantur, Averruncus quoque habetur & Robigus.* Rubigo autem tum ſegetes lædit, cùm udos imbre culmos Sol ardens torret; ſicut Plut. *de prim. frig.* teſtatur, Contrà tamen Plin. *l.* 18. *c.* 28. *Pleriſque dixère rorem inuſtum Sole acri, frugibus rubiginis eſſe cauſam, & carbunculi vitibus: quod ex parte falſum arbitror omnemque uredinem frigore tantùm conſtare, Sole innoxiò.* Voſſius hac de re ita habet, *Idolol. l.* 3. *c.* 18. *Hinc Lunæ filia* (Rorem intelligit) *ſua quoque ſunt incommoda. Nam ſi in ſegetem impluerit, nec defluxerit calore Solis, in ea putreſcit, unde vitium ſegetis robigo: cui averruncando præfectus à Gentilibus Robigus:* quem alibi *Rubigum* idem vocat. Ei ſacra inſtituit Numa Pompilius, caniſque & ovis extis ſacrificari voluit. Ovid. *Faſt. l.* 4. *v.* 907.

Flamen in antiquæ lucum Rubiginis ibat,
Exta canis flammis, exta daturus ovis.

Lucum & ædem in regione V. ponit *Panvinius*, ædem viâ Nomentanâ, extra portam Catulariam. De cane cæſo, & quidem lactente, etiam Columella, *l.* 10. ſic loquitur,

Hinc mala rubigo virides ne torreat herbas,
Sanguine lactentis catuli placatur & extis.

Rufi debuiſſe eſſe coloris, indicat *Feſtus*: *Catularia porta Romæ dicta eſt, quia non longè ab ea ad placandum Caniculæ ſidus frugibus inimicum, rufæ canes immolabantur, ut fruges flaveſcentes ad maturitatem perducerentur.* Diem ſacrorum, vide in voce *Robigo*. Ad imitationem Romanorum Rhodii quoque Deum habuère, qui *rubiginem* propelleret. Templum enim iis Apollinis *Erythibii*, quò nomine Græcos rubiginem denotare notum. Anton. Thyſius JCtus *Not. in Gell. loc. cit.* Vide hanc in rem plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 433.

ROBINSON Hugo, Anglus, Archididaſcalus Scholæ Wintonienſis primùm, exin Theologiæ Profeſſor, Eccleſiæ Wellenſis Canonicus, & Archidiaconus Glocestrienſis, Theologus eruditus & in Hiſtoriis antiquis optime verſatus. Obiit A. C. 1655. Edidit *Preces*, *Rituſticam*, *Antiquæ Hiſtoriæ Synopſin*, *Fœderis ſolennis Vindicias*, Ant. à Wood *Hiſtor. & Antiqq. Academiæ Oxonienſis*. Memoratur & *Robinſonus* Henricus Paſtor Leidenſis, qui omnium Separatiſtarum doctiſſimus ac modeſtiſſimus, optimam operam navavit in refutandis Arminianis, atque ab Ameſio & Parkero in viam revocatus, rigidas Separatiſtarum opiniones mitigaverit, & *Semi-Separatiſmum* fundaverit. Unde *Semi-ſeparatiſtæ* orti, qui & ab illo *Robinſoniani* primùm, dein & *Independentes* ſunt dicti; de quibus hoc in univerſum tenendum eſſe ait: *Eos in doctrina nihil vel parùm, in nullo ſaltem fundamentali articulo, diſcrepare ab aliis Reformatis Eccleſiis. Ceterùm majorem puritatem, vitæ ſanctitatem & perfectionem præ ſe ferre.* Vide illum *Hiſtoriâ Eccleſ. Novi Teſtam. Periodô III. Artic.* 3. ut & ſuprà, voce *Independentes*.

ROBIUS, in *veter. Inſcr.* bovis vituli que epitheton, à rufo colore, quem ξανθὸν appellant Græci. Vide infra *Suovitaurilia*.

ROBOAM, fil. Salomonis, huic in regno Iſraelis ſucceſſit, A. M. 3060. cujus cùm avaritiam & crudelitatem Judæi, quibus imperabat, ferre nullò modò poſſent, ab eo defecerunt ad Jeroboam, præter 2. tribus, Judæ ſcil. & Benjamin, quæ regni diviſio in poſteris etiam regibus duravit. Obiit, poſtquam à Siſaco quoque Ægypti Rege victus & omnibus theſauris exutus eſſet, A. M. 1076. regni 17. ætat. 58. Vide Hiſtoriam ejus, 1. Regum *c.* 14. *v.* 21. *ſ.* 2. Paralip. 12. *v.* 13. *ſ.* adde Torniel. Salianique *Chronol.* Latinè, *dilatans populum*, aut *latitudo*, vel *platea populi*, ſive *odor*, vel *oderans cum populo*. Joſeph. *l.* 8. Τὸν πρῶτον ἀλαζὼν ἀνὴρ καὶ ἀνόητος, καὶ διὰ τὸ μὴ προσέχειν τοῖς πατρῴοις φίλοις, τὴν ἀρχὴν ἀπώλεσε. Ideoque οὐκ ἄξιος τῆς ἀρχῆς *Suida* dicitur.

ROBORA, vicus Belſiæ, ad Vegram amnem; *Rouvres*. Aliàs oppidul. ſatis cultum & antiquum, ubi Druidæ ſacra faciebant. Vix dimid. leuc. ab Aneto caſtro & ab Ebura fluv. 3. à Drocis in Ortum, ferè 2. ab Hodano, 14. à Lutetia in Occaſum.

ROBORARE, apud Flav. Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 33. *Templum ſolis fundavit & Pontifices roboravit*; eſt munire & dotare ſalariis, privilegiis & opimis annuis reditibus. Sequitur enim *Decrevit etiam emolumenta Architectis & Miniſtris*. Eâdem notione *ſolidare* dixit Caſſiodorus, *Variar. l.* 3. *Ep.* 31. unde *ſolidum*, ipro mercede apud recentiores, hodieque Germanis *ſold* & *ſoldati* milites Gallis *ſoldats*, *Fulcire* legitur, in *Cod.* Theodoſ. *de filiis militar. Appariter. & veteraner. l.* 11. & vide Salmaſ. *ad Vopiſci locum*, & *ad Solin. p.* 156.

ROBOREA Familia, vulgò *de Roviero* ſeu *de Rouvera*, inter Italiæ illuſtres, multum incrementi debet Sixto quinto & Julio II. qui ex ea Pontifices lecti ſunt. Hujus frater Joann. Dux Soræ, duxit Joannam Montfeltriam, Guidi Ubaldi qui Monfeltrios morte ſuâ clauſit A. C. 1508. ſororem, & ob eam Ducatum Urbini in domum ſuam intulit, quam ultima terminavit Victoria, Ferdinando II. Medicæo, Magno Duci Florentiæ, qui tamen Ducatum, Pontificiæ Cameræ ob defectum maſculorum adſcriptum, uxoriò nomine obtinere nondum potuit, nuptæ. Ejus Majores vide apud Spenerum, *Theatrò Nob. Eur. Part. III. p.* 37.

ROBORETUM, oppidul. ditionis Tridentinæ, *Robertid*, ſub Venetis, 26. mill. paſſ. à Verona in Boream, Tridentum verſus, 12. à Benaco lacu in Ortum. Item, urbs Epiſcopalis Ultoniæ, ab Armaca 40. mill. paſſ. Hibernic. Boream verſus. *Dery*, ſeu *Derry*: quæ & novum Londinium, vulgò *London Derry*, ob Anglorum Coloniam eò deductam.

ROBORTELLUS Franciſcus, Utinenſis, literas Humaniores docuit Lucæ, ubi homicidii convictus ſolum vertere juſſus eſt. Dein Piſis, Venetiis, Bononiæ ac tandem Patavii, tanta cum laude idem munus obiit, ut Lil. Greg. Giraldi elogiò *Pater elegantiarum & Decus novem ſororum* meruerit appellari, Poëſi Græcâ Latinâque, & enarratione præcipuorum utriuſque LL. Scriptorum inclytus. Verùm ſuperbus, vanus, obtrectator, tum aliorum, tum Sigonii, Alciati & Egnatii inprimis. Cùm inſignis aliàs Orator eſſet, parentaturus tamen Carolo V. in exordio ſtatim orationis obmutuit, neque ullatenus eam continuare potuit. Obiit A.C. 1567. æt. 51. Scripſit plurima, quæ inter Tract. ejus *de Hiſtoria* mirè placet Keckermanno *de Hiſtor.* reliqua vide ſis in *Elogiis* Anton. Teiſſier *Part I.*

ROBUR, Ammian. munimentum in ſuburbio Baſileæ: *Rotthauß*, Simlero. Sic autem caſtrum vocatum eſt à Valentiniano Aug. contra Alamannos, ædificatum. Quod in loco fuiſſe Urbis Baſileæ, ubi nunc ſummum Templum, contendit Chr. Urſtiſius *in Epit. Hiſt. Baſil.* eòque, ſive à primis ſive à poſterioribus Hunnis deſtructò, aut aliâ quâdam temporum injuriâ deletò, tum demum Baſilicam majorem illius Eccleſiæ ibi erectam, Baſileam enim tum eum occupâſſe tractum fontium ſcatebris irriguum, qui in convalli juxta Birſicum torrentem, à Salſina turri *Saltzthurn* verſùs inferiores Spalas atque ultra protenditur, facilè oſtendi poteſt: Propinquum igitur caſtrum hoc Baſiliæ fuit, quod ab accolis, i. e. Baſilienſibus, *Robur* dictum fuiſſe; *Marcellinus* teſtatur. Nec abludit hodierna appellatio, quâ Cathedralis Eccleſiæ arcam, Germanicò idiomate *auff Burg* nuncupant: in Epiſcopalibus quoque diplomatis idem locus *in Caſtro* vocatur. Sic enim Petrus Epiſcopus ſynodò habitâ A. C 1297. pro conſervanda libertatis Eccleſiaſticæ Immunitate, vetans, *ne intra terminos Caſtri ſive Atrii Eccleſiæ Baſil. alicui Canonicorum vis fiat*,

ſiat, Caſtri talem determinationem aſſignat. *A porta Rodolfi Craſtonis Canonici, uſque ad Curiam Præbendalem Bartoldi de Weiſſenberg in longitudinem & ab hac in latitudinem, uſque ad Curiam Præbendalem Joh. de Daſſow ab una parte. In alia verò parte a Curia D. R. Graſtonis, uſque ad extremitatem Curiæ Præbendalis D. de Gnadelenbrim.* Adde, quòd annò 1576. cùm cella vinaria eò locò effoderetur, numiſmata aliquot ænea Romanor. Imperator. imaginibus ſignata, reperta ſunt, qualia apud Auguſtanos Rauricos reperiuntur, quæ ſignificationem aliquam priſcæ habitationis dare potuêre. Hactenus *Urſtiſius.*

ROBUR, teſte *Feſtô*, in carcere is locus, quò præcipitatur maleficorum genus, quod ante arcis robuſteis includebatur. In Tacit. *l. 4. Annal. c. 29. Robur* videtur potius ſupplicii locus, quàm cuſtodiæ. Calpurnius declamator, *Decl. 5. Video carcerem publicum ſaxis ingentibus ſtructum anguſtis foraminibus tenuem lucis umbram recipientem. In hunc conjecti robur Tullianum proſpiciunt: & quoties januæ ferratæ poſtis ſtridor excitat, exanimantur, & alienum ſupplicium aſpectandô ſuum diſcunt.* Ex quo clarè diſcitur *Robur* hoc in Tulliano fuiſſe, i. e. carceris inferiore loco. Nempe una fuit, ex Carceris præcipuis partibus, ſicut altera Tullianum, utraque ſupplicii locus. Strangulatio quippe, quæ laqueô fiebat, in Tulliano; præcipitatio, in *Robore*, peragebatur: quarum illud *Dungeon*, hoc *ſtrong hold* Anglicè dicas: Et ſicut communiter *Robur*, ita quandoque *Codex robuſtus*, Plaut. *Pænulô. Act. 5. Sc. 3. v. 53.* aliquando *Cuſtodia lignea*, *Ibid. Sc. 6. v. 18.* nonnunquam *Italum robur*, Horat. *l. 2. Od. 13. v. 18.* appellatur. In eo ſtipes erectus, è quo rei in præceps dati, ut colligitur ex verbis Titii, *Quare, fregeris ne cervices in carcere illic ipſi Veſtiæ*: Plauti item *Curcul. Act. 5. Sc. 3. v. 14. At ego faciam vos ambos in robuſto carcere ut pereatis.* Vide quoque Hadr. Turnebum, *Adverſ. l. 23. c. 21.* Fiebat vero tum ſtrangulatio in Tulliano, tum præcipitatio in *Robore* per Carnificem, idque Triumviri Capitalis juſſu. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 9. c. 31.* & Thom. Godwyn. *Antholog. Rom. l. 3. ſect. 3. c. 5.* Aliàs *Robur* & Quercus paſſim Auctoribus confunduntur, Poëtis plerunque; cùm tamen arborum hæ ſpecies diverſæ & materie differant apud Architectos: imò & glande, quæ in quercu grandiſſima eſt, in *robore* parva, ſi Plinio credimus; *Gloſſæ*, *Robur*, εἶδος ξύλου μελάνδρυς, ſcribe μέλαν δρυός. Ubi tamen non certum genus arboris glandiferæ intelligitur, ſed lignum quercinum mediale, quod eſt firmiſſimum & robuſtiſſimum. Græci, μέλαν δρυός ὁ ἐν τοῖς ἐλάφοις ... τὸ ξύλον ... Unde & ſpeciem quercus, quæ fortiſſimum habet lignum, *Robur* appellavêre: quam nempe δρῦν ἀγρίαν vocat *Theophraſtus.* Quercus enim propriè eſt ἡ ἥμερος. Imò ea ipſa, quam Idæi ἡμερίδα, Macedones ἐτυμόδρυν appellabant, Latini ſimpliciter *Quercum* dixêre. At *Robur*, eſt ſylveſtris quercus; cujus lignum robuſtius eſt lignô quercus ἡμέρου &c. *Roborum luci* apud *Plinium* δρυμοί ſunt; *Lucus* namque de grandioribus tantùm arboribus & conſecratis propriè ſumitur: at ſylva minorum eſt, uti Græcorum ὕλη. Salmaſ. *ad Solin. p. 507.* & 585. Plura de voce hac vide infrà in *Valentia*: uti de prægrandibus *roborum* vermibus, qui in delitiis veter. voce *Vermis.*

ROBUSTA Maria, vide *Maria.*

ROCCA, vicus Liguriæ.

ROCCA, vide hic infrà *Rocha.*

ROCCA Papæ. Vide infrà *Rota Porphyretica.*

ROCCAMELTIS, vulgò ROCHEMEAU, caſtrum fuit Galliæ, Carroſio vicinum, quod Guilielmus Dux Aquitaniæ obſediſſe legitur, *in Hiſt. Aquitan.* Nunc vicus ad Carentonum, S. Carroſio (*Carrof*) proximus; qui ab urbe Lemovicis Monaſterium Johannis Baptiſtæ Ingeriacum petentibus occurrit, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* voce *Carroſſum.*

ROCOMACORUS, oppid. Galliæ Aquitanicæ, fortè *Roquemadour*, in Caburcenſi provinc. prope Dordonium fluv.

ROCCUS, apud Monachum S. Galli ſeu Notkerum *de Carolo M. l. 2. c. 27. Carolus habebat pellicium berbycinum, non multum amplioris pretii, quàm erat roccus ille S. Martini, quô pectus ambitur nudis brachiis* &c. vox German. *Rock*, hodieque in multo uſu, ſupremam veſtem ſeu *indutum* notat. Cujuſmodi *Roccos* etiam Monachis attribui paſſim, docet Car. du Freſne *in Gloſſar.* Ῥόκχον Græci recentiores vocant, *Hiſtor.* Apollonii Tyrii, Nicetas Choniates, Codinus *de Officiis*, Alii. Inde *Rochetum* diminutivum de qua voce mox.

ROCHA, in ludo latrunculorum Perſis dicitur, quæ Gallis *Rocca* eſt, infimæ nempe Latinitatis vocabulum, pro rupe, *Roc.* Alii *elephantem* vocant. Iidem *Pieda*, in eodem, pro pedite dicunt. Quæ non magis ſunt origine Perſica, quàm ipſius ludi appellatio, quem *Xatreng* nuncupant, ex Græco *Zatricium.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1130. ubi è Græca lingua in Perſicam multas voces migrâſſe, docet. & infrà, in voce *Zatricium.*

ROCHEFORD, ROCHEFUCAUD, ROCHEPOSAY, nomina illuſtrium in Gallia Familiarum, vide infra *Rupiſorti*, *Rupiſulcaudii*, *Rupipoſai.*

ROCHETUM, diminutivum, à *Roccus* ſeu *Roccus*. In Eccleſia Romana veſtis linea Epiſcoporum peculiaris olim, poſteà etiam Abbatibus aliiſque conceſſa eſt. *Ceremonial. l. 1. c. 4. Utantur croceis obſcuris & ſubtus parvô caputiô ſupra rochetum.* Olim longum erat atque talare, ut ex antiquis picturis & relatione Mucantii de Bonifacio VIII. refert Car. Macer. Cum enim Bonifacii hujus ſepulchrum apertum eſſet, A. C. 1605. corpus integrum adhuc repertum eſt, indutum omnibus Pontificalibus indumentis, *caligis, ſandaliis ex tela aurea, in ſummitate acutis, ſine cruce*, Rochetô longô albô, *ſtolâ, cingulô, dalmaticâ, tunicellâ, planetâ amplâ ſericeâ coloris nigri, pluviali & palliô* &c. uti habet præfatus Jo. Paulus Mucantius, apud Torigum *de Cryptis Vaticanis, p.* 372. Habet autem manicas ſtrictiores, quò ſignificari dicunt, Prælatis ad eleemoſynam largiendam manus promtas & expeditas eſſe debere &c. Ejus uſum qui habet Prælatus, in obſequio alicujus Cardinalis, tenetur illud deferre, dum Cardinalis illud deferri; cùm verò Cardinalis illô non utitur, nec Prælatô illo uti conceſſum. Sed & *Rochetô* induitur Prælatus, dum Regiis Oratoribus obſequium præſtat, item in audientia Pontificis, in viſitatione Cardinalis recèns creati, ſive à legatione redeuntis, vel cùm ſalutat aliquem *Sereniſſimi* titulô inſignem. Prælati verò Regulares *Rochetum* non gerunt, ſed in Miſſa utuntur ſuperpelliceô, inter quæ duo quodnam diſcrimen ſit, docet apud Car. du Freſne, Lindwodus *ad Provinciale Eccleſiæ Cantuar. l. 3. tit. 27. Rochettum differt à ſuperpelliceo, quia ſuperpellicium habet manicas pendulas, ſed Rochetum eſt ſine manicis, & ordinatur pro Clerico miniſtraturo Sacerdoti, vel forſan ad opus ipſius Sacerdotis, in baptizando pueros, ne per manicas ipſius brachia impediantur.* Vide eundem de *Rikero Canonicorum Regularium*, & plura hanc in rem apud Macros Fratres *in Hierolex.*

RODEBECCUS, vel ROTOBECCUS, vulgò ROBEC, rivus Galliæ, Monaſterium S. Audoëni alluens, à quo *Rotomago* nomen. Utriuſque meminit Ordericus Vitalis, *Hiſt. l. 5.* cùm ait: *Super Sequanam fluvium, urbem Rotomagum conſtrui præcepit C. Julius Cæſar in loco aptiſſimo: ubi ad Orientale caput Urbis Albula fluv. cum Rodebecco & ab Occaſu Marrona in Sequanam influit.* Ubi *Albula*, à colore aquarum ſic dictus, vulgò *Aubette*, nuncupatur: *Rodebeccus*, aliis *Rodis* ſeu *Rotus*, ſimiliter voce Celticâ à colore, quaſi *ruber rivus* dicitur. *Roth* enim Germanis rubrum denotare, notum ejus linguæ peritis: unde & Græci, inprimis *Theophanes*, Caroli M. filiam *Rotrudem* vel *Rothdrudem* Ἐρυθρὼ, i. e. *rubram* vocavêre. *Bec* autem ſeu *Bach* hodieque rivum ſignificavit. Hadr. Valeſ. in voce *Rotomagus.*

RODEMACHERA, caſtrum Germaniæ, in Marchionatu Badenſi, ſub Principe proprio, ex familia Badenſium Marchionum. Cùm enim Bernhardus, qui Badenſem ramum condidit, duos habuiſſet filios, Philibertum & Chriſtophorum, ille Patri ſucceſſit, huic *Rodemachera* conceſſa eſt. Natus is A. C. 1537. ex Cæcilia Suecica (filia Guſtavi Regis) numeroſam ſuſcepit prolem: in qua eminet Eduardus Fortunatus, qui in Anglia genitus A. C. 1565. Patri ſucceſſit Religionem Pontificiam ampleſus, ex conjuge Maria ab Eicken (filia Jodoci Dn. de Riviere Gubernatoris Bredæ) reliquit A. C. 1600. filios, Wilhelmum & Hermannum, novarum linearum auctores. E quibus ille natus A. C. 1596. *Rodemachera* habitavit & ex Antonia Eliſabetha Comite Criechingia, genuit Carolum Wilhelmum Eugenium & Mariam Sidoniam Philippo Principi Hohenzollerano nuptam A. C. 1662. ex Maria verò Sidonia Comite Falckenſteinia, Philippum Balthaſarem & Mariam Eleonoram Sophiam, Joanni Franciſco Deſiderato Comiti Naſſovio ſociatam A. C. 1665. Patre verò A. C. 1664. & dein utroque filiô extinctis, linea defecit. Phil. Jac. Spenerus *Syllog. Geneal. Hiſt. in Familia Badenſi.* Vide quoque eum *Theatr. Nob. Europ. Part. III. p.* 23. & 27. & plura de Principibus hiſce ſuô locô.

RODENIUM, urbs & arx Comitatus Waldeccenſis *Metel.*

RODERICUS, Theoſ. filius, Recceſwinthi nepos, Helvico; ultimus Rex Wiſigothorum, in Hiſpania. Junctus fratri Coſſæ, in Vitizam Regionem inſurgens, eum viſu regnôque exuit A. C. 710. ſed cum ambo inſolenter admodùm præeſſent, Mauri, à Vitizæ filiis, Comite Julianô, cujus uxorem vitiaverat Rodericus, comitatis, incitati, ex Africa in Hiſpaniam trajectione factâ, partem ejus ſibi ſubjecerunt: Regemque A. C. 712. vitâ & regnô ſimiliter privârunt, præliô victum. Iſidor. *in Chronol. Rodericus, Mariana, Vaſæus, &c.* Quô pactô Mauri in Hiſpania rerum potiri cœperunt, donec ſub Pelagio, è Gothorum ſanguine, Chriſtiani lacertos iterum moverunt. Vide *Pelagius.*

Principes Vtini.

RODERICUS, filius Julii Friderici, Ducis Wirtenbergici, Julianæ ſeu Brentianæ lineæ auctoris, ex Anna Sabina Holſata, literis & linguis (quarum prima & vernacula ei Hiſpanica fuit) operam dedit, tum militaris vitæ genus ſub Suecia ſectatus, Fratrem habuit, Sylvium Nimrodum, qui Eliſabethâ Mariâ Monſterbergenſi hærede ductâ, Ducatum in Sileſia Oelſenſem nactus eſt, & ſtemma propagavit, extinctus A. C. 1664.

RODERICUS Inicus, Dn. *de los Molinares*, pater Didaci *Sanchez* avus Mendi *Roderici de Viedma*, quem Alphonſus Benavidius Joh. Alphonſô, filiô naturali Alphonſi VII. Hiſpaniæ Regis genitus, cum onere ſuſcipiendi nominis, hæredem inſtituit. Hic itaque Didacum *Sanchez de Benavides*, Dn. *de Santiſtevan del Puerto* genuit; avus ex illo Mendi *Roderici* Benavidii, Comitum *de Santiſtevan del Puerto*, & Manuelis Benavidii, Marchionum *de Fromeſta*, *de Jabalquinto* &c. Auctorum. De quibus vide Spenerum *in Theatro Nobilit. Europ. part. 2. in Indice.*

RODERICUS Johannes, vide *Johannes.*

RODERICUS Lopezius, filius minor natu Garſiæ Lopezii; familiæ Cardeniæ, in civitate Ocanna habitans, Gutierium & *Rodericum*, cujus poſteritas in civitate Lerena ſuperfuit, genuit, Gutierio natus eſt Didacus, primus Dux Maquedæ: Pater Bernardini atque Gutierii, Dominorum *de Torralva & Beteta*, cum cognomine *Carillo de Albornoz*. Sæculis A Bernardino autem reliqui Duces propagati ſunt, quos idem *ibid.* conſecravit, *p.* 41.

RODERICUS Mauricius, filius Petri (Judicis Leginnis, ex Leonora Caſtellana) minor, beneficiô Johannis II. Regis Comes *de Paredes de Nava* creatus eſt. Ex cujus primogenitis nata Agnes ad maritum Henricum Mauricium agnatum ſucceſſionem traſtulit.

ſtulit. De reliquis ex eodem genitis, vide iterum Spenerum, *l. præf.* ubi in Familiis præſertim Hiſpaniæ celebrioribus *Roderici* nomen frequenter reperies.

RODERICUS Sanctius d'Arevalo, Epiſcopus Palentiæ in Hiſpania floruit A.C. 1468. prius Henrici IV. Eleemoſynarius & Conſiliarius. Scripſit *Hiſtor. Hiſpanæ*: quæ 3. volumine *Hiſpania illuſtrata* continetur. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 7. *extr.* Vaſæus *in Hiſp. Chr. c.* 4.

RODERICUS Ximenius, Navarræus, Archiepiſcopus Toletanus, A.C. 1208. Scripſit *Hiſtoriam Hiſpanæ libris* 9. quæ cum Andr. Schotti eruditis notis prodiit: uſque ad A.C. 1281. Æræ Hiſpanic. ſeu 26. regni Ferdinandi. Lugdunum A.C. 1245. venit, ut coram Innocentio IV. in Concil. ibi habito, Eccleſiæ ſuæ jura & privilegia contra Petrum, Archiepiſcopum Tarraconenſem tueretur. Obiit in Rhodano, cum reditum in patriam pararet. Epitaphium ejus in Monaſterio *Horta*, inter Caſtellam & Arragoniam tale: *Mater Navarra, nutrix Caſtella, Schola Pariſius, ſedes Toletum, Hortus Manſoleum, requies Cœlum.* Vaſæus, *in Chron. Hiſp. c.* 1. & 4. Andr. Schottus *in not. ad Xim.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 57. &c.

RODICOFANUM, vide RADACOPHANUM.

RODIUM, *Autann. Roje*, urbecula ſatis culta Picardiæ, in tractu Sanguterſi, ad amnem *Anvregne*, 4. leuc. à Novioduno in Occaſum, Ambianum verſus 9. & 7. à Compendio in Boream.

RODNECCIA Familia, inter Germaniæ illuſtres, Wolckenſteniæ ſtirpis ramus eſt. In hac enim Fridericus, per filios Michaelem & Oſwaldum, duarum linearum, *Troſtburgia* & *Rodneccia*, communis pater fuit; de quibus, vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatro Nobilit. Europæa Part.* 3. *p.* 61.

RODOALDUS, vel CHRODOALDUS, Longobardorum in Italia Rex VIII. ſucceſſit Rothari Patri, A. C. 653. A Longobardo quodam, cujus uxori illuſerat, in adulterio deprehenſus & interfectus. An. 657. an 59? Paul. Diaconus. *de geſt. Long. l.* 4. *c.* 49. Succeſſit Aripertus.

RODOLFUS, vide RUDOLPHUS.

RODOLPHIVERDIA, urbs recens & munita German. in Vindorum Marchia, ad Gurchium flur. 2. milliar. German. à Savo in Meridiem uti 6. à Cilleja, 5. à Caroloſtadio in Occaſum, in limite Carniolæ.

Imperatores Romani.

RODOLPHUS I. Imperator, Comes Habſpurgicus fuit, quod caſtrum, eſt, inter Baſileam & Tigurum, in Argovia, ditionis Bernenſis: è Comitum Alſatiæ familia oriundus, omnium conſenſu Imperator Francofurti electus eſt, A. C. 1273. cùm in obſidione Baſileæ, cum qua multum ipſi negotii fuit, hæreret. Marchionem Badenſem, & Wirtembergicum Comitem rebelles compeſcuit: Ottocarum Bohemum, Auſtriâ recuperatâ, vicit, eamque Alberto filio donavit. Burgundiam Imperio adjecit: Erfortenſem ſeditionem compeſcuit. Interim multa ab Imperio abalienavit, Papæque multa donavit, multa Italiæ Principibus vendidit. Italiam tamen adire noluit, dictitans: *Veſtigia Italiam adeuntium videre ſe, non cernere redeuntium.* Tilonem porro, ſe pro Friderico II. venditantem, combuſſit. Spiræ tandem in vicinia cùm dixiſſet, multos ibi Reges conveniendos ſibi eſſe, obiit, A. C. 1291. Germershemii. Imperii An. 18. Serrarius, *l.* 5. *Hiſtor. Mogunt.* Siero & Argentina, *in Chronol.* Ut is Fridericum II. excepit, ita ſucceſſit ei Adulphus Naſſavius.

RODOLPHUS II. primò Hungariæ, dein Romanorum Rex, ſucceſſit patri Maximiliano II. A. C. 1576. Imperium pacificè adminiſtravit, motus de Argentinenſi Epiſcopatu auctoritate ſuâ compoſuit: Bellum Turcicum cum fœdifragis Barbaris: per fratrem Matthiam, Carolum Mansfeldium & fratrem Maximilianum, ſatis feliciter geſſit, aliquot locis occupatis, iiſque ad Javarinum valde attritis: ſed propugnaculum hoc munitiſſimum, prodente Comite Hardeckio, amiſit. Sigiſmundum Bathorium Tranſylvanum ſibi junxit, Strigonio Vyſſegradoque captis, Haivanum quoque occupavit, mox tamen dein majori damno, cum Agria, urbe quondam invictiſſimâ, amiſit: Victus enim avaritiâ ſuorum, qui jam victores nimis avidè prædæ inhiabant, per Adolphum Suartzenburgicum, clade regeſtâ, Rabam recepit, Pappam item per Melch. Redderum, Albamque Regalem, per Ducem Mercurium, Gallum. Pace tandem, operâ Stephani Botſcaji Tranſylvani, cum hoſtibus ad 15. annos initâ. Hæc foris, Domi Calendarium Gregorianum inter ſuos introduxit, Proteſtantibuſque fruſtra obtruſit: à Matthia fratre vexatos, regnô Hungariæ & Auſtriæ ceſſit. Bohemiam quoque eidem reſignavit. Bohemis, Moravis, Sileſiis, privilegia confirmavit. Obiit A. C. 1612. ætat. 59. Imperii 36. In Larario ſuo gemmarum, adamantum, unionum, auri, argenti, &c. immanem vi, ut pretiô 17. auri milliones excederet, relictâ. Succeſſit Matthias.

Reges Burgundiæ.

RODOLPHUS, filius Richardi, Burgundiæ Ducis, Comitis Auguſtodunenſis, &c. uſurpavit Galliæ regnum, ſub Carolo Simplice. Ductâ Emmâ, filiâ Roberti, in prælio occiſi, ad partes vocatus: Carolô in carcerem detruſô, coronam accepit, A. C. 923. Normannos Aquitaniâ expulit, ſed Comitis Veromandui, Comitiſque Pariſienſis turbis agitatus, obiit A. C. 936. Aimoin. Flodoard. Guiliclm. Nangius, *Hiſtor.*

RODOLPHUS I. filius Conradi II. Comitis Pariſienſis, regnum quoddam exiguum conſtituit, inter Alpes, Galliam, Italiam & Germaniam, ſecul. 9. cùm bella Galliæ, & calamitates depoſitionem Caroli Craſſi Regis inſecutæ variis principibus jugi excutiendi anſam præberent. Dedit regno ſuo nomen Burgundiæ Transjuranæ, illudque fortiter tuitus eſt, contra Arnolphum, qui hæredem ſe Caroli ferebat. Obiit A. C. 911. Vignerius & Duchesn. *Hiſt. Burg.*

RODOLFUS II. patri ſucceſſit Rodolpho I. A.C. 911. A Proceribus quibuſdam, in Italiam vocatus, vicit Berengarium, in prælio occiſum, A. C. 924. ſed poſt 2. vel 3. imperii annos, ab Hugone Rege Arelatenſi coactus, in paternam ditionem rediit. Obiit A. C. 937. relictô Conradô filiô admodum juvene. Duchesn. *Hiſt. Burg.* Chorer. *Hiſt. Delph.* Bouchæus, *Hiſt Prov.*

RODOLPHUS III. Ignavus, ſucceſſit Patri Conrado, I. A. C. 994. Ob ignaviam, multis in eum proceribus inſurgentibus, Henricum Imperatorem hæredem, eôque mortuô Conradum Salicum ſcripſit: ſub finem vitæ, ſceptrô, coronâ, & lancea S. Mauritii ipſi tranſmiſſis. Obiit A. C. 1032. regni 38. Delbenius, Paradinus, Duchesnius. *Hiſtor. Burgund.*

Viri Illustres.

RODOLPHUS Agricola, Groninganus, inter eruditiſſimos ſui temporis, obiit Heidelbergæ, A. C. 1485. ætat. 42. ab Herm. Barbaro hôc elogiô commendatus:

Sedibus hîc unô meruit Germania laudis
Quidquid habet Latium, Græcia quidquid habet.

Suffrid. Petri *de Script. Friſiis Dec. VIII. c.* 4.

RODOLPHUS Brugenſis, Mathematicus, floruit A.C. 1444. Vertit Toloſæ, ubi commoratus eſt, *Planiſphærium Ptolemæi* ex Arabico, illudque Theodoro Platonico, Præceptori ſuo dedicavit. Valterus edidit Baſileæ A. C. 1530. Simler. *in Epit. Bibliotb. Geſn.* Voſſ. *de Scient. Math. c.* 63. §. 5. Valer. Andr. *Biblioth. Belgic.*

RODOLPHUS de Bucella, vel Brucella, Sueviæ pago, ſcripſit varia, A. C. 1430. Geſner. *Biblioth.*

RODOLPHUS Campegius, Bononienſis, Comes Italus, inſignis Poeta. Laur. Craſſus *in elog. Part.* 2.

RODOLPHUS Fleuriacenſis, Auctor *Hiſtoriæ metricæ*, & *martyrii S. Mauri.* Sauſſæus *Annal. Aurelian. l.* 4. *c.* 10.

RODOLPHUS de Frameinſperg, nobilis Bavarus, ſcripſit *Itinerarium terræ ſanctæ*, ſeculô 13.

RODOLPHUS Fuldenſis, Monachus, *vitam S. Liobi*, &c. condidit, ſeculô nonô.

RODOLPHUS Langius, Canonicus Monaſterienſis, ſcripſit *librum de urbe Hieroſolyma*, item *de tribus Regibus poëma*, &c. Geſner. *in Biblioth.*

RODOLPHUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

RODOLPHUS Preſlius, Advocatus Parlamenti Pariſini floruit ſub Carolo V. A. C. 1315. hujus Confeſſionarius, Hiſtoricus & Poëta. Fundator Collegii cognominis Lutetiæ. *Auguſtinum de Civ. Dei tranſtulit*, ſcripſit *Compendium Hiſtoricum*, Gall. &c. Vide Morer. *Diction. Hiſtor.*

RODOLPHUS de Rudesheim, Epiſcopus Vratiſlavienſis, A. C. 1470. ſcripſit in varios Scripturæ libros, &c. Simler. *in Epit. Biblioth. Geſneri.*

RODOLPHUS Sfortius, Patavinus, Polæ in Iſtria Epiſcopus, JCtus inſignis. Obiit A. C. 1626. Jac. Phil. Thomaſinus, *in elog.*

RODOLPHUS de S. Trudone, Abbas hujus monaſterii, in Diœceſi Leodienſi. Scripſit *Chronicon*, &c. Obiit A. C. 1138. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Swert. *in Athen. Belg.* Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 48. Poſſevin. *in Appar.* &c.

RODOMENSES, apud Odericum Vitalem & Alexandrum Abbat. Celeſinum *Rerum à Rogero Sicil. Rege geſtarum c.* 8. *l.* 4. laudatos Car. du Freſne *in Gloſſario*, monetæ ſunt Archiepiſcoporum Rotomagenſium, in Gallia.

RODONIUM, alias RONETUM, locus Galliæ, 1. leuca à Medunta, Prioratu Marchiâque inſignis in Carnutibus, inter Meduntam & Vernonem ad Sequanam, hodie *Roſny.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RODRINA, vide RODIUM.

RODUMNA, vide RHODUMNA.

ROECUS, *Heſychio*, *Ryeus Suida*, nomen Regis, qui dedit proverbio originem, Ῥοίκου χειροτεχνία. vide Salmaſ. *Not. ad Jul. Capitolin. in Antonino Pio*, *c.* 9. Melius *Rhœcus* & *Rigeus*. Vide quoque ſuprà *Rhametalces.*

ROECUS, vel potius *Rhœcus*, plaſtes Samius, quem in Samo primum omnium plaſticen inveniſſe, refert Plin. *l.* 35. *c.* 12.

ROELEWINCK Laerius, vide *Vernerus.*

ROETACES, fluvius Armeniæ majoris, in Cyrum influens, *Strabo.*

ROETIUS, mons Corſicæ inſul. *Ptol. Capo di mure Leandro*, *Monte di Mezzo Vinato.* Ex *tabulis* verò *Monte Roſſo* videtur.

ROFFA, urbs Cantii, ad Meduvacum fluvium, qui 5. milliar. infra, in Thameſis æſtuarium ſe exonerat, media inter Cantuariam ad Ortum, & Londinum ad Occaſum, 20. utrinque milliarib. *Rocheſter.*

ROFFIACUM, & RUFIACUM, vulgò RUFFEC, urbecula diœceſeos Pictavienſis, 6. leucis Engoliſmâ diſtans. Illic Concilium A. C. 1256. 1304. & 1326.

ROFRANCUM, oppidum Lucaniæ.

ROGA, apud Scriptores recentioris ævi, donativum eſt, honorarium, ſeu munus, Proceribus & Magiſtratibus atque adeò etiam populo, ab Auguſtis; vel Clero, à Pontificibus Romanis aut Patriarchis *erogari* ſolitum. unde vocis origo. Sunt tamen, qui ex Græco *ῥόγος*, i. e. *frumentum*, quòd olim Militibus frumentum diſtribui ſoleret: vel à verbo *rogo*, quod *rogando* hujuſmodi donativum impetraretur, unde *Precarium* dictum Gregorio M. *l.* 10. *Ep.* 6. eam arceſſant. *Anna Comnena* vocem uſurpat, de ſtipendio ſeu honorario, quod Magiſtratibus quotannis ab Imperatore erogabatur; Anaſtaſius Bibliothecar. in *Vitis* Pontificum paſſim, de donativo, quod Pontifex Clero impertiebatur. Cujuſmodi donativa

donativa ſeptimanâ Paſſionis Clericis Patriarchiis . ſcribit Balſamon ; quemadmodum Imperatores Officialibus ſuis , erogâſſe, tradit Luitprandus , l. 3. c. 5. Olim verò ſi banc maximè Calendis Imperatorum Urbiumque Imperialium natalitiis, ut eſt apud Nic. ſimonem Gall. l. 16. c. 23. ubi per Kalendas, Januarias intelligit, quod Arcalargitionem dicuntur, in L. Laudabile Cod. de Advocat. div. Jud. Atque hinc menſem Januarium, ὑπὸ χρυσοχάρτου appellari, Paulo Silentiario obſervavit Car. du Freſne in Deſcript. ædis ſanct. ſo. 22. v. 21. Originem hujus moris arceſſit Dominicus Macrì à more Tribunorum apud Romanos , qui, populum in aſſenſum pertracturi, eum muneribus ac donativis demulcere ſolebant, ſicque votum illorum quaſi rogare. qua de re ſic Plin. l. 33. c. 2. extr. ubi de auro, Sunt alicui aliqua non omittenda in auro differentia. Auxiliares quippe & externos torquibus aureis donavêre, at cives non niſi argenteis ; prætereque armillas civibus dedêre , quas non habent externi. Iidem (quod magis miremur) coronas ex auro dedêre civibus. Quis primus donatus ſit eâ , non invêni , ſed quis primum donaverit, à L. Piſone traditur, A. Poſthumius Dictator apud lacum Regillum, caſtris Latinorum expugnatis , ei , cujus maximè operâ capta eſſent, banc ex præda donavit &c. Vide eum quoque, l. 16. c. 4. & A. Gellium, l. 5. c. 6. Hinc ad Imperatores conſuetudo tranſiit. Sed & pro ſtipendio, quod militibus (qui hinc ῥογάτορες, ut infra videbimus) rogabatur, vox uſurpata occurrit, apud Byzantinos Scriptores imprimis, Leonem Tacticum, Conſtantinum Porphyrog. in Baſilio, c. 27. Scylitzem, Pachymerem, Alios. quos laudant Meurſius, Fabrotus in Gloſſ. & Dionyſius Gotofredus, ad Harmenopulum. Quò pertinet etiam etymon, à frumento petitum Macro, uti vidimus. Atque hinc Ῥογάτορες, ſtipendiarii milites, apud Codinum de Officiis: ut alias vocis notiones, quæ ſecundariæ ſunt, & proceſſu temporis etiam poſitæ, omittam. Vide prælaudati Car. du Freſne in Gloſſ. quoque, & Dominicum Macrum, in Hierolex. ut & in vocabulis ſynonymis, Donativum, Donum, Precarium, Presbyterium &c. nec non ubi de nummis Triceptinus : De Regis verò à Pontifice Rom. in diſtributione candelarum fieri ſolitis, vide ſuprà.

REGALIA. Feriæ dictæ ſunt, in quibus roga diſtribuebatur ; item libri, ſeu acroſticha, in quibus tum virorum nomina, ordine, quò præcedere deberent, pro cujuſque officii dignitate, dum vocarentur ; tum quantitas rogæ aliaque donativa, deſcripta fuêre, ne turbæ liteſque inter id genus clientum oriretur, Balſamo de incenſ. Patr. die Catecheſ. Vide de priore vocis notione, Jo. Meurſium, Gloſſar. cui adde Cl. Suicerum, Theſ. Eccl. voce Ῥογάλια.

ROGATIANUS, ſenator Romanus, qui ſemel tantùm in die cibo operam dabat, Volaterranus.

ROGATIO, apud Romanos. nomen fuit omnibus actionibus cum populo commune; unde Leges, Plebiſcita atque id generis alia decreta, Rogationes appellatæ. Si enim Legum e. g. Comitia eſſent, antequam Populus in ſuffragium mitteretur, primùm Lex recitabatur à Præcone, ſubjiciente Scribâ, tum orationibus docebatur Populus ; deinque rogabatur , ut eam Legem acciperet & ſuffragiis ſuis jubere vellet, teſtibus Aſconiò, in argum. Orat. pro C. Cornelio, Appianò. bell. civ. l. 1. & Plut. in Catone Utic. Formula rogandi erat, Velitis Jubeatis Quirites. quod omnium actionum cum Populo commune fuiſſe principium, ex Cicer. & Livio intelligi poteſt. Cùm itaque hic reſponderet, uti rogas : Lex erat. Vide Briſſonium, de formulis l. 2. p. 129. & ſeqq. Quò ordine verò in Senatu ſententiæ rogatæ ſint, pluribus exequitur A. Gellius, l. 4. c. 10. ubi ait Ante Legem, quæ nunc de Senatu habendo obſervatur, ordo rogandi ſententias varius fuit. Aliàs primus rogabatur, qui à Cenſoribus princeps in Senatum lectus fuerat, aliàs qui deſignati Conſules erant. Quidam è Conſulibus ſtudiò aut neceſſitudine aliquâ adducti, quem iis viſum erat, honoris gratiâ, extra ordinem ſententiam primùm rogabant : obſervatum tamen eſt, quum extra ordinem fieret, ne quis quemquam, ex alio, quàm ex Conſulari loco, ſententiam primùm rogaret. C. Cæſar in Conſulatu, quem cum M. Bibulo geſſit, quatuor ſolos extra ordinem rogaſſe ſententiam dicitur, ex iis quatuor principem rogabat M. Craſſum, ſed, poſtquàm filiam Cn. Pompejo deſponderat, primum cæperat Pompejum rogare. Dionyſius Halicarnaſſæus variis in locis teſtatur , olim apud Romanos moris fuiſſe, ut primi ſeniores, dein minores natu interrogarentur ; idque ita, ut ſecundùm Magiſtratuum ordinem ſententiam dicerent; Conſulares primò, Prætorii ſecundò, Ædilitii tertiò, Tribunitii quartò locò, & Quæſtorii quintò. Poſt Comitia Conſularia deſignatos Conſules primò fuiſſe rogatos, indicat Cicero, Philipp. 5. Qui ordo in ſententiis rogandis ſervari ſolet , eundem tenebo in viris fortibus honorandis. A Bruto igitur Conſule deſignato, more Majorum, exordium capiemus. Qui autem priore locò Conſul deſignatus erat, primus rogabatur, ſicut primus quoque Conſul rogabat ſententias: Itaque honor erat, primum Conſulem creari. Unde refert Plutarchus M. Lepidum, ante Q. Catulum, Cn. Pompejò adnitente, Conſulem eſſe renuntiatum. Quare autem Conſules deſignati primi rogarentur, vide Appian. Hiſtor. Civil. l. 2. &c. Apud Athenienſes, quò ordine ii Πεντακοσίων ſententiam fuerint rogati, vide ſuprà in voce Quingenti. In concione apud eoſdem, convocatò Populò peractiſque ſacris, quæ Καθάρσια dicebantur, Præco ſolenni formulâ, ex Lege, adprecabatur omnia fauſta & proſpera toti Athenienſium Populo, orareque jubebat, quibus licebat (uti & ſuprà alicubi dictum) Itaque primi verba faciebant ſeniores, deinde minores, pro ætatis uniuſcujuſque ratione ac ordine: atque ad id invitabantur Præconis voce, τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων, Idem λέγειν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον, &c. Licebat autem omnibus ἐκκλησιάζειν, qui erant Famæ integræ, jamque ante Lexiarchico inſcripti, quod fiebat annò ætatis 20. Vide Sam. Petitum, Comm. in LL. Attic. l. 3. tit. 1. ut & infrà, voce Suffragium.

ROGATIONUM Dies, ante Aſcenſionem Christi, precibus & jejuniò celebrandi, inſtituti ſunt, ob terræ motum & ferarum incurſiones, à Mammerto, Epiſcopo Viennenſi, A. C. 456. Calviſius, in Chronolog. Tres eorum ſunt, qui celebrantur ante Aſcenſionem Domini, juxta morem Eccleſiæ Gallic. Feræ, quibus tum Galli infeſtabantur, lupi inprimis fuêre, qui cùm acerrimè in Gallos ſævirent, neque hujus flagelli aliquod remedium inveniretur, congregati apud Viennam Galliarum Epiſcopi, in commune ſtatuerunt, in triduanò jejuniò miſericordiam Dei implorarent. Quod cùm feliciter ſucceſſiſſet, factum eſt, ut hi dies in conſuetudinem annuæ celebritatis venirent, quæ hodieque pro diverſis calamitatibus, per Gallarum provincias, ſolicitè coluntur. Vide Car. du Freſne in Gloſſar.

ROGATORES, apud Romanos, dicti ſunt, qui in Comitiis civibus Centuriatim vel Tributim Ovile ingredientibus, ciſtam proponebant, in quam conjicerent, quam vellent, tabulam. In Legum enim Comitiis duo erant tabellarum genera, unum in quo ſcriptum, U. R. i. e. Uti rogas : alterum, in quo A i. e. Antiquo. Has tabellas qui miniſtrarent Populo, Diribitores dicti ſunt. Itaque ſortitione de prærogativa factâ, Magiſtratus in Tribunali ſedens, per Præconem vocabat Prærogativam Centuriam ad ſuffragium, quæ per pontes diſpoſitos Ovile ingreſſura, in pontis initio, tabulas à Diribitoribus accepêre, inque ejus fine, in alterutram ciſtarum à Rogatoribus propoſitarum conjicere ſolebat. Vide Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l. 6. c. 14. & infrà Sitella. Sed & Rogatores, Græcorum citerioris ævi vox, Ῥογάτορες, de militibus ſtipendiariis, quòd rogam, h. e. ſtipendium acciperent, apud Leonem, in Tacticis c. 6. §. 15. in Miraculis Anaſtaſii Perſæ, c. 13. & apud Codinum de Offic. Vide ſuprà Roga.

ROGATUS, Donatiſta Afer, ſchiſmatis in Mauritania Cæſarienſi ortus, ſub finem ſeculi 4. Ejus ſectatores Rogatiſtæ dicti. Exigui admodùm momenti. Auguſtin. ep. 48. & contra Parmen. Baronius A. C. 394. n. 41.

ROGEL, fons propè Jeruſalem in tribu Judæ ad Septentr. Joſ. c. 15. v. 8. Latinè, pes, ſive pedeſtris, aut explorans, vel delator, ſive accuſator, aut Syriacè conſuetudo.

ROGELIM, oppid Galaad non procul à Mahanaim. Hinc Barzillai, amicus Davidis, 2. Sam. c. 17. v. 27. Idem plurali numeri quod Rogel.

ROGERIUS, Dux & Comes Apuliæ & Calabriæ, filius Roberti Guiſcardi, frater Boemundi. Horum patruus Rogerius I. cognomine Gibboſus, Siciliâ toti Saracenis pulſis, illam occupavit. Obiit A. C. 1101. ſummo cum ſuorum luctu. Pater Simonis & Rogerii II. qui occupatâ Apuliâ & Calabriâ, partim vivente, partim mortuò Guilielmò, filiò Rogerii & nepote Boemundi, A. C. 1129. Panormi Siciliæ Rex coronatus eſt, ab Anacleto II. cui favebat, confirmatus. Poſteà pace cum Innocentio II. initâ, bellum Græcis intulit, ereptò illis Ludovicò VI. Juniore Rege, quem in reditu è terra ſanctâ intercepêrant, A. C. 1149. Obiit A. C. 1152. Enſi ſuo hunc verſum inſculpi curavit:

Apulus & Calaber, Siculus mihi ſervit & Afer.

Pater Guilielmi I. Mali, Avus Guilielmi II. Boni, qui ſine prole mortuus, ſucceſſorem habuit Tancredum, Rogerii filium nothum : Hujus filius Rogerius, ab Henrico II. effoſſis oculis, in carcere detentus eſt, Baron. in Annal.

ROGERIUS, Abbas Crucis S. Leufridi, in diœceſi Ebroicenſi, floruit A. C. 953. Scripſit vitam Brunonis Archiepiſcopi Colonienſis. Sigebertus A. C. 131. in Chron.

ROGERIUS de S. Albano, Carmelita Anglus. Scripſit epitomen Hiſtoriæ Biblicæ ; item Angliæ Regum. Obiit A. C. 1450. Lucius, in Biblioth. Carmelit.

ROGERIUS Baconus, Anglus, Franciſcanus, Doctor mirabilis dictus. Quod Mathematico inprimis ſtudio vacaret, magiæ accuſatus & à Generali ſuo Romam citatus, ibi aliquandiu in vinculis fuit. Inde liber in Angliam ut rediit, miſit Clementi 4. varia à ſe inventa, quæ Papa magni æſtimavit. Scripſit plurima, quorum pars prodiit. Pitſeus, Lelandus & Baleus, de Script. Angl. Willot. in Athen. Franciſc. Naudæus, apolog. c. 17. &c. Obiit A. C. 1284.

ROGERIUS Ceſtrienſis, Benedictinus Anglus. Scripſit A. C. 1340. Polycraticam temporum, libris 7.

ROGERIUS Computiſta, Benedictinus Anglus. Scripſit Expoſitiones vocabulorum totius Bibliæ, Poſtillas in Evangelia &c. A. C. 1360.

ROGERIUS Connovius, Franciſcanus Anglus. Scripſit contra Richardum Archiepiſcopum Armachanum. Obiit A. C. 1360.

ROGERIUS Domacus, Anglus Jacobinus. Scripſit libris 12. contra Lolhardos. A. C. 1290.

ROGERIUS Glactonus, Provincialis Auguſtinianorum in Anglia. Scripſit Homilias, Epiſtolas, &c. Obiit A. C. 1340.

ROGERIUS Herfordius, Mathematicus Anglus, A. C. 1170. Baleus & Pitſeus, de Scriptor. Angl.

ROGERIUS Hovedenus, Eboracenſis, floruit A. C. 1200. Stirpe nobili ortus, in aula Henrici II. magni æſtimatur eſt, ob inſignem inprimis utriuſque Juris notitiam. Poſt Regis mortem, ſtudio Hiſtorico intentus, patriam condidit hiſtoriam. Scripſit item Commentarios juris, Poëmata &c. Baleus & Pitſeus, de Scriptorib. Anglic. Brianus Twinus, l. 2. de antiq. Oxon. Acad. Voſſ. de Hiſt. Lat. l. 2. c. 56.

ROGERIUS de S. Ivone, A. C. 1420.

ROGERIUS Raimundus, vide Raimundus.

ROGERIUS Petrus, vide Petrus.

ROGERIUS Saluburius, A. C. 1160.

ROGERIUS Suiſetus, cognomine Calculator, celebris Ma-

thematicus, docuit Oxonii, A. C. 1350. Scripſit in *Magiſtrum Sententiarum*, *Ethicam Ariſtotelis* & *quædam Aſtrologica*.

ROGERIUS Tullortus, A. C. 1390.

ROGERIUS Walthanus, Canonicus Londinenſis, A. C. 1250. Scripſit *Compendium morale*, *Imagines Oratorum &c.*

ROGERIUS Welpedalius, Mathematicus, A. C. 1368.

ROGERIUS Windesborius, A. C. 1235.

ROGERIUS Windoverus, A. C. 1217. qui ambo *Chronica* ſcripſerunt. Aliique plures memorantur Balæo & Pitseo, *de Illuſtr. Angl. Scriptor.*

ROGERSIUS, Johannes, Sacerdos Antverpienſis, purioris doctrinæ luce hauſtâ, Wittenbergæ Euangelii Præco fuit A. C. 1536. Londini dein Concionator ad S. Paulum ſub Eduardo VI. poſt hujus obitum, juſſu Mariæ Reginæ in carcerem conjectus, & poſt triplici colloquio cum Steph. Gardinero Epiſcopo Vinceſtrienſi fidei ſuæ confeſſionem editam, ad ignem condemnatus eſt, primus ſub Maria Martyrum. Londinii in campo *Smidfyld*. crematus, *d.* 4. Febr. A. C. 1555. Auctor *Herologia Anglic.*

ROGOMMELECH, princeps Darii Regis. Zachar. *c.* 7. *v.* 2. Latinè *lapidans regem*, aut *Conſiliarium*, vel *purpura regis*, aut *conſiliarii*.

ROGORETUM, oppid. Lombardiæ Transpadanæ.

ROGUS, Pyra, Buſtum, quid differant, Servius docet: *Pyra eſt lignorum congeries*: Rogus, *cum ardere cœperit, dicitur*; *Buſtum verò jam exuſtum vocatur, quaſi bene uſtum*. Lex tamen XII. Tabb. ſic habens, *Rogum Buſtumve novum, ne propiùs ædes alienas 60. pedes invito Domino adjicito; neve forum ſepulchri buſtumve uſu capito*: aliud eſſe *Rogum* demonſtrat, aliud *Buſtum* ſive τύμβον, atque, ut in *Rogis* incendium verebatur, (quod Tullius annotavit) ſic in Buſtis tetrum cadaverum odorem & aëris peſtilentiam cavere voluit. Solebat autem Pyra in modum aræ lignis conſtrui eique intexi larix, picea, taxus, aliæque arbores: circa eam conſtituebantur cupreſſi, quod Servius ex Varrone docet factum fuiſſe, propter gravem uſtrinæ odorem, ne eo Populi circumſtantis offenderetur corona; quæ tamdiu ſtabat, reſpondens fletibus Præficæ, (de quibus vide ſuprà ſuo loco, ut & voce *Nænia*) quamdiu conſumto cadavere & collectis cineribus, dicebatur noviſſimum verbum, *ilicet*. Porrò pyram ſive *Rogum* (quem aſcia polire XII. Tabb. vetabant) & cadaver, liquoribus quibuſdam pretioſis perfundere, & aurum multaque alia pretioſa, veſtes, arma, quæque alia defuncto chara erant, injicere, vetus conſuetudo erat, ſed iiſdem legibus coërcita. Itaque, qui cremandus fuit (hoc enim cuique liberum erat) poſtquàm ad pyram fuiſſet delatus, digitus ei incidebatur, ad quem ſervatum juſta fierent, reliquo corpore combuſto; quod, teſte *Feſto*, *membrum abſcindi mortuo dicebatur*: quanquàm ne id ſemper liceret, ſæpiùs jam laudatarum Tabb. Legibus cautum fuit, *Homini mortuo ne oſſa legito* (i. e. adimito, auferto) *quo poſt funus faciat: extra quàm ſi militiæ aut peregre mortuus ſit*. Poſteaquàm cadaver *Rogo* impoſitum ſupinum, oculis quantum pote apertis, ori naulum Charontis inditum eſt, atque is, qui defuncto maximâ neceſſitudine junctus erat, *Rogo* aversâ facie ſubdebat facem: quem morem Virgilius innuit, *Æn. l.* 6. *v.* 222. *ubi de funere Miſeni*, inquit,

> ——— ——— *& ſubjectam, more Parentum,*
> *Averſi tenuêre facem.*

Simulque humanus ſanguis effundebatur vel captivorum, vel Gladiatorum, qui à Buſtis *Buſtuarii* dicti ſunt, idque *Inferias* appellavêre. Sin horum copia non eſſet, laniantes genas, qui lugebant, ſuum ſic effundebant cruorem, ut *Rogis* illa imago reſtitueretur, quod iterum Lege XII. Tabb. *Mulieres genas ne radunto*, interdictum. Mox ubi uſtulatum cadaver fuit, *Rogus* dicebatur *Buſtum*, cineresque & oſſa cado ſive urnâ colligebantur ab amico, & ſepulcro inferebantur, ante quod arâ conſtitutâ, quam *Acerram* Feſtus dictam fuiſſe ſcribit, odores incendebantur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 39. Alexandrum ab Al. *Genial. dierum l.* 3. *c.* 7. Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *Sect.* 2. *c. ult.* &c. Fr. Roſſæus, *Archæol. Att. l.* 5. *c.* 29. non unius generis ligna pyram compoſuiſſe docet: Euripides enim *in Herc. Fur.* quercum, Sophocles *in Trachin.* oleam, *Athenæus* pinum aliquando adhibitam, refert: hancque inprimis in Virginum *Rogis*. Cùm quis naufragio periiſſet, tabulas concrematas fuiſſe, oſtendit ex Manilio, *l.* 1.

> ——— *Ut corpus ſepeliret naufragus ignis*
> *Et collecta* Rogum *facerent fragmenta carinæ* &c.

Plura ſuprà *paſſim*, *ubi de funebribus ritibus*, inprimis ubi *de Cremandi cadavera conſuetudine*, & *Cœna ferali*. In funere Imperatorum, *quos omnes poſt mortem inter Deos referri ſolitos* fuiſſe, diſcimus ex Servio, *ad illud* Virgilii Georg. *l.* 1. *v.* 24.

> *Tuque adeò, quem mox, quæ ſint habitura Deorum*
> *Concilia, incertum eſt*:

ut pompa magnificentior, ſic alia longè *Rogi* ſpecies fuit. Poſtquàm enim extra Urbem in Campum Martium perventum eſt, ibi quà latiſſimè campus patebat, *Rogus* ſive ſuggeſtus quidam, ſpecie quadrangulâ, lateribus æquis aſſurgebat, nullâ, præterquàm lignorum ingentium, materiâ compactus in Tabernaculi formam; quod quidem interius totum erat aridis fomitibus oppletum, extra autem, intextis auro ſtragulis, atque eboreis ſignis variiſque picturis exornatum. Suprà verò minuſculum alterum tabernaculum poſitum erat, formâ & ornatu perſimile portis januiſque patentibus; Tertium item & quartum, ſemper inferiori contractius, ac deinceps alia, donec ad extremum, quod omnium breviſſimum, perveniebatur. In hujus ſummo currus inauratus, quo mortuus Imperator olim vehebatur, conſtitutus erat: ut iſtiuſmodi tabernaculi formam videre eſt, in nummis Antonini Pii, M. Aur. Antonini, L. Aur. Veri, P. Helvii Pertinacis, L. Septimii Severi, Sabinæ item Auguſtæ, Fauſtinæ, Juliæ Piæ, conſecratorum, apud *Hubertum Goltzium*. Sic itaque lecto in ſecundum tabernaculum ſublato, aromata & ſuffimenta omnis generis, fructus, herbas ſuccoſque odoratos acervatim effundebant; quorum copiâ magnâ aggeſtâ locoque omni oppleto, poſt varias ceremonias, facem capiebat Imperii ſucceſſor, eamque tabernaculo admovebat: tum Conſules primò, cæterique omnes Magiſtratus & alii ordine ignem undique ſubjiciebant cunctaque ilico igni valido corripiebantur. Tandem à ſupremo minimoque tabernaculo, tanquam è faſtigio quodam, ſimul cum ſubjecto igni Aquila dimittebatur, quæ Auguſti: vel pavo, qui Auguſtæ animam in cœlum ſubvehere credebatur, ut iterum in nummis conſpicitur, ubi ab una parte tabernaculum cum voce *Conſecratio*, ab altera Aquila, vel pavo, animam vehens, cum eadem inſcript. expreſſus eſt. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 18. ut & ſuprà in vocibus *Apotheoſis* & *Conſecratio*. Nec omittendum, in *Rogis*, non niſi adultiorum corpora arſiſſe. *Hominem* enim, *priùs quàm genito dente cremari, mos non erat*, Plin. *l.* 7. *c.* 16. Proin Infantum nulla Buſta, ſed ſuggrundaria tantùm fuiſſe, obſervavit Thom. Bartholinus, *l. de Puerperio Veter.* Vide quoque *infra*. Facta eſt autem Rogorum apud Veteres luſtratio in decurſionibus funebribus, ut & hoc addam, ſiniſtratione. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 936. Caſp. Barthium, *ad Statium Thebaid. l.* 6. nec non ſuprà, voce *Dextratio* &c.

ROGUS Dei, In Eccleſia Romana eſt precatio, λιτανεία, Κύριε ἐλέησον. In *Regula* Magiſtri, *c.* 33. *Extra lectiones, verſum & rogus Dei*. Et *c.* 33. *Pſalmi tempore matutini, reſponſorium unum, verſum, lectionem Apoſtoli & Euangelii, quam ſemper dicit Abbas & rogus Dei*: ubi non *Kyrie eleiſon* tamen, ſed collecta & oratio ultima, eſt Dominico Macro. Nempe *Rogus*, apud ultimæ ætatis Scriptores precatio, deprecatio eſt; unde *rogum emittere*, crebrum in formulis *precariarum*, de quibus vide ſuprà, & plura hac de voce, apud Car. du Freſne in *Gloſſar*, & Macrum, *d. l.*

ROHACZIUS Johannes, vide *ibi*.

ROHACZOVIA, oppid. amplum Lithuaniæ, caput tractus cognomin. prope Boryſthenem, ubi Odruczum recipit. 10. leuc. Polon. à Mohilovia in Meridiem, Kioviam verſus 40. circiter.

ROHAN, nomen Familiæ in Gallia periluſtris, quæ in Armorica Britannia à pluribus ſeculis floruit, & facilè in reliquis primas tenet. In ea Alanus VI. *Rohanenſis* duos ſuſcepit filios, Alanum VII. & Eonem; à quorum iſto linea Dominorum *du Gué de l'Iſle & Pouldu* deſcendit & nunc quoque, ſed in Fortunâ tenuiori, pro illo domus ſplendore, ſupereſt. Alano genitus Joannes II. gener Philippi Eburovicenſis Navarræ Rex obiit A. C. 1395. communis pater duarum iterum linearum. Nam ex Alano VIII. primogenito reliqui *Vicecomites de Rohan*, *Comites de Porhoet*, & *Principes de Leon* deſcenderunt; donec priori ſeculo deficerent. Ex Carolo verò filio minori, omnes reliqui deſcendunt; ità quidem, ut obſervatur, Ludovicum, Caroli filium, genuiſſe Ludovicum cognomine Magnum (à quo Domini, vel, uti nunc vocant, *Principes de Guimené*, *Duces de Montbazon*, & *Comites de Rochefort*, qui nunc quoque florent, derivantur) & Petrum Dn. *de Gié*, Mareſcallum Franciæ, patrem Dn. *de Gié*, *& du Verger*; cujus poſteritas in neptibus defecit & Petri Domini, *de Frontenay*, maritum Annæ; quæ hæres primarii fuerat rami. Unde in hujus poſteris iterum *Vicecomitum de Rohan*, *Principum de Leon & Dn. de Soubize* titulus continuatus eſt, ac demum Ducalis corona acceſſit. Ultimus ex ea maſculus vitam clauſit, ſeu Henricus Dux A. C. 1638. ex vulnere in prælio Reinfeldenſi accepto; ſeu filius ejus (de cujus natalibus magnâ contentione diſputatum eſt) Tancredus, in Pariſienſibus motibus extinctus, ſucceſſione, per Margaretam Henrici filiam in Domum Chabotiam illatâ, vide ſuprà in voce *Chabotia*. Phil. Jac. Spenerus, *Theatr. Nobilit. Europ. Parte I. in Indice*, ubi Familiæ hujus illuſtris diſpoſitionem exhibet. De Montbaſonio verò ramo, unde Duces *de Montbaſon*, & Princeps *de Soubize*, ad quem Ducatus Rohaneus, per conjugem Chabotiam, delatus eſt, ſuo loco.

ROHANIUS Hugo, vide *Hugo*.

ROHOB, civitas Levitarum in tribu Aſer. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 75. Rex Sobæ. 2. Sam. *c.* 8. *v.* 3. Latinè *latitudo*, ſive *dilatatio*, aut *platea*.

ROHOBIA, fil. Eliezer filii Moyſis. 1. Paral. *c.* 23. *v.* 17.

ROHOBOTH, civitas Idumææ prope fluv. patria Saulis, Idumæorum regis. Gen. *c.* 36. *v.* 37. Idem pluralis numeri quod *Rohob*.

ROJA, vide RODIUM.

ROJAS ſeu ROXAS, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ; in qua Joannes *de Roxas* Regis Sanctii IV. amicitiâ ſingulari claruit & Martinum genuit atque Joannem Rodericum. Ille domûs *de Poza*, hic *de Mora* auctor eſt. Martinus Didacum Martinum & Sancium *Sanchez*, filios habuit; Didacus Lupum Diazium, iſte Sanctium Sanchez Dn. *de Poza*, cujus filia Sancia ſucceſſionem attulit marito Didaco Fern. *de Corduba* Dn. *de Baena*; unde hujus filius Joann. Rodericus *de Roxas* dictus Pozam tenuit, pater Didaci & Gomeſii Manricii *de Roxas*, Dominorum *de Requena*, ſatoris. Verùm à Didaci filia Elvira, uxore ſua, Pozam recepit agnatus, ex Sancii *Sanchez* prioris poſteris, Didacus *de Roxas*, Dn. *de Monzon* & *Gabia*, Joannis *de Roxas*, primi Marchionis *de Poza* & hujus ſucceſſorum pater (Familiæ hæreditate demum, Marianæ *de Roxas* conjugio, ad Ludovicum Ferdin. *de Corduba* & *Cardona D. de Seſâ* devolutâ) Ex Monzonenſi linea etiam fuit

fuit Agnes *de Roxas*, Fernando *Gutierez de Sandoval* nupta, à qua cognomen illi genti, quam ſuô locô vide. Ulteriùs, Lupus Diazius prædictus, præter Sancium *Sanchez*, Ruiſium Diazium genuit Dn. *de Sancta cruz del Campeza*, quorum hæreditatem adi-ête Mendozio-Guzmanni *de Orgaz*. Alterum arboris ramum quod concernit, qui in Joanne Roderico cœpit, exaruit is maturiùs. Siquidem Joannis neptis, Tereſia Gomeſia de *Roxas*, Franciſco Vaſquezio *de Toledo* Dn. de Villa majore nupta, nomen gentilitium intulit huic familiæ, inde iterum per fœminam delatum; ad familiam *de Caxeres & Eſcobar*, quorum poſteri *Comites de Mora* dicuntur. Idem Spenerus *ubi ſupra*, *Part. 2. in Indice*, *ubi hiſtoria illuſtris hujus Familiæ*.

de ROJAS Johannes, vide *Johannes*.

ROKOSZANI, in Polonia, dicti confœderati, à convento *Rokoſz*; His decretum niſi Rex Sigiſmundus III. poſtulatis ſatisfaceret, alium Regem ſibi præficere, pleriſque nobilium ſuffragiis in Vincentium Mantuæ Ducem inclinantibus: Regem à Petro Skarga Jeſuita obfirmatum vicerunt; Hinc Varſaviæ in Comitiis de pace actum. Hic dum Fœderati partem bonorum Eccleſiaſtic. inter Nobiles diſtribui, & Jeſuitas regnô pelli aut ſcholis coërceri petunt, in ſecuros impreſſione factâ, caſtris exuti diſſipatique ſunt, A. C. 1607. Thuan. *Hiſt. l.* 136. 138. Aliquando univerſi Nobiles contra Regem & Senatum coeunt, *Rokoſſ* indicunt, quod famoſum in unum concurrendi ſymbolum eſt. Genuinum nominis etymon dari vix poteſt, interim ſonat terminum ſtatô tempore controvertendi & Symbolum eſt in iſta gente uſitatum, quô tota Nobilitas, cujus ampliſſima ſunt jura, ad conſurgendum contra Regem & Senatum, pro vindicandis privilegiis ſuis, convocatur: Formidoloſum quondam Regibus, idque eo magis, quòd Nobiles etiam Regi & Proceribus familiares, tunc heros ſuos deſerere & in commune opem ſuam conferre adſtricti ſunt. Cujus exemplum, præter id, quod de Sigiſmundo III. memoratum, ſub Sigiſmundo I fuit, A. C. 1537. cùm coactâ totius Equeſtris Ordinis manu Moldaviam petens caſtra ultra Leopolim, prope oppidum *Gliniany* poſuiſſet; Tum enim, acclamatâ hac teſſerâ *Rokoſſ*. Nobiles omnes Rege, Proceribuſque relictis, invicem conjuncti ſeveriorem adminiſtratæ Reip. rationem ab ipſis requirebant, ac Senatoresquosdam, pravorum conſiliorum Auctores, tumultu populari penè oppreſſerunt. Aliud ſub Ludovico Rege, A. C. 1380. in Hiſtor. videre eſt. Auctor. Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civil. c.* 8. §. 8. *ubi de Juribus Nobil.*

ROKUS, apud Turcas, dignitas ſecunda poſt Sultanum, de qua vide Matth. Pariſium A. C. 1250.

ROKYTA Johannes, à Raphaele Leſczinio ad Magnum Ducem Moſcoviæ Legato, aſſumptus in comitatum, cum Baſilio Duce de capitib. doctrinæ Proteſtantium magnô animô diſputavit, A. C. 1569. Colloquium edidit Joh. Laſicius, & à frivolis exceptiunculis Moſci vindicavit. Lætus *Comp. Hiſt. Univ.*

ROKYZANA Johannes, vide *ibi*.

ROLANDINUS Patavinus, cognomine Grammaticus, floruit *ſeculô* 13. Scripſit *Hiſtoriam tyrannidis Eccelinorum libris* 12. Ab A. C. 1200. uſque ad an. 1263. P. Gerardus edidit, ſeculô præterito Scardeonius, *de Clar. Patavin.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 8.

ROLANDUS, Comes Andegavenſis, Caroli M. neceſſarius, fortitudine, rebus geſtis, & excelſô animô illuſtris. Occiſus in reditu ex Hiſpania, A. C. 778. à Vaſconibus. Hujus hiſtoria multis fabulis ab aliis involuta eſt. Eginhartus, *in vita Caroli M.* Baron. *A. C.* 778. & 812.

ROLEWINCK de Laer Wernerus, Weſtphalus, Monachus, Carthuſianus, Theologus Colonienſis, Vir in divinis Scripturis ſtudioſiſſimè verſatus: floruit circa A. C. 1495. quô annum ætatis egit 70. Scripſit *Doctrinale Pauli*, *Vitam Pauli*, *Faſciculum temporum*, *Paradiſum Conſcientiæ* &c. Abbas Trithemius, *Catal. Illuſtr. Viror.*

ROLFINKIUS Guernerus, Hamburgenſis, Anatomic. Chirurgices & Botanices Jenæ Profeſſor, Chymiam ibidem primus orſus eſt, ac Hortum Medicum inſtruxit, *Præfecti* hinc titulum nactus: multorum Principum Archiater, & complurium ſcriptorum auctor, obiit A. C. 1673. ætat. 74. Paul. Freherus, *Theatro Viror. eruditione claror.* ubi & 108. Doctores ab illo creatos, addit.

ROLIM, Peguanorum Papa, vide *Papa*.

ROM. in nummis Juſtini, Mauritii & Heraclii: uti ROMA. in Joviniani & Juſtiniani, *Roma* nota eſt. Car. du Freſne *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus*.

ROMA, mulier Trojana fuit, quæ unà cum Ænea in Italiam devenit, & nupta Latino, Aboriginum Regi, Romulum & Remum peperit, qui cùm Urbem condidiſſent, *Romam* eam à Matris nomine dixêre. Ita Callias, qui Agathoclis geſta memoriæ mandavit, apud Dionyſ. Halicarnaſſ. *l.* 1. Meminit ejuſdem, Lycophron, *in Caſſandra*,

> Τοίους δ' ἐμοῦ τις σύγγονος λείψει διπλοῦς
> Σκύμνους λέοντας, ἔξοχον Ῥώμης γένος.
> *Tales relinquet conſobrinus duplices*
> *Meus Leones, maximum* Romæ *genus.*

Communis verò opinio eſt, Romulum Remumque è Rhea Sylvia, vel Ilia, progenitos eſſe, ut vidimus ſuprà, in voce *Rhea* Interim, ſi non mulieris, ſaltem Deæ nomen quoque *Roma* fuit. A Romanis enim ac Græcis *Romam* pro Numine habitam eſſe, docet Martialis, *l.* 12. *Epigr.* 8. *v.* 1. 2.

> *Terrarum Dea, gentiumque Roma,*
> *Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum.*

Et Frontinus, *de Aquæduct. l.* 2, *Regina & Domina orbis, quæ terrarum Dea gentiumque conſiſtit, cui par nihil & nihil ſecundum.* Quod non κατὰ μεταφορὰν ſolùm, ſed propriè etiam accipere poſſumus: cùm ſit, ut Claud. Rutilius, *Itiner. ſui prim. l.* 1. *v.* 48. ait,

> *Inter ſidereos* Romæ *recepta polos.*

Itaque & Templum Deæ *Romæ* fuit: cujus meminêre Livius & alii multi: uti pluribus dictum Voſſio, *Inſtitut. Orator. l.* 4. *c.* 6. *ſect.* 5. Vide eundem, *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 62. & in voce *Roma* Urbs.

ROMA, Latii in Italia urbs, de cujus origine & conditore diverſa legimus apud auctores. Receptiſſima opinio eſt, à Romulo & Remo fratribus conditam fuiſſe, unde & nomen acceperit, an. primô ſeptimæ Olympiadis, teſte *Dionyſiô Halicarnaſſ.*, quâ tempeſtate Achas Judæorum rex regnavit A. M. 3118. Aprilis 21. Alii verò ante Romulum conditam volunt, & appellatam *Valentiam* initiò, quod nomen in arcano olim erat, nec efferri licebat, deinde *Romam* ab Euandro Arcade, à Græco Ῥώμη *Robur*, quod nomen ſervavit, licet Commodus Imperator eam *Coloniam Commodianam*, Gothus quidam R. *Gothiam* &c. voluerint appellare. Vid. Gloſſ. Ῥώμη *Valentia*: *Romam* alii ſic vocant à muliere *Roma*, quam quidam Telephi filiam, Æneæ nuptam; alii Aſcanio natam, Æneæ neptem; alii Æſculapii filiam, uti tradit Marinus, ſive Marianus Lupercaliorum poëta, cujus hi verſus, qui apud Servium leguntur *ad Eclog.* 1. ita digerendi ſunt & concipiendi.

> *Roma ante Romulum fuit*
> *Et ab ea nomen Romulus*
> *Adquiſivit.* ——— ———
> *Sed Diva flava & candida Roma Æſculapi filia.*
> *Novum nomen Latio fecit. Hanc conditiciu nomine*
> *Ab ipſo omnes Romam vocant.*

Nonnulli & appellationem & originem urbis ab *Romo*, ſeu *Remo* Æmathionis filio; alii à Latinorum quodam tyranno ejuſdem nominis deduxerunt. Vide Plut. in *Romulo*, & Solinum, *c.* 1. Topographiam Urbis Marlianus dedit. Vide & Onuphrium Panvin. *l.* 1. *Com. Reip. Rom. Admiranda Romæ* peculiari libellô recenſuit Lipſius, qui & *De magnitudine Romana* inſcribitur. Pauca, ex immenſo dicendorum penu deprompta hic aſpergam. Urbs Roma ſedes olim Imperii, diu in Gentiliſmi tenebris merſa, ſub Tiberio I. Euangelii luce colluſtrata, an à Barnaba, an ab Andronico & Junia, cognatis Pauli, an ab Urbano, cujus Paulus meminit, an à ſpectatoribus miraculoſæ Spiritus S. effuſionis, die Pentecoſtes factæ, domum reducibus &c. Vide Pareum in ad Rom. *c.* 1. *dub.* 8. & *c.* 16. Euſeb. *l.* 2. *c.* 2. Tertullian. *Apolog. c.* 5. &c. à Paulo Apoſtolo magnoperè prædicante Romanorum fidem, epiſtolâ inſigni honorata eſt: poſt aliquem dein temporis decurſum ſenſim à primæva puritate ita deſcivit, ut cùm ſub Imperatorib. Gentilibus dici potuerit:

> *Sancta eſt Sanctorum pretioſô ſanguine Roma,*

ab adverſariis poſtmodùm, ſub Pontificibus poſterioribus, appellari ſolita ſit,

> *Ebria Sanctorum pretioſô ſanguine Roma.*

Non adverſariis ſolùm, ſed & in ſinu ejus natis, Franc. Petrarchâ, Hier. Savanarolâ, Joh. Baptiſtâ Mantuanô &c. id partim objicientibus, partim agnoſcentibus & conquerentibus. Condidit eam Romulus quadratam, in montibus Capitolino & Palatino, cum portis 4. Trigonia, Mugonia, Jandina & Carmentali, Poſtmodùm, & reliqui 5. montes intra urbem recepti, ut verè evaderet ἑπτάλοφος. Tarquinius Superbus ex vivo lapide muros ſtruxit, qui anteà ſolum lateritii fuerant. Ambitus urbis erat 50. milliar. unde pars ejus decima cecidit, Apocal. *c.* 11. *v.* 13. Portæ dein 25. fuerunt, vide Potter. *de numer.* quarum illa, quæ hodie Spiritus S. dicitur, olim Triumphalis nomen habuit, quòd ex Vaticano in Capitolium per hanc Triumphatores vecti ſunt; Eâdem viâ Carolus V. Imperator urbem captam ingreſſus eſt, ſub tempus renaſcentis in Germania, alibique Euangelii. Ex his portis per totidem vias magnô ſumptu ſtratas exitus patuit, nempe Appiam Campaniam, Valeriam, Caſſiam, Tiburtinam, Latinam, Præneſtinam, Laurentinam &c. aquæductibus inſignibus conſpicuas, ut & monumentis demortuorum; cùm lex 12. tabb. *in urbe ne ſepelito, neve urito*, rigidè fuerit obſervata. Pontes hic olim 8. Sublicius, fortitudine Coclitis & præcipitiô Heliogabali memorabilis: Triumphalis ſeu Vaticanus, qui ambo hodie deſtructi: Ælius, hodie S. Angeli: Aurelius ſeu Janiculenſis, hodie S. Bartolomæi, Fabricius ſeu Tarpejus, nunc *Quattro capi*: Senatorius, ſeu Palatinus, hodie S. Mariæ Ægyptiæ, inundatione Tiberis deſtructus: Milvius, victoriâ Conſtantini M. contra Maxentium inclytus, hodie *Mole*. Octodecim ibidem olim fontes, quorum 3. præcipui, Virgo, Felix ex Paulina: Columnæ & obeliſci innumeri, quarum rudera, Trajani inprimis & Adriani, omnibus admirationi ſunt: horum autem, cùm anteà 45. eſſent, octo ſuperſunt: Ut de palatiorum, templorum, Amphitheatrorum, imò & cloacarum magnificentia nil addam. Primò ſub Regibus, uſque ad an. 221. Urb. Cond. dein ſub Conſulibus, qui Prætores, Tribunos, Quæſtores &c. infra ſe habebant, regimine ſæpius immutatô, tandem ſub Imperatoribus eſſe cœpit, cùm Julius Cæſar, ad Pharſaliam, victor, ſe ipſum Dictatorem perpetuum, An. 709. Urb. Cond. qui primus eſt Æræ Julianæ, appellavit. Numerus, ſub Auguſto, civium, immenſus; ſub Tiberio 1600091. fuit: Exercitus terreſtris Imperatorum, *Appianô* & *Plutarchô* teſte, fuit ordinariè peditum 200000. equitum 40000. elephanti 300. currus 2000. Maritimus verò triremium 1500 navium

navium reliquarum 2000. Imo tantæ civium opes, ut ultra 20000. eſſent, quorum quiſque juſtum exercitum propriis ſumptibus alere potuit, &c. Reip. nomen ſic in nomen Imperii mutatum, cujus ſedem Conſtantinus M. ὁ κατέχων, 2. Theſſal. c. 2. v. 7. Conſtantinopolim tranſtulit: Imperiò poſt eum, in Orientale & Occidentale diviſò: quorum hoc ab Hunnis, Gothis, Vandalis aliis 4. & 5. ſeculò miſerè raptatum & diſcerptum eſt, Francis in Galliis, Longobardis in Italia, Gothis in Hiſpania &c. rerum potitis: dum illud, poſt varias viciſſitudines, tandem ſub Turcicum jugum eſt redactum. Interim ſplendorem ejus Carolus M. in Occidente reſtituit: rebus poſtmodùm denuo in deterius prolapſis. Sedes Paparum fuit omnium, exceptis Clemente V. Johanne XXIII. Benedictò XII. Clemente VI. Innocentiò VI. Urbanò V. & Gregoriò XI. qui à Chriſti A. 1305. uſque ad 1376. Avenione degerunt. Secularibus hi bonis potiti ſunt, non ex donatione Conſtantini, quæ fabuloſa, ſed Pipini, Caroli M. Maroziæ, &c. Pontifices, & hodie ſatis amplam ditionem poſſident, de Imperii jure diu colluctari eum variis Imperatoribus, donec ſupra omnem cognominatum Deum, vel Numen, 2. Theſſal. c. 2. v. 4. emerſerunt. Hic (ubi carne pluit, Serviò Sulpitiò Conſule, teſte Liviò, l. 3. dec. 1.) plures ſub Conſulibus in literis, verſu præſertim, floruêre. In his Andronicus Epicus, qui *fabulas Latinas* primus ſcripſit, Ennius Salentinus, Plautus Sarſinas, Nævius Campanus, Pacuvius (nepos Ennii) Brunduſinus, Cæcilius Gallus, Ennii & Terentii amicus, Comœdiographus, Accius Tragœdus, Terentius Comicus, Lucilius Satyrographus ex Aurunca urbe, Turpilius Comœdiographus, Terentii ſynchronus, Afranius Comicus Terentii ætate, Attilius Tragœdus, Trabea octavus inter Comicos, Syrius Mimographus libertus ſub Cicerone, Licinius Epigrammatiſta, Quintus Catullus ſynchronus Varronis, Licinius Gallus, Quintus Cornificius, Furius Bibaculus natus Cremonæ, Terentius Varro Atacinus ſynchronus Ciceronis & Hortenſii, cum aliis. Ibidem quò die Chriſtus Dominus noſter natus eſt, in Vaticano fons olei erupit, & totò die manavit. Capta Urbs eſt à Brenno, An. 364. Urb. Cond. Ab Alarico A. C. 410. exitiabili 300. Juvenum munere, Genſerico 455. quò tempore prædictio Vectii Valentis Auguris impleta videtur, de 12. vulturibus Romuli, tot ſeculorum, quibus Roma ſtatuta eſſet, prænunciis. Tum etiam Regum in vetere territorio Romano numerus in denarium excrevit: Nam Britanni Vortimerum, Saxones Hengiſtum, Franci Childericum, Burgundiones Guntbericum, Viſigothi Theodoricum: Suevi & Alani Riciarium in Galicia & Luſitania, Vandali Genſericum, Alemanni Somanum, Oſtrogothi Theodomirum, Græci Martianum Reges habuêre. Ab Odoacro 465. Totila 546. Sed & ab eodem reparata, monitu Theodeberti Franci, qui illi filiam ſuam petenti reſpondit, *Regem Italiæ non videri, qui Romam vaſtâſſet.* Obſeſſa eſt à Longobardis, A.C. 577. quæ cauſa fuit, cur Pelagius II. inſciò Imperatore eſſet electus. Iterum ab Agilulpho, quem Exarchus Callinicus irritaverat, A.C. 593. A Leone IV. ampliata, A. C. 852. iterum capta eſt ab Arnulpho Imperatore leporculi occaſione. A. C. 896. amiſſa ab Hugone Italiæ Rege ob alapam Alberico privigno impactam, A. C. 933. Fame preſſa ab Ottone M. ut Leonem à Johanne pallium reciperet, A. C. 964. Denuo capta ab Henrico IV. Imperatore cuſtodum negligentiâ A. C. 1084. Pontifice in mole Hadriani obſeſſò. Inteſtinis diſſidiis quaſſata A. C. 1146. cùm Romani, ſacrorum curâ Pontifici relictâ, ſibi Patritium crearent, Rempubl. in priſtinum ſtatum reducturi: quæ lites uſque ad Clement. III. durârunt. Territa à Friderico II. qui armatus accedens Pontificem, à quo ob Sardiniam Eccleſiæ Romanæ negatam excommunicatus fuerat, in ſummas conjecit anguſtias, A. C. 1242. Occupata rurſus & muris nudata eſt à Ladiſlao Apuliæ Rege, A. C. 1408. Accedente poſtmodùm Carolò VIII. Galliæ Rege, muri Urbis & Arcis Adriani ſuâ ſponte conciderunt, A. C. 1494. Denuò capta à Cardin. Pompejo Columna, 1526. & Carolo V. A. C. 1527. per Connectabilem Borbonium, ubi id mirabile obſervatum: quòd *quoties oppugnatio iteraretur, toties nebula caderet, proſpectum Pontificiis adimens, ut neſcirent, quâ maximè parte hoſtis irrueret*, Camerar. in *Hiſt. Roma capta*: Direpta tum penitus eſt ab Hiſpanis inprimis, qui ne ſepulchris quidem Pontificum pepercerunt: vide Paul. Jovium *in vita Pomp. Columnæ*. Obſeſſa quoque poſteà à Philippo II. per Albanum, qui, ne illa caperetur, tranſactionem maturavit: Certè prodigio imputatum, quòd eâdem nocte Tiberis alveò egreſſus Mauſolæi Adriani propugnacula magna ex parte disjecit. P. Suavis, *in Hiſt. Concil. Trid.* Thuan. *l.* 18. *&c.* Nihilominus hodieque ampla, opulenta, pulchra & magnifica eſt. Valdenſium hic Eccleſia, ſed clam fuiſſe A. C. 1485. legitur: Cùm enim Bohuſla Koſtca Baro Bohemus, propriis ſumptibus Legatos per orbem dimiſiſſet, qui inquirerent, an alicubi Eccleſiæ puræ reperirentur, nullibi ferè reperiri retulerunt, exceptis in Gallia & Italia Eccleſiis Valdenſium, ut & in ipſa urbe Roma cœtibus occultis, cum quibus à Legatis unio inita, Camerar. in *Hiſtor. Fratr.* Lætus *Comp. Hiſt. Univ.* Numerantur ibi hôc tempore 300000. homines, præter 8000. Judæos, qui ſeparatim habitant, ſingulisque diebus Sabbathicis concionem audire coguntur: Diviſa eſt nunc in 14. regiones, familiæque ejus nobiliſſimæ ſunt, Urſini, Columnæ, Contii, Savelli, Farneſii, Cajetani, Baglioni, Vitellii, Sfortiæ, Perreti, Aldobrandini, Boncompagni, Cæſii, Altaempſii, &c. Palatiorum elegantiſſima, Vaticanum, S. Johannis Lateranenſis, Montis Eq. & Moles Adriani ſeu Caſtrum S. Angeli Acropolis urbis eſt, domus 22000. Parœciæ 92. Templa nationalia 41. monaſteria virorum 64. virginum 40. Noſocomia 30. &c. Templa autem præcipua, S. Johannis Lateranenſis, quod primarium eſt. S. Petri Baſilica in Vaticano totius orbis facilè pulcherrima & ſumptuoſiſſima, ad miraculum uſque exornata, cui Palatium Pontific. Vaticanum ſuperbiſſimum adjacet, S. Pauli extra mœnia, S. Mariæ Majoris, S. Laurentii extra muros, S. Sebaſtiani, & S. Crucis Hieroſol. Inter quæ templum D. Petri aurò, argentò, gemmis, marmore, &c. radiat. Concilia Romæ habita, vide apud Morer. *Diction. Hiſt.* Ejuſdem creberrima mentio in veterib. nummis Imperatorum medii quoque ævi, ut apparet ex notis PERP. PR. PROM. R. RB. RM. RO. ROM. ROMA. ROMB. ROPS. RP. RPS. RS. RT. SMRB. SMRP. quæ in iis occurrunt, quòd ibi cuſi eſſent, ut videre eſt hic *paſſim*. Cæterùm cur Latinum Urbs nomen ignotum eſſe voluerint Romani olim, ratio hæc. Cùm omnes urbes in alicujus Dei eſſent tutela, mos Romanis fuit arcanus, & multis ignotus, ut cùm obſiderent urbem hoſtium, eamque jam capi poſſe confiderent, certò carmine evocarent tutelares Deos, quòd aut aliter Urbem capi poſſe non crederent, aut etiamſi poſſet, nefas exiſtimarent, Deos habere captivos: Quare ipſi Romani, tum Deum, in cujus tutela Urbs *Roma* fuit, tum Urbis Latinum nomen ignotum eſſe voluerunt, hôc pactò caventes, ne, quod ipſi ſæpe adversùs hoſtium Urbes feciſſe ſe noverant, idem ipſi quoque hoſtili evocatione paterentur, ſi Tutelæ ſuæ nomen divulgaretur, Ita Macrobius, *Saturnal. l.* 3. c. 9. Vide quoque Sylvium, *in Epiſtol. Virorum illuſtr.* uti *de imagine Romæ magica*, ſuprà *Coliſeum*. Sed *Romam* antiquam pluribus nuper & doctiſſimè Famianus Nardinus, uti etiam anteà Jacobus Laurus, Philippus Cluverius, præter ſuprà laudatos: Recentem autem Floraventes Martinellus aliique plurimi prolixè deſcripſerunt. Elogia veteris urbis penè ſunt infinita. Dionyſ. v. 354. *ubi de Tybride:*

> *Θύμβρις, ὃς ἱμερτὴν ἀποτέμνεται ἄνδιχα Ῥώμην,*
> *Ῥώμην τιμήεσσαν ἐμῶν μέγαν οἶκον ἀνάκτων,*
> *Μητέρα πασάων πολίων, ἀφνειὸν ἔδεθλον.*

Vide Romam fuiſſe totius mundi Metropolin. Sic Horat. *l.* 4. *Od.* 3. *v.* 13. *Roma, principis urbium.* Ab Ammiano, *l.* 4. *Urbs Æterna* dicitur; Sic etiam locis infinitis alibi appellatur, non ſolùm ab Ammiano, ſed ab ipſis quoque Imperatorib. ut ex illorum conſtitutionibus notum. In nummis quoque antiquis inſidens ſcuto Roma Victoriam dextrâ, ſcipionem ſiniſtrâ gerens cum hac inſcriptione videtur, ROMÆ ÆTERNÆ. Polemon apud *Athenæum*: *Ἐπιτομὴ τῆς ὅλης οἰκουμένης. Marcianus Heracleota Ἄστρον τι κοινὸν τῆς ὅλης οἰκουμένης.* Eunapius Sardianus *in Proæreſio*: *Βασιλεύουσα Ῥώμη.* Rutilius Numat. *l.* 1. *v.* 48.

> *Regina ———*
> *——— pulcherrima mundi*
> *Inter ſidereos Roma recepta polos.*

Virg. *l.* 2. *Georg. v.* 534.

> *Scilicet & rerum facta eſt pulcherrima Roma.*

Æthicus: *Domina totius orbis Roma.* Solin. *c.* 1. *Caput orbis.* Julius Frontinus: *Regina & Domina orbis.* Tityrus apud Virgilium, *Eclog.* 1. *v.* 25. *de urbe Roma,*

> *Verùm hæc tantum alias inter caput extulit urbes,*
> *Quantum lenta ſolent inter viburna cupreſſi.*

Juvat hic ad Virgilii imitationem dixiſſe Vellejum, *l.* 1. *c.* 4. *Super totum terrarum orbem Roma extulerat caput*: & Vopiſcum *in Caro, c.* 3. *de eadem Roma*: *Paſſa deinceps tot Nerones poſt Veſpaſianum caput extulit.* Ovidium quoque, *l.* 1. *Faſt. v.* 209.

> *At poſtquàm fortuna loci caput extulit hujus,*
> *Et tetigit ſummo vertice Roma Deos.*

Et, *l.* 4. *v.* 255.

> *Poſt, ut Roma potens opibus jam ſecula quinque*
> *Vidit, & edomitò ſuſtulit orbe caput.*

Eôdem elogiò illam afficiunt Plin. *l.* 3. c. 5. Juſtin. *l.* 43. *c.* 3. Idem Juſtin. *l.* 18. *c.* 2. *Cyneam à Pyrrho interrogatus, qualis Roma eſſet, reſpondit: Regum urbem ſibi viſam.* Propert. *l.* 3. *eleg.* 21. *v.* 16.

> *Omnia Romanæ cedant miracula terræ;*
> *Natura hic poſuit quicquid ubique fuit.*

Cum quo Propertii encomio conſonant verba iſta Ariſtidis, in oratione, quæ tota eſt *de laudibus Romæ*: *Ὡς ἱκανὴν τὴν πόλιν κοινῇ τῆς γῆς ἐργαστήριον.* Et poſteà pulcherrimè: *Ὅ, τι δ' ἂν μὴ ἐνταῦθα ἴδῃ τις, οὐκ ἔστι τῶν γενομένων, ἢ γιγνομένων.* Martialis, *l.* 12. *Epigr.* 8. *v,* 1. 2.

> *Terrarum Dea, gentiumque Roma,*
> *Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum.*

Compendiò hoc Martialis; ſed pulchrè item & ubertim Claudian. *de* 2. *Conſul. Stilich. v.* 131.

> *Quâ nihil in terris complectitur altiùs æther,*
> *Cujus nec ſpatium viſus, nec corda decorem,*
> *Nec laudem vox ulla capit, quæ luce metalli*
> *Æmula vicinis faſtigia conſerit aſtris:*
> *Armorum legumque parens: quæ fundit in omnes*
> *Imperium, primique dedit cunabula juris.*
> *Hæc eſt, exiguis quæ finibus orta, tetendit*
> *In geminos axes, parvaque a ſede profecta*
> *Diſperſit cum Sole manus, &c.*

Erinna etiam Poëtria audienda eſt: Ea igitur ſic ad urbem Romam:

Χαῖρε

Χαῖρέ μοι Ῥώμα θυγάτηρ Ἄρηος,
Χρυσεομίτρα, δαΐφρων ἄνασσα,
Σεμνὸν ἃ ναίεις ἐπὶ γᾶς Ὄλυμπον
Αἰὲν ἄθραυστον.
Σοὶ μόνᾳ πρέσβιστα δέδωκε μοῖρα
Κῦδος ἀῤῥήκτῳ βασιλῆον ἀρχᾶς,
Ὄφρα κοιρανῆον ἔχοισα κάρτος
Ἁγεμονεύῃς.
Σᾷ δ' ὑπὸ ζεύγλᾳ κρατερῶν λεπάδνων
Στέρνα γαίας καὶ πολιᾶς θαλάσσας
Σφίγγεται, σὺ δ' ἀσφαλέως κυβερνᾷς
Ἄστεα λαῶν.
Πάντα δὲ σφάλλων ὁ μέγιστος αἰὼν
Καὶ μεταπλάσσων βίον, ἄλλοτ' ἄλλως,
Σοὶ μόνᾳ πλησίστιον οὖρον ἀρχᾶς
Οὐ μεταβάλλει.
Ἦ γὰρ ἐκ πάντων σὺ μόνα κρατίστους
Ἄνδρας αἰχματὰς μεγάλους λοχεύεις,
Εὔσταχυν Δάματρος ὅπως ἀνεῖσα
Καρπὸν ἀπ' ἀνδρῶν.

Petronius Arbiter:

Orbem jam totum victor Romanus habebat,
Quà mare, qua terra, qua ſidus currit utrumque.

Horatius, *l.* 4. *Od.* 15. *v.* 15.

Porrecta majeſtas ad ortum
Solis ab Heſperio cubili.

Idem, *l.* 3. *Od.* 3. *v.* 45.

Horrenda latè nomen in ultimas
Extendat oras, qua medius liquor
Secernit Europem ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus.

Et poſt pauca, *v.* 53.

Quicumque mundi terminus obſtitit,
Hunc tangat armis viſere geſtiens;
Quà parte debacchentur ignes,
Quà nebula pluviique rores.

Tibullus, *l.* 2. *eleg.* 5. *v.* 57.

Roma tuum nomen terris fatale regendis,
Quà ſua de cœlo proſpicit arva Ceres.
Quaque patent ortus, & qua fluitantibus undis
Solis anhelantes abluit amnis equos.

Dionyſ. Halicarn. Ἡ δὲ Ῥωμαίων πόλις ἁπάσης μὲν ἄρχει γῆς, ὅση μὴ ἀνέμβατός ἐστιν, ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων κατοικεῖται· πάσης δὲ κρατεῖ θαλάσσης, οὐ μόνον τῆς ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἀλλὰ καὶ τῆς Ὠκεανίτιδος, ὅση πλεῖσθαι μὴ ἀδύνατός ἐστι, πρώτη καὶ μόνη τῶν ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος μνημονευομένων ἀνατολὰς καὶ δύσεις ὅρους ποιησαμένη τῆς δυναστείας. Idem, *l.* 1. Romam vocat τὴν ἡγεμόνα τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης πόλιν. *Cedrenus* de ea: Πᾶσαν δουλωσαμένη τὴν οἰκουμένην. Philo, de legatione ad Cajum loquens, de Imperio Auguſti: διὰ γῆς καὶ θαλάττης ἄχρι τῶν τοῦ κόσμου περάτων. De nomine, præter ſupra dicta, audiamus B. Hieronym. ævò jam inclinante: *Urbs potens, inquit, urbs Domina, urbs Apoſtoli voce laudata, interpretare nomen tuum; Roma aut* FORTITUDINIS *nomen apud Græcos eſt, aut* SUBLIMITATIS *apud Hebræos;* nempe à רום *exaltare.* Vide *Septimontium.* Populi *Romani*, de quibus Cicero: *Semper appetentes gloriæ præter cæteras nationes ſunt Romani.* Plutarchus: Ῥωμαῖοι προθυμότατοι τῶν φίλων. Vide de la Cerd. *ad Virg. Æn.* 6. *v.* 784. Dicuntur etiam *Romulidæ.* Perſius *Sat.* 1. *v.* 30.

——— *Ecce inter pocula quærunt*
Romulidæ ſaturi quid dia poëmata narrent.

ROMÆ ÆDIFICIA ANTIQUA, ALIAQUE, EX QUIBUS URBIS SPLENDOR OLIM, ET MAGNITUDO DEPREHENDITUR, EX SEXTO RUFO, PUBLIO VICTORE, ET ALIIS.

Ædes ſacræ 102.
Ædiculæ 424.
Ærarium ingens in octava regione.
Amphitheatra 3.
Antra ingentia 2.
Aquæ 24.
Aquæductus 14.
Aræ 32. præcipuæ.
Arcus 36.
Areæ 19.
Armamentarium in undecima regione.
Aſylum in ſexta regione, alterum in octava regione.
Atria 6. in octava regione, & alia alibi.
Balnea 909. alia privata 82.
Baſilicæ 11.
Bibliothecæ publicæ 40.
Campi 17.
Capitolia 2. novum, & vetus.
Carceres plures: in iis Tullianum, & Centum virorum.
Carinæ in tertia regione.
Caſtellum aquarum trium, Marciæ, Juliæ, & Tepulæ, in quinta regione.
Caſtra 9.
Circi 8. aliis 9.
Clivi 4.
Clypei aurati 12.
Cohortes prætoriæ 14.
Cohortes vigilum 6.
Cohortes urbanæ 6. aliis 12.
Colles 7.
Coloſſi 2.
Coloſſi ænei 37.
Coloſſi marmorei 51.
Columnæ Cochlides 2.
Columnæ aliæ plures: in iis Lactaria, ubi lac infantibus præbebatur.
Curiones 28.
Curiæ 30.
Delubra multa, ſed præcipua 10.
Domus 2117. aliis 1097.
Emporium ingens in duodecima regione.
Equi ænei 84. eburnei 124. magni 23.
Excubitoria 14.
Fontes duo præcipui, Scipionis, & Sylvani.
Fora 19. ex quibus Forum Romanum regio eſt.
Horrea publica 327.
Horti plures, memoratiores 15.
Jani quadrifrontes 36.
Inſulæ 46602.
Lacus 1352.
Latrinæ publicæ 144.
Lavacra publica plura, duo præcipua.
Lucus 31.
Ludi plures, in iis litterarii in octava regione.
Lupanaria 46.
Lymphæa. Vide *Nymphæa.*
Macella plura; ſed præcipua, Magnum, & Livianum.
Manſiones aliquot, in quibus Albanæ in ſecunda regione.
Menſæ oleariæ 24000.
Montes in urbe 7. trans Tiberim 2.
Naumachiæ 6.
Noſocomium ingens in inſula.
Nymphæa 12.
Obeliſci magni 6. parvi 42.
Pilæ 3.
Piſtrina publica 329. aliis 254.
Pontes 8.
Portæ 37.
Porticus 52.
Prata 2.
Pyramides aliquot, magna ex parte conſtractæ.
Regiæ 3. Numæ, Tullii, & Hoſtilii.
Regiones 14. quibus additæ 7.
Roſtra 2. nova, & vetera.
Sacella plura, memoratiora 15.
Sacraria plura, præcipua 4.
Salinæ in undecima regione.
Scalæ Gemoniæ in regione decima tertia.
Scholæ memorabiliores 5.
Senatula 4. tria virorum, unum matronarum.
Septizonia 2. novum, & vetus.
Sepulchra plurima, ſed famoſiora 20.
Signa Deorum, & ſtatuæ, ſine numero.
Simulachra virorum illuſtr. 40.
Spelunca Caci in regione decima quarta.
Stationes plures, cohortium & municipiorum.
Statuæ plures, memorabiliores 15. partim Deorum, partim hominum.
Tabernæ plurimæ, in quibus tres præcipuæ.
Templa 133. in iis 2. Fortunæ, plura Jovis, Junon, & Veneris.
Theatra quatuor.
Thermæ 20.
Tribus 35. additæ 14.
Velabra duo, novum, & vetus.
Vexilla publica 2.
Viæ 31.
Vici 424.
Vicomagiſtri 840.
Villæ publicæ aliquot.

Hic lectorem admonendum duxi, ne urbem Romam minorem ipſâ famâ æſtimet, dum hic domos & ſtatuas adeò paucas legit; nam hic domus tantùm cenſentur, quæ nos hodie palatia vocamus. Quòd ſi incolarum numerum, ſive ædium multitudinem conjectura quis aſſequi velit, inſularum numerum cogitet. Quod ad ſtatuas attinet, ſciat eas innumeras fuiſſe; cùm Romani urbe Volſinienſium captâ & direptâ, inde ſupra duo millia ſtatuarum Romam, teſte *Liviô*, aſportarint.

ROMANÆ FAMILIÆ, SEU GENTES PATRICIÆ, EX TITO LIVIO, DIONYSIO, TACITO, DIONE, PLUTARCHO, TRANQUILLO, ET ALIIS.

Æbutia: in qua 1. Titus Æbutius Helva Conſul cum Publio Veturio an. 254. ultimus, Poſthumus Æbutius Helva Cornicen Conſul cum Marco Fabio an. 311.

Æmilia, ab Æmilio Aſcanii filio, vel à Mamerco Numæ filio, teſte *Plutarchô*. In ea Mamercini, Lepidi, Pauli, Barbulæ, Papi, & Scauri. Paulus Æmilius Perſen Macedoniæ Regem vicit. Marcus Scaurus & Conſul, & Cenſor, & Princeps Senatus fuit. Marcus Æmilius Lepidus triumviratum ab Auguſto renunciare coactus eſt. Alii Æmilii Barbulæ, & Papi Conſules fuêre. Ultimus, Marcus Scaurus Sardiniam ſortitur, & repetundarum poſtulatus, à Cicerone defenſus eſt, & abſolutus.

Antonia, ab Antone Herculis filio. Hinc Marcus Antonius Triumvir, qui ab Auguſto victus apud Actium, Alexandriæ ſe interemit, Luciô Antoniô filiô relictô, qui Maſſiliæ moriens genti finem fecit.

Aquillia: in qua 1. Cajus Aquillius Sabinus Conſul cum Tito Sicinio an. 266. Alii Flori, Corvi, & Galli; nam Marcus Aquillius Gallus Conſul fuit cum Cajo Mario an. 652.

Caſſia: in qua 1. Spurius Caſſius Viſcellinus Conſul cum Oppio Virginio an. 251. ultimus, Cajus Caſſius Conſul cum Marco Terentio an. 680.

Claudia, ab Actio Clauſo Sabino ex oppido Regillo. Hic poſteà Romæ in Senatorem cooptatus Appius Claudius dictus eſt. In qua 1. Appius Claudius prædictus Conſul cum Publio Servilio an. 258. ultimus, Appius Claudius Pulcher Conſul cum Lucio Porcio an. 569. Appius Claudius Pulcher operâ Cæſaris factus Tribunus plebis, Ciceronem in exilium ejecit.

Clœlia, à Clœlio Æneæ comite.

Cornelia, ampliſſima omnium, quatuor familias complectens, Maluginenſium, Scipionum, Rufinorum, & Lentulorum. 1. Maluginenſis fuit Servius Cornelius Conſul cum Quinto Fabio an. 268. ultimus, Publius Cornelius Conſul cum Quinto Marcio an. 447. 1. Scipionum fuit Publius Cornelius Magiſter equitum cum Marco Furio Camillo an. 357. ultimus, Publius Cornelius Conſul cum Lucio Domitio an. 727. 1. Rufinus, Publius Cornelius Dictator an. 419. ultimus, Lucius Cornelius Sulla Conſul cum Cajo Julio an. 748. 1. Lentulus Servius Cornelius Conſul cum Lucio Genucio an. 450. ultimus, Publius Cornelius Conſul cum Gnejo Cornelio an. 735.

Fabia, à Fabio Herculis filio. Hinc Fabii Vibulani, & Maximi, & Pictores, & Ambuſti, & Buteones, & Ruſſiani: ex quibus Maximi diù perdurârunt.

Furia: in qua 1. Sextus Furius Fuſus Conſul cum Spurio Nautio, an. 265. cum aliis Fuſis; Lucius Furius Medullinus Conſul an. 321. cùm aliis Medullinis; Marcus Furius Camillus Cenſor cum Marco Poſthumio an. 350. cum aliis Camillis; Cajus Furius Pacilus Conſul cum Marco Papirio an. 312. cum aliis Pacilis.

Gegania, à Gia comite Æneæ: unde Geganius Macerinus 1. & poſtremus, Marcus Geganius Macerinus Tribunus militum conſulari poteſtate, an. urb. cond. 283.

Horatia, ab Horatiis, (qui Curiatios & Albanos ſubegerunt) in tres familias diviſa, in Pulvillos, Barbatos, & Coclites. Horatius Pulvillus auctor fuit.

Hortenſia: in qua 1. Quintus Hortenſius Dictator ann. 457. ultimus, Marcus Hortenſius Ortalus; de quo Sueton. *in Tiber. c.* 47.

Hoſtilia, ab Hoſtilio ex urbe Medullia. Hinc Tullus Hoſtilius 3. Romanorum Rex.

Julia, ab Julo Æneæ filio, qui & Aſcanius; vel ab Julo Aſcanii filio, ut aliis videtur. Hinc Cajus Julius Cæſar, toties Conſul, qui ſubactâ Galliâ, Britanniâ, Hiſpaniâ, victô Pompejô, Rempublicam Dictator perpetuus occupavit, à Caſſio & Bruto interfectus. Ab eo Octavianus adoptatus I. Imperator fuit Auguſtus, poſt quem Tiberius II. Claudius III. Nero IV. poſtremos de hac familia. Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 292.

Julius, à magno demiſſum nomen Iulo.

Junia, à Junio Æneæ comite. Hinc Lucius Junius Brutus, qui Tarquinium Superbum Regem expellendum curavit, & Conſulibus principium fecit Reipublicæ.

Lucretia: in qua 1. Spurius Lucretius Tricipitinus Conſul cum Publio Valerio an. 244. ultimus, Lucius Lucretius Tribunus Militum an. 373.

Manlia; in qua 1. Gnejus Manlius Conſul cum Marco Fabio an. 273. ultimus, Titus Manlius Torquatus Conſul cum Gnejo Octavio an. 588. Primi enim Vulſones, medii Capitolini, poſteriores Torquati dicti ſunt.

Marcia, à Marcio Sabino, qui à Numa Rege primus Pontifex maximus creatus eſt. Hinc Ancus Marcius 4. Romanorum Rex.

Menenia: in qua 1. Agrippa Menenius Lanatus Conſul cum Publio Poſthumio an. 250. ultimus, Marcus Menenius Tribunus militum an. 376.

Minucia, in qua 1. Marcus Minucius Augurinus Conſul cum Aulo Sempronio an. 256. ultimus, Quintus Minutius Augurinus Conſul cum Cajo Horatio an. 296.

Nautia, à Naute comite Æneæ. Hinc Spurius Nautius Rutilius Conſul cum Sexto Furio: poſtremus, Cajus Nautius Conſul cum Marco Claudio an. 466.

Octavia, à Velitris originem duxit: in qua 1. Gnejus Octavius Rufus Quæſtor: inde plures Conſules, ultimus, Gnejus Octavius Conſul cum Marco Scribonio an. 677. Hinc Cajus Octavius à Julio Cæſare adoptatus, & poſteà Imperator Auguſtus.

Papiſia, poſteà Papiria: in qua Papiſii Mugilani, & Papirii Craſſi. Eorum 1. Lucius Papiſius Mugilanus Conſul cum Lucio Sempronio an. 309. ultimus, Marcus Papiſius Muſilanus Conſul cum Cajo Nautio an. 342. Horum 1. Marcus Papirius Craſſus Conſul cum Cajo Furio an. 312. ultimus, Lucius Papirius Craſſus Dictator an. 432. Item fuêre Papirii Curſores: 1. Lucius Papirius Curſor Cenſor cum Cajo Julio an. 361. ultimus, Lucius Papirius Curſor ſecundùm Conſul cum Spurio Carvilio an 481.

Pinaria, à Pino Numæ Regis filio, unde 1. Publius Pinarius Rufus Conſul cum Cajo Julio an. 264. ultimus, Lucius Pinarius Natta Dictator an. 390.

Pompilia, à Pomponio Sabinorum Rege: à quo Numa Pompilius 2. Rex Romanorum.

Poſthumia, in qua 1. Publius Poſthumius Tubertus cum Marco Valerio Conſul an. 248. poſtremus, Lucius Poſthumius Megellus Conſul cum Quinto Manilio an. 491.

Quinctia tergemina. In 1. Quinctii Capitolini: 1. Titus Quinctius Capitolinus Barbatus Conſul cum Appio Claudio an. 282. ultimus, Titus Quinctius Capitolinus Barbatus Tribunus militum an. 348. In altera Quinctii Flaminii: 1. Titus Quinctius Flaminius Conſul cum Sexto Ælio an. 555. ultimus, Titus Quinctius Flaminius Conſul cum Quinto Cæcilio an. 620. In tertia Quinctii Cincinnati: 1. Lucius Quinctius Cincinnatus Conſul cum Cajo Claudio an. 293. ultimus. Titus Quinctius Cincinnatus Conſul cum Cajo Sulpitio an. 402.

Quinctilia: in qua 1. Sextus Quinctilius Varus Conſul cum Publio Curiatio an. 300. ultimus, Gnejus Quinctilius Varus Dictator an. 422.

Sempronia: in qua 1. Aulus Sempronius Atratinus Conſul cum Marco Minucio an. 256. ultimus, Aulus Sempronius Atratinus Magiſter equitum an. 374.

Sergia, à Sergeſto comite Æneæ. De quo Virg. *l.* 5. *Æn. v.* 121.

Sergeſtuſque, domus tenet à quo Sergia nomen.

Hinc Lucius Sergius Catilina; qui, cùm contra Rempublicam arma ſumpſiſſet, in agro Piſtorienſi deletus eſt.

Servilia, à Publio Servilio Priſco ex Alba exciſa Romam tranſlato ortum habuit. In qua Servilii Cæpiones, Vatiæ, & Gemini. 1. Cæpio Gnejus Servilius cum Cajo Sempronio Conſul fuit an. 500. 1. Vatia fuit Publius Servilius Cenſor cum Lucio Aurelio an. 689. 1. Geminus Publius Servilius Conſul cum Lucio Aurelio an. 501. cum aliis.

Silvia, ab Ænea Silvio, 1. Latinorum Regum familiæ, cujus fuêre Romulus & Remus.

Sulpicia: in qua 1. Servius Sulpicius Camerinus Conſul cum Publio Volumnio an. 292. poſteà Servius Sulpicius Camerinus Conſul cum Marco Fabio an. 408. hinc Publius Sulpicius Galba, Conſul cum Gnejo Fulvio an. 543. & Servius Sulpicius Galba Conſul & Imperator ab Othone occiſus; & Servius Sulpicius Galba Calpurnius à Galba Imperatore adoptatus, poſtremus gentis.

Tarquinia, à Damarato Corinthio Tarquiniis exulante: à quo Lucumo, qui Tarquinius Priſcus dictus eſt, 5. Romanorum Rex à Marciis occiſus. Hinc etiam Lucius Tarquinius Superbus, 7. Romanorum Rex, ob ſtuprum Lucretiæ illatum regnô pulſus.

Tullia, à Tullio Corniculano. Hinc Servius Tullius 6. Romanorum Rex, Tarquinio occiſô.

Valeſia, poſteà Valeria, à Sabinis, ſive à Tatio Rege ortum duxit, pacemque inter Sabinos & Romanos compoſuit. In ea ſunt Publicolæ, Maximi, Potiti, & Meſſalæ. Auctor gentis Valerius Voluſus. 2. Familia hujus gentis eſt Flacca, in qua 1. Lucius Valerius Flaccus fuit. 3. Falconum, & 1. Quintus Valerius Falco. 4. Lævinorum, & 1. Publius Valerius Lævinus.

Vetuſia, & Veturia: in qua 1. Publius Veturius Geminus Cicurinus Conſul cum Tito Æbutio an. 254. ultimus, Cajus Veturius Craſſus Cicurinus Tribunus militum an. 384.

Virginia: in qua 1. Aulus Virginius Tricoſtus Conſul cum Tito Veturio an. 259. ultimus, Lucius Virginius Tricoſtus Conſul an. 365.

GENTES PLEBEJÆ, EX QUIBUS AD AMPLOS HONORES PLURES EVECTI SUNT.

Acilia à Trojanis ortum habere fertur. In ea 1. Marcus Acilius Curulis fuit an. 557. item Marcus Acilius Glabrio Conſul cum Publio Cornelio an. 562. ultimus, Marcus Acilius Glabrio Conſul cum Cajo Calpurnio an. 686.

Ælia (quam alii inter patricias numerant) plures continet; Pætos, Tuberones, Ligures, Catos, & Lamias. Publius Ælius Pætus 1. Conſul cum Cajo Sulpicio fuit an. 416. Quintus Ælius Tubero 1. Conſul cum Paulo Fabio an. 742. Sextus Ælius Catus Conſul cum Tito Quinctio an. 555. Publius Ælius Ligus Conſul cum Cajo Popilio an. 581. Lucius Ælius Lamia Conſul cum Marco Servilio an. 754. De his Horatius, *l.* 3. *Ode* 17. *v.* 1.

Æli vetuſto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos, & nepotum
Per memores genus omne faſtos)
Auctore ab illo ducis originem.

Atilia: in qua Atilii Reguli, quorum 1. Lucius Atilius Vulſo Tribunus militum an. 354. cum aliis Conſulibus, quorum ultimus, Cajus Atilius Regulus Serranus Conſul cum Quinto Cæpione an. 647. & Atilii Calatini, quorum 1. fuit Aulus Atilius Calatinus Conſul cum Quinto Sulpicio an. 495. inde Cajus Atilius Calatinus Bulbus Conſul cum Marco Fabio an. 508.

Aurelia, à Sabinis orta, priùs Auſelia, à ſole vel auro dicta: in qua 1. Cajus Aurelius Cotta Conſul cum Publio Servilio an. 501. ultimus, Lucius Aurelius Cotta Conſul cum Lucio Manlio an. 688.

Cæcilia, quæ à Cæculo Prænestis conditore derivari putatur. In ea 1. Lucius Cæcilius Metellus Conſul cum Cajo Servilio an. 469. ultimus, Quintus Cæcilius Metellus Conſul cum Aulo Licinio an. 758.

Calpurnia, à Calpo filio Numæ Regis orta teſte Plutarchô traditur. In ea Piſones & Frugi, duæ familiæ ſunt. Primæ 1. Conſul cum Aulo Poſthumio fuit Cajus Calpurnius Piſo an. 572. cum aliis. Alterius 1. Conſul fuit cum Aulo Gabinio an. 695. Lucius Calpurnius Piſo Frugi; cujus meminit Cicero *pro Sextio*. Auctor Panegyrici de Piſonibus ſic, *ad Piſonem*, *v.* 17.

Claraque Piſonis tulerit cognomina prima,
Humida calloſa cùm pinſeret hordea dextra.

Claudia Marcellorum: in qua 1. Marcus Claudius Marcellus Conſul cum Cajo Valerio an. 422. ultimus, Marcus Claudius Marcellus Conſul cum Lucio Aruntio an. 731.

Curii, Fabricii, & Coruncanii potiùs inter municipes quàm inter gentes numerantur.

Decia, à Publio Decio, qui ſe pro patria devovit, ortum ducens; in qua 1. Publius Decius Mus Conſul cùm Tito Manlio an. 413. ultimus, Publius Decius Mus Conſul cum Publio Sulpicio an. 474. Hujus meminit Juvenalis, *Satyr.* 8. *v.* 254.

Plebeja Deciorum animæ, plebeja fuerunt
Nomina. ——— ———

Domitia, Gemina; Calvinorum, & Ahenobarborum. In 1. Gnejus Domitius Calvinus Cenſor cum Quinto Fabio an. 474. In altera Gnejus Domitius Ahenobarbus 1. Conſul cum Lucio Quinctio an. 561. Hinc Gnejus Domitius Ahenobarbus, à Claudio Imperatore adoptatus, Imperator fuit, Nero Claudius Domitianus dictus.

Fulvia: in qua Lucius Fulvius Curvus 1. Conſul cum Quinto

Fabio

Fabio an. 431. Gnejus Fulvius Centumalus Conſul cum Lucio Cornelio an. 455. Marcus Fulvius Petinus Conſul cum Tito Manlio an. 454. cum aliis; Marcus Fulvius Nobilior Conſul cum Gnejo Manlio an. 564. cum aliis; Marcus Fulvius Flaccus Conſul cum Appio Claudio an. 489. cum multis aliis ultra annum 628.

Junia: in qua Didius Junius Brutus 1. Conſul cum Lucio Furio an. 428. ultimus, Marcus Junius Brutus Conſul cum Marco Æmilio an. 676. Fuêre ejuſdem gentis Junii, Penni plures, & Silani. Nam ultimus Pennus cognomentô Callaicus Conſul fuit cum Publio Cornelio an. 615. ultimus Silanus, Marcus Junius Conſul cum Cajo Julio an. 728. Item Lucius Junius Pullus Conſul cum Publio Claudio an. 504.

Licinia: in qua 1. Publius Licinius Calvus Tribunus militum & conſularis poteſtatis an. 353. ultimus, Marcus Licinius Craſſus Conſul cum Gnejo Cornelio an. 739. Ex eadem Lucius Licinius Lucullus Conſul cum Aulo Poſthumio, an. 602. cum aliis; & Lucius Licinius Muræna Prætor an. 670. Fuit & Lucius Muræna Conſul cum D. Silano; de quo Cicero *in oratione pro Muræna*.

Livia: in qua 1. Cajus Livius Denter Magiſter Equitum an. 405. Primus Conſul cum Lucio Æmilio an. 534. fuit Marcus Livius Salinator. Hinc Cajus Livius Druſus Conſul cum Publio Cornelio an. 606. ultimus, Lucius Livius Druſus Conſul cum Lucio Calpurnio an. 738.

Lutatia: in qua 1. Pontifex Maximus & Conſul cum Aulo Poſthumio an. 511. fuit Cajus Lutatius Catulus; poſtremus, Quintus Lutatius Catulus Conſul cum Marco Æmilio an. 675.

Marcia: in qua Cajus Martius Rutilus Pontifex & 1. Conſul cum Gnejo Manlio an. 396. ultimus, Cajus Marcius Cenſorinus Conſul cum Cajo Aſinio an. 745.

Maria à Cajo Mario municipe Arpinate initium habuit, qui ſepties Conſul fuit, qui armis Syllanis ejectus, Minturnis vitam finiit. Ultimus, Cajus Marius Conſul cum Gnejo Papirio an. 671.

Mucia, in qua Quintus Mucius Scævola 1. Conſul cum Spurio Poſthumio an. 579. ultimus, Quintus Mucius Scævola Pontifex & Conſul cum Lucio Craſſo an. 658.

Plautia: in qua 1. Conſul cum Marco Fabio fuit Cajus Plautius Proculus an. 395. ultimus, M. Plautius Silvanus Conſul cum Cajo Julio an. 751.

Pompeja, gemina. In 1. Aulus Pompejus Rufus, à quo Quintus Pompejus Rufus Conſul cum Gnejo Servilio an. 642. ultimus, Sextus Pompejus Rufus Conſul cum Sexto Apulejo an. 766. Altera Gneorum eſt: ex qua Gnejus Pompejus cognomine magnus, à Cæſare victus in Pharſalia, cùm anteà pluries triumphaſſet.

Popilia: In qua 1. Conſul cum Cajo Manlio an. 394. fuit Marcus Popilius Lænas Flavius Carmentalis; poſtremus, Publius Popilius Lænas Conſul cum Publio Rupilio an. 621.

Porcia à Cære oppido ortum habet: cujus princeps fuit Marcus Porcius Cato Cenſorinus Augur, Quæſtor, Conſul cum Lucio Valerio an. 558. Hinc Marcus Porcius Cato, qui ſe Uticæ interemit, partes Pompeji ſecutus.

Sempronia: in qua Sempronii Sophi, quorum 1. fuit Publius Sempronius Sophus pontifex & Conſul cum Publio Sulpicio an. 449. Longi, quorum 1. Titus Sempronius Longus Conſul cum Publio Cornelio an. 535. Tuditani, quorum 1. Conſul cum Marco Cornelio an. 549. fuit Publius Sempronius Tuditanus; & Gracchi, quorum 1. Conſul cum Publio Valerio an. 515. fuit Titus Sempronius Gracchus quæſtor an. 630. de quo Cicero *in Bruto*.

Tullia ortum à Tullo, Vulſcorum Rege, habet ex municipio Arpinate: in qua Cicerones. Quorum ſplendor Marcus Tullius Cicero fuit, cùm ad Conſulatum perveniret, eloquentiæ Latinæ pater. *Nic. Lloydius*.

ROMA, Inſula Daniæ, in ora Jutiæ Meridionalis ſeu Ducatus Sleſvicenſis, in mari Cimbrico, 1. leuc. à Ripa in Meridiem Siltam verſus, 3. à Tundera in Circium. Oblonga eſt, vixque 1. leuc. ab ora, cum uno altero que vico; *Rom.*

ROMA, Inſula regni Congi, in fluv. *Zaire*, prope ejus oſtium, ubi colonia Francorum, paucis ab hinc annis.

ROMA Gallica, civitas Arelatenſis. Auſon. *Carm. de nobil. Urb.*

ROMA Nova, à Conſtantino M. Conſtantinopolis dicta eſt, in *Can. generaliter* 16. *quæſt.* 1. & apud Baronium, *ad A.C.* 330. *num.* 37. quam appellationem duraſſe, ad ultimam Imperii Græci ætatem, patet ex *Confeſſione Fidei*, quam in ipſo mortis articulo Florentiæ, ubi tum Concilium habebatur, exhibuit Joſephus Patriar. Conſtantinopolitanus. *Joſeph miſeratione divinâ Conſtantinopolis & novæ Romæ Archiepiſcopus & Oecumenicus Patriarcha; Quoniam ad extremum vitæ perveni, idcirco pro meo munere dilectis filiis benignitate Dei meam ſententiam his litteris palàm facio* &c. apud Dominic. Macrum, *in Hierolex.* Vide quoque Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Ῥώμη, & ſuprà *Aquæ Grani.*

de ROMA Paulus, vide *Paulus*.

ROMÆI, Græcè Ῥωμαῖοι, Græci dici cœperunt, à quo Imperii ſedes à Conſtantino Magno Conſtantinopolim tranſlata eſt: uti docet Sponius ex *Inſcr.* Græca, in Templo Monaſterii S. Lucæ, quod in Parnaſſo eſt, ſuperſtite,

ΠΑCΙ ΡΩΜΑΙΟΙC ΜΕΓΑC ΕΓΕΙΡΕ
ΡΩΜΑΝΟC
ΝΕΟΝ ΠΑΜΜΕΓΙCΤΟΝ ΚΑΙ ΠΥΡ-
ΓΟΝ ΕΚ ΒΑΘΡΩΝ.

Hodieque ſe *Romæos* Græci vocant dicentes: *imè Romæos*, h. e. Græcus ſum; *milo Romaika*, Græcè loquor &c. Vide Jac. Sponium, *Itinerar. Græc. Part.* 2. *p.* 76. Atque hinc Calo Joannes Bulgarorum Rex Ῥωμαιοκτόνος, quaſi *Græcorum occiſor*, dici amavit; ut infrà videbimus, in voce *Romæoctonus*.

ROMANA, apud Flav. Vopiſc. *in Probo*, *c.* 23. *Poſteri Probi, vel odiô invidiæ vel timore* Romanam *refugerunt: & in Italia circa Veronam ac Benacum & Larium —— Larem locaverunt*: eſt *Romana regio*, quæ & *Urbicaria Regio* dicebatur. Unde ROMANA UNIVERSA REGIO in *vetere Inſcr.* quæ urbicarias regiones omnes, intra centeſimum ab Urbe lapidem, complexa, ab Italia ſeparabatur, uti multis teſtimoniis it probatum Salmaſ. *ad Vopiſc. in Tetrico*, *c.* 24. & ex hoc ipſo loco clariſſimè liquet. Dicit enim Vopiſcus, Probi poſteros odiô invidiæ vel timore non urbe Româ tantùm ceſſiſſe, ſed etiam omnem Romanam provinciam refugiſſe & ultra centeſimum in Italiam longè receſſiſſe, ac circa Veronam Larem collocâſſe. Sic infimis temporibus ſublatô diſcrimine Annonariæ & Urbicariæ regionis, *Ducatum Romanum* à provincia Italiæ ita ſeparârunt, ut olim Urbicaria vel Romana Regio, ab Italia vel Annonaria Regione, diſtingui ſolebat. Anaſtaſius *in Zacharia*, *Hic invenit totam Italiam provinciam valde turbatam, ſimul &* Ducatum Romanum, *perſequente Luithprandô Longobardorum Rege.* Salmaſ. *ad Vopiſc. d. l.*

ROMANA Ditio, tractus agri Bernenſis, inter montem Juraſſum, lacum Lemanum, & pagum Friburg. Ubi Lauſanna, Minodunum, Nevidunum, Ebrodunum, & Viviacum; *le pays de Vaux*. Olim ſub Sabaudis.

ROMANA Lex, dicitur Cathwlpho, *in Epiſtola ad Carolum M. totius Mundi prima*; quô nomine poſteà Codicis Theodoſiani *Breviarium*, quod Toloſæ annô Alarici 20. collectum, bienniô pòſt per Anianum Aduris editum fuit: qui quidem Codex interdum in *MSS. Auctoritas Alarici Regis*, interdum *Liber Legum*, ſed crebriùs *Lex Romana* appellatur, ut in Codice Bibl. Regiæ, apud Car. du Freſne, *Incipit Lex Romana. In hoc corpore continentur libri Legum Romanarum l.* 13. *Novellarum l.* 5. &c. Eâ verò utebantur Galli, præſertim *Romani*, qui à veterib. Gallis, qui ſub Imperio Romanorum erant, antequàm Franci & Borgundiones eâ poterentur, originem duxêre. Provinciæ item Galliæ, quæ Gothis parebant. Vide *Legem* Wiſigothorum, *l.* 2. *tit.* 1. §. 9. Sed & in Eccleſiaſticis cauſis eam obſervatam potiſſimùm, docent varii Auctores laudati præfato Car. du Freſne *in Gloſſar.* inprimis Innocentius Cironus, *ad* 5. *Compilat. Decretorum*, *l.* 5. *tit.* 12. *c.* 3. & Steph. Baluzius, *Not. ad Capitul. Reg. p.* 995.

ROMANA Lingua, vide *Walenſes*, & ſuprà *Latina lingua*.

ROMANA, oppidum Arragoniæ, ad amnem *de Aguas*, paulò antequam cadat in Iberum, 9. leuc. Hiſpanic. infra Cæſar-Auguſtam, in Merid. Dertuſam verſùs 16.

ROMANÆ Kalendæ, apud Lamprid. *in Commodo*, *c.* 12. *Datus in perpetuum ab exercitu & Senatu, in domo Palatina Commodiana conſervandus, XI. Calendas Romanas*: vide ſuprà in voce *Menſis*.

ROMANATI, apud Joannem Lucium, *in Hiſtor. Dalmatiæ*, *p.* 433. *Solvat nomine pœnæ Comiti præfato* 1000. *Romanates*: nomen nummorum aureorum, qui *Romani* Diogenis Imperatoris Conſtantinopolit. imagine ſignati ſunt. De eadem moneta Anna Comnena, *l.* 3. *Alexiad. p.* 94. Καὶ τὸ ϖλεῖν νέαν ἀντιλαμβάνειν διὰ τε ἐργασμένου ἀργυρίου καὶ Ῥωμανάτου παλαιᾶς χαράξεως, apud Car. du Freſne, *in Gloſſar.* Sic ſuprà habuimus *Conſtantinatos*, *Manuelatos*, *Michalatos*. Conſtantini Ducæ, Michaelis Ducæ & Manuëlis Comneni Imperatorum imaginibus inſignes.

ROMANDII, vel ROMANDUI *Ptolem.* populi ſub Rhotomago, quos Northmannos eſſe ſcribit *Volaterranus*. Hodie *Vermandois*.

ROMANDIOLA, provincia Italiæ, ſub Pontifice *la Romagna*, ubi aliàs Æmilia. Fertilis, ſaliniſque & metallis referta. Anteà etiam agrum Bononienſem complexa, nunc arctior eſt. Habet hunc ab Occidente, à Septentrione Ducatum Ferrariæ, ab Occidente & Meridie Ducatum Urbinatem & Hetruriam. Ejus pars Meridionalis & minor, Apenninum verſus Magno Duci ſubeſt, diciturque *Romandiola Florentina*, ubi Civitas Solis. Veræ autem ſeu Pontificiæ Romandiolæ urbes ſunt Ravenna caput provinc. Faventia, Imola, Forum Livii, Britinorium, Ariminum, Cervia, Ceſena, & Sarſina, cum aliquot minoribus. Vide Leandr. *deſcript. Italiæ*.

ROMANENSES, Monachi Abbatiæ Romanæ, & incolæ loci, qui *de Romanis*, ſeu *Romanum* dicitur. Vide *Romanum*.

ROMANENSES Eccleſia, apud Tertullian. ejuſdem eſt cum Romana fidei, aliâ notione *Hiſpanenſis* occurrit, apud Æl. Spartian. *Hadriano*, *c.* 1. *Origo Imperatoris —— poſterior ab Hiſpanienſibus manat*: ibi enim, qui in Hiſpania quidem natus, ſed aliunde oriundus, intelligitur; cùm *Hiſpanus* ſit ὁ αὐτόχθων, & cujus majores aliunde orti non dicantur. Salmaſ. *Not. ad Spartian.*

ROMANI, Cœtus fidelium, in urbe Roma, jam Tiberii Imperatoris tempore, à Chriſto, miniſteriô Barnabæ an Andronici & Juniæ? Vide in *Roma*, collectus: ad quem D. Paulus Epiſtolam divinam ſcripſit, quæ 16. capitibus conſtans, Religionis Chriſtianæ abſolutiſſimum compendium eſt. In hanc proſtant: Abelardi *Scripta*, inter opera. Ægidii *Lectiones*, inter opera. Aleſii *Commentarius*, Genevæ. Amyraldi *Paraphraſis*, Gall. in octav. Salmuri, A. C. 1644. Arminii *Analyſis c.* 9. *& Senſus genuinus c.* 7. Inter opera. Auguſtini *Expoſitio inchoata*. Bockſtadii *Idea Concionum*, in 4to. Francof. A. C. 1619. Brentii *Commentarius*, inter opera. Bruchii *Enarrationes*, in 8o. Coloniæ 1556. Buceri *Commentar.* in fol. Baſileæ A.C. 1562. Tubin-

gæ 1572. Caliztus. Calovius. in 4to. Dantiſci, A. C. 1648. Caſtellionis *Annotationes in c. 9.* in 8r. Jenæ. A. C. 1613. Coccejus. Cooperus *in c. 8.* inter opera. Angl. in fol. Londini A. C. 1619. Corneri *Commentar.* in 8r. Heidelbergæ, A. C. 1583. Corrani *Explanatio Dialogiſtica*, in 8r. Londini A. C. 1574. Francof. A. C. 1588. Crellii Socin. *Paraphraſis.* Crucigeri *Comment.* Witteberg. A. C. 1567. de Dieu *Animadverſiones.* Draxi *Clavis cæli, in c.* 8. Idem, *Comment. in c.* 11. in 4to. Angl. 1609. Eltoni *Expoſitio in c.* 7. 8. 9. in fol. Londini A.C. 1654. Epiſcopius Socin. Faji *Commentar.* Genevæ, A.C. 1608. Feurbornius. Foxii *in c.* 11. *Enarratio.* Gerhardi *Annotat. poſthuma.* Gomari *Explicatio locorum diffecil.* Grynæi *Exegeſis*, in 8r. Baſileæ, 1580. 1591. Huberi *Explicatio c.* 9. 10. 11. Urſellis A. C. 1597. in 8r. Loniceri *Vet. Theol. Græc. ἐξήγησις*, Baſileæ, A. C. 1537. in 4to. Loſſii *Comment.* in fol. Francof. A. C. 1579. Lutheri *Enarratio.* Martyris *Commentarii*, in fol. Baſileæ, A. C. 1570. in fol. Heidelb. A. C. 1613. Mentzeri *Analyſis, c.* 9. 10. 11. in 8r. Francof. A. C. 1610. Muſculi *Commentar.* in fol. Mylii *Prodromus Diſputationum*, in 4to. Jenæ, A. C. 1594. Alterius Mylii *Expoſitio*, in fol. Tiguri, A. C. 1583. Nahumi *Explicatio Analyt.* in 8r. Hanoviæ A. C. 1598. Neheimeri *Analyſis Logica*, in 8r. Hanoviæ A. C. 1608. Oecolampadius *in ad Rom.* Baſil. A. C. 1526. Olevian. *Notæ*, in 8r. Genevæ A. C. 1584. Origenis *Tractatus.* Pareus. Pererius. Pouelius *in c.* 1. in 8r. Oxoniæ A. C. 1615. Rägerus. Reudenii *Analyſis*, in 2. Vol. Jenæ & Hannoveræ, A. C. 1603. Rolloci *Comm.* in 8r. Genevæ, A. C. 1595. Lugd. Bat. A. C. 1608. Rungii *Diſput.* 18. Sculteti *Idea Concion.* Streſonis *Technologia Theolog. in c.* 1. in 4to. Lugduni Batav. A. C. 1634. Wolzogenius Socin. Vorſtius hæretic. Weinrichii *Commentarius*, in 4to. Lipſiæ, A. C. 1608. Welkri, & Wigandi *Annotationes*, in 8r. Francof. Willetus, in fol. Cantabrigiæ, A. C. 1610. Winckelmanni *Notationes* in 8r. Gieſſæ A. C. 1614. Zaingeri *Analyſis & Quæſtiones*, in 4to. Baſileæ, A. C. 1655. Zuinglii *Annotationes*, *&c.* Plures exhibebit Guil. Crowæi *Elench. Scriptorum.*

ROMANI, & *Cives*, appellati ſunt uniuſcujuſque gentis populi Romani Imperii provinciales, poſt conſtitutionem Antonini I. in Orbe. *De ſtatu homin.* Et inde, everſô Imperiô, veteres provinciarum incolæ civium Romanorum nomine, abirrumpentibus Barbaris diſtinguebantur. Sic Britanni *Romani* appellati, apud Spartian. *in Hadr. c.* 5. ſic in antiquis legib. A mediæ ætatis ſcriptoribus *Romani* dicuntur Allobroges & Sabaudiæ populi, quin & lingua eorum *Romanica.* Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archaeol.* Plura vide infra in voce *Wallenſes.* Fuêre autem *Romani cives*, definiente Sigoniô, *homines liberi, qui urbem agrumve Roman. inhabitarent*; quod potiſſimùm de iis, qui ſub Regibus fuêre, intelligit. De illis verò, qui liberâ Rep. optimâ lege nomen id habuerunt, ſic pergit: *Optimâ lege is mihi civis Romanus videtur, qui domicilium, qui Tribum, qui honorum poteſtatem eſt adeptus*, *de antiq. jure Civ. Rom. l.* 4. *c.* 1. Et talis non niſi Romanam ducere poterat; ut Juſtinianus *in Inſtitut.* indicat: quod tamen quomodo intelligendum ſit, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 37. Tandem verò nomen hoc latiùs extenſum eſt: ut dictum *ſub locô.* Vide & infrà, *Sordidi.*

ROMANI Ludi, à Tarquinio Priſco inſtituti, in honorem Jovis, Junonis & Minervæ, menſe Septembri celebrabantur, teſte Paulô Manutiô. De iis ita Aſconius Pedianus. *in Verr. I. Romani Ludi ſub Regibus inſtituti ſunt, Magnique appellati, quòd magnis impenſis dati ſunt: tunc enim primùm ludis impenſa ſunt ducenta millia nummûm. Alii ideò magnos Ludos dictos putant, quòd Conſo concilierum ſecretorum Deo, i. e. Neptuno Larium Regi & rerum conditarum, & Diis magnis, i. e. Laribus urbis Romæ, dati ſunt: quibus ajunt raptas Sabinas eſſe, ut videatur propter hoc dicere Virgilius, l.* 8. *Æn. v.* 636.

> ——— *Magnis Circenſibus actis.*

Nam & Magni, & Circenſes iidem ſunt. Ubi, quòd *Conſo hos ludos datos eſſe* ſcribit, neſcio quàm verum ſit, inquit, Roſinus, cùm Livius eos ludos, *Conſualia* appellatos, *l.* 1. *c.* 9. dicat, cui etiam Varro, *de L. L. l.* 4 Tertullian. *de Spectac.* & Sext. Aur. Victor. *c.* 2. aſſentiuntur. Livius de illis iſta habet, *l.* 1. *c.* 35. *Bellum primum cum Latinis geſſit* (Priſcus) *& oppidum Appiolas vi cepit: prædâque inde majore, quàm quanta belli Fama fuerat, revectâ, ludos opulentiùs inſtructiuſque, quàm priores Reges, fecit. Tunc primùm Circo, qui nunc Maximus dicitur deſignatus locus eſt, loca diviſa Patribus &c.* Unde patet, Ludos hos, à Romulo, ut quidam volunt, inſtitutos, à Tarquinio verò Priſco magnificentiùs inſtructos fuiſſe, quæ cauſa, quòd Auctorem eorum hunc Manutius facit, ut dictum. *Ludicrum fuit, equi Pugileſque ab Hetruria maximè acciti, ſolennes dein annui manſêre Ludi*, Romani *Magnique variè appellati.* Idem Liv. ibid. Atque hi quidem primùm à Regibus edebantur; tum à Conſulibus, inde ab Ædilibus Plebejis, tandem à Curulibus: quod vel ex Cicer. *l.* 5. *Act.* 2. *in Verrem*, conſtat, ubi iſta habet: *Nunc deſignatus Ædilis habeo rationem, quid à Populo Rom. acceperim. Mihi ludos ſanctiſſimos, maxima cum ceremonia Cereri, Libero Liberaque faciendos. mihi Floram matrem Pop. Plebique Rom. ludorum celebritate placandam; mihi ludos antiquiſſimos, qui primi* Romani *appellati ſunt, maxima cum dignitate ac religione Jovi, Junoni Minervaque eſſe faciendos.* Fuêre verò illi primùm Circenſes, dein etiam Scenici, ut idem docet Livius, *l.* 31. *c.* 4. & cùm primùm unô die, poſteà biduô, item triduô peragerentur, tandem plures dies iis tributi ſunt. Faſti veteres novem continuos dies, à pr. Nonas Sept. uſque ad pridie Idus eos fuiſſe celebratos docent: poſt quos biduô interjectô, alios Ludos *Romanos* in Circo per quinque dies habitos iidem teſtantur. Sed Paul. Manutius, *Comm. in* 1. *Verr.* hos poſt illud demum tempus, quô Verres à Cicerone accuſatus eſt; fuiſſe habitos contendit. Vide Scaligerum, *Poët. l.* 1. *c.* 28. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 19. Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 6. Alios.

ROMANIA, pars Græciæ, aliàs Thraciæ dicta. Vide ibi. Sede Imperiali Conſtantinopoli, quæ *nova Roma*, celebris, hinc nomen accepit. Quanquam non Thraciam modò, ſed & Græciam eô nomine appellari videas, in Aſia quoque magnam partem Aſiæ minoris, ſeu Anatoliæ; Græcis ſibi hoc nomen ambitioſiſſime vindicantibus, quibus ea propter & à Turcis *Rumilorum* & Romaniæ *Rumelia* appellatio tribuitur. Eſt hæc inter Beglerbegatus Imperii Turcici, numerô decimus octavus, à quo dependent 24. Sangiaci. Tractus enim provinciarum Turcis ſubjectarum diſtributos primùm inter Beglerbegos, quos & *Baſſas* ſæpè vocant poſſentque Ducibus aliorum Regnorum comparari; dein *Sangiacos*, quos Comitibus aſſimiles, notum eſt: quorum ordinem diligens Auctor *deſcr. Imp. Ottomannici, l.* 1. *c.* 12. exhibet. Præter Conſtantinopolim, urbes *Romaniæ* extantiores ſunt. Callipolis *Gallipoli* & Cordia, nunc *Caridia*, quæ in illa parte *Romaniæ*, quæ ad Helleſpontum porrigitur, olim *Cherſoneſo Thracica*, ſitæ ſunt. Ibidem & Seſtus eſt, una ex Dardanellis, Adrianopolis hodie *Andrinopoli*. Urbs Mediterranea olim Imperii ſedes &c. Vide Auctorem Anonymum, *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. ac Civil. can.* 6. *S.* 1. *de Regionibus Eur.* §. 19. Car. du Freſne eam Aſiæ partem, quæ Græcis Byzantinis patebat, alterius partis reſpectu, quam invaſerant Turcæ, quæque hinc *Turcia* dicebatur, hôc nomine indigitatam propriè fuiſſe, docet *Not. ad Villharduinum.* Quô ſenſu Guil. Apulienſ. *de Geſtis Normannorum, l.* 2.

> *Horum temporibus Turcos Orientis ab oris*
> *Ingreſſos fugit gens territa Chriſticolarum,*
> *Qui* Romaniæ *loca delitioſa colebant.*

Sed & totum Imperium Orientale ſeu Byzantinum, *Romaniam* dictam eſſe, docet Jornandes, *de Rebus Geticis, c.* 25. ubi à Weſegothis Legatos, *ad Romaniam*, ad Valentinianum Imperatorem miſſos eſſe, ait. Etiam pro *Romandiola* alicubi; & tandem pro ea Galliæ parte, quæ Romanis parebat, aut paruerat, vox nonnunquam occurrit. Vide præfatum Car. du Freſne in *Gloſſario*, & in voce *Wallenſes*, ut & in *Romanitas*, hic infrà.

ROMANIANUM, pagus agri Novarienſis, in Ducatu Mediolanenſi, in ipſo limite Pedemontii, prope Gattinaram vicum, 14. milliar. ſupra Vercellas in Boream, Varallum verſus totidem. Ibi Cimbri à Romanis victi.

ROMANINUS, monetæ ſpecies, *Extravag. Joannis XXII. de ſentent. excommunic.* quam *Romanatam* vocat Falco Beneventanus *in Chron. ad A. C.* 1620. & *Romeſinam A. C.* 1139. à Rogerio Siciliæ Rege ſublata, *Ibid. A. C.* 1140. Vide infrà in voce *Romeſina.*

ROMANITAS, apud Tertullian. *de Pallio c.* 4. eſt Romanus Orbis ſeu Romanum Imperium, Barbariæ oppoſitum. Terram enim dividunt Romani Scriptores, in *Orbem Romanum & Barbariam*; quô poſteriore nomine intelligunt, quidquid alienum erat Imperio Romano, ſeu quidquid erat ultra limitem Romanum quaquaverſum, ut videre eſt apud Amm. Marcellinum, & alios. Huic itaque Tertullianus *Romanitatem* opponit. Græci Scriptores Ῥωμανίαν. Sic Epiphanius de Manete, *καταλιπὼν τὴν τῶν Περσῶν χώραν τῇ Ῥωμανίᾳ προσέβαλε*, *relictâ Perſarum regione, in Romanum orbem pervenit* Idem alibi de Ario, *Καὶ ἐξαφθεῖσα ἡ ἐξ αὐτοῦ πῦρ ὡς τυχὸν, ὃ κατειληφε πᾶσαν τὴν Ῥωμανίας σχεδὸν* &c. Alii Græci interdum τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔδαφος, vel τὴν πολιτείαν τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Salmaſ. *ad Lamprid. in Alex. c.* 58.

ROMANIUS Joh. Baptiſta, vide *ibi.*

ROMANOPOLIS, Armeniæ oppid. *Curopal.*

ROMANUM, oppid. Delphinatus, in Allobrogibus, & diœceſi Viennenſi, ad Iſaram fluv. qui 3. leuc. infra cadit in Rhodanum, 3. leuc. à Valentia in Cæciam, 10. à Vienna in Meridiem: à Romo XVI. Rege, ut traditio eſt, extructum. Vulgò S. *Romans*, locus eſt Abbatiâ ſeu Monaſteriô nobilis, ad ripam Iſaræ, in Rhodanum decurrentis. Ejus meminit Gregorius VII. Pont. Rom. *in Epiſt.* ſcriptâ *Fratribus conſiſtentibus in Abbatia Romana ſuper fluv. Iſaram conſtitutâ.* Item in altera, *Clericis Romanenſibus* inſcripta. In Actis S. Barnardi Epiſcopi Viennenſis, quæ ſervantur in Archivis Monaſt. Ambroniaci *Ambornay*, B. Barnardus vocatur *Patronus Romanenſium*, diciturque conſtruxiſſe *Monaſterium in loco, cui Romanis nomen impoſuit; conditâ ibi Eccleſiâ in honore B. Petri Monachis cum Abbate collocatis, in ipſo loco ſepeliri deſiderantem trium Martyrum reliquias, quas fidei ſuæ primitias Vienna primùm habuerat, eò tranſtuliſſe reverenter, ſcil. Severini, Exſuperii & Feliciani*, principatu Karoli M. Liber de Vita ipſius, *Bernardum* eum vocat, meminitque *loci ſolitarii, ubi Monaſterium S. Apoſtolorum Petri & Pauli conſtruxit nomenque* de Romanis *ab eo, penès quem jus loci ſpectabat, indidit.* Ibidem *loci de Romanis* dicti, & *loci cui Romanis nomen impoſuit.* Alibi quoque locus ſemper *Romanus* dicitur, & Monachi atque incolæ loci *Romanenſes.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Eſt & *Romanum* Monaſt. *Romain Monſtier*, in diœceſi Lauſannenſi; quod unà cum aliis, ab Henrico Abbate Cluniacenſi, vel potiùs à S. Odilone, vel inſtauratum, vel à fundamentis extructum eſſe, Monachus quidam *vita ejus* Auctor refert, apud eundem Valeſium in *Celſinaria.*

ROMANUM Collegium, vide infrà *Senatores*, ut & ſuprà *Collegium*: uti de Romani Imperii, cum animali, *leonis os, pardi corpus*, & *pedes urſi* habente, comparatione, in Apocalypſi, infrà voce *Urſus.*

IMPERATORES BYZANTINI &c.

ROMANUS I. Lecapenus, Imperator Orientis. Dux copiarum

rum fuit Conſtantini Porphyrogennetæ, cui perſuaſit, ut Zoën matrem in monaſterium detruderet: quo factò ei filiam ſuam junxit, effecitque, ut Cæſar primò, A. C. 919. deìn Auguſtus ab ipſo crearetur. Hinc elatior, Acta publica nomine ſuò, ante Imperatorium poſitò, ſignari voluit, filiosque Auguſtos, minimum quoque Patriarcham effecit. Sed à filiorum uno, Stephano, raſus & in exilium pulſus eſt, A. C. 944. dumque hic de præcedentia, cùm Conſtantino fratre, contendit, Imperator veternò excuſſò, utrumque in Inſulam relegavit. *Curopalates*, *Luitpr. Baronius*, &c.

ROMANUS II. Junior, filius Conſtantini Porphyrogennetæ, patri ſucceſſit, A. C. 959. cui venenum propinâſſe dicitur. Matremque Helenam & ſorores expulit: Obiit A. C. 963. an venenò, an luxu perditus? Sub eo Nicephorus Phocas, Cretam Saracenis eripuit. Joh. Curopalat. *in Comp. Hiſt.* Cedrenus, &c.

ROMANUS III. Argyropylus, ductâ Zoë, filiâ Conſtantini, Imperator, A. C. 1028. Pius primò, & magnificus, poſt acceptas verò aliquot à Saracenis clades, avarus: à Michaële, impulſu Zoës, venenò petitus, poſteà uxoris manibus in balneo ſtrangulatus eſt, A. C. 1034. ætat. 46. *Idem.*

ROMANUS IV. Diogenes, ſucceſſit Conſtantino Ducæ, qui cùm tres filios reliquiſſet, Eudoxia horum mater, contrà quod pollicita erat, Romano tum exuli nupſit, qui coronatus eſt, A. C. 1068. Contra Turcas hic primò felix, poſtmodùm in Azanis, qui Dux infidelium erat, manus devenit: A quo cùm interrogatus, quid ſibi victo facturus fuiſſet, reſpondiſſet liberè, lancearum ictibus illum ſe confoſſurum fuiſſe; generosè Azan, non imitabor, inquit, ſævitiam hanc Chriſti tui monitis parum convenientem: honeſtéque illum remiſit. Sed nuntiò ejus captivitatis in urbem perlatò, Jam Michaël filius Conſtantini Ducæ, Eudoxiâ pulsâ, Imperium occupaverat: proin Romanus, veſte pullâ, in aſino, ad Imperatorem deductus, oculiſque orbatus eſt, quod vulnus cùm à nemine ſanaretur, intumuit mirum in modum caput, puréque & vermibus totum ſcatere incepit; tantam calamitatem admirabili conſtantiâ ferente Romanò, qui tandem obiit, A. C. 1071. Iidem.

ROMANUS, Exarchus Ravennenſis, præfuit an. 10. vel 12. A. C. 953. Peruſium aliaque loca eripuit Longobardis, moxque iterum amiſit, an proditione, an occultò amicitiæ cum Agilulfò, Longobardorum Rege, commerciò? Paul. Diac. *Hiſt. Longob.*

PONTIFICES ROMAN. ET VIRI CLARI.

ROMANUS, poſt Stephanum VI. Pontifex Roman. A. C. 900. an legitimè, an à populo per tumultum electus ſit, ignoratur: unde inter Antipapas illum ſunt qui locent. Severitate Stephani improbatâ, acta ejus reſcidit. Obiit 4. pòſt menſe. Onuphr. &c. Genebr. *Chron.* Baron. *in Annal.*

ROMANUS Diaconus, vir nobilis, Cæſareæ, ſub Diocletiano ſæviſſima paſſus, ad Aſclepiadem Præfectum monentem lictorem, tractaret ut civem Rom. dixit: *Abſit, ut me Nobilem ſanguis parentum præſtet, aut lex Curiæ: generoſa Chriſti ſecta nobilitat viros*, circa A. C. 304. Prudentius *in martyrio ejus.* Alius ejuſdem nominis, doluit, quòd dignus non eſſet, qui Chriſti martyr vocaretur: Sub Juliano Apoſtata. Socr. *l.* 2. *c.* 13.

ROMANUS Adrianus, vide *Adrianus*, it. *Hadrianus.*

ROMANUS Hiſpo, vide *Hiſpo.*

ROMANUS Jacobus, vide *Jacobus.*

ROMARICUS Mons, vulgò *Remiremont*, oppid. Lotharingiæ, olim villa publica ſeu fiſcalis, ad Moſellam, ad radices Voſagi montis, ubi Abbatia Monialium nobilis. *Baudrand.* à Romarico Franco, hortatu Amati Monachi, fundata: Is enim Palatium Luxoviò Monaſteriò mutavit, ſervis manumiſſis ac pleriſque detonſis & ſibi adjunctis, multiſque rebus loco donatis, atque in ſylva Voſago, *le bois de la Voyge*, non longè à Moſella, adjutore Euſtaſiò Monaſterium hoc in Caſtello ſuo Abbas extruxit, A. C. 630. quod à loco, in quo conditum, Habendenſe, dictum. Fuit autem id duplex olim, Monachorum ac Virginum; Caſtellò poſteà Monaſterióque Habendenſi ab Hungaris dirutò, à Ludovico Arnulfi Aug. filio, non eòdem locò, ſed ad radices montis trans Moſellam inſtauratum Monaſterium ajunt: quod unà cum oppido ſuo prioris conditoris nomine, ut dictum, Germani *Romberg* vocant, nunc nobilium Virginum Canonicarum illuſtre Collegium. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* 1. leuc. à confinio Comitatus Burgundici, 5. à Fontenaco in Ortum, Colmariam versùs 11. à Falconio oppid. Comitatu Burgundico, 4. in Boream.

ROMASCOT, aliàs *Romepenny* Angl. *Denarius Petri* Latin. ab Offa Rege Anglorum, ſeu Merciorum pendi cœpit. Hic enim cùm regnâſſet annos 36. votumque concepiſſet, de Cœnobio Britannorum Protomartyri St. Albano magnificentiſſimè ſtatuendo, ad Adrianum I. Romam profectus eſt: à quo cùm humaniter exceptus eſſet, poſtridie ſcholam Anglorum, quæ tunc Romæ florvit, ingreſſus; deſtinavit ad ſuſtentationem gentis ſuæ illic viventis ſingulos argenteos de familiis ſingulis, quibus mediocres eſſent opes, ſingulis annis, in perpetuum pendendos: exceptâ terrâ S. Albani Monaſterio conferendâ: quâ libertate obtinuit, ut de regno Angliæ nullus publicè pœnitens, pro executione ſibi injunctæ pœnitentiæ, ſubiret exilium. Appellatus eſt autem *Petri denarius*, iſte nummus, quia præfatus Rex die S. Petri, qui dicitur, Ad vincula, S. Albani reliquias invenit, & annuum hunc reditum ipſò die Romanæ Eccleſiæ, pro redemptione animæ ſuæ, ad ſuſtentationem videlicet ſcholæ memoratæ, contulit. Duravit ejus ſolutio, uſque ad Henricum VIII. qui illam ſtatutò, 25. abrogavit. Reſtituta quidem An. 1. & 2. Philippi & Mariæ, ſed denuo abrogata eſt An. 1. Elizabethæ. Item *Denarius Petri*, Anglicè *Romeſcot*, *Romſcoh*, & *Romepenny*; cenſus annuus unius denarii, è qualibet familia, Romæ perſolutus, ad feſtum S. Petri; Hunc inſtituit primò Inas Occidental. Saxonum Rex, Malmesber. *in Hiſt.* nonnullis id Offæ Regi adſcribentibus. Illum Eduardus III. A. C. 1365. regni 39. deinceps pendi aut ab Anglis ampliùs colligi prohibuit: Fuit autem ſumma 300. marcarum. De Ateiwlfo, patre Alvredi Regis primo Monarcha, quod *Denarium Petri* ſpectat, in Chronicis, circa A. C. 858. ſcriptum reperiſſe ſe refert Spelmannus, eum conceſſiſſe ſolvi Romæ 300. marcas ſingulis annis, quæ tali modò dividerentur: videlicet centum in honorem S. Petri, ſpecialiter ad lumen Eccleſiæ ejus; centum in honorem S. Pauli, eadem de cauſa; præterea centum Papæ, ad ſuas Eleemoſynas ampliandas, *Gloſſar. Archæol.* Vide quoque Malmesber. Matth. Weſtmonaſterienſem, ad A. C. 794. & ſupra in voce *Anglia*.

DIOECESES ANGLIÆ AD DENARIUM DIVI PETRI OLIM CONFERENTES

Bathonienſis ſolvebat libras 12. ſolidos 5.	Herefordenſis, l. 6.
Cantuarienſis, l. 7. ſ. 18.	Lincolnenſis, l. 42.
Ciceſtrienſis, l. 8.	Londinenſis, l. 16. ſ. 10.
Coventrenſis, l. 10. ſ. 10.	Norwicenſis, l. 21. ſ. 10.
Eboracum, l. 11. ſ. 10.	Roffenſis, l. 5. ſ. 12.
Elienſis, l. 5.	Sarum, l. 17.
Exonienſis, l. 9. ſ. 5.	Wigornienſis, l. 10. ſ. 5.
	Wintonienſis, l. 17. ſ. 5. denar. 8.

ROMATIANA, urbs Carnorum, *Concordia Ortelio* ſeu *Portus Romatinus*, ſic à fluvio dictus.

ROMATINUM, Carnorum fluv. Plin. *l.* 3. *c.* 18. hodie Venetæ ditionis eſſe, & *Lemine* dici, ſcribit *Leander*.

ROMB. in nummis Antiq. *B.* pro *P.* poſito, *Roma percuſſa* deſignat. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus*.

ROME, fœmina nobilis, à qua urbi Romæ nomen, juxta nonnullos. Et quidem, *Heraclides*, apud Solinum, *c.* 1. *placet*, *quoſdam ex Achivis in ea loca, ubi nunc Roma eſt, deveniſſe per Tiberim; deinde ſuadente Rome, nobiliſſimâ captivarum, quæ his comes erat, incenſis navibus, poſuiſſe ſedes, ſtruxiſſe mœnia & oppidum ab ea Romen vocaviſſe.* *Agathocles Romen* non captivam ſed Aſcaniò natam ſcribit, ut adſtipulantur Dionyſius *l.* 1. & *Feſtus.* Vide quoque ſuprà *Roma*.

ROMECHIUM, locus Magnæ Græcæ inter Locros & Caulonem. Ovid. *l.* 15. *Metam.* *v.* 705.

Romechiumque legit, Caulonaque, Narycìamque.

ROMELIA, pater Phace regis Iſraël, 2. Reg. *c.* 15. *v.* 27. Latinè, *excelſus*, vel *celſitudo Domini*, aut *projectus à Domino*.

ROMEOCTONUS ſeu ROMÆOCTONUS, Græcè Ῥωμαιοκτόνος, cognominari voluit Calo-Joannes Bulgarorum Rex, quaſi *Græcorum occiſor*: nam Græci *Romæi* dicti ſunt. Idque ut paria faceret cum Baſilio Græcorum Imperatore qui, ob ſtragem Bulgaris illatam, *Bulgaroctonus*; h. e. *Bulgaricida*, fuerat cognominatus, apud Macrum *in Hierolex.*

ROMERSVALLIA, oppid. Zelandiæ, juxta brachium Orientale Scaldis fluv. 1. leuc. à Bergis ad Zomam, in Occaſum.

ROMESINA, apud Falconem Beneventanum A. C. 1139. & 1140. monetæ Romanæ ſpecies, quâ Barenſes in Apulia tum utebantur. Fortè ſic dictæ ſunt viliores ac æreæ Augg. Conſtantinopolitanorum monetæ Car. du Freſne. Vide ſuprà, *Romaninus*.

ROMEUS, ſeu ROMÆUS, in *Bullario* Caſin. *Secundùm ſtratam Romanam*, idem cum *Romano*: Apud Odonem Abbatem *Cluniac.* qui ad S. Petrum religioſam peregrinationem ſuſcipit: *Romipeta* Guil. Brittoni, quales Provinciales Galliæ *Romieux* vocant; unde *Romæi* Arelatenſes, quibus *pera* pro inſigni, item Hiſpaniæ nobiles &c. Car. du Freſne *Gloſſar.*

ROMIÆA Maria, vide *Maria*.

ROMIÆUS Raimundus, vide *Raimundus Romieus*.

ROMILDA, vidua Giſulphi, maritò victò ac cæſò, prodidit Foro-Julium Cagano, hoſtis amore capta: ſed perfidiæ laſciviæque pœnas ilico dedit. Filiæ autem matri diſſimiles, aſcitò fœtore, pudorem conſervârunt, A. C. 612. Vide Varnefrid. *l.* 4. *c.* 38. Aimoin. *l.* 4. *c.* 5.

ROMILIA, Tribus Romana, prima inter Ruſticas ſeu nobiliores, ſic dicta eſt, quòd ſub *Roma* eſſet, teſte *Varrone*. Sext. Pompejus ſic de illa, *Romilia Tribus dicta, quòd ex eo agro cenſebatur, quem Romulus ex Vejentibus ceperat.* E quo loco Onuphrius *Comm. Reip. Rom. l.* 1. colligit, hanc Tribum eam agri Romani partem obtinuiſſe, quæ in Tuſcia, prope Urbis mœnia, inchoans, ſecundùm flumen uſque ad maris oſtia trans Tiberim extendebatur. Meminit ejus quoque Cicero, *Orat.* 2. *Agrar.* item 2. *Verr. Fortem virum ex eadem familia, Q. Verrem, Romiliâ* &c.

ROMILIUS Marcellus, centurio duodeviceſimæ legionis, in Germania inferiore cùm protegeret Galbæ imagines, impetu militum abreptus vinctuſque eſt. Tacit. *L.* 1. *Hiſt.* *c.* 56. poſteà initiò Imperii Vitellii occiſus, *c.* 59.

ROMONUM, vide ROMANUM.

ROMUALDUS, Fundator & primus Abbas Ordinis Camaldulenſis, Ravennas. Obiit A. C. 1027. ætat. 120. quorum 100. in ſolitudine tranſegit. Petr. Damianus. *in ejus vitâ.* Baron. *in*

Annal. Lucas Hiſpanus, &c. Item. Archiepiſcopus Salernitanus, Auctor *Chronici*, Baronio ad *A. C.* 1084. & 1177. laudati: in quo agit de rebus à M. C. uſque ad A. C. 1177. geſtis. quò ille unus fuit ex Legatis Venetias miſſis, ad litem inter Fridericum Barbaroſſam & Alexandrum III. componendam.

ROMULA, *Antonin. Lazio Radiſchach*, pagus Liburniæ, quaſi medius, inter Seniam ad Meridiem & Siſciam ad Arctos & Cæciam ſupra 45. mill. paſſ. à Bibio 10.

ROMULA, arbor ſub quâ Romulus & Remus pueri inventi ſunt, erat autem ficus, Ovid. *l.* 2. *Faſtor. v.* 411.

Arbor erat, remanent veſtigia, quæque vocatur
Romula nunc ficus, Ramina ficus erat.

ROMULEA, Ῥωμυλία Stephan. urbs Samnitum in Italia, à Decio capta & direpta.

ROMULEJUS Titus, vide *Titus*.

ROMULEUS Mons, *Palazzo maggiore*, idem cum Palatino.

ROMULIANUM, *Lazio Romzaret*, pagus Daciæ Ripenſis, ad Tibiſcum, apud Segedinum Urbem, ubi Galerius Imperator ſepultus: ſic à Romula matre dictus. Hic Imperator Geroicæ natus & Callinici occiſus eſt. Aurel. Victor. *in Epit. c.* 40.

ROMULIUS Pollio, quum centeſimum ætatis annum exceſſiſſet, rogatus ab Auguſto Cæſare, quâ ratione vigorem illum animi corporiſque cuſtodiſſet. *Intus* (inquit) *mulſo, foris oleô*, Plin. *l.* 22. *c.* 24.

ROMULUS, Martis & Iliæ filius, Numitoris nepos, Remi frater, eodem cum illo partu editus. Erat enim Numitori frater nomine Amulius præferoci ingeniô, qui non contentus, fratri natu majori imperium præripuiſſe, ut poſteritati quoque ſuæ tyrannidem ſtabiliret, Lauſum, prolem illius maſculam, interemit. Iliam quoque, ut ſpem omnem nepotum fratri eriperet, ſub ſpecie honoris Virginem Veſtalem legit, eôque modô perpetuâ virginitate damnavit. Hæc tamen poſteà ex Marte (ut Romani credi voluerunt) gravida deprehenſa, gemellos peperit, quos Amulius in Tyberim abjici juſſit, matrem autem vivam in ripâ fluminis defodi. Verùm cùm id temporis Tyberis extra ripas reſtagnâſſet, nec adire uſquam ad juſti amnis curſum poſſet, qui mergendorum puerorum negotium ſusceperat, proximâ eos alluvie, ubi poſteà Ruminalis ficus fuit, expoſitos reliquit. Quo in loco à Fauſtulo regii pecoris magiſtro inventi ſunt, & Laurentiæ uxori educandi traditi; quæ quòd vulgatô corpore quæſtum faceret, ideoque *Lupa* inter paſtores vocaretur, factus eſt locus fabulæ, Romulum & Remum à *lupâ* educatos fuiſſe. Lactantius. *l.* 1. *c.* 10. *Romuli nutrix lupa honoribus eſt affecta divinis. Et ferrem, ſi animal ipſum fuiſſet, cujus figuram gerit. Author eſt Livius Laurentiæ eſſe ſimulachrum, & quidem non corporis ſed mentis ac morum. Fuit enim Fauſtuli uxor, & propter vulgati corporis vilitatem Lupa inter paſtores, i. e. meretrix, nuncupata eſt.* Hæc ille. Non deſunt tamen, qui veram belluam Romuli nutricem velint fuiſſe, non autem proſtitutam Laurentiam. Strabo, qui Tiberii temporibus, è Ponti Regibus oriundus, clariſſimus fuit, *l.* 5. Μυθεύεται μὲν ἐξ Ἄρεος γενέσθαι τοὺς παῖδας, ἐκτεθέντας δ' ὑπὸ λυκαίνης ὁρᾶσθαι σκυλακευομένους. Juſtinus, *l.* 38. *c.* 6. ex emendatione Dempſteri: *Ipſi ferunt conditores ſuos lupa uberibus alitos.* Plin. *l.* 8. *c.* 17. *Quæ de infantibus ferarum lacte nutritis, cùm eſſent expoſiti, produntur, ſicut de conditoribus noſtris à lupa, magnitudini fatorum accepta ferri æquius quam ferarum natura arbitror.* Adſcribam in tyronum gratiam celebriores poëtas. M. Tullius. *l.* 1. *de Divinatione*, *c.* 12.

Hic ſylveſtris erat Romani nominis altrix
Bellua. ——— ———

Propertius. *l.* 2. *eleg.* 6. *v.* 19.

——— ——— *Tu criminis auctor*
Nutritus duræ, Romule, lacte lupæ.

Idem, *l.* 3. *eleg.* 8. *v.* 51.

Educoſque pares ſylveſtri ex ubere Reges.

Et *l.* 4. *eleg.* 1. *v.* 55.

Optima nutricum noſtris lupa Martia rebus,
Qualia creverunt mœnia lacte tuô.

Et *ejuſdem libri eleg.* 4. *v.* 53.

——— *Quem non ſine matris honore*
Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.

Ovid. *l.* 3. *Faſtor. v.* 53.

Lacte quis infantes neſcit creviſſe ferinô?

Martialis, *l.* 2. *epigr.* 75. *v. ult.*

A noſtrâ pueris parcere diſce lupâ.

Juvenalis, *Satyr.* 11. *v.* 104.

Romulea ſimulachra feræ manſueſcere juſſa.

Claudianus:

Hic patrius Mavortis amor, partuſque notantur
Romulei, poſt amnis ineſt, & bellua nutrix.

Sidonius Apollin. *Carm.* 2.

Præbuit intrepido mammas lupa fœta Quirino.

Hi poſteà cùm adoleviſſent, an. ætat. 15. Feſtum *Lupercalia* inſtituerunt, poſteàque de genere ſuo à Fauſtulo edocti Amulium trucidârunt; avumque Numitorem in regnum reſtituerunt. Nec ita multo pòſt collectâ magnâ paſtorum manu, urbem novam in Palatino monte, ubi educati fuerant, ædificant. Et quoniam fratres gemini erant, nec ætatis verecundia differentiam facere poterat, ortâ inter eos contentione, uter novæ urbi nomen daret, & conditam imperio regeret, placuit rem avium judicio permitti. Cumque Remo in Aventino vultures 6. priores, Romulo autem in Palatino 12. ſed poſteriores apparuiſſent; illô tempore, hôc numerô ſe priorem eſſe aſſerente, exorta inter paſtores primùm altercatio eſt, quæ deinde ad manus pervenit. Ibi Remus ictus cecidit. Vulgatior fama eſt, ludibrio fratris Remum novos muros tranſiliiſſe: inde à Romulo, ſive à Celere quodam militum tribuno, Romuli juſſu, fuiſſe interfectum.

Mœnia conduntur, quæ quamvis parva fuêre,
Non tamen expedit tranſiluiſſe Remum.

Solus itaque regnô potitus Romulus, ut urbem incolis frequentiorem redderet, Aſylum aperuit. Senatores centum, quos ab honore Patres appellavit, conſcripſit. Vicinis connubia negantibus, virgines, quæ ad Conſualium ſpectaculum convenerant, rapuit. Cæcinenſes bellum inferentes prœliô vicit, regeque obtruncatô, Jovi Feretrio, opima ſpolia obtulit. Antemnates deinde & Sabinos prœliô ſuperatos in civitatem recepit. Fidenates acie fudit, & ad oppidum fugientes inſecutus urbem eôdem impetu cepit. Vejentibus quoque, poſt adverſam pugnam pacem petentibus, centum annorum inducias conceſſit. Hiſce rebus geſtis, legibuſque egregiis conditis, cùm ad Capreæ paludem concionem haberet, ingente coortâ tempeſtate, repente nuſquam comparuit, Patrum, ut creditur, manibus diſcerptus, an. regni 38. Vide Liv. *Hiſt. l.* 1. Florum, *l.* 1. Vellejum Paterc. Eutropium, Plutarchum, &c. *Romulus* autem & *Remus* à *Rumâ*, i. e. *mamillâ* dicti ſunt, teſte *Feſtô*. Idem tamen alibi, *Romulus & Remus à virtute hoc eſt robore appellati.* Hinc *Romulus* adjectivum: ut *Romula tellus* apud Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 876. & *Gens Romula* apud Horatium, *in Carm. Seculari v.* 47. Item *Romuleus*, ut *urbs Romulea*, apud Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 625. *Nic. Lloyd.* Addo, quòd idem Triumphum inveniſſe, Quadrigam in honorem Martis ſeu Quirini excogitâſſe, bellicrepam ſaltationem inſtituiſſe, primum Anni menſem genitori ſuo dedicâſſe aliaque egregiè feciſſe, legitur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim.* Quanta ejus fuerit poteſtas, Tacitus indigitat *Annal. l.* 3. *c.* 26. *Nobis Romulus, uti libitum, imperaverat:* ob auſteros tandem mores, per ſicarios à Patribus ſubornatos, interemtus. Apud *Feſtum* unius tantùm *Romuli* legis mentio eſt, quæ tamen, an ei adſcribenda, jure dubitat; quum Auctor is dicat (ſecundùm lectionem Scaligeri) in legibus Regis Romuli & Tatii & Servii Tullii eam extare. Eſt autem hæc, *Sei. Parentem. puer. verberit. aſt. oloe. ploraſſint. puer. Diveis. parentum. ſacer. eſto. ſei. nurus. ſacra. Diveis. Parentum. eſto.* Meminit tamen ejuſdem Regis Legis de Judicibus Dionyſ. Halicarn. loquiens, *Romulus, poſtquam diſcrevit potiores ab inferioribus, mox legibus latis praſcripſit, quid utriſque faciendum: Ut Patricii ſacra curarent, Magiſtratus gererent, jus redderent, ſecum Remp. adminiſtrarent, res urbanas obirent.* Similiter Legis de Toga, à Romulo, latæ, mentio apud Auctores priſcos, *Quiſque demiſſam ad talos Togam in urbe habeto.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 28. & *alibi.*

ROMULUS Sylvius, aliis *Alladius*, decimus Rex Albanorum, ab Aſcanio Æneæ filio: ſucceſſit Agrippæ, regnavit annos 19. eique defuncto ſubrogatus eſt Aventinus, *Dion. Halicarnaſſ.*

ROMULUS, Conſul cum Placido, an. Urb. Cond. 1095.

ROMULUS, Poëta. Auctor aliquot *fabularum*, ad imitationem Æſopi, quas Tiberino, filio ſuo, inſcripſit.

ROMULUS Amaſeus, Bononiæ docuit. Græcè doctiſſimus, Xenophontem, Pauſaniam &c. Latiò donavit ſeculô præteritô vide Anton. Teiſſier, *in Elogiis Volum.* 1.

ROMULUS Momyllus, natus patre Oreſte Gotthô, poſtremus Occidentis imperator, *Auguſtulus* dictus. Vide Car. Sigonium *de Imper. Occident.* & *Onuphr. Panvin.* Apud *Michaëlem Glycam* hæc de Romulo iſto legimus: *Hic mihi notabis illud ipſum imperium, quod ſub Romulo initium habuerat, poſt M. CCC. III. annos iterum ſub Romulo principe defeciſſe.*

ROMUS, Ulyſſis & Circes filius. *Steph.*

ROMUS, Æneæ ex Lavinia fil. à quo Roma denominata; ſecundùm Apollodorum, *in Euxenide.* Antigonus, rerum Italicarum ſcriptor, *Romum* ait quendam, Jove conceptum, urbem condidiſſe in Palatio, eique dediſſe nomen *Roma.*

RONCALIA ſeu RONCALIÆ, locus Galliæ Togatæ ad Padum, apud Placentiam Urb. *Sedes Curiæ Gen.*

RONCHUS, apud Martialem, *l.* 1. *Epigr.* 4. *v.* 5. ubi de Roma.

Majores naſquam ronchi ———

deriſor eſt, cenſor ſuperbus, ſeu deriſio, cenſura. Ut apud eum idem *l.* 4. *Epigr.* 87. *v.* 7.

Nec ronchos metues malignorum.

Aliàs ſtertentis ſonus. Naſum enim, per quem is editur, irriſioni ac cenſuræ dicatum eſſe, diximus ſuprà.

RONCILIO, oppid. Patrimonii S. Petri, tractus cognominis caput, ad Faliſcum amnem 30. milliar. à Roma. Viterbium verſus 10. anteà ſub Parmæ Duce, nunc Pontifici ſubeſt; *Ronciglione.*

RONDA,

RONDA, vulgare vocabulum, quid hodie denotet, nemini ignotum. Ariſtophanes *in Avibus*, ubi de ridicula illa civitate agit, jubet Κωδωνοφόρον, i. e. *tintinnabuli geſtatorem*, circumcurrere: Inquit enim, Κωδωνοφορῶν περίτρεχε. Ad quæ verba Scholiaſtes Græcus ſcriptum reliquit, eos, qui circumibant Urbem nocturnò tempore ſeu phylacas, i. e. *excubias* ac *vigiles*, geſtare conſueviſſe tintinnabula, ut, num vigiles verè vigilesent, deprehendere poſſent, quod ipſum & ab Heſychio, voce Κωδωνοφορῶν, proditum. Quò pactò autem id tintinnabulò deprehenderint, non annotâtur. Fortè Codonophorus circumcurrens (hodie *Ronda*) tintinnabulò perſonare ſolitus eſt: cui ſi non ſtatim occurriſſent aut aſſurrexiſſent vigiles, eos minimè vigilaſſe, ſed κώδωνος tinnitu è ſomnò excitatos fuiſſe, apertum erat. Romanos verò, dum vigiles mutarent, buccinâ canere, non tintinnabulò uti conſueviſſe, conſtat ex Lucano,

Et jam quarta canit venturam buccina lucem.

Germani hodie tympanum pulſant & tibias canunt &c. Hieron. Magius *de Tintinnabulis*, *c.* 10.

RONDELETIUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

RONDELLUS ſeu ROTUNDELLUS, apud Joh. Andreæ *ad Clementin. Ne in agro*, capa eſt, ſine caputio, vide infrà *Rotundellum.*

RONDINIUS Paulus, vide *Paulus.*

RONICE, filia Hengiſti, cujus formâ Vortigernus Britonum Rex captus eſt. A. C. 450. Polydor. *Hiſt. l.* 3.

RONSARDUS Petrus, Princeps Poëtarum Gallorum. Filius fuit Ludovici, equitis Ordin. S. Michaelis, in Vindocino tractu natus, A. C. 1524. Studiis applicitus, Pariſiis, in Collegio Navarreno, illa mox faſtidiit, unus ex ephebis, Ducis Aurelianenſis primò, dein Jacobi Stuarti Scotiæ Regis factus. Poſt biennium, in patriam reverſus, variis negotiis à prædicto Duce adhibitus, Lazarum Baifium, libellorum ſupplicum Magiſtrum, ad Diætam Spirenſem miſſum, comitatus. Viri tam eruditi commerciò ad literarum amorem denuo ſuccenſus eſt: & cùm Doratus Legati filium Johannem Antonium, in Græcis, erudiret, ſic cum ipſo noctis tempora partitus eſt, ut Ronſardus uſque ad ſecundam noctis intempeſtæ horam, Baifius verò dein ſurgens, reliquum ejus ſtudendo exigeret. Poſt hæc totum ſe Poëſi dedit, omnivariis generibus carminum excogitatis, Scripſit *Franciadem*, *Odas* &c. Magno in pretio, apud Henricum II. Franciſcum II. Carolum IX. à quo verſibus ſæpenumero provocatus eſt, & Henricum III. Obiit Auguſtæ Turonum, A. C. 1585. Epicedia ei facta Claudius Binetus collegit. Vide quoque Scævolam Sammartan. *in elog. l.* 3. Ir. *Perronian.* Thuanum *Hiſtor.* Alios. Balſacus tamen *Lettres à Chapel. lettr.* 20. *liv.* 6. & *Lett.* 27. *ibid.* nec non *aux Entretiens*, Auctor item *Cleliæ*, *Tom. VIII. p.* 852. Menagius porrò, in Ronſardi poëſi varios defectus notant, ut obſervat Anton. Teiſſier *in Elogiis*, *Part.* 2. ubi Ronſardum ſurdaſtrum fuiſſe, non minùs ac Bellajum & Doratum, adeoque, uti cæcitatem Poëtis Græcis, ſic ſurditatem ſui ævi Poëtis excellentibus fatalem velut obtigiſſe, ex Bineto cit. addit.

RONVILLIUS Guilielmus, edidit *Promtuarium Iconum Inſigniorum.*

ROOB ſive ROHOB, potens urbs eſt tribus Aſer, Levitis cum ſuis ſuburbanis ad inhabitandum data: à qua & circumjacens terra, quæ Cæſaream Philippi uſque extenditur, *Regio Roob* nominatur.

ROOBA, vicus Levitarum, uſque ætatem Hieronymi perduravit, in quarto lapide Scytopoleos, in tribu Iſſachar, Hieronym. *in Loc. Hebr.*

ROPERA Maria, vide *Maria.*

ROPICUM, Corſicæ oppid. Ptol. *Regela* Pineto.

ROPS. in nummis Honorii. *Roma pecunia ſignata* eſt. Car. du Freſne de infer. ævi *Numiſmatibus.*

RORA, arx Helvetiæ, Comitum olim ſedes, & caput Comitatus cognominis qui hodie *libera Provincia* appellari amat, & in poteſtatem à Lucernatibus redactus eſt, juſſu Sigiſmundi Imperatoris & Concilii Conſtantienſis. Subeſt ditio hæc ſeptem Helvetiorum pagis. Vide in voce *Libera provincia.*

RORA. fluv. Belgii. vide *Rura.*

RORARII, militum genus, vide ſuprà *Milites.*

ROS, fil. Benjamin. Gen. *c.* 46. *v.* 21. Latinè *caput*, *vertex*, aut *ſummitas*, ſive *principium.*

ROS, vide infrà *Roſica Claſſis.*

ROS, Solino *lunaris aſpergo*, Alcmani ἀέρος θυγάτηρ καὶ σελήνας, *Aëris filia & lunæ.* Unde vetus Poëta in *Pervigilio*;

Humor ille, quem ſerenis aſtra ſudant noctibus.

Et *roriflua Luna*, in veter. Poëtæ *Fragm.*

Quam nos roriſluam ſectemur carmine Lunam.

Quæ, judice Salmaſiò, importuna cacozelia eſt, & nimis Poëtica locutio. *Ros* enim matutinò ac veſpertinò tempore maximè cadit & quidem ſæpe, quum Luna nondum ſupra terram conſpicitur, & quum jam ſub terram in occaſum abit. Eundem *margaritarum maritum* vocat idem Solinus, *c.* 53. *Margaritas legunt plurimas maximaſque; concha ſunt, in quibus reperiuntur, quæ certò anni tempore luxuriante conceptu ſitiunt* rorem *velut maritum*: quæ, ut Solinus è Plinio, ſic è Solino Ammianus mutuatus atque imitatus eſt. Sic Iſidorus de margaritariis conchis. *De quibus tradunt* ——— *quòd nocturnò tempore littora appetunt & ex cœleſti rore margaritam concipiunt, unde & Cœla nominantur.* Sed, quomodo conchæ, in medio mari conditæ totæ intra aquam, rorem illum cupitum haurire queant, qui de cœlo cadit, percipi vix poteſt. Per noctes διανήχεσθαι eas ait *Iſidorus.* Verùm non in ſummo natant æquore, nec extra aquam totas ſe pandunt, ut illis influere poſſit humor ille nocturnus: pleræque ſaxis & ſcopulis adhæreſcunt, fixæque radices agunt, totæ mari tectæ: ad quas quomodo ros pervenire poſſit, ut inde conciperent? Atqui illæ, quæ ῥιζοβολοῦσι, plurimùm & maximum nutriunt margaritum, eòdem auctore. Imò in penitis ac profundis marium conchæ hæ ſedes ſibi collocant, ut ad eas exquirendas urinatores ſæpe in mare deſcendant viginti orgyarum altitudine. Quod verò ſcribit idem *Iſidorus*, per tonitrua frequentia & imbrium effuſionem, magis parere concham & plurimum gigni margaritum, non inde fit, quòd imbres illos hauriant conchæ atque humore inde acceptò gravidæ fiant, ſed quâdam occultâ naturæ vi ac proprietate: quâ & tubera tum maximè naſci ac grandeſcere traditum eſt, quum fuerint imbres autumnales ac tonitrua crebra, & præcipuè à tonitribus. Hinc Juvenalis, *Sat.* 5. *v.* 116.

——— *tradentur tubera, ſi ver*
Tunc erit & facient optata tonitrua cœnas
Majores &c.

Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1128. *& ſeqq.* ut & ſuprà, in vocibus *Margarita*, *Pennum* &c. Utut autem ſe res habeat de conjugio *Roris* & Margaritarum, certum eſt, *rorem* pinguem ac melleum, qui de cœlis cadit, matutinis temporibus & ubique ab apibus colligitur, purum putum mel eſſe, nihil hic facientibus apibus, quàm quod eum excipiant & in favos refundant. Ariſtoteles, *Hiſt. Animal. l.* 5. *c.* 22. *de Apibus*, Κηρὸν δὲ φέρουσιν ἀπὸ τῶν δακρύων τῶν δένδρων, μέλι δὲ τὸ πῖπτον ἐκ τοῦ ἀέρος καὶ μάλιστα τῶν ἄστρων ἐπιτολαῖς καὶ ὅταν κατασκήψῃ ἡ ἶρις. Ubi *ceras fieri ex floribus* ait, *κηρὸν ex arborum lachryma* (unde κήρωμα alii hic legunt) *mel* verò *ex aëre* ſeu de cœlo cadens, *excipere* & inde favos ſuos ſtipare. Itaque ceram ex floribus facere; mel non facere, ſed afferre tantùm purum putum, ſicut ex cœlo defluxit, de iiſdem in *ſeqq.* ſcribit. Quem ſecutus Cornelius Celſus, apud *Philargyrum*, *Apes*, inquit, *ex floribus ceras faciunt, ex rore matutino mel.* Hic autem ros, ex quo apes mel ſuum conficiunt & qui ubique locorum cadit, in quibuſdam locis coit in grumulos ac denſatur, ac pro Manna colligitur. Seneca, *Ep.* 84. *Ajunt inveniri apud Indos mel in arundinum foliis, quod aut ros illius cœli, aut ipſius arundinis humor dulcis, & pinguior gignat. In noſtris quoque herbis vim eandem, ſed minùs manifeſtam & notabilem poni, quam perſequatur & contrahat animal huic rei genitum.* Dicere vult, Rorem illum matutinum in foliis ubique madentium arborum & herbarum inveniri, quem apes legant & contrahant ad mel faciendum: at apud Indos, eundem rorem notabilem ac manifeſtum deprehendi in arundinum foliis. Quæ veter. *Manna* eſt, eorumque *Mel calaminum*, & Dioſcoridis ac Plinii *ſaccharum*; de quo hodiernoque ſaccharo aliiſque huc facientibus, vide eundem *ibid.* Sicut de miraculo duplici, quod in *rore* Deus exhibuit Gideoni, Judici Iſraelis, aliiſque. Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 49. & *de more lavandi rore infantes* Græcis uſitato ſuprà voce *Infans.*

ROSA, urbs Epiſcopalis Dalmatiæ, ſub Archiepiſcopo Raguſeo, exciſa, Aſcrivio proxima; *Roxa.*

ROSA, in delitiis Veterum. Unde de Verre Cicer. *Oration.* 10. *in lectica pulvinus erat pellucidus, Melitenſi roſâ fartus: ipſe autem coronam habebat, unam in capite, alteram in collo, reticulumque ad nares ſibi admovebat, tenuiſſimò linò minutis maculis, plenum roſa.* Similes Thorii Epicurei, in *roſa* potationis, delitias perſtringit idem *de Fin. l.* 2. Crinibus enim implicitas, ex Euripide *in Medea* aliiſque conſtat, iiſque, qui luxurioſiùs epulari ſolebant, inprimis placuiſſe. Unde Martialis, *l.* 9. *Epigr.* 95. *v.* 3.

Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calatiſſe, Deorum,
Sex jubeo cyathos fundere, Cæſar erit.
Sutilis aptetur decies Roſa *crinibus & ſit,*
Qui poſuit ſacra nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da ſuavia, fiat ut illud,
Victor ab Odryſio quod Deus orbe tulit.

Ubi cyathorum, *Roſarum*, baſiorum numerus, reſpondet his tribus nominibus, *Cæſar*, *Domitianus*, *Dalmaticus.* Idem *Roſarum ſutilium*, i. e. coronarum è meris roſarum foliis conſutarum, meminit, *l.* 5. *Epigr.* 65. ad quæ verba Farnabius: *Florum*, inquit, *faſciculis coroniſque capita revincti, in conviviis potare ſoliti erant: primùm quidem hederaceis & ex apio, mox myrteis, quippe quæ adſtringunt, & vini exhalationes arcent: tum è* Roſis, *quæ & gravitatem capitis ſedant & potione æſtuantes refrigerant. Corona inſuper plenitudinis & libertatis ſymbolum, feſtis, conviviiſque competit, ut & capiti, quod Animæ ſedes.* Nec verò crinibus ſolùm *Roſas* implicabant Priſci, ſed & menſas ad convivia ſtructas *Roſarum* foliis contexere, & epularum ea ferculis inſpergere, tutâ & minimè noxiâ voluptate, ſolebant. Menſas inſuper citreas, in ſummis delitiis habitas, *Roſarum* inungebant ſuccò, qui ob amarorem intactas eas & illæſas à carie tineiſque ſervaret. Imò Heliogabalus in recumbentes convivas per laquearia, veluti per impluvium, *roſas* effundi juſſiſſe legitur. Vide Plinium, *Hiſtor. Natur. l.* 21. *c.* 4. In auribus eaſdem geſtatas fuiſſe, monet Joſephus Laurentius, *Polymath. l.* 2. *Diſſert.* 36. & confirmat ex Athenæo, *Deipnoſoph. l.* 12. *Molle ſyſimbrium, aut* Roſa *aut lilium auri inſidebat.* Quò forſan reſpiciens Calpurnius, *Eclog.* 6.

——— *tam-*

——— ramoſaque tempora molles
Implevêre Roſæ. ———

Niſi de coronis hoc intelligi malimus. Vide Caſp. Bartholin. *de Inauribus.* Porrò in cubiculis *roſa* ſuſpenſæ, Plin. & lecti amantium iiſdem *reſperſi*, uti legimus, apud Lucianum *Aſin. aur.* Vide quoque infra ubi de *Roſis purgatis.* Sed & antiquæ Majorum inſcriptiones defunctorum urnas *roſis* ſpargi, ornarique quotannis ex teſtamento jubebant, de quo more vide Hieronym. *ad Pammachium.* Cœteri mariti ſuper tumulos conjugum ſpargebant violas, *roſas*, lilia, purpureoſque flores & dolorem pectoris his officiis ſolabantur. Et quidem tum ſertis tum ſolutis roſis ſparſum funus Menœcei legimus, apud Papinium Statium, *Theb. l.* 10. *v.* 788.

——— hi ſertis, hi veris honore ſolutô
Accumulant artus patriaque in ſede reponunt
Corpus adoratum.

Ubi *veris honor*, eſt omne genus florum, præcipuè tamen *roſa*, cujus encomium ſuper omnes cœteros illuſtre eſt, vide *Scholiaſt.* ſive Sapphus, ſive Achillis Tatii, *Anacreontem*, Alios &c. Sed ut delicata & faſtidii plena res luxus eſt, ſeræ maximè, & hybernæ *Roſa* expetebantur, quibus ut nihil ſuavius, ſic nil magis caducum. Unde Horatius, *l.* 1. *Od.* 38. apparatum menſæ puero ſuo præſcribens, inter alia, ait, *v.* 3.

Mitte ſectari, Roſa *quo locorum*
Sera moretur.

Itaque, cùm earum copia non eſſet, ex Ægypto primùm peti conſuevêre: donec Domitiani ævò Romæ quoque educari cœperunt, Plin. *l.* 21. *c.* 3. 4. Hinc Mercatoribus Ægyptiis, ſeſe ob hybernarum *Roſarum* advectionem jactantibus, monet, ut ipſi nunc roſas ex Italia petant, Italis autem viciſſim mittant frumentum *l.* 6. *Epigr.* 80. Martialis, *v.* 1.

Ut nova dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus
Miſerat hibernas ambitioſa Roſas.
Navita deriſit Pharios Memphiticus hortos &c.

Et paulo pòſt, *v.* 9.

At tu, Romana juſſus jam cedere Brumæ,
Mitte tuas meſſes; accipe, Nile, Roſas &c.

Vide plura de *Roſa*, apud Plinium paſſim, inter alia; *l.* 21. *c.* 19. ubi de iis in cibos condiri ſolitis; *l.* 14. *c.* 16. ubi de vini, è floribus illarum conficiendi, ratione. inprimis verò apud Car. Paſchalium *in Coronarum libb.* & Franc. Pomey *in Deſcr. Div.* Addam ſaltem aliquid de *Roſa Sinica*, quæ diebus ſingulis bis colorem mutat, purpureaque modò tota, modò rurſus omnino alba evadit, ſed odore deſtituta. Quæ mutatio colorum arcanum fuerit naturæ myſtis illis diſcutiendum, quibus novas jam de colorum natura, lucisque incidentia & reflexione ſententias cudere allubeſcit. Auctor Anon. *Sina & Eur. c.* 33. Hinc *Roſeus color*, nonnullis, quem in factionibus Circi numerat Caſſiodorus, *l.* 3. *Var. Ep.* 51. Iſidorus item. *l.* 17. *c.* 41. Sed non à *roſa* hunc colorem denominari, verùm eundem cum *ruſſato* eſſe ſeu *ruſſeo*, quem Martialis *roccinum*, Sidonius ſimpliciter *rubentem* vocat, dicemus infrà, ubi de *roſeo colore.* Vide quoque *Roſa purgata*, *Roſarium*, *Roſatum* &c.

ROSA Alba & *Rubra*, in Anglia, factionum nomina, quæ Angliam diu graviterque afflixerunt. Poſt obitum enim Henrici III. cùm Eduardus I. ei ſurrogatus eſſet, poſthabitô fratre ejus majore Edmundô, Lancaſtriæ Duce, quòd & gibbô deformis & Regno non adeò aptus crederetur; hinc feralia illa diſſidia, inter Lancaſtrienſes, qui *Roſam rubram* pro inſigni habebant, & Eboracenſes, qui *albam*, originem ſumſêre: quæ inprimis recruduerunt circa A. C. 1455. ſub Henrico VI. ex Lancaſtrenſibus, quem Eduardus IV. *Roſa alba* Princeps ſeu Dux Eboracenſis Regnô depulit A. C. 1460. Sed intra decennium Henricus è carcere liber, æmulum in Flandriam fugavit, paulo pòſt à Carolo Audace, cujus ſororem duxerat, reſtitutum A. C. 1471. Atque tunc Henricus in carcere necatus eſt. Poſt mortem Eduardi, cùm frater ejus Richardus flagitioſiſſimæ vitæ tutorem ageret Eduardi V. Regis minorennis, eô unà cum fratre nefariè occiſô, atroci tyrannide Regnum occupavit, & occaſionem præbuit *Roſa rubra* ſeu Lancaſtrenſibus repetendi jura Regni. Erat autem caput tum Lancaſtrenſium Henricus Comes Richmondiæ, qui victô ad Leceſtriam & occiſô Richardô III. thronum conſcendit, A. C. 1485. dictus *Henricus* VII. Cumque unica tantùm filia ex Eboracenſium factione ſupereſſet, Elizabetha, illâ in uxorem ductâ, *utramque Roſam* conjunxit ac diſſidiis his adeò diuturnis ac cruentis, ut intra non multos annos 80. è regio ſanguine Principes iis conſumtos, referat Cominæus, finem impoſuit: unde hodieque inter Angliæ Regum inſignia duplex *Roſa*, *alba* & *rubra* conſpicitur., Ut autem Regnum familiæ ſuæ durabilius redderet Henricus, Edoardum Warvicenſem Clarentiæ Ducis filium, Eduardi IV. Regis ex fratre nepotem, adhuc puerum, Londini in Foro publicè ſecuri percuſſit: & conſobrinô ſuô Richardô Polô junctô cum Margareta Clarentiæ Ducis filiâ, reliquias generis ſui fœcundâ prole auxit. A quo tempore regnum manſit pacatum. Interim nec Henricus Eliſabethæ maritum nimis indulgentem per omnem ſuam vitam exhibuit; quamvis ea eſſet & formâ commendabilis & obſequio facilis & puerperiis quoque fœcunda. Nempe pertinax illa animi à domo Eboracenſi averſio tantum apud eum poterat, ut non in bellis ſolùm ac conſiliis, ſed etiam in cubili & thoro locum repererit. Vide Franc. Baconum à Verulamio in *Vita* Henrici, & Hornium *Orb. Imper. cum Animadverſ.* Joach. Feller. *p.* 326. & *ſeqq.* Similes factiones, & fermè circa eadem tempora, alibi quoque viguerunt, *Gibellinorum*, videl. & *Welforum* in Italia, *Moroſinorum* & *Caloprinorum* in Rep. Veneta, *Cabeljavienſium* ſeu *Aſellatorum* & *Hoſcboſiorum* ſeu *Hamatorum*, in Belgio &c. Uti verò Henricus VII. prælatus *Roſas*, ſic poſtmodùm Jacobus *Regna* junxit, cuſô in æternam rei memoriam nummô, cum memorabili hac inſcriptione, HENRICUS ROSAS, REGNA JACOBUS &c. uti diximus in *Jacobo I. M. Britanniæ Rege.*

ROSA Aurea, Dominicâ *Lætare*, i. e. IV. Quadrageſ. ſolenni ritu benedicta à Pontifice, comitatô Cardinalibus, in lætitiæ ſignum roſei coloris veſtibus indutis, eundô ac redeundô à Capella, manu ferri conſuevit, quam is deinde magno alicui Principi, ſi adſit in Curia Romana, concedit, vel ad alium Regem Principemque, aut eidem Pontifici cum conſilio Purpurati Collegii viſum fuerit, mittit, ut inter alia factum ab Alexandro III. Ludovico VII. Regi Franciæ cùm Pariſios ad eum veniſſet. Idem Pontifex, cùm Venetiis moraretur in eadem Dominica, indutus ſacris veſtibus & de conſuetudine *auream* ferens *roſam*, cum Epiſcopis & Cardinalibus ad Altare majus (*Eccl. S. Marci*) proceſſit: & completis Miſſarum officiis, Roſam, quam detulerat, Duci Venetiarum, in ſignum gratiæ Sedis Apoſtolicæ contulit, ut habent Acta ejuſdem Alexandri, apud *Baronium.* Tradit præterea Auctor *Vita* Urbani V. Joannam Reginam Siciliæ & Petrum Regem Cypri Romam veniſſe, & cùm tunc occurreret Dominica Lætare Jeruſalem, in qua conſuevit dari per Papam *Roſa* —— dictam *Roſam* memoratæ Joannæ —— dediſſe ——— quæ more ſolitô demum cum Cardinalibus & aliis Nobilibus per urbem equitavit &c. Orationes ad benedictionem pertinentes, exhibet *Ceremoniale Rom. l.* 1. *ſect.* 7. Antiquitùs verò ſolebat hæc ceremonia fieri Romæ in Æde S. Crucis in Hieruſalem, ubi concionem ad Populum habere ſolebant Pontifices, quorum exemplum ſecutus Pius II. roſam poſteà à ſe conſecratam, Senas natale ſuum ſolum miſit, cujus locô Sixtus IV. in ſignum gentilitii ſtemmatis, quercus aureæ ramum Cathedrali Savonæ, itidem Patriæ ſuæ, tranſmiſit &c. Ritus origo, in incerto; viguiſſe jam ævô Leonis IX. qui præfuit A. C. 1050. Cencius Camerarius refert, qui etiam Pontificem hunc Monaſterio S. Crucis in Lotharingia, in Roſæ hujus impenſas, certi quiddam impoſuiſſe, ſcribit. Nec de cauſa magis liquet, aliis aliam prætexentibus. *Roſa* verni temporis filia, lætitiæ ſymbolum eſt: Sed & veteres Chriſtianos *roſa* imaginem ſepulchris inſcripſiſſe, in ſignum fugacis hujus ac tranſitoriæ vitæ, legimus. Imò jam priſci Romani, in Teſtamentis ſuis, ſepulchra roſis ſpargi voluêre, ut in antiquis monumentis ſcriptum legitur, hâc fere verborum formulâ: *Ut quotannis roſas ad monumentum ejus deferant.* Seu, *Ut quotannis tempore Julii roſa illis ponantur.* Seu, *Roſâ quotannis ornandum* &c. Quam in rem faciunt illa Poetæ:

Mirabar celerem fugitivâ ætate rapinam,
Et dum naſcuntur, conſenuiſſe roſas.

Sed & *roſas* olim, in hominis natali præbitas, donataſque, docet vetus *Inſcr.* 636. 12. Plura vide *ſuprà*, & de *Roſa* hac *Aurea* Durandum *Rationalis*, *l.* 6. *c.* 53. *n.* 8. 9. 10. 11. Petrum Bleſenſem *Serm.* 15. Ughellum *Italia Sacra Tomô I. Part. I. p.* 267. alioſque Auctores, laudatos Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macris Fratribus *in Hierolex.*

ROSA Crucis, nomen Congregationis, quæ ſub initium ſeculi hujus, in Germania, emerſit. Huic qui nomen dant, Fratres Roſæ crucis dicti, jurant ſe ſecretum non propalaturos, ænigmaticè ſibi invicem ſcribunt, & Societatis leges ſe ſervaturos ſanctè pollicentur. Jactant ſe omnium Diſciplinarum ſcientiarumque, Medicinæ inprimis, quam hactenus ignotam incultamque jacuiſſe dicunt, Reſtauratores: Arcana varia maximi momenti ſe noſſe, inter quæ minimum ſit Philoſophicus lapis, illamque notitiam per Traditionem, ab antiquis Ægypti Philoſophis, Chaldæis, Magis & Gymnoſophiſtis habuiſſe ſe gloriantur. Dicunt inſuper, A. C. 1378. nobilem quendam Germanum, cujus nomen per *A. C.* exprimunt, poſtquàm in monaſterio quodam Græcam Latinamque linguam addidiciſſet, in Palæſtinam profectum, cumque Damaſci æger Sapientes Arabiæ conſuluiſſet, ab illis admirandam hanc artem edoctum, poſt reditum in Patriam, ſociis allectis, illos tantorum ſecretorum participes reddidiſſe, Obiiſſe autem hunce, A. C. 1484. Fratres hi ſucceſſores habuerunt, uſque ad A. C. 1604. quô unus ex illis, in ſepulchrum Fundatoris, variis emblematis, characteribus & inſcriptionibus variegatum, cum literis *A. C. R. C.* incidiſſe dicitur: ibi librô repertô, in charta pergamena aureis literis ſcripto. Hi, quia vitam hominis communiter ad an. 140. ſe extenſuros promittunt, *Immortales*; quia tam ſublimia jactant, *Illuminati*, ſed quia ab aliquo tempore, poſt tot fraudes deprehenſas, non in publico comparent, *Inviſibiles* dicuntur: Empiricorum abortus hæc ſecta eſt. Quod Illuminatos Hiſpaniæ attinet, quidam ſimilis farinæ homines illos, alii verò longè melioris notæ eſſe, exiſtimant. Vide *Illuminati.*

ROSA Hieroſolymitana ſeu *Hierichuntina*, vide in voce *Arabia*, item *Jericho*, & apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 401. ubi illorum ſententiam, qui *Roſam* hanc cùm amomo confundunt, refellit.

ROSACETUM, ſeu ROSÆ *lignum*, odoriferi ligni ſpecies eſt, quod in Quantonia Sinenſis Imperii provincia, Chaokina prodneit, ad capſulas, menſas, ſedes ſimiliaque conficienda aptiſſimum, quòque vix aliud eſt præſtantius, coloris ex nigro rutilantis, venis quibuſdam interciſum & artificioſâ benignè obſtetricantis naturæ quaſi manu depictum. Idem in montibus

urbi

Kiunchen, quæ metropolis eſt inſul. *Hainan*, provenit, uti refert Auctor Anonymus *Sina & Europa*. c. 34. qui etiam liquoris ſuaviſſimi in regnis *Gannan* ex arboribus ſtillantis, quem Luſitani *Roſamaliam* vocant, meminit *ibid.*

ROSÆ purgatæ, apud Spartian. *in Ælio Vero*, c. 5. *Jam illa frequentantur a nonnullis, quod & accubationes ac menſas de roſis ac liliis fecerit, & quidem purgatis*: ſic dicebantur, quibus demtum erat album; quòd ea pars minimè tenera ſit ac delicata. Ita enim idem paulo ſuprà, *eod. c. Lectum* ——— *fecerat minuto reticulo incluſum, eumque foliis roſæ, quibus demtum erat album, replebat, jacensque* ——— *velamine de liliis facto ſe tegebat, unctus odoribus Perſicis.* Quod autem hic de Menſis ait, ſic intelligendum, uti cùm Trebellius de Gallieno ait, c. 16. *Verni tempore cubicula* de roſis *fecit*, h. e. cubicula roſis ſtravit. Itaque Verus *menſas de roſis fecit*, h. e. roſas in menſam ſparſit & menſam roſis ſtravit ac operuit ita, ut tota de roſis facta videretur. Ovid. *l.* 5. *Faſt. v.* 335.

Tempora ſutilibus cinguntur tota coronis,
Et latet injecta ſplendida menſa roſa.

Salmaſ. *ad Spartian. loc. cit.*

ROSARIA, erogatio dicta eſt *roſarum* in convivio, ſeu coronarium è roſis erogatis, quemadmodum *Miſſilita*, vel *Miſſilica*, apud Suetonium *in Nerone*, c. 27. miſſilarum ſimilis erogatio. Ita autem is, *Indicebat & familiaribus cœnas, quarum uni muſſilita quadragies ſeſtertio conſtitit, alteri pluris aliquanto roſaria.* Coronarum certè apud Veteres in conviviis multus uſus & è *roſis* ſutilium præcipuè; poſteà luxuria invenit, è nardi folio: & veſte Serica verſicolore fuêre, quas unguentis aſpergebant pretioſiſſimis. Plinius, *l.* 21. *c.* 3. *Summaque auctoritas pactilis coronæ, uti Saliorum ſacris invenimus ſolemnes cœnas. Tranſiêre deinde ad roſaria eoque luxuria proceſſit, ut non eſſet gratia, niſi è mero folio ſutilis, mox petitis ab India, aut ultra Indos. Lautiſſimum quippe habetur è nardi foliis eas dari aut veſte verſicolori Sericâ unguentis madidas.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 557.

ROSARIUM, dicitur in Communione Romana liber Eccleſiaſticus preces ad B. Virginem directas continens: cujus auctor fuit Dominicus Calaguritanus, parens Fratrum Prædicatorum. Qua de re *Bulla* Pii V. qui uſum ejus auctoritate ſuâ confirmavit, data A. C. 1596. ita ſonat: *B. Dominicus Spiritu ſanctô (ut piè creditur) afflatus, occaſione, quâ Albigenſium hæreſis per partes Galliarum & Italiæ miſerè graſſabatur* ——— *levans in cœlum oculos* ——— *admodùm facilem & omnibus pervium & admodùm pium orandi & precandi Deum*, Roſarium *ſeu Pſalterium, Beatæ Virginis nuncupatum, quô eadem Beatiſſima Virgo, ſalutatione Angelicâ centies & quinquagies, ad numerum Davidici Pſalmi repetitâ & oratione Dominicâ ad quamlibet decimam, cum certis meditationibus, totam D. N. Jeſu Chriſti vitam demonſtrantibus, interpoſita veneratur, excogitavit & excogitatum per ſanctæ Eccleſiæ partes propagavit* &c. Ubi quod de Albigenſibus dicitur, locum non habet, apud Alanum de Rupe, Pſalterii reſtitutorem, qui Fraternitatis hujus (namque mox *Fraternitas de Roſario* inſtituta) ortum, non ab occaſione Albigenſium, ſed Saracenorum piratarum, in quorum manus prope Compoſtellam incidiſſet Dominicus, arceſſit. Sic autem habet *Bulla* Sixti IV. A. C. 1475. quâ approbat *Fraternitatem de Roſario* nuncupatam, renovatam Coloniæ per Fratres Ordin. Prædicator *Omnibus & ſingulis utriuſque ſexus, dictæ Fraternitatis confratribus & ſororibus; in quinque præcipuis B. Virginis feſtivitatibus, ſcil. Annunciationis, Viſitationis, Aſſumtionis, Nativitatis & Purificationis, C. dies indulgentiarum, in qualibet dictarum feſtivitatum die, atque quotieſcunque per ſe vel per alium*, Roſarium *B. Virginis, quod quinquaginta Ave Maria cum quinque Pater noſter continet, legerint ſeu legi fecerint* ——— *miſericorditer relaxamus.* Acceſſêre poſteà ab Innocentio VIII. Pio V. præfato, aliiſque Pontificibus indulgentiæ aliæ, eæque adeò amplæ, ut Paulus V. A. C. 1608. *revocatis omnibus indulgentiis à prædeceſſoribus ſuis conceſſis, tam fraternitatis Roſarii confratribus, quàm aliis, novas indulgentias voluerit concedere, quibus deinceps fruerentur*, uti habetur in *Bulla* ejus Romæ data dictô annô &c. Quòd verò Petrum Eremitam, modum orandi per calculos 55. *ita ordine diſtinctos, ut poſt denos ſinguli majuſculi affigantur filo* ——— *& quot hi ſunt, toties Dominicam precem; quot illi, toties Angelicam ſalutationem, ter numerum ineunde recitent, terque ſymbolum brevius inferant: quod Deiparæ Virginis Pſalterium nuncupant*, circa A. C. 1090. jam inveniſſe, dicit Polydorus Virgilius, *de Invent. rerum, l.* 5. *c.* 9. cum iis, quæ diximus de Dominico, ſic conciliat Alphonſus Fernandes Placentinus Dominicanus *in Concert. Prædicator, Fam. ad A. C.* 1213. ut dicat: *De Roſario poſſe loqui dupliciter, unô modô, ut eſt Orarium per calculorum ſupputationem. Aliter, ut eſt devotio cultus B. Virginis Mariæ; complectens potiſſima vitæ & mortis filii Dei & ipſius Matris myſteria. Primò modô Roſarium accipientes, fatendum Petrum Eremitam illud adinveniſſe, & per calculos filô introductos orare docuiſſe. Secundò verò modô, ut* Roſarium *centum & quinquaginta ſalutationum Angelicarum & quindecim Orationis Dominicæ repetitionibus conſtat, à B. Patre Dominico* ——— *inſtitutum eſt.* Qua de re vide A. Rivetum, *Apolog. pro Sanctiſſima Virgine Maria, l.* 2. *c.* 12. infrà etiam aliquid, ubi de *Salutatione Angelica.*

ROSARIUS, monetæ adulterinæ ſpecies, prohibita in Anglia A. C. 1299. & 1300. Vide ſuprà in *Crocardus.*

ROSARUM Urbs, vide *Rhodopolis* & *Roſtochium.*

ROSATUM, apud Æl. Lamprid. *in Heliogabalo*, c. 19. *Nam* roſatum *ab aliis acceptum, pinearum etiam attritione odoratius reddidit*: an poculi, an potionis nomen? Sequitur certè, *Denique hæc genera poculorum (namque & maſticati quoque ac puleiati* paulò antè meminit Lampridius) *ante Heliogabalum non leguntur*: ut intelligamus, nova genera potoriorum vaſorum ab Heliogabalo fuiſſe excogitata, quæ etiam odore oblectarent. Verùm potiùs videntur his nominibus potionum genera diverſa intelligi, è vino variè condito: ſicut in *Geta* dixit Spartianus, c. 4. cum fuiſſe cupidum vini, variè conditi. Sequitur non longè, c. 21. *Conditò piſcinas & ſolia temperavit &* roſatô *atque abſinthiatò.* Etiam Capitolinus *maſtichati & roſati & abſinthiati* ſimul meminit in *Gordianis*, c. 19. *Fuit vini cupidior, ſemper tamen undecunque conditi, nunc roſâ, nunc maſtiche, nunc abſinthiò, cæteriſque rebus, quibus gula maximè delectatur.* Latini Græcâ formatione dixiſſent, *maſtichiten* vinum, *rhoditen* & *abſinthiten* &c. Adhibebantur autem, ad alias ſpecies odoratas, quæ in pila tritæ roſato condiendo inſerviebant, ab Heliogabalo, & pineæ; quarum attritio Græcis πιτυΐνη... eſt. Vide Caſaubon. *Not. ad loc. cit.* Apud Anaſtaſium verò in *Leone III. Roſata vela*, ſunt *roſis* diſtincta & ornata.

ROSBURGUM, urbs Teviotiæ, ad fluv. Teviotam, qui paulò infra in Tuedam abit. 15. milliar. Angl: à Bervico in Occaſum, 5. à limite Anglic. in Scotia meridionali.

ROSCHILDIA, Urbs Daniæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Lundenſi in Zelandia inſul. Regum tumulis nobilis, paceque ibi inter Sueciæ Daniæque, reges initâ, A. C. 1658. 4. leuc. ab Hafnia in Occaſum, 5. à Coronæburgo in Africum, cum portu ſatis capaci ad Sinum Iſoram, 4. leuc. à ſinu Codano in Meridiem.

ROSCIA Lex, an. Urb. Cond. 685. Metellô & C. Martiô Conſulib. lata, à L. *Roſcio* Othone, in Spectaculis, *Equitem à Plebe diſtinxit*, cùm anteà promiſcuè ſpectarent: Sic tamen, ut, qui ex Equite vel vitiô vel fortunâ decoxiſſent, ab aliis ſepararentur & remotiori locô conſiderent. Meminêre hujus Legis Horatius, Juvenalis ac ſæpe Cicero, præſertim *Philipp.* 2. qui natos hinc ſe Conſule, odiô præfati Roſcii, tumultus non ſolùm compeſcuit, verùm etiam effecit, ut errorem ſuum Plebs agnoſceret, neque ſe notari ſedis diſcrimine iniquô animô ferret. Vide Plut. *in vita ejus* & Plinium, *l.* 7. *c.* 30. Verùm lex *Roſcia* nihil, niſi de XIV. ordinibus ſanxit: Sequutus verò Auguſtus, tum illam moderatus eſt: tum alia quædam addidit, de quibus Læv. Torrentius conſuli poteſt *Comm. in Suetonii Neronem*, vide quoque Roſin. *l.* 5. *c.* 4.

ROSCIANUM ſeu RUSCIANUM, urbs Archiepiſcopalis Calabriæ citerioris cum titulo Ducatus 16. milliar. à Beſidiano in Ortum, 12. à Thurio in Meridiem: ferè 30. à Coſentia in Boream *Roſſano.*

ROSCIUS, Hiſtrio inſignis, in arte ſua uſque adeò abſolutus, ut ſi quem ſignificare velimus cæteris ſui generis hominibus præcellere, *Roſcium* κατ' ἐξοχὴν appellamus. Hic cùm obliquos haberet oculos, turpique eſſet aſpectu, primus perſonâ in ſcena uſus eſt: populus tamen cum ſine perſona intueri malebat, ob pronunciandi dulcedinem. Cicer. *l.* 1. *de Oratore.* Item *Roſcius* Amerinus, qui in cauſa parricidii defenſus eſt à Cicerone.

L. ROSCIUS, legatus Cæſaris, cui tertiam legionem hibernatum in Eſſuos ducendam dedit, Cæſar. *l.* 5. *Com. c.* 24.

ROSCIUS Cœlius, legatus viceſimæ legionis, maximas diſcordias & ſimultates cum Tribellio, in Britannia, exercuit, adeoque militem odiô in Conſularem legatum accendit, ut ad Vitellium profugere coactus ſit. Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 60.

L. ROSCIUS Fabatus, Prætor, cujus meminit Cæſar *initiô l.* 1. *de bello Civili, c.* 3. qui Lanuvio oriundus eſſet, Junonis Soſpitæ ſimulacro, quæ Lanuvii colebatur, & Lanuvini ſerpentis notâ nummos ſignavit.

ROSCIUS Otho, in tribunatu ſuo legem tulit, quâ equeſtrem ordinem à plebe diſtinxit, equitibus 14. gradus ſeorſim aſſignans; in quos nemo reciperetur, niſi qui 400. ſeſtertiorum cenſum expleret. Hæc lex à latore *Roſcia* dicitur. Unde Horatius, *l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 61.

Roſcia dic ſodes melior lex, an puerorum
Nænia, quæ rectè regnum facientibus offert?

Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 153.

——— ——— *Exeat, inquit,*
Si pudor eſt, & de pulvino ſurgat equeſtri,
Cujus res legi non ſufficit, & ſedeant hic
Lenonum pueri quocunque in fornice nati, &c.

v. 159.

Sic libitum vano, qui nos diſtinxit, Othoni.

Vide & *Otho.*

ROSCOMENUM, oppid. Connaciæ, in Hibernia prope Succum fluv. vix 5. milliar. à Rea lacu, 15. ab Alona in Boream. Caput Comitatus Roſcomenſis, qui inter Longofortienſem & Letrumenſem Comitatum ad Ortum, & Mayonſem Gallivenſemque Comitatum ad Occaſum eſt.

ROSCOVIA, vide ROSTOVIA: A. C. 1565. à Moſcoviæ Duce ſubacta.

ROSEÆ campus, *Roſia* Ciceroni, *l.* 4. *ep.* 15. *ad Attic.* ager Sabinorum in territorio Reatino, apud Velinum lacum. Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 712.

Qui Nomentum urbem, qui Roſea rura Velini.

ROSELLANUS ager, territor. Ruſellarum urbis Hetruriæ exciſæ Liv. *l.* 10. *c.* 37.

ROSERA Elizabetha, vide *Elizabetha.*

ROSERIÆ, oppid. Lotharingiæ, ad Murtam fluv. Salinis nobile: Hinc *Roſieres aux Salines* dicitur. 3. leuc. à Nancejo in Eorum, 6. à Tullo in Ortum.

ROSETUM, urbs agri Senenſis verſus Maritimum tractum, vix 6. milliar. ab oſtiis Umbronis in Boream, 12. à Tela-

mone in Circium 30. à Plumbino in Ortum. Sub Magno Duce; *Groſſeto.*

ROSEUS Color, apud Lamprid. *in Antonino Diadumeno; c.* 2. *Parayerat ſanè populo roſeos colores dare Macrinus Imperator* &c. non eſt à roſa, ſed pro *roſſeus* vel ruſſeus ſcriptum eſt. Quæ vitioſa ſcribendi conſuetudo non infrequens occurrit in veteribus libris; ubi imperiti à *roſa* deductum arbitrantur, ut facile patebit hôc exemplô Corippi, *l.* 1. de 4. coloribus factionum Circi, de quibus ſuprà.

> *Aurigas totidem, totidem poſuêre colores,*
> *Et fecêre duas ſtudio in contraria partes;*
> *Ut ſunt æſtivus contraria frigora flammis.*
> *Nam viridis vernis campos, cum concolor herbis,*
> *Pinguis oliva comas, luxu nemus omne virescit:*
> Roſeus, *æſtatis rubrâ ſic veſte refulgens,*
> *Ut nonnulla rubent ardenti poma colore.*

Ubi *roſeus* primam productam habet. Quod is, qui nobis editionem illam Corippi adornavit, à *roſa* putans deductum, perperam ſic mutavit,

> *Æſtatis roſeus* &c.

Similiter apud *Iſidorum* de equis, *Color hic præcipuè ſpectandus, badius, aureus,* roſeus, *mirteus, cervinus, gilvus, glaucus* &c. *roſeus* eſt pro *ruſſeo*, qui Græcis *πυῤῥὸς*, Latinis quoque *burrus*. Quandoque & *ruſeus* ſcribebatur, unde & Græci *ῥούσιον* dixerunt, non *ῥόδινον*. Vide Salmaſ. *ad Lamprid. loc. cit.* & infrà in voce *Ruſſeus.*

ROSHEMIUM, German. *Rosheim*, Civitas Imperialis in Alſatia, prope Oberehenhemum & Molshemum. In hac Prætoris officium penès familiam Rumeliorum eſt, jure hæreditariô, ac feudi Imperialis titulô. Vide Limnæum *de Jure publico.*

ROSICA Claſſis, *ϛόλος Ῥώσικος* vel *ὁ τῶν Ῥὼς ϛόλος*, apud Cedrenum *in Michaële Theophili filio, circa A. C.* 850. *τὸν δὲ εἰρὴς Εὐξείνου καὶ πᾶσαν τὴν αὐτοῦ παραλίαν ὁ τῶν Ῥὼς ἐπόρθησε καὶ κατέτρεχε ϛόλος. Ἔθνος δὲ οἱ Ῥὼς Σκυθικὸν πρὸς τὸν Ἀρκτῷον Ταῦρον κατῳκημένον, ἀνήμερόν τε καὶ ἄγριον. Quod eſt intra Euxinum Pontum, & totam maritimam regionem, claſſis eorum qui Ros (ſeu Rhos) dicuntur (Roſica claſſe* vertunt alii:) *incurſionibus vexabat atque pervagabatur. Gens autem eſt* Ros *Scythica, ad Taurum Aquilonarem ſita, fera & agreſtis.* Quod idem legitur apud Joannem Curopalatem. Vide quoque Zonoram alioſque Græcorum Scriptores recentiores, qui paſſim meminêre *τοῦ* & *τῶν Ῥὼς gentis Ros*, quam Scythicam eſſe, *Ortelius* ait. Pro iiſdem ſumuntur, qui *Ptolemæo* in Sarmatia Europæa *Roxolani* dicuntur & recentioribus *Ruſſi* ac *Rutheni*. Joannes Tzetzes caput habet *Chiliad.* 11. *c.* 390. *περὶ τοῦ ϛέλλοντος ὁ Ῥώς, ἀλλὰ τῷ γένει Μυσός, De eo quod eſt. Quarto non Ros, ſed genere Myſus eſt*: ubi plurima more ſuô de Myſia & Myſis congerit, nihil tamen de *Ros*, tametſi paulò antè Tauros, populum Scythicum, eoſdem faciat cum *Ros, ibidem, c.* 393.

> *Σκυθίνῳ μὲν ἐδίδαξαν ταύρους τοὺς Ῥὼς καλεῖσθαι,*
> *Clarius indicavit Tauros* Ros *nuncupari* &c.

Occurrit vox in Græca verſione Ezechielis, *c.* 38. *v.* 2. & *c.* 39. *v.* 1. ubi de Gog & Magog verba ſunt *ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Μαγὼγ ἄρχοντα, Ῥώς, Μεσὸχ καὶ Θοβέλ, ſuper terram Magog Principem*, Ros, *Moſoch & Thobel*; ubi ראש Aquilæ eſt *κεφαλήν*, uti & Theodoretoi aliiſque tam priſcis, quàm recentioribus. Hinc Hieronymus, *Primam gentem illam Ros* (namque non deſunt Rabbini, qui hic gentem intelligant) *Aquila interpretatur Caput, quem & nos ſequuti ſumus, ut ſit ſenſus, Principes Moſoch & Thobal. Et revera nec in Geneſi, nec in Joſepho quidem —— hanc gentem potuimus invenire.* Atque apud Arabas, etiam inter gentes, ex diſperſione ac Noachidarum propagine, natas habetur *Al Ros.* Sic Eutychius Patriarcha Alexandrin. de poſteris Japheti agens, eorum quoſdam fuiſſe ait, qui habitarent à Tigri, *uſque ad extremas Septentrionis partes.* Et dein præter gentes complures alias, Græcis, Romanis, Byzantinis memoratas, ſubjungit, & *Al Ros & Al-Dilam & Bulgari & Sclavi* &c. Qua de re vide Joann. Seldenum, *de Synedriis veter. Ebræorum, l.* 2. *in Addendis.*

ROSIEMA, urbs Samogitiæ, ad Dubiſſam fluv. 30. leuc. Polonic. à Riga in Meridiem, Cownam verſus 12. & 28. à Vilna in Occaſum.

de ROSIERES Franciſcus, vide *Franciſcus.*

ROSIMUNDA, Longobardorum Regina. Filia fuit Cunimondi, occiſi ab Alboino: qui hanc ſibi junctam, cùm in convivio quodam è cranio paterno bibere coëgiſſet, decrevit illa ſuam contumeliam hanc ulciſci. Re igitur cum Helmigo, ſtabuli præfectô Regis, communicatâ, hic ut Peredæo quoque rem aperiret, petiit, quò eò tutius facinus patraretur. Adit Peredæum, virum inſignem, Regina, quem ut averſari videt tantum ſcelus, locô uxoris, cum ipſo inſcio concubuit, crimen dein faſſa, minata eſt ipſi mortem, niſi cædem patraret. Ita hic, Regicidium commiſit, illa autem unà cum Helmigo, cui nupſit, Ravennam ſe recepit. Ubi Exarchi Longini nuptiis inhians, novô ſcelere Helmigum tollere decrevit: ſed ille venenum ſibi è balneo exeunti oblatum, ipſam haurire, ſtrictô pugione, coëgit; ſic pœnas tandem Roſimunda meritas luit. A. C. 574. Paul. Diac. *l.* 2. *de geſtis Longob.* Gregor. Turonenſ. &c.

ROSINUS Johannes, vide *Johannes.*

ROSIUS Jacobus, vide *Jacobus.*

ROSIUS Portus, Ciliciæ apud Polyæn. *l.* 4. *c.* 6. *in Antigono*, Comm. 9. *Φυγὼν δὲ ναῦς ἐν Ῥωσῷ Κιλικίας ὑπὸ τῷ ϛενῷ λιμένι χρήματα ἱερὰ ἐκόμιζεν.* Scribe *Rhoſius.*

ROSMADECCIA Familia, inter Galliæ illuſtres. Floret illa in Britannia Armorica, quam aliqui à Comitibus *de Crozon*; ac ita inferioris Britanniæ Principibus; alii à Guilielmi *de Roſtrenan*, Conneſtabilis Franciæ A. C. 840. filio, qui antiquioris domus *de Roſmadec* hæredem duxerit & nomen aſſumſerit, deducunt. A Rivalone Equite A. C. 1191. ſeries continua oſtendi poteſt. Lineorum diverſarum primordia concurrunt, in Joanne III. Dn. *de Roſmadec*, mortuo A. C. 1515. Hujus enim filius Joannes Dominus *du Pleſſis*, nunc quoque ſuperſtites ſevit. Major autem frater, Alanus Baro *de Molac*, iterum communis pater eſt Baronum *de Gael, de S. Jovan*, & *de Compres*; ex filio Claudio, inprimis autem, ex filio primogenito Tanaquile Marchionum *de Roſmadec & Molac*, Comit. *de Chappelles & de Crozon*; quorum ſeries ab aliquot ſeculis hæc eſt. Joannes III. præfatus, qui obiit A. C. 1515. ex Joanna (filia Alani Dn. *de la Chappelle* & *Molac*) pater fuit Alani II. Dn. *de Roſmadec*, qui obiit A. C. 1560. relictô ex Joanna *du Chaſtel*, filiô Tanaquile Dn. *de Roſmadec*, Barone *de Molac*, defunctô A. C. 1574. Hôc & Margaretâ *de Beaumanoir*, genitus Sebaſtianus I. *Marchio de Roſmadec*, deceſſit A. C. 1613. pater ex Franciſca Montmorantia, Sebaſtiani II. qui junxit ſibi Renatam, *de Kercoent* Dn. *de Kergournadec*, atque ex ea ſuſcepit Sebaſtianum III. (cujus uxor Renata filia Ivonis de *Budes*, Baronis *de Sacé*, ducta A. C. 1655.) Bartholomæum Renatum Comitem *de Chappelles* (natum A. C. 1635.) Ludovicum Corentinum (natum A. C. 1636.) Mariam Annam & Mariam Renatam omnes nominis *de Roſmadec*: Vide Philippum Jacobum Spenerum, *Theat. Nobil. Europ. Part. I. p.* 154.

ROSMARINUS, *λιβανωτὶς* eſt coronaria Veterum Salmaſio *ad Solin. p.* 405. Aliquando *Ros* ſimpliciter, ut apud Ovidium, *Faſt. l.* 4. *v.* 440.

> *Pars thyma, pars* rorem, *pars meliloton amant.*

Eo Lares coronatos, docet Horatius,

> *Parvos coronantem* marinô
> Rore *Deos, fragilique myrtô,*

Carm. l. 3. *Od.* 23. *v.* 15. ubi myrto illum jungit. Aliàs floribus vernis omnium lectiſſimis miſcebatur. Idem Ovid. *Metamorph. l.* 12. *v.* 410.

> *Ut modò* rore maris, *modò ſe violave roſave*
> *Implicet, interdum candida lilia geſtet.*

Pindarus quoque ſecundùm nonnullos lilio miſcet *Nem. Od.* 7. cùm ait, Muſam plectere coronam Olympicam, cui

> *Κολλᾷ χρυσόν, ἔν τε λευκὸν ἐλέφανθ' ἁμᾶ,*
> *Καὶ λείριον ἄνθεμον ποντίας ὑφελοῖσ' ἐέρσας.*
> *Glutinat aurum, atque, eburque ſimul,*
> *Et lilium floridum à marino avulſum rore.*

Sed hic *rorem marinum*, non pro flore coronario, ſed pro corallio, quod in imo maris naſcitur, accipiendum, monet Car. Paſchalius, *Coronarum l.* 6. *c.* 20. Vide plura hanc in rem, apud Plin. *l.* 24. *c.* 11.

ROSOLEA Panormitana Sancta, apud Dominic. Macrum *in Hierolex.* Vide quoque infrà *Roſalia.*

ROSOMACHA, hyænæ ſpecies Sclavis, in Septentrione frequens, Suecis *Jerf*, Germanis *Wilfraſ*, de qua ſic Olaus: *Petuntur, inquit, à venatoribus, pellis ſolùm gratiâ, quæ apud nobiles & ditiſſimos ad veſtimenta in pretio eſt, utpote ſplendidis & florum inſtar diſtinctis coloribus, quales in Damaſceno veſte ſpectantur, Item, candet fuſcâ nigredine, inſtar panni Damaſceni, diverſis ornata figuris. Cujuſmodi colorum varietas & mixtura quoque eſt in* ginetta *animali in Hiſpania vulpis magnitudine, de quo Cardanus, Pelle variâ eſt & nigro ac cinereo alternantibus maculis diſtincta.* Et Scaliger, *Admirabili pulchritudine eſt. Macularum crebritas, ordo, vegetus ſplendor nulli cedit.* Unde *ginettam*, vel *jinettam*, vel *hyænettam* dici vult Salmaſ. quaſi *hyænulam ὑποκοριϛικῶς*, quia utrumque animal ſimilibus maculis pellem habet variegatam. Certè de hyæna, quam propterea *ϛικτήν*, i. e. *maculoſam* appellat, ita Oppianus, *Cynegeticôn l.* 3.

> —— *ἔρχεται δέρας αὐτὴν,*
> *Κυανέοις ϛικτοῖσιν ἐπίτριμμα ϛεφάνωσεν.*

> —— *cutis horrida corpore totô*
> *Cæruleis denſè conſpergitur undique vittis.*

Vide Sam. Bochart. *Hierez. Parte prior l.* 3. *c.* 11. præter alios, qui de *Animalibus* ſcripſerunt.

ROSONUM, vide RHICINIUM.

ROSSA, urbs Lageniæ, in Vexfordienſi Comitatu Hiberniæ ad Pirgum fluv. olim ampla, nunc raros habet incolas, 17. mill. paſſ. ab ora litorali maris Vergiani in Boream, 20. à Vexfordia in Occaſum.

ROSSÆUS Alexander, Anglus. Ejus extant, *Virgilius Chriſtianizans*, *Πανσέβεια*, *Myſtagogus Poëticus*, &c. Floruit noſtrô ſeculô.

ROSSIA, provinc. ampla Scotiæ Borealis, ſub qua Armanothia & Aſſinus Comitatus. Habet à Septentrione Navernium & Sutherlandiam, à Meridie Abriam & Moraviam, ab Ortu mare Germanic. ab Occaſu Hibernicum. Ejus urbes præcipuæ Chanonricum & Cromartiam, in parte Orientali.

ROS-

ROSSIA, urbs Hiberniæ in Momonia & Comitatu Corcagienſi, ad oſtia Finei fluv. cum portu capaci, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Caſſilienſi, 30. mill. pall. à Corcagia in Meridiem, & à Kinſalia in Africum.

ROSSIUS Regulus, ſub Vitellio, unum Conſulatus diem, qui in locum Alieni Cæcinæ ſupererat, eblanditus eſt. Nam pridie Kal. Novembr. iniit ejuravitque. Tacit. *l.* 3. *Hiſt. c.* 37.

ROSSONTIUM, hodie *Roſſontum Longum*, Gall. *Roſſon le Long* vicus Galliæ, ad Axonam, inter Auguſtam Sueſſionum & Vicum ad Axonam, *Vic ſur l'Aiſne*, caput olim pagi cognominis. Item locus in Bellovacis, vulgò *Roſſon*, unus eſt ex 9. Archidiaconatibus Eccleſiæ Bellovacenſis, adjacetque Aronæ fluv. à quo & *Roſſon ſur Aronde* cognominatur. Arona autem decurrit in Iſaram, è regione Compendii. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ROSTOCHIUM, quod olim *Lacianum*, & corruptè *Rhodopolis & Laciburgium* vocitatum, urbs eſt Vandalica Anſeatica, maritima, & Megapolitana, & præ multis aliis Germaniæ, cujus hæc ad Boream limes, urbibus præcipuis, literariò ſimul & mercatoriò emporiò clariſſima. Megapoleos Principibus ſemper paruit, à quorum majoribus, circa epochæ Chriſtianæ annum 329. levibus initiis, inſtar pagi, ad Varnam amnem condi incepta, & poſteà à Godeſcalco, Obotritarum rege, in oppidulum converſa, ac demum ann. 1160. à Primiſlao ſecundo, Nicolotti filio, & Obotritarum ſeu Herulorum rege quadrageſimo & ultimo, ex viciniæ, & tum ab Henrico Leone deſolatæ urbis Keſſini ruderibus, murò cincta, foſſis munita, inque urbis formam inſtaurata eſt. Nomen urbis Vandalicum eſt, diviſionem ſeu diſſolutionem aquarum ſignificans; & *Roſtzoch*, vel *Rotzoch* olim fuit appellatum, ut Poloniæ Hiſtoriographi, qui terram uliginoſam vocabulum illud interpretantur, & ſigillum urbis majus adhuc atteſtantur: alii à vicino urbi Roſarum horto, & fragrantibus roſis nomen deducunt, ut eſſet *Roſtock*, quaſi *Roſenſtoch*: alii alias vocabuli comminuſcuntur interpretationes. Roſtochienſem ditionem occupavit Ericus VI. Danorum Rex A. C. 1286. ſed Chriſtophorus III. Erici VII. ſucceſſor eam Megapolitano Principi reſtituit. A. C. 1322. Valdemarus item IV. Alberto Megapolitano tractum hunc contulit, A. C. 1360. Partes urbis tres ſunt, *Antiqua*, quæ tribus templis, nimirum D. Petri, D. Nicolai, & D. Catharinæ, necnon Juriſconſultorum collegiò inſignis eſt. *Media*, quæ brachiò Varnæ ab antiqua ſeparata, templis D. Mariæ, D. Johannis, nec non Curiâ & Graphæô, pulcherrimiſque ædificiis & civium flore reſplendet: Et *Nova*, quæ collegiata D. Jacobi Eccleſia, tribuſque aliis Spiritui Sancto, D. Michaëli, & S. Cruci dicatis templis, nec non Academiæ à Johanne filiò Magni, & patruele ejus Alberto, Ducibus Megapolitanis fundatæ A. C. 1415. ſed plenè demum introductæ, A. C. 1419. à Joh. Alberto verò & Ulrico poſteà dotatæ, Collegiis octo exornatur. Longitudo urbis 2166. paſſuum eſt, latitudo 825. ambitus 5500. ſi paſſum ulnæ æquipares: ac parum diſtat longitudine ſuâ ab Imperiali Lubeca, quæ 2150. paſſus longa, & 1300. fermè lata eſt. *Merel.* Frequentibus ſeditionum motibus & incendiò, aliiſque malis ſæpiùs eſt devaſtata. Inter alia enim, ortò diſſidiò inter cives & Senatum, cùm Cæſar cauſæ diſceptationem Joh. Alberto Duci, qui Principatum omnem ad normam Auguſt. Confeſſ. reformaverat, mandâſſet, ipſe armatus in urbem intromiſſus, Senatum graviùs habuit, arxque, quæ extrueretur, deſignata eſt, A. C. 1573. Iterum res ad bellum ſpectavit, civibus ſe adverſus arcem palis ligneis munientibus, Megapolitanis autem, quos Dani juvabant, portum obſidentibus, donec interventu Nobilitatis lite compoſitâ cives Principi jurârunt. Ut recentiora omittam. Hic Georgius Rikenius Paſtor, Reformatis Mariâ apud Anglos dominante in exilium inde ejectis & hoſpitiò Roſtochii excipi petentibus acerrimè ſe oppoſuit, circa A. C. 1554. Vide *Rhodopolis.*

ROSTOVIA, urbs ampla Moſcoviæ, Ducatus cognominis caput, clara ſede Archiepiſcopali ad Coroneam amnem, 26. milliar. à Rha fluv. in Meridiem, cum arce lignea. 34. milliar. Polonic. à Moſcua. Ducatus hic inter Sardaliam eſt ad Ortum, & Tuveriam ad Occaſum. Poſt Novogardiam magnam inter Roſſiæ Principatus olim præcipuus habebatur, & ſecundogenitis Ducum Roſſiæ tribuebatur. Quorum poſteri à Joanne Baſilide, noviſſimò hærede A. C. 1565. indignè trucidatò, & ſtirpe penitus deletâ, ſpoliati ſunt.

ROSTRA, templum Romæ in foro ante Curiam Hoſtiliam, in quo erat ſuggeſtus, è roſtris navium Antiatum; ex quo concionabantur. Erat autem Antium, Volſcorum Metropolis, maritima, quam in ſuo Conſulatu expugnavit C. Mœnius, an. Urb. Cond. 416. L. Ann. Florus, *l.* 1. *c.* 11. *Extant & parta de Antio ſpolia, quæ Mœnius in ſuggeſtu Fori, captâ hoſtium claſſe ſuffixit; ſi tamen illa claſſis: nam ſex fuêre roſtrata.* Livius item, *l.* 8. *c.* 14. *Naves Antiatium, partim in navalia Romæ ſubducta, partim incenſa: roſtriſque earum ſuggeſtum, in Foro extructum, adornari placuit,* Roſtraque *id Templum appellatum:* quod prope Comitium, partem Fori, quæ à Palatii porta incipiens finiebat ad templum D. Mariæ Novæ, ut *Martianus* docet; erat. Eorum crebra in Livio, Cicerone, aliis, mentio. Ferebantur in illis leges, agebantur cauſæ, & conciones habebantur. Hinc Roſinus *l.* 6. *c.* 5. *Antiq. Rom.* locò ſacrò Leges ferri conſueviſſe aſſerens, in *Roſtris* ait, *qui locus erat auguratus, Templumque dicebatur, ſæpe à Magiſtratibus ferebantur.* Ex iiſdem defunctos laudare, priſcus mos fuit, quem Polybius, *l.* 6. ſic deſcribit, *Si quando apud eos,* (Romanos) *quiſpiam ex Illuſtribus viris ex hac vita deceſſerit, elatò funere portatur cum reliqua pompa ad Roſtra; ſic dicta, in Forum & nunc ſtans conſpicuus, nunc obvolutus, idque carò univerſâ plebe circumſtante.* Roſtra *adſcendit: ſiquidem filius adultus ſuperſit, ac præſens exiſtat; ſin verò, alius quiſpiam ex ipſius genere, ac demortui virtutes, & quæ in vita præclarè geſſit, depredicat.* Et paulò pòſt, *Ubi autem præclarus aliquis ex domeſticis ultimum diem obiit, inſtituunt funeris elationem, & circumfuſi, qui ſimillimi magnitudine & reliquâ ſtaturâ videntur, veſtitum uſurpant: ſi vel Conſul vel Imperator fuerit; purpureum: ſi triumphum egit, vel tale quid perfecit, aurò contextum. Igitur iſti curru vecdunt. Faſces verò & ſecures ac reliqua Principatus conſueta, ſecundùm dignitatem cujuſque, præcedunt, quâ, dum in vivis eſſet, in Republ. eminuit. Ubi ad* Roſtra *venerunt, cuncti ex ordine ſellis elephantinis ſedent, quò ſpectaculo haud facilè poterit ſpectari pulchrius.* Hinc de Q. Metello Prætore, qui à devictis Macedonibus *Macedonici* cognomentum tulit, Vellejus Paterculus *Hiſt. Rom. l.* 1. *c.* 11. *Mortui,* inquit, *ejus Lectum pro* Roſtris *ſuſtulerunt quatuor filii.* Nec pigeat obiter referre, primum Poplicolam ſupremè laudâſſe Brutum, qui ritus inde ad fœminas, & Imperatorum ævò ad Juvenes, eſt progreſſus. Sed *hoc Fori decus, hac velut Populo Rom. impoſita corona,* verba ſunt Plinii, *l.* 16. *c.* 4. ſequiore ævò Tribunitiis ſeditionibus calcari ac pollui cœpit. Unde de Tiberio Graccho, qui primam certaminum facem accendit, Florus, *l.* 3. *c.* 14. *Poſtquàm rogationis dies aderat, ingenti ſtipatus agmine* Roſtra *conſcendit* (ubi nempe ſedentes Magiſtratus jus dicebant, Leges ferebant, concionem habebant, *Stadius*) Et paulo pòſt; *Sed ubi intercedentem legibus ſuis Cn. Octavium videt, injectâ manu depulit Roſtris.* A quo ulteriùs itum, & proſcriptorum Civium capita pro *Roſtris* expoſita; uti Octavio Conſuli fecit Marius; & inprimis in Triumvirali proſcriptione: de qua ſic idem Auctor, *l.* 4 *c.* 6, *Romæ capita cæſorum proponere in* Roſtris *jam uſitatum erat; verùm ſic quoque Civitas lachrymas tenere non potuit, cùm reciſum Ciceronis caput in illis ſuis* Roſtris *videretur, nec aliter ad videndum eum, quàm ſolebat ad audiendum, concurreretur.* Namque Antonius præciſum Oratoris caput ad ſe allatum in illuſtri illo loco, ubi ille eô ipſô annô adverſùs eum dixerat, poni curavit, ut præter Florum teſtantur Livius, Plut. *in Cicer.* Dio, *l.* 47. Alii. Tandem itaque, poſtquàm indignum avitâ libertate ſe Populus Rom. reddidit, pro *Roſtris* oblata Cæſari regni inſignia, ipſis Lupercalibus, ſeu 16. Kal. Mart. quæ is pro *Roſtris* in aurea ſella ſedens, amictuſque togâ purpureâ cùm ſpectaret, Antonius Conſul, unus ex Lupercis accedens, capiti ejus diadema impoſuit, ut apud eundem Florum, *l.* 4. *c.* 2. videre eſt. A *roſtris* porrò navium, *Roſtrata* corona nomen habuit, quæ inter præcipua olim militaria præmia, de qua ſic Plinius, *l.* 16. *c.* 4. *Anteà roſtra navium tribunali præfixa, Fori decus erant, velut Populo Rom. ipſi corona impoſita. Poſtquàm verò Tribunitiis ſeditionibus calcari ac pollui cœpêre, poſtquàm vires ex publico in privatum magis ſingulîſque civium quæri; ſacroſancta omnia profana fecêre, tum à pedibus eorum ſubiêre in capita civium Roſtra. Dedit hanc Auguſtus coronam Agrippæ* &c. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 5. *ubi novorum quoque, quæ ad Palatii radices, Roſtrorum mentionem facit,* & ſuprà in voce *Navalia* it. *Quadrans,* ubi roſtrum navis in vetere pecunia Roman. in cujus altera parte Janus geminus, ſculptum fuiſſe diximus. Addidit autem primus *roſtra* navibus Piſeus Tyrrhenus teſte Pliniò, *l.* 7. *c.* 56. *circa fin.* &c.

ROSTRA apud Adalberonem Laudun. *in Carmine ad Robertum Regem.*

> *Cœpit ſumma pedum cum tortis tendere roſtris:*

calceorum ſunt acumina, quæ Annæ Comnenæ *in Alexiade* dicuntur πεδίλων προάλματα. Ita enim Scriptores vocant prominentes & ultra pedum longitudinem profilientes extremas calceorum partes, in acumen deſinentes, uti pluribus obſervavit Car. du Freſne, *Not. ad Alexiadem.* Meminit *Calcei, ad aquilini roſtri ſpeciem,* Petrus Damianus, *l.* 5. *Ep.* 16. Cujuſmodi *Sotularium roſtratorum* uſu interdicitur Sacerdotibus in Concilio Pariſienſi A. C. 1212. *part.* 2. *c.* 9. &c. Vide ſuprà quoque in voce *Pigacia,* it. *Poulaina,* & de *roſtris calceorum,* apud veteres Romanos, ubi de *Calceo.* Joh. Archithrenius, apud eundem Car. du Freſne, *Roſtra* hujuſmodi ſic deſcribit, *l.* 2. *c.* 3.

> ——— *Solea ſubſtringitur arcu.*
> *Calceus obliquò, pedis inſtat ſaltus, ut ipſos*
> *Exprimat articulos, cujus deductior antè*
> *Pinnula procedit pauloque reflexior exit,*
> *Et fugit in longum tractumque inclinat acumen* &c.

Propriè autem *Roſtrum* de avibus, inter quas Picæ Braſiliæ, de qua ſuprà, *roſtrum* ingens, colore glaucescente, antidotum adverſùs omnia venena optimum, Indiæ Principibus inter præcipua cimelia habetur. Græcè ῥάμφος, it. ῥύγχος, quod poſterius tamen porcorum propriè. Per luſum verò καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου inquit Athenæus, *l.* 3. *etiam de perſona,* h. e. larva hiſtrionica, propter deformitatem ſcil. ut quæ *fremebunda hiatibus torvidis,* uti ait Arnob. *l.* 6. Hinc in *Acharnanibus* Ariſtophanes Megarenſis filias, quas prò porcis venire volebat, ita affatus,

> Ἀλλ' ἀμφίβαθι καὶ τοῦτο τὰ ῥυγχία,
> Κἤπειτα ἐς τὸν θύλακον ὧδ' ἐσβαίνετε.

vocem ῥυγχία opportunè adhibet. Nam & larvam, quam iis imponebat, ῥυγχία appellat propter ſimilitudinem, & ῥυγχία etiam dicit verâ ſignificatione. Idem in *Avibus,* verſu hoc, καὶ τοῖσιν χρὴ τὸ ῥύγχος θήγειν ες τὸ λοπόν quaſi avi tribuit ῥύγχος, & ſimul, metaphoricam ſignificationem alludens, facetè ſignificat, larvam hiſtrioni cibum ſuppeditare, ut roſtrum avi. Vide Deſid. Heraldum in *Animadverſionibus Arnobianis l.* 6. *p.* 243. & infrà *Terricula.*

ROSTRATA Domus Cn. Pompeji, memoratur Jul. Capitolino in *Gordianis. c.* 2. *extat ſilva ejus* (Gordiani Imper.) *memorabilis,*

quæ picta eſt in domo roſtrata Cn. Pompeji, quæ ipſius & patris ejus & proavi fuit, quam Philippi temporibus veſter fiſcus invaſit. In qua pictura etiam nunc continetur cervi palmati duceati &c. Qui pingendi mos eô ſeculô frequentiſſimus fuit, cujus originem indicat Plin. *l.* 35. *c.* 7. Vide Caſaubon. *ad Capitolin.*

ROSTRATA Villa, locus Tuſciæ, in villa Flaminia, inter Romam & Otriculum, 24. mill. paſſ. *Antonin.* cujus hodie nihil extat.

ROSTRUM Nemaviæ, oppid. Rhætiæ inter Auguſtam Vindeliciæ & Campodunum, *Antonin. Roskoptem Lazio, Memmingen Simlero. Baudrando Mindelheim* oppidul. cum caſtro, ad Mindelam fluv. in Suevia, ſub Bavariæ Duce.

ROSVIDA, vel HUROSVITHA, monialis in cœnobio Gandeſheim, in Germania, floruit ſeculô 10. Stirpe & ingeniô inclyta, Græcè & Latinè pereruditâ, verſu proſâque prompta: Hortatu Ottonis II. Imperatoris ſcripſit carmine, *vitam Ottonis I.* Eadem *poëma de martyrio S. Pelagii* &c. edidit; quæ Conradus Celtes imprimi curavit Norimbergæ, A. C. 1501. Poſſevin. *in appar.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 41.

ROSULUM, vicus Etruriæ, Sutrio & Nepitæ urbibus proximus, medius inter urbem Romam & Viterbium, 20. mill. paſſ. utrinque. *Monte Roſi Leandro.*

ROT, nomen familiæ, apud Baſilienſes, nobiliſſimæ, quos *Ruffos* Latinè dicas. Ex hac Hartmannus A. C. 1374. ſummô Magiſtratu functus eſt, eô tempore, quô Johannes Epiſcopus civitatem obſedit & atroci bellô afflixit, quôque Ferretum, Beaufortium, Porrentrutum oppida cum caſtris villiſque plurimis flammis vaſtata ſunt. Johannes dein A. C. 1444. civibus conſiliô præfuit, *Fabius Baſilienſium* dictus, eô quòd bellô Armeniacô orbem infinitis Gallorum obequitantium copiis in ſummum diſcrimen adductam, ab imminenti interitu prudentiâ ſuâ vindicavit. Poſt hunc Petrus Conſul Hieroſolymitanus eques, bellô cruentô & funeſtô, quod magni fœderis ſocii contra Carolum Burgundiæ Ducem geſſêre, in Grandiſſonenſi primùm pugna, A. C. 1476. octingentorum Baſilienſium ductor fuit: in Moratenſi verò clade decimô Kal. Julii pôſt inſecuta, 2000. peditum & 100. equitum fortiſſimum feliciſſimumque Imperatorem egit. Vide Chriſt. Urſtiſium *Hiſt. Baſil.*

ROTA, apud Plinium, *l.* 19. *c.* 4. *Hortos villæ jungendos non eſt dubium, rigandoſque maximè habendos, ſi contingat profluô amne, ſi minùs, è puteo rota organiſve pneumaticis, vel tollenonum hauſtu rigatos:* quâ ex puteo hauritur aqua, non eſt τροχαλία *Pollucis*, cujus quidem etiam uſum ad hauriendum è puteis accommodatum, docet. Sed machina, quam *Plinius* idem deſcribit cum tympano, ubi *tympanum* quidem priùs nominat, deinde & *rotam*. Altiùs autem aquam tollebat *rota*, quàm tympanum. *Ita ſuppoſitô*, inquit, *labrô lignéô, habente una ſecum conjunctum canalem & hortis ad irrigandum & ſalinis ad temperandam præbetur aquæ multitudo.* Nempe inter tympanum & rotam plauſtrorum hæc erat differentia, quòd tympana ex ſolidis tabulis erant contexta, rotæ ex radiis. Virg. *l.* 2. *Georg. v.* 444.

Qui radios trivêre rotis aut tympana plauſtris.

Ad quam ſimilitudinem *rotæ* ac *tympana* hauſturiæ machinæ factæ ſunt, quæ verſabantur hominibus calcantibus, & aquæ è puteis varios in uſus extrahendæ inſerviebant. Aliæ ab his *rotæ* erant, quibus eoſdem in uſus è fluminibus aquæ hauriebantur: fluminis ipſius impulſu, affixas circa earum frontes pinnas percutientis, verſari ſolebant. Cujuſmodi *rotarum* meminit Lucretius, cùm ait, *l.* 5. *v.* 517.

Ut fluvios verſare rotas atque hauſtra videmus.

Ubi vocat *hauſtra*, modiolos rotis illis affixos, quibus aqua hauriebatur ac fundebatur. Vitruvius, *l.* 10. *c.* 10. *Circa earum frontes affiguntur pinnæ, quæ cùm percutiuntur ab impetu fluminis, cogunt progredientes verſari rotam & ita modiolis aquam haurientes & in ſummum referentes, ſine operarum calcaturâ, ipſius fluminis impetu verſata, præſtant, quod opus eſt ad uſum.* Sed & aliæ iterum erant molendinorum *rotæ*, quarum idem Vitruvius *ibid.* meminit. *Eâdem ratione*, inquiens, *verſantur hydromylæ.* Ὑδραλέτας Græci vocant, verùm de his infrà. Etiam alia machina fuit, quâ Ægyptii aquam è Nilo hauriebant rigandis agris, Κοχλίαν Græci, Latini *Cochleam* dixêre, cujus deſcriptionem ex eodem Vitruvio diſces &c. Atque hôc pactô, aquâ nempe è puteis hauſtâ & manibus infuſâ, non riguis aut rivis inductâ quum irrigatio fit, βρέχειν *Theophraſtus* appellat, cujuſmodi βρέχειν non minimam cultus partem eſſe, quæ ſumitur circa balſami arborem inprimis, idem ait ubi de balſamo. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 519.

ROTA, petauro impacta, cujus meminit Martialis, *l.* 11. *Epigr.* 22. *v.* 3.

Quàm Rota *tranſmiſſo toties impacta petauro:*

Ubi alii legunt, *intacta*, ludi apud Romanos ſpecies fuit, nobis non ſatis cogniti. Turnebus enim *Petaurum* putat lignum fuiſſe per rotam à Petauriſta trajectum, *l.* 8. *c.* 4. Corn. Vitellius contra Georg. Merulam, *c.* 13. contendit Petaurum ipſum fuiſſe Petauriſtam, qui ſe per rotam, quaſi in aëre volantem, tranſmiſerit, unde & nomen vult inditum. Aliter Hieron. Mercurialis *de Arte Gymn. l.* 4. *c.* 8. ubi Petaurum vult fuiſſe, *machinam quandam ligneam, quâ homines rotis quibuſdam in aërem jactabantur*: fortè aſſimilandam aſſeri funibus quatuor ad laquearia ſuſpenſo, cui pueri puellæque inſidentes per aerem jactari ſolent. Sed hoc genus, ſub *Oſcillarum* appellatione à Veteribus indigitatum, vide ſuprà in voce *Petaurum*. Curruum *Rotas* quod attinet, quarum axibus ilicem, fraxinum atque ulmum, idoneam judicat Plinius, *l.* 16. *c.* 43. Homeri temporibus ſtannô ornabantur, poſteriori verò ævô, ut & tota vehicula, ebore obductæ ſunt; Plautus, *in Aulul. Actu* 2. *ſc.* 1. *v.* 46. ſicut Plinii tempeſtate, tota eſſeda atque vehicula aurô ac argentô inſignita conſpiciebantur, Plin. *l.* 34. *c.* 17. Et priſcis quidem temporibus, duabus tantùm *Rotis* conſtruebantur currus, alias duas poſteà addiderunt Phryges, teſte eôdem, *l.* 7. *c.* 56. Scythas dein ſex rotis conſtruxiſſe, memoriæ tradidit Hippocrates, *lib. de aëre, aquis & locis.* Vide Hier. Mercurialem, *de Arte Gymnaſt. l.* 3. *c.* 10. & ſuprà in vocibus *Currus*, *Curulis vectatio* & *Quadriga*.

ROTA, apud Anaſtaſium in *Leone III. Fecit veſtem albam holoſericam roſatam, habentem in medio tabulam de Tyrio, cum hiſtoria Crucifixi. Nec non rotas de chryſoclavo ornatas in circuitu de quadrapulo* &c. pallii eſt Eccleſiaſtici ſpecies, in *rotæ* formam effecti, vel pallium *rotarum* figuris diſtinctum. Alia fuit *Rota Judæorum*, apud medii ævi Scriptores, nota videl. in veſtibus, quâ à Chriſtianis diſcernerentur, uti videre eſt ſuprà, ubi de *Judæis*. At apud Adamnanum, *de Locis Scripturæ*, *l.* 1. *c.* 6. *Cujus* (Templi) *in ſuperioribus grandis quadam area cum lampadibus rotam funibus pendens:* lychnuchus eſt in *rotæ* formam de fornice pendulus, in ſacris ædibus, quam *coronam* vocari aliis, notat Car. du Freſne *Gloſſar.* In Monaſteriis porrò Monialium, ſic dicebatur turricula lignea verſatilis, qua neceſſaria in Monaſterium inferuntur, Gall. *Tour.* Sed & inſtrumenti Muſici ſpecies eôdem nomine occurrit, apud Sanutum, *l.* 2. *parte* 4. *c.* 21. & *in Epiſt.* 85. Bonifacii Archiepiſcopi Moguntinenſis, obi inter citharæ ſpecies recenſetur: *Rotta* aliàs, quam vocem vide apud Car. du Freſne ubi ſuprà. Vide quoque in phraſi *Crucem aſſumere.*

ROTA, Luſitanis dicitur, vimen illud mirabile, quod in Quantonia provinc. Sinici Imperii creſcit & incolis *Teng* vocatur. Funem à natura contortum, credas, quòd in maximam extendatur longitudinem, ac veluti funis per terram ac montes prorepat. Spinis horridum eſt; fortiſque oblongioribus viret, craſſitie vix digitum æquat & tamen ſæpe ad integrum ſtadium diffunditur, tantâ per montes copiâ, ut inter ſe intricatæ ſtirpes etiam cervis iter impervium reddant. Lentiſſimum porro eſt, & frangi neſcium; quamobrem ex eo rudentes funeſque pro navibus confieri ſolent. Imò illud in licia vittulaſque remiſſimas minutiſſimè partiri ſolent, ex iiſque corbes, crates, ſedilia, aliaque contexere; maximè verò ſubtiliſſimas ac molliſſimas illas ſtoreas, in quibus Sinenſes plerique nudi, dum ſomnum capiunt, decumbere conſueverunt. Ex iiſdem ipſos quoque lectulos efformant & pulvinaria, quæ rebus quibuſdam odoratis ad delitias inferciunt. Inſula *Hainan* tota hoc vimen profert atque illud præcipuè præſtantiſſimum, quod *Rotam albam* dicunt Auctor Anonymus *Sinæ & Europæ c.* 32.

ROTA Bernardinus, Neapolitanus, genere ingeniôque nobilis, Poëta Latinus Italuſque eximius, veteribus Latinis conferendus, omnibus autem Italicis, poſt Petrarcham, anteponendus. Primus *Halieutica* vernaculô ſermone ſcripſit. Obiit A. C. 1575. ætat. 66. Ejus Poëmata enarrat Anton. Teiſſier, *Elog. Part. I.* Vide quoque Auctorem *Theatr. d'hom. Letter.* & Laur. Craſſum, *Elog.*

ROTA Porphyretica, apud Petrum Diac. *Chronici Caſin. l.* 4. *c.* 37. *Cùm in* Rotam Porphyreticam *veniſſet* (Imperator Henricus) *poſitis utriſque ſedibus, conſedêre.* Aliàs *Rota Romana*; & ſimpliciter *Rota*, dicta eſt Camera Romæ, cujus pavimentum ex marmore Porphyretico in *Rotæ* figuram efformatum eſt; in qua agitantur publica judicia, quorum Deciſiones circumferuntur. Seu Tribunal Romæ eſt, ex XII. doctiſſimis Prælatis compoſitum, ad decidendas lites; *Papæ Capellani* & *Rotæ Auditores* appellantur. Sunt illi ex variis nationibus ſelecti, nimirum tres Romani, unus Germanus, unus Gallus, unus Caſtellanus, unus Aragonenſis, unus Venetus, unus Mediolanenſis Senenſis & Peruſinus per vices, Bononienſis item & Ferrarienſis, qui *in gradu Appellationis* cognoſcunt omnes lites beneficiales totius Orbis Romanam Religionem amplexi, ac cauſas civiles totius Eccleſiaſtici Senatus. *Erexit hoc tribunal Joannes XXII. Petrus And. Gammarus Rotæ Auditor Scholis ad Extravag. Julii II. Inter hæc* Rotam *novis & ſaluberrimis ſtatutis ornavit, quæ hodie apud nos etiam ſervantur & quotannis initiô audientiarum publicè leguntur; Et in ſumma ille primus adminiſtrationem juſtitiæ, cujus Vicecancellarius caput eſt, quæ in Regulis & Ordinationibus* Rotæ *conſiſtit, invenis* &c. Vide ſuprà, ubi de *Regulis Cancellariæ.* Poſteà Clemens VIII. multis illud privilegiis cumulavit; Alexander porrò VII. *Auditoribus Rotæ* veſtes & cingulum in pileo violacei coloris conceſſit, eoſque *Subdiaconos Apoſtolicos* declaravit: qui proin Papâ ſolenniter celebrante, canunt Epiſtolam, & in Capella Papali Clericos Camerales præcedunt; ſed & Decanus eorum Cruciferi officium, in publicis functionibus, gerit &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* inprimis verò Macros Fratres *in Hierolex.* ubi à *Rota Romana*, diſtinguentes *Rotam Porphyreticam*, hanc fuiſſe lapidem rotundum, in pavimento Lateranenſis Baſilicæ poſitum, in quo Romanus Pontifex diverſas functiones olim obierit, *Ptolemæo Lucenſi* etiam *Roccam* dictum, ajunt.

ROTA Romana, vide hîc *ſuprà*.

ROTABILIS Vis in *Inſcr.* veteri *p.* CXLIX. I. C. JULIUS. CÆSAR. VIAM. INVIAM. SOLERTIA. SUA. ET. IMPENDIO. ROTABILEM. REDD. eſt quæ *rotas* non malignè patitur: cui opponitur inæqualis, fallens & maligna, uti vocat Statius, *l.* 4. *Sylv.* 3. *v.* 29.

Rodebatque rotas maligna tellus.

Ubi *rotas terreſas* à tellore dicit, modò ſubſidente lacunis, modò extante ſpicibus, ut rotæ nullibi ſine detrimento verti poſſent. Vide Barthium, *ad loc.* Unde *rotaticum*, tributi genus, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

ROTÆ ſupplicium, apud Græcos jam olim in uſo. *Suida* Ὄργανόν fuit *βασανιστήριον καὶ διατεῖνον τὰ σώματα*, inſtrumentum hominibus excruciandis inventum, corpora diſtendens. Et *alibi* ξύλον τι, ἐν ᾧ δεσμώμενοι οἱ οἰκέται ἐκολάζοντο, lignum quoddam, in quo ſervi vincti colligabantur. Vide Apulejum, *Metamorph. l.* 3. & 10. quorum illò, *ritum Græcienſem*, iſtò *morem Græcorum*, hòc modò reos, cùm de criminibus quæſtiones haberentur, torquere, vocat. Deſid. Heraldus, ſic de eo: *Rota pœnalis, olim pœna ſervorum propria: ſed poſteà ad eruenda crimina in quæſtionibus adhibita. Alligabantur autem rotæ, & diſtendebantur: atque ea contorta flagris cædebantur. Unde* στρεβλοῦσθαι *propriè & torqueri*---- *Philo Commentario de Cain*: Οὕτω καὶ τὸ τέττεσθαι, τῷ μὲν συμβαίνοντι ἀλγεῖν ἄξιον ἐοικότι, ὃ ἐλυμήνατο διὰ βασάνων ἐπὶ τροχοῦ κατατεινόμενοι. *Exempla paſſim apud Plutarchum, & alios, Animadverſion. ad Arnobium, l.* 2. Vide quoque Ariſtophanem, *Pace*, item *Pluto*, & utrobique Scholiaſten. Sed & inter Veterum ſupplicia fuêre *rotæ*, quibus alligati rotabantur per ignem, aut membratim frangebantur, ut videre eſt apud Joſeph. ubi de Maccabæis fratribus, Baſilium, *Hom. in Gordium Mart.* Alios, nec non in iis, quæ mox dicemus. Aliud fuit ſupplicium, quod Franciſcus I. Galliæ Rex A. C. 1535. in graſſatores conſtituit, ubi fractis membris ſemianimes in altum elatis rotis ſupini imponuntur, cùm in ſupplicio illo Veterum *rotæ* alligati crudeliter torquerentur ac diſtenderentur: de quo quidem ita legitur in *Actis* S. Julianæ Virgin. & Martyr. *c.* 3. *num.* 14. *Tunc Præfectus juſſit afferri* Rotam *ferream & figi in ea gladios acutos & ſuper ipſam rotam imponi Virginem, ut ſtaret rota in medio duarum columnarum & quatuor ex alia parte & milites trahebant rotam* ——— *Trahentes autem machinam tangebant & nobile corpus* --- *omnibus membris ſindebant & medulla de oſſibus ejus exibant & tota rota tingebatur de illa* &c. Vide Anton. Gallonium, *de Martyrum cruciatibus*, c. 2. Non tantùm autem à *Rota*, ſub Franciſco inventa, differebat *Rota ſupplicium*, ſub primâ Galliæ Regum ſtirpe atque adeò poſterioribus ſeculis, cùm rei confractis oſſibus morituri vel poſt ſuſpendium aut decollationem, *rotæ* ad ſpectaculum ac ludibrium innecterentur. Phil. Galtherus. *Alexandreidos l.* 8. *de cæde Caroli Com. Flandriæ p.* 64.

Hôc habitu quendam Buchardum Flandria vidit
Solventum meritas, occiſô Principe, pœnas,
Quem Rota *pœnalis pro tanto crimine torſit,*
Totaque confregit, Ludovicô vindice, membra &c.

Imò jam apud veteres Gallos *rotæ* ſuppliciô in graſſatores animadverſum fuiſſe, diſcimus ex *vetere Gloſſario* Græco-Lat. ubi *rotam* invenias *Gallicalam* dictam: Τροχὸς, *Gallicula*. Cujus ſimilitudine pœnæ, adoleſcens Plautinus, *in Ciſtellar. Actu* 2. *ſc.* 1. *v.* 4. *in amoris ſe rota verſari* ait &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* ex Joh. Calvino, *Lex. Jur.* & Auctores ipſi laudatos, inprimis Jac. Cujacium, *Obſervat. l.* 3. *c.* 28. Hadr. Turnebum, *Adverſar. l.* 7. *c.* 16. Hadrianum Junium, *Animadverſ. l.* 3. *c.* 12. *p.* 145. & Joh. Caſp. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Τροχός.

ROTÆ Aquariæ, apud Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 24. Vide infrà *Rota Molendinorum.*

ROTÆ Hauſtoriæ, vide *ſuprà.*

ROTÆ Molendinorum aquariæ, quarum hodieque multus uſus in Aquæmulinis & ὑδραλέταις; memorantur Æl. Lampridio, *in Vita Heliogabali, c.* 24. *Paraſitos ad rotam aquariam ligabat & cum vertigine ſub aquas mittebat, rurſuſque in ſummum revolvebat: eoſque Ixionios amicos vocavit.* Earum inventio ad Ciceronis ævum refertur, uti docet apud Salmaſium, Antipater in elegantiſſimo *Epigramm.* nondum edito, quô ſuâ demum ætate illas excogitatas tradit:

Ἴσχετε χεῖρα μυλαῖον ἀλετρίδες, εὕδετε μακρά,
Κἂν ὄρθρον προλέγῃ γῆρυς ἀλεκτρυόνων.
Δηὼ γὰρ νύμφαισι χερῶν ἐπετείλατο μόχθους·
Αἱ δὲ κατ' ἀκροτάτην ἁλλόμεναι τροχιήν,
Ἄξονα δινεῦσιν· ὁ δ' ἀκτίνεσσιν ἑλικταῖς
Στρωφᾶται πισύρων κοῖλα βάρη μυλάκων.
Γευόμεθ' ἀρχαίου βιότου πάλιν, εἰ δίχα μόχθου
Δαίνυσθαι Δηοῦς ἔργα διδασκόμεθα.

Fuit is Antipater Theſſalonicenſis, qui Ciceronis temporibus vixit & Piſonis, in quem extat Ciceronis oratio, quique Macedoniam proconſule obtinuit, familiaris. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 589. & *ad Lamprid. d. l.*

ROTANUS, *Ptol. Tavignani*, aliis *Aleria*, fluv. Corſicæ apud Aleriam in Ortum profluens ex medio Inſulæ.

ROTARE Arma, apud Auctorem *Panegyrici ad Piſonem*;

Arma *tuis etiam ſi forte* rotare *lacertis,*
Inque gradum clauſis libuit conſiſtere membris;
Et vitare ſimul, ſimul & captare potentem:

Vegetio eſt, *Scutum rotare*; *l.* 2. *c.* 14. *Præterea, ſicut Centurio eligendus eſt, qui ſit magnis viribus, & procerâ ſtaturâ, qui haſtas vel miſſilia peritè jaculetur & fortiter, qui dimicare gladiô & ſcu*tum rotare *doctiſſimè noverit, qui omnem artem didicerit armaturæ*; alibi *Arma tractare*, apud *Spartianum* & *Senecam*. Quibus intelligitur id exercitii genus, quod *Armatura* dictum eſt, de quo egimus *ſuo loco*. At *rotare caput*, apud Lucanum de cæde Pompeji. *l.* 8. *v.* 672.

Tunc nervos venaſque ſecat, nodoſaque frangit
Oſſa diu; nondum artis erat caput enſe rotare:

eſt uno ictu decutere. Cujuſmodi *rotatio* haud dubiè intelligitur in artificio decollandi, apud Sueton. *Caligulâ*, *c.* 32. uti Caſaubono notatum. Aliter verò dicuntur Vates Gentilium *caput rotare*, apud Hieronymum *in Epitaph. Paul. Alios rotare caput vatum oraculis.* Et ſimpliciter *rotare*, apud Prudentium,

Ferre ac rotare jus putatur myſticum.

Item *rotari*, apud Minucium Felic. *Hi ſunt & furentes, quos in publicum videtis excurrere, vates & ipſi abſque templo. ſic inſaniunt, ſic bacchantur, ſic rotantur.* Nempe quia *caput rotabant*, h. e. ut Ulpianus interpretatur, *jactabant*. Τὴν κεφαλὴν κυκλοῦν vocat Chryſoſtomus: *Orat.* 1. *de Regno*; τὴν κεφαλὴν κύκλῳ ἐν τῷ αὐχένι ἐλίσσειν, Lucian. *Aſinô*. *Capillos rotare*, de Gallis Cybeles, dicit Apulejus, *Miles.* 8. *Diuque capite demiſſô cervice lubrica intorquentes motibus, crineſque pendulos* rotantes in *circulum*. Sed & *colla rotare* dicitur, apud Statium, *l.* 4. *Sylv.* 3. *v.* 121. *in via Domitiani*, Sibylla,

En & colla rotat; noviſque latè
Bacchatur ſpatiis ———

Ut nempe vaticinaturam intelligas. De cujuſmodi Numine afflatis eorumque geſtibus, vide Virg. *Æn. l.* 6. Lucanum, *l.* itidem 6. Ruffinum, *Hiſtor. Eccl. l.* 2. *c.* 4. Joh. Meurſium, *initiô Commentar in Lycophronis Caſſandram*, Alios, & hic paſſim.

ROTANUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

ROTEJACUM, villa Pariſiacæ Eccleſiæ, in pago Amaulenſi, aut ab eo non procul, Pariſiis Auguſtodunum petenti obvia, Fortun. Presbyter *de vita Germani, c.* 37. Erat autem pagus hic *Amaus*, Amanſuſve vel Amonienſis in Burgundia, inter pagos Cabillonenſem & Attuariorum ab Arari, Oſcara ac Vincenna & Tila fluv. haud procul: hodie vetus nomen amiſit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ROTELIA, German. *Rôteln*, arx Germaniæ in Marchia Durlacenſi; nuperô bellô penitus deſtructa: Hanc, ſive donô, ſive teſtamentô Leopoldi, ultimi ejus Dynaſtæ, Henricus Hochbergius Marchio, accepit A. C. 1315. vel 1320. obitu Philippi in Badenſes tranſlatam. Nata tamen de ea Badenſibus, adverſus Duces Longavillanos, hac de cauſa contentio, quòd Joanna Philippi filia A. C. 1504. poſt mortem Patris Ludovico Duci Longavillano nupta, hæreditatis jure terram iſtam mariti domui intuliſſe videbatur, quam jam Rodolphus Philippi parens filii è primo matrimonio liberis, veluti præcipui quôdam jure, addixerit. Cujus litis moleſtias redemêre Badenſes, exſolutis 250. ſive, ut alii 225. aureorum millibus. Ita ſecurior atque ſola his poſſeſſio manſit; quanquàm titulô Marchionum Rotelenſium ne nunc quidem Longavillani abſtinent. Vide Tob. Pfannerum, *de præcipuis Germaniæ Principum gentibus*, *c.* 9. *p.* 283. & 289.

ROTENBIUM, oppid. Blekingiæ, in ora maris Baltici 7. leuc. à Chriſtianopoli in Occaſum Alhuſium verſus 6.

ROTENBURGUM, elegans Franconiæ oppid. Imperiale, ad Tubarum fluv. in colle ſatis parvi circuitus, ab A. C. 1463. à turrium & tegularum rubore dictum: quaſi Erythropolis. Paruit olim Francorum Ducibus, Lehmannô Sueviæ priſcis Ducibus illud aſſerente, cùm Fridericum I. Sueviæ Ducem Hiſtorici Ducem in Rotenburgo nominent. Poſt Friderici I. verò tempora Imperii urbibus accenſitum, Franconiæ cella penaria habetur. Regitur Democraticè, habetque in Comitiis ſeſſionem poſt Nerolingam & ante Hallam. Privilegia accepit ampliſſima à Rodolfo I. Ludovico, Alberto, Henrico, Ruperto, Sigiſmundo, Friderico III. Maximiliano I. Carolo V. Maximiliano II. Imperatorib. Fuerunt quoque olim Burggravii, Duces & Comites Rotenburgenſes, ut ex Gylmanno, *tom.* 1. *Symph. part.* 3. *vot.* 23. *n.* 70. conſtat: ſed iis extinctis, Friderici præfati beneficiô, urbs Imperio acceſſit. Judicium verò hoc provinciale, cum præfectura Imper. tempore Ruperti Regis civitati oppignoratum, imo tandem venditum eſt. Vide Limnæum Enoel, *l.* 4. *c.* 50. & Simler. *de Rep. Helv.* 19. leuc. à Norimberga in Occaſum paulo minus ab Herbipoli in Meridiem, Nerolingam verſus.

ROTENBURGUM, urbec. Sueviæ, ad Nicrum, qui mediam ſecat. Sub Auſtriac. in ipſo limite Ducatus Wirtembergici 1. leuc. à Tubinga in Occaſum.

ROTERODAMUM, urbs Batavorum litorea, à canali, *Rotter*, dicta, elegans, & longa, inter Dordracum & Delphos. Emporium percelebre ex præcipuis Belgii fœderati, Patria Eraſmi: 5. leuc. ab ora maris German. in Ortum, 4. à Lugduno Batav. in Meridiem. Vide Guicciard. *deſcr. Belg.*

ROTEVILLA, urbec. Imperialis Sueviæ, ad Nicrum, Helvetiis fœderata: Dicta à voce German. *Rott*, i. e. cohorte, & *Vila* villa, quaſi dicas, cohortium Cimbricarum manſionem: hæ enim ibi conſediſſe dicuntur, poſtquàm à Romanis fuſi eſſent. Pagus primùm fuit & villa exigua, dein civitas facta, aliquoties ſedem ſuam mutavit: primò quidem trans Nicrum, dein ob Primii torrentis crebras inundationes, in alteram ejus ripam tranſlata, quæ *vetus Civitas* hodie appellatur, denique poſtquàm conflagravit, paulo editiore in loco collocata eſt, 16. leuc. à Briſiaco in Ortum, 6. à Scaphuſia in Boream. Hic olim Juridica ſedes totius Sueviæ; inſtituta à Conrado Suevo Imperatore A. C. 1147. quando cum Lothario Saxone de imperio decertavit, ubi egregiam civium in ſe fidem expertus, Imperialis hujus Judicii axiomate illam compenſavit. Aſſeſſores XII. ex ordine equeſtri vel Senatu legi ſoliti, ſed Electores ad tractum Rheni & Comites Zollerii ab eo exempti ſunt: Interim ab hoc judicio

dicio ad Cameram appellatum. In dixit pacis Monaſterienſ. de eo abolendo actum. Vide Limnæum Enucl. l. 4. c. 47. Capta urbs fuit bellô Germanicô à Gallis, ſed reddita, & Mareſchallus Guebrianus, victus prius Imperialibus, ex vulnere, obiit A. C. 1643.

ROTH, civitas munita, in tribu Gadibi, Hebraicè eſt Ataroth, & jungitur aliquando ſequenti dictioni *Sophan*, *Ataroth ſophan*.

ROTHARIS, Longobardorum Rex in Italia VII. & ipſe Arianus, fil. Alonis, Ducis territorii Breſciani. Succeſſit Arioaldo, A. C. 638. ope Gundobergæ, fil. Agilulphi ex Theudelinda: cui juratò promittere coactus eſt, ſe, priore uxore repudiatâ, Gundobergæ indiviſè adhæſurum. Sed conſcenſô ſemel thronô, illam in carcere quinquennali detinuit, Proceruumque non paucos ſibi adverſantes è medio ſuſtulit: interim à Clodoveo II. Galliæ Rege petitam, dimiſit. Cepit dein Genuam, Albengam, Savonam, aliaque Imperii loca, quæ vaſtavit, ut & Tuſciæ urbes non paucas, hinc *Poliorceta* dictus. Leges Longobardicas ſcriptô conſignari curavit, ſub nomine *Edicti*. Obiit A. 653. an. 654. Rodoaldô filiô ſucceſſore. Paul. Diaconus, *de geſtis Longobard. l.* 5.

ROTHERUS, fluv. Angliæ. Oritur in Suſſexia provinc. dein per Cantium fluens, tandem ad Ripam oppid. Suſſexiæ in mare Britannicum ſe exonerat.

ROTIANUM, oppid. Apuliæ Peucetiæ.

ROTNACUM, Gall. *Ernay*. Flandris *Roncen*, amplum Flandriæ municipium, in Diœceſi Mechlinenſi, Canonicorum collegiô inſigne, ut Sonegiæ & Condate, ad Hainæ & Scaldis confluentes, in Hainoo. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ROTO, locus Galliæ, ad flumen Vicinoniam in Venetis, vulgò *Redon*, ubi Benedictinum Monaſterium S. Salvatoris: inter duo flumina Dutulam & Vicinoniam prædictam. Hic Convojonus quidam Britannus Monaſterium condidit, cui Ludovicus Pius *locum Rotonenſem* omnium onerum immunem donavit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ROTOJALUM, vulgò RUEUIL, Rotomagenſis in Gallia territorii caſtrum, in valle, quò Fregedundis, poſt Chilperici mariti mortem, ſecedere compulſa eſt, à Guntchramno & Optimatibus: non procul à confluentibus Auturæ & Sequanæ. Item vicus agri Pariſiaci: à rubore ſoli nomen utrumque accepit, *Roth* enim Celtis rubrum notat. Hinc Vallis Rodolii & Rodolia Brittoni memorata, *l.* 5. vitifera ac fœnifera, longa aliquot mill. paſſ. nomen habet, *le Val de Rueil*, vel *Vau de Reuil*.

ROTOMAGENSIS Pagus, ad utramque Sequanæ ripam, ex majore parte cis, ex minore trans illam, jacet: quarum hæc *Rodomenſis* pagus, dicitur, in capitulis Caroli M. A. C. 770. latis: illa *Rotmenſis* à Rotomago, in Capitulis Caroli Calvi apud Silvacum A. C. 853. editis. Hodieque pagi Rotomagenſis pars ea, quæ trans Sequanam in Normannia propriè dicta eſt poſita inter Sequanam & Riſelam fluvios, *le Romois* vocatur, & Burgum Theroldi, Pontem Audomari, Brionniam, aliaque loca complectitur. Pagi autem *Rotomagenſis* nomine tantùm ager ſuburbanus deſignatur, non autem Velincaſſes & Caleti, qui ambo pro capite Rotomagum habent, & parœciæ ejus finibus continentur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ROTOMAGUS, Normanniæ metropolis, antiqua, ampla, opulenta, populoſa: Archiepiſcopalis ſex ſedes Epiſcopales ſub ſe continens, & Parlamenti ſedes. Dicta quibuſdam Celticè quaſi *Roti urbs*, à *Rotho* vel *Roth* idolo, quod ibi olim cultum: A Julio Cæſare, teſte Ordericô Vitali, *Hiſt. l.* 5. condita in loco aptiſſimo, ubi ab Ortum caput urbis Albula fluvius *Aubette*, cum Rodebeccô *Robec*, & ab Occidente Matrona *Renelle*, in Sequanam influit. A quorum medio, Monaſterium S. Audoëni alluente, qui *Rodobeccus*, quaſi *ruber rivus* voce Francogermanicâ dictus, urbem potiùs appellatam docet Hadr. Valeſius: qui Vitalem quoque de conditore corrigit, unam ex vetuſtiſſimis Galliarum urbibus, à Gallis multò ante Jul. Cæſarem extructam eſſe oſtendens. Caput Velincaſſium, & Caletorum, in *veter. Notit.* provinciæ Lugdunenſis ſecundæ primaria, cùm potiùs Belgicæ adſcribenda eſſet, utpote ad dextram ripam Sequanæ poſita, quô flumine à Belgis Gallos dividi Julius Cæſar, *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 1. & Geographi docent. Jam ſub Theodoſio M. celebris, ſitu ſupra aliâs Galliæ urbes inſigni. Non procul à mari ab una parte, ab altera Sequanam, ut dictum, habet, navium magnarum patientem. Emporium proin celeberrimum. Sedes olim Ducum. Monaſterium veterrimum SS. Petri & Pauli, poſteà S. Audoëni, à ſepulto ibi Epiſcopo dictum, & puellare cœnobium S. Amandi, quæ olim extra muros, pòſt prolatô pomœriô, mœnibus ſuis hodie complectitur. Ex portis ejus, Caletica dicitur, *la porte Cauchoiſe*, quæ pagum Caleticum ſpectat; Bellovacenſis, quæ Bellovacna ducit. Amphitheatrum olim ſuum habuit, cujus ut & Caveæ veſtigia clara adhuc ſuperſunt. Tria hic loca munita ſcribit Alanus Carterius, Palatium, arcem ſeu Caſtellum, quod à ſitu & monaſt. Abbatiali S. Catharinæ Mons vocatur, item munimentum S. Catharinæ, & Pontem. Baſilica S. Martini ſuper muros civitatis ligneis tabulis fabricata, quæ Meroveo & Brunſchildi inceſtæ perfugium, ſub Chilperico, præbuit, A. C. 575. hodieque Baptiſmalis ſeu Parœcialis Eccleſia eſt, muris urbis etiamnum proxima, ad Matronam ſeu Renellam amniculum, vulgò *la Cure de S. Martin ſur Renelle*: præter quàm & Parœciæ S. Laudi & S. Johannis ſuper Renellam ibidem ſunt. 125. habet vicos, quorum aliqui ſupra modum egregii. Præſulem primum Nicaſium habuit; Diœceſis ejus ampliſſima eſt & tertiam minimùm partem Normanniæ complectitur: ab Ortu Iſarâ, ab Occaſu Oceanô; à Septentrione quoque magna ex parte, inſuper Ancô fluvio & Albamarlâ; à Meridie Sequanâ terminata, ſic tamen ut ad 2. aut 3. leuc. à Rotomago Sequanam tranſeat, uſque ad Riſelam amnem, Burgum Theroldi *Bourgtheroude*, & Pontem Audomari Brioniamque *Brioſne* continens. Includit finibus ſuis à Ponte Audomari ad Angam, vel à Brionia ad Albam Marlam parœcias 1388. Principatum unum Ducatus tres, Marcas complures, ſex ſub ſe Archidiaconatus, Rotomagenſem, Augenſem, majorum Caletorum, Velocaſſinum Francicorum, Velocaſſinum Normannicorum, & minorum Caletorum: Comitatus ſeptem, Abbatias 31. in quibus eminent Fiſcamnus, Fontanella, Gemeticum, Beccus, S. Petri vel S. Audoeni Rotomagi. Monaſteria utriuſque ſexûs 24. In templo ejus præcipuo Campana viſitur, dicta *la George d'Amboize*, ex totius mundi maximis. Portu gaudet celebri, ſed imprimis admirandô ponte, quô Sequana jungitur, ex navibus conſtante, qui æſtu accedente & recedente, ſurgit & deſcendit. Parlamentum hic inſtitutum, A. C. 1286. à Philippo Pulchro; fixum autem & perpetuum redditum eſt, à Ludovico XII. A. C. 1499. precibus Cardinalis Amboſiani. Interim & varias calamitates inclyta hæc urbs diverſis temporibus ſenſit. Horribili arſit incendiô, A. C. 1019. Capta eſt à Normannis, A. C. 841. ab Anglis A. C. 1418. recepta à Carolo VII. A. C. 1449. Iterum à Reformatis, bellô inteſtinô, occupata, ſed recuperata & direpta eſt, A. C. 1562. ſub Carolo IX. mortuô Antoniô Borboniô Navarræ Rege, vulnere in obſidione ejus lethali acceptô: Denuo Ligiſtis, in quorum poteſtatem venerat, ab Henrico magno erepta eſt, A. C. 1594. poſtquàm illam fruſtrà tentâſſet, A. C. 1593. Mare *Rotomagenſe* id vocatur Fortunato, *l.* 6. *carm.* 7. *de Geleſvintha*, in quod Sequana effluit:

Pervenit, quâ ſe piſcoſò Sequana fluctu
In mare fert juncto Rotomagenſe ſinu.

Talepied. *Antiq. Rotomag.* Joh. Dadræus, & Joh. Prævoſtus, *de Arch. Rotomag.* Joh. Nagarellus, *deſcr. Normanniæ.* Ducheſnius, *Antiq. Urb.* Sincer. *Itin. Gall.* Papyr. Maſſon. *de flum. Gall.* &c. De Senioribus hujus urbis vide in voce *Seniores*.

PAGI DIOECESEOS ROTOMAGENSIS.

Augenſis, *le pays d'Eu.*	Rodomenſis, *Rommois.*
Brajum, *Bray.*	Teliau, *le Talou.*
Caleticum, *le Caux.*	Velincaſſinus, *le Vexin. &c.*

OPPIDA CLARA.

Alba Marla.	Giſortium.
Andelejum.	Gornacum.
Auga.	Magniacum.
Brangiacum.	Meſſeatom.
Briva Iſaræ.	Monaſterium Villare.
Caldebeccum.	Novum Caſtellum.
Calvus Mons.	Pons Audomari.
Deppa.	Portus Gratiæ.
Elbodium.	Quellebodium.

ROTULA, *us*, & *um*, tabulæ publicæ, è quibus actus & reſponſa Curiarum recitantur: imo & alia quævis pagina, quæ *rotæ* inſtar involvitur: à quo Romanis *volumen* dicitur. Item Matricula, Catalogus &c. Angl. *a roul*, Germ. *Rodel*. Fuit quidem Romani moris forenſia geſta codicibus mandare, ſed inclinatô jam Imperiô, *Rotulorum* uſus reperitur inter inſignia Magiſtratuum, in utriſque Notitiis. Vide Ingulphum Saxonem in voce *Domeſdei*, Hincmarum *Epiſt. ad Nicol. P. P.* Flodoard. *l.* 3. *c.* 14. *&c.* *Rotulus Wintoniæ* apud Anglos dicta eſt illa Angliæ deſcriptio, quæ ab Alvredo Rege facta aliâs *Domeſdei* eſt appellata: Wintoniæ enim illa tum repoſita fuit; inter cætera regni ſcripta & monimenta. Henr. Spelmannus, *Gloſſ. Archæol.* Reperitur item *Rotulus Cancellariæ*, apud Bractonum & Lambertum, *de antiq. Curiarum*. Idem: Hinc *Magiſter Rotæ*, hodieque in aula Pontificia, dignitatis nomen. Vide & voce *Rotulus*.

ROTULA, vel ſphærula, à *rotunditate*; Inaurium ſpecies (Hebr. עגיל) nomen accepit, veluti teres quoddam ornamentum, ut Numer. *c.* 31. *v.* 50. & apud Rabbi Dav. *in lib. Rad.c.* notante *Merceró*. Sic & apud *Pollucem* ſφονδύλια pro Inaure. Aurium verò fuiſſe ornamentum, liquet ex Ezech. *c.* 16. *v.* 12. Et *ornavi te ornamentô, & dedi Inaurem ſuper os tuum &* Rotulas *auribus tuis & coronam decoris in capite tuo.* Ex *Rotulis* iſtis vel Circulis auri perforatæ inſertis, margaritæ dependebant; de quo eruditè diſſerentem vide Caſp. Bartholinum, *l. de Inauribus Veterum.*

ROTULA Ludicra, vide infrà *Trochus*. Arnobius in Corybantum Sacris, præter talos, ſpeculum, turbines & teretes pilas, *rotulas* quoque *volubiles* memorat, velut Jovis παίγνια; *adv. Gentes*, *l.* 5. ex *Protreptico* Clementis Alex. quem vide.

ROTULUS, apud infimæ Latinitatis Auctores, eſt ſcapus chartarum, h. e. chartæ in volumen corrotundatæ: ex voce *Rotulus*. *Rutulus* autem erat baculus rotundus, quô cumulus menſuræ derui & exæquari conſuevit. *Gloſſa*, *rutulum* exponunt ἀποψήκτρον. *Corippus*,

Et coit in rutulam.

Regulam etiam appellârunt, unde verbum ἀποργλῦν, apud *Heſychium*, *menſuram exæquare*. A ſimilitudine *rutuli* itaque, ſcapum chartarum etiam *rutulum* vocârunt, chartam videl. in rutulum convolutam; quæ ob eandem rationem *ſcapus* quoque, item

item *regula* dicta eſt. Græci recentiores *εἰλητάριον*, Latini *volumen*, Galli *un rouleau* vocant; à qua voce iidem *roolle* dicunt, unde & *Contrarotulator*, Ἀντιγραφεὺς &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo*, *c.* 3. Cujuſmodi chartarum volumina, cùm, inter inſignia Magiſtratuum, in utriuſque Imperii *Notit.* conſpiciantur, inde colligit Car. du Freſne, ea tempeſtate obtinuiſſe, h. e. circa tempora Theodoſii Junioris, in quæ Acta Judiciaria referebant, licèt etiam codicibus, qui hic effinguntur, uterentur. Sic *cum rotulis* vel *libris* Prophetas & Apoſtolos depingi ſolere, ait Durandus, *Ration. l.* 1. *c.* 3. *num.* 11. Vide quoque in voce *Rotula*. In Eccleſia Romana hodieque *Rotulus* dicitur, ſcheda, ſeu index, in formam voluminis complicatus, in quo Magiſter Ceremoniarum, omnes ceremonias in aliqua functione obſervandas, annotare ſolet. Item ſcheda, quam Collegii Cardinalium Computiſta, ad ſingulos Cardinales mittere ſolet, in quo notatæ ſigillatim portiones, in diſtributionibus ad quemque eorum pertinentes. Vide Macros Fratres, *in Hierolex.* &c. Sed & *Rotulum* pro libro dixit Baldricus Burgul. Abbas, *Hiſtor. Franc. Tom. IV.*

> *In* Rotulo *multi cum ſolicitudine quadam*
> *Dicendi ſeriem ſemper metantur ab Adam.*

Etiam pro Epiſtola. Idem,

> *Venit ad extremum* Rotulus *de Principe magno.*

Quæ notiones impropriæ ſunt & tralatitiæ. Vide præfatum Car. du Freſne *in Gloſſar.* It ſuprà *Rotula*.

ROTUMNA, aliàs ROTONNA, fluv. Galliæ, nunc *Retourne*: à colore aquarum, aut potiùs à rubore arenæ ſuæ dictus. Ejus meminit Frodoardus, *in Hiſt. Eccleſ. Remenſis*. Alluit Villam ſuper Rotumnam *Ville ſur Retourne*, Genevillam ſeu Janivillam *Jonville*, Novam Eccleſiam, *Neuvéliſe*, Caſtellum, *le Chaſtelet*, Scalam, *l'Eſcaille*, Salicem S. Remigii, *Saux St. Remy*, vicum ad Remenſe Monaſter. S. Remigii cum Villa ſuper Rotumnam pertinentem; Pauli curtem, *Poilcour*, ac Briennam: atque ad Novum Caſtellum in Axonam decurrit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ROTUNDA Figura, uti omnium reliquarum capaciſſima, ita & perfectiſſima eſt: proin aliæ eò capaciores, quòd ad *rotundam* propiùs accedunt. Hinc facilè apparet, cur cœlum cœleſtiaque corpora; item elementa & mixta, uti plantæ ac animalium membra, teſtæ etiam cochlearum, *rotunda* ſint figuræ. Cor item animalia pleraque opera ſua faciant *rotunda*, vel figurâ ad eam proximè accedente: ut aves nidos ſuos, araneæ telas; & apes hexagonâ figurâ cellulas ſuas figurant. Interim, ſicut exquiſita rectitudo, ita perfecta *rotunditas* in nulla re eſt. Licèt enim Ariſtoteles, *de Animal. l.* 3. *textu* 13. lineam rectam ſphæram æneam in puncto tangere dicat: ut non eſt in rerum natura ulla ſphæra, quæ ſolum tangat κατὰ στιγμὴν, ſeu *in puncto*, verùm ſemper parte aliquâ quæ ſuperficiei ſubjectam lineam planam attingit; quemadmodùm Geometris objiciebat olim Protagoras, apud Ariſtotelem, *Metaphyſ. l.* 3. *c.* 2. &c. Verùm, *quam non eſt cernere oculis corporis*, *hanc Mathematicus*, *ope abſtractionis*, *videt oculis mentis*, Voſſius, *de Scient. Mathemat. c.* 1. §. 10. Et hinc eſt, quòd in rebus plurimis in perfectionis ſymbolum *Rotunditas* aſſumta ſit, in Templis, Pileis Doctoralibus, aliiſque. Uti enim de *Pileis* aliquid aſpergam, licèt Pilei, Doctoribus in Academiis imponi ſoliti, apud nonnullos quadratæ figuræ ſint, ut ſuprà vidimus, *Rotundum* tamen ſuò tempore fuiſſe, notat Petrarcha *de Remed. dial.* 12. *l.* 2. quod ſimiliter de ſuis Cadomenſibus, ſcribit Petrus Lenaudiere, *tr. de privil. Doctorum part.* 1. *quæſt.* 3. ubi hanc tradendi Pilei formulam refert: *Accipite Biretum* rotundum, *ad modum coronæ*, *in ſignum ſanctitatis & veritatis ac doctrinæ*, *ut tales ſitis in mente*, *quales fueritis in converſatione*, *nec à docendo ceſſaveritis*, *quia non coronabitur in regno cœlorum*, *niſi qui legitimè certaverit.* Vide Anſelm. Solerium, *de Pileo*, *ſect.* 10. & ſuprà *Pileus*. De *rotundis* Menſis, vide ſuprà *Delphica*, item *Menſa rotunda*: de *rotundis* Veſtimentorum generibus, qualia fuêre Toga, Pænula aliaque, vide Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiaria*, & ſuprà, ubi de *Quadrato* actum, ut & hìc infrà. Sed & *rotundis* Navibus, antequàm Iaſon longas excogitâſſet, Veteres uſi ſunt: ideoque illarum pluribus nomina à rotundis vaſis impoſita legimus, quales erant Γαυλοὶ, Κάνθαροι, Κύμβαι, Κώθωνες & aliæ id genus. Vide Anton. Thyſium JCtum, *Notis in A. Gell. l.* 10. *c.* 25. uti de aliis hoc facientibus, ſuprà in *Circuli*.

ROTUNDÆ, locus Galliæ ad Axonam, vulgò *Rotonde*, 144. ſtadiis ab urbe Sueſſionum, denſiſſimis ſaltibus altrinſecus ſtipatus Cotiâ videlicet & Liſicâ, in quo Cœnobium Drauſius Epiſcopus Sueſſionum exſtruxit: à forma Latinum cognomen nactus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ROTUNDULUM & ROTUNDELLUS, Gall. *Rondeau*, genus veſtis, in orbem deſinens; cujus uſu Monachis interdictum, à Benedicto XII. legitur, *in Conſtitutionibus ejus*, *c.* 23. Olim *Cyclas*: aliter *Rondellus*, vide quoque ſuprà in voce *Cloca*.

ROTUNDUM Veſtimentum, Veteribus dicitur, quod angulos non habet; ſignificat autem *angulus* in veſte partem extremam veſtis, ubi aperta eſt, quæ in acumen deſinit, tam in ima veſtis ora, quàm in ſumma, cujuſmodi anguli in veſtibus quadratis conſpicui. Quæ itaque circa imas oras apertæ non erant, ſed, undique concluſæ & commiſſæ, hujuſmodi angulos non habebant, *rotundæ* propterea dictæ ſunt, Græcis κυκλοτερῆ. Quales olim fuêre mulierum cyclades, quas nunc *Zupas* Galli vocant. Sunt enim planè plerúque rotundæ & nullum habent angulum, quia undiquaque per extremum ambitum ſunt clauſæ. Talis itidem fuit Toga Romanorum, quam proin *Pallium teres* vocat Tertullian. *de Pallio*. Hæc nullum angulum in imo habebat, ſed cohibili circumcirca remeatu ambitu & clauſa undique, omnia corporis contegebat. Quam quadratarum & rotundarum veſtium differentiam, diſertè docet Ammonius, ubi veſtimentum, quod περὶ τὰ κάτω συνῆπται, i. e. *circa extimam oram undique circumcluſum eſt*, quadrangulo amictui opponit &c. Cùm igitur angulis nullis iſtiuſmodi veſtimenta conſtarent, hinc nec alas habuêre, de quibus ſuprà diximus. Vide quoque in voce *Pterygia*; & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, *c.* 1. *p.* 2. Aliàs *Rotundum* Latini pro *globoſo* & *ſphæroeidi* uſurpârunt, à *rota*; quod nempe ab omni parte undique rotundum eſt. A quo diverſum id, quod *teres* dicitur, hoc enim propriè ſignificat in oblongo rotundum. Plinius de cupreſſo, *l.* 16. *c.* 33. *gracilitate perpetuò terete*: à verbo *tero*; denotat enim τὸ ἐν τόρνῳ στρογγύλον, *quod tornò tritum ac rotundatum eſt*. Unde *teretia ligna*, *teretes cupreſſi*, *rami teretes* &c. Quæ duo proin etiam Horatius diſtinguit, cùm de viro bono ait, *l.* 2. *Serm. Sat.* 7. *v.* 86.

> ——— *in ſeipſo teres atque rotundus*, &c.

Vide Salmaſ. eundem *ad Solin. p.* 713. ut & ſuprà: ſicut de more Veterum omnia ſua oppida *in rotundo* commœniendi, eundem Salmaſ. *ibid. p.* 15. nec non hìc paſſim.

ROTUNDUS Mons, vulgò *Rommont*, oppid. vel caſtellum Helvetiæ, in rotundo monte ſitum, cum titulo Comitatus: in hoc Caſtrum eſt Mortena, à Conrado Imperatore A. C. 1033. hyeme fruſtra obſeſſum. *Murten* Helvetiis, Gallis *Morat*, prope lacum Moratenſem: ſed A. C. 1034. cum Geneva, & Lugduno in poteſtatem ejus redactum eſt, expulſò Odonis Campaniæ Gall. Comitis præſidiò: poſteà Caroli Burgundionum Ducis clade inclaruit. Vide *Moratum*. Item caſtrum Galliæ, in Biturigibus Cubis, munitum admodùm & validum, hodie *Montrond*, & corruptè *Mouron*: in monte rotundo, Cari ripis imminenti, à Ludovico XIV. Galliæ Rege ne latronibus receptaculum præberet, ante aliquot annos, dirutum. Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

ROVERITUM Nemus, ſilva pagi Pariſiaci, ad Sequanam, quæ vicum Rotulum, *le Roule*, ab Oriente proximum habet, ab Occidente Sequanam: A robore, quò abundabat, corruptè ex *Roboretum*. Olim *la Foreſt de Rouvray*, hodie à duobus vicis ei adſitis, modò Silva St. Chlodoaldi, *la Foreſt de S. Cloud*; modò, idque ſæpiùs, Silva Bononienſis, *le Bois de Boulogne*. *Idem*.

ROVESIUM, Velaunorum oppid. in Gallia Aquitanica, *Ptol.* *S. Flour*, Villanovano.

ROVILIASCUM, oppid. Pedemontii.

ROVINIUM, oppid. Iſtriæ, in ora ſinus Veneti, cum portu, 20. milliar. à Pola in Circium. Sub Venetis.

ROWSEUS Johannes, vide *Johannes*.

ROXANA, an Oxyartis, an Darii filia, Alexandri concubina, quæ cùm prægnans eſſet, à ſorore Statira in puteum demerſa eſt, quòd eam præcipuè honoribus Macedones cumularent. Plut. *in Alex.* Juſtinus verò à Caſſandro Macedoniæ regnum affectante, ſimul cum filio Alexandro, interfectam vult, *l.* 15. *c.* 2. Vide Curt. *l.* 8. *c.* 4. *l.* 10. *c.* 6. Arian. *l.* 4.

ROXANI, popul. cujus ſatrapam Gaurum 300. annis vixiſſe ſcribit Plutarch. *de flum.* circa Tigrim fluv.

ROXICUM, Corſicæ civitas, *Ptol* vulgò *Rogebo*.

ROXOLANI, qui *Roſſi Cedreno*, *Baſtarnæ* Tacito, *l.* 2. *Annal.* *c.* 65. & *German. c.* 46. teſte *Willichiò*, populi Sarmatiæ Europææ quorum regio *Ruthenia*, & *Ruſſen* in regno Poloniæ, inter Poloniam minorem ad Occaſum, & Podoliam ad Ortum, inter Daciam ad Meridiem, & Lithuaniam ad Arctos. Ejus metropolis *Leopolis* dicitur *Sanſoni*, ubi hodie pars Septentrionalis Tartariæ minoris, & pars quædam Moſcoviæ Meridionalis verſus Ucraniam ſeu confinia. Vide & *Brietium*.

ROYANUM, oppid. Santoniæ, aliàs munitum, nunc dirjectum, ad æſtuarium Garumnæ, 14. leuc. à Broagio in Meridiem, infra Blabiam in Circium. Hîc argentifodina ferax, *Merul.*

à ROYAS Johannes, Iuris utriuſque Licentiatus, Inquiſitor hæreticæ pravitatis Valentinus, ſcripſit *de Hæreticis*, *eorumque impia intentione & credulitate*.

RP. in nummis Conſtantii Chlori & Conſtantini M. *Romæ percuſſa*. RPS. in Magnentii, *Roma pecunia ſignata*.

RS. in Licinii & Nepotiani, *Roma ſignata*: RSLC. in Juliani, *Pecunia ſignata Lugduni*.

RT. in Conſtantii, *Romæ ſignata*, notat Car. du Freſne *de Numiſm.*

RUA, ſeu FANUM *S. Spir.* oppid. munitum Picardiæ, in Pontico tractu, intra paludes, ad Moyum amnem, 1. leuc. ab oſtio Somonæ in Ocean. Britannic. 4. ab Abbavilla in Boream.

RUARDUS Tapperus, Enchuſâ Hollandus, Lovanii Theologiam docuit, Univerſitatis Cancellarius, Concilioque Tridentino interfuit. Redux inde, obiit Bruxellis A. C. 1559. ætat. 71. Bibliothecâ ſuâ Academiæ, bonis inopi turbæ legatis. Hic, Inquiſitionis in Belgio munere functus, Reformationi jam A. C. 1521. erumpenti, quà potuit reſtitit: Sed fidelium ſcripta adeò ineptè Monachi refutabant, ut ipſi occaſionem à Papatu deficiendi prolixiorem præberent. Proin Præſes ad Tapperum, *quarum hæreſium*, inquit, *lectione nos interdicimus*, *eas vos in libris veſtris privilegiis munitis*: Reſpondenti huic, *addi à ſe refutationes*: Regeſſit, *Lectores in adverſariorum argumenta intentos*, *aut ſcientiùs refutationes legere*, *aut non ſatis intelligere*, minùs ſolidas eſſe dicere non auſus. Lætus *in Compend. Hiſt. Univ.*

RUARIUS, in Æde Collegiali S. Quintini in Viromanduis, Galliæ regione, officium fuit, cui iſta Ædis pars commiſſa videtur, quam *Rugam* ſeu *Rué* vocabant, veſtibulum videl. Presbyterii ſeu Bematis, quod plateæ inter Presbyterium & Chorum formam referebat. *Ryers* certè, in aliquot *Conſuetudinibus* Belgicis iidem ſunt, qui aliis *Voyers*, quibus ſcil. viarum ſeu *rugarum* juriſdictio competit. *Inter Canonicos ſortem invenisse*, i. e. in Canonicorum Collegio ſedem habuiſſe, auctor eſt Hemereus *in Auguſta Viromanduor. ann.* 1260. Quod officium à Capitulo primò conferri conſueviſſe, conſtat ex *Bulla* Clementis IV. apud Eund. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.*

RUBÆUS Hieronymus, vide *Hieronymus Rubæus.*

RUBEÆ, promontor. cujus Plin. *l.* 4. *c.* 13. meminit. *Mercatori* Livoniæ promontorium eſt ad mare Balticum, *Dagerort* nomine. *Becano* autem Scandinaviæ promontor. Septentrionale eſt verſus Boream ultimum, quod hodie *Wardhuis* vocant. Idem ſcribit à Plinio *Duarma* dici. Hodie *Nort Kaep*, in Lapponia, maximè ad Boream, juxta Oceanum Septentrionalem *Saulo*, *Briet.*

RUBEAGUUM, vulgò RUFACH, antiquiſſimum Alſatiæ ſuperioris oppidum: nomen ei impoſitum ferunt à fluviolo *Ombach*, qui ab aqua, ex alvei colore rubra apparente, *Rotbach* olim dictus fuit: oppidum ipſum magnificis primùm ædificiis ac duplici ſuburbiô extructum, Romanæ nobilitatis diu hoſpitium, ab eiſque, ob ſoli fertilitatem, omniumque rerum humano uſui neceſſariarum copiam, ad annos ferè 500. inhabitatum fuit. *Merul. Mercat.* Patria fuit Conradi Pellicani. &c. 2. leuc. à Mulhuſio in Boream, 3. à Briſaco. *Ruffana* olim.

RUBELLIUS Blandus, cujus Pater Conſularis, avus Tiburs eques Roman. Juliam Druſi filiam, quondam Neronis uxorem, Ser. Galbâ, L. Sullâ Conſulib. in matrimonium accepit. Tacit. *l.* 3. *Annal. c.* 23. 51. *l.* 6. *c.* 27. & 45.

RUBELLIUS Geminus, An. Urb. Cond. DCC XXXII. cum Fuſio Gemino Conſul. Vide & *Cajus.*

RUBELLIUS Plautus Rubellii Blandi fil. L. Veteris gener, per maternam originem pari ac Nero gradu à D. Auguſto diſtans. Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 19. Effulgente Comete & inde vulgò mutationem ominante Imperator omnium ore deſtinatus eſt. Quare Nero eum in Aſiam removit, ut in avitis agris tutâ & inturbidâ juventâ frueretur, *l.* 14. *Annal. c.* 22. Verùm inſtinctu C. Ofonii Tigellini à Nerone juſſus eſt mori, P. Mariô, L. Aſiniô Conſulib. Ibid. *c.* 57.

PATRIARCHA.

RUBEN, primogenitus Jacob, ex Lea uxore, cùm quaſi aqua, quæ vaſculô non continetur, voluptatis effuſus eſſet impetu, & cum Bala, patris ſui concubina, ſtupri commercium habuiſſet, perdidit ordinem nativitatis ſuæ, regnum ſcilicet & ſacerdotium, quod primogenitis jure debebatur, in fratrum tantùm manens numero: procedente verò tempore ita progeniem ſuam auxit, ut de tribu ejus, apud montem Sinai, recenſiti & inventi, viri bello apti, quadraginta ſex millia, quibus omnibus in deſerto mortuis, eorum filii quadraginta tria millia & 730. ultra Jordanem verſus Auſtrum, pro ſua poſſeſſione acceperunt, in regione Moab, terram, optimis herbis uberem, paſcendiſque gregibus commodam.

RUBEN Tribus, una ex 12. Iſraëlitarum, inter Jordanem fluv. & mare Mortuum ad Occaſum, Arabiamque Petræam ad Ortum, inter eas, quæ trans Jordanem, Auſtraliſſima.

PICTORES ET VIRI INSIGNES.

RUBENIUS Petrus Paulus, Pictor famoſus ſeculi hujus, Antverpiæ natus eſt, A.C. 1577. Diſcipulus Octavii Van Veen Leidenſis, qui Duci Parmæ & Archiduci Alberto miniſtrabat, brevi inſigniter profecit. In Italiam dein profectus, Mantuæ, Romæ, Genuæ, Venetiis inclaruit: imitatus, in harum ultima, Titianum inprimis, Paulum Veronenſem & Tintoretum. Reverſus in patriam, ea artis ſuæ ſpecimina exhibuit, quæ Famam ejus longe latéque diſpergerent. A Maria de Medicis, à Philippo III. Hiſpaniæ Rege, &c. ſæpè adhibitus. Obiit A. C. 1640. relictô filiô Albertô, Sanctioris Conſilii Flandrici commentarienſe. Scripſit de arte ſua opus, Antverpiæ editum, A. C. 1622. Epitaphium ſic habet:

Ipſa ſuos Iris, dedit ipſa Aurora colores,
Nox umbras, Titan lumina clara tibi.
Das tu Rubeni vitam, mentemque figuris,
Et per te vivit lumen, & umbra, color.
Quid te, Rubeni, nigrò mors funere volvit?
Vivis, vita tuô picta colore rubet.

Ex ejus ſcholâ, inter alios, prodiit Antonius Van Dijck, &c. Joh. Pet. Bellorius, *vita pictor. modern.*

RUBENIUS Philippus, fil. Johannis Senatoris Antverpienſis, prioris frater, JCtus eximius, Reip. patriæ à Secretis, ſcripſit *Electorum libros II. Poëmata varia*, *Epiſtolas*, *B. Aſterii Amaſæi Epiſcopi Homilias ex Græco Latinè vertit*; Obiit A. C. 1611. ætat. 37. inſigni elogiô à Juſto Lipſiô honoratus, quod vide apud Franc. Sweertium, *Athenis Belgicis*, & Paulum Freherum, *Theatrô Vir. Claror.*

RUBER Color, modeſtiæ & ingenuitatis, ſicut pallor impudentiæ, ſignum, vide ſuprà *Pallidi*: in Circi factionibus olim inſignis; quem enim nonnulli *coccinum*, alii *ruſſatum*, eum Sidonius Apollinaris ſimpliciter *rubentem* vocat, uti vidimus ſuprà in voce *Roſa*. Idem in veſtitu olim Imperatorum ac Ducum, calceis item Patriciorum, obtinuit, ut viſum in vocibus *Pileus*, *Purpura*, item *Mulleus*. Pilei *rubri* uſum, etiam antequam Cardinales purpurâ donarentur, ab Innocentio IV. in Concil. Lugdunenſi A.C. 1245. in Eccleſia Romana, & quidem initiô omnibus Epiſcopis communem fuiſſe, ſunt qui tradant, apud Anſelm. Solerium, *de Pileo ſect.* 13. In quibuſdam quoque Academiis Pileum Juriſconſultorum *rubrum* eſſe, eò quòd adſint Regibus & Principibus terræ, quorum præcipuum ornamentum purpura eſt, notant Middendorpius, *de Academ. l.* 1. *c.* 13. & Maxim. Sandæus, *in Theolog. Jurid. Commerat.* 50. Apud Nicetam Choniatem, *Hiſtor. Alex. l.* 1. datis purpureis calceis deſignatus hic Imperator: ſimiliter apud Niceph. Gregoram, *l.* 4. Irene Alexii filia, quia deſtinata hæres Imperii fuerat, *rubros* inducere juſſa eſt. Sic & literæ *rubrô* ſigillô ac ſericô munitæ, & conchæ ſanguine pictæ, Imperator. Conſtantinopolitanorum propriæ fuére, uti idem Choniates *de geſt. Manuel. l.* 1. refert, cui adde, ſi placet, Georg. Logothetam *in Chron. Conſtantinop.* Ipſos domeſticos Imperatorum, ut ſpectare ad eorum familiam agnoſcerentur, *clavi purpureô veſtem inoculâſſe*, affirmat S. Dorotheus, *doctr.* 1. Vide quoque ſuprà *Paſſio*, *Phylacteria*, *Pudor*. Cæterùm his gradibus *rubrum colorem*, Græcis vocabulis, perceſuit A. Gellius, *l.* 3. *c.* 9. ξανθὸν, ἐρυθρὸν, πυῤῥὸν, φοινικοῦν, quorum poſtremum vigore & exſuperantiâ rubri coloris cæteris omnibus præſtare innuit. Vide ſuprà, ubi de colore *Puniceo*. In Arte Heraldica *gulam* vocari, dictum ſuô locô.

RUBERE, pro *eximiè candere*. Vide infrà *Rutilare*. Apud Senecam, *Hippolytô*, *v.* 788. ubi de Luna,

Et nuper rubuit ———

indigitatur Veterum ſuperſtitio, qui Lunam magicô carmine ſollicitatam rubore ſuffundi exiſtimârunt, vel ob magarum imprudentiam & ſcelera; vel laborantem, vi carminis. Horat. *l.* 1. *Sat.* 8. *v.* 35.

——— ——— *Lunamque rubentem,*
Ne foret his teſtis poſt magna latere ſepulchra.

Sed & in defectu idem illi à veneficiis evenire putabant; qua in re tam ſuperſtitioſi Athenienſes, ut eos, qui veram eclipſeos cauſam afferebant, vivos exuſſerint, teſte Plut. *in Pericle*, ubi hanc in rem multa. Meminit ejuſdem *ruboris* Papinius, *l.* 1. *Theb. v.* 105.

——— *qualis per nubila Phœbes*
Atracia rubet *arte labor* ———

Tuendæ igitur Lunæ, quoſdam tinnitum dediſſe, alios clangorem tubarum adhibuiſſe, nonnullos copioſô fletu Lunam proſequi ſolitos, legimus apud Auctores paſſim. Vide quoque infrà voce *Tinnitus*, it. *Vince Luna.*

RUBEUS Joh. Antonius, vide *ibi.*

RUBEUS mons, vicus ſuburbanus pagi Pariſiaci, Gall. *Mont-Rouge*. Item locus Gall. non procul à Sinemuro, vulgò *Rogemont*: à ſitu & colore ſoli dictus. Hadr. Valeſ. *Notit Gall.*

RUBI, urbs Apuliæ Peucetiæ, inter Canuſium & Barium, Horat. *in Hodœporico*, *l.* 1. *Serm. Sat.* 5. *v.* 94.

Inde Rubos feſſi pervenimus, utpote longum
Carpentes iter. ——— ———

Hinc, *Rubeus*, Virg. *Georg. l.* 1. *v.* 266.

Nunc facilis Rubeâ texatur fiſcina virgâ.

Ita *Servius*, nec ineptè, videtur enim Poeta voluiſſe conjungere duo oppida Italiæ. Alii tamen volunt vocem à *rubo* denominatam, quem fruticem inter vitilia enumerat Plinius; facilè enim flectitur, & apta eſt texendis fiſcinis. Hodie Epiſcopalis eſt, ſub Archiepiſcopo Barenſi, in regno Neapolitano. *Nic. Lloydius.*

RUBIA, à Græco Auctore, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1165. cum radicula Syriaca, ex qua mulieres olim genis rubro fucandis medicamentum conficiebant, confunditur; cùm & ipſa tingat: ſed diverſam ab illa eſſe, habet *d. l.* Vide quoque ſuprà in voce *Radicula*. Eſt autem *Rubia*, Græcis veterib. ἐρυθρόδανον καὶ ἐρευθέδανον; recentioribus ἰδεθρίδας καὶ λυθρίδιον; infimæ Latinitatis Auctoribus *Varantia*, pro *Verantia*, quòd ejus radix verô colore, h. e. rubrô, inficiat. Priſci enim Latini *verum colorem*, de rubro & coccineo dixère, ut Græci ἀληθινὸν. Hinc Myrepſo *Rubia* τὰ ἀληθινὰ βάπτει, & apud veterem Interpretem Ariſtotelis *Rhetoricorum*, καλὸν ἀληθινὸν, *pannus ruber* eſt. Inde ergo *verantia*, tinctura veranris (namque & hoc verbum, pro ἀληθινῶ occurrit, apud veterem Poetam) vel veri coloris, de *Rubia* tinctura. Hodie *Garantiam* hunc colorem vulgus Infectorum vocat. Vide eundem, *p.* 1152.

RUBICON, fluv. in octava Italiæ regione, in Apennino monte naſcens, & inter Ariminum & Ravennam in mare Adriaticum influens, antiquus Italiæ & Galliarum terminus. Lucan. *l.* 1. *v.* 213.

Fonte cadit modicô, parviſque impellitur undis
Puniceus Rubicon, cùm fervida canduit æſtas,
Perque imas ſerpit valles, & Gallica certus
Limes ab Auſoniis diſterminat arva colonis.

M. Tullius, *Philippicâ* 6. *Flumen Rubiconem, qui finis eſt Galliæ.* Apud ortum *Rugon*, inferiùs verò *Piſatello* vocatur. Vide Cluver. *Ital. Antiq. p.* 295. *Nic. Lloydius*. Hunc cùm armis exercituque tranſire, nefas fecit Lex vetus Senatus Populique Rom. morte piandum, proin Cæſar Remp. invaſurus, cùm è Galliis ad flumen

men cum copiis acceſſiſſet, aliquandiu anceps hæſiſſe, donec oſtentô ſpectri, claſſicum ad ripam canentis, incitatus pergeret, legitur apud Sueton. qui hæc de re ſic c. 31. inquit: *Conſecutusque cohortes ad* Rubiconem *flumen, qui provinciæ ejus finis erat, paulum conſtitit, ac reputans, quantum moliretur, converſus ad proximos; & etiam nunc, inquit, regredi poſſumus: quod ſi ponticulum tranſierimus, omnia armis agenda erunt. Cunctanti oſtentum tale factum eſt. Quidam eximiâ magnitudine & formâ in proximo ſedens, repentè apparuit, arundine canens: ad quem audiendum quum plurimi ex ſtationibus milites concurriſſent, interque eos & æneatores, raptâ ab uno tubâ proſilivit ad flumen, & ingenti ſpiritu claſſicum orſus, pertendit ad alteram ripam. Tunc Cæſar, eatur, inquit, quò Deorum oſtenta & inimicorum iniquitas vocat: Jacta eſt alea; atque ita trajectô exercitu, adhibitis Tribunis Pl. qui pulſi ſupervenerant, pro Concione fidem militum flens, ac veſte à pectore diſciſſâ, invocavit & quæ ſeqq.* Pro qua liberatione, à trajiciendi fluminis metu, contra publicum Patriæ decretum, lucernam Opt. Max. Jovi ſacravit, in qua geſtorum exhibuit Icones, utrinque tubâ canentem cum tripudio Nympharum efformans, cum Inſcr. L.C.I.C.I.C.I.O.M.S. quam ſic exponit Licetus. *Larvæ. Claſſico. Imperator. Cajus Julius. Cæſar. Jovi. Optimo. Maximo. ſacravit.* Quidam Legem illam contra Cæſarem à Senatu latam, deſcriptam in marmore ſuprà columellam erectô, prope Rubiconem fluv. hiſque verbis, ut Gruterus deſcripſit, conceptam fuiſſe, referunt ex Blondo: *Juſſu. mandatuve. P. R. Col. Imp. mil. tyro. commilito. manipularisve. Cent. turmave. Legionaria. armat. quiſquis. es. hic. ſiſtito. vexillum. ſinito. nec. citra. hunc. amnem. Rubiconem. ſigna. arma. ductum. commeatum. exercitumque. traducito. ſi. quis. hujusce. juſſionis. ergo. adverſus. ierit. feceritve. adjudicatus. eſto. hoſtis. P. R. ac. ſi. contra. Patriam. arma. tulerit. ſacroſque. Penates. è. penetralibus. aſportaverit. ſanctio. plebiſci. Senatuſve. conſulti. ultra. hos. fines. arma. proferre. liceat. nemini. S. P.* Q. R. Cæſenæ, ad ſecundum lapidem in ripa *Rubiconis*. Sed & Gruterus, cum aliis, non paucis ac, ut ipſe dicit, cum Senatu Critico ſententiæ melioris, in quam ivit etiam Cluverius, *l.* 1. *c.* 28. *Ital. antiq.* Inſcriptionem iſtam adulterinam ſuſpicatur ac ſuppoſititiam. Vide Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 2.

RUBIGO, vide ROBIGO, Dea apud Romanos, cujus locus erat in Latio prope urbem Romam. Ovid. *l.* 4. *Faſt. v.* 907.

Flamen in antiqua lucum Rubiginis ibat.

RUBIGUS, vide ſuprà *Robigus*.

RUBINUS, quibuſdam *Rubinus*, Gallis *Rubis*, Italis *Rubino*: Salmaſio, *ad Solin.* ubi de hyacintho, eſt hyacinthus Veterum, ex eorum genere, quos Græci ῥόδινος vocabant, unde ei & nomen. Idem ἐκ ἀνθράκων, i. e. *ardentium gemmarum*, quæ ex India mittuntur, genere *Rubinum* eſſe, ait, *Ibid. p.* 1093. Profert autem optimæ notæ *rubinos* Inſula Ceilana; minoris pretii Calicutum, Corea, Cambaja, Biſnagaria. Vide ſuprà, ubi de *Commerciis*, *Gemmis*, voce *Nativus*, & Sam. Bochart. *Hierox. Parte Poſter. p.* 729.

de RUBIONE, Guilielmus, vide *Guilielmus*.

RUBIUS Claudius, vide *Claudius*.

RUBO, Sarmatiæ Europææ fluv. per Livoniam fluens ac mare Balticum ad Rigam urbem ſubiens. *Ptolem.* *Duna*, vel *Duna*, teſte *Peucerô*. *Baudrando Dwina*, ſeu *Dzwina*, fluv. amplus. Oritur in Moſcovia Occidentali vix 4. leuc. à fonte fluv. Rha. Dein per Lithuaniam fluens, ibi Vitepſcum & Poloſkam Urbes rigat; auctuſque Obolâ, Driſſâ, Dzieſnâ fluviis aliiſque minoribus per Livoniam labitur, juxta Duneburgum & Kakenhuſium: tandemque prope & infra Rigam in ſinum Rigenſem & mare Balticum ſe exonerat.

RUBRA, oppidum ſeu pagus Corſicæ in ora Auſtrali, inter Bonifacium, & Granlacum promuntor. 4. mill. paſſ. *Ptolem.* Hodie *Solenſara Ferrario*.

RUBRA Cera, vide ſuprà *Bulla*.

RUBRA Gleba, Græce Ἐρυθρὰ Βῶλος, urbs Ægypti, Pheronis Regis juſſu flammis exuſta, hac occaſione: Rex hic, cùm, copioſiſſimè exundante fluviô, ita ut XVIII. cubitos rura tranſcenderet, & ingruente ventô fluctus ciente, *protervitate quâdam ſpiculum in medios fluctus contorſiſſet, ſtatim ex oculis laborans viſum amiſit. Decenniô poſt* ——— *advenit ei ex urbe Buti oraculum viſum ei rediturum, ſi oculos abluiſſet urinâ mulieris, quæ ad ſuum ſolius virum acceſſiſſet, aliorum virorum expers. Ille uxoris ſuæ urinam primùm*---*dein aliarum mulierum, fruſtra expertus*---*tandem vidit. Tum reliquas omnes, præter eam, cujus urinâ lotus viſum receperat, in urbem coegit, quæ* Rubra gleba *dicebatur, eaſque omnes cum ipſa urbe concremavit: eam verò, cujus urinâ ſanatus eſt, uxorem duxit*, Herodot. *l.* 2. *c.* 111. Vide quoque ſuprà *Pheron*.

RUBRA Saxa, locus Hetruriæ in agro Vejentum in via Flaminia, ab urbe Roma 8. mill. paſſ. circa Cremeram. *Grotta Roſſa* Celſo Cittadino, *Rubra* Martial. *l.* 4. *epigr.* 64. *v.* 15.

Fidenas veteres, breveſque Rubras.

RUBRENSIS Lacus, hodie *le lac de Narbonne*, lacus Galliæ Narbonenſ. ſeu ſtagnum per quod Atax fluv. labitur. *Rubreſus* Melæ, *l.* 2. *c.* 5. *Narbonenſis* Straboni, Steph. & Suidæ. *Baudrando* hodie *l'eſtang de la Rubine*, oblongus eſt & ferè 3. leuc. verſus ſtagnum, per quod deductum fuit olim à Romanis brachium Atacis fluv. quod Narbonem rigat, vulgò *la Rubine* dictum, & cum ſtagno poſteà in mare Mediterraneum, ſe exonerat. *Rubreſus* Valeſio, ex Mella; *Robanus* & *Robina* poſterioribus dictus, ſpatioſus admodùm eſt lacus, ſed, quà mare admittit, tenuis aditu, vulgoque *Spinianenſis* vocatur. Emittebat olim Atacem acceptum in mare, nunc Atax, poſtquàm Narbonem alluit, lacum non permeat, ſed foſſæ per Narbonem ductæ, quam *Robinam* vocant, immiſſus, in mare Gallicum effunditur ad 7. ab urbe lapidem. Meminit utriuſque Fortunatus, cujus ætate adhuc *Rubreſum* Atax ingrediebatur,

Mitis Atax Rubani molliter intrat aquas.

Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*, in voce *Atax*.

RUBRIA Lex, poſt captam Carthaginem, *de agris in Africa dividendis*, ut & Livia de Decemviris, qui dividerent, lata eſt: quarum Legum in tabula ænea mentionem ſe vidiſſe, affirmat Manutius, apud Joh. Roſinum, *Antiqq. l.* 8. *c.* 8.

RUBRICA, inter auſteros colores Plinio, *l.* 35. *c.* 6. h. e. qui minùs lucidi floridique nec tam vegeti intentique luminis, adeoque obtuſiùs pinguiuſque relucent. Ægyptia & Africana fabris utiliſſima, quia *maximè ſorbetur picturis*, ut habet *Idem*: miliùs *directuris*, habet *Salmaſius*. Nam funiculô *rubricâ* tinctô dirigebant ligna ſecanda Fabri. Vetus *Epigr.* ἐπὶ τεκτόνων·

——— μιλτοφυρῆ τε
Σχοῖνον ὑπ' ἀκρεμόνων φυλλοχόοιο κασὶν:

In ferrariis eam metallis naſci, ait porrò Plinius, Theophraſtum ſequutus, & ex ochra exuſta fieri, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1156. & ſuprà, ubi de *Lemnia rubrica*; Σινώπη & Σινωπὶς generale ejus nomen eſt. Eâ Veteres interdum, uti & miniô, librorum indices, id eſt, titulos, notabant; inde factum, ut & pro titulô ipſo *Rubrica* capiatur. Paulus, *l.* 2. §. *recup. ff. de interd. Recuperandæ poſſeſſionis cauſâ interdicta proponuntur ſub rubrica, unde vi.* Hinc illud Juvenalis, *Sat.* 14. *v.* 192.

——— *perlege rubras*
Majorum leges.

Et Perſius, *Sat.* 5. *v.* 90.

Exceptô ſi quid Maſuri rubrica vetavit &c.

De quo *Rubricæ* uſu notat Hadr. Turnebus, *Adverſar. l.* 4. *c.* 5. *Rubricas* Veteres tantùm poſuiſſe in publico legitimoque jure, ut Majeſtas Legibus accreſceret, capitibuſque earum ſinopide inſignitis & ſanguineum quiddam & cruentum fortaſſe etiam minantibus, nec ad Prætoris album pertinuiſſe: tum etiam Juriſconſultorum libros rubricâ notari non ſolitos; quod tamen cum ſuperiorum Auctorum ſententia minùs convenit. Idem addit, Democritum Phyſicum graviſſimum ea, quæ expertus ipſe erat, conſignâſſe rubrâ cerâ annulô impreſſa, & poſteà Commentariis commiſiſſe, ex Vitruvio, *l.* 9. *c.* 3. Vide ſuprà in voce *Chirocmeta* & plura hanc in rem apud Joann. Calvinum, *Lexic. Jurid.* it. aliquid, voce *Plaſtice*, nec non infrà ubi de *Signandi ritu*. In Eccleſia Romana, *Rubrica* appellatur norma illa, quæ modum recitandi divinum Officium ac aliarum functionum Eccleſiaſticarum, præſcribit; ſolet enim & illa *rubris* characteribus formari. Cujuſmodi *Rubricas* Joannes Buchardus Papæ Ceremoniarum Magiſter collegiſſe fertur; Theologi Communionis illius in *præceptivas* & *directivas* diſtinguunt, ut videre eſt apud Dominic. Macrum, *in Hierolex*.

RUBRICATUS, fluv. geminus: unus Hiſpaniæ Tarraconenſis in Catalaunia apud Barcinonem urbem fluens cum oppido cognomine quod interiit, *Lobegrat* Cluſio. Alter in Africa propriè, *Armua* Plinio, *l.* 5. *c.* 3. *Ardalia* Oroſio, ac Diacono. *Ladog* Caſtaldo. *Jadig* Leoni. Moletio verò *Quadilbalbar*, inter Hipponem Regium, & Tabracam fluens. Utriuſque meminit *Ptol.* Prior Melæ, *l.* 2. *c.* 6. *Rubricatum* dicitur.

RUBRIDUM, ſeu ROBORETUM, vulgò ROUVROY *en Beauſſe*, locus Galliæ in Belſia, inter villas S. Dionyſii in hoc tractu ſitas, commemoratur in *Litteris* Roberti Regis apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* voce *Tauriacum*.

RUBRIUS, modicus eques Romanus, ſub Tiberio, criminè Majeſtatis poſtulatus, quòd perjuriô nomen Auguſti violâſſet. Tacit. *l.* 1. *Annal. c.* 73.

L. RUBRIUS, Corfinii à Cæſare interceptus ac dimiſſus, Cæſar, *l.* 1. *Bell. Civ. c.* 23. In argenteis denariis, ab eo cuſis, dicitur *L. Rubrius Doſſen.*

RUBRIUS Fabatus, tanquàm deſperatis rebus Romanis, Parthorum ad miſericordiam fugit; cui eô nomine cuſtodes additi. Sanus repertus, apud fretum Siciliæ, retractuſque per centurionem, nullâ probabili cauſâ longinquæ peregrinationis adlatâ; manſit incolumis oblivione magis, quàm clementiâ Tiberii. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 14.

RUBRIUS Gallus, tulit cohortium, quæ in partibus Othonis egerant, preces ad Vitellianos, ſtatimque veniam impetravit. Tacit. *l.* 2. *Hiſt. c.* 51. Idem à Sabino ſubornatus concuſſit Cæcinæ mentem, promittens, apud Veſpaſianum rata fore pacta tranſitionis. Ibid. *l.* 2. *c.* 99.

RUBRUM Mare, aliàs *Erythræum*, *Uranio* vetuſtiſſimô Scriptori, apud Stephanum περὶ πόλεων, à montium *rubentium* & imbrium inde in mare decurrentium colore, nomen habet. Nec colorem negant Veteres alii, quamvis in cauſa hæreant. Ex recentioribus Alfonſus Albuquercius ſe *rubentem* vidiſſe aquam, & ab incolis, ab arena rubra, quæ mota ex imo mari non admodùm profundo miſceatur undis, rubens illud fieri ſe edoctum, refert apud J. Banium, *Aſia Dec.* 2. *l.* 1. *c.* 1. A littore rubri coloris contrà appellationem arceſſit Odoardus Barboſſa, in hujus maris littoribus Arſinoem (vulgò *Suez*) verſùs terram rubeſcere videri ajens, *Summar. Regnor. Oriental. Tom.* 1. *Navigat. Rhamnſi.* Imò Joachimum Frencelium Cotheno-Anhaltinum ſibi retuliſſe Becmannus ſcribit, *ſe A. C.* 1622. *mare hoc ingreſſum, arenam rubram in littoribus ſparſam ipſam ſuis manibus oculiſque uſurpâſſe*, *de Origg. L. L. in Erythræum.* J. Caſtrius verò, apud Banium ſuprà laudatum, vidiſſe ſe maximas rubri coloris maculas in eo mari, ſed aquam inde extractam claram atque pellucidam, nec rubrô colore infectam:

orioatores autem ſuos è profundo materiam quandam rubram corallio ſimilem protuliſſe & aliam ſanguineo ſuivi coloris coopertam; alibi autem, ubi virides apparebant fluctus, extraxiſſe lapides quoſdam viridis coloris, ubi autem aquæ videbantur albæ candidiſſimas arenas: nullum verò littus, aut promontorium, ſaltem quod ſcitu dignum eſſet rubri coloris ibi locorum vidiſſe teſtatur. Ubi quod de claro aquæ colore ait, confirmat Curtius, ſed aliunde vocis originem arceſſit, *l.8. c. 9. Mare* (hoc) *ne colore quidem abhorret a cæteris, ab Erythra Rege inditum eſt nomen: propter quod nomen ignari rubere aquas credunt.* Idem tradit Agatharchides. apud Strabonem, Cteſiam & Photium *p.* 458. Stephanus περὶ πόλ. Philoſtratus, *de Apollon. l.* 3. *c.* 15. Arrianus, *Rerum Indic. l.* 6. *c.* 19. Xiphilinus in *Trajano* Alii. Optimè omnium Fullerus *Miſcellaneor. Sacror. l.* 4. *c.* 20. ab Eſavo, qui & *Edom*, i. e. ruber, ſeu ἐρυθρὸς, mari nomen inditum, docet, quòd eouſque potentiam ſuam extendiſſet. Memorabile hoc mare tranſitu inprimis Iſraëlitarum & Ægyptiorum clade, quorum ultimus Pharao, ſpectatò prius ſuorum interitu, in illo ſuffocatus eſt, unde *Pharaonis mare* hodieque Turcis dicitur. Tranſierunt autem per medium mare Iſraëlitæ, & adverſum in littus Arabicum evaſerunt, *Pſ.* 135. *v.* 13. ingenti miraculò, nec Gentilibus ignotò, uti ex Herodoto, *l.* 1. Dionyſio Alex. Feſto Avieno, aliis, diſcimus. Imò *extare etiam nunc certiſſima horum monumenta geſtorum: Nam tractus curruum atque rotarum orbitas non ſolùm in littore, ſed etiam in profundo, quouſque viſus admittitur pervideri, tradit* Oroſius, *l.* 1. *c.* 12. Plinius quoque ſcribit, fundum maris herbidum, oleæque ac lauri feracem eſſe, *l.* 13. *c.* 25. quod miraculò effeciſſe Deum, ut idem alveus ſubito germinaret & vernaret inſtar amœniſſimi campi, exiſtimat *Sanchez.* Interim omnibus modis tranſgreſſum hunc miraculoſum obſcurare conati Gentiles, reciprocationi maris illum adſcripſerunt, unde Memphitis leges apud Euſebium *Præp. l.* 9. Ipſe Joſephus dubitat, an diviſio hæc naturalis fuerit, an miraculoſa? *Nam & Alexandri M.* inquit, *ductu mare Pamphylium ceſſit, cum Deus ejus operâ ad deſtruendum Perſarum Imperium uti decreviſſet.* Sed hæc incomparabili iſti miraculo fruſtra opponuntur. Siquidem fabulam ſapit, quod de Alexandro jactant: ut qui, teſte Strabone, *l.* 14. maris Pamphylii littora, obſervatò æſtu, temerariò quidem, ſed felici auſu, immiſſis, umbilico tenus militibus, obliquè legit & ſuperavit: cujuſmodi motus aquarum inter Tyrum & Ptolemaidem, item apud Caſium, accidere, idem prodit *l.* 16. Hinc breviter Curtius, *l.* 5. *c.* 3. *Mari novum iter in Pamphylium aperuit* Alexander: quale nempe Strabo prodidit. Id verò in *Rubro mari* contingere nullâ ratione potuit &c. Hornius, *Not. ad Juſtin. l.* 36. *c.* 2. Videatur & Freinshemius, *ad Curt. l.* 8. *c.* 9. Eſt autem inter Arabiam Felicem ac Petræam ad Ortum & Æthiopiam ac Ægyptum ad Occaſum. A Septentrione in Meridiem, 200. mill. paſſ. longum, latum vix 250. mill. Separaturque ab Oceano Arabico fretò *Babelmandel.* Vide quoque *Erythræum mare*, it. *Mare Rubrum*, & *Sinus Arabicus.*

RUBUS, vide RUBI. Populi *Rubuſtini*, *Plin.*

RUBUS, Græcè βάτος, inter ſpinas, è quibus vivæ ſepes fieri conſuevêre, vide infrà *Sepes:* ut de pecore coloniæ quod *rubu* paſcitur, ſuprà voce *Pecus*; de ritu Judæorum *rubò lumbos cingendi*, cùm jurabant, ſuprà voce *Juramentum.*

RUCEJUM, vulgò ROUESSE, locus Galliæ in Cenomanis, Order. Vitalis, *Hiſt. l.* 10.

RUCELLARIUS Bernardus, vide *Bernardus.*

RUCH, inter fabuloſas Arabum aves, in extremis Sinarum inſulis degit, & alas habet, quarum ſingulæ patent *decem cubitorum millia.* Unde mercatorem quendam, qui inter Sinas diu vixerat, radicem pennæ ex alis pulli ejus, novem aquæ utres continentem, in Africam Occidentalem detuliſſe, addunt. Referebat idem, ſe aliquando veniſſe ad magnam Sinenſis maris Inſulam, cum ſociis, quò cum appuliſſent, ut lignum & aqua ex ea ſumerent, vidiſſe tentorium magnum, altum ſuprà centum cubitos, *in quo fulgor erat ac coruſcatio.* Quod mirati cùm acceſſiſſent, deprehendiſſe, eſſe ovum avis *Ruch*: quod lignis & ſecuribus & batillis & lapidibus percutere non deſiiſſe, donec à pullo diviſum eſſet, qui fuerit inſtar montis, & quæ alia hanc in rem habet *Damir.* Ut jam modeſtus videri poſſit Paulus Venetus, qui de eadem ave hæc ſcribit, *l.* 3. *c.* 40. *Sunt & aliæ Inſulæ ultra Madagaſcar, verſus Meridiem, ſed quæ difficulimè adiri poſſunt, propter velociſſimum maris curſum. Et in illis certo anni tempore apparet mirabilis ſpeciei avis, quæ* RUC *appellatur, aquilæ quidem habens effigiem; ſed immenſæ eſt magnitudinis. Ajunt, qui illas viderunt aves, pleraſque alarum pennas in longitudine continere duodecim paſſus, ſpiſſitudinem verò ejus proportionem tenere longitudinis & totum avis corpus proportione correſpondere. Avis verò ipſa tanta fortitudinis eſt ut ſola ſine ullo adminiculo elephantem capiat & in ſublime ſuſtollat, atque rurſum ad terram cadere ſinat, quò carnibus ejus veſci poſſit.* Paulo nimirum id affirmaverat nuntius quidam Magni *Cham Cublai*, qui in illis Inſulis diu fuerat detentus. Potuit Græculus aliquis hujus fabulæ architectos eſſe, qui avem ita vocaverit ἀπὸ τοῦ ῥύγχους, a *roſtri* magnitudine, quomodo piſcis Ægyptius ὀξύρυγχος, ab *acuto roſtro* nomen habet. Et trochi ſpecies ἐλαφρόρυγχος, à *mobilitate roſtri.* Propriè quidem, *Athenæo* teſte, ῥύγχος de *ſuibus* dicitur: ſed & apud eundem meleagris avis ῥύγχος habere legitur. Sam. Bochartus, *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 14. *ubi de Avibus fabuloſis apud Arabes.*

RUCHARIUM, i. e. *Veſtiarium*, ex voce recentioris Græciæ ῥοῦχον ſeu ῥουχίον, quæ veſtis quoddam genus notat, de quo Curopalata agit, ubi de veſtibus Græcorum Imperatorum, Car. Macer. *in Hierolex.* Sed & Latinis medii ævi *Rucus* vel *rocus*, pro quovis operimento: unde *tubruci*, quaſi *tubi ruci*, tuborum ſcil. *ruci*, h. e. tuborum vel tubulorum operimenta, de quibus vide infrà in hac voce, plura verò hanc in rem apud Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro Sev. c.* 40.

RUCONES, & ROCCONES, populi Hiſpan. Tarraconenſ. Quorum regiola *Rioja*, ſeu Rivogia *Latin.* frumenti maximè ferax. Præcipua Urbs *S. Domingo de la Calzada*, inter Burgos ad Occaſum 14 milliar & Logronium in Ortum.

RUCONIUM, Daciæ urbs, *Ptolem. Regm Lazio.*

RUDCOPIA, oppid. Daniæ, in Langelandiæ Inſulæ parte Occidentali, 5. leuc. à Naſcoa in occaſum, 9. ab Ottonia in Eurum.

RUDELSTADIUM, nomen loci in Thuringia provinc. Germaniæ, vulgò *Rudelſtatt*, quaſi *Rudolphopolis*, ſub proprio Comite, ex familia Schwartzenburgica. In qua cùm lineæ tres eſſent ſuperiori ſeculò, ad mediam iterum ſucceſſio devoluta eſt; atque in hac communem Patrem omnes, qui hodie ſuperſunt, agnoſcunt Guntherum, mortuum A. C. 1552. Hujus minor natu filius Albertus *Rudelſtattenſem* ramum produxit; ſicut *Arnſtattenſes* à majore Joanne Gunthero deſcendunt. Illorum ſeries hæc: Henricus Comes Schwartzenburgi, qui obiit A. C. 1488. ex Eliſabetha Cliviaca (filia Adolphi I. Ducis) genuit Guntherum, qui ante Patrem defunctus A. C. 1482. reliquit ex Catharina Querfurtia Henricum, qui deceſſit A. C. 1522. Pater, ex Magdalena Comite Honſteinia, Guntheri prælati: quò & Eliſabethâ Comite Iſenburgicâ, natus Albertus, Comes Schwartzenburgi in *Rudelſtatt*, deceſſit A. C. 1605. Ei peperit Juliana Comes Naſſovia Ludovicum Guntherum A. C. 1646. Patrem, ex Aemilia Oldenburgica, Sophiæ Julianæ (natæ A. C. 1639.) Ludimillæ Eliſabethæ (natæ A. C. 1640.) Alberti Antonii (nati A. C. 1641.) Chriſtianæ Magdalenæ (natæ A. C. 1642.) & Mariæ Suſannæ (natæ A. C. 1646.) Phil. Jac. Spenerus, *Theatr. Nobilit. Europ. Part. I. p.* 45. E quibus Alberto Antonio, nati ſunt ex Æmilia Juliana Barbienſi---Comites Schwartzenburgi, Lineæ *Rudolphopolitana* ſeu *Rudelſtattenſis.*

RUDENHAUSIA Familia, inter Germaniæ illuſtres, ramus eſt ſtirpis Caſtellenſis: quæ tota in duabus lineis *Remlingenſi* & *Rudenhauſia* jam conſiſtit, quas Wolfgangus & Gotfridus, Georgii ſub finem ſuperioris ſeculi filii, cœperunt. Et quidem lineæ *in Rudenhauſen* probatio hæc eſt. Fridericus Comes *de Caſtel*, qui deceſſit A. C. 1498. ſuſcepit ex Eliſabetha *de Reitenſtein* Wolfgangum, extinctum A. C. 1546. Hôc & Marthâ Comite Werthemiâ genitus Georgius, junxit ſibi Sophiam Dnam Limpurgiam, & obiit A. C. 1597. relictò filiò Godfridò, defunctò A. C. 1635. quò & Annâ Dna Limpurgia genitus Georgius Fridericus, qui deceſſit A. C. 1653. numeroſam progenuit ſobolem, ex Anna Luiſa Dna itidem Limpurgia; Pater quippe ex ea Philippi Godofredi (nati A. C. 1641. & mari Annæ Sibyllæ Florentinæ Comitis Sylvarum & Rheni) Friderici Ludovici (nati A. C. 1642.) Henrici Alberti (nati A. C. 1643.) Sophiæ Chriſtinæ (natæ A. C. 1644. denatæ A. C. 1647) Julianæ Luiſæ (natæ A. C. 1646.) Mariæ Magdalenæ (natæ A. C. 1647. denatæ 1649.) Eberhardi (nati A. C. 1650.) Joannis Friderici (nati & denati A. C. 1651.) & Dorotheæ Eliſabethæ (natæ A. C. 1652.) omnium *Comitum de Caſtel in Rudenhauſen.* Idem Spenerus, *ubi ſuprà*, *Parte* 2 *p.* 68.

RUDENTES, crinibus mulierum facti, in obſeſſa Byzantio, memorantur Dioni *in Severo.* Cui ſimile, quòd Aquilejenſes cùm contra Maximinum acerrimè ſe obſeſſi tuerentur, nervique deficerent ad ſagittas emittendas, funes de capillis mulierum feciſſe leguntur, apud Jul. Capitolin. *in Maximino Jun. c.* 7.

de RUDESHEIM Robertus, vide *Robertus.*

RUDIÆ, urbs Calabriæ in Salentinis, à Græcis condita, patria Ennii poetæ, quem idcirco *Rudinum hominem* vocat Cicero, *pro Archia poëta.* Ejus meminit Sil. *Ital. l.* 12. *v.* 396.

——— Rudiæ genuêre vetuſtæ.
Nunc Rudiæ ſolò memorabile nomen alumnò.

Ptolemæo ſingul. num. Ῥοδίαι, itemque *Rhudia* Plinio, *l.* 3. *c.* 11. Reliquis auctoribus plural. *Stephano* Ῥοδαί, *Straboni* Ῥοδίαι. *Ruia* hodie, teſte Cluveriò. *Nic. Lloyd.*

RUDIMENTA Litterarum, vide ſuprà ubi de *Calendaribus*, E-*domatore primæ vocis*, alibique paſſim: uti *de Rudimentis Religionis Chriſtianæ* ubi *de Catechumenis.*

RUDINUS Jacobus, Philoſoph. Baſileenſ. Natus A. C. 1633. Stirpe Tribunitiâ. Rhetorices primùm A. C. 1669. inde Philoſophiæ Practicæ Profeſſor dictus A. C. 1677. Academiam patriam eruditione multijugâ illuſtrat. Ad prælum paratum habet, *Theatrum Academicum Profeſſorum Baſilienſium:*

Auctor Academici, parſque ipſe haud parva, Theatri,
Vivere Rauriacos quo facit uſque Sophos.

RUDIS, virga *rudis* ac impolita, ſeu baculus gladiatorius, quò prima pugnæ *rudimenta* Gladiatores olim meditabantur, unde & nomen: Certaminis enim initiò, ubi præluſoriis armis utebantur, poſtquàm inter ſe *Rudibus* batuiſſent, ad decretoria dein tela nudumque ferrum ſeſe accingebant. Quòd ſi triennium integrum (de damnatis in Ludum loquor) victi non eſſent, hôc baculò, propter fortitudinem, donabantur, in ſignum immunitatis ab iſtiuſmodi cruentis pugnis: quemadmodùm ſi quinquennii ſpatiò ſuperiores ſemper evaſiſſent, Pileum, cum libertate omnimoda ac civitatis jure, adepti ſunt. Unde *Rude donari*, apud Horat. *l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 2. Vide Lipſium, *Saturnal. l.* 2. *c.* 23. & *Rudiarii*, hôc modò liberati. Alii triceſimò ætatis annò Gladiatoribus *Rudem* concedi conſueviſſe, dicunt. Aliud autem erat Miſſio, item Palma, de quibus *ſuò locò* dictum eſt. Vide quoque

Thom. Godwyn. *Antholog. Rom. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 10. & ſuprà, voce *Dattualis.* At *Rudis* Terra, quæ nunquàm proſciſſa eſt. cui *Novalis* opponitur, ſeu *vervactum*, quæ, ubi primâ aratione deno proſciſſa eſt, jam arata fuit & conſita. Ita enim vocari ait Varro, *l.* 1. *RR. c.* 44. priuſquam ſecundâ aratione *movetur* rurſus. Sic idem eſt *Novale* ac *Vervactum.* Sic autem is, *Illud quoque*, inquit, *multum intereſt in rudi terra, an in ea ſeras, quæ quotannis obſita ſit, quæ vocatur reſtibilis: an in vervacto, quæ interdum requierit*, i. e. in terra proſciſſa ac novali &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 724. uti de *Rudiatis* convitio, quò Chriſtiani olim à Gentilibus aſperſi, ſuprà voce *Agreſtes.*

RUDOLPHOPOLIS, German. *Rudelſtat*, oppid. Germaniæ in Thuringia, ſub proprio Comite ex Familia Schwartzenburgi Comitum, vide ſuprà, in voce *Rudelſtadium.*

PRINCIPES VIRI.
EX FAMILIA AUSTRIACA.

RUDOLPHUS I. Imperator. Vide *Rodolphus.*

RUDOLPHUS, filius prioris, à Patre Sueviæ Ducatum accepit (quem is, tanquam caducum, fiſco addixerat. A. C. 1283.) & ad filium, Johannem, patrui ſui Alberti Imperatoris cæde infamem, ac demum Piſis monachum, tranſmiſit: cujus extincti hæreditatem crevêre patrueles.

RUDOLPHUS, cognomine *Ingenioſus* vel *Fundator*, filius Alberti cognomine *Sapientis* vel *Contracti*, Albertô Imperatore geniti, cum fratre Friderico, cognomine *Splendido* vel *Liberali*, à Patre cœptam A. C. 1384. Academiam Viennenſem & S. Stephani Baſilicam abſolvit, aliaque fundavit: Maritus Margaretæ Maultaſchiæ Carinthiam, antea ab Imperatore Ludovico Bavaro Imperatore jam Alberto Contracto datam, plenô jure domui intulit: abſque prole extinctus.

EX FAMILIA PALATINA.

RUDOLPHUS I. primogenitus filius Ludovici I. Electoris Palatini, cognomine *Severi*: à Patre Electoralem dignitatem cum Palatinatu, ſicut frater ejus minor, Ludovicus, Imperator poſteà factus, Bavariam, accepit: *Rudolphinæ* lineæ, ſicut Frater Bavaricæ, utriuſque etiamnum florentiſſimæ, conditor. Adſtitit ſocero Adolpho, Comiti Naſſovio, Imperatori electo, contra Albertum Auſtriacum æmulum, cumque hic prælio ad *Gellnheim* A. C. 1298. Alberti manu cecidiſſet, vix fugâ Wormatiam elapſus eſt. Nec tamen minùs Alberto ſe opponere, initô cum Eccleſiaſticis Electoribus fœdere, perrexit, donec devaſtatô Palatinatu ſupplex fieri cogeretur. Inde Henrico VII. Imperatori fortem in expeditione adversùs Urſinos operam navavit. Demum à Ludovico fratre, contra quem ſuffragium in eligendo Imperatore Friderico Auſtriaco dederat, ditione ſuâ exutus, A. C. 1317. extorris in Anglia deceſſit A. C. 1319. cum Patre Heidelbergæ ſepultus: Pater Adolphi cognomine *Simplicis*, Rudolphi II. & Ruperti cognomine *Senioris*, quibus Palatinatum Ludovicus patruus reſtituit, eâ conditione, quæ Ticini eis dicta A. C. 1329. ut in alternationem Electoralis dignitatis, inter lineam utramque ſervandam, conſentirent. Sed tranſactio ea, tanquàm minorennibus vi extorta irrita eſt reddita, Comitiis Ratisbonenſibus A. C. 1339.

RUDOLPHUS II. cognomine *Cæcus*, fil. ſecundogenitus prioris, fratre Adolphô ſponte cedente, Electoratum nactus, tenuit cum annis 26. & relictâ filiâ Annâ, uxore dein Caroli IV. Imperatoris, obiit A. C. 1353. Eum in Electoratu excepit frater minimus Rupertus I.

EX FAMILIA BADENSI.

RUDOLFUS, fil. Conradi Zeringiæ Ducis, ex Clementia, filia Godfridi C. Lucelburgii & Namurcenſis, Epiſcopus Leodicenſis (aliis Lauſannæ) electus, etiam ad Archiepiſcopatum Moguntinum aſpiravit; in quo cùm prævaluiſſet Conradus Comes Palatinus, ipſe Fridericum I. Imperatorem in Palæſtinam ſequutus, in reditu deceſſit, A. C. 1190. Frater Bertholdi IV. & Adelberti, quorum is Zeringiam lineam continuavit, iſte novam Teccenſem orſus eſt.

RUDOLPHUS I. fil. major natu Henrici, Hochbergicæ lineæ conditoris, extincti A. C 1231. Pater fuit Henrici II. frater Hermanni, quò genuit Henricus III.

RUDOLPHUS II. & Fridericus fuêre.

RUDOLPHUS III. fil. Henrici II. prædicti, cum fratre Henrico majore natu ditiones partitus eſt qui Hochbergam obtinuit: Pater filii cognominis. Ipſe autem Suſenbergii rami auctor extitit.

RUDOLPHUS IV. fil prioris, minor natu, eques fuit Rhodius: frater Henrici, qui auctus dominiô Rœtelenſi, A. C. 1315. donô Leopoldi, ultimi Dynaſtæ, illud filiis ſuis reliquit, Ottoni & *Rudolpho* V.

RUDOLPHUS V. modò memoratus, ante fratrem obiit A. C. 1356. Eô genitus

RUDOLPHUS VI. ex Catharina Thierſteinia, à Patruo Tutore hæres relictus, obiit A. C. 1428. plurium filiorum Parens. Inter quos,

RUDOLPHUS VII. elogium meruit, ut *Flos pietatis ac Juſtitiæ* denominaretur. Frater Ottonis, qui ab A. C. 1431. Conſtantienſem Epiſcopatum rexit, & Guilielmi, qui ſtemma propagavit.

RUDOLPHUS VIII. præfati Guilielmi, ex Eliſabetha Montfortia, filius, ductâ Margaretâ Vienneñſi, ultimum Hochbergiæ lineæ Philippum genuit. Cujus filia Johanna cùm Ludovico Aureliano Duce de Longavilla nupſiſſet, hinc de Rœtelano dominio jure diſceptatum: ut videre eſt in voce *Philippus.*

RUDOLPHUS I. cognomine *Senior*, fil. minor natu Hermanni IV. Badenſis rami Auctoris, cum fratre Hermanno V. initiô communibus auſpiciis patrias ditiones rexit, donec ille, ob uxorem Gertrudim, filiam Henrici Medlingenſis, hæredem Auſtriæ, hinc & Stiriæ Principatus adiit: quô in Auſtriam ſecedente, *Rudolphus* regimen ſolus geſſit: Hermanno Thuringo, adversùs Conradum IV. Imperatorem in Richardo Anglo adhæſit, & cum aliis in Suevia, cujus poſſeſſionem tempore Interregni invaſerant, à Rudolpho I. Imperatore armis petitus eſt. Vivendi finem cepit A. C. 1288. Pater ex Cunigunde Eberſtenia Hermanni VI. qui ſtemma continuavit, *Rudolphi* II. III. & Heſſonis.

RUDOLPHUS II. fil. Rudolphi I. cognomine *Junior*, deceſſit A. C. 1295.

RUDOLPHUS III. prioris frater, Stolhofiô emtô, & bellô adversùs Epiſcopum Argentinenſem clarus, obiit A. C. 1332.

RUDOLPHUS IV. Heſſo, fil. minor natu Heſſonis prædicti, de Ludovico Bavaro Imperatore bene meritus, aliqua ab ipſo impetravit. ab uxore autem Johanna, filia Reginaldi Comitatus Montbelg. hærede, vidua Ulrici Comitis Pfirretarum, dominia Hericurtæ & Bellifortii tenuit. Sed abſque liberis extinctus eſt A. C. 1332.

RUDOLPHUS V. fil. ſecundo genitus Hermanni VI. Pfortzheimium tenuit; frater Friderici II. majoris natu, qui, vetus Eberſtenium Caſtrum nactus, novi auctor fuit rami. Ipſe Ludovico Imperatori gratus, A. C. 1348. ſucceſſionem tranſmiſit, ad filios ex Maria Oetingenſi ſuſceptos, Fridericum III. & *Rudolphum* Weckerum.

RUDOLPHUS VI. Weckerus, Carolo IV. Imperatori ob fidem acceptiſſimus, patruelis Hermanni VIII. ſucceſſione auctus, ſine liberis obiit A. C. 1361.

RUDOLPHUS VII. cognomine *Magnus*, à ſtatura, quæ 12. pedum dicitur fuiſſe; filius ex Urſula Teccenſi Friderici III. præfati diverſarum linearum collegit bona, & in Caroli IV. aula educatus, in ejus gratia floruit. ab eo proin Comitatus etiam Lœwenſtenii feudum nactus A. C. 1365. Bellum dein, cum Eberhardo Wirtenbergico geſſit A. C. 1370. quod Cæſaris auctoritate ſopitum eſt: Ex Mechtilde, filia Johannis Cœci Comitis Spanhemii, quæ Comitatus hujus partem domui illius intulit, pater gemini *Rudolphi* & Bernhardi.

RUDOLPHUS VIII. fil. minor natu Hermanni VIII. unà cum fratre Friderico IV. ante Patrem turbatô ordine, elatus A. C. 1353. lineam à Friderico II. cœptam terminavit. Fuit etiam *Rudolphus*, inter poſteros Bernhardi paulò ſuprà memorati, frater Bernardi & Erneſti, Badenſis ac Durlacenſis rami conditorum.

EX FAMILIA ASCANIA.

RUDOLPHUS, fil. Alberti II. Saxoniæ Electoris, ex Agnete, Rudolphi I. Imper. filia, Patri A. C. 1297. in ſolennitate coronationis Alberti I. Imperatoris oppreſſo, ſucceſſit: Burggravius Magdeburgicus, Comitibus exauctoratis, à Schrapela, ut quidam volunt, factus: Bellum à Patre contra Guntherum Archiepiſcopum Magdeburgicum cœptum continuavit, demum pace factâ, Fridericum dein Auſtrium cùm ſuffragiô juviſſet, adversùs Ludovicum Bavarum, hujus odium incurrit; Tum contra ejus filium Ludovicum, defunctô agnatô Electore Brandeburgicô, Marchiam invaſit, atque Francofurtum obſedit, ſed repulſus eſt; Demum Cæſari reconciliatus, Marchionatum Landsbergium, in veteri Marchia, ab eo obtinuit: Carolo poſteà IV. Imperatori acceptiſſimus; Tandem, cùm trium Imperatorum electioni interfuiſſet, valde ſenex naturæ conceſſit A. C. 1356. genitis ex Juditha Brandeburgica Albertô, *Rudolphô* II. Ottone; ex Cunigunde Polona, Meſcone; ex Agnete Lindavicenſi, Wenceſlaô & Wilhelmô filiis.

RUDOLPHUS II. Patris in Electoratu ſucceſſor. Adoleſcens in Gallia exercitum, non ſine laude, duxit. Ottone fratre mortuô, cùm is uxorem habuiſſet Agnetem, ultimi Ducis Luneburgici Wilhelmi filiam, & filium ex ea reliquiſſet Albertum, pro hoc, quem initiô ipſe Avus hæredem eſſe juſſerat, ſucceſſionem Luneburgicam petiit, quæ demum A. C. 1370. *Rudolpho*, fratri Wenceſlaô & alterius filio, memorato Alberto, à Carolo IV. collata eſt: Unde inter hos & Brunſuicenſes, illorum Agnatos, graviſſimum bellum; quô Albertus, in oppugnatione arcis Piellingenſis, à nobili Mandeſloô ſaxô ictus, interiit, A. C. 1385. Nec minùs qui *Rudolpho* fratri ſucceſſit Wenceſlaus Elect. cùm arcem obſideret Cellenſem, lethale vulnus accepit, A. C. 1388. donec filiabus ejus in Brunſuicenſem familiam enuptis lis terminata. Eum in Electoratu excepit

RUDOLPHUS III. fil. gravitate ac prudentiâ inſignis; In comitatu affinis Friderici Brunſuicenſis, cùm ab electione rediens cæderetur, captus ac vulneratus, tandemque in Legatione Bohemica venenô ſublatus eſt, A. C. 1418. Cùm nullos filios, hi enim ruinâ in arce Sueinicia oppreſſi perierant, (filia autem Barbara Johanni Alchymiſtæ Marchioni Brandeburgico nupſit) ſuperſtites haberet, ſucceſſit ultimus frater Albertus: quô ſine prole extinctô A. C. 1422. Miſniæ Marchionibus Electoralis dignitas eſt collata, in quorum familia adhuc durat. Fuit quoque *Rudolphus*, filius Alberti I. rami Saxonici in Familia Aſcania auctoris, frater Alberti II. Electoris, de quo ſuprà.

RUDOLPHUS, Princeps Anhaltinus, fil. quarto-genitus Joachimi Erneſti, qui poſt plura ſecula totius Principatus unus fuit poſſeſſor, Serveſtanam lineam condidit. Pater ex ſecunda uxore Magdalena Oldenburgica Johannis, qui ſolus ex ſua gente Auguſtanam Confeſſionem amplexus, ex Sophia Holſata, numeroſam ſuſcepit prolem, &c. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor. in Fam. Aſcania.*

RUDOLPHUS, vide quoque *Radulfus.*

RUELLIUS Johannes, è Sueſſionibus, Medicus celebris: varios auctores Græcos vertit, *Aquila interpretum* à Budæo dictus. Studiis addictus adeò, ut à Franciſco I. & Ludovica Sabaudica, in aulam vocatus, ſeſe enixè excuſaverit: Pariſios tamen invitanti Stephano Poncherio, Epiſcopo paruit. Scripſit varia. Obiit A. C. 1537. ætat. 63. Paul. Jov. *in elog. doct. c.* 93. Scævola Sammart. *in Elog. l.* 1.

RUESIUM, ſeu O, orbs Aquitaniæ, poſteà *Anicium*, vide ibi, inter Toloſam & Convenarum urb. *Ptolem. Rieux Mercatori.* Sed Villanovano eſt *S. Flour*, urbs in finib. Arvernorum inter illos & Ruthenos. *Sanſoni* & *Brietio* hodie Podium, *le Puy*: Velaunorum caput. Nunc in Occitania, in colle, prope Ligerim.

RUFA Vacca, immolari jubetur Numer. *c.* 19. *v.* 2. *Dic filiis Iſraëlis, ut accipientes adducant ad te juvencam rufam, perfectam, in qua non ſit vitium, cui jugum nondum impoſitum ſit*: cujus rei rationem aliis diſquirendam relinquit Bochartus; hoc tamen obſervat, Judæos hæc duo copulaſſe, *rufam perfectam*; quaſi his verbis vetuerit Deus ullam juvencam ſibi offerri, quæ non eſſet perfectè *rufa*. Proinde, *Si duos ſolum pilos albos, aut nigros, ſibi mutuò incumbentes, habuit in medio loci depreſſi, aut inter duos poros, habebatur pro polluta, i. e. ad ſacrificium inepta*, ait Maimonides, in *Tractatu de Vacca rufa c.* 1. §. 2. Et multo plura Talmudici, in *Tr. Para, fol.* 94. Quâ ipſâ ſuperſtitione imbuti Ægyptii, τῶν βοῶν τοὺς πυῤῥοὺς καθιερεύουσι, οὕτως ἀκριβῶς ποιούμενοι τὴν παρατήρησιν, ὥστε κἂν μίαν ἔχῃ τρίχα μέλαιναν ἢ λευκὴν, ἄθυτον νομίζουσι, *boves rufos immolant, hoc tam accuratè obſervantes, ut, ſi bos vel unum pilum nigrum aut album habeat, putetur eſſe profanus*, Plut. *in Iſide.* Cæterùm *rufus* in boum coloribus vulgatiſſimus eſt. Unde Iaſon Peliæ dicit, Pindari *Pythiâ quartâ*,

> *Μῆλά τε γάρ τοι ἐγὼ,*
> *Καὶ βοῶν ξανθὰς ἀγέλας ἀφίημι,*
> *Pecudes enim tibi ego,*
> *Et boum rufa armenta relinquo.*

Et, cùm idem Neptuno ſacrificavit,

> Φοίνισσα δὲ Θρηϊκίων ἀγέλα ταύρων
> Ὑπάρχεν ———
> Rubrum *Thraciorum armentum taurorum*
> *Adfuit.*

Et Theocriti, *Idyll.* 4.

> *Λεπτὸς μὰν χ' ὦ ταῦρος ὁ πυῤῥιχος ---*
> *Macer quidem & iſte taurus rufus eſt.*

Ubi *Scholiaſtes*, Πυῤῥιχος, ὀχῶδες: quod πυῤῥιχος palàm factum ex πυῤῥὸς, ut eſt *burrus, burrichus* vel *burricus.* Tamen apud Theocriti Scholiaſtem nonnulli τὸν πυῤῥιχον, pro *Epirotico* dici volunt, ἀπὸ Πύῤῥου τοῦ ἐκεῖ βασιλεύσαντος, *à Pyrrho Rege, qui ibi regnaverit.* Cui ſententiæ faveat hæc Plinii, *l.* 8. *c.* 45. *in noſtro orbe Epiroticis bubus laus maxima, à Pyrrhi, (ut ferunt) jam inde Regis cura.* Omnino enim intelligit: ἐν τῇ Ἠπείρῳ τὰς καλουμένας Πυῤῥικὰς βοῦς, quas memorat Philoſophus. *Hiſtor. l.* 8. *c.* 7. Verum non à Rege, ſed à colore, eas ipſas nomen traxiſſe, certiſſimum. Quò facere videtur, quod illi ipſi boves ex eorum genere eſſe crediti ſunt, quos ex Erythia Inſul. abduxerat Hercules. Cùm enim à colore dicerentur ἐρυθραῖαι, vel ἐρυθραί, id ita ſumtum à Mythologis, quaſi fuiſſent ex Erythia Inſul. quæ ultra Gades eſt: à qua tamen Ἐρυθεῖαι vel Ἐρυθειναῖαι potiùs dicendi eſſent. Vide Sam. Bochart. *Parte prior. l.* 2. *c.* 29. Eſt autem *Rufus*, idem cum luteo dilutiore, qui Latinis antiquis *Ruſſeus* & *Ruſſus.* Græcis Πυῤῥὸς, ἐρυθρὸς, ξανθὸς: Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1154. & 1155.

RUFACUM, vide RUBEACUM, & plura apud B. Rhenanum, *Rerum Germ. l.* 3. cum *Notis* Ottonis JCti, *p.* 525. Item, oppid. Galliæ Aquitanicæ inter Pictavos 14. & Engoliſmam 6. leue. *Ruffec.* Vide *Rufiacum.*

RUFÆ, oppid. Campaniæ in Samnii confinio ſive è contrà, Eſerniæ finitimum. Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 739.

> *Quique Rufas Batulumque tenent, atque arva Celennæ.*

Ruffrium Livio dicitur, *l.* 8. *c.* 25. *Rufræ* autem Silio. *l.* 8. *v.* 567. pluralis nomen.

RUFFÆ, meretrices dictæ, quòd capilli illis eſſent flavi vel rufi, cùm matronarum nigri eſſent, ut obſervatum Franc. Pithœo & Woverio *ad Petronium*, qui hinc *Ruffianos* nomen arceſſunt: quô Itali Lenonem indigitant, ſeu *Inſtitorem libidinis*, uti vocat Val. Max. *l.* 6. *c.* 1. *num.* 6. Aliter tamen de vocis origine Ferrarius, *in Orig. Ital.* quem vide. Sed & *Rufi* homines Ægyptiis olim exoſi. Τῶν ἀνθρώπων τοὺς πυῤῥοὺς προπηλακίζουσι, *Rufos homines probris infeſtantur*, Plut. *de Iſide* & Diodor. *l.* 1. qui proin paucos Ægyptiorum rufos, inveniri, addit. Imò mactari illos ad Oſiridis ſepulchrum ſolitos, odiique cauſam, quòd τῷ Τυφῶνι ὁμοιοχρώματοι, *ejuſdem coloris cum Typhone*, eſſent, ibidem legas. Quare *Rufos* tantùm boves iidem ad victimas adhibuêre, uti diximus ſuprà. De *Typhone* verò ſuô locô.

RUFFINUS, Aſiaticus & Fabius, duces Gallarum, concionante Vitelliô, ad ſupplicium poſtulantur, quod pro Vindice bellâſſent. Tacit. *l.* 2. *Hiſt. c.* 94.

RUFFUS, Conſul cum Orphito, ſub Commodo, apud Lamprid. *in Commodo, c.* 12.

RUFFUS Criſpinus, alter prætoriarum cohortium, ſub Claudio, præfectus, quem Agrippina, tanquàm Meſſalinæ memorem & liberis ejus Britannicô atque Octaviæ devinctum, depulit. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 42. Uxor ejus fuit *Poppæa Sabina*, ex quo filium ſuſtulit *Ruffinum Criſpinum*: Ideò occaſione conjurationis Piſonianæ in Sardiniam exactus, acceptô juſſæ mortis nunciô ſemet interfecit. Idem, *l.* 16. *Annal. c.* 17.

RUFFUS Helvius, gregarius ſub L. Apronio Proconſule Africæ miles, qui in bello contra Tacfarinatem, ſervati civis decus retulit, donatuſque ab Apronio torquibus & haſtâ. Tiberius addidit civicam coronam. Tacit. *l.* 3. *Annal. c.* 21.

RUFFUS Vibulius; vide *Vibulius.*

RUFIACUM, villa olim regia Galliæ, in agro Encoliſmenſi, nunc vicus, vulgò *Ruffec*, Carantono fluv. ac Montiolaco caſtro proximus, 5. leue. ab Encoliſma. Aliud in Lemovicibus eſt. Item caſtrum quondam 10. mill. paſſ. à Veſontione, hodieque vicus in Sequanis, *Ruffi* vulgò, adpoſitus Uonioni fluv. *l'Ongnon*, vel *l'Oignon*, qui Arari recipitur. *Rofiacus* quoque villa in Biturico pago à Leone VI. & Benedicto Papis ætate Hugonis Ducis Francorum, nec non in literis Hugonis Regis, inter villas Eccleſ. Aurelianenſis S. Crucis numerata. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUFIANA, Nemetorum orbs in Gallia Belgica *Ptolem. Oppenheim* ad Rhenum eſt, auctore *Heraldô. Cluverio* Rubeacum videtur. Vide *Rubeacum.*

RUFINUS, Præfectus prætorio & Patricius, unà cum Stilicone & Gildone relictus à Theodoſio ſeniore imperii adminiſtrator pro tutela Arcadii & Honorii filiorum; Gildo in Africa, Stilico in Occidente, Rufinus verò in Oriente: Qui omnes cupiditate regni incenſi in ſuos principes arma converterunt, ex quo diverſis modis oppreſſi periêre. Rufinus enim, ex infimo loco ab Imperatore evectus, Gothis aliiſque barbaris vocatis, præcipua munera ſuis diſtribuit. Gothis Conſtantinopolim obſidentibus, quò minus reſiſteretur, impediit: exercitu ex Oriente appropinquare juſſô, ut Imperator ab illo ſalutaretur, ſed detectâ perfidiâ inter medios milites, ad quos occidendum Arcadium deduxerat, interfectus eſt: Caput in lancea oſtentui circumlatum, grato cunctis ſpectaculo fuit, ſævitiam & avaritiam ejus exoſis. Zoſim. *l.* 5. Niceph. *l.* 15. Claudian. *in Rufino*, *Volaterran.*

RUFINUS, Conſul cum Euſebio, ann. Urb. Cond. 1100. Alius Conſul cum Laterano, an. Urb. Cond. 949.

RUFINUS, Conſularis à Fabricio Cenſore damnatus, quòd decem pondo argenti apud eum inventa eſſent.

RUFINUS, Presbyter, floruit A. C. 390. inter omnes Monachos Aquilejenſes, ſecundùm Hieron. *ep.* 41. juxta Bonoſum & Florentium, celeberrimus, cum quibus hic Aquilejæ amicitiam iniit. In Ægyptum profectus, dein Hieroſolymam venit, ubi ann. 25. commoratus eſt, variis operibus in publicum edendis ibi intentus. Romam rediit A. C. 397. Sed quòd nimium Origenis ſcriptis tribueret, hoc primùm cum Hieronymo ipſum colliſit, non ſine inſigni ſcandalo. Lis à Theophilo utcunque compoſita, paulò pòſt acriùs recruduit, cùm Rufinus Romæ librum Origenis de Principiis ederet, in quo nomine ſuô ſuppreſſô, Hieronym. pro Origene teſtem advocabat, qui ſic in ſuſpicionem venit Origeniſmi: Hinc acerbiſſimæ utrinque invectivæ. Tandem Ruffinus, ab Anaſtaſio Epiſcopo condemnatus, obiit in Sicilia, A. C. 410. E Græco vertit *Joſephum, Euſebii Hiſtoriam Eccl.* & alia, illique duos adjecit libros, à S. Paulino rogatus. Scripſit quoque *in Hoſeam, Joëlem, Amoſum*, &c. Edita ejus opera, A. C. 1580. Auguſtin. *ep.* 93. Caſſian. *de Incarn. l.* 7. *c.* 27. Valeſius, *annot. in Euſeb.* Roſveidus, *Proleg.* 4. *&* 5. *in vit. Patrum &c.* Multum operæ contulit ad hiſtoriam illuſtrandam. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 11. *Nic. Lloydius.*

RUFIUS Feſtus, Proconſul Græciæ, *Areopagita* titulô ab Athenienſibus inſignitus eſt, cujus memoriam ſervat *Inſcriptio* Athenis & Epitaphium Vulſinii, in Italia, quæ patria ejus erat. Sed & ſub nomine Feſti Avieni ejus quædam extant, vide Jac. Sponium, *Itinerar. Græcia, l.* 2. *p.* 149.

RUFIUS Voluſianus, Conſul an. Urb. Cond. 1066. *Rufius* Albinus, Conſul cum Conſtantino Cæſare, an. Urb. Cond. 1087. *Rufius* Poſthumianus, Conſul cum Zenone, an. Urb. Cond. 1201.

RUFULI, dicti ſunt Tribuni Militum, qui non à Populo, ſed à Conſule facti ſunt, quòd de eorum jure Rutilius Rufus Legem tulerit. Poſteà *Rutili* dicti, mutatione unius literæ. *Feſtus.* Vide Livium, *l.* 7. *c.* 4. & Johan. Frideric. Gronov. ad *illum.* Apud Arnobium, *quum in Albano antiquitus monte nullos alios liceret, quàm nivei tauros immolare candoris*, poſteà *ut rutulos liceret dari, Senatus conſtitutum ſanxiſſe*, legimus, *adv. Gentes, l.* 2. ubi vox colorem notat, de quo vide paulò pòſt.

RUFUS, vide JULIUS.

RUFUS, Conſul, an. Urb. Cond. 934. Alius Conſul cum Conſtantio, an. Urb. Cond. 1210.

RUFUS, Centurio ſub Scipione Africano, cujus res geſtas ſcripſit Appianus.

RUFUS, Corinthius Sophiſta, quanquàm divitiis & generis nobilitate pollebat, plus tamen ad ejus laudem dicendi gloria, linguæque gratia contulit *Philoſtratus.*

RUFUS, Cyrenæus, Simonis Cyrenæi, qui crucem Salvatoris noſtri portavit, filius, quique poſteà verbi divini feliciſſimus & illuſtriſſimus diſſeminator extitit. Marc. *c.* 15. *v.* 21.

RUFUS, D. Pauli diſcipulus, Roman. *c.* 16. *v.* 13. primus

mus Avenionis Epiſcopus. Anton. *part.* 2. *tit.* 2. *c.* 28.

RUFUS, auctor Græcus, ſcripſit *Hiſtoriam Dramaticam & Muſicam*. Photius, *codic.* 161. ubi de variis dramatum, chorearumque generibus agit. Munatius *Rufus*, Hiſtoricus Latinus a Valer. Max. *l.* 4. *c.* 3. *ex* 2. laudatus. Vide *Cluvius Rufus*, *Rutilius & Sextus Rufus*.

RUFUS, Medicus ſub Trajano principe, cujus extant *libri* 3. *de appellationibus partium corporis humani*, ubi & ſitum, & figuram, facultatem, & uſum earundem declarat.

RUFUS, Poëta Bononienſis, cujus meminit paſſim *Martialis*.

RUFUS, in *vetere Charta* apud Columbum, herba eſt inficiendis rubrô colore veſtibus, quæ *Roux* dicitur in alia Guidonis Fulcodii, apud eundem, *de Epiſcopis Vaſion. l.* 3. *num.* 5. *Ros*, *in Gloſſis MSS.* ad Alexandrum Iatroſophiſtam, *l. Paſſion. c.* 66. *ad hæc verba, Rore, quô Gothi utuntur* ——— *Ros quô Goti utuntur, eſt herba, cum qua cordeanum paratur.* Ubi per *Gothos*, Occitani intelliguntur. Sabaudi *Fuſtet* vocant, alii *Rhu*, propter uſum in tinctura, Itali *Roſa* & *Scotano*, atque *Roſolo*, in Apennino, quia corticis uſus, conchylii vice; ramorum verò, quia ligni interioris aureus color, ad lutei tincturam &c. *Cotinum* Plinii eſſe quidam volunt, de qua is ſic, *l.* 16. *c.* 18. *Eſt & in Apennino frutex, qui vocatur Cotinus, ad lineamenta modò Conchylii colore inſignis*, vide Car. du Freſne in *Gloſſar.* & infrà aliquid voce *Ruſſus*.

RUFUS Color, Græcè πυῤῥὸς, vide ſuprà ubi de *Robigo Dea*, *Rufa vacca*, & alibi *paſſim*. Inter ſpecies eſt dilutioris rubri, his autem gradibus ac numeris ab intimo *rufo* ad ſummum progrediuntur Græci, Ὑπωχρὸν, ὠχρὸν, ὑποπυῤῥὸν, πυῤῥὸν, ὑπόξανθον, ξανθὸν ὑπέρυθρον, ἐρυθρὸν, ἀκρατὸν, ἀλουργὸν. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1155.

RUFUS Minucius, vide *Minucius*.

RUFUS Pomponius, vide *Pomponius*.

RUFUS Publius Rutilius. Vide *ibi*.

RUFUS Purpurio, legatus Roman. in Concilio Ætolorum, Liv. *l.* 32.

RUFUS Sextus, vide *Sextus*.

RUFUS Sulpitius, vide *ibi*.

RUFUS Virginius, orator egregius, interfectus à Nerone. Hujus villa apud Comum. *Vico* ſuburbium. *Volaterran.*

RUFUS, vide RUFFUS.

S. RUFUS, Abbatia Valentiæ, in Delphinatu, Caput Ordin. Canonicorum Regularium S. Auguſtini. Ab Abbate Remondo magno cum ſumptu in inſula exſtructa, poſtquàm ab Albigenſibus alterum hujus nominis monaſterium, prope Drucotiam, A. C. 1039. conditum, everſum eſſet. Sed & hæc A. C. 1562. bellô civili deſtructâ: In urbe poſtmodùm Abbas Generalis ſedem fixit. Morer. *in Dict. Hiſt.*

RUGA, apud recentioris ævi Scriptores, platea ſeu vicus eſt, Græcè ῥύμη, Gallis *Rue*, à *rugis* ſeu ſulcis in fronte, quòd id efficiant in urbibus, quod rugæ in fronte. Ut autem bene eſſet urbs ἐῤῥυμοτομημένη, ſeu *in rugas ſecta*, duæ maximæ ac latiſſimæ viæ ducebantur olim ac tota πρὸς ὀρθὰς invicem ſecabant; cæteræ minores utrique parallelæ delineabantur. Quod in veterib. Coloniis & caſtris metandis Romani; ut & in urbibus ſuis Græci condendis, ſemper obſervârunt. Imò in agrorum quoque metatione ac diviſione publicè facienda idem ſectati ſunt iidem Romani, per Decumanos & Maximos cardines. In metanda verò ſic urbe, *rugæ* ſeu viæ vulgò cretâ ſolebant deſignari; in Alexandria, polentâ ſparſâ id factum; Romani viarum ſectionem ſulcô videntur delineâſſe, quò etiam veſtigia murorum imprimebant &c. Quæ ſecus ſectæ eſſent urbes, ut inter alias Athenæ, κακῶς ἐῤῥυμοτομημέναι dictæ ſunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 821. In *Ordine* Romano & apud Anaſtaſium *in Vitis* Paparum, vox *Ruga* frequens, ſed quid ibi notet, non ſatis liquidum eſt. Vide ſuprà ubi de *Ruario*, & plura hanc in rem, apud Car. du Freſne *in Deſcr. Ædis Sophianæ, num.* 73.

RUGÆ, in veſtibus, aliæ caſu fiunt, quæ ex ipſa veſtis redundantia variis modis complicatâ naſcuntur, inconditæ ac inordinatæ; aliæ arte conſtant, quæ ex induſtria ſtruuntur, ad aliquem veſti ornatum conciliandum, de quibus poſterioribus Tertullian. *de Pallio c.* 5. *Pallium* ——— *nullô tadiô conſtat, adeò nec artifice neceſſe eſt, qui pridie rugas ab exordio formet, & inde deducat in tilias, totumque contracti umbonis figmentum, cuſtodibus forcipibus adſignet: dehinc diluculo tunica* &c. Στολίδας Græci vocant, quas in fine tunicarum certô modô atque ordine invicem nexas, vinculum retinebat; unde στολιδωτοὶ χιτῶνες, qui rugis hujuſmodi & plicis ſtruebantur: Item φαρκίδας, & σωλῆνας, h. e. *tubulos*, quòd in ſtrias, veluti tubulos, deducerentur & ordinarentur. Inde *dependula cantubulata*, in veſte Iſidis, apud *Appulejum*; & πολύπτυχοι στολαὶ, apud *Cedrenum*, quaſi *canaliculata* aut *ſtrigiata* &c. Et quidem Romani in Toga priùs *rugas* formabant, deinde deducebant in *tilias*, inquit *Aſer*: potiùs *ſalias* (quam vocem vide infrà) reponit Salmaſius; quô nomine alt venire rugarum in veſte partem eminentem & protuberantem, quæ & *ſtria* Latinis & Græcis ῥάβδος dicebatur. Omnem poſteà *rugarum* ſtructuram antè & retro nodô quôdam retinebant, qui in medio, tanquam umbilicus aliquis tabulas omnes colligebat, & conſtringebat, inde *umbilicus togæ* & *umbo* dictus; de quo ſic Macrobius, ubi de Toga Hortenſii ei ſermo: *Fuit veſtitu ad munditiem curioſô, &c. ut bene amictus iret, faciem in ſpeculo ponebat: ubi ſe intuens Togam corpori ſic applicabat, ut rugas non fortè, ſed induſtriâ locatas, artifex nodus (ita umbonem vocat) conſtringeret, & ſinus ex compoſito defluens nodum lateris ambiret. Is quondam cùm elaboratus incederet ad ſpeciem, collega de injuriis diem dixit, quòd ſibi in anguſtiis obvius offenſu fortuitô ſtructuram Togæ deſtruxerat, & capital putavit, quòd in humero ſuo ruga locum mutâſſet.* Ubi autem deſinebat rugarum complicatio, ibi ſinus incipiebat; quem ab umbone diverſum fuiſſe, videbimus infrà. Plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Tertullian. d. l.*

RUGII, populi Germaniæ in ora maris Baltici, quorum regio *Rugia*, inſula *Rugenlandt*, continenti Pomeraniæ pene juncta, contra Sundim urbem, ubi *Rugium Ptol.* urbs, quæ & Vineta *Helmold. Villanovano*. *Altbamerus* verò *Cammum* interpretatur Pomeraniæ urbem Epiſcopalem. *Baudrando* hæc Inſula in ora maris Baltici cum titulo Principatus ſub Suecis, pace Monaſterienſi. Ibi alias Arcona, Urbs ampla, nunc diruta: Hodie ejus oppidum præcipuum eſt *Bergen*. Olim multo major, verſùs Auſtrum, & inſulam Rudeoam *Penæ* fluv. oſtio oppoſitam continebat. Nunc 7. ferè milliar. German. longa & lata, in aliquot peninſulas dividitur. Aliquando Danici Juris, verùm A. C. 1438. Ericus Daniæ Rex eam Pomeraniæ Duci reliquit poſſidendam. Sed populi *Rugii* fuerunt, in ora maris Baltici, ubi hodie pars Pomeraniæ ulterioris verſùs fluv. Rogium & Vipperam. Eorum oppid. fuit Rugium, hodieque *Rugenwalde*, ad oſtia Vipperæ fluvii in Baltic. mare. An dein tranſierint in Rugiam Inſulam, forſan ab eis dictam, incertum. De his ita Eruditus quidam: Fuêre hi olim ſtrenui Miletii, proximi *Quadis*. Genera eorum *Eſelrugi* & *Tyreilingi*. Sed hi a Theodorico Beronenſi penitus abrupti ſunt. Rex eorum fuerat *Ottocarus*. Hodie parvam inſulam incolunt non ita pridem ad eam fortunam redacti *Rugii*. Helmoldus, *l.* 1. *Altera inſula longè major eſt contra Wilzos poſita, quam incolunt* Rani, *qui & Rugiani, gens fortiſſima Sclavorum, qui ſoli Regem habent.* Vox *Rugiorum* eſt Germanica, & ſignificat quietos. Nam *Ruga* quies eſt. *Cedrenus* & *Zonaras* non dubitârunt hanc vocem è Germania acceſſere, eaque emeritorum ſtipendia quietæque vitæ ſubſidia appellitare, nimirum Ῥογάς. Simile vocabulum Germanicum *Irgas*, apud *Nicetam Choniatem*. De cohorte loquitur, ὁ Ῥογὰς αἰρούμενος inquit. Non ignotum quid apud Germanos *Rotta* ſit. Aliis *Rugia* Rex, à Matre Rugilandus, Anthyrii III. frater, antiquiſſimis temporibus fuiſſe dicitur. Poſtmodùm Buthuen, filius Godeſcalci Herulorum Regis, A. C. 1066. occiſò à Critone Rugio, Gummi filio Miziſlai nepote pulſus, & per inſidias ſublatus eſt: cujus frater Henricus cùm Critonem aliquoties victum, tandem occidiſſet, Rugios etiam Principis ſui morte irritatos bis debellavit, ubique ſubjecit: qui tamen poſtea Henrici filium Waldomarum, ſibi prælectum, peremerunt. Pribiſlaum etiam Buthueni filium ceperunt, qui in captivitate obiit. Rugiam dein juri Danorum aſſeruit Chriſtophorus II. Rex, circa A. C. 1322. ſed Wartiſlaus IV. Pomeraniæ Dux, extinctô avunculô Wizlaô, A. C. 1325. Rugiæ principatum, victô Danô, obtinuit. Albertus poſtmodùm Dux Megapolitan. ob Rugiam, adverſus Barniminum, Bogiſlaum, & Vratiſlaum Pomeranos, quibus Valdemarus IV. Daniæ Rex, principatum contulerat, bellum feliciter geſſit. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt. in famil. Vandalica*, ad quam Reges Herulorum, Principes Vandaliæ, Duces Megapolit. & Pomeraniæ, Principes tandem Rugiæ refert. Corbienſes ex Saxonia Monachi, religionem Chriſtianam in Rugia plantârunt, mox à Barbaris pulſi, reliquerunt ibi templum S. Viti, quod incolis turpis idololatriæ occaſio fuit, A. C. 875. Baron. *in Annal.* Razonis poſtmodùm, qui Critoni retro memorato, Lubecæ conditori, ſucceſſit, filius Jaromarus, Stralſundæ fundator, contemptô Suanteviti ſtupendæ magnitudinis idolô, Chriſtianæ fidei apud ſuos auctor fuit: cujus nepos Wizlavus in Livonia idem præſtitit, pronepos Jaromarus Damgartum exſtruxit, abnepos Wizlavus Danis ſe ſubtraxit, Imperio aſſociatus: abnepos Wizlavus A. C. 1325. lineam terminavit, poſt quem ad Pomeranos Rugia, fruſtra Megapolitanis & Danis obnitentibus, pervenit. Vide ſuprà. Waldemaro tamen Dano, qui idolum prædictum planè ſuſtulit, circa A. C. 1161. Rugiæ, penitus converſæ, gloria tribuitur à Crantzio, *Hiſt. Dan. l.* 6. *c.* 28. & Vand. *l.* 5. *c.* 11. Vide quoque B. Rhenanum, *Rer. Germ. l.* 1. cum *Notis* Ottonis JCti, *p.* 220. Addam ſaltem, quòd Numinis locô hi populi olim S. Vitum, ut dictum, adorârunt, hâc occaſione. S. Vitus, circa A. C. 300. temporibus nempe Diocletiani, martyr obiit cum Modeſto & Creſcentia, quod paucis refertur in *Martyrologio* Bedæ, Uſuardi, Adonis & Romano 15. *Jun.* fusè autem deducitur, apud Surium *in vita ejus*. Hujus corpus à Fulrado; Abbate S. Dionyſii, Româ ſub Pipino Rege tranſlatum fuit Pariſios, ut Sigebertus in *Chron.* annotavit ad A. C. 757. Annô autem 836. ſub Imperatore Ludovico Pio, ut idem refert, reliquiæ Martyris hujus Pariſiis *ad Corbejam Saxoniæ tranſlatæ: unde ipſi Franci teſtati ſunt, quòd ab illo tempore gloria Francorum ad Saxones tranſlata ſit.* Vide & Witichindum *Saxon. geſt. l.* 1. Porrò *Rugii*, qui à Saxonibus, & Corbeienſibus inprimis, religionem hauſerant Chriſtianam, eorum exemplô, ſummo in pretio habuêre S. Vitum templumque magnificum ab eo *Viti* vocitârunt. Poſteà verò reverſi ad Religionem gentilem, cùm nihilominus in S. Viti cultu perſiſterent, eum in ſupremi Numinis erexêre locum, qua de re pluribus agit Helmoldus *in Annal. Slavorum, l.* 1. *c.* 6. ubi inter alia, *Solô*, inquit, *nomine S. Viti glorsantur, cui etiam Templum ac ſimulachrum ampliſſimô cultu dedicaverunt, illi primatum Deitatis ſpecialiter attribuentes; De omnibus quoque provinciis Sclavorum illic reſponſa petuntur, & ſacrificiorum exhibentur annuæ ſolutiones. Sed nec Mercatoribus, qui fortè ad illas ſedes appulerint, patet ulla facultas vendendi vel emendi; niſi priùs de mercibus ſuis Deo ipſorum pretioſa quæque libaverint: & tunc demum mercimonia Foro publicantur; Flaminem ſuum, non minùs quàm Regem, venerantur.* Atque iterum, *c.* 53. *Inter multiformia Sclavorum Numina prapollet Zuante*

ante Vitk (h. e. *ſanctus Vitus*, uti nunc Polonicè *Swiety Wit*) *Deus terra Rugianorum: cui in ſeculum honoris annuatim hominem Chriſticolam litare conſueverunt*, ſimilia habet, *l.* 2. *c.* 12. ut & Alb. Crantzius, *Vandal. l.* 3. *c.* 37. ac Saxo Grammaticus, *l.* 14. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idololatriæ*, l. 1. c. 41. nec non infra *S. Vitus*. Et hoc fuit Idolum illud Suantoviti.

RUGULÆ, vulgò RUGLES, locus Galliæ, ad Riſelam fluv. inter Aquilam caſtrum & caſtellum Liram. Hadr. Valeſ. in voce *Riſela*.

RUGUSCI, ſeu RHIGUSCÆ *Ptolem. Rhegi Steph.* populi Rhætiæ ad Rhenum fluv. incolentes. *Rhyntaler*, & *Rhyngeuwer*, *Studò* & *Simlerò* teſtibus. Vide *Rheguſci*.

RULANDUS Martinus, Friſingenſis, Medicus celebris. Artem hanc in Academia Lavingana publicè docuit: edidit varia, jam annò ætat. 22. ſcribere exorſus, quæ enumerat accuratè *in Elogiis* A. Teiſſier, *Part.* 2. Obiit ſeculò, præteritò, pater filii cognominis, de quo mox.

RULANDUS Martinus fil. prioris, natus Ratisbonæ, Imperatori à cura valetudinis fuit, extinctus A. C. 1611. lue Hungaricâ, de qua paulò antè Tractatum ediderat. Opera ejus vide apud eund. Adde Lindanum *de Scriptor. Med.* Cunradum *Proſop. Millen.* 1. Thuanum *Hiſtor.* Alios.

RULLATUS Felix, vide *Felix*.

RULLUS, ſolidum aprum Romanorum primum in epulis appoſuit, & Ciceronis conſulatu legem Agrariam promulgavit, neque tamen pertulit, reſiſtente Cicerone.

RUMA, civitas in tribu Juda, 2. Reg. *c.* 23. *v.* 36. Latinè *excelſa*, vel *projecta*. Item, civitas in tribu Ephraim, ubi Abimelech ſedit. In finibus Dioſpoleos, nunc *Arimathia* pleriſque; aliis *Remphtis*. Item, vicus Galilææ, patria Netiræ & Philippi, fortiſſimorum Ducum. Joſeph. *l.* 3. *bell. c.* 9.

RUMANEA, pagus Germaniæ inferioris apud Juliacum urbem, in illius ſuburbio. *Rumanheym*, *Pighio*.

RUMBELITTUM, caſtrum Galliæ, olim in Comitatu pagoque Madriacenſi, nunc Hurepenſi, vulgò *le Chaſteau de Rambouillet en Hurepois*. Eſt in ſylva Aquilina, *la Foreſt d'Iveline*, ut & Mons Fortis Amalarici, cum quo, & Sparnone, Carnutinæ diœceſeos finibus continetur: Marchiæ titulò, ſed multò magis Franciſci I. morte illuſtre. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUMBULA, apud Cæſarium Heiſterbacenſ. *l.* 7. *c.* 45. *Ipſam iconam* (Deiparæ) *reſpiciens* ——— *indignans ait, Ut quid hic ſtat vetus hæc Rumbula?* Et mox, *Quia Domina illa me vocavit veterem Rumbulam*: contumelioſum nomen, quò vetulas appellabant contemtim. An à *rumbolo*, quâ voce in Inſul. Melita venit trochus puerilis, quem *turbinem* dicunt Latini, & tralatitiè, homo parvæ ſtaturæ: quòd in ſenio homines repueraſcant? An *Rambula* idem, quod venefica, à *rhombus*; quibus iſtiuſmodi mulieres olim utebantur, ad deducendam Lunam, ut videre eſt apud Ovidium, *Amorum l.* 1. Martialem, Alios. Unde Propertius, *l.* 2. *El.* 28. *v.* 35.

Deficiunt magico torti ſub carmine rhombi &c.

Vide Dominic. Macrum *in Hierolex.*

RUMIA, Dea, quæ *rumis*, i. e. *mammis*, h. e. *pueris lactantibus* præſidebat. Varro *de R. R. l.* 2. *c.* 11. Dicitur & *Rumilia*: ſed melius *Rumina*, de qua ſic Auguſtin. de *Civ. Dei*, *l.* 4. c. 2. *In Diva* Rumina *mammam parvo immulgeat, quia rumam dixerunt Veteres mammam.* Cato apud Nonium, *Hi Seminibus* (ut emendavit Lipſius, *Antiqq. Lect. l.* 2. c. 18.) *lacte fit, non vinô. Cumæ, propter cunas;* Ruminæ, *propter rumam, i. e. mammam, à qua ſubrumi agni* &c. Hinc *Ruminalis* Ficus, vide ſuprà *Ficus Ruminalis*, *Germalus*, *Navia Ficus*.

RUMINALIS Ficus, vide *Romula*.

RUMINATIO, in quadrupedibus olim mundis requiſita, Levit. *c.* 11. *v.* 3. eſt cibi à *rumine*, eminente gutturis parte, in os revocatio, Græcè μηρυκισμός. Cujuſmodi animalia quatuor habere ventriculos, hoſque ſupplere dentium, qui illis deſunt, vicem, cùm non ſint ἀμφόδοντα, aſſerit Philoſophus, uti infrà videbimus ubi de *Ventriculo victimæ*. Sola autem hæc in eſum Iſraelitis divinitus permiſſa, ut hôc pactô à Gentilibus, Ægyptiis præſertim, qui pro Numinibus illa habebant, diſcriminarentur; & manſuetudinem eorum moribus ſe vitâ; *ruminationem* verò pabuli, repetitione attentâ & meditatione quotidianâ verbi Divini, imitarentur. Sed & ſanitati Iſraëlitarum hâc Lege conſultum voluit Deus, utpote ſaluberrimâ horum animalium & homini maximè idoneâ carne. Franc. Burmannus *Medit. ad loc. cit.* Morte poſtmodùm Servatoris noſtri, unà cum aliis V. T. ceremoniis hæc quoque abrogata, & ex tempore ipſo aſcenſionis ejus, poſt confirmatum Euangelium, Actor. *c.* 10. *v.* 15. uſu obliterata eſt penitus quando jam aſſertò in gloriam Capite, beneficia illius plenô alveô in membra redundabant, Idem, *Synopſi Theol. Chriſt. Parte prior. l.* 4. *c.* 21. §. 10. De altero munditiei in his animalibus ſigno, infrà voce *Ungula*.

RUMINUS, Jupiter ſic dictus, quod *rumam*, i. e. *mammam* animalibus cunctis præberet.

RUMON, præceps in Tiberi locus. Alex. ab Alex. *l.* 5. *c.* 26.

RUMOR, apud Lamprid. in *Heliogabalo*, *c.* 3. *Erat præterea etiam rumor, qui novis poſt tyrannos ſolet donari Principibus, qui niſi ex ſummis virtutibus non permanet & quem multi mediocres Principes amiſerunt*: novè dicitur favor ac ſtudium, quò ferri vulgò ſolent homines in eos Principes, qui tyrannis ſuccedunt. Caſaubon. *ad loc.*

RUMORIDIS, Conſul cum Theodoſio Auguſto, an. Urb. Cond. 1156.

RUNÆ, teſte Olaô Wormiô, *in Monumentis Danicis*, *p.* 514. & 523. *in Literatura Runica*, *c.* 3. & *in Faſtis Danicis*, *l.* 1. *c.* 1. & *l.* 3. *c.* 3. literæ Danis dictæ ſunt, figurarum ductibus à cæteris diſcrepantes; quarum quibuſdam ad res geſtas conſignandas & ad ſcribendum: aliis Magi in incantationibus ac præſtigiis ſuis, olim uſi fuêre. Unde *Alruna*, Magæ vocatæ; quas corruptè alii *Alirumnas* & *Alorunas* dixêre. Sed & omnibus Danorum literis id nomen tributum; quas quidem in oblongioribus baculis eos ſcribere conſuêviſſe, teſtatur, præter Fortunatum, Saxo Gramm. *l.* 4. ut & varia ligna inſcripta, ab eodem Wormio allata, *Faſtorum Danic. l.* 2. Hinc Brynolphus *in Notis in Saxonem MSS. Antiqui autem ſuas Runas* ——— *tabellis ligneis*, *quas* Spioldkefle *nominàrunt*, *commiſerunt*, *non atramentô*, *pigmentô aut colore illitas*, *verùm cultellis inciſas* &c. Quam porrò vocabuli vim inprimis Fortunatus firmat, *l.* 7. *Poëm.* 18.

Barbara fraxineis pingatur Runa *tabellis*,
Quodque papyrus agit, *virgula plana valet*.

Iſtiuſmodi characterum tabellam exaravit idem Wormius, in *Literatura Runica*, *p.* 60. cenſetque, literas aut characteres, quos Chilpericum Francorum Regem Francicis addendos ſtatuiſſe, narrant Gregor. Turonenſ. *l.* 5. c. 45. & Aimoinus *Hiſtoria Franc. l.* 3. *c.* 41. non Græcos *ſed Runicas*, *i. e. Gothicos fuiſſe*; quem ſi placet vide, & præter eum Loccenium, *Antiqq. Suecicarum l.* 2. *c.* 14. Auctor literarum harum, ſecundùm quoſdam Ulphila fuit, Gothorum Epiſcopus; ſed idem Wormius, non illum eas inveniſſe, verùm ſaltem ad exteros protuliſſe, pluribus docet *d. l.* Hinc *Runen*, inſuſurrare, quod Magi Sagæque ſolent, unde *ſuſurrus Magicus*, de quo Car. du Freſne *Notis ad Cinnamum*. Vide quoque eum in voce *Alyrumna*, ut & Auctorem Anonymum *Hiſtoria Orbis Terr. Geogr. & Civ. in c. de Linguis*, nec non in voce *Runica litera*.

RUNCALIÆ, locus campeſtris ad Padum haud procul à Placentia. Hodie *Romandiola*. Vide & *Roncalia*.

RUNCANA, vide RUNCINA.

RUNCARII, inter alia, quoque dicti ſunt, ii, qui Valdenſium Patarinorumque doctrinæ adhærebant: an à *Roncalia*, de qua ſuprà, quòd ibi primùm viſi; an à *Runcaria*, villâ ſic dictâ; an quòd in *runcariis*, h. e. locis incultis & ſenticoſis, ut plurimum degerent? Car. du Freſne in *Gloſſar.* Eſt autem *Runcaria* vox medii ævi, à verbo *runcare*, quod Latinis eſt malas & noxias herbas extirpare; ſicut *ruſtare*, rubos & ſentes, h. e. *ruſta* evellere. Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, *c.* 2.

RUNCINA, Dea, quæ frumento runcando, i. e. à terra auferendo, præeſſe ab antiquis credita eſt. Lil. Gyrald. *Synt.* 2. *Hiſt. Deorum*.

RUNCINUS, apud Bernhardum in *Vita S. Malachiæ*, *Hoc ſolum dolore ſe requiens*, *quod eſſet* runcinus *durè portans*; Gallis *Roncin*, Italis *Ronzino*, equus minor, gregarius, non delicatè ac molliter ſeſſorem ferens: quibuſdam ſic dictus eſt à Germanico *Ros*, vel *ruynen*, caſtrare, quòd *runcini* fuerint equi caſtrati. Erat autem propriè *Runcinus* ſcutiferorum, ut *palafridus* Militum, ſicut obſervat Car. du Freſne ex *Stabilimentis* Ludovici IX. *l.* 1. *c.* 54. Occurrit vox etiam apud Guilielmum Brittonem, *Philippides l.* 12. *p.* 242.

Ill præda placet dextrarius Ardinis, *illi*
Runcinus *caput ignoto dat fune ligandum*.

Vide præfatum Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Dominic. Macrum *in Hierolex.*

RUNCONIA, pagus agri Engoliſmenſis, ab Engoliſma 3. leuc. apud oppid. Rupem Fucariam. *Roncogne*.

RUNICÆ, dictæ ſunt priſcæ Danorum & Gothorum literæ, quòd eſſent myſticæ & occultæ, Sacerdotalium illarum Ægyptiacarum inſtar, quas in ſimulachro Canopi, Antverpiam aliquando allato, Goropius exhibet, *Hieroglyph. l.* 7. *p.* 109. Nec vulgatum olim nomen, *Runica*: Hinc Iſidorus *Chron. Goth. ſub Æra* 45. dicit, Galfilam eorum Epiſcopum, Gothicas literas (non *Runicas*) inveniſſe: ſed dum idem ſubjungit, ipſum etiam Scripturas ſacras in eandem linguam convertiſſe: anſam videatur præbuiſſe, cur dicerentur *Runica*, ſcil. quòd rebus ſacris, myſticis & occultis conſervandis eſſent jam adhibitæ. Præterea *Runica* nuncupentur, ſive myſticæ & occultæ, tum quòd ab aliarum gentium literis mirâ diſcrepant inſolentiâ, tum quòd in occultis ſuis ſcientiis, potâ magicis & præſtigiatoriis, quibus Borealis iſta mundi pars præ cæteris pollet, hujuſmodi literæ & characteres maximè claruêre. Dicantur & perinde harum literarum & ſcientiarum profeſſores *Runici*, quaſi Myſtagogi: habeanturque iidem apud Danos & Gothos, qui Britannis ac Gallis Druides: Magi apud Perſas: Gymnoſophiſtæ apud Indos, & in quavis penè gente ſimiles. Origo vocis eſt à Saxonico *ryne*, quod myſterium & rem occultam denotat. Henr. Spelmann. *in Gloſſar. Archæol.*

de RUPE Sciſſa Johannes, vide *Johannes*.

de RUPE Veteri, adamantes optimi vide *Adamas*.

RUPEFULCAUDUM, oppid. provinc. Inculiſmenſis, cum titulo Ducatus, 4. leuc. ab Inculiſma in Ortum, ad Tardueram amnem. *La Rochefoucaut*.

RUPELLA, à rupe cui inſidet, dicta, portus Santonum, *Ptolem.* urbs Galliæ Aquitanicæ maritima: contra Normannorum incurſiones condita. Ejus nemo ante Ann. 600. meminit. Wilhelmus Britto, *l.* 9. *Philippides*:

Cum ratibus vinô plenis, Vaſconia qualis,
Vel Rupella parit. ——— ———

Primò proprios habuit dominos, dein ſub Anglis fuit, quorum Rex Johannes huc appulit, A. C. 1205. & A. C. 1213. cum magno exercitu, poſtea ſub Galliæ Regis poteſtatem redut A... lum Reformatorum, ſeculò præterito. Obſeſſa A. C. 1572. à Carolo IX. ſed miraculoſe defenſa eſt. Vide Thuan. *Hiſt.* Vulgo *la Rochelle*. Clara ſuis malis, Alnetenſis tractus, ſeu, ut Valeſius vult, Avedonacenſis, caput. In ora Oceani Aquitanici *Baudrand.* In Pictonibus habet *Rigordus*, forte quia Diœceſeos quidem erat Santonicæ, ſed Pictavenſis Comitatus. Ampla, cum portu & emporio celeberrimo, in regione pertracti, aliàs permunita & ſæpe fruſtra tentata: A. C. tandem 1628. à Ludovico XIII. poſt longam obſidionem muris nudata eſt. Ejus Portus, Villæ, Præpoſitoræ, vel Prætoræ, Majoris & Juratorum, Monetæ quoque mentio fit in priſcis tabulis, ubi nomine Juratorum vel Conſilii communis Scabini Pareique deſignantur. Hodieque enim Rupellæ 24. Scabini & 70. Pares ſunt, qui Centumviri vetus Collegium & corpus Urbis componunt, ac quotannis unum è ſuis Majorem deligunt. Impetrârunt autem privilegia juraque hæc ab Henrico II. Angliæ Rege & Comite Andegavorum, quæ Richardus & Johannes filii ejus confirmârunt. Olim hic Eccleſia S. Mariæ uſque ad A. C. 1145. poſtea S. Bartholomæi primaria fuit. Nunc Epiſcopatus Malliacô Pictonum Rupellam, quæ prius Santonica Diœceſi attribuebatur, juſſu Ludovici XIV. tranſlatus, & urbs hæc cum 70. parœciis ac inprimis inſul. Radi Santonibus ademta eſt, 7. leuc. à Broagio in Boream, 2. à Rea Inſula in Ortum, 4. ab Uliaro Inſula, 3. à confinio Pictaviæ in Meridiem, à Mediolano Santonum in Circium. De hac Urbe Nicolaus de Braja, *in geſtis Ludovici VIII.* ſic canit:

——— ——— Declivi littore pontis
Nobilis & famâ totò celeberrima mundò,
Divitiisque potens priſcis & gente ſuperba
Eſt Rupella. ——— ———

RUPELMUNDA, vulgò RUPELMONDE, oppid. Belgii cum caſtro antiquo ſed firmo, in Flandria, ad Scaldim fluvium, ubi recipit Rupelam e regione Brabantiæ, 2. leuc. ſupra Antverpiam.

RUPERA, Script. Belg. *Rupel*, fluvius Belgii parvus, in Brabantia. in Scaldem ad Rupelmondam oppidum influens, inter Machliniam & Antverpiam. Dicitur etiam *Rupela*.

RUPERTIVILLA, vulgò RAPPERSWILL, oppid. Helvetiæ; inter utrumque lacum ſuperiorem & inferiorem Tigurinum, in prominente cornu, ad inſtar peninſulæ conditum, locò amœnô, formàque eleganti. 20. ferè mill. paſſ. ſupra Tigurum. Dictum eſt à quodam Ruperto, militiæ ſub Ludovico Rege duce, qui, amœnitate loci captus, arcem ibi condidit, teſte *Guilimannô*. Fuit olim Comitum cognominum ſedes, quorum ſucceſſores Habſpurgii deinde ibi præfuerunt. In Helvetiorum poteſtatem pervenit A. C. 1456. ab Uriis, Suitiis, Underwaldiis & Glaronenſibus, bellô cum Conſtantienſibus finitô occupatum, quibus etiamnum ſubeſt, ſervatâ tamen civibus, quam ſub Auſtriis habebant, libertate. Loci antiquitatem arguere videtur tum ejus opportunitas, tum lapis in arx ſpeciem formatus, qui nunc *Jonæ* in proximo vico oſtenditur, pone templi oſtium, cum paucis his literis.

C. OCT. PROVIN.
S.
L. D. D. D.

Vide Simler. *de Rep. Helv.* Jo. Bapt. Plantin. *Helv. Not. antiq. &c.*

VIRI PRINCIPES, EX FAMILIA PALATINA.

RUPERTUS I. cognomine *Senior* & poſteà *Præſenior*, filius tertiogenitus Rudolphi I. Electoris Palatini, *Rudolphinæ* lineæ conditoris, fratre Rudolphô II. Electore defunctô Electoratum geſſit, quò vivô etiam curis admotus fuerat. Quam dignitatem cùm Stephanus Bavariæ Dux ſibi vindicaret, Electoralis Collegii & Caroli IX. Imperatoris auctoritate rejectus eſt. Academiam Heidelbergenſem fundavit filiæque nomine nuncupavit, extinctus A. C. 1390. Succeſſit ei nepos ex Adolpho cognomine *Simplice* Electoris fratre,

RUPERTUS II. cognomine *Præjunior*, vel *Clemens* dictus, qui Bopardiæ, ab Electoribus, cùm Wenceſlao Imperium abrogâſſent, A. C. 1400. die 21. Aug. electus Imperator, ac Coloniæ coronatus; cùm ab Aquiſgranenſibus non admitteretur, proſcriptione illos punivit. Coegit inſuper Wenceſlaum Ordines juramentô ſolvere, nec tamen Regnum à Bohemis oblatum accepit: Cùm dein adverſùs Galeacium Ducem Mediolanenſem, turbas moventem, profectus eſſet, deſertus à Pontifice & Florentinis, Moguntinô etiam ei adverſante, rem minùs è ſententia geſſit. Obiit A. C. 1410. communis linearum Palatinarum univerſarum, quæ poſtea proſiere, Parens. Epitaphium ejus Heidelbergæ in templo Spiritus S. ſic habet: *Robertus Bavariæ Dux, Comes Palatinus Rheni, Romanorum Rex juſtus, pacis & Religionis amator, dignus Deo viſus, qui pro juſtitia pateretur, hujus ſacræ ædis & Collegii inſtitutor, hic cum caſtiſſima conjuge Norici montis Burggravia quieſcit, vitâ functus A. C. 1410. Kal. Jun. 15.* Inter filios ejus 4. Ludovicus Electoratum, Johannes Neoburgum, Sultzbacum & alia tenuit, Stephanus Simmerenſem & Bipontinum tractum ſortitus; demum Otto, Mosbacum inhabitavit. Vide quoque in voce *Robertus*.

RUPERTUS, filius minor natu Ludovici præfati, electus eſt Archiepiſcopus Colonienſis, Sed oppoſitus ei Hermannus Haſſus, in obtinendo Archiepiſcopatu, prævaluit, licèt pro *Ruperto* Elector frater & Carolus Dux Burgundiæ facerent. Unde exul demum obiit A. C. 1480.

RUPERTUS, cognomine *Virtuoſus*, fil. Philippi Electoris, ductâ Eliſabethâ, filiâ unicâ Georgii cognomine *Divitis*, Bavariæ Ducis, à ſocero omnium ejus bonorum ac ditionum hæres Teſtamentô ſcriptus eſt, cui executores deſtinati Vladiſlaus Bohemiæ Rex Ludovicus Gallus & alii magni Principes. Quod cùm probaret Pontifex, probare verò nollet Imperator, ut in fraudem agnati Bavari Alberti cognomine *Sapientis*, contra leges Imperii, factum, duæ primò trientes ditionum Georgii, nomine tum dotis, tum etiam prætenſionum, quas ab antiquo adverſùs Bavaros habebant Palatini, ut res ſine bello poſſet perfici, *Ruperto* oblatæ ſunt, ſed cum fiduciâ Bohemorum & Regis Galliæ, qui ſtimulâſſe dicitur, conditiones is recuſâſſet, à Maximiliano I. Imperatore ipſe & mox Pater A. C. 1503. proſcripti ſunt. Inde omnibus in Palatinos irruentibus, acrique præliô ad Ratiſbonam *Rupertô*, qui ſtrenuè dimicaverat, victô, Wirtenbergenſis Dux Winsbergam, Maulbronnam, alia: Norimbergenſes Altorfium, Hersburgum, Lauffenam: Bavarus Ingolſtadium, rapuerunt; alibi quoque carpentibus ditiones Bipontinô, Haſſiæ Landgraviô, Comitibus Leiningenſibus. Cæſar inſuper, quæ ab Imperio oppignorata erant Palatinis, ſine cæde recuperavit, & Advocatiam provinciæ Alſatiæ ſuæ adſcripſit genti. Dum intereà ſolus ex vicinis Chriſtophorus Marchio Badenſis non tantùm nihil adverſùs *Rupertum* movit, ſed omni potiùs ope ejus cum Cæſare reconciliationem quæſivit, excelſi animi elogiô ad omnem poſteritatem digniſſimus. Sic, qui ſub Philippo viris, opibus, literis mirè florebat Palatinatus, mox bellô hôc Bavaricô omnigenæ calamitatis theatrum factus eſt. Tandem, in gratiam receptus Pater, & *Ruperti* filiis pars aliqua avitæ hæreditatis, inter Nabum & Danubium, qui *Neoburgenſis Principatus*, aliis *Palatinatus junior* dicitur, eſt conceſſa. Falſus autem dicitur Imperator A. C. 1518. Palatinis injuriam ſe feciſſe, & pollicitus reſtitutionem, vectigal *aureum* appellatum illis attribuiſſe. Deſcripſit *bellum carmine* Richardus Bartholinus *libris* 12. quos Commentariis Spigelius illuſtravit: ipſô autem adhuc durante, *Rupertus* ſeu mœrore, ſeu venenô, vitam finivit. Pater Ottonis Henrici, poſt Fridericum II. Electoris, cognomine *Magnanimi*, & Philippi cognomine *Belliceſi*, Viennæ contra Solimannum Turcarum Imperatorem defenſione inclyti: quò utròque ſine prole defunctô, defecit Ludovici I. cognomine *Barbati* linea, & in Simmerenſem, quæ hodieque ſupereſt, lineam Electoralis dignitas tranſiit.

RUPERTUS, fil. Friderici V. Electoris, Bohemiæ Regis electi, poſt fratres Fridericum Henricum, & Carolum Ludovicum ultimum Electorem à Patre Rege (quod ipſi primùm contigit) natus, in Belgio educatus eſt. Captus in Weſtphalia A. C. 1638. ad Cæſarem Viennam eſt deductus: inde liber A. C. 1642. cum fratre Mauritio, auxiliô Carolo I. M. Britanniæ Regi avunculo venit, & ad *Kingſton* Parlamentariorum cornu ſiniſtrum in fugam conjecit: ſequente annô Briſtolium deditione cepit, ſed A. C. 1644. ad Eboracum à Cromwellio victus eſt, cùm alterum Fairfaxii cornu penè eſſet deletum. Hinc cum fratre & Rege Oxonii obſeſſis, hôc ad Scotos profugô, in manus hoſtium venit, atque cum fratre regnô excedere juſſus eſt. Mari itaque Parlamentariis infeſtus, cùm iſti claſſem contra ipſum inſtruerent, A. C. 1650. magnas ſecum opes in Luſitaniam detulit, ob quod Angli Olyſiponem aggreſſuri ferebantur. Demum trienniô ferè in Oceanô actô, cum 4. navibus in Gallia Namnetas appulit, inde in Germaniam ad Fratrem profectus. Auſpiciis poſteà Cæſaris expeditionem in Pomeraniam ſuſcepit A. C. 1660. inde poſt Angliæ Regem reſtitutum ad eundem reverſus. A quo tempore, bellô geminô contra Belgas, ſemel atque iterum regiæ claſſi præfectus, magna cum fortitudinis laude egregias res geſſit, hodieque aulæ præcipuum decus &c.

EX FAMILIA PIASTEA.

RUPERTUS, Dux Lignicenſis fil. Wenceſlai, ex conjuge Teſchinenſi, Patri A. C. 1364. extincto, ſucceſſit: Frater Wenceſlai Epiſcopi Lebuſienſis & Vratiſlavienſis, cui, ab Vratiſlavienſibus alium Epiſcopum ſumi deſiderans, infeſtus fuit Wenceſlaus Imperator. Cùm itaque ei à fratre *Ruperto* aliquot dolia Suidnicii cerviſiæ donô mitterentur, Senatus urbanus, Regi addictior, vehicularium prætextu privilegiorum civitatis ſiſtit, Epiſcopumque Canonici excommunicârunt. Unde motus, in quibus Eccleſiaſticorum, qui ejecti ac ſpoliati, ægreque reconciliati, deterior fuit conditio. Obiit *Rupertus* A. C. 1406. ſucceſſore fratre præfatô, qui Imperatori Wenceſlao Ducatum Goldbergenſem vendidiſſe dicitur. &c. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloge Genealogico Hiſtoricâ*, ut & *Theatrô Nobilit. Eur.*

RUPERTUS, primus Epiſcopus Salisburgenſis, Obiit A. C. 623.

RUPERTUS, Abbas Tuitienſis, ſcientiâ & pietate celebris, Obiit A. C. 1135. ſcripſit *libros* 42. *de Trinitate, Commentarios, tractatus Theologicos*, & *aliquot Sanctorum vitas*, quæ omnia duob. voluminibus prodierunt, Coloniæ, Lovanii & Pariſiis, A. C. 1638. Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 49. Val. Andreas, *in Biblioth. Belg.* Trithem. & Bellarm. *de Scr. Eccleſ.* Molanus, Hugo, Menardus, &c. Item e Ruſſia, Franciſcanus, floruit ſeculô 15. ſcripſit in *Magiſtrum Sententiarum*, &c. Item, Monachus S. Remigii Remenſis, condidit *hiſtoriam bellorum à Chriſtianis, contra Saracenos geſtorum libb.* 10.

RUPERTUS Michaël, vide *Michaël*.

RUPERTUS, vide ROBERTUS.

RUPES, vulgò dicta *la Roche*, oppid. Petrocorii: in contiguo ejus ædium, in rupe eſt Crypta larga & ſpatioſa, e qua effoditur terra ſubrubra, ejuſdem coloris, virtutis & efficaciæ, cujus eſt Bolus Armenus Medicis dictus. *Merul. Merula*. Vocârunt autem *Rupes*, ac *Roccas*, & *Petras*, Galli caſtella rupibus impoſita. Hinc Pipinus in Aquitania, inter Bituriges Cubos & Garumnam flum. multas *Roccas* & ſpeluncas conquiſiviſſe dicitur, in Annal. Bertinianis, circa A. C. 767. & Florus *l.* 3. *c.* 10. de Julio Cæſare, in Aquitania bellum gerente, refert: *Aquitani, callidum genus, in ſpeluncas ſe recipiebant: juſſit includi*. Proſper quoque de Aquitania ſua loquens, *in proleg. libr. de Provid.* canit:

Non caſtella petris, non oppida montibus altis
Impoſita, aut urbes amnibus æquoreis, &c.

Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUPES, vulgò *la* ROCHE, ſeu *la* ROCHE *en Ardenne*, oppidum munitum Belgii, in Ducatu Luxemburgico, ad Urtium fluvium. Diſtat 9. leucis à Leodio in Meridiem, Baſtonacum verſùs 3.

RUPES, vulgò *la* ROCHE, oppidum munitum Sabaudiæ, in Genevenſi tractu, in colle, prope Arvam fluvium, 4. leucis diſtat ab Annecio in Cæciam, & 5. à Geneva in Meridiem.

RUPES ad Yonem, vulgò la ROCHE *ſur Yon*, oppidum Galliæ, in Pictavia inferiori, Principatus titulò inſigne, 12. leucis diſtat à Nannetis in Meridiem, Lucionum verſus 5.

RUPES Amatoris, caſtrum Galliæ, in Cadurcis, ad fluviolum, qui in Duranium defluit; vulgò *Roquemadour*, inter ſilvas & montes in eremo poſitum, à *rupe* ſua & *S. Amatore*, qui ibi piè vixit, ita cognominatum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUPES Cavardi, vulgò *Roche Chouart*, in Lemovicibus caſtrum, ad fluviolum, qui Vingennam auget, agri cognominis caput.

RUPES Ferguſii, vulgò *Knocfergus*, urbs Hiberniæ, in Ultonis regione & Comitatu Antrimenſi, cum portu amplo, è regione Scotiæ, 15. millib. paſſ. diſtans ab Antrimo in Ortum, & 25. à Duno in Boream.

RUPES Fidelis, vulgò *Penafiel*, oppidum Hiſpaniæ, in Caſtella veteri, ad Durium fluvium, 10. leucis diſtans à Segovia in Boream, & 9. à Pintia in Ortum, cum caſtro aliàs munito.

RUPES Fulcaudi, vulgò *Roche Foucaut*, caſtrum eſt Galliæ, in Diœceſi Encoliſmenſi, ad amniculum, qui Carentonô recipitur, & Cellam ſeu Prioratum non ignobilem habet, ac Ducatûs titulò cenſetur. Nomen accepit à rupe & Fulcaudo olim ſuo domino. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUPES Magdalenæ, vulgò *la Sainte Baume*, locus Galliæ in Comitatu Provinciæ, & receſſus in monte arduo, in quo ſancta Maria Magdalena ultimos vitæ annos ſolitariè egit; eſtque ferè medius inter Aquas Sextias & Telonem. Dicitur aliter mons Balmæus.

RUPES Maura, vulgò *Roque Maure*, in diœceſi Nemauſenſi, Caſtrum Galliæ, rupi Rhodano imminenti impoſitum, inter Caſtelum novum, & Villam Novam Avenioni adverſam, prope Rupem Fortem, *Roque-fort*. Altera eſt ad eandem Rhodani ripam dextram, in pago Vivarienſi vel Helvico, vulgò *Rochemore*. Uterque locus à Mauris nomen accepit, qui utramque Rhodani ripam, ac Provinciam ipſam, ætate Caroli Martelli, & poſteà incurſionibus vexaverunt. His ergo oppoſita rupibus caſtella Galli *Rupes Mauras* dixêre. *Rupes Maura* ad Rhodanum, à Ludovico IX. deditione capta eſt. A. C. 1248. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUPES Monachi, caſtrum pagi Andegavenſis, à Johanne Angliæ Rege obſeſſum A. C. 1214. Vulgò *la Roche au Moyne*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUPES Papalis, vulgò *Rocca del Papa*, aliter Arx Papalis, caſtrum eſt ditionis Pontificiæ, in Campania Romana, & in Diœceſi Tuſculana, in colle, 14. milliar. diſtans à Roma in Ortum.

RUPES Poſeji, vel de Poſejo, caſtrum Galliæ in finibus Pictonum, ad flumen Croſiam, *la Roche Poſay*, aliàs *la Roche Pozé*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUPES Regia, vulgò *Rocroy*, oppid. munitum Galliæ, in Campania provincia & in Retelenſi tractu, juxta Arduennam ſilvam, in limite Hannoniæ, ubi Hiſpani victi & grandi clade affecti fuêre à Gallis A. C. 1643. Diſtat 11. leucis à Retelio in Boream, 4. à Maceriis & Carolopoli in Circium, 14. à Mariæburgo in Meridiem, uti 6. à Philippovilla.

RUPES Ridula vel Rupes Ridulæ, *Roquedrille*, pro *Roque de Rille*, locus Galliæ, ad flumen *Riſlam*, quod in enumeratione MS. fluminum Galliæ ante annos 400. compoſitâ *Ridula* vocatur, *Ridula in partibus Montis Fortis & Pontis Audomari currit*: Ejus oſtio proximus. Hadr. Valeſ. in *Riſela*.

RUPES Tarpeia, vide infrà *Tarpeia rupes*.

RUPES Wildonis, vel Guidonis, caſtrum Galliæ, ad Sequanam, vulgò *Roche Guion*, à Guidone, domino ſuo, ſic appellatum. Sed quis *Rupes* omnes, i. e. loca in *Rupibus* condita, & varia eorum cognomina, vel in uno regno, enarrare poſſit? Ut de ſola loquar Gallia, tradunt Annales Bertiniani A. C. 767. Pippinum, in Aquitania, inter Bituriges Cubos & Garumnam fluvium *multas Roccas & ſpeluncas* conquiſiviſſe. Idem iiſdem verbis in 2. vetuſtiſſimis Annalib. alteris ad A. C. 800. alteris ad Caroli M. mortem deductis, reperitur. Iſtas verò *Roccas*, ſeu *Rupes*, quæ erant caſtella rupibus impoſita, Eginhardus in eod. anno *Petras* appellat. Florus, *l.* 3. *c.* 10. de Julio Cæſare in Aquitania bellum gerente, eadem penè habet; *Aquitani callidum genus, in ſpeluncas ſe recipiebant, juſſit includi*. Quæ verba, cùm ſoli Aquitaniæ Julii Cæſaris, inter Garumnam & Pyrenæum, convenire debeant, tamen & de gentibus, uſque ad Ligerim, multo ante Flori ætatem, ab Auguſto, Aquitaniæ attributis, accipi poſſunt, apud quas multæ ejuſmodi Roccæ, Petræ atque Speluncæ fuerunt. Proſper *in proleg. libb. de Provid.* de Aquitania ſua loquens, *caſtella petris impoſita* memorat, quæ *Rupes* poſteà:

Non caſtella Petris, non oppida montibus altis
Impoſita aut Urbes amnibus æquoreis.

Addam ſaltem *Rupibus* jam memoratis, *Rupem* Bertoaldi *Roche Baritaud*: *Rupem* Canderici, *Roche Chandry*: *Rupem* Corbonis; *Roche Corbon*: *Rupem* Fortem, in Andicavis, ad Ligerim; *Rochefort*: in Aquilina ſylva *Rochefort en Iveline*: in Nemauſenſi agro, non longè a Rhodano, *Roquefort* &c. Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ.*

RUPEX, apud Tertullian. *de Pallio c.* 4. ubi de Chirone Centauro, qui Achillem educaverat, *Naturam itaque concuſſit Lariſſæus Heros, in virginem mutando: ille ferarum medullis educatus — ille apud* rupicem *& ſylvicolam, & monſtrorum eruditorem, ſcrupeâ ſcholâ eruditus*: homo ruſticus eſt, agreſtis ac durus, quaſi à rupium aſperitate. Quô ſenſu *Petronem* etiam Latini veteres dixêre. Atque ita quidem Tertullianus vocem ſumpſit; aliàs alia ejus cùm ratio, tum ſignificatio eſt. Nec enim à rupibus *rupex*, cùm prima in *rupex* brevis ſit, quæ in *rupe* longa eſt. *Lucillius*,

Varonum ac rupicum *ſqualoſa incondita roſtra.*

Itaque *rupex*, purum putum Græcum eſt, ὁ ῥύπαξ, h. e. *incultus ac ſordidus*. Salmaſ. *ad locum.*

RUPICAPRA, Hebr. זמר *Zemer*, à *ſaltu*, colore eſt inter fuſcum & rufum, ſed qui æſtate magis ad rufum, hyeme ad fuſcum vergit. Meminit tamen Geſnerus *de Rupi-capris p.* 292. *partim albam partim nigram, diſtinctis coloribus ſe vidiſſe*. Qui, *colorem eis per anni tempora mutari, totaſque albas interdum, ſed rariſſimè conſpici*, addit *ibidem*. In monte Carpatho Rupicapræ genus unicorne, Polonicè *Skalnukoza*, quaſi *rupea capra*, reperiri, indeque ſæpe à venatoribus Cracoviam, in Aulam, adferri, Geſnerus idem docet, unde de monocerote quibuſdam fabula. Quod animal pugnax admodùm eſſe, & omnia alia impetere, refert Bochartus *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 27. ubi vocem ראם *reem*, explicat.

RUPICHOUARDI ſeu RUPICHOVARTII, Gall. ROCHECHOUART, nomen familiæ illuſtris in Gallia; quæ ex priſcis Lemovicum Vice-Comitibus deduci amat, & in plures ramos diſtincta eſt. Primus omnium *Vicecomitum de Rochechouart*, defecit in Anna, quæ hæreditatem tranſtulit ad maritum Joannem *de Pontville* Dominum *de Breuilhez*, cum nominis onere, unde nova Vicecomitum progenies: Reliqui rami fuêre Dominorum *du Baſtiment*, Comitum *de S. Ouen*, Dn. *de Bourdes & Chandenier*, *de Faudoas*, *de Jars*, *de la Broſſe*, *de Chaſtillon le Roy*, *de Montpipeau*, *de Bonneval*. Inprimis verò Dominorum *de Mortemar*, qui ramus nunc quoque floret. Vide ſuprà in voce *Mortemar* & plura hanc in rem, apud Ph. Jac. Spenerum, *Theatrô Nobil. Europ. Part.* 3. *p.* 8. & *in Indice*; ubi ſtirpis hujus hiſtoriam exponit.

RUPIFORTIA Familia, Gallicè *Rochefort*, inter illuſtres Germaniæ, Leonſteniæ ſtirpis ramus eſt. Ludovicus enim Comes Leonſtenius, filius minor natu Ludovici primi Comitis Leonſtenii, Werthemiæ lineæ auctor, à conjuge Anna (filia Ludovici Comitis Stolbergii & Walburgis Comitis Wiedanæ) accepit Comitatus Wertheimenſem, *Rupifortenſem* & Montacutenſem; Dynaſtias Breubergenſem, Herbimontanam & Chaſpirenſem. E quibus jus ad *Rupifortium* & Herbimontium à Ludovici Stolbergenſis matre Anna Königſtenia acceſſit, cujus mater Luiſa è Marcanis *Rupifortiis* & Herbimontiis fuit. Hôc editi, præter alios, qui improles obiêre, Chriſtophorus Ludovicus & Joannes Theodoricus, duarum linearum, *Virnenburgicæ* & *Rupifortiæ*, auctores fuêre: diviſione inter illos A. C. 1611. ſic inſtitutâ, ut prior Lœnenſtenium Comitatum, poſterior Breubergenſem Dynaſtiam & Belgicas ditiones haberet. Hic itaque, natus A. C. 1584. poſt varia in bello, in Ungaria contra Turcas, in Germania contra Herbipolenſes, in Belgio contra Batavos, iterum in Germania contra Fridericum Bohemiæ Regem, alibique fortiter geſta; obiit A. C. 1644. ex Juſina Marcana (filia Philippi Comitis Marcæ & Catharinæ Comitis Manderſcheidiæ) pater, præter filios, Juſinam Walpurgim (quam, natam A. C. 1615. Hermannus Comes Bergenſis è Cœnobio abduxit) & Dorotheam Catharinam (quæ genita A. C. 1618. Ferdinandum Comitem Manderſcheidium maritum accepit) Philippi Erneſti (nati A. C. 1612. denati A. C. 1635.) Erneſti Theodorici (nati & denati A. C. 1613.) Friderici Ludovici (nati A. C. 1614. denati A. C. 1615.) Ferdinandi Caroli, & Joannis Theodorici (nati A. C. 1623. denati 1645.) *Comitum Lowenſteinii & Wertheimii, in Rochefort* &c. E quibus Ferdinandus Carolus (natus A. C. 1616.) Patri ſucceſſit, Camerarius Ferdinandi III. & Aſſeſſor Conſilii Aulici Imperialis: Pater verò ex Anna Maria Furſtenbergica, ductâ A. C. 1651. numeroſæ prolis. His enim Parentibus nati ſunt A. C. 1652. Maria Anna, uxor Wilhelmi Haſſiæ Landgrav. Eleonora, conjux Erici Adolphi Comitis Salmæ & Reifferſcheidæ; A. C. 1654. Erneſtina Barbara Dorothea; A. C. 1656. Maximilianus Carolus; A. C. 1657. Philippus Eberhardus Joſephus, Canonicus Argentinenſis; A. C. 1659. Amalia & A. C. 1661. Franciſcus Leopoldus. Ipſe Pater haud pridem deceſſit. Vide eundem Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Appendice Familiæ Palatinæ*, & *Theatro Nobilitatis Europeæ Part.* 2. *p.* 59.

RUPIFORTIUS Guido, vide *Guido*. It. *Johannes*.

RUPIFORTIUS Raimundus, vide *Raimundus*.

RUPIFULCAUDIA Familia, ſive *de la Rochefoucaut*, antiquiſſima inter illuſtres Galliæ familias, in qua memoratur Fulco A. C. 1026. Seculô XIV. Emericus III. Guidonis & Raymundi pater fuit; quorum hic Dominus *de Vertueil* genuit Joannem Dn. *de Barbeſieux*, cujus filia Maria, adgnato Joanni nupta, huic hæreditatem attulit. Ille (Guido) ex Margareta Craonia hærede, pater erat Fulconis & Aymari; cujus poſterioris filia Joanna dominium *de Montbaſen* attulit marito, Joanni *du Fou*, à quo ad Rohaneos delapſum eſt. Nova diviſio cœpit, cùm Fulconis nepos Franciſcum II. Antonium & Ludovicum genuiſſet. A Ludovico deſcendunt Barones *de Montendre*; ab Antonio *Domini de Barbeſieux* & *de Chaumont*. Franciſcus autem primogenitus, ex filiorum altero Franciſco III. reliquos Comites (qui nunc Ducali dignitate aucti) *de la Rochefoucaut*, nec non Comites *de Roucy*; ex altero Carolo Comites *de Randan* profecit. Vide iterum Spenerum, *Theatrô ſuprà cit. Part.* 2. *in Ind.* ubi Familiæ diſpoſitionem, & *Part.* 3. *p.* 77. ubi horum Rupifulcaudiorum ſeriem exhibet. Franciſcus Comes *de la Rochefoucauld*, ex Silvia Pica (filia Galeotti Comitis Mirandulæ) genuit Franciſcum, qui deceſſit A. C. 1591. Pater ex Claudia *d'Eſtiſſac*, Franciſci I. Ducis, defuncti A. C. 1650. Hôc & Gabrielide *du Pleſſis de Liancourt*, genitus Franciſcus II. junxit ſibi Andream *de Vivonne*; atque ex ea ſuſcepit Franciſcum *de la Rochefoucaud*, Principem *de Marſillac*, maritum Joannæ Carolæ *du Pleſſis Liancourt* (filiæ Henrici *du Pleſſis Liancourt* Comitis *de la Rocheguyon*) & ex ea patrem Franciſci Comitis *de la Rocheguyon*, *nominis de la Rochefoucauld*.

RUPIFULCAUDIUS Franciſcus, vide *Franciſcus*.

RUPILIA Fauſtina, Rupilii Boni Conſularis filia, avia paterna Marci Antonini Philoſophi, memoratur Jul. Capitolino, in *Vita* hujus Imperatoris; *c.* 1. fuit autem *Rupilius* hic & nomine & cognomine homo obſcurus, forte Conſul ſuffectus, aut ſaltem Conſularibus ornamentis honoratus. Caſaubono *Not. ad Capitolin.*

RUPILIUS Bonus, vide hic *Rupilia*.

RUPIPOZÆI, Gall. *de la Rochepozay*, in eodem Regno, illuſtris Familiæ nomen eſt; Ramus hæc ſtirpis Caſtaneæ, ſive *Chaſteigners*. Cùm enim ſeculô XII. Theobaldus tres filios genuiſſet, Theobaldum, Joannem & Wilhelmum; primus auctor fuit Dominorum *de la Chaſteigneraye*, alter Dominorum *de la Meilleraye* & *Reaumur*: tertius Dominorum *du Breuil de Challans*. Quorum medium quod concernit, is denuo in tres palmites excrevit: quorum tertius Dominorum *de Reaumur* proximè elapſô ſeculô exaruit; nec non alter Dominorum *de Avaux*. Præcipuus verò fuit Dominorum *de S. George de Rexe*; è quibus deſcendunt Domini *de Verger*, *de Andonville*, *de la Gabillere*, *des Touſches*: Primogeniti verò ſunt, Domini *de la Rochepozay* atque *de Abain*; poſt quos Comites *de Chauſſé*. Illorum hæc ſeries: Petrus *Chaſteigner* Dn. *de la Rochepozay*, qui obiit A. C. 1474. pater fuit, ex Joanna *de Varezé*, Goldonis Caſtanei, defuncti A. C. 1506. Hôc & Magdalenâ Puteanâ, genitus Joannes Caſtaneus III. Dn. *de la Rochepozay*, obiit A. C. 1567. relictô ex Claudia *de Montleon* Dna *de Touſſu* & *Talmond*, Ludovicô Caſtaneô Dn. *de Abain*, Barone *de Malval & Preuilly*, defunctô A. C. 1595. Ei Claudia Puteana genuit Joannem Caſtaneum IV. Dn. *de la Rochepozay* Baronem *de Preuilly & Malval* (fratrem Henrici Ludovici Caſtanei doctiſſimi Epiſcopi Pictavienſis) qui ex Diana *de Fonſeque* genuit Carolum Dn. *de Rochepozay & Abain* (natum A. C. 1608.) Ludovicum (natum A. C. 1613.) Abbatem *de Beaupert* Joannem (defunctum A. C. 1615.) Annam (natam A. C. 1623.) Mariam, Mariam Luciam & Dianam, omnes *nominis & familiæ Caſtaneæ Rupipozææ*, vide eundem Spenerum, *Part.* 2. *Theatri*, *p.* 33.

RUPITANI, ſeu Rupitæ, contemtim ab Auguſtino appellati ſunt Donatiſtæ, qui Romæ morabantur, *lib. de Unit. Eccleſ.* 3. & *de Hæreſibus c.* 69. quod in rupibus & montibus (unde iidem *Montenſes* quoque) conventicula ſua haberent. Vide ſuprà *Montani*.

RUPS. in nummis Honorii & Johannis, *Ravennæ pecuniâ ſignata*, notat, Car. du Freſne *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus*.

RUPTARII, ſeu RUPTURARII, apud Gallos (qui eos *Rotturiers* vocant) homines ſunt ignobiles ac obnoxiæ conditionis, cujuſmodi ſunt coloni ac ruſtici, quibus viri Nobiles ac ingenui opponuntur: *Rupturarius* enim propriè colonus, apud medii ævi Scriptores, quòd agrum ſeu terram *rumpit*, proſcindit, colit: Poſtmodùm *Ruptarii* quoque dicti ſunt prædones quidam ſub XI. ſeculum, ex ruſticis potiſſimùm collecti ac conflati, qui provincias populabantur & interdum Principum militiæ ſe addicebant. Matthæus Paris. *A. C.* 1250. *Ubi eſt ille* ruptarius *percuſſor impius... In civitate igitur occubuit Oliverius de Termes*, *cum ſuis omnibus*, *quos* Ruptarios *vocamus*, *pugnatoribus* &c. Eorum cohors *Rupta*, apud Guil. Britonem *Philipp. l.* 5. *p.* 152.

Quos Marcharderi ſic clauſit rupta ——

Idem *l.* 7. *p.* 171.

—— *Tecum Lupicarica* rupta
Fac erat, &c.

Unde hodieque *Ruta*, vulgò *Route*, Gallis uſurpatur, pro quavis turma militari, qua de voce agit Nicetas Choniates *in Balduino*, *num.* 5. & qui hunc laudat, Car. du Freſne *in Gloſſar.* ut & *ad Villharduinum*. Vide quoque ſuprà *Compagnia*, *Coterellus*, & infrà in *Rutta*.

RURA, Scripturâ Belgic. *Roer*, fluvius Germaniæ inferioris, ex Eyfalia regione in Moſam per Duram, Juliacum, & Linnicum, urbes Ducatus Juliacenſis fluens, ad Ruremundam urbem Geldricam. *Ferrarius*. *Valeſio* alluit Sleidanum, *Sleyden*. Nidacum, *Nideck*, Marcodurum, *Duren*, Hambacum, Juliacum Ducatus caput, Hembergam, Waſſenburgum, & apud Ruræmundam dextrum Moſam ingreditur.

RURADENSES, *Vet. Inſcr.* populi Hiſpaniæ Bæticæ, quorum pagus adhuc durat, *Rus* dictus, apud Biatiam Vandalitiæ, 3. mill. paſſ. diſtans, teſte *Morali*.

RUREMUNDA, Scripturâ Belgicâ *Roermond*, urbs Belgii extrema Geldriæ, ad Moſam, ubi Ruram (unde ei nomen) fluvium excipit. Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Machlinienſi, ſub Philippo II. Hiſpaniæ Rege, & Belgii domino Epiſcopalis effecta, inter Leodium ad Meridiem & Noviomagum urbem primariam Geldriæ ad Boream, 10. leucis, quot à Colonia Agrippina, ab Aquiſgrano, & Trajecto, & Juliaco 6. *Ferrarius*. *Baudrando* urbs eſt Hanſeatica Belgii, in parte ſuperiori Ducatus Gueldriæ, ſub dominio Hiſpanorum, quanquàm anteà capta fuerat à Batavis, qui inde ejecti fuêre. 2. mill. paſſ. diſtat à Venloa in Meridiem.

RURIACIA, Dominico Macro, appellata eſt Roſolea, quàm Panormitani pro Sanctâ habent, vide eum *in Hierolex*.

RURICIUS, Epiſcopus Lemovicenſis, ex illuſtri Aniciorum familia: cujus nuptiæ cum Iberia, Ommacii filia, à Sidonio Apollinari, inſigni epithalamiô celebratæ ſunt. Floruit A. C. 506. Ei *Ruricius* nepos ſucceſſit. Vide Fortunat. *l.* 4. Sidon. Apollin. *l.* 4. *ep.* 16. *l.* 5. *ep.* 15. *l.* 8. 10. & *car.* 10. & 11. Savaro & Sirmondus, *notis in Sidon. &c.*

RURICUS, conditor Monarchiæ Ruſſicæ. Ex Waregis enim (quô nomine intelliguntur, qui mari Balthico adjacent populi; Fioni, Sueci, Livones, *Ruſſi*, Wandali) delati circa A. C. 753. tres fratres, *Ruricus* Novogardiam, Scianus *Biale-Gefiero*, & Trubórus Pleſcoviam, tres celebres Ducatus condidêre. Quorum duobus poſtremis abſque prole extinctis, ſolus *Ruſſiæ* Monarcha factus eſt *Ruricus*, conditor familiæ Ducum, quam *Bealam* vocant; unde Fletcherus, Eliſabethæ Angliæ Reginæ Legatus, Ruricum hunc ex Hungaria oriundum fuiſſe, ubi Belæ nomen frequens, conjecit, ſed nullô fundamentô. *Rurico* ſucceſſit Ihor filius ſive Jehor, quem *Cedrenus* & alii Græcorum Hiſtorici vocant *Inger* Regem Roſſorum, quô intra juventam defunctô mater ejus Olha, ſeu Helena Principatum ſuſcepit, vera Ruſſorum Semiramis. Poſt illam regnavit Stoſlaos ſeu Suatoſlaus, Græcis *Sphendoſtablus*; qui, domitâ Bulgariâ Imperium Ruſſiæ, uſque ad Pontum Euxinum Thraciamque extendit. Eô mortuô Ruſſia, pro numero filiorum, in tres abiit Ducatus, Kiovienſem, Pazinacenſem & Novogardienſem, donec ſolus fratribus ſuperſtes Uladimirus, eos iterum junxit A. C. 976. & ductâ Annâ, Baſilii Imperatoris, Conſtantinopolitani filiâ religionem Chriſtianam, ſecundùm fidem & ceremonias Eccleſiæ Græcæ, in Ruſſiam introduxit, A. C. 989. Urbem inſuper Uladimiriam exſtruxit, & Imperii in ea ſedem poſuit. Obiit A. C. 1005. relictis XII. filiis; unde Ruſſia in totidem Ducatus diviſa eſt, è quibus præcipui, *Novogrodenſis*, *Roſtovienſis* & *Wolodimirienſis*. Sed A. C. 1033. Jaroſlaus, qui ſolus manſit ſuperſtes, Ruſſiam univerſam iterum conjunxit: donec in 5. partes ea denuo diſcerpta eſt, A. C. 1052. Ducatûm videl. *Smolenſcenſem*, *Vladimirienſem*, *Kiovienſem*, *Czernicejovienſem* & *Pereaſlavienſem*, à quo tempore variis diſſidiis Ruſſia collidi cœpit. Duo autem præcipui Ducatus fuêre, *Kiovienſis* & *Vladimirienſis*, quibus qui potiebantur, ii veluti Ruſſorum Monarchæ erant; Kioviâ quidem Ruſſiæ Nigræ, Vladimiriâ verò Ruſſiæ Albæ ſede exiſtente. Verùm dum inter ſe ita diſceptant Ruſſi, Tartaris Zavolhenſibus in prædam cedunt; qui A. C. 1224. & ſeqq. effuſi è Scythia, ſub *Batti* Ducis auſpiciis, univerſam Ruſſiam in poteſtatem ſuam ac ſervitutem miſerrimam redegêre, de qua legere eſt Baronem Herberſteinium, Petrum Petræum, aliosque *Rerum Moſcoviticarum* Scriptores. Duravit autem illa per tria circiter ſecula, uſque ad tempora Baſilii & A. C. 1500. Intereà Ruſſia Nigra Poloniæ acceſſit, captâ devaſtatâque Kioviâ A. C. 1300. Albæ verò caput Moſcua evaſit A. C. 1325. quò Georgius ſedem Imperii, ex urbe Vladimiria, eò transtulit: obtinet tamen hodieque Vladimiria primum locum in Magni Ducis titulo, ſequente demum Moſcuâ. Poſtmodùm Joannes Baſilides I. excuſſô Tartarorum jugô, omnibuſque Ruſſiæ Regulis ſubactis, primus *Magni Ducis* nomen aſſumſit, & Ruſſicum Imperium ad ſummum potentiæ faſtigium evexit. Cujus ſucceſſor Baſilius, initiô contra Tartaros Precopenſes infelix, poſteà extenſis longè latéque finibus, *Tzarum* ſeu Imperatorem ſe primus dici voluit: pater Joannis Baſilidis II. qui duobus regnis Tartaricis, Caſanenſi & Aſtracanenſi, auctior, uſque ad Mare Caſpium Perſiæque fines, Imperium promovit; primuſque, veluti Romani Imperii æmulus, duplici Aquilâ, ſed alis in terram verſis, in inſignibus ſuis uti cœpit. Poſt exceſſum filii ejus Theodori, novam Magnorum Ducum familiam condidit Michaël Fedrovitius, poſt varias turbas à quatuor Pſeudodemetriis motas, de quibus vide ſuprà: A quo hodierni Duces deſcendunt. Vide Georg. Hornium, *Orbe Imper. cum Not.* L. Joachimi Felleri, *p.* 372. & *ſeqq.* Idem tamen *in Orbe Polit. part.* 1. Fratres tres fuiſſe, Zechum, Lechum & *Ruſs*, atque à duobus prioribus Bohemos & Polonos, à tertio verò Ruſſos conditos ait, quod Fellerus *Animadverſ.* 51. *ad Orb. Imp.* confirmat. Vide infrà quoque in voce *Ruſſia*.

RURUCCIUS Danus, profugus à Ludovico II. Imperatore adjutus. Rhegino, *l.* 2. *Annal. Fuld.* &c.

RUSA, olim *Urſa*, fluv. Helvetiæ. Oritur ex monte, quem *Furcam* appellant, fluitque per loca confragoſa; donec non procul à

Vetere pago. in lacum Lucernum, hodie *Lucernerſee*, & *Waldſtetſee* ingrediatur; inde Lucernam pertranſiens, ac in multos circumductus gyros Arolam intrat, non multum ſub Brugis Herogeæ oppidulo. Vide *Urſa*.

RUSAZUS, ſeu RUZASUS Plinio, *l.* 5. *c.* 2. *Ptolem. Carbon*, teſte *Moletiô*, oppid. & colonia Mauritaniæ Cæſarienſis maritima, inter Ruſuccoris ad Occaſ. 55. & Saldas in Ortum 35. mill. paſſ. In Theſauro Linguæ Latinæ, malè pro Ruſazus. Ruzaius ſcriptum legitur.

RUSBROCHIUS Johannes, Brabantinus, Prior Canonicorum Regularium S. Auguſt. in monaſterio Vallis viridis: *Doctor contemplativus & divinus*, ob aſſiduas meditationes, dictus. Opera ejus pietate & zelô plena, è Belgico latinè verſa, à Dionyſio Carthuſiano, prodierunt, Coloniæ, A. C. 1609. Præcipui tractatus ſunt, *Summa vitæ Spiritualis: Speculum ſalutis æternæ: Commentaria in tabernaculum Moſis, &c.* Item *libri* 3. *de Nuptiis Spiritualibus*, in quos Gerſon cenſoriam virgulam ſtrinxit. Obiit A. C. 1381. ætat. 88. Marc. Maſtelinus, *in Necrol. vallis viridis*, & P. Freherus Theatrô *Viror. eruditione clarorum*.

RUSCIA, urbs magnæ Græciæ, *Procop.* Vide *Roſcianum*.

RUSCINO, *Strab.* Plin. *l.* 3. *c.* 4. *Tacit.* & aliis, *Ruſino Ptolemaeo*, *Ruſcinus Avieno*, *Rouſillon*, colonia & urbs exciſa apud Parpinianum, (quod nova Roſcino dici poteſt) inter Narbonem ad Boream 12. & Gerundam urbem Hiſpaniæ in Ortum 13. leucis. Comitatus in Gallia Narbonenſi ſub Hiſpanis, nomen adhuc antiquæ urbis retinens: cujus urbis nil extat præter turrim, *la Tour de Rouſſillon*. *Ferrar. Baudrande* urbs fuit Sardonum Galliæ Narbonenſis, & Colonia exciſa, manet tantùm turris, dicta *Tour de Rouſſillon* Gall. *Tur Roſſello* Hiſpan. dimid. leuc. à Perpiniano in Ortum, ad Thetim fluvium, 10. leuc. à Narbone in Meridiem Gerundam versùs 15. Erat in colle; & ab ea tractus adjacens dictus fuit Comitatus Ruſcinonenſis. Vulgò *la Comté & Viguerie*, i. e. Vicariatus *de Rouſſillon*, cui Comitatum & Vicariatum Confluentinum, *de Conflans* vulgò jungunt. Comitatus Cerretaniæ, *de Cerdagne*, qui aliàs ipſi adjungi ſolet, trans Pyrenæos poſitus eſt & ad citeriorem Hiſpaniam Tarraconenſem ſpectat. Vide infrà *Ruſcinonenſis Comitatus*.

RUSCINO, fluvius Galliæ Narbonenſis, Latin. *Telis*, hodie *la Tet*. A quibuſdam *Thetis* dicitur. Perpinianum Comitatus Roſcinonenſis caput rigat, & 2. leucis in mare Mediterran. cadit. An *Vernodubrum*. Plinii *l.* 3. *c.* 4. Græcis Geographis, Straboni *Ruſcino* Ῥουσκίνων. Ptolemæo *Ruſcio* Ῥουσκίων, Athenæo *Roſcynus* Ῥοσκυνος; Avieno *Roſchinus* dicitur, *in ora Marit. l.* 1.

——— Poſt Pyrenæum jugum
Jacent arena littoris Cynetici:
Eaſque latè ſulcat amnis Roſchinus.

RUSCINONENSIS Comitatus, vulgò *le Comte de Rouſſillon*, tractus Galliæ Narbonenſis, inter Occitaniam & Cataloniam, aliàs adjectus Hiſpaniæ, & effectus pars Cataloniæ. Sed Joannes Aragoniæ Rex illum vendidit Ludovico XI. Regi Galliæ. Reſtituit eum Ferdinando Aragonio Carolus VIII. eâ conditione, ut Neapolitanos non juvaret; ſed promiſſis non ſtetit, & quod offerebatur accepit. Noſtrâ tempeſtate à Ludovico XIII. fortiter recuperatus eſt Comitatus ille; & poſteà A. C. 1659. Franciæ regno conjunctus fuit pace ad Pyrenæos confectâ. Comitatus hic Ruſcinonenſis extenditur ad 18. leucas Hiſpanicas ab Ortu in Occaſum. Terminatur ab Ortu mari Mediterraneô, à Septentrione Occitaniâ, ab Occaſu Ceretaniâ, & à Meridie Cataloniâ, à qua ſeparatur Pyrenæis montibus. Ejus primaria urbs eſt Perpinianum, prope ruinas veteris urbis Ruſcinonis, à Guinardo Comite Ruſcinonenſi, A. C. 1068. extructum, à quo tempore pagus is nunc Comitatus Ruſcinonenſis, nunc Parpiniacenſis dictus eſt. Sunt etiam in ea provincia urbes Helena, Caucolliberis, Ceretum, Francavilla ad Confluentes, & Salſulæ arx munita.

RUSCONIA, RUSCINON Livio, *l.* 21. *c.* 24. *Ruſtonium Ptolem. Rungonia Antonin.* colonia & urbs Mauritaniæ Cæſarienſis maritima inter Icoſium ad Occaſum & Ruſuccurrum ad Ortum, à Julia Cæſarea 78. mill. paſſ. in Ortum. *Moraſus*, & *Temen de Fuſt Marmolio*.

RUSCURIUM, ſeu RUSCURRUM. *Antonin. Rhuſuccora Ptolem. Garbel*, teſte *Moletiô*, urbs & Colonia Mauritaniæ Cæſarienſis inter Ruſconiam ad Occaſum & Saldas ad Ortum. *Sanſoni Alger* hodie, urbs ampla Barbariæ, regni cognominis caput, cum portu capaci & arce munita: ſed piraticâ infamis. 100. mill. paſſ. à Burgia ſeu Saldis in Occaſum, & 110. à Teneſâ in Ortum, uti 40. à Sarſela.

RUSELLÆ, Thuſciæ oppid. mediterraneum *Ptol.* & Liv. *l.* 28. *c.* 45. hodie *Roſella*, teſte *Leandrô*. *Ruſellana Colonia* Plinio, *l.* 3. *c.* 5. *Roſella Antonino*. Ejus rudera nunc *Roſella*, vix 2. milliar. à Roſſeto verſus Senas 3. à lacu Caſtellionæo in Ortum in maritimo tractu Senenſi. *Baudrand.*

RUSELLUS, de quo Brito Armoricanus, *Philippid. l.* 1.

Terra Brenſis habet caſtellum, nomine Brajam,
In quo Judæos plures Comitiſſa Brenenſis,
More ſuô nummos dantes & fœnus, habebat.
Contigit, ut fidei noſtræ confeſſor agreſtis
Quidam, quamplures ſolidos deberet iiſdem,
Qui tùm non eſſet ſolvendo, contulit illis
Arbitriô Comitiſſa ſuô punire Ruſellum,
Præcipuè quoniam Judæis probra tuliſſet &c.

Hunc Judæi vinctum flagellatumque crucifixerunt, latere etiam ejus haſtâ perfoſſô: quam ob rem à Philippo Rege omnes combuſti ſunt. At *Ruſellum* cum Brito vocavit à Gall. *ruſer*, i. e. decipere, fraudare, ac ſi Comitiſſa eum, uti Judæorum fraudatorem, tradidiſſet, quòd pecuniam debitam non perſolverat? Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

RUSIBIS, ſeu RUSUBIS *Vict. Uticenſi*, *Ruſubis* Plin. *l.* 5. *c.* 1. portus & oppid. Mauritaniæ Tingitanæ ad Coſæ oſtium in mare Atlanticum labentis. *Omirabi* Marmolio.

RUSICADA, oppid. Africæ propriæ maritimum apud Cullu urbem. *Eſtora*, ſive *Stora Marmolio* & *Moletio*.

RUSICIBAR, melius *Ruſubricari*, eſt *Sarcelle*, ſeu *Sercelle*, oppid. amplum regni Algerii, in ora maris mediterraneicum arce & portu capaci, 28. milliar. à Ruſucuro ſeu Algerio in Occaſum.

RUSINA Dea fuit, cui rura committebant antiqui, ut ait *D. Auguſtin. l.* 7. *de Civ. Dei*, *c.* 23. Quidam hanc potiùs *Rurinam* appellàrunt.

RUSIPISIS, hodie *Tedeles*, oppid. regni Algerii, in ora maris Mediterranei cum portu, 18. leucis ab Algerio in Ortum, Saldas verſus paulo plus. Dicitur & *Sadeles*.

RUSIUM, *Cedreno*, *Topirus Ptolemaeo*, *Doberus Thucyd. Toprus Procopio*, urbs Thraciæ cis Rhodopen, inter Philippos & Maximianopolim: hodie *Ruſio*, 90. milliar. ab Adrianopoli in Africum, 8. ab ora maris Ægæi in Boream *Baudrand*.

RUSNA, fluv. Pruſſiæ Ducalis olim Chronus. Oritur in Lithuania, ubi *Niemen* dicitur; recipitque Sezaram & Viliam: dein Samogitiæ partem Auſtralem rigat; & tandem *Ruſſe* dictus, in Curonenſem Sinum ſe exonerat 5. oſtiis.

RUSO, vide *Abudius*.

RUSOR, cognomen Orci ſeu Plutonis, apud Romanos, quòd *rurſus* cuncta eodem revolvantur. Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 2. *c.* 15.

RUSPÆ, *Ptol.* Africæ propriæ urbs maritima. *Stella* ſcribit eam *Alfaques* hodie vocari. *Baudrande* urbs Byzacenæ, hodie *Aſſarbus*, in regno Tunetano, in ora Syrtis minoris, ſeu Capſi ſinus, 70. mill. paſſ. à Ruſpina in Meridiem.

RUSPINA, urbs Africæ maritima inter Hadrumetum & Ruſpas. Silius. *l.* 3. *v.* 260.

Quaque procul cernit non æquos Ruſpina fluctus.

In Byzacena regione hodie *Souſe*, *Sanſoni*, urbs ampla regni Tunetani in ora littorali maris Mediterranei cum portu, media inter Mercurii promontor. in Boream, & Syrtim minorem ad Auſtrum 40. mill. paſſ. ab Adrumeto in Ortum, totidem à Thyſdro in Boream.

RUSS, Imperii Ruſſici conditor, vide ſuprà *Ruricus*.

RUSSADIUM, promontor. Africæ, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 305.

RUSSARDUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

RUSSATI, una ex quatuor factionibus Circenſibus, quæ in Circis inprimis, tum in Ludis, ac aliis equeſtribus certaminibus, adhibitis equis, ſive ad equitationem ſive ad aurigationem, ſemper certabant, tantumque ſtudium equis optimis eligendis ac parandis exhibebant; ut Galenus ſcribat *Method.* 7. Venetæ ac Praſinæ factionis homines, etiam ſtercora equorum odorari ſolitos, quò ex illis animalium habitus, atque temperamenta internoſcere & cognitis inde melioribus uti valerent. Siquidem harum factionum contentiones tantæ erant, ut nullis ſumtibus ſtudiiſque parcerent, quo victoriâ potiti favorem Populi, quaſi quadripartiti, ob ſtudium hujus vel illius factionis, ſibi conciliarent. Aliàs *Ruſata*, *Rubens*, *Rubra* eadem factio dicta, de qua ſic Tertullian. *de Spectac. Ab initio duo ſoli fuêre colores, albus & ruſus: Albus hyemi ob nives candidas, ruſus æſtati, ob Solis ruborem, voti erant: Sed poſteà tam voluptate, quàm ſuperſtitione provectâ, ruſum Marti, album Zephyris conſecraverunt.* Alii colorum alias reddunt rationes, ut alibi viſum. Hier. Mercurialis *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 9. has in favendo diverſis factionibus hominum acerrimas contentiones inde ortas exiſtimat, quòd Romanorum veſtimenta quatuor duntaxat coloribus texerentur, rubeô, albô, venetô, ſed præcipuè rubeô magis fuſcô, ut Martialis indicat, *l.* 14. *Epigr.* 129.

Roma magis fuſcis veſtitur, Gallia ruſis,
Et placet hic pueris militibuſque color.

Proin ei factioni quiſque favebat, quæ ſibi ſimilem colorem profitebatur; niſi quòd in Amicarum gratiam quandoque aliter agerent, juxta præceptum Ovidii *de Arte*, *l.* 1. *v.* 145.

Cujus equi veniant, facito, ſtudioſe requiras,
Nec mora; quiſquis erit, cui favet illa, fave.

Meminit *Ruſſatæ* factionis antiqua *Inſcr. C. Appulejo. Diocli. Agitatori. primo. factionis. Ruſſatæ. natione. Hiſpano. Fortuna. primogenia. d. d.* Et alia, *Cl. Aurelio. Polyphemo. domino. &. Agitatori. factionis. Ruſſatæ. Togeni. Cæſareo. ſui. temporis. primo. &. ſoli. factionario. ob. gloriam.* Unde liquet, numerum victoriarum, quas retuliſſent, conſuetas inſcribi tumulorum cippis, aut ſtatuarum elogiis, unà cum Factionis mentione, in qua certaſſet contigiſſet; genus item, gentemque exprimi, dignitatis tandem inter Agitatores fuiſſe gradus. Medici factionis *Ruſſatæ* in alia *Inſcr.* mentio: *Diis. Manibus. M. Antonio M. F. Animſi. Matrino. Evok. Aug. vixit annos* 38. *Medicus. factionis. Ruſſatæ. fratri. ſanctiſſimo. fec.* apud Roſinum, *Antiqq. l.* 5. *c.* 5. Vide & ſuprà in *Roſeus*. At *Ruſſa Tunica*, apud Treb. Pollion. *in Claudio*, *c.* 14. *Tunicas* ruſſas *militares duas annuas*, *ſagochlamydes annuas duas &c.* Φοινικίδες exponuntur Turnebo, quem ſequutus eſt Caſaubonus; ſed Φοινικίδα, appellant Græci τὴν ἐφεστρίδα, h. e. *paludamentum* vel chlamydem, quæ ſupra tunicam accipiebatur. Tunica verò militaris interior veſtis, ſupra quam ſagochlamys aſſumebatur, unde *tunicas militares* & ſagochlamydes jungit Trebellius. Sunt igitur hic *Tunicæ ruſſæ* φοινικοῖ χιτῶνες, φοινικοῦς ἐνδεδυκότας vocat Plut. *in Philopœmene*. *Ruſſatas* appellat *Iſidor. Ruſſata*, inquit, *quam Græci phœniceam vocant, nos coccinam, reperta eſt à Lacedæmoniis, ad celandum coloris ſimilitudine ſanguinem.* Addit,

Hæc

Hâc uſi ſunt milites Romani, ſub Conſulibus, unde etiam ruſſati vocabantur. Sequitur apud eundem: *Solebat enim pridie quàm dimicandum eſſet, ante principia poni, admonitio & indicium futuræ pugnæ.* Quod inſigne, ante Ducis tentorium erigi ſolitum, cùm ad arma concurri oporteret. χιτῶνα κόκκινον & χιτῶνα φοινικοῦν itidem Græci dixêre. h. e. *Tunicam ruſſam* &c. Porrò *ruſſas* iſtas militares *camuſinas ruſſas* vocat Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 129.

Roma magis fuſcis veſtitur, Gallia ruſſis,
Et placet hic pueris militibuſque color.

Ubi intelligit *tunicas ruſſas camuſinas*, quæ ſervis militibuſque in uſu fuêre: vel certè *pænulas ruſſas*; vel utrumque. Namque & pænulas & tunicas ruſſas milites habuiſſe videntur &c. Ubi autem *purpureum* ſeu φοινικοῦν hîc non blatteum aut ſanguine purpuræ tinctum deſignat; (ſolis enim Imperatoribus purpureis tunicis uti conceſſum) verùm ſimpliciter rubrum: Sic viciſſim *ruſſum*, Græcè πυῤῥὸν, plerumque & ξανθὸν & φοινικοῦν & μήλινον comprehendit; adeoque omne id quod vel rubrum eſt vel flavum vel croceum aut luteum, coccinum & purpureum, ſignificat. Vide Cl. Salmaſium *ad Trebellium d. loc.* & *Vopiſc. in Aureliano*, c. 46.

RUSSETUM, in *Monaſtico* Angl. *Tom. II. p.* 419. *Sex ulnæ de ruſſeto, & decem virgæ de linea tela* &c. pannus eſt vilior, ruſſei ſeu ruſi coloris, quem Galli *Roux*, Angli *Ruſſet* dicunt. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.*

RUSSEUS, inter equorum colores, Græcè πυῤῥὸς; potiùs quàm rufus, Palladius, *l.* 4. c. 13. *Colores (equorum) hi præcipui, badius, aureus, albineus, ruſſeus* &c. Unde *roux* Gallicum. *Roſeum* Iſidorus perperam ſcribit *Origin. l.* 12. *c.* 1. Vide ſuprà ubi de colore *Roſeo*. Idem Græcis πυῤῥός, ut videre eſt apud Philoſophum. *Hiſt. l.* 9. *c.* 45. ſed πυῤῥὸς magis in uſu. Sic in Theocriti *Syracuſiis*, Praxinoë de equo ruſo in poſteriores pedes aſſurgente,

Ὀρθὸς ἀνέστα ὁ πυῤῥός. ἴδ᾽ ὡς ἄγριος κυνοθαρσής.
Burrus ut erigitur, quamque ferus eſt ac protervus.

Inferiores Græci, cùm ſcriptum apud Latinos *ruſeum* paſſim invenirent, ῥούσιον quoque dixerunt. Sed & hinc *ruſſatam factionem*, de qua vide ſuprà, Poëtæ Græci citimæ ætatis, ῥούσιον appellant. *l.* 4. *Epigramm.* εἰς Ἰουλιανὸν ἡνίοχον ῥουσίου, in Julianum, agitatorem Ruſſatæ factionis:

Ἔλλαχε, ... ῥουσίου τὰς ἡνίας·
Ἰουλιανὸς οὗτος ἄρμα ῥουσίου
Ἔχων, ... &c.

Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 7. & Salmaſ. *ad Lamprid. in Antonino Diadumeno*, c. 2. & *Exercitat. Plin. ad Solin. p.* 1155. ubi *Ruſeum* & *Ruſſum* antiquis Latinis, idem & *Rufum*, quod Græcis πυῤῥὸν, hodieque *Ruſſum* Italis Galliſque dici colorem luteum vel flavum, ait. Interim *ruſſeum* potiùs, quam *rufum* de equis dici, vidimus ſuprà ex Bocharto. Quod verò de *Ruſſata* factione dictum, non ſic accipi debet, quaſi ab equorum colore ſic eſſet dicta, panni enim hic color erat. Unde & *verſo pannis agitâſſe* Aurigæ dicebantur, quum ab unius factionis panno ad alterum transferrentur. Idem, *p.* 903.

RUSSIA, quæ *Roxolania* etiam dicitur, & *Ruthenia*, unde nomen acceperit, variæ extant opiniones: inter quas veriſimiliter eſt, eam antiquitùs *Roſſetam* appellatam fuiſſe, quaſi gentem diſſeminatam & diſperſam: *Roſſeja* enim, Ruthenorum linguâ, diſſeminatio ſeu diſperſio explicatur: eò quòd hi populi totam Sarmatiam Europæam, & Aſiaticæ partem occupârunt, atque ab Oceano glaciali ad Mediterraneum uſque mare, & Sinum Adriaticum, necnon, à Ponto Euxino ad Balthicum Oceanum uſque, ſuas colonias extenderunt: omnes itaque populi, qui linguâ Sclavonicâ utuntur, atque ritum & fidem Chriſti, Græcorum more, ſequuntur, communi vocabulò *Ruſſi*, ſeu *Rutheni* appellantur. Duplex autem eſt Ruſſia, Meridionalis, quæ & *Nigra* dicitur: & Septentrionalis vel *Alba*. Ruſſia *Nigra*, ſub Poloniæ regno continetur, verſus Auſtrum, & clauditur à Meridie Sarmaticis montibus, qui Carpates etiam & Tatri dicuntur, ab Ortu habet Volhiniam, & Podoliam inferiorem conterminas: à Septentrione Poleſiam, ab Occaſu verò Poloniam ſuperiorem contingit: ejus metropolis eſt Leopolis, ſæpe German. *Ruſſelemburg*. Aliæ urbes Belza, Chelma, Premiſlia, Jaroſlavia, & Zamoſcia. Ibi aliàs Peucini ex parte. *Alba* verò Ruſſia Duci Moſcoviæ paret: Eſtque regio perampla, aliàs Sarmatia, inter Oceanum Septentrionalem ad Boream, & Tartariam minorem ad Meridiem. Ejus primaria Moſcua. Vide *Moſcovia*. Cromerus *in Chron. Polonia*, *Merel.* Videatur & Ægidius Fletcher, *in Ruſſorum Republ. c.* 1. ac *Baudrand.* Obſederunt Ruſſi Michaëlem Imperatorem Orientis in urbe Conſtantinopol. A. C. 861. ſed re infectâ diſceſſêre, interim ex captivis religionem Chriſtianam hauſerunt. Acceſſit poſtmodùm Baſilii Imperatoris opera, & miraculum non exuſti codicis ſacri, cùm Epiſcopus precaretur: *Glorifica nomen tuum Chriſte Deus!* A. C. 866. Iterum, ſub Rege Ingero, cum claſſe Urbem oppugnantes, imperante Conſtantinò, A. C. 944. claſſe diſſipatâ, fruſtra fuêre. Sedati poſteà à Zimiſce, A. C. 971. Vlodomirus dein Ruſſiæ Dux, ductâ ſorore Baſilii Imperatoris Annâ, fidem Chriſtianam ſuſcepit, circa A. C. 980. Ruſſiam ſubjugavit Boleſlaus Poloniæ Princeps, quòd Iſaſlaum pulſum reſtitutumque denuo ejeciſſent, A. C. 1058. Boleſlaus poſteà alius A. C. 1123. Jaropelcum Ducem Ruſſorum cepit, rebellem bellò petiit, in quo Palatini cujuſdam fugâ immaturâ victus eſt, A. C. 1138. Caſimirus quoque Rex bellum Ruſſicum geſſit, A. C. 1177. & Leſcus inſigni clade illos ſuperavit, A. C. 1205. Vaſtata ſequentibus temporibus Ruſſia eſt, à Battone, Changii Tartarorum Regis filio, cui Septentrio obvenerat, A. C. 1241. Iterum Ruſſorum Dux Suarnomes à Boleſlao Pudico, Poloniæ Rege per Petrum Palatinum Cracovienſem victus eſt, A. C. 1267. Leſcus quoque Niger Boleſlai ſucceſſor Leonem Ducem, Leopolis conditorem, duplici clade affecit, ob incurſiones in Poloniam factas, A. C. 1280. Carolus poſt hæc Ungarorum Rex, præter alias regiones, Ruſſiam quoque ſubegit, A. C. 1310. Caſimirus autem M. iiſdem victis, Ruſſiam in provinciæ redegit formam, eâdem cum Polonis jure; veteri tamen Religionis ritu conceſſò, A. C. 1342. Etiam Vladiſlaus, filius Vladiſlai Jagielonis, Ruſſicam & Podolicam nobilitatem, cum Polonica omni jure exæquavit, A. C. 1434. &c. Vide Cromerum *Hiſt. Polon.* Lætum *Comp. Hiſt. Univ.* Alios. Nomen ejus à veteribus Roxolanis, à quibus & gentis origo fortè petenda, deducit Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr.* triumque generum *Ruſſiam* facit, *Albam*, *Rubram* & *Nigram*, quæ nomen videntur à colore, quò incolæ olim uſi, accepiſſe: niſi etiam priores diſcriminis causâ ita appellatas dixeris, ut à Ruſſia Nigra, quæ Moſcovia eſt, diſcernerentur. *Alba*; ad M. Ducatum Lithuaniæ pertinet; *Rubra*, aliàs *Roxolania*, & quoad extimiores potiſſimùm oras, *Ucraina* dicta, ab Auſtro Hungariam, Moldaviam & Beſſarabiam habet, ab Ortu Tartariæ & *Ruſſiæ* tractus, à Borea Albam Ruſſiam Siirò & Pripeciò fluminibus disjunctam, ab Occaſu Poloniam minorem. De utraque vide in vocibus *Polonia*, item *Lithuania*. *Nigra* verò, alias *Moſcovia* dicta, à Borea habet Mare Glaciale ab Ortu fluv. Boream & extremam Volchdam, ab Auſtro, ſunt Tartari Crimenſes & Lithuania, ab Occaſu Livonia & Suecia, de qua vide in *Moſcovia*. Vinibus *Ruſſia* caret, æquè ac aliæ ad Septentrionem ſitæ regiones, quarum defectum vinis Archangelum allatis facilè ſupplet. Feris ſylvæ abundant, cervis exceptis, quos non habent, veluti nec in re piſcaria carpiones: ex vulpinis verò Hermelinis & Zebellinis pellibus, commercia ejus non leve augmentum capiunt. Frigus ibi ingens, quod peregrinantes pellibus & opertis trabis utcunque declinant. Imperii *Ruſſici*, quod planè deſpoticum eſt, hiſtoriam, ſeriem Imperatorum aliaque huc pertinentia, vide in *Czar*, item *Moſcovia*. De *Ruſſorum*, *Moſcovitarum* & *Tartarorum religione*, *ſacrificiis* &c. unò volumine prodiêrunt Scriptores varii, Francofurti in fol. A. C. 1600. Apud Anglos, melioris notæ Scriptor, de *rebus Ruſſicis*, proſtat Giles ſeu Ægidius Fletcher *de Orthographia Ruthenica*, editus eſt tractatus inſignis Adami Bohoriczii &c. Vide quoque præfatum Auctorem *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. paſſim, præcipuè c.* 7. *ubi de Imperio Ruſſico prolixè agit.* Addam ſaltem, quæ de *Ruſſorum* Imperatoris, vulgò *Magni Ducis Moſcoviæ*, pileo Sigiſmundus Baro *Comm. rer. Moſcov.* in hæc verba refert. *Pileus ipſorum linguâ*, Schapka, *dictus, quo Wolodimerus Monomach uſus eſt, & quem gemmis ornatum, aureis item laminis, quaſi quibuſdam ſpirulis ſubinde ſe vibrantibus, mirè concinnatum reliquit.* Vide quoque ſuprà in *Ruricus*.

RUSSUS Johannes, vide *Johannes*.

RUSTICÆ, unum ex tribus gallinarum generibus, Varroni *de Re Ruſt. l.* 3. c. 9. ubi recenſet *Villaticas*, *Ruſticas*, *Africanas*: Græcis vertuntur Ἀτταγῆνες; hodie Italis *Francolini*, Gallis *ſilveſtres Gelinottæ*. Nam & ſilvas amant & nomen reſpondet. *Ruſticulas* unò verbò etiam dixêre Latini, atque ita in *lemmate* Martialis, *l.* 13. *Epigr.* 76. ubi ſic canit,

Ruſtica ſim, an perdix, quid refert, ſi ſapor idem eſt?
Carior eſt perdix, ſic ſapit illa magis.

Certè nullam hodie avem habemus, quam dicere poſſimus æquè benè reſpondere ac convenire Attagenis formæ & deſcriptioni, ut hanc *Ruſticulam* Gallorum ſive *gelinottam*; namque & colore qui ὑποποικίλος eſt, & roſtri longitudine atque acumine ei omnino ſimilis eſt. Nec obſtat, quòd Plinius & Martialis Attagenem à *Ruſticula* diverſam faciunt. Attagenem nempè Ionicum maximè celebrant; & ſapore inter omnes aliorum locorum attagenas commendatum prædicant. Nec mirum aut novum, guſtu & formâ differre idem genus pro patriæ diverſitate, &c. Interim *Gallinas ruſticas* in Urbe raras fuiſſe, & in ornatibus publicis ſpectandas exhibitas, ſimul cum pſittacis & merulis albis, atque aliis id genus inuſitatis, idem indigitat Varro, ubi ſuprà. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 149. & 150.

RUSTICÆ Tribus, apud Romanos, hanc habuêre originem. Servius Tullus, auctâ mirum in modum adventitiâ multitudine, quam in tertiam Tribum, Lucerum ſcil. Romulus conjecerat, auctâ etiam Urbe, quam fecerat ampliorem, totam urbanam multitudinem, in quatuor partes, ſecundùm loca habitationum, diſtribuit, quas à tributo *Tribus* appellavit, neglectis illis Tribubus generalibus tribus à Romulo inſtitutis, iiſque nomina indidit *Suburanæ*, *Palatinæ*; *Eſquilinæ* & *Collinæ*, atque eas *Urbanas Tribus* appellavit. Poſteà idem univerſam multitudinem *Ruſticam* in quindecim Tribus diviſit, illiſque ſimiliter nomina à locis impoſuit: quarum tamen multæ poſteà, in libertatem Civitate vindicatâ, illuſtrium aliquot familiarum nomina ſibi aſcivêre. Acceſſêre tandem Tribus aliæ, donec numerus 35. expleretur, qui integer uſque ad extrema Reip. tempora permanſit, Carol. Sigonius *de antiq. jure civ. Rom. l.* 3. *c.* 3. Videquoque Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. c. 15. & in voce *Tribus*. Hæ omnes diviſæ fuerunt in Urbanas & *Ruſticas*, quæ ſic dictæ ideo ſunt, teſte Dionyſiò, *l.* 4. quòd primis quidem temporibus Urbanis ii qui urbem: *Ruſticis* illi, qui rus haberent, comprehenderentur. Poſterioribus verò temporibus hoc diſcrimen inter utraſque tribus fuit, quòd *Ruſticæ* Urbanis longè præferrentur, & ita optimus ac præſtantiſſimus quiſque in illis cenſeri vellet, ac tum Tribus, non Urbis, ſed Civitatis, partes haberentur. Cujus rei cauſas duas fuiſſe laudatus Sigonius refert vitæ nimirum *Ruſticæ* commendationem, & Cenſoriam notam.

tam, de qua utraque. Vide Varronem *de Re ruſt. l.* 2. *c.* 3. Plinium, *l.* 18. *c.* 3. Livium, *l.* 8. è quibus diſcimus, in Urbanas Tribus tranſferri ignominiæ, dedecori & probro fuiſſe. Fabiumque Cenſorem in duas partes diviſâ civitate, cum aliud integer populus, fautor & cultor bonorum; aliud forenſis factio teneret, omnem forenſem turbam, ne humilimorum in manu eſſent Comitia, excretam in quatuor Tribus conjeciſſe, *Urbanaſque* eas appellitâſſe. Vide iterum Roſin. *loc. cit.*

Ruſticarum XV. Tribuum antiquarum, nomina.

α. Æmilia, antiquô nomine, quod à loco petitum erat, relictô, ad imitationem Claudiæ, à gente ſeu familia cognomine illuſtri, appellari maluit. quod tum videtur factum, cum forenſi turbâ, in Urbanas Tribus conjectâ, viles eæ haberi, & illuſtres familiæ in *Ruſticas* in quibus agros ſuos habebant, concedere inciperent. β. Claudia, ab Appio Claudio denominata, vetus nomen prima depoſuit, quam dein multæ aliæ ſequutæ. γ Cornelia, à gente Cornelia. δ. Fabia, à gente cognomine. ε Galeria, antiquum nomen retinuit, à loco nobis ignoto; an à fluvio Thuſciæ Galeſo dicta, quaſi *Galeſia.* ζ Horatia, à gente. η Læmonia, à vico Lemonio. ϑ. Menenia, à gente. ι Papiria, à gente. κ. Pollia, à loco, cujus nomen ac memoria intercidit. λ. Papinia, ab agro Papinio. μ. Romulia, vel Romilia, ab agro quem Romulus Vejentibus eripuerat. ν. Sergia, à gente. ξ. Veturia, priùs *Vetuſia,* ſimiliter à gente. ο. Voltinia, à loco nobis hodie ignoto nomen accepit. Vide quamque harum *ſuis locis.*

RUSTICI, apud veteres Romanos, in rebus ſacris perficiendis, placabant ſua Numina, nomine familiæ & liberorum. Commeabant autem in Lucos feſtis diebus & ibi perpotabant. Tibullus, *l.* 1. *Eleg. ult. v.* 51.

Ruſticus è luco revehit, malè ſobrius ipſe,
Uxorem plauſtrô progeniemque domum.

Uxor nempe & liberi *Ruſtici* feſtô die in loco perpotaverant & ſaltando ludendoque feſſi pedibus non poterant caſam repetere. Ergo ruſticus Paterfamilias conſulit illis plauſtrô impoſitam familiam revehens, non minùs & ipſe interim flore Liberi ſaucius. Ita Lucum collocans Paterfamilias precabatur, ut præſcriptum ad Romanum morem eſt à Catone *de R. R. c.* 139. *Ejus rei ergo te hoc porco piaculô immolando, bonas preces precor, ut ſies volens propitius mihi.* DOMO FAMILIÆQUE *meæ* LIBERISQUE *meis.* Vide Barthium *Animadv. ad Statium Theb. l.* 6. *p.* 103. & de feſto maximè *Ruſticis* curâ, celebrari ſolito, infrà voce *Thalyſia,* ex Meandro Rhetore. At *Ruſtici* apud Hieronymum *ad Pammachium,* de optimo genere interpretandi. *Sufficit in præſenti nominâſſe Hilarium, Confeſſorem, qui Homilias in Job & in Pſalmos tractatus plurimos in Latinum vertit è Græco; nec aſſedit literæ dormitanti & putridâ ruſticorum interpretatione ſe torſit, ſed quaſi captivos ſenſus in ſuam linguam victoris jure tranſpoſuit.* Sunt Indocti & indiſerti; quomodo vocem idem frequenter uſurpat, *ad Minervium & Alexandrum, ad Paulinum Præfat in Eſaiam, in Hieremiam, in Ezechielem* &c. Qui, cùm in alium ſermonem quidquam transferre volunt, verbum de verbo ſolent interpretari. Cicer. *de Finib. l.* 3. *Nec tamen exprimi verbum è verbo neceſſum erit, ut Interpretes indiſerti ſolent.* Quos ipſe *ad Algaſium* ſcribit, verbum de verbo exprimere conantes obſcuriores facere ſententias & veluti herbis creſcentibus frugum ſtrangulare ubertatem. Quare interpretationem illorum *putidam* vocat, h. e. anxiæ ſtultæque diligentiæ. Ut Cicer. *de Oratore, l.* 3. *Nolo exprimi putidiùs, nolo obſcurari diligentiâ.* Atque eò magis hôc nomine pravos appellat interpretes, quòd ipſi eorumque ſectatores, veluti in invidiam doctrinæ Hieronymi, *ruſticitate* ſuâ gloriabantur, velut tum demum Apoſtolici, ſi in ſermone maximè rudes & barbari eſſent. Hinc *in eodem libello, Venerationi mihi ſemper fuit non verboſa* ruſticitas, *ſed ſancta ſimplicitas. Qui in ſermone ſe dicit imitari Apoſtolos, priùs imitetur virtutes & vitam illorum. In loquendo ſimplicitatem excuſabit ſanctimoniæ magnitudo. Cæterùm ridiculum, ſi quis è nobis manens, inter Craſi opes* & *Sardanapali delitias, de ſola ruſticitate ſe jactet.* Vide Jo. Frid. Gronov. *ad Scriptores Eccl. c.* 19. ſuprà *Agreſtes,* ut & infrà.

RUSTICI Dii, agrorum habebantur Præſides & agriculturam cenſebantur promovere. Eorum XII. numerat Varro, quos *Deos conſentes* quoque vocat, ſed ab iis, qui à Jove in conſilium adhiberi credebantur, diſtinctos. Ita enim is, *l.* 1. *de Re ruſtica c.* 1. præcepta conſcripturus, *Quoniam,* inquit, *(ut ajunt) Dii facientes adjuvant, priùs invocabo eos: nec, ut Homerus & Ennius, Muſas, ſed XII. Deos conſentes. Neque tamen eos Urbanos, quorum imagines ad Forum auratæ ſtant, ſex mares & fœminæ, totidem, ſed illos XII. Deos, qui maximè Agricolarum Duces ſunt.* Paulo pòſt dein illos recenſet; *Jovem Patrem,* & *Tellurem Matrem: Solem* & *Lunam: Cererem* & *Liberum: Robigum* & *Floram: Minervam* & *Venerem: Lympham* denique ac *Bonum eventum.* Præter quos innumera minorum Deorum turba fuit, è qua notiores infrà recenſentur, è Roſino, *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 20. & Voſſio, *de Idol. l.* 2. *c.* 61. Priùs autem de Ruſticis, altero hominum genere, à colendo rure dictis, addam pauca. Apud Romanos, *quum vera Romuli proles,* ut ait Columella, *l.* 1. *præfat. aſſiduis venatibus, nec minùs agreſtibus operibus, exercitaretur, Ruſtica* plebs urbanæ eſt præpoſita. Namque & Proceres civitatis in agris morabantur, inde, ubi conſilium deſideraretur publicum, è villis in Senatum arceſſiri ſoliti, per Viatores. Proin honeſtum nomen plebeji ordinis, *Ruſtici Romani.* Cicer. *pro Sextio,* in Optimatum, h. e. qui conſilia ſua optimo cuique probari vellent, ſectâ collocat *Municipales Ruſticoſque Romanos:* Idem de Senectute, *c.* 7. *Poſſum nominare ex agro Sabino ruſticos Romanos, vicinos & familiares meos.* Idem *de Divin. l.* 1. *Eum cuidam Ruſtico Romano dormienti viſus eſt venire, qui diceret, præſulitorem ſibi non placuiſſe ludis.* Tib. Attinium *de Plebe* hominem vocat *Liv. l.* 2. *c.* 36. Marcus fil. *ad Tiron. Hæ res mihi deponendæ ſunt urbanitates,* Ruſticus Romanus *factus es.* Meminit & Varro apud Feſt. *in Re R. l.* 3. *c.* 1. Atque hinc conquerebatur Varro, Patresfamilias *falce & aratrô relictis, intra murum correpſiſſe.* Vide Joh. Frid. Gronov. *de Pecun. Vet. l.* 4. *c.* 9. Hi apud Athenienſes videntur reſpondiſſe Γεωμόροι, in tripartita illa Populi, in Eupatridas, Geomoros & Demiurgos, diviſione, à Cecrope factâ, de quibus alibi. Apud Germanos, Henrici Aucupis tempore, nonô quôque virô ex agro in oppida hinc inde noviter condita ac munita tranſlatô, reliquorumque laboribus in urbana horrea conditis, diſcrimen factum eſt inter plebem Urbanam ac *Ruſticam,* atque hi *Bauren,* à rure colendo, quod Germanis eſt *bauen;* illi verò *Burger,* à *burgis,* h. e. locis murô vel aliô ſepimentô firmatis, appellari cœperunt. Vide Limnæum Enucleat. *l.* 4. *c.* 1. §. 3. De *quatuor Imperii Ruſticis,* inter quos Colonia Agrippina eſt, hinc in medio nigræ crucis colonum, flagellô inſtructum, in inſignibus gerens. Vide Zeilerum *Continuat Itiner. Germ. c.* 21. *p.* 265. Senes *ruſticos* in Græcia διφθέρᾳ ſive *pelle* indui conſueviſſe, liquet ex Ariſtophanis Νεφέλαις, *Actu* 1. *Sc.* 1. & Polluce, *l.* 4. *c.* 19. *ſect.* 3. unde hi Comicis Διφθερίαι dicti, de quo Petrus Victorius, *l.* 26. *c.* 23. Fuit autem *Diphthera,* ſecundùm veteres Grammaticos, veſtis ex corio ſeu pellibus, Paſtorum ac Agricolarum propria; ſagum ſcil. ex pellibus, quod ſcapulis injiceretur, palliô brevius indumentum, περιβόλαιον ποιμενικὸν ἐκ δέρματος *Scholiaſtis Ariſtophanis.* Aliis Βαίτη, ut videre eſt apud Theocritum *Idyll.* 3. & 5. quam *vetus Scholiaſtes Meloten* & *Diphtheram* reddit. E pellibus verò caprarum fuiſſe, docet Varro, *de Re Ruſtica l.* 2. *c. ult.* Calcei eorum perones fuêre, vide ſuprà in hac voce: & quia caligæ clavis ſuffigi olim cœpêre, à militibus, hinc mos calceamenta eôdem modô muniendi, ad *Ruſticos* tranſiit, quod Theophraſtus in Græcia ſe obſervâſſe ſcribit, hodieque plurimis in locis obtinet. Vide Bened. Balduinum *de Calceo* & Jul. Nigronium *de Caliga.* Familiam *Ruſticanam* pluribus perſequitur Laur. Pignorius, *Comm. de Servis,* Vide infrà.

DII RUSTICI, APUD VETERES MINORUM GENTIUM.

α. Bubona, Dea Boum. β. Collina, collibus præerat. γ. Deverrona, à *deverrendo* dicta, quòd in frugibus coacervandis opus. δ. Fauna ſeu Fatua, cum Tellure eadem. ε. Fornax, Dea frumento, in fornacibus torreri ſolito, præfecta. ζ. Fulgor, ne fulgura fierent, invocatur. η. Hippona, equarum ſtabulique præſes. ϑ. Hoſtilina, faciebat, ut in ſegete ariſtæ novæ aliæ aliis hoſtirent, i. e. æquarent. ι. Jugatinus, jugis montium præſidebat. κ. Lactucina vel Lactens Deus, lactenti favebat frumento. λ. Mellona, mellificationem curabat. μ. Nodinus vel Nodotus, à *nodis* geniculiſque plantarum nomen habuit. ν. Pales, pabuli Dea. ξ. Pan, Paſtorum Numen. ο. Patalena, ſegetes & folliculos promovere credebatur, ut pateſcerent. π. Picumnus & Pilumnus, is ſtercorandis agris, hic pinſendo præerat frumento. ρ. Pomona, pomis præfecta fuit. σ. Populonia, populationes arcebat. τ. Priapus, Hortorum erat cuſtos. υ. Pota, ab arboribus putandis dicebatur. φ. Runcana, runcandis frumentis præſidebat. χ. Ruſina, à *rure* habuit nomen. ψ. Segeſta, ſeu Segetia, à *ſegete* dicta: Ejus ſimulachrum in Circo & in nummo Saloninæ, uxoris Gallieni Cæſaris, conſpicitur. ω. Seja & Sera, à *ferendo:* ejus ſimulachrum itidem in Circo; cum priore à Numa conſecrata eſt. αα. Spinenſis Deus, ab expellendis ſpinis. ββ. Stercutius, ſtercorandis agris præfectus. γγ. Sylvanus, Deus pecorum & agrorum. δδ. Terminus, agrorum fines tutelæ ſuæ commiſſos habebat. εε. Tutilina vel Tutelina, frumentis collectis atque reconditis, ut tutò ſervarentur, præfuit. ζζ. Tutanus & Tutilina, eadem tutati ſunt. ηη. Vallonia, vallium Dea. ϑϑ. Vertumnus, rebus permutandis præerat. ιι. Volutrina involucris ſegetis præfecta &c.

RUSTICIANA, *Antonin. Galiſteo Delgado,* oppid. Vettonum apud Placentiam Urbem, ab ea 3. leuc. inter Emeritam ad Auſtrum 23. & Albam Torrentem in Boream, verſus Salmanticam 21. in regno Caſtellæ Veteris. Aliis videtur *Ciudad Rodrigo.*

RUSTICULÆ, vide RUSTICÆ.

RUSTICUS, Conſul cum Olybrio, an. Urb. Cond. 1217. Alius Conſul cum Vitali, an. Urb. Cond. 1273. Item Præfectus Urbis, ſub Antonino Philoſ. Sævus in Chriſtianos, Lætus *Comp. Hiſt. Univerſ.*

RUSTICUS Arulenus, tribunus plebis flagrans juvenis, qui, cupidine laudis, offerebat ſeſe interceſſurum Senatus conſulto, contra Thraſeam, juſſu Neronis, facto, Tacit. *l.* 16. *Annal. c.* 26. Prætor ſub Vitellio, legatus ad Veſpaſianos, violatus ac vulneratus à militibus, *Hiſtor. l.* 3. *c.* 80. Vide Plinium, *l.* 1. *Ep.* 5. Suetonius hunc, *in Domitiano, c.* 9. *Junium Ruſticum* appellat, narratque occiſum à Principe, quòd Pæti Thraſeæ & Helvidii Priſci laudes edidiſſet. Nomina illi fuerunt *L. Junius Arulenus Ruſticus.* Plinius ipſe hunc, velut doctorem monitoremque habuit, & in laudes ejus erumpit, *Ep.* 14. *l.* 1. Etiam Plutarchus, *extremo libello de Curioſitate,* factum ejus plenum conſtantiæ recenſuit. Et Antoninus Epiſtolam inſeruit, *l.* 1. Janus Gebhardus cenſet ejus patrem fuiſſe *Junium Ruſticum,* à Cæſare Tiberio componendis Patrum actis delectum: de quo Tacit. *Ann. l.* 5. *c.* 4. Vide quoque *Junius Ruſticus.*

RUSTICUS Bulanus, Conſul. cum Calphurnio Piſone, an. Urb. Cond. 863.

RUSTICUS Elpidius, ſtirpe nobilis, Medicus Theodorici Gothorum Regis, ſcripſit *verſibus hexametris Hiſtoriam Utriuſque Teſtam.* Item *tractatum de Beneficiis* JESU CHRISTI: Georgius Fabricius edidit. Item, Narbonenſis Præſul celebris, ſeculô 5. Leon. *ep.* 92.

ep. 91. Iſtum Diaconi Eccleſiæ Romanæ; qui, cùm indignaretur tria capitula à Vigilio Epiſcopô damnata, junctus Stephano Diacono, ſchiſmatis auctor exſtitit. & in Vigilium, tanquam deſertorem Concilii Chalcedonenſis, invectus eſt; Baron. *in Annal. &c.*

RUSTICUS, vide FABIUS. It. *Julius* & *Junius.*

RUSTICUS Petrus Antonius vide *ibi.*

RUSTICUS Sermo nonnullis. *Ruralis* Dinamio Patricio *Præfat. ad Vitam S. Maximi*, *Quotidianus* Suetonio, *in Aug. c.* 86. *Pedeſtris* Vopiſco. *Vulgaris* Sereno Sammonico, *c.* 19. *Simplex*, Honorato Maſſilienſi *in Vita* S. Hilarii. aliis aliter appellatus, Car. du Freſne ſermo eſt ſimplex, nec affectatis Rhetorum ornamentis calamiſtratus. Quoties enim ejuſmodi ſtylô quidquam chartæ mandare volebant Veteres, id ſe ruſticô ſcribere profitebantur, ut qui ad ruſticorum ſeu popularium ſermonem proximè accederet. Quomodo Hieronymus ſcribit, Fortunatianum gente Afrum, Aquilejenſem Epiſcopum, *in Evangelia brevi & ruſticô ſermone ſcripſiſſe Commentarios*: Inprimis verò progreſſu ævi & barbarie per Gothos invectâ, ſic dici cœpit non humilior modò, & qui ſublimi opponitur ſermo, ſed qui magis reperet barbariſmis ſolœciſmiſque refertus, quem appoſitè Sidonius *ſquamam Sermonis Celtici*; alibi *rubiginem trivialium barbari morum* vocat, *l.* 3. *Ep.* 3. & *l.* 4. *Ep.* 10. *ruſticum ſcilicet & inſolitum ſermonem*, ut eſt in *Epiſt.* Eadburgæ apud Baronium A. C. 725. *num.* 25. & qualis deſcribitur ab Anonymo, *in Miraculis S. Agili*, *l.* 1. *Sed & ſi quis movetur ruſticitate ſermonis, ſolœciſmorumque inconcinnitatibus, quia minimè vitare ſtudui, audiat: quia regnum Dei non eſt in ſermone, ſed in virtute, neque apud homines bonos intereſſe, utrum vina vaſe aureô, an ligneô propinentur.* Itaque Ruſticum ab eo tempore ferè ſemper appellabant, qui nullis Grammaticæ legibus eſſet obſtrictus: in cujuſmodi inſulſi ſermonis ſpecimen varia Epitaphia adfert Car. du Freſne *Præfat. ad Gloſſar.* Vide quoque ſuprà *Lemoſina lingua*, in voce *Ruſtici*, ut & Mareſium, *Diſſert. quâ varios in Eccleſiam errores ex vitioſa Grammatica irrepſiſſe docet.*

RUSTONIUM, vide RUSCONIA.

RUSUBRICARI, vide RUSICIBAR.

RUTA, in inſignibus Saxoniæ Ducum. Uti enim Sereniſſimus Elector peculiaria *Enſem* & *Aquilam*: Sic communia cum reliquis ejuſdem Familiæ Ducibus habet, *Strateria ligna* cum *Serto Rutaceo*, vel potiùs ſerti rutacei parte, cujus diverſa aſſeritur origo. Communior opinio ſertum id deducit à tempore Bernhardi Aſcanii. Alberti Urſi filii Saxoniæ Principis: cui à Friderico I. Imperatore ſuppliciter petenti, ut aliquâ à fratribus diſcrimine Ducatus ſui (quem in Comitiis Herbipolitanis, exauctoratô Henricô Leone obtinuerat) inſignis diſtinguerentur, Imperator rutaceum ſertum, quô tum per æſtum utebatur, capiti ſuo detractum, donâſſe, clypeoque ejus ex obliquo injeciſſe dicitur Limnæus Enucl. *l.* 3. *c.* 13. Brotuff. autem Alberto filio id aſcribit, *l.* 4. *c.* 1. uti notat Spenerus, *in Familia Aſcanio-Saxonica.* quem vide pluribus, *de Arte Heraldica.*

RUTA ſeu RUITA, apud medii ævi Scriptores pro Cohorte militum, à *Ruptariis*, de quibus ſuprà, uti quidem vult Car. du Freſne, an à Germanica voce *Rott*, idem omnino ſignificanti, uti ſtatuit Dominic. Macer. *in Hierolex.*

RUTABER, apud Varronem, *de L. L. l.* 4. *Raſtri, quibus dentatis penitùs eradunt terram atque eruunt, à quo & rutabri dicti*, idem quod *rutabulum* eſt, Græcè σκαλίς, de qua voce vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 514.

RUTELLUM, lignum dictum eſt, quô cumulos menſuræ deruitur; aliter *Rutlus*, ex *Rutulus*, Græcis ἀποψήκτρον, uti exponitur in *veter. Gloſſario.* Regula nempe lignea, quâ cumulum menſuræ frumentarii ruebant vel deruebant & exæquabant. Ἀπόψακτρον Græci etiam vocant, & ῥόχαιον, & σκυτάλην, & σκυτάλιδα & ἀποψακτήριον; recentiores quoque ῥίγλαν, h. e. *regulam*, ἀποριγλίζειν apud *Heſychium*, *regulâ menſuræ cumulum deruere*; & modio exæquare. Meminit & *Lucilius*,

Frumentarius hic modium ſecum, atque rutellum,
Adfert.

Ad cujuſmodi regularum ſimilitudinem, *rutulos* Calpurnius vocat repagula verſatilia & cardines cavearum, quæ in Romanorum Amphitheatris vertendo beſtias adſilientes excutiebant; uti diximus ſuprà, in voce *Repagula.* Vide Salmaſ. *ad Flavium Vopiſc. in Probo*, *c.* 19.

RUTENI, Cæſaris ætate in duas diviſi partes, alii provinciæ Narbonenſi, alii Galliæ Celticæ, & paulò pòſt ab Auguſto Aquitaniæ attributi ſunt: quorum hi à Lucterio Arvernis rebellibus & Vercingetorigi ſunt conciliati, Cæſar. *l.* 7. *c.* 7. Idem ad ſe in Hiſpaniam veniſſe ait Sagittarios ex Rutenis, *Comm. de bello Civil. l.* 1. *c.* 51. Provinciales Rutenos in diœceſi Vabrenſi quidam hodie collocant, ſive in inferioribus Rutenis; alii in finibus Albigenſium, qui tamen nunquam provinciæ Narbonenſis fuêre. Rutenos autem Aquitanicos pro Rutenis ſuperioribus montaniſve habent, apud quos Segodunum, caput gentis, in *veterib. Notit.* inter provinciæ Aquitanicæ primæ civitates 8. tertia, vulgò *Rodes*, alias *Rodau*, aut *Rodez*: ad Avarionem fluv. Dicuntur *Ruteni* argenti metallis dites *Straboni*, & annumerantur 14. gentibus Garumnam inter & Ligerim habitantibus, Lucanus flavum illis capillum tribuit, *l.* 1. *v.* 402.

Solvuntur flavi longâ ſtatione Ruteni.

Clari inter Epiſcopos Eccleſiæ *Rutenicæ* Amantios, Quintianos, Dalmatius, &c. Pagus *Rutenicus*, nunc duas Diœceſes continet, Segodunenſem veterem ac Vabrenſem recentiorem, ac in ſuperiorem, ſeu montanum, *le Haut Rouergue*, & inferiorem ſeu planum, *le Bas Rouergue* dividitur. Incolæ *les Rouergnols.* Avario fluv. cujus ſuprà meminimus, vulgò *Aveirou*, oritur ex fonte cognomine *Vayrou*, alluitque Calliacum, Aginnum vicum, Segodunum; Lucum, Bellum Caſtellum, Villam Francam, Baſtitam, Monticulos, Maceriolas, Silvitatem, Caſtrum S. Marcelli, *Saint Marſau*, Bellum Podium, *Belpuech*, Caſtrum Gueſpiam, *la Guepie*, Caſtrum S. Antonini, Caſalia, Nigrum Palatium, *Negrepeliſſe*, & Regalem Villam: ac demum Viauro & Biauto amne *le Biaur*, qui Lauternam recipit *Lezert*, ac 4. aliis fluviolis auctus; in Tarnem defluit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUTENI, etiam *Ruſſi* nonnunquam dici ſolent, vide in *Ruſſia*, & infrà *Stephanus Epiſcop.*

RUTENI, German. *Reuſſen*, gens in Germania illuſtris, à Columniis, ut quidam volunt, & à Druſo aliquo, devictæ provinciæ *Advocati* titulô præfectô, originem trahens. Certum verò eſt, à plurimis ſeculis *Advocatos S. Romani Imperii*, German. *Voigte*, nec non *de Weida*, *de Plawen*, *de Gera*, *de Graz*, *de Glenberg*, appellatos eſſe. Lineas ſtirpis, cùm omnibus *Henrici* commune nomen ſit, diſtinguere difficile eſt. Defecêre autem ſuperiori ſeculô tres nobiles rami, nempe præter Advocatorum *de Weida*, nec non de *Gera* ſtirpem, inprimis in Henrico VII. A. C. 1572. ramus Burggraviorum Miſniæ &c. qui titulus cum Principali axiomate, à Sigiſmundo Imperatore A. C. 1421. familiæ collatus, &, quamvis hodiernæ lineæ uſu illius ex certis cauſis abſtinuerint, ex eo, ad hunc uſque diem, ſingulorum Cæſarum inveſtiturâ confirmatus eſt. Qui hodie ſunt, in duas lineas, *Seniorem* & *Juniorem* diſpeſcuntur, quæ autem *media* fuerat, defecit. Priori lineæ annumerantur, qui in Graiziæ utraque domo & Burckii habitant. Ad Juniorem X. filii Henrici & Magdalenæ Schwartzenburgicæ (quibus in *Gera*, *Salburg*, *Schleitz* & *Lobenſtein* ſedes) ſpectant: quorum geneſin, ſpeciatim autem Henrici I. *in Salburg*, qui tertius ex X. illis natus erat, γενεαλογίαν exhibet Spenerus, *Theatr. Nob. Europ.*

RUTGERSIUS Janus, Dordracenſis Conſiliarius & Legatus Suecicus, obiit in ipſo ætatis flore, Hagæ Comit. A. C. 1625. cum omnium bonorum luctu & Literarum ſumma jactura. Bibliothecam legavit Dan. Heinſio. Scripſitque *Variarum Lectionum libros VI. Notas in Martialem* & *Horatium*; *Epithalamium dictum Pompejo Roverio & Annæ Caſimbrota.* Ex ejuſdem Bibliotheca prodierunt *Dominici Baudii Orationes.* Franc. Sweertius, *Athenis Belg.*

RUTH, uxor Mahalon, dein Boozo nupta, peperit Obedum patrem Iſai, avum Davidis, è quo ſecundùm carnem natus eſt SERVATOR MUNDI. E gente Moabitarum fuit, vide hiſtoriam ejus in libro Canonico S. Scripturæ, ab ea denominato. Creditur illa contigiſſe, ſub Judice Baraco, A. M. 2748. Liber autem Ruthæ à Samuele Propheta compoſitus quibuſdam videtur. Vide Comeſtorem, Liranum, Janſenium, &c. Latin. *ſaturata*, vel *inebriata.* In *librum* hunce ſacrum *Ruth*, extant quoque Acoſtæ *Commentar.* in fol. Lugd. A. C. 1641. Balduini *Conciones* Germanic. Witeb. in 4to. A. C. 1610. Beda. Bonfrerius. Borrhai *Comm.* in fol. Baſileæ A. C. 1565. Brentius, Calovius. de Celada *Comm.* Lugduni A. C. 1651. Crommius. Lovanii A. C. 1631. Chytræus. in fol. A. C. 1590. Witeb. Cuperus. Druſii *Comment.* in 4to. Amſtelodam. A. C. 1632. Feuardentius. Fontanus. Fulieri *Comment.* Angl. in 8r. Londini A. C. 1654. Guakerus. Heidericus. Hieſingii *Periocha*, in 8r. Notib. A. C. 1593. Don Joſeph Aben. Jechija, Hebr. Iſaac ben Arama. Iſidorus Hiſpal. Lavateri *Homilia*, in fol. 1576. Heidelbergæ. de Lapide. Lechem Setharim. Hebr. Malvenda. Merceri *Interpretatio Syr. cum Scholiis*, Pariſ. A. C. 1564. Nerreni *Exercitationes*, Jenæ A. C. 1611. Paulutius. Piſcatoris *Comment.* in 8r. de Ponte. Proconius. Rabanus. Ropertus. Sanctii *Comment.* in fol. Lugd. A. C. 1627. Savanarolæ *Homilia*, Salmant. A. C. 1576. Serarius. Theodoreti *Quæſtiones Selectæ.* Toſtatus. de S. Victore. Wolfii *Sermones*, in fol. A. C. 1589. Tiguri, &c. Vide Crowæi *Elenchum.*

RUTHARDUS, Monachus Hirſaugenſis, in Diœceſi Spirenſi, floruit ſeculô 9. Scripſit *vitam S. Bonifacii*, &c. Obiit A. C. 865. Trithem. *in Chron. Hirſaug.* Meginfridus, *in Chron.* Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 35.

RUTHENI, alii ſunt in Narbonenſi provinc. de quibus Plin. *l.* 3. *c.* 4. Alii in Aquitania, de quibus Plin. *l.* 4. *c.* 19. *Ptolemæo* Ῥουτανοί. Vide *Rutheni*, & *Ruteni.*

RUTHGERUS Reſſius, JCtus docuit Lovanii. Edidit *Aphoriſmos Hippocratis Græcè*, *libros Platonis de Legibus*, Obiit A. C. 1545. impensè laudatus ab Eraſmo, *l.* 17. *ep.* 12., 13. & 31. Valer. Andr. *Biblioth. Belgic. &c.*

RUTHGERUS Venrava, Canonicus Regularis St. Auguſtini, doctrinâ clarus. A. C. 1494.

RUTILÆ Canes, apud Romanos, Canicula ſacrificabantur, die 7. Kal. Aug. i. e. *non procul à rubro colore*, ait Attejus Capito. Dies tamen incerta Roſino, *l.* 4. *Antiq. Rom. c.* 4.

RUTILÆ Coronæ, apud Prudentium, *in Hamartig. v.* 934.

Juſtorum dirimente Choro, rutilaſque coronas.
Eminus oſtendit pœnarum carcere merſis:

aureæ ſunt, quibus ad imitationem militum, qui præclarè contra hoſtes rem olim geſſerant, Martyres, utpote tyrannicæ impietatis victores, à Poëta donari, ait Paſchalius, *Coronar. l.* 8. *c.* 5. Cæterùm *rutilare* apud Latinos, ſicut אדם *adam*, apud Hebræos, etſi propriè *rubere* ſignificet, ſæpe tamen nihil quidquam, quàm *ſplendere* eſt. Ut, *l.* 8. *Æn. v.* 528.

Arma inter nubem cœli regione ſerena
E cœlo rutilare *vident.* ———

Hinc Philoxeni *Gloſſa*, *Λάμπω*, *niteo*, *ſplendeo*, *rutilo*. Et paſſim in Poetis *rutilare* dicuntur Luna & ſtellæ, ſplendoris certè ratione, non rubedinis, quæ in iis vix ulla apparet. Eòdem exemplò ab iis *purpurea* vocantur, quæ eximii candoris ſunt, ut nix & cygni. Nempe utrique colori hoc commune eſt, ut admixti luminis multum habeant &c. Qua de re vide eruditè diſſerentem Sam. Bochartum, *Hierozoici Part. poſter. l. 5. c. 6.* ubi locum explicat Threnorum, *c. 4. v. 7.* in quo *Peninim*, h. e. margaritæ, *rubere* dicuntur, ut & *ſuprà*.

RUTILIA, Romana mulier, quæ conſtans uſque adeo fuit, ut poſt amiſſum filium Cuttam, quem in exilium fuerat ſequuta, lachrymas nullas emiſerit.

RUTILIUS, è territorio Vincentino, Grammaticus inſignis. Paul. Jovius *elog. c. 96.*

RUTILIUS Bernardinus, vide *Bernardinus*.

RUTILIUS Claudius, Numantianus Gallus, Itinerarium metrò ſcripſit *libr. 2.* in quo graviter in Chriſtianos & Judæos invehitur, ingens Paganiſmi hyperaſpiſtes: ſed poſterioris libri pars melior periit. Opus hoc in Monaſterio quodam Italiæ repertum, Volaterrani tempore, ſæpius editum eſt. Fuit vir Conſularis præfectorius Urbis, tribunus militum & prætorio præfectus. Floruit ſub Theodoſio, ſeu poſt Romam ab Alarico captam, A. C. 410. Vide Voſſ. de. *Hiſt. Lat. l. 2. c. 15. l. 3. c. 2.*

RUTILIUS Craſſus, vide *Spurius*.

RUTILIUS Flaccus, ſcripſit *hiſtoriam Theodoſii & Honorii*.

RUTILIUS Geminus, *libros Pontificales* fecit. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. p. 718.*

RUTILIUS Lupus, Prætor Tarracinâ, cùm III. cohortibus profugit, Cæſar. *l. 1. Bell. Civ. c. 24.*

RUTILIUS Lupus, Rhetor, cujus meminit Quinctilian. *l. 3. c. 1. l. 9. c. 2.*

P. RUTILIUS Rufus, Conſul cum Cn. Mallio, an. Urb. Cond. 649. Tum *de vitâ ſuâ*, tum *Numantini belli hiſtoriam in* exilio, vide infra, ſcripſit. Prioris operis meminit Tacitus, *initio l. de vita Agricolæ: Pleriquo* (inquit) *ſuam ipſi vitam narrare, fiduciam potiùs morum, quàm arrogantiam arbitrati ſunt. Nec id Rutilio & Scauro citra fidem, aut obtrectationem fuit.* De altero opere ita Athenæus, *ſub finem l. 6. Καὶ Ῥουτίλιος Ῥοῦφος ὁ τὴν πάτριον ἱστορίαν γεγραφώς.* Hanc hiſtoriam Græcè ſignavit, teſte eòdem Athenæò, *l. 4.* At vitam ſuam Latinè prodidit. Aliter ſi eſſet, non hujus operis laudarent auctorem Soſipater, & Diomedes, imò & Iſidorus, *l. 20. Originum.* Vir hic ſummus in jure P. Scævolam, & M. Manilium audivit, in Philoſophia Panætium. Exemplum innocentiæ fuit; neque in urbe alter eò ſanctior, vel integrior erat, teſte *Cicerone*. Hic actus in exilium à patribus Syllanis, Smyrnæ vixit, ab omnibus Aſiæ urbibus, per legatos, cultus. Tacit. *l. 4. Annal. c. 43. Publ. Rutilium legibus pulſum civem ſibi Smyrnæi addiderunt.* Deinde verò à Sylla redeundi poteſtate factâ, reſpondit illud quod à Seneca, *in l. 6. de Beneficiis, c. 37.* ponitur: *Malo ut patria mei exiliò erubeſcat, quàm reditu mœreat.* Ovid. *l. 1. Ep. 3. ex Pont. v. 63.*

Et grave magnanimi robur mirare Rutili,
Non uſi reditus conditione dati:
Smyrna virum tenuit, non Pontus & hoſtica tellus.

Vide Cicer. *in Bruto*, Senec. *Ep. 67. 79.* Liv. *l. 70.* Valer. Max. *l. 2. c. 3. ex. 2.* & *c. 10. ex. 5. 6. c. 4. ex. 4.* Vellejum, *l. 2. c. 9.* & 13. Plut. *in Mario*. Agellium, *l. 7. c. 14.* Plurima de eo habes apud Voſſ. *de Hiſt. Gr. l. 1. c. 22.* & *de Hiſt. Lat. l. 1. c. 9. &c.* Vide & *Publius*. *Nic. Lloydius.*

RUTILIUS Taurus, vide *Palladius*.

RUTILUS, rufum ſignificat *Feſto*, *cujus coloris*, inquit, *ſtudioſæ etiam antiquæ mulieres fuerunt*: in crinibus videl. quamvis poſteà inter mali animi σημεῖα is repoſitus, in Martialis *diſticho notiſſimo 54. l. 12.*

Crine ruber, niger ore &c.

Certè & de Davide legimus, 1. Sam. *c. 16. v. 12. Erat rufus & pulcher aſpectu.* Sic apud Euſebium, *de Præparat. l. 9.* Artabanus de Moyſe ait, *γεγονέναι τὸν Μωϋσῆν μακρὸν, πυῤῥακὴν*, &c. *Moſen fuiſſe procerum, rufum* &c. Qui tamen pulcher vocatur Exodi *c. 2. v. 2.* & *ἀστεῖος τῷ Θεῷ*, *venuſtus Deo*, phraſi Hebræâ, i. e. maximè venuſtus, Actor. *c. 7. v. 20.* Vide Bochartum ſuprà laudatum, *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 34.* & hic ſuprà.

RUTIMANNA, quibuſdam aurigæ nomen, cujus equi ſeſſore excuſſò in Circenſibus, in curſu nihilominus pergentes, palmas reportârunt, uti legimus apud Solinum, *c. 45.* Aliis *Rutumanna*, pro *Ratumena* vel *Ratumenna*, quod vide.

RUTINA & RUTINENSE Monaſterium vetus in pago Trevirico, memoratur, *l. 4. de vita Bernardi.* Aliis *Rutila*: vulgò *Rotil*, vel *Rotiil*, locus non longè à Treviris diſtans, Sircæ caſtro ad Moſellam *Sirck* proprior. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

RUTLANDIA, provinc. parva Angliæ, inter Liceſtriam ad Occaſum, Lincolniam ad Ortum, & Northantoniam ad Meridiem. Ibi tantum caſtrum *Oukam*.

RUTRUM, non idem cum raſtro, ut plurimis viſum. Cato, *c. 11. RR. rutra, raſtri quadridentes.* Græcè σκαπάνη vel σκάφειον. Feſtum, *Rutrum tenentis juvenis eſt effigies, in Capitolio, ephebi more harenam ruentis exercitationis gratiâ.* In quo athletico exercitio Græci Auctores σκάπτειν dicunt. Pomponius *apud Nonium*.

Sarculum hinc illo profectus, illinc rediiſti rutrum.

Elegans verſiculus de homine ἀτυχεῖ & cui res retro currunt. Cùm hinc profectus es, dicere vult, ſegetes tuæ jam in herba erant, & ſarculum ſpectabant: ac cùm illinc rediiſti, ad *rutrum* tibi res rediit & ad carceres revocatus es, jam metæ cùm eſſes propinquus. *Rutrò* enim terram vertere primum eſt; tum ſementem jacere; deinde occare, quod raſtrò fieri ſolet, poſteà ſarrire. Interim, utut raſtri eradendæ potiùs terræ & poliendæ, quàm fodiendæ & eruendæ, facti ſint; Auctores tamen plurimi pro foſſorio inſtrumento paſſim ponunt, uti ſuprà vidimus, plura apud Salmaſ. *ad Solin. p. 515.*

RUTTIS, Sylva apud Trajectum ad Moſam.

RUTUBA, fluv. Liguriæ ex Apennino monte in mare Liguſticum deſcendens, vulgò *la Rotta*. Ejus meminit Lucan. *l. 2. v. 421.*

Dexteriora petens montis declivia Tybrim
Unda facit, Rutubamque cavam. ———

RUTUBIS, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ. Vide *Rulibis*.

RUTULI, Latii popul. quorum Ardea metropolis fuit: *Strabo*, Plin. *l. 3. c. 5.* Liv. *l. 1. c. 2.* & 57. Virg. *l. 10. Æn. v. 108.*

Tros Rutulusne fuat, nullò diſcrimine habebo.

RUTULI, in Amphitheatris apud Romanos, clathri erant, ſeu lignea repagula verſatilia, quibus feræ aſſilientes excutiebantur. Vide ſuprà in voce *Rutellum*. Aliàs *Rutulus* idem, quod *Rotulus*, de qua voce itidem retrò diximus.

RUTUNIUM, quod *Rowton* adhuc teſte Camdenò, oppid. Angliæ in comitatu Salopienſi. *Antonin.*

RUTUPÆ, Ῥουτουπίαι *Ptolemæo*, *Repchester Lhuydo*, *Richborow Talboto* & *Camdeno*; portus & oppid. Albionis in ora Angliæ excisum apud Sandovicum portum & oppidum. Hinc *Rutupinus*. Lucan. *l. 6. v. 65.*

——— *Veluti mediis qui tutus in arvis*
Sicania, rapidum neſcit latrare Pelorum:
Aut vaga cùm Tethys, Rutupinaque litora fervent,
Unda Caledonios fallit turbata Britannos.

Juvenal. *Sat. 4. v. 141.*

——— *Circæis nata forent, an*
Lucrinum ad ſaxum, Rutupinove edita fundo
Oſtrea. ——— ———

Auſonius, *in Catalogo Urb. n. 7. v. 9.*

Puniſti Auſonio Rutupinum Marte latronem.

Vide Guil. Burtonium, *ad Antoninum*, *p. 10. &c. Nic. Lloyd.*

RYFFIUS Petrus, Baſilienſis, è Tribunitia Familia, fil. Danielis Senioris, Medicus peritus, Mathematicus inſignis, Artium harum in Academia patria Profeſſor, in uſum Studioſorum, varii Ingenii ſui monumenta luci dedit: extinctus A. C. 1629. ætat. 77. Paul. Freherus, *Theatrô Virorum eruditione clarorum.*

RYPHÆI, vide RIPHÆI.

RYSSADIRUM, Mauritaniæ Tingitanæ orbs ad mare Ibericum. *Ptol. Deyrat Milila* incolis: teſte *Marmoliô*.

RYSSADIUM, Libyæ promontor. *Ptol. Capo de Verde Nigro, Baudrando Capo de Riogrando*, in Nigritia, inter Arſinarium promontor. in Circium & Heſperi Cornu in Eurum, propè ramum Nigri fluv. *Rio grando* dictum.

RYTHMICI Verſus, meliùs *Rhythmici*, vide ſuprà ubi de *Rhythmis*, ut & in vocibus *Leonini* & *Politici verſus*.

RZECICA, oppid. amplum Lithuaniæ, caput tractus cognominis ad Boryſthenem, 10. leuc. Polonic. à Rohaczovia in Merid. 14. à Czernihovia in Occaſum.

RZEHORZ Gregorius, vide *Gregorius*.

RYSVICUM, i. e. **RYSWYK**, pagus celebris, & peramœnus Hollandiæ, ſuburbanus Hagæ Comitum, *Potentiſſimi*, *Auguſtiſſimi*, *Feliciſſimi*, *Sereniſſimi* VILHELMI III. *Magnæ Britanniæ Regis*, Caſtro ſumptuoſiſſimo, magnificentiſſimo nobilitatus; in cujus perennem cedat gloriam & pacis fœderis ibi percuſſi memoriam immortalem. Non incongruum duximus, ut lux & notitia major orbi erudito & poſteris affulgeat, operi huic, doctorum manibus evolvendo, verbotenus inſeruiſſe vim, & contextum Articulorum, Tractatuum Pacis (faxit Jehova pacificus) in ævum duraturæ, ad quam concludendam *Sacratiſſimæ Cæſareæ Majeſtati*, *Auguſtiſſimis Regibus*, *Præpotentiſſimis* D. D. *Ordinibus Generalibus Celſiſſimiſque Principibus* inter ſe mutuò diſcrepantibus, operam Mediatoriam inſtanter petentibus ultrò obtulit *Pacis amantiſſimus*, *Clementiſſimus Princeps Sueciæ Potentiſſimus Rex* CAROLUS XI. præclaris Heroicis infinitis geſtis æternæ & glorioſæ commendatus memoriæ, indefeſſis inhians ſudoribus, placidæ, & ſecuræ Europæ quieti. Proh dolor! in medio Pacis negotiorum curriculo toti Europæ, & ſubditis ſuis *deſideratiſſimus Princeps*, *magnus*, *& victoribus editus Regibus*, *lumen coruſcans*, *Præſidium ſuorum tutiſſimum*, *ſeculi ſui Decus præcipuum*, *Amor populi ſummus* præmaturo fato, Parcarum invidiâ in flore ætatis raptus, extinctus.

——— *Omni jam cognitus ævo,*
Luctus erit. ——— ———

Omnium ſubditorum oculis lacrymæ uberrimæ emanârunt abeuntem Regem non ſecus ac obeuntem Patrem, portum, & aram ſuis flebili planctu gementium.

Ivit ad Heroas, quos ſuperavit avos.
——plorant in funere gentes.

Noſtram ſiluiſſe muſam nefas eſſet. Principis hujus effigiem & memoriam perpetuâ veneratione celebrate Sueci, ſimul celebrate Europæi. Damnum hoc acerbiſſimum mundi, & rerum Arbitro Deo brevi reſarcire placuit, Orientiſque ſideris tempora regio ornando diademate pretioſiſſimis, fulgentiſſimis diſtincto gemmis, in Parentis Defuncti locum, ſurrogando regnique adminiſtrationi præficiendo *Filium* CAROLUM XII. *paternis virtutibus ornatum*, *Juventutis Principem*, *Gloriam Pieridum*, *& Regum maximam*, *Carolus Felix*, *Sanus*, Suecis vivat ſuis, ſuo Regimini, Conſiliis & Armis benedicat, votaque ſecundet; ſummi Rector Olympi, qui indefeſſâ ſuâ virtute, magnanimitate & vigilantiâ multum contulit conciliandæ paci univerſæ, quâ

Nomen ab æterna poſteritate feret.

Et famam ſuam longè latèque hoc memorabili facto extendet, quam Pacem nomine ſuo ad optatiſſimum, deſideratiſſimum & feliciſſimum perduxit finem *Illuſtriſſimus*, *Excellentiſſimus* D. D. NICOLAUS à LILLIEROOT, *Oratorum ſuorum Delegatorum primicerius* arduis hiſce Pacis negotiis ſummâ diligentiâ, & prudentiâ incumbendo, nomen ſuum & Nepotum ſuorum omni cum poſteritate adæquavit.

Pacis Tractatus omnes, Oratorum, Sacratiſſimi Imperatoris, Sereniſſimorum Regum, Præpotentiſſimorum D. D. Ordinum Generalium, & Celſiſſimorum Principum ſuorum nomine propriis ſignatos, firmatos manibus, benivolus lector, ſi velit, conſulat, & noſtris laboribus faveat.

TRACTÁTUS PACIS.

Die Vigeſimo Septembris Anni Milleſimi Sexcenteſimi Nonegeſimi Septimi, Sereniſſimum inter & Potentiſſimum Principem ac Dominum, Dominum Gulielmum Tertium Magnæ Britanniæ Regem ab una: & Sereniſſimum & Potentiſſimum Principem ac Dominum, Dominum Ludovicum Decimum Quartum Galliæ Regem & Navarræ, ab altera parte concluſa.

I.

PAx ſit univerſalis perpetua vera, & ſincera Amicitia, inter Sereniſſimum ac Potentiſſimum Principem Gulielmum III. Magnæ Britanniæ Regem, & Sereniſſimum ac Potentiſſimum Principem, Ludovicum Decimum Quartum, Chriſtianiſſimum Regem, eorumque hæredes, & ſucceſſores, nec non utriuſque Regna, Status & ſubditos, eaque ita ſincerè & inviolatè ſervetur & colatur, ut alter alterius utilitatem, honorem, ac commodum promoveat, omnique ex parte fida vicinitas, & ſecura pacis atque amicitiæ cultura reviреſcat in dies, atque augeatur.

II.

Omnes inimicitiæ, hoſtilitates, diſcordiæ & bella, inter dictum Dominum Magnæ Britanniæ Regem, & dictum Dominum Chriſtianiſſimum Regem, eorumque ſubditos, ceſſent & aboleantur, ita ut uterque ab omni direptione, depredatione, læſione, injuriis, ac infeſtatione qualicunque, tam terrâ quam mari, & aquis dulcibus, ubivis gentium, ac maximè per omnes alterutrius Regnorum, Ditionum, ac Ditionum tractus, Dominia, Loca, cujuſcunque ſint conditionis, temperet prorſus, & abſtineat.

III.

Omnes offenſæ, injuriæ, damna, quæ prædictus Dominus Magnæ Britanniæ Rex ejuſque ſubditi, vel prædictus Dominus Chriſtianiſſimus Rex ejuſque ſubditi, durante hoc bello, alter ab altero pertulerint oblivioni tradantur, ita ut nec earum, nec ullius alterius rei causâ vel prætextu, alter alteri, aut alterutrius ſubditi, poſthac quidquam hoſtilitatis, inimicitiæ, moleſtiæ vel impedimenti, per ſe vel per alios, clam vel palam, directè vel indirectè, ſpecie juris aut viâ facti, inferant vel inferri faciant aut patiantur.

IV.

Et quoniam Chriſtianiſſimus Rex nihil unquam in votis potius habuit, quam, ut fiat firma & inviolabilis Pax, promittit prædictus Rex & ſpondet pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod nullâ omnino ratione perturbabit prædictum Dominum Magnæ Britanniæ Regem in libera poſſeſſione Regnorum, Regionum, Terrarum aut Dominiorum, quibus in præſenti fruitur, honorem ſuum idcircò oppignorans, ſub fide & verbo Regis, quod nec directè nec indirectè, alicui aut aliquibus ex inimicis prædicti Domini Magnæ Britanniæ Régis auxilium dabit, aut adminiſtrabit, nec quoquo modo favebit, conſpirationibus aut machinationibus, quas contra Regem prædictum ubivis locorum, excitare aut meditari poſſunt Rebelles & Malevoli, cum itaque ob finem ſpondet & promittit, quod non aſſiſtet armis, Inſtrumentis belli, Annonâ, Navigiis aut pecuniâ, aut alio quocunque modo, quamvis perſonam aut quaſvis perſonas, vel mari vel terrâ, qui poterint in poſterum, ſub ullo prætextu turbare aut inquietare prædictum Dom. Magnæ Britanniæ Regem in libera & plena Regnorum poſſeſſione, Regionum, Terrarum aut Dominiorum ſuorum, idem quoque viciſſim ſpondet & promittit Dominus Magnæ Britanniæ Rex ſe facturum & præſtiturum, erga prædictum Dominum Chriſtianiſſimum Regem, & Regna, Regiones, Terras & Dominia ejus hoc itidem inviolabiliter pro ſe & ſucceſſoribus ſuis Magnæ Britanniæ Regibus.

V.

Liber ſit uſus Navigationis & Commercii inter ſubditos utriuſque dictorum Dominorum Regum, prout jam olim erat tempore pacis & ante nuperrimi belli denunciationem, ita ut quivis eorum alterutrius Regna, Provincias, Emporia, Portus & Flumina, liberè cum Mercibus ſuis adire, ibique verſari, ac negociari citra moleſtiam poſſit, omnibuſque libertatibus, immunitatibus, & Privilegiis per ſolennes Tractatus & vetuſtam conceſſis conſuetudinem, ibidem uti & frui.

VI.

Redeat & aperiatur ordinaria Diſpoſitio Juſtitiæ per Regna & Dominia alterutrius Domini Regis, ita ut liberum ſit omnibus utrinque ſubditis allegare & obtinere jura, Prætenſiones & Actiones ſuas, ſecundùm Leges, Conſtitutiones, & Statuta utriuſque Regni.

VII.

Reſtituet Dominus Chriſtianiſſimus Rex, Domino Magnæ Britanniæ Regi omnes Regiones, Inſulas, Arces & Colonias ubivis locorum ſitas, quas poſſidebant Angli ante hujus Belli præſentis declarationem, & vice verſa Dominus Magnæ Britanniæ Rex reſtituet Domino Chriſtianiſſimo Regi, omnes Regiones, Inſulas, Arces & Colonias ubivis locorum ſitas, quas poſſidebant Galli ante dictam ejuſdem Belli declarationem, atque hæc reſtitutio utrinque fiat intra ſpatium ſex Menſium, aut citiùs ſi fieri poſſit. Et cum in finem ſtatim ab hujus Tractatûs Ratihabitione alter dictorum Dominorum Regum alteri Domino Regi, aut Commiſſariis, ejus nomine, ad id delegatis, omnia acta ceſſionis, inſtrumenta & mandata neceſſaria, ritè & ſecundum debitam formam confecta, tradat, aut tradi jubeat, ita ut effectus ſequatur.

VIII.

Conſtituentur ab utraque parte Commiſſarii, qui poſſint examinare, & determinare Jura & Prætenſiones, quas affert uterque Dominorum Regum, in Loca in Hudſoni ſinu, quorum quidem Locorum à Gallis captorum, durante pace præcedente hoc præſens bellum, ab Anglis verò recuperatorum durante præſente Bello, poſſeſſio Gallis cedittur vigore Articuli proximè ſuperioris Capitulatio ab Anglis facta, die 5. Septembris A. C. 1696. obſervabitur ſecundùm formam & tenorem ſuum, reſtituentur Mercimonia ibidem memorata: Præfectus Arcis ibidem Captus libertatem obtinebit, ſi illud adhuc non factum ſit. Lites ſuper executionem ejuſdem Capitulationis ortæ & valor ibidem bonorum perditorum à dictis Commiſſariis adjudicabuntur, & determinabuntur. Porro dicti Commiſſarii immediatè poſt Ratihabitionem præſentis Tractatûs Autoritate ſufficienti muniantur definiendi Limites, & confinia terrarum utrinque reſtituratum vigore, articuli præcedentis, commutandi quoque terras ſicut illud poſſit conducere in rem & utilitatem mutuam alterutrius Domini Regis.

Et cum ob finem dicti Commiſſarii nominabuntur, qui in Urbe Londini, intra ſpatium 3. Menſium proximè ſequentium Ratihabitionem præſentis Tractatûs convenient, & intra ſpatium (ſex menſium poſt eorum primam Conventionem numerandorum) determinabunt omnes Lites & proceſſus, qui ſuper hac re oriri poſſunt. Et deinde Articuli ſuper quos conſentient dicti Commiſſarii, ratihabebuntur ab alterutro Domino Rege, eandemque vim & vigorem habebunt, ac ſi præſenti Tractatu ad verbum inſerti fuerint.

IX.

Omnes Literæ, tam repreſaliarum quam Marcæ, & contra Marcæ, quæ hactenus quavis de cauſa utrinque conceſſæ fuerint, nullæ, caſſæ & irritæ maneant, & habeantur, nec ullæ in poſterum hujuſmodi Literæ ab alterutro dictorum Dominorum Regum adversùs alterius ſubditos concedantur, niſi prius de juris denegatione manifeſtè conſtiterit, niſi illius, qui repræſaliarum literas ſibi concedi petit, Libellus ſupplex Miniſtro (Regis illius nomine) contra cujus ſubditos illæ Litteræ poſtulantur ibidem degenti editus ac oſtenſus fuerit, ut is intra quatuor menſium ſpatium aut citiùs in contrarium inquirere poſſit, aut procurare, ut ex parte rei Actori quamprimùm ſatisfiat, ſi verò Regis illius contra cujus ſubditos repræſaliæ poſtulantur, nullus Miniſter ibi degat, repreſaliarum literæ non concedantur niſi poſt ſpatium quatuor menſium, computandorum à die quo Libellus ſupplex Regi contra cujus ſubditos repræſaliæ petuntur; aut privato ipſius Conſilio, editus ac oblatus fuerit.

X

Tum ad præcidendam omnem litis & contentionum materiam, quâ oriri poſſet ex cauſa reſtitutionis Navium, Mercium aliarumque

rerum mobilium, quas in regionibus, & oris longè diſſitis, poſt ſancitam pacem, & antequam ibidem innoteſcat, captas & occupatas fuiſſe alterutra pars ab altera conqueri poſſet. Omnes Naves, Merces, aliaque bona mobilia, quæ poſt ſubſcriptionem, & publicationem præſentis Tractatûs utrinque occupari poterunt, intra ſpatium duodecim dierum in Maribus Britannicis, & Septentrionalibus intra ſpatium ſex hebdomadum, à dictis Maribus Britannicis & ſeptentrionalibus uſque ad ſancti Vincentii promontorium, tum intra ſpatium decem hebdomadum ultra dictum Promontorium ens lineam Æquinoctialem, vel Æquatorem tam in Oceano, in Mari Mediterraneo, quam alibi, denique intra ſpatium ſex menſium trans terminos prædictæ Lineæ per univerſum Orbem ſine ulla exceptione, vel ulteriore temporis locive diſtinctione, ullave reſtitutionis aut compenſationis ratione habenda, occupantium ſint & maneant.

X I.

Si vero accidat per incogitantiam aut imprudentiam, aut aliam quamlibet Cauſam, ut quivis ſubditus alterutrius prædictorum Dominorum Regum, faciat aut committat aliquid, terrâ mari aut aquis dulcibus, ubivis Gentium, quo minus obſervetur præſens Tractatus, aut quo particularis aliquis Articulus ejuſdem effectum ſuum non ſortiatur, hæc Pax & bona correſpondentia inter prædictos Dominos Reges, non idcircò interrumpetur, aut infringetur, ſed in priſtino ſuo robore, firmitate & vigore manebit, ſed ſubditus iſte ſolummodò de ſuo facto proprio reſpondebit, & pœnas perſolvet, inflictas per leges & præſcripta Juris Gentium.

X I I.

Sin autem (quod Omen Deus Optimus Maximus avertat) ſopitæ ſimultates inter dictos Dominos Reges aliquando renoventur, & in apertum Bellum erumpant, Naves, Merces ac Bona quævis Mobilia, alterutrius partis, quæ in Portubus, atque in Ditione partis adverſæ hærere atque extare deprehendentur, fiſco ne addicantur, aut ullo incommodo afficiantur, ſed ſubditis alterutrius dictorum Dominorum Regum, ſemeſtre ſpatium integrum hinc inde concedatur, quo res prædictas ac aliud quidvis ex ſuis facultatibus, quò libitum erit, citra ullam moleſtiam, inde avehant ac transferant.

X I I I.

Quantùm ad Principatum Arauſionenſem, aliaſque Terras, & Dominia quæ pertinent ad prædictum Dominum Magnæ Britanniæ Regem Articulus ſeparatus Tractatûs Neomagenſis, inter Chriſtianiſſimum Regem, & Dominos Ordines Generales fœderati Belgii Provinciarum, decimo die Auguſti A. C. 1678. concluſi, ſecundùm formam, & tenorem ſuum effectum plenum ſortiatur, atque ita omnes innovationes, & immutationes reſarciantur omnia atteſta, edicta, & alia acta, cujuſcunque ſint generis, abſque ulla exceptione, quæ dicto Tractatui ullo modo contraria ſint, aut poſt concluſionem ejuſdem intervenerint, pro infectis & annihilatis habebuntur, abſque omni reverſione, & conſequentia in futurum, atque ita omnia reſtituentur prædicto Domino Regi eodem ſtatu, & eodem modo, quibus iis utebatur, & fruebatur priuſquam de poſſeſſione eorum dimotus eſſet, in tempore Belli per dictum Tractatum Neomagenſem compoſiti, aut quibus per eundem Tractatum frui aut uti debet, & ad imponendum finem omnibus moleſtiis litibus proceſſibus, & caſibus qui ſuper hæc moveri poſſint, alterutes prædictis Dominorum Regum Commiſſariis nominabit. Qui plenâ & ſummariâ poteſtate illa omnia componere & expedire poſſint: Et in quantum, per Auctoritatem Domini Chriſtianiſſimi Regis Dominus Magnæ Britanniæ Rex impeditus fuerit, quò minùs frueretur redditibus juribus, & commodis tam Principatûs ſui Arauſionenſis quam aliorum ſuorum Dominiorum, quæ poſt concluſum Tractatum Neomagenſem, uſque ad Declarationem Præſentis Belli ſub Dominatione prædicti Chriſtianiſſimi Regis fuerunt, prædictus Chriſtianiſſimus Rex Magnæ Britanniæ Regi reſtituet, & reſtitui efficiet realiter, cum effectu & cum intereſſe debito, omnes iſtos reditus, jura, & commoda, ſecundùm Declarationes, & Verificationes coram dictis Commiſſariis faciendas.

X I V.

Tractatus Pacis Chriſtianiſſimum inter Regem, & defunctum Electorem Brandeburgicum, ad Fanum Sancti Germani in Laye die 29. Junii A. C. 1679. concluſus, reſtituetur in ſingulis ſuis Articulis. & in priſtino ſuo vigore manebit, inter Sacram Chriſtianiſſimam Majeſtatem, & Sereniſſimum Electorem Brandeburgicum.

X V.

Cum maximè conducat ad Tranquillitatem publicam ut Tractatus obſervetur, qui inter Sacram Chriſtianiſſimam Majeſtatem, & Celſitudinem Regalem Sabaudiæ die nono Auguſti A. C. 1696. concluſus erat, conventum eſt ut confirmetur idem Tractatus per præſentem Articulum.

X V I.

Sub hoc præſenti Pacis Tractatu comprehendentur illi, qui ante Ratihabitionum permutationem, vel intra ſex menſes poſtea ab una alteraque parte ex communi conſenſu nominabuntur; Interim tamen quemadmodum Sereniſſimus ac Potentiſſimus Princeps Gulielmus Magnæ Britanniæ Rex, & Sereniſſimus ac Potentiſſimus Princeps, Ludovicus Chriſtianiſſimus Rex, gratè agnoſcunt ſincera Officia, ac indefeſſa ſtudia quibus Sereniſſimus ac Potentiſſimus Princeps Carolus Sueciæ Rex, interpoſitâ ſuâ Mediatione hoc ſalutare Pacificationis Opus, Divino juvante auxilio, ad exitum optatum promovit; ita ad teſtandum patem affectum communi partium omnium conſenſu, ſancitum & conventum eſt, ut altiſſimè memorata Sacra Regia Sueciæ Majeſtas cum omnibus ſuis Regnis, Ditionibus, Provinciis, ac juribus huic Tractatui ſit incluſa, & præſenti Pacificatione omni meliori modo comprehenſa.

Denique hujus præſentis Pacti ac Fœderis ſolemnis ac ritè confectæ ratihabitiones intra trium hebdomadum ſpatium, à die ſubſcriptionis computandum vel citiùs ſi fieri poſſit, in Domo Ryſvicenſi in Provincia Hollandiæ utrinque exhibeantur, & reciprocè ritèque commutentur.

In quorum omnium, & ſingulorum ſupra memoratorum fidem, majuſque robur, & ad iis donandum debitum vigorem atque plenam auctoritatem, infra ſcripti Legati Extraordinarii, & Plenipotentiarii, unà cum Illuſtriſſimo, & Excellentiſſimo Domino Legato Extraordinario Mediatore, præſens Inſtrumentum Pacis ſubſcriptionibus, ſigilliſque propriis munivêrunt. Acta hæc ſunt in Ædibus Ryſvicenſibus in Provincia Hollandiæ die 20. Menſis Septembris, A. C. 1697.

N. Lillieroot. (L. S.)	*Pembroke.* (L. S.)	*De Harlay Bonneuil,* (L. S.)
	Villers. (L. S.)	*Verjus de Crecy.* (L. S.)
	G. VVilliamſon. (L. S.)	*N. Callieres.* (L. S.)

ARTICULUS SEPARATUS.

Præterea omnia, quæ concluſa, & concordata ſunt per Tractatum Pacis, factum hoc præſenti die 20. Septembris A. C. 1697. conventum inſuper eſt per præſentem articulum ſeparatum, qui eundem vigorem, & effectum habebit, ac ſi verbotenus in eodem Tractatu inſertus fuerit, quod Chriſtianiſſimus Rex paciſcatur, & ſpondeat, ſicut per præſentem articulum paciſcitur, & ſpondet quod liberum ſit Imperatori, & Imperio uſque ad primam diem Menſis Novembris proximè ſequentis, conditiones pacis à Chriſtianiſſimo Rege nuperrimè propoſitas accipere, ſecundùm declarationem primâ die hujus præſentis menſis factam, niſi aliter conventum fuerit intra Cæſaream Majeſtatem & Imperium inter, & Chriſtianiſſimam Majeſtatem: & ſi intra præfixum tempus Majeſtas Cæſarea non accipiat eas conditiones, nec aliâ ratione Majeſtatem Cæſaream, & Imperium inter & Chriſtianiſſimam Majeſtatem conventum fuerit, prædictus Tractatus effectum ſuum plenum ſortietur, & executionem debitam habebit ſecundùm formam, & tenorem ſuum, nec licitum erit Magnæ Britanniæ Regi vel directè vel indirectè ſub qualicunque ratione aut cauſa eidem Tractatui contravenire.

In quorum omnium fidem nos infraſcripti Legati Extraordinarii, & Plenipotentiarii Sacræ Regiæ Magnæ Britanniæ Majeſtatis, & Sacræ Chriſtianiſſimæ Majeſtatis, vigore Plenipotentiarum noſtrarum præſentem articulum ſeparatum ſubſcriptionibus, & Sigillis propriis muniri curavimus. Actum in Ædibus Ryſvicenſibus in Provincia Hollandiæ 20. Menſis Septembris A. C. 1697.

(L. S.) *N. Lillieroot.*

(L. S.) *Pembroke.*	(L. S.) *De Harlay Bonneuil,*
(L. S.) *Villers.*	(L. S.) *Verjus de Crecy.*
(L. S.) *J. VVilliamſon.*	(L. S.) *N. Callieres.*

PACTUM de PACE

Catholicum inter & Chriſtianiſſimum Reges abſolutum & ſtatutum in Palatio Ryſvicenſi die 20. Septembris A. C. 1697.

I.

Convenit & pactum eſt ut in poſterum bona, firma & ſtabilis Pax, Societas, perpetuum Fœdus & Amicitia Catholicum inter & Chriſtianiſſimum Reges, eorum Liberos præſentes & futuros, ſucceſſores & hæredes, eorum Regna, Dominia, Regiones & ſubditos, ut ſe invicem fraterno amore proſequantur, pro viribus utriuſque utilitatem, honorem & famam promovendo, bonâ fide, & quantum fieri poterit, quidquid ipſis damnum afferre poſſet viciſſim fugiendo.

I I.

Propter hanc Pacem & Concordiam inter ſupra laudatos Dominos Reges, eorumque ſubditos & Clientes, ſive mari, aliiſque aquis, ſive terrâ, ſive ubicunque bellum ab utriuſque Regis exercitibus geritur, ſive inter eorum copias, atcumque Præſidiarios, nihil amplius hoſtiliter fiet: ſin autem aliquid contra fieret, unius aut plurium Oppidorum ſeu vi, ſeu dolo, ſeu clandeſtino commercio occupatorum. Quinetiam ſi aliqui caperentur, vel ſi quædam alia, forte aut ſecùs, hoſtilia facta patrarentur, infractâ bonâ fide, ſine mora, facilèque utrinque emendabitur, abſque ulla omninò imminutione quod occupatum fuerit reſtituendo, & captos ſine redemtionis pretio ſumptuumque ſolutione liberos dimittendo.

I I I.

Simultatis & diffidii argumenta omnia penitùs è memoria delebuntur. Utrinque oblivio perpetua eorum erit & obliteratio, quæ per præſens hoc bellum, hujuſve cauſa facta ſunt, adeò ut nec in poſterum quovis prætextu, directè vel indirectè eorum ſub ſpecie juris, vel aliter inquiſitio fiat, neque ſupra laudati Domini Reges, nec eorum ſubditi, miniſtri, & fautores iis commoveantur, eorumque emendationem ullo modo ſibi vindicent.

I V.

Urbes Girona, Roſa & Belvera eodem in ſtatu in quo occupatæ ſunt, ut & Tormenta bellica eodem tempore in iis reperta, aliaque Oppida

Oppida, Caſtella, Loca, & Dominia quæcunque tandem illa ſint, quæ Chriſtianiſſimus Rex per hoc idem bellum, imò & ex Pace Neomagenſi, in Principatu Catalonienſi, vel alibi in Hiſpania, ſuis invaſit copiis, cum omnibus eorum acceſſionibus, ſubjectionibus & annexis reſtituentur, & Poſſeſſioni, Dominio ſummoque Catholici Regis permittentur imperio, quo in ſtatu nunc exiſtunt, nihil ex illis retinendo, reſervando, imminuendo, pejoreque in ſtatu collocando. Itidem Poteſtati, Dominio, Summoque ejuſdem Catholici Regis Imperio Urbs Barcino cum Arce & Munitionibus ei adhærentibus, omnibuſque Machinis bellicis quo in ſtatu, ipſâ expugnationis die extabat, cum omnibus ejus acceſſionibus, ſubjectionibus & annexis, reſtituetur.

V.

Oppidum & Caſtellum Luxemburgum, haud dirutum, immutatum, minutum, debilitatum, ejuſque Operibus, Arcibus, & Munitionibus pejore in ſtatu non poſitis, cum Machinis bellicis ipſâ die ejus expugnationis in eo repertis, eo in ſtatu in quo nunc habetur: ut & Provincia & Ducatus Luxemburgicus, cum Chiniacenſi Comitatu, uterque cum tota ſua extenſione, iiſque omnibus, quas complectuntur, acceſſionibus, ſubjectionibus, & annexis, Poteſtati, Dominio ſummoque Catholici Regis bona fide reſtituentur ac ſubmittentur Imperio, ut iiſdem Rex idem Catholicus potiatur, prout iis potitus eſt, aut potiri potuit tunc, & ante Pactum Neomagenſe, nihil ex illis retinendo neque reſervando, præterquam id, quod præcedentibus de Pace Tractatibus Chriſtianiſſimo conceſſum eſt Regi.

VI.

Arx Carloregium in Dominium ſummumque Catholici Regis Imperium cum omnibus ejus annexis nihil ex ea rumpendo, diruendo, debilitando, aut pejori in ſtatu collocando, unà cum Tormentis bellicis, ibi tempore expugnationis ejus exiſtentibus, pariter reſtituetur.

VII.

In Dominium, Poſſeſſionem, Summumque Catholici Regis Imperium Oppidum Montes Hannoniæ Provinciæ Caput reſtituetur, cum omnibus ipſius munimentis, eo in ſtatu in quo nunc ſunt, non ruptis, non dirutis, debilitatis, aut pejore in ſtatu collocatis, unà cum Machinis bellicis inibi die ejus expugnationis repertis, ejuſdem Oppidi Suburbana Juriſdictio & Capitalis Tribunatus, acceſſiones & ſubjectiones cum tota ſua extenſione, prout ea potitus eſt, aut potiri potuit tunc & ante ſupra laudatum Pactum Noviomagenſe Catholicus Rex: itidem Oppidum Ath, quo in ſtatu ultimæ illius occupationis tempore erat, in munitionibus non diſtractum, dirutum, debilitatum, nec pejore in ſtatu collocatum, cum Tormentis bellicis ibi dictâ die repertis, unà & Suburbana Juriſdictio, Caſtellana Ditio, acceſſiones & ſubjectiones, eidem Oppido annexæ, prout Tractatu Neomagenſi conceſſa ſunt, exceptis ſequentibus locis, nempe Pago Aothumio, Vauxo, Guavrainio, Ramecrucio, Bethômo, Conſtantino, Prædio Paradiſienſi, his dictis ultimis Tornacenſi Dominio incluſis laudatoque Prædio Paradiſienſi, quatenus pro parte imperii cum Vicokainenſi, Havinis, Mêlis, Murcourtio, Kaino, Monte S. Adelberti dicto Trinitatis, Fontenoyo, Maubraio, Hernieris, Calnella, & Viciis, cum eorum Parochiis, acceſſionibus & ſubjectionibus nihil ex iis reſervando, quæ in Poſſeſſione ſummoque Chriſtianiſſimi Regis permanebunt Imperio: Hannoniâ Provinciâ quoad reliqua, ſalvis tamen, quæ ex ea Chriſtianiſſimo ſuperioribus Pactis permiſſa ſunt Regi, ſummo Catholici Regis ſubjecta Dominio.

VIII.

In Poteſtatem, Dominium, Poſſeſſionem, ſummumque Catholici Regis Imperium, Cortracum Oppidum, quo in ſtatu nunc extat cum Machinis bellicis inibi ultimæ ejus expugnationis tempore occurrentibus, unaque cum Caſtellana Ditione, acceſſionibus, ſubjectionibus & annexis ejuſdem oppidi, ſecundùm Pactum Neomagenſe, reſtituetur.

IX.

Reponenda quoque Catholico Regi Chriſtianiſſimus Rex curabit omnia Oppida, Loca, Arces, Caſtella, & ſtationes, quas ejus copiæ occupavêrunt vel occupare potuiſſent ad diem uſque Pacis, imò & poſteà, ubicunque ſitæ ſint: ut & vice verſâ Catholicus Rex Chriſtianiſſimo Regi omnia Loca, Arces, Caſtella & Stationes, quas ejus copiæ per hoc bellum, ad promulgatam uſque Pacem occupâſſent, ubicunque ſitæ ſint, reſtituenda curabit.

X.

Omnia Loca, Oppida, Pagi, Vici, quos Chriſtianiſſimus Rex à Pace Noviomagenſi occupavit ſuove Dominio adjunxit in Luxemburgo, Namurco, Brabantia, Flandria, Hannoniâ, aliiſque Inferioris Germaniæ Provinciis, juxta ſupradictarum adjunctionum recenſionem à Catholico Rege in Actis hujuſce Negotiationis exhibitam, & quorum exemplar huic præſenti Pacto adhærebit, ſummo cum Imperio & in perpetuum penes Catholicum Regem erunt, exceptis Oppidis, Pagis, Locis & Vicis, in exceptionis recenſione habitis, quam quoque exhibuit Chriſtianiſſimus Rex, & quos, ut Oppidorum Carlomontii, Malbodii aliorumque ab Aquiſgranenſi & Neomagenſi Pactis Chriſtianiſſimo conceſſorum Regi, ſubjectiones ſibi vindicat, quorum tantummodo 82. Locorum, in fine hujuſce præſentis Pacti recenſendorum, reſpectu, convenit ut utrinque poſt obſignatum hocce Pactum abſque mora nuncupentur Præfecti de finitum, tum cui amborum Regum prædicta 82 Oppida, ſint ſubjicienda, Pagi, Loca, aut Vici, vel horum aliquis, tum ut de Locorum & Vicorum Ditioni utriuſvis Dominii incluſorum permutationibus faciendis conveniant: Sin autem de iſtis inter ſupra laudatos Præfectos non conveniat, Catholicus ut & Chriſtianiſſimus Reges Fœderati Belgii Ordines arbitros admittere mutuò conſenſerunt, qui controverſiam pro ſuâ ipſorum ſententia tandem & ultimò dirimerent, niſi prius de iſtis inter utriuſque Regis Catholici & Chriſtianiſſimi Legatos Plenipotentiarios amicè & benevolè, quin etiam ſi fieri poſſit, ante ratum & confirmatum hocce Pactum, convenerit; tuncque omnes difficultates, tum dictarum adjunctionum reſpectu, tum reſpectu finium & ſubjectionum utrinque ſedabuntur & planè definientur: ex quorum confectione deſinent omnes preuſationes, ſententiæ, ſeparationes, incorporationes, Commiſſa, Juſſa, bonorum fiſco Addictiones, Adjectiones, Declarationes, Præſcriptiones, Edicta, & omnia generatim quæcunque Acta, quæ nomine & verbis Chriſtianiſſimi Regis dictarum adjunctionum ergo data ſunt, ſive à ſupremo Senatu, & Curia Metis poſita, ſive ab aliis Juſtitiæ Sedibus, Forenſibus Præpoſitis, Juſſis aut Delegationibus adverſus Catholicum Regem, ejuſque ſubditos, & reſcindentur, & quaſi nunquam extitiſſent, in perpetuum abrogabuntur; & quoad reliquum dictarum Provinciarum Univerſitas in ſummo Catholici Regis permanebit Dominio, exceptis omnibus Oppidis, Caſtellis & Locis cum omnibus eorum adjectionibus & ſubjectionibus, à Superioribus de Pace Pactis, Chriſtianiſſimo conceſſis Regi.

XI.

Omnia Loca, Oppida, Pagi, Vici, Acceſſiones, Subjectiones & Annexæ, de quibus ſuprà à Chriſtianiſſimo Rege, nihil ex illis excipiendo nec retinendo, in Catholici Regis poſſeſſionem redibunt, ut iis ipſemet ille fruatur ut & omnibus prærogativis commodis, fructibus & reditibus ab illis pendentibus cum eadem extenſione, eodemque mancipii, Dominii, Summique Imperii Jure, quo ante ultimum bellum tunc fruebatur, Imo & ante Aquiſgranenſe & Neomagenſe Pacta, prout que iis debuit, potirique potuit.

XII.

Realiter & bonâ fide abſque cunctatione & diſſidio, quacunque tandem de cauſa & occaſione, Nomine Chriſtianiſſimi Regis ſupra memoratorum Locorum reſtitutio fiet illi vel illis, qui ad id à Catholico Rege nuncupabuntur, immediatè poſt ratum & obſignatum hocce præſens Pactum nihil diruendo, infirmando, imminuendo, damnumque ullo modo inferendo ſupradictis oppidis, nullamque precii aut impenſæ compenſationem in munimentis & ædibus publicis & ædificiis in dictis Urbibus adſtructis libi vindicando, nihilque in militum, aliorumque militiæ inſervientium, inibi tempore reſtitutionis exiſtentium, ſolutionem debitam repetendo & exigendo.

XIII.

Ex omnibus locis, quæ Catholico Regi Chriſtianiſſimus Rex reſtituit, omnes bellicas Machinas, quas ſupra laudatus Chriſtianiſſimus Rex in prædicta Oppida à tempore illorum expugnationis portari curavit, Pulverem catapultarium omnem, muralis Tormenti Globos, arma, commeatus & bellica inſtrumenta, & apparatus alios ibi occurrentes, quum Catholico reſtituentur Regi, removebit & deducet & quos huic rei Chriſtianiſſimus præfecerit Rex, iis per duos menſes regionis iſtius carris & navigiis uti licebit, illis tum per aquam; tum per terram, via aperta erit ad prædictos bellicos apparatus in proxima Chriſtianiſſimi Regis Oppida tranſportandos. In dictarum Machinarum, bellicorumque inſtrumentorum, ſubvectionem & ductum, Oppidorum & Regionum hoc modo reſtitutarum, Duces, Præfecti, & Magiſtratûs quidquid penes ipſos erit, ut id faciliori commodiorique fiat negotio, conferent; Dictis Locis excuntibus Præfectis militibus aliiſque rei militari inſervientibus, ex iis etiam bona ſua mobilia removere & ſecum abducere licebit, ita tamen, ut nihil omnino ex Oppidorum & Campeſtrium incolis requirant, nec ædibus damnum inferant, nihilque planè, quod incolarum eſt, ſecum auferant.

XIV.

Statim poſt ratum & obſignatum hocce Pactum, Captivi cujuſcunque tandem generis ſint & conditionis, ab utraque parte liberi dimittentur, & ſine redemtionis pretio & ſumptum ſuum, & quodcunque æs alienum aliunde legitimè contraxiſſent, ſolvendo. Si verò quidam à ſupra laudatis Regibus, horum bellorum tantummodo causâ, ad triremes miſſi fuiſſent, quacunque tandem de cauſa illico nullum ab iis vel redemptionis vel ſumptûs precium exigendo, in libertatem aſſerentur.

XV.

Iſtius Pacis arctiſſimæque amicitiæ beneficio, utriuſque Partis ſubditis, quicunque tandem illi ſint, legibus regionis, uſibus, moribus & conſuetudinibus obſervatis, licebit ire, venire, habitare, negotiari, & in utriuſque Dominium tanquam eximiis & fidelibus mercatoribus, reverti, tum terrâ marique aliiſque aquis agere, & inter ſe ſocietatem inire, quorum ſubditorum protectio & defenſio in utriuſque Dominio tanquam propriorum & nativorum ſubditorum ſuſcipietur, dummodo in locis, ad id pro more conſtitutis, quod ratio poſtulat, id quod æquum eſt, pendant, & aliud, quod ſupra dicti Reges, eorumve ſucceſſores præſcribent.

XVI.

Omnes Commentarii, Epiſtolæ, Documenta de regionibus, agris & Dominiis, ab hocce præſenti de Pace Pacto laudatis Regibus concedendis & reſtituendis, ubicunque exiſtant dicti Commentarii & Documenta, quin etiam quæ ex Arce Gandavenſi, & ex ſuprema Rationum Curia Inſulana, tribus menſibus poſt permutatas præ-

præſentis Pacti confirmationes utrinque bonâ fide ſuppeditabuntur, atque tradentur.

XVII.

Tributa utrinque imperata, vel poſtulata, Pignerationes, Pabulorum ſuppeditationes, multi Grana, Ligna, Pecudes, Vaſa, & quæcunque tandem ſint Impoſitiones, utriuſque Domini imperatis Dominio, poſt ratum & obſignatum hocce Pactum efflagitari deſinent, ut & nec æris alieni Reliquiæ, ejuſque portiones, ſi quædam ſolvendæ eſſent, quovis jure & obtentu mutuò repetentur.

XVIII.

Omnes utrinque ſubditi Eccleſiaſtici & Sæculares, Corpora, communia Conſilia, Academiæ, & Collegia tum in honorum, Dignitatum & Beneficiorum in ipſos ante bellum collatorum, poſſeſſionem reſtituentur, tum in poſſeſſionem omnium ipſorum & quorumcunque jurium, bonorum mobilium & immobilium, redimendarum penſionum, quarum capita exiſtent, penſionumque ad vitam conceſſarum, quæ à conſtituto tempore, tum belli causâ, tum quod ab hoſtium partibus ſteterunt, apprehenſæ & occupatæ fuerint, ut & ipſorum jurium, actionum & ſucceſſionum, quæ ipſis, imo & ante belli principia obtigerint, ita tamen, ut ex fructibus & reditibus, à dictorum bonorum immobilium, penſionum, & beneficiorum occupatione, perceptis, & quorum ſolutio obtigerat, nihil ad promulgatum hocce præſens Pactum expoſtulare, nec ſibi vindicare poſſint.

XIX.

Nihil pariter ex debitis, exſtantibus reipsâ bonis, & ſuppellectilibus ante dictam diem fiſco addictis, expoſtulare & ſibi vindicare poterunt, adeo ut nec ejuſmodi debitorum creditores, hujuſce modique bonorum exſtantium ſequeſtri, eorumque hæredes, vel illi, ad quos quocunque nomine pertineret, eorum procurationi inſiſtant, nec ſibi recuperationem vindicent, quæ reſtitutiones, formâ ſupra dictâ futuræ, in gratiam eorum, qui aliorum partes ſecuti fuerint, intelligentur, ita ut, mediante hocce Pacto in Regis ſui & ſummi Domini benevolentiam, ut & in ſuas facultates, quales concluſo & obſignato hocce Pacto exiſtent, reſtituendi ſint.

XX.

Subditorumque utriuſque Partis dicta reſtitutio fiet ſecundùm Articulorum vim & contextum 21. & 22. Tractatûs Neomagenſis, non obſtantibus quibuſque Donationibus, Conceſſionibus, Declarationibus, fiſco addictionibus, Commiſſis, Sententiis Præparatoriis & Definitivis, contumaciter, abſentibus, neque auditis partibus, datis, quæ ſententiæ, earumque judicia nulla, nulliuſque effectus, & quaſi non latæ & prolatæ cenſebuntur, cum plena & omnimoda poteſtate, dictis partibus, in eas redeundi ac remigrandi regiones conceſſa, ex quibus antea deceſſerant, ut ipſimet bonis ſuis & ſupellectilibus, penſionibus, & reditibus fruantur, vel habitationem ſuam extra prælaudatas regiones conſtituendi, ubicunque, cum id eligere penes ipſos ſit, lubebit, adeo ut hac de cauſa nulla in ipſos vis aut coactio adhibenda ſit; ſi verò alibi habitare ipſos juvet, quosvis non ſuſpectos commendare & præficere licebit, qui ipſorum facultatibus, penſionibus, & reditibus nomine eorum fruantur, eoſque adminiſtrent, quod non intelligetur de Beneficiis aſſiduam Sacerdotis præſentiam requirentibus, quæ perſonaliter adminiſtranda erunt.

XXI.

Stabunt Articuli 24. & 25. ſupra laudati Pacti Neomagenſis de beneficiis, ideoque in poſſeſſionem fructuſque dictorum beneficiorum aſſervabuntur ii, in quos ea contulerit alteruter Regum, cui tempore collationis, Oppida & Regiones, in quibus dicta beneficia ſita ſunt, ſubjiciebant.

XXII.

Licebit utrinque, & plane omnimò erit ſubditis vendere, permutare, diſtrahere, aliove modo, tum literis publicis inter vivos, tum teſtamento diſponere de facultatibus, & bonis reipsâ exſtantibus mobilibus & immobilibus, quæ poſſident aut poſſidebunt, ſita ſub ditione alterius ſupremi Domini, uniuſquiſque autem ſubditus aut non ſubditus ea illic ſibi comparare poterit, cui venditioni aut emptioni nullâ ulli, præter hocce Pactum, conceſſione, permiſſione, aliiſque, quæcunque ſint, literis, opus erit.

XXIII.

Cùm Penſiones in univerſitatem quarundam Provinciarum aſſignatæ ſint, quarum pars altera Catholico, altera Chriſtianiſſimo dedita eſt Regi, convenit & pactum utrinque eſt, ut quiſque ſuum pendat caput, quam in rem nuncupabuntur Præfecti, portionem moderaturi quam quiſque ſupra laudatorum Dominorum Regum præſtiturus eſt.

XXIV.

Penſiones annuæ legitimè conſtitutæ, aut quibus, regionum ſuperioribus Pactis conceſſarum Dominia, tenentur, & de quarum ſolutione ex rationibus ab utriuſque Catholici ac Chriſtianiſſimi Regis quæſtoribus, ante eaſdem conceſſiones apud ſupremam rationum Curiam exhibitis, conſtabit, cujuſcunque tandem ſint Ditionis Creditoribus Hiſpanis, Gallis, aliiſve Gentis, ſine ulla diſtinctione à dictis Regibus perſolventur.

XXV.

Et quandoquidem hoc præſente Pacto, Pax bona & firma, terrâ marique inter dictos Dominos Reges, in omnibus ipſorum Regnis, Regionibus, Agris, Provinciis & Dominiis ſtatuitur, omniſque omnis cujuſcunque hoſtilis facti finis impoſterum faciendus ſit, ſtipulatu & reſtipulatu pactum eſt, ut ſi quæ prædæ intra quatuor ſeptimanas utrinque fiant in Mari Baltico, vel in Oceano, Septentrionali, a Ternuſo in Norwegia ad extremum uſque Fretum Britannicum; ab extremo dicto Freto Britannico ad Sacrum uſque Promontorium, intra ſex Septimanas; indeque intra decem Septimanas in Mari Mediterraneo & uſque ad Lineam Æquinoctialem; trans dictam Lineam & ubicunque locorum ſit intra octo menſes numerandos ab ea die, quâ promulgabitur hoc præſens inſtrumentum, dictæ prædæ, quæ poſt ſtatutum diem utrinque fient, reparatis omnibus, quæ inde contigerint, damnis, reſtituantur.

XXVI.

Infractâ (quod Deus omen avertat) Pace, ſex menſium ſpatium præfinietur, intra quos ſubditis utriuſque Regis integrum erit ſe recipere, & quocunque voluerint & ſe & bona ſua reipsâ extantia tranſportare, quod ipſis omni cum libertate exequi licebit, adeò ut nullum hac in re iis impedimentum interponatur, neque per dictum tempus, dicta reipsâ exſtantia bona, minimè verò omnium ipſi homines in cuſtodis manum deponi poſſint.

XXVII.

Utrinque Copiæ ſe, poſt ratum & obſignatum hocce Pactum, in Ditiones & Regiones ſuorum Dominorum, inque Oppida & Loca ſuis viciſſim Regibus cedenda & ſubjicienda poſt præſens Pactum recipient, ita ut quovis jure & prætextu in Regionibus alterius ſupremi Domini, nec in Locis ei demum cedendis & ſubjiciendis permanere non poſſint; ſtatimque poſt obſignatum hocce Pactum ab armis, & hoſtilibus factis in omnibus prælaudatorum Dominorum Regum Ditionibus, tum Mari, aliiſque aquis, tum terrâ, ceſſabitur.

XXVIII.

Convenit quoque, ut eorum jurium, quæ ſupra laudatus Dominus Chriſtianiſſimus Rex poſſidet in omnibus Regionibus, quas prædicto Domino Catholico Regi reponit vel reſtituit, perceptio, ad actualem Oppidorum, quibus dictæ regiones ſubjacent reſtitutionem, continuetur, uſque reliquum, quod tempore dictæ reſtitutionis debebitur, bonâ fide Conductoribus perſolvatur; Ut & ſilvarum & nemorum Domini, fiſco addictarum in ſubjectionibus Oppidorum Catholico Regi reſtituendorum, facultates ſuas, nemoraque omnia ibidem reperta recuperent: ritè tamen hoc percepto, cæſuras arborarias omnes à die obſignationis hujuſce præſentis Pacti ceſſaturas.

XXIX.

Pactum Neomagenſe & ſuperiora pro ſua formula & argumento effecta dabuntur, exceptis iis capitibus & Articulis, quibus antea derogatum iis fuerit, vel quidpiam poſteà Præſenti hocce Pacto ultimò immutatum.

XXX.

Omnes Litis actiones, judiciaque quæ inter privatos Judices aliiſque Magiſtratus quos Chriſtianiſſimus Rex præfecit, tum iis Oppidis & Locis quibus vi & auctoritate Pacti Aquiſgranenſis potitus eſt, quæque poſtea Catholico Regi conceſſit, tum iis, quæ vi & auctoritate Pacti Neomagenſis poſſidet Chriſtianiſſimus Rex, vel quibus ex eodem Pacto potitus eſt; ut & pariter Decreta à ſupremo Tornacenſi Senatu facta in diſceptationes & lites à dictorum Oppidorum, eorumque ſubjectionum incolis, toto illo tempore, quo Chriſtianiſſimo ſubjecti ſunt Regi, procuratas, ſtabunt plenumque & integrum effectum conſequentur, quaſi ſupra dicto Domino Regi dicta oppida & Regiones in perpetuum ſubjacerent, nec dicta Judicia & Decreta in dubium revocabuntur, irritaque fient, neque eorum executioni mora & impedimentum interponetur: re quidem verâ partibus ſibi cauſæ dijudicatæ in novam diſceptationem revocatione conſulere licebit, ſecundum ordinem & diſpoſitionem Legum & Decretorum, ſtantibus intereà judiciis & ſententiis, ſalvis iis, quæ ſtipulatu & reſtipulatu pacta ſunt Articulo 21. ſupra dictæ Pacis Neomagenſis.

XXXI.

Oppidum & Caſtrum Dinantium, Epiſcopo & Principi Leodienſi Chriſtianiſſimus reſtituet Rex, eo in ſtatu quo ab ejus copiis expugnata ſunt.

XXXII.

Deſiderante Chriſtianiſſimo Rege Inſulam Ponciam, in Mari Mediterraneo ſitam, in Ditionem Domini Ducis Parmenſis reſtitui, officiorum Chriſtianiſſimi Regis gratiâ edidit Catholicus Rex ſe milites ſuos inde remoturum, hancque Inſulam in Domini Ducis Parmenſis poteſtatem & poſſeſſionem ſtatim poſt ratum & obſignatum hocce Pactum, repoſiturum.

XXXIII.

Quandoquidem quietis publicæ intereſt, ut Pax, quæ Taurini die 29. Auguſti 1696. inter Chriſtianiſſimum Regem, Regiamque Sabaudiæ Celſitudinem, decreta eſt, cautiſſimè obſervetur, illam confirmare, & hocce præſenti Pacto quoad omnia ejus capita complecti, qualia habentur in Exemplari à Plenipotentiariis Sabaudiæ obſignato & mutuo ſigillo, præſentique Pacto infra adjungendo, in cujus & præſentis Pacti conſervationem ſe ejus Regiæ Celſitudini auctores præſtant laudati Reges, illiuſque viciſſim auctoritatem admittent.

XXXIV.

XXXIV.

Officiorum & ſtudiorum, quibus ſine ulla intermiſſione Suecorum Rex Pacem procuravit & promovit, memores prædicti Reges, convenêrunt, ut Suecorum Regem, ejus Regna & Dominia nominatim præſens hocce Pactum, optimo, quo fieri poſſit, modo & formula complectatur.

XXXV.

Hujuſce Pacis, Fœderis & Amicitiæ conſortes fient ii omnes, qui communi omnium conſenſu, utrinque ante ratum & obſignatum hocce Pactum, & permutatum, imo & ſex menſibus poſtquam permutatum fuerit, nuncupabuntur.

XXXVI.

Conveniunt laudati Domini Catholicus & Chriſtianiſſimus Reges, ut Suecorum Rex quatenus Mediator, omnesque alii Reges, Principes & Reſpublicæ, quibus ſe ſimili pignori obligare cordi erit, obſtringant ſe apud ſupra laudatos Dominos Reges, ut quidquid hocce præſenti in Pacto continetur, præſtituros ſe polliceantur.

XXXVII.

Ut autem hocce Pactum, omniaque ejus membra & capita tutiora & firmiora evadant, promulgatum, confirmatum & commentariis adſcriptum erit hocce præſens Pactum, tum in Majori aliisque Conſiliis, & ſuprema Rationum Curia laudati Domini Regis Catholici, in Germania Inferiore, tum in aliis Conſiliis Caſtiliæ & Arragoniæ Regnorum, Omnia juxta formulam in Inſtrumento Neomagenſi A. C. 1678. obſervatam: Ut & pariter hocce Pactum promulgabitur, confirmabitur, & commentariis adſcribetur in ſupremo Senatu Pariſienſi, aliisque Regni Galliæ ſupremis Senatibus, Supremaque Rationum Curiâ Pariſiis habitâ; quarum promulgationum & commentariis adſcriptionum expeditiones, utrinque tribus menſibus poſt promulgatum hocce Pactum, ſuppeditabuntur & proferentur.

XXXVIII.

Hæc autem Capita & Articuli prædicti, ut & id, quod eorum unumquodque complectitur, commemoratos inter Legatos Extraordinarios & Plenipotentiarios Catholici & Chriſtianiſſimi laudatorum Dominorum Regum, eorum nomine acta, conceſſa, tranſacta, & ſtipulatu reſtipulatuque pacta ſunt, hi verò Plenipotentiarii vi & auctoritate facultatis ſibi demandatæ, cujus exemplaria ad calcem hujuſce Pacti exhibebuntur, polliciti ſunt & pollicentur, in id obſtringendo omnia & quæcunque bona, & Ditiones præſentes & futuras Regum Dominorum ſuorum, fore ut ea ſanctè religioſeque obſervantui & executioni mandentur, eaque purè & ſimpliciter, nihil iis addendo comprobanda curent, earumque comprobationes intra ſex ſeptimanas, à die & inſcriptione præſentis Pacti incipiendas, vel ſi fieri poſſit, citiùs, ſcriptis & teſtimoniis certis & ſigillo munitis præbeant, quibus præſens hocce Pactum verbo ad verbum interſeretur. Præterea polliciti ſunt & pollicentur eorundem Nomine ſupra laudati Plenipotentiarii, fore ut, ſimulac teſtimonia & ſcripta comprobatoria expedita & exhibita fuerint, prædictus Dominus Catholicus Rex, quàm citiſſimè fieri ab ipſo poterit, præſente vel præſentibus hoc vel his viris quos, Chriſtianiſſimum Regem nuncupare juvabit, in Crucem, Evangelium, Miſſæ Canones, & honorem ſuum, ſe plenè, realiter & bonâ fide omnia Capita, quæ præſens Pactum complectitur, obſervaturum & executioni mandaturum, ex uſu, ritùque ſolenni juret, idemque præſenti vel præſentibus hoc vel hiſce viris, quos Catholicum Regem nuncupare juvabit quàm citiſſimè à Chriſtianiſſimo Rege fieri poterit præſtabitur. In quorum fidem ſupra laudati Plenipotentiarii præſens hoc Pactum propriis manibus ſubſcripsêrunt, ſuisque ſigillis munivêrunt. Actum Ryſvici in Hollandia vigeſimo die Septembris A. C. 1697. ſic in Archetypo ſubſcriptum.

Lilliérot,	*Don Franciſco Bernardo*	*De Harley Bonneuil.*
(L.S.)	(L.S.) *de Quiros.*	(L.S.)
	Le Conte de Tirimont.	*De Crecy Verjus.*
	(L.S.)	(L.S.)
		De Callieres.
		(L.S.)

ARTICULUS SEPARATUS.

PRæterea, quæ inter Legatos Extraordinarios & Plenipotentiarios Catholici & Chriſtianiſſimi Dominorum Regum hodie 20. Septembris 1697. conſtituta & Decreta ſunt; Convenit quoque ac hoc præſenti Articulo Separato, cujus eadem vis & auctoritas erit, ac ſi verbo ad verbum dicto Pacto interſereretur, ut Chriſtianiſſimus Rex concedat, ut hocce Articulo concedit, Imperatori & Imperio ad primam uſque Novembris proximi diem, quò ad conditiones ultimò à Chriſtianiſſimo Rege juxta ejus primæ hujuſce menſis Septembris denunciationem, oblatas adducantur, niſi de iis alio modo Imperator & Imperium cum Chriſtianiſſimo convenire poſſent Rege. Quod ſi intra dictum tempus ad conditiones ſupra dictas non accedant, neque alio modo de iis cum Chriſtianiſſimo conveniant Rege, dictum de Pace Pactum ad uſum planè & perfectè deducetur, & juxta ejus formulam & auctoritatem executioni mandabitur, adeò ut contra haſce Pactiones, nihil Catholicus Rex, quovis obtentu directè vel indirectè, facere poſſit.

In quorum fidem Nos Legati Catholici & Chriſtianiſſimi Regum, vi & auctoritate facultatum nobis viciſſim demandatarum, eorundem nomine Articulum hunc ſeparatum propriis manibus ſubſcripſimus, ſigilliſque noſtris munivimus. In Palatio Ryſvicenſi in Provincia Hollandiæ 20. Septembris 1697.

Lilliérot,	*Don Franciſco Bernardo*	*De Harlay Bonneuil.*
(L.S.)	(L.S.) *de Quiros*	(L.S.)
	El Conde de Tirimont.	*De Crecy Verjus.*
	(L.S.)	(L.S.)
		De Callieres.
		(L.S.)

Recenſio & Declaratio Acceſſionum vel occupationum, quas à Pace Neomagenſi in Catholici Regis Inferioris Germaniæ Provinciis, occupavit Chriſtianiſſimus Rex.

Luxemburgenſis Provincia.

OOppidum Luxemburgum Provinciæ iſtius Caput, ut & triginta quinque Vicos & Viculos, qui Tribuni Capitalis Vici dicuntur, Gallia invaſit.

Ut & Tribunatum Capitalem Luxemburgicum ex tribus Juriſdictionibus conſtantem, nempe Kundzigh, vel Clementio, Purlaugo, & Petingo.

Tres Ditionalis Prætorii Præfecturas, quæ ſunt Bettemburgum, Santweilera, & Recklinium, itesque Prætorii Præfecturas, Steinſellum, Lingigenium, Schiteringenium, ut & Vicos & Viculos unum & ſeptuaginta conſicientes.

Caſtellum, Pagum, & Dominium Rodomacherenſe cum viginti Vicis ei affixis.

Caſtellum & Dominium Heſperangenſe cum quatuor Vicis.

Ravillam ejusque acceſſiones ex ſeptendecim Vicis conſtantes.

Caſtellum Comitatumque Ruſſienſem undecim Vicos complectentem.

Dominium Roſſienſe cum quinque Vicis.

Caſtellum, Juriſdictionemque Putlangenſem, cui quindecim Vici adhærent.

Caſtellum Dominiumque Preiſchienſe cum duobus Vicis.

Caſtellum Agimontium cum duobus Pagis, Givetis, Viculisque iis annexis.

Dominium Vilrieuxo-Waltandum.

Agros ac Dominia Comitatûs Rupifortis cum quatuor Viculis.

Caſtellum Tribunatumque Capitalem Doreymontenſem, Viennam, vigintique alios Viculos, decemque iis incluſa Dominia complectentem.

Ditiones Chaſſe-Petram, Rivero-Fontanoillam, S. Ceciliam, Leſcho-Manilas, Lugnovem-Bertriſium, Juriſdictionem Orionenſem, Marpoum, Dochampum, Herbemontium; Juriſdictionem Butollenſem, Juriſdictionem Muſſonenſem.

Comitatum Montacutium cum tredecim Vicis, Viculiſque.

Ducilocum, Capitalemque ſanctæ Mariæ Tribunatum cum ſexdecim Vicis.

Caſtellum & Dominium Lahurenſe, Montemquintinum, Vallem, Gommerium, Baſſalium, Rouettam, Villerumque-Lupenſe.

Oppidum Comitatumque Chinienſem cum viginti ac ſeptem Vicis, Viculis & Uſtrinis ferreis:

Baroniam Jamaitenſem ejusque Vicos & Viculos quinque.

Dominium Novecaſtellenſe ex ſex & quadraginta Vicis & Viculis conſtans.

Pagum Franchiſam, ſeu Immunitatem, Prætoriique Præfecturam Remichienſem, ejuſque Vicos & Viculos viginti quatuor.

Dominium Walbredimuſum.

Juriſdictionem Mackerenſem Comitatum; Oppidum cum quatuor & triginta Vicis & Viculis complectentem:

Dominium Waſſer-Billichium.

Echternacenſem Capitalem Tribunatum, Oppidum tres & triginta Vicos Viculoſque complectentem, quatuor Prætorii Præfecturis, ſcilicet Olweilero, Ivellio, Crebenio, & Bollendorfio diſtinctum.

Oppidum & Capitalem Tribunatum Bidburgenſem, immunitatem Dudeldorfienſem, Vicosque triginta quatuor complectentem.

Oppidum Capitalemque Tribunatum Dicktichenſem, Oppidum unum, & viginti ſex Vicos & Viculos habentem.

Oppidum Capitalemque Tribunatum Arlonenſem conſtantem ex Oppido ipſo, centumque & viginti novem Vicis & Viculis, ut & ex Juriſdictionibus, vel Prætorii Præfecturis quindecim, Uſtrinis ferreis, nec Fornacibus haud computatis.

Dominium Pontem-Auſetum, duos Vicos, Viculos & Uſtrinas ferreas complectens.

Oppidum & Capitalem Tribunatum Baſtoniam, conſiſtentem ex Oppido ipſo, & centum & quadraginta quinque tum Vicis tum Viculis, ex decem Prætorii Præfectoris conſtantem.

Oppidum, Prætorii Præfecturam, Capitalemque Tribunatum Marcham, Oppidum ipſum & novendecim Vicos & Viculos continentem.

Oppidum, Capitalemque Tribunatum Durbuium, quod conſiſtit in ipſomet Oppido, ſex & ſeptuaginta Vicis & Viculis, in quatuor Curias, Dominiaque nobilia novendecim diviſis.

Comitatum Rochiamum, cum Arce, Oppido, unum & quinquaginta Vicos, Viculosque in quatuor Prætorii Præfecturas diviſos continentem.

Dominium Belſanctum, cum Ditione Bertonienſi, duobusque Vicis ei annexis.

Comitatum Salmenſem cum Caſtello, Pago, duobusque & triginta Vicis & Viculis.

Comitatum Viandencem, Arcem, Oppidum & quadraginta novem Vicos & Viculos, in Prætorii Præfecturas ſex diviſos, complectentem a quibus multa alia dependent Caſtella & agri, ſecundariorum Clientelarum conditione.

Sancti Virhi agrum & Dominium Oppidum unum complectentem, & quadraginta ſeptem Vicos & Viculos in ſex Curias diviſos.

Dominium Monaſterienſe ſub quo Vici & Viculi viginti quatuor.

Montis S. Johannis Dominium, cui ſubſunt quatuor Vici Viculique, ut & vetuſtiſſimum Caſtellum dirutum.

Caſtellum & Dominium Diſfertangium & Solluerum cum tribus & viginti Vicis, Villis, & Viculis iis annexis.

Caſtellum & Dominium Bettrangenſe.

Caſtellum & Dominium Danſemburgenſe treſque Vicos eis adhærentes.

Caſtellum & Dominium Hollenſelze cum duodecim Vicis & Viculis.

Marſchum Caſtellum & Dominium eorumque quatuordecim Vicos & Viculos.

Pitangium Caſtellum & Dominium eorumque ſexdecim Vicos & Viculos.

Heſperdangium Dominium.

Ailoncurtium Dominium cum tribus Vicis.

Dominium Meiſſemburgum cum quinque Vicis & Viculis.

Caſtellum & Dominium Fusback treſque Vicos.

Linſter, S. Lintercuſe Caſtellum & Dominium ejuſque Vicos & Viculos novem.

Eſſinguenſe Caſtellum & Dominium.

Rocheitum Dominium cum vetuſtiſſimi Caſtelli parietinis, Viciſque & Viculis quindecim.

Dominium Keſſingenſe ejusque duos Vicos aut Viculos.

Caſtellum & Dominium Belliforſum undecimque Vicos & Viculos.

Berburgium Caſtellum & Dominium undecimque Vicos & Viculos.

Dominium Herberennum & Montiſpachium.

Caſtellum & Dominium Reulandum, vigintique Vicos & Viculos.

Caſtellum & Dominium Ouren, cum ſex Vicis Viculiſque.

Caſtellum & Dominium Clara-Valleuſe ejusque quadraginta quatuor Vicos Viculosque.

Caſtellum & Comitatum Wiltzienſem cum tribus & viginti Vicis & Viculis.

Caſtellum & Dominium Eſchienſe vel Aiſſenſe conſtans ex duobus & viginti Vicis Viculiſque.

Caſtellum & Dominium Burgſcheidum, duodecim Vicos & Viculos.

Oppidum, Caſtellum, & Dominium Nuwerburgenſe cum ſuis Vicis & Viculis quinquaginta duobus.

Immunitatem Walwilleram.

Caſtellum & Dominium Brandenburgicum ſexque Vicos & Viculos.

Caſtellum & Dominium Kaylhum, treſque Vicos.

Caſtellum & Dominium Falkenſteinium cum tribus Vicis & Viculis

Caſtellum & Dominium Bettingenſe cum novem Vicis & Viculis.

Hamum Caſtellum & Dominium cum quatuor Vicis & Viculis.

Dominium Brouch cum duodecim Vicis Viculiſque.

Dominium Malberghenſe ejuſque tres Vicos & Viculos.

Dominium Roſpotium ejuſque ſex Vicos & Viculos.

Mitwartum Caſtellum & Dominium unumque & viginti Vicos Viculosque.

Focanum Caſtellum & Dominium ejuſque tres Vicos & Viculos.

Rachamps Dominium uno cum Vico & Viculo.

Ayvallium Dominium octo cum Vicis Viculiſque.

Harzetum Dominium cum tribus Vicis Viculiſque.

Baleillum Dominium.

Querceranum Dominium ejuſque tres Vicos & Viculos.

Wirtacum Caſtellum & Dominium cum quatuor Vicis Viculiſque.

Uſſeldangium Caſtellum & Dominium, cui ſubſunt octodecim Vici & Viculi.

Authelum Caſtellum & Dominium cum ſex Vicis & Viculis.

Girſchum Caſtellum & Dominium cum quindecim Vicis Viculiſque.

Koerichum Caſtellum & Dominium ſexque Vicos & Viculos.

Septifontanam Caſtellum & Dominium cum Vicis Viculiſque decem.

Winckringen Dominium ſexque Vicos & Viculos.

Agrum & Dominium S. Huberti uno cum Pago, ſexque Prætorii Præfecturis.

Dominium Waltingenſe, & Lanzenſe.

Oppidum, Caſtellum & Dominium Schleidenſe cum triginta ſex Vicis & Viculis.

Caſtellum & Dominium Cronemburgenſe cum tredecim Vicis & Viculis.

Manderſcheit Caſtellum & Dominium Vicosque ei annexos.

Schinfletum Caſtellum & Dominium duobus Vicis & Viculis conſtans.

Curiam Tummenſem duos & viginti Vicos Viculosque complectentem.

Hachevillam à qua tres Vici pendent.

Caſtellum & Dominium Murſtorſenſe, ejuſque tres Vicos.

Caſtellum & Dominium Holzemburgenſe cum Vicis duobus.

Sterpignium.

Caſtellum & Dominium Apsburgenſe, cui quatuor & triginta Vici & Viculi ſubſunt.

Simfeldium Caſtellum & Dominium quatuor conſtans.

Scharffilschen & duodecim Vicos & Viculos.

Domium & Deimsburgum Caſtellum & Dominium quatuor Vicos & Viculos complectens.

Mehret- Beneufelt.

Caſtellum & Dominium Soliyer.

Juriſdictionem Delclaſſin, ſub ſe tres Vicos & Viculos habentem.

Redu.

Etclaye.

Caſtellum & Dominium Belvin ex quinque Vicis & Viculis conſtans, ibi complexâ Dionvalle, quamvis eam Gallia Agro Agimontio annexuerit.

Hamium ad Leſſam tres Vicos Viculosque complectentem.

Huſſalitium Caſtellum & Dominium à qua tres Vici & Viculi pendent.

Dominium Wibrenſe cum duobus Vicis.

Humanum.

Waham Caſtellum & Dominium, cui duo ſubjacent Vici.

Bandum Dominium.

Caſtellum & Dominium Soyenſe ſex Vicos & Viculos continens.

Diverdis Caſtellum & Dominium.

Jeneppum Caſtellum & Dominium.

Dochain Caſtellum & Dominium, cui ſex Vici & Viculi parent.

Rolletum Caſtellum & Dominium, cui novem ſubjacent.

Montem Hortenſem Caſtellum & Dominium.

Javigni Caſtellum & Dominium ſex conſtans.

Mabonpratum Dominium.

Lavallum Caſtellum & Dominium tribus conſtans.

Villers Lupanum.

Cheſnoyum.

Cuetrium Magnum Caſtellum & Dominium.

Caſtellum & Dominium Sorgocullum S. Remigii, cui duo ſubjacent.

Dominium Vill-Haimontium novem Vicis & Viculis conſtans.

Villers ante Orvallum Caſtellum & Dominium.

S. Mariæ Dominium.

Orvallum Dominium cum quatuor Vicis & Viculis.

Poteheteſſam Caſtellum & Dominium.

Vancium duobus Vicis conſtans.

Belonam Caſtellum & Dominium quinque complectens.

Harbumontium Caſtellum & Dominium, ſub quo ſeptem.

Caſtellum & Dominium Everlangium novem Vicos & Viculos continens.

Naſlonium Dominium.

Caſtellum & Dominium Grunenſe.

Capitalem Tribunatum Eſtallenſem quatuordecim Vicos & Viculos, in tres Prætorii Præfecturas diviſos, complectentem.

S. Huberti Agrum & Dominium, in ſex Prætorii Præfecturas, conſiſtens cum multis Vicis ab iis pendentibus.

Namurcum.

A ſupradicta Pace Noviomagenſi in Provincia Namurcenſi Gallia occupavit.

Pil-Vaccam Capitalem Tribunatum, Prætorii Præfecturas Juriſdictiones, Agros, Vicos & Viculos ſequentes complectentem.

Rendarcham Prætorii Præfecturam conſtantem ex Vicis,

Lultino, Malieno, Lurio cum ſuo Caſtello, Somma Longa, Aſſeſſa, Jaſſonio, Walremontio cum Caſtello ſuo,

Viculiſque Caſtello Roncinnâ Ivozenſi, Caſtello Aſſeſſâ, Caſtello Eſtroyn, Corinllo, Porino, Aſſeſsâ, Brochavio, Milhero, fundis Jaſſonienſibus.

Emptinas Prætorii Præfecturam Vicos Emptinas, Emptinellam, Nanoiiam complectentes.

Viculosque Francellam, Gaillardum, Fontes, Champillonem, Sarium.

Prætorii Præfecturam Falmaniam unum complectentem Vicum.

Falmaniam, Caſtellum Thirium ab ea dependens, quodque dirutum eſt, & Hulſoniaxum.

Juriſdictionem Lignonenſem, quæ conſtat ex Vicis & Viculis

Lignonenſi, Chapoyo, Onchipo, Ronvalli, Corbiono, & Barſinablo.

Soyam Juriſdictionem, Vicum ſcilicet Soyam & Mobivillum ei ſubmiſſum.

Agrum & Baroniam Geſvenſem.

Viculos Hojuxum, Uſtinas, Fundum Calmuntium, Porrinum, Prei-Hamudam, Hudam, & Franceſſam, omnes à dicto Agro Geſvenſi pendentes.

Vici peculiares, qui quoque dicto Capitali Tribunatui ſubjacent.

Ohayum & Reppa, ei ſubſunt, Wallaium, Halliotum, Chalinum cum Viculis, Maibo & Friſea iis ſubjecta, Valinum, Houra in famine, Sorinna ſupra Dinantium, Boiſalla Vicus, Caſtellumque Spontinum, Vicique Durnallum, Mianoyum, & Dorinnum iis ſubjecta, Joeſinum, Filecum, Hodimontium cum Viculo Julleto pendentibus ab eo Harnis, duobus Burſeniis, novo & vetere, Maiſnillo Sancto Blaſio, Haibis, & Pondromo.

Silvas Aluwcſiam, Comiſſam, Lacham, Lerboiſam, majorem, minoremque Falliam, complectentes ſeptingentos vel octingentos Bonnillos ad Catholicum pertinentes Regem, ut & quaſdam Villas, Decimas, annuas penſiones, Cenſus, alioſque Domini ipſiuſmet reditus menſibus Novembri & Decembri A. C. 1681. occupatos.

Prætérea A. C. 1682. ſuperioris & inferioris Areæ invaſit Silvas.

Et circa menſem Aprilem A. C. 1686. Prioratum Haſtierum ad Moſæ ripam ſitum occupavit.

Prætorii Præfecturam Hutam Vicos Hutam infra Pil Vaccam, Iwarum, Eurchaillam, Jodinnam Liſoniam, Purnottum, Awanam, Viculosque Baleum, Jayolam, Furvoyum, Venaitam, Campellam, Hugonmontium, Blomontium, Montem cavum, Frapullum, Frelnam, Talfersum, Seguiullum, & Loyſum & Loyerſum complectentem.

Præ-

Prætorii Præfecturam Bovinienſem complectentem.

Oppidum, Immunitatemque Bovinienſem ipſam, ex utraque parte ædes aliquot, magna cum Metenſi Villa, & quindecim aut ſexdecim ædes, ex regione dicti Oppidi, Dinantium versùs, ſitas.

Antheam Prætorii Præfecturam conſtantem ex Vicis

Anthea, Superiore Valtia, Riviera, Sommieri, Melino, Marinna & Orhaja.

Viculiſque parvæ Metenſis Villæ, Granga Roſtenna, Obcito, Hemorio, cum Caſtello ſuo Cheſtrevino, Weſpino, Flunnio, Welino, & Setenna.

Bovinienſem Ballivlatum, Sabim inter & Moſam nuncupatum, ſequentes complectentem Juriſdictiones, Agros, Abbatias, Caſtella, Vicos & Viculos.

Walſeram Juriſdictionem, ad quam pertinent Pagi & Abbatiæ Walſerenſes, Ulmus, Haſtirum, Vallis, Haſtirumque trans Getinum.

Viculique Ermetto ad Moſam, Mons Oſtemrius, Staira, & Ponsenna.

Antheam Juriſdictionem cui ſubſunt

Anthea, Mianoya, Motvilla, & Fontana cum Caſtello ſuo.

Agrum & Immunitatem Bieſmo-Colonienſem, Vicos Bieſmam, Heverſiam, Pratam, Wagnias, Oreſtum, Sartum, Aſtacham, & Gognias complectentem.

Agrum Gerpinium, ex Vico ad pagum Gerpinium, conſtantem.

Viculoſque tres Alleſiagium, Fromignium, & Imignium.

Ager Thienſis.

Sub quo continentur Vici, Thium ipſum, cum Caſtello ſuo, Sanſum, Chaſteerum, Jordiuna, Turſinna, Fetolla.

Et Viculi Maiſnillum, Lepus, Rabuſiaque Vuëria.

Vici peculiares à dicto Balliviatu Bovinenſi pendentes.

Flavio, Roſea cum ſuo Juſenoenſi Viculo, Bieſmeria, Ermetto ad Bierram, Stavia, Steira, Mertienna, Fontanella, Caſtillonii Martignoli portio, Romria, Feppinum, Berſia cum Caſtello ſuo, Acos cum Caſtello ſuo, Villerum Figlinum, Joneteſtum Fornax, Servillia, Aveloijum, Arbor, Profunda-Villa, Leſvæ, Biolzum, Grauxum, Rominia, Meſſus, Reſella, Roſiera, Nemuſque Villerum.

Monſaquila Balliviatus ex Vicis & Viculis ſequentibus conſtans.

Veteris Caſtelli Montiſaquilæ Parleinis, Falleano, Montaquilâ Urbana, ad Montaquilam Uſtrinâ ferreâ, Saletto, Fainio, Corbayo, Henemonio, Warnantro, Hunnio, Envoya, Rollio-fornacibus, Uſtrinis Ferreis, Fuſuriſque Molini & Abbatiæ.

Sancti Gerardi Prætorii Præfectura.

Quæ complectitur Vicum Bronienſem cum Monaſterio.

Viculos ædis, Gonorſum, Sofoyam, Maredrettum, Villas Montiniacas, Libiniam, Beholdam & Heraldam.

Juriſdictio Sabim inter & Moſam.

Vicus Folzienſis, Viculi Hagæ Afolz, & Wepis.

Sabim inter & Moſam, Acceſſionibuſque iſtius Provinciæ includuntur quoque Silvæ ſuperioris & inferioris Mailaniæ, ex quater mille & trecentis & amplius Bonnillis conſtantes, Sylvæ Bierrenſes, earumque Acceſſiones, ex 1590. Bonnillis, Nemora Bieſmenſia, cum Halloiio, vetereque Fornace, aliiſque Annexis, ex quingentis & quadragenta Bonnillis, Villiſque, Decimis, Cenſibus & annuis Penſionibus, aliiſque Dominiis & reditibus ad Catholicum Regem pertinentibus, multiſque aliis Prædiis Arci Namurcenſi beneficiario jure adſcriptis.

Gallia à Tractatu Noviomagenſi, imo & poſt inducias ut Oppidum Walcurtium, & vicum Biolxium occuparet, in vicinia Arcis Namurcenſis palos erigendos curavit, ſub prætextu ſe ante, eaſdem inducias ad dictum uſque Vicum occupationes ſuas protuliſſe. Ut hi pali auferrentur, limiteſque ponè ad villam Patellam ponerentur, eò conventione 4. Jan. 1687. Philippoli tranſactâ, adductum eſt, ut occupatione dicti Oppidi Walcurtii, dictique Vici Biolxii potiretur, iiſdem argumentis, formulis, & conditionibus, quibus eodem Induciarum Pacto potita eſt Gallia omnibus iis Locis, quæ à Pace Noviomagenſi occupaverat: qui peculiaris Tractatus per eam dictâ Philippopoli tranſactus hoc propoſito de pace Pacto deſiuit.

Hannonia Provincia.

Chimæum Principatus & Capitalis Tribunatus, cum Vicis, Viculis, Juraque ei ſubmiſſa, nempe	Balluxum.
Chimæum Oppidum.	Uſellæ.
Sanctus Remigius.	Lompretum.
Uſtrinæ.	Stroinium, Cauchia, ejuſque Viculi, Ferou, Roulium.
Burlezius.	Belmontium Capitalis Tribunatus cum ſuis Acceſſionibus & Subjectionibus, quæ ſunt
Butonvilla.	Oppidum Belmontium.
Bailievta.	Berſiliæ.
Villerum-Turris.	Levallum.
Scelonia.	Thirimontium.
Robechiæ.	Solrum S. Gery.
Balwezum.	Grandrieliium & Fralii.
Monſmiaium.	Sivry.
Mariſſonum.	Frigid-Capella, & Furbechiæ.
Imbrechiæ.	Ranſium.
Moncellum.	Monsbliardus.
Sallæ.	Gervifons.
Fetieræ majores.	Grandreogium.
Fetieræ minores.	Roequa.
Roſierum.	Luniæ.
Belfortium & Robechiæ.	Oppidum Chiutium.

Vici Occupati.

Portio Pagi Antonii, Fontanoyum, Vetonum, Vallis Mombracum, & Bramanillum.

Vici Maldis, Pipaæ, Giſſiniæ in Pipace, Rocurtium, Wormæ, Wietæ Parochia, Ogimontium, Dominiolum, Queſnoy parvum à Potis, Burgonium, Parochia Fonteniaci, Grameſlum, & Fermontium Parochia Thiulanii, Portia Antonii Immunis Ager reputata, Bruchſilvanum, Morcuctium, Herinæ, Waſmæ, & Lignettum.

Oppidum & Fons Epiſcopalis, Vicus Thiverellii, pratorumque ſexcenti vel circiter Bonnilli.

Vici Anderluenſes, Abbatio Almontia, & Buſſiera, cum Locationibus Warnenariellis, ſilva, & Villa ad Nemus.

Flandria.

Oppidum Renaxium.

Oppidum Loo.

Oppidum Roulers.

Vicique Muregemium, Watervlit, Vendevilla, Templum martis, Billavium, Caſtellumque Glebæ ad Nemus ſuis cum annexis.

Nemus Nippenſe.

Nemus Oolthulſe.

Brabantia.

Ager Ayſcalis cum ſuis Acceſſionibus multos Viculos complectentibus, inprimis Viculum Orguies cum ejuſdem nominis Cœnobio, Vicique Moncelli portione.

Legatus Catholici Regis poſtulat ut Chriſtianiſſimus Rex ab occupatione deſinat earum & ſingularum partium, quas à Pacto Noviomagenſi invaſit, aliaſque, quas à prædicto Pacto occupare potuerit, etſi hic non allatæ nec ſpecificatæ fuerint, utque Catholicus Rex in earum realem & actualem poſſeſſionem reſtituatur, ut iis ante dictum Noviomagenſe Pactum fruebatur, omnia ſalvo jure Catholici Regis in alias Galliæ uſurpationes, quæ laudato Chriſtianiſſimo, nec a Pacto Noviomagenſi, nec ab ullo præcedente, conceſſæ fuerunt Regi.

Recenſio exceptionis locorum, quæ Legati Galliæ ſibi reſervanda aſſumunt.

Oppidum Chiutium.		Breuchum ad Foreſtas.
Portio Antonii.		Marcuttium.
Fontenoijum.	Antonii Subjectiones.	Herinæ.
Vezonum.		Wames.
Vallis.		Lignetta.
Malbraijum.		Thiverelli & ſexcenti vel circiter Pratorum Bonnilli.
Bramenillum.		Renaxium.
Maldis.		Oppidum Loo.
Pipayum.		Oppidum Roulers.
Giſſiniæ in Pipayo.		Vicus Murgemium.
Rocurnum.		Pagus Watervlit.
Wermes, Vietæ Parochia.		Pagus Templum martis.
Ogimontium.		Viculus Wandevilla.
Domnuillum.		Billavium.
Queſnoy minus ad Putas.		Caſtellum Glebæ ad Nemus, ſuis cum annexis.
Burgeonum, Fonteniot Parochia.		Nemus Nippenſe.
Granmettum.		Nemus Oolthulſe.
Fermontium Thiulanii Parochia.		

Carlomontii Subjectiones.

Agimontium.	Herruth.
Givetum, S. Hilarii Oppidum.	Herletum.
Givetum, Noſtra Domina.	Liſicurtium.
Voſneſchium.	Ranſenna.
Felainum.	Maltuxium.
Dio-Mons.	Domus Sallia.
Dio-Vallis.	Marillum S. Blaſii.
Winenna.	Vireuxum Wallerandum
Landricampus.	Villerſiæ.
Finevallis.	Ritnna.
Feiſcalx.	Burſonia Vetus.
Feroxa.	Burſonia Nova.
Javingum.	Harguiæ.
Avietta.	Hebbæ.
Carnuxium.	Vaſſortium, Abbatia ambæque Haſtiræ.
Flohimontium.	Ermeton ad Moſam.
Fromelana.	Marignollium.
Felix Pretta Virginum Abbatia.	Romeræa.
Remetho ad Bierram.	Berræa.
Sevryum.	Feſtinum.
Galchenæa.	

Loca à Malbodii Capitali Tribunatu pendentia.

Tirimontium.	Fetonium.
Berſilliæ, Abbatia.	Vollia.
Vallis ſub Belmontio.	Belſortium.
Cervifons.	Almontium Abbatia.
Roca ad Sabim.	Boſſeria.
Eſtrunnum.	

PACTUM

PACTUM de PACE.

Actum, definitum & decretum Ryſwici in Hollandia 20. Septembris, A.C. 1697. inter Legatos & Plenipotentiarios Chriſtianiſſimi Regis ab una & Legatos Plenipotentiariosque Dominorum Ordinum Belgii, Provinciarum Confœderatarum ab altera parte.

I.

IN poſterum Chriſtianiſſimum inter Regem, ejuſque Succeſſores Galliæ & Navarræ Reges, ejuſque Regna, ab una, & Dominos Belgii Provinciarum Confœderatarum Ordines, ab altera parte, bona, firma, fidelis & minime violanda Pax erit, deſinentque poſtea, & deponentur omnia, cujuſcunque tandem ſint generis, hoſtilia, tum mari aliiſque aquis, tum terrâ, facta inter ſupra laudatum Dominum Regem, laudatoſque Dominos Ordines, in omnibus ſuis Regnis, Regionibus, Provinciis ac Dominiis, & in gratiam omnium illorum Subditorum, & cujuſcunque tandem ſint generis & conditionis, Incolarum, nullis locis, nec hominibus exceptis.

II.

Utrinque oblivio & generalis Amneſtia erit eorum omnium, quæ hujus ultimi belli causâ perpetrata ſunt, ſive ab illis, qui cùm nati ſint Galliæ ſubditi, deque Chriſtianiſſimo Rege, muneribus, facultatibuſque, quas in Gallia, quanta eſt, poſſidebant, promerentes, apud Dominos Fœderatos Ordines hærent, merentque, ſive ab illis, qui cùm nati ſint Dominorum Provinciarum Confœderatarum Ordinum Subditi, vel ſub illis, muneribus & facultatibus, quas in Belgio Fœderato, quantum eſt, poſſidebant, promerentes, apud Chriſtianiſſimum Regem hærent, merentque, qui ſupradicti Homines, cujuſcunque tandem generis & conditionis ſint, nullo excepto, redire poterunt, redibunt, & reipsâ relinquentur & in ſuarum facultatum, honorum, dignitatum, prærogativarum, immunitatum, æquorum, exemptionum, conſtitutionum, & libertatum poſſeſſionem & fruitionem reſtituentur, adeò ut nec in genere, nec in ſpecie, quacumque tandem de causâ, vel obtentu, ob ea, quæ ab incepto bello geſta ſunt, inquirendi, perturbandi, & moleſtiâ afficiendi ſint, & ex vi & auctoritate præſentis Pacti, & poſtquam, tum à Chriſtianiſſimo Rege, tum à Dominis Provinciarum Belgii confœderati Ordinibus ratum & obſignatum fuerit, Omnibus & ſingulis privatim, nullo ad id abolitionis & veniæ uſu interveniente, ipſiſmet ædes ſuas repetere, in ſuorum Agrorum omniumque ſuarum facultatum poſſeſſionem reverti, deque iis, quomodo ipſis arridebit, diſponere licebit.

III.

Si verò quædam utrinque fiant prædæ in Mari Baltico, vel Oceano Septentrionali, intra quatuor Septimanas, Ter-Nuſo in Norwegia ad extremum uſque Fretum Britannicum, vel ab extremo dicto Freto Britannico, ad Promontorium uſque Sacrum, intra ſex Septimanas, indeque in Mari Mediterraneo & uſque ad Lineam Æquinoctialem, intra decem Septimanas, & trans Lineam Æquinoctialem & ubicunque Orbis Terrarum intra octo Menſes, numerandos à die, quâ Pariſiis & Hagæ Comitum Pax promulgabitur, dictæ prædæ, damnaque utrinque poſt dictam diem immiſſa rationibus adſcribentur, & quidquid direptum fuerit, cum compenſatione damnorum, quæ inde proceſſerint, reddetur & reſtituetur.

IV.

Præterea inter commemoratum Dominum Regem, & commemoratos Fœderati Belgii Ordines, viciſſim, eorumque Subditos & Incolas, Sincera, firma, & perpetua, conſpiransque & continuata, terrâ marique in omnibus & per omnia, tum intra & extra Europam, mutua cognatio erit nullis offenſionibus aut damnis, tum ob præterita, tum horum bellorum causâ, animo ipſorum infixis.

V.

Et ex vi & auctoritate amicitiæ illius mutuæque conſpirantis continuatæque cognationis, tum Chriſtianiſſimus Rex, tum Domini Belgii Fœderati Ordines utrinque bonum, & proſperum ſucceſſum, omnimodâ gratiâ, auxilio, conſilio, omnique operâ ac ſtudio, in omnibus occaſionibus & opportunitatibus collatis, procurabunt & promovebunt; nec in poſterum ſe adduci patientur, ut ulli Pacto aut Negotiationi aſſentiantur, unde uterque damnum percipere poſſet, ſed ea contrà repriment, viciſſimque de iis, ſummâ curâ, ſtudio, ac candore, ſtatim ac ipſis cognita fuerint, monitos ſe facient.

VI.

Quorum bona quædam occupata, fiſcoque hujus Belli causâ addicta ſunt, eorum Hæredes, vel ad quos, cujuſcunque tandem ſint generis aut Religionis, quocunque nomine pertinebit, iſtis bonis potientur, privatâque auctoritate, & ſecundum vim præſentis Pacti, eorum poſſeſſionem ſibi vindicabunt, nullâ actione juſtitiæ ſubſidiariâ interveniente, non obſtantibus omnibus Fiſco addictionibus, pignoris obligationibus, dono datis, ſententiis præparatoriis aut definitivis; indictâ causâ, vel per contumaciam datis, abſentibus partibus, iiſque non auditis, Pactis, Conventibus, & Tranſactionibus, quibuſcunque renuntiationibus dictis tranſactionibus inſertis, ne à portione dictorum bonorum ii excludantur, ad quos pertinere debent, omniaque & ſingula bona & jura, quæ ſecundùm hocce præſens Pactum reſtituenda ſunt, vel viciſſim primis dominis, hæredibus, vel iis, ad quos, quocunque nomine pertinet, reſtitui debent, ab ipſis prædictis dominis, nullo conſenſu privato ad id interveniente, venundabuntur. Poſteaque annuarum penſionum Dominis, qui à Fiſcis in locum bonorum venundatorum, ut & annuarum penſionum & actionum Fiſcorum curæ viciſſim demandatarum conſtituentur, de earum, ut & aliarum ipſorum facultatum annuis penſionibus aliove modo diſponere licebit.

VII.

Et quandoquidem Marchionatus Berga ad zoomam, ejuſque Jura & Reditus ab eo pendentes, ut & in genere omnes agri & bona, quæ ad Domini Arverniæ Comitis, Galliæ Levis armaturæ Equitatus Magiſtri ditionem & dominium ſpectant, & quæ poteſtati Dominorum Fœderati Belgii Ordinum ſubjiciuntur, hujuſce Belli causâ, cui hocce præſens Pactum finem feliciter imponit, occupata Fiſcoque addicta ſunt, convenit ut Dictus Dominus Arverniæ Comes in dicti Marchionatus Bergæ ad zoomam, ejuſque acceſſionum & ſubjectionum, ut & jurium, actionum, privilegiorum, uſuum & prærogativarum, quibus tempore Belli indicti fruebatur, poſſeſſionem & fruitionem reſtituatur.

VIII.

Omnes Regiones, Oppida, Loca, Agri, Arces, Inſulæ & Ditiones, cùm intra, tum extra Europam, quæ ab ineunte præſente Bello invaſa & occupata fuiſſent utrinque in eum reſtituentur ſtatum, in quo quoad Munimenta tempore occupationis extabant; quoad verò ſpectat alia ædificia, reſtituentur in eum ſtatum, in quo exiſtent, nihil in illis diruto, nec pejori in ſtatu collocato, nullaque à damno pro iis quæ diturbata fuiſſent, cautione expoſtulatâ: inprimis Arx & Sedes Pontichery, ſupra dictis conditionibus Gallicæ Indiarum Orientalium Societati reſtituetur. Ad Machinas verò bellicas quæ, ab Indiarum Orientalium Fœderati Belgii Societate tranſportatæ fuerint, quod ſpectat, penes ipſam, ut & Commeatus, & bellicus Apparatus, Servi, omniaque alia reapſe exſtantia bona, manebunt, ut de iis pro ſuo lubitu, ut & de Agris, Juribus, & Prærogativis, quæ ſibi, tum à Principe, tum à Regionis Incolis, comparavit, diſponat.

IX.

Omnes in Bello Capti, nullâ diſtinctione, aut exemptione adhibita, nulloque redemptionis pretio expoſtulato, liberi utrinque dimittentur.

X.

Tributorum impoſitorum Coactio, utrinque, die obfirmationum hujuſce præſentis de Pace Pacti permutationis, deſinet, nullæque dictorum Tributorum impoſitorum, & conceſſorum reliquiæ exigentur, ſed quæcunque hujuſce rei argumenta, quæ vindicari quovis jure & obtentu poſſent, penitùs utrinque extinguentur; ut & dictis obfirmationibus præſentis hujuſce Pacti permutatis, omnia utrinque Tributa impoſita, reſpectu, Chriſtianiſſimi & Catholici Regum, Regionum, ceſſabunt.

XI.

Ut eò magis ſtet & permaneat hocce Pactum, convenit præterea inter Chriſtianiſſimum Regem, Dominoſque Fœderati Belgii Ordines, ut, quum huic Pacto ſatisfactum fuerit, tum in genere, tum in ſpecie, ſicut nunc fit, diſcedatur ab omnibus iis argumentis, cujuſcunque tandem generis illa ſint, quæ tam ob præteritum, quàm ob præſens tempus pars altera adverſùs alteram movere poſſet, quò in poſterum omnium ſuſcitandarum & concitandarum rixarum & quæſtionum anſa præcidatur.

XII.

Juſtitiæ ordinariæ viæ & rationes patebunt, liberrimeque viciſſim exercebitur, & utrinque ſubditis ſuis juribus, actionibus & argumentis, ſecundùm Leges & Statuta cujuſque Regionis inſiſtere licebit, ut ibi, ſine ullo diſcrimine, quod ſibi legitimè debitum fuerit, quiſque conſequatur; Si verò vel ante, vel poſt indictum Bellum hocce ultimum pignorationis reſcripta & diplomata utrinque conceſſa & demandata fuerint revocabuntur, & nullius planè uſus habebuntur, ita tamen, ut litigatoribus, quibus illa conceſſa fuiſſent, ſibi per ſolitas Juſtitiæ rationes conſulere, integrum ſit.

XIII.

Si imprudentia aliove modo, Præſenti huicce Pacto, vel à Chriſtianiſſimo Rege, vel à Dominis Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordinibus, eorumque Succeſſoribus, vis aut incommodum quid afferretur; nihilo tamen minus hæc Pax, hæc Confœderatio pro omni ſua vi & auctoritate ſtabunt, adeo ut hac de cauſa nec amicitia nec ſocietas infringantur. Verum promptè & celeriter dictæ infractiones reſarcientur; ſi verò à quibuſdam privatis ſubditis oriantur, ſoli illi pœnas dabunt.

XIV.

Ut autem in poſterum Commercium & amicitia inter Domini laudati Chriſtianiſſimi Regis, Dominorumque jam memoratorum Confœderatarum Provinciarum Ordinum ſubditos ſtent, ſtabiliantur & conſtituantur, convenit & pactum eſt, ut poſtea intermiſſione quadam, & abalienatione inter Galliæ Regnum, jamque memoratos Confœderatarum Provinciarum Dominos Ordines, (quod Deus avertat) interveniente, ſemper per novem menſes utriuſque Partis licebit ſubditis, poſt jam memoratam intermiſſionem & abalienationem ſe & bona ſua reapſe exſtantia ad ſe recipere, eaque quocunque lubuerit tranſportare. Quod ipſis exequi licebit, ut & liberrimè venundare, & transferre ſua bona & mobilia, nullo ipſis impedimento allato, neque ullâ per novem jam memoratos menſes, adverſùs illos, ſive bonorum ipſis reapſe exſtantium occupatione, ipſorumque hominum detentione, lite promotâ.

XV.

Pactum de Pace Chriſtianiſſimum inter Regem, defunctumque Electorem Brandenburgicum Sangermani in Laya die 29. Julii menſis A.C. 1679. decretum, Chriſtianiſſimum inter Regem, Celſitudinemque Electoralem Brandenburgicam hodiernam, in omnia ſua momenta, argumenta & Articulos, reſtituatur.

XVI.

XVI.

Quandoquidem verò quietis & tranquillitatis publicæ intereſt, ut Pax Chriſtianiſſimum inter Regem, & Celſitudinem Regiam Sabaudiæ Ducem die 9. Auguſti menſis A.C. 1696. decreta, accuratiſſimè obſervetur, eam hocce præſenti inſtrumento confirmaſe utrinque lubuit.

XVII.

Cum autem Chriſtianiſſimus Rex Dominique Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordines, præpotentium & ampliſſimorum beneficiorum, quæ Succorum Rex conſiliis & monitis ſuis in ſalutem & quietem publicam contulit, optimè memores ſint, utrinque pactum eſt, ut ſupra jam laudatus Suecorum Rex unà cum ejus Regnis, validiſſimâ, quâ fieri poterit, formulâ, nominatim huicce præſenti de Pace Pacto includatur.

XVIII.

Hocce præſens de Pace & Confœderatione Pactum, ex ſupra jam memorati Chriſtianiſſimi Regis parte, complectetur quoſcunque, qui ante fœderis obfirmationes permutatas, imo & intra ſex menſes poſt earum permutationem, nuncupabuntur.

XIX.

Et à jam memoratorum Dominorum Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordinum parte complectetur Magnæ Britanniæ & Hiſpaniæ Reges, Omneſque alios Fœderatos, qui intra ſex Septimanas, à permutatis illius Pacis & obfirmationibus numerandas, acceptam gratamque ſe habere illam Pacem perhibebunt, ut & tredecim laudandos Helvetiarum Societatum Pagos, eorumque Socios & Confœderatos, nominatim verò, optimâ, quâ fieri poterit, ratione & formulâ, Reſpublicas & Pagos Euangelicos, Tigurinum, Bernenſem, Glarizium, Baſileenſem, Scaffoſianum, & Appenſellium, cum omnibus eorum Sociis & Confœderatis, maximè verò Republicâ Genevenſi, ejuſque Subjectionibus, Oppido & Comitatu Neocomienſi, Oppidis, Sancto Gallo, Milhauſio, & Bienna; item Canis Rætis, eorumque Subjectionibus, Oppidis Bremenſi & Embdenſi, prætereàque Omnibus Regibus, Principibus, & Ordinibus, Oppidis, vitiſque privatis, quibus Domini Fœderati Belgii Ordines ad id poſtulati, hanc facultatem concedere lubuerit.

XX.

Dominus jam memoratus Chriſtianiſſimus Rex, jamque memorati Confœderatarum Belgii Provinciarum Domini Ordines auctores ſunt, ut Suecorum Rex, quatenus Mediator Omneſque alii Reges & Principes, quibus ejuſcemodi Societatem gratam acceptamque admittere integrum erit, apud Chriſtianiſſimum Regem, Fœderatique Belgii Dominos Ordines ſe præſtituros polliceantur quodcunque hocce præſenti Pacto ſpoponderint.

XXI.

Dominus Chriſtianiſſimus Rex, Dominique Fœderati Belgii Ordines præſens hocce Pactum ratum & obfirmatum habebunt, Obfirmationiſque reſcripta & diplomata intra tres Septimanas, vel ſi fieri poſſit citiùs, ab obgnationis die numerandas, perhibebuntur.

XXII.

Ut verò major huicce de Pacto, omnibuſque, quæ complectitur, momentis, argumentis & Articulis auctoritas, vis & aſſeveratio concilietur, præſens hocce Pactum in Supremâ Senatûs Pariſienſis Curia, aliiſque Galliæ Regni Supremis Curiis, Rationumque memoratorum Pariſiorum ſummâ Curiâ, promulgabitur, comprobabitur, & in Commentarios referetur, ut & ſimiliter præſens hocce Pactum, in Curiis, aliiſque Locis, in quibus promulgationes, comprobationes, & in acta relationes fieri ſolent, à Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordinibus promulgabitur, comprobabitur, & in Commentarios referetur.

In quorum fidem & aſſeverationem Nos Chriſtianiſſimi Regis, Dominorumque Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordinum Legati vi facultatum nobis in id viciſſim demandatarum, ſupra memoratis Nominibus, manibus noſtris præſens hoc Inſtrumentum ſubſignavimus, ſigilliſque noſtris munivimus. Ryſvici in Hollandia vigeſimo die Septembris Anno Domini milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo ſeptimo.

ſignatum erat

(L.S.) *N. Lilleret.* *N. A. de Harlay Bonneuil.* (L.S.) *A. Heinſius.*
(L.S.) (L.S.) *E. de Weede*
(L.S.) *Verjus de Crecy.* (L.S.) *W. van Haren.*
(L.S.) *De Callieres.*

ARTICULUS SEPARATUS.

Præter ea, de quibus in Pacto de Pace, acto Chriſtianiſſimi Regis Extraordinarios & Plenipotentiarios Legatos inter, & Dominorum Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordinum Legatos, definitum & decretum eſt, hodie 20. Septembris die A.C. 1697. hocce Articulo Separato, cui eadem vis & auctoritas addicetur, ac ſi totidem verbis jam ſupra memorato Pacto intereſſeretur, convenit & pactum adhuc eſt, ut Chriſtianiſſimus Rex dabit, prout hocce præſenti Articulo Separato dat, Imperatori & Imperio uſque ad primam proximi Novembris diem, quò Pacis leges & conditiones, ultimo à Chriſtianiſſimo Rege propoſitas admittant, prout ſe de iſtis, primâ die hujuſce præſentis menſis Septembris, explicuit, niſi Imperatori & Imperio de iis alio modo cum Chriſtianiſſimo Rege conveniat; Si verò intra jam memoratam diem Imperator & Imperium jam ſupra memoratas leges & conditiones non admittant, neque alio modo ipſis de iis cum Chriſtianiſſimo conveniat Rege, ſupra jam memoratum de Pace Pactum planum & plenum effectum aſſequetur, nulloque adhibito impedimento, quovis jure, & obtentu, directè aut indirectè, à memoratis Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordinibus, pro argumento & formula ſua, executioni mandabitur.

In quorum fidem & confirmationem Nos Chriſtianiſſimi Regis, Dominorumque Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordinum Legati, vi facultatum nobis in id viciſſim demandatarum, ſupra memoratis Nominibus, hunc Articulum Separatum manibus noſtris, pro more, ſubſignavimus, Sigilliſque noſtris muniri curavimus. Ryſvici in Hollandia vigeſimo die Septembris, Anno milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo ſeptimo.

Signatum erat.

(L.S.) *N. A. de Harlay Bonneuil.* (L.S.) *A. Heinſius.*
(L.S.) *Verjus de Crecy.* (L.S.) *E. de Weede.*
(L.S.) *De Callieres.* (L.S.) *W. van Haren.*

INSTRUMENTUM
PACIS
CÆSAREM
ET
IMPERIUM
INTER ET
GALLIAM,

Concluſæ in Palatio Ryſvicenſi in Hollandia 30. Octobris 1697.

I.

Pax ſit Chriſtiana, Univerſalis & perpetua, veraque amicitia inter Sacram Cæſaream Majeſtatem, ejuſque Succeſſores, totum Sacr. Romanum Imperium, Regnaque & ditiones hæreditarias, Clientes & ſubditos ab una, & Sacram Regiam Majeſtatem Chriſtianiſſimam, ejuſque Succeſſores, Clientes & ſubditos ab altera parte: eaque ita ſinceré ſervetur & colatur, ut neutra pars in alterius perniciem vel detrimentum ſub quolibet colore quicquam moliatur, aut molientibus, ſeu quodvis damnum inferre volentibus ullum auxilium, quocunque nomine veniat, præſtare, alteriusve ſubditos Rebelles, ſeu refractarios recipere, protegere, aut juvare quavis ratione poſſit aut debeat, ſed potius utraque pars alterius utilitatem, honorem ac commodum ſeriò promoveat, non obſtantibus, ſed annullatis omnibus in contrarium facientibus promiſſionibus, tractatibus & fœderibus quomodocunque factis aut faciendis.

II.

Sit perpetua utrinque Amneſtia & oblivio omnium eorum, quæ quocunque loco, modove, ultrò citròque hoſtiliter facta ſunt, ita ut nec eorum, nec ullius alterius rei cauſâ vel prætextu alter alteri quicquam inimicitiæ aut moleſtiæ, directè vel indirectè, ſpecie juris aut viâ facti uſpiam inferat, aut inferri patiatur, ſed omnes & ſingulæ hinc inde verbis, ſcriptis, aut factis illatæ injuriæ & violentiæ abſque omni perſonarum, reſpectu ita penitus abolitæ ſint, ut quicquid eo nomine alter adverſus alterum prætendere poſſit, perpetuâ ſit oblivione ſepultum. Gaudeant etiam hac amneſtiâ ejuſque beneficio & effectu omnes & ſinguli utriuſque partis Vaſalli ac ſubditi, ita ut nemini eorum noxæ aut præjudicio ſit, has vel illas partes ſecutum eſſe, quò minùs priſtino, in quo ante bellum immediatè fuit, ſtatui, quoad honores & bona, plenè reſtituatur, ſervatis tamen iis, quæ ratione Beneficiorum Eccleſiaſticorum, mobilium & fructuum articulis ſequentibus ſpeciatim definita ſunt.

III.

Pacis hujus baſis & fundamentum ſit pax Weſtphalica & Neomagenſis, exque ſtatim à commutatis ratificationum formulis in Sacris & profanis plenè executioni mandentur, & poſthac ſartæ tectæ conſerventur, niſi quatenus nunc aliter expreſsè conventum fuerit.

IV.

Reſtituentur inprimis Sacræ Cæſareæ Majeſtati & Imperio, ejuſque ſtatibus & membris, à S. R. Majeſtate Chriſtianiſſima quævis tam durante bello & viâ facti, quàm unionum ſeu reunionum nomine occupata loca & jura, quæ extra Alſatiam ſita, aut indice reunionum à legatione Gallica exhibito expreſſa ſunt, caſſatis, quæ ea de cauſâ à Cameris Metenſi, & Veſontina, ut & Conſilio Briſacenſi, edita ſunt, decretis, arreſtis, & declarationibus, omniaque in eum ſtatum reponentur, quo ante illas occupationes, uniones, ſeu reuniones fuêrunt, nullo deinceps tempore ampliùs turbanda ſeu inquietanda, Religione tamen Catholicâ Romanâ in locis ſic reſtitutis, in ſtatu quo nunc eſt, remanente.

V.

Et quamvis ex generalibus hiſce regulis facilè dijudicari queat, qui & quatenus reſtituendi ſint, nihilominus ad aliquorum inſtantiam, accedentibus peculiaribus rationibus, de quibuſdam cauſis ſpecialem mentionem fieri placuit, ita tamen, ut expreſsè non nominati pro omiſſis non habeantur, ſed pari omnino cum nominatis loco, & eodem jure fruantur.

V I.

Nominatim reſtituendus Dominus Elector Trevirenſis & Epiſcopus Spirenſis in Urbem Trevirenſem, in ſtatu, quo nunc eſt, abſque ulteriore demolitione, ullave ædificiorum publicorum aut privatorum deteriotatione, cum Tormentis bellicis, quæ ibidem tempore poſtremæ occupationis reperta fuerunt, omniaque quæque de occupationibus, unionibus & reunionibus jam præcedenti articulo quarto ſtatuta, in commodum Eccleſiarum Trevirenſis & Spirenſis ſpeciatim repetita cenſeri debent.

V I I.

Fruetur etiam omnibus emolumentis pacis hujus, ejuſque aſſertione pleniſſimè comprehendetur Dominus Elector Brandeburgicus, cum omnibus ditionibus, poſſeſſionibus, ſubditis & juribus, nominatim iis, quæ ipſi ex tractatu 29. menſis Junii Anno 1679. inito competunt, ac ſi ſingula ſpeciatim relata eſſent.

V I I I.

Reſtituentur à Chriſtianiſſimo Rege Domino Electori Palatino occupatæ omnes ditiones, ſive ad illum ſolum pertineant, ſive cum aliis communes ſint, quocunque nomine veniant, ſpeciatim verò Civitas & Præfectura Germersheimenſis, illaque comprehenſæ præpoſituræ, cum omnibus arcibus, Urbibus, oppidis, pagis, Villis, fundis, feudis & juribus, prout per pacem Weſtphalicam reſtitutæ fuêrunt, omnibus etiam documentis literariis ex Archivo, Cancellaria, Curia feudali, Camera rationum, Præfecturis, aliiſque officiis Palatinis ablatis, nullo loco, re, jure, aut documento exceptis. De juribus verò ſeu prætenſionibus Dominæ Duciſſæ Aurelianenſis convenit, ut præviâ reſtitutione ſupradictâ res ſecundùm formulam compromiſſi à Sacra Cæſarea Majeſtate & Sacra Regia Majeſtate Chriſtianiſſima tanquam Arbitris juxta leges & conſtitutiones Imperii decidatur: illis verò in ſententia diſcordibus, Papæ tanquam ſuper-arbitro decidenda deferatur. Non minùs tamen interea amicabilis compoſitio inter partes tentetur, & donec res finem accipiat, annua ſumma ducentarum millium librarum Turonenſium ſeu centenorum millium florenorum Rhenenſium à Domino Electore Dominæ Duciſſæ Aurelianenſi eâ ratione & conditione ſolvatur, prout peculiari articulo, ejuſdem cum pace hac vigoris expreſſum eſt, utriuſque partis tam in poſſeſſorio, quàm in petitorio, uti & Imperii jure undiquaque integro.

I X.

Reſtituatur Sereniſſimo Sueciæ Regi, ut Comiti Palatino Rheni, Comiti Sponheimii & Veldentiæ, avitus Ducatus Bipontinus liber & integer cum appertinentiis & dependentiis, iiſque juribus, quibus Sacræ Regiæ Majeſtatis prædeceſſores Comites Palatini & Duces Bipontini gaviſi ſunt, aut gaudere potuêrunt, ad normam Pacis Weſtphalicæ: ita ut omnia ſub quocunque titulo à Corona Galliæ hactenus ex toto, vel parte iſtius Ducatûs prætenſa, occupata & reunità pleno jure ad Sacram Regiam Majeſtatem Sueciæ ejuſque hæredes Comites Palatinos Rheni redeant. Reddantur quoque documenta literaria, ad dictum Ducatum ſpectantia, unà cum Tormentis bellicis, quæ tempore occupationis ibidem extitêrunt, cunctaque alia, de quibus in favorem reſtituendorum, præcedentibus articulis conventum eſt.

X.

Quantum ad Principatum Veldentiæ, & quæ ſub nomine dicti Principatus aut Lauterecenſis defunctus Princeps Leopoldus Ludovicus Comes Palatinus Rheni poſſederat, reſtituentur juxta §. quartum & indicem à Legatione Gallica exhibitum, ſalvis cujuſcunque prætendentium tam in poſſeſſorio, quàm petitorio juribus.

X I.

Magno Ordinis Teutonici Magiſtro & Epiſcopo Wormatienſi Domino Principi Franciſco Ludovico Palatino reddentur plenè ablatæ à Gallia inclito Ordini antiquitùs dicatæ ſeu poſſeſſæ Commendæ, loca, reditus, & jura, frueturque dictus Ordo ratione Commendarum & bonorum ſub Domino Gallico ſitorum tam circa collationem, quàm adminiſtrationem iiſdem uſibus, privilegiis & immunitatibus, quibus antehac juxta ſtatuta & regulas ſuas gaviſus eſt, & Ordo Sancti Joannis Hieroſolymitani gaudere conſuevit. Locum etiam habebunt ratione Epiſcopatûs Wormatienſis reliquarumque Domûs Principis Eccleſiarum, quæcunque pace hac de reſtitutione locorum, contributionibus, aliiſve conventa ſunt.

X I I.

Reddetur Domino Electori Colonienſi tanquam Epiſcopo & Principi Leodienſi Caſtrum & oppidum Dinantenſe in ſtatu, quo tempore occupationis fuit, cum omnibus juribus & dependentiis, Tormentis quoque bellicis & documentis ibi tum repertis, Omnia porrò de occupationibus, unionibus & reunionibus ſupra articulo quarto ſtatuta in commodum Eccleſiarum Colonienſis & Leodienſis ſpeciatim repetita haberi debent.

X I I I.

Reſtituatur Domus Wurtembergica & nominatim Dominus Dux Georgius pro ſe & ſucceſſoribus ratione Principatûs ſeu Comitatûs Mompelgardenſis in eum ſtatum, jura, prærogativas, ac in ſpecie in eam immedietatem erga Sacrum Romanum Imperium, quâ antea gaviſus eſt, & quâ cæteri Imperii Principes gaudent, vel gaudere debent, annullatâ penitus Vaſſallagii recognitione, Coronæ Galliæ Anno 1681. Fruanturque deinceps dicti Principes liberè omnibus eodem pertinentibus reditibus, tam ſæcularibus, quàm Eccleſiaſticis, quibus ante pacem Neomagenſem fruebantur, non minùs ac feudis, quæ tempore detentionis Gallicæ vel aliàs iis aperta, nec ab ipſiſmet aliis conceſſa ſunt, excepto Pago Baldenheim cum appertinentiis, quem Rex Chriſtianiſſimus Commendatori de Chamlay Regiorum Caſtrorum Metatori Generali contulit, quodque ratum manere debet, ita tamen, ut Domino Duci Wurtembergico, velut Domino directo, ejuſque Succeſſoribus homagium præſtare, ab eoque feudi hujus renovationem petere teneatur. Reſtituantur quoque in plenariam & liberam poſſeſſionem eorum feudorum ſuorum Burgundicorum, Clerevall & Paſſavant, quàm Dynaſtiarum Granges, Hericourt, Blamont, Chatelot, & Clermont, cæterarumque in Comitatu Burgundiæ & Principatu Mompelgardenſi ſitarum cum omnibus juribus & reditibus eo planè modo, prout ante pacem Neomagenſem poſſederant, abolitis penitus iis, quæ quocunque titulo, tempore ac modo in contrarium facta vel prætenſa fuêrunt.

X I V.

Gaudeat etiam Domus Marchica Badenſis omni jure & beneficio pacis hujus, adeoque etiam Weſtphalicæ & Neomagenſis imprimis verò articulorum 4. & 5. hujus tractatûs.

X V.

Reſtituantur eodem modo Principes & Comites Naſſovienſes, Hanovienſes, & Leiningenſes omneſque cæteri Sacri Romani Imperii Status, qui per articulum quartum hujus tractatûs alioſve reſtituendi veniunt, in omnes & ſingulas ſuas ditiones eoque pertinentes proventus & reditus, aliaque omnia jura & beneficia, quocunque nomine inſignita ſint.

X V I.

Cùm verò pacis meliùs ſtabiliendæ ergò, placuerit loca quædam hinc inde permutari, Sacra Cæſarea Majeſtas & Imperium cedunt Sacræ Regiæ Majeſtati Chriſtianiſſimæ ejuſque in Regno ſucceſſoribus Urbem Argentinenſem & quidquid ad illam civitatem in ſiniſtra Rheni parte pertinet, cum omni jure, proprietate & ſupremo Dominio, quod ſibi & Romano Imperio hactenus in ea competiit, aut competere poterat, eaque omnia & ſingula in Regem Chriſtianiſſimum ejuſque ſucceſſores transferunt, ita ut dicta Urbs cum omnibus ſuis appertinentiis & dependentiis in ſiniſtra parte Rheni ſitis, abſque ulla reſervatione cum omnimoda juriſdictione & ſuperioritate, ſupremoque Dominio à modò in perpetuum ad Regem Chriſtianiſſimum ejuſque ſucceſſores pertineat & Coronæ Galliæ incorporata intelligatur, abſque Cæſaris, Imperii vel cujuſcunque alterius contradictione Ad cujus ceſſionis alienationiſve majorem validitatem, Imperator & Imperium vigore præſentis tranſactionis expreſſè derogant omnibus & ſingulis prædeceſſorum Imperatorum Sacrique Romani Imperii Decretis, conſtitutionibus, ſtatutis & conſuetudinibus etiam juramento firmatis aut in poſterum firmandis, nominatimque capitulationi Cæſareæ, quatenus alienatio omnimoda bonorum & jurium Imperii prohibetur, quibus omnibus expreſſè renuntiant, dictamque Urbem unà cum Magiſtratibus, Officialibus, Civibus & Subditis omnibus, à vinculis & ſacramentis, quibus hucuſque Imperatoribus & Imperio obſtricta fuerat, exſolvunt, eamque ad ſubjectionem, obedientiam & fidelitatem Chriſtianiſſimo Regi ejuſque ſucceſſoribus præſtandam remittunt, atque ita Chriſtianiſſimum Regem in plena juſtaque proprietate conſtituunt, omnibuſque in ea juribus ac prætenſionibus ex nunc in perpetuum renuntiant, inque hunc finem dictam Urbem Argentinenſem ab Imperii matricula expungi placet.

X V I I.

Liberum tamen maneat omnibus & ſingulis ejus urbis & appertinentiarum incolis, cujuſcunque conditionis ſint, qui emigrare voluerint, inde domicilium alio, quocunque libuerit, unà cum mobilibus bonis, ſinè ullo impedimento, detractione aut exactione, intra annum à ratihabita Pace, poſt quinquennium verò præſtitis præſtandis ſecundùm conditiones in ejuſmodi caſibus illic olim uſitatas transferre, immobilia verò aut vendere, aut retinere, & per ſe, vel per alios adminiſtrare. Eadem quoque facultas retinendi & per ſe, vel alios adminiſtrandi aut alienandi omnibus aliis Imperii membris aut ſubditis mediatis vel immediatis maneat, qui bona, reditus, debita, actiones, vel jura in dicta urbe, ejuſque appertinentiis habent, ſive ſemper retinuerint, ſive durante bello, aut ante illud confiſcata ſeu ademptа aliiſque conceſſa fuerint, per conventionem hanc reſtituenda, quocunque nomine veniant, aut ubicunque degant. Salva etiam ſit juriſdictio Eccleſiaſtica iis, ad quos antiquitùs ſpectavit, nec eam, ejuſve exercitium impedire unquam liceat.

X V I I I.

Viciſſim Sacra Regia Majeſtas Chriſtianiſſima reſtituet cum omnibus juribus & dependentiis intra 30. dies à commutatis Ratificationum formulis Sacræ Cæſareæ Majeſtati & Imperio munimentum Kehl à ſe exſtructum in dextra Rheni parte ſitum integrum. Munimentum verò de la Pile cæteraque in ipſo Rheno ſeu Rheni inſulis caſtructa intra menſem ſequentem aut citiùs, ſi fieri poterit, ſumptibus Regis Chriſtianiſſimi ſolo planè æquabuntur, à neutra parte poſthac reædificanda. Fluminis autem navigatio, aliuſve uſus utriuſque partis ſubditis, aut qui aliàs illac commeare, navigare aut merces tranſvehere volent, æquè patebit: nec quicquam ab alterutra parte illic aut alibi unquam fiet, quo flumen divertatur, aut ejus curſus ſeu navigatio aliuſve uſus difficilior quavis ratione reddatur, multò minus nova telonia, portoria, aut pedagia exigentur, aut vetera augebuntur, naveſve, quæ tranſeunt, ad unam magis quam alteram ripam appellere, aut onera, ſeu merces exponere, vel recipere cogentur, ſed id libero cujuſque arbitrio relinqui ſemper debebit.

X I X.

Cedit quoque Sacra Regia Majeſtas Chriſtianiſſima Sacræ Cæſareæ Majeſtati & Sereniſſimæ Domui Auſtriacæ Urbem & Arcem Friburgenſem, nec non fortalitium S. Petri, fortalitium item Stellæ nuncupatum, & quæcunque alia munimenta ibidem aut alibi per Sylvam Hercyniam vel reliquum Briſgowiæ diſtrictum noviter erecta,

aut reſtaurata in ſtatu, quo nunc ſunt, abſque ulla demolitione aut deteriοratione, cum Villis Lehen, Merzhauſen, & Kirchzarth; cumque omni jure, prout ſuæ Regiæ Majeſtati per Pacem Neomagenſem ceſſa aut ab illa poſſeſſa & exercita fuêrunt, uti & archivo, omnibuſque ſcripturis ſeu documentis literariis tempore occupationis illic repertis, ſive ibi adhuc exiſtent, ſive alıorſum tranſlata ſint, jure diœceſano aliiſque juribus & reditibus Epiſcopatus Conſtantienſis ſemper ſalvis.

X X.

Transfert ſimiliter in Sacram Cæſaream Majeſtatem & Domum Auſtriacam Sacra Regia Majeſtas Chriſtianiſſima Briſacum integrum in moderno ſtatu, cum Granariis, armamentariis, munimentis, Vallis, muris, Turribus, aliiſque ædificiis publicis ac privatis, atque omnibus dependentiis in dextra parte Rheni ſitis: iis, quæ in ſiniſtra Rheni parte ſunt, interque ea ſortalitio *le Mortier* dicto, Chriſtianiſſimo Regi relictis. Urbs tamen, quæ nova dicitur, in eadem ſiniſtra Rheni parte ſita, uti & pons, ac munimentum inſulæ Rheni inædificatum omninò deſtruetur & ſolo æquabitur à neutra parte ullo tempore reædificanda. Cæterùm eadem libertas Briſaco migrandi hîc repetita cenſebitur, quæ ratione urbis Argentinæ conventa eſt.

X X I

Præfata loca, Urbes, Caſtra & Fortalitia cum omni diſtrictu, appertinentiis & dependentiis Sacræ Cæſareæ Majeſtati à Sacra Regia Majeſtate Chriſtianiſſima retroceſſa reſtituantur & tradantur abſque omni reſervatione, exceptione aut retentione bonâ fide & ſine ullâ dilatione, impedimento vel prætextu, iis, qui poſt ratihabitas Pacis tabulas à Sacra Cæſarea Majeſtate ad id conſtituti & ſpecialiter deputati fuerint, eaque de re locorum evacuandorum Præfectis, Gubernatoribus aut Officialibus Gallicis fidem fecerint, ita ut dictæ Urbes, Arces, Fortalitia & loca cum omnibus prærogativis, utilitatibus, proventibus & emolumentis ac quibuſcunque ibidem comprehenſis, in jus, poſſeſſionem actualem & omnimodam poteſtatem ac ſuperioritatem Sacr. Cæſ. Maj. & Domûs Auſtriacæ redeant, & apud eandem perpetuis temporibus permaneant, quemadmodum antehac ad eam ſpectârunt, & à Sacra Regia Majeſtate Chriſtianiſſima hactenus poſſeſſa fuêre, nihilque omnino juris aut prætenſionis in loca præfata & eorum diſtrictus Coronæ Galliæ remanſiſſe, aut reſervatum fuiſſe, intelligatur. Nec quicquam porro exigatur pro ſumptibus & expenſis in Munimenta aut alia ædificia publica vel privata inſumptis, nec ália quacunque de cauſa retardetur reſtitutio plenaria intra triginta dies à pace ratihabita executioni demandanda, adeò ut præſidia Gallica inde protinus abducantur, abſque omni moleſtia, damno vel gravamine, civibus & incolis, aut aliis quibuſcunque ſubditis Auſtriacis titulo debitorum aut prætenſionum quarumlibet inferendo. Neque fas ſit militiæ Gallicæ in locis evacuandis, aut aliis quibuſvis ad Sacram Regiam Majeſtatem Chriſtianiſſimam non ſpectantibus diutiùs commorari, hyberna, vel ſtationes figere, ſed in proprias Coronæ Galliæ ditiones illico commigrare teneantur.

X X I I.

Eadem ratione reddetur Sacræ Cæſareæ Majeſtati, Sacroque Romano Imperio Philippiburgum illæſum cum munimentis ei in dextra parte Rheni junctis, omnibuſque Tormentis bellicis, quæ tempore ultimæ occupationis ibidem exſtitêrunt, Epiſcopatûs Spirenſis jure undiquaque reſervato, atque eo nomine articulus quartus Inſtrumenti Pacis Neomagenſis expreſſè repetitus habebitur. Munimentum verò, quod in ſiniſtra ripa ædificatum eſt, unà cum ponte à Chriſtianiſſimo Rege poſt occupationem facto, deſtruetur.

X X I I I.

Curabit Chriſtianiſſimus Rex ſuis impenſis ſolo æquari munimenta è regione Hunningæ in dextra ripa & in Inſula Rheni exſtructa, fundo cum ædificiis Domui Badenſi reddendo: pons quoque illic Rheno ſuperſtructus deſtruetur.

X X I V.

Deſtruendum ſimiliter Munimentum, quod in dextra parte Rheni ædificatum eſt, è regione fortalitii, *Fort-Louis* nuncupati, ipſo fortalitio & Inſula penes Regem Chriſtianiſſimum remanentibus, ſolum verò Munimenti deſtructi Domino Marchioni Badenſi cum ædificiis reſtituendum. Deſtruetur etiam ea pontis pars, quæ illuc ab Inſula pertingit, à neutra parte deinceps reparanda.

X X V.

Demolienda præterea à Rege Chriſtianiſſimo Munimenta poſt pacem Neomagenſem Caſtro Trarbacenſi addita, nec non Fortalitium Montroyal ad Moſellam, à nullo poſthac reædificanda, relictâ tamen in priſtino ſtatu arce Trarbacenſi & unà cum Urbe & appertinentiis prioribus poſſeſſoribus plenariè reſtituenda.

X X V I.

Eadem quoque demoliendi ratio obtineat in Munimentis arci Kurburgenſi à Rege Chriſtianiſſimo additis: poſt quæ deſtructa, arx hæc cum integra relicta Urbe Kirn non minus ac reliqua ad Principem Salmenſem ejuſque Agnatos, Rheingravios & Wildgravios ſpectantia bona, nominatim etiam Principatus Salmenſis, cæteraque illis reddentur, eodem omnino modo & jure poſſidenda, quo ea ante deſtitutionem poſſedêrunt, & pace hac conventum eſt.

X X V I I.

Idem etiam de deſtruendis novis Munimentis arci Eberenburgenſi à Rege Chriſtianiſſimo adjectis, eaque Baronibus de Sickingen cum reliquis ad illos ſpectantibus bonis ab utraque parte reddendis cautum eſto.

X X V I I I.

Cùm Dominus Dux Lotharingiæ hoc in bello cum Sacra Cæſarea Majeſtate conjunctus ſit, & præſenti tractatu comprehendi voluerit, reſtituetur pro ſe, hæredibus & ſucceſſoribus ſuis in liberam & plenariam poſſeſſionem eorum Statuum, locorum & bonorum, quæ Patruus ejus Dux Carolus anno milleſimo ſexcenteſimo ſeptuageſimo (cum à Chriſtianiſſimi Regis armis occupata fuêrunt) poſſidebat, exceptis tamen mutationibus, articulis ſequentibus explanandis.

X X I X.

Reſtituet in primis Sacra Regia Majeſtas Chriſtianiſſima Domino Duci Urbem veterem & novam Nancei, cum omnibus appertinentiis, eumque Tormentis bellicis, quæ in Urbe veteri tempore occupationis reperta fuêrunt, eâ tamen conditione, ut integris relictis omnibus Vallis & Propugnaculis Urbis veteris, uti & portis Urbis novæ, hujus Valla & Propugnacula non minùs ac omnia utriuſque Munimenta exteriora, impenſis Sacræ Regiæ Majeſtatis ſolo planè æquentur, nullo deinceps tempore reparanda, niſi quod Dominus Dux ejuſve ſucceſſores Urbem novam ſimplici & æquali muro abſque angulis claudere poſſint, quandocunque libuerit.

X X X.

Evacuabit quoque S. R. M. Chriſtianiſſima caſtrum Bitſch cum omnibus appertinentiis, uti & caſtrum Homburg, deſtructis prius Munimentis ampliùs non reparandis, ita tamen, ut ipſis caſtris, & quæ illis juncta ſunt, oppidis nullum damnum inferatur, ſed ea omnino illæſa conſerventur.

X X X I.

Suffragabuntur porro Domino Duci omnia de unionibus ſeu reunionibus articulo quarto ſtatuta, ac ſi hic verbotenùs repetita eſſent, ubicunque aut quomodocunque factæ ſeu decretæ fuerint.

X X X I I.

Reſervat ſibi verò S. R. M. Chriſtianiſſima Fortalitium Saarloüis cum dimidia leuca in circuitu à Commiſſariis Regiis & Lotharingicis deſignanda, eumque omni ſuperioritatis & ſupremi Dominii jure perpetuò poſſidendum.

X X X I I I.

Urbs quoque & Præfectura Longvicenſis una cum ſuis pertinentiis & dependentiis cum omni ſuperioritate, ſupremo Dominio & proprietate maneat in perpetuum penes Dominum Regem Chriſtianiſſimum ejuſque hæredes & ſucceſſores: nihilque juris in poſterum in iis prætendere poſſit Dominus Dux ejuſque hæredes & ſucceſſores: ſed in prædictæ urbis & præfecturæ permutationem Sacra Regia Majeſtas Chriſtianiſſima, aliam Domino Duci cedet, in uno ex tribus Epiſcopatibus ejuſdem amplitudinis & valoris præfecturam, de qua bonâ fide inter eoſdem Commiſſarios conveniet: eâque ſic ceſſâ, & in Dominum Ducem à Rege Chriſtianiſſimo tranſlata, tam ipſe Dux, quàm ipſius hæredes & ſucceſſores fruentur in perpetuùm cum omnimodis ſuperioritatis, ſupremi Dominii & proprietatis juribus.

X X X I V.

Pateat ſemper Regio militi ad loca limitanea pergenti aut inde redeunti ſine obſtaculo aut impedimento tranſitus innoxius per ditionem Domini Ducis, præviâ tamen ſemper notificatione tempeſtivâ, & ut tranſiens miles non evagetur, nec diverticula quærat, ſed via ordinaria & breviſſima utatur, & iter abſque mora debitè acceleret, nullam vim, nullumque damnum locis vel ſubditis Ducis inferat, annonamque ac alia neceſſaria à Commiſſariis Lotharingicis ſubminiſtranda paratâ pecuniâ ſolvat, abolitis viciſſim & in poteſtatem Domini Ducis ſine exceptione plenè redeuntibus viis & locis quæ Sacræ Regiæ Majeſtati Chriſtianiſſimæ per pacem Neumagenſem reſervata fuêrunt.

X X X V.

Beneficia Eccleſiaſtica uſque ad diem præſentis tractatus à Rege Chriſtianiſſimo collata, penes modernos poſſeſſores, qui ea à S. M. R. conſecuti ſunt, quieta relinquuntur.

X X X V I.

Sancitum præterea fuit, ut omnes proceſſus, ſententiæ atque decreta lata per Conſilium, Judices aut alios Regiæ Majeſtatis Chriſtianiſſimæ Officiales in controverſiis & actionibus ad finem perductis, tam inter ſubditos Ducatus Lotharingiæ & Barri, quàm alios, tempore, quo Rex Chriſtianiſſimus hoſce Status poſſedit, locum habeant, ac plenum integrumque ſuum ſortiantur effectum, non ſecus ac ſi S. R. Majeſtas eorum poſſeſſor manſiſſet, neque dictas ſententias & decreta in dubium vocare, annullare, aut executionem illorum retardare aut impedire integrum erit. Partibus quidem licitum erit juxta ordinem & diſpoſitionem legum atque conſtitutionum confugere ad reviſionem actorum, interim tamen ſententiæ ſuo in robore & vigore maneant.

X X X V I I.

Reſtituentur mox à ratihabita pace Domino Duci, archiva & documenta literaria, quæ in Gazophilacio Nanceano & Barrenſi, atque in utraque Camera Computorum ſive alibi locorum habeantur & ablata fuêrunt.

X X X V I I I.

Poterit ſtatim à ratihabita pace Dominus Dux in Ducatus Lotharingiæ & Barri Commiſſarios mittere, qui rebus illius attendant, juſtitiam adminiſtrent, Teloniorum, Salinarum, aliorumque jurium curam gerant, curſum publicum diſponant, cæteraque agant, quæ ad Regimen à Domino Duce eodem tempore plenè ſuſcipiendum pertinere queant.

X X X I X.

Ratione vectigalium ſeu teloniorum, eorumve immunitatis in vectura ſalis & lignorum, ſive terrâ, ſive per flumina, ſervetur ſtatus ſeu conſuetudo anni 1670. nullâ innovatione permiſſâ.

XL.

Maneat antiquus uſus & libertas commerciorum inter Lotharingiam & Ditionem Metenſem, Tullenſem & Virodunenſem, mutuoque utriuſque partis beneficio in poſterum exactè ſervetur.

XLI.

Serventur ſimiliter in priſtino ſuo vigore & robore concordata illæſa inter Chriſtianiſſimos Reges & Duces Lotharingiæ inita.

XLII.

Domino Duci, ejuſque fratribus poſt reſtitutionem integrum erit, jus, quod ſibi in diverſis cauſis competere aſſerunt, viâ ordinariâ perſequi, non obſtantibus ſententiis, quæ ipſis abſentibus & non auditis latæ dici poſſint.

XLIII.

In iis, quæ hic aliter expreſsè conventa non ſunt, obſerventur quoque ratione Domini Ducis ejuſque Ditionum & ſubditorum ea, quæ hoc tractatu maximè §. *Reſtituentur utriuſque partis Vaſalli, &c.* § *Simul atque inſtrumentum Pacis, &c.* & §. *Et ut ad Subditos, &c.* cauta ſunt, ac ſi hic ſpeciatim enuntiata eſſent.

XLIV.

Dominus Cardinalis de Furſtenberg reſtituetur in omnia jura, bona feudalia ac allodialia, beneficia, honores & prærogativas, quæ Sacri Imperii Principibus & membris competunt, tam ratione Epiſcopatûs Argentoratenſis à dextra parte Rheni, quam Abbatiæ Stavelonenſis, aliâſve, fruetúrque cum Agnatis ſeu Cognatis, qui illi adhæſêrunt, & domeſticis, plenâ amneſtiâ & ſecuritate omnium factorum dictorumque & quorumlibet contra illum illoſve decretorum, nec ipſe, illiuſque hæredes, aut Agnati ſeu Cognati & domeſtici, ob hæreditatem defuncti Domini Electoris Maximiliani Henrici à Dominis Electoribus Colonienſi & Bavariæ, eorumque hæredibus aut quibuſcunque aliis conveniri unquam poterunt, uti nec viciſſim ex illa hæreditate ſeu ob legata ſibi relicta vel res donatas Dominus Cardinalis ejuſque Agnati ſeu Cognati & domeſtici, aut cauſam ab iis habentes quicquam quovis modo à Dominis Electoribus petere debebunt, omni jure, prætenſione ſeu actione perſonali ac reali penitus extincta. Eâdem amneſtiâ & ſecuritate gaudebunt, eodemque omnino jure utentur ex Canonicis Colonienſibus ii, qui partes illius ſecuti & Canonicatibus ac beneficiis privati fuêrunt, reſtituenturque cum omnibus Canonicorum, beneficiorum & dignitatum juribus in eum Capituli Cathedralis & Collegiatarum Eccleſiarum locum & ordinem, quo ante depoſitionem fuêrunt, ita tamen, ut reditibus penes modernos poſſeſſores manentibus, hi æque ac reſtituti communibus dignitatum & beneficiorum titulis & functione, priore tamen loco reſtitutis delato, fruantur, poſt poſſeſſorum verò obitum aut voluntariam reſignationem, reſtituti ſoli dignitates & reditus protinus occupent, interea quoque pro ordine, quem inter ſe habent, ſinguli novas præbendas proximè vacaturas, conſequantur. Hocque etiam ſuperioribus Eccleſiaſticis, ad quos res pertinet, grata fore nullatenus dubitatur. Hæredes quoque illorum Canonicorum, qui pariter deſtituti durante bello deceſſêrunt, quorumque bona, reditus & jura ſequeſtrata aut fiſco addicta fuêrunt in hiſce recuperandis beneficio §. *Reſtituentur omnes utriuſque partis Vaſalli,* . . . plenè gaudebunt eâ expreſsè additâ conditione, ut legata à defunctis ad pias cauſas relicta juxta eorum diſpoſitionem ex cenſibus aſſignatis abſque mora ſolvantur.

XLV.

Amneſtiâ quoque comprehendantur ſpecialiter Landgravii Haſſiæ Reinfelſenſes, & in eum ſtatum, quoad Arcem Rheinfels totumque Comitatum inferiorem Cattimelibocenſem cum omnibus juribus ac dependentiis reponantur, in quo eorum Pater Landgravius Erneſtus ante initium hujus belli extitit, ſalvis tamen ubivis juribus Domino Landgravio Haſſo-Caſſellano competentibus.

XLVI.

Reſtituentur omnes utriuſque partis Vaſalli & ſubditi, Eccleſiaſtici & ſæculares, Corpora, Univerſitates & Collegia honoribus, dignitatibus & beneficiis, quibus ante bellum gaudebant, uti & in omnia jura, bona, mobilia, & immobilia, cenſus quoque ſeu reditus, etiam qui redimi poſſunt, & qui vitâ terminantur (dummodo ſors extincta non ſit) tempore & occaſione belli occupata ſeu detenta, unà cum juribus, actionibus & ſucceſſionibus, quæ ipſis, durante bello, evenerint, ita tamen, ut nihil ratione fructuum ſeu proventuum poſt occupationem ſeu detentionem ad diem uſque ratihabitæ pacis perceptorum, aut penſionum ceſſarum petere poſſint. Similiter peti amplius non poterunt debita, merces & mobilia tempore & ratione belli fiſco addicta vel autoritate publicâ in alios uſus converſa, adeoque nec creditores ejuſmodi debitorum, nec Domini earum mercium aut mobilium, eorumque hæredes aut cauſam ab iis habentes, ea perſequi aut reſtitutionem ſeu ſatisfactionem prætendere unquam debebunt. Reſtitutiones hæ ad eos quoque extendentur, qui partes contrarias ſecuti ſunt, quive eo nomine ſuſpecti fuêrunt, & quibus poſt Pacem Neomagenſem bona, reditus aut jura ideò, quòd alibi habitaverint vel hommagium non præſtiterint, aut ſimiles ob cauſas, ſeu prætextus ablata fuêrunt, quique proinde virtute Pacis hujus in Principis ſui gratiam redibunt, ſicut & in priſtina jura & quævis bona, qualia hæc tempore concluſionis & ſubſcriptionis hujus Tractatûs fuêrunt. Atque omnia illthæc ſtatim à ratihabitâ Pace executioni mandabuntur, non obſtantibus ullis donationibus, conceſſionibus, alienationibus, declarationibus, confiſcationibus, commiſſis, impenſis, meliorationibus, ſententiis interlocutoriis & definitivis ex contumacia, partibus & non auditis latis, quæ ſententiæ & res judicatæ nullæ erunt, & perinde habebuntur, ac ſi judicatæ aut pronuntiatæ non eſſent, plenâ libertate & integrâ manente iis omnibus in Patriam, ſeu ad bona iſta redeundi; utque iis non minus ac cenſibus & reditibus, vel ipſi frui, aut alibi, ubicunque ipſis viſum fuerit, domicilium figere ſeu morari poſſint, prout elegerint, omni violentiâ ſeu coactione penitus excluſâ. Tumque fas illis erit per procuratores non ſuſpectos bona & reditus adminiſtrare, eiſque frui; exceptis tamen beneficiis Eccleſiaſticis reſidentiam requirentibus, quæ perſonaliter adminiſtrari, & obiri debebunt. Omnibus denique utriuſque partis ſubditis libera facultas erit, bona mobilia, & immobilia cenſus & reditus, quæ ſub alterutrius ditione habent, vendendi, permutandi, alienandi & transferendi, aliterve de iis inter vivos & per ultimam voluntatem diſponendi, ita ut quilibet, ſubditus vel extraneus, ea emere ſeu acquirere poſſit, nullâ aliâ ſeu ulteriori permiſſione ſuperioris requirendâ præter eam, quæ hoc articulo continetur.

XLVII.

Si aliqua beneficia Eccleſiaſtica mediata vel immediata, durante hoc bello, ab una alterave parte in Terris ſeu locis ſibi tunc ſubjectis juxta primævæ inſtitutionis ac generalium vel particularium de iis factorum ſtatutorum legitimorum normam aut aliam quamvis à ſummo Pontifice canonicè factam diſpoſitionem capacibus collata fuerint, ea non minùs atque illa beneficia Eccleſiaſtica quæ ante præſens bellum in locis ex hac Pace reſtituendis tali modo collata fuêrunt, præſentibus poſſeſſoribus relinquantur, ita ut nec in illorum poſſeſſione vel legitima adminiſtratione, nec in fructuum perceptione, à quocumque turbari aut impediri vel eorum nomine ſeu causâ præteritâ aut præſenti in jus vocari, conveniri, aut quavis ratione inquietari ſeu moleſtari unquam poſſint aut debeant, ut tamen ea præſtent, quæ ſibi ratione illorum beneficiorum incumbunt.

XLVIII.

Cum tranquillitatis publicæ interſit, ut pax concluſa Auguſtæ Taurinorum 29. Auguſti 1696. inter Sacram Regiam Majeſtatem Chriſtianiſſimam & Dominum Sabaudiæ Ducem exactè obſervetur, illam quoque Pace hac comprehendi & confirmari placuit, ut ejuſdem cum Pace hac vigoris ſit & perpetuò maneat. Confirmantur præterea ſigillatim, quæ Pace Weſtphalicâ & Neomagenſi ſuperius reſtabilitâ pro Domo Sabaudica cauta ſunt, & hîc nominatim repetita cenſentur; ita tamen ut per factam reſtitutionem Pinaroli ejuſque dependentiarum nulla in parte minui aut alterari queat obligatio, quam Sacra Regia Majeſtas Chriſtianiſſima in ſe ſuſcepit ſolvendi Domino Mantuæ Duci, quadringenta nonaginta quatuor millia aureorum, in liberationem Domini Ducis Sabaudiæ; prout in Inſtrumento Weſtphalicæ Pacis fuſiùs declaratum eſt. Atque ut ea pleniùs & firmiùs corroborentur, omnes & ſinguli Principes Pacis generalis conſortes, quas inter ſe pro majori ſecuritate ſtipulantur ſponſiones ſeu guarantias, eaſdem Domino Duci Sabaudiæ præſtant, & ab eo viciſſim accipient.

XLIX.

Redditione verò ſeu reſtitutione quacunque locorum, perſonarum, rerum aut jurium à Gallia facta aut facienda, redintegratis ſeu redintegrandis nihil novi juris acquiretur. Si vero aliorum contra illos prætenſiones fuerint, hæ poſt factam reſtitutionem, quæ propterea nullatenus differri debet, loco convenienti proponendæ, examinandæ & decidendæ erunt.

L.

Simul atque Inſtrumentum Pacis hujus à Dominis Legatis Extraordinariis & Plenipotentiariis ſubſcriptum & ſignatum fuerit, ceſſet omnis cujuſcunque generis hoſtilitas ac violentia, ædificiorumque, Vinearum & Silvarum vaſtatio aut arborum cæſio: deducanturque illicò poſt ratihabitiones commutatas utrinque copiæ ex locis non munitis ad alteram partem pertinentibus. Loca vero munita ex pace hac reſtituenda tradantur intra triginta dies à ratihabita Pace, aut citiùs, ſi fieri poterit, iis, qui præcedentibus articulis nominati ſunt, vel ſi expreſſi non fuerint, illis, qui immediatè ante deſtitutionem in poſſeſſione fuêrunt, abſque ulla munimentorum aut ædificiorum publicorum vel privatorum deſtructione, aut ſtatûs, in quo nunc ſunt, deterioratione, vel quarumvis impenſarum in vel ob ea factarum repetitione, ullâve militum aut eorum nomine vel alia de cauſa facienda exactione, aut rerum ad incolas ſpectantium vel ex hac Pace relinquendarum ablatione. Demolitio autem qualiſcunque deſtruendorum, de qua ſupra convenit, abſque impenſis & moleſtia alterius partis, minorum quidem intra menſem, majorum verò intra duos menſes, aut citiùs, ſi fieri poterit, plenè perficiatur. Reddantur præterea bonâ fide ſtatim à Ratificationibus commutatis omnia Archiva & documenta literaria, non ea tantùm, quæ ad loca Sacræ Cæſareæ Majeſtati & Imperio ejuſque ſtatibus & membris reſtituenda aut relinquenda pertinent, ſed & omnia illa, quæ ex Camera & urbe Spirenſi, alibique in Imperio ablata ſunt, etſi eorum mentio ſpecialis in hac conventione facta non ſit. Captivi quoque utrinque facti ratione belli plenæ libertati abſque lytro reſtituantur, maximè ii, qui remis addicti aut aliâs ad opus publicum damnati fuêrunt.

LI.

Et ut ad ſubditos utriuſque partis plenior Pacis fructus mox pervenire poſſit, convenit, ut quæcunque contributiones pecuniæ, frumenti, vini, fœni, lignorum, pecudum, aut alterius nominis, licèt alterutrius ſubditis jam imperatæ aut per pacta ſtabilitæ fuerint, uti & pabulationes omnis generis in alterius ditione ſtatim à die ratihabitionis omnino ceſſent, & quod tum ex ejuſmodi aliiſque contributionibus, indictionibus aut exactionibus reſiduum debebitur, penitus abolitum ſit & maneat, obſides etiam ex quacunque cauſa hoc bello dati aut abducti ſine mora abſque ære reddantur, liberèque in Patriam dimittantur.

LII.

Redeant quoque mox à ſubſcripta pace commercia inter Sacræ Cæſareæ Majeſtatis Imperiique & Sacræ Regiæ Majeſtatis Chriſtianiſſimæ, Regnique Galliæ ſubditos durante bello prohibita, in eam, quæ ante bellum fuit, libertatem, fruanturque utrinque omnes & ſingu-

ſinguli, nominatim Urbium Imperialium & Emporiorum Hanſeaticorum cives & incolæ terrâ marique pleniſſima ſecuritate, priſtinis juribus, immunitatibus, privilegiis & emolumentis per ſolennes tractatus aut vetuſtam conſuetudinem obtentis; ulteriori conventione poſt pacem remiſſâ.

L I I I.

Omnia per hanc pacem conventa valeant, ac perpetuâ firmitate nitantur, obſerventurque & executioni mandentur, non obſtantibus ſed abrogatis & caſſatis omnibus, quæ contraria credi, allegari, aut excogitari unquam poſſint, etſi talia ſint, ut eorum ſpecialior, ſeu amplior mentio fieri debeat, aut abrogatio, ſeu annulatio nulla ſeu invalida dici poſſe videatur.

L I V.

Utrique contrahentium parti liceat pacem hanc ejuſque obſervationem fœderibus, munimentis in proprio ſolo, extra loca tamen ſuperius nominatim excepta, pro arbitrio extruendis & ampliandis, præſidiisque & ſtationibus, atque aliis mediis ad defenſionem comparatis firmare: cùm aliis quoque Regibus, Principibus & Rebuspublicis, tum in primis Sueciæ Regi, ceu Mediatori, æquè ac virtute pacis Weſtphalicæ eam aſſerere, Sacræque Cæſareæ Majeſtati, Imperioque, & Sacræ Regiæ Majeſtati Chriſtianiſſimæ guarantiam præſtare ſemper fas erit.

L V.

Et cùm Sacra Cæſarea Majeſtas, Imperiumque, & Sacra Regia Majeſtas Chriſtianiſſima grato animo agnoſcant indefeſſa ſtudia & officia, quæ Sereniſſimus Sueciæ Rex tranquillitati publicæ reducendæ impendit, utrinque placuit, eum cum Regnis & Provinciis ſuis præſenti hoc tractatu omni meliori modo nominatim comprehendi.

L V I.

Porrò quoque Sacræ Cæſareæ Majeſtatis & Imperii nomine pace hac comprehenduntur præter nominata jam Imperii membra etiam reliqui Electores, Principes, Status & membra Imperii, interque ea ſigillatim Epiſcopus & Epiſcopatus Baſileenſis, cum omnibus eorum ditionibus, prærogativis & juribus: tum & Tredecim Helvetiorum Cantones cum eorum fœderatis, nominatim cum Republicâ & Civitate Genevatum & dependentiis, Urbe & Comitatu Neocomenſi ad Lacum, Civitatibus Sancti Galli, Mulhuſæ & Biennæ, tribus Ligis Rhæticis ſeu Griſonibus, Septem Decimis Valeſianis & Abbate Sancti Galli.

L V I I.

Nomine Sacræ Regiæ Majeſtatis Chriſtianiſſimæ comprehenduntur pariter tredecim Cantones Helvetiæ eorumque Fœderati, & nominatim Reſpublica Valeſianorum.

L V I I I.

Includentur etiam paci omnes illi, qui ante permutationem ratihabitionum, vel poſtea intra ſex menſes ab una vel altera parte ex communi conſenſu nominabuntur.

L I X.

Pacem hoc modo concluſam promittunt, Legati Cæſarei & Regii, Deputatorumque Imperii Ordinum Plenipotentiarii ab Imperatore, Imperio, & Rege Chriſtianiſſimo ad formam hîc mutuò placitam ratihabitionum & ratificationum Inſtrumenta intra ſex ſeptimanarum ſpatium ab hodierno die computandarum, aut citius, ſi fieri queat, hîc reciprocè commutatum iri.

L X.

In quorum fidem roburque tam Cæſarei quam Regii Legati Extraordinarii & Plenipotentiarii, unà cum Electorum, Principum & Statuum Imperii ad hunc actum Deputatorum Plenipotentiariis tabulas has propriis manibus ſubſcripsêrunt & ſigillis ſuis munivêrunt. Acta hæc ſunt in Palatio Riſvicenſi in Hollandia, trigeſimâ die menſis Octobris Anno Domini milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo ſeptimo.

(L. S.) *D. A. C. à Caunitz.*
(L.S.) *Henr. C. de Stratman.*
(L.S.) *J. F. L. B. à Seilern.*

(L.S.) *de Harlay Bonneüil.*
(L.S.) *Verjus de Crecy.*
(L.S.) *de Callieres.*

Nomine Em. Elect. Mogunt.

(L.S.) *M. Fridericus Baro de Schonborn Legat.*

Nomine Seren. Bavariæ Elect.

(L.S.) *de Prielmayer, Legatus Extraordinarius & Plenipotentiarius.*

(L. S.) *Ignatius Antonius Otten. Plenipotentiarius.*

(L.S.) *Georgius Vilhelmus Moll Plenipotentiarius.*

Nomine Domus Auſtriacæ.

(L.S.) *Franc. Rudolphus ab Halden L. Baro de Trazberg &c.*

Nomine Magni Ordinis Teutonici Magiſtri.

(L.S.) *Carolus B. à Loe, Ordinis Teutonici Eques.*

Nomine Celſiſſimi Principis & Epiſcopi Herbipolenſis.

(L.S.) *Joannes Conradus Philippus Ignatius de Taſtungen.*

Nomine Eminentiſſimi & Celſiſſimi Electoris Trevirenſis ut Epiſcopi Spirenſis.

(L.S.) *Joannes Henricus de Kayſersfeld Plenipotentiarius.*

Nomine Celſiſſimi Principis & Epiſcopi Conſtantienſis.

(L.S.) *Fridericus à Durheim.*

Nomine Reverendiſſimi & Celſiſſimi D. Epiſcopi & Principis Hildeſienſis.

(L. S.) *Carolus Paulus Zimmerman, Celſitudinis ſuæ Cancellarius, Conſiliarius intimus, & Plenipotentiarius.*

Nomine Sereniſſ. & Reverendiſſimi Electoris Colonienſis tanquam Epiſcopi & Principis Leodienſis.

(L. S.) *Joannes Conradus Norff deputatus Plenipotentiarius.*

Nomine Reverendiſſimi & Celſiſſimi Epiſcopi, & Principis Monaſterienſis.

(L. S.) *Ferdinandus L. B. à Plettenbergexlenhauſen, Eccleſiæ Cath. Paderb. Monaſt. & Hildeſ. reſpec. Decan. & Capit.*

Nomine Sereniſſimi Electoris Palatini, ut Ducis Neoburgici.

(L. S.) *Joannes Henricus Hetterman Plenipotentiarius.*

Nomine Sereniſſimi Ducis Wurtenbergici.

(L. S.) *Jo. Georgius Nobilis de Kylpis S. R. Imp. Eques Conſil. Status intimus & Conſil. Director.*

(L. S.) *Antonius Gunterus de Heſpen Conſiliarius in Conſilio ſuperiori & Plenipotent. Sereniſſimi Domini Ducis.*

Nomine Sereniſſimi Principis Badæ Badenſis.

(L. S.) *Carolus Ferdinandus L. B. de Plitterſdorff ſalvo alternationis ordine.*

Nomine Collegii Abbatialis Sueviæ.

(L. S.) *Joseph. Anton. Euſebius ab Halden in Neidsberg L. B. de Antenriedt Plenipotentiarius.*

Nomine Comitum Scamni Wetteravici.

(L. S.) *Carolus Otto Comes à Solms.*

(L. S.) *F. C. ab Eclelsheim Conſiliarius Hanovienſis & Plenipotent.*

Nomine liberæ & Imperialis Civitatis Coloniæ Agrippinæ.

(L. S.) *Herman Joseph Bullingen Syndicus & Plenipotentiarius.*

Nomine Civitatis Auguſtæ Vindelicorum.

(L. S.) *Joannes Chriſtophorus à Dobheim Plenipotentiarius.*

Nomine Civitatis Imperialis Francofurti.

(L. S.) *Joannes Jacobus Muller Plenipotentiarius.*

(L. S.) *Joannes Melchior Lucius J. U. L. Syndicus & Plenipotent.*

ARTICULUS SEPARATUS.

AD majorem elucidationem articuli *Reſtituentur à Rege Chriſtianiſſimo Domino Electori Palatino &c. 8.* Inſtrumenti pacis hodie ſubſcriptæ hic ampliùs ſtatuere placuit, ut in proponendis & decidendis D. Duciſſæ Aurelianenſis adverſùs D. Electorem Palatinum prætenſionibus ſeu juribus hæc ſervetur ratio. Ubi de loco congreſsûs inter utrumque Arbitrum intra tempus ratihabitioni pacis præfixum convenerit, parti utrique ille locus ſignificabitur, illucque intra bimeſtre ſpatium à plenaria reſtitutione Domini Electoris Palatini juxta allegatum articulum factâ numerandum Delegati Dominorum Arbitrorum mittentur. Exhibeatur tùm illic intra menſem ſequentem, à Domina Duciſſa, integra deſignatio prætenſionum, ſeu petitionum adverſùs Dominum Electorem, illaque intra octiduum Domino Electori communicetur. Deducantur inde & Dominorum Arbitrorum Delegatis ibidem tradantur, inter alios quatuor menſes, eâdem die ab his nominanda, utriuſque partis fundamenta in quadruplo; ex quibus ſinguli Arbitri unum exemplar penes ſe retinebunt, tertium ad acta communia arbitrii reponetur, quartum verò partibus hinc inde intra octiduum communicabitur. Reſpondeatur pari ratione, & Dominorum Arbitrorum Delegatis eâdem die in quadruplo exhibeatur utriuſque partis reſponſio, partibus rurſum vice mutuâ intra octiduum extradendâ. Intra quatuor ſubſequentes menſes ad concluſionem cauſæ utrinque procedatur, & Arbitrii ſententiæ ſimul ſubmittatur, atque hæc concluſio & ſubmiſſio, partibus ad notitiam communicetur, actaque præſentibus partium Procuratoribus, quod dici ſolet, inrotulentur. Viſo demum & examinato utriuſque partis jure intra ſex menſes à Dominis Arbitris eorumve Delegatis juratis in loco congreſsûs ſententia ſecundum Leges & Conſtitutiones Imperii publicè feratur, & ubi concors fuerit, executioni plenè mandetur. Sin Domini Arbitri eorumve Delegati in ſententia diſcordes fuerint, acta Arbitrii communia intra bimeſtre ſpatium à die ſententiæ inchoandum, communibus partium ſumptibus Romam deferantur, & ſummo Pontifici, tanquam Super-Arbitro exhibeantur, quò tem iterum-

Brunſwic-Lunenburg-Hanover.

Excellentiſſimus Dominus Baro à *Bodmar* Reipublicæ Adminiſter, à Intimis Conſiliis Status, Celſitudinis Sereniſſimæ Electoralis Brunſwic-Lunenburg-Hanoverenſis, & Extraordinarius Plenipotentiariusque ad Pactum de Pace Legatus.

Dominus *Stambke* Legationi à Secretis.

Colonia.

Excellentiſſimus Dominus Baro in *Mean* Canonicus & Cathedralis Eccleſiæ Leodienſis Beneficiarius Dominus, à Sanctioribus Conſiliis, & Celſitudinis Electoralis Extraordinarius & Plenipotentiarius ad Pactum de Pace Legatus.

Dania.

Excellentiſſimus Dominus *Chriſtianus Sigſried de Pleſſen*, Dominus in Parin & Hukendorf, Teſſeræ Elephantis Eques, à Secretioribus Conſiliis, Ærarii Cameræ Præpoſitus, Wardenburgo, & Junghoſho Præfectus, Primicerius, Extraordinariorum & Plenipotentiariorum Regis Daniæ Norwegiæ &c. ad Generale de Pace Concilium Legatus, Magnuſque Celſitudinis Regiæ Principis Georgii Daniæ Cubicularius.

Excellentiſſimus Dominus *Chriſtianus à Lente*, Dominus in Sarlhauſen, Teſſeræ Dannebrogicæ Eques, à Secretioribus & Sanctioribus Conſiliis, Magnus Cerimoniarum Magiſter, Extraordinarius & Plenipotentiarius Regis Daniæ, Norwegiæ &c. ad Generale de Pace Concilium Legatus.

Dominus *Pauwelſe* Legationi à Secretis.

Dominus *Vermehren* Legationi à Secretis, qui cum Excellentiſſimo Domino de Pleſſen venit.

Imperator.

Excellentiſſimus Dominus *Dominicus Andreas*, Sancti Imperii, Comes à Caunitz, Velleris Aurei Torquatus Eques, à Sanctioribus Conſiliis, Imperii Cubicularius & Vice-Cancellarius, Hæreditarius Auſterliz & Ongerisbrod Dominus, Primicerius Extraordinariorum & Plenipotentiariorum Cæſareæ Majeſtatis ad Generale de Pace Pactum Legatus.

Excellentiſſimus Dominus *Henricus*, Sancti Imperii, Comes à Stratman & Purbach, Cubicularius, Conſiliarius Imperialis Aulicus, & Extraordinarius, Plenipotentiariusque Cæſareæ Majeſtatis ad Generale Pactum de Pace Legatus.

Excellentiſſimus Dominus Baro à *Seilern* &c. Conſiliarius Imperialis Aulicus, Extraordinarius & Plenipotentiarius Cæſareæ Majeſtatis ad Generale de Pace Pactum Legatus.

Dominus *Hayeck* Cæſareæ Majeſtatis Legationi à Secretis.

Hiſpania.

Excellentiſſimus Dominus Don *Franciſco Bernardo de Quiros*, Divi Jacobi Teſſeræ Eques, Regi in Conſilio Regio Caſtiliæ à Conſiliis, Primiceriusque Catholici Regis Extraordinariorum & Plenipotentiariorum ad Generale de Pace Pactum Legatus.

Excellentiſſimus Dominus *Ludovicus Alexander de Schockard*, Comes in Tirimont, Baro à Gaesbeck, & à Sanctioribus Flandriæ Conſiliis Supremis, Madriti Sedentibus apud Regem, à Sanctioribus & Secretioribus in Belgio Conſiliis, ejuſque Extraordinarius & Plenipotentiarius ad Pacis Generalis Pactum Legatus.

Dominus *Brulé* Scutarius Nobilis, Catholico Regi à Secretis.

Confœderatarum Belgii Provinciarum Ordines.

Excellentiſſimus Dominus *Jacobus Boreel*, Dominus in Duynbeeck, Weſthaven & Mereſtein, Senator & Conſul Civitatis Amſtelædami Conſiliariuſque Provinciæ Hollandiæ Deputatus, Extraordinarius & Plenipotentiarius Nomine Illuſtriſſimorum & Præpotentium Belgii Fœderati Ordinum ad Pactum de Pace Legatus, Ante Pacem obſignatam obiit.

Excellentiſſimus Dominus *Antonius Heinſius*, Ordinum Hollandiæ & Weſtfriſiæ Senator Syndicus, Magni Sigilli Cuſtos, Summus Prædiorum Tribunus, Societatiſque Indiarum Orientalium Director, Extraordinarius & Plenipotentiarius, Nomine Illuſtriſſimorum & Præpotentium Fœderati Belgii Ordinum ad Pactum de Pace Legatus.

Excellentiſſimus Dominus *Everardus à Wede*, Dominus in Wede, Dyckveld, Rateles, &c. Oppido Oudewater Prædiatorius Dynaſta, Decanus & Præſes Capituli Imperialis Sanctæ Mariæ Ultrajectinæ, Fluvii Rheni in Ditione Ultrajectenſi Præfectus Aggerum, Ordinum ejuſdem Provinciæ Præſes, Provinciæ Ultrajectinæ Deputatus, Extraordinariuſque & Plenipotentiarius, Nomine Illuſtriſſimorum & Præpotentium Fœderati Belgii Ordinum ad Pacem Legatus.

Excellentiſſimus Dominus *Wilhelmus ab Haaren*, Grietman in Bild, ad Friſiæ Ordines Nomine Nobilium Deputatus, Athenæi Franekerani Curator, Friſiæ Provinciæ Deputatus, Extraordinarius & Plenipotentiarius, Nomine Illuſtriſſimorum & Præpotentium Fœderati Belgii Ordinum, ad Pactum Pace Legatus.

Dominus *Hamel Bruninx* Legationi à Secretis.

Gallia.

Excellentiſſimus Dominus *Nicolaus Auguſtus ab Harlay*, Eques, Dominus in Bonneüil, Conſiliarius Ordinarius Chriſtianiſſimi Regis in omnibus Conſiliis Status, Extraordinariorum & Plenipotentiariorum Primicerius Chriſtianiſſimi Regis nomine ad Pacem Generalem Legatus.

Excellentiſſimus Dominus à *Verjus*, Comes à Crecy, Marchio à Freon, Fort-Isle, Baro à Courcy, Dominus in Boulay, Duabus Eccleſiis, Menilletto, &c. Regis Conſiliarius Ordinarius omnibuſque Conſiliis Status, Chriſtianiſſimi Regis Extraordinarius & Plenipotentiarius ad Pacem Generalem Legatus.

Excellentiſſimus Dominus de *Colbert*, Eques, Dominus in Rocheſchellay, Gigny, Regi Chriſtianiſſimo à Conſiliis, Extraordinarius & Plenipotentiarius Chriſtianiſſimi Regis ad Pacem Generalem Legatus.

Moguntia.

Excellentiſſimus Dominus Baro à *Schonborn*, Celſitudinis ejus Electoralis Frater, Curiæ Magni Mareſchalli dignitate ornatus, Cæſareæ Majeſtati à Sanctioribus Conſiliis, Extraordinarius & Plenipotentiarius memoratæ Celſitudinis ad Pacem Legatus.

Palatinatus.

Excellentiſſimus Dominus Comes à *Vehlen*, Prætorius Legatus, Celſitudinis Electoralis Palatinæ ad Pactum de Pace Extraordinarius & Plenipotentiarius Legatus.

Saxonia.

Excellentiſſimus Dominus Baro à *Boſen*, Ærarii Imperialis pro Superioris & Inferioris Saxoniæ Circulo Præfectus, Armaturæ Militaris Inſpector & Arbiter generalis, & à Secretioribus Conſiliis, Teſſeræ Sancti Johannis Eques, Extraordinarius & Plenipotentiarius Celſitudinis Electoralis Saxoniæ ad Pacem Legatus.

Dominus *Kirchner*, Legationi à Secretis.

Suecia.

Excellentiſſimus Dominus *Carolus Bonde*, Comes à Bærnœœ, Dominus in Hesleby, Tyreſiæ, Toſtaholin, Græſlleen, Guſtafsberg, & Rezitza, Suecorum Regis Senator, Supremi Senatus Dorptenſis in Livonia Præſes, ejuſque Extraordinarius & Plenipotentiarius ad Pacis Generalis Mediatoriam operam Legatus.

Excellentiſſimus Dominus *Nicolaus* Baro à *Lilieroot*, Regi Suecorum à Secretis, Ejuſque ad Illuſtriſſimos & præpotentes Belgii Fœderati Ordines Extraordinarius Legatus, & Plenipotentiarius ad Pacis Generalis Mediatoriam operam Legatus.

Dominus *Carolus Guſtavus*, Baro à Friſendorf, Legationi Suecicæ à Secretis.

Auguſta Trevirorum.

Excellentiſſimus Dominus Baro à *Leyen*, Dominus in Saffig, Efferen, & Weſſeling, Conſiliarius Intimus, Magni Mareſchalli dignitate ornatus & Ballivius Monaſterienſis, Cobern, & Alcken, Extraordinarius & Plenipotentiarius Celſitudinis Electoralis Trevirenſis ad Pactum de Pace Legatus.

NOMINA
Miniſtrorum, Plenipotentiariorum, Deputatorum & Legatorum, &c.

Auguſta Vindelicorum (Imperiali Civitate.)

Dominus *Johannes Chriſtophorus à Dierheim*, Auguſtæ Vindelicorum Civitatis Cæſareæ Senator, ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ex Auſtria.

Dominus *Franciſcus Rudolphus*, Baro ab Helden, Dominus in Trasberg, &c. Superioris Auſtriæ pro Cæſarea Majeſtate Senator Regens, Ejuſque pro Familia Auſtriaca ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ex Baden-Badenſi.

Dominus *Carolus Ferdinandus*, Baro à Plittersdorf, Dominus in Waleſteeg & Neükaz, Sereniſſimæ Celſitudini Marggravio Ludovico Badenſi & Hochbergenſi à Secretis, Ejuſque ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Bremâ & Bipontio.

Dominus .... *Snoilsky*, Regi Suecorum à Conſiliis, Ejuſque Extraordinarius ad Comitia Dynaſtarum Imperii; Auguſtæ Vindelicorum Sedentia Legatus, Nomine Bremenſis & Bipontini Ducatuum ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Brunſwick-Lunenburg.

Dominus *Huneken*, Celſitudini Electorali Brunſwick-Lunenburgenſi à Conſiliis, Reſidens, ad Concilium Illuſtriſſimorum Confœderatorum Plenipotentiarius.

Brunſwick-Wolfenbuttel.

Dominus Baro *Fredericus à Steinberg*, Conſiliarius Intimus, Curiæque Mareſchallus, Sereniſſimæ Celſitudinis Ducis Brunſwick-Wolfenbuttel Plenipotentiarius.

Brunſwick Lunenburg-Zell & Wolfenbuttel.

Dominus *Siegel*, Conſiliarius & Reſidens Sereniſſimarum Celſitudinum Ducum Brunſwick Lunenburg-Zell & Wolfenbuttel, ad Illuſtriſſimorum Confœderatorum Concilium Plenipotentiarius.

Colonia (Civitate Imperiali.)

Dominus *Hermannus-Joſephus Bullinger*, Civitatis Imperialis Coloniæ Syndicus, ejuſque ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ex Dania, pro Holſteinenſi Ducatu.

Dominus *Detlef Nicolaus à Lewencron*, Regi Daniæ, Norwegiæ &c. à Conſiliis, ad Comitia Generalia Imperii Legatus, & ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Egmontio.

Dominus *Michael à Ghillet*, Scutarius, Dominus in Feppin, Comiti Egmontio à Conſiliis, Rei Domeſticæ Dominiorum negotiorumque Procurator, Ejuſque Principis Extraordinarius & Plenipotentiarius ad Pactum de Pace Legatus.

A Cæſare.

Dominus Comes *ab Averſperg*, Cæſareæ Majeſtatis Cubicularius, Conſilii Imperialis Aulici Membrum, Ejuſque ad Magnæ Britanniæ Regem Legatus Extraordinarius.

Ex Franconia.

Dominus Baro *Wolfganck Philippus à Schrottenberg*, Curiæ Epiſcopalis Bambergenſis Miniſter & Conſiliarius; ad Pacem Nomine Circuli Franconici Plenipotentiarius.

Dominus *Erdmannus*, Baro à Stein, Teſſeræ Teutonicæ Eques Torquatus, Nurimbergenſis Burggravius, Hæreditarius Aulæ Celſitudinis Brandenburg-Bareith Scutarius & ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Francofurto (Civitate Imperiali.)

Dominus *Johannes Jacobus Muller*, Francofurti Civitatis Imperialis ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Dominus *Johannes Melchior Lucius*, Juriſconſultus, Francofurti Civitatis Imperialis Syndicus & ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Hamburgo urbe.

Dominus à *Boſtel*, Civitatis Hamburgi Senator & Syndicus, ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ex Hannonia.

Dominus *F. C. ab Eckelsheim*, Principis Hannonienſis Conſiliarius, Ejuſque ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Heſſe-Caſſel.

Dominus Baro à *Goertz*, Dominus in Schlitz, Friedbergii Burggravius, Cæſareæ Majeſtati Magnæque Britanniæ Regi à Sanctioribus Bellicisque Conſiliis, Sereniſſimæ Celſitudinis Land-Gravii Heſſe-Caſſel Curiæ Præſes, & ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Hildeshemio.

Dominus *Carolus Paulus à Zimmerman*, Sereniſſimæ Celſitudini Hildeſienſi ab intimis Conſiliis, Conclavis Cancellarius, Reverendiſſimæque Celſitudinis Hildeſienſis Præſes, Imperii ad Pactum de Pace Legatus.

Leodio.

Dominus *Joannes Conradus Norf*, Celſitudinis Electoralis Colonienſis, Leodii Principis, Senator, Ejus apud Fœderati Belgii Ordines Ordinarius Reſidens, Ejuſque Extraordinarius & Plenipotentiarius ad Pactum de Pace Legatus.

Ex Lotharingia.

Dominus *Claudius Franciſcus Canon*, Baro, Conſiliarius & Sanctioris Conſilii Commentarienſis, Supremæ Curiæ Lotharingiæ & Barreſii Præſes, Celſitudiniſque Sereniſſimæ Ducis Lotharingiæ ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Lubeco.

Dominus *Georgius Radau*, Cathedrali Præfectus, Civitatiſque Lubeci Syndicus, ejuſque ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Moguntia.

Dominus *Ignatius Antonius Otten*, Celſitudini Electorali Moguntinæ & Bambergenſi à Conſiliis Aulicis & Adminiſtratione, Ejuſque ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Dominus *Georgius VVilhelmus Moll*, Celſitudini Electorali Moguntinæ & Bambergenſi à Conſiliis Aulicis, & Adminiſtratione, Ejuſque ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Monaſterio.

Dominus Baro à *Plettenburg*, Lenhauſen, Conſiliarius Intimus, Decanus, Canonicus, & Cathedralium Paderborn, Munſter, & Hildesheim, Capitularius, ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

A Nemoroſii Duciſſa.

Dominus *Bourret*, à Conſiliis & Theſauris generalibus Sereniſſimæ Celſitudini Nemoroſii Duciſſæ, Neocomii & Valengini in Helvetia ſupremæ Principi, ad Pactum de Pace Extraordinarius Legatus.

Ab Aureliæ Duce.

Dominus Abbas *Theſeu*, Celſitudini Regiæ Domini Aureliæ Duci à Conſiliis Ordinariis, ejuſque Extraordinarius & Plenipotentiarius ad Pactum de Pace Legatus.

Ex Palatino Neoburgico.

Dominus *Johannes Henricus ab Hetterman*, Celſitudini Electorali Palatinæ à Conſiliis, & nomine Neoburgi ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ex Portugallia.

Dominus *Pacieco* Nomine Portugalliæ Regis ad Dominos Fœderati Belgii Ordines Legatus Extraordinarius.

Ex Superioris Rheni Circulo.

Dominus à *Savigny*, Excellentiſſimo Domino Comiti Naſſoviæ Weilburgenſi à Conſiliis, & ex Superioris Rheni Circulo ad Pactum de Pace Legatus.

Salmo.

Dominus ab *Uffling*, Celſitudini Reverendiſſimæ, Domino Principi & Abbati Fuldenſi à Secretis, Celſitudini Sereniſſimæ Salmenſium Principi à Secretis, Ejuſque ad Pactum de Pace Legatus.

Ex Sabaudia.

Dominus *Philibertus* Comes à Tutti, Baro à Bourdeaux, Celſitudini Regiæ Sabaudiæ à Secretis, Summus ipſius Ærarii Tribunus, Rei ipſiuſmet domeſticæ Procurator, Ejuſque ad Pacis Generalis Concilium Plenipotentiarius.

Dominus *Petrus Franciſcus à Frichignono*, Comes à Caſtellengo, Celſitudini Regiæ Sabaudiæ à Conſiliis, Patronus ejus in Pedemontio Generalis, Plenipotentiariuſque ejus ad Pacis Generalis Concilium.

Ex Saxonia Coburg.

Dominus Baro ab *Hagen*, Celſitudini Sereniſſimæ Saxoniæ Coburgenſi à Conſiliis Intimis, Præſes, à Secreti, Familiarumque Sereniſſimarum Saxen, &c. Armaturæ Militaris Inſpector Generalis, ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ex Saxonia Gotha.

Dominus ab *Aveman*, Celſitudini Sereniſſimæ Duci Saxoniæ Gothæ à Sanctioribus, Bellicisque Conſiliis, ejuſque Familiæ Sereniſſimæ ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ab Epiſcopo Argentoratenſi.

Dominus *Hermannus ab Halveren*, Juriſconſultus, Celſitudini Eminentiſſimæ Cardinali Landgravii Furſtembergenſi, Argentoratenſi Epiſcopo & Principi à Conſiliis intimis, & Vice-Cancellarius, ad Pactum de Pace Legatus.

Ex Suevia.

Dominus *Fredericus à Durheim*, Reipublicæ Adminiſter, Eminentiſſimæque Celſitudinis Domini Epiſcopi Conſtantienſis Cancellarius, ad Pactum de Pace Miniſter Plenipotentiarius.

Dominus à *Kulch*, Imperii Nobilis, Reipublicæ Adminiſter Eccleſiaſtici Conſilii Celſitudinis Sereniſſimæ Domini Ducis Wirtembergenſis Director, Circuli Suevici ad Pactum de Pace Miniſter Plenipotentiarius.

Ex Sueviæ Præſulibus.

Dominus *Antonius Euſebius*, Baro ab Helden, Neidberg, & Autenried, Sueviæ Præſulum Plenipotentiarius.

A Principe Tremollio.

Dominus *Johannes Gabriel Sanguiniere*, Dominus in Charanſac, Chriſtianiſſimo Regi in Caſtellana Pariſiorum Curia à Conſiliis, Procurator Generalis, Celſitudiniſque Domini Principis Tremollii, ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Treviris.

Dominus *Johannes Henricus Keyſerswelt*, Senator, Hagæque Comitum Reſidens, Celſitudinis Sereniſſimæ Electoris Trevirenſis ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

A Teſſera vel Ordine Theutonico.

Dominus *Carolus à Leö*, Baro à Wiſſen, laudatæ Teſſeræ Eques, Pitzenburgenſis Mechliniæ Commendator, à Conſiliis intimis, Primicerius miſſus Extraordinarius, & Plenipotentiarius Celſitudinis Palatinæ Sereniſſimæ, Teſſeræ Theutonicæ Magiſtri, ad Pactum de Pace Legatus.

Dominus *Victor à Beughem*, Celſitudini Sereniſſimæ Principi Palatino, Teſſeræ Theutonicæ Magiſtro à Conſiliis, Ejuſque Reſidens apud Fœderatos Belgii Ordines Ordinarius.

Ex Wetteraviæ Comitibus.

Dominus *Carolus Otton*, Comes Solmenſis, Comitum Wetteraviæ ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ex Wirtembergio.

Dominus *Anthonius Gayuber ab Heſpen*, in ſupremo Senatu Wirtembergenſi Senator, & ad Pactum de Pace Plenipotentiarius.

Ex Wirtzburgio.

Dominus *Johannes Conradus Philippus Ignacius*, Baro à *Taſlungen*, à Celſitudine Regia Epiſcopo Wirtzburgenſi Magni Mareſchalli dignitate Ornatus, Ejuſque Legatus Extraordinarius & Plenipotentiarius ad Pactum de Pace Miſſus.

S Semivocalis, à ſequente vocali vim ſonumque ſuum ſumit: præcedenti tamen *M. P. & T.* jungitur, in *Coſmus*, *Proſper*, & *Teſtis*. Sæpe in *M.* tranſit, ut *Rurſus*, *Rurſum*: item in *N.* ut *Sanguis*, *Sanguinis*: ut & in *R.* ut *Flos*, *Floris*: In *T.* quoque ſæpiſſimè convertitur, variis in linguis. Planè evaneſcit in *Numerus*, ex *Nuſmerus*; *Dumoſus*, ex *Duſmoſus*; *Camœna*, & *Camillus*, ex *Caſmœna* & *Caſmillus*. Varro quoque *l. 5. de LL.* affirmat, *Omen* ex *Oſmen*, & *Idem* ab *Iſdem*, factum eſſe. Hinc Virg. *Æn. l. 11. v. 542.*

——— ——— Matriſque vocavit
Nomine Caſmillâ, mutatâ parte, Camillam.

In nummis Conſtantini M. S. *Siſcia* nota eſt: *S. ARL.* in ejuſdem, *ſignata Arelate*, notat Car. du Freſne, *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus.*

S. C. intra coronam, in nummis quibuſdem Othonis, de quibus vide Jac. Sponium, *Itiner. Græc. Part. 3. p. 166.* S. F. S. h. e. *ſine fraude ſua*, inter Veterum notas apud Valer. Probum. Sic in *L. Julia de Adulteriis*, *Retinere adulterum horas viginti ſine fraude ſua jure liceat.* Vide Ulpianum, *in l. 5. ff. de adulter.* laudatum Calvino, *in Lexico Jurid.*

SA, in Licinii nummis, *ſignata Antiochia* eſt, Car. du Freſne, *loc. cit.*

SA, in lingua Perſarum *Regem* notat; quô nomine pleruſque è Sultanis donari mos eſt. Vide Guil. Tyrium, *l. 2. c. 1.* Reineccium *in Stemmate Perſicorum Sultanorum in Append. ad Aimoinum*, Scaligerum, *Canonum Iſagogic. l. 3.* Seldenum, *de Titulis Honorar. Parte 1. c. 6. §. 5. 6. 7.* & Henr. Valeſ. *ad Amm. Marcellin. l. 19. c. 2.* laudatos Car. du Freſne *in Gloſſar.* Idem cum *Scach*, unde ludo *Scacorum* vel *Scachorum* quidam nomen inditum volunt; quòd præcipua in illo perſona Rex ſit: uti eidem Auctori obſervatum, *Not. ad Joinvillam, p. 59.* & *ad Alexiadem, p. 383.* & 384. Hinc apud *Thuanum* legimus, *Schachus Schacho opponendus eſt* &c.

SAAB. Patria Eleazari, filii Samæ, viri præclari, Joſeph. *l. 3. Bell. Jud. c. 6.*

SAADA, urbs Arabiæ Felicis in Mediterraneis aliàs forſan *Sabbatha*, 300. milliar. ab Adena in Boream.

SAAL, nomen viri, Eſdr. *c. 10. v. 29.* Latinè, *poſtulans*, ſive *poſtulatus*, aut *commodatus*; ſive *ſepulchrum*, vel *infernus*, aut *foveâ*.

SAALIM, oppidum fuit Judææ, apud Eleutheropolim, inde 7. mill. paſſ. in Occidentem.

SAANANIM, civitas, limes tribûs Nephthali, Joſ. *c. 19. v. 33.* Latinè, *motiones*, vel *motus dormientium*.

SAAPH, fil. Jahaddai, 1 Paral. *c. 2. v. 47.* Latinè *cogitans*, aut *prævolans*.

SAARAIM, civitas in tribu Juda; in qua poſteri Simeonis habitaverunt, Joſ. *c. 15. v. 36.* Latinè, *porta*, ſive *æſtimationes*, aut *appreciationes*, vel *capilli*, ſive *hordeum*, aut *tempeſtates*, ſive *dæmones*, aut *piloſi*, vel *hirci*.

SAAVEDRA, Familia Hiſpaniæ illuſtris, quæ ex Gallæcia in Andaluſiam tranſiit. Titulô uſa eſt Dominorum *del Viſo* & *Caſtellar*, donec Joannes Arias *de Saavedra*, à Carolo V. honorem Comitis *de Caſtellar* obtinuit, qui hactenus in ejus poſteris, per filium Ferdinandum Ariam continuatus eſt. Reliqui verò Comitis illius filii Rodericus, Johannes, Franciſcus & Ludovicus, ſinguli peculiares lineas ex ſe dedêre. Præterea dicti Comitis patruus magnus Gonſalvus Arias de *Saavedra*, Mareſcallus Caſtiliæ, longam poſteritatem ſevit, cujus partem Domini *de Alcala*, *de Juana*, *de Orta*, conſtituunt. Ferdinandi Ariæ Comitis de Caſtellar (cui uxor Beatrix Mendozia) & Tereſiæ, utriuſque de *Saavedra*, progenitores exhibet Phil. Jac. Spenerus, *in Theatro Nobilit. Eur.*

SABA, vel SEBA. Ex Scriptura, inquit, Bochart. ὁ μέγας, *l. 2. Phaleg. c. 25.* ſcimus 4. eſſe populos Seba nomine, quia totidem gentium conditores hujus nominis recenſet Moſes. Primum Chuſi filium. Secundum nepotem ex Rhegmâ, Gen. *c. 10. v. 7.* Tertium filium Joctan, Gen. *c. 10. v. 28.* Quartum denique filium Jocktan, Gen. *c. 25. v. 2.* Primi nomen per ס *ſamech*, reliquorum per ש *ſhin* ſcribitur. E primis tribus nati populi commerciis, & ex quarto latrociniis dediti. Primus & ſecundus è Chami ſtirpe, tertius & quartus è Semi poſteris. Primus, ſecundus, & quartus mari Perſico, tertius Arabico propior fuit. Inde eſt quòd Sabæos ſcribit Plin. *l. 6. c. 28.* ad utrumque mare habitare: *Sabæi*, inquit, *propter thura clariſſimi, ad utraque maria porrectis gentibus.* Nam quatuor hi populi, quantumlibet diverſi, ſub uno tamen Sabæorum nomine continentur. Nos ex Viro magno *loc. cit. c. 26.* ſingulis propriam ſedem aſſignabimus, & primum de *Sabæis* filiis *Joctan*. Cùm autem de his agitur, eorum quoque nomen non caret homonymiâ. Sæpe enim ſacri ſcriptores, & poſt Agatharchidem, *loc. jam citandô*, Diodor. *l. 17.* & Artemidorus apud Strab. *l. 16.* atque alii veterum Sabæorum nomine, quatuor illos populos complectuntur, qui Arabiæ πίζαν occupaverunt, Minæos nempe, Catabanos, & Chatramotas. Hic verò agimus de *Sabæis* propriè dictis, quorum pater fuit שבא *Seba*, vel *Saba* fil. Joctan. De his Eratoſthenes, qui primus veterum Sabæos diſtinguit à reliquis Arabiæ odoratæ gentibus: Ἐχόμενοι δὲ τούτων Σαβαῖοι. Μητρόπολις δ᾽ αὐτῶν Μαριάβα. Locum inſpicienti apparebit, his verbis poni Sabæos ad mare Rubrum inter Minæos & Catabanos, qui Arabici ſinûs fauces occupant. Dionyſius Periegetes:

——— ——— Γαῖαν
Χατραμωὶς ἐσσαίει κατεναντίον Ἠερίοιο αἴης.
Αὐτὰρ Ἐρυθραίης πλευρὸν ναίουσι θαλάσσης,
Μιναῖοί τε Σάβαι τε, καὶ ἀγχίγυοι Κατάβανοι.

Sabæorum metropolis *Saba*, vel *Sabas*. Agatharchides, *c. 50.* Τὸ δὲ τῶν Σαβαίων ἔθνος τοῦ παντὸς ἔθνους προτερημάτων ... ἐπ᾽ ὄρους ... μεγάλου, πολὺ κάλλιστον τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν, ὃ καλοῦσι Σαβάς, In *Diodoro* autem, quem palam eſt *Agatharchidem* ſequi, meliùs legitùr Σαβα. Verba ſic habent: Τοῦ δὲ ἔθνους τούτου μητρόπολις ἐστὶν, ἣν καλοῦσι Σάβαι, ἐπ᾽ ὄρους ᾠκισμένην. Ita Philoſtorgius, *l. 3.* Felicem Arabiam, in qua Sabæi, tradit κεῖσθαι ἐπὶ τὸν ἐξώτατον ὠκεανὸν, ἧς μητρόπολις ἡ Σάβα. Et cùm *Theophraſtus* aromata gigni ſcribit περί τε Σάβα καὶ Ἀδράμυτα, intelligit Saba Sabæorum metropolin, & regionem ei cognominem. Saba *Ptolemæo* eſt Σαβη. *Stephano* Σαβαί, & Σάβαι. Σαβαὶ, inquit, πόλις μεγάλη, πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ Φρούριον. Idem *alibi*: Σάβαι, πόλις μεγάλη, πέραν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, οἱ πολῖται Σαβαῖοι. Ejuſdem urbis aliud eſt nomen ab iſto planè diverſum *Mariaba*. *Eratoſthenes* de Sabæis: Μητρόπολις δ᾽ αὐτῶν Μαριάβα. *Artemidorus*: Ἡ δὲ πόλις τῶν Σαβαίων, ἡ Μαριάβα, κεῖται μὲν ἐπ᾽ ὄρους εὐδένδρου. Nomen *Mariabæ*, Plin. *l. 6. c. 28.* *Dominus omnium* interpretatur, nempe à verbo רבא *rabba*, quod *dominari* ſignificat formatur nomen *Marab* pro loco vel tempore dominationis. Tres metropoles in Arabia hujus nominis enumerat Plin. *loc. cit.* Cæterùm Saba Græcorum alii myſterium explicant, ut in Plinio habetur, *l. 12. c. 14.* alii ridiculè deducunt ἀπὸ τοῦ σέβειν, eò quod in cultu Deorum præcipuus thuris uſus eſt. *Heſychius* multò verius Σαβα, αἰχμαλωσία. Nam Ebraicè שבא Chaldaicè & Syriacè שבא, & Arabice سبى eſt *captivum ducere*. Tamen *Saba* refert Bochartus, *loc. cit.* potiùs ad Arabicum שבא, quod *eminere* ſignificat. Id enim in Sabæos apprimè quadrat, ſive ſitum reſpicias urbis metropoleos, quæ fuit in monte ſita, ut ſuprà oſtendimus, ſive ſtaturam corporum incolarum, de quibus *Agatharchides*: Τὰ σώματά ἐστι τῶν κατοικούντων ἀξιολογώτερα. Præterea ſi mores hominum ſpectes, Geographus Arabs ita deſcribit, *clim. 2. part. 6.* *Faſtu, jactantiâ, & ſuperbiâ reliquos populos ſuperabant.* Denique dignitate etiam & numerô, & potentiâ videntur cæteris præcelluiſſe. In Agatharchide: τὸ τῶν Σαβαίων γένος μέγιστον τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν, καὶ παντοίας κύριον εὐδαιμονίας. In Strabone, *loc. cit.* Ἡ τῶν Σαβαίων εὐδαιμονεστάτη μεγίστου ἔθνους. In Diodoro Sic. *l. 4.* Sabæi ſunt πολυανθρωπότατοι τῶν Ἀραβικῶν ἐθνῶν. Divitiæ Sabæorum partim balſamô, & caſiâ conſtant, & myrrhâ, & thure, & cinnamomô, & palmâ & calamô odoratis, & cæteris id genus tantâ ubertate, ut in igne quotidianô non aliud lignum adhibeant, quàm ex caſiâ & cinnamomo. Plin. *l. 12. c. 17.* *Non alia ligni genera in uſu ſunt, quàm odorata: ciboſque Sabæi coquunt thuris ligno, alii myrrha.* Unde Virg. *l. 1. Georg. v. 57*

——— *Molles ſua thura Sabæi*

Et rurſum, *l. 2. Georg. v. 117.*

——— *Solis eſt thurea virga Sabæis.*

Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 138.

——— *Thuriferos, felicia regna, Sabæos.*

De Regina Seba, vel Saba, vide Bochart. *l.* 2. *c.* 26. De שבא *Seba*, vel *Saba* filio Rhegmæ, vide eundem, *Phaleg. l.* 4. *c.* 7. Sabæi, inquit, ex ſtirpe Chuſi, ubi locorum ſedes fixerint, conabimur hic aperire. Sabæos dicit Pomponius, *l.* 3. *c.* 8. Arabiæ Felicis tenere partem oſtio maris Perſici proximam & Carmaniæ. Et in illo ipſo oſtio Carmaniæ proximo recenſet Arrian. *in Peripl.* ὄρη μέγιστα λεγόμενα Σαβὼ, tanquam à *Saba*. *Ptol.* ſcribit *Aſabo*, & *Marcian. Paſabo*. Sed utrobique manent veſtigia nominis *Saba*. Hos Sabæos, ut putem patrem habuiſſe Sabam Rhegmæ filium ac Dedanis fratrem, facit locorum vicinia. Nam urbs *Dedan*, hodie *Daden* proximè abeſt ab illo freto, & prope Dedan erat Rhegma. Eoſdem veriſimile eſt per freti anguſtias trajeciſſe in vicinam Carmaniam, in qua *Sabin* urbem deſcribit *Ptol.* & Plin. *l.* 6. *c.* 23. *Sabus* fluv. *Dionyſ. Perieg. Sabas* populos vicinos Paſargadis. Sic enim ille: *v.* 1069.

Πρῶτα Σάβας, μετὰ τοὺς δὲ Πασαργάδας.

De altero *Seba* filio Chus, ac de *Seba* Abrahami nepote, vide Bochart. *Phaleg. l.* 4. *c.* 8. *&* 9. *Nic. Lloydius.*

SABA, Inſul. parva, ex Antillis, ſub Hollandis, vix 20. mill. paſſ. à parte Occidentali Inſulæ Chriſtophori.

SABA, urbs Æthiopiæ Reginæ *Sebeba*, quæ maximô & difficillimô itinere ſuſceptô, audivit Salomonem, hiſtoria lectu memorabilis, extat 1. Reg. *c.* 10. Nam *Nicaulam* Cedrenus, *in Hiſt. Eccl.* & Sabellicus, *l.* 1. *c.* 5. *Makedam*, Annales Æthiopiæ vocant: *Sabam* ſeu *Sabæam* Metropolim ejus, in extremo Arabiæ Felicis litore, non procul ab ipſis ſinus Arabici faucibus, ſitam eſſe tradentes: aliis aliter ſtatuentibus. In quo Regno quanta fuerint Sapientiæ incrementa, inde conſtat, quòd Regina hæc ideo Hieroſolymam aſcenderit, ut cum Salomone de quæſtionibus abſtruſiſſimis, quas S. Scriptura חידות appellat, diſputaret, & referunt hinc quidam, Æthiopes ſive *Sabæos*, libros Moſis ab uſque Salomonis ætate, à Regina ſua in patriam allatos, habere. Sanè Joſephus meminit eam duodecim millium Judæorum coloniam, Regis permiſſu, in ſua regna abduxiſſe, quod niti videtur locô 1 Regum *c.* 10. *v.* 13. Iiſdem ex locis Magos veniſſe Chriſtum adoraturos ſunt qui contendant, ex Pſalmo 72. *v.* 10. alii tamen ex Perſide ſive Babylonia & Suſis eos arceſſunt. Vide Georg. Hornium, *Hiſtor. Phil. l.* 5. *c.* 2. Solem à *Sabæis*, Arabiæ incolis, antiquitus adorari conſueviſſe, eique thus quotidie adoleri in ara tecto impoſita, Strabo docet, *l.* 6. De iiſdem Theophraſtus, *Hiſt. plantar. l.* 9. *c.* 4. Συνάγεσθαι πανταχόθεν ἢ σμύρναν καὶ λιβανωτὸν, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ ἡλίου, τοῦτο δ᾽ εἶναι μὲν τῶν Σαβαίων, ἁγιώτατον δὲ πολὺ τῶν περὶ τὸν τόπον, τηρεῖν δ᾽ ἐκεῖ τινὰς Ἄραβας ἐνόπλους, *Convehi undique myrrham ac thus ad delubrum Solis: hoc* Sabæorum *quidem eſſe; ſanctiſſimum verò locorum omnium circumjacentium? cuſtodeſque habere Arabes armatos.* Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 7. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 500. & infrà.

SABA, metropolis Sabæorum, caput regionis & gentis cognominis, in monte condita, ἐπ᾽ ὄρει οἰκουμένη, ſecundùm Agatharchidem *in Deſcr. Arab.* Aliter *Sabatha* & *Sabotha* Plinio, qui à Salmaſio refellitur. A *Saba* enim *Sabæi* populi, à *Sabbatha*, *Sabbatha* Avieno,

——— *rutili contermina Ponti*
Minnæi Sabbathæque *tenent, ſuper impiger ampla*
Æquora diſulcat gleba ditis Cleatabenus.

In ejus locum ſucceſſit Μαριάβα, ut habet Agatharchides idem apud Strabonem, laudatum Claud. Salmaſio, *ad Solin. p.* 492. & *ſeqq.* Vide quoque infrà *Sabota*, item in voce *Sabis*.

SABA, caſtellum, à quo Campus magnus *Campus Saba* dicitur; in tribu Iſaſchar.

SABA, Julianus, vide *Julianus*.

SABACHUS, ſeu SABACON, Æthiopum Rex, pulsô Aniſi, interemptô Necbo, hujuſque filiô Pſammitichô in Syriam fugatô, captô & exuſtô Bocchoride, cæteriſque Ægypti Regulis oppreſſis, ſub initium Olympiadum, Ægypto per ann. 50. præfuit. Dicitur non aliam reis pœnam inflixiſſe, quàm ut certam terræ portionem conferrent; quô pactô Urbes, quæ prius plus æquô humiliores erant, ad juſtam altitudinem perduxit. Herodot. *Muſâ* 2. *c.* 137. Sub adventum tamen crudelitate barbarus erat, & poſtmodùm εὐσεβείᾳ καὶ χρηστότητι πολὺ διαφέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ, *pietate & benignitate anteceſſoribus ſuperior*. Diodor. *Sic. l.* 1. Humanitatis argumentum jam dedimus, Summæ pietatis illius ex eo colligitur, quòd ſomniô monitus ultro conceſſit ex Ægypto tandem, Herodot. *d. l.* poſt cujus deceſſum, Ægyptus rurſum inter Regulos diſpertita, & Δωδεκαρχία inſtituta eſt. XII. enim præcipui Præſidum ſeu Nomarchæ, omnem Ægyptum in totidem partes diviſerunt, &, Conſilio Memphi inſtitutô; junctis inter ſe affinitatibus, amicè regnârunt, annos 15. Diodor. Sic. *l.* 1. Et quidem ex XII. iſtis Regulis quorundam nomina conſervata ſunt: duo ſcil. Æthiopicâ clade ſuperſtites, *Anyſis cæcus*, & *Pſammitichus*, quibus adnumerari poteſt *Tementhes* & *Sethon*, de quibus ſuis locis. Poſteà, ortis jurgiis tumultibuſque civilibus, ſumma rerum ad unum rurſus, Pſammitichum ſcil. devoluta eſt: quas Regulorum diſcordias reſpicit, Eſajas, *c.* 19. *v.* 2. Cæterum in Æthiopum hac Dynaſtia, ſubjungit Africanus *Sabaconi* Sevechum fil. & *Tarachum* quibus *Euſebius* & *Syncellus* addiderunt quartum, *Merren Æthiopem*. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chronicô Sec. XVI.* & *XVII.* & hic paſſim, inprimis vocibus *Dodecarchia*, *Pſammitichus*, *Sous*, (qui idem cum *Sabacone*) &c.

SABADIBÆ, Anthropophagorum inſul. 3. in mari Indico, ſive Eoo, *Ptol.*

SABÆ, Indiæ populus, vulgò putantur apud Dionyſium, cujus verba ſunt:

Τῶν δὲ μέσοι ναίουσι Σάβαι.

i. e. *horum autem* (fluminum) *medii habitant Sabæ*, ſcil. inter Aceſinem, Hydaſpen, & Cophetem, de quibus proximè egerat. Atqui hôc locô pro Σάβαι legendum Σίβαι, rectè monuit vir magnus, Salmaſ. *in Plinianis, c.* 33. *p.* 349. Quippe in Indiâ Sabas nemo alius nominavit. Sed *Sibarum* meminit Strabo, *l.* 15. Diodor. Sic. *l.* 17. Arrian. *in Indicis*, Nonnus, *in Dionyſiacis*, *l.* 26. *v.* 218. Stephan. in Σίβαι. Bochart. *l.* 2. *Phaleg. c.* 15. *Nic. Lloydius.*

SABÆI, vide SABA.

SABAGENA, urbs Armeniæ majoris, in Præfectura Laviniaſenſi, *Ptol.*

SABAJA, unde SABAJARIUS, apud Amm. Marcellin. *l.* 26. *c.* 3. *Cujus è muris probra in eum jaciebantur, & injurioſè compellabatur, ut Sabajarius.* Eſt potus ex hordeo vel frumento confectus apud Illyrios. Cujus quoque Hieronym. meminit in „ *Eſaj. c.* 19. de Zytho: Genus potionis ex frugibus à quo con„ fectum & vulgò in Dalmatiæ Pannoniæque provinciis gentili „ barbarôque ſermone appellatur Sabajum, apud Car. du Freſne „ *in Gloſſar.*

SABAISMUS, Idololatriæ antiquiſſima ſpecies. Poſt Diluvium enim, cùm per varias corruptelas ſenſim invecta eſſet à Chami poſteris univerſalis Apoſtaſia, ſpeciatim Idololatria emerſit, cujus primam mentionem invenimus in cognatione Abrahami, Gen, *c.* 31. *v.* 19. quanquàm etiam ante illius tempora jam invaluiſſe videatur. Duplex autem illa erat; Una, quâ verus Deus colebatur in imagine qualicunque, cujus exemplum eſt Gen. *c.* 31. *v.* 19. Altera, quâ vagus Deus colebatur, quando nimir. genus humanum, Dei ſui incertum, rebus creatis divinam primò virtutem, tandem verò Deô prorſus relictô, divinitatem ipſam vel majorem vel minorem affinxit. Ubi primus *Sabæorum* fuit cultus; qui Solem, Lunam & ſtellas, coluerunt, qui inde *Sabaiſmus* dictus eſt: cui hominum defunctorum & dæmonum venerationem addidit *Helleniſmus*. Quæ cultus Idololatrici, qui totum orbem poſteà, immani generis humani crimine & in Creatorem contumeliâ, defœdavit, duo fuêre genera, non longô intervallô ſe invicem excipientia: Simulachrorum autem & imaginum dedicatio ac veneratio utrique communis fuit: Itaque prima & antiquiſſima Idololatria cœpit à Cœli, Solisque præcipuè, totiuſque illius cœleſtis chori, cultu; qui, prout videtur, mox à diſperſione Babylonica mundum occupavit, antequàm Idola, quæ coluit Helleniſmus, vel nota fuerunt, vel nata:

——— *tùm nondum ſub Jove mundus.*

Cujus rei memorabile extat teſtimonium, Jobi *c.* 31. *v.* 26. 27. ubi primæ illius Idololatriæ univerſam rationem pandit vir ſanctus. *Sabaiſmo* ſucceſſit hominum demortuorum cultus; circa quem cùm Græci maximè ſuperſtitioſi extiterint, qui tantam Numinum turbam invexerunt, ut major ferè inveniatur populus quàm hominum, Plin. *l.* 4. *c.* 7. inde *Helleniſmi* nomine venit. Vide Franc. Burmannum, *Synopſ. Theolog. Chriſt. Part. I. l.* 3. *c.* 8. *num.* 24. 25. & 26.

SABAITICUMOS, *Ptol.* Sebaſticum, in *MS.* Seldeni Σαβαιτικὸν, locus Æthiopiæ ad fauces Sinus Arabici. *Strab.*

SABALASSA, unum oſtiorum Indi fluv. *Ptol.*

SABALINGII, populi German. inter Cimbros, quos *Jutlander*, cum *Gutis* & *Vitis Peucerus* interpretatur.

SABAMA, civitas validiſſima, quam ædificaverunt filii Ruben, Joſuæ *c.* 13. *v.* 19. Latin. *converſio*, ſive *captivitas nimia*, aut *canities*, vel *foſſio multa*. Vineis abundabat: 500. paſſ. ab Heſbon. Hieronym. *in Loc. Hebr.*

SABANA, Aureæ Cherſoneſi urbs, *Ptol. Saendabar Mercator* vocat, & in inſula Japan locat.

SABANIA, viri nomen Nehem. *c.* 9. *v.* 4. Latinè, *convertens*, vel *captivans Dominus*, aut *intelligens*, vel *ædificans Dominus*, vel *intellectus*, aut *filiatio Domini*.

SABANUM, vox Hebræis, Græcis & Latinis poſterioribus in uſu, inprimis in *Baſilicis* frequens, lintea ſignificat, quibus in balneis loti ſiccarentur. Marcellus Exmagiſter Officiorum, *l. de Medicam. Caput laves, & craſſô ſabanô diligenter ſiccabis ſpongiis demerſis & linteô* Sabanô *intorto utrinque expreſſis.* In Gloſſis ad Alexandrum Iatroſophiſtam, *de Paſſione l.* 1. *pannus ſubtilis* dicitur. Alibi *pannus factus de cottone* &c. Vide præter quamplurimos Auctores hanc in rem laudatos Car. du Freſne, *in Gloſſar.* Cujacium. *Obſervat. l.* 9. *c.* 1. Caſaubon. *ad Aug. Suetonii c.* 83. & Suicerum, *Theſ. Eccl.* in hac voce.

SABAOTH, unum ex Dei nominibus, de quo vide infrà in voce *Zebaoth*.

SABARACUS, Sinus Indiæ ulterioris, hodie *Golfo de Pegu*, ſeu *de Martavan*, ab urbibus adjacentibus: eſtque pars Sinus Gangetici; verſus auream Cherſoneſum.

SABARCÆ, Indiæ populi, qui populi, non regum imperiô regebantur, Curtius. *l.* 9. *c.* 8.

SABARIA, hujus meminit Amm. Marcellin. *l.* 19. *c.* 5. & *Antonin.* Plin. *l.* 3. *c.* 24. eam Noricæ annumerat, & Coloniam D. Claudii

dii

dii nominat. *Lazio* Auſtriæ oppid. eſt ad Angrum fluv. nomine *Stain*, Patria S. Martini. *Baudrando* urbs eſt Pannoniæ, *Cluſio* & *Lazio*, *Stain am Angern*, oppid. Hungariæ in Comitatu Caſtriferrenſi, in limite Auſtriæ inferioris 6. leuc. à Sopronio in Eurum, Veſprimium verſus 12. & 8. ab Arrabone in Meridiem. *Cluverio* autem eſt hodie caſtrum *Sarwar*, German. *Rotbentum*, 3. leucis infra prius in Eurum, ad confluentes Sabariæ fluv. in Arrabonem. *Bruſchius* dicit Sabariæ, A. C. 1508. ſepulchrum Ovidii Naſonis inventum, teſtudine magnificum, & hôc Epitaphiô ornatum:

Fatum neceſſitatis lex.
Hic ſitus eſt Vates, quem Divi Cæſaris ira
Auguſti patriâ cedere juſſit humô:
Sæpe miſer voluit patriis occumbere terris;
Sed fruſtra, hunc illi fata dedere locum.

SABARIA, vulgò *Gunſt* Germanis, *Benges* Hungaris, fluv. Pannoniæ, Sabariam urbem alluens & in Arrabonem influens.

SABARIM, Civitas aut villa, inter terminum Damaſci & confinium Emath, ad Septentrionem terræ promiſſæ limes, in tribu Nephthalim, Ezech. c. 47. v. 17. Hieronym. *de Locis Hebr.*

SABARIM, locus trans Jordanem in terrâ Amorrhæorum, qui à *frangendo* hoc nomen invenit; ſiquidem ibi Iſraëlitarum acies fracta eſt, Joſ. c. 7. v. 5. In tribu Benjamin.

SABAS, unus ex Palmyrenorum Ducibus, memoratus Trebell. Pollioni, *in Claudio*. c. 11. *Sed dum hæc à Divo Claudio aguntur, Palmyreni Ducibus Saba & Timogene contra Ægyptios bellum ſumunt atque ab his Ægyptiâ pervicaciâ & indefeſſa pugnandi continuatione vincuntur.* Zoſimo *Zabda* dicitur. Vopiſcô in *Aureliano*, c. 25. *Zaba*, quem vide. In *Hiſtor.* Concilii Florentini *ſeſſ.* 6. c. 8. Σαβὰς vox eſt triumphantis, cum lætitia applaudentis & approbantis, ex veteri σαβοῖ & σαβάζιος, Vide Ariſtophanem *Veſpis Sc.* 1. & infrà *Sabazius*.

SABATA, Liguriæ urbs, quæ & *Vada Sabatorum*, & *Vada Sabatia*. *Ptol.* Τῆς δὲ Λιγυρίας ὑπὲρ μὲν τὰ Ἀπέννινα ὄρη, αἵδε μεσόγειοι πόλεις, Σάβατα, Πολλεντία, Ἄστα, Ἄλβα Πομπηΐα, Ἀκ-βάγιννα. Imperitè oppidum maritimum in mediterraneis poſuit. Jul. Capitolin. *in Pertinace*, c. 9. *Avaritiæ ſuſpicione privatus non caruit, quum apud Vada Sabatia oppreſſis fœnore poſſeſſoribus, latius ſuos teneret fines.* Strabo l. 4. *in deſcriptione Alpium:* Ἄρχονται δ᾽ αἱ Ἄλπεις, οὐκ ἀπὸ Μονοίκου λιμένος, ὡς εἰρήκαμεν πρότερον, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων, ἀφ᾽ ὧνπερ καὶ τὰ Ἀπέννινα ὄρη κατὰ Γένουαν καὶ τὰ καλούμενα Σαβάτων Οὔαδα, ὅπερ ἐστὶ τενάγη, &c. Vide Cluver. *Ital. Antiq.* p. 68. Sil. *l.* 8. v. 491.

Quique tuos Flavina focos; Sabatia quique
Signa tenent. —— ——

Nic. Lloydus.

Hodie *Vadi*, ſeu *Vade*, oppidul. cum portu & arce permunita in clivo. Sub Genuenſibus. *Ferrar.*

SABATA, ſeu SABATE. Vide *Brygianum* & *Arcenum*. *Baudrando* oppid. Hetruriæ nunc exciſum, ubi templum S. Marciani, 3. milliar. in Circium, à Braceno ſeu Braciano, quod ex ejus crevit ruinis, & vix 2. à lacu Sabatino ab eo dicto: hinc etiam *Sabatus* tractus adjacens.

SABATATI, item *Inſabatati*, inter alia dicti ſunt, qui Valdenſium doctrinæ adhærebant, quòd, ut ait *Prateolus in Elench. Hæreſ. qui inter eos perfectiores erant, ſignum quoddam in ſuperiori parte ſui ſotularis*, Sabbatem *appellabant, deferre ſolerent.* In Hiſpania inprimis viguiſſe patet ex Concilio Tarraconenſi A. C. 1242. in quo *Inzabatati* perpetuò appellantur, illiſque tributum, quod dicerent, *in aliquo caſu non eſſe jurandum & poteſtatibus Eccleſiaſticis vel ſecularibus non eſſe obediendum & pœnam corporalem non eſſe infligendam in aliquo & ſimilia.* Gropperus *Inſabbatos* vocat, apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* qui eos ab ea calceorum ſpecie, quos Galli *Sabots* vocant, i. e. calceis ligneis, quibus potiſſimùm utebantur, hanc appellationem ſortitos fuiſſe contendit.

SABATHA, filius Chus, Gen. c. 10. v. 7. Vide Bochart. *Phaleg.* l. 4. c. 10.

SABATHA, Plinio *l.* 6. *c.* 27. oppid. in ora Maritima Rubri maris; quod μεσόγειον, *mediterraneum* facit, *Ptol.* æquali ferè ſpatiô diſtans ab utroque Sinu, Perſico & Arabico, ut ex gradibus longitudinis patet, quos illi aſſignat. Arrianus vel Auctor Erythræi *Peripli*, ſupra Canen Emporium Rubri maris, in mediterraneo ponit: ad quod emporium thus omne, quod in illa regione naſcebatur, utribus vel navigiis ex utribus factis deferri ſolebat. Plin. tamen *l.* 12. *c.* 14. ad *Sabathæ* vel *Sabothis* tribuit; *Thus collectum Sabotam camelis convehitur; portâ ad id unâ patente, digredi viâ capital leges fecêre, ibi decimas Deo, quem vocant* Sabin, *menſurâ, non pondere, Sacerdotes accipiunt.* Caput fuit thuriferæ Regionis Arabiæ, ſeu τῆς λιβανοφόρου, quam ad Sachaliten ſinum fuiſſe ſitam, ex *Ptolemæo* & *Arriano* conſtat vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 498. & *ſeqq.* ubi, cum Sabæorum metropoli, ab aliis eam civitatem malè confundi, inter alia hinc probat, quòd in Atramitarum regione fuerit, & alium quoque Regem habuerit. Arriani namque temporibus, Charibaël Homeritarum & Sabæorum regnum poſſidebat, at Eleazar regnabat ἐν τῇ Λιβανοφόρῳ. &c. Sed error inde ortus, quòd cùm apud Sabæos thura & myrrham, aliaque aromata Mercatores Ægyptii emerent, ibi etiam naſci putaverint: Thuriferam regionem in Sabæis collocantes. Vide quoque infrà in voce *Thurifera Regio.*

SABATHACA, fil. Chus, Gen. 10. v. 7. Vide Bochart. *Phaleg.* l. 4. c. 4.

SABATHIUS, Judæus, dein Epiſcopus hæreticus. Poſtquam enim Judaiſmum reliquit, à Marciano Novatianorum Præſule, presbyter ordinatus eſt: dein Judaiſmum in Sectam ſuam introducere conatus, Theoſtictô & Macariô, presbyteris in ſuas partes pertractis Paſchatis celebrationem ad 14. diem Lunæ reducere voluit: Poſt quæ, ſub prætextu purioris vitæ, cœtus ſegreges habere & ſchiſma formare cœpit, cujus ipſe Epiſcopus fieret. A Marciano propterea reprehenſus, & jurare coactus, ad Inſulam ſe nunquam adſpiraturum, nihilominus fidem non ſervavit, ſed à *Sabbathianis*, ſectatoribus ſuis, Epiſcopus creatus eſt. Socr. *l.* 7. Baron. A. C. 391. *num.* 17. Hodie autem *Sabbathiani*, vel *Sabbatharii* dicuntur, qui, diem ſeptimum hebdomadis colendô, Judaizant. Sander. *hær.* 195. Florimund. *l.* 2. *c.* 15. *n.* 3.

SABATHRA, urbs Arabiæ Felic. Plin. *l.* 6. *c.* 28. Forſan *Saada* hodie. Item colonia & oppid. Africæ maritimum, *Saxambis Moletio*, *Rakianaber Villonovano*. Meliùs *Sabrata*, hodie *Tripoli Vecchio*, ferè in ruinis, cum portu capaci, in ora maris Mediterranei 70. mill. paſſ. à Tripoli novo, olim, *Oea*, in Occidente Tacapam verſus 180. in regione Tripolitana. *Baudrand.*

SABATIA, regiuncula Tuſciæ, circa lacum Sabatinum, inter urbem Romam ad Ortum, & Tarquinios ad Occaſum, hodie *Paeſe de Anguillara.* Baudrando *il Ducato di Bracciano*, tractus eſt Patrimonii, cum titulo Ducatus gentis Urſinæ, verſus oram maris Tyrrh. & lacum Sabatium, ubi oppid. Bracenum & Anguillaria, ac Palum Caſtrum, cum plurimis villis; ad aliquot milliar extenſus. Ibi aliàs Sabata oppid. præcipuum & populi Sabatienſes.

SABATIA, Vada, apud Jul. Capitolin. *in Pertinace* c. 13. *Tam parcus autem & tam lucri cupidus fuit; ut apud* vada Sabatia *mercaturas exercuerit Imperator, per homines ſuos non aliter, quàm privatus ſolebat*, vide Sabatia. Hinc *Sabatica* Tribus, memorata Liv. *l.* 6. *c.* 5. *Tribus quatuor ex novis civibus additæ; Stellatina, Tromentina,* Sabatina, *Narnienſis: eæque viginti quinque tribuum numerum explevêre.* Idem *Sabatinorum*, Campaniæ populorum meminit l. 26. c. 33. Hodie in Academia Pariſienſi *Sabatine* Gallis vocatur diſputatio, diebus *Sabbatinis* olim ſolùm, jam verò etiam aliis diebus haberi ſolita, in qua ex Logica & Ethica theſes ventilantur, *Rich.*

SABATINCA, *Cluverio* vicus eſt *Sunebenkirch*, in Stiria, 7. mill. paſſ. ab oppido *Muraw* in Meridiem, in ipſo limite ditionis Salisburgenſis & Carinthiæ.

SABBATINUS *Lacus* Hetruriæ, etiam *Triangularis* dictus eſt olim, nunc *Lago di Bracciano*, ab oppido adjacente, ex eo effluit Elaro fluv.

SABAUDIA, regio ampla Galliæ Narbonenſis ubi olim Allobrogum pars Borealis & Centrones. Habet à Septentrione Lacum Lemanum, & Rhodanum, ab Occidente Rhodanum, à Meridie Delphinatum, ab Ortu Pedemontium & Valeſiam, à quibus Alpibus ſeparatur. Sub proprio Duce; in Ducatum enim erecta eſt à Sigiſmundo Imperatore A. C. 1417. cui etiam Pedemontium paret. Tota altiſſimis referta eſt montibus. Habetque partes ſex: nempe Sabaudiam propriam, Principatum Genevenſem; Maurianam, Tarentaſiam, Foſſiniacum & Caballicum tractum. Caput totius regionis eſt Camberiacum. Sed Monmelianum arx eſt munitiſſima. *Baudrand.* Olim habitata à Centronibus, Brannovicibus, Antuatibus, Latobrigis, Allobrogibus & Sabaudis. Non enim nova vox Sabaudia eſt, cùm Proſper Aquitanus, jam ante mille annos, Sabaudiam, ab Aëtio Patritio Galliæ, Burgundionibus conceſſam ſcripſerit. *Sapaudia* Amm. Marcellino, *l.* 15. *c.* 11. & *Ennodio* dicitur: montoſa admodum, frugum tamen haud parcè ferax, metallifera quoque alicubi: incolas ſimplices habet. Olim pars Galliæ Narbonenſis, parſque Celticæ, ſeu Lugdunenſis fuit, dein Romanis paruit, donec ad interitum vergente imperiô, variis barbaris gentibus, ſub Honorio, prædæ fuit. Poſtea regni Burgundici fuit pars, tandem ſub Principibus, qui hodieque illam tenent, eſſe cœpit: Cujus familiæ Caput Bertoldus ſeculô 11. ex priſco Saxoniæ Duce Witikindo originem traxit. Hujus enim fil. Wigbertus, Dux Angriæ, pater fuit Immedi, qui ex Hunna Comite Schitenſi, ſuſcepit Hugonem, Marchionem Italiæ, Berchtoldi Comitis Sabaudiæ & Maurianæ, Patrem. Huic ſucceſſit Humbertus *candidis manibus*, &c. Cujus ſucceſſores variis acceſſionibus avitâ poſſeſſione auctâ, latè hodie imperant. Sub Amadeo VIII. Ducatus titulò nobilitata eſt, vide Lud. Chiezam, *Hiſt. Pedem.* Philibertum Pingon. *Saxon. Sabaud. Princ. Arbor gentil.* &c. Addantur Guicheno & Paradinus. *Hiſt. Sabaud.* Papyr. Maſſonius, *Elog. Ducum Sabaud.* Thomas Blancus, *Epit. Hiſt. Sabaud.* Ducheſnius, *Hiſt. Burgund.* &c. Paulo aliter de familia hac Sereniſſima Enucleator Limnæi, *l.* 3. *c.* 22. Ita enim ille: *Bertholdus ex Amadeo I. Witikindi M. pronepote genitus, cùm patrium ſolum vertere cogeretur, in eam Burgundiæ Transjuranæ partem conceſſit, quæ Comitatus Mauriennæ, nunc Sabaudia vocatur.* Hôc natus Humbertus I. ab Henricô III. Imperatore Comes Mauriennæ creatus eſt, quò titulo uſa familia fuit, uſque ad Amadeum VIII. quem Sigiſmundus Imperator A. C. 1416. in Concilio Conſtantienſi Ducem creavit. Amadeus II. fuit primus Comes Sabaudiæ; Marchio Taurinorum, & Seguſianorum, occupator Rhodi Inſulæ, ab Henrico IV. Imperatore primus Imperii vicarius creatus. Thomas deinde, qui A. C. 1233. obiit, Pedemontium bellô acquiſivit: poſt eum Amadeus III. Vallis Auguſtæ petram & Chablaſii Principatum avitis ditionibus junxit. Amadeus poſtea VIII. jam ſemel atque iterum memoratus, Gebennenſem, ſive Comitatum Genevenſem, ſive Nicææ Inſubriæ Principatum obtinuit, A. C. 1434. mox Eremitæ habitu indutô, Ripariæ delituit: gubernaculô filio relictô. Dein Eugenio IV. oppoſitus Felicis V. aſſumſit nomen, novenniô poſt Nicolao V. cedens. Poſt hæc Ludovicus, Amadei IX. frater, uxoriô nomine Cypri Rex evaſit: quâ à Turcis occupatâ, jus in Inſulam inter Venetos Principeſque Sabaudiæ dubium manſit. Carolus I. dein Marchionatum Saluciæ occupavit, ſed ejus locô Carolus Emanuel I. Henrico IV. Galliæ Regi Breſſiam cedere coactus eſt. Olim quoque ſub Principibus his egregia regio Vaudi, *Pais de Vaud* fuerat, ſed eam hodie jure belli tenent Bernenſes. Pina-

rolum quoque cum Comitatu annexo, in dicta Monaſterienſi ab Imperio Gallis ceſſum eſt. Secundùm eundem tenet Sabaudiæ Dux feudi nomine ab Imperio quinque Ducatus, Sabaudiam, Auguſtani, Caballicum tractum, Genevenſem, & partem Montſerrati: Tres Principatus, Pedemontium, Onelium, & Barcillonetam: Quatuor Marchionatus, Suſam, Iuream, Salutium & Cevam: Sex tandem Comitatus, Maurienam, Tarentaſiam, Nicæam, Vercellas, Aſtum, & Tendam. Præter quæ poſſidet quoque Rocheveranum, Olmum & Cæſola. Idem ante omnes Italiæ Principes, ipſum etiam M. Florentiæ Ducem ſedendi jus habet; Symbolum ejus annulus eſt Divi Mauritii Thebææ legionis Ducis & Martyris, quem Petrum, primus Allobrox impetravit à Cœnobiarcha Mauritiano. Amadeus dein IV. Magnus dictus, Rhodô inſulâ liberatâ A. C. 1310. accepit ab Epiſcopis Hoſpitalariis ſcutum & crucem albam, cum quatuor iſtis literis *F. E. R. T.* i. e. Fortitudo Ejus Rhodum Tenuit: à Venetis quoque confœderatis ſuſcepit alas victrices & S. Marci ſignum, ad ornatum galeæ; Scuti porro inſignia cum Saxonicis mixta, nempe Sertum rutaceum. Tandem A. C. 1633. Sabaudiæ Dux, poſtquam per præconem publicè promulgari curavit, Cypri regnum ad ſe pertinere, coronam Ducalem apertam claudi atque in regiam converti curavit. Carolus Emanuel II. qui nuper præfuit, A. C. 1675. paulo pôſt finitum bellum Genuenſe, quod ipſi non uſque adeò feliciter ceſſit, obiit non ſine veneni ſuſpicione, relictô filiô novenni, Victore Amadeo II. Principe magni animi, & Principum Statuumque contra Galliam Fœderatorum magna parte, qui magnâ licèt ditionum parte exutus, pacis à Galliæ Rege jam non ſemel oblatæ conditiones ut, Fœderatos deſerat, conſtantiſſimè recuſat admittere. De prætenſione Principum Sabaudiæ in Rempubl. Genevenſem, conanibusque eorum hactenus irritis, vide Thuan. *Hiſtor. ad A. C.* 1602. De eadem ut & eorundem prætenſione in Ducatum Montſerratenſem, Marchionatum Salutiarum, Achajam, Cyprum, Mediolanum, Vide Limnæum Enucl. *tom.* 3. *c.* 22. de rebus inter Sabaudos & Helvetios, Bernenſes inprimis geſtis, Simler. *de Republ. Helvet.* Stumpf. *Chron. &c.* Quære etiam in voce *Sapaudia*. Addo his, quod Principum horum Familia, inter Europæas potiores jam diu numerari meruit. In qua Patrum memoriâ, præcipuè duo rami, *Nemoroſius*, Gall. *de Nemours*, à Philippo (qui fil. erat Philippi Ducis Sabaudiæ, extincti A. C. 1497. & Claudiæ Pentheuria) marito Carolæ Aurelianenſis (Ludovic. Aurelio Duce Longavillanô & Joanna Rœtelanâ genitæ) qui fortunarum ſuarum ſedem in Gallia collocavit, derivatur; ſed, niſi quod fœminas attinet, in Henrico ejus pronepote, exciſus A. C. 1659. Et principalis Ducum Sabaudiæ, à Carolo, præfati Philippi Nemoroſii fratre, propagatus, floruêre. Nunc iterum duo palmites ſunt: quorum alterum Dux conſtituit, alterum Franciſci Thomæ Principis Cariniani liberi, ad quos Sueſſionum nunc Comitatus in Gallia ſpectat, conſtituunt. Ducis Majores hi fuère; Ludovicus Dux Sabaudiæ, extinctus A. C. 1465. ex Anna (filia Jani Luſignani Cypri Regis) genuit Philippum Ducem prædictum, cui Claudia Britanna ſeu Pentheuria genuit Carolum Ducem, qui deceſſit A. C. 1554. Hôc & Beatrice Luſitanâ (Emanuelis Luſitaniæ Regis filia) natus Emanuel Philibertus, junxit ſibi Margaretham Franciam (Franciſci I. Regis filiam) & obiit A. C. 1580. relictô filiô Carolô Emanuele I. qui fato functus eſt A. C. 1630. Hujus ex Catharina Michaëlide Auſtriaca (filia Philippi II. Hiſpaniæ Regis) fil. Victor Amadeus, obiit A. C. 1637. Pater, ex Chriſtina Francica (filia Henrici IV. Galliæ Regis) Luiſæ Mariæ (quæ nata A. C. 1629. Mauritii Ducis Sabaudiæ patrui ſui uxor evaſit) Franciſci Hyacinthi (nati A. C. 1632. denati 1638.) Caroli Emanuelis II. qui Patri ſucceſſit: Iolanthæ Margaretæ (quæ nata A. C. 1635. Rainutio Parmæ Duci nupſit, denata 1663.) Henricæ Adelheidis (quæ nata 1636. Ferdinandum Mariam Electorem Bavariæ maritum nacta eſt, denata haud pridem) & Beatricis (quæ obiit A. C. 1637.) E quibus Carolus Emanuel II. Patris ſucceſſor, natus A. C. 1634. ex Maria Joanna Baptiſta Sabaudica (filia Caroli Amadei *de Sabaudia*, Ducis Nemoroſii & Eliſabethæ Vindocinæ) ſuſcepit A. C. 1666. Victorem Amadeum Franciſcum hodiernum Ducem, ſponſum Eliſabethæ-Mariæ-Ludovicæ-Joſephæ Luſitanæ (filiæ Regentis Luſitaniæ Don Petri & Ludovicæ-Mariæ-Franciſcæ-Eliſabethæ Sabaudæ, Duci Nemoroſio Carolo Amadeo præfato natæ) & in Luſitaniæ Regno ſucceſſorem, ut fertur, deſtinatum. Alterum ramum quod concernit, Franciſcus Thomas Sabaudus, Princeps Cariniani (fil. minor natu Caroli Emanuelis II. ex Catharina Hiſpanica, deceſſit A. C. 1656. Pater ex Maria Borbonia (filia Caroli Borbonii Sueſſionum Comitis) Emanuelis Philiberti Amadei *de Sabaudia* Principis Cariniani, Eugenii Mauritii *de Sabaudia* Comitis Sueſſionum & Luiſæ Sabaudicæ (Ferdinando Maximiliano Marchioni Badæ nuptæ) E quibus Eugenius Mauritius, junctâ ſibi Olympiâ Mancini, nepte Julii Mazarini Cardinalis, genuit Thomam Ludovicum *de Sabaudia* Comitem Sueſſionenſem. Philippum & Julium, omnes *Duces Sabaudiæ lineæ Sabaudæ Carinianæ*. Vide Philippum Jac. Spener. *Theatr. Nobilit. Europ. ea Part. I. pag.* 10. & 91. ut & *Artc Heraldic. Tom. II.* ubi de Familiæ inſignibus.

Sabaudiæ urbes;

Anniecium, *Annecy*.
Cambericum, ſeu Cambenacum, *Chambery*.
Cluſæ, *Cluſe*.
Fanum Sancti Joannis, *Sainct Jean*, in Mauriana valle.
Montmelianum, *Montmelian*.
Monaſterium, *Mouſtiers*, in Tarentaſia.
Thononium, ſeu Tunonium, *Thonon*.

SABAZIUS, Bacchi cognomen, à *Sabis* gente Thraciæ ei inditum, teſte Euſtath. *in Dionyſ.* cujus ſacra *Sabazia* dicta. Vide Seldenum *de Diis Syris Prolegom. c.* 3. & Heinſium *in Ariſtarch. Sacr. c.* 1. In Thracia idem credebatur Sol & Liber, quem illi Σαβάζιον dixêre. Meminit ejus Ariſtophanes *initio Veſp.* ut & *in Avibus* ac *Lyſiſtrata*, Diodor, item Sic. *l.* 36. Lucianus *in Conc. Deorum*, Harpocration in Σαβοὶ, & Euſtathius *in Dionyſii περιήγησιν*. In veteri quoque *Inſcr.* apud Gruterum *p.* 22. *num.* 5. legimus, *Q. Nummius. Alexander. donum. dedit. Jovi. Sabazio*: & ſimiliter in aliis Inſcriptionibus, ibidem *num.* 4. & 6. Pro eodem tamen & *Sabadius*, reperitur in veterib. membranis, Appuleji Met. *l.* 7. Bibl. Voſſ. Nec tamen mutandum, quia, ut in *Cratylo* Plato ait, Z. & Δ. *μεταποιοῦνται*, i. e. *convertuntur*. In ejus ſacris ſerpentem initiatis in ſinum immitti ſolitum fuiſſe, docet Arnobius *l.* 5. *Ipſa ſacra & ritus initiationis ipſius, quibus Sebadius* (namque & hoc rectum eſt) *nomen, teſtimonio eſſe poterunt veritati, in quibus aureus coluber in ſinum demittitur conſecratus & eximitur rurſus ab inferioribus partibus*: quod confirmat Jul. Firmicus Maternus *de error. profan. religion.* Serpens is ſymbolum erat Dei; ut in pleriſque aliis Gentilium ſacris: immiſſio in ſinum eductioque à partibus inferioribus, rerum omnium generationem ac productionem in lucem, quæ Soli debetur, denotabat. Didicêre autem Numen hoc Græci à Thracibus. Thraces ab Orpheo, Orpheus ab Ægyptiis vel Syris: nam peregrinum fuiſſe, indicat Ariſtoteles in deperdita Comœdia, & ex ea Tullius *l.* 2. *de Legib. c.* 15. *Novos vero Deos & in his colendis nocturnas pervigilationes, ſic Ariſtophanes faceriſſimus Poeta veteris Comœdiæ vexat, ut apud eum Sabazius & quidam alii Dii, peregrini judicati, è civitate ejiciantur.* Eſt verò Σαβάζιος, à צבא *militia, exercitus*: unde 1 Sam. *c.* 5. *v.* 10. Pſ. 24. *v.* 10. & Pſ. 59. *v.* 6. יהוה צבאות uti & Rom. *c.* 9. *v.* 29. & Jac. *c.* 5. *v.* 4. Κύριος Σαβαώθ, i. e. *Exercituum*; ſtultæ nationes ei creaturæ, quam pro ſummo Numine haberent, putâ Soli cœloque id nomen tribuerunt. Quòd autem Græci ad veram cauſam non penetrârunt, id linguarum rerumque Orientalium factum inſcitiâ. Itaque Stephanus in *Ethnicis* & Euſt. in περιήγησιν, perſuadere aliis conati, Σαβάζιον nomen dediſſe Σαβοὺς, gentem ſive Phrygiæ, ſive Thraciæ, Phrygiâ dialectô Σαβάζιον dici contendunt: cùm nulla ejuſdem nominis in alterutra gens fuerit. Utrobique potiùs Σαβοὶ dicti ſunt, tum homines, qui his ſacris initiabantur; tum loci, *Sabazio* conſecrati, ut ex Harpocratione diſcimus: & fortè in ſacris his nomen Σαβαὼθ vel ſimile vocabulum acclamari ſolitum eſt, unde σαβάζειν pro εὐάζειν & σαβασμὸς pro εὐασμὸς, Gerh. Joh. Voſſius *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 24. Vide quoque Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſoph. l.* 2. *c.* 9. ut & paulò infrà, in voce *Sabæi*.

SABBA, Beroſi filia fatidica, in numerum Sibyllarum à quibuſdam relata, Juſtino Martyri cum Cumana eadem eſt. Vide Salmaſ. *ad Solin, p.* 647.

SABBATARII, dicti Martiali ſunt Judæi, à *Sabbati* cultu, *l.* 4. *Epigr.* 4.

> *Quòd bis murice vellus inquinatum,*
> *Quòd jejunia* Sabbatariorum
> *Mœſtorum quod* &c.

At *Sabbatiani*, Heretici à *Sabbatio*, qui principatu Diocletiani vixit, dicti ſunt, qui aliàs *Quatuordecimani*, ſeu *Teſſareſcædecatitæ*, quos vide. *Ἀριστεροὺς* eoſdem appellatos, monet Cl. Suicerus *Theſaur. Eccl.* in voce hac. Nempe non die Dominicâ, ut reliqui Chriſtiani, ſed quartâ decimâ Lunâ Paſcha cum Judæis celebrabant, unde Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν appellatio. Iidem quòd ſiniſtram manum abhorrentes, per eam nihil penitùs reciperent, Ἀριστεροὶ quoque, i. e. *Siniſtri*, ſunt dicti. Vide eundem Suicerum voce Πάσχα, *num.* I. 2. & *num.* II. 3. ut & infrà, in voce *Siniſtri*.

SABBATHAI, nomen viri, Nehem. *c.* 11. *v.* 16. Latine, *requies*, aut *Ceſſatio mea*.

SABBATIA, vicus Celticus; *Stephan.*

SABBATICUS Amnis, de quo ſic Joſephus *Bell. Jud. l.* 7. *c.* 23. Τίτος δὲ Καῖσαρ, χρόνον μέν τινα διέτριψεν ἐν Βηρυτῷ, καθὰ προειρήκαμεν. Θεᾶται δὲ κατὰ τὴν πορείαν ποταμοῦ φύσιν ἀξίαν ἱστορηθῆναι. Ῥεῖ μὲν γὰρ μέσος Ἀρκαίας τῆς Ἀγρίππα βασιλείας καὶ Ῥαφανέας, ἔχει δὲ θαυμαστὴν ἰδιότητα. Πολὺς γὰρ ὢν ὅτε ῥεῖ, καὶ κατὰ τὴν φορὰν οὐ νωθρός, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων, ἐξ ἡμερῶν ἀριθμὸν ξηρὸν παρέχει τὸν τόπον ὁρᾶσθαι. Εἶθ' ὥσπερ οὐδεμιᾶς γεγενημένης μεταβολῆς, ὅμοιος κατὰ τὴν ἑβδόμην ἀναδίδωσι, καὶ ταύτην αἰεὶ τὴν τάξιν ἀκριβῶς τετήρηκεν διαφυλάττων, ὅθεν δὴ καὶ Σαββατικὸν αὐτὸν κεκλήκασι, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰουδαίων Ἑβδόμης οὕτως ὀνομάσαντες. Hæc ille. Hic verò de Sabbatis Judæorum nonnihil annotare liceat. Etſi enim obſervatio hebdomadum, quæ hodie obtinet ante tempora Theodoſii vulgò recepta non fuit, Græcos tamen & Aſiaticos in functione vitæ quotidianæ tale aliquid obſervare ſolitos accepimus. Quod quia imitatione Judæorum, qui jam tum per orbem ſparſi erant, inſtitutum eſt, etiam Sabbati nomen multi retinuerunt. Ejuſmodi eſt, quod Sueton. *in Tiber. c.* 32. ait, *Diogenem Grammaticum ſolitum Rhodi Sabbatis diſputare*. Sic ſeptimô quoque die feriæ pueris ſolitæ in ſcholis concedi. Lucian. *in Pſeudologiſta*: Καὶ ὁ μὲν Κέκροπα τινὰ εἶπεν, ὁ δὲ Ἑβδόμην, ὅτε ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ταῖς ἑβδόμαις, παίζων ἐν ταῖς ἀναλογίαις ἔπαιζε καὶ διεγέλα. Gellius *l.* 15. *c.* 2. *Is in convivio juvenum, quæ agitare Athenis hebdomadibus Lunæ ſolenne nobis fuit, ſimulatque modus epulis factus, & utiles delectabileſque ſermones cœperant, tum ſilentio ad audiendum petito, loqui cœptabat.* Ubi notandum, quod Ἑβδόμη feſtum erat publicum Athenis, quod Septimô quoque die Lunæ celebrarent in honorem Apollinis, cui dies ille ſacer. Suidas: Ἡμέραι δὲ ἐνομίζοντο Ἀθήνησι θεοῖς τισιν, οἷον Νουμηνία, καὶ Ἑβδόμη Ἀπόλλωνος. Heſiodus Ἡμέραις. *v.* 6.

— Καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἦμαρ,
Τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ.

Idem ſervatum etiam in aliis rebus. Vulcatius Gallicanus *in Avidio Caſſio c. 6. Exercitium ſeptimò die fuit omnium militum, ita ut ſagittas mitterent, & armis luderent.* Lamprid. *in Alexandro Severo c. 43. Capitolium ſeptimò die cùm in urbe eſſet, aſcendit, templa frequentavit.* Diſputat etiam Clem. Alexandr. *Strom. l.* 5. ὅτι τὴν ἑβδόμην ἱερὰν οὐ μόνοι Ἑβραῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνες ἴσασι. Sed ante eum ſcripſit Joſephus, jam ſuâ ætate adeò increbuiſſe ſeptimi diei obſervationem ex Judaico ritu, ut neget urbem ullam, vel Græcorum, aut Barbarorum, h. e. non Græcorum poſſe reperiri, quæ ceſſationem ab opere diei ſeptimi in ſuos mores non recepiſſet. Lubiguis planè locus, ideoque verba ipſa proferam: Οὐκ ἔστιν οὐ πόλις Ἑλλήνων, οὐδ' ἡτισοῦν, οὐδὲ βάρβαρον, οὐδὲ ἓν ἔθνος, ἔνθα μὴ τὸ τῆς ἑβδομάδος ἣν ἀργοῦμεν ἡμεῖς, τὸ ἔθος οὐ διαπεφοίτηκεν. Hæc ille *l. poſteriore contra Apionem.* Utcunque hoc ſit, illud interdum pro certo habetur, Ethnicos Judæorum Sabbata contemptui ac ludibrio ſemper habuiſſe, ſecundum Eccleſiæ querimoniam Threnor. *c.* 1. *v.* 7. *Viderunt eam inimici ac Sabbata ejus deriſêre.* Seneca *apud Auguſtin. l. 6. de C. Dei.* 11. Judæis vitio vertit, *quod ſeptimam ætatis ſuæ & vitæ partem otiando perderent.* Juvenal. quoque *Sat.* 14. *v.* 105.

— *Cui ſeptima quæque fuit lux*
Ignava, & partem vitæ non attigit ullam.

Idem alibi *Sat.* 6. *v.* 159.

Obſervant ubi feſta merò pede Sabbatha reges.

Tacit. *l.* 5. *Hiſt. c.* 4. *Septimò die otium placuiſſe ferunt: dein blandiente inertiâ, ſeptimum quoque annum ignaviæ datum.* Claud. Rutilius *Itinerar. v.* 389.

Radix ſtultitiæ, cui frigida Sabbata cordi,
Sed cor frigidius religione ſuâ eſt,
Septima quæque dies turpi damnata veterno,
Tanquam laſſati mollis imago Dei.

Plura inveniri poſſunt huc ſpectantia in Dione Caſſio, Juſtino, aliis. Sed hoc obiter. *Nic. Lloydius.* Joſephi verba ſuperius indigitata ſic habent Latinè, *Titus conſpicit in itinere fluvium, cognitione digniſſimum. Is fluit medius, inter Arcas & Raphanæas, Agrippæ regni civitates. Habet autem quoddam peculiare miraculum. Nam cùm ſit, quando fluit, plurimus, neque meatu ſegnis, tamen interpoſitis ſex diebus, à fontibus deficiens, ſiccum exhibet locum videre. Deinde, quaſi nullâ mutatione factâ, ſeptimò die ſimilis exoritur: atque hunc ordinem ſemper eum obſervare pro certo compertum eſt. Unde etiam Sabbaticus eſt appellatus, à ſacro Judæorum, ſeptimâ die ſic denominatus.* Confer Plin. *l.* 31. *c.* 2. Idem confirmat judicioſiſſim. Kircherus, fide ocularis teſtis, id ſibi aſſerentis, Dominici Magrii, *Mund. Subt. l.* 4. *c.* 4. Sed cauſam cum eodem, non tam in miraculoſo Hebraizantium, quàm phyſico, effectu; tali nempe, qualem in irregulari æſtu aliorum fluminum, lacuum, fontium reperire eſt, quærit Auctor Anonymus *Hiſt. Orbis Terrar. c.* 3. *de Hydrogr.* §. 14. Namque & lacus *Bolierbrun*, juxta vicum *Alterbeck*, in Weſtphalia, aquam bis interdiu in ſabuloſam planitiem inſigni cum impetu emittit, poſt eandem reſorpturus: & Balneum Favarienſe *Pfefferſbad*, in Curienſi territorio, prope Helvetios, circa d. 3. Maji, aquis intumeſcit, uſque ad diem 14. Sept. poſtea eaſdem retrahit, locumque omni deſtitutum aquâ relinquit. Quorum & ſimilium cauſa in canalibus ſubterraneis ſita videtur, qui, velut occaſione intumeſcentis maris aut diſſolutæ nivis, oppleti, eam aquæ copiam eructant. Pari ratione dici poteſt, in vicinis *Sabbatico* ſubterraneis meatibus Syriæ tantum aquæ cogi quæ fluvio in ſex dies ſufficiat, ſeptimo autem deficiens eâ fluvium privet. Sed fabula eſt quòd poſt amnem hunc hærentes Tribuum Iſraeliticarum reliquiæ, longeque ac latè dominentur, ut ſomniant Judæi, librumque *de moribus Trans-Sabbaticarum* harum *Gentium*, conſarcinare auſus eſt Eldad Haddani ſeu Danita, quem Latio tranſcripſit Genebrardus. Similis alius eſt *Megilath* Rabbi Mejer, confer Rabbi Azarjah *in Meor Menajim c.* 12. &c.

SABBATOS, populos hodie Sabaudienſes eſſe, ſcribit *Volaterranus.*

SABBATUM, vox à *quiete*, Hebr. שבת deducta, vel ſeptimum diem Gen. *c.* 2. *v.* 2. Exod. *c.* 20. *v.* 10. vel ſeptimi anni otium, Lev. *c.* 25. *v.* 4. 5. 6. denotat. Longiòr tranſlatio eſt, cùm ipſam ſeptimanam comprehendit, ut in illo, *Jejuno bis in Sabbato*, Luc. *c.* 18. *v.* 12. & μίαν σαββάτων Matth. *c.* 28. *v.* 1. nonnunquam omni feſto denotando adhibetur, ut *Vos polluiſtis mea Sabbata.* Ezech. *c.* 20. *v.* 21. Prima tamen ſignificatio maximè propria eſt, cùm diem denotat ſeptimum, quem hominum quieti, ſuoque cultui deſtinatum ſanctificari præcepit in Decalogo unicus noſter *Nomothetes.* Erat autem hic dies ſanctus, vel ſanctitate ſimplici, quia ſeptimus, vel duplici, quia Feſtum in eundem incidebat, & tunc *Sabbatum magnum* ſolebat appellari, Joh. *c.* 19. *v.* 31. Reliqui verò hebdomadis dies *Cholim*, i. e. *profani dies*, Græcis ἐργάσιμοι i. e. *operoſi*, aliquando τὰ μεταξὺ σάββατα, ut Actorum *c.* 13. *v.* 42. dicebantur. Incipiebat *Sabbatum* horâ ſextâ noctis præcedentis, quod Hebræi *Biath haſchabbath*, Græci παρείσοδον Σαββάτου i. e. *introitum Sabbati* dixêre. Præparatio ad ſanctificationem ejus tertiâ meridianâ incipiebat, quam Hebræi appellabant *Gnereb haſchabbath*, i. e. *veſperam Sabbati*: priſci vero Patres, nomine à Gentilium ſacris mutuatò, *Cœnam puram.* In ritibus enim Paganorum *Cœna appellatur, cœna illis apponi ſolita, qui in caſto erant, quod Græci dicunt ἁγνεύειν vel ἁγιστεύειν.* Iſ. Caſaubon. *Exercit. Bar.* Evangeliſtæ παρασκευὴν i. e. *præparationem* ſimpliciter nominant, Marc. *c.* 15. *v.* 42. cujus diei pars prior προπαρασκευὴ diſtinctionis cauſa dici poteſt: Tota enim dies in præparatione conſumebatur, unde illâ nec Judex de capite ſententiam ferre; nec ullus plus tribus *Parſath*, (quæ vox itineris denotat ſpatium certum) conficere poterat; Imò Artifices omnes, Sartoribus, Sutoribus & Scribis exceptis, ab opere quieſcere tenebantur. Ut autem ἡ παρασκευὴ promoveretur, ipſe Paterfamiliâs, licèt opulentus & numeroſô ſtipatus famulitiô, evellendo herbas, verrendo domum, ligna findendo, accendendo ignem aliaque ſimilia faciendo, manum admovebat. Et quidem olim *Paraſceve*, tubarum cornuumque clangore proclamabatur, poſtea verò id fieri cœpit per Æditnum, *Schelîach tſibbur*, i. e. *Nuntium congregationis*, vocitatum. Ipſius *Sabbathi* ſanctificatio in quiete, & recto ejus uſu, conſiſtebat. Quies rigidè olim exigebatur, ita, ut opus facere capitale foret, exceptis iis, de quibus infrà. Vide Exod. c. 31. *v.* 14. & Numer. *c.* 15. *v.* 32. 35. Præſertim requirebatur bonus ſacræ quietis uſus: Unde illô die in colloquia & cœtus ibant: quietis iſtius myſterium revolvebant, & precibus ac reliquô cultu Deum propitiabant ſeque Deo exhibebant dignos, 2 Reg. *c.* 4. *v.* 22. 25. Vide de ſacrificiis eôdem die præſcriptis, Numer. *c.* 28. *v.* 9. 10. & adhibito cantu ſacrô, Pſ. 92. *v.* 1. Judæi verò addictius ſervire ſueti, præcepti rigorem ac ſeveritatem etiam adauxêre, & multa alioqui licita die iſtô nefaſta eſſe juſſerunt, inter quæ *Sabbati iter* eſt, quod ad 2000. cubitos reſtrinxerunt. Sed &, cum unicum diem ſacrum juſſiſſet Deus, illi *Sabbatulum* addiderunt, quò nomine additamentum *Sabbati* divinitus præcepti vocare ſunt ſoliti. Tiberiadis enim incolæ *Sabbatum* reliquis citius ordiebantur; qui verò Sephoram incolebant, illud diutiùs continuabant, & ſic utrique *addebant de profano ad ſacrum.* Unde votum Rabbi Joſe, *ut portio ſua eſſet cum iis, qui Sabbatum inciperent more illorum qui Tiberiadem: & finirent more eorum, qui Sephoram inhabitarent.* Dein præceptum, *quod cocturi eſſetis, coquite: & quod elixaturi eſſetis, elixate*, Exod. *c.* 16. *v.* 23. cum *manna* ſolùm ſpectaret, & tempus, quamdiu illud cœlitus cadebat: illi extenderunt ad ſequentia quoque tempora, adeoque nunquam *Sabbati* die cibum ceperunt. Vide Sueton. *Aug. c.* 76. ut & Martialem *l.* 4. *Epigr.* 4. quorum is: *Ne Judæus quidem, tam diligenter Sabbatis jejunium ſervat, quàm ego hodie ſervavi, qui in balneo, demum poſt horam primam noctis, duas buccas manducavi prius quàm ungi inciperem.* Hic memorat,

— *Jejunia Sabbatariorum.*

Unde & Judæi, ob hæc jejunia, *fœtentes* vocati. Amm. Marcellino *l.* 20. Porrò, prohibitionem *de igne non accendendo*, Exod. *c.* 35. *v.* 3. Item *de opere non faciendo*, nimis ſcrupuloſè interpretati ſunt: donec, poſt geminam cladem eô die acceptam, Mattathias decrevit, *Licere Sabbato hoſti reſiſtere & vim illatam armis repellere*, Joſeph. *l.* 12. *Jud. Ant. c.* 8. quod ipſum, cùm ſequente ævô Judæi tantùm exponerent, de defenſione, ſi vis reipſa inferretur: illicitum verò judicarent, ad imminentem vim debitô modô ſe præparare, denuo hoc die ſuperati ſunt à Pompejo. Poſteriores contra Judæi, epulis ac carnalibus voluptatibus diem iſtum celebrare cœperunt, in quo tamen cultu, qui ab una parte minutis quibuſdam ceremoniis ac tricis, ab altera parte, conviviis ac voluptatum uſu, conſtat, omni ſeriâ pietate neglectâ, maximam religionis ſuæ partem conſtituunt, taleque *Sabbatum* univerſæ legis obſervationi æquant, Burmann. *de tempp. Jud.* Quænam itaque opera illô die non illicita, brevibus ſubjungam. 1. *Opera charitatis*, eô die fieri poterant impunè, Lucæ *c.* 13. *Unusquiſque veſtrûm Sabbatô nonne ſolvit bovem ſuum, aut aſinum à præſepi, & ducit aquatum?* *v.* 15. Quæ Chriſti erat interrogatio oppoſita Adverſariis quærentibus, cur in Sabbatô ægros curaret? 2. *Opera pietatis* & cultus divini: Namque & mactabant hodie victimas, & circumcidebant infantes, & tubarum cornuumque ſonô Sacerdotes convocabant populum, Numer. *c.* 20. *v.* 2. 3. *Opera abſolutæ neceſſitatis*, ut propugnatio publicæ ſalutis contra ingruentes hoſtes, aliaque huic ſimilia. Unde Proverb. Judæorum *Vitæ periculum removet Sabbatum*, & Chriſtianorum, *Neceſſitas non habet ferias.* Vide Joſ. Scaligerum *de Emend. Temp. l.* 6. Bezam *Notis in Actor. c.* 14. *v.* 42. Joſephum *Jud. Ant. l.* 16. *c.* 10. Buxtorfium *Synagog. Jud.* Hoſpinianum *de origine Feſtorum c.* 3. & *alibi.* Thom. Godwynum *de ritibus Hebr. l.* 3. *c.* 3. Alios uti de Pœna profanationis *Sabbati*, ſuprà voce *Lapis*: at de Tranſlatione *Sabbati*, conſule Theologos. A' *Sabbato*, ſeptimus quiſque annus in Vet. Teſtam. apud Iſraelitas, *Sabbatici* nomen habuit, aliâs *Sabbatiſmus annorum* nuncupatus, de quo Levitic. *c.* 25. *totô.* Ejus ſanctificatio in duobus præcipuè conſiſtebat: Primò, in ceſſatione terræ, *cùm nec agrum ſeminare, nec vitem ſuam cuiquam putare liceret*, quod vocabatur, *Schabbath Haarets*, i. e. *Sabbatum terræ*, *cit. c. v.* 6. Dein in intermiſſione, cùm creditor debita à proximo exigere non poſſet, quod dicebatur *Schemitta jahova* i. e. *intermiſſio Jehovæ*, Deuteron. *c.* 15. *v.* 2. Plura vide apud præfatum Godwynum *l.* 3. *c.* 9. & Seldenum *de Jure Nat. & Gentium l.* 3. Ad *Sabbati* porrò Judaici imitationem, aliqua quoque ab operibus quotidianis ceſſatio apud Gentiles occurrit, in celebrandis feſtis diebus. Hinc in imperandis feriis, *ut litibus & jurgiis abſtinerent*, per Præconem edici ſolitum, Cicero teſtis eſt *de Divin. l.* 1. Quò reſpiciens Ovid. ubi de feriis Calendis Januariis apud eoſdem Romanos celebrari ſolitis, agit *Faſtor. l.* 1. *v.* 73. ſic canit,

Lite vacent aures, inſanaque protinus abſint
Jurgia, differ opus livida lingua tuum.

Unde & Livius *l.* 5. *c.* 13. in primis, quæ Romæ per octo dies habebantur, lectiſterniis, *jurgiis ac litibus temperatum* dicit. Atque apud eundem Scipio, *Hôc die, ad Populum inquit, cum Hannibale & Carthaginenſibus, ſignis collatis in Africa bene ac feliciter pugnavi. Itaque hodie, cùm litibus ac jurgiis ſuperſedere æquum ſit, ego hinc extemplo in Capitolium ad Jovem Optimum Maximum,*

Junonemque ac Minervam, ceteroſque Deos, qui Capitolio atque arci præſident, ſalutandos ibo. Cicero proin, inter alias, quas ſuæ Reipublicæ præſcribit, Leges, *de Legg. l. 2. c. 8.* etiam hanc habet: *Feriis jurgia amovento.* Quibus judiciales maxime diſceptationes, feriarum tempore prohibitas, quivis facilè, animadvertet. Quam in rem Imperatorum quoque Chriſtianorum extant *Conſtitutiones, l. 2. 3. 7. & 11. Cod. de Fer.* Imò & ante hos jam, Tiberiò imperante, Calpurnio Silano exilii cauſam fuiſſe, quod Feriarum Latinarum diebus, Præfectum Urbis Druſum auſpicandi gratiâ Tribunal ingreſſum, in Sex. Marium adiens, Tacitus auctor eſt, *Annal. l. 4. c. 36.* Neque verò minùs ab aliis operibus negotiiſque ceſſatum. Sextus Pompeius *l. 14. Præciamitatores,* vel, ut alii, *Præclamitatores dicuntur, qui Flaminibus Diali, Quirinali, Martiali, antecedentes exclamant, Feriis publicis ut homines abſtineant ſe opere; quia his opus facientem videre, irreligioſum eſt.* Et rurſum, *Præcias dicebant, qui à Flaminibus præmittebantur, ut denotent opificibus manum abſtinerent ab opere.* Apud Servium quoque *ad Georg. l. 1. Pontifices ſacrificaturi præmittere Calatores ſuos ſolent, ut, ſicubi viderint opifices adſidentes, opus fieri prohibeant, ne pro negotio ſuo & ipſorum oculos, & Deorum ceremonias attaminent. Feriæ enim operæ Deorum creditæ ſunt.* Quod inſtitutum ad Numam referens Plut. in *Vita* Numæ *c. 36.* ait, ἐν ᾗ ταῖς ϑεωρίαις καὶ ὅλως τὰ ἱερὰ τῶν ποντιφίκων, προηγεῖσϑαι κήρυκας ἀνὰ τὴν πόλιν, — τὰ ἔργα καταπαύοντας. In profeſtis autem & omnino in Sacerdotum Feſtis, per Urbem Præcones præcedebant, qui — ut ab operibus ceſſaretur, jubebant. Adjectâ inſtituti iſtius ſatis piâ ratione, quòd, uti Pythagorici dicantur, *non ſinere homines per tranſitum adorare Deos —— ſed continuò ex ipſa domo mente ad id paratos pergere: Ita & Numa decere cives exiſtimaverit, neque audire quicquam rerum divinarum, neque aſpicere per deſidiam, atque negligentiam, ſed vacare à cæteris oportere mentemque adhibere, perinde ut rei ad pietatem maximæ.* Quibus ut egregiè indicatur, quâ animi intentione atque ab aliis negotiis ceſſatione ſacris opera danda; ita & aliam, cui *Sabbathi* feriatio à Deo quoque deſtinata, cauſam videtur ſubindicare Cicero *de LL. loc. cit. c. 12. Feriarum,* inquiens, *feſtorumque dierum ratio in liberis requietem habet litium & jurgium, in ſervis operum & laborum* &c. Qua de re plura vide apud Briſſonium, &, qui hunc laudat, Pfannerum *Syſtematis Theologiæ Gentilis purioris c. 11. §. 20.* Joannem Seldenum *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſciplin. Hebræor. l. 3.* Alios, ut & infrà, ubi de *Septimo die.* Apud recentiores Scriptores, *Sabbatum* quodvis Feſtum notat; unde *luxum Sabbatarium* dixit Sidonius *l. 1. Ep. 2.* qui diebus potiſſimùm feſtis obtinebat. In Communione Romana *Sabbata* quædam, peculiari quodque epithetô inſignita, adnotavit Car. du Freſne in *Gloſſario,* quæ hic ſubjungere libet.

Sabbata quædam peculiari epithetô inſignita, in Eccleſia Romana & Græca.

α. SABBATUM IN ALBIS, quod præcedit Dominicam primam poſt Paſcha, ſic dicitur, quòd hâc die Baptizati in Sabbato ſancto, de quo infrà, deponebant albas ſtolas ſeu veſtes, quas in Baptiſmo ſuſceperant. Durandus *Ration. l. 6. c. 81. num. 16.* β. *Sabbatum Enoch,* in Kalendario Chriſtianorum Æthiopiæ, Joſ. Scaligero dicitur decima pars periodi annorum Solarium, ſeptem millia annorum continentis, quòd Vir ille ſanctus natus fuerit annô ab Orbe conditò 700. Vide eum *de Emendat Temporum l. 7.* Aliis probabilius videtur, quod uti Sabbatum eſt ſeptimus hebdomodis dies, & generatio Enochi ſeptima fuit ab Adamo, Enoch habitus ſit æternæ quietis ac beatitudinis typus, ut Schola Rabbinica docet: à quibus poſtmodum Æthiopes, cum aliis quibuſdam Judæorum ritibus, hoc feſtum acceperint, tum Reginæ Sabæ, tum Candaces Reginæ Eunuchi cum Judæis commercio. Unde hodieque Circumciſionem & *Sabbatum,* cum aliis nonnullis ceremoniis Moſaicis, Æthiopes retinent. Domin. Macer in *Hierol.* γ. *Sabbatum XII. Lectionum,* idem eſt cum *Sabbato IV. Temporum,* Amalarius *l. 2. c. 8.* δ. *Sabbatum Luminum,* in *Chron.* Orientali *p. 125.* dictum eſt, quòd in eo Baptiſmi fierent, quos Græci φωτισμοὺς i. e. *illuminationes,* appellant. ε. *Sabbatum Magnum,* quod Dominicam Paſchæ præcedit, idem cum *Sabbato Luminum.* Extat Amphilochii Iconienſis Epiſcopi *Sermo,* dictus τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ ζ. *Sabbatum quatuor Temporum* Amalarius d. *l.* η. *Sabbatum Sanctum,* illud dicitur, quod Paſcha præcedit: *maximè propter hoc, quòd — nova Eccleſia ſacrò Baptiſmi fonte ſacratur.* Rupertus *de Divinis Officiis c. 35.* ϑ. *Sabbatum Vacat,* dictum Sabbatum ante Palmas ſeu Diem Dominicum, qui Paſcha præcedit, in *Sacramentario* Gregoriano, quia propriô officiô *vacat.* Idem Amalarius *de Eccl. Off. l. 1. c. 9.*

SABBATUS, Italiæ fluv. *Antonino* geminus: Unus Hirpinorum, juxta Beneventum, cum Calore, cui adjungitur, fluens in Vulturnum, etiam vulgò *Sabbato.* Alter eſt in Samnitibus, quem *Leander* nunc *Fiume die Benevento* ait vocari, & *Samnium* à *Floro* dictum addit. *Ferrario* alter Brutiorum eſt, per Calabriam citeriorem in Sinum Terinæum, inter Martoranum & Lameſiam labens. *Ocinarus Lycophr.* vulgò *Savuto,* cum pagô cognomine.

SABBI populi qui & *Mendaji,* vulgò dicuntur *Chriſtiani S. Johannis,* in Perſia, ubi Tigris & Euphrates confluunt, prope Baſſoram Urbem & Sinum Perſicum.

SABE, urbs Arabiæ Felicis, in ora Sinus Arabici hodie *Dhafar,* ſeu *Tarſeb,* regni Thamæ caput, *Sanſo.*

SABE, Syrorum linguâ menſis Februarius dicitur.

SABEC, Hebr. סבך. Gen. *c. 22. v. 13.* ubi de Ariete, qui pro Iſaaco poſtmodum immolatus, *Ecce arietem, qui retrorſum detinebatur* בסבך: Septuaginta Senioribus eſt arboris aut fruticis peculiaris ſpecies, in qua hæſerit aries; Quod *Heſych.* σαβὲκ explicat, Cyrillus & *Favorinus,* χερσόγειον: meliùs locus perplexus ſeu *denſitas* aut *perplexitas* ſylvæ, in qua detentus ille aries, uti docet Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 49.*

SABEE, civitas in tribu Simeon, Joſ. *c. 19. v. 2.* Latinè *ſeptem,* vel *ſeptimus,* aut *ſaturitas,* ſive *juramentum.*

SABELLI, populi Italiæ, à Sabinis oriundi, inter Sabinos & Marſos incolentes. Hinc *Sabellus,* Horat. *l. 3. Od. 6. v. 37.*

Sed ruſticorum maſcula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Verſare glebas, —

Itemque *Sabellicus.* Virg. *Georg. l. 3. v. 255.*

Ipſe ruit, denteſque Sabellicus exacuit ſus.

SABELLICUS, Vide *Marcus Antonius Coccius Sabellicus.*

SABELLINÆ Pelles, apud Hovedenum *p. 758. Petiit ab Epiſcopo Lincolnienſi, ſingulis annis unum mantellum ſurratum de Sabellinis,* à *Sabelo,* nomen habent. Eſt autem *Sabelum* martes, Gallis *Marte,* muſtelæ ſpecies, nobili pelle inſignis: Anglis iiſdemque Gallis olim, *Sable;* tametſi martes à *Sabelo* diſtinguant fermè Scriptores omnes. Hinc Alanus de Inſulis *in Planctu Naturæ, Illic martes & ſabela ſemipleniam paliorum pulchritudinem eorum poſtulantem ſubſidia, ſuarum nobilitate pellium ad plenum deducebant* &c. De vocis etymo, & plura hanc in rem vide apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* & *Diſſertat. I. ad Joinvillam p. 137.* nec non Henſchium *ad Vitam* S. Guthlaci *num. 17.* Infrà quoque ubi de pellibus *Zebellinis.*

SABELLIUS, Hæreticus, Ptolemaide, Lydiæ urbe, oriundus. Diſcipulus Noëti Smyrnii, errores ſuos diſſeminare cœpit, A. C. 260. Confundens Naturam cum Perſonis SS. Trinitatis, unum idemque Suppoſitum eſſe, ſicut Anima & Corpus unum efficiunt hominem, adeoque τριώνυμον Θεὸν, aſſeruit. Hinc Patrem & Spiritum Sanct. cum Filio paſſos eſſe. poſt Noëtum docuit: quem errorem Praxeæ Tertullianus tribuit, & S. Ignatius Antiochenus ſuò ævô à quodam diſſeminatum refert. Addit Epiphanius, *hæreſ. 57. & 62.* deliria ſua hauſiſſe Sabellium, ex Euangelio Ægyptiorum, libro Apocrypho. Contra hunc eruditè ſcripſit Dionyſius Alexandrinus, & hæreſis in variis conciliis damnata eſt. Hanc tamen incruſtavit Roſcellinus, ſec. 11. & Hiſpanus quidam, in Anglia, ſub initium ſeculi hujus. Vide Auguſtin. *hær. 36. & 41.* Euſeb. *de Præp. Ev. l. 7.* Baron. *A. C. 260. n. 61. & ſeqq. &c.* Addatur his Socr. *l. 6. c. 12.* Athanaſius *Apologiâ pro Dionyſio præf. contra Arianos,* Forbeſius, G. Hornius *Hiſtor. Eccl. cum Notis & Obſervat.* Leydeckeri. Alii.

SABELLUM, vulgò *Savello,* caſtrum Campaniæ Romanæ nunc ſemidirutum, incoliſque omnino vacuum, in colle. Hinc *Sabella* familia Romana.

SABELLUS, Poëta Latinus, ſub Domitiano & Nerva: obſcœnus planè. Martial. *l. 12. epigr. 43.*

SABER, fil. Caleb ex Maachâ concubinâ, 1 Paral. *c. 2. v. 48.* Latinè, *confractio, ſpes,* vel *juramentum.*

SABI, populi Phrygiæ. Phrygii etiam Bacchos appellant *Sabos, Steph.*

SABIDIUS, vir Romanæ gulæ deditus, plus vorabat, quàm poſſet concoquere: quocirca ita fœtebat ejus halitus, ut nemo poſſet cum eo loqui; Hunc Martial. epigrammate inſectatur, *l. 3. Epigr. 17.*

SABIN, Arabes Deum appellant, & illi decimas menſurâ non pondere perſolvunt. Vide *Sabis,* & Turneb. *in Cic. de LL.*

SABINA, Imperatrix, Adriani Imperatoris Romani uxor, quæ ſervilibus injuriis ab eo affecta, adiit mortem voluntariam. *Sext. Aurelius.* Spartianus verò *c. 11.* ait: Hanc ſi privatus vixiſſet, & moroſam, & adulterii ſuſpectam, dimiſiſſet; nec ſine rumore dati ab eo veneni, obiit hæc. Vide Æl. Spartian. *c. 23.*

SABINA, Joannis II. Ducis Simmerenſis A. C. 1557. extincti filia, uxor fuit Lamoralli, Comitis Egmondani, quem Albanus Belgicorum tumultuum victimam eſſe voluit, A. C. 1568. ducta in Comitiis Spirenſibus, magnâ ſolennitate, A. C. 1544. Ipsâ viduâ, cum XI. liberis in ſumma egeſtate relictâ, tantò miſerabiliorem Mariti mortem reddidit. Soror Friderici III. Electoris Palatini, de quo vide ſuô locô.

SABINA Herba, hodie *Savinaria,* Plinio *l. 12. c. 17. arbor Bruta,* Græcis βράϑυς, memoratur Virgilio in *Culice,*

Herbaque thuris opes priſcis imitata Sabina.

Nempe Græci veteres ante thuris notitiam & uſum, hanc maximè ad ſuffitus adolere ſoliti erant. Plin. *l. 24. c. 11. A multis in ſuffitus pro thure aſſumitur. Heſych.* βράϑυ (hoc enim proprium ei nomen fuit) πόα τοῖς ϑεοῖς ϑυομένη, *Brathy, herba Diis adoleri ſolita:* quod idem Dioſcorides confirmat. Sic idem Plin. Arabes eam in Elymos periiſſe, ad fumum odoratum ex ea accenſa faciendum, *loc. cit.* narrat. Hinc ϑύον per excellentiam vocata: cujus odorem cedro proximum, tradit idem. Homerus quoque cum cedro una uri ait, in ſpecu & foco Calypſus, *Od. 1. v. 60.*

Κέδρου τ' εὐκεάτοιο, ϑύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει.

Quam vocem utut alii aliter explicent, hoc certum, non ex alio magis frutice, quàm ex hoc, vetuſtiſſimos Græcos in ſacris convolutum nidorem odoremve noviſſe; quemadmodum Hammoniacô Libyes utebantur, quod ſimiliter ϑυμίαμα abſolutè inde appellatum eſt. Cæterùm, non tam herba, quàm arbor pumila eſt, quam *Herbam Sabinam* Latini dixêre. Inter arbores certè perpetua comâ virentes Plinio recenſetur *l. 16. c. 20. Harum generi non decidunt, oleæ, lauro, myrto, cupreſſo, pinis, hederæ, rhododendro, & quamvis herba dicatur, Sabinæ.* Ad cujus ſimilitudinem Græci Theræi qui coloniam in Africam deduxerunt & Cyrenas condiderunt, genus arboris ibi repertæ, quæ & cupreſſo ferè ſimilis in omnibus eſſet, notô ſibi nomine ϑύον nuncupavêre, quòd videl. ϑύον h. e. *Herbæ Sabinæ,* reſponderet: Interim inter hoc ϑύον Cyrenaicum vel Libycum, h. e. *citrum,* ut infrà videbitur, & Ely-

Herbam Sabinam, non exigua differentia: quippe procera arbor & grandis *Sion* Cyrenaicum, è cujus radicibus ſolidæ menſæ fierent & contignationes ex reliqua materia &c. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 954.

SABINA Poppæa, vide *Poppæa*.

SABINI, populi in 4. regione Italiæ, non procul à Roma, quorum caput [illegible] Cures, unde Romani *Quirites* dicti: hodie Epiſcopatus Sabinus, Monaſterium ſolùm eſt, cum priſcæ urbis ruderibus. Deìn Reate, *Rieti* hodie in Umbria, [illegible] religione & cultu Deorum cognominati, ut vulgo volunt, quaſi [illegible] σέβεσθαι. Plin. *l.* 3. *c.* 12. *Sabini, ut quidam exiſtimavere, a religione & Deorum cultu Sabini appellati.* Et *Feſtus Pompejus*: *Sabini dicti, ut ait Varro* [illegible], *quod ea gens præcipue colat Deos*, i. e. ἀπὸ [illegible]. Eccui vero credibile ſiet, Italam gentem inprimis antiquam nomen ſibi impoſuiſſe è Græca lingua quæſitum? Itaque longè aliter ſenſerunt alii auctores: à quibus Iſidorus *Origin. l.* 9. *c.* 11. habuit iſta: *Ab Italo Itali, a Sabino Sabini, a Sicano Sicani.* Hæc haud dubiè, inquit *Cluverius*, habuit è Porcii Catonis Originibus gentium, civitatumque Italicarum. De hoc quippe ità tradit Halicarnaſſ. Dionyſ. *l.* 2. Ζηνόδοτος δ' ὁ Τροιζήνιος συγγραφεὺς Ὀμβρικούς φησιν, αὐθιγενεῖς, [illegible] [illegible] τὴν καλουμένην Ῥεατίνην, ἐκεῖθεν δ' ὑπὸ Πελασγῶν ἐξελασθέντας, εἰς ταύτην ἀφικέσθαι τὴν γῆν, ἔνθα νῦν οἰκοῦσι, καὶ μεταβαλόντας ἅμα τῷ τόπῳ τοὔνομα, Σαβίνους ἐξ Ὀμβρικῶν προσαγορευθῆναι. Κάτων δὲ Πόρκιος τὸ μὲν ὄνομα τῷ Σαβίνων ἔθνει τεθῆναί φησιν ἐπὶ Σάβου τοῦ Σάγκου, δαίμονος ἐπιχωρίου. Hunc Sabinæ gentis conditorem Sil. Italicus non *Sabinum*, ſed *Sabum*, pronunciat, à qua quidem primitiva voce rectius derivatum provenit gentis vocabulum *Sabini*. Sic enim ille *l.* 8. *v.* 419.

Cunctis hasta decus clypeuſque refertur in orbem.
Vertice & implumes, ac levi tegmine crura
Ibant, & læti, pars, Sancum voce canebant,
Auctorem gentis: pars laudes ore ferebant,
Sabe, tuas, qui de patrio cognomine primus
Dixiſti populos magna ditione Sabinos.

Sabinos *fortiſſimos*, *& florem Italiæ*, *adeo ac Reipubl. robur* Cicero vocat *Orat. pro Qu. Ligario*. Laudatiſſidem gravitate morum & ſanctitate imprimis fuerunt. Sane *triſtem ac tetricam diſciplinam* antiquis Sabinis Liv. tribuit: *Itaque genere nullum aliud incorruptius fuit*, dixerat ſcribit *l.* 1. *c.* 18. Hinc libenter Poetæ cùm matronas caſtas, pudicas, ſedulas, viri, familiæque magis, quàm formæ ſtudioſas laudare volunt, cum Sabinis conferunt. Horat. *Epod.* 2. *v.* 39.

Quod ſi pudica mulier in partem juvet
Domum, atque dulces liberos,
Sabina qualis, aut perusta Solibus
Pernicis uxor Appuli, &c.

Quem totum locum Stat. *l.* 5. *Sylv.* 1. *v.* 121. ſic expreſſit:

Ipſa dapes modicas, & ſobria pocula tradit,
Exemplumque ad herile monet, velut Appula conjunx
Agricolæ parci, vel Sole infecta Sabina,
Quæ videt emeritis, jam proſpectantibus aſtris,
Tempus adeſſe viri, propere menſaſque torosque
Inſtruit, expectatque ſonum redeuntis aratri.

Martial. *l.* 1. *epigr.* 63. *v.* 1.

Caſta nec antiquis cedens Lævina Sabinis.

Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 163.

——— ——— *Intactior omni*
Crinibus effuſis bellum dirimente Sabina.

Idem *Sat.* 10. *v.* 299.

——— *Veteres imitata Sabinas.*

Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 524.

Caſta pudicitiam ſervat domus, &c. dein ſubdit *v.* 532.
Hanc olim veteres vitam coluere Sabini.

Inter Sabinos Clodius excelluit, à cauſis forenſibus, ad ſcribendas Elegias converſus. Scripſit & de bello Trojano verſibus, immatura morte ſublatus. *Ferrarius.* Vetus adagium de iis fuit: *Sabini quod volunt, ſomniant.* De quo *Feſtus* & ad eum *Scaliger*. Vide Cluver. *Ital. Antiq. l.* 2. *c.* 8. Nic. *Lloydius*. Raptum, ſub Romulo Sabinarum, vide apud Liv. *l.* 1. *c.* 9. Florum, *l.* 1. *c.* 1. &c. & in voce *Romulus*. *Baudrando* Sabini, ab Apennino ad Boream uſque ad Tiberim & Anienem fluv. ad Meridiem extendebantur, ubi hodie Sabina provinc. pars Orientalis Umbriæ, & aliqua pars Aprutii ulterioris, erantque diviſi in duas partes Velinó fluvio. Nunc Sabina arctior eſt, reſtringitur enim ad Occaſum Tiberi, ad Meridiem Aniene, ad Boream Nare ac Velino fluviò, & Aprutio ulteriore ad Ortum. Præcipua ejus urbs Manliana eſt, ad Tiberim. Sub Pontifice. Addo quod *Sabinarum* raptus, de quo ſuprà, quia feliciter Romulo ceſſerat, hinc inſtitutum ab eo Jacobus Rævardus JCtus putat, ut non verò, ſed ſimulatò quodam raptu, omnis legitimi connubii ritus peragerentur, quem eleganter expoſuit [illegible] *l.* 4. Appulejus his verbis: *Tunc me gremio ſuo mater infantem tolerans mundo nuptiali decenter ornabat, melliſque favis crebriter ingeſtis,* [illegible] *jam ſpe ſui* [illegible] *liberorum* [illegible] *propagabat, cum irruptionis* [illegible] *gladiatorum impetus, ad belli faciem* [illegible], *nudis & infeſtis mucronibus coruſcans, non cædi, non rapinæ* [illegible], *ſed denſo conglobatoque cuneo cubiculum noſtrum invadunt protinus, ne uno de familiaribus noſtris repugnante, ac ne* [illegible] *quidem reſiſtente,* [illegible], *examinem, ſævo pavore trepidantem, de* [illegible] *matris gremio rapuere.* De eodem ſic Tertullian. *l. de ſpect.* [illegible] *Marti Romuli dicavit quanquam & Conſualia* [illegible], *quod ea Conſo* [illegible], *Deo, ut volunt conſilii* [illegible] *quo tum Sabinarum virginum raptum militibus ſuis in* [illegible] *excogitavit. Probum* [illegible], *& nunc quoque* [illegible] *Romanis* [illegible] *& licitum, ne dixerim penes Deum &c.*

Vide Joh. Roſinum *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 37. *de Nuptiis*. Quàm fortiter vero, quamque feliciter, raptum hunc Sabini ſint ulti, vide ſuprà in voce *Quirinus*, & apud Voſſium *de Idolol. l.* 1. *c.* 12.

SABINIANI & *Proculeiani*, ſectæ & familiæ erant Juriſconſultorum inter ſe pugnantium, cum prius tam varium, tamque controverſum jus eſſet, ut, quod uni placeret, alteri ingratum eſſet, teſte Cicerone variis in locis. Eorum mentio *in §. cùm ex al. Inſt. de rerum diviſ.* Barn. Briſſonius.

SABINIANUS, à Carthaginenſibus Imperator electus, A. C. 240. ab iiſdem poſtea Mauritaniæ Præfecto deditus, Gordiano ſe ſubmiſit. Zoſimus & Julius Capitolin. *in Gordian. c.* 23.

SABINIANUS, Proconſul Auguſti, in antiqua *Inſcr.* APOLLINI. GRANNO. Q. LUCIUS. SABINIANUS. PROCOS. AUG. quæ in Britannia reperta eſt, dicitur. Sed lectio hæc Salmaſio ſuſpecta, quippe *Legati pro Prætore*, & *Legati Prætorii*, quidem vocabantur ii, qui Cæſaris miſſu in provincias prætorias ibant; at *Proconſules* quoque dictos & *Proconſules Auguſti*, nullibi reperiri. Hoc enim iis nomen erat in provincias Populi Romani mittebantur. Putat itaque in lapide illo ſcriptum fuiſſe PROC. AUG. i. *Procurator Auguſti*, vel PROCOR. & perperam lectum eſſe, PROCOS. Procuratores autem in provinciis fuiſſe, tam in Cæſaris, quàm in Populi provinciis, qui *Procuratores Cæſaris* dicerentur, conſtat. Vide eum ad *Spartian. in Vita Hadriani Cæſaris, c.* 1.

SABINIANUS, Volaterris oriundus, Gregorio M. ſucceſſit A. C. 604. ob avaritiam à prædeceſſore, in ſomnio increpitus, quod fame graſſante, pauperibus frumenti nihil diſtribueret. Obiit A. C. 605. Anaſtaſ. *in vita Pontif.* Baron. *in Annal.* Campanarum uſum in Templa invexiſſe memoratur Patriarchæ, Panvinio, Polyd. Virgilio *l.* 6. *c.* 13. Vide ubi de *Campanis* ac *Tintinnabulis*.

SABINIANUS, Conſul cum Manlio Theodoro, An. Urb. Cond. 1018.

SABINUS, Conſul cum Meſſala, An. Urb. Cond. 966. Iterum cum Anulino biennio poſt.

SABINUS, Veſpaſiani frater, à Vitellio interfectus, qui Veſpaſianò res contra Judæos gerente, poſt Othonis mortem, Capitolium cum æde Jovis occupaverat.

SABINUS, Epiſcopus Heracleæ, Sectâ Macedonianus, ſub Theodoſio M. Edidit ſyntagma diverſorum Conciliorum, Socr. *l.* 1. *Hiſt. c.* 5. *l.* 2. *c.* 11. *& ſeqq.* An idem cum Monacho, omnium Synodorum epitomatore? Poſſevin. *in Appendic. ad Appar. Sacr.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 3. Nic. *Lloydius*. De eo Socr. *Hiſtor. Eccleſ.* 1. *c.* 5. Σαβῖνος — συναγωγὴν τῶν [illegible] [illegible] [illegible], κ. τ. λ. *Sabinus* — *tum ea, quæ a variis Epiſcoporum Conciliis ſcriptis edita erant, in unum volumen cum collegiſſet* &c. Quod tamen non ex fide feciſſe, idem paulo pòſt ait. *Quin etiam nonnulla deditâ opera prætermiſit, quædam etiam pervertit, quæ autem ad eum exitum, quem ſibi propoſuerat, ferre videbantur, omnia diligenter excerpſit.* Sic *l.* 2. *c.* 13. cum in ſua Collectione, Epiſtolam quidem Epiſcoporum Antiochiæ convocatorum ad Julium ſcriptam minimè prætermiſiſſe, at Epiſtolas ipſius Julii in eadem neutiquam inſeruiſſe, refert. Vide Gerh. von Maſtricht *Hiſt. Juris Eccl. num.* 143.

SABINUS, Conſul cum Venuſto, ſub Gordiano III. apud Jul. Capitolin. in *Vita* hujus *c.* 23. quibus Magiſtratum gerentibus, inita factio eſt in Africa, contra Imperatorem, duce Sabiniano, ut idem teſtet.

SABINUS, Epiſcopus Placentinus, pietate & doctrinâ clarus. Interfuit Concilio Aquilejenſi, A. C. 381. Hunc ſcriptorum ſuorum arbitrum Ambroſius eſſe voluit.

SABINUS, JCtus celebris ſub Heliogabalo, ſecul. 3. Cato ſui ſeculi dictus: cui Ulpianus librorum ſuorum 51. dedicavit. Hic occidi juſſus ab Imperatore, mire ſervatus eſt. Æl. Lamprid. in *Vita Heliogabali c.* 16. *Sabinum Conſularem virum, ad quem libros Ulpianus ſcripſit, quod in urbe remanſiſſet, vocatò Centurione mollioribus verbis, juſſit occidi. Sed Centurio aure ſurdior imperari ſibi credidit, ut Urbe pelleretur: itaque fecit, ſic vitium Centurionis* Sabino *ſaluti fuit*. De eodem Vide in extrema *Vita* Alexandri Severi.

SABINUS, Præfectus Urbis, ſub Maximino Imperatore interfectus eſt, unà cum amicis Maximini, fuſte percuſſus. Vide Jul. Capitolin. *in Maximin. c.* 15. & Herodian. *l.* 7. *c.* 7.

SABINUS, Sophiſta ſub Adriano principe, ſcripſit Iſagogen ad materias, & hypotheſes, declamationum libros 4. præterea in Thucydidem enarrationem, *Suidas*.

SABINUS, Syrius memorandæ fortitudinis, qui tempore Titi primus Hieroſolymæ muros aſcendit. Joſeph. *de B. Jud. l.* 6. *c.* 1.

SABINUS Ælius, Vide Jul. Capitolin. *in* [illegible] *c.* 6.

SABINUS Aſidius, declamator lepidi ingenii, [illegible] ſententiam Leonidæ ad trecentos retuliſſet, *Ego*, inquit, [illegible] *promiſiſſem ad cœnam venturum* [illegible] Sen. [illegible] 2.

SABINUS Calviſius, ſub Tiberio majeſtatis poſtulatus, ſed per Celſum, urbanæ cohortis tribunum, [illegible] inter indices diſcrimini exemptus. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 9.

SABINUS Georgius, Brandeburgenſis, natus A. C. 1508. genere honeſto, in tenerius annis [illegible] aliquid legebat carmen, [illegible] non inutile [illegible] ſperaret, ſimile quiddam ſe aliquando producturum. [illegible] annò ætatis 15. & a Melanchthone educatus [illegible] & Poëta inſignis ipſe evaſit, ut *Sabini* hinc ei [illegible] cum antea *Schüler* diceretur, à Poëta cognomine impoſitum. [illegible] annò ætatis 20 *Res geſtas Cæſarum* carmine La[illegible]. Poſt decennium apud Melanchthonem [illegible] ctum,

ctum, in Italia Cardinali Bembo innotuit, à quo de Melanchthone interrogatus aliquando varia, ſcitè reſpondit, uti videre eſt apud Melch. Adami *Vita Melanchth.* Gener poſt reditum hoſpitis ſui factus, in Viadrina Academia primum docuit, dein Academiæ Regiomontanæ recens excitatæ Rector à Duce Pruſſiæ creatus eſt. Francofurtum reverſus, à Conſiliis Electori Brandeb. fuit, variisque Legationibus adhibitus eſt. Obiit A. C. 1561. ætat. 53. horâ natali. Scripta ejus enarrat. Anton. Teiſſier. *Elog. p.* 1.

SABINUS, aliô nomine *Julius*, Lingo, falsâ ſtirpis gloriâ proaviam ſuam D. Julio per Gallias bellanti corpore atque adulterio placuiſſe jactabat. Miſcuit ſe factioni Civilis & Claſſici. Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 55. de exitu *c.* 67.

SABINUS Marcius, vide *ibi*.

SABINUS, Maſurius, JCtus ſcripſit Faſtorum & memorabilium libros, Perſius *Sat.* 5. *v.* 90.

Exceptô ſi quid Maſuri rubrica notavit.

Ejus in Digeſtis apud *Athenæum* & *A. Gellium* crebra mentio. Vide *Maſurius*.

SABINUS Oſtorius, vide *ibi*.

SABINUS, Poppæus, vide *Poppæus*.

SABINUS, prænomine *Publius*, Præfectus cohortis, dein cum Julio Priſco Prætorianis præpoſitus à Vitellio, Tacit. *l.* 11 *Hiſt. c.* 92. Idem poſtea detectâ Cæcinæ proditione ob ejus amicitiam vinctus, ſubſtitutô in locum ejus Alfenô Varô. *l.* 3. *Hiſt. c.* 36.

SABINUS, prænomine *Titius*, ſecundùm Plinium, vel *Titius* ſecundùm Cornel. Tacitum, illuſtris Eques Romanus, ob amicitiam Germanici, & quia non omiſerat conjugem Agrippinam liberoſque ejus percolere, ſceleratè à Latinio Latiari, Porcio Catone, Petitio Rufo, M. Opſio Præturâ functis, cupidine Conſulatus, annuente ſceleri Sejano, ſubverſus, Juniô Silanô & Siliô Nervâ Conſulib. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 68. Vide & *Titurius*.

SABINUS, Tyro, ſcripſit περὶ κηπουρικῶν, i. e. *de hortenſibus*. Plin. *l.* 19. *c.* 10.

A. SABINUS, Poëta, quæ ſcripſerit docebit Ovid. cujus erat ὁμόχρονος, *Amor. l.* 2. *eleg.* 18. *v.* 27.

Quam citò, de toto rediit celer orbe Sabinus,
Scriptaque diverſis retulit ille locis.
Candida Penelope ſignum cognovit Ulyſſis,
Legit ab Hippolyto ſcripta noverca ſuo.
Jam pius Æneas miſeræ reſcripſit Eliſæ:
Quodque legat Phyllis, ſi modo vivat, habet.
Triſtis ad Hypſipylen ab Iaſone litera venit:
Dat votam Phœbo Lesbis amica lyram.

Vide eundem *de Pont. l.* 4. *eleg.* 16. Scripſit igitur epiſtolam Ulyſſis ad Penelopen, Hippolyti ad Phædram, Æneæ ad Didonem, Iaſonis ad Hypſipylen, & illam Sapphûs extremò locò memoratam. Harum verò omnium exstat nulla. Scio ſub nomine *Sabini* legi ternas, Ulyſſis ad Penelopen, Demophoontis ad Phyllidem, & Paridis ad Oenonen. Sed indignæ prorſus Sabinô, vel aliquô illius temporis Poëtâ: quin neque noſtrô ſi ævô ſcriptæ forent, multum laudis mererentur. Sed non dubium, quin, ſi non omnes, ſaltem aliquæ ex ſex illis Sabini ſunt, quæ inter Ovidianas leguntur: Paridis ad Helenam, Helenæ ad Paridem. Leandri ad Heronem, Herûs ad Leandrum: Acontii ad Cydippen, Cydippes ad Acontium. Plura verò Sabinum ſcripſiſſe indicat idem Ovid. *Ponticorum l.* 4. *Ep.* 16. *v.* 15.

Quique ſuam Trœzen, imperfectumque dierum
Deſeruit celeri morte Sabinus opus.

Unde cognoſcimus, eum obiiſſe ante Ovidium. Quidam *Trœzena* legunt, unde colligunt *Trœzenia* ſcripſiſſe. Alii verò *Trijenem*, quam fuiſſe ajunt amicam. *Dierum opus* verò interpretantur Faſtos, vel opus quale Heſiodi Ἡμέραι, *Voſſ. Nic. Lloyd.*

SABIONA, ſeu SABONA, urbs fuit Rhætiæ, hodie pagus Comitatus Tirolenſis, 10. mill. paſſ. ſuprà Brixiam, ad Eyſocum fluv. ubi aliàs S. batum, *Simler. P. Diaconus.*

SABIS, fuit Deus apud Arabas, de quo Plinius *l.* 12. *c.* 14. de thure agens: *Thus*, inquit, *collectum Sabotam camelis convehitur, portâ ad id patente, digredi via capitale leges fecere: ibi decimas Deo, quem vocant Sabin, menſurâ, non pondere ſacerdotes accipiunt.* Hunc cum *Sabazio* & *Sabo* eundem facit G. Hornius, à *Sabes*, voce Punicâ, nominis originem arceſſens, unde & Græcorum Σαβὸς derivat, *Hiſtor. Phil l.* 2. *c.* 9.

SABIS, fluv. eſt inter Belgas, Cameracenſes & Nervios irrigans, quos trans illum conſediſſe, adventumque ibi Romanorum expectâſſe unà cum Atrebatibus & Veromanduis finitimis ſuis, ſcribit Cæſar *Commentar. l.* 2. *c.* 16. Fortunato *l.* 7 *Carm.* dicitur *Saba*: Arnulfo Marchioni ejus nominis primo Flandriæ Comiti in literis fuit [illegible] Aigrado Monacho jam ante 1000. annos. *Sambra.* Ortus in Teoracia ſylva & Oiſiacum *Oisy*, Caſtellionem, Landericiacum, Malbodium, *Maubeuge*, Fontanas, Caſtellum, Frigidum Montem, *Fromont*, Hammum, Monaſterium *Monſter*, Floreffiam Abbatiæ titulô illuſtrem locum attingit, atque in Moſam fluvium penes Confluſios, ſeu Mamorcium oppidum Leodienſium, *Valeſius* habet, apud Namurcum, influit. *Sambre* Leſſabæo: Hinc pagus *Sambrenſis*, vel *Sambrenus* nomen accepit. Item fluv. Carmaniæ in ſinum Perſicum influens: Cujus oſtia 100. mill. paſſ. à Perſidis confinio. Plin. *l.* 6. *c.* 23.

SABIS, Carmaniæ fluv. Plinio *loc. cit.* Carmaniæ urbs *Ptolemæo*, in mediterraneo ſita; ad fluvium cognominem, verſus Occidentem ubi Carmania culta eſſe incipit vineis & arvis. Inde populi *Sabæ*, quos in ora maritima Carmaniæ ponit *Dionyſius*.

Πρῶτα Σάβαι μετέπειτα Πατραγάδαι —
Primùm Sabæi, poſt hos Paſargadæ —

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1188.

SABIUSA, porta dicebatur, quæ rectâ in Sabinos ducebat.

SABLESTANIA, provinc. Perſicæ in Mediterraneis ubi olim Caramania deſerta fuit borealis intra montes: eſtque inter Choraſanam ad Arctos & provinc. *Khermon*, ſeu Caramaniam propriam ad Meridiem. Urbes ejus ſunt *Zarani*, *Boſt* & *Nebejact. Joh. Perſa.*

SABLOLIUM, vetus oppidulum Galliæ in Cœnomanico pago, Andicavorumque confiniis, à ſabuloſo agro, in quo conditum eſt, dictum. Una eſt ex duodecim villis magnis, quas Alanus quidam matri Eccleſiæ civitatis Cœnomanorum olim dedit, ad Sartam fluvium, qui ibi diviſis aquis parvam inſulam facit, habetque Prioratum S. Nicolai, & Eccleſias duas S. Mariæ, & S. Martini, quæ ſunt Parœciæ. Johanni Mazori, *Sablolium*, & *Sabolium*, Ivoni *Sabſuletum*: vulgò *Sableuil*, tum *Sablœil*, tandem *Sablé*. At *Sablonariæ*, vulgò *Sablonieres*, locus eſt, in quo A. C. 862. Indict. 11. dominus Karolus Rex conventum habuit, & Capitula edidit. *Saponariæ* verò in ſuburbio Tullenſi, *Savonieres*, ubi Synodus Epiſcoporum Galliæ & Germaniæ ſub eodem habita eſt: an hæ villæ regiæ, quarum altera à ſabulo vel arena, altera à ſapone, qui ibi conficiebatur, nomen accepit; ut Argillariæ, à ſolo argilloſo, vulgo *Argilly*, non procul à Dorunamanto *Dormans*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & infrà voce *Sabolium*.

SABLONES, *Arenacum*, *Sambeck*, vicus *Simlero*, circa Moſam prope Trajectum ſuperius. *Baudrando* oppidulum fuit Menapiorum, inter Moſam & Ruram, ubi nunc vicus *Sutſand*, prope oppidum *Stralen*, in Geldria ſuperiori, inter Geldriam ad Ortum, & Venloam ad Occidentem.

SABOLIUM, urbecula provinc. Cœnomanenſis, ad Sartam fluv. 8. leuc. ab Andegavo in Boream, Cœnomanum verſus tendens. In Gallia; *Sablé*. Vide *Sablolium*.

SABONAM, vocat *Bruſchius Brixon*, Germaniæ urbem in Alpibus ſitam & Epiſcopali ſede decoratam. Hanc *Niger* tradit *Bretina Ptolemæi* eſſe. *Sabiona* legit *Simlerus*, & *Sebatum Antonini* eſſe dicit, atque *Brixinam minorem* deſignari, ubi olim Epiſcopi ſedes fuit.

SABOTÆ, Gallica vox, *Sabots*, calcei ſunt lignei, qui apud ruſticos in uſu. Eorum jam Philoſtratus meminit *l.* 9. *c.* 2. ubi vitam Apollonii enarrans, inter cetera, quæ de Indorum ediſſerit moribus, eos ex arborum corticibus ſibi calceos conficere ſolitos fuiſſe teſtatur. Ab iis dein ad alias gentes, ut credere par eſt, mos tranſiit: ita ut alii rudioribus & omnino ligneis uſi ſint (quemadmodum de Germanis priſcis refert *Cluverius*: Polonique agreſtes etiamnum gerunt) alii paulò eruditioribus, quorum nempe ſoleæ tantùm è ligno, cetera è corio vel è quavis alia materia molliore eſſent. De prioribus intelligi Petronius poteſt *in Sat. Anus præcipuè lippa, ſordidiſſimô linteô præcincta, ſoleis imparibus ligneis impoſita, canem ingentis magnitudinis catenâ trahit.* Quo ſenſu ſoleæ quoque illæ fortè ſumantur, quas damnatis ad culeum induci moris erat, de quibus ita Auctor ad Herennium, *Si quis Parentes occiderit, vel verberarit, ei damnato obvolvatur os folliculo lupinô, ſoleæ ligneæ pedibus inducantur.* &c. Soleas enim, quæ propriè ſummæ imas tantùm pedum plantas tegunt, pro alia calceorum ſpecie interdum ſumi, nihil novum: Rurſuſque ſordes illius vetulæ, ut & parricidarum enorme crimen, non aliud quidem, quàm viliſſimum calcei genus, poſtulant. Unde & viliores quique tenuioriſque fortunæ homines, ſive urbium, ſive ruris incolæ, paſſim hodieque iſtiuſmodi calceamenti genus in uſu habent. De poſterioribus verò, accipi poſſunt ubicunque illa crupezia, quorum meminit Jul. Pollux *Onomaſt. l.* 7. *c.* 22. *Τὰ δὲ κρουπέζια ξύλινον ὑπόδημα πεποιημένον ἐπὶ ἐνδόσιμον χορῷ, Crupezia, ligneum calceamentum eſt, factum ad auſpicationem chori.* Unde ab iſtiuſmodi calceorum uſu Bœotos *Crupezophoros* eſſe dictos, refert Tiraquellus *ad Alex. Neapolitan. l.* 5. *c.* 18. Sic etiam de calceis illis, qui ſoleis tantùm ligneis conſtant, intelligi poſſunt Caligæ ſeu Gallicæ, quæ diminutiva voce *Caligulæ* & *Gallicula*, Gallicè verò *Galloches* appellantur, quibus non tantùm milites, ſed & plerique alii, pluviô hybernoque tempore, uti conſueverunt. Earum enim ſoleas è ligno fuiſſe, colligere eſt ex ipſa Caligarum appellatione, quæ potius ἀπὸ τῶν κάλων, à lignis, quàm à *callo* pedum, ut vult *Iſidorus*, dictæ omnino videntur. Hinc & Gallicarum, quibus hodie Galli utuntur, compoſitio è ligno talis eſt, ut ſoleæ ad minimum hâc materiâ conſtent. Adde, quod *Calceamenta militum fortia eſſe debent*, ut Aurelianus apud Flav. Vopiſc. *c.* 7. ait, & altiùs à ſolo edita, ut iis firmius tutiuſque per loca fimô infeſta lutôque incedant, ad quod craſſiores è ligno ſoleæ aptiſſimæ ſunt. De ſoleis ligneis, quibus Sequani atque his conterminæ gentes utuntur in tranſmittenda glacie altiſſimiſque nivibus, Calopodiis item Belgarum, quæ *Schaetſen* appellant, vide Ben. Baldvin. *de Calceo c.* 5. & ſuprà in voce *Nuria*; item *Sabatati.*

SABOTHA, Græcè Σάβωθα, Atramitarum metropolis, caput Thuriferæ regionis in excelſo monte condita, quò thus omne camelis devehi ſolitum, diximus in *Sabatha*, namque & ſic vocata eſt. Ibi *Sabis* Deus cultus, cui decimas thuris capi à Sacerdotibus conſueviſſe, apud Plinium habes *l.* 12. *c.* 14. *Theophraſtus* verò tertiam partem ſoli Soli ſacram fuiſſe refert. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 492. & *ſeqq.*

SABRACÆ, Indiæ gens valida, Curt. *l.* 9. *c.* 8. quæ eam poſt Mallos deſcribit. Vide *Sambaſti*.

SABRINA, fluv. Albionis ingens Angliam à Wallia ſeparans, & in ſinum Sabrianum ad Briſtolium urbem influens, aliquas urbibus irrigatis, in quibus Salopia. Vulgò *The Severn*. *Sabrina* Tacito

cito dicitur. Sic enim ille *Annal. l. 12. c. 31.* ubi de P. Oſtorio: *Cinctoſque caſtris Antonam & Sabrinam fluvios cohibere parat.* Oritur fluv. hic celeberr. Angliæ, in Wallia Boreali in Comitatu Mongomerienſi, ex monte *Plymllimon*; & paulo poſt aliquot fluviis auctus, & per Angliam fluens, Salopiam rigat & Vigorniam. Hinc paulo infra auctus Tendô fluviô uti & Avonâ, ad Theocicuriam, juxta Glocestriam labitur; & receptis Vagâ fluviô Walliæ & Avonâ fluviô qui Briſtolium rigat, Sinum Sabrianum efficit, *Severne ſund*, inter Walliam & Cornubiam, ubi etiam paulo infra *Manche de Saint George* dicitur, *Baudrand.* Statim autem à fonte tam crebris incurvus flexibus agitur, ut ſæpe reverti credatur. *Merel.*

SABRITÆ; ſeu SEBRITÆ, h. e. *Advenæ*, incolæ Æthiopiæ, quorum origo talis: Cùm Pſammitichus I. Ægypti Rex contra æmulos ſibi Regulos, collatâ ad Momemphin acie, victor evaſiſſet: Regum alii ceciderunt, alii in Libyam fugerunt; etiam in Æthiopiam non pauci ſe contulerunt. Unde Ariſtocreon, apud Plin. *l. 6. c. 30.* *Eſt*, inquit, in illo *Libyæ latere, à Meroë dierum 12. itinere, Eſar, Ægyptiorum oppidum: qui Pſammetichum fugerint, in eo produntur annis trecentis habitaſſe; Bion autem Sapen vocat, quod ille Eſar, & ipſo nomine* Advenas *ait ſignificari.* Iiſdem in locis eſt *Tenſis Regio*, Strabo *l. 16.* *quam Ægyptii habent, qui Pſammetichum fugerunt vocantur Sebritæ*, *i. e.* Advenæ, *Reginam habent, ſub qua eſt Meroë.* Neque diverſa eſt illa *ſupra Meroen inſula, quam incolunt Ægyptiorum exules qui deſciverunt a Pſammeticho. Vocantur Sabritæ* &c. apud eundem *Ibid.*

SABUL, aliàs CABUL, Saracenis ZABUL, caſtrum munitum, in tribu Nephthalim.

SABULONETA, oppid. munitum Longobardiæ, cum arce valida & præſidio Hiſpan. Eſt inter Ducatum Mantuanum ad Ortum & agrum Cremonenſem ad Occaſum; 25. milliar. à Cremona in Ortum & 15. à Parma in Boream, Mantuam verſus; *Sabioneta.* Antea ſub Duce è gente Caraffa, cum tractu parvo; nunc è Gente Guzmanorum Ducem Hiſpan. habet.

SABURA, Jubæ Numidarum Regis præfectus, & ſecundum ab illo locum obtinens, præmiſſus fuit cum parvis copiis, ut Curionem illiceret ad pugnam, ſimularetque ſibi commiſſum bellum fuiſſe, regemque receſſiſſe, qui tamen cum omnibus copiis inſequebatur. Lucan. *l. 4. v. 720.*

Mittitur exiguâ qui prælia prima laceſſat
Eliciatque manu, Numidis à rege ſecundus
Ut ſibi commiſſi ſimulator Sabura belli.

Vide Cæſ. *de Bell. Civ. l. 2. c. 38.* A. P. Sitio interfectus eſt, teſte Hirtio *l. de bello Africano. c. 95.*

SABURRA, in naves firmamenti gratiâ recepta eſt. Græci eam ἕρμα vocant. *Heſych.* Ἕρμα, ὃ τὴν ναῦν ἔρεισμα στερίζει. *Feſto* hinc *Herma* quoque: *unde etiam*, inquit, *Mercurii nomen inventoris, ut putabant, firmæ orationis dictum.* Sed & κεφαλὶς, & κίβαλοι, eôdem *Heſychiô* teſte, vocabatur. Lycophron ἑρμαΐτην πίτρον appellat, in *Caſſandra*,

Τὸν ἑρμαΐτην νηὸς ἐκβαλὼν πίτρον.
Saxis, ſaburrâ, navis, eductus foras.

quia erant ut plurimum lapides. Aliquando tamen etiam ſaccos habebant ſabulô repletos, quibus in aquam demiſſis, naves à vi ventorum impetuque fluctuum defendebant. Hodie in Indicis Belgarum Hiſpanorumque navigationibus, pipere & aromatibus, imò aurô argentôque, ac aliis rebus pretioſiſſimis, naves nonnunquam *ſaburrari* notum. Vide Joh. Meurſium *ad Lycophronem d. l.* communis verò *ſabuli* intra navem recepti, in hunc finem uſus eſt.

SABURRANUS, Præfect. à. M. Ulpio Trajano Imperatore creatus, gladium etiam adverſum ſe, ſi opus eſſet, ſtringendum, accepit, cum verbis: *Accipe hunc gladium, eoque ſi rectè imperavero, pro me: ſi malè, contra me utitor. Aurelius Victor.*

SABUS, Sabatii à Saturno ejecti fil. primus Aborigiuum Rex, à quo *Sabini* dicti. Eum cum *Sabazio* confundit Hornius *Hiſt. Philoſ. l. 2. c. 9.* Sed diſtinctum ab hoc Numen fuiſſe idem paulo pòſt ipſemet ſuggerit, cùm *Sabazium*, utpote peregrinum, à Romanis civitate pulſum fuiſſe memorat, auctoritate Valerii Max. *l. 1. c. 3. ex. 2.* qui ait, *Iidem, qui Sabazii Jovis cultu mores Romanos inficere conati ſunt.* &c. Sabinos autem, quorum *Sabus* primus Rex, cum Romanis in eandem gentem coaluiſſe, extra dubitationis aleam eſt. Licèt enim B. Auguſtin. *de C. D. l. 18. c. 9.* Sangum gentis Sabinæ primum dicat Regem; Voſſius tamen Sangum à *Sabo*, conditorem auctoremque gentis à primo ejus Rege, diſtinguendum eſſe cenſet, teſtimonio nixus Silii, utrumque apertè diſcernentis. Cùm namque dixiſſet, parti cantatum eſſe Sanctum, gentis Auctorem: continuò ſubjungit, *l. 8. v. 422.*

—— *Pars laudes ore ferebant,*
Sabe, *tuas: qui de patrio cognomine primus*
Dixiſti populos magna ditione Sabinos.

Sanctus verò ille quomodo gentis auctor fuerit, infrà dicetur. Vide Dionyſ. *l. 2.* ubi Sabinos Lacedæmoniorum ἀποίκους, *Sabumque* coloniæ Ducem ac Principem fuiſſe, indigitat, & Voſſ. *de Idolol. l. 1. c. 12.*

SABUTA ſeu SAMBUTA, aut etiam SAMBUCA, apud recentiores Scriptores, currûs, quô nobiles fœminæ vehebantur, ſpecies eſt. Ordericus Vitalis *l. 8.* *Mannos & Mulas cum* ſambucis *muliebribus proſpexit.* Vincentius Bellov. *Camburam* habet *l. 30. c. 85.* ubi deſcribit ornatum mulierum Tartariæ, *Palefridos equitant magnos & pingues, habentque cambucas de corio diverſis coloribus picto, cum auro multo inſerto, ex utroque equi latere dependentes*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

SACA, vide infrà *Sacæ.*

SACABUTA, apud *Rerum Francicarum* Scriptores, lanceæ ſpecies eſt, quam Johannes Abbas Laudunenſis *in Speculo Hiſtoriali MS. l. 10.* pluribus deſcribit, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

SACADAS, Poëta Græcus, Chori Dorici & ſtropharum in carminibus auctor. *Pindar. Plutarch. Pauſan. Suidas*, qui *Sacæ* quoque Poëtæ meminit. Tribus modis, Doriô, Phrygiô & Lydiô, ita ut ne miſcerentur, Choros eum canere potuiſſe, atque hinc eam legem τριμερῆ ſive τριμελῆ dictam eſſe, quod inventum Clonæ alii tribuant, habet J. Cæſar Scaliger *Poëtic. l. 1. c. 20.*

SACÆ, populi Aſiæ inter Scythiam citeriorem ad Boream & Indiam citeriorem ad Meridiem. Sogdianis ad Occidentem finitimi (quorum regio *Belgr Mercatori*) ſine urbibus, unde Nomades per deſerta habitantes appellantur. Dionyſ. *v. 749.*

Τῶν μετ' ἐπὶ προχοῇσιν Ἰαξάρτεω νέμονται
Τόξα Σάκαι φορέοντες, ἀνίκητοι ἀνδρὸς ἐλέγχοι
Τοξευταί. οὐ γάρ σφι θέμις αἰχμήν βαλέειν.

Hi cum Maſſagetis adeò celebres præ cæteris Scythis fuêre, ut omnes Scythæ Aſiatici Maſſagetæ & Sacæ ab antiquis dicti fuerint, teſte *Strabone.* Imò *Perſæ Scythas in univerſum Sacas appellavêre à proximâ gente*, uti loquitur Plin. *l. 6. c. 17.* De Sacarum, qui ſævi & barbari, incurſionibus in Hyrcaniam & alias regiones ad Armeniam uſque, ubi regionem occupârunt *Sacaſenam* ab illis appellatam, quæ *Ptolemæo* eſt *Sacapene* (unde *Sagapenum* affertur) vide Strab. *l. 11.* *Montanus. Nic. Lloyd. Sanſoni* fuêre populi Scythiæ intra Imaum montem, inter Alanos Scythas, Jaxartas & Orgalos, ubi nunc Chazalgitæ, populi Tartariæ magnæ.

SACÆA, Græcè Σακαῖα, feſtum Anaitidi, in Perſia olim ac Babylonia, ſacrum, quô Domini ſervos ſuos procurabant, ut Romæ Saturnalibus: uni etiam ex vinctis morti adjudicatis permittebatur, ut priuſquam duceretur ad ſupplicium, nullô non voluptatis genere animum expleret. An à *Sejach* Babyloniorum Numine? An à Babyloniorum & Armeniorum de *Sacis* victoria? Vide Gerhard. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idol. l. 2. c. 22.*

SACAJA, urbs ampla Niphoniæ inſulæ in Japonia, in regione *Jetzena*, cum portu capaci, 45. mill. paſſ. circiter à Meaco in Meridiem. *Brietius.*

SACAL, olim electrum Ægyptiis. Plin. *l. 37. c. 3.* *Quod ſuccum eſſe priſci noſtri credidêre; inde ſuccinum appellantes.* Et, *Nicias in Ægypto naſci ſimili modô* (voluit) *& vocari ſacal.* Nempe reſinæ vel gummi genus, ſuccinum ſeu electrum Antiquis creditum eſt; unde illi nomen inditum, quòd arboris *ſuccus* eſſet. Hodieque Arabibus *Sachal*, Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l. 6. c. 17.* & hîc in vocibus *Electrum* ac *Succinum.*

SACALA, locus Indiæ citerioris circa oſtium Indi Occident. *Arrian.*

SACAPENA, regio Armeniæ majoris apud *Ptolemæum*, quam is ad Paryadrem montem, unà cum Sibacene ejuſdem Armeniæ provincia, collocat. Vide Salmaſ. *ad Solin, p. 621. & 624.*

SAGAR Mambu, ſponte naſcens in harundinibus dictis *Mambu*, Indicâ voce, & amyli modô craſſum ac fragile; Perſis & Arabibus *Tabaxir*, idem eſt cum *Sacchara Veterum*, quod cum aërio melle, quæ manna eſt noſtra, idem facit Iſidor. *Origin. l. 20.* Sunt autem arundines illæ tam magnæ, teſte *Chriſtophor. à Coſta*, ut cymbam inde faciant ibi homines, quæ binos ac ternos etiam vehant. Aliæ ſunt arundines Iſidoro eidem memoratæ; è quibus ſuccus ad potum dulcis exprimebatur, ut is alibi habet: *In Indicis ſtagnis naſci arundines calamique dicuntur, ex quorum radicibus expreſſum ſuaviſſimum ſuccum bibunt.* Subjicit dein verſus *Varronis*, quibus deſcribunt hodierna Saccharina canna, quæ modica eſt, & papyro ſimilis:

Indica non magna nimis arbore creſcit arundo,
Illius è lentis premitur radicibus humor:
Dulcia cui nequeant ſuccô contendere mella.

Nempe cannas Indicas, unde hodie ſuccus exprimitur, qui cogitur in ſaccharum, notas quidem habuêre Veteres, ſed hactenus tantùm, ut ſuccum ex iis ad potum exprimerent. Poſteà verò demum ratio inventa eſt ſucci hujus excoquendi, & coctionibus cogendi in lapideam penè duritiem: quod Arabes primi monſtravêre; fortaſſe ab ipſis Indis, ſed longô pòſt tempore, proditum. Quô modô ſuccum coctum & coactum *Sachar* vocârunt, veteri nomine, quô mellis aliud genus in harundinibus collecti Veteres appellârunt. Idem nomen eſt multis aliis ſuccis tributum, ſed non niſi congelatis ita dixerim ac coagulatis &c. Ita autem hodiernum *ſaccharum* quod factitium eſt conficitur; Secant ejus harundinem, tundunt & molunt premuntque ad ſuccum eliciendum; hunc deinde excoquunt ad eam ſpiſſitudinem ac candorem, quem videmus. *Sacar Mambu* verò arti nihil debet, ſicut nec Veterum manna ſeu mel calaminum aut arundineum, cum quo idem eſt, & cùm reliqua ſali vel cineri in ſe coacto ſimilia ſint, ipſum naturâ coloris lactei eſt, fragile dentibus, eidem dulce, ſed in Medicinæ ſolùm uſus adhiberi ſolitum. Reperitur modò in parvis, modò in majuſculis grumis concretum. Præter hoc verò & *Sacar Tengæ* habent Indi, quod verò ſimiliter factitium eſt, & ex liquore quodam palmeo conſtat. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1018. & ſeqq.* nec non infrà plura in voce *Saccharum.*

SACARAUZÆ *Oroſ.* *Sagarauca Ptol.* populi Scythiæ citerioris.

SACARBANTIA, vide *Scarabantia.*

SACASENE, regio Sacarum Scytharum *Iſidoro*, eadem cum Paretacene. *Straboni* regio Albaniæ vicina & Cyro fluv. *Ptolemæo* regio ad montem Paryedrem. Aliis provinc. Regni Parthici. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim.*

SACAZAMA, pagus Africæ ad Syrtim magnam. *Zedit Marmolio.*

SACCA, urbs in ora Auſtrali Siciliæ, in valle Mazaræ, veter. *Thermæ Selinuntiæ*, cum portu, 22. milliar. à Mazara in Ortum Agrigentum verſus 40. Cum arce ſatis inſtructa.

SACCANIA, tractus Moreæ, circa Argos.

SACCARE, Græcè σακκίζειν, vel διασακκίζειν eſt *ſacco exprimere, per ſaccum colare*, apud *Joh. de Janua*: Hinc vox ab *Heſychio* ad aſturcones & tolutarios equos tranſlata, quos σακκίζειν dicit; quòd eorum gradus in ambulando perinde minutus ſit ac creber, quaſi *ſacco* colatus eſſet & eliquatus. Liquores enim per ſaccum dum exprimuntur, crebris & minutis guttis eunt. Cui non abſimili, imò potius eâdem metaphorâ, de minutiſſimo ac ſpiſſiſſimo gradu, dixit Plautus, *in Pænul. Act. 3. ſc. 1.* eum *ſuccretum eſſe cribrô pollinariô.* Vegetius de Perſicis equis *l. 4. c. 6.* qui *traquenariis* Gallorum ſimiles erant, *Perſici*, inquit, *& ſtatura & poſitione à cæteris equorum generibus non plurimùm differunt, ſed ſolùm ambulatura quâdam gratiâ diſcernuntur à cæteris — gradus eſt minutus & creber, & qui ſedentem delectet & erigat* &c. Idem aliô locô de Parthicis, qui tolutim docebantur, *Prætereà minutos greſſus imitatur, ut inter aulices ſingulas ponat, nam ſi extendere voluerit, offendet in tumultum, minutim autem equus ambulans commodius vehit, & pulchrius videtur incedere.* Sic *triciniarii* iî appellati, à *tritio* & ſpiſſo minutatimque fracto & mollito gradu. Quòd itaque minutiſſimè & quaſi per colum greſſus *ſaccarent* & eliquarent, vel quòd viam minutim carperent & quodammodo percolarent, σακκίζειν vel σακίζειν dicebantur. Ita ὑποσακκίζειν τὴν ὁδὸν Græcis dictum de iis, *qui gradum movent* & promovent & eundo ſubinde aliquid de via ſubtrahunt & eam ſenſim quaſi eliquant, ac conſumunt, haud ſecus ac ſi colo vel ſacco eam transmitterent. Vide Euſtathium *ad Homer.* & *Heſychium.* Quam ob cauſam iidem equi *colatorii* ſunt appellati, h. e. σακκισταὶ vel σακκιστικοὶ quos à *guttonariis* diſtinguit Vegetius, ſimili metaphorâ à *gutta* vel *guttone* dictos, uti in hac voce ſuprà vidimus. Vide Salmaſ. *Not. ad Jul. Capitolin. in Maximinus c. 3.* & *ad Solin. p. 520.* nec non hîc paſſim, in vocibus *Acupedes*, *Aſturcones*, *Tolutarii* &c. Porrò ab hoc verbo *Saccatum* vinum nomen accepit, cujus mentio, apud Agobardum Abbatem *de privil. & jure Sacerd. c. 11.* *Ita ut plerique* (loquitur de Sacerdotibus domeſticis) *inveniantur, qui aut menſas miniſtrent, aut ſaccata vina miſceant, aut canes ducant aut caballos, quibus fœminæ ſedent, regant, aut agellos provideant*: Nempe vinum eſt ſacco expreſſum & per eum colatum. Iſidor. *l. 20. c. 3.* *Saccatum, liquor eſt aquæ, fæci vini admixtus, ſacco expreſſus* &c. Vide Carolum du Freſne *in Gloſſario* & Dominic. Macrum *in Hierolex.*

SACCARII, apud Ulpianum *l. 4. §. 3. D. de contrahenda emptione*; & *Saccarii portûs Romæ*, de quibus eſt titulus *in Codice* Theodoſ. 22. *l. 14.* ſunt, qui ſpecies aliunde advectas comportant, & ſaccis geſtandis operam ſuam mercede locant. *Id.*

SACCATI, cognomen Ammiano, Origenis præceptori, attributum; quod, antequam ſub diſciplina Clementis Alexandrini literis operam navaret, unde poſtmodum Præceptoris ſui ſucceſſor & Origenis Præceptor evaſit, gerulus eſſet ſeu bajulus. Græcè enim Σακκᾶς *ſaccarius* eſt ſeu *ſaccigerulus*. At *Saccati*, apud Matth. Pariſium, *A. C. 1257.* *Eodem tempore novus Ordo apparuit Londini: de quibus fratribus ignotis & non prævifis, qui, quia ſaccis incedebant induti,* Fratres Saccati *vocabantur*: *Saccini* aliter, item *Saccitæ* & *Sacci*, Monachi quidam appellati ſunt, quòd *ſacco* pro veſte uterentur. Iidem *de Pœnitentia Jeſu Chriſti*, vel *de Sacco*, vocitantur in *Bulla* Joannis A. C. 1319. qui in Gallia frequentes, inde in Angliam tranſierunt, annô prædictô. Nec Fratres ſolùm, ſed & *Sorores de Sacco* occurrunt, apud Raymundum de Capua in *Vita* Agnetis *num. 7.* Proſcripti in Concilio Lugdunenſi A. C. 1275. Thom. Walſinghamus, *Aliquos ſtatus de ordinibus mendicantium approbavit — aliquos reprobavit, ut* Saccinos, *qui intitulantur de Pœnitentia ſeu de Valle viridi.* Galli *Sacs* & *Sachez* vocarunt, Car. du Freſne in voce *Sacci*. Vide & Macros *Hierol.*

SACCATUM, vide ſuprà *Saccare*.

SACCELLARIUS, aliàs SACELLARIUS, (quod vide) illud à Latino *Sacellus*, iſtud à Græco Σακέλλιον, quod utriſque *marſupium* ſignificat, vel *ſacculum*. Hincmari, imo & Auguſtini ævo ſic dictus, qui pecuniarum ſacello præpoſitus, in aula Regia, militibus, operariis, miniſtris: in Eccleſia, pauperibus & ſacræ functionis clientibus, ſtipendia ac munera erogabat. In quibuſdam Monaſteriis *Berſarius* poſteà dictus, & *Burſarius*, hoc e *Theſaurarius*. *Hincmarus* tamen *Saccellarium*, & *Berſarium*, diverſos numerat, in Aula Francica, ſed neutrum inferioris facit conditionis, quam præcipuos ipſos Palatii Miniſtros, *Ep. 3. c. 17.* Vide Henricum Spelmannum *Gloſſar. Archæol.*

SACCHARUM, *Dioſcoridi* Σάκχαρον, *Arriano* Σάκχαρον, recentioribus Græcis Σάχαρ & Σάχαρι, Indis *Sachar*, aliud *nativum* eſt, aliud *factitium*. Illud *Saccharum Mambu* hodie vocatur, & cum ſaccharo Dioſcoridis ac Plinii, *l. 12. c. 8.* mannaque Veter. idem eſt, & *Tabaſchir* ſeu *Tabaxir* Arabibus dicitur, de quo ſuprà aliquid dictum in voce *Calamimum* mel item *Sacar*. Addam hîc ſaltem, quòd in Praſiis, Indiæ gente circa Gangem, pluere mel quoddam liquidum ſcribat Ælian. *Hiſtor. l. 15. c. 7.* ὕεσθαι μέλι ὑγρὸν ταῖς πόαις, καὶ τοῖς τῶν ἑλείων καλάμων κόμαις, τροφὴν τοῖς βουσὶ καὶ τοῖς προβάτοις παρέχει, *quod in herbas & paluſtrium arundinum comas incidens, mira bobus & ovibus pabula præſtet*; unde ſuaviſſimum lac à Paſtoribus exprimi addit: Quod ipſiſſimum eſſe hoc *Saccharum nativum*, & idem omnino cum manna Deſerti, Bochartus aſſerit *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 46.* Vide ſuprà in voce *Manna*. Atque hujus Sacchari nullum in cibis, in Medicina ſaltem, uſum fuiſſe, Plinius docet. Illud nempe *factitium* & hodiernum, ſuccus eſt ex cannis expreſſus & igne concretus, adeoque ex arundinibus fit ſectis, tuſis & molitis, uti ſuprà innuimus; quæ ars ignota Veteribus licèt ipſæ hæ ſaccharinæ arundines illis non fuerint incognitæ. Ut patet ex verſibus Varronis ſuprà laudatis, & illis Statii Papinii, *l. 1. Sylv. 6. v. 15.*

Et quas præcoquit Ebuſia cannas.

Sed & Lucan. de fluido ſaccharo, *l. 3. Pharſal. v. 237.* ſic canit.

Quique bibunt tenera dulces ab arundine ſuccos &c.

Verùm ſuccum tantùm inde potui exprimebant, non verò eâ arte conficere illud nôrant, quam Arabes primi tradidêre, inde ad hæc ſecula delatam, quibus non ſolùm multô labore excoquitur, ſed & conditur inſuper ſpiſſaturque. Quod ſic ſolet fieri; Accipe viginti aut quot volueris libras ſacchari, quod ad manum fuerit, ſive Canarium, ſive Thomaſinum (Maderenſe omnino præſtat) electum, comminue, contunde, in ahenum aut aliud quodpiam vas ingere: adde paululum aquæ fontanæ, ut faciliùs liqueſcat ſaccharum, impone prunis donec ſaccharum liquefactum tantillum bulliat, idque velociter, ne lentorem & flavedinem contrahas; itaque pauculâ opus eſt aquâ, ut candidius evadat, uſque ſyrupum ſpiſſum convertatur. Tum paratam habe oblongam, quadratam, ſiglinique operis arcam, vitrô obductam, ab imo interſtitiis per duos digitos transverſos diſtinctam; adeo ut area ab anguſtiis fundi dilatetur ad ſuperiora: interſtitiis impone tenuia, quadrata, longa bacilla, tribus digitis transverſis ab invicem diſtantia, ab imo fundo uſque ad ſuperiora. Sic infunde calidum ſaccharum ad ſummum, operi arcam, aſſerique impoſitam admove fornaci, per ſenos denos adeoque vicenos dies. Remotô poſtmodum operculo ſi videas ſaccharum bacillis adhærere, inſtar cryſtalli, refundes cautè quod reliquum eſt ſyrupi, ut denuo fervidum, ſed paululum remiſſius, in eandem arcam refundatur, & octo decemve diebus in loco calente reponatur, ut Candum ſaccharum tanto fiat ſplendidius. Bacilla autem in hoc amplexu ſaccharum pinea amat, cætera reſpuens, unde in pineis doliolis omnia condiuntur. Veneti hîc fucum faciunt, ad morem Valentinorum, de quibus hîc infrà aliquid. Aliquando additur locô fontanæ cinnamomi aqua diſtillata, ad majorem virtutem &c. Vide hanc in rem plura apud Salmaſ. *ad Solin. p. 215.* & *ſequentibus*, Item peculiari *l. de Manna & Saccharo*, Auctorem Anonymum *Sinæ & Europæ c. 34.* Cl. Sponium *Itiner. Græciæ Parte 1. p. 24.* ubi *Officinam Saccharinam*, à Societate Indica Orientali Fœderati Belgii Maſſiliæ erectam, & poſtmodum civi cuidam Maſſilienſi venditam, pluribus deſcribit; Alios, nec non de variis *Sacchari* ſpeciebus, hîc infrà. Maxima *Sacchari* copia ex America, Braſilia inprimis advehitur &c.

Sacchari variæ ſpecies ac nomina.

α. *Albuſar*, *Avicennæ*, dicitur ſaccharum, quod aliis *Hoaſer*; item *Tigala* reſudat ex herba Tigala, à qua exturgeſcit, & concreſcit in minutas grandines, ut habet Scaliger *Exercit. 165.* De eo dicit Bellonius, *Obſervation. l. 1. c. 76.* ubi exponit, quæ ſpecies quibus nominibus in officinis Pigmentariorum Conſtantinopoli vulgò appellentur, pro ſaccharo *Albuſar*, petendum eſſe *Tigala*. Verum hoc *Tigala* quidem, non verò ipſam herbam, dici, ait *Salmaſ.* Subamarum autem eſt, & à manna è cœlo cadente ſuper frutitem *Albuſar* originem ducit, ſecundùm pleroſque Arabes. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1312.* β. Canarienſe, ab Inſul. Canariis dictum, inter ſacchari ſpecies Tabernæmontano recenſitas, ſecundum tenet locum: quod albô colore gaudens quomodo condiatur, ac ſpiſſetur, diximus. γ. *Saccharum Candi* nativum, longè præſtantius illô, quod arte fit, ex cannis ſaccharinis exit, & denſatur calore, ejuſdem planè facultatis, imò aliquanto majoris, quàm ſuccus ipſe cannæ, quô expreſſô & decoctô factitium ſaccharum paratur. Salmaſ. *d. l. p. 1313.* δ. *Saccharum Candum* factitium, non à *candore*, nec à *canna*, ſed à recentioris Græciæ voce Κάνδι vel Κάνδιον & Κάνδαρ, nomen habet, quod *angulosum* ſit, &, quum frangitur, in partes ſemper diſſiliat angulatas; id enim Græci vulgares κάνδιον appellant. Idem *Ibid. p. 1022.* ε. Fluidum *ſaccharum*, jam *Straboni* ac *Solino* memoratum, qui ex cannis & arundinibus quibuſdam Indiæ ſuccum mellei ſaporis exprimi ſcribunt: vide ſuprà. ζ. *Hoaeſer* Arabum, idem cum ſaccharo *Albuſar*. η. *Jagara* aut *Jagra*, ſpecies ſacchari apud Indos, quod ex liquore Tengæ conficitur. Salmaſ. *Ibid. p. 1313.* θ. Maderienſe, ab Inſula Madera, omnium præſtantiſſimum eſt; ι. Malianum, *Melſium* ſeu *Melitæum*, ex Inſula Malta ſeu Melite, Canarienſi denſitate par, & bonitate ſecundum eſt, Reſinatô præſtantius. κ. *Saccharum Mambu*, vide ſuprà in *Sachar*. λ. Miſcellaneum, ſexta ſpecies inter recenſitas à Tabernæmontano, ſyrupis & cibis inſerviens, minutiæ ſunt cujusvis ſacchari, unde ei nomen. μ. Panormitanum; vide ſuprà in voce, *Cannamelle*. ν. Penidium, ex pyramidali, maximè Thomaſino, & rectiùs Caſſamio conficitur, admiſſô albumine ovi, ut ſordes contrahantur in ſuperficiem & iis ſublatis pannum transmeet, donec in clavum parieti impactum maſſa conjiciatur & validis lacertis, inſtar picis redactæ, diducatur. Tum digitales accipit formas, inſtar lapidis & conſtringitur inſtar vitri, imò friabile evadit. Anonymus Auctor *Sinæ & Europæ c. cit. ſub fin.* ξ. Reſinatum, ſeu Valentium, ab urbe Valentia Hiſpaniæ, officinis Arabicè *Tabarzeth*, quod *optimum* denotat *ſaccharum*, tertiô locô memoratur Tabernæmontano. Fraus in eo manifeſta, cùm pro prima ſpecie obtruditur tertia, quæ marmoris & alabaſtri candorem induit, & ſuperiores ſuperat, lixiviô ſic fucatum; unde à remediis propter acrimoniam arceri debet. Accedit nonnihil farinæ fuco, imò calcis, ut denſitate quoque optimum mentiatur. Idem *Ibid.* ο. *Tabarzed*, apud Arabes, optimum Saccharum dicitur. Aliud eſt π. *Tabaxir* ſeu *Tabaſchir*, quod idem eſt cum *Saccharo Mambu*. &

Sac-

Sacchara priſcorum ε. Saccharum Tengæ, Indis *Jagara* ſeu *Jagra*, quod ex liquore Tengæ conficitur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1313. Vide quoque ſuprà in *Sachar Mambu.* v. *Tigala*, in officinis Conſtantinopolitanis dicitur, quô Arabes Saccharum *Albuſar* vel *Albaſſer* vocant. Vide *ſuprà*. v. Thomaſinum, ex Inſul. Thomæ allatum, quintô locô inter ſacchari ſpecies memoratur Tabernæmontano, rubrum eſt & viliſſimum. Ex eo ſaccharum Penidium fieri, diximus retrò. v. Valentinum, ab Urbe Hiſpaniæ Valentia, idem cum Refinato eſt, & non unâ fraude præſtantiſſimæ notæ ſaccharum imitatur, &c. Eſt & Diapenidion, trochiſci ſcil. hecticis & pectoris obſtructione laborantibus apprimè utiles, apud eund. Auctorem Anonymum.

SACCEHENI, Arabiæ populi *Steph.*

SACCHURAS, Babylonius ventriloquus, qui Græcis Πύθων & Εὐρυκλῆς dictus eſt. Photius Auctore 94. ex Jamblicho de amoribus Rhodanis & Simonidis, Καὶ ἐγγαστρίμυθοι, οἳ καὶ φησιν, ὥσπερ Ἕλληνες μὲν Εὐρυκλέα καλοῦσι, Βαβυλώνιοι δὲ Σακχούρας. Fortè ex Arabum *ſachir*, vel *ſachar*, quâ voce Maguin illi vocant; unde *ſachara* i. e. *incantare*, in Nubienſi Geographo *Clim.* 3. Vel potiùs ex זכורו Zacchuru vel Zechuru, quomodo à Chaldæis & Syris *ariolum* appellari conſtat. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 3. *c.* 5. ubi de voce Hebr. *pethen*.

SACCI, ſeu DE SACCO Fratres ac Sorores, in Communione Romana, vide ſuprà in voce *Saccati*.

SACCI, cibicidæ, Græcis σάκκοι, item μάρσιπποι. *Heſych.* μάρσιπποι, γαστρίμαργοι, σάκκοι, Sunt homines guloſi, qui *Phagones* Flav. Vopiſco in *Aureliano*, *c.* 50. *vehementiſſimè autem delectatus eſt Phagone*; *Polyphagi* Suetonio *in Neron. c.* 37. &c. Vide ſuprà *Phago*. At *Saccibucces*, apud Arnob. *l.* 3. *Hôs diſploſis naribus, illos reſimos: nonnullos turgentibus malis aut buccarum cumulatione ſaccibucces*: Græcis ἀσκόγναθοι, ſunt qui buccas naturaliter tumidas ac inflatas habent. Tralatitiè verò, ſcurræ ſic dicti ſunt & *buffones*, uti hodie Galli vocant, imò & Adamantius jam Martyrius, quòd buccas inflarent in mimo alapis accipiendis, ut validiùs ſonarent; aliter φυσιγνάθοι. Item, inflati, jactanticuli & futiles, de quibus vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 4. & hîc paſſim, inprimis in vocibus *Copriæ*, *Scurræ*, item *Aretalogi* &c.

SACCOMUSA, aliis *Utricularia tibia*, Romano Emanueli apud Politianum *Hebraico Comment. in Pſalmos Nevel*, unde Latin. *Nablium*, inſtrumentum Muſicum, cui ventriculum humanum figuræ ſimilitudine comparare Anatomicos, ait Caſp. Bartholinus. Uſus ejus, ut quoties ſonus eliciendus eſt, Utricularii inflent utrem, & retineant manu calamos, ac preſſum utrem cubito quatiant, ita ut calami ex jactatione aſſidua vibrentur. Vide Virgilium *in Copa*, Citeriori ævô Mantuanus Poëta Tenicum quendam, Utricularium paganum, *Saccomuſâ* ludentem, eleganter ita depingit *in Bucolicis*.

> *Et cum multifori Tonius cui tibia buxo,*
> *Tandem poſt epulas, & pocula multicolorem,*
> *Ventriculum ſumpſit, buccaſque inflare rubentes,*
> *Incipiens oculos aperit, aliiſque levatis*
> *Multotieſque alto flatu è pulmonibus hauſto*
> *Utrem implet, cubitô vocem dat tibia preſſô*
> *Nunc huc, nunc illuc, digito ſaliente* &c.

Vide laudatum Bartholinum *de Tibiis Veter. l.* 3. *c.* 7. & hîc paſſim, vocibus *Aſcaules*, *Muſa*, *Utricularius*, *Utriculus* &c.

SACCONIUM, vide *Seckinga*.

SACCOPHORI, vide *Meſſaliani*.

SACCULARII, qui vetitis & Magicis artibus, ex alienis ſacculis aut ſubducunt pecuniam, aut ſubtrahunt, Ulpiano *leg.* 41. *§.* 17. *ff. de fidei comm. libertat.* cenſentur, *plus quàm fures puniendi*. Eſt autem *ſubducere*, pecuniam arte ad ſe elicere, vel quâ aliâ ratione illicitâ; *ſubtrahere* eſt, manu auferre. Cujuſmodi præſtigias Syneſius *in Ep. Euthalii* deſcribit, quem & Βαλαντιοτόμον, i. e. *ſacculariam*, vocat: qui cùm, in mulcta ſolvenda, unum *ſacculum* oſtentâſſet, in quo aurei erant nummi, & alium huic ſimillimum occultaret, in quo ærei, numeratâ pecuniâ aureâ & ſuo redditâ *ſacculo*, mox clam alterum pro altero ſuppoſuit & tradidit. Vide Tit. Popmam *de Operis ſervorum*, & infrà voce *Zona*.

SACCULI, item *Folles*, Græcis κώρυκοι & σάκκοι, inter vaſa ſeu inſtrumenta, quibus olim Athletæ exercebantur, numerantur Polluci, cùm σάκκοι, μάρσιπποι & σάκκοι in eorum cenſu locat. Erant illi, vel tomento farti, vel aliâ re pleni, quæ gravem ictum non faceret; putâ ficorum granis vel farinâ aut furfuribus; interdum & arenâ. Chryſoſtom. *Homi.* 20. *in ad Hebr.* Ἀλλ' ἐγὼ σε ἀνταγωνιστήν, καὶ ἀσκεῖς τὰ σφαῖραν τῆς ἀφορμήν. οὐχ ὁρᾷς τοὺς ἀθλητὰς πῶς θυλάκους ἄμμου πληρώσαντες οὕτω γυμνάζονται; *Tolle adverſarium, & tollis coronarum occaſionem. Nonne vides, uti Athletæ folles ſabulô referientes ſic exerceantur*; Vide ſuprà, ubi de *Corycomachia*. Atque hujuſmodi *ſacculos* Caſaubon. intelligit, apud Treb. Pollionem *in Gallienis*, *c.* 7. ubi legit: *Proceſſerunt — carpenta cum mimis & omnigenere hiſtrionum: pugiles, ſacculis, non veritate, pugilantes*. Salmaſ. verò *flaccullis* legendum & pugiles, ludicri gratiâ pugillantes, ἱμαντοσφαιρίοις quidem ſeu *pugillis*, locô cæſtuum, non verò *ſacculis* uſos fuiſſe, docet: inter quæ diſcrimen haud exiguum. Namque iſta ἱμαντοσφαίρια manibus alligata gerebant; at ſacculos illos folleſque mittebant, manibuſque inter ſeſe expellebant: vide eum *Not. ad Pollionem*, nec non ſuprà, in voce *Pugilla*. Sed & *Sacculi* & *Sacci*, in miniſteriis Eccleſiaſticis recenſentur, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ. Unde *Acolytos ante Pontificem Evangelia, ſindones & ſacculos & aquammanus portare* conſueſſe, legitur in *Ordine* Romano ubi de Pontifice, è Secretario ad altare procedente. Ibidem, quo fine adhibiti ſint, innuitur, *Poſt expletum, Agnus Dei: & accedentes Subdiaconi ſequentes cum Acolytis, qui ſaccula portant à dextris & ſiniſtris altaris, extendentibus Acolytis brachia cum ſacculis, Subdiaconi ſequentes ſtant à fronte, ut parent ſinus* ſacculorum *Archidiacono, ad ponendas oblationes, priùs à dextris, deinde à ſiniſtris*. Mox enarratur, ut eæ oblationes ab Acolytis confringantur & ex iis populus communicet: apud Car. du Freſne in *Gloſſar*.

SACCUM, opp. Lombardiæ Tranſpadanæ.

SACCUS, Hebræi ſermonis dictio, Latinis quoque cum Græcis communis, varia ſignificat. Pro marſupio, loculis, crumena, repoſitorio & reconditorio nummorum paſſim occurrit, apud Juriſconſultos. Sic Horat: *Serm. l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 148.

> *— — Menſam poni jubet atque*
> *Effundi ſaccos nummorum.*

Juvenal: *Sat.* 14. *v.* 138.

> *Interea pleno cùm turget ſacculus ore,*
> *Creſcit amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit* &c.

Vide hîc paſſim, ubi de *Crumena*, *Marſupio*, *Ventrali* &c. Unde *Saccus*, pro ipſo Fiſco ſeu Theſauro, apud Iſidor. *Origin. l.* 20. *c.* 9. *Fiſcus, ſaccus eſt publicus*. Item *Sacculus*, *Sacellum* & *Sacellum*; à qua voce *Sacellarii*, h. e. Sacelli ſeu Fiſci Cuſtodes, Βαλαντιοφύλακες, apud Imperatores Conſtantinopolitanos, Imperatores Occidentis, Reges Anglo-Saxonum, Alios. Etiam in Eccleſia Romana ubi *Sacellarii* dicti, quibus Fiſci Eccleſiaſtici cura incumbebat, apud Anaſtaſium *in Conſtantino Pontif.* & *Gregorio* II. Sed & *Saccellarii* dignitatem in Eccleſia Conſtantinopolitana magnam fuiſſe, patet ex Guilelmo Bibliothec: *in Hadriano* II. de qua vide quæ adnotavit Car. du Freſne *in Conſtantinopoli Chriſt*: ubi de Secretis Eccleſiaſticis, ut & infra. Porrò *ſaccus*, apud Hebræos, lugubris veſtimenti genus fuit, cujus toties in S. Scriptura mentio, Hebr. שק, quam veſtem fuiſſe è villis hircorum & caprarum contextam ſunt qui velint. Vide Caſaubon. *Exercit.* 13. Eodem nomine tunica appellata olim eſt Monachorum Ægyptiorum, quòd *ſacco* ſimilis eſſet, utpote manicis carens & corpus preſſulè conſtringens, quam & *ſaccineam tunicam* dixêre. Ruffinus de Monachis Tabenneſiis, quos ingentis abſtinentiæ viros vocat, *quibus uſui*, inquit, *indui colobiis*, *quaſi ſaccis lineis & pelle confectâ*. Hieronym. in *Vita* Hilarionis, *Igitur octogeſimo ætatis annô cùm abſens eſſet Heſychius, quaſi teſtamenti vice brevem manu propriâ ſcripſit epiſtolam, omnes divitias ei ſuas derelinquens, Evangelium ſcilicet, & tunicam ſaccineam, cucullam & palliolum*. Nempe præceptum Domini, de una tunica habenda, moremque Apoſtolorum ei conſentaneum, ſtudioſè obſervârunt Monachi antiqui, Ægyptii præcipuè, quibus in locis hyemes mitiores ſunt & major aëris temperies; Europæis verò, propter hyemis rigorem, una tunica non ſufficiebat, ideoque plures uſurpabant, eaſque manicatas, uti diſcimus ex Caſſiano *de Habitu Mon. l.* 1. *c.* 11. Præter tunicam autem illam, pallium ferebant, & cucullum parvum cum melota, Ægyptii Monachi, ut vidimus ſuprà. Τραχὺν σάκκον, *ſaccum aſperum*, illam tunicam vocat Baſilius *Ep.* 120. σάκκον τρίχινον, *ſaccum piloſum*, Gregorius Decapol. *de Mirac. S. Gregorii num.* 47. δυσώδη, *malè olentem*, Idem *num.* 49. quippe *de capris & hædis confectum*, ut ait Auguſtin. *in Pſalm.* 29. *Enarr.* 2. &c. Vide Socr. *l.* 7. *c.* 22. alioſque Auctores laudatos Car. du Freſne in hac voce, ut & Salmaſ. *Not. ad Tertullian. de Pallio*. Sed & *Saccus* apud Græcos, veſtis dicta eſt Patriarcharum vel Epiſcoporum, cujus inventor Joannes Chryſoſtomus vulgò fertur, qui proin eum iſtiuſmodi veſte pingi ſolet. Habet illa formam Diaconalis Dalmaticæ in Eccleſia Romana, niſi quòd ſit aliquanto longior, & in lateribus fibulata; conceſſa ſolis Patriarchis ac Metropolitanis, cùm ſacra celebrant, idque non niſi ter in anno, nempe in Paſchatis, Nativitatis ac Pentecoſtes feſtivitatibus. Licèt enim Jejuniorum quoque tempore & in mortuorum commemorationibus ferretur, illa tamen rubri coloris fuit, qui pro lugubri Græcis habetur; aliàs albô colore fulget. Vide Dominic. Macrum *in Hierolexico*; ubi *Sacci* uſum Patriarchis eximium, nec niſi per abuſum à Metropoliiis quoque proceſſu temporis adhibitum eſſe, addit ex Balſamone *de Jure Græco Rom. l.* 1. Imò & inter Regias veſtes, *Saccus* occurrit, in *Ordine* ad conſecrandum Regem Franciæ, apud Car. du Freſne: quam vocem Renatus Benedictus ibi vertit, *un ſac, ou manteau* &c. Σάκκος quoque ſeu *Saccum*, induiſſe Imperatores Conſtantinopolitanos, eſt apud Codinum *de Officiis c.* 6. *num.* 35. Ὅτι γοῦν ὁ βασιλεὺς τὸ στέμμα φορεῖ, ἕτερον τι ἔνδυμα οὐ φορεῖ, εἰ μὴ τὸν σάκκον καὶ τὸ διάδημα, *Cùm igitur Imperator coronam geſtat, aliud indumentum non fert, quàm* Saccum & *diadema*. Ubi Goarus, *Talaris tunica ex villoſo ſerico totum corpus obtegens, nulliſque ſinuum undis circa illud ludens, aut mota, verùm nonnihil anguſta, liberos, ut videtur, inceſſus non permittens, ac denique ſacci figuram referens*, factus eſt. Quibus verbis innuit eas veſtes, cùm quibus Theodorus Laſcaris, Michaël Palæologus, aliique Imperatores vulgò effinguntur, *in editione* Nicephori Gregoræ Wolphiana, Willharduini edit. *Lugdun.* Rhamnuſii *Hiſtor. Conſtantinopolit.* &c. Vide præfatum Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macrum ubi ſuprà, qui de *Sacco Patriarchali* agens Imperatorem Conſtantinopolitanum in ſolemnioribus quoque proceſſibus *Saccum* gerere ſolitum, ait: quæque retro dicta in *Acacia*. Occaſione ritûs ab Hebræorum *ſacco*, pœnitentiæ, humilitatis ab ſubmiſſionis indice petitâ, ut cuivis attentiùs iſta conſideranti facilè conſtat. &c. De *Saccis* Saburræ olim vice adhibitis, vide ſuprà *Saburra*; uti de aliis hîc facientibus, in vocibus *Saccare*, *Saccarii*, *Saccati* &c.

SACCUS Benedictus, vulgò *Sambenito*, veſtitus in Eccleſia Romana crocei coloris atque in pectore & tergo crucem S. Andreæ coloris rubei oſtentans, quô ſupra veſtem nigram albis lineis diſtinctam ſuperinduuntur Hæretici pœnitentes, aut de hæreſi vehementi ſuſpecti. Ab illo diverſa eſt *Samarra*, vide infrà, quæ tamen nonnunquam *Sambenito* dicitur, quòd eadem formâ eſt, alterius verò coloris, ac flammis conſperſa. De utroque vide Phil. à Limborch *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 4. *c.* 41. ubi & harum veſtium figuram æri inciſam habes. Vide *Sambenito*.

SACELLARIUS, Eccleſiæ Romanæ ex præcipuis olim erat Pontificalis Palatii Miniſtris, theſauri cuſtodiam ſibi com-

miſſam habens, ex voce *Sacellum*, de qua vide ſuprà, in *Saccus*. Ejus, in proceſſione Pontificis, meminit *Ordo Romanus* hôc ordine, *Poſt equum verò* (Pontificis) *hi ſunt qui equitant, Vice dominus, Veſtiarius, Nomenclator atque Sacellarius*. Quos poſtremos duos etiam ſupplicationes eorum, qui Papæ in via occurrebant, audiſſe *ibid.* legitur: *Expectat, uſque dum poſſit audiri, & petita benedictione diſcutitur à Nomenclatore vel* Sacellario *cauſa ejus, & ipſi indicant Pontifici & finiunt*. Duravit id officium uſque ad Hadrianum I. uti innuit Blondus, qui ab hoc Pontifice Paulum Romanum & Stephanum Sacellarium, ad Deſiderium, Italiæ Regem, miſſos fuiſſe, ait *Decad.* 2. *l.* 1. Vide quæ de voce hac ſuprà diximus, ut & in voce *Sacellarius*. At à *Sacello*, nomen Officii in Eccleſia olim Conſtantinopolitana, diſtincti à *Sacellarii* munere; quippe cui Patriarchales carceres & Monialium *clauſuræ* ſeu *ſacella* curæ erant, Dominic. Macer *in Hierolexico*. ex Anaſtaſio Synaita *in Itinerar. Syriaco*. Certè *Sacellum* primitus *ſacculus* erat, ſeu marſupium, Græcis quoque σακέλλιον dictum. Vide Cæſarium *Homil.* 2. *de Eleemos*: Hinc pro theſauro; tandem pro loco ſacro, ſicut ſuprà diximus in voce *Capella*: eo quod theſauri Principum in locis ſacratioribus eſſent reconditi. &c. Jam tamen apud Feſtum, *Sacella dicuntur, loca Dis ſacrata ſine tecto*; Græcis σηκὸς ὕπαιθρον. Latinis quoque *Conſepta*; murò enim tantùm claudebantur. Sic à *ſacer*, erit *ſacellum*: quæ tamen duæ notiones ſequenti ævô in unam coaluiſſe videntur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 147. ut & ſuprà, in voce *Conſeptum* item *Oratorium*. Hujuſmodi *Sacella* coronari olim, h. e. flore conſpergi in ſuis feſtivitatibus, conſuevisse docet Propert. *l.* 4. *Eleg.* 4. *v.* 60.

Flore ſacella tego, verbenis compita velo,
Et crepat ad veteres herba Sabina focos.

Quemadmodum & Templa, & antrum illud, unde Apollinea edebantur oracula, uti pluribus docet Car. Paſchalius *Coronar. l.* 4. *c.* 18.

SACELLUM Sibyllæ, cujus *thalamus* Ariſtotel. *Antrum* Virgil. *la Grotta della Sibylla* vulgò, Spelunca Campaniæ, apud Avernum lacum inter Puteolos & Cumas, quaſi 3. mill. paſſ. in ſaxo duriſſimo excavato: Ibi Sibylla Cumana morabatur.

SACER, inter accipitrum aut falconum hodie ſpecies, Gall. *ſacre*; quæ vox Latina non eſt (licèt *ſacer* olim Accipitris cognomen fuerit, uti poſteà videbimus) ſed Arabica; à verbo *ſakara*, quod *acutè videre* ſonat. Et quidem primò ſignificat hæc vox omnem avem aucupatoriam Arabibus. Secundò unam è quatuor avium rapacium ſpeciebus, quæ ſunt, *Sacer, Sahin, Okab* & *Bazi*: è quibus *Sacer* iterum in alias tres ſubdividitur, nempe in *Sacrum propriè dictum, Chaunec & ſujn*. Sacrum propriè dictum, aliter *agdal* vocant i. e. *robuſtum*, & *achdar*, i. e. *fuſcum* & *kumati*, i. e. *carnis avidum*; ac ſic deſcribit *Damir*: *Se habet ad alias aves rapaces, ut mulus ad reliqua jumenta. Eſt enim viribus fortior & aptior ad ferendas graviores læſiones & accurſu melior & pedibus firmior, contra omne genium genus — Frigidioris eſt temperamenti atque etiam humidioris — Ac proinde inſtituitur ad caprearum & leporum venationem. Et τῷ bazi* (*ſeu Accipitre*) *docilior eſt & ab hominibus citius cicuratur & facilius illi ſatur fit. Propter temperamenti ſui frigiditatem aquam non bibit unquam — In manu ſua volas habet ſtrarum inſtar, quibus in id involet, quod capit & illud teneat*. Nullius avium rapacium aucupium tam mirabile eſſe, ſcribit Alkazuinius, cùm *Sacri* duo in capreæ oculos involantes, aut eam alis diverberantes, detineant, donec in venatorum manus veniat. Idem miratur, quòd tantula avis in gruem inſilire audeat, quæ mulis eſt tanto majoris: primum autem aucupii hujus apud Arabes auctorem Alhariz fuiſſe, Muhaviæ filium, addit. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 12. *c.* 19.

SACER, collis & mons, locus ad tertium milliarium ſupra Anienem, quem plebs Romana poſt reges exactos, cùm à potentioribus premeretur, occupavit, Cic. *in Bruto*. Ibi creati ſunt Tribuni plebis. Ovid. *Faſtor. l.* 3. *v.* 663.

Plebs vetus & nullis etiam tunc tuta Tribunis
Fugit, & in Sacri vertice montis erat.

Jovi ſacer erat. Item fluv. Corſicæ, vulgò *Orbe*, Gall. Aliàs *Hierus*.

SACER Ales, apud Virg. *Æn. l.* 11. *v.* 721.

Quàm facilè Accipiter ſaxo ſacer ales ab alto:

Accipiter eſt Græcè ἱέραξ; unde illi hoc nomen potius, quàm à verbo ἱέναι, ut vult Euſtathius *in Od.* O. Ἱέραξ ἱερὸς Ἡλίῳ Ἀπόλλωνι διά τε τὸ ὀξὺ τῆς κινήσεως ἀνυστικὸς γὰρ ὁ ἱέραξ, καὶ ὁ Ἥλιος ὀξυκίνητος, καὶ διὰ τὴν ἐξ ἐτυμολογίας συγγένειαν, καὶ γὰρ ἱερὸς ὁ Ἥλιος. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ ἱέραξ ὠνόμασται, *Accipiter Soli Apollini ſacer eſt, propter motus celeritatem, pernix enim eſt accipiter, ut Sol eſt velocis motus, & propter etymi affinitatem. Sol enim ſacer eſt, unde accipitri nomen eſt*. Certè apud Demetrium *in Præfat.* ad *Hieracoſophiam* legimus, Τῷ τῶν ἱερῶν ὀρνίθων γένει πρὸς σωτηρίαν διὰ ποριστικὰ μηχανήν, *Sacrarum avium generi ad ſalutem aliquam artem invenère*. Et rurſus, Ἐσπούδασα ἔν τινα χρήσιμον θεραπείας πρὸς σωτηρίαν τῷ ἱερῷ τῶν ὀρνίθων γένει καταλιπεῖν, *Utilem aliquam ad ſalutem curationem ſacro avium generi relinquere conatus ſum*. In quibus verbis, per *ſacras aves*; & *ſacrarum avium genus*; τοὺς ἱέρακας, i. e. *accipitres*, deſignari palàm eſt. Et cur Accipiter Græcè ita dictus ſit, inquit *Servius, ratione non caret, quæ nota eſt ſacrorum peritis*. Fortè id natum ex Ægyptiorum ſuperſtitione, quibus ex ſacris animalibus nihil fuit tam ſacrum, quàm Ibis & Accipiter. Itaque; ſi quis aliud animal invitus necâſſet, ad Sacerdotum arbitrium mulctabatur: Ὃς δ᾽ ἂν ἶβιν ἢ ἱέρακα ἀποκτείνῃ, ἤν τε ἑκὼν, ἤν τε ἀέκων, τεθνάναι ἀνάγκη. *At quiſquis ibin, aut accipitrem necaverat, ſive volens, aut invitus necaſſet, eum mori neceſſe erat*, ut habetur in *Euterpe* Herodoti. Vide eundum Bochart, ubi ſuprà.

SACER, Ignis, qui ſuper Altari in V. T. erat & victimas depaſcebat ſanctificabatque. Et quidem Igne cæleſti Sacrificia conſumta fuiſſe, ſæpius in ſacris legimus, ubi de Abele, Noacho, Abrahamo, Gideone, Manon, Davide Elia &c. quorum Sacrificia eô modô flammata conſtat. Bis autem præcipuè ille erupiſſe legitur, 1. in dedicatione Tabernaculi, Levit. *c.* 9. *v.* 23. 24. 2. Templi, 2 Chron. *c.* 7. *v.* 1. 2. 3. (cæteroquin ordinarius ille ignis, qui in Altari diu noctuque excubabat, naturalis potius videtur fuiſſe, à Sacerdotibus eò allatus & ſummâ curâ cuſtoditus, Levit. *c.* 1. *v.* 7. coll. cum *c.* 6. *v.* 12. 13. & *c.* 9. *v.* 10. ubi præceptum de ſtruendo & conſervando igne præceſſiſſe videmus deſcenſum ignis è cœlo, qui demum memoratur *c. hujus v.* 24. Erat verò hic Ignis divini Spiritus ſymbolum, qui ædem iſtam incolebat, ibique pervigilem ac æternum focum habebat, inque iſto Sacrificiorum cultu etiam adorabatur. Atque hôc modô *Altare dona conſecrabat* Matth. *c.* 23. *v.* 19. propter ignem videl. nunc ſacrum qui viſibile Spiritus S. dona noſtra accipientis & conſecrantis ſignum erat. Eodem divina Chriſti natura, Hebr. *c.* 9. *v.* 14. & immenſæ charitatis ardor, Pſ. 69. *v.* 10. deſignabatur. Sed & notabat, ſedere oportere intra nos S. Spiritum & charitatis illum ignem exardere ſemper, æternaſque flammas volvere debere: Utque is novô pabulô quotidie alebatur ita noſtri eſſe officii Spiritus donorumque ejus ſcintillas perpetuò ἀναζωπυρεῖν, & novò flatu identidem animare &c. Franc. Burmannus *Synopſi Theol. Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 11.

SACER Ignis, apud Virgilium *Georgic. l.* 3. *ſub fin.*

—— contactos artus ſacer ignis edebat:

Servio, eſt quem Græci ἱερὰν νόσον, *ſacrum morbum* vocant. Sed ἱερὰ νόσος, teſte Hier. Mercuriali *in Var. Lect.* nihil aliud, quàm epilepſia eſt: *Ignis* verò *ſacer* apud Latinos idem, quod apud Arabes *formica*, apud Plin. *Zoſter* & *cretinus*, apud Scribonium *Zona*, apud Græcos ἕρπης, de quo Plato *de LL. l.* 2. & fusè *Gorræus* ubi illius genera varia enumerat. Vim ejus optimè declarat Lucretius *l.* 6. *v.* 660.

Exurit ſacer ignis & urit corpora ſerpens
Quamcunque arripuit partem, repitque per artus.

Et quia humor eſt è ferventi ſanguine ortus, pro peſte vel peſtis comite ponitur Senecæ *Oedipo v.* 157.

—— —— Et ſacer ignis.
Paſcitur artus ——

ad quem locum vide M. Anton. Delrii *Notas*.

SACER Lucus, apud Dionyſium *l.* 1. Ἡ δὲ λύκαινα οὐ μάλα ἀγριαίνουσα τῶν ἀνθρώπων τῇ προσόδῳ, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἂν χειροήθης, ἀποστᾶσα τῶν βρεφῶν ἠρέμα καὶ κατὰ πολλὴν ἀλογίαν τῶν ποιμενικῶν ὁμίλων ᾤχετο· ἦν γάρ τις οὐ πολὺ ἀπέχων ἱερὸς χῶρος ὕλῃ βαθείᾳ συνηρεφής. *Lupa autem non multum acceſſu hominum efferata, ſed velut cicurata, ſenſim ab infantibus abſiſtens — abiit. Erat enim haud procul ſacer lucus denſâ ſylvâ obumbratus*: Joſepho Scaligero idem fuit cum ficeto, quod ex Ficu Navia propagatum eſſe, dicit Feſtus *in Fragmento*; ubi ait, plures ficus fuiſſe enatas, ex illa ficu, quæ ad Comitii aram à Navio ſata eſt. Sed ſitus repugnat, & malè confunditur Ficus Ruminalis, ſub qua inventa lupa ubera ſelitanda præbuit Romulo & Remo, cum Ficu Navia, ab Atio Navio Augure ſatâ. Illa enim in Tiberis littore, quouſque hiberna ejus alluvies pervadit; unde non procul *Sacer Lucus*: hæc in Comitio fuit, Vide Varronem *de L. L. l.* 4. & Liv. *l.* 1. *c.* 4. ut & Salmaſ. *ad Solin. p.* 1137.

SACER Lucus, *Strab. Selva de Hami* ſcil. *Mazzella*, ſylva Campaniæ, apud oſtia Liris, 3. mill. paſſ. à Minturnis.

SACER Mons, Æmiliæ, Ceſenæ urbi imminens, hinc *Monte di Ceſena*, vitifer & olivifer.

SACER Mons, Morali *Pico Sagro*, mons Hiſpaniæ Tarraconenſis in Callaicis, inter Compoſtellam & Auriam: ubi aurum fulgure detegi, ait Juſtinus, *l.* 44. *c.* 3. inſtar pyramidis. Item, ad Euxinum mare: circa Thracium mare etiam, inter Byzantium & Cherſoneſum Thraccan videtur. Polyæn. *l.* 3. *in Iphicr. comm.* 33.

SACER Mons, apud Juſtinum *l.* 12. *c.* 7. *Alexander — cùm ad Nyſam urbem veniſſet — ad Spectandum* ſacri montis *duxit exercitum* &c. Meros dicitur Curtio *l.* 8. *c.* 10. & cum urbe vicina Nyſa malè, fortè ex Scriptorum vitio, confunditur Plinio *l.* 8. *c.* 6. Nomen ei, quòd Bacchum ibi nutritum finxit antiquitas, unde ingens ejus religio. Ipſe Alexander miles, *ubi ad montem acceſſit, repentinô motu mentis, in ſacras Dei ululatus inſtinctus, cum ſtupore Regis, ſine noxa, diſcurrit*, Juſtinus *Ibid.*

SACER Portus, vel *Sacriportus*, locus in Italia Syllæ & Marii Junioris prælio nobilis. Vellejus *l.* 2. *c.* 26. C. *Marius ſeptimi Conſulis filius apud Sacriportum pulſus à Sylla*. Lucan. *l.* 2. *v.* 134.

Jam quot apud Sacri cecidêre cadavera portum.

Ἱερὸς λιμὴν dicitur Appiano Ἐμφυλ. α.

SACER Portus, locus Galliæ, in finibus Senonum, nobili Monaſteriô ejuſdem nominis inſigne: patriô olim ſermone, *Bar-Bel*, nunc *Barbeau*. In hoc cœnobio, & quidem in Eccleſ. S. Mariæ de ſacro Portu; quam fundaverat, Ludovicus Rex ſepultus eſt, A. C. 1190.

SACER Serpens, memoratur Ariſtoteli, aut quiſquis *Mirabilia* ſcripſit; quem ut exanimaret Theſſala mulier, in urbe Teno, *Κύκλον γράψασα καὶ τὰ φάρμακα θεῖσα, εἰσελθεῖν εἰς τὸν κύκλον αὐτὴ καὶ ὁ υἱός. Cum circulum deſcripſiſſet, & pharmaca in eo poſuiſſet, in eum circulum cum filio ingreſſa eſt.* Sed cùm is occentaret, quin illa in ſoporem lethiferum daretur, abfuit parùm. Vide Bochart. *d. Opere, l.* 3. *c.* 6. ut & ſuprà, in voce *Recanere*: item ubi de *Aſpide Surda*.

SACERDOS, nomen officii Eccleſiaſtici, apud Iſraëlitas. Quemadmodum enim in Eccleſia N. T. inſtitutos legimus Epiſcopos ſeu Miniſtros Verbi, Diaconos & Subdiaconos, ſic in Veteri Eccleſia fuêre *Sacerdotes*, Levitæ ac Nethinæi: quorum omnium caput Pontifex, erat, ſeu *Sacerdos* ſummus, Pontificis noſtri Summi, CHRISTI JESU, illuſtris typus. Habebant *Sacerdotes* vulgares multa cum Pontificibus communia, ſed & non pauca ab iiſdem diverſa. De ritu initiationis utrorumque vide Exod. *c.* 29. & Levit. *c.* 8. & 9. ubi diſcrimen ferè in his duobus ſitum erat. 1. Quòd omnes & ſinguli Pontifices, in novi honoris exordio, ungebantur, ut infrà videbitur: *Sacerdotes* autem reliqui, in prima conſecratione filiorum Aaronis inuncti & conſecrati cenſebantur. 2. Quòd Pontifices, oleô in capite perfundebantur, Exod. *c.* 29. *v.* 7. conf. Levit. *c.* 8. *v.* 12. & *c.* 21. *v.* 10. *Sacerdotes* verò, admixtô victimarum ſanguine, in ſacra veſte, leviter tantùm adſpergebantur. Exod. *c.* 29. *v.* 7. & 21. Levit. *c.* 8. *v.* 12. & *c.* 21. *v.* 10. Adde, quod & in veſtitu diſcrimen fuit: Nam cùm ex octo diſtinctis veſtium generibus *Sacerdotii* ſummi habitus conſtaret; quatuor tantùm illorum adhibebantur à *Sacerdotibus* reliquis, functioni ſuæ vacantibus: *Femoralia* nempe *linea*, *tunica* item, *baltheus* & *tiara*, ex eadem materia Exod. *c.* 28. *v.* 40. 41. Differebant quoque in conjugio, quod cùm *Sacerdotes* contrahere poſſent cum vidua, ſi nec meretrix, nec repudiata, aut profanata eſſet. Levit. *c.* 21. *v.* 7. Pontifici præterea viduâ interdicebatur, *c. eod. v.* 14. Quintum diſcrimen concernebat ipſam muneris adminiſtrationem: Pontifici enim ſoli, idque non niſi ſemel in anno, Sanctum Sanctorum licebat ingredi, Exod. *c.* 16. *v.* 34. Sexto, *Sacerdotibus*, in proximorum obitu, luctus permittebatur. Levit. *c.* 21. *v.* 2. cùm Pontifici, qui unicus erat, & ſemper in atrio verſari tenebatur, omnia luctus ſigna, quocunque in funere, prohiberentur. *v.* 10. 11. Conveniebant verò, ratione initiationis ſeu conſecrationis in hiſce; Primò *abſque omni corporis vitio eſſe* tenebantur, Levit. *c.* 21. *v.* 17. Dein *accedere jubebantur ad tentorium conventus.* Porrò, *lavabantur aqua*, Exod. *c.* 29. *v.* 4. Præterea, conſecrabantur oblatione certarum victimarum, *c. eod. v.* 11. 15. &c. Tandem *ſanguis arietis imponebatur infimæ auriculæ, & pollici manus eorum dexteræ pollicique pedis illorum dexteri*, *v.* 20. Tempore autem conſecrationis, quòd partes quædam ſacrificii imponerentur manibus Sacerdotum, (cui ritui in Eccleſiis quibuſdam S. Biblia in tradendo porrigendi mos reſpondet) hinc conſecratio iſta Hebræô ſtylô, dicta eſt *Impoſitio in manum.* Officium utrorumque quod attinet, ea, in quibus iterum conveniebant, erant iſta: Primò, utrique ſacrificia offerebant, & odoramenta adolebant, 1 Chron. *c.* 6. *v.* 49. Cæteri quidem *Sacerdotes*, per vices ſtationeſque ſuas, & factâ primùm inter ſeſe ſortitione; Pontifex verò, quoties & quando ipſi libitum eſſet, abſque ſortitione, cùm ipſi omnia ſacra omni tempore obire fas eſſet. 2. Utrique nomine Dei populo benedicebant, Numer. *c.* 6. *v.* 23. Pontifex quidem, ſolemnem in modum, in Templo, in anniverſario ſacro, expreſſa cum nuncupatione ſacratiſſimi nominis, juxta formulam Numer. *c.* 6. *v.* 23. 26. Ordinariam verò benedictionem peragebant quoque *Sacerdotes* gregarii. Porrò utrique jus habebant clangendi tubis, ſeu populus convocandus, ſeu claſſicum canendum eſſet, Num. *c.* 10. *v.* 2. Utrique jugulabant victimas, 2 Chron. *c.* 29. *v.* 22. Utrique inſtruebant populum, Malach. *c.* 2. *v.* 7. Utrique pariter de lepra judicabant, Levit. *c.* 13. *v.* 2. Succedebant verò *Sacerdotes* hi in Sacerdotium, natalium jure, (Aaronis poſteris divinitus conceſſô) prævjô tamen Senatorum magni conſeſſus examine, ſi quibus fortè familiæ aut generis mota controverſia, vel vitiis morbiſque corporis aliiſque modis probroſi, ac ſacro muneri impares eſſent: Et ne illorum pollueretur genus, tabulas habebant Genealogicas, in quibus Parentum nomina, genus, alia, recenſebantur, ex quibus de puritate natalium conſtaret. Eſra *c.* 2. *v.* 62. conf. Neh. *c.* 7. *v.* 64. Miniſtrabant illi in templo ſtantes, ut colligere eſt, ex loco Deuter. *c.* 18. *v.* 5. cùm nemini in loco ſancto ſedere fas foret, niſi ſoli Regi; ac primùm loti, ex lege ibi dictâ, Exod. *c.* 30. *v.* 19. 20. quod, ſub comminatione mortis inſtitutum, ſtrictè adeò ſervabatur, ut, ſi vel anteà laviſſent, tamen Templum ingreſſuri iterum lavarent. Quô factum, ut, dum ſtantes ac nudis pedibus rem divinam, tenui lino induti, quod ſæpius de die ſumere ac ponere neceſſe erat, faciebant, dumque identidem lavare vel miniſterium mutare opus habebant, ac ſolis ferè ſacrificiorum carnibus veſcebantur, frequentibus morbis obnoxii eſſent. Sunt autem *Sacerdotes* ordinarii diſtributi in varias claſſes, partim à Moſe, partim à Davide, qui in 24. ordines eos redegit, quorum ſexdecim erant Eleazaridæ, octo Ithamaridæ, 1 Chron. *c.* 24. qui numerus ſub ſecundo quoque Templô duravit; quanquam non eædem familiæ ſemper manſerint incolumes, ſed novæ quædam, poſt reditum ex Babylone, in ordinem iſtum ſacrum fuerint aſcitæ, Nehem. *c.* 7. *v.* 30. & *c.* 10. *v.* 7. & *c.* 12. *v.* 7. Veniebantque iſtæ claſſes per vices Hieroſolymam, ſingulæque in templo hebdomadem unam ſacris operabantur, adeò ut bis in anno ad unumquemque ordo rediret. Unaquæque autem claſſis rurſus in 7. ordines diſpeſcebatur, juxta 7. hebdomadæ dies, quibus illi miniſtrandum foret. Officia illorum ſpecialia, præter jugis ſacrificii altaremque ſeu ſolemnium ſeu votivarum & ſpontanearum victimarum oblationem, erant: *quolibet die bis in altari aureo ſuffitum facere*, Exod. *c.* 30. *v.* 7. 8. *Lampades in Templi atrio inſtruere & accendere*, Exod. *c.* 27. *v.* 21. *Ignem ſacrum curare, ne extingueretur.* Levit. *c.* 6. *v.* 12. 13. *Aram emundare, cinereſque everrere*, Levit. *c.* 1. *v.* 16. *Quolibet Sabbato panes ſacros recentibus permutare*, Exod. *c.* 25. *v.* 30. *Prophanos denique & impuros a Templi limine arcere*, Numer. *c.* 5. *v.* 2. Præter quod Altaris Tabernaculique ſeu Templi miniſterium, ad docendum etiam, conſtituti erant, Deuteron. *c.* 17. *v.* 9. Malach. *c.* 2. *v.* 7. ut alia eorum munera, quibus in Synedrium cooptati fungebantur, omittam: Sed & iis cum Levitis commune erat, *excubare circa Templum*, diſpoſitis quaquaverſum in Templi ambitu cuſtodiis, ac de nocte vigiliis: quæ 24. ſtationum erant, quarum unaquæque denorum hominum, ut ſic univerſa cuſtodum cohors 240. capitum eſſet, ut videre eſt, Numer. *c.* 18. *v.* 2. & 4. Secundum quæ omnia munera *Sacerdotum*, Templo ſpeciatim ſecundo inſervientium, varii erant gradus ac genera, quæ *infrà* ſubjiciemus. Verum, quemadmodum, non niſi poſt *Μοσχολατρείαν* in Deſerto ab Iſraëlitis commiſſam, rejectâ à ſacrorum adminiſtratione totâ gente, Levitæ à Deo ſacro miniſterio adhibiti, & Aaronidæ, in locum Primogenitorum ac Patrum familias, qui primis temporibus ſacra curabant, ſunt ſuffecti: ſic totum hoc veteris Hierarchiæ, ſub Novo Teſtamento, ſublatum eſt imperium atque diſcrimen, cedente hac umbrâ, cùm adventaret corpus, CHRISTUS, *Sacerdos* noſter unicus ac perpetuus, ſub quo, tanquam Duce ſuo, deſcripti omnes Fideles, ſpirituali omnes *Sacerdotio* defunguntur, quod *Sacerdotum minorum* turba adumbrabat; ac ſpirituales hoſtias Deo offerunt, *facti per Chriſtum Sacerdotes Deo & Patri.* Apocal. *c.* 1. *v.* 6. & *c.* 5. *v.* 20. In quo miniſterio, qui alios ad Deum adducunt, ii ſpeciatim *Sacerdotes* ſunt, ut apparet ex Eſaj. *c.* 66. *v.* 20. 21. Sicut ita Paulus Rom. *c.* 15. *v.* 16. ſe dicit, *Miniſtrum* eſſe *Chriſti ad Gentes, ἱερουργοῦντα τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ut oblatio Gentium ſit accepta.* Vide Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 1. *c.* 5. & Franc. Burmannum *Synopſi Theologiæ Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 8.

Sacerdotum, Templo inprimis ſecundo, diverſi gradus.

α. Pontifex Maximus, Sacerdotum omnium Princeps, ac Sacrorum veluti Rex: de quo vide infrà, in voce *Sacerdos ſummus.* β. Pontificis Vicarius סגן *Segen*: ſub cujus imperio reliquæ *Sacerdotum* familiæ. γ. Duo, qui eandem operam huic Vicario, quam ille Pontifici, præſtabant: קתיקולין vocati. δ. His 7. ſuberant, qui Templi aſſervabant claves: appellati אמרכלין. ε. Tres ſub prioribus, ſacro Ærario præfecti, גזברין i. e. *Theſaurarii*, dicti. ζ. Hos ſequebatur ראש הכשמר, h. e. *cuſtodiis Templi præpoſitus.* η. Tum ראש בית אב i. e. *caput paternæ domus.* θ. Reliqui omnes, de *Sacerdotum* plebe ac vulgo erant; quos *Sacerdotes Idiotas* Hebræi indigitant. . Præter hoſce ordines, 15. enumerantur ſpecialia munera, quorum ſingula ſuos habebant Præfectos, quibus iterum magna ſuberat Sacerdotum turba: Horum 1. Præfectus temporum ſacrificiorum. 2. Portarum templi, qui ſignum dabat eas aperiendi claudendive. 3. Cuſtodiarum Templi. 4. Cantorum. 5. Inſtrumentorum Muſicorum. 6. Sortium jaciendarum ſuper Sacerdotibus, illô die miniſtraturis. 7. Columbarum & avium, quæ in Templi ambitu divendebantur ſacrificaturis. 8. Teſſerarum, quibus opus erat, ut vina ad libamina acciperentur. 9. Vinorum, qui ipſa depromebat. 10. Aquarum urbis & Templi, quibus ad ſacrificia erat opus nè unquam illarum eſſet defectus. 11. Valetudini *Sacerdotum* præpoſitus ſeu Archiater. 12. Panum propoſitionis præfectus. 13. Suffimentorum conficiendorum. 14. Velorum & cortinarum templi. 15. Veſtium Sacerdotalium, de quibus ſuprà dictum. Vide de his omnibus, præter alios, Burmannum *locô præfatô.* Ut & de Gentilium *Sacerdotibus*, quos, ad imitationem verorum Iſraëlis *Sacerdotum*, Simia Dei inter ſuos inſtituit, aſpergam pauca: Nobiliſſimæ ſemper apud Romanos Græcoſque familiæ ſacris præfici ſolitæ ſunt: Unde Patriciis, inter alias prærogativas, à Romulo injunctum, *ut ſacra curarent*, Dionyſ. *l.* 2. & nota Ceryceum, atque Eteobutadarum, apud Athenienſes, privilegia. Apud Ægyptios ſimiliter ſumma in veneratione *Sacerdotes* fuiſſe, diximus in voce *Hierogrammatei*, ut de aliis taceam. De Romanorum *Sacerdotiis* fusè agit Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 14. & *ſeqq.* complexuſque eſt ferme iſta omnia Lucanus *Pharſal. l.* 1. *v.* 595. *his verſibus*,

Pontifices, ſacri quibus eſt permiſſa poteſtas,
Turba minor ritu ſequitur ſuccincta Gabino,
Veſtalemque chorum ducit vittata ſacerdos,
Trojanam ſoli cui fas vidiſſe Minervam;
Tum qui Fata Deûm, ſecretaque carmina ſervant,
Et lotam parvo revocant Almone Cybellem;
Et doctus volucres Augur ſervare ſiniſtras,
Septemvirque epulis feſtis, Titiique ſodales:
Et Salius lætô portans ancilia collo,
Attolenſque apicem generoſô vertice Flamen.

Fratres ſolùm Arvales omiſit, niſi fortè de iis ſecundum verſum intelligamus, quod tamen Dempſtero *in Roſinum* non placet. Hos ſtipem Diis infundi ſolitam, inter ſe diviſiſſe, diximus ſuprà ubi de *XV. viris.* Quirini verò adyta ne *Sacerdotibus* quidem adiri licuiſſe, voce *Quirinus.* Apud Athenienſes *Sacerdotes* ac Sacrorum Miniſtri iidem varii erant, de quibus quædam ſubjungam, ex Franc. Roſſæo *Archæol. Attic. l.* 2. *c.* 8. poſtquam addidero, Gentilium Sacerdotes, vittatos, inſulatos & coronatos, plerumque oleâ, nonnunquam & aurô, ſacra obiiſſe, qua de re agit multis Car. Paſchalius *Coronar. l.* 4. *c.* 13. ritus originem, apud Romanos, ex his Plinii *l.* 18. *c.* 2. arceſſens: *Huic certe* (Romulo inter XII. arvorum Sacerdotes uni) *ab Acca Laurentia nutrice ſua ſpicea corona, quæ vittâ albâ colligaretur, in Sacerdotio pro religioſiſſimo inſigni data, quæ prima apud Romanos fuit corona. Honoſque is non niſi vita finitur; & exules etiam captoſque comitatur.* Cæterum iiſdem veſtis talaris, *longa* Virgilio *Æn. l.* 6. cui niveus color, Statio *Theb. l.* 6. *v.* 330. &c. Nec de contractibus omittendum, qui *Sacerdotum* nominibus inſi-

guiri olim ſoliti ſunt. Sic Sacerdos Auguſtalis Nicopoli inſtitutus & anno nomen dabat, & in ſcribendis publicis aut privatorum *contractuum* inſtrumentis, ad tempus notandum, nomen ejus aſcribebant: quod & in pleriſque Græciæ civitatibus factum. Vide Arrianum *Diſſertat. Epicteti l.* 1. *c.* 19. Multæ enim civitates ſub Imperio Romano proprios annorum characteres habuerunt, & neque Conſules Romanos indices cujuſque anni ſcripſerunt, neque Juliani rationem ſunt ſecutæ: ut, præter Nicopolitanos, etiam de Alexandrinis legimus, qui ſimiliter Auguſtalem ſuum, anni indicem, & τὸ ἐπώνυμον ἀρχόντα, ut loquitur *Theodoretus*, habuêre. Donec Juſtiniani edictô omnes omnium partium Imperii Romani Συμβολαιογράφοι, in ſcribendis inſtrumentis annum Imperatorum & Conſulum annotare juſſi ſunt, ut ex *Novellis* ejus apparet. Magnum autem fuiſſe eum honorem, & inter alios ſummis Sacerdotibus deferri ſolitum, ut *Contractibus* nomina ſua commodarent, diſcimus ex Maccab. *l.* 1. *c.* 14. ubi, poſtquam de Simone in Ducem & Sacerdotem ſummum electo actum eſſet, additur *in fine* ejus honori datum, ὅπως γράφωνται ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πᾶσαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ. *Ut ſcriberentur de nomine ejus omnes ſyngraphæ in regione* &c. Vide Caſaubonum *ad Suetonium l.* 2. *c.* 18. ubi & de *coronis aureis Sacerdotum Auguſtalium, impenſis item in Ludos aliaque ingentibus*; uti *de more Imperator. Sacerdotiorum introitus vendendi*, *ad Claudium ejuſdem c.* 9. In Eccleſia Chriſtiana nomen *Sacerdotis*, poſt Apoſtolorum tempora, Epiſcopis primùm, inde Presbyteris, dari; illoſque *primi*, iſtos *ſecundi ordinis Sacerdotes*, appellari cœpiſſe, docet ex Patribus Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* voce Ἱερεύς. Vide quoque eum in vocibus Θυσία, item Θυσιαστήριον ut & hic non unô locô.

Varia Sacerdotum apud Athenienſes genera.

α. Βασίλισσα, Sacrorum Regis uxor, cui apud Romanos reſpondebat, Regina ſacrorum. β. Ceryces, an à κῆρυξ i.e. *præco*; an ἀπὸ τῆ κηρύκειον ut vult Caſaubon. in *Athenæum l.* 15. *c.* 23. *hoſtias mactabant adolebantque* &c. Verbô εὐφημεῖτε, Σιγᾶ πᾶς ἔστω λεώς, ſacrum imperabant ſilentium: populum tandem, voce λαῶν ἄφεσις, i.e. *miſſa eſt*, poſt peracta ſacra dimittebant. Iis lingua victimarum ceſſit. γ. Hierophantæ, iidem cum Myſtagogis, ad ſacra accedere volentes, certis ritibus initiabant, τὰ δὲ ἱερὰ ἐκφαίνοντες. Sic à Nazianzeno Moſes *Iſraelitarum* dicitur *Hierophanta*. δ. Ἱερεῖς, erant *Sacerdotes*, Numini perpetuò vacantes, qui olim ſacrificaturis preces præibant; His quædam victimarum, cum exuviis, ceſſêre. ε. Ἱεροποιοί, dicti ſunt Sacerdotes, numero X. in Magnis Myſteriis. ζ. Κανηφόροι Virgines quibus apud Romanos Veſtales reſpondebant, Dionyſ. Halicarn. *l.* 2. *num* 3. η. Myſtagogi, iidem cum Hierophantis. θ. Νεωκόροι & Ἱεροφύλακες, ædem ſacram mundam & immunem à ſordibus: ſartam item tectamque conſervârunt. ι. Paraſiti, reditus curabant ſacros, vide ſuprà *in hac voce*. κ. Περίπολοι, *Ariſtophani* dicuntur, qui aliàs Ἱερεῖς. λ. Πυρφόροι, in aris accendebant ignes; & in bello faces præferebant, ſacri & inviolabiles etiam ab hoſtibus habiti. Unde Proverb. οὐδὲ πυρφόρος, de internecione totali, &c. Hi omnes, antequam eligerentur, examini ſubjiciebantur, ut appareret, eos ἀφελεῖς, i.e. *integrô corpore*, eſſe, Vide Chriſtian. *in Ariſtoph.*

SACERDOS Summus, in Hebræorum Republica inter perſonas ſacras ſacratiſſimus, dignatione maximus, Regiſque ſoliô proximus erat, ſub quo reliquus Sacerdotum ordo: Ejus electio primò juſſu ac deſignatione Dei peracta eſt, in Aärone ac filio ejus Eleaſare, Exod. *c.* 28. *v.* 1. & Num. *c.* 20. *v.* 26. deinceps, juxta Judæos, penès Conſeſſum LXX. ſenum & Reges permanſit. Primus itaque *Sacerdos* Summus ſeu Pontifex fuit Aaron, ex tribu Levi: cujus duo filii, Eleaſar & Ithamar, binas conſtituerunt familias Sacerdotales; quarum prior tantùm Pontificalis fuit. Vide Num. *c.* 20. *v.* 28. Poſtea, cùm turbata videretur ſucceſſio, in Heli Sacerdote, qui Ithamarides fuiſſe creditur, poſteris ejus Salomonis tempore rurſus munere excidentibus & Abjathare remotô, ad veram ſtirpem poſtliminiò illud rediit, Zadoco Eleaſaride in *Sacerdotem ſummum* electô, 1 Regum *c.* 2. *v.* 26. Conſecratio verò tribus rebus conſtabat, Veſtitu, Unctione & Sacrificiô. Veſtibus ſacris, quibus in Templo miniſtrare mos erat, per dies ſeptem continuos manè induebatur & veſperi rurſus exuebatur *Summus Sacerdos*, quem ritum erga Aäronem adminiſtravit Moſes, Levit. *c.* 8. *v.* 7. & *ſeqq.* erantque illæ vel *Aureæ* vel *Albæ*. *Aureæ* dicebantur, non quòd totæ aurô conſtarent vel omnes aurô illuſæ ac interſtinctæ forent; ſed, quòd quibuſdam ex iis aurum variè intextum reliquæ autem cæteris ejus veſtibus ornatiores erant ac ſplendidiores. Quæ Rabbinis *Bigde Zahab* dictæ erant octo: *Femoralia, Tunica, Baltheus, Cidaris, Pallium. Ephod, Pectorale & Frontale*, de quibus legere eſt, Exod. *c.* 28. *v.* 2. 3. 4. Ex his quatuor priores etiam reliquis Sacerdotibus cùm eſſent communes, reliquæ ad ſolum Pontificis cultum ſpectabant: omnes autem è lino puriſſimo ac pretioſiſſimo erant contextæ. Atque in ſacro hoc ornatu miniſtrabat bis quotidie in Sanctuario; juxtaque eum Sacerdotes ſuô ordine: Sine illo enim ſacris operari adeò non licebat, ut ſi vel minimum deeſſet, Pontifex *defectus veſtibus* diceretur habereturque profanus. Non autem facilè extra templum his veſtibus utebatur; quanquam & hoc accidiſſe nonnunquam conſtet: extra verò Hieroſolymam iis uti prorſus nefas erat, niſi extremâ neceſſitate urgente. Quod factum, cùm Simeon cognomine *Juſtus*, Alexandro M. gravia Hieroſolymis minitanti, obviàm proceſſit, vide Moſem Kotſenſem *præc. affirm.* 173 *fol.* 212. col. 3. &c. *Albæ*; Hebræis *Bigde Laban*, appellitatæ, quatuor erant, quatuor prioribus aureis cognomines, *Tunica* videl. *Bracca, Cingulum* & *Pileus* ſeu *Cidaris*, è lino contextæ; quibus ſolis utebatur Pontifex, ſemel in anno, cùm piaculare ſacrum adminiſtraturus, interius adytum intraret: quô peractô illas deponebat, ſequenti annô novas rurſus accepturus. Vide Levit. c. 16. v. 4. 32. Unctio per totidem dies fieri ſolebat, antequam ſacrum oleum amiſſum erat. Iſtud enim, ſemel à Moſe confectum, Exod. *c.* 30. *v.* 22. 23. nongentos ferè annos durâſſe dicitur, quô tempore *Sacerdos Summus*, *Mithrabe Miſcha*. i.e. *Auctus unctione*, apud Talmudiſtas, dictus reperitur: deinde autem, ſub Templo nempe ſecundo, Pontificis inauguratio ſolô veſtitu peracta, atque adeò is ab iiſdem, *Mithrabe begadim*, h.e. *Auctus veſtibus*, dictus eſt. Ungebantur verò oleô ſacrô omnes & ſinguli Pontifices, cùm officio ſuo inaugurabantur, hinc *Sacerdotes uncti* appellati, Levit. *c.* 4. *v.* 5. & *c.* 6. *v.* 22. Ubi Lyranus, *Sacerdos unctus*, inquit, *eſt Sacerdos magnus, quia inferiores Sacerdotes non ungebantur*; Cùm Reges, quos eodem cum Pontificibus oleô quidam inauguratos volunt, non omnes, ſed ii tantùm, qui rebus turbidis, & ſucceſſione ob tumultus ac ſeditiones incertâ, in Davidis ſolium evehebantur, ungerentur, ut in Salomone ac Joa factum, 1 Regum *c.* 1. *v.* 39. & 2 Reg. *c.* 11. *v.* 12. Porrò, ſic inunctus & veſtitus ritè Pontifex, ſacrificium in muneris auſpicium offerebat; quemadmodum & quiſque Sacerdos gregarius, ut dictum ſuprà, ex Levit. *c.* 6. *v.* 20. ubi ſimul videre eſt, quid omnibus commune, quidque utriſque peculiare fuerit. Reperiam hîc paucis; *Sacerdotem Summum* debuiſſe eſſe abſque omni probro corporiſque vitio; non niſi illibatæ Virginis, vel Anteceſſoris viduæ, maritum; à mortuorum non contactu ſolùm, ſed & approximatione, exceptô caſu, de quo infrà ubi de *Sepeliendi jure*, ac omni luctu (cùm unicus eſſet, ſemperque in atrio verſaretur) abſtinere juſſum, quia *corona Dei & ſacra unctio ſuper ipſum erat*: in ſpecie ipſi injunctum, ne *caput denudaret*, Levit. *c.* 21. *v.* 10. neve *veſtimenta laceraret*, Ibid. &c. Cumque eidem miniſteria varia cum reliquis Sacerdotibus eſſent communia, hoc inprimis nobile ac primarium ejus munus erat, quòd ſemel quotannis piaculare offerre ſacrum, & templi adytum intrare, ſolebat: quô ſolemni die ipſe omnia ſacra, etiam quæ illius Feſti propria non erant, ſolus obibat. Vide Levit. *c.* 16. *v.* 2. & Hebr. *c.* 9. *v.* 7. Verùm cùm periculum foret, ne qua res fortuita illum contaminaret ac ſolemni prohiberet ſacrô; illud ſi fortè accideret, quotannis ſub diem jejunii Vicarium creabant: qui, ſi quam pollutionem ſub illud tempus Pontifex contraxiſſet, vel immundo fortè viſu per noctem ſeſe inquinâſſet, eâ die rem faceret ſacram. Vocabatur is ſub primo Templo, כהן משנה 2 Reg. *c.* 25. *v.* 18. & Jerem. *c.* 52. *v.* 24. ſub ſecundo, סגן *Sagan*, eratque ordinariò ille, qui dignitate ac ſucceſſione Pontificatui erat proximus: Quemadmodum in Eccleſia Græca, Patriarcha ſuum Protoſyncellum, in Latina Epiſcopus ſuum Suffraganeum & apud Romanos olim, Centurio ſuum habebat Optionem, &c. Vide Thom. Godwyn. *de ritibus Hebr. l.* 1. *c.* 5. & Franc. Burmannum *Synopſ. Theol. part. prior. l.* 4. *c.* 8. nec non ſuprà, ubi de *Pontificali dignitate*. Alius erat *Sacerdos Summus* hujus vel illius claſſis, de quo pauca hæc ſubnectenda. Poſtquam Rex David Sacerdotes, ut dictum, in 24. Claſſes, Græcè ἐφημερίας, i. e. *turmas*, *vices*, digeſſiſſet, prodiiſſetque prima ſors Jehojaribo, Jedahiæ ſecunda &c. quælibet harum hebdomadatim munere defungebatur, capiebatque nomen à capitibus familiarum: Claſſis verò cujuſque Princeps, *Summus Sacerdos iſtius Claſſis* appellabatur, unde *primariorum Sacerdotum* mentio, Marci *c.* 14. *v.* 1. Quòd duorum Ἀρχιερέων Annæ & Cajaphæ, meminit Hiſtoria Evangelica, ex præcedentibus facilè ſolvitur. *Summo* enim *Sacerdoti*, non rarò ſubſtitutum eſſe ſuum Vicarium, rectè Theod. Beza obſervavit Marci *c.* 1. *v.* 44. quorum is (præter dicta) כהן הראש, *Pontifex primus* vel כהן גדול i. e. *Pontifex magnus*: Alter, כהן משנה, Ἀρχιερεὺς ὁ δεύτερος *Pontifex ſecundarius*, ſive *vicarius* dicebatur: ut 2 Regum *c.* 25. *v.* 18. & 1 Paral. *c.* 24. *v.* 1. Nadab & Abihu conjunguntur: Item Eleazar & Ithamar, alibique alii; quam conſuetudinem durâſſe ad poſtrema uſque tempora, docet Joſ. Scaliger *in Prolegom. Euſebian.* Ita ergo Annas & Cajaphas ſe habebant, ut *Cohen Gadol*, & ejus *Sagan*: quemadmodum & in Cœnobiis Præfecti Monachorum ſuos ſemper habebant paratos vicarios & δευτέρους ἀρχιερεῖς, ut appellat. Baſilius M. vide Caſaubon. *Exerc.* 9. De *Sacerdotio* apud Romanos veteres *Summo*, vide ſuprà, in voce *Pontifex*: ubi & quædam de aliarum quoque gentium ΑΡΧΙΕΡΕΥΣΙ ſeu *Sacerdotibus ſummis*. Quem titulum, Epiſcopis poſtea Chriſtianorum datum, ut ex Tertulliano patet *de Baptiſmo c.* 17. cùm ſucceſſu temporis ſibi ſolis arrogarent (ad imitationem fortè Archiæreon Aſiæ minoris Achajæ aliarumque regionum) Metropolitani ac Primates, eique ſibi etiam majus aliquod imperium in alios Epiſcopos ac Clericos, ſuperſtruere conarentur, huic auſui ut occurreretur, factus videtur *Canon* 26. Concilii Carthagin. III. *Ut primæ ſedis Epiſcopus, non appelletur Princeps Sacerdotum aut Summus* SACERDOS, *aut aliquid hujuſmodi*; *ſed tantùm primæ ſedis Epiſcopus*. Vide Anton. van Dalen *de Oraculis Diſſertat.* 1. *p.* 174. & 175. aliquid etiam ubi ſuprà.

SACERDOTALES Literæ, apud Papiam Car. du Freſne in *Gloſſario* laudatum, Græcè Ἱερατικαί, ſunt Epiſtolæ Canonicæ ſeu Formatæ; de quibus retro actum. At *Sacerdotalis* Liber, in Communione Romana appellatus olim eſt liber, quem nunc *Rituale* appellant; quòd in eo ritus ad *Sacerdotem*, uti vocant, pertinentes, deſcripti eſſent. Apud Præmonſtratenſes verò Monachos, ſic dicitur verſiculus in Officio divino, quem illi recitant, in principio *ad Laudes*, uti habet Dominic. Macer *in Hierolexico*.

SACERDOTES Munerarii, vulgò *Flamines*, Græcè Ἱεράρχαι, & Πρυτάνεις, & Ἱερωσύνοι, dicebantur illi, qui in ſingulis oppidis & municipiis olim capiebantur ad ludos edendos: Quemadmodum in provinciis Aſiæ & Syriæ itidem ex primoribus & opulentiſſimis Civium eligebantur, ad munera edenda; in Aſia hinc *Aſiarchæ*, in Lycia *Lyciarchæ* dicti &c. Uti enim, qui in provincia ad hoc munus eligebantur, *provinciæ Principes* habebantur, ita qui in ſingulis oppidis & municipiis, *primores & principes Urbis* itidem audiebant. Hinc *Principes Sacerdotum* Firmico dicti, *l.* 3. *Faciet Sacerdotum Principes & qui in ipſis ſacerdotiis, purpureis aut auratis veſtibus induantur*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 805. & hîc paſſim. ubi de *Aſiarchis*, *Lyciarchis*, *Phœnicarchis*.

SACER-

SACERDOTIUM, titulus honorarius Epiſcoporum, Auguſtin. *Ep.* 143.

SACESPHARES, unus ex Saccarum Regulis, de quibus Polyæn. *l.* 7. *in Dario.*

SACHALITÆ, Indiæ popul. unde *Sachalites ſinus*, in quo Pelagiæ 7. inſulæ jacent, *Steph.* *Golfo di Sachalas*, ex *tabul. recent.*

SACHAR, nomen viri, 1. Paral. *c.* 11. *v.* 35.

SACHAR, Arabibus in ſpecie ſuccus eſt, ex cannis Indicis expreſſus, dein coctus & coactus, de quo dictum in voce *Saccharum.* Sed & nomen iidem tribuunt aliis quoque ſuccis, qui congelati ac coagulati ſunt, uti ei, quem *Sachar Adambu* (cui primitus id nomen fuit) & *Sachar Tenga* vocant. Vide ſuprà in *Sacar.* Hinc *Saccharorum*, γλυκοσμα, apud Achmetem, placenta vel dulcia ex *ſaccharo* facta Salmaſ. *ad Solin.* p. 1023. Poſtquam enim ſacchari conficiendi ratio innotuit, ex eo placentæ confici cœperunt; cùm priùs mel ſolùm iis adhiberent &c.

SACHONIUS Reinerius, Vide *Reinerius.*

SACHRON, civitas in tribu Dan, Joſ. *c.* 15. *v.* 11.

SACIANI, Hæretici, qui & Anthropomorphitæ, de quibus Facundus Hermianenſis *l.* 8. *c.* 7. ad quem vide Sirmondum, ut & ſuprà.

SACILI Plin. *l.* 3. *c.* 1. *Sacilis Ptol.* *Alcorrucen Morali*, oppid. regni Granatæ, in finibus Turdulorum.

SACILINIUM, vel SACLINIUM, vulgò SECLIN, locus Brabantiæ, caput olim Medenantenſis pagi, ad fluv. Scaldim, Collegio Canonicorum & S. Piatonis Martyris reliquiis, ut vulgò creditur, nobilis: *Vicus Sacilinius* Audoënus *in vita S. Eligii l.* 2. *c.* 7. ubi ſic habet: *Simili modo, grandi labore & inſtantiâ invenit in territorio Medenantenſe, vico Sacilinio S. Martyrem Piatonem, cui clavos prolixos ex corpore ablatos, populis in argumentum monſtravit: corpus, ſicut Martyrem decuit, eleganter compoſuit, ac Mauſoleum urbanè deſuper fabricavit.*

SACILUM, oppid. agri Tarviſini, ſub Venetis in ipſo limite Foro-Julii, 23. milliar. à Tarviſio in Boream 36. à Venetiis.

SACLES, nomen malo Deo ſeu Principi tenebrarum, à Manete tributum; Hic enim veterum Philoſophorum, de duplici Principio bono & malo errorem (qui etiam Chriſtianæ primæ ætatis Eccleſiæ negotium faceſſivit, inventis Gnoſticis aliiſque Deum geminum bonum & malum ſtatuentibus, in iis tamen oppreſſus eſt) ex Orco revocavit, ac Deo bono ſuum quaſi æmulum tenebrarum Principem, cui *Sacle* nomen indidit, ad latus conſtituit, de quo vide Euſeb. *Hiſtor. Eccl. l.* 7. *c.* 30. Socr. *l.* 1. *c.* 17 Athanaſium *contra Hæret.* p. 850. Baſilium M. *in Hexaem. Homil.* 2. Epiphanium, & præſertim Auguſtin. *de Vera Relig.* c. 9. Vide quoque infrà in voce *Zerrubobel.*

SACONÆUS Gabriel, Vide *Gabriel.*

SACOS, vicus Pieriæ in Lacedæmone: ſic dictus, quòd incolæ *ſcutum*, σάκος Græcis dictum, primi invenerint. Gentile *Sacius*, *Stephanus.*

SACRA, apud Auguſtin. *adv. Donatiſtas c.* 31. *Illi multorum Imperatorum* Sacras; *nos ſola portamus Evangelia*: Epiſtola eſt ſeu Diploma Principis; Græcis recentioribus quoque Σάκρα. Hinc Θεῖαι Σάκραι, in *Chronico* Alexandr. *p.* 772. quæ Θεῖον γράμμα, in Concilio Epheſino *part. I.* Quâ notione vox ſæpius occurrit in Conciliis, & apud Scriptores medii ævi, ut videre eſt, apud Meurſium *in Gloſſario* & Fabrottum *ad Cedrenum.* Adde Cl. Juretum *Miſcell. ad Symmach. l.* 7. *Ep.* 59. & 94. & Suicerum *in Theſauro* voce Σάκρα.

SACRA, apud Romanos *publica* erant, & *privata.* Illa quidem, ut ait *Feſtus*, quæ (noctu plerumque vel primâ luce, ut ſuprà vidimus, verbo *Evigilare*) publicò ſumtu, pro Populo fiebant: quæque pro montibus, pagis, curiis, ſacellis: Iſta verò, quæ pro ſingulis hominibus, familiis gentibuſque. Idem *alibi*, *Quod*, inquit *privatæ ſuæ Religionis causâ Deo dedicatur, id Pontifices Romani non exiſtimant ſacrum: at ſi qua privata ſacra ſuſcepta ſunt, quæ ex inſtituto Pontificum ſtatò die, aut certò loco, facienda ſint, ea ſacra appellari, tanquam ſacrificium. Ille locus, ubi illa ſacra, facienda ſunt, vix videtur ſacer eſſe.* De iiſdem ſacris Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 16. *Sunt præterea feriæ propriæ familiarum, ut Claudiæ familiæ, ut Æmiliæ, ſive Juliæ, ſive Corneliæ; & ſi quas ferias proprias quæque familia, ex uſu domeſticæ celebritatis, obſervat, ſunt ſingulorum, ut natalium fulgurumque ſuſceptiones: item funerum atque expiationum.* Erant autem hæc *Sacra* propria eorum Deorum, quos *Penates*, itemque *Lares* nominabant: & quia gentis alicujus propria certis ritibus & ceremoniis colebantur; dicebantur *Gentilia*, de quibus Lex XII. Tabb. *Sacra privata perpetuò maneto*: cujus ſententiam eam vult eſſe Cicer. *de Leg. l.* 2. *ut quæ Sacra gens aliqua, ſive patricia ſive plebeja ſit, aſciviſſet, ea deinceps ab iis, qui ejuſdem ſtirpis futuri eſſent, colerentur & conſervarentur. Unde etiam illud inſtitutum conſtat, ut & mulieres in virorum & adoptati in Parentum & hæredes in defunctorum ſacra tranſirent*: qua de re prolixè *Hotomannus.* Similiter apud Athenienſes *publica* erant *Sacra* & *privata*: illa Δημοτελῆ Demoſtheni dicta *contra Neæram*, quibus cùm non omnes intereſſe permitterentur, peregrinis tamen & ſupplicibus datum eſt, ex Lege. Erant nempe, in quibus ſacra fiebant publicis totius Civitatis impenſis, ut optimè explicat *Heſychius*; quemadmodum *Δημοτικὰ* erant, in quibus ſacra unius tantùm Athenienſium Demi impenſis fiebant: præter quæ & ὀργεωνικὰ & Γεννικὰ de quibus *Harpocration.* An verò ſirempſe lege jus eſſet peregrinis & ſervis, tria poſteriora Templorum genera ingredi, ſicut iis permiſſum erat εἰς τὰ Δημοτελῆ ἱερὰ, compertum non eſt. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 1. *tit.* 1. *totò, ubi de Deorum cultu, ſacris ædibus &c.* & *tit.* 2. *ubi de Sacrorum miniſtris*: uti de verbis, quibus incipiebant claudebantque ſua *Sacra*, ſuprà aliquid voce *Miſſa.* At *Sacris*, apud Gentiles, exceſſe jubebantur olim, qui ſibi alicujus ſceleris eſſent conſcii. Unde in ſacris Eleuſiniis clamabat ſacer Præco, ἑκὰς, ἑκὰς ἔστε ἀλιτροί, *procul eſte profani*; vel, ut ait Lampridi *in Alex. Sev. c.* 18. *Nemo ingrediatur, niſi qui ſe innocentem novit.* Imo & in aliis ſacris idem factum, quod ſic eleganter à Gratio deſcribitur *in Cyneget. v.* 446.

> *—— ipſe manu ramum pallente Sacerdos,*
> *Terminium quatiens, procul hinc extorribus ire*
> *Edico, præſente Deo, præſentibus aris,*
> *Queis ſcelus aut manibus ſumptum, aut in pectore motum eſt,*
> *Inclamat, cecidère animis trepidantia membra.*

Atque hæc prioribus temporibus erat τῆς προῤῥήσεως formula. Poſtea fuit alia: Nam tria nominatim hominum genera arcebantur, *Athei, Chriſtiani, Epicurei*, ut ſuprà viſum, voce *Prorrheſis.* Maximâ enim caſtimonia *Sacra* tractanda eſſe, & illi agnoverunt, ut diximus ſuprà, in *Caſtu*, item voce *Lotio*, ac inprimis *Myſterium*: ubi, inter alios ritus, Confeſſionem peccatorum, humi cubitionem, abſtinentiam à certis cibis, σκληραγωγίαν, multaque inſtituta rigidiſſimè obſervata; veſtem, quin etiam ac comæ compoſitionem peculiarem requiſitam fuiſſe, vidimus; item infrà ubi de *Secubitu ſacrorum causâ.* Vide quoque *Victima*, ubi alia iterum προῤῥήσεως formula. Neque verò caſtè, ſed & ſummâ religione atque εὐλαβείᾳ cautiſſimâ in animò eſſe continenda nec ſine magno peccandi metu vulganda, ſua ſacra exiſtimabant iidem. Quod de myſteriis inprimis, non ſine honore atque reverentia attonita ſpectari ſolitis, notat Plut. *de ſigni progreſſus in Philoſophia*, ubi τοῖς οἰκείοις γινομένοις tribuit σιωπὴν καὶ θάμβος, *ſilentium ac ſtuporem.* Imò generaliter in omnibus *Sacris* metus aliquis & pavida obſervatio. Unde jubebantur εὐφημεῖν, nec ſolùm favere linguis, ſed mentem ipſam tacitam cuſtodire. Quintilianus *Declam. In templo verò, in quo verbis parcimus, in quo animos componimus, in quo etiam tacitam mentem noſtram cuſtodimus, pulſare, velut in ſolitudine, velut in ſecreto quodam, non eſt ferendum.* Ita profectò Sophocles, Oedipode Coloneo,

> —— προσέβα γὰρ οὐ-
> κ ἄν ποτ' ἀστιβὲς ἄλσος ἐς
> Τᾶνδ' ἀμαιμακετᾶν κορᾶν,
> ἃς τρέμομεν λέγειν,
> καὶ παραμειβόμεσθ' ἀδέρκτως
> ἀφώνως, ἀλόγως, τὸ τᾶς
> εὐφήμου στόμα φροντίδος
> ἱέντες.

Ubi Chorus oſtendit tremorem ſuum & pavidam religionem, quâ corripiebatur, quum Furiarum prætergrederetur ædem atque tranſire ſe abſque murmuratione ulla, & quam maximo fieri poterat ſilentio, ſolùm εὐφήμου φροντίδος στόμα ἱέντα, i. e. *in mente ſua bona verba trepidè religioſè verſantem*, ac mentem ipſam comprimentem, Deſ. Heraldus *ad Arnobium l.* 5. *p.* 221.

SACRA Anchora, dicitur cujus ejiciendæ cura ſoli Magiſtro imminente tempeſtate, utpote in re Nautica magis verſato, incumbit. Vertitur enim in clavo & anchora hac totius navis ſalus. quæ ſine his vix eſt ut periculum evadere queat. Duplex nempe anchora in omnibus navibus bene inſtructis, ut Pindarus *in Olym.* ait, ἀγαθὸν ταῖς χειμερίᾳ ἐν νυκτὶ θοᾶς ἐκ ναὸς ἀπεσκίμφθαι δύ' ἀγκύρας, *Bonum eſt hiberna in nocte, duas de nave anchoras eſſe ſuſpenſas*, quarum maximam & validiſſimam *Sacram Anchoram* vocant, non adhibendam, niſi extrema urgente neceſſitate. Unde Lucretius *in Drapetis*, *Viſum eſt igitur*, inquit, *re perpenſa extremam ancoram, quam nautæ ſacram nominant, demittere.* Vide Eraſmum *in Adagiis*, ubi de Proverb. *Sacram anchoram ſolvere.* Alterâ verò, etiam ſerenô cœlô & ubi ob receſſum maris fluctuumque dimiſſô velò quieſcendum eſt, utuntur. Peckius *l.* 1. *ad Edictum*, §. *Magiſtrum navis*, *n.* 2. *tit. de exercitor. act.*

SACRA Certamina ſunt, quæ Diis olim dedicata, *l.* 4. *ff. de his qui not. infam.* qualia erant apud Romanos *Jovis Capitolini*, *Apollinares Ludi*, *Romani Ludi* & *Magnæ Deûm Matris.* Quintilian. *l.* 3. *c.* 7. *Ac laudes Capitolini Jovis perpetua ſacri certaminis materia, vel dubiæ ſunt, vel in Oratorio genere tractantur.* Inde Firmicus *Matheſ. l.* 3. *c.* 12. *Sacris quoque faciet certaminibus præpoſitos.* In antiqua Græcia *Sacra certamina* quatuor erant lege vetuſtiſſimâ, *Olympia*, *Pythia*, *Iſthmia* & *Nemea*, in quibus præmium corona erat. Vide ſuprà *paſſim*, ut & in voce *Agones.* Græcis dicta ſunt Certamina hæc, Ἀγῶνες ἱεροὶ, item στεφανῖται, στεφανηφόροι & ἀθλητικοὶ: quibus oppoſiti οἱ ἀργυρῖται, ſeu χρηματῖται, ſeu θεματικοὶ, in quibus præmii ergò decertabatur. De quo præclaro diſcrimine extat inſignis locus apud Plutarchum, quo docentur, præmia *Sacrorum Certaminum*, præter Coronam, fuiſſe *Inſcriptionem*, *Tabulam*, *Decretum* & *Ramum* v. *lex*, h. e. victoribus eorum proponi conſueviſſe præmia honoris, laudis, gloriæ & famæ perennis: cùm aliis certaminibus, quæ tanti non eſſent, dona darentur ex argento, ære, ebore, talibuſque, quæ veriùs ſunt compendii, quàm illius celebritatis, quæ generoſiſſimi cujuſque pectus acuit. Vide eum *πολιτ. παραγγ.* Atque hinc *Sacrorum* illis cognomen additum, non tam, quòd in Deorum honorem inſtituta eſſent (hoc enim iis cum aliis certaminibus commune fuit) quàm quòd eorum præmia conſiſterent ἐν στεφάνῳ μόνῳ, *in corona ſola* uti Pollux ait *l.* 3. *c.* 30. iiſque adde, quæ modò diximus: Unde & στεφανῖται quoque & φυλλῖται, *coronarii*, ac *foliacei* ſunt appellati. uti autem hæc certamina *Sacra* dicta, ſic & *Sacras coronas* memorat *lex* 40. *ff. de re Jud.* quæ videl. in *Sacris* his *certaminibus* paratæ ſunt, de quibus, aliiſque huc pertinentibus, vide C. Paſchalium *Coronar. l.* 6. *toto*, & infrà.

SACRA Cohors, apud Thebanos dicta eſt cohors CCC. militum, quæ, quòd arctò inter ſe amicitiæ nexu juncti acerrimè pugnare ſolerent, hinc nomen id meruêre. *Delectam manum* vocat C. Nepos *Pelopidâ c.* 4. *Pelopidas — in Leuctrica pugna — fuit dux delectæ manus, quæ prima phalangem proſtravit Laconum.* Auctor iſtius

fuiſ

fuit Gorgias, πρῶτος ἐν Θήβαις, ut tradit Polyænus *l.* 2. de qua pluribus diſſerentem *Plutarchum* vide. Et non abſimilis apud Macedones fuit ala Equitum, ab amicitia & ſodalitate *Hetairice* appellata, apud eundem Nepotem *Eumene c.* 1.

SACRA, Cryphia, ſeu Opertanea, apud *Petronium* ubi alii *crypta* legunt, dicebantur Veteribus illa, ad quarum inſpectionem, non niſi poſt variorum annorum moram & per difficiles plurimarum ceremoniarum ambages, homines admittebantur. Qualia erant *Eleuſinia, Mitriaca, Cotyttia Samothracia* & alia id genus: in quibus ἐποπτεῖαι & *oſtenſiones* præcipuè locum habebant. *Secreta* quoque vocat idem *Petronius* & *nocturnas religiones: Precoque & oro, ne nocturnas religiones jocum riſumque faciatis, neve traducere velitis tot annorum ſecreta, quæ mille vix homines noverunt.* Sacra *opertis* Val. Flaccus, ubi de Samothraceus ſacris loquitur, *l.* 2. *v.* 439.

> *Hactenus in populos vates Samothraca, Deûmque*
> *Myſta vale,* ſacriſque *metum ſervemus* opertis.

Occulta Tibull. *l.* 1. *Eleg.* 7. *v.* 58.

> —— *& occultis conſcia ciſta ſacris.*

Ipſa verò vox *Cryphia*, in veter. *Inſcr.* occurrit, OSTENDERUNT. CRYPHIOS. &c. Vide quæ de *Silentio* in ſacris infra dicemus, ubi inter alia & religionem Chriſtianam κρύφιον δόγμα Gentilibus dictam eſſe videbitur, ut & quæ retrò dicta, in voce *Myſterium*.

SACRA Ficus, apud Dionyſium, ubi de ſtatua Navii Auguris, quam ex ære in Foro Romano poſitam ait ante Curiam, juxta Sacram ficum, Καὶ νῦν μαρτυρεῖ αὐτοῖς τυγχάνει τοῦ ἀνδρὸς ἱστορουμένου, εἰκὼν κατεσκευασμένη αὐτῷ χαλκῆ, διέτειναι ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, ἣ καὶ εἰς ἐμὲ ἦν ἔτι πρὸ τοῦ βουλευτηρίου κειμένη πλησίον τῆς ἱερᾶς συκῆς. *Et ut æterna hujus rei extaret memoria, ſtatuam confecit ex ære eamque in Foro erexit, quæ & ad mea tempora adhuc ante Curiam perdurat, haud procul à Sacra Ficu*, Plinio *l.* 15. *c.* 18. eſt Ficus Ruminalis, ſub qua Lupa Romulum Remumque lactâſſe deprehenſa eſt: ſed factum id non in Comitio, ubi *Ficus Sacra* erat, verùm in Germalo haud procul, à Sacro Luco, de quo ſuprà. Itaque potius Ficus fuit, quæ ad aram, ſub quæ novacula ac cos Navii defoſſa, enata eſt. Hanc magnâ religione coluêre Romani, Navii monitu: quæ proin, ubi exaruerat, rurſus ſerebatur à Sacerdotibus, donec Neronis Imperiò annò Urb. Cond. 811. totum hoc ficetum, cujus Feſtus *in Fragm.* meminit, penitùs exaruit, uti Tacitus narrat *Annali* 13. *c. ult.* poſtquam ſuper octingentos & quadraginta annos viguiſſet: Populus tamen hanc Ruminalem fuiſſe, credidiſſe videtur: unde & Tacitus, aliique Auctores, præter Plinium memoratum, eam *Ruminalem* vocant; ſed refragante Liviò *l.* 1. *c.* 4. & Varrone, *l.* 4. *de LL.* qui exactiùs de ea ſcripſêre. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1137.

SACRA ficus, ſuburbium Athenienſe, qua Eleuſin ibatur: *Philoſtr.*

SACRA Inſula, circa Hiſpaniam eſt. *Avieno* in Ora maritima. Et nunc *Iſola ſacra*: Inſula parva Latii, in limite Hetruriæ, inter duo oſtia Tiberis, in ora maris Tyrrheni ad 2. milliar. extenſa. *Baudr.*

SACRA Peregrina, apud Spartian. *in Hadriano c.* 22. *Sacra Romana diligentiſſimè curavit, peregrina contempſit*: non ſunt Græca ſacra, ut Eleuſinia, cùm ipſe tantò rerum literarumque Græcarum ſtudiò teneretur, ut inde vulgò *Græculus* audiret. Unde Aur. Victor *in Hadriano, Pace ad Orientem compoſita Romam regreditur, ibi Græcorum more ſeu Pompilii Numæ, cærimonias, leges, gymnaſia doctoreſque curare excepit, adeò quidem ut ludum etiam ingenuarum artium, quod Athenæum vocant, conſtitueret, atque initia Cereris Liberæque, quæ Eleuſina dicuntur, Athenienſium modò Roma percoleret.* Sed Ægyptiaca, quæ non huic ſolum, ſed & multis aliis Principibus, inter quos Auguſto inprimis, ſpreta legimus. Salmaſ. *ad Spartian.* Vide quoque in vocibus *Anubis* & *Iſis*.

SACRA Sôlis, Arabiæ Felicis Promontorium *Ptolom.*

SACRA Via vocabatur, quæ Eleuſinem Athenis ducit, *Athen. l.* 12.

SACRA Via, in Urbe Roma vocata eſt, quod in ea ictum ſit fœdus inter Romulum & Tatium. Hâc triumphantes in Capitolium ibant. *Sacer clivus* Horatio *l.* 4. *Carm. Od.* 2. *v.* 35. dicitur. Idem Sermon, *l.* 1. *Sat.* 9. *v.* 1.

> *Ibam fortè Viâ Sacrâ (ſicut meus eſt mos)*
> *Neſcio quid meditans, &c.*

SACRA ſuſcipere, apud eundem Spartian. *ibid. c.* 13. *in Adriano. Poſt hoc — ad Achajam navigavit & Eleuſinia ſacra exemplò Herculis Philippique ſuſcepit*: & Ciceronem *in Vatinium, Ut cum inaudita ac nefaria* Sacra ſuſceperis, *cùm inferorum animas elicere, cùm puerorum extis Deos Manes mactare ſoleas*; Græcis eſt λαμβάνειν & παραλαμβάνειν τὰ ἱερὰ καὶ τὰ μυστήρια, item μυεῖσθαι. Latinis aliter *percipere*, in veteri *Inſcript. Perceptò criobolio taurobolioque.* Item *accipere*, in alia *Inſcript. Acceptò taurobolio*: *Sumere* quoque, apud Tibullum, *l.* 1. *Eleg.* 5. *v.* 11.

> *Hoc ſolenne ſacrum multos hoc ſumet in annos &c.*

Et de prima initiatione dicebatur: quemadmodum qui initiabant Sacerdotes, dicebantur *tradere*. De ſecunda verò initiatione, quæ ἐποπτεία dicebatur, quæque communiter, interjectò demum quinquenniô, ut quidam; vel annô, ut Salmaſ. & non niſi per variarum ceremoniarum ambages conferebatur, *viſere* ſeu *inviſere ſacra*, dictum: ſicut Sacerdotes tum *oſtendere* dicebantur. Quamvis non rarò iſta confundant Auctores; inter quos Tertullian. *contra Valentin. epoptas* vocat, qui *myſtæ* antum erant: Alii quoque Scriptores *viſere* & *inviſere myſteria*, pro ſimpliciter μυεῖσθαι, ſeu *ſuſcipere*, paſſim ſcribunt. Sed & primam ac ſecundam ἐποπτείαν dici ſolitam, colligit Salmaſ. ex Seneca, ubi *reviſere* dicit de iis, qui ad Eleuſiniorum inſpectionem fuerunt admiſſi &c. Utrumque certè, in Principibus ſaltem, unâ eâdemque vice factum, Hadriano, Marco Antonino, aliis, qui ſibi hunc honorem deferri voluerunt, ut non diverſis vicibus *Suſciperent initia* & in ſacrarium intimum admitterentur, ſed unô eôdemque tempore utriuſque participes redderentur. Quod primùm Demetrio conceſſum eſſe, narrat Plut. in *Vita* ejus. Salmaſ. *Not. ad Spartian. loc. cit.*

SACRÆ, nonnunquam abſolutè dicuntur Largitiones Principis privatæ; unde qui iis præerat, *Comes Sacrarum in l.* 120. *Cod. Theodoſ. de Decurion.* quemadmodum & *Palatini ſacrarum* occurrunt, *l.* 13. *de Indulg. debitor.* Vide ſuprà in voce *Largitiones*.

SACRÆ Coronæ, tum quas Numinibus ſuis olim Gentiles imponebant, tum quas honoris causâ eorum tholis appendebant, tum quas ipſi in re ſacra geſtare ſolebant, dictæ ſunt. Et quidem, vix ullum ſimulacrum Numinis, aliquam celebritatem adepti, incoronatum: textaque unicuique ex ea materia corona fuit, quæ ei grata in ejuſque tutela eſſet. Sic Fluminibus ex arundine nectebatur, quâ tamen & Dioſcuros & Apollinem quoque cingi ſolitos legimus. Autumnus coronabatur pomis; corymbis racemiſque Bacchus; ficis recentibus Saturnus; floribus Jupiter; populo albâ Hercules; pinu & ebulò Pan; oleâ Pallas; fœno Vertumnus; pyleône Juno; roſis Gratiæ; myrtô & rore marinô Lares, aliis âlii; omnibus verò dendrolibanus conveniebat, quòvis ſacrificiò iis gratior. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 4. *c.* 1. 2. & 3. Neque verò ipſa horum idolorum ſimulachra ſolùm, ſed etiam hinc luci, aræ, ſacella, templa, aliaque iis dicata, eundem ornatum accepêre, ut alibi diximus. Porrò honori Deorum coronæ, inter anathemata, in editiſſimis Templorum locis, ſuſpendebantur, idque nonnunquam publicò Decretò, teſtandæ, aut oſtentandæ pietatis, vel celebrando inſigni alicui Numinis beneficio: aliquando privato affectu. Cujuſmodi *Sacras coronas* Nero *in cubiculis circùm lectos poſuit*, apud Sueton. *c.* 25. templis videl. detractas, eòque pactò cultum divinum ad ſe tranſtulit. Munere inde verò aliquando ſumtas eſſe, condecorando illi, cujus virtus univerſorum judicio patriæ utilis fuiſſet, ceremoniaque peractâ, repoſitas, colligitur ex Tacito *Annal. l.* 15. ubi de Nerone. Ut autem, cujus donum eſſet corona talis, ſciretur, additæ Inſcriptiones ſunt, uti de corona aurea à T. Flaminio Apollini conſecrata, docet Plut. in *Vita* ejus. Etiam in æde ſacra non appendebantur, ut aureæ illæ ingentes & ponderoſæ, ſed, ut leviores & plures, aliquando conjiciebantur coronæ, in adyta ædium ſacrarum ipſaſque Numinum ſtatuas, cujus moris meminit Capitolin. in *Marco*. Sed & coronati aſpiciebantur ſacrificantes, omneſque ii, qui ſacra peragebant, victimæ quinetiam, & ſupellex ſacra, neque ulla pars divini cultus coronis carebat, ut idem Paſchalius pluribus docet *l. cit. c. ſeqq.* Vide quoque hîc paſſim. Aliæ ſunt *Sacræ coronæ*, de quibus ſupra diximus, in voce *Sacra certamina*.

SACRAMENTARIUM, ſeu LIBER SACRAMENTORUM, liber dicitur Eccleſiaſticus in Communione Romana in quo omnes *collectæ & preces in Miſſis aliæque orationes ad Officium divinum & ſacros ritus totius anni continentur*, apud Dominic. Macrum *in Hierolex.* Cujus primum Auctorem fuiſſe Gelaſium Epiſcopum Romanum ſcribit Joannes Diac. *Vitâ* Gregorii M. a quo *emendatum, recenſitum & breviatum* ait, quod & præfert titulus Codicis Rivipullenſis, apud Steph. Baluzium *Not. ad Agobardum*, laudatum Car. du Freſne *in Gloſſar.* ubi & de *Sacramentorum libro*, qui Gregorii nomen præfert, quique Hugonis Menardi Benedictini *Obſervationibus* illuſtratus eſt, varia habes. Ei *Euchologium* reſpondet, in Eccleſia Græca, quod vide. Vide quoque ſuprà, *Miſſale*.

SACRAMENTUM, unum ex tribus Militiæ generibus fuit apud Romanos, de quibus ita Servius *ad Æn. l.* 8. *v.* 1. *Tria fuere Militiæ genera, Sacramentum, Conjuratio & Evocatio. Sacramentum eorum, qui ſinguli jurabant, pro Rep. ſe eſſe facturos, nec diſcedebant, niſi confectis ſtipendiis &c.* Eratque hoc ſolum legitimum militiæ genus, quò qui militaturi erant ab ipſis Ducibus delectu habitò conſcribebantur, quod quò modò factum fuerit, tradit Polybius *l.* 6. Ubi quod de *Sacramento* militari dicit, quale id fuerit, nemo exponit, niſi quòd ſanctè atque religioſè id à Militibus obſervatum, eoque illos juſſos fuiſſe Ducem ſequi, quocunque duceret, ſcribant Auctores. Sic enim Dionyſ. Halicarn. *l.* 11. ubi de ſeceſſione plebis in montem Aventinum, *Hortantibus*, inquit, *multis ſacra movere ſigna, neque tutum neque ſanctum eſſe exiſtimantibus omnibus Ducem relinquere*, ob Sacramentum *militare, quod maximè omnium ſervant Romani. Jubet enim militantes ſequi Ducem, quocunque ducat: Lexque Ducibus poteſtatem dedit occidendi non parentes relinquenteſque ſigna, indemnatos & indictâ causâ.* Et primùm quidem, milites *Sacramentò* tantùm à Tribunis rogabantur, non jurejurandò ad militiam adigebantur: ipſi autem inter ſe conjurabant, ſe fugæ atque formidinis causâ non abituros, neque ex ordine receſſuros. Poſtea verò, L. Æmiliò Paulò II. Terentio Varrone Conſulib. annò Urb. Cond. 538. jurejurando milites fieri cœpêre, Liv. *l.* 22. *c.* 38. *Milites tunc, quod nunquam antea factum erat, jurejurando à Tribunis militum adacti, juſſu Conſulum conventuros neque injuſſu abituros. Nam ad eam diem nihil præter Sacramentum erat: & ubi ad Decuriatum aut Centuriatum conveniſſent, ſuâ voluntate, ipſi inter ſe Equites Decuriati, pedites Centuriati conjurabant, ſeſe fugæ ac formidinis ergò non abituros, neque ex ordine receſſuros, niſi teli ſumendi aut petendi aut hoſtis feriendi aut Civis ſervandi causâ. Id ex voluntario inter ipſos fœdere, à Tribunis, ad legitimam juris jurandi actionem tranſlatum.* Quod jusjurandum prolixè exequitur A. Gellius *l.* 16. *c.* 4. Quantam verò vim habuerit militare *Sacramentum*, & ut ſine illo pugnare cum hoſte more Majorum non licuerit, oſtendit pluribus Cic. *in de Offic. l.* 1. *c.* 11. ubi recitat, inter alia, exemplum filii Catonis, qui in Exercitu P. Æmilii tyro militabat. Cùm enim huic videretur unam dimittere Legionem, & Catonis quoque filium ſic dimitteret, ille autem amore pugnandi in Exercitu remanſiſſet,

Cato ad P. Æmilium ſcripſit, ut, ſi illum pateretur in Exercitu remanere, ſecundo eum obligaret militiæ *Sacramento.* Cujus rei & Plut. meminit *in quæſt. Rom. qu.* 39. ubi quærit : *Quâ causâ fiat, quod qui Sacramentô militari non tenerentur : etiamſi aliàs in caſtris exercituque verſarentur, non tamen haberent jus interficiendi aut vulnerandi hoſtis?* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 3. *cum paralipom. Thom. Dempſteri.* Horatius *l.* 2. *Od.* 17. *v.* 9.

----- ----- Non ego perfidum
Dixi Sacramentum : *ibimus.*

Servius tamen formulam *Sacramenti* antiquitus uſitatam, proponere videtur *ad Æn. l.* 2. *v.* 157. cùm inter alia ait, *miles exiens ad bellum jurabat, ſe nihil contra Remp. facturum.* Et paulo pòſt, *Poſt electionem in Remp. jurant* : & ad *l.* 7. *v.* 614. *l.* 8. *v.* 1. *ſinguli jurabant, ſe pro Rep. eſſe facturos.* Simile quid ſuggerit Tertullian. *de cor. Mil. c.* 11. *Credimuſne humanum* Sacramentum *divino ſuperinduci licere, & in alium Dominum reſpondere poſt Chriſtum & ejerare Patrem ac Matrem & omnem proximum, quos & lex honorari & poſt Deum diligi præcipit* &c. Claudian. item *in Ruffinum l.* 2. *v.* 274.

Tu licèt occiduo maneas ſub cardine Solis,
Tu mihi Dux ſemper Stilicho, noſtramque vel abſens
Experiêre fidem.

Aliam non obſcurè elicias ex Cicerone *Philipp.* 13. *At militibus incluſis opem ferre, nihil moror illos ſalvos, & ire qui jubetis.* Quibus omnibus antiquior illa apud Livium, *Dec.* 1. *l.* 2. *Centurio erat M. Flacco, ejus inter primores pugnæ flagitator, victor, inquit, M. Fabi, revertar ex acie, ſi fallo Jovem Patrem Gradivumque Martem, alioſque iratos invoco Deos. Idem dein omnis exercitus in ſe quiſque jurat*, vide eundem *Dec. cit. l.* 10. & *Dec.* 3. *l.* 2. Ita inter ſe igitur primitus milites jurabant, pòſt, in eadem verba, ab iis à Tribuno juramentum exactum, ut diximus, ex A. Gellio *loc. cit.* Sub Principibus dein, ut ipſa regendi norma, ſic & *Sacramentum* immutatum, & cùm ſub Conſulibus illud præſtiuſſe ſatis eſſet, ſub Cæſaribus inſuper juramentum à *Sacramento* diverſum exigi cœpit, non in caſtris modò, ſed & in Urbe, quod cupidiſſimè retentum eſt. Non enim leve Imperii firmamentum fuit, in obſequium Principis Optimates adactos eſſe. Vide Lipſium *ad Tac. Annal. l.* 16. *ſub fin.* Hodie *juramentum fidelitatis* dicitur, de quo alibi. Porrò, enſes juraturi vibrabant, & diſtringebant, quô ſignificarent, evaginatis gladiis ulciſcendam *Sacramenti* violati fidem, qua de re locus eſt notatu digniſſimus, apud Amm. Marcellin. *l.* 21. Sequebatur ſtatim mira quædam alacritas, quam elatis in altum manibus atteſtabantur : uti diſcimus, ex Lucano *Pharſal. l.* 1. *v.* 386.

----- His cunctæ ſimul aſſenſêre cohortes,
Elataſque altè, quæcunque ad bella vocaret,
Promiſêre manus.

Quod *ſanctiſſimum juramentum* videtur appellari, apud Cæſarem *de Bell. Gall. l.* 6. &c. Uti verò Tirones arma ſumturi in jusjurandum adigebantur, ita exauctorandi; eôdem illô *Sacramento* ſolvebantur, priuſquam dimitterentur. Amm. Marcellin. *l.* 24. *Duos Tribunos ſacramentô ſolvit, ut deſides & ignavos.* Et *l.* 25. *abjecti autem ſunt* Sacramento *alii quatuor, ob flagitium ſimile* &c. Vide omnino Dempſterum præfatum : & de *Sacramento militari* ſub Imperatoribus Chriſtianis uſitato, ſuprà ubi de *Juramento.* Nec verò Latinorum ſolùm militum, ſed & Græcorum, eam fuiſſe conſuetudinem, ut *Sacramento* adigerentur, docet Eurip. *in Iphigenia in princ.* & Apollodorus, *Bibl. l.* 3. ubi de adactis in fidem Agamemnonis militibus, cùm in Trojam moveretur. Idem in Ajacis perſona Ovid. confirmat, *Metam. l.* 13. *fab.* 1.

Et nunc ille eadem nobis juratus in arma,
Et pars una Ducum &c.

Nomen quod attinet, Heraldo inde dictum eſt, quòd, qui Sacramento dicebant milites; quaſi *Sacris* quibuſdam & myſteriis devoverent ſe ac conſecrarent. Unde *Sacramenta ſuſcipere* ii dicti Arnobio *adv. Gentes l.* 3. uti Græcis μυστήρια λαμβάνειν, de qua phraſi vide infra verbò *Sumere.* Iidem *devoti* ibid. & inferiori ævô cute puncti, non tam ne latitarent, quàm ut hôc pactô militiæ conſecratos & devotos ſeſe eſſe monerentur; quemadmodum in myſteriis iterum, notandis quibuſdam ſignari ſolitos τοὺς μεμυημένους, diximus ſuprà voce *Conſignati.* Locus Arnobii integer ſic habet : *Ne nos quiſquam pervicaciter arbitretur Sacramenta ſuſcipere nolle cæterorum — Numinum : devotas etenim mentes, & manus protendimus, neque aſpernamur, quocunque invitaveritis accedere* : quas phraſes formulaſque loquendi è militia depromtas eruditè illuſtrat præfatus Auctor in *Animadv. ſuis Arnobianis p.* 129. & *ſeqq.* ubi & manus protendiſſe, cùm citati paratos ſe eſſe *Sacramento dicere* oſtenderent, milites, adnotat. E re bellica *Sacramenti* vox in Eccleſiam tranſlata eſt, de qua Theologi conſulendi : pauca tamen & hic ſubjungam. Nempe apud Scriptores Eccleſiaſticos, quodvis myſterium, ac Chriſtianæ Religionis arcanum, hôc nomine venit; ſed ſpeciatim res *ſacra*, arcana, ſymbolica, ſpiritualis gratiæ ſignificativa, adeoque quilibet ritus ſacer, cunctæque ceremoniæ, quibus arcana illa vel velabantur, eô denotari cœpêre. Quô pactô ad Fœderis Divini ſymbola & ſigilla denotanda adhiberi cœpit, quod à Tertulliano primùm factum; ut male ex latiori vocabuli uſu, plura *Sacramenta* propriè dicta, quam duo, nonnulli colligant. Cum & Patres & Vulgatus Interpres & ipſum Pontificale Romanum, res omnes, rituſque ſacros, iſtâ voce complectantur. Idem vocis Μυστήριον apud Græcos uſus; quò illi partim arcana Chriſtianæ Religionis dogmata, partim etiam ſacra illa Signa & ceremonias expreſſerunt : tum, quòd occulta Græcorum ſacra & myſteria multiplicibus olim conſtabant ritibus; tum quia externi illi Ritus & Signa, arcanam ſignificationem habent & latente myſteriô ſeſe potiſſimùm commendant. S. Scriptura *Signa Fœderis* appellat, Geneſ. *c.* 9. *v.* 12, 13. & *c.* 17. *v.* 11. *Sigilla Juſtitiæ Fidei*, Roman. *c.* 4. *v.* 11. *Signa* ſimpliciter, Exod. *c.* 12. *v.* 13. Ὑποδείγματα, Hebræorum *c.* 8. *v.* 5. & *c.* 9. *v.* 23. & Ἀντίτυπα, 1. Petri *c.* 3. *v.* 21. Quæ Spiritus S. voces longè aptiores ſunt. Interim vulgatô jam vocabuli hujus uſu & Eccleſiaſtici juris redditô, non eâ ſuperſtitione verborum duci convenit, ut Signa illa *Sacramenta* appellare vereamur : quæ Socinianorum fraus eſt; quâ non tam vocabulum, quàm ipſam *Sacramentorum* naturam ac vim, petere conſtat. Franc. Burmannus *Synopſi Relig. Chriſtianæ Part.* I. *l.* 7. *c.* 4. §. 2. 3. & 4. De *Sacramentis* in ſpecie, *Circumciſione, Paſchate, Baptiſmo, Euchariſtia.* Vide quædam hic *paſſim.* De *Sacramento Catechumenorum*, Veteribus memorato; quod quidam de Eulogiis; alii de ritibus & ceremoniis quibuſdam ante Baptiſmum adhiberi ſolitis, ſale inprimis, qui peculiari benedictione conſecratus Catechumenis dabatur, præſertim ad feſtos Paſchatis dies, quibus Fideles communicabant, accipiunt, vide Car. du Freſne in *Gloſſar.* ubi varios Auctores hanc in rem citat, nec non ſuprà paſſim, ubi *de Eulogiis, Fractio pane* &c. De horribili verò *Sacramenti* ritu, quô Samnites ex vetuſta ſua ſuperſtitione à Sacerdote Ovio Paccio initiati ſunt, Livium *l.* 10. *c.* 38. Addo ſaltem, *per Sacramenta* jam olim, item *ſuper Sacramenta* juratum, à Chriſtianis, uti docet C. Barthius *Animadv. ad Statium Theb. l.* 5. *v.* 168. Vide ſuprà, ubi de *Juramento.*

SACRAMENTUM, Latinis pecuniam quoque notat ſeu pignus à litigantibus, apud Pontifices, in ſacro loco depoſitam, quò multabatur is, qui causâ cadebat. Similiter apud Athenienſes *Sacramentum* deponebat, initiô litis, tum Actor, tum Reus; quorum is, qui judiciô vicerat, ſuum ſacramentum auferebat : victi verò ſacramentum, & illud quoque, quod victor abſtulerat, ſed victus reponebat, ad ærarium redibant; ut ex his Ariſtophanis verſibus *in Veſpis* conſtat,

Κἄξω τούτων τὰ τέλη χωρὶς, καὶ τὰς πολλὰς ἑκατοστὰς,
Πρυτανεῖα, μέταλλ' ἀγορὰς, λιμένας, μισθοὺς καὶ δημιόπρατα.
Τούτων πλήρωμα τάλαντ' ἐγγὺς δισχίλια γίγνεται ἡμῖν.
Ἀπὸ τούτων νῦν μισθὸν κατάθες τοῖσι δικασταῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Ad Ærarium nempe redibat Sacramentum, quod Πρυτανεῖα vocârunt, atque merces Judicibus dabatur, ut habet Pollux *l.* 8. *c.* 6. Variè autem Veteres, hoc *Sacramentum* definiunt; nam alii exiſtimant eſſe decimam multæ; alii verò putant definiri drachmis tribus, ubi controvertitur & agitur de centum drachmis; aut pluribus ad mille uſque; & triginta drachmis, ſi de mille drachmis, aut pluribus ad decem millia uſque agatur. Vide Eundem *ibid.* At Παρακαταβολὴ dicebatur *Sacramentum*, quod deponebant vel litigantes cum Fiſco ſive Ærario publico, de bonis publicatis, aut aliis hujuſmodi, vel litigantes alii cum aliis de hæreditatibus, quæ petuntur, aut Virginibus dotalibus. Et tum, cùm litigabatur cum Fiſco, in Sacramentum deponebatur quinta pars æſtimationis illius rei, de qua litigabatur; in litibus verò, quibus hæreditates petebantur, aut virgines dotales, ſacramentum erat decima pars eorum, quæ judicio petebantur, bonorum. Erat præterea ἐπωβελία, quâ Actor mulctabatur, niſi judiciô viciſſet & reo cedebat, idque in pecuniariis cauſis, eratque ſexta pars pecuniæ illius, de qua lis erat & controvertebatur &c. Vide Harpocrationem in vocibus Παρακαταβολὴ & Ἐπωβελία, plura verò hanc in rem, apud Sam. Petitum *Comment. in LL. Atticas, l.* 5. *tit.* 2. uti de phraſibus, *Sacramento provocare, rogare, quærere, ſtipulari*; item *contendere & reſtipulari*, apud Romanos uſitatis, infrà ubi de *Sponſionis in Foro faciendæ ratione* : ut & de ſimili Græcorum more antiquiſſimo, apud Deſid. Heraldum *Animadverſion. Arnobian. l.* 4. Aliam iterum vocis notionem infrà habes, ubi de *Triumviris capitalibus.*

SACRAMENTUM Juris ſodalitii, apud Juſtinum *l.* 20. *c.* 4. *Sed trecenti ex Juvenibus, cùm* ſodalitii Juris Sacramento *quodam nexi ſeparatam à cæteris civibus vitam exercerent, quaſi cœtum clandeſtinæ conjurationis haberent, civitatem in ſe converterunt* : uti ex *MSS.* reſtituit Gronovius; eſt formula ſeu pactio, in quam ſe obligant Sodales vel Collegiati. Facit enim poteſtatem Lex Sodalibus pactionem ſibi, quam velint, ferendi, dum ne quid ex publica lege corrumpant, *l.* 4. *ff. de Collegiis & Corporibus.* Quod *Pacta inter ſe componere*, vocat *l. un. Cod. de Monopoliis.* Sic de Chriſtianis ad Trajanum, refert Plinius, eos *ſe* ſacramentô *non in ſcelus aliquod obſtringere, ſed ne furta, ne latrocinia, ne adulteria committerent, ne fidem fallerent, ne depoſitum appellati abnegarent*, *l.* 10. *Ep.* 97. Non enim propriè jurejurando ſeſe adigebant, ſed de lege Dei admoniti quiſque & ſibi & Eccleſiæ, manſuros in hac vitæ regula, recipiebant. Sic & Pythagoræ diſcipuli, νόμους παρ' αὐτοῦ δεξάμενοι καὶ προστάγματα, ὥσπερ θείας ὑποθήκας, ἐν οἷς οὐκ ἐξέβησαν, παρέμενον ὁμονοοῦντες, ut ait *Jamblichus*; & alibi πρὸ τοῦ ἢ παραβῆναί τι τῶν ὁρισθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἐβούλοντο ἀποθανεῖν, *Prius quàm contra ea, quæ definita ab ipſo erant, impingerent vel minimùm, mori præoptabant.* Atque hoc erat *Sodalitii juris ſacramentum*, illud vinculum, quô continebatur ſocietas illorum, qui coierant. Hinc *nexi ſacramento juris ſodalitii* dicuntur, qui ſub certis legibus, pactiſque coierunt, & collegium inſtituerunt. Joh. Frider. Gronov. *Obſervation. l.* 4. *c.* 17.

SACRANEA, in veteri *Inſcr.* SACRANEA. DEÆ. CERERIS. pro *ſacrata* : ſicut *Conſecraneus*, apud Capitolin. *in Gordian.* III. *c.* 14. quam nominum formam medii temporis amavit Latinitas, Salmaſ. *ad Capitolin. loc. cit.*

SACRANI, populus Italiæ non procul à Roma. Servius in illud Virgilii *Æn. l.* 7. *v.* 796.

Et Sacranæ acies & picti ſcuta Labici.

Dicunt, inquit, *quendam Corybantum veniſſe ad Italiam ac tenuiſſe loca, quæ Urbi vicina ſunt. Ex eo populos ducentes originem Sacranos appellatos; nam ſacrati ſunt Matri Deum Corybantes.*

SACRARE, cùm de perſonis dicitur, eſt θεῖον ἀπονέμειν, *divini quiddam tribuere*; ut olim in Tribunis factum, poſtea in Imperatoribus : at *conſecrare*, quod de mortuis Principibus uſurpatum, eſt ἀποθεοῦν, vel θεὸν ποιεῖν, i. e. *inter cœlites referre*, non ſolùm divini

quiddam, ſed Deitatem, ut ſic dicam, iis tribuere. Quod etiam *inter Divos ſacrare*, dixit Spartian. *in Severo c.* 7. Nempe *ſacrati* Imperatores, & *ſacratiſſimi*, etiam vivi dicebantur; at qui Divi jam facti, ii *conſecrati*, vel *inter divos ſacrati*, dicebantur. *Deſacratos* quoque dixit Capitolin. *in Marco c.* 18. *Sacerdotes Antoniniani, & Sodales & Flamines & omnia, quæ deſacratis decrevit Antiquitas.* Interim verba hæc nonnunquam promiſcuè ſumi, docet Salmaſ. *ad Spartian. loc. cit.* Alia notio verbi, in hiſce Virgilii *l.* 10. *Æn. v.* 419.

Injecere manum Parcæ: teliſque Sacrarunt
Evandri ——

de qua vide accuratè diſputantem Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 7. & infrà aliquid, verbo *Sancire*.

SACRARII Cuſtos, in *Regula* Iſidori *c.* 19. eſt, qui aliis *Sacriſta* dicitur. Apud recentioris enim ævi Scriptores, *Sacrarium* non rarò appellatur, quod aliàs *Secretarium*, *Diaconicum*, *Sacriſtia*. Nonnunquam verò eam partem Ædis ſacræ denotat, quam Græci Ἱερατεῖον, Βῆμα & ἅγιον Βῆμα appellavêre. Locus nempe prope Altare, ut vocant, cancellis circumdatus, quò ſolis Sacrorum Miniſtris ingreſſus patebat: de quo dictum ſuprà paſſim, inprimis in vocibus *Bema*, *Cancelli*, *Chorus*, *Presbyterium* &c. Ex hoc loco Ambroſ. Epiſcopus Mediolanenſis expulit Theodoſium Imperatorem qui paulo antè ingentem innocentium hominum ſtragem ediderat. Græci eum aſſeribus occludunt, ac tempore conſecrationis, ut ajunt, portam ejus velô obtegunt; quod à Valentinianis quoque factitatum olim, arguit Tertullian. *adverſus illos c.* 2. & 3. Iidem armatum eò ingredi neminem patiuntur. Unde Raynutius Parmæ Dux, cùm in Ædem S. Athanaſii Græcorum collegii de Urbe Romæ haud pridem veniſſet, & Græci ritus ſacrum audiendi cupidus, ipſum *Sacrarium* ingredi vellet, gladium ponere juſſus eſt: uti refert Car. Macer *in Hierolexico*. Sed & generaliter pro Templo, non apud Gentiles modò, verùm & apud Chriſtianos, vox occurrit &c. De *Sacrario* Templi Hieroſolymitani, unde vox ab aliis mutuata, dicemus infrà, in voce *Sanctuarium*. At *Sacrarium æternæ gentis*, apud Stat. *l.* 5. *Sylv.* 1. templum eſt Flaviæ Familiæ auguſtum, de quo, ut novo quodam cœlo, ſuprà etiam locutus eſt, in *Epulo Domitiani v.* 18. *& ſeqq.* De eodem Val. Flaccum rectè exponit Andr. Schottus *Obſervation. l.* 2. *c.* 56. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* cui adde Caſaubonum *ad Tiber. Suetonii. c.* 51. ubi *de Sacrario Auguſti*, in quo pretioſiſſima κειμήλια, ab Auguſto ſibi relicta, Livia habuit &c.

SACRATA Lex, apud Livium *l.* 2. *c.* 33. dicitur, quòd in *ſacro Monte* à jurata plebe ſcita & lata ſit: quæ an una, an multiplex, non ſatis conſtat. Livius & Dionyſius, ubi rem ipſam narrant, unam ſolùm nominant. Sed Livius alibi non ſemel *Sacratas Leges* dixit; quemadmodum & Cicero *de provinciis Conſular.* & in *Orat. pro C. Cornelio*, ut annotavit Manutius *de LL. Rom.* Budæus verò, in poſterioribus Annotat. *Leges ſacratas* dictas, quibus ſanctum jubetur eſſe alicui Deorum, quidquid adverſùs eas fecerit, ſicut familia pecuniaque. *Sacrabantur* verò Leges, aut conſecratione, aut pœnarum ſanctione, uti Cicero docet *pro Corn. Balbo*, *Deinde ſanctiones ſacrandæ ſunt aut genere ipſo, ut obteſtatione & conſecratione Legis, aut pœnâ, cùm caput ejus, qui contrà facit, conſecratur.* Vide quoque Connanum *Comm. Juris Civ. tit.* 1. *c.* 13. *num.* 3. laudatum Joanni Calvino *Lexic. Jurid.* ſed inprimis, Joa. Frider. Gronov. *ad Livium d. l.* Sic *Lex quoque ſacrata militaris* lata legitur, *ne cujus militis ſcripti nomen, niſi ipſo volente, deleretur, additumque legi, ne quis, ubi Tribunus militum fuiſſet, poſtea Ordinum ductor eſſet*, apud Liv. *l.* 7. *c.* 41. &c. In *l. leges D. de leg.* occurrunt *Sacratiſſimæ Leges*, quæ idem ſonant, quibus nempe ſanctum eſt, ut qui quid adverſùs eas fecerit, ſacer alicui Deorum ſit &c.

SACRATI, apud Capitolin. *in Gordianis*, *c.* 14. ubi verba Maximini ad milites referuntur, *Sacrati commilitones, imò etiam mei conſecranei, & quorum* &c. additur à Maximino, ut eos ſacramenti militaris admoneat, cujus religionem maximum & præcipuum fidei vinculum fuiſſe, ſuprà diximus. Illud verò Συνθύτας, quòd etiam *conſecraneos* vocat: hoc enim idem, quod commilitones, ſeu eorundem ſacrorum participes. Aliàs *Sacrati* & *Sacratiſſimi* Imperatores dicebantur, dum in vivis adhuc erant, uti diximus ſuprà, in verbo *Sacrare*. Vide Caſaubon. *Not. ad Capitolin. d. l.*

SACRATIVIR, prænomine Marcus, Eques Romanus, Capuâ oriundus, à partibus Cæſaris, occubuit ad Dyrrhachium, Cæſ. *l.* 3. *Bell. Civil. c.* 71.

SACRES Porci, vide infrà *Sacrivæ Arbores*.

SACRICOLA, apud Solinum *c.* 1. ubi de Sacello Herculis in Foro Boario, quò nec canibus nec muſcis ingreſſus erat. *Etenim cùm viſcerationem* Sacricolis *daret, Myiagrum Deum dicitur imprecatus; clavam verò in aditu reliquiſſe, cujus olfactum refugerent canes*: ſunt ſacri cultores, omnes qui ſacris interſunt, non ſoli Sacerdotes. Huic enim viſcerationi Herculeæ Evander, cum ruſticorum turba, aderat. Uſurpavit vocem, de Juliano Imperatore Ammianus, qui multas ex Solino dictiones & loquendi genera mutuatus eſt, *l.* 22. *Idemque victimarius pro* ſacricola *dicebatur, ad crebritatem hoſtiarum alludentibus multis.* Viſceratio autem *d. l.* epulum eſt vel convivium, quod ex viſceribus, i. e. carnibus immolatarum hoſtiarum inter ſacricolas agitabatur, uti videre eſt apud Servium, *ad illud. l.* 7. *Æn. v.* 716.

—— —— *populique Latini* &c.

SACRIFICA, in Communione Romana, officium Monaſticum eſt, in Monaſteriis Sanctimonialium. Petrus Abælardus *p.* 154. *Sacrifica, quæ & Theſauraria, toti Oratorio providebit* &c. Sed ibi legi vult *Sacriſtia* Car. du Freſne *in Gloſſar.*

SACRIFICANTES, olim coronati fuêre, ut & Sacerdotes omnes. Sed illi tantùm coronati; hi verò inſuper & vittati & infulati erant. Coronabantur autem plerumque oleâ, uti Stat. habet *Theb. l.* 3. *v.* 466.

Huc gemini vates ſanctam canentis olivæ
Fronde comam, & niveis ornati tempora vittis
Evadunt pariter ——

Atque tunc dicebantur Θαλλοφόροι. Quandoque tamen & auro, ut apud Prudentium *Periſteph. v.* 1013.

—— *ſeſta vittis tempora*
Nectens, coronâ tum replexus aureâ,
Cinctu Gabinô ruſſeam fultus togam.

Et Tertullian. *de Idol.* ubi in Sacerdotibus tantùm provincialibus id obtinuiſſe, docet. Atque hinc coronæ hujuſmodi diademata dicta ſunt, ut de Sacerdote Lunæ, apud Cumana Pontica, refert Strabo *l.* 12. Quin & ipſi Reges, quoties *ſacrificabant*, regalibus inſignibus erant conſpicui, ut iterum ex Prudentio diſcimus in *Apoth. v.* 559. Porrò ſummoperè cavendum erat, ne amplexando & contrectando Sacerdotem, inſignia prædicta rumperentur: hoc enim peſſimi ominis erat, Eurip. *Jo. Act.* 2. Et verò is ſic adornatus ab omni injuria tutus erat, ſicut Miniſter Dei: niſi fortè is dira imprecaretur civitati, tum namque ipſum haud minùs infenſis animis, quàm tyrannum, exturbare, præclarum facinus fuit, ut Cabirichi Sacerdotis exemplo docet Theopus, apud Plut. *de Sacratis Genio*. Cœterùm, quomodo corona in *ſacrificantibus* fuit omnis fauſtitatis index, ita quoque, ſi cui ſacrificanti ea decideret, quod in Galba Sueton. *c.* 18. & in Sulpitio Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. notavêre, infauſtum habebatur. Inter eos autem, qui, præter Sacerdotes, pro publica ſalute vota faciebant, ſupplicabant, *ſacrificabant*, apud Græcos, primi erant Magiſtratus illi, qui à re nomen adepti Στεφανηφόροι, *Coronigeri*, appellati ſunt, quam inter eminentiſſimas fuiſſe dignitates, Plut. docet *in Præc. Polit.* Athenis inprimis Magiſtratus fuit, cui nomen ὀνία Ἄρχοντες, dicebaturque Στεφανηφόρος ἀρχὴ quaſi auguſtior conſeſſus, cui *coronæ geſtandæ*, ac proin *ſacrificandi* jus fuit de quo, aliiſque huc pertinentibus, vide apud Car. Paſchalium *Coronarum l.* 4. *c.* 13. & 14. Ut de habitu ſaltem hoc addam, niveum, cùm Superis; cœruleum, cùm Inferis litarent, illum fuiſſe, obſervat Barthius *Animadverſ. ad Stat. Theb. l.* 4. *v.* 449. Vide quoque eum, *ad eund. l. v.* 467. ubi nigrô veſtitu Inferis ſacrificantes ex *Seneca Oedipo*, innuit &c.

SACRIFICATI in Eccleſia dicti olim, qui ſuppliciorum, vitæ, vel etiam amiſſionis bonorum metu, idolis *ſacrificabant*, licèt Chriſtianam fidem ex animo profiterentur. Aliàs *Thurificati*, Cypriano *Ep.* 52. ubi illos, ut & *l. de Lapſu*, pluribus exagitat, ac à cœterorum communione non ſolùm arcendos contendit, ſed & in graviori verſari culpa, quàm *Libellaticos*, de quibus ſuprà. Vide Joannem Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico-Theolog. l.* 12. *c.* 1. & ſuprà aliquid, voce *Negatores*.

SACRIFICIUM, Hebr. מנחה & זבח Græcis ἱερεῖον & Θυσία, quæ conjunguntur Pſalmo 40. *v.* 6. erat in V. Teſt. *oblatio religioſa, quâ Sacerdotis miniſteriô res aliqua Deo ſacrificabatur & ſolemni ritu deſtruebatur, in ſymbolum cultus ſpiritualis.* Eorum prima poſt lapſum mentio: ac à Protoplaſtis *ſacrificatum*, ex *tunicis pelliceis quibus amicti fuerunt*, Gen. *c.* 3. *v.* 21. quidam colligunt, hucque putant reſpici Levit. *c.* 6. *v.* 30. & *c.* 7. *v.* 8. Alterum, ſi non primum, fuit *Sacrificium* Caini & Habelis, quorum alter de frugibus, alter de pecudum grege, ove aut vitulo, feciſſe legitur, Gen. *c.* 4. *v.* 3. & *ſeqq.* Tertium memoratur Noachi, Gen. *c.* 8. *v.* 20. Quartum Melchiſedeci fuit, Gen. *c.* 14. *v.* 18. Quintò *ſacrificâſſe* legitur Abrahamus, Gen. *c.* 12. *v.* 7. 8. & *c.* 22. *v.* 13. poſtque eum Iſaâcus *c.* 26. *v.* 25. & Jacobus *c.* 28. *v.* 18. & *c.* 35. *v.* 3. 7. In Ægypto poſtea collapſô, ut videtur, hôc ritu, confer Exod. *c.* 5. *v.* 1. cum 8. *v.* 26. ſub Iſraëlitarum exitum Paſcha inſtitutum eſt, quod tum *Sacrificium*; tum convivium ſacrum fuiſſe, patet ex 1 Corinth. *c.* 5. *v.* 7. coll. cum Deuter. *c.* 16. *v.* 5. 6. Circa quæ tempora obtulit quoque inter Idumæos aut Arabes Hiobus, *c.* 1. *v.* 5. & *c.* 42. *v.* 8. inter Midianitas Jethro, Exod. *c.* 2. *v.* 16. 21. & *c.* 18. *v.* 12. inter Syros ac Moabitas, Bileamus, Numer. *c.* 22. & 23. & 24. quæ Eccleſiarum olim florentium, inter gentes iſtas, erant reliquiæ. Fuêre autem eouſque Sacerdotes, more avitô, familiarum præcipui ac primogeniti: in quorum locum, ob peccatum in vitulo commiſſum, rejectâ univerſâ gente, lecti ſunt Levitæ, atque inſtitutum fuit Sacerdotium Aaronicum, Exod. *c.* 40. *v.* 12. 13. rituſque *Sacrificiorum*, qui priùs liberior, à Deo præſcribi, & ad certum locum, Tabernaculum videl. vel Templum reſtringi cœpit. In eorum verò (quorum plurimas fuiſſe ſpecies, infra videbimus) adminiſtratione, varia exactè conſideranda veniebant. *Sacrificiorum* integritas & perfectio accuratè præſcripta deprehenditur, Levit. *c.* 22. *v.* 22. & Numer. *c.* 29. *v.* 8. nec ante octavum diem agnum, aliamve pecudem, offerre fas erat, Levit. *c.* 22. *v.* 27. cùm ante id tempus, fœtus à matre adhuc rubens & mollis ac partus illuvie ſqualidus, nondum pro perfectô animali habeatur. Oblatio ipſa hôc ordine, quoad illius præcipua, fiebat. I. Imponebantur victimæ manus, additâ peccatorum confeſſione, ſeu ab offerente, ſeu à Sacerdote. II. Inde victima mactabatur, excoriabatur, & in partes ſex vel novem ſecabatur. III. Exta abluebantur, ſanguis excipiebatur crateribus, & ne concreſceret, agitabatur. IV. Adſpergebantur eô Altaris cornua; quodque reliquum erat, ad illius pedem effundebatur. V. Holocauſtum totum igne conſumebatur; ex reliquis autem *Sacrificiis* ſolùm pars aliqua: in Pacificis & Peccatis viſcera ac adeps, quod & in agno Paſchali obtinebat; in Muneribus, farinæ pugillus, cum olei ac thuris libamine. VI. Dumque ardebat victima, Levitæ Muſico concentu Deum celebrabant, utque propitius *Sacrificium* acciperet, orabant. VII. Avibus autem, quod operoſius ſacrum fuiſſe tradunt Judæi, Sacerdotis pollice diſcindebatur caput; tum ſanguis ad Altaris angulum exprimebatur; dein ingluvies auferebatur, tandemque, diſciſſis ſub alarum receſſu carnibus, concremabantur; Levit. *c.* 1. *v.* 14. 17. ad quem locum Abarbenel res X. in ſacrificio numerat,

meſſit, quarum quinque ad eos attinuerint, qui offerebant victimas, quinque reliquæ ad ſolum Sacerdotem. Illæ *ſunt*, *Manuum impoſitio in caput victimæ, mactatio, excoriatio, diſſectio, & extorum ablutio.* Iſtæ, *ſanguinem in pelvi excipere, eundem aſpergere, ignem ſuper Altare accendere, ligna digerere & partes carnium quæ adolebantur.* Itaque is qui victimam donumque offerebat, præſens adeſſe atque eô tempore, in atrio Sacerdotum, verſari tenebatur: Cùm verò pro Populo faciendum eſſet, aderant Legati univerſitatis ſacrorum causâ, אנשי מעמד i. e. *Viri ſtationarii*, appellati. Verùm cùm ſine Sacerdote Deus adiri non poſſet, à Sacerdotibus *Sacrificium* peragebatur: Pontifexque *ſacrificabat*, ubi libitum eſſet; qui tamen *Sacrificia* potiùs auſpicabatur, reliquis partibus Sacerdotum minorum turbæ mandatis, qui ſortitò munus obibant, victimarumque partes præcipuas nanciſcebantur, Exod. *c.* 29. *v.* 27. 28. Deuteron. *c.* 18. *v.* 3. Participabat verò cum Sacerdote, de rebus ſacris, univerſa ejus familia, exceptis mercenariis, Levit. *c.* 22. *v.* 10, 11. hoc tamen diſcrimine, quòd Sacerdoti ſoli res ſanctiſſimæ e. g. *Sacrificiorum* carnes: reliquis verò res ſanctæ, *leves ſanctitates* dictæ, ut *Primitiæ*, *Decimæ* &c cederent, Exod. *c.* 29. *v.* 37. &c. Locus, ut dictum, poſt latam Legem non ampliùs liber, ſed, repudiatis omnibus aliis, iis inprimis, qui *Excelſa* dicebantur, Tabernaculum primò, dein Templum fuit: ubi in Altari oblata victima, Igne ſacrô, qui ſuper eo erat, depaſcebatur ac ſanctificabatur, vide Matth. *c.* 23. *v.* 19. Quæ omnia quem uſum, quemque finem habuerint, apud Theologos videre eſt. Sufficiat dixiſſe, tantum *Sacrificiorum* numerum ac varietatem, à Deo inſtitutam fuiſſe, tum, ut multiplici illô miniſteriô Populum exerceret; tum ut variâ adeò imagine CHRISTI plenitudinem, quam una figura capere non poterat, exprimeret; denique, ut ipſorum *Sacrificiorum* imperfectionem teſtaretur, quæ cùm ſingula peccatum expiare non poſſent, tantô numerô offeranda, identidemque varianda ac iteranda erant. Quæ cùm cuncta CHRISTUS unicô ac dignô *Sacrificiô* implevisſet, ſicque ipſe Sol juſtitiæ Populo ſuo affulſiſſet, nocturnæ illæ *Sacrificiorum* veterum umbræ ac faces, rebus jam luce retectis, paulatim evanuerunt. Vide Franc. Burmannum *Synopſ. Theol. Tom. prior. loco* 21. *c.* 11. De *Sacrificiis* Gentilium, & quidem Romanorum vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim l. inprimis* 3. *c.* 39. *cum Dempſteri Paralip.* Athenienſium, Franc. Roſſæum *Archæol. Attic. l* 6. *c.* 3. Aliorum; Alios; nec non ſuprà in voce *Proſiciæ*, alibique paſſim: de *Sacrificio* inprimis eorum *arcano ac myſtico* ſuprà voce *Dæmon.*

Sacrificiorum Veteris Eccleſiæ varia genera ac ſpecies.

α. Animalia, quæ offerre fas erat, mactabantur ad aram, erantque illorum quinque genera. *Vaccæ* aut *Tauri*, ſub quibus *vituli* quoque. Oves, *Capræ* ac *Hædi*; *Columbæ* & *Turtures*. Abominationi contrà Deo erat omnis Ἀνθρωποθυσία. Vide paulò infrà, *Victimæ.* β. Anniverſaria *Sacrificia*, feſtis ſolemnioribus. Paſchatis, Pentecoſtes, Feſti Tabernaculorum, in novi Anni exordio, ac præſertim Expiationis die, offerebantur, vide Numer. *c.* 28. γ. Fruges, vide paulò infrà, *Oblationes.* δ. Hebdomadalia *Sacrificia*, Sabbatis peculiaria erant. ε. Holocauſta, tota igne conſumebantur, hinc עולות, quòd tota in fumum aſcenderent, dicta: Quale fuit *Sacrificium* juge, de quo mox. ζ. Juge *Sacrificium*, maximè celebre erat, Hebr. תמיד, Græcis ἐνδελεχισμὸς, appellatum: quia nunquam omittebatur, ſeu feſtus, ſeu prophanus eſſet dies. Conſtabat ex duobus agnis anniculis, quorum alter manè, alter veſperi mactabatur. Vide Exod. *c.* 29. *v.* 38. & Numer. *c.* 28. *v.* 3, 4. Dignum autem notatu, quòd eâdem horâ, qua Sacerdos agnum, in Templo, mactabat, ſeipſum Patri obtulit is; cujus juge hoc ſacrificium typus erat, SERVATOR noſter; Marci. *c.* 15. *v.* 25, 34. η. Libamina dicebantur, olei ac vini liquores; qui, ſacrificiis affuſi ac in Altari libati, Deo offerebantur. Affundebantur autem ex vino holocauſtis & ſacrificio votivo & ſpontaneæ oblationis, ut & in feſtis, quibus & *Mincha*; i. e. Munus dapale, adjungebatur, Exod. *c.* 29. *v* 40. & Numer. *c.* 15. *v.* 3, 4, 5. θ. Menſtrua *Sacrificia*, novi luniis offerebantur. ι. Mincha, vide hic *Munus* κ. *Munus*, Græcè δῶρον, Hebr. מנחה *Mincha* dicebatur oblatio ſeu ſacrificium è frugibus, quod conſtabat ex ſimila; cui oleum affundebatur, addebanturque thuris odores: unde acceptum pugillum, cum univerſo thure, adolebat Jehovæ Sacerdos; reliqua ipſi cedebant, Levit. *c.* 2. *v.* 1. 2, 3. Vide quoque hic infrà *Suffimentum.* Nefas verò erat his donis *mel* aut *fermentum* admiſcere: contrà, omne munus *ſale* erat *ſaliendum*, Levit *c.* 2. *v.* 13. λ. Oblatio, vide hic ſuprà *Munus*: Triplicia enim, quoad materiam erant *Sacrificia*. nimirum *Victimæ*, *Oblationes* & *Libamina*; unde primariæ eorum apud Hebræos ſpecies זבח מנחה נסך, prout vel *pecudes*, vel *fruges*, vel *olei vinique liquores* Deo offerebantur. μ. Occaſionata, quæ non ſtatis temporibus, ſed occaſione datâ, fiebant. ν. Pacifica, Hebr. שלמים vocitata, pleraque libera erant ac voluntaria, eaque iterum duplicia, vel Εὐχαριστικὰ, pro beneficiis acceptis, vel Εὐκτικὰ, pro futuris. Dividebantur illæ in tres partes, quarum una Deo, altera Sacerdotibus, tertia offerentibus, ad epulum in templi atriis, cedebat, Levit. *c.* 3. *v.* 1. &. *c.* 7. *v.* 11. ξ. pro Peccato *Sacrificium*, Hebr. חטאת, Græc. ἁμαρτία, illi expiando & peccatoribus ad Sacrorum communionem reducendis, ſerviebat, Levit. *c.* 4. *v.* 2. Erant autem pleraque pro impuritatibus ceremonialibus vel levioribus quibuſdam noxis; aut etiam pro gravioribus, modò non ex ſuperbia, aut elatâ manu, commiſſa eſſent. Numer. *c.* 15. *v.* 25. coll. cum Levit. *c.* 6. *v.* 4, 6. Cum eo conveniebat. ο. *Sacrificium* pro Reatu, Hebr. אשם, Græcis πλημμέλεια: quod certa quædam duntaxat peccata procurabat, Vide Levit. *c.* 5. *v.* 1. & *c.* 7. *v.* 1, 2. Ejus dominus, manu hoſtiæ impoſitâ, delictum coram Jehova, ad Templi oſtium fateri; &. ſi in proximum peccâſſet, de illata injuria ſatisfacere tenebatur, Num. *c.* 5. *v.* 7. Pauperiores offerebant turturum par, aut 2. columbarum pullos, Levit. *c.* 5. *v.* 7. aut, ſi nec hiſce ſufficerent, decimam ſimilæ, ſed ſine oleo ac thure, Levit. *c.* 5. *v.* 11, 12. quæ infirmitas *Sacrificiorum* iſtorum accuſatio erat. π. Quotidiana vide hic ſuprà, *Juge.* ρ. Spontanea, his libamen affundi ſolebat. σ. Stata erant vel *Anniverſaria*, vel *Menſtrua*, vel *Hebdomadalia*, vel *Quotidiana*, vel certis denique annorum intervallis recurrebant. τ. Suffimentum memoriale Deo, propter dona thurea, gratiſſimum, *Mincha* fuit. υ. Victimæ, pecudes dicebantur, vide ſuprà *Animalia.* φ. Votiva ſeu Εὐκτικὰ, pro futuris beneficiis offerebantur cum libamine. Porrò; alia erant pro peccato Pontificis, alia pro totius cœtus aberratione, alia pro homine privato, eoque vel paupere, vel divite &c.

SACRILEGUS, qui *legit*, i. e. *adimit & aufert ſacra*, quemadmodum verbum hoc ſumitur, in Legg. XII. Tabb. *Homini mortuo ne oſſa legito*: ubi ſenſus eſt, teſte Cicerone *de Legg. l.* 2. ne quod membrum mortuo abſcindatur. Ad eum enim morem Lege hâc reſpici videtur; de quo *Feſtus* ſcribit, digitum cadaveri decidi conſueviſſe, ad quem ſervatum juſta ſacra fierent, reliquô corpore in pyra concrematô; id quod his verbis Decemviri prohibuerunt, niſi quis aut peregrè aut in bello mortuus eſſet. Tum enim permiſerunt, eis oſſa legi, quò poſt funus fiat, h. e. membrum aliquod adimi, ad quod ſervatum juſta Romæ fierent, reliquô corpore apud peregrinos flammis datô. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 6. Itaque *Sacrilegi* vocitari quis publica ſacra compilari nulla religio, *l.* 6. & 9. *ff. ad leg. Jul. pecul.* Imò & ſuarum conſtitutionum violatarum crimen, *Sacrilegium* appellant Imperatores *leg. un. Cod. de Crim. ſacril. l.* 6. *de appellat. in Cod.* Theodoſ. Sacrilegiique crimen irrogant his, qui præcepta ſua *neglexerint*, *vel ſtatuta violaverint*, *l.* 1. *Cod. ut dignit. ord. ſerv. l.* 12. *l.* 13. *C. de erogat. militum annon.* Vide quoque Caſſiodorum *Var. libris* aliquoties & Vegetium *Probl. l.* 2. Apud Athenienſes *Sacrilegi*, ut & Proditores, morte multabantur, neque intra Atticæ fines ſepeliebantur, bonaque eorum publicabantur, ex Lege: *Ἐάν τις τὴν πόλιν προδιδῷ, ἢ τὰ ἱερὰ κλέπτῃ, κριθεὶς ἐν δικαστηρίῳ ἂν καταγνωσθῇ, μὴ ταφῆναι ἐν τῇ Ἀττικῇ, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ δημόσια εἶναι*, *Si quis in judicio proditionis aut ſacrilegii damnatus fuerit, intra Atticam ne ſepelitor, bona ejus publicantor*, Vide Sam. Petitum *in LL. Attic. l.* 8. *tit. ult.* & infrà ubi de *Sepeliendi jure.* Romani cruce, beſtiis, igne illos puniverunt. Paulus. *l.* 5. *Sentent. ad l. Corn. de Sicar. Magicæ artis conſcios placuit beſtiis objici, aut cruci ſuffigi, ipſi Magi vivi exuruntur.* Ulpianus *l.* 6. *D. ad l. Jul. pecul. Scio multos ad beſtias damnâſſe Sacrilegos nonnullos etiam vivos exuſſiſſe.* Vide quoque Salvianum *de Provid. l.* 7. Atque hinc tum aliis ſuppliciorum generibus, tum igne inprimis, eoque modò continuò, cujus ſpecies variæ memoratæ Tacito *Annal. l.* 15. Euſebio *Hiſtor. l.* 4. *Prudentio*, Aliis; modò lentô, cujus meminit Auguſtin. in *Joann.* In Chriſtianos olim ſævitum, ut qui Magi Sacrilegique Gentilibus habiti ſunt. Suetonius *Nerone*, *c.* 16. *Chriſtiani genus hominum ſuperſtitionis novæ ac maleficæ.* Tertullian. *Apologet. Sacrilegii & majeſtatis rei convenimur.* Cæcilius apud Minuc. *Hæc* Sacra (Chriſtianorum) *ſacrilegiis omnibus teteriora.* Quanquam hæc pœna non videatur *Sacrilegis* irrogata, niſi gliſcente nequitiâ & ſceleribus, quæ gravioribus pœnis compeſci opus, uti ex Tertulliano docet Jo. à Wower *Not.* ad *Minucium Fel. p.* 17.

SACRISCRINIARIUS & SACRISCRINIUS, apud Ælfricum in *Gloſſis*, *Cuſtos Eccleſiæ* eſt in Communione Romana idem cum *Sacriſta*, qui aliàs *Theſaurarius* quoque & *Apocriſiarius* dictus occurrit. *Subjectum eſſe Archidiacono, & ad ejus curam pertinere cuſtodiam ſacrorum vaſorum, veſtimentorum Eccleſiaſticorum, ſeu totius theſauri Eccleſiæ, nec non quæ ad luminaria pertinent, ſive in cera ſive in oleo*, legitur *in l.* 1. *Decret. tit.* 26. *c.* 1. apud Car. du Freſne; qui *Librum Ordinis* S. Victoris Pariſ. *MS. c.* 20. In eandem rem laudat, ubi paulò prolixiùs officium iſtud ſic deſcribitur: *Ad officium Sacriſtæ pertinet, omnia quæ in theſauro ſunt cuſtodire, reliquias & omnia ornamenta altaris & ſanctuarii ac totius Eccleſiæ, ſive in auro, ſive in argento, ſive in oſtro & palliis & tapetibus & cortinis: ſacras quoque veſtes & pallas & manutergia, calices & textus & cruces & thuribula, & candelabra & cætera vaſa, quæ vel ad miniſterium vel ad ornatum altaris & ſanctuarii totiuſque Eccleſiæ pertinent, Libros quoque Miſſales, Epiſtolares & Evangelia.* Vide quoque Dominic. Macrum *in Hierol.* De *Sacriſta* verò *Apoſtolici*, ut vocant *Palatii*, quem ſemper Prælatum eſſe conſueviſſe, ſcribit Auctor libri *Ceremon. Capellæ Pontif.* multa commemorat Waddingus *in Annal. Minorum.*

SACRIVÆ Arbores in Concilio Autiſiodor. *can.* 3. eædem cum *Arboribus conſecratis.* quarum mentio eſt in Concilio Nannetenſi *can.* 20. dictæ ſunt, quas ut *ſacras* colebant pagani: cujuſmodi idololatras ξυλολάτρας vocat Nicetas Paphlago *in Encomio S. Hyacinthi.* Vetus ſuperſtitio: quantô enim cultu priſci Galli quercum inprimis coluerint, docet inter alios Plin. *l.* 16. *c.* 34. & videre eſt ſuprà, ubi de *Druidibus.* Imò poſt Chriſti fidem per Orbem longè latéque propagatam, arborum tamen & lucorum cultum eòuſque, in Africa, Germania, Italia, Gallia aliiſque provinciis invaluiſſe ac viguiſſe legimus, apud Auguſtin. *Sermone* 215. & 261. *de Tempore.* Gregorium M. *l.* 7. *Indict.* 1. *Ep.* 5. & 20. Gregorium Turonenſem *Hiſt. l.* 2. *c.* 10. Alios; ut in eo evellendo Chriſtiani Principes magnoperè deſudaverint. Vide ſuprà in voce *Arbor.* Uti autem *Sacrivæ* hæ *arbores* dictæ, ſic *Sacrivus majalis* occurrit *in L. Sal. tit.* 2. §. 14. cujuſmodi pecora, ad Monaſteria aut Eccleſias pertinentia, *Votiva pecora* dicuntur Gregorio eidem *de Mirac. l.* 2. *c.* 3. Sic *Porci ſacres* Plauto *Menæchm. Actu.* 2. *ſc* 2. dicuntur, ad ſacrificium idonei &c. Vide Chabotium ad *Horatium l.* 3. *Carm. Od.* 23. *v.* 9. ubi hujuſmodi porca his verbis deſcribitur,

Nam quæ nivali paſcitur Algido
Devota, quercus inter & ilices:
Aut creſcit Albanis in hortis
Victima Pontificum ſecures
Cervice tinget.

De SACROBOSCO Joannes, vel de Sacrobuſto, dictus quoque Holiwod, à pago in Anglia natali, qui nunc Holiſax dicitur, in diœceſi Eboracenſi. Floruit ſecul. 13. princeps Mathematicorum ſui ævi. Scripſit Pariſiis, quò famâ virorum eruditorum permotus iter aliquando ſuſceperat, de Sphæra Mundi librum, quem Clavius, Pierius Valerianus, Elias Vinetus, Petrus Nonius notis ſuis illuſtrârunt: in diverſas linguas tranſlatum. Item *de Computo Eccleſ. &c.* Obiit ibidem A. C. 1256.

SACRO-SANCTUS Magiſtratus, dictus eſt, quem vel vi vel verbis violare, capitale eſſet, & ſcelus inexpiabile; qualis Tribunatus Plebis erat apud Romanos, teſte Dionyſiô *l.* 6. Cùm enim plebs, quæ in montem Urbi vicinum, qui poſtmodum *Sacer* dictus eſt, ſeceſſerat, à Patribus per Legatos lautis conditionibus oblatis revocata eſſet; plebeji interim metuerent, ne ſolutô cœtu vel promiſſis non ſtaretur, vel alioqui comprehenſi raperentur ad ſupplicium, ſecuritatis ſuæ causâ, poteſtatem illam poſtulârunt & adepti ſunt, ut ipſi ſibi è ſuo corpore, contra Patriciorum potentiam ac vim, creare peculiarem Magiſtratum poſſent, à quo auxilii latio adversùs Conſules eſſet: utque hic Magiſtratus *Sacroſanctus* eſſet: Quem proin qui violâſſet, *Homo ſacer*, i. e. omnibus diris devotus, dicebatur, impunè à quovis à medio tollendus, *Quoniam illius anima, Diis devota. ampliùs humani commercii non eſſet*, Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 6. *c.* 14. Vide quoque *Feſtum*, qui *Sacrum* hominem appellatum ait eum, *quem Populus ob maleficium judicâſſet; quemque immolari fas non eſſet: qui verò eum occidiſſet, parricidii non damnaretur*; unde in XII. Tabb. *Patronus ſi clienti fraudem fecerit, ſacer eſto*, &c. inprimis verò Liv. *l.* 3. *c.* 55. Sed & Ædiles *Sacroſanctos* Cato vocat, & *Sacroſancta Vacatio* occurrit, apud eundem *l.* 27. *c.* 38. *Colonos etiam maritimos, qui ſacroſanctam vocationem dicebantur habere, dare milites cogebant*. Sic autem ea dicitur, teſte *Marc. Donato, in notis* quod jurejurando ea firmata eſſet, ita ut inviti dare milites cogi non poſſent: ex Feſto eodem, cui *Sacroſanctum dicitur illud, quod jurejurando interpoſito inſtitutum eſt, ut, ſi quis violâſſet, morte pœnas penderet; vel quod ſine inexpiabili ſcelere violare nemini prorſus liceret*. Vide & infrà *Sancire*.

SACROVIENSES, nomen priſcæ apud Romanos Tribus, inter quos & Suburanos non levis quotannis erat contentio, de capite Octobris equi (Marti immolari ſoliti, in campo Martio, menſe Octobri) ut illi, in Regiæ pariete, iſti ad turrim Mamiliam id figerent: quemadmodum ejuſdem cauda tantâ celeritate perferebatur in regiam, ut ex ea ſanguis deſtillaret in focum, participandæ rei divinæ gratiâ. Vide Dempſter. ad Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 4. & ſuprà, voce *October*.

SACRUM Cæſaris caſtrum, nobile in Biturigibus oppid. cum titulo Comitatus vulgò *Sancerre*, fortè ſic dictum, quòd ibi, victis Biturigibus & expugnatô gentis capite Avaricô, ſacra fecerit Julius Cæſar. *Sacri Cæſaris* oppidum dicitur Philippo Auguſto in literis ad Bituriges, mœnia *Sacri Cæſaris* Guilielm. Armorico Philipp. *l.* 1. *Sincerrium Sigeberto*, &c. Incolæ *Sacro Cæſarienſes* Gallis ſcriptoribus vocantur. Vide *Sancerra*, & infra.

SACRUM Cereris, ſeu SACRO-CÆSARIANUM, quibuſdam *Sancerre*, oppid. provinc. Bituricenſis, in colle, ad Ligerim, aliàs munitum, cum arce, 9. leuc. à Niverno in Boream, 7. à Bituricis in Ortum. In ejus obſidione A. C. 1573. famem Saguntinam ſunt paſſi cives.

SACRUM Nemus, *Scakenboſch*, ſylva Batavorum in Hollandia apud Ageducem pagum, inter Lugdunum, Delfos & Hagam.

SACRUM Nemus, vulgò *Halywood*, cœnobium cum pago eſt Gallovidiæ, in Scotia, à Patre Johannis de Sacroboſco conditum.

SACRUM Promomtorium, Luſitaniæ locus, *Ptolom. Caput S. Vincentii* hodie dicitur, eſt in Algarbia, 30. leue. Luſitanic. ab Oliſſipone in Meridiem, 25. ab oſtio Anæ fluv. in Occaſum, ſeu 80. mill. paſſ. Aliud in Corſica eidem *Ptolomæo*, *Cabo Corſo Leandro*. *Sege Pineto*, magis ad Boream extenditur, verſus Liguriam. Tertium in Lycia eidem *Ptol. Capo Chelidoni Sophiano*.

SAD-HAZAR, inter fabuloſa Arabum animalia, quod in extremis regionibus Græcorum reperiri & cornu habere diviſum in ſeptuaginta ramos concavos, unde, quoties ducit ſpiritum, canoras audiri aves, atque ad harum concentum omnia allici animalia, fabulantur. Addunt, Reges hoc cornu ſibi comparare, & cùm venti flatibus illud rectâ opponunt, ex eo vocem emitti mirè jucundam, ita ut audientes tantùm non in ſtuporem dentur: at ſi contrariô ſenſu invertant, lugubres ſonos inde erumpere, quibus adſtantes ad fletum provocentur. Nomen animali à *ſad* vel *ſada*, quod *canere* eſt; propriè *cantare*, ὑμνῳδεῖν, ab inventrice Sido (muliere apud Phœnices magni nominis & jam Sanchoniathoni memoratâ) ſic dictas. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 6. *c.* 13. ubi de variis Arabum animalibus fabuloſis.

SADALES, Cotyos Thracum Regis fil. cum quingentis Equitibus à Patre auxilio miſſus Pompejò. Cæſar. *l.* 3. *de bell. Civil. c.* 4.

SADALIS, urbs Ægypti. Gentile *Sadalites*, *Stephan*.

SADDUCÆI, vel SADUCÆI dicti inter Judæos, qui *Saducæum* quendam Legis magiſtrum ſequentes, neque reſurrectionem credebant, neque Angelos, neque ſpiritus. Cætera cum Samaritanis habebant communia, niſi quòd cum cæteris Judæis ſacrificabant. Legem obſervabant, ſpe præmiorum temporalium, & metu ſuppliciorum hujus vitæ. Traditionibus quibuſcunque rejectis, Fatum negârunt omnino, dictitantes, Deum nec mala factitare, nec curare: Hinc collegerunt, in noſtra poteſtate ſitum eſſe malum patrare, aut ab illo abſtinere. Exiguus autem Sectatorum numerus, ſed ex primariis conflatus fuit. Cum Phariſæis irreconciliabilis illis contentio, ut ex Euangelio notum: Quos cùm impietate ſuperarent, nihilominus in his minus vanitatis & hypocriſeos fuit, neque ſe tam infenſos Chriſto hoſtes exhibuerunt: Rigidiſſimi non in peregrinos ſolùm, ſed & in ſeipſos. Vide Joſephum, *l.* 2. *de Bell. Jud. c.* 12. *l.* 13. *Jud. Antiq. c.* 9. *& l.* 18. *c.* 2. Nomen quidam ab Hebr. *Sedeck* i. e. *Juſtus*, derivant, quaſi *Juſtitiarios* dicas; alii tamen ejus originem potiori jure arceſſunt, à primo ſuo Auctore *Sadoc* dicto, qui floruit ſub Antigono Sochæo, Simeonis Juſti ſucceſſore, Synagogæ magnæ. Cujus diſcipulus cùm eſſet, non intellectâ mente Magiſtri, cum æquali & commilitone ſuo Baitho, innocua & pia ejus verba, *non eſſe Domino ſerviendum præmii ergo*, pervertit & inde extudit, *nullum poſt hanc vitam manere præmium aut pœnam*, atque ita novum *Sadducæorum & Baithuſæorum* ſectam cudit. Aliter etiam Judæis dicuntur *Minæi*, *Epicurei*, *Doſithæani* (at hi Reſurrectionem agnoverunt) *Samaritani*, vide *ſuò loco*, & *Karæi*, quia nempe traditiones cum Karæis rejiciebant. Ætas eorum incidit in annum 226. ante Chriſtum Natum ut ſic ex Judæorum Sectis omnium antiquiſſimi ſint. Solam illos Legem ſeu Pentateuchum recepiſſe ſunt qui dicant, unde è Lege ſola à SALVATORE noſtro refutati, Matth. *c.* 22. *v.* 31. ſed probabilius eſt; univerſam ab eis Scripturam, ſolis traditionibus inſuper habitis, receptam fuiſſe. Mores illorum depingit Joſephus, & confirmant dogmata, ut feros & ἀγρίους, tanquam hominum profanorum; Unde licèt fermè potentiſſimi eſſent, quamvis & pauci, nihilominus exoſi erant vulgo, cùm contrà Phariſæi vulpinari noſſent & in ſinus hominum influere. Interim hodieque aliquâ parte inter Judæos hæc Secta ſuperſtes eſt; cùm multi eorum negent animæ immortalitatem, quorum numerus frequens in Oriente & Turcia, ubi multi quoque Karæi: Europæi enim Judæi ferè Rabbaniſtæ ſunt, Paria quoque cum *Sadducæis* faciunt, inter alias ſectas, Mahometani: inter eos, qui Chriſtianum nomen profitentur, *Socinians*. Franc. Burmannus *Synopſ. Theol. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 39.

SADEEL Antonius, Theologus Gallus inſignis. Vide *Chandeus*.

SADOC, filius Achitob, 2 Sam. *c.* 8. *v.* 17. Item Summi ſacerdotis nomen, 2 Sam. *c.* 5. *v.* 24. Vide 1 Paral. *c.* 29. *v.* 22. Fil. item Meraroth, 1 Paral *c.* 9. *v.* 11. Vide & Matth. *c.* 1. *v.* 14. Latin. *juſtus*, vel *juſtificatus*. Vide ſuprà *Sadducæi*.

SADOCUS, Regis Sitalcis Thracis fil. à Thucydide appellatur, qui ab aliis *Teres*, quem Athenienſes ad ſe miſſum civitate donârunt. Vide Schol. in Ariſtoph. *Acharn. p.* 378. *B.*

SADOLETUS, fil. Johannis, JCtus Epiſcopus Carpentoractenſis, eruditione ac moderatione & pietate, commerciô item cum utriuſque Religionis viris eruditis, inclytus; ut apparet ex doctis ejus ad Melanchthonem & Eraſmum Epiſtolis, *Epiſt. l.* 4. *p.* 173. nec non *p.* 167. ubi Oecolampadium eximiè laudat: quemadmodum & Calvinum magni æſtimâſſe, illumque cùm Genevâ tranſiret, aditu & alloquiô dignatum eſſe, Car. Drelincurtius docet, *Defenſe de Calvin. p.* 187. quod ipſum fortè occaſionem dedit nonnullis ſcribendi, Cardl. Sadoletum, Bembum, Caſp. Contarenum & Campegium, quòd nimiam cum adverſariis Romanæ Eccleſiæ familiaritatem exercuiſſent, venenô eſſe ſublatos, in *Monumentis* Boxhornii. Cæterùm adhuc juvenis in Poëſi eô ſucceſſu verſatus eſt, ut inter primos ſeculi ſui Poëtas eum numeret Lil. Greg. Giraldus *l.* 1. ſed ei poſtmodum valedixit, ut Theologiæ totus vacaret. Scripſit varia, quorum ſeriem exhibet *in Elogiis* Anton. Teiſſier. *p.* 1. ubi de Card. Bembo. Vide *Jacobus Sadoletus*.

SADUCA *Ptolom. Guadalquivirejo Floriano*, fluv. Hiſpaniæ Bæticæ in mare Iberium apud Malacam urbem influens. Cujus oſtium ab hac 1. leuc. in Ortum diſtat.

SADYATES, ex Mermnadum familia III. Ardyos filii Gygis fil. poſt patrem regnavit in Lydia. Mileſiis ſexennale bellum intulit: Succeſſorem nactus Alyattem, patrem Crœſi. Herodot. *l.* 1. Regnavit annos. 12.

SÆDENE, mons Cumæ, in Æolide, & tractus, *Stephan*.

SÆNA, Tuſciæ mediterraneæ oppid. *Ptolem. Siena* hodie dici, & Coloniam *Senenſem* Tacito vocari docet *Orlandin*.

SÆNIUS, prænomine *Lucius*, conſul annô Urbis DCCXXV. qui delectum Patriciorum inſtituit: à quo Senatuſconſultum *Senianum*. Vide Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 25.

SÆNOS, Sinarum fluv. *Ptol.*

SÆPINUM, urbs Samnitum, *Ptol.* Hodie *Sepinum*.

SÆPONA, urbs Hiſpaniæ Bæticæ. Plin. *l.* 3. *c.* 1.

SÆPRUS, Sardiniæ fluv. *Ptol.*

SÆTABIS, Vide SETABIS. Hic lini ſubtiliſſimum genus.

SÆVIRE, propriè de urſis. Spartian. *in Antonino Geta, c.* 5. *Familiare illi fuit has quæſtiones Grammaticis proponere, ut dicerent, ſingula animalia quomodo vocem emitterent, Agni balant — Urſi ſæviunt, leones rugiunt* &c. Ad quem locum refert Salmaſ. paginam ſe habere MS. fragmenti veteris Vocabularii, in qua cùm diverſorum voces animalium exponantur, etiam id legatur de urſis, quòd *uncent* ſive *ſæviant*. — Sumptum autem id ex Principe Poëtarum, *Æn. l.* 7. *v.* 17.

—— atque in præſepibus urſi
Sævire *& formæ magnorum ululare luporum.*

Quòd verò in fragmento illo, *ſævire*, pro uncare, exponitur; confirmatur ab Auctore Poëmatii *de Philomela*,

Dum lynces orcando fremunt, urſus ferus uncat.

Sed eam vocem, ut plures alias in eodem Poëmatio, meritò ſuſpectas habet *Bochartus*, cùm ὀγκᾶσθαι, *uncare*, aſinorum ſit. Proin ſequitur, non multo pòſt,

Quiritat verres, tardus rudit, uncat aſellus,

De urſis verò *ſævire*, Hebr. eſt המה. Ita enim Eſaias *c.* 59. *v.* 11. נהמה כדובים כלנו *Sævimus ut urſi nos omnes*. Interim non urſo propria vox eſt. Namque & de canis ululatu dicitur, Pſalmo 59. *v.* 7, 15. & de gemitibus columbarum, Ezech. *c.* 7. *v.* 16. & de tumultu viſcerum, Jerem. *c.* 31. *v.* 20. & de maris fremitu pluſculis locis.

locis. Græci Interpretes habent Eſaiæ d. *l.* Στενάξομαι ὡς ἄρκτος, *Gemam ut urſus.* Non omnino malè; videtur enim urſorum vox habere aliquid gemebundum. Unde Horat. Od. 16. *Epod.* v. 56.

Nec veſpertinus circumgemit urſus ovile.

Et Ovid. de Calliſto in urſam mutata, *l.* 2. *Met.* v. 586.

Aſſiduóque ſuos gemitu teſtata dolores &c.

Itaque, *Sævimus ut urſi nos omnes*, i. e. gemitu noſtrô ſævientes urſos referimus. Proin ſequitur, *Et ut columbæ gemendo gemimus.* Vide Salmaſ. *Not. ad Spartian. loc. cit.* & S. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 8.

SAFARIUM, in *Gloſſis* Iſidori, *Paſtopherium; Atrium Templi vel Safarium.* Item *Safarium, Atrium Templi.* Nempe Παστὰς, in Templis Gentilium dicebatur ea pars, quæ aliàs πρόδομος; non ἀπὸ τῆ παστάδος, quòd ibi convivarentur, ſed ἀπὸ τῆ πάσσειν quod eſt ποικίλλειν; quòd opere inteſtinô cælaris laquearibus & tectoriô albariôque opere obductis pictiſque & auratis ornata eſſet. Sed & velum vox ſignificat variegatum plumariô opere, quod thalami vel œci foribus prætendebatur. Unde παστοφόρια, Templorum Atria, in quibus ejuſmodi vela prætenta eſſent, vel potiùs quòd is locus deſtinatus eſſet manſionibus τῶν παστοφόρων. In templo namque Iſidis, & aliarum fortè etiam Dearum, certus cœtus fuit ſacratorum hominum, qui velum linteum variegatum, thalami foribus vel ſacræ calybæ oppandi ſolitum, ferre ſolebant. Atque hinc Iſidorus *Safarium*, Atrium Templi exponit. Vide Jac Gothofredum *ad l. ult. de publ. ædific.* & Salmaſ. *ad Solin. p.* 1217.

SAFFA, vel SAFFRA, civitas in monte ſita, à Nazareth, tribus diſtans milliaribus, patria Zebedæi, Alphæi & Jacobi atque Joh. Apoſtolorum.

SAFRACH, Gothus, vaſtavit cum Alatheo Pannoniam: ſicut Fridigernus Græciam, ſub Gratiano, A. C. 381.

SAGA, à *ſagiendo.* Cicero *de Divin. l.* 1. *Sagire enim ſentire acutè eſt, ex quo* Sagæ *anus, quia multa ſcire volunt & ſagaces dicti canes.* Apulejus *Met. l.* 1. *Potens illa & Regina caupona, quid mulieris eſt? Saga, inquit; & divina, potens cœlum deponere, terram ſuſpendere, fontes durare.* H. e. præſcia futurorum. *Feſtus*, Sacrorum peritam mulierem & Virum ſapientem *Sagos* dici notat. *Nonius*, conciliatrices libidinum virilium ſic dictas autumat, ut *Lucilius l.* 7. ſcripſerit,

—— *Saga & bona conciliatrix.*

Plerunque tamen divinatrices *Sagæ* dicuntur, *Saganæ* Priſciano *l.* 4. *Phœbades* veteris Scriptori *Onomaſtici*: quæ & Sacrorum peritiam ſimulant, & libidinum conciliatrices ſunt ut plurimùm. In quo genere Theſſalæ olim inprimis celebres, quibus frequens cum Luna commercium. Hinc ad divinationes ſuas ſpeculô uſæ, in eo literas ſanguine inſcribebant, reſponſa ipſarum continentes quas legebant, qui conſuluerant, non in ſpeculo, ſed in orbe Lunæ. Id enim carminibus ſuis ſe præſtare jactabant, eſſeque id Pythagoræ inventum. Unde Ariſtophanes *in Nebulis*,

Σ' ἄρα καθέλοιμι, κᾆτα τροχίον ἔχων &c.

Sed hac de re vide infrà, ubi *de Speculis.* De circulo, quem ingrediebantur, ſerpentes incantaturæ aliaſque præſtigias facturæ, diximus aliquid ſuprà, in voce *ſacer ſerpens. Defigere* autem diris aliquem, incantationibus, maleficis herbis & aliis veneficiis Sagæ dicebantur, Græcis πῆξαι & καταδεῖσθαι: Unde κατάδεσμος, pro *veneficio*, qua de re dictum ſuprà ubi de *Nodo Veneris*, cui contrarium erat, *ſolvere*: quod utrumque duobus potiſſimùm faciebant modis, cautibus videl. & herbis. Unde Sortilegium hodieque Gallis *carmen* dicitur, *charme*, & hinc verbum *charmer*, pro *carminibus aliquem devovere* ac defigere. De cereis imaginibus, quas Veneficæ ſeu *Sagæ* fingebant, earum beneficiô homines, quibus imminebant, ad obſequium pertracturæ, vel vehementibus doloribus excruciaturæ, Ovidius agit, in verſu *l. c.*

Sagaque phœnicea defixit nomina cera.

Et *Ep. Heroid.* 6. v. 91.

—— —— *Simulachraque cerea fingit.*

Quod *defingere* vocat Horat. *l.* 1. *Serm. Sat.* 10. v. 37. *Defingit Rheni luteum caput.* Ubi probè *defingere* à *defigere* diſtinguendum, quô poſteriore vocabulô effectus ſignificatur defictæ imaginis, de cujuſmodi veneficio diximus aliquid ſuprà, ubi de *Cereis imaginibus*, item voce *Lena*, ac *Simulatrix.* Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Didio Juliano c.* 7. & *ad Solin. p.* 1088. uti de reliquo *Sagarum* inſtrumento locum Lucani ſuprà laudatum, ubi de *Nodo hyænæ.*

SAGÆ, iidem qui *Sacæ*, Mela *l.* 3. *c.* 5.

SAGALASSUS; urbs Piſidiæ, vocatur etiam *Selgeſſus. Steph.*

SAGAMNA, vide *Sagona.*

SAGAMOS, in America, Regulos ſuos vocant, qui habitant Continentem; ſicut qui Inſulas, *Caſiquas* habent. Hornius *Orb. Imperant.*

SAGANA, venefica mulier, quæ Varum puerum prætextatum ſuis incantationibus faſcinavit. Horat. *in Epod. Od.* 5. v. 26.

At expedita Sagana per totam domum
Spargens Avernales aquas,
Horret capillis. ——

Ejuſdem ceu Necromantidis meminit *Sat.* 8. *l.* 1.

SAGANAS, apud *Ptolemæum*, Carmaniæ flumen, quod poſt Andanim illi ponitur, verſùs Occidentem naviganti; *Siccanas* Plinio, pro *Siganas* vel *Taganas*; de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1181.

SAGANUM, urbs Sileſiæ, caput Ducatus cognominis ad Bobecam fluv. 5. leuc. à Glogavia majore in Ortum à Croſſa in Meridiem Gorlitium verſus totidem. Polonis *Zegan.* Sub Auſtriacis. *Saganenſem* principatum tenuit olim Conradus, fil. Henrici Barbati, Sileſiæ ſuperioris Ducis, qui utraque Poloniâ potitus. Obiit A. C. 1238. Frater Henrici Pii, qui celebri illô prœliô prope Lignicium à Tartaris cæſus eſt. Pater fuit Conradus Henrici, qui Uratiſlavienſem, Boleſlai qui Lignicenſem, & Conradi, qui Glogovienſem ducatum accepêre. Dein *Sagano Glogovienſem* lineam orſus eſt, Henricus Fidelis, fil. hujus Conradi, qui bona ſua *Saganum*, Croſnam, &c. Joh. Bohemiæ Regi, Bohemiſque à quibus feudô teneret, ſubmittere coactus eſt, A. C. 1329. Pater Henrici Ferrei: Cujus fil. Henricus Paſſere genuit Henricum, qui Glogoviam & Freiſtadium tenuit. mortuus A. C. 1467. ſtirpe brevi quoque extinctâ, & Johannem, cujus linea in Johanne filio deſiit, qui à Matthia Corvino principatu ejectus, ſub principium ſuperioris ſeculi vitâ exceſſit. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt.*

SAGANUS, *Ptolem. Baſiri* nunc, fluv. Carmaniæ, in ſinum Perſicum contra Armazum inſul. influens.

SAGARÆI, pop. qui camelorum certamen, in honorem Minervæ, inſtituerunt. *Ælian.*

SAGARAUCÆ, gens Scythiæ intra Imaum. *Ptolem.*

SAGARIA Negotiatio *in l. cum duobus §. quidam, ff. pro ſocio*, ſagorum negotiatio fuit, de quibus vide infrà, ubi varia de voce *Sagum.*

SAGARIS, Ajacis Locri fil. memoratus Solino *c.* 2. *Notum eſt, à Philoctета Petiliam conſtitutam — Sybarim à Trœzeniis & à* Sagari *Ajacis Locri filio* &c. Sed Achæos cum Trœzeniis Sybarim condidiſſe, tradit Ariſtoteles *de Republ. l.* 5. de *Sagari* verò Ajacis Locri filio, nihil alibi occurrit. *Sagaris* quidem nomen proprium Græcum, in antiquis *Inſcriptionibus* occurrit, & in illo verſu Martial. *l.* 8. *Epigr.* 58.

Poſſum te Sagarim *jure vocare meo.*

Salmaſ. *ad Solin. p.* 65. Alii tamen apud Martialem, *Sagarim* ſcuti genus eſſe Poëtam in ambigua hac voce, quæ & pro *ſago* accipi poſſit, ludere, contendunt. Vide Raderum *ad loc.*

SAGARIS, fluv. Aſiæ, qui ex Dindymo Galatiæ monte naſcens, & per Phrygiam Bithyniamque flexuoſô curſu delatus, tandem influit in pontum Euxinum. Ovid. *Pont. l.* 4. *Ep.* 10. v. 47.

Huc Lycus, huc Sagaris, Peniuſque Hypaniſque Crateſque
Influit, & crebrò vortice tortus Halys.

SAGARTIA, Cherſoneſus juxta mare Caſpium, *Stephan.*

SAGE, nomen viri, 1. Paral. *c.* 11. v. 34. Latinè, *ignorans*, ſive *comprehendens*, aut *attingens*, vel Syriacè *multus*, *multiplicans.*

SAGENÆ tractus, in *Charta* veter. Philippi Francorum Regis A. C. 1283. apud Sammarthanos *in Archiepiſc. Rotomag.* facultas eſt piſcandi & rete in piſcariam jaciendi & immittendi. Pro *reti* namque vox Latinis nota. Sed & navigii ſpeciem deſignat, apud recentioris ævi Scriptores. Unde *Sagena Petri*, Petro Damiano apud Baronium *A. C.* 1066. *num.* 57. Sic Laurentius Veron. *de Bello Balearico l.* 1.

Barcæ, currabii, lintres, grandeſque ſagenæ.

Etiam apud ejuſdem ævi Græcos Scriptores, crebrò hâc notione σαγήνη occurrit, Conſtantinum *de Adminiſtr. Imp. c.* 31. *de Thematibus l.* 2. *c.* 1. & 6. Mauritium *Strategic. l.* 1. *c.* 21. Gregoram p. 72. &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

SAGES, Cyzicenus, ab Hyla ſagittis confixus, Val. Flacc. *l.* 3. *Argon.* v. 182.

SAGIBARONES, memorati in *L. Sal. tit.* 56. §. 2. 4. & 9. & *in LL.* Inæ Regi *c.* 6. Cauſarum Judices ſunt, qui in mallis publicis jus dicebant; à Saxon. *Sacch* ſive *Sacck*, cauſa, de qua litigatur & *Baro* i. e. Homo: ita ut Juriſperiti fuerint ſive Legis Doctores, qui Gallis dicuntur *Hommes de Loy.* Eorum in Judiciis non plures eſſe debere, quàm tres, colligitur ex dicto §. 4. *Sagibarones in ſingulis mallobergiis — pluſquam tres eſſe non debent* 1 cùm Grafiones judicaverint cum ſeptem. Vide Henr. Spelmann. & Car. du Freſne *in Gloſſ.*

SAGIENSIS Urbs ſeu SAGIUM, aliàs VAGORITUM dicta; *Seez*, Seſſuorum caput. Ad Olinam fluv. Normanniæ, prope ejus fontes, 40. leuc. à Lutetia in Occidentem, 5. ab Alenconio in Cæciam, 11. à Lexovio in Meridiem, eſtque ſatis culta.

SAGINA, apud Solinum *c.* 23. ubi de conchis margaritiferis. *Sic concipiunt gravidæque fiunt & de* ſaginæ *qualitate reddunt habitus unionum*: pro cibo vel pabulo, ponitur. Sic Sympoſius in *Ænigmatis*, *ſaginas* dixit de glandibus, quæ ſuum pabulum ſunt,

Setigeræ matris fœcunda natus in alvo
Deſuper ex alto virides expecto ſaginas.

Unde Symmacho *in Ep. Saginam cædere*, eſt cibum cædere ac comedere. Et Nemeſianus *in Cynegetico*, v. 166.

—— *tunc conſuetam retinère* ſaginam
Profuerit.

Ubi de canibus venaticis, qui non ſaginantur, loquens, vocem pro ſimplici cibo uſurpat &c. Aliàs Veteribus *ſagina*, eſt σίτισις ſeu *fartura.* Plin. de cochleis, *l.* 9. *c.* 56. *Quin &* ſaginam *earum commentus eſt, ſapâ & farre, aliiſque generibus, ut cochleæ quoque altiles ganeam implerent. Cujus Artis gloriâ in eam magnitudinem perductas, ut octo quadrantes implerent ſingularum calices, auctor eſt M. Varro* &c. Et quidem vel ad ſacra, vel ad luxum, id fiebat. Boves altiles ad publica ſacrificia *ſaginatos*, habet Varro *de R. R. l.* 2. *c.* 1. Vide quoque ſuprà, voce *Adeps* alibique paſſim. Gallinam altilem, exhibet Martial. *l.* 13. *Epigr.* 62. &c. cui muneri qui præerat, *Aviarius Altiliarius* vocatur in veter. *Inſcript.* Romæ, *Fartor* Horatio *l.* 2. *Serm. Sat.* 3. v. 229. & in alia *Inſcr.* ibid. aliâ verò notione *Fartor* ſuprà: Vide L. Pignorium *Comm. de Servis*, ut & hîc paſſim,

 inprimis

inprimis vocibus *Ligare* & *Zotheca*. Propriè verò *ſaginare* de Athletis uſurpatum. Tertullian. *adv. Pſychicos*, *Saginentur pugiles & pyctæ Olympici, illis ambitio corporis, quibus & vires neceſſaria.* Sic Græcis σιτίζειν, de iiſdem. Diogenes Laërtius. Οἱ δὲ Πυθαγόραν ἀλείπτην τινὰ τοῦτον σιτίσαι τὸν τρόπον τοὺς ἀθλητάς, *ad hunc modum pugiles ſaginâſſe.* Hinc Curtius *l. 9. c. 7.* Dioxippum pugilem, *ſaginati corporis belluam* vocat. Et primò quidem ficus aridas eſitabant Athletæ, quam veterem ἄσκησιν Pythagoras quidam Diogeni modò memoratus ſuſtulit, & Pugiles ad carnium uſum tranſtulit, uti quoque Jamblichus memorat *in vita* Pythagoræ Philoſ. A' quo tempore licèt ſiccas ficus non ampliùs comederent, manſit tamen huic saginæ ξηροφαγίας vocabulum: quòd pulpam tantùm ſiccam aridamque, nullis ſcitamentis & juruſentis eblanditam ederent. Carne autem ut plurimum utebantur bubulâ & ſuillâ, pedes inprimis edebant bubulos & ſuilla ἀκρωκώλια, quòd hæ partes maximè aridæ ſint ac ſiccæ & minimum ſucci ac pinguedinis habeant &c. Qua de re vide ſuprà ubi de *Arida Saginatione*, ut & in voce *Colephia*; de phraſi, *Saginam cædere*, itidem ſuprà voce *Phago*: plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Tertullianum de Pallio c. 4.*

SAGIS Portus parvus Ducatus Ferrarienſis, *Porto di Magnavacca*, ubi alveus, per quem ſtagnum Comaclenum in mare Adriaticum ſe exonerat. Turrim habet munitam, vix 5. milliar. à Comaclo in Ortum, 15. à Ravenna in Boream, inter Volanam ad Boream & Paduſam Padi oſtia ad Meridiem. *Baudrand. auctor.*

SAGITTA, aliô nomine *Claudius*, præfectus alæ Petrinæ, nuncius Piſoni cædis per Paparium centurionem patrandæ, cumque ad res novas exſtimulans. Tacit. *Hiſt. l. 4. c. 49.*

SAGITTA, vide *Octavius*.

SAGITTA Veterum, an à Scythe Jovis, an à Perſe Perſei filio, inventa, vide Plinium *l. 7. c. 56.* atrox telum. Statius *Theb. l. 12. v. 29.*

—— —— patulæ receſſ
Cum capulis haſtiſque manus, mediiſque ſagittæ
Luminibus ſtantes.

Ad quæ verba Barthius, *Ex hoc aliiſque talibus Scriptorum locis patet*, inquit, *quam atrox fuerit* ſagitta *Veterum; ut contra minùs curioſè armatos, pejus longè putem hodiernis minoribus ſclopetis, quæ tranſeunt, aut certè tam fœde laniandos Chirurgis non exhibent vulneratos. Adde celeritatem iterationum plagarum. Et quàm fœdum hoc ſolum Papinianum ſpectaculum putes; craſſam ſagittam & hamatam in cerebro ſtantem videre!* Quæ autem ratio quiſque uſus *ſagittandi & jaculis* jaciendi Veteribus fuerit, idem Stat. indicat, *Theb. l. 6. v. 354.*

Quale quater jaculo ſpatium, ter arundine vinças.

Nempe trium ſagittarum ſpatium, quatuor jaculorum longitudinem habuit: h. e. quatuor ictus jaculorum æquabant trium ſagittarum ſpatium, quod hodie ſecus habet. Unius enim ſagittæ expulſio decem amplius jaculorum ſpatium conficit eoque ampliùs. Sed verum eſt, nos ſagittarum tenere veterem uſum, eumque habiliorem redditum, jaculorum autem omnem fermè amiſiſſe. Nec verò ſagittæ nonnullis ad nocendum ſatis viſæ, niſi & venenô tingerentur, qua de re aliquid infrà, ubi de *Veneficio*. *Sagittis* porrò parvis totas gentes, quòd *ſagittando* valerent, capillaturam ſuam ornâſſe legimus. Claudian. *de Nuptiis Honorii v. 222.*

—— quantum crinita ſagittis
Attulit extremo Meroë circumflua Nilo.

Idem *l. 3. Conſul. Honorii v. 21.*

—— poſitis Numen confeſſa pharetris
Ignavas Meroë traxit de crine ſagittas.

Et *l. 1. de Laudibus Stiliconis v. 254.*

Venerat & parvis redimitus Nuba ſagittis &c.

Cujuſmodi *ſagittæ*, inſtar utilium, pennatæ quoque erant. Prudentius *Hamartigenia; v. 498.*

—— —— non accola magni
Euphratis Parthus rapiet, non decolor Indus,
Tempora pennatis redimitus nigra ſagittis,

Eædem in orbem compoſitæ erant. Claudian. *Nilo*,

Et gens compoſitis crinem velata ſagittis.

Ubi crinem ipſum præ orbe ſagittarum non fuiſſe conſpicuum notat. Vide quæ *ad tabulam Solis* ex Heliodoro & Luciano pulchrè notat Hieronymus Aleander, & plura hanc in rem, apud Car. Paſchalium *Coron. l. 3. c. ult.* & Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Statium paſſim*: ubi inter alia & *ſagittæ ſonum* hoc verſu Virgiliano Æn. *l. 12. v. 319.* repræſentari adnotat,

—— ſtridens alis allapſa ſagitta eſt &c.

Addam ſolùm, non ornatui tantùm, ſed & uſui, aliquando id factum. Æthiopes enim pugnaturos *ſagittas* capitibus ſuis in orbem ἀκτινηδὸν, *ſicuti radios*, circumponere conſueviſſe, ut illas, cùm uſus eſſet, contra hoſtes ejacularentur tradit Lucianus *de Salt.* De *Sagittarum* in divinatione uſu, apud Arabas olim, Babyloniiſque frequenti, atque adeò Ezech. *c. 21. v. 21.* memorato, diximus ſuprà, ubi de *Belomantia*: de eo verò pœnæ apud Perſas veteres genere, quô Beſſum affectum ait Curtius: *l. 7. c. 5.* quem *ſagittis confixum* in cruce refert: deque hodiernorum Perſarum, quô *ſagittis* nares trajiciuntur, vide Notas ad Curt. & Petrum de Valle *Itinerar. Tom. 3.* ut de manumiſſione *per Sagittam* ſuprà, *Manumiſſio.* aliquid etiam vocc *Regulus*. Hinc *Sagittariorum Doctor*, occurrit in *veter. Inſcr.* apud Cl. Sponium *Itiner. Græciæ*: qua arte inſignes fuiſſe Cerethos, inter Salomonis Satellites, hincque fortè nomen accepiſſe, diximus ſuprà in voce *Pelethi*: quemadmodum à peritia *ſagittandi* laudatur Philoctetes, apud Hom. *Il. β.* Catenes, apud Curtium *l. 7. c. 5.* Domitianus, apud Suetonium, *c. 19.* Commodus, apud Herodianum, *l. 1. c. 15.* Gratianus, apud Auſonium *Panegyr.* Hormiſida apud Zonar. *tom. 3.* Theodoricus, apud Sidonium &c. Vide & ſuprà, *Pilus.*

SAGITTA, navigii ſpecies eſt, apud Recentiores. Otto Friſer. „ *l. 2. c. 33.* Aptatis triremibus & biremibus, quas modò galeas „ ſeu *ſagittas* dicere ſolent, aliiſque navibus bellicis onerariis &c. à velocitate dicta. In veſtibus verò *Sagitta* dicitur pars ea, quæ contrahitur in ſinus, quòd *Sagittæ* ſpeciem effingat, apud „ Udalricum „ *Conſuet. Cluniac. l. 2. c. 11.* Sedens ad lectionem — anteriora „ frocci ſui ſemper in gremium ita attrahit, ut pedes poſſint benè „ videri. Girones quoque vel quos quidam *Sagittas* vocant, colligit utrinque, ut non ſparſim jaceant in terra. Car. du Freſne in *Gloſſar.* De cujuſmodi veſtium ſagittis, vide ſuprà in voce *Rugæ Veſtium*, item hic infrà ubi de *Sinu*.

SAGITTARII Venatores, ordo militum, in *Notit. Imp.* Vide ſuprà, *Acceptoria.*

SAGITTARIUS, Epiſcopus Vapincenſis, frater Salonii, qui Ebrodunenſi Præſulatu functus eſt. Hi ambo latrocinii criminumque variorum accuſati, & convicti, Conciliô Lugdunenſi, A. C. 567. depoſiti ſunt. A qua ſententia ad Papam appellantes, ab illo abſoluti, redierunt in Galliam. Sed nihilo meliores facti, paulo poſt, contra Longobardos irrumpentes, Mommolium ſequuti, plurimos barbarorum interfeciſſe ſe gloriati ſunt. A Gontrano Rege poſtmodum Conciliô Cabillone indictô, ob læſæ Majeſtatis crimen, denuo depoſiti, A. C. 579 & in Monaſterium in Burgundia detruſi, inde iterum elapſi ſunt, diuque huc illuc vagi, miſerè tandem perierunt. Et Sagittarius quidem, Gondebaldo contra Gontramum adhærens, captô Compendiô, capite à milite quodam truncatus eſt, A. C. 585. Gregor. Turonenſ. *l. 4. c. 37. l. 5. c. 21. l. 7. c. 34.*

SAGITTARIUS, ſignum cœleſte, quem alii *Centaurum Chironem* arbitrantur. Alii *Crocum* filium Euphemes nutricis Muſarum fuiſſe volunt, & habitâſſe in Parnaſſo cum Muſis, & venationi incubuiſſe, unde & uſum ſagittis, & equo inſediſſe; poſt mortem verò precibus Muſarum, à Jove inter aſtra relatum, & variâ formâ conſcriptum. Idibus Februarii veſpere occidit, ac vehementer hyemat, *Columella*. Vide omnino Cæſium *in Aſtron. Poet. p. 84.* Eum ſolô arcu effinxerunt Veteres ſine chorda. Latini ita ↔ quam ſagittam eſſe arcui applicatam, interpretatur Scaliger: ſed hæc figura ab illa defluxit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1236.* Item numiſma olim Perſicum, *Sagittam* notâ ſignatum, ut ex eleganti illo Ageſilai liquet, quem cùm Magiſtratus Lacedæmoniorum ex Aſia revocaret, ferunt diſcedentem ad amicos dixiſſe, *Se triginta* Sagittariorum *millibus ex Aſia à Rege Perſarum pelli.* Tot enim delatis Athenas & Thebas, diviſiſque inter primores, bellum in Lacedæmonios totius Græciæ concitatum eſt, Plut. *in Eo, c. 25.* & *Artaxerxe c. 31.*

SAGIUM, vide *Sagienſis urbs.*

SAGMA, Græcis σάγμα & σαγή, propriè eſt, quod jumentis onera bajulantibus imponitur, ut molliùs & ſine ſua noxa vehant; diſtinctum à ſella equorum vel aliorum animantium, quibus homo vehitur. Vegetius *Rei veterin. l. 2. c. 59. Exceptis his, qui deputati ſunt Circo, reliquum equorum, mulorum, aſinorumque genus ſub ſellis aut* ſagmis *ſolò tergô præſtat officium.* Deinde, *tum ſellarum vel* ſagmarum *menſura conveniens & apta qualitas debet adhiberi.* Inde *equi ſellares & ſagmarii*: *Sellaris* Græcè ἵππος φορεύς, *Plut.* vel κέλης: *Sagmarius* vide κανθήλιος, & propterea à ſellari ſeparatur, qui abſolutè equus dicitur. Ut in *vita* B. Hilarii, *Quod ubi vir comperit, protinus & ipſe pedibus iter ingreſſus, urbem Romam ſine equo, ſine* ſagmario *intravit.* Quæ tamen diſtinctio non obſervatur apud Lamprid. in *Heliogabalo, c. 4.* ubi inter Semiamirica Senatusconſulta, etiam hoc de Matronis conſtitutum, *Quæ pilento, quæ equo ſagmario, quæ aſino veheretur.* Nec apud Vopiſcum, *in Aureliano c. 7.* ubi de militum officio, *Equum ſagmarium ſuum defricet* &c. Farciebantur autem σάγμασι tomentô σαγὴ dictô; unde voci origo, σάττειν enim idem eſt, quod *implere* & *farcire*. Unde σαγματογήνη ἰδίως, apud Auctorem *Peripli*, *lintei ex quo* ſtragula *& ſagmata conficiebantur*, ſpecies. Poſtmodum *Sagma*, jumenti ſarcina & onus, Græcis κανθηλιάτης. Gallis vulgò *Sarga* dicta eſt. Unde *ſagmare aſinum* vel *equum*, onerare eſt; & *equus ſagmatus* onuſtus; σεσαγμένος. Ex *Sagma*, recentiores *Salma* fecêre, hinc *Sauma*. Unde *Sauma vini*, apud Falconem Benev. A. C. 1124. *Tanta fuit fertilitas vini, quòd — centum ſaumæ pro 30. denariis vendebantur.* Et *Somarii*, apud Theodorum Campedonenſem *in vita* S. Magni *c. 3.* qui cellarii vinarii curam habent, & Gallis *Sommeliers* vocantur: eo quòd horum potiſſimùm curæ incumberent *Equi ſagmarii*, quibus vinum deferebatur; eâdem poſtea appellatione ad cæteros miniſtros, qui clitellaria jumenta agebant; & tandem ad illos quoque, qui in Aula Galliæ Regum ſupellectilis Regiæ curam gerunt, extenſa. Vide Car. du Freſne in *Gloſſar.* Salmaſ. *ad Hiſtoriam Aug. paſſim* inprimis ad *d. l.* ut & *ad Solin. p. 998.* & 1170. nec non Paulum Leopardum *Emendat. l. 11. c. 6.*

SAGOCHLAMYS, memorata Trebellio *in Claudio c. 14.* qui inter dona dari juſſa Claudio recenſet *Sagochlamydes annuas duas*: veſtis fuit militaris, ex dupl ci genere veſtium *Sago* & *Chlamyde*, conſtans; ut Caſaubonus explicat. Sic *Chlamydem mantuelem*, idem Auctor nominat *ibid c. 17.* Sic *tunicam palliolatam* Vopiſcus recenſet in *Bonoſo. c. ult.* Figura ejus quæ fuerit, non adeò facile explicatu eſt. Si enim tota clauſa, nihil ex Sago habuerit, quod apertum; ſi ſolùm in parte inferiori, tantùm Chlamys fuerit. Fortaſſe ex vul-

vulgari Chlamyde & Sago Gallico compoſita fuit, ita ut ad inſtar Tunicæ, quemadmodum Gallorum Saga, indueretur, & manicas haberet, cæterùm ad latera hinc inde pendulas alas, ad inſtar Chlamydis, Octav. Ferrarius de *Re Veſtiar. Part.* 2. *l.* 3. *c.* 11. Gregariorum militum veſtem *Sagochlamydem* fuiſſe, contendit Thom. Dempſter. *Paralip. in Johan. Roſin. Antiq. l.* 10. *in principio.* Non diverſum videtur id genus veſtis, quod σαγομάντιον Græci recentiores vocârunt; nam μάντιον pro *chlamyde* dixerunt Gloſſæ, *paludamentum*, χλαμὺς μάντιον. De *Sagomanto* Suidas *in Etymol.* χλαμύδα interpretatur, τὸ περιφερὲς τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον σαγομάντιον, ὅπερ φοροῦσιν οἱ ἀκρίτοι, *Rotundum vulgo dictum Sagomantum* &c. Nempe rotundum fuit, ut chlamys, non quadratum vel quadrangulum, ut ſagum. Et *Sagochlamys* ad utriuſque formam factum & aliquid habens ex chlamyde & ſago veſtimentum. Salmaſ. *ad Pollion. d. l.* Vide quoque ſuprà *Fibula* & infrà *Sagum.*

SAGOMANTUM, Græcis recentioribus Σαγομάντιον, vide hîc ſupra *Sagochlamys.*

SAGONA, urbs Corſicæ, Epiſcopalis in ora Occidentali excìſa.

SAGONA, aliàs SAGAMNA, vel SOONA, caſtrum olim, nunc vicus Galliæ in Cenomanis, vulgò *Songor*, ſeu *Sonne*: caput pagi cognominis, qui *le Sonnois* dictus, olim Baronatus titulò illuſtris fuit. In hoc præter Sagonam, ſunt villa Bulciacum & ſylva Perſenia, cum vico ac Monaſterio ejuſdem nominis, *Perſeigne*, Ordinis Ciſterienſis. Item Mamerciæ caſtellum, *Memers en Saonnois*, Soonæ proximum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SAGONES, mediò ævò dicti qui priùs *Curioſi*, & antiquitus *Frumentarii*, publici nempe curſus proſecutores. Occurrit vox frequenter apud *Caſſiodorum*, è quo colligi poteſt, non eos tantùm publicum curſum curâſſe, ſed etiam pecunias publicas exegiſſe. Unde eſt, quòd *Sajones* (namque ſic poſtmodum vox corrupta, ut ex *ſago ſaje* Galli fecerunt, panni ſpeciem) ab *exigendo* dictos annotet *Iſidorus*, more ſuô ineptus in etymologiis eruendis. Caſſiodorus *Var. l.* 4. *ep.* 47. *ad Godiſcalcum Sajonem*, *Nullum præterea Sajonum diſcurſum facere patiaris, ſed ad cauſam, quam directus fuerit, unò tantùm itinere permittatur accedere vel redire.* Ubi quos *Sajones*, eoſdem paulo pòſt *Veredarios* appellat: *Et idcirco quinquaginta ſolidorum mulctam jam non veredarius, ſed catabulenſis incurrat, quiſquis ultra centum libras parhippum crediderit onerandum.* Nam qui curſu publico, aliquò juſſu Principis deſtinabantur, dicebantur *Veredarii* & *Sagones*, hujus Scriptoris ætate, quòd *ſagis* uterentur. *l.* 47. & 48. *Cod. Theodoſ. de curſu publ. Sint præterea duo Palatini proſequutores ſingularum rhedarum, cum tribus ſervis, habentes quinquagenarum librarum avertas & ſaga, quibus par erit eos pro itineris neceſſitate muniri.* Et *l.* 2. *Cod. eod. tit. d.* cavetur, ne hippocomis *ſaga* ſua auferant Veredarii. Ubi *ſaga* perperam nonnulli pro equorum ſtratis accipiunt. Græci illò locò σάγια verterunt, quam vocem Latinam illi uſu ſuam fecêre. Mulionum ſcil. & Veredariorum pænulæ ibi intelliguntur; ut & in *l.* 37. eum qui *ſagum* hippocomorum notabili populatione voluerit uſurpare vel ſcindere &c. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano, c.* 11. & ſuprà ubi de *Curioſis*, *Curſoribus*, *Frumentariis.*

SAGONTIA, *Appian. Secontia Antonin. Epila Morali*, oppid. Aragoniæ, inter Cæſar-Auguſtam 7. & Bilbilim 8. leuc. ab Alavona 4. in Meridiem.

SAGRA, fluv. Magnæ Græciæ per fines Locrenſium in mare Auſonium influens. *Alaro* hodie *Gabr. Barrio*, *Sagriano Leandro*, *Suchriano Nigro.*

SAGRUS, *Straboni* Ciliciæ, Caramaniæ & Armeniæ minoris amnis, ut & Plin. *l.* 3. *c.* 10. *Ptolem. Procopio.* Hodie *Sangro*, vel *Sanguino Nigro.*

SAGUENÆUM, tractus novæ Franciæ, verſus Taduſſacum oppid. ubi aliquot coloniæ Francorum, paucis ab hinc annis cum fluvio cognomine in parte Boreali novæ Franciæ qui in fluvium S. Laurentii ſe exonerat, juxta Taduſſacum oppid.

SAGULUM Imperiale, apud Treb. Pollionem in *Vita* Zenobiæ, *c.* 30. *Zenobia —— poſt Odenatum maritum Imperiali ſagulò perfuſa per humeros habitu, donis ornata —— imperavit*: Ubi forte *habitu Didonis ornata*, legendum eſſe, judicat Salmaſ. *Sagulo* namque ornata dicitur Zenobia, Didonis habitu, à qua ſe originem ducere memorabat. Didonem autem ſic ornatam introducit Poëta *l.* 4. ejuſque habitum hòc modô deſcribit, *v.* 136.

Tandem progreditur, magnâ ſtipante catervâ,
Sidoniam pictô chlamydem circumdata limbô
Cui pharetra ex humero, crines nodantur in aurum,
Aurea purpuream ſubnectit fibula veſtem.

Sagulum nempe *Imperiale* Zenobiæ tribuit Trebellius, at Virgilius *purpuream chlamydem*: *Sagulum* autem & *chlamys* idem. Et quidem *ſagulo per humeros ornata*, eſt τῇ χλαμύδι κατὰ τῶν ὤμων ἐνεσκευασμένη: fibulâ enim per humeros ſubnexa erat veſtis, ut in *ſeqq.* dicitur, non circa pectus, cùm brachiô ſæpe nudô ageret. Vel ſimpliciter, *ſagulô per humeros ornata*, τὴν χλαμύδα κατὰ τῶν ὤμων ἔχουσα. *Sagulum* autem *perfuſum*, quòd addit, eſt βαπτὴ χλαμύς. Sic *perfuſam purpura veſtem* Latini dicunt τὴν πορφυροβαφῆ. Virgil.

Perfuſamque oſtro veſtem ——

Idem *l.* 5. *Æn. v.* 111 —— *& oſtro*

Perfuſæ veſtes, argenti aurique talenta &c.

Vide Salmaſium *d. l.*

SAGUM, vox purè Græca, à σάγον, in genere quodvis tegumentum eſt. Hinc quæ alii coopertoria vel tegumenta equorum dicunt, ea ſæpe *ſaga* nominantur. Jul. Capitolin. *in Vero, c.* 6. ubi de Volucri ejus equo, *quem, ſagis fuco tinctis coopertum, in Tiberianam ad ſe adduci jubebat* &c. Vegetius *Artis veterin. l.* 2. *Animal locô calidô ſtatues, ac ſagis cooperies*, alibique paſſim. Abſyrtus vocat σισύρας ἐξ ἐρίων αὐτοδιδύμας καλεῖ. *Sagum* pro pallio, vidimus ſuprà, in voce *Sagones.* In ſpecie autem *Sagum*, veſtimentum erat armis ſuperindui ſolitum, Joh. Roſin. *Antiq. Rom. l.* 5. *c.* 31. Idem cum Chlamyde *Octav. Ferrario.* Indumentum ſcil. ſeu ἐπίβλημα, quod tunicæ imponeretur & fibulâ in humeris necteretur; unde auctor *Etymologici*, χλαμὺς τὸ περιφερὲς καὶ κυκλοειδὲς, τὸ ἐν συνηθείᾳ λεγόμενον Σάγον. ἱμάτιον ὅπερ φοροῦσιν οἱ στρατιῶται. Propriè veſtis militaris, quâ tamen, non tam gregales ac manipulares, quàm Ordinum Duces, Centuriones & Præfecti utebantur. Capitolin. *in Marco Philoſopho c.* 27. *Per Brundiſium veniens in Italiam, togam & ipſe ſumſit, & milites togatos eſſe juſſit, nec uſquam fuerunt ſagati ſub eo milites.* De Centurionibus, vide Sueton. *Auguſto c.* 26. de Tribunis, Livium *l.* 7. *c.* 34. ubi tamen apparet, fuiſſe diſcrimen aliquod, inter Tribunorum, Centurionum, ac Manipularium *Saga*, de quo infrà. Milites ergo in bello ſagati, Sueton. *Julio c.* 48. Galli inprimis, unde de Belgis Strabo *l.* 4. Σαγηφοροῦσι δὲ καὶ κομοτροφοῦσι. Figuram *Sagi* quod attinet, fuiſſe veſtimentum apertum & infibulatum, quodque reliquis veſtibus ſuperinduceretur, Cæſar docet *l.* 1. *c.* 32. *Siniſtras ſagis involvunt.* Silius item *l.* 17. *v.* 531.

—— Humeris imponit honorem
Fulgentis Saguli. ——

Hinc extenſô eò homines per ludibrium in ſublime jactabantur quod à Nerone factum tradit Sueton. & Martialis *l.* 1. *Epig.* 4.

Ibis ab excuſſo miſſus ad aſtra Sago.

Idem Sueton. de Othone, *c.* 2. *Ferebatur*, inquit, *& vagari noctu ſolitus, atque invalidum quemque obviorum vel potulentum corripere, ac diſtento ſago impoſitum in ſublime jactare.* Sic de viſco Plin. *l.* 16. *c. ult. Sacerdos candida veſte cultus, arborem ſcandit, falce demetit, candido id excipitur ſago.* Porrò tunica longius *Sagum* fuit, non tamen talare erat, ut vult Vualtrimus, non benè intellectò illo Trebellii *in Saturnino*; *c.* 23. *Hujus inſigne eſt, quòd in convivio diſcumbere milites, ne inferiora denudarentur, cum Sagis juſſit hyeme gravibus, æſtate perlucidis*, &c. Quæ omnia propriè de *Sago* Romano capienda ſunt. Non enim omnia *Saga* fibulata fuiſſe declarant verba Claudii ad Regillianum, apud Trebellium. Quamvis enim de Romanorum *Sago*, ex Varrone: Hiſpanorum ex Appiano: Illyricorum, ex Trebellio: Germanorum ex Tacito, qui ait, *in Germ. c.* 17. *ſpina ſagulum infibulare ſolitos*: Gallorum ex Polyæno id videatur conſtare: tamen Gallica *Saga* ſine fibula fuiſſe videntur, ad inſtar tunicæ & quidem manicata, qualia hodierna *Saga* ſunt & Italis *Saji* vocantur. Vide Tacitum *Hiſtor. l.* 2. ubi de Cæcinna. Quod ideo fortè factum, quia cùm braccati eſſent, inferiora corporis velabantur, adeoque opus non habebant veſtibus clauſis atque prolixis. Interim etſi, more tunicæ, Galli *Sagum* induerent, tamen fortè, cùm ad pectus apertum eſſet, fibulâ ei, quâ clauderetur, fuit opus. Unde & *Diodorus* de iis, ἐπιπορπῶνται σάγους ῥαβδωτούς. virgatum enim, & intercurrente purpurâ diſtinctum fuiſſe hoc *Sagum*, Veteres prodiderunt, Materia *Sagi*, ſicut & aliarum veſtium apud Romanos, lana fuit, majoris minoriſque pretii: *Saga* ſcil. gregalium & manipularium militum craſſiora ac viliora fuêre, ipſâ lanæ ignobilitate: at Centurionum ac Tribunorum majoris pretii ac nobilioris texturæ. Hinc *Sagum* pro veſte viliori ac craſſiori, apud Martialem *l.* 6. *Epigr.* 11.

Te Cadmæa Tyros, me pinguis Gallia veſtit,
Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?

Ubi pingue craſſumque ſagum, quod fermè in Gallia conficiebatur, Tyriis lacernis opponitur. Vide eundem *l.* 8. *Epigr.* 58. Senec. *Ep.* 18. & Strabonem *l.* 4. Ex ſerico poſtea chlamydem Cajum & Commodum geſſiſſe, apud *Dionem* legimus: auratarum meminit Spartian. in *Hadriano c.* 17. Porrò, ut tunica militaris alba fuit, ita Chlamydes & *Saga* nativô lanæ colore fuerunt: hôcque unô Imperatores Duceſque à militibus diſtinguebantur, quòd Paludamentum purpureum ſive coccineum geſtarent. Gallicum tamen *Sagum* intextâ purpurâ diſtinctum fuiſſe, docet Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 652. *ubi de Gallis*,

Aurea cæſaries illis, atque aurea veſtis,
Virgatis lucent ſagulis: tum lactea colla
Auro innectuntur, duo quiſque Alpina coruſcant
Gæſa manu ——

In quæ verba Servius, *Sagula virgata erant, quæ habebant in virgarum morem deductas vias. Et benè adluſit ad Gallicam linguam, per quam virga purpura dicitur. Virgatis ergo, ac ſi diceret, purpuratis, quæ Sagula virgata etiam Trabeata dicta ſunt.* Quam ob cauſam verba Gallieni, perditâ Galliâ querentis: Non ſine trabeatis ſagis tuta Reſp. eſt? de *virgatis ſagis*, interpretatur *Caſaubonus*, ex Diodoro *Scutulata* eadem, i. e. macularum inſtar, cancellatim & reticulatim diſtincta, vocat *Scaliger.* Hinc *Sagulum* brevius Sago, &c. Neque verò tantùm pro veſte militari, ſed & pro quovis tegumento, *Sagum* uſurpatum olim fuiſſe, notat Caſaubon. ad Capitolin. de L. Veri equo *c.* 6. Vide ſuprà. Præterea, cùm inter bella civilia mutatio veſtis fieret, depoſitis togis, *Saga* ſumebantur: Unde *ire ad ſaga*, & *eſſe in ſagis*, apud Ciceron. alioſque: Græci Scriptores, *ſumere chlamydes*, dixerunt. Sic apud Vell. Paterculum *l.* 2. *c.* 16. in hæc verba, *Utque ad ſaga iretur, diuque in eo habitu maneretur*, notat Schegkius, *Sagum* Romæ in dubio belli eventu ſumere, moris fuiſſe; ut in tumultu, & triſti tempore, ponere annulos, indicere juſtitium, differre vadimonia, mutare veſtem: neque, cùm ſemel ſumptum eſt, fuiſſe depoſitum, niſi ſpe lætiore. Idem *ibid.* tria *Sagi* genera facit. unum lugubre, i. e. luridum, nigrum, pullum, de quo modò: Alterum gregale Militum, denſum ac villoſum: Tertium Imperatoris,

toris, quod *Paludamentum* propriè, de quo utroque ſuprà. Vide Octav. Ferrarium *de Re veſtiaria paſſim, inprimis. c. 7. & ſeqq.* In *Sagis* ac centonibus fuiſſe ſervos, docet Columella *de Re Ruſt.* paſſim, &c.

Sagi varia genera.

α. Æſtivum, quod levius, cujuſmodi deſcribitur à Statio *Theb. l. 7. v. 656.*

Et rubet imbellis Tyrio ſub tegmine thorax.

β. Atrebaticum, frequens apud Auctores, vide ſuprà, *Atrabaticæ Veſtes*. γ. Gallicum, manicatum fuit, quadratum, intextaque purpurâ diſtinctum, ut diximus. δ. Germanicum, Tacito memoratur, *Germ. c. 17.* fuitque non raro ſpinâ, fibulæ locô nexum. Argento variegata Herodianus *l. 4. c. 7.* habet Caracallam, chlamyde Romanâ depoſitâ, ſæpe Germanorum indumenta ſumſiſſe, referens. Iconem è Cluverio in opus ſuum tranſtulit Ferrarius *Parte 2. l. 3. c. 10.* ε. Freſonicum, apud Monachum Sangall. *l. 1. c. 36.* breviſſimum fuit. ζ. Hybernum, denſius, ex lana ſcil. craſſa & villoſa, videre eſt apud Strabonem *l. 3.* & 4. η. Hiſpanicum, apud Valerium Max. *l. 3. c. 2.* duplex fuit veſtimentum, craſſum itidem & infibulari ſolitum, Appiano *Iberic.* θ. Jacke vide ſuprà, uti & *Jupa*, ubi de Jupello; ſicut de laciniis à ſago militari, mediô ævô; dependulis voce *Labellus*. Luſitanicum, Straboni memoratur *l. 3.* ubi nigriveſtes Luſitanos omnes, & plerunque *ſagis* indutos, in quibus & accumbant, habet. ι. Πομπικὸν, & feſtivitatum proprium. occurrit apud Spartianum *in Severo, c. 6. Quum Romam Severus veniſſet, prætorianos cum ſubarmalibus inermes ſibi juſſit occurrere.* Quod plenius explicans *Herodian.* juſſit Prætorianos, inquit, obviam ſibi prodire in habitu pacis & triumphali. i. e. quo uterentur feſtis diebus & cùm Imperatorem triumphantem ſequerentur. Erat verò Prætorianorum veſtis εἰρηνικὴ, ut is vocat, ſive habitus pacem denotans, ut loquitur *Tertullian.* ἐφεστρὶς & trabeæ ſimilis chlamys, vel *Sagum*. Herodian. *l. 7. c. 11.* ἦλθον μέχρι τῆς εἰσόδου τῆς συγκλήτου, ἐν λευκαῖς ἐσθῆσι καὶ ἐφεστρίσι. Sed *Saga* illa, quorum ibi Herodianus meminit, quotidianæ veſtes erant, at iſtæ, de quibus Spartian. *d. l.* erant πομπικαί. Cujuſmodi *Saga* ſeu togas militares, *Subarmalia* vocat, quòd ſub *armis* fibulâ annecterentur, vel ſub armos rejicerentur. Nam etſi εἰρηνικαὶ erant, ex parte tamen militarem habitum referebant. Salmaſ. *ad loc. cit.* κ. Punicum, apud Val. Max. *l. 5. c. 1. exempl. 11.* λ. Romanum, apertum fuit & ſolitum infibulari, cujus uſus in bello ac rebus triſtibus: ut pluribus ſuprà diximus. μ. Saracenicum, coloratum erat, uti tradit Ammian. *l. 14.* ν. Scutulatum, notante Scaligerô, dictum eſt, quod aliàs *virgatum*, item *trabeatum*, Gallicum nempe. Gallos enim ſaga geſtaſſe, ῥαβδωτὰ πλινθίοις πολυανθέσι, καὶ πυκνοῖς διειλημμένα, *Scutulata & reticulatim diſtincta*, narrat *Diodorus* &c. Vide quoque Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim*, ut & ſuprà *Cocula*, *Cointiſe*, ac infrà *Tunica*.

SAGUNTIA, olim oppid. nunc pagus Hiſpaniæ Bæticæ in Vandalitia, *Gigonza*, vel *Giſconza*, teſte *Morali*.

SAGUNTUM, vel SAGUNTUS, *Morvedre Morali*, oppid. olim clariſſimum Hiſpaniæ Tarraconenſis in finibus Hedetanorum, ab Annibale expugnatum & everſum. Fuit autem Populi Romani fideliſſima ſocia, quam cùm Annibal contra jus fœderis obſidione premeret, maluerunt Saguntini ſe, ſuaque omnia igni conſumere quàm aut fœderati populi amicitiam deſerere, aut vivi in hoſtis poteſtatem pervenire. Florus *l. 2. c. 6. Saguntus vetus Hiſpaniæ civitas & opulenta, fideique erga Romanos, magnum quidem ſed triſte monumentum.* Hanc *Steph. Zacanthan* appellare videtur. Inde Appiano *in Ibericis*, populi Ζακανθαῖοι. Ζακανθαῖοι, inquit, ἄποικοι Ζακυνθίων ἐν μέσῳ τῆς Πυρήνης, καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἴβηρος ὄντες. Sed peſſimus Geographus in rebus Hiſpanicis eſt Appianus, qui Saguntum inter Pyrenæos, & Iberum fluv. collocat, quæ omnium Geographorum conſenſu fuit inter Iberum & Sucronem, non longè à loco ubi nunc *Valentia*. Idem paulo pòſt miſerè prodit ſuam ignorantiam in Hiſpaniæ Geographia, qui Carthaginem novam, ſeu Spartariam eandem eſſe putat, quæ olim Saguntus, quæ à ſe invicem, plus quàm 50. leucis, diſtabant. Strabo *l. 3.* Σαγοῦντος κτίσμα Ζακυνθίων. Liv. *l. 21. c. 7. Civitas ea longè opulentiſſima, ultra Iberum fuit, ſita paſſus mille fermè à mari, Oriundi à Zacyntho inſula dicuntur: mixtique etiam ab Ardea Rutulorum quidam generis* Silius *l. 2. v. 446.* ubi de Annibalis clypeo:

Eminet excelsò conſurgens colle Saguntos,
Quam circum immenſi populi, condenſaque cingunt.
Agmina certantum, pulſantque trementibus haſtis:
Extrema clypei ſtagnabat Iberus in ora.

Hinc *Saguntina fames* pro magna & extrema. Lucan. *l. 3. v. 349.*

Nec pavet hic populus pro libertate ſubire;
Obſeſſum Pœno geſſit quod Marte Saguntum.

Nic. Lloydius.

SAHAR, fil. Ashur, 1 Paral. *c. 4. v. 7.* Latinè, *lucidus*, aut *candidus*.

SAHAR, fil. Simeonis, fil. Jacob, Gen. *c. 46. v. 10.*

SAHARAIM, nomen viri, 1 Paral. *c. 8. v. 8.* Latinè, *nigri*, vel *turbidi*, aut *matutinantes*, vel *manè euntes*.

SAHINUS, falconum ſpecies; ex *Sacrorum* genere, *niſi quòd eſt frigidioris & ſiccioris temperamenti, ac proinde motus ejus maximè valet ex alto in inferiora. Unde eſt, quòd in prædam ſuam deſcendit abſque ullo circuitu. Et quamvis naturâ torpeat & remiſſus ſit, tamen tantò impetu fertur ad aucupium, ut quandoque ſemet in terram præcipiti lapſu dejiciat, & moriatur. Oſſa tamen habet duriora, quàm rapacium ullus alius, Sunt qui nomen* Sahin *ſtateram ſignificare aſſerunt; quia nec tantillum famis, nec tantillum ſaturitatis poteſt ferre hæc avis. Laudatiſſimus in eo genere, qui capite eſt magnô, amplis oculis, latô pectore, plenâ pectoris ſummi parte, media lata denſis coxis, brevibus brachiis, paucis plumis, tenui caudâ. Si cum his notis robuſtas alas habeat, nihil erit præſtantius & grues venabitur atque alias aves hujuſmodi*, Damir Scriptor Arabs. *Alkazuinius* ex eadem gente, avem eſſe columbis maximè inimicam, quæ visô illô, licèt volatu ſuperent, ſtatim tamen præ metu debilitentur, uti ovis lupô & mures fele conſpectâ: eandem, cùm teſtudo ei tergum obvertat, eam arreptam attollere in ſublime & in durum lapidem impingere, ut confractam comedat, addit. Primum autem hujus aucupii auctorem iidem Scriptores Conſtantinum Romanum Imperatorem faciunt, eum *ſahinos* habuiſſe ſupra caput ſuum volare edoctos & umbram ipſi facere, ne à Solis æſtu torreretur, referentes. Thuanus hanc avem, poſtquam *Peregrinum* vocari dixit, ſic deſcribit, *Rei Accipitrariæ l. 1. p. 14.*

—— magnum caput, ardua cervix,
Depreſſus vertex: hinc candida linea utrumque
Per tempus tranſverſa coit, patulumque coronat
Culmen, & in ramos plures cervice reflexa,
Tandem abit, artifici præcingens colla catena.
Immane haud ita corpus; at illi longaque coxa.
Subtileſque alæ, brevia illi crura, breviſque
Cauda per adverſum celeris regit aëra niſus &c.

apud Sam. Bochartum *Hieroz. Parte poſter. l. 2. c. 23.*

SAI, Thraciæ populi oppoſiti inſulæ Samothraciæ, *Euſtath.*

SAI, Arabiæ oppid. in Æthiopia ſub Ægypto, Plin. *l. 6. c. 30.*

SAICA vel SAIGA, monetæ Germanicæ ſpecies, definitur in L. Alemann. *tit. 6. §. 3. quarta pars tremiſſis, h. e. denarius unus*: apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide Aventinum *Annal. Bojor. l. 4.* & Goldaſtum *Conſtit. Imp. Tom. I. p. 210.*

SAICOCUM, inſula ampla Japoniæ, aliter *Ximum*, ſub qua 10. regna. In parte Occidentali verſus Coream, ad 200. milliar. à Septentrione in Meridiem extenſa. Vide *Ximum*.

SAJII. vel SAGII, populi Galliæ, memorati in *veterib. Notit. provinc. Gallic.* quæ urbem illorum, in provinc. Lugdunenſi ſecunda quintô locô recenſent: Straboni, Plinio, Ptolemæo cæteriſque priſcis Geographis hôc nomine ignoti, falsò à *Papirio Maſſano* creduntur eſſe Cæſaris Seſuvii: cùm hi inter maritimas civitates reponantur, inter Sajos autem & mare Lexovii interjaceant. Urbs *Sagium*, ſedes Epiſcopalis in Normannia, ad Olinæ caput, vulgò *Seez* dicitur: Hinc pagus *Sajenſis*, vel *Sagenſis*. Vide *Sagium*,

SAJO, ONIS, Fori vel Magiſtratus Gothici miniſter, qui reos in judicium protraxit, ſuperioriſque poteſtatis mandata exequutus eſt. Romanis *Apparitor*, *Lictor*. Aliis *Serjandus*, *Ballivus*. Fortè à Saxonico *Sapt*, fuſtis ſeu baculus, quod muneris indicium tales gerebant. Vide Caſſiodor. *Con. tom.* 2. 114. Spelmann. *Gloſſ. Arch.*

SAJONES, corruptè ex *Sagones*, apud Gothos & Wiſigothos dicti ſunt Apparitores, regii videl. ac Magiſtratus Miniſtri, qui ad eorum juſſa exequenda præſtò ſemper erant: quod præ cæteris, apud eundem docet Senator. *l. 12. Ep. 3.* *Sakones*, apud Michalonem Lithuan. *de Mor. Tartar. fragm. 7.* Vide ſupra *Sagones*.

SAIS, urbs Ægypti juxta unum ex Nili oſtiis, quod ab ipſa *Saiticum* dicitur. Populi *Saitæ*, qui Minervam colunt. Propert. *l. 2. Eleg. 2. v. 11.*

Mercurioque Sais fertur Bœbeidos undis
Virgineum Brimo compoſuiſſe latus.

Ubi quæ de urbe *Sai*, & *Saitide* Minerva comminiſcitur *Beroaldus*, ἀπροσδιόνυσα ſunt. Pro *Sais* enim *ſacris* legendum, uti emendat Paſſeratius. Cæterum *Sais*, poſtquam Ægyptii deceſſêre Aſiâ & poſt Thuorum, ultimum Thebanorum Regum, quorum nomina occurrunt, varia exigua Dominia orta ſunt, qua de re diximus aliquid ſuprà voce *Dodecarchia*; facta eſt caput Dynaſtiæ *Saitarum Regum*, quorum primus memoratur *Stephanathis*, imò tandem totius Ægypti, ſub *Pſammiticho*, metropolis. Vide ubi de his Regibus: aliquid etiam, ubi *de Sebennitico oſtio*.

SAITINI, Aſiæ populi de quibus Alex. ab Alexandr. *l. 3. c. 2.*

SAIXÆ, populi juxta Iſtrum. *Steph.*

SAL, *Lycophroni* Ἀγρευτὴς αἰγιτος πάγος, à Neptuno, in Tragaſi gratiam, conglutinatus fingitur Poëtis, teſte Polluce *l. 6. c. 10.* quod ſi quis de mari intelligat, haud fecerit ineptè. Hac enim ratione Alexander Ætolus,

—— Ἅλα ξυνεῶνα θαλάσσης,

nuncupavit citante *Parthenio*. Ob beneficam ejus vim, namque noxios depaſcit humores atque ita putredinem arcet, ſacras fieri menſas ſalinorum appoſitu, creditum fuiſſe Romanis, Arnob. refert *l. 2.* Imò & apud Græcos, *ſalem* apponi in menſâ hoſpitibus conſueviſſe, velut concordiæ ſymbolum, utpote quod ex aqua & terra conſtaret, ait Plutarchus Ἐ πὶ Δῖ. Vide quoque Heliodorum *Æthiop. l. 4.* & *l. 6.* Cum pane autem & caſeo appoſitum, docet Varro apud Plin. *l. 31. c. 7.* Unde illa apud Demoſthenem querela, *Orat.* περὶ παραπρεσβ. Ποῦ δ᾽ ἅλες, ποῦ τράπεζαι, ποῦ σπονδαί; & vetus Proverb. Ἅλα καὶ τράπεζαν παραβαίνειν. Vide ſuprà *Hoſpes*, it. *Peregrinus*. Inprimis verò *Sal* pauperum videtur fuiſſe cibus.

Sale-

Solebant enim tenuiores *ἀεὶς ἅλα δειπνεῖν κ̀ κύμινον*, *ſale & cumino cœnare*, ut ex *Plutarcho* colligere eſt. Unde Horatii *l.* 1. *Sat.* 3. *v.* 13. Tigellius, ut videatur homo frugi, divitum, inquit, lautitias nil moror,

—— modò ſit mihi menſa tripes, &
Concha ſalis *puri* ——

Quam in rem vide Sam. Bochartum *Hierozoici Part. poſter. l.* 1, *c.* 7. Unde *per Salem* ſive *Sales*, juratum eſſe antiquis legimus, apud *Cariſium* & *Libanium*, quòd *utcum ſic & neceſſarium vitæ condimentum eſſet*, adeò, ut Plinius teſtetur, *totis corporibus nihil eſſe utilius Sole & Sale*, *l.* 31. *c.* 9. Vide Caſpar. Barthium de hoc jurandi genere Adverſ. *l.* 135. *c.* 10. uti de *Salis* pugillo inter alia, Veneri Cypriæ offerri ſolito, infrà in voce *Venus*. Sacerdotibus verò Ægyptus, eò quod *Sal* Typhonis ſeu Neptuni (quem velut Oſiridi vel Oro inimiciſſimum, nullis dignabantur ſacrificiis) eſſet ſpuma, ſalem menſis inferre in uſu non erat. Vide Gerh. Joh. Voſſium *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 75. Major hinc Sali dignatio, quòd omne Munus (ita vocabatur oblatio è frugibus) *ſale ſaliri*, Deus præcepit, Levit. *c.* 2. *v.* 13. Unde & *ſale condiri ſermonem noſtrum* vult Apoſtolus Coloſſ. *c.* 4. *v.* 6. & Apoſtoli *Sal Terræ* dicuntur, Matth. *c.* 5. *v.* 13. & cùm immortalitatis eſſet emblema, *fœderis ſalis*, in Sacris, crebra mentio eſt. Vide Numer. *c.* 18. *v.* 19. & 2. Chron. *c.* 13. *v.* 5. Sed & inter Ethnicos, auctore Plinio, nulla ſacra conficiebantur, ſine mola ſalſa, *l.* 31. *c.* 7. Ut & alia quædam addam: Infantes quoque recèns natos, lavari partim *Sale*; moleſtò ſatis, partim aquâ, ſolitos olim, adnotat Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* & Suicerus *Theſ. Eccl.* voce, Ἅλας, ubi & *Sal* Catechumenis olim datum, ut condimentum ſapientiæ perciperent, & ipſi alios condirent, docet. Vide quoque ſuprà, voce *Sacramentum*. Etiam *honoribus militiæque interponebatur*, apud Romanos: *Salariis unde dictis*, ut *ibidem* Plin. habet, de quibus infrà dicemus. Imò & *Carthis Arabiæ oppido muros domoſque maſſis ſalis facere conſueviſſe; aquâ ferruminantes*, Idem habet *eod. c.* ubi & odoribus additis conditum luxurioſis & plurima hanc in rem addit, inprimis de *Salis Fodinis* Veter. Hodie *Sal* uſuale triplex. *Foſſile*, *Marinum* & quod ex ſalſuginoſis aquis per coctionem extrahitur ſeu *Coctile*. Primum in Hungaria, Calabria, & maximâ copiâ juxta Cracoviam, eruitur, cujus fodinæ admirandis ſuis ſubſtructionibus ſubterraneis integram civitatem referunt, è quibus *Sal* duritie lapidis ſolidum, inſtar ingentium ſaxorum, in cuniculis ſub terra longè lateque plateatim excavatis, ferrô exſcindunt. Sed & alibi paſſim ejuſmodi montes ſunt, ut in Hiſpaniæ Alpibus, circa Iberum, in Languedocia Galliæ, Salinis, urbe à *ſale* dictâ in Burgundia, in Germania Halæ ad Oenum (ubi tamen *Sal* non eruitur formâ ſaxorum, ſed intra ſalſuginoſa montium receptacula areas elaborant, intra quas aqua dulcis derivata, paulatim ſalſugine terreſtrium glebarum imbuitur, ac dein inter prægrandes Sartagines cacaboſque, per rivos deducta, in ſal excoquitur) in Aſia, ubi maximè celebres montes Caſpii ſale concreti: in Ormuzia Inſul. quæ tota ſal eſſe creditur; in America circa litora S. Michaëlis, ubi ſaxa ex ſale, ſcopulorum inſtar, procul ſpectari, teſtantur Itineraria. Alterum ſeu *marinum*, ex ſalſa maris aqua extrahitur, idque vel naturâ, vel arte. Illud enim, maris ferventis æſtu in ſpumas actum & ad littora ſcopuloſque expulſum, Solis calore excoquitur: Iſtud fit, aquâ maris in foſſas littori proximas vel vi tempeſtatis depulsâ, vel arte etiam derivatâ, ibique calore Solis exſiccata; qui præparandi mos Melitenſibus, Siculis, totique ferè Italiæ communiſſimus eſt, Calabriâ exceptâ, in qua, præter marinum, nobiliſſimi Salis foſſilis quoque ingens eſt copia. Drepani etiam, in Sicilia, maximâ abundantiâ Sal provenit & arte & naturâ concretum; Quod in Germaniam, Belgium, Daniam & Succiam defertur, è Gallia, haud procul Rupellis, petitur. *Coctilis* tandem ſalis fontes in Germania paſſim, ut Halæ Saxonum, cui, velut & aliis oppidis hujus nominis, à Græco ἅλς i. e. *Sale*, ipſum nomen eſt, Halæ ad Oenum, Salzæ in Magdeburgenſi Ducatu, Luneburgi &c. quorum cauſa procul dubio, quòd rivi ſubterranei montes ſalinos aut glebas ſalſugine refertas, permeent, ſicque ſalſugine imbuti fontem, quò erumpunt, ſimiliter ſalſum efficiant. Sola Suecia & Anglia ſale carent, quorum illa, ut dictum, è Gallia; iſta ex Portugallia, ut plurimum, illud petunt: quemadmodum Bohemiæ, ubi & rarior ejus proventus eſt, è Polonia proſpicitur. Vide Athanaſ. Kircherum. *Mund. Subterr. l.* 5. *c.* 3. Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, ubi de modo cogendi ſalis apud Veter. in *ἁλοπηγίαις*; item *de Sale Agrigentino*, *Armenico* ſeu *Cappadocico*, quod crocini coloris; *Attico*, quod auſteri; *Centuripino*, purpureo; *de Sale Chalci*, quod magni hodierni Chymiſtæ faciunt; de *coctili*, *foſſili*, *nativo*, *Tragaſæo*; *Acanthio*, item, varia habet: inprimis *p.* 266. & 267. De *Sale* Catechumenorum, diximus aliquid & ſuprà voce *Sacramentum*, de *ſale*, juxta *projectio*: ſeu *expoſitos* apponi olim ſolito, in ſignum Baptiſmi nondum ſuſcepti, vide Concilium Nemocienſe A. C. 1298. *can.* 2. uti *de Salis tributo*, in voce *Gabella*, item ſuprà *Gablum*: de *Sale duro* in *Muria*.

Fodinæ Salis hodie in orbe celebriores.

α. Africa, non aliò utitur Sale, quàm quod ex ſpecuum ſalinis, velut marmor, candidi, rubri & cinericei coloris effoditur. β. Aſia minor, ſalis copiâ celebris eſt. γ. Baganaga, urbs eſt Indiæ Coromandelæ, in regno Muſilipatano, ubi ingens *Salis* copia, ab omnibus incolis inde peti ſolita, effoditur. δ. Caſpium mare loca habet vicina, ſale refertiſſima, uti dictum. ε. In Cuba mons ſalinus eſt. ζ. Hiſpania, in montibus prope Iberum, ſale abundat plurimô. η. Kiliſſim, Perſiæ mons, eâdem laude claret. θ. Koſtowata Inſul. eſt, non procul à Volga fluvio unde Ruſſi ſal effodiunt, &, ad puriorem ſubſtantiam decoctum, per totam Ruſſiam devehunt, magno cum lucro. ι. Ormuzia, Sinus Perſici inſul. non montes ſolùm ſale concretos habet, ſed & ipſa ferè nil niſi ſal eſt, ex quo parietes quoque ædium fieri ſolitæ. κ. In Peruvia 18. à Lima milliar. Septentrionem verſus tanta copia eſt, ut, licèt cuivis inde pro lubitu petere liceat, nunquàm tamen fodina exhauriatur, imò ne decreſcat quidem. λ. ad Pochniam in Polonia, 4. à Cracovia milliaribus, pellucidi & candidi ſalis copia ingens è terra excinditur, vide ſuprà. μ. Tranſylvania, Salis fodinas quoque ſatis opulentas habet. ν. Tirolenſis Comitatus in Germania, ſalis proventu maximè clarus eſt. ξ. Volga, vide hic ſuprà *Koſtowata*, & Auctorem *Hiſtor. Orbis Terrarum c.* 7. §. 11.

SAL, vitium cryſtalli apud *Plin.* de quo vide ſuprà aliquid, voce *Nitrum*.

SALA, oppid. Weſtmanniæ, in Suecia; *Sall.* Inter Uplandiam & Nericiam, aliàs argenti fodinis celebre, 5. leuc. Suecicis ab Upſalia in Occaſum.

SALA, oppid. Pannoniæ ſuperioris in Hùngaria. *Ptol. Zalawar*, ex *tabul. recent.* ad Salam fluv. ſub Auſtriacis, in ipſo limite ditionis Turcicæ, 3. leucis à Caniſia in Cæciam media inter Varaſdinum in Afr.cum & Veſprimium in Cæciam 2. leuc. a Volcea palude, *P. du Val.* Item fluv. Germ. in Mœnum influens, *Strab. Saltz.* Item fluv. Gallo-Belgicus per Lotharingiam fluens, *la Seille*, vulgò. Vide *Salia*. Eſt quoque *Sala* Turdulorum in Bætica urbs, & Hyrcaniæ oppid. *Ptolem.* & urbs litoralis Thraciæ circa Hebrum fluv. *Herodot.* Item German. vicus non procul ab oppid. *Kynighofen*, à quo Franci dicti ſunt *Salici*, qui circa hunc vicum & fluv. ejuſdem nominis habitârunt. Verùm *leges Salicæ*, teſte *Munſterò*, non ab iſto vico ſeu fluv. ſed à *Sala* dictione Franca, qua Latinè *palatium*, ſeu *aulam* ſignificat hoc nomen habent.

Sala, vulgò *die Sale*, fluv. German. Thuringiam à Miſnia ſeparans, ac in Albim, poſt Martiopolim, cadens. Hic Anabaptiſticus furor erupit, auctore Nic. Storckiô, cui junctus Thomas Muncerus, unde bellum ruſticanum, A. C. 1525. Sleidan. *l.* 4. & 5. Bulling. *adv. Anab. l.* 1. *c.* 1. Vide *Salas*.

SALA, fluv. & urbs Mauritaniæ Tingitanæ cis Atlantem minorem. Fluv. *Buragrag.*, provinc. Fezzam à Temeſna ſeparat, & juxta Salam Urbem in Oceanum Atlanticum cadit. Urbs autem *Sella*, ſeu *Cela*. In regno Fezzæ, in ora Oceani Atlantici. Portum habet & emporium celebre, ad oſtia fluv. Salæ, in Fezza provinc. ſed piraticà infamis eſt, 20. mill. paſſ. à Mahmora in Meridiem uti 70. ab Arzilla, & 100. à Tingi, à Fezza autem 100. in Occidentem. Antea ferè ſui juris, nunc Marochio Regi ſubeſt. Cum arce ſatis munita. *Baudrand.* Eſt & *Sala* fluv. ejuſdem Mauritaniæ apud Atlantem majorem. *Ptol.*

SALA, Vide *Iſala*.

SALABACCHA, nobile ſcortum Athenis, de quo Ariſtophan. *Equit. Act.* 11. *Sc.* 3. Et *Scholia Græca Κυῖνα κ̀ Σαλαβάκχα τ̃ θαυματοποιῶν ἑταιρῶν*. Vide & Schol. in Ariſtoph. *Crabron.* 504. *D.*

SALABASTRÆ, gentes circa Indum, Plin. *l.* 6. *c.* 20.

SALABONI, nomen loci, 2. Sam. *c.* 23. *v.* 32.

SALABRIA, quæ & *Sarabræa*, civitas Cappadociæ, *Ptol.*

SALACATTABIA, condimenti ſpecies, apud Apicium *l.* 4. *c.* 1. ubi Humelbergius, apud Car. du Freſne in *Gloſſar. Salicaccabia* reſtituit, i. e. *ἁλικακκάβια*, ſeu *ſalſicia ollaria*, & ſalſa cacabularia, h. e. quæ in *cacabis* vocatis ollis coquuntur.

SALACIA, Neptuni uxor. Auguſtin. *l.* 7. *de C. D. Jam utique habeat Salaciam uxorem Neptunus, quam inferiorem aquam maris eſſe dixerunt.* Feſtus: *Salaciam dicebant Deam aquæ, quam putabant ſalum ciere, h. e. mare movere, quò vocabulò Poëtæ pro aqua uſi ſunt.* Pacuvius, *Hinc ſævitiam Salaciæ fugimus*, Gloſſarium: *Salacia*: Ἀμφιτρίτη, Νηρεΐς. Quanquam Servius ab *aquâ ſalsâ* Salaciam dictam velit.

SALACIA, urbs Turdetanorum in Luſitania, *Ptolem.* ab Hiſpan. A. C. 1116. cæſis ad 60000. Maurorum, recuperata. Nunc *Alcazar do Sal. Baudrando*, pagus Extremaduræ Luſitanæ ad amnem *Zadaon*, 14. leuc. ab Olyſſipone in Eurum, Serpam verſus totidem, 10. verſus Pacem Juliam, 6. ab ora Occidentali Atlantica in Ortum.

SALACION, putatur Lipſio *l.* 11. *Elect. c.* 17. dictus iſte è Scipionibus, quem ad eludendas vaticinationes, quibus felix & invictum in Africa Scipionum nomen fataliter ferebatur, Cæſar in caſtris ſecum habuit: eamque vocem veram & opprobrio aptam cenſet: libidinoſum ſcilicet illum homuncionem fuiſſe & vitæ ſpurcæ. Sic autem *Salacio* eſſet à *Salax*, ut Senecio à Senex, Sueton. *Cæſare c.* 59.

SALACO, mollis & cinædus, quem patrem Autolyci faciunt. Ariſtophan. Schol. *in Crabron.* 514. *F.*

SALACON, vir qui cùm pauper erat, ſe divitem ſimulabat. *Suidas.* Hujus meminit Cic. *l.* 7. *Fam. Ep.* 24. Ab hoc natum proverb. *Salacones.*

SALADINUS, Turcarum Rex bellicoſiſſimus. Fuit primò Dux copiarum Noradini, Sultani Damaſci, & Ægyptum occupavit, A. C. 1164. Principis Cairi viduâ ibi ductâ. Dein Noradinô mortuô, dum fil. hujus adoleſceret, ad clavum vocatus eſt: quô tempore Chriſtianos remis veliſque perſequi incepit. Et quidem A. C. 1177. invaſurus Hieroſolymam, grandi clade affectus eſt: quâ irritatior A. C. 1180. Euphrate trajectô, plurimas urbes Niſiben uſque in ſuam poteſtatem redegit, vicinis formidabilis. Alepum cepit A. C. 1184. poſtmodum induciis pactis: quibus Comitis Tripolitani, Guidonis Regis Hieroſolymitani æmuli luſus, ruptis, vicit Chriſtianos A. C. 1187. collectòque 80000. hominum exercitu, denuo ſuperior, cepit Guidonem, capiteque plexis Equitibus Templariis & S. Johannis, plurima loca ſubegit, ipsâ tandem Hieroſolymâ potitus: quô nuntiô acceptô, Urbanus II. præ animi dolore interiit, & Concil. Pariſienſi A. C. 1188. indultæ ſunt Philippo Auguſto decimæ Saladinianæ. Ab obſidione dein Tyri ſæpius repulſus, poſt aliquot alias clades à Chriſtianis acceptas, obiit A. C. 1193. hæreditate ejus inter filios miſerè laceratâ. *Guil. Tyrius, Robertus Guichard.* &c. Baron. *in Annal.* Sic cum Chriſtianis per 10. amplius annos variâ fortunâ bellum geſſit, ſæpiùs tamen victus, quàm victor, fuit, donec Balduinô Hieroſolymorum rege mortuô multis partibus ſuperior,

Hieroſolymam cepit, huicque regno finem imponens, & Ægyptum Syriamque imperio ſuo adjecit. *Nic. Lloyd.*

SALÆ, gens Colchidis, antiquis *Phthirographi* dicti, teſte Plinio *l.* 6. *c.* 4.

SALAI, mater Azubah, 1. Reg. *c.* 22. *v.* 42.

SALAMANDRA, ſtellioni ſimilis, aut ſpecies ejus; Hebr. *letaa*, ſi *Syro Interpreti* credimus, & qui hunc ſequuntur *Pagnino*, *Ariæ*, *Junio*, *Caſtalioni*. Sed *Bochartus* hôc nomine ſignificari lacertæ eam ſpeciem, quam Arabes *wachra* vel *wachara* vocant, doctè probat. Colore variô eſt; cujus venenum quàm ſit potens, doceant hæc Plinii *l.* 29. *c.* 4. *Inter omnia venenata ſalamandræ ſcelus maximum eſt. Cætera enim ſingulos feriunt; nec plures pariter interimunt. Salamandra populos necare improvidos poteſt. Nam ſi arbori irrepſit, omnia poma inficit venenô, & eos, qui ederint, necat: frigidâ vi nihil ab aconito diſtans. Quinimo ſi contacto ab ea ligno vel pede cruſta panis incoquatur, idem veneficium eſt, vel ſi in puteum cadat. Quippe, cum ſaliva ejus, quacunque parte corporis, vel in pede imo reſperſa, omnis in toto corpore defluat pilus.* Et *l.* 10. *c.* 67. *Ejuſdem ſanie, quæ lactea ore vomitur, quâcunque parte corporis humani contacta, toti defluunt pili: idque, quod contactum eſt, colorem in vitiliginem mutat.* Unde Ælianus de ſue, quæ ſalamandram ederit *l.* 9. *c.* 28. Τοὺς γε μὴν αὐτῆς γαλουμένους ἀποκτείνει. *Illos, qui carnibus ejus veſcuntur, interimit.* Et *Theophraſtus*, *Aquas, quibus admixta fuerit, exitiales reddit, præſertim mortua.* Et Geſnerus *p.* 89. *Galli quidam olim mihi narrârunt, vulgò apud eos ferri, ſi Blanda* (quomodo *ſalamandram* Narbonenſes vocant) *in acervo tritici reperiatur, totum infici, adeò ut vel gallinæ veſcentes inde pereant.* Et infrà, *Hanc lacertam in quibuſdam Galliæ locis* arreſſadam *vocant, cujus morbum adeo exitialem eſſe putant, ut nulla vitæ ſpes relinquatur.* Itaque vulgò hæc metra celebrant,

> *Si mordut t'a une arreſſade*
> *Pren ton linceul, & ta fleſſade,*
> *Si momorderit te ſalamandra,*
> *Accipe linteum tuum & tuum lodicem;*

i. e. in lecto decumbito, tanquam moriturus. Et Rhæti à *Salamandra* morſum ajunt tot Medicis opus habere, quot maculis ea diſtinguitur &c. Vide Bochartum *Hieroz. Parte prior. l.* 4. *c.* 1. ubi Hebræam vocem *Chabarber*, de hac lacertæ ſpecie expoſuit, à *maculis* ſic dictâ. Hinc Jeremiæ *c.* 13. *v.* 23. *chabarburoth ſunt pardorum maculæ.* Ita *maal* Germanicè dici conjectat Geſnerus à maculis ſeu punctis ejus; *Maal* enim maculam & *maalen*, pingere Germani dicunt. In igne porrò vivere eoque ali *Salamandram* vulgò creditum. Imò ex igne generari, nugantur more ſuô Judæi. Ita enim Gloſſator Hebræus *ad Levitic.* c. 11. *v.* 29. *Cum accenditur ignis in uno loco per ſeptem annos, creatur ex medio ejus ſimilitudo muris, quam vocant ſalamandram.* Addit alius, *ignem debere eſſe accenſum, è lignis myrtea, per manum hariolorum.* Hinc *Porta cæli fol.* 22. *Ex igne generatur animal* ſalamandra *nomine, quod ſolo igne alitur: Quin ignis eſt materia ejus & fit in fornacibus vitri, quæ arſerunt per ſeptem annos.* Similis farinæ eſt, quod legitur *in tract. Sanhedrin c. de* 4. *ſuppliciis criminalibus*, Ezechiæ Regis Judæ patrem Achazum voluiſſe, ut in ignem conjiceretur, ſed cùm mater filii corpus unxiſſet ſalamandrâ, eum ex mediis ignibus evaſiſſe incolumem &c. Verùm nugas has recitâſſe, refutâſſe eſt. Quòd verò in igne vivere hoc animalculum hactenus famâ vulgatum eſt, eatenus quidem admittitur, quòd aliquandiu in igne maneat illæſum, quandiu nempe ſanies, ei ſuper eſt, quam vim ignis ſentiens ore evomit: cùm verò illa exhauſta eſt, non minùs & ipſum igne conſumitur, ut oculis ſuis Romæ ſe vidiſſe teſtatur Sponius *Itiner. Græciæ.* Ad phœnicis avis fabulam, quid *Salamandra* contulerit diximus ſuprà ubi de ea.

SALAMANTICA, oppid. in orientali tractu Luſitaniæ, ampliſſimum, vulgò *Salamanca.* Vide *Salmantica.*

SALAMBO, *Heſych.* Σαλαμβὼ, ἡ Ἀφροδίτη παρὰ Βαβυλωνίοις. Lamprid. *in Heliogabalo c.* 7. *Salambonem etiam omni planctu & jactatione Syriaci cultûs exhibuit.* Non tamen Syra hæc appellatio, vel Babylonica, ſed à Syromacedonibus impoſita, cum Σαλάμβη & Σαλαμβὼ ejuſdem ſint originis, nempe à σάλος, uti docet Etymologus in his: Σαλαμβάς, ἡ Δαίμων, παρὰ τὸ ἀεὶ περιφέρεσθαι, ἐν σάλῳ εἶναι, καὶ οὐκ ἀπέχεσθαι θρηνοῦσα τὸν Ἄδωνιν. *Nic. Lloydius.* Sic autem Venus, Alexandri Mag. temporibus, vel deinceps, Syris & Babyloniis, dicta eſt, ob planctum, quô in ſacris ejus Adonidis mors deplorabatur, *Quartam namque Venerem, Syriâ Tyroque conceptam, Aſtartem vocatam fuiſſe. & Adonidi nupſiſſe*, tradit Cicer. *de Nat. Deor. l.* 3. Quod verò, quemadmodum Σαλάμβη, ſic & Σαλαμβὼ, à Græco σάλος i. e. *ſalum* veniat, docet Etymologicum magnum, ſive vetus Auctor, quem Etymologus exſcripſit: ubi verba Latinè ſic habent: *Salambas dicunt feneſtras, quia ſunt in perpetuo motu (qui Græcis* Σάλος*) &* Salambo *Dea, quia cogitationes ſemper huc illuc circumagit, & curſum æſtu (qui* Σάλος *dicitur) fluctuet ac cum lamentis circumerat Adonidem. Ut &* ſalaizein *Anacreon dixit, pro lamentari: Agitat enim ac perturbat mentem talis in luctu ac planctu dolor.* &c. Inde *Salambonem* exhibere, apud Lamprid. *in Heliogabalo c.* 7. *Salambonem etiam omni planctu & jactatione Syriaci cultûs exhibuit, omen ſibi faciens imminentis exitii*: eſt Venerem imitari, dum Adonidem plangit ac luget. *Salambo* namque Veneris epitheton, Adonidem plangentis, ut dictum. Cujus luctus memoria, magnâ ſolennitate quotannis revocabatur per Adonia, non ſolùm in Græcia, ſed etiam in Ægypto & Syria, aliiſque regionibus Orientis. Vide Salmaſ. *ad Lamprid. loc. cit.* & ſuprà ubi de *Adonide.*

SALAMBORIA, *Ptolem. Harberie* Turcis, *Leunclav.* oppid. Cappadociæ mediterraneæ in Garſauria regione.

SALAMIÆ, urbs olim Syriæ Archiepiſcopalis ſub Patriarcha Antiocheno; *Solmie.*

SALAMIEL, fil. Suriſadai, princeps tribûs Simeon, Numer. *c.* 1. *v.* 6. Latin. *pax. perfectio*, vel *retributio Dei.*

SALAMII, Arabibus populi ſic dicti, quòd fœdus cum Nabathæis pepigerint. Salama enim *pacem* ſignificat, *Steph.* Nempe ab ab Hebræo שלום *Scholom*, quod eſt *pax.*

SALAMINÆ, Inſulæ parvæ Cypri, ante Salaminem urbem Plin. *l.* 5. *c.* 31.

SALAMINIA, navis Athenienſium publica, ad eos, qui in jus erant vocati, atque extra urbem rebus præerant domum adducendos, parata: uti de Alcibiade habet Scholiaſtes Ariſtophaneus *in Aves*: cùm paralo in Sacris uterentur, ut ſuprà diximus. Eâdem, qui civitati reſtituebantur, Exules, arceſſi conſueviſſe, docet *ad Juſtini locum*, de Demoſthene, *l.* 13. *c.* 5. *Gebhardus.* Vide Thucydidem *l.* 6. *Diogenem Laertium*, quamvis aliter ſed minùs rectè. Verſus autem, quibus maximè perſuaſit populo, apud *Diogenem* extantes, ſic legi vult Voſſius:

> Εἴην δὴ τότ᾽ ἐγὼ Φολεγάνδριος, ἢ Σικινίτης,
> Ἀντί γ᾽ Ἀθηναίου, πατρίδ᾽ ἀμειψάμενος.
> Αἶψα γὰρ ἂν φάτις ἥδε μετ᾽ ἀνθρώποισι γένοιτο,
> Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμιναφετῶν.

Vide eum *Not. ad Juſtinum d. l.*

SALAMINIADA, urbs Cœleſyriæ, *Antonin.* inter Occoram & Emiſam. An *Samulis Ptolem.*

SALAMINUS, unus ex Idæis Dactylis. Lil. Girald. *l.* 6. *Hiſt. Deor.*

SALAMIS, vel SALAMIN, hodie *Coluri*, teſte *Sophiano*, inſula ſinus Saronici, inter Peloponneſum & Atticam, Æginæ proxima. Dionyſius *v.* 511.

> Πρόσθε δὲ Σιτωνίδος κορυφῆς, ἐφύπερθεν Ἀθηνῶν
> Φαίνονται Σαλαμίς τε καὶ Αἰγίνης περίμετρον.

Olim *Cychria*, & *Sciras*, & *Pityuſſa* dicta, teſte *Strabone.* Item *Ophis*, ut *Euſtath.* refert. *Draconis inſulam* à Lycophrone appellari ſcribit ejus Commentator, quòd eam primò draco fera occupârit. *Salaminam* eam Hyginus vocat *Fab.* 14. & dicit ab *Apollonio Atthida* nominari. Nobis (inquit *Bochartus*) inſula *Salamin* eſt inſula τοῦ ὄφεως δήκτου. Arabicè enim סלם *ſalama*, de ſerpente eſt *mordere.* Interpretatio nominis ex hiſtoria patet. Cychreus, vel Cenchreus, dum in ea inſula regnaret, ἀπέκτεινεν ὄφιν ὑπερφυῆ τὸ μέγεθος λυμαινόμενον τοὺς ἐγχωρίους. Ita Diodorus *l.* 4. Et de eodem Apollodorus *l.* 4. Κτείνας δὲ ὄφιν οὗτος ἀδικοῦντα τὴν νῆσον, ἐβασίλευσε. Inde *Salamin*, à *Lycophrone* appellatur νῆσος δράκοντος. Ubi *Scholiaſtes* Τὴν Σαλαμῖνα πρόσθεν δράκων κατεῖχεν. Et paulo pòſt: Κυχρεὺς δὲ ὁ Ποσειδῶνος καὶ Σαλαμῖνος υἱὸς, ὥς φησιν Εὐφορίων ἀνεῖλε τὸν δράκοντα, καὶ τὴν Σαλαμῖνος βασιλείαν κατέσχε. Et rurſum: Ὄφις ποτὲ ἐλυμαίνετο τὴν Σαλαμῖνα, καὶ ἀνελὼν αὐτὴν ἐποίει, ὃν ὁ Κυχρεὺς ἀνεῖλεν, ὅθεν καὶ Ἀνάξιος ἐκαλεῖτο. Nullô ſenſu; ſed legendum ἄναξ Ὄφις, i. e. Serpens dictus eſt. Quod ipſum agnoſcit *Steph.* quamvis aliò transferat, cùm de Cychreo ſcribit in Κυχρεῖος πάγος. Ὄφις ἐπεκλήθη διὰ τὴν τραχύτητα τοῦ τρόπου. *Euſtathius* itidem, niſi quòd Cychrei cognomen *Ophis* ibi ridiculè refertur ad τραχύτητα ὕπνου; ſed ſcribendum τρόπου. Eodem pertinet, quod legitur in Pauſaniæ *Atticis*, Athenienſibus in Medos navali pugnâ circa Salaminem decertaturis, δράκοντα ἐν ταῖς ναυσὶ φανῆναι, & Apollinem de ea re conſultum reſpondiſſe, Κυχρέα εἶναι τὸν ἥρωα. Quin juxta *Steph.* & *Euſtathium* Salaminis vaſtator ſerpens non alius fuit, quam ipſe Cychreus, quem ab Eurylocho inde pulſum; Cereris ædituum volunt Eleuſine egiſſe. Et in *Heſiodo* apud *Strabonem* ſerpens à Cychreo educatus, in inſulanorum perniciem, ὑπὸ Ευρύλοχου (lege Εὐρυλόχου) ab Eurylocho pellitur. Denique in *Etymologo* Aſopus è Bœotia Salaminem profectus regem Ὄφιν interfecit, & pro eo regnavit. Hic claſſis Perſarum ſub Xerxe rege à Græcis diſſipata, teſte Melâ *l.* 2. *c.* 7. In ea Telamon Ajacis ac Teucri pater regnâſſe fertur. Ajax ipſe apud Homerum *Il.* η. *v.* 198.

> —— Οὐδὲ γὰρ οὕτω
> Ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.

Horat. *l.* 1. *Carm.* Od. 7. *v.* 21.

> —— *Teucer Salamina patremque*
> *Cùm fugeret.* —— ——

Hinc *Salaminius* & *Salaminiacus.* Horat. *l.* 1. *Carm.* Od. 15. *v.* 23.

> *Urgent impavidi te Salaminius*
> *Teucerque, & Sthenelus ſciens*
> *Pugnæ.*

Lucanus *l.* 5. *v.* 109.

> *Ut Salaminiacum meminit mare.* ——

Nic. Lloydius.

SALAMIS, & SALAMINE, Plinio *l.* 5. *c.* 31. & Polyæno *l.* 4. *c.* 11. poſteà *Conſtantia*, teſte *Stephanô*, urbs Cypri in ora Orientali, exciſa, apud Hamacoſtum, ſive, ut nunc vocant, Famaguſtam, ab ea parum in Boream recedens. Ejus Epiſcopus Epiphanius fuit, ſeculô 4. de quo vide Sozom. *l.* 7. c. 15. & 26. item in voce *Epiphanius.* Populi *Salaminii.*

SALAMIS, nomen poëmatis à Solone compoſiti, de quo ſic Juſtinus *l.* 2. *c.* 7. *Inter Athenienſes & Megarenſes de proprietate Salamina inſulæ prope uſque interitum armis dimicatum eſt. Poſt clades multas capital eſſe apud Athenienſes cœpit, ſi quis legem de vindicanda inſula tuliſſet. Solicitus igitur Solon — Subitam dementiam ſimulat, cujus veniâ non dicturus modò prohibita, ſed & facturus erat. Deformis habitu, more vecordium in publicum evolat, factóque concurſu hominum, quò magis conſilium diſſimularet inſolitis ſibi verſibus ſuadere populo cœpit, quod vetabatur* &c. Conſtabat illud centum verſibus, quorum initium habes apud *Plut. in Solone* & Diodorum. Sic. *l.* 13. Plut. *in Lyſandro* & *Pericle*, *Suidam*, Alios.

SALAMPSII, Mauritaniæ Cæſarienſis populi. *Ptol.*

SALAMPSO, Herodis filia, *Joſephus.*

SALANGA, mons altiſſimus mari imminens inter Britanniam & Hiberniam.

SALANGUS, gens Italiæ: Alia Indiæ, *Steph.*

SALANIANA Luſitaniæ oppid. inter Eboram & Pacem Juliam, *Antonin.*

SALAPÆI, Thraciæ Populi *Appianus.*

SAL[illegible], A[illegible] [illegible] *Pli.*

SAL[illegible], [illegible]

SAL[illegible] SALAPIA [illegible] Apuliæ Dau[illegible], ad [illegible], me[illegible] inter Sipontum ad O[illegible] & [illegible] ad Or[illegible], ub[illegible] Annibal, poſt C[illegible] [illegible]. In igitur Apu[illegible] [illegible] A[illegible], nunc [illegible] Capitanata, prope [illegible] à [illegible] um, 20. à Si[illegible]. In [illegible] eſt pa[illegible] incolis, [illegible] ſupra qua Salapia urb[illegible]. Lucan. l. 5.

Q[illegible], C[illegible]
M[illegible]

Nunc [illegible] verſus oram maris Adria[illegible].

SAL[illegible]TTA Græcè [illegible] vide ſupra, *Latini alapu[illegible]*.

SALAPUS [illegible] à [illegible] & *pu*[illegible] compoſitum nomen. Q[illegible] nomine [illegible] eſt Calvus, Catulli familiaris, tanquam puer ob ſtaturam p[illegible], p[illegible] ſ[illegible]is & [illegible] mordacitat[illegible].

[illegible]AL[illegible]LA, u[illegible] Hiſpaniæ Tarracone[illegible]. Una Colonia [illegible] *Scripr.* urbs olim Epiſcopalis in finibus [illegible], teſte *Morali.* Altera in finibus Orcetanorum, [illegible] Viſum oppid. inter Al[illegible] & U[illegible] *Sarvela* oppid. & Comitatus apud Urbem Reg[illegible], inde 2. leuc. d[illegible]ſtans.

SALA[illegible]IA, via & porta Urbis Romæ in Sabinos ducens. Martial. *l.* 4 *e*[illegible] 64 *v.* 19.

[illegible] Flaminia Salariaque

S[illegible] dicta, teſte [illegible], quod per eam Sabini *ſalem* ab urbe acceptum [illegible].

SALARIUM, [illegible] ſervitiis acquiſita, inter alia ſal quoque ha[illegible], unde à *Sale* nomen accepit. Plin. *l.* 31. *c.* 7. *Honoribus etiam* [illegible] *inde d*[illegible] *apud antiq*[illegible] *rivate* Item [illegible] *Martius Rex* [illegible] *in* [illegible] Sed & Aſſyriæ Reges pro ſtipendi[illegible] dabant. Unde E[illegible] 4 *v.* 14. ad [illegible] Regem ſcribunt Samariæ præfe[illegible], *Pr*[illegible] *quod ſale pal*[illegible]. h. [illegible] ut rectè interpretatur [illegible], *Salar*[illegible] *de Regi*[illegible] *accipimus* &c. Poſtmodum acceſſére unum, [illegible], b[illegible], porcina, ol[illegible], ligna, & cetera, quæ [illegible], R[illegible]toribus provinciarum, militibus præberi [illegible] *ſalarii* dixit Lamprid. [illegible] *Heliogabalo c.* 26. *Mulieribus* [illegible] *per* [illegible] *ſalaria* [illegible] *cum* [illegible] *C ſcorpii C* [illegible] [illegible] *C* [illegible] *mulieris.* [illegible] *ſpecies*, dicuntur *l.* 32. [illegible] *de* [illegible] *ann.* &c. Quod *Salarium* plerumque cum ſtipendio idem faciunt Auctores. Capitolin. tamen diſtinguit in [illegible] *Albino c.* 10. *Huic ſalarium duplex decrevi, veſtem militarem ſimplicem, ſed loci ſ*[illegible] *ſtipendium quadruplum* Sic apertè eadem ſeparantur in *Ep.* Valeriani ad Mucianum, quæ apud Flav. Vopiſc. leguntur in *Vita* Probi. Poſtquam enim ſtipendium, quod in auro & argento dabatur, memoravit, & veſtem, ſequitur de ſalario c. 4. *In ſalario*, inquit, *diurno, bubulæ pondo octo, porcinæ pondo ſex* &c. H[illegible] *ſalario* continebantur, Salmaſ. ad *Capitolin. d. l.* Inde ad pr[illegible]um Philoſophus ſol[illegible] vocem tranſla[illegible]. E[illegible] quidem ini[illegible] cùm ipſi Reges Principeſque Sapientiæ ſtudiis ferè ſoli incumberent, nullum iis laboris præmium, præter nominis perennitatem, fuit. *Salaria* demum, cum minùs æſtumarentur, conſtitui cœpere, atque ea ſatis luculenta. Strabo Philoſophus à Ptolemæo Philadelpho, talentis 80. h. e. coronatis 48000. donatus eſt, ut apud Laërtium legimus. Ariſtotelem ab Alexandro M. 800. talentis fuiſſe honoratum Plut. docet *in vita ejus.* Vide Juſt. Lipſium de Salariis veter. Doctorum *Cent.* 1. *Ep.* 76. Primus autem mercede docuiſſe Protagoras traditur, apud A. Gellium *l.* 5. *c.* 3. Appulejum *Floridorum c.* 18. Quintilianum *l.* 3. *c.* 1 &c. Unde Philoſtratus de illo, [illegible], inquit, [illegible] & idoneam rationem ſubjicit. [illegible] A quo tempore Grammaticis & Rhetoribus, modo diſciplinâ & auctoritate Scholas tuerentur, ampla emolumenta non defuerunt. Æquitatem rei exponit Quintilianus *l.* 12. *c.* 7. *Si re familiaris amplius quid ad uſus neceſſarios exiget, ſecundùm omnes* [illegible] *leges patietur ſibi gratiam referri, cùm C Socrati collatum ſit ad* [illegible] *C Zeno, Cleanthes, Chryſippus, mercedem à Diſcipulis acceptam* [illegible] *Neque enim video, quæ juſtior acquirendi ratio, quàm ex* [illegible] *C ab his de quibus optimè meruimus.* Apud Romanos M. A[illegible] de mercedibus non paciſcebatur, eoque plura ex liberalitate [illegible] conſequebatur: Remmius Palæmon ex Schola [illegible]. Tandem docendum conduxit Calvi[illegible] R[illegible] L. A[illegible] ejus. Verrius Flaccus habitationem in Palatio & centena [illegible] in annum ab Auguſto meruit, ut taceam [illegible] pretiis emptos dein manumiſſos. F[illegible] Fiſco primus R[illegible] annua centena conſtituit Ve[illegible]us. & M. Fabium Quin[illegible] ex Hiſpania Romæ [illegible], ſtipendium è Fiſco [illegible] refert *Euſeb*[illegible]. Antonin[illegible] per omnes etiam Provincias Grammaticis, Rhetoribus [illegible] de[illegible] ut [illegible] Luci[illegible]. *The*[illegible] &c quæ e[illegible] Romanæ [illegible] ſeſtertia 4[illegible] coronat[illegible]. [illegible] tamen, paucos [illegible] & [illegible] *χ*[illegible] [illegible] acce[illegible] de [illegible]. F[illegible]. [illegible] Philoſ[illegible] iſtæ moleſtiam ferre [illegible]. [illegible] ſe talem eſſe ſimul[illegible]. & arrogantiam [illegible] ſuperbiamque mente [illegible] quæſitam, cur non ille [illegible]

[illegible] ambiret. Ut in amorum judicio V[illegible] mul[illegible]

Q[illegible]

Q[illegible] *que gloria noſtra* [illegible]

[illegible] &c.

[illegible] vo[illegible] apud [illegible] Apud eſt *Salarium* ſeu [illegible], quod inter [illegible] in Inventario Eccleſiæ [illegible] *Monaſ*[illegible] *ſalarium* [illegible] *ſale in* [illegible] [illegible] *C d*[illegible]. Salinum [illegible] Gal[illegible]. Car. du Freſne [illegible].

SALAR[illegible] Pu[illegible], ſuper An[illegible] ad 40 mill. paſſ. à Roma, [illegible] Sala[illegible], occurrens.

SALARS, inſula Libyæ. Gentile *Salarſius*, *Steph.*

SALAS Germaniæ fl[illegible] quod & Rhenum Druſus occu[illegible]. *Saal* hod[illegible] vocatur, è Sudeto monte naſcens, & in Albim ad Call[illegible] oppid. Sa[illegible] influens. [illegible] Oritur in Franconia, [illegible] per Thuringiam [illegible] Saalfeld & Jenam [illegible]. Hinc juxta Naumburgum, Martiolburgum & Hallam Miſniæ U[illegible], [illegible] & tandem auctus al[illegible] infra Berna[illegible] in Albim fluit.

SALASI quo SALASSII Pl[illegible]. SALA[illegible]I Strab. populi Galliæ Subalpinæ [illegible] prin[illegible], per q[illegible] Du[illegible] decurrit. [illegible] Cluver. *Ital. Antiq.* [illegible] 11. quod eſt de [illegible]. Vulgo *la* [illegible] d'O[illegible]. German. [illegible], Horum caput Auguſta Prætoria Salaſſorum, juxta gen[illegible] Alpium Grajarum, Colonia Romana, quondam Italiæ T[illegible], poſt Liguriæ dictæ oppidum. Hæc dein una cum S[illegible] & val[illegible] Auguſtana & Segu[illegible] Guntchramno Burgundiæ [illegible] pacto data, Burgundiæque parti Galliæ [illegible] eſt. Fredegar. *Chron. l.* 5. *c.* 45. Unde Burg[illegible] qui [illegible] & etiam num Epiſcopus ejus Alpium [illegible] civitati Centronum Darantaſiæ, cum Sedun[illegible] Urbs inter titul[illegible] Sabaudiæ Duci eſt, qui Ca[illegible] & Aug[illegible] Prætoriæ Ducem ſe vocat. Vide Hal[illegible]. V[illegible] N[illegible].

SALATARÆ Græcè [illegible], *Ptolemæo*, iidem cum *S*[illegible] Plin. *l.* 6 *c.* 16. Oxi amnis incolæ, de quibus vide S[illegible] *ad Solin. p.* 985.

SALATHI, princeps militum, 1. Paral. *c.* 12. *v.* 2[illegible]. Latinè *umbra* ſive *tinnit*[illegible], aut *aſſ*[illegible], vel *torre*[illegible], aut [illegible], *ora*[illegible].

SALATHIEL, pater Zorobabel, Agg. *c.* 1. *v.* 1. Fil. Jechoniæ, 1. Paral. *c.* 3 *v.* 17. Matth. *c.* 1. *v.* 1[illegible]. Latinè [illegible], ſive *commendatus Dei.*

SALATIS, juxta Manethonem, *Silites*, *Syncello*, *Africano* & *Euſebio* perperam [illegible], primus in Ægypto inferiori Rex *Hyclos* ſive *Paſtorum*, de quibus ſupra, ut & infrà in voce *Tanis*, quòd *Tanis* regni illorum metropolis eſſet; à ſuis populatibus, qui ſubitâ invaſione in Ægyptum factâ veteres incolas ex facili ſub jugum redegerant, electus, Conchari ultimo Ægypti inferioris Regi ſucceſſit, Abarim ædificavit, atque muris & [illegible]itum 240. millium præſidiô communivit, etiam ſuperioris Ægypti partem non exiguam ſibi tributariam fecit, regnavit ann. 19. obiit haud diu poſt Joſephi Patriarchæ, & Proregis Ægypti obitum, Thinillo [illegible] Thebanos Reges ad clavum ſede[illegible] et ſucceſſit Beon, *Excerpta* Manethonis apud Joſephum contra *Apionem l.* 1. ubi & in Memphide ſuperioris quondam Ægypti metropoli, hunc *Salatem* fuiſſe, atque adeò urbem hanc à Paſtoribus captam eſſe, adjicit. Certè [illegible] deinceps res Memphiticæ, & octava illorum Regum Africani dynaſtia aut prorſus nulla eſt, aut obſcura, & Salati ejuſque ſucceſſoribus tributaria. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sæculo* V[illegible]. Nec omittendum hunc *Salatem* Iſraëlitarum, qui tunc in Ægypto commorabantur, primum fuiſſe perſecutorem, *novi Regis* nomine indigitatum Spiritui S. Exod. *c.* [illegible] *v.* 8. & *ſeqq.* qui prout Iſraëlitarum incrementa ſibi parùm tuta exiſtimans, illos, vivente adhuc Joſephô, ſervitute gravi premere incepit, veritus ne Ægyptiis veteribus & Thebanis ſe jungerent. Unde in urbibus *Pithom* h. e. Peluſio, quæ *Abaris* ex antiqua Theologia, & *Rameſes*, h. e. Tanè ædificandis illos occupatos tenuit, Idem *ibid.*

SALAURI Portus, oppid. & Portus Hiſpaniæ citer. in ora Catalauniæ, apud Tarraconem Urbem *Puerto de Salon*, I. Ponto.

SALBURGUM, nomen caſtri Germaniæ, in Thuringia, ſub proprio Dynaſta, ex illuſtri Rhutenorum de Plavia Familia. In hac enim duæ cum ſint lineæ, *Senior* & *Jun*[illegible]; ei adnumerantur, qui in Graitz[illegible] domo & Burkii hab[illegible] ad Juniorem, decem filii Henrici & Magdalenæ Schwartzen[illegible] qui bus in *Gera*, *Salburg*, *Schletz*, *Lobenſtein* ſedes ſpectant. *Salburgum* autem nactus eſt, qui tertius ex decem illis natus erat, cujus [illegible] hæc eſt. Henricus Ruthenus ſeu [illegible], Dn. in Plavia, qui obiit A. C. 1461. ex Irmgardi (filia A[illegible] K[illegible]hberg[illegible]) genuit Henricum Juniorem Ruthenum, defunctum A. C. 149[illegible]. Quô & Magdalenâ Baron. Schwartzenbergiâ, natus Henricus Junior, junxit ſibi Æmiliam Annam M[illegible] ex ea genuit H[illegible] Juniorem R[illegible] ex Doroth[illegible] Comite S[illegible] Ruthenus def[illegible] A. C. [illegible], Hujus ex M[illegible] [illegible] Du[illegible] A. C. [illegible] ex [illegible] A. C. [illegible] & [illegible] Comitiſſ[illegible] A. C. [illegible] A [illegible] tam [illegible]

SAL[illegible] N[illegible] V[illegible]

SAL[illegible] S[illegible] V[illegible]

SALD[illegible] & [illegible] Cæſarienſis [illegible]

[illegible]

SALENTINI, [illegible] ad Ortum [illegible] porrecta [illegible], & Iapygia, cum Calabria in ora Boreali [illegible], Apuliæ Peu-[illegible] Brundu[illegible], [illegible] Præterea, [illegible] caput [illegible] Vide infra [illegible] fuerunt [illegible] ubi nunc [illegible] inter [illegible] partem occupant [illegible] comprehende[illegible], & aliter quoque [illegible] pet è [illegible], tenu[illegible] Salentino-[illegible] oppido eſſe [illegible] verum ar[illegible] glebam admodum pinguem ac uberem [illegible] & arborum fru[illegible]rum ubique [illegible] ΣΑΛΑΝΤ[illegible] legimus.

[illegible]

Sunt tamen qui [illegible] Roberti [illegible] Dux [illegible] Guielmi [illegible] Normanniæ [illegible] veneno [illegible] de ea [illegible] Salernum [illegible] Hæc obſtat [illegible], at Roberto non [illegible] Nam Regnum [illegible] quod [illegible] Rogerium [illegible] De quo [illegible] qui-[illegible] Joh. Voſſius [illegible] c. 12. §. 17. [illegible] ut [illegible] Capuanus, a [illegible] Principes frater. Salernum & [illegible] Ludovicus II. Imperator [illegible]

[illegible]

tas legis Salicæ [illegible] *ordinavi*. Sunt qui [illegible] non integri habeantur, [illegible] Spelmannus [illegible] inter cæteros iſte paragraphus eſt [illegible] *ſuccedat*. Succedet [illegible] à [illegible] 62. §. 2. [illegible] *dum* [illegible] A [illegible] Quonam [illegible] hæc [illegible] apud Au[illegible] Ex hac lege multa [illegible] Henric. I. Angl. Regis [illegible], depre[illegible] vide.

SALICUS Gu[illegible]lmus, Vide [illegible].

SALICI, populi, in Corduben[illegible] conventu. Plin. l. 3. c. 1.

SALICOSA, locus [illegible], in Velocaſſium diœceſi que Rotomagenſi, non longe à Vernone, vulgo *Sau[illegible]*. [illegible] Canonicorum S. Aug[illegible] Valeſ. *Not. Gal.*

SALIENS, fons eſt, perpetuo humore ebulliens, [illegible] *Sa*[illegible] R[illegible], cœnacula, [illegible], & [illegible] *ructæ fuerunt* [illegible] tanta copia immiſſas [illegible] privatas, docet S[illegible] l. 5. [illegible] *lium* [illegible] habere[illegible]. Hos S[illegible] Aquarii curarunt, memorat Jul. Paulo [illegible] 7. [illegible] apud M[illegible] l. 4. [illegible] *la* [illegible] accommodata [illegible] C[illegible] [illegible] *Cantharo*, *P*[illegible], *Cr*[illegible]. E[illegible] poſt aquatum *Sſlam* vocabantur, ut in ſta vid[illegible] caluminque [illegible], aut ad unciatum aut ad [illegible] &c. Laur. [illegible] *Comm.* [illegible], ubi multa de Aquarum Cæſarianis, publicis, privatis, Miniſtris item Fontium, aliiſque huc pertinentibus. Hodie [illegible]. Gall. [illegible], fons [illegible] artificiò aquas ejaculans, cujuſmodi in Principum ſuburbanis, Pontificis imprimis ſeceſſu Tiburtino & Tuſculano [illegible] Franc. Pomey in *De*[illegible] hanc [illegible] imaginem exhibet: *Projectus per ambitum illarum* [illegible] *agger exp*[illegible], *obumbrat* [illegible] *peribolo viretoque* [illegible], *parietes* [illegible], *fo*[illegible] *que flor*[illegible] *aquaticum plantarum elegantia decorata*. [illegible] *inter cellò*, Salientes [illegible], *ad faſtigium que donec* [illegible] *aqua in* [illegible], *quam* [illegible] *velut corona cinxère, grato* [illegible] *murmure recidunt: iterumque per occultos tubos ſubjectas pari numero ſpeluncas, ruſticanò opere* [illegible] *uno* [illegible] *ficatas, manant. Medio* [illegible] *arcus* [illegible], *quæ dixi*, [illegible] *ſubſtructi viginti quatuor* [illegible] *loculi in hemicyclum excavati, aquaticorum* [illegible] *Numinum* [illegible] *ſpectantes, numerum Deorum fluvialium duodenorum* & [illegible] *Naiadum, habitu vario ac diſcrepante* [illegible] *aquarum vim ingentem* [illegible] *marmore* [illegible] *hujus Ba*[illegible] *aream collocata*, [illegible] *per ſubterraneos meatus ſe inſinuans aqua*, [illegible] *e medio, emicat mirabilem planè in modum. Media* [illegible] *in cupa marmorea nunquam non* [illegible], *ad ſummum* [illegible] *emergunt in orbem velut natantes* [illegible] *duodeni grandiores*, [illegible] *eximia convenit* [illegible], *re*[illegible] *capite quaſi cælum* [illegible]*piciant. Qui* [illegible] *conchas in tubam* [illegible] *admotaſque ori dexter*[illegible] *enteis, aquam per eas evibrant ad* [illegible] *altitudinem, totidem deinde in* [illegible] *marmore*[illegible] *capellas* & *ſuper* [illegible] *lacu Tritonibus* [illegible] *pene fluitantes* &c. Vide quoque ſuprà *Nymphæa*, [illegible].

SALIENUS Clemens, Senator, tempore Neronis, Tacit. *Hiſtor.* l. 3. c. 73.

SALII, ſacerdotes Martis, numero 12. à Numa Pompil. primùm inſtituti, [illegible] pictis, [illegible] que [illegible]; ſic dicti quod [illegible] ancilia per urbem [illegible] ferrent, Plut. in *Numa*. [illegible]. Ovid. *Faſt.* l. 3. v. 387.

J[illegible] *at Salios* (*a* [illegible] *nomina* [illegible].)

Virg. *Æn.* l. 8. v. 663.

Hic exultantes Salios, [illegible] *que Lupercos*.

Saliorum 2. erant genera: antiquiſſimi *Palatini* [illegible], atque à Rege Numa [illegible]. His alios *Collinos*, ſive *Agonales* nuncupatos Tullus Hoſtilius adjunxit, *Dionyſ.* Aliter tamen Servius [illegible] diſtinguit: *Duo*, inquit, *ſunt genera Saliorum*, [illegible] *Collini* & *Quirinales* à *Numa* [illegible], *ab H*[illegible] *Pavoris* & *Palloris*. Horum meminit Livius l. 1. c. 20. *Numa* [illegible] *duodecim Marti legit*, [illegible] *quæ ancilia appellant* [illegible] *ac per urbem ire canentes carmina cum tripudiis ſolennique ſaltatu* [illegible]. Hinc *Saliare*, ut *Saliare carmen*, quod cantabatur à Saliis: & *Saliares epulæ*, quæ exhibebantur his ſacerdotibus. *Feſtus*: *Hi* (*Salii*) *per* [illegible] *ſacrorum dies, ubicunque manent*; *quia ampliſſimæ* [illegible] *cæna, ſi quæ aliæ magnæ ſunt, Saliares appellantur*. Horat. l. 1. *Od.* 37. v. 2.

[illegible] *Nunc Saliaribus*
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus [illegible].

I. e. [illegible] dapibus. Vide [illegible] Interpretes, & Torrentium ad [illegible] Vocantur quoque *Saliæ* [illegible] à Catullo [illegible] 37. v. 6 [illegible] eos fuiſſe [illegible] l. 8. v. 28[illegible] [illegible] pora reſpi[illegible]:

[illegible] *Salii ad* [illegible]
[illegible] *ramis*.

Ubi [illegible] *de la Cerda*, *Ni*[illegible]. *Saliebant* autem neque in altum neque in longum, ſed pedes alterni attollendo, ſ[illegible]que ancilia ferentes, tripudiabant per urbem, ſolennia cantantes carmina. Præſiliebat verò unus ex eo *Præſul* dictus, cæteriſque adhuc [illegible] ac corpo[illegible] quod [illegible] dix[illegible], à [illegible], quod à [illegible]: Hinc [illegible] vocabat. Lucilius [illegible] emendatione Scaligeri,

Præſul [illegible] *amtruat, inde* & *vulgus* [illegible] *alli*

Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de quat. Artibus Popul.* [illegible] § 48 [illegible] 4. § [illegible] F[illegible] in Comitio quotannis, [illegible] que [illegible] vertice [illegible] & æneis balteis ſuccincti. Unde præter nomen [illegible] *rum* [illegible] eſſe [illegible] Ovid. [illegible] *rum* l. 3. v. 38[illegible].

Armaque & *ad certos verba canenda modos*.

Sal[illegible]*ores* quoque eoſdem & *Laudatores Deorum belli Præſidum* appellat [illegible] *Halicar.* l. 2. [illegible] enim, præter ea, quæ dicta, T[illegible] pileos & de[illegible] in [illegible], ac [illegible] ſuiſſe [illegible], extrà lanceam [illegible], [illegible] Thraciam [illegible] nominabant. Ad[illegible] canere [illegible], jam [illegible] patrium [illegible]. Et [illegible] armatum [illegible] ad [illegible], tradid[illegible] quod [illegible] acceptum [illegible], ſed [illegible] è. In fine ver[illegible] Pæan[illegible], app[illegible] *Mamurium*. C[illegible] Pæanes, [illegible], *ſ*[illegible] *verru*, *Ja*[illegible] atque ita deinceps dicebantur, à [illegible] us Deorum, quorum laudes celebrabant: at in homines vi[illegible] ſcripti [illegible] ba[illegible] *nta*, à verbo *are*, quod [illegible] in *axibu*[illegible], i. e. tabulis, deſcribebantur. Anton. Thyſius A[illegible] [illegible] l. 2. c. 12. Primum *Saliare carmen* compoſuiſſe [illegible] ipſe Numa, [illegible] ex Patricio ordine Salios primus [illegible], illudque pro [illegible] anguſtiſſimum & idcirco obſcuriſſimum [illegible], Cicero [illegible] paſſim [illegible] & [illegible] vocabula [illegible] ant, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 3. c. 20. [illegible] liberos fuiſſe omnes, [illegible], quorum uterque Parens [illegible], ut [illegible] eſſet, auctor Thyſius [illegible]. Feſtum [illegible] Panathenæa Græcorum menſem [illegible] Martium [illegible] publicè [illegible] per quos totâ [illegible] duxerunt, uſque [illegible], & Capit[illegible], [illegible] ata, quam publica, refert Dionyſ. l. 2. Q[illegible] diebus [illegible] condita miſſum eſſe ancilia, omnoſum fuiſſe [illegible] que etiam Flaminicæ Diali licuiſſe ſe pectere atque [illegible] O[illegible] tradit *loc. laudatò*. Cœtus [illegible], dicebatur *Collegium*, [illegible] per *Magiſt*[illegible] *Præſul*, [illegible] eſt, neque [illegible] omin[illegible], [illegible] Sacerdotes, ſed à ſuis Collegis, cooptabantur, quemadmodum & Luperci, & Fratres Arvales, & Sacerdotes [illegible], & Sodales Titii, Roſin. l. 3. c. 6. Quòd autem hos Sacerdotes Herculi dedit Virgilius, cum inquit l. cit.

Tunc Salii ad cantus &c.

rectè quidem à Poëta id factum vult Macrob. l. 3. *Saturnal.* c. 12. eò quod Hercules apud Pontifices idem eſſet, cum Marte, & Chaldæi *ſtellam Herculis*, vocent, quam reliqui omnes *ſtellam Martis* appellant, &c. Sed & Virginum *Saliarium* meminit [illegible], his verbis: *Saliares Virgines* [illegible] *ait eſſe conductitias*, [illegible] *adhibebantur, cum apicibus paludata*, *quas Ælius Stilo* [illegible], *ſacrificium facere, in Regia, cum Pontifice, paludatas cum Pontificibus in modum Saliorum*. De Mamurio quod ſuprà diximus, hunc eſt: Cùm plura fierent ancilia, quibus cœleſte id, quod Numâ regnante delapſum dixère, intermiſceretur, ne dignoſci, & fortè fur ipſi poſſit, probatum maximè eſt opus Mamurii Veturii, qui præmio loco nihil aliud petiit, quàm ut ſuum nomen inter carmina *Salii* cantarent. Vide Aldum Manutium *de Quæſitis per Epiſtolam* l. 2. Roſin. *loc. cit.* Alios, nec non *ſuprà*. Ut pauca ſubjungam de P[illegible] retrò memoratis horum Sacerdotum, ſeu *Apicibus*, ut alii vocant, formam eorum fuiſſe [illegible], ſive [illegible], docet *Dionyſ.* Πίλας, urquiens. [illegible], *Pileos altos in formam coni coëuntes*, *Græcis* Cyrbaſias [illegible]. Varro l. 6. *de L.L.* *Tutulatos* vocat; unde & *Feſtus* de meta. Tutulus pileus lanatus metali forma: & aſtipulantur nummi antiqui. Vide Philipp. Rubenium *Electorum* l. 2. c. [illegible] *ſacris Apicibus* cum Tiara [illegible] aliquid commune habere, obſervat Dionyſ. l. 2.

SALII, German. populi qui & Franci dicuntur, quorum regio *Franconia*; Sidonius Apollin.

[illegible] *Salius* [illegible], *ſive* [illegible]*elonus*.

Amm. Marcellin. l. 17. de Conſtantio ſcribens: *Quibus* [illegible] *primos omnium Francos, eos videlicet, quos* [illegible] *Salios appellavit* [illegible] à *Sala* fluv. dictos putat. Hi, Gallis expulſis, co[illegible] Franciamque de [illegible] nomine appellarunt. Sa[illegible] veſtigium [illegible] tractu *Sallant* manet, in Tranſiſalania, juxta A[illegible] inter Iſalam & mare Auſtrinum ad Occaſum, & Weſtpl[illegible] Ortum [illegible] Q[illegible] *Oldenzeel* populus [illegible] German. in Tranſiſalania regione inter Dav[illegible] & [illegible], in Tevenda tractu, aliàs [illegible]. In ipſo [illegible] Weſt[illegible]. [illegible] populi, *Strabo*. [illegible] l. [illegible] c. 4. [illegible]

SAL[illegible] [illegible] Samuel. c. 9. v. 4.

SAL[illegible]S de [illegible] F[illegible] Parmen[illegible], [illegible] Italia [illegible] tem[illegible], & Wadding. *in Ann.* [illegible]

SALIN[illegible], [illegible] frà *Sumsola*.

SALINÆ, ſeu SAL[illegible]Æ, *Pt*[illegible] appel. Alb[illegible] apud Verulamium, vulgo S. Alban. [illegible] incertiorum, apud [illegible] in [illegible] *unus* poſtea [illegible] vulgò, teſte [illegible]. Alias Vag[illegible]

ſum nunc Marchionatus Salutiæ caput. In colle, vix 2. milliar. à Pado, 10. milliar. à Foſſano in occidentem, totidem inter Cuneum & Pinarolium, 18. ab Auguſta Taurin. ſub Sabaudiæ Duce olim *Auguſta Vagiennorum* etiam. Item oppid. Daciæ exciſum in Tranſylvania circa Tibiſci fontes, olim urbs clara, nunc pagus, *Sigeth*, teſte Laziô. *Salinæ* quoque *Rutilio* locus erat Hetruriæ ad Cecinnam fluv. ubi ſal conficiebatur.

SALINÆ, urbs Burgundiæ in Sequanis ampliſſima, vulgò *Salins*. Aliis urbs parva & culta, ad Foricam fluv. rapidum, 6. à Dola leuc. 6. à Veſontione. Olim munita, cum duobus caſtris. Sed A. C. 1668. à Gallis munitionibus & arcibus nudata. Cæterùm, hujus Dynaſtas Principum locô atque dignatione habitos olim, ſunt qui affirment. Inter titulos gentis Auſtriacæ. Vide Bertium *Commentar. Rer. Germ. l. 2. c. 3.* & Cl. Pfannerum, *de præcipuis Germaniæ Principp. gentibus c. 1.*

SALINÆ Saxonicæ, dicitur Halla, urbs Saxoniæ.

SALINARUM Vallis, ſive, *ſalſuginis* vel *ſalis* Græcè κοιλὰς ἁλῶν, vel ἀλῶν, in Paralipomenis *l. 1. c. 18. v. 12. Abiſai verò, filius Saruiæ, percuſſit Edom in* Valle Salinarum *decem & octo millia, & conſtituit in Edom præſidium*: Epiphanio eadem eſt cum Mari mortuo vel lacu Aſphaltite, *Hær. 19.* Ἔϛι δὲ αὕτη περὶ κοιλάδα Σαλινῶν. Fortè occaſione loci Gen. *c. 14. v. 3.* ubi Vallis mentio, quæ poſtea in Mare illud Mortuum converſa eſt. Alii vallem illam *Salſuginis* ſive *Salinarum* ad Mare Mortuum ponunt, & revera faciunt vallem, à Mari ipſo diverſam. Sed falluntur utrique. Tempore enim Davidis Regis non ampliùs illa vallis erat, quæ, Sodomis divinô igne conſumtis, in Mare Mortuum verſa eſt. Et vallis illa, in qua Idumæi profligati ſunt, in Idumæa ipſa fuit, utpote in qua præſidium impoſitum memoratur. At Idumæa à Mari Mortuo procul abfuit, quippe ab Ægypti Caſio & lacus Serbonidis emerſu incipiens. Dicta eſt autem *Salinarum* hæc vallis, vel à fontibus ſalinaceis, qui in ea Scaturiebant vel à Sale, qui effodiebatur. Alteram verò, vallem *Siddim* appellat Scriptura, quod nonnulli vertunt, *arvorum proſciſſorum vallem*; alii nomen Hebræum retinent, quaſi proprium fuerit illius vallis, à multitudine agrorum arabilium denominatæ. Cœterùm quòd eadem S. Scriptura teſtatur, vallem hanc poſtea extitiſſe *Mare Salis*, non inde ſequitur, illam cum *Salinarum Valle* eandem eſſe. Non enim illam ipſam *Salſuginoſam* vel *Salinarum Vallem* appellat; ſed in *Mare Salis* converſam eſſe dicit. Ita namque Scriptura vocat Mortuum Mare ſive lacum Aſphaltitem, non quòd ſalſus fuerit; nam bitumen ſalſum non eſt, nec ſalis naturam habet: ſed eô ſenſu, quô *terram Salis* eadem appellat, quæ deſerta eſt ac deſolata. Lacum verò hunc nihil generare, non piſces, non aves habere aquis aſſuetas, nihil denique vivi ſuſtinere, notum eſt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 614.* & ſuprà, in voce *Mare*, infrà quoque *Salmacide*.

SALINAS Franciſcus, Hiſpanus, patre Theſaurariô Caroli V. genitus, viſum amiſit an. ætat. 10. quam calamitatem ſtudiis levaturus, Latinè & Græcè doctiſſimus, Mathematicus porrò ac præcipuè Muſices clariſſimus evaſit. Paulo hinc IV. & Ferdinando Duce Albano Vice-Rege tum Neapol. aliiſque Magnatibus gratiſſimus. Tandem Salmanticæ, ubi Profeſſor Muſicæ aliquandiu fuit, obiit A. C. 1590. ætat. 77. auctor libri *De Muſica*, in hoc artis genere magni habiti. Martialis quoque Epigrammata nonnulla Hiſpanicô metrô expreſſit. Thuanus *Hiſt.* Anton. Teiſſier. *Elog. P. 2.* Alii.

SALINATOR, apud Arnobium *adv. Gent. l. 2. Quid cybiarios, Salinatores, balneas — vanorum ſtirpiatorumque vitores?* Papiæ eſt, *qui Salem facit.* Vetus *Inſr.*

LEPIDO. L. F. PROCVLO. SALINATORES.
CIVITATIS. MENAPIORVM. OB.
MERITVM. EIVS. SEPTIMINA.
P. REPONEND. CVRAVIT.

apud G. Elmenhorſt. *Obſervation. ad Arnobium d. l.* In *Gloſſis* Philoxeni *Salitores* vocantur, Ταριχευταὶ, *Heraldo*, ſed aliud hoc,

SALINATOR Marcus, vide *Marcus*.

SALINENSIS Archidiaconatus, unus eſt ex quatuor Eccleſiæ Veſontionenſis. Britto *Philippid. l. 10.*

Atque Salinenſes anguſta in valle ſedentes,
Deſiccata quibus flammarum ardore miniſtrat
Lympha ſalem, puteis (mirabile) tracta duobus:
Unde Biſuntina ſua condit edulia vallis.

In eadem regione eſt & Ledo *Salinarius*, vulgò *Lion le Saunier*, ut minus mirum ſit Sequanos, ſeu Burgundiones *ſalſos* dici, *Bourguignons ſalez*. Sunt & *Salinæ*, in Lotharingia, prope Senonias Monaſter. vulgò *Salme*, Comitivæ tituló illuſtres. Ibidem caſtrum *Salinarum*, ad Saliam fluv. à re nomen habet, vulgò *Chaſteau Salin*, Valeſ.

de SALINGSLEVEN Adolphus, Equeſtris in Weſtphalia Ordinis Franconicà cœteroquin præclaræ Nobilitatis Familià ortus, à Sigefrido Brunonis fratris ſui in Epiſcopatu Mindenſi ſucceſſore, ob egregia in iſtum merita, prædia quædam nactus, etiam villam exſtruxit, venationibus tantùm, ut præferebat, deſtinatam, atque ut haberet, ubi iſtis feſſus quietem capeſſeret. Inde verò arx *Schawenburgum* ſurrexit, Comitatus cognominis initium, quò adjectis patriis *Salingſlevii* aliiſque prædiis Adolphum Mindæ ornavit Conradus Saliquus, A. C. 1130. Vide *Schawenburgum*.

SALINGSTADIUM, oppid. Franconiæ, ad Mœnum, 3. leuc. à Francofurto in Occaſum, vulgò *Selgienſtatt*, It. *Seelingen*: an à Salingis ſeu Saliis populis, an à Salagaſtro LL. Salicarum auctore dictum? Vide Cl. Ottonem JCtum. ad B. Rhenanum *Rerum Germ. l. 3. p. 429.*

SALINIACUS Bernardus, Vide *Bernardus*.

SALINUM, *Ptol*, Pannoniæ inferioris oppid. ad Danubium *Adom Lazio*, 5. leuc. à Buda in Euronotum, Altinum verſùs.

SALINUM, apud Stat. *l. 1. Sylv. 4. v. 131.*

—— *Sæpe Deis hos inter honores*
Ceſpes, & exiguo placuerant farra ſalino:

exigua capis eſt, ſeu vaſculum minutis oblationibus dicatum de cujuſmodi oblatione loquitur Horatius *Carm. l. 3. Od. 23. v. 17.*

Immunis aram ſi tetigit manus,
Non ſumtuoſa blandior hoſtia
Mollibit averſos Penates
Farre piô & ſaliente mica.

Unde *mola ſalſa*, item *ſale condita*. Et ſæpius occurrit eadem ſententia, apud Ovidium alioſque Poëtas. Erant autem ex argento ditioribus. Hinc cùm omne aurum, argentum æſque ſignatum in publicum conferri juberet Levinus Conſul, ſola iſta excepit: *Annulos ſibi quiſque & conjugi & liberis & filio bullam: Et quibus uxor filiæque ſunt, ſingulis uncias auri pondo relinquant; Argenti, qui curuli ſella ſederunt, equi ornamenta & libras pondo, ut* ſalinum *patellamque Deorum cauſà habere poſſint.* Et Val. Max. *l. 4. c. 4. ex. 3. In C. Fabritii*, inquit, *& Q. Æmilii Papi, principum ſeculi ſui domibus argentum fuiſſe confitear oportet. Uterque enim patellam Deorum & ſalinum habuit.* Utpote ſupellectilem maximè neceſſariam, in *tutelam menſarum*, ut *Statius* vocat: qua proin ſi careret menſa, in profanis olim habitum eſt, ut ex hiſce *Arnobii l. 2.* verbis conſtat: *Sacras facitis menſas* ſalinorum *appoſitu & ſimulachris Deorum.* Quam in rem vide plura, apud Barthium *Animadverſ. ad Statium d. l.* & Chabonum *Commentar. ad Horatium Carm. l. 2. Od. 16.*

SALINUS, nomen Arcadis, qui ab Ænea in Italiam tranſvectus, juvenes Italos ſaltationem docuit.

SALINUS Bernardinus, Vide *Bernardinus*.

SALIOCANUS, Vide *Staliocanus*.

SALIPHYLAX, Anglus Auctor Genealogiæ Regum M. Britanniæ. A. C. 960. Pitſeus, *de illuſtr. Angl. Scrips.*

SALIRE, Vide infrà *Saliſſatores*.

SALU Inſula, *Ilha do Sal*, una ex inſulis Capitis Viridis, ſub Luſitanis, ubi ſalinæ magni proventus, 40. mill. paſſ. ab inſula S. Nicolai in Ortum, 70. ab Inſula S. Jacobi in Boream. Sed paucis habitatur.

SALIS Mare, Vide *Salinarum Vallis*.

SALIS *Ptolem* oppid. Hungariæ apud Dracum, 3. leuc. à Quinque Eccleſiis in Occaſum, quot à Sigetho in Auſtrum *Selye*.

SALISA, regio, 1. Sam. *c. 9. v. 4.* Latinè, *trina*, *ternaria*, ſive *principalis*, vel *principiſſa*, aut *ducifſa*.

SALISBURGENSIS Ditio, in Bavaria inferiori ſub proprio Archiepiſcopo inter Auſtrum ſuper Stiriam & Carinthiam ad Ortum, Bavariamque inferiorem & Comitatum Tirolenſem ad Occaſum Ibi Salisburgum urbs præcipua. Dein, Bertolgada, Lauffa & Gollinga. S. Rupertus primus Epiſcopus, obiit A. C. 623.

SALISBURGUM, aliàs *Juvaria*, & *Prædicum* quibuſdam, ad fluv. Salzam, 13. leuc. German. à Paſſavio in Meridiem, 18. in Boream 20. ab Oenipont e in Cœciam, 36. à Praga in Meridiem Vide *Salisburgenſis ditio*.

SALISBURIENSIS Johannes, Vide *Johannes*.

SALISBURIUS Rogerius, Vide *Rogerius*.

SALISI, populi Alpini, Bojis, Helvetiiſque finitimi, quos *Cato* Tauricæ gentis eſſe arbitratur.

SALISSATORES, Magorum quoddam genus, qui, dum eis membrorum quæcunque partes *ſalirent*, aliquid ſibi exinde proſperum ſeu triſte ſignificari, prædicebant; Iſidor. *l. 8. c. 9.* Hinc *Saliſſatio*, ipſa hoc pacto divinandi ratio, cùm ex palpitatione cordis, vel oculorum aut muſculi alicujus, futura augurabantur. Unde apud Poëtam, *ſalit* aliquid, *in Leva parte mamillæ*: & apud Theocritum *Idyllio 3.*

Ἄλλεται ὀφθαλμός μοι ὁ δεξιός.
Salit oculus mihi dexter.

Quod omen non minùs auſpicatum erat, quàm βόμβος ſeu tinnitus auris dextræ. Græc. παλμικὸν οἰώνισμα, quô titulô librum ſuum inſignivit Melampus, Ptolemæo Philadelpho inſcriptum, & Poſidonius, apud *Suidam*. Vide Joſ. Scaligerum *Auſonian. lect. l. 1. c. 16.* Dempſter. *in Roſinum l. 3. c. 8. 9. 11.* &c. Sed & in Extiſpicina vox uſitata. Statius *Theb. l. 8. v. 178.*

—— *extis* ſaliat *quod Numen in extis.*

I. e. vaticinatio Numinis, quæ in ſalientibus extis deprehendatur, exponente *Barthiô* 1. qui ex *Lutatio*, quoddam in extis ſignum, *Deum* appellatum eſſe, quoque adnotat *ad l. 5. v. 175.* Illud verò, *ſalire in Leva parte mamillæ*, aliquando etiam de naturali motu ac palpitatione cordis ſimpliciter intelligitur, Unde Barthius idem verba Juvenalis *Sat. 7. v. 159.*

—— —— *Leva in parte mamillæ*
Nil ſalit Arcadico juveni ——

interpretatur, *cor non habet*, *ad Statium l. 1. Sylv. 2. v. 210.* &c.

SALISSO, oppid. inter Trevitos & Argentoratum, *Antonin.*

SALITOR, Vide ſuprà *Grammaticus*.

SALIVA, ad Medicos Magicoſque uſus Veteribus multum adhibita, memoratur Plinio *l. 28. c. 4. Hominum verò inprimis jejunam ſalivam contra ſerpentes præſidiô eſſe docuimus. Sed & — deſpuimus Comitiales morbos, hoc eſt, contagia regerimus. Simili modò & deſaſcinationes repercutimus, dextræque claudicatis occurſum. Veniam quoque à Deis ſpei alicujus audacioris petimus, in ſinum ſpuendo. Eâdem ra-*

tione

tione ternâ deſpuere prædicatione, in omni medicina mos eſt &c. ubi quod de Comitiali morbo inter alia habet, confirmatur ex Plauto *in Captivis*, *Actu* 3. *ſc.* 4. qui hunc morbum periphraſi iſtâ, *qui inſputatur morbus*, propter hoc ipſum deſignat: quod de ſerpentibus, illuſtratur ex iis, quæ diximus ſuprà, ubi de *Parianis*. Vide plura hanc in rem apud Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 29. & infrà, ubi de *Sputo*.

SALIUNCA, Autrigonum urbs in Hiſpania Tarraconenſi *Ptol.* Hodie fortè *Orduna*, in Biſcaja, in Mediterraneis 9. leuc. à Flaviobriga in Meridiem. *Brietius.*

SALIUNCA, herbæ genus, quæ *Orci tunica* dicta; adeoque ipſiſſima nardus montana eſt. Veſtibus interponi ſolitam, odoris gratiâ, Plin. tradit *l.* 21. *c.* 7. *Tanta ſuavitatis, ut metallum eſſe cæperit*: (i. e. ut in vectigali ac reditu publico cenſeatur non aliter, quàm metalli fodina) certè *veſtibus interponi eam gratiſſimum, ſicut apud Græcos polion herbam, inclutam Muſæi & Heſiodi laudibus, ad omnia utilem prædicantium.* Theophraſtus ad tineas enecandas id fieri tradit. *Orci* verò *tunicam* hanc herbam dictam eſſe, notat Servius *ad illa Virgil. Ecl.* 5. *v.* 17.

Puniceis humilis quantum ſaliunca *roſetis.*

Nempe tunica, qualem geſſêre Romani ſine manicis, ejuſdem fermè cum ſacco figuræ; *Colobium* poſteà dictum eſt. *Ruffinus* colobia ſeu tunicas Monachorum, quaſi ſaccos lineos eſſe dicit: & *Hieronym. tunicas ſarcineas* ac *ſaccos* vocat, quibus operiebantur Monachi in Ægypto. Ejuſmodi proin radix, quæ ſacci habet inſtar vel tunicæ, ac ſub terra eſt, non ineleganter *Orci tunica* eſt appellitata: Græcis quoque θυλακίδα & πήραν, ab effigie *ſacculi vel peræ*. In coronis eandem herbam adhibitam, è *Lucano* & *Martiali* diſcimus &c. Plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1066.

SALIX, antiquiſſimis temporibus in coronis locum habuit. Et quidem cùm eo tempore coronæ vinculi tantùm uſum præbuerint, quippe capiti inter convivialem lætitiam adſtringendo primitus repertæ, ex Amerina *ſalice* nexæ coronæ placuerunt, donec ſequiori ævô, creſcente luxu, ludibriô haberi, & quòd nexibus tantum ac vitilibus eſſet idonea, *coronamentum ruſticorum* appellari ſalix cœpit. Ejuſmodi tamen coronâ Megiſthen uſum fuiſſe totos decem menſes, Anacreon tradit *Comm. l.* 2. Imò ejus uſum apud Samios duraſſe, uſque ad Polycratis ætatem, refert Athen. *l.* 15. qui priſcum id coronamenti genus Carum fuiſſe, occaſione ſtatuæ Junonis, cum apud ipſos fugam meditaretur, longiſſimis ſalicis ramis implicitæ, addit. Cœterum *ἱερὸν πρέμνον*, *ſacer ſtipes*, Apollonio Rhodio hæc arbor dicitur *l.* 4. Et Scythæ olim *ῥάβδοισι ἰτεΐνῃσι*, *virgis ſalignis*, inprimis in divinatione utebantur, teſte Herodotô *l.* 4. ubi grandes virgarum hujuſmodi faſces humi poſitos diſſolviſſe ac ſeparatim ponentes illarum ſingulas, vaticinatos, dein eas iterum convolviſſe atque in unum compoſuiſſe, more à Majoribus tradito, narrat. Tradit tamen Plin. Homero eam fuiſſe *frugiperdam*, *quòd ocyſſime amittat ſemen; ſecutamque ætatem ſcelere ſuo interpretatam eſſe hanc ſententiam, quando ſemen ſalicis mulieri ſterilitatis medicamentum eſſe conſtat*, *l.* 16. *c.* 26. ubi plura de hac arbore. Vide quoque eum *l.* 16. *c.* 40. ubi inter arbores ſcutis faciendis, quorum plaga contrahat ſe protinus cludatque ſuum vulnus & ob id contumaciùs tranſmittat ferrum, idoneam *ſalicem* quoque recenſet: ut & ſuprà voce *Crates*, *Laqueus*, *Oſanna*, *Palma* ac infrà, ubi de *Vimine*.

SALLANDIA, pars ampla & media Tranſiſalaniæ, inter Drentiam ad Boream. & Teveniam ad Meridiem, ubi Daventria, Campena, Swollia, & Stenovicum.

SALLEM, fil. Nephthali, Gen. *c.* 46. *v.* 24. qui & *Sallum*, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 13.

SALLIS *Antonin.* eſt *Ptolemæi Sala*. Vide ibi.

SALLUNTUM, Dalmatiæ urbs, *Antonin.*

C. SALLUSTIUS, inſignis Orator & Hiſtoricus Romanus, natus Amiterni, hodie *S. Vittorino*, Romæ muneribus ampliſſimis defunctus eſt. Ut egregiis de Virtute ſententiis uſus, ſic graviſſimè in luxum & avaritiam invectus eſt. Interim ob luxum Senatu motus ipſe à Cenſoribus, & in adulterio à Milone deprehenſus, fuſtigationem & mulctam graviter evitare non potuit, A. Gell. *l.* 1. *c.* 15. & *l.* 17. *c.* 18. Prætereà ſordidus planè, prodiguſque ſimul fuit, ut ex *Satyra Lenæi* Cicero *Oration. contra Salluſt.* oſtendit: poſtmodum tamen à Cæſare reſtitutus, Senator denuò & Prætor factus, miſſuſque in Numidiam, cui præeſſet, tyrannicis exactionibus populis gravis fuit: indeque redux tantas ſecum opes duxit, ut ſplendidiſſimas ædes, in monte Quirinali, cum hortis hodieque *Salluſtianis* dictis, ſibi compararet. Terentiam à Cicerone repudiatam duxit, Obiitque an. 719. Urb. Cond. 85. Olymp. Scripſit *Hiſtoriam*, *ab Urb. Cond.* cujus fragmenta ſolùm ſuperſunt. dein *Conjurationem Catilinariam*, & *bellum Jugurthinum*, quæ duo habemus. Quidam ipſi, cum Aſinio Pollione, exprobrant cacozeliam Originum Catonis, alii tanquam vocum novatorem illum habent, nonnulli nimis audaces metaphoras, & Græciſmos ipſi cum Suetonio objiciunt. Horum quidquid ſit, velut primus Hiſtoriæ Romanæ auctor meritò magni habetur: Martial. *in Apophoret. l.* 14. *Epigr.* 191.

Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Criſpus Romana primus in Hiſtoria.

Vide Dion. *l.* 42. & 43. Voſſ. *de Hiſtor, Lat. l.* 1. *c.* 15. Mutuas perpetuo geſſit inimicitias cum Cicerone. De quo nos alibi. *Nic. Lloyd.* Habuit cognominem nepotem ex fratre, cui Horatius Odas ſuas inſcripſit, cujuſque meminit Seneca, *de Clem. l.* 1. *c.* 10. Tacit. *Annal. l.* 1. *c.* 6. & *l.* 3. *c.* 30. Plin. *l.* 34. *c.* 2. &c. *Nic. Lloyd.* Vide & infrà.

SALLUSTIUS, Epiſcopus Hieroſolymitanus poſt Martyrium, A. C. 485. Obiit A. C. 492. Et Elias Arabs ſucceſſit, Baron. *in Annal.*

SALLUSTIUS, Philoſophus, ſcripſit librum de Diis & Mundo, quem primus è tenebris eruit, Græceque ac Latinè edidit doctiſſimus Leo Allatius, A. C. 1638.

SALLUSTIUS Criſpus, Equeſtri loco ortus, à C. Salluſtio rerum Romanarum auctore in nomen adſcitus, utpote ejus ſorore genitus. Qui Mæcenatem æmulatus, ſine dignitate ſenatoria, multos triumphalium Conſulariumque potentiâ, apud Auguſtum & Tiberium, anteiit; nitidus copiâque & affluentiâ propior luxui. Igitur incolumi Mæcenate proximus, mox præcipuus, cui ſecreta Imperatorum innitereutur & interficiendi Poſthumi Agrippæ conſcius: ætate provectâ, ſpeciem magis in amicitia Principis, quàm vim tenuit. Obiit M. Valeriô & M. Aureliô Conſulib. *Auguſto Cæſari amicum* Plinius vocat, *l.* 34. *c.* 2. Ad eum eſt Horatii *Ode* 2. *l.* 2. Ubi, ſis, vide Marcilium.

SALLUSTIUS Guilielmus *de Bartas*, à prædio hæreditate Majorum ad ſe delato dictus, *Poëmate Gallico de Creatione Mundi* editô tantum ſibi gloriæ concivit, ut intra 5. an 6. annos tricies editio redintegrari neceſſe haberet. Cœterùm laudatus ab his, culpatus à P. Rapino, Cardin. Perronio, Aliis. Vide Scævolam S. Marthæ, Anton. Teiſſier *Elog. P.* 1. & ſuprà voce *Bartaſius*.

SALLYES, ſeu SALYI, & SALYES, Plinio *l.* 3. *c.* 4. *Salvii* Livio, *l.* 21. *c.* 26. *Saluvii Marcellino*, populi Galliæ Narbonenſis, quorum metropolis Aquæ Sextiæ, *Strabo*. Habebant ſedes à mari Gallico ſive urbe Maſſilia, uſque ad fluvium Druentiam: dicunturque Floro *Epit. l.* 60. *Tranſalpini Ligures*, poſterioribus *Gallo-Ligures*, quô nomine Maſſilienſes quoque olim venerunt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in voce Aquæ Sextiæ Salyorum.*

SALMA, oppid. amplum Lotharingiæ, cum caſtro, intra Vogeſum montem, in limite Alſatiæ inferioris ſub proprio Principe. Quibuſdam eſt *Salmona*, 8. leuc. Gallic. ab Argentorato in Occidentem, 14. à Marſalio in Eurum, 20. à Nancejo in Ortum. Caput regiunculæ cognominis. Principum ſtemma ad ſtirpem Bullionæam refertur, namque & regni Solymorum inſignia, novem cruces, inſignium locô habent. Comitatus autem Salmenſis, per nuptias Felicitatis, Henrici filiæ, in hanc domum illatus eſt. Primus à Ferdinando II. Imperatore Salmenſis Princeps creatus eſt Philippus Otto, A. C. 1622, cujus filius Leopold. Philippus Carolus, A. C. 1654. ad ſeſſionem & votum in Senatu Principum Imperii eſt admiſſus. Vide Limnæum *de Jure Publ.* Cœterùm duplicem *Salmam* habent, qui Gentis hujus originem indagant, Ardennatem & *Novam Salmam* ſeu Lotharingicam, quam Henricus II. ex poſteris Caroli I. à Marcomiro Francorum Rege Auſtraſiæ Præfecti conſtituti, oriundus condidiſſe dicitur; Pater Henrici III. qui ſtirpem clauſerit A. C. 810. vel 812. relictâ filiâ & hærede Hedvige. Per quam, cùm nupſiſſet Henrico IV. Sadigeri Principis Ardennaris filio, Friderici ex Moſellanicis (juxta aliquos, agnatis Caroli M.) & Felicitatis *Salmenſis* (quæ Hedvigis amita) nova gens *Salmenſis* prognata ſit. Hedvigis enim & Henrici abnepos Theodoricus ex Berta Blamontana ſuſcepit Henricum VI. & Carolum, quorum illi *Salmam* Lotharingiæ, iſti Ardennæ hæreditate dicunt obtigiſſe, adeoque à priore *Salmenſem* in Lotharingia gentem prodiiſſe. Ex ea Johannes V. Johannem VI. & Simonem, ſuſcepit, quorum hic filiam genuit Joannam, à qua Johanni Comitum Sylv. & Rheni nupta pars Comitatus *Salmenſis*, cum titulo, huic familiæ illata, nunc quoque in ea hæret, unde ramus Principum *Salmenſium*, cujus *στεμματολογίαν* exhibet Spenerus *Theatr. Nobil. Europ. part.* 2. Iſte verò, nempe Johannes VI. filium habuit, Johannem VII. patrem Nicolai & Johannis VIII. quô nati Johannes IX. & Paulus, lineam terminavêre. Pauli verò filia Chriſtina, Franc. Lotharingo Comiti Valdimontio marito, omnia reliqua in Lotharingia bona *Salmenſia* attulit. Sed Nicolaus, Auſtriæ Capitaneus, qui fideli operâ Ferdinando I. Imperatori navatâ, in Viennæ obſidione, vulnere acceptô extinctus eſt, novus auctor fuit Comit. *Salmæ* & Neoburgi ad Oenum, de quibus idem Auctor *part.* 3. agit. Carolum quod concernit cui *Salmam* Ardennenſem diximus obtigiſſe; is ab Imperatore Henrico II. perhibetur, Othone ultimô Carolinorum mortuô, Lotharingiam inferiorem obtinuiſſe; dein ſuperiorem etiam occupâſſe, ſed pulſus à Gozelone, Luciliburgenſem ditionem retinuiſſe. Filium ei aſſignant, qui Limburgi Comes fuerit, nepotem Henricum, qui Ducis axioma nactus ſit, pater Henrici (Luſitanorum ſecundùm quoſdam Satoris) & Walrami cognomine *Pagani*. Huic filii dantur Henricus & Fridericus, cui ortum debent reliqui Ardennaris *Salmæ* Comites, morte Henrici VIII. qui agnatam Johannam Reifferſcheidiam hæredem teſtamentô militari dixit, extincti. Unde, licèt gener ejus, Otho Raugravius (qui tamen nullam ex Henrici filia Maria prolem ſuſcepit) Comitatum voluerit retinere, A. C. 1455. in Curia Luciliburgenſi latâ ſententiâ eam Reiffenſcheidiis reſtituere eſt coactus. Referebant autem hi originem ad Henricum prædictum, Friderici fratrem, utpote Patrem alterius Henrici (à quo reliqui Limburgici & dein Lucenburgici Duces atque Comites) & Gerlaci vel Gerhardi, qui *Dominus Reiffenſcheidii* dictus hunc titulum ad poſteros propagavit: in quibus ſextô gradu Johannes, ut dictum, agnati teſtamentô, *Salmenſem* in Ardenna Comitatum obtinuit, & reliquos Comites *Salmæ* ac Reifferſcheidii, qui nunc quoque ſuperant, progenuit. Vide eundem *Part.* 3. *p.* 3. & *p.* 85.

SALMA, Arabiæ Deſertæ & Felicis tria oppida, *Ptolem.*

SALMACIDÆ Aquæ, apud Plinium *l.* 31. *c.* 3. ubi de aquis: *Ante omnia autem damnantur amaræ; & quæ ſcrobem* (l. *ſorptæ*) *ſtatim implent: quod evenit Trœzene: nam nitroſas atque* Salmacidas *in deſertis Rubrum Mare petentes additâ polentâ utiles intra duas horas faciunt, ipſaque veſcuntur polentâ*: Legendum, *Salmacidæ*; cujuſmodi aquæ non ſunt ſimpliciter *αἱ ἁλμυρώδεις* aut *ἁλυκίδες*, ut Græci vocant fontes ſalſos, ſed acidæ ſimul ac ſalſæ, acidæ nimir. ſalinæ. Quâ mixturâ fontes reperiri, qui utrumque ſaporem præferant, idem teſtatur: *Aliæ ſulphuris, aliæ ſalis, aliæ nitri, aliæ bituminis, nonnulli etiam acida ſalſave mixturâ* &c. Aliud eſt *ſalinacetum*, quod Auctor *Gloſſarum* cum *ſalinacido* perperam confundit; illud enim

ſimpli-

ſimpliciter eſt ἁλμυρὸν, à ſalinis; hoc verò ὀξάλμινον dicas vel ὀξάλμυρον, ex *acido* & *ſalſo* compoſitum, Quemadmodum & *dulcacidum*, ὀξύγλυκον, in *Gloſſis* occurrit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 115.

SALMACIS, oppid. olim & fons Cariæ apud Halicarnaſſum urbem, qui bibentes molles & obſcœnos ac effœminatos facit. Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 319.

Cui non audita eſt obſcœnæ Salmacis unda?

Cujus rei rationem poëtæ ad hujuſmodi fabulam referunt. Salmacidem Nympham ſcil. fuiſſe fonti huic præſidentem, quæ Hermaphroditi, Mercurii & Veneris filii, pueri formoſiſſimi, amore capta, cùm nullis eum blanditiis ad concubitum poſſet adducere, ſimulatò diſceſſu ſeſe poſt vepres occultavit: cùmque vidiſſet illum, qui ſolum ſe eſſe exiſtimabat, poſitis veſtibus, fontem ingreſſum eſſe, ſubito accurrens, abjectis indumentis arctiſſimè eum complexa eſt. Verùm cùm nec ſic quidem obſtinatum juvenis animum poſſet inflectere, à Superis dicitur petiiſſe; ut ex duobus corporibus in unum redigerentur. Quibus precibus vix finitis, ambo unum in corpus coaluerunt, ita tamen ut ſexus uterque remaneret integer. Quam corporis ſui mutationem cernens Hermaphroditus parentes ſuos dicitur invocâſſe, & ab iis ſummi muneris locô petiiſſe, ut ea fonti natura maneret, ut qui vir eum ingrederetur, ἀνδρόγυνος, h. e. *utrumque ſexum habens*, inde exiret. Quô commentô arctiſſimum Conjugalis amoris nexum Poëtæ innuere ſine dubiô voluerunt, Ovid. *Met. l.* 4. *v.* 285.

Unde ſit infamis, quare malè fortibus undis
Salmacis enervet, tactoſque remolliat artus,
Diſcite. —— ——

Hinc ſpolia ſine labore parta *Salmacia* dicuntur. *Nic. Lloydius.*

SALMAN, Rex quidam, de quo Hoſeæ *c.* 10. *v.* 15. Latin. *profectus, pacificus*, aut *retribuens.*

SALMANA, Rex Madian. Judic. *c.* 8. *v.* 6. Latin. *umbra prohibita*, aut *umbra*, vel *imago commotionis*, vel *tinnitus commotionis*, vel *ſubmerſio prohibitionis*, aut *commotionis.*

SALMANASAR, fil. & ſucceſſor Theglat-Phalaſaris, Aſſyriorum Rex, magnô comparatô exercitu pugnavit contra Samariam, quam cepit, Hoſeamque regem Samariæ tributarium fecit: Poſt aliquot annos, cùm nollet Hoſeas amplius tributum perſolvere, iterum venit in Samariam Salmanaſar, quam poſt tertium obſidionis annum cepit, ac decem tribus in Aſſyriam abduxit, annô nonô rebellionis Hoſeæ, qui erat annus mundi 3213. ante Chriſtum natum 749. Alii habent, A. M. 3314. Hunc finem habuit Regnum Iſraël, quod 242. annos ſteterat ſub 17. Regibus. Vide *l.* 2. *Reg. c.* 17. & 18. Joſeph. *l.* 9. *c.* 15. Obiit A. M. 3318. Succeſſit ei fil. Sennacheribus 2. Reg. *c.* 17. Latin. *pax*, *perfectio*, aut *retributio ligata*, vel *pax*, *perfectio*, ſive *retributio nunc ablata*, vel *nunc recedens*. *Nic. Lloydius.* Juxta *Marshamum*, *Salman-aſar*, quem cum *Nabonaſſare* Babylonis Rege malè confundunt nonnulli, Regnum Iſraëlis ſubvertit annô 12. Nabon. quò poſtea nepos ejus Aſſar-haddon, Rex Nini ſimul & Babylonis, colonos deduxit, Eſdr. *c.* 4. *v.* 2. contra Tyrios miſſò exercitu totam Phœnicen invaſit, cui ſe Sidon, Ace, aliæque urbes dediderunt: à Tyriis verò claſſe victus, cuſtodiis ad fluvios poſitis, filios aquatum ire prohibuit, qui proin per integrum quinquennium ex effoſſis puteis ſe coacti ſunt ſuſtentare. Quo tempore Aradus quoque inſul. ὠκίσθη, h. e. *habitatoribus occupata fuit*, Euſeb. *ad ann.* 3. *Olymp.* 7. Regnavit annos 25. *Salmam* quoque, Hoſeæ *c.* 10. *v.* 14. & *Enem-aſſar*, in Tobia Græco, dictus. Vide *Fragm.* Menandri ex Tyriorum Archivis apud Joſephum *Jud. Ant. l.* 9. *c. ult.* & Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. XVII.*

SALMANTICA, quæ SALMATIS Polyæno *l.* 7. *c.* 48. nunc *Salamanca* urbs & Academia Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Vettonum. *Elmantica Polybio*, & *Helmantica Liv.* Sed hæc in Vaccæis *Baudrand.* Urbs eſt Regni Legionis, ad fluv. *Tormes*, ſatis ampla & magnifica. 10. leuc. à Sentica in Meridiem, 14. à confinio Portugalliæ in Ortum, 22. à Vallisoleto in Africum, Rodericopolim verſus 3.

SALMANTICA Nova, urbec. novæ Hiſpaniæ in partè Auſtrali Jucataniæ, prope oram Sinus Honduræ.

SALMASIUS Claudius, Criticus doctiſſimus, JCtus & Orator inſignis, fil. Benigni, Senatoris Parlamenti Divionenſis, ex matre puriorem religionem hauſit, cum lacte: Studiis dein admotus, tam ſtupendos in iis fecit progreſſus, ut vix decennis Græca Latinaque carmina feliciter conderet. Exin Pariſiis, Heidelbergæ alibique verſatus, Burdigalam ſe recepit, uxore ibi ductâ. In Academiam Pariſienſem & Oxonienſem, ampliſſimis promiſſis invitatus, ut & alia in loca, Hollandiam prætulit, & Academiam Lugdunenſem per annos aliquam multos illuſtravit. Inde tamen à Sueciæ Regina Holmiam ſe pellici paſſus, ibi æſtatem integram tranſegit. In Belgium poſtea redux, cum uxorem ad Spadanas aquas comitaretur, obiit A. C. 1652. operibus egregiis famam adeptus immortalem. Vita ejus in fronte tractatuum poſthumorum, cum elogiis, extat.

SALMEDINA, Cæſaraugustæ nomen eſt Magiſtratus, Prætori urbano apud Romanos aliqua ex parte reſpondentis, ut videre eſt apud Hieron. Blancam *Ep. Dedicator. ad Commentarium de Rebus Aragon.* Vide eundem *ibid. p.* 638. ubi ab Alfonſo Rege novæ urbi hunc Magiſtratum præpoſitum, &, Arabicô nomine retentô, ſic dictum eſſe, ait: ut & infrà *Zavalmedina.*

SALMENI, gens ſolitaria. *Steph.*

SALMIAS, nomen viri. Eſdr. *c.* 10. *v.* 39. Latin. *pax*, *perfectio*, aut *retributio Domini.*

SALMON, fil. Nahaſſon, Ruth. *c.* 4. *v.* 21. qui & *Salma*, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 11. Princeps tribus Juda; poſt captam Hierichuntem, ex Rahaba, uxore ductâ, ſuſcepit Boozum, maritum Ruthæ, avum Davidis: qui omnes inter CHRISTI progenitores, ſecundùm carnem. *Matth. c.* 1. *v.* 2. Latin. *pacificus*, *perfectus*, aut *retribuens.* Vide quoque *Salmanaſar.*

SALMON, civitas Cretæ maritima. Actor. *c.* 27. *v.* 7. Græcè Σαλμώνη. Hinc *Salmonium*, promunt. Cretæ. *Dionyſius*,

Ἐκ δ᾽ ἄρα Σικελῶν Κρήτης ἀναπέπταται οἶδμα
Μακρὸν ἐπ᾽ ἀντολίην Σαλμωνίδος ἄχρι καρήνου,
Ἣν Κρήτης οἵ φασιν ἑῷον ἔμμεναι ἄκρον.

SALMONA, fluv. Gall. Belgic. parvus in Moſellam influens, inter Celbim & Leſuram. *Salm* hodie Scaligero. Auſonius *in Moſell. v.* 366.

Nec faſtiditos Salmonæ uſurpò fluores.

SALMONA, locus in quo caſtrametati ſunt Iſraëlitæ profecti de monte Hor. Numer. *c.* 33. *v.* 41. Latin. *umbræ munus*, vel *numerus*; ſive *tinnitus numeri*, vel *muneris*, aut *imago noſtra.* Vide & *Salmà.*

SALMONE, urbs Piſatidis; & fons cognominis à *Salmoneo* Rege. *Steph.*

SALMONE, oppid. & fons Peloponneſi, unde Enipeus fluv. oritur, in Alpheum ab Olympia 40. ſtad. influens; quæ *Salmonis* dicitur Ovidio *l.* 3. *Amor. Eleg.* 6. *v.* 43.

Siccus ut amplecti Salmonida poſſit Enipeus.

SALMONEUS, Æoli fil. non Regis ventorum, inquit *Servius*, ſed cujuſdam apud Elidem, ubi regnavit, qui cùm regia majeſtate contentus non eſſet, conatus eſt ſe Deum ſuis oſtendere, & fabricatô æneô ponte ſublimi, adeo ut Elidis partem deſuper tegeret, ſuper eo agitabat currus ad imitanda tonitrua, & in quem jaculatus eſſet facem, eum jubebat occidi. Ob quam ſuperbiam Jupiter iratus, eum verô fulmine ad inferos detrulit, Virg. *Æn.* 6. *v.* 585.

Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas,
Dum flammas Jovis & ſonitus imitatur Olympi;
Quatuor hic invectus equis & lampada quaſſans,
Per Grajûm populos mediæque per Elidis urbem
Ibat ovans, Divumque ſibi poſcebat honorem;
Demens qui nimbos, & non imitabile fulmen,
Ære & cornipedum curſu ſimulârat equorum.

Hunc Didymus *in Homerum* δυσσεβῆ vocat. *Heſiodus* ἄδικον & ὑπέρθυμον, *Galenus* παραπλῆγα, h. e. *vecordem.* Sed inſaniam ejus quis non attigit? *Suidas* de illo: *Machinâ quâdam fulgurabat, tonabat, populi animos conturbabat.* Val. Flacc. *l.* 1. *v.* 662.

Salmoneus nondum ille furens, cùm fingeret alti
Quadrifidâ trabe tela Jovis.

Ipſe de ſe *Antholog. l.* 2.

—— Βροντᾶς ἐς Διὸς ἀντιμάχων,

Didymus illum facit αἰθεροβροντᾶν τῷ Διῒ καὶ ἀντιβροντᾶν. Siccis coriis hoc fieri docet Nazianzenus *Orat.* 2 *contra Julianum*; Σαλμωνεὺς ἐποιεῖτο ἐκ βύρσης βροντάς. Aliter *Homerus* de illo ſentit, nam vocat ἀμύμονα, *inculpatum*, atque Euſtath. Salmoneum expreſſiſſe fulmina, non ut eſſet in Jovem impius, ſed, ut artifex egregius, quemadmodum Archimedes finxit urentia fulgura ex ſpeculis, & alius quidam terræ motus eſt imitatus. *Nic. Lloydius.*

SALMONIACUM, ſeu SALMUNTIACUM, villa olim publica Gall. Belgic. proxima Lauduno: ubi Carolomannus obiit. Vulgò *Samonci* aut *Samoncy.*

SALMONIS Saltus, *Gyraldo* dicitur locus in Dimetis, Britanniæ Inſul. regione, ubi Tivius fluv. ad Kilgaran, à *Gyraldo* munitum, lapſus ex alto præceps ruit; quòd *ſalmones* (piſcium majorum genus) interiora fluminis ex Oceano petentes, cùm obſtaculum hoc occurrit, caudam ad os replicant, interdum etiam ad majorem ſaltus efficaciam caudam ipſam ore comprimunt, dumque à circulo hujuſmodi ſe reſolvunt, cum impetu quodam, tanquam virgæ circulatæ explicatione, ſe ab imis ad alta, cum intuentium admiratione, tranſmittunt. Unde ſcitiſſimè Auſonius *in Moſell. v.* 97.

Nec te puniceô rutilantem viſcere ſalmó
Tranſierim, latæ cujus vaga verbera caudæ,
Gurgite de medio ſummas referuntur in undas.

In ejuſdem Inſulæ Brigantibus, Lonus fluv. vulgò *Lune*, ex Weſtmorlandiæ montibus cadens, accolas æſtivis menſibus ejuſdem piſcis opimâ piſcatione ditat. Sed Banna Hiberniæ fluv. *Salmonibus* totius Europæ fœcundiſſimus longè, eo quòd omnium fluviorum, ut aliqui exiſtimant, ſit limpidiſſimus, cujuſmodi aquis unicè il piſces delectantur. Vide Guil. Camdenum *in Britannia paſſim*, & infrà in voce *Scotia.* In Sinici Imperatoris Kiangſia provinc. vim ingentem piſcium, *ſalmonum* præcipuè, quorum unus 160. libras pendens, ſex Juliis regalibus Hiſpanicis quandoque ematur, reperiri; tradit Auctor Anonymus *Sinæ & Eur. c.* 42. plura de hoc piſce, vide apud Voſſium *de Idolol. l.* 4. *c.* 3. 22. 29. 31. præter auctores, qui *de Piſcibus* ſcripſere.

SALMONIUS Macrinus, Laudunenſis, floruit ſeculô præteritô, diſcipulus Jacobi Fabri Stapulenſis, præter ſublimium maximè rerum notitiam, in Latinâ inprimis poëſi inclaruit. Admotus educationi Claudii Corn. *de Tende*, & Honorati, filiorum Renati Sabaudi, Ticini mortui, poſtea Bellajorum amicitiâ uſus eſt. Scriptis va-

riis inclytus, obiit A. C. 1557. Pater duorum filiorum, quorum major natu Catharinæ Borboniæ, ſororis Henrici IV. præceptor, cum Admirali Colinio, in laniena Pariſienſi, ob veram fidem, trucidatus eſt. Paul. Jovius, *in elog.* Scævola Sammart. *l. 1. elog.*

SALMOS, oppid. Bœotiæ fuit: Incolæ *Salmonii*. *Steph.*

SALMUNTIACUM, Vide *Salmonacum*.

SALMURIUM, urbs amœniſſima provinc. Andegavenſis, cum arce permunita in colle, & ponte ad Ligerim, non admodum vetus, & vix ante ann. 600. condita: Dicta videtur quaſi *Salvus murus*, ſedetque inter duos fluvios Toëdum & Ligerim jamjam coituros. 8. leuc. ab Andegavo in Ortum, 16. à Cenomano in Meridiem, Duracium verſus 6. Gall. *Saumur*. Salmurienſis Archipresbyter unus ex 5. fuit Eccleſiæ Andegavenſis, qui Salmurii & Doadii *Doué*, vel apud Genas, alterum locum ex ambobus intra 8. dies eligere juſſus, cauſas & placita audiebat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Ibi Academiam Reformati habent celebrem, quorum Diſputationes Theol. ibi habitæ 2. tomis in quart. Genevæ prodierunt.

SALMUS, *murus*, Aſiæ urbs, ad mare rubrum: ubi Alexander M. ludis interfuit Theatralibus. Diodor. Sic. *l.* 17. parte poſteriore, Gedroſiæ apparet, ex *Plutarcho*: Carmanniæ, ex *Arriano*. Sunt autem collaterales hæ regiones.

SALMYCA, urbs juxta Herculis columnas, *Steph.*

SALMYDESSUS, ſinus Ponti. *Steph.* ad quem ſæpe naufragia contingunt. Hic Thraces inſidias mercatoribus ſtruunt Strabo *l.* 7. ait Salmydeſſum eſſe littus: alii fluv. eſſe volunt, ut *Sophocles* & *Lycophronis interpretes*, *Plin.* verò oppidum. Straboni aſſentitur *Xenophon* Ἀναβάσ. *l.* 8. de Salmydeſſo: Τινὲς τῶν Θρᾳκῶν ... ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάττης. At Æſchylus *in Prometheo*, in dextro Ponti latere Salmydeſſum conſtituit. Sic enim ille,

> —— —— ἵνα
> Τραχεῖα πόντου Σαλμυδησσία γνάθος
> Ἐχθρόξενος ναύταισι μητρυιὰ νεῶν.

Scribitur & *Halmydeſſus*. *Stagnara* hodie ex *tabul. recent.* *Nic. Lloyd.*

SALO, fil. Moſullam. 1. Paral. *c.* 9. *v.* 7. Latin. *caniſtrum, exaltatio*, ſive *conculcatio*, aut *æquiparans*.

SALO, *Strab.* *Salona* Cæſari *l.* 3. *Bell. Civ. c.* 9. ac *Ptol.* *Salona* Plinio *l.* 3. *c.* 22. & Melæ *l.* 2. *c.* 3. urbs Dalmatiæ in colle, in ora litorali, exciſa, ſeceſſu Diocletiani olim nobilis. *Salona* adhuc *Sophiano*, *Spalatro* aliis. Lucan. *l.* 4. *v.* 404.

> *Quà maris Adriaci longas ferit unda Salonas.*

Colonia Martia Julia Salona vocatur in antiquâ inſcriptione. Hodie apud ejus rudera excitatum eſt caſtrum *Salona*, ad oſtium amnis cognominis 5. milliar. in Boream ab urbe Spalato, quæ ex ejus ruinis crevit, vix 100. à Jadera in Eurum. Sub Turcis *Baudrand*. Populi *Salonenſes*

SALO, onis, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſ. per Celtiberos in regno Arragonio apud Bilbilim urbem fluens, ac in Iberum influens. Hodie *Xalon*. Martial. *l.* 10. *Epigr.* 20. *Baudrando* oritur in Caſtella veteri ubi Methymnam cœli rigat; dein per Aragoniam fluens, auctus Mesâ, Xilocâ & Bilbili, fluviis minoribus urbes Bilbilim, Riclam & Placentiam rigat: tandem 1. leuc. infra Alavonam Urbec. in Iberum ſe exonerat, 4. leuc. ſupra Cæſarauguſtam.

SALOBRIASÆ, populi circa Indiam. Plin. *l.* 6. *c.* 20.

SALOCA, oppid. Norici olim, nunc *Selch*, vicus Carniolæ ſuperioris ad radices montium, inter Dravum & Savum, *Cluver.*

SALODIUM, oppid. agri Brixienſis, amplum, elegans, mercimoniô clarum, ad Benaci ripam Occidentalem inter Brixiam & Tridentum; *Salo.*

SALODORUM, SALOTURUM in *veter. inſcript.* urbs antiquiſſima, hinc *Trevirorum Soror* dicta, Helvetiorum, in provincia Maxima Sequanorum *veter. Notit.* Ejus primus meminit *Antoninus*, qui eam à Petineſca 10. mill. paſſ. & ab Auguſta Raurac. 23. diſtare ait: *Cluverius* tamen, apud *Ptolemæum* pro *Saloduro* Ganodurum vitiosè legi exiſtimat. Unum fuiſſe ex 12. Helveticorum oppidis, quæ ab his, expeditionem contra Romanos molientibus, incenſa: poſtea reſtitutum vicum magnum evaſiſſe, ſub Maximiano dein Imperatoris caſtrum factum eſſe, refert *Guillimannus*. Antiquitatem certè non cocti ſolùm lateres varii coloris, & rudera per ambitum reperta, ſed etiam veteres inſcriptiones, inter quas una Deæ Eponæ Heliogabali fortè tempore, facta, hodieque viſitur, oſtendunt. Fuit ſub Romanorum imperio, per annos 500. à Julio Cæſ. uſque ad Valentinianum III. & Martianum Imperatores, quô tempore peculiaris, ſicut in arce Thuricenſi, ita Saloduri, Præfectus ſedem habebat. Poſtea Allemannicis, Hunnicis, Franciciſque bellis, in Galliam inclinante imperiô, hæc quoque urbs cum pluribus aliis vaſtata: Cœterum Francis rerum potitis, denuo inſtaurata, non exiguâ tunc inter minoris Burgundiæ urbes famâ, ſub Burgundiæ Franciæque Regibus, uſque ad Capevingos, & Epiſcopatui Genevenſi ſubdita eſt. Sub Germanis dein Imperatoribus A. C. 921. ſemper fuit in numero urbium Imperii, Henrico I. Imperatori cum Conſtantienſibus & Auguſtanis, contra Obotritos Hunnoſque, in Saxonia, auxiliata, ductu Hermanni Sueviæ Ducis, ſic tamen, ut præcipuis immunitatibus frueretur collegium Canonicorum, cujus eadem pariaque cum Tigurino privilegia traduntur. Advocatia Urbis, ſicut & aliarum in Helvetia Imperii urbium, fuit penes Duces Alamanniæ, cui tota Argovia ſeu pagus Arolenſis unà cum pago Tigurino tum accenſita eſt. Cum Bernatibus antiquitus ab A. C. 1291. fœdus, amicitia & commilitium huic urbi fuit: cui ab Auſtriis obſeſſæ, quòd Ludovici Bavari partes ſequeretur, ob id à Pontifice excommunicata, illi 400. militum præſidium miſêre. Bellô dein adverſus Kyburgium Comitem proditione unius è civibus, non parvam cladem accepit. Poſt hæc A. C. 1351. cum Alberto Archiduce Tigurum obſedêre, perpetuò cum Bernatibus cives fœdere initô, cœterorum etiam fœderatorum amicitiam magnâ fide coluerunt. A. C. 1382. parum abfuit, quin à Rudolpho Comite Kyburgio & Diepoldo Comite Neocomenſi, proditione Canonicorum quorundam, noctu urbs opprimeretur: unde contra Kyburgios bellum, quô multa iis ope Bernatum erepta. A. C. 1400. cum Baſileenſibus fœdus ferierunt: A. C. 1415. in Argovia occupanda operam Bernatibus navârunt egregiam. Iterum cum Bernenſibus & Baſileenſibus inſtaurayêre fœdus A. C. 1441. in annos 20. Bellô dein Auſtriacô, quô Leopoldus cæſus eſt, finitô, paribus conditionibus ac cœteri Confœderati, pacem & fœdus cum Auſtriis fecerunt: demum verò finitô Burgundicô bellô, in quo fortiter & ſtrenuè ſe geſſêre, unà cum Friburgis in Pagorum numerum, A. C. 1481. cooptati ſunt, inter quos undecimum hodieque tenent locum. A quo tempore communia ipſis cum reliquis Helvetiis bella fuêre. Sedet urbs ad Arolam fluv. 5. milliar. German. à Berna in Boream, media inter Baſileam & Friburgum, 8. leuc. utrinque. Diviſa in majorem & minorem, ponte ſuper Arolam injectô, conjungitur, & hæc quidem Epiſcopalis Conſtantienſis, illa Lauſannenſis diœceſis eſt: Comitiis Regiis & Imperat. olim Burgundicis celebrata, imprimis ſub Henrico III. Imperatore A. C. 1045. 1048. 1052. Carolo IV. A. C. 1365. hodie Galliæ Regis ad Helvetios Legati ſedes: Validis cincta mœnibus, indies munitior redditur, agrum habet feliciſſimum, præterquam quòd vites malignè tolerat. Taxus hic lætiſſimè provenit, è qua optimi arcus. Sub Diocletiano & Max. A. C. 288. Victorem ac Urſum è Thebæa legione, pro Chriſto ibidem cæſos memorant: cui poſteriori templum Bertrada Caroli M. mater, quæ multum Saloduri commorata eſt, dedicavit, circa A. C. 800. quod poſtea auxit & locupletavit Bertha Rodolphi Burgundiæ Regis uxor, mater Conradi Regis, Ottonis I. Imperatoris ſocrus. Latinos ritus hodiè urbs colit: poſtquam A. C. 1531. in Religionis negotio cum urbibus Tiguro, Berna, Baſilea, &c: aliquouſque quidem conveniſſet, ſed A. C. 1533. obortô inter cives diſſidiô, tandem Miniſtri dimiſſi, Miſſa reſtaurata, & imagines in templis repoſitæ eſſent. Dicitur vulgò *Solothurn* *Rhenano*, Gallis *Soleurre*. De origine vocis variæ ſententiæ, arridet *Plantino* illorum opinio, qui Salodorum, à Salienſibus populis, quorum olim caput erat, dictum volunt: & ſervator horum memoria in vico *Salſach*, ſeu Salienſium Aquæ, inter Salodurum & Biennam: quin etiam regio, quæ Neocomo Salodurum uſque pertingit, olim *Salgovia* vocata legitur. Incoluêre autem hi Salienſes, à Saliis Germanis forſan orti, dexteram Arolæ ripam uſque ultra Salodurum, ut refert Guilliman. *p.* 175. Cæſaris *Soldurios*, quidam ex hac regione oriundos volunt. Hodie Urbs caput eſt pagi Salodori, unius ex 13 pagis Helveticis inter pagum Bernenſem ad Meridiem & Baſileenſem ad Boream, in quo variæ Præfecturæ. Olim Neocomenſes quoque Salodorenſibus, ſicut & Bernenſibus, Lucernatibus ac Friburgenſibus, additi 7. veteribus pagis, ſupremam in Turgea in criminalibus juriſdictionem Salodurenſes exercent. De hac Urbe ſic Glareanus *in Panegyr.*

> *Urbs quam Roma ſimul ſociam, Treverque ſororem*
> *Appellant, Salodorum ingens, te ſcindit & ambit*
> *Ipſe Arola, en ubi ſunt ſacris Thebæa ſepulcris*
> *Corpora, quæ quondam è Nilo Memphiticus heros*
> *Duxit in hoc Urſus cœlum, dum vita manebat,*
> *Martyrii ut palmam, & dignos heroë triumphos*
> *Acciperent omnes, pro chari nomine Chriſti:*
> *Accipe, quod volui breviori dicere verſu;*
> *Urſinum ſervas morem, fortiſſima bellô*
> *Pectora habens, nulloque unquam perculſa timore,*
> *Ut Romam factis æques, vincaſque ſororem.*

Ejuſdem verbis Salodurum de ſe ſic canit:

> *In Celtis nihil eſt Saloduro antiquius, unis*
> *Exceptis Treviris, quarum ego dicta ſoror.*

Vide Stumpſium *l.* 7. *de Argovia*, *c.* 25. *&* 26. Simler. *de Rep. Helvet.* Joh. Bapt. Plautinum *Helv. nov. antiq.* Cl. Ottonem JCtum *Notis ad B. Rhenanum l.* 3. *p.* 502. *&c.*

SALOMACUM, oppid. Aquitaniæ à Burdigala 6. leuc. in Auſtrum, Aquas Tarbellicas verſus, *Antonin.*

SALOME, uxor Alexandri Jamnæi Regis. Vide *Alexandra*.

SALOME, ſoror Herodis M. Mariamem apud maritum calumniata, quaſi venenum ipſi paràſſet, effecit ut capite innocens Regina plecteretur. Nupta Joſepho, quem frater occidi curavit, poſtmodum Coſtoboro, Idumeæ & Gazæ præfecto, juncta eſt: ſed cum illo colliſa, libellum repudii marito miſit, paulo pòſt Herodis juſſu ſublatô. Dein Alexandrum & Ariſtobulum, Mariammes ex Herode filios, ſimiliter apud Patrem calumniata, cùm Silleo, Obodæ Arabum Regis miniſtro, nupturiret, à fratre Alexæ data eſt. Obiit pauló poſt fratrem, Joſeph. *l.* 15. 16. 17. *&* 18. *de Jud. Ant. & bello Jud.*

SALOME, mulier, mater Jacobi & Johannis, Marc. *c.* 15. *v.* 39. Vide Chriſtoph. de Caſtro *c.* 1. *de Hiſt. Deiparæ*, Cornel. à Lapide, *in Luc.* 3. *&c.* Item filia Antipatri, Herodis filii.

SALOMI, pater Ahihud principis filiorum Aſer, Numer. *c.* 34. *v.* 27. i.e. *pacificus*, *præfectus*, aut *retribuens*.

SALOMINIUS Marius, Vide *Marius*.

SALOMITH, filia Zorobabel, 1. Paral. *c.* 3. *v.* 19. Fil. Roboam, 2. Paral. *c.* 11. *v.* 20.

SALOMON, vel SOLOMON, i.e. *pacificus*, fil. Davidis. Item Jedidjah, & Coheleth, Rex Judææ, omnes ſuæ ætatis homines divitiis & ſapientiâ antecellens; Natus A. M. 2996. Is Hieroſolymis templum ornatiſſimum extruxit, quod de ejus nomine vocatum eſt. Tandem verò ad idololatriam ab uxoribus & concubinis faſci-

faſcinatus defecit; quâ de cauſâ ejus regnum paulo pòſt eſt laceratum, ut ex hiſtoria ſacra liquidò conſtat. Obiit A. M. 3059. regni 40. Hiſtoriam ejus vide 1 Reg. c. 1. & 2. Paral. c. 1. His ſi placet, adde Joſeph. *Jud. Ant. l. 8. c. 1. & 2.* Hieronym. *in Comm. &c.* Et quidem Joſeph. *Ant. Jud. l. 8. c. 3.* Πάντας ὑπερέβαλεν εὐδαιμονίᾳ τε καὶ πλούτῳ, καὶ φρονήσει τοὺς βασιλεύσαντας εἰ μὴ ὅσα τὸ πρὸς γῆρας ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἀπατηθεὶς παρηνόμησε. *Omnium quicunque fuerant regum ditiſſimum* vocat Sulpic. Sever. *l. 1. c. 71.* Cæterum de immenſis ejus divitiis, vide Pinedam [illegible]mone *l. 4. c. 19.* Villalpand. *Tom. 2 l. 5. c. 44. uſque ad* [illegible]ucet, Solomonis opes majores fuiſſe, quàm Imperator. A[illegible], Babylon orum, Medorum, Græcorum, Romanorum, cæterorumque omnium. Vide quoque Suid. in Σολομῶν. Non omittendùs hìc Solomonis character, qui occurrit apud Siracidem, *Eccl. c. 47. v. 15.* Σολομῶν ἐβασίλευσεν ἐν ἡμέραις εἰρήνης, καὶ ἐδοξάσθη, ᾧ ὁ Θεὸς κατέπαυσε κυκλόθεν αὐτῷ. ἵνα στήσῃ οἶκον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἑτοιμάσῃ ἁγίασμα εἰς τὸν αἰῶνα. ὡς ἐσοφίσθη ἐν νεότητι αὐτοῦ, καὶ ἐνεπλήσθη ὡς ποταμὸς συνέσεως. γῆν ἐπεκάλυψεν ἡ ψυχή σου, καὶ ἐνέπλησας ἐν παραβολαῖς αἰνιγμάτων. Εἰς νήσους πόῤῥω ἀφίκετο τὸ ὄνομά σου, καὶ ἠγαπήθης ἐν τῇ εἰρήνῃ σου. Ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις, καὶ παραβολαῖς καὶ ἑρμηνείαις ἀπεθαύμασάν σε χῶραι. ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ πατρὸς τῆς γῆς τοῦ ἐπικεκλημένου τοῦ Θεοῦ Ἰσραήλ. συνήγαγες ὡς κασσίτερον τὸ χρυσίον, καὶ ὡς μόλυβδον ἐπλήθυνας τὸ ἀργύριον. παρέκλινας τὰς λαγόνας σου γυναιξὶ, καὶ ἐνεξουσιάσθης ἐν τῷ σώματί σου, *&c.* Qui ſapientiſſimo huic Regi Libri attribuuntur, præter illos, qui in Canone ſacro ſunt; qualium quinque Albertus M. in ſpeculo Aſtrologico; 4. alios Trithemius refert; his itidem 4. alios aliis addentibus, meritò ὑποβολιμαῖοι habentur. Sic & hiſtoria Joſephi, *Jud. Ant. l. 8. c. 2.* ubi refert, coram Veſpaſiano Imperatore Eleazarum quendam Judæum, varios dæmones ex obſeſſis, vi annuli, cui radix incluſa, quâ Salomo ad talia uti ſolitus ſit, naribus illorum appenſi, ejeciſſe, nullam fidem meretur. Vide Naudæum, *in apolog. Vir or. illuſtr. magiæ ſuſpectorum*, Theoph. Rainald, *l. de Calumnia, ſect. 2. c. 13. &c.*

SALOMON, Hungariæ Rex, fil. Andreæ I. à fratre Bela I. pulſus, A. C. 1061. ab Henrico IV. Imperatore reſtitutus eſt, A. C. 1063. Albæ coronatus, bellum Bohemis intulit, à nepotibus ex fratre Geiſſa & Ladiſlao, A. C. 1074. iterum pulſus. Obiit in Italia, A. C. 1095. Mart. Fumæus *Hiſt. Hung.* Bonfin. *de reb. Hung.*

SALOMON, Dux minoris Britanniæ, pòſt Hariſpogum, vel Hariſpæum occiſum: corporis mole & formâ, ut & pietate inſignis: Titulum Regis ſumpſit, ſed A. C. 863. Carolo Calvo ſe ſubjecit, eique contra Normannos, communes hoſtes, auxiliatus eſt. Occiſus A. C. 875. Argentræus & Auguſtin. du Pas. *Hiſt. Brit.*

SALOMON, Abbas S. Gallenſis, dein Epiſcopus Conſtantienſis ſtirpe, pietate, doctrinâ clarus. Quædam verſibus compoſuit. Obiit. A. C. 919. Caniſ. *t. 2. Ant. Lect.* Trithem. *de Vir. Ill. Germ.* Herm. Contr. *in Chron.*

SALOMON, apud Guilielmum Biblioth. *in Stephano VI. Contulit ibidem cantharam exauratam unam*, Salomonem *unum, regnum aureum unum cum gemmis pretioſiſſimis, & veſtem unam cum auro & gemmis albis &c.* vaſis ſpecies eſt operis pretioſioris; fortè cujuſmodi fuère vaſa Salomonis in Templo ab eo ædificato, quæque in urbem Carcaſſonenſem in Gallia, Româ captâ, tranſtuliſſe dicitur Alaricus Wiſigothorum Rex, apud Procopium *de Bello Gothico l. 1. c. 12.* unde videtur id manâſſe, ut pretioſa vaſa *Salamoniaca* appellarentur. In *Monaſtico* Angl. *Tom. 1. p. 210.* occurrunt *duo urceoli pretioſiſſimi ex operibus Salomonis*: & in *Charta* quadam veteri Aldegaſti, fil. Sylonis Regis Ovetenſis *A. C. 781. tres vaſi Salomoniegi*, apud Sandovallium: uti *fortera Salmonatica*, in alia Stephaniæ, uxoris Garſiæ Navarræ Regis æræ 1060. apud eundem *in Epiſcopis Pampilon.* laudatum Car. du Freſne *in Gloſſar.*

SALOMON Jarchi, vel Raſchi, Judæus, Trecis in Campania natus, A. C. 1104. In Biblia varios ſcripſit Commentarios: hinc *Barſchandathe*, i. e. interpres Legis dictus.

Rabbi SALOMO Jarchi, ſeu contractè *Raſi* ſcripſit Commentarios Rabbenu Salomonis Fil. Iſaaci Trecenſis, defunctus A. C. 4865. juxta *R. Ganz.* Ejus diſcipulus Rabbi Schimcha, compoſuit *Machazor & Jathire*, de Cyclo & exhalationibus. Vide Cit. Auctorem *in Chronol. Rabbin.*

Rabbi SALOMON Luria, ex Auſtria, compoſuit Syntagma magnum ſuper univerſum ſtylum vel phraſeologiam Thalmudis, cui titul. *Jam Salomonis.* Confecit etiam *Quæſtiones & Reſponſiones*, defunctus annô 333. Millenarii VI. juxta calculum R. Dav. Ganz *in Chronol. Rabbinorum.*

Rabbi SALOMON Molchu, Scriba Regis Portugalliæ prius, dein ex Chriſtiano Judæus, in Italia docuit, atque librum Kabaliſticum edidit, cum ſocio Davide Roubenita, auſus Galliæ Regem & Carolum V. Imperatorem de Judaiſmo amplectendo compellare, ad vivi comburium damnatus Mantuæ, David autem in Hiſpaniam abductus ibique occiſus eſt annô 293. Millenarii & calculi ſuprà dicti.

Rabbi SALOMON Orbinenſis, ſcripſit librum *Obel mohed*, circa ann. 240. juxta calculum præfatum.

SALOMONIS Inſulæ amplæ in mari Pacifico, verſus Terras Antarcticas, & novam Zeelandiam, prope Terram Quiri, ad Ortum nov. Guineæ. A. C. 1567. detectæ ab Alvaro Mendoza, XVIII. numero. Nempe Inſulæ S. Iſabellæ, S. Georgii, S. Marci, S. Nicolai, Rupium, S. Hieronymi, Guadalcanalis, Boni Viſus, *Boa viſta*, S. Dimæ, Floridæ, Malaita, Atregada, Tres Mariæ, S. Jacobi, S. Chriſtoph. Nominis Dei, S. Annæ & S. Catharinæ, omnes peramplæ ſed Europæis vix nomine notæ.

SALON, regio Bithyniæ paſcendis bobus idonea unde & *Salonenſis caſeus*, Strab. *l. 12. Steph.* eſt urbs Bithyniæ. Gentile nomen eſt *Salonites*, vel *Saloneus.*

SALONA, oppid. Galliæ Narbonenſis in Provinc. inter Avenionem, & Maſſiliam, vulgò *Salon*, apud Druentiam fluv. *Baudrand.* etiam *Salon de Crau* dicitur, oppid. juxta Campos lapideos, Michaelis Noſtradami, Aſtrologi peritiſſimi & Cæſaris fratris ejus Patria, inter Aquas Sextias ad Ortum, 5. leuc. & Arelate 7. ferè 2. à Druentia, Aſtromelam lacum verſus totidem.

SALONÆ, vide *Salo.*

SALONENSIS Pagus exiguus Galliæ, inter Saliam & Nitam fluv. ad diœceſin Metenſem pertinens: vulgò *le Saunoy.* In hoc *Salona Fulrado* memorata, forſitan eſt vicus nunc *Salone* dictus, non longe à Salia fluvio inter Vicum *Vic* atque caſtrum Salinenſe *Chaſteau Salin.* Valeſ. *Notit. Gall.*

SALONIANA, Dalmatiæ urbs mediterranea, *Ptol. Czernica Moleuo.* Quibuſdam *Moſtar*, urbs Epiſcopalis in limite Serviæ, juxta Viſeram fluv. 40. milliar. à Narona in Boream.

SALONINA, Gallieni Imperatoris conjux, mater ex eo Salonini, apud Treb. Pollionem in *Gallieno c. 3.*

SALONINA, Alieni Cæcinæ, Vitelliani Ducis, uxor. Tacit. *Hiſt. l. 2. c. 20.*

SALONINIANI Trientes, memorantur Treb. Pollioni in *Claudio, c. 7.* inter ea quæ Gallienus placando Claudio ei dari jubebat, *Aureos Valerianos CL. Trientes Saloninianos CCC.* Fortè dicti à Salonino fil. ejus, qui poſtmodum Imperator evaſit.

SALONINUS, Aſinii Pollionis, Germanici exercitûs ductoris, fil. qui cùm poſt captas Salonas, primò lauream, pòſt etiam Conſulatum adeptus fuiſſet, eôdem annô ſuſcepit filium, quem à Salona capta Saloninum vocavit, quem conſtat natum ſtatim riſiſſe, quod parentibus omen infelicitatis fuit, vixit enim perparum. *Servius.*

SALONINUS Publius Licinius Cornelius Valerianus, fil. Gallieni Imperatoris factus Cæſar, cum Albino, Ephoro ſuo, in Galliam miſſus eſt. Sed Poſthumius recens contra Gothos victor, Colonienſes ut ſibi hunc traderent coëgit, illumque ſuſtulit. Frater ejus Julius *Saloninus* Gallienus, Cæſar creatus: Mater *Salonia* fuit. Trebellius Pollio *in Gallienis, Aur. Victor. Oroſ.* &c.

SALONINUS, vide *Aſinius Gallus.*

SALONIUS, Epiſcopus an Viennenſis, an Genevenſis? floruit A. C. 452. Scripſit explicationem myſticam Proverb. & Eccleſiaſtæ: ſub forma dialogi inter ſe fratremque Veranum, Epiſcopum Vincienſem. Vide Salvian. *Ep. ad S. Eucher.* Epiſcopum Lugdunenſ. horum patrem. Gennad. *c. 63. & 67.* Sixt. Sen. *Bibl.* S. Vinc. Barral. *in Chron. Lirinenſi, &c.*

SALONIUS, vide *Sagittarius.*

SALOPIA, vulgò SHREWSBURY, urbs Albionis ad Sabrinam fluv. in Angliæ & Walliæ confinio inter Ceſtriam & Herefordiam. Caput provinc. cognominis inter Ceſtriam ad Boream, Staffordiam ad Ortum, Herefordiam ad Meridiem, & Mongomerienſem Comitatum ad Occaſum ſitæ.

SALPA-PALUS, *Lycophr. Salpinia Vibio Sequeſtri, Salapina* Lucano, *l. 5. v. 377.* lacus Apuliæ Dauniæ, apud Salapiam Urbem vide ibi.

SALPHAAD, fil. Hepher, 1 Paral. c. 7. v. 15. Latinè, *umbra ſive timutus formidinis*, vel *aſſationis*, aut *ſubmerſionis formido.*

SALPINA, & SALPIÆ. Vide *Salapia.*

SALPIS, colonia & oppid. fuit Hetruriæ. Cujus populi *Salpinates* Liv. *l. 5. c. 31.* Volſiniis finitimi.

SALRA, vulgò SOLRE, pagus ditionis Leodienſis ad Sabim fluv.

SALSAMENTUM, de piſcibus præcipuè: Et quidem *Salſamenta* magna, apud Græcos, eôdem nomine veniunt, quô piſcis, unde ſumta. Sic *Iceſius* Κύβια, quæ fruſta ſunt quadrata pelamidis, vocavit *pelamidas.* Similiter Τόμος θυννεῖος fruſtum caniculæ, quam & ξίφιον dixere. Cujus Θυννείου *ſalſamenti* meminit Athen. *l. 6. ſub fin.* Thyrſio quoque pars ejuſdem caniculæ ſalitæ, quam Romani à *thyrſi* capitis ſimilitudine ſic vocârunt. Omnibus enim thyrſis globus imponebatur; unde fruſtum ſalſamenti eâ formâ conciſum Θύρσιον vocabatur. Quâ eâdem ratione, & thymum Θύρσιον appellatum, à capitulorum thyrſi ſimilitudine &c. Minora verò fruſta aliter appellata. Sic, uti dictum, majus pelamidis fruſtum *pelamis* quoque appellatum eſt, item ἀπόλεκτοι, ſeu ἀπόλεκτος ſubintellige τόμος; minora verò fruſta κύβια dicta. Hinc Plin. *l. 9. c. 15. Pelamides in apolectos, & particulatim conſectas in genera cybiorum diſpartiri*, ſcribit. Sunt autem *cybia*, fruſta ſalſamenti quadrata, unde Κυβιοσάκτης cognomen Ægyptii Regis turpiſſimarum ſordium. Sed & μελάνδρυον, pro ſegmento ſalſamenti ex dorſo ferè & duriore thynni vel orcyni carne ſumpti, reperitur. Græcis enim μέλαν δρυὸς vel μελάνδρυον, *mediale roboris* ſignificat, quæ pars eſt firmiſſima ac nigerrima ligni, alburnô demptô. Inde μελάνδρυα vel μελανδρύαι, thynni pulpamentum durius, cervice, caudâ, abdomine & clidiô demptis &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1317.*

SALSETA, Inſul, parva, in ora littorali peninſulæ cis Gangem, ad oſtia Mandovæ fluv. in ora regni Decani, prope Goam urbem probè exculta à Luſitanis.

SALSICIA, Græcis recentioribus Σαλσίκια, apud *Acronem* in membranis, *Hilla & hilli dicuntur ſalſa inteſtina. Hirri poſitivus eſt, diminutivè hilli dicuntur. Hæc illa quidam in diminutione neutrius generis eſſe, alii dicunt hilli ſive hilla farta ſalſicia*: Lucanicæ ſunt, hodieque Gallis *Saucices* dicuntur. Quæ vox non multum abludit, à voce *Inſitia* vel *Iſitia*, de quibus copioſè egit Apicius *l. 12.* qui ea duplici modò fieri ſcribit: ex variis nempe carnibus tritis & pipere commixtis, ut *Athenæus* quoque ſcribit: vel ex piſcibus diverſis, ſicut Alexander Trallianus docet. Vide Car du Freſne in voce *Salcicia.* Salmaſ. verò vocis originem à *ſalſus* deducit, *ad Solin. p. 1231.* Vide quoque eum *ad Æl. Lamprid. in Alexandro Sev. c. 59.* Hinc Σαλσικοπῶλαι, *veteri Etymologico* ſunt ἀλλαντοπῶλαι: Græci enim ἀλλᾶντα, iſtiuſmodi inteſtinum fartum vocant, *Ibid.*

SALSUBIUM, oppid. Galliæ Togatæ in Romandiola. *Caſtro Caro Blondo.* Nunc caſtrum, ſub Magno Hetruriæ Duce juxta Fagnonem amnem, 2. milliar. ſupra civitatem Solis; 6. ſuprà Fo-

rum Livii in Meridiem, 4. à Meldula in Occaſum, in ipſo limite ditionis Pontificiæ.

SALSUGO, Vide *Solitudo*.

SALSULÆ, oppid. ſeu potius arx Galliæ Narbonenſis in orâ juxta ſtagnum Salſularum, *l'Eſtang de Locate*, in colle, in Comitatu Ruſcinonenſi, in limite Occitaniæ, aliàs à ab Hiſpan. excitata, contra Leucatem arcem Gallorum proximam. Sed à Francis capta A. C. 1640. poſtea ipſis pace Pyrenæa manſit, 4. leuc. à Perpiniano, uti 7. ab Helena in Boream: 2. ab ora maris Mediterranei in Occaſum Melæ *l.* 2. *c.* 5. quoque eſt fons ejuſdem regionis *Fonte de Salſas*, propè Leucatam litus, ſalſioribus quam marinæ ſint aquæ defluens, Gall. *Sauſſes*, unde *Salſulæ* oppid. nomen. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* In campo juxta *Salſulas*, ſtagnô ſubeunte ſuſpenſô, piſcem penitus érui, & per foramina ictu captantium interfectum extrahi veteres prodiderunt. *Idem*.

SALSUM, fluv. Hiſpaniæ Bæticæ Hirtius *de Bell. Hiſpan. c.* 9. *Guadajoz Cluſio. Salobral* autem *Vigenereo*.

SALSUS Sinus, idem cum Sinu Gallico.

SALTARE canticum, aut *cantilenam*, dictus eſt qui & cantat & ſaltat ſimul, aut alio canente ſaltat. Unde *ſaltatiuncula* & *cantilena* apud Vopiſcum *Aureliano*, *c.* 7. pro uno & eodem, quod aliter *Balliſtium*. In ſcena tamen *cantare* & *ſaltare*, diverſarum artium & Artificum fuit, quorum illud proprium Tragœdorum, hoc Hiſtrionum; *fabulamque cantare* dicebatur Tragœdus, *ſaltare* Hiſtrio ſeu Pantomimus. Suetou. *in Calig. c.* 54. *Sed & aliorum generum Artes ſtudioſiſſimè & diverſiſſimas exercuit. Thrax & auriga idem, cantor & ſaltator*, ubi per *cantorem*, Tragœdum; per *ſaltatorem*, Hiſtrionem intelligit. Idem *ibid. Canendi ac ſaltandi voluptate ita efferebatur, ut ne publicis quidem ſpectaculis temperaret, quo minùs & Tragœdo pronuntianti concineret: & geſtum hiſtrionis, quaſi laudans, vel corrigens, palàm effingeret* &c. Vide quæ ſuperius diximus in vocibus, *Bathyllus*, *Pantomimus*, *Pylades*, &c.

SALTARIUS & SALTUARIUS; in *L. Longob.* non uno in loco, Græcè Ὀρεοφύλαξ, dictus eſt, cui incumbebat τοὺς ὅρους ἐπισκοπεῖν, *fines cuſtodire* & invigilare, ne à vicinis agri occupentur, ut ait Theophraſtus *in Charact.* ad quem vide Caſaubon. *p.* 228. A voce *ſaltus*, de qua hîc infrà, ubi & de *Saltuario*.

SALTATIO, quanti fuerit à Veterib. æſtimata, argumento multa ſunt: id verò inprimis, quòd ceremoniæ nullæ aut ſpectacula antiquiora fuêre, quibus *Saltatio* non adhiberetur. Eſt autem hæc facultas quædam, motibus ac geſtibus corporis, certô artificiô, numerô & ratione factis, imitandi hominum mores, affectus & actiones: quod quô pactô fieret, unus omnium clariſſimè, poſt Ariſtotelem, expreſſit Plut. qui *in* 9. *Conviv. Quæſt. problem.* 15. tres partes *Saltationem* habuiſſe ſcribit, *lationem figuram* & *indicationem*, eaſque omnes pluribus exequitur. *Poëſis* *pictura tacens*, *Simonidi* dicta. Ejus auctor quis fuerit, uſque adeò compertum non eſt: niſi quòd *Theophraſtus* apud *Athenæum* refert, Androna Cataneum Tibicinem, dum ſonaret, motiones atque numeros corpore effeciſſe; & ob id apud Veteres *ſaltare* dictum fuiſſe σικελίζειν, i. e. *Sicelliſare*. Poſt quem Cleophantus Thebanus & Æſchylus multas *Saltatoriæ* Artis figuras invenerunt, quas Βαλλισμοὺς Siculâ voce appellatas, *Epicharmi* auctoritate, inſinuat *Athenæus*: unde hodieque apud multas Italiæ nationes *balli* nomen perdurat. Et quidem *Saltatio* vetuſtiſſima ſine cantu fuit; cantus dein acceſſit, ac tandem inſtrumenta Muſica, tibia, aliaque adhiberi cœperunt: refert tamen Plut. tempeſtate ſuâ veram *Saltationem* à Muſica, cui aſſociabatur, depravatam fuiſſe, atque à cœleſti illa decidentem, in tumultuoſis ac indoctis theatris, inſtar Tyranni cujuſdam, imperium tenuiſſe, idque poſtmodum uſque ad tempora noſtra permanaſſe, *loc. cit.* Imò ipſam Muſices partem non malè facit Jul. Pollux *l.* 4. *c.* 13. atque idcirco, ut *canere* & *pſallere* ſubinde conjunguntur; ita & *pſallere* & *ſaltare*. Saluſt. *de Catil. c.* 25. *Hæc mulier* (Sempronia) *literis Græcis & Latinis docta: pſallere & ſaltare elegantiùs, quàm neceſſe eſt probæ*. Vide ſuprà in voce *Orcheſtica*. Exercebat porrò *Saltatio* primò partes inferiores duntaxat, dein χειρονομία, ordinatas manuum motiones edocens, adjuncta eſt, ut unà cum cæteris motionibus, ambulatione nempe ſimplici, flexu, procurſu, ſaltu, divaricatione, claudicatione, ingeniculatione, elatione, jactatione, permutatione pedum; manuum connexio, conſertio, compectinatio, diſtenſio, complexus alternatioque peragerctur: atque ita univerſa ſaltatio, ex motibus tam manuum, quàm pedum, ad res repræſentandas, conſtaret. Quòd verò *ſaltantes* brachia præcipuè moverent, ſignificavit & Ovidius *de Arte l.* 1. *v.* 595.

Si vox eſt, canta: ſi mollia brachia, ſalta &c.

Ad imitationem inprimis adhibita antiquitus, tranſiit in Theatra & Ludos, voluptatem conciliatura ſpectantibus: inde in convivia irrepſit; moris enim apud Veteres fuiſſe, in conviviis, ante Triclinia, *ſaltare* & canere, docet Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 14. Vide quoque Xenoph. *in Sympoſio*, & Roſin. *Antiqq. Rom. ubi de conviv. Rom.* Sed &, ob religionem quandam, ad ſacrificia in uſu fuiſſe, præter Platonem atque Plut. teſtatur *Galenus*, notaque hyporchemata, quæ in Deorum ſacrificiis Gentiles canebant, quos initiari abſque tripudiis non potuiſſe, docent Eruditi. Vide paulo ſuprà in voce *Salii*. Quod ex cacozelia quadam Populi Dei (quem hôc quoque Muſices genere, in Deo celebrando, uſum eſſe, ex Scripturis manifeſtum eſt) factum fuiſſe, non eſt veri diſſimile. Cinædos verò maximè omnium ſaltandi Arti operam dediſſe, ſignificat Plautus, *Milite Glor. Actu* 3. *Sc.* 1. *v.* 74.

Tum ad ſaltandum, non Cinædus magis aptus eſt, quàm ego.

Quô nomine tamen *Nonius Marcellus* ipſos à Veterib. *Saltatores* dictos vult ac Pantomimos, ἀπὸ τ͂ κινεῖν τὸ σῶμα. Poëtæ ſimiliter omnes, non modò Hiſtriones motus figuratos edocebant, verùm & ipſi quoque interdum *ſaltabant*: quemadmodum Theſpias, Pratinas, Cratinus, Phrynicus, Poëtæ omnes, idcirco Ὀρχηςαὶ ſunt nuncupati, tum quod propria dramata, inter ſaltantes repræſentabant Choros; tum quòd extra ea, volentes artem docerent. Loca, ubi choreæ peractæ, primùm vici fuerunt ac plateæ publicæ, dein cùm majorem dignitatem recepiſſent, ad Theatrorum partes quaſdam cœpere tranſferri, quæ ab Ariſtotele & Polluce propterea *Orcheſtræ* dictæ ſunt. [illegible] ad Palæſtras ſive Gymnaſia traductas fuiſſe, auctor [illegible]næus *l.* 14. *c.* 7. & Plut. *Sympoſ.* 9. *Probl.* 15. Species [illegible] innumeras ferè recenſent *Plato*, *Xenophon*, *Ariſtotel.*, *Strabo*, *Plutarchus*, *Galenus*, *Pollux* & *Lucianus*: quæ vel à regionibus, vel ab Inventoribus, vel à modo multiplici, vel aliunde nominatæ, ut *infrà* videre eſt. Summa ejus genera *Roſinus* duo facit, *Statariam* & *Motoriam*, pro argumentis fabularum, non quòd non utraque moveretur, ſed quòd hæc magis: à quibus ſpecies illæ deductæ ſunt, *concitatæ*, *remiſſæ*, *ſeriæ*, *molles*, *ridiculæ*, *aliæ*. Seneca tres ejus ſpecies indigitat *Ep.* 15. *in altum*, *in longum*, & *quæ fit pedes alternis attollendo*. Aliter dividitur illa in Κυβιςικὴν, Σφαιριςικὴν & Ὀρχηςικήν. Bellicæ *Saltationis* genera ſex facit Meurſius *in Orcheſtra ſua*, inter quæ præcipua *Pyrrhicha*, de qua ſuprà, & poſt hanc Ἐμμέλεια. In Poëſi triplex adhibita legitur, Ἐμμέλεια, quæ Tragica; Κόρδαξ, quæ Comica; & Σίκιννις, quæ Satyrica, quæ iterum in varias alias ſpecies ſubdividebantur: ex omnibus autem tribus Italicam conflavit Bathyllus Alexandrinus, teſte Athenæo *Deipnoſoph. l.* 1. Vide Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 5. *c.* 3. & 4. Jul. Cæſarem Scaligerum *Poet. l.* 1. *c.* 18. Hier. Mercurialem *Artis Gymn. l.* 2. *capp.* 3. 4. 6. 7. Joh. Meurſium *de Orcheſtra Græcorum*. Gerh. Joh. Voſſium *de* 4. *Artibus Pop. c.* 3. & 4. &c. In Ludorum Pompa, quam prolixè deſcribit Dionyſ. Halicarn. *l.* 7. habitus *Saltatorum*, erant tunicæ puniceæ, balteis æreis adſtrictæ, gladiis dependentibus, geſtabantque breviores mediocribus lanceas: Viri verò etiam æreas galeas, criſtis pinnatis inſignes, & quemque chorum præcedebat unus, qui *Saltationis* præibat formulas; unus item, militares ac concitatos præcinens modulos, rhythmis plerunque proceleuſmaticis: quod de Pyrrhicha *Saltatione* intelligendum. Qui eum, hos ſecuti, Sicinnem Græcanicam referebant, Satyri Silenos repræſentabant, erantque inſtructi tunicis hirſutis ſeu ſcorteis atque amiculis ex omni florum genere conſertis: Alius ex hircinis tergoribus campeſtria erant ſetæque in vertice horrentes &c. Vide iterum Roſin. *l.* 5. *c.* 23. cum Dempſteri *Paralipom.* & plura *de Saltationibus Veter.* apud Stuckium *Antiqq. Conv. l.* 3. *c.* 21. Suicerum voce Ὀρχηςὺς. Alios; ut & ſuprà, voce *Chorea*, *Orcheſtica*.

Saltationis ſpecies quædam Veterib. uſitatæ.

α. Αἰγίδαλος, Vide ſuprà ubi de *Paro* ave. β. Anthema erat, cùm ſaltantes clamabant, *ubi mihi roſæ*, *ubi mihi lilia*, *ubi mihi apia*, ſpecies inſanæ Saltationis. γ. Apochinos ſive Mactriſmus, à mulieribus ſaltabatur eratque ridicula Saltatio. δ. Calabriſmus. ε. Carpæa, apud Ænianenſes & Magnetes in uſu, Xenoph. *Expedit Cyri l.* 5. ζ. Caudifer, inſanæ *Saltationis* ſpecies. η. Cruma, vide ſuprà *Cubiſtica*. θ. Δῖνοι, Erotiano vocantur ſaltationes tornatiles ſeu verſoriæ. ι. Ἐμμέλεια, proximæ poſt Pyrrhicham dignationis, ſaltatio fuit armata, gravis ac Tragica. κ. Epichedios, penès Cretenſes in uſu. λ. Glaux, ridiculæ *Saltationis* ſpecies. μ. Grus ſeu Γέρανος, gruini colli flexus imitabatur, à puellis Athenienſium, in Deliis ſacris, exerceri ſolita. ν. Gymnica, cum thyrſo, calatho, haſta, aratro, abaco, olla &c. ξ. Gymnopædica, Lyricæ ſaltationis ſpecies. ο. Hypogypones, Vide ſuprà. π. Hyporchematica ſimiliter. ρ. Igdis, ridicula ſaltatio. σ. Ionica, mollis & effœminata. τ. Italica, cujus Auctor Bathyllus Alexandrinus, ex triplici ſaltatione Theatrali, Ἐμμελείᾳ, Cordace & Sicinne, erat conflata. Vide Athen. *Dipnoſophiſt. l.* 1. υ. Καρπαία, armatæ ſpecies ſaltationis. φ. Κολαβρισμὸς, ſimiliter. χ. Κόρδαξ. ψ. Κυβιςικὴ, quâ homines manibus pedibuſque ita ſe contorquebant, ut, converſione ſui, capiti inſiſterent: quod qui faciebant, *cernui* & *cernuli* dicebantur. ω. Leo, ridicula ſaltatio. αα. Mactriſmus, ſimiliter à ſaltabatur à mulieribus, quæ ob id *Martypiæ* vocabantur: ββ. Μυδοπυδισμὸς, à modo motionis. γγ. Mongas, inſanum ſaltandi genus. δδ. Moreſcæ, populari vocabulô Italis hodie dicuntur, veterum Pyrrhicharum æmulæ. εε. Morphaſmus, *Saltatio* ridicula. ζζ. Mothio Nicatiſmus, ſtabilius ſaltandi genus. ηη. Orcheſtica, vide *ſuprà*. θθ. Orſitis: apud Cretenſes. ιι. Pecten Amazonius, vide ſuprà *Pecten*. Perſicum choreæ genus, quod die Mithræ feſtô dum olim Rex ſaltaret, nemini interim totâ Aſiâ ſaltare erat permiſſum. Vide ſuprà voce *Mithra*. κκ. Πινακίδες, ab inſtrumentis. λλ. Πεύλις, ſicut & Βρυαλλικταί, armatum ſaltandi genus. μμ. Pyrrhicha, vide ſuprà *ſuô locô*. νν. Scenica ſeu Theatralis ſaltatio, triplex fuit, Emmelia, Cordax & Sicinnis. ξξ. Sicinnis, laſciva erat & inconſtans, in Satyris, uſurpari ſolita. οο. Sobas, ſaltatio ridicula. ππ. Sphæriſtica, ubi pilâ ludentes ſaltabant. Vide Homer. *Odyſſ.* ζ. ρρ. Teleſias, inter armatæ ſaltationis ſpecies, à Teleſio, qui primus eam ſaltavit, dicta. Hâc utentes Ptolemæi milites, Alexandrum Philippi fratrem ſuſtulerunt. σσ. Theatralis, vide *Scenica*. ττ. Thermauſtris, inſanæ ſaltationis ſpecies. υυ. Thracius modus, à gente. φφ. Tornatilis & Verſoria, quâ ſe in circum vertentes ſaltabant. *Erotianus* Δίνους vocavit. χχ. Τραχηλισμὸς, à cervice nomen habuit. ψψ. Super Utres oleô unctos & vinô plenos, in ludis Baccho dicatis, pedibus ſaltare, quod ἀσκωλιάζειν dictum; antiqua fuit conſuetudo: Ubi victores cenſebantur, qui ita dextrè ſe tenebant, ut præ lubricitate humi non caderent; victoriæque præmium ferebant utrem: reliqui, qui natibus terram percutiebant, non ſine magnâ voluptate, riſum movebant ſpectantibus. Meminit ludi hujus Poë-

ta;

ta, cùm ait: *Atque inter pocula læti, Mollibus in pratis unctos ſaliêre per utres*, vide Ariſtophanem *Pluto*, Jul. Pollucem voce ἀσκωλιάζειν: Mercurialem *l.* 2. *c.* 11. & infrà *ſuô locô*. ... Vulgare ſaltandi genus, in conjugiis ac ſacrificiis uſurpabatur, &c. Quæ omnes, quomodo fierent, difficile eſt explicare: Licèt enim varii de illis ſcripſerint, ut teſtis eſt Lucianus περὶ ὀρχήσεως, omnes tamen eorum libri deperiêre: quod damnum reſarcire conatus eſt Meurſius *d. l.*

SALTATIUNCULÆ, apud Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 6. *Refert Theoclius —— Aurelianum manu ſua bellô Sarmaticô unô die quadraginta & octo interfeciſſe - — adeo ut etiam baliſtea pueri &* ſaltatiunculas *in Aurelianum tales componerent, quibus diebus* feſtis *militariter ſaltitarent, Mille, mille*, &c. idem quod βαλλίσμα ſeu *baliſtea*; βαλλίζειν enim & βάλλειν χεῖρας, *manus jactare* eſt, quod ſaltantium proprium. Hinc apud Propert. *l.* 2. *Eleg.* 6. *manus jactabat truncas manus*, i. e. *ſaltabat ad tibia cantum*. Nempe *ſaltatiunculas* hic videtur addidiſſe *Vopiſcus*, ut *balliſtia* explicaret; eôdem modô, quô Patres Concilii Laodiceni ὀρχεῖσθαι adjecerunt, quò vocem illam vulgarem βαλλίζειν exponerent. Eſt autem *Balliſtium* ſeu *Ballematium*, chorea vel cantilena, ad quam cantatur, de qua voce pluribus dictum eſt *ſuprà*.

SALTIÆ, populi juxta Pontum Euxinum, qui & *Phthirophagi*.

SALTICÆ Fabulæ, inter opera *Lucani*, memorantur Auctori veteri *Vitæ* Lucani, *Extant ejus & alii libri complures. Ut Iliacon, Saturnalia, Cataſcomon, Sylvarum X. Tragœdia Medea imperfecta.* Salticæ *Fabulæ XIV.* &c. dictæ ſunt, quæ taliter erant factæ, ut coram populo *ſaltari* poſſent, h. e. non minùs geſtibus, quàm voce, exprimi: quibus *Scenicæ* fortè oppoſitæ, quarum apud *A. Gellium* mentio. Ita *ſaltabantur* res geſtæ Bacchi primùm, dein ab eo aliorum Heroum, à Tragœdis, Comœdis & grege Tibicinum, qui pariter οἱ περὶ τὸν Διόνυσον τεχνῖται appellabantur, ut notatum eidem A. Gellio *l.* 20. *c.* 4. Barthius *Animadverſionum ad Papinium Statium Thebaid. l.* 6. *p.* 469. Vide quæ ſuprà diximus, in *Saltare canticum*. Ita *Salticæ puellæ*, quæ *ſaltandi* modis inſtruebantur, in quas graviter nonnullibi Horatius invehitur. Et per contemptum ſic appellat puellam Herodiadis, cujus ſpectaculô faſcinatus Herodes Joanni Baptiſtæ caput dempſit, Tertullianus *adv. Gnoſticos c.* 10. *Ipſe clauſula Legis & Prophetarum, nec Propheta, ſed Angelus dictus, contumelioſa cæde truncatur in Puellæ lucar.* Quô ſenſu quoque *Salticam puellam* legimus, in Aldhelmo *de Virginit. c.* 8. &c. Idem Barthius, ubi *ſuprà*.

SALTIGA. oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in Baſtetanis, Bigerræ urbi finitimum, *Ptol. Suorruglia Moletto*.

SALTU in equos ſe conjiciendi Veterum mos antiquiſſimus, vide infrà voce *Stapes*.

SALTUARES, inſulæ parvæ in Nymphæo fluv. Lami ſunt, quæ ad ictus ſaltantium moventur, Plin. *l.* 2. *c.* 95.

SALTUARIUS, cujus mentio *l.* 60. §. 3. *ff. de Legat.* 3. ſervus erat, apud Romanos; qui univerſum tuebatur fundum, fructus conſervabat, fines cuſtodiebat; Græcè Ἀγροφύλαξ. Cujuſmodi munere functus eſt Aſaph, cuſtos *ſaltus* Regis apud Nehemiam *c.* 2. *v.* 8. & Tirrhus ille, apud Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 485.

> —— *Tyrrheuſque Pater, cui regia parent*
> *Armenta & late cuſtodia credita campi.*

Ubi notat *Servius*, deſcribi *Magiſtrum pecoris & Saltuarium.* Meminit ejuſdem *l.* 16. §. 1. *ff. de uſu & habitat. Dominus proprietatis etiam invitô uſufructuariô, vel uſuariô, fundum, vel ædes per* Saltuarium, *vel Inſularium cuſtodire poteſt: Intereſt enim fines prædii tueri.* Conſtabat autem *Saltus* quatuor centuriis, vel quinque, *Sic. Flaccô* teſte; & fuit fundi pars, ex *Ælio Gallo*, apud *Feſtum* & Varronem *de L. L. l.* 4. in qua ſylvæ erant ac paſtiones; & harum causâ caſæ quoque, ubi dominus habitaret. Vide Laur. Pignorium, qui nomen etiam hodie Italiæ ruſticos retinere docet, *Comm. de Servis ſub fin.* Porrò alios hybernos, alios æſtivos fuiſſe, diſcimus ex *l.* 3. §. 11. *ff. de acquirend. poſ.* & *leg.* 67. *ff. de leg.* 3. *Æſtivos* definit Ulpianus, *quibus interdum etiam hyeme, plerunque autem æſtate utimur*, apud Tit. Popmam *de operis Servorum.* Hinc recentioribus *Saltuum* præfecti, pauló diversò à veteri ſignificatu, dicuntur in Principum Regumque aulis, qui rei Venatoriæ præſunt: quemadmodum *in Annal. Pomeran. Ducum* legimus, Barnimo III. & IV. à Carolo IV. Imperatore Venatorum Imperii ſeu Magnorum *Saltibus* Præfectorum dignitatem, collatam fuiſſe: Similiter, primos Hannoniæ Comites ex Magnis Saltuum Præfectis, in Comitum dignitatem, à Galliæ Regibus fuiſſe erectos, alibi. Iſtiuſmodi *Saltum* Normanni *Foreſtam*; Saxones, qui ante eos Angliam occupavêre, *Saltum cervinum*, item *Stabulum damarum* appellare conſueverunt. Vide in voce *Foreſta*, it. *Foreſte Dominicum*.

SALTUENSIA, Pagus, *le pays de Saut*, memoratus Hieronymo Zuritæ ærâ 1296. cùm ait, *Lauracenſem, Rhuenſem, Fuxenſem, Minervenſem, Fenoliadenſem, Saltuenſem, Petrapertuſenſem, Æmilianam, Credonenſem, & Gabaldanam ditiones* &c. tractus eſt Galliæ, in Diœceſi Electenſi, novendecim vicos continens. Vide Hadr. Valeſ. in *Minervæ caſtrum*.

SALTUS, vulgò CONTE DE SAULT, Comitatus amplus Galliæ Narbonenſis in Delphinatus & Provinciæ confinio Avenionenſi Comitatui finitimus. Cujus caput Saltus, *Saut*, caſtrum, in limite Delphinatus & Comitatus Vindaxini, 5. leuc. à Carpentoracte in Ortum 4. ab Apta Julia in Boream.

SALTUS, Gymnicæ olim exercitationis ſpecies, Græcè Ἅλμα, curſui non parùm ſimilis erat; nempe qui, ſicut curſus continuatus eſt ſaltus, ita ipſe intercîſus fit curſus: à *Saltatione* de qua ſuprà, meritò diſcriminandus; hujus enim opus ὀρχεῖσθαι, illius ἅλλεσθαι, dictum. Meminit inter ludos in Pentathlo contentos, primô locô, Simonides *Antholog. l.* 1. *Epigr.* 1. cùm illos ſic recenſet,

> Ἅλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην.

Euſtathius ſimiliter, *Il.* ψ. Ἅλμα, πάλην, δισκόβολον, καὶ δρόμον. Nec minùs *Scholiaſtæ* Pindari ac Sophoclis, qui hôc ordine eoſdem enumerant: Ἅλμα, δίσκον, ἀκόντιον δρόμον καὶ πάλην. Idem bellici progymnaſmatis genus fuiſſe, ex Vegetio perſpicuum eſt, qui *de re Mil. l.* 1. *c.* 9. ſcribit, *Juvenes, qui militiæ operam navant, ad* Saltum *præcipuè exercendos eſſe, quo vel foſſæ tranſiliuntur vel impediens aliqua altitudo ſuperatur, ut, cum ejuſmodi difficultates evenerint, poſſint ſine labore tranſire.* Nec Medicinam Gymnaſticam hôc exercitii genere caruiſſe, docet *Galenus* & *Oribaſius*, apud quem *Antyllus*, hac de re pluribus diſſerens, *exſilire* ſive πηδᾶν & *ſaltare* ſeu ἅλλεσθαι diſtinguit, priuſque dicit eſſe motum curſui perſimilem, cùm ſcil. corpus eodem in loco manet, poplites inflectendo & circumvehendo: poſterius motum fermè continuum in ſublime, vel tanquam medium, vel tanquam metam, nullis certis legibus aut imitationis figuris (quemadmodum *Saltatio*) terminatum. Et videtur has *Saltus* ſpecies intellexiſſe Seneca *Ep.* 15. dum pro exercendo corpore eum commendabat, vel qui corpus in altum levaret, vel qui in longum mitteret. Exilitione certè utebantur Lacænæ veteres, quæ retro flexis cruribus ita *ſaltabant*, ut calcibus nates attingerent, quandoque cruribus alternatim inflexis, quandoque verò utriſque unô & eôdem tempore: quas æreis poſtmodum ſtatuis repræſentâſſe Callimachum Statuarium, ob nimiam diligentiam *Catatechnum* dictum, auctor eſt Plinius *l.* 34. *c.* 8. *circa fin.* Qui verò propriè *Saltus* Antyllo dicitur, in Gymnaſiis duplex iterum: vel enim ſaltantes vacuis manibus ſeipſos in ſublime agebant, de quo vide Ariſtot. *l. de Comm. animal. greſſu*; vel manibus ponduſcula capiebant, ut illis firmati vehementiùs ſaltarent; quæ ponduſcula tametſi *Theophraſtus* & Ariſtoteles ἁλτῆρας nuncupent (quorum hic *loc. cit.* Pentathlos Athletas halteribus utrâque manu comprehenſis, majorem facere & concitatiorem ſaltum, quàm non comprehenſis, ait) propriè tamen ἁλτῆρας peculiare fuiſſe exercitationis genus, oſtendunt Eruditi. Modus *ſaltationem* hanc peragendi fortè hic fuit: Interdum per plana loca, continuatis *ſaltibus* ſaltabant, atque tunc limes, unde ſaliendi principium, βατὴρ dictus eſt, ut menſura κανών terminus verò σκάμμα, quem attingere, magna; præterire, maxima laus fuit. Aliquando ex humili loco ſaltabant in altum, aliquando contrà, ex alto in humilem: quorum illud laborioſius, & proin gloriæ majoris. Vide Ariſtot. *lib. præf.* & Theophraſtum *de laſſitud.* Neque ſolùm manibus ponduſcula ſaltantes, ut meliùs exercerentur, habuêre, ſed & graviora pondera, interdum ſupra caput, nonnunquam ſupra humeros, aliquando in pedibus geſtaverunt, quemadmodum videre eſt in ænea tabula, quam, à Ligorio acceptam, in opus ſuum *de Arte Gymn.* tranſtulit Hieron. Mercurialis *l.* 2. *c.* 11. Vide quoque Caſaub. *ad Auguſtum Suetonii c.* 83. ubi de variis *Saltuum* apud Veteres ſpeciebus. Erant & qui ſupra utres oleô lubricos & vinô repletos pedibus ſaltarent, de quibus infrà in voce *Utres*: ut & de *Saltibus* Petauriſtarum ſuprà, *ſuô locô*, item voce *Ephalmatores*. *Petaminarii.*

SALTUS, apud Solinum, Pliniumque, *l.* 8. *c.* 32. ubi de cervis, cubile & luſtrum eſt, κατάρας καὶ εὐνὴ, locus ſcil. editus & arboribus fruticibúſque condenſus, in quibus cubile ſuum & refugium habent cervi. Aliàs in genere montem notat ſylva opacum. Unde *Saltuarius*, ὀρεοφύλαξ, de quo ſuprà. In agris publicè diviſis, *cùm quinque centuriæ includuntur*, Saltus *appellatus* eſt. uti legimus apud *Siculum Flaccum*. *Varro* verò quatuor incluſas centurias ſic appellatas eſſe, docet. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 679. Computiſtis *Saltus*, de Luna, eſt ὑπέρβασις ἡμέρας. Cummianus Hibernus *de Controv. Paſchali*, *Alium in Epacta, alium in augmento Lunari, quod vos Saltum dicitis. Auctor Queroli, Mercurius huic iratus, Sol rotundus, Luna in* ſaltu *eſt.* Vide Scaligerum *de Emendatione Temporum l.* 7.

SALTUS Algiæ, Gall. *Saut d' Auge*, & correptè *Sotdauge*, vicus eſt Galliæ, ad caput ſaltûs Algiæ, in Lexoviis, inter duos amniculos, ſeu inter S. Petrum, & S. Barbaram, loca ita dicta, ex una parte; ex altera Condate ac Macerias, *Meſſieres*, intercepti, quo de vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Algia*.

SALTUS Caſtulonenſis, mons Hiſpaniæ Tarraconenſis in Bæticæ confinio, *Puerto Muradal* hodie: pars eſt montis Mariani, inter Caſtellam novam & Vandalitiam, ad fontes fluv. *Guadarrizax*, prope montem *Navas de Toloſa*, qui etiam pars eſt montis Mariani, juxta caſtrum *Duenas*. Vix 2. leuc. à Toloſa in Ortum, 15. à fontibus Anæ in Meridiem. Ibi Mauri maximâ clade ab Hiſpanis affecti, cæſis eorum ſere 100000. Ibi tranſitus è Caſtella in Vandalitiam; Cui adjacet alter tranſitus minor, *Puerto del Rè*, in eodem ſaltu.

SALTUS Domini, mons altus, unde videtur mons Tabor & Hermon, civitas Endor, Naim & Jeſreel, atque tota ferè planicies campi magni Eſdrelon: in montem hunc tradunt tranſiſſe Dominum, quum eum Judæi volebant præcipitare, & ſubitò ad tactum veſtis ipſius ſaxum ſubterfugiſſe, ac inſtar ceræ liquatum ac reſolutum quendam effeciſſe ſinum, quô corpus Dominicum muniretur & reciperetur, tantæ ubique capacitatis, quantæ ipſum corpus Domini exſtitit quantitatis.

SALTUS Ephraim, campus in tribu Gad, cui ſylva à tergo.

SALTUS Galliani, pagus Æmiliæ apud Meldulam, hodie *Galeata*.

SALTUS Pyrenæus, vide *Pyrenæus mons*.

SALTUS Tugenſis, Plin. *l.* 3. *c.* 1. Vide *Argenteus mons*.

SALTZA, fluv. Bavariæ inferioris *Saltzach*. Oritur in limite Comitatus Tirolenſis; dein per Salisburgenſem ditionem fluens, ipſam-

ipſamque biſariam ſecans, Saliſburgum rigat, pauleque infra Burchuſiam in Oenum ſeexonerat.

SALTZBURGUM, Latinis *Juvania*, à juvando *dicta*. Nam Germanos Jul. Cæſar aggreſſus, in faucibus montium arcem muniſſimam extrui curavit, ut milites in eâ refugium, & ſatellites juvamen haberent. Inde caſtrum *Juvanenſe*, Germanicè *Helffenberch* appellatum eſt. Vide *Saliſburgum*.

SALU, pater Zamri illius, qui cum Madianitide occiſus eſt, Numer. *c.* 25. *v.* 5.

SALVA, Pannoniæ inferioris urbs *Ptol. Scalmar Lazio*, duobus à Buda milliaribus, Auſtriam verſus.

SALVA Terra, caſtellum Galliæ, ad Garumnam, non procul à Manſo Aginnenſium *le Mas d'Agennois*, vulgò *Sauve terre*. Item vicus in Rutenis *Salveterre*. Item caſtrum pagi Benearnenſis, inter Navarrentium & Baſtitam, incolis *Salvaterre*. Nomen his locis, quòd eſſent caſtra munita & vicinos quoque ſalvos præſtarent. Sic Vaſcones & Gothi quemlibet locum, cujus munimentis à vi externa ſervari poterant, *Salvitatem* nuncupavêre, *la Sauvetat*: Galli cis Ligerim Firmitatem *la Ferté*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SALPATICUS Porchæus, Vide ibi.

SALVATOR, cognom. Jovis, in *veteri Inſcr. Jovi cuſtodi Quirino ſalvatori, pro ſalute Cæſaris Nervæ Trajani Aug. Col. Sarmiz.* Quanto potiori jure DOMINO noſtro paſſim tribuitur, apud SS. Patres; quam vocem eſſe parùm Latinam, cùm cenſeant nonnulli, eos ab hac calumnia egregiè liberat Paulus Manutius *ad Ciceronem* 2. *Verr.* ubi vocem *Soter* pluribus exponit. Quorſum verò id, quòd inter Pontificis Romani titulos, etiam hunc recenſet Dominic. Macer *in Hierolexico.* Vide quoque Claud. Dauſquejum *ad Baſilium Seleuc. Orat.* 11. ſeu 1. *de Jona*, infrà in *Salus, Saphenat Paneah, Servator,* & *Soter.*

S. SALVATOR de monte Regio, Ordo militaris in Hiſpania ab Alphonſo VII. Aragoniæ & Caſtellæ Rege A. C. 1120. inſtitutus. Hic cùm urbem Monte-Regium, contra Valentiæ Mauros, extruxiſſet, Templarios ibi præſidiò eſſe juſſit, quibus Conciliô Viennenſi, A. C. 1311. extirpatis, illorum in locum, equites ex illuſtriſſimis in Aragonia familiis, ſubſtituit. Hic Ordo dein, Mauris deſtructis, abolitus eſt. Mariana, *Hiſt. Hiſp.* Zurita *in Ind.* Canonici *S. Salvatoris*, dicti vulgò *Scopetini*, in Italia, fundatorem habent, Stephanum Monachum Ordin. S. Auguſtini, A. C. 1408. Vide Moret. *Diction. Hiſt.*

SALUC, Libyæ interioris oppid. *Ptol.*

SALVE Regina, in Eccleſia Romana ſequentia eſt, ſeu antiphona, à Petro Compoſtellano compoſita, ut refert Durandus *Ration. l.* 4. *c.* 22. qui quando floruerit, non liquet. Meminit tamen illius ſequentiæ, & alterius, *Alma Redemptoris* &c. Abbo *de Bellis Pariſiacis l.* 1. S. Bernardus poſtea, *O clemens, ô pia, ô dulcis Virgo*, adjecit. S. Ephræmius, compoſuit verſiculum, *Dignare me* &c. Poſtea Gregorius IX. qualibet feriâ 6. in Officio divino, in perſecutione Friderici II. cani imperavit: quod ſucceſſori illius Cæleſtino IV. tribuit Blondus *Decad.* 2. *l.* 7. uti habet Dominic. Macer *in Hierolexico.*

SALVE Supremum, apud Statium *l.* 3. *Sylv.* 3. *v.* 206.

> *Audit, & immites lenè deſcendit ad umbras,*
> *Verbaque dilectæ fert narraturus Etruſcæ.*
> *Salve* ſupremùm, *ſenior mitiſſime Patrum,*
> *Supremumque vale* ——

Salutatio eſt ultima, quâ in funebribus olim defunctum inclamare proximi ſolebant. De quo ritu etiam Virg. loquitur *Æn. l.* 11. *v.* 98.

> —— Salve *mi maxime Palla,*
> *Æternumque vale* ——

Nempe ſic ſalutabant, qui reſalutare non poterant, demortuos ſuos in æternum ſe amittere rati. Vide Deſiderium Heraldum *Not. ad Martialem l.* 5. *Epigr.* 66. Joann. Kitchmannum Funerum *l.* 3. *c.* 9. Caſpar. Barthium Animadverſion. ad *Statium* d. l. & *ſuprà paſſim*, ubi *de Defunctis, Funere* &c. uti de verbo *Salve* ſternutantibus acclamato infrà voce *Sternutatio.*

SALVIA, mater Apuleji. Item oppid. Triacenſium in 5. Italiæ regione, *Ptol.* Alia *Leandro.*

SALVIA, vulgò *Sauve*, oppidulum Galliæ, in pago Nemauſenſi, non procul à Sumerio, *Sommieres*, à *Salvio* quodam, quod nomen viri apud Romanos proprium fuit, dictum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* voce *Sumerium.* Aliàs herbæ nomen, verbaſco ſimilis, de qua vide Plin. *l.* 26. *c.* 6.

SALVIA Urbs, ſeu *Urbs Salvia*, *Urbiſaglia*, caſtrum Piceni, ſub Pontifice 6. milliar. à Tolentino in Ortum Tignium verſus 15. *Maginô* teſte.

SALVIANUS, Epiſcopus Maſſilienſis, an presbyter? maritus Placidiæ, filia Hypatii ex Quieta, floruit ſecul. 5. Treviri oriundus, poſtquam in Provinciam ſe recepiſſet, Presbyter Maſſiliæ evaſit: divinarum & humanarum literarum ſcientiſſimus, Præceptor Salonii & Veranii, Epiſcoporum. Vixit adhuc, A. C. 496. Scripſit libros 7. de Providentia Dei, & libros 4. de Eccleſia Catholica: qui cum aliquot epiſtolis ejus ſæpius prodierunt. Gennad. *in Cat. Vir. Ill.* Hilar. Arelat. *Serm. de S. Honor.* Eucher. *ep. ad Salon.* Ado Vienn. *in Chron. Trithem.* &c.

SALVIANUS Calputnius, ſub Tiberio, Corn. Coſſô, Aſiniô Agrippâ Conſulib. in exilium miſſus, quòd Druſum præfectum urbis, auſpicandi gratiâ tribunal ingreſſum, adierit accuſatum S. Marium, Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 36.

SALVIANUS Hippolytus, Caſtello Romandiolæ oriundus, Medicus, Romæ docuit 22. ann. ſcripſit *de Piſcibus* &c. Obiit A. C. 1572. ætat. 59. Vide Anton. Teiſſier *Elog. l.* 1.

SALVIATUS Johannes, Vide *Johannes.*

M. SALVIDIENUS, memoratur Vopiſco *in Saturnino c.* 10. ubi orationem, quâ Saturninus imperandi difficultates expoſuit, cùm invitus ad Imperium raperetur à militibus, verè illius fuiſſe, affirmate hunc Scriptorem, ait.

SALVII, Vide *Sallyes.*

SALVITAS, Gall. *la Sauvetat*, nomen eſt variorum Galliæ locorum, à veterib. Vaſconibus ac Gothis, quòd eorum munimentis ab externa vi defendi ac ſervari poſſent, appellatorum: cujus locô Galli Cis-Ligeritani *Firmitatem*, vulgo *Ferté* dixêre. Talis fuit *Salvitas* in Comitatu Gaurenſi, non procul ab Auſcis, *la Sauvetat de Gaure*: in Diœceſi Tomerienſi, *la Salvetat*; in Caduteis *la Salvetat* ſimiliter; in agro Toloſano, *la Salbetat*, & multæ aliæ in Gothia & Aquitania interiore *Salvitates*, quæ, quòd loca munita eſſent, hoc nomen, ut dictum, nactæ ſunt. Eandem ob rationem, *Salmurium*, quaſi *Salvus murus* & *Salva Terra*, nomina ſua recepêre. Vide Hadr. Valeſ. *paſſim*, inprimis in voce modò memorata, *Salva Terra.* Sed & *Salvitas*, apud medii ævi Scriptores, immunitas eſt data loco alicui, vel Ædi ſacræ, vel Monaſterio, à Principibus: quod à Civitatibus Refugii apud Iſraëlitas, Gentiliumque Aſylis originem traxit. Limitibus tamen eadem ſimiliter conſtricta eſt: uti habet Catellus ex veteri *Charta* A. C. 1132. *Occitanarum Rerum l.* 65. *Qui præſentes erant Epiſcopi, locum ad eandem* Salvitatem *circumeundo deſignarunt & ejus continentiam crucibus infixis terminaverunt. Quæcunque igitur perſona, quidquid intra eaſdem cruces continetur, invaſerit, prædatus fuerit, aut vexationibus fatigaverit, vel ad hoc conſilium ſeu auxilium ſubminiſtraverit, ita ut vel incolam, vel peregrinum, ſive omnino aliquem in ſalvitate præfata læſerit, aut quicquam abſtraxerit, ex auctoritate P. C. T. SS. anathematizati erunt* &c. Ubi locus limitatus? Sed & crimina non quævis in iis tutum habuiſſe refugium, docet idem ex alia *Charta*, *in Comitibus Toloſanis A. C.* 1150. *Qui ſcienter occidit hominem injuriâ, non defendat eum Eccleſia, neque clauſtrum, neque ſalvitas.* Quam in rem plura vide apud Marcam *Hiſtor. Benearn. l.* 5. *c.* 13. *num.* 3. laudatum Car. du Freſne *in Gloſſ.* & *ſuprà*, ubi *de Aſylis* ac *Refugii Civitatibus.*

SALVIUS, unus è librariis T. Pomponii Attici, quorum meminit Cicero *l.* 13. *Epiſt.* 44.

SALVIUS Coccejanus, Titiani fil. Othonis Cæſaris ex fratre nepos. Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 48. à Domitiano interfectus. Sueton. *in Domit. c.* 10.

SALVIUS Fuſius inter eximii roboris viros recenſetur à Plin. *l.* 7. *c.* 20.

M. SALVIUS Julianus, J. Ctus nobiliſſimus temporibus Commodi Cæſaris. Alii habent, ſub Adriano & Antonino Pio. Sæpius Conſul, magni apud omnes nominis fuit. Varia ſcripſit, quorum elogium habes, in *Inſtitut.* Juſtiniani: inprimis Edictum perpetuum, archetypon Pandectarum. Mediolanenſ. autem fuit, pater an avus Didii Juliani? qui dein Imperator evaſit. Spartian *in Did. Julian. c.* 1. & *in Adrian. c.* 18. Forſter. *in vita Juriſc. Salvia* gentis ſtemma exhibet Æl. Spartian. in *Didio Juliano c.* 1. ſed ſatis perturbatè; quod proin ad majorem lucem oculis ſic ſubjicit Iſaac. Caſaub. *ad eum.*

Salvius Julianus bis Conſ. JCtus, auctor Edicti perpetui ſub Hadr.

Aſer Hadrumetinus.

|

Salvius Julianus.

|

Æmilia Clara. *Salvius Julianus.*

Quorum illa nupſit *Petronio Didio Severo*, (filio Didii Severi, nepoti Didii Severi Inſubri Mediolanenſis) atque ex eo genuit *Didium Proculum*, *P. Didium Salvium Julianum Severum* AUG. & *Nummium Albinum.*

SALVIUS Valens, JCtus alius, ſub Antonino Pio, Jul. Capitolin. *in vita Antonini c.* 12.

SALUMIAS, vicus in octavo lapide, à Scythopoli in campo, in tribu Iſſachar, Hieronym. *in Loc. Hebr.*

SALUR, Indiæ intra Gangem emporium, *Ptol.*

SALUS: Dea credita. Fingebatur in ſolio ſedens, cum patera, penes quam ara: cui anguis involutus, caput attollens, unde *Salutaris porta* Romæ appellata, ab hujus Deæ æde, quæ proxima fuit. *Nic. Lloydius.* Græcis Ὑγίεια Ægyptiorum Iſis eſt, quam φαρμάκων πολλῶν πρὸς ὑγίειαν εὑρέτιν *medicamentorum multorum inventricem*, apud Diodor. *l.* 1. gloriati ſunt Ægyptii, à toto orbe coli, διὰ τὸ ἐν ταῖς θεραπείαις ἐπιφανής, *ob præſens in medicando Numen; illamque inveniſſe* τὸ τῆς ἀθανασίας φάρμακον, *quô filium Orum* (h. e. Apollinem) *non tantùm in vitam reduxit, ſed etiam immortalitatis participem fecit.* Idem *ibid.* Hinc Epidauri templum ab Antonino Senatore exſtructum eſt Ὑγείᾳ καὶ Ἀσκληπιῷ καὶ Ἀπόλλωνι ἐπίκλησιν Αἰγυπτίοις, *Saluti, Æſculapio & Apollini Ægyptiis*, Pauſan. *l.* 2. Et SALUS AUG. occurrit in æneo Claudii nummo, in quo Iſis cum ſiſtro & ſitula, apud Pignorium *Menſâ Iſiacâ.* Simulachris porrò Æſculapii & *Salutis* draco ſubjungitur, quod in nummis obvium: verùm hoc de Æſculapio Græco accipiendum, qui Ægyptiô mille annis eſt recentior. Vide Joh. Marshamum *Can. Chron. Sec.* I. *ubi de Tolorthi.* Habuiſſe Romæ Fanum, prope Portam *Salutarem*, in monte Quirinali, teſtantur Feſtus *l.* 17. Sext. Ruffus in *alta ſemita.* P. Victor in 6. region. memoraturque Templum ejus frequenter Barthol. Marliano *Topogr. l.* 5. *c.* 24. Diem dedicationis ſeu inaugurationis *Natalem Salutis* appellatum fuiſſe, docet Cicer. *ad Attic. l.* 4. *Ep.* 1. Liv. *Dec.* 4. *l.* 10. *Decemviri libros inſpicere, Conſul Apollini, Æſculapio,* Saluti, *dona vovere & dare ſigna* inau-

inaurata, quæ vovit, dedítque. Idem *Dec.* 5. *l.* 1. *Cæteris Diis perlitatum ferunt, Saluti Petilium perlitâſſe negant.* Sunt & nummi; apud Lazium *Comm. Reip. Rom. l.* 3. *c.* 12. in quibus ſcriptum, *Salus Publica.* Extatque *Inſcr. vetus p.* 100.

SALUTI. PERPETUÆ.
S.

Neque verò placet eorum opinio, qui *Salutem* ab Auguſto Principe conſecratam cenſent, cùm Cicero votum ei Fanum, ante Auguſti Imperium, teſtetur *de Nat. Deor. l.* 2. Imò ædem ei dedicavit, primus Qu. Junius Bubulcus Liv. *Dec.* 1. *l.* 10. eamque Fabius pinxit annò Urb. Cond. 450. quam picturam ad ætatem uſque ſuam duràſſe, refert Plin. *l.* 35. *c.* 4. Saltem itaque Auguſtus abolitum jam & intermiſſum *Salutis* augurium renovavit, Cl. Suetonius *in eo c.* 31. Dicebatur autem *Salus* iſta *Publica*, ut etiam vult Joh. Sareſberienſis *Policrat. l.* 3. *c.* 1. ſeu, ut alii volunt, *Popularis.* Vide Varronem *L. L. l.* 4. & Auguſtinum *de Civ. Dei l.* 3. *c.* 25. adde Dionem *l.* 54. ſub fin. Dedicatio incidit in diem 3. Kal. Apriles. Vide Faſtos, & Ovid. *Faſtorum l.* 3. *in fin.* ubi ſic habet,

Janus adorandus, cumque hoc Concordia mitis,
Et Romana Salus araque Pacis erit.

Diu verò poſt hæc tempora, Neronis nempe Principatu, ædes *Salutis* ſtructa eſt, obſervante Joh. Cuſpinianò, *in Faſtos Aur. Caſſiodori*, ex Tacito *Annal. l.* 15. Sed quod Romanis erat *Salus*, id Græcis Θεοὶ Σωτῆρες, i. e. *Dii Salvatores*: quô epithetô Dioſcuros inſignes fuiſſe, legimus apud Ælian. *Var. Hiſt. l.* 1. *c.* 30. Nilum, apud Heliodorum *Æthiopic. l.* 9. Jovem inprimis, apud Pollucem *Onomaſtic. l.* 6. *c.* 16. Athenæum *l.* 45. *c.* 20. alios; quem æde ſtructâ veneratos eſſe Græcos, tradit Pauſan. *Corinth.* ut & Epidaurios, Idem *Laconic.* cuique in omni convivio, poſt Jovem Olympium & Heroas, tertium poculum ſacrum erat, Διὸς σωτῆρος dictum, ut *Schol.* Pindari ex Æſchylo & Sophocle *ad Iſthmior. od.* 6. tradit. Neque verò Dii ſolùm, penès quos tutela & ſalus hominum eſſe credebatur, ſed & homines, qui in difficili & ancipiti anguſtia conſtitutis liberatum ſubveniſſent, Σωτήρων appellatione venire conſueverunt, uti diſcimus ex Heliodoro *Æthiop. l.* 2. Interim non eadem in Diis memoratis appellationis hujus ratio fuit. Caſtor enim & Pollux, quòd è tempeſtatibus liberare crederentur: Nilus, quòd Ægyptum fœcundaret: Jupiter, quòd, mixtis pluviâ poculis vino ſemiplenis, ſalutarem hujus uſum mortales docuiſſet; *Salvatores* ſeu Σωτῆρες dicti ſunt. At Redemptor noſter omnia hæc, imò longè plura, unus præſtat, ſolus proin ΣΩΤΗΡΟΣ (cujus vocis vim exprimere ſe ſatis non poſſe faſſus eſt ipſe facundiæ Rom. Parens) elogiô dignus, *Deus in ſecula benedictus!* Nec omittendum, *Salutares* hos Deos, quos Σωτήρων nomine indigitavit Antiquitas, παραστάτας, *opitulantes*, ſeu *adſiſtentes*, quoque vocatos reperiri, apud Ælian. quam vocem ad Judicium transfert Pollux *Onomaſtic. l.* 1. *c.* 10. ut ſit παραστάτης, *qui alicui in judicio præſtò eſt, favet, tuetur.* Quô ſenſu Apollo de ſe, apud Ovidium *l.* 1. *Met. v.* 5[illegible]. ait,

—— —— *Opiferque per orbem*
Dicor.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. l.* 1. *c.* 13. ac infrà *Soteri.* Et quia *Salutis augurii*, quod ὑγιείας οἰώνισμα Dioni, cujus multa apud veteres Scriptores mentio, ſuprà meminimus, quid illud fuerit, ex Dione *l.* 17. paucis indicabo; Ita autem is: *Annuò*, inquit, *tunc ſpatiô Romani bellis vacârunt, ita ut longô tempore intermiſſum* augurium Salutis *repeterent: Eſt autem quoddam divinationis genus, quò probatur, concedantne ipſi Dii, ut populo Salutem poſtulent, quaſi nefas eſſet, eam prius, quàm concedatur, petere. Ad id dies deſtinatur ſingulis annis, ad quam diem nullus exercitus ad bellum ſit profectus, nullus hoſtis in aciem, aut pugnatum ſit. Hanc ob cauſam in continentibus malis maximéque inteſtinis non celebratur: alioquin etiam difficillimum eſt Romanis, ut eam diem exactè ab his omnibus puram ſervent. Præterea, abſurdiſſimum eſt, cùm ipſi ſeſe mutuò, ſeditionibus ultro, maliſque infandis, affligant, ut ſive vincantur, ſive adeo vincant, in miſeriis ſint, ita ſalutem à Deo velle flagitare.* Vide quoque Angelum Politianum *in Miſcell. c.* 13. & Caſaubon. *ad Trebellium in Galienis. c.* 5. Addatur ex Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 16. tam ſanctè ac religiosè Numen hoc Romanis cultum fuiſſe, ut etiam, quoties quis *Salutem* Deam nominâſſet, feriæ illis eſſent. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 18.

SALUS, avicula, quæ aliàs Ægithus, ut videre eſt apud Bochart. *Hieroz. Part. poſterior. l.* 1. *c.* 13. ubi exponit verba illa Siracidis *c.* 11. *v.* 31. πέρδιξ θηρευτὴς ἐν καρτάλλῳ, *perdix venator in cavea.* Sed & *Salus*, Græcè σαλὸς, *ſtultus* eſt: quô nomine propter Chriſtum nonnulli inter Sanctos Græcorum appellari amavêre, quòd, μωρίαν ſimulando, pietatem inſignem hoc ſtultitiæ velô, pro Chriſto, occultaverint. Davidis fortè exemplô, qui in Aula Regis Philiſtæorum, deſipere videri voluit; & occaſione verborum Pauli. Inter hos Græci memoriam colunt *in Menæis* S. Simeonis 21. Julii & S. Theodori 25. Februarii. Adde Evagrium *l.* 4. *c.* 33. 34. & Palladium *in Hiſtor. Lauſiac. c.* 42. ubi legimus, Ὑμεῖς ἐστε σαλαί, quæ verba exponit vetus Interpres: *Vos eſtis ſatuæ*, apud Car. du Freſne *in Gloſſario.* Porrò ſic dictus eſt nummus aureus in Francia ab Henrico VI. Angliæ Rege cuſus, quòd in eo efficta eſſet, *Annuntiationis Deiparæ ſub Salutationis Angelicæ*, ut ait idem, figura, ponè utrumque ſcutum Franciæ & Angliæ, cum volumine continente AVE, inter utriuſque capita, & hac Inſcript. HENRICUS. DEI. GRATIA. FRANCORUM. ET. ANGLIÆ. REX. In averſa parte, crux plana inter lilium & leopardum; ponderis 3. denar. 1. gran. pretii 25. ſol. Turon. cum 4. parte remedii, pond. 63. den. ad marcam. 6. Febr. 1422. Dicti ſunt hi nummi Gall. *Saluts aux armes de France & d'Angleterre*, h. e. *Salutes cum armis Franciæ & Angliæ.* Typum exhibet Car. du Freſne in voce *Moneta.* Occaſionem iis præbuerit moneta aurea, eôdem annô, ut & priore, cuſa à Carolo VI. Francorum Rege, qui nummi itidem *Salutes cum armis Franciæ*, Gall. *Saluts aux armes de France*, dicti ſunt: in quorum altera parte ſcutum cum tribus liliis effictum, inter Angelum & Deiparam; in volumine ſcriptum, AVE, ſuprà radii cœleſtes emicant; in altera viſitur crux plana inter duo lilia, cui ſubeſt litera K. cuſi ad 24. *Karats*, 8. parte minus, pond. 3. den. 1. gr. & pretii 25. ſol. Turon. ponderis 63. den. ad marcam Paris. Hinc ſemiſſes eorum, ſub eodem cuſi, *Demi-saluts*; Vide eundem *d. l.* & Monſtreletum *Volum.* 1. *c.* 251. Apud Suenonem tandem *in Hiſtor. Dan. c.* 5. *Miſſi ſunt itaque Legati, qui --- Reginam convenirent; paritérque* ſalutes *perferrent Imperatoris & ſimul ejus donaria regiaque munera offerrent.* Et in *Inſcr.* ſepulchri Benedicti Epiſcopi Albingaun. editâ A. C. 1409. apud Ughellum,

—— *Et egenis quaſcunque* Salutes
Concedebat enim munitus amore ſupernò &c.

Vox *Salus* ſeu *Salutes*, notat Xenium, unà cum *ſalute* offerri ſolitum! Atque hinc præſtationem, quæ ultra debitum cenſum aut debitam penſitationem, ſtatutis temporibus, eôdem titu Dominus exhiberi ſolebat, apud Petr. Diaconum Caſin. *l.* 4. *c.* 53. *Ut haberet inde omnem reditum --- præter conſuetas ſalutes.* Vide eundem *Gloſſarii* Auctorem, in voce *Salus.* Templum eôdem nomine Venetiis magnificum habes apud Cl. Sponium *Itinerar. part.* 1. *p.* 76. &c. Plura de hac voce vide apud Cl. Suicerum Theſauro Eccl. voce Σωτηρία, *num.* 1. item voce Ἔργον, *num. II.* 3. & voce Πίστις, *ſub lit. B. a.* ubi de uſu ejus ſacro, nec non infrà, non unò locô, inprimis voce *Soter* & ubi de nummis *Sotericiis.* Addam quædam de voce *Salutaris*, inde derivata. Et quidem, præter jam dicta, occurrit, *Salutaris*, inter Jovis epitheta, apud Pollionem *in Galienis c.* 5. Sed & regio, ut viſum, eôdem nomine venit. Meminit ejuſdem *Notit.* vetus provinciarum Romanarum, hôc modô: *In Aſia provinciæ XII. Aſia ipſa, in qua eſt Ilium, Lycia, Galatia, Lydia, Caria, Helleſpontus, Pamphylia, Piſidia, Phrygia prima, Phrygia* Salutaris, *Lycaonia, Cyclades.* Ubi cùm utramque Phrygiam ſecludat ab Aſia, miratur Salmaſ. cur in Aſia ponat Ilium, quæ Phrygiæ minoris fuit. Addit, videri poſteriores ex *Phrygia Magna* duas provincias feciſſe, *primam & ſecundam*, illamque *Pacatianam*, hanc *Salutarem*; at quæ *Phrygia minor* olim appellata eſt, *Troadem*, fuiſſe dictas. Certè Conſtantinus τῆς μεγάλης Φρυγίας οἰκήτορας Thracenſium Themati vindicat; & tamen utramque Phrygiam, *Salutarem* & *Pacatianam*, quam ipſe vocat Καπατιανήν, ſub Anatoliæ provincia collocat. Sic utraque illa Phrygia, Salutaris & Pacatiana, una fuit olim Phrygia Magna. His enim verbis idem Conſtantinus Ἀνατολικὸν Θέμα determinat: Ἀρχὴ γὰρ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Κωμοπόλεως τῆς ὀνομαζομένης Μηρὸς περαίνεται καὶ λέγεται Φρυγίας Σαλουταρίας ἕως τοῦ Ἰκονίου. *Initium namque ejus à Comopoli, quæ Merus dicta eſt, & Phrygia Salutaris appellatur, Iconium uſque.* Iconium autem Lycaoniæ oppid. erat, quô Phrygia Magna finiebatur. Habuit hæc provinc. Præſides, ſicut Piſidia, Lycaonia, Phrygia, Pacatiana, Lydia & Caria; qui diſpoſitioni Vicarii Aſianæ Diœceſis ſuberant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 806. Sed & *Salutaris Porta* Romæ, ubi *ſalutabatur*, qui in provinciam pro Prætore aut pro Conſule exibat, memoratur *Feſto Pompejo* &c.

SALUSA, fil. Suph. 1. Paral. *c.* 7. *v.* 37. Latin. *trinus, principalis*, vel dux.

SALUSTIUS, Prætorio Præfectus in Chriſtianos ſævus, circa A. C. 363. Rufin. *l.* 1. *c.* 36. Theodor. *l.* 3. *c.* 15.

SALUSTIUS Obeliſcus, Vide ſuprà *Obeliſcus.*

SALUTANDI Deos marinos, conſpectis terrarum oris, conſuetudo, occurrit, apud Statium *Theb. l.* 4. *v.* 805.

—— *Sic Ambracii per littora Ponti*
Nauticus in remis Juvenum, monſtrante Magiſtrò
Fit ſonus, inque vicem contrà percuſſa reclamat
Terra, ſalutatus *cùm Leucada pandit Apollo.*

Et *Propemptico Criſpini*, *l.* 3. *Sylv.* 2. *v.* 23. ubi de nave ejus,

Prima ſalutavit *Capreas, & margine dextrò*
Sparſit Tyrrhenæ Mareotica vina Minervæ.

De qua vide Caſpar. Barthium *Animadverſion. ad loca hæc.* De ritu *ſalutandi Ampullam Chriſmatis*, diximus ſuprà. Plura verò de *Salutandi* apud Veteres *ritu*, hic infrà.

SALUTANDI Patronos ritus, apud Romanos, memorabilis. Nempe *Salutatores* Romæ paſſim divitum & potentiorum limina obibant & matutinum *Ave* (hæc enim *ſalutatoria* vox erat) portabant. Martialis *l.* 1. *Epigr.* 56. *v.* 6.

Et matutinum portàt ineptus, Ave.

Eorum ſtatio veſtibulum fuit. A Gellius *l.* 4. *c.* 1. *In veſtibulo ædium Palatinarum omnis ferè ordinum multitudo, opperientes ſalutationem Cæſaris, conſtiterant.* Sed & *Salutatoriorum cubiculorum* meminit Plin. *l.* 15. *c.* 11. *Omnia jam, (coroneorum genera) & virorum ſalutatoriis cubiculis incluſa, ſimulachris noctium conſciis impoſita.* Ubi cubicula ſic vocari, in quibus divitem è dormitorio ſuo prodeuntem communis ſalutabat amicus, illaque imaginibus variis ornata fuiſſe, ait *Dalechampius.* Vide Caſaub. *ad Sueton. p.* 50. Horâ antelucanâ; & quidem potentiores horâ primâ, vel ſecundâ matutinâ, *ſalutabantur*, ut idem Poëta *alibi* indigitat. Hinc Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 19.

—— *Habet Trebius propter quod rumpere ſomnum*
Debeat, & ligulas dimittere, ſollicitus, ne
Tota ſalutatrix jam Turba peregerit orbem
Sideribus dubiis, aut illò tempore, quò ſe
Frigida circumagunt pigri Serraca Bootæ.

Veſtis, Toga: Idem Poëta *Sat.* 3. *v.* 126.

Quod porrò officium, (ne nobis blandiar;) aut quod

Pauperis

Pauperis hic meritum: ſi curret nocte togatus
Currere?

Præmium, cœna recta, vel ſportula, ſive pecunia vel obſonium, quæ pro ſalutationis officio diſtribui ſolebant, de quibus ſæpe jocantem adi *Martialem*: Hinc iterum Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 183.

—— —— —— Omnia Romæ
Cum pretio: quid das, ut Coſſum aliquando ſalutes?
Ut te reſpiciat clauſo Vejento libello?

Numerus ingens: Virg. *Georgic. l.* 2. *v.* 461.

—— Ingentem foribus domus alta ſuperbis
Manè ſalutantum totis vomit ædibus undam.

Cui turbæ præfuit aliquis, ſaltem in ædibus Cæſarum, *Officii curator*, in *marmore veteri* dictus: hôc enim nomine officioſa illa *ſalutandi* ratio inſignitur apud Auctores. Hinc apud Phædrum *l.* 1. *fab.* 30. *v.* 4.

Aſellus Apro cùm veniſſet obvius,
Salve, inquit, Frater. Ille indignans repudiat
Officium.

Et Ariſtippus, apud Horatium *l.* 1. *Ep.* 17. *v.* 21.

Officium facio. —— ——

Gallicè, *je fay ma cour aux grands*, &c. Vide ſuprà in voce *Officioſi*. Principum autem *ſalutationes* aliquid adorationis admixtum habuêre. Sueton. *in Vitellio c.* 2. *Idem miri in adulando ingenii, primus C. Cæſarem adorari, ut Deum, inſtituit: cùm reverſus ex Syria non aliter adire auſus eſſet, quàm capite velatô circumvertenſque, dein procumbens.* Geſtus enim habituſque Deos adorantium is erat, ut velatô capite, dextrâ manu labris admotâ, priore digitô, in erectum pollicem reſidente, corpus dextroverſum circumageren, ut ex Lucretio *l.* 5. Macrobio *Saturnal. l.* 1. *c.* 8. Plut. *Quæſt. Rom.* 10. Appulejo *Mileſ. l.* 4. *Minutio Felice*, aliis, liquet. Quem religioſum *ſalutandi* morem, cùm Diocletianus Imperator quoque admiſiſſet, manſit is ex parte & ſub inſecutis Principibus. Vide quæ ſuprà diximus in voce *Mater*, it. *Oſculum*; namque hæc non olim ſolùm, ſed & hodie, inter amicitiæ ac *ſalutationis* indicia: nec non ubi de *Adorandi ritu*, & phraſi *Purpuram adorare*: infrà verbo *Videre*. Et hæc quidem pænè publica fuit *Salutatio*, illa privata, quam apud Sueton. *c.* 4. Galba Sulpicius *exoletam alibi, in domo ſua obſtinatiſſimè retinuit; ut liberti ſervique bis die frequenter adeſſent, ac manè ſalvere, veſpere valere ſibi ſinguli dicerent.* Communis ſalutationis inter æquales ſolemnem formulam fuiſſe, *Ave Frater*, ex *loc.* Phædri *cit.* liquet: aliàs nomine quemque propriô compellârunt. Petitores verò ſeu Candidati civium quemcunque honeſtiore vocabulô, *Patris*, *Fratris*, *Patroni*, compellare ſolebant. Poſt puerperium feliciter tranſactum, gaudium & *ſalutatio*, inter amicos & clientes, his verbis peragebâtur, *Hodie yate ſalve*, apud A. Gellium *l.* 12. *c.* 1. & Plautum *Pſeudolo*, *Act.* 1. *Sc.* 3. ab Oriente ad Romanos delatô more; quam gratulationem prout quis ad publicum bonum, vel damnum natus videbatur, variabant. Sternutantes genu flexo *ſalutari* fuiſſe ſolitos, teſtatur Athenæus *Dipnoſoph. l.* 2. *c.* 27. apud Græcos videl. qui ſternutamenta aliquid divinitatis habere credebant: Latinis ea inter minimæ dignitatis omina reponentibus, Plin. *l.* 2. *c.* 7. Iidem Græci hoſpites ad epulum invitatos, ſi pueri eſſent, oſculi genere, quod *χύτραν* vocavêre (cùm nempe arreptis utrinque auribus illos oſculabantur) ſi provectiores, oſculô manuum & amplexu exceptos *ſalutabant*, verbô *ἄριστε*, i. e. *vir honeſte*. Unde Euripides *in Suppl.*

—— Ὃς εὐτυχεῖ, τίμιος γεγένηται.

Hebræi itidem *ſalute* defungebantur, uſi tum verbis, tum geſtibus. Verba erant, *Dominus tecum*: Item *Benedicat tibi Jehova*, Ruth. *c.* 2. *v.* 4. Quæ poſterior formula adeò uſitata fuit, ut *benedicere*, pluribus in locis Scripturæ, *ſalutare* ſignificet. Vide 2. Regum *c.* 4. *v.* 29. & Tertullianum *adv. Marcionitas l.* 6. Aliquando dicebant: *Pax tecum. Pax ſuper te, Abi in pace*, Matthæi *c.* 10. *v.* 12. 13. Vide ſuprà *Pax vobis*. Geſtus fuêre, corporis inclinatio, imò proſtratio, pedum deoſculatio, Lucæ *c.* 7. *v.* 38. communiter, vulgare oſculum, Exod. *c.* 18. *v.* 7. & Gen. *c.* 45. *v.* 15. quod Apoſtolo 1. Cor. *c.* 16. *v.* 20. dicitur *Oſculum ſanctum*, 1. Petri *c.* 5. *v.* 14. *Oſculum charitatis*: Tertulliano *Oſculum pacis*. Vide Druſium *ad loca diffic. Exod. c.* 12. Nec mortui ſuâ *ſalutatione* carebant. Poſtquam enim Præfica, exequiis perfectis, noviſſimum verbum illud, *Ilicet*, altâ voce pronuntiâſſet; qui comitati funus erant, domum abituri, extremum vale eodem ſono, inclamabant, hoc modô: *Vale, vale, vale, nos te ordine, quô natura permiſerit, ſequemur.* Quô de more Varro *Logiſt.* loquens, *Ideo*, inquit, *mortuis Salve & Vale dicitur: non quòd valere & ſalvi eſſe poſſint, ſed quòd ab his recedimus, eos, nunquam viſuri*, &c.

SALUTANDI ritus olim inter Albigenſes receptus talis. Salutabant amplexando, ponendo manus ad utrumque latus, & vertendo caput ter ad utrùmque humerum dicendo qualibet vice, *Benedicite*, ut apparet ex ſententiis illorum, *in libro Sententiar. Inquiſit. Tholoſ.* Sed & aliquando id factum fuit flexis genibus: aliquando manibus ad terram uſque demiſſis. Aliquando etiam fuit requiſita. Sic legitur de quodam, *requiſitus per dictum hæreticum quòd genu flecteret coram eo, & diceret, Benedicite, tunc genu flexit, & dixit Benedicite coram eo: & hæreticus reſpondit, Deus vos perducat ad bonum finem. Ibid.* Quod quid ſit, vide ſuprà *Bonus Finis*. Nec ab iis ſolùm, qui recipiebantur, hanc Salutationem requirebant, verùm & qui inter ipſos *Perfecti* vocabantur, alioſque recipiebant, in mutuo occurſu hunc ſalutandi morem obſervâſſe, legimus *ibid.* in ſententia Amelii de Perlis, quòd ipſe & Petrus Auterii coram Inquiſitoribus *mutuâ adoratione ſeſe invicem ſalutarunt; ac ambo unus alium mutuò coram ipſis proni in terram more hæreticali adoraverunt, & ejuſdem ſectæ eſſe ſe ipſos dixerunt, & ſe alias pluries adorâſſe more conſimili ibidem recognoverunt.* Ceremonia hæc *Melioramentum* videtur dicta, *ibid.* ubi de quadam muliere habetur, *quòd vidèrit quandam perſonam genu flectentem coram Petro Auterii in domo ſua prædicta, & tunc ipſa fuit requiſita, ut faceret Melioramentum ſuum coram dicto hæretico, ſicut alia faciebat, & tunc ipſa cœpit genu flectere coram dicto hæretico, & neſcivit facere Melioramentum prædictum; & tunc præſentes inceperunt videre, & ipſa fuit verecundata & receſſit inde*: apud Phil. à Limborch *Hiſtoria Inquiſit. l.* 1. *c.* 8. Vide & ſuprà voce *Conſolati*.

SALUTARIA, Syriæ, aut Euphratenſis urbs. *Lib. Notit.*

SALUTARIS, vocatur pars Macedoniæ, Phrygiæ, Palæſtinæ, Syriæ, & Galatiæ. *Lib. Notit.*

SALUTATIO, in Iſidis Sacris, vide ſuprà *Excitare*, *Iſis*.

SALUTATIO Angelica, in Eccleſia Romana, in invocatione Mariæ Virginis Θεοτόκου ut plurimum adhiberi ſolita, concinnata eſt, partim ex Angelica Salutatione, partim ex verbis Elizabethæ, partim ex aliis aliunde poſtmodum additis. Sic enim ea ſonat, *Ave Maria gratia plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui Jeſus. Sancta Maria, mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis noſtræ, Amen.* E quibus priora verba occurrunt apud Lucam *c.* 1. *v.* 28. & 42. ubi in Græco habetur, *Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί*: quæ ſunt verba Angeli. Item *εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου*; quæ verba ſunt Eliſabethæ. At poſteriora, nempe verba illa, *Sancta Maria Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus*, ſeculô V. ultima verò, *Nunc & in hora mortis noſtræ*, demum Pii V. juſſu, adjecta eſſe, docet Dominic. Macer *in Hierolexico*. Idem, ſignum campanæ, quô ter in die datô Chriſtiani moneantur, ut ſalutationem hanc recitent, inſtitutum fuiſſe ab Urbano II. præcipue matutinum & veſpertinum, ut omnes fideles hac oratione, pro recuperatione Terræ Sanctæ Deum precarentur, dum illô bellô erant occupati, addit. Quæ conſuetudo poſtquam 134. annos durâſſet, neglecta eſt, uſque ad Gregorium IX. qui illam denuo in uſum revocavit, additô meridianô ſignô. Platina tamen & Ciaconius à Calixto III. id inſtitutum contendunt, victoriæ in Hungaria tunc obtentæ cauſâ. Ludovicus poſtmodum XI. Galliæ Rex Kalendis Maji, ut per totam Galliam idem fieret, præcepit. Quòd verò, ſub initium concionis, recitari debeat, primus Dominicus, ordinis ſui auctor, ſive, ut alii volunt, Vincentius Ferrerius, ordinâſſe legitur. Vide eundem Macrum *in Hierolexico*, ubi & *de Salutatione Beatiſſimorum* &c. de *Salutationis verò ritu in Paſchatis die*, in vocibus *Diptycha* & *Paſcha*: nec non ſuprà in voce *Roſarium*.

SALUTATORES, Deductores, Aſſectatores, tria ſunt nomina & genera ſive clientum, ſive amicorum, qui attendendi ad honores aſpiranti, Romanis moribus, apud Q. Ciceronem *l. de Petit. Conſul.* Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. l.* 2. *v.* 353. & ſuprà ubi de *Salutandi ritu*.

SALUTATORIUM, in Communione Romana in Monaſteriis Virginum, locus eſt, in quo ad *ſalutandum* advenientes excipiuntur. Præſertim verò ſic appellata eſt exedra Ædi ſacræ adjuncta, ubi Epiſcopi, priuſquam ſacra peragerent, ſalutationes adventantium excipiebant, apud Latinos Græcoſque. Sed & ibi indui ac præparari ſolebant. Gregorius M. *l.* 4. *Ep.* 54. ubi Marianum Ravennæ Archiepiſcopum monet, ne extra celebrationem Miſſæ, palliô utatur: *Non aliter*, inquit, *te uti memineris palliô, niſi in propria tuæ Civitatis, dimiſſis jam filiis, Eccleſia, procedens à Salutatorio, ad ſacra Miſſarum ſolennia celebranda, peractis verò Miſſis, idem in* Salutatorio *rurſus curabis deponere.* Ibidem, propter anguſtiam loci, nonnunquam habitâſſe ſacrorum Miniſtros refert Gregorius Turonenſ. *l.* 2. *c.* 21. *Et quia eô tempore Eccleſia parvam intra Muros poſſeſſionem habebat, ipſi Sacerdoti, in ipſo, quod modò* Salutatorium *dicitur, manſio erat*, apud eundem Macrum *l. cit.* Vide quoque Car. du Freſne *in Deſcr. Ædis Sophianæ num.* 88. Suicerum voce Ἀσπαστικὸν, ut & ſuprà in voce *Aſpaticum*, it. *Proaula*. De *Salutatoriis* verò *Cubiculis* Romanorum diximus, ubi de *Salutandi ritu*.

per SALUTEM Cæſarum jurandi ritus, Chriſtianis veteribus in uſu, vidè ſuprà ubi de *Juramento*: uti de ritu *per Alexandri Salutem* jurandi, Macedonibus olim frequentato, Curt. *l.* 6. *c.* 11.

SALUTES, Gallicè *Saluts*, nummi dicti ſunt aurei, ſub Carolo VI. Galliæ Rege & Henrico VI. Angliæ Rege in Gallia cuſi, de quibus vide ſuprà in voce *Salus*. Item xenia & præſtationes, quæ cum *ſalutationis* ritu offerri ſolebant, *Ibid.* Vide quoque infrà *Viſitatio*.

SALUTIARUM Marchionatus, provinc. eſt Pedemontii, ad radices Alpium, A. C. 1600. conceſſa Sabaudiæ Duci ab Henrico IV. Galliæ Rege locô Breſſiæ, cum Bugeſia, Geſia & Verromæa regiunculis cis Rhodanum. Inter Pedemontium ad Boream & Orium, Delphinatum ad Occaſum, & Comitatum Niceæ ad Meridiem. Ejus Caput eſt Salutiæ, olim *Auguſta Vagiennorum*, ſita in colle, cum arce egregia & templo magnificentiſſimo. Sed pendet etiam ex ea Carmaniola, in Pedemontio proprio inſerta. Vide *Salinæ*.

SALUTIGERULI Pueri, comitatûs portio apud parùm pudicas mulieres olim fuêre; qui dominarum juſſu hunc illum *ſalutabant*, eranique nuntii, internuntii, renuntii. Meminit eorum, ubi mores mulierum perſtringit, Plautus *Aulul. Actu* 3. *Sc.* 5. *v.* 24.

M. *Nulla igitur dicat; Equidem dotem ad te attuli*
Majorem multò, quàm tibi erat pecunia.
Enim mihi quidem æquum eſt, purpuram atque aurum dari,
Ancillas, mulos, Muliones, Pediſequos,
Salutigerulos *pueros, vehicula, qui vehar.*

Eoſdem idem *Damnigerulos* vocat; Item *Gerrones* & *bonorum Exagogas*,

tas, ut qui ad ſcortilla etiam inficetiſſima dominorum bona juſſi efferebant, *Trucul. Act. 2. Sc. 7. v. 1.*

> *Ite, Ite hac ſimul Mulieri, darnugeruli, foràs gerrones,*
> *Bonorum exagogæ.*

Juvenalis de iiſdem *Sat. 14. v. 28.*

> *Ut non ter decies reſpiret! conſcia Matri*
> *Virgo fuit: ceras nunc hac dictante puſillas*
> *Implet, & ad mœchum dat eiſdem ferre cinædis.*

Quò reſpiciens *Salutigerulos Dæmones* habet Appulejus *de Deo Socr.* inquiens *Hos Græcò nomine Δαίμονας nominant; inter terricolas cœlicolaſque vectores; hinc precum, inde donorum: Qui ultro citroque portant, hinc petitiones; inde ſuppetias; ceu quidam utriuſque Interpretes ac Salutigeruli.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, & Tit. Popmam *de Operis Servorum.*

SALUTIO, Vide *Salatio.*

SALUVII, Latinis dicti, qui Græcis Σαλύες. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 95.* ut & in voce *Salyes.*

SALVUS Caſſetta, Dominicanorum Generalis, A. C. 1481. A Papa Sixto IV. in Germaniam miſſus, Alberti M. ſepulchrum aperuit. Panormo Siculus, obiit A. C. 1483. Scripſit vitam Vincent. Ferrerii, &c. Leand. Alb. *de Vir. Ill. Ord. Præd. Anton. Senenſ.* &c.

SALVUS Conductus. vide ſuprà *Conductores.*

SALVUS Lotus, in Theatris olim acclamatum à Gentilibus, cùm Martyres feris objectos propriò ſanguine perfuſos videbant: Quia enim à Chriſtianis auditu acceperant, lavacrô Baptiſmi ſalvos fieri credentes, quam fidem propriò ſanguine obſignare Martyres non detrectabant; hinc illos ſanguine in Amphitheatris ſuô conſperſos cernentes, cruentô hôc ſarcaſmô excipiebant, *Salvus Lotus.* Auctor *Paſſionis* Perpetuæ & Felicitatis, per Holſtenium editæ, *Et ſtatim in fine ſpectaculi, leopardô ejectô; de uno morſu tantô perfuſus eſt ſanguine; ut populus revertenti illi ſecundi Baptiſmatis teſtimonium reclamaverit:* Salvum lotum, Salvum lotum: *Planè utique ſalvus erat; qui hôc modô ſe laverat*, apud Dominic. Macrum *in Hierolexico.*

SALYES, populi Occidentales qui contra Romanos bellum geſſerunt, *Steph.* Falsò, cùm ſint Gallorum maximè meridiani, *Valeſ.* Vide quoque *Sallyes.*

SALYI, vel SALYES, in Romanis tropæis *Salluvici*; apud *Goltzium*, i. e. *Salluvii*; ut eos vocat Amm. Marcellin. *l. 15.* Floro *in Epit. l. 60.* nunc *Tranſalpini Ligures*, nunc *Falanii*, vel *Salanii*, pro *Saluvii*; *Straboni Salyes*, populi Galliæ, à Mari Gallico ſive Maſſilia, uſque ad flumen Druentiam, ſedes ſuas habebant. Idem eos oræ maritimæ imminentes Alpes incolere ait, i. e. montes, ac partem litoris *Græcis miſtos*, nimirum Maſſilienſibus; quos priſci Græci Λίγυας ſive Ligures, & eorum regionem Liguſticam, poſteriores Κελτολίγυας, h. e. *Galloligures*, vocitaverint: Item oram maritimam tenere Maſſilienſes & *Salyes*, uſque ad fines Italiæ. Quod de Maſſilienſibus quidem, Antipolim & Nicæam ad Alpes occupantibus, verè dictum eſſe: at non *Salyes*, verùm Deciates & Oxubios, Alpes tangere, contendit *Valeſius.* Si Plinio *l. 3. c. 5.* creditur, *Ligurum celeberrimi ultra Alpes Salyi* fuerunt, tum Deceates & Oxubii: & Vercellæ Libicorum ex Salyis ortæ ſunt. Florus *l. 3. c. 2.* eos *primos trans Alpes arma Romana, cùm de incurſionibus illorum Maſſilia quereretur, ſenſiſſe*, memoriæ falsò tradidit: quippe Q. Opimius Conſ. Oxubios & Deciates, *Maſſilienſium fœderatorum oppida Antipolim, Nicæamque* vaſtantes, antè ſubegerat; ut Epit. *l. 47.* T. Livii addocet. Teutomalium *Salviorum* Regem à Romanis victum Allobroges receperunt: ideo bellum illis illatum. Caput totum Aquæ Sextiæ, de quibus vide *ſuprà*: Arelatum quoque & Taraſconem ad Rhodanum, huic genti attribuit *Ptol.* à quo Σάλικες mendosè, pro Σάλυες, nuncupantur. Hadr. Valeſ. in voce *Aquæ Sextiæ Salyorum.*

SAMA, fil. Jechoniæ, 1. Paral. *c. 3. v. 18.*

SAMA, civitas in tribu Juda, Joſ. *c. 15. v. 20.* Nomen viri, 1. Paral. *c. 8. v. 13.* Latinè, *audiens*, vel obediens.

SAMAA, frater David, 2. Sam. *c. 21. v. 21.* Fil. Merari, 1. Paral. *c. 6. v. 39.* Latinè Idem.

SAMAA, fil. Macelloth, 1. Paral. *c. 8. v. 32.* Latinè, *nominatus*, vel *appoſitus*, aut *perditio*, vel *deſolatio.*

SAMACHONITES, vel Semechonites Lacus, Σαμαχωνῖτις, vel Σεμεχωνῖτις λίμνη; apud Joſephum *Jud. Antiqq. l. 5. c. 4.* *Aquæ Merom*; Joſuæ *c. 11. v. 5. 7.* unus fuit ex tribus lacubus, ad Jordanis fontes, longus 60. ſtadia, latus 30. *Joſua* ſic à ſitu, quòd *ſuperior* eſſet, *Joſepho* à *piſcatione* dictus eſt ac ubertate piſcium. *Samachon* enim vel *Semechon* Arabicè; piſcis eſt. Inde *Semechonitæ* populi, eidem *de Bell. Jud. l. 4. c. 1.* & *regio Semechonitis*, *l. 3. c. 2.* ubi Peræam ad ortum terminari dicit Ἀραβίᾳ τε καὶ Σεμεχωνίτιδι, *Arabiâ & regione Semechonitide.* Quò pertinet, quòd Arabiæ nomen Chaldæus Interpres paſſim reddit *Sumchuathas* 1. Regum *c. 10. v. 15.* Jerem. *c. 25. v. 20.* & Ezech. *c. 30. v. 15.* Sed & huc referendum, quòd à Kimchio *in Pſalmum* 24. ſeptem marium terræ Canaaneæ unum vocatur, ימא סוכני *Mare Sochni*: omnino enim legendum סמכני i. e. *Semechonitæ.* Quod ex ipſo ordine colligas, *Et hæc ſunt ſeptem Maria, Mare Magnum, mare Sochni, mare Tiberiadis, mare Salſum* &c. Ubi *Mare Magnum*, eſt mare Mediterraneum: *Mare Sochni*, eſt lacus Semechonites ſeu Samachonites, in ipſis Jordanis fontibus, ut mare Tiberiadis in medio & *mare Salſum*, i. e. Lacus Aſphaltites, in Jordane extremo. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 1. c. ubi de Piſcibus in ſpecie.*

SAMAD, fil. Elphaal. 1. Paral. *c. 8. v. 12.*

SAMAJA, Pater Semri, 1. Paral. *c. 4. v. 37.* Fil. Joël, 1. Paral. *c. 5. v. 4.* Vir Gabaonites, 1. Paral. *c. 12. v. 4.*

SAMAMYCII, populi juxta Syrtim magnam, *Ptol.*

SAMANA, Inſula una ex Lucajis, in mari Boreali inter Inſulas S. Salvatoris ad Boream & Majaguanam ad Meridiem. Ab Anglis habitata.

SAMAOTH, nomen viri, 1. Paral. *c. 27. v. 8.*

SAMARA, promontor. in Oceano Orientali; ubi deſinit Caucaſus.

SAMARABRIÆ, gentes circa Indum, Plin. *l. 6. c. 20.*

SAMARAIM, Civitas in tribu Benjamin, Joſ. *c. 18. v. 22.*

SAMARDACUS, homo ridiculus. Chryſoſtomus *ad Epheſ. Hom. 18.* Οὐχ ὁρᾷς τοὺς λογοποιοὺς γελωτοποιοὺς, σαμαρδάκους, οὐδὲ εἶναι εὐτραπέλους; Vide Martinium *in Etymolog.* Sic in *Actis* Quirini Mart. *num. 3.* *Video enim te ſicut ruſticanum, quaſi à ſamardaco inductum, qui & te & ſe decepit*: ubi, vox hæc, inquit vir eruditus, *Afris impoſtor eſt, morio, planus.* Auguſtin. *contra Academicos l. 3. c. 15.* *Ille autem caſu planus erat, de iis, quas Samardacos jam vulgus vocat.* Eorundem meminit Chryſoſtomus *Homil. ad Epheſios* 18. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

SAMAREUS, fil. Chanaan, Gen. *c. 10. v. 18.* Vide Bochart. *Phaleg. p. 347.*

SAMARIA, nomen viri, 1. Paral. *c. 12. v. 5.*

SAMARIA, regio Palæſtinæ inter Judæam ad Meridiem, & Galilæam ad Septentrionem; Tribus Ephraim & Manaſſe cis Jordanem complexa, cum urbe ejuſdem nominis, pulcherrima & munitiſſima; ac poſt Therſam Regum Iſraël ſede. *Steph.* Σαμάρεια, πόλις Ἰουδαίας, ἡ μετονομασθεῖσα Νεάπολις. καὶ Ἐπαφρόδιτος φησὶ τὸ ἐθνικὸν αὐτῆς Σαμαρεὺς εἶναι, ὁ δὲ Ἀντίοχος Σαμαρείτης. Joſephus *l. 3. Jud. Antiq. c. 2.* ab Amri Iſraëlis rege conditam ſcribit, qui *Simeron*, vel *Schomronem* montem à quodam *Semer* emit: civitatemque, quam in montis vertice extruxerat, à venditoris nomine *Someron*, ſive (ut tranſtulit noſter interpres, 1. Regum *c. 16. v. 24.*) *Samariam* A. M. 3112. appellavit. Hâc deinde Reges Iſraelitarum pro regia uſi ſunt. Aliàs *Ecthemas* dicta eſt, teſte *Euſebio.* Illam Eliſæus Propheta contra Benhadabum, Syriæ Regem tuitus eſt, militibus ejus cæcitate afflictis: quô factô hic irritatior, A. M. 3146. cum immenſo exercitu urbem obſeſſam ad ultimam famem redegit, miraculosè liberatam. Capta tandem eſt A. M. 3314. à Salmanazare, poſt obſidionem trium annorum: Hic incolis aliò tranſlatis, novos huc colonos miſit, ex variis gentibus; quarum quælibet proprio Idolo inſerviit: quibus per leones divinitus punitis, Rex aliquem ex captivis ſummiſit, qui in agnitione veri Dei Samaritanos utcunque inſtrueret. Sed orta mox religionis miſcella. Dein poſt Hyrcani Judæorum Pontificis expugnationem A. M. 3941. ab Herode rege iterum A. M. 4033. ædificata, & in honorem Cæſaris Auguſti Σεβαστὴ dicta fuit, hodie *Naplous.* Sannaballetes regionis Præfectus, ſub Dario fuit, cui fide non ſervatâ, Alexandro adhæſit; qui ipſi veniam templi in monte Garizim, ſimilis Hieroſolymitano, condendi propterea conceſſit: ita autem Judæos eò facilius ſub jugo ſuo retenturum ſe ſperavit. Hic Pontificem Magnum generum ſuum Manaſſen fratrem Jaddi inſtituit. Huic ſe junxerunt omnes illi Sacerdotes, qui peregrinis matrimoniis erant irretiti; imo quidquid Legis diſciplinam ferre non poterat, Samariam, tanquam in Aſylum, confluxit. Hinc ſchiſma, inter Judæos & Samaritanos, de loco Adorationis legitimæ contendentes: adhuc ſtetiſſe hoc templum, Johannis tempore, ex Euangelio ejus *c. 4. v. 20. 21.* patet. Non ſacrificârunt: autem Samaritani, in templo, quod Hieroſolymis erat, neque ullas legis ceremonias cum Judæis communes habebant. Reſurrectionem mortuorum luſiciari, ſolum Moſis Pentateuchum pro Canonico habuerunt. Diviſi in Eſſenios, Sebuenos, Gorthenios & Doſitheos. Jesum Christum ingreſſu arcere conati, à tempore Zenonis Imperatoris in Chriſtianos ſævire, templa eorum diripere, &c. cœperunt; ſed ab Imperatore puniti, etiamque Monte Garizim, fidelibus conceſſô, exuti ſunt. At ſub Anaſtaſio, illô denuô potiti, quidquid Chriſtianorum ibi deprehenſum, occiderunt crudeliter: quæ ſævitia à Procopio punita eſt, qui Edeſſâ cum copiis huc veniens, plurimos eorum neci dedit. Nihilominus ſub Juſtiniano denuò emergentes, etiam Regem ſibi elegerunt, nomine Julianum; cujus auſpiciis denuo in Chriſtianos incredibilem ſævitiam exercuêrunt, ſed oppreſſi ab Imperatoris militibus, & ſeveriſſimis edictis coërciti ſunt, Julianô ultricibus flammis uſtulatô. Tandem A. C. 551. mentiti ſe Chriſtianos fore, per Sergium Epiſcopum Cæſareenſem ab Imperatore, jus iterum nacti ſunt teſtamenta condendi, &c. nihilominus non deſtiterunt perſequi Chriſtianos omni ratione, uſque ad Gregorium M. ſub quo unus ſectæ hujus Chriſtianô mancipiô uti voluit Poſt quæ tempora de illis Hiſtorici altum ſilent. Vide Joſeph. *Ant. Jud.* Torniel. Salian. Spond. *in Annal. V. T.* Baron. *in Annal. Eccl.* G. Hornium *Hiſtoriâ Eccl.* cum *Notis & Obſervationibus* Leydeckeri, ut & in *Continuatione* voce *Samaria*: Adde quòd extructa illa moles Templo Hieroſolymitano æmula, à Manaſſe memorato, poſtquam ſtetiſſet annos 200. ab Hyrcano diruta eſt, Franc. Burmann. *Synopſ. Theol. l. 4. c. 15. §. 28.* fuitque non minima diſſidii materies inter utramque gentem, quod couſque efferbuit, ut mutuô commerciô penitus abſtinuerint, neque licuerit Judæis cum *Samaritanis* cibum capere, ut colligere eſt, ex Johann. *c. 4. v. 9.* Imò cùm ex qualibet ſub cœlo natione Proſelytos admitterent Judæi, *Samaritanum* tamen admiſere nullum, ut apparet ex ſolemnibus ditis, quas vocant *Excommunicationem in ſecreto nominis tetragrammati*, quaſque ab Eſra ac Nehemia in illos evibratas fuiſſe, dicunt Judæi, ita ſonantes: *Poſtquam congregâſſent totum populum, in Templo Jehovæ, & adduxiſſent 300. Sacerdotes, attuliſſentque 300. tubas, & totidem exemplaria Legis, Levitæ dirum canentes carmen devovebant Samaritanos omni genere Excommunicationis, in ſecreto nominis tetragrammati, ac in Decalogo, Excommunicatione item ſuperioris atque inferioris domûs judicii, ne ullus Iſraelita panem cùm Samaritano*

edat (hoc enim facere, idem foret, ac ſuillâ veſci) neve ex illis ullus unquam in Iſraele ſit Proſelytus, aut partem habeat, in reſurrectione mortuorum. Vide Druſium *in trib. Sect. l. 3. c. 11. ex Ilmedenu*, & Joh. Buxtorfium *Ep. Hebr. p.* 59. ubi R. Gerſom literarum apertutam, ſub hujus excommunicationis pœnâ, ſuis prohibuiſſe, narrat: ſuprà quoque voce *lithoſtrotus*, ubi ſimile itidem conclave juxta templum ſuum feciſſe, & undecimum præceptum Decalogo addidiſſe, ad templi ſui dignitatem evehendam, vidimus. Quamvis verò cum Sadducæis multa haberent communia, in eo tamen ab illis differebant, quòd Angelorum admitterent exiſtentiam, qua de re vide Epiphanium *Hær.* 9. & 14. Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l. 1. c. 11.* & Seldenum *de Jure N. & G. l. 2. c. 5.* Leontius tamen & hoc negat, *de Sectis Act. 2. p.* 422. Memorantur hi *Samaritæ* ſeu *Samaritani*, inter *Hiſtoriæ Aug.* Scriptores, Æl. Lampridio, in *Vita* Heliogabali *c.* 3. *Dicebat præterea, Judæorum & Samaritanorum religiones & Chriſtianorum devotionem illuc transferendam, ut omnium culturarum ſecretum Heliogabali Sacerdotium teneret.* Et Spartiano in *Epiſtola* Hadriani de Ægypto & Alexandria, ubi ſimiliter tria hæc nomina junguntur, *Nemo illic Archiſynagogus Judæorum, nemo Samarites, nemo Chriſtianorum Presbyter*: ubi quinam ſic vocentur & quomodo ab Hebræis diſcernantur, explicatum eſt quoque Scaligero *De Emendat. l.* 7. Sed & ab Imperatorib. in *Conſtitutionibus* diverſis ſeparantur hæ duæ ſectæ. Photius *in Nomocan. tit. 6. c. 7.* *Samaritas agricolas* à reliqua illa gente diſtinguit, & fuiſſe hos meliore conditione, quàm cæteros, oſtendit, Σαμαρείτας γεωργὰς nominans, & Σαμαρείτας τοὺς τὰ γήδια ἀγροικούς. At Judæi terram poſſidere ſimul & colere à multis ſeculis deſierunt: etſi in Benjamini Judæi *Itinerario* legas aliquot locis Judæos γεωργούς. Sed ut plurimùm tam *Samaritæ*, quàm *Judæi*, negotiatoribus operas locabant. Unde factum, ut *Samaritæ* Conſtantinopoli vocarentur *Miniſtri menſariorum*, qui rationes conficientibus aderant, & iis ſubſcribebant. Juſtinianus *in Edicto*, Περὶ ἀργυροπρατικῶν συναλλαγμάτων. Εἰ γράμματα φέροι αὐτοῦ ἢ τῆς τραπέζης προεστηκότος, ἢ ὑπουργοῦντος αὐτῷ, οὓς Σαμαρείτας καλοῦσι. *Si literas attulerit ipſius Menſæ præfecti, ſeu miniſtri ejus, quos* Samaritas *vocant.* Et fortaſſe alluſum à primis Auctoribus ejus nominis, ad vocis notionem. Eſt enim σαμαρείτης, ut ſi dicas φυλακικός, à verbo, quod *cuſtodire* & *obſervare* ſignificabat. Vide Iſaac. Caſaubonum *Not. ad Lamprid. loc. cit.* Plura de iis vide apud Auctores laudatos Cl. Suicero *Theſ. Eccl.* voce Σαμαρείτης. Ubi ſolùm admiſiſſe Pentateuchum, illosque in 4. ſectas diviſos, *Gorthenos, Sevæos, Eſſenos & Doſitheos*, addit.

SAMAROBRINI, populi Galliæ Belgicæ, quorum præcipua urbs eſt *Samarobrinum*, Græci codices *Ptol.* habent *Samarobriga*, & *Samarobriva*, vulgò *S. Quintin. Amiens Divio, Cambray Leodio. Baudrando* fuit Ambianorum caput. Hodie *Amiens*; urbs ampla, totiuſque Picardiæ primaria, ad Somonam fluv. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Remenſi, cum arce permunita. Dicitur etiam *Ambiani*, & *Ambianum*. Vide ibi, & hic infrà.

SAMAROBRIVA, caput Ambianorum, olim ab incolis ſic dicta. Cæſ. *l. 5. Bell. Gall. c.* 53. *L. Domitiô, Appiô Claudiô Coſſ. & inſequentis anni initio, Cæſar cum tribus Legionibus circùm* Samarobrivam *tribus hybernis hyemare conſtituit, & totam hyemem ad exercitum manere decrevit.* Quô tempore ibidem unà cum Cæſare erat Trebatius JCtus quem Cæſar ſæpe conſuluit. Unde Cicero ad eum, *l. 7. Famil. ep.* 11. *Una mehercule collocutio noſtra plus erit, quàm omnes Samarobrivæ.* *Claudio Ptolemæo* Σαμαρόβριγα; in *tab. Peutingeriana Samarobriva*, prope Teuceram *Ticure*, qui vicus eſt ad flum. Alterjam: *Æthico Samarobrivæ*, aliquando & *Ambiani*, appellatur. Nomen autem Gallicum eſt, & veteri Celtarum lingua, *Samari* aut *Samaræ pontem pontesve*, ſignificat: ut Briva Iſaræ, apud *Æthicum, Pontem Iſaræ*. Quippe apud eam urbem plures olim fuêre, ut & nunc ſunt, pontes ad Samarum: quod flumen *Samarum* vel *Samaram* Gallos, ætate Ciceronis ac Cæſaris, vocaviſſe, nomen tum uſitatum *Samarobriva* vel *Samarobrivarum*, indicat; hodie *Sumina*, corruptè *Somona* dicitur. Poſtea verò urbs, more multarum aliarum Galliæ civitatum, propriâ appellatione depoſitâ, nomen Gentis, cujus caput erat, ſuſcepit ac dicta eſt *Ambiani*. Vide ſuprà *ſuô locô*.

SAMARRA veſtitus damnati, à tribunali Inquiſitionis in Communione Romana. Et quidem, quibus eſt ſupplicium ignis deſtinatum, quales ſunt confeſſi, & Impœnitentes, vel Negativi, it. Relapſi, illi induuntur veſte vel ſaccô, ſeu veſte ſcapulari, quam aliqui *Sambenito*, alii *Samarram* vel *Samarrettam* appellant: quia eadem eſt formâ, quâ ſaccus benedictus, ſed notis diverſis, colore atrô, flammis appictis, interdum etiam in medio flammatum hæretico condemnato ad vivum depicto; nonnunquam dæmones appinguntur, hæreticum ad inferos detrudentes, ut & alia quædam, quò magis homines horrendô hôc ſpectaculô ab hæreſi deterreantur. Quòd ſi quis poſt latam demum ſententiam fatetur crimen, & ſe convertit, antequam è carcere exeat, & non eſt relapſus, induitur *Samarrâ*, in qua ignis eſt depictus flammas deorſum mittens, quod Luſitanis *fogo revolto* dicitur. Additur in capite *Carocha*, de qua ſuprà. Alia verò veſtis *Sambenito* eſt, de quo paulò poſt. Vide *Hiſtoriam Inquiſit. Goanæ c.* 26.

SAMBANA, Aſiæ locus, Diodor. Sic. *l.* 17. *Ptol.* vocat *Sambatas*, gentem Aſſyriæ.

SAMBASTI, Indiæ gens, quæ populi arbitriô regitur. Hos Janus Gebhardus, *Exercitationibus Politicis & Philologicis ad Qu. Curtium* cenſet, quos Curtius *l. 9. c.* 8. vocat *Sabracas*, circa Indum fluvium ſitos & Arianus *l.* 6. *Abaſtanos*, vicinos *Oſſadiis*.

SAMBASUM, urbs Inſulæ Bornei, in ejus parte Occidentali cum portu, quamvis 30. mill. paſſ. diſtet ab ora littorali.

SAMBENITO, vide *Saccus Benedictus*.

SAMBIA, Peninſula Pruſſiæ Ducalis, Cujus Occident. & Boreal. latera mari cincta, Zephyrô & Boreâ vehementius ſpirantibus, ſuccinum colligunt. In hac præclara urbs eſt Regiomons, *Meiel*.

SAMBICUS, latro inſignis, qui templum Dianæ expilavit in Elide.

SAMBLACITANUS Sinus, Maſſilienſi non obſcurior, in quibuſdam membranis, *ſinus Samblacetanus*, & *ſinus Sambracitanus*, nonnunquam ſed mendosè *Sabricitanus*, ſinus eſt maris Gallici, ab Æthico *in Itiner. portuum & poſitionum navium ab Urbe Arelatum uſque*, inter Forum Julii & Heracliam Caccabariam vel Perdicariam, ponitur, à Foro Julii 25. ab Heraclia 16. mill. paſſ. & non *portus*, ſed, ſicut Nicæa aliaque loca, *plagis* tantùm, h. e. *plaga (une plage)* appellatur. Hodie habet ab Occidente portum S. Tropeſii, Amelio memoratum, in navigatione Gregorii XI. A. C. 1367. ab Ortu portum S. Maximi *S. Maixime*; à Meridie Promontorium Caput Caninum, *Teſte de Can*, cum inſul. cognomine. Grimaldum à Septentrione, *Grimaud*; quem idem Amelius Epiſcopus Senogalliæ *locum de Grimaldo* nuncupat; & modò à Grimaldo ipſi proximo dicitur *Golfe de Grimaut*; modo à portu S. Tropeſii, *le Golfe de Tropés*. Vide Hadr. Valeſ. *in voce, Gallicum mare*, ut & voce *Sambracitanus ſinus*.

SAMBOS, urbs Arabum: Cives *Sambi*, vel *Sambitæ*, *Steph.*

SAMBRA, fluv. Belgicæ ſecundæ, *Notit. Imper. Romani* an idem qui *Sabis*, vel *Saba*, vulgo *la Sambre*: an potius Samara, vel Samina, *la Somme*, in Oceanum influens? *Sambre* verò, locus eſt ad mare, non procul à Montibus S. Angilberti, inter Witſantum, & Sangatam. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SAMBRACATE, inſula Arabiæ Felicis in ora ad ortum maris Erythræi.

SAMBRACITANUS ſinus *Golfe de Grimaut*, Sinus eſt parvus maris Mediterranei in ora Provinciæ, prope Sambraciam ſeu Grimaldum oppid. & Fanum S. Eutropii, *S. Tropes* 33. leuc. à Foro-Julii in Meridiem.

SAMBRI, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. Plin. *l. 6. c.* 30.

SAMBROCA, Hiſpaniæ Tarraconenſ. fluv. *Ptol. Sambuca Floriano*. Hodie *Ter*, *Brettio*, fluv. Cataloniæ. Oritur in Pyrenæis montibus, in confinio Ceretanorum, dein prope Auſam & Gerundam labitur, & 6. leuc. infra, verſus Emporias in mare Mediterraneum ſe exonerat, 22. leuc. à Barcinone in Cæciam.

SAMBRUCENI, populi circa Judæam, Plin. *l. 6. c.* 20.

SAMBUCA, triquetrum inſtrumentum fuit ruſticum, imparibus longitudine fidibus, *Junio* acuti ſoni & arguti, tetrachordum, *Athen.* à *Sambyce* inventore, *Dion.* potius à voce Hebr. סבכא *Sabbeca*, *Scalig.* cujus mentio fit Dan. *c. 3. v.* 5. *Quo tempore audietis ſonum cornu, fiſtulæ, citharæ*, Sambucæ, *pſalteriorum* &c. Vide quoque *v.* 7. 10. 15. Eâ mulieres ludebant, hinc *Sambucinæ*, Liv. *l. 39. c. 6.* *Sambuciſtria* appellatæ: quas victâ jam Aſiâ, cùm luxus omnia Romæ occupare inciperet, conviviis adhibitas fuiſſe tradit. *ibid. Tunc Pſalteria, Sambuciſtriaque & convivalia Ludionum oblectamenta addita epulis*: Cùm priùs *mos eſſet epularum, ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibias, clarorum virorum laudes atque virtutes*, Cic. *Tuſcul. l.* 4. ſeu, *ut fides ac tibiæ adhiberentur, in hortamen virtutis*, Quintilian. *Inſtitut. Orator. l. 1. c.* 14. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*. Eædem & *Sambucæ* appellatæ, apud Spartian. *in Hadriano c.* 26. *In convivio tragœdias, comœdias, Atellanas*, ſambucas, *lectores, Poëtas, pro re ſemper exhibuit.* Ubi *Sambucæ*, inquit Salmaſ. non ſunt inſtrumenta illa Muſica vulgò nota, ſed Muſicatiæ mulieres, quæ illô inſtrumentô ludebant. Sic Sambucum, pro Sambucicine, legimus apud Martianum Capellam *de Philologiæ Nupt. l.* 9. *Pſaltas, cordiciſtas, ſambucos, hydraulas, per totum orbem, ad commodum humanæ utilitatis Meni.* Sed & *Sambuca* currus ſpecies, vide ſuprà *Sabuta*. Item machina bellica, in *Gloſſis Græco-Lat.* Vide hic infrà.

SAMBUCUS, ramis & trunco arborem refert, ſed amplam continent illæ medullam, quæ candida expungitur; utique ſpongioſa, ut fiſtulares reddantur, excavatæ arundini ſimiles. Non multum erraverimus, ſi hanc arundinem *deliciam puerorum* dixerimus, unde viri vægrandia arguerint parramenta. *Pueri enim ramum ſambuci cædunt, internodia ſervant, medullam quovis modò educunt, ſolidi ligni piſtillum faciunt cum manubrio, canali paulò minorem & breviorem: Protrudunt dein molem papyraceam, dentibus ſubactam admixtâ ſalivâ, ad os alterum fiſtulæ, piſtillum tundunt, donec capillamentum præbeat, vel linteolo muniunt. Sic immittunt in alterum os fiſtulæ & magnô niſu propellunt, donec aër conſtipatus molem illam cum crepitu ejaculetur in vacuum aërem; ſed ſolertia in eo major, ut moles altera piſtillo præfixa prioris expulſæ locum occupet, eandem ſortem expectans*, Auctor Anonymus *Sinæ & Eur. c.* 34. Certè inventa eſt non pridem, inquit Athanaſius Kircherus in *Magnete* ſuo, ratio eâ violentiâ comprimendi intra canalem aëris, ut in multis majorem præſtet, quàm vel ipſi ſclopi, quos *muſquetas* vulgò vocant, effectum; quæ res cùm ſingularem ſuſcitet intuentibus admirationem, nolui ejus hôc locô conſtructionem præterire. Sic autem is deſcribit Æolium hunc ſclopum: Dividit eum in tres partes ſeu loculamenta, quarum prima inſervit onerando ſclopo; altera eſt aëris compreſſi receptaculum; tertia fiſtula eſt, quæ projectilia executit. Truſillum addit, quem *piſtillum* diximus, cylindraceum, quod canali ita quadret, ut

omnem

omnem aëris elabendi occaſionem intercludat, itaque coriô contegit, tum platiſmation. In exploſione videas aërem cœrulentum, quem vel impetus, vel fiſtulæ metallaris materia fecerit &c. Haud diſſimilis tubi jam Thuanus meminit, inter munera Imperatori ab Alberto Archiduce, Belgii Gubernatore, oblata; qui ſolâ aëris incluſi vi non minùs acriter plumbeum globum evibrabat, ac moſchetta pyriô pulvere animata facere ſolet. Cujuſmodi machinæ eo periculoſiores, quòd ſine crepitu globum exitialem evomunt, adeoque ictus eorum prævideri minùs poteſt &c. Sed & è *Sambuco* baculi Paſtoralis mentio eſt in *Vita* S. Burcardi Epiſcopi Wirtzburg. c. 1. ex eâdem *emedullata*, antiquiſſimæ tibiæ, ut infrà videbimus voce *Tibia*: Cœterum de arbore hac vide Plin. *l.* 16. *c.* 18. 25. 39. 40. ubi eam inter arbores ſcutis aptas recenſet, & *l.* 24. *c.* 8.

SAMBUCUS Johannes, Hungarus, Medicus clarus, Conſiliarius & Hiſtoricus Maximiliani II. ac Rodolphi II. immenſis ſumtibus veteres Scriptores non paucos edidit, ac ipſe complura ſcripſit, quæ enumerat Anton. Teiſſier *Elog. Part.* 2. Obiit apoplexiâ A. C. 1584. ætat. 53. Vide & *Johannes Sambucus*.

SAMBULOS, montis nomen, in Aſia uſpiam, circa Meſopotamiam, religione Herculis inſignis; qui Divus tempore ſtato per quietem monet ſacerdotes, ut templum juxta equos venatui adornatos ſiſtant. Equi, ubi pharetras telis onuſtas accepêre, per ſaltus vagi nocte demum vacuis pharetris multo cum anhelitu redeunt. Rurſus Deus quaſi ſylvas pererraverint, nocturnô viſu demonſtrat: reperiunturque fuſæ paſſim feræ, Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 13.

SAMBUS, Brachmanum Rex, cujus regnum Alexandro Magno ingreſſo & octoginta millibus occiſis, ipſe cum triginta Elephantis in ulteriorem Indiam profugit cladeque elapſus eſt. Diodor. Sic. *l.* 17. *fol.* 616. Cæterum notat Janus Gebhardus, *Sambum* hunc eſſe Qu. Curtii *Sambum l.* 11. *c.* 44.

SAMBUS, Indiæ fluv. in Gangem influens? Arrian. *Ind.* Item Arabiæ oppid. *Steph.*

SAME, Vide *Samos*.

SAMELLIUM, oppid. Siciliæ, *Salemi*, vide *Semellitani*.

SAMENI, populi Nomadum, *Steph.*

SAMERUS Henricus, Vide *Henricus*.

SAMGAR, fil. Anath, Judex in Iſraël, Judic. c. 3. v. 31. Percuſſit ex Philiſtæis 600. ſtimulô boum, A. M. 2710. Quod an ſolus fecerit, aut tumultuariâ ruſticorum turmâ comite, Scriptura Sacra non definit. Utut ſit, hoc notabile, quòd non aliô telô, quàm boum ſtimulô (quem Hebræi מלמד vocant) inſtructus, viros egregiè armatos, non modò aggreſſus ſit, ſed & fregerit. Quale eſt, quod *Il.* ζ. v. 134. Lycurgus, eodem telo armatus, circa Nyſſam fugat Bacchi copias & ejus nutrices,

> Θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν, ὑπ' ἀνδροφόνοιο Λυκούργου
> Θεινόμεναι βουπλῆγι. Διώνυσος δὲ φοβηθεὶς
> Δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα.
>
> *Thyrſos in terram projecerunt, ab homicida Lycurgo*
> *Percuſſæ boum ſtimulô. Et ipſe Bacchus territus*
> *Subiit maris fluctus.*

Proinde Nonni *Dionyſiac. l.* 20. Lycurgus Bacchum his verbis compellat,

> Εἰ κεράεις Σατύροισι, κερασφόρε Βάκχε, κελεύεις,
> Ὑμέας, ὡς βόας ἄλλον, ὁμῷ βουπλῆγι δαμάσσω.
>
> *Si cornutis Satyris, ô cornute Bacche imperas,*
> *Vos, boum inſtar, ſurali ſtimulô domabo.*

Ibidem hæc pugna deſcribitur, ἐγγύθι Καρμήλοιο, *prope Carmelum*, montem Judææ notiſſimum. Et fortaſſe Lycurgus idem eſt cum *Samgare*. Arabs interpres, non *ſtimulô*, ſed *ſecuri boum*, i. e. πελέκει βοῶν ἀναιρετικῷ, Samgarem pugnâſſe ſtatuit: quomodo apud Poëtam βουπλῆγα ſumi non pauci volunt. Quibus ſcil. viſum eſt, ad Bacchi decus id pertinere, ut bipenni ceſſerit potiùs, quàm ſtimulo boum. Ita Samgarem Arabs bipenni maluit inſtruere, ut non ſolum commodiùs, ſed & honeſtius pugnaret. At ille hâc ſuâ prudentiâ Sacri Scriptoris ſcopo repugnat, qui hanc pugnam nobis proponit, ut rem inſolitam & paradoxam &c. Certè, *Samgaris* nomen etiam in uſu apud Phrygas fuiſſe, inde patet, quòd *Sangarium* fluv. à *Sangari* ſeu *Sagari* quodam dictum volunt, ibi ſubmerſo, immiſſo furore à Cybele Deum Matre, cujus Numen ille ſpreverit. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 39. & infrà ubi de boum *Stimulo*.

SAMI Regnum, ut India ponit. Curt. *l.* 9. *c.* 8. &c.

SAMIA, abſolutè pro *Samia placenta*, quæ apud Veteres magno in pretio habebantur. Tertullian. *adv. Marcionem l.* 3. *Non tamen, ut de glebis credis te unquam placentas & Samias conflaturum.* Græcis Σάμιος πλακοῦς. Item pro *cote Samia*. Cujuſmodi teſtâ ſeu cote ille virilia ſibi præcidit, apud Lucillium,

> *Teſtam ſumit homo Samiam.*

I. e. teſtam ex Samia terra factam, quibus Cybeles Gallos olim hâc ſini uſos eſſe, notum ex Plin. *l.* 35. *c.* 12. Hinc *ſamiare*, h. e. *acuere*. Flav. Vopiſcus in *Aureliano* c. 7. *De præda hoſtis, non de lacbrymis provincialium, habeat: arma terſa ſint: ferramenta ſamiata, calceamenta fortia* &c. in *Ep.* ejus militari ad Vicarium ſuum. Vide Salmaſ. *ad loc.* Hinc *Samiator*, ἀκονητὴς, *acuiarius*, in *Gloſſ.* Item *Samiarius*. Vide Vegetium *l.* 2. *c.* 14. & ſuprà ubi de *Molis Terrariis*.

SAMIA Sibylla, Vide ſuprà *Herophile*.

SAMIA Terra, memorata *Theophraſto*, inter varia terræ genera, quæ in Aſiæ Inſulis repertæ, nativæ eſſent & aliquem uſum adferrent ad vitam, ἔγχυλος ac *pinguis* eſt. Hanc enim probandam eſſe *Dioſcorides* ait, λευκὴν ἔγχυλον καὶ μαλακὴν καὶ ψαθυρὰν, οἵα ἐστὶν ὁ λεγόμενος κολλύριον καλοῦσιν. *Pinguem ac mollem & friabilem, qualis eſt quam nonnulli collyrium dicunt.* Quam ob cauſam à Pictoribus non fuiſſe adhibitam; idem *Theophraſtus* ait. Candida autem fuit, imprimis ſpecies ejus illa, quæ *aſter* dicebatur; altera verò, à colore cinereo κολλούριον appellata eſt. Panis namque genus κολλύριον dixêre, qui in cinere coquebatur, atque inde cineribus ſordidus. Hinc ſine ratione, oculorum eam medicamentis, quæ κολλούρια vulgò appellant, miſceri *Plinius* collegit, id enim apud *Dioſcoridem*, è quo illam κολλούριον vocari hauſit, non habetur. Hoc tantùm de Samio lapide habet, qui in illa terra reperitur, quem utilem ait πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ῥεύματα, *ad fluxum oculorum*; collyriis verò nec is miſcebatur &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 256. & 257. Adde ea, quæ habet p. 130. ubi hanc terram in iis eſſe, quæ uſum Medicum haberent, ait. Plura verò hanc in rem, apud Plin. *l.* 35. *c.* 16. &c.

SAMIAMINTOS, Σαμιάμινθος Græcis recentioribus, antiquis ἀσκαλαβώτης, lacerti genus eſt in muris reptans & captans muſcas, variis ſtellatum guttis, de quo vide quæ ſuprà diximus, in voce *Aſcalabotes* ſeu *Aſcalaphus*.

SAMICUM, urbs Triphyliæ, *Steph.*

SAMINA, Mediæ urbs ad mare Hyrcanum *Ptol.*

SAMIR, civitas in tribu Juda in montanis Ephraim, Joſ. c. 15 v. 48. Nomen viri, 1. Paral. c. 24. v. 24.

SAMIR, Hebr. שמיר vermis eſt, cujus opera Hebræi fabulantur Moſen Ephodi gemmas, ac utraſque Legis tabulas, & Salomonem Templi lapides aptâſſe ac expoliviſſe. Quamvis enim hordei granum mole corporis non excellerit, viribus tamen ita polluiſſe dicitur, ut ſolô tactu montes diſſilire cogerentur & duriſſimi lapides levi conatu ab eo fuerint diſſiſſi & dedolati. Hinc in *Pirke Aboth* Deus creâſſe legitur res decem veſperâ Sabbathi, in quibus etiam hic vermis. Quomodo is Moſi innotuerit, Hebræi non multùm quærunt. Sed eundem ut Salomoni ſiſtant, in Templi lapidibus poliendis ac dedolandis illi inſerviturum, nullum lapidem non movent. Sunt qui allatum fuiſſe aſſerant ab Aſmodæo Rege Dæmonum. Alii malunt, Salomonem miſiſſe ad upupæ nidum, in quo pullos repertos cùm vitro includi juſſiſſet, mater, ab eorum acceſſu ſe prohiberi non ferens, attulit, inquiunt, vermem *ſamir*, cujus ſolo attactu vitrum illud diſſiliit ac confractum eſt: ut alias eorum nugas omittam. Pro *ſamir*, Barbari Scriptores habent *Thamir*; inter quos Vincentius Bellovac. upupæ ſtruthionem ſubſtituens, totam fabulam ita adornat, *Doctrinalis ſui l.* 16. *c.* 123. *Thamir dicitur vermis Salomonis. Nam Salomon, cùm marmor Parium ad ædificationem Templi de remotis partibus convehi præcepiſſet, conſcius prohibitionis Legis, quæ vetuit altaris ædificandi lapides ferro incidi, quæſivit experimentum in vermibus, quod ars humana neſcivit. Nam pullum ſtruthionis in vitreo vaſe recluſit, quem cùm videret ſtruthio & habere nequiret, naturaliter agnitam artem attentans, ad deſertum cucurrit, rediensque vermiculum tulit, cujus ſanguine vitrum linivit, & confractum eſt ſicque fœtum eripuit. Quod videns Salomo hoc experimentô, eodem genere vermis in inciſione duriſſimi marmoris uſus eſt & effectum eſt conſequutus.* Addunt Hebræi, uſque ad primi Templi deſolationem, cùm poſtea in arca plumbea à Judæis ſummô ſtudiô, rebus mollibus illi ſubſtratis & copiâ furfurum ei abunde ſubminiſtrata ſervatum, vaſtatô poſtmodùm Sanctuario unà, magno ſcil. Reip. damnô, interiiſſe &c. Fons erroris hic, quod habetur 1. Regum c. 6. v. 7. Salomonis Templum ex lapidibus integris, prout advecti fuerant, ſic fuiſſe ædificatum, ut in eo conſtruendo nulli mallei, aut ſecuris, aut inſtrumenta ferrea adhibita fuerint; Gemariſtæ in *Sota* ſic accipiunt, ac ſi ſimpliciter negetur, Templi lapides ullô ferrô fuiſſe fiſſos, aut dedolatos. Itaque aliud iis erat confingendum. Et commodum occurrit שמיר, *ſamir*, quem lapide fortiorem fuiſſe, poſt vetuſtiores Hebræos, colligit R. Salomo, ex his Ezechielis c. 3. v. 9. *ut* ſamir, *rupe fortior eſt*. Ita enim ille accipit, cùm verba longè aliter ſonent. Nec enim *Samir* rupi, ſed utrique confertur, imò præfertur, Prophetæ frons, tanquam utroque fortior. *Similem* τῷ ſamir, inquit *Dominus Prophetæ, firmiorem rupe conſtitui frontem tuam.* Præterea, ibi *ſamir*, non eſt vermis, ſed lapidis genus duriſſimum, ut Jerem. c. 17. v. 1. & Zachariæ c. 7. v. 12. Pleriquc adamantem putant. Sed Bocharto *ſamir* eſt *ſmiris*, lapis tam durus, ut eô gemmarii ad gemmas expoliendas utantur. In quem uſum etiam à Veteribus adhibitus eſt, contrà quàm ſentit *Cardanus*. Dioſcorides *l.* 5. Σμύρις λίθος ἐστὶν ἣ ἧς ψήφους οἱ δακτυλιογλύφοι σμήχουσιν &c. Verùm de hoc lapide dicemus infrà. De cœtero, cur fingatur upupa hunc vermem Salomoni attuliſſe, docet idem Bochartus *c. de Upupa*; & in Græcis quoque Scriptoribus legitur, upupam, non quidem vermis virtute, ſed vi cujuſdam herbæ, obſtantia perfringere & pullos ſuos alicubi incluſos in libertatem aſſerere conſueviſſe. Vide omnino eum *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 12.

SAMITUM, vox infimæ Latinitatis: occurrit apud Petrum Bleſenſem *Ep.* 66. *De zona aurea & lumbari ſerico & ſamito*: Arnobium in *Chron. c.* 5. *Regina autem donavit Duci* ſamitos *plurimos, ita ut omnes milites ſuos veſtiret* ſamitis &c. ex barbaro-græco Ζάμιτος, quod ex ἑξάμιτος corruptum eſt, & panni ſericeum quoddam genus notat. Dicuntur autem ἑξάμιτα, Latinis quoque *Hexamita*, veſtimenta tapetiaque, *ſex filorum*, ſeu tot numerô liciis contexta: quemadmodum *Polymita*, quæ pluribus liciis, de quibus ſuô locô. *Hexamitorum* horum non rara apud Veteres mentio eſt. Apud *Nicetam*, βλαττία χρυσᾶ καὶ ἑξάμιτα, καὶ ἕτερα βλαττία ποικίλα καὶ κεντητά: ubi τὰ ποικίλα καὶ κεντητὰ diſtinguit ac ſeparat ἀπὸ τῶν ἑξαμίτων; nam exhamita illa, ut & polymita, in tela de liciis variantibus texebantur: τὰ κεντητὰ verò & ποικίλα, acu defigebantur & variabantur. Πολύτιμα ἑξάμιτα idem alibi nominat;

nat: item ἐξομπλωτά, h. e. *picta & figurata*. Vocem autem ποι-κίλα, recentiori ævo *tapeta* ſignificare, Euſtathius docet *Iliad*. ψ. &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Vopiſcum in Carino* c. 20.

SAMIUS, inſignis Eques Romanus quadringentis nummorum millibus Suilio datis & cognitâ prævaricatione, ferrò in domo ejus occubuit, Tacit. *l.* 11. Annal. *c.* 5.

SAMIUS Lucumo, apud Auſonium, *Ep.* 4. *v.* 67.

Stillate decies non ſi purgêris aceto,
Anticipeſque tuo Samii Lucumonis *acumen:*

Pythagoras eſt, quem τὸν Σάμιον abſolutè vocant plerumque Scriptores, & Σάμιον σοφὸν. Unde ad hunc Auſonii verſum alludens Joannes Saliſberienſes *in Entheitco ſuo in Policratic.* inquit,

Tardus ad hunc Samius, *ſi certet acumine mentis,*
Indoctuſque Plato, Varroque ſtultus erit.

Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano c.* 7. ut & in voce *Pythagoras*.

SAMMARTHANUS Scævola, vide *Scævola*.

SAMMONICUS Serenus, vide *Serenus*.

SAMNITÆ vel AMNITÆ, gens Galliæ, *Strabonis* qui in Oceano ait eſſe inſulam parvam, objectam oſtio Ligeris, quæ à Samnitum fœminis incolatur, nullos niſi extra inſulam prolis gratiâ admittentibus viros. *Ptol.* ſub Venetis ponit, Ligeri proximos. *Dionyſ. Periegetes Amnitas*, velut ab amne Ligeri vocat, atque *neſides*, ſeu inſulas parvas plures eſſe, in quibus uxores Ἀμνιτῶν noctu ritè Baccho ſacrificent. Fuêre forſan Namnetes inter & Venetos, circa Vicum S. Nazarii, Crociacum *le Croiſic*, & Garandam, vel Grannonam *Guerande*. Nec ab oſtiis Ligeris & à continente multum abeſt Inſula Duneraua *le Donet*, vico uno inſeſſa, & modicæ magnitudinis, quam Samnitarum vel uxores vel fœminæ olim incoluerint. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SAMNITES, Italiæ populi quorum regio *Samnium*, & *Samnis*, inter Latium, Campaniam, Caracenos, Pelignos, Veſtinos, & Sabinos continetur. Regio IV. Italiæ, ex diviſione ab Auguſto primùm factâ, *in ora Superi maris, à Tiſerno ad Aternum amnem porrecta*, Plin. *l.* 3. *c.* 13. Originem hujus gentis oſtendit Cluverius *Ital. Ant. l.* 3. *c.* 8. ubi de Auſonum gente diſſerit: qui poſtea dicti fuêre *Opici*, & *Oſci*, ac tandem *Sabini* & *Sabelli*: quorum dein pars maxima *Samnites* vocati, Strab. *l.* 5. Ἔστι δὲ παλαιότατον γένος οἱ Σαβῖνοι, καὶ αὐτόχθονες. τούτων δ' ἄποικοι Σαυνῖται. Varro de *L. L. l.* 6. *Hoc enim à Sabinis orti Samnites tenuerunt.* Gens bellicoſa fuit & ſummè potens, teſte Livio, *l.* 10. utpote cujus opes & vires creverunt in tantum, ut 80. Millia peditum & 8. millia equitum armarent ad bellum. Sæpè graviſſimis bellis fatigârunt Romanos, nonnunquam vicerunt, ut memorabilis illa ad Caudinas Furcas parta victoria teſtatur, quam Liv. *l.* 9. commemorat, addens 50. annis eos planè ſubactos à Fabiis atque Papyriis. Sylla eorum 4. millia, vel (ut alii) 6. millia in Circo maximo, vel (ut nonnulli) in Campo Martio ad Ovilia, militibus ad cædem immiſſis, tradidit jugulanda per 3. dies continuas, clamitans, Romanum populum nunquam habiturum pacem, quamdiu Samniticum ſupereſſet nomen. Equitibus ſors belli pepercifſet; ſed eos proſcriptione eſt inſectatus. Scribit & *Strabo*, pleraſque eorum urbes tempore Syllæ funditus everſas, inque vicos redactas. Apud Livium *loc. cit.* quoque Papyrii Curſoris, de iiſdem reportatam victoriam, eaſque urbium ruinas legas, ut ſuâ ætate, inquit Florus *l.* 1. *c.* 16. *Samnium in ipſo Samnio requireretur.* De Samnitibus Horat. *l.* 2. *ep.* 2. *v.* 97.

Cædimur, & totidem plagis conſumimus hoſtem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.

Lucanus *l.* 2. *v.* 137.

——— *Romanaque Samnis*
Ultra Caudinas ſperavit vulnera Furcas.

Samnites ab haſtis, quas ferebant, dicti ſunt apud *Feſtum*, haſtæ enim à Græcis σαυνίαι dicuntur. Sanè Græci quoque eos Σαυνίτας vocant. Dionyſ. *v.* 357.

Σαυνῖταί θ' ἐπὶ τοῖσι μέσην χθόνα ναιετάουσι,
Καὶ Μαρσῶν θοὰ φῦλα.

Nic. Lloydius. *Baudrando* Samnites propriè dicti erant, ubi poſtea Ducatus Beneventanus, & ubi nunc ſunt pars Aprutii citerioris, Comitatus Moliſinus ac partes Capitanatæ provinc. Principatus ulterioris & Terræ Laboris, ex *Brietio*. Eorum præcipua Urbs erat Beneventum.

Urbes Samnii, & Aprutii:

Æſernia. Vide *Eſernia*.
Alliphæ, *Aliſi*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Beneventano, nunc inter urbes Campaniæ.
Angelus, *Citta di S. Angelo*, Epiſcopalis, Pinnenſi juncta.
* Anxanum, *Lanciano*, Archiepiſcopalis, in Frentanis.
* Aquila, Epiſcopalis, ex Amiterno & Forconio urbibus deſtructis ſub Archiepiſcopo Teatino, uti libera, *Aquila*.
Atria, *Atri*, Ducatus. Epiſcopalis cum Pinnenſi.
* Beneventum, *Benevento*, Archiepiſcopalis, ditionis Pontificiæ.
Bovianum, *Bojano*, Epiſcopalis, Comitatus Moliſii, ſub Archiepiſcopo Beneventano.
Camplum, *Campli*, Epiſcopalis, Ortonæ copulata.
Ducalis urbs, *Citta Ducale*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Teatino.
Eſernia, *Sergna*, Epiſcopalis, Comitatus Moliſii, ſub Archiepiſcopo Capuano.
Guardia Alferia, Epiſcopalis Comitatus Moliſii, ſub Archiepiſcopo Beneventano, *Guardia Alferes*.
Interamna, *Teramo*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Teatino, quaſi libera.
† Marſi, *Marſi*, Epiſcopalis urbs Latis ſub Archiepiſcopo Teatino, ſedes Piſcinæ.
Orton, uti libera, *Ortona*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Teatino.
Pinna, *Citta di Penna*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Teatino.
Sulmo, *Sulmona*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Teatino.
* Teate, *Citta di Chieti*, Archiepiſcopalis.
† Teleſia, *Teleſe*, manet Epiſcopatus ſub Archiepiſcopo Beneventano, *ſed urbs ipſa exciſa eſt*.
Interiit Aquilonia, ut neque locus indicetur.

SAMNITES, in Ludo, genus erant gladiatorum, qui & diverſam ab aliis ſibique peculiarem habebant armaturam. Solinus *c.* 4. *Varro in relatione prodigioſæ fortitudinis annotavit, Tritanum gladiatorem natura* Samnitem *fuiſſe, qui & rectis & tranſverſis nervis non modò crate pectoris, ſed & manibus cancellatis ac brachiis, omnes adverſarios levi tactu, penè ſecuris congreſſionibus, vicerit.* Ubi gente Samnitem intelligit *Delrius*, ſed Plin. *l.* 7. *c.* 20. *Samnitium* tantùm armaturâ ornatum in ludo gladiatorio ſcribit. Dicti autem hi gladiatores cô nomine ſunt, non quòd eſſent origine & patriâ Samnites, nec quòd Samnites ullam naturalem aptitudinem ad gladiatoriam haberent, ſed quòd horum populorum armis uterentur. Originem rei Liv. *l.* 9. aperit, *Campani ab ſuperbia & odio Samnitium gladiatores, quod ſpectaculum inter epulas erat, eo ornatu armârunt, Samnitumque nomine appellârunt.* Ubi *ornatum* vocat, armaturam horum gladiatorum. Quemadmodum *ornamenta eorum*, apud Senecam & Suetonium, ſimiliter τὰ ὅπλα ſunt, *arma*. Salmaſ. *ad Solin. p.* 35. Uti verò *Samnites* hi dicti, à genere armorum, ſic Murmillones, ut notat *Feſtus*, antea *Galli* dicebantur, quòd genere armaturæ Gallicô uterentur, apud Eund. *p.* 39.

SAMNITICA Vaſa, apud Jul. Capitolin. *in Pertinace c.* 9. *Et vaſa* Samnitica, *calefaciendæ reſinæ ac pici, devellendis hominibus & levigandis* &c. ubi de auctione rerum Commodi dicta ſunt, quæ ad artem vellendi ac levigandi corpora, Romanis ſequiore ævô & dominante luxu, uſitatam pertinerent; quòd ejus *Samnites* præcipui auctores eſſent. Athen. *l.* 12. de populis quibuſdam loquens, ſolitis πιττοῦσθαί τε, καὶ ξυρεῖσθαι καὶ λεαίνεσθαι τὰ σώματα, *pice depilare, radere, & levigare corpora*; ſcribit inter cætera, χρῶνται δὲ τούτῳ τῷ νόμῳ πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν τὴν Ἰταλίαν οἰκούντων, μαθόντες παρὰ Σαμνιτῶν καὶ Μεσσαπίων. *Utuntur eo more etiam Græcorum multi & eorum, qui Italiam incolunt, hauſtô à Samnitibus & Meſſapiis*, Caſaubon. *ad d. loc.* Vide quoque ſuprà, uti de eodem more, apud Turcas quoque etiamnum ac Perſas vigente, Joann. Bapt. Tavernier *Itiner. Turc. & Perſiæ*, ut & in tractatu, quem *Deſcriptionem Serralii* indigitat.

SAMNIUM, urbs Britanniæ, *Steph.* Strabo *l.* 4. Ἐν δὲ τῷ Ὠκεανῷ φησιν εἶναι νῆσον μικρὰν, οὐ πάνυ πελαγίαν, προκειμένην τῆς ἐκβολῆς τοῦ Λίγηρος ποταμοῦ. οἰκεῖν δὲ ταύτην, τὰς τῶν Σαμνιτῶν γυναῖκας, Διονύσῳ κατεχομένας, καὶ ἱλασκομένας τὸν θεὸν τοῦτον τελεταῖς τε καὶ ἄλλαις ἱεροποιίαις ἐξιλασκομένας, &c. Ubi *Caſaubon.* Dionyſ. Periegetes unus eſt, ut puto, è veteribus, qui hujus rei meminerit. Sic enim ille:

Ἄγχι δὲ νησιάδων ἕτερος πόρος, ἔνθα γυναῖκες
Ἀντιπέρην ἀλκτῆρος ἀγαυῶν Ἀμνιτάων
Ὀρνύμεναι τελέουσι κατὰ νόμον ἱερὰ Βάκχῳ.

Ad quem locum *Euſtath. Strabonis* verba profert, & legit Ἀμνιτῶν, deficiente litera σ, ut in *Halmydeſſus*, pro *Salmydeſſus*, &c. Stephano urbs eſt Britanniæ, decepto, opinor, propter locorum vicinitatem. *Nic. Lloyd.* Regionis id potiùs nomen eſſe, *Samnitium* videl. monet Salmaſ. & Βρεττίων, apud *Stephanum* Βρεττίαν eſſe, h. e. *Brutiorum terram*, *ad Solin. p.* 321.

SAMNONICUS, vide *Serenus Sammonicus*.

SAMOCHONITIS, lacus minor in Trachonitide, quem primò Jordanes ingreditur.

SAMOGITIA, Polonici regni regio ad mare Balticum. De quo vide *Cromerum*, & *Munſterum*. *Baudrando* in Lithuania latè ſumpta, inter Curlandiam ad Boream, Lithuaniam propriam ad Ortum, Pruſſiam Ducalem ad Meridiem, & mare Balticum ad Occaſum. Extenditur ad 35. leucas Germanicas ab Ortu in Occaſum non æquelata. Ejus Urbes præcipuæ ſunt Mednichia & Roſſa, ſeu Roſiena. Diviſa fuit aliàs in XII. Præfecturas, quæ reducuntur ad tria Gubernia præcipua.

SAMOJEDA, provinc. Moſcoviæ Borealis, verſus oſtia Obii fluv. ubi populi *Somojedæ*. Aliàs erat pars Tartariæ deſertæ nunc ſubeſt Magno Moſcoviæ Duci. Eſtque verſus Oceanum Septentrionalem & Tartaricum.

SAMONIUM, *Strabo. Capo Salamon Sophian.* promontor. Cretæ Orientalis à Coryco promontor. Occidental. 240. mill. paſſ. circiter, & 32. tantùm à Siſio in Ortum.

SAMORNA, nomen Amazonis, quæ Epheſum condidit, unde Epheſus quoque primò ſic dicta. *Steph.* ἡ Ἔφεσος ἐκαλεῖτο Σαμόρνα, Σαμορναῖος, ἐκλήθη δὲ ἀπὸ μιᾶς τῶν Ἀμαζόνων, ἣ καὶ βασίλισσα ἦν, ἀπὸ τῆς Ἀμαζόνος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ. Et *Heſych.* Σαμόρνα, ἡ Σαμόρνη, ἡ Ἔφεσος. Alii *Smyrnam* & viraginem illam & urbem nominatam ajunt. Melæ verò *l.* 1. *c.* 17. non ipſam urbem Epheſi, ſed templum tantum Dianæ ab Amazonibus conditum ſignificat. At Plinius *l.* 5. *c.* 29. Epheſon *Amazonum opus*, & Solinus *c.* 43. *Amazonum fabricam*

ſabricam iidem vocant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 808. Inde verò & Σαμορνα vel Σαμορνος, Epheſi portus dictus eſt, uti apud Strabonem legi vult idem *p.* 810.

SAMORNA, & SAMORNOS, Epheſus olim dicta, *Steph.*

SAMOS, vulgò SAMO hodieque à fluv. inſula maris Icarii, Ioniæ adjacens contra Epheſum urbem, *Parthenia*, olim à *Parthenio* fluv. teſte Strabone, cui & *Anthemuſa*, *Melamphylos*, *Dryuſa* & *Ariſtotel.* *Cypariſſia*, *Parthenoaruſa*, & *Stephane* Plinio *l.* 5. *c.* 31. *Imbriſos Steph.* *Imbraſia* Hygino *Fab.* 14. Hic primùm vaſa fictilia fabricata, teſte Gellio *l.* 7. unde Auſonius *Epigr.* 8. *v.* 2.

Atque abacum Samio ſæpe onerâſſe luto.

Horatius *l.* 1. *Ep.* 11. *v.* 21.

Romæ laudetur Samos, & Chios, & Rhodos abſens.

Populi *Samii*, qui graviſſimo primò cùm Epheſiis olim bello implicati, pulſique inſulâ, ægrè tandem in illam redierunt, dein cum Athenienſibus & Mileſiis, quibus tùm illi, Duce Pericle, An. 315. Urb. Cond. 84. Olymp. auxilio veniſſent, Samios graviter afflixerunt. Verum hi, Pericle diſcedente, animô receptô, quoſcunque hoſtium ceperunt, illorum fronti inuſſêre notam. Poſtea urbs à Pericle obſeſſa, & poſt 9. menſes dedere ſe coacta eſt: Tum primus Arietis, Teſtudinis, aliarumque machinarum uſus invaluit. Sed & alia geſſerunt bella Samii, de quibus Hiſtorici veteres conſulantur, *Thucyd.* &c. Perinthum, Olymp. 44. inſtaurârunt, Joh. Marshamus *Canone Chron. Sec.* XVII. Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 60. de Pythagora:

Vir fuit hic ortu Samius.

Plinio ibi urbs ejuſdem nominis, patria Hierophylæ, ſeu Sibyllæ Samiæ, &c. Samios Plut. *in vita Periclis* valdè *literatos* eſſe tradit ex *Ariſtophane*. Sed *Suidas* ex *Ariſtotele*, Samios *literatos* vocat, h. e. ſtigmate notatos; quòd deficientibus civibus coacti fuerint ſervos, notis ſtigmaticis inſignitos, ad Reipubl. adminiſtrationem admittere. *Samiorum Flores*, erat locus apud Samum, teſte *Plutarchô*, in quo Samii cum mulieribus omnibus voluptatis (præſertim libidinis) generibus operam dabant. In hac inſula Juno præcipuè colebatur, cujus antiquiſſimum ibi templum. Simulachrum autem Deæ erat, tanquam nubentis. Hîc enim & nata & educata & Jovi nupta dicitur. Unde & Sacra ejus anniverſaria, nuptiarum ritu, ibi celebrata. Hoc poſtmodum Epiſcopale factum eſt, ſub Metropoli Rhodienſi. Ovid. *Met. l.* 8. *v.* 220.

— Et jam Junonia lævâ

Parte Samos fuerat. —

Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 15. ubi de Carthagine:

Quam Juno fertur terris magis omnibus unam
Poſthabitâ coluiſſe Samo. — —

Dionyſ. *v.* 534.

Καὶ Σάμος ἱμερόεσσα, Πελασγίδος ἕδρανον Ἥρης.

Juvenalis *Satyr. ult. v.* 6.

Et Samiâ genetrix quæ delectatur arenâ.

Ab hoc cultu Samiorum in Junonem ait Athen. *l.* 15. Ἐπὶ τῆς τιμῆς ἱερὰς ... τῆς Σαμίας Ἥρας ... Quæ avis, pavo nimirum, Junoni ſacra. Samo ortus Chœrilus Poëta, qui 75. Olympiad. victoriam Athenienſium contra Xerxem verſibus ſcripſit, pro ſingulis verſibus ſingulos ſtateres aureos recipiens, quem tamen Horat. *l. de Arte Poëtica v.* 233. incultum appellat. Contra Callimachus Cyrenæus, qui ſub Ptolemæo Philadelph. regiæ bibliothecæ præfuit, Poëta delicatus fuit. Vide Propert. *l.* 2. *Carm.* 29. & Ovid. *l.* 2. *Triſt.* II. *Samos* altera, inſula maris Ægæi Thraciæ adjacens, quæ *Samothrace Ptol.* Pomp. Melæ *l.* 2. *c.* 7. & Plinio *l.* 4. *c.* 12. dicitur. Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 208.

Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia fertur.

Ovid. *l.* 1. *Triſt. Eleg.* 11. *v.* 20.

Threiciam tetigit fiſſa carina Samon.

Eſt autem inter Lemnum, & Imbrum; *Dardania* olim, teſte Pliniò *l.* 4. *c.* 12. Hodie *Samandrachi*, contra oſtia Hebri. Vix 10. milliar. ab ora littorali Thraciæ in Meridiem 25. ab Imbro in Boream, uti 32. à Lemno. *Baudrand.* III. *Samos*, quæ & *Same Straboni*, *Teleboas* Pauſan. *l.* 1. *Melæna* Plin. *l.* 3. *c.* 26. eadem cum Cephallenia, inſula ſcil. in mari Ionio prope Zacynthum. Homer. *Od.* 1. *v.* 24.

Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ.

Ovidius *Ep.* 1. *Heroid. v.* 87.

Dulichii Samiique, &, quos tulit alta Zacynthus.

Idem *l.* 1. *Triſt. eleg.* 5. *v.* 67.

Nec mihi Dulichium domus eſt Ithaceve Samève.

Hic Samia, urbs aliàs florentiſſima, nunc vix vicus, hicque olim Labyrinthum fuiſſe dicunt. Hinc orti Pythagoras, Sybilla Samia & Polycrates fortunatiſſimus. Inſulæ pars Septentrionalis & Occidentalis montem habet celſiſſimum, qui olim *Cerceſus*, cujus ſcopuli penè inacceſſibiles. Denique *Samos* vicus Meſſeniæ, urbs Elidis, & Lyciæ civitas, *Strabo*. Nomen *Sami* quod attinet, prout hiſce 3. inſulis, itemque Elidis urbi commune eſt, merè Phœnicium eſt, inquit *Bochartus*. Nemo neſcit, Hebraicè cœlos שמים *ſchamaim* dici: Phœnices *ſamem*, vel *ſamin* efferebant. Hinc illis ζωφασημιν צפי שמין ὁ οὐρανοῦ κατόπται, & Σαμημρούμος שמים רום ὁ ὑψουράνιος. Ita ex Sanchoniathone Philo Byblius. Radix Arabicè סמי *ſama*, *eminere*, & *excelſum eſſe* ſonat. Unde factum, ut celſa loca Σάμοι dicerentur à Phœnicum illis, qui primi colonias in Græciam deduxerunt. Talis *Thracia Samos*, vel *Samothrace*; de qua Homer. *Il.* N. *v.* 12.

Ὑψοῦ ἐπ᾽ ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης
Θρηϊκίης. — —

Neptunum fingit è ſummo vertice montium Samothraces, tanquam ex altiſſima ſpecula, Trojanos & Græcos obſervaſſe. Nempe Samothrace, teſte Pliniò *loc. cit.* *attollitur monte Saoce immenſæ altitudinis, à quo & Saocis olim eſt.* *Heſych.* Σαοννις, ἡ Σαμοθρᾴκη· πρότερον γὰρ ἐκαλεῖτο ὁ τόπος. Priſcianus *in verſion. Dionyſii*

— Samothracia cernitur alta.

Hâc *Samus* Ionica nihilo fuit humilior, Strabo *l.* 14. *Promontorium habet Samus, quod Ampelos dicitur, obverſum Drepano Icariæ.* Eôdemque nomine totus mons dicitur, ὁ ποιεῖ τὴν ὅλην νῆσον ὀρεινήν. Montem hunc Herodot. *in Thalia.* & Euſtath. *in Dionyſ.* celſum eſſe ſcribunt εἰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργυιάς. Tertia etiam *Samos* prope Ithacam, ab Homero *Od.* Δ. *v.* 671. & 844. παιπαλόεσσα, i. e. *prærupta* vocatur, quia montibus eſt inæqualis. Denique de Samo Elidis ita Strabo *l.* 8. Ἀρχαίας πόλεως ἀπὸ τούτου τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὥσπερ ἂν ἡ Σάμος γένοιτο πόλις. Itaque ne quis nos putet meris conjecturis niti, idem *Strabo* agnoſcit ab altitudine ſic dictam, ἐπειδὴ σάμους ἐκάλουν τὰ ὕψη. Et Samothraciam *Euſtath.* indidem appellari aſſerit: Σάμοι γὰρ, inquit, φασὶ τὰ ὕψη. Ita etiam Conſtantinus Porphyrogenneta *Them.* 15. ubi de *Samo* Ionica: Σάμος ἀπὸ Ἀγκαίου (lege) Ἀγκαίου καὶ Σαμίας τῆς Μαιάνδρου τοῦ ποταμοῦ θυγατρός, ἢ διὰ τὸ ὑψηλὸν τῆς νήσου καὶ ἀπόκρημνον. Οἱ γὰρ παλαιοὶ Ἕλληνες σάμους τὰ ὑψηλὰ ἐκάλουν ... Monſtri verò inſtar eſt, quòd Samum narrant diu fuiſſe deſertam, quia feræ *Neides*, vel *Neades* ibi ſtabulabantur, quarum barritu ſolum findebatur. Heraclides *de Politiis*, ubi de Rep. Samiorum. Σάμος τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἐρήμην εἶναι λέγεται κατέχειν πλῆθος θηρίων μεγάλην φωνὴν ἀφιέντων· καλεῖσθαι δὲ τὰ θηρία Νηΐδες. Ælian. *de Animal. l.* 17. *c.* 28. Εὐφορίων δὲ ἐν τοῖς ὑπομνήμασι λέγει τὴν Σάμον ἐν τοῖς παλαιοτάτοις τῶν χρόνων ἐρήμην γενέσθαι, ἐν αὐτῇ θηρία μεγέθει μὲν μέγιστα, ἄγρια δὲ ... καλεῖσθαι δὲ τὰ Νηΐδας, ἀπορρῆξαι δὲ μόνῃ τῇ βοῇ ῥηγνύναι τὴν γῆν. Inde corrigendus *Suidas*, qui in voce Νῆις ſic habet: Καὶ ἐν Σάμῳ δὲ θηρία γενέσθαι φασὶν, ἃ φθεγγόμενα ῥηγνύναι τὴν γῆν, καλεῖσθαι δὲ Νῆια, ὡς ὀνομάζουσι Lege Νηΐδες, ὡς Εὐφορίων. Hinc ortum proverbium in uſu apud Samios: μεῖζον βοᾷ τῶν Νηΐδων. Vide Bochart. *Geogr. p.* 508. ex quo præcedentia deſumuntur: *Nic. Lloyd.* In nummo Samiorum, effigies Macrini, parte averſâ Templum Junonis conſpicitur, cum *Inſcr.* ΣΑΜΙΩΝ. In alio eorundem, Hercules & Omphale; in alio tres icones, Victoria Imperatori coronam imponens, cum Junone Samia ad latus, viſuntur, apud Jac. Sponium *Itiner. Græciæ*, *Part.* 3. *p.* 203.

SAMOS, oppid. Magnæ Græciæ, apud oram Calabriæ ulterioris *Lycophr. Steph.* nunc *Crepacuore Borrio*, apud Locros, ſeu Hieracium Urbem, inde 6. mill. paſſ. in Boream, ubi Pythagoras habitâſſe dicitur.

SAMOSATA, Aſiæ minoris ſeu Syriæ urbs ad Euphratem, Commagenes metropolis admodum munita, Luciani blaſphemi, tandem à canibus dilaniati, & Pauli Antiochi epiſcopi, blaſphemi in Chriſtum & hæretici, patria. Adeo Orthodoxis fuit addicta, ut Euſebiò Epiſcopò à Valente Imperatore pulſo, & Eunomiò Arianô in ejus locum ſuffectô circa A. C. 368. nemo in cœtum ventitârit, imo nec eum eo eâdem aquâ lavari voluerit, pilam quoque pueri ab aſino Lucii ſucceſſoris calcatam per ignem purgaverint. Vide Theodoret. *l.* 4. *c.* 14.

SAMOSATENUS Paulus, vide *ibi*.

SAMOTH, nomen viri. 1 Paral. *c.* 11. *v.* 27. Latinè *nomina*, *deſolationes*, vel *perditiones*, ſive *ſtupefactiones*.

SAMOTHES gigas, qui & *Meſech*, Gomeri ac Tubalis frater, Ipſiuſque Japheti Priſci ſextogenitus, *Dis* à Julio Cæſare nuncupatus, Jani, h. e. Noachi, fil. & primus Celtarum rex. Unde Galli Samothei dicti fuerunt, præcipuè quidem eorum Philoſophi atque Theologi. Multas leges edidit, quibus Celticas formabat gentes docuit aſtrorum & ſyderum curſus, inferiorum rerum naturas varias, deditque ſuis populis literas Sagas, ſeu Phœnicias, à quibus poſteà ſuas effererunt Græci. Colonias in Celticis terris poſuit, anno poſt diluvium 143. in Britannia verò, 252. obiit verò, A. M. 1956. & ante Chriſti adventum, 2014. quum Celtis univerſaliter omnibus 56. annis præfuiſſet, Britannis interim 47. Aſſyriis & Babyloniis imperante Ninô. Vide Cæſ. *de Bell. Gall. l.* 6. *c.* 18. Dupleix, *Comment. Gall. l.* 2. *c.* 2.

SAMOTHRACES Dii, in Samothracia dicti ſunt propriè Θεοὶ μεγάλοι, θεοὶ χρηστοὶ, θεοὶ δυνατοί; Caſſio Heminæ, apud Macrobium *Saturnal. l.* 3. *c.* 4. qui in Augurum libris *Divi potes*, apud Varronem *LL. l.* 4. in Ægypto atque Oriente *Dii* Κάβειροι. Horum templum Memphi vetuſtiſſimum fuit, *quod inacceſſum alteri quàm Sacerdoti*; donec Cambyſes *ingreſſus ſimulachra concremavit*, πολλὰ κατασκώψας, *multa jocatus in ea*, Herodotus *l.* 3. *c.* 37. Erant enim Vulcani ſtatuis ſimilia, quas ille multô riſu excepit. Fuêre verò Ἑπτὰ Συδὲκ παῖδες, Κάβειροι, *Septem liberi Sydek*, *Cabiri*, Euſeb. *Præp. l.* 1. Jupiter ſcil. Bacchus, Ceres, Proſerpina, Pluto, Caſmilus (h. e. Mercurius) &c. Vide Sam. Bochartum *Phœnic. l.* 1. *c.* 12. Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* 1. ubi de *Thoth. Mercurio. Diis Cabiris*, & *Sec.* IX. ubi de *Cadmo*, nec non hîc paſſim.

SAMOTHRACIA, quæ & *Samothrace*, inſul. maris Ægæi, Thraciæ adjacens, eâ in parte, quâ Hebrus in mare influit, à Lemno 22. mill. paſſ. in Ortum, ab Imbro 32. in Occaſum. Olim *Dardania* dicta, à *Dardano* Trojano, qui Palladium ſecum ferens, eò traditur confugiſſe. Ariſtoteles de Rep. Samothraciæ ſcribens, ait, eam olim *Leucoſiam* dictam, deinde *Samum* (*m* literâ interpoſitâ) à *Sao* Mercurii & Rhenes filio. Attollitur monte Saoce 10. mill. paſſ. teſte Plin. *l.* 4. *c.* 12. Gentile *Samothrax*, vel *Samothracius*. Fuit hæc inſula religione ac templô nobilis, quod, unà cum Delphico, totô orbe ſanctiſſimum habebatur: Cereris ibi Proſerpinæque myſteria celebrabantur. Lege Strab. & Liv. *l.* 45. Plut. *in Æmilio* ac Diodor. Sic. *l.* 5. Hîc annulorum genus inventum, qui, cùm ex ferro eſſent facti, aurô cingebantur, vel planè aurei decolorabantur. Plin. *l.* 23. *c.* 1. Hinc *Ferrea Samothracia* Lucretio *l.* 6. *v.* 1042. De his etiam Iſidor. *l.* 19. *c.* 5. Illuſtris Scaliger hos Samothracum annulos *in l.* 5. *Manilii*, notat ex eorum genere fuiſſe, quos Græci φυσικὰς ἢ φαρμακίτας δακτυλίους & ἀλεξητηρίους appellârunt. De quibus Johannem Kirchmannum, ſi lubet, vide, erudito *de Annulis Comment. c.* 21. Addo, quòd poſtquam Samii, imperante apud eos Leogorô ſeu Proclis, ut Pauſan. *in Achaic.* ſeu potiùs Patroclis, ut Strabo vocat *l.* 14. filio, ab Epheſiis expulſi eò conceſſiſſent, nomen & ipſa *Sami* adepta eſt, attamen hoc cum diſcrimine, ut *Thracum Samos*, ſive *Samothrace* diceretur. Unde Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 208.

Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia *fertur.*

Hîc primùm ſacra, quæ inde *Samothracum* vocabantur, inſtituit Eetion, ut eſt apud Clem. Alexandrinum *Admon. ad Gentes*: cultique ſunt hâc Inſulâ Terra & Cœlum, ſive, ut potiùs in ſacris dicti, Tellus & Cœlus, de quibus vide Varronem *de L. L. l.* 4. *Terra & Cœlum, ut Samothracum initia docent, ſunt Dei magni, & hi quos dixi multis nominibus. Nam neque quas ante portas ſtatuit duas viriles ſpecies aheneas, Dei magni, neque, ut vulgus putat, hi* Samothraces *Dii, qui Caſtor & Pollux: ſed hi, mas & fœmina, & hi quos Augurum libri ſcriptos habent ſic*, Divipotes *& ſunt pro illis, qui in Samothrace* Θεοὶ δυνατοί. Subjicit mox: *Hæc duo, Cœlum & Terra: quod anima & corpus, humidum & frigidum*: ubi pro *frigidum* putat Voſſ. *aridum* vel *calidum* reſcribendum. Nec multum abierunt, qui tres *Samothracum* ſtatuêre Deos: Deos nempe eos ipſos, qui in Capitolio juncti ſunt Templo, Jovem, Minervam & Junonem. His enim medius & imus æther, cum ſummo aëre, eſt Jupiter: ſupremus Æther, Minerva; medius & imus aër, cum Terra, Juno. Vide Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 4. Eoſdem *Penates* Romani dixêre. Aliis quatuor ſunt *Samothracum* Dii, qui & *Cabiri* illis dicuntur, ſed ſic quoque, unô exceptô, cæteri ad Terram pertineant. *Axieron* enim terram frugiferam fuiſſe: interiorem autem terram, ratione virtutis activæ, dictam *Axiocerſum*: ratione paſſivæ, *Axiocerſam*; ac virtutem famulantem Numini, cœlituſque homini ac terræ ſe inſinuantem, *Caſmilum*, Græcè Ἑρμῆν, Roman. *Mercurium* ex veteri Scholiaſte Apollonii *in Argon. l.* 1. colligitur. Ubi tamen, an miniſtra Cœli virtus in magnis fuerit *Samothracum* Diis, meritò dubites: niſi eam in Diis quidem illis, ſed non claſſicis ac prioris ordinis, verùm magnorum Deorum miniſtram fuiſſe dicas, & quartô locô ipſum adponas Jovem, cujus miniſter Mercurius. Qua de re vide Gerh. Johan. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 1. *c.* 57. De his *Diis potibus*, Græcè Δυνατοῖς ſeu *Samothraciis*, locum Varronis ita emendat Salmaſ. *Nam neque quas* Samothracia *ante portum ſtatuit, duas viriles ſtatuas aheneas, Dii magni.* Ubi perperam vulgò ſcriptum, *quas Ambracia ante portas ſtatuit.* Nempe in Samothracia ante portum, inquit, duo erant poſita ſimulachra virilia ex ære. Quos quidam *Samothracios Deos* exſtimabant; ſed errare illos docet Varro. Vide eum *Not. ad Spartian. in Hadriano, c.* 14. & ſuprà in voce *Dynameri*.

SAMPHE, urbs Phœniciæ, *Steph.*

SAMPHORÆ, Græcè Σαμφόραι, equi dicebantur in Circenſibus, qui literâ Σὰν, i. e. *ſigma*, notati erant. Græci enim duas præcipuè literas imprimebant equis, Sigma & Coppa, unde Κοππατίαι & Σαμφόραι equi; jam ab Anacreontis tempore,

Ἐν ἰσχίοις μὲν ἵπποι
Πυρὸς χάραγμ' ἔχουσι.
In coxis quidem equi
Ignis characterem habent.

Heſych. Σαμφόρας, Σαμφόραι ἵπποι λέγονται, οἷς ἐπεκεχάρακτο τὸ Σ στοιχεῖον, τοῦτο γὰρ Σὰν ἔλεγον. Veteres namque Σὰν & Σαμ, pro *Sigma*, dixêre; unde qui armo inuſtum Σὰν ferebant Σαμφόραι appellati. Ubi probè notandum τὸ Σὰν hîc non eſſe epiſemon illud Græcorum, quod in numeris ſignificat Dcccc. uti *Scholiaſtes* Ariſtophanis id ſumſit, qui Σὰν illud ex ſigma & Pi compoſitum eſſe dicit, quod verum eſt de illo epiſemo; adeoque Σαμφόρας dictos interpretatur; οἷς ἐπεχαράττετο τὸ ... καὶ παρὰ Γραμματεῦσιν ὅτω διδάσκεται, ὃ καλεῖται Κόππα. Purè enim id ſigma eſt, Æolibus ſic dictum, qui à Doribus hanc literam Σᾶμα appellantibus id hauſêre. Itaque nota hæc, fuit effigies Romani C. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 891. & 892.

SAMPSA, vicus Arabiæ. Significat autem *Sampſa* Arabicè *Solem*. Ita *Steph.* Nempe ab Ebræo *Shemeſh*. Vide hîc infrà.

SAMPSACE, nomen loci, 1 Machab. *c.* 15. *v.* 23.

SAMPSÆ, vel SAMPSITÆ, populi fuêre Arabiæ, ab urbe *Sampſa* dicti, Oſſenis vicini: quos cum Eſſenis confundunt nonnulli & quaſi ἡλιακοὺς appellatos contendunt, quòd Solem venerarentur. Sed nec de Eſſenis id verum, & à *Sampſa* potiùs urbe illi nomen habuêre, cujus ratio, quòd ad Solis ortum id oppidum ſitum eſſet. Fuêre autem illi nec planè Judæi, nec omnino Græci religione, ſed nec Chriſtiani, ut Epiphanius tradit: φύσει δὲ οὗτοι οἱ Σαμψαῖοι ὀνομαζόμενοι, οὔτε Χριστιανοὶ ὑπάρχοντες, οὔτε Ἰουδαῖοι, οὔτε Ἕλληνες, ἀλλὰ μέσοι ἁπλῶς ὑπάρχοντες, οὐδέν εἰσι, *Natura autem Sampſæi ſtruuntur neque Chriſtiani neque Judæi, ſed inter omnes medii, nihil ſunt.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 611. & 612. & ſuprà, ubi de *Eſſenis* ac *Oſſenis*.

SAMPSAI, nomen viri Eſdr. *c.* 4. *v.* 8.

SAMPSARI, fil. Jeroham. 1 Paral. *c.* 8. *v.* 26.

SAMSICERAMUS, unus à Phylarchis Arabum, cui fil. fuit Jamblichus Romani nominis ſtudioſus, ut Cicero teſtatur *l.* 2. *Attic. Ep.* 14. 16. 17. Porrò Jamblicho huic filius alius ejuſdem nominis fuit, & ipſe Romanorum amicitiam ſervans, cui ab Auguſto patrium regnum eſt reſtitutum. Vide Strab. *l.* 10. Genti Emeſſenæ imperabant, & regni ſedem Arethuſæ habebant.

SAMPSIRA, Ægypti urbs. *Steph.*

SAMPSO, virago Proculi uxor. Vopiſc. in *Vita* hujus, *c.* 12. *Fertur eô tempore, quô Imperium ſumpſit, duo millia ſervorum ſuorum armaſſe. Huic uxor virago, quæ illum in hanc præcipitavit dementiam, nomine* Sampſo, *quod ei poſtea inditum eſt: nam antea Viturgia* (an *Vitruvia*) *nominata eſt.* Ex eo Herenniani mater &c.

SAMPSON, Judex & Liberator Judæorum, ex tribu Dan, fil. Manoæ: cui per Angelum filii nativitas prædicta fuit, additô, ut illum velut Nazaræum educaret. Hic mirô corporis robore eſt à Deo donatus, ſed eâ lege, ut tamdiu robur, firmitatemque corporis retineret, quamdiu cæſariem. Itaque cùm Philiſtini innumeris ab eo cladibus afflicti, per mulierculam quandam, cujus amore tenebatur, perfeciſſent, ut ei capillus abraderetur, facilè ab eis comprehenſus & excæcatus eſt: eam tamen ille injuriam poſtea ſuâ & hoſtium clade vindicavit. Nam cùm capillô renaſcente vires redeuntes diſſimulâſſet, à principibus eorum in ampliſſimo quodam triclinio convivium agitantibus, ludibrii causâ, introductus, columnamque quandam totas ædes fulcientem complexus, eam ſummis viribus concutiens, ſimul cum ædificio evertit: quâ ruinâ & ipſe & inimici ejus omnes obruti ſunt, uti legitur in libro Judicum, unà cum reliquis ejus geſtis, *c.* 13. 14. 15. 16. Obiit A. M. 2899. Joſephus *l.* 5. Γενόμενον δὲ τὸ παιδίον Σαμψῶνα καλοῦσιν· ἰσχυρὸν δ' ἀποσημαίνει τὸ ὄνομα. Idem: Θαυμάζειν δ' ἄξιον τὸν ἄνδρα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἰσχύος, καὶ τοῦ περὶ τὴν τελευτὴν μεγαλοφρονος τῆς ὀργῆς. Καὶ τὸ μὲν ὑπὸ γυναικὸς ἁλῶναι, δεῖ τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων ἀνατιθέναι. Cæterùm, primus is fuit *Nazaræus* perpetuus, cujus in Sacris mentio. Ejus geſta cùm longè lateque increbuiſſent, à Poëtis ſub non unô ſchemate adumbrata ſunt: Herculis nempe, Thebani inprimis; Cleomedis Aſtypalæi & Orionis. Namque Herculis non minùs ac *Sampſonis* nomen à *Sole* deſumtum; utrique prodigioſum corporis robur, uterque leonem interemit abſque armis, niſi quod Herculi clava aſcribitur; Servitus ac labores Herculis, *Sampſonis* ſub Philiſtæis ærumnas expreſſerunt; quemadmodum, quod Hercules, cùm vinctus in Ægypto offerendus eſſet Jovi, ad aram vinculis diruptis hoſtes ſuos interemerit, vincula *Sampſonis*, captivitatem ac liberationem indigitat: Sic quòd Omphali ſervierit Hercules: & dein voluntariâ morte, in monte Oetâ obierit, *Sampſonis* repræſentat libidinem & mortem, imò quid utrâque Herculis columnâ dilucidius? Nec obſtat quòd Herculi longè plura à Scriptoribus tribuuntur. Namque Poëtas, pro more ſuo, non tantùm quæ de *Sampſone* audierunt, in Herculem ſuum contulêre; ſed & ex Joſuæ, Jonæque hiſtoria non pauca decerpſerunt, eidem tribuentes diverſiſſimorum temporum hominumque egregia facinora. Eodem reſpexiſſe Homerus videtur, ubi de Polyphemo, niſi quòd ὑπερβολικώτερον omnia exequatur. De Cleomede, Heroum ultimo, vide *Plut.* Orion certè vel potiùs *Urion*, Tanagræ Princeps, tum nomine, tum factis & excitatis pœnâ, *Sampſoni* proximus eſt. Namque ſicut *Sampſon* Hebræis *Solem fortitudinis*, ſic Urion *lucem fortitudinis*, denotat. Sicut Orion mirô quodam modô conceptus, operâ Jovis, Neptuni & Mercurii, ita *Sampſon*, ex ſterili matre, miraculoſè genitus eſt. Ille mirô corporis robore polluiſſe, &, cùm Oenopionis Regis filiæ vim inferre conaretur, à Satyris in ſomnum datus, & ſic vinctus deditusque Regi atque oculis privatus dicitur, quæ omnia quam bellè in Samſonem quadrent, nemo non videt. Sed & in Niſi fabula veſtigia quædam ſacræ Hiſtoriæ apparent, namque fatalem ejus fuiſſe crinem, neque priùs in manus hoſtium cum regno dedi potuiſſe, quàm eô proditione Scyllæ filiæ reſectô, Poëtæ tradiderunt. Vide Franc. Burmannum *Comm. in Judic. c.* 26. Serarium it. *Not. ad Juſtinum l.* 42. *c.* 3. ubi & Hydras, Centauros, Stymphalidaſque Poëtarum de Philiſtæorum incurſibus, & Herculis columnas geminas, de columnis, quibus ædes Philiſtæorum innixa, quibuſque *Sampſon* ex imo convulſis illam cùm aliquot hoſtium millibus ſubvertit, interpretatur.

SAMPSON, Presbyter Scotus, negavit Baptiſmi neceſſitatem, A. C. 748. & impoſitionem ſolam manuum Epiſcopi, à peccato Originali hominem liberare credidit. Item, Abbas Cordubenſis, Seculô 9. Coram Mauris Regibus fidem conſtanter confeſſus, pro Chriſtianis apologiam ſcripſit. Ambroſius Morales, in Schol. ad *l.* 1. *Memor. SS. Eulog.* Obiit A. C. 890. Baron. *in Annal.*

SAMPSUCHUM, cum amaraco idem. Plin. *l.* 21. *cap.* 11. *Amaracum Diocles Medicus, & Sicula gens appellavêre, quod Ægyptus & Syria ſampſuchon.* Dioſcorides *l.* 3. Κράτιστον τὸ Κυζικηνὸν καὶ τὸ Κύπριον. δευτερεύει δὲ τούτῳ τὸ Αἰγύπτιον, καλεῖται δὲ ὑπὸ Κυζικηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ, ἀμάρακον. *Optimum eſt Cyzicenum & Cyprium: huic autem proximum Ægyptium, vocatur autem à Cyzicenis & Siculis amaracum* &c. De eo fabulam iſtam narrat Servius *ad Æn. l.* 1. *v.* 697.

—— *ubi mollis* amaracus *illum* &c.

Hic puer, inquit, *regius unguentarius fuit, qui, caſu lapſus, dum ferret unguenta, majorem ex confuſione odorem creavit. Unde optima unguenta amaracina dicuntur; hic poſtea in herbam* ſampſuchum *verſus*

ſus eſt, quam nunc amaracum dixit. Vide in voce *Amaracus.* Ex eadem herba aſpergillum in Vet. Teſt. ſacrum fieri conſueviſſe, ſunt qui tradunt. Vide ſuprà in voce *Majorana.*

SAMVCVS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

SAMUEL, Elcanæ fil. ex Anna, judicavit populum Iſraël poſt Heli, A. M. 2878. ante Chriſtum natum 1048. Alii habent A. M. 2940. Hunc filium mater diu ſterilis, precibus à Deo impetravit, quem etiam Deo obtulit. Arcam Dei ſub eo reducunt Philiſthini, quam tempore Heli ceperant: judicavit Samuel annos 11. juxta Hebræos, puta uſque ad Saul, primum regem. Secundum alios 20. Senex cùm eſſet factus, conſtituerat filios ſuos Joëlem & Abiam judices in Iſraël, qui cùm non ambularent in viis patris, ſed declinarent ad avaritiam & munera, pervertentes judicium, majores natu Iſraël petierunt à Samuele regem, qui judicaret, more gentium cæterarum. Itaque Saul à Samuele eligitur in regem, præcipiente Dominô. Obiit A. M. 2977. ætat. 77. Regiminis 20. 1. *l.* Reg. *c.* 1. 2. *&* 3. ad 9. uſque *cap.* Joſeph. *Jud. Antiq. l.* 5. *c.* 15. & ſequent. Creditur Auctor libri Judicum, libri Ruthæ, & ex parte 1. Regum. *Torniell. Salian.* &c. Latin. *poſitus à Deo*, aut *nomen ejus à Deo.* In *Samuelis l.* 2. vel *partes*, extant: Ambroſ. *in l.* 2. *c.* 11. 12. Angelomus. Antoninus. Architota. Auguſtinus. Beda. Bonfrerius. Borrhai *Comm.* fol. 1565. Baſileæ. Brentius. Bugenhagii *Annotationes*, in 8r. Baſil. 1524. Calvinus. Candidi *de infante Davidis*, Baſil. A. C. 1608. Cauſſini *Diſſertationes*, fol. Pariſiis 1650. Crommius. Druſii *in loca diffic. comment.* in 4to. 1618. Franckeræ. Ernberg. *Interpretatio c.* 8. *l.* 1. Franc. 1606. Eucherius. Filholii *Regum hiſtoriæ carmine.* Gregorii M. *Expoſitio.* Gualtherus. de Hales. Helingii *Periocha.* Hieronymus. Hoſti *Hiſtoria monom. Davidis & Goliathi*, Antv. 1582. Janſenius. Janſonius. Iſidorus uterque. Lambertus. de Lapide. Lavateri *Homiliæ* 10. *de Nabale.* Tig. 1586. Leonharti Ὑπομνήματα, octav. Lipſiæ 1614. Malvenda. Martyr. Medraſch Schemuel, Hebr. Mendoza. Mœtius. Nezenii *Exercitationes.* Jenæ 1611. Origenis *Homiliæ.* Paulutius. Piſcator. Procopius. Rabanus. Longolius. Rupertus. Sanctius, fol. Antverpiæ 1624. Serarius. Stephanus. Strigelii *Arg. & Scholia.* in 8r. Lipſ. 1586. Theodoreti *Quæſtiones Sel.* Titelmannus. Toſtatus. de S. Victore Hugo & Richardus. Welleri *Explicatio in lib. pr.* fol. Franc. 1585. Willeti *Harmonia.* fol. Cantabrigiæ, 1614. Wolfii *Sermones.* fol. 1589. Zanchii *Notationes & Quæſt.* in 4to. Romæ 1553. &c. Vide Crowæi *Elenchum.*

SAMUEL, Bulgarorum Princeps, vicit primò Baſilium Imperatorem Conſtantinop. mox ab eodem victus & in extremam Bulgariam rejectus, cum XV. Mill. captivorum à victore excæcata, centenariô ſolùm unoculô relictô, ſicque in patriam remiſſa vidiſſet; animi mœrore contabuit, A. C. 1002. 1013. Vide Georg. Cedrenum *in Hiſt.* Zonar. *tom.* 1. &c.

SAMUEL, Judæus Marocenſis, in Africa, Baptiſmo initiatus, ſcripſit popularibus ſuis Epiſtolam, de adventu Meſſiæ, in quâ duritiei & pertinaciæ illos convicit, A. C. 1070. Edita illa aliquoties.

Rabbi SAMUEL, pater Rabbi Judæ pii, auctor libri *Chaſidim*, floruit A. M. 4992. Juxta R. Ganz *Chronol.*

Rabbi SAMUEL acohen Fil. Chophni Gaon, ſcripſit *Mekach Vememcar* ſeu de Emptione-Venditione, *Mitzranot* h. e. de propugnaculis, alia. Obiit A. M. 4794. juxta *Rabbi Ganz.*

Rabbi SAMUEL Jarchinæus, vel *Lunaticus*, vide ſuprà *Jarchi.*

Rabbi SAMUEL Levi, Scriba & Conſiliarius Regis Hebos Granatæ, liberalitate ſuâ ſtudia ſuæ gentis multum, per Africam, Ægyptum, Palæſtinam, ad Babyloniæ Scholam uſque, juvit, circa A. M. 4787. juxta *Rabbi Ganz.*

Rabbi SAMUEL Tarſa, ſcripſit *Makor Chajim*, expoſitionem in Commentarium Sap. Rabbi Abraham Fil. Ezræ; item librum *Michlol Jophi*, h. e. Perfectio pulchritudinis, circa A. M. 252. Millenarii VI. juxta Rabbi Dav. Ganzii ſupputationem, *in Chronol. Rabbinorum ſub Templo* II.

SAMULA, mulier quæ vixit 110. annis. Plin. *l.* 7. c. 48.

SAMUNIS, Albaniæ urbs. *Ptol. Samacha Nigro.* Vide *Cyropolis.*

SAMUS, Lacedæmoniorum Navarchus, cum XXV. triremibus Cyro Juniore ſuccurrere juſſus.

SAMYDACE, urbs Carmaniæ. *Steph. Guadel ex tabulis recentiorib.*

SAMYLIA, urbs Cariæ condita à Motylo, qui Helenam & Paridem hoſpitio ſuſcepit. *Steph.*

SANA CASA, quibuſdam eſt *Sargans*, oppid. Sarunetum, in Rhætia propria, ad Rhenum, 2. leuc. infra Curiam in Boream, vide *Sarunetes.*

SANAGENSES, Galliæ Narbonenſis populi. Plin. *l.* 3. *c.* 4. Forte ubi Sanitium hodie. Vide ibi.

SANAIS, Urbs Mediæ non obſcura; inter Tabreſium ad Occaſum & Europum ad Ortum. *Ptol. Sena* vulgò.

SANAN, civitas in tribu Judæ. Joſ. *c.* 15. *v.* 37.

SANAOS, Phrygiæ oppid. Apolloniæ metropolis, teſte Strabone, *l.* 12. *Vanida Ptol.*

SANAPE, Amazonum regina, vide *Sinope.*

SANARI, Sarmatiæ Aſiaticæ gens. *Ptol.*

SANATES, quorum mentio in Legg. XII. Tabb. dicti fuêre, teſte *Feſtô*, qui ſupra infraque Romam habitaverant; qui cùm defeciſſent à Romanis, brevi poſt redièrunt in amicitiam, tanquam *ſanâ* mente. Itaque lege Decemviral. *Sanatibus idem, quod forctibus, jus eſſe*, cautum eſt; ubi per *forctes* intelliguntur boni, & qui nunquam à Populo Romano defecerunt. Cujus Legis æquitas manifeſta: ut ii ſcilicet, qui benignitatem Populi Romani experti eſſent, conſtantes deinceps in fide atque ipſius Majeſtate comiter tuenda permanerent: tum ut reliqui hôc tanquam invitamentô ad Populi ſocietatem atque amicitiam pellicerentur. Poſteà tamen Æbutiâ lege hanc abrogatam fuiſſe, teſtis eſt A. Gellius *l.* 16. *c.* 10. Sulpicius verò & Opilius, apud eundem *Feſtum*, per *Sanates* intelligi volunt inferioris loci gentes, ut Tiburtes & alios, qui cum populo Tiburtino habitabant in agro Tiburti, i. e. omnes peregrinos, inferioriſque loci. Alii, ut idem refert, colonias, quæ in priſcos Latinos à Tarquinio Priſco erant deductæ, quæque, quòd præter opinionem eas pacaviſſet ſanaviſſetque, *Sanates* fuêre appellatæ, ut alia omittam. Vide Jac. Oiſelium JCtum *Not. in loc. Gellii cit.*

SANAVIVARIA, in *Paſſione* S. Perpetuæ & Felicitatis, porta eſt ex portis Amphitheatralibus una. In Amphitheatris enim cùm duæ majores portæ eſſent, præter alias minores, una *Libitinenſis* dicebatur, quòd per eam gladiatorum confectorum cadavera efferrentur; altera *Sanavivaria*, per quam Victores triumphantes, & ſuperatâ nece *ſani vivique* exibant. Luc. Holſtenus, qui Hiſtoriam hanc edidit ex *Cod. MS.* Caſinenſi; apud Dominic Macrum *in Hierolexico.*

SANB. in nummis Martiniani *Signata Antiochiæ*, B. verò Monetarii nota eſt. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus.*

SANBALLAT, Samariæ præfectus, Alexandri M. cum 8. millibus ſuorum ſe dedidit, ut ſibi in monte Garizim templum ædificare liceret, quod & perfecit. Item nomen viri. Nehem. *c.* 2. *v.* 10.

SANBORONDON, Inſul. Vide *Canariæ inſulæ.*

SANCERRA, vide *Sacrum Cereris.*

SANCHETI, moneta Navarreni Regni, à Sanclo ſeu *Sanchez* Rege dicta, cujus mentio in *Charta* Philippi Regis Franciæ A. C. 1303. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

SANCHONIATHON, Hiſtoricus, ſcriptor miræ antiquitatis. Si enim Porphyrio credimus, *ἐπὶ Σεμιράμιδος γέγονε τῆς Ἀσσυρίων βασιλίδος*, de quo vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 1. & Bochartum *de lingua Phœnicia & Punica, l.* 2. *c. ult.* Nomen Theodoretus ex *Porphyrio*, ſic explicat, Σαγχωνιάθων ὁ κατὰ Φοίνικας διάλεκτον φιλαλήθης. *Philoni* dicitur fuiſſe, vir πολυμαθὴς, καὶ πολυπράγμων, *doctus & curioſus.* Hiſtoriam autem contexuit, ut habetur in Porphyrio, ἐκ τῶν κατὰ πόλιν ὑπομνημάτων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγραφῶν. Phœnicum ſermone conſcriptam Græcè reddidit Philo Byblius Adriano Imperatori σύγχρονος. *Nic. Lloydius.* Voſſio vir fuit Berytius, Trojanô bellô antiquior ac hiſtoriam Phœnicum Phœniciâ perſcripſit linguâ, partim ex urbium ſingularum actis, partim ex Templorum monumentis, multùm in eo adjutus operâ Hierombali, qui Sacerdos fuit Dei Ἰευώ. E quo opere, quæ de Phœnicum ille Theologia retulerat, in primum ſuum *de Præp. Evang.* tranſtulit Euſebius. Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 22. Potiùs verò Gideonis Iſraëlitarum Judicis fuit σύγχρονος, ac familiariter ei notus, vel eô non multùm poſterior, & qui pleraque ſua ab eo mutuatus eſt. Namque & idolum *Baal-berith*, paulò poſt Gideonis obitum, ab Iſraëlitis erectum, Idolum erat Berytinorum, & Sacerdos *Irombaal* ſeu *Hierombal*, vel *Hierombalus*, cujus ex Porphyrio meminit Voſſ. quis aliùs quàm *Jerubbaal*, quemadmodum Gideonem vocari in Sacris novimus? Nec Deus Ἰευώ alius quàm Ἰαώ, quæ voces ex nomine Dei tetragrammato factæ ſunt. Quòd autem Gideon ſacerdos Phœnicibus crederetur, hinc ſine dubio factum, quòd is ex monilibus Iſmaëlitarum devictorum aureis *Ephod.* i. e. *Amiculum* fecit, quod veſtimentum utique Sacerdotale erat. Vide Judic. *c.* 8. *v.* 27. 29. 33. & Franc. Burmannum *Comm. in locum.*

SANCIACUM vel SANCTIACUM, vicus pagi Sueſſionici, patria Audoëni cognomine Dadonis, Dagoberti Regis primùm Referendani, deinde Rotomagenſium Epiſcopi, quam hic Rotomag. Eccleſiæ S. Petri, poſtea S. Audoëni dictæ donavit. Vulgò *Sauci.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SANCIANUM, Inſul. Sinarum, in ora Cantoniæ provinc. *Sancian* ſeu *Sanchoan.* Media inter Macaum in Cæciam & Aynani Inſul. in Afticum. Oblonga eſt.

SANCIRE, apud Arnob. *adv. Gentes l.* 2. ubi de Minerva: *A certo cœpta eſt tempore Dea dici, ſacris in ædibus ſtatui & inviolabili religione ſanciri.* Et Livium *l.* 23. *Jam ego, inquit, Sanguine Annibalis ſanciam Romanum fœdus.* Quid ſit, exponit Servius, ad *l.* 12. *Virg. Æn. v.* 200. nempe rem ſanctam atque inviolabilem efficere, *ſuſò ſanguine hoſtiæ.* Lucanus *l.* 7. *v.* 351.

Romanas ſancire *volent hoc ſanguine leges.*

Atque ita ſancitæ religiones, conſecrata Numina, Leges ſtatutæ, Legati ac Tribuni Pleb. ab omni vi undiquaque tuti redditi, etiam homines alii, quos vitæ integritas commendaret, *Sancti* appellati, Græcè ἅγιοι, à voce ἅγος; ut is qui ἅγιον violaret, eſſet ἐναγὴς, i. e. *Sacer, devotus*, & majeſtas violata ſanguine τοῦ ἀσεβήσαντος expiaretur. Cic. *ad Attic. l.* 1. *Quare & illa, quæ violata expiabuntur.* Inprimis verò Tribuni Pleb. olim *Sancti* ſeu potiùs *Sacroſancti* Græce ἱεροὶ καὶ ἄσυλοι Dionyſio Halicarn. *l.* 6. quia ſancitum erat, *ut qui eos violâſſet, caput ejus Jovi ſacrum eſſet*, Liv. *l.* 3. *c.* 55. ſic ut cuilibet *eum jus faſque eſſet occidi, Ibid.* Sacrabantur autem Diis inferis præcipuè, unde καταχθονίου Διὸς, *Jovis inferi*, meminit hac in re Dionyſius *l.* 2. ac mactabantur; quia non niſi corporibus exſoluti ad Deos, quibus voti erant, pervenire poterant, vide Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 7. ubi enarrat hunc Virgilii verſum, *l.* 10. *Æn. v.* 419.

Injecere manum Parcæ, telisque ſacrarunt
Evandri ——

Meminit & Feſtus moris, voce *Sacer*: adde quæ hic paſſim.

SANCTA, indeclinâbiliter, τὰ Ἅγια Græcis, dicitur in Ordine Rom. hoſtia, quam in Miſſa ajunt offerri: *Et tunc duo Acolyti tenentes capſas cum* Sancta *apertas & Subdiaconus ſequens cum illis tenens manum ſuam in ore capſæ, oſtendit Sancta Pontifici vel Diacono, qui præceſſerit. Tunc inclinato capite Pontifex vel Diaconus ſalutat* Sancta *& contemplatur, ut, ſi fuerit ſuperabundans, præcipiat, ut ponatur in conditorio* &c. Concilium Laodicen. *can.* 14. Περὶ τοῦ μὴ τὰ Ἅγια εἰς λόγον εὐλογιῶν κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα εἰς ἑτέρας παροικίας διαπέμπεσθαι, &c.

Nempe

Nempe ſic appellatus eſt olim Panis Euchariſticus, unde formula in Commune ſolennis, *Sancta Sanctis*. Chryſoſtomus, ubi de Sacerdote Populum ad S. Euchariſtiam invitante, *Ea de cauſa*, inquit, *ſtans excelſus, omnibus manifeſtus, tremendò illò ſilentiò vehementer inclamat; Sancta Sanctis*. Indigitans, quâ ſanctitate ad myſticum hoc ac ſacrum Epulum accedere conveniat. Vide Macros Fratres *in Hierolex.* in voce *Solea*. Sed & in Eccleſia Romana vox *Sancta*, ſimpliciter poſita, Sanctorum quoque reliquias notat. Ægidius Aur. Vallis Monach. *in Addit.* ad Harigerum Abbat. Lobienſem *in Servatio Epiſc. Leod. c. 27. Interdum dum adhuc ira vindicis Dei differtur, curemus ne* Sancta *noſtra ſimul nobis eripiantur cum urbis excidio* &c. Unde *jurare ſupra Sancta*, eſt ſuper Sanctorum reliquias jurare. Vide ſuprà. Græcis recentioribus Α῎για locus eſt in Templo tabulato incluſus, ſacer ac venerabilis, mulieribus inacceſſus, qui Α῎δυτον aliter. Vide hic paſſim & Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl.* vocibus Α῾γίασμα & Α῎γιος.

SANCTA Domus, vide *Santa Caſa*.

SANCTA Betitum, caſtellum Latii, circa lacum Fucinum.

SANCTA Sanctorum, Græcè τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, vide infrà *Sanctuarium*.

SANCTÆ Crucis Sinus, pars maris Adriatici verſus oram Dalmatiæ, inter peninſul. Hillidis ad Ortum & Corcyram ac Melitam Inſul. ad Occaſum.

SANCTÆ Liberatæ, vicus Galliæ non obſcurus, prope Aginnum: *S. Livade*.

SANCTARSENIUM, oppid Lucaniæ.

SANCTI, qui in Eccleſia dicuntur, notum. Ad horum invocationem, diſputatio in ſchola Origenis inſtituta, de quæſtione: *An animæ etiam in altera vita ſint ſolicitæ de ſalute noſtra & pro fratribus orent?* ut & Potamienæ poſt mortem apparitio ſeculô 3. gradum ſtruxit. Poſtmodum Baſilio, Nyſſeno & Nazianzeno, longe aliud agentibus, dum in orationibus Panegyricis floſculis Rhetoricis locutionibuſque figuratis nimium indulgerent, ſenſim invehi illa ſeculô 4. cœpit, multùm repugnantibus Auguſtinô & Epiphaniô, qui ne tantos læderet viros, hæreſin illam in Collyridianis & Antidicomarianitis refutavit, clarè dicens: *Sit in honore Maria, Pater verò & Filius & Spiritus S. adoretur, Mariam nemo adoret.* Vide Mart. Chemnitium *part. 3. de Invoc. Sanct.* Epiphan. *contra Collyrid.* Primus tandem Petrus Fullo, Epiſcopus Antiochenus, modò Orthodoxum, modò Eutychianum ſe gerens, miſcendæ Sanctorum invocationis, inter publicas Eccleſiæ preces, auctor extitit, conſtituitque, ut in omni precatione Dei genetrix nominaretur, ac divinum ejus nomen invocaretur, ſeculo 5. Idem Chemnit. Examin. Concil. Trident. *part.* 4. Quis autem hic fuerit, vide in voce *Petrus Fullo*.

SANCTI, in Græcorum Imperatorum nummis, quos videl. potiori cultu venerabantur. Non enim ſolùm Chriſti, & Deiparæ Virginis, ſed & *Sanctorum* imaginibus monetam ſuam hi Auguſti ſignarûnt. Sic Iſaacii Imperatoris binos nummos, ex gazophylacio S. Genovefæ Pariſ. exhibet Car. du Freſne, utrumque ex iis, quos *Caucios* ſeu *Cavos* vocant, alterum æreum, argenteum alterum, paris magnitudinis, niſi quòd adroſi ferè ſunt characteres, qui in æreo diſtinctè leguntur. Stant in æreo figuræ, prior Iſaaci, Imperatoriô habitu, dexterâ crucem geſtantis; alterâ Angeli, cum nimbo circa caput, crucem perinde longiorem dextrâ prehendentis, quam is Imperatori porrigit. In nummi ora ac circulo exarati habentur minutiores iſti characteres, ΙCΑΑΚΙΟΣ ΔΕCΠΟΤ. Supra crucem mediam ΑΓΙΟC. ΑΡ. Infrà, ad lævam Χ ΜΙ. quibus intelligitur Α᾽ρχάγγελος, vel Α᾽ρχιστράτηγος Μιχαὴλ, quem ut Patronum ſibi aſciverat Iſaacius, ob *Angeli*, quod ei erat, cognomen. In convexa nummi parte Deipara ſedet, Chriſtum puerum in clypeo effictum gremiô complectens, cum characteribus ſolitis, ΜΡ. ΘV. Ejuſdem ferè fabricæ eſt nummus aureus, quem *ad Alexiadem* idem deſcripſit, præterquam quòd manus de nube profecta diadema capiti Imperatoris imponit. In aliquot Joannis & Manuelis Comnenorum nummis æreis effictus cernitur S. Georgius, quem Μεγαλομάρτυρα vocant Græci, nudatum enſem vel ſpiculum dextrâ, clypeum ſiniſtrâ tenens: capite margaritarum lineâ ſeu unionibus diſtinctô diademate, more Imperatoriô cinctô. Et quidem in Manuelis nummo adſcribuntur hi characteres, O. in quo A. minuſculum includitur, quod Α῎γιος vulgò contrahunt Græci, &

ΓΕ $\frac{Ρ}{Ο}$ —— ΓΙΟC. i. e. ἅγιος Γεώργιος. Nec multum diſpar eſt.

S. Georgii figura, quam habet Conſtantini cujuſdam [illegible] ſigillum, apud *Octav. Stradam*, in quo ſtans habitu militari deſcribitur, dextrâ ſimiliter ſpiculum tenens, ſiniſtra clypeo cruce inſignito ac humi defixo innixus, cum hiſce literis, Ο ΑΓΙΟC. ΓΕ. Verùm Græci Conſtantinopolitani inprimis, à quibus is impensè cultus eſt, ἵππότην ſeu equitem ferè ſemper S. Georgium depingebant, uti docent *Nicetas, Nicephorus Gregoras, Codinus*, Alii; rationem interſerentes, quòd eô habitu non ſemel in prælüs aſtitiſſe Græcis & pro iis dimicâſſe dicatur. Vide Car. du Freſne *Diſſertatione de Inferioris ævi Nuſmimatibus num.* 31. & 32. De *Sanctorum* iconibus, in nummis Latinorum, *alibi*.

SANCTI, oppid. German. inferioris ad Rheni ſiniſtram, olim *Trajana columna. Metel.*

SANCTI Ægidii villa, ad Rhodanum, *S. Gilles*: monaſteriô veteri inſignis.

SANCTI Caprafii, vulgò *S. Grapazi & S. Fidis*, vici duo Galliæ ad fluv. *Duranium*.

SANCTI Carterii vicus Galliæ proximus civitati Petrocoriorum, ad Ellam fluv. vulgò *S. Chaſtier*.

SANCTI Deſiderii vicus Galliæ, prope urbem Cadurcos, à Deſiderio Epiſcopo Cadurcenſi dictus: *S. Geri*.

SANCTI Galli oppid. Vide *Sangallum*.

SANCTI Gaudentii caſtrum, in Vaſconia, memoratum Petro Monacho, *in Hiſt. Albigenſi*, vulgò dicitur *S. Gaudens*, fuitque oppid. Comitatûs olim Convenarum, poſteà domini Beneharnenſis, non procul ab oppido S. Gerontii; *S. Girons* & ab oppido S. Literii *S. Lezé* aliis *S. Leger*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SANCTI Laurentii fluv. ſeu *Canada*, fluv. ampliſſimus novæ Franciæ. Oritur ex Lacu S. Ludovici; dein auctus plurimis fluviis ex lacubus tam ad dextram, quàm ad ſiniſtrum profluentibus, in Ortum tendens, novam Franciam bifariam ſecat, pauloque infra Montem Regium æſtuarium efficit. Hic Quebecum, Taduſſacum, aliaſque Francorum colonias rigat, receptiſque fluviis quamplurimis, tandem poſt curſum 800. leuc. latiſſimô oſtiô in Sinum S. Laurentii ſe exonerat, prope Anti Scotiam Inſul.

SANCTI Macarii caſtrum Galliæ, ad Garumnam, è regione Alingonis *Lengon*, vulgò *S. Macarre*, Vaſconibus *S. Macari* dicitur. Blavia, Burgus, Liburnia, Caſtellio ad Duranium in Petrocoriis, Catiliacum, caſtella S. Æmiliani & *S. Macarii*, dominantibus in Gallia Anglis, dicebantur *filiæ civitatis Burdigalæ*: cujus Major & Jurati, urgente bellô, quoſdam è ſuis his oppidis & caſtellis præficere ſolebant. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SANCTI Marcelli, vel potius *S. Martialis* caſtrum Galliæ, Galliaco ac Gueſpiæ caſtris proximum, vulgò *S. Marſan*, à S. Martiali Lemovicum Epiſcopo primo nomen accepit. *Idem*.

SANCTI Nectarii caſtrum Galliæ, vulgò *Senneterre*: Arvernis, quibus *S. Nectoire*, pro *S. Nectaire* dicitur. *Idem*.

SANCTI Pardulfi caſtrum, in Arvernis, *S. Pardoul* & *S. Perdoux*.

SANCTI Pelagii oppid. in Navarra inferiori *S. Palai*.

SANCTI Sidonii caſtrum Galliæ in Caletis, vulgò *S. Saëns*, olim non ignobile &c. Vide Hadr. Valeſ. qui plurima Galliæ loca Sanctorum Sanctarumque nominibus, ante aliquot ſecula, appellari cœpiſſe, priſcis abolitis refert, *Notit. Gall.*

SANCTIFICATIO, nomen feſti, apud Dominicanos, vide ſuprà *Conceptio*.

SANCTIFICATUS, cognomen apud Græcos Abbatis Theodori Tabennenſis, qui 14. ætatis annô, ſub Pachomii Sanctorum numero adſcripti diſciplina, vitam Monaſticam profeſſus eſt. Dominic. Macer. *in Hierolex.*

SANCTIMONIA, & SANCTIMONIUM, titulus honorarius Pontificum & Epiſcoporum, apud medii ævi Scriptores. Paſtor Presbyter *Ep.* ad Timotheum, *Jubeat* Sanctimonium *veſtrum eamus ad eum* &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Item Regula *Sanctimonialium* ſeu officium, in veter. *Charta*, apud eund. De *Sanctimonialibus* verò vide ſuprà, ubi de *Aſcetriis* & *Monialibus*.

SANCTIO, urbs Sueviæ ſatis munita, una ex IV. urbibus ſylveſtrib. ſub Auſtriacis 5. milliar. German. à Baſilea in Ortum, Scaphuſiam verſus 7. verſus Conſtantiam 15. in ipſo limite Helvetiorum: *Seckingen*, fortè à Sequanis vicinis nomen accepit. Vide *Sacconium*.

SANCTIO Pragmatica, vide *Pragmatica Sanctio*.

SANCTISSIMI, item SANCTI Domini, frequenter apud *Hiſtoriæ Auguſtæ* Scriptores dicuntur Imperatores: nec non apud eos, qui illos inſecuti ſunt. Hinc apud Græcos Imperatores compellationis formula ſolennis, Δέσποτά μου ἅγιε, *Domine mi Sancte*; quam obſervare licet non ſemel in *Rationali* Peræquatorum, ſub Alexio Comneno exarato, Codino & aliis Scriptoribus Byzantinis. Eodem pertinet circulus, *Sanctitatis* index, capitibus eorum circumfuſus, in numismatis illorum, de quo retro dictum, in voce *Nimbus*: ut & tam frequens *Divinitatis*, *Numinis* ac *Æternitatis*, ab iis uſurpata vocabula & epitheta, quibus plenæ ſunt Imperatorum Leges. Atque hæc veniam aliquam mereantur in Auguſtis, quorum adeò ampla fuit poteſtas, ſi recentiorum Imperatorum expendatur ambitio, qui hominum omnium vaniſſimi ac omni facinorum genere infames, provinciis etiam ſuis penitus ferè exuti, *Sanctos* ſeſe à ſubditis, Patriarchis quoque ipſis, ac Pontificibus Romanis compellari voluêre, uti Pachymeres docet *l. 6. c. 31. l. 10. c. 11. 29. 32.* &c. Jure proin Iſaacium Angelum ſuggillavit Fridericus I. Imperator. apud Tagenonem Patavin. Legatos ejus his verbis alloquens, *Dominus veſter* Sanctum *ſe appellat: mirabilis eſt ſanctitas, quæ ſanctos viros, honeſtos, religioſos —— ſubitò conſuevit incarcerare & fame ac nuditate uſque ad mortem macerare. Longè faciat à nobis Deus talem ſanctitatem.* Alia Conſtantino M. mens, qui *Sanctum* ſe vel certè *Divum* appellari prorſus renuit, uti tradit Juvencus *Hiſtor. Evang. l. 4. extremo*,

Conſtantinus adeſt, cui gratia digna merenti,
Qui ſolus Regum Sacri *ſibi nominis horret*
Imponi pondus ——

Quis igitur non miretur ita compellari milites ab Imperatore? Sic certè Tacitus concione ad Milites, apud Vopiſc. *c. 7. At me*, Sanctiſſimi milites, *primùm vos qui ſcitis Principes approbare* &c. Cives item, uti fecit apud eundem Firmus, *c. 5. Sanctiſſimi Quirites*. Sed & *Sanctiſſimis parentibus*, *Sanctiſſimo patrono*, *Sanctiſſimo Patri*, *Sanctiſſimæ Matri*, *Sanctiſſimo Socero*, *Sanctiſſimæ Sorori*, paſſim in veterib. *Inſcriptionibus* occurrunt. Inter Herculis verò epitheta hoc quoque fuiſſe, docet vetus itidem hæc *Inſcr. p.* 38.

SANCTISSIMO. HERCULI.
INVICTO.
HERCULI. PACIFERO. INVICTO SANCTO.
SACRVM.
HERCULI. SANCTO. SAC.

Hodie *Sanctiſſimi* titulum ſibi Pontifex Romanus proprium eſſe jubet. Vide Car. du Freſne *Diſſertat. de Inferioris ævi Numiſm. num.* 15. &. Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Floriano, c. 6.* nec non ſuprà, ubi

de

de Circulis ſanctorum, & infrà in vocibus, *Sanctitas* & *Sanctitudo.* Apud Græcos *Sanctiſſimus* πανάγιος, unde πανάγια *panis ſacer* & παναγιάριον, arcula in qua repoſitus, Suicerus voce Πανάγιος.

SANCTITAS titulus Epiſcopis tribui ſolitus, uti *Sanctimonia*, de qua voce dictum. Vide Auguſtin. *Ep.* 78. & 88. Fortunatum *Poëmat.* 3. p. 70. Alios: Sic & Abbates non ſemel *Sanctos* appellat, Cæſarius Arelatenſis *Serm.* 7. & 9. Eundem verò ſibi deferri voluiſſe Imperatores Conſtantinopolitanos, modò diximus. Sed & Anglorum Regem *Sanctitatis* elogiô compellat Joann. Sariſberienſis *Ep.* 81. *Veſtram vero* Sanctitatem; *ſicut accepimus & dolemus, nuper circumvenire conati ſunt*, &c. Idem ibi vide *Sanctitudo*, titulus ſimiliter honorarius Epiſcoporum, apud Julianum Tolet. eidem Car. du Freſne laudatum.

SANCTIUS, Legionis & Aſturiæ Rex Fratri Ordonio ſucceſſit, A. C. 956. Cognom. Craſſus, ob prodigioſam ejus pinguedinem, quæ ipſum ad omnia ineptum reddidit. Ab hac ut ſe liberaret, fiduciâ cum Abderamo Cordubæ Rege factis, huc venit, atque à Medicis ſanatus eſt. Interea, ſubditi rebellione excitatâ filium Alphonſi IV. Ordonium ei ſurrogârunt, quem Sanctius pepulit, Mauroſque devicit: dein rebellium quoſdam coërcuit, ab unius ſignano eorum, cui vitam donaverat, venenô peremptus, pomô oblatô, A. C. 967. Turquet. & Mariana *Hiſt. Hiſp.*

SANCTIUS, Comes ſupremus Caſtellæ, ſucceſſit Garciæ Fernando, A. C. 990. regnavit feliciter, uſque ad A. C. 1028.

SANCTIUS I. Caſtellæ Rex idem cum Sanctio III. Navarræ Reg. Vide infra, ubi narratur.

SANCTIUS II. qui regnavit ann. 6. cum dimidio. Frater fuit Garciæ, Galliciæ Regis Alphonſi Legionis Regis & Domini Zamoræ. Horum primum thronô deturbavit, alterum in Monaſterium ſe recipere coëgit, in obſidione Zamoræ occiſus. A. C. 1072.

SANCTIUS III. fil. Alphonſi VIII. Boni, huic ſucceſſit, A. C. 1157. regnavit annum unum.

SANCTIUS IV. fil. Alphonſi X. Legionis & Caſtellæ Regis, quòd patri bellum moveret, à Martino IV. excommunicatus. Duobus nepotibus ſuis, ex majore natu fratre Ferdinando, regnô ereptô, præfuit ſolus, A. C. 1284. dictus *Magnanimus*.

SANCTIUS I. cognomine Garcias, Navarræ Rex, Fil. Garciæ Inigi, duas habuit uxores, ex Tuta, Garciæ ſucceſſoris, pater, A. C. 905. quò genitus.

SANCTIUS II. cognomine Abarcas, vide ibi.

SANCTIUS III. cognomine Magnus, ſucceſſit patri Garciæ: Virtute & fortitudine inclytus; ductâ Nunnâ, filiâ primogenitâ Sanctii Garciæ Comitis Caſtellani, Caſtellam obtinuit, ex ea pater Garciæ, qui in Navarræ, Ferdinandi, qui in Caſtellæ, & Conſalvi, qui Sobrarbæ & Ripagorçæ regnis, Patri ſucceſſêre. Ramirus, fil. ejus nothus, Arragoniæ Rex evaſit. Sanctius hic, Hiſpaniarum Princeps appellatus, Beremundum Legionis Regem de Caſtellæ regno ſibi controverſiam moventem vicit, & parte regni exuit, quæ Ferdinando Sanctii filio, cui ſoror Beremundi nupſit, data eſt. His turbis compoſitis, Overum profecturus, privatô habitu occiſus eſt. A. C. 1034. Ex ejus filio Garcia IV. natus eſt.

SANCTIUS IV. qui regnare incepit A. C. 1054. deturbatus, à conſobrino ſuo Sanctio V.

SANTIUS V. Ramiri I. Arragoniæ Regis fil. A. C. 1074. Hic ultimus Arragoniæ Rex genuit Petrum I. Arragoniæ & Navarræ Regem, cui fratres Alphonſus & Ramirus Monachus, ſucceſſerunt. Occiſus in obſidione Oſcæ, A. C. 1094. Interim Garcias V. frater Sanctii IV. recuperavit Navarram, A. C. 1134. & in venatione equi lapſu mortuus, ſucceſſorem habuit, A. C. 1150. Sanctium VI. ſeu ſapientem.

SANCTIUS VI. variis cum vicinis bellis implicitus, obiit Pompejopoli, A. C. 1194. regni 43.

SANCTIUS VII. ſeu Fortis, fil. ejus ſucceſſit. Depoſitus, in carcere obiit, A. C. 1234. Berengaria, ſoror ejus, Richardo Cordi Leonis, Angliæ Regi nupſit, nullâ ex ipſo prole ſuſceptâ: minor autem Blanca Theobaldo V. Comiti Campaniæ nupta, mater fuit Theobaldi V. Navarræ Regis, poſt avunculum Sanctium VII. Gabr. Chapuſius, Andr. Favinus, Turquet. in *Hiſtor. Navarr.* De Marca *Hiſt. Bearn.* Oihenartus, *not. utriuſque Vaſconiæ.*

SANCTIUS I. Luſitaniæ Rex poſt Alphonſum I. Patrem, A. C. 1185. Ingeniô & fortitudine inclytus, contra Reges vicinos Mauroſque egregie rem geſſit. Obiit A. C. 1212. ætat. 58. Ex Dulci, filia Raimundi Berengarii, Comitis Barcinonenſis, pater Alphonſi II. Ferdinandi, Flandriæ Comitis, ob uxorem filiam Balduini Imperatoris &c. Alphonſus II. autem genuit *Sanctium* II.

SANCTIUS II. Rex animô planè abjectô, cujus contra Uxor, Cantabri cujuſdam Magnatis filia, altiſſimos gerebat ſpiritus. De quo conqueſti ſubditi, Alphonſum Sanctii fratrem, qui in Gallia Mathildem Bononienſem duxerat, ad clavum regni vocârunt. Hujus poſteri ſucceſſêrunt; Sanctius autem obiit Toleti, A. C. 1248. ætat. 45.

SANCTIUS, it. SANCTUS, Vide *Claudius.*

SANCTIUS d'Arevalo Rodericus, vide *Rodericus.*

SANCTIUS Gaſpar, Hiſpanus, Granatenſis, Centumputeolanus. Jeſuita eruditione celebris: Edidit *Comm. in Ruth. in libros Samuelis, Regum, Paralip. in Eſram, Nehemiam, Eſtheram, Hiobum, Pſalmum* 136. *Eccleſiaſten, Canticum Cantic. in Prophetas majores & minores, in Acta* &c. Item *in Tobiam, Juditham, & libros Machabæorum*, ut videre eſt apud Guil. Crowæum *Elencho Script. in S. Script.* Obiit A. C. 1628. *Illo nihil humilius, in omni vita nunquam viſus eſt iraſci aut animô commoveri, nunquam vocem ſolitô amplius extollere, non pati detrahentes nemini alicui, ipſe de omnibus honeſtè ſentire & loqui: Nunquam in omni vita mentitus eſt. Quantus fuerit doctrinâ, lucubrationes ejus abunde declarant*, Phil. Alegambius Bruxellenſis *Bibl. Script. Soc. Jeſu.*

SANCTORALIA, dicuntur in Eccleſia Romana libri *Sanctorum Vitas ac Paſſiones* complexi, unde & *Paſſionalia* appellantur: è quibus poſtmodum *Martyrologium Romanum* originem habuit. Dominic. Macer in *Hierolex.*

SANCTUARIUM, pars Tabernaculi, à Beſaleele & Aholiabo divinitus inſtructis Exodi, *c.* 31. *v.* 2, 3. & *c.* 35. *v.* 30, 31. intra ſex menſes non totos, confecti Exodi *c.* 40. *v.* 1, 2. interior, ab Atrio, ſive Portico diſtincta, in duos thalamos dividebatur, *Sanctum & Sanctum Sanctorum*: quorum illud 20. cubitos longum & 10. altum latumque erat, in quo Sacerdotum ſtationes quotidie verſabantur, illud interius ad Occidentem ſitum, 10. undiquaque cubitos implebat: in quem ſacratiſſimum Templi receſſum, ac Numinis veluti ſedem ac thalamum, ſemel tantum ſingulis annis Pontifici M. ingredi, ut ibi piaculare offerret ſacrum, licebat, Levit. *c.* 16. *v.* 2. & Hebr. *c.* 9. *v.* 7. Separabantur autem à ſeriori cum velô, quatuor columnis ſuſpenſô, per quas Pontifici aditus ille dabatur, Exodi *c.* 26. *v.* 31. Quod quô modô utrumque factum, diximus quidem ex parte ſuprà, ubi de *Pontifice Max.* Hebræorum, nec non ubi de *Expiationis Feſto*, hîc verò plenius, ſed paucis, repetere non pigebit. Cùm Pontificis hôc die nobile inprimis ac primarium munus eſſet, ut qui ferè ſolus hôc tempore ſacris operabatur, omniaque tum majora tum minora ſacrificia ipſe peragebat: præparatio ejus primò varia erat. Septem enim continuis diebus à domo ac uxore ſua ſeparatus, ne aliunde pollueretur in Templo perpetuò degebat: ſacraque obibat quotidie, ut ipſo Expiationis die ad ea foret promtior. Quòd ſi quid in ſacrificiorum ordine ignoraret, à quibuſdam magni Conſeſſus viris edocebatur. Deducebatur etiam in conclave *Abtinas*, ſeu odoramentorum, ut ſuffitus faciendi rationem diſceret. Indè ad juramentum adigebatur, ne quid in eo immutaret, ubi ſolus in adyto verſaretur. Veſperâ feſtum antecedente parcô utebatur cibô, noctemque ferè inſomnem traducebat, & audiebat ſacri quid legentes, aut Muſicô concentu oblectabatur. Albeſcente ſic auror â ad domum lotionis ducebatur, eoque die quinquies totum corpus & decies manus pedeſque lavabat, cùm toties miniſterium mutare teneretur. Lotus induebatur veſtibus aureis, mactabatque ſacrificium juge & ſuffitum ordinarium faciebat. Dein rurſus lavabatur & veſtimenta alba ſumebat, accingens ſeſe jam ad ſacra hujus diei obeunda: quorum hi præcipuè actus erant. I. Juvencum, pro ſe & domo ſua, offerebat confitebaturque. II. Tum duo hirci adducebantur, quibus ſorte diſcretis, ad hirci emiſſarii caput, coccinea alligabatur vitta. III. Hinc Pontifex redibat ad juvencum ſuum, & rurſus confitebatur, non pro ſe & domo ſua duntaxat, ſed pro univerſis filiis Aaron. IV. Poſt hæc thuribulum, quod eo die aureum erat, prunis ex altari implebat, atque ex alio thuribulo ſuffimentis captis ſic ad *Sanctum Sanctorum* contendebat. V. Quod cum intrâſſet, thuribulô depoſitô fumi nubem excitabat, quæ locum implens prohiberet aſpectum, ſicque mox exibat. VI. Mactabatur porrò juvencus, cujus ſanguinem in adytum inferebat, & coram Arca ſurſum deorſumque aliquoties ſpargebat: inde hircus mactabatur, ſimiliterque ſanguis in adytum illatus eôdem modô libabatur. VII. Præterea ad velum, quod coram Arca erat, exteriori parte, eâdem ratione libationes fiebant, ſanguiſque ſpargebatur, ac Tabernaculum Conventus expiabatur. VIII. Similique voce altare aureum ſeu ſuffimentorum luſtrabatur. IX. Hinc ibatur ad hircum emiſſarium, de quo vide ſuô locô. Interea Pontifex adipem juvenci ac hirci adolebat, & ſectiones quaſdam Legis recitabat: exutis dein veſtibus albis aureiſque ſumtis, arietes agnoſque ex præſcripto offerebat. Deinde rurſus lavabat, veſteſque mutabat: & Sanctum Sanctorum ultimò ingrediebatur, thuribulum inde accepturus. Quô peractô ablutus iterum, aureâ veſte reſumptâ, ſacrum veſpertinum abſolvebat: atque inde ordinariô cultu indutus, feſtô populi comitatu, domum deducebatur, ac cum amicis convivium inibat, multùm gratulantibus, quòd ſalvus ſoſpeſque ex Adyto rediiſſet. Franc. Burmannus *Synopſi Theol. Chriſt. Parte prior. l.* 4. *c.* 18. De vaſis ac ſupellectile in utroque ſacra vide hîc *infrà*. Quæ omnia quam habuerint ſignificationem myſticam, apud Theologos reperies. Poſtquam dein Tabernaculo ſucceſſit Templum, quod tantâ opulentiâ à Salomone extructum eſt, ut primum ac præcipuum Mundi miraculum haberi poſſit. Atrium id quidem habuit quadruplex, nempe *Gentium*, *Mulierum*, *Iſraëlis* ſeu *Populi* & *Sacerdotum*; ſed *Sanctuarii* ſeu Palatii Domini, Hebræis היכל dicti, iterum non niſi partes duas intermediô ſeptô à ſe invicem diſcretas, *Sanctum* & *Sanctum Sanctorum*. Ubi hoc peculiare fuit in ſecundo Templo, poſt captivitatem Babyloniçam Zorobabele ædificato, quod, cùm priùs inter *Sanctum* & *Sanctum Sanctorum* murus ſtetiſſet, unius cubiti craſſitie; ii verò, qui Babylone reverſi erant, dubitarent, de ejus forma, ſitu ac proportione; vice muri duo vela extenſa fuerint, inter quæ cubiti ſpatium, cùm antea unum duntaxat pependiſſet. Supellex verò Templi eadem, quæ Tabernaculi, niſi quòd vaſa omnia auguſtiora & immenſô numerô forent. Reverentia ac ſanctitas ejus permagna fuit juxta Legem, Levit. *c.* 19. *v.* 30. *Sanctuarium meum reveremini.* Hinc nec ſedere cuiquam, nec exſpuere in eo, nec caput aperire, nec denique cum calceis ac baculo aut mantica eò introire fas erat: Nec ad viæ compendium illud tranſire licebat. Denique ex ſuperiori loco, ſi cui fortè Hieroſolymis tale cœnaculum foret, in *Sanctum Sanctorum* proſpectare nefas habebatur, pro ingenio Populi, omnibus majoribus minoribuſque ſuperſtitionibus nimium obnoxii. Erat itaque Templum *ſanctum*, non ſolùm quòd divini cultus ſedes foret, uti noſtra templa, ſed habebat etiam ſanctitatem quandam ceremonialem, quia DEI in terris ſedes & aula ac cœli manifeſtiſſima imago, Chriſti denique in humano corpore olim hoſpitaturi typus erat: duravitque primum ultra annos 400. deſtructumque à Babyloniis eſt, annô Zedekiæ Regis undecimô, cùm populus Babylonem captivus ageretur, 2 Regum *c.* 25. 2 Chron. *c.* 36. Secundum priori decenniô diutiùs ſtetiſſe dicitur, poſt profanatum Pompeji ingreſſu *Sanctuarium* & diruptum in morte

Chriſti velum, tandem à Tito deſtructum, juxta prædictionem Chriſti, Matth. c. 24. v. 2. Præter Tabernaculum verò Templumque, *ſancta* erat præ aliis urbibus, ipſa Hieroſolyma, caput ac Metropolis gentis & religionum ſedes: unde nulli Tribui peculiariter alligata, communis omnium veluti Mater habebatur, & à cunctis frequentabatur (Quanquam à Juda & Benjamine potiſſimum incoleretur, intra quorum terminos ſita erat; ita ut Urbs & Templum ipſum inter illos diviſum, ac ſacratior thalamus, in Tribu Benjamin fuiſſe, perhibeatur) idque potiſſimùm poſt Salomonis dedicationem, quà illi Urbi adeò affixa fuêre ſacra, ut eà everſà, ſacrificia, feſta omnia, cultuſque omnis protinus ceſſarent: quanquam & in ruinis ac cineribus ejus ſacra facere fas habeant Judæi. Qui cùm ad 16. capita narrent, quæ ad *ſanctitatem* & religionem ejus facerent; tum præſertim à cadaverum & ſepulchrorum pollutione eam, ne quà contage impiaretur ac ceremoniæ contaminarentur, liberam ſervabant. Sed & univerſa terra Iſraëlis *ſancta* erat, quam Mundi velut corculum, ejuſque unicas delicias habebant olim, hodieque habent, reliquum Mundum tanquam impurum & profanum tantùm non abominati. Unde cunctos mortales per opprobrium גוים, quaſi alterius & vix humani generis forent, ac *Mundum*, Lucæ c. 12. v. 30. Item τοὺς ἔξω, Marci c. 4. v. 11. appellitant. Quæ quanquam ſuperſtitione non careant, tamen, cum terra illa cœleſtis, pignus ac arrhabo fuerit, non leviter illam adamare, & vitam longam ac pacem in ea exoptare tenebantur. Nunc autem, impletô typô ac univerſâ Terrâ, per CHRISTUM luſtratâ, fruſtra eum Judæi illam aliis regionibus ſanctiorem habent, tum nonnulli ex Chriſtianis eam religioſis peregrinationibus frequentant; vide Hebr. c. 13. v. 12. 1. Timoth. c. 2. v. 8. & Pſalm. 24. v. 1. Habuêre etiam alia loca *ſancta* Judæi, Scholas nempe ac Synagogas, ſed de iis vide *infrà*, ac de his omnibus, Franc. Burmannum *Synopſ. Theolog. Part. I. l.* 4. c. 15. & 16. Thom. Godwynum *de Ritibus Hebr. l.* 2. c. 1. &c.

Vaſa ſacra prioris Thalami, qui Sanctum *dictus eſt.*

α. Altare aureum (æneum enim in Atrio occurrebat) cedrinis tabulis deauratis conſtans, unius erat cubiti longitudine, duorum altitudine: ſuper quo bis de die ſuffitus à Sacerdotibus adolebantur. Semel autem quotannis ſolemniori, modô odores in eo incendebat Pontifex, & piacularis victimæ ſanguine illud expiabat ac luſtrabat. Exod. c. 30. v. 10. β. Candelabrum ſeu Lychnuchus aureus, ex ſolido conſtans auro, ad Auſtralem Tabernaculi partem collocatus erat, 7. lampadas 7. brachiis ſuſtinens, quæ oleô puriſſimô nutritæ, totâ nocte ardebant, Exod. c. 25. v. 31. & c. 27. v. 20, 21. γ. Menſa aurea, ad Septentrionem poſita erat cum ſacris panibus, Exod. c. 25. v. 23. facta ex cedro ac auro obducta, latitudine unius, altitudine unius ac dimid. longitudine 2. cubitorum. Inſtrata erat veſte hyacinthinâ, impoſitæque ei 12. lances, accipiendis panibus totidemque acerræ, quæ thure implebantur & ſcopulæ, vaſis illis emundandis, Exod. c. 25. v. 29. Adornabantur ſingulis Sabbatis ac de novo inſtruebantur, tumque panes Sacerdotibus cedebant, & thus adolebatur, Levit. c. 24. v. 7, 8.

Vaſa ſacratioris Thalami ſeu Sancti Sanctorum.

α. Arca Fœderis, de qua jam ſuprà dictum, Iſraëlitarum velut Palladium ac præſentis inter ipſos Dei certiſſimum pignus, confecta erat ex ligno Zittim ſeu cedro, atque intus extraque aurô obducta, longitud. 2. & ſem. altitud. 1. & dimid. cubitorum. Ambiebatur coronâ ſeu limbô aureô, quatuorque annulos aureos ad latera habebat, ex quibus vectes duo ex eadem cedro, paritérque deaurati prominebant geſtandæ arcæ: quod Kehatitarum miniſterium fuit, multaque cum religione peragebatur. Vide Exod. c. 25. v. 10—16. Numer. c. 7. v. 9. nec non Joſ. c. 3. v. 3. & 1. Chron. c. 15. v. 15. Continebantur in ea ſolæ Legis ſive fœderis, cum Iſraëlitis icti, *tabulæ*, Exod. c. 25. v. 16. Coram ea verò *volumen Legis*, de quo Deuter. c. 31. v. 26. & ad utrumque latus *Urna mannæ* ac *Virga Aaronis* diſpoſitæ erant, Exod. c. 16. v. 34. In ſecundo Templo eam defuiſſe ipſi fatentur Judæi. Alia ab hac fuit Arca, in qua Ephod, ſeu Pectorale, cum Urim & Thummim, aſſervabatur, alterâ minor, & nomine *Arca Dei* memorata 1. Sam. c. 14. v. 18. ubi Burmannum vide: uti de donariis Philiſtæorum Arcæ Fœderis appenſis, ibid. c. 6. v. 8. β. Propitiatorium, Hebr. כפרת Græc. ἱλαστήριον, ex ſolido auro confectum Arcam tegebat, pari cum ea longitudine & latitudine è quo γ. Cherubini duo eodem ex auro eminebant: quaternâ facie, hominis, leonis, vituli & aquilæ, cum ſexalis, totô corpore oculati, pedibuſque vitulinum calcem referentibus inſiſtentes, qui frontibus adverſis Propitiatorium deſpectabant. δ. Thronus ſeu Gloria Dei ac propria Numinis ſedes, cujus ſymbolum erat *nubes* & *ignis*, locus fuit is ſuper Arcam, quem Cherubinorum alæ amplexu ſuô incingebant; quemque nubes illa, auguſtum in modum medium adimplebat, Levit. c. 16. v. 2. Hic DEUS, velut in viſibili ſigno, præſens erat ac petentibus reſponſa dabat, quò nonniſi quotannis Pontifici, univerſum Populum Deo propitiaturo, accedere licuit. Atque hæc erat illa שכינה ſeu glorioſa Dei in terris habitatio, quam Judæi adeò celebrant. Vide ſuprà paſſim.

SANCTUARIUM, in Eccleſia Romana modò Ædem ſacram, modò locum illum, eamque Ædis partem, quæ Græcis Βῆμα, Latinis *Presbyterium* dicitur, modò Sanctorum reliquias, ſeu potius, earum thecam notat. Apud Anglos olim ſic dictum eſt jus Aſyli, quô Templa illius Regni gaudebant, ante Henricum VIII. Sed & bona ad Eccleſiam pertinentia, hôc nomine apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ veniunt: unde *Sanctuarii*, Gallis *Sainteurs*, *Hommes ſainteurs*, & *Hommes ſancti*, Eccleſiarum *tenentes*, apud Auctores laudatos Car. du Freſne *in Gloſſar.*

SANCTUS, apud Latinos, vir probus & integer; unde *ſancti mores* & *ſanctitudo morum*: quæ loquendi genera paſſim apud Scriptores etiam non Chriſtianos occurrunt. Apud Vopiſc. *in Floriano* Autronius Tiberianus, *Ep.* ad Autronium Patrem c. 6. *Nunc te* Pater ſancte *intereſſe decuit Senatui ampliſſimo* &c. Sic iterum mox, in compellatione Patris, *Obtinuimus* Pater ſancte, *quod ſemper optavimus.* Quod mirum videtur *Caſaubono*. *Nam* Sanctus Pater apud *Virgilium l.* 5. *Æn.* v. 603. inquit, *manifeſtam cauſam habet.* Sed hôc nomine Pater à filio jure vocatur, *ſanctam* enim & reverendam Patris perſonam filiis debere eſſe, dicit Juriſconſultus. Unde *ſancti Principes*, qui Populi Patres & Patriæ; & in *Inſcr.* paſſim Parentibus *Sancti*, item *Sanctiſſimi*, appellatio tribuitur, Salmaſ. *ad loc.* Quomodo autem poſteà titulus hic reſtringi quibuſque, velut peculiaris, tribui cœperit, diximus ſuprà, in voce *Sanctiſſimi*. De *Sanctis* verò Eccleſiæ Romanæ vide Andr. Rivetum in *Summa Controv. alibique paſſim*: de *Feſtis* eorum, ſuprà: ut & de triplici acclamatione *Sanctus*, *Sanctus*, *Sanctus*, in Eccleſia Romana ut in Miſſa fieret, inſtitutâ, à Sixto I. nec non de Hymno Græcorum *Sanctus Deus*, *Sanctus Fortis*, *Sanctus & Immortalis miſerere noſtri*, Macros Fratres in *Hierolex.* item infrà, in voce *Triſagium*, nec non ubi de compoſitis ex Græco Ἱερός, lit. *H.*

SANCUS, Deus Sabinorum. Dionyſ. Halicarn. *l.* 2. p. 113. Κάτων δὲ Πόρκιος ἐν μὲν ἀρχαῖς τῶν Σαβίνων ἔθνει τεθῆναί φησι ἐπὶ Σαβίνω τῷ Σάγκου, δαίμονος ἐπιχωρίου. Τοῦτον δὲ τὸν Σάγκον ὑπό τινων Πίστιον καλεῖσθαι Δία. Sil. Italicus *l.* 8. v. 421. ubi de Sabinis,

> —— *Pars Sancum voce canebant*
> *Auctorem gentis.* ——

Idem Dionyſ. *l.* 4. Ἐν ἱερῷ Διὸς Πιστίου, ὃν Ῥωμαῖοι Σάγκον καλοῦσι. Vide Varron. *de L. L. l.* 4. In Quirinali colle ponitur ab Ovidio ædes Dei Fidii ſive Sanci. Sic enim ille *Faſt. l.* 6. v. 213.

> *Quærebam, Nonas Sanco, Fidione referrem,*
> *An tibi, Semo pater: Tunc mihi Sancus ait:*
> *Cuicunque ex iſtis dederis, ego munus habebo,*
> *Nomina terna fero: ſic voluêre Cures.*
> *Hunc igitur veteres donârunt æde Sabini;*
> *Inque Quirinali conſtituêre jugo.*

Sanctus dicitur Propertio *l.* 4. *eleg.* 10. v. *ult.* ſcil. à *ſanciendo*,

> *Sancte pater ſalve, cui jam favet aſpera Juno:*
> *Sancte, velis libro dexter ineſſe meo.*
> *Hunc quoniam manibus purgatum ſanxerat Orbem,*
> *Sic Sanctum Tatiæ compoſuêre Cures.*

Vide Cluver. *Ital. Ant. l.* 2. c. 8. ubi de Sabinorum nomine, genere, ac finibus agit. *Nic. Lloydius.* Adde, quæ dicentur, voce *Sangus*.

SANDABALA, Indiæ fluv. *Ptol.*

SANDACES, apud Auctorem *Peripli*, Rex Callienæ poſt Saraganum. Ita enim is, Καλλιένα πόλις ἡ ἐπὶ τῶν Σαραγάνου τοῦ πρεσβυτέρου χρόνων ἐμπόριον ἔνθεσμον γενόμενον, μετὰ γὰρ τὸ κατασχεῖν αὐτὴν Σανδάκην, ἐκωλύθη ἐπὶ πολύ; *Calliena urbs Saragani Senioris tempore emporium celebre fuit; poſtquam vero Sandaces illô potitus eſt, multum imminui cœpit.* Floruit tempore hujus Auctoris, qui ſtudioſè Regum nomina commemorat, qui tum in præcipuis Arabiæ Indiæque locis regnarent. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 1186.

SANDÆUS Maximilianus, vide *Maximilianus*.

SANDALIARIUS Apollo, ſimulachrum fuit Apollinis, quod Auguſtus Cæſar, ex ſtrena, quam ipſi Equites Kalendis Januariis in Capitolio præbebant, mercatus eſt, & in vico quondam regionis quartæ dedicavit, unde vicus ipſe *Sandaliarii* accepit nomen, *Onuphr. Pauvinius & Sext. Rufus.* Dictus autem *Sandaliarius* Apollo eſt, à *Sandalio*, ut quidam volunt, quod ſimulachrum iſtud ejuſmodi calceamentorum genere fuerit ornatum: quod ferè probat *Theodorus Pulmanus*, qui annotat, in antiquis duobus Suetonii exemplaribus, pro eo, quod in excuſis eſt, *Apollinem Sandaliarium*, fuiſſe *Apollinem Sandaliatum*. *Anton.* tamen *Sabellicus*, non vicum ab Apolline, ſed contrà Apollinem à vico, *Sandaliarium* fuiſſe appellatum, quod in eo vico, in quo hæc Apollinis effigies, plurimi Sandaliorum opifices habitaverint, cum quo etiam facit *Levinus Torrentius*. *Sandalium* vero quid propriè fuerit, dicetur *infrà*. Vide Joh. Roſin. *Antiquit. Rom. l.* 2. c. 7. in quod ſcripſit *Paralipom.* Dempſterus vicum ab Apolline, hunctque ab effœminato cultu itidem ſic dictum contendit, quod *Sandaliis*, *calceis muliebribus*, *indutus eſſet*. Id verò vituperio fœminis ceſſiſſe & mollitiei fuiſſe argumentum, teſtantur Ælianus *var. Hiſtor. l.* 1. c. 18. Idem vici hujus in lapide antiquo iſtam adfert mentionem: *Germanic. Cæſare. C. Fonteio. Capitone. Coſ. Kal. Jun. Sejæ. Fortunæ. Aug. ſacr. Sext. Fonteius. L. Trophimus. Cn. Pompejus. Cn. L. Nicephorus* Mag. vici Sandaliarii. reg. 4. *anni* 18. Sed & alia de illo extat Inſcr. D. M. *M. Afrani Heliodori. Magiſtri. vici. Sandaliarii. M. Afranius. immal. Patrono. fec.* Locus autem Suetonii *in Aug.* c. 57. hic eſt, *Pretioſiſſima Deorum ſimulacbra mercatus, vicatim dedicabat; ut Apollinem* Sandaliarium *& Jovem Tragœdum aliaque.* Vide quoque P. Victorem. *l.* 14. *Var. Lect.* c. 15.

SANDALICUS Pannus, vide ſuprà *Cendalum*.

SANDALIGERULI Pueri & SANDALIGERULÆ Ancillæ, portio Muliebris olim pompæ, memorantur Plauto in *Trinummo Act.* 2. *Sc.* 1.

> *Veſtiſpicæ, unctor, auri cuſtos, flabelliferæ, Sandaligerulæ.*

Quorum officium indicat Ovid. *de Arte l.* 2. v. 211.

> *Nec dubita tereti ſcamnum producere lecto,*
> *Et tenero ſoleam deme vel adde pedi.*

Hoc

Hoc enim exſequebantur pueri *ad pedes*, & Ancillæ, quas tetigimus, *à Sandalio*: expreſſitque utrumque munus D. Johannes Baptiſta, apud Matthæum c. 3. v. 11. & ceteros Euangeliſtas, annotante *Maldonato*. Erant autem non rarò aurea hæc *Sandalia*; ut videlicet virides umbellæ, praſinaque & pavonina flabella, unicè perſtringerent oculos, pedum vero tegmina jacerent. Qui, *& crepidarum obſtragula*, ut ait Plin. *l.* 9. c. 35. *& totis ſocculis addebant margaritas*; quos & ipſos prælatos ab aliqua ancilla non dubitaverim. Et huic lepido puellarum collegio adſcribit Pignorius ancillam meretriculæ illius, è cujus manu aquila calceum eripuit lavantis dominæ, ut demitteret Memphi in gremium Pſammetychi Regis, cùm ille jus diceret: Imo & virum Conſularem & Cenſorium, Imperiique Curatorem L. Vitellium qui, *miri in adulando ingenii, pro maximo munere à Meſſalina petiit, ut ſibi pedes præberet excalceandos*, apud Sueton. *Vitellio* c. 2. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis* & T. Popmani *de operis eorum*. Servabant verò *Sandalia* hæc, ad elegantiam ac delitias comparata, ſervi ancillæque præfatæ in thecis, quas Σανδαλοθήκας Menander appellavit. Aliàs communiter cœnaturi, priuſquam accumberent in Triclinio ſoleas deponebant, ne lectorum menſas ambientium ſtragula pulvere aut lutô conſpurcarentur: quas interea ſervis ſuis, propterea Plautô *Sandaligeris* ac *Sandaligerulis* vocatis, tradebant cuſtodiendas. Unde de cœna loquens Martial. *l.* 3. *Epigr.* 50. *v.* 3. *Depoſui ſoleas*, inquit: contra apud Horatium *l.* 2. *Sat.* 8. *v.* 77. defunctus convivio Nalidienus *Soleas poſcit*; & hoc viliſſimum excalceandi ac recalceandi munus propriè reſpicere videtur, Johann. Bapt. *loc. cit.* Vide Ben. Balduinum *de Calceo c.* 11.

SANDALION, parva regio Piſidiæ. *Steph.*

SANDALIOTIS, Vide *Sardinia*.

SANDALIS, navigii ſpecies, in *Chron.* Alexandrino *p.* 902. quod σανδάλιον appellatur, in Nicetæ codice Barbaro-Græco *p.* 142. *edit.* 1593. Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & nonnunquam pro *ſandalio* occurrit. Apud Chaldæos certè vox סנדל, *ſandal*, πολύσημον eſt, ut quæ & genus ὑποδήματος, & planum piſcem, qui *ſolea* nobis, & in Matrona σάνδαλον & abortivum fœtum, ſeu molam veriùs, à *plana* forma, illis ſignificat, S. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 5. *c.* 7. ubi vocem *ſandalebin*, quam Chaldæus habet, Eſtheræ c. 1. v. 14. exponit de genere ὑποδήματος, hàc voce, ſignificato. Vide jam dicenda.

SANDALIUM, Inſul. parva maris Ægæi, apud Lesbum, & regio Piſidiæ, in Aſia. *Strabo*, *Steph.*

SANDALIUM, munitiſſimum caſtrum quondam ab Alexandro M. Macedonum rege, cùm Tyrum oppugnaret, in Iſthmo & littore maris, juxta limpidum & ſalubrem fontem, ædificatum. Situm verò eſt in agro peramœno, fontibuſque ac rivulis irriguo, frumento, paſcuis, ficetis, olivetis, omniſque generis fructibus florenti. A caſtro Lamberti & monte Saron verſus Aquilonem, tribus, à Puteo autem aquarum viventium verſus Auſtrum, paulò amplius quàm uno miliari diſtans. Eſt in tribu Aſer.

SANDALIUM, teſte Polluce *Onomaſt. l.* 7. *muliebre* olim *calceamenti genus* fuit. Unde Lucianus Samoſat. *l. de ſcrib. Hiſtor.* de Hercule jam mancipato, καὶ παιόμενον, inquit, ὑπὸ τῆς Ὀμφάλης σανδάλῳ, *& vapulantem ab Omphale ſandalio*. Quod mirâ feſtivitate Gnatho ille Terentianus ſic reddit *Eun. Act.* 5. *Sc.* 8. *v.* 3.

TH. *Qui minus quàm Hercules ſervivit Omphalæ?*
GN. *Exemplum placet.*
Utinam tibi commitigari videam ſandalio caput!

Inque Aruſpicina uſque adeò id obſervatum eſt, ut de Sandaliis *ſomniantí Uxor portendatur*, Achmes Scirem *Oneirocr. c.* 229. Vide Hadr. Turnebum *Adverſ. l.* 29. *c.* 8. & Fr. Lindenbrogium *Obſervat. ad Terent.* Fuit autem calceamentum pulchrum elegans atque elaboratum, unde *Sandalia Judithæ Holofernis oculos rapuiſſe* dicuntur c. 16. Judith. v. 11. Imò ad elegantiam & delitias unicè compoſitum, ut mira eſſet illarum in iis, auro gemmiſque pretioſè ornandis, ambitio, neque promiſcuè cum ceteris calceamentis ea deponerent, ſed ſuis *Sandaligerulis*, de quibus dictum, in certis thecis, cuſtodienda committerent. Utebantur verò iis rarò, niſi intra ædes: quo factum, ut *Sandalia* quondam in nuptiis, tanquam οἰκουρίας ſive *domus cuſtodiæ* ſymbola, adhiberentur, teſte Plut. *Quæſt. Rom.* Hinc itaque *Sandalia* gerere, viris probro datum, quamvis integram Nabathæorum gentem non aliô calceamenti genere uſam fuiſſe, tradat Strabo *Geogr. l.* 16. quin & in ipſo ſequiore ſexu luxus indicium fuêre. Ælian *Var. Hiſt. l.* 1. *c.* 18. πῶς δὲ διέφθειρεν ὑπὸ τρυφῆς αἱ πολλαὶ τῶν γυναικῶν· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐπετίθεντο ὑψηλόν, ταῖς δὲ πόσιν σανδάλοις ὑπεδέδεντο. Tranſiit tamen eorum, ſed quibus non idem cultus ac elegantia, uſus, ad viros: Namque Apoſtolis quoque illa legimus uſitata fuiſſe, unde Angelus ad Petrum Actor. c. 12 v. 8. Ὑπόδησαι, inquit, τὰ σανδάλιά σου, *Subliga* Sandalia *tua*. Et cùm Chriſtus Diſcipulis ſuis ὑποδήματα βαστάζειν, i. e. *calceos portare*, prohibuiſſet, Lucæ c. 10. v. 4. Sandaliorum tamen uſum conceſſit, Marci *c.* 6. v. 9. Nempe non erant calceamenta, quibus pedes omnino tegerentur, ſed quæ ſuperiorem illorum partem nudam relinquerent, Inferiore tantùm plantâ adverſus ſpinas & tribulos municâ. Hinc pro *ſoleis* à quibuſdam ſumuntur, & Sardinia Inſul. Timæo apud Plin. *l.* 3. *c.* 7. *Sandaliotis*, ob ſoleæ ſimilitudinem, dicta legitur. Sunt tamen non pauca, quæ & iis ſua pedum integumenta non defuiſſe, oſtendant. Quid enim illa colore infici, vel aurò etiam indui, profuit? Ut quid ad elegantiam tenuibus inciſuris diſpungi, vel gemmis aliiſque id genus ornamentis inſtrui potuerunt, ſi ſimplices tantùm ſoleæ? Et tamen inſignita iis *Sandalia* frequenter legimus. *Sandalia rubea, aureâ cruce ſignata*, tribuuntur Papæ Romano *in Pontif. Ceremoniali.* Clem. Alexandrinus *Pædag. l.* 2. *c.* 11. *aureorum* meminit; qualia Dis ſuis tribuit Lucian. *in Dial.* & ex Pataris, urbe Lyciæ, in Græciam aſportari, tradit *Ibid.* tenuiter inciſa ſeu λεπτοσχιδῆ, quibus aurei flores fuerint intexti, memorat ex Cephiſidori Trophonio Victorius *Variarum l.* 14. *c.* 15. inque iiſdem χρυσᾶ ἀναπεπασμένα, *aurea donaria*, recenſet Clemens *loc. cit.* Vide quoque infrà *Tyrrhenica*. Quæ ſic conciliare conatur Balduinus, ut exiſtimet, primùm *Sandalia* Græcis ea fuiſſe, quæ Romanis ſoleæ: ita ut elegantiora mulierum eſſent propria, minùs elegantia Viris etiam interdum uſurparentur. Dein temporum decurſu factum, ut quæ primum aperta ſupernè fuerant, poſtea adjectis integumentis, calceorum ad inſtar fuerint operta: nihiloque minus, ſervatam *Sandaliorum* appellationem, ex eo fortè, quod pro calcei Romani diſcrimine, ad mediam tibiam eorum integumenta non protenderentur, neque in acumen altè reflexum deſinerent. Græcis verò ideò *Sandalia* tribuuntur, quòd ea ſuam Græcis acceptam referant appellationem, quæ in Grajo nata ſolo, unde in Latium recepta eſt. Vide Jul. Pollucem *Onomaſt. l.* 7. *c.* 22. A Chaldaico tamen Targum calceamenta *Sandalin*, variis in Scripturæ locis (Gen. *c.* 14. *v.* 32. Jeſaj. *c.* 11. *v.* 15. Cantic. *c.* 7. *v.* 1. &c.) & exinde Rabbinum quendam *Haſſandelar*, i. e. *Calceolarium*, dictum fuiſſe, monet in ſuo *Thisbi* Elias. Vide Ben. Balduinum de Calceo *antiquo c.* 12. & *c.* 27. *ubi ideæ Sandaliorum, aliquot Pontificum, Sylveſtri videl. I. Martini I. & Honorii I. ex Angelo Rocca tract. de reliquiis B. Gregorii M. exhibentur.* Sed Nigronius *Gallicam*, *Caligam*, Ὑπόδημα, *Sandalium*; unum idemque facit, idque probat ex forma, quæ non modò, inquit, ſimilis, ſed eadem fuit. Vide eum *l. de Caliga c.* 2. §. 23. & *ſeqq.* Item confirmat Alb. Rubenius *de Re Veſtiar. l.* 2. *c.* 1. ubi inter alia, *Cothurni*, ait, *quamvis crepidæ ſive* Sandalia *eſſent, tamen ad mediam uſque tibiam perveniunt.* *Crepidæ enim ſive Sandalia, appellantur omnia calceamentorum genera, quæ digitos pedum haud includunt, quamvis etiam medium crus tegant. Ita & caligæ militum Roman. crepidæ erant aut ſandalia, quamvis ad mediam uſque tibiam aſcendebant, ut conſtat ex arcu Conſtantini; atque hinc haud malè vetus Actorum Interpres* Σανδάλια *Caligas vertit, ut & Gloſſæ* Σανδάλια, *Caligæ. Etenim & Caligæ ex* Sandaliorum *genere erant, quamvis tibiatim calceabantur digitos enim pedum haud includebant.* Idem paulo pòſt, *Sandalia* ſeu calceos rubros Imperator. Byzantinorum, cothurnis mulleis Regum Albanorum, ſimiles fuiſſe docet ex Nicephoro Gregora *l.* 3. *c.* 8. & Procopio *de Ædif. l.* 3. At *caligam* & *gallicam* apertè diſtinguit Tertullian. & *caligam* Senatoribus, *gallicam*, h. e. σανδάλιον, Iſiacis attribuit. Et ſanè conſtat, gallicam de eo genere calceorum fuiſſe, quod infimas tantùm plantarum calces tegeret, quales erant crepidæ ac ſoleæ: at caligæ non tales. Interim certum eſt, multis locis apud Auctores *caligas* & *caligulas*, pro *gallicis* & *gallicul*is, irrepſiſſe. Sed & Græci, dum κάλλιγα & καλίγιον ſcribunt, dubium facere poſſent, utrum caligam an gallicam voluerint exprimere, Salmaſ. *ad Treb. Pollionem in Gallienis* c. 16. Ad *Sandalia* Græcorum λεπτοσχιδῆ, ſeu *tenuiter inciſa*, de quibus ſuprà, ut quædam addam: Honorius Auguſtodunenſis, ubi de campagis ſeu *Sandaliis* Epiſcopor. *Eſt autem*, inquit, *genus calceamenti inciſi, quò pes partim tegitur, partim nudus cernitur.* Hinc Gallienus campagos reticulos appellabat: Quia interciſi erant, ut æſtivi calcei hodieque ſunt *multiſores*, Caſaub. *Notis in Trebell. loc. cit.* Aliàs *perforatos ſive feneſtratos*, Gall. *decoupez* & *dechiquetez* dici conſueviſſe, Balduinus retro laudatus docet, qua de re ſuprà pluribus actum, *ſuò locò.* Adde Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſini Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 7. *ubi de Apolline Sandaliario.* Et plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*; ubi de *Sandaliorum* uſu Apoſtolis à Chriſto conceſſo; *calceorum* verò prohibito, varia egregia habet *c.* 5. De *Sandaliorum* autem uſu ſacro in Eccleſ. Roman. vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres in *Hierolex.* quorum ille, *Sandaliorum*, ut & chirothecarum, in præcipuis feſtivitatibus uſum, Abbatibus interdum conceſſum, inter alia, adnotat, ex Leone Oſtienſi *Chron. Caſin. l.* 2. *c.* 82. & 97. De altero *Sandaliorum* Mahometis Mechæ aſſervato, vide ſuprà aliquid, voce *Nethymna Talnabi*.

SANDALUM Lignum, quibuſdam pro Aloës ligno. hinc Judæorum Magiſtri nonnulli τὴν ἀλόην Bibliorum de *ſandalo* ſunt interpretati. *Sandalum* certè notum fuiſſe Veterib. ex Auctore *Peripli Rubri Maris* liquet, qui Σανδαλίνων ξύλων meminit. Atque hoc lignum apud Plut. intelligi volunt, quum *Sympoſiac. l.* 6. *c.* 7. quoſdam vinum colorare ſolitos aloë memorat: Οἷόν γε ἔτι οἶνον οἱ μὲν ἀλόαις χρωματίζοντες ἢ κινναμώμοις, καὶ ἐφηδύνοντες, ὥσπερ γυναῖκα καλλωπίζοντες εἰς τὰ συμπόσια καὶ προαγωγεύοντες, *Nonne & vinum quidam aloe colorantes atque cinnamomò & edulcantes, velut mulierem exornant ad convivia & proſtituunt.* Ubi loquitur de vino, quod ad potus delitias parabatur &c. *Sandalum* autem rubrum, quod ad nos ex India defertur, colore inficit & guſtu dulcè eſt, Salmaſ. *ad Solin. p.* 1056. Vide quoque infrà *Santalina Ligna*: de Aloë verò, ejuſque ſpecie duplici & uſu apud Orientales, in ſuffumigationibus præcipuè barbæ, quibus hoſpites excipere mos; vide Jo. Bapt. Tavernier tract. Gall. cui tit. *Deſcript. Regni Tunquin. c.* 4.

SANDANIS, Lydus, Crœſo ſuadere conatus eſt, ne Perſis bellum inferret. Herodot. *l.* 1.

SANDANUS, Thraciæ fluv. circa Pallenen. *Plut.*

SANDAPILA, feretrum mortuorum ſeu loculus, in quo plebejorum corpora portabantur ad rogum. Nempe, honeſtiores Romæ efferebantur in lectis; *orcinianum* Martial. vocat *l.* 8. *Epigr.* 44. *v.* 14. qui farciebatur papyrô, ſcirpô, aliâque materiâ combuſtibili, multiſque inſuper odoribus differciebatur, & pyræ illatus unà cum cadavere cremabatur. At tenuiores & plebejæ notæ non in lecto ad rogum deferebantur, ſed in arca lignea vel ſarcophago ligneo, ex paucis tabulis compacto, qui unà cum defuncti corpore ſimili-

ter comburebatur. Cujuſmodi ligneos loculos *Sandapilas* Latini propriè vocârunt. Gloſſæ, *Sandapila*, νεκροφορεῖον. Gloſſæ aliæ vetuſtiſſimæ *MS. Sandapila, feretrum, quò mortuorum pauperum corpora ad ſepeliendum ejiciuntur, ſine ditiori apparatu, dicta ſandapila, quaſi ſine dapila.* Imò Sandapila eſt σανιδόπηκτον, *ex tabulis & aſſeribus compacta arca*. Græci σορὸν appellant, unde Σοροπηγοὶ dicti *Sandapilarii*, qui arcas eas ex ligno compingebant. Sed & νεκροφορεῖον, & νεκροφόρα Græcis dicta; Joſepho, λάρνακας τὰς ὁπωροφόρους. De qualibus arcis capiendus locus apud *Suidam*, ſuprà cit. voce *Primus*. Ubi inter alios modos, quibus ſecretò literæ & nuntii olim mittebantur, etiam hunc recenſet, quod *epiſtolæ, mortuorum, qui efferebantur, arcis ſandapiliſque inſerrentur*, aut cum fiſcinis fructuum miſſitarentur, aut inter calamos aucupatorios occultarentur. *Capuli* porrò vocatæ arcæ, quibus mortui elati &c. Ab illis verò arcis ligneis, quibus efferri mortuos moris erat, longè diverſæ erant ſepulchrales arcæ, in quibus condebantur: ſed de his vide ſuprà, in voce *Arca Mortualis*, plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1205.

SANDARACA, Bithyniæ portus ad Euxinum Pontum. *Strab.*

SANDARACHA, foſſilis & nativa, eadem cum ſandyce metallica; & factitia eadem cum ſandyce factitia. Hinc ſandycem metallicam, cujus Strabo *l.* 11. meminit, alii *ſandaracham* vocant: inter quos *Dioſcorides*, qui Sandaracham foſſitiam ex Ponto & Cappadocia adferri ſcribit. Sanè in vicina etiam Armenia naſcebatur, Strabone eôdem teſte, qui Σανδαράκην appellat; ſed illud mirum, quod addit Strabo, ὃ δὴ καὶ Ἀρμένιον καλοῦσι χρῶμα, *quod & Armenium vocant pigmentum.* Hoc enim maximè virere, Plin. *l.* 35. *c.* 6. tradit. Verùm non unum Armenium; & id quod Strabo intelligit, idem eſt cum arſenico ſandarachino &c. Eſt autem *ſandaracha* facie rubrâ; ſed luteô colore ſingit, eaque Dioſcoridi probatur maximè, quæ, κατακόρως πυῤῥὰ & κινναβαρίζοντα τὴν χρόαν, h.e. *auſterè rufa, & ad cinnabarim colore accedens*, de qua vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 199. 1152. 1198. & *ſeqq.*

SANDARACURGIUM, mons Paphlagoniæ, apud Pompejopolin. *Strab.*

SANDARESUS, gemma, in numero pellucidarum: de qua Plin. *l.* 37. *c.* 7. *Summa ejus commendatio, quod velut in tranſlucido ignis obtentu celanteſque ſe transfulgens aureæ guttæ, ſemper in corpore nunquam in cute.* Nempe in ea aureæ quoque inſunt guttæ, ſed ignis obtentu tralucent celantque ſeſe, & ſic minimè impediunt, quò minùs in pellucidarum numero habeatur. Non ex toto tamen pellucidam illam eſſe, propter has guttas, res ipſa oſtendit &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 132. & 133. nec non *p.* 1093. ubi ex ardentium numero eſſe ſeu ἀνθράκων, & ab Indis afferri, addit.

SANDARIO, ex Ducibus Aureliani, à Palmyrenis occiſus. Vopiſc. in *Vita* hujus Imperatoris, *c.* 31. *Nam Palmyreni — non mediocriter rebellârunt. Sandarionem enim, quem in præſidio illic Aurelianus poſuerat cum ſexcentis ſagittariis, occiderunt.* Vide *Notas* ad locum.

SANDASTER, gemma, eidem Plinio memoratur, Hyadum numero & diſpoſitione ſtellata, quæ intus haberet aureas guttas ſtellantes in tranſlucido *l.* 37. *c.* 7. Vide infrà, ubi de gemmis *Stellatis*.

SANDAVA, Daciæ urbs. *Ptol. Segeſwar*, in Tranſylvania ad Cochelium fluv. *Soczowa* quibuſdam, urbs ampla, Moldaviæ caput, ad Naparim fluv. 10. leuc. à Corona in Ortum prope Carpathum montem.

SANDECUM, & SANDECIA, urbs Poloniæ ſuperioris ad Dunaicum fluv. in Palatinatu Cracoviæ, verſus montes; 10. leuc. à Cracovia in Meridiem, 8. à Velifcæ ſaliſfodinis; eſtque Hungariæ & Carpathiis montibus vicina, probè munita caputque territorii vicini.

SANDERSON Robertus, Anglus, acer & ſolidus diſputator, Epiſcopus Lincolnienſis à Carolo II. Rege poſt reditum, ob fidem ejus inconcuſſam, creatus eſt, poſtquam in Academia Oxonienſi Theologicâ Profeſſione aliquamdiu defunctus, ſed à Parlamentariis illâ exutus fuiſſet. Obiit A. C. 1662. ætat. 76. Scripſit *Logicæ & Phyſicæ Compendium, De Juramenti promiſſorii obligatione, De obligatione Conſcientiæ, De Epiſcopatu, Sermones* XXX. *& amplius* &c. alia moriturus flammis dedit, ne in iis ultima deſideraretur manus. A. à Wood *Hiſtor. & Antiqq. Academiæ* Oxon.

SANDERUS Johannes, Gandavenſis, Medicus Caroli V. Scripſit quædam, ſeculô præteritô. Nepos ejus Antonius proſâ verſuque plurima edidit, *Flandriam illuſtratam: Elogia Cardinalium: de Claris Antoniis: Hagiologium Flandriæ: De Scriptoribus Flandriæ: de Gandavo, &c.* Valer. Andr. *Bibl. Belg.*

SANDERUS Nicolaus, Anglus, Jus Canonicum docuit Oxonii: dein purioris religionis odiô patriâ excedens, Romam pervenit, Hoſiumque Cardinalem ad Concil. Tridentinum miſſum, ſecutus eſt. Eundem in Poloniam comitatus, poſtea Lovanii, edidit *de viſibili Monarchia Eccleſiæ* libros 8. Romam exin à Pio V. vocatus, ſub Gregorio XIII. Nuntius in Hiſpaniam & Hiberniam ivit, ubi mortuus eſt. Scripſit quoque, *de Schiſmate Anglicano, de Eccleſia Chriſti, &c.* Pitſeus, ejus ex ſorore nepos *de illo in Angl. ſcriptor. p.* 773. & *ſeqq.*

SANDES, Σάνδης Perſis Hercules, teſte Symmachô, fortè à Syriaco סנד *ſanad*, h.e. *ſavire*.

SANDIX ſeu SANDYX, apud Fl. Vopiſc. *in Aureliano c.* 29. *Dicitur etiam ſandix Indica talem purpuram facere* (præſtantiſſimam videl. quali conſtabat in Templo Jovis O.M. Capitolini pallium breve laneſtre, ad quod collatæ aliæ purpuræ, cineris ſpecie decolorati videbantur) *ſi curetur*: non pigmentum eſt, quod idem eſſe cum ſandaracha diximus, ſed herba ſeu frutex. Nullibi enim legimus, pigmenta illa & colorum nativa dicam metalla tingendis veſtibus aut lanis, apud Tinctorum officinas, fuiſſe uſurpata. Nec veſtem quis unquam dixit auripigmentô tinctam, aut ceruſsâ aut ochrâ, ſandarachâ, aut ejuſmodi aliis coloribus, quæ ſolis Pictoribus Tectoribuſque inſerviunt. Unde patet, errare eos, qui apud Virgilium aliosque auctores *ſandicem*, pro pigmento ſemper debere accipi, contendunt. Nec obſtat, quod *ſandicem* χρῶμα vocant κόκκινον *Suidas* & *Photius*: non enim χρῶμα apud eos eſt herba tingendo apta, ſed *pigmentum*. Pigmenta namque Græci vocant χρώματα, Latini *colores*; & ſic apud Vitruvium *l.* 7. *caput* 7. *eſt*, *de Coloribus*, quô explicat, qui factitii ſint colores, qui nativi. *Gloſſæ, Auripigmentum*, ἀρσενικὸν, χρῶμά τι, ψιλωθρον. *Heſychius*, Ἀρσενικὸν, χρῶμα ποιὸν χλωρὸν &c. Itaque quotieſcunque legitur Σάνδυκα eſſe χρῶμα, non de herba tinctoria, ſed de pigmento accipiendum eſt. Porrò, *Sandyx* ea eſt herba, quam Galli *guarantiam* vulgò appellant. Sic enim in vetuſtiſſimo Gloſſarum codice, qui Puteanorum fuit, legit Salmaſ. *Sandix, herba tincturæ apta, quam vulgus varantiam vocat* &c. In Gratii verò *v.* 86.

Interdum Libycô fucantur ſandyce *pennæ*:

non herba, ſed pigmentum intelligitur ſeu metallum. De utroque inſignis *Heſychii* locus eſt, Σάνδυξ, δένδρον θαμνῶδες, οὗ τὸ ἄνθος χροιὰν κόκκῳ ἐμφερῆ ἔχει, ὡς Σωσίβιος, φάρμακον ἢ ἀγγεῖον; *Sandyx, arbor fruticoſa, cujus flos cocci colore eſt, ut Soſibius ait, aut pigmentum.* Addit, ἢ κιβωτὸς, *aut arca*: quod tertium eſſe vocis hujus ſignificatum indigitat. Hinc Græci recentiores σεντούκιον corruptè, pro σανδύκιον dixêre. Eſt autem Σεντούκιον illis arca: quam vocem falluntur qui Arabicam volunt eſſe, cùm Arabes contrà ex Græca ſuam fecerint: quæ namque Græcis σάνδυξ, Arabibus *Sandock* dicitur &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. loc. cit.* & de *Sandyce metallo*, plura apud Solinum ubi *ſuprà*.

SANDO, urbs Italiæ. Gentile *Sandonius. Steph.*

SANDOMIRIA, urbs Poloniæ ſuperioris ad Viſtulam, ubi Sanum fluv. recipit. Caput Palatinatus cognominis 28. leuc. Poloniæ, infra Cracoviam in Ortum, 32. ſupra Varſaviam in Meridiem, in colle, cum arce munita. Capta fuit à Suecis A. C. 1655. ſed recepta Anno ſequente.

SANDOVALLIA, Familia Hiſpaniæ illuſtris, duas præcipuè ſtirpes complectitur, à duobus fratribus Gutierio Diazio *de Sandoval* & Alphonſo *Ruiz* (Ruiſio Guiterezio *de Sandoval* & Johannâ Ruiſiâ *de la Vega* genitis) Quorum hujus poſteri fuêre Domini *de Ventoſa*, quorum tandem ſucceſſio ad Petrum *de Ribera Cuello* Dn. *de Villorejo*, delata eſt, & in ea familia titulis *Comitum de Ventoſa* crevit. (Ex poſtgenitis hujus lineæ fuêre *Sandovallii*, cognomin. *Portocarreri*, Dn. *de Caraꝫena*.) Ille (Gutierius Diazius) *Lermenſem* ramum propagavit: in quo inprimis inclaruit Didacus Gomezius *de Sandoval*, Fernandi Gutierii & Agnetis *de Roxas* (unde nomen aſſumtum) fil. A. C. 1426. primus titulô Comitis *de Caſtrogeriz*, à Johanne II. Rege mactatus, ob varia munia geſta & egregia obſequia præſtita. Ex ejus filiis, minore, Petro, Domini *de Barbabon* deſcendunt; major Fernandus in Comitatu ſucceſſit. Pater Didaci Gomeſii, qui Marchio *de Denia* creatus eſt A. C. 1484. & hujus fil. Bernardus Comes *de Lerma*. Iſtô genitus eſt Ludovicus, hôc Franciſcus; cujus fil. Franciſcus Gomeſius, *Ducis Lermæ* axioma domui intulit A. C. 1599. Sed neque hic ſtetit Regia clementia. Nam pro filiorum altero etiam *Ducis Uzede*, altero *Marchionis de Belmonte*; pro nepote autem, *Ducis de Cea* tituli acceſsêre. Geneſis eorum ſic habet: Bernardus *de Sandoval & Roxas*, Marchio *de Denia*, pater fuit, ex Franciſca Henricia, Ludovici *de Sandoval & Roxas*, Marchionis de Denia; quô & Catharinâ *de Zuniga* genitus Franciſcus *de Sandoval & Roxas* Marchio Deniæ junxit ſibi Iſabellam *de Borgia*, atque ex ea ſuſcepit Franciſcum *Sandoval & Roxas*, Ducem *de Lerma*. Huic Catharina *de la Cerda* peperit Chriſtophorum *de Sandoval & Roxas* Ducem *de Uzeda*; & ex Marianna *de Padilla*, patrem Franciſci *de Sandoval & Roxas* Ducem *de Cea*: cui ex Felicia Henricia (filia Ludovici *Henriquez de Cabrera* Admiralli Caſtiliæ, Ducis *de Medina de Rioſecco*) nati ſunt Chriſtophorus *de Sandoval & Roxas* (A. C. 1615.) & Mariana, *Duces de Lerma, Uzeda & Cea*. Ejuſdem verò Franciſci Lermæ Ducis fil. alter Didacus Gomezius *de Sandoval* Comes *de Saldanna*, ex Luiſa *de Mendoza* Duce *del Infantadgo*, pater fuit Catharinæ *de Mendoza Sandoval Roxas* Ducis *del Infantadgo* Marchionis *de Cenete*, quæ uxor obtigit Roderico *de Silva Mendoza* Duci *de Paſtrana & Eſtremadura*. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Eur. Part.* 2. *p.* 8. & *Part.* 3. *p.* 80.

SANDRIZETES, populi Pannoniæ ſuperioris quorum urbs *Saint Andres* ad Dravum fluv. Sed hæc in Norico & Carinthia eſt. Vide *Solva* & *Lavantum*.

SANDVICUS, portus Angliæ meridionalis cum oppido cognomine in Cantio, 9. milliarib. Anglic. à Cantuaria in Ortum, 9. à Dubris in Boream prope Tanatos Inſulam in ora Oceani Germanici.

SANDUM, urbs Japoniæ, in Inſula cognomine in ora Boreali Niphoniæ Inſulæ prope Quantoam regionem.

SANE, urbs Thraciæ inter Athon & Pallenen. *Steph.*

SANEA, urbs Indiæ. *Steph.*

SANEGAUNUM, vulgò SARGANS, oppid. Helvetiæ, caput Saruneturn ſeu Sanagenſium, cum arce. Proprium habet conſilium, & Sculterum: quem tamen 7. Helvetiorum pagi, qui præfecturæ obtinent imperium, conſtituunt. Verùm inferior tantùm ad hos juriſdictio ſpectat; ſupremum autem judicium rerum criminalium & capitalium Sanegauni habetur: cui præſidet plerunque Ammanus regionis. Vide Simlerum *de Rep. Helvet.* & infra in voce *Sarunetes*.

SANFLITA, urbecula munita Brabantiæ, ad Scaldim, infra Lilloam, ſub Hiſpanis media ferè inter Antverpiam ad Meridiem, & Bergam ad Zomam ad Boream 3. leuc. diſtans.

SANGA, fluv. Cantabrorum in Hiſpania citeriori. Plin. *l.* 4. *c.* 20. Eſt etiam ſervi nomen apud Terentium in *Eunucho*.

SANGADA, regio circa Indi fluv. partes inferiores.

SANGALA, Indiæ in Cathæis oppid. munitiſſimum, circa Indi fluminis partem ſuperiorem, Arrian. *l.* 5. *Sagala* eſt *Ptol. Salgala*, habet vitioſè Polyænus *l.* 4. *c.* 3. *in Alexandro cum.* 30.

SANGALLENSIS Ditio, ſub Abbate S. Galli, Principum munificentiâ ſatis ampla eſt. De S. Gallo, à quo nomen tum oppido, de quo infra, tum cœnobio & Abbati, de quo hîc, retrò actum. Ille è Scotia oriundus, in Galliam cum Columbano Abbate, cujus diſcipulus erat, profectus, inde in Germaniam venit, cellamque circa A. C. 630. eô loci condidit, ubi hodie cœnobium & oppid. ei cognomine viſitur. Poſt ejus obitum, Francorum Reges & Duces Alemanniæ diſcipulorum illius pietate delectati, quum muneribus eos multis affeciſſent, namque jam tum Sigebertus Franciæ Rex, fil. Dagoberti, totum illum terræ tractum, quem hodie ditionem Abbatiſcellanam vocamus, illis donavit: crevit fratrum numerus, & cella in cœnobium verſa eſt. Primus his Abbas contigit Ottomarus, circa A. C. 710. ex ſententia Pipini, filii Caroli Martelli, Francorum Principis: quò tempore D. Benedicti regulam fratres profiteri cœperunt. Poſt hæc Cœnobium opibus & potentiâ in tantum erevit, ut hujus loci Abbas inter Imperii Principes hodie numeretur: primò titulum hunc ſibi vindicante Abbate Conradô, qui electus fuit A. C. 1226. Unde jam in Notgerum, qui A. C. 973. Abbas creatus eſt, ab Ekhardo illud Ciceronis adaptatum:

O fortunatam Galli, me Conſule, cellam.

Fuit antiquitus ſub tutela Imperator. Romanor. qui Cœnobio advocatos ex nobilibus harum regionum, quæ Alemanniæ nomine cenſebantur, dedêre. Verùm varias ob cauſas; bellô imprimis inter Abbatem & Abbatiſcellanos exortô, cum cives oppidi & ex clientibus Abbatis pleriquе his faverent, Caſpar Landenbergius Abbas ordine 52. petiit à quatuor Pagis Helvetiæ Tiguro, Lucerna, Suitia & Glarona, ſe cum ſuis jure civitatis donari, eoſque Cœnobii Advocatos defenſoreſque ſuæ libertatis conſtituit; A. C. 1451. Poſteà ſucceſſor hujus Ulricus, quòd cives oppidi & Abbatiſcellani cum ſubditis ſuis conſpirantes, Roſaci cœnobium deſtruxiſſent, arctius iis ſe junxit, cœnobiumque emtô Comitatu Toggienſi, A. C. 1469. auxit. A quo tempore durat uſque ad noſtram ætatem ſocietas, & quamvis non omnes Pagi eandem cum Abbate profiteantur religionem, mittunt tamen ex fœdere Capitaneum, virum ſenatorii ordinis, qui bienniô cum Abbate manens, civilium rerum adminiſtrationi intereſt, & in his rebus privilegia & jura Monaſterii tuetur. Vide Simlerum *de Rep. Helv.* Stumpf. *deſcr. Turgeæ*, *l.* 5. *&c.* Hodiernus Abbas, ex illuſtri Sfondratorum Familia Cæleſtinus eſt, prius Epiſcopus Ticinenſis, eruditione & ſcriptis, inprimis in cauſa *Regalium*, contra Præſules Gallos, inclytus.

SANGALLUM, oppid. pulchrum, opulentum, & populoſum, in ſuperiori Turgea, duos inter montes ſitum, verſus Ortum & Occaſum patentes campos, verſus Meridiem Alpes habet Abbatiſcellanas: ab una parte *Siter*, ab altera *Goldaich* fluvii decurrunt, inter quos manans Petroſa, vulgò *Steinaich*, urbis molas trudit, indeque latiùs evagata Lacu Conſtantienſi excipitur. Cœpit oppidum unà cum cœnobio, brevique ob ſitus commoditatem frequentatum, negotiatione, byſſi imprimis, ſupra alias caput extulit. Sed Arnolphô imperante, ab Hungaris vaſtatum, poſtea mœnibus cingi turribuſque muniri cœpit, A. C. 954. quod opus ad umbilicum perductum eſt A. C. 980. ſub Abbate Notgero; de quo ſupra. Exin cum monaſterio ſub tutela Imperii fuit, in multis quidem Abbati obnoxium, ſic tamen ut interim ſua quoque jura cives haberent, quæ Imperatorum, quibus fidam præſtiterunt operam, beneficiô & propriâ induſtriâ ſubinde auxêre. Abbatis poſteà Mangoldii tempore binis nundinis dotata urbs, A. C. 1117. Obſidione cincta eſt à Wernero Epiſcopo Conſtantienſi; poſtquam Ulricum Abbatem præliô devicit, A. C. 1208. Immunitatibus dein ampliſſimis donata eſt à Friderico II. Imperatore & conſentiente Abbate, Imperio unita. Incendiô horribili arſit A. C. 1215. Privilegia porrò accepit à Rodolfo I. Imperatore A. C. 1281. variiſque oneribus levata eſt ab ipſo Abbate Wilhelmo, A. C. 1291. Sequente annô inſidias Ramſchwangiorum feliciter exiit. Intereà auctô civium numerô, & creſcentibus etiam Cœnobii opibus, ſæpius utrinque litigatum, pacem modò viciniis urbibus, modò Imperatorib. conciliantibus. Multoties quoque pecuniâ Abbatibus ſatisfactum, & libertas Urbis juribus illorum emtis aucta eſt. Verùm cùm Abbatiſcellani bellum Cunoni Abbati moviſſent, cives, qui pro Abbate initio pugnaverant non abſque clade, poſtea victoribus fœdere ſeſe conjunxerunt: A. C. 1402. poſtquam jam A. C. 1312. cum Tigurinis, Conſtantienſibus & Scaphuſianis, aliiſque aliis temporibus, ſæpius fœdus feriiſſent. Finito hôc bellô, cùm aliquot annis pòſt Landebergius Abbas jus civitatis à quatuor Pagis impetrâſſet, cives oppidi cum 6. Pagis, Tiguro, Berna, Lucerna, Suitia, Tugio & Glarona perpetuô fœdere coiêrunt, A. C. 1454. Obſeſſa urbs ab Helvetiis An. C. 1490. dein proſcripta A. C. 1497. ab Imperatore, utrumque diſcrimen, datâ pecuniâ avertit. Anabaptiſticis furoribus turbata A. C. 1525. mox cœlitùs levamen ſenſit, & ad Reformationem via ſtrata eſt. Annô enim eôdem Monachus quidam Auguſtinianus Petrus Keeſius, varia hactenus recepta Pontificum dogmata in dubium cœpit vocare: ſequente annô 1526. inter Paſtores oppidi & Abbatis Concionatorem Doct. Wendelinum, diſputatio ferbuit: A. C. 1527. Sacerdotes honeſtum Conjugium turpi Concubinatui præferre inceperunt: A. C. 1528. imagines abolitæ, & 46. plauſtris impoſitæ atque extra urbem igni conſumptæ ſunt, cæterô templorum apparatu in pauperum ſolatium converſô; ſicque Euangelii doctrina ab omnibus recepta eſt, A. C. 1529. Diviſa in Nobilium ſocietatem, quam Nottenſteyniam vocant & ſex præterea tribus civitas, Democraticè regitur. Feliciſſimorum ingeniorum mater, inter alios protulit Schurffios, Martios, Wirtios, Varnbüleros, & qui inter reliquos, velut inter ignes Luna minores, emicat, Joachimum Vadianum Medicum, Poëtam & Geographum excellentem, Viennenſis Academiæ aliquando Rectorem, poſtea patriæ Conſulem, & Reformationis ibidem inſigne organum. Plura vide apud Stumpf. *de Turgea l.* 5. Simlerum *de Rep. Helv.* Lætum *Comp. &c.*

SANGAMARTA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

SANGAMI, oppid. Quantoæ region. Japoniæ, verſus Auſtrum paucis milliar. à Gendo Urbe præcipua in Occaſum.

SANGARIUM Fretum, inter partem Septentrionalem Japoniæ & terram Æſonis recens detectam.

SANGARIUS, fluv. Aſiæ in Dindymo monte naſcens, & per Phrygiam Bithyniamque in Pontum illabens. Claudian. *l.* 2. *in Eutrop. v.* 272.

——— Dindyma fundunt
Sangarium, vitreo puri qui gurgite Galli.

Ejus meminit. Dionyſ.

---- Ε'τέρη δὲ ζῆι τόδε νεῖ)
Ε'υρυτέρη γεγαῶσα παρ' ὕδασι Σαγγαρίοιο.

Sangarus Ptol. dicitur. Ovid. *Sagarim* vocat Pont. *l.* 4. *El.* 10. *v.* 47.

Huc Lycus, huc Sagaris, &c.

Sangari Bellonio, *Zagari Nigro* dicitur. *Nic. Lloydius.* In *Tabul. Peutingeriana* duo deſcribuntur *Sangarii*; unus, qui inter Chelas & Hypium ponitur, *Chelas* XXVIII. *Sagarius fluv. Hypium fluv.* & non longè oritur à loco, ubi in mare emittitur. Alterius ortum in Phrygia locat, quem per multos flexus deducit in Pontum, in quem exoneratur prope Artanen. Atqui de altero *Sangario* hoc ſcribunt omnes, cui etiam in Phrygia fontes aſſignant, cujuſque plures *ἐπιῤῥοὰς Ptol.* memorat, priuſquam in mare delabatur. Itaque videtur Tabula malè delineata. Nam unus tantùm fluv. *Sangarius* ab Auctoribus nominatur, qui & *Sangarius*, vel *Sagaris* etiam, dictus. At fluv. ille, qui in tabula juxta Artanen in Pontum exit, *Marciano* Α'γέλ@ dicitur vel Α'γέλαος, unde nomen oppido Α'γέλη: Arnob. *Nana Regis Sangarii vel fluminis filia*, *l.* 5. Aliis *Sangas* Rex is dictus &c. Exordium Mariandyni ſinus, oppidique Heracleæ, Lyco flumini adpoſiti, arceſſit Plin. *l.* 6. *c.* 1. ab hoc fluvio, & Solinus *c.* 44. ad quem vide Salmaſ. *Exercit. Plin. p.* 880.

SANGATA, turris & munitio Galliæ, inter Witſantum portum & Calaſium, hodieque *Sangate*: à voce *San*, vel *Sant*, ſabulum, & *Gata*, quod foramen olim apud Morinos ſignificavit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SANGELASIUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

SANGIA, vicus Phrygiæ, unde *Sangarius* fluv. originem ſumit. *Euſtath.*

SANGIACI, Præfecti territoriorum apud Turcas dicuntur, Georg. Hornius *Orb. Polit. p.* 30.

SANGOSSA, urbs Navarræ, ad Aragoninm fluv. aliàs *Sueſſa*, *Florian.* In ipſo limite Aragoniæ, 13. leuc. Hiſpanic. à Calaguri in Ortum, 8. à Pompelone in Eurum *Sanguеſa*.

SANGUINARIUS Pons circa Spoletum, inter Narniam & Ocriculum. *Aurel. Victor.* Ab Æmiliani cæde nomen nactus eſt. Sic collis quidam prope Ciliciæ Adanam Α'ιμάτ@ βουνὸς; *Sanguinis Collis*, dictus eſt propter Agarenos tot numero ibi cæſos, *ὡς ῥεῦσαι διὰ τῆς κρηνῶν τὸ αἷμα ποταμηδὸν*, *ut per declive in amnis modum flueret ſanguis*, ut Cedrenus auctor eſt, *Edit. Pariſ. p.* 654. Similiter *Area Sanguinum* meminit Scriptor Sacer 2 Sam. *c.* 6. *v.* 6. Ubi de Huſa, quòd Arcam temerè attrectaſſet, divinitus percuſſo: Ita enim Syra Verſio *in area damin*, h. e. *ſanguinum* habet; propter Uzæ nempe ſanguinem ibi effuſum. Et *Adomin*, i. e. *cruores*, dicebatur Judææ locus, inter Æliam & Hiericho, propter ſanguinem, qui illic crebrò à latronibus fundebatur. Quam ob cauſam Hieronymus, caſtellum militum ibi ſitum fuiſſe ſcribit, ad auxilia viatorum; & Chriſtum quoque cruenti hujus loci meminiſſe, in parabola deſcendentis Hierichuntem ex Hieroſolymis, Lucæ *c.* 10. *v.* 30. Sed & Brocardus viatores ibi hodieque aſſerit in latrones haud rarò incidere &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 37.

SANGUINE abluendi fortuitæ cædis reum apud Athenienſes ritus vide ſuprà voce *Abamatio* it. *Pharmaci*.

SANGUINEA Virga, in ſuppliciis olim parricidarum adhibita. Docet enim Modeſtinus *in l. pen. ff. de leg. Pomp. de parric.* antequam ſaccô parricidæ necarentur, in more fuiſſe poſitum, ut virgis ſanguineis ſcil. ex hac arbore deſumptis, non, ut quidam legunt, *ſagineis*, aut, ut alii interpretantur, *ſanguine rubentibus ac rorantibus*, cæderentur: eo quòd hoc lignum infeliciſſimum haberetur ac maximè infame. Vide de hac arbore Plin. *l.* 16. *c.* 18. ubi *ſanguineum fruticem* vocat & *l.* 24. *c.* 10.

SANGUINEUS Color, idem cum purpureo. Servius *ad Æn. l.* 3. *Sed quoniam ſumtuoſum erat & crudele victimas vel homines interficere* ſanguinei *coloris cæpta eſt veſtis mortuis injici, ut & ipſe teſtatur l.* 6. *Æn. v.* 221.

Purpureaſque ſuper veſtes velamina nota.

Plin. *l.* 9. *c.* 38. de Tyrio colore, *Laus ei ſumma color ſanguinis concreti, nigricans aſpectu idemque ſuſpectu refulgens, unde & Homero purpureus dicitur ſanguis* &c. Quod genus purpuræ *blattam* vocârunt: quæ vox recentioribus idem notat, quod *purpura* Veteribus, & præterea *bullam ſanguinis concreti* ſignificat. In *Gloſſis*, *blatta*,

θεόμε☉ αἵματ☉ : unde *blatteum*, h. e. *ſanguineum*, pro purpureo. Sed & ſaniem purpuræ *ſanguinem* quoque & *cruorem* appellârunt. *Caſſiodor. Scilicet ne ſanguis ille nobilis aliquid ſpiraret honoris*. Qui idem alibi, *nigredinem ſanguineam & humorem ſanguineum* appellat &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano c.* 46. & quæ diximus ſuprà, in voce *Phœnicus*.

SANGUINIS Collis, Græcè Αἵματ☉ βενὸς, collis quidam in Cilicia, prope Adanam. Vide ſuprà *Sanguinarius Pons*.

SANGUINIS Dies, apud Treb. Pollionem *in Claudio c.* 4. *Nam cùm eſſet nuntiatum, nonô Calend. Aprilis, ipſo in ſacrario Matris*, Sanguinis Die *Claudium Imperatorem factum, neque cogi Senatus ſacrorum celebrandorum cauſâ poſſet, ſumtis Togis itum eſt ad Apollinis Templum, de lectis literis* &c. dies fuit feſtus Matri Deûm; quem Græci, à quibus hæc ſacra Latini acceperunt, αἱμάτιον dixêre. Erat autem ille dies planctus ac lamentationis, ſicut dies ſequens, 8. nempe Kal. Aprilis, dies lætitiæ, quem iidem Græci prius ἱλάρια, poſtmodum idem cum Romanis nomen adoptantes *Hilaria Matris Deum* appellârunt. Vide ſuprà in voce *Bellona*, item *Hilaria*. Alludit ad hanc diem Tertullian. *Carm. ad Senatorem*,

> *Sed quis cogatur ſaltem ſemel eſſe pudici;*
> *Mente fremunt, lacerant corpus, funduntque cruorem,*
> *Quale ſacrum eſt vero, quod fertur nomine* SANGUIS.

Nempe Bellonarii Fanatici miſſione *ſanguinis* ſui Deam placabant, quæ tamen vulnera plerunquè fuiſſe ficta ac ſimulata, colligere eſt ex Æl. Lamprid. *in Commodo c.* 9. *Bellonæ ſervientes vere exſecare brachium præcepit ſtudiô crudelitatis*. Ubi vocem *verè* obſervat Caſaubon. notanter adpoſitam, quia id aliàs ſimulatè ſæpe fiebat. Vide eum *ad loc.* Riſum geſtuſque furentium ſic deſcribit Lactantius *l.* 1. *c.* 21. *Bellonæ Sacerdotes non alienô, ſed ſuo cruore, ſacrificant. Sectis namque humeris & utraque manu diſtrictos gladios exerentes, currunt, efferantur, inſaniunt. Optimè igitur Quintilianus in Fanatico; Iſtud, inquit, ſi Deus cogit, iratus eſt.*

SANGUINIS Miſſio, pœnæ militaris genus; Vide ſuprà *Milites*: & aliquid ubi de *Minuendi ſanguinis* ritu, item infrà voce *Vena*.

SANGUINIS Arbor, quæ & *Sanguineus frutex* & *Sanguinea Virga*, inter infelices habita, memoratur Tarquinio Priſco apud Macrob. *l.* 2. *c.* 16. Plinio *l.* 16. *c.* 18. *l.* 24. *c.* 10. in *LL. Longobard.* &c. de qua Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 610. & ſuprà *Sanguinea Virga*.

SANGUIS, nobiliſſima animalis pars, nam *anima cujuſque carnis in ſanguine eſt* Levit. *c.* 17. *v.* 11. imo *cujuſque carnis anima, Sanguis ejus eſt*, Gen. *c.* 9. *v.* 4. & Levit. *loc. cit. v.* 14. hinc ſacrificiorum in V. T. nervus fuit ac medulla. *Ego vero deſtinavi eum* (ſanguinem) *vobis in altari, ad expiationem faciendam pro animis veſtris: Nam Sanguis is* (eſt) *qui pro anima expiationem facit, eod. c. v.* 11. Quare illum, velut ſibi proprium, vindicans hominis peccatô læſum Numen, non ſolùm eum victimarum ſanguine peccatoribus nihil commune eſſe voluit, ſed & iiſdem reliquorum quoque animalium, quæ ſacrificiis inepta erant, eſu graviſſimâ ſub pœnâ interdixit: *Idcirco filii Iſraelis, nulla anima ex vobis comedito ſanguinem*, Levit. *c. cit. v.* 12. ſicque quidquid in mundo *Sanguinis* erat, ſeveri adeò interdicti cancellis circumſcripſit, & ab hominis aviditate præſtitit immune, uſque ad tempus illud, quô *Sanguis* is fundendus erat, qui non typicam ſolùm, ſed & realem præſtaret peccatorum propitiationem. Acceſſêre verò & aliæ rationes, cur eſum hunc voluerit olim eſſe vetitum DEUS: Namque & à ſævitia hôc pactô populum ſuum dehortari voluit eoque magis abſterrere à fundendo humano ſanguine, quòd etiam brutorum ſanguinem velut ſanctum ac inviolabilem juſſiſſet eſſe: & ab Idololatris ſic ſecernere, qui in ſacris ſuis, victimarum *ſanguine* collecto, circa illum conveniebant, eoque, in Idolorum ſuorum honôrem, veſcebantur; quemadmodum & Magicis artibus diditi, *ſanguinis*, humani inprimis, beneficiô è Diabolo futura ſolebant ſciſcitari. Vide etiam ſuprà ubi de veterum Chriſtianorum *Conventiculis*. Ideoque ſi quæ beſtia aut avis venando capta eſſet, ut comederetur, *primum effundi ſanguinem ejus eumque tegi pulvere*, præcepit Deus, *v.* 13. *cap. ſæpius memorati*. Aptus verò ſacrificiis ſanguis erat *vaccarum, taurorum, vitulorum, ovium, caprarum ac hædorum, columbarum & turturum*: *Paſſerum* enim genus vix immolabatur, vide Levit. *c.* 14. Adeoque beſtiarum ſolum in ſacris ſanguinem Deus fundi jubens, omnem ἀνθρωποθυσίαν ſibi abominationi eſſe teſtatus eſt, quô piaculô ac infandâ & crudeli devotione, Satan apud Gentes coli voluit; tum ex prava imitatione ſacrificiorum Abrahami ac Jephthæ, tum ut fidem ac expectationem ſacrificii CHRISTI, quod ſolum expiatorium fore noverat, paulatim eradicaret; illumque *Sanguinem*, qui Deum placaturus erat, aliorum hominum communione vilem promiſcuumque redderet. In oblatione autem ſacrificiorum, poſtquam victimæ impoſitæ erant manus, ſeu ab offerente, ſeu à Sacerdote, eâ in partes ſectâ, *Sanguis* excipiebatur crateribus, & ne concreſceret, agitabatur: dein aſpergebantur eô Altaris cornua, quodque reliquum erat, ad ejus pedem effundebatur: (Si avis offerretur, Sacerdotis pollice capite diſciſſô, ſanguis ad altaris angulum exprimebatur) vide inprimis Levit. *toto c.* 4. &c. Imò præcipuæ purificationes Legales, non niſi *Sanguinis* aſpergine peragebantur, quarum 7. ab Eruditis recenſitæ, hæ ſunt. I. Aſperſio ſuperliminaris & duorum poſtium, facta ſanguine agni Paſchalis in Ægypto, Exod. *c.* 12. *v.* 22. ut ab Angelo occiſore immunes eſſent Iſraelitarum ædes. II. Sparſio *Sanguinis* fœderis ſuper Altare & ſuper ipſum populum, peracta à Moſe, ſub monte Sinai, Exod. *c.* 24. *v.* 6. & 8. *III.* Aſperſio *Sanguinis* in conſecratione Tabernaculi & Sacerdotum, veſtiumque Sacerdotalium, Levit. *c.* 8. IV. Aſperſio ejus in ſacrificiorum oblatione facta, modò ſuper cornua Altaris Holocauſti, modò ſuper Altare Suffitus, modò etiam ante ipſum Sanctuarii velum, Levit. *c.* 4. *v.* 7. 17. V. In anniverſaria inprimis expiatione, aſperſio multiplex peragebatur. *Accipiens enim Pontifex Maxim. de Sanguine juvenci, inſpergebat digitô ſuô ſuperficiem ipſius operculi Propitiatorii Orientem verſus*, idque ſeptem vicibus: dein *jugulatô hircô peccati, qui pro populo, inferebat* Sanguinem *ejus intra ipſum velum & faciens ſimiliter, inſpergebat eô ipſum operculum Propitiatorium & ante operculum Propitiatorium*: Poſteà *exiens; ipſum Altare ſanguine tum juvenci, tum hirci illius, totidem vicibus aſpergebat*, ſicque ſe, populum, locum Sanctum, tentorium Conventus atque Altare ipſum expiabat, Levit. *c.* 16. *toto*. VI. Aſperſio ſeptuplex aviculæ mundæ *ſanguine* facta, quum quis à lepra erat purgandus, Levit. *c.* 14. *v.* 7. Ultima fiebat in purificatione immundorum. Sic ut, ſub Lege, *omnia ferè* Sanguine *purificarentur, & abſque* Sanguinis *effuſione nulla fieret remiſſio*, Hebræor. *c.* 9. *v.* 22. Circa quæ omnia graviſſimus Judæorum error fuit olim hodieque, quod putarent, victimarum nidore ac *Sanguine* delectari Deum, cumque *carnem boum edere ac arietum ſanguinem bibere*, ut Pſalmographus eos caſtigat ac irridet, Pſalmo 50. *v.* 13: quodque exiſtimarent (ut & Socinians hac in parte Judaizantes faciunt) per eas, tanquam veras remiſſionis cauſas, accedente confeſſione ac pœnitentiâ, peccata expiari: cùm, ut Apoſtolus urget Hebr. *c.* 10. *v.* 1. 4. *per ea* potiùs *peccatorum anniverſaria fieret commemoratio*, & *impoſſibile* ſit per vilem *hircorum & vitulorum ſanguinem peccata auferri*. Conferebat igitur is Sacrificiorum ſanguis *carnis* duntaxat *puritatem*, Hebr. *c.* 9. *v.* 13. ut in externo cultu DEUM adire ac in Sanctuario ipſius verſari poſſent, *c. eod. verſ.* 11, 12, 14. ſerviebatque præcipuè Iſraëlitis, ut altiùs ſpectare, & veram ac dignam DEO victimam, in tot Sacrificiorum (quæ eô ipſô, quod imperfecta eſſent, tantò numerô offerri totieſque variari ac repeti jubebantur) *Sanguine* proſpectare aſſueſcerent. Prorſum, *Sanguine* verè propitiatoriô *Filii Dei*, 1. Joh. *c.* 1. *v.* 7. imò *proprio ipſius Dei*, Actor. *c.* 20. *v.* 28. ultimis temporibus, in cruce fuſô, cujus umbra ſolum ac typus omnis victimarum V. T. *Sanguis* erat: totô Levitici cultus apparatu ſenſim evaneſcente, & Templi denique ruinâ penitus abolitô, nullius creaturæ ſanguinem porro Deus petiit, eum, qui ſacrificiô ſe jam pollueret, & *Sanguinis* illius reum & coram ſe, velut homicidam ac idololatram, habiturus, juxta Eſaiæ *c.* 66. *v.* 3. *Qui jugulat taurum, percutit virum, qui ſacrificat parvam pecudem, decervicat canem*. Unde laxatus de *Sanguinis* eſu Interdicti rigor, & injunctus *Sanguinis* JESU CHRISTI potus, alium planè rebus N. T. faciem induxit, cumque hic unus animarum noſtrarum Medicina ſit, ejus, ut & *Corporis* CHRISTI, ſymbola incruenta ex rebus vitâ carentibus, pane & vinô, conſtantia, ſecundum Servatoris noſtri inſtitutionem, piè uſurpare jubemur, donec venerit. Vide Franc. Burmannum *Synopſi Theol. Chriſt. Part. l. l.* 4. *c.* 11. & *Commentar. in Pentateuchum*. And. Rivetum *in Exod. paſſim*, Thom. Godvvyn. *de Ritibus Hebræorum Eccl. & Civil.* Alios, imprimis Jo. Seldenum *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Ebr. l.* 7. *c.* 1. ut & hic aliquid, ubi de *Pecoris uſu* ac *Suffocato*, uti de ſuperſtitione Veterum circa vim purgandi, *ſanguini* ineſſe creditam, ſuprà voce *Pharmaci*: circa *ſanguinem ſepulcrorum*, ne illum calcando Manes eorum irritarent, C. Barthium *ad Theb. Papin. l.* 12. & *Commentar. Superſtitionum, pecul. c.* in fœderibus, voce *Pokex*: & plura apud Jac. Ouzelium *Animadverſionibus Minuc. pag.* 195. & 196. ubi de Armenis, Scythis, Medis, Thebanis, aliis, de conjuratione item Bruti filiorum, Aquiliorum ac Vitelliorum; Catilinæ inſuper, varia in hanc rem; de aliis vero huc pertinentibus ſuprà lit. *H.* ubi de derivatis & compoſitis ex Græco *Αἷμα*.

SANGUIS Jeſu Chriſti, Ordo militaris Mantuæ, à Vincentio IV. Duce inſtitutus, A. C. 1608. Cujus ſymbolum: *Domine probaſti me*. Item, *Nihil hoc triſte recepto*. Albertus Miræus, *Orig. Ordin. Eq. l.* 2. *c.* 6.

SANGUISUGA, Plinii ævô dici cœpit, quæ priùs *Hirudo* vocabatur, de qua voce retro dictum. Hinc Plin. *l.* 8. *c.* 10. ubi de elephantis, *Cruciatum in potu maximum ſentiunt, hauſtâ hirudine, quam ſanguiſugam vulgo cœpiſſe appellari adverto*. Et *l.* 32. *c.* 10. *Diverſus hirudinum, quas* ſanguiſugas *vocant, ad ſanguinem extrahendum uſus eſt*. Græcis βδέλλα ſeu βδέλλα. Theocritus *in Pharmaceutria*,

> —— ὡς λιμνᾶτις ἅπαν ἐκ βδέλλα πέπωκας,
> *ut paluſtris hirudo, omnem* (ſanguinem) *ebibiſti*.

Ubi *paluſtrem* vocat, quia in locis paludoſis ac limoſis naſcitur, nec in aliis aquis, niſi raro admodum, reperitur. Eſt autem βδέλλα, vel βδάλλειν, *exugere*. Arabice *alaka* dicitur, à *pendendo* & adhærendo; eo quòd à Chirurgis appendatur corpori ægro ad ſanguinem exugendum. Id quod hodieque variis in locis in uſu eſt. Hinc Avicenna *l.* 3. *Fen.* 9. *c.* 5. *Et ſanguiſuga quandoque pendet in parte conſpicua gutturis, quandoque pendet intra œſophagum, quandoque pendet in ſtomacho, quandoque tam parva eſt, ut illum etiam lateat, qui accurate perſpicit ſuſpenſionem ejus*. Et *l.* 1. *Fen.* 4. *c.* 22. *Et inter, quibus ad pendendum invuatur, eſt, ut locus luto capitis* (lutum eſt boni odoris, cujus illitu capilli fiunt longiores: eoque utuntur in balneis Arabiæ mulieres) *aut ſanguine illinatur*. Ab Arabibus vocem mutuati ſunt Hebræi, niſi quod, quæ Arabibus *alaka*, his *aluka*, eſt, ut quidem volunt Hebræi recentiores. Occurrit Pſalmo 12. *v.* 9. ubi impii comparantur cum *ſanguiſuga*, quarum greſſus ſpecies eſt volutationis, ἑλιγμοῖς & ἑλιγμῷ Græcis, voce maximè propriâ; quia poſtquam priore parte proceſſerunt, poſteriorem ad illam ſe convolvendo trahunt, ita ut videantur arcuatim & annulatim progredi. Ita enim impiorum viæ obliquæ ſunt ac flexuoſæ. Atque ita quidem Chaldæus Paraphraſtes. Item Proverb. *c.* 30. *v.* 15. ubi τῇ *aluka duæ filiæ* eſſe dicuntur, quæ dicant, *affer, affer*: quô nomine *Sanguiſugam* utique intelligi, recentiores ferè omnes, ex *Symmacho* & *Hieronymo*, *Chaldæo* item, *Syro* & *Arabe* Interpretibus contendunt; quorum quidam *duas filias* ejus, ad biſurcatam illius linguam, referunt. Verùm, linguâ carent *ſanguiſugæ*, quæ proin ſanguinem non aliter ſugunt, quam ore rotundô in ſphincteris modum compreſſô & coarctatô. Et voces illæ ſono quidem ſimiles, at ſignificatione diverſiſſimæ, *alaka* & *aluka*, perperam confunduntur. Illa enim *ſanguiſugam* quidem denotat, ſed hæc planè aliud quiddam: Fatum videl.

unicuique

unicuique impendens, non Stoica neceſſitate, ſed ineluctabili Dei de hominum vita ac morte decretô, cui prolem tribui, legimus, Proverb. c. 27. v. 1. & Sophoniæ c. 2. v. 2. *Duæ* certè ei *filiæ* non malè tribuuntur, clamantes *affer*, *affer*, quæ ſunt forte *Infernus* & *Perditio*, Proverb. c. 27. v. 20. vel *ſoſſe* & *ſeol*, quarum una corpus, altera animam appetit. Quam interpretationem pluribus confirmat Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſterior. l. 5. c. 19.* Addam inſignem de Medico, qui *ſanguiſugas* apponit, locum Oppiani,

——— ὑγρῆς τε γονὰς κυανόχροα λίμνης
Ἑρπετὰ τηρήμενα ἐν χροῒ ἐγκατέλεξε,
Δαιτυμὸν μέλαν αἷμα ἐπ' αὐτίκα γεγαυῖαι
Κυρτοῦνται, καὶ λάθρῃ ἐφέλκεται, οὐδ' ἀνίησιν
Εἰσόκε μιαιφόνον ζωροῦ ποτοῦ αὖ ἐρύσωσιν
Ἐκ χροὸς ἀποκυλισθεῖσα πέσῃ μεθύουσιν ὁμοῖα.

——— *Humidam ſobolem, nigræ paludis*
Reptilia affixâ m ad cutem figit,
Ut depaſcantur nigrum cruorem. Illæ verò ſtatim rotundata
Incurvantur, & ſaniem attrahunt, neque remittunt,
Donec ſanguine gravata, poſtquam meracum potum ebiberint,
De cute ſponte voluta cadant, ebriis ſimilia.

SANGUITERSA, ſeu SANCTERIENSIS AGER, vulgò SANTERRE, tractus Picardiæ, inter Veromanduos ad Ortum & Ambianenſem tractum ad Occaſum, ubi Perona, Roja, Nigella & mons Deſiderii.

SANGUS, meliùs SANCUS, Deus veterum Romanorum, cujus ædiculam, vicum ſacellumque in Urbis Romæ regionibus celebrant *Sext. Rufus*, *P. Victor*, *Onuphrius*, Alii: quis fuerit, non eſt adeò exploratum. Herculem eſſe, contendit Feſtus *l. 14. Propter viam fit ſacrificium, quod eſt proficiſcendi gratiâ Herculi aut* Sanco, *qui ſcil. idem eſt Deus.* Dionyſius Sabinorum fuiſſe Deum, & *Sabi*, unde genti nomen, genitorem, aſſerit, *l. 2.* cui adſtipulatus Lactantius *Divin. Inſtitut. l. 1. c. 15. Summâ*, inquit, *veneratione coluerunt Ægyptii Iſidem, Mauri Jubam, Macedones Cabyrum, Pœni Uranum, Latini Faunum, Sabini* Sancum, *Romani Quirinum.* Unde corrigendus Cato *in Origin. p. 19. Equicolos tenent Sabini a Sabo conditi, Sabatio Sangi gentile edito; inde ad fontes Arni amnis Sabelli, Sabinorum proles, incolunt, Sangus gentili Sabi pronuntiant Sabini, Sanctum Romani, Sagam Barbari, a quo & Sagi primi Thuſci, id eſt, Pontifices & ſacri expiatores.* Legit Dempſterus *Sabatio Sangi aut Sanci*, quod verius eſt, *gentili.* Hunc eundem volunt eſſe *Sanctum*, & quidem in Feſti *loc. cit.* non *Sanco*, ſed *Sancto*, reponunt. Vide Lil. Gyraldum *Syntagm. Hiſtor. Deor. Gentil. l. 1.* Sic Propert *l. 4. El. 10. v. 70.*

Sancte, Pater, ſalve, cui jam favet aſpera Juno,
Sancte, velis libro dexter ineſſe meo.
Nunc quoniam manibus purgatum ſanxerat orbem,
Sic Sanctum Tatii compoſuêre Cures.

A' Sabinis hujus cultum Romam tranſlatum eſſe, ſub Tatio Rege unà cum Fidio, docet ex Ovid. *Faſt. l. 5.* Marlianus *l. 5. c. 24. Topogr.* In æde Dei, in Quirinali monte, aſſervatam. Tanaquilis colum, ſcribit Onuphrius *in Roma ſua*, ex Plinio *l. 8. c. 48.* ubi ſic habet: *Lanam cum colo & fuſo Tanaquilis, quæ eadem Caja Cæcilia vocata eſt, in Templo Sangi duraſſe, prodente ſe, auctor eſt M. Varro: factamque ab ea togam regiam undulatam, in æde Fortunæ, quâ Ser. Tullius fuerat uſus. Inde factum, ut nubentes Virgines comitaretur colus compta & fuſus cum ſtamine.* Unde laudatiſſimum olim in Matronis lanificii uſum fuiſſe, colligere eſt. Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l. 1. c. 13. ad regionem Urbis ſextam.*

SANICIENSIUM Urbs, Vide *Sanagenſes.*

SANIGÆ, populi Scythiæ Abaſcis finitimi, Σάνιγες *Arriano*, prope Sebaſtopolim. Eorum meminit Plin. *l. 6. c. 4.*

SANINA, urbs ad mare Rubrum. *Steph.*

SANIR, vel SENIR, mons qui & *Hermon.* Deuteron. *c. 3. v. 9.* Vocatur & *Sion.* Deuteron. *c. 4. v. 48.*

SANIS, it. SANAUS, *Strab.* SANI adhuc in *tabul. recentiorib.* oppid. Phrygiæ Magnæ apud Diocæſaream. *Ptol.*

SANITAS, inter *averruncos* Gentilium, vide ſuprà Dii. In *Sanitatem* bibendi ritus, vide ſuprà *Bibendi ritus*, it. *Potus.*

SANITIUM, vulgò SENEZ urbs Provinciæ, aliàs Suetriorum caput: ubi etiam Saganenſes fuiſſe videntur. Satis eſt parva, verſus montes, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Ebrodunenſi, 12. inde leuc. in Meridiem, uti 4. à Dinia. 8. à Segulterone in Eurum, Vinciam verſus. Inter exiguas Galliæ diœceſes. Valeſio urbs fuit, ſicut & Cemenelеum, Veſdiantiorum, inter provinciæ Alpium Maritimarum 8. civitates quintô locô poſita. Hodie vicus potius, quàm Civitas: *Notit. Gall.*

SANITURNUS, fluv. Æmiliæ apud Forum Cornelii decurrens. Hodie *Santerno.* Vide *Vatrenus.*

SANLUCIDUM, caſtrum Calabriæ inferioris, illuſtris familiæ Caraffarum Neapolitanæ, generoſô vinô inclytum.

SAN-MARTHANUS Carolus, vide *Carolus.*

SANMAURIA Familia, Gallis S. *Maure*, inter Regni hujus illuſtres, deducitur à Goſſelino Dn. *de Sainte Maure*, in Turonibus, circa A. C. 1010. A' quo decimô gradu diſtat Petrus *de S. Maure*, Dn. *de Montgauguier*: à cujus primogenito filio Petro, reliqui Domini *de Montgauguier*: Secundo genitus Guilielmus Cancellarius Franciæ fuit. Tertius Guido, Dominos *de Montauſier*, *Moſnac* ac *Jonzac*, ex Margareta (vetuſtis Encoliſmæ Comitibus genitâ) Domina *de Montauſier* ſevit. Inter quos prima linea fuit Baronum & Comitum *de Jonſac*, alterius caput eſt Carolus Dux de *Montauſier*, gentis ſuæ & Aulæ Franciæ decus, cui Delphini educatio erat commiſſa. Majores ejus ſic habent: Leo de *S. Maure*, Eques Baro de *Montauſier*, ſuſcepit ex Anna (filia Guilielmi d'*Apelvoiſin Dn. de Pugny*) Guidonem *de S. Maure* Equit. Baronem de *Montauſier.* Huic ex Margareta *de Lane*, genitus Franciſcus de *S. Maure*, Eques Baro *de Montauſier*, junxit ſibi Luiſam *Gillier* Dn. *de Salles de Fougeré*, & ex ea genuit Leonem *de S. Maure*, Equit. Baronem *de Montauſier.* Quô & Margaretâ *de Chaſteaubriand* (filia Philippi Comitis *de Graſſay*) genitus Carolus de *Maure* præfatus, *Ducis* axioma domui intulit: Pater, ex Julia Lucina d'*Agennes* (filia Caroli d'*Agennes* Dn. *de Rambouillet & de Piſany*) Juliæ Mariæ de *S. Maure*, quæ nuptum data eſt Emanueli Comiti *de Cruſſol.* Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilitat. Europeæ Parte 3. p. 77.*

SANNA, Græcis ὁ Σάννας, in *Gloſſis*, *Subſannator*, Idem cum *Apinario* vel *Apenario.* Cujuſmodi homines, *μωρολόγοι*, ridicularia quâcunque occaſione fundunt, & non ſolùm dictis ac ſalibus, ſed etiam, imò facie magis, quàm facetiis ridiculi, rictu oris, labiorum ductu, totius vultus diſtortione, corporiſque motione atque geſtu ridenda ſchemata monſtrant, atque aliorum mores ac geſtus deridiculi gratiâ imitantur. Quemadmodum Apinarii iſti, qui, ſub Gallieno Imperatore Cyclopica ludentes, totum illud argumentum hiſtoriæ vel fabulæ Cyclopicæ, non facetiis tantùm dictiſque ſcurrilibus, ſed geſtibus præcipuè καὶ σχήμασι peregerunt: unde miranda quædam & ſtupenda eos monſtraviſſe, in illo Cyclopeorum luſu, dicit Trebellius *in Gallienis c. 8.* Tales itaque Græcis veteribus Σάννας & Σάννοι & Σαννίωνες appellati, recentioribus Τζάνοι, unde Italorum *Zani*: uti Σάνους, populum Scythiæ, qui & Σάνιγες dicebantur, Τζάνους quoque vocavêre, Euſthat. *Odyſſ.* ξ. Sed & *Sannam*, pro irriſione quoque ac ſubſannatione ipſa, uſurpârunt. Vetus Perſii Interpres *ad Sat. 1. v. 72.* exponit, *os diſtortum cum vultu, quod facimus, cùm alios deridemus.* Cujuſmodi *ſannas* vel tortiones oris indecoras ac ridiculas *cinnos* etiam Latini vocaverunt, à Græco verbo κινεῖν, quod *movere* eſt, unde κίννος, i. e. *κίνησις*; ſicuti μῶκος, ἀπὸ τοῦ μωκᾶν, pro *μώκησις*. Idem autem eſt μῶκος, quod *ſanna*: & propriè Græci μυκτὴρ dicunt de his, qui ore, vultuque diſtorto & vagis labiis aliquem derident: *Heſychius*, Διαμυλλαίνειν χλευάζειν. ἐπὶ τοῦ τὰ χείλη διαστρέφειν. Διαμυλλαίνειν, quod *labiis ductare* vocat Plautus *Milit. Actu 2. ſc. 1. v. 15. labiis dum ductant eum.* Gellius, *labiorum ductu irridere, l. 18. c. 4. Tum ille rictu oris labiorumque ductu contemni à ſe oſtendens, & rem, de qua quæreretur, & hominem ipſum qui quæreret.* A' Græco μῶκος, *mocoſum* Latini dixerunt, de hoc genere ridiculi, quod fit non ſalibus ac dicacitate, ſed vultu & geſticulationibus. Cicer. *l. 1. Ep. ad Attic. Ep. 13. Conſul autem ipſe parvô animô & pravô, tantùm cavillator, genere illô mocoſô, quod etiam ſine dicacitate ridetur, facie magis quàm facetiis ridiculus.* Sic actionem mimicam & geſticulatoriam *mocoſam* appellabant vett. Oratores, uti liquet ex Quintiliano *l. 11. c. 3. ſub fin.* Vide ſupra *Mocoſa.* Propriè igitur *Sanna*, os diſtortum cum vultu ſignificabat: unde vultus diſtortiones, ad pueros ploratores terriculandos, *ſannæ* Arnobio *l. 5. Uſque adeò ne mortales ſeculi illius ac temporis corde fuerant vacui, rationis ſenſuſque nullius, ut ab actionibus improbis, tamquam parvuli puſiones, perſonarum monſtruoſiſſimâ torvitate, ſannis etiam conſtringerentur & maniis.* Galli vulgò *grimacias* dicunt. Manuum tamen etiam digitorumque geſticulatio ac formatio ridicula, ad ſubſannandum aliquem facta, ita vocabatur. Hinc *ciconia* genus ſannæ, de qua ſuprà, in hac voce; ut & ubi de *Digitis*: Imo & linguæ exertio. Interpres Perſii *d. l. Tria genera ſannarum, aut manu ſignificari ciconiam, aut oppoſitô temporibus pollice, auriculas aſininas, aut linguam ſitientis canis.* Hinc dictorum *Sanniorum* Cicero quoque meminit *de Orat. l. 2.* & Juvenalis *Sat. 6. v. 307.* de tali,

——— *Quâ ſorbeat aëra ſannâ.*

Gelaſianos, à *riſu* eos Sidonius vocat *Carm. 23. v. 302.* &c. plura hanc in rem, apud Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l. 5. c. 6.* Caſaubon. *ad Calig. Suetonii c. 57.* Salmaſ. *ad Trebellium d. l.* & *Not. ad Tertullian. de Pallio. c. 4.* nec non hîc paſſim, inter alia infrà voce *Zani.*

SANNAUS, locus Phrygiæ, apud oppid. cognomine ubi magna abſinthii copia. *Plin.*

SANNAZARIUS Jacobus, Neapolitanus, in locum Joviani Pontani, apud Fridericum Regem Neapolit. cujus hic gratiâ exciderat, ſucceſſit. Poëta Italus Latinuſque clariſſimus, in carmine de *Partu Virginis* 20. annos deſudavit, *Eclogæ* tamen *Piſcatoriæ* illius maximè laudantur. Vide Anton. Teiſſier *Elog. P. 1. p. 83.* Vide *Jacobus Sannazarius.*

SANNI, populi qui & *Macrones.* Strabo *l. 10.*

SANNIGÆ, Vide *Sanigæ.*

SANNINA, Mediæ urbs, ad Hyrcanum mare. *Ptol.*

SANNYRION, Poëta Tragicus, cujus Danaë laudatur, Schol. Ariſtoph. *Ran. Actu 1. ſc. 6.*

SANOCUM, oppid. Ruſſiæ nigræ, ad Sanum fluv. cum arce non temnenda in Palatinatu Leopolienſi, verſus montes, 6. leuc. à Premiſlia in Meridiem. Satis cultum.

SANPETRUM, caſtellum Lucaniæ.

SANQUINIUS, L. Arruntii, ſanctiſſimi Senatoris, accuſator, calumniæ damnatus. Tacit. *l. 6. Annal. c. 7.*

SANQUINIUS Maximus, è Conſularibus. Tacit. *l. 6. Annal. c. 4.*

SANROMANENSIS Familia, vulgò *Santoman*, inter Hiſpaniæ illuſtres, ramus eſt Davilеæ ſtirpis. In hac enim cùm duæ ſint lineæ, poſterior Dominorum eſt *de Santroman* & *Villanova*: In qua plures ordine ſibi invicem ſucceſſêre Domini *de Santroman & Villanova de Gomez*, quibus titulus *Velada* acceſſit, ex Davilenſi linea, à conjuge Sancio *Sanchez* Daviliæ allata. Hujus fil. pro Velada *Marchionis* titulum obtinuit, à Philippo II. ac ejus pronepos Antonius *Davila & Toledo Marchio de Santroman* dignitatem priori junxit, cujus Majores hi recenſentur. Gomeſius Davila Dn. *de S. Roman*, ex Joanna (filia Pagani *de Ribera* Dn. *de Malpica*) ſuſcepit Sancium Sanctium Davilam Dn. *de*

Sanroman, maritum Catharinæ *Davila* Dn. *de Velada*, & ex ea patrem Gomeſii Davilæ Marchionis *de Velada*: quò & Tereſiâ *Carrillo de Mendoza*, genitus Sancius Sanctius Davila junxit ſibi Joannam Toletanam, atque ex ea genuit Gomezium Davilam *de Toledo* Marchionem *de Velada*. Huic Antonia *de Toledo Colonna* (filia Garſiæ *de Toledo Oſorio*, Marchion. *de Villa Franca*, Ducis *de Fernandina*) genuit Antonium *Davila & Toledo*, Marchionem *de Velada & Sauroman* (cui uxor obtigit Conſtantina Oſoria filia Petri Alvari Marchionis *de Aſtorga*) ac Antoniam (uxorem Joannis Ludovici *de la Cerda* Dn. *de Medina Celi*.) Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Eur. Part.* 2. *p.* 102.

SANRUFUM, oppid. *Lucaniæ.*

SANSY & CUY, regiones Imperii Sinenſis, terræ motibus & prorumpentibus inde undis prolapſæ abſorptæque, apud Ferdinandum Pinto *Itinerar.* Vide quoque ſupra, in voce *Lampaca*.

SANTA Caſa ſeu Sancta domus, nomen carceris Inquiſitorum, in Eccleſia Romana in Hiſpania inprimis & Luſitania. Conſtant variis porticibus, quarum ſingulæ in plures exiguas cameras ſunt diſtributæ, figuræ quadratæ, quarum latera ſingula X. ſunt pedum. Illarum autem duo ſunt ordines, quorum alter alteri ſuperſtructus eſt, ſuntque conſtructi opere fornicatô: & quidem ſuperiores illuminantur per crates ferreos, ſed ſupra viri etiam proceri ſtaturam elevatos, inferiores ſunt ſubterranei, obſcuri, ſine ulla feneſtra, & ſuperioribus anguſtiores, parietes ſunt craſſitudinis quinque pedum. Unaquæque porrò camera duobus oſtiis clauditur, quorum interius craſſum eſt & ferro obductum; parte inferiore conſtans crate ferreô, in ſuperiore exiguam feneſtellam habens, per quam captivo cibus, lintea aliaque neceſſaria, porriguntur: clauditur autem duobus ferreis obicibus. Exterius oſtium ſolidum eſt, ſine ulla apertura, quod ordinariò manè ab hora ſexta uſque ad undecimam aperiri ſolet, ut aër carceris aliquatenus repurgetur. Auctor *Hiſtoriæ Inquiſit. Goanæ*. In eo quàm rigidè ſilentium exigatur, dicemus infrà in hac voce: quanta ibidem miſeria captivorum, docet Auctor cit. *c.* 19. 20. 21. quòd ſi quis ægreſcat è loci ſqualore, in Xenodochium, quod *Cardinalis* vocant, defertur, donec meliuſculè ſe habere cœperit, tum in priſtinum carcerem reſtituitur. Neque vincti ex uno cubiculo ad aliud transferuntur & cum aliis aſſociantur: Sed qui in eodem conclavi fuerint clauſi, ubi transferendi erunt, ſimul etiam transferuntur, ut ſic vitentur communicationes eorum, quæ intra carceres geruntur, quo fine & ſilentium tam ſeverè exigitur &c. Vide Phil. à Limborch *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 2. *c.* 18. & ſuprà ubi de *Immurationis* pœna.

SANTACRUCII, inter Hiſpaniæ illuſtres, ex familia Bazanæorum. In qua Alvarus I. *de Bazan*, fil. minor natu Petri Conſalvi *de Bazan*, celebris belli in Mauros Dux, filium cognominem itidem bellis, maritimis inprimis, clarum, genuit; & is Alvarum III. primum *Marchionem de Santacruz*; à quo fil. & nepos *Alvari* nomen atque dignitatem patriam & avitam accepêre. Series lineæ hæc eſt: Petrus Conſalvus *de Bazan*, Dn. *de Valduerna*, ex Tereſia Pimentellia, pater fuit Conſalvi *de Bazan*, Vicecomitis *de Valduerna*: quò & Menciâ *de Quinones*, genitus Alvarus I. *de Bazan*, Commendator, junxit ſibi Mariam *Manuel*, atque ex ea ſuſcepit Alvarum II. *de Bazan* Dn. *de Viſo*: cui Anna Guzmana genuit Alvarum III. *de Bazan*, Marchionem *de Santacruz*, qui, junctâ ſibi Mariâ *Manuel de Benavides*, ex ea pater fuit Alvari IV. *de Bazan* Marchionis *de Santacruz* (mariti Gujomaræ Manriciæ *de Lara* filiæ Bernardini) Franciſci Equitis Calatravæ, Petri *de Bazan* Equitis Alcantarenſis (cui uxor obtigit Maria de *Mendoza*) Annæ *de Bazan*, Iſabellæ *de la Cueva* (cui maritus fuit Alfonſus Portocarrerus Marchio *de Villanova*) Mariæ *Manuel de Benavides*, & Briandæ *Bazan de Benavides* (quæ nuptum data eſt Franciſco Benavidio, *de la Cueva*, Comiti *de Santiſtevan*) Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 2. *p.* 96.

SANTALINA Ligna, totâ Indiâ celebratiſſima, Σαγάλινα ξύλα dicuntur Auctori *Peripli*, facili lapſu literæ *T.* in Γ. Ita autem is de pelangis ebeni. Ἀπὸ μὲν Βαρυγάζων εἰς ἀμφότερα ἐμπόρια τῆς Περσίδος ... πλοῖα μεγάλα χαλκοῦ καὶ ξύλων Σαγαλίνων καὶ δοκῶν καὶ κεράτων καὶ φαλάγγων Σησαμίνων καὶ Ἐβενίνων. *A Barygazis ad ambo hæc Perſiæ Emporia, magnæ naves ære & lignis Sagalinis & trabibus & cornibus & phalangis ſeu fuſtibus Seſami ac Ebeni.* Mentio certè Σανδάλων apud recentiores Græcos. Jam verò etiam apud vetuſtiores nomen hoc fuiſſe in uſu, ex Auctore hoc Peripli patet, unde non ab Arabibus ad Græcos, ſed contrà à Græcis ad Arabas delatum eſſe colligitur. Hodie Indi *Chandama* vocant, ut refert Garſias ab Orto, qui de ligno hoc aromatico videndus eſt, *Aromatum l.* 1. *c.* 18. Aëtius in vetuſtiſſimo exemplari, *l.* 16. in confectione Muſchati, σάνδανα vocat, non σάνδαλα. Κόστου ... Σανδάνων γραμμάτια ... Et in confectione Xeromyri, Σάνδανα, γραμμάτια ιβ. Notum certè *M.* & *N.* invicem mutari. Luſitani autem *Chi* pronuntiant, pro *Si*, ut *Chinenſes* dicunt, pro *Sinenſibus*. Sic *Chandama*, pro *Sandama*, quæ Græcis Σάνδανα. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1032. & 1033. nec non ſuprà *Sandalum lignum*.

SANTBECHIUS Daniel, vide *Daniel*.

SANTBENITO, aliis SAMBENITO, an quaſi *Saccus benedictus*, an *Sancti Benedicti* ſcil. veſtis? habitus eſt pœnalis, irrogari ſolitus ab Inquiſitoribus, origine tali. Cùm multa in Hiſpaniæ regno eſſent depravata Mauris Judæiſque cum Chriſtianis promiſcuè verſantibus, nullô non commercii genere, Hiſpali primùm quæſtionibus arcanis habitis, de ſontibus qui videl. hâc familiaritate ſeducti Chriſtiana ſacra deſeruiſſent, graviſſimis pœnis vindicatum, & , majori commiſſi delictô, igne poſt diuturnum carcerem & tormenta necati apoſtatæ: leviori de cauſa ignominia familiæ perpetua inuſta eſt: non pauci bonis publicatis ad æternos carceres damnati. Rubra crux obliquis radiis in crocea veſte, quam *Sancti Benedicti* vocant, pleriſque data inſignis, à cæteriſque diſcreta, ut eſſent documento, & magnitudine ſupplicii terrerent alios; Bzovius A. C. 1478. §. 14. Hodieque ſuſpecti de hæreſi ſive leviter, ſive de vehementi, injungitur nonnunquam, ut, pro delicti qualitate, ad tempus *Sambenitum* geſtent, uti docet Phil. à Limborch *Hiſtoria Inquiſit. l.* 4. *c.* 31. Vide & ſuprà ubi *de Sacco benedicto*, item ubi *de Reorum indumentis*.

SANTENA, oppid. Dnc. Clivenſis, non procul à Rheno, 2. leuc. infra Veſaliam in Occaſum Neomagum verſus, totidem à Geldria in Boream.

SANTERIENSIS Pagus Galliæ, vulgò *le Santois*, in quo Villare *Villiers le Carbonnel* & Lehunum *Linons en Santois*, Monaſteriô clarum; in agro Ambianenſi. Britto *Philippidos l.* 2. ante annos 450.

> *Sit regio quam latè patet Viromanica tota,*
> *Ambianenſis humus pariter, cum Santerienſis*
> *Ubertate ſoli, Regi ceſſêre Philippo.*

Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SANTES *Pagninus* Dominicanus Lucenſis. Orientalium linguar. Hebraicæ, Arabicæ & Chaldaicæ peritiſſimus: Nec minus in Latina & Græca verſatus. Verſionem Bibliorum adornavit: Scripſit item *Iſagogen ad SS. literas*, *Theſaurum linguæ ſanctæ &c.* Obiit A. C. 1541. Lugduni ubi opera ſua edi curavit. Sixtus Senenſ. *Biblioth. ſacr.* Leander Alb. *deſcr. Ital. & de vir. Ill. Dom. Poſſevin. Geſnerus* &c.

SANTHENTONIENSIS portus Anglicus *Ptolomæo* Triſantionis fluv. oſtium. *Merel.*

SANTICUM, Vide *Stanticum*.

SANTILLANA, oppid. Aſturiæ, in ora Oceani Cantabrici verſus confin. Biſcajæ, medium inter Flaviobrigam ad Ortum & Ovetum ad Occidentem, 22. utrinque leucis. Hinc pars Orientalis Aſturiæ *Aſturia de Santillana*; Inter Biſcajam & Aſturiam Ovetenſem.

SANTU, urbs Celtica. *Steph.*

SANTISTEPHANENSIS Familia, in Hiſpania illuſtris, Benavidiæ ſtirpis ramus eſt. In hac enim Mendus Rodericus pater fuit Diaſii Sancii *de Benavides* Dn. *de Santiſtephan del Puerto*, cujus duo filii totidem linearum Auctores fuêre. Primus Mendus Rodericus *de Benavides*, genuit Diaſium Sanctium *de Benavides*, primum *Comitem de Santiſtevan del Puerto* & reliquorum auctorem. Alter, Manuel *de Benavides*, Dn. *de Jabalquinto*, & ex hæreditate alterius fratris Gomeſii, *de Flomeſta*, extitit. Priorum geneſis ita habet. Mendus Benavidius præfatus, Comes *de Santiſtevan del Puerto*, ex Joanna Pachecia (filia Roderici Portocarreri) genuit Franciſcum Benavidium *Comitem de Santiſtevan*; qui ex Maria *Carrillo de Cordoba* Didacum ſuſcepit Comitem S. Stephani, maritum Mariæ Mexiæ; & ex ea patrem Franciſci Benavidii Comitis *de Santiſtevan*: quò, & Iſabellâ *de la Cueva* Dn. de *Solera*, genitus Didacus de *Benavides & la Cueva*, Comes de *Santiſtevan del Puerto*, pater fuit ex Leonora Toletana (filia Petri Davilæ Marchionis *de las Navas*) Franciſci *de Benavides & la Cueva*, Comitis *S. Stephani*, Dn. *de las Navas*, *Caſtellar & Solera*, (cui uxor obtigit Brianda *de Bazan & Benavides* filia Alvari Marchionis Sanctiacrucii) ac Iſabellæ *de la Cueva*, nominis *de Benavides*. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 2. *p.* 86.

SANTONES, qui & SANTONÆ, populi & urbs Galliæ Aquitanicæ epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Burdigalenſi, quorum regio *Xantonge* & urbs *Xainctes* ad Carantonum fluv. inter Pictavos ad Boream, Aquitaniam veram ſeu Garumnam, qui hic *Gironda*, ad Meridiem, Oceanum ad Occaſum, & Inculiſmenſ. tractum cum Petrocoriis ad Ortum. *Ferrar.* Urbs præcipua Mediolanum Santonum, *Saintes*, ad Carentonum fluv. ampla, non æquè culta, 15. leuc. à Burdegala in Boream, 10. à Rupella in Eurum. Reliquæ, Broagium, Talleburgum, Angeriacum & Sobiſæum. *Baudrand.* Vide & *Santoni*, namque & ſic dicuntur, Elias Vinetus *Antiq. Sant.* Lucan. *l.* 1. *v.* 422.

> *Signa movet, gaudetque amotô Santonus hoſte.*

Hinc *Santonicus* Oceanus, pars maris Aquitanici, qui Aquitaniam inter oſtia Garumnæ & Ligeris alluit. Tibullus *l.* 1. *El.* 7. *v.* 10.

> *Teſtis & Oceani litora Santonici.*

Santonicum abſinthium à Columella *l.* 6. *R.R. c.* 25. memoratur, cujus etiam Martialis meminit *l.* 9. *Epigr.* 96. *v.* 1.

> *Santonicâ medicata dedit mihi pocula virgâ.*

Juvenal. *Sat.* 8. *v.* 145.

> *Tempora Santonico velas adoperta cucullo.*

Santonum portus la Rochelle. Vide *Rupella*, quæ propriè in Alnetenſi tractu. Aliis Broagium. *Santonum promontorium*, vulgò *Cap. de Malvaſon* Mercatori, promuntor. Aquitaniæ in ora inter Burdigalam, & Santonum portum. Aliis eſt *pointe de la Tremblade*, in ora Oceani Aquitanici 3. leuc. à Broagio in Africum.

SANTONI, inter 14. gentes Aquitanis adjacentes, eiſque contributas, inter Garumnam & Ligerim numerantur à *Strabone*, cum Pictonibus. De his Lucan. *l.* 1. *v.* 422.

> —— —— *Gaudetque amotô Santonus hoſte.*

Aliis *Santones* Sic Andi & Andes, Turoni & Turones &c. Nomen

men is fortè a Sona, Gall. *Suine & Segne*, olim *Santona*, fluviolo, qui ſupra Mediolanum Santonum in Carantonum effluit, poſtquam Anciacum, *Archac* & Pontes *Pons* alluit. Eorum fines loca parentia maximeque frumentaria *l. 1. Comm. c. 10.* & Pictones ac Santones, pacatas regiones, h. e. Romanæ tum Reip. bonâ fide obedientes, *l. 2. Bell. Gall. c. 11.* Cæſar vocat. Commendatur autem Santonum ager frumentô, vinô ac ſale hodieque quam maximè. *Santonici* cuculli Juvenalis, *Sat. 8. v. 145.* & Bardocuculli Martialis *l. 14. Epigr. 126.* meminit. Urbs princeps gentis Mediolanum eſt, quæ Sinuſ palam, centum olim & quatuor, nunc 450. jugera ſoli occupantem & Amphitheatrô ſuô, quod palatium Gallieni vocant, extra muros, ac Tutela vel Palatiô Tutelæ nunc intramuranô hodieque gloriantem, Metropolim: Pictones pro ſorore habet, urbem veterem, & Amphitheatri ſui nunc intramurani ac aquæductus inſignibus reliquiis nobilem. Superſunt hodieque Amphitheatri in urbe Santonum rudera ac reliquiæ nobiles extra muros, ac arcus antiquus in Carantono præterfluente, priſcorum quoque mœnium aliquot in locis particulæ & non exigua aquæductus λείψανα. In monte olim poſita, dein cùm à Vandalis, Gothis, Saracenis ac Normannis everſa eſſet, non procul inde ad flumen condita eſt, ubi prius caſulæ piſcatorum erant. In *veter. Notit.* inter provinc. Aquitanicæ ſecundæ civitates ſex, quartum obtinuit locum, poſteà tertio in gradu collocata, & Epiſcopus ejus inter Antiſtites *Burdigalenſi* Archiepiſcopo ſubjectos ſecundô locô numeratus eſt. S. Eutropius unus ex vetuſtiſſimis Santonum Præſulibus: Baſilica S. Petri, præteritô ſeculô, diſſidiis inteſtinis flagrante Galliâ, vaſtata eſt. Poſtquam enim à pace Reformatis data Carolus IX. reſilut, Religioque & cultores ſunt proſcripti: Exules mox in Santonibus, Engoliſmenſi agro & Pictonibus, rerum ſummâ felicitate potiti ſunt, adeo ut Princeps Condæus, vocem Themiſtoclis, *Perieram niſi periiſſem*, ſæpe uſurparet, circa A. C. 1568. Thuan. *Hiſt. l. 44.* Præterea varia hic utriuſque ſexûs monaſteria, & in diœceſi duodecim vel tredecim Abbatiæ ſunt. Vulgò *Saintes*, ſicut pagus *Saintonge*. Vide Jul. Cæſ. *loc. cit.* &c. Strab. *l. 4.* Plin. *l. 4. c. 19.* Tacit. *Annal. l. 6. c. 7.* Amm. Marcellin. *l. 15.* Auſon. *Ep. 14. 18. &c.* Alanum *de Sant. reg.* Eliam Vinetum *Antiq. de Saintes.* Sanmarth *Gall. Chriſt.* Ducheſnium *rech. des Antiq. des Villes, &c.* Hic Concilium habitum eſt, A. C. 562. contra Emeritum, qui favore Chlotarii in ſedem, poſt Euſebium, irrepſerat: Illi ergo depoſito Heraclius ſurrogatus eſt. Sed Charibertus Chlotarii fil. Emeritum reſtituit, legatô, qui Heraclii confirmationem venerat rogatum, curru ſpinis horrenti impoſitô & in exilium miſſô. De aliis Conciliis ibidem celebratis vide Moretum *Dict. Hiſtor.*

Oppida & caſtella Santonum.

Angeriacum,	Olario vel Uliarus inſ.
Broagium, *Broüage.*	Pontes.
Condate, *Cone* ſeu *Conac.*	Regianum, *Royan.*
Marinæ, *Marennes,*	Solbiſia.
Mediolanum Santonum.	Tauniacum, *Tonay-Charente.*
Mortonia, *Mortagne.*	Talemontium, *Talemont. &c.*

Vide quoque ſupra in voce *Santones*, & Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SANTORINI, olim *Theraſia* ſeu *Thenſia*, & *Calliſta*, i. e. pulcherrima, dicta, inſula eſt in Archipelago, formam habens lunæ corniculatæ, licèt prius aliam haberet, antequam terræmotu concuteretur, & à mari in duas divelleretur partes, inter quas ſcopuli aliquot interjacent. Ea, quæ meridiem ſpectat, major eſt, patetque in circuitu 40. milliar. Maris fundus hic veſtigari non poteſt, maximè inter ambas inſulas. *Nat. Matel.*

SANUA, Albaniæ urbs, *Ptol.*

SANUQUIA, oppid. Japoniæ, in Xicoco inſul. caput tractus cognominis in ora Boreali contra Niphoniam Inſulam.

SANUS, fluv. Poloniæ. Oritur ex Carpatho monte, in limite Hungariæ. Per Ruſſiam nigram labitur, juxta Premiſliam & Jaroſlaviam Urbes, dein auctus aliquot fluviis per Poloniam ſuperiorem fluens, ibi prope Sandomiriam in Viſtulam ſe exonerat. Ad ejus confluentes fruſtra obſeſſus fuit Carolus Guſtavus, Suecorum Rex, à Polonis & Germanis aliquot hebdomadas.

SANUTUS Marinus, Nobilis Venetus, urbem Jaderam è ruinis excitavit, cujus memoriam ſervat in ea urbe hæc *Inſcr.* ante 2. vel 3. circiter ſecula, ut judicat Cl. Sponius, compoſita,

Urbe hac præfectus Sanuta *ex prole Marinus*
Me ſtruxit tandem, Venetô dominante Senatu.

Vide eum *Itinerar. Græc. Part. 3. p. 75.*

SANZACBEGUS, apud Turcas, ex *Sanzac* vexillum, & *Beg* dominus, quaſi *dominus vexilli, dominus vexillaris*: cui ſcil. cum vexillo tradita eſt provincia, ceu Præſidi: & cui propterea militarum eunti vexillum præferri ſolet. Græcis hodie σαντζακάμπεης, aut Hameolaris, *Sanzac-beglue*, dignitas vel officium Sanzaci, aut Vexillarii, i. e. Provinciæ Præſidis, Præſidatus, Leunclavius *Onomaſt. Alter.* Bumſum *Beg ſanzacum*, h. e. dominus vexilli Bumſenſis: *Muſulm. l. 4.* narrat, ita vocatum fuiſſe Muratem, cùm à patre præfectus fuiſſet Burſæ. Idem.

SAOCORAS, Maſio *Hermitz*, aliis *Set*, fluv. Meſopotamiæ, in Euphrat. influens.

SAON, Hiſtoricus celebratur Dionyſ. Halicarn. περὶ συνθέσεως. Ubi & de ſtylo ejus judicium fert. Viri eruditi ſuſpicantur eundem eſſe, qui *Saus* dicitur Athenæo *l. 4.*

SAONA, vide *Savo*, & *Savana*.

SAOPHIS Thebanorum in Ægypto Rex XV. Vide *Chaubus Geuterus.*

SAOR, in tribu Ruben, ſupra Jordanem, Hieronym. *in Loc. Hebr.*

SAORAS, urbs dicta à *Saora* Nympha.

SAOS, inſula Sajorum, *Stephan.* Vide *Samos.*

SAOSDUCHINUS, Aſar-adoni in utroque regno Babylonico & Aſſyriaco ſucceſſit, quô tempore Amon & Joſias in Juda regnarunt. De eo nihil extat literis proditum, niſi quod regnârit ann. 20. uſque ad Joſiæ annum 12. Ei ſucceſſit Chyniladanus. Vide Joh. Marſhamum *Canone Chron. ad Sec.* XVII. & XVIII. & ſuprà vocibus *Aſarhaddon* ac *Chyniladanus.*

SAOTAS Jupiter, Theſpiis cultus: hac de cauſa ita cognominatus. Cùm draco urbem vaſtaret, Jupiter mandavit, ut adoleſcentem ſorte eductum ſingulis annis ſerpenti immolarent. Sors Cleoſtro obtigit, quare Meneſtratus ejus amator, machinatus eſt thoracem æneum, ſingulisque thoracis ſquamis hamum ſurſum verſus connexuit, & eo ſe thorace induit, ſeque ultro feræ obtulit, ut unà & ipſe draco interirent: quare Theſpienſes Saotæ Jovi ſimulachrum erexêre. Fuit & Dionyſii, apud Trœzenios, cognomen.

SAOTERUS vel SAUTERUS, *Dioni* Σαώτηρος, unus ex turpiſſimarum libidinum Commodi Imperatoris miniſtris: qui *Anterus* malè dicitur in editionibus vulgaribus. Tantum is apud Commodum potuit, ut Præfecti ejus potentiam ferre non poſſent, qui proinde egerunt, ut brevi è medio tolleretur. Salmaſ. *ad Lamprid. in Commodo, c. 3.*

SAOX, mons Abderitarum, 10. mill. paſſ. altus, Plin. *l. 4. c. 12.*

SAPA, priſcis Latinis humor arborum eſt, vere & autumno abundans, Gall. *Séve*; à Græco ὀπὸς, i. e. *ſuccus*. Dein pro defruto accipi cœpit; quod Siculi *Vinum coctum*, & Romani rectiùs *muſtum coctum* appellant. Plinius tamen inter *ſapam* & *defrutum* diſtinguit *l. 14. c. 9.* *Ciſſibilites verò muſtum in Galatia naſcens & hylaſium in Sicilia. Nam Sycæum, quod alii hepſema, noſtri* Sapam *appellant, ingenii, non naturæ, opus eſt, muſtô uſque ad tertiam partem menſuræ decoctô, quod ubi factum ad dimidiam eſt, defrutum vocamus.* Vide quoque *l. 23. c. 2.* ubi ait, *Vino cognata res ſapa eſt, muſtô decoctô, donec tertia pars ſuperſit.* Meminit *ſapæ* quoque Martialis *l. 7. Epigr. 52. v. 6.*

Et Laletana nigra lagena ſapa.

Ubi *Laletanam* appellat, quòd ex vino fieret è Laletania Hiſpaniæ Tarracon. advecto. Ovid. *purpuream ſapam* habet *Faſtor. l. 4. v. 780.*

Lac niveum potes, purpureamque ſapam &c.

Vide Macros Fratres *in Hierolexico*, & Salmaſ. *ad Solin. p. 1283.*

SAPÆ, vel SAPÆI, Thraciæ populi. *Steph.*

SAPÆI, Σαπαῖοι, quoque populi in Æthiopia, qui aliis *Sabai.* Salmaſ. *ibid. p. 500.*

SAPAH, Calipha Saracenorum XIX. poſt Marvanum, regnavit ann. 4. menſ. 9. ſubditis gratiſſimus. Obiit A. C. 755. ſucceſſore Abujafare.

SAPAUDIA, regio Galliæ Narbonenſis primùm ante Ann. 1280. memorata Amm. Marcellino *l. 15.* major olim quàm nunc fuit, cùm partem olim Delphinatus comprehendiſſe, ex *Notit. Imper.* ſub Honorio Imperatore compoſita, diſcamus. Et certò hodieque Gratianopolitanæ diœceſeos pars minor Sapaudiâ continetur, cujus caput Cameriacum Epiſcopo Gratianopolitano paret. Poſt Honorii mortem Anno 20. ab Aetio Burgundionum reliquiis data eſt, cum indigenis dividenda. Eamque Karolus M. cum inter filios tres regnum ac Imperium divideret, *Sabojam* vocavit, ſicut nunc *Savoye* dicitur, atque inter pagum Lugdunenſem & Mauriennam poſuit, adeoque tum minima erat, ſiquidem Maurienniam & Darantaſiam unà cum ſuis vallibus & pagis: ut & montem Ciniſium ac Vallem Seguſinam, non continebat, quod tamen hodie fit. Paulo dein poſt A. C. 1322. multò majorem, quàm nunc eſt *Sapaudiam* facit *Notit. Epiſcopatuum Galliæ* & duas in ea Metropoles ponit, Darantaſiam & Veſontionem. A *Sapaudo* quodam dicta, quod nomen proprium quibuſdam fuit. Continet hodie regio Caput lacus Lemanni *le Gavot*, Caballiacum *le Chablais*, Auguſtam Prætoriam, Fociniacum, Darantaſienſem pagum & Maurienenſem, cum monte Ciniſio ac Valle Seguſina. *Monetus* à lacu Lemanno ad montem Ciniſium & Seguſium 40. leuc. Sapaudicas longam, Francicas 60. & ab uno capite Lemani ad alterum 20. leuc. Francic. latam: ab ortiva Rhodani ripa ad Alpes Maritimas alterô ſemiſſe latiorem eſſe *Sapaudiam* refert. Ejus domini Comites Mauriennæ diu, dein Comites Sapaudiæ, tandem Sigiſmundi Imperatoris beneficiô Duces ſunt appellati. Nunc in literis ſuis *Duces Sapaudiæ, Caballiaci, Auguſtæ & pagi Genevenſis, Principes Pedemontis; Marchiones Salutiarum, Comites Genevæ, Rotundi Montis, Nicææ, & Aſtæ ac Tendæ: Barones Fociniaci, dominos Vercellarum, Marchionesque Italiæ* inſcribi ſe jubent. Incolæ *Savojars*, vel *Savoiſiens*. Vide quoque in voce *Sabaudia.*

SAPDION, ſcribit Apollodorus Phrynes fuiſſe duas, quarum alteram *Clangeloia* cognominârint, *Saperdion* alteram. Cæl. Rhodig. *l. 14. c. 15.*

SAPEI, populi Sarmatiæ in Aſia Plinio. *l. 4. c. 11.*

SAPH, nomen Gigantis, 2. Sam. *c. 21. v. 18.* Latinè, *pelvis, crater, phiala, limen; finis*, vel *conſummatio: juncus*, vel *pelagus*. Dicitur & *Saphai*, 1. Paral. *c. 20. v. 4.*

SAPHA, Græcè σκοπός, i. e. *ſpecula*, locus eſt verſus Septentrionem, ſeptem à civitate Jeruſalem ſtadiis diſtans, ſic nominatus quòd ibi urbs templumque conſpici poterant.

SAPHAM, fil. Gad, 1. Paral. *c. 5. v. 12.* Latinè, *barba, labium*, aut *ripa*, vel confractio ſive *ſolitudo eorum.*

SAPHAN, cujus mentio Levit. *c. 11. v. 5.* Hebræis dicitur, qui Arabibus *aljarbuo*, Hieronymo *arctomys*, majoris ſcil. muris genus, in Palæſtina, Ægypto & Libya, δίπους, i. e. *viſinius*, Græcis dictum, quòd incederet bipes, & prioribus pedibus,

tanquam manibus, uteretur. Id enim eſt urſorum proprium. Oppianus *Cynegetic. l. 3. de urſo*,

> Χεῖρες χερσὶ βροτῶν ἴκελαι, πόδες ἠδὲ πόδεσσι.
> *Manus hominum manibus, pedeſque pedibus ſimiles.*

Pedum enim poſteriorum longitudine & ſaltu inſigne eſt, interim & aliquando pedibus anterioribus nititur, quod fruſtra negat *Photius*. Naturam habet cum mure & urſo communem, habitatque in cavernis petrarum, & terræ foveis & in ſingulis ſaxis & collibus cuſtodem habet in excubiis, cujus negligentia morte mulctatur &c. Dicitur autem *Saphan* Hebræis, tanquam à *tegendo*; quia latibuli ſui foramina terrâ obtegit; vel tanquam à *deliteſcendo*, quia ſub terra latet & hominum conſpectui ſe ſubtrahit: Arabibus *alyarbua*, quaſi *quaternarius*, appellatur; quia domum ſibi fixit ad flatus quatuor ventorum, ut hi Auctores ſcribunt: Chaldæis *Taphza*, à *ſaltu*; ἀλάλαος enim eſſe mutem, docent *Theophraſtus*, *Ælian. Texeira*, Alii. Χοιρογρύλλιος quoque Græcis Interpretib. à *porci ſagina* aut *ſpecie* &c. Cujuſmodi Judæorum *ſephanim*, aut χοιρογρύλλιοι Seniorem ſeu ἀρχιθηνῶν *Hieronymi*, quædam cum Hiſpaniæ cuniculis, oculos videl. caput & imam caudam, habere communia, obſervat Texeira: ut &, quod poſteriores pedes prioribus ſunt longiores, quodque ſubſultim gradiuntur & pariter ruminant, quamvis utrinque dentati, & ſubterranea ſibi latibula defodiunt, in quibus de die latitant. Itaque, ut Hebræi hodie, ita Pœni videntur olim Hebræorum nomen שפן *Saphan*, cuniculis indidiſſe, atque inde eſſe, quòd Hiſpania אי־ספניה Σπανία, i. e. *Cuniculoſa*, dicta eſt; ut in Catullo *Epigr. 40. v. 11. Celtiberia*. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 3. c. 33*.

SAPHAR, urbs regia Arabum. Plin. *l. 6. c. 29*.

SAPHAT, fil. Huri Numer. *c. 13. v. 6.* Pater Eliſei, 1. Regum *c. 19. v. 16.* Fil. Semejæ, 1. Paral. *c. 3. v. 22.* Latinè, *judex*, vel *judicans*.

SAPHATIA, fil. David, 2. Sam. *c. 3. v. 4.* Fil. Rahuel, 1. Paral. *c. 9. v. 8.* Vir Aruphites, 1. Paral. *c. 12. v. 5.* Latinè, *judicans Dominus*, ſive *judicium Domini*.

SAPHENATH Paneah, nomen quô Pharao Ægypti Rex Joſephum, poſtquam eum annulô, veſte byſſinâ & torque aureô ornaviſſet, inſignivit, Geſ. *c. 41. v. 45.* Quod Onkelus reddit, *Vir, cui ſecreta revelantur*; Jonathan, *Vir occultorum Interpres*, Joſephus κρυπτῶν εὑρετής, *occultorum inventor*. A quibus omnibus diverſus abit Latinus Vulgatus, qui vertit, *Salvator Mundi*: ac Ægyptiacè id ſonuiſſe, ait quoque B. Hieronym. *Quæſt. Hebr. Dictuſque*, inquit, *Salvator mundi, eò quod Orbem terræ ab imminentis famis excidio liberavit*. Quem diſſenſum difficile ſit hodie dirimere, poſt intermortuam penè veteris Ægypti linguam. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l. 1. c. 29*.

SAPHON, nomen civitatis ſupra Jordanem in tribu Gad. Joſ. *c. 13. v. 27*.

SAPHONI, vulgò *Aphoni*, unde Zabdias, in tribu Ephraim, 1. Paral. *c. 27. v. 27*.

SAPIENTES, Græcè Σοφοὶ, quorum mentio 1. Corinth. *c. 1. v. 20. Ubi Sapiens? ubi Scriba? ubi Diſquiſitor ſeculi hujus?* Phariſæi videntur fuiſſe: Licèt enim titulus hic omnibus Legis Doctoribus, apud Hebræos, communis eſſet, nihilominus tamen jam pridem ante incarnationem Servatoris noſtri, ſibi miſtâ ambitione eum proprium fecêre Phariſæi, ut vult Gorionides *l. 4. c. 10.* vel ſaltem iis ab ignorante vulgo is attributus eſt, ob eximiam *Sapientiæ* opinionem, quam Traditiones ſuas, quas Verbo Dei ſcripto longè præferebant, magnâ verborum pompâ hominibus inculcando, excitaverant. Unde & *Magiſtri Traditionum* dici amaverunt, Druſius *de trib. Sectis p. 86.* & hinc fluxit, quòd Rabbi Eleezer Auditoribus ſuis conſuluiſſe legitur, *ut liberos ſuos à Bibliorum lectione avocarent, atque ad genua Sapientum conſidere juberent*. Vide Buxtorf. Fil. *Recenſ. operis Talmudici p. 155.* Similiter inde factum, quòd, cum aliqui Doctorum horum docerent, dicere ſolerent, Οἱ Σοφοὶ ἡμῶν διδάσκουσι, *Sapientes noſtri traditiones docent*. Eadem ambitio Græcorum invaſerat Magiſtros, ut de elogio Σοφοῦ ſeu *Sapientis* multum contenderent, & ſi qui publicè perorando vel diſputando rem egregiè videretur geſſiſſe, hôc applauſu ſolemni ab Auditoribus exciperetur Σοφῶς, σοφῶς. Quod non facilè parari, innuit Martial. *l. 1. Epigr. 67. v. 4*.

> *Non ſex paratur aut decem* Sophos *nummis.*

Idem *grande* Σοφῶς acclamari fuiſſe ſolitum, docet *l. 6. Epig. 48*.

> *Quòd tam grande Sophos clamat tibi turba togata,*
> *Non tu, Pomponi; cœna diſerta tua eſt.*

Vide quoque *l. 1. Epigr. 4.* ubi Scholiaſtes annotavit, ab Auditoribus acclamatum olim Oratoribus aliiſque fuiſſe, σοφῶς; θείως, μεγάλως, *Pulcrè, bene, rectè! Eugè, bellè! Facetè, lautè, lepidè, nihil ſuprà*: & ex Theophr. *Char.* περὶ κολακείας, ὀρθῶς, σοφῶς. *Tergeminum Sophos*, apud eundem Poëtam. *l. 3. Epigr. 46. v. 8. Maximum Sophos*, apud Sidonium Apollinarem *l. 1.* reperitur. Cumque nonnulli ex Romanis Poëtis mercede conducere ſolerent Auditores, ut carmina ſua laudarent, & adeo deſideratam illam epiphoneſin inclamarent, *Inſanum Sophos* vocat idem Martialis *l. 1. Epigr. 50. v. 37*.

> *Mercetur alius* grande, *&* inſanum Sophos,
> *Miſerere tu felicium.*

Idem *perinane Sophos*, *l. 1. Epigr. 77. v. 10*.

> *Nil habet, & magnum, ſed perinane* Sophos.

Quam gloriæ captationem jam ſuô tempore averſatus Pythagoras, tituli hujus tumore depoſitô, φιλόσοφος, i. e. *Sapientiæ amator*, appellari voluit: cujus modeſtiam imitati poſteà Hebræi Doctores, ut arrogantiæ ſuſpicionem amolirentur, non ampliùs Σοφοί, *Sapientes* ſeu חכמים *Chacamim*, ſed תלמידי חכמים i. e. *Diſcipuli Sapientum*, dici amavêre. Vide Thom. Godwyn. *de ritibus Hebr. l. 1. c. 6.* Porrò *Sapientiæ* elogium, à Populo Romano P. Sempronio in ſpecie collatum, neque quenquam ante eum aut poſt eum hôc nomine cognominatum fuiſſe, refert Pomponius JC. *l. 2. de orig. Juris §. 37.* Idem tamen de L. Acilio *§. ſeq.* & Cicero habet *in Lælio c. 2. Scimus L. Acilium apud Patres noſtros appellatum eſſe* Sapientem, *quia prudens eſſe in jure civili putabatur*. Unde colligitur, apud Romanos *Sapientis* titulum propriè Juriſperitis datum fuiſſe: quod A. Gellius confirmat *l. 4. c. 1.* cùm ait: *Ne illi quidem veteres Juris Magiſtri, qui* Sapientes *appellati ſunt*. Sed & Cato, quòd Romanâ Philoſophiâ ſolidè ac plenè, ſi quiſquam alius, inſtructus eſſet, *Sapientis* cognomen tuliſſe legitur, apud Quintilian. *l. 12. c. 6.* Sequiori ſeculô vox *Sapientiæ* ad ipſius Artis & Sapientiæ Gymnaſia traducta eſt, ac Sectas, Romæ, Senis, Peruſiæ. Quô exemplô & Heidelbergenſe Athenæum inſtitutum eſt. Fridericus enim III. Elector Monaſterium Paulinum in Collegium Studioſorum vertit, illudque, cùm à Paulo II. Pontifice ad Collegii Romani exemplum, *Collegium Sapientiæ* appellatum eſſet, eodem porrò nomine appellari voluit, *d. 3. Non. Sept. A. C. 1560.* Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l. 7. c. 1.* Sed & *Sapientes*, in Longobardiæ civitatibus, aliiſque in Italia, antiquitùs dicti ſunt, Civitatum primarii cives, quorum conſiliô publicæ res gerebantur. De quibus ſic Hieron. Rubeus *Hiſtor. Ravennat. l. 6. A. C. 1297. Hôc etiam tempore Polentani, quanquam vires quotidie majores Ravennæ accipientes, primi ex ſententia Rempublicam adminiſtrare: ab Senatu tamen Ravennati Magiſtratus accipere, quibus Conſules & Rectores Civitatibus vocabantur. Verùm Lambertus ac Oſtaſius fratres, ea mutantes vocabula, quæ in vetuſtis eorum temporum codicibus nos legimus, pro Rectoribus & Antianis Conſiliiſque, novem ſcilicet & quandoque ſex hominibus, qui Magiſtratum civitatis obirent, ipſi* Sapientes *appellarunt, quod nomen adhuc ſupereſt*. Vide quoque Ott. & Acerbum Morenam *Hiſtor. Rerum Laudenſium*, Albertin. Muſſatum *de Geſtis Italicor. poſt Henricum VII. l. 4. Rubr. 1.* aliosque laudatos Car. du Freſne in *Gloſſar*.

SAPIENTIA, vulgò SAPIENTIA SALOMONIS, liber Apocryphus, ſic vocatus eſt, non quòd Salomonis eſſet quamvis Auctor Scripti eum ſe fuiſſe fingat, *c. 9. v. 7. Tu me elegiſti Regem populi & Judicem filiorum tuorum ac filiarum. v. 8. Juſſiſti ædificare Templum in monte ſancto tuo* &c. Ille enim ipſe parùm ſui memor, ſchema ſuum non tuetur, ſed ea proſequitur, quæ arguunt, illum Salomone aliquot ſeculis fuiſſe recentiorem. Nam præterquam, quòd ſe Græcum potiùs eſſe, quàm Hebræum docet, eorum meminit, quæ longè poſt Salomonis tempora demum inter Græcos in uſu eſſe cœpêre: ἄθλων videl. ἀγῶνος & στεφανηφορίας, quorum ludorum pompa demum inſtituta eſt, circa annum periodi Julianæ 3938. temporibus Uziæ Regis. Verùm ſic dicitur, quòd res ibi traditæ ſapientiſſimô Rege indignæ non ſint, ſive quòd ex iis principiis & placitis liber extructus ſit, quæ Salomon olim in Iſraële profitebatur. Auctor ejus Philo fuiſſe dicitur: ſed cum tres fuerint Philones, duo ante, alter poſt natum Chriſtum, quis eorum is fuerit, quæritur. Byblius certè eſſe non potuit, quippe qui Ethnicus Alexandrinus fuit: nec ille qui Claudii vixit ætate & *Moſes Atticiſſans* dictus eſt: ſed potiùs longè vetuſtior, qui ſub Onia Sacerdote, annis ante Chriſtum 160. pulchras illas ſententias vel ſcripſit vel congeſſit, uti videtur Druſio, Gerh. Joh. Voſſio *de Idolol. l. 1. c. 11.* & Fr. Junio, qui in *opere ſuo Biblico*, ante Eccleſiaſticum, qui aliàs dicitur *Sapientia Jeſu Filii Sirachi*, hunc Philonis fœtum collocat: certum autem, Eccleſiaſticum ante tempora Chriſti conſcriptum fuiſſe, Hornius *Hiſt. Philoſ. l. 4. c. 2.* Continet Liber iſte *c. 19.* in quibus præclara plurima Sapientiæ monita complexus, ſubinde tamen impingere videtur, uti prolixè oſtendit Spanhemius mox laudandus. Accedit affectatum dicendi genus & Græcam eloquentiam redolens, ut notavit B. Hieronym. *præfat. in libr.* Interim melior eſt hic liber & caſtigatior aliis ſcriptis Apocryphis, habetque ἔνια varia probi commatis. Vide Frider. Spanhemium *Diſp. de auctoritate librorum Apocryphorum*. Extat in eum S. Bonaventuræ *Expoſitio*: Joh. Lorini *Commentarius*: ut & Corn. Janſenii & Dionyſii Carthuſiani & Corn. à Lapide & Rob. Holkoti & Laur. de Aponte, & Rabani Mauri, &, Chriſt. à Caſtro &c.

SAPIENTIÆ Collegium, vide in hac voce.

SAPIENTIÆ Morbus, apud Plinium *l. 7. c. 50.* Vide ſuprà *Phrenitis*.

SAPINUS, Vide infrà *Sappinus*.

SAPIRES, populi juxta Pontum. Orpheus in *Argon.* Σάπειρες, apud *Steph. Sabiri Agathiæ*.

SAPIS, fluv. Italiæ. Oritur in Romandiola Florentina, 12. milliar. ſupra Sarſinam; dein per Romandiulam propriam fluens, in mare Adriaticum cadit, quinque milliar. à Cervia in Occidentem. *Il Savio*. Vide *Iſapis*.

SAPONARIA, meliùs SAPONARIÆ, villa olim Regia, à *ſapone*, qui ibi conficiebatur, nominata: uti Argillaria vel æ, oppid. non procul à Damnamanto, *Dormans*, ab ſolo *argilloſo*, & à *ſabulo* Sablonariæ, oppid. itidem Galliæ; dictæ ſunt, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* voce *Sablolium*, vide & *Saponaria*. Ut de *ſapone* aliquid addam, *Sapo & Unctura*, Monachis dari ad ungendos calceos, memorantur *in Additione* I. Ludovici Pii: unde non ſemel *ſaponem*, in reditum iis aſſignatum, habent veteres *Chartæ*. De *ſapone*, quô Conſtantinus Senior uſus eſt, hinc cognomen adepto, vide Ptol.

Salvium

Silvium in *Laterculo*, uti de Maſſilienſium *Saponariis Officinis*, Jac. Sponium. *Itinerar*. P. 1. p. 25. nec non ſuprà aliquid voce *Haimum*, it. *Videli*.

SAPONARIA, locus prope Tullum, ſeu ſuburbium ejus in Lotharingia, ubi Concil. A. C. 859. Vulgò *Savonieres*. Item Lucaniæ caſtellum, ubi olim Grumentium.

SAPOR ſeu SAPORES I. Perſarum Rex II. poſt Artaxerxem, A. C. 242. cruoris avidus, notiſſimus cladibus ab Imperatorib. Romanis acceptis & illatis. Vaſtavit Meſopotamiam, Syriam, Ciliciam, aliaſque Imperii provincias, totum Orientem ſubacturus, niſi Odenatus Dux primò, dein Rex Palmyrenorum, ejus conatibus obicem poſuiſſet. Gordianus Imperator eum in regnum ſuum redire compulit, quo à Philippo occiſo; hic cum Sapore pacem iniit, qui Antiochiâ potitus eſt, A. C. 252. maximè tamen inſignis fuit victoria de Valeriano Imperatore parta; quem proditione Macrini vel Macriani bellô captum miſerè habuit, ut quoties currum conſcenderet, ejus humeris pedibus inniteretur, tandem vivum excoriari, ſale vulneribus inſperſô, juſſit: Hunc nihilominus Odenatus & Zenobia, Niſibe, Carris, aliiſque urbibus occupatis, ſæpe vicerunt, præcipuis ejus ducibus captivis, ad Gallienum miſſis. Obiit A. C. 273. regni 31. Pollio *de 30. tyrannis*, *Agathias*, *Euſebius*, &c. Claudian. *l. 2. in Eutropium v.* 491.

—— Socium nobis fiduumque Saporem
Perculit, & Perſas in regia vulnera movit.

Ita locum iſtum reſtituit doctiſſimus Nicolaus Heinſius. Nomen erat pleriſque regibus Perſarum commune, uti *Cæſares* Romanis. Sidon. Apollinar. *Panegyrico Aviti*:

—— Parthicus ultro
Reſtituit mea ſigna Sapor.

Eum excepit Ormiſdates vel Hormiſdates I. quem vide.

SAPOR, vel SAPORES II. jam in ſinu matris, Rex agnitus eſt; imò jam in utero matris, coronâ ventri gravidæ reginæ impoſitâ, coronatus teſte Agathiâ *l.* 4. patri Hormiſdari II. ſucceſſit: quem cum audiret Conſtantinus Magnus, Niſiben aggreſſurum eſſe, ei obviam cum copiis profectus, in itinere, obiit A. C. 337. Fil. dein ejus Conſtantius, A. C. 338. 345. & 349. copias contra eum immiſit, prope urbem Sangarum, ingenti prælio noctu commiſſô, Hieron. *in Chron*. *Amm. Marcellin*. &c. qui poſterior Amidæ tum fuit, cum à Sapore capta eſſet, poſt victos ſub Sabiniano Romanos. Hinc horrendæ perſecutionis erga Chriſtianos initium, quos Judæorum & Idololatrarum furori Barbarus, illos hoſtes ſtatus ſui eſſe ab iis perſuaſus, expoſuit: Infelix perpetuò contra illum Conſtantius fuit; nec non Julianus, & Jovinianus quoque, pace factâ, Niſibe urbe, aliiſque locis illi cedere coactus eſt. Qui bellum redintegravit, A. C. 370. in Armeniam irrumpens, ſed non eôdem ſucceſſu. Obiit A. C. 380. regni 20. Vide Sozomen. *l.* 2. *Socr*. *Agathiam*, *Ammianum*, *Euſebium*, &c. Illum excepit Artaxerxes II.

SAPOR III. ſucceſſit A. C. 384. patri Artaxerxi II. poſt Saporem II. prædeceſſoribus neque ſævitiâ, neque ſucceſſu par, per Legatos à Theodoſio M. pacem petere coactus eſt. Obiit A. C. 389. regni 5. Succeſſore Vararane ſeu Vardane IV. filiô, de quo ſuô locô Agathias ubi ſuprà.

SAPOR, an à SAPUS, quod ab ὀπὸς? dixerunt autem Veteres ὀπὸν: ſeu *ſapum* aut *ſapam*, humorem illum arborum, qui vere ac autumnô abundat: an potiùs ab ὀπὸς? Sanè *Sapor*, h. e. ἡ γεῦσις, ex ſucco & humore. Unde *Saporem* pro *ſucco* aliquando poſuêre. Tibullus, *l.* 4. *El*. 4. *v*. 9.

—— Tecumque ſeras, quicunque ſapores,
Quicunque & cantus corpora feſſa levant, &c.

Horum octo genera, Ariſtotelem & Theophraſtum ſequutus Avicenna *Tom. I. p.* 117. ſic enumerat: 1. τὴν γλυκύτητα, *dulcedinem*. 2. τὴν πικρότητα, *amaritudinem*. 3. τὴν δριμύτητα, *acrimoniam*. 4. τὴν ὀξύτητα, *aciſalſedinem*. 5. τὴν στρυφνότητα, *acerbitatem*. 6. τὸ ἁλμυρὸν, *ſalſum*. 7. τὸ αὐστηρὸν, *auſterum*. 8. τὴν λιπαρότητα, *pinguedinem*. Quorum ſingulis ſuas figuras Democritum aſtruxiſſe, & *falſo* e. g. angulosam, aliis aliam, tribuiſſe, adnotat Salmaſ. *ad Solin*. p. 1284.

SAPPA, Vide ſuprà *Sapa*.

SAPPHIR, vel SAPPIR, Græcè Σαπφεὶρ, vel Σαπφείρ, ut Ὠφείρ, *Ophir*, nomen Inſulæ Arabici ſinus, in qua eruebantur *ſapphiri*, quibus & nomen dedit. Vulgò *Sapphirine* dicitur, Σαπφειρίνη *Stephano*. Vide *ibi*.

SAPPHIRA, uxor Ananiæ, Actor. *c.* 5. *v*. 1.

SAPPHIRINÆ Pelles, apud Jornandem *de Reb. Goticis c.* 3. ubi de Scanzia Inſul. *Hi quoque ſunt, qui in uſus Romanorum* Sapphirinas pelles, *commerciô interveniente, per alias innumeras gentes tranſmittunt, famoſi pellium decorâ nigredine*; unde *Pallia Saphirina*, apud Monachum Sangall. *l. 2. c.* 14. *Palliaque Freſonica, alba, cana, vermiculata*, Saphirina, *quæ in illis partibus rara & multum cara comperit*: nonnullis ſunt, quas *Griſias* vel *Varias* alii vocant, quòd ad cœruleum colorem accederent, (*ſapphirinus* namque cœruleus intelligitur, *cœruleum cum purpura* eſſe dicit Iſidor. *l.* 16. *c.* 9.) Unde etiamnum in armorum inſignibus eô colore pingi ſolet. Sed videtur obſtare, quòd iſtiuſmodi pellibus *decoram nigredinem* videtur aſcribere Jornandes, ut potiùs *Martirinæ* videantur hîc innui; niſi hâc appellatione decora iſta nigredo ſubfuſcum in *Griſeis* ſeu *Variis* colorem ſpectet. Car. du Freſne *in Gloſſario*. Vide quoque eum *Diſſertat*. 1. *ad Joinvillam p.* 135.

SAPPHIRINE, inſul. in Arabico ſinu; è qua *ſapphirus* gemma; *Steph*. licet corruptè legatur *Samphirine*. *Nic. Lloydius*.

SAPPHIRUS, Græcè Σάπφειρος, ab Inſul. *Sapphir*, Σαπφείρ, ſuprà memoratâ, quæ *Sapphir* Hebræis; gemma quibuſdam videtur fuiſſe ſecunda, in primo ordine Rationalis, de quo ſuprà diximus. Sed incerta illa omnia lapidum nomina ſunt, nec ſatis nota Magiſtris ipſis. Hodiernis Gemmariis indiſcretô nomine *Cyanos*, & *Turcica*; quòd cyanos è tranſlucidis ſit & ſapphiro ſimillima. Nec multum abludit Turcica, vulgò *Turkeſia* dicta, ſed hæc potiùs jaſpidis ſpecies, quam Græci ἀερίζουσαν appellabant, quòd cœlo matutino ſimilis ſit; unde *Feruzegi* Arabicum corruptum eſt, quô nomine *Sapphirum* indigitari quidam perperam volunt. Aureis punctis ſparſa, Græcè χρυσοστιγὴς, diu in pretio fuit; unde Βασιλικὸν ei nomen datum. *Epiphanius*. Ἔστι γὰρ ὁ Βασιλικὸς χρυσοστιγής. Addit, οὐ πάνυ δὲ οὗτος θαυμαζόμενος, ὡς ὁ δι᾽ ὅλου πορφυρίζων. *Non omnino autem ea admirabilis, majoris enim æſtimanda, quæ tota purpuraſcit*. H. e. quæ punctis illis aureis caret & planè pellucida eſt: cujuſmodi *ſapphiros* in India & Æthiopia reperiri, idem ſubjicit. Plinius verò *l.* 37. *c.* 9. non aliam novit *Sapphirum*, præter eam, quæ ſtillis aureis compuncta eſt, ut inde liquet, quòd pronuntiârit, nuſquam inveniri pellucidas, ſeu διαφανεῖς. Iſtiuſmodi enim puncta maculæ ſunt, veteri Auctori *de ſapphiro*, στιλάδες, quæ διαφανῆ arcent. Atque hujuſmodi optimas in Media gigni dicit: Hodie verò illæ rariores ſunt &c. Cum cyano, ut dictum, magna ſapphiro convenientia eſt. Unde hodierni Gemmarum politores, cùm nomen non habeant, quibus cyanum à ſapphiro diſtinguant, cyanum fœminam *albæ ſapphiri* nomine appellant; maſculum verò, *Sapphirum nigram* vocant: qua de re vide pluribus agentem Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, *inprimis p.* 131. & 132. Inter monumenta inferioris ævi inſignis eſt *Sapphirus* Conſtantii Aug. Conſtantini geniti, in qua Xiphiana ejus venatio exhibetur. Hæc gemma, ut in ſe vulgaris non erat (ipſa enim vel pura, abſque cælaturæ æſtimio, tam rarâ magnitudine, quàm coloris verè cœruleâ ſerenitate, non parem, non ſecundam, admittit) ita nominatim honori Cæſaris delecta, ipſique à provinciâ, aut Procerum aliquo, oblata videtur. In illa bellua conſpicitur, vaſtô corpore, ſetis, roſtrô, dente metuenda, & digna planè, quæ non plebejâ manu caderet. Telorum dein non unum genus, jacula, haſtæ, haſtilia, conti, enſes, cultri, venabula; ipſe Conſtantius neque militibus & multâ comitum manu cinctus; nec equo ſublimis hîc videtur, ſed manus potiùs lacertorumque fiduciâ feram cominus aggreſſus repræſentatur: & quidem eô ſtatu nixuque corporis, quem peritiſſimus Magiſter præſcribit, lævâ telum dirigente, dextrâ urgente, & pede utroque ſuum brachium juvante. Denique, non temerarium fortuitumque infert ictum, ſed vulneri locum catè deligit, delectum validè penetrat. Utique non ſine præſenti ope Dianæ: quæ cælatoris ingenio ponè aſtat, telum & ipſa gerens, neſcio quid ſatagens. Si modò paganum Numen religioſo Principi apponere conveniebat; & non potiùs aliquem comitum ſociorumque (quod *Laur. Pignoria* placuit) interpretamur, præ terrore refugientem, nec congreſſum horribilis monſtri ſuſtinentem. Provincia ipſa, quæ publicum hunc hoſtem diu ſenſit gravem (& hoc ipſum forſan donariolum artifice manu ſcalptum Liberatori ſuo obtulit) ſpectatrix accubat, dextrâ feram demonſtrans, ſiniſtrâ cornu Amaltheæ tenens: quô ſymbolô fertilitatem regionis frugumque abundantiam Geographis notam demonſtrari palàm eſt. Eam vero jacentem cælator fecit, ſive quòd non aliter gemmæ ſpatiique ratio ferret, ſive ſtudioſè: ut in nummis ſubinde provincias afflictas, & bellis aliiſque calamitatibus oppreſſas ac proſtratas, ſalutari demum Principum manu erectas ſurgere obſervamus. Qua de re plura, vide in *Epiſt*. Marquardi Freheri, ad Marcum Velſerum IIVirum Præf. Aug. Vindelicor. quâ gemmam hanc nobilem eruditè exponit atque illuſtrat: ut & ſuprà, ubi de *Aprorum Venatione*. Sed & celebris fuit *Sapphirus* Julii II. Pontificis Romani propter quam ſepulcrum ejus violatum eſt. Cæterùm *Sapphirô* Græcos, qui dæmonas evocarent, & in aliorum actiones ac facinora inquirerent, uſos eſſe, Syneſii interpres *Gregoras* auctor eſt.

SAPPHO, Lesbia, inſignis poëtria, carminis inventrix, quod ab ea *Sapphicum* appellatum. *Aliquis*, inquit Voſſ. *de Poet. Græc. c. 3. p. 16. exiſtimare poſſet, Sappho vixiſſe tempore Archilochi & Hipponactis, quia hos Sapphûs amatores Diphilus in Comœdia induxerit. Sed non hoc majoris putandum, quàm quòd Hermeſianax eam ſcribit amatam ab Anacreonte: cùm Sappho vixerit Olympiad. 42. Anacreon autem 61. Quare, ut Athenæus obſervat l. 13. ſunt hi poëtarum luſus. Olympiade eâdem claruit Sappho Lesbia, poëtria Lyrica, ut ait Suidas, qui addit, eâdem ætate fuiſſe Alcæum, Steſichorum, & Pittacum. At facile cum eo conciliare eſt, quod Euſebius ad* 144. *Olympiad. Ann. 2. refert. Scripſit epigrammata, elegias, jambos & monodias*; è quibus nihil nobis ſupereſt, præter Hymnum ad Venerem, & Odam 16. verſuum ad puellam, quæ ipſi in delitiis erat: quæ duo à *Dionyſio Halicarnaſſæo & Rhetore Longino* ab interitu vindicata ſunt. Elegiam Ovidii, ſub nomine Sapphûs præ reliquis ideo inſignem, quia ex Sapphûs carminibus, quidquid exquiſitioris in illis elegantiæ erat, huc tranſtulerit, judicant eruditi. Diſtingue verò duas *Sapphones*, unam Eretriam, alteram à Phaone adamatam, ut eſt apud Athenæum, ubi ſuprà. *Plut*. *Euſebius*, *Lilius Giraldus*. Horat. *l. 2. Carm. Od*. 13. *v*. 24.

Æoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus.

Idem *l. 1. Ep*. 19. *v*. 29.

Temperat Archilochi Muſam pede maſcula Sappho.

Hinc adjectivum *Sapphicum*; ut *Muſa Sapphica* apud Catullum: *epigr*. 36. *v*. 17. *Nic. Lloydius*. Addo, quòd illius imaginem in

nummis ſuis exprimere ſoliti ſunt Mitylenæi, uti legimus apud *Jul. Pollucem* & *Ariſtotelem*. Quod confirmat numiſma antiquum apud Urſinum, in cujus una parte facies hujus Poëtriæ, in altera polypus, cum literis ΜΥΤΙΛ. Ut & aliud apud Jac. Sponium, in cujus antica parte Nauſicaa Herois, in altera Sappho ſedens cum lyra, vide eum *Itiner. Græc. Part.* 3. *p.* 166. & 169. & ſuprà in voce *Nauſicaa*.

SAPPHO, Samariæ vicus, *Joſeph.*

SAPPINUS, item SAPPIUM, pineæ ſativæ ſpecies, quæ cæſa nunquam repullulat, hinc à *Sapino*, quæ pinus ſpecies eſt & *cæſarum è genere fit*, ut ait Plinius *l.* 16. *c.* 12. & 39. diverſa. A cujus materiei ſimilitudine, imam abietis partem, quæ fluviata eſt & quadripartitos venarum curſus habet, *ſappineam* appellatam eſſe, docet Vitruvius *l.* 2. *c.* 9. *Ima autem, quum excìſa quadrifluviis diſparatur, ejecto torulo ex eadem arbore, ad inteſtina opera comparatur, & Sappinea vocatur.* Quemadmodum ſuperior pars *fuſterna* dicebatur, quæ nodoſa eſt, ut ſolent fuſtes & baculi crebris nodis ut plurimum aſperi. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1034. & ſuprà in voce *Abies*.

SAPRA PALUS, Vide *Byce*.

SAPRIS, oppid. Lucaniæ, nunc *Libonati*, cum fluv. cognomine *Sapri*, inter Buxentum ad Occaſum, & Laum ad Ortum ac inter Policaſtrum urb. 6. & Maratheam oppid. in Ortum 12. mill. paſſ. Hinc Sinus Sapricus, *Golfo di Policaſtro*.

SAPSAS, locus circa Jordanem, ubi S. Johannis Baptiſtæ habitatio, juxta *Sophronium*.

SAPTINE, filia Darii ultimi Perſarum Regis Alexandro in matrimonium oblata, ad pacem impetrandam, Curt. *l.* 4. *c.* 5.

SAPURI, montes Scythiæ inter Imaum. *Ptolem.*

SAPYSELATUM, mons Corinthiacus, *Arachnæum* Pauſan. *l.* 2.

SAR, in nummis Magnentii & Helenæ, *ſignata Arelate* notat, interprete Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus*.

SARA, [1] Ephraim, 1 Paral. *c.* 7. *v.* 24. Latinè, *caro*, *conſanguinitas*, *fermentum*, ſive *reſiduum*, vel *remanens*.

SARA, filia Arani, uxor Abraham, mater Iſaaci: cujus hiſtoriam vide Gen. *c.* 11. *v.* 16. *& ſeqq.* Obiit An. M. 2175. Hebrone ſepulta. Latinè, *Domina* vel *princeps*.

SARA, urbs Aureæ Cherſoneſi. *Selangas Caſtaldo*. Urbs item Cappadociæ, *Antonin.*

SARA, ſive SARAA, & SARASA, Civitas Judææ, in planitie, patria Sampſonis, ubi teſte *Joſepho*, ſepultus eſt. In tribu Dan, Joſ. *c.* 19. *v.* 41. Latinè, *lepra*, vel *ſcabies*.

SARA, fluv. Belgicæ ſecundæ, vulgò *Sere*: alluit caſtrum pagi Laudunenſis Criſeiacum *Crecy ſur Sere*, Aciacum *Achy*, Medianum Pontem *Moien Pont*, Noviomagum *Nouvion*, Alliacum *Ally*, & Saram cognominem locum *Sara*, atque ad Faram Picardiam *la Fere*, in Iſaram effluit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Quibuſdam etiam Saravus fluv. *Sara* dicitur, vide *Saravus*.

SARA, fluv. Helvetiæ exiguus, qui oppid. Sanegaunum *Sargans* alluens, dividit Saruneturn ſeu Sanagenſem regionem in duas partes. Vide Simlerum *de Rep. Helvet.* & infra in voce *Sarunetes*.

SARABACUS, Sinus Indiæ extra Gangem, *Ptolem. Golfo Savoles* eum vocat Caſtaldus. Meliùs *Sabaracus*: pars Sinus Gangetici, nunc *Golfo de Martaban*. Vide *Sabaracus*.

SARABADENA Oraria, apud Treb. Pollion. *in Claudio c.* 17. *Cucutia villoſa duo, oraria* Sarabadena *quatuor*: unde potuerint nomen invenire non liquet. Fortè *Sarabrena* legendum, ut Hiſpanienſia fuiſſe intelligamus, ex ea urbe Tarraconenſis provinciæ, quæ *Sarabris* dicitur *Ptolemæo*. Sic apud Catullum, *ſudaria Setaba*, occurrunt ex eadem Hiſpania, Caſaubon. *ad loc.* Quid autem *Oraria* fuerint, diximus *ſuprà*. Vide quoque infra in voce *Sarapis*.

SARABAITÆ, Monachorum genus, qui nullam Regulam ſequentes, ſuò lubitu vivebant & bini aut terni paſſim per villas urbesque vagabantur, accuratè deſcripti à Benedicto *Regul. c.* 1. Caſſianus *Collat.* 18. *c.* 7. *Sextum genus Monachorum, quod per Ananiam & Sapphiram pullulavit*, i. e. Sarabaitæ, *qui que ab eo, quod à cœnobiali diſciplina ſemetipſos ſequeſtrant, ſuaſque liberi appetunt voluptates, abuſive dicti ſunt lingua Ægyptiacâ.* Hieronymo *ad Euſtochium de Cuſtod. Virgin.* appellantur *Remoboth*, à quo acriter exagitantur. Aliter *Renuitæ*, apud eundem Caſſianum *Collat. l.* 3. *c.* 24. *Non Monachos, ut falsò nominamur, ſed* Sarabaitas, *i. e. Renuitas, qui jugum regularis diſciplinæ renuimus.* S. Nilo dicuntur κυκλευταὶ μοναχοὶ ἕνεκα χρημάτων, *Monachi circumforanei lucri cauſâ*, de quibus peculiarem tractatum ſcripſit. Voci origo, ab Hebr. סרבים, *sarabim*: i.e. rebelles; quod vocabulum, aliunde Hebræis ignotum, Chaldæis Ægyptiiſque familiare fuit, apud quos ſic Monachi dicti ſunt, qui omnis diſciplinæ jugô excuſſò, ſuò ſolum arbitratu, vivebant. Extat id ſemel tantum in Scriptura, Ezechielis videl. *c.* 2. *v.* 6. *Fili hominis, ab iis* (gente rebelli) *ne timeto, & ab illorum verbis ne metuito, quia rebelles ſunt & ſpinæ tecum, & cum ſcorpionibus habitas.* Ubi *rebelles*, in Hebræo ſunt *sarabim*, à Chald. סרב, *rebellare* ſeu *renuere*: unde סרבן *sarban*, i. e. *rebellis* & סרבנות, *sarbanuth*, i. e. *rebellio*. Indigitat nempe Propheta voce hâc eos, qui renuentes jugo Dei ſe ſubmittere & propriis affectibus indulgentes, extra præſcriptum legis iter, in tranſverſum abripi ſe ſinebant. LXX. Interpretes, διότι παροιστρήσουσι, hic habent, quia *tanquam œſtrô agitati* inſanient & ferentur in præceps: quod vim vocum כי סרבים ſatis exprimit. De hujuſmodi porrò Monachis ita Auctor *Sermonum ad Fratres in Eremo*, ſub Auguſtini nomine, Serm. 29. *Solâ voce paupertatem & abſtinentiam prædicant, ſed digitò ſuo non cogitant ea movere. Corpora deſpectis veſtibus tegunt, foris oſtendunt, ſed intus purpurâ ad carnem induuntur. In cinere prædicant ſe jacere, ſed excelſa palatia non deſpiciunt. Angelicam faciem foris oſtendunt, ſed lupina corda eos habere non dubitamus. Tales fuerunt illi* Sarabaitæ *de quibus tertiò nobis ſcripſit pater Hieronymus, quorum genus eſt omni affectu vitandum* &c. Apud Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 4. *c.* 14.

SARABANDA, genus ſaltationis ad commovendos animos mirè potens, cujus auctores Mauri feruntur Granatenſes: à fidei Quæſtoribus in Hiſpania ob hoc ipſum, quòd vim præcipuam mollioribus excitandis affectionibus & animis periculosè perturbandis habere credatur, vetitum. Deſcribitur elegantiſſimô ſtylô à Franc. Pomey Jeſuita *Deſcript. Divers.* ubi ſic de perito Choreuta orditur: *Saltationem auſpicatus eſt cum admiratione ſpectantium, graviter primum ac ſenſim, æquabili lentòque motu, tam ſcitè —— ſcil. invehens, ut quocunque ſe ageret, regiam circumferret Majeſtatem, nec venerationis minus conciliaret, quàm oblectationis affunderet. Poſt paulò autem aliquanto magis ſe incitans brachiaque nonnihil attollens, atque nonnihil explicans, ſaltus edebat mirabiles ac ſtupendos. Nunc fluente gradu ſe ipſe ſine ſenſu inferebat* &c. Et poſt multa. *Verùm haudquaquam illa magni facienda, præ illis, quæ ſunt conſecuta, cùm intimos videl. animi motus cœpit homo admirandus variò exhibere corporis motu, & vultu, oculis, inceſſu, habituque totò, præferre. Nunc languidulos adjiciebat huc illuc oculos, cupiditatis plenos & amoris indices, quandiu clangere videbatur ſilium cantus —— Aliquando iracundiam indignationemque, præcipiti & turbulentò motu teſtabatur: aliquando moderatiorem affectum exprimens —— ſuſpiria videbatur trahere, deſtitui viribus, animo delinqui: languentes errantesque oculos circumjicere; multifariis demum converſione ac contorſione brachiorum & corporis, nunc tenere, nunc remiſſe, nunc perturbatè projectorum — quandiu præſtigiatrix hæc ſaltatio tenuit, omnium tenuit animos amore devinctos* &c.

SARABARA, apud Tertullian. *de Pallio*, *c.* 4. ubi de Alexandro M. *Vicerat Medicam gentem, & victus eſt Medicâ veſte, triumphalem cataphractam amolitus, in captiva ſarabara deceſſit, pectus ſquammarum ſignaculis diſculptum, textu pellucido tegendo, nudavit*: non nuncio urinatis & ſexu ſequiore eſt, ut quidam crediderunt, qui Alexandrum *in ſuis braccis deceſſiſſe*, h. e. mortuum eſſe, indigitari à Tertulliano volunt. *Sarabara* enim ſunt τὰ Σαράβαρα, nec unquam aliter Tertullianus uſurpat. Idem enim *libr. de Trinit.* *Cujus etiam cura & providentia non ſinit Iſraelitarum nec veſtes conſumi, nec viliſſima in pedibus calceamenta deteri, ſed nec ipſorum poſtremo adoleſcentium captiva* ſarabara *comburi.* Nec *decedere* hôc locô *mori* eſt, aut fatò fungi, ſed de alto loco cedere & faſtigiò ſuô degredi ac deſcendere: quod fecit ſcil. Alexander Magnus, dum à triumphali cataphracte, *in captiva ſarabara deceſſit*, h. e. ἀπὸ τῆς θριαμβικῆς κατεφέρετο εἰς τὰ τῶν αἰχμαλώτων σαράβαρα ἀπεχώρησε. Hôc nempe pactô multum defraudatum ac diminutum ivit priſtinæ ſuæ gloriæ. Sunt autem *Sarabara*, quæ & *Saraballa* dicta occurrunt, capitum & crurum integumenta. Ita enim utraque vox promiſcuè uſurpatur: eaque è viliori & craſſiore panno. Vide Salmaſ. *ad dict. loc.* Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.*

SARABAITÆ, i. e. ſibi viventes. Sic dicuntur S. Benedicto tertium genus Monachorum; *quoniam*, inquit, *nullâ regulâ approbati experientiâ magiſtrâ, ſicut aurum in fornace, ſed & in plumbo naturam molliti adhuc operibus, ſervantes ſeculo fidem, mentiri Deo per tonſuram noſcuntur: quibus pro lege eſt deſiderium voluptas: cùm quidquid putaverint, vel elegerint hoc dicant ſanctum: & quod noluerint, hoc putent non licere.* Apologia Henrici IV. Imperatoris in rerum German. Script. apud Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archæol.*

SARABIA, nomen viri, Eſdr. *c.* 8. *v.* 4. Latinè *ſiccitas Domini*, aut *prævalens cum Domino*, aut *pſallens in* vel *cum Domino*.

SARABRIS, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Vaccæis ad Durium fluv. inter Valliſoletum & Salmanticam. *Toro Gometio & Floriano.* Urbs Legionenſis regni, 9. leuc. à Valliſoleto in Occaſum, Senticam verſus 6. & 12. à Palentia, in Africum. Ibi Luſitani grandi clade à Caſtellanis fuêre affecti. *Brietius.*

SARABUS, Indiæ intra Gangem fluv. *Ptolem.*

SARACA, oppid. in mediterraneis Mediæ. *Idem.* Eſt & eidem *Saracæ* civitas in Colchide. Hinc juxta nonnullos, *Saraceni* dicti, quos à *Sara*, Abrahami uxore, perperam nonnulli appellatos volunt. A' Σαράκ Arabico h. e. λῃστὴς, *latro*; tanquam λῃστρικοὶ *latrociniis deditii*. Incoluêre illi olim Phœniconem, de quo loco ſuprà dictum; eorumque regio ad Occiduum latus Melanorum montium verſùs Ægyptum prætendebatur, haud procul à Pharanitide. Poſteà appellatio ſeſe extendit ad omnes Scenitas ac Nomades Arabes Æthiopeſque, uti pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, inprimis *p.* 484. & *ſeqq.* Imò & *Saracenorum* vocabulò Ungaros quoque, atque adeò gentes paganas, promiſcuè donant interdum Scriptores, ut Hepidanus, Ekkehardus Junior *de Caſibus S. Galli l.* 5. *c.* 15. Alii. In Hiſpania, Regis olim vel Dominorum *Saracenos* fuiſſe, uti Judæos, proinde etiam in commercio, docet Michaël del Molino *in Repertorio* &c. Inde *Saracineſca*, cratis ferrea ad portas urbium, in *Hiſtor.* Cortuſiorum *l.* 4. *c.* 5. *Saracenicum*, de panno Saracenici operis, *Sarcenet* Gallis *In Inventario* Eccleſiæ Eborac. A. C. 1530. &c. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* De *Saracenis* vide plura infrà.

SARACA, apud Anaſtaſium *in Benedicto III. Saraca de olovero cum chryſoclavo, camiſias abbas ſigillatas holoſericas.* Item *Sarica*, genus tunicæ eſt, cujus mentio, in veteri *Inſtrumento* plenariæ ſecuritatis, quòd extat *MS.* in ligni cortice, in Biblioth. Reg. Pariſ. *Camiſita tramoſirica in cocco & praſino valente ſolidos tres ſemis, ſarica praſina orna a valente ſolido uno.* Et paulo pòſt. *Sarica miſtica cum manicas curtas, valente ſiliquas aureas duas.* Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Caracallo. c.* 9. Unde hodieque Romæ *Sariga*, vocari vilem ſemitunicam lineam ac rudem, quà Bajuli, Venatores, Lanii, aliique hujuſmodi ſuperindui ſolent, ut veſtibus ſuis in opere parcant, notat Carolus Macer *Hierolex.*

SARA-

SARACENA, Arabiæ Petrææ regio, *Ptolem.* populi *Saraceni*, ſecundùm alios in Arabia Felici. Qui ad *Saram* referunt, nugas agunt, ſed nec à loco *Saraca* fuiſſe nominatos Stephano conceſſerim, cujus verba ſunt: Σαρακηνὴ χώρα Ἀραβίας, μετὰ τοὺς Ναβαταίους, οἱ οἰκοῦντες Σαρακηνοί. Neque enim fuit *Saraca* prope Nabatæos, ſed in Sabæis, locô à Nabatæis remotiſſimô. Vide Ptolem. *l.* 6. *c.* 7. Verum eſt, hodieque in Arabia extare vicum *Sawarakiam* inter Mecham & Medinam, vel ut alii volunt, in via, quâ itur Mecchâ Hieroſolymas. Sed vicus ille obſcurior eſt, quàm ut genti nomen fecerit. Neque ab eo *Saraceni*, ſed *Sawarakiem* dicerentur. Hoc potiſſimum, quod *Saracenos* ipſi ſe nunquam appellant, ſed à vicinis popûlis per contemptum ſic vocantur. Melius itaque à latrociniis ſic dici putat Bochartus ὁ μέγας; *l.* 4. *Phaleg. c.* 2. nam Arabicè סרק *ſaraka*, eſt *latrocinari*; ſunt enim genus hominum planè λῃστρικόν. *Nic. Lloyd.* Vide *Saraceni.*

SARACENATVS, Vide infra *Saracenus.*

SARACENESCA, Vide SARACA.

SARACENI, populi Arabiæ, *Agareni*, & *Iſmaelitæ* quoque dicti, quòd ab Agare & Iſmaële deſcenderint: quamvis à Chaſluim, uno ex Caini poſteris, originem illorum quidam arceſſant. A voce Arabica, quæ vagum & latronem denotat. Seculô 5. primùm innotuerunt: quorum Dux Alamundurus, qui Varani Perſæ promiſerat, ſe illi non Romanos ſolùm ſubacturum, ſed & Antiochiam Syriæ in manus traditurum, ſub Theodoſio Minori, panicô quôdam terrore perculſus, ultra Centum Millia amiſit, circa A. C. 421. Meſopotamiam, imperante Zenone, vaſtârunt, A. C. 476. Princeps poſtea eorum, Terebon, fil. Aſpecti, cùm miraculosè ſanatus eſſet, Chriſtiani omnes effecti ſunt, Cyrill. *in vita Euthymii Abbatis.* Poſteà tamen idem Mahometi cum ſuis adhæſit. Hujus dein Mahometis ſocer Abubecher, Saracenorum legionibus Heraclio Imperatori ob convitium, infenſis, ſibi junctis, regiones Gazæ ac Sinæ montis aditus occupavit: Succeſſor Omar ulterius progreſſus eſt, è cujus ducibus Muhavia, Hormiſdâ Perſarum Rege victô, à gente Artaxerxis ad Saracenos Perſicum regnum tranſtulit, A. C. 632. Ab eo tempore potentiores effecti, ſub eodem Africam, è qua 80000. captivorum abduxêre, A. C. 668. Aſiam, Europamque invaſerunt, parte Siciliæ, poſt direptas Syracuſas, A. C. 669. in hac potiti, claſſe quoque 500. navium Conſtantinopoli obſeſſâ, quâ tempeſtatum vi laceratâ aliam adduxerunt, à Callinico ſuperatam, A. C. 672. Poſt quæ à Mardaitis è Libano vexati, pacem 30. annorum tributariam fecêre. Mortuô Muhaviâ ac Marvane cùm diſſidiis agitarentur, Muctar Perſidem invaſit, tyrannus Abdemelechus ſe oppoſuit, A. C. 685. poſtquam à Vamba quoque Hiſpaniæ Rege 270. iis naves ereptæ & crematæ eſſent, A. C. 675. Abdemelechus Perſiæ Arabiæque tyrannis feliciter coërcitis, cum Juſtiniano Imperatore pacem fecit, violantem illam clade ultus eſt, A. C. 686. ſucceſſit illi filius Valid I. A. C. 692. Poſteà Vitiza, Hiſpaniæ Rex, Hervigii fil. cùm muros urbium in toto regno dejecit, tribus exceptis, Saracenis ſic viam ad regnum invadendum munivit, A. C. 707. Namque Valid operâ Tarichi mox ſpoliatâ Hiſpaniâ, poſteà occiſô Rodericô Rege illam occupavit: mortuo ſucceſſit Solimannus frater, A. C. 710. & 713. Sub Philippico Bardane Imperatore iidem impunè Aſiam vaſtârunt, A. C. 711. claſſe ab Artemio petiti, A. C. 715. Solimannus & Omar, ad Conſtantinopolim maximâ ſunt affecti clade: nec minori in Gallia, à Carolo Martello, quò ex Hiſpania ab Eudone evocati fuerant. Omaro A. C. 746. ſucceſſit Jezid I. fil. Abdelmelechi, & poſt 4. annos Haſca frater. Hunc Valid II. excepit, quô brevi mortuô præfuit Jezid II. mox Marvan, quô interemptô, imperium A. C. 749. tres partiti ſunt, Abubalas Perſiam, Solymus Ægyptum, Habdalas Syriam ſortitus eſt. Abubalæ Abugepher, qui Seleuciam inſtauratam Bagdeth vocavit, ſucceſſit. Habdalas æmulis ſublatis Damaſci ann. 22. præſedit, relictô filio Machdi ſucceſſore, A. C. 755. quô Turcæ ex montibus Caſpiis in Armeniam irruperunt. Interea Pelagius Saracenis in Hiſpania victis, Aſturiæ regnum condidit, A. C. 717. & Garſias Gothus, iiſdem ſuperatis, Suprarbienſis regni fundamenta jecit, A. C. 727. Adelphonſus quoque gener Pelagii, Saracenorum viribus attritis, Chriſtianiſmum reduxit, *Catholici* proin axiomate ornatus, A. C. 738. Adelphonſi fil. Froiola Jozephum Saracenorum Principem, in Gallæciæ finibus, fudit, cui Abderamen ſubſtitutus Cordubæ ſe Regem ſcripſit, A. C. 759. In Oriente Saracenorum in Syria 5. Amiras occidit Leo IV. Imperator, A. C. 779. cùm Machdi adhuc Saracenis imperaret, hujus tamen fil. Aaron Irenen ſub tributum redegit, claſſemque ejus vicit, Thraciâ per Abdelmelechum uſque ad ſuburbia Urbis vaſtatâ, A. C. 798. In Hiſpania verò & Aragonii jugum Saracenicum excuſſêre, A. C. 783. & Alphonſus tributum centum virginum ulterius pendere nolens, inſigni illos clade, Ulyſſibonâ captâ, affecit, A. C. 793. Præfatus Aaron Nicephorum Imperatorem ad turpe tributum redegit, etiam in caput ejus ac filii ternis numiſmatis imperatis, A. C. 806. ſed cùm Imin fil. ejus voluptatibus ſe daret, facti tres Amiræ ſunt Damaſci, Babylone ac in Africa reſidentes: Iminque occiſo Maſmon Amiras Babylonius, vir eruditus, ſucceſſit, A. C. 813. Maimoni Mucteran ſuffectus eſt, A. C. 833. quô tempore Abderamen in Hiſpania præfuit, qui Cretâ Siciliâque occupatis, Calabriam Apuliamque vaſtavit, ſed à Ranimiro ingenti clade affectus. In Aſia Mucterani Aaron ſucceſſit, A. C. 841. cùm in Africa Abderamen rerum potiretur, qui Samum Campaniamque devaſtavit, & Beneventô Bariôque occupatis, Caſſinenſe monaſterium Romæque ſuburbia, imò opimas Petri & Pauli Apoſtolorum ſuburbanas baſilicas ſpoliavit, A. C. 846. ſucceſſore filio Mahomete relictô; cùm Aaroni frater Mechueal ſucceſſit. Michaël Imperator Græcus à Saracenis ad Samoſatam victus eſt, A. C. 859. ſed collega Baſilius eoſdem bis fudit. In Apulia quoque Saracenis Ludovicus II. Imperator fortiter reſtitit, Capuâ, Luceriâ, Beneventô recuperatis, A. C. 866. In Oriente Mammaluchi regem Ægypti & Syriæ fecêre Achmadum, filium Tolonis ſervi: ſic Caliphatu diviſô, Abaſidæ in Bagded, Tolonis poſteri in Ægypto regnârunt, A. C. 869. In Hiſpania Alphonſus M. contra Saracenos egregiè rem geſſit, A. C. 874. qui à Baſiliô quoque Imperatore aliquoties mari ſuperati. Syracuſas nihilominus ſolo æquârunt, Capuam expugnârunt, Romanô itinere infeſtô, A. C. 884. In Africa Abdalla, Mahometem exercitatus, Halin ſequt cœpit, ejuſque nepos Elmedinalla, Ægyptô potitus, regnum Babylonio æmulum condidit, A. C. 908. In Aſia Muctedar, in Hiſpania Almanzor præfuit, ille ad Lemnum mari, hic terrâ victus, A. C. 916. in Italia quoque à Berengario Saraceni, qui Garelianum inſederant, internecione deleti ſunt, A. C. 915. iiſdem Conſtantinus Imperator totam ferè Syriam, A. C. 952. Ordonius verò Hiſpaniæ Rex, Gallæciam eripuit, A. C. 923. Cantabriæ interim parte amiſſa. Iterum in Syria graviter afflicti ſunt à Romano Imperatore A. C. 961. quemadmodum à Ranimiro in Hiſpania, A. C. 945. ubi tamen Alhaca multa Comiti Caſtellæ ademit, A. C. 961. Cruentiſſimô in Italia præliô victi ſunt ab Ottone II. Imperatore qui proin *pallida mors Saracenorum* dictus eſt, A. C. 982. Sed in Hiſpania civilibus diſcordiis in rem uſi, Legionenſe & Gallæciæ regna ferè tota occupârunt: donec Almanſore victô, amiſſa recuperata ſunt, A. C. 998. Hieroſolymitanum templum Amiras Ægypti incendit, A. C. 1020. Victi ſunt ad Cycladas Saraceni à Conſtantino IX. A. C. 1028. mox his inter ſe diſſidentibus, dum Perſidis Sultanus, adverſus Calipham Turcas evocat, ab his regnô exutus, ſicque initia potentiæ Turcicæ ſub Tangrulipice Mucaleto jacta, A. C. 1037. A Michaële Paphlagone Imperatore iterum Saraceni proſtrati ſunt, A. C. 1040. ut & à Romano Diogene in Syria, A. C. 1067. Suſcepta dein contra eoſdem Chriſtianorum in Palæſtinam expeditio eſt, A. C. 1096. de cujus ſucceſſu Vide *in Palæſtina.* Tandem Turcis Saracenorum ditiones penitus occupantibus, nomen eorum evanuit, quamvis id aliquando omnibus Mahometicæ ſectæ addictis, tribui ſoleat. Amm. Marcellin. *l.* 4. Lætus *Comp. Hiſtor. Univ. &c.* Addo, quòd ab Iſraëlitis progenitoribus ſuis, Veneris accepêre cultum, ut traditum Euthymio Zigabeno *in Panoplia*, quô locô *Saracenos* refellit. Græcè eam partem edidit *Sylburgius*, in qua, inter alia, legas, ut lapidem illum, quem *Saraceni* magnâ animi devotione oſculabantur, eò quòd exiſtimarent, eſſe lapidem, ſuper quo Abraham cognovit Agar, vel cui alligavit camelum, ſacrificaturus filium, eſſe caput ſimulachri Veneris crediderint. Verba ejus ſunt. Ὁ δὲ λεγόμενος λίθος, κεφαλὴ τῆς Ἀφροδίτης ἐστὶν, ἣν πάλαι προσεκύνουν οἱ Ἰσμαηλῖται. φαίνεται γὰρ μέχρι καὶ νῦν ἐπ' αὐτοῦ ἀκριβῶς κατανοοῦσι τὸ τῆς γλυφίδος ἀποτύπωμα τῆς κεφαλῆς. *At prædictus ille lapis eſt caput Veneris, quam Iſmaelitæ jam olim adorabant. Quippe lapis ille accuratiùs ſpectantis etiamnum præfert deformationem capitis.* Sed & in anathematiſmis, qui recitantur convertenti ſe à *Saracenis* ad fidem Chriſtianam, lapis ille edicitur eſſe in domo *Mak*, atque ἐκτύπωμα τῆς Ἀφροδίτης ἔχειν, *Veneris effigiem in ſe habere:* ſicut & de Abrahami ſuper hoc lapide congreſſu, & de cameli ad eum alligatione, ibidem prædicta referuntur. Quæ fortè de Venere, prout Lunam ſignificat & *Urania* ſive *Cœleſtis* nomine celebris erat, intelligenda ſunt. Quippe Arabes junxerunt cultum Lunæ & Luciferi: ab Arabibus autem hunc ritum didicêre *Saraceni.* Saltem ſic eorum mentem cepêre Græci, ut videre eſt ex initio *Saracenicorum*, in Euthymii Zigabeni *Panoplia*, ubi Auctor gentem hanc, uſque ad Cæſaris Heraclii tempora idola coluiſſe, adorantes Luciferum ac Venerem *Chabar* illorum linguâ, i. e. *Magnam*, dictam, refert. Idem habet Georg. Cedrenus *in Chron.* ubi de Muhammede: ubi & ſubjicit eorum hanc precationem. Ἀλλὰ ἀλλὰ, οὐὰ, κουβὰρ, ἀλλα: ac ἀλλὰ, ἀλλὰ, exponit ὁ Θεὸς, ὁ Θεός: οὐὰ, μείζων: Κουβὰρ, ἡ μεγάλη, ἤτοι ἡ Σελήνη καὶ Ἀφροδίτη. *Alla, Alla,* Deus Deus; *Ova*, major; *Cubar*, magna, putà Luna & Venus. Ubi tamen Cedrenum de *Ova*, cùm ſit copula, ut Hebræis ו deceptum fuiſſe, monet Cl. Seldenus *Syntagm. de Diis Syris c.* 4. Quare ſenſus eſt, *Deus Deus, & Magna, illa Deus.* Vide quoque B. Hieronym. *in vita Hilarionis*, ut & in Amoſi hoc *c.* 5. *v.* 26. *Portâſtis verò Siccuth Regem veſtrum, & Chiunem imagines veſtras, ſidus Dei veſtri, quæ feciſtis vobis.* Ubi per *Sidus Dei veſtri*, Hebr. *Cochab*, Luciferum intelligit, quem *Saraceni*, inquit, *hucuſque venerantur.* Unde factum, ut hodieque apud Muhammedanos Veneris dies, quam *Giuma*, h. e. συναγωγὴν, appellant, quia finis cultus eſt, quô congregantur, hebdomadis finis ſit. Quemadmodum & exinde fortè eſt, quòd jurant per ſtellam veſpertinam, & Auroram; ut ex Alphurcain ſive Alcorano videre eſt, *Azoarâ* 63. 96. & 99. Vide Scaligerum *de Emend. Tempor. l.* 2. *c. de anno Hegiræ*, & *l.* 5. *c. de primo Muharram Hegiræ*, apud Gerh. Joh. Voſſium *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 31. Plura verò de iis, de *Saracenicæ* imprimis ſuperſtitionis ac potentiæ ortu, incrementis, diſſipatione, inſtauratione item per Turcas, qui iis utrobique ſucceſſêre, factâ, apud Joh. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 4. *totô*; ut & hîc paſſim, imprimis ubi de *Chaliphis* & *Muſlimis*: Sicut de reliquiis eorum circa Alpium juga, ſupra voce *Marones*; de ducibus, *Phylarchi.* Adde Cl. Suicerum *Theſauro Eccleſiaſtico* in voce Σαρακηνοί.

SARACENICA Arbor, memoratur *Dioſcoridi*, ubi bdellium, quod eſt aroma onyche odoratius & myrrhæ naturâ proximum, δάκρυον δένδρου Σαρακηνικοῦ, *lachrymam Saracenicæ arboris*, vocat; quia in Arabiæ *Saracenis* ſeu Scenitis magnus fuit ejus proventus. Sed *Marcellus*, negat arborem, quæ fert bdellium, à Dioſcoride *Saracenicam* potuiſſe dici, cùm *Dioſcoridis* ævô nullum fuerit *Saracenorum* nomen, nec niſi multo pòſt id ſit invectum. Tamen Dioſcoridi Plinius propè æqualis, horum diſertè meminit *l.* 6. *c.* 28. *Nabathæis Thimanæos junxerunt Veteres: Nunc ſunt Taveni, Suellini, Saraceni.* Et, qui putatur utroque antiquior, Hieroſolymitanus Interpres Gen. *c.* 37. *v.* 25. pro turma Iſmaëlitarum habet, *catervam Saracenorum.* Vide S. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. p.* 808. Salmaſ. *Animadv. Luſitanorum.* Σαρακηνικὸν δάκρυον dictum eſſe, *ad Solin. p.* 1150. *a.*

SARACENUS, item SARACENATUS, moneta Saracenorum, apud Jac. de Vitriaco *l.* 3. & Matth. Pariſium A. C. 1125. Vide ſuprà quoque, ubi de *Byzantiis Saracenatis.*

SARACES, prætor Ægypti, in prælio ad Iſſon cæſus, Curt. *l.* 3. *c.* 11. Melius *Sataces.*

SARACHUS, Inſubribus *arone*, piſcis uſque adeò timidus, ut ad tremulum umbræ motum territus ſe recipiat quàm longiſſimè. Quô pactô, inſequente eum luciô, cyprinô, truttâ, gregatim magnô agmine fugit in retia, ſumma cum piſcantium voluptate ac commodo: pavorem ejus ſapienti Numine in mortalium uſum ſic dirigente. Nomen ab Epirotis eſt, Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 7. quem de *ſargo* quoque piſce vide *ibid. c.* 2. 24. 25. & de *ſauro c.* 26.

SARACINUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

SARACORI, populi qui ex aſinis pugnabant. Ælian. *l.* 12. *c.* 34. Σαρακόροι δὲ ὄνους ἀχθοφόρους, οὐτε ἀλετῶνας ἔχουσι τοὺς ὄνους, ἀλλὰ πολεμιστάς. καὶ ἐπ' αὐτῶν γε τοὺς κινδύνους ὑπομένουσιν, ὥσπερ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τῶν ἵππων. Saracori *aſinos nec bajulos, nec molitores, ſed bellatores habent; & in illis, ut Græci in equis, belli pericula ſuſtinent.* Quos inſignis Geographus eoſdem eſſe vult cum *Saraguris Suidæ.* Sed perperam, ut videtur. Nam *Suidæ Saraguri* ſunt Scytharum populi, quos Priſcus in *Legationibus* memorat, cum Urogis, Onoguris, Sabiris, Abiris, aliis. Scythas autem populos aſinis caruiſſe, neminem latet, &c. Sic Strabo de Carmanis *l.* 15. Χρῶνται δὲ ὄνοις οἱ πολλοὶ καὶ πρὸς πόλεμον, σπάνει τῶν ἵππων. ὄνον τε θύουσι τῷ Ἄρει, ὅνπερ καὶ σέβονται θεῶν μόνον καὶ εἰσι πολεμικοί. *Equorum inopia etiam ad bellum plerique aſinis utuntur: & aſinum Marti immolant, quem Deorum ſolum colunt, utpote bello addicti.* Ut alios omittam, de quibus eadem, quæ de *Saracoris* Ælian. habet, legimus. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 13. ut & ſuprà, ubi de *Aſinis Bellatoribus.*

SARAGA, Sinarum urbs, *Ptolem.*

SARAGANUS, Rex Callienæ Emporii, ante Sandacem, memoratus Auctori *Periplii*; de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1186. Vide quoque ſuprà; in voce *Sandaces.*

SARAGINA, Marmaricæ vicus.

SARAGURI, gens Aſiatica, *Suidas.*

SARAI, nomen viri, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 54. i. e. *leproſus*, vel *ſcabioſus.*

SARAIA, fil. Cenez, 2. Sam. *c.* 8. *v.* 17. Fil. Ezriel, Jerem. *c.* 36. *v.* 26. Latinè, *princeps*, vel *canticum Domini.*

SARAIM, civitas in tribu Dan, Joſ. *c.* 19. *v.* 41. 1 Sam *c.* 17. *v.* 52.

SARAIS, inter Arabum fabuloſa animalia, ſylveſtre dicitur eſſe animal, in naſo habens duodecim foramina, unde ſpiritus erumpens fiſtulæ ſonum imitetur, cujus modulatione reliqua animalia ad ſe allecta ſubinde capiat & voret, aut, ſi non poſſit capere, horrendô fuget clamore, apud Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 6. *c.* 13.

SARAJUM, vox Barbaro-Græca, apud Phrantzem *in Chron. l.* 3. *c.* 21. *Captiva in Sarajo, ſive palatio Ameræ, annos nata quatuordecim*: Palatium ſignificat; quod nomen Ottomannico Palatio hodieque manet. Ital. *Serraglio.* Gall. *Serrail.* Cujus deſcriptionem haud pridem edidit Joh. Bapt. Tavernier *tract. peculiari.*

SARALUS, Galatiæ oppid. *Ptolem.*

SARAMA Perimal, ultimus Malabarici Imperii Monarcha, amplexus Mahumedicam ſuperſtitionem, cùm liberis careret, ſtudiô religionis peregrinationem Meccham ſuſcepit, & ante obitum Regnum ſuum, inter fidiſſimos Miniſtrorum ſuorum, diviſit, circa A. C. 900. Vide de eo plura apud Joſ. Scalig. *de Emendat. Tempor. l.* 3.

SARAMANNE, Hyrcaniæ urbs, *Ptol.*

SARAMENA, regio Aſiæ minoris circa Amiſum, *Strabo.*

SARANGÆ, populi Caucaſi juga incolentes, Plin. *l.* 6. *c.* 16.

SARANGES, Indiæ fluv. in Hydraoten influens, qui in Indum fluit. Bactriam terminare, ſcribit Polyænus *l.* 1. *c.* 1. *n.* 3. Eſt *Saranges*, alius circa Boſphorum Cimmerium, apud *Orpheum.*

SARANUSCA, vulgò SAARBURG, oppid. Galliæ Belgicæ, ad Saravum fluv. in Trevirenſi ditione 10. milliar. à Treviris in Meridiem 13. à Luxemburgo in Ortum.

SARAPANI, populi Colchidis, quorum caſtellum *Sarapana*, ubi Phaſis navigari incipit, cùm præceps ex Caucaſo eo uſque deferatur, Strabo *l.* 10.

SARAPARÆ, populi, circa Caucaſum, non procul ab Hyrcanis, Plin. *l.* 6. *c.* 16.

SARAPIAS, unô fœtu quinque enixa liberos, miſſa eſt Alexandriâ ad Hadrianum Imperatorem cujus per parachroniſmum Capitolin. meminit *in Pio*, *c.* 9. *Natus eſt & biceps puer, & unô partu mulieris quinque pueri editi ſunt.* Hiſtoriam referunt tres nobiles Juriſconſulti, Paulus, Gajus & Julianus. Sed & *Euſtathius* ſuâ ætate πεντάδυμον natum eſſe, ait. *Idem &* ἑπτάδυμον memorat; quorum ſeptem cùm mater ſubmergendos miſiſſet, eos patrem caſu intervenientem ſervâſſe jam penè fluitantes. Vide ſuprà in voce *Gephyri.* Δωδεκαδύμων ſuggerit Guelforum hiſtoria, de quibus vide ſuô locô &c.

SARAPIDIS inſula, *Mazira Ramuſio*, inſula maris Rubri, Arabiæ Felici ad Ortum adjacens. *Ptol. Arrian.*

SARAPIS, ut Græci ferè vocant, ſive *Serapis*, ut Latini ſæpius dicunt, Θεὸς ἑπταγράμματος *Deus cum nomine ſeptem literarum*, in veter. *Epigramm.* & apud *Heſychium*; quemadmodum & Apis, præcipuô honore apud Ægyptios olim cultus, non alius, quam Joſephus fuit Patriarcha. Quod colligere eſt, ex eo quoque, quòd modius capiti imponeretur, ut eſt apud Ruffinum *Hiſtor. Eccl. l.* 2. *c.* 23. Cùm autem variæ ejus rei cauſæ adferantur, maximè placet, quòd ſubjungit, *frugum longitatem eo indicari.* Suidas ſimiliter in Σάραπις ait, μέδιον ἔχειν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τὸν πῆχυν, *modium habere in capite & cubitum. Ibidem* legas, à quibuſdam Joſephum putari eamque ſententiam confirmat, quòd idem ſit *Serapis* ac Apis, quemadmodum ex Ariſtea Argivo tradit Clemens Alexandrinus *l.* 1. *Strom.* ex Terentio item Varrone B. Auguſtin. *de Civ. Dei. l.* 18. *c.* 5. Probatque idem Etymologia, cùm vox videatur eſſe ex *ſor*, quod *bovem* notat & *Apis*, i. e. *Pater*, ut ſignificet *bovem Patrem*. h. e. patrem regni Ægyptiaci Joſephum, ſymbolô *bovis* ſignatum: vel ex *Apis*, & *ſor*, h. e. *Princeps*: quaſi dicas, *princeps Apis*: Nam *ſur*, Hebræis notat *dominari*; unde שַׂר *Princeps* &c. Vide Gerh. Joh. Voſſium *de Idolol. l.* 1. *c.* 29. Quæ tamen omnia planè corruunt, ſi, quod Scaliger etiam putavit *in Animadverſion. Euſeb. num.* 1730. non patrius Ægyptiorum, ſed, ut Attici dicebant, ἐπίτηλυς ſive inquilinus fuit Deus. Nempe eò eſt compulſus, quòd Tacitus *Hiſtor. l.* 4. *c.* 83. dicat, Ptolemæo Lagidæ in ſomnio præceptum à Deo, ut ſuam acciret effigiem è Ponti urbe Sinope, cui tum Scydrothemis imperitabat: eaque delatâ Alexandriam, ingens à Rege conditum fuiſſe delubrum, in quo effigies ea reponeretur. Hinc nempe colligit Vir ſummus, *Sarapin* Numen fuiſſe Sinopenſe; non originè Ægyptium. Sed ipſe Tacitus, apportatô Alexandriam Sinopenſi Numine, *templum pro magnitudine Urbis extructum, loco cui nomen Rhacotis, ibique jam antea ſacellum Sarapidi atque Iſidi ſacratum fuiſſe*, addit. *c.* 84. Adeoque veriora ſunt, quæ poſtea ſubjungit. *Alii auctorem eundem Ptolemæum, ſedem, ex qua tranſierit, Memphim perhibent, inclytam olim & veteris Ægypti columen.* Memphi autem, regiâ quondam urbe, tot pyramidibus inclytâ, Apis colebatur: Hinc itaque Ptolemæus effigiem Apis ſive *Sarapis* arceſſivit, ut in nova Alexandriæ urbe conſtitueretur. Et ſanè *Sarapim*, non fuiſſe adventitium Ægyptiorum Numen, præter ea quæ dicta ſunt, affirmat *Athenodorus* Sandonis fil. Tarſenſis, atque, ut ex Luciani *Macrobiis* & aliis ſcimus, Auguſti Cæſaris Præceptor. Hic enim, teſte Clemente *Protrep.*, eo *Sarapidis* vetuſtatem adſtruebat, quòd Seſoſtris, ſubactis Græcorum nationibus multis, reverſus in Ægyptum, Oſiridem (qui idem cum utroque) à quo genus ducebat, ab Artificibus effingi juſſerit ex ramentis auri, argenti, aliis metallis, etiam gemmis ac lapidibus variis: quæ omnia lævigata contritaque, cœruleô imbuerit colore; unde nigricaverit color imaginis. Poſteaque etiam ſubdit etymon, videl. ut, quia Apis eſſet Oſiridis imago, ab Oſiride & Apide, primùs dictum fuerit *Oſirapis*; inde conſuetudo fecerit *Sorapis* vel *Sarapis*. Hactenus Voſſ. Sed *Scaligero* accedit *Bochartus*, ut videbimus infrà, in *Serapis*. De ſtructura *Serapei* (i. e. fani huic idolo dicati) Alexandrini, vide Amm. Marcellin. *l.* 22. Proſperum Aquit. *de Prædictionibus l.* 3. *c.* 38. inprimis Ruffinum *Hiſtor. l.* 2. *c.* 22. Roma verò ægrè Serapidis admiſit cultum, nec niſi extra urbem, quippe intra eam *Serapeum* extruere non licuiſſe, tradit Dio *l.* 40. Unde ſcortillum illud Varri apud Catullum, deferri ad Serapim cupit, *Epigr.* 10. Vide iterum Voſſ. *loc. cit.* Cùm autem multos alios Deos ab Ægyptiis cultos eſſe legamus, unus tamen eorum *Sarapis* ab omnibus Ægyptum incolentibus, cujuſcunque nationis aut ſuperſtitionis eſſent, divinô honore affectus eſt. Hinc & Romanos, & Græcos, & Syros & Armenos & Perſas & Judæos, ipſos quoque Chriſtianos, Sarapim veneratos eſſe, & ad id vel blanditiis, vel majore vi adactos, diſcimus ex *Ep.* Hadriani, cujus meminit Vopiſc. *in Saturnino*; *c.* 8. *Ægyptum, quam mihi laudabas — totam didici, levem, pendulam & ad omnia famæ momenta volitantem. Illi qui* Serapim *colunt Chriſtiani ſunt: & devoti ſunt Serapi, qui ſe Chriſti Epiſcopos dicunt. Nemo illic Archiſynagogus, nemo Samarites, nemo Chriſtianorum Presbyter, non Mathematicus, non Aruſpex, non Aliptes. Ipſe ille Patriarcha, cùm Ægyptum venerit, ab aliis Serapidem adorare, ab aliis cogitur Chriſtum.* Quæ verba cùm Caſaubonus de Patriarchis Gentilium neſcio quibus velit intellecta; intercedit Salmaſius, nullos Gentilium religionum cultores ſic eſſe appellatos, docens: adeoque de ipſo Chriſtianorum Patriarcha, ſi quando in Ægyptum veniret, *Serapim* eum adorare coactum fuiſſe, ex hoc loco contendit, vide utrumque d. *l.* uti de *Serapidis Sacris à vulgaritate Pelusiæ ſummotis*, juſſu Antonini Phil. ſuprà voce *Peluſium*, aliquid etiam infrà, voce *Serapis.*

SARAPIS, Inſul. in ſinu Indico, *Steph.*

SARAPTA, urbs Phœnices, *Sarepta* Corippo *l.* 3.

— Et dulcia Bacchi
Munera, quæ Sarepta *ferax, quæ Gaza crearat:*

Sarepthæ Arculfo, *de locis Sanctis.* Hinc Σαρεπτῖνον & Σαραπτηνὸς, *Sarapteni*; quam vocem reponit apud Treb. Pollionem, *in Claudio, c.* 17. *Cucutia villoſa duo. Oraria* Sarapteni *quatuor*; ubi aliàs *Serabadena* ſcriptum, Salmaſ. Indidem Σαραφθηνὸν οἶνον & Σαραφθινὸν, apud Alexandrum Trallianum, vide Salmaſ. *ad Pollionem, loc. cit.* ut & in voce *Sarepta.*

SARAPUS, Græcè Σαράπους & Σάραπος, cognomen Pittaci, unius è VII. Græciæ Sapientibus. Diogenes Laërtius de illo, *l.* 1. *c.* 81. Τοῦτον Ἀλκαῖος Σαράποδα μὲν καὶ Σάραπον ἀποκαλεῖ, διὰ τὸ πλατύπουν εἶναι καὶ ἐπισύρειν τὼ πόδε. *Hunc Alcæus Sarapodem & Sarapum vocabat, quòd planipes eſſet, & pedes traheret.* Cujuſmodi homines, qui repunt potiùs, quàm ambulant, aliàs *Syrtæ*, Σύρται, dicti ſunt, ἀπὸ τοῦ σύρειν τὼ πόδε. Salmaſ. *ad Solin. p.* 415.

SARAR, pater Ahiam, 2 Sam. *c.* 23. *v.* 33. qui *Sachar*, 1. Paral. *c.* 11. *v.* 35. Latinè, *umbilicus*, aut *cogitatio*, vel *inſidiatio*, ſive *cantans*, vel *Dominus.*

SARARA, Civitas, in tribu Dan, pergentibus Edom, Hieronym. *in Loc. Hebr.*

SARASA, urbs munitiſſima Meſopotamiæ, ad Tigrim, in finibus Carduchorum. *Strab.*

SARASAR, fil. Senacherib. 2. Reg. *c.* 19. *v.* 37. Princeps quidam,

dam, Zach. c. 7. v. 2. Latinè, *præpoſitus theſauri*, vel *cellarii*, aut *plaſtrum theſaurus*, vel *cellarium*, ſive *qui videt anguſtiam*, aut ex Ebræo & Syro, *caſtrametatio anguſtiantis*.

SARASPADES, fil. Phraatis, Regis Parthorum, Auguſto cum tribus fratribus Ceropaſde, Phraate, Vonone à Patre, firmandæ amicitiæ obſes miſſus. *Strabo.*

SARATH-ASAR, civitas in tribu Ruben in monte Bethphegor, *Joſ. c. 13. v. 19.* Latinè, *pſalmatio matutina*, aut *anguſtia*, vel *colligatio matutina*, ſive *anguſtiæ*, vel *figura ingredienti*.

SARATHI, nomen viri, 1. *Paral. c. 4. v. 2.* Latinè, *leproſus*, vel *ſcaber*.

SARAVUS, ſeu SARRA ex *antiq. inſcript.* Sara *Venant. Fortun.* vulgo *Sar*, fluv. Galliæ Belgicæ apud Salmonam oppid. Lotharingiæ oriens, alluit Altum Montem, *Blamont*, Saravi burgum *Sarburg*, Saravicum *Sareck*, Vinſtringium *Feneſtrange*, Saravi inſulam *Sarwerden*, Bukenheimium, Saravi Albam *Sar-Alben*, Gemundam, ad ipſius & Bleſiæ confluentes, Pontem Saravi *Sarbrucken*, Waldefingium mox Nitâ fluv. acceptâ, Saraltbachium vicum, Burgum Saravi alterum, demum circa & citra Auguſtam Trevirorum in Moſellam influit. Lotharingiam hic fluv. à Germania dividit. cui impoſitum *Tſaralben* oppid. in Weſtria ad Salmenſem Rhenigravium pertinet. Ab eo pagus *Saravenſis*, in ſuperiorem & inferiorem diviſus, nomen accepit, vulgò *Sargow*. Pons Saravi caput Comitatus eſt, in diœceſi Metenſi. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* De hoc Auſonius ſic canit, *in Moſella. v. 367.*

> *Naviger undiſonâ dudum me mole Saravus*
> *Tortâ veſte vocat, longum qui diſtulit amnem,*
> *Feſſa ſub Auguſtis ut volveret oſtia muris.*

SARBANISSA, Cappadociæ urbs in Ponto Polemoniaco, *Ptolem.*

SARBARA ſeu BARAZAS, Perſarum Rex poſt Adheſirem, regnavit 6. menſ. nullò factò clarus. Ei ſucceſſit Bornanus, quem vide.

SARBATHA, Arabiæ urbs. *Ptol.*

SARBEDICUS, mons apud *Curopalatem*, videtur pars Tauri inter Syriam & Armeniam.

SARBENA, Aſſyriæ urbs, *Ptolem.*

SARBORA, Coſrois Dux, Regis, qui clades ab Heraclio acceptas ipſi imputaverat, juſſu interfectus eſt. quô factô Coſroës exercitu excidit, & à Siroë fil. regnô vitâque eſt exutus, A. C. 627.

SARBRUGIUM, German. SARBRUCK, nomen Comitatus Germaniæ, in Wetteravia, ſub proprio Comite ex Familia Naſſovia, ad fluvi *Saravum*, unde ei nomen, *Saravi-Pons*, hoc enim vernaculum nomen ſignificat: haud pridem à Gallis malè habitum. Lineæ hujus auctor Joannes fuit Comes Weilburgi & Idſteinii, Adolphi Imperatoris nepos, ex filio ejus Gerlaco. Is enim ductâ Annâ, Joannis Comitis Sarbrugienſis filiâ unicâ & hærede, Comitatum hunc Weilburgenſi junxit, defunctus circa A. C. 1371. Ei ſucceſſit in utroque Comitatu fil. Philippus, qui deceſſit A. C. 1429. Sed cùm geminos reliquiſſet filios, Philippum ex priore conjuge, & Joannem, ex altera Anna Hohenloica Comite diviſis ejus ditionibus, prior Weilburgium nactus eſt, alter *Saraspontanum Comitatum*, obtinuit. A' quo tempore diviſi illi manſêre, uſque ad A. C. 1559. quô, Philippô Joannis Ludovici filiô, ultimô lineæ ſuæ, extinctô, ad Albertum Comitem Weilburgi hæreditas devoluta eſt, qui utramque ditionem denuo junxit. Mox iterum diviſio facta, mortuô Ludovicô Comite A. C. 1627. Ex hujus enim filiis, Wilhelmo Ludovico *Saravi-pons*, ſeu *Sarbrucken*; Joanni Wisbada cum Idſteinio, & Erneſto Caſimiro Weilburgum obtigit, unde totidem lineæ. Primi liberos, qui novam iterum diviſionem conſtituunt, recenſebimus paulò pòſt, Majores ſic habent: Joannes Comes Naſſov. *in Weilburg*, defunctus A. C. 1480. ex Eliſabetha (filia Ludovici Landgravii Haſſiæ) ſuſcepit Ludovicum Comitem *in Weilburg*, qui deceſſit A. C. 1523. Pater ex Margaretha Naſſovia, Philippi Comitis Naſſov. *in Weilburg*, demortui A. C. 1559. Hic & Annâ Comite Mansfeldiâ, genitus Albertus, junxit [illegible] Annam Naſſovicam, & ex ea genuit Ludovicum Comitem Naſſoviæ in *Sarbruck*, qui deceſſit A. C. 1627. uti diximus. Ejus fil. primogenitus, ex Anna Maria Haſſiaca, Wilhelmus Ludovicus *Saraspontanum Comitat.* in hæreditatis paternæ diviſione nactus, junxit ſibi Annam Ameliam Marchionem Badenſem (Georgiô Fridericô Marchione Badenſi in *Durlach* genitam) & ex ea numeroſam ſuſcepit prolem, defunctus A. C. 1640. Eorum liberi erant, Crato (natus A. C. 1621. denatus A. C. 1642.) Joannes Ludovicus (natus A. C. 1625.) Guſtaphus Adolfus (natus A. C. 1632.) Volradus (natus A. C. 1635.) Anna Juliana (uxor Friderici Comitis Palatini Rheni in *Zweibruck*) Carolina (uxor Ludovici Eberhardi Comitis Leiningenſis) Anna Sibylla (uxor Auguſti Philippi Ducis Holſatiæ) omnes *Comites Naſſoviæ &c. Lineæ Saraspontanæ.* E' quibus Joannes Ludovicus, junxit ſibi Dorotheam Catharinam Palatinam, & habitat *in Ottweiler*, Pater Chriſtiani Ludovici (nati & denati A. C. 1650. Friderici Ludovici (nati 1651.) Annæ Catharinæ (natæ 1653.) Volradi (nati 1656.) Caroli Sigfridi (nati 1659.) Ludovici (nati 1661.) Luiſæ, Mauritii &c. *Comitum Naſſoviæ & Saraponti &c. in Ottweiler.* Guſtavus Adolfus, habitat in *Sarbrück*, & uxorem nactus Claram Hohenloicam, ex ea ſuſcepit Ludovicum Cratonem, Carolum Ludovicum &c. *Comites Naſſoviæ & Saraponti &c. in Sarbruck.* Volradus verò, habitat in *Uſingen*. Vide Philipp. Jac. Spenerum, *Theatro Nobilit. Europ. Part. I. p. 21.* & 164.

SARCHINIUM, ſeu SARCINIUM, primò monaſterium ad Cilindriam fluv. à Trudone Franco Haſbanienſi extructum, dein oppid. in parœcia Tungrenſi, ſub tutela Epiſcoporum Metenſium per annos 440. donec Alexander, Leodicenſis Epiſcopus A. C. 1130. Patronatum Monaſterii oppidique S. Trudonis ab Epiſcopo Metenſi emit. Vulgò *S. Truden*, vel *Truyen*, Gallis *S. Trond*: quibuſdam corruptò nomine *Saintron*. Sed Chronicon Trudonenſe Sarchinium ab oppido S. Trudonis diſtinguit, unde colligit *Valeſ.* Sarchinium locum eſſe oppidô Cœnobioque Trudonenſi proximum, qui vulgò *Kerkum* dicitur. Item vicus in Atrebatibus, vulgò *Serain*. Vide quoque in voce *Centrones*.

SARCIALUPI Antonius, vide *Antonius*.

SARCILES, apud Chrodegangum Epiſcopum *in Reg.* Canonicorum Metenſium c. 29. *Et illi ſeniores illas cappas, quas reddere debent, non commutent. Sarciles accipiant ibi Presbyteri, qui ibidem in domo aſſiduè deſerviunt & illi Diaconi ſeptem, qui in eorum gradu conſiſtunt, aut lineum, unde ipſi ſarciles binos in anno habeant. & ille alius Clerus unusquisque ſingulos. Camiſiles autem accipiant illi Presbyteri &c.* Infrà, *Ipſa autem veſtimenta, illas cappas & ſarciles ad tranſitum S. Martini accipiant: illos camiſiles, viginti dies poſt Paſcha accipiant: illa calceamenta Kal. Septembris habeant.* Carolo du Freſne, ſunt laneæ veſtis, ex panno ſic dicto, ſpecies, in *Gloſſario.*

SARCINÆ, vulgò SARGINES, locus eſt Galliæ, in pago Senonico, inter Pontes Icaunæ & Braium Sequanicum poſitus. Hujus dominus Gaufridus *de Sarcenis* dictus, in terra Sancta, ſtrenuè ſe geſſit, tempore Ludovici IX. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SARCINATOR, ſervus dictus eſt apud Romanos, qui *ſarcienda* veſtimenta accepit; cujus mentio apud Paulum *l. 2. Sentent.* ubi, *Fullo & Sarcinator*, inquit, *qui polienda vel ſarcienda veſtimenta accepit, ſi forte his utatur, ex contrectatione eorum furtum feciſſe videtur, quia non in eam cauſam ab eo videntur accepta.* Similiter Ulpianus *l. 29. ad Edict.* *Licèt mercis appellatio anguſtior ſit, ut neque ad ſervos Fullones, vel* Sarcinatores *vel Textores vel Venaliitarios pertineat.* Lucilius quoque, *Sarcinatorem eſſe ſummum, ſuere centonem optimè.* Inter Servos Negotiatores refert Lau. Pignorius. Hinc *Sarcinatrix*, cujus meminit *Feſtus & antiqua In ſcr. DIS. Manibus Idei, Sarcinatricis.* quæ nempe veſtes *ſarciebat* reficiebatque. Neque enim fidem faciunt *fragmenta* quædam, Corn. Frontonis nomine edita, in quibus legitur, *Sartrix, quæ ſarcit; Sarcinatrix, quæ ſarcinas ſervat*, niſi hîc *ſarcinarum* nomine veniat mundus muliebris, quod non omnino improbandum videtur; cùm legatur in antiquo marmore, *Julia. Jucunda. Aug. L. Sarcinatr. a mundo. mulie.* &c. Et ſanè mundus hic plerunque, non *ſarcinas* modò, ſed & impedimenta militaria æquaverit. At Frontonem ſuetur *Nonius*, in voce *Sarcinatrices*. Vide præfatum Pignorium *Comm. de Servis*, Titum item Popmam *de operis Serv.*

SARCLIDÆ, vel SARCLITÆ vulgò SACLE' SUR JOINE, villa Galliæ, eſt, *ſuper fluv. Joina, in pago Stampenſi*, Dagoberto memorata: ubi *Joina* fluv. Junna eſt, *la Juine*, qui Stampas alluit. Hadr. Valeſ. in voce *Stampæ*.

SARCOCOLLA, lachryma eſt arboris, quæ thuris pollinis effigiem habet: cui ſimilem ſuccum Euphorbiæ putiorem, Plin. *l. 24. c. 14.* eſſe dicit, vide ſuprà in voce *Euphorbia*, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 301.*

SARCOPHAGUS, in *Inſcr. veter.* apud Gruterum *p. 689.* L. Julii Marcelli, qui vixiſſe dicitur ann. 5. diebus 31. *Corpus. integrum. conditum.* Sarcophago. & apud Juvenalem *Sat. 10. v. 172.* ubi de Alexandro,

> *Qui figulo poſtquam munito intraverit urbem,*
> Sarcophago *contentus erit:*

area eſt ſepulchralis, quam πύελον Græci & σορὸν dixêre. Græci enim, qui corpora defunctorum non cremabant, condere ea ſolebant πυέλοις, ex lapide ut plurimum factis, cui natura eſt corpora citò abſumere. Cujusmodi erat Aſſius lapis, quem & σαρκοφάγον, *ab edendo carnes*, propterea Græci nuncupârunt. Plin. *l. 36. c. 17.* *In Aſſo Troadis* Sarcophagus *lapis fiſſili venâ ſcinditur.* Ubi quod *fiſſilem venam* vocat, *Dioſcorides* σχιστὸν, item ἀλαζονικὸν, appellat. Subjicit, *Corpora defunctorum condita in eo abſumi conſtat, intra XL. diem exceptis dentibus.* Poſteà verò, Σαρκοφάγοι dicti ſunt quilibet mortuorum loculi, etiamſi ex alia materia fierent. Quemadmodum Δελφικαὶ τράπεζαι, quarum facturâ Delphi nobiles, poſtmodum quilibet abaci, eâ formâ facti, Delphicarum nomen habuêre. Hinc *Sarcophagi Porphyretici* meminit Anaſtaſius *in Sylveſtro*: Hodieque *Sarcolium* dicunt Galli, quamlibet arcam ſepulchralem, voce detortâ ex *Sarcophagulus*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1203. &* 1204. ut & ſuprà, in voce *Aſſius Lapis*. Propriè verò *Sarcophagus* dictus eſt, illa area, quâ grandiores natu integris corporibus condebantur, in loco communi, vel ante aras. Infantum enim, quibus mortuis nec inferias libârunt, nec eos antè dentes natos uſſêre; nulla nec buſta, nec *Sarcophagi*, ſed Suggrundiaria, de quibus infrà, fuerunt, corporibus eorum in utensilis, quia is vetuſtior mos, impoſitis, Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ vox capſam majorem SS. reliquias continentem nonnunquam notat. Sic Ditmarus *l. 6. Sarcophagum ingentem, ad includendas Sanctorum reliquias de argento fecit* &c.

SARCULUM, inſtrumentum ruſticum de quo vide infrà voce *Sarritor*. Mediô ævô *Vanga* dici cœpit, ut infra videbimus, ubi & pro armorum genere hanc vocem ſumtam, & ruſticos ejuſmodi inſtrumentis armorum locò uſos eſſe, ex *Gervaſio Dorobern.* docebimus.

SARDA, gemma rubeæ concolor, unde etiam nomen; rubrica enim Hebræis eſt שרד *ſered*, unde Phœnices סרדא *ſarda* fecêre, Græci σαρδὼ & σάρδιον. Certè rubere ſardium, in confeſſo eſt. Hinc Orpheus *in Achate*,

— σάρδια

—— σάρδιά θ' αἱμάεντα,

Sardiaque ſanguinea,

dixit. Et Theophraſtus de *Lapid.* Τῦ γὸ σαρδίυ τὸ μὲν διαφανὲς, ἐρυθρότερον, &c. Plin. quoque *l.* 37. *c.* 7. *Sardium inter lapides rubros recenſet.* Et in India, deſcribit trium generum, rubrum &c. Itaque cum Apocalypſ. *c.* 4. *v.* 3. Joanni Deus appareat in ſolio ſedens ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίνῳ, *aſpectu ſimilis lapidi jaſpidi & ſardio.* Veteres, ut jaſpidis colore aquæ diluvium, quô prior mundus periit: ita rubrô, *ſardii* colore, ignem ultimi judicii, quô poſterior abſumetur, ſignificari volunt; in qua ſententia ſunt, Victorinus Pictavienſis (ſi verè opus eſt illius) & Primaſius *in Apocalypſin.* Quô pactô corruit opinio illorum, qui vel à *Sardibus*, vel ab Inſul. *Sardinia*, gemmam hanc dictam volunt; cùm tamen in neutro horum locorum reperiatur. Uti autem corallii rubor prorſus ſanguineus eſt, imo ſandiceus ac ſandarachinus; ſic in ſardio color eſt languidior atque dilutior, & illi colori ſimilior, quem à carne *incarnatum* linguæ vernaculæ appellant. Unde eſt, quod huic ipſi lapidi *carneoli*, vel corruptè *corneoli*, nomen hodie indiderunt Europæi ferè quotquot ſunt. Itaque auctore Pliniô eôdem *l. cit. c.* 6. *Sardonyches olim, ut ex nomine ipſo apparet, intelligebantur candore in ſarda, h. e. velut carnibus ungue hominis impoſito, & utroque tranſlucido.* Senſus eſt, ut *ſardam* carni, ita onychem ungui humano eſſe concolorem, ac proinde tanquam ungue perſpicuo, carni itidem perſpicuæ ſuperinductô, fieri ſardonychem &c. Viliſſimam eam gemmarum eſſe, Solinus *c.* 17. ſcribit; ſed deceptus fortè verbis Plinii, qui, cùm carbunculum, ſandaſtrum, lychnitem, & calchedonium ſcalpturæ pertinaciter reſiſtere, partemque ceræ in ſigno tenere dixiſſet; addit continuò poſt, *E diverſo ad hæc ſarda utiliſſima*: nempe ad ſcalpturam, & ſignum, ut quæ nec ſit δύσγλυπτος, nec ceram in ſigno teneat. Ipſe certè Plinius, *l.* 37. *c.* 10. plus centum gemmas hâc viliores, per alphabeti ordinem, recenſuit. Idem *vulgarem ſardam* eſſe dicit, *non vilem*: quin Babyloniam maximè laudat, & alibi quaſdam deſcribit argenteis, quaſdam aureis venis ſublitas, mares quoque excitatiùs aſſerit fulgere, nec ullam tranſlucentium tardius ſuffuſô humore hebetari. Hâc denique gemmâ ſubjungit quaſdam, apud Menandrum & Philemonem, fabulas ſuperbire. Menandri nempe de *Sarda* locus, fuit, ἐν Παιδίῳ,

Εἶναι σμάραγδον ὤστ' ἰδὲ καὶ σάρδιον;

apud *Athenæum.* Eaſdem in mundo muliebri cenſet Ariſtophanes, in altera Θεσμοφοριαζουσῶν, quarum fragmenta extant, apud Clementem Alexandr. *Pædagogi l.* 2. *c.* 12. & Pollucem *l.* 7. *c.* 22. ubi inter alia hic verſus,

Πεμφολυγας, λινόζωμα, ἐλίκας, σάρδια

Imò in Theophraſto in rariſſimis cenſetur. Quò facit, quòd è XII. gemmis de Aaronis pectorali, prima eſt τὸ σάρδιον *Exod. c.* 28. *v.* 17. & cùm Tyrio Principi dicitur, παντὶ λίθῳ χρηστῷ ἐνδέδεσαι &c. Ezech. *c.* 28. *v.* 13. rurſus Σάρδιος, primus eſt è XII. gemmis, quibus ille ornatur. Et quamvis *Sardam Theophraſtus* in iis lapidibus cenſeat, qui placent τῇ ὄψει μόνον, *ſolâ viſu*: tamen apud *Epiphanium*, *medendi vim habet & eâ Medici utuntur*, πρὸς οἰδήματα καὶ ἄλλας πληγὰς ὑπὸ σιδήρου γιγνομένας, *ad tumores & alias plagas ferrô inflictas* &c. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter l.* 5. *c.* 7. Laudatiſſimam *Sardam* circa Babyloniam eſſe, ſuprà diximus, ubi de *Ophietide Petra*, quam, cùm lapicidinæ quædam aperirentur, hærentem in ſaxo, cordis modô repertam, *Plinius* tradit, ſed metallum hoc, i. e. hoc genus marmoris vel ſaxi, defeciſſe addit. Δίπτυχον, quoddam *Sardæ* genus dictum, quæ paulo amplior eſſet, quaſi magnitudinem haberet duplicis σφραγῖδος: quô nomine ſigillum primò, inde *gemma* dicta eſt, quòd primus & vetuſtiſſimus apud Græcos uſus earum eſſet, ut ſculptæ auro includerentur, digitoque ad ſignandum geſtarentur, Salmaſ. *ad Solin. p.* 98. Vide quoque infrà in voce *Sardarari*.

SARDABALA, fluv. Tingitanæ provinciæ, Plin. *l.* 5. *c.* 2.

SARDACHATES, inter achatis gemmæ cognomina, apud Plin. *l.* 37. *c.* 10. de quo vide eundem Salmaſ. ubi ſuprà, *p.* 130.

SARDANA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptolem.*

SARDANAPALUS, Aſſyriis *Thonos Concoleros*, A. M. 3215. ſecundùm quoſdam, 3158. ſecundùm alios, ultimus Aſſyriorum rex, triceſimus à Nino, omni libidinis mollitieique genere effœminatiſſimus: adeò, ut non erubuerit inter ſcortorum greges nere, & muliebri habitu fœminas omnes laſciviâ anteire. Quamobrem indignum rati Aſſyrii tali fœminæ parere, duce Arbace deficientes bellum Sardanapalo intulerunt. Qui victus in regiam ſe recepit; & extructâ pyrâ, rebuſque omnibus chariſſimis eo congeſtis ſeipſum unà cum regia combuſſit, *Herodot.* An.) 3178. an 3234' Sicque finem*Aſſyriorum regno impoſuit. Hunc regem Ninives fuiſſe nonnulli credunt, ad quem Jonas Propheta miſſus. Vide Juſtinum *l.* 1. *c.* 3. Diodor. Sic. *l.* 1. *Bibl.* Athen. *l.* 12. Euſeb. *in Chron.* Torniel. & Salian. *in Annal. Vet. Teſtam. Petavium*, *Scaligerum*, *Calviſium*, &c. Cicer. *l.* 5. *Tuſc. Qu. c.* 35. *Quomodo igitur jucunda vita poteſt eſſe, a qua abſit prudentia, abſit moderatio? Ex quo Sardanapali opulentiſſimi Syriæ regis error agnoſcitur, qui incidi juſſit in buſto:*

Hæc habeo quæ edi, quæque exaturata libido
Hauſit, at illa jacent multa ac præclara relicta.

Quid aliud (inquit Ariſtoteles) *in bovis, non in regis ſepulchro inſcriberes? Hæc habere ſe mortuum dicit, quæ ne vivus quidem diutius habebat, quam fruebatur.* Idem ad Atticum *l.* 10. *Ep.* 8. *Ni forte tu Sardanapali vice in ſuo lectulo mori malle cenſueris.* Ovidius *in Ibin. v.* 311.

Inque pyram tecum chariſſima corpora mittas,
Quem finem vitæ Sardanapalus habet.

Juvenalis *Sat.* 10. *extr.* qualis animus expoſcendus à Diis, monſtrans:

Neſciat iraſci, cupiat nihil, & potiores
Herculis ærumnas credat, ſævoſque labores,
Et Venere, & cœnis, & plumis Sardanapali.

Vide Maxim. Tyrium *Diſſertat.* 29. *extr.* & *Scholiaſten* Ariſtoph. Epitaphium ejus Græcè ſic retulit Clemens *ſub finem l.* 2. *Stromatum*:

Ταῦτ' ἔχω ὅσ' ἔφαγον, καὶ ἐφύβρισα, καὶ μετ' ἔρωτος
Τέρπν' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια κεῖνα λέλειπται.
Καὶ γὰρ ἐγὼ σποδός εἰμι Νίνου μεγάλης βασιλεύσας.

Athenæus tamen *l.* 12. aliam inſcriptionem fuiſſe monumenti Sardanapali indicat, ex qua appareat, ipſum minimè fuiſſe ignavum; illam nimirum: Σαρδανάπαλος Ἀνακυνδαράξεω Ἀγχιάλην ἔδειμε, καὶ Ταρσὸν μιῇ ἡμέρῃ. ἀλλὰ νῦν τέθνηκε. Euſebii codices MSS. *Sardanapallon* vocant, ut obſervat magnus *Scalig.* qui putat hoc nomen in obſcœnam notam à Græcis detortum. Nam πάλλος idem quod φαλλός; Quò ſine dubio reſpexit Cicero *l.* 3. *de Rep. Sardanapallus ille vitiis multò, quam ipſo nomine deformior.* Invenitur etiam apud *Heſychium*: Σαρδανάπαλλα, αἰδοῖα, ubi reſtituendum arbitror αἰδοῖα. Pro vulgata lectione ſtant *Strabo*, *Diodor.* aliique vetuſti hiſtorici. Et, ut rectè idem *Scaliger* monet, *Sardanapalus* eſt Aſſyriacum סרדן פל *Sardan pal*, poſteriorque vocula legitur etiam in nomine Regis *Tiglathpaleſar*. *Nic. Lloydius.*

SARDARARII, in *Baſilicis Græc.* exponuntur *cabitarii* ſeu *cavitarii*, h. e. gemmarum cavatores; à *ſarda* gemma: quam omnium gemmarum optime facillimèque ac utiliſſimè ſcalpi, ſuprà ex Plinio diximus. Idem *ibid. Experiuntur à ſcalptoribus, ferroque includuntur, nullam non duritiam ex facili cavantes.* Salmaſ. *ad Flav. Vopiſc. in Saturnino. c.* 8.

SARDEMISOS, Tauri montis promontor. inter Lyciam & Pamphyliam, Plin. *l.* 5. *c.* 27.

SARDENE; mons ad Hermum fluv. *Herodot.*

SARDES, vide *Sardis*.

SARDESSUS, urbs Lyciæ prope Lyrneſſum, ubi *Sardeſſius* Jupiter colitur, *Stephan.*

SARDEUNA, Armeniæ minoris oppid. *Ptolem.*

SARDIÆI, Dalmatiæ populi *Polybius*. Vide *Ardiæi*.

SARDIÆON, mons Bœotiæ, apud Aſopum. *Steph.*

SARDIANI, quò pactò à Smyrnæis, ancillarum coitu, victi fuerint, vide in dictione *Smyrnæi*.

SARDIANICA Veſtimenta, i. e. *punicea & coccina*, memorantur *Æliano*, ubi de puniceis Perſarum veſtibus, τὰ ἀνθινὰ δὲ Σαρδιανικὰ ἀξιόλογά τε καὶ πολλά, ἔτι ἔχει. Hinc *Heſych.* Σαρδιανικὸν βάμμα, τὸ φοινικοῦν. Quem colorem ὀξυφοινικοῦν vocabant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 344. & infrà in voce *Oxyblatta*.

SARDICA, Thraciæ urbs Epiſcopalis mediterranea *Ptolem. Triadizza* Bulgaris, *Sophiano*. Turcis & Græcis *Sophia*. Nunc Bulgariæ caput, ad Ciabrum fluv. verſus Hæmum montem. Hîc Concilium à Conſtantio & Conſtante celebratum, Ruffinô & Euſebiô Conſulib. A. C. 347. quô Nicenum Concil. confirmatum, Athanaſius abſolutus, & Epiſcopi quidam heterodoxi depoſiti ſunt. Interim Ariani, qui huc citati venire recuſârunt, Conciliabulô Philippis Thraciæ inſtitutô Conſubſtantialitatem Filii cum Patre damnârunt, & Athanaſium, alioſque Epiſcopatu judicârunt indignos, aliô Symbolô conditô: quô autem tutiùs fallerent, Sardicenſis Concilii nomen huic cœtui affinxerunt: quô plurimi decepti ſunt. Vide Theodoret. *l.* 2. Socrat. *l.* 2. Sozom. *l.* 3. Athanaſ. *Apol.* 2. *ad Solit.* Hilar. *frag. Synod.* &c. Daciæ item oppidum, *Eutropius*.

SARDICENSES Canones XXI. cum in Codice Eccleſiæ Univerſæ non extitiſſent, teſte Dionyſiô Exiguô, qui in verſione nova Codicis Græci, Præfat. ad Stephanum Epiſcopum, ait, *in Chalcedonenſis Synodi Decretis, finem eſſe Græcorum Canonum, quibus ſe ſubjecêre Sardicenſis & Africani Concilii decreta*; à Trullanis Patribus, poſt Juſtinianum Imperatorem demum additi ſunt, unà cum aliis quibuſdam. E quibus colligit Vir Cl. Chriſtophorus Juſtellus, Synodum Sardicenſem à Græcis inter Orientales Synodos non fuiſſe relatam, quippe cujus Canones non Græcè, ſed Latinè, primùm editi fuiſſent. Pergit, *Sed alia eaque potiſſima ratio extitit, cur ſtatim ab initio illius Synodi Canones ab Orientalibus Eccleſiis non fuerint admiſſi; nimirum ob Canones de Appellationibus ad Romanam ſedem, qui è diametro Canonibus Antiochenis adverſabantur, quos Epiſcopi Orientales ediderant, qui appellatione extra diœceſim graviter & iniquò animo ferebant. Quemadmodum & Africani Patres, qui eandem ob cauſam Sardicenſes Canones neglexerant, non appellationes tranſmarinas libenter admittebant, quippe qui eadem, quâ Orientales, prærogativâ ſe tuebantur, ut ex variis Codicis Eccleſiæ Africanæ canonibus palam eſt, in Præfat. Biblioth. Juris Canon.* Quimodo eoſdem Canones, pro Nicænis. Synodi VI. Carthagin. Patribus obtrudere voluerit Zoſimus Papa, vide apud Gerh. von Maſtricht. *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 67.

SARDINELLA, magnus vicus, ad Orientem Damaſci, in tribu Manaſſe, qui ſe à Chriſtianis ſolùm admittit incoli, alios verò, ante confectum primum habitationis annum enecat, *Bonavent.*

SAR-

SARDINIA, inſul. & regnum in mari Liguſtico, à variis habitata populis, tandem à Pœnis occupata eſt, quibus tamen illam Romani eripuerunt. A Saracenis poſtmodum capta, inde à Pipino ejectis, A. C. 809. diu Piſanis & Genuenſibus contentionis argumentum fuit: Donec ab Arragoniæ regibus Hiſpaniæ regno unita eſt: à tempore Martini, qui mortuo in Sicilia Martino genero, Arragoniæ, Siciliæ & Sardiniæ regna conjunxit, A. C. 1409. ubi hodie Vice-Rex. Surita *Ind.* *l.* 2. Mariana *l.* 15. Cluv. *Introd. Geograph.* *l.* 15. Græcis Σαρδὼ Σαρδοῦς. Item Σαρδὼν Σαρδόνος. *Heſych.* Σαρδὼν, νῆσος μεγάλη πλησίον Ἀφρικῆς, ἡ καὶ Σαρδώνη, vel potius Σαρδονία: Dionyſ. Perieg.

Σαρδώ τ' εὐρυτέρη καὶ ἀπείριτος εἰν ἁλὶ Κύρνος.

Incolæ Græcis plerumque Σαρδῶοι, & nonnunquam Σαρδόνιοι ac Σαρδώνιοι. Romanis verò *Sardi*. Nomen id unde originem traxerit, planè incertum eſt; quippe Græcorum fabulas ſequi piget. Sic Martianus Capella, *l.* 6. *Sardinia à Sardo, filio Herculis, appellata.* Idem habet *Solin.* cum *Iſidoro*. Eadem Græcis Σανδαλιῶτις & Ἰχνοῦσα à figura fuit appellata. *Steph.* Ἐκαλεῖτο δὲ Ἰχνοῦσα διὰ τὸ ἐοικέναι ἀνθρώπου ἴχνει. Plin. *l.* 3. *c.* 7. *Sardiniam Timæus Sandaliotin appellavit, ab effigie ſoleæ, Myrſilus Ichnuſam, à ſimilitudine veſtigii.* Claudian. *de bello Gildonico* v. 507.

Humanæ ſpeciem plantæ ſinuoſa figurat
Inſula, Sardiniam veteres dixere coloni.

Silius Italicus *l.* 12. *v.* 355.

Inſula fluctiſono circumvallata profundo
Caſtigatur aquis, compreſſaque gurgite, terras
Enormes cohibet nudæ ſub imagine plantæ.
Inde Ichnuſa prius Grajis memorata colonis.

Pauſan. *in Phocicis*: Ὄνομα δὲ τῇ Σαρδοῖ τὸ ἀρχαῖον οὐκ οἶδα ὅ,τι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἐγένετο; οὐκ οἶδα. Ἑλλήνων δὲ οἱ κατ' ἐμπορίαν ἐσπλέοντες Ἰχνοῦσσαν ἐκάλεσαν, ὅτι τὸ σχῆμα τῇ νήσῳ κατ' ἴχνος μάλιστά ἐστιν ἀνθρώπου. Magnitudinem ejus quod attinet, Hiſtiæus Mileſius apud Herodotum *l.* 5. νῆσον μεγίστην vocat. Scylax *in Periplo*: Μεγίστη Σαρδὼ, δευτέρα Σικελία. Diodor. Sic. *l.* 5. Ἐχομένη δὲ τῆς Κύρνου νῆσός ἐστιν ἡ προσαγορευομένη Σαρδὼ, τῷ μεγέθει παραπλήσιος τῇ Σικελίᾳ. Pauſan. *ubi ſupra*: Ἡ δὲ Σαρδὼ μεγέθει μὲν καὶ εὐδαιμονίᾳ ἐστὶν ὁμοία ταῖς μάλιστα ἐπαινουμέναις. Polybius *l.* 1. Ἡ μὲν Σαρδὼ νῆσος καὶ τῷ μεγέθει, καὶ τῇ πολυανθρωπίᾳ καὶ τοῖς γεννήμασι διαφέρουσα. Plura vide apud Cluver. *de Sard. Antiq. c.* 1. Habet hæc inſula à Septentrione montes editiſſimos, qui prohibent quo minus à Borea poſſit perflari, quo fit ut aëris peſtilentiæ maximè ſit obnoxia. Quo nomine olim tam malè audivit, ut M. Cicero Quintum fratrem moneat, etiam tum cùm optimè valeret, meminiſſe eum debere, in Sardinia ſe eſſe; & alibi Tigellium quendam Sardum hominem eſſe ait patriâ ſuâ peſtilentiorem. Martialis quoque Sardiniam Tyburi, tanquam ſaluberrimo loco peſtilentiſſimum opponit: *l.* 4. *Epigr.* 60.

Nullo fata loco poſſis excludere, cùm mors
Venerit, in medio Tybure Sardinia eſt.

Strabo *l.* 5. νοσερὰ ἡ νῆσος τοῦ θέρους. Mela *l.* 2 *c.* 7. *Cæterum fertilis, & ſoli quam cœli melioris, atque ut fœcunda, ita pene peſtilens.* Silius Italicus *loc. cit.* v. 370.

Serpentum tellus pura ac viduata venenis;
Sed triſtis cœlo, ac multâ vitiata palude.

Cauſam hujus rei Claudian. *loc. cit.* v. 509. eleganter expreſſit:

Dives ager frugum; Pœnos, Italoſque petenti
Opportuna ſitu, quæ pars vicinior Afris,
Plana ſolo, ratibus clemens: quæ reſpicit Arcton,
Immitis, ſcopuloſa, procax, ſubitiſque ſonora
Flatibus: Inſanos infamat navita montes.
Hinc hominum, pecudumque lues, hinc peſtifer aër
Sævit, & excluſis regnant Aquilonibus Auſtri.

Fertilitatem hujus inſulæ quod attinet, ſuprà Polybium & Pauſaniam audivimus. Inde Val. Max. *l.* 7. *c.* 6. *Siciliam & Sardiniam benigniſſimas urbis Romanæ nutrices* vocat. Silius ubi ſupra, v. 372.

Quà videt Italiam, ſaxoſo torrida dorſo,
Exercet ſcopulis latè freta; pallidaque intus
Arva coquit, nimium Cancro fumantibus Auſtris
Cætera propenſæ Cereris nutrita favore.

Strabo *l.* 5. Ἔστι δὲ αὐτῆς τὸ πολὺ μέρος τραχὺ, καὶ οὐκ εἰρηναῖον, πολὺ δὲ καὶ χώραν ἔχον εὐδαίμονα τοῖς πᾶσι, σίτῳ δὲ καὶ διαφερόντως. Horatius *l.* 1. *Carm. Od.* 31.

——— *Non opimæ*
Sardiniæ ſegetes feracis.

Sardi venales, Proverbium apud Cicer. *l.* 7. *Ep.* 24. *ad Gallum*, quod vulgò de negotio prolixo accipiunt; ex eo, quod Gracchus captâ Sardiniâ, tantam captivorum multitudinem abduxit, ut in eâ vendendâ multum temporis inſumptum fuerit. Licet alii per Sardos Etruſcos intelligunt, quòd à Lydis, quorum Sardis urbs regia erat, genus duxerint; eoſque vænales appellari, quaſi dubiæ fidei, & omni vento mobiles. Cæterùm Proverb. *Sardi venales, alius alio nequior*; auctoribus Feſto & Plutarch. *in Quæſt. Rom.* ortum eſt ex ritu in ludis Capitolinis uſitato, in quibus auctio ſimulabatur Vejentium & noviſſimus producebatur ſenecio, cum toga prætexta bullaque aurea, præſante atque incinente præcone, *Sardi venales* &c. At *in Romulo* Plutarch. ab ultimo Regis hujus mortalium operum cum Vejentibus prælio arceſſit originem: traductum eorum Ducem in triumpho, provectæ ætatis, ſed viſum imprudenter, nec pro ætate rem geſſiſſe; inde θύοντες ἐπινίκια, ſenem per Forum in Capitolium trahere prætextatum cum bulla puerili & hoc carmine Præconis. Vejentes nempe Etruſci, at Etruſci Lydorum coloni, quorum caput olim *Sardes*. Sed præterquam quòd à Sardibus gentile non eſt *Sardi*, nimis longè denominatio hæc petita eſt Vejentium & vix Poëtæ permittenda, nedum ut Romanum vulgus in Vejentibus illudendis, ex ultimis Thuſcorum antiquitatibus, appellationem illorum erueret. Alia refertur ſententia Capitonis apud Feſtum, Tib. Gracchum, collegam, P. Valerii Faltonis, in Conſulatu *Sardiniam* Corſicamque ſubegiſſe, nec prædæ quicquam, præter mancipiorum viliſſimam multitudinem, fuiſſe. Utramque interpretationem, ut nugaciſſimam, nec unius aſſis, proſcribens Joh. Meurſius *Miſcell.* *l.* 3. tanquam duplici ignominiæ vocabulo homines nequiſſimos, *Vernales* & *Sardos* appellatos, ſcribit. Sed vernarum, præter ceteros ſervos, ſcelera & inde *vernales*, pro omnium nequiſſimis, nuſpiam reperire eſt. Gronovius itaque, non Vejentium auctionem principium iſti dicto dediſſe, ſed vel cladem *Sardorum* à Tib. Sempronio Graccho Prætore, à quo hoſtium cæſa vel capta 80000. Liv. *l.* 41. iis illatam: vel occupationem ejus antè ſine ullo ſanguine factam à Romanis, cenſet. Certè peſſimè ſerviſſe *Sardos* teſtatur Euſtathius, Dionyſii Scholiaſtes: idque ob indomitam eorum contumaciam, cujus cauſam probabilem ſuppeditat Diodor. Sic. *l.* 4. & 5. Jolao coloniam Theſpiadarum in *Sardiniam* duducendi oraculum datum, ὅτι τοῖς τῆς ἀποικίας ταύτης κοινωνήσασι διαμενεῖ τὰ τῆς ἐλευθερίας ἀκατάλυτα τὸν αἰῶνα; atque ideo nec Carthaginenſes nec Romanos, quantiſcunque cladibus, ita univerſam Inſulam ſubigere potuiſſe, ut non plurimi repudiatâ omni juriſdictionis externæ patientiâ in montes illos Inſanos refugerint & per antra ac ſpecus ſylvaſque ferarum, quàm hominum imperantium, conſortia ferre maluerint. Unde Livius, Ilienſes *Sardiniæ* gentem ne ſuâ quidam ætate omnem perpacatam fatetur, *l.* 40. Tacitus etiam *l.* 2. *Annal.* *c.* 85. 4000. Libertini generis, Judaicâ Ægyptiâve ſuperſtitione infectos, in *Sardiniam*, coërcendis illis latrociniis, ablegatos ſub Tiberio, ſcribit: & Floro *l.* 2. *c.* 6. gentium illius Inſul. *feritas & gens contumax viliſque mortis*, memoratur, ut alia omittam. Poſtquam igitur *Sardi* non ſemel rebellantes devicti, qui de captivis ſub corona venierant, nequiter ſerviendo dederunt occaſionem proverbio de ſuæ nationis mancipiis: à quo tempore in Ludis Capitolinis Præcones (quos in illis mancipiis jumentiſve, quæ non promtos invenirent emptores, dicacitatem ſuam exercuiſſe, docet Apulejus *Mileſ.* *l.* 8.) cæteris jocis in mancipia minimi pretii hanc quoque adjecerunt præfationem: *Sardi venales, alius alio nequior.* Hæc enim ultima verba, non explicationem eſſe Feſti, ut voluit Scaliger; ſed partem Proverbii, auctor eſt Cic. *Fam. Epiſt.* *l.* 7. *ep.* 24. ubi de Phamea & M. Tigellino Hermogene nepote illius, modulatore optimo, in Sardinia nato loquens, *Habes*, inquit, *Sardos venales, alium alio nequiorem.* Uſus Proverbii tutiſſimus eſt, non in negotio infinitæ prolixitatis atque inexplicabili (ut, reſpiciens ſolùm illud *longa venditione*, apud Victorem, ſtatuit Eraſmus) ſed vel in mercimoniis nihili & faſtidiendæ abundantiæ vel in duobus pluribuſque ex ea nota mortalibus, ut, cui palmam improbitatis & nequitiæ tribuas juſtiùs, cuncteris & dubites, præſertim ſivel ipſe ſeſe vel alii illos venditent: Quales Octavium, Lepidum, Plancum, Aſinium, poſt Mutinenſe prælium, Cicero & Senatus experti. Vide Joh. Frid. Gronov. *de Pecun. vet.* *l.* 4. *c.* 10. *Sardonius riſus*, adagium eſt in eos, qui intus triſtes, foris lætitiam ſimulant, ab herba *Sardoa*, quæ guſtata dulcis videtur, ſed mortem affert, rictu ora contrahens, ut moriens ridere videatur, Solinô *c.* 4. teſte. Pauſan. *in Phocicis*: Πλὴν δὲ βοτάνης μιᾶς καθαρεύει καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἡ νῆσος, ὃ ἐργάζεται θάνατον. ἡ πόα δὲ ἡ ὀλέθριος σελίνῳ μέν ἐστιν ἐμφερὴς, τοῖς φαγοῦσι δὲ γελῶσιν ἐπιγίνεσθαι τὴν τελευτὴν λέγουσιν. ἐπὶ τούτῳ δὲ Ὅμηρός τε καὶ οἱ ὕστερον ἄνθρωποι τὸν ἐπὶ οὐδενὶ ὑγιεῖ Σαρδόνιον γέλωτα ὀνομάζουσι. *Heſychius*: Σαρδόνιος γέλως, ὁ καθ' ὑπόκρισιν, ἢ ἐπὶ κακῷ ἐπιμεμιγμένος γέλως. ἢ ὑποκοριστικῶς Σαρδόνιος γέλως, οἱ τὴν Σαρδὼ κατοικοῦντες, τῷ Κρόνῳ θύοντες γελῶντες, καὶ ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους. αἰσχρὸν γὰρ ἡγοῦντο δακρύειν καὶ θρηνεῖν. ὅθεν οὖν τὸν προσποίητον γέλωτα κεκλῆσθαι Σαρδόνιον. ἔνιοι δὲ ὑπὸ Σαρδόνος τῆς νήσου. φύεται γάρ τις βοτάνη ἐν αὐτῇ, ἧς οἱ γευσάμενοι μετὰ σπασμοῦ καὶ γέλωτος ἀποθνήσκουσιν. ἄλλοι δὲ τὸν καθ' ὑπόκρισιν γινόμενον γέλωτα, Σαρδόνιον καλεῖν εἰώθασιν, ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι τοὺς ὀδόντας. Dio Chryſoſtomus *Orat.* 32. Τὴν γοῦν βοτάνην ἀκηκόατε τὴν Σαρδόνιον καλουμένην, ἣ γέλωτα μὲν ποιεῖ, χαλεπὸν δὲ νόσον καὶ ἐπ' ὀλέθρῳ. Nonnus *Baſſaricôn* *l.* 20.

Σαρδόνιοι γελόωσι φιλοκέρτομοι ἴαχε φωνῇ.

Videndus de la Cerda *in illud Virgil. Eclog.* 7. *v.* 41.

Imò ego Sardois videor tibi amarior herbis.

Alii proverbium derivant à *Sardone*, Carthaginenſ. regione, ubi filii parentes ſeptuagenarios Saturno ridentes ſacrificabant, teſte *Zenodoto*. *Sardonia tinctura* apud *Heſych.* de colore præcellenti, qualis olim in Sardinia fuit: & per metaphoram de eo, qui pudore rubeſcit, aut plagis ſanguine conſpergitur. Appellationem denique hujus inſulæ quod attinet, Bochartus Σαρδὼν, vel Σαρδόνος nomen Punicum eſſe putat. Ebræis סעד *Saad*, eſt *greſſus*, ſive *veſtigium*. Inde Σαρδὼ, vel Σαρδὼν dicta videtur hæc inſula, ſi vel Græci *R.* inſeruerint, aut etiam ipſi Pœni, quâ epentheſi nil frequentius, ut Ebræis *Dameſek*, & *Darmeſek*, quod pluribus probat eruditiſſimus author. *p.* 632. Incolæ *Strab.* & *Diodoro* *Jolai*, ſeu *Jolaenſes* dicuntur, eoſque poſtea *Strabo* *Diagrebes* dictos ſcribit. Sed, qui inſulam ipſam primùm inhabitarint, non ſatis certò inter au-

thores conſtat: hoc tamen verum eſt, Romanos cum Carthaginenſibus de ipſa decertantes, ejus dominium obtinuiſſe, ibique ſuas colonias poſuiſſe. Cadente poſtea Rom. Imperiô, Saracenorum jugum inſula hæc ſuſtinuit, donec capta fuit à Genuenſibus & Piſanis, ipſamque Roman. Pontifex ex horum manibus ereptam, in feudum Arragonenſium regi dedit, unde poſtea hæreditariô jure ad Carolum Quintum tranſlata fuit, atque dein ad Philippum Hiſpaniæ Regem, ejus filium. In hac ſola reperiuntur animalia illa, quæ *muſrones*, vel *muſtriones* vocantur; animalibus nocuis & ſerpentibus caret, etſi vulpem habeat, & ſoliſugam (animal perexiguum, araneis formâ ſimile) nutriat. Aliàs cum titulo regni. Longa eſt 170. mill. paſſ. latitudo major 80. Circuitus autem 450. A Corſica diſtat freto 6. mill. paſſ. Regitur à Prorege Hiſpaniæ, dividiturque in duas partes fluv. *Cedro*, & *Tirſo*, nempe in Borealem partem, ſeu Lugodorinam, *Capi di Lugodori*, & in Auſtr. ſeu Calaritanam, *Capo di Cagliari*. Ferè 400. mill. paſſ. ab Inſula Baleari minori in Ortum. Totius inſulæ caput eſt Calaris, *Cagliari*, in parte Auſtrali inſulæ. *Baudrand.*

Urbes Sardiniæ hâc tempeſtate: quæ 18. olim Epiſcopali
ſede decoratæ, nunc ſeptem ſunt,

Algarium, *Algher*, ſub Archiepiſcopo Turritano, cui ſedes Biſarienſis eſt juncta.
Arborea, *Oriſtagni*, Archiepiſcopalis, cui ſedes Sanctæ Juſtæ juncta fuit.
Boſa, ſic vulgò, ſub Archiepiſcopo Turritano.
* Calaris & Caralis, *Cagliari*, Archiepiſcopalis, & ſedes Proregis, cui Epiſcopatus Galtellinenſis, Olinenſis, & Suellenſis adjuncti ſunt.
Caſteum Aragonenſe, *Caſtell Aragoneſe*, ſub Archiepiſcopo Turritano.
Emporiæ, *Ampurias*, quæ & Caſtrum Aragonenſe.
Phauſania, *Terra nova*, cujus ſedes Emporienſi copulata eſt.
* Saſſaris, *Saſſari*, Archiepiſcopalis, Turritanæ urbi ſuffecta, cui etiam ſedes Torrenſis adjuncta fuit.
* Turris Libyſſonis, *Torre*, Archiepiſcopalis, cujus ſedes Saſſarim tranſlata eſt.
Villa, ſeu vallis Eccleſiæ, Sulcitanæ ſuffecta, demum Calaritanæ conjuncta.
Uſellis, vulgò *Uſellus*, ſeu *Santo Pietro de Uſellus*, Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Arborenſi, cui etiam ſedes Turris Albæ contributa fuit.

SARDIS, SARDES, *Strab.* & *Xenophonti*, urbs Lydiæ Archiepiſcopalis & metropolis, ad Tmoli montis radices inter Thyatiram ad Boream 36. & Philadelphiam ad Auſtrum 26. mill. paſſ. Sedes regni olim, ſub Mermnadibus, Gygis poſteris. A' Cyro capta, Olympiad. 59. ab Ariſtagora, 20. navibus ab Athenienſibus adjuto, direpta, A. C 250. Urb. Cond. 69. Olympiad. reparata dein, ſub Græcorum imperium tranſiit. Hic Cleopatra Alexandri Magni ſoror, ab Antigono occiſa, A. C. 446. Urb. Cond. Poſt quæ ab Antiocho expugnata, A. C. 540. varias ſubiit vices. Primò Evangelii Lucе à Johanne Apoſtolo colluſtrata, paulo pòſt in Idololatriam revoluta eſt. Euthemium Epiſcopum ejus flagris cæſum necari curavit Michaël Balbus Imperator, A. C. 825. Vide Apocalypſ. *c.* 1. *&* 3. Herodot. *l.* 5. Horatius *l.* 1. *Ep.* 11. *v.* 2.

Quid concinna Samos? quid Crœſi regia Sardis?

Ovid. *Met. l.* 11. *v.* 137. *de Mæandro:*

Vade, ait, ad magnos vicinum Sardibus amnem.

Hodie ad exiguitatem pauperis vici redacta, paſtoribus ſolùm inhabitatur, qui, majore parte Turcæ, meſquitam ibi habent, nullo Chriſtianis ibi adhuc parvo numero ſuperſtitibus ad cultum divinum loco relicto. Vocatur etiamnum *Sardo*, tranſitu ſolùm Caravanæ Smyrnâ Aleppum, atque inde in Perſas euntis, nobilis. Memoriam tamen veteris magnificentiæ ſervat eximius nummus, in quo caput ejus turrigerum viſitur, cum *Inſcr.* CAPΔIC ACIAC ΛΥΔΙΑC ΕΛΛΑΔΟC Α ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. SARDIS ASIÆ LYDIÆ GRÆCIÆ METROPOLIS, apud Jac. Sponium *Itiner. Græciæ Part.* 1. *p.* 348. & *part.* 3. *p.* 191. 192.

SARDIUS Lapis, vide ſupra *Sarda.*

SARDONES, populi Galliæ Narbonenſis ubi nunc Comitatus Ruſcinonenſis, ad radices Pyrenæorum, inter Occaſum ad Boream & Cataloniam ad Meridiem.

SARDONIÆ, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

SARDONICI, montes Liburniæ, nunc *Maranas* & Sardonius mons, in confin. Illyrici & Macedoniæ.

SARDONII, populi Africæ, à Sardone regione in Carthaginenſium finibus, dicti, qui parentes ſeptuagenarios Saturno ridendo ſacrificare conſueverant. Hinc *Riſus Sardonius.* Sed vide etiam *Sardinia.*

SARDONIUS portus, melius, *Sardonium fretum*, aliàs *Taphros*, hodie *le bocche di Bonifacio*, inter Corſicam & Sardiniam, quod 6. mill. paſſ. patet. Quibuſdam nautis *le bocce di Beixonnaise*, vide *Taphros.*

SARDONYX, lapis apud Veteres magni nominis, de cujus vocis etymo diximus ſuprà, in voce *Sarda*. *Joſepho* primus fuit è XII. illis lapidibus, qui Aaronis τὸν ἐσσῆνα diſtinguebant; ut Senioribus *Sardius*. Eidem *Sardonyches* fuêre duo lapides *ſoham*, in Humerali Sacerdotis ſummi, Exod. *c.* 28. *v.* 9. Πορπᾶ(ι), inquit, τὴν ἐπωμίδα σαρδόνυχες δύο καθ' ἕκαστον ἐπιτεθμένοι τέλεον. Ita etiam Aquila, & Hieronym. *Ep. de veſte Sacerdotali.* Sic, cùm ex Ammonitarum metropoli *Rabbath*, quæ Græcis *Philadelphia*, auream Regis coronam talento gravem & inſigni lapide ornatam, abſtuliſſe legitur David, 2 Sam. *c.* 12. *v.* 30. multi per numeri enallagen plures intelligunt gemmas, quibus corona hæc fuerit interſtincta. Sed Joſephus *Sardonychem* quem in medio habuerit hæc corona, maximi pretii: cujus errorem eruditè detexit Bochartus, ex ambiguitate vocabuli *Moloch*, quod in Oriente & *Regem* & *Sardonychen* notabat. Neque deſunt, qui *Sardonychen* fuiſſe gemmam illam, cujus jacturâ Fortunam mitigare voluit Polycrates Tyrannus, ſtatuant; quamvis verius ſit, ſmaragdum fuiſſe, uti diximus ſuperiùs. Apud Romanos, primus *Sardonyche* uſus eſt prior Africanus, teſte Plinio *l.* 37. *c.* 6. à quo tempore Romanis hæc gemma celeberrima fuit. Hinc idem *ibid. Claudius Cæſar ſmaragdos induebat & ſardonychas.* Martialis *l.* 2. *Epigr.* 29. *v.* 1.

Rufe vides illum ſubſellia prima tenentem,
Cujus & hinc lucet ſardonychata manus.

Juvenalis Sat. 13. v. 139.

----- ----- *gemmaque princeps*
Sardonyches, *loculis quæ cuſtoditur eburnis* &c.

Neque minùs in Syria in pretio fuiſſe, ex Luciano colligas, in quo Syriæ Deæ χρυσός τε ἄλλος περίκειται καὶ λίθοι κάρτα πολυτελέες, *& aliud aurum circumpoſitum eſt, & lapides valde pretioſi*; in quibus cenſentur ὄνυχες οἱ Σαρδῷοι καὶ ὑάκινθοι καὶ σμάραγδοι, *ſardonyches multæ, & hyacinthi & ſmaragdi.* Ut & ex Plutarch. *l. de fluviis*, ubi Euphrati adjacere montem Drimyllum, in quo lapis ſardonychæ ſimilis naſcatur, quo utantur Reges ἐν τοῖς διαδήμασι, *in diadematibus*, refert. Eſt & in India mons *Sardonyx*, ab argumento dictus, quòd in eo multi ſardonyches, ut videre eſt apud Ptol. *l.* 7. *c.* 1. & Cteſiam *in Indicis*, Photio laudatum. Quæ gens, quamvis olim neglexerit ſardonyches à Romanis tamen poſtea eos in pretio didicit habere. Plinius, *Has Indis non habitas in honore Zenothemis ſcribit: tantæ aliàs magnitudinis, ut inde capulos factitarent. Etenim conſtat ibi torrentibus detegi. Et placuiſſe in noſtro orbe initio, quoniam ſolæ propè gemmarum ſcalptæ ceram non auferrent. Perſuaſimus deinde & Indis, ut ipſi quoque iis gauderent.* Jam, ſi conſulamus Sacros Scriptores, Joannes, ut Sardii, ita etiam *Sardonychis*, meminit Apocal. *c.* 21. *v.* 20. ubi è fundamentis XII. cœleſtis illius Hieroſolymæ, ὁ πέμπτος Σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος Σάρδιος, *quintum* Sardonyx *ſextum* Sardius. Et de Aſſuero, legitur in Chaldæo, Eſtheræ *c.* 1. *v.* 4. *Fodit in Euphratis ripa & ibi reperit ſexcentas & octoginta arcas æreas, plenas margaritarum, beryllorum & ſandalchin*, h. e. *Sardonychum* &c. Omnium autem optimæ Arabicæ. Plinius d. l. *Nullo ſardarum veſtigio Arabicæ ſunt, experiuntque pluribus hæ gemmæ coloribus intelligi, radice nigrâ aut cæruleum imitante, aut unguem, creditum enim candido pingi, nec ſine quadam ſpe purpuræ, candore in minium tranſeunte.* Item, *Arabicæ excellunt candore circuli prælucido, atque non gracili, neque in receſſu gemmæ, aut in dejectu renidente, ſed in ipſis umbonibus nitente, præterea ſubſtrato nigerrimo colore.* Et quidem hæ in montibus reperiebantur, ſicut torrentibus detegebantur Indicæ, candorem in rubro habentes & utrumque tralucidum, quas Arabicis præferunt alii. Sed Plinii ævo cœcæ in pretio erant, h. e. minimè tralucentes, *quæ proin nomen abſtulerunt, ut propriè vocarentur Sardonyches* &c. Vide Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. *c.* 7. & Salmaſ. *ad Solin. paſſim, inprimis p.* 558.

SARDOPATER, Græcè Σαρδοπάτωρ, h. e. Σάρδος πατὴρ, *Sardus pater*, dictus eſt *Sardus*, Sardiniæ Rex, quem in Sardinia primum regnâſſe & ſejuges antea populos in unum congregâſſe ac conciliâſſe, refert Solinus *c.* 4. *Nihil ergo attinet dicere, ut Sardus Hercule, Norax Mercurio procreati, cum alter à Libya, alter ab uſque Tarteſſo Hiſpaniæ in hoſce fines permeaviſſent, à Sardo terræ —— nomen datum.* Hinc divinis poſt mortem honoribus excultus, & Σαρδοπάτωρ appellatus eſt. Nam, ut notat Servius, Veteres omnes Deos *Patres* vocabant. Sic *Jupiter*, quaſi Jovis Pater, Ζευπάτωρ; *Marſpiter*, Mars pater, *Dieſpiter*, Διεσπάτωρ &c. Ejus Fanum celeberrimum in Sardinia fuit, quod Σαρδοπάτορος ἱερὸν indigitat Ptolemæus, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 99.

SARDOS, oppid. Dalmatiæ. mediterraneum. *Strab.*

SARDOUM MARE, pars maris Mediterranei verſus Sardiniæ partem Occidentalem. Quibuſdam verſus Africam extenditur.

SARDUS, Herculis fil. à quo *Sardiniam* inſulam dictam volunt.

SARDUS, Urbs Illyrici. *Sardo* Strab. *Scardona* aliis. Civis *Sardenus. Steph.*

SAREA, olim vocabatur Cappadocia. Steph. in *Cabaſſo.*

SAREAS, fil. Thanchumeth. Jer. *c.* 40. *v.* 8. Latinè *princeps*, vel *canticum Domini.*

SAREBIAS, nomen viri. *Nehem. c.* 9. *v.* 4.

SARED, fil. Zabulon. Gen. *c.* 46. *v.* 16.

SAREDA, patria regis Jeroboam. 1. Reg. *c.* 11. *v.* 26.

SAREDATHA, nomen loci. 2. Paral. *c.* 4. *v.* 17.

SAREPTA, urbs Phœniciæ, Sidoni proxima, ab eâ 4. mill. paſſ. diſtans in ortum, *Saphet* hodie Poſtello vel *Sarafendi*. Hic Elias oleum auxit, & viduæ filium reſuſcitavit. *Sarapta* legitur apud Stephanum. Sic enim ille Σάραπτα, πόλις Φοινίκης, ὁ πολίτης Σαραπτηνός, καὶ Σαρεπτηνός, καὶ Σαραπτηνεύς, in ora maris Syriaci, inter Sidonem ad Boream & Tyrum ad Meridiem ferè media, 10. utrinque milliar. Vinô nobilis. Hinc *Sidonius.*

Vina mihi non ſunt Gazetica, Chia, Falerna,
Quæque Sareptanô palmite miſſa bibas.

SA-

SARES, frater Phares filii Machir. 1. Paral. c. 7. v. 16. Latin. *radix*, vel *catenula*.

SARGANTHA, urbs Iberiæ. *Steph.*

SARGANTIS, urbs & arx Ægypti. *Steph.*

SARGANTI, in *Charta* Henrici VI. Imperatoris apud Goldaſtum *Conſtitut. Imperial. Tom. I. p.* 287. *Milites, itaque & Sarganti jurabant* &c. & apud Willebrandum ab Oldenborg *Itiner. Terræ S. Inter quos & ipſum multi* Sarganti *pedites*: Dicuntur *Serjanti*, in *Ep.* Henrici Balduini Imperatoris Conſtantinopolitani fratris, in *Geſtis* Innocent. III. Quod utrumque corruptum eſt, ex *Servientes*: quo nomine recentiores, milites indigitârunt paſſim, eoſque tùm pedites, qui vulgò Scriptoribus Gallis *Sergeans*; tum equites. Vide infrà, in voce *Servientes*.

SARGASSUM Mare, pars Oceani Atlantici inter Arſinarium promontor. ad Ortum, & Inſulas Heſperides ſeu Capitis Viridis ad Occaſum; ab herba *Sargaſſo* Luſitanis dicta, cujus copia ibi tanta, ut ſæpe navigia retardet.

SARGETIA, ſeu SARGENTIA *Tzetzæ*, fluv. Daciæ per Valachiam in Iſtrum fluens, in quo Decebalus rex barbaricò aſtu theſauros condidit, à Trajano bellô petitus, qui tamen illô victô ab Imperatore recepti ſunt. *Strel* Hungaris, *Iſtrig* Germanicè hodie nominari ſcribit *Sambucus*.

SARGINEUM, & SARGIUM, apud ejuſdem ævi Scriptores, pannus eſt ſerico-laneus, unde nomen Gall. *Sarge* vel *Serge*: de quo vide Car. du Freſne in *Gloſſar*.

SARGON, qui & Sennacherib, Aſſyriæ Rex Jeſaj. c. 20. v. 1. Latinè *auferent protectionem*, vel *corpus*, aut *colorem*, ſive *hortum*, vel Syriacè *rete*, ſive *retinaculum*. Vide *Sennacherib*.

SARIA, vel SAARIA, fil. Aſer. 1. Paral. c. 8. v. 38. Latinè, *porta*, ſive *æſtimatio*, aut *capillus Domini*, vel *hircus*, ſive *hordeum*, aut *tempeſtas Domini*, vel *Dæmonis dominus*.

SARIA, oppid. Gallæciæ, ad amnem cognominem vix 4. leuc. à Luco Aſturum in Meridiem, Minium fluv. verſus totidem.

SARIASTER, Tigranis Armeniæ Regis fil. ita adverſùs Patrem cum amicis conſenſit, ut omnes dextris manibus ſanguinem mitterent, atque eum invicem ſorberent. Val. Max. *l.* 9. *c.* 11. *exempl. ext.* 3.

SARICHA, urbs Cappadociæ. *Steph.*

SARID, terminus Zabulonitæ tribus, Joſ. c. 19. v. 10.

SARIOLENUS Vocula, crebris apud Neronem delationibus famoſus, ſub Vitellio eadem molitus: at ſub Veſpaſiano accuſatus. Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 41.

SARIPHI, montes Aſiæ inter Paropamiſſadas, & Sogdianos, ex quibus Oxus fluv. effluit.

SARISABIS, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

SARISBERIA, olim *Dunum*, & aliis *Sorviodunum*, *Salesbury*, vel *Sarum*, teſte *Camdenô*, urbs Belgarum, hodie Epiſcopalis Angliæ meridionalis inter Bathoniam 24. & Wintoniam 20. mill. paſſ. in Wiltonia provinc. Ad Avennam *fluv.* Nadderum vel Niderim recipit. 20. milliar. ab ora maris Britannici in Boream 15. à Vintonia in Occaſum 24. à Bathonia in Eurum *Baudrand.* Præſulem hoc tempore habet Doctorem Burnettum ſcriptis & in Regem Regnumque meritis inclytum. Vide & *Sorbiodunum*.

SARISSA, Feſto Pompejo *l.* 17. *haſta* fuit *Macedonica*. Liv. Dec. 4. *l.* 7. *Ibi ſimul perturbati ordines & impeditis incurſus ſuorum uſus prælongarum haſtarum* (Sariſſas *vocant Macedones*) *intulere ſigna Romanæ legiones, & pila inter turbatos conjecere.* Apud eundem *l.* 8. *ejuſd Dec. per operculi foramina, prælongæ haſtæ, quas* Sariſſas *vocant, ad ſummovendos hoſtes prominuiſſe*, dicuntur. Haſtæ itaque ſpecies fuit, ut malè Rob. Valturius *de Re mil. l.* 10. *c.* 3. exponens verba Curtii *l.* 9. *c.* 7. *Macedo juſta arma ſumpſerat, æreum clypeum, haſtam, quam* Sariſſam *vocant, lævâ tenens*: cenſuerit, *clypeum æreum* fuiſſe. Unde & Pollux *Onomaſt. l.* 1. *c.* 10. *num.* 7. *δόρυ* vocat, idemque inter *ξυστὰ* refert, *l.* 10. *c.* 31. Torquebatur autem utraque manu à Græcis, & præſertim à Lacedæmoniis, ad quos ejus uſum tranſtulit Cleomedes, Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 6. *c.* 22. Longitudinem ad 14. cubitos eſſe debere, docuit Ælian. *de aciebus inſtr.* ut rectiſſimè cum *Picqua* Gallica comparari poſſit: Uſum deſcripſit Modeſtus *l. de vocab. militar.* & ex illo Vegetius *de Re Milit. l.* 3. *c.* 24. Nec omittendum, id haſtæ genus è fraxino fuiſſe, Suid. in voce *πυκνὸν* & Stat. *Theb. l.* 7. *v.* 269.

Fraxineas vibrant Macetûm de more Sariſſas.

Ubi *Luctatius Sariſſas* interpretatur *Macedonum lanceas* &c. Hinc in Alexandri M. exercitu *Sariſſis* ſive haſtis armatos *Sariſſophoros* nuncupatos legimus, apud Q. Curtium *l.* 4. *c.* 13. *Non immerito itaque verebatur Aretam Ducem haſtatorum, quos* Sariſſophoros *vocabant.* Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſinum l.* 10. *c.* 10. & Nic. Rigaltium *in Lexico Græco-Barb.* Hanc *duplicare* dicebantur, qui vibrabant eam & criſpabant, quaſi duplicem quatiendo facerent. *Heſychius*, *πάλλει, κραδαίνει, ὅπερ δόρατα διπλοῖ*, i. e. *vibrat haſtas & duplicat.* Sic *ἴυγγες* aviculæ, apud Lælium *in Apologia* Apuleji, verſibus illis, quibus pleraque philtra deſcripſit, *bicodulæ* dicuntur, quòd caudæ aſſiduâ vibratione quadantenus, duplicem eam faciunt, & ſic duas videntur caudas habere. Nec aliâ ratione *bilingues ſerpentes* appellatæ; nec enim duas habent linguas, ſed quòd tam tremulô motu linguam criſpant, ut non una, ſed gemina videatur eſſe. Salmaſ. *ad Solin. p.* 943.

SARITA, locus Judææ, patria & ſepultura Ezechielis Prophetæ in territorio Hebron. *Dorotheus.*

SARITÆ, Arabiæ Felicis gens. *Ptol.*

SARLATUM, urbs provinc. Petrocorienſis, verſùs confinia provinciæ Cadurcenſis. 1. leuc. à Durannio fluv. 9. à Petrocorio in Eurum, totidem à Cadurco in Boream, 17. ab Aginna in Cæciam. Tutelam verſus 9. juxta amnem cognominem. Aliàs dicta *Calabrum monaſterium. Lubino.* Situ fortis, bello civili, A. C. 1652. bis fruſtra obſeſſa. Ducheſnius *antiq. Urb.* Davity *deſcr. Galliæ. Notitia Epiſcopatuum Galliæ*, ſcripta paulo poſt A. C. 1322. in provinc. Aquitanica ſecunda ſive Burdigalenſi IV. *novos Epiſcopatus* ponit, *Sarlatenſem, Malleacenſem, Lucionenſem, & in Vaſconia Condomienſem*: ex quibus Sarlatum *Sarlat* Petrocoriis; Lucio *Lucion*, vetus Cœnobium unà cum Malliaco Inſul. Pictavis, Condomium, & ipſum olim Monaſterium, Aginnô detractum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Malliacum*: ubi addit, *Sarlatum* S. Sacerdotis, vulgò S. *Sardos* dicti, Epiſcopi Lemovicini tumulô atque Monaſteriô olim inclytum, atque ex hoc Epiſcopatum factum eſſe. Vocat id Petrus *Hiſt. Albig. Monaſterium Monachorum nigrorum*, Sarlatium, *in Epiſcopatu Petrogoricenſi*: Alii *vicum Sarlatenſem*. Veter. tabulæ *Saralatum*, appellant. Caput eſt agri ſeu pagi *Sarlatenſis*, qui vulgò *le Sarladois* dicitur.

SARMAGANA, urbs Ariæ provinciæ in Aſia, *Samarchand* hodie *Nigro*; non illa *Samarcand*, quæ eſt in Sogdiana.

SARMATIA, regio latiſſima, ab ipſis Germaniæ finibus, & Vistulâ amne in Hyrcaniam uſque extenſa, ubi olim Venedi, Peucini, Baſtarnæ &c. Vide Plin. *l.* 4. *c.* 11. *& l.* 6. *c.* 5. 13. Strab. *l.* 7. Pomp. Melam. *l.* 3. *c.* 4. *&c.* Sunt autem duæ *Sarmatiæ* Tanaide fluv. diviſæ, quarum quæ Occaſum ſpectat, *Europæa*; quæ Ortum, *Aſiatica* cognominatur. Habet autem Sarmatia Europæa à Septentrione Oceani partem, quem *Sarmaticum* ab ea appellamus: ab Occaſu Germaniæ partem & Viſtulam amnem: à Meridie Jazygas Metanaſtas: ab Ortu verò Sarmaticam Aſiaticam & Tanaim fluvium. Quem tractum hodie tenent, quos Polonos, Ruthenos, & Tartaros appellamus. Sarmatia Aſiatica ab Ortu Hyrcaniâ terminatur, à Septentrione terrâ incognitâ, ab Occaſu, Sarmatiâ Europæâ, & Tanaide fluvio, à Meridie verò Ponti Euxini parte. Breviter, Sarmatia Europæa, *Ruſſiam* hodie dictam, cum *Poloniæ* regni parte, & ejus membris *Livoniâ, Lithuaniâ*, &c. (& nonnullis *Tartariam Crimeam.*) complectitur. Aſiatica, *Tartaros, Petigoras, Circaſſos & Mardutas* comprehendit. Habet autem utraque populos efferatiſſimos, partim montes & ſaltus incolentes, partim plauſtris pro domibus utentes, qui inde *Hamaxobii* dicuntur: partim raptô viventes, ſanguineque equinô cum lacte commiſtô inediam tolerantes. Unde Martialis *l. de Spectaculis, Epigr.* 3. *v.* 4

Venit & epoto Sarmata paſtus equo.

Vide *Hippomolgi*. Populi *Stephano* ſunt Σαρμάται. Aliis, uti *Dionyſio*, Σαυρομάται, & Σαρμάται; Sic enim ille de Sarmatiæ Europææ incolis, v. 305.

Τῶν μὲν πρὸς Βορέην πεπταμένα φῦλα νέμονται,
Πολλὰ μάλ' ἑξείης Μαιώτιδος ἐς στόμα λίμνης
Γερμανοί, Σαρμάται τε, Γέται θ' ἅμα, Βαστάρναι τε.

Idem v. 652. ubi de Sarmatis Aſiaticæ populis:

Ἤτοι μὲν λίμνης Μαιώτιδος ἄγχι νέμονται
Αὐτοὶ Μαιῶται τε καὶ ἔθνεα Σαυροματαων,
Ἔθνεα Ἐνυαλίοιο γένος Ἄρεος, οὓς ποτ' ἔτικτεν
Ἰφθίμαις φιλότητι Ἀμαζονίδων ἐπιμιχθείς,
Τὴν ποτε Σαυρομάτῃσιν ἐπ' αἰζηοῖσι μιγεῖσα
Πλαγχθεῖσαν πάτρηθεν, ἀπόπροθι Θερμώδοντος.

Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Sauromatas gentes Scytharum Græci vocant, quos Sarmatas Romani.* Qui tamen & Romanis etiam *Sauromatæ* dicuntur, Ovid. *l.* 2. *Triſt. El.* 1. v. 194.

Proxima Baſternæ Sauromatæque tenent.

Juvenal. *Sat.* 2. v. 1.

Ultra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem
Oceanum. —— ——

De *Sarmatis* Tacit. *Hiſtor. l.* 1. *c.* 79. *Mirum dictu, ut ſit omnis Sarmatarum virtus extra ipſos, nihil ad pedeſtrem pugnam tam ignavum: ubi per turmas* (hæ equitum ſunt) *advenêre, vix ulla acies obſtiterit.* Florus *l.* 4. *c.* 12. *Sarmatæ patentibus campis inequitant; nihil præter nives, raraſque ſylvas habent. Tanta barbaries eſt ut pacem non intelligant.* Dicti ſunt *Sauromatæ*, ut vulgò volunt, ab oculis lacertarum: Σαῦρος enim *lacerta* eſt, & ὄμμα *oculus*. Ego certè, quid ſibi velit hæc etymologia, planè neſcio. Veriorem illam credo doctiſſimi Bocharti, qui *Sarmatas* dici putat *l.* 3. *Phaleg. c.* 14. שאר מדי *Sear*, vel *Sar Madai*, quaſi *Medorum reliquias* dixeris. Hoc ex antiquis auctoribus ſatis patebit. Plin. *l.* 6. *c.* 7. *Incolunt Sarmatæ, Medorum, ut ferunt, ſoboles, & ipſi in multa genera diviſi.* Mela *l.* 3. *c.* 3. *Sarmatæ gens habitu, armiſque Parthicis proxima.* De Parthis porrò ſic Trogus *l.* 41. *c.* 2. *Sermo his inter Scythicum, Medumque medius, ex utroque miſtus. Veſtis olim ſui moris, poſteaquam acceſſere opes, ut Medis, perlucida ac fluida. Armorum patrius ac Scythicus mos.* Quin & Æthicus Medos & Parthos pro iiſdem habet populis. *Generaliter*, inquit, *Parthia dicitur, quamvis univerſæ ſcripturæ ſæpe Mediam vocant.* Legendum *univerſè*. Ita enim eſt in Oroſio, quem ſequitur κατὰ πόδα *l.* 1. *c.* 2. Bochartus. Hinc *Sarmaticus*. Lucan. *l.* 2. v. 200.

—— *Et barbara Cone*
Sarmaticas ubi perdit aquas.

Item *Sarmatis*, Ovid. *Triſt. l.* 4. *El.* 10. v. 110.

Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis.

Nic. Lloydius. Baudrando Sarmatia regio perampla, aliàs diviſa fuit in tres partes, nempe in *Sarmatiam Europæam*, *Sarmatiam Aſiaticam & Germano-Sarmatiam. Sarmatia Aſiatica* erat, verſùs limites Europæ & Aſiæ & fluvium Rha, inter Oceanum Septen-

trionalem ad Boream & Pontem Euxinum ac mare Caſpium ad Meridiem, atque inter Scythiam ad Ortum & Sarmatiam Europæam ad Occaſum: ubi hodie pars ſeptentrionalis Moſcoviæ ſeu Ruſſiæ Albæ cum Tartaria Moſcovitica, nempe provinciæ Duina, Condora, Perzora, Permia, Samoieda, Siberia, Viatka, Loppia, Lucomoria, & regnum Caſanum, Aſtracanum, & Bulgaria. *Sarmatia Europæa* erat, inter Sarmatiam Aſiaticam ad Ortum & Germano-Sarmatiam ad Occaſum, Oceanum Sarmaticum ſeu Septentrionalem ad Boream, & Paludem Mæotidem ac Pontum Euxinum ad Auſtrum. Ejus partes erant parva Scythia, Roxolani, Hamaxobii, & Alauni populi, ubi hodie Ruſſia Alba ſeu Moſcovia, regio perampla, cum Tartaria minori. *Germano-Sarmatia* erat inter Sarmatiam Europæam, à qua dividebatur ad Ortum Boryſthene fluviô, Germaniam ad Occaſum, à qua ſeparata erat Viſtula, Daciam ad Meridiem, à qua diviſa fuit Tyrâ fluviô & Carpathô monte. Habebat autem ad Boream Suevicum mare & Finnicum ſinum. Ejus præcipui populi erant Venedi, Æſtiæi, Peucini, & Baſtarnæ. Ibi hodie regnum Poloniæ pro maxima parte. De cultu eorum ut addam aliquid, *Sarmatæ* Europæi, ut rerum Polonicarum tradidêre Scriptores, coluêre non Solem modò ac Lunam olim: ſed etiam *Pogwisd* ſive Auram, *Jeſſam* ſive Jovem, *Lacton* ſive Plutonem, *Niam* ſive Cererem, cujus celeberrimum Gneſnæ Templum fuit; Marzanam porrô ſive Venerem & *Zirvonam* ſive Dianam: uſque ad tempora Mieſconis ſeu Mieczlai Regis, qui ſacris Chriſtianis eſt initiatus, circa A. C. 965. Eoſdem Caſtorem quoque & Pollucem, ſub nominibus *Leli* & *Poleti*, veneratos fuiſſe, nonnulli volunt, cujus veſtigia hodieque in ſympoſiis Polonorum, vbi vulgò *Lelus* & *Poletus* inclamari ſoleat, dicunt ſupereſſe: Sed *Voſſius* à priſcis illis *Sarmatis* per hæc nomina intellectos potiùs contendit, ſive bonum nigrumque Deum; ſive Cœlum & Tellurem; ſive Jovem & Neptunum; niſi fortè dicas, illos à Græcis, Iſtri accolis, Caſtoris & Pollucis cultum accepiſſe. Quomodo & à Græcis fuit ara Alexandri M. ad Boryſthenem: uti à Romanis illa, quæ ibidem conſtituta fuit Cæſari Auguſto: cujus utriuſque meminit Amm. Marcellin. *l.* 22. Porrò, ad Obium fluv. coluêre Auream Vetulam; quæ num ſymbolum fuerit Evæ, noſtrûm omnium Matris, an Telluris quæ & ipſa antiqua omnium Mater, difficile dictu eſt. Ab hoc Idolo, oraculi Delphici inſtar, futura quærentibus reſponſa fuiſſe data, refert Paulus Oderbornius *in vita Joh. Baſilidis*. Cultum ejus hôc pactô deſcribit Adamus Clemens *in Anglorum Navig. ad Philippum Angliæ tum temporis & Hiſpan. Principem. Si qua gravior calamitas gentem* (Moſcorum) *premit; Idolum ſuum ſtatim conſulunt hôc modô: Coram ſimulachro proſtrati preces fundunt: mox tympanum in medio ſtatuunt. Hoc forte lecti circumſtant: argenteum buſonem tympano imponunt, dein bacillô concutitur tympanum. Ac cui circumjacentium circumſtat buſo, protinus interficitur. Statim, neſcio quibus Idoli præſtigiis, vitæ reſtitutus malorum cauſas exponit. Itaque placatô Idoli Numine, non ita multò poſt publicâ calamitate liberantur.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolat. l.* 1. *c.* 39. Sed & ignem à veterib. Sauromatis cultum eſſe, refert Clem. Alexandrinus *Admonit. ad Gent.* deque eo teſtem laudat Nymphodorum *l. de Legibus Barbar.* Eoque magis fidem facit, quia à Lithuanis, gente *Sarmatica*, priuſquam Chriſtum amplecterentur, quod contigit circa A. C. 1230. honore divinô cultum eſſe Ignem, quem dixêre *Zuicz*, ſcribunt, qui de Sarmatia Europæa egére: ut Alex. Gaguinus *Sarm. Eur. c. de priſca Lituanorum religion.* Imò Idololatriam hanc demum à Jagellone Rege Lituaniæ Magno Duce, qui omnibus ſpectantibus manu ſuâ illis, quas aliquando coluerat, arboribus magnâ vi ſecures impingens, tum ingentem vim aquæ profundens in illum tamdiu adoratum Ignem, *Non eſt* clamabat, *non eſt Deus, quod exſcindi, disjici, extingui poteſt*, fuiſſe extirpatam, docet Sigiſmundus Baro in *Moſcov.* circa A. C. 1390. Hinc *Sarmaticus* Ludus, apud Flav. Vopiſc. *in Carino*, *c.* 19. *Exhibuit* & Ludum Sarmaticum, *quô dulcius nihil eſt*: Deſultorius ludus eſt, à *Sarmatis*, qui optimi ac præſtantiſſimi equorum deſultores, nomen adeptus. Hinc in Circo *Sarmatis* vulgò Romani uſi, ad equos hujuſmodi agitandos: quod inprimis à Carino factum, poſtquam, Sarmaticô bellô profligatô, videtur Sarmatas captivos in Circum induxiſſe, & populo ſpectandos oſtendiſſe; qui ex more & exercitio gentis ſuæ in equis deſultoriis currerent. Certè hâc arte olim claram eam gentem, docet Ælian. *in Tacticis*, Τάξις δ' ἦν τὸ τοιοῦτο σχῆμα μάλιστα ἀπὸ τῆς πρὸς τὴν Γέτας βαρβάροις, οὓς καὶ ἀμφίππους ἔλεγον, ὡς ἐθισμένους μεταβαίνειν ἀπ' ἄλλων εἰς ἄλλους ἵππους. *Inſtruitur autem ſchema hoc optimè à Barbaris, Iſtri ſeu Danubii accolis; quos & Deſultores dicebant, utpote ab equis traſilire doctos.* Inter Danubii autem accolas etiam Sarmatæ. Unde *Sarmaticus Iſter*, *Symmacho.* Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. d. l.* & de *ludo Deſultorio*, ſuprà.

Sarmatiæ Europææ urbes clariores, quæ in Polonico regno continentur, maximè quæ Satraparum (quos illi Palatinos vocant) ſunt ſedes, numerô urbium ſubjectarum appoſitô, ſequuntur.

Urbes Sarmatiæ Europææ,

Auguſtavia, *Augnſtow*, Maſſoviæ, in Polachia.
Belſium, *Belz*, ſatrapia Rutheniæ, ſub qua urbes 14.
Breſtia, *Breſt*, ſatrapia Poloniæ majoris in Cujavia, ſub qua 4. urb.
Brunonis mons, *Braunſperg*, Pruſſiæ.
Caliſia, *Caliſch*, Poloniæ majoris ſatrapia, ſub qua 9. urbes.
* Camenecia, *Caminiecz*, Podoliæ, epiſcopalis, & ſatrapia, ſub qua 10. urbes.
Chielmia, *Chelm*, & *Chielmnick*, epiſcopalis, Rutheniæ.
Cobrinum, *Kobrin*, Poleſſiæ. Quid ſit non conſtat, niſi forſan Orby.
Corcinum, quod Civitas nova, *Korcin*, Poloniæ minoris, conventus Cracovienſis. Urbecula eſt parva.
* Cracovia, *Crackow*, regia, & epiſcopalis, Poloniæ minoris, & ſatrapia, ſub qua 10. urbes.
Culmia, *Culm*, epiſcopalis Pruſſiæ, & ſatrapia, ſub qua 9. urbes.
Curia, *Curow*, epiſcopalis, Curlandiæ, nunc vicus.
Derſavia, *Derſaw*, vel *Dirſchaw*, Pruſſiæ.
Dobrinum *Dobrin*, Maſſoviæ, ſatrapia, ſub qua 4. urbes.
Drohicinum, *Drohicin*, Poleſſiæ. Eſt in Polachia.
* Elbinga, *Elbing*, Pruſſiæ.
Felinum, *Felin*, Livoniæ, ſub Suecis.
Gambinum, *Gabin*, conventus Ravenſis ſatrapiæ.
* Gedanum, *Danzick*, Pruſſiæ Regiæ.
Gneſna, *Gnieſen*, archiepiſcopalis, Poloniæ majoris.
Goldinga, *Goldingen*, Curlandiæ.
Goſtinium, *Goſtin*, conventus Ravenſis, in Polonia majori.
Halycia, *Halicz*, Rutheniæ, ſeu Ruſſiæ nigræ.
Hapſelia, *Hapſel*, epiſcopalis Livoniæ, ſub Suecis.
Kiovia, *Kiow*, epiſcopalis Lituaniæ, & ſatrapia, ſub Moſchis.
Lancita, *Lancitz*, ſatrapia Poloniæ intermediæ, ſub qua 8. urbes in Polonia majori.
* Leopolis, *Lemburg*, archiepiſcopalis, & ſatrapia Rutheniæ, ſub qua 10. urbes.
* Lublinum, *Lublin*, ſatrapia Poloniæ minoris, ſub qua 5. urbes.
* Luceoria, *Lutzko*, epiſcopalis, & caput Volhiniæ.
* Marceburgum, *Marienburg*, ſatrapia Pruſſiæ, ſub qua 8. urbes..
Miciſlavia, *Miciſlaw*, ſatrapia Lituaniæ, ſub qua 5. urbes.
Minſcum, *Minsko*, ſatrapia Lituaniæ, ſub qua 8. urbes.
* Mons Regius, *Koningsberg*, ſedes Principis, academia & emporium Pruſſiæ Ducalis.
Narva, *Narva* etiam vulgò, gemina: una Livoniæ; altera Poleſſiæ. (Secunda eſt in Polachia, *Narew* vulgò.)
Novogradus, *Novegorod*, ſatrapia Lituaniæ, ſub qua 4. urbes.
Nurum, *Nur*, Poleſſiæ. Vicus eſt Mazoviæ.
Opocinum, *Opotzin*, Poloniæ intermediæ.
Oſilia, *Oeſel*, inſula & urbs epiſcopalis Livoniæ, ſub Suecis.
Oſvicinum, *Oſwiecziu*, Poloniæ minoris.
Parnavia, *Parnow*, Livoniæ, ſub Suecis.
* Petricavia, *Petrikow*, conventus ſatrapiæ Sardienſis.
* Pleſcovia, *Pleskow*, Livoniæ, in confinio Moſchorum.
Ploſchum, *Plotzko*, epiſcopalis Maſſoviæ, & ſatrapia, ſub qua 7. urbes. (Eſt in Polonia majori.)
Polocia, *Polozk*, ſatrapia Lituaniæ, ſub qua 4. urbes.
Poſnania, *Poſen*, caput & ſatrapia Poloniæ majoris, ſub qua 8. urbes.
Premyſlia, *Przemyſle*, epiſcopalis Rutheniæ, ſeu Ruſſiæ Nigræ.
Quizinum, *Marienwerder*, Pruſſiæ, ſedes Epiſcopi Pomeſanenſis.
Radeonia, *Radiny*, conventus ſatrapiæ Vladiſlavienſis.
Radomia, *Radom*, conventus Sendomirienſis ſatrapiæ.
Ragnetum, *Ragnet*, Pruſſiæ, in confinio Samogitiæ.
Rapinum, *Rapin*, conventus alter Vladiſlavienſis.
Rava ſic vulgò, ſatrapia Poloniæ intermediæ, ſub qua 4. urbes. (Eſt Poloniæ majoris.)
* Revalia, *Revel*, epiſcopalis, & emporium Livoniæ, ſub Suecis.
* Riga, *Ryg*, archiepiſcopalis, emporium, & caput Livoniæ, ſub Suecis.
* Sendomiria, *Sandomir*, vel *Sendomierz*, ſatrapia Poloniæ minoris, ſub qua 12. urbes.
Siradia, *Sirad*, Satrapia Poloniæ intermediæ, ſub qua 6. urbes. Eſt Poloniæ majoris.
* Smolenchum, *Smolensko*, ſatrapia, & epiſcopalis, Lituaniæ, ſub Moſcis.
Soclavia, *Soczow*, Poloniæ intermediæ, ubi Comitia.
Torpatum, *Derpt*, epiſcopalis Livoniæ.
* Torunia, *Thorn*, Maſſoviæ maxima. Torunia urbs eſt Pruſſiæ Regiæ.
Trochi, *Trocki*, ſatrapia Lituaniæ, ſub qua 5. urbes.
Tycocinum, *Tycocin*, Poleſſiæ. Urbs eſt Polachiæ.
Vepria, *Weper*, Samogitiæ, nunc caſtrum in limite Lithuaniæ.
* Varſovia, *Warſaw*, Maſſoviæ, ubi regni Comitia.
* Vilna, *Wilde*, epiſcopalis, & primaria ſatrapia Lituaniæ, ſub qua 4. urbes.
Vinda, *Winden*, epiſcopalis Livoniæ, in Ducatu Curlandiæ.
Vitepeſcum *Vitepsk*, ſatrapia Lituaniæ, ſub qua 3. urbes.
* Vladiſlavia, *Vladiſlaw*, epiſcopalis, & ſatrapia Maſſoviæ, ſub qua 4. urbes. Eſt in Polonia majori.
Volmaria, *Wolmar*, Livoniæ, ſub Suecis.
Vide quoque *Poloniæ urbes.*

SARMATIA, Toliſtobogiorum in Galatia urbs, *Antonin.*

SARMATICA, Plin. *l.* 4. *c.* 12. inſula Myſiæ inferioris, contra oſtium Iſtri, quod Caloſtoma appellatur, i. e. pulchrum oſtium.

SARMATICI, montes, *Ptol.* Carpatibus finitimi, apud Cepuſium oppid. & Comitatum Hungariæ Tranſdanubianæ, quos Cepuſienſes Ludovicus Decius interpretatur. *Ferrar. Baudrando* ſic dicuntur mon-

montes Carpates, quà Germano-Sarmatiam ſpectant, ſeu Poloniam, præcipuè verſùs Comitatum Czepuſium, ubi *bieſcid* à Ruſſis dicuntur.

SARMATICUM Mare, Ovid. *l.* 4. *Ep.* 10. *ex Ponto v.* 38. idem Euxino, quà Sarmatiam alluit, *Ferrar. Baudrando* pars eſt Oceani Septentrionalis, verſùs mare Album & oram Borealem Moſcoviæ, inter oſtia Obii & Dvinæ fluviorum, hodie *mer de Moſcovie* ſeu *Ocean Septentrional* Gallis, *Mourmanskoy more* Moſcis, teſtibus *Iſaacò Maſſa* & aliis.

SARMENES, qui de equitatu primus ſcripſit, memoratur inter opera ex ære Demetrii, Plinio *l.* 34. *c.* 8. ubi tamen *Simonem* habet *MS.* Xenophon *Simonem* vocat *de Re Equ.*

SARMENTA, ſurculi amputati ſunt, à *ſarpendo*. i. e. putando. Hæc arida boum cornibus præligata accenſaque, magnum hoſtibus terrorem intuliſſe, legitur apud Liv. *l.* 22. *c.* 16. *Annibal — necubi Romanus incluſum vallibus agmen aggrederetur, ludibrium oculorum ſpecie terribile, ad fruſtrandum hoſtem commentus, principiò noctis furtim ſuccedere ad montes ſtatuit. Fallacis conſilii talis apparatus fuit. Faces undique ex agris collectæ, faſceſque virgarum, atque arida ſarmenta, præligantur cornibus boum, quos domitos indomitoſque multos inter cæteram agreſtem prædam agebat* — *c.* 17. *Primis tenebris ſilentiò mota caſtra: boves aliquanto ante ſigna acti* (quod negotium Asdrubali datum) *ubi ad radices montium viaſque anguſtas ventum eſt; ſignum extemplò datur, ut accenſis cornibus armenta in adverſos concitentur montes: & metus ipſe relucentis flammæ ex capite, calorque jam ad vivum ad imaque cornuum adveniens, velut ſtimulatos furore agebat boves, quò repente diſcurſu, haud ſecus quàm ſylvis montibuſque accenſis, omnia circum virgulta ardere, capitumque irrita quaſſatio excitans flammam, hominum paſſim diſcurrentium ſpeciem præbebat. Qui ad tranſitum ſaltus inſidendum locati erant — circumventos ſe eſſe rati, præſidio exceſſère — deinde — cum majore metu concitant ſe in fugam — Interea totò agmine Annibal traductò per ſaltum, & quibuſdam in ipſo ſaltu hoſtium oppreſſis, in agro Aliſano poſuit caſtra* &c. De *Sarmentis balſami*, Plin. *l.* 12. *c.* 25. ubi de hac arbore: *Et ſarmenta quoque*, inquit, *in merce ſunt*, DCC. HS *amputatio ipſa ſurculique venière intra quintum demum annum*, h. e. ſeptingenties ſeſtertiô ſeu ſeptingentis millibus ſeſtertium nummum. Tantô pretiô erat xylobalſamum, intra quintum annum, poſtquam devicta eſt à Romanis Judæa, vide infrà, in voce *Xylobalſamum*. A' *Sarmentis*, *Sarmenticii* & *Semiaxiarii*, à Gentilibus olim Chriſtiani dicti ſunt; quòd ad ſtipitem dimidii axis alligati ſarmentis accenſis exurerentur. Tertullian. *Apologet. c.* 50. *Vincimus, cùm occidimur, licèt nunc* Sarmentitios *& Semiaxiarios appelletis, quia ad ſtipitem dimidii axis revincti ſarmentorum ambitu exurimur.* Vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Πυρπολία, ubi de variis Vivicomburii generibus.

SARMENTUS, vir, qui ſcurrilitate claruit, cujus meminit Horat. *l.* 1. *Serm. Sat.* 5. *v.* 51.

— — Nunc mihi paucis
Sarmenti ſcurræ pugnam Meſſique Cicerri
Muſa velim memores. — —

Et paulo pòſt *v.* 55.

Sarmenti domina extat.

Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 3.

Si potes iſta pati, quæ nec Sarmentus iniquas
Cæſaris ad menſas, nec vilis Galba tuliſſet.

Hujus & Plut. meminit. *in Antonio*: Ὁ δὲ Σάρμεντος ἦν τῶν Καίσαρος παιγνίων παιδάριον, ἃ δηλίκια Ῥωμαῖοι καλοῦσι. *Nic. Lloydius.*

SARMIA, aut SARNIA Inſul. *Greneſey*, Anglis *Guernſey*. Inſul. eſt Oceani Britannici, cum Cæſarea vulgo *Jerſey*, Galliæ quàm Angliæ propior, hujus tamen imperium agnoſcit: naturæ munimentis tuta & ſmiris lapidis ferax, pomariis præterea non minùs ac Cæſarea abundat. Veteri Regum Angliæ privilegiô gaudet, quòd in oppido ejus S. Petri perpetuæ ſint induciæ, & Gallis aliiſque, quamvis bellò ſæviente, ultro citroque huc ſine ullo periculo venire & commercia ſecurè exercere, liceat, Camdenus *de Inſulis Britann. p.* 756. De utraque Inſula ſic Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Gallicus Oceanus. Sarnia*, inquit, 10. *parœciis conſtans, Cæſarea* 12. *ambæ quondam Epiſcopatus Conſtantienſis portio & olim Francorum, nunc Anglorum Regi ſubjectæ, à Nortmannis & Brittonibus, Francicâ linguâ utentibus, habitantur, Æthico memoratæ* &c. Vide quoque *Sarnia.*

SARMISIA, Vallis, *J. Sambuco Hacʒag*, tractus Tranſylvaniæ in Meridiem quæ & *Zarmiſia*, ubi *Zarmigethuſa* Urbs erat.

SARMYDESSUS, locus in Thracia. *Suidas.*

SARNA, arx Auſtriorum, in Subſylvania ſeu Underwaldiæ Helvetiæ pago, munita & expugnatu difficilis, ſub auſpicia libertatis Helveticæ, hôc pactô capta eſt Kal. Jun. A. C. 1308. Erant Helvetiorum numero 50. è quibus 30. ſeſe inter arbores, quarum eô locô denſa ſylva erat, abdiderant, cæteri 20. baculis inixi arcem petebant, munera pro conſuetudine præferentes, agnos, porcos, vitulos, caſeos, aliaque hujus generis plurima. Interim baculos teretes ita antè exacuerant, ut facile eos acuto ferro, quod ſinguli ſinu geſtabant, haſtatum inſtar induere poſſent. Sic in arcem intromiſſi portam occupant, quibus ſocii, qui inter arbores delitescebant, ſignô datô, auxilio veniunt, ac omnibus in poteſtatem redactis, captivos cum rebus ſuis ad fines deducunt, jurejurando ab illis exacto, ne unquam in has regiones redeant. Mox arx, unà cum altera ejuſdem pagi Rotzbergo, funditus diruta eſt. Simlerus *de Rep. Helv.*

Munera plus armis inſidioſa nocent.

SARNACA, Troadis vel Myſiæ urbs. Plin. *l.* 5. *c.* 30.

SARNADA. Pannoniæ oppid. *Antonin.*

SARNIA, Britannica inſula. Antonin. *Garnſey Camdeno*. Inſul. Galliæ Lugdunenſ. in mari Britannico in ora Normanniæ, cujus antea pars fuit; & ſola cum Cæſarea Inſul. Anglis ſupereſt ex Ducatu Normanniæ; jamque Hantoniæ, provinciæ Angliæ tribuitur. Continet 10. pagos & caſtrum munitum, in ora Orientali, *Chaſteau Cornet* dictum. Longa eſt 13. mill. paſſ. à Cæſarea ad Occidentem æſtivum 18. milliar. diſtat, uti 45. à Macloviopoli in Boream 25. ab ora proxima Normanniæ in Occaſum. Dicitur & Garneſeja Inſul. *Baudrand.*

SARNIUS, Aſiæ fluv. in limitibus Hyrcaniæ. *Strabo.*

SARNUM, vulgò SARNO, urbec. Principatus citerioris in limite Terræ laboris & Principatus ulterioris, cum titulo Ducali gentis Barberinæ, 13. milliar. à Salerno in Circium, Nolam verſus 8. & 5. à Nuceria in Boream, ad radices montis, cum arce antiqua.

SARNUS, fluv. Picentinorum, eos à Campania dividens, ex monte Tiſata profluens (qui ibi *Sarnus Vibio Sequeſtr.* dicitur) & in mare apud Stabias illabens cum urbe cognomine apud Ortum vulgò *Sarno*. Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 738.

— Late jam tum ditione premebat
Sarraſtes populos, & quæ rigat æquora Sarnus.

Ubi *Servius*: *Populi Campaniæ ſunt à Sarno fluvio: Conon in eo libro, quem de Italia ſcripſit, quoſdam Pelaſgos, alioſque ex Peloponneſo convenas ad eum locum Italiæ veniſſe dicit, cui nullum antea nomen fuerit, & fluvio, quem incolerent, Sarno nomen impoſuiſſe è appellatione patrii fluminis, & ſe Sarraſtes appellaſſe.* Verſum Virgilii ita reddidit *Sil. l.* 8. *v.* 537.

Sarraſtes etiam populos, totaſque videres
Sarni mitis opes. — — —

Vocat *mitem*, quia hic fluv. non præceps, ſed placidus, & utilis irrigandis agris. Stat. *l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 265.

Nec Pompejani placeant magis otia Sarni.

Nic. Lloyd. Hodie *Scafati Baudr.* Principatum citeriorem à Terra Laboris ſeparans, poſtea in Sinum Neapolitanum ſe exonerat, infra Pompejos, prope Turrim, Annunciatæ, 5. milliar. à Stabiis in Boream. Item urbs Illyriæ *Stephanus.*

SARO, nauta, qui moribus ſuis inelegantibus & inurbanis proverbio locum fecit, *Sarone magis nauticus.*

SARON, ſive SARONA, regio inter Cæſaream & Joppen. Item oppid. Palæſtinæ. *Caſtel. S. Lamberto* hodie, urbs egregia, quam cepit Joſue, Rege illius interfectô: regio eſt campeſtris, pinguis & fertiliſſima, ſaginandis pecoribus perquam apta, ideoque ibi paſcebantur regis animalia: Eſt in tribu Ephraim. Item mons inter Taborum, & lacum Tiberiadis, in tribu Aſer, aquis, fluminibus, hortis & vineis abundans, juxta caſtrum Lamberti, non longè à mari ſitus eſt: atque verſus Aquilonem à Ptolemaide quatuor, verſus Auſtrum verò à Sandalio caſtro tribus milliaribus diſtat, cujus juga uſque ad Caſtrum Indi ſe extendunt. Brocard. *itin.* t. & Breid. *ibid.* Latinè *planities*, aut *canticum ejus*. Cæterùm, ſita eſt alius circa Joppen & Lyddam, de qua Actor. *c.* 9. *v.* 35. Οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν Σάρωνα. Situs ejus ex his Euſebii in *Locis* liquet, *A Cæſarea Palæſtinæ uſque ad oppidum Joppen, omnis terra quæ cernitur, dicitur* Sarones. Et Hieronymi in Eſaiæ *c.* 33. *Saron omnis juxta Joppen Lyddamque appellatur regio, in qua latiſſimi campi fertileſque tenduntur.* Et in Eſaiæ *c.* 65. *In Hebræo Saron ponitur. Omnis regio circa Lyddam, Joppen & Jamniam* &c. Sunt; qui *Saronis* nomen, *campum* explicant ex *Symmacho*: quod ſequutus Hieronym. Eſaiæ *c.* 65. *v.* 10. pro *Sarone* habet *Campeſtria*. Sed Græci Δρυμὸν, i. e. *ſylvam*, propriè *querneam* & *glandiferam*. Fortè ex Græca lingua, quâ Σαρωνὶς eſt quercus. Callimachus *Hymno in Jovem*,

Ἠ πολλὰς ἐφύτευε σαρωνίδας ὑγρὸς Ἰάων
Ἤπειρο —

— — Deſuper
Innumeras quercus liquidus producit Iaon.

Ubi *Scholiaſtes*, Σαρωνίδας, δρῦς. Et Plin. *l.* 4. *c.* 5. *Sinus Saronicus olim quernò nemore redimitus, unde nomen, ita Græcià antiquâ appellante quercum.* Et fortaſſe Galli indidem Druides, aliò nomine Σαρωνίδας appellabant, ut auctor eſt Diodor. *l.* 5. Propriè autem σαρωνίδες nonnullis ſunt *quercus cavæ & propter vetuſtatem hiantes* &c. Sed aliud Hebræis *Saron*, locus ſcil. lati proſpectus, qui certè nullibi latiùs patet, quàm in campis apertiſſimis. Cyrillo *in Eſaiæ c.* 33. Saron Judææ locus eſt, ὁ δὲ Σάρων πεδία ἔχων πολλὰ καὶ γε τῶν χωρῶν γεωργίας ἐπιτηδείως ἔχοντα λίαν. *Campos habens arabiles & ad agriculturam valde accommodos.* Sed *paſcuas* deſcribit Hieronymus, cui hæc notiora fuère. Quò facit locus 1. Paral. *c.* 27. *v.* 29. *Et bobus paſcentibus in* Sarone *præpoſitus fuit Sitraï Saronita.* Agitur de Davidis Regis armentis, quæ ibi paſcebantur, tanquam in campo uberrimo & paſcuis fertiliſſimo. Sed & alius fuit ejuſdem nominis locus, de quo Euſeb. *d. l.* *Hodieque regio inter montem Tabor & Tiberiadis ſtagnum vocatur Saronas*, Joſuæ *c.* 12. *v.* 18. ubi Vulgata, Rex *Saron*. Hebræa habent, *Rex Laſſaron*. Chaldæus item, & Arabs & Græci Βασιλέα Ἀσσαρών. Locus eſt à

Sarone diverſus, verùm ubi fuerit, ignoratur hodie. Regna enim, quæ ibi deſcribuntur, aut urbes & oppida ſunt, quorum nonnulla deſtruxit Joſua, ita ut illorum veſtigia fruſtra quærantur. Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 31.* Vide eundem *Ibid. c. 48.*

SARON, melius SAROHEN, civitas in tribu Simeon Joſ. c. 19. v. 20. Latinè *princeps*, vel *canticum gratiæ* ſive *principis*, vel *cantici gratia.*

SARON, locus Trœzenis. *Steph.*

SARONICUS, portus Achaiæ ad Iſthmum Corinthiacum. Ptol. *ſinum facit Saronicum.* Plin. *l. 4. c. 5. Sinus Saronicus olim quernô nemore redimitus, unde nomen: ita Græciâ antiquâ appellante quercum.* Multi à *Sarone* Deo marino, nam Saronem fuiſſe regem, qui illic Aſtepiæ marinæ regioni imperavit, *in Corinthiacis* ſcribit Pauſan. Alii à Sarona oppido nunc pago *Saronica*, in ora Sinus, poſt Epidaurum; *Salaminiacus ſinus* dicitur *Straboni.* Hodie *Golfo de l'Engia Caſtaldo.* Sinus maris Ægæi, inter Atticam & Peloponneſum extenſus, inter promontor. Sunium & Scylæum ad Ortum, & Iſthmum Corinthiacum ad Occidentem. Rigat Athenas, Megaram & Trœzenem, habetque Æginam & Salamina. Inſul.

SARONIS, *Dionyſ. Afro*, *Sinus Saronicus.*

SARONIS, Palus in Anglia, Pauſan. *l. 2.* quæ & *Phœbea.*

SARONITES, nomen viri. 1. Paral. *c. 27. v. 29.* Latinè *planities*, vel *planus*, ſive *cantans.*

SAROPHAGES, gentes Indiæ apud Indum fluv. Plin. *l. 6. c. 20.*

SARPEDON, Jovis fil. ex Laodamia Bellerephontis filiâ. Homer. *Il. 15.* vel, ut Herodot. tradit *in Polyhymnia*, ejuſdem Jovis fil. ex Europâ, frater Minois. Hic cùm Lyciæ rex eſſet, & in armis ſtrenuus, Priamo ſuppetias tulit adverſus Græcos: ubi cum multa edidiſſet virtutis ſuæ documenta, tandem à Patroclo eſt interfectus. Corpus autem ejus, Jovis juſſu, ab Apolline è medio pugnantium ſublatum eſt, & flumine ablutum, ambroſioque reſperſum liquore, ac regiâ indutum veſte ad ſepulturam ſuis reſtitutum. Memoria autem ejus lege à Jove ſancitâ coli juſſa eſt, ut eam diem, quâ interiit, omnes Dii in luctu & jejunio tranſigerent. Vide Schol. *in Nubes. Ariſtoph.* Virg. *Æn. l. 1. v. 103.*

Sævus ubi Æacidæ telo jacet Hector, ubi ingens
Sarpedon. ——— ———

Genitivus caſus Σαρπήδοντος dicitur Æolicè, teſte *Heſychio*, quem ſis conſule. Intelligere debemus (inquit *Rittershuſius*) plures fuiſſe *Sarpedones*: quorum unus fuerit rex Thraciæ, teſte Apollonii Scholiaſte *l. 1.* à quo nomen habet *petra Sarpedonia* ad Æmum montem Thraciæ, cujus & *Suidas* meminit: quam ſemper fluctibus agitari ajunt, & in quo templum Neptuno ſacrum. *Sarpedonia* quoque Atticæ oppid. Alius in Cilicia *Sarpedon* fuit, de quo Oppianus *Halieuticôn l. 3.*

Οἵην ἠερίης ἱερακίδος ἀντιόωντες
Πέτρης ἐπιπτηστὸς ὑπὲρ Σαρπηδόνος ἀκτῆς.

Nic. Lloyd. In Troade cultum eſſe, diſcimus ex Plinio *l. 13. c. 13. Præterea Mutianus ter Conſul prodidit, ſe legiſſe, cùm præſideret Lyciæ*, Sarpedonis *à Troja, ſcriptam in quodam Templo chartam.* Sic & Ilienſibus cultum Hectorem ac Helenam. ab iiſdem Ajaci, uti à vicinis Sigeenſibus Achilli, Patroclo & Antilocho, ſacra fuiſſe facta, novimus ex Athenagora *Leg. pro Chriſt.* Clemente Rom. *Recognition. l. 10.* & Strabone *l. 13.* De oraculo *Sarpedonis* habes, apud Tertullian. *de Anima c. 46.* Item Philoſtratum *in Heroicis.*

SARPEDON, Ciliciæ promontor. eam à Pamphylia diſtinguens. Pomp. Mela *l. 1. c. 13. Steph.* urbs eſt Thraciæ. Item inſulæ nomen, *Suidas. Heſychius*: Σαρπηδὼν, ἀκτὴ αὐτὴ ἡ Σαρπηδονία. ἔστι δὲ ἣ ἐν Θρᾴκῃ, ἀεὶ κλύδωνας ἔχων καὶ κυμαινόμενος, ἱερὸν Ποσειδῶνος. Unde in Proverb. abiit de rebus valde turbulentis, & in clamoſos quadrat.

SARPEDONIA Inſul. Gorgadum ſeu Heſperidum caput, nunc *Iſola de St. Jago* Hiſpanis, oblonga, cum urbe cognomine. Sub Luſitanis.

SARPEDONIUM Littus, in ora maris Euxini apud Sarpedonem oppid. Vide ibi; ubi Erginus fluv. exoneratur.

SARRA, urbs Phœniciæ, deinde Tyrus dicta, à piſce quodam qui illic abundat, quem *Sarram* vocant, ex cujus ſanguine ſericum in purpuram tingebatur. Inde *Sarranæ veſtes* Tyriæ dictæ ſunt, quæ & oſtrinæ & purpureæ. Virg. *Georg. l. 2. v. 506.*

Ut gemmâ bibat, & Sarranô dormiat oſtrô.

Hinc Auſonius. *Ep.*

—— *Sarrano videor diſcumbere in oſtro.*

Juvenal. *Sat. 10. v. 38.*

—— *Aut pictæ Sarrana ferentem*
Ex humeris aulæa togæ.

Sidonius *Sarranam chlamydem* dixit Paneg. Anthem. *v. 6.* & Columella *l. 9. c. 4. Sarranas violas*, pro purpureis, & Silius *l. 15. v. 205. Sarranum muricem.* Probus ad Virgilii locum ſupra productum. *Tyrum Sarram appellatam Homerus docet, quem etiam Ennius ſequitur, cùm dicit, Pœnos Sarrâ oriundos.* Agellius quoque *l. 14. c. 6.* ait, Tyrum prius dictam fuiſſe *Sarram.* Nomen autem *Sarræ* deduci notum eſt ex Ebræo *Tyri* nomine צור *Tſor.* In quo literam *Tſade*, quæ medii eſt ſoni inter T. & S. Græci in T. mutarunt, & Romani in S. Ita factum, ut ex eodem צור *Tſor* & Τύρος naſceretur & *Sarra.* Bochartus. *Nic. Lloyd.* Nam de Piſce *Sar*, quod ex Servio *ad Georgic. l. 4.* deſumtum, non extare illud ullibi gentium, idem docet, Serviumque memoriâ lapſum contendit, *Geogr. Sacr. Part. 2. l. 2. c. 10.*

SARRACUM, apud Capitolin. *in Marco Antonino Philoſ. c. 13. Tanta autem peſtilentia fuit, ut vehiculis cadavera ſint exportata ſarracíſque.* Aliàs *Serracum*, vox eſt jam optimis Latinitatis temporibus uſitata. Juvenal. *Sat. 3. v. 255.*

——— ——— ——— *coruſcat*
Serracô veniente abies.

Græcè ἅμαξα. Amm. Marcellin. *l. 31. Cumque ad grammea venerint, in orbiculatam figuram locatis ſarraclis ferinô ritu veſcuntur.* Ubi *ſarraclis* eſt, pro *ſarraculis.* Aliud planè eſt *ſoracum*, cujus mentio apud Feſtum & Horatium, in illo verſu,

—— —— *plenis lubet intorquere ſoracis.*

Uti infrà videbimus, in hac voce. Vide Salmaſ. *ad Capitolin. d. l.* Apud Feſtum, *Sarracum vehiculum eſt, quô ornamenta portantur Scenicorum; frequentiùs tamen ponitur, pro vehiculi genere, quô ligna & lapides devehi conſueverunt*, Corraſius *Miſcellan. l. 2. c. 20. num. 4.*

SARRÆ Caſtra. meliùs *Pons Saravi*, Germani *Kaufmans Sarbruck*, urbs Lotharingiæ aliàs Imperialis & ſui juris, hodie ſub Gallis, ad Saravum fluv. in limite Alſatiæ inferioris *Sarbourg.*

SARRÆ Pontes, *Antonin. Pons Sarnix*, *Sarbrucken* oppid. Auſtraſiæ, ad Sarram fluv. à Sarburgo 8. leuc. in Boream verſus Fanum Vendelini, 5. à Biponto Urb. 3. in Occaſum, Fanum Avoldi verſus 2.

SARRANATES, popul. Umbriæ extincti. Plin. *l. 3. c. 14.*

SARRASTES, Italiæ populi, vide *Sarnus.*

SARRATIUS, vide *Paſtor Albenacenſis.*

SARRITOR, unus è Diis Romanorum Agricolis. Hoc enim ordine hiſque nominibus Flamen, ſacrum Cereale Cereri & Telluri faciens, Divos hos invocabat, *Vervactor*, *Redarator*, *Imporcitor*, *Inſitor*, *Obarator*, *Occator*: Sarritor, *Subruncinator*, *Meſſor*, *Conjector*, *Conditor*, *Promitor.* Primus erat frugum jam naſcentium, quæ *ſarriebantur*, ſicut Occator ultimus erat agri colendi. Nam, ut ait Plaut. *Captiv. Actu 3. ſc. 5. v. 5. priùs occant quàm ſarriunt ruſtici.* Itaque præerat hic Deaſter Sarritioni, cui operi *ſarculum* inſervit: quo herbæ noxiæ ſegetibus evelluntur; hoc enim *ſarrire* eſt. De quo elegans verſiculus extat, apud *Pomponium Nonio* laudatum.

Sarculum hinc illô profectus, illinc rediiſti rutrum.

Quo uti poſſumus in hominem ἀντίστροφον, cui res retro currunt. Senſus enim eſt; Cùm hinc profectus es, ſegetes tuæ jam in herba erant & ſarculum ſpectabant; at cùm illinc rediiſti, ad *rutrum*, quod Græci σκαπάνην & σκάφιον vocant, tibi res rediit & ad carceres revocatus es, cùm prope metam jam eſſes. Nam rutrô terram vertere primum eſt, tum ſementem jacere, dein occare, poſtea ſarrire, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 515. 728.* & plura *de ſarriendarum ſegetum diſciplina*, apud Plin. *l. 18. c. 17.* & 21.

SARROCHIA Margarita, vide *Margarita.*

SARROCIUM, vide *Suprapellicеum.*

SARRON Magius, tertius Celtarum rex, præclaras artes, Academiam, ac publica literarum ſtudia primus, in toto terrarum orbe, expoſuit, inſtituit, promovit. Unde apud Celtas, ut refert Diodor. Sic. philoſophi appellati fuerunt *Sarronidæ.* Mortuus eſt, anno formati Adami 2057. & ante Magni Meſſiæ nativitatem 1013. quum 48. annis regnâſſet. Regnavit autem poſt Magum ſeu Magogum, & Drium ſucceſſorem habuit. Sarronidis verò poſtea Druides & Bardi ſucceſſère. Diodor. *l. 6. c. 9.* Dupleix *de Gall. l. 1. c. 16. & l. 2. c. 4.*

SARS, Hiſpaniæ Tarraconenſis fluv. *Pomp. Mela l. 3. c. 1. Rio Lezaro.* Prope turrim Auguſti, in Oceanum ſe exonerat, 3. leuc. à Nerio promontor. in Meridiem *Baudrand.*

SARSACHIM, unus ex principibus regis Babylonis. Jer. c. 39. *v. 3.*

SARSAGA, Armeniæ minoris urbs. *Antonin.*

SARSENNA, pater & fil. nobiliſſimi ſcriptores, quos Plin. commemorat damnaſſe arbuſtorum rationem ad vites ſublevandas, *l. 17. c. 23.*

SARSINA, vetus civitas in Æmilia, ſeu Romandiola, in ipſo limite ditionis Florentinæ, uberrimis paſcuis nobilitata. Ad Sapim fluv. qui 10. milliar. ſupra oritur. Parvi circuitus, vix 50. domos continet, 10. milliar. à Ceſena in meridiem 24. ab Arimino in Occaſum. Epiſcopi ſedes. Hanc nonnulli Plauti patriam faciunt, indeque eum *Sarſinatem* dictum volunt. Strabo *l. 5.* Ἀπὸ Ῥαουέννης ἀρξάμενοι οἱ Ὄμβρικοι, κατέχουσι τὰ πλησίον, καὶ ἐφεξῆς Σαρσίναν, Ἀρίμινον, Σῆναν, καὶ Καμάρινον. Sil. *l. 8. v. 461.*

—— *His populi fortes, Amerinus, & armis*
Vel raſtris laudande Camers; hæ Sarſina dives
Lactis. —— ——

Populi *Sarſinates* Plin. *l. 3. c. 14.* Plautus *in Moſtellar. Actu 3. ſc. 2. v. 80.*

Sol ſemper heic eſt, uſque à mani ad veſperum,
Quaſi flagitator adſtat uſque ad oſtium.
Nec mihi umbra uſquam eſt, niſi in puteo quæpiam eſt.
TR. *Quid? Sarſinatis ecqua eſt? ſi Umbram non habes.*

Ubi

Ubi ad Patriæ nomen alludit; quia Sarſinas ipſe erat. Vide Feſtum *in Ploti.*

SARSORIUM Opus, apud Ennodium *Epigramm.* 91. quod inſcribitur, *de Marmoribus opere ſarſorio*, opus eſt ex variis diſcolorum marmorum cruſtis invicem ita commiſſis, ut unum corpus & unam quaſi picturam efficiant, concinnatum, uti deſcribitur à Senatore *l.* 1. *Ep.* 6. Cujuſmodi opera *Lithoſtrota*, *Muſiva*, *Teſſellata* aliàs dicta ſunt: inter quæ tamen diſcrimen, ut ſuis locis videre eſt. Ratio nominis eſt, à *ſarcio*: unde *Sarſorium* propriè opus, variis quodammodo materiis contextum confectumque, ut plerunque *Sartorum* ſunt opera. Car. du Freſne *Gloſſar.* & Dominic. Macer. *in Hierolexico.*

SARTA, vulgò LA SARTE fluv. Gall. Celt. Oritur in limite Normanniæ, quam ſeparat à provinc. Perticenſi: Valeſius habet, in ſaltus Pertici vico, *Somme-Sarte*, 2. leuc. à Moritonio. Dein rigato Alenconio, & Fraxineto *Freſnay*, per Cenomanos fluens, juxta Cenomanum labitur, ibique Huinum ſeu Idoneam fluv. recipit. Tandem rigatis aliis locis, Scusâ *la Suſe*, Sablolio *Sablé*, Caſtello Novo, per Andegavos fluens, ibi Lædum ſeu Lidericum *le Loir* fluv. recipit, & paulo pòſt in Meduanam ſe exonerat, vix mill. paſſ. ſupra Andegavum. Dicitur quoque *Sarta*. Hinc Brieſerta, i. e. Pons Sartæ, vulgò *Briſſerte*, ſupra & prope Caſtellum Novum nomen nactum eſt. Accipit *Sarta*, præter jam memoratos fluvios Ornam etiam & Inferiam *Enferne*. Valeſ. *Notit. Gall.*

SARTA Tecta, apud Flav. Vopiſc. *in Divo Aureliano*, *c.* 35. *Templum Solis fundavit & Pontifices roboravit, decrevit etiam emolumenta ſartis tectis & miniſtris*: in *Gloſſis* exponuntur ὑπορίαφαι; Ῥάπτειν enim οἰκοδομεῖν & ὑποῤῥάπτειν Græci dicebant, vel ex novo ædificare, vel *vetera ſarcire.* *Eædem*, ὑποῤῥάπτειν οἰκοδομὴν, *ſubſtruo, reſarcio*, ὑποῤῥαφὴ, *plicatura*, *reſarcinatio.* *Subſtructionem* etiam dicebant. *Gloſſæ, ſubſtructiones*, ὑποῤῥαφαί. *Subſutiones* idem erant. *Eædem, Subſutio*, ὑποκόλλημα, ὑποῤῥαφή. Ἐπισκευὰς quoque, quo nomine Græci *ſarta tecta* dicunt; *ſubſtructiones* interpretantur illæ Gloſſæ: *Subſtructiones*, ἐπισκευαί. Salmaſ. *ad Vopiſcum.* Quæ *ſarta tecta* eò modò locari exigique ſolebant, ut redemptores ſuo lapide, ſuâ calce ac ſuâ materiâ ædes ſartas tectas præberent, certo pretio in ſingulos annos addictò, Quod fieri ſolitum Romæ minimo licitantibus, obſervat Budæus *Annotat. prior. in Pandectas.* Hinc *Sartitectores*, pro iis qui *ſarta tecta* curabant, poſuit Iſidorus in *Gloſſis*; *Sartitector, qui tecta reſarcit*: vulgò *Sartitator*, malè &c.

SARTAGO, inter ſupplicia Martyrum, vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Πυρφορμὸς, ubi de variis Vivicomburii generibus. In re ſalinaria, *patella* aliàs dicitur; & occurrit apud Wigulejum Hondium *in Epiſcopis Friſing.* ex vet. *Charta, Inſuper tradidit ei omne jus, quod habuit in loco Hall dicto, cum Sartaginibus* &c.

SARTE, urbs juxta Athon. Gentile *Sartæus*, *Steph.*

SARTHA, amnis Cenomanorum urbem præterfluens, qui apud Normannos ſcaturiginem habens, ipſos à Cenomanis dividit.

SARTHÆ, apud Pomponium, in ſcriptis codd. pro *Satarchis* & *Sarmatis*. Salmaſ. *ad Solin. p.* 191.

SARTHAN, locus non procul ab Jezraële. 1. Reg. *c.* 4. *v.* 12. & *c.* 7. *v.* 46. in tribu Manaſſe. Latinè *anguſtia*, *tribulatio*, aut *colligatio*, ſive *plaſmatio*, vel *figuratio.*

SARTHAN, quæ & SARDACHA, in tribu Gad. Joſ. *c.* 3. *v.* 16. 1. Reg. *c.* 7. *v.* 46. 2. Paral. *c.* 4. *v.* 17.

SARTHAN, locus erat, juxta quem ſiccis pedibus tranſierunt Jordanis alveum Iſraëlitæ, in tribu Ruben. Joſ. *c.* 3. *v.* 16.

SARTORIA, Græcè ἡ ἀκεστικὴ, & Textoria, Græcè ἡ ὑφαντικὴ, præcipuæ ſunt Artium, quæ circa veſtes conficiendas occupantur. Nam ἡ ἀκεστικὴ, quæ & ἠπητικὴ, non conficit veſtes, ſed tantùm jam veteres & uſu tritas reficit: quod ejuſdem Artis non eſſe, *in libro ad Thraſybul.* non ſemel ſcribit Galenus. Hyphantice, quæ telas & pannos è lana aut ſerico aliaque materia conficit, vulgo notiſſima eſt & eleganter deſcribitur Senecæ *Ep.* 90. Rhaptice ſive *Sartoria*, pannos priùs incidit, deinde acu conſuit, quod *veſtimenta concipere* dixêre Latini. Servius *ad Æn. l.* 12. *Sarcinatores concipere dicuntur veſtimenta, cùm è diverſo compingunt & adſuunt.* Et hodie quidem, rariſſimè veſtis aliqua conſit, ſine Sarcinatoris opera; olim verò parandarum veſtium alia fuit ratio. Textores enim veſtem abſolvebant; neque eorum operâ ut plurimùm utebantur, quos ſermo Gallicus vocat *Couturiers*; Latini *Sartores* aut *Sarcinatores*, quæ vocabula refectorem potiùs veſtis, quàm novæ confectorem, denotant. Et quum ῥάπτειν ſit acu ſuere, *Sutores* tamen Romanis dicti ſunt, non illi qui acu veſtes conſuunt: ſed qui coria, in uſum calceorum. Plato quoque in *Politico*, de artificiis veſtimentorum diſſerens, commemorat τὴν τρήσει καὶ ῥαφῇ χειρουργίαν ποιοῦσαν, *confectionem illam quæ fit perforatione & ſutela*: quà generali deſcriptione *Sartores* quoque comprehendi poſſent; interim illorum non meminit, ſed tantum τῆς σκυτοτομικῆς, *Artis coria conſuendi*. Nec Galenus *loc. cit.* ubi multam facit mentionem earum Artium, quæ veſtes Veteribus conficiebant, noſtrorum *Sartorum* meminit; ſolam in eo genere agnoſcens Textoriam, quaſi illa non tantùm pannos confeciſſet, ut hodie, ſed etiam ipſa abſolviſſet veſtimenta. Unde colligere eſt, eoſdem, qui erant Textores & *Sartores* fuiſſe aut certè longè aliam fuiſſe olim indumentorum rationem, quàm ſit hodie. Euangeliſta Johannes, de tunica DOMINI agens, utriuſque artificii meminit, ſed *Sartores* illi manum adhibuiſſe negat, dicens, quod fuerit ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. Vide plura hanc in rem, apud Iſaac. Caſaubonum. *Exercitat.* 16. *ad Annales Baronii ſect.* 84. & ſuprà in *Sarcinator*, it. infrà in voce *Sutor.*

SARUG, fil. Reu, pater Nachoris, qui Tharam, Abrahami patrem genuit. Sub Belo. Ejus tempore idololatriam incepiſſe, ſtatuit *Epiphan.* cum *Suida*: Aliis factum id Ninô auctore dicunt. Obiit A. M. 2079. ætat. 230. Geneſ. *c.* 11. *v.* 20. Luc. *c.* 3. *v.* 35. Latinè, *palmes, ſarmentum, ramus*, vel *convolutio.*

SARVIA, vel ZERVIA mater Joabi, Abiſai & Aſahelis; Davidis ſoror.

SARUM, urbs Epiſcopalis Angliæ, ſub Archiepiſcopo Cantuarienſi. Vide *Saruberia.*

SARUM, oppid. Arabiæ Felicis *Ptol.*

SARUNETES, Helvetii popul. *Plin. l.* 3. *c.* 20. qui apud Tſcudum *Sarnganſerlandt* inhabitant hodie. Eorum oppid. & regio *Sargans* vulgò nuncupatur: in priſcis diplomatibus *Sarunegans.* Sedes eorum olim ad ortum Oeni flum. ubi populi hodie Engadini; quorum coloni fortè hi Helvetiorum *Sarunetes* vel *Sarunegauſii*: niſi hoc nomen à *Sara* fluviolo oppidum præterfluente acceperunt. Fuêre antiquitus ſub Comitibus Werdenbergiis, à quibus regio Auſtriis Principibus, & poſtea Comitibus Toggris oppignorata, iterumque redempta eſt: donec illam A. C. 1483. Georgius Werdenbergenſium Comes ſeptem Pagis Helvetiorum vendidit. Ab his Præfecti ordine mittuntur, qui in arce, olim Comitum domo, habitantes, *Sarunetibus* imperant: nihilominus oppid. ipſum Sarunetum ſuis quoque privilegiis fruitur, proprioſque creat Magiſtratus, qui jus dicant & de cauſis civilibus cognoſcant. Tota regio fluviô prædictô Sarâ in duas partes dividitur: quarum ſuperior vicos aliquot habet, quorum præcipuus Regatium eſt, ubi judicia ejus partis exercentur: Item cœnobium Fabarianum, cujus Abbas juriſdictionem quandam his in locis habet: Interior Sanegaunô oppidô totius Præfecturæ capite clara eſt: quod, ſicut & alterum, ejuſdem præfecturæ, ad lacum Rivanum, Riva dictum, proprium conſilium ejuſque præſidem Sculterum habet. Vide Joſ. Simlerum *de Rep. Helvet* &c.

SARUS, fluv. geminus; unus Italiæ in Pelignis, apud Aufidenam oriens, vulgò *Sangro*, *Nic. Lloyd.* Oritur ex Apennino, 7. milliar. ſupra Aufidenam, in limite Campaniæ Felicis dein per Aprutium citerius fluens, ibi 6. milliar. infra Auxanum in mare Adriat. ſe exonerat. Rigat autem Sarum caſtrum, *Caſtel di Sangro*, 5. milliar. infra Aufidenam, & 14. à Sulmone in Meridiem, Æſerniam verſus 12. *Baudr.* Alter Ciliciæ, vulgò *Adena*; Adanam urb. alluens, ac in ſinum Iſſicum inter Cydnum (qui Tarſum alluit) & Pyramum influens. Eſt & *Sarus* in Cappadociâ, cujus meminit. Plin. *l.* 6. *c.* 3. *Baudrando* oritur in Armenia minore paulo ſupra Comanam, quam alluit, dein per Ciliciam fluens, ibi in mare Cilicium cadit, prope Margaſam oppid. & inter oſtia fluv. Pyrami ad Ortum & Cydni ad Occaſum.

SARUS, cum Adano, Adanorum urbis conditor, memoratus *Steph.* Ἄδανα Κιλικίας πόλις, οὐδετέρως. ταύτην ἔκτισαν Ἄδανος καὶ Σάρος, *Adana, Ciliciæ civitas, genere neutro. Hanc exſtruxere Adanus & Sarus.* Ubi per *Adanum*, primum hominem *Adamum* intelligit Voſſius, dicens: *Conſpicimus hic, ut Cilices videri voluerint, Adanum & Sarum, eſſe Urbis ſuæ conditores. Nempe quia Adana ab omni hominum memoria fuiſſet, voluêre videri eſſe opus primi hominis ſive Saturni vel Adami vel potiùs, in honorem Adami, ſuam Urbem fuiſſe vocitatam.* Quod verò & *Sarum* urbem eam ædificâſſe, ac honori ejus flumen, ad quod exſtructa fuit, *Sarum* dictum fuiſſe, idem Stephanus ait, optimè id tum Adamo, tanquam Deo tutelari, unde Urbs dicta: tum conditori Urbis, qui & ipſe forſan *Adam* vocatus, convenire videtur: quò modò antiquitas vocabuli occaſionem præbuerit Cilicibus, natalis ſuæ Urbis referendi ad primum hominem, Cœli Terræque filium. Utrique enim competit appellatio שר *Sar*, quod eſt, *Dominus*, *Princeps.* Unde & Abrahami uxor שרה *Sara*, h. e. *Domina*, vocata eſt. Quam conjecturam vanam non eſſe, arguit, quòd Stephanus fluvium illum aliter vocatum addit Κοίρανον. i. e. *Dominum.* Nempe, à Syris *Sarus*, à Græcis Κοίρανος vocabatur: cùm Ciliciæ variis in locis Syri Græcique eſſent permixti. Vide Gerh. Joh. Voſſium *de idolol. l.* 1. *c.* 38.

SARZANA, civitas Tuſciæ, propter rudera Lunæ condita; Eam Nicolaus quintus Pontifex Rom. & doctus vir, & doctorum inſignis Mæcenas illuſtravit, ſede Lunenſis Epiſcopatus huc tranſlatâ.

SASANDA, Cariæ Urbs, à Cauno 150. ſtad. ſeu 30. mill. paſſ. diſtans. Diodor. Sic. *l.* 14.

SASEM, apud Arabes, lignum eſt ebeni inſtar; in plurari *ſemaſim*, eôdem nomine dictum, quô *ſeſamum*, quamvis à ſeſamo diverſiſſimum. Quo hæc pertinent *in Alcamus*: *Siz vel Siza, nigrum lignum ad patinas conficiendas. Aut eſt ebenus*, aut ſaſim, *aut lignum nucis, & regio quædam in terra Adarbigian* (i. e. Atropatia Strabonis) *ex qua nempe hoc lignum affertur & nomen ſumit.* Idem alibi, *Saſim, arbor nigra, aut ebenus, aut ſiz, aut arbor, ex qua ſiunt arcus.* Damir *in c. de Simſima*, quod formicæ rubræ genus eſt, dicit hoc idem lignum *ſemſem* vocari & pluraliter *ſemaſim*, quod probat ex his Pſeudoprophetæ verbis, de iis, qui in gehenna torquentur: *Exibunt ex igne, poſt aliquam in eo moram; exibunt*, inquam, *tanquam ligna ſemaſim*, i. e. pariter nigri, propter aduſtionem ex igne. In quæ verba Commentatores multa habent mirè abſurda: Sed peritiores agnoſcunt, ligna *ſeſamim* eſſe ebenina ligna, aut ebeno atrore ſimilia, ita ut exuſta videantur. Unde lux his Dioſcoridis *c. de ebeno.* Ἔνιοι δὲ ἀντὶ σησάμινα, ἢ ἀκάνθινα ξύλα ἰνδικὰ δόλῳ, ἀντὶ ἐβένου πωλοῦσι. Quæ Marcellus Virgilius ita reddidit, *Vendunt pro ebeno quidam ſpinæ Indicæ, aut mori, fallente ſimilitudine, materiam.* Putat nempe pro σησάμινα legendum συκάμινα, quia ſeſamum nihil habet commune cum ebeno. Sed neque ſycaminus, ſeu ſycomorus, niſi quod utrumque lignum eſt. Itaque nihil mutandum: *Seſamina* enim hic ſunt ligna illius arboris, quæ Arabicè *ſaſim* & *ſemſem* appellatur, & in plurali *ſemaſim* habet. Sed & præter Dioſcoridem, Arrianus *in Periplo*, meminit φαλάγγων σησαμίνων καὶ ἐβενίνων, *palangarum ſeſaminarum & ebeninarum*, quæ ex Indiæ urbe Barygaſis in Perſidem afferebantur. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. I. c.* 20.

SAR-

SASGONA, vel SOSGAUNO, Hebræis eſt animal ſex colorum, uti legitur in *Medras* ſeu Commentario Myſtico in Legem; ſed falſò colorem eium vox notat. Ita enim Syrus Interpres Exod. *c.* 26. *v.* 14. *Item fac operimentum Tabernaculo ex pellibus arietum rubris & ex pellibus arietum* ſoſgammo *deſuper*. Et Exod. *c.* 39. *v.* 34. *Et operimentum ex pellibus arietum rubris & operimentum ex pellibus arietum ſoſgauno*. Ubi arietum pellibus rubris opponi videmus arietum pelles *ſoſgauno*, ita ut utrumque ſit ex æquo coloris nomen. Et quidem Joann. Bapiſta Ferrarius *in Lexico Syriaco*, *janthinum* colorem reddit. Gabriel Sionita *cæruleum*, Exod. *c.* 25. *v.* 5. *ſubnigrum*, Exod. *c.* 35. *v.* 23. ſed Numerorum *toto* 4. *c.* rurſus *cæruleum*. Nempe hodierni Syri hoc ſaltem ſciunt, *ſoſgauno* colorem eſſe: ſed quis ſit color, definire non poſſunt. Bocharto videtur eſſe ὕσγινος, *hysginus*; initiali aſpiratione mutatâ in ſibilum. De quo Plin. *l.* 20. *c*, 26. *Hyacinthus in Gallia optimè provenit: hòc ibi pro cocco hysginum tingitur*. Ubi Turnebus *in Adverſar. l.* 19. *c.* 25. *Hæc*, inquit, *Plinii verba indicant*, *hysgen hyacinthum eſſe*, *unde factitius color vocabatur*, *quem hysginum dicebant*. At in Nicandri *Theriacis* *v.* 511. ariſtolochiæ flores hysgino rubeſcunt. Vide ſuprà in voce *Hysginum* & plura hanc in rem apud Sam Bochartum *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 30.

SASIMA, *Antonin.* SASUM *Leunclav.* urbs Cappadociæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſareenſi, inter Cæſaream ad Arctos & Tyana ad Meridiem 32. mill. paſſ. ultra Ancyram in Ortum ſupra 200. Hic Epiſcopus fuit D. Gregor. Nazianz.

SASON, inſul. inter Epirum & Brundyſium, 5. mill. paſſ. ab utroque diſtans. *Saſeno Sophiano*. Eſt & fluv. in mare Adriaticum influens. Lucan. *l.* 5. *v.* 650.

> *Non humilem Saſona vadis, non litora curvæ*
> *Theſſaliæ ſaxoſa timet.*

Idem *l.* 2. *v.* 627.

> *Spumoſo Calaber profunditur æquore Saſon.*

Silius *l.* 7. *v.* 480.

> *Adriaci fugite infauſtas Saſonis arenas.*

SASONES, populi Scythiæ apud Imaum montem, *Ptol.* Hos fortè pridem ex Scythia in Germaniam veniſſe atque ibi *Saxones* dictos, ex aliorum ſententia, memorat *Albertus Crantzius*.

SASSARIS, urbs Archiepiſcopalis ſatis ampla & amœna Sardiniæ, in parte Boreali Latinis *Publium* quoque, & *turris Libyſonis nova*, ſeu potius crevit ex ruinis Surritæ Urb. ſeu Turris Libiſonis, à qua 8. milliar. in Meridiem diſtat, uti ab ora littorali Algarium verſus 18. Sed parum munita.

SASSIANA Martial. *l.* 3. *epigr.* 58. an pro *Sarſina*?

SASURI, gentes Indiæ. Plin. *l.* 6. *c.* 19.

SATA, Magicis artibus alió tranſlata, apud Virgilium *Eccl.* 8. *v.* 95.

> *Has herbas atque hæc ponto mihi lecta venena*
> *Ipſe dedit Mœris: naſcuntur plurima Ponto.*
> *His ego ſæpè lupum fieri & ſe condere ſylvis*
> *Mœrim, ſæpe animas imis excire ſepulchris,*
> *Atque ſatas alió vidi traducere meſſes.*

Cui veneficio quodammodo ſimile illud, cujus in L. Bajwar. *tit.* 12. *c.* 8. mentio fit, ubi *Aranscarti* vocatur. Cùm videlicet ariſtas ſeu ſpicas illorum, quibus nocere hi malefici volebant, inanes reddebant ac vacuas &c.

SATACES, Prætor Ægypti, in prœlio ad Iſſum cæſus. Ita legi vult J. Gebhardus apud Curt. *l.* 3. *c.* 41. ex *l.* 4. *c.* 4. A' Diodoro additur, cum vocari *Taſiacen*. Sic enim ille *l.* 17. καὶ ὁ τῶν αἰγυπτίων σατράπης Σαβάκης ſcil. ἔπεσε.

SATALA, urbs Armeniæ. *Steph Palli* Thevero.

SATANACUM, vulgò STENAY, vicus primò, dein caſtrum pagi Vabrenſis, ad Moſam, Durum inter & Moſomagum in Treviris, in Decanatu Epoſienſi: à Godofrido Bullionæo extructum. A. C. 1098. Olim quoque Aſtenidum & Stadinum dictum, unde pago Stadinenſi nomen. Hic Carolus Calvus Monaſterium Canonicorum inſtituit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SATANÆ tradendi ritus memoratus 1. Cor. *c.* 5. *v.* 3. ubi de probroſo homine, non de ordinaria diſciplina, ſed de majori quadam ac peculiari Apoſtoli poteſtate, accipitur nonnullis, ex *v.* 2. coll. cum 1. Timoth. *c.* 1. *v.* 20. & exponitur corporea aliqua pœna & vexatio, quâ peccator ille caſtigatus & domitus, frenum tandem accipere & Domino parere diſceret, ex *v.* 5. Vide Franc. Burmannum *Syn. Theol Chriſt. Pars.* 2. *ubi de Diſcipl. Eccl.* Communiter verò, *Satanæ tradere* hac in materia, idem cenſetur cum verbo ἀναθεματίζειν, h. e. *excommunicare*, vide ſuprà; & plura hanc in rem apud Ambroſium *ad d. l.* Theodoretum *ibid.* ubi juſtè excommunicatos *Satanam* invadere docet, Alios: inprimis Jo. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 12. *c.* 3. ubi de Anathematis ſeu Excommunicationis ſpeciebus ac gradibus, & Jo. Caſp. Suicerum *Theſ. Ecc.* in voce hac.

SATANAS Sanctus, à Petro Damiano vocatur Hildebrandus Cardin. qui poſtmodum Papa factus Gregorii VII. nomen aſſumſit, quòd apud Alexandrum II. cum impediſſet, ne Epiſcopatum dimitteret Oſtienſem. *Satan* enim, vi vocis, *adverſarium* ſeu *contradictorem*, notat, Dominic. Macer *in Hierolexico*. Vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* in ea, ubi & de phraſi παραδοῦναι τῷ Σατανᾷ, *tradere Satanæ*, quâ utitur Paulus 1. Timoth. *c.* 1. *v.* 20. Hinc *Satanianı* dicti, qui *Satanam*, velut vitæ ſuæ præſidem, omniumque actionum moderatorem, venerabantur, ut à malo Genio tuti eſſent, apud Epiphanium *Hær.* 80. Vide iterum Suicerum, ubi de epithetis *Euchitarum*, ut & voce *Satanitæ*.

SATANITÆ, vide *Meſſalianı & Euthuſiaſtæ*.

SATARCHÆ, Scythiæ Europææ populi juxta Mæotidem: qui, teſte Solinô, *c.* 20. auri & argenti uſu damnatô, ſe à publicâ avaritia abdicarunt. Hi bellicoſiſſimi ſunt. Val. Flac. *l.* 6. *v.* 144.

> *Exomatæ, Toriniqve, & flavi crine Satarchæ,*
> *Mellis honos Torinis, ditant ſua mulctra Satarchen,*
> *Exomatas venatus alit.*

SATAROS; quæ & Patara, urbs Lyciæ. Plin. *l.* 5. *c.* 27.

SATASPES, Perſa Theaſpis fil. à Xerxe rege cruci adfixus eſt, quòd Zopyri filii Megabyzi filiam virginem vitiâſſet, quodque etiam totam Africam non peragrâſſet, quod ſe feciſſe, ad diluendum ſtuprum, dixerat. Herodot. *l.* 4.

SATELLES, in *Gloſſis* Græco-Lat. Βασιλικοῦ σώματος φύλαξ, *Imperatoris ſeu Regii corporis cuſtos*. Solebant enim illi Regium ſolium circumdare & Principis latus tueri. Unde Stat. *Theb. l.* 2. *v.* 384. de Etheocle,

> —— *Ibi durum Etheoclea cernit*
> *Sublimem ſolio, ſeptumque horrentibus armis:*
> *Jura ferus Populo trans legem, ac tempora Regni*
> *Jam fratris de parte dabat.* —— ——

H. e. *reſidentem in ſolio paterno & ſatellitio Regio ſtipatum*, Commentat. vet. Et Claudian.

> *Non ſic excubiæ, non circumſtantia pila,*
> *Quàm tutatur amor.*

Sic Lucianus *Necromant.* Τὸν μὲν γὰρ λαβοῦσα ἡ τύχη βασιλικῶς διεσκεύασε, τιάραν τε ἐπιθεῖσα, καὶ δορυφόρους παραδοῦσα καὶ τὴν κεφαλὴν στέψασα τῷ διαδήματι. *Hunc quidem exceptum Fortuna regificè ornavit*, *tiarâque impoſitâ & additis ei* ſatellitibus, *caput diademate cinxit*. Ubi Δορυφόροι *Satellites* exponuntur, in iiſdem *Gloſſis*, quaſi, *Haſtiferi*; quòd hôc armorum genere potiſſimùm uterentur. Cujuſmodi *Satellitum* Regium inſigne fuiſſe habitum, notat de Sulla Appianus *Civilium l.* 1. Αὐτὸς δὲ οἷα δὴ βασιλεύων Δικτάτωρ ἐπὶ τοῖς ὑπάτοις ἦν. πελέκεις τε γὰρ ἐφέροντο πρὸ αὐτοῦ, οἷα Δικτάτορος εἰκοσι καὶ τέσσαρες, ὅσοι καὶ τῶν πάλαι βασιλέων ἡγοῦντο, καὶ φυλακὴν τοῦ σώματος περιεβάλλετο πολλήν. *Ipſe autem*, *velut imperans Dictator inter Conſules erat*. *Secures enim ante ipſum*, *veluti Dictatorem*, *geſtabantur viginti quatuor: quot numerò Regibus olim præferebantur*, *inſuper* Satellitio *ſtipatus erat numeroſò*. Τοὺς περὶ τὸν Βασιλέα δορυφόρους, vocat Herodian. *l.* 1. *c.* 2. à corpore nempe Regio non diſcedentes. Invexit autem Romæ *Satellitum* uſum Tarquinius Superbus, tyrannidis veræ ſignum ac præſidium, qua de re vide Dionyſ. *l.* 4. Decreſcente dein Româ abuſus eouſque extenſus, ut Regiam quacunque cauſâ ingredientium ſinus veſteſque excuterentur, ut videre eſt apud Suetòn. *in Veſpaſiano c.* 12. &c. Pulchrè Imperatorium Satellitium Corippus deſcripſit *l.* 3.

> —— —— *miratur Barbara pubes*
> *Ingentes adſtare viros, ſcuta aurea cernunt,*
> *Pilaque ſuſpiciunt alto ſplendentia ferro*
> *Aurea, & auratos conos, criſtaſque rubentes.*
> *Horreſcunt lanceas, ſævaſque inſtare ſecures,*
> *Cæteraque egregiæ ſpectant miracula pompæ,*
> *Et credunt aliud Romana Palatia cælum.*

Apud Caſpar. Barthium *Animadv. ad Statium d. l.* Vide quoque infrà in voce *Scurra*, item ſuprà in vocibus, *Armiger*, *Buccellarius* &c. Addam hîc ſaltem, ex Car. du Freſne, inſignem locum, qui occurrit in *Annalibus* Fuldenſibus A. C. 880. *Normanni ſuperiores exiſtentes, duos Epiſcopos — & duodecim Comites his nominibus appellatos — occiderunt. Præterea* 18. *Satellites Regios cum ſuis hominibus proſtraverunt, quorum iſta ſunt nomina &c.* Ubi *Satellitum* nomine ei videntur intelligi Palatini Proceres dignitate tamen Comitibus inferiores, ſed quibus alii ſuberant: adeò ut Regii corporis cuſtodiæ Præfectos fuiſſe conjiciat, eoſque quos hodie *Capitaines des Gardes* Galli vocant.

SATERNEI, gentes circa Mæotim. Plin. *l.* 6. *c.* 7.

SATHANIANI, Hæretici memorati Dominico Macro *in Hierolexico*, in vocibus *Euchitæ*, *Precatores*, *Sethiani*. Vide ſuprà.

SATHULCURTIS, villa Galliæ, in pago Vimau, vel Witmao, Ludovici Regis de Normannis victoriâ nobilis, A. C. 881. nunc Marchiæ titulò inſignis. Vulgò *Saulcourt*, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SATIBARZANES, Ariorum Satrapes, ab Alexandro conſtitutus, mox ab eodem defecit, Curt. *l.* 6. *c.* 6. ad Beſſum, & verſante Alexandrô apud Evergatas, cum equitum manu irrupit rurſus in Arios, *l.* 7. *c.* 13. ab Erigyo ſolitariâ pugnâ victus & occiſus *c.* 4.

SATICULA, Colonia & oppid. Samnii. *Saticola* Stephano & Diodoro Siculo. Populi *Saticuli*. Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 729.

> *Accola Vulturni, pariterque Saticulus aſper.*

SATIO, Macedoniæ oppidum circa Lychnidem paludem. Polyb. *l.* 5.

SATIO, circa Vergiliarum occaſum fiebat, in Græcia fere omni & Aſia, Plinio *l.* 18. *c.* 7. *Æſtiva, quæ æſtate ante Vergiliarum exortum ſeruntur, ut milium, panicum, ſeſama, horminum, irio, Italiæ duntaxat ritu. Alioquin in Græcia & Aſia omnia Vergiliarum occaſu ſeruntur.* Quæ verba abſolutè accepta locum non habent, quum & Græci milium, panicum, ſeſamum aliaque pariter æſtate ſererent & θερινὰ ſimiliter nuncuparent. Nec quòd Heſiodus, *qui princeps omnium de agricultura præcipit*, ut is ait, unius tantùm ſementis meminit, propterea unum tantùm apud illos ſerendi tempus. Nam unius tantùm ſementis Autumnalis, veluti præcipuæ, mentionem fecit tantùm Poëta ille in Ruſticis ἀροτρικαῖς. Fuiſſe verò, quæ & vernô tempore Græci *ſererent* & æſtivô, Theophraſtus docet. Similiter Xenophon *in Oeconomic.* ſementis hybernæ tantùm meminit, quæ frumenti eſt, quô præcipuè vita conſtat, ejuſque tempus aſſi-

aſſignare videtur per illos imbres, qui ſequuntur ab occaſu Vergiliarum ſeptimô ferè die, quoſque idem Theophraſtus appellat τὸ ἐν Πλειάδι ὕδωρ. Ideò verò Xenophon poſt Vergiliarum occaſum ſementem rejicit, quia in madida *ſeri* vult: At aliis placebat in ſicca ſerendum, qui prorſus Vergiliarum occaſum præveniebant. Itaque legitimum ſementis tempus præcipuè triticeæ, in Attica & Græcia omni fuit, ab occaſu Vergiliarum, additque Xenophon, multis damnis affici, qui ſerunt, πρὶν κελευσθῶσιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, *antequam Deus ſignum dederit*, ut Plinius vertit, eleganter & eruditè. Κελευστὴς enim dicebatur hortator, qui perticâ ſeu portiſculô remigibus ſignum dabat remigandi ceſſandique. Sic Prætor mappâ ſignum dabat emittendarum quadrigarum; Coryphæus endoſimum pede dabat; Ita ſecundùm *Xenophontem*, Deus ſerendi ſignum dabat imbre. Idem autem totum illud tempus εἰς πρώϊμον, καὶ μέσον, καὶ ὄψιμον diſtinguit. Et quidem feſtinata ſatio à Vergiliarum occaſu incipiebat, dicebaturque πρώϊμος ἄροτος ſeu σπόρος; ſerotina circa Brumam: Huic ὀψαρότην vocat Heſiodus in Ἐργ. v. 488. qui circa illud tempus ſerit; contrà πρωταρότην, qui à Vergiliarum occaſu. Atque inde eſt, quòd *Plutarchus* Πυανεψιῶνα Atticum menſem, σπορητὸν μῆνα vocat & circa Vergiliarum occaſum ponit; cujus ſeptimâ τὰ Πυανέψια faciebant, quod erat ſacrificium *præſementicium*: eô enim factô ſementem auſpicabantur. Tunc etiam Εἰρεσιώνη pro foribus conſtituebatur, omni genere fructuum & pomorum onuſtâ &c. Græcè autem *Sationem* ἄροτον paſſim vocat Heſiodus, h. e. *arationem*; quia tertiâ aratione ſata inarabantur; cùm de prima aratione, ἔαρι πολεῖν, de ſecunda, θέρεος δὲ νεωμένη dicat. Sic de gruis adventu, in Ἐργ. v. 488.

> *ἥ τ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει, καὶ χείματος ὥρην.*
> *Hæc ſementis ſignum affert & hyemis tempus.*

Ita alibi apud eundem ἀροῦν eſt *ſerere*. Atque ita veteres Romani interpretati ſunt. Inde ἀρὸς Græcis, *pratum*, *campus arabilis*: Siculis ἀρβὸς, unde *arvus* & *arvum*. Ab ἀρὸς verò verbum ἀρόω & ἄρουρα, quæ vox *terram aratam* notat, ſed eam maximè, quæ *ſata* eſt, Latinis *ſeges* &c. Quam in rem vide Plin. *l.* 18. *c.* 3. 21. 24. & quæ eruditè congeſſit Salmaſ. *ad Solin.* p. 730. & *ſeqq.* adde dicta voce *Reſtibilis*, it. Rega *Seſſia* de qua ſuô locô. Præerat autem *Sationi*, apud Romanos, Deus *Sator*, de quo mox;

SATNICUS, dicebatur apud Croatas & Hungaros Præfectus regionis, quæ centum armatos dare poterat; in quorum locum ſucceſſere *Knezi*, h. e. Comites, Joann. Lucius *de Regno Dalmatiæ l.* 6. *c.* 1.

SATNIUS, mons apud Lycophronem. *Steph.*

SATOR ſeu INSITOR, inter Deos Agricolas Romanorum, qui *ſationi* præerat. Vide ſupra in voce *Inſitor*.

SATORCHÆI, populi juxta Mæotim paludem. *Steph.*

SATRA, urbs Cretæ, *Eleutherina* poſtea dicta. *Steph.*

SATRACHUS, urbs & fluv. Cypri. *Lycophron.* Quidam per è ſcribunt, teſte *Iſacio*.

SATRÆ, populi Græcorum in litoribus Thraciæ. Herod. *l.* 7.

SATRAIDÆ, Arianæ gens. Dionyſ. v. 1098.

> *Σατραΐδας θ' ὅσσοι τε παρὰ προχοῇ Παγγαίοιο*
> *Ξυνῇ ὁμῶς μάλα πάντες ἐπωνυμίην Ἀγρηΐδος.*

SATRAPA, & SATRAPES, Perſica vox, primitùs & propriè mari & claſſibus præfectum, quales hodie Archithalaſſi, vel Arabicô vocabulô Amminirali, dicuntur, poſtmodum quemvis Regium Præfectum ſeu Provinciæ Præſidem ſignificare cœpit ut in Textu Græco Danielis *c.* 6. *v.* 1. 2. Σατράπας. Idem proin Perſis, quod veter. Germanis, *Gereba*, aut *Kunng Gereba*, Boxhorn. *ad Miltiadem Nepotis c.* 4. Unde *Satrapia*, provincia quæ *Satrapæ* adminiſtranda conceſſa eſt, apud Curtium alioſque, qui de rebus Perſicis agunt, paſſim: in cujuſmodi *Satrapias* omne Perſarum Imperium diviſum fuiſſe, diſcimus ex B. Briſſonio *de Regno Perſarum l.* 1. Druſio in *Obſervationibus*, Beneggero *ad Juſtin. l.* 5. *c.* 2. aliis. His itaque *Satrapis* incumbebat, provincialibus imperare, eorumque commodis proſpicere, tributa cogere, primiſque cuſtodiis ſtipendia exſolvere: & quidquid inſuper factô opus eſſet, effectum dare. Briſſonius *d. l.* Sed & in *Charta* Æthelredi Regis Angliæ poſt Duces, ſubſcribunt aliquot Viri nobiles, cum titulo *Satrapa Regis*: *quæ appellatio*, inquit, Car. du Freſne, *eadem*, *eſt forte quæ Miniſtri*. Sidonio *Satraps* dicitur, *Carm.* 12.

> *Quiſque ſedet ſub Rege Satrapi* —

SATRAPENI, Mediæ populi militantes ſub Trigrane, quos Lucullus fugavit. *Plut.*

SATRIA, urbs Italiæ. *Steph.*

SATRIA, gens Romana, de qua vide Caſaub. *ad Suet de Grammat. & Rhet.* p. 735.

SATRIANUM, Urbs Lucaniæ exiſa, ut vix veſtigia ſuperſint in provinc. Baſilicata, in limite Principatus citerioris ad radices Apennini, 9. milliar. à Marſico novo in Boream Potentiam verſus. Sic etiam Aſculum Apulorum dicitur. Ejus ſedes Epiſcopalis unita eſt Campanienſi hinc 28. milliar. in Ortum.

SATRICULA, oppid. Samnitum à Romanis captum, anno Urb. Cond. 439

SATRICUM, oppid. Italiæ à Camillo Conſule captum, anno Urb. Cond. 37. & dirutum. Liv. *l.* 7. *dec.* 1.

SATRIUS SECUNDUS, Sejani cliens & everſor. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 47.

SATROCENTÆ, populi Thraciæ. *Steph.*

SATROPACES, Equitum in Darii, ultimi Perſarum regis, exercitu, præfectus. Curt. *l.* 4. *c.* 9. ab Ariſtone Pœonum Equitum præfecto, ad inhibendum tranſitum Tigris cum mille equitibus miſſus, directâ in guttur haſtâ transfixus, *Ibid.*

SATTAGYLÆ, Aliæ populi *Herodot.*

SATTALA, Phrygiæ urbs. *Ptol.*

SATTALICUS SINUS pars maris Mediterranei inter Aſiam minorem ad Boream & Ægyptum ad Meridiem naufragiis & procellis infamis. Aliter *Attalicus ſinus* dicitur.

SATULA, Arabiæ Felicis urbs. *Ptol.*

SATUM, aridorum menſura, in Palæſtina, quæ ſecundùm Zachariam Chryſopolis Epiſcopum *in Comment. Evang. c.* 74. continebat modium cum dimidio: alii tamen unum modium capere exiſtimant. Syriaca vox eſt *Saatto*; & occurrit Numer. *c.* 5. *v.* 15. 1. Regum *c.* 25. *v.* 18. 2. Paralip. *c.* 2. *v.* 10. Matth. *c.* 13. *v.* 33. Lucæ *c.* 3. *v.* 21. Joann. de Janua, *Genus eſt menſuræ*, *juxta morem provinciæ Palæſtinæ*, *unum dimidium modium capiens*: *cujus nomen ex Hebræo ſermone tractum eſt*. Satum verò *apud eos nominatur ſumtio vel elevatio*: *eò quòd*, *qui metitur*, *eandem menſuram ſumat & levet*: *Et eſt aliud Satum menſura ſextariorum* 22. *capax*, *quaſi modius. In. c.* 17. Gen. *v.* 6. *dicitur*, *Accelera*, *tria ſata farinæ ſimilæ commiſce*, *& fac ſubcinericios panes*. Bezæ *tria* illa *ſata*, de quibus Matthæi d. *l*, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον, *Simile eſt Regnum cœlorum fermento*, *quod acceptum mulier condidit in farinæ ſatis tribus*, *uſque quo fermentaretur tota*: Sunt unum epha, ſive modii quatuor & ſemis. *Nam addit* סאה *apud Judæos menſura fuit rerum aridarum*, *ſeſquimodium capiens*, *quam ter continebat epha. Sed exiſtimo nonnullos intempeſtivè in hac menſura philoſophari.* Vide eum *Annot. ad N. Teſt.*

SATURA, palus Latii inter Antium & Circejos, quæ & Pontina, 23. olim urbium locus, ut ex Mutiano tradit Plin. *l.* 3. *c.* 5. Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 801.

> *Quà Saturæ jacet atra palus, gelidus per imas*
> *Quærit iter valles, atque in mare conditur Uſens.*

Et ejus imitator Silius *l.* 8. *v.* 381.

> *Quà Saturæ nebuloſa palus reſtagnat, & atro*
> *Liventes cœno per ſqualida turbidus arva*
> *Cogit aquas Uſens, atque inficit æquora limo.*

SATURA, an à carminis rerumque varietate; an à *Satura*, lance, quæ referta multis variiſque primitiis Diis olim in ſacrificiis offerebatur; an à lege *Satura*, quæ unò rogatu multa ſimul complectebatur; an à *Satyris*, quod in hoc genere carminis res ridiculæ pudendæque ſcriberentur; an ab Hebraico סתר, à *latendo*; quòd raro in conſpectum hominum veniret? dicta, pars erat olim Tragœdiæ acceſſoria, quæ, actu abſolutô, ad leniendam atrocitatem, introducebatur, cum ſcommatibus & jocorum petulantia. Poſteà extra Scenam excoli cœpta, in peculiare Poëma exerevit, adeoque cùm Chorus è Comœdia ſublatus eſſet, in ejus locum adſcita eſt: ſeu, ut alii volunt, è Tragœdia ſublata in illud Comœdiæ genus migravit. Quanquam Scaliger videtur hanc *Saturam* Comicam, *Mimum* appellare, *Poetic. l.* 1. *c.* 10. &c. Quorum quidquid ſit, Tragica certè *Satura* potiùs eſt, quàm Comica: viciſſim Mimus Comicus potiùs, quàm Tragicus; cùm *Satura* ſeveritatem, Mimus verò ridiculam geſticulationem in jocis ferè uſurpet. In Latinis autem Tragœdiis *Satura* non fuit, ſed in novum planè Poëmatis migravit genus, (auctore Luciliô, majore avunculo Pompeji Magni) quod Græcis ignotum, ut teſtatur Quintilianus *l.* 10. *c.* 1. Metrum etiam mutatum eſt: cùm enim Lucilius primò uſus eſſet Jambis, eos poſtea in hexametros vertit primuſque *naſi ſtylum acuiſſe*, ob virulentiam, Plinio dicitur: *præfat. Hiſtor. Natural.* & cùm antè agricolæ genio indulgentes alternis verſibus opprobria ruſtica fudiſſent, uti docet Horat. *Ep.* 1. *l.* 1. poſteà conſuetudo in pompas & ſolemnes Deorum ludos abiit, ut etiam ἐξ ἁμάξης, i. e. *plauſtro*, convitia & ſcommata in quoſvis obvios liberè dicerentur. Confer Horatium *Sat.* 4. *l.* 1. *Serm.* & *Ep.* 1. *l.* 2. Hanc *Saturam* novam Latinam definire licebit, *poëma multiforme mordax & ſalſum*, *ad corrigendos hominum mores accommodatum*. Modò enim ἐξηγητικὸν modò δραματικὸν, modò μικτὸν carmen eſt, ut ad certum genus referri non poſſit. Materia eſt turpitudo riſu & inſectatione digna: poſtulat ingenium verſutum & ſagax; amat varietatem rerum: crebras item & acutas ſententias, numeroſque humiles & idcirco neglectiores, quem ipſum neglectum pro cultu habet. Ne verò potentiores in ſe irritarent fictis utebantur nominibus Veteres, aut vera nomina ex hiſtoriis ſimilibus ſumebant: quemadmodum Neoterici ſceleratorum nomina è Veteribus mutuò ſumunt aut è Græcis effingunt nova. Porrò partes certas nullas habet, uti nec certam diſpoſitionem, elegantem tamen eam vult: quemadmodum & ſtylum, vulgarem quidem, verùm purum & præſenti negotio poſcit accommodatum. *Quis enim ferat contrapoſitis & conſimilibus iraſcentem*, *flentem*, *rogantem*, *deprecantem*, *ubi atrocitate*, *invidiâ*, *miſeratione opus eſt? Cùm jam cura verborum deroget affectibus fidem*, *& ubicunque ars oſtentatur*, *veritas abeſſe videatur*, Quintilianus *l.* 9. Verba obſcœna reſpuit; quam ob cauſam *Auſonius*, *Lucretius*, *Juvenalis* prudentiſſimè alicubi Græca vocabula interſeruêre, quòd flagitia & arcana quædam neutiquam Latinè dicenda putarent. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum *Poetic. l.* 3. *c.* 48. & *alibi paſſim*, Taubmannum *ad v.* 129. *Culicis Virgil.* Lil. Gyraldum *Dialogo* 6. *Hiſt. Poet.* Dan. Heinſium *Diſſertat. Horat.* & *libro de Satyra Horat.* Auctores Poëticæ Gieſſenſis *l.* 2. *c.* 9. &c. In hac Satyros, eoſque nudos, qui ſaltarent & acuta dicta in hominum mores evibrarent, fuiſſe introductos, Horat. *de Arte Poet. v.* 220. docet,

> *Carmine qui Tragicô vilem certavit ob hircum,*
> *Mox etiam agreſtes Satyros nudavit.* —

Illos verò à *Sophocle*, ut aliquando ſuam gravitatem Tragœdia reciperet, rejectos fuiſſe, teſtis eſt Ariſtoteles *l. de Arte Poet.*

Receptos poſtea à Latinis in Comœdias, primùmque inductos à Livio Andronico, exin verò à Juventute remotos eſſe, & in fabulas Attellanas demigrâſſe, videtur indicare Liv. *l.* 7. *c.* 2. Vide Aldum Manutium Pauli fil. *Comm. in Horatium loc. cit.* Floruerunt poſt Lucilium memoratum *Satyrici*, à *Satura* dicti, Terentius Varro, Horatius, Juvenalis, Lucretius, Auſonius, Perſius, alii: e quibus Horatius feſtivus deriſor occultiùs quàm reliqui vitia taxat, ſalſiorque & jocoſior cenſetur; Perſius tetricus habetur cenſor, ſeverior & triſtior; Juvenalis petulcus exagitator, petulantior ac obſcœnior, judicatur. Princeps *Satyricorum* à Scaligero Juvenalis prædicatus, ob elegantiam verſuum & acrimoniam ſententiarum, Heinſius tamen Horatium reliquis omnibus anteponit, &c. Aliud erat *Satyræ* genus, quale Pacuvius & Ennius ſcripſiſſe leguntur, *carmen* nempe *quod ex variis Poematibus conſtabat*, ut inquit *Diomedes*: quæ *Satura* Enniana à Luciliana, de qua ſuprà diſferebat tum in genere carminis, quò variô Ennius uſus eſt; tum inprimis in materia & tractandi modo. Nam ſpectavit quidem ad morum doctrinam utraque: ſed Lucilius multò magis, quàm Ennius, perſonis adhæſit; & quia plures ſemper mali, quàm boni, in notandis objurgandiſque varioſis, plurimus fuit: Qua in re quoniam ſummâ libertate uſus erat, nominibus etiam Magnatum & in Rep. potentium adjectis, viſus dictuſque eſt, mutatò genere metri & facie Poëſeos, priſcam Athenienſium Comœdiam reduxiſſe. Vide Anton. Thyſium JCtum *Notis in Gellium l.* 1. *c.* 16.

SATURIUM, vel SATUREJUM urbs Calabriæ, non procul à Tarento, *Steph.* Hinc *Saturejanus*. Hor. *l.* 1. *Sat.* 6. *v.* 59.

Me Saturejano vectari rura caballo.

Alii legunt *Satrianeo*. Vide *Satrianum*.

SATURNALIA, feſta 5. aut 7. dierum menſe Decembri Saturno dicata, quibus Romani ſynthesin veſtem ſumebant, ſervilque diſcumbentibus inſerviebant: muneraque ultro citroque mitti ſolebant. Unde Strenarum origo. Vide Fungerum in *Saturnu*, Lipſ. *l.* 2. *Saturnal.* Martin. Lipenium, in *Hiſt. Stren. &c.* Iiſdem bellum ſumere, nefas habebatur; quemadmodum & pœnas à nocente iiſdiebus exigere, piaculare erat, teſte Macrobio *loc. cit.* Primùm ea celebrata fuiſſe à Noaho, tempore diluvii, in Arca, menſe 10. eô die, quô primùm juga montium ex aquis apparere cœperint, ac deni ſingulis annis illum diem feſtum fuiſſe, pluribus contendit Goropius Becanus *l.* 4. *Orig. Antverp.* quem *Cronia* inſcripſit. Hoc certum eſt, multò ante Romam conditam non in Italia modò, ſed & in Græcia illa floruiſſe: Unde eorum Auctorem quidam Janum, alii Herculis comites in Italia relictos, nonnulli Pelaſgos, in Delum Inſul. delatos, faciunt, ut apud eundem Macrobium videre eſt. Vide quoque Jac. Oiſelium JCtum *Not. in A. Gellii iſta*, Saturnalia *Athenis agitabamus, hilare prorſum & modeſtè*, *l.* 18. *c.* 2. Et primùm quidem Romæ ad d. 14. Kal. Jan. celebrabantur per unicum diem. Poſtquam verò C. Cæſar in anni emendatione, huic menſi duos dies addidit, 16. Kal. Jan. agitari cœperunt; quâ re factum, ut cùm vulgus ignoraret certum *Saturnalium* diem, nonnullique à C. Cæſare, incertô die; & alii veteri more celebrarent, plures dies *Saturnalia* fervèrent. Quod Auguſtus Imperator confirmavit, cùm in Legibus Judiciariis triduô ferias eas juſſit ſervari. Quanquam & apud Veteres vel 7. dies ea peragi conſueviſſe, *Nonius* & *Memmius*; vel ſaltem triduum viguiſſe, *Mallius*, tradant. Inter alia verò munera, cereos inprimis miſſitari ſolitos, legimus, vel quòd Saturnus luminibus accenſis coleretur, vel ut ſignificarent, hôc Principe, à vita rudi ac inculta, ad politiorem, tanquam à tenebris ad lucem, ſe traductos fuiſſe: Cùmque Patroni nimis avarè, hâc occaſione, munera à Clientibus exigere ſolerent, Publicius Tribun. Pleb. tulit, ut non niſi cerei prædicti ditioribus mitterentur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 16. Horat. *libertatem Decembrem* hoc Feſtum vocat *Sat.* 7. *l.* 2. *v.* 4. Vide quoque Athenæum *l.* 14. & Dionem *l.* 58. Cujus rationem, ex mixto cultu Naturæ & Adami, arceſſit Voſſius, per Saturnum non alium, niſi primum Parentem noſtrum, indigitans. *Naturâ enim omnes liberi naſcimur, eoque antiquiſſimis temporibus, quibus naturæ ſequebantur ductum, homines ſervitio aut libertate minimè diſtinguebantur:* cujus rei iconem *Saturnalia* ſervavêre. Vide Voſſium præfatum *de Orig. & progr. Idolol. l.* 1. *c.* 18. Neque verò ad dominicam ſolùm menſam Dominis præminiſtrantibus ſedebant his feriis ſervi, ſed & veſtem cum iis commutabant, teſte Dione *l.* 8. ut (præter rationem jam allatam) hâc comitate obſtricti, in Dominos obſequiis paratiores eſſent: odiaque invicem ac offenſiones dimitterent: *Fidelius enim & gratius ſemper obſequium eſt, quod ab amore, quàm quod à metu proficiſcitur*, Hieronym. *ad Celantiam.* Alius fuit Servorum feſtus dies, de quo Senec. *Ep.* 47. ille enim in Eidus Auguſti, quòd eô die Servius Tullus ſervâ natus eſſet, incidebat. Tit. Popma *de Operis ſervorum.* Vide & *infrà*: uti de *Saturnalibus mulíebribus* h. e. Matronalibus Kal. Martiis celebrari ſolitis, ſuprà: de feſto verò Chriſtianorum medii ævi, *Saturnalium* æmulo, ſuprà itidem voce *Kalendæ.* Hinc *Saturnalicius*. Martial. *l.* 5. *Epigr.* 31. *v.* 8.

Saturnalicias perdere, Varro, nuces.

Dicuntur etiam & *Cronia.* Quod oſtendunt hi verſus Attii veteris poëtæ apud Macrobium, Saturnalium *l.* 1. *c.* 7.

Maxima pars Grajûm Saturno: & maximè Athenæ,
Conficiunt ſacra, quæ Cronia eſſe iterantur ab illis.
Cumque diem celebrant: per agros, urbeſque ferè omnes
Exercent epulis læti; famuloſque procurant
Quiſque ſuos: noſtrique itidem. Et mos traditus illinc
Iſte, ut cum dominis famuli, tùm epulentur ibidem.

Juſtinus *l.* 43. *c.* 1. *Rex Saturnus tantæ juſtitiæ fuiſſe traditur, ut neque ſervierit ſub illo quiſquam, neque quicquam privatæ rei habuerit: ſed omnia communia, & indiviſa omnibus fuerint, veluti unum cunctis patrimonium eſſet. Ob cujus exempli memoriam, cautum eſt, ut in Saturnalibus, exæquatô omnium jure, paſſim in conviviis ſervi cum dominis recumbant.* Ac ſimiliter Saturnus ipſe loquitur apud Lucianum, Ἐν τοῖς πρὸς Κρόνον, *dialogô* 1. Καὶ ἄλλο τοῦτο ἑπταήμερον ἡ ἀρχή, καὶ ᾠδὴ, καὶ παιδιὰ, καὶ ἰσοτιμία πᾶσι καὶ δούλοις καὶ ἐλευθέροις. Οὐδεὶς γὰρ ἐπ' ἐμοῦ δοῦλος ἦν.

SATURNI Ærarium, vide ſuprà *Ærarium.*

SATURNI Baptiſmus, apud Auguſtinum *contra Creſcon. Gramm. l.* 2. *c.* 7. Vide Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. pur. c.* 14. *de Sacramentis* §. *ult.* & ſuprà, ubi de *Baptiſmo*, item voce *Lotio.*

SATURNIA, oppid. Latii à SATURNO conditum. Editiora autem loca (teſte *Diodorô*) *Saturnia* dici conſueverant. Σατορνία (inquit *Stephan.*) Italia primùm dicebatur. Gentile *Saturninus*, quod & proprium viri eſt apud hiſtoricos Romanos. Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 173.

Salve magna parens rerum Saturnia tellus,
Magna virûm. —— ——

Plinius Romam ipſam ſic vocat. Inde *Saturnia porta*, cujus meminit Varro & Plin. quæ & *Pandana* à ſemper *pandendo*, per quam neceſſaria in urb. inferebantur.

SATURNIACUS vicus, vulgò TORNI, In territorio Arciaſi, ad Albam fluv. memoratur Bernardo *in eff. S. Victoris.* Eſt autem *Artiaca*; vel *Arciaca*, unde territorio nomen, *Arcé ſur Aube*, in agro Tricaſſino Galliæ, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SATURNIANA Colonia, Tuſcorum urbs. Ptol. Hodie *Saturnia.*

SATURNIANI, hæretici à SATURNINO quodam dicti, vide *Saturninus.*

SATURNINI, Italiæ populi in Etruria, qui & *Aurinini.* Plin. *l.* 3. *c.* 5.

SATURNINUS, optimus Ducum Gallieni temporibus, ſed à Valeriano delectus eſt. Hic quoque, quum diſſolutionem Gallieni pernoctantis in publico ferre non poſſet, & milites non exemplô Imperatoris, ſed ſuô, regeret, ab exercitibus ſumpſit Imperium, vir prudentiæ ſingularis, gravitatis inſignis, vitæ amabilis, victoriarum barbararum, etiam ubique notarum. Hic eâ die, quâ eſt amictus à militibus peplô Imperatoriô, concione habitâ dixiſſe fertur, *Commilitones, bonum Ducem perdidiſtis & malum Principem feciſtis.* Denique quum multa ſtrenuè in Imperio feciſſet, quòd eſſet ſeverior & gravior militibus, ab iiſdem ipſis, à quibus factus fuerat, interemtus eſt. Hujus inſigne eſt, quòd convivio diſcumbere milites, ne inferiora denudarentur, cum ſagis juſſit, hyeme gravibus, æſtate perlucidis, Treb. Pollio *in XXX. Tyrannis. c.* 23.

SATURNINUS, Orientis Imperium arripuit, ſub Probo Imperatore, quò, poſt varia præliorum genera, ſuperatô & victô, *tanta in Oriente quies fuit, ut (quemadmodum vulgò loquebantur) mures rebelles nullus audiret*, Vopiſcus *in Probo. c.* 18. Oriundus fuit Gallis. Cui Aurelianus Imperator limitis Orientalis ducatum cùm dediſſet ſapienter præceperat ne unquam Ægyptum videret, & mente quidem divinâ. Nam ut primùm Ægyptii magnam poteſtatem ad ſe veniſſe viderunt, ſtatim clamaverunt, *Saturnine Auguſte, Dii te ſervent.* Et ille quidem de Alexandrina civitate mox fugit, atque ad Palæſtinam rediit: ubi tamen, quum cogitare cœpiſſet, tutum ſibi non eſſe, ſi privatus viveret, depoſitâ purpurâ ex ſimulachro Veneris, cyclade uxoriâ militibus circumſtantibus amictus & adoratus eſt. Memorabilis eſt concio ejus ad Milites, quum eum animarent vel ad vitam, vel ad imperium, apud Vopiſcum laudatum, *c.* 10. qui eum obſeſſum tandem in caſtro quodam, ab iis, quos Probus miſerat, invitô Probô, jugulatum eſſe, addit.

SATURNINUS, Syriæ præfectus, An. Urb. Cond. 749. Item, vide *Voluſius.*

SATURNINUS, vel SATURNILLUS, Antiochenus, circa A. C. 140. Simonis Magi hæreſes ſparſit, ejus, ut & Menandri Baſilidiſque diſcipulorum & ſuas addidit, videlicet Mundum, & homines ab Angelis factos eſſe, alios quidem naturâ bonos, alios verò malos, & Deum Judæorum unum fuiſſe ex malis Angelis, ad quem deſtruendum Chriſtus, ſub fallaci carnis ſchemate, venerit. Conjugium docuit à malis Angelis ortum, Reſurrectionem negavit, &c. auſteritate vitæ & abſtinentiâ ab eſu animatorum omnium, hominibus imponere conatus. Epiphan. *hær.* 23. *Tertullian. Theodoret. Philaſtrius, Auguſtin.* Irenæus *l.* 1. *c.* 12. & *l.* 6. *c.* 21. Euſeb. *hiſt. Eccl. l.* 4. *c.* 7.

SATURNINUS à Tucca Confeſſor, in Concilio Carthaginenſi, in Marcionitas invectus, Ethnicis illos deteriores eſſe oſtendit: *Gentiles*, inquiens, *quamvis idola colant, tamen ſummum Deum Patrem Creatorem agnoſcunt & confitentur, in hunc Marcionitæ blaſphemant.* Vide Joann. L. Ruellium *Hiſtor. Concil. Tom. I. Peric.* 3. *Sylloge* 31. *p.* 845.

SATURNINUS, Mons, qui poſtea *Tarpejus.* Eſt & gentile à *Saturnia. Stephan.* Cœterùm mons hic quia tutiſſimus & providâ Naturæ manu, adverſus injurias hoſtium, ſituque munitus erat, Plut. *in Romanis Quæſt. c.* 42. hinc in Æde Saturni Ærarium ſuum eſſe Romani voluerunt: primò Val. Publicolâ rei Auctore, ut diſcimus ex Macrobio *Saturnal.* l. 1. *c.* 6. Qua de re ſic quoque Tertullianus *Apologet. c.* 10. *Si quæras rerum argumenta, nuſquam invenio fideliora, quàm apud ipſam Italiam, in qua Saturnus poſt multas expeditiones, poſtque Atticæ hoſpitia conſedit, exceptus à Jano, ut Salii volunt. Mons, quem incoluerat, Saturnius dictus; civitas, quam depalaverat,* Saturnia *uſque nunc eſt; tota denique Italia poſt Oenotriam* Saturnia *cognominabatur. Ab ipſo primùm tabulæ & imagine ſignatus nummus, & inde Ærario præſidet.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 1. *c.* 5.

SATUR-

SATURNIUM Mare, idem cum Cronio & Oceano Septentrionali *Orpheus.*

SATURNIUS Mons, idem Capitolino & Tarpejo. Varro, Feſt. *Strabo.*

SATURNUS, Oceani ac Tethyos fil. Plato *in Timæo*: Γῆς τε καὶ Οὐρανοῦ παῖδες Ὠκεανός τε καὶ Τηθὺς ἐγενέσθην, ἐκ τούτων δὲ Φόρκυς τε καὶ Κρόνος, καὶ Ῥέα, καὶ ὅσοι μετὰ τούτων. At Heſiod. *in ortu Deorum*, v. 44. cum Cœli uxorem Terram fuiſſe cecinſſet, his verſibus:

> Θεῶν γένος αἰδοῖον πρῶτον κλείουσιν ἀοιδῇ
> Ἐξ ἀρχῆς, οὓς Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ἔτικτεν.

Mox paulò inferius v. 138. inter eorum filios Saturnum etiam commemoravit, uti patet ex his:

> Τοὺς δὲ μεθ' ὁπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,

& Orpheus, *Hymnô quodam in Saturnum compoſito*, ita inquit:

> Γαίης τε βλάστημα καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος.

Quam rem Ovid. quoque *Faſt. l.* 1. v. 235. ſic expreſſit,

> *Hâc ego Saturnum memini tellure receptum,*
> *Cœlitibus regnis nam Jove pulſus erat.*
> *Inde diu genti manſit Saturnia nomen,*
> *Dicta fuit Latium terra latente Deo.*

Fratrem habuit Titanem majorem natu, qui cùm parenti, uti par erat, ſuccedere deberet, animadvertens tamen matrem, ſororesque in Saturnum proniores eſſe, jure ſuô ceſſit, eâ tamen lege, ne Saturnus prolem maſculam tolleret, ſed regnum ad ſuam ſtirpem rediret. Saturnus igitur ex pacto cum fratre inito, liberos ſuos maſculos, ubi primum nati eſſent, devorabat. Verùm cùm Ops unô partu Jovem & Junonem edidiſſet, Junonem quidem Saturno oſtendit, Jovem verò clàm nutriendum ablegavit, adhibitis interim Corybantibus, qui cymbalorum, tympanorumque pulſu obſtrepebant, ne pueri vagitus audiretur. Saturno autem, cùm ille puerum depoſceret, ut ipſum devoraret, Ops lapidem oſtendit pannis involutum, eumque partu illô à ſe editum ſimulabat, quem ille acceptum ſine morâ devoravit. Poſthæc cùm & Neptunum illa peperiſſet, eum quoque clam Saturno educandum tradidit. Tertiò deinde geminos enixa Plutonem & Glaucam, Glaucam rurſus Saturno oſtendit: Plutonem autem abſcondit. Verum detectâ tandem fraude cum Titan reſciviſſet, fratri prolem maſculam eſſe, ſuoſque eâ ratione regni ſucceſſione pulſos eſſe, unà cum filiis, qui *Titanes* à patre cognominabantur, bellum adverſus Saturnum ſuſcepit: cujus exitus is fuit, ut victoriâ potitus Titan, Saturnum, Opemque utriuſque ſororem in poteſtatem ſuam redactos, muro incluſerit, donec Jupiter adultus, dejectis Titanibus, eos liberavit. Poſt hæc Saturnus, cùm ex oraculo didiciſſet, fore ut à filiis regnô pelleretur, atque ob hoc Jovi inſidias strueret, ab eo regno pulſus, in Italiam profugit, ubi aliquandiu apud Janum regem latitavit: unde ea pars Italiæ *Latium* dicta eſt. Quod non obſcurè innuit Virg. *Æn. l.* 8. v. 319.

> *Primus ab æthereo venit Saturnus Olympo*
> *Arma Jovis fugiens, & regnis exul ademptis.*
> *Is genus indocile, & diſperſum montibus altis*
> *Compoſuit, legeſque dedit, Latiumque vocari*
> *Maluit, his quoniam latuiſſet tutus in oris.*

Opem ſororem ſuam matrimonio ſibi conjunxit, & patri Cœlo virilia execuit. *Minutius Felix*: *Itaque latebram ſuam, quod tutò latuiſſet, vocari maluit Latium.* Scaliger, *in Conjectaneis*, ſcribit, Saturnum linguâ Syriacâ, aut Aramæâ, quâ uſi Thuſci, ſignificare *latentem*. Sanè Ebræis סתר eſt *latuit, abſcondit.* Fuerunt tamen, qui putarint *Saturnum* fuiſſe à Jove comprehenſum, & in vincula traditum, non autem fugiſſe, quorum ſententiam ſecutus eſt Plato *in Euthyphrone*: Αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιότατον, καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὑτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ. κἀκεῖνόν γε αὖ τὸν αὑτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα. At Homer. *Il.* 8. v. 477. non ſolùm Saturnum vinctum fuiſſe à Jove memorat, ſed etiam ejus fratrem Japetum, amboſque fuiſſe conjectos in Tartarum, ut in his patet:

> —— Σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω,
> Χωομένης, οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα πείραθ' ἵκηαι
> Γαίης καὶ πόντοιο, ἵν' Ἰαπετός τε Κρόνος τε
> Ἥμενοι, οὔτ' αὐγῇς ὑπερίονος ἠελίοιο,
> Τέρποντ', οὔτ' ἀνέμοισι, βαθὺς δέ τε Τάρταρος ἀμφίς.

Memoriæ tamen prodidit Lucianus *in Saturnal.* Saturnum neque fuiſſe à Jove vinctum, neque regnô privatum, ſed libenter ac ſponte regnum illi conceſſiſſe, rerumque omnium, utpote ob ætatem impotentem, filio tradidiſſe adminiſtrationem. Hôc regnante, ætatem auream fuiſſe fabulantur, terramque ſuâ ſponte, expertem vomeris & aratri peperiſſe fruges, communeſque id temporis, & nullis diſtinctas limitibus agrorum poſſeſſiones fuiſſe. Virg. *ubi ſupra*:

> *Aureaque (ut perhibent) illo ſub rege fuêre*
> *Secula, ſic placidâ populos in pace regebat.*

Idem Georg. *l.* 2. v. 538.

> *Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat.*

Tibullus *l.* 1. *Eleg.* 3. v. 35.

> *Quàm benè Saturnô vivebant rege, priuſquam*
> *Tellus in longas eſt patefacta vias.*
> *Nondum cæruleas pinus contempſerat undas,*
> *Effuſum ventis præbueratque ſinum.*
> *Nec vagus ignotis repetens compendia terris,*
> *Preſſerat externâ navita merce ratem.*
> *Illo non validus ſubiit juga tempore taurus,*
> *Non domitô frænos ore momordit equus.*
> *Non domus ulla fores habuit, non fixus, in agris*
> *Qui regeret certis finibus arva lapis.*
> *Ipſæ mella dabant quercus, ultroque ferebant*
> *Obvia ſecuris ubera lactis oves.*
> *Non acies, non ira fuit, non bella, nec enſes*
> *Immiti ſævus preſſerat arte faber.*

Huic falcis inventionem tribuerunt antiquorum nonnulli, quoniam, ut diximus, vitæ humanioris author fuit Italiam incolentibus, quos plantandi, ac falce metendi rationem docuit. Alii dixerunt, eam falcem ſibi à matre fuiſſe datam, cùm adverſus patrem, & ad liberandos è vinculis fratres armatus fuit, quâ etiam genitalia Cœlo abſcidit, quæ poſtea decidit in Siciliam, quæ ab eâ *Drepanum* dicta fuit, δρέπανον enim Græci *falcem* vocant. Apollon. *l.* 4. *Argon.*

> Ἀμφιλαφής, πείρησι Κεραυνίη εἰν ἁλὶ νῆσος,
> Ἧ ὕπο δὴ κεῖσθαι δρέπανον φάτις, (ἵλατε Μοῦσαι,
> Οὐκ ἐθέλων ἐνέπω προτέρων ἔπος) ᾧ ἄπο πατρὸς
> Μήδεα νηλειῶς ἔταμε Κρόνος.

Fuit Saturnus ad res Venereas maximè propenſus; quare illa fabula de eo circumfertur, quòd cùm Philyram Oceani filiam amaret, Opi ſuperveniente, in equum ſe converterit, ut ſub eâ formâ amores ſuos occultaret. Virgil. *Georg. l.* 3. v. 92.

> *Talis & ipſe jubam cervice effudit equinâ*
> *Conjugis adventu pernix Saturnus, & altum*
> *Pelion hinnitu fugiens implevit acuto.*

Ad hanc Saturni fabulam, & ad locum etiam hunc Virgilii adſpiraſſe videtur Prudentius *l.* 1. *contra Symmachum* v. 54.

> *Inde Deos, quorum patria ſpectata ſepulchra*
> *Scimus, in ære hebetes informavêre minores:*
> *Advena quos profugus gignens, & equina libido*
> *Intulit Italiæ: Thuſcis namque ille puellis*
> *Primus adhinnivit, ſimulato Numine, mœchus.*

Sicuti & Arnobius *l.* 4. *Senex Saturnus jamdudum obſitus canis, atque annorum vetuſtate jam frigidus, veſtris carminibus indicatur ab uxore in adulterio comprehenſus, induiſſe formam feri, & ſub pecoris ſpecie hinnitibus evolâſſe jactatis.* Porro Mythologiam Saturni quod attinet, ea peti poteſt ex Nat. Comite, *l.* 2. *c.* 2. Aur. Victore *de orig. gentis Rom.* Cartario, *de Imag. Deor.* Boccat. *Hiſt. Deorum*, Alex. Roſſæo *Myſtag. Poet.* &c. Martianus Capella cum Saturnum deſcriberet, dicit, eum greſſibus tardum, ac remoratorem incedere, glaucôque amictu tectum caput prætendere & dextra flammivomum quendam draconem, caudæ ſuæ ultima devorantem (quem credebat anni numerum nomine prodere) ipſius autem caniciem pruinoſis nivibus candicare. Voſſ. eum Adamum fuiſſe ſtatuit *Theol. Gent. l.* 1. *c.* 18. Quanquam non negat, in eo conſervatas nobis reliquias quaſdam de Patriarchâ Noë. Saturnum verò fuiſſe Noachum multis argumentis probat eruditiſſimus Bochart. *Phaleg. l.* 1. *c.* 1. Huic Romani ann. 257. Urb. Cond. templum dedicârunt, inſtitutis Saturnalibus, vide ibi, & Lipſium *l.* 1. *Saturn.* Martin. Lipenium, *in Hiſt. Strenarum &c.* Summum inter Planetas locum tenet Saturnus; tardè itaque curſum ſuum abſolvit, nec niſi 30. fermè annis. Huic natura frigida & noxia itaque eſt. Et Virg. cùm *Georg. l.* 1. v. 336. ait:

> *Frigida Saturni quò ſeſe ſtella receptet;*

Nocentem etiam intellexit, non frigidam tantùm rigentemque, ut *Servius* interpretatur. Propert. *l.* 4. *Eleg.* 1. v. 84.

> *Eſt grave Saturni ſidus in omne caput.*

Lucan. *l.* 1. v. 650.

> —— *Summo ſi frigida cœlo*
> *Stella nocens nigros Saturni accenderet ignes.*

Idem *l.* 10. v. 205.

> *Frigida Saturno glacies.* ——

Cicer. *l.* 2. *de Nat. Deor. Quarum* (Stellarum errantium) *tantus eſt concentus ex diſſimilibus moribus, ut cùm ſumma Saturni refrigeret, &c.* Plin. *l.* 2. *c.* 8. *Saturni ſidus gelidæ ac rigentis naturæ.* Unde *Ptolemæus* ait, hujus Planetæ dominante ſtellâ cauſam corruptionis fieri κατὰ ψύξιν. Perſ. *Sat.* 5. v. 50.

> *Saturnumque gravem noſtro Jove frangimus unà.*

Juvenalis *Sat.* 6. v. 569.

> *Hæc tamen ignorat, quid ſidus triſte minatur.*
> *Saturni.* —— ——

Nic. Lloydius. Cæterùm, Regem fuiſſe Aboriginum Euſebius docet, quemadmodum & Janum; Sed ita ambo Indigetes fuiſſent Romanorum Dii, cùm tamen ad Deos Selectos pertinuerint, quales octo, præter duodecim Conſentes, habuêre. Quare non animales, ſed naturales fuiſſe hos Deos, h. e. non humanæ, ſed mundanæ Naturæ appellationes, oſtendit Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 12. Error verò hinc ortus, quod cùm Romani ſacra ſua habuerint vel ab Albanis, qui à Phrygibus oriundi, vel ab Oſca, Sabinorum gente, vel Thuſcis, qui teſte *Serviô*, ex Aſia venêre; Adami primi parentis cultum, qualis in Aſia vigebat, ſub Jani *Saturnique* nominibus accepêre & cùm ſcirent, Reges antiquis ſolere temporibus inſeri ordinibus Deorum, facilè ſibi perſuaſerunt; utrumque Latii fuiſſe Regem. *Saturni* autem ſub ſchemate Adamum latuiſſe, varia probant; ætas aurea, antiquitas Numinis, Imperium in omnia, latebræ pudendæ, expulſio è regno, agriculturæ ſtudium, ortus è Cœlo & Tellure, cultus, tandem apud Græcos Romanoſque; ut pluribus probat Voſſ. præfatus *c.* 18. *l. cit.* Sed & in eodem conſervatæ nobis reliquiæ quædam de Patriarcha Noacho. Namque hic primus omnium, qui poſt cataclyſmum vixêre, iterum imperium habuit in omnia & inter tres filios orbem diſtribuit: quibus omnibus ſimilia in *Saturni* fabula reperies. Fortaſſe & Patriarcha Abrahamus iti *Saturno* cultus eſt, ut videtur colligi poſſe ex loco Porphyrii ab Euſebio adducto, *Præp. Evang. l.* 1. ubi *Saturnum filium ſuum unigenitum in ara ad hoc extructa immolaſſe*, refert. Vide Voſſ. *loc. cit.* Cùm ſtellam vox notat, modò ſupremum Planetarum, modò ſolem, ſigni ficat: Quod enim de vinculis à Jove injectis, de imperio in animas, de

Sapientiæ præſidatu &c. dicitur, ad Planetam ſupremum ſpectare, erudite iterum Voſſ. oſtendit *l.* 2. *c.* 33. Quod Κρόνος idem dictus, quod Βελάθης; quod liberos illi immolâſſe Phœnices leguntur &c. id ad Solem qui aptè referri poſſit, docet idem *l.* 12. *c.* 4. Et quidem cùm ſupremus Planetarum voce hâc indigitatur, notam illius apud antiquos fuiſſe ex duabus primis literis nominis ejus, quô Græcis appellatur, conflatam, adeoque eum hac effigie primitus deſcriptum Κρ, i. e. Κρόνος, notat Salmaſ. *ad Solin. p.* 1237. & 1238. A' quo initio per quos gradus itum ſit ad hodiernum ejus ſignum ♄ ibidem docet. In deſcriptione VIII. region. Urbis Romæ, apud Roſin. *l.* 1. *c.* 13. trium ædium ſacrarum *Saturni* mentio fit, duarum item ararum, unius areæ, luci & ſacrarii; primuſque ei ædem Romæ voviſſe, ac extruxiſſe, in Capitolino monte T. Tatius Sabinorum Rex legitur, apud Dionyſ. Varronem & Auguſtinum, citante Roſinô *l.* 2. *Antiq. Rom. c.* 4. *Saturni* & Opis templum Tullum Hoſtilium, eo tempore, quo cum Sabinis bellum gerebat, voviſſe, idem Dionyſ. *l.* 3. teſtatur: quo tempore primum inſtituta fuiſſe *Saturnalia*, Macrob. ait. *Saturnal. l.* 1. *c.* 7. Alia ejus ædes fuit, in Clivo Capitolino, incertum à quo condita. Livius *l.* 2. *c.* 21. an. 256. Urb. Cond. A. Semp. Atratinô, M. Minutiô Conſulib. templum *Saturni* dedicatum eſſe ſcribit, quod & Dionyſ. Halicarnaſſ. *loc. cit.* affirmat, in clivo illud prædicto collocans. Quod quidam ſcribunt locatum à T. Largio ſuperioris anni Conſule, quidam à Tarquinio Superbo, dedicatum verò ex SCto à Poſt. Cominio. Macrob. ex Varrone notat, L. Tarquinium Regem eam ædem faciendam locâſſe, T. vero Largium Dictatorem Saturnalibus dedicâſſe. Et hanc quidem ædem Ærarium fecit P. Valerius Poplicola, *Plut.* quò prout omnes Legatos, Romam undecunque miſſos, accedere neceſſe erat, ut ibi nomina ſua Præfectis ærarii darent, à quibus antiquitus hoſpites munera accepêre. In eadem contractuum monumenta, Acta, quæ ſuſceptis liberis Parentes faciebant, nomina item civium Romanor. in Elephantinis libris, adſervabantur. Ejuſdem ædis faſtigio Tritonas cum buccinis ſuperpoſitos, à *Saturni* commemoratione ad noſtram ætatem hiſtoriam claram eſſe & vocalem, cùm antea muta, obſcura & incognita fuerit, ſignificâſſe, indicat Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 8. Meminit tandem & ædis Saturni, à Munacio Planco extructæ, Sueton. *in Auguſt.* c. 29. quæ tamen an ex veter. aliqua fuerit ab ipſo refecta, an prorſus nova, incertum eſt. In omnibus autem hiſce ædibus, *Saturni* ſtatuis vincula fuiſſe injecta, quæ feſto ipſius ſolvebantur, in memoriam ſecuritatis ac felicitatis, quâ ſub eo mortales fruiti, docet Lucianus *in Satyro* & Arnob. *adv. Gentes.* Quò alludens Martial. *l.* 3. *Epigr.* 29. ait,

Has cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, *tibi Zoilus, annulos priores.*

Ubi *Scholiaſtes* notat, *Servos libertate donatos, compedes & catenas* Saturno, *in cujus clientela erant ſervi & qui proin Romæ in compedibus latere videbantur, ſacrâſſe.* Stat. quoque, *l.* 1. *Sylv. ult. v.* 4.

Saturnus *mihi compede exoluta,*
Et multô madidus merô December,
Et ridens Jocus & Sales protervi
Adſint.

Illi in eadem Urbe ſacrum apertô capite, cùm aliis Diis tectô fieret, factum fuiſſe, diſcimus ex Fulgentio *Mythol. l.* 1. Feſto Pompejo *l.* 17. Servio *ad Æn. l.* 3. Meurſium *Exercit. part.* 2. *c.* 21. &c. De *Saturnalibus*, quibus ceſſabat Senatus, neque convocari poterunt Patres, neque judicia ulla peragi, Sueton. *Auguſt. c.* 32. & ob id nec Cauſidici in Forum ventitabant, Martial. *l.* 7. *Epigr.* 28. *v.* 5. Feriæ etiam ſtudiorum clauſæque ſcholæ erant, Plinius Jun. *l.* 8. *Epiſt.* 7. dona paſſim per Urbem conferebantur, & ludendi comedendique cum Dominis æqua ſervis libertas vigebat, Tiboll. *l.* 1. *Eleg.* 3. Vide poſt Macrob. *loc. cit.* Lipſium *l. Saturn. dnob.* & paulo ſuprà in voce *Saturnalia.* A' *Saturno*, familiarum nobilium Regumque, qui urbes condiderunt, ſeniſſimos, *Saturnos* olim vocari conſueviſſe, in *l. de Æquivocis*, qui Xenophontem præ ſe fert Auctorem ſcriptum eſt. De *Saturno* planeta, ut pauca addam: Hugenius Belga Planetam novum prope *Saturnum* detexit, qui, Lunæ inſtar, 16. dierum ſpatio *Saturnum* circumit periodumque ſuam abſolvit. Idem & *Saturnum* annulô circumvinctum eſſe, primus inſigni ſuo teleſcopiô pervidit, Jac. Oiſelius JCtus *Notis in A. Gellium l.* 14. *c.* 1. Gerh. Joh. Voſſ. duas ſtellas noviter inventas, quæ velut individui comites ſemper *Saturno* aſſiſtant, memorat *de Idolol. l.* 2. *c.* 34. *ſub fin.* &c. Vide quoque de *Saturni periodo* & Magno Anno, Salmaſ. *ſuprà laudatô Opere p.* 554. Addam verbum hoc de coronamento hujus Idoli. Coronari *Saturnum* (quod honoris primo illi contigiſſe nonnulli volunt) ficis recentibus conſueviſſe, colligit inde Paſchalius, quòd Cyrenenſes, cùm rem divinam illi facerent, ſimili modô redimiri ſolitos, tradit Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 7. Vide eum *Coronar. l.* 4. *c.* 2. &c.

Nomina Saturni apud varias gentes varia.

α. Βελάθης, Ἦλ, Ἥλ, apud Phœnices cultus *Saturnus* fuit, Damaſcius apud Photium *cod.* 242. Ἥλ verò eſſe Solem, oſtendit *Servius* de Belo Phœnice. Idem Palmyrenis Ἀγλιβῶλος, i. e. *Orbis Dominus*, appellatus eſt: quod Soli apprimè, quem *Saturni*, quoque nomine cultum fuiſſe notum, convenit. β. Cronus, Græcè Κρόνος, quaſi Χρόνος, i. e. *tempus*, Sol enim temporis auctor, Græcis dictus eſt. Unde Κρόνια, i. e. *Saturnalia.* γ. Ilus, à Phœnicibus quoque dictus eſt, uti docet Sanchoniathon apud Euſeb. *Præparat. Evang. l.* 1. Ἶλον τὸν καὶ Κρόνον. Ex *Il*, Hebræum. *El*, quod unum ex decem Dei nominibus, Hieronym. *Ep.* 136. *ad Marcellam.* δ. *Krodo*, Saxonibus olim appellatus legitur, apud Crantzium *Saxoniæ l.* 2. *c.* 12. ubi hoc Numen Hartesburgi in Saxonia venerationi fuiſſe, ait. Et certè *Saturno*, temporis Præſidi, illa Crodi ſeu Crodonis effigies convenit, quam Georg. Fabricius *Origin. Saxon. l.* 1. propoſuit his verbis: *Meſſoris* habebat *ſpeciem, qui cinctum linteum geſtans, dextrâque ferens vaſculum roſis repletum, & ſiniſtrâ erectâ rotam currus pedibus nudis inſiſtebat piſci ſquamoſo & aſpero, quem percam vocamus.* Quam ſtatuam, ut & alias Numinum, dejeciſſe memoratur Carolus M. Saxo quoque Grammaticus *l.* 1. Saxonum hos Deos refert, *Crodum*, Hamam, Irminum, Flinnum, Sibam. Fortè à Græcis Iſtri accolis & cultum & nomen Idoli, ex Κρόνος levi immutatione factum, accepêre. ε. Lampon, Græcè λάμπων, ab Ægyptiis appellatus legitur, apud Auctorem *Chron. Alexandrini, p.* 209. ζ. Moloch nomine cultus eſt ab Orientalibus, Judæis inprimis Idololatris. Vide ſuprà in hac voce. η. Nemeſis, *Saturni* ſtella ab Ægyptiis quoque dicta reperitur, apud Achillem Tatium *in Iſagoge.* θ. Phænon, eadem ſtella, licèt obſcuriſſima, boni ominis causâ, vocitata eſt, apud eundem. Vide quoque Auctorem *l. de Mundo* & Appulejum *de Mundo.* ι. *Satar* vel *Sater*, videtur Celtis olim (*Saturnum enim vulgo maximè ad Occidentem colebant*, Cicer. *de Nat. Deor. l.* 3.) dictus, eo quòd hodieque ſeptima feria, *Saterdag*, i. e. *Saturni dies*, appellatur. Niſi ex Latino *Saturni* nomine hanc appellationem dicas defluxiſſe. κ. *Saturnus* Latinis: Item λ. *Sterculius*, quòd ipſe primùm ſtercore fœcunditatem agris comparaverit. Macrob. *Saturn. l.* 1. *c.* 7. Vide quoque Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 4. *cum Paral.* Dempſteri. μ. Vitiſator, vide infrà.

SATURUM, *Straboni* SATYREUM, SATYRIUM *Stephan.* urbs Calabriæ non longè à Tarento. Nunc vicus hortis amœnus, à Tarento 8. mill. paſs. in Cæcium Neritum verſus. Scribunt & *Satyrum. Ferrar.* Vide Servium in illud *Georg. l.* 2. *v.* 197.

Saltus, & ſaturi petito longinqua Tarenti.

Ex *Stephano* poſſis videri eſſe ſcribendum Σατύριον, qui ait eſſe χωρίον πλησίον Τάραντος.

SATURUM, in coloribus, Græcè κατακορές, idem quod *auſterum*, αὐστηρόν; cùm videl. plus coloris inditur, quàm luminis, tum enim fuſcior & obſcurior atque adeo triſtior color evadit. Sic *Saturæ purpuræ*, veriſſimæ videl. & meracius imbutæ, ſeu *ad plenum.* Ut Jul. Capitolin. *in Clodio Albino c.* 5. ait, *Nam & bos albus purpureis ad plenum colorem cornibus natus eſt.* H. e. cornibus colore ad plenum purpureis. Interdum verò, quia pleniori ac ſaturatiori colori etiam accedit lumen intenſius ac vegetius, *Saturum* etiam vocatur, quod multum habet luminis, cum pluſimo ac pleno colore: atque tum ab *excitato* non adeò diſſidet. Sic αὐστηρόν & πικρόν, *auſterum* & *amarum*, tam triſtibus dant & pleno colore ſaturis, quàm floridô & acutô lumine excitatis: vide ſuprà in voce *Auſterus*, item *Excitatus.* Uti autem *ſaturæ* & *ebriæ* dicuntur lanæ hujuſmodi, ſic eâdem metaphorâ *potare* colorem dicuntur. Solin. c. 23. ubi de Hiſpanis, *Fucant vellera, ut ad ruborem merum epotent cocci venenum.* Et Plin. *l.* 9. *c.* 38. de purpura tingenda, *Quinis lana potat horis rurſuſque mergitur carminata, donec omnem ebibat ſaniem.* Vide Salmaſ. *ad Capitolin. d. l.* & & *ad Solin. p.* 268. 345.

SATYRA, teſte Diomede *Gramm. l.* 3. fabula fuit, in qua Tragici Poëtæ non Reges aut Heroas, ſed *Satyros*, induxerunt, ludendi jocandique causâ, ut Spectator inter res Tragicas ſeriaſque, Satyrorum quoque jocis ac luſibus delectaretur. Alias *Satura*, quâ in voce vide *ſuprà.* Erat autem *Satyrorum*, in ludorum pompis, Sicinnem referentium Græcanicam, habitus hic: Inſtructi erant tunicis hirſutis, quas quidam *Scorteas* appellant, habebantque amicula conſerta ex omni florum genere. Aliis, ex hircinis tergoribus campeſtria ſetæque horrentes in vertice & ſimilia erant. Hi ſerias armantum præcedentium ſaltationes ridicule imitabantur, illas per ludibrium depravantes, quibus luſibus *Satyricis* ſalibuſque jam inde à priſcis ſeculis delectatos fuiſſe Romanos, ex triumphis apparet: in quibus iis, qui Victores deducebant, jambos & dicteria in illos jaciendi venia dabatur. Quemadmodum Athenis ſolebant pompam in plauſtris ducentes, ſcommatibus obvios quoſque impetere. Quin & in illuſtrium Virorum funebribus pompis inter alios feretrum præceſſiſſe ſaltatores *Satyricos* legimus, qua de re vide Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 23. Scena verò *Satyrica*, ornabatur arboribus, ſpeluncis, montibus, viridariis & rebus agreſtibus aliis, in topiarii operis ſpeciem: quibus dein varium acceſſiſſe ornatum diſcimus, ex Val. Maximo *l.* 2. *c.* 4. Vide iterum Roſinum *ejuſdem l. c.* 10.

SATYRI, Africæ interioris gens vaga, & ſemifera. Solin. *c.* 30. *extr.*

SATYRI, ex ſuperiore parte homines, niſi quòd cornuti capite eſſent, ex alterâ capri, unde & *Capripedes* Poëtis dicti. Habebantur inter Semideos olim, & ſylvis præeſſe credebantur; dicaces, laſcivi, & ludibundi, itaque & inter Bacchi comites olim habiti fuerunt. Cæterùm, an feri hujuſmodi homines inventi unquam ſint, quæri poteſt. Plut. *in Sylla* auctor eſt, revertente Syllâ in Italiam contra Marium, dormientem Satyrum, qualem plaſtæ pictoreſque adumbrant, captum, adductumque ad Ducem: tentatumque per interpretes varios, ediſiſſe vocem ex hinnitu equi balatuque hirci confuſam. D. Hieronym. *in vitâ Pauli Eremitæ* ſcribit, S. Antonium in quadam ſaxoſa convalle incidiſſe, *in quendam haud grandem homunculum, aduncis naribus, fronte* (ita deſcribit) *cornibus asperatâ, cujus extrema pars corporis in caprarum pedes deſinebat. Interrogatum, quis eſſet, reſpondiſſe: Mortalem eſſe, & unum ex accolis Eremi, quos variò deluſa errore gentilitas Faunos, Satyroſque & Incubos vocans colat, legatione fungi gregis ſui, precarique, ut pro eo communem Dominum deprecetur, quem pro ſalute mundi veniſſe cognoverint, &c.* Finitâ narratione ſubjungit Hieronymus: *Hoc ne cuiquam ob incredulitatem ſcrupulum moveat, ſub rege Conſtantino, univerſo mundo teſte, defenditur. Nam Alexandriam iſtiuſmodi homo vivus perductus, magnum populo ſpectaculum præbuit, & poſtea cadaver exangue, ne calore æſtatis diſſiparetur, ſale infuſo, Antiochiam, ut ab Imperatore videretur, allatum eſt.* Hæc ille. Sed rectè Caſaubon. *l.* 1. *de Poëſi Satyricâ c.* 2. ſtatuit, quicquid de Satyris legimus,

gimus, ex Poëtarum, pictorumque fingendi licentiâ originem ducere: nihil hujus revera in rerum natura exiſtere: aut ſi quid viſum hujuſmodi fuerit vel illudentis Dæmonis phantaſma, vel Naturæ luſum fuiſſe. Nam, ut eſt procax Natura, poteſt quandoque hominem cornutum, fortè & capripedem producere: ſed totos greges & genus hujuſmodi legitimum creare, de quo ille Antonianus Satyrus referebat, veriſimile non eſt. Atque ſi dentur maximè, non voce humanâ tamen, ſed belluinâ, ut ille a Sylla captus Satyrus, loquerentur, nec noſtrum ſermonem intelligerent, degentes perpetuò inter feras. Jam remoti ab omni conſortio penitus & literarum diſciplina, quam Dei, quam humanarum rerum habere poſſunt notitiam, ut ſciant quid Chriſtiani credant, ac ſperent, quid erret, colatque Gentilitas? Profectò aut figmentô inani deceptus Hieronymus fuit, temerè credens; aut ſpectrô illuſus Antonius. Jam ille ad Conſtantinum allatus Satyrus, procul omni dubio monſtrum fuit, in quo luſit Natura. Plutarchus autem non affirmat, ſed refert famam: φασὶ enim ait, i.e. *dicunt*, vel *ferunt*: Quô ferè uti ſolent Hiſtoriarum conditores, cùm de iis loquuntur, de quibus ipſi dubitant. Ælian. *l.* 3. *Var. Hiſtor. c.* 40. *Satyros* deducit ἀπὸ τοῦ σατυρίζειν, quia eſſent dicaciſſimi. Alii à ſalacitate, quam σάθην veteres dixêre: non abſurdè verò (quoniam antiquiſſima quæque Græcorum verba Hebraicæ ſunt originis) aliquis putet Σατύρους quaſi סתורים *Saturim* eſſe dictos, qui in ſpeluncis & montibus latere putabantur, unde in hominum conſpectum raro venirent. *Nic. Lloydius.* Auctor Anonymus *Hiſter. Orbis Terr. Geogr. & Civ.* ad Sirenum, Nereidum, Tritonum, Centaurorum, Sylvanorum, *Satyrorum*, Faunorum, Strigum, Harpyjarum, Cobalorum farraginem, reſpondet: Aut fuiſſe monſtra humana individua alicubi conſpecta, ſive ea ex nefario hominum cum beſtiis coïtu, ſive ex alio quovis Naturæ errore genita fuerint; Aut fuiſſe ſpectra Diabolica, quæ hominibus ſubinde eâ formâ apparuerint; Aut ſpecies brutorum, ſimias ſimilesve beſtias, quæ aliqua ex parte ad figuram humani corporis propius accedunt, aut ad fabulas & otioſorum hominum commenta, quæ de iis ſcribuntur, referenda eſſe. Vide quoque Voëtium *Vol.* 1. *Diſput. de Creat. parte* 8. Ut meritò fabulis acceuſeatur, quod D. Hieronym. de *Satyro*, pro ſua gente, ad S. Antonium Abbatem, Legati munere functo, habet *in vita S. Pauli Erem.* Interim Marcus Polus *l.* 3. *c.* 25. ubi de Regno *Lambri*, homines ibi in montanis habitare *caudatos*, *minime verò piloſos*, narrat: & Maffejus *liter. ad Soc. Jeſu*, Japoniex cujuſdam ſtirpis mortalium *capita quaſi corniculum quoddam exuberare*, ait. Nec omittendus *Satyrus* Indicus, ex Angelona Henrico Friderico Arauſionenſium Principi hôc ſeculô dono miſſus, quem ita ad vivum deſcribit Nic. Tulpius *Obſervat. Medic. l.* 3. *c.* 56. *Puerum is trimum longitudine referebat. Corpore quidem quadratô, ſed valde agili ac artubus adeò compactis, vaſtiſque muſculis, ut quidvis auderet ac poſſet: antica parte undique glaber, poſticâ nigris pilis obſitus. Facies hominem fingebat, ſed nares ſimæ atque aduncæ anum rugoſam & edentulam: aures, pectus fœminæ mammoſum, venter umbilico depreſſiore, artus ſuperiores ac inferiores, cubiti commiſſura, digitorum ordo, pollex, crura calcis fulcrum, ad humanam omnia formam accedebant. Hinc jure Indis homo Sylveſtris appellatus, nonnunquam erectius incedebat, bibiturus canthari anſam alterâ manu prehendebat, alteram ejus fundo ſubjiciens, labra poſt detergebat. Caput in pulvinar reclinans corpuſque ſtragulis tegens ad quietem ſe componebat. (Imò Satyrorum hoc genus quandoque viros armatos invadit nec rarò libidinis æſtro percitum, in ſaltibus & luſtris mulieribus inſidiatur.)* Eundem Pliniano ſimillimum exiſtimat, quem conſultiſſimus hic Naturæ Scriptor, *Subſolanis Indorum montibus perniciſſimum animal humana effigie* memorat; apud Licetum *de Gemmis c.* 140. Addam ſaltem, cum Panibus *Satyros* malè nonnullis confundi, licèt enim cum iis id habuiſſe dicantur commune quòd cornuti & capripedes ſimiliter; at nec fiſtulam, nec pedum, nec pellem pantherinam, nec ex pino coronam, adſcribunt Satyris Poëtæ, quibus tamen Pan apud eoſdem inſignitur. Coronabantur tamen: namque *Satyrus cum ſcypho coronatus*, inter opera Ariſtippi memoratur Plinio *l.* 35. *c.* 10. Et quidem hederâ, utpore libidinoſum genus. Hinc in pompa Ptolemæi hederati illi viſi: & in celeberrimo antro apud Thebas Ægyptias, ſaxeus ille *Satyrus* ita fuit hederâ redimitus ut ejus rami comam illius umbrarint, & protenſi fuerint ſupra cervicem &c. Sed de *Satyris* vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 413. & 833. & Bochart. *Hieroz. Parte poſter. ſub fin.* de luſibus inprimis eorum vindemialibus, apud Nemeſianum, & ex eo Barthium *Animad. ad Stat. l.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 105. de variis illorum generibus habituque, Jul. Cæſ. Scaligerum *Poet. l.* 1. *c.* 17. de aliis Alios. Inter Myronis ex ære opera *Satyrum admirantem tibias & Minervam*: Praxitelis item, ex eadem materia *Liberum Patrem nobilemque una Satyrum, quem Græci Periboëton cognominant*, memorat Plin. *l.* 34. *c.* 8. De *Satyri* effigie in phiala argentea cælatâ, ſupra, aliquid diximus: De *Satyrorum* ac *Silenorum* diſcrimine, infrà vide, voce *Silenus*.

SATYRICA Signa, apud Plin. *l.* 19. *c.* 4. *In XII. Tabulis legum noſtrarum nuſquam nominatur villa, ſemper in ſignificatione ea hortus, in horti vero heredium: quam rem comitata eſt & religio quædam, hortoque & foro tantùm contra invidentium effaſcinationes dicari videmus. In remedio* Satyrica Signa, *quanquam hortos tutelæ Veneris aſſignante Plauto.* Non ſunt *Satyrorum* perſonæ pictæ fictæve, ut perperam quidam exponunt; ſed virilia inſignia ſubrecta, ut ea ſemper Satyri habere Poëtis finguntur. Cujuſmodi obſcœnas figuras ἀπὸ τοῦ ἀποβασκαίνειν apud Veteres & *arcendo faſcino* in uſu fuêre. Et quidem ex eo, quòd olim *hortus* villa dicebatur, tralatum hunc morem vult Plinius dicandi *Satyrica Signa* pro amuletis, *Foro tantùm & Horto.* Cùm enim Veteres tam in Urbe, quàm ruri, munire ſe vellent aliquô remediô adverſus invidorum faſcinum, in Foro tantùm, h. e. in Urbe, publicè ea ſigna conſecrabant & privatim ruri quiſque apud ſe in Villa, i. e. in Horto. Hinc hodieque, inquit *Horto tantum & Foro iſtiuſmodi ſigna dicari videmus* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 350. & infrà, ubi de *Tripicula Re*.

SATYRIUM, regio juxta Tarentum, *Steph. Satyrium Strab.* & *Saturum* in Calabria *Servio*. Vide *Saturum*.

SATYRORUM Inſulæ, ſunt tres contra Indiam extra Gangem ſitæ. Ptol. 7. 2. quas qui habitant, caudas Satyrorum habere dicuntur. Eidem *Satyrorum promontor.* eſt, in Æthiopia ad ſinum Arabicum.

SATYRUS, Spartaci fil. Rex Boſphori, moritur Olymp. 96. annô 4. cùm regno ann. 14. præfuiſſet. Diod. Sic. *l.* 14. *f.* 444. & 445.

SATYRUS, ex Athenienſium Ducibus, qui introductis quadringentis & viginti clam noctu viris in urbem, præſidium Demetrii expellere agitabant; ſed à præfecto Heraclide oppreſſi fuerunt, Polyæni *l.* 5. *c.* 17.

SATYRUS, Aruſpex Corinthius ſive vates, maritus ſororis Timoleontis, per quem hic fratrem Timophanem, tyrannide Patriam prementem, ſuſtulit. Ab Ephoro & Timæo vocatur *Orthogoras*: quod nomen adjectitium laudis causâ videtur, quod vera ex aruſpicinâ reſponderet.

SATYRUS, frater S. Ambroſii, prudentiâ, & probitate clarus, A. C. 385.

SATYRUS, Hiſtrio apud Græcos, qui Demoſthenis linguâ præpediti vocem imitari ſolitus fuit. *Plut.* Hic idem, celebrante triumphales de captâ Olyntho epulas Philippô, vultum trahebat: cùm à rege cauſſam triſtitiæ interrogaretur, & cur ſolus nihil ex ſe peteret: cupere ſe quidem, reſpondit, ex Rege donum conſequi, ſed metuere repulſam. Cui cum Philippus confirmâſſet petiti fore compotem; duas virgines hoſpitis captivas reddi Patri oravit. Diodor. Sic. *l.* 16. *f.* 539. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 411.

SATYRUS, Peripateticus vitam Philippi elucubrâſſe dicitur ab Athenæo *l.* 6. Alia etiam ſcripſit, de quibus Voſſ. *Hiſt. Gr. p.* 411.

SATYRUS, vir ſanctiſſimus, qui cum nullis tormentis nulliſque cruciatibus ab Orthodoxæ fidei cultu avocari poſſet, leonibus devorandus traditus eſt ſub Valeriano, & Gallieno. *Volater.*

SATYRUS Geſtus, apud Manlium *l.* 5. de Pantomimo,

Et ſi tanta operum vires commenta negarint,
Externis tamen actus erit nunc voce Poëtis,
Nunc Satyri geſtu, reſeretque affectibus ora,
Et ſua dicendo faciet, ſolusque per omnes
Ibit perſonas & turbam reddet in uno.

Eſt geſtus Pantomimicus. Namque & *Satyros* Latini pro Pantomimis dixêre. Perſius, *Sat.* 5. *v.* 123.

Tres tantùm ad numeros Satyri movêare Bathylli.

Ubi *Satyrum Bathyllum*, vocat Pantomiſtum Bathyllum, de quo diximus. Quia nempe omnes ſaltationes à Satyris, uti docet Lucianus *l.* περὶ τῆς ὀρχήσεως his verbis: Τριῶν γοῦν οὐσῶν γενικωτάτων ὀρχήσεων, κόρδακος καὶ σικιννίδος καὶ ἐμμελείας, οἱ Διονύσου θεράποντες Σάτυροι, ταύτας ἐφευρόντες, ἀφ᾽ αὑτῶν ἑκάστην ὠνόμασαν. *Cum autem tria ſint ſaltationum genera, cordax, ſicinnis & emmelia, quæ Satyri famuli Bacchi invenerunt, ab illis ea ſingula ſic appellavit.* Inde Σάτυροι & Σατυρισταὶ *Pantomimi ac Saltatores*; & σατυρίζειν, pro *ſaltare*. *Heſych.* Σάτυρος, χορευτής. *Gloſſæ veteres: Ludio*, Σατυριστής; *ludionem* autem dici ſaltatorem, nemo qui Latinè ſcit neſcit. Atque hôc modô accipiendi ſunt Σατυρισταὶ, apud. Dionyſ. Halicarnaſſ. Σατυριστῶν χοροὶ, *Ludiorum Chori* &c. Vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſcum in Carino Imp.*

SAVA, vicus Arabiæ Felicis. Gentile *Savenus*. *Steph.* Item vicus Arabiæ Deſertæ *Ptol.*

SAVADIA, in antiquo lapide, II. VIR. ITER. Q. Q. PATRONO. SACERDOTI. SACROR. SAVADIOR. eadem planè ſunt, quæ Sebadia Arnobio *l.* 5. *Ipſa noviſſimè ſacra & ritus imitationis ipſius, quibus Sebadiis nomen eſt, teſtimonio eſſe potuerunt veritati.* Græcis Σαβάζια; de qua voce ſuprà vidimus. Sic *Sebazio*, pro *Sabazio*, in alia Inſcr. *veteri*.

SAVANAROLA Hieronymus, Ferrariæ natus, A. C. 1452. Monachus Dominicanus, floruit ſeculô 15. Eloquiô, pietate, & eruditione nulli ſecundus, atque ob has dotes cunctis gratiſſimus. Vir inprimis divini zeli, Florentiæ, acriter abuſus Papales taxavit, in Alexandri VI. hominum ſpurciſſimi, flagitia liberè invectus. Carolum VIII. divinô ſpiritu, ad reformandam Eccleſiam, nomine Dei, incitavit, pœnas graviſſimas, ni id faceret, comminatus. Sanè Carolo Romam accedente, muri Urbis & Arcis Adrianæ, in quam Papa ſe abdiderat, quaſi invitantes, ſuâ ſponte, conciderant. Sed is nihil egit, ideoque domum reduci, primò filius ereptus, tum ipſe, ut Savanarola prædixerat, ſubitâ morte concidit. Philipp. Comin. *de bello Neap. l.* 2. & *l.* 3. *c.* 5. Hic Vir inſignis, tandem porro concionari prohibitus, cùm, Deo potiùs quàm hominibus obediendum eſſe ſentiens, nihilominus pergeret, in vincula conjectus, & acerbis quæſtionum cruciatibus excarnificatus, juſſu Alexandri VI. pauloque poſt, cum ſociis duobus, Sylveſtro Florentino & Dominico de Piſis, Ordinis Prædicatorum, Florentiæ laqueô ſuffocatus & crematus eſt, annô ætat. 46. A. C. 1498. Hic inter metuendos carceris horrores; & imminentis ſupplicii anguſtias, ſcripſit meditationes in Pſalm. 30. &. 51. *verbis vivis*, ut Sixtus Senenſ. *in Biblioth.* S. ait, *animatis ſententiis, & Spiritus fervore flagrantiſſimis.* Item de triumpho crucis &c. Vaticinatus eſt idem de vaſtitate Florentiæ, Romæ & reformatione Eccleſiæ &c. A Johanne Fr. Pico Mirandulano & Marſilio Ficino defenſus, & tanquam Propheta celebratus. Ejus meminit præfatus Cominæus *l.* 3. *de bello Neap.* ubi ſuum cum illo colloquium recitat, & *l.* 5. ubi de extremo ejus ſupplicio agit. Vide & *l.* 8. *c.* 19. Guicciard. *Hiſt. l.* 3. Beza *de Viris Illuſtr.* Paul. Jov. *in elog.* Sixtus Sen. *Biblioth. l.* 4. &c. Extant præter *Meditationes* ſupra memoratas, *Commentarii in Pſ.* 59. 70. 79. *Sermones in Ezechielem Ital. in Amos, Haggæum, &c. Expoſitio orationis dominicæ* &c. Vide Catal. Oxon. Crowæi *Elenchum* &c.

SAVANAROLA Joh. Michaël, Medicus celebris, eodem ſeculô, ſcriſipt varia. Caſtellan. *in vita illuſtr. Medic.* Vander Linden *de Script. Med.*

SAVARA, Aſſyriæ oppid. *Ptol.*

SAVARA, vulgo LE RU DE SEVRE, aliàs SEPARA, & MARINELLUS quoque, rivus Galliæ apud Novigentum olim in Sequanam decurrit, nunc curſus ejus & exitus à Geographis non notatur. Hinc vico veteri Savaræ *Sevre*, nomen. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SAVARABATIS, Indiæ intra Gangem regio. *Ptol.*

SAVARDUNUM, caſtrum Galliæ, memoratum Petro *de bello Albigenſi* c. 24. ſub Comite olim Fuxenſi: etiamnum *Sabardun*, non procul ab Apamiis. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SAVARI, Sarmatiæ Europææ gens. *Ptol.*

SAVARIA, vulgò, MUER, *Lazio & Heroldo*, fluv. Norici per Stiriam fluens in Dravum, melius *Savus*, in græcis codicib. *Ptol.* Vide *Savus*. *Savaria* verò oppid. Pannoniæ ſuperioris urbs eſt Stiriæ primaria, vulgò *Gratz* 17. leuc. à Vienna in Auſtrum recedens: licet *Lazius Leybnitz* eſſe putet, à Græcio (*Gratz*) 4. leuc. in ortum diſtans.

SAVATRA, Iſauriæ in Galatiâ civitas. *Sauroceni Nigro.*

SAUBAANA, Armeniæ majoris urbs. *Ptol.*

SAUBATHA, Arabiæ Felicis metropolis. *Ptol. Sabbatha Arriano*, *Sabora* fortè *Plinii.*

SAUBERTUS Johannes, Altorfiô Noricus, famulus, ob egeſtatem, molitoris, in juventute, *de Invocatione* Sanctorum cum laude diſputavit Gieſſæ Græcè, A. C. 1616. inde Altorfii Diaconus & Theologiæ Profeſſ. ſub fin. anni conſtitutus, poſt ea Norimbergam vocatus, in locum Joh. Fabritii Concionator ad S. Sebaldum, atque inſuper Bibliothecarius electus eſt, A. C. 1637. Obiit A. C. 1646. ætat. 54. Scripſit *Anti ſinalcium*; *Prodromum Philologiæ ſacræ*, *Emblemata ſacra*, *Icones precantium*, *Caſſandrum Evangel.* *Pſychopharmacum*, *Deſiderium Pacis* aliaque non pauca. Auctor *Bibliothecæ Noricæ animatæ*, qui etiam à Principibus Viris muneribus & literis magnificè eum excultum, addit.

SAUCIA, aliis FAUCIA, una ex 30. veter. Romanorum Curiis, memoratur Livio *l. 9. c. 38.* *Dictator Papyrius* C. *Junium Bubulcum Magiſtrum Equitum dixit: atque ei legem Curiatam de Imperio ferenti, triſte omen diem diffidit, quod Faucia* (vel Sauciæ) *Curiæ fuit principium, duabus inſignis cladibus, captæ Urbis & Caudinæ pacis.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 6. c. 2.*

SAUCIVA, Pannoniæ urbs. *Anton.*

SAUCONA, fluv. Galliæ Celticæ qui & *Arar.*

SAVE, civitas ſive vallis. Gen. *c.* 14. *v.* 5. quæ & vallis regis ibidem dicitur. In tribu Ruben: Super Sodomam, in plano.

SAUEL, Luſitanis dicitur piſcis genus in Sinis celebre, quod *Xiyu* incolis. Eorum ingens copia in fluv. magno *Kiang*, urbi Nankingæ vicino, ubi ineunte Aprili & Majô menſe eorum annua piſcatio eſt. Quâ durante unus ex nobiliſſimis Eunuchis ab Imperatore conſtitutus, captos piſces vivos, glacieque in navibus deſtinatis quodammodo ſepultos (quam totâ ad id æſtate ſervant) magnâ curâ Pekinum in aulam mittit. Sed & in Huquania provinc. ad Changxa urbem occurrunt. Navibus autem, quæ hos piſces, uti & quæ ſericos pannos ad Regiam deferunt, nihil aut pulchrius videri, aut inveniri poteſt: itaque omnes aliæ naves, ſi fortè occurrerint, & ornamentorum ſplendore, & loci dignitate, cedere neceſſe habent, Auctor Anonym. *Sinæ & Eur. c.* 25. &. 42.

SAVENNEJUM, vulgò SAVIGNI, Vide *Savinnejum.*

SAVERA, vicus Lycaoniæ, qui poſtea in urbem magnam evadens, metropolis regionis evaſit. Strab. *l.* 12.

SAVERDUNUM, Vide *Savardunum.*

SAUFEJUS Appius, Roman. quidam, qui cum à balneo reverſus mulſum bibiſſet, ovumque ſorberet, repentè mortuus eſt. Plin. *l.* 7. *c.* 53.

SAUFEJUS Trogus, ex conſciis adulteriorum Meſſilinæ, à Claudio ſupplicium dedit. Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 35.

SAVIA Pannonia, quæ & *Riparienſis*, hodie *Windiſchland Lazio.* Pars fuit Auſtralis Pannoniæ, verſûs Savum fluv. ab Ortu in Occidentem extenſa, inter Pannoniam inferiorem ad Boream, & Dalmatiam ad Meridiem ubi hodie Sclavonia propria cum parte Boreali Croatiæ. *Baudrand.* Vide Rhenanum *Rer. Germanic. l.* 1. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti.

SAVIA, Pelendonum urbs in Hiſpania. *Ptol.*

SAVILIANUM, oppid. amplum Pedemontii, ad Mairam fluv. medium inter Foſſanum ad Ortum & Salutias ad Occaſum 6. milliar. utrinque 9. à Cuneo in Boream; Situs commoditate, ſupra omnes Italiæ urbes, à Carolo V. aliiſque inclytis Ducibus, judicatum: unde & hic Metropolim ditionum ſuarum conſtituere, Philibertus Emanuel Dux aliquando cogitavit, Taurino 22. milliar. diſtat.

SAVINA, menſura liquidorum, apud Cencium Camerar. in *Ceremoniali MS. Senatores quando comedunt, debent habere* ſavinam *mediam vini & mediam claretti.* Item pondus apud eundem, ubi de cenſibus: *Eccleſia S. Baſilii duas ſavinas piſcium*, Dominic Macer. *in Hierolex.*

SAVINIA Via, Leodii, apud ædem ſanctæ crucis, in vallem declinans, à cæde Titurii Sabini mutato *b.* in *v.* appellata. Alii vocant *Sabinam* vel *Sabiniam.*

SAVINNEJUM, vicus Galliæ, in confinio Normanniæ & minoris Britanniæ: vulgò *Savigni*, ad mare, inter Hagam Paganelli *Hepenel* vel *la Haye Paynel* & Abrincatas, in diœceſi Abrincatina, Abbatiâ inſignis. Videtur olim *Sabiniacum* à Sabino dictum. Eſt & *Sabinacum*, in diœceſi Matiſconenſi. Eſt quoque *Saviniacus*, caſtellum pagi Vindocinenſis, 7. ferè leuc. à Vindocino, nomen dans Eccleſ: Saviniacenſi, à Gaufrido Abbate Vindocinenſi memoratæ. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SAUL, ſextus Rex in Edom, qui fuit ex Rehoboth. Gen. *c.* 36. *v.* 37. Fil. Simeonis Patriarchæ. Gen. *c.* 46. *v.* 10.

SAUL, Iſraëlis Rex primus. Fil. Cis, de tribu Ben-jamin, unctus eſt an. 40. in regem Iſraëlitarum, eôdem annô, quô Samuel filios conſtituerat Judices: nempe A. M. 2889. ante Chriſtum natum 1073. Secundùm alios. A. M. 2959. Erat Saul altior universô populô, à capite ad humeros, quem videns populus clamavit, *Vivat Rex.* Ammonitas & Philiſthæos vicit. At contra præceptum Dei, non expectatô Samuele, ſacrificans abjicitur à Deo: item contra præceptum Dei, victis Amalecitis, regem eorum Aggo prædam reſervavit: filiam ſuam Michol Davidi in uxorem dedit. Tandem victus à Philiſthæis, ne vivus in manus eorum veniret, à quibus occideretur, ſeipſum propriis manibus interfecit. Vide 1. *l. Reg.* à fronte ad calcem. Hunc librum ſunt qui vocent 1. Samuelis. *Act. c.* 13. *v.* 21. Sulp. Severus, *l.* 1. *Hiſt. ſacr. c.* 59. Euſeb. *in Chron.* *Petav.* &c. Imperavit Saul annis duobus, Joſeph. *l.* 6. *c.* 4 &c. Vel potiùs 10. annis, *Helvic.* Alii tamen 20. habent.

SAULIUM, vulgò SORI, oppid. ſeu pagus Liguriæ maritimæ teſte *Blondô.* in ora ad ortum inter Genuam & Portum Delphini.

SAULSCOT, in *LL.* Canuti *part.* 1. *c.* 13. i. e. *animæ ſymbolum*; nummus dictus eſt ſepulchralis, qui effoſſô tumulô Sacerdoti pendebatur, quaſi in animæ defuncti ſubſidium, apud Car. du Freſne *Gloſſ.*

SAULUS, dicebatur Paulus Apoſtolus, ante converſionem, vide *Paulus.*

SAUMA, apud Anonymum Monachum Caſin. *in Chron.* A. C. 1182. *A quinque annis & infra, fames fuit tam valida per totam Italiam, quòd diverſis in partibus* Sauma *tritici pro auri uncia non poterat inveniri*: aridorum menſura eſt. At de liquidis uſurpatur vox, apud Eundem A. C. 1192. *Inter has anguſtias adeò fames invaluit, ut ſæpe apud Sanctum Germanum venderetur ceſcina frumenti pluſquam una uncia auri &* Sauma *vini ſimiliter & capiſa olei tari quinque.* Dominic. Macer *in Hierolex.* quâ poſteriori notione hodieque in uſu vox eſt, apud Germanos. Origo autem ejus à *Sagma*, quod vide.

SAUNIS, urbs Arabiæ. *Steph.*

SAUNITÆ, populi apud Japyges, quorum regio *Saunitis Steph.* & oppid. *Saura. Idem.*

SAUNITES, Vide *Samnites.*

SAUNIUS, fons circa Bulidem urb. in Phocide. Pauſan. *l.* 10.

SAVO, vulgo SAVONA, urbs ſatis culta Liguriæ inter Genuam & Albingaunum. In ora Occidentali cum duplici arce, ſub Rep. Genuenſi. Portum habuit amplum, ſed à Genuenſibus corruptum. 3. milliarib. à Vadis Sabbatiis in Ortum, uti 8. à Naulo, 22. ab Aquis Stateliorum in Meridiem *Savo* itèm, *Saone*, teſte *Sanfelitiô*, fluv. Campaniæ inter Sinueſſam & Vulturnum, in mare delabens. Plin. *l.* 3. *c.* 4. Hujus meminit Stat. *Sylv.* 3. *l.* 4. *v.* 66.

Et Literna palus, pigerque Savo.

SAVOLAXIA, provinc. Finlandiæ, inter Kekholmiam ad Ortum, Tavaſthiam ad Occaſum & Careliam ad Meridiem, verſus confinia Moſcoviæ, ubi nullum oppid. alicujus momenti.

SAVONA ſeu SAONA, Inſul. Americæ Septentrional. in mari Boreali verſus partem Auſtralem Inſul. Hiſpaniolæ, ſeu S. Dominici, ſub Hiſpanis ſed à paucis exculta.

SAURA, lacerta eſt, cujus multus olim in amatoriis uſus fuit. Hinc Lælius *in Apologia* Appuleji, ubi pleraque philtra verſibus deſcripſit, *ſaurorum* etiam meminit:

Philtra omnia undique eruunt,
Trochus, pili ——
Sauri, illices bicodulæ.

Uti verâm lectionem Salmaſ. reſtituit, ex Florentinis & Cod. Fuxenſi. Ita nempe vocat lacertas, Σαύρας, Græcâ voce retentâ. Tritæ autem dabantur in potu, uti docet Theocritus *in Pharmaceutria*,

Σαύραν τοι τρίψασα κακὸν ποτὸν αὔριον οἰσῶ.
Lacertam autem poſtquam trivero, pernicioſum potum cras afferam &c.

Qua de re vide plura apud præfatum Virum Cl. *ad Solin. p.* 943. At hinc *Sauraria* Inſul. quam *lacertis grandibus refertam*, vocat *Caprariam* Plin. *l.* 3. *c.* 5. Σαυρεχίαν, pro *Capraria* capiens? Nam Græcum ſigma antiquum, in libris eadem figurâ ſignari, ut C. Latinum, conſtat. Idem *ibid. p.* 1313. Inde certè *Saurites* gemma, memorata Plinio *l.* 37. *c.* 10. Vide ſuprà quoque *Lacerta.* At in Falconaria venatione *Saurus* ſeu *Sorus*, dicitur falco anniculus & paucarum pennarum, quæ coloris ſunt, quem *Sor* Galli dicebant, apud Fridericum II. Imperator. *de Arte Venandi l.* 2. *c.* 54.

SAURA, urbs Samnitum. *Steph.* Suſianæ civitas. *Ptol.*

SAURÆ, Thraciæ gens. *Phavorinus.*

SAURICIACUM, villa olim pagi Sueſſionici, nunc *Sourci*, non procul ab Axona fluv. ubi Synodum congregatam ſcribit Gregor. Turonenſ. *Hiſt. l.* 9. *c.* 37.

SAURIUM, Hiſpaniæ Tarraconenſ. fluv. Mela *l.* 3. *c.* 1. Item oppid Portugalliæ ad Ancam fluv. *Soure Reſendio.*

SAUROMANUS Georgius, vide *Georgius.*

SAUROMATÆ, populi Septentrionales, qui & *Sarmatæ* dicuntur, quorum alii Aſiatici ſunt, alii Europæi, Tanai fluv. diſcreti. Vide *Sarmatia.* Juvenal. *Sat.* 15. *v.* 125.

—— *Sauromatæque truces.*

Idem *Sat.* 2. *v.* 1. *Ultra Sauromatas, &c.* Ubi *vetus Scholiaſtes*: *Sauromatæ Sarmatæ ultimi ultra Pontum ſunt, vicini Amazonum, unde Sauromatides* (ἀζόγας emendat Rutgerſius) *appellantur.* Amazonas quoque *Sauromatidas* dictas, teſtantur *Euſtathius* Dionyſii Interpres, Stephanus & Plato *de LL. l.* 7. De his Hippocrates *l. de aëre, locis, & aquis, ſectione tertiâ*, ſequentia habet: *In Europa*, inquit, *eſt gens Scythica, quæ Mæotin paludem incolit, & à reliquis plurimum differt, Sauromatæ appellantur. Horum fœminæ equitant, arcu utuntur, atque ex equo jaculantur, & cum hoſtibus bellum gerunt, quoad virgines exſiſtunt. Nec ante virginitatem deponunt, quàm tres hoſtes interfecerint, neque prius cum viris congrediuntur, quàm Sacra Deo patriô more peregerint. Quòd ſi quæ virum ſibi delegerit, equitatu ſoluta eſt, niſi communis expeditionis neceſſitas ingruat. Dextram autem mammam non habent. Puellis enim adhuc infantibus ferrô ad id fabricatô, & candente dextræ mam-*

me

ma admotô, eam exurunt, ut ne incrementum capiat, ſed ad dextram humerum, & brachium omne robur & copia tranſmittatur. Nic. *Lloyd.*

SAURUS, nobilis ſtatuarius, cujus operam commemorat Plin. *l.* 36. *c.* 5.

SAUS, Mercurii & Rhenes fil. à quo *Samus*, interpoſito *m.* dicta.

SAUS, ſeu SAVUS, *Ptol.* Solin. *c.* 24. *Sabus* Trogo *l.* 32. *c.* 3. *Saw*. German. fluv. Norici ex Occimonte profluens à Villaco 3. leuc. per Carniolam in ortum, & per Saviam Pannoniam longô tractu in Danubium ad Taurunum urbem fluens. De eo ſic *Baudrand.* Oritur in Carniola ſuperiori ex duplici fonte, in confinio Carinthiæ ſuperioris vix 3. leuc. à Villaco in Meridiem dein in Ortum tendens per Carniolam utramque, poſtea Sclavoniam à Croatia, Boſnia & Servia ſeparans, poſt curſum 300. mill. paſſ. in Danubium cadit ad Taurunum, receptis prius Laubacô, Corcorâ, Colapi, Vanâ & Drinô fluv. Claudian. *de laud. Stiliconis l.* 2. *v.* 191.

Pannoniis, potorque Savi, qui clauſa tot annis
Oppida laxatis auſus jam pandere portis.

SAVUS, Mauritaniæ Cæſarienſis fluv. *Saffaja Marmolio.*

SAXA, apud Godefridum Viterb. *Part.* 15. *p.* 363.

Ipſe brevis gladius apud illos Saxa *vocatur,*
Unde ſibi Saxo nomen peperiſſe notatur,

cultellus eſt, Saxonicè *Saax* & *Sahs*: *ſemiſpathium*, in Gloſſar. Lat. Theoriſco. Cujuſmodi cultellis longis Saxones olim pugnâſſe, diſcimus etiam ex Continuatore Florentii Wigorn. A. C. 1138. *Mutato denique nomine, quæ ad id tempus Turingia, ex longis cultellis, ſed victorioſis, poſtmodum vocata eſt* —— *Saxonia.* Sic Witekindus *Geſtis Saxonum l.* 1. *Fuerunt autem & qui hoc facinore nomen illis* (Saxonibus) *inditum tradant: cultelli enim noſtrâ lingua Sahs dicuntur, ideoque Saxones nuncupatos, quia cultellis tantam multitudinem fudiſſent.* Quod tum primò contigit, cùm per inſidias *ſaxis* ſuis Britannos adorti, gentem illam ſibi ſubjeciſſent. Gaufridus Monemuth. *l.* 3. *c.* 3. *Commilitonibus ſuis præcepit, ut unuſquiſque longum cultrum intra caligas abſconderet & cùm colloquium ſecurius tractarent Britones, eis hoc ſignum daret*, Nimen oure ſaxas (*h. e. capite veſtros cultros*) *unde quiſque paratus adſtantem Britonem audacter occuparet* &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* Macros Fratres *in Hierolex.* & plura de hac gente, in vocibus *Saxones* & *Saxonia*. Eques verò Temple Friſios Groninganos, Tranſiſalanos, Weſtphalos, cæteroſque ad Viſurgim uſque & circa populos, terras illas, quas priſci Saxones Britonum domitores incoluerint, occupare docet & ex Friſonum præcipuè moribus legibuſque cum Anglicis collatis probat, *Annotat. ad Remp. Batavorum.*

SAXA, libri antiquiſſimi fuêre. Ut enim de duplici Sethi columna nihil dicam, antiquiſſimum fuiſſe morem literas *Saxis* incidendi, teſtis eſt Jamblichus *de Myſter. Ægypt. l.* 1. *c.* 2. ubi Ægyptios *columnis lapideis libros ſuos inſculpſiſſe*, ſcribit. Ejuſdem jam Hiobus meminit *c.* 19. *v.* 23. *O ſi quis daret, ut ſcriberentur ſermones mei: ô ſi quis daret, ut in libro exſculperentur.* Vetus interpres, *Quis mihi det, ut exarentur in libro ſtilò ferreô & plumbi laminâ vel celte ſculpantur in ſilice!* Quæ vox in Sacris valde proba; & in vetuſta Sextii Paraſiti apud Salonem Dalmaniæ Urbem *Inſcript.* inter alia extat: *Malleolo & celte literatus ſilex.* Vide Hornium *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 2. Iſraëlitis veterib. idem in uſu fuiſſe, patet ex lapideis tabulis & monumentis peregrinationis eorum in rupibus inciſis in deſerto *Sin*. Babylonios ac Phœnices, leges atque inſtituta ſua inſcripſiſſe coctis latereulis, docet Plin. *l.* 7. *c.* 56. quod ante uſum papyri, ab Ægyptiis quoque factitatum, qui notas ſuas hieroglyphicas *Saxis* inſculpſerint, oſtendimus jam ex *Jamblicho*, & confirmat Lucan. *l.* 3. *v.* 222.

Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Noverat: & ſaxis tantùm volucreſque feræque
Sculptaque ſervabant Magicas animalia linguas.

Idem obtinuiſſe apud Græcos & Romanos, ſatis indicant columnæ & monumenta, quæ hodiéque ſuperſunt. Indeque Horatius *l.* 4. *Od.* 8. *v.* 13.

—— *Inciſa notis marmora publicis.*

Etiam de Danis Saxo Gramm. *in præf. Hiſtor. Dan.* illos literis ſuis, quas *Runer* dixêre, non in ligno modò, ſed & cautibus inciſiſſe geſta Majorum, locuples teſtis eſt. Vide Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 35. Inſtrumentum, quô *Saxis* ac lateribus literas inſculpſêre Priſci, ut Græcis γλυφεῖον, ſic Auſonio *cælum* dicitur, *Epigr.* 56. Sed & *Celtem* vocant, ab eadem origine quod vocabulum habemus in *veter. lapide*, apud Aldum *in Orthogr.* & Gruterum *Inſcript. p.* 359 ſed merâ vocali, *Celte*: ut & apud Hiobi Interpretem, uti dictum. Ubi licèt in multis MStis legatur *certè*: item in Complutenſibus, Stephanicis, Regiis & Henteniani ſeu Lovanienſibus: tamen non dubium Voſſio, quin *Celte* ſcripſerit Interpres. Quam & lectionem tuetur Caſaubon. *in Athen. l.* 7. *c.* 26. & Molina *Diſput. in Thomam.* Imò & nuda Saxa, merâ ſimplicitate veri conſtantia, ab interitu tamen ſecuriſſima, rerum geſtarum memoriam apud Orientales olim ſervâſſe, docet P. La Valle *Itiner. tom.* 2. Quo, è Borealis quoque Europæ Antiqq. monumenta lapidea veterum Heroum, per Germaniam, Angliam, Daniam, paſſim conſpicua, referri poſſunt: Lapides nempe majores ſeu *Saxa*, ordinariâ ſerie in circulum diſpoſita, quæ ut non fortuitò confluxiſſe unuſquiſque facilè agnoſcit, ita antiquiſſimarum rerum argumenta continere, ipſe ſimplex hic ordo indigitat. Idoneè ad imitationem Jacobi Patriarchæ, qui in memoriam divinæ viſionis, erexit *lapidem in titulum*, Gen. *c.* 28. *v.* 18. Vide quoque Gen. *c.* 31. *v.* 47. & Joſuæ, qui, in memoriam tranſitus Iſraëlitarum per Jordanem 12. lapides, ex alveo Jordanis, poſuit Galgalis, Joſuæ *c.* 4. *v.* 20. Recenſet ingentem iſtiuſmodi monumentorum numerum Wormius *in Monum. Danicis.* Germania, Saxonia, Marchia, viciniæque provinciæ eadem non uno in loco habent: nec ignobilem eorum varietatem videre eſt ad vicum *Matſchdorff* 2. mill. Francofurto ad Viadrum diſtante, quam monumento Hiarnæ Reg. Daniæ in Inſ. Hiarna ſimillimam ſibi ſemper viſam eſſe, ait Auctor Anonymus *Hiſtor. Orb. Terr. Geogr. & Civ.* In Anglia ejuſdem notæ aliquod eſt, ad vicum *Long-Compton*, in Comitatu Oxonienſi, *Rollrichſtones* dictum, de quo ita Camdenus *Britann. Vaſta Saxa in Orbem diſpoſita* Rollerichſtones *vulgus appellitat, homineſque olim fuiſſe, qui in ſaxa ſtupendâ metamorphoſi diriguerint, ſomniat. Informia ſunt, inæqualia, longique temporis vetuſtate multum imminuta & exeſa* &c. Et paulò poſt, *Hæc victoriæ alicujus monumenta crediderim & fortè à Rollone Dano, qui poſtmodum rerum in Normannia potitus eſt.* Omnium verò nobiliſſimum, prope Saliſburiam, nomine *Choreæ Gigantum* & *The Stonehengs* proſtat, ab eodem *Camdeno*, ob vaſtiſſimam amplitudinem, *Inſanæ ſubſtructionis* nomen meritum, quod etiam non unum è Scriptoribus Anglicanis in admirationem rapuit, qui tantæ molis *Saxa* in loco aliàs minus petroſo ibi congeſta atque in altum elevata fuerint: aliis inſuper adjicientibus, certum eorum numerum iniri non poſſe. Vide Sidnejum *in Mirac. Angliæ*, Inicum Joneſium *of the Stonehengs on Salisbury plain* & Joh. Webb. *a vindication of Stonehengs* &c. Armillas *Saxis* triviiſque Frothonem M. Danorum Regem, ad ſubditorum explorandam fidem, ſuſpendiſſe, Saxo habet *l.* 5. *Armillam*, inquiens, *unam in rupe, quam Frothonis petram nominant; alteram apud Hovig provinciam defixit, edicto a ſe innocentiæ experimentum daturas.* Et paulo poſt, *in Jutia, tanquam in capite Regni ſui, magni ponderis auream armillam triviis affigi curavit.* Cujuſmodi quid etiam de Alvredo Anglorum Rege recenſet Matth. Weſtmonaſterienſis *ad A. C.* 892. &c. Hinc in ſuſpicionem venit Fortun. Licetus, cornu aureum A. C. 1639. in Dania in Ripenſi Cimbriæ Diœceſi repertum, ſimiliter ad explorandam Præſidum vigilantiam in biviis olim ab Haraldo Rege fuiſſe expoſitum; ſed refellitur à Thom. Bartholino *tract. de Armillis.* Plura hanc in rem vide hîc infrà paſſim, inprimis voce *Saxum.*

SAXA jaciendi in hoſtes conſuetudo vetuſtiſſima, unde à Poëtis vix uſpiam in conflictibus, jam ab ipſa Homeri ætate, magnorum *ſaxorum* jactus omittuntur. Ut Homerum, Virgiliumque jam in partes non vocem, ſufficiat unicus è Papinio Statio locus *Theb. l.* 6. *v.* 678. ubi de diſci exercitatione militari, cui ideo aſſueſiebant Veteres, ut in pugna feliciori ſucceſſu *ſaxa* in hoſtes rotarent:

Ergo operum fidens, non protinus horrida campi
Jugera, ſed cælo dextram metitur, humique
Preſſus utroque genu, collecto ſanguine diſcum
Ipſe ſuper ſeſe rotat.

Et paulo pòſt, *v.* 693.

Jam cervix converſa & jam latus omne redibat:
Excidit ante pedes elapſum pondus & ictus
Deſtituit &c.

Jaciebantur autem non nudâ ſolùm manu, ſed & fundis excuſſa: utrumque tantâ nonnunquam copiâ, ut denſitate pluvias imitarentur. Lucan. *l.* 3. *v.* 481.

—— *nudis evolvunt* ſaxa *lacertis*

v. 482.

—— —— *ut grandine tecta*
Innocua percuſſa ſonant.

Statius *alibi*,

—— —— *ſtridentia fundæ*
Saxa *pluunt* &c.

Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* & *Theb. l.* 8. *v.* 437. In pugnis verò navalibus antennis *ad ſaxorum conjectionem* utebantur Veteres, quas *κεραίας λιθοφόρους* appellabant, ut eſt apud *Diodor. Sic.* ubi de pugna Cononis & Callicratidæ. Vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* & plura hanc in rem ſuprà, voce *Lapis.*

SAXA Lapideſque oleo perfundendi ſacer ritus, occurrit Gen. *c.* 28. *v.* 18. ubi, poſt memorabilem Scalæ viſionem & Dei Opt. Max. alloquium, Jacobum *effudiſſe oleum ſupra ſummitatem lapidis*, quem pro cervicali ſibi ſtraverat, narrat Moſes; an ut, cùm nihil aliud haberet in manibus, quòd Deo offerret, oleum ſaltem effunderet in ejus honorem illudque libaret: an ut tali ritu conſecraret locum illum *ſaxumque*, illudque deſtinaret ad divinum cultum; quod ſequentia videntur omnino requirere, quia pollicitus eſt, ſe locum, imo lapidem illum, habiturum pro domo? Notum autem olei in rerum tam animatarum, quàm inanimatarum, conſecratione, plurimum olim fuiſſe uſum: Hinc in reditu Jacob ædificavit ibi Altare & lapidem, quem erexerat מַצֵּבָה, i. e. *in titulum*, ut *Vulgatus* reddit, ſeu στήλην, h. e. columnam, ut LXX. perfudit liquore & oleô inunxit denuo Gen. *c.* 35. *v.* 14. E quo Patriarchæ facto (ut & aliis ſimilibus Sanctorum Patrum contigit) per cacozeliam & ſuperſtitioſam imitationem, ortum habuêre idololatricæ inunctiones Gentilium, quos in more habuiſſe legimus, ſtatuas & dolatos lapides, alios etiam ſæpe rudes & impolitos non inungere, modò, ſed & eoſdem poſtea colere aut adorare, uti pluribus exemplis ex illorum libris probari poſſet. Unicus Arnobius ſuffecerit, qui, poſtquam Chriſtianus factus eſt, agnoſcit *contra Gentes l.* 1. ſe, cùm adhuc in Ethniciſmo detineretur, ſi quando conſpexiſſet lubricatum lapidem & ex olivæ unguine irrigatum, tanquam fuiſſet vis præſens, adulatum fuiſſe, allocutum & à nihil ſentiente trunco etiam beneficia petiiſſe. Sed & ipſos olim terminos agrorum Gentiles unguento, velaminibus & coronis ſuperſtitioſè ornâſſe, conſtat &c. Quam in rem vide Andr. Rivetum *in Geneſ. Exercitat.* 125. & hîc paſſim, inprimis ſuprà, in voce *Lapis.* Porrò & huc facit *oſculandi ſaxa* ritus, indigitatus Statio *Theb. l.* 10. *v.* 52.

—— —— *reditumque ſuorum*
Expoſcunt, pictaſque fores, & frigida vultu
Saxa *terunt, parvoſque docent procumbere natos.*

Cujus

Cujus paganicæ ſuperſtitionis reliquias, in Chriſtianiſmo quoque deprehenſas fuiſſe, colligimus ex Concilio Agathenſi c. 5. & l. 7. *Capitul.* Caroli M. c. 236. ubi *Saxorum venerationem*, & Audoëno *in Vita* Eligii l. 2. c. 15. ubi conſuetudinem *ad Petram votum reddendi*, prohibita legimus. Sic Concilium Nannetenſe *can.* 20. *Lapides quoque, quos in ruinoſis locis & ſylveſtribus dæmonum ludificationibus decepti venerantur, ubi & vota vovent & deferunt, funditus effodiantur* &c.

SAXA Rubra, locus Italiæ, ubi fuſi Vejentes, apud Livium l. 2. c. 49. *Vix dirigendi aciem ſpatium Vejentibus fuit, ideo inter primam trepidationem, dum poſt ſigna ordines introeunt, ſubſidiaque locant, invecta ſubitò ab latere Romanâ equitum alâ, non pugnæ modo incipiendæ, ſed conſiſtendi ademit locum. Ita fuſi retro ad* Saxa Rubra (*ibi caſtra habebant*) *pacem ſupplices petunt. cujus impetratæ, ab inſita animis levitate, ante deductum Cremerâ Romanum præſidium, pœnituit.*

SAXANUS, cognomen Herculis, occurrit in *Inſcr.* circa A. C. 225. ſub Severo factâ, hodieque Tibure ſuperſtite; quam ſic exhibet Jac. Sponius *Itinerar. tom.* 3. p. 47.

HERCULI SAXANO SACRUM SER. SULPICIUS TROPHIMUS ÆDEM ZOTHECAM CULINAM PECUNIA SUA A SOLO RESTITUIT IDEMQUE DEDICAVIT K. DECEMBR. L. TURPILIO DEXTROM. MÆCIO RUFO COS EVTYCHICUS SER. PERAGENDUM CURAVIT.

SAXENBERGA, oppid. Comitatus Waldecenſis. *Merl.*

SAXENHAUSEN, oppid. ejuſdem Comitatus. *Idem.* Item pars Francofurti ad Mœnum, urbi reliquæ ponte juncta, quaſi *Saxonum domus*. Hic Fanum Bartholomæi eſt, olim à Pippino, Francorum Rege in honorem Salvatoris mundi dedicatum, ac demum à filio ejus Carolo M. ſplendidè dotatum: cujus tamen facultates, jam à Ludovici IV. Imperator tempore non amplius integræ, eò quòd Collegium hoc à Pontifice potius, quàm Cæſare & Imperio tum ſtetit. Vide Limnæum Enucl. l. 4. c. 17.

SAXETANUM, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ mediterraneum *Antonin.*

SAXI, juxta Pontum gens. *Steph.*

SAXIACUM, caſtrum fortiſſimum, vulgò *Seiſſac*, memoratum Petro Monacho *de bello Albig.* c. 26. quod Comes Montis Fortis dederat Bucardo de Marliaco, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SAXIFRAGA, nomen variarum herbarum, quæ vel è *ſaxis* erumpunt vel calculi frangendi vim habent: ut ſunt *Adianton*, *Scolopendrion*, *Trichomantes*, aliæ, de quibus vide Salmaſ. *ad Solin* p. 1273. 1297. &c.

SAXINÆ, Troglodytarum gens in Æthiopia. Plin. l. 6. c. 29.

SAXIS obruere Majeſtatis reos, patrius Macedonum mos, memoratur Curtio l. 6. c. 11. *Omnes à Nicomacho nominatos, more patriò datò ſignò, ſaxis obruerunt.* Sed & apud Perſas lapidibus nonnunquam obruti nocentes, uti Bagoraſus, apud *Cteſiam*, nec non Pharnacyas Eunuch. Vide Briſſonium *de Regno Perſ.* De Græcis, ſic Euripid. *Oreſte* v. 48.

—— Hæc dies autem eſt dicta,
In qua ferrent ſententiam Argivi;
An oporteat nos mori lapidante ſaxò,
An acutò enſe feriri collum.

Sic Æſchylum ab Athenienſibus lapidatum, refert Ælian. *Hiſt. Var.* l. 5. c. 19. Idem per ſeditionem militum, apud Romanos, Poſthumio *inficianti, quas promiſerat, prædas*, apud Florum l. 1. c. 22. & poſtea Q. Pompejo, apud Vellejum l. 2. c. 20. accidiſſe legimus. Vide quoque ſuprà *Lapis*.

SAXISCÆ Gabathæ, apud Anaſtaſium Biblioth. in *Gregorio III.* IV. *Leone III.* &c. Carolo du Freſne ſunt, opere *Saxiſco* elaborata: Namque & *calicis Saxonici*, mentio eſt in *Bulla* Benedicti VIII. in *Bullario Caſin Tom. I.* *Saxiſcus* autem pro *Saxonicus*; ut *Franciſcus*, pro Francicus, unde *Franciſca*, nomen ſecuris Francis olim uſitatæ; *Spaniſcus*, pro Hiſpanicus, ut *Spaniſcum Argentum*, apud eundem Anaſtaſium: *Daciſci*, pro Dacis, in libro *Notitiar.* *Hunniſci* equi, apud Vegetium l. 3. &c. terminatione ævi illius Scriptoribus, in nationibus appellandis familiari. Vide Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximinis.* c. 3.

SAXO Grammaticus, rerum Danicarum ſcriptor celeberrimus. Fuit Præpoſitus Eccleſiæ Roſchildianæ, in Dania, Seculô 12. Hiſtoria ejus libris 16. comprehenſa, aliquando fabulas ſapit, interim nitidô ſtylô exarata, genium illius ſeculi planè tranſcendit. Hinc Eraſmus *in Ciceron. Dania* inquit, *nobis dedit Saxonem Grammaticum, qui ſuæ gentis hiſtoriam ſplendidè magnificéque contexuit, &c.* Vide Voſſ. *Hiſt. Lat.* l. 2. c. 55. & Poſſevin. in *Appar.* nec non voce *Johannes*.

De SAXOFERRATO Bartolus, vide *Bartolus*.

SAXONES, Germaniæ populi. Ex veteribus eorum primus *Ptolemæus* meminit, qui Aurelii ætate fuit. Hic eaſdem Saxonibus ſedes tribuit, quas Tacitus *Germ.* c. 36. Foſis, ut hi cum illis iidem putandi, niſi *Foſorum* vox apud Tacitum corrupta, quæ Cluverii opinio eſt, *Ant. Germ.* l. 1. c. 21. Unde nomen inditum non conſtat. Qui à *Sacis*, Aſiatico populo & appellationem & originem repetunt, æquè ineptiunt, atque qui *Miſnios* à *Myſis* derivant. Nec audiendi, qui à duritie & truculentia, quaſi *Saxei* eſſent, deducunt: namque quis credat Germanicam gentem à Latio ſibi appellationem petiiſſe? Witichindus Corbejenſis l. 1. *Annal.* refert, Saxonibus olim magnorum cultellorum (ut loquitur) uſum fuiſſe, quibus uſque hodie Angli utuntur, progenies Saxonum. Cultellos autem illos *Sahs* appellatos: Cùm itaque inter eos & Thuringos ad dirimendas armorum diſceptationes, quibus invicem hactenus commiſſi fuerant, conſtitutus dies eſſet, quô convenirent ex utraque parte inermes, Saxones accinctos cultris ſub ſagis dictô loci & tempore adfuiſſe, & opportunitatem nactos Thuringos inermes ac imprudentes ſtrictis cultellis adortos, ad unum omnes confeciſſe. Hinc factum, ut ab hac memorabili ſtrage, quam cultris illis, quos *Sahs*, ut diximus, appellabant, obtinuerant, *Saxonum* nomen ſibi acquirerent. Unde Gotfr. Viterbienſis *Chron. part.* 15. p. 362.

Pax ubi congeritur, ſub fraude Macedo veretur.
Ne malè fruſtretur, ſi totus inermis habetur;
Unde breves gladios clam tulit arte ſecus.
Ipſe brevis gladius apud illos ſaxo vocatur,
His quoque cultellis vita redempta fuit.

Reinerus autem Reineccius *Commentatione de Saxonum origine*, quam Apologiæ inſtar Joanni Bodino oppoſuit, nomen gentis à vocabulo *Sacce* fortaſſis dicendum exiſtimat; quaſi judices ac diſceptatores, nempe à juſtitiæ laude, & judiciorum æquitate. Horum Hiſtoria paucis iſta eſt. Olim Barbari & ſuperſtitioni dediti, interim formidabiles ſe aliis reddiderunt, & finibus longe lateque propagatis, in Angliam quoque trajicientes, ibi regnum conſtituerunt: quò illis ducibus Hengiſtò & Horsâ, à Vortigerno, contra Scotos Pictoſque evocatis, ſedes in Cantio aſſignata eſt, A. C. 449. Ibi hoſtibus victis, hi cùm arma in Britannos vertiſſent, victi ſunt ab Aurelio Ambroſio, A. C. 456. ſed & hic tandem ab Oſca & Otham Hengiſti filiis ſuperatus, occubuit, A. C. 488. Hi rurſus, regnante Utheriò Pendracô, cantatô ter à Germano Epiſcopo Alleluja, victi occiſique ſunt, circa A. C. 518. quò Cretinus Saxo cum fil. Henrico adveniens, Britonibus ſibi ſubjectis, regnum Occidentalium Saxonum inchoavit; cujus initium alii in A. C. 495. rejiciunt. Hic Vecti inſul. Conſobrinis ſuis Sufæ ac Vidgaro conceſsâ, mortuus ſucceſſorem habuit fil. Henricum, quem Ceaulinus excepit, A. C. 547 Horum plurimi dein ab Auguſtino, Melito & Johanne converſi ſunt, circa A. C. 580. poſtmodum cum Britonibus in unam gentem coaluerunt A ſeculo 6. in Galliam irrumpere cœperunt, à Sigeberto attriti A. C. 578. neque tamen infeſti eſſe deſiere, donec triceſimali bellô, à Carolo M. domiti, Baptiſmum receperunt: nihilominus paulo poſt, Sacerdotibus interfectis, ſub Witikindo Duce fortiſſimo, jugum excuſſerunt; Ab hujus nepotis Ludolphi III. ſucceſſoribus tranſiit hic Principatus, in familiam Hermanni Bilingii, dein ſub Supplinbergiis fuit, A. C. 1106. è quibus Lotharius Imperator filiam cum Saxonia, Henrico Superbo, Bavariæ Duci dedit, qui cum Conrado III. de Imperio contendit. Poſt hunc Albertus Urſus, Anhaltinus Princeps, tanquam nepos Magni, ultimi Ducis ex familia Bilingia, Saxoniâ potitus eſt: eamque proſcriptô Henrici filiô, Henrico Leone, A. C. 1175. ab Imperatore accepit hujus filius, junctô ei, quidquid ad Electoratum pertinet: & ab hoc duces Saxoniæ Lauenburgenſ. ortum trahunt. Sigiſmundus dein Imperator Electoratum hunc, poſt mortem Alberti IV. improlis, Friderico I. Bellicoſo, Miſniæ Marchioni ob operam, adverſus Bohemos, inprimis in Brixienſi prælio ſtrenuè navatam, conceſſit: Ericô V. Duce Lauenburgiô, in inferiore Saxonia acquiſcere juſſô: Sic rediit Ducatus Electoratu auctus ad Witikindeos. Hic Lipſienſem Academiam inſtituit, A. C. 1409. Fil. Fridericus II. Placidus patri ſucceſſit, quô nati Erneſtus & Albertus, lineas duas condiderunt *Erneſtinam* & *Albertinam*. Erneſtus Princeps prudentiſſimus Fridericum III. Sapientem genuit Wittebergenſis arcis conditorem, & cum fratre Johanne Academiæ ibidem A. C. 1501. fundatorem. Sub eo Lutherus concionari incepit: mortuo cœlibi circa A. C. 1525. frater Johannes Conſtans ſucceſſit: pater Johannis Erneſti, qui A. C. 1542. Franconicam partem nactus, Coburgi habitavit, & majoris natu Joh. Friderici I. qui bellô Smalcaldicô à Carolo V. Imperatore victus & Electoratu exutus, per Johannem Fridericum II. Gothanæ, per Joh. Wilhelmum verò Vinarienſis linearum auctor extitit. Vide *in Gotha* & *Vinaria*. Albertus alter Friderici II. Placidi filius, militari laude excellens, & bene de Friderico III. Imperatore filioque ejus Maximiliano primo meritus, ex Sidonia filia Georgii Podiebradii Bohemiæ Regis ſuſcepit Georgium, quô in reformationis negotio Lutherus neminem habuit infenſiorem, & Henricum, qui contra impensè huic favit, fratris ſine prole extincti ſucceſſor. Hic in ditionem paternam Euangelium introduxit, factô à Lipſia initiô: mortuus Mauritium & Auguſtum filios, in tutela agnati Electoris, reliquit. Horum ille bellô Smalcaldicô exardeſcente, ab Imperatore juſſus, Electoris regionem invaſit, univerſamque ferè occupavit: mox ab hoc petitus, ſua præter Lipſiam & Dreſdam amiſit omnia, donec Electore victô captôque amiſſa recuperavit, de Electoratu inſuper, qui Joh. Friderico demtus fuit, in Comitiis Auguſtanis A. C. 1548. à Cæſare inauguratus: quem tamen poſtea, cùm ſoceri Landgravii libertatem impetrare non poſſet, fœdere cum Galliæ Rege, aliiſque Germaniæ Principibus initô A. C. 1551. repentinâ expeditione terruit, captâque Erenbergâ, ut Œniponte fugeret, coëgit, extortâ captivi libertate, & pace religionis, quæ Paſſavii concluſâ eſt: Obiit præliô Siverſhuſanô, victor Alberti Brandeburgici, A. C. 1553. Princeps excelſô animô, profundus, gravis, magnificus. Ei frater ſucceſſit Auguſtus: qui A. C. 1555. Naumburgi fœdus hæreditarium Saxonicæ, Brandeburgicæ & Haſſiacæ domuum renovavit, pacemque religioſam, in Comitiis Auguſtanis urſit & impetravit, arbiter rerum Imperii. Opes maximas congeſſit, jamque ſenior linguæ latinæ incubuit: Fridericum Elect. Palat. A. 1566. ſocium Auguſtanæ Confeſſionis agnovit, mox tamen in Reformatos rigidior, Theologos non paucos ditionib. pepulit: formulâ Concordiæ A. C. 1580. publicatâ, ad quam omnes adacti. Obiit A. C. 1586. Pater Chriſtiani I. ſub quo nova Reformatis lux affulſit.

ſit. Mortuus hic A. C. 1591. reliquit filios Chriſtianum II. Johannem Georgium & Auguſtum. Quorum primus Lutheranâ religione reſtitutâ, Nic. Crellium Cancellarium, capite truncavit. Secundus fratris A. C. 1611. demortui ſucceſſor, Unioni aut Palatino Electori in cauſa Bohemica accedere recuſans, conventu Mulhuſino, apertè in Ferdinandi II. Imperatoris partes tranſiit, à quo juſſus A. C. 1620. Luſatiam occupavit, quæ dein à Cæſare domui conceſſa. Poſtea, reformatione Bohemiæ, translatione Electoratus in Bavarum, aliiſque offenſus, ſtatibus Euangelicis Lipſiam evocatis, cum iis de tranſactione cum Pontificiis, aut defenſione deliberavit. In propoſito à Guſtavo Adolpho Suecorum Rege confirmatus, Lipſiâ jam à Tillio captâ, cum Suecis pactus eſt, Lipſienſis prælii non exigua pars. Verùm Rege occiſo A. C. 1633. cum Fridlandio agere cœpit, dein cum Cæſare A. C. 1635. tranſegit; unde ditiones à Bannerio miſerè raptatæ, A. C. 1636. & 1639. Torſtenſohnius quoque A. C. 1642. in eodem ad Lipſiam prælio Imperiales & Electorales copias profligavit: tandem induciæ ſemeſtres A. C. 1645. à Suecis obtentæ, Monaſterienſi vero pace A. C. 1648. quies felix provinciæ conceſſa, Electorique poſſeſſio 4 Præfecturarum Querfort, Damm; Guterbock & Borck confirmata eſt. Deceſſit A. C. 1656. relictô ex Magdalena Sibylla Brandenburg. ſucceſſore fil. Johanne Georgio II. patre ex Magdalena Sibylla Brandeb. Joh. Georgii III. deſtinati ſucceſſoris: ut & Auguſto, cui Archiepiſcopatus Magdeburgicus A. C. 1628. collatus, ei ad dies vitæ pace Monaſterienſi confirmatus eſt, Chriſtiano item, cui Naumburgium, cum Luſatia obtigit, & tandem Mauritio, qui Merſburgum obtinuit, Vide Phil. Jac. Spenerum *Sylloge Geneal. Hiſtor.* Albert. Crantz. *Sax.* Georg. Fabr. & Dav. Chytræum, *Sax.* Reinerum Reineccium, *de Saxon. orig. & Annal. Wittichindi.* Bertium, *de reb. Germ.* Cluver. *deſcr. Germ.* B. Rhenanum *Rer. Germ. Nov. Antiqq. l. 2. tit. Saxones in loca Suecorum juxta Albim, ſed prius in veter. Sicambrorum regionem, proximè Francos:* alio, *Saxones in Germaniam II.* alio, *Francorum erga Saxones diutinum bellum & victoria*; alio, *Saxonum ſpecies*: & ad eum *Notas* Cl. Ottonis JCti *p.* 173. 238. 280. & 357. &c. Saxoni cuidam viro docto, à Ludovico Pio Imperatore, in Synodo Aquiſgrani habitâ, A. C. 839. injunctum, ut ſacram Scripturam Germanicè carmine transferret, quô & idiotæ illam addiſcerent, refert Platina *in vit.* Cæterùm Saxonia duplex hodie eſt, *Superior*, in qua eſt *Wittenberga*; & *Inferior*, quæ complectitur *Holſatiam*, *Stormariam*, in qua *Hamburgum* Saxoniæ metropolis, & *Dithmarſiam*, in qua *Brema*, *Sebaſtian. Munſterus.* Vide *Saxonia*; ut tamen priùs ſeqq. ex Pfannero addam: *Wittekindo* ejuſque Majoribus regnum in Saxones plerique tribuêre, at incertâ id fide niti, atque Wittekindum Angrivariorum tantùm atque Weſtphalorum Ducem nec hæreditariô quidem jure, fuiſſe, melioris notæ Auctores noſtræ ætatis oſtendunt, H. Conringius *ad Lampad. de Rep. Rom. Germ. Part.* 3. *c.* 5. Georgius Fabricius Orig. *Saxonic. l.* 4. *p.* 425. Alii. Ante quos etiam alii obſervavêre, non ſemper *Regis*, ſæpe & *Ducis* nomine Regiô minore, Wittekindum hunc à Scriptoribus antiquis fuiſſe compellatum; haud forſan adeò incommodè, ſi, quod nullô quidem certô auctore Crantzius refert, *Saxon. l. 2. c.* 22. Saxoniam tum XII. Proceres alternis vicibus, & ambulante ex certo temporis ſpatio ordine, adminiſtravêre, ex quibus ingruente fortè bellô Rex delectus, quem ſeries provinciæ gubernandæ contigerat, Imperium militare non ante poſiturus, quam poſitis armis pax rediiſſet. Dictaturum ferè, apud Romanos: & Æſymnetarum, apud Lacones, ad formam. Eamque ſortem Wittekindo obveniſſe ajunt, cùm arma regioni Carolus M. inferret; cui, licèt victo debellatoque, manſerit tamen benignitate Victoris in terras ſuas, Angrivariam ſaltem, imperium. Hujus è filio Wittekindo nepotem Dietgremum, à patruele Ottone M. Imperatore Saxoniâ pulſum, Hermanno *Billingio*, nobilis, ut alii illuſtris, proſapiæ viro, locum feciſſe, Saxoniæ Ducatu in fortitudinis fideique præmium ab Ottone donatô, addunt. Cui familiæ honor duravit, uſque ad Magnum Hermanni abnepotem, quô abſque prole maſcula defunctô, ut quidam volunt; alii ob rebellionem contra Henricum IV. Imperatorem vitâ opibuſque exuto, Lotharius Comes *Supplinburgius*, Comitum Querfordenſium proſapiâ oriundus A. C. 1106. volente Henricô V. Imperatore ſucceſſit. Vide jam ſuprà dicta & infrà, ubi de *Supplinburgiis*. Lotharius hic dein Imperator creatus, generum Henricum Superbum *Saxoniæ* præfecit, quô pactô ad *Luneburgiam* Familiam tranſitus factus eſt. Sed cùm is pluſquam civilia animô agitare viſus eſſet, Conradi Imperatoris Procerumque decretô Saxoniâ cedere juſſus eſt, Alberto Urſo, Ottonis Comitis Ballenſtedii (qui Anhaltino-Lauenburgicam gentem condidit) Magni Billingianorum poſtremi ex filia Heilike nepoti conceſſâ. Hujus fil. Bernardus rutaceum ſertum inſignibus Saxonicis primus intulit, uti infrà dicemus, quod, ſubmotis iſtius Domûs Principibus, etiam Miſnici ſervavêre. Ex illis enim ultimus imperavit Albertus VI. quô extinctô A. C. 1421. Miſnicæ tandem Familiæ Principes Saxoniæ terras cum Electoratu à Sigiſmundo Imperatore in redhoſtimentum operæ à Friderico Bellicoſo, contra Huſſitas, præſtitæ, acceperunt, ut jam vidimus. Titulos Principum quod ſpectat, quidam ſunt tota Electorum Ducumque Saxoniæ Domui communes, ut qui omnes ſunt *Duces Saxoniæ*, *Juliaci*, *Cliviæ & Montium*, *Landgravii Thuringiæ*, *Marchiones Miſniæ*, *Comites Principes Henneberga*, *Comites Marcæ & Ravenbergæ*, *Domini in Ravenſtein.* Alii Electoralis Familiæ proprii, neque hi tamen ad omnes ex æquo ſpectantes. *Marchionum* enim *Luſatiæ ſuperioris & inferioris* titulô omnes hâc Domô prognati utuntur: ſed *Burggravii Magdeburgici*, ſolus Elector. Quemadmodum in altera linea *Domini* ſeu *Dynaſtæ Tonnæ* titulum ſolus uſurpat Fridericus Dux Gothæ & Altenburgi. Quam in rem vide Tob. Pfannerum *de præcip. Germ. Princip. gentibus c.* 2. ut & hîc paſſim ſuis locis. Addam hoc unum, de veter. *Saxonum* Diis, apud Saxonem Gramm. *l.* 1. recenſeri eos his nominibus *Crodus* ſeu *Krodo*, quem Saturnum fuiſſe, Crantzius refert *Saxoniæ ſuæ l. 2. c.* 12. *Hama*, *Irmus* (qui Ἑρμῆς, i. e. *Mercurius* quibuſdam, aliis Ἄρης ſeu *Mars*) *Flinnus* & *Siba*: quorum omnium ſtatuas à Carolo M. gentis domitore dejectas eſſe, tradit Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l. 2. c.* 33.

SAXONES Gallicani, à Germanis orti; qui cùm modò ſoli, modò juncti finitimis Francis, oram Galliæ Belgicæ & Lugdunenſis, nonnunquam etiam Aquitaniæ latrociniis infeſtavêre, effecerunt, ut in tractu Armorico & provincia Belgica ſecunda, illic circa Garumnam, hic circa Marcos, ut & in inſul. Britannia littus *Saxonicum* dictum ſit. Imo multi eorum, jam abolitô in Occidente nomine Imperatoris, in tractu Armoricano finibuſque Bajocaſſium conſedêre; *Saxones Bajocaſſini* Gregorio Turonenſ. *Hiſt. l.* 5. *c.* 10. appellati. Nonnulli quoque ex eadem gente in agro Namnetico ſedem cepêre. Unde ſcribit Fortunatus *l.* 3. Felicem Epiſcopum Namnetum *Saxones* manſuefeciſſe & multos eorum ad fidem perduxiſſe. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SAXONES Tranſylvani, unus ex tribus populis, Tranſylvaniam hodie incolentibus; ſunt nempe illi, *Saxones*, *Siculi* ſeu *Ciculi* & *Hungari*, quibus & Walachi, ſed in fæce plebis tantùm, & locis magis deſertis, ſe intermiſcent. Unde facilè ratio patet, cur hodie in media Hungaria lingua *Saxonica* obtineat. A Longobardis autem (quos *Saxones* fuiſſe, Corn. Tacitus ſatis innuit) orti hi videntur, qui egreſſi è Rugelandia ſeu Rugia, ſub Agelmundo A. C. 390. regnum in Pannonia condidêre, Vide Hornium *Arcâ Noæ p.* 185. & *Orb. Imper. cum Notis L. Joach. Felleri p.* 138. Ab iiſdem dictæ ſunt in eodem Tranſylvaniæ Regno *Septem Sedes Saxonicæ*, de quibus, vide in voce *Tranſylvania.*

SAXONIA, incolis *Sachſen*, Gallis *Saxe*, pars eſt ampla Germaniæ, quæ dupliciter ſumitur, vel latè, vel ſtrictè. Saxonia latè ſumpta complectitur *Saxoniam inferiorem* ſeu Circulum Saxoniæ inferioris; & *Saxoniam ſuperiorem*, ſeu circulum Saxoniæ ſuperioris; aliaſque amplior fuit, & complectebatur etiam Weſtphaliam tempore Caroli M. qui Saxones decies debellavit, & ad Chriſtianam religionem reduxit; fundatis in ea regione decem Cathedralibus Eccleſiis: ſed nunc Weſtphalia extra Saxoniam cenſetur. Saxonia autem ſtrictè ſumpta continet tantùm Ducatum Saxoniæ cum provinciis Duci Saxoniæ ſubditis. *Saxonia inferior*, ſeu Circulus Saxoniæ inferioris, *le Cercle de la baſſe Saxe*, complectitur Ducatus Brunſvicenſem, Luneburgenſem, Magdeburgenſem, Bremenſem, Megalopolitanum, Holſatiæ, & Lauemburgenſem, Principatus Ferdenſem & Halberſtadienſem, & Epiſcopatum Hildeſheimum; eſtque inter Weſtphaliam ad Occaſum, Saxoniam ſuperiorem ad Ortum & Meridiem, & mare Balticum cum Jutia ad Boream. *Saxonia ſuperior*, ſeu circulus Saxoniæ ſuperioris, *le Cercle de la haute Saxe*, continet Marchiam Brandenburgicam, Pomeraniam, Thuringiam, Miſniam, Ducatum Saxoniæ, & Principatum Anhaltinum. Terminatur ab oriente Poloniæ regnô & Luſatiâ, à Septentrione mari Balticô, ab Occaſu Saxoniâ inferiori, & à Meridie Franconiâ & Bohemiâ. *Saxonia autem ſtrictè ſumpta*, ſeu propria & Electoralis, *Churfürſtenthumb Sachſen* incolis, *duché & Electorat de Saxe* Gallis, provincia eſt parva Germaniæ, in Saxoniæ ſuperioris Circulo, versùs Albim fluvium, inter Luſatiam ad Ortum, Marchiam Brandenburgicam ad Boream, Principatum Anhaltinum ad Occaſum, & Miſniam ad Meridiem: cujus Dux eſt unus ex 8. Imperii Electoribus. Provinciæ urbes ſunt Wittenberga, *Wittenberg*, quæ primaria, & Torga, *Torgaw*. Sed præter eâ ſubſunt etiam Duci Saxoniæ Miſnia provincia & pars ampla Thuringiæ; ideòque perſæpe ſub nomine Saxoniæ propriæ continentur. Ipſi etiam Duci paret Luſatia ſuperior & inferior ab A. C. 1620. cùm anteà pars fuerit regni Bohemiæ, Comitatus Mansfeldienſis ex parte, & tractus Abbatiæ Quedelinburgi. Sed Luſatiam inferiorem, uti partes Thuringiæ & Principatus Hennebergenſes, nuper conceſſit Dux Elector Saxoniæ fratribus ſuis, uti videre eſt in Germaniæ Principibus; & Epiſcopatus Merſeburgenſis & Novoburgenſis habent proprios Adminiſtratores, ut vocant, quibus ſubſunt cum regiunculis adjacentibus. Vide quoque ubi de *Saxoniæ Palatinis*, & voce *Palatini*. Addo, quòd nonnunquam *Saxoniæ inferioris* nomine, ſola ditio, Lawenburgiæ ſeu Angriæ Ducum intelligitur, de quibus hæc addere viſum eſt. Hiſtoria Ducum Saxoniæ Aſcaniæ familiæ iſta eſt: Bernhardus minor natu Alberti Urſi fil. frater Ottonis I. Electoris Brandenburgici, de Friderico I. Barbaroſſa bene meritus, ab eo, in Comitiis Herbipolitanis, Ducatum Saxoniæ, exauctoratô Henricô Leone, obtinuit primus, rutacei in inſignibus ſerti auctor. Idem Lawenburgum condidit; Pater Alberti I. qui *Saxonicorum*, & Henrici gemini, qui Anhaltini rami, fuêre Auctores. Albertô nati Albertus II. lineæ Electoralis *Saxonicæ*, & Johannes, Lawenburgicæ, Auctores fuêre: quorum poſteritate in Alberto III. A. C. 1422. extinctâ, poſthabitis agnatis dignitas Miſniæ Marchionibus collata eſt. Quamvis enim non ſemel, Johannis poſteri, & præcipuè Ericus V. agnatis mortuis, ſibi conferri dignitatem petierint, proximôque tempore Principes illi *Electores* atque *Archimareſcalli* dici voluerint, atque in electivis dixtis non ſemel comparuerint, nihil tamen ab illis obtentum. Quô verò non obſtante etiam noſtrâ memoriâ, ſcriptô aliquod jus ſibi adhuc supereſſe, contenderunt. Erico V. A. C. 1435. ſine prole mortuo, ſucceſſit frater Bernardus: qui extinctus A. C. 1463. reliquit filium Johannem, Patrem Magni II. qui primus titulô *Electoris* abſtinuiſſe dicitur. Eô genitus eſt Franciſcus I. pater Franciſci II. & Mauritii, quorum is Auguſtum, qui A. C. 1656. moriens nullam maſculam prolem reliquit, Philippum, Franciſc. Julium, Julium Henricum, Erneſt. Ludovicum, Franciſc. Carolum, Rudolfum Maximilianum, Franciſc. Albertum (præliô Lutzenſi, quô Guſtavus Adolphus Sueciæ Rex, cui is præſtò fuerat, obiit, captum) Jo. Georgium & Henricum, ſuſcepit. Quibus omnibus, vel ſine ſobole, vel eâ minus diuturnâ defunctis, unicus maſculus ſupereſt Jul. Franciſcus, Juliô Henricô, ex Anna

Magdalena Popelia, genitus A. C. 1640. Vide Phil. Jac. Spener. *Syll. Geneal. Hiſtor. in Fam. Aſcaniæ*: Item *in Theatro Nobil. Eur. part. I.* ubi *Sophiæ Margaretæ, Annæ Eliſabethæ, Sibyllæ Hedwigis, Auguſti Ducis Saxon. Inferior. & Aegrtæ in Razenburg. & Eliſab. Sophiæ Holſatæ filiarum: liberorum item Franc. Henrici in Franzhagen Progenitores exhibet.* Adde Tob. Pfannerum *de præc. Germaniæ Principum gentibus c. 2.* ubi, inter alia, Julium Franciſcum præfatum inſignia Electoratus *duos* ſcil. *Enſes*, ſupremi Mareſcallatus munus deſignantes, iterum uſurpâſſe, ſed Cæſaris juſſu abſtinere coactum d. 21. Jul 1667. refert: & *c.* 10. ubi controverſiam de titulis adhuc retentis, initiô inter Saxonem Electorem atque eundem Jul. Franciſcum mutuæ ſucceſſionis pactô, tranſactam, A. C. 1671. memorat, ex Spenero. Vide quoque in voce *Lawenburgum*.

Urbes Saxoniæ nunc clariores:

Aſcalingium. Vide *Hildeſia*.
Berlinum, *Berlin*, in Marchia Brandenburgica & Saxonia ſuperiori; Electoris Brandenburgici ſedes.
* Brema, olim Phabiranum, *Bremen*, Archiepiſcopalis, Saxoniæ inferioris.
* Brunopolis, *Braunſwyck*, libera nunc, in Saxonia inferiori.
Daneberga, quaſi Danorum mons, *Daneberg*, Comitatus Saxoniæ inferioris.
Dreſda, *Dreſden*, Miſniæ caput, & ſedes Electoris Saxonici, in Saxonia ſuperiori.
Eimbeca *Eymberk*, Saxoniæ inferioris.
Erfordia, *Erford*, Turingiæ caput, in Saxonia ſuperiori.
Goſlaria, *Goſlar*, libera, Saxoniæ inferioris.
Gothinga, *Gottingen*, libera, Saxoniæ inferioris.
* Halberſtadium, *Halberſtat*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Moguntino, Saxoniæ inferioris.
* Halla, *Hall*, Saxoniæ ſuperioris.
* Hamburgum, *Hamburg*, libera, & emporium Saxoniæ inferioris.
Hanuveria *Hanover*, Saxoniæ inferioris.
* Helmſtadium, *Helmſtat*, Academia. Oppidulum eſt Saxoniæ inferioris.
* Hildeſium & Hildeſia, *Hildesheim*, Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Moguntino, Saxoniæ inferioris.
Leoburgum, *Lawenburg*, Ducatus Saxoniæ inferioris.
Lipſia, *Leipzig*, in Miſnia, Academia & emporium Saxoniæ ſuperioris.
Lubecum, *Lubeck*, emporium, libera, & Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Bremenſi, Saxoniæ inferioris.
* Luneburgum, *Luenburg*, Ducatus Saxoniæ inferioris.
* Magdeburgum, quod & Parthenopolis, *Meydenburg*, Archiepiſcopalis & libera, Saxoniæ inferioris.
* Mansfeldia, *Mansfeldt*, Comitatus Saxoniæ ſuperioris.
Merſoburgum, *Merſeburg*, Saxoniæ ſuperioris, in Miſnia.
* Minda, *Minden*, Epiſcopalis ſub Arciepiſcopo Colonienſi, in Weſtphaliæ confinio. Hodie eſt in Weſtphalia.
Miſna, *Meiſſen*. Saxoniæ ſuperioris, & aliàs Miſniæ caput.
Novoburgum, *Naumburg*, Saxoniæ ſuperioris in Miſnia.
Racemburgum, *Racelburg*, Epiſcopalis Saxoniæ inferioris ſub Archiepiſcopo Bremenſi. Melius *Ratzemburg* dicitur.
Swerinum, *Schwerin*, Epiſcopalis Saxoniæ inferioris ſub Archiepiſcopo Bremenſi, in Ducatu Magnopolitano.
* Torga, *Torgaw*, in Miſniæ confinio, Saxoniæ ſuperioris.
Verda, *Ferden*, Epiſcopalis Saxoniæ inferioris ſub Archiepiſcopo Moguntino olim, nunc ſub Suecis.
* Viteberga, quaſi Vitarum mons, *Wittenberg*, Academia & caput Saxoniæ ſuperioris.

SAXONIA Tranſmarina, apud Bonifacium Epiſcop. *Epiſt. ad Zachariam Pontif.* Anglia eſt. Vide in voce hac, ut & in voce *Saxones*.

SAXONICUM Litus, *Liber Notit.* ora Cantii in Anglia, ubi Dubris, Rutupis, & alia oppida. Similter ora Galliæ Celticæ, in Normannia, Cantio objecta, in qua Rhotomagus, Conſtantia, & aliæ urbes Britanniæ minoris. Vide *Saxones Gallicani*.

SAXONTIUM, Indiæ intra Gangem oppid. *Ptol.*

SAXONUM Inſul. *Heylichlandt Craentzio*, Inſul. maris Germanic. ante Albis oſtia. *Ptol.*

SAXONUM Leges, (hi enim, cùm victricia per Europam, Angliam inprimis, ubi provincias Cantio circumfuſas, Eſſexiam, Midilſexiam, Surriam, Suſſexiam, & tractum latè maritimum Cornubiam uſque Weſtſaxonum, incoluerunt, ſigna extuliſſent, triumphatis populis leges impoſuêre, quæ inter antiquas divulgantur, Heraldo Dano qui floruit A. C. 984. nonnulli adſcribunt: (auctoritate ducti Alberti Abbatis Stadenſis. & Helmoldi *in Hiſt. Sclavorum l. 1. c. 15.*) Cæteri illorum Legiſlatores Alvredus Eduardus ſeu Æthelſtanus, Edmundus, Edgarus, Ethelredus fuêre. Erant autem Saxones olim dicti Thuringi, ſed è Græcia prius oriundi, ut eorum tradunt hiſtoriæ, & illud Gotfridi Viterbienſis *Chron. part. 15.*

Saxo, velut credo, patria fuit antè Macedo,
Regis Alexandri miles ubique fuit, &c.

Origini arriſerunt leges, à quopiam inſtitutæ, qui Philoſophiam in Græcia audierat, ut opinatur Huldricus Mutius *Chron. Germ. l. 12. Multa enim*, inquit, *Platonis legibus conveniebant.* Vide Henr. Spelmannum *Gloſſ. Arch. in voce Lex*, & in voce *Weſt-Saxones*.

SAXONUM Schola, item *Saxonum Vicus*, locus Romæ, memoratus Baronio *Notis ad Martyrolog.* 10. *Nov.* de quo vide aliquid ſuprà in vocibus *Bordinats*, *Guidones* & *Porticani*.

SAXONUM, opp. Galliæ Togatæ, in agro Mutinenſi, cum arce ſatis firma, 10. mill. paſſ. à Mutina in Meridiem *Saſſuolo*.

SAXUM, vide *Saxa*.

SAXUM Adorationis, prohibetur Levit. *c. 26. v. 1. Ne facite vobis idola — neque Saxum formatum ponite in terra veſtra, ut incurvetis vos ante illud*, Ubi *formatum*, additur, nempe in imaginem aliquam adorationi expoſitam. Vide Seldenum *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Ebræor. l. 2. c. 6. Effigiatum* idem vocat Minucius Fel. *Octavio*, Auguſtinus *de Hær. c.* 86. Martianus Capella *de Nupt. Philologiæ l. 6.* Alii. Vide ſuprà *Effigies*. Sed & *Saxa* rudia antiquitus pro ſimulachris iſtiuſmodi Pauſan. *Achaicis*, Τὰ παλαιότερα δὲ καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησι τιμὰς θεῶν ἀντὶ ἀγαλμάτων εἶχον ἀργοὶ λίθοι. *Seculis vetuſtioribus, apud Græcos quidem univerſos, rudes lapides pro ſimulachris divinos habuêre honores.* Qua de re hic paſſim, infrà inter alia, voce *Umbilicus*. Hujuſmodi verò *ſaxa* fleviſſe ſæpe leguntur, Statius *l. 9. v. 636.*

Aſpicit & niveæ ſaxum *maduiſſe Dianæ.*

Ubi ſcitè *Saxum Dianæ*, non ipſam, dicit. Credebant enim vel credere videri volebant, in lapidibus ſtatuiſque habitare ſua Numina. Ovid. *Met. l. 15. v. 792.* in præſagiis cæſi Cæſaris,

Mille locis lachrymavit ebur —

Alii. Quò illa Lucani pertinent, *l. 1. v. 556.*

Indigetes ſieviſſe Deos, Urbiſque laborem
Teſtatos ſudore lares —

Vide Plut. *in Camillo*, ubi hujus rei cauſam dare nititur, Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Stat. d. l.* & ſuprà in voce *Saxa*, item infrà, ubi de *Statuis*.

SAXUM Ferratum, caſtrum Piceni, verſus Apenninum & limites Ducatus Urbinatis, juxta Sentinum amnem, 25. milliar. à Fulginio in Boream, Fanum verſus totidem. Sub Pontifice, Bartoli patria.

SAXUM Rutilum, in Nemea, pro Taraxippo fuit, in ipſo curriculi flexu, cujus fulgore equi non aliter concitabantur, quàm ſi objectis ignibus orta trepidatio fuiſſet, uti docet Pauſan. *l.* 10. At in iiſdem ludis Statius Apollinem fingit, ut Polynicis equos turbaret, ſpectrum quoddam iis objeciſſe *Theb. l. 6.* Ita Diis imputabant miſeri, quæ vel propriâ, vel equorum imperitiâ, ſibi acciderant. Vide infrà in voce *Taraxippus*.

SAYNA, locus Germaniæ, vulgò *Sayn*, in Circul. Rhenan. olim ſub Comitibus: quorum, & Comitum Witgenſteniorum, familia, utraque vetuſta, cùm extincta eſſet, Spanhemii Comites utriuſque ſucceſſionem obtinuêre. Nam Johanni Comiti Spanhemio Adelheidis Henrici *Saynenſis* filia, ſeculò 13. ſed Johannis abnepoti Salentino *Saynenſi*, Eliſabetha, filia Sigiſmundi Comitis Witgenſtenii, nupſit. Bis jam dicti Johannis nepos Gothofredus à Palatino inveſtitus A. C. 1273. duos genuit filios, Johannem & Engelbertum: quorum illius poſteri Comitatum *Saynenſem* tenuêre, uſque ad Henricum, qui A. C. 1606. ſine maſcula prole, obiit: Hujus progenies Dominorum in *Homburg* & *Valendar* titulum geſſit, donec Witgenſtenia ſucceſſio accederet, & dein iterum ab agnatis *Saynenſis*. Qui hodie vivunt, *Comites Sainæ & Witgenſtenii*, omnes communem Patrem habent Ludovicum Seniorem ineunte hôc ſeculô mortuum: Eô enim nati Georgius, *Berlenburgiam* lineam orſus eſt (ex Eliſabetha Witgenſtenia, Georgii Ludovici qui obiit A. C. 1661. Catharinæ Eliſabethæ, Ludovico Erneſto Comiti Lævenſtenii & Werthemii nuptæ &c. parens) Wilhelmus; (qui ex Anna Eliſabetha *Saynenſi*, filium genuit, Erneſtum, Patrem Johannæ, Joh. Georgio Saxon. Duci, lin. Iſenacenſis nuptæ & Erneſtinæ uxoris Salentini Erneſti Comit. Manderſcheidii, quæ adverſus Patruos ob Comitatum Sayenſem judiciô expertæ ſunt:) ac Johannes, tertiæ lineæ caput, locum tenens Electoris Brandenburgici, ex Anna Auguſta Waldeccia, genitor, Ludovici Chriſtiani nati A.C. 1629. (cui nupſit Eliſabetha Magdalena Solmenſis) Georgii Wilhelmi nati A. C. 1630. extincti A. C. 1657. Joh. Friderici, nati A. C. 1631. denati A. C. 1657. Guſtavi, nati A. C. 1633. (mariti Annæ Helenæ *de la Place*) Eliſabethæ Julianæ, natæ A. C. 1634. (uxoris Jodoci Hermanni Comitis Lippiæ) Auguſtæ, natæ A. C. 1638. (quæ nupſit Antonio Comiti Aldenburgico) Ottonis, nati A. C. 1639. Chriſtianæ Luiſæ, natæ A. C. 1640. Mariæ Magdalenæ natæ A. C. 1641. Chriſtinæ natæ A. C. 1645. Friderici Wilhelmi, nati A. C. 1647. aliorumque, quorum omnium ἀρχεγονολογίαν exhibet Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Europ. Part. I.* Altenkirchæ, in Comitatu Sayn aliquando habitavit Joh. Georgius Dux Saxoniæ præfatus. Vide eundem Spenerum *d. l. Part. 2. p. 35.* ubi progenitores Annæ Eliſabethæ, Wilhelmo Comiti *de Sayn & Witgenſtein* nuptæ ac defunctæ A. C. 1608. in qua præcipuus *Saynenſis* ramus, hæreditate ad ipſius ex agnato poſteros tranſmiſſâ, defloruit, repræſentat: & *part. 3. p. 85.* ubi avos exhibet, lineæ Berleburgiæ; item *p. 53.* ubi progenitores liberorum Ludovici Alberti, qui Altkirchæ habitavit, antequam Saynenſi Comitatu ex fratre Erneſto neptes potirentur: & *p. 85.* ubi Homburgiæ lineæ, cujus Erneſtus auctor, dat indicium.

SAZARANA. Thraciæ urbs. *Antonin.*

SBERNIA, nonnullis vocatur palliolum Romaniſcarum breviſſimum, cum feneſtella, quà brachium exeritur: cujuſmodi palliolum olim præter velum & pallam Reginæ, in Scena, gerebant, uti videre eſt apud Scaligerum *Poëtices l. 1. c. 16.*

SBETZANUM, oppid. in Mœſia circa Iſtrum. *Laenicus*.

SBIDI, Epiſcopatus ſub ſede Seleucienſi. G. *Tyrius*.

SC. in nummis Arcadii *ſignata Conſtantinopoli eſt*, Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus*. Aliàs in notis Antiqq. *Senatus conſultum* eſt, vide Salmaſ. ad *Capitolin. in Maximo & Balbino c. 17.*

SCABALA, regio Eretrienſium: Gentile *Scabalæus*. *Steph.*

SCABALIS, Vide *Scalabis*.

SCABELLUM, Græcè ὑποπόδιον, ad verbum *Suppedium*, unde ὑποπόδια apud *Nicetam* pro ſcabellis, quæ pedibus ſupponuntur: Græcis recentioribus ποδαρίκια, quam tamen vocem *Euſtathius* inter-

interpretatur γυναικεῖα ὑποπόδια, *muliebria ſtabella*, quæ *allegante Suida*, ὅτι τὰ αἴθειν, quòd per foramen eorum, prunarum incluſarum calore, hyemali tempore calefiant. Latinis quoque *pedicula*, unde *pedicularii* iidem dicti, qui Græcis ποδοψόφοι. nempe in Theatris ſaltationibusque Veter. qui pede pulpitum percutiebant ad incentivum dandum, calceolô id ferreô aut ligneô faciebant; cujuſmodi lignea ſandalia Latini videntur *ſcabella* appellâſſe, vel quod inſtar ſcabellorum ex ligno eſſent, vel quòd ſcabella potiùs eſſent revera, h.e. κρουπέζια, quæ pede feriebantur cum lignea aut ferrea ſolea, ut ſonantior ederetur crepitus. Cujuſmodi crepitaculi genus & in ſacris & in theatris, ferè ſemper cum ſymphoniis, tibiis, cymbalis aliiſque crotalorum generibus, jungebatur. Cicer. *pro Cælio*. *Mimi ergo jam exitus, non fabulæ: in quo cum clauſula non invenitur, fugit aliquis e manibus, deinde ſcabella concrepant, aulæum tollitur*. Auguſtin. de *Muſica* l. 4. *Veluti cum ſymphoniaci ſcabella & cymbala pedibus feriunt, certis quidem numeris ---- ſed tamen tenore perpetuò ita ut ſi tibias non audias, nullò modò ibi notare poſſis, quouſque procurrat connexio pedum & unde rurſus ad caput reveatur*. Quia autem ſine ulla toni variatione, tenore quôdam perpetuò & æquali ad pedem feriebantur, (uti quoque alibi diximus) inde etiam ex Græco *ſyntona* ſunt appellata, uti diſcimus ex Quintiliano *l.* 9 *c.* 4. Præterea verò & teſtarum crepitus ſaltantibus Pantomimis adhibebatur, ſtrepitus item digitorum, alia; quæ omnia crepitaculorum genera ſolis conſtabant rhythmis, & in ea Muſicæ parte ponebantur, quam *Rhythmicam* vocârunt Veteres. Vide plura hanc in rem apud Caſaubon. *ad Caligul. Sueton. c.* 54. ubi Aquitanis Hiſpaniſque *rycarbellos* etiamnum dici, & Rabbi Jonam vocem quoque uſurpare, in רן, inter alia, notat: Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 19. & hîc paſſim, inprimis in vocibus *Crupezia* & *Pedicularii*. *v.* 117.

SCABIES Dea, apud Romanos. Prudentius *Hamartig. v.* 157.

Par furor illorum, quos tradit fama dicatis,
Conſecrâſſe Deas Febrem Scabiemque ſacellis.

Vide ſuprà *Lepra* & infrà *Vitiligo*: noto hîc ſolùm, etiam inter Numina Veter. fuiſſe, ex iis, quæ ſuprà de *Diis*.

SCABILLUM, idem cum priore. *Interpres vetus Statii, Scabillum, quod in ſacris pede ſonare conſueverant*. Unde *Scabipedes*, qui pede ſcabillum ſonabant, apud Gratium *Cynegetic*. ubi de Iſidis Sacerdotibus, ποδοκτύπος & κρουπεζοφόροι Græcis. Sic & in Choro fuêre, qui pede percuſſo ἐνδόσιμον canentibus dabant & ſaltantibus ἐυρυθμίαν moderabantur: quod illi quidem non ſimplici podis percuſſione faciebant, ſed ſoleâ ligneâ, cui ſuppacta fuit ferrea regula, ad majorem ſonum edendum. Hinc σιδηροῦν ὑπόδημα vocat *Lucianus*. Vide Libanium *Apolog. pro ſaltatoribus*, & hîc ſuprà.

SCABINI, judices erant apud Germanos, Francos, Longobardos, cauſis tam capitalibus, quam civilibus; nec terreſtribus ſolùm, ſed & marinimis, in quovis Comitatu & Civitate, ſub Comite, præfecti: à Miſſo regio ſive dominico, cum aſſenſu populi electi, & in ſingulis mallis ſeptem conſtituti. His tanta fuit reverentia, ut, ſi quis repeteret, quod ab iis judicatum eſſet, & is cauſâ cecidiſſet, aut 25. ſolidis rem componere, aut receptis à *Scabinis* 15. ictibus, ſuam luere temeritatem cogeretur. Vox Germanica eſt, *Scepen*, vel *Scheffen*, an à Saxonico *Schaper* i. e. *Schaffer*, conditor, procreator; certè hodiéque Curator, Oeconomus, Præfectus, Diſpenſator, Procurator, in nobili hac gente *Schaffner*, dicitur. Vide Henric. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Vox hodiéque in Germania utraque frequens; Galliâ item, ubi Scabinos etiamnum *Scabinos*, vulgò *Eſchevins* vocant, Judices urbanos ſeu ædilitios: qui in pleriſque civitatibus inquilini ac cives, & quidem ex utroque parente cive editi, eſſe jubentur. Quemadmodum de Pericle, legem eum tuliſſe, ut nemo ad Remp. accederet, niſi parentibus ἀστοῖς natus, tradit Ælian. *Var. l.* 6. *c.* 10.

SCABRITIES, inter vitia dentium, memoratur *in Aug.* apud Sueton. *c.* 79. cui medendæ limam adhibitam, docet Martian. Capella *l.* 3. &c.

SCACARII Barones, appellantur in Anglia Magnates, qui in *Scario* ſeu *Scacario* Judicum vice funguntur, quorum præcipuus *Capitalis Baro Scacarii* appellatur. Deſumebantur ii primitus, ex *Curiæ Baronibus*, h. e. ex Magnatibus, qui ratione feudorum à Rege nudè pendebant & ei hominium præſtabant: hinc *Mylords* vulgo dicti, quò nomine de majori Nobilitate viros compellari in ea gente notum. Et quidem deligebantur arbitriô Principis antiquitus, poſtmodum perpetui facti & Curiæ aſcripti ſunt, ſub Henrico III. an Eduardo I. de quorum illo Matthæus Pariſ. A. C. 1244. ſtatuiſſe eum ſcribit. *Ut duo Juſtitiarii eligerentur in Banco*, & *duo itidem Barones in Scacario conſtituerentur*. Vide de prærogativa & auctoritate horum Baronum *Nigrum librum Scacarii parte* 1. *c.* 4. Catalogum verò habes apud Henr. Spelmann. *d. l.* Significat autem *Scacarium* propriè apud Anglos Curiam, in qua res Fiſci pertractantur, in aula ſcil. Weſtmonaſterienſi, Anglic. *The Eſchequer* vel *The cheker*: id quod bis in anno fit, in Paſchate videl. & in Feſto S. Michaëlis, quò tempore Vicecomites computa ſua reddere tenentur. Officiarii ejus recenſentur varii in Fleta *l.* 2. *c.* 27. §. 4. *Theſaurarius*, *Cancellarius*, *Barones ſcacarii*, *Clericus Regis*, *duo Camerarii*, *Conſtabularii & Mareſcalli*, *Clerici Scriptores rotulorum*, *Miles Argentarius* &c. Neque verò tantum de rebus Fiſcalibus ibi, ſed etiam de feudis, juribus ac libertatibus Regni, aliiſque cognoſci, legas *ibid.* Aliquando verò *Scacarium* iiſdem Anglis pro ipſo Fiſco ſeu Ærario Regio ſumitur, quòd ærarium Regis in eadem æde, ubi Judices Scacarii conſident, aſſervetur &c. Sed & *Scacarium* dictum olim eſt, in Normanniæ Ducatu, ſuprema Curia, in qua adpellationes, ab inferioribus Judicibus, ſupremô Jure dijudicabantur, quod totidem vicibus, iiſdemque temporibus, uti de Anglico diximus, fiebat. Poſtmodum verò Normanniæ illud Scacarium, in Parlamentum Rotomagi erectum eſt. Vide *Monaſticon* Anglic. *Tom.* 2. *p.* 995. Vocis originem quod attinet, Spelmannus aliique à Saxonico *Schatz*, i. e. theſaurus, eam arceſſunt; Alii Fratres *Scaccarium*, quaſi *Saccarium*, dici volunt; Car. du Freſne *Scacarium*, Normannicum præſertim, nomen accepit à loco, in quo Judicia ſuprema exercebantur, ſic dicto, quòd illius pavimentum teſſellis quadratis diverſicoloribus inſtratum eſſet, tabellæ inſtar, in qua *ſcacorum* ludô luditur. Sic enim ex *Necrologio* Eccl. Carnot. vocem uſurpari obſervat, *Scacarium de aurichalco & marmore in pavimento Chori*. Vel certè à menſa, cui adſidebant Judices, à quâ *Scacarium Anglicum* denominatum, teſtatur Gervaſius Tilesber. ubi ſcacarium virgulis diſtinctum exhibet, quomodo olim etiam erat hodiéque alvei luſorii, uti videre eſt apud Gruterum 1049. 1. & Salmaſ. *ad Vopiſc. in Proculo c.* 13. Cujuſmodi tabulas memoriæ ſubminiſtrandæ gratiâ Trapezitas ſeu Menſarios olim habuiſſe, ſcribit in *Aſpilogia* Spelmannus. Vide præfatum Car. du Freſne *in Gloſſar*.

SCACCARIUM, Anglis Fiſcus Regius eſt: de qua voce vide prolixè agentem Autorem modò laudatum: & quæ dicta retro.

SCACCI, vel SCACCORUM Ludus, Gallis Italiſque *Scacchi*, voce à *calculis* detortâ, ut placet Salmaſio; nonnullis à German. *Schach*, i. e. latro, ut ſit latrunculorum ludus; Car. du Freſne nomen habet à Perſica voce *Scach* i. e. Rex, quòd præcipua hujus ludi perſona Rex. Vide eum *Not. ad Joinvilliam p.* 59. & *ad Alexiadem p.* 383. & 384. vel quòd *Regibus* dignus ſit: (quamvis ejus uſu interdixit filio ſuo primogenito Jacobus M. Britanniæ Rex, in Δώρῳ ſuo Βασιλικῷ *l.* 3.) Græcis veteribus Πέλλις, recentioribus Ζατρίκιον dicitur, uti videre eſt apud veter. Theocriti *Scholiaſtem*, collato cum eo, quod Achmes habet de Zatricio. Deſcripſit illum eleganti Poëmate Hieronymus Vida, & varia jam de eo prælibavimus, in vocibus *Calculi* item *Latrunculorum ludus*. Vide quoque ubi de *Zatricio* alibique paſſim. In eo cùm ad imaginem belli omnia compoſita ſint, hinc *militum*, *aciei*, *phalangis*, *prælii*, *hoſtium*, *captivorum*, *tropæorum*, paſſim mentio apud Veteres dum illum ludum deſcribunt. Victoria autem penès eum, qui *Regem*, h. e. principem calculum, ad incitas, id eſt, eò redigit, ut *citeri* moverique nequeat. Quod *ſcaccum mattum*, h. e. contritum & ſubactum, Galli vocant. Sedes, in quibus calculi diſpoſiti, *capſi*, *mandræ*, *valli* Latinis; Græcis πόλεις, γραμμαί, χῶραι, dictæ ſunt, ut videre eſt in his vocibus. Plura verò hanc in rem apud Salmaſ. *in Proculo c.* 13. ubi totam eruditè hujus Ludi rationem accuratè exponit, & in quo à *Palamedis ludo*, *Ludo item XII. ſcriptorum*, diverſus ſit, docet. Addam hîc ſaltem, ex veteri *Areſto* Pariſ. A. C. 1320. *Scaccarii*, ſeu tabulæ luſoriæ, *ex jaſpide & chalcedonio*, *cum familia videl. una parte de jaſpide & alia parte de cryſtallo*, mentionem facere Car. du Freſne *Gloſſar*. Ceterum, quantoperè luſus hic militaris peritiæ candidatis utilis ſit, docet Dan. Heinſius *Orat. Fun. in obitum Mauritii Princ. Naſſovii habitâ* &c.

SCÆA, urbis Trojanæ porta, ubi Laomedontis erat ſepulcrum, ita (ut Grammaticis placet) quòd ad ſiniſtrum, h. e. occidentale urbis latus ſita eſſet, dicta. In Augurum enim diſciplina, quæ Ortum ſpectant, dextra; quæ occaſum, ſiniſtra dicuntur. Strabo tamen *l.* 12. videtur ſentire, *Scææ* portæ nomen, à *Scæis* Thraciæ populis ſumptum fuiſſe, cum quibus Trojanos multa nomina communia habuiſſe oſtendit. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 350.

---- Arentem Xanthi cognomine rivum
Agnoſco, Scææque amplector limina portæ.

Alibi *l.* 2. *Æn. v.* 612. plurali numero extulit:

---- Tum Scæas Juno ſæviſſima portas.

Hauſit ex Homero, apud quem locô non unô: *Il.* Ζ. *v.* 237. 393.

Ἀυτὰρ ἐπεὶ Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκοντο.

Propert. *l.* 3. *El.* 8. *v.* 39.

Nec referam Scæas, & Pergama Apollinis arces.

Homer. *Il.* Σ. *v.* 453.

Πᾶν δ' ἦμαρ μάρναντο περὶ Σκαιῇσι πύλῃσι.

Plautus *in Bacchidib. act.* 4. *ſcen.* 9. *v.* 29.

Ilio tria audivi fuiſſe fata, quæ illi forent exitio:
Signum ex arce ſi periiſſet: alterum etiam eſt Troili mors
Tertium cum portæ Scææ limen ſuperum ſcinderetur.

Nic. Lloyd.

SCÆBOÆ & CERENLÆ, Thraciæ gentes, Polyæn. in Coſinga *l.* 7. *c.* 22.

SCÆI, ſunt Thraces populi, *Scæus* amnis, & *Scæus* murus *Steph.* populi inter Thraciam & Troadem.

SCÆVA, miles Cæſaris fortiſſimus, qui apud Dyrrachium magnâ Pompejanorum manu oppugnatus, multiſque vulneribus acceptis, adduci tamen non potuit, ut caſtelli ſibi commiſſi cuſtodiam deſereret, Lucan. *l.* 6. *v.* 144.

Scæva viro nomen: caſtrorum in plebe merebat
Ante feras Rhodani gentes: ibi ſanguine multô
Promotus Latiam longô gerit ordine vitam, &c.

SCÆVA Mauritius, vide *ibi*.

SCÆVA Memor, Poëta Latinus, ſub Tito & Domitiano Tragœdias ſcripſit, ſicut frater ejus Turnus Satyras condidit. Vide Martial. *l.* 11. *Epigr.* 11. Scaliger hunc Memorem auctorem Octaviæ credidit, quæ Senecæ tribuitur, *in Poët.* Lil. Giraldus, *Dial. de Poët.* &c.

SCÆVÆ, ſunt, qui ſiniſtrâ pro dextra utuntur, ex quo diminutivum *Scævola*, Græcè Σκαιόλας. Utrumque nomen in cognomen abiit. Namque ad *Scævam* quendam ſcribit Horat. *l.* 1. *ep.* 17. *ubi* Torrentius obſervat, Juniorum & Caſſiorum cognominis illud fuiſſe. *Nic. Lloyd.* Hinc *ſcæva conſilia*, i. e. ſiniſtra, infelicia, apud Spartian. *in Peſcennio Nigro c.* 7. *ſcævum crimen*, *ſcævæ loquelæ*, *ſcæva pectora*, apud *Aldhelmum*. Vide Salmaſ. *ad d. l.* *Scæva Numina*, apud Arnob. *adv. Gentes l.* 3. *diſcordias, furias & ſcæva illa Numina*. Et verbum

obſcævare, apud Plaut. *Act.* 2. *ſc.* 2. v. 18. *Aſinar. Metuo quid illic obſcævavit meæ falſæ fallaciæ*, pro malum omen afferre, interprete Nonio Marcello. At Varro *de L. L. l.* 6. auctor eſt, à manu *Scæva*, quam σκαιὰν vocant Græci, dicta omnia *ſcæva*, i. e. bona: & auſpicia quoque ſiniſtra, bona & fauſta eſſe, & quidquid ave ſiniſtrâ addicatur. Quam ſententiarum diverſitatem reconciliare conatur Phil. Beroaldus, ut dicat Romanis ſiniſtra proſperiora eſſe, Græcis & Barbaris dextera, hincque Ciceronem *de Divin. l.* 2. cenſere, *quæ bona ſunt, ſiniſtra dici, etiamſi dextera ſint*. Vide de Numinibus lævis, de auguriis dextris, ſiniſtriſque Gellium *l.* 5. *c.* 12. Livium *l.* 2. *c.* 18. Dion. Halicarn. *l.* 2. Plutarchum *Problem.* Alios alibi: quorum tamen omnium opiniones ridet Arnob. *adv. Gentes l.* 4. pro corporis noſtri ſitu quemlibet Orbis cardinem dextrum vel ſiniſtrum eſſe; anticum vel poſticum oſtendens. Vide quoque Feſtum *in Poſticum*, G. Stewechium *Eidſlucid. l.* 1. *Arnobii p.* 53. ad verba, *Mali ominis obſcævitate traducor.* De homine vox occurrit apud eundem Arnob. *l.* 7. *Et quamquivis poſſit quamvis ille ſit ſcævus & difficillimus*, ac ſignificat hominem σκαιὸν, ἰκαρίστερον, res tardè ac præpoſterè accipientem. Athenæus ἀγροίκους & ἐπαρίστερον copulat, ac pro uno eodemque ſumit, *l.* 4. Vide Heraldum *ad Arnob. locum* & plura hic ubi de *Læva*, ſeu *Siniſtra manu*.

SCÆVOLA Briennenſis, Dux Athenarum, Conneſtabilis Franciæ obiit in prælio Pictavienſi, A. C. 1356.

SCÆVOLA Caſtellionæus, Conneſtabilis Franciæ, ſub quinque Regibus, fil. erat Scævolæ IV. Caſtellionæi. Ad id dignitatis evectus, à Philippo Pulchro, marito Johannæ Campaniæ hæredis, poſtquam devicit Henricum Comitem Barenſem, generum Eduardi Angliæ Regis A. C. 1297. & in prælio Curtracenſi, in Flandria, fortem navavit operam, A. C. 1302. Magnum dein momentum attulit ad victoriam Montis puellarum, ſub eodem Rege obtentam: hujuſque filiis Ludovico Hutino, Philippo Longo & Carolo Pulchro, eandem fidem zelumque præſtitit, contra Caroli inprimis Valeſii molimina. Hujus dein filiô Philippô ad Regnum evecto pari adſtitit induſtriâ, illique ſuadens, ut Ludovico Flandriæ Comiti ſuppetias iret, ipſe octogenarius licet, expeditionis Comes fuit, re in prælio Mon-Caſſelano præclare geſtâ. Obiit anno poſt, A. C. 1329. Morerius *Diction. Hiſt.*

SCÆVOLA Mutius, Vide *Mutius*.

SCÆVOLA Sammartanus, nobilis Gallus, egregiè de Rep. literaria meritus, Henrico M. Galliæ Regi, cui in bello contra Ligiſtas fortem navavit operam, gratiſſimus fuit. Vide Thuan. *Hiſtor.* Pater filii cognominis, ſimiliter ſcriptis editis clariſſimi.

SCALA, a *ſcandendo*, per illas enim in ſuperiora domus aſcenditur. Sic apud Græcos, qui uxores filiaſque anxiâ ſolicitudine cuſtodiebant, ad Parthenonas vel Gynæconas, in ſuperiori ædium parte conſtitutas, *Scalarum* aſcenſu perventum: quæ an geſtatoriæ fuerint adeoque removeri ſolitæ ſint, an fixæ, non adeò liquet. Prius tamen veroſimilius eſſe, videtur colligi ex Euripide *Phœniſſ.* ubi Antigone, permiſſu Matris, è Parthenone ſeu cubiculo ſuo, Pædagogô comite, exiens, *Scalas* ſcanſura hujus opem inclamat,

> Ὄρεγε νῦν, ὄρεγε γεραιὰν
> Νέᾳ χεῖρ' ἀπὸ κλιμάκων
> Ποδὸς ἴχνος ἐπαντέλλων:

Eandem *Scalam* Penelope habuit, apud Homer. *Od.* α. v. 330. per quam tamen ivit ſola, ſine ancillarum ope, quarum duæ illam ſequebantur, pro more,

> Κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο.

Similiter, apud Romanos, cœnaculum, *pars ædium ſuperior, in qua epulari conſuetum*, Donat. *in Ter. Adelph. Act.* 3. *Sc.* 3. admotis *Scalis* aſcenſum eſt (*poſtquam in ſuperiori parte cœnitare cœperunt*, Varro *de Ling. Lat. l.* 4.) Ita enim Livius *Dec.* 4. *l.* 9. *Cœnaculum ſuper ædes datum, ferentibus in publicum ſcalis, obſeratum.* Unde Feſtus Pomp. *l.* 3. *Cœnacula*, inquit, *dicuntur ad quæ Scalis aſcenditur.* Martialis de incommoditate habitationis ſuæ, *l.* 1. *Epigr.* 118. v. 6. trium meminit,

> *Longum eſt, ſi velit ad Pyrum venire,*
> *Et Scalis habito tribus, ſed altis*
> *Quod quæris, propius petas licebit.*

Nempe, poſtquam in ſuperiori parte, ut diximus, cœnitari cœptum, *ſuperioris domus univerſa Cœnacula dicta ſunt*, Varro *ubi ſupra.* Has, obtentâ apud Judices cauſâ, Chenici in Patronorum gratiam coronis exornare conſueviſſe, colligere eſt, ex Juvenali *Sat.* 7. v. 118.

> —— *Rumpe miſer tenſum jecur, ut tibi laſſo*
> *Figantur virides, Scalarum gloria, palmæ.*

Ubi *Caſaubon. Scalæ*, inquit, *hic ſunt aditus domus, januæ, ita autem vocat ἐμφατικῶς, ad indicandam Oratorum paupertatem, qui, tenuium & mendicorum more, in cœnaculis habitabant, ut habitationes ſuas niſi ſcalis intrare non poſſent.* Vide & Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 28. Flaminicæ verò *Scalas* plus tribus gradibus, niſi Græcas, ſcandere non licebat, ut Maſſurius Sabinus habet apud A. Gellium *l.* 10. *c.* 15. qua de re vide paulo infrà, in voce *Scalæ Græcæ.* Sed & in bello *Scalarum* uſus eſt, quibus urbem hoſtilem conſcendere, primus docuit Capaneus, teſte Vegetiô *de Re Militari l.* 4. *c.* 21. Cujuſmodi *ſcalæ* meminit *MS.* liber apud Lindenbrogium, *De Armorum Judicio*,

> *Tum præ ſe portant aſcendibilem ſemitam,*
> *Quam ſcalam vocitant.*

Statius *aerium iter* vocat, *Theb. l.* 10. v. 842. Quæ ſine hodie ex loris fiunt, facile portatiles. Linearum jam meminit Joh. Garzo *Rerum Friderici Magni l.* 2. *Ut, locô accommodô perſpectô, in mœnia evaſerunt, paululum morati ſcalas lineas, quarum extremis alligatæ erant manus ferreæ, ſuperiorum murorum parti injecimus.* Quam in rem vide Barthium *ad Statium d. l.* De uſu *Scalarum* in conſcendendis equis, dicemus infrà: uti de poculi genere, hoc nomine inſigni, retro vidimus, ubi de *Poculis*. Porrò in pœnis quoque *Scalæ* adhibitæ occurrunt, apud Gallicarum inprimis rerum Scriptores, in quorum Regno *Scala*, una eſt ex *altioris*, ut vocant, *juſtitiæ* ſeu ſupremi dominii notis. Scala quippe pro criminum quorundam aut malefactorum punitione erigitur, intra dominorum, qui jus gladii habent, juriſdictionem & diſtrictum, quam aſcendere coguntur rei, qui ejuſmodi pœna multantur, ut univerſæ plebi expoſiti infamiæ notam ſubeant. Cujuſmodi ſcalam, *Scalam Templi* appellatam, quòd fuerit Templariorum olim ſupremæ Juſtitiæ nota, etiamnum in urbe Pariſienſi proſtare & ad Hoſpitalarios ejus urbis jam pertinere, docet Car. du Freſne in *Gloſſ.* ubi varias vocis notiones alias exponit, cùm videl. urbis regionem, apud Monſpelienſes; lecticæ ſpeciem in *ſcalæ* modum confectam in *Vita* Filiberti, manipulum militarem, Gall. *Eſcadron*, apud Guil. Britonem *Philip. l.* 3. v. 10. 11. portum minorem ſeu potiùs trajectum vel πέραμα, in majori portu (quô modô variæ extitêre *ſcalæ* in portu ConſtantinopolitanoCeratino, de quibus idem multa congeſſit *Not. ad Alexiadem*) alia, notat. Vide & infrà.

SCALA Bartholomæus, Vide *Bartholomæus*.

SCALA Tyriorum, mons altiſſimus, in tractu Aſer verſus Septentrionem à Ptolemaide 100. ſtad. Joſeph *l.* 2. *Bell. Jud. c.* 9. Hinc uſque ad Chaipham purpurarium Judææ litus extendi, docet Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 5. *c.* 9. Vide ſuprà in voce *Purpurarium Litus*.

SCALABIS, ſeu SCALABISCUS, *Ptolem. Julium præſidium*, & *Scalabitanus conventus* Plin. *l.* 4. *c.* 22. Colonia & urbs olim Luſitaniæ ad Tagum, ab Ulyſſipone 13. leuc. in ortum Toletum verſus. Hodie *Santaren* (à Sancta *Irene* virgine ibi martyrium paſſâ nomen habens) oppid. ampliſſimum, à Chriſtianis ingenti Maurorum clade recuperatum. A. C. 1184.

SCALÆ, vulgò SCALA, urbs Picentinorum Epiſcopalis in monte, apud oram littoralem olim ampla, ut rudera indicant. Proxima Amalphi ad 2. mill. paſſ. milliario à Rebello: Quarum 2. urbium ſedes unitæ. Hujus meminit Pontan. *l.* 2.

SCALÆ in *Annal. Flandr.* Vide *Iccius portus* & *Caletum*.

SCALÆ Alexandri, via per Oſſam montem in Theſſalia. Nam cùm Theſſali Tempe præſidiis impoſitis obtinerent, ſuffoſſis præcipitibus Oſſæ petris & effectis exiguis gradibus per eas, ipſe & Macedones aſcendentes in juga evaſerunt; atque Oſſam traſgreſſi Theſſaliam occupârunt, Theſſalis Tempum anguſtias tenentibus. Etiamnum videre eſt iis, qui Tempe perambulant, petras Oſſæ in ſcalarum modum ædificatas, quas inde *Scalas Alexandri* appellant.

SCALÆ Annibalis, pars montis Jovis eminentior in ora Hiſpaniæ citerioris ſeu Catalauniæ. *Monjui Vaverrio. Coſta de Garaffr.* aliis, in ora maris Mediterranei 6. leuc. Hiſpan. à Barcinone in Occaſum, Tarraconem verſus 9.

SCALÆ Ferreæ, apud Mauritium *Strategic. l.* 1. ἔχειν δὲ καὶ εἰς τὰς σέλλας σκάλας σιδηρᾶς δύο: è ſella equeſtri penſiles, ſunt quos Hieronym. *ſtapedes*; Euſtathius in *Odyſſ.* Ἀναβολεῖς vocat; qui & ferreas fuiſſe docet, cùm τὸ σιδήρεον exponit. Cùm enim, ante iſtiuſmodi inſtrumenta ſcanſoria, quibus hodie innitentes in equum levamus, inventa, homines ad hanc rem Veteribus fuerint, qui dextrâ manu erigebant equo inſeſſurum & ſuſtollebant, Ἀναβολεῖς hinc Græcis, *Stratores* Latinis dicti: factum poſteà, ut & *ſcalæ* præfatæ, quòd eundem uſum præſtarent, ſimiliter appellarentur. Unde *Suidas*, apud veter. Scriptorem ἀναβολεὺς exponit, τὸν ἀνάγοντα εἰς ἵππον; ſed addit, ἀναβολεὺς δὲ καὶ ὁ παρὰ Ῥωμαίοις λεγόμενος σκάλα. Ubi manifeſtò indicat, Romanos *ſcalam* vocâſſe illud inſtrumentum, cui pedem imponebant, ad conſcendendum equum. Cujuſmodi *ſcalæ* ſeu ſtapedis vicem Valerianus Imperator Sapori exhibuiſſe coactus legitur apud Eutropium *l.* 3. *c.* 6. & Aur. Victorem *c.* 46. idemque miniſterium nobilibus matronis præſtabant olim mulieres, κλιμακίδες hinc dictæ, apud Athenæum, qua de re ſuprà vide Salmaſ. *ad Pollion. in Valeriano c.* 3. & *Spartian. in Caracallo c.* 7. ut & infrà in voce *Stapia*.

SCALÆ Gemoniæ in monte Aventino, ſupplicii locus erat, quò uncô pertracta maleficorum cadavera, inde in Tiberim præcipitabantur, Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 8. ubi locum hunc ſimilem fuiſſe contendit ſaxo vel rupi Tarpejæ, è qua rei vivi in præceps dabantur. Cœl. verò Rhodig. *Antiqq. l.* 10. *c.* 5. reorum jugulis uncô injectô, à Carnifice, ad Scalas illas eos pertractos, ibique artubus confractis, uſtulatos eſſe, ait. Quod ſi ita eſt, idem hoc Supplicii genus fuerit cum tunica, cujus meminit Seneca *Ep.* 14. *Cogita illam tunicam alimentis ignium & illitam & intextam*: & Juvenal. *Sat.* 8. v. 235.

> —— —— *Tunicâ punire moleſtâ.*

Iſtiuſmodi enim tunicâ, qui flammis deſtinati erant, indui ſunt ſoliti. Idem Rhodig. addit, nomen ſupplicio fuiſſe, aut à quodam *Gemonio*, qui illud primus ſubierit, aut à *gemitu*, quòd eſſet *locus gemitus & calamitatum.* Vide quoque *Gemoniæ ſcalæ*.

SCALÆ Græcæ, memorantur A. Gellio *l.* 10. *c.* 15. Poſtquam enim ipſi de variis ceremoniis Flamini Diali & Flaminicæ impoſitis actum, etiam hoc de Flaminica additur: *Et quòd ſcalas, niſi quæ Græcæ appellantur, eas aſcendere ei plus tribus gradibus religioſum eſt.* Ita enim emendavit *Scaliger*, cùm vulgò legeretur, *Et quòd Scalas, quæ Græce κλίμακες appellantur*; vel in antiqua Veneta Edition. *Græcæ κλίμακες*, irrepſiſſe videtur, ex gloſſa, cùm Græcè legeret, & putaret vocabulum Græcum intelligi. Ita tamen etiam legi poteſt, niſi quæ *Græcæ κλίμακες appellantur*, ut de quibuſdam Græcis ſcalis intelligatur. Ad cujus loci interpretationem egregiè facit fragmentum Servii: *Apud veteres Flaminicam ſcalas plus tribus gradibus, niſi Græcas, ſcandere non licebat, ne ulla pars*

gradum ejus, crurumve ſubter conſpiceretur. Eoque nec pluribus gradibus, ſed tribus, ut in aſcenſu duplices niſus non pateremur extolli veſtem aut nudari crura. Nam ideo & Græcæ ſcalæ dicuntur, quia ita fabricantur, ut omni ex parte compagine tabularum ſint, ne adſpectum ad partem aliquam corporis admittant. Vide Scaliger. *ad Feſtum p.* 72.

SCALARII, Baſileenſium Aborigines; ſummis olim in Rep. muneribus defuncti ſunt. Ex his enim Otto A. C. 1260. Rodolphus A. C. 1265. Petrus A. C. 1281. idem A. C. 1359. Wernherus A. C. 1308. aurati equites omnes, Conſulatum geſſere. Prætorem penes eosdem conſtituendi jus diu manſit, ſic ut rerum civilium judicia ab eorum Vicecultetis longô temporis decurſu fuerint habita. Iidem virtute militari non minus incluere, patriæ contra Rodolfum Habsburgicum, Monarchis item Principibusque variis forti operâ præſtitâ: quod inter alia & Hermanni equitis ex hac nobiliſſima gente inſignia, in ſacello ſepulchri Chriſti A. C. 1269. ſuſpenſa loquuntur. Fuêre autem illa quatuor gradus candidi in Scalæ modum aſſurgentes, in ſcuto rubeo: domus *Scalariorum* hodie A cademiæ locus eſt. Vide Chriſt. Urſtiſium *Epit. Hiſt. Baſil.* Stumpf. *de Rauracis l.* 12. & ſuprà, in voce *Pſittacus*, quæ Factionis inſigne fuit, cui Scalarii adhæſerant, ſeculô 13.

SCALDIA, Inſul. Zeelandiæ, à præterlabente *Scaldi* fluv. ſic dicta: *Schouwen* Belgis. prope oſtium Orientale Scaldis. Aliâs amplior fuit. In ea ſunt duæ Urbes Ziriczæa & Broverſhavia, vix 2. mill. paſſ. à Walachria in Boream.

SCALDINGI, in *Hiſtoria* S. Cuthberti, appellantur non ſemel Dani ſeu Normanni, quod, ad Scaldim amnem poſitis caſtris, diu ibi morati ſunt, A. C. 883. ut eſt apud Sim. Dunelmenſem, laudatum Car. du Freſne *in Gloſſ.* Vide in voce *Scaldis.*

SCALDIS, qui SCALDIUM Cæſari, *l.* 6. *Bell. Gall. c.* 33. *Tabuda Ptolemæo*, vulgò *Schelde*, Gallis *l'Eſcaud*, fluv. maximus Belgii in Veromanduis prope Abbatiam Martini oriens, ac inter Arteſiam & Hannoniam per Flandriam & Brabantiam, in Oceanum infra Antwerpiam decurrens. Ejus meminit Cæſar, *loc. cit.* Plin. *l.* 4. *c.* 13. &c. Vide Guicciard. *Belg. deſcr.* inprimis Cluver. *Germ. Ant. p.* 451. *Baudrando* oritur in Picardia, paulò ſupra montem S. Martini & Caſtelletum arcem, fonti ſuo proximum, *le Caſtelet*, in limite Belgii; dein verſus Cameracum pergit, eamque interfluit. Hinc Hannoniam petens, Bochanio oppidulô *Bouchain en Oſtrevant*, ſalutatô, aliquot torrentibus auctus, Valencenam ſuis aquis ditat, ibi primum lintrium capax. Hâc relictâ & Hanio fluv. *Harnoi*, à Caſtrilucio Montibuſve veniente receptô, juxta Condatum paulò poſt per Flandriam labitur; auctuſque Scarpâ fluv. ad Moritaniam caſtr. vel ad confluentem *Conflan*, ut *Valeſ.* habet, Albiniacum *Aubigny*, Atrebatas *Arras*, Duagium *Douay*, Marcianas *Marchiennes* monaſter. virginum nobilium præterlabitur: dein Enonem ſeu S. Amandi monaſterium attingens, Tornacum bifariam ſecat, tum dein Aldenardam. Hinc ad Gandavum tendens, ibi Levam ſeu Legiam *La Lis*, ab Aria, Armentariis & Corteriaco defluentem recipit, & in hac urbe Oceani reciprocantis æſtum primum ſentit. Hinc ſinuoſis flexibus ad Teneramundam decurrit; ubi auctus Tenerâ, & Demerâ fluv. Machlinienſi, qui Tiliam & Sennam, quorum ille *Dyle* Lovanium alluit, hic *Senne* per Sonegias & Bruxellam fluit, in eum deflect, ut & paulo poſt prope Rupelmundam Rupelâ, Brabantiam à Flandria diſterminans Antverpiæ mœnia lambit, emporioque huic inſignem portum efficit: unde ad 3. milliar. prolabens, in duo vaſta oſtia ſcinditur, quorum unum ad Occaſum Flandriam à Zeelandia dirimens inter Bieſletum Flandriæ, & Fliſſingam Zeelandiæ Urbes, nomine in *Hont* mutatô, Oceanum Septentrionalem per Sutbeveladiam & Walachriam intrat: Alterum veterem alveum, nomenque ſuum ſervans ac curſum, Bergam ad Zomam è longinquo à dextra proſpiciens, & verſus Romerſvallam à ſiniſtra deflectens, inter Zeelandicas inſulas diffunditur, omnesque ejus Urbes alluens, inter Walachriam & Scaldiam, vulgò *Schouwen*, in Oceanum Germanicum ſe exonerat. In Moſam Scaldem influere, circa extremas Arduennæ partes, ſcribit Cæſar *de bello Gall. loc. cit.* Nimirum, ut quidam ait, *terſiſſe ſe flumina aut correxiſſe flexus Scaldis, Moſæ & Rheni.* Scaldis in plures diffluit partes: ejus alveus, qui Bergam attingit, olim Moſæ adjungebatur; cæteris hiſque majoribus oſtiis in Oceanum influebat. Villa *Schaltheim*, juxta oſtium fluminis in maritima Friſonum regione poſita, memoratur Eginhardô *l.* 2. *de tranſlatione SS. Mart. Marcellini & Petri c.* 19. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SCALDIS Pons, urbs Belgii, Hannoniæ præcipua, ad Scaldem fluv. inter Cameracum & Montes 7. leuc. vulgò *Valenciennes. Baudrando Eſcaupont*, Vicus Hannoniæ, ad Scaldim, dimid. leucâ ſupra Condatum in Boream Valentianas verſus 2. cum dimidia.

SCALDRI, vetuſtiſſimi Danorum Poëtæ, à ſono & murmure, quod canendo edebant. Vide Stephanium *Not. ad Saxonem Grammaticum* & Olaum Wormium, eidem citatos. Iis ſimiles apud Getas *Bardi*, apud vetuſtiſſimos Græcorum Ἀοιδοὶ fuêre, de quorum officio diximus in voce *Cantor.*

SCALHOLTUM, Urbs & Academia Thulæ inſulæ in Norvegia, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Nidroſienſi.

SCALIA, oppid. Calabriæ inferioris.

SCALIA, apud citimi ævi Scriptores, ex Italico *Scaglia*, h. e. ſquama; lapis eſt ſectilis, quos *ardoiſes* Galli dicunt, vide ſuprà *Ardeſia.*

SCALIGER Julius Cæſar, Criticus, Poëta, Medicus & Philoſophus inſignis, magnum ſibi in orbe nomen peperit, ſeculô præteritô. Hunc Italia genuit, educavit Germania, Gallia ad mortem uſque tenuit. Natus A. C. 1484. in caſtro *Ripa*, territorii Veronenſis, ex Principibus de la Scala, priſcis Veronæ, aliorumque in Italia locorum Dominis, oriundum ſe probavit: adverſarium irreconciliabilem, ſenſit Hieronymum Cardanum, Medicum Mediolanenſ. cujus de Subtilitate librum refutavit. Arma diu cum gloria geſſit, ſed inprimis ad ſtudia natus eſt, ingeniorum Aquila. Obiit Agini in Aquitania, A. C. 1558. ætat. 75. Pater Sylvii Medici, & Joſephi Juſti, paternæ gloriæ & eruditionis heredum. Scripſit Poëticam, opus admirandum: Epiſtolas & Orationes: Poëmata: Commentarios in Ariſtotelem, & Theophraſtum: plurimos de Medicina tractatus: de Cauſis Ling. Latin. Teſtimonia de gente Scaligera: Exercitationum Exoticarum libros 15. &c. Gloriæ cumulus purioris doctrinæ profeſſio fuit. Scævola *Elog. l.* 1. Lipſ. *in Epiſtol.* Vander Linden *de Script. Medic.* Juſtus *in Chron. Medic.* Quenſtedt. *de patr. Doctor. &c.* adde Anton. Teiſſier. *Elog. P.* 1. & 2.

SCALIGER Juſtus Joſephus, fil. prioris, natus Agini, A. C. 1540. Studiis primò Burdigalæ incubuit, dein à Patre ipſo eruditus, poſtmodum Pariſios profectus eſt: ubi ſub Adriano Turnebo Græcam linguam, poſtmodum ſine Magiſtro Hebræam edoctus. Criticam quoque ad unguem edecumavit, omnibuſque literatis admirationi fuit. In Academiam Lugduno-Batavam vocatur, ibi per ann. 16. extra ordinem docuit. Obiit A. C. 1609. Scripſit notas in Senecam, Varronem & Auſonium: Correctiones item in Euſebium, Valerium Flaccum, Pompejum Feſtum, &c. Poëmata, *Theſaurum temporum*, *Emendationem temporum*, *&c.* Laur. Craſſus, *Elog. literat. Part. II.* Lipſ. Caſaubonus, Heinſius, Meurſius, &c. Ex illuſtri *Scaligerorum* familia, qui Veronæ Principatum olim tenuerunt: Albertus quoque & Maſtinus inclyti fuêre: quorum avus Balduinus JCtus fuit, A. C. 1101. Fridericus JCtus ex eadem familia, ampliſſimis muneribus defunctus eſt, A. C. 1316. Jul. du Puy, *in Elog. Advoc. Veron.* Alexand. Cannobius, *Arbor. Scalig.* Cæſar Borſet. *de Magnif. Veron.* Hieronym. Curtius, *Hiſtor. Veron.* Onuphr. *Antiquitat. Veronenſ. &c.* adde Teiſſerium præf. *ibid.*

SCALIS, urbs Picentinorum, prope Amalphim, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Amalphitano. Vide *Scala.*

SCALPELLUM Scriptorium, quô calami ad ſcribendum olim aptabantur & temperabantur, γλύφανον Græcis dictum eſt, quæ vox aliàs cælum notat, quô argentarii operantur. Sed & γλυπτὴρ, & γλυφὶς & γλυφίς. Nam γλυφὶς καλάμου dicebatur, qui acuebatur: aliàs ὀξυβελής. Unde & ὀξυντῆρα καλάμων *Epigr.* Græcum vocat ſcalpellum hujuſmodi. Porrò σμίλη & σμίλιον. Hinc σμίλαν δονακογλύφον, in *veter. Epigr.* ubi de inſtrumentis Librarii.

> Σμίλαν Ἀχιράνδας δονακογλύφον, ὅττ' ἐπὶ μεσάτῳ
> Σπέλγον ἔχει καλάμου ψαῖρον ἄπ' Ἰνδίαν.

Atque inde σμιλευτὸν γράμμα, in altero *Epigrammate*, pro eleganti ſcripto, quod nempe exaratum eſt calamô bene temperatô; de tragœdia, quam invenit Theſpis; ſed ex humili in ſublime erexit Æſchylus.

> Αἰσχύλος ἐξύψωσεν ὁ μὴ σμιλευτὰ χαράξας
> Γράμματα, χειμάῤῥῳ δ' οἷα καταρδόμενα.

Namque Æſchylum majeſtatem potiùs & pondus verborum ſententiarumque conſectatum eſſe, quàm elegantiam & nitorem, veteres Critici obſervant: uti contrà Euripidi nimius nitor in Tragico argumento vitio datus eſt. Deſcribitur iſtiuſmodi *ſcalpellum*, in alio *Epigr. de ſupellectile Notarii*,

> Καὶ γλυφανον καλάμων, πλατὺς γλυκίνα σιδάρου,
> *Scalpellum calami, lati cum cuſpide ferri.*

Quomodo autem calamos hôc inſtrumentô temperârint Veteres, diximus ſuprà, ubi de *Calamo Scriptorio.* Vide plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1044. & 1045. Idem *Canif* Gall, à *canna* i. e calamo, dici notat *p.* 509.

SCALPERE, à Græco γλάφω, Æolico σγάλπω, & *Sculpere*, à Græco γλύφω, Æolic. σγύλπω, uti origine, ſic & ſignificatione, conveniunt. Uſus tamen & conſuetudo obtinuit, ut de his, quæ ad ſignandum cavantur, *ſcalptura* propriè diceretur: *ſculpere* verò, cælare ſigillis eminentibus notares. Unde *ſcalptas gemmas*, & *ſcalpturam gemmarum*, in antiquis libris ferè ſemper legere eſt, non *ſculptas*: quæ videl. σφραγίδων uſum præbebant, hoc modô ſcalptæ, ἐντυπώματα Clementi; ἔνθετα enim dicuntur, quæ intus depreſſa ſunt & inciſa. Contrà *ectypæ gemmæ* dicebantur, quæ eminentem & expreſſam haberent imaginem. Illius Artis periti *Cavatores*, & recentioribus Græcis Καβιδάριοι, item *Scalptores*: iſtius *Anaglyptæ*, *Cælatores*, de argento; *Sculptores*, de marmore; porrò *Toreutæ* vocati. Auctores tamen non raro iſta confundunt, & Plin. *l.* 37. *c.* 10. *ſcalpturas ectypas* vocat, in quibus è plano eminent imagines, quæ propriè ſculpturæ ſunt vel cælaturæ. Vide hic paſſim, & plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1046. & 1102. Licèt autem *ſcalpere* ſit γλάφειν, *ſcalprum* tamen de cælo Argentariorum, quod γλύφανον vocant Græci, vix Latinis dicitur. *Scalpra* enim Sutorum propria, Horatio *Sermon. l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 106.

> *Si* ſcalpra *& formas non ſutor* - - - -

quæ Græcis σμίλαι ac σμίλια. Sed & verbi in ſacris uſus. In Sacris namque inferiorum evocantis terram unguibus *ſcalpebant* Veteres: ut inter alia de Canidia & Sagana idem refert *l.* 1. *Sat.* 8. *v.* 26.

> - - - - - - ſcalpere *terram*
> *Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam*
> *Cœperunt: cruor in foſſam confuſus, ut inde*
> *Manes elicerent, animas reſponſa daturas.*

Qua de re vide Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Stat. Theb. l.* 4. *v.* 592. Cæterum *Scalptores gemmarum* viridis Scarabæi conſpectu acquieſcere, dicemus infrà voce *Scarabæus* vide & *Smaragdus.*

SCAMANDER, Hectoris & Andromaches fil. aliô nomine *Aſtyanax*.

SCAMANDER, vel SCAMANDRUS *Homero*, *Herodoto*, *Qu. Calabro* ac *Ptolemæo*, fluv. Myſiæ in Aſia apud Helleſpontum ex Ida monte profluens, quem Heſiodus Θεογ. v. 345. δῖον Σκάμανδρον vocat. Antè *Xanthus* dicebatur, quod & Homerus innuit, cùm ait *Il.* υ. v. 74.

> Ὃν Ξάνθον καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον.

Suô more vetuſtiorem appellationem Diis, recentiorem hominibus aſſignavit. Ab exercitu Xerxis, ſicut & Melas & Liſſus in Thracia, epotus fuit, authore *Herodotô*. In hoc fluvio ſponſæ jam nupturæ ſeſe abluebant, his verbis eum invocantes: Λαβέ μου, Σκάμανδρε, τὴν παρθενίαν. Quâ occaſione uſus Cimon, quidam Athenienſis, cùm generoſæ puellæ amore teneretur, quæ jam viro deſponſata erat, in Scamandri virgultis ſeſe occultavit, caputque arundine coronavit cumque illa ex more lavaretur, carmenque ſolenne caneret, Scamandrum, ut virginitatem ſuam acciperet, invocans, Cimon à virgultis proſiliens: Ego verò inquit accipio lubens, virginemque in ripam ſuſtulit, ubi & vitium ei obtulit. Videre poteris hâc de re plura in *Ep. Æſchinis*, & apud Petr. de Valle *Itiner. tom.* 1. Hujus fluv. meminit Catullus. *Epigr.* 65. v. 412.

> *Teſtis erit magnis virtutibus unda Scamandri,*
> *Qui paſſim rapidò diffunditur Helleſpontò:*
> *Cujus iter caſis anguſtans corporum acervis*
> *Alta tepefaciet permiſta flumina cæde.*

Achilles ipſe apud Atticum ἐπὶ ναυσὶ μάχῃ.

> *Scamandriam undam ſanctam ſalſò obtexi ſanguine,*
> *Atque acervos alta in amni corpore explevi hoſtico.*

Xanthus ipſe apud Homer. *Il.* φ. v. 218.

> Πλήθει γὰρ δή μοι νεκύων ἐρατεινὰ ῥέεθρα,
> Οὐδέ τι πῃ δύναμαι προχέειν ῥόον εἰς ἅλα δῖαν
> Στεινόμενος νεκύεσσι.

Virg. *Æn. l.* 5. v. 805.

> —— *Cùm Troia Achilles*
> *Exanimata ſequens impingeret agmina muris,*
> *Millia multa daret letho, gemerentque repleti*
> *Amnes, nec reperire viam, atque evolvere poſſet*
> *In mare ſe Xanthus.* —— ——

Horat. *epod.* 13. v. 13.

> *Te manet Aſſaraci tellus, quam frigida parvi*
> *Findunt Scamandri flumina, Lubricus & Simois.*

Nic. Lloyd.

SCAMANDER, fluv. Siciliæ circa Segeſtam: huc enim cùm perveniſſet Æneas, duobus circa urbem hanc fluminibus *Simoëntis* & *Scamandri* nomina indidiſſe, tradit *Strabo*, Salmaſio laudatus *ad Solin. p.* 113.

SCAMANDRIA, urbs Troadis parva, à portu Ilii parum remota, Plin. *l.* 5. *c.* 30. in ora maris Ægæi, nunc diruta. *Bellon.*

SCAMBENA, Mediæ oppid. *Ptolem.*

SCAMBONIDA, vicus Atticæ in tribu Leontide. Vide Scholiaſt. *in Veſpaſ.*

SCAMBUS, apud Sueton. *in Oth. c.* 12. *malè pedatus ſcambuſque*, ex Græco σκαμβὸς, eſt qui pedes eorumque pollices introrſum convertit, aliàs *vatia*, item *valgus*; cui opponitur *varus*, qui in exteriorem partem eos flectit. Unde vari, quia propiores ſibi utrinque calces pedum habent, quàm digitos, literæ V figuram pedibus efficiunt: *ſcambi* verò inverſam eam literam reddunt, converſis introrſum pedum pollicibus & diverſis calcibus. Vide jocum in hujuſmodi *ſcambum* Martialis, in voce *Rhytium* ſuprà; plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 945.

SCAMMA, apud Petrum Chryſologum *Serm.* 124. *de Divite & Lazaro. Quoties nobis à Deo dives ingeritur purpuratus, quoties pauper vulneratus apponitur, toties nobis miſericordiæ* ſcamma *panditur, toties nobis ſtadium pietatis aperitur*: D. item Hieronym. *ad Pammach.* & Tertullian. *ad Martyr.* ex Græco eſt σκάμμα, quod à σκάπτω, *fodio*, & propriè notat limites ac terminos Stadii, foſſis ac terræ ſulcis deſignatos. Unde Proverb. ὑπερπηδᾶν τὰ σκάμματα, *tranſilire foſſas*, i. e. limites: idem cum hoc, *extra oleas vagari* &c. Inde Stadium, ipſumque Certamen. Vide Eraſmum *in Adagiis* & Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Σκάμμα.

SCAMNOS, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid.

SCAMNUM, in agris dividundis, id dicebatur, quod latius erat, quàm longius; ut contrà *ſtriga*, quæ longior, quàm latior. Unde *ſcamnati agri*, qui in centuriis ſingulis habebant jugera ducenta quadragena, h. e. per longitudinem actus 20. per latitudinem actus 24. cùm centuriæ quadratæ ducentena tantùm jugera haberent. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 680. & *ſeqq.* ubi Agrimenſoriam Veter. pluribus exponit. Sed & inter ſuppliciorum inſtrumenta *Scamnum* fuit *L.* Salica *tit.* 62. §. 1. *Servus ſuper ſcamnum tenſus* 120. *ictus accipiat.* Vide quoque §. 8. item Gregor. Turonenſ. *Hiſtor. l.* 7. *c.* 22. & Hieron. Bignonium *ad L. Sal.* nec non ſuprà, ubi de *Eculeo*; hujus enim ſpecies fuiſſe videtur. Alias vocis ſignificationes vide apud Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi etiam veter. *Inſcriptionem* Græcam, inter alias, Smyrnæ erutam A. C. 1672. exhibet, in qua vox *Scamnocancellus* occurrit, ΕΠΟΙΗCΑ ΤΗΝ CΤΟ CΥΝ ΤΟΥ ΕΙCΟ ΤΙΧΟΥ CΥΝ ΤΟΙC CΚΑΜΝΟΚΑΝΚΕΛΛΟΙC &c. In *Scamnis humilioribus* ſediſſe Diſcipulos jam provectiores apud Hebræos, diximus ſuprà voce *Rab.* Ex eadem gente Mercatores, non ad colloquium ſeu obtutum Pontificis Romani admiſſi, ſed extra veſtum longiſſimæ porticus, non quidem in *Scamnis*, ſed in pavimento, ſedentes, accepta pretia numerare conſueviſſe, dicemus infrà voce *Velum.*

SCANCIO, & SCANCIONARIUS, in *L.* Salica *tit.* 11. §. 5. alibique apud recentioris ævi Scriptores, Pincerna eſt, Gall. *Eſchançon*, à Germanico *ſchenken*, fundere. Officium *Scancionaria*, Gall. *Eſchançonerie*, ſub quo titulo, *Scancionarios*, *Clericos in Scancionaria*, *Madelinarios*, *Summularios Scancionariæ*, *Bacillarios*, *Botarios*, *Quadrigarios boutorum*, *Potarios* &c. fuiſſe comprehenſos, docet *Not. ad Joinvillam p.* 109. Car. du Freſne. Apud Wiſigothos, huic muneri qui præerat, *Comes Scanciarum* vocatus eſt; hodieque vulgari Hiſpanorum linguâ *Eſcanciar* eſt poculum porrigere. Vide ſupra in voce *Pincerna*, item *Pocillator*, & *Potarius.*

SCAMON, Mitylenæus, librum de rerum inventione ſcripſit, qui citatur Clementi *l.* 1. *Strom.* itemque ab Athenæo *l.* 4.

SCANDIS, Eordæatarum urbs in Macedonia, *Ptolem.* *Scampi* adhuc in *tabula recentiore* inter Apolloniam ad Occaſum 71. & Heracleam ad Ortum 96. mill. paſſ. *Antonin.* inter Dyrrhachium 63. & Lychnidum 55.

SCANDARIA, Coæ inſula promuntor. Strab. *l.* 14. Ubi *Scandalium* oppid.

SCANDERBEG, i. e. Alexander M. nomen Georgii Caſtrioti Albaniæ Regis. Cum quatuor hic fratribus, à Johanne Patre, Turcis obſes datus, licet minimus natu, ita tamen placuit Amurathi II ut reliquis lentô venenô conſumptis, ille in vita conſervaretur. Proin per vim circumciſus, & ſolicitè in arte imprimis militari, Imperatoris juſſu, inſtitutus eſt, quod tantô ſucceſſu factum, ut, poſt res pro illo fortiter aliquandiu geſtas, tandem, paterni imperii memor, contra illum niti ſibi propoſuerit. Itaque Crojâ metropoli, per fraudem potitus A. C. 1443. cum incredibili ſubditorum lætitiâ, regnum occupavit. Cum ſceptro, fidem Chriſtianam denuo amplexus, ſtupendô planè rerum ſuarum ſucceſſu uſus eſt. Turcam Crojam obſidentem, repulit, exercitibus ejus ſæpius in fugam conjectis: Experiit quidem in iterata Crojæ obſidione Amurates, A. C. 1450. nec Mahometes II. felicior fuit, cum quo octennium circiter, eâdem gloriâ, Scanderbegus rem geſſit: nunquam cedens, ſemper victor, & licet 2000. Turcarum propriâ occiderit manu, non unquam tamen vulneratus. Itaque pacem facere Turca, vel potius inducias coactus, illô à Ferdinando Arragonio & Pio II. in Italiam, contra Gallos vocatô, Crojam denuo circumvallavit binis vicibus, toties que repulſus eſt. Obiit tandem Liſſæ, A. C. 1467. ætat. 63. urbe ditionis Venetæ, quâ poſtmodum à Mahomete captâ, Turcæ, qui ad nomen Scanderbegi olim fugiebant, ad ejus cineres tantâ frequentiâ confluxerunt, ut felix probuſque haberetur, qui oſſa tangere, felicior, qui minimam eorum particulam obtinere potuerit, quam quidam auro incluſam, velut ſacratiſſimas reliquias, collo appenderunt. Marin. Barlet. *Hiſtor. Scanderb.* Paul. Jov. *in Elog.* Leuncl. *in Pandect. Turc.* Chalcond. *Hiſtor. Turc.* &c.

SCANDIA, pars eſt Scandinaviæ Auſtralis. Ubi nunc provinc. Scania *Schonen*, Blekingia & Hallandia, verſus Daniam magis extenſæ, & antea Danici juris, ubi ſecundum quoſdam olim Scanii populi erant. Melius tamen eſt ipſa Scandinavia, *Baudrand.* Auctor Anonymus *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ.* Septentrionales regiones, nomine communi *Scandiæ* & *Scandinaviæ*, antiquitus appellatas fuiſſe, notat, limitibus tamen, pro diverſitate Auctorum, aliter atque aliter poſitis. Jac. Zieglerus *in ſua Schondia*, Grœnlandiam, Islandiam, Orcades, Lapponiam, Norvegiam, Sueciam, Bothniam, Gothiam, Finlandiam, hôc nomine comprehendit: Cluverius *Germ. antiq. l.* 3. *c.* 38. Biarmiam, Lappiam, Finmarchiam, Bothniam, Sueciam & Norvegiam: *A. Bureus* Sueciam & Norvegiam: Pontanus *in Deſcr.* *Scaniæ* Scaniam, Sueciam & Norvegiam: Stiernhielmus *in Diſſertat. de Gothis*, Sueciam, Gothiam & Norvegiam &c. Quæ omnia tamen iſtuc tendunt, complures Arctoas regiones *Scandiâ* olim fuiſſe comprehenſas. Eadem ob numeroſas inde colonias emiſſas, *Officina* & *vagina Gentium* priſcis dicta, hodie non adeò populoſa eſt: quæ res rationem ſuam fortè in recepta priſcis temporibus polygamia habuit, cui cùm per Leges Chriſtianiſmi obviàm itum, eô ipſô & numeroſæ illi multitudini finis allatus eſt. Vide Auctorem ſuprà memoratum *c.* 6. *ſect.* 1. §. 10. *num.* 4.

SCANDIA, oppid. & navale in Cytheris. Stephanus ex Pauſau. *l.* 3.

SCANDIÆ, inſul. plures ſinûs Codani, Cimbricæ Cherſoneſo ad Ortum adjacentes, *Ptolem.* cui 4. ſunt, quarum maxima nunc *Gothland*, contra oſtia Viſtulæ; ſed apud *Melam* ſunt ſeptem.

SCANDINAVIA, quæ & SCANDIA, (licet Scandia ſit portio Scandinaviæ inter Norvegiam & Sueciam in ſinum Codanum porrecta) & *Baſilia Diodoro*, & *Baltia Pytheæ*, teſte Pliniô, *l.* 4. *c.* 13. *l.* 8. *c.* 15. non inſula, ut credidit idem Plinius, ſed peninſula maxima Septentrionalis inter mare Balticum ad Auſtrum quô à Germaniâ ſeparatur, & Oceanum Septentrionalem, ad Arctos, in plures regiones diviſa, ac tria continens regna, Norvegiæ, Sueciæ & Gothiæ. *Vagina gentium* à *Jornande* dicitur. Hinc enim Gothi, Vandali, Longobardi, aliique prodierunt. *Baudrando* complectebatur totum illum tractum, ubi hodie regna Sueciæ & Norvegiæ: ibique fuerunt aliàs Nerigon & populi Guttæ, Lappiones, Hillæviones & Sujones. Manet nominis veſtigium, in Scaniæ tractu. Vide Hug. Grotium *Hiſt. Goth.* nec non in vocibus *Suecia* & *Norvegia.*

Urbes Scandinaviæ notiores:

Aboa, *Abo*, Epiſcopalis Finlandiæ ſub Archiepiſcopo Upſalienſi & Rege Sueciæ.

Acherhuſia, *Akerhuys*, in regno Norvegiæ.

Arbo-

Arboga, *Arbogen*, Epiſcopalis Sueciæ ſub Archiepiſcopo Upſalenſi.
Aroſia, *Aroſen*, Epiſcopalis Sueciæ ſub Archiepiſcopo Upſalenſi.
Aſloa, *Aſlogen*, & *Anſlo*, Epiſcopalis Norvegiæ ſub Archiepiſcopo Nidroſienſi.
Bergæ, veteribus Bergos, *Bergen*, emporium, regia, & Epiſcopalis Norvegiæ ſub Archiepiſcopo Nidroſienſi.
Calmaria, *Kalmar*, emporium Gothiæ, in Suecia.
Congella, *Kongell*, Norvegiæ, apud Scaniam.
Hameria, *Hammeren*, Epiſcopalis Norvegiæ ſub Archiepiſcopo Nidroſienſi.
Holmia, *Stockholm*, regia, Academia, & emporium Sueciæ.
Lincopia, *Lincopen*, Epiſcopalis Gothiæ ſub Archiepiſcopo Upſalenſi, in Suecia.
Leduſia, *Luki*, portus & emporium Gothiæ, in Suecia.
Nicopia, *Nicopen*, vel *Nicoping*, emporium Sueciæ; altera Gothiæ.
Nidroſia, *Drontheim*, Archiepiſcopalis Norvegiæ.
Oburgum, *Oburg*, vel *Viburg*, emporium Finlandiæ, in Suecia.
Raſburgum, *Raſborg*, Finlandiæ, ad ſinum Finnicum, in Suecia.
Scara, *Scaren*, Epiſcopalis Gothiæ ſub Archiepiſcopo Upſalenſi, in Suecia.
Stamethia, *Stametz*, Epiſcopalis Gothiæ ſub Archiepiſcopo Upſalenſi, in Suecia.
Stavangria, *Staffanger*, Epiſcopalis Norvegiæ ſub Archiepiſcopo Nidroſienſi.
Stragene, *Stegnes*, Epiſcopalis Gothiæ ſub Archiepiſcopo Upſalenſi, in Suecia.
Suderdalia, *Suderdael*, in Norvegia.
Telgoa, *Telgo*, Sueciæ.
Toronia, *Torn*, emporium Finlandiæ, in Suecia.
Tunsberga, *Tonsberg*, Norvegiæ.
Vardhuſia, *Wardhuys*, Norvegiæ arx Borealis.
Vaſtena, *Vaſten*, Sueciæ, cum cœnobio.
Vellimum, *Velim*, Epiſcopalis Sueciæ ſub Archiepiſcopo Upſalenſi.
Vexio, *Wexho*, Epiſcopalis Gothiæ ſub Archiepiſcopo Upſalenſi, in Suecia.
Upſala & Upſalis, *Upſal*, Archiepiſcopalis, Sueciæ olim regia.

SCANDULA, an à SCANDENDO, an à SCINDENDO, aſſula eſt, non ſerrâ, ſed bipennibus producta: Græcè σχίδαξ, in tectis adhibita Romæ non eſt, *ad Pyrrhi uſque bellum, annis quadringentis LXX.* apud Plin. *l.* 16. *c.* 10. ita enim *MS.* habet, *Scandulam non conſpectam fuiſſe Romæ*, cùm editus codex præ ſe ferat, *Scandulâ contectam fuiſſe Romam.* Habentur autem ſcandulæ e *robore aptiſſimæ, mox è glandiferis aliis, fagoque facillimæ ex omnibus, quæ reſinam ferunt, ſed minimè durant, præterquam è pino, Ibid.* Hinc *Scandulare tectum,* Appulejo *Metam. l.* 3. & *Scandularii*, Juriſconſultis memorati, *l. quibuſd. ff. de jure immunit.* Vide quoque ſuprà *Ardeſia.*

SCANIA, regio olim Daniæ, dein Sueciæ, ab A. C. 1319. quô Magnus Rex, in turbis Danicis illâ potitus eſt, exin rurſus, à tempore Olai Regis A. C. 1375. Daniæ, nunc iterum Sueciæ, ab A. C. 1658. pace Roſchildenſi ad mare Balticum, è fronte Seelandiæ, à qua dividitur ad Occidentem Sundicô fretô, ad Auſtrum habet mare Balticum ut & partim ad Ortum, & Blekingiam provinc. ad Boream autem terminatur Hallandiâ & Veſtrogothiâ; *Schonen.* Ipſa pars eſt præcipua Gothiæ Auſtralis. Converſa ab Othingaro Epiſcopo A. C. 980. cum Seelandia. Urbes ejus Lundia primaria nunc Academiâ inſignis, Coronia, ſeu *Landskron*, Malmogia, Helſingoburgum & Udſtedia, in ora maris Baltici.

SCANSOR, in *Gloſſis*, ἀναβατὴς, idem cum *Stratore*, quod vide.

SCANTATE, oppid. Zimarenorum apud Nabatæos, Plin. *l.* 6. *c.* 28.

SCANTIA, ſylva in Campania, ubi Scantiæ aquæ, ignem vomentes, Plin. *l.* 2. *c.* 107. & *Mala Scantiana* apud Macrob. *l.* 3. *Saturnal. c.* 19. Nunc locus & nomen ignota.

SCANTINIA Lex, de pueris impudicis, memoratur Juvenali *Sat.* 2. *v.* 44. Suetonio *Domit. c.* 8. Auſonio, *Epigr.* 89. Ciceroni *Philipp.* 3. Eam tulit, ut Paulo Manutio placet, C. *Scantinius* Aricinus Trib. Pl. in eos, qui alienam pudicitiam ſollicitâſſent, aut ſuam ipſi proſtituiſſent, quibus pœnam irrogavit decem millia nummûm. Meminit ejuſdem Fab. Quintilian. *l.* 4. *c.* 2. & *l.* 7. *c.* 4. Val. Max. *l.* 6. *c.* 1. C. *Scantinium* Capitolinum Trib. Pleb. quod filium M. Claudii Marcelli Ædilis Curulis de ſtupro appellâſſet, damnatum fuiſſe, ſcribit: id quod etiam Plut. *in Marcello* habet; unde ab eo quidam Legem dictam volunt, quod tamen vero ſimile non eſt. Hanc porrò legem in ſuam Juliam de adulterio & pudicitia retulit C. Octavius Auguſtus, graviori pœnâ impoſitâ, teſte Juſtinianô *Inſtitut. l.* 4. *tit. de Judiciis publicis.* Vide etiam Lævin. Torrentium *Comm. in Suetonium in Aug. c.* 34. Elias verò Vinetus *Comm. in Auſonium*, ſibi nondum compertum eſſe ait, quæ & qualis lex *Scantinia* fuerit: apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 24.

SCANTIO, Vide ſuprà *Scancio.*

SCAPERDA, Vide ſuprà *Gymnaſtica*, infrà *Schœnobates.*

SCAPELLARE, apud citerioris Latinitatis auctores, fuſtibus concidere, battuere eſt: *Gloſſæ*; *ſcapellat*, κολαφίζει, κόπτει.

Unde Gallicum *chapler*. A' voce diminutiva *ſcapulus* ſeu *ſcapellus*, de qua vide infrà in *Scapus.*

SCAPHA, Græcè σκάφη, à concavitate nomen habet, ex σκάπτω, *fodio*: quod primùm ex prægrandi arbore excavari cœptæ ſunt. Unde *curvum robur*, apud Stat. *Theb. l.* 5. *v.* 287.

> *Quà data ſigna, ſequor, dein curvô robore clauſum*
> *Dis pelagi, ventiſque, & Cycladas Ægæoni*
> *Amplexo, commendo patrem.* ——

Ad quæ verba vetus *Scholiaſtes*: *Navicula*, inquit, *& ſcapha, quam unô robore edolatam ibi fortè offendebamus. Rudiatem in ſcapha navigationis indicavit.* Sic Avorum aut Proavorum memoriâ repertæ terræ incolas habuêre *ſcaphas* unâ arbore factis pelagus incurrentes: talemque omnino fuiſſe navigationem antiquam, in artis principiis, docent etiam Poëtæ, quibus *trabs*, *alnus*, *robur*, *pinus*, navem deſignant, Caſp. Barthius *ad Stat. d. l.* De *Scaphis*, ex arundinibus circa Gangem naſcentibus; fictilibus item, quibus vehebantur in Nilo Ægyptii, vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1016. & 1117. Nonio *Scaphæ* naviculæ ſunt, quæ majores naves conſequuntur. Unde Jabalenus JCtus. *Si navem*, inquit, *cum inſtrumentis emiſti præſtari tibi debebit* Scapha *navis.* Et Cæſar *l.* 4. *bell. Gall. c.* 26. *Quod cum animadvertiſſet Cæſar, ſcaphas longarum navium, item ſpeculatoria navigia militibus compleri juſſit.* Sanè crebra eſt apud Auctores *Scapharum* mentio: etiam in Sacris, vide Actor. *c.* 27. *v.* 30. & 32. Nunc vulgò pro *Scapha* nautæ Belgæ aliique *Scapham* dicunt, uti quidem ab eruditis putatur. Sed certè & navigii id nomen eſſe, docet Macrob. *Saturnal. l.* 5. *c.* 21. Sunt & qui liburnis ſcaphas aſſociari, *exploratoriaſque* vocari aſſerant, ut eſt apud Vegetium, *l.* 4. *c.* 37. Sunt & qui Illyricorum inventum faciant. Sanè ventrem navis *Scapham* antiquis dictum, *Suidas* habet. Vide Giraldum *ad Juſtinum l.* 2. *c.* 13. Apud recentiores poſtmodum Græcos σκάφαι dicti ſunt alvei in balneis, qui aliàs ἐμβάσεις Græcis, Latinis *deſcenſiones*, unde σκαφολουτεῖν & σκαφολουτρίον. Item alvei pueriles, in quibus infantes excaldabantur, etiam Græcis σκαφιστήρια, Latinis quoque *ſcaphiſteria*, & correptè *capiſteria*, appellari, de quibus vide Salmaſ. *ad Capitolin. in Albino*, *c.* 5. ubi Capitolinus *Cæſarianam familiam id ſpeciale habuiſſe, ut parvuli domus ejus in teſtudineis alveis lavarentur*, ait. Sed & σκάφη vel σκάφιον, *ſcaphe* ſeu *ſcaphium*, i. e. hæmiſphærium, dictum eſt horologium ab Ariſtarcho Samio factum, in cujus concavæ partis medio gnomon erectus erat, de quo invento vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 636. & *ſeqq.* ut & aliquid ſuprà in voce *Caput*, item *Polus.*

SCAPHE, urbs Meſopotamiæ, *Ptolem.*

SCAPHISMUS, ſupplicii genus apud Perſas, memoratur Eunapio de *Vitis* Philoſophorum, in *Ædeſio*, & ſic fiebat: Scaphis duabus, quæ committuntur ac coagmentantur, ita includitur homo totus, ut promineat foris, per quinque foramina, caput cum manibus pedibuſque; dein jubetur edere, aut, ſi nolit, vi allatâ cibum capere compellitur, compunctis etiam oculis: infundunt poſtmodum lac melle miſtum radiiſque Solis adverſis objiciunt, ubi facies cœteraque membra prominentia priùs illita muſcis apibuſque opplentur, dum interim ab excrementis, intra ſcaphas verminantibus, corpus miſerè abſumitur. Inventrix ejus Paryſatis fertur Perſarum regina, Artaxerxis Mnemonis & Cyri junioris mater, quæ nuncium victi Cyri, cui in occulto magis favebat, hôc ſupplicii genere excruciâſſe dicitur. Quadraginta dies in eo hominem durare poſſe, tradunt Auctores. Vide Baronium *Notis ad Martyrol.* 28. *Julii* §. *Muſcarum aculeis lit. f.* Simile quid legas infrà voce *Servus*, ubi de pœnis eorum, & it. *Veſpa*, ubi de Marco ſene in corbe loto & melle uncto, ſicque ſub die veſparum apumque aculeis excarnificato, principatu Juſtiniani.

SCAPHUSIA, urbs Helvetiæ ad Rhenum, Conſtantiæ finitima, infra quam 4. leuc. Helvetic. in Occaſum Baſileam verſus 6. & 4. à Tiguro in Boream. Caput pagi cognominis, unius ex XIII. qui ad Rhenum & Sylvam nigram ſitus, terminatur pagô Tigurinô. Sita eſt in ripa Germanica, Helvetiæ tamen ponte conjungitur; ſi turres, mœnia, Rempubl. ſpectes, nova: ſi cultum, vetuſtior. Omnium rerum mirè exuberans, & præſertim piſcibus. Sub ea circiter 3. mill. paſſ. major Rheni cataractes eſt, ingens naturæ miraculum. Ab ove quibuſdam nomen accepiſſe videtur, unde Myconio *Probatopolis*, & in nummis etiam ac inſignibus ovis effigies: Alii potius à *ſcaphis* eam nuncupatam volunt, quæ ſecundô Rhenô ex Acronio & Veneto lacu advenientes ibi onera exponunt, cùm infra urbem Rheno per ingentia primùm ſaxa ruenti, tandem ex altiſſimis rupibus præcipiti, illis tranſire neutiquam liceat. Originem urbi, an incrementum potiùs, ob rationem prædictam, Cœnobium Abbatiave Benedictinorum, ab Eberhardo Comite Nellenburgio, ſub Henrico III. Imperatore condita dedit, circa A. C. 1052. Ejus filius Burcardus, opibus, potentiâ & conjugis è Saxonica familia matrimoniô florens, cùm improlis decederet, magnam bonorum ſuorum partem Monachis legavit, unde ſuburbanus ager, cum Hemmia valle & ſaltu Randio. Acceſſit dein ſub Sigfrido Abbate Virginum Monaſterium S. Agnetis ſacrum, circa A. C. 1090. Creſcenti indies lætis auſpiciis urbi Scultetus primò & dimidia Senatus pars ab Abbate dati, cui cum civibus cùm ſæpe non parum litis intercederet, Imperatorum beneficiô multis hi immunitatibus & privilegiis donati, ſicque ſenſim poteſtati ejus exempti, & urbs civitatum Imperii numero adſcripta eſt. Verùm cùm Ludovicus Bavarus Imperator diuturnô bellô exhauſtus Frider. Auſtriaco, quam ex compoſitione pecuniam debebat, perſolvere non poſſet, Scaphuſia ab illo, unà cum aliis quibuſdam oppidis Imperialibus, Duci oppignorata, circa A. C. 1330. manſit ita ſub Auſtriorum poteſtate annos 85. uſque ad tempora Concilii Conſtantienſis. Intra quod tempus cum Tiguro urbi aliqua contentio fuit A. C. 1342. quæ A. C. 1345. in mutuum fœdus mutata eſt. Cœnobium dein arſit A. C. 1350. ingenti damnô, quô ipſô annô Ru-

per-

pertivillam obſidentibus Tigurinis auxilia cives ſummiſere. Cùm autem Auſtrii Habſpurgenſium Comitum, qui tum Tigurinorum hoſtes erant, cauſam tueri incepiſſent, Scaphuſiani fœderi renuntiare & Tigurinam obſidionem urgere A. C 1351. ſunt coacti. Ingens poſt hæc incendium urbem tantum non delevit, A. C. 1372. vix quartâ parte ſuperſtite: quæ poſtmodum reparata, Auſtriis fidam multis in prœliis, Sempacenſi inprimis, A. C. 1386. & Nähefelliano A. C. 1388. navavit operam: A Nobilitate proin Suevica, ſub Wenceſlao Imperatore equeſtribus ludis honorata, A. C. 1401. Proſcriptô dein Fridericô Auſtriô, quòd Johann. XXII. è Concilio Conſtantienſi abduxiſſet, belloque contra ipſum fervente, Scaphuſia ad Imperium rediit, ac cives, non exiguâ pecuniæ vi Imperatori numeratâ, ampliſſimis privilegiis donati ſunt: qui ut libertati ſuæ certius conſulerent, fœdus iniêre cum Tiguro & oppido S. Galli, A. C. 1424. cumque ſub Friderico poſtea III. Sigiſmundum Auſtriæ Ducem, ſacramentum per miſſos Legatos, ſine omni exceptione, ab illis exigentem infeſtum haberent, novô fœdere cum Tigurinis, Bernatibus, Lucernenſibus, Suitiis, Tuginis, & Glaronenſibus coiêre, A. C. 1454. A quo tempore Helvetiorum amicitiam conſtanti fide conſervârunt, multis in bellis ſortes armorum ſocii. His igitur, operâ Peregrini Hewdorfii, ab Imperatore proſcriptis, A. C. 1468. firmum miſêre fœderati præſidium, quô redditi animoſiores, multis excurſionibus in vicinum Auſtriorum agrum, in Hercyniæ juga, Hegojam, Latobrigos aliaque loca factis, demum Waldshutô obſeſſô, hoſtes fatigârunt, pace mox ſecutâ, cujus beneficiô proſcriptio ſublata eſt. A. C. itaque 1479. fœdus prorogatum in annos 25. quò Urii quoque ac Underwaldii comprehenſi: donec, poſt egregiam in bello Burgundico primum, mox Suevico operam præſtitam, A. C. 1501. perpetuo Helvetiorum fœderi, quô ipſô annô & Baſilea in illud recepta, duodecimô locô adſcripta Urbs eſt: cui circa A. C. 1524. Abbas Cœnobii omni ſuô jure ceſſit: Secuta ejus reformatio, operâ Jacobi Riegii, Eraſmi Ritteri ac N. Hofmeiſteri, & magnus Scaphuſianorum Deus, quod ingenti idolo apud illos nomen erat, A. C. 1529. exuſtus eſt. Urbs in 11. diviſa eſt tribus, ibique majus Conſilium 86. minus 26. viris prudentibus & cordatis conſtat. Portorium ex ſalis vectura ingens colligitur, quod diu ante urbem conditam in poteſtate duarum nobilium familiarum fuit, quæ hodieque Scaphuſiæ habitant, *Im Thurn*, & *am Stad*. Plura vide apud Stumpf. *l.* 5. *de Turgovia c.* 17. Simlerum *de Rep. Helv.* B. Rhenanum *Rer. Germ. l.* 3. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti *p.* 478. *&c.* Henricus Glareanus *Panegyr. Helvet.* de egregia hac urbe ſic canit:

Subjiceamne tuas piſcoſa Scaphuſia laudes,
Conſpicuum Helvetiæ ſidus, bene digna Camœnis,
Gloria Teutonicæ Germano in littore terræ,
Utilis & bello, vincendoque utilis hoſte.
Quam propius liquidâ facies nitidiſſima Rheni
Alluit, hic rapidus refluente in gurgite vortex
Cernitur, Euripum referens, Scyllæque voracis
Latratus. Hic unda altis de vertice montis
Lapſa ruit præceps, ſterilemque cruciat arenam
In circum, ſurſumque volans protendere nubem,
Aut nebulæ ſpeciem & cœlum pulſaſſe videtur.

SCAPOARDUS, Diſpenſator in aula Caroli M. an à Saxonico *Scap*, i. e. mercimonium, pecus, facultates? Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archæol.*

SCAPOS, inſula maris mediterranei, Plin. *l.* 4. *c.* 12.

SCAPRIS, Tuſciæ portus, *Antonin. Scarino* hodiè.

SCAPTESYLE, urbs parva Thraciæ è regione Thaſi, *Steph.* Corruptè vulgò legebatur olim *Scaptenſia*, apud Lucret. *l.* 6. *v.* 810. Tu autem lege:

Qualeis expirat Scapteſula ſubter odores.

Feſtus, *Scaptenſula* (lege Scapteſula) *locus ubi argentum foditur in Macedonia, dictus à fodiendo: namque Græce σκάπτειν effodere dicitur.*

SCAPTIA, oppid. Latii, à quo *Scaptia tribus*, Plin. *l.* 3. *c.* 5. Erat autem inter Soram & Fabrateriam. Populi *Scaptenii Halicarnaſſ.* Silius *l.* 8. *v.* 396. *Scaptia pubes.* Meminit quoque *Scaptia* tribus Sueton. *in Aug. c.* 40. *Fabianis & Scaptenſibus tribulibus ſuis, die Comitiorum ſingula millia nummûm à ſe dividebat.*

SCAPTIUS, familiaris Bruti. Cic. *Ep. ad Attic. l.* 5. & 6.

SCAPULA, Vide *Oſtorius.*

SCAPULARE, Monachorum veſtis propria, cum labori & operi inſiſtebant, locô cucullæ, ut quæ brevior eſſet & minus ampla & caput tantum *ſcapulaſque* tegeret, memoratur in *Regula* Benedicti *c.* 55. Vide Haeftenum *Diſquiſit. Monaſtic. l.* 5. *tr.* 3. *diſq.* 5. & 6. Hodie verò *Scapulare*. Gall. *Scapulaire*, dicitur *Mariani obſequii teſſera ſcapularis*, ut ait Fr. Pomey *in hac voce*, pannus videl. pedem latus, qui *ſcapulis* impoſitus noctu quidem ad genua, vel etiam cingulum ſolum, interdiu verò ad talos uſque utrinque pendulus eſt. Et quidem in quibuſdam Ordinibus Eccleſiæ Romanæ candidum illud ferunt Novitiæ, nigrum autem Profeſſæ. Sed & hôc nomine veniunt exigua duo fruſta panni fuſci coloris, à Carmelitis conſecrata, quæ in eadem Communione utriuſque ſexus homines exeniolis ad aliquam diſtantiam colligata in collo gerunt, ut indulgentias ei habitui promiſſas conſequantur: dicuntur ii *de Confraternitate Scapularis*, in cujus albo nomina ſua inſcribere, hebdomadatim aliquoties jejunare, & quotidie ſalutationem Angelicam cum Oratione Dominica ſæpius recitare tenentur, *Richelet.* Vide quoque ſuprà *Patientia*. Nomen à *ſcapulis*, in quibus olim Catechumenos, cùm baptizabantur, oleô illini conſueviſſe, refert Macer, *in Hierolex.* De *ſcapularum* ſupplicio, vide ſuprà voce *Catomidiari.*

SCAPUS, ex Græco σκᾶπος, Dorice σκάπος, idem quod σκῆπτρον & σκηπάνιον, propriè baculus eſt vel fuſtis & ramus, unde diminutiv. *ſcapulus* & *ſcapellus*, à quo verbum *ſcapellare*, de quo diximus. Per ſimilitudinem inde notiones varias vox accepit. Nam & *ſcapus columnæ* dictus eſt, apud Vitruvium *l.* 3. *c.* 2. *Pliniumque*, columnæ pars erecta inter capitulum & baſin: & *ſcapi ſcalæ*, apud Zenonem Veron. *Serm. de Abraham* 3. aſſeres illi duo arrectarii, qui ſcalarum gradus ſuſtinent; & *ſcapi jugales*, apud Lucretium *l.* 5. *v.* 1352. radii textorii licio involuti, & *ſcapus chartæ*, paſſim, chartæ plures in unum volumen complicatæ & convolutæ, quòd baculi craſſi ſimilitudinem præ ſe ferrent &c. Et quidem Græci κανόνας & κανόνια dixerunt tam ſcapos chartarios, quàm textorios ut ſuprà vidimus: κανὼν autem baculum rectum vel regulam ſignificat. Idem omnia Græcis recentioribus κοντάκιον, & Latinis *codex* ſignificabat. Nempe certô numerô inter ſe conſuevêre apud Veteres chartæ jungi & in ſcapum convolvi complicarique, quæ *ſcapi* quoque nomine veniebant. Iſidor. *in Gloſſ. Scapus, certus numerus tomorum chartæ non ſcriptæ.* Unde *ſcapos* pro chartis uſurpavit Aldhelmus *de laud. Virgin.*

Sed tamen egregios depromens garrula ſcapis
Incipias celebrare viros nunc pagina verſu.

Erant autem plagulæ in ſcapo vicenæ, tempore Plinii; at inferiori ævô denæ tantùm, uti diximus ſuprà, ubi de *Charta*, item in voce *Decas*. Porrò non chartæ ſolùm, ſed & libri, eôdem prorſus modô convolvebantur; *ſcapus* tamen propriè magis de chartis, *tomus* verò & *volumen* de libris ut diceretur, uſus obtinuit. Unde illud Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 338.

—— —— —— penem
Tam grandem, quam ſunt duo Cæſaris Anticatones.

Duo enim libri Cæſaris adverſus Catonem in unum volumen complicati, haud malè figuram ingentis virilis ſcapi referebant, qualem Claudius intulerat in pulvinar Bonæ Deæ. Quæ verò ex ſcapo chartarum ſingulares plagulæ revellebantur, ut iis committeretur ſubitaneâ ac tumultuariâ ſcriptione, quod in mundiorem poſtmodum chartam tegereretur, *ſchedas* vocavêre; Vide in hac voce, uti de eo, qui libellos judiciales in *ſcapum* ſeu volumen compingebat, hincque Εἰλητάριος diccbatur, ſuprà voce *Regula*, & plura hanc in rem apud Salmaſ. ad Vopiſc. in *Firmo. c.* 3.

SCARA, urbec. Weſtrogothiæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Upſalienſi, 10. mill. paſſ. à Wenero lacu in Meridiem, Falcopiam verſus 20. Aliàs Gothorum Regum ſedes, nunc vilis locus & indies deficit.

SCARABÆUS, pro Numine Ægyptiis. Arnob. *adv. Gentes l.* 1. *num.* 19. *Templa felibus, ſcarabæis, & buculis, ſublimibus ſunt elata faſtigiis*: aut ſaltem Numinis ſymbolo: inprimis is, qui pilas volvit ab Oriente in Occidentem, *fullo* Plinio *l.* 30. *c.* 11. βούπρηστις Epiphanio vocatus; *Taurus* etiam κεράστης, i. e. ταυροειδὴς, δίκερως, *duobus corniculis taurum* imitatus: Quorum illum Soli, iſtum Lunæ ſacrum habuêre. Vide de utroque pluribus diſſerentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 438. 439. ut & hic in voce *Cantharus*, item *Taurus*. Addam ſaltem, ſcarabæos illos, quos *tauros* vocat Plin. *l.* 30. *c.* 5. malè nonnullis confundi, cùm iis, quos *Cervos volantes* Galli vocant. Hos enim *Lucanos* Nigidius appellavit, apud *eund.* quòd plurimi in Lucanis eſſent, & eos (cornua prælonga biſulcis dentata forcipibus in cacumine habentes) *infantium remediis*, i. e. amuletis, περιάμμασι καὶ φυλακτηρίοις, *ex cervice ſuſpendi* ſolitos, ait *Plin.* ταυροειδὴς verò ſcarabæus cornua ad inſtar bovis habebat, eratque *dimidiatus* tantùm. Salmaſ. *d. l.* Certè multarum rerum hieroglyphicum *Scarabæus* olim fuit: *Dei in humano corpore, Generationis, Lunæ, Mercurii, Mundi, Solis, Strenui bellatoris, Viri patriſve, Virtutis enervatæ debilis, Unigeniti* &c. ut videre eſt apud Jo. Pierium in *Hieroglyph.* & Nic. Caſaubonum *de Symbol. Ægyptiorum Sapientia.* Nec omittendus *Scarabæus viridis, cujus contuitu gemmarum ſculptores acquieſcere*, utpote viſum maximè acuentis, Plin. habet *l.* 29. *c. ult.* Vide quoque Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 59. ubi de cibo, *c.* 62. ubi de origine eorum ex aſinis &c.

SCARABANTIA julia, oppid. Bojorum in Norico Plin. *l.* 3. *c.* 24. *Ferrar.* oppid. Pannoniæ ſuperioris ad lacum Peiſonem in Norici confinio, cujus ruinæ apud Zapptimum oppid. *Lazio*; *Scarpring* Germanis, *Chzepregh* Hungaris. Cluverio autem eſt Sopronium Hungariæ Urbs, quæ *Sopron* Ungar. *Oedenburg* German. 8. milliar. Germ. à Vienna Auſtrali in Eurum.

SCARAMANGA, ſeu UM, apud Luithprandum *in Legat. l.* 6. *c.* 5. ubi de donativis, ab Imperatore Conſtantinopolitano, in Sabbato ante Dominicam Palmarum, diſtribui ſolitis: *Patriciorum deinde ordo ſecutus & duodecim numiſmatum libri cum ſcaramanga una donatus*; veſtis eſt craſſa, quam viri militares geſtare conſuevêre, ſupra veſtes alias interiores, ad arcendas pluvias, nives, gelu, cœtera denique aëris incommoda, uti Leunclavius exponit in *Pandecte Turcico num.* 17. ex *Theodoro Zygomalas* adeoque pænula vel pallii genus. Vide Pachymerem *l.* 12. *c.* 11. & 15. alioſque Auctores Jo. Meurſio & Car. du Freſne in *Gloſſar.* laudatos.

SCARBURGUM, oppid. provinc. Eboracenſis, ad quod pelamidum piſcatio, in ora maris German. 26. milliar. Anglic. ab *Eboraco* in Ortum, 22. ab Hullo in Boream.

SCARDO, meliùs *Scardona Ptolem. Scardo* adhuc, teſte *Nigro* cum *Volaterrano*, urbs Liburniæ maritimæ in Dalmatiæ confinio inter Jaderam ad Occidentem & Sicum ad Ortum 12. mill. paſſ. *Bardrando* urbs Epiſcopalis antiqua Liburniæ, dein Dalmatiæ, cujus rudera cernuntur, prope lacum parvum *Proclian*, ad oſtium Titii fluminis. Ei adjacet arx parva in colle ſub Turcis, 9. milliar. à Sibenico in Boream & 35. à Jadera in Ortum. Arx capta fuit & deſtructa à Venetis A. C. 1570: ut & iterum haud pridem. Populi *Scardonitani* Plinio, *l.* 3. *c.* 21. Ibi *lacus Scardonitanus*, vulgo *Berclian*.

SCARDO [illegible] Liburn [illegible] [illegible] camur [illegible] ſed [illegible] & C [illegible]

SCARDUO, Gall. LA RIVIERE AUX CARDONS, [illegible] culus Galliæ, qui in [illegible] in A[illegible] ad cum [illegible] opp[illegible] ba[illegible] capite p[illegible] flum eſt. H[illegible] Valeſ. [illegible]

SCARDUS [illegible] SCO[illegible] [illegible] D[illegible] tiam & M[illegible]

SCARI, urb. Lyciæ [illegible]

SCARIFATIO, inter [illegible] c. 17. [illegible] io [illegible] *adſtruere ſe* [illegible] cut m laxent. Ita enim [illegible] ſet Salmaſ. Græce namque [illegible] forte in [illegible] tes Tyronis) [illegible] & [illegible] do, *fundo ſcarpo*. Vide [illegible] *Balſami cultura*. A[illegible] ad arb[illegible] flat[illegible] Plin. *ubi ſupra*. [illegible] *eſt, quando eat* [illegible] A[illegible] ho[illegible] Cr[illegible]

SCARIO [illegible] ILLARIO [illegible] 124. M[illegible] Militem ſignificat, [illegible] Auratum [illegible] [illegible] mani *Scara*, [illegible] *Remenſ.* [illegible] rum, turmam m[illegible] Freſne [illegible] Monachum Sangall. *de* [illegible] rum, alià Miniſtri [illegible] eſt (quos eidem nomine Galli [illegible] *ſier* vocant) vel certè mi[illegible] Ju[illegible], vide eum in [illegible] alia veter[illegible] A[illegible] 7 in [illegible] hæc [illegible] cantur. [illegible] *ceconu in* [illegible] *aldionum*, Sca[illegible] &c.

SCARPA, fluv. A[illegible]x, Scarpe [illegible] tum [illegible] Duacum. De[illegible] nonia ſeparat[illegible] Moritaniam, in S[illegible] leuc[illegible] ſupra Tornacum. Dicitur quoque [illegible] & [illegible] Valeſio A[illegible] Duagium & M[illegible] *chiens*, Monaſteri S. R[illegible] illuſtres, al[illegible] & ad [illegible] fluentem *Conſlan* Sc[illegible] recipitur. Vide eum *Notit. Galliæ* in voce *Dua*[illegible] *Atrebatum*.

SCARPHIA, quæ SCARPHE *Straboni*, opp[illegible]d. Locrorum Epicnemidiorum in A[illegible] confinio ad oſt[illegible] Boag[illegible] fluv. *Bondonitza Mole* [illegible] Hæc [illegible] eſt, obrutis 1500. hominibus, *Demetr.* Seneca *in Troadibus, Act.* 3. [illegible]. 848.

[illegible], & Scarphe; Pylos an ſonuerit

Hinc [illegible].

[illegible] Σ[illegible] Α[illegible]

Scarphe & *Scarphea* [illegible] eadem; [illegible] Dalmor[illegible] quia ſecundùm [illegible] una eſt *Scarphia* Locrorum diſtincta à *Scarphe* [illegible] qua [illegible] C[illegible] A[illegible] Scarph[illegible] [illegible] *Strabon*. Quod [illegible] Seneca Py[illegible] quod Ovidius de ead[illegible] E[illegible]

N[illegible] Pylos au[illegible] N[illegible]

Nic. Lloyd.

SCARPONNA oppid. olim, nunc pagus Galliæ [illegible] chari[illegible] inter T[illegible]llum & Metas. *Sc*[illegible] Ortel. [illegible] oppid[illegible] Leucorum [illegible], nunc S[illegible] ad Moſellam fluv. 6. leuc. à Metis in Meridiem, Nanceyum verſus 7. *Valeſio* caſt[illegible] à D[illegible] Mediomatricorum [illegible] mill. paſſ. quod ab Attila oppugnatum eſt, ſcribit Paulus Longobardus *l.* [illegible] *Eccl.* [illegible] Nunc vicus inter T[illegible] lum L[illegible] Mediomatricum Pontem M[illegible] proximus, incolis [illegible] Gallis *Charpeigne*. Hic Jovinus mul[illegible] tos Alemannos [illegible] Ammian. *l.* 27. Hi[illegible] no[illegible] go *Scarponen*[illegible] ne regni Lotharii Virodunenſi proximus locatur, *Not.* [illegible]

SCARPUS, apud [illegible] Mal[illegible] 16. [illegible] calceamenti [illegible] *Scarpena*, Gall. [illegible] ex Latin. *carpus* [illegible] olim [illegible] [illegible] ſeu [illegible]. Unde [illegible] diminutivum apud Flav. Vopiſc. *in Aureliano*, c. 30. de qua voce vide ſuprà.

SCARTHON, fluv. Aſiæ, ex Pholo[illegible] in Eleam labitur, Strab. *l.* [illegible]

SCARUS [illegible] Galeno, [illegible] cum [illegible] apud A[illegible] *l.* 8. Σκάρ[illegible] [illegible] *cibus* [illegible] *mellit.* Romani [illegible] non inter [illegible] xatiles mod[illegible] ſed [illegible] trib[illegible] Unde Plin. *l.* 9. [illegible] *diurna ruminare*, [illegible] Et *l.* 32. c. [illegible] *Scaro principalis hodie.* [illegible] nunc: al[illegible] adjicerit. Primus enim pe[illegible] hic hu[illegible] cùm [illegible] cognitus eſſet [illegible] Romani [illegible] *Mari ille Carpathio* [illegible] de Columella *l.* 8. c. 16. *Scarus Ægeo Græciaque* [illegible]

[illegible] *cali* [illegible] *in Ligu*[illegible]*cum*. Et æqualis ejus, Titinnius:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] & [illegible] magis [illegible] 25 [illegible] 18.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sed [illegible] cauſa [illegible] Macrob. [illegible] *Scaro* [illegible] *pr ces* [illegible] *huc* [illegible] [illegible] *mari* [illegible] *Troadis* [illegible] *Princeps*, *Optimus*, [illegible] &c. Quæ tamen [illegible] Octavio [illegible] nondiu [illegible] Nam & poſtea [illegible] ut [illegible] quod ſanum erat in mari T[illegible] parum in[illegible] tereunte paula[illegible] partim ad mare Siculum ac Carpath[illegible]m, unde [illegible] Cœ[illegible] ante be[illegible] T[illegible] Ennius hunc [illegible] fuiſſe cognitum indicat Ennius, qui temporibus Hannibalis ac deinceps claruit. Is enim in *Phag.* [illegible] Appulejum *Ap*[illegible] 1. legere eſt [illegible] vocat [illegible]

[illegible] rum [illegible] penè ſupremum,

[illegible] patriam hic [illegible] *que.*

Nempe loquitur more Græcorum, quibus, quidquid eſt delicatum [illegible] nominatur. [illegible] commendabatur aſſatus, Athen. *l.* 7. Cùm autem [illegible] laudaretur, longè tamen præferebatur [illegible]. Unde in Vitellii patina, apud Suetonium legimus fuiſſe *Scarorum jecora*. Imo Martialis *l.* 13. *Epig.* 84. viſceribus ſolùm reſervatis, carnem coquo reddi jubet. At [illegible] eſt, quod Epicharmus in *Hebes nuptiis*, apud Athenæum [illegible], de ſparo & ſcaro [illegible]

Τῶν οὐδὲ τὸ σκῶρ θεμιτὸν ἐκβαλεῖν θεοῖς,

[illegible] quorum [illegible] haut jus eſt Diis.

Ut non jecur modò, ſed etiam inteſtina, videantur in ſummo fuiſſe honore. Inter [illegible] ſumma eju[illegible], unde, quia in ſacris par [illegible] ob[illegible]abatur, ex ſqua[illegible] pollu[illegible] non [illegible] Legem à Numa Pompilio latam putat Joſ. Scaliger, [illegible] jam in [illegible]poribus notum fuiſſe Romæ *Scarum* [illegible] Quare potius [illegible] Voſſius, à Numa, vel alio, [illegible] [illegible] temporibus lance[illegible] *Pi[illegible] qui[illegible] ſquamoſi, non. ſunt. ne. poll*[illegible]. Poſteaquam verò innotuit Scarus, qui ob [illegible]item magni veniret, lege eum parſimoniæ cauſa fuiſſe exceptum, ne epulæ ad pulvinaria magnò nimis conſtarent; addit umque: *Squamoſi omnes præter S*[illegible] etc. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig.* [illegible] 4. c. 24. Inter præcipua ciborum genera, *Scaros* [illegible] habet A. Gellius *l.* 7. c. 16. [illegible] ſic dictos ait Anton. Thyſius JC[illegible] Carpathium [illegible], cui Ciliciam vicinum, frequenter [illegible] ut dictum. Captura piſcis hujus ex Æliano *l.* 1. c. 2. & Oppiani A[illegible] c. 3. ſic habet: Cùm inexplebili erga fœminam [illegible] ſit, Piſcatores [illegible] ſummum os ad te[illegible] funiculum ex ſparto confectum alligant, eamque vivam per mare trahunt, ubi eorum cu[illegible] noverunt. Conficiunt etiam grave plumbum figurâ [illegible], longitudine trium digitorum, [illegible] ex chordâ appenſo, regitur fœmina captiva: [illegible] enim aliquis [illegible] naſſam [illegible] os [illegible] diducit [illegible]que opertam, ut [illegible] *Scarum* captum convertatur; ſenſim enim demittitur lapide [illegible] certam menſuram facto. Tum [illegible] à fœminâ undique [illegible] alius alium prævertere [illegible] propinquare & [illegible] ſtudent, quod cùm [illegible] fœminam ducit, ſenſim [illegible] ad naſſam [illegible] pertrahit, qui cùm eò pervenerint, plumbum [illegible] Piſcatur traductum & linea decidit [illegible] in naſſam detrahi [illegible] facit. Hieroglyphicum *perniciem* [illegible]. Vide Nicol. Cauſinum *de Symbol.* [illegible] *Sap.* Poſt *Scarum*, inter laxati[illegible], laudatiſſimum eſſe Turdum & M[illegible] Voſſ. ubi [illegible]. A *Scaro* vero gemma *Scarites* dicta, memoratur Plinio *l.* 37. [illegible] 11. *Ab animalibus cognominantur* [illegible] *ſcorp[illegible] aut colore aut effigie* [illegible] *tites ſunt* [illegible] &c.

SCASSARNOVA, & SCASSARVETUS, apud Mich. Scotum [illegible] ex XII. Argumentum ſpeciebus [illegible] illud, *Quod* [illegible] *hominem* [illegible] *tequem* [illegible] *ad te*, [illegible] *adeam* [illegible] *te* [illegible] hoc, *Quæ* [illegible] *hominem* [illegible] *in* [illegible] *ita quod* [illegible] *tibi in* [illegible] *latere* [illegible] illud bonis hoc malis omnibus eſſe [illegible]bit.

nam prodierit, *infamis eſt*, *l.* 2. §. *ult. D. de his qui not. infamiâ.* Unde factum, ut *Scenici* ſpectaculorum deberentur obſequiis, eaque *Scenicis* nati non poſſent detrectare, ſed vel inviti ad ea præſtanda adigerentur. Primus Valentinianus Princeps optimus A. C. Dionyſianô 371. conſtituit licere *Scenicos*, in extremo vitæ periculo conſtitutos, baptizare, & ſi fortè evaſiſſent, noluit ad ſcenam revocari: ne autem fraus aliqua fieret, inſpicere juſſit Judices aut Urbium Curatores, an vitæ periculum adiiſſent: Non enim volebat eos baptizari, niſi ſalute conclamatâ, ne conſideratio ſacratiſſimæ Religionis & Chriſtianæ Legis reverentia ſcenæ emanciparet, *l.* 1. *Cod. Theod. de Scenicis.* Annô deın Dionyſ. 380. Gratianus, Valentinianus & Theodoſius AAA. mulieres *Scenicis* prognatas, cùm detrectarent ſpectaculorum obſequia, juſſêre Lege latâ, quæ habetur *l.* 4. *Cod. Theod.* in pulpitum retrahi ludicriſque deputari miniſteriis, niſi, antequam poſſent ſcenæ inſervire, Chriſto dixiſſent ſacramentum. Unde colligas, licitum fuiſſe tunc *Scenicis* progenitas, antequam poſſent Scenica præſtare officia, ſacrô tingere lavacrô, cùm nondum tamen *Scenicos* & *Scenicas* liceret baptizare, niſi in extremo vitæ conſtitutos. Poſtea de his ipſis, ab iiſdem Imperatorib. ſcripta Lex eſt, annô ſequente ut ſi qua mulier Scenica, volens in Eccleſiam Chriſti admitti & Baptiſmate tingi, poſtularet eô nomine vacationem officiorum Scenicorum, impetraret: pœnâ tamen ſancitâ, adversùs eam, quæ ſui copiam poſt fidem Chriſto datam feciſſet, ut videl. ludicris miniſteriis deputaretur, & in ſcenam revocata non niſi γραῖδιον ſeu *anus ridiculas* repræſentaret, donec ipſa reverâ ſenectute fieret deformis. Inter Hiſtriones tamen infames non cenſebantur, qui agebant Atellanas, de quibus *alibi*. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Attic. l.* 1. *tit.* 1. *p.* 73. & *ſeqq.* ut & ſuprà paſſim, inprimis, in voce *Hiſtriones*. Cæterùm præmia *Scenicorum* ingentia erant, ſub luxurioſis Principibus, quæ tamen ſobrii Imperatores aut temperârunt aut reſciderunt. Ut, præter Tiberium, Pius, qui Meſomedi Lyrico ſtipendia imminuit: Marcus, quem *ſcenicas donationes temperaviſſe*, ait Capitolin. *in Marco*, c. 11. Quod an de corollariis ſolùm hiſtrionicis intelligat, quorum meminêre Cicero, *Sueton. Plinius*, *Alii*: an in univerſum de omnibus, quæ accipere Hiſtriones ſoliti, non liquet. Alexander inprimis Sever. de quo Lamprid. *in Sever. c.* 33. *Scenicis*, inquit, *nunquam aurum, nunquam argentum, vix pecuniam donavit: pretioſas veſtes, quas Heliogabalus dederat, etiam ſuſtulit*, ad quem locum vide Salmaſ. ut & ſuprà voce *Donationes.*

SCENICI Ludi, qui in Scena peragebantur. In univerſum enim duo fuêre apud Romanos genera; Alii Circenſes, alii *Scenici*, ut docet Cicero *de LL. l.* 2. ubi de Lege, *Ludis publicis, quod ſine curriculo & ſine certatione corporum fiat, popularem lætitiam in cantu & fidibus & tibiis moderanto: eamque cum Divûm honore junganto.* De Circenſibus ſuprà actum. *Scenici*, à Græco σκηνή, quòd in umbra fierent, dicti, ingenti arte exercitabantur, & à Græcis originem traxêre, ut ex Ariſtotele *Poet. Polydoro Virgilio, Lud. Vive*, aliis, diſcimus. Quâ ratione autem Romæ inſtituti ſint, refert Livius ad ann. U. C. 389. his verbis: *Et hôc & inſequenti annô, C. Sulpitiô Poticô, C. Liciniô Stolone Conſulib. peſtilentia fuit, eô nihil dignum memoriâ actum, niſi quòd pacis Deûm expoſcendæ cauſâ tertiò tum poſt conditam Urbem lectiſternium fuit, & cum vis morbi nec humanis conſiliis, nec ope divinâ levaretur, victis ſuperſtitione animis, ludi quoque Scenici, nova res bellicoſo Populo (nam Circi modo ſpectaculum fuerat) inter alia cœleſtis iræ placamina inſtituti dicuntur. Cæterùm parva quoque, ut fermè principia omnia & ea ipſa res peregrina fuit: ſine carmine ullo, ſine imitandorum carminum actu Ludiones ex Etruria acciti, ad tibicinis modos ſaltantes, haud indecoros motus more Thuſcô dabant. Imitari deinde eos Juventus ſimul inconditis inter ſe jocularia fundentes verſibus cœpêre: nec abſoni à voce motus erant. Accepta itaque res, ſæpiuſque uſurpandô excitata. Vernaculis Artificibus, quia Hiſter Thuſcô verbô Ludio vocabatur, nomen Hiſtrionibus inditum: qui non, ſicut antè, Feſcennino ſimilem verſum, incompoſitum temerè ac rudem alternis jaciebant, ſed impletas modis Satyras, deſcripto jam ad tibicinem cantu, motuque congruenti peragebant. Poſt aliquot annos, qui ab Satyris auſus eſt primus argumento fabulam ſerere, (idem ſcilicet, id quod omnes tunc erant, ſuorum carminum actor) dicitur, cùm ſæpius revocatus vocem obtudiſſet, veniâ petitâ, puerum ad canendum ante tibicinem, cùm ſtatuiſſet, canticum egiſſe aliquanto magis vigente motu: quia nihil vocis uſus impediebat; inde ad manum cantari Hiſtrionibus cœptum, diverbiaque tantùm ipſorum voci relicta. Poſtquam lege hâc fabularum ab riſu ac ſoluto joco res avocabatur, & ludus in Artem verterat, Juventus, Hiſtrionibus fabellarum actu relictô, ipſa inter ſe more antiquô ridicula intexta verſibus jactare cœpit: quæ inde Exodia poſteà appellata, conſertaque fabellis potiſſimum Atellanis ſunt. Quod genus ludorum ab Oſcis acceptum tenuit Juventus, nec ab Hiſtrionibus pollui paſſa eſt. Eo inſtitutum manet, ut Actores Atellanarum nec Tribu moveantur & ſtipendia, tanquam expertes Artis ludicræ, faciant. Inter aliarum parva principia rerum, Ludorum quoque prima origo ponenda viſa eſt, ut appareat, quàm ab ſano initio res in hanc, vix opulentis Regnis tolerabilem, inſaniam venerit.* Hæc Liv. *l.* 7. *c.* 2. quæ eadem etiam Val. Max. *l.* 2. *c.* 4. habet, ut de aliis jam nil dicam: ex quibus videre eſt, quàm tenue initium *Scenicorum* ludorum fuerit; quòd ſcilicet primùm Ludiones ex Etruria acciti ſine carmine, ad Tibicinis modos, ſaltârint: pòſt verſus, ſed inconditi & motus à voce non abſoni acceſſerint: tandem Arte omnia fuerint perpolita, imò & regiô luxu exornata. Quomodo autem hæc omnia exagitet D. Auguſtin. Vide eum *de Civ. Dei. l.* 1. *c.* 32. & *l.* 2. *c.* 8. Recenſentur Ludorum *Scenicorum* ſpecies iſtæ, *Tragœdia*, *Comœdia*, *Satyra* & *Mimus*, de quibus vide *ſuis locis.*

SCENITÆ, Arabiæ Petrææ gens, Plin. *l.* 5. *c.* 11. & 24. Solinus *c.* 37. *Verum hæc Arabia procedit, adusque illam odoriferam ac divitem terram, quam Catabanes, & Scenitæ tenent, Arabes nobiles monte Caſiô: qui Scenitæ cauſas nominis inde ducunt, quòd tentoriis ſuccedunt, nec alias domos habent.* Ubi ſis vide Salmaſ. *in Plin. Exerc. p.* 483. Hi imperante Zenone, cum Hunnis Thraciam vaſtârunt, A. C. 475. Meſopotamiæ dein & Palæſtinæ prædones, ab Anaſtaſio Imperatore ad fœdus pertracti ſunt, A. C. 497. Nicephor. *l.* 16. *c.* 25. 26. *&c.*

SCENOGRAPHIA, quaſi τῆς σκηνῶν γραφική, ut Politiano appellatur in *Panepiſtemone*, pars eſt Optices ſpecialis, quæ res in plano eô modô refert, quô radii ab objecto producuntur, ad oculum: nempe ratione pyramidali; cùm ſublimioribus radiis altiora, humilioribus humiliora, ſiniſterioribus ſiniſtra conſpiciuntur: Adeoque docet, quomodo illa, quorum exhibetur imago, commodè ſciteque, pro diſtantiis & altitudine, appareant. Cujus exemplum habemus in porticu longa; ubi ultima tabulati pars deprimi ac pavimenti ultima attolli, parietes ultimi contrahi videntur. Non igitur veram docet æqualitatem; ſed quæ viſui commodè ſe offerat. Ideoque, ſi circulus debeat repræſentari, ſæpe non circulum referre jubet, ſed ellipſes: quadrata item docet referre, non ut ſunt; ſed alterâ parte longiùs productâ. Quidam *Sciagraphiam* dixêre, ſed hôc nomine potiùs intelligenda Graphices ſive Artis pingendi pars, quæ picturâ exprimit ac repræſentat tempore nocturno facta: ut ſi pingatur Judas Chriſtum noctu prodens. Vide quoque Commandinum *Prolegomenis in Euclidem*, & qui omnium trium Optices ſpecialis partium *Orthographiæ*, *Stereographiæ* & *Scenographiæ* diſcrimen uſumque & quàm jucunda utiliaque ex iis exſurgant problemata, breviter exponit, Hug. Sempilium *de Mathem. diſcipl. l.* 4. *c.* 7. Ad *Scenographiam* pertinet quoque Planiſphærii doctrina, quam Ptolemæus tradidit, uti & Jordanus Nemorarius. Vide Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 25. §. 4. Sed & in Architectura, Σκηνογραφίαν dixêre, quâ non tantùm frontis imago, quæ operis futuri rectam faciem modicè depictam oſtenderet (id quod Ὀρθογραφίαν propriè dixêre) ſed totius corporis ædificii è ſolo excitati imago, cum laterum abſcedentium adumbratione formata, præferebatur. Σκῆνος enim τὸ σῶμα eſt, quâ voce non humanum ſolùm, ſed & ædificii corpus, Græci indigitârunt. Unde Auſonius *in Moſella*, v. 319.

—— —— *Scenas poſuiſſe domorum*

Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 821. Galli *Scenographie* vocant, & exponunt, *repreſentation en relief.* Richelietus in hac voce.

SCENOPEGIA, erant Tabernaculorum feſta, in quibus Judæi extruebant Tabernacula ad ſimilitudinem eorum, in quibus habitabant, quum Ægyptum pervagarentur. Vide infrà, *Tabernaculorum Feſtum.*

SCEPSIS, urbs Myſiæ in Aſia mediterranea a Palæſcepſi in Cæciam diſtans, ubi regio ſic Plin. *l.* 5. *c.* 30. dicta, 60. ſtad. à Cotylo jugo montis Idæ, unde Scamander manat, 120. ſtad. Ex hac urbe fuerunt *Metrodorus* qui artem memoriæ conſummavit, ac *Demetrius Grammaticus*, qui Trojanam extructionem compoſuit. Dicta à σκέψασθαι, quòd ibi Rhea pro filio lapidem peperit. Vide *Stephanum.*

SCEPTICI, Græcè Σκεπτικοὶ, Philoſophi iidem cum Pyrrhoniis fuêre. Ita enim A. Gellius *l.* 11. *c.* 5. *Quos Pyrrhonios Philoſophos vocamus, ii Græcô cognomine Σκεπτικοὶ appellantur. Id fermè ſignificat, quaſi Quæſitores & Conſideratores. Nihil enim decernunt, nihil conſtituunt, ſed in quærendo ſemper conſiderandoque ſunt, quidnam ſit omnium rerum, de quo decerni conſtituique poſſit: ac ne videre quoque planè quidquam, neque audire ſe putant, ſed ita pati afficique quaſi videant vel audiant.* Nempe, quia ſemper ἐσκέπτοντο, i. e. *rem conſiderabant*, neque unquam decernebant: aliàs Ἀπορητικοὶ, quia ſemper ἠπόρουν, i. e. *dubitabant*: Ζητητικοὶ, quia ſemper ἐζήτουν, i. e. *quærebant*: Ἐφεκτικοὶ, quia longæ inquiſitionis non alius eventus, quàm ἐποχὴ, h. e. *judicii ſuſpenſio ſive aſſenſionis retentio. Pyrrhonii* tandem ab auctore ſectæ Pyrrhone, qui Socratis, Arceſilæ, Carneadis, Anaxarchi Abderitæ, Anaxagoræque veſtigiis inſiſtens, illiſque initiis majora ſuperaddens, Ἀκαταληψίας dogma in Arce collocavit, ſtatuitque: *Neque rerum veritatem, neque falſitatem ullâ ratione comprehendi poſſe, omnia incerta eſſe, dubia & fallacia; neque ſenſuum judicio, neque rationibus fidendum.* Quô unô omnia Veterum Sapientum placita, quibuscunque fundamentis innixa, funditus evertit. Differebant à Neo-Academicis, quòd hi modeſtiores & Socraticâ εἰρωνείᾳ inſtructi, illud pro certo habebant, *Nihil poſſe comprehendi*; Sceptici verò, ne id quidem certò aſſeverare volebant. Hi omnia proſùs rejiciebant, Illi verò hoc unicè omnium ruinâ adſtruebant: Hi ſeriò, illi ſimulatè pleraque agebant: Hi indoctiores, & barbâ potiùs, quam ingeniô Philoſophi; Illi doctiſſimi & acutiſſimi erant, vide iterum Gellium, *loc. cit.* Hinc illæ voces eorum apud Sext. Empiricum, Οὐ μᾶλλον τοῦτο, ἢ ἐκεῖνο, *Non magis hoc, quàm illud*: Οὐδὲν ὁρίζω, *Nihil definio*: Σκεπτόμενος διατελῶ, *Conſiderans perſevero*: Παντὶ λόγῳ λόγος ἴσος ἀντίκειται, *omni rationi ratio oppoſita eſt* &c. quod etiam ἀφασίαν, item ἀταραξίαν, vocabant. Iidem negabant; *quidquam reverâ eſſe honeſtum, vel turpe; juſtum vel injuſtum: ſed homines judicium ferre, pro legum inſtituto, vel conſuetudine; cùm non unum magis ſit, quàm alterum.* Vide Laërtium *in Pyrrhone* & inprimis Sextum Empiricum *l. adv. Mathematicos* & *Hypotypoſeon libris.* Inter Chriſtianos ſectam eruditè propugnavit Franc. Picus Mirandula: quæ, uti ſecta Epicurea, ſed diſpari ratione, valde contraria eſt Religioni Chriſtianæ. Unde Nicetas de ſe & fratre Aquila, in Epitome Clementis Rom. *de geſtis B. Petri p.* 65. Ἠκριβώσαμεν δὲ καὶ τὰ φιλοσόφων, ἐξαιρέτως τὰ ἀθεώτατα. λέγω δὲ τὰ Ἐπικούρου καὶ Πύρρωνος, ἵνα καὶ μᾶλλον ἀνασκευάζειν δυνώμεθα. *Accuratè etiam ea inquiſivimus, quæ à Philoſophis traduntur: præcipuè illa, quæ maximè repugnant pietati erga Deum: Ita, inquam, Epicuri ac Pyrrhonis, quò magis ea refellere poſſimus.* Interim in totum Sectam damnandam non eſſe, vel hinc patet, quòd, etſi multa ſint certa, longè tamen plura incerta

ſint, quæ permixta veris ſimilitudine veri fallant: in cujuſmodi utile eſt ἐπέχειν ac verum ruſpari. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Sectis Philoſoph. c. 20.* & ſuprà in voce *Pyrrhonii.*

SCEPTRUCHI, gens Sarmatarum, Tacit. *l. 6. c. 33.*

SCEPTRUM, Regum inſigne. Hoc initiò Haſta fuit, teſte Juſtino *l. 43. c. 3.* ubi de Romulo loquens, ait. *Per ea adhuc tempora Reges haſtas pro diademata habebant, quas Græci* Sceptra *dixère. Nam & ab origine rerum, pro Diis immortalibus, Veteres haſtas coluère: ob cujus religionis memoriam, adhuc Deorum ſimulachris haſtæ adduntur.* Inde Homero *Il. β. v. 86.* σκηπτοῦχοι, i. e. *Sceptrigeri*, Reges: & apud eundem Juſtinum *l. 23. c. 4.* cùm Hieroni aquila in clypeo, noctua in haſta conſediſſet, conſilio cautum & manu promtum, Regemque futurum, ſignificabant. Pauſan. *in Bœoticis*, Chæronenſes refert, ex Diis *ſceptrum* colere, quod Vulcanus Jovi fabricavit & id haſtam vocare: Adde Turnebum *Adverſar. l. 22. c. 12.* (ubi tamen, quod mulieres non ſolitas dicitur haſtam gerere, diverſum habes ſcientiſſimus antiquitatis, Apollinaris *Carm. 2. v. 432.*) Quò factum, ut in hujus Religionis memoriam, maximò ſemper honore *ſceptra* eſſent, & ab iis, tanquam Imperii & Juſtitiæ auguſto ſymbolo, jusjurandum petere Veteribus uſitatiſſimum fuerit. Ita enim Achilles, apud Homerum. *Il. α. v. 233.*

> ——— ——— ——— Μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι,
> Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους
> φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
> Οὐδ' ἀναθηλήσει. περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε
> Φύλλα τε καὶ φλοιόν.
>
> *——— ——— ——— Magnum juramentum juro,*
> *Certè per hoc ſceptrum, quod quidem nunquam folia & ramos*
> *Producet, poſtquam primùm inciſionem in montibus reliquit.*
> *Neque pullulabit (circum enim ipſi gladius decorticavit*
> *Foliaque & corticem.)*

Et apud Æſchylum Parthenopæus,

> Ὄμνυσι δ' αἰχμὴν, ἣν ἔχει, μᾶλλον θεοῦ
> Σέβειν πεποιθὼς, ὀμμάτων θ' ὑπέρτερον.

Vide quoque quæ de Cænei haſta proverbiali à Græcis Interpretibus referantur. Similiter ad imitationem Homericam Virg. *l. 12. Æn. v. 206.*

> *Ut ſceptrum hoc (dextra ſceptrum nam fortè gerebat)*
> *Nunquam fronde levi fundet virgulta neque umbras:*
> *Cùm ſemel in ſylvis imo de ſtirpe reciſum*
> *Matre caret, poſuitque comas & brachia ferro;*
> *Olim arbor, nunc Artificis manus ære decorò*
> *Incluſit; Patribuſque dedit geſtare Latinis.*

Ubi ſimul *Sceptri* Regibus priſcis uſitati deſcriptionem habes. Eundem per *Sceptrum* jurandi morem Romani ſequuti, è Templo Jovis Feretrii illud, ut & lapidem ſilicem, quò fœdus feriretur, depromere conſuevère, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 2. c. 5.* Primus autem apud Romanos *Sceptrum*, & quidem ex ebore, cum aquila in ſummitate, Tarquinius Priſcus geſſiſſe legitur, qui Etruſcis novennali bellò fractis hâc conditione pacem conceſſit, ut ad ſe Principatus inſignia, quibus illi ſuos Reges ornare conſueverant, deferrent: Itaque delata Romam ſunt, Corona aurea, *Sceptrum* in ſummitate Aquilam habens, Sella eburnea, Tunica purpurea aurò diſtincta, Amiculum purpureum varium, qualia Lydorum olim ac Perſarum Regum &c. Vide Florum *Hiſtor. Rom. l. 1. c. 5.* Dionyſ. Halicarn. *l. 3. c. 84.* & Strabonem *l. 5.* Quæ poſtea, pulſis Regibus, penès Conſules manſère, ut ex Hiſtor. Roman. notum. Sed & inter Triumphalia ornamenta *Sceptrum* fuiſſe, diſcimus ex Liv. *Decad. 3. l. 10.* & Dionyſ. Halicarn. *l. 5.* ubi de Menenii Agrippæ triumpho: & quidem itidem *eburneum*, Val. Max. *l. 4. c. 4. ex. 5.* ubi de Atilio Calatino, idque ſimiliter *Aquilam in ſummitate habens*, Iſidor. *l. 18. c. 2.* Unde Juvenal. *Satyr. 10. v. 43.*

> *Da nunc & volucrem* Sceptro *quæ ſurgat eburno.*

Ovantibus verò idem minimè conceſſum fuiſſe, ait Servius *ad illud* Virg. *Ecl. 10. v. 27.*

> *Sanguineis ebuli baccis*, &c.

Inter inſignia Romani Imperii hodieque *Sceptrum* eſt aureum, quod unà cum quibuſdam aliis Norimbergæ aſſervatur: in coronatione verò Imperatoria, cum Corona, gladio, pomo aureo, ac amictu, Imperatori tradi, & in proceſſionibus Imperialibus, ab Electore Brandeburgico præferri ſolet. Unde, cum Carolus IV. Aquisgrani inauguraretur, atque Juliacenſis Dux, in cujus clientela urbs erat, novo Principi ſceptrum præferre conaretur, ei Ludovicus Elector Brandeburg. reſtitit, id ſui muneris eſſe aſſerens: quam litem Imperator ſic diremit, ut diceret, Brandeburgico id competere in inauguratione Cæſaris; Juliacenſi verò, cùm feuda clientibus Imperii conferuntur, vide Aventinum *Annal. Bojorum l. 7. p. 635.* & Freherum *Notis ad Petr. de Andlo l. 2. de Imper. Rom. c. 8. in fin.* Quid verò juris ſit, eò caſu, quò ipſe Elector præſens non eſt, an tunc Legati ejus, vel hæreditarius Imperii Vicecamerarius *Sceptrum* Regi electo præferre debeat, quoque non fuit extra controverſiam. Annò certè 1653. in coronatione Ferdinandi IV. Brandeburgenſes Legatos, præ Vicario Hohenzollerano, *Sceptri* geſtationem; item ut menſa Electoris Palatini, poſt Brandeburgici Electoris menſam, poneretur, prætendiſſe, patet ex proteſtatione ab illis tum temporis Imperatori, ac Directorio Moguntinenſi, inſinuata. Vide Limnæum Enucl. *l. 2. c. 10.* & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Pollionem in Tetrico Jun. c. 25.* ubi Duces quoque olim cum *ſceptris* Curiam ingreſſos eſſe, ex Servio addit, nec non Car. du Freſne *Diſſertat. de infer. ævi Numiſmat. num. 11.* ubi de *Sceptro Conſulari Imperator* pluribus diſſerens, geſtamen iſtud ſenſim deſiiſſe, primumque Phocam Imperatorem pro *ſceptro aquiligero*, crucem aſſumſiſſe cum volumine, monet, ex nummis ejus: quamvis idem poſtmodum ſceptrum geſtâſſe Philippicum Imperatorem ex ejuſdem nummis conſtet: uti & ſuprà *Acacia, Rector Academicus*, ac infrà voce *Scipio.* Aliàs *Sceptrum* in genere, virga, baculus, ſcipio, Græcè σκῆπτον & σκῆπτρον, à qua origine quoque *Scapus*, quod vide. Unde *Sceptrum ferulæ*, apud Auſonium *Epiſt. 4. princip.* & *Sceptra pædagogorum* apud Martialem *l. 10. Epigr. 62. v. 10.* *Sceptrina virga*, ac *ſceptrina vimina*, apud Aldhelmum *de Laud. Virgin. c. 25.* quæ *nodoſa duritie riguiſſe*, idem in proſa dicit &c.

SCERIFII, in Africæ Imperio Oattaſſenis ſucceſſerunt. Poſtquam enim ex Merina familia ultimum Abdulacum *Sceriphius* ſeu *Scerifius* quidam extinxit, circa A. C. 1480. hic intra annum dejectus eſt à Saïd-Abra, ex Oattaſenorum familia: quorum potentiâ circa ann. 1500. defectione provinciarum admodum debilitatâ, Ahmed & Muhammed fratres, à præfato *Scerifio* genus ſuum arceſſentes, regiam ſedem Marocci conſtituerunt; primò tributum pacti à Muhammede Oatazeno, qui Feſſæ regnavit, mox eò ſuperiores reddıti. Et Muhammed quidem, fratre Ahmede mortuò, Oatazenum ſubjugavit, ultimoque hujus familiæ Hamede extincto, Mauritaniæ Regnum ſolus conſecutus eſt. A. C. 1548. Ei ſucceſſit fil. Abdalla A. C. 1557. quo de vide Thuanum *l. 20.* Cujus fil. Mahumedes Niger, cùm à patruis Melico & Hamede regnis Fezzæ & Marocci exutus eſſet, Sebaſtianum Luſitaniæ Regem ad auxilium ferendum evocavit: ſed utròque in acie cæſò A. C. 1578. Hamedes tandem Imperiò potitus eſt, verùm inteſtinis *Scerifiorum* diſſidiis ab illo tempore ſubinde commotò. Quibus durantibus quidam Muley Hamed Ben Abdalla impoſtor, à Deo ſe miſſum jactans, ut à *Sceriphiorum* tyrannide Africam liberaret, Muley-Sidan Marocci Regem primò quidem vicit acie, mox ab eodem ſuperatus & deletus eſt, ſicque fluctuans hactenus Sceriphiorum familia, ſublatò æmulò, reſtituta. Hunc in regno excepit A. C. 1638. frater Mula Alwalid: quem A. C. 1639. Muhammed Ibben Mula Sidan. Noſtris verò temporibus Tafilettæ Princeps, victò Geylandò, Imperium hoc ſibi ſubjecit: uti diſcimus ex *Relat. Reſidentis Angl. in Append. Diarii Europ. Continuat.* XIX. Plura autem de regnatrice hac Familia, ex Thuano *Hiſt. l. 7. c. 29.* &c. Vide quoque in vocibus *Fezza*, & *Maroccum.*

SCEVERINA, vide ſupra *Currus Velivolus.*

SCEVINUS, vide *Flavius.*

SCEUOPHYLAX, Græcè Σκευοφύλαξ, h. e. *Vaſorum Cuſtos* ut Gulielmus Biblioth. reddit *in Hadriano* II. dignitas fuit in Eccleſia Græcanica, *tertium locum in Clericali primo ordine obtinens & curam habuit ſacræ ſupellectilis, ac, Sede vacante, Oeconomi officium obivit*, teſte Dominicò Macrò *in Hierolex.* Vide de ea multis diſſerentes, Gretzerum & Goarum *ad Codinum de Offic.* Meurſium *in Gloſſar.* Car. du Freſne *Deſcript. Ædis Sophianæ*, & Joh. Caſp. Suicerum *Theſaur. Eccl.* ubi, cum ſacrum Antiſtes faciebat, eum ante ſceuophylacium ſtare, ut ſi aliquid inde depromendum eſſet, ſive liber, ſive candelæ, ſive veſtis, ſive aliud quid, depromeret; judiciis porrò incumbere, & Χαρτοφύλακα etiam, unum verò qui inter eos excellebat, τὸ μέγαν, *magnum*, dici conſueviſſe, addit.

SCHABEK ſeu SABAKAN, Rex Chorazanæ, pulsô Budakô Usbekorum Rege & Baburò cognatò ejus, qui in Mauaranalharia latè regnabat, in Indiam ejectò, Usbekanum Imperium vel condidit vel inſtauravit, ſeu initium ſeculi XVI. Sed ab Iſmaële Sophi Perſarum Rege totâ Chorazanâ pulſus, ſedem Regiam in urbem Boccaram tranſtulit. Vide infrà ubi de *Usbekis.* Alius fuit eodem nomine, aliàs *Scha-holam*, h. e. Rex Mundi, dictus, qui potentiſſimum in India Imperium condidit, circa A. C. 1530. quò, poſt mortem ejus, in ſex minora Regna divisò, ex iis præcipuum hodie ſupereſt regnum *Decan.* Georg. Hornius *Orb. Imper. cum Animadverſ. Felleri p. 441. 445.* & *Orb. Polit. cum Animadverſ. Menckenii p. 426.*

SCHADAGAI, tertius filiorum Schinguis-kani, accepit à Patre Mauaranalhariam, Coraſmiam, aliaſque provincias, ad Oxum fluv. quæ inpoſterum ab ipſius nomine *Schagadai*, alias *Tartaria Orientalis*, dictæ ſunt. Sedem Regni Samarcandæ poſuit, & converſus ad fidem Chriſtianam templum Joanni Bapt. in ea ſtruxit, Paulò Venetò teſte. Ei ſucceſſit fil. nomine *Barak*, poſt quem ſeries Regum Scha-Jadajæ interrupta eſt uſque ad A. C. 1350. quô Samarcandæ regnaſſe iterum legitur Soyorgat-Mech, ſeu Huſſein, cui Tamerlanes ſucceſſit A. C. 1370. Qui cùm Tartarici Imperii fines immanè quantum ampliâſſet, poſt mortem ejus ortis diſſidiis inteſtinis imminuta potentia eſt non parùm; poſteri tamen illius Regnum *Scha-Jadajæ* & Indiæ retinuerunt: quorum illô in Regnum Chorazan & Mawaranachar divisô circa A. C. 1470. ex hoc tandem Regnum Magni Mogolis ortum eſt, Idem *Orb. Imper. p. 438.* & *ſeqq.*

SCHAMMAI, Vide *Hillel.*

SCHAPLERUS Chriſtophorus, Vide *Chriſtophorus.*

SCHARPFENSTENIUM, Germanicè SCHARFFENSTEIN, caſtrum Germanicum in Circulo Rhenano, cum titulo Comitatus, ſub proprio Comite, è Cratzia Familia, in qua Joh. Philippus Comitis axioma primus meruit. Fuit is fil. Antonii *Cratz de Scharpfenſtein* & Catharinæ Metternichiæ: & ex Maria Metternichia genuit Jo. Antonium *Cratz* Comitem *de Scharpfenſtein*, maritum … *de Sötern*, è qua proles hôc ſeculò ſuſcepta. Vide Spenerum *Theatro Nobilit. Eur. Part 3. p. 69.*

SCHAWENBURGUM, Germanicè SCHAWENBURG, arx Weſtphaliæ, cum titulo Comitatus, cujus hæc hiſtoria. Adolfus *de Salingsleven* Equeſtris in Weſtphalia ordinis, Francomicâ contero-

roquum

toquin præclaræ nobilitatis familiâ ortus, à Sigefrido Brunonis fratris ſui in Mindenſi Epiſcopatu ſucceſſore prædia quædam nactus, etiam villam extruxit, venationibus tantùm, ut præferebar, deſtinatam. At Sigefridus molem, ultra ac ſperaverat, ſucceſſiſſe conſpicatus, Conradum Salicum Imperator, adiit, ut Adolfum cœptis juberet deſiſtere. Venit Imperator in rem præſentem, & indignum dirui ædificium judicans, Epiſcopo, ut Feudi locô id Adolfo permitteret, perſuaſit. Hoc Comitatûs initium, quô, adjectis patrius Salingſleviu aliiſque prædiis, ſolennibus Comitiis A. C. 1130. Mindæ celebratis, Conradus Adolfum ornavit, ut fidei Hungaricis, Italicis, Burgundicis bellis præſtitæ præmium. Arci à Cæſaris verbis, pulchritudinem ejus commendantis (*Schau die Burg*) Comitatui ab arce appellatio indita. Poſt quæ, collatâ in *Schauenburgios* à Lothario I. Holſatiâ Wagriâque, ſucceſſu temporum, ſeculô ſcil. XIII. inter fratres Henricum I. & Gerhardum II. Gerhardi I. filios Stormarienſis lineæ, conventum, ut Gerhardus Stormariam, Henricus Schauenburgiam ditionem, morte tum agnati Conradi vacuam, acciperet. Hujus in duos ramos diviſa ſtirps abiit, *Chiloniensem* vel *Wagriam*, qui defecit in Adolfo A. C. 1390. & *Rensburgensem*, qui iterum in *Rensburgensem* & *Pinnebergensem* ſeu *Schawenburgicum* diviſus eſt. Prior, auctus dignitate Ducali, cùm Gerhardo Sleſvicum concederetur, ſed in ejuſdem filio extincta eſt linea, A. C. 1459. Poſterior iterum in duas lineas cùm abiiſſet, una earum in Erneſto, Principali axiomate inſignita, defecit A. C. 1622. altera, & ſic tota Familia, in Ottone (filio Georgii Hermanni Comitis Schawenburgi ac Holſatiæ in *Pinnenberg*, & Eliſabethæ Lippenſis) extincta eſt A. C. 1640. Ad quem Comitatum pertinentes præfecturas, *Schauenburg*, *Buckenburg*, *Sachsenhagen* & *Stadhagen*, Epiſcopatui Mindano hactenus aſſertas, Weſtphalicæ pacis conſtitutione cum Hirsfeldia Catti accepêre. Unde titulus quoque hiſce Principibus aſſumtus. Vide Tob. Pfannerum *de præcip. Germaniæ Principum Gentibus* c. 8. de Gente *Haſſiaca*, & Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobil. Eur. Part.* I. p. 200. ubi Ottonis præfati majores, & *Part.* 2. p. 16. ubi Erneſti prædicti progenitores; item p. 49. ubi ramum Sleſvicenſem ſive Rensburgium, exhibet. Plura verò huc pertinentia, apud eundem Spenerum *Sylloge Geneal. in Fam. Oldenburgo-Danica* & *Pfannerum d. l. c. ult. de Gente Holſatica.*

R. SCHECHANA, docuit Lublini, annô 317. Millenarii VI. juxta calculum Rabbi *Dav. Ganz.*

SCHEDA, *Iſidoro eſt, quod adhuc emendatur, & nedum in libro redactum eſt.* Nempe *Schedæ* propriè dicebantur Romanis ſingulares plagulæ ex ſcapo chartarum revulſæ, quibus committebant, quidquid ſubitâ & tumultuariâ ſcriptione commentati eſſent, quod emendatum poſtea in mundiorem chartam regerebatur. Et quidem in averſa parte, h. e. in tergo hæ quoque, non ſolùm in adverſa, exarabantur, unde iis *Opiſtographorum* nomen, quod vide. At nitidæ chartæ & mundæ, ex quibus librorum volumina compaginabantur, & in quibus emendata opera perſcribebantur, in adverſa tantum facie ſcribi ſolebant, ut diſcimus ex Juvenali *Sat.* 1. Sed & *ſchedæ* paulo laxius nonnunquam, pro quavis ſcapi plagula, aut libri pagina: hinc utrobique *prima ſcheda*, quæ primò locô glutinata erat, πρωτόκολλον Græcis; *ſumma ſcheda*, apud Martialem, l. 4. *Epigr.* 91. v. 4. Græcè ἐσχατοκόλλιον dicta eſt, de quibus vocibus ſupra, plura verò hanc in rem apud Salmaſ. *ad Vopiſ. in Firmo*, c. 3. & infrà voce *Tabella*. *Scheda* autem ex Græco ortum, in qua lingua σχέδιον & σχεδιάζειν idem notat; σχεδία, navigii genus tumultuariò opere concinnatum, *ſcapham*, quam vocem retro vidimus. Inde σχεδιογραφία, it. σχεδιογραφεῖν, de quibus vocibus vide ſuprà, in *Partibus Doctor.* ut & aliquid, voce *Rarus*, it. infrà in *Varus*.

SCHEDIA, Ægypti vicus, navale habens inter Nilum fluv. & Alexandriam urb. *Strabo. Raſchis. Guilandino.*

SCHEDIA, Græcè σχεδία, in majori flumine Nili & Canopico oſtio, haud longè ab Alexandria, memoratur *Straboni*, qui non multò ſupra *Schediam* Naucratim urbem à Mileſiis conditam eſſe; in *Schedia* autem ſtationem fuiſſe τῶν θαλαμηγῶν πλοίων, ἐφ' οἷς οἱ ἡγεμόνες εἰς τὴν ἄνω χώραν ἀνεπλέοντο, ait. Quâ de re vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 476.

SCHEER, nomen caſtri in Suevia, cum titulo Comitatus, ſub proprio Comite, ex Familia Truchſeſſiorum ſeu Dapiferorum *in Waldpurg*. In hac enim cum Joannes, qui deceſſit A. C. 1403. tres reliquiſſet filios, Eberhardus primogenitus *Sonnenbergensem*, medius Georgius *Wolffeggiam* & *Zeilensem*, tertius denique, Jacobus, *Scheerensem* lineam orſi ſunt. Et quidem ultima hæc in duos iterum ramos abiit, quorum priorem Comites *Trauchburgenses in Scheer* conſtituunt, alterum Comites *de Fridberg & Trauchburg*: utrique *Dapiferorum* ſeu *Truchſeſſiorum* gentile nomen commune eſt. Vide progenitores Ottonis Comitis *de Trauchburg, Fridberg & Scheer* (qui natus eſt A. C. 1615. ex Wilhelmo Henrico & Juliana Comite Sultzenſi) apud Spenerum *Theatro Nobil. Europ. Part.* 3. p. 9. & ex eadem linea Majores Gebhardi, quondam Archiepiſcopi & Electoris Colonienſis. *ibid.* p. 51.

SCHEIKI, concionatores Turcarum. Sic *Scheik* & *Selom* unus ex præcipuis ſacrorum adminiſtris, apud hodiernos Perſas. Vide de utriſque ſuprà, voce *Muſlimi*.

SCHEGKIUS Jacobus, vide *ibi*.

SCHELLINGA, inſula Belgii uniti, in ora Friſiæ Occident. in mari Germanico lata 12. mill. paſſ. inter Amelandiam Inſul. ad Ortum, & Flevum ad Occaſum, 12. mill. paſſ. ab Harlinga in Occidentem cum uno alteroque caſtro, ſub Hollandis.

SCHELLINGUS Britannicus, nomen monetæ, quæ par eſt denario veteri Romano, cum beſſe ſeu quatuor obolis: atque adeò ipſa drachma Ναξία ſive Æginæa, quæ decem valebat obolos Atticos; tres *Schellingi*, quinque denarii. Unde Aureum Romanum *Thomaſius* quindecim *Schellingis* æſtimat: *juſtiſſimè*, ut ait *Gronov. hi enim ſunt 25. denarii.* Duodecim Staterem Atticum efficiunt: octo *Schellingis* Solidus Conſtantini & ſequentium definitur, h. e. tredecim denariis, duntaxat ex veteri auri ad argentum proportione: nam tum plus valuit. Minam, ut & libram Romanam *Schellingi* ſexaginta implent. Vide Joh. Frider. Gronov. *de Pecun. vet.* l. 3. c. 6. ubi quoque Libram Sterlingam, Britannis uſitatiſſimam, ſolidos vel *Schellingos* genticos continere viginti, ſolidumque hunc vel *Schellingum* ſolidi vetuſti Francorum trientem eſſe, aſſerit. Idem l. 4. c. 15. Milliarenſem drachmæ Æginenſi vel *Schellingo* Britannico, i. e. Belgicis ſtuferis decem, parem facit. Hinc Milliarenſes 60. conjiciebantur in Libram argenti, quemadmodum totidem ad Libram Rom. *Schellingos* requiri ſuprà diximus.

SCHEMA, Græcè σχῆμα, propriè veſtis exterior eſt; Sic paludamentum, quod *Plutar.* ἐφεστρίδα & φοινικίδα appellat, *Dioni* nunc eſt σχῆμα στρατηγικὸν, *veſtis imperatoria*; nunc στρατιωτικὸν ἱμάτιον, *militaris veſtis*. Nec aliter Plautus *Amphytryone in Prol.* v. 117.

Quòd ego huc proceſſi ſic cum ſervili ſchema:

Ubi *ſchema* ἀρχαϊκῶς extulit genere muliebri; ſicut & Tranquillus l. 3. c. 43. *Ne cui in operâ edenda exemplar imperatæ ſchemæ deeſſet.* Sed & eô nomine intelliguntur geſtus corporis, ac inprimis petauriſtarum ſive ſaltatorum, reſpondentes Muſicorum inſtrumentorum modulis: quô pactô uti voce *Herodot. Xenophon, Ariſtophanes*. Ariſtoteli l. *de Poet.* dicuntur σχηματιζόμενοι ῥυθμοί. Atque hinc *figurandi* verbum, apud Lucretium l. 2. v. 413.

Ac Muſæa mele, per chordas organici quæ
Mobilibus digitis expergefacta figurant.

Hujuſmodi *ſchemata* aliquot Tragicæ Chironomiæ antiquæ, i. e. geſtus, recenſet Pollux l. 4. c. 15. quales σιμὴ χείρ, ὁ καλαθίσκος, χεὶρ καταπρηνής, ξύλου παράληψις, διπλῆ, θερμαστρίς κτλ. quibus addit Salmaſ. χεῖρα ἀποσκοποῦντα, qui geſtus eſt eorum, qui intentè aliquid & diligenter ſpeculari volunt: manum enim fronti obtendunt, ne Sol officere oculis & proſpectum impedire poſſit, vide eum *ad Vopiſc. in Carino*, c. 13. & ſupra, *Chironomia*; infrà quoque voce *Teleſtes*. Fortaſſe & *Schematis* nomine intelligitur ipſa graduum, ut ita dicam, arbor cum imaginibus, quarum ſuis ſingulæ appoſitæ ſint locis. Ita in l. *de Spectaculis*, qui Martiali tribuitur, *Epigr.* 16. in veterib. Codicib. exaratum eſt,

Cæſaris atque Jovis confer nunc ſchema juventus.

Sed de hoc vocis ſignificatu, vide Ger. Joh. Voſſ. *Inſtitut. Orator.* l. 5. c. 1. & infrà voce *Stemma*. Apud Monaſticæ Rei Scriptores, σχῆμα Græcum, & *Schema* ſeu *Scema* Latin. propriè uſurpari pro habitu Monachico; hincque apud Græcos, Monachos eſſe quosdam, quos μικροσχήμους & μεγαλοσχήμους vocent, docet Car. du Freſne, ex Goaro *ad Euchologium Græcorum* p. 489. quem vide.

SCHEMATICI, Joh. Damaſceno *de Hæreſ.* dicuntur Hæretici, qui eidem *Ægyptii*, aliàs *Monophyſitæ*, quos vide; ut & plura de iis, apud Joh. Forbeſium *Inſtruction. Hiſtorico-Theologic.* l. 3. c. 14. *de Acephalis.*

SCHEMTOB, cum filio auctor *Commentarii in Middoth* & librum *Moreh*, obiit annô 190. Millenarii VI. juxta calculum *Dav. Ganz.*

SCHENKII Munimentum, Vide *Arx Schenkia*.

SCHEPHARTH, prænomin. Iſaac, Rabbinus, compoſuit librum *Aben Bochan*, h. e. Lapis Lydius, circa ann. M. 5135. juxta calculum præfati *Ganz.*

SCHERA, Siciliæ urbs mediterranea, *Ptol. Calameta*, teſte *Aretio*. Everſa, apud Alcamum in monte, ab oſtio Crinifi fluv. 3. mill. paſſ. à Segeſta 4. media inter Panormum & Drepanum.

SCHERIA, dicta eſt Phæacia, ſive Corcyra, eò quòd Ceres metuens, ne fluvii ex continente influentes continenti eam adjungerent, Neptunum rogavit, ut amnes everteret, quô factô *Scheria* vocata eſt. *Steph.* Meliùs Bochart. deducit à Phœnicio סחרא *Schara*, quaſi *emporium* dixeris, aut *negotiationis inſulam*. Talis enim à Poëta deſcribitur, *Od.* ζ. v. 270.

Οὐ γὰρ Φαιήκεσσι μέλει βιὸς, οὐδὲ φαρέτρη,
Ἀλλ' ἱστοὶ καὶ ἐρετμὰ νεῶν, καὶ νῆες ἐῖσαι
Ἧσιν ἀγαλλόμενοι πολιὴν περόωσι θάλασσαν.

Nic. Lloyd.

SCHETIS, & NITRIA, montes proximi, in Ægypto, apud Mariam lacum: ubi eremi & cœnobia olim plura, *Nicet.*

SCHETLANDICÆ Inſulæ maris Caledonii. Aliàs *Æmodæ*, ſub Danis. Sex numerô, quarum tres præcipuæ nempe Mainlandia, ad 60. mill. paſſ. extenſa à Septentrione in Boream, Zealia, & Vuſta. Sed nullus hic locus celebris. Alii numerant 26. Inſulas, ſed reliquæ potiùs ſcopuli ardui ſunt & inculti, 60. mill. paſſ. ab Orcadibus in Boream. Harum Incolæ maximè ſenes fiunt.

de SCHEURN Conradus vide *Conradus*.

SCHIAIS, altera ex duabus Muhammedicæ Superſtitionis primariis ſectis, de quibus vide ſuprà *Muſlimi*.

SCHILDIUS Hermannus, vide *Hermannus*.

SCHILLINGSFURST, caſtrum Germaniæ in Franconia, cum titulo Comitatus, ſub proprio Comite ex Familia Hohenloica. Hujus enim cùm præcipua diviſio fit in duos ramos *Langenburgicum* & *Waldenburgicum*, hic poſterior iterum in alios, quorum unus *Schillingsfurſtius* eſt, abiit. Et quidem Georgius Fridericus fil. Eberhardi *Comitis de Hohenlohe in Waldenburg* (qui obiit A. C. 1570.) ex Agatha Comite Tubingenſi, junxit ſibi Dorotheam Ruthenam, atque inter alios genuit Georgium Fridericum Comi-

tem *de Hohenlohe in Schillingsfurſt*, defunctum A.C. 1635. quô & Dorotheâ Sophiâ Solmenſi nati ſunt, Eliſabetha Dorothea (nata 1617. uxor Georgii Alberti Comitis Erpachii) Erneſtina Sophia (nata 1618. uxor Wilhelmi Comitis Solmenſis) Philippina Sabina (nata 1620. uxor Friderici Comitis Wiedæ) Maria Juliana (nata 1622. uxor Caroli Magni Marchionis Badenſis & Durlacens.) Carola Chriſtina (nata 1625. uxor Georgii Erneſti Comitis Erpachii) & præter alios utrinſque ſexus, qui cœlibes defuncti, Chriſtianus (natus 1627. maritus Luciæ Hatzfeldiæ & Gleichenſis) & Ludovicus Guſtavus (qui natus A. C. 1634. uxorem ſibi junxit Mariam, eôdem cum Lucia præfata patre Hermannô Comite Hazfeld. & Gleichen genitam) omnes *Comites Hohenloë &c. in Schillingsfurſt.* Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobil. Europ. Part. I. p.* 117. & *Part.* 3 *p.* 83. ubi Chriſtiani quoque & Ludovici Guſtavi ſobolem enumerat, quorum illi ſolùm filius ſuperſtes Fridericus Hermannus (natus 1658.) ibi memoratur.

SCHINDLERUS Valentinus, vide *Valentinus.*

SCHINGUIS Khan, i.e. *Rex Regum*, Tartarici Imperii conditor, circa A.C. 1187. Fuit is fil. Suko-Baduri, Mogolum, qui Tartarica tribus erant, Principis, qui in aula Unkami Regis Magnæ Tartariæ Neſtoriani, velut obſes educatus, ac proditionis apud eum falsò inſimulatus, ad populares, qui tum è provinc. *Korokoram* versùs Septentrionem in campeſtria *Bargu* migrârant, tributumque Unkamo pendere deſierant, profugit, divinâque ad Imperium vocatione ſimulatâ, & omiſſô *Temukini*, quô priùs vocabatur, nomine, *Schinguis Khan* appellari voluit. Rex creatus barbaros Scythas, hactenus inopem in re pecuaria agentes vitam, legibus & diſciplinâ militari inſtruxit; quarum illæ *Jaſak Schinguis Khan*, i. e. Leges Regiæ, dictæ ſunt, teſte Haitone Armeno c. 17. Præcipuè autem id ſuis inculcavit, ut ſuis, ſuorumque Succeſſorum mandatis, cæcum præſtarent obſequium. Ita inſtructô exercitu contra Unkamum, in Tendukanis campis cum eo conflixit, victumque majori ditionum parte exuit. Ex Tartaria dein Perſiam ac Indiam aggreſſus, uſque ad Tigrim & Volgam cunctis potitus eſt regionibus. Moriens inter quatuor filios ditiones ita diviſit, ut *Octai* ſeu *Hakota* primogenitus maximam earum partem retineret, cum titulo *Magni Cham* & *Regis Regum*, ac ſuperioritatis in reliquos fratres axiomate: Tukſi, alter filius, omnes provincias Occid. ad fluv. Volgam, nimir. Tartariam deſertam, Ruſſiam, Cumaniam, Bulgariam, Gothiam, Alaniam, alias: Tertius Schadagâi, Orientalem Imperii partem, ut ſuprà diximus &c. teneret. Qua de re vide Georg. Hornium *Orb. Imper. cum Animadverſion. Felleri p.* 250. & *ſeqq.* Adde eundem *Orb. Politic. p.* 420. ubi primum hunc Tartarorum Imperatorem, ſuperatô murô, Sinenſibus bellum intuliſſe, circa A. C. 1206. ſicque Tartaris ad vaſtum illud Imperium occupandum, viam ſtraviſſe ait. Certè poſt 73. annos hi voti compotes familiâ Sinenſium Imperiali *Sungâ*, & pleriſque Procerum extinctis, novam conſtituerunt epocham, *Iwenam*, quæ continuâ ſucceſſionis ſerie novem dedit Imperatores per annos ſeptuaginta, ut habet Auctor Anonym. *Sinæ & Eur.* c. 48. vel nonaginta, ut Hornius *ubi ſuprà*: donec Tartaris iterum pulſis *Taiminga* familia ſucceſſit. Vide & ſuprà *Chingis Kan.*

SCHINUSSA, inſula parva maris Ægæi, una Sporadum, inter Melon & Ion. Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Stephano* eſt inſula Phocica, vel Phocææ adjacens.

SCHIRA, caſtrum Bavariæ, cum titulo Comitatus, olim ſub propriis Comitibus, poſtmodum ad Duces Bavariæ pervenit. Inter quos cùm Arnolphus Malus adversùs Conradum I. atque Henricum Aucupem Imperatores rebellaſſet, fil. ejus Arnolfus, hæreditate paternâ excluſus, *Schirenſis Comitis* titulô atque conditione uti coactus eſt: quo in gradu manſit quoque fil. ejus Bertholdus, & nepos Wernerus. Wernerô natus Otto I. filium habuit Ottonem II. patrem Ottonis III. qui Witelſpachium condidit (unde poſtea familiæ nomen) *Schirenſi* arce in Monaſterium converſâ. Hujus fil. Otto IV. genuit Ottonem V. qui, proſcriptô Henricô Leone A. C. 1180. à Friderico Barbaroſſa Ducatum Bavariæ nactus eſt poſtliminiò in hanc familiam reducem. Eô genitus Ludovicus, à Friderico II Imperatore conſecutus eſt Palatinatum, cùm ejus filio Ottoni uxor obtingeret Agnes, hæres Palatinatûs, Henrici Saxonis filia: unde Sereniſſimæ Familiæ origo. Vide Phil. Jac. Spenerum *in Familia Palatino-Bavar.* & Tob. Pfannerum *de præcip. Germaniæ Principum Gentibus c.* 3.

SCHIRA, meliùs SCHYRA, Angliæ pagus eſt, regiuncula, Comitatus; propriè ſectio, diviſio: an à Græco ξυρεῖν, radere, unde ξύρησις raſio, tonſura, & per tranſlationem *Sectio*? Certè hodieque Angli *toshcire*, & *sheare* dicunt, pro radere, tondere, dividere, atque inde *Sharrs* pro ipſis portionibus. Eſt autem *Shyra* regni portio in plurimas diſſecti, quæ cum ſingulæ in ſingulorum Comitum olim ceſſerint gubernationem, *Comitatus* quoque appellati ſunt. Facta autem hæc *Shyrarum* diviſio per Alvredum Regem, qui indigenarum latrocinia cohibiturus, totam Angliam in Comitatus primò, hos in Centurias, iſtas in Decimas, has denique in Trithingas, diviſit: Ingulphus *in Hiſtor. Croylandiæ*, apud Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

SCHIRASIUM, urbs ampla Perſiæ propriè, forſan *Marraſium* olim, *Scheraz*, Perſic. Ad fluv. *Bendmir*, 200. mill. paſſ. ab Armuzia in Boream, Aſpahanum verſus 250. circiter. Ibi optimum vinum. Crevit ex ruinis Perſepolis; circuitus 9. mill. paſſ. circiter domus habet 100000.

SCHIRWINUS Radulphus, vide *Radulphus.*

SCHISMA, ab Hæreſi ſic diſtinguitur Auguſtino, ut *Schiſmaticos* non fides diverſa faciat, ſed communionis diſrupta ſocietas, *Quæſt. Evangelic. ſec. Matthæum c.* 11. Quia verò *Schiſma* malè perſeverando fit hæreſis, ut idem monet *Ep.* 164. neque ullum Schiſma eſt, niſi aliquam hæreſin confingat, ut rectè ab Eccleſia receſſiſſe videatur, uti monet Hieronym. apud Gratianum, *causâ* 24. *quæſt.* 3. *can. Inter.* propterea alibi Auguſtinus eam diſtinctionem magis probat, *qua*, inquit, *ſchiſma eſſe dicitur recens congregationis ex aliqua ſententiarum diverſitate diſſenſio — hæreſis autem ſchiſma inveteratum*, *contra Creſcon l.* 2. *c.* 7. Baſilius M. antiquos Patres inter Hæreſes, Schiſmata & Παρασυναγωγαῖς hoc diſcrimen feciſſe tradit: ut *Hæreſin* dicerent, quando homines prorſus abrumpuntur, & ſecundùm ipſam fidem abalienantur; *Schiſma*, quando propter cauſas quaſdam Eccleſiaſticas & ζητήματα ἰάσιμα, *quæſtiones medicabiles*; *Paraſynagogam* verò, conventum rebellium Presbyterorum aut Epiſcoporum, & ab ineruditis Laicis factum. *Ep.* 1. *Canon. ad Amphiloch. c.* 1. ubi *Schiſmatis* exemplum dat in Novatianis ſeu Catharis, de pœnitentia diſſentientibus, ab iis qui ſunt in Eccleſia; *Hæreſeon* verò exempla adfert, Manichæos, Valentinianos, Marcionitas, Pepuzenos, alios, de ipſâ Fide in Deum diſſentientes &c. Cùm igitur Paraſynagoga ſit ſpecies quædam Schiſmatis, ſed ſine hæreſi; omne autem Schiſma contumaciam habeat, diſtinguendum *Schiſma meræ rebellionis*, à *Schiſmate* etiam *dogmatico*: ut Schiſmaticorum alii ſint ſimpliciter *Schiſmatici*, alii *Schiſmatico-Hæretici*. Qui poſteriores ab aliis ſimpliciter Hæreticis in eo diſtant quòd alii Hæretici, etiamſi nolint, ejiciantur ex Eccleſiæ communione: at Schiſmatico-Hæretici, niſi ſuâ ſponte diſcederent ab Eccleſia & unitatem ultro dirumperent, tolerari poſſent in Eccleſia, *tanquam infirmi fratres, vel paleæ*, ut ait Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 18. *c.* 51. in aliquo errantes, ſalvô tamen veritatis fundamentalis & pacis concordiæque vinculô: cùm talium hæreſis in eo maximè deprehendatur, quòd unitatem abrumpendam exiſtiment, propter ea dogmata & facta, ob quæ tale diſſidium nequaquam faciendum eſt. Vide Joh. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico Theologic. l.* 14. *c.* 1. & *ſeqq.* & Joh. Caſp. Suicerum *Theſaur. Eccl.* paſſim.

SCHISTOS, inter genera hæmatitis gemmæ, memoratur Plinio *l.* 36. *c.* 20. à venis, quibus diſtinguitur, nomen nactus, Salmaſ. *ad Solin. p.* 408. Græcis enim σχίζειν, *dividere*, *diſtinguere* eſt. Sic aluminis genus, *in capillamenta quædam dehiſcens*, *ſchiſton appellatum*, docet idem Plin. *l.* 35. *c.* 15. qui & *ſchiſtorum ovorum*, meminit *l.* 29. *c.* 3. Et quidem in ſex lapideis tabulis, è *ſchiſto* lapide, in cubum adaptatis, menſuratum ac ponderum proportionem priſcis uſitatam, exhibet in ſuo *Muſæo* Athan. Kircherius, uti vidimus ſuprà in voce *Quadrantal.* Cæterùm verbum σχίζειν Græci Ruſticæ Rei Scriptores de prima ac verna aratione quoque dixêre, uti diſcimus ex *Epigr.*

—— γαῖαν σχίζοντες ἀρότροις.

Quod *ſcindere* Virg. exponit, *l.* 2. *Georg. v.* 399. Servius *vervactum facere*, alii *proſcindere*. Vide Salmaſ. ubi ſuprà *p.* 725.

SCHIZA, Bithyniæ urbs, memorata Annæ Comnenæ in *Alexiade p.* 57. ab eadem origine, quòd in agro à continenti quodammodo *divulſo* contracta eſſet: de qua vide Car. du Freſne *Notis ad Villharduinum p.* 350.

SCHLAVONIA, vide *Sclavonia.*

SCHLESVICUM, German: SCHLESVICK, provinc. Germaniæ, in Cimbrica Cherſoneſo. Marchionatus primùm ab Henrico Aucupe, victô Danorum Rege Gormone, inſtitutus: à Conrado II. Imperatore Canuto Dano ceſſus eſt, cujus filiam Henrico filio in uxorem pepigerat. Ducatûs dein titulô à Nicolao Daniæ Rege Canutus Erici Regi fil. A. C. 1118. inde alii, regiô Danorum ſanguine orti, uſque ad Woldemarum Erici filium tenuerunt; qui 12. adhuc annorum puer, pulſô à Danis Chriſtophorô, in Regnum accitus, Gerhardô avunculo *Sleſvicum* conceſſit. Sed brevi poſt inter hos tres conventum, ut Chriſtophorus Regno reſtitutus 80000. marcas argenti Comiti Gerhardo exſolveret, *Sleſvicum* etiam recepturo, quando Woldemarus ſine hærede excederet. Quæ ſors obvenit Gerhardi nepoti, Gerhardo VII. *Ducis Sleſvicenſis* titulô in clientelam, ab Olao II. ejuſque matre Margaretâ, acceptô, A. C. 1380. Illi ſucceſſit fil. Adolfus, inſidiis & apertâ vi, à Margaretha, & Ericô, quem illa adoptaverat, fruſtra petitus. Poſt ejus mortem, in Chriſtiano ſororis filio, Daniæ regnum Sleſvicique Ducatus coaluêre, ex cujus poſteris Holſatiæ Duces, quanquam clientelæ nexu ſe agnatis Daniæ Regibus obſtrictos haud inficiarentur, cùm tamen majorem libertatem ſibi arrogarent, ac iſtis permittere commodum eſſet, lites diuturnæ exortæ ſunt, pactione tandem Auguſti Electoris Saxoniæ, Ulrici Meckelburgii & Guillelmi Haſſi operâ, utcunque compoſitæ. Acerbius certamen hæc ætas tulit. Redintegratô enim inter Danos Succoſque ante aliquot luſtra bellô, Daniæ Regi, adverſam fortunam experto, inter alias leges etiam hæc impoſita, ut Fridericum Holſatiæ Ducem (cujus filiam Hedvigem Eleonoram Carolus Guſtavus Succorum Rex ſibi junxerat) ſicque Gottorpienſis familiæ Duces, ſui juris eſſe pateretur. Sed Chriſtianus hodie imperans, Chriſtianum Albertum Holſatiæ Ducem eò poſtmodum adegit, ut is abdicatô ſummô iſtô in Sleſvicenſem terram jure, Danicam clientelam publicâ fide denuò profiteretur. Quod cùm hic vi extortum quereretur, provinciâ pulſus tandem Pace Noviomagenſi reſtitutus eſt, vide Tob. Pfannerum *de præcipuis Germ. Princ. gentibus*, ut & in voce *Sleſvicum.*

SCHLEUSINGA, nomen caſtri in Suevia, ſub proprio olim Comite, ex Familia Hennebergica. In qua Bertoldus, *Schleuſingenſi* proſapiâ ortus (ad quam deficiente agnatorum Aſchacenſium ſtirpe A. C. 1449. tota ditio tranſiit) *Principis* axioma primus adeptus eſt, ab Henrico VII. Imperatore A. C. 1310. Poſterorum ejus ſeriem habet apud Philipp. Jac. Spenerum *Theatro Nobil. Eur. Part.* 2. *p.* 50. Ultimus lineæ, totiuſque adeò Familiæ hujus illuſtris fuit Georgius Erneſtus qui, nullâ ex duplici matrimonio, Eliſabethæ ſcil. Brunſvicenſis, & Eliſabethæ Wirtenbergicæ, prole ſuſceptâ, obiit A. C. 1583. Saxonibus hæredibus. Tob. Pfannerus *de præcip. Germ. Princ. Gent. c.* 2.

Arte Gymn. l. [illegible] Apud [illegible] Ludorum [illegible] teratium [illegible] Lex. [illegible] ut sic [illegible] quamdiu pu[illegible] aut [illegible] men[illegible] [illegible] pe conditur [illegible] Quare Terentius [illegible] 3 [illegible] ait

— [illegible] *per* [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad definitos fuerunt [illegible] qui in eandem [illegible] conveniunt, [illegible] cor[illegible], d[illegible] exclutar[illegible] Magistri [illegible] curæ erant com[illegible] & [illegible] Καρμιτας dictus est, de quo nos supra [illegible] plura de his apud Petitum *loc. cit.* Apud Hebræos, Synagogæ connexæ erant [illegible] sive [illegible] gia, [illegible] Legis [illegible] dicata, quæ בית המדרש, à [illegible] inquisitione [illegible] bantur, eratque sæpe ut & ipsæ synagogæ, in collibus sitæ, [illegible] de Judic. c. 7 v. 1. ubi [illegible] גבעת המורה & Proverb. c. 1. v. 21 ubi Summa Sapientia [illegible] proclamare [illegible] Franc. Bur[illegible] Syn[illegible] *T.* [illegible] 4. [illegible] 16. Vide quoque supra, ubi *de Canonicis* [illegible] Fuisse a Synagogis diversas, patet ex eo, quod Paulus, postquam *tres* [illegible] Synagoga docuisset, Ephesi tandem ab[illegible] inde, *quandie* [illegible] *Tyranni* [illegible] legitur A[illegible] 19. v. 8. 9. 10. Dicebantur vero aliquando [illegible] *Beth*, i. e. *Domus*, ut [illegible] apud [illegible] *de quibus* [illegible] *ut Evas quidem* [illegible] Aliquando [illegible] ut dictum *Beth Hammidrash*, ubi sublimior [illegible] gebat, quàm in Synagoga, vel Templo [illegible] quæ causa [illegible] Hebræorum: *A Synagoga ad Scholam trans*[illegible] Sanc[illegible] *enim Schola* [illegible] Ty[illegible] 14. Et [illegible] 84. [illegible] *Virtutem*, de promotione [illegible] P[illegible] Scholam, [illegible] *loc.* [illegible] dicebantur dare, Proverb. c. 9. v. 9. [illegible] Apostolus 1 Tim. [illegible] *fermo*, [illegible] Simile, apud Horat. *l.* 2. *Sat.* 8. v. 4.

— *Da, si grave non est.*

Virgilius *Bucolic. Eclog.* 1. v. 19.

Sed tamen [illegible] *Deus qui* [illegible]

Contra *Æn. l.* 2. v. 65

Accipe nunc Danaûm insidias, &c.

Vide Thom. Godwyn [illegible] *l.* 2. [illegible] & supra ubi [illegible] de situ veteri discrimini [illegible] apud [illegible] ubi *de* [illegible] uti de Schola [illegible] supra in voce [illegible] Quemadmodum autem apud [illegible] sic & apud [illegible] non tam [illegible] Schola de [illegible] ex [illegible] Unde [illegible] in Siciliam profic[illegible] Heracliden Ponticum præfuisse legitur [illegible] Schola, [illegible] &c. synonyma erunt, de [illegible] Sed & [illegible] vocabuli hujus significatio, in [illegible] & *Scholæ Palatinæ* dictæ sunt cohortes variæ, ad Palatii & Principis custodiam destinatæ, quæ singulæ in suis *Scholis* [illegible] habant, dignitate stipendiorum modo ac gradibus differentes. Corippus *l.* 3. n. 3.

Atque Proceres [illegible] *Scholæ* [illegible]
Justa suis astare locis —

Scholam [illegible] apud Corippum African. [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

A[illegible] Scholæ [illegible] Vide quoque supra [illegible] Imperator [illegible] Scholæ [illegible] aut studendi aut [illegible]

[illegible] apud [illegible] Schola [illegible] S. [illegible] Vet[illegible] Albert[illegible] [illegible] Vide [illegible] Magistrum [illegible]

[illegible]

a. Schola [illegible] Paulinus [illegible] d[illegible] entes, ipsi [illegible] ad [illegible] n [illegible] *rum*, vide supra [illegible] S [illegible] 10 *A*[illegible] 31. Lusus dictus est, [illegible] m bestiis [illegible] nitu [illegible] *Schola* [illegible] Ecclesiæ Romanæ est, ab Hilaro Papa institutus, ut habet Anastasius in [illegible] Cui, qui præerat, *Magister Scholæ* Cantorum [illegible] Canonicorum, Præcentor dictus est. Vide Ma[illegible] 5. S[illegible] sive Præfectorum tyronibus [illegible] apud Ammianum *l.* 26. [illegible] *Schola Capulatorum*, in prima [illegible] memoratur A[illegible] 9. *Schola* G[illegible] *Net.* [illegible] *Schola D*[illegible] vide supra. *Schola Crucis*, vide supra [illegible] λ. *Schola* [illegible], apud Rabanum de [illegible] Ordo est Ecclesiasticus. [illegible] *Schola Exceptorum*, vide supra [illegible] *Schola* [illegible] seniorum &c. in *Notit. Imperii* [illegible] *Schola* [illegible] Romæ [illegible] prope Velabrum, an quod ibi G[illegible] juventus imbueretur, an ab [illegible] colis Græci [illegible] dictum à Dionys[illegible] extructa & ampl[illegible] & largissime [illegible] à Gelasio II [illegible] Cardinalis est & Canonicos suos ha[illegible] apud [illegible] *Schola* [illegible] præparabantur occurrit apud Cassiodorum *l.* 5. [illegible] seu *Clau*[illegible] passim occurrunt, q[illegible] po[illegible] i. e. C[illegible] seu ut [illegible] placet, in qu[illegible] seculares extra Claustrum à Monach[illegible] Ca[illegible] du[illegible] *Schola* [illegible] apud Gregorium M. *l.* 7. *Ep.* 17. *Schola* [illegible] apud [illegible] & *l.* 16. [illegible] eadem hodie [illegible] Vide supra in voce [illegible] supra [illegible] *Schola* [illegible] à Carolo M. primum instituta leguntur, vide supra ubi de [illegible] *Schola* [illegible] Congregatio [illegible] apud [illegible] *Tom.* [illegible] 751. [illegible] vide supra [illegible] *Schola Speculatorum*, in voce [illegible] de quarum magna parte [illegible] Romæ [illegible]

SCHOLARES, Ordo [illegible] Ecclesia Romana institutus [illegible] III. in Concilio Lateranensi est in Magno [illegible] Sedis Guilielmo [illegible] q[illegible] tus *Scholaris* [illegible] observat, [illegible] formam vivendi peculiarem [illegible] hunc [illegible] & [illegible] [illegible] & doctrina [illegible] & in sula [illegible] tes, comm[illegible] Menachium in [illegible] lastica [illegible] apud [illegible] quidem [illegible] Novum [illegible] Monasterii [illegible], & *Scholares* [illegible] Hinc Adalardus in *Statutis* Corbejensibus [illegible] Monasterii familiam dividit, in *F*[illegible] *H*[illegible] [illegible] etiam *Pr*[illegible] Scholæ [illegible] — *ut si* [illegible] *tempore* [illegible] Carol M. De [illegible] adde Macrii [illegible]

SCHOLARES [illegible] dicuntur in Ecclesia Romana [illegible]

SCHOLARIUS [illegible]

SCHOLASTICA [illegible]

Teſt. condidit, qui tres ex inceſtu nati, matre meretricatus pœnitentiam agere renuente, quòd tantos viros peperiſſet, cui prout Confeſſarius, *Ergo doleas*, ajebat, *quòd dolere non poſſis*. Petrus itaque publicavit *libros IV. Sententiarum*, ubi de præcipuis capitibus Theologiæ *Sententias Patrum*, maximè Auguſtini profert: Ac tum Theologia *cœpit quæſtionum rivuliſque opinionum conturbari cœpit*, verbis [illegible]. Hujus Lombardi veſtigia & auctoritatem qui ſecuti ſunt, *Scholaſtici* ſunt appellati, de quorum ætatibus ſeu periodis variis, vide Voetium *Diſputat.* Parte I. Hoornbeck *Summa Controverſ. in Præf.* Alting. *Operum Heidelberg. Tom. II. Probl. Part. I.* Georg. Hornium *Hiſtor. Eccl. cum Notis & Obſervat.* Leydeckeri, ut & in *Continuatione*, voce *Scholaſtici*. Catalogum Scholaſticorum habes apud Alſtedium *Opere Chronol.* c. 44. & Hottingerum *Sec. XII.*

SCHOLASTICI, tum inter Græcos, tum inter Latinos dicti ſunt, qui cùm initiò Theologiæ in *Scholis* Cœnobiiſque vacarent, mox ad Philoſophiam eoti abrepti, eam miſcere primò Theologiæ, exin eidem æquiparare, tandem & ſupra eam efferre, conati ſunt. Factum illud partim poſtquam Philoſophi Gentiles Chriſto nomen dederunt, & Sapientia ſecularis, in *Scholis* Chriſtianorum, locum invenit: partim & præcipuè, poſtquam Philoſophia Peripatetica, quæ per aliquot ſecula neglecta jacuerat, per Arabes Muhammedanos [illegible]tata & exculta Chriſtianum orbem invaſit. Tum enim illa Theologiæ permiſta, Theologiam conſtituit *Scholaſticam*, cui præcipuè nomen fecêre illi, quos nominatim *Scholaſticos* fuiſſe vocatos diximus. Certè Scotus tradit 3. *Sent. diſt.* 24. *quæſt.* 1. *Scholaſticos Doctores tandem Theologiam cum Philoſophia maximo cum fructu miſcuiſſe*: Quod primus feciſſe legitur Petrus Abelardus, de quo agens Trithemius, *Ab hoc*, inquit, *tempore Philoſophia ſecularis ſuâ inutili curioſitate Theologiam fœdare cœpit.* Caput eorum apud Græcos Johannes fuit Damaſcenus, Philoſophus inſignis: cujus opera Syriacè conſcripta, ex Oriente cùm attuliſſet Guil. Poſtellus, ea Ottoni Henrico Electori Palatino cum aliis MSS. oppigneravit: Floruit autem is circa A. C. 740. ut Petrus Martyr contra Gardinerum, probat. In Occidente (poſtquam primum ad Scholaſticam Philoſophiam, an Theologiam ſtruxiſſent gradum, Lanfrancus Papienſis ac Archiepiſcopus Cantuarienſis, Gilbertus Epiſcopus Pictavienſis cognomine *Porreta*, & ei coætaneus Abelardus præſtitus) Petrus Lombardus Epiſcop. Pariſienſis *Scholaſticorum* caput habetur, qui in tres periodos ſive ætates vulgo dividi ſolent. Prima ſeu vetus, ſive à Lanfranco, ſive potiùs à Petro Lombardo initium ſumpſit, qui, Joannis Damaſceni exemplô, Theologiam in novam Methodum, ut & Religionis Romanæ dogmata in 4. libros Sententiarum, redegit, circa A. C. 1145. Patrum ſcripta maximè ſecutus, eiſque nimium tribuens: Duravit ætas per annos 100. vel 115. quô tempore, niſi quòd barbaries omnia occuparet, major adhuc Philoſophiæ puritas fuit: *Theologiam verò cœ[pe]runt quæſtionum opinionumque rivuli mirè conturbârunt*, ut loquitur *Aventinus*. Inter omnes verò Periodi hujus *Scholaſticos* non alii major fama, quàm Alexandro de Ales, qui, primus in Lombardum commentator, *Doctoris irrefragabilis* elogium tulit. Secunda eaque media ætas, ab Alberto M. & A. C. 1200. ad Durandum de S. Portiano per centum annos decurrit. Albertus is Epiſcopus Ratisbonenſis, qui floruit circa A. C. 1220. præter Patres, Ariſtotelem & Philoſophiam in Theologiam invexit. Ex ejus Schola prodierunt *Albertiſtæ*, prima Scholaſticorum ſecta, *Thomiſtæ*, *Scotiſtæ* ſeu *Reales* Thomiſtarum adverſarii. Tertia itaque Nova ætas, à Durando de S. Portiano, ab A. C. 1310. uſque ad Gabrielem Biel extenditur, quô tempore, neque finis neque modus in Magiſtrum ſententiarum ac Ariſtotelem commentatis fuit: quartaque *Nominalium* videl. vel *Occamiſtarum*, ab Auctore Guil. Occamo Anglo, ſecta acceſſit: donec in Gabriele Biel Spirenſi, qui præterito vixit ſeculô, Theologia iſta maxima ex parte exſpiraret. Tum ſupra ipſam Theologiam Philoſophia ſurrexit, eaque barbara, obſcura, confuſa, ſpinoſa; quamvis nec defuit ſua laus ejus Doctoribus. Unde de iis Verulamius judicat de *Augm. ſcient.* l. 1. ſi ad inexplebilem ſitim veritatis & perpetuam ingenii agitationem, varietatem & elegantiam lectionis & contemplationum adjunxiſſent, inſignia extituros fuiſſe lumina, omneſque Artes ac Scientias mirificè provecturos: *Fuit enim* verbis Joh. Pici in *Apolog.* 9. *theſ.* *In Joanne Scoto vegetum quiddam & diſcuſſum, in Thoma ſolidum & æquabile, in Ægidio terſum & exactum, in Franciſco acre & acutum, in Alberto priſcum, amplum & grande, in Henrico ſublime & venerandum.* At has omnes dotes ſpinoſæ illæ ſubtilitates corruperunt, quas ſubtiliores reddebant tot Scholaſticorum viæ, *ut citius è Labyrinthis temet explices, quàm ex involucris Nominalium, Realium, Thomiſtarum &c. Quæ quis intelligat niſi 36. annos totus in Phyſicis & ultramundanis Ariſtotelis ac Scoticis contriverit*, Eraſmus *in Moria*. Eorum verò omnium conatus ſuperârunt Magiſtri Colonienſes, qui Ariſtotelem Divis annumerant & Joh. Baptiſtæ comparare non ſunt veriti, ut refert Corn. Agrippa *de Van. Scientiar.* c. 54. Addam judicium Franc. Burmanni, quod extat *Synopſ.* ejus *Theol. part. I. l. 1. c. 2. Laudatur in hac Scholaſtica Theologia* I. *ſimplex ac breve orationis genus.* II. *Methodus accurata ac Dialectica.* III. *Uſus ſive ſub[ſidium] Philoſophiæ & diſciplinarum naturalium. Improbantur autem* [illegible] *cæteraque defenſoribus.* I. *Doctrina, nimis dominanti obnoxia.* II. *Rerum Philoſophicarum multitudo.* III. *Variarum quæſtionum curioſitas.* IV. *ex ignorantia linguarum profecta ipſarum rerum perturbatio.* V. *obſcuritas & barbaries. Unde patet, Theologiæ hujus Architectorum hunc fuiſſe ſcopum, ut per illas ſpinas & difficultates non plebem modò, verum etiam liberaliora ingenia à Theologiæ ſuæ aſpectu arcerent, ſibique ſolis clavem ſcientiæ irent reſervatum.*

SCHOLASTICUS, cognomen Joannis Antiocheni Presbyteri & Apocriſiarii primum, exin Patriarchæ Conſtantinopolitani, cujus extat Συναγωγὴ κανόνων, *Collectio Canonum*, cui is primus Græcorum inſeruit Canones Apoſtolicos, ut vocant. LXXXV. Sardicenſes XXI. eoſque præmiſit Antiochenis antiquioribus, & Baſilii LXVIII Ejuſdem eſt Νομοκάνων, de quo utroque opere vide Gerhardum von Maſtricht JC. *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 162. & *ſeqq.* Dictus eſt autem *Scholaſticus*, quod in Foro ex Advocatorum numero eſſet: hoc enim eô nomine temporibus Juſtiniani & anterioribus, inſignitos conſueviſſe, vel unus probat Agathias; quem *Suidas* Σχολαστικὸν vocat. Cujus autem is fuerit profeſſionis, docet ipſe *Hiſt. l.* [illegible] & 3. Atque hæc notio vocis eſt in *Codice* & aliis Juris libris. Nempe ſic dicebantur primum, qui in umbra circa fictas hypotheſes occupabantur, Declamatores; qui circa fictas lites verſabantur, ut videre eſt ex Quintiliano *de cauſ. corr. eloq.* Poſtmodum ſic dici cœpit quivis eloquens, diſertus, oratoriæ facultatis & politioris literaturæ ſtudiis eruditus. Exin Advocatis civitatum & Patronis, ſed peritis, ac diſertis, vox hæſit: quod *Scholæ* tum temporis eſſent Collegia Juriſperitorum. Vide Jo. Meurſium *Gloſſar.* & Voſſium *de Hiſtor. Græc. l. 2. c. 22.* ubi de Agathia. Inde ad Judices provinciarum tranſiit; unde apud Sigebertum *in Chron.* Franco-Leodicenſium, & apud Walafr. Strabonem *de Rebus Eccl.* c. 25 Prudentius Hiſpaniarum *Scholaſticus* dicitur. Tandem dignitatis Eccleſiaſticæ nomen id factum eſt, quâ qui effulget, Scholis præeſt Eccleſiaſticis, & *Magiſter Scholarum* dicitur in Eccleſia Cadurcenſi. Vide ſuprà *Caput Scholæ*. *Genebrardus* idem cum Protonotarii munere facit. *Dominico Macro*, Canonicus poſſidens Theologicam præbendam in quibuſdam Eccleſiis Cathedralibus *Scholaſtici* nomine intelligitur &c. Sed & *Scholaſticum* pro eleganti, occurrit apud Capitolin. in *Maximino Jun. c.* 3. ubi barbaro patri opponitur filius Scholaſticus: & Hieron. *in Catalogo*; *Serapion ob elegantiam ingenii cognomen* Scholaſtici *meruit.* At ſæpius ad doctrinæ laudem pertinet. Sic Plinio *l. 2. Ep.* 3. Suetonius & Iſæus *Scholaſtici* dicuntur, quòd, in pulvere literario vitam agentes, ad Forum non accederent, neque ullam dignitatem ambirent. Quod genus hominum dicebat Epictetus eſſe ζῶον ὃ πάντες ἐπιγελῶσιν, *animal, quod omnes rident.* Plinius quoque idem *Scholaſtico homine nihil ait eſſe ſimplicius*: unde vulgò hominem rerum imperitum & ineptulum, *Scholaſticum* vocârunt, ut apud Plutarchum *in Cicer.* Appolejum *l.* 2. Alios. Primus autem, qui vocem Σχολαστικὸς pro literarum ſtudioſo, & qui Muſis vacat, uſurpavit, fuit Theophraſtus *Epiſt. ad Faniam*: quâ notione ſemel uſurpari cœptam retinuerunt Græci Latinique. Vide Iſ. Caſaubon. *ad Capitolin. d. l.* uti *de Scholaſticis* hujuſmodi, quibuſdam in Academiis, in *Nationes* diviſis, ſuprà in hac voce: infrà quoque aliquid voce *Studentes*. Alia notio vocis occurret, voce *Vacans*, ubi & de de participio σχολάζων quædam.

SCHOLIA, vide infrà *Scolium*.

SCHONERUS Johannes Kalſtadienſis docuit Mathematica Norimbergæ. Edidit *de Aſtrologia Judiciar. libros* 3. quibus Præfationem Melanchthon addidit. Item *Tabb. Aſtronomicas*, ob claritatem, *Reſolutas* dictas, aliaque de quibus vide *Elog.* Teiſſerii *Part. I.* Obiit A. C. 1547. ætat.. 62.

SCHONGAVIA, oppid. Bavariæ ſuperioris ad Lycum fluv. aliâs *Eſco*, in limite Sueviæ, 8. milliar. German. ab Auguſta Vindelicorum in Meridiem, 7. à Memminga in Ortum.

SCHONHOVIA, oppid. Hollandiæ meridionale ad Leccam fluv. è regione Neoporti, 3. milliar. German. ſupra Roterodamum in Ortum.

SCHORNDORFFIUM, urbecula probè munita in Ducatu Wirtembergenſi in valle Remſia, ad quam ſal excoquitur, juxta amnem *Remmi*, 4. milliar. German. à Stutgardia in Ortum 6. ab Hailbrunna in Eurum, capta à Gallis A. C. 1647. ſed reddita. Arcem habet, & civitatis jus eſt adepta A. C. 1250. ſub Friderico II. *Imperat.*

SCHOTTUS Andreas, Antverpienſis. Societatem Jeſu (ut vocant) ingreſſus A. C. 1586. Toleti Græcas literas trienniô docuit, inde Romæ poſt Franciſcum Benetium Eloquentiæ Prof. tandem in patriam reverſus, ſcribendis libris operam dedit, extinctus A. C. 1636. ætat. 84. Scripſit, præter alios; *Hiſpaniæ Bibliothecam Tom.* III. *Hiſpaniam illuſtratam Tom.* IV. *Photii Bibliothecam Latinè vertit & Notis illuſtravit*; porrò edidit *Tabb. Nummarias*, *Obſervationes Human. libb.* V. *Notas in Baſilium*, *Corn. Nepotem*, *Val. Flaccum*, *Aur. Victorem*, *Melam.* Idem *Hub. Goltzii Siciliam*, *Magnam Græciam & Inſulas Notis illuſtravit* &c. Franc. Sweertius *Biblioth.* & P. Ribadeneira *Catalog. Scriptor. Societ. Jeſu.*

SCHOUTIUS & Lamaires, Navarchi Belgici, novô itinere ad Moluccas evaſerunt, A. C. 1617.

SCHUPPIUS Joh. Balthaſar, Theologus & Paſtor Hamburgenſis. Scriptis celebris, floruit haud pridem. Vide Paul. Freherum *Theatro Viror. eruditione illuſtr.*

SCHWARTZENBURGUM, nomen Caſtri in Thuringia, cum titulo Comitatus, ſub proprio Comite, è familia perantiqua, cujus originem à quodam Witikindo nigro è ſeculo Caroli M. ſunt qui derivent. Eam Guntherus ad Auguſtum axioma evectus, A. C. 1349. celebriorem fecit, & quòd inter quatuor Imperii Comites referuntur. Lineæ ſuperiori ſeculô tres fuêre, ſed ad mediam reliquarum ſucceſſio iterum delapſa eſt: in qua communem Patrem omnes, qui hodie ſuperſunt, agnoſcunt Guntherum defunctum A. C. 1552. Hujus minor natu fil. Albertus *Rudelſtattenſem* ſeu *Rudolphipolitanum* ramum produxit; à majori Joh. Gunthero *Arnſtattenſes* deſcendunt, jam iterum in *Arnſtatt*, *Sonderſhauſen* & *Ebeleben* diviſi, de quibus omnibus vide hic paſſim, plura verò apud Philip. Jac. Spenerum *Theatro Nobilit. Europ. Part. I. p.* 141. & 143. & *Parte* 3. *p.* 85. Idem *Schwartzenbergiæ* quoque Familiæ hiſtoriam exhibet ac ſeriem *Parte* 2. *p.* 66. & in *Indic.* nec non *Parte* 3. *p.* 46 & 88. De qua id ſaltem addo, Erckangerum ex Saynsheimia familia Baronem *in Schwartzenberg* creatum eſſe, A. C. 1428. à cujus filio minore natu Sigiſmundo orta linea prima

Comitum dignitatem impetravit, ſed in Georgio Ludovico defecit A. C. 1642. Alter Michael duos filios genuit ſibi cognomines. è quibus major natu fil. Erckingerus, cum Maximiliano I. profectus in Belgium, hîc fortunæ ſedem collocavit, auctor demum duarum linearum: quarum alteram Adolphus celebris belli in Turcas Dux inprimis nobilitavit, & Comitum etiam dignitatem ei intulit. Alter Michaëlis fil. ramum Baronum ex ſe dedit, qui in Friſia commorantur, & cum agnatis de agnatitiis titulo diſceptant. Adolpho præfato, qui obiit A. C. 1600. ex Margareta Wolfia de Metternich zur Gracht, natus Adamus obiit A. C. 1641. pater ex Margareta de Palland Franciſci Hitrath (qui natus A. C. 1614. obiit 1650.) & Joannis Adolfi, qui natus A. C. 1615. junxit ſibi Mariam Juſtinam Comitem Stahrenbergiam, & inter alios genuit ex ea Ferdinandum Philippum Wilhelmum A. C. 1652. &c.

SCHWARTZENFELSA, Germanicè SCHWARTZENFELS, locus Germaniæ in Wetteravia, ſub proprio olim Comite, ex Familia Hanovica. In qua cùm variæ eſſent lineæ, ex Muntzenbergica Schwartzenfelſium ramus ortus eſt. Philippo enim Ludovico Comiti Hanoviæ in Muntzenberg, (qui deceſſit A. C. 1580.) ex Lucia Magdalena Waldeccia, genitus Albertus Comes Hanoviæ in Schwartzenfels, obiit A. C. 1636. Pater ex Irmgarde Comite Iſenburgica, præter filias quinque, filii unici Joannis Erneſti, qui ramum hunc Schwartzenfelſium totamque ſecum lineam Muntzenbergicam terminavit, defunctus A. C. 1642. Phil. Jac. Spenerus d. l. Part. 3. p. 116.

SCHWEBELIUS Johannes, vide Johannes.

SCHWEGIA, urbec. Haſſiæ, ad Wertiam fluv. in limite Thuringiæ, 6. milliar. German. à Caſſela in Ortum 4. ab Iſenaco in Circium Eſchwegen.

SCHWEINFURTUM, urbs Imperial. Franconiæ, ad Mœnum, in ditione Epiſcopatus Herbipolitani ſatis munita, capta à Suecis ultimô bellô Germanicô. Ferè 7. milliar. Germanic. à Bamberga in Occaſum 5. ab Herbipoli in Cæciam.

SCIA, oppid. Eubœæ, Steph.

SCIADIUM, vide infrà Umbella.

SCIAGRAPHIA, vide ſuprà Scenographia.

SCIAMACHIA, Græcè Σκιαμαχία. Latin. umbratilis pugna, Ep. 117. Senecæ Ventilatio, pugnæ Gymnaſticæ olim ſpecies fuit, quæ ſine telis fiebat adeoque monomachiæ vel hoplomachiæ erat oppoſita, ex mente Oribaſii. Secundùm alios, quâ homo adversùs umbram & brachiis & cruribus pugnabat, ut ex Platone diſcimus, qui & in Apol. & alibi σκιαμαχεῖν de pugnantibus ſine adverſario dixit. Eoſdem tradit Antyllus, apud Oribaſium, non ſolùm cum umbra manibus atque cruribus pugnare, verùm etiam adversùs columnam, & adversùs palum aut murum, nec non aliquandò ſummis pedibus pugiles imitari & interdum tanquam ſalientes, interdum tanquam pedibus cedentes, certare ſolitos fuiſſe: inprimis cùm adverſarius deerat, aut exercendus adeo delicatus erat, ut non poſſet minimum quid damni pati. Quorum prius innuit Plato de Leg. l. 7. ubi Interpres. Si omnibus animatis & inanimatis careamus, numquid nos ob eorum, qui nobiſcum exerceantur, inopiam, adversùs noſmet ipſos verè umbratili pugnâ decertare audebimus. Et poſt ipſum Plut. Problem. Conv. 10. ubi Interpres. Sed video, ut nos jam umbratili pugnâ adversùs idola certare paratos. Neque verò mirum, antiquos σκιαμαχεῖν, ſeu cum umbris pugnâſſe: Nam & his temporibus non pauci ſunt, qui ex ſeipſis, ut exerceantur, adversùs aërem pugnis, brachiis armiſque certant, vel cùm adverſarius in promptu non eſt, vel cùm ſoli eſſe amant. Quò reſpiciens Apoſtolus 1. Cor. c. 9. v. 26. Οὕτω πυκτεύω, inquit, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, Ita pugnis certo, non quaſi aërem cædens. Sed & telis quandoque iſtiuſmodi exercitationem peractam eſſe, rationi conſentaneum eſſe, judicat Hier. Mercurialis de Arte Gymnaſt. l. 3. c. 4. Videquoque ſuprà Monomachia. Voſſ. verò, non opponit Sciamachiam Monomachiæ, ſed pugnæ Gymnaſticæ duas faciens ſpecies, eam quæ inter duos, i. e. Μονομαχίαν, & eam, quæ inter plures, ad utramque decertatione cum umbra, Athletas præparatos fuiſſe, docet, & Σκιαμαχίαν, à pugna cum palo, de quo ſuprà actum, in voce Palus, diverſam facit, l. de 4. Artibus Popul. c. 3. §. 91.

SCIANSIA, ſeu XANSI, provinc. Sinarum, in parte Boreali verſus confinia Tartariæ, inter Pequinenſem provinc. ad Ortum & Sciensiam ad Occidentem. Vide Xanſia.

SCIANTICUM, oppid. Carinthiæ everſum. Antonin. Aliis Santicum.

SCIANTONIA, provinc. Sinarum, in parte Boreali, inter Sinum Nanquinenſem ad Ortum, & provinc. Honanam ad Occaſum, Nanquinenſem ad Meridiem, & Pequinenſem ad Boream. Ab aliis Xantonia, vide ibi.

SCIAPODES, vel SCIOPODES, populi Æthiopiæ, q. d. umbripedes; Plin. l. 7. c. 2. ex Cteſiâ hominum genus eſſe ſcribit, qui Monoſceli vocentur, ſingulis cruribus miræ pernicitatis ad ſaltum; eoſdem Sciapodes vocari, quòd in majori æſtu humi jacentes reſupini, umbrâ pedum ſe protegant.

SCIAS, regio Arcadiæ, Steph.

SCIATHERICA ſeu SOLARIA, ſunt Horologia, quæ, ope umbræ aut ſolaris radii, horarum æqualia ſpatia determinant, quorum conſtruendorum rationem adeò fusè, doctè & perſpicuè tradit in Arte Lucis & Umbræ, Athan. Kircherus, ut omnes, qui hucuſque in eo pulvere deſudârunt, facilè antecellat. Nec enim is horas ſolùm determinare docuit, verum & totius primi mobilis doctrinam divertimodè ex umbræ fugacis indicio tradidit. Vide quoque ſuprà Polographia & infrà Sciathera, item Umbra.

SCIATHIS, urbs Ægypti, apud Seetum montem Ptol. Item Arcadiæ mons, teſte Pauſaniâ l. 8.

SCIATHUS, inſula maris Ægæi inter Eubœam & Theſſaliam, Scopelo proxima, ante Magneſiam promontor. Ejus meminit Val. Flacc. l. 2. v. 8.

Jam Sciathos ſubſedit aquis. ——

Sciathus autem ſecundùm Bochart. l. 1. Chanaan c. 12. per metatheſin ex קשיתא Kſiatha quaſi dixeris duram & aſperam inſulam, factô ex argumento nomine. Quod planum faciunt hæc Senecæ de conſolat. ad Helviam, c. 6. Deſerta loca & aſperrimas inſulas, Sciathum & Seriphum, Gyarum & Coſſuram pete. Nic. Lloydius.

SCIDRUS, urbs Italiæ, Stephan.

SCIENSIA, rectiùs Xenſia, vide ibi.

SCILLUS, UNTIS, oppid. Peloponneſi apud Olympiam, ubi Xenophon hiſtoriam ſcripſit, Plin. Hic fanum & ſimulacrum Dianæ Xenophon erexit, ad inſtar ejus templi & ſimulachri, quod Epheſi fuit, unde & illam quoque, cui agri Scilluntii partem dedicaverat, Epheſiam dici voluit. Vide eum Κύρ. Ἀνάβ. l. 5. ubi ne admireris, ſimulachrum Dianæ, quod Epheſi erat, aureum fuiſſe ſcribit: cùm Mucianus illud vitigineum, Vitruvius l. 2. c. 9. cedrinum, cæteri auctores ebenum, faciant, uti videre eſt apud Salmaſ. ad Solin. p. 817.

SCIMASARNOVA, apud Mich. Scotum, de Phyſion. c. 56. augurium eſt, quando tu vides hominem vel avem poſt te, & te conſequi & tranſire te, & antequam perveniat ad te, vel tu ad eam, alicubi ſe repauſet te vidente in dextro latere tui: & tunc eſt tibi bonum ſignum: &c. Vide infra Sciſmaſar & Ventu.

SCIMPODIUM, Græcè Σκιμπόδιον, ſimile quiddam lecto penſili fuit; quod licèt nuſquam appenderent, erat tamen vel lectus parvus, vel quid in formam penſilis lecti conſtructum: quo per urbes æquè tam viri, quàm mulieres, geſtabantur. Hinc Dion Hiſtoricus, Auguſtum ac Tiberium in Scimpodiis quandoque vehi ſolitos cujuſmodi mulieres tempore ſuô geſtabantur: Severum item dum Britanniam obiret, ſcimpodiô undique tectô ferri conſueviſſe, ſcribit. Qualis ejus fuerit figura, haud ſatis conſtat: Videtur tamen ſella fuiſſe ita fabricata, ut lectum plumeum parvum caperet, in quo, ſi non penitus, ſaltem ex aliqua parte, qui geſtabantur, jacebant & undique, ne ab aëris injuriis læderentur, cooperiri poterant. Quod intellexit fortè Juvenalis Sat. 1. v. 158.

Qui dedit ergo tribus patruis aconita, vehatur
Penſilibus plumis, atque illinc deſpiciet nos.

Et de eodem fortè interpreteris Inſcr. quam ab Aldo Manutio Parmâ allatam ſuo operi inſeruit Mercurialis, ita ſonantem: D. M. L. Æmili. Victori. qui. prid. natalem. ſuum. viceſimum. & . ſecundum. pruna. in. penſili. poſita. ingente. Fato. ſuum. ipſe. necavit. ſe. L. Æmilius. Victor. Principalis. & . Ælia. Veneria. filio. pientiſſimo. & . ſi. Neque aliud ſignificat Galenus 10. Method. quando balnea ingrediendi modum hecticis præſcribens, mandavit Ἀφ' ἑσπέρας κομίζεσθαι ἐπὶ τοῦ σκιμποδίου εἰς τὸ βαλανεῖον, Ægrotantem portari in Scimpodio ad balneum. Et Libanius Rhetor de vit. ſua, Cùm domi ſum, in lecto jaceo, ubi vero in Schola in Scimpodio. Gellius quoque l. 19. c. 10. ubi ſcribit, ſe Frontonem Cornelium, pedibus graviter ægrum, in Scimpodio Græcienſi cubantem inveniſſe. In quæ verba Jac. Oiſelius JC. Scimpodion eſſe aut lectulum diſcubitorium, qui unum tantum hominem capiebat; eoque Veteres ad menſam & in morbo, uſos fuiſſe, contendit: Cùm tamen ex prædictis pateat, geſtationi illud inprimis inſerviſſe. Vide Hieron. Mercurialem de Arte Gymn. l. 3. c. 12. & l. 6. c. 11. Heſychio vocatur, εὐτελὴς κλινίδιον μονοκλινές, vilis, lectulus, unum ſolum capiens; Idem cum Suida κραβάτιον, i. e. lectum humilem, fuiſſe dicunt. Quod confirmare videtur Scholiaſtes Ariſtophanis in Nub. ad iſtud, Καὶ σε τοίνυν ἐπὶ τοῦ σκιμποδίου, ubi notat Σκίμποδα ab Atticis vocari κραβάτιον; & Σκιμπόδιον Veter. eſſe τὸ χαμαὶ κραβάτιον: σκιμπάζειν enim τὸ χωλαίνειν ſignificare, i. e. claudicare. Euſtathius verò ad Hom. Σκίμπους, inquit, κλίνη εὐτελὴς καὶ χθαμαλή, ἀπλάζουσα τῇ γῇ, Scimpus, lectus eſt vilis & humilis, terram attingens &c.

SCINCUS, Græcè σκίγκος, animal amphibium Ægypto ſecundùm Plin. l. 8. c. 25. peculiare, quod ex crocodili ſemine extra aquas effuſo naſci Arabes tradunt, inde Hebr. dictum בן נפילים, i. e. filius gigantum. Notum enim, gigantum nomine Orientalibus non homines ſolùm ſignificare, ſed & bruta quævis majoris molis. At Scincus Crocodilo collatus, nihil eſt, quàm perpuſillum animal. Sed & in India ac Mari Rubro ſcincum reperiri, & maximum quidem Indicum, dein Arabicum eſſe, docet Salmaſius. Ejus carnes in potiones inditas ad Venerem inflammandam valere & contra venenum antidotum eſſe ſcribit Plinius, quem vide l. 8. c. 25. & l. 28. c. 8. plura verò de hoc animali, apud Salmaſ. ad Solin. p. 454. Bochartum Hieroz. Parte prior. l. 4. c. 2.

SCINDENDI Comas, in luctu, ritus, occurrit apud Statium Theb. l. 11. v. 317.

At genitrix primam funeſtæ ſortis ut amens
Expavit famam (nec tarde credidit) ibat
Sciſſa comas ——

Vide ſuprà, ubi de Capillis &c. Item Veſtes, apud antiquos frequens admodum, tum in Sacris Literis, tum apud omnis generis aliorum Auctorum occurrit. Vide de Perſis Herodotum l. 1. de Armeniis Xenophontem Cyropæd. l. 3. de Romanis, Herodianum l. 1. ubi de ſorore Commodi, Silium l. 13. ubi de Scipione, & l. 16. ubi de Peloro, Alios. Unde & apud Virg. l. 12. Æn. v. 609.

—— *it ſciſſa veſte Latinus.*

De Ægyptiis, Muſæum, ubi de ... de Lucenſibus, Agathiam. l. 1. &c. Inprimis Judæos morem habuiſſe, audita blaſphemiâ Iſraëlitâ veſtem ſcindere, notat in Prætermiſſorum libri. In

Druſius. Et quidem de aliis cauſam aſſignat Sedulius *l.* 4. de Miraculis in morte Chriſti:

—— ritu plangentis alumni
Saucia diſciſſô nudavit pectora velô.

Nimirum ut vulnerata pectora conſpicerentur: vel ſaltem, ut ea nuda apparerent, quod itidem in luctu factitatum. Statius *d. l.* de eadem matre,

—— & pectore nuda cruento.

Sed exteriorem ſolùm tunicam Judæos *ſcindere* in more habuiſſe, obſervat Victor. Antiochenus *Commentar. in Marcum c.* 4. Quam in rem vide plura apud Caſp. Barthium *Animadv. ad Papinium Statium paſſim*, inprimis *ad locum ſuprà cit.* Ut & ſuprà, ubi de *Luctu, lacerandique veſtes & Lugendi ritibus.* Et quidem mœſtitiæ hæc ſigna: uti *Sciſſura unguium*, inter levioris pœnæ mediô ævô genera fuit, ut videbimus infrà voce *Unguis*. At *ſciſſio coronarum*, quam στεφάνων σπαραγμὸν vocat Plut. περὶ ἀοργ. libidinis & intemperantiæ certiſſimum indicium fuit, de quo multa Car. Paſchalius *Coron. l.* 2. *c.* 7. Unde Horatius invitans Tyndaridem in agrum Sabinum, ad convivium modeſtum ac pudicum, ait *Carm. l.* 1. *Od.* 17. *v.* 24.

—— nec metues protervum
Suſpecta Cyrum, ne malè diſpari
Incontinentes injiciat manus,
Et ſcindat hærentem coronam
Crinibus &c.

Vide ſuprà *Flores corona.* De ratione cibos ingenioſè *ſcindendi*, vide quoque infrà in voce *Sciſſor*; uti de *Sciſſis ruptiſque* olim *pecoribus* in Bacchicis ſacris, ſuprà voce *Pecora*, de *ſciſſa* mundorum quadrupedum in Vet. T. *ungula*, infrà *Ungula*.

SCINGOMAGUS, vicus trans Alpes, à quo Italia incipit, Strabo *l.* 4. *Seſane* hodie *Tſchudo*. *Baudrando* oppidul. fuit Brigantiorum, in Gall. Narbon. hodie *Sezane*: eſtque caſtrum Delphinatus, ad radices Alpium & Genebiæ montis, 3. leuc. à Brigantio in Ortum, Seguſium verſus 4. Quibuſd. tamen creditur ipſum Seguſium.

SCINIS, latro crudeliſſimus Corinthius, qui arbores complicabat, hiſque alligabat hominum brachia, ut in ſublime redeuntes lacerata membra diſcerperent. Propert. *l.* 3. *El.* 21. *v.* 37.

Arboreaſque cruces Scinis, & non hoſpita Grajis
Saxa, & curvatas in ſua fata trabes.

Pauſanias *in Corinthiacis* narrat, ut Scinis flexis pinis alligârit homines, quibus in ſublime renitentibus, diſcerperentur. Tangit hiſtoriam quoque Stat. *Theb. l.* 12. *v.* 576.

Non trucibus monſtris Scinin, infandumque dediſti
Cercyona, & ſævum velles Scyrona creatum.

Ovid. *l.* 7. *Met. v.* 440. *Sinin* vocat:

Occidit ille Sinis, magnis malè viribus uſus:
Qui potuit curvare trabes, & agebat ab alto
Ad terram latè ſparſuras corpora pinus.

Idem *in Ep.* 2. *v.* 69.

Cum fuerit Scyron lectus, torvuſque Procruſtes,
Et Sinis, & tauri miſtaque forma viri.

Idem *in Ibin*: *v.* 407.

Ut Sinis & Sciron, & cum Polypemone natus,
Quique homo parte fuit, parte juvencus erat.
Quique trabes preſſas ab humo mittebat in auras,
Æquoris adſpectans hujus & hujus aquas.

Legendus Plutarchus *in Theſeo, & Alexandro.* Sed apud eum legitur *Sinnis*, uti quoque apud Euripidem *in Hippolyto. Nic. Lloydius.*

SCINTHI, Germaniæ populi, Cheruſcis finitimi. Claudian. *de bello Getico*, *v.* 420.

Quæque domant Scinthos, immanſuetoſque Cheruſcos.

SCIOËSSA, mons Peloponneſi apud Patras, 9. collium opacitate umbroſus, & radiis Solis fermè inviſus, teſte Solinô. Sed errat Solinus, Plinius enim *l.* 4. *c.* 5. in Achaja novem montium *Scioëſſam* notiſſimum eſſe, ait; quæ verba exſcriptor hic ſic accepit, quaſi Plinius dixiſſet, *Scioëſſam novem eſſe montium*, h. e. novem montes habere, à quibus umbraretur, vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 138.

SCIOLDRI, dicti olim Danorum Vates, qui apud veteres Britannos, *Bardi*, apud Celtas *Eubages* & *Druydes*. Vide Pontanum *in Chorographia Daniæ p.* 779. & 780.

SCIONA, urbs in Thracia eſt, è quinque illis, quæ Pallenes ſunt, ubi captô Iliô Achivi conſedêre, cum naves cremâſſent Troades captivæ. Eam urbem munierant, magnô impoſitô præſidiô, Athenienſes & magnâ curâ cuſtodiebant; ſed belli Peloponneſiaci tempore, defectionem fecerunt Scionæi, ad Braſidam ducem Lacedæmoniorum, qui tandem in eo bello dimicans cum Cleone mutuâ occiſione interfectus eſt. Vide Thucyd. *l.* 4. Melam, *l.* 2. *c.* 6. Scholiaſt. *in Ariſtoph. Veſp.*

SCIONE, oppid Macedoniæ apud Canaſtrum promontor. ad ſinum Thermaicum in peninſul. Palalenes. Vide *Steph.* Item urbs inſularis maris Ægæi, *Arrianus*.

SCIOS, pais agri Eretriæ in Eubœa.

SCIOTHERA, Græcè Σκιόθηρα ὄργανα, de horologiis à pleriſque accipi ſolent: quod admitti poteſt de illis, qui ſcripſerunt poſt horologia inventa. At prius σκιόθηρα eadem fuêre, cum πόλοις γνωμονικοῖς & ἡλιοτρόποις, machinæ videl. cum gnomone, ad colligendum inprimis ex umbrarum incrementis, quô die futurum eſſet Solſtitium æſtivum. Erant illæ inſtar pilæ aut ſphæræ, hinc πόλοι dicti *Ariſtophani*. Cujuſmodi *Sciotherum* in Achradine Syracuſarum viſebatur, ab Archimede fortè poſitum: primus autem inventor Anaximander fertur, cujus heliotropium ſeu *ſciotherum*, uti vocat *Laertius*, licèt horologium non fuerit, utpote horarum uſu tum adhuc ignoratô, ad formam tamen horologii deſcriptum fuiſſe videtur. Nam & gnomonem erectum habebat, ad umbrarum incrementa & decrementa notanda; lineas item XII. in hemiſphærio vel polo ſignatas, ex numero partium diei æquinoctialis, per quas umbra decurreret. Solis itaque Mathematicis tum uſui erant & Aſtronomis, nec ullius in vita civili uſus, niſi quatenus populus ex iis diſcebat ſolſtitiorum & æquinoctiorum dies, quô fine publicis locis urbium poni conſueviſſe, ex Scriptoribus diſcimus. Vide de iis pluribus agentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 632. & *ſeqq.* nec non hìc paſſim: de *Sciothericis* verò *Horologiis* ſuprà, in voce *Sciatherica*.

SCIPIADÆ, patronymicum pro *Scipionibus*. Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 170.

Scipiadas duros bello. —— ——

Idem *Æn. l.* 6. *v.* 842.

—— Aut geminos duo fulmina belli.
Scipiadas, cladem Lybiæ? ——

Silius *l.* 7. *v.* 107.

—— Aut ubi nunc ſunt fulmina belli
Scipiadæ. —— ——

SCIPIO, Conſulum apud Romanos geſtamen fuit. Vopiſc. *in Aureliano, c.* 13. *Nam te Conſulem hodie deſigno* (verba ſunt Valeriani ad Aurelianum) *ſcripturus ad Senatum, ut tibi deputet* ſcipionem, *deputet etiam faſces.* Et quidem veteres Conſules *ſcipionem* geſtabant triumphi tantùm die, aut aliis diebus feſtis, uti docet Juvenal. *Sat.* 10. At ſub Imperatoribus quotidie cum Conſules geſtabant & cum ſcipione Curiam ingrediebantur. Imò nec Conſules ſolùm, ſed & Conſulares, ſcipionem ſervabant, velut inſigne dignitatis olim habitæ. Ex ebore fuiſſe, res notiſſima: in apice aquilam habuiſſe, diſcimus ex Juvenali *d. l. v.* 43.

Da nunc & volucrem, ſceptrô quæ ſurgit eburnô.

Peculiare quid habuit Anaſtaſii Imperatoris ſcipio Conſularis, ut in quo aquilam corolla laurea ambibat & includebat, cui tria imminebant virorum capita, uti in Diptycho Leodienſi videre eſt. In Bituricenſi verò aquila alis expanſis circulum vel orbem amplectitur, in quo viri, Imperatoris fortè, effigies delineata. Poſtmodum Phocas Imperator, pro ſceptro aquilifero, crucem aſſumſit, quod cœteri ferè deinceps Auguſti uſurpavêre, ut docet Car. du Freſne *Diſſertat. de infer. ævi Numiſm. num.* 11. Vide quoque ſuprà ubi de *Sceptro*.

SCIPIO Cornelius, à quo Scipionum gens patritia initium habuit, teſte Macrobiô *l.* 1. *Saturn. c.* 6. patrem luminibus carentem pro baculo regebat, quem *Scipionem* Grammatici vocant.

L. Cornel. SCIPIO, Conſul An. 456. Urb. Cond. cum Cn. Fulvio Maximo, devicit Tuſcos prope Volaterram, Liv. *l.* 10. Cn. Cornel. Scipio, Aſina dictus, Conſul cum C. Duilio Nepote, A. C. 494. & A. Atilio Calatino, An. 501. victus & cum 17. navibus captus eſt, priori Conſulatu: ſed annô poſt Aleriam, in Inſula Corſica, aliaque loca cepit, votô Tempeſtati, cui templum pollicitus eſt, factô. Inde in Sardiniam trajiciens, Hannonem Pœnorum Ducem ſuperavit. Poſteriore, 200. horum naves devicit, cepitque Panormum. Liv. *l.* 17. Val. Max. *l.* 5. *c.* 1. Zonar. *in Annal. &c.* Pater Cn. Cornelii Scipionis, qui An. Urb. Cond. 533. cum M. Minutio Rufo Conſul, Iſtrianos debellavit, & P. Corn. Scipionis, vide infrà.

P. Cornel. SCIPIO, cum quo primùm Imperatore Annibal ſigna in Italia contulit. Hic Conſul cum Tiber. Sempronio Longo fuit, An. Urb. Cond. 536. quô ſecundum bellum Punicum ortum eſt. In Hiſpaniam profectus, ut ibi Annibali ſe opponeret, auditô, illum jam in Gallia eſſe Rhodanumque trajeciſſe, remorari eum conatus eſt. Proin parte copiarum fratri datâ, ut Aſdrubalem in Hiſpania perſequeretur: ipſe ad exercitum circa Padum hærentem pervenit. Hic primum ad Ticinum prælium, quô Romanis victis, ipſe Scipio vulneratus in hoſtium manus perveniſſet, ni à Publio filio fortiter fuiſſet defenſus. Dein cum fratre multas in Hiſpania An. Urb. Cond. 542. victorias conſecutus, res geſſit memoratu dignas, demum in quodam prælio adverſus hoſtes inito, dum ſe offert, ubi plurimum periculi erat, ſubitò occiditur, fraude hoſtium, & ſuorum perfidiâ, ab Aſdrubale & Magone victus: Cnejus autem in turre, quò ſe receperat, crematus eſt. Liv. *l.* 21. 25. 26. Polyb. *l.* 4. Florus, *l.* 2. *c.* 6. & 17. Eutrop. *l.* 3. *c.* 8. 9. Oroſ. *l.* 4. *c.* 17.

P. Corn. SCIPIO Africau. prioris fil. cujus vitam ac res geſtas C. Oppius, & L. Reginius literis mandavêre. Puer certis diei horis ſecretum templi petere ſolebat, putabâturque apud vulgus cum Jove loqui. Annum agens 17. à patre in caſtra ductus eſt, principiô belli Punici 2. Conſtatque jam tunc in congreſſu Annibalis primò circumventum ab hoſtibus ac ſaucium patrem liberâſſe, teſte Liviô & Plutarchô, *loc. cit.* In clade ad Cannas, partem nobilitatis Romanæ ſiſtere ſe, præliumque redintegrare compulit. Poſt patris patruique mortem, anno ætatis 24. in Hiſpania Carthaginenſes vicit, novamque Carthaginem cepit, unicô die ſponsâ Indibili, cum dote, inviolatâ redditâ, caſtitatis immortalem famam adeptus. Præliô dein in Bætica ingenti defunctus, Hiſpaniâ liberatâ, in Africam trajecit; ubi victô Annibale Carthaginem vectigalem reddidit. An. Urb. Cond. 553. poſtquam de Aſdrubale & Syphace, aliquoties inſignes victorias reportâſſet, An. Urb. Cond. 551. Secundô dein Conſulatu defunctus, An. Urb. Cond. 564. fratrem in Aſiam ſecutus eſt: inde redux, à fratribus Petiliis; peculatus accuſatus & proditionis, quòd filius ejus abſque lytro ab Antiocho remiſſus eſſet; non aliud

reſpondit, quam æquum eſſe, ut cùm eòdem die Annibalem viciſſet, ut in Capitolium, Diis gratias acturus, pergeret: ſic ſequutâ turbâ diſſolutum judicium eſt. Poſt hæc, Linternum ſe recepit, ibi in ſtudiis & literatorum commerciis reliquô vitæ conſumptô. Pater fuit P. Cornelii Scipionis, qui Patris in Aſiam comes, ibi captus eſt: Vide ſupra. Orator egregius: Cicero *in Bruto*. Liv. *l.* 23. *& ſeqq.* Aur. Victor. *de Vir. Illuſt.* c. 49. Plutarch. *in Scip.* Florus, *l.* 2. *c.* 6. *Polyb. Eutrop. Oroſ.* &c.

SCIPIO L. Cornelius, cognomine *Aſiaticus*, fil. Publii Scipionis, Africani frater, quem in Hiſpaniam & Africam ſecutus eſt, Conſul An. Urb. Cond. 564. dux belli contra Antiochum delectus, Publium fratrem legatum habuit, Antiochôque prope Sardes, in campis Magneſiæ, memorabili prælio victô, *Aſiatici* elogium meruit. A Catone dein accuſatus pecuniæ publicæ malè adminiſtratæ, condemnatuſque in carcerem cùm duceretur, à Graccho, Scipionis Africani genero, liberatus eſt, interim bona ejus fiſco addicta: innocentiâ poſtmodum ſerò emicante. Liv. *l.* 38. Aur. Victor, *de Vir. Illuſtr.* c. 53. Eutrop. *l.* 4. *c.* 2. &c. Vide & *Lucius*. Addo ſaltem, quod *Centum triginta ſeptem urbium ſimulachra in triumpho duxiſſe*, legitur apud Livium *Dec.* 4. *l.* 7. *in fin.*

SCIPIO Publ. Æmilianus, qui & *Africanus Minor* ab Africani majoris filio adoptatus (fil. enim erat L. Æmilii Pauli) Carthaginem An. 608. Urb. Cond. & Numantiam, An. Urb. Cond. 620. duas urbes popul. Romano inimiciſſimas evertit: tandem immaturâ ætate domi ſuæ dormiens interfectus eſt, non ſine ſuſpicione dolô id Gracchorum factum. Literatorum hic Scipio Mæcenas, & ipſe literatus, tum militiæ, tum in urbe Polybium & Panætium ſecum habuit ſemper. Bis Conſul, ſecundâ vice munere functus eſt, An. Urb. Cond. 620. Obiit An. 625. Liv. *l.* 48. *&* 52. Vellej. Patere. *l.* 1. *&* 2. Aurel. Victor, *de Viris Illuſtr.* c. 58. Cic. *in Bruto*, *Polyb. Appian. Eutrop. Oroſ.* &c.

SCIPIO Naſica Cn. Corn. Scipionis, qui unà cum fratre in Hiſpania cecidit, fil. à Senatu vir optimus judicatus; Matrem Deûm tunc primùm advectam, apudque virum optimum ex oraculo divertentem hoſpitiò excepit. Cùm adverſus auſpicia Conſulem ſe à Graccho nominatum comperiſſet, magiſtratu ſe abdicavit. Cenſor ſtatuas, quas ſibi Conſul quiſque in foro per ambitionem ponebat, ſuſtulit. Conſul Delminium Dalmatiæ urbem ſuperavit. Imperatoris nomen à militibus, & à Senatu oblatum triumphum recuſavit. Eloquentiâ primus, juriſconſultiſſimus, ingeniò ſapientiſſimus fuit, unde *Corculum* dictus, teſte *Cæcilio*. Plura de eo Liv. *loc. cit.* Scipio item, qui Serapio cognominabatur, propter ſimilitudinem Suarii cujuſdam negotiatoris. ob id erat in Tribunatu plebis admodum gratus, dignuſque Africanorum familiâ: nec erat in bonis funeris impenſa: aſſes ergo contulit populus, ac funus elocavit, quaque præferebatur, flores è proſpectu omni ſparſit. Hanc hiſtoriam habes apud Plinium conſcriptorem *l.* 21. *c.* 3. *Scipio* Africani fil. ponitur, inter eos, apud Val. Max. *l.* 3. *c.* 5. qui à parentibus claris degeneraverunt. Inter eruditos tamen à Cicerone *in Bruto* his verbis deſcribitur: *Scipio Africanus filium habuit illum, qui minorem Scipionem à Paulo adoptavit: qui ſi corpore valuiſſet, in primis eſſet habitus diſertus. Indicant tum oratiunculæ, tum hiſtoria quædam Græca ſcripta de Caſſina.* Hæc ille. Plutarchus *in Africano*, nihil de eo ſe compertum habere dicit, niſi eum Præturam geſſiſſe, & in eâ conſequendâ, à Circejo patris ſcribâ, adjutum fuiſſe. Hic Scipio Romæ primus aquâ horas diviſit æquè noctium ac dierum, An. Urb. Cond. 595.

SCIPIO Naſica, nepos prioris, fil. Conſulis, qui cùm Cenſor eſſet, Capitolium porticibus ornavit. Privatus ſemper vixit, ex illis unus, qui contra Tiberium Gracchum, Legis Agrariæ authorem, inſurrexêre. Vellej. Patere. *l.* 2. *c.* 1. 3. Vide & *Publius*.

SCIPIO, Pompeji M. ſocer; poſt bellum Pharſalicum inter Pompejanos bellum reſovens, in Africam ſe recepit cum exercitu & Catone, Jubâ etiam rege adſcitô. Qui primò feliciter adverſus Cæſarianos pugnans, victus tandem cum exercitu occubuit. *Scipionem*, cognomento *Salutionem*, è Corneliorum familiâ, alioquin virum deſpectiſſimum, inter præliandum in Africâ, perinde ac exercitus ducem Cæſar præpoſuit: quod cognoſceret adverſarios vetuſtô quôdam confidere vaticiniô, ut ſemper in Africâ vincere fatale Scipionum generi foret. Plut. *in Cæſare*. *Scipio* prior, in veteribus monumentis, dicitur *Q. Metellus Pius Scipio Imper.* quòd Naſicæ fil. cùm eſſet, in genus hæreditatemque Metelli Pii adoptatus inde cognomen *Metelli* tulerit. Is autem filiam morte P. Craſſi viduam Pompejo in matrimonium dederat, & ab eo contra Conſulatum, ac ne cauſam de Decimis diceret, acceperat.

SCIPIO, cohortis in Mauritania præfectus, per centuriones præmiſſos, qui Maurorum animos Vitellio conciliarent, oppreſſus. Tacit. *Hiſtor. l.* 2. *c.* 59.

SCIPIO Ammiratus, ſcripſit de familiis regni Neapolitani, & Reipubl. Florentinæ, ut & hiſtoriam Tuſciæ, &c. Obiit A. C. 1603. *Scipio Cappacius*, & *Rovitus*; ſcriptis, in regno Neapol. inclyti. Laurent. Craſſus, *Elog. Literat.*

SCIRA, locus in Attica. *Euſtath.* Item *Scira*, feſtum Athenienſibus peculiare, in quo umbracula ac ſcenæ fiebant, de quibus Gyraldus copioſè *in l. de annis & menſibus*. Hinc menſis Σκιροφοριὼν, cujus meminit Æſchines *contra Cteſiph. Ajunt autem*, inquit Harpocrates, *σκίρον eſſe umbellam, cum qua ex Acropoli, in locum quendam, nomine Σκίρον, eunt, Minervæ ſacerdos, etiam Neptuni & Solis: eam autem geſtant Eteobutadæ*, apud Joh. Marshamum *Canone Chron.*

SCIRADIUM, promontor. Atticæ videtur, ad Saronicum ſinum; Plut. *in Solone*.

SCIRAPHION, locus ubi conveniebant, qui teſſeris ludebant. Steph. in *Sciras*.

SCIRAS, Ægina quondam dicta, unde Minerva *Sciras* appellata. Strabo *l.* 9.

SCIRATÆ, Indiæ populi ſimis naribus, apud quos inuſitatæ magnitudinis olim ſerpentes fuiſſe, teſtatur Ælian. *de Anim. l.* 26.

SCIREBURGIA, vulgò SHEPTON, aliàs SEIREBURNIA, & SCHIREBURNIA, civitas fuit Epiſcopalis Angliæ & Saxonum Occidentalium, cujus ſedes Sariſberiam tranſlata. Nunc oppid. eſt Comitatus Somerſetenſis, 15. leuc. à Sariſberia in Occident.

SCIRI Dii, vide infrà *Salymi*.

SCIRI, populi Galatiæ. Item Pæoniæ, *Stephan.*

SCIRIA, apud Tertullian. *de Pallio c.* 4. ubi de Hercule apud Omphalen hæ[r]ente: *Credo & jubas pectinem paſſas, ne cervicem enervem inureret ſciria leonina*: Græcè σκιρία vel σκιῤῥία, *durities*, *rigor* eſt, qualis eſſe ſolet in pellibus non confectis, quas Græci ἀδεψήτους & ἀμαλάκτους appellant. Cujuſmodi leonina illa fuit, quam geſtavit Hercules, dura enim & inflexibilia eſſe non confecta coria pernotum eſt; ut contrà lenta & mollia, quæ confecta. A Græco σκιῤῥὸς, unde & σκιῤῥοὶ θεοὶ, apud Tyrium Maximum & Theodoretum, i. e. *rigidi* & *inexorabiles Dii*, Salmaſ. *ad loc. Tertull.*

SCIRIFICUS, in Africa, Abdulacô ultimô Merinæ gentis occiſô, regnum rapuit: poſtea ipſe à Saido ex Oatarenorum familia regnô Fezzæ exutus eſt, quod hic cum poſteris tenuit. Hujus dein regnum rurſus evertit *Scirificus Haſcenus*. humili locô natus, verùm vafer, Philoſophiæ vel Magiæ potiùs ſtudiis deditus. Hic genus ſuum ad priorem Scirificum Mahometem referens affectatâ ſanctimoniâ plebem in ſuas partes pertraxit: utque filios ei chariores redderet, illos Mecham ad viſendum Mahometis ſepulchrum miſit: reduces cùm Mahometi Feſſano Regi commendaſſet, is alterum Hametem, in Schola Modoracenſi cathedrâ donavit, alterum Mahometem filiorum ſuorum Præceptorem inſtituit. Mox pater, ſub prætextu Luſitanos pellendi, filiis militem colligendi facultate præfecturiſque impetratis, illos in tantum auxit, ut Rege victô & trucidatô ſceptrum tandem in ſe tranſtulerint, A. C. 1550. Vide Thuan. *Hiſt. l.* 5.

SCIRITIS; Dodecapolis Cariæ, qui in eâ habitant *Scíritæ*, *Steph.*

SCIRON, latro fuit, cujus oſſa quum in mare cecidiſſent, in ſcopulos converſa feruntur, quæ adhuc *Scironia ſaxa* vocantur. Ovid. *Met. l.* 7. *v.* 443. *ſ.*

Tutus ad Alcathoën Lelegeïa mœnia limes
Compoſito Scirone patet: ſparſiſque latronis
Terra negat ſedem, ſedem negat oſſibus unda.
Quæ jactata diu fertur duraſſe vetuſtas
In ſcopulos, ſcopulis nomen Scironis inhæret.

Fil. fuit Canethi & Heniocles. Locum in Megara habitavit, quem dixerunt *Petras Scironidas*. Viatores ſpoliatos præcipites agebat. Alii tradunt, hoſpitibus jejunare coactis, panem pedibus offerre conſueviſſe & apprehendentes, calcibus in mare de præcipitio deturbâſſe. Megarenſes ſcribunt, bonum virum fuiſſe: & ejus filiam Endeidem Æaco Jovis filio nupſiſſe: & ex his natos eſſe Peleum & Telamonem. Hunc Theſeus interfecit. Ovid. *ep.* 2. *v.* 69.

Cùm fuerit leſſus Sciron, torvuſque Procruſtes.

Ubi alii *Scyron*. Propert. *l.* 3. *El.* 15. *v.* 11.

Nec tamen eſt quiſquam ſacros qui lædat amantes.
Scironis media ſit licet ille via.

Nic. Lloydius.

SCIRON, mons Atticæ in ora inter Megara & Corinthum, ubi *Scironia ſaxa*, & *Scironides petræ*, Straboni *l.* 9. à *Scirone* latrone dicta, non procul à Piræeo in mare inſtar ſcopuli 6. mill. paſſ. porrecta, teſte Solino, *c.* 13. Seneca *in Hippolyto*, *v.* 1023.

Et ſcelere petræ nobiles Scironides.

Σκειρωνίδες πέτραι dicuntur etiam Euripidi *in Hippolyto*. Eſt & promontor. Phthiotidis ad ſinum Maliacum, in quod Thermopylæ terminantur. Claudian. *de bello Getico*, *v.* 188.

Thermopylæ: vaſtata mari Scironia rupes.

Nic. Lloydius.

SCIRON, peculiare nomen Argeſtæ ſive Chauri, qui Athenienſibus ſic dictus eſt, quòd ex Scironiis ſaxis illum ſentirent: hinc non aliis eô nomine notus. Idem in Ponto Euxino *Thraſciæ* habuit nomen. In turre octogona Andronici Cyrreſtis, quæ Athenis magna ex parte hodieque viſitur, ventus hic exprimitur ſpecie juvenis barbati ac palliati, cum ocreis, ſicuti Boreas; ſed inſuper urnam manu aquâ plenam invergit. Sic, licèt alibi locorum nubes diſſipet, Athenis tamen pluvium eum fuiſſe, oportet. Plura de his vide apud Jacobum Sponium *Itiner. Græc. Part.* 2. *p.* 178.

SCIRON Alter, Maximinus Imperator ob ſævitiam cognominatus legitur, apud Capitolin. *in eo. c.* 8.

SCIROS, locus & habitatio eſt Arcadiæ apud Parrhaſios; cujus incolæ *Scíritæ* vocantur. Vide *Steph.*

SCIRPHÆ, urbs Phocica, *Steph. Scirphebæ* legit *Aldi* codex.

SCIRPUS, Græcè φλεὼς, ſui generis, inter ea, quæ præter ſalicem ligaturis utilia ſunt, memoratur Plinio *l.* 16. *c.* 37. *Nec in fruticum, nec in veprium cauliumque, neque in herbarum, aut alio ullo, quam ſuo genere, numerentur meritò* ſcirpi *fragiles paluſtreſque.* Ejus uſus multiplex. In filo & in *ſcirpo* nectebantur corollæ, Tertullian. *de coron. mil.* ubi tamen per ſcirpum philyram vult intelligi, de qua dictum. Cætera Plinii iterum verbis expediemus, d. *l. ad tegulum tegeteſque: è quibus, detractô cortice, candelæ luminibus & funeribus ſerviunt. Firmior in quibuſdam locis eorum rigor.*

Namque

Namque iis veliſicant non in Pado tantùm nautici, verùm & in mari piſcator Africus, præpoſterò more, vela intra malos ſuſpendens. Et mapalia ſua Mauri tegunt: proximeque æſtimantes hoc videntur eſſe, quo inferiore Nili parte papyri ſunt uſu. Quibus in poſtremis verbis cauſam dat, quare, cùm papyrus ſit Nilotica propriè planta, *ſcirpus* quoque *papyri* nomine fuerit inſignitus, nempe à ſimilitudine & uſu, de quo utroque diximus ſuprà, ubi de *Papyro* & *Phleo*. Addam ſaltem, *fiſcellæ ſcirpeæ* nomine appellati in vulgatis Biblus Exod. c. 2. v. 3. inſtrumentum ſeu navigiolum, quo Moyſes expoſitus, ut e pluribus videre eſt apud Thomam Bartholinum *de Puerperio Veterum.* ex papyro enim fuiſſe, Joſephus & Clemens Alexandrinus tradunt. Certè & *inſtrumentorum ſcirpeorum* Eſaias meminit c. 19. v. 7. ubi Æthiopiam *mittere Legatos & inſtrumentis ſcirpeis per ſuperficiem aquarum* uti, ait. Sed de hujuſmodi navigiis etiam nos ſuprà egimus. De *Scirpeis* verò *ſimulachris* Argeorum quotannis olim Romæ, in Tiberim præcipitari ſolitis, à Veſtalibus virginibus, vide ſuprà aliquid ubi de *Majo* menſe.

SCIRTHARI, Dalmatiæ populi Plin. *l.* 3. c 22.

SCIRTIANA, Macedoniæ urbs inter Lychnidum & Heracleam, *Antonin. Sertiana*, & *Scirtiana Simlerus* legit.

SCIRTONIUM, urbs Arcadiæ, Steph. *ex Pauſan. l.* 8.

SCIRTUS, fluv. Syriæ, per Edeſſam fluens, in Euphratem. *Calliſt. Euagr. Cedr. Zonaras.*

SCIRUS, vates fuit Eleuſinis, unde Minerva *Sciras* dicta.

SCIRUS, Arcadiæ vicus, Atticæ campus & fluv. mons inter Megara & Corinthum. *Steph.* Pauſan. *l.* 8. *Strab.*

SCISMAS. Vide *Syſinas.*

SCISMASAR Vetus, apud Mich. Scotum *de Phyſionomia c.* 6. *eſt augurium, quando tu vides hominem poſt te, vel avem pauſantem, ita quod ſit tibi dextro latere: iſtud enim tibi malum ſignum* &c. Ei oppoſita fuit *Sciſmaſar Nova*, de quo augurii genere ſuprà in voce *Scimaſarnova.*

SCISSOR, ſervus erat apud Romanos, decorò manuum geſtu cibos *ſcindendi* præminiſtrandique in conviviis Artem edoctus. Poſtquam enim Structor menſam inſtruxiſſet & proprium convenientemque cibum appoſuiſſet, aderat *Sciſſor*, qui eum peritè divideret & epulantibus miniſtraret: quos ambos unà producit Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 120.

Structorem interea, ne qua indignatio deſit,
Saltantem ſpectes, & Chironomanta volanti
Cultellò: donec peragat dictata Magiſtri
Omnia: nec minimo ſanè diſcrimine refert,
Quò geſtu lepores & quò gallina ſecetur.

Ubi per *Chironomanta* intellige *Sciſſorem*, quòd *manus ducens artificiosè omnia incideret*, ſic appellatum, à ſcenica conſuetudine nomine traductò. Ita & Sidonius Apollinaris *l.* 4. *Apicios epulones & Byzantinos Chironomantas*, memorans, de iiſdem accipiendus eſt. Ritum eleganter deſcribit Seneca. *Ep.* 47. *Cum ad cœnandum diſcumbimus, alius ſputa detergit, alius reliquias temulentorum ſubditus colligit, alius pretioſas aves* ſcindit, *pectus & clunes, certis ductibus circumferens manum eruditam, in fruſta excutit.* Quod dum fiebat, organa, tibiæ, variaque alia, hydraulica inprimis, inſtrumenta perſonabant. Petronius, *Proceſſit ſtatim* Sciſſor, *& ad ſymphoniam ita geſticulatus laceravit obſonium, ut putares Darium Hydraule cantante pugnare.* Idem *Carptor* dictus eſt; Petron. iterum, *Non minùs Trimalcio ejuſmodi methodio lætus, carpe inquit. Proceſſit ſtatim Sciſſor.* Hinc Juvenalis *Sat.* 9. *v.* 109.

—— —— *Audiet & quæ*
Finxerunt pariter Librarius, Archimagiri,
Carptores.

Diribitor idem Appulejo vocatus videtur *Metam. l.* 2. niſi potiùs hi panem diribebant: mutuatà à Comitialibus & Judiciariis Diribitoribus appellatione. Fuiſſe enim penès aliquem ſervorum Tricliniarium hanc panis diſtributionem, Juvenalis docet *Sat.* 5. *v.* 66. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, Lipſium *Saturnal. Serm. l.* 1. *c.* 2. Tit. Popmam *de Operis Servorum*, Thomam item Dempſter. *Paralip. in Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 29. ut & ſuprà in voce *Carptor.* Sed & *Sciſſor*, apud Ægyptios olim, dicebatur unus ex tribus illis, quibus cadavera condiendi cura incumbebat, vide ſuprà *Grammaticus.*

SCISTA, trivium eſt Phocidis, inter Delphos & Daulium, cujus Poëtæ meminêre, præſertim *Euripid.* & *Sophocl.*

SCITALUS, fullonis cujuſdam nomen, ob inſignem improbitatem, in Comœdiis traducti. Vide Schol. *in. Equit.* Appellatur & *Sciron.*

SCITHÆ, oppid. Thraciæ ſeu Macedoniæ, apud Potidæam, *Steph.*

SCITHIACA, regio *Ptol. Scethis Calliſto, Campo Carmeli Ortelio* regiunc. Ægypti, ubi Scetis & Nitria.

SCITHOS, Steph. Eubœæ Inſ. Gentile *Sciathius.* Vide *Scyathos.*

SCITIA, pro Scotia quandoque reperitur: & *Scitæ* non ſemel in antiquis paginis pro Scotis legitur, ut Scotorum à Scythis origo innuatur. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

SCITTA, Hebræis poſterioribus *Scythopolis* dicta eſt, tanquam à Scythis: utpote qui non pauca linguæ ſuæ vocabula à Græca deducere amârunt. Qua de re vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 4. *c.* 9.

SCIURUS, vide ſuprà *Mures Moſcovitici.* Aliàs *Sciurus*, quaſi, σκίουρος, ab *umbra caudæ*, quid ſit, notum. *Nitedula* quoque nonnullis, nempe à *nitendo*, quod arbores Scandendo nitatur: cùm aliàs *Nitedula*, per quam mulier in fornice caſta Dominico Leono, quòd Venerem comeſta coërceat, à *nitore* caudæ habeat nomen, Græciſque hinc λαμπυρὶς dicatur. Vide aliquid ſuprà voce *Nitedula* & infrà *Vulpes.* In clypeo Foulquerio, *Sciurum* miniò rubentem erectumque in area argentea, limbò cœruleò liliis aureis conſitò eam circumdante, habes apud C. Segoing *Mercure Armorial. p.* 128.

SCLAVI, meliùs SLAVI, populi Scythiæ Europææ, qui in Illyricum demigrantes *Sclavoniæ* nomen indiderunt. Hi è Scythia egreſſi, Iſtriâ occupatâ, ſub Juſtino Imperatore totâ dein Græciâ, ſub Juſtiniano devaſtatâ, per fratres duos, Lechum Poloniæ, Zechum Moraviæ Bohemiæque regna condidêre, A. C. 550. A Conſtantino è Græcia ejecti, A. C. 783. etiam à Ludovico Pio repreſſi ſunt. A. C. 817. poſtquam Chriſtianam fidem, Bulgarorum exemplô A. C. 807. Urb. Cond 1618 Olymp 411. An. 2. ſuſcepiſſent. Cum iiſdem variò Marte bellum geſſit Ludovicus II. Imperat. A. C. 858 Cujus demum operâ, per Methodium, quibuſdam converſi creduntur, A. C. 862. Iterum coërciti ab Ottone M. A. C. 960. Canutum & Suenonem Danorum Reges ſummoperè infeſtârunt, circa A. C. 1130. ſed Valdemarus regnô potitus, illorum ducem Niclotum, in ſummas anguſtias redactum, Chriſtianiſmum ſuſcipere coëgit, A. C. 1161. Raptantem poſt hæc Sclaviam Marchionem Brandeburg. vicit Canutus, A. C. 1200. Poſtea, cùm hactenus proprios habuiſſent Reges, Hungaris tributarii. Vide in *Sclavonia.* Maxima ex parte Latina ſacra colunt. Linguâ utuntur omnium maximè extensâ: in quâ ſacra Cracoviæ fieri Jagielo Poloniæ Rex, à Miniſtris è Bohemia evocatis, permiſit, A. C. 1431. aliàs valde extenſi, nunc Sclavoniæ propriæ finibus conſtricti. De nominis origine vide Ægidium Fletcherum *in Ruſſorum Rep. c.* 13. Subjicitur hæc regio hodie partim regno Hungarico, partim Venetis & Principibus Auſtriæ. Duobus præcipuè fluminibus tota regio irrigatur, Savô, & Dravô, qui in Danubium corruunt. Sclavonicâ linguâ, quæ nonnullis *Windiſch*, & apud Latinos *Illyrica* appellari putatur, hodie omnium latiſſimè patet, ut quæ à mari Adriatico ad Oceanum Septentrionalem extendi videatur. Nam eâ utuntur Iſtrii, Dalmatæ, Boſnenſes, Moravi, Bohemi, Luſatii, Sileſii, Poloni, Lithuani, Pruſſeni, Scandinaviæ incolæ, Ruſſi longe lateque imperantes, Bulgari, multæque circumvicinæ regiones Conſtantinopolim ferè uſque, adeo ut ejus etiam inter Turcas frequentiſſimus ſit uſus. Σκλαβηνοὶ *Procopio*, *Sclavini Jornandi.* Vide Cluver. *Germ. Ant. l.* 3. *c.* 44. Quare autem *Sclavus* pro *ſervo* poni ſoleat, vide Voſſ. *de vitiis Sermonis l.* 2. *c.* 17. plura apud B. Rhenanum *Rer. Germ. l.* 1. tit. *Sclavini in Bojohemum & Moraviam*; it. *Sclavini in regionem Viſtulanam*, ſeu *Poloniam*; it. *Francorum de Sclavinis victoria*, cum *Notis* Ottonis JCti *p.* 250. 253. & 285.

SCLAVINA, ſeu SCLAVINIA, apud recentioris ævi Scriptores, veſtis eſt longior, ſagi militaris inſtar, *Sclavis*, ut videtur, familiaris, unde nomen. Eâ peregrinantes potiſſimùm uſos, docet Malbrancus *de Morinis l.* 10. *c.* 12. Unde juxta *palmam, peram & baculum*, in ſupellectile peregrinatoria, *Sclavina* quoque memoratur, apud Herbertum *de Miraculis l.* 3. *c.* 25. Valem fuiſſe Rabbi Kimchius ait, *Eſclavinam* eam vocans. Aliud quid apud Mauricium & Leonem Σκλαβηνὶς ſeu Σκλαβηνίσκιον eſt, jaculum ſcilicet levius, quô Sclavi utebantur, uti annotârunt *Rigaltius* & Meurſius, in *Gloſſ.* vide quoque Car. du Freſne *in Gloſſar.* ut & ſuprà, voce *Armilauſa.*

SCLAVONIA, apud Authores Latinos complectebatur antea Illyricum hodiernum, nempe Dalmatiam, Croatiam, Boſniam & Sclavoniam propriam; nunc continet tantùm hanc ultimam. Eſt illa pars Hungariæ ad Meridiem ubi aliàs Pannonia Savia, inter Dravum & Savum, ab Ortu in Occidentem extenſa, à Danubio prope Taurunum, uſque ad confinia Carniolæ & Stiriæ. Ejus major pars ad Ortum ſubeſt Turcis, ubi urbes Sirmium, Poſega & Gradiskia. Minor verò portio ad Occidentem ubi Zagrabia & Waraſdinum ad Dravum, Auſtriacis paret, cum Comitatibus Waraſdienſi, Zagrabienſi & Riſienſi ex parte. Vide Procop. *de bell. Goth. l.* 1. & 3. Blond. *dec. l.* 8. *Sanſonem, Miræum*, &c. Item ſuprà.

SCLISSA, ſeu SCRISSA, vide *Cliſſa.*

SCLOPUS Æolius, vide *Morketta*, it. *Sambucus.*

SCOBRITUM, vel VICUS S. VITALIS, vulgò S. VIAU EN RETS, memoratus in VITA S. Vitalis Angli, qualis in *Breviar.* Tiburtienſi legitur: *Erat cellulæ habitatio B. Viti in ipſo confinio Ratinſis, quodam in monte* Scobrit *nomine.* Ejuſdem Ludovicus Pius Aug. meminit, *in literis* datis A. C. 819. *Villam juris noſtri, nomine* Scobrit, *quæ eſt in pago Pictavo in Vicaria Ratinſi cum Eccl. S. Vitalis.* Locus itaque Galliæ, in Pictonibus, in pago Ratiatenſi vel Ratenſi, qui à Patrono Eccleſiæ loci & ab agro, in quo ſitus, *S. Vitalis in Ratenſi* poſtmodum dici cœpit. Calliſtus II. Pontifex *literis* datis A. C. 1120. pro Ratenſi *Raas* habet, & in Epiſcopatu Namnetenſi, cum *Monaſterio S. Filiberti* & cum *Machecol*, *Eccleſiam S. Vitalis de Raas*, ad Monaſterium Tinurtienſe vel Trenortienſe, pertinere ait. *Scobrito* proximus locus eſt *le Reſtail*, qui forſitan Gregorii eſt *vicus Ratiatenſis* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Ratiatenſis Pagus.*

SCOBS, veteribus Romanis in uſu fuit, ubi pavimentum detergendum. Excavabatur namque *foramen, in pariete Triclinii, proluendi pavimenti causâ. l.* 28. *ff. de ſervit. præd. urb.* quod ad analecta & vina profuſa in pavimentum exportanda paratum fuiſſe conjicit *Pignorius*: Cui profuſioni quâ ratione occurrerint Græci exponit Vitruvius *l.* 7. *c.* 4. bibulo nim. pavimento ex *carbonibus, ſabulô, calce & favilla mixtis.* Verùm non extante foramine, aderant ſervi, qui ſputa detergerent, & reliquias ſubditi temulentorum colligerent. Horat. *l.* 2. *Satyr.* 8. *v.* 10.

Hic ubi ſublatis, puer altè cinctus acernam
Gauſape purpureò menſam pertersit, & alter
Sublegit, quodcunque jaceret inutile, quodque
Poſſet cœnantes offendere.

Ad quæ & ſimilia *ſcobem* adhibebant. Unde idem *l. eodem Satyr.* 4. *v.* 81.

Vilibus in ſcopis, in mappis, in Scobe, *quantus*
Conſiſtit ſumtus? neglectis flagitium ingens.

Et Julius Baſſus apud Senecam *Rhet. l.* 4. *Controv.* 25. *Inter temulentas reliquias ſumtuoſiſſimæ cœnæ, & faſtidioſos ſub ebrietate cibos, modò exciſum caput humanum fertur. Inter purgamenta & jactus cœnantium & ſparſam in convivio* Scobem, *humanus ſanguis everritur.* Juvenal. item *Sat.* 14. *v.* 64.

Ergo miſer trepidas, ne ſtercore fœda caninò
Atria diſpliceant oculis venientis amici:
Ne perfuſa lutò ſit porticus: & tamen unâ
Semodio Scobis *hoc emendat ſervulus unus.*

Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Sed & *ſcobe auri* crines aſperſi, uti de Gallieno Imperatore habet Pollio, *c.* 16. & de Salomonis equitibus diximus alibi. Imò & *ſcobe auri argentique* porticus ſtratas, legimus apud Æl. Lamprid. *in Heliogabalo, c.* 31. *Scobe auri porticum ſtravit & argenti, dolens, quòd non poſſet & electri*: idque frequenter *quacunque iter fecit pedibus uſque ad equum vel carpentum, ut fit hodie de auroſa harena.* De eadem potui inſperſâ, adeoque plura in hanc rem vide ſuprà ubi *de Auri elimandi arte.* Hinc *Scobina*, idem quod lima, Græcè *ῥίνη* Tertullianus *Apologet. Ungulis deraditis Latera Chriſtianorum. At in Deos veſtros per omnia membra validius incumbunt aſciæ & runcinæ & ſcobinæ.* Ut qui limis deſcobinari ſolebant, ſicut Arnobius ait *adv. Gentes l.* 6. *Simulachra iſta, quæ vos terrent ---- ſunt argentum, aurum, teſta, lignum ---- ex incudibus & malleis nata, tornis raſa, deſcobinata limis --- runcinarum levigata de planis.*

SCOCEJUM, vulgò ESCOUCHI, vicus Galliæ ad fluv. Olinam, Quadrugiis Catugiiſque proximus. Ejus meminit Ordericus Vitalis, *Hiſtor. l.* 13.

SCODRA, urbs aliàs Dalmatiæ nunc Albaniæ, in Macedoniæ confinio apud Drilonem fluv. *Ptolem. Scutari*, & *Eſcodar* Turcis. Albaniæ regio præcipua, ab Epidauro ſeu Ragusâ 60. mill. paſſ. in Ort. ab Aſcrivio in medio 30. Satis ampla, cum arce munita, in colle. Ad Barbanam fluv. *la Bojana*, ubi ex Labeati palude effluit. Sub Turcis, à 200. annis, pace cum Venetis initâ, A.C. 1478. poſtquam à Turcis bis obſeſſa eſſet fruſtra, ſub Mahomete II. Fuit Epiſcopalis olim, 25. mill. paſſ. ab Olcinio, & ora maris Adriatici in Cæciam, paulò plus ab Antibaria 30. à Cattara in Ortum verſus montes, 83. à Raguſio in Eurum *Scadar* Slavis. Aliàs Regum Illyriorum ſedes. Hinc popul. *Scodrenſes*, *Baudrand. Scodrus* ibi mons altiſſimus, de quo Liv. *l.* 3. *dec.* 5. fortè qui aliis *Scardus.*

SCODRI, Indica gens *Dionyſio. Sodri* legit ejus interpres *Avienus. Sodras* hoc tractu nominat Diodor. Sic. *l.* 17. parte poſteriore. Ad Indi fluminis partes inferiores. *Sabracas* Curtii *l.* 9. *c.* 8. cenſet *Ortelius*, vitiosè, ut viſum *Jano Gebhardo.* Vide *Sambaſti.*

SCOENUS, fluv. Thraciæ, apud Maroneam Urb. mari Ægæo exceptus, Mela. *l.* 1. *c.* 16.

SCOFDA, urbs Weſtrogothiæ, juxta Tydam fluvium, 22. mill. paſſ. à Mariæſtadio in Meridiem, uti à lacu Venero, paulo minus à Scara in Ortum.

SCOLIS, mons, OLENIA PETRA Homer. è quo Lariſſus fluv. & urbs Achajæ, *Stephan.*

SCOLIUM, Græcè Σκολιὸν, ſubintellige μέλος, genus Carminis apud Græcos convivalis. Quamvis enim Socrates apud Platonem *in Protagora*, Muſicæ uſum in conviviis improbet illamque Euripides funeribus magis convenire, ad luctum mitigandum, aſſerat, tamen & Xenophon in epulis eam admittit, & Phemius apud Homerum *Odyſſ.* exemplô idem ſuô docet. Cùm autem ad choreas vel cantum convivantes accederent, minoribus poculis remotis, majuſculum κρατῆρα poſcebant, uti diſcimus ex Euripide *in Jone v.* 1177.

Ἐπεὶ δ' ἐς αὐλοὺς ἧκεν ἐς κρατῆρά τε
Κοινόν, γέρων ἔλεξεν, ἀφαρπάζειν χρεὼν
Οἰνηρὰ σκύφη μικρὰ, μεγάλα δ' εἰσφέρειν.

Quem in convivio circumferri ſolitum appellabant ᾄδων, quòd non liceret abſque cantu propinare vel excipere, ut videre eſt apud Tryphonem Gramm. ἐν Ὀνόμασι. Cantus autem vocabatur Σκολιὸν, de quo nomine inter Grammaticos non convenit. Nugantur de *Scolio* pede, ſic enim nominant Amphimacrum, quem tamen nihilò frequentius in illis invenias; cùm pedibus aut numeris à Pæane neutiquam differat, uti oſtendit Scaliger *de Arte Poet. l.* 1. *c.* 44. Similiter ludunt, qui κατ' ἀντίφρασιν nominatum ajunt, quaſi omnium facillimum & μέλος ὀλιγόστιχον, Schol. *in Ariſtoph. Ran.* τὸ γὰρ δύσφημον ἐπὶ τὸ εὐφημότερον μεταλαμβάνεται, ὡς τὸ μὲν τυφλόν. Nonnulli διὰ τὴν θέσιν τῶν κλινῶν σκολιάν, *à ſitu lectorum & convivarum obliquo*: vel ab obliquis tibiis, ſic nuncupatum volunt, de quibus tamen apud idoneos Auctores nulla mentio. Sunt qui ex Oro Grammatico ab oculis temulentorum, qui σκολιοὶ ſeu διεστραμμένοι, *diſtorti*, appellationem arceſſant. Scholiaſtes Ariſtoph. *in Veſpis* hinc ita nominatum vult, quòd à primo cœptum, nequaquam à proximo, ſed ordine flexuoſò ultroque exciperetur. Quæ ſententia Scaligero non diſplicet. Tres enim erant in conviviis cantiones recitandi modi, teſte Dicæarchô περὶ μουσικῶν ἀγώνων, apud Schol. *locò præfatò*. Unus, quum ὑπὸ πάντων id fieret, pluresque concinerent, ut in *Choris* & *Nuptiis.* Alter καθ' ἕνα, quum in conviviis aut feſtis ſodalitatibus, ſinguli per ordinem canebant. Tertium, cùm canebatur ἐναλλάξ, ſuccedebantque non ſeriatim, ſed, ut cuique viſum eſſet, à cantu myrti laurive ramus dabatur ei, qui magis idoneus judicaretur, aut quem ei, qui canere deſiiſſet, placebat eligere. Ratio enim *Scolia* cantandi hæc fuiſſe legitur: Qui primus ordiebatur, ramum myrti, dictum αἴσακον, thyrſi inſtar, manu tenens, incipiebat decantare carmen aliquod Simonidis, vel Steſichori vel Æſchyli, quodcunque adlibuiſſet, & continuabat quoad volebat, poſteà ramum cui lubebat porrigens, illi locum pergendi cantu, ubi is finiſſet, dabat; hic ſimiliter alteri, donec omnes cecinissent. Tum victori φθόϊς cedebat. Cùm Homericum recitabatur Poëma, laurus in myrti locum, & agnus in poculi ſubſtituebatur. Alii tamen malunt, à primo lecto cœptum, altrinſecus primo lecto datum ramum, ſimul cum cantionis jure: inde ab illo ei, qui ſecundus erat in adverſo lecto: ab hoc ei, qui exadverſum in altero ſecundo diſcumbebat; ita enim revera σκολιὸν erat, ſicut reptatio ſerpentum & quaſi ſerræ dentes. Auctor hujus carminis Terpander fuit, teſte Plut. *in Muſ.* Materia laudes virorum fortium: Unde vulgatiſſimum erat *Scolium*, dictum *Harmodius*, quòd frequentiſſimè cantaretur, in laudem Harmodii & Ariſtogitonis Tyrannicidarum, cujus mentio apud Ariſtophanem *Veſpis* & *Acharn.* Incipiebat, φίλτατ' Ἁρμόδι', οὔτοι πω τέθνηκας &c. Aliud de Admeto,

Ἀδμήτου λόγον ὦ 'ταῖρε μαθὼν,
Τοὺς ἀγαθοὺς φίλει,
Σῶν δειλῶν δ' ἀπέχου.
Δειλῶν ὀλίγα χάρις.

Ubi notanda τῶν ἀγαθῶν & τῶν δειλῶν oppoſitio. Similiter ab Euſtathio refertur unum ſuper *Il.* δ. relatum ad eorum fortitudinem, qui in oppidi Lipſydrii fuerant obſidione; ut alia omittam. Neque verò in hiſce ſolùm occupabantur *Scolia* ſed & in communibus ſententiis & adagiis & quocunque genere adhortationis ad bene beatéque vivendum. Sic enim Timocreon Rhodius in divitias *Scolium* concinnavit,

Ὤφελές σ' ὦ τυφλὲ Πλοῦτε,
Μήτ' ἐν γῇ μήτ' ἐν θαλάττῃ μήτ' ἐν ἠπείρῳ
Φανήμεν.
Ἀλλὰ Τάρταρόν τε ναίειν κ' Ἀχέροντα,
Διὰ σὲ γὰρ πάντ' ἐν ἀνθρώποις κακά;

apud Scholiaſtem *Ariſtoph. Ran.* In ejuſdem *Veſpis*, aliud incipit,

Χρήματα κ' βίαν Κλειταγόρᾳ τε κἀμοί,

Et ſcribit Plato *in Gorgia*, ocani *Scolio* ſolitum, ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον, τὸ δὲ δεύτερον, καλὸν γενέσθαι, τρίτον δὲ τὸ πλουτεῖν ἀδόλως. Aliud recitatur à Plut. *in Amator.* quod quoniam Græcas olet fœditates, indignum puris his Commentariis puto. Lyricorum verò uſus plurimus in Amoribus & Luſibus & Potationibus; in quibus exercuit ſeſe inprimis Sappho. Vide Scaligerum *loco citato.* A *Scolio* diverſum non videtur fuiſſe τὸ ὄρθιον μέλος, niſi quòd hoc ab unico, illud à pluribus, canebatur. Dicebatur verò ὄρθιον, non quòd *rectò ordine* procederet, ſed quòd *altâ & erectâ voce*, ut *Suidas* explicat, vel ſecundùm *Orthium modum*, caneretur. Sed & locô *Scoliorum*, integras aliquando Comœdias tractatas fuiſſe in conviviis legimus, quamvis non ad Menandri unguem edecumatas. Interea dum hoc pactô lætitiæ litabant Veterum τόρνια i. e. *oſſicula* ſeu *oſcilla* inſerebantur, rerum vices & incertitudinem, convivis in animum revocatura, qualibus in Sigillaribus Romani uſi, vel Auguſtus luſit, apud Sueton. *in eo c.* 8. §. 3. Fuit etiam *Scolia*, nomen poëmatis ab Origene compoſiti, plurima perplexa & obſcura continentis: Pericles quoque Leges ſuas, ad modum *Scoliorum*, ſcripſiſſe legitur, apud Ariſtophan. *Ran.* fortè non tam, ob perplexitatem, quam quod eôdem cum *Scoliis* metri genere illas voluerit hominibus inculcari. Vide Franciſc. Roſſæum *Archæol. Atticæ l.* 6. *c.* 6. Nec omittendum, ad Citharæ cantum cani *Scolia* conſueviſſe. Vide quoque ſupra, ubi de *Myrti ramo*: uti de *Scholiis*, quæ σχόλια Græcis ac *Commentariis*, ad oram librorum attexi, ſcriptioni explicandæ, ſolitis, Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Σχημάτιον.

SCOLOPENDRA, quod σκόλοπα ἐν τῇ ἰδῇ, *corniculum ſeu palum in extremo* geſtet, Arabibus *mater pedum quadraginta quatuor*, dicitur, tot enim præcisè habet; Hebræis נדל i. e. *centipeda*, numerô incertô pro certo poſitô: marinum inſectum eſt, de quo ſic Avicenna *l.* 4. *Fen.* 6. *Tract.* 6. ubi de animalculis, quorum morſus eſt venenatus: *Illud eſt animal notum; quia in aurem ingreditur. Plerunque eſt palmi longitudine. Ab unoquoque latere pedes habet viginti duos, & modò incedit antorſum, modò in poſteriora fertur.* Et quidem ἐπὶ τὴν οὐράν, *caudam versùs* ferri, Philoſophus quoque ait *Hiſt. l.* 4. *c.* 7. unde ἀμφικάρηνος Nicandro vocatur *Theriacῶν v.* 812. Sed *in aurem ingredi*, alibi non legitur. De iiſdem ita Plin. *l.* 9. *c.* 43. *Scolopendræ terreſtribus, ſimiles, quas centipedes vocant, hamô devoratô omnia interanea evomunt, donec hamum egerant, deinde reſorbent.* Idem integros populos, Treirenſes ſcil. ab iis ſedibus pulſos, refert ex Theophraſto *l.* 8. *c.* 29. contra morſus verò earum remedia exhibet paſſim. Vide & Voſſ. *de origine & progr. Idololatr. l.* 4. *c.* 14. & 75.

SCOLUS, mons in ora Bœotiæ ad Ortum apud Eteonon & oſtia Aſopi fluv. cum oppido cognomine. Fuit & Macedoniæ oppid. apud Olynthum urb. teſte *Strabone.* Stat. *l.* 7. *Theb. v.* 266.

Qui Scolon, denſamque jugis Eteonon iniquis,

Hinc proverbium: *Scolon ne proficiſcaris ipſe, ne alterum comiteris*: quò utimur, teſte *Euſtathio* enim ſignificatur, abſtinendum à convictu

victu alicujus, vel à loco, à quibus nihil ſit ſperandum boni. Nam *Scolos* apud Strab. *l.* 9. vicus eſt Bœotiæ ad radices montis Cithæronis inamœnus, incultus, infrugifer, de quo Plin. *l.* 4. *c.* 7. Nihilominus in Scolo, Bœotiæ pago, panis totius Græciæ laudatiſſimus fiebat Pauſaniâ teſte *in Bœotic.* Vide Bochart. *Geogr. p.* 473. *Nic. Lloydius.*

SCOLYMUS, Græcè Σκόλυμος, malè cum cinara ſeu carduo nonnullis confunditur, cinara enim ſeu cactus aut carduus Græciæ ignotus prorſus. At *Scolymum* in cibis Oriens & tota Græcia receperat. Plin. *l.* 22. *c.* 22. *Scolymum quoque in cibos recepit Oriens & alio nomine limonium appellavit. Frutex eſt nunquam cubitali altior, criſtiſque foliorum ac radice nigrâ, ſed dulci. Eratoſthenis quoque laudatâ in pauperis cœna.* Nempe radix illius edulis tantum Plinio. At Dioſcoridi herba ipſa, dum tenella eſt veſcendo decocta ſolet, haud ſecus atque aſparagi. Ἐπὶ σκολύμῳ καὶ τέττιγι, i. e. *tempore ſcolymi & cicadæ*, Heſiodus æſtatem conſtituit, Ἔργ. καὶ Ἡμερ. *v.* 580.

Ἦμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ, καὶ ἠχέτα τέττιξ κλ.

Quod ſecutus Ariſtoteles ἐπὶ σκολύμῳ, i. e. *ſcolymo florente*, mulieres avidiſſimas libidinis eſſe, ait in *Problem.* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 128. & 1286. ubi Cretas hodie cardui hoc genus *Aſcolimbron* vocare, addit: nec non Heinſium *Notis in Heſiodum.*

SCOMBER, Gallis, uti & Angliæ ac Belgis, *Maquerellus* vocatus, inter piſces littorales & erectos, non tamen ſquamoſos, ſed levi cute præditos, celeberrimus, etſi de eo benignè ſatis judicent apud Athenæum Diphilus & Niceſius, ſucci tamen eſt craſſi ac viſcoſi, & difficilis concoctionis: ac propterea, quò pinguedo ejus liquefcat, ſaliri ſolet. Ex ſanie verò putreſcentium eliquabant olim garum laudatiſſimum, de quo vide Plin. *l.* 31. *c.* 7. Hinc Martialis in *Xeniis*, *Epigr.* 102.

Exſpirantis adhuc Scombri *de ſanguine primo*
Accipe faſtoſum, munera cara, garum.

Dixêre id *Sociorum garum*, quia à Sociis Populi Romani apportaretur: quales Hiſpani, unde idem Poëta *in iiſd. Epigr.* 40.

Heſperius Scombri *temperet ova liquor.*

Nimirum Carthagine Novâ ſive Spartariâ fiebat: atque id tanti pretii, ut nullus, præter unguenta, liquor cariùs divenderetur, teſte Plinio *l.* 31. *c.* 7. Odoris tamen fuiſſe ingrati, indicat hoc Poëtæ antè memorati *l.* 7. *Epigramm.* 93.

Unguentum fuerat, quod onyx modò parva gerebat,
Olfecit poſtquam Papilus, ecce, garum eſt.

Uſum ejus hodieque eſſe Conſtantinopoli, traditum eſt *Bellonio.* Variam garorum confectionem docent *Geoponica* Conſtantino tributa, *l.* 20. *c. ult.* ubi legas, garum αἱμάτιον ſcil. *ſanguineum*, cæteris eſſe præſtantius, quod idem eſſe ac illud Sociorum videtur. Namque μέλαν id ſeu nigrum, *de Compoſ. Medic. l.* 3. Galenus vocat: πρωτεῖον i. e *primarium*, nominat Paulus Æginêta. Eò autem *nigrum* & *ſanguineum* dicebatur, quoniam conficeret ex piſcium cruore, qui nigroris iſtius cauſa. Vide Gerh. Joh. Voſſium *de Idolol. l.* 4. *c.* 26. *ubi Scombro ſubdit* Τράχουρον, *Gall. Maquereau baſtard, q. d. Scombrum nothum.* Involucra autem *Scombrorum*, ut & piperis, thuris aliarumque rerum emptarum, chartæ viles, ut notum, malorum præcipuè Poëtarum carmina. Unde verſus Catulli, *Epig.* 96. *v.* 8.

Et laxas Scombris ſæpe dabit tunicas.

Perſius quoque *Sat.* 1. *v.* 41.

—— *An erit, qui velle recuſet*
Os Populi meruiſſe, & cedro digna loquutus
Linquere nec Scombros metuentia carmina nec thus?

SCOMBRARIA, Hiſpaniæ inſula, parva admodum, ante *Scombrariam* promontor. & apud Carthaginem Novam à qua 24. ſtad. recedit. *Scombraria Ptolemæo*, quæ & Herculis, teſte Strabone *l.* 3. qui à multitudine *Scombrorum*, qui inibi capiuntur, ſic dictam tradit. Vide ſis illic *Caſaubon. Eſcombrera* hodie dici ſcribit *Florianus. Scombrera Baudrand.* in mari Mediterraneo in ora regni Murciæ, prope portum Carthaginis novæ. Vix circuitus 1. leuc. ſed 16. mill. paſſ. à Scombraria promontor. in Occaſum.

SCOMBRARIA, promontor. Hiſpaniæ Tarraconenſis apud Carthaginem Novam. *Saturni promontorium* Plinio, *l.* 3. *c.* 3. *Cabo di Palos*, hodie vocatur, teſte *Cluſio.*

SCOMBRUS, mons Thraciæ, Rhodopæ proximus, ab eo in Boream parum recedens, *Ariſtotel.*

SCOMIUS, mons Thraciæ, in confinio Macedoniæ è quo Strymon oritur, *Thucydid.* fortè idem Orbelo.

SCON. in nummis Conſtantii. *Signata Conſtantinopoli* eſt. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus.*

SCONA, oppid. Italiæ Locarno vicinum, in planitie, ad lacum Verbanum ſitum: ubi Dunorum familia, una ex quatuor Locarnenſium nobiliſſimis, ſedes inprimis ſuas & bona habet. Vide Joſ. Simlerum *de Rep. Helv.*

SCONA, oppid cum cœnobio Scotiæ in Perthia, ubi olim Scotiæ Reges coronabantur, ibi lapide repertô, Scotis fatali: de quo hoc diſtichon legitur:

Ni fallat Fatum, Scoti quocunque locatum
Invenient lapidem, regnare tenentur ibidem.

Vide infra.

SCONA, teſte Skenæô, in verbo *Scone*, vulgò *omnis Terra Scotis* vocatur, quia ex terræ mole & congerie exædificatur; quam Regni Barones, aliique ſubditi ibi comparentes, vel coronandi Regis causâ, vel ad Comitia publica, vel ad cauſas agendas & dicendas, coram Rege, in unum quaſi cumulum & monticulum conſtruebant, c. 1. §. 1. & 2. Et Malcolumus II dicitur dediſſe & diſtribuiſſe totam terram Regni Scotiæ hominibus ſuis: nihilque ſibi retinuiſſe in proprietate, niſi Regiam dignitatem & Montem placiti in villa de *Scona.* Eſt autem Mons placiti apud Scotos vel Mallbergium apud Anglo-Saxones, locus in quo Plebs in Mallum, i. e. placitum publicum conveniebat: qui Hibernis *parly hills.* Antiqui autem moris fuit, ut ſub dio & intra ſepimentum aliquod militare, ſecuritatis causâ, convenirent Compagenſes. Vide Henr. Spelmannum, *Gloſſar. Archæol.*

SCONS. in nummis Juliani, idem quod SCON. notat, vide *ſuprà.*

SCOPA, nomen villæ in Libya.

SCOPA, Mediaſtini olim inſigne, cujus præcipua opera fuit, in cœnatione *Scopis* mundanda. Hinc viſus Romæ, in pavimento vermiculato, homo cum *Scopa* & caniſtro, cum Inſcr. *Cornelius Servus. Mediaſtin.* apud F. Urſinum. Juriſconſultus *Scoparium* appellat, *l.* 8. *ff. de inſtruct. vel inſtrum. leg.* cujus operam tetigit Horat. *l.* 2. *Sat.* 4. *v.* 81.

Vilibus in ſcopis, in mappis, in ſcobe quantus
Conſiſtit ſumtus?

Et Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 59.

Hoſpite venturo ceſſabit nemo tuorum:
Verte pavimentum, nitidas oſtende columnas,
Arida cum tota deſcendat aranea tela.

Plautus item *Aſinar. Act.* 2. *Sc.* 4. *v.* 18.

Juſſin, ſceleſte ab janua hoc ſtercus hinc auferri?
Juſſin, columnis, dejicier opera aranearum?

Eodem pertinent illa Ulpiani *l.* 12 *ff. de inſtruct. vel inſtrum. leg. Item centones, ſyphones, funes, perticas quoque & ſcalas, & phormiones & ſpongias, & amas &* Scopas *contineri, plerique & Pegaſus aiunt. Et, item perticæ, quibus araneæ deterguntur: item ſpongiæ, quibus columnæ, pavimenta, podia exterguntur. Scalæ quoque, quæ ad lacunaria admoventur, inſtrumenti ſunt, quia mundiorem domum reddunt.* Et profectò, Mediaſtinus ſemper ſordidioris operæ fuiſſe videtur, tum in urbana, tum in ruſtica familia: vide inſignem hac de re locum apud D. Bernardum *Serm.* 2. *de Aſſumpt.* Apud Petronium hanc operam Lecticarius navavit, *qui argentum inter reliqua purgamenta Scopis cœpit everrere.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Et hæ vulgares *ſcopæ*: quibus ut ritè uterentur, *Deverram* invocabant, quam Pilumno adnectit Auguſtin. *de Civ. Dei. l.* 6. *c.* 10. At Apollinei Templi pulpita & pavimentum virentibus è lauru ſcopis everri conſueviſſe, Euripides ait in *Jone Act.* 1. qua de re vide Paſchalium *Coronar. l.* 8. *c.* 8. Sed & Scopæ ſeu *Scoparum* & virgarum diſciplina frequens in Monaſteriis, apud Romanæ Eccleſ. Scriptores, cui & Reges ſubjecti, uti de Henrico Andegavenſi Angliæ Rege quod Thomam Cantuarienſ. Archiepiſcopum neci dari curâſſet, legimus apud Matthæum Paris *in Henrico II.* Neque verò ſemper *ſcopis* cædebantur rei, ſed aliquando *ſcopam ferre* pœnitentiæ loco fuit. *Chron.* Montis-Sereni A. C. 1213. *Nudis pedibus, in veſte nigra, ſcopam ferens —— pedibus ejus proſtratus* &c. Vide quoque ſuprà *Conuza.*

SCOPADÆ, Theſſaliæ populi *Scholiaſt. Theocriti.*

SCOPAS Ætolorum Prætor, qui Acarnanibus arma intulit, A. M. 3754.

SCOPAS, Syracuſius, plinthion ſive lacunar, ad horas inveniendas excogitavit multaſque res alias organicas & gnomonicas, numeris naturalibuſque rationibus inventas & explicatas reliquit, Vitruvius *l.* 9. *c.* 9. Vide de illo Salmaſ. *ad Solin. p.* 636.

SCOPAS, marmorarius Sculptor, inſignis, unus ex iis, qui Mauſolæum cælaverunt, Plin. Ejus meminit Horatius *Carm. l.* 4. *Od.* 8. *v.* 6.

Quas aut Parrhaſius protulit aut Scopas,
Hic ſaxo, liquidis ille coloribus.

Cùm verò omnes columnæ hujus Templi cælatæ eſſent, ex iis 36. cælatæ ſunt uno à Scopa, Plin. *l.* 36. *c.* 14. Inſuper & ærificus fuit, inter æris enim artifices recenſetur eidem *l.* 34. *c.* 8. neque λίθινα ſolùm ἀγάλματα, ſed etiam æreas ſtatuas, inter ejus opera recenſet Pauſan. *Eliac. l.* 2. qui eundem Tegeatis Minervæ Templum architectatum eſſe, tradit in *Arcadicis*, quum vetus eorum ædes incendiò conſumpta eſſet, Olymp. 96. annò ult. Sed & in Mauſoli ſepulchro cælando cum aliis artificibus tribus certâſſe dicitur, Plin. *l.* 36. *c.* 5. Vide de eo Salmaſ. *ad Solin. p.* 813.

SCOPE, inſula in mari Rhodienſi, Plin. *l.* 5. *c.* 31. Vicus in Libyæ Nomo. *Ptol.*

SCOPELIANUS Clazomenius, Herodis Attici præceptor.

SCOPELOS, inſula multiplex: una maris Ægæi, ſatis culta, apud Magneſiam promontor. Theſſaliæ, Sciatho proxima, *Scopeli* nunc, teſte *Baudrandô.* Altera in mari Ionio apud Cephalleniam inſul. *Capo Ducato Moletto.* Alia Plinio *l.* 5. *c.* 31. inſula parva Aſiæ, ante Troadem urb. Phrygiæ. Item urbs ad Vardanum fluv. in Sarmatia Aſiatica, *Ptolem.* Alia urbs Thraciæ mediterraneæ, Develto urbi finitima, ab ea Hadrianopolim verſus recedens, *Iſcheboli* vulgò, teſte *Leunclavió.* Scopi dici videtur apud *Steph.* Populi Scopeni. Aliàs vox Græca Σκόπελος, Latinè *ſcopulus*, nota eſt, περὶ ἄκρων quoque Græcis & ἀκρωρείαι, ſcopulus ſcilicet in metæ acumen ſubrectus. Quâ notione occurrit, apud Heronem in *Geodæſia.* Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 681.

SCOPIA, pluralis numeri urbs Dardanorum in Myſiæ ſuperioris & Macedoniæ confinio *Scupa* dicitur *Ptolemæo*.

SCOPIA Extrema, Doridis promont. *Ptolem.* quod *Straboni Termerium* dicitur, teſte *Villanovano*.

SCOPIUM, Theſſaliæ oppid. Polyb. *l.* 5. *Cedren.*

SCOPIUS, mons Macedoniæ, Plin. *l.* 4. *c.* 10. Item Thraciæ mons & Bithyniæ fluv.

SCOPULI, qui inter Sidonem & Sareptam ſunt in tribu Aſer, Tyrius *l.* 7. *bell. ſacri c.* 13.

SCOPUM, oppid. Armeniæ minoris, *Curopal. Zonaras.*

SCOPUS, locus juxta Hieroſolymam. Joſeph. *Bell. Jud. l.* 2. *c.* 22.

SCORALIA, vulgò SCORAILLE, aliàs ESCOURAILLE, vetus Galliæ caſtrum ſummo in monte poſitum, in Arvernia ſuperiore non longè à Mauriaco, expugnatum à Pipino, A. C. 767. Hoc poſtea Guido de Scoralia & Radulfus frater ejus, circa A. C. 1100. majori Eccleſiæ Arvernorum civitatis dederunt. Item caſtrum in confinio pagi Arverni & Burbonenſis, ad Andelorum amniculum, qui in Elaver defluit, non procul ab Aqua Sparſa, & à Monte Pancerio: vulgò *Eſcuroles.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SCORBUTUS, morbi notum genus, Septentrionalis primum Balthici maris oras qui accolunt, illiuſque loca vicina paludoſa, infeſtavit: qui proin eum, ut morbum ἐπιχώριον & ἐνδήμιον, primi ſentiebant, eo prorſus more, quo Ægyptii elephantiaſin, Alpini bronchocelem, Americani ſiphylidem. Angli phthiſin, Judæi lepram, Hiſpani ſtrumam &c. Is verò tandem neglectâ ſede avitâ, longè lateque virulentiam ſuam diffundens, Daniam occupavit, Holſatiam, Pruſſiam, Sileſiam, Bohemiamque pervagatus, quin & navigia inſedit & ætatis inhærens triremibus, unà cum vectoribus deterrima merx in Angliam, Belgium, Luſitaniam, Americamque delata eſt. Denique & Galliæ ac Italiæ maritima loca infeſtans, nec mediterraneis pepercit &c. Vide eo Medicorum filios.

SCORDISCA, medio ævo pelles dictæ ſunt ſeu dorſualia, quibus equorum terga inſternebantur. Uti enim equum ſuum Volucrem ſagis fuco tinctis cooperuit Verus, apud Capitolin. *c.* 6. ſic Commodus pelle inaurata equum Pertinacem intexit, apud Lamprid. Cujuſmodi pelles *ſcordiſca* appellatæ ſunt, à *ſcorto*. Vegetius *de re Veterin. l.* 2. *c.* 60. *Quòd ſi dorſum ſedentis injuria tumere jam cœperit* — ſcordiſcum *ſuperimponi*. Hinc *Scordiſcarii* D. Hieronymo, qui *ſcordiſca* conficiunt. Vide Salmaſ. *Not. ad Capitolinum in Vero, loc. cit.* & infrà *Sella Equeſtris*, it. ſuprà *Dorſale*.

SCORDISCI, & SCORDISCÆ *Straboni*, *Scordiſſi Trogo*, *Poſidonio*, & *S. Rufo*, populi Pannoniæ inferioris flumini ad Auſtrum quorum urbs *Sirmium*, teſte *Nicetâ*. *Raſciam* eis attribuit hodie *Caſtaldus*. Ipſe ſe vocant nunc *Boſnachi*, teſte *Nigro*. *Cordiſtæ* ſunt apud Athen. *l.* 9. qui Galatas ex iis facit, qui cum Brenno Delphicum templum ſpoliaverunt. De his Amm. Marcellin. *l.* 27. *Scordiſci*, inquit, *longe nunc ab iiſdem provinciis diſparati, ſævi quondam & truces, ut Antiquitas docet, hoſtiis captivorum Bellonæ litantes & Marti, humanumque ſanguinem in oſſibus capitum humanorum bibentes avidiùs.*

SCORDISCUS, Cappadociæ mons. *Ptol.* quem *Armonium* vocat *Amm. Marcellin. Scydiſem Strabo.*

SCORIALE ſeu SCURIALE. Vide *Eſcuriale*.

SCORINGA, Germaniæ regio. *P. Diaconus*.

SCORPIACUM, libri titulus à Tertulliano contra Gnoſticos compoſiti, qui *potionem adverſùs ſcorpios* indigitat. Ita enim hæreticos olim appellatos legimus paſſim. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 4. *c.* 29.

SCORPIANI. Non deſunt, qui Scorpianos populos dici conjectant, apud *Stephanum*: Sed cùm Herodot. nec in *l.* 7. quem is citat, nec uſquam alibi *Scorpianorum* meminerit, videtur Σκορπιανὸς deflexum ex Παρικανός. *Paricani*, vel *Paricanii* Aſiæ populi ſunt, tam ex Herodoto *l.* 3. & 7. quàm ex Mela *l.* 1. *c.* 11. & Plinio *l.* 6. *c.* 16. noti. Quorum *Paricane* metropolis, apud eundem *Steph. ex Hecatæo*. Bochart. *de Anim. Bibl. part.* 2. *l.* 4. *c.* 29. *Nic. Lloydius.*

SCORPIO, ἀπὸ τοῦ σκορπίζειν τὸν ἰὸν, *à veneno, quod diffundit*, an potiùs ab Hebr. *akrab*, cum proſtheſi τοῦ σ. i. e. μεγαλόκεντρος, *animal, magno aculeo*? Certè Μόνον τῶν ζώων τοῦτο μακρόκεντρόν ἐστι *Hoc inſectorum ſolum magnum habet aculeum*, Ariſtot. *Hiſtor. l.* 4. *c.* 7. veterib. Latinis *Nepa*, quod Afrorum eſſe vocabulum, ſcribit *Feſtus*; quorum linguâ ſic dici potuit, *à cauda internodiis*, inquit *Bochart.* Alius *marinus* eſt, qui cum terreſtri nihil habet commune, præter venenatos aculeos, non tamen in cauda, ſed in capite & toto corpore ſparſos, alius *terreſtris*, hicque iterum alius πτερωτὸς, *alatus*; alius ἄπτερος, *ſine alis*. Corpus huic ovi figurâ, in quo caput ita conditum eſt, ut vix emineat: & χηλαὶ, ſeu *cancri brachia*, quibus amplectitur, quidquid obvium eſt, ut ſit firmior & pungat fortiùs: & octo pedes, à quibus dicitur ὀκτάπους in Proverb. ſed caudâ inprimis eſt terribilis, in qua venenum & aculeus. Itaque paſſim à Poëtis, non aliter, quàm à cauda, deſcribitur. Eſt autem illa πολυσφόνδυλος, habetque ſex aut ſeptem vertebras, ſeu internodia: in extremitate verò ejus aculeus eſt, quem quandoque geminum habet, cujuſmodi ſcorpiones διπλοκέντρους vocat Ælian. *Hiſtor. l.* 6. *c.* 20. Porrò aculeum illum tenui fiſtulâ perforatum eſſe, quâ venenum infundat, tradit Plinius *l.* 11. *c.* 37. aliique, inter quos κολπώδη διπλόην *ſinuoſam duplicitatem*, eam vocat Ælian. *l.* 9. *c.* 4. *Galenus* verò negat in ſcorpionis aculeo ullum eſſe foramen, quo venenum dejiciat, & proin animalculi hujus vim noxiam referre mavult ad ſubſtantiam ſpiritualem, quæ ut mole minima, ita facultate maxima ſit, ut quæ, præter hominem, leonem, elephantem, camelum quoque punctione puſillâ exanimat. Sed in ſcorpione id graviſſimum, quod auctore Plinio, *ſemper cauda in ictu eſt*, i. e. ſemper erecta & intenſa, ut ad ictum ſit paratior. Ovid. *Faſtor. l.* 4. *v.* 163.

Scorpius elatæ metuendus acumine caudæ.

Exceptô eô ſcorpionum genere, quod caudam humi jacentem trahit, hincque Arabibus *gerrara* dicitur: venenô præſentiſſimô nocens. Cujuſmodi ſcorpiones qui venentur, mittere triduo antè Perſarum Regem, illac (ſtatio ſecunda eſt in itinere à Perſicis Suſis in Mediam) iter facturum, refert Ælian. *l.* 15 *c.* 26. Dolor ex punctione, prout diverſa ſcorpionum ſpecies, diverſus eſt: ſed in pleriſque cum acutum punctura ſentitur dolor igneus. Hercules Oetæus apud Senecam *Act.* 4. *v.* 1218.

Eheu quis intus ſcorpius, quis fervida
Plaga revulſus cancer infixus meas
Urit medullas?

Verùm *familiare periculi tempus, æſtus*, Tertull. *hyeme torpeſcunt*, Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 21. unde in Apocalypſi *c.* 9. *v.* 3. 4. 5. myſticis locuſtis ſcorpionum caudas habentibus, non datur poteſtas nocendi, niſi per menſes quinque: & in Africæ urbe *Peſcara*, cives ferè omnes metu ſcorpionum, æſtatis tempore, relictâ urbe, rus commigrare, nec niſi Novembri menſe redire, teſtis eſt *Leo Africanus*. Sed & contritus & impoſitus ſcorpius proprii vulneris remedio eſt, Dioſcorid. *l.* 2. Quod enim in Ægypti urbe Copto, in Fano Iſidis, magni ſcorpiones, *mulieres, quæ apud Deam lugebant & humi cubabant & pedibus nudæ incedebant, & eos ſcorpiones ſolum non calcabant, non læderent*, uti refert Ælian. *Hiſtor. l.* 10. *c.* 23. Diaboli cacozelia fuit, Dei miracula, qui in animalium veneno reprimendo virtutem ſuam ſæpius exeruit, ſimiæ inſtar imitantis. Nomen ab iis monti Judææ non procul ab Aſphaltite lacu, qui à ſcorpionum copia Hebraicè *aſcenſus acrabbim* dictus eſt. Numer. *c.* 34. *v.* 4. Unde *Acrabatene* regio Idumææ vicina, 1. Maccab. *c.* 5. *v.* 3. Fortè & *Acrabatat*, Æthiopiæ lacus, indidem appellatus eſt. Græci quoque Aſiæ partem eandem ob cauſam Σκορπιοφόρον χώραν nominavère, ut ex *Ptolemæo* conſtat &c. Quam in rem vide plura apud Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 96. & Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 4. *c.* 29. ubi & de nalatinis vocis ſignificatibus variis: uti de roſtris ſeu aculeis calcorum, *Scorpii caudam* referentibus ſuprà aliquid voce *Pigaciæ*; nec non hîc infrà. Addam ſaltem, inde & *Scorpitem* gemmam & σκορπίον, aconiti genus, à *ſcorpii* ſimilitudine, dictum eſſe, vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 712. & 882.

SCORPIO, Græcis, σκορπίος & σκορπίδιον, machina bellica eſt, quâ ſagittæ mittuntur, 1. Maccab. c. 6. v. 51. ubi de Rege Eupatore Hieroſolymam obſidente, & apud Polybium *l.* 8. *c.* 60. ubi de Archimede Romanos Syracuſis arcente, *ſcorpionibus intra mœnia conſtitutis*. Sic apud Plut. *in Marcello*, cum ab eo clam poſiti fuiſſent οἱ σκορπίοι βραχύτονοι, *parvi ſcorpii*, quique hoſtium oculos fallebant, cùm ſe latere putantes, αὖθις ἂν βέλεσι πολλοῖς ἐνέτυχον, *rurſus in multas ſagittas inciderunt* ſicque retrocedere coacti ſunt. Appellatam autem ita hanc machinam, *quoniam aculeum habeat deſuper erectum*, dicit Amm. Marcellin. qui eam multis deſcribit. *l.* 23. *c.* 4. Et Tertullianus *Scorpiaco*, *Bellicam machinam retracta tela vegetantem de ſcorpio nominant*. Et Vegetius, *l.* 4. *c.* 22. *Scorpiones dicebant, quas nunc manu-baliſtas: ideò ſic vocati, quod parvis ſubtilibuſque ſpiculis, mortem inferant.* Nota *ſpiculis*, i. e. βέλεσι, quæ & ipſa *Scorpiones* dicta, ut in Hirtio *Bell. African. c.* 31. Sic Vitruvius catapultis & ſcorpionibus ſagittas, baliſtis lapides, mitti ait. *l.* 10. *c.* 15. & 16. Cui tamen διαμετρικῶς oppoſitus Ammianus *ſcorpione* lapides & baliſtâ ſagittas evibrari docet: Fortè ejuſdem machinæ diverſô uſu; cùm & nos arcubaliſtis modò ſagittas modò plumbeas glandes, ejaculemur &c. Sed & vivos *ſcorpiones in hydriis Zythi impoſitos per machinas bellicas in Niſibin projeciſſe* Regem quendam, ait Geographus Nubienſis *Climatis IV. Part.* 6. laudatus Bocharto *ubi ſupra*. Vide quoque in voce *Onager*.

SCORPIO, 1. Regum *c.* 12. *v.* 11. in his Roboami verbis, *Pater meus caſtigavit vos ſcuticis, & ego vos caſtigabo ſcorpionibus*, flagri genus eſt ſcuticâ gravius. Hebræi *virgam ſpineam*, aut *flagellum ſpinis aculeatum* intelligunt, vide ſuprà in voce *Marrugina*. Certè ævô deteriore etiam Latini Scriptores pro flagello aculeato vocem accepère, Iſidor. *Originum l.* 5. *c.* 25. Honorius *Serm. de S. Laurentio*, Alii qui Martyrum ſupplicia expoſuère. In *Lectionali* tamen *ſcorpiones* à *flagellis* diſtinguuntur: *Scorpionibus, dehinc fuſtibus aggreſſus, exinde flagellis cæditur.* Vide eundem Bochart. d. l. Baronium ad 12. *Jun. in Martyrol.* & Gallonium de *Cruciatibus Martyrum edit. Pariſ.* p. 88. nec non ſuprà, voce *Flagra*.

SCORPIO, apud Auctores *de agris limit.* acervus lapidum, pro termino erectus, γρῶμος in *Gloſſ. gromis Soſipatro*, ὁ τῶν ὅρων λίθος, quia in metam ac conum deſinebat. Quidquid enim in tumulum & faſtigium elatum eſt, Græcis σκορπίος. Fiebant hi acervi lapidum, Græcis iiſdem Ἑρμαῖοι λόφοι, in biviis, triviis, quadriviis, in honorem Mercurii, ad Hermulas, i. e. ſtatuas Mercurii quadratas, itineri demonſtrando: quos colere & inungere olim prætereuntes ſolitos, diſcas ex Theophraſto περὶ δεισιδαιμονίας. crebro item jactu lapidum augere ex Corn. Severo *in Ætna*,

—— qualis acervus
Exſilit imparibus jactis ex tempore Saxis.

Ut ſcil. longè eminerent. Unde & *in cacumine collium Mercurios*, h. e. lapidum hujuſmodi congeries, Iſidorus poſitos ait, *in Gloſſ.* Quem morem etiam obtinuiſſe apud Indos & Arabas, hodieque apud Muhammedanos vigere, docet Vinc. Bellovacenſis *Speculo Hiſtor. l.* 4. & Bernh. Breidenbachius, ex Petro Alfonſo, apud Jac. Ouzelium *Animadverſion. ad Minucium Fel. Octavio* p. 13. & *ſeqq.* cui adde J. Bourdelotum *ad Petronii illud*; *Grumorum eminentium fragmenta*, & quæ hîc dicta paſſim inprimis ubi de *Acervandis*

lapi-

[illegible] voce [illegible] metas [illegible] in [illegible]

[illegible] quod [illegible] port, [illegible] Quam [illegible] ejus [illegible] autem [illegible] ne [illegible] tamen [illegible] in mo[illegible] Pel[illegible] Deam inter [illegible] Quod [illegible]

Τ[illegible]
Σ[illegible] τεληγμένα, [illegible]
[illegible] χαλκὸ [illegible] D'agaare
Α[illegible] χ[illegible] ἰδρ[illegible]
Α[illegible] ἐλατεὶ [illegible]
[illegible]
Τ[illegible] ἀπ[illegible] αιτιοι.
Ο[illegible]

H[illegible] V[illegible] l. 1. v. 34.

[illegible] cum [illegible]
S[illegible] pars relinquit.

Ovid. *Met.* l. 2. v. 82.

[illegible] curvantem brachia [illegible]
S[illegible] alter curvantem [illegible] Cancrum.

N[illegible]

SCORI[illegible] agi[illegible] nobilis, qui sæpe in Ludi[illegible] C[illegible] dex eri[illegible] pal[illegible] reportat[illegible] tem[illegible] Domitiani Aug. [illegible] m[illegible] Martial[illegible] l. 4. *Ep.* [illegible] & [illegible] 51. ac 74. Vide quoque Lipsium *l.* 1. *Epist.* quæ[illegible] 44.

SCORTEA, Latinis vocata est, quæ Græcis [illegible] sagum videl. ex pellibus caprarum [illegible] Pastorum & Agricolarum pr[illegible] quod quia [illegible] injiciebatur, unde [illegible] quoque dictum est [illegible] i.e. Scortea [illegible] & Varro [illegible] *caprarum* pell[illegible] Quo[illegible] quod [illegible] Al[illegible] plurimæ, [illegible] in Olympico [illegible] ejus [illegible] quod & factum, refert; quod idem narrat [illegible] *l.* [illegible] 2 vestem [illegible] vocat. Quemadmodum [illegible] non tantum laneas & [illegible] Seneca *Quæst. nat.* l. 4. c. 6. *Hi cum [illegible] ut homines ad [illegible]* Et Martial. *l.* 14. [illegible]

Ingredi[illegible] viam [illegible] licet usque [illegible]
Ad subitas nunquam Scortea desit aqua[illegible]

I. e. Pænula ex pelle facta. Nam *scorta* pelles, [illegible] Vide proin supra *Pellis.* Unde Varro *de L. L.* l. 6. *Pellem non solum [illegible] Scortea, [illegible] ex corio [illegible] facta. [illegible] aut [illegible] habemus.* [illegible] *[illegible] mort[illegible] quod [illegible].* Imo & apud [illegible] c. 4. *Scortea* pro pelle leonina. *Quæ illa Herculea [illegible] jam Omphale in Herculis scorto [illegible]* Sic [illegible] ad eandem vocem alluserat. *Tantum Lydia [illegible] in Omphale [illegible] Omphale in Herculis [illegible]* V[illegible] Octav. F[illegible] 4. 22. Hinc tralat[illegible] *Scortum*, pro [illegible] probra post epulas olim, imo & iisdem du[illegible] in Theatr[illegible] & post S[illegible] introdu[illegible] Lips[illegible] 1. Cer[illegible] *Aut[illegible]* [illegible] Theatr[illegible] 4. [illegible] 6. Bauhin[illegible] Sat. l. 1. [illegible] 6. [illegible] 6. [illegible] *Reg[illegible]* P. [illegible] & [illegible] *Prost[illegible]* [illegible] V[illegible] de [illegible] At [illegible] *Spart[illegible]* c. 3. *Lamprid.* in *Diadum[illegible]* c. 2. & [illegible] Seve[illegible] *Monet[illegible]*

SCORTHA[illegible] Pers[illegible] apud [illegible] c. 48.

SCOTALLA [illegible] Concilii Lambethensis A. C. 1206. [illegible] Car[illegible] Anglicani & Sco[illegible] [illegible] & S[illegible] quod *H*[illegible] [illegible] talem cere[illegible] [illegible] com[illegible]

C[illegible] du Fresne Gloss. M[illegible]

[illegible]

T[illegible] Britanni[illegible] A[illegible] M[illegible] l. 27. c. 8. primi [illegible] Latin[illegible] quos [illegible] H[illegible] mi[illegible] tandem in Scotia[illegible] in fixisse dicu[illegible] qui-dem ex Hispania quoque accessit, sed a Cel[illegible] fis, [illegible] Il[illegible] rum cum [illegible] c[illegible] natos [illegible] ex [illegible] nationem, nomen habuit vo[illegible] ve[illegible] vide [illegible] ipse B[illegible] qui [illegible] Hiberniæ ux[illegible] pe[illegible] vide [illegible] a pictura qua[illegible] vel ab [illegible] ac *tenebris*, quæ [illegible] Au vero S[illegible] occup[illegible] histori[illegible] [illegible] nomen Sc[illegible] communem ac Scotos, ejectis [illegible] nomen induisse [illegible] quos [illegible] vocem [illegible] putant) [illegible] Hibernia [illegible] nomenque S[illegible] Hiberniæ induisse, & [illegible] Scotorum [illegible] appellatam fuisse, invenimus apud *Or[illegible] D[illegible]*, &c. Re[illegible] horum antiquissimum, [illegible] ante Christum natum anno[illegible] amplius, pr[illegible] de[illegible] indicant, quod ever[illegible] a Maximo Ty[illegible] A. C. 422. E[illegible] posteris mutuo fine [illegible] III. A. C. 1286. vel 1290. inter Robertum Brussium & Johannem Balliolum, ma[illegible] Sc[illegible] de regno contentio fuit [illegible] arbiter [illegible] III. Angliæ Rex Balliol[illegible] prætulit. E[illegible] postea Robertus I. [illegible] cum filio Davide [illegible] A. C. 1372. regnum per [illegible] R[illegible] Stuardorum, [illegible] populi, sub Donaldo Rege cui [illegible] V[illegible] E[illegible] P[illegible] post hæc [illegible] Ep[illegible] a C[illegible] A. C. 440. [illegible] Hiberniæ Apostol[illegible] Ser[illegible] in Scotia, sed & Orcadibus [illegible] Christum prædicavit. Germanus dein A[illegible] & Lupus Trec[illegible] Pelagianis Scotis hæreseos [illegible] acriter restiterunt. Se[illegible] temp[illegible] abiepi[illegible] sub Jacobo V. caliginem errorum [illegible] exire c[illegible] jactis Reformationis funda[illegible] a Patritio [illegible] martyre, & Joh. C[illegible] Cardinali San[illegible] obi[illegible] [illegible] dum [illegible] Evangelii lux affulsit, sub Jacobo VI. qui Elisabethæ Angliæ hæres, Scotiam Angliæ junxit, pater Caroli I. avus Caroli II. hodie M. Britanniæ feliciter imperantis. Horum regio *Scotia* dicitur, porrosa admodum in pascuis magis, pisc[illegible] que quam frumento abundans, metallorum quoque ferax. Est & [illegible] equis [illegible] luporum inprimis ibi ingens numerus: olim *Caledonia*, de qua Tacitus in *Agr[illegible]* c. 10. 11. Vulgò *Albania* olim *Matth.* [illegible] hodieque [illegible] teste *Lloyd*, nunc *Scotland*, ab A[illegible] monte Cheviot dis[illegible] in plures regiones divisa, in qua Alata Castra sive Edenburgum [illegible] Andreapolis, & Glasguum metropoles. Gramp[illegible] aspero & inform[illegible] Tacit. *ibid.* c. 29. meminit [illegible] Is enim à Germanici maris litore, ad ostia Deæ fl[illegible] a Aberdoniæ ab[illegible] per medium Scotiam, in Hibernicum mare tendens ad lacum Lomundum [illegible] Incolæ qui citra Grampium montem Meridionalem partem habitant, Anglico loquuntur idiomate [illegible] bene morati, & humaniores, nisi quod ad [illegible] plus æquo propendere dicuntur. Nec abs re de his Joh. Barclaius [illegible] *delicatius agunt, quam ubi [illegible] Scotos inciderunt* [illegible] in scholas Angliæ, Hiberniæ, Belgii & Norvegiis aperuisse [illegible] Europa Academias fundasse leguntur, [illegible] Inter eos maxima [illegible] pars [illegible] cedit, reliqui portione certi [illegible] jussi. Qui alteram partem Septentrionem [illegible] hominum asperum ac longe durissimum est. Hi [illegible] dic[illegible] quæ Hibernis quoque familiaris [illegible] in [illegible] vestitu[illegible] mori tenacissimi: promti arcu & sagittis [illegible] montana incolunt [illegible] hor[illegible] fol[illegible] le[illegible] v[illegible] bel[illegible] permixtas. In genere eadem [illegible] A[illegible] in p[illegible] oe[illegible] apprime p[illegible] H[illegible] habet regio hæc mira[illegible] In Galloui[illegible] lacus est, [illegible] uarum m[illegible] potest. [illegible] ma[illegible] tenera [illegible] sed olei [illegible] In [illegible] p[illegible] plus decem m[illegible] bus [illegible] ab A[illegible] pedes [illegible]

[illegible]

[illegible] cubitorum [illegible], haud immeritò ab incolis [illegible] [illegible] quamvis [illegible] [illegible] [illegible] Lacum, [illegible] [illegible] Tria in [illegible] [illegible] caret: [illegible] nullo [illegible] veu [illegible] ratur, ut [illegible] [illegible] desiccat, unde vena [illegible] [illegible] cum maximo discrimine ja[illegible] & nisi [illegible] quo enim impediant [illegible] in Aterna [illegible] ſuppi ve [illegible] ponatur, [illegible] Bothvelhama, antrum eſt [illegible] [illegible] inde [illegible] [illegible] ſi exinterentur, [illegible] jam plenum [illegible] Nul[illegible] major [illegible] ſi [illegible] docere poterit. Ad [illegible] Forthea fluminis in medio mari [illegible] ſco[illegible] pulo eſt, ex [illegible] tate fons aquæ largiſſimè admirando naturæ miraculò [illegible], ab Edimburgo plus minus duobus paſ[illegible] ſuum [illegible], fons, cui olei guttæ innatant, ſcaturit eâ vi, ut ſi [illegible] inde colligere, nihilo plus confluat, quantumvis autem abſtuleris, nihilominus remaneat: valetque hoc oleum [illegible] tias [illegible] ſcabritiei. Vide præter retro laudatum [illegible], Joh. le Maire, ſeu Majorem, Georgium Buchananum & Johan Leſlæum de [illegible] Beda, [illegible] Malmeſbur[illegible] Rogerius [illegible] Hunt[illegible] [illegible], Gul. Neubri[illegible] Math. Pariſi[illegible] Walſingham, Matth. Weſtmonaſter[illegible] Thomas [illegible], Joh. Fordun, [illegible] Nicolaus Trivet, Richardus Grafton, alii, [illegible] & Anglorum geſta deſcribentes, Sco[illegible] meminerunt. Andreas Duchesnius, Gallicè [illegible] Scotiæ & Hiberniæ [illegible] Paulus Jovius, Camdenus, [illegible] Sanderus, Gagninus, Davity, Baronius, Spondanus, [illegible] in ſcriptis ſuis ejus ſubinde mentionem injiciunt. Hinc [illegible] Claudian. de laud. [illegible] v. 154.

------ Ne bella timerem
Scotica, vel [illegible] tremerem.

[illegible] Ut [illegible] quas, ante ſuſce[illegible] [illegible] vide Hieronym. [illegible] & Scriptores Scoticos [illegible] IV. Ex [illegible] qui Pictorum eum regno populum de[illegible] A. C. 8[illegible]9. & Macbethus, [illegible] Duncanum Regem [illegible] circa A. C. 1046. eatum capitula [illegible] Re[illegible] Vide Henr. Spelmannum [illegible] & infrà in Scotia [illegible] addede Scoticorum, Pictorum & [illegible] expeditione, B. Rhenanum Rer. German. l. 1 [illegible] Cl. Ottonis JCti p. 225.

SCOTIA, variè apud majores, verba ſunt Henr. Spelmanni, ſu[illegible] Alba pro ea Inſulæ parte, quæ Romanis Britannia minor & [illegible] & pro regno hodierno; Aliàs verò pro ejuſdem parte, quæ [illegible], The water of [illegible] or Fryth, in Boream ex[illegible] Auſtrali interea Lodonia di[illegible]. Quam diſtributionem agnovit Rex ipſe David. A medio tum ſeculorum ſcriptoribus etiam de Hibernia dicitur; unde Scotos Hibernos multa in Galliis extruxiſſe monaſteria dicit Hadr. Valeſ. Notit. Gall. Hibernus Ababan, An[illegible] & incolis Scotland, Gallis l'Eſcoſſe, [illegible] alterum magna Britanniæ regnum ab ortu Germanico Oceanò, à Septentrione Orcadibus & Deucaledonio [illegible] præcingitur: ab Occaſu Hi[illegible] ad auſtrum [illegible] & Cheviotæ montibus cum [illegible] ad Solway [illegible] pertinentibus ab Anglia di[illegible] & à 70. annis circiter [illegible] regnum coaluit cum Anglia. Ejus longitudo [illegible] inſulis, ducitur ex promontorio [illegible] Germanici, ad Andrea Marchenpoint, [illegible] ora Occi[illegible] 165 mill. paſſ. eu 110. milliar. [illegible] Latitudo [illegible] ab urbe Leucopibia, [illegible] promontorio [illegible] Dunnesby head, ac proinde excurrit [illegible] paſſ. [illegible] miliar Scotica. Scotia antiquitus quoque [illegible] & in duos populos [illegible] quorum regione fuère poſteà Picti, [illegible] regionem invaſerunt poſtea Scoti [illegible] Selgovæ, Novantæ, Damnii, [illegible] parte fuère Caledonii propriè di[illegible] Carnovacæ, Cornabii, Catini, [illegible] Taxali, & Vernicones [illegible] ſecula [illegible] Regibus [illegible] Elizabetha Angliæ Regina A. C. 1603 [illegible] ſucceſſit [illegible] Angliæ [illegible] Nunc in [illegible] [illegible] Scotia [illegible] & [illegible] Tay [illegible] & [illegible] Trans [illegible] iam ſylveſtris [illegible] U[illegible] [illegible] habet [illegible] Secundùm Auctorem [illegible]

regnum hoc ab Anglia dividit flum. Tweda, Mons Cheviota, & [illegible] Eſ[illegible] flum. [illegible] [illegible] Meris [illegible] alium Cornalem [illegible] [illegible] Abercornium, [illegible] 100 [illegible] [illegible] tum & [illegible] [illegible] Anglorum [illegible] dictum, quod [illegible] & ſimilibus [illegible] Vide Auctorem [illegible] [illegible] regnantium Scotiæ hiſtoria [illegible] hæc eſt [illegible] plura [illegible] Carolo M. [illegible] & [illegible] perhibetur. [illegible] nepote Ken[illegible] per filium [illegible] Edvardus [illegible] Conſtantinus [illegible] abnepote, [illegible] A. C. 996 A Malcolmo [illegible] [illegible] ex illius maſculis progenitis [illegible] III. extingueretur A. C. 1286 & [illegible] Bruſſiam, per fœminas [illegible] Regiam conſerretur. Poſt Davidem II. ex Bruſſiis extinctum A. C. [illegible] Regnum delatum eſt ad Robertum Stuartum, Mariæ [illegible] [illegible]. Verum nec hic alienus [illegible] familia hodieque hæret, ut infrà videmus, ubi de [illegible] tus. De Scotorum verò Hoſpitalibus in Gallia, & [illegible] Germania [illegible] mirum enim [illegible] Britonumque peregrinandi deſiderium, vide Gretzerum [illegible] ad Vitam S. W[illegible] l. 1. c. 19. R[illegible] Innoc. Cironum Obſervation. Juris Canon. l. 1. c. 15. Alios.

Scotiæ Auſtralis provinciæ 22.

Vallis ad Tivium fluvium, ſeu Teviotia, Tivedale.
Merchia, Merche.
Lodonejum & Lodonia, Lothiane.
Vallis ad Tuvedam fluvium, ſeu Tuvodalia & Peblisna, Twedale.
Vallis ad Ladam fluvium, ſeu Lidesdalia, Lidiſdale.
Vallis ad [illegible] fluvium, ſeu Eskia, Eskdale.
Vallis ad Annam fluvium, ſeu Annandia, Annandale.
Vallis ad Niddam fluvium, ſeu Nithia, Niddeſdale.
Gallovidia, Galloway.
Carricta, Carrick.
Kyla ſeu [illegible], Kyle.
Cuninghamia, Cunningham.
Glotta inſula ſive Arania, Arran.
Vallis ad Cludam fluvium, ſeu Cludeſdalia & Glottiana, Clydeſdale.
Levinia ſive Lennoxia, Lennox.
Stirlia ſive Sterlinga, Sterling.
Fifa, Fife.
Strathernia, Strathern.
Menteithia, Menteith.
Argathelia, Argile.
Caput Terræ ſive Cantira, Cantyr.
Lorna, Lorne.

Scotiæ Borealis provinciæ 13.

Loquabria, Lochquaber.	Marria, Marr.
Albania Broad Albain.	Buquania Boquan.
Perthia, Perth.	Moravia, Murray.
Atholia, Athole.	Roſſia, Roſs.
Anguſia, Angus.	Sutherlandia, Southerland.
Mernſia, Mernes.	Cathaneſia, Cathneſs.
	Strathnaverna, Strathnavern.

SCOTINA, locus in Lacedæmone plenus quercubus. [illegible] nomen non habet, [illegible] Jove Scotio illic honorato. Steph. ex Pauſania. Locus quem [illegible] repetitur, qui eſt [illegible] 3. Itaque ſcribendum [illegible] apud eum pro [illegible], & [illegible] ſcribe [illegible], & [illegible]. Loci [illegible] meminit Polybius [illegible] 10.

SCOTINUS, cognomen Heracliti Epheſii. Suid. l. 14.

SCOTO[illegible], Hæretici, vide ſuprà Bonoſiani.

SCOTOBRIGANTES picti, apud Senecam, de [illegible] bus [illegible] Salmaſ. ad [illegible] p. 189. aliquid [illegible] voce P[illegible]

SCOTUS, Apoſtolorum [illegible] fuit in Occidente ſi, Ferrari fides.

SCOTUS Clemens, vide [illegible].
SCOTUS David, vide David.
SCOTUS Johannes, vide Johannes.
SCOTUS [illegible], vide [illegible].
[illegible]USA, Thraciæ urbs [illegible]
SCOTUSSA, urbs mediterranea Theſſaliæ Lariſſæ finitima. P[illegible] & Scotuſſ[illegible], oppid. Macedoniæ ad [illegible] amnem. Hinc Scotuſſæi populi [illegible] Plin. [illegible] 4. [illegible]

SCRACHICOUVIA, oppidum Poloniæ [illegible] miliarum [illegible] leuc. à V[illegible] in Occiden[illegible] verſus.

SCRAMA, [illegible] ſeathæ [illegible] ſpecies, quâ [illegible] habuere

dicitur Germanis. Unde, qui hâc ratione vulnera infligunt, *eſcrimeur* Gallis dicuntur. Vide infrà *Scrimia.*

SCREONA, in L. Salica *tit.* 14. §. 1. *Si tres homines ingenuam puellam de caſa aut de ſcreona rapuerint*; ſeu *Screo*, L. Friſionum, *Qui screonem effregerit*, Sicamæ In *L.* Friſionum ſcrinium eſt. At *Pithœus* ad L. Salicam, hôc locô legit *Screunia*, aitque *Eſcreuer* etiamnum ruſticis Campanis dici cameras illas demerſas in humum multôque inſuper fimô oneratas, in quibus hyeme puellæ convenientes ad mediam noctem pervigilant. Id quod jam olim Germanis fuiſſe in uſu, colligit ex Tacito *de Germ. moribus* Hier. Bignonius, vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.*

SCRIBA, uti *Feſtus* docet, nomen erat apud Romanos Librarii, qui rationes publicas ſcribebat in tabulis. Apparuerunt autem ſingulis Magiſtratibus, eô nomine, ut publicas rationes in tabulas referrent & leges actaque omnia perſcriberent. Unde Cicer. *Verr.* 3. *c.* 79. *Scribarum* ait *ordinem honeſtum eſſe, quòd eorum hominum fidei tabulæ publicæ, periculaque Magiſtratuum committantur.* Leges quodammodo in manibus *Scribas* habuiſſe, & Magiſtratibus jus ſuggeſſiſſe, oſtendit idem de *LL. l.* 3. Quô factum, ut eorum arrogantiam M. Cato minor coërcere neceſſe habuerit, uti diſcimus ex *Plutarcho.* Accepiſſe à Quæſtoribus apparitionis mercedem, ex *fragmento* veteris hujus tabulæ intelligitur: Q. *Urb. quei. aerarium. provinciam. obtinent. eam. mercedem. deferto. Quæſtorque. quei. aerarium. provinciam. obtinent. eam. pecuniam. ei. Scribæ. Scribeiſque. heredive. ejus. ſolvito. idque. & ſine. fraude. ſua. facere. liceto. quod. ſine. malo. peculatu. fiat. olleiſque. hominibus. eam pecuniam. capere. liceto.* Habuiſſe tabulas ſemper in promtu, colligit Barthius, ex A. Gellio l. 6. *c.* 9. ubi Cn. *Flavius Annii filius* dicitur *tabulas poſuiſſe, ſcriptu* (i. e. *Scribatûs munere*) *ſeſe abdicaſſe, & Ædilis Curulis factum eſſe.* Interim vile fuiſſe munus, ex variis probatur. Namque mercenarii erant, & vel ſervi, vel liberti. Unde de præfato Cn. Flavio, ita Plin. *l.* 33. c. 1. *Hic namque publicatis diebus faſtis, quos Populus à paucis principum quotidie petebat, tantam gratiam plebis adeptus eſt, alioquin Libertinô patre genitus, & ipſe Appii Cæci* Scriba, *cujus hortatu exceperat eos dies conſultando aſſiduè ſagaci ingeniô, promulgaveratque, ut Ædilis Curulis crearetur cum Q. Anicio Prænestino, qui paucis antè annis hoſtis fuiſſet & præteritis C. Petiliô & Domitiô, quorum patres Conſules fuerant. Additum Flavio, ut ſimul Tribunus Pl. eſſet. Quô factô, tantâ Senatus indignatione exarſit, ut annulos ab eo abjectos fuiſſe, in antiquiſſimis reperiatur Annalibus.* Quam hiſtoriam quoque narrans Gellius *loc. cit. cùm Ædilis, qui Comitia habebat, negaret accipere, neque ſibi placere, qui ſcriptum faceret eum Ædilem fieri: Cn. Flavium tabulas poſuiſſe ſcriptuque ſeſe abdicaſſe*, refert. Addit Liv. *ſub. fin. l.* 9. *& juraſſe, ſe ſcriptum non facturum.* Non tamen aditum omnem *Scribis* ad majores honores fuiſſe Romæ interclusum Cicereji, qui Scipionis Africani majoris *Scriba* fuerat, exemplum oſtendit, qui auctore Valeriô, *l.* 4. c. 9. *ex.* 3. cùm in campum Africani filium Candidatum Prætoriis Comitiis deduxiſſet, ſeque omnibus Centuriis Scipioni anteferri vidiſſet, è Templo deſcendit. Quin & Cicero quendam memorat, qui, cùm in Sullæ Dictatura *Scriba* fuiſſet, poſtea Cæſaris Prætor Urbanus fuerit. Adde quòd Alexandrum, Perſei Macedon. Regis à Romanis devicti filium tertium, Romæ *Scribatus* munus obiiſſe, Plut. tradit *in Paulo Æmilio.* Omnium verò minimæ dignitatis fuit *Scriba* navalis, ut ex *Feſto* docemur, quòd periculis quoque ejus miniſterium ſubjectum eſſet. Cùm autem multi eſſent in Civitate *Scribæ*, factum eſt, ut in varias transferrentur Decurias, Quæſtoriorum, Ædilitiorum, Prætoriorum, prout à Quæſtoribus, Ædilibus, Prætoribus lecti eſſent: quod jus eorum Magiſtratuum fuiſſe, non obſcurè innuit Cicero *pro Cluentio*, & Livius *l.* 40. Aliquot tamen etiam decurias fuiſſe pretiô emptas, apparet ex *Verrina* 5. Tuliſſe ſuffragium in quatuor urbanis Tribubus, quæ Ruſticis ignobiliores erant, habet Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 20. qui idem *l.* 7. *c.* 48. *Scribas* Pontificum ingenuos, libertinis nempe natos, fuiſſe annotavit. Meminit eorum Jul. Capitolin. *in Opilio Macrino*, c. 7. *Eundem* (Macrinum) *quum Scriba Pontificum eſſet* (*quos hodie Pontifices minores vocant*) *Pontificem Max. appellavit*, & vetus *Inſcr.* LIVIUS. THEONA. AB. EPISTULIS. GRÆCIS. SCRIBA. A. LIBRIS. PONTIFICALIBUS, apud Salmaſ. *ad Capitol. loc. cit.* &c. Et hi quidem publici fuêre, privati *Scribæ* adhuc minoris notæ erant, vide Barthium *Adverſ. l.* 50. *c.* 1. & ſuprà in voce *Notarii.* Poſtquam verò Reſp. in Principatum verſa eſt, jam major dignitas *Scribis* accrevit, illique ad Principum ſecreta admiſſi ſunt, unde *Notarii Principis* memorati *Caſſiodoro*, qui iidem cum Macedonum *Scribis*, de quibus infrà quædam dicentur. Nec omittendum, aliam quoque vocis apud Romanos notionem fuiſſe & *Scribam* Sidonio Apollinari *l.* 5. *Ep.* 15. & 17. vocari, qui aliàs *Bibliopola*, vel *Librarius* ſeu *Antiquarius* dictus eſt, cujus aliquod munus indicat nobis Cicer. *ad Attic. l.* 12. *Ep.* 6. *Et erit gratius, ſi non modò libris tuis, ſed etiam in aliorum, per Librarios tuos Ariſtophanem repoſueris pro Eupoli.* Sic Euſebius ſcribit *Eccl. Hiſt. l.* 6. *c.* 7. Origeni ad manum fuiſſe Librarios, unà cum puellis, quæ ſcitè & concinnè ſcriberent. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, Tit. Popmam *de Operis ſerv.* Roſin. *locis cit.* &c. Apud Athenienſes, ſimiliter *Scribatus* munus vile fuiſſe, indicat Ulpian. *ad Leptineam*, ubi Γραμματεία καὶ Ὑπηρεσίαν dicit eſſe nomina παρ' Ἀθηναίοις παρεῤῥιμμένα: & Libanius *in argum. Or. Demoſt.* περὶ παραπρεσβ. ubi inquit, γραμματεύειν τῆς πόλεως, ὅ τις ἦν ἀτιμὸς ὑπηρεσία, *Scriba civitatis, quod erat vile miniſterium.* Ad id proin munus præcipuè adſumebantur Servi publici ſeu Δημόσιοι, qui *Vulgares* Jurecomſultis dicuntur, & *Calones*, in *Gloſſis*: Erantque illorum tres, ſorte creari ſoliti: *Suid.* & *Harpocrat.* quorum unus ſervabat tabulas & decreta: alter Leges, de quo Lyſias *Orat. contra Nicom.* ubi docet, munus illius fuiſſe, tum Leges deſcribere, cùm prælegere atque referre in concionibus & judiciis: tertius Populo ac Senatui prælegebat, Jul. Pollux *l.* 8. *c.* 9. E quibus, duo priores à Senatu legebantur, unde τῆς βουλῆς dicuntur Demoſtheni: tertius à populo, τῆς πόλεως proin nuncupatus, ut eſt apud Thucyd. *l.* 7. Legebantur verò ſingulis Prytaniis, ſinguliſque etiam adminiſtrati muneris rationem referebant, ita ut legitimum Miniſterii tempus diebus 30. retireret, reliqui 5. die Prytaneiæ, reddendis rationibus impenderentur, vide Lyſiam *Orat. cit.* Neque verò licebat ampliùs, quàm ſemel tantùm, ſub eodem Magiſtratu, hôc munere fungi, ex Lege: Ὑπογραμματεῦσαι οὐκ ἔξεστι δὶς τὸν αὐτὸν τῇ ἀρχῇ τῇ αὐτῇ. Peculiare quid erat, quòd Nicomachus *Scriba* Leges Solonis intra menſes quatuor ſcribere juſſus eſt, quod is non 4. menſibus, ſed totidem annis præſtitit, & quidem immutavit abrogavitque; quas deſcribendas acceperat Leges, neque rationes retulit, de quo Lyſias *Orat. cit.* cùm tamen *Scribam* 30. ſolùm dies munere hôc fungi jus eſſet, ut dictum. Vide Petitum *Comm. in LL. Att. l.* 3. *tit.* 2, ut & ſuprà aliquid, voce *Paredri.* Apud Syracuſios major *Scribarum* dignitas fuit, uti patet ex Ulpiano *in Leptin.* Εἶτα ἐξάρας τὴν τῆς Συρακουσίων ἀρχήν, τὸ πεπολιτευμένα δεῖν ἐλάττονα, Γραμματεία καὶ ὑπηρεσίαν ἀπέτρεψεν. Et paulo pòſt, Εἰσὶν δὲ ὑπὸ τινῶν, ὡς οἱ παρὰ Συρακουσίοις Γραμματεῖς τιμιοί τε εἰσὶ καὶ ἔνδοξοι οὐχ ὡς οἱ παρ' Ἀθηναίοις. Similiter apud Macedones, *Scriba* idem, qui poſteriori ævô apud Principes Rom. *Notarius Principis.* Ita enim de Eumene Corn. Nepos. *c.* 1. *Fulgebat jam in Adoleſcentulo indoles virtutis. Itaque* (Philippus Amyntæ fil.) *eum habuit ad manum* Scribæ *locô: quod multo apud Græcos honorificentius eſt, quàm apud Romanos. Nam apud illos ad id officium nemo admittitur, niſi honeſtô locô & fide & induſtria cognitâ, quod neceſſe eſt, omnium conſiliorum eum eſſe participem:* *Cancellarium* exponit Longolius *ad l.* & cum quo Rex omnia etiam graviſſima negotia communicaverit. Qualis Mullinus Alexandri, apud Curtium, *l.* 8. *c.* 11. & Amenides Darii, apud eundem *l.* 7. *c.* 3. erantque ex amicis Regis, teſte *Arriano*: de quibus diſertim Barn. Briſſonius *l.* 1. & Caſp. Barthius *Adverſ. l.* 1. *c.* 1. Boeclerus *Secretarium* interpretatur *ad eund.* quos ipſos omnium conſiliorum participes ſolere eſſe notum. Hinc ad id officii requirit Nepos, 1. Familiæ honeſtatem. 2. Spectatam induſtriam, i. e. ἐπιδεξιότητα ἐν ταῖς τῶν πραγμάτων ἐγχειρήσεσι, *promtitudinem exercitatam*, qualis in rerum actu dextrè tractando laudatur. 3. Fidem. Dignitatem officii oſtendit, 1. honorificentiæ titulô 2. gradu amicitiæ Regiæ, quæ majorum rerum miniſtris ſcil. tribuitur. 3. intimæ familiaritatis cum Rege conſuetudine. Addit enim *Hunc locum tenuit amicitiæ apud Philippum* &c. De Hebræorum *Scribis* infrà.

SCRIBA Regis, apud Ingulphum Sax. *Hiſt. Croyl.* 858. *l.* 5. videtur Saxonibus Anglis idem fuiſſe, qui hodie Cancellarius: aliàs *Scribo.* Sic Gregorius M. *Regiſt. l.* 8. *ep.* 60. Azimacro Scriboni inſcribit, ubi dignitatem ejus non vulgarem tum fuiſſe indicat. Adde *Epiſt. ſeq.* Munus ut Græcis innotuit, ab iis aſſumpta etiam vox eſt Σκρίβων & Σκρίβωνες, quæ *Meurſius* confundit, & *Scribam* pariter exponit. Sed triplex, inquit, eſt hujus vocis ſignificatio: Aut enim *Scribam* denotat, aut Præfectum Satellitum Imperatoris, aut Medicum caſtrenſem, qui exercitum ſequebatur, militeſque in acie vulneratos curabat, atque olim Δεποτάτος etiam dicebatur. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

SCRIBA Sacrorum, Græcè Ἱερογραμματεὺς, in Proceſſione Ægyptiorum Sacra, tertius incedebat, *pennam habens in capite & in manibus librum ac regulam*, in qua erat & Atramentum ad ſcribendum & juncus, quô ſcribebant. Ad illum pertinebant decem libri: oportebat enim illum ſcire, *Hieroglyphica*, & *Coſmographiam & Geographiam*, & *Ordinem Solis ac Lunæ*, & *Quinque Planetarum*, & *Chorographiam Ægypti* & *Deſcriptionem Nili*, & *Deſcriptionem apparatus Sacrorum, locorumque eis conſecratorum*, & *Menſuras & quæcunque in Sacris ſunt neceſſaria*, Clemens Alex. *Strom. l.* 6. ubi *de Mercurii II. libris XLII.* Vide & *Horoſcopus*, it. *Stoliſtes*, quorum is Ἱερογραμματεῖ præcedebat; hic ſequebatur.

SCRIBÆ, apud Hebræos dicti ſunt duplicis generis homines; quorum illi Seculare, iſti Eccleſiaſticum obiêre munus. Prioris generis erant, quibus Juventutem in primis Grammaticæ elementis, rectâ inprimis *ſcribendi* ratione, inſtruere incumbebat: quos *Grammatiſtas* dixeris, & è tribu Simeonis deſumtos fuiſſe legâs, occaſione loci Geneſ. *c.* 49. *v.* 7. *Diſpertiò eos* (Nempe Simeonem & Levi) *per Jahakobi & diſpergo eos per Iſraële*, ſubintellige *poſteros*: quod vaticinium ſic impletum volunt Hebræorum Magiſtri, ut Levitas dicant & Simeonitas, per Tribus Hebræorum diſperſos, illos quidem Altari ſerviendo, hos verò pueros in primis Grammaticæ rudimentis inſtituendo, vitam ſuſtentâſſe, Solom. Jarchi *in loc. cit.* Vide quoque Ambroſium *tom.* 4. *c.* 3. & Targum *Hieroſolym.* Sed hanc ſententiam ægrè conciliaveris cum Joſuæ c. 19. v. 1. ubi de ſorte Simeonitarum agitur. Adde; quòd nomine *Scribarum* in SS. veniant, Notarii publici cujuſcunque Tribus, qui in Sponſalibus aliiſque contractibus conſignandis adhibebantur; quò alluſum videtur Pſalmo 45. v. 2. *Lingua mea & ſtylus, ut Scriba promtus*: Et ex his videntur lecti *Scribæ Regis*, Græcè Γραμματεῖς τοῦ βασιλέως, quorum mentio 2. Reg. *c.* 22. v. 3. ut & 2. Sam. *c.* 20. v. 25. & *Scribæ Populi*, Græcè Γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, de quibus vide Matt. *c.* 2. v. 4. & 1. Maccab. *c.* 5. v. 42. quorum illi in Aula, hi in Curia; honoratum obiêre Miniſterium. Poſterioris generis *Scribas* quod attinet, erant illi Expoſitores Legis Γραμματεῖς τοῦ νόμου, Νομικοὶ & Νομοδιδάσκαλοι, vocati, vide Eſræ *c.* 7. v. 6. Lucæ *c.* 5. v. 17. & *c.* 7. v. 30. Officium eorum erat, deſcribere, prælegere & exponere Populo Legem; erantque ex quacunque Tribu: Eſra quidem ex Tribu Levi, Eſræ *c.* 7. *v.* 6. Alii ex Tribu Juda, alii ex aliis, Druſius *de tribus Sectis l.* 2. *c.* 12. ex *Chald. Paraph.* eôdemque in ſua gente locô erant; quô inter Chaldæos Magi, inter Romanos

Quindecimviri, inter Pontificios Canoniſtæ: Hebr. סופרים *Sopherim* vocabantur, i. e. *Numeratores* vel *Calculatores*; quæ vox dein Maſorethis, quorum induſtriâ non libri ſolùm Veteris Canonis, ſed & literæ quæcunque numeratæ ſunt, eſt attributa. Ut autem *Sapientes*, i. e. Phariſæi, Traditiones; Ita hi *Sopherim* ſeu *Scribæ*, Verbum Dei ſcriptum, urgebant, *Textuales* hinc dicti, Druſius *l. 2. c. 13.* quod ex diſputationibus cum Chriſto manifeſtum eſt, Matth. *c. 9.* in quibus Chriſtum *Scribæ* blaſphemiæ ſeu violatæ Legis, *v. 3.* Phariſæi, commercii cum Publicanis ac peccatoribus, i. e. violatæ Traditionis, *v. 11.* accuſâſſe leguntur. Vide Thom. Godwynum *de Ritibus Hebr. l. 1. c. 7.* Horum *Scribarum Legalium* (quos Baronius membrum Sectæ Phariſæorum fuiſſe hallucinatur) ordo fuit apud Judæos ex antiquiſſimo inſtituto, cujus Auctor ipſe Moſes quibuſdam creditur; aliis David Regius Propheta, ex 1. Paralipom. *capp. 23. & 26.* In ipſa Captivitate durâſſe, argumentô eſt magnus ille *Scriba* Eſdra, qui Legem reſtituit, à Collegis adjutus, ut præclarè diſputat Abrah. Zacuthus *in Juchaſin p. 55.* Unde manifeſta in Epiphanio, *Scribas eôdem tempore cœpiſſe cum Sadducæis*, ſtatuente ἀκριβολογίαν, niſi de genere quodam *Scribarum* peculiari placeat intelligi. Cæterùm è corpore eorum fuiſſe, qui ſequerentur Phariſæos, qui Sadducæos, nec non qui Eſſenos, non inficiamur: de quorum pallio ἐπίσημα περίγραμμα habente, vide Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio c. ult.* & Vorſtium *Philol. ſacr. c. 5.* ut & Caſaubon. *Exerc. 1. num. 9. p. 52. col. 2.*

SCRIBENDI ratio, tenuibus initiis orta, ſenſim ad id perfectionis, quod nunc habet, aſſurrexit, magnô mortalium bonô. Neque enim ſatis cauſæ habuit aut Socrates, qui literas ingenii peſtem pronuntiavit, quòd his notis confiſi homines memoriam minùs exercerent: aut Thamus, Ægyptiorum Rex qui eas improbavit, quòd memoriæ potiùs obfuturæ & homines ad eam excolendam inertes redditturæ viderentur: aut apud Gallos Druides, quos Cæſar *Gall. bell. l. 6. c. 14.* diſciplinas *ſcriptô* non conſignâſſe, refert, tum ne in vulgus illæ efferrentur, tum ne præſidio literarum freti diligentiam in perdiſcendo remitterent, cùm ex ſententia Senecæ *Ep. 88. certior ſit memoria, quæ nullum extra ſe ſubſidium habet.* Vide infrà *Traditio.* Sit ſatis in præſens, quòd Verbum ſuum DEUS ipſe *ſcripſit*, Exod. *c. 32. v. 16.* & à Moſe *ſcribi* voluit, *c. ſeq. v. 27.* repetiitque Johanni Euangeliſtæ & Apoſtolo duodecies mandatum illud, Γράψον, i. e. *Scribe*, ut videre eſt in Apocalyſi *paſſim.* Quis *ſcribendi* artificium primus docuerit mortales, inter Eruditos controvertitur: Plinius enim *l. 7. c. 56.* & Diodor. Sic. *l. 6. c. 15.* eam gloriam Cadmo tribuunt: Servius in *Æn. l. 2.* Palamedi. Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l. 5. c. 30.* Rhadamanthum in Aſſyriam; Memnonem in Ægyptum, Herculem in Phrygiam, Carmentam in Latium literas attuliſſe refert: & notum de Phœnicibus illud Lucani, *l. 3. v. 220.*

Phœnices primi, Famæ ſi credimus, auſi
Manſuram rudibus vocem ſignare figuris, &c.

Vide de Æthiopibus Diodorum *l. 4.* de Aſſyriis Plin. *l. 7. c. 56.* Quos omnes intra recentius ævum ſe continere, certum eſt. Altiùs aſcendit Euſebius *Præp. Euangel. l. 18.* ubi Moſen literarum uſum primum docuiſſe Iſraëlitas, à quibus ad Phœnices, inde ad Græcos aliaſque Gentes pervenerit, tradit: ſed ut ille in ſua gente id præſtiterit, primus *ſcribendi* Magiſter Oecumenicus nondum patet. Sethum potiùs dicemus, vel ipſum mirabilem hanc Artem inveniſſe, vel à Patre inventam jam & conſtitutam, accepiſſe & ulteriùs edecumâſſe. Quorum prius confirmatur ex *Suida*, ubi ait, θεὸν τῷ Σὴθ οἱ τότε ἄνθρωποι προσηγόρευον, διὰ τὸ ἐξευρηκέναι τά τε Ἑβραϊκὰ γράμματα, τάς τε τῶν ἀστέρων ὀνομασίας: & duabus illis columnis, de quibus Joſephus *Ant. Jud. l. 1. c. 3.* Poſterius ſuggerit Auguſtinus, cùm ait *quæſt. 69. Exod. Nonnullis videtur à primis hominibus literas cœpiſſe & perductas eſſe ad Noe, & inde ad Populum Iſraël.* Imò ſimiliter Suidas, qui, cùm alibi Abrahamum, item Sethum, literarum dicat Auctorem, idem tamen in Ἀδὰμ, inquit, τούτου τέχναι καὶ γράμματα, *Hujus ſunt Artes & literæ.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Arte Gramm. l. 1. c. 9.* & ſuprà, in voce *Literæ.* Et quidem primò incidendô, dein pingendo, *ſcripſêre* mortales: Incidebant priùs manu, exin ſtylô. Namque & manum ipſam ſtyli vicem præſtitiſſe, docet mirabilis *Scriptura*, quæ epulante Beishazele, ſive, ut Græci vocant, Belthaſare, ultimô Babyloniorum Rege derepente in pariete apparuit, *à digitis manus humanæ egreſſis*, exarata, Daniel. *c. 5. v. 5.* Vide quoque Joh. *c. 8. v. 6.* Etiam de captivo narrant, eum, cùm penna & atramentum negarentur, unguibus ad ferinum modum ſuccreſcentibus, pro penna; carbone autem ſalivâ vel urinâ temperatô epiſtolam ad amicos perſcripſiſſe. Stylus, antiquitus ferreus fuit, Græcè γλυφεῖον, Latine *Cælum* vel *Cæltes*, quô in ſaxis, lateribus, ceris *ſcripſerunt.* Succeſſit poſtea, quum σιδηρογραφεῖν non liceret, & graphiis, ad vulnerandos alios, homines abuterentur, oſſeus: donec in uſum ferreus rediret. Uti autem graphiô ſeu ſtylô *ſcribebant*, ita in charta deletitia (qualis *palimpſeſtus* Catulli *Epigr. 22. v. 5.* & Auſonii, *in præfat. Centonis, Libri liturarii*) ſcripta, ſpongiâ delebant, Varro *Modio.* Literas verò incidebant in ſaxis, lateribus, plumbo, ære, cui ultimo Acta inprimis publica, Legeſque inciſas fuiſſe, patet ex Dionyſio *Antiqq. Rom. l. 10.* Suetonio *in Julio, c. 28.* & Maccab. *l. 1. c. 8. v. 22.* Unde Ovid. *Met. l. 1. v. 91.*

—— —— *Nec verba minantia fixo*
Ære ligabantur.

Galli autem & argentea habuêre monumenta publica, teſte Tritthemiô *Breviarii Annal. Franc. l. 1.* Præterea & tabulis ceratis literæ incidebantur; unde, poſt interdictum ferrei ſtyli uſum, Lex, *Ceram ferro ne cædito*, apud *Iſidorum.* Cùm pingere incipiebant, utebantur primò arundineis calamis, poſtea verò avium pennis; habebanturque calamorum optimi, qui creſcerent juxta Memphim, Nilum vel Gnidum, Plin. *l. 16. c. 36.* Martial. *l. 14. Epigr. 38.* Appulejus *Metam. l. 1.* &c. Sinenſes penicillô, è pilis leporinis confectô, *ſcribere*, auctor eſt Nic. Trigaultius *Expedit. Sin. l. 1. c. 14.* Materia, in qua pingebantur literæ, initiò arbores, hinc quadrupedia, poſtea & linea præbuêre. Ex arboribus folia primùm aſſumpta, poſtea libri, ſive interior corticis tunica, poſtremò & tabulæ dolatæ fuêréque arbores iſtæ inprimis tilia, ſeu philyra & papyrus ſeu biblus, è qua charta fiebat. Ex animantibus, pelles in hunc uſum tranſlatæ, unde Pergamenæ: & inteſtina. Vide Iſidorum de omentis Elephantorum, Zonaram *Annal. 3.* de inteſtino Draconis &c. donec linteis libris conceptus ſignari cœperunt, Plin. *l. 13. c. 11.* vel ſericô, ut de Perſis habet Symmachus *l. 4. Ep. 34.* ſindôneque, ut de Indis, Philoſtr. *in Apollonio.* Hodie, quâ utimur charta, ex linteis contuſis & conceptis eſt, more jam aliquot ſeculis inveteratô. *Scribebant* autem in libris ſeu chartis, membranis & linteis, communiter atramentô, quod Vitruvius *l. 7. c. 10. librarium*, Corn. Celſus *l. 6. c. 4. ſcriptorium*, è fuligine fornacium ac balinearum fieri ſolitum: Horatius *nigræ ſuccum loliginis*, vocat. *l. 1. Sat. 4. v. 100.* Nempe hæc in metu de ſe effundit nigrum ſuccum, qui pro atramento eſt, quemadmodum & ſepia apud Plin. *l. 9. c. 29.* cujus ſuccô Afros *ſcribere* conſuevisſe, auctor eſt vetus Scholiaſtes Perſii *ad Sat. 3. v. 12.*

Nigra quod infuſâ vaneſcat ſepia lymphâ.

Sed atramentô quidem libri *ſcribebantur*, tituli verò & capita librorum rubri erant coloris, quam ad rem minii uſus teſte Ovidiô, *Triſtium initiô.* Idem in Legum titulis factum fuiſſe, ex Perſio diſcimus *Sat. 5.* Encauſtô, quod ex muricis ſeu conchylii cruore erat, literis ſuis ſubſcripſiſſe Imperatores Græcos, docet Conſt. Manaſſes *Annal.* & Briſſonius *l. de verborum ſignif.* Ut de occultis *ſcribendi* modis, ubi alia materiâ opus, nihil addam, de quibus vide Voſſ. *loc. cit. c. 40.* Antiquiſſima porrò *ſcribendi* ratio fuit, à dextra ſiniſtrorſum, qualis Hebræorum, Chaldæorum, Syrorum, Arabum, multarumque aliarum Orientis gentium; etiam Ægyptiorum; hodieque Indorum, exceptis Malabaris & Siamenſibus: ubi tamen obſervandum, Hebræos ipſos, etſi literas componentes procedant ſiniſtrorſum, in ſingulis tamen literis efformandis priùs effingere ſiniſteriorem, hinc dexteriorem partem. Huic modo alter ſucceſſit: Nam morem quidem veterem hactenus retinebant, quòd primo à dextra ſiniſtrorſum irent; ſed ubi ad ſiniſtram paginæ partem deventum, inde, quia is ſe locus primò offerret, dextrorſum in ſcribendo recurrebant; quod antiquis Græcis placuit dictumque eſt βουστροφηδὸν γράφειν, quia literas ducerent, uti *boves in arando ducunt ſulcos.* Hôc modo exaratas fuiſſe Solonis leges, auctor eſt Didymus. Recentiores Græci, ut & Latini, Germani, Illyres, hodieque in Africa Æthiopes, à ſiniſtra dextrorſum *ſcribere* amavêre, nec ſine cauſa: Nam motus naturalis manus noſtræ extrorſum eſt, ſicque pugna cietur, & cetera opera extentô potiùs, quàm retractô brachiô, peraguntur; Præterea, nobis relinquitur ſub oculis contemplandum, quid quantumque deſcriptum ſit, quod ipſis calamô ac manu tegitur. Quartus acceſſit modus, ut à ſummo in imum deveniretur, quomodo olim *ſcripſêre* incolæ Taprobanæ, Diodor. Sic. *l. 2.* hodieque Sinenſes, Coreani, Japonenſes, atque ex Indis aliqui. Nec Græcos id *ſcribendi* genus, *Tæpocon* illis dictum, planè latuiſſe, Acroſtichides eorum docent. Sed neque hîc varietas illa ſubſtitit: Tangutani namque, populi ad Septentrionem à Sinenſibus ſiti, à dextra ad ſiniſtram tendunt, ſed lineis ab inferiori parte ſuperiorem verſùs multiplicatis. De priſcis Gothis, teſtatur Olaus M. *l. 1. c. 29. Scripturas eorum à dextro latere in pede ſaxorum inchoatas uſque ad verticem & tandem reflectendo in ſiniſtro pede finitas; vel iterum eôdem ordine inferiùs elevatas, depreſſaſque terminari.* Mexicani tandem in formam circuli *ſcribere* ſolere, lectione à centro ad circumferentiam ſuperiùs inſtituenda, dicuntur. Vide plura de his, ut & *Steganographia*, *Tachygraphia*, *ſcribendi compendiis variis, literarum Characteribus apud Europæos inprimis uſitatis, aliiſque huc pertinentibus*, apud Voſſ. *de Arte Gramm. l. 1. c. 4. & ſeqq.* Herm. Hugonem *de Orig. ſcribendi*, Vinc. Contarenum *Comm. de univerſa ſcribendi ratione*, Auctorem Anonymum *Hiſtor. Orbis Terrar. c. 9. Sect. 3. ubi de Linguis, §. 13. 14.* &c. ſuprà item, in vocibus *Femur*, *Lecticula*, *Liber*, *Literæ*, *Nota*, *Orthographia*, *Polygraphus* &c. Cæterùm verbum *ſcribo*, à Græco γράφω, additô *ſ.* originem habet, cujus etiam notiones omnes ſubiit. Pro *ſculpere* enim, quæ prima ejus ſignificatio fuit, occurrit apud Claudian. *in Ruffin. l. 2. v. 342.* de moneta,

Inſcribi propriis aurum fatale figuris.

Et Iſidorum *Origin. l. 16. c. 17. Saturnus ſignari nummos & ſcribi conſtituit.* Pro *pingere*, quæ notio priori ſucceſſit, apud Statium *Equo Max. l. 1. Sylv. 1. v. 100.*

—— *Apellea cuperent te ſcribere cera.*

Vide Franciſci Junii *Commentar. de Pictura l. 1. c. 4.* Tandem pro *literis mandare*, ut notum. Aliam hinc notionem vide ſuprà voce *Reſcripti.*

SCRIBO, apud Anaſtaſium Biblioth. in *Vigilio. Quô auditô Auguſta miſit Anthemium Scribonem*; Satellitum præfectus eſt *Macro*: Certè Ῥωμαιοφυλάκων τῆς Βασιλείας ὑπερασπιζόμενοι, dicuntur paſſim apud *Theophyl. Simocattam* & in *Gloſſis* Baſilic. Quos mitti ſolitos ab Imperatoribus in provincias, ad mandata perferenda & exequenda, docet Gregorius M. à quo *Viri Magnifici* vocantur, *l. 8. Ep. 57.* &c. Vide de illis Car. du Freſne *Gloſſar.* Dominic. Macrum *in Hierolexico*, ut & ſuprà voce *Scriba.*

SCRIBONIA, fil. Scribonii, & ſoror alterius, qui Pompeji ſocer fuit, Imperatoris Auguſti uxor, poſtquàm ille dimiſiſſet Claudiam, quæ illi in matrimonium pacta fuerat: Porrò Scribonia

hæc

hæc nupſerat ante duobus Conſularibus, & ex altero quoque mater fuerat: cum hac etiam divortium fecit Auguſtus, pertæſus morum ejus diverſitatem & ex ea filiam Juliam ſuſcepit. Vide C. Sueton. *c.* 62. *in vita Octavii Auguſti*, Romanorum imperatoris ſecundi. Dion. *hiſt. Rom. l.* 48. Levinum Hulſium, *de uxor. XII. prim. Cæſarum.* Item; alia, quæ nupſit Sexto Pompejo, Filio Magni, per bellum Siculum, de cujus Patre Cæſar *l.* 1. *Bell. Civil. c.* 26.

SCRIBONIANI Fratres, quodammodo æquales, nihil alter ab altero facientes, ſed ut genere vitæ, ita & electione vitæ & facultatibus conjuncti: à Pactio Africano Neroni ad exitium monſtrati. Vide Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 41.

SCRIBONIANUS Craſſus, M. Craſſi Frugi Conſulis, annô Urbis DCCCXVI. ſub Nerone, fil. Piſonis Liciniani à Galbâ adoptati frater; quem Antonius Primus ferebatur, egregiis majoribus & fraternâ imagine fulgentem ad capeſſendam Remp. contra Veſpaſianum eſſe hortatus. Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 39.

SCRIBONIUS Aphrodiſeus, Orbilii ſervus atque diſcipulus, mox à Scriboniâ Libonis filiâ, quæ prius Auguſti uxor fuerat, redemptus & manumiſſus. Sueton. *de Clar. Grammat. c.* 19.

SCRIBONIUS Curio, vide Cajus.

SCRIBONIUS Largus, claruit unà cum Caſſio; (cujus ſuperſunt de *Animalibus problemata medica*) Ejus extat liber *de medicamentorum compoſitione.* Ætatem utriuſque oſtendit, quòd Scribonius codicis meminit, quem ab Atimeto, Caſſii ſervo, ac Cæſaris Tiberii legato acceperit. Scribonii etiam mentionem facit Galenus in libris κατὰ τόπους, & alibi. Scripta ejus hôc ſeculô prodierunt. Vide Caſtellan. *de ill. Med. p.* 119.

SCRIBONIUS Libo, conſul cum Antonio An. Urb. Cond. Iↄ. CCXIX.

SCRIBONIUS Libo, Annalium conditor. Vide Cicer. *in Bruto. l.* 2. *de Orat. l.* 12. *ad Attic. ep.* 5. *& l.* 13. *ep.* 30. *&* 31. Val. Max. *l.* 8. *c.* 1. *ex.* 2.

SCRIBONIUS Libo, prænomine *Cajus*, Liburnicæ & Achaicæ claſſi præfectus, à partibus Pompeji: Ad hunc fortaſsè pertinent argentei denarii cum inſcriptione: C. *Scribonius Libo*, in quibus *Libonis* puteal expreſſum.

SCRIBONIUS *Libo Druſus*, Prætor à Firmio Cato Senatore intimæ admiſſionis amico; apud Tiberium, res novas moliri delatus, eôque nomine mori adactus. Tacit. *Ann. l.* 2. *c.* 27. Vide & *Lucius.*

SCRIMGERUS Henricus, Scotus, familiâ nobili, Franc. Duareni in Jure auditor, Patavii *Franciſci Spiræ hiſtoriam* ſcripſit, qui tum temporis obiit. Genevæ Jus primus docuit, impenſis Ulrici Fuggeri inſignem Bibliothecam collegit. Henr. Stephani operâ varia, inprimis *Novellas Juſtiniani*, edidit, non ſine Cujacii elogio. Athenæum etiam *Notis* illuſtravit, adhuc ἀνεκδότοις. Obiit A. C. 1571. ætat. 65. Caſaubonus *Ep.* 106. *in Append.* Ant. Teiſſier *in Elogiis part.* 2.

SCRIMIA, vulgo dicitur Italis Galliſque umbratilis pugna, ut placet Budæo *Commentar. ad Pandectas*, *Guil. Choulo*, *Aliis*: Mercurialis verò voce eâ, indigitari mavult militarem monomachiam, rudibus armis factam, quam Hermippus Mantinæos inveniſſe, & Cyrenæos æmulatos eſſe ſcribit, apud Athenæum *l.* 4. *c.* 13. In hac certatores haudquaquam gladiatorum inſtar ſe uſque ad necem feriebant, ſed rudibus telis quaſi ſeſe invicem petere ſimulantes, quandoque etiam revera ferientes, & plagarum inflictiones & averſiones ediſcebant. Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 4. & ſuprà in vocibus *Monomachia* & *Scrama.*

SCRINIARIUS, in *Ep.* Sergii IV. *Scriptum per manus Benedicti Notarii Regionarii* & Scriniarii S. R. *E.* Notarius, Scriba eſt; cujuſmodi *Scriniarii* in Eccleſia Romana duodecim erant, & primò quidem ad colligenda Martyrum acta inſtituti, poſtmodum *Scrinia* publica ſcripturarum curare, epiſtolas à Cancellario & Protoſcriniario dictatas ſcribere, inſtrumentaque, donationes ac reliqua hujuſmodi conficere cœperunt. Vide Iſidor. *l.* 20. *c.* 9. Joh. Sarisberienſem *Ep.* 111. Anaſtaſium *in Stephano* IV. ubi *Scriniarius Eccleſiæ Ravennatis* occurrit, Alios. Tranſiit vox ex Aula in Eccleſiam. In Domo enim Auguſta *Scriniarii* dicebantur, qui in *ſcriniis* ejus operam locabant, & *Scriptorum* vices agebant, de quibus paſſim *Cujacius*, *Gotofredus*, *Alii.* Vide quoque hîc infrà.

SCRINIUM, ex Græco σκρίνιον, quod factum ex κρίνειν, præpoſito σ. quid vulgò ſignificet, notum. Plin. *l.* 13. *c.* 1. *Primum quod equidem inveniam, caſtris Darii Regis expugnatis, in reliquo ejus apparatu, Alexander cepit ſcrinium unguentorum*, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 947. & 948. Idem *Scriniis* fagum aptiſſimam, vocat *l.* 16. *c.* 43. *Eadem* (fagus) *ſectilibus laminis, in tenuius flexilis, capſiſque ac ſcriniis ſola utilis* &c. Hinc in *Notit.* utriuſque Imperii, Codd. Theodoſ. & Juſtin. aliiſque ejus ævi Scriptoribus, *Scrinia* dicuntur capſæ & loculi, in quibus Principis acta, quæ ad jus pertinent aſſervabantur; qua de cauſa *in l. omnium* 19. C. *de teſtam. totum jus in ſcriniis Principis conſtitutum* dicitur. Duorum ea generum facit *Budæus*, *ſtataria* quædam, alia *viatoria.* E quibus *ſtataria* erant in Regia vel alibi condita, in quibus monumenta antiqua ad Imperium Regnumque pertinentia aſſervabantur, Græcè χαρτοφυλάκια, Latinis recentioribus *Archivum.* *Viatoria* verò, in comitatu Principis circumferebantur, in quibus libelli ſupplices Principibus poſtulantibus porrecti condebantur, quoad Principi vacaret libellis & poſtulantibus operam dare libelliſque reſponſitare. De quibus poſterioribus loquitur Lamprid. *in Alexandro*, *c.* 31. *Poſt meridianas horas ſubſcriptioni & lectioni epiſtolarum ſemper operam dedit, ita ut ab Epiſtolis, & libellis & à memoria ſemper aſſiſterent, relegentibus cunctis Librariis, & iis, qui ſcrinium gerebant, ita ut Alexander ſuâ manu adderet, ſi quid eſſet addendum, ſed ex ejus ſententia, qui diſertior habebatur.* Cùm autem complura eſſent *Scrinia* hujuſmodi, ut infrà paucis videbimus, quatuor eorum genera hæc inprimis memorantur *in l. fin.* C. *de decur.* & *l.* 1. C. *de prox. ſacr. ſcrin.* Nempe *Scrinium memoriæ*, in quo annotationes Principis aſſervabantur; *Scrinium Epiſtolarum*, in quo civitatum poſtulata & legationes; *Scrinium Libellorum*, qui ſupplices Principi oblati erant. & *Scrinium diſpoſitionum*, in quo cognitiones & decreta Principis cuſtodiebantur. Unde totidem Antigraphei, apud Anonymum Scholiaſtem *in Juſtin. Nov.* qui etiam, *Priores ſcrinii*, *Cod. Theod. de prox. Com. diſp.* Item in *capite ſcrinii conſtituti l.* 11. *eod. tit.* & *Obſecundatores ſcriniorum* dicebantur *l.* 3. *d. t.* Eorum ingeniô formabantur, Principis ſanctiones, epiſtolæ, reſponſa & reſcripta, habebantque ſub ſe librarios, exceptores & eos qui ſcrinium gerebant, i. e. *Scriniarios*, qui manu tantùm, non mente, ut illi, in ſcriniis militabant. Iidem in tribus prioribus ſcriniis etiam *Proximi* vocati, *Comitum* titulô inſuper ac nomine ornabantur, & *Magiſtri* dicebantur: in ſcrinio verò diſpoſitionum, non dicebantur *Proximi*, ſed *Comites* tantùm, atque iidem quoque *Magiſtri diſpoſitionum* audiebant. Præter hos autem ſingulorum ſcriniorum Magiſtros, fuit qui appellaretur & eſſet *Magiſter omnium Scriniorum*, ſeu ſimpliciter *Magiſter ſcriniorum*, & *ſcrinia curare* diceretur: qualem fuiſſe legimus Ulpianum ſub Alexandro Severo & Papinianum, ſub Baſſiano. Et quidem Magiſtri hi ſcriniorum præferuntur Vicarianæ poteſtati *tit.* 11. C. *Theod.* Proximi verò ſcriniorum *cod. tit. de Prox.* copulantur ordini Vicariorum. Ipſis verò Magiſtris ſcriniorum, ut & reliquorum officiorum Magiſtris, præerat Magiſter officiorum, ſeu *Magiſter* per excellentiam dictus, de quo vide ſuprà. Nec omittendum, licèt in ſingulis officiis Palatinis primum locum obtinentes, *Principes* & *Magiſtri* illius officii, in quo eminebant, dicti fuerint: peculiariter tamen in officio Præfecturæ Prætorii, qui primus erat & princeps illius officii, *Primiſcrinium*; in officio ſacrarum Largitionum & privatarum, nec non aliis pleriſque *Primicerium*; in Scriniis epiſtolarum, libellorum & memoriæ, *Proximos*; in ſcrinio diſpoſitionum, *Comitem diſpoſitionum* appellari conſueviſſe. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro Sev. loc. cit.* Treb. Pollionem *in Gallieno*, *c.* 17. & Flav. Vopiſc. *in Carin. c.* 16. Præter præfata autem *Scrinia* Palatina, quæ *Auguſta* vocat Symmachus *l.* 4. *Ep.* 53. & *Sacra* Sidonius *carm.* 5. erant quoque *Scrinia Magiſtratuum*, de quibus in utroque itidem Codice, *tit. de Numerariis*, ubi multa Cujacius & Gotofredus præfati commentantur. Vide quoque hîc infrà.

Scrinia varia, præter prædicta, occurrunt hæc:

α. Annulatenſe. β. ab Argentariis. γ. ab Argento. δ. Aſianum. ε. Aureæ maſſæ. ζ. Auri ad reſponſum, quod militaribus uſibus inſerviit. η. Barbaricariorum. θ. Beneficiorum. ι. Canonum. κ. Daciæ. λ. Exceptorum. μ. Fabricarum. ν. Largitionum privatarum. ξ. ad Limitem. ο. Macedoniæ. π. à Miliarenſibus. ρ. Mittendariorum. σ. Numerariorum ſeu Numerorum. τ. Orientale. υ. Operum. φ. à Pecuniis. χ. Rationum. ψ. Securitatum. ω. Tabulariorum. αα. Veſtiarii Sacri. E quibus complura, *Sacrarum Largitionum* ſcrinia ſunt; quatuor verò iſta, Beneficiorum, Rationum, Securitatum, & Largitionum privatarum, *Rerum privatarum.* De quibus omnibus vide Auctores ſuprà laudatos: adde Briſſonium *de Signif. verb. l.* 17.

SCRIPTA duodecim tabulæ luſoriæ, in monumento antiquo ſingulis lineolis & quidem rectis, explicantur: quem ludum Veteres præclarè illuſtravit Claud. Salmaſ. *in Vopiſc. Proculum*, *c.* 13. Intelligendus de illo Petronius Arbiter, quum ait: *Sequebatur puer cum tabula terebinthina & cryſtallinis teſſeris: notavique rem omnium delicatiſſimam. Pro calculis enim albis aut nigris, aureos argenteoſque habebat denarios. Interim dum ille omnium teſſerum iter luſu conſumit, guſtantibus nobis* &c. Ubi cùm Gonſalius ludum hunc cum ludo latrunculorum commiſceat, refellitur à Gronovio, oſtendente, in Ludo illo *Scriptorum* XII. & teſſeris & calculis fuiſſe pugnatum, quod de ludo Latrunculorum dici non poteſt, in quo nihil Fortunæ committitur. Judicat itaque hic, ludum illum admodum ſimilem fuiſſe illis, qui hodie *Trictrac* aut *Verkeeren* aut *Lurtſchen*, aut ſimplicis genus *aus und ein*, Gallis Germaniſque utriſque appellantur. Teſſeræ mittebantur vel jactabantur per pyrgum ſeu fritillum, ut hodieque inter diffidentes colluſores; calculi dabantur & movebantur in eadem tabula vel alveo luſorio, notato duodecim lineis, per quas collocabantur & procedebant calculi, prout illos fortuna jactus & ars jactum diſponentis juviſſet. Hinc Antigonus Pyrrhum, teſte Plutarchô, comparavit luſori *bene jacienti, ſed male danti.* Series *Scriptorum* dicebatur *Iter*, uti viſum, quia calculi per ſcripta commeabant, & iter habebant. *Tramitem* dicit vetus *Epigr.*

Diſcolor ancipiti ſub jactu calculus adſtat,
Decertantque ſimul candidus atque rubens.
Et quamvis parili Scriptorum *tramite currant,*
Is capiet palmam &c.

Vias ordinales, appellat Iſidor. in voce *Calculi.* Hoc itaque iter qui occupâſſet, victor erat; vincebantur verò, qui cum calculis in ſua parte frequentibus, minimum unô, relinquebatur, ut hodieque in pleriſque generis ejuſdem fit. Vide præter Salmaſ. *ad Hiſtor. Auguſt. loc. cit.* Joh. Frid. Gronovium *de Pecun. vet. l.* 3. *c.* 15. & infra in voce *Tabula.*

SCRIPTO adeundi Principem, quanquam præſentem, mos vetus, vide ſuprà *Literæ.*

SCRIPTOR, vide ſuprà in voce *Notarius*: ſervus nempe erat literatus, apud Romanos Domini dictata excipiens vel aliud quiddam ſcribens, idem cum *Amanuenſi* & qui *à Manu* dictus eſt Sueton. Auguſt. *c.* 67. *Thallo à manu, quod pro Epiſtola prodita denarios quingentos accepiſſet, crura effregit.* Hi fuerunt pretioſi & excepti, etiam quando ſervorum numerus dominis indicebatur. *Scriptores* appellavit Cicero *de Orat. l.* 1. & *in Bruto*, Plinius *Notarios*, *l.* 9. *Ep.* 36. quamvis aliàs aliud quid hæc vox ſonaret. Omnium verò horum;

in velocitate excipiendi, fuit commendatio. Manilius *in Aſtronom. l. 4. v. 197. & ſeqq.*

> *Hic & erit Scriptor velox, cui litera verbum eſt,*
> *Quique notis linguam ſuperet verſumque loquentis*
> *Excipiens, longas nova per compendia voces.*

Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Apud medii ævi Autores, dicuntur *Scriptores* in Monaſteriis, qui in *Scriptorio*, cellâ ita nuncupatâ, librorum *ſcriptioni* operam dabant. Nempe cùm Monachorum nemo eſſet, qui non re aliquâ occuparetur, nonnulli certô numerô ad id ab Abbate deligebantur, qui tum libros Eccleſiaſticos, quò horum ſemper copia eſſet, tum alios, ad literarum humaniorum & Eccleſiaſticarum ſtudia ſpectantes, deſcriberent, de quibus vide Ekkehardum Jun. *de Caſibus S. Galli c. 11.* Hæfteinum *Diſquiſition. Monaſticar. l. 9. tract. 2. diſq. 4.* Alios. Ex quidem ad poſteriorem officii partem, adhibitos potiſſimùm pueros & novitios Monachos; ad priorem verò, non niſi perfectæ ætatis homines, docet Car. du Freſne, ex Sulpitio Severo in *Vita* S. Martini c. 7. & *Capitulari* Aquiſgran. A. C. 789. c. 70. Idem *ſcriptionem* peculiare fuiſſe *Cartuſienſium Incluſorum* inſtitutum, refert ex Guigone Priore Cartus. *de Quadripartito exercitio cellæ c. 36.* Nec omittendum, cùm magnorum Virorum imagines per genera diſtinctas haberent veteres Romani, *Scriptorum* imagines ac ſtatuas ſeparatas quoque ab aliorum ſimulachris; ipſoſque generatim etiam diſtinctos, fuiſſe, ut ex Tacito *Annalium l. 2.* Sidonio Apollinari *Ep. l. 9.* Suetonio inprimis *in Tiberio c. 70.* docet Caſaubon. *ad h. l.* Locus *Bibliotheca* fuit, ut vidimus &c.

SCRIPTULUM ſeu SCRIPULUM, Græcè quoque γράμμα, vox in ponderibus Latinis uſurpata, tertiam drachmæ partem conſtituebat, h. e. duos obolos. Et quidem *decem ſcriptulorum* pondere, h. e. ſemunciâ ſcriptulo, maximas margaritas cognitas eſſe Veteribus, Plin. tradit, quæ prout ducentis & quadraginta granis expendebantur: cùm plerumque cœteræ ſemunciam penſitarent. Qua de re Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1171.* Nomen ei, quòd duabus lineis ſcriberetur, notareturque ad hunc modum, ═ Aliter vox ſumitur in illo Ovidiano, *l. 3. Artis amand. v. 363.*

> *Eſt etiam genus in totidem ratione redactum*
> Scriptula, *quot menſes annuus orbis habet.*

De lineis videl. vel punctis duodecim tabulæ teſſerariæ, in quibus, prout teſſeræ cecidiſſent, calculi variè diſponebantur, quæ etiam *Scripta*, unde *Scriptorum duodecim luſus*, de quo ſupra.

SCRIPTURA Sacra, eſt verbum Dei, à Scriptoribus θεοπνεύστοις, literis divinò juſſu exaratum, ad Eccleſiæ inſtitutionem. Horum primus & quaſi cœterorum Exarchus poſt Deum, qui ipſe, propriis digitis Legem duabus tabulis exarando, initium ſcribendi fecit, Moſes fuit, vide Juſtinum Martyr. *Paran. ad Græc.* Tertullian. *in Apolog. c. 19.* Euſeb. *Præp. Evang. l. 10. c. 23.* Chryſoſt. *Homil. 1. in Matth.* Theophylactum &c. Ultimus Johannes Evangeliſta, cui, in Apocalypſi, duodecies mandatum ſcribendi cœlitùs repetitum eſt. Diſtinguitur in libros Vet. & N. Teſt. 2. Corinth. c. 3. v. 14. qui proin Ἐνδιάθηκοι *Teſtamentarii* ſive *Fœderales* appellantur, Origeni apud Euſebium *l. 6. c. 19.* & Euſebio ipſi *l. 3. c. 3.* Vetus iterum in Moſen & Prophetas, *Matth. c. 7. v. 12.* &c. Item in Moſen, Prophetas & Pſalmos, Luc. c. 24. v. 44. ſecundùm Judæos in Thorah, Nebiim, & Cetubim: utriuſque Teſtamenti libri vulgò in Hiſtoricos, Dogmaticos & Propheticos diſpeſcuntur. Quod diſtributionem S. *Scripturæ* in capita, & capitum in verſus attinet; ejus, quæ nunc in uſu eſt, auctorem ferunt Monachum quendam Ordinis Prædicatorum, nomine Hugonem de S. Caro, natione Burgundum, poſt Cardinalem: qui cum circa A. C. 1240. vel 1250. Concordantias Bibliorum contexeret, Utriuſque Teſtamenti libros Vulgatæ editionis capitibus, & hæc rurſum verſibus diſtinxit. Quod poſtea non Chriſtiani ſolùm in Græcis Exemplaribus, ſed & in textu Hebræo ipſi Judæi imitati ſunt: hodieque eadem diſtributio, licèt minus nonnunquam commoda, conſtanter obſervatur. In Veteri quidem, præter *Paraſcioth*, Sectiones libris Moſis ſive Legi peculiares, quibus reſpondent Particulæ ex Prophetis excerptæ, quas *Haphtaroth* dicunt: à Maſorethis per omnes libros conſtituti ſunt *Sedarim*, Ordines, pro rerum diverſitate textum diſpeſcentes: quales Geneſis 42. Exodus 29. habet. Verſiculi item *Peſukim* dicti & accentu Soph-Paſuck terminati: quorum numerus in fine ſingulorum adſcribi ſolet. In Novo Teſt. autem Patres, imprimis Græci, τίτλους Titulos ſive Pericopas appellârunt ejuſdem argumenti materias inter ſe connexas: κεφάλαια verò ſive Capitula (quæ etiam στίχοι) partes minores ipſorum Titulorum, quibus in ſententias & verſus dividebantur. Sic Tituli Matthæo dati ſunt 68. Marco 48. Capitula verò illi 355. huic 230. à *Suida* tributi leguntur. Dicitur aliàs *Canon*, continetque in V. T. Pentateuchum, Joſuam, Judices cum Ruth, libros Samuelis, Regum, Chronicorum, Eſdram, Nehemiam, Eſtheram, Hiobum, Pſalmos, Proverbia, Eccleſiaſten & Canticum Salomonis, cum 4. majoribus, & 12. minoribus Prophetis; In N. T. quatuor Evangeliſtas, Acta, Epiſtolas Paulinas 14. duas Petri, unam Jacobi, tres Johannis, Judæ unam, cum Apocalypſi. Item *Biblia*, vide ibi, ut & in voce *Teſtamentum.*

> *Chriſtiadum hæ ſunt deliciæ, ſummique Parentis*
> *Juſſa, ad ſidereum ducere certa Polum.*

de SCRIPTURA menſæ Solvere, vide ſuprà *Menſa Trapezitarum.*

SCRIPTURARII, ſeu TEXTUALES, nomen Sectæ, inter Judæos, Hebr. קראים *Karaim*, vide ſuprà in voce *Karaitæ*, item *Sadducæi.*

SCRITOFINNI, populus inſulæ Scandinaviæ vicinus. Nomen illis contigit à *Schreiten*, quod eſt paſſum facere. Ortelius vel *Scrictofinnos* vel *Scritifinnos* appellat. Perpetuis rigent nivibus, carnibus ferarum crudis veſcuntur, illarumque pellibus ſe tegunt. *Scriphinii*, *Scrifinii* & *Scretefinni* etiam.

SCRIVERIUS Petrus, Harlemenſis, Poëta & Philologus magni nominis, Jus docuit Lugduni Batav. A. C. 1593. ob ſenium; tandem viſu orbatus deceſſit, A. C. 1653. ætat. 73. Scripſit *Antiqq. Batavicarum Tabularium*, *Bataviam illuſtratam*, *Bataviæ Comitumque omnium Hiſtoriam*, *Miſcellanea Philologica*, *Carmina Latina & Belgica*, *Populare Hollandiæ Chronicon*, *Collectanea veter. Tragicorum*; Idem *Fl. Vegetium* emendavit, *Jul. Hyginum* primus edidit, *Frontinum* cum exemplaribus ſcriptis contulit, *ad Henr. Aquilii Chronicon Geldricum Additamenta & Obſervationes* adjecit, *Hollandicarum rerum Scriptores veteres*, *è MSS.* publici juris fecit, additis *Notis*; deque variis Scriptoribus veterib. aliis, edendo, emendando, illuſtrando, optimè meritus eſt. Franc. Sweertius *Athenis Belgicis*, & P. Freherus *Theatro Vir. Cl.*

SCROBICULUS, nomen loci, in quo Romani Inferis Diis ſacrificare ſolebant. Tria enim apud illos diſtincta fuêre locorum, ſeu in Templis, ſeu in Lucis, in quibus ſacra obtulêre, nomina; *Scrobiculus*, Ara & Altare; in quorum illo Diis Infernalibus, iſto Diis terreſtribus, & hocce, Diis cœleſtibus fecêre. Et quidem Altare locus erat altior Arâ, quam quidam vel humo æqualem vel parùm eminentem faciunt: *Scrobiculus* verò fovea erat, Aram intra ſe continens, in quam victimarum cruor, cum melle, lacte & vino infundi ſolebat, Alex. ab Alex. *Genial. dier. l. 5. c. 16.* Diminutiv. à *Scrobs*, in cujuſmodi locis ſedere olim ſolitos, qui ſe interimebant, aut carnificis manu puniebantur, fortè ut calx ἀχρεῖον, poſt vulnus acceptum, evitaretur, diſcimus ex *Nerone* Suetonii *c. 49.* *Scrobem coram fieri imperavit, dimenſus ad corporis ſui modulum* &c. Vide quoque Appianum *Bell. Civ. l. 4.* ubi de Labeone, Tacitum *Annal. l. 15. c. 67.* ubi de Flavio Vejano, Alios. Certè & Athenis, locum ſupplicii ὄρυγμα, *foſſam*, dictum eſſe, docet ex Harpocratione Caſaubon. *ad loc. Suetonii cit.*

SCROBILUS, promontor. Africæ ad Sinum Arabic. *Pompon.*

SCROBULI, aurium foramina, per quæ Barbari trajiciebant gemmas & annulos, ita enim legit Rhenanus apud Tertullian. *l. de veland. Virg.* *Scrobuli Barbarorum*: Arabum nempe vel Afrorum, qui, pertundere aures ſoliti, Romæ inter ſervitia erant & *Barbari* appellabantur. Idem tamen in altera editione repoſuit *Scrobulos*, quod Græcis *pineam nucem* ſignificat, geſtamen ex auro Barbarorum: maluitque apud eundem Tertullian. *l. de Fœmin. cult.* pro, *Scrupuloſa Deus auribus vulnera intulit*, legere *Scrobuloſa.* Sed *Scrobulos* illos à Rhenano Barbaris aſſignatos, non niſi commentitios vocat, adeoque eam emendationem deridet Hadr. Junius *Animadv. l. 2. c. 1.* & antiquam lectionem defendit, *Crobylos Barbarorum*, quia auctoribus plurimis *crobylus*, crinium eſt plexus in acutum deſinens, de quo Thucyd. *l. 1.* & Lucianus *in Navigio.* Vide Caſp. Bartholin. *de Inauribus Veter.*

SCROFA, in Gloſſis MSS. γρόμφαινα, porca eſt plus ſimplici vice fœta, de qua vide hic in vocibus *Porca*, *Suminata* & *Sus.* Item machina ad ſuffodiendos urbium obſeſſarum muros, apud Guil. Tyrium *l. 3. c. 5. l. 17. c. 24. l. 18. c. 19.* Fulcherium Carnot. *l. 1. c. 18.* Matth. Paris. *A. C. 1226.* *Alios*: de qua vide Car. du Freſne *ad Alexiadem p. 291.* Sed & Græci σκρόφας ſeu σκρόφες vocant, quos aliàs ἰούλους & πολύποδας ὄνους, Latini *multipedas* dicunt, qui, tacti in orbem pilulæ vel piſo ſimillimum ſeſe convolvunt. *Clauſiportas* vulgò Galli appellant, pro *clauſiporcis*, porcæ enim cluſiles ſunt & *porceliones* vocantur Cælio Aureliano *de Tardis Paſſionibus l. 1. c. 4.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1302.* & hîc infrà.

SCROPHA Tremellius, Varroni *de R. R. l. 2. c. 4*, primùm appellatus eſt *Scropha*, quòd Quæſtor cùm eſſet, Licinio Nervæ Prætori in Macedoniâ provinciâ relictus, qui præeſſet exercitui, dum prætor rediret, hoſtes arbitrati occaſionem ſe habere victoriæ, impreſſionem facere cœperunt in caſtra. Tremellius verò cùm hortaretur milites, ut caperent arma, ac exirent contra: dixit celeriter, ſe illos, ut Scropha porcos, dejecturum: idque fecit. Nam eô præliô hoſtes ita fudit, fugavitque ut eô Nerva prætor Imperator ſit appellatus, & ipſe cognomen invenerit, ut diceretur *Scropha.* Verùm Macrob. *Sat. l. 1. c. 6.* cognominis hujus rationem aliam affert: *Tremellius Scropha*, inquit, *cum familia atque liberis in villa erat. Servi ejus, quum de vicino Scropha erraſet, ſurreptam conficiunt. Vicinus advocatis cuſtodibus, omnia circumvenit, ne qua hæc efferri poſſit; iſque ad Dominum appellat reſtitui ſibi pecudem. Tremellius, qui ex villico rem comperiſſet, Scrophæ cadaver ſub centonibus collocat, ſuper quos uxor cubabat. Quæſtionem vicino permittit, quum ventum eſt ad cubiculum, verba jurationis concipit, nullam eſſe in villa ſua ſcropham, niſi iſtam, inquit, quæ in Centonibus jacet, lectulum oſtendens.* Ea facetiſſima juratio Tremellio *Scrophæ* cognomentum dedit.

SCRUTA, Vaſa ſunt vilia, quæ & *frivola*, unde Plauti Comœdiæ *Frivolaria* nomen. Sic fictilia vaſa, plena rimarum, Terentius *in Eun. Actu 1. ſc. 2. v. 25.* uſurpat, quæ Græci γρύτην ſive γρυτάρια appellant. Similiter res viles & antiquitate deteriores factæ, ut veſtes detritæ; calceamenta marcida & id genus quiſquiliæ: quæ omnia *annulis* quoque olim clauſa, ſuprà vidimus, *ſub lectis* etiam quandoque condita. Hæc qui vendebat, *Scrutarius* dicitur Lucilio apud Gellium *l. 3. c. 14.*

> *Quid ni? &* Scruta *quidem ut vendat*, Scrutarius *laudat*
> *Præfractam ſtrigilem, ſoleam improbus dimidiatam.*

Eundem intelligit Horat. ubi de Vulteio Mæna præcone, *l. 1. Ep. 7. v. 64.*

— *Vid.*

— — Vi[illegible] Th[illegible]
[illegible] cato ſerva [illegible]
C[illegible]

V[illegible] P[illegible] & [illegible]c ubi de A[illegible] mrce & Phopap-[illegible]

[illegible]TATOR, apud [illegible] l. 38. c. 1. C[illegible] ſequum [illegible] [illegible] [illegible] Scrutato[illegible], ab Arier[illegible]to [illegible] pertia[illegible] &c. miniſterium [illegible], [illegible] & D[illegible] 23. Quem regia[illegible] ſalutantes [illegible] conſuetudinem Romæ poſtea primus [illegible] ſuſtu[illegible] Auguſtus, Senatum legens, apud Suetonium c. 35. cum [illegible] ſcrutu[illegible] apud eund. c. 35. ſed omiſit Veſpaſianus, ibid. c. 12. [illegible], ut Severus apud Spartianum [illegible]. Vide [illegible] ſupra [illegible] de [illegible] more. Apud Monaſticæ [illegible] Scriptores, [illegible] alias Circator, eſt, de quo munere vide ſupra in voce [illegible]. Sed & Capucini ſic vocant, qui in electioni[illegible]bus aliiſque hujus [illegible] negotiis colligunt ſuffragia eligentium ſcriptò [illegible], eaque digerunt ordine ac numerant. Cujuſmodi Scrut[illegible] Cap[illegible] alibus quaterni, in Provincialibus [illegible] [illegible] Auguſtiniani quoque ſic appellant eos ex Ordi[illegible] ad examinanda ſuffragia, in Capitulo Provinciali la[illegible] [illegible] &c. Unde Scrutinium apud illos, ut & Moniales Hoſpitalarias, hujuſmodi electionis forma appellatur, qua vel ad [illegible], vel aliqua ad Novitiatum vocatur, ſuffragiis [illegible] & modò prædictô examinatis, Richeriet. Aliàs Scru[illegible] forma exacta fuit apud Romanos furti perquirendi per lancem & licium, ut videre eſt apud Appuleium l. 1. poſtmodum verò laxius extenſa vox, uti etiam ex ſequentibus videre [illegible].

SCRUTINII Dies, in Ordine Romano: *Scrutinii diem — [illegible] electi noſtri divinitus [illegible], innuere cognoſcitis* &c. quarta [illegible] [illegible] majoris hebdomadæ, quia illâ Catechumeni olim inſtruebantur, & [illegible] *[illegible] ſ[illegible] tenere[illegible], quæ à Magiſtris didicerant*, uti habet Papias. Nempe tempore Quadrageſimali examen Catechumenorum de rebus Fidei inſtituebatur, ut explorarum fieret, an ad recipiendum proximô Sabbatô Sanctô Baptiſmum idonei ſint. Fiebat id autem per 7. vices ut habet Alcuinus *de div. Offic.* c. 19. Et primum quidem ac ſecundum ſcrutinium celebrabatur Feriâ 4. & Sabbati tertiæ quadrageſimalis hebdomadæ. Tertium, quartum[illegible] in iiſdem diebus quartæ hebdomadæ ſequentis, quod maximè ſolenne erat, & [illegible] antonomaſiam F[illegible] *Scrutinii* [illegible] conſuevit. Qu[illegible]um & ſextum quintæ hebdomadis [illegible] diebus inſtituebantur. Ultimum [illegible]dem erat Feriâ 4. ſextæ hebdomadis. Ad quorum unumquodque Dominicâ qualibet præcedente univerſum fidelium cœtum [illegible] verbis, *S[illegible] diem, dil[illegible] Fratres, quò electi noſtri divinitus inſtr[illegible] innuere cog[illegible], adeoque ſolici[illegible] devotione ſequenti quarta feria [illegible] horam nonam convenire digremini, [illegible] cæleſte myſt[illegible]um, quo Diabo[illegible] cum [illegible] [illegible] aperiatur, [illegible] peragere valeamus*; in [illegible] eſſe, ait Durandus l. 6. c. 5[illegible] apud Dominic. M[illegible]tum in F[illegible]. Alias [illegible] *Scrutinii* notiones vide ſupra. Sed [illegible] electione Pontificum [illegible], adi Richeletius [illegible].

[illegible]LI, in ve[illegible] Iter. Troj[illegible] in[illegible] , in honorem [illegible] A[illegible] Rufi, Sacerdotis Julii & Auguſti, fa[illegible], ubi inter alia [illegible] *Ara l. Scululatum* appell[illegible] [illegible]. Vide Cl. Spon[illegible]. *[illegible] Part.* 3. p. 90.

SC[illegible] mons & ſilva in S[illegible]a, Angermaniam in duas partes dividit. Mons al[illegible]mus & præruptus, quanquam ruinam minitans, aſpectu horri[illegible], [illegible]us oram littoralem Sinus Bothnici extendit.

SCULDAIS, ſeu SCULDAHIS, SCULDASIUS, ſeu SCULTETUS, vox Germanica vetus, in Longobardorum legibus frequens. Originem ducit à Germanico *Sculd*, i. e. [illegible]tum, & jubendi *heiſſen*: quòd ſcilicet *Sculdahis*, debitoribus imperet, ut creditoribus ſuis ſatisfaciant. Alii interpretantur *Pœnarum exactorem*, nam [illegible] & reatum, atque delictum vox *Schuld* Germanis notat. Priore ſenſu ſumitur in Longob. legibus *tit. C. de pignorationibus*, [illegible] *Si homo liber, qui debitor eſt, alias res non habuerit, niſi [illegible] aut boves [illegible] ſeu vaccas, tunc ill[illegible], qui debitum [illegible] ad [illegible]his, & intimet [illegible] ſuam &c.* Item [illegible] Regis: *Si quis cauſam habuerit, & Sculdahis [illegible] dies, facere neglexerit* &c. Ita ergo *Scu[illegible]* [illegible] judex, qui de debitis pronuntiabat, pignora capiebat & ſatis [illegible] creditori cogebat: non tamen plenam habebat juriſdictionem, [illegible] Comitum [illegible] ſtati erat obnoxius, hodieque Germanis in u[illegible] [illegible] T[illegible], Æ[illegible]ia, Au[illegible], [illegible]a, Fra[illegible]a &c. incogni[illegible]. In H[illegible]a vero longè honoratior hic [illegible] eſt, apud quos in Urbibus [illegible] non habentibus, qualis ſunt [illegible] & Lucerna, vox *Sculdaſius*, vulgò *Sch[illegible]*, [illegible] an[illegible] & poteſtatem [illegible]. Vide Henr. Spelmannum G[illegible] *[illegible]ch.* & J[illegible]h. S[illegible]cerum [illegible] *[illegible] Helv.*

[illegible]A, [illegible] eſt repræ[illegible] [illegible] faciendi imagines [illegible] Q[illegible] S[illegible] [illegible] in [illegible] & g[illegible]p[illegible] [illegible] Cæ[illegible] [illegible] ut in a[illegible] [illegible] & [illegible] Quod re f[illegible] C[illegible] [illegible] *Cum v[illegible] p[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ſeu [illegible], voc[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]imam, a[illegible]* [illegible]. Unde patet [illegible] modo Artes cum [illegible] a ſe [illegible] Græ[illegible] multum adfinitatis [illegible] [illegible] gnat[illegible] [illegible]. Quid fa[illegible], ut V[illegible] [illegible] 1. Regum c. 6. v. 32. [illegible]cat, *Sculpſit in eis p[illegible]*. U[illegible], Hebræa ſo-[illegible]num: [illegible] vel potius, *Exſculpſit ſcul[illegible]* [illegible] S[illegible] ut Franc. Junius, [illegible] [illegible] Pict[illegible] [illegible] difficiliorem facit, non impetu[illegible], a Mich. Angelo Bonarota, qui hancce illâ magis operoſam judicans, ideo plura pinxit, quàm ſculpſit [illegible] V[illegible]ſſ. [illegible] magis [illegible] ant[illegible]. Quam ſententiam quoque probat Cæſar Bulengerus *de P[illegible] & S[illegible] l. 2. c. 7.* judicium ſuum ſuſpendente Ludov. Demontioſio *Comm. de ſculpt. [illegible] antiquorum*. Idem Cardanus C[illegible] *Sculptura* difficiliorem [illegible] autem operoſiorem eſſe Plaſticen, contendit *l.* [illegible]. *[illegible] non paulo eſt [illegible] quàm ſculpere. Qui [illegible] quod volunt, agunt: qui cælant, aliud [illegible], aliud agunt, & [illegible], [illegible], dum agunt, non vident. [illegible] [illegible] quid [illegible] ſint, dum cælant, ut qui ſculpunt [illegible] natura, [illegible], cavitas illa. Et ſi, dum agis in cera, quod [illegible] paululum aberraveris, in gemma cavitate [illegible] [illegible] non niſi toto ſu[illegible] opere poterit emendari. At in Sculptura operique [illegible] primum [illegible] non nimis adimere, ſed relinquere, quam [illegible] implere. Deinde ſi etiam nimio plus adimas, [illegible] exuberante, quam [illegible] opus [illegible] atque [illegible] [illegible] dextra ſiniſtris, [illegible] dextris referuntur: quod difficillimum eſt in hoc opere, dum totum eff[illegible] cælare volumus: cum in ſculptura dextra remaneant dextra, ut [illegible]* &c. Vide Voſſ. *de 4. Artibus Popular.* c. 5. [illegible] & *de Philoſophia* c. 16. §. 33. ubi addit §. *præc.* *Cælatura* [illegible] *pta*, Græcè *[illegible]*, *ut eſt apud Eucherium l. 3. Reg. c. 17.* [illegible] *vetus Gloſſ.* [illegible] *vaſa ſuperius [illegible] ut eminerent.* [illegible] *phariis, Sculp[illegible], qui eminentias illas & [illegible] in [illegible] ptoribus ſuas laſ[illegible] qui ab [illegible] poſterioribus etiam Cælatura dicebantur, voce eadem a Græcis etiam [illegible] recepta.* In quibus vocem *Sculptoris* videtur paulò laxius ſumere. Quemadmodum & *[illegible]* voce utitur Philoſtratus *præfat. Iconum*; ubi etiam ad eam revocat *Sculpturam* in ære, [illegible] ſive alabaſtro, Pario lapide, vel ebore. Antiquam vero admodum artem, *Sculpturam* eſſe, ex eo patet, quod Deus Bezaleelem & Ooliabum Tabernaculi Architectos deſignâſſe legitur Exod. c. 31. v. 2. in quo *Sculptura* & Cælatura opus erat, velut in Cherubinis effigurandis, atque aliis. Imo *Præc.* 2. Decalogi prohibita jam *Sculptilia*. Quid quòd ipſe Tara, Abrahæ Patri parens, dicitur fuiſſe [illegible], quodque ipſe Seruchius, fil. *Ragau* ſive *Rehu*, Abrahami proavus, pri[illegible] [illegible] ſ[illegible] ritos expreſſiſſe putatur. Vide Voſſ. præfatum *de Or[illegible] [illegible] Idol. l. 3. c. 45.* Inter priſci ævi *Sculptores*, magna[illegible] g[illegible] fama, à quo ſolo ſculpi, quemadmodum à ſolo Apelle pingi, a ſolo Lyſippo ex ære duci, voluit Alexander M. teſte Plinio *l. 7. c. 37.* Plura ſuppeditabit Pompon. Gauricus *de Sculptura* ac Lud. Demontioſius *libris 2. de Veter. Sculptura, Cælatura, [illegible] S[illegible] & P[illegible]*. Addam ſaltem, Salmaſio, improbatâ Cardani ſententia, *S[illegible]* [illegible] ac Cælaturam, figuras extantes facere, ſoloque materiæ nomine ab ea diſtingui: utpote cùm Cælatura ſit auri, argenti, & æris, Sculptura verò in ligno, marmore, ebore & gemma, operetur, ex Quintil. *l. 3. c. 21.* Eadem Ars illa, quæ deprimit figuras & cavando opus ſuum peragit, *Sculptura* propriè appellatur. Hinc *Sculptores*, [illegible], eidem dicuntur, qui ex [illegible] ſigna & ſtatuas faciebant. Inſtrumentum eorum *[illegible]*, quod impropriè *tornum* exponit ſummus Poëta. Tornatores enim exſculpunt quidem & inſculpunt ligna, ſed [illegible] [illegible]um & ſulcos faciendo, non vero figuras & ſigna exprimendo &c. Vide eum *[illegible]. Plin. ad Solin.* p. 1045. 1046. & 1100. ut & ſupra in voce *Scalpere*.

SCULTENNA, fluv. Flaminiæ. Liv. *l.* 41. c. 12. Plin. *l.* 3. c. 16. *[illegible] Leandro*. Apud [illegible]. antiquum vocabulum corruptum legitur [illegible] pro [illegible]: locus eſt *L. 5. Lanam mollem & [illegible] longe pulcherrimam* [illegible].

SCULTETUS Abrahamus, ob aureum eloquentiæ flumen Chr[illegible]mi nomen meritus, natione Sileſius, patriâ Grunbergenſis, [illegible] Toſſani & Franc. Junii Heidelbergæ auditor, A. C. 1590. [illegible] Dialecticam, Oratoriam, Morum & Siderum doctrinam privatim docuit primum, poſtea Pareo in Facultate Theologica in Acad. Heidelbergenſi collega, Friderici Elect. Palatini Bohemiæ Regis di[illegible] Conc[illegible] Aulicus Electoralis, ac Scholarum Eccleſiarumque [illegible] conſtitutus, cum Friderico V. Electore in Angliam profectus eſt A. C. 1612. ubi Præſulum illius Regni ac ipſius Jacobi M. Britanniæ Regis gratiam meruit. Synodo Dordracenæ interfuit A. C. 1619. Præter Theologicam ſcientiam, Antiquitatis & Hiſtoriæ Eccleſ. peritiſſimus. Scripſit plurima: Inter quæ eminent *Idea Concionum in Pſalmos*, *Obſervationes Gram. Hiſtor. Logic. Theol. in hiſt[illegible] Jeſu Chri[illegible]*, *Exercitationes in Evang. loca difficiliora*, *Idea Concionum ad [illegible] Hebræos*, *Medulla P[illegible]rum*, *Annales Eccleſiæ Reform.* &c. Obiit Emdæ, ubi exilii ſedem fixerat, A. C. 1625. ætat. 59. Vide Re[illegible]volſcium *Syſtem. Hiſtorico-Chronol. Eccl. S[illegible]onicarum*, Helvicum *Chr[illegible]*, Crowæum *Elencho Scriptorum in S. Scripturam*, Jan. Boiſſardus *Vitar. Part.* 2.

SCULTETUS Bartholomæus, vide [illegible].

SCULTETUS Johannes, Ulmenſ. Practicus inſignis, ſcripſit *[illegible]mamentarium Chirurgicum*. P. Freherus *Theatro Viror. erud. claror.* [illegible] A. C. 1645. ætat. [illegible]1.

SCU[illegible]S, caſtrum C[illegible] ulterioris vix 3. mil. ital. ab ora [illegible] Tyrrheni in Or[illegible]m, 7. à Mileto in Auſtrum Seminaryam verſus, circit. 13 R[illegible].

[illegible] [illegible]peri[illegible] urbs primaria *Prol. Sc[illegible]* [illegible] ca[illegible], in confinio Macedoniæ, peram[illegible] [illegible] die[illegible]. 80. mill. paſſ. [illegible] O[illegible], [illegible] a [illegible], Sc[illegible] verſ[illegible] paulo [illegible]. Eam alluit Axi[illegible] fluv. Hic Regillianus præclarè rem geſſit, unde

unde apud Pollionem in [illegible] c. 10. Claudius inter alia hæc de illo [illegible]: *Pervenerunt ad me Bonitus & Cel[illegible] — qualis [illegible]* Scupos [illegible] *die prælia & [illegible] vitate [illegible] D[illegible] antiqua tempora extarent &c.*

SCURGUM, Germaniæ urbs *Ptolem.* [illegible] V[illegible]vano, in Pomerania.

SCURRÆ, duplicis olim generis: *Urbani*, qui in Scenas adhibebantur, & *Domeſtici*, qui [illegible] obliciebant, [illegible] vitam geſtuumque turpitudinem Populo charissimi. Præter enim Moriones, Nanos & Nanas, *curræ* quoque menſis adſtabant, convivas dicteriis ad hilaritatem provocantes. Unde Plinius Jun. *l.* 9. *Ep.* 17 objurgans tædium amici, qui in propudioſum convivium impegerat, tet[illegible]leratque demum pro apophoretis nauſeam & ſtomachum. *Vis tu*, inquit, *[illegible] remittere [illegible]? Equidem nihil tale habeo, habentes tamen fero. Cur [illegible] non habeo? quia nequaquam me ut inexpectatum [illegible] ſivamque delectat, ſi quid [illegible] Cin[illegible] do, petulans a Scurra, ſtultum a Morione profertur.* Idem *in Panegyr. c.* 49. *Neque enim ant peregrina ſuperſtitionis ingeria, aut obſcœna petulantia menſis Principis oberrat, ſed benigna invitatio, & liberales joci & ſtudiorum honor.* Suetonio C[illegible] prædicunt ut *in Tiberio c.* 61. ubi à quodam Nano, ſtante inter C[illegible] conſtvantem Tiberium, *cur Paconius [illegible] reus tam diu viveret*, interrogatum fuiſſe, refert. Idem Claudium Imperatorem [illegible] *cibum obdormiſceret, olearum ac [illegible], [illegible] flagello, velut per ludum, [illegible] excitatum*, ait, *in Claudio c.* 8. ubi tamen alii legunt *Tr[illegible]*, quod [illegible] iſti, poſtquam Claudium percuſſerant, ſtatim ne deprehenderentur, ſe verterent joculari motu; [illegible] enim [illegible] donorat. C[illegible] verò, vocem Græci uſus oſtendit Dio Cocceianus [illegible] 5[illegible] & *l.* 71. non multum ab initio: quam *Stercorarius* vertit Hadr. Turnebus. *Paraſitos* eoſdem dictos eſſe, vetus Scholiaſtes Juvenalis *ad v.* 4. *Sat.* 5. docet. Inter hos nobilis fuit Sarmentus ille, cujus velitationes cum Cicerro commemorat Horatius *l.* 1. *Sat.* 5. de quo & Juvenalis *præfato loco*,

Si potes illa pati, quæ nec Sarmentus iniquas
Cæſaris ad menſas, nec vilis Gabba tuliſſet.

Ubi Gloſſator antiquus notat, Sarmentum formâ & urbanitate demeruiſſe ſibi plurimos; [illegible] *Gabbam ſub [illegible] Scurram nobilem* [illegible] Pentalabi *Scurræ* meminit Horatius *l.* [illegible] *Sat.* 8. Auguſto [illegible] Sarmentum olim placuiſſe lepôre & feſtivitate, notat Plut. *M. Antonio* ubi etiam [illegible] addit, hujuſmodi pueris Romanos *Deliciorum* nomen impoſuiſſe; quamvis appellatione hac Veter & turpiùs [illegible] fuiſſe, oſtendit Prudentius *l.* 1. *adverſ. Symm. v.* 271

Quid loquar Antinoum cæleſti in ſede locatum,
Illum delicias [illegible] divi Principis &c.

Alexandria Ægypti pueros [illegible] urbanos & procaces peti conſueviſſe, diximus [illegible], ex S[illegible] *Silvar. l.* 5. & [illegible]de. Vide Laur. [illegible] & Thom. Dempſter. *in R*[illegible] *l.* 5 *c.* 6. nec non Jo[illegible] Scaliger[illegible] ad Feſtum, in voce *Scurra.* & Claud. Salmas. *ad Tertullian. de P*[illegible] *c.* 4. ubi de [illegible], medio ævo, ſimillimis [illegible] ſuprà. Alia vocis ſignificatio apud [illegible] *Hiſtoriæ Aug.* Scriptores, Lamprid. *in Heliogabal. c.* 33. *Occi[illegible] per ſcurras*, & in *Alexandro Sev. c.* 61. *Unus ex Germanis, qui ſcurrarum officium ſuſtinebat.* Hi enim *Scurras* appellant, qui aliô nomine *Domeſtici* dicebantur, ſcil. corporis cuſtodes ac protectores Principis, poſteriori ævo [illegible] vocati. Nomen illis unde, quod non magis ab latere dominorum ſuorum diſcederent, quàm paraſiti illi veri & adſeculæ, ab eorum, quorum menſas ſectabantur &c. Ad quam [illegible] differentiam notandam, iidem Scriptores, eos denotaturi, qui in ſcena agerent, *Mimicos ſcurras* appellant, *in Maximini c.* 9. & Vopiſc. in *Aureliano, c.* 42. quos *Urbicos* & *Urbicarios* & *Exod[illegible]* & *Atellanas*, Latini dixêre. Vide Salmaſ. *ad loca cit.*

SCUTALE, ſinus fundæ Latinis, quòd [illegible] formam haberet. Latior enim erat in medio funda, quà parte lapis ſedebat; oblonga autem [illegible] ſcuta fuiſſe, notum, non rotunda. Et quidem nonnullæ [illegible] ſimplex, aliæ triplex *ſcutale* habuerunt: Liv. *l.* 38. *c.* 29 *Et eſt non ſimplicis habenæ, ut Balearica, aliarumque gentium funda: ſed triplex ſcutale crebris ſuturis duratum, ne [illegible] habena volutetur in jaculando, ſed librata cùm ſederit, velut nervo excutiatur.* Ad ſimilitudinem ejus militaris zona, in medio receptaculum habebat, quò nummi continebantur, ut ſinum funda, quò lapides collocabantur, unde & *funda* nomen accepit. Vide infrà in voce *Ventralis*, & plura hanc in rem, apud Spartian. *in Peſcennio Nigro. c.* 10.

SCUTARIUS, [illegible] Firmico *l.* 4. *c.* 14. armiger: in *Gloſſis Græco-Latin.* [illegible], i. e. *ſcutorum artifex*: in aliis [illegible] eſt, [illegible]) Certè inter Palatinas Scholas mentio eſt non ſemel apud Scriptores, *Scutariorum gentilium*, [illegible] &c. de quibus vide Henr. Valeſ. *ad Ammian. l.* 14 [illegible] 3. In Aula Conſtantinopolitana [illegible], quod idem cum [illegible] dictus [illegible], qui tenebat [illegible] & labarum Imperatoris, apud Codinum *de Offic. c.* 2. *num.* 42. *Anonymus* a Goaro editus,

[illegible]
[illegible]

Quâ d[illegible] X[illegible] junctus [illegible], apud Acro[illegible] &c. [illegible] Gall[illegible] officium in Aula Regia [illegible] per [illegible] apud C[illegible]
SCUTATUS, vide ſupra [illegible].

SCUTELLA, apud Gregorium M. [illegible] *[illegible] argenteam [illegible] ſcuti*, unde nomen. Gall[illegible] in Aula olim Francica & Anglica, officium [illegible] ſcutellarum cura incumbebat [illegible] A. C. 1261. & in Fleta *l.* 2. *c.* 14. §. [illegible] apud [illegible] Freſne. Sed & *ſcutella* inter munſteria [illegible] repoſita [illegible] co [illegible] *ad. Chron. l.* 2. [illegible] 12. ubi de [illegible] Domini [illegible] verò [illegible] à *Sacerdote* [illegible], *[illegible] in patena aurea & patena [illegible] ſcutellas aureas, & adhuc* ſcutellæ [illegible] *bulas argenteas* [illegible] *ad textum* [illegible], apud Eund. Vocis originem quod attinet, Salmaſ. eam [illegible] mavult a principali *ſcutra*, per diminutionis formam, cum primam corripiat, [illegible] que à *ſcuto* deduci non poſſit, *Not. ad V*[illegible] *Catu*[illegible]. Vide quoque infra in voce *Scutula*: un[illegible] S[illegible], ſuprà in *Chembina* & de [illegible], duplici pauperum apud Hebræos ſubſidio, voce *Pauper*[illegible].

SCUTI Jactatio, non [illegible] ipſum [illegible] exercitium fuit, ſed militum omnium, qui in armaturæ exercitio hoc primum diſcebant, quomodo tractandum & jactandum eſſet ſcutum. Græci [illegible] & [illegible] item [illegible] Æſchylo *Trag.* [illegible]. Ejus exercitii meminit Spartian. *in Vero* [illegible] *Quum eum videret* [illegible] *miſerrime* [illegible], *et* [illegible]*tum ſaludum jactare non poſſet.* Nempe præcipua apud Romanos pars & ars exercitii armorum *in ſcuto ſeitè tractando*, quo & [illegible] tegeren: & ictus cautè exciperent, poſita erat, unde [illegible] *tia* hæc appellata eſt, & *armorum peritus*, qui illam teneret & *armis exercere* dictus eſt, qui illi exercitationi ſtuderet. Natura enim prius eſt, ſe ac ſua tegere & tueri, quam alium petere aut ferire. Arma vero de ſcuto vel clypeo propriè dicta, unde quod *ar*[illegible] *Spartian.* & S[illegible]: *arma [illegible]tare*, Auctor *Panegyric.* [illegible] id *ſcutum rotare* dixit Vegetius *l.* 2. *c.* 14. Erant autem hujuſmodi *Scuta* exercitoria *ſalignaque de vimine in modum cratium [illegible]tundata, ita ut duplum pondus haberent, quam [illegible] publicum habere conſuevit, ibid.* Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano & Vero. loc. cit.*

SCUTICA, Græcè [illegible], verberis genus ex *corio*, id enim [illegible] notat. Vide hic paſſim vocibus *Lorum*, *Marrugina* *Scytale*, it. *M*[illegible]*ia*

SCUTINGI, populi Galliæ, Fredegario *Chron. l.* 5. [illegible] memorati. In MS. Vita S. Anatolii memoratur in Sequanis valles [illegible] vel S[illegible], forte ab his dicta, ubi hodie Salinæ, oppidum [illegible] fontibus celebre in Comitatu Burgundiæ. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SCUTULA, caſtellum Latii, ad pedem montis.

SCUTULA, Græcè [illegible], apud Cæſarem *de Bello Civ. l.* 3. *c.* 40. *Quatuor biremes ſubjectis ſcutulis impulſas vectibus in [illegible] partem transduxit*: phalanga eſt & virga, quæ ſubjiciuntur navibus, ad eas in mare deducendas & impellendas. Hincque pro ornatura veſtium ſumitur, unde [illegible] Heroni, faſcia ſeu milita, in ima parte veſtis circumcurrens, quam [illegible] Pollux vocat. Alias *Scutulæ*, in veſtibus quadraturæ erant, ad inſtar plagarum, quibus retia diſtinguuntur, contextæ; Unde *Scutulata* Toga, *Scutulata* Veſtes, quas in Luſitania ex lana Iſtrica & Liburnica, quæ, quod ſine villis eſſet, pilo propior erat, confici conſueviſſe, docet Plin. *l.* 8. *c.* 48. ubi ait: *Iſtriæ et Liburniæ lanam pilo propiorem [illegible] lanæ, & nec pexis veſtibus alienam, & quam ſola ars ſcutulato textu commendat in Luſitania.* Ex lana enim illa haudquaquam texi poterant iſtiuſmodi *Scutulæ*, quòd villorum denſitate textura & artificium operiebatur, cùm contrà in lana pilo propiore ſcutulatus textus non impedientibus villis appareret. Similis lana Ægyptia erat, è qua confectas veſtes, poſtquam uſu obſolevêre, *tinctas rurſusque ævo duraſſe*, idem Plin. habet. Cùm enim illæ nihil præter colorem amitterent, utpote villis carentes, quoties denuo tingebantur, eum denuo recipiebant, & veteres recentesque filorum textum oſtentabant: qua in parte *Scutulatis* ſimiles fuêre, quæ *Raſa* dictæ ſunt, quas [illegible] conjungit Juvenal. *Sat.* 2. [illegible] 97.

Cærulea indutus Scutulata *& galbana raſa.*

Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. Part.* 2. *l.* 1. *c.* 18. Iſtiuſmodi contextu conſtare [illegible] Saga Gallorum, *Scutulata* dicta Latinis, quæ Græcis [illegible], quod virgas quaſdam in longum aut latum variâ ſitu ac [illegible] porrectas haberent, maculaſque inſtar cancellatim & reticulatim diſtincta eſſent, docet Sc[illegible]. Unde de Gallos D[illegible] ai, ſaga geſtaſſe, [illegible] *Scutulata & reticulatim di*[illegible]. *Scutulæ* enim Græci [illegible] i. e. *quadra ſimilia* [illegible], [illegible] *ci vocant* [illegible]. Idem Ferrarius *Part.* 2 [illegible] quoque Dempſter. [illegible] 7. [illegible] 31. ubi ex Jul. P[illegible] *l.* 5. [illegible] 4. affert, [illegible] *rete quadrang*[illegible] Salmaſ. [illegible] *ad* [illegible] *in Aureliano* 41. [illegible] Intra quoque aliquid, voce [illegible] *[illegible]ptum.* Inde [illegible] *equi* occurrunt apud Palladium *l.* 4. [illegible] *Colores equi* [illegible], *badius, ravus*, *albe*[illegible], [illegible] *albus, guttatus* &c. ex [illegible] Bar[illegible] autem [illegible], *propter orbes, quos habent* [illegible] *forma.* Vide de illis Boch[illegible] [illegible] 2. [illegible] 7. [illegible] 6. [illegible] Zachar[illegible] Sed & *Scutra* [illegible] dicit, unde [illegible] utrumque à *Scutra* [illegible], non à [illegible]. Unde [illegible] *ſcutula* in veſtibus, [illegible] quadra[illegible], cum [illegible] con[illegible] habuêre, Salmaſ. [illegible] ubi tamen ſicut *virgatum* ita & *ſcutulatum* [illegible] de [illegible] G[illegible] voca[illegible]

SCUTUM, Græcè Θυρεὸς, Romanæ armaturæ genus, cujus latitudo curvæ ſuperficiei pedum duorum ſemis, longitudo pedum quatuor; majori additi ampliùs quatuor digiti, duplici tabulato, glutino taurino, linteolo infuſo compactum; exterior ſuperficies vituli corio integebatur, hinnulive aut alius ejuſmodi animalis. Circumferentia habebat ferreum munimen à ſummis imiſque partibus, quò enſium ictus vehementiores tutò exciperet, terræque admittendo non corroderetur. Impactus erat *Scuto* ferreus umbo, qui ingentes ſuſtineret ictus ac lapidum impetum ſaxillarumve quantumlibet violentum. Unà cum eo enſis pendebat Hiſpanienſis ad dextrum femur &c. Ita Polybius *l. 6.* ubi Velitibus parmam, Haſtatis, Principibus ac Triariis *Scutum* attribuit. Clypeum à *Scuto* diſtinguit Aldus Manutius, Janumque Laſcarim Θυρεὸν Latinè *Clypeum* reddentem carpit, quod *Scutum* quadratum eſſet, Clypeus rotundus, ex ære, minor Scuto, vide eum *de Quæſitis per Epiſt. l. 2. Ep. 6.* Dempſterus tamen *in Roſin. l. 10. Antiq. Rom. c. 10.* clypeos, cum umbonibus, parmis & *Scutis* rem eandem facit, quamquam & materià & formà differre dicat. Idem *omnium Græcorum ſcuta rotunda, cum umbonibus fuiſſe, in iiſque præmia ſua milites geſtaſſe*, annotat ex Servio *l. 1. & 3. Æneid.* Blancardus *ad Curtium, l. 3. c. 2. num. 5.* verba *lenibuſque ſimul certè maximè ſpeciem reddentibus*, ait: *Scutum* παρὰ τὸ σκῦτος i. e. à *corio*, è quo factum rectè contra Varronem & Iſidorum defendit Lipſius; differt à Clypeis, quia hi εὔκυκλοι, ac *Scuta* longa, ut idem ex Marcellino aliiſque probat. Cetras ἰσοδοσία putant optimi Scriptores, quæ *levia* dicuntur *Scuta*, quia geſtari ſolita è loro de collo pendula, contra ictus aut tela incidentia, ac ut ad motus concuſſuſque milites eſſent promtiores: pro quo *Scutorum* genere, Peltam variis in locis Livius habet. Vide Lipſium *Analectis ad Milit. Rom. l. 3. Dial. 1.* Quòd vero *in ſcutis præmia ſua milites geſtaſſe* ait Servius, explicat idem ad *Æn. l. 7. v. 796*, Ubi, *fortium virorum ſcuta, picta: tironum & tironum pura* eſſe conſueviſſe, tradit. Hinc Virgilius, ignavi cujuſdam *parmam albam, loco cit.* Statius contrà viri fortis Capanei *nigrum umbonem*, *Theb. l. 10.* memorat. Utque glorioſum, multis vulneribus ſcutum habuiſſe perfoſſum, ſic illud abjeciſſe in pugna, ſummum habebatur dedecus, M. Anton. Muretus *Var. Lect. l. 9. c. 2.* Porrò, in clypeo vel *Scuto* ſuo efferri, unicus Ducum in acie vulneratorum vel occiſorum honor fuit. Virg. *Æn. l. 10. v. 506.*

> — — *At ſocii multò gemitu, lacrymiſque*
> *Impoſitum* Scuto *referunt Pallanta frequentes.*

Etiam inaugurandos Imperatores *Scuto* vel Clypeo inſidere, lapsâ Rep. moris eſſe cœpit, ut diximus ſuprà, in voce *Clypeus*. Germanorum Gallorumque *Scuta* ingentia, longoſque & graves olim gladios fuiſſe, notat A. Thyſius JCtus *ad A. Gellium l. 9. c. 13.* Qualia *Albeſia*, apud Feſtum *l. 1. quibus Albenſes utebantur, quæque etiam decumana dicta, quòd eſſent ampliſſima, uti decumani fluctus.* Vide Auctores retro laudatos, ut & ſuprà, voce *Paviſarii*, ubi *Scutis* grandioribus, quæ παβέζια Scriptoribus Byzantinis, tectos milites hoſtes impugnâſſe, eorumque ſeriem in navigiorum marginibus quoque exponi conſueviſſe, vidimus necnon voce *Targa.* Apud eoſdem Germanos, *Scutum reliquiſſe præcipuum flagitium* fuit, teſte Tacitô *in German. c. 6.* quod & de Romanis legimus, apud Plautum in *Trinummo, Act. 4. ſc. 3.* & Græcis, apud quos primi ῥίψασπιδες infames habiti. *Scuta* porrò genibus illidebant vel haſtis feriebant olim milites, horrendo utrumque fragore, quorum illud proſperitatis, hoc iræ ac doloris indicium erat, Amm. Marcellin. *l. 15.* Cum *ſcuto & fuſte* contendebant Campiones, uti dictum in hac voce: vide quoque ſuprà, ubi de *Scuti pallatione*, uti de *quinque Scutis*, in Portugalliæ Regum inſignibus, ſuprà; & plura hanc in rem apud Car. du Freſne *Not. ad Alexiadem*, ubi veterum Gallorum Francorumque ſcuta trigona fuiſſe, inter alia, oſtendit. Hinc *Scutagium*, apud medii ævi Scriptores, militaris ſervitii ſpecies, quâ tenebatur quiſque dominum ſuum in bellum contra Scotos propriis impenſis, 40. dies ſequi, vide *Cowellum, Raſtallum, Littletonem*, alios Britannicos Scriptores, nec non præfatum Auctorem in *Gloſſario.*

SCUTUM, moneta Regum Francorum, ſic appellata, quòd in ea deſcripta eſſent Franciæ in *ſcuto* inſignia. Hæc ex auro primùm fuêre, & quidem ſub Philippo VI. primùm cuſi ſunt Denarii auri puri cum ſcuto, Gall. *Deniers d'or fin à l'Eſcu*, vulgo *Scuta prima*, Gall. *Eſcus premiers*, dicta, in quibus Rex in Cathedra ſedens, ſiniſtrâ ſcutum liliatum, enſem dextrâ tenet, pretii 20. ſol. Turon. A. C. 1337. Sub eodem dein prodierunt Denarii auri cum Scuto itidem, pretii 15 ſol. Pariſ. vulgò *ſecunda Scuta*, Gall. *Eſcus deuxiéme*, dicta, A. C. 1347. Sub Carolo VI. cuſi ſunt Denarii auri puri, dicti *Eſcus à la Couronne*, vulgò *Vetera Scuta*, in quibus effictum *Scutum coronatum*, tria lilia comprehendens, cum cruce admodum variegata, pretii 22. ſol. 6. den. Turon. A. C. 1384. Item *Scuta cum corona*, Gall. *Eſcus à la Couronne petits*, cum iiſdem figuris, pretii 15. ſol. Turon. A. C. 1417. Porrò *Scuta Galeata*, Gall. *Eſcus Heaumez à 3. fleurs de lys*, ſimplicia & duplicia, in quibus efficta galea coronata, cui imminet majus lilium, apicis vice, A. C. 1639. &c. Sub Ludovico XII. prodierunt *Scuta cum Hyſtrice*, Gall. *Eſcus au Porc eſpic*, in quibus binæ hiſtrices ſcuti latera ambiunt, in averſa parte crux viſitur, in muris Pontici vellus delineatis, inter binas hiſtrices, & bina *L.* pretii 36. ſol. 3. d. Turon. A. C. 1507. Sub Franciſco I Scuta ſimplicia, item *Scuta cum parva cruce*, Gall. *Eſcus à la petite Croix*, pretii 45. ſolid. Turon. A. C. 1540. Sub Henrico II. *Scuta cum Sole*, Gall. *Eſcus au Soleil*, in quibus loco crucis Rex expreſſus eſt, pretii 46. ſolid. Turon. Sub Carolo IX. itidem, ſed abſque ulla effigie, pretii 65. ſol A. C. 1577. Et quidem hôc anno, abolitis rationibus ſeu numerationibus *ad Libram*, introductæ primùm ſunt *ad Scuta*, quorum pretium fuit 66. ſol. Turon. uſque ad ultimum Decembris, & deinceps 60. ſolid. Ex argento verò, primus Albos Denarios cum Scutò, Gall. *Blancs Deniers à l'Eſcu*, cudit Carolus VI. cum cruce ſcil. majore pedâta inter binas coronas & bina lilia, cum Inſer. SIT NOMEN &c. & in pollica, cum ſcuto liliato, & Inſer. KAROLUS. FRANCORUM. REX. A. C. 1384. Cum binis dein Scutis Franciæ & Angliæ prodierunt, ſub Henrico VI. Rege Angliæ & Galliæ *Blancs Deniers à 2. Eſcus de France & d'Angleterre.* Sicut *Quadrantes Scutorum*, Gall. *Quarts d'Eſcu*, & *Octava pars Scuti*, ſub Henrico III. &c. de quibus omnibus vide Car. du Freſne in voce *Moneta.*

SCUTUM, idem cum *Clypeo*, in quo pictæ olim imagines pectore tenus, quas *Thoracidas* vocavit Walafr. Strabo *de Rebus Eccl. c. 8.* Cujuſmodi ſcuta deſcribit Paulus Silentiarius in ἐκφράσει ædis Sophianæ *Part. 2. v. 278.*

> —— —— Γόνυ γε μὴν ὑμφαλόεσσαν
> Ἀντιπ μεσσατίοις τεύχει κοιλήνατο χῶρον
> Σκιερῷ ἀπεγγίγμισα &c.

Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio, Hiſtor. Aug.* paſſim & Nic. Alemannum *de Lateranenſibus Parietinis*: nec non ſuprà in voce *Clypeus* ſeu *Clypeus*, & infrà *Surravis.* Plura verò de aliis vocis hujus, inprimis apud Feudiſtas, ſignificatibus, apud Car. du Freſne *in Gloſſario.*

SCUTUM Puniceum, ad malum ſuſpenſum, pacis ſignum olim apud Danos, de quo vide Saxonem Gramm. *Hiſtor. Dan. l. 3. p. 37.*

SCYÆUM, Vide *Scyllæum.*

SCYATHOS, Inſul. ante Sinum Pegaſeum. Vide *Sciathos.*

SCYBELEUS, locus Pamphyliæ, unde *vinum Scybelinum* *Heſych.*

SCYBIS, Cretenſis ſculptor marmorarius. Plin. *l. 36. c. 4.* Vide *Scyllis.*

SCYBROS, parva regio Macedoniæ. *Steph.*

SCYDISSA, mons aſperrimus, & Moſchicis montibus conjunctus, qui ſupra Colchidem ſunt, cujus extrema ab Heptacometis obtinentur. Strabo *l. 12.*

SCYDRA, urbs Macedoniæ in Emathiâ regione Stephan. *Siderocapſa* Bellonio.

SCYLACE, quod SCYLACEUM Val. Flacco, *l. 3. v. 36.* oppid. Myſiæ Aſiaticæ, inter Cyzicum, & montis Olympi radices. *Steph.*

SCYLACIUM, Vide *Scylletium*, *Scylaceum* Virgilio. *Æn. l. 3. v. 553.*

SCYLAX, Caryandâ Cariæ oppidô oriundus, Mathematicus & Muſicus, miſſus à Xerxe Perſarum Rege in Indiam, ut Indi fluminis caput veſtigaret: Illud iter triginta menſibus, peragratâ totâ Indiâ, dexterrimè confecit, inque illa peregrinatione ſua animadvertit in mores & inſtituta Indorum, edidit que Itinerarium, quod Περίοδον τῆς Ἰνδικῆς inſcripſit. Strabo, Herod. *Melpomene.* Ariſtot. *l. 7. Polit. c. 14.* Vide *infrà.*

SCYLAX, tres fuêre Scylaces Caryandenſes. Antiquiſſimus eſt, qui ſub Dario Hyſtaſpis filio floruit, alter Darii Nothi; tertius verò ætate Polybii. Vide Iſ. Voſſ. *ad Scylacis Caryandæi Periplum.* Quanquam certiſſimis argumentis evinci poteſt, Periplum iſtum, qui Scylacis Caryandenſis nomen præ ſe fert, quemque adoleſcens admodum recudendum curavit vir doctiſſimus prædictus, cujuſvis potius eſſe quàm Scylacis, ut in ſecundis curis ſe clariùs docturum promittit, *Obſerv. ad Melam, p. 83. Nic. Lloydius.*

SCYLAX, fluv. Cappadociæ in Irim influens. *Strab.*

SCYLLA, filia Niſi Regis Megarenſium, quæ Minois paterni hoſtis amore capta, ut illum beneficiô aliquô demereretur, patrem purpureô capillô, in quo ſitum erat regni totius fatum, ſpoliavit, eumque hoſti obtulit, tanquam futuræ conjugis dotem. Verùm cùm ſe ab illo ſperni videret, doloris impatientiâ in Cirim avem commutata eſt. Vide Fabulam apud Ovid. *Met. l. 8.* Propert. *l. 3. El. 18 v. 21.*

> *Tuque ô Minoâ venundata Scylla figurâ,*
> *Tondens purpureâ regna paterna comâ.*

Idem *l. 4. El. 4. v. 39.* permiſcens duas fabulas Scyllæ Niſi, & Scyllæ Phorci:

> *Quid mirum in patrios Scyllam ſæviſſe capillos?*
> *Candidaque in ſævos inguina verſa canes?*

Virgil. *Ecl 6. v. 74.*

> *Quid loquar aut Scyllam Niſi, quam fama ſecuta eſt*
> *Candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris.*

Ovid. *l. 4. Faſt. v. 500.*

> *Et vos Niſæi naufraga monſtra canes.*

Idem *Triſt. l. 2. v. 393.*

> *Impia nec Tragicos tetigiſſet Scylla cothurnos,*
> *Ni patrium crimen deſecuiſſet amor.*

Idem *l. 3. Amor. El. 12. v. 21.*

> *Per nos Scylla patri canos furata capillos,*
> *Pube premit rabidos inguinibuſque canes.*

Nic. Lloydius.

Vide *Niſus.* Addo ſaltem, quòd in hac fabula cernitur veſtigium aliquod capilli fatalis, quô Samſonem fuiſſe divinitùs ornatum, in Sacris legimus. Vide ſuprà, in voce *Sampſon.*

SCYLLA, Phorci filia, quæ cùm mutuò Glauci amore teneretur, indignata Circe, quæ Glaucum miſerè deperibat, Scyllam ſibi ab illo præferri, fontem, in quo illa lavari ſolebat, noxiis herbis veneficiiſque infecit. Cujus rei illa ignara, cum lavandi gratiâ fontem ingreſſa eſſet, videns inferiorem corporis partem in caninos rictus eſſe commutatam, deformitatem tantoperè exhorruit, ut ſe ſtatim in vicinum præcipitaverit fretum, ubi & in ſaxum mutata

fingitur, Charybdi ex adverſo objectum, prætenavigantibus vehementer periculoſum. Ovid. *Met. l. 4. & 14.* Porro Siculum fretum, quia ſcopuloſum & anguſtum eſt, tantò fervet æſtu, ut fluctus inter ſe concurrentes, ſcopuliſque illiſi quendam quaſi latratum referant. Hinc fingitur Scylla à pube canibus & lupis ſuccincta, quam in freto ſcopulum eſſe conſtat. Grammatici à σκύλαξ deducunt; unde Virg. *Ecl. 6. v. 76.* ait *Scyllam, Dulichias vexaſſe rates. Scylla* autem Punicè שכול *ſcol*, eſt *exitium*, & *lethale infortunium*; quo ſenſu Græcum Σκῦλος uſurpatur ab Helleniſtis. Scylla verò cur inde appelletur, nemini non eſt obvium. Bochart. *l. 1. Chanaan*, c. 28. Lucret. *l. 5. v. 891.*

Aut rapidis canibus ſuccinctas ſemimarinis
Corporibus Scyllas. —— ——

Catullus *in Ciri*:

Illum Scylla rapax canibus ſuccincta Moloſſis.

Seneca *in Medea*, *Actu 2. v. 350.*

Quid? cùm Siculi virgo Pelori
Rabidos utero ſuccincta canes
Omnes pariter ſolvit hiatus.

Ovid. *in ep. Medeæ, Heroid. 12. v. 123.*

Aut nos Scylla rapax canibus miſiſſet edendos!
Debuit ingratis Scylla nocere viris.

Idem *Amor. l. 2. El. 16. v. 23.*

Non, quæ virgineo portenta ſub inguine latrant,
Nec timeam veſtros, curva Malea, ſinus.

Catullus *Epigr. 65. v. 121.*

Quæ Syrtes, quæ Scylla vorax, quæ vaſta Charybdis.

Alius.

Nec Scyllæ ſævo conterruit impetus ore,
Cùm canibus rapidas inter freta ſerperet undas.
Nec violenta ſuo conſumpſit more Charybdis.

Virgil. *Æn. l. 3. v. 424.*

At Scyllam cæcis cohibet ſpelunca latebris,
Ora exertantem, & naves in ſaxa trahentem.

Propert. *l. 2. El. 26. v. 53.*

Crede mihi nobis miteſcet Scylla, nec unquam
Alternante vorans vaſta Charybdis aquâ.

Hinc *Scyllæus*. Virgil. *Æn. l. 1. v. 204.*

Vos & Scyllæam rabiem, penituſque ſonantes
Acceſtis ſcopulos. —— ——

Nic. Lloydius.

SCYLLA, ſaxum in freto Mamertino inter Siciliam & Italiam, periculoſum nautis mare faciens, hodie *Scylio*, teſte *Fazellò*. Brutiorum item oppid. apud Melam, *l. 2. c. 4. Siglio* Leandro. *Sciglio* Baudr. oppid. Calabriæ citerioris cum Principatus titulo in ora maris Tyrrheni prope Scyllæum promontor. & fretum Siculum, 15. milliar. à Meſſana in Cæciam, paulo minus à Rhegio in Boream. Et inſul. deſerta circa Thraciæ Cherſoneſum. Plin. *l. 4. c. 12.* De ea ſic Auctor *Hiſtoriæ Orbis Terr. c. 3. de Hydrogr. num. 8. §. 2. Scylla*, inquit, *promontor. Italiæ, quod olim Cenys dicebatur, modò Scyllæum, Ital. Sciglio, oppoſitum promontorio Peloro. Ejus natura eſt, ut ingenti ultro citroque commeantium aquarum perturbatione agitetur. Quando affluxu agitatur, tanta eſt ejus violentia, ut navis eò delapſa, omni evadendi ſpe ſublata, montium parietibus illidatur, cum inevitabili naufragii periculo, è quo licèt ſubinde nonnulli emergant, cavendum tamen, ut ſedulò rerum ſuarum ſatagant, ac tantos fluctus tempeſtivè obſervent, niſi è Scyllæ Syrtibus in Charybdis æſtuaria devolvi velint. Inprimis autem flantibus Orivis & Occiduis ventis, magna ejus vis eſt*: ex Athanas. Kirchero *Mund. Subterr. l. 2. c. 16.* Hinc fabulæ de *Scylla* occaſio.

SCYLLACEUM, oppid. in finibus Calabriæ. Virg. *Æn. l. 3. v. 553.*

Caulonìſque arces & navifragum Scylaceum.

Dicitur etiam *Scylletium*, vulgò *Squilacci*. Vide Cluver. *Ital. Ant. l. 4. c. 15.*

SCYLLACEUS SINUS, Vide *Scylletius*.

SCYLLACIUM, Vide *Scylletium*.

SCYLLÆUM, promuntor. Peloponneſi, in orâ Argiæ regionis in agro Hermionico 177. mill. paſſ. ab Iſthmo in Ortum. 40. à Sunio promontor. in Meridiem, *Scyllæum* Ptolemæo, *Capo Scigli* Sophiano, ſinum Argolicum à Saronico dividens. Σκύλλαιον ἄκρα *Stephano* dicitur. *Baudrando* promontor. Calabriæ ultimum 26. mill. paſſ. à Nicotera, in Meridiem Rhegium verſus 14. & 6. à Cenide in Boream 3. à Peloro, promontor. Siciliæ in Ortum, vulgò *Capo di Volpe*. Eſt & oppid. Brutiorum in Italia. Mela *l. 2. c. 3.* Vide *Scylla* oppid.

SCYLLETIUM, Urbs aliàs Brutiorum, nunc Calabriæ ulterioris in ora maris Ionii & Sinus Scyllacii ab ea dicti. Cum titulo Principatus, ferè 4. milliar. ab ora maris Ionii, 15. à mari Tyrrheno in Ortum 75. à Rhegio in Boream uti 45. à Locris. Conſentiam verſus 36. circiter, juxta amnem *Fatelone*. Vulgò *Squillaci*. Colonia Athenienſium, Æneam conditorem jactat, *Caſſiod.* Melius *Meneſtheum*. Ita enim Strabo *l. 6. Scyllatium, colonia Athenienſium, qui Meneſtheum ſequebantur.* Vide Joh. Marshamum *Canone Chron.* Sec. XVII. ubi *de Magna Græcia*. *In nummis* legitur ΣΚΥΛΛΑΤΙΩΝ.

SCYLLETIUM, oppid. Cretæ præcipuum Solin. *c. 8.* Ibi fons *Arethuſa*, cujus aqua, ſi quis altè loquatur, attolli fertur in modum aquæ bullientis & voces quaſdam reddere.

SCYLLETIUS Sinus, GOLFO DI SQUILLACI, pars maris Ionii, in ora Orientalis Calabriæ citerioris inter promontor. Lacinium ad Boream, & Cocintum ad Auſtrum. Ejus pars Septentrionalis magis verſus Siberenam extenſa dicitur nautis *Golfo delli Caſtelli*.

SCYLLIAS, Herodot. *l. 8.* vir quidam Scyoneus, omnium ſuâ tempeſtate hominum optimus urinator, qui etiam in naufragio ad Pelium facto, multam pecuniam Perſis ſervavit, multa & ſibi lucratus eſt. Ad Græcos tranſire in animo habens, cùm ex Aphetis mare ſubiiſſet, non priùs emerſiſſe dicitur, quam ad Artemiſium pervenit, 80. ferè maris ſtadia emenſus. Hunc Pauſanias *l. 10. Scyllim* vocat, de quo inquit: *Scyllis Scyoneus cum Cyane filia, claſſis Perſicæ, quâ Xerxes Græciæ bellum intulerat, anchoras notando urinandoque præcidit ad Pelium montem & Sepiada Magneſiæ, quibus ſignum in Apollinis templo poſitum, ab Amphictyonibus, quod erat commune Græciæ concilium, & à Nerone Imperatore Romam tranſlatum eſt.*

SCYLLION, Græcè Σκύλλιον, mons Cretæ, cujus accolæ *Scyllii*, memorantur *Stephano*, apud quem ſic legit Salmaſ. Σκύλλιον (pro Σκυλλάκιον, quod vulgò extat) ὄρος Κρήτης. οἱ περιοικοῦντες Σκύλλιοι. Σκύλλιος γὰρ ὁ Ζεὺς αὐτόθι τιμᾶται, ἔνθα φασὶ τοὺς Κουρῆτας μετὰ τῶν Κορυβάντων τὸν Δία κλ. *Scyllium mons Cretæ: accolæ Scyllii. Scyllius quoque Jupiter ibi cultus, ubi Curetes cum Corybantibus Jovem* &c. Vide eum *ad Solin. p. 169.*

SCYLLIS, & Dipœnus Cretenſes marmora ſculpendo laudatiſſimi. Plin. *l. 36. c. 4.*

SCYLLUS, UNTIS, oppid. Achajæ, quô Xenophon donatus eſt à Lacedæmoniis. *Strabo.*

SCYLOS, Inſul. Indiæ Orientalis in qua ſimiæ deus cultus, vide Voſſ. *de Idol. l. 3. c. 75.*

SCYLURUS, Cherroneſi Rex, à quo multa caſtella condita fuiſſe commemorantur à Strabone *l. 7.*

SCYLURUS, vel potiùs SCILURUS, vir, qui (ut *Plut.* auctor eſt) cùm relictis maribus filiis 80. diem eſſet obiturus, haſtilium faſcem cuique obtendens, ut illum confringeret, jubebat. Id autem ſingulis ſe poſſe negantibus, ipſe ſingulatim educta haſtilia omnia facilè confregit: ita docens illos, ubi unà eſſe perſeverarent, firmos ac potentes fore; imbecilles autem, ſi ſepararentur, ac diſſiderent.

SCYMNIADÆ, populi cum Getis habitantes. *Steph.* fortè *Scymnitæ Ptolemæi*, quos in Sarmatia Europæa ponit.

SCYMNUS Chius, compluribus libris orbem deſcripſit; teſte Stephano in Πάρος.

SCYPHATI, in *Chron.* Caſin *l. 3. c. 56. Donavit ei Dux —— gemmas atque margaritas complures pro ſcyphatis ſeptingentis*; nummi fuêre aurei, primò quidem Imperator. Conſtantinopolitanorum; poſtmodum Siculorum ex gente Normannica Principum, de quibus *d. l.* ſermo eſt. Fortè ex ſpecie illorum, quos καυκίους vocat Juſtinianus, à *cauco*, i. e. ſcypho, quòd ſcil. cavi eſſent & cauci ſeu ſcyphi formam præ ſe ferrent. Vide de illis ſuprà, ubi de *Caucius*. In Apulia præſertim & Calabria in uſu fuiſſe, docet Car. du Freſne *Diſſertat. de inſcr. ævi Numiſm. num. 79.*

SCYPHIA, oppid. Clazomeniorum. *Steph.*

SCYPHIUS, vocari traditur primus ille equus, qui natus eſt è Neptuni ſemine in ſaxo dormientis, atque ideo *Petræs* dicti. Pindari Scoliaſtes enarrans, quorſum Petræus appelletur Neptunus, *Pythiâ quartâ*: Ἐπίθετον Ποσειδῶνος ὁ πετραῖος. φασὶ δὲ καὶ πρῶτος Θεσσαλίας τοῦ πετραίου Ποσειδῶνος, ὅτι ἀπὸ τῆς πέτρας ἐξεπήδησεν ὁ πρῶτος ἵππος. Et paulò antè: Ἐπί τινος πέτρας κοιμηθεὶς ἀπεσπερμάτισε, καὶ τὸν θορὸν δεξαμένη ἡ Γῆ, ἀνέδωκεν ἵππον πρῶτον, ὃν ἐκάλεσαν Σκύφιον. Nempe Pœnis (unde hæc fabula) שקף *Scyph*, eſt *petra*, quomodo Chaldæis etiam ac Syris. Bochart. *l. 4. Chanaan*, c. 33. *Nic. Lloydius.*

SCYPHUS, inter poculorum genera Romanis uſitata, memoratur *l. 36. ff. de auro & arg. leg.* ubi JC. enumerat *trullas, Scyphos, modiolos, phialas*: & Macrobio *Saturnal. l. 5. c. 21.* ubi is habet *carcheſia, cymbia, cantharos, ſcyphos*, alii *pateras, crateras, emiſtes, Bacchia, calatos, calices & ampullas*. &c. Græcis etiam in uſu fuiſſe, Jul. Pollux oſtendit *l. 6. c. 2.* & à Latinis uſurpata vox. Cicer. *Verr. 6. Hinc illa Verrea nata ſunt, hinc in convivium Sextum Corn. protrahi juſſit, in quem Scyphum de manu jacere conatus eſt.* Suetonius *Nerone c. 47. duos Scyphos gratiſſimi uſus, quos Homericos à cælatura carminum Homeri vocabat, ſolo illiſit.* Ubi quos *Scyphos* Suetonius, illos *Calices* vocat Plinius *l. 37. c. 2.* quod non magna utriuſque poculi differentia, & materia communis eſſet, ſcil. aurum, argentum, gemmæ. Meminit tamen & è fago *Scyphi*, Alb. Tibullus *l. 1. El. 10. v. 7.*

Divitis hoc vitium eſt auri, nec bella fuerunt,
Faginus aſtabat cùm Scyphus ante dapes.

Herculaneos præ aliis laudatos reperias, ab Hercule inventore, apud Macrob. *Saturn. loc. cit.* capacitatis tantæ, *ut eò velut navigiò maria trajeciſſe*, finxerit Antiquitas: Quos Bœotiis in præcipuo uſu fuiſſe, docet Athenæus *l. 11. c. 12.* quòd tutelare ejus urbis regioniſque Numen eſſet. Eô nondum Epotô, *repentè veluti telo confixum ingemuiſſe*, Alexandrum M. refert Curt. *l. 10. c. 4* qua de re Lipſius *ad Senec. ep. 38. Alexandrum*, ait, *intemperantia bibendi & ille Herculaneus ac fatalis ſcyphus condidit*: quem duos congios cepiſſe, tradit Athen. *l. 10. c. 9.* Vide quoque Tiraquellum ad *Alex. ab Alex. l. 3. c. 10.* Iſtiuſmodi ſcyphum ſemper poſt cœnam habuiſſe Camatherum Logothetam, narrat Nicetas Choniates, memoratque Cicer. *loc. cit. duo pocula Herculea, manu Mentoris facta.* Ex ligno fuiſſe poculum illud Herculis,

lis, piceque oblitum, ne carie conſumeretur, & ab eo in ſacris adhibitum, Serv. ad l. 8. Æn. meminit, v. 278.

Et ſacer implevit dextram Scyphus, &c.

Plura apud Thom. Dempſterum *ad Roſin. l.* 5. *c.* 33. ubi de inveſtitura per *Scyphum* ſuô locô. Sed & ſic vocabatur vas illud, quod in ſacris Veſtæ Deæ uſurpatum, quibuſdam *Cadus*, communiter *Futile*, appellatum eſt. De quo ita Gyraldus *Hiſtor. Deorum Syntagm.* 17. *Et aqua in ſacrificiis adhibebatur. Nam & expurgari admotos ad ſacra ſolitos aquæ inſperſionibus legimus: in qua torrem ex altari, ubi rem divinam feciſſent, prius extinxiſſent; quæ Chernips dicebatur. Hinc Servius Æn. l. 4. quod, qui Superis ſacrificabant, abluerentur, ſcripſit. Aquam autem Romani de fonte Juturnæ in omnibus ſacris adhibebant, aſpergebanturque. Eam vero ſuper terram poſuiſſe, piaculum ac triſte omen erat. Ideo vas latô ore & fundô anguſtô, in quo hauriretur, ne ſtare poſſet, in ſacris adhibebant. Quod Donatus & Servius Futile vocant; Eruditi quidam Cadum vel* Scyphum *dicunt. Tenere id manibus oportebat, quod quidem Flaminica Virgines ſacrorum miniſtræ aut Veſtalium famulæ, & nonnunquam pueri Flaminum miniſtri, quos Camillos appellabant, patrimi & matrimi omnes coronati tenebant*, &c. Vide Fortun. Licetum *de Lucernis l.* 6. *c.* 17. Etiam in Eccleſia Romana *Scyphus* inter vaſa ſacra recenſetur vulgò, in quem vinum, quod in S. Euchariſt. offerebatur, ex majori calice ſolebat refundi. *Ordo Roman. Pontifice oblationes populorum ſuſcipiente, Archidiaconus ſuſcipit poſt eum amulas, & refundit in calicem majorem, quem ſequitur cum* ſcypho *ſuper planetam Acolytus, in quem calix impletus refunditur.* Vide de eo Dominic. Macrum *in Hierolex.* & Car. du Freſne *in Gloſſar.* è quibus hic, *Scyphum tenendi utraque manu*, cum bibebatur, morem, Monachis fuiſſe proprium, inſuper obſervat. De *Scyphorum* vero ex lamna, & paribus in Delphica ſeu abaco apud Romanos collocari ſolitis, diximus ſuprà.

SCYPPIUM, oppid. fuit Græciæ, in Colophoniorum finibus, à Clazomeniis extructum, Pauſan. *l.* 7. idem fortè cum *Scyphia.*

SCYRAS, Laconicæ fluv. ſe in mare exonerans. Pauſan. *l.* 11.

SCYRI, populi Arabiæ, Indorum linguâ utentes. Plin. *l.* 6. *c.* 23.

SCYRITÆ, gentes inter Nomadas Indos, quæ narium locô foramina tantùm habent. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

SCYRMUS, urbs in Dolionide, prope Cyzicum. *Steph.*

SCYRONIA Saxa, vide *Scironia.*

SCYROS, inſula contra Magneſiam in mari Ægæo, 28. mill. paſſ. ab Eubœa in Boream, uti & à Caphareo promontor. 70. à Magneſia in Ortum, ſub Turcis. Vulgò *L'Iſola di Sciro*, ſeu *S. Georgio di Sciro*: circuitus 70. mill. paſſ. Lycomedis regis patria, in qua Achilles puellari habitu educatus Deidamiam regis filiam vitiavit, & ex ea Pyrrhum ſuſcepit. Sed ab Ulyſſe cauto hinc ad bellum Trojanum abſtractus eſt. Hinc *Scyrius*, & *Scyrias*, fœm. Ovid. *l.* 1. *Art. Am.* v. 682.

Scyrias Æmonio victa puella viro.

Hæc inſul. montibus attollitur, & 4. habuit olim oppida ſatis frequentia, quorum duo nunc ferè inculta; capris abundat feris, ex quibus adagium eſt, apud Zenodotum *Capra Scyria*, in eos qui beneficium maleficiô contaminant, ſicuti *capra Scyria*, quæ calce mulctram lacte plenam evertit. *Scyrius principatus*, adagium ortum eſt, de tenui regno dictum, teſte *Suidâ*, quod hæc inſul. à Pelaſgis & Caribus quondam inhabitata, petricoſa ſit & infrugifera. Lapis hujus inſulæ integer ſupernatat, comminutus mergitur. Plin. *l.* 36. *c.* 17. Dionyſ. v. 521.

Σκῦρός τ' ἐπ᾽ ἐρατεινὴ, καὶ αἰπεινὴ Πεπάρηθος.

Ubi ſis vide *Montanum*. Græcè quidem σκῦρος eſt λατύπη, ut volunt, i. e. quod à lapidibus marmorarii abradunt: Et in *Euſtath.* σκυρώδης occurrit, pro *petricoſo*; & in *Heſychio* σκυρωτὰς pro λιθοστρώτους: Et in Pindaro *Pythiâ* 5. σκυρωτὰν ὁδὸν Scholiaſtes λιθόστρωτον, *Heſych.* λιθόστρωτον interpretatur. Inde Scyrus dici putatur, quia petricoſa eſt inſula. Sed vox hæc Græcis quàm eſt infrequens, tam familiaris eſt Arabica צחור *ſuchur* pro petris, à qua Σκῦρος nomen deduci potuiſſe non incommodè Bochart. *l.* 1. *Chanaan*, c. 12. p. 432. Statius *in Achilleide l.* 2. v. 17.

—— Cum ſe ſcopuloſa levavit
Scyrus. —— ——

Nic. Lloydius.

SCYRUS, vide *Epiſcyrus.*

SCYTALA, Inſula ad intimum maris Arabici receſſum.

SCYTALE, ſerpentis nomen, cujus mentio apud Solin. *c.* 30. *Scytale tantâ præfulget tergi varietate, ut notarum gratiâ videntes retardet, &, quoniam reptando pigrior eſt, quos aſſequi non quit, miraculô ſuî capiat ſtupentes. In hoc tamen ſquamarum nitore hyemales exuvias prima ponit.* Sed quod de macularum varietate habet, nemo Veterum quidquam de ea prodidit. Nec nominis notatio huc ducit. *Scytale* enim dicta eſt, à forma τῆς σκυτάλης, quæ *baculum* ſignificat. Nicander ſic vocatam aſſerit, quod craſſitudinem habeat manubrii ligonis:

—— Ἐκ δὲ σκυτάλης μὲν ὅσον σμινύοιο τέτυκται
Στειλειῆς πάχετος. ——

Cœterùm amphisbænæ ſimilis eſt, quam, quòd tractibus ſerpat circulatis, ἀμφιτροχὸν vocat idem &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 339. ubi *Scytale* attribui à Solino, quod de cenchri ſeu cenchrine traditur, judicat. Ab eadem origine Σκυτάλιδες dictæ ſunt naves codicariæ, ex codicibus pluribus junctæ, ſimiles σχεδίαις, quibus in Nilo olim frequenter uſi Ægyptii; Gall. *Radeaux* vel *Rateaux*, Idem p. 1116. Item Σκυτάλια, tibiæ genus, ab exigui *ſurculi* ſimilitudine, apud J. Cæſ. Scaligerum *Poetic. l.* 1 *c.* 20. Epitheton etiam illud Herculis, *Scytaloſagittipelliger*, apud Tertullian. *de Pallio* c. 4. clavam, ſagittas & pellem leonis (quem totum ejus κλῆρον fuiſſe ait) comprehendens. Vide quoque ſupra, *Scutula.*

SCYTALE, Græcè Σκυτάλη, genus Epiſtolæ ſecretæ, Laconibus olim uſitatæ, de qua ſic A. Gellius *l.* 17. *c.* 9. *Lacedæmonii veteres, cum diſſimulare & occultare literas publice ad Imperatores ſuos miſſas volebant, ne, ſi ab hoſtibus exceptæ forent, conſilia ſua noſcerentur; Epiſtolas id genus factas mittebant. Surculi duo erant teretes, oblongule, pari craſſamentô, ejuſdemque longitudinis, deraſi atque ornati conſimiliter; unus Imperatori in bellum proficiſcenti dabatur: alterum domi Magiſtratus cum jure, atque cum ſigno habebant. Quando uſus venerat literarum ſecretiorum, circum eum ſurculum lorum* (ἱμάς) *modicæ tenuitatis, longum autem, quantum rei ſatis erat, complicabant, volumine rotundô & ſimplici; ita, ut oræ adjunctæ undique & cohærentes lori, quod plicabatur, coirent: Literas deinde in eo loro per tranſverſas juncturarum oras, verſibus à ſummo ad imum proficiſcentibus, inſcribebant; id lorum literis ita perſcriptis revolutum ex ſurculo Imperatori, commenti illius conſcio, mittebant; reſolutio autem lori literas truncas atque mutilas reddebat; membraque earum & apices in partes diverſiſſimas ſpargebat. Propterea ſi id lorum in manus hoſtium inciderat, nihil quicquam conjectari ex eo ſcripto quibat. Sed ubi ille, ad quem erat miſſum, acceperat, ſurculo compari, quem habebat, à capite ad finem, perinde, ut debere fieri ſciebat, complicabat: atque ita literæ per ambitum eundem ſurculi coaleſcentes rurſum coibant; integramque & incorruptam Epiſtolam & facilem legi præſtabant.* Hactenus ille: quæ videtur deſcripſiſſe ex Plut. *in Lyſandro.* Accuratè eandem deſcribit Suidas, quem vide; quibus adde Joh. Tzetzem *Var. Hiſtor. Chil.* 9. *c.* 238. veterem Scholiaſtem Pindari *ad Olym. Od.* 6. Demetrium item Triclinium *ad eandem Od.* ut & Scholiaſtem Ariſtoph. *ad Aves.* Baculi habuiſſe formam, tradit Auctor *Etymol. m.* lignum nigrum, trium aut quatuor cubitorum, lorum verò album fuiſſe, diſcimus ex Triclinio prædicto, & Athenæo *l.* 10. ubi ait, Λευκὸν ἱμάντα περιελίττοντες τῇ σκυτάλῃ οἱ Λάκωνες, ἔγραφον ἃ ἐβούλοντο. Jus mittendi penes ſolos erat Ephoros, Corn. Nepos in *Pauſania c.* 3. idque non niſi urgente neceſſitate maximâ, unde *Cyrbis Spartana* Achæo Erythrienſi vocata eſt, quia, ut in κύρβεσι, publicis videl. tabulis, Leges erant exaratæ; ita in *Scytale* præcepta ad Duces & Imperatores militiæ ſcribebantur, Junius *Animadverſion. l.* 4. *c.* 14 Mittebatur autem per Præcones & id genus nuntios, uſumque omnem literarum, teſſerarum atque aliarum id genus notarum præſtabat. Unde non ſolùm adhibebatur, ad mandata Imperatoribus perferenda, aut illos revocandos, quod ſemper per *Scytalen* factum, Xenophon *Ageſilao* docet, & Polyænus *l.* 8. ſed & in pecuniæ ſumma ſacciſque obſignandis, uti teſtatur Diodor. *l.* 13. Ubi de pecunia ex præda Athenienſium, Lacedæmonem à Lyſandro miſſa: Ὄντος δὲ τοῦ χρήματος ἐν σακκίοις, καὶ ταῦτ' ἔχοντος ἑκάστου σκυτάλην, ἐχούσαν τὴν ἐπιγραφὴν τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων δηλοῦσαν. Alium uſum memorat Polyænus *l.* 2. *c.* 17. *in Tyrtæo*: Ἵνα δὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐν τῇ τῶν νεκρῶν ἀναιρέσει γνωρίζωνται ἕκαστος, ἐπὶ ταῖς σκυτάλαις τὄνομα ἐγγράψαι καὶ περὶ τῇ λαιᾷ χειρὶ ἐφάψαι. Vide Juſtinum *l.* 3. *c.* 5. ubi vocem *teſſeras* interpretatur. Hinc *Scytales Laconicæ* apud Cic. *l.* 10. *ad Attic. Ep.* 10. epiſtolæ ſunt breves & obſcuræ ut Beroaldus exponit *in Adnotation.* Vide quoque Clem. *l.* 2. *Strom.* Marcellum Donatum *Dilucidation. ad Livium l.* 38. Ernſtium *alioſque ad Pauſaniam C. Nepotis c.* 3. &c. Hoc Laconum inventum imitatos eſſe, per quandam Λακωνομανίαν, Athenienſes, refert Franc. Roſſæus *Archæol. Atticæ l.* 7. *c.* 6. Sed Scaliger ridet hanc Artem & *Exercit.* 327. *ad Card.* vocat *Laconica nugalia*: qui an ingenioſi hujus veteris commenti arcana ſatis perceperit, vehementer dubitem. Vide omnino Gellium *loc. cit.* & *ad eum Notas* Jac. Oiſelii JCti.

SCYTHÆ, populi fuêre celeberrimi, antiquiſſimis proximi, *Ferrario* hodie *Tartari*, gens numeroſiſſima, in plures populos diviſa: Sunt enim non in Aſia ſolum, ſed & in Europa, apud Mæotidem paludem, qui & *Mæotæ*, *Alani*, *Agathyrſi*, *Geloni*, & *Sarmatæ*: *Baudrando* populi ſunt, longè lateque per partem Borealem Aſiæ extenſi; è quibus fuêre præcipui Hyperborei Scythæ, magis ad Septentrionem vagantes, Ortgali, Sacæ, & Alani Scythæ. Hi per Sarmatiam in Scanziam tranſgreſſi, inde in Germaniam venerunt. Et quidem Scythicam linguam matricem eſſe Germanicæ, indicat ipſum Scytharum nomen, *ſagittiferos* ſignificans, quô illi armorum genere cœteris præſtabant. Dein Mæotis palus à Scythis, qui accoluêre, dicta *Temarunda*, i. e. maris finis: & Caucaſus mons dictus ipſis à candore *Graucaſus*, Pliniô teſte *l.* 5. *c.* 30. Eadem Parthicæ Perſicæque mater eſt, & centena aliquot Perſicæ linguæ nomina cùm Germanis communia facilè addi poſſent: cujus concordiæ non alia adferri poteſt cauſa probabilis, quàm quòd eadem Scythæ orti à ſe Parthis, qui diu Perſidem tenuerunt, eadem Germanis tradidêre. Vide Hug. Grotium *Hiſt. Gotthorum, Vandalorum & Longobardorum.* Hi, ut antiquiora omittam, à Vibio Treboniano Gallo Imperat. ignominioſâ pace, conceſsô ipſis annuô tributô ducentarum drachmarum placari, A. C. 254. hôc inſolentiores facti Thraciam, Dardaniam, Theſſaliam, Macedoniam: inde in Aſiam tranſgreſſi Cappadociam, Peſſinuntem, Epheſum, aliaque loca diripuêre, Jornand. *de rebus Geticis.* Sed à Claudio Dalmata in Mœſia Thraciave ingenti clade victi, A. C. 270. iterumque, cum per Mœotidem, paludem in Pontum & Ciliciam illapſi eſſent, à Claudio Tacito Imper. A. C. 277. repreſſi ſunt. Cumque duce Radagiſô in Italiam irruptionem feciſſent, à Stilicone Romanorum, Uldino Hunnorum, & Saro Gottorum Ducibus, in extremas anguſtias redacti, in viliſſimarum pecudum morem venales proſtiterunt, A. C. 405 *Aur. Victor*, P. Oroſius *l.* 7. *c.* 26. *&c.* De his Proverbia: *Scytharum oratio*, apud *Lucian.* Hi enim Dario nihil aliud, quàm, ut ploraret, olim reſcripſêre *Scytharum potatio*, ob vitam eorum aſperam: *Scytha equum*, in eum, qui rem, quam maximè appetit, averſari ſe ſimulat: *Scytharum ſolitudines*, *&c.* Qu. Curtius *l.* 6. *c.* 2. *Scythæ regionem campeſtrem, ac fertilem occupaverunt,*

verunt, graves adhuc accolæ (Perſis ſiſti) Sedes habent in Europa & Aſia. Qui ſuper Boſporum colunt, aſcribuntur Aſiæ. At qui in Europa ſunt, à lævo Thraciæ latere ad Boryſthenem, atque inde ad Tanaim alium amnem rectâ plagâ pertinent. Tanais Europam & Aſiam medius interfluit: nec dubitatur quin Scythæ, qui Parthos condidêre, non à Boſporo, ſed ex regione Europæ penetraverint. Hactenus Curtius. Et quidem, præter Grotium ſupra memoratum, Marcus Zuerius Boxhornius, gentem Scythicam à ſagittandi ſtudio & arte Germanicô vocabulô appellatam cenſet. Neque pudere Germanos poteſt originis Scythicæ, quòd illa gens & rerum geſtarum gloriâ, & rectitudine morum ac ſimplicitate laudata ſcriptoribus ſit. Nec ſapientiæ laudem iis adimit Curtius *l. 7. c. 8. Scythis*, inquit, *non ut ceteris barbaris, rudis & inconditus ſenſus eſt. Quidam eorum ſapientiam capere dicuntur, quantamcumque gens capit, ſemper armata*: Et docet oratio, quæ ibi ſequitur, libera quidem, cæterùm magnanima & ſapiens. Lege etiam egregium Horatii Carmen *l. 3. Od. 24.* in quo Scytharum mores Romanis prælere, & gentem ab æquitate, juſtitiâ, & pudicitiâ elegantiſſimis verſibus commendat. Scythæ & Ægyptii diu de generis antiquitate contenderunt: in quo certamine ſuperatis Ægyptiis, Scythæ antiquiores viſi ſunt. Hi populi olim nullas urbes habuerunt, nulla mœnia, domos ſecum ferentes, unde & *Hamaxobii* dicuntur. Hinc Horat. *loc. cit. v. 9.*

> —— *Campeſtres melius Scythæ,*
> *Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos.*

Idem *l. 1. Carm. Od. 35. v. 9.*

> *Te Dacus aſper, te profugi Scythæ.*

Scytharum juſtitiam oſtendit Bochart. *l. 3. Geogr. c. 9.* Vide quoque plura de illis apud eundem, c. 13. *ejuſdem libri.* Scytharum vocabulum quàm latè ſumptum antiquiſſimis Græcis, docet Cluver. *Germ. Antiq. l. 1. c. 2.* Vide inſuper *Plin. Ptol.* ut & *Scythia.* Ut verò & antiquiora illorum geſta non negligantur, præter migrationem eorum *Parthicam*, verbô jam indigitatam, de qua prolixiùs videri poterit Marshamus *Canone Chron. Sec. XIV. Cimmeriæ* quoque & *irruptionis in Mediam* mentio facienda. Namque à Maſſagetis bellô vexati, tranſmiſſô Araxe, in Cimmeriam, pulſis ejus incolis abierunt: unde hodieque in Scythia (quæ Cimmeriorum olim terra fuit) *Cimmerii muri, Cimmeria portoria, regioque appellatur Cimmeria & Boſphorus Cimmerius*, ait Herod. *l. 4. c. 12.* Vide voce *Cimmerii*, it. *Tyrus.* Poſtea, in Aſiam Cimmerios inſequuti inque mediterranea converſi (cùm Cimmerii juxta mare iter tenuerint.) Mediam intrârunt, duce Madye Rege ſuô, ac Cyaxarem Medorum Regem in Ninives obſidione tum hærentem, in ſe averterunt, eôque acie ſuperatô omni Aſiâ potiti ſunt: inde in Ægyptum contendentes, à Pſammiticho I. muneribus ac precibus deliniti retroceſſerunt, Herodot. *l. 1. c. 103.* & *l. 4. c. 12.* Poſt ſuperiorum verò 28. annorum dominatum, à Cyaxare, quem Babylonii juverant, inter epulas oppreſſi iterumque expulſi ſunt. Qui, cum quoſdam illorum domô pulſos ob venandi peritiam benignè habuiſſet, illi autem quodam die (prædâ carentes) carnes pueri, quem linguâ Scythicâ & ſagittandi arte inſtituendum acceperant, in morem ferinæ paratas Cyaxari appoſuiſſent, ac ad Alyattem Lydum profugiſſent, bello quinquennali inter Medos Lydoſque, nec aliter tandem, quàm Eclipſi ſolis à Thalete prædictâ, finito, anſam dederunt, de quo idem videndus *l. 1. c. 73.* & 74. Vide præfatum Joh. Marſhamum *Canone Chron. ad Sec.* XVII. & XVIII. Ut hoc ſolum addam: Hortino, quos hodie *Tartaros* appellamus, antiquior ætas *Hunnos* vocavit, qui in locum priſcorum *Scytharum* per Aſiam ſucceſſerunt, *Orb. Imper. cum Animadverſion. Felleri p.* 130. Eorum munus olim facere carnificinam fuiſſe Hyginus *Fab.* 165. arbitratus eſt, cùm de Marſya agens, *Apollo*, inquit, *victum Marſyam ad arborem religatum*, Scythæ *tradidit*, *qui cum membratim ſeparavit.* Sic nempe vertit verbum ἀποσκυθίσαι, quod in Græco erat, unde is hiſtoriam eam deſumpſit. Sed ἀποσκυθίσαι hîc eſt pellem detrahere, ex more Scytharum pervulgato, qui ex capitibus hoſtium bello interemptorum, pellem cum pilo detrahebant & mantelia inde faciebant. Unde Proverb. Σκυθιστὶ χειρόμακτρον. Quamvis aliàs σκύθης σίδηρος, i. e. *ferrum*, ut *Stephanus* interpretatur, & ἀποσκυθίζειν, περιτεμεῖν eſt *Heſychio*, i. e. *circumcidere*, item σιδήρῳ τὰς τρίχας τεμεῖν, *ferro capillos reſecare.* Sed & Corpus Athenis fuit miniſtrorum publicorum, ſive lictorum, qui Τοξόται dicebantur & Σκύθαι & Πελτασταί, ad coërcendos, qui immodeſtè agerent: quam in rem vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 827.

SCYTHAS, vel SCYTHES, Herculis fil. à quo *Scythiam* dictam putant; licèt nonnulli *Scythas* dictos volunt ἀπὸ τοῦ σκύζεσθαι, ſunt enim iracundiores. Cæl. Rhodig. *l. 18. c. 24.* Plin. verò *l. 7. c. 56. Arcum & ſagittas Scythen, Jovis filium inveniſſe dicunt.* Scythas quoque & *Scythes* ſæpiuſculè pro *Scythicus* ponitur. Æſchylus *in Prom.* Ligato Σκύθην εἰς οἶμον? pro Σκυθικόν. Lycophron *in Caſſandra*, γαστέρα Σκύθην dixit. Idem quoque ἀργηστὰ & χαλκὸν Σκύθην. Pari ratione Martial. *l. 4. Epig. 28. v. 4.*

> *Indos Sardonychas, Scythas ſmaragdos.*

Nic. Lloydius.

SCYTHENI, populi prope Macrones, *Stephan.* ex Xenophonte *Anabaſ. l. 4.*

SCYTHIA, provincia Aſiæ gemina; Citerior, quæ intra Imaum montem, *Ptolem.* dicitur, inter Sarmatiam Aſiæ ad Occaſum & Scythiam alteram ad Ortum, ac inter mare Caſpium ad Meridiem & Oceanum Borealem, ſeu Scythicum ad Arctos, in plures regiones diviſa, quæ omnes ſub uno Tartariæ nomine comprehenduntur. Altera ulterior, ſeu extra Imaum montem in Ortum vergens, & ipſa in plures diviſa regiones, quarum quæ ad Ortum extenditur, Sericæ contermina *Cathay* nominatur: quæ ad Occaſum *Regno di Cambalu* dicitur, & *Mongul.* Equis Scythia maximè abundat, quorum carnibus populi veſcuntur. Aſinis verò propter loci frigiditatem, (uti & à fulminum caſu ob eam cauſam immunis eſt) caret, Pliniô teſte, *l. 2. c. 50. Scythia* quoque Europæa pars eſt Sarmatiæ, ab oſtiis Tanais ad oſtia Iſtri Mæotidi & mari Euxino expoſita. *Dionyſius*:

> Σκύθαι εἰς Σκυθίην τε καὶ εἰς Μαιώτιδα λίμνην.

Virg. *l. 1. Georg. v.* 236.

> *Mundus ut ad Scythiam, Riphæaſque arduus arces*
> *Conſurgit, premitur Libyæ devexus ad Auſtros.*

Baudrando Scythia, regio perampla Aſiæ Borealis. Duplex fuit, nempe intra, & extra Imaum. *Scythia intra Imaum* montem, magis ad Occaſum extenſa, erat inter Hyperboreos Scythas ad Boream, Scythiam extra Imaum montem ad Ortum, Perſarum Imperium ad Meridiem, & Sarmatiam Aſiaticam ad Occaſum. Ejus præcipui populi fuêre Alani Scythæ, Jaxartæ, Orgaſi, & Sacæ, ubi nunc Tartaria deſerta, Chazalgitæ, Chaulachitæ ſeu Cara Cataya, & Kalmuchi, ſeu Olgaria regio in Tartaria magna, teſte *Sanſone. Scythia extra Imaum* montem, magis ad Ortum protendebatur inter Hyperboreos Scythas ad Septentrionem, Sericam regionem ad Ortum, Scythiam intra Imaum ad Occaſum, & Indiam ad Meridiem; Ejus partes alicujus nominis fuêre Achaſſa regio, Auzacitis regio, Caſia regio, & Abii Scythæ, ubi etiam Iſſedon Scythica urbs. Nunc autem ſunt in his partibus Thibetum regnum, *Sinarum* regio, & pars maxima Kalmachitarum ſeu Tartariæ magnæ. Sed de his pauca admodum dici poſſunt, cùm rarò hucuſque pervenerint Europæi. Scythiæ pars ſeptentrionalis eſt tertia ejus pars ſecundum aliquos, ubi aliàs fuêre Hyperborei Scythæ, versùs Oceanum Scythicum extenſi, ubi nunc ſunt regiones *Baigu*, *Jeks Moal*, *ſu Moal*, & *Tartar*, in Tartaria Boreali.

SCYTHIA Parva, quæ & *Scythia Europæa*, & aliàs *Cimmeria* dicta ſuit, pars fuit Auſtralis Sarmatiæ Europææ, versùs Pontum Euxinum & Mæotidem paludem. Ejus pars fuit in Taurica Cherſoneſo ubi Tauri Scythæ: pars verò extra inter Bugem lacum Mæotidemque paludem ad Ortum, & Boryſthenem fluvium ad Occaſum, ubi Georgi-Scythæ, Nomades-Scythæ, & Baſilidæ-Scythæ populi, teſte *Gulielmô Sanſon.* Hujus urbes fuêre Carcine, Theodoſia, Panticapæum, Naubarum, Taphræ, & Cherroneſus. Nunc in ea regione eſt Tartaria minor, ſeu Precopenſis. Vide *ibi.*

SCYTHIA Pontica, *Plut.* pars Myſiæ inferioris, Euxino mari adjacens, *Ferrar.* Eadem dicta *parva*, & *minor Jornandi. Baudrando* provincia fuit Illyrici Orientis, ſeu potius Imperii Conſtantinopolitani, inter oſtia Danubii fluvii ad Boream, Pontum Euxinum ad Ortum, Daciam & Mœſiam inferiorem ad occaſum, & Hæmimontum provinciam Thraciæ ad Meridiem, cujus caput erat Tomis. Pars fuerat antea Mœſiæ inferioris, nunc autem provincia eſt orientalis regni Bulgariæ, ſub dominio Turcarum. Sed ſunt etiamnum in illo tractu Tartari Dobrucienſes dicti, *les Tartares de Dobruce*, Turcarum clientes, uti & Tartari Bialogrodenſes ad oſtia Danubii.

SCYTHIACA Regio, Ægypti tractus, *Ptol.* Lege *Scythiaca.*

SCYTHIANUS, Philoſophus & Magus, Empedoclis & Pythagoræ opiniones in Ægypto hauſtas cum Chriſtianiſmo miſcuit: præceptor Terebinthi ſeu Buddæ. Vide *Buddas*, & *Manes.*

SCYTHICÆ, Scytharum calcei: quemadmodum *Amyclaidæ, Laconicæ, Perſicæ*, ipsô ſuô nomine Auctores ſuos innuunt. Vide Pollucem *Onomaſtic. l. 4. c. 22.* & Balduinum *de Calceo c.* 20.

SCYTHICUM Litus, *Pomponius* vocat totam eam oram littoralem Aſiæ, uſque ad oſtium Caſpii maris, quô ſe in Scythicum mare exonerat. *Mela* ora Aſiæ Borealis Oceano Boreali expoſita.

SCYTHICUM Mare, ſeu Oceanus. Plin. *l. 6. c. 17.* Oceanus Borealis.

SCYTHICUM Promunt. CABO DE PENNAS, ſeu CABO DE PENNAS DE GUZAN, in Aſturia Ovetenſi, in ora Oceani Aquitanici maximè in Boream extenſum, prope Avilam oppid. 11. leuc. ab Ovetо in Arctos.

SCYTHICUS Mons, idem Caucaſo, Coraxico & Moſchico, Tauri pars, qua ſe in Boream extendit inter Euxinum ad Occidentem, & Caſpium ad Ortum.

SCYTHICUS Sinus, pars maris Caſpii, quam Scythæ & Nomades accolunt, in ora Boreali Plin. *loc. cit.*

SCYTHINUS Tejus, Hiſtoricus, Athen. *l. 11.* Etiam Jambos feciſſe ex Diogene Laërtio diſcimus in Heraclito, & Stephano in Τέως. Etiam ἐκ τοῦ Σκυθίνου περὶ φύσεως quædam adfert Stobæus, *in Eclogis Phyſicis l. 1. c.* 31.

SCYTHISMUS, vide ſuprà *Barbariſmus.*

SCYTHOPOLIS, urbs Libyæ, *Stephan.* Alia eſt à Baccho condita, & de Scytharum, comitum ejus, nomine dicta, in Decapolitana Syria, Plin. *l. 5. c. 18.* Strabo *l. 16.* Galilææ proximam eſſe ſcribit. Ejus vetus nomen erat *Bethſan.* Hîc Judæorum XIII M. cæſa, A. C. 67. Joſeph. *de Bell. Jud. l. 2. c. 18. & 19.* Euſeb. *l. 1. Chron.* Σκύθαι τὴν Παλαιστίνην κατέδραμον, καὶ τὴν Βασὰν κατέσχον τὴν ἐξ αὐτῶν κληθεῖσαν Σκυθόπολιν. Metropolis effecta eſt, Archiepiſcopali ſede Nazarenum tranſlatâ, Vide Zonar. *Annal. t. 1. &c.*

SCYTHRANIUS, oppid. Marmaricæ, *Ptolem.*

SE, in nummis Conſtantii, *Siſcia nota*, Car. du Freſne *de inferioris ævi Numiſm.*

SE ipſum renuntiare victorem, in ſacris olim Certaminibus non licuit, ſed Præcones ad id inſtituti ſunt, de quibus diximus. Qui proin & ipſi cum coronabantur, adhibitô aliorum Præconum miniſteriô id fieri neceſſe erat. Cicero *l.* 5. *Epiſt. fam.* 12. ad Luceium, *Verecundiores eſſe Præcones ludorum gymnicorum, qui, cum ceteris coronam impoſuerunt victoribus, eorumque nomina magnâ voce pronuntiârunt, cùm ipſi ante Ludorum miſſionem coronâ donantur, alium præconem adhibeant, ne ſuâ voce ipſi ſe victores prædicent.* Ad quod exemplum Plato, ubi agit de ſumtuoſa illa electione Cenſorum, diſertim cavet, ne quis ſemet eligat; ſed tres eligant, prout quiſque eos præſtantiſſimos ducerit, πλὴν αὑτοῦ, *ſe excepto*, *de Legg.* *l.* 12. Interim id aliquando licuit illis, qui in comparatione virtutum verè ſe hujus aut illius victores affirmare poſſent, ut Mneſippo dicit apud Lucianum *Toxari.* Poëtis quoque, qui in Muſicis certaminibus ſuperiores fuiſſent, idem conceſſum eſt: qui proin ſeipſos canebant ὑπ᾽ αὐλῷ καὶ χορῷ, *ſub tibiis & choro*, uti aut Ariſtides αὑτὸς τὸν ἀναβολήν. ubi non malô id more fieri pluribus it aſſertum. Inde Proverb. ortum ἀνακηρύττειν ἑαυτόν, *renuntiare ſeipſum*, de quo, ut & plura hanc in rem, vide apud C. Paſchalium *Coronarum l.* 6 c. 12.

SEBA, fil. Bochri, de tribu Benjamin, homo ſeditioſus, & turbulentus: poſt Abſolonis mortem, novarum turbarum auctor, à Joabo in urbe Abela obſeſſus, & à civibus deditus, capite luit, 2. Sam. c. 20. *v.* 1. Joſeph. *l.* 7. *Jud. Ant.* c. 10. Latinè, *ſeptem*, vel *ſepthum*, ſive *ſaturitas*, aut *juramentum.*

SEBADIA Sacra, apud Arnobium *l.* 5. *Ipſa noviſſimè ſacra & ritus initiationis ipſius, quibus* Sebadiis *nomen eſt, teſtimonio eſſe poterunt veritati*: in antiquo lapide *Savadia*, II. VIR. ITER. Q. Q. PATRONO. SACERDOTI. SACROR. SAVADIOR. eadem ſunt cum *Sabaziis.* Nam & *Sebazio* pro *Sabazio* in alia veteri *Inſcr.* inciſum eſt, Salmaſ. *ad Capitolin. in Pio. c.* 9. Vide ſuprà.

SEBADIDÆ, Vide *Philippinæ*, ſic enim nunc vocantur, *Sanſon.*

SEBALIS Fax, apud Ammianum *l.* 18. à *ſebo* vel *ſevo* nomen habet. Aldhelmus *de Lampade*,

Jamque latex lucens flammas paſcebat edaces,
Papyrus in medio radiabat lumine centro,
Clarius & multo quam ſomes pinguis olivi,
Aut certè in vitro ſplendens arvina ſcrofai.

Ubi *ſcrofæ arvina* eſt ſuillus adeps, qui tamen hodie pretioſior & in cibis eſt. Idem in proſa, *Ut latex lucernarum fundibalis infuſus in alei craſſitudinem verteretur, & papyrus in centro poſitus, velut fomes, arvinâ vel ſevô madefactus, ſolitò clarius luceſceret.* Jam bovinum ſebum in frequentiſſimo uſu eſt, quod nullibi in candelarum uſum præſtantius, quàm in provinc. Kiangſia Sinici Imperii, ad urbem *Quangſin.* Ibidem tamen *Cinchen* in Quangſia provinc. arborem gignit, ex qua mundiſſimum quoque fit ſebum. Ad *Kinhos* etiam in Chekiana provinc. pinguedo quædam ex arboribus naſcitur, ex qua, velut ex *ſebo*, optimæ atque candidiſſimæ fiunt candelæ, quæ nec manus inficiunt, cùm tanguntur, nec fœtorem exhalant, cùm extinguuntur. Vide hujuſmodi arboris & modi *ſebum* inde conficiendi deſcriptionem, apud Auctorem Anonymum *Sinæ & Eur. c.* 36. Addo ſaltem, olim candelis ſebaceis ſolos pauperes, reliquos facibus vel lucernis uſos, ex Caſaubonô *ad Jul. Suetonii c.* 37.

SEBASTE, tergemina: una Palæſtinæ in Samaria, vulgò *Samaria.* Altera Ptolem. & Steph. quæ & *Auguſta* in ora Ciliciæ apud Corycum, inde in Ortum parum diſtans, hodie *Seveſta.* Alia *Ptolem.* in Albione oppid. in finibus Damnoniorum, *Leskerd Villanovano.*

SEBASTIA, & SEBASTE *Antonin. Sauſtia*, urbs Cappadociæ mediterraneæ apud montem Argæum, 125. mill. paſſ. à Cæſaréa in Boream & Cæciam.

SEBASTIANUS, Luſitaniæ Rex, fil. poſthumus Johannis, natus A. C. 1554. ex Johanna filia Caroli V. ſucceſſit avo Johanni III. fidei Chriſtianæ zelô & animi magnitudine inclytus. A' Mahomete, contra patruum ſuum Abdemelechum, Fezzæ & Maroci Regem ſuppetias rogatus, cum flore nobilitatis in Africam trajecit, A. C. 1578. Sed victus ad Alcaceram, die 4. Auguſt. hujus anni, periiſſe dictus eſt, An. ætat. 25. cùm & Mahometes in paludibus merſus, & victor Abdemelechus, in lectica mortuus eſſet. Interim venit Venetias, A. C. 1598. qui ſe hunc Sebaſtianum diceret: quem vultu, voce, geſtu tam exactè referebat, ut à Luſitanis ibi degentibus pro Rege ſuo haberetur. Pauló poſt detentus, & examinatus, idem confirmavit, oſtenſis etiam in corpore notis indubitatis, quæ in vero Sebaſtiano prius erant animadverſæ: imo res maximè arcanas, quas cum Venetorum legatis olim contulerat, Senatui aperuit, ut fidem tamen non impetraret. Sed tantum valuere Hiſpani apud Venetos, ut ab iis urbe pelleretur: Tum in Tuſcia captus Neapolimque abductus, ibi omnibus ludibrio fuit, in aſino per urbem circumductus. Poſtea raſus & ad triremes damnatus, tandemque in Hiſpaniam abductus, ibi in vinculis periit, fruſtra, Regem ſuum Luſitanis repetentibus. Vaſconcellos *Hiſt. Luſit.* Vide Beemannum *in Orbe Geogr. Polit.*

SEBASTIANUS Dux, cum 300. militum, poſt mortem Conſtantis, ad Athanaſium occidendum, A. C. 350. miſſus, fruſtra fuit. Vide Theodoret. *l.* 2. *c.* 15.

SEBASTIANUS, in aula Zenonis Imperatoris potens, omnia venalia habuit. Vide Evagr. *l.* 3. *c.* 1.

SEBASTIANUS, Vide *Jovinus.*

SEBASTIANUS Beckius, Baſileënſis Theologus inſignis. Natus A. C. 1583. quô ipsô mortuus eſt Zach. Urſinus, Theologicæ cathedræ eſt admotus, A. C. 1610. Vet. Teſtamenti Profeſſionem, poſt Polanum, A. C. 1613. Novi dein, poſt Joh. Jacob. Grynæum, A. C. 1618. nactus, Sponſæ amoribus cauſæ Dei poſthabitis, Dordracenæ Synodo interfuit. Inde per Angliam Galliamque redux dextrè docendo, ſolidè diſputando, prudenter conſulendo Academiam Baſileënſem magna cum laude illuſtravit, multoſque ad juſtitiam erudivit. Obiit A. C. 1654. ætat. 71. Pater Chriſtophori, Profeſſoris Oratoriæ primum, dein Organi, in flore ætatis extincti. Vide Luc. Gernlerum *Orat. fun.* De eo Heinſius:

Heu, quantum eſt, captum peregrinas viſere terras,
Et cœlo thalamos poſthabuiſſe ſuos!
Poſtpoſita eſt virgo! Pietas prælata maritæ eſt:
Nos Patriæ: nobis cedere juſſus Hymen!
Plus multi debent Batavi, qui plurima debent
Jam multis, vere ſit precor illa fides.
Certarint alii nobis ſuccurrere, ſolus
Feſtinat, ſi quis ſponſus ad iſta venit.

SEBASTIANUS Brand, JCtus Poëta & Hiſtoricus Argentinenſis. Docuit Baſileæ, A.C. 1490. operibus editis & eruditione illuſtris. Scripſit Chronicon, vitas aliquot SS. cum *Nave Narragonia*, ſeu *Stultitiæ*, *&c.* Trithem. *de Viris Illuſtr. German.* Melch. Adami, *de iiſdem.*

SEBASTIANUS Caſtellio, Sabaudus, Genevæ primò docuit, dein inde Baſileam profectus, Græcæ linguæ Profeſſor factus, ibi obiit, A. C. 1563. Vir eruditus, ſed qui prima Arminianiſmi ſemina jeciſſe, in Dialogis ſacris, videtur: novâ verſione Biblia tranſtulit, ubi Latinitas elegans, verùm textus non ubique fideliter verſus. Beza *in vita Calvin.* Vide *les Eloges des H. S.* Anton. Teiſſier. *Part.* 1. & 2.

SEBASTIANUS Francus, Hiſtoricus Germanus, ſcriptis inclytus, floruit ſeculô præteritô. Vide Simler. *in append. Bibl. Geſn.*

SEBASTIANUS Murrho, Colmarienſis, ſcripſit *de laud. Germ.* ſeculô 15.

S. SEBASTIANUS, urbs Biſcayæ, cum portu. Item urbs provinc. Chiametlan, in novo Mexico. Item urbs Braſiliæ.

SEBASTOPOLIS, urbs gemina, una Cappadociæ mediterranea, *Sivas* hodie, præclara, à qua nomen eſt regioni, & ubi ſedes eſt ſatrapæ Turcarum; vix 70. mill. paſſ. ab Amaſia in Ortum, capta à Solimanno, A. C. 1308. Altera quæ & Dioſcurias *Ptolem. Savatopoli* Nigro, urbs Colchidis maritima inter Phaſidem ad Meridiem 100. & Heracleam urbem Heniochorum ad Occidentem 80. mill. paſſ. *Baudrando*, in ora Ponti Euxini, ad oſtia Antonii & Chari fluviorum, emporium celebre, ſub Principe Mingreliæ, 280. mill. paſſ. à Trapezunte in Boream. *Sebaſtopolis*, urbs altera fuit in Colchide, prope oſtea Phaſidis, aquis abſorpta initiô hujus ſeculi, teſte *Arcangelô Lambertô.*

SEBASTUS, apud Auctorem *Expeditionis Aſiaticæ Friderici I. Imper. Et alios quatuor Græcorum principes ratione dignitatis, Græcô vocabulo* Sebaſton, *cum eis dominus advenire*; dignitatis nomen eſt in Aula Conſtantinopolitana olim notiſſimæ, ex Græcô Σεβαστός, *Auguſtus.* Occurrit in titulo Conſtantini Harmenopuli, qui præfigitur ejus *Epitome lib. Canonum*, in eo enim vocatur ὁ Πανσεβάστῳ σεβαστός, νομοφύλαξ καὶ κριτὴς Θεσσαλονίκης. Ad quæ verba Gerh. von Maſtricht, *Sebaſti*, inquit, *& Protoſebaſti dignitates fuerunt ſub ſequioribus Imperatoribus cognitæ, quales tamen fuerint, id non ſatis conſtat*, *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 284. Inde aliæ dignitates formatæ. *Sebaſtocrator* enim, dignitas erat in eadem Aula maximæ exiſtimationis & conjunctiſſimis Imperatorum conferri ſolita, ſed Deſpotæ dignitate inferior: quam vocem nonnulli *Auguſtum Principem*, alii *venerandam poteſtatem*, exponunt. De ejus ſella, menſa, & proclamatione vide Nicetam *l.* 3. ubi Iſacium à Patre Alexio eô honore mactatum refert. Pileus ejus aurei coccineique coloris & limbatus fuit, cujus umbo & τὰ ἐπὶ, qualia Deſpotæ. Codin. *de offic. Eccl. & Aulæ Conſtantinopolit. c.* 4. Vide quoque infrà *Umbella.* Coronam habuit, in cujus anteriore parte apſis una, C. Paſchalius *Coronar. l.* 10. *c.* 8. Alexius Comnenus Imperator dein titulum excogitavit Πανυπερσέβαστος, quaſi dicas *totum Auguſtum*: quâ dignitate Michaëlem Taronitem affinem decoravit ac participem Cæſarei throni effecit. Andronicus verò Junior Joannem Cantacuzenum Magnum Domeſticum, æqualem *Panhyperſebaſto*, conceſſis ei veſtimentis, calceis, & equi ornamentis lutei coloris, declaravit, ut idem Nicetas refert *l.* 7. Nempe Imperatores illi hujuſmodi dignitatum titulos pro lubitu extollebant, aut deprimebant. Tranſiere autem illi ad fœminas quoque, unde *Sebaſtocratoris* uxorem *Sebaſtocratiſſam*, alterius *Panhyperſebaſtam*, dici conſueviſſe, docet idem Auctor *l.* 8. Sed & Πανυπερσεβαστοϋπέρτατος dignitas & nomen prodigioſum occurrit apud Lambecium *de bibl. Cæſar. l.* 5. *p.* 233 de quâ ut & reliquis dignitatibus præfatis vide quæ congeſſit Jul. Cæſ. Bulengerus *de Imperio Rom. l.* 8. *c.* 5. & Joh. Meurſius *in Gloſſario.*

SEBATH, Menſis undecimus Hebræorum, dierum 29. Januarii noſtri fini & Februarii initio conveniens, nullâ ſolennitate peculiari celebris. Sigonius *in Calendar. Hebræorum.* Torniellus *A. M.* 2545.

SEBATUM *Antonin. Schwartz Lazio*, oppid. non obſcurum Noricri, ad Oenum, in Comitatu Tirolenſi inter Oenipontem 3. & Kuphſtenium 5. leuc. in via, quæ ab Oenipoute Saluburgum in Cæciam & Patavium in Boream ducit.

SEBEDA, portus Lyciæ, *Stephan.*

SEBENDUNUM, Caſtellanorum in Hiſpan urbs, *Ptolem. Baudrando* antiquè eſt *Campredon*, oppid. munitum Cataloniæ, ad radices Pyrenæorum, in limite Galliæ & Comitat. Ruſcinonenſis, 8 leucis Hiſpanic. ab Auſa in Boream, 12. à Gerunda in Circium, Juliam Lybycam verſus.

SEBENIA, ſacerdos quidam, 1. Paral. c. 15. v. 24. Nomen viri, Nehem. c. 9. v. 5

SEBENICUM, ſeu SICUM, *Ptolem.* urbs Dalmatiæ in ora, à Bonifacio VIII. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Spalatenſi facta, Scordonæ proxima, inter Jaderam ad Occaſum 48. ac Tragurium in Ortum, 32. mill. paſſ. *Baudrando Sebenico*, aliàs Croatiæ maritimæ oppid. nunc civitas Dalmatiæ in ora maris Adriatici permunita, ſub Venetis. Malè pro *Sico* ſumitur, cujus rudera cernuntur in littore, inter Tragurium & Salonæ ruinas. Diſtat 40. mill. paſſ. à Jadera in Ortum: 5. à Traguriò in Circium prope oſtia Titii fluv. 300. à Venetiis milliarib. Caſtrum habet in clivo, cum arce permunita *S. Nicolai*, ad mill. paſſ. pluriesque, ſed fruſtra à Turcis tentata fuit

SEBENITICUM, ſeu SEBENNYTICUM *Stephan. Strab.* ac *Ptolem. Sebenniticum* Plinio, *l.* 5. *c.* 10. oſtium Nili inter Bolbitinum ad Occidentem & Pathmeticum ad Ortum, *Sturioni Nigro*. A *Sebennyto*, etiamnum *Sebenit*. Eſt autem *Sebennytus*, Ægypti Urbs, portus, fluv. in Sebennyti nomô, *Ptolem.*

SEBEON, pater Anæ patris Oolibama alterius uxoris Eſau, de filiabus Chanaan, Gen. c. 36. v. 2.

SEBER-CHERES, Memphitarum Rex XV. poſt Bi-Cherem præfuit annos 7. dum Muſthis Thebanis, & Rameſſes in inferior, Ægypto, imperarent. Eum Excepit Thamphthis, quem vide.

SEBETUS, hodie FIUME DELLA MADDALENA, teſte *Scipione Mazzella*, fluv. exiguus Campaniæ apud Neapolim fluens. Ejus meminit Columella *l.* 10

Doctaque Parthenope, Sebethide roſcida lymphâ.

Stat. *l.* 1. *Silv.* 2. *v.* 260.

At te naſcentem gremiò mea prima recepit
Parthenope: dulcique ſolo tu gloria noſtrò
Reptâſti: nitidum conſurgat ad æthera tellus
Eubois; & pulchrâ tumeat Sebethos alumnâ.

Vibius in Catalogo fluminum: *Sebethos Neapoli in Campania.* Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 733.

Nec tu carminibus noſtris indictus abibis
Oebale, quem generaſſe Telon Sebethide nymphâ
Fertur, Teleboum Capreas quum regna teneret.

Ubi Servius: *Oebalus filius eſt Telonis & nymphæ Sebethidis: hæc autem eſt juxta Neapolim, ſed Telon diu regnavit apud Capreas inſulam, contra Neapolim ſitam.* Populariter *Forucllo*; & vicatim per Neapolim delabitur, omnibus civibus uſum præſtans. Sed ejus pars prope muros Urbis labitur, & paulo infra pontem S. Magdalenæ in Sinum Neapolitanum ſe exonerat, unde etiam multis dicitur *Fiume della Madalena*, *Baudrand.*

SEBIA, mater Joas, 2. Regum c. 12. v. 1. Filius item Saharaim, 1. Paral. c. 8. v. 9.

SEBINUS, lacus Cenomanorum in territorio Brixienſi, ex quo Ollius fluv. oritur. *Lago d'Iſeo* hodie dicitur.

SEBIZIUS Melchior, Falckenbergâ Sileſius, ex nobili & antiquo *Sebiſchiorum* ſtemmate, Juri primùm, inde Medicinæ, imò & aliquandiu militiæ, deditus, Phyſicus Ordinar. Et Medicinæ Profeſſor Argentorati enuntiatus, A. C 1586. ob ſenium verò rude donatus, ſurrogatô ipſi filiô cognomine, A. C. 1612. Obiit A. C. 1625. Filius, verò, Medic. Doctor promotus Baſileæ, A. C. 1610. à Ferdinando II. *Comes Palatinus* creatus, A. C. 1630. poſt 55. Doctores promotos, & ſcripta inſignia edita, deceſſit A. C. 1674 ætatis 95. Vide de utroque Paul. Freherum *Theatro Viror. eruditione clarer.* ut & aliquid ſuprà voce *Melchior.*

SEBOIM, nomen urbis, Gen. c. 10. v. 10.

SEBOSIUS Statius, vide *ibi.*

SEBRIAPA, urbs Sarmatiæ Aſiaticæ, *Ptolem.*

SEBRITÆ, qui & SEMBRITÆ, inſulæ Meroë vicini, *Steph.*

SEBRITHITES, nomus Ægypti, *Euſeb.* unde Vaphres Rex 10000. hominum miſit Salomoni, ad ædificandum templum.

SEBTHAI, nomen viri, Eſdr. c. 8. v. 7.

SEBVÆENI, ſecta Samaritanorum. Tempora divinitùs Paſchatis, Pentecoſtes & Tabernaculorum feſtis deſtinata, mutârunt: primum ſub initium, alterum ſub finem Autumni, tertium in Martio celebrantes. Vide *Samaritani.*

SEBUM, vide *Sebalis Fax*

SEBUNDE, Raimundus, vide *Raimundus.*

SEBUNTA quæ ESEBON Ebræis, oppid. Palæſtinæ in Arabiæ Petrææ confinio uti aliquibus videtur, in tribu Gad, Medavæ finitimum.

SEBURAI, nomen claſſis Eruditorum inter Hebræos, qui poſt obſignationem Thalmudis fuerunt; facta autem illa eſt A. M. 4260. juxta calculum *Rabbi Ganz*, 73. annis poſt mortem Rabbi Aſe, de quo vide ſuprà, & tum ab omnibus Judæis Thalmud receptum eſt, annô 311 ab obſignatione Miſnæ. Fuit autem caput *Seburæorum* Rabbi Joſi, ultimus Rabbi Simona, ſub quo ceſſârunt Scholæ, ob indignationem Perſiæ Regum per annos 50. uſque ad ann. 349. quo Claſſis *Georum*, h. e. Sublimium, ſurrexit. Vide etc. Rabbi Ganz *Chronologiâ Rabbinorum ſub Templo* II.

SEBUSIANI, vide SEGUSIANI. Populi Celticæ Galliæ à plurimis confunduntur cum Seguſianis, quorum regio hodie *la Breſſe, le Lyonnois*, & *le Foreſt.* Sunt tamen qui credant Sebuſianos fuiſſe, ubi hodie Burgeа, *le Bugey*, provinc. Galliæ Breſſiæ adjecta, verſus Rhodanum, *Pinetô* & *Pingoniô* teſtibus, forſan errore Typographi. pro Seguſianis, cùm, teſte Cæſare, *l.* 7. *Belli Gall. c.* 75. eſſent Æduorum clientes. *Baudrandus.* De *Sebuſianis* Wiſſenburgenſibus, vide B. Rhenanum cum *Notis* Ortonis JCti, *l.* 3. *p.* 615.

SECALAUNIA, regiuncula Galliæ, in Carnutibus, quartus ex ſex Eccleſiæ Aurelianenſis, ſeu Genabenſis Archidiaconatibus, vulgò *Archidiaconatus Sigalonæ* dictus, qui à Ligere ad Carum pertinet. Quidam partem aliquam *Secalonæ* in Biturigum etiam finibus collocant, circa utrumque Saleram *la Saudre*, majorem & minorem. An à ſecali, quô abundat? Vulgò *la Soulogne.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SECANDE, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. Plin. *l.* 6. *c.* 30.

SECELA, urbs Palæſtinæ, *Stephan.* ex *Joſepho.*

SECERRÆ, oppid. Hiſpaniæ citerioris in Catalaunia, inter Barcinonem & Gerundam. *S. Celloni* Varterio.

SECESPITA, teſte *Feſto*, aliis ſecuris, aliis dolabra ænea, aliis culiellus fuit. Ipſe cultrum putat fuiſſe ferreum, oblongum, manubriô eburneô, rotundô, ſolidô, vinctô ad capulum aurô argentôque, fixô clavis æneis, ære Cypriô, quô Flamines, Flaminicæ virgines, Pontificeſque ad ſacrificia utebantur: Poſtquam enim victima mactata, excoriata, abluta & perpurgata eſſet, mox Aruſpex, Flamen, aut Sacerdos *ſeceſpitâ* viſcera rimabatur, attenteque explorabat, an perlitatum foret: cùm manu ea, ne qua offenſa pollutis ſacris intercideret, contrectare non liceret. A *ſecando*, nomen invenit. Iconem ejus, ex Guil. Braſſicani *Antiquitatibus Gallica linguâ editis*, in opus ſuum *de Antiqq. Rom.* tranſtulit Joh. Roſin. *l.* 3. *c.* 38. Vide quoque Greg. Giraldum *l. de vaſis quibus Veteres in ſacrificiis uſi ſunt.* Caſaubonus *ſeceſpita* victimas humi ſtratas feriri conſueviſſe, addit *ad Octavium Suetonii. c.* 15. ubi de hoc more plura: & *ad Tiber. c* 25. μαχαιρίδιον θυτικὸν *Luciano* dicit veterib. verò Latinis *acierem* propriam huic miniſterio fuiſſe, ἀξίνην ἱερατικὴν Græcis dictam, monet.

SECESSUS Poëtarum, non tarò apud Scriptores occurrunt. Nempe *ſecedebant* illi, poſt exhibitam Romæ operam & famam acquiſitam, uti de Martiali conſtat, qui ex *Seceſſu Hiſpanico* Romam libellos aliquot miſit: de Papinio item Statio, qui Neapoli idem fecit. Sic enim hic *Præfat. l.* 3. *Sylv. ad Pollium. Summa eſt Ecloga, quâ mecum ſecedere Neapolim Claudiam meam exhortor. Hic, ſi verum dicimus, ſermo eſt quidem ſecurus, ut cum uxore, & qui perſuadere malit, quam placere: huic præcipuè libello favebis, cùm ſcias hanc deſtinationem quietis meæ, tibi maximè intendere; neque non tam in patriam, quam ad te, ſecedere.* Ad quæ verba Barthium vide. De *Seceſſibus* Philoſophorum, Romæ olim itidem, Atheniſque, diximus aliquid ſuprà in voce *Schola*: aliorum virorum gravium in agros, vindemiali tempore, vide infrà ubi de *Vindemia.* Aliud quid *Seceſſio* erat, ultima apud veteres Romanos rabies, quam graphicè deſcriptam habes, apud Livium *l.* 3. *c.* 52. ubi de Seceſſione plebis in montem Aventinum & *l.* 34. *c.* 5. ubi de Seceſſione muliebri &c.

SECHEM, fil Galaad, Numer. c 26. v. 31. Ab hoc metropolis Samariæ in tribu Manaſſe, quæ *Sichem* dicitur.

SECHENIAS, fil. Obdiæ, 1. Paral. c. 3. v. 21. Latinè, *vicinus Dominus*, aut *habitatio Domini.*

SECHES, *Heſych.* [illegible] Βαβυλώνιοι. Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 32.

SECHIA, filius Sacharaim, 1. Paral. c. 8. v. 10. Latinè, *protectio, ramus*, vel *obſeſſio Domini*, ſive *ſepiens*, aut *vallans Dominus.*

SECHNUPHIS, Ægyptius Sacerdos, Platonis præceptor, memoratur Clementi *l.* 1. *Strom.* [illegible] Ἡλιοπολίτῃ. *Narratur autem Pythagoras fuiſſe diſcipulus Sonchedis Archiprophetæ Ægyptii: Plato autem* Sechnuphidis *Heliopolitani* &c.

SECHRONA, civitas in tribu Dan, Joſ. c. 15. v. 11. Latinè, *ebrietas, pretium*, vel *merces ejus.*

SECKINGA, Latinè Sacconium, oppidum agri Raurici, proximè ſuprà Rinfeldiam; Occupat Rheni Inſulam, unde, quaſi *in ſacco* ſitum, fortè nomen accepit. Huic initium dedit antiquiſſimum Virginum Cœnobium, Fridolini Scoti, viri ſancti, buſtô nobilitatum, quod Principum variorum munificentiâ inſigniter auctum eſt: Ab aliquot inde ſeculis, ſub Habſpurgiæ Comitibus, Advocatiâ ipſis à Veſtalibus delatâ. Fuerat autem Advocatorum talium munus, Cœnobiorum jura poſſeſſioneſque tueri, villis ſeeviſque imperare, Monaſterii nomine juramenta exigere, quæque his ſimilia, unde illis de judiciorum fructibus & emolumentis pars cedebat. Imo aliquando tanta illorum auctoritas, ut Conventui, citra Advocati conſenſum, nihil bonorum immobilium alienare liceret. Hodie ſub Auſtriacis eſt. Vide Chriſt. Urſtiſium *Hiſtor. Baſil.* Stumpf. *Chron.* &c.

SECOANUS, fluv. Maſſilienſium, *Steph.* De *Sequana* fluv. loqui videtur.

SECONTIA, quæ & meliùs SEGUNTIA Livio *l.* 34. *c.* 18. dici videtur, gemina eſt: *una*, nunc *Siguenza*, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſ. in Celtiberis, Academia & Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Toletano, in nova Caſtella, apud Arragoniæ fines, *Segontia* Plinio, & *Segortialacta* Ptolemæo, inter Bilbilim urbem Arragoniæ ad Ortum, & Complutum in Africum oppidum & Academ. Caſtellæ novæ 16. leuc. *Vicini* verò *Medina Celi*, oppidum vicinum, à nova 4. leuc. Bilbilim verſus 12. in monte, Ducali titulô ornatum. *Baudrando* urbs eſt Celtiberorum in regno Caſtellæ, ad amnem *Henares*, 8. leuc à confin. Aragoniæ, 30. a Cæſaraugusta in Occaſum. Vide *Seguntia.*

SECONTIA, altera *Antonin.* SEGUNCIA Livio, *loc. cit.* oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. in regno Arragonio, & in finibus Celtibe-

uberorum, *Mucla* hodie, teſte Gaſp. Varrerio. Aliis eſt *Epila* oppid. ejuſdem regni à Cæſaraugustâ 7. leuc.

SECOR, Gall. Aquitanicæ portus, *Ptol. Lyſſon Villanovano* & *Canali*. Intra Pictonum promontor. & Ligeris oſtia. Quibuſdam eſt *les Sables d'Olone*; aliis *Bornik. Baudrand*.

SECOVIA, urbecula Epiſcopalis Stiriæ ſuperioris ad amnem *Gayl*, qui paulo infra in Muram cadit. Vix 4. milliar. à confinio Auſtriæ ſuperioris in Meridiem 20 milliar. German. à Salsburgo in Ortum & 6 ab ejus ditione; *Seckaw*.

SECRETA, in Capitulis Caroli M. *l. 6. c.* 170. *Ut Secreta non incipiatur, niſi poſt Angelicum hymnum finitum*: Carolo du Freſne eſt oratio, quæ poſt Præfationem in ſacra Liturgia *ſecretè* & ſubmiſſâ voce à Sacerdote dicitur. Alibi eidem ſic dicitur Curia ſeu Conſeſſus Judicum de re æraria & fiſcali. *Secreta* enim *Regia*, paſſim de Ærario, imprimis in Regno Cypri, ſub Leziniana Familia, de ſacro Principis ærario, cui qui præerant *Baillivi Secreta* vulgo in *Chartis* appellantur, apud *Eund*, ubi etiam varia reperies *de Secretariis Eccleſiarum*, ædiculis videl. ſeu cameris, vice exedrarum, Ædibus ſacris adjunctis, in quibus vaſa ſeu veſtes ſacræ recondi, Miniſtri ſacrorum indui, Epiſcopi de rebus Eccleſiaſticis deliberare, iter facientes divertere &c. ſoliti: de quibus idem pluribus in *Deſcr. Ædis Sophianæ num.* 85. & 86. uti de *Secretariis Judicum, Not. ad Alexiadem p.* 262. & 269. At *Secretarius*, ab eadem voce dicitur, quem *Secretorum notarium* vocat Vopiſcus *in Aureliano, c.* 36. de quo vide ſuprà in voce *Aſecreta*; it. *Notarius*.

SECRETARIUM, locus in quo Judices cauſas audiunt: eſt enim *Secretarium* Judicum, ut Conſiſtorium Principum, Zeno *in l. fin. C. ubi Senat. vel Clariſſ.* Item locus ſecretior in majoribus templis, quò vaſa ſacra conſervantur. Aliis *Diaconium*, in quo res ſuas tractaturi conveniunt ejuſdem Eccleſiæ Præpoſiti & Canonici, qualem hodie Domum Capitularem, *the Chapterhouſe* Angli appellant, Beda *Hiſt. Eccleſ. l. 2. c.* 1. Item ipſa Synodi ſeſſio & Conventus, qui in *Secretario* habitus eſt; Sic Lateranenſis Synodi ſeſſiones A. C. 642. ſub titulis quinque *Secretariorum*, ſive Conſultationum denominantur. Vide Henric. Spelmann. *Gloſſar. Archaiol.*

SECRETUS Jupiter, apud Lutatium *ad Stat. Theb. l. 2. v.* 715. ubi de Minerva, è Jovis cerebro nata; *Eſt verò myſterium, quod luce incontaminata, atque armis munita virgo de vertice Dei maximi & ſecreti orta dicitur*: cur vocetur, explicat Feſtus Avienus *initio Paraphraſ. in Arat. Phænomena*, quem vide, ut & Barthium *ad loc.* In *Conſtitut.* Siculis *l. 1. tit.* 36. 58. *Secreti Duanæ*, inter Miniſtros & Officiales regios recenſentur. Sic occurrunt *Secreti*, in *Charta* Caroli II Siciliæ Regis *Juſtitiarii*, *Secreti & Officiales alii Aprutii*: apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

SECTA, apud Henr. Knyghtonum *A. C.* 1357. *Cives obviaverunt ei ultra mille Equeſtres meliori modo, quodlibet artificum ſimul veſtiti in una ſecta*: videtur veſtis genus uniforme, toti alicui Corpori conveniens. Unde fortè *Sectarum* nomen olim apud Metenſes cuidam hominum generi hæſit, quos Meuriſſius *les Sectes* dictos ſcribit in *Epiſcopis Metenſibus p.* 399. cujuſmodi fuit Lutetiæ *Capetorum* in Collegio Montacutiano. Aliàs *Secta* vox eſt Anglici Fori, in quo *Secta Curiæ* ſeu *Secta ad Curiam*, dicitur ſervitium, quò feudatarius ad frequentandam Curiam domini ſui tenetur; In *l.* 2 *C. de Delator.* vitæ inſtitutum ſeu agendi ratio ſic dicitur. Apud *Papiam*, opinio ab aliorum ſententia diverſa, hæreſis, *ſecta* vocatur. Sed & *divinam* ſectam *ac diſciplinam* dixit Tertullian. *de Pallio c. ult.* Origo voci à *ſequendo*. Unde *Sectatores*, apud Romanos, dicti ſunt, qui cum Petitoribus ſeu Candidatis aſſidui erant, illorumque latera ſtipabant. Cùm enim amicorum & populi voluntas Candidatis conciliandа eſſet, quod *Profeſſio* dicebatur, & integrum nonnunquam annum ante Comitia incipiebat, teſte Cicer. *de Petit. Conſul.* inter Amicos propinqui & neceſſarii & omnes ii, qui aliquid voluntatis oſtendebant, habiti ſunt: qui omnes, quòd ſtudia eorum plurimum ad petitionem valerent, conciliandi erant. Qui verò aliquid voluntatis oſtenderunt, ii fermè aut Salutatores erant, qui primâ diei horâ Petitoris domum adeuntes, ſalute dictâ, inde diſcedebant: aut Deductores, qui præterea tantiſper expectabant, dum illum domò exeuntem in Forum deducerent: aut denique *Sectatores*, qui, ut dictum, aſſidui lateri ejus hærebant, Joh. Roſin. *Antiqq. l. 7. c.* 8. De horum numero, cùm Fabia Lex temporibus Marii & Sullæ promulgata, iſque reſtrictus eſſet, repudiata Lex eſt à Populo. Unde Cicer. *pro Muræna. Tenuiores*, inquit, *Legi Fabiæ de numero Sectatorum reſtiterunt*. Vide iterum Roſin. *l. 8. c.* 29. *ubi de Ambitu*.

SECTARIUS Vervex, *Feſto* eſt, qui gregem agnorum præcedens ducit, Græcè Κτίλος. Homerus de Ulyſſe *Il. γ. v.* 196.

> Αὐτὸς δὲ, κτίλος ὥς, ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν.
> *Ille autem, ut dux gregis aries, luſtrat virorum ordines.*

Ubi *Scholiaſtes* Κτίλον ait dici, quaſi ἄκιλον, διὰ τὸ ἄγειν τὰ λοιπὰ θρέμματα, *à ducendo reliquo pecore*. Laconum lingua *Tityrus*, ſi Servio credimus. Talmudicis *Karkaſtha*, à tintinnabulo ei appendi ſolito, quod à verbo קרקש *Karkas*, i. e. ſonare, eſt: Arabibus *Chorrax*, i. e. qui peram paſtoris gerit, ὁ πηροφόρος &c. Vide Sam. Bochart. *Hierozoici Parte prior. l. 2. c.* 43.

SECTILE Pavimentum, apud Sueton. *Cæſare c.* 46. *In expeditionibus teſſellata & ſectilia pavimenta circumtulit*, idem cum lithoſtroto eſt, quod ſuprà vide; ut & Caſaubonum *ad loc.*

SECTIO, in ſuppliciis olim frequens. Et quidem vel de flagellatione ante ſupplicium vox ſumpta. Horatius de Mena, Od. 4. *Epod. v.* 11.

> *Sectus flagellis hic Triumviralibus.*

Vel de quovis alio excarnificationis genere, ut τέμνειν apud Græcos, vide Arrianum *Diſſertat. Epicteti l. 3. c.* 21 Imò reverâ *ſectio* uſurpata olim, in ſuppliciis præſertim ſervorum, quod διαμελεϊστὶ ταμεῖν vocat Homer. Od. σ. v. 338 qui Melanthium ſic punitum refert Od. χ. μελεϊστὶ διαμελεϊζειν, Socr. *Hiſtor. Eccl. l.* 7. ubi de Hypatia, quod tamen ad lacerationem potiùs ſpectat, de qua ſuprà; τὰ ἀνατετμημένα ζῶντος διατέμνειν, Lyſias *Orat. pro Callia*: μεσοὶ διατεμνόμενοι, Herodot. *l.* 6 ubi de Æthiopicis Sacerdotibus Sabaci Regis juſſu diſſectis: διχοτομεῖν, Matthæus *c.* 24. *v.* 51. πρίζεσθαι, auctor Hiſtoriæ *Suſannæ v.* 59. &c. Fiebat namque id modò in minutas partes, cultrô, ut de Agage à Samuele Proph. 1. *Sam. c.* 15. *v.* 33 & Martyribus, Tyrannorum juſſu, minutatim conciſis, legimus paſſim: vel in duas partes, ſerrâ, uti de Eſaja Propheta Juſtinus *Dial. cum Tryph.* & multis honeſti ordinis viris, à Claudio diſſectis, Suetonius habet. Vide Caſaubon. ad *Octavium hujus c.* 13. Gatakerum *Adverſar. Miſcellan. c.* 45. & hîc paſſim, imprimis ubi de *Collatoribus* & *Debitoribus*: uti de ſectis piſcadum capillis, verbo *Colligere*. Idem verò in victimis facet ritus, de quo ſuo locô. De *Sectionibus* S. Scripturæ, vide ſuprà, *Malera*, it. voce *Pericopa*.

SECTOR, *Aſconio* æſtimator fuit ac redemtor bonorum damnati atque proſcripti. Æſtimabat nempe quanti eſſent, & redimebat ab his, qui *ſectionem* vendebant, ut, quod pactum eſſet, illis redderet in pecunia, quod in rebus aut jure earum perſequendarum acceperit. Hinc in *Feſto*, *Sectio perſequutio juris*: &, *Sectores, qui bona ſua perſequuntur*. Ad quem locum notat Scaliger, verbis illis non ſatis declarari quid ſit *Sector*, neque ab auctore Gloſſarii, qui ἀγοραστὴν interpretatur. Secus tamen videtur Salmaſio *in de Modo Uſurar. p.* 828. qui ab utroque rectè id factum dixit, ut nihil melius: neque *Sectio* Græcè meliùs, quàm ὠνὴ reddi poteſt. Hi aliquando iidem cum Delatoribus ſeu Quadruplatoribus, qui molliùs ſe *Cognitores* appellabant, fuère, cùm videl. hi, ſpecie commodorum Ærarii vel Fiſci, ſua commoda curantes, non ſolùm Præfectis ſubjicerent obnoxios mulctis, aut debitores vel veteres vel latentes: ſed & ipſi damnatorum dein ſubhaſtatorumque bona coëmerent. Ex qua nota fuit Pætus ille, *exercendis* idem *apud Ærarium ſectionibus famoſus*. & veterum Ærarii debitorum perſecutor, apud Tacit. *Annal. l.* 13. *c.* 23. De iiſdem pervagatus eſt Manilii locus, *l.* 5.

> *Non ullo careat digito, quaque iverit haſta,*
> *Deſurritque bonis Sector, prædamque tuetur*
> *Noxius & patriam fraudarit debitor æris.*
> *Cognitor eſt Urbis. Nec non laſcivit amores*
> *In varios, ponitque forum, ſe datque Lyæo.*

Ad quæ verba animadvertit *Scaliger* ritum licendi elatô digitô, in Auctionibus, olim fuiſſe uſitatum, quique bona haſtæ ſubjecta redemturi erant, eò ſublatô profeſſos eſſe, ſe eſſe Redemtores atque *Sectores* illorum. Litigabant hi ſæpe cum Cognitoribus aut Procuratoribus proſcripti, contendentibus hoc vel illud ad ſectionem non pertinere, quæ aut creditoribus eſſent oppignorata aut dotis nomine obligata, vel quacunque alia de cauſa in bonis ejus, cujus ſectionem redemiſſent, non eſſe numeranda, ſed inde detrahenda. Etiam non rarò peſſimè multabantur, cùm enim genus hoc hominum circa Prætoris haſtam diſtrictorum, inviſum eſſet omnibus, hinc occaſione datâ patiebantur ſine cujuſquam miſericordia, quæ aliis fecerant. Unde elegantiſſimè Seneca illorum iterum vocat *infame & quandoque ſuppuraturum*, *l. de Brev. vitæ c.* 11. ad quæ verba Gronov. *Nihil*, inquit, *frequentius, quàm ſub eodem Principe, nullâ mutatione rerum, nullò judiciò infirmato, Delatores & Sectores alienorum bonorum ſua exempla paſſos, h. e. delatos, & ſub haſtam iviſſe. Acervi exemplorum apud Tacitum.* Vide eum *de Pec. Vet. l. 4. c.* 3. Apud A. Gellium *l.* 13. *c.* 24. vox prædæ ſive ſpoliorum, hoſtibus detractorum, redemptionem notat, namque & hîc ſuæ *Sectoribus*, & quidem honeſtiores, partes erant. Sic Cæſar *de bello Gall. l. 3. c.* 33. *Poſtridie ejus diei, refractis portis, cùm jam defenderet nemo, atque intromiſiſſet militibus noſtris*, ſectionem *ejus oppidi univerſam Cæſar vendidit. Ab his, qui emerant, capitum numerus relatus eſt millium quinquaginta trium.* Ubi *oppidi ſectionem* habes. Vide Anton. Thyſium JCtum *Notis in A. Gellium l.* 13. *c. cit.* Hactenus ergo vox *Sector*, à *ſequendo* vel *perſequendo*: à *ſecando* verò, apud Plautum eſt *in Trinummo*, *Actu* 4. *ſc.* 2. *v.* 20. ubi *Zonarios Sectores* appellavit, quos *Ariſtophanes* Comicus βαλαντιοτόμους, i. e. *Crumenisecas*, vocat. Zona enim cingulum quidem erat, interim ſive quòd latiore in latere dextero Zonâ uterentur, cui aſſuta & claviculis affixa erat ſcortea crumena, factum eſt, ut Zona pro crumena fuerit uſurpata. Vide Joh. Laurentium JCtum, *Notis in Phædrum l. 4. fab.* 21. *v.* 11.

> *Hi Zonas, illi res pretioſas colligunt.*

SECUBITUS, ſacratum causâ apud Veteres uſitatus, inter alia memoratur Livio *l.* 39. *c.* 10. ubi de Æbutio & ſcorto nobili libertina Hiſpana Fecenia. *Hæc amoris pignora cùm eſſent, nec quicquam ſecretum alter ab altero haberent, per jocum adoleſcens vetat eam mirari ſi per aliquot noctes* ſecubuiſſet. *Religionis ſe causâ, ut votô pro valetudine ſua factô liberetur, Bacchis initiari velle.* Vide quæ ſuprà paſſim diximus, imprimis in voce *Cadurcum*, ut & ubi de Gentilium feſtis. Simile quid de Chriſtianis ſui temporis refert Tertullian. *ad Uxorem l. 2. c.* 4. ubi (de vigilia Paſchatis loquens) eam hortatur, ne poſt ſuum obitum viro nubat infideli, hòc inter alia uſus argumentô, quòd talis maritus non patienter laturus foret uxoris ſuæ abſentiam nocturnam, in anniverſario illo pervigilio. *Quis*, inquit, *nocturnis convocationibus, ſi ita oportuerit, à latere ſuo eximi libenter feret? quis ſolemnibus Paſchæ abnoctantem ſecurus ſuſtinebit?* Quæ conſuetudo cùm ad alia quoque Feſta Martyrumque Nata-

litia

litia extenderetur, tandem gliſcentibus ſcandalis, abolita eſt, jejunarique pridie diei cujuſque feſti cœpit, retentô *Vigiliarum* vocabulô, uti monet Polydorus Virgilius *de rerum invent. l. 6. c. 4.* Aliàs, extra ſacrorum rationem, *ſecubitu* triduanô, illud matrimonii genus, quod *uſu* fiebat, apud Romanos, interruptum fuiſſe, ait Sigonius *de Jure Civium Rom. l. 1. c. 9.* Quam in rem vide Anton. Thylium *JCtum Notis ad Gellium l. 3. c. 2.*

in SECULA Seculorum, clauſula orationis Dominicæ, ex Judæorum jam ante Chriſti tempora more repetita, qui propter Sadducæos, unicum Seculum, in hac vita tantùm credentes, non tantùm *in Seculum*, ſed & *ſecula Seculorum*, precibus ſuis inſerere ſolebant, fidem hôc pactô ſuam de vita in cœlis futura teſtaturi.

SECULARES Ludi in honorem Apollinis & Dianæ inſtituti; fiebant autem centeſimô quôque annô, præcone per compita clamante: *Venite ad ludos, quos nemo mortalium vidit, neque viſurus eſt.* Hos inſtituit Valer. Publicola ob exactos reges. Varro *de ſcenicis originibus, l. 1.* ſcriptum reliquit, cùm multa fierent portenta, ac tandem murus turriſque inter portam Collinam & Gabinam eſſent de Cœlo tacta, atque eâ de causâ Decemviri inſpexiſſent Sibyllinos libros, renunciâſſe, ut Diti patri & Proſerpinæ Tarentini ludi fierent in Campo Martio tres noctibus, & hoſtiæ immolarentur furvæ, & ludi centeſimô quoque annô celebrarentur, Tit. Liv. *l. 136. Eôdem annô ludos Seculares Cæſar ingenti apparatu fecit, quos centeſimô quoque annô (is enim terminus ſeculi) fieri mos eſt.* Sunt contrà alii, qui ſeculum ſtatuunt ambitum annorum centum & decem, & proinde factos Seculares ludos centeſimô & decimô annô vertente, ineunte centeſimô undecimô, quô tempore annus in Solem, luſtrum in annum, Periodus in luſtrum convenîret, ut *Joſ. Scal.* ſcribit. Illam ſententiam confirmare videtur Horatius in Carmine ſuo, quod *Seculare* appellat, his verbis, *v. 21.*

Certus undenos decies per annos
Orbis, ut cantus referat ludoſque
Ter die clarô, totieſque grata
Nocte frequentes.

Sed & intra centeſimum habitos, ex Tacito diſcimus, *Annal. l. 11. c. 11. Iiſdem Conſulibus* (fuit A. C 47.) *ludi ſeculares, octingenteſimô poſt Romam conditam, quartô & ſexageſimô quam Auguſtus ediderat, ſpectati ſunt.* Breviore adhuc ſpatiô edidit Domitianus Imper. quibus ipſe Tacitus affuit, *Sacerdotio Quindecimvirali præditus ac tum Prætor —— Collegio* namque *Quindecimvirûm antiquitus ea cura & Magiſtratus potiſſimum exſequebantur officia ceremoniarum, Ibid.* Hos ludos dein celebravit Philippus Imperator. ann. poſt Urb. Cond. 1000. In quibus fuerunt elephanti 30. alces 10. tigres 10. leones manſueti 40. leopardi manſueti 30. hyænæ 10. gladiatorum fiscalium 2000. hippopotami quoque, rhinocerotes, arctoleontes, camelopardi, onagri, & equi feri. Jul. Capitolin. *in Gordiano tertio c. 33.* Paulò alia de Ludorum horum origine, habes apud Angelum Politianum *Miſcellaneor. c. 58. ex Zoſimo aliiſque.* Vide quoque Val. Max. *l. 2. c. 4. ex. 5.* Iidem *Tarentini* dicti fuêre, a loco prope Campum Martium, in quo Manius Valerius Tarentinus ex ſomnio monitus defoſſa altè terrâ aram invenit, cum titulo *Diti & Proſerpinæ*, in qua Numinibus hiſce, pro redditâ filiis ſuis tribus videndi facultate, furvas victimas obtulit, trinoctiumque ſacris frequentavit, hinc ludis occaſione datâ. Alii ſic appellatos volunt, quòd ara ibi Ditis Patris in terra occultaretur, aut quod ripam Tiberis fluv. eô locô tereret. Inſtituti à Poplicola, hanc ob cauſam, exiſtimantur: Cum laborarent peſtilentiâ cives, apud prædictam aram, publicè nuncupatis votis, atrum is bovem Diti pro maribus, concolorem pro fœminis juvencam Proſerpinæ mactavit, Ludoſque & lectiſternia trinoctio fecit, & aram terrâ, ſicut antè fuerat, exaggeratâ, occuluit, cum hoc titulo. *P. Valerius Publicola frumentarium campum Diti & Proſerpinæ conſecravit, & Ludos Ditis & Proſerpinæ Romanorum ſalutis ergo fecit.* Alii aliter. Cæterùm Divus Auguſtus abolitos eos paulatim atque aliquandiu intermiſſos inſtauravit *magno*, ut Livius ait *apparatu*, L. Cenſorinô & M. Manliô Puelliô Conſulib. Atejô autem Capitone circuitum ſpatiumque ſubjiciente, ritum verò ſacrorum indicantibus libris Sibyllinis. Claudius verò Imperator ſe Conſule IV. & L. Vitelliô, illos, ſexageſimô tertiô ab Auguſto inſtauratore annô, celebravit, irriſaque vox Præconis traditur, invitantis more ſolenni ad ludos, *quos nec ſpectaviſſet quiſquam, nec ſpectaturus eſſet*: cum ſupereſſent adhuc qui ſpectaverant, & quidam Hiſtrionum producti olim tum quoque producerentur. Etenim Stephanionem, qui primus togatus ſaltare inſtituit, utriuſque Auguſti & Claudii, ſecularibus ludis, ſaltâſſe legimus. Et hi ſexti fuêre: Septimos Domitianus ſe XIV. & L. Minuciô Ruffô Conſulib. computatâ ratione temporum, quô olim Auguſtus ediderat, edidit: Abhinc verò centeſimô decimô annô illos inſtauravit Severus, poſt quem celebratos eſſe negat *Zoſimus*; at contrarium evincit, quod de Philippo Imperatore legimus, apud Euſebium *in Chron.* & Eutropium *Hiſtor. l. 9.* Ritus autem hic erat: Inſtantibus Ludis totâ Italiâ præcones miſſitabantur convocatum ad eos, verborum formulâ ſuprà notatâ Tum, paucis antequam ſpectacula edebantur diebus, Quindecimviri ſacris faciendis in Capitolio & Palatino templo, pro ſuggeſtu conſidentes, purimina dividebant populo, quæ erant tæda, ſulphur & bitumen, ſervis ad ea non admiſſis. Coibat autem Populus, cùm in prædicta loca, tum præterea in Dianæ templum, quod erat in Aventino, cui & triticum, fabam hordeumque dari mos. Tum ad inſtar Cereris initiorum pervigilia fiebant. Ubi verò jam advenit feſtus dies, triduum trinoctiumque ſacris inſtenti, in ripa ipſa maximè Tiberis, agitabant. Unde *Auſonius*;

Trina Tarentino celebrata trinoctia ludo.

Sacrificia verò Jovi, Junoni, Apollini, Latonæ, Dianæ, prætereaque Pani, & quas vocant Ilithyjas, tum Cereri & Diti & Proſerpinæ, ſuſcipiebantur. Igitur ſecundâ primæ noctis horâ Princeps ipſe, tribus aris ad ripam fluminis extructis, totidem agnos & unà Quindecimviri immolabant, & ſanguine imbutis aris, cæſa victimarum corpora concremabant. Conſtructâ dein ſcenâ in Theatri morem, lumina & ignes accendi & hymni concini, ad hunc uſum tum maximè compoſiti, ſpectacula item edi ſolenniter ſolita, datâ celebrantibus hac mercede, triticô, fabâ, hordeô, quæ ſuprà univerſo Populo diſtribui diximus. Manè verò in Capitolium aſcendere, ſacra ibi de more agitare, tum in Theatrum convenire ad Ludos in honorem Apollinis & Dianæ faciundos, conſueverunt. Sequenti die, nobiles Matronas, quâ horâ præcipiebatur ab Oraculo, convenire in Capitolium, ſupplicare Deo, frequentare lectiſternia, canere hymnos ex ritu, mos habebat. Tertio denique die, in Templo Apollinis Palatini, ter novem pueri prætextati, totidemque virgines, patrimi omnes matrimique, Græcâ Romanâque voce carmina & pæanas concinebant, quibus imperium ſuum & incolumitatem Populi Diis immortalibus commendabant. Celebrabantur verò Ludi omnibus theatris atque omne genus, Scenici atque Circenſes & ſacrificia Templis omnibus conveniebant noctu pariter atque interdiu: fuitque illud in Auguſto memorabile, quòd Ludis iſtis juvenes utriuſque ſexus prohibuerit ullum nocturnum ſpectaculum frequentare, niſi cum aliquo majore natu propinquorum &c. Vide plura de his ludis tum apud alios, tum *in l. ſingulari*, quem de iis ſcripſit Onuphrius Panvinius, cui adde Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 5. c. 22.* Alex ab Alexandro *l. 2. c. 30.* Hoſpinian. *de orig. feſtorum*, & Cœl. Rhodiginum *Antiqq. l. 7. c. 5.* Cum Tauriis quidam malè confundunt, de quibus *ſuo loco.* Succeſsêre iis in Eccleſia Romana *Jubilei*, de quibus nos *alibi*.

SECULARIS, vide *Cornelius*.

SECUNDA *Juſtiniana Cedr.* eadem cum *Ulpiana*. Vide ibi.

SECUNDÆ, in Fabula olim partes ſæpe memorantur Auctoribus. Donatus *in Andriam In hac primæ partes ſunt ſenis Simonis, ſecundæ Davi, tertiæ Chremetis & deinceps reliquorum* &c. De Mimis Horatius *l. 1. Ep. 18. ad Lollium, v. 12.*

Sic iterat voces ſic verba cadentia tollit,
Ut puerum credas ſævo dictata Magiſtro
Reddere, vel partes Mimum tractare ſecundas.

Nempe in Comœdiis *primæ* dicebantur perſonæ, quæ plurima dicerent, agerentque & ſæpius reverterentur in ſcenam; *ſecundæ tertiæque* & deinceps, quæ minùs. In Mimis una potiſſima fuit perſona, cui *ſecundæ* cæteræque ſubſerviebant, ejuſque actionem imitabantur, ut ille verum. Quas autem quiſque partes agere ſolitus erat, inde appellabatur: ille primarum, *πρωταγωνιστής*, ille ſecundarum, *δευτεραγωνιστής*, & aliquando Latinè ſimpliciter *primarum*, *ſecundarum* &c. Unde Q. *Arrius M. Craſſi ſecundarum*, eleganter dicitur, apud Ciceronem *in Bruto c. 69.* pro *ſecundarum partium actor*, h. e adjutor, imitator, adſecla, etiam paraſitus. Hinc enim & *ſecundas agere, ferre, facere*, pro adſentari & obſecundare, quod, qui ſecundarum eſſent, minorum actorem imitarentur, eademque dicerent atque agerent, quæ ille præiviſſet. Horatius *l. 1. Sat. 9. v. 46.*

—— —— haberes
Magnum adjutorem poſſet qui ferre ſecundas.

Quia verò ut illius juſtæ Fabulæ partibus primæ, uti negotiô, ita honore præcellebant; ſecundæ & deinceps minore pretiô cenſebantur: hinc factum, ut *primas partes agere* dicerent, pro plus pollere, efficere, *ſecundas ſortiri*, proximô aut inferiore locô eſſe, vide Varronem *de Re Ruſt. l. 1. c. 4.* & plura hanc in rem ſuprà, in voce *Mimus*, item *Partes*.

SECUNDÆ Nuptiæ, non magnopere veteribus Chriſtianis probatæ. Minucius Fel. *Octavio Unius matrimonii vinculo libenter inhæremus.* Vide quoque Ambroſium *in ad Cor. epiſt. 1. c. 7.* Hieronym. *de Monogamia*, Chryſoſtomum de *Virgin. Tom. V. c. 37.* Alios, Ulterius progreſſus Tertullian. paſſim *Secundas nuptias* vocat *dedecus voluptuoſum, confuſionem, adulterium*, uti *εὐπρεπῆ μοιχείαν* Athenagoras *Apolog. pro Chriſt.* h. e. *ſpecioſum adulterium.* Imò &, *ne bimariti ad Epiſcopatum admitterentur*, ſancitum, *Can. Apoſt. c. 17.* *neve Presbyter in nuptiis talibus pranderet*, Concil. Neocæſar. *c. 7.* &c. Atque hinc maximè timuerunt Cataphrygum, Montaniſtarum, ac Novatianorum hæreſes, quæ, pro fornicatione id nuptiarum genus habentes, aſſerebant, ideo Paulum Apoſtolum illas permiſiſſe, quia ex parte ſciebat, ex parte prophetabat. Quos fanaticos, *buccis ſonantibus, non ſapientibus*, ut ait Auguſtin. *inſtavit* Tertullian. damnans nuptias, quas omnino licitas Apoſtolus ſobriè aſſerit. Vide Auguſtin. *Hæres c. 26.* Hieronym. *adv. Montanum Ep. 54.* Rufinum *Expoſit. Symboli ad Damaſum*, apud eundem, *Tomo IX. Ep. 17.* & ſuprà aliquid voce *Digami*.

SECUNDANI, Galliæ popul. in quibus Arauſio urbs, Plin. *l. 3. c. 4.*

SECUNDANI, apud Livium *l. 34. c. 15. Secundani terga hoſtium cædunt*: Legionis *ſecundæ* milites ſunt, qui acerrimô prœliô Catonis, cum Emporitanis Hiſpanis, labantem Romanorum rem virtute ſuâ reſtituerunt. Unde inter tria laudabilia: quæ Cato eô die feciſſe Auctori dicitur, hoc tertium recenſetur, *quòd ſecundam legionem cæteris omnibus effuſis ad ſequendos hoſteis, plenô gradu ſub ſignis compoſitam inſtructamque ſubire ad portam caſtrorum juſſit, ibid.* Ut videl. quæ legio victoriam pepererat, eam etiam tueretur. At *Secundarii*, apud medii ævi Scriptores, dicuntur qui ſecundum obtinent locum: quô pactô Alvredus apud Aſſerum in *Vita* Alvredi Regis vivente adhuc fratre, *ſecundarius* fuiſſe, dicitur, h. e. *ſecundus Imperii*, uti Lamprid. ait in *Diadumeno. c. 7.* Inprimis apud Monaſticæ Rei Scriptores *Secundarii* Latinis, *Δευτεράριοι* Græcis, vocati leguntur domorum Præpoſiti, qui Abbati ſuberant

ſuberant, uti docet Car. du Freſne inter alia, ex *Regula* S. Pachomii c. 102. Ab hoc enim ædificata Monaſteria in plures claſſes ſeu domos, domique in cellas, diſtinctæ erant. *Secundicerii* vero, in *Codice* alibique dicuntur, qui poſt primicerium ſunt in Schola qualibet, vide ſuprà in voce *Primicerius*: de Æde verò *S. Mariæ in Secundicerio* Romæ, Dominicum Mactum *in Hierolexico.*

SECUNDARUM, apud Ciceronem *Bruto Q. Arrius M. Craſſi ſecundarum*, ſubintellig. *partium actor*, adjutor eſt, Gallis hodieque *Second*, vide ſuprà *Mimus*, *Partes*, *Secundæ*. Adde hic locum Arnobii huc facientem *adv. Gentes l.* 3. *Perorata eſſet hæc cauſa; nec ſecundas, ut dicitur, actiones nobis ab infantibus poſtularet.* Ubi τὸν δευτεραγωνιστὴν interpretatur Heraldus, *quâ ſi quid ὑπὸ τοῦ πρωταγωνιστοῦ, à primo actore, omiſſum erant, addebat ὁ δευτεραγωνιστής, ἔχων δευτεραγωνιστῶν.* Vide ejus *Animadverſiones Arnobianas p.* 132

SECUNDINUS, Conſul, ann. ab Urb. Cond. 1265. Item, diſcipulus Manis, contra quem Auguſtinus ſcripſit.

SECUNDUS, nomen viri, Actor. *c.* 20. *v.* 4.

SECUNDUS, Sophiſta Athenienſis, quem aliqui *Epithyram* vocant, quòd Architecti fil. fuerit; multæ quidem doctrinæ, ſed mediocris eloquentiæ, æqualis, æmulusque Herodis Attici; ex quo Herodes illud Heſiodi, *in Ἔργ. v.* 25. eleganti mutatione, in eum cavillatus eſt:

Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτονι τέκτων.

Qui nihilominus ſenem poſtea morientem, & epicediô, & lachrymis honoravit. Ex *Philoſtrato.*

SECUNDUS Carinas, Rhetor, à Cajo in exilium miſſus, quia contra Tyrannos declamitaverat. Hic, cum Acrato liberto, ad dona ac ſimulachra Numinum per Aſiam atque Achajam abripienda, à Nerone miſſus eſt: quem addit Tacitus Græcâ doctrinâ ore tenus exercitum animum, bonis artibus non imbuiſſe, *l.* 15. *Annal. c.* 45. Curtius Pichena notat, in Florentino, *pro Secundo Carinate* vulgato, legi *Secundo Caprenate*. *Nic. Lloydius.*

SECUNDUS Longobardus, vixit ſeculô 7. conditor Hiſtoriæ ſuæ gentis. Tridenti obiit, A. C. 615. Paul. Diac. *l.* 3. *de geſt. Longobard. c.* 29. *l.* 4 *c.* 42. Item, diſcipulus Valentini, caput Secundianorum, quos Auguſtinus Sevandianos vocat: Communionem uxorum, aliaque permiſit, Auguſtin. *de Hær. c.* 12. Epiph. *Hær.* 32.

SECUNDUS Panis, apud Horatium *l.* 2. *Ep.* 1. *v.* 123.

—— *vivit ſiliquis & pane ſecundô:*

Veteri ejus Interpreti, idem cum *diſpenſatorio* eſt, ſeu *fiſcali*, nempe, qui non eſſet ſiligineus, non primus, non poſtremus, *panis non delicioſiùs cribrò diſcuſſus, ſed plebejus de populi annona*, ut habent veteres Gloſſæ *ad Perſii illud*, *Sat.* 3. *v.* 112.

----- *populi cribrò diſcuſſa farina.*

Quamvis enim à prima inſtitutione panium dividendorum, cujus Aurelianus fuit auctor, Populum Rom. ſiligineos, panes, h. e. primos & mundos accepiſſe conſtet: poſtea tamen non mundos è Fiſco, & quidem tandem non ſine pretio, accepit, uti patet ex *l.* 5. Cod. Theodoſ. *de Pane gradili.* Donec id mutavit Valentinianus, vel potiùs in antiquum ſtatum redegit, ut Populo mundi panes iterum diſtribuerentur, quos ante eum ſordidos, nec gratuitos, è fiſco aliquandiu comparaverat, vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano, c.* 48. & hic paſſim, inprimis in vocibus *Annona*, *Gradilis*, *Panis* &c.

SECUNDUS Pomponius, vide *Pomponius.*

SECUNDUS Rex, vide *Halfking* it. ubi de Palatii *Monarchia.*

SECUNDUS Vibius, vide *Vibius.*

SECURIS, inſigne primò Regium, apud Romanos, Liv *l.* 3. *c.* 36. Horum enim Regibus XII. Lictores, ſuccinctis veſtibus & expediti ad plectendos facinoroſos, præferebant faſciculos virgarum, intra quos obligata *ſecuris* erat, ſic ut ferrum in ſummo faſce extaret: cujus rei cauſas apud Plutarchum habes, *Problem.* 82. Vide quoque ſuprà ubi de *Faſcibus*. Inde Conſulum, quorum primus faſces habuit Brutus, qui Romanos in libertatem vindicavit, Idem *l.* 2. *c.* 1. Et horum quidem id fuit perpetuum. Ad tempus *Secures* prælatæ poſtmodum T. Largio Dictatori primùm, *l.* 2. *c.* 18. & Decemviris, *l.* 3. *c.* 36. quâ de re vide Roſin. *in Antiqq. Roman. l.* 7. *c.* 3. Nempe olim ſecuri tantùm ſontes puniebantur apud Romanos: poſtmodum & gladiô, quod lenius honeſtiusque viſum, Caſaubonus *ad Octav. Suetonii c.* 15. Sed & *Securium* apud Hebræos uſus, unde Pſeudo Gorionides eorum moribus *Secures* & *gladios* ad occidendum jungit *l.* 2. *c.* 21. Hodieque reorum colla *ſecuribus* ſubjiciunt Angli, ut alios omittam. Vide ſupra voce *Humi*, item ubi de Veter. *Pœnis*. In bello *Secures* prima Pentheſilea invenit, Plin. *l.* 7. *c.* 56. à quo peculiaris ea Amazonum armatura fuit. Inde ad priſcos Heroas earum uſus tranſiit, uti ſuprà vidimus, in voce *Bipennis*. Recentiori ævô Dani iiſdem uſi leguntur, quas in humero ſiniſtro deferebant, habile ferrum dextrâ geſtantes, teſtè Wilhelmô Malmesburiô *de Geſtis Angl. l.* 2. *c.* 12. A' Danis accepêre Angli & Scoti, Idem *l.* 3. *p.* 98. Erantque hæ longioribus manubriis inſtructæ, & aurô gemmiſque adornatæ, Procerum inprimis, uti diſcimus ex Dudone *de Mor. Norman. l.* 1. & Suenone in *LL.* Caſtrenſibus *c.* 2. Vulgò *Hallebardas* vocant Helvetii Germanique, apud quos adhuc in uſu, voce à Germanis deducta, quibus *hall* eſt aula, & *bard* bipennis, quaſi *aulicas lanceas* ſeu *bipennes*, ut Loccenius monet *Antiqq. Suecic. l.* 3. *c.* 5. Vide quoque Car. du Freſne *Not. ad Alexiadem p.* 257. &. 258. de *Securibus* autem ad jactum factis, Agathiam *l.* 1. uti de ritu *Securim jactandi*, apud Bavaros veteres quod faciebant is, qui alium in ſuo agro ædificare prohibere volebat, L. Baiwar. *tit.* 11. *c.* 6. §. 2. & *tit.* 16. *c.* 1. §. 2. *de Securi gemina*, Tenedus olim in veneratione, ſuprà *Du*; de *divinatione è Securi* ſuprà itidem: de cognomine hinc orto, voce *Hapiola*: de *Securicula* urſorum Turcicorum infrà in *Placida*.

SECURUS, apud Stat. *Theb. l.* 8. *v.* 14.

Illum & ſecuri circumſpexêre fragorem
Elyſii ----

eſt omni metu exemtus, quippe in perpetua jam beatitudine vivens. Unô enim hôc verbô omnem abſolutam felicitatem indicavit. Pariter de Diis ſuis Lucretius *l.* 6. *v.* 57.

Nam bene qui didicêre Deos ſecurum agere ævum.

H. e. omni fortunâ, affectu, ſpe, metu, iracundiâ, curâque omni quietum; Ut fingebantur Numina Epicuræorum, quæ falsè propterea *neque caput neque præputium habere*, dixit *Varro*. Pariter de Sapiente homine idem Lucretius *l.* 3. *v.* 952.

Cur non ut plenus vitæ conviva recedis?
Æquô animoque capis ſecuram ſtulte quietem?

Qui talem ſecuritatem, ex Philoſophia ſua, vitâ functis omnibus adſcribit, qualem Statius ſolis per virtutem in Elyſios campos tranſlatis. Eôdem *l.* 3. *v.* 212.

Quod ſimul atque hominum leti ſecura quies eſt
Indepta, atque animi natura, animæque receſſit,

Et ſic Bardos Gallorum *ſecuros*, contemtores nimirum omnium fortuitorum, animôque velut præſentem jam æternitatem gloriæ adeptos, celebrat Lucan. *l.* 1. *v.* 449.

Vos quoque, qui fortes animas, bellôque peremtas,
Laudibus in longum vates demittitis ævum,
Plurima ſecuri fudiſtis carmina Bardi &c.

Caſp. Barthius *Animadv. ad Statium d. l.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Aſphodeli pratis*. Aliter vox ſumitur apud Vopiſcum *in Boroſo, c.* 14. *Ipſe quantumlibet bibiſſet, ſemper ſecurus & ſobrius & --- adhuc in vino prudentior.* Hic enim eſt ἔμφρων, qui eatenus bibit, ut adhuc ſui compos ſit & mente conſiſtat. Ita enim Græci ἔμφρονας accipiunt, quem vinum non depoſuit, nec de mentis ſtatu deturbavit: ἐμφρουρητὸς etiam dicebatur. Unde ἀποχαρακοῦσθαι ὑπὸ τοῦ οἴνου Græci eleganter dicebant, i. e. *vinô expugnari*, ab ἀποχαρακοῦσθαι, quod eſt *vallum rumpere* & *exſcindere munimentum*. Sed & *ſecurum* hic dicas, cui arcana tutò poſſis credere &c. Vide Salmaſ. *ad loc.*

SECUSIANI, ſeu SEGUSIANI Cæſari *l.* 1. *Bell. Gall.* c. 10. populi Galliæ Celticæ quorum regio *La Foreſt*, teſte *Pinetô*, nominatur, inter Lugdunenſes ad Ortum & Arvernos ad Occaſum, ubi *Forum Seguſianorum*, vulgò *Feurs*, & Mons Briſonis, *Membriſſon* oppid. primarium. Vide *Seguſiani.*

SECUSSES, populi Alpini, Plin. *l.* 3. *c.* 20.

SECUSTERO, oppid. Galliæ Narbonenſ. *Anton. Seſteron Simlero.* Vide *Segeſterorum Urbs.*

SECUTORES, Gladiatorum erant genus, Retiariis oppoſiti, à *ſequendo* dicti: quòd Retiarios inſequerentur. Arma eorum fuêre clypeus, quô rete adverſariorum avertebant, gladius & caſſis. Vide Lipſium *Saturnal. l.* 2. *c.* 7. & ſuprà in voce *Retiarius*, Quidam cum Mirmillonibus, quibus eadem arma, quorumque in galea piſcis eminebat, eoſdem faciunt. Vide *ſuprà.*

SEDA, vulgò LA SIE, fluv. Galliæ, in Caletis, fontem habet ad vicum S. Maclovii, S. *Maclou*: attingitque Altamfagum vel Altifagum, *Auſay* vel, *Auſiy*: & poſt acceptum quendam amniculum, Longamvillam Giſardi, oppidum Ducale, *Longueville à Giffart*, Caroli Manſionile *Charle Meſnil* vel *Challemeſnil*; Novem molas *Neufmeules*: deinde apud Provillam *Pourville*, Oceano immergitur. Meminêre ejus literæ Goſcelini circa A. C. 1030. *Concedimus Monaſterio S. Mariæ & S. Amandi Epiſcopi, infra muros urbis Rotomagenſis ſito ſylvam, quæ habetur inter aquas Garennam & Sedam.* Itaque Garennæ proximus fluv. erat *Seda*, quem proin ſimiliter cum Garenna conjungit Ordericus Vitalis, apud Hadr. Valeſ in voce *Caleti.*

SEDADA, terminus Septentrionalis tribûs terræ Sanctæ. Latinè, *latus*, *cibatum*, vel *venatio ejus*. Urbs ſeu pagus in tribu Nephthalim, *Hieronym.*

SEDANA, vulgò SEANE, & SAANE, fluv. itidem Caletorum, fontem habet apud Vervanam *Varnane*, inde alluit Anglicam villam *Engleſque ville*, Vibodium *Vibeuf*, vicos S. Juſti & S. Audoeni, Bracheum *Brachi*: demum acceptô Belnajô *Beaune*, Sedanam *Sane* vel *Saane*, cui nomen ſuum dedit, & Sotiam villam prætterfluit, atque apud S. Margaritam, aut ſi alios ſequimur, apud Longamvallem, *Longueval*, mari infertur. *Sedani* loci meminêre literæ Wilhelmi Regis Anglorum & Ducis Normanniæ, qui A. C. 1070. donavit S. Amando *unum mercatum in Sedana*. Dicitur hæc vulgò ſimiliter *Saane* vel *le Bourg de Sane*, eſtque vicus in Ducatu Longævillæ, in Decanatu Braciacenſi, ubi Cella eſt Virginum, Rotomagenſi Monaſterio S. Amandi ſubjecta, quem Prioratum B. Mariæ *de Sedana* veteres tabulæ vocant. *Molendini apud S. Audoenum in riparia de Saane*, mentionem facit Reginaldus de Petravilla in literis datis A. C. 1204. Vide eundem Valeſ. *loc. cit.*

SEDANDA, unum ex regnis Monomotapæ, vide ibi.

SEDANUM, urbs Campaniæ Gallicæ ad Moſam, cum arce munitiſſima. Aliàs ſub Principe proprio, ſed A. C. 1642. Coronæ Gallicæ acceſſit, 4. leuc. à Moſomo in Circium paulo magis à Carolopoli in Ortum, 11. à Retelio in Cæciam 2. Bullionium verſùs; eſtque verſùs Arduennam ſylvam & confinium Ducatus Lucemburgici. Hujus Principatus nomen & prærogativam, ex pacto, ſervant poſteri Friderici Mauritii *de la Tour d'Auvergne*, ſupremi Sedani Principis. Nempe, fuit initio Principatus hic in poteſtate Comitis Marcæ & Aremberggæ, primuſque ſe *ſupremum Dominum Sedani* indigitavit Joannes A. C 1460. cujus linea maſculina cùm extincta eſſet A. C. 1588. in Wilhelmo Roberto, unicâ ejus filiâ ductâ Dux Bulionæus

& Princeps Sedanenſis factus eſt Henricus Vicecomes Turrius, ſicque in Comitum Marcanorum jura ſucceſſit. Sed filius ejus Fridericus Mauritius, propter conſpirationem cum Hiſpanis, Principatu exutus, à Ludovico XIII. Rege A. C. 1641. poſtea compenſationis locô duodecies centena millia librarum Turonenſium accepit, Georg. Hornius *Orb. Politic.* Ubi ad id, quod de extincta in Wilhelmo Roberto familia dicit animadvertit Menckenius, ex Continuat. Thuani *l.* 10. *p.* 707. eî ſuperſtitem patruum Carolum Comitem Mauleutierum; verùm eum, cùm hæreditatem nepotis aditurus eſſet, ab Henrico IV. qui Turrio Sedanum aſſerturum ibat; coactum fuiſſe cum hoc de jure ſuo tranſigere &c.

SEDECIAS, qui & MATHANIAS priùs, Joſiæ fil. imperavit Judæis ann. 11. à Nabuchodonoſore nomine in Sedechiam mutatô, ſuffectus, in locum Joachim, hâc conditione, ut tributum ei perſolveret: verùm fidem ille fregit, ſpernens etiam conſilia Ezechielis ac Jeremiæ. Quare, annô regni ejus nonô, Nabuchodonoſor obſedit Jeruſalem, quam poſt 2. ann. cepit Regemque cum populo in Babyloniam abduxit A. M. 3348. ante Chriſtum natum 614. Alii habent A. M. 3446. Hæc eſt illa miſera, ac vulgata captivitas Babylonica annorum 70. Vide *l.* 2. Reg. *c.* 24. & 25. *c.* & *l.* 2. Paral. 36. *c.* Jerem. 25. 37. & 52. *c.* &c. Ezech. 12. & 21. *c.* &c. Joſeph. *l.* 10. *Jud. Ant. c.* 9. & 10. Sedechias filios occidi vidit, ſtatimque ipſimet Sedechiæ eruti ſunt oculi. An. 387. à diviſione regni. Fil. item Hananiæ, Jerem. *c.* 36. *v.* 12. Filius Chanaana, 1. Reg. *c.* 22. *v.* 11. Fil. Joachim, 1. Paral. *c.* 3. *v.* 15.

SEDECULA, pagus Brutiorum apud fines Napitinum in Calabria ulteriori *Segiola*, teſte *Barrio*.

SEDELAUCUM, vulgò SAULIEU, oppid. Galliæ, inter Auguſtodunum 27. & Aballonem 24. mill. paſſ. in pago Auguſtodunenſi: S. Andochium patronum habet. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SEDELIUS Wolphgangus, vide *Wolphgangus*.

SEDENA, vulgò SEINE, oppid. Provinciæ in diœceſi Dinienſi ad radices Alpium, in limite ditionis Sabaudiæ & Comitatus Niceæ, 5. leuc. ab Ebroduno in Meridiem, Diniam verſus paulo plus. Illic Concilium Provinciale habitum A. C. 1267. Vix 4. leuc. à Barcinone in Occaſum.

SEDERE, propriè Judicum eſt & innuit Majeſtatem & quieti animi ac perturbationibus nullis obnoxii tranquillitatem: Ita *ſedere* dictus eſt Prætor, cùm pro Tribunali juris dicendi causâ ſederet. Hinc Lactantius *l.* 6. *c.* 18. *Sedet enim maximus & æquiſſimus Judex.* Sil. Italicus *Bell. Pun. l.* 7. *v.* 470.

Nec Judex ſediſſe valet. ——

Dieſque proin, quibus Prætor jus dixit, *Seſſionum* appellantur *l.* 5. §. *ſatisfaction. ff. ut in poſſeſſ. legat.* & minus ejus, *Sedes ſublimiſſima*, *l.* 14. *C. de judic.* Vide Polletum, *de Foro, Rom. l.* 1. *c.* 5. Doctorum item & Magiſtrorum, vide ſuprà *Lecticula lucubratoria.* Idem ritus in Liberalibus, quæ incidebant in 16. d. Kal. April. obtinuit, tum enim per totum oppidum eô die ſedebant Sacerdotes Liberi, hederâ coronatæ anus, cum libris & foculo, pro emtore ſacrificantes. Ubi *ſedere* ſignificare *feriari*, annotavit Hadr. Turnebus *in Comm. Varron.* Similiter cùm in communioribus ſacris adorantes Deos ſtarent, in parentali tamen ſeu funebri ſolemnitate, operantes ſacris *ſedebant.* Q. Curtius *l.* 10. *c.* 5. *Aſſidebat ei* (Siſygambi) *una ex neptibus, nuper amiſſum Hephæſtionem, cui nupſerat, lugens.* Quod cùm Servius *ad principium Æn. l.* 9. *ad augurandi tantùm conſuetudinem & ſententiam in Senatu dicendi* trahit: certum tamen eſt, parentantes etiam & lugubria peragentes officia, *ſedere* fuiſſe ſolitos: Hebræorum fortè imitatione, apud quos Matth. *c.* 27. *v.* 61. mulieres SERVATORIS obitum lugentes, *ſediſſe* leguntur *è regione ſepulchri*: & Ezech. *c.* 8. *v.* 14. *Mulieres* Idololatricæ *ſedebant deflentes Thammuzum* (Adonim.) Sic intelligendi Poëtæ. Martial. *l.* 2. *Epigr.* 41. *v.* 19.

Te mœſtæ decet aſſidere Matri,
Lugentique virum piumque fratrem.

Stat. *l.* 5. *Sylv.* 3. *v.* 65.

—— —— *Tepido genitrix ſuper aggere nati*
Mœſta ſedet, &c.

Quô factum, ut *Sedes* pro ſepulchro tumuloque ſumeretur. Amm. Marcell. *l.* 22. *Metuens, ne collectis ſupremis Sedes illis, ut reliquis, extruerentur.* Sidonius Apollinaris *l.* 2. *Ep.* 8. *Perpetuis ſedibus dormienti ſimilior illata eſt*; ad quem locum Savaro id ipſum obſervavit, ex *l. ult. C. Theodoſ. de ſepulchr. viol.* ubi *Sedes Apoſtolorum* pro tumulo: quô loquendi genere etiam eſt uſus Paulus JCtus *l.* 40. *ff. de Relig. & ſumpt. funeral.* Sic vetus marmor, *Hanc. Sedem. ſibi. vivi. poſuerant.* & aliud *in Epigr.* 2.

Levitæ. conjunx. Petronia. forma. pudoris.
His. mea. diſcedens. Sedibus. oſſa. locat.
Parcite. vos. lachrymis. dulces. cum. conjuge. natæ.
Viventemque. Deo. credite. flere. nefas.

Sedem autem hanc *perpetuam* appellavit Sidonius, ſicuti *æternam* JCtus è qua ſcil. oſſa transferri inconſultô ſacrorum Rege, aut Pontifice, nefas erat: non *quòd corpora non reſurgant*, ut quibuſdam impiè perſuaſum: ſed, *ut diſcrimen ſit inter temporarium ſepulchrum & æternum*: Diocletiani & Maximiani reſcriptô id firmante. Vide hac de re plura, apud Thom. Dempſter. *in Roſini Antiqq. l.* 3. *c.* 33. Uti de eodem ſitu in Opalibus quoque ſuprà. Apud Hebræos, nemini in loco ſacro *ſedere* fas erat, niſi ſoli Regi, adeoque Sacerdotes in Templo ſtantes ſolùm miniſtrabant, ut colligere eſt ex loco Deuteron. *c.* 18. *v.* 5. Interim in precibus non ſtabant ſolùm, vel ingeniculabantur, ſed & *ſedebant*, ut exemplum Davidis docet 2. Sam. *c.* 7. *v.* 18. Et certè genuinum hunc ſupplicantis geſtum eſſe, ſuggerit quoque Apollonius *in Argonaut. l.* 4. *v.* 693. & 694.

Τὼ δ᾽ ἄνεω καὶ ἄναυδοι ἐφ᾽ ἑστίῃ ἀΐξαντες
Ἵζανον, ἥ τε δίκη λυγροῖς ἱκέτῃσι τέτυκται.

Illi ergo tacitè, ſineque voce, in foco conſcenſo
Sederunt (veluti mos miſeris ſupplicibus eſt.)

Idque ἐφ᾽ ἑστίῃ, i. e. *ad focum* maximè, quod ad hunc locum, vel obſervatu Cœlii *l.* 15. *Antiqu. Lect. c.* 18. notârunt Interpretes, inquientes, *Lege ſancitum, ut ſupplices apud Larem ſederent taciti.* Quod idem de Ulyſſe jam monuit Homer. Od. *η.* *v.* 153. de Marcio Coriolano, ad Act. Tullium Volſcorum Principem profugo, narrant *Dionyſ. Halicarn.* & Plutarchus *in ejus vita*: de Themiſtocle Plut. itidem *in eo* &c. Apud Scythas verò in tergore bovis mactati (cujus inter adſtantes carnes diſtribuebantur) *ſedebant* ſupplicantes, qui ritus ſanctiſſimus apud illos habitus eſt, ut docet Lucian. *in Toxari.* Porrò, in conviviis antiquiſſimi mortalium, continentiæ ac duritiei aſſueti, ſimiliter *ſedebant*, ut non è Sacris ſolùm paginis diſcimus: ſed & Homerus id inculcat Od. *κ.* Sedebamus *edentes multas carnes & vinum ſuave.* Quem ſequutus Virgil. *l.* 7. *Æn. v.* 175. ait,

—— —— *Hic ariete caſo*
Perpetuis ſoliti Patres conſidere menſis.

Ad quæ verba Servius. *Majores*, inquit, *noſtri ſedentes epulabantur, quem morem habuerant à Laconibus & Cretenſibus, ut Varro docet l. de Pop. Rom.* Vide quoque Athenæum *Dipnoſophiſt. l.* 8. Poſtea verò, luxuriâ ingraveſcente, propter mollitiem & ingentes delitias, quæ Aſiâ inprimis devictâ Romam demigrârunt, quæſita eſt hæc mollis accubatio, poſt balnea (quorum uſus tempore majoris Scipionis ac Plauti increbreſcere cœpit) ut, delicatiùs epulaturi, truncô corporis paululum inflexô, in cubitum incumberent, & crura jacerent aut porrecta, aut leviter inflexa. Verùm & ſic diſcumbentibus Viris, Mulieres *ſedere* perſeverârunt, ut ex *Vitruvio*, Val. Maximo *l.* 2. *c.* 1. *Varrone*, *Iſidoro*, diſcimus, quòd turpis videretur in muliere accubitus. Donec à Pompeji M. ætate uſque ad Conſtantini Imperatoris tempora, cùm in frequentiſſimo uſu balnea eſſent, apud quoſcunque, omnes ferè atque etiam Mulieres cœnantes, ſimul accumbere cœperunt, uti docet Ovid. *de Arte l.* 1. Val. Max. *l. c.* &c. Cùm *apud Græcos* (quos Ariſtotelis jam tempore diſcubuiſſe in publicis cœnis, credi par eſt, ex ejus *Polit. l.* 5. ubi voce κατακλίσεως utitur) *mulieres nunquam accubuiſſe*, tradat *Verr.* 1. Cicer. Interim verba ſunt Mercurialis, *& apud Romanos diverſô ſitu mulieres à viris accumbentes curaſſe rationi conſentaneum eſt: non ſolùm, quòd honeſtatis atque dignitatis ratio ſic poſtulabat; ſed quia in Romanis lapidibus mulieres quaſi ſedentes & nulli alteri rei cubitis innixæ, accumbentes & edentes conſpiciuntur.* Vide eum *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 11. cui, ſi placet, adde Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 28. Joh. Laurentium JCtum *Notis in Phædrum l.* 4. *Fab.* 24. & quæ diximus ſuprà, de *Accumbendi ritu.* De *Seſſione* in ſacris, & noto Pythagoræ ſymbolo, Numæ etiam attributo, apud Plut. *in Numa*, καθῆσθαι προσκυνήσαντας, *Adoraturi ſedeant*, vide Voſſium *Idol. l.* 2. *c.* 34. Addam ſaltem, & augurale verbum fuiſſe, *ſedere*, *quoniam ſedentium animi ſint tranquilliores*, Serv. ad *Æn. l.* 9. laudatus Caſp. Barthio *Animadverſion. ad Statium Theb. l.* 1. *v.* 321. ubi de hoc verbo multa. Vide quoque Caſaubon. *ad Auguſt. Suetonii c.* 95. ubi de omina in ſella captandi Candidatorum, apud Romanos, ritu: qui & de more Imperator. Senatores in Senatu *ſedentes* ſalutandi, *ad eund. c.* 53. & de more in ſcrobibus *ſedendi* eorum, qui ſe interimebant aut à carnifice plectebantur, ad *Neronem c.* 49. varia habet: infrà voce *Torus*, ubi de more Veter. in toris *ſedendi* in omni otio negotioque, quod quieſcere non prohiberet, ex eodem *ad Domitian. c.* 11. Jac. Gothofredum *Exercit. de Eccl.* 1. ubi de ſellilibus, item curulibus Deorum ſtatuis (namque & quoſdam Deorum ſuorum *ſedentes* faciebant Ethnici, ſcabello nonnunquam pedibus ſubjecto) egregia congeſſit; nec non hîc infrà, it. voce. *Seſſio.* Aliam verò verbi notionem, infrà lemmate *Tegere pedes.*

SEDES, in *l.* 10. *Cod. Theodoſ. de Malef. Mathem. Quia nonnulli ex ordine Senatorio maleficiorum* —— *invidiâ ſtringebantur; idcirco hujuſmodi negotia Urbanæ præfecturæ diſcutienda permiſimus. Quòd ſi quando hujuſmodi inciderit quæſtio, quæ judiciô memoratæ ſedis dirimi* —— *poſſe non creditur, eos ad Comitatum tranſmitti præcipimus*: imperium eſt ſeu juriſdictio Præfecti urbis. Imò abſolutè Regnum, apud Auctorem incertum *in Encomio Emmæ Reginæ*, *l.* 1. *Rex* —— *recenſuit comites expeditionis, relictôque minore filiô ſuô, in Sede, adiit navigium cum armato milite.* Sanè *Sedes* eſt dignitas, & *ſedere*, Regium verbum. Ita Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 60.

—— *celſâ ſedet Æolus arce*
Sceptra tenens. ——

Unde & *Solium* innumeris locis & hinc *Stuel*, apud Germanos, ipſum Regnum. Maximè tamen vox tribuitur Præfecto Urbis & Præfecto Prætorio, quorum *Sedes* vocantur *eminentiſſima*, *excelſa*, *illuſtres*, *magnificæ*, *magnificentiſſimæ* &c. paſſim in utroque Codice, ubi *Sedes veſtra*, *Sedes veſtra magnifica*, *illuſtris* &c. In Eccleſiam poſtmodum vox tranſiit, dictæque *Sedes* Eccleſiæ majores, ſeu quòd in iis Epiſcopi *ſederent* in thronis, unde θρόνοι dictæ, & verbum hinc ἐνθρονίζειν; ſeu quòd eſſent Apoſtolorum vel Martyrum ſedes, i. e. memoriæ, qua de vocis notione dictum ſuprà in verbo *Sedere.* Priorem ſtabilit Victor Utic. *l.* 1. ubi *ſedere thronum*, pro, Epiſcopali auctoritate præeſſe, dicit: *Suggerunt de illo, ut ſuum nequaquam ſederet thronum, neque Dei populo verbum faceret conſuetum.* Κατ᾽ ἐξοχὴν autem *Sedes* dictæ quinque Patriarchales Eccleſiæ, Romana, (quæ *prima Sedes* Gelaſio I. Pontific. in Concilio Roman. alibique) Alexandrina, Antiochena, Hieroſolymitana, & Conſtantinopolitana. Sed & *Primæ ſedes*, dictæ leguntur Primatum ſedes, eorum ſcil. Epiſcoporum, qui promotionis ætate cœteros ſuæ diœceſis Epiſcopos anteibant, eoque nomine *Pri-*

mates

mates vocabantur, quod in Africa maximè obtinuit, ut videre eſt apud Auguſtin. *Ep.* 162. 165. &c. Hinc *primæ Sedis Epiſcopus* in Concilio Carthagin. *III. can.* 26. quô titulô ſe Rodulphus Archiepiſcopus Bituricenſis quoque inſcripſit, in *Charta* quadam A. C. 841. apud Juſtellum *in Hiſtor. Turenenſi* & *Sammarthanos*. Vide Sirmondum *in Propemptico l.* 2. *c.* 9. laudatum Car. du Freſne in *Gloſſar.* adde Jac. Gothofredum *d. l.* ubi de vocis *ἕδρα* in ſacris Gentilium uſu plurima egregia: ut & ſuprà in voce *Cathedra*.

SEDES Curiæ Generalis, quam cogere ſolebant olim Imperatores Occidentis, cùm *tranſalpinarent*, ſeu in Italiam proficiſcerentur, *Roncalia* fuit ſeu *Roncaliæ*, locus ac planities porrectior, inter Placentiam & Cremonam: qua de re ſic Otto Friſingenſis *de Geſtis Friderici l.* 2. *c.* 12. *Inde caſtra movens in campum* Roncaliæ, *ſuper Padum, non longè à Placentia, menſe Novembri reſedit. Eſt autem conſuetudinis, Regum Francorum, quæ & Teutonicorum, ut quotieſcunque, ad ſumendam Imperii Romani coronam, militem ad transalpinandum coëgerint, in prædicto campo manſionem faciant. Ubi lignô in altum porrectô, ſcutum ſuſpenditur, univerſorumque Equitum agmen feuda habentium ad excubias proximâ nocte Principi faciendas per Curiæ præconem exposcitur: quod ſectantes, qui in ejus Comitatu fuerunt, ſinguli ſingulos beneficiatos ſuos per præcones exposcunt. At ſequenti die quicunque nocturnis vigiliis defuiſſe deprehenſus fuerit, denuo ad præſentiam Regis aliorumque Principum vel virorum illuſtrium evocatur. Sicque omnes omnium beneficiati, qui ſine bona voluntate ſuorum dominorum domi remanſerunt, in feudis condemnantur. Hunc morem Principe ſecutô, non ſolùm Laicorum feuda, ſed & quorundam Epiſcoporum —— adjudicata fuêre.* Sic Lotharius Imperator *Feud. tit.* 52. §. 1. *Dum apud* Roncalium, *ſecundùm antiquiorum Imperatorum conſuetudinem, pro juſtitia ac pace Regni conſideremus.* Et *tit.* 53. *Dum ex —— more univerſalis Curiæ* Roncaliæ *pro tribunali ſederemus, à Principibus Italicis non modicas accepimus querelas.* Vide quoque Abbatem Urſperg. *in Friderico*, ubi Lombardos *juſtitiam ſuam requirere* hoc in loco *& ab Imperatoribus recipere diem certam & Curiam publicam*, ſolitos narrat. Quem morem Curias Generales in Italia indicendi, hauſiſſe Germanos Principes à Francis, ex verbis Ottonis præfati, haud obſcurè liquet. Et certè cùm Carolus M. Italiam imperio ſuo adjeciſſet, fuſis profligatiſque Longobardis, ſolenne illi fuit & ſucceſſoribus, Primores ſui Palatii & Comites Palatinos eò mittere, qui *juſtitias publicas* facerent; cujuſmodi Curias publicas in campis cogi conſueviſſe, diximus ſuprà. Dictus autem hic campus eſt, quòd eſſet *Runcalis*, i. e. incultus & ſentibus obſitus; *runcare* enim Latinis eſt purgare campum à ſentibus, quas inde *ronces* Galli vocant. Unde legitur in *Conſtitutione* Caroli Craſſi Imperatoris A. C. 884. *Cuicunque ſecundùm hanc Legem expeditio imperatur, ſi ad Curiam Gallorum, hoc eſt, in campum, qui vulgò* Runcalle *dicitur dominum ſuum non comitetur* &c. Vide Car. du Freſne in voce *Runcalis*, & plura hanc in rem apud Joh. Calvinum *Lexico Jurid.* De eodem celebri loco, ſic Guntherus *Ligurini l.* 2. *initio*,

> —— *Tum demum ſigna revellens*
> Roncaliam *properat rapidis attingere caſtris,*
> *Eſt locus Italiæ modicùm ſejunctus ab urbe,*
> *Cui, quia pulcra ſitu placet, inde Placentia nomen,*
> *Planus & Eridani placido junctiſſimus amni,*
> *Effundit latos ſpatioſô limite campos.*
> *Hic, quoties claram Regnator tendit ad urbem*
> *Teutonus, Auſoniam ſumturus ritè coronam,*
> *Ponere caſtra ſolet: lignô ſuſpenditur altè*
> *Erectô clypeus, tunc Præco Regius omnes*
> *Convocat à dominis feudalia jura tenentes.*
> *Excubias Regi primas celebrare fideles.*
> *Nocte vetuſtorum debent ex more Parentum.*
> *At quicunque domi, dominô nolente, relictus*
> *Defuerit, feudo privari Curia cenſet* &c.

SEDES Porphyretica duplex, in Sacello S. Sylveſtri Palatii Lateranenſis collocata, memoratur Dominico Macro in *Hierolex.* ubi ſic de illarum uſu: *In illarum prima cùm Papa ſederet, Prior illius Baſilicæ tradebat illi baculum, correctionis ſymbolum & claves Eccleſiæ, Pontificiæ poteſtatis hieroglyphicum. Hôc peractô ad alteram Porphyreticam ſedem ſe conſtituens Papa, baculum & claves eidem Priori denuò reſtituebat, à quo ibi cingulô rubrô, ex quo burſa ſerica ejuſdem coloris pendebat, præcingebatur; in hac enim gemmæ duodecim cum moſcho incluſæ erant. Pontifex interim ſumto ex gremio Camerarii monetarum pugillo auri & argenti, populo denuo meliori largitione erogabat* &c. Idem præter duas has, & tertiæ *ibidem* meminit, *Stercorariæ* dictæ, (in qua priùs, quàm in porphyreticis, ſedere conſueverit Pontifex) de qua ſic is. *Erat, inquit, ſic appellata marmorea ſedes, ante Lateranenſis Eccleſiæ portam, in qua ſedebat, ſeu potiùs jacebat novus Pontifex, quando ibi ad capeſſendam poſſeſſionem accedebat, ſic denominata, quia, quando ex ea ſurgebat, canebantur ſequentia verba*: Suſcitat de pulvere egenum & de ſtercore erigit pauperem, ut ſedeat cum Principibus & ſolium gloriæ teneat. Poſtmodum. *Ex qua ſurgens Pontifex ſumebat è gremio Camerarii monetarum pugillum, in quibus aureæ vel argenteæ non exiſtebant, & in populum diſpergens ajebat, aurum & argentum non eſt mihi* &c. Hactenus ille, qui hodie in ſimili functione, locô ritus hujus, ſtuppam coram Pontifice, ad coronationem accedente, in ingreſſu Vaticanæ Baſilicæ, comburi addit, cum triplici commemoratione verborum, *Sic tranſit Gloria Mundi.* Plura de *Sede* hac triplici, vide apud Platinam *in Joanne VIII.* Marcellum Archiepiſc. Corcyrenſ. qui *Sacrarum ceremoniarum librum* conſcripſit, ſub Leone X. Robertum Gallum Dominicanum, qui *Librum Viſionum* ſcripſit, A. C. 1290. Laonic. Chalcondylam *de rebus Turcicis l.* 9. Ant. Sabellicum *Ennead* 6. *l.* 1. Alios.

SEDETANI, ſeu SEDENTANI Silio, HEDETANI *Ptol.* populi Hiſpaniæ Tarraconenſis apud Sucronem fluv. incolentes. Sil. *l.* 3. *v.* 372.

> *Sedentana cohors, quam Sucro rigentibus undis*
> *Atque altrix celsâ miscebat Sætabis arce.*

Σιδητανοὶ Appiano in *Libycis*. Σιδητανοὶ Straboni *l.* 3. Μετὰ δὲ τὰς Κελτίβηρας πρὸς Νότον εἰσὶν οἱ τὸ ὄρος οἰκοῦντες, τὴν Ὀρόσπεδαν, καὶ τὴν περὶ τὸν Σούκρωνα χώραν Σιδητανοὶ μέχρι Καρχηδόνος. Vide Dauſquejum *ad prædictum Silii locum p.* 132. *Nic. Lloydius.*

SEDEUR, pater Eliſur, principis tribûs Ruben, Numer. *c.* 1. *v.* 5. Latinè, *ager luminis*, vel *ignis*, ſive *ubera luminis*, aut *omnipotentis lumen*, vel *devaſtatoris ignis*.

SEDIBONIATES, populi Galliæ Aquitanicæ Plin. *l.* 4. *c.* 19.

SEDIGITUS, Vide *Volcatius*.

SEDILE, pars crucis, cui inſidebat cruciarius, ut infrà videbimus, ubi de *Suppedaneo*.

SEDOCHEZORUM Regis meminit Tacit. *Hiſt. l.* 3. c. 48. Circa Cohibum fluvium in Ponto. *Sedotoſorum* & *Sedochezorum* legi in MSS. aſſerit *Lipſius*. *Colerus* legit *Sedechi Lazorum*. *Nic. Lloydius.*

SEDRE, primarius Sacrorum adminiſter, apud Perſas hodiernos, vide *Moſlimi*.

SEDULIUS, Dux & Princeps Lemovicum, poſtremo Galliæ motu, Cæſ. *l.* 7. *Comm.* c. 88.

SEDULIUS Cœlius Scotus, Hildeberti Scotorum Archiepiſcop. diſcipulus, Presbyter Hibernus, claruit in Italia, circa A. C. 450. *Regenvolſcio* & *Illyrico*, aliis 460. Bellarmino 430. Obiit A. C. 450. *Sixt. Sen.* Ejus *in Epiſt. Pauli Comm.* edit. cum aliis in fol. Baſileæ A. 1528. in quarto ibidem A. C. 1538. 1562. (cum notis Jureti) & *Poemata*, extant. *Sublimi venâ & variæ eruditionis Poeta.* Dempſtero: *Ingeniô præclarô præditus, eruditus, carmine & proſâ excellens*, Illyric.

SEDUNI, populi Galliæ Belgicæ antiquiſſimi, Cæſari *l.* 3. *Bell. Gall. c.* 7. Plinio, *l.* 3. *c.* 20. aliis memorati, quorum primus *loc. cit.* à Galba victos in Alpibus Sedunos, & Veragros plus tertiâ parte cæsâ ex hominum millib. XXX. memorat, alter *loc. cit.* inſcriptionem profert è tropæo Alpium, in qua Nantuates, *Seduni* & Veragri conjunctim ponuntur: ad Rhodanum inter Allobroges ad Occaſum & Rhætos ad Ortum. *Baudrando* populi fuêre Galliæ Lugdunenſ. verſus fontes Rhodani, inter Helvetios ad Boream Veragros ad Occaſum Lepontios *Plantinus* habet, Viberos aut Juberos, ad Ortum, & partim ad Meridiem, cum Salaſſis: *Plantinus* habet, Lepontios ad Meridiem à quibus altiſſimis montibus ſeparantur. Minimâ parte attingunt Rhætos. Eorum regio nunc Valeſia ſuperior. *Plantinus* habet, mediam Valleſiæ regionem incolunt. Hos Simlerus *l. de Vall.* extendit à rivo Morſia uſque ad conventum Viſpianum: *Cluverius* verò uſque ad vicum *Leuck*. Cum his ut & Viberis, Veragri ſeu Valleſiani inferiores bella geſſerunt diu, tandem hi ab illis victi, eorum imperium hodieque agnoſcunt, præfectos ab iis accipientes, qui jus dicant, & Rempubl. administrent. De fœdere eorum cum Helvetiis, vide in voce *Valleſia*. *Valleſiani* Italis, quorum caput olim *Sedunum*, *Sion* Italis, & *Sitten* Germanis, inter Mediolanum & Genevam: urbs antiquitate, ſitu & famâ illuſtris: Nunc Valeſiæ primaria, ad Rhodanum, quà amœniorem ad formam ſeſe pandit vallis Sittæ, cum duplici arce in apice penè inacceſſo montis, qui inter adverſos, quibus utrinque vallis cingitur, ab Oriente urbi medius imminet. Hic ex variis incendiis & vaſtationibus quædam adhuc antiquitatis monumenta viſuntur, inter quæ inſcriptio Cæſari Auguſto facta, cujus *Simlerus* meminit, qui à tempore, quô Alpinæ gentes ſub Auguſto devictæ ſunt, Sedunum, Octodurum & Agaunum condita, ac mœniis cincta fuiſſe credidit, cùm antè vici fuiſſent. Certè arx illa, quæ hodie Canonicorum eſt, & *Valeria* nominatur, ſine dubio vetuſtiſſima eſt: forſan dicta à Valerio Procillo, qui ſub Cæſare in Gallia militavit, 55. mill. paſſ. à Berna in Auſtrum, 65. à Geneva in Ortum, 100. à Mediolano in Circium. Sub proprio Epiſcopo, cujus ſedes Octodurô huc tranſlata eſt, circa A. C. 565. Ex his Leodemundus Bertetrudi reginæ, Chlotarii Junioris conjugi, impulſu Alethei Patricii ſuaſiſſe circa A. C. 614. dicitur, ut theſauros regios è villa Marolegia clam ſublatos, in ſua civitate Sedunis deponendas curaret, eò quòd eſſet locus tutiſſimus, Fredegar. Guilielmus Raronius, cum patre Guiſcardo, per ſeditionem ejectus, quum Bernatum, quorum cives erant, opem imploraſſet A. C. 1417. occaſionem præbuit quinque Valeſianorum conventibus, fœdus cum tribus Helvetiorum pagis Lucerna, Uria, & Underwaldia pangendi. Adrianus verò, & 7. decumæ Valeſianorum, fœdus A. C. 1533. Friburgi cum ſeptem pagis Helvetiæ, Lucerna, Uria, Suitia, Underwaldia, Tugio, Friburgo, & Saloduro iniit perpetuum. Eſt autem Epiſcopus totius regionis Princeps, *Comes quoque & Præfectus Valleſiæ* nuncupatus, quem Canonici & legati 7. Deſenarum Valleſiæ ſuperioris eligunt. Collatum id faſtigii Theodoſio Epiſcop. à Carolo M. ferunt, quod à variis poſtea Imperatoribus Carolo IV. imprimis & Carolo V. in gratiam Matthæi Schinneri Epiſcopi & Cardinalis; confirmatum auctumque eſt. Penes hunc itaque & ſeptem conventus Valleſiæ ſuperioris totius regionis imperium eſt. Ab eo proximus eſt, quem regionis Ducem ſeu Capitaneum, Gallicè *Baillif*, Germanicè *Landthauptmann* vocant. Ager paguſque *Sedunenſis*, *le Sinois*, vaſtatus eſt à Taloardo & Nuntione, ducibus Longobardorum, ut *Fredegarius* refert. Vide Simler. *de Rep. Helv. & l. pecul. de Valleſia.* Stumpfium *Chron.* Joh. Bapt. Plantin. &c. ut & in voce *Valleſia*.

SEDUSII, populi German. Suevis finitimi. Sunt qui horum oppid *Sedan*, ſive *Eſdan* in Gall. Belg. ad Moſam putent; ſed falluntur, cùm apud Cæſarem *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 51. populi ſint Germaniæ non Galliæ. *Cluverio Brietioque* fuerunt, ubi nunc pars Palatinatus Rheni & Franconiæ, inter Mœnum & Nicrum.

SEEVOGLIUS Amandus, Baſilienſium ruralium ductor, atrociſſimô conflictu San Jacobæô, quô pauci Helvetii ab innumeris Armeniacorum, duce Ludovicô Delphinô, poſtea XI. ejus nominis Galliæ Rege, copiis ſecul. 15. obruti ſunt, pro patria fortiſſimè pugnans occubuit. Chriſt. Urſtiſius *Hiſt. Baſil.* Stumpfius *Chron.* &c.

SEGALAUNI, qui SEGOVELLAUNI Plin. *l.* 3. *c.* 4. populi Galliæ Narbonenſ. ad Rhodanum in Delphinatu, quorum urbs *Valentia* & oppid. *Saillans*, teſte *Dalechamp.*

SEGARDI, in M. *Chron.* Belgico circa A. C. 1323. lege *Begardi.*

SEGEDA, ſeu SEGIDA *Strab.* & *Stephan.* *Seges*, teſte *Marianâ*, oppid. olim, nunc pagus Hiſpaniæ Tarraconenſ. inter Numantiam ſeu Soriam, & Uxamam. Fuit & *Segeda* oppid. Hiſpaniæ Bæticæ *Julia Contributa* cognominata, teſte Plinio, *l.* 3. *c.* 1.

SEGEDUNUM, oppid. Albionis in Northumbriâ *Stighel* Camdeno, prope *Seton*, Item oppid. ſeu urbs Jazygum in confinio Daciæ ad Tibiſcum fluv. in Hungaria Trans-Danubiana *Segedin*, vel *Seged* Lazio Dicitur à quibuſdam Singidava, hodie *Seged*, ad Tibiſcum fluv. ubi recipit Mariſum; ſub Turcis à plurimis annis. *Baudrand.*

SEGELOCUM, oppid. Angliæ *Antonin.* *Littleborrough Camdeno*, in Comitatu Nottinghamenſi.

SEGELOMESSA, regio in Biledulgeridia, cum urbe primaria cognomine *Sanſoni* aliiſque.

SEGERRA, *Ptol.* oppid. olim, nunc pagus Hiſpaniæ Tarraconenſ. in regno Valentiæ. *Villa Cigura.* Forſan *Sigarra*, in *Lati* Codice & Palatino Gruteri.

SEGESTA, ſive SEGETIA, & SEJA, Numina Rom. memorantur Auguſtino de *Civ. Dei* *l.* 4. *c.* 8. ubi ſic ex Varrone ait: *ſata frumenta, quàm diu ſub terra eſſent, præpoſitam voluerunt habere Deam* Sejam: *cùm verò jam ſuper terram eſſent, & ſegetem facerent, præpoſitam* Segetiam. Seu, ut Plin. *l.* 10. *c.* 2. vocat, *Segeſtam, quarum ſimulachra in Circo.* Idem, à Numa Pompilio eas conſecratas fuiſſe; Macrobius eas qui nominâſſet, ferias obſervare ſolitum fuiſſe, docet, *Saturnal.* *l.* 1. *c.* 16. Sicut autem *Seja* vel *Sera*, à *ferendo*: ita *Segeſta* à *Segete* nomen eſt ſortita, Plinio teſte *l.* 18. *c.* 2. eadem cum *Segetia*, quam cernere eſt in nummo Saloninæ, uxoris Gallieni Cæſaris. Voſſ. *de Idol.* *l.* 2. *c.* 61.

SEGESTA, oppid. Siciliæ ab Ænea conditum, præpoſito Egeſto, à quo *Egeſta*: verùm ad nominis δυσφημίαν vitandam *Segeſta* deinde dicta. Hoc unà cum *Elymo*, in Sicilia, poſuiſſe, refert *Dionyſ.* Vide *Egeſta*, & Cluver. *Sicil. Ant.* *l.* 2. *c.* 2.

SEGESTA Tiguliorum, oppid. Liguriæ, in ora litorali, inter Genuam & Spediam. Vulgò *Seſtri di Levante.*

SEGESTE, quæ SEGESTICA *Straboni*, urbs Pannoniæ ſuperioris ad Segeſticam inſulam penè extincta, quæ *Segeta*, vel *Segeſd*, & *Soſed* hodie dicitur, *Bonfinio* teſte, à Zagabria 2. leuc. in Occaſum. *Baudrand.* etiam *Siſcia*, urbs fuit Pannoniæ Saviæ, ad Savum fluv. hodie *Siſſeg*, ſeu *Siſſaken*, oppid. Croatiæ Imperialis, in limite Schlavoniæ, verſus confinium ditionis Turcicæ, ſatis parvum.

SEGESTERORUM urbs, SEGESTERO, & alibi SEGUSTERO *Antonin.* urbs Galliæ Narbonenſis Epiſcopalis Provinciæ in Delphinatûs confinio ad Druentiam fluv. ubi recipit *Buech* fluv. Hodie *Siſteren*, vel *Ciſteron*, vix 7. leuc. à Vapinco in Meridiem, 10. ab Apta in Circium. In *veteribus Notitiis* inter provinc. Narbonenſis ſecundæ 7 civitates ſextô locô ponitur: aliquando etiam Arelatenſi provinc. attributa. In *Notit. recent.* Epiſcopus ejus inter Epiſcopos Aquenſi Burgundiæ Archiepiſcopo ſuffraganeos ultimus locatur: Bellô inteſtinô ſeculô præteritô urbs varias vices ſubiit. Pagus Latinè *Segeſtericus*, Gallicè *le Ciſteronois* dicitur. Hadr. Valeſius *Notit. Gall.*

SEGESTES, Germanorum Princeps. Diſcors Varo fiduſque Romanis, ſed conſenſu gentis tractus in bellum: ejus filia fuit in matrimonio Arminii. Germanicum nomen fuit *Sigaſt.* Nam terminatio illa *Gaſt* frequentiſſima, & hoſpitem ſignificat.

SEGESTICA, hodie ZIGEA, teſte *Lazio*, inſula Pannoniæ ſuperioris in Illyrici ſeu Liburniæ confinio ad Colapis cum San fluv. confluentiam. Item oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, quod *Ambr. Morales* idem *Segedæ* eſſe putat. Hujus meminit Liv. *l.* 4. *dec.* 4. eam urbem opulentam vocans, & à Romano P. Manlio duce captam referens.

SEGESTRUM, vel SICASTRUM, vulgò SESTRE, locus Galliæ, in Lingonibus, ubi Presbyter Sequanus; Johannis Abbatis Reomenſis diſcipulus, Cœnobium exſtruxit, quod inde primò *Monaſterium Segeſterenſe* aut *Segeſtrum*; deinde ab Auctore *S. Sequani*, vulgò *S. Seine* dictus eſt. Monaſterii *Segeſtri* in Martyrologio vetuſtiſſimo, quod S. Hieronymo tribuitur, mentio eſt his verbis: *XIII. Kal. Octobris in territorio Lingonicæ civitatis, Monaſterio Segeſtro depoſitio S. Sigonis Presbyteri & Confeſſ.* apud Adonem *S. Sigoni.* Vide infrà *S. Sequanum.* Aliàs *Segeſtrum*, Græcè σίγαστρον, teges eſt, στρωματὶς διφθέρα, de qua voce vide Caſaubon. *ad Octav. Suetonii c.* 83. & ſuprà aliquid, in voce *Lectim*, item *Ledix.*

SEGETHUSA, urbs Tranſylvaniæ à Cibinio 7. leuc. in Boream, à Megis 3. *Segeſwar.*

SEGETIA, Dea quam priſci colebant, ut lætas faceret ſegetes. Vide *Segeſta* ſive *Segetia.*

SEGETICA, Mœſiæ urbs, à M. Craſſo occupata, *Dio.*

SEGEVOLDIA, urbs Livoniæ, in Litlandia provinc. ad Teyderam fluv. Dicitur & *Sewold*, & 5. leuc. Suecicas diſtat ab ora Sinus Rigenſis in Ortum, 7. à Regia in Cæciam, Volmariam verſus. Sub Suecis,

SEGGERA, urbs Africæ propriæ *Antonin.* *Segermis* in *libr. Concil.* *Simlerus.*

SEGIA, Guil. Brittoni SEVA, vulgò SEE, fluv. Galliæ, inter cujus, ut & Senunæ, vulgò *Selunæ*, oſtia ſitus eſt locus Tumba, his verbis memoratur Auctori incerto *Apparitionis S. Michaëlis Archang.* *c.* 1. *Hic locus Tumba vocitatur ab incolis, quòd in morem tumuli emergens in altum, in ſpatium* 200. *cubitorum porrigitur & Oceano undique cinctus, anguſtum admirabili Inſulæ præbet ſpatium, inter oſtia ſitus, ubi immergunt ſe mari flumina*, Segia, *nec non & Senuna, præbens habitantibus hinc inde non breve nimium ſpatium, quæ ab Abrincatenſi urb.* 6. *milliar. diſtans. Occaſumque proſpectans, Abrincatenſem pagum dirimit à Britannia.* Britto, uti dictum, *Sevam* vocat *Philipp.* *l.* 8. ubi memorat Abrincas,

> *Colle ſitas, inter Sevam Senunamque ſupinô:*
> *Piſciferos amnes, multô ſalmone feraces.*

Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Senuna*, & infrà in *Seva.*

SEGIDA, Vide *Segeda.*

SEGIMERUS, frater Segeſtis, Tacit. *Annal.* *l.* 1. *c.* 71. fuit Cheruſcorum dux, Strabo, *l.* 7.

SEGIMUNDUS; Segeſtis fil. qui annô, quô Germaniæ deſcivêre, ſacerdos apud aram Ubiorum creatus, rupit vittas profugus ad rebelles: poſtea ab obſeſſo Patre legatus ad Germanicum, ac clementiæ Romanæ compos factus, benignéque exceptus, cum præſidio Gallicam in ripam miſſus eſt, de quo Tacit. *l.* 1. *Annal.* *c.* 57. Strabo *l.* 6. *c.* 7.

SEGISA Baſtitanorum oppid. in Hiſpan. *Ptol.* Quorum oppid. fortè *Seges*, inter Soriam & Uxamam.

SEGISAMA Julia, SEGESAMA *Strab.* oppid. olim nunc pagus Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Vardulorum. *Veyzama*, teſte *Steph. Garibaô*, Alii in Vaccæorum & Cantabrorum confiniis ponunt, quibus *Ptol.* magis ſuffragatur, illam inter Rhaudam, & Palantiam deſcribens.

SEGISAMONCLUM, quod SEGISMONCULUM *Ptol.* oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Autrigonum, inter Calagurim, & Locobrigam.

SEGISAMONE, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Cantabrorum. *Baudrando* oppid. fuit Murbogiorum, verſus fontes Arlanzæ fluv. hodie *Villa Vieja*, inter Lacobrigam ad Occaſum 30. mill. paſſ. & Calagurim ad Ortum 57 circiter.

SEGMENTA, apud Juvenalem *Sat.* 2. *v.* 124. de veſte Gracchi,

> Segmenta, *& longos habitus, & flammea ſumit:*

lora ſunt aurata vel faſciæ auratæ, veſtibus & præcipuè muliebribus, prætexti conſutæ, eæ maximè quibus ſumma ora veſtis prætexebatur. Hinc idem *Sat.* 8. *v.* 207. de eodem Graccho, eademque veſte agens,

> *Credamus tunicæ de faucibus aurea cùm ſe*
> *Porrigat* ——

Nempe muliebrem veſtem Gracchus, qui in arena habitu Retiarii pugnabat, induerat & *ſegmento* ad guttur ornatam. Propria namque *ſegmenta* primitus mulierum fuêre, & quidem ex auro. Itaque *ſegmenta* & *purpuream veſtem* Latini cùm dicunt, eôdem ſenſu dicunt, quô Græci Auctores χρυσία καὶ πορφύραν mulieres in luctu depoſuiſſe, ſcribunt. Ovidius *de Arte* *l.* 3. *v.* 169.

> *Quid de veſte loquar? nec enim ſegmenta requiro,*
> *Nec quæ de Tyrio murice lana rubet.*

Poſtea verò luxu creſcente, virilibus quoque veſtimentis hæ vittæ adtexi cœpêre, cùm antea purpurâ tantùm viriles tunicæ prætexerentur: hinc *auratarum tunicarum virilium* nomen, ſub Gallieno primùm, auditum; quas eaſdem cum paragaudiis tunicis fuiſſe, docent Eruditi. Quia verò *ſegmentis* hujuſmodi ad guttur tunicæ ornabantur, hinc factum, ut *ſegmentum* pro gutturis ornamento ſeu monili poneretur, ut ex *Servio* & *Iſidoro* diſcimus. Vide plura hanc in rem apud Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 46. & hic paſſim in vocibus *Faſcia, Lorum, Paragauda, Vitta* &c. Hinc *Segmentatus Epiſcopus*, apud Geraldum Epiſcopum Cameracenſ. in Concil. Atrebat. A. C. 1025. *Tom. XIII. Spicilegii* Acheriani, i. e. veſtibus Pontificiis indutus: & *ſegmentatæ Cunæ* in *Vita MS.* S. Amatoris, i. e. faſciis iſtiuſmodi auratis inſignes, *Car.* du Freſne *Gloſſar.*

SEGNI, popul. & oppid. Belgii in tractu Leodienſi, à Leodio 8. leuc. in Sylvâ Arduennâ. *Signy*, vel *Siny*, teſte *Huberto Leodiô.* Ubi nunc Ducatus Limburgenſis, *Ortel.* vel Juliacenſis, *Cluver.* qui illos cum *Sunicis* Taciti, & *Sopenis* Æthici eoſdem facit, vicumque *Senich*, medium inter Aquiſgranum & Dalenium: cui proximus alter Op *Senich*, illorum nomen hodieque retinere docet. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* qui *Segnos*, à Sunicis & Sopenis multùm diſtare animadvertit. Habitabant inter Eburones & Treviros; *Cæſ.* *l.* 6. *Bell. Gall.* *c.* 31.

SEGNIA, urbs Latii. Vide *Signia.*

SEGNIERUS Martinus, vide *Martinus.*

SEGOBRIGA, hodie CABEZZA DEL GRIEGO, teſte *Morali*, urbs olim Epiſcopalis Hiſpaniæ Tarraconenſ. ſub Archiepiſcopo Toletano, nunc pagus in Celtiberis. Quidam ipſam cum Seguntia confundunt. Aliis eſt *Iniesta.* Sed *Vaſæus*, *Cluſius*, aliique dicunt eſſe *Segorve*, ubi etiamnum ſedes Epiſcopalis *Baudrand.* Eſt & *Segobriga*, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in regno Caſtellæ, hodie *Sepulveda*, oppid. præclarum.

SEGODUNUM, urbs German. *Ptolem.* *Nurnberg*, teſte *Pirckheimerô.* *Baudrando* oppid. fuit Tencterorum. *Cluverio Sigen*, in Wetteravia, ad fluv. *Sige*; caput Comitatus Sigenſis, 12. leuc. ad Boream 11. à Colonia Agrippina in Ortum, ſed longè à Norimberga in Circium. Item urbs Ruthenorum in Gallia Aquitanica, vulgò *Rhodez.* Item, oppid. Northumbriæ. Vide *Segedunum.*

SEGONAX, Rex in eâ Britanniæ parte, quæ tota maritima eſt & Galliam ſpectat: qui à Caſſivellauno caſtra Cæſaris adoriri juſſus eſt; Cæſar *l.* 5. *Bell. Gall.* *c.* 22.

SEGONTIA, melius SEGUNTIA Livio, *l.* 34. *c.* 18. *Secontia Antonin.* urbs Hiſpaniæ Tarraconenſ. Hodie *Siguenza*, ad radices montis *Atienza*, 32. leuc. à Toleto in Cæciam. Vide *Seguntia.*

SEGONTIA altera, *Ptolem. Seguntia Plin. Segontia* Livio, *loc. cit. Sergontia Straboni*, vulgò *Cuſgonza* oppid. olim, nunc pagus Hiſpaniæ Bæticæ apud Lethem fluvium.

SEGONTIACI, populi Belgarum in Comitatu Hantonienſi, Cæſar. *l. 5. Bell. Gall. c. 21.* Horum oppid. *Vindonum*, hodie *Silceſter* Anglis, & *Caer Segont* Britannis: *Segontium* vero *Antonini* eſt oppid. Arvoniæ Comitatus Walliæ, contra Monam inſulam non procul à Bangorio, à Deva ſeu Ceſtriâ urbe, plus 40. milliar. Nomen à præterfluente fluvio, qui etiamnum *Seyont* appellatur, ſumpſit.

SEGOR, Græcè Σηγὼρ, dicitur LXX. Interpretibus, 1. Sam. c. 9. v. 1. qui in alio codice Σωα, Hebræis *So* dicitur. Vide *Soar*

SEGOR, urbs parvula, in tribu Juda, quæ ſola ex quinque urbibus Pentapoleos, precibus Loth, de incendio ſervata eſt. Apud eam gignitur balſamum, & poma palmarum, antiquæ ubertatis indicia. A Jericho ſupra 15. mill. paſſ. in Merid. diſtat, polita ſub monte Engaddi, non procul à lacu Aſphaltite ſeu mari Mortuo.

SEGORBIA, urbs Epiſcopalis Hiſpaniæ Tarraconenſis meliùs *Segobriga*, vulgò *Segorve*. Aliàs Edetanorum, nunc Valentiæ regni ad Turulim fluv. 8. leuc. à Valentia, verſus confinia Aragoniæ 3. à Sagunto in Boream, 5. à Sinu Sucronenſi, 22. à Dertuſa, in Africum, ſatis parvi circuitus.

SEGOREGII, populi Galliæ Narbonenſis de quibus Alex. ab Alexand. *l. 1. c. 24.*

SEGORTIALACTA, Arevacorum in Hiſpania Tarraconenſi urbs hodie *Sepulveda*, teſte *Villanovano*. Vide *Segobrica*, & *Setabia*.

SEGOVELLAUNI, Plin. *l. 3. c. 4.* qui fortè *Segalauni Ptol.* populi Galliæ Narbonenſis circa Viennam. *Valentinois Pinetro*.

SEGOVIA, Arevacorum urbs Epiſcopalis in Hiſpania Tarraconenſi *Segubia Ptolem. ex tabula MS. Seld.* Ubi vetus aquæductus mirabilis, & pannus laneus optimus fit. Alia in Bætica, Plin. *l. 3. c. 3. Segovia la menor* nunc pagus inter Cordubam & Hiſpalim medius, Aſtigi urbi, & Singuli fluv. finitimus. Eſt item German. oppid. *Orbitium* ex *Ptolem*, quam *Seckow* urbem Salisburgenſis ditionis eſſe volunt. Vide *Secovia*.

SEGOVIA NOVA, ſeu CAGAJON, urbs in parte Boreali Manillæ inſulæ in ora Oceani Eoi. Sub Hiſpanis. Diego del Colmenares. *Hiſtor. Segovian.*

de SEGOVIA Johannes, vide *Johannes*.

SEGUB, fil. Hiel. reædificatoris Jericho, 1. Reg. c. 16. v. 34. Fil. Eſron, 1. Paral. c. 2. v. 21. Latinè, *fortificatus*, aut *exaltatus*.

SEGUIERUS Petrus, vide *ibi*. Eſt autem *Seguier*, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, quæ quinque habuit ramos: Primus deſiit in Luiſa Maria *Seguier*, Marchion. d'O (filia Petri Dn. de *Sorel*, *Marchion.* d'O, defuncti A. C. 1638. & Margaretæ *de la Guesle Marchion.* d'O) quæ nupta Ludovico Carolo Marchioni d'*Albert* Duci *de Luynes*, ejus familiæ ſucceſſionem attulit, mater ex eo Caroli Honorati d'*Albert* Marchion. d'*Albert* Ducis *de Chevreuse*, quæ ſibi Joannam Mariam Colbertam junxit. Secundus eſt Dominorum de *Drucy* & *L'eſtang la ville*. Quartus Dominorum de *S. Cyr & du Pleſſis*. Quintus Dominorum *de la Verrière*. Tertium clauſit haud pridem Petrus *Seguier* Comes *de Gien*, Cancellarius Franciæ, qui genitus ex Joanne Dn. *Autry* & Maria *Tuderi*, junxit ſibi Magdalenam *Fabry*, duarum ex ea filiarum pater; Magdalenæ videl. (quæ primis nuptiis Cæſari *du Cambout*, Marchioni *de Coiſlin*; alteris Ægidio March *de Laval* Comiti *de Breſtean* elocata eſt) & Carolæ uxoris primò Maximiliani Franc. de *Bethune Ducis de Sully*; exin Henrici Borbonii *Ducis de Verneuil*) nominis *Seguier*. Vide Spenerum *Th. Nob. Eur. Part. 3. p. 14. 75.* & *in Indice*.

SEGUNTIA, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, in Celtiberis, Liv. *l. 34. c. 18.* Vide *Segontia*.

SEGUNTIUM, vel SEGONTIUM, Angliæ urbs, *Antonin.* quæ *Silcheſter* hodie dicitur in agro Southamptonenſi.

SEGURIUS Jacobus, vir primariæ in Aquitania nobilitatis, caput legationis ampliſſimæ, ab Henrico Navarræo, poſtea Galliæ Rege, ad Syncretiſmum Univerſalem inter Eccleſias Helveticas & Auguſtanas faciendum, in Angliam, Belgium, Daniam & Germaniam, A. C. 1583. expeditæ. Thuan. *Hiſt. l. 79.* Chytr. *in Saxon. l. 26. &c.*

de SEGUSIA ſeu DE SUSA Henricus, vide *Henricus*.

SEGUSIANI, qui SECUSIANI Plin. *l. 4. c. 18.* gens libera Galliæ Celticæ quorum tractus *Lyonnois*, & *la Foreſt*, trans Rhodanum nominatur, cujus caput eſt Mons Briſonis inter Lugdunum & Podium. Malè *Sebuſiani*, errore librariorum Cæſari dicuntur. *Baudrando* fuêre, inter Æduos & Sequanos ad Boream Arvernos ad Occaſum Velaunos & Allobroges ad Meridiem, ut & Allobroges ad Ortum, ubi hodie *le Foreſt*, *le Lyonnois*, *le Beaujolois*, & *la Breſſe*. *Valeſius* illos poſitos eſſe, inter Ligerim, Ararim, ac Rhodanum flumina, & ad Ligerim quidem urbes Forum *Seguſianorum* ac Rodumnam, ad Araris autem & Rhodani confluentes Lugdunum caput gentis habere docet. Cæſar *l. 1. de bello Gall. c. 10.* Seguſianos extra Provinciam, trans Rhodanum primos vocat: idem *l. 7. c. 75.* illos Æduorum clientibus primos adnumerat; ſed poſtea ab hac clientela liberati ſunt, unde Seguſiani Plinio *liberi* dicuntur. Continent pagum Lugdunenſem, ut retrò laudatus *Valeſ.* habet, portionem pagi Bellojocenſis, Forenſem pagum, partem Brexiæ & pagi Burbonenſis. Ab his forſitan orti *Seguſiani*, in Alpibus Cottiis, ſunt tamen, qui hos à Seguſio oppido ſuo vel caſtro primario dictos, nihil cum illis commune eſſe contendant, *Notit. Gall.*

SEGUSIUM, SEGUSIO Plinio *l. 3. c. 17.* & *Antonin.* urbs Galliæ Subalpinæ ad Alpium Cottiarum radices, vulgo *Suſa*. Olim regnum Italiæ nunc Tranſpadanæ adſcripta. Hunc Alpium Cottiarum initium eſſe, ex Italia in Galliam tendenti, & Cottii Regis ſepulchrum mœnibus ejus proximum extitiſſe, ſcribit Amm. Marcellin. *l. 15.* Hanc unà cum Auguſta duodecim Longobardorum duces, cum Interreges, propter incurſiones in Franciam, cum toto earum territorio, cumque valle Ameſtegi Regi Gumtchramno ex pacto dedere. Sic utraque urbs Italiæ detracta, & Burgundiæ, parti Galliæ, à Francorum Regibus adnexa eſt. *Seguſienſem* imprimis totumque pagum cognominem in quo Ferraria, & Novalicium monaſterio illuſtre *Novaleſe*, Guntchramnus Maurienenſi Eccleſiæ à ſe conditæ, attribuit, Taurinorumque Epiſcoporum poteſtati exemit, & in *veter. Notit.* in provincia Alpium Grajarum & Penninarum quartò locò civitas *Secutium* ponitur. Nunc in Pedemontio, ad Duriam fluv. Gall. *Doire Suſine*, qui ad urbem Taurinos Pedum auget: cum arce munita, in colle, ſub Sabaudiæ Duce 1. leuc. à confinio Gall. & Delphinatus, 24. mill. paſſ. a Taurino in Circium totidem à Brigantio in Cæciam. Caput Marchionatus cognominis, qui ad radices Alpium, inter Pedemontium ad Ortum & Delphinatum ad Occidentem eſt. Hic olim Seguſini populi. Pagus Seguſinus à ſitu vocatur Ital. *Val di Suſa*, Gall. *le Val de Suſe*, propterea quod Alpibus ex utraque parte includitur, & ad pedes montium utrinque jacet. Laudat Arrianus *in Cyneget. c. 3.* canes *Seguſios*, qui veſtigia leporum cum clangore & latratu odorantur, excitatoſque perſequuntur: Germanis *Seutnanis*, vel *Schweisshunde*. Portam *Seguſianam*, quæ Seguſium tendit, urbs Auguſta Taurinorum habet. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SEGUSTERO, vide *Segeſteriorum Urbs*.

SEHESIMA, civitas in tribu Iſſaſchar, Joſ. c. 19. v. 22 Latinè, *humiliatio ſeptuli*, *fovea*, vel *meditatio ſeptem*, aut *ſuperbia maris*.

SEHON, rex Amorrhæorum, tranſitu Iſraelitas prohibere conatus, ab illis victus, occiſus, regnóque exutus eſt, Numer. c. 21. v 21. Latinè, *eradicatus*, ſive *conclusio*.

SEJA, Dea fuit, ut ex Varrone tradit Auguſtin *l. 4. de Civ. Dei*, c. 8. præpoſita, quamdiu ſegetes ſub terra eſſent: cùm verò jam ſuprà terram, & ſegetem facerent, *Segetiam* vocabant. Seja autem dicta, à *Serendo*, *Segeta* vero à ſegetibus. Simulachrum earum Romæ extabat in circo, ut ait Plin. *l. 18. c. 2.*

SEJANUS Ælius, vir, de quo multa Sueton. *in Tiberio*, & Juvenal. *Sat. 10* Ejus hiſtoria paucis ſic habet. Vulſinii Tuſciæ urbe natus, ex Sejo Strabone, equite; adhuc juvenis admodum Caji Cæſaris, Auguſti nepotis, fortunam ſequutus eſt, poſtea in Tiberii gratiam ſe inſinuavit. Audax, callidus, calumniandi artifex, abjectus ſimul & ſuperbus: modeſtiam præ ſe ferens, intus totus purpureus fuit. Modo luxu & prodigalitate, modò vigilantiâ & induſtriâ, ad rerum ſummam graſſatus. Caput Prætorianorum evaſit, & parem cum Tiberio potentiam nactus eſt: qui, ipſius conſortiô delectatus, ſocium eum curarum, laborumque appellare eſt ſolitus, paſſus, ut imago ejus in publicis locis venerationi proſtaret, & in theatris legionumque inſignibus appareret. Hunc Druſus, Imperatoris fil. cùm contemptui haberet, colaphum quoque illi aliquando inflixiſſet, Sejanus, per uxorem ejus Liviam, ſpe Imperii corruptam, illum veneno ſuſtulit, Agrippinâ quoque, & Germanicô, cum filiis, ſublatis. Liviæ nuptiis inhians, prohibitus à Tiberio eſt, eoque proceſſit inſolentiæ, ut jam omnibus intolerabilis evaderet, ſparſis quoque, per imprudentem ſuperbiam vocibus, quels Romæ Imperatorem ſe jactans, Tiberium Inſul. Capreæ, in qua degebat, ſolùm eſſe diceret hujus quoque calvitie, in Comœdiis publicè proſciſſâ. Quibus omnibus tandem permotus Imperator, negotio Senatui datô, illum ſtrangulari curavit, totâ ejus familiâ exciſâ, & quidquid Tiberio ſuſpectum erat, huic ſtragi involutô, A. C. 31. Adde Tacit. *Annal. l. 3. 4 & 5. Dionyſ.* &c. ſupra dictis.

SEIDA, Africæ fera dimidii cubiti altitudine, barbâ tigridem, ore leporem, hominem auribus referens, armata undique aculeis rotundis, albi nigrique coloris, quibus ſe contra quemcunque animalium impetum tuetur: Ab omni potu abſtinet, ſed in eſcam quidvis obvium rapit, *Richelier*.

SEIGNELIACUM, ſeu SEILLINIACUM, nunc SEIGNELAY, oppid. Ducatus Burgundiæ in tractu Altiſſiodorenſi, ad Seninum fluvium, qui paulo infra in Icaunam cadit, inter Altiſſiodorum & Joviniacum, 3. leucis utrinque, commerciô & plurimarum mercium facturâ nobile. Vetus illic caſtrum, ſumptibus Caroli de Voiſy, loci Toparchæ, qui præcipuâ apud Carolum VI. Galliæ Regem gratiâ flagrabat, extructum, A. C. 1405.

SEJORNI Regis Cuſtos, in *Memoriali vet.* apud Car. du Freſne, nomen fuit officii in Aula Regis Franciæ, cui commiſſum erat *Sejornum Regis*, quô nomine vocabatur locus, ubi erant ſtabula Regia (in quibus Regii equi alebantur & morabantur, donec iis Rex haberet opus) paulo ultra Palatium *de Beauté* appellatum, ad Matronam fluv. Illi ſuberant *Marreſcalli*, cujus munus erat calceare equos, & *Pagii* ſeu famuli &c. Vide eum in *Gloſſar*.

SEIR, mons Idumææ, in tribu Manaſſe, inter Aſphaltitem, & Ægyptum, *Serdenat* hodie, *Poſſelio*. Hic ab Eſau hujus montis accola, eo quòd eſſet hirſutus, nomen accepit, 1. Paral. c. 4. v. 42. Item vir quidam Horræus, Gen. c. 36. v. 20. Item mons, in tribu Dan, tertius ejus nominis, juxta Cariathiarim in finibus Azoti & Aſcalonis, aſcriptus tribui Judæ, in diſtributione terræ.

SEIRA, civitas Idumææ, 2. Reg. c. 8. v. 21. Latinè, *parva*, ſive *tribulata*.

SEIRATH, nomen loci, Judic. c. 3. v. 26.

SEIS, collis Judææ, inter Hieroſolymam & Engaddi.

SEISSETUS Bernardus, vide *Bernardus*.

SEJUGES Aurati, in Capitolio poſiti, à C. Cornelio, memorantur Livio *l. 37. c. 35.*

C. SEJUS, dominus equi illius, unde eſt proverbium in infelices & calamitoſos, à M. Antonio, qui poſtea Triumvir fuit tempore belli Civilis, quum præeſſet Italiæ, miſerandô ſuppliciô affectus eſt, Gellius *l.* 3. *c.* 9. Vide Eraſmum in *Equus Sejanus.*

SEJUS Fuſcianus, vir Senatorii ordinis, condiſcipulus Marci Antonini Philoſophi, memoratur in *Vita* hujus Jul. Capitolino. *c.* 3. An idem cum eo, qui Lampridio in *Vita* Commodi, *c.* 12. *ſecundùm Coſ.* nominatur, quique fuit Urbi præfectus, ut narratur in *Pertinace*, *c.* 4. qui illi ſucceſſit? Caſaubonus *ad loc.*

SEKLUNNI, per contumeliam à Perſis Turcæ dicuntur, ob rationem ſuprà allatam, ubi de *Mingente ad parietem.*

SELA, fil. Judæ ex Sua uxore, Gen. *c.* 38. *v.* 5.

SELA, civitas in tribu Benjamin, Joſ. *c.* 18. *v.* 27. Item fluvius Peloponneſi, in ora Elidis, inter Cypariſſium promuntor. & Pylum, *Guardia Ortel.* cum oppido cognomine.

SELAB, in tribu Dan: & *Selaba*, grandis vicus, in tribu Ephraim, in finibus Sebaſtes, Hieronym. *in Loc. Hebr.*

SELAH, vox Hebraica, quæ ſeptuaginta tribus vicibus in Pſalmis, ac ſemel in Prophetia Habacuc occurrens, quibuſdam *in æternum*, aliis idem quod *Amen* notat. Nonnullis pauſæ & quietis, vel elationis vocis ſignum, *Rabbi Abraham* Muſica nota fuit, ut & Hieronymo in *c.* 3. *Habacuc.* LXX. *Theodotio* & *Symmachus*, per Græcum διάψαλμα ſolent vertere; & quidem hâc voce ſententiæ mutationem ſignificari volunt aut cantûs aut rhythmi diverſi, aliquando etiam immutationem perſonæ cantantis, Commentatores Græci. *Chryſoſtomus* illam perſonarum mutationem in pſallendo deſignari arbitratur, quæ non unius duntaxat perſonæ eſſet, ſed chori totius, cùm Cantorum Præfectus, ſicubi ita cenſuiſſet in medio Pſalmi, partem reliquam etiam alteri choro canendam tradidiſſet: itaque illam in pſallendo Cantorum ſucceſſionem διάψαλμα fuiſſe appellatam. Quæ ſententia valde probabilis videtur Andr. Riveto, cùm ipſa vox διὰ interruptionem & viciſſitudinem pſallentium innuere videatur. Vide eum *Comm. in Pſalm* 24.

SELAHI, mater matris Joſaphat Regis Judæ, 2. Paral. c. 20 *v.* 31.

SELAITÆ, nomen familiæ, Numer. *c.* 26. *v.* 20.

SELAMBINA, Hiſpaniæ Bæticæ urbs, *Ptolem. Salobrenna Flaviano.* Olim Baſtulorum, nunc Granatæ, in ora maris Mediterranei cum caſtro munito, contra piratas, 20. leuc ab Almeria in Occidentem. *Baudrandus.*

SELAMPURA, vel potius LAMPURA, Indiæ extra Gangem urbs, *Ptol.*

SELANDIA, Inſula ampla Daniæ, in mari Baltico, aliàs *Codanonia*, paſcuis abundans, ſed frumenti non ferax, cætera fertilis admodum, Meurſ. *Hiſt. Dan.* Ab Othingaro Epiſcopo cum Scania, converſa, A. C. 980. Separatur ab Ortu à Scania fretô *Oreſund*, ab Occidente à Fionia Inſula fretô *Beltſund.* Amœniſſima eſt. Longa à Septentrione in Meridiem 16. milliar. German. Lata ab Ortu in Occidentem 12. Urbes ſunt Havnia, Regni caput, Roſchildia, Helſingora & arx Coronæburgum, cum Fridericoburgo. In ea ſunt 340. parochiæ ſeu pagi.

SELANDIA, provinc. Belgii uniti. Vide *Zeelandia.*

SELARICUM, oppid. Tuediæ, in Scotia Meridionali in limite Teviotiæ, ad confluentes Ettrici fluv. in Tuedam, vix 19. milliar. Scot. à Barvico in Occaſum totidem ab Edimburgo in Meridiem. *Selrik.*

SELASIA, Diana ſic dicta. *Heſych.* Σιλασία, Ἄρτεμις. Σιλασία τεῖχος τῆς Λακωνικῆς, ὅθεν καὶ ἐκλήθη ἡ Ἄρτεμις.

SELASTICUM Certamen, in *Inſcr.* Saxi Melphenſis,

IMP. CÆSARI.
DIVI. HADRIANI. FIL.
DIVI. TRAIANI.
PARTHICI. NEPOTI.
DIVI. NERVÆ. PRONEP.
T. ÆLIO. HADRIANO
ANTONINO. AUG. PIO
PONTIF. MAX. TRIB. POT. V.
IMP. II. COS. III. P. P.
CONSTITUTORI. SACRI
CERTAMINIS. SELASTICI
SOCII. LICTORES. POPULARES
DENUNTIATORES. PUTEOLANI.

pro *Iſelaſticum*, non ſculptoris vitiô, ut Viro erudito viſum, ſed ſcribendi pronuntiandique uſu, quod multis ejus ævi Scriptorum exemplis oſtendit Salmaſ. *Not. ad Spartian. in Hadriano. c.* 27. Quid autem fuerit Certamen Iſelaſticum, diximus in hac voce.

SELCHA, vel SALCHA, civitas regis Og in Baſan, Deuter. *c.* 3. *v.* 10. Una ex 60. munitioribus ejus Urbib. Sita juxta Urbem Geſſur, montemque Hermon, & Baſanitidis regionis verſus Boream, clauſtrum eſt. In tribu Manaſſe.

SELDIUS Georgius Sigiſmundus, vide *ibi.*

SELEBIN, civitas in tribu Dan, Joſ. *c.* 19. *v.* 42.

SELEC, nomen viri, 1 Paral. *c.* 11. *v.* 39.

SELECTI Dii, & SELECTI ſimpliciter vocabantur à Romanis Dii octo, XII. Conſentibus ſeu præcipuis, (quibus velut Conſiliariis Jupiter in rebus maximis agendis uti credebatur, quorumque imagines auratæ apud Forum ſtabant) additi, propter majores in mundo adminiſtrationes, vel quòd magnis Populis innotuiſſent, majorque illis cultus exhiberetur. Hi unà cum Conſentibus dicti videntur *Dii genitales* Auſonio, cùm in *Periocha Æn. l.* 4. ait,

Jupiter interea cum Diis genitalibus unà
Concilium cogit Superûm de rebus Achivis.

Ubi cùm quidam *Deos Indigetes* intellectos velint, monet Voſſius, *Jovem non tam Indigetes in Concilium vocare, quam Conſentes & Selectos, de Theolog. Gentil. l.* 1. *c.* 12. Iidem *Majorum Gentium*, aut *Cæleſtes Dii* appellati. Sunt & Semideis, Semonibus, minorumque Gentium Diis oppoſiti. Fuêre autem Dii *Selecti* hi, *Genius. Janus, Saturnus, Liber, Orcus* ſeu *Pluto, Sol, Luna* ac *Tellus*: de quibus omnibus accuratè agit Voſſ. *de Theol. Gent. l.* 1. *c.* 18. Vide quoque in *hoc Opere* quemque *ſuô locô*, ut & aliquid voce *Sidera.* Sed & *Selecti* memorantur Plinio *l.* 33. *c.* 2. *Decuriæ quoque ipſæ pluribus diſcreta nominibus fuêre, Tribunorum æris & Selectorum, & Judicum*: Judices videl. ex ordine Equeſtri, de quibus vide Hadr. Turnebum *Adverſar. l.* 29. *c.* 16. & Jac. Rævardum *Protribunal. c.* 11. 19. & 20. uti de alia vocis notione ſuprà, *Nongenti.*

SELEMIAS, pater Juchal, Jerem. c. 38. *v.* 1. Pater Jeriæ, Jerem. *c.* 37. *v.* 12.

SELEMITH, nomen viri, 1. Paral. *c.* 26. *v.* 25.

SELEMNUS, fluv. Achajæ, apud Argiram, Pauſan. *l.* 7.

SELENE, urbs Tyrrheniæ, *Steph.*

SELENITES, Græcè Σεληνίτης, gemmæ ſpecies, de qua ſic Plin. *l.* 37. *c.* 10 *Selenites ex candido tranſlucet melleô fulgore, imaginem Lunæ continens, redditque eam in dies ſingulos creſcentis minuentiſque numero, naſcique putatur in Arabia.* Nempe σελήνη Græcis *Luna* eſt. At *Dioſcorides* ſic dictam vult gemmam hanc, non quòd Lunæ imaginem contineat, ſed quod ἐν τῇ τῆς σελήνης παραυγάζει, *adlucente Lunâ fulgorem emittat.* Mediâ nocte intempeſtâ reperitur, & inter perfectè pellucida, quæ omnes colores tranſmittunt, recenſetur Bocharto: *Talcbus* hodie mutuatô à Perſis & Arabibus nomine. Vide præfatum Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. *c.* 6.

SELENITIDES, mulieres in Aſia, ova pariunt, è quibus homines fiunt, quinquies decies cæteris majores, *Herodot.* A Luna dictæ.

SELENUS, Vide *Selinus.*

SELENUSIA, palus Lunæ in Ionia, apud Colophonem Urb. ad oſtia Cayſtri, *Strab. Lago di Altoboſco.*

SELEPH, nomen viri, Nehem. *c.* 3. *v.* 30.

SELEPHIUS, Aſiæ fluv. in quo Fridericus Barbaroſſa Imperator merſus obiit, A. C. 1190. P. Æmilius *l.* 6.

SELESTADIUM, urbs Imperialis, in Alſatia ſuperiore ad Hellellum fluv. quaſi Helli vel Helleli portus, Germ. *Schletſtatt.* Ortum habet ex Elcebi illius veteris, cujus apud Ptolemæum mentio, ab Ello & Cebo amnibus ſic cognominati, ruderibus, poſt calamitoſam illam Attilæ devaſtationem. Foſſâ murôque ſeptum dicitur à Wolfelino, præfecto, ſeu legato Friderici II. Imperatoris A. C. 1216. Poſteà à Rodolfo I. Imperatore ſub jus & poteſtatem Imperii Romani penitus redactum eſt: De quo publica inſcriptio hodieque ibi viſitur. Prætorem huic civitati olim præpoſitus S. Viti ibidem, atque Imperator alternis vicibus dedêre, poſteà jus ſoli Imperatori ceſſit: tandem verò ad civitatem pervenit, poſtquam A. C. 1436. Joh. Botzemius pro tribunali ſedens, ex indignatione, Prætorium baculum in terram abjecit: quem ex aſſeſſoribus quidam ſurgens, nomine Cæſaris, inquit, hunc ſcipionem de terra levo: quod adeò gratum Sigiſmundo Auguſto fuit, ut jus deſignandi Prætoris ad Senatum transferret. Tum primùm cives Senatores ad hunc Magiſtratum aſſumpti, cui Nobiles antea præficiebantur, decretumque, ne hi porro in Senatum legerentur, Beat. Rhenanus *l.* 3. *p.* 154. Aquila coronata ei pro inſignibus eſt. Hodiernô bellô à Gallis, cum reliquis Alſatiæ liberis civitatibus occupatum, poſtquam haud pridem munitiones ejus disjectæ eſſent, de novo munitur, 3. milliar. German. à Briſiaco in Circium paulo minus à Colmaria in Boream 5. ſupra Argentoratum in Meridiem. Plura apud B. Rhenanum *Rerum Germ. l.* 3. cum *Notis* Ottonis JCti *p.* 535.

SELETHAI, fil. Semei. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 20.

SELEUCENA vel SELEUCIS, Græcè Σελευκὶς χώρα, regio Aſiæ, in qua quatuor olim inſignes urbes, Seleucia Pieria, Antiochia *ἐπὶ Δάφνῃ*, Apamea & Laodicea, ut habet *Strabo.* At longè aliter *Ptol.* qui in *Seleucide* urbes tres ponit, Γίνδαρον, Γεφύραν & Γίνδαρον. Idem *Strabo* in *Seleucide* ſua Caſium montem ponit, urbi Antiochiæ vicinum. *Ptol.* ab eo monte regionem facit Κασιῶτιν, cui urbes aſſignat præter alias, Antiochiam *ἐπὶ Δάφνῃ*, & *Seleuciam ad Belum*, quæ à Seleucia Pieria diverſa. Plin. *l.* 5. *c. de Cæle-Syria. Seleucias, præter jam dictam, duas, quæ ad Euphratem, & quæ ad Belum vocatur.* Belus hic amnis eſt, quem Judaico mari illabi, tradit Tacitus *Hiſtor. l.* 5. *c.* 7. Vide quoque Plin. *l.* 36. *c.* 26. & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 618. & 619. ubi Auctorem, *Seleuciam* vocantem hanc regionem, cùm *Seleuciden* dicere debuiſſet, carpit & explicat.

SELEUCIA, urbs Aſiæ multiplex. I. in Meſopotamia ad Tigrim fluv. contra Cteſiphontem, inde 3. mill. paſſ. cognomentô magna, patriarchæ Neſtorianorum ſedes. *Moſul*, teſte *Nigrô.* Apud hanc, utpote Tigranis regiam, Amphicrates Athenienſis rhetor exulans, à Seleucianis rogatus, ut eos Rhetoricam doceret, reſpondit, *Delphinum non capit patina*: quò dictô ſignificare voluit, exiguos ingeniô non poſſe magna capere, quales erant ipſi Seleucienſes. Referent à Plut. *in Lucullo.* Aliis primùm hæc *Coche* dicta, dein *Alexandria* à Conditore, tandem ab Antiocho Seleuci Fil. reſtaurata, cum Patris nomine. Tempore Regum Hieroſolymitan. & Armeniæ *Baudras*, hodie *Bagdad* ſeu *Bagadet*, etiamnum Urbs perampla & munita, provinc. *Hierach* caput. Turcis ſubeſt, ab A. C. 1638. Habet ſuburbium amplum in adverſa fluminis ripa. A ruderibus Babyloniæ antiquæ unius diei itinere diſtat; 140. mill. paſſ. à Ninive in Meridiem, vix 200. ab oſtiis Tigridis in Boream 280.

à Suſa

à Suſa in Occaſum. 300. ab Ecbatanis in Meridiem. *Baudrand.* Strabo, *l.* 16. Plin. *l.* 6. *c.* 26. Amm. Marcellin. *l.* 2. *Ortelius*, *Niger*, *Sanſo* &c. II. Syriæ, *Pieria* cognomine, apud oſtia Orontis, *Soldin*, teſte *Nigro*: Utraque à *Seleuco*, Antiochi filio, unà cum Antiochia & Apamia, condita. III. Ciliciæ, Archiepiſcopalis cognomentò *Aſperæ*, ad Calycadmum fluv. prius *Olbia*, & *Hyria*, teſte *Steph.* Hodie *Selecchia Baudrand.* 12. mill paſſ. ab ora maris Ciliciæ in Boream, 80. à Tarſo in Occidentem, 15. à Coryco in Circium 180. à Seleucia Pieria in Occaſum Amm. Marcellin. *l.* 14. *Strabo*, *Ortel.* &c. Hic, ſub Conſtantio Imperatore Conciliò ab Arianis habitò, A. C. 359. Epiſcoporum 160. qui fermè omnes heterodoxi, Acacius Cæſareenſis damnavit Concilium Nicenum ſymbolumque ejus, aliâ fidei formulâ oblatâ, quâ, ab Aëtio edoctus, Filium Patri, quoad voluntatem ſolùm, non verò eſſentiam, ſimilem aſſeruit: reclamantibus Semi-Arianis, qui ſimilitudinem quoad eſſentiam agnoſcebant, & confirmantibus Confeſſionem fidei, Antiochiæ A. C. 341. conditam. Sic ſenſim ingraveſcente contentione, Leonas & Lauricius, Imperatoris ad Concilium deputati, illi finem impoſuerunt, die quartò: Acacius verò cum aliis à Semi-Arianis depoſitus eſt, ſurrogatò Anianò, in locum Eudoxii, Antiochiæ: qui ab Acacii fautoribus Lauricio Leonaque traditus, & ab his in exilium miſſus eſt. Nec omittendum, quòd Hilarius Pictavienſis, tum in exilio degens, in hoc Conciliò, quò venerat, Orthodoxiam egregie tuitus legitur. Athanaſ. *de Syn.* Nazianz. *Orat.* 21. Sulpic Sev. *l.* 2. *Hiſtoriæ Sacræ* c. 58. Socr. *l.* 2. Theodoret. *l.* 2. Sozom. *l.* 4. *&c.* IV. Piſidiæ, in Pamphyliæ confinio inter Antiochiam Piſidiæ ad Boream & Pergen Pamphyl. ad meridiem *Celeſtria Leuncl. Caraza ur*, Turcis.

SELEUCIANI, Hæretici, à Seleuco & Hermia oriundi, ſeculò 6. Deum hi, corporeum, materiamque æternam delirantes, ferrò ignito frontem inuſſerunt, ſic baptizatos ſe rati, aliaque contra gloriam VERBI INCARNATI docuerunt. Vide Auguſtin. *hær.* 59. Niceph. *l.* 11. *c.* 14. *Philaſtrium*, &c.

SELEUCIDES, inter fœminei calceamenti genera, memorantur Julio Pollucı *Onomaſt. l.* 7 *c.* 22.

SELEUCOBELUS, urbs Syriæ juxta Belum, *Stephano*, *Divertigo Molei.*

SELEUCOS, oppid. apud Apamiam Syriæ *Steph.* à Seleuco Rege conditore, qui Apamias 3. in uxoris, & 5. Laodiceas, in matris honorem condidit. *Stephan.*

SELEUCUS I. NICANOR, Antiochi & Laodices, fil. vir clarus cum Alexandro Magno, ad bellum Perſicum profectus eſt: quo mortuô, caſtris ejus præfuit, & urbem condidit, quam de patris nomine *Antiochiam* vocavit. Regnum Syriæ occupavit, an. 3652. ante Chriſtum 310. Secundùm alios, regnum Seleucidarum inſtituit, A. M. 3742. Multa in Oriente, poſt diviſionem, inter Socios, regni Macedonici, bella geſſit, prælio ad Iſſum interfuit, & Babyloniam cepit. Inde auctis in victoria viribus, Bactrianos expugnavit, tranſiit deinde in Indiam, quæ poſt mortem Alexandri, velut jugô cervicibus excuſsô, præfectos occiderat: autorque Libertatis Sandrocottus fuerat, qui tunc Indiam poſſidebat: cum quo factâ pactione Seleucus, compoſitiſque in Oriente rebus in bellum Antigoni deſcendit. Tandem à Ptolemæo Ceraunο, proditoriè occiſus eſt, A. M. 3774. ætat. 78. regni 32. Antiochus Soter filius illi ſucceſſit. Appian. *de bello Syr.* *Oroſius*, *Torniellus*, *Salianus*, &c. Plurimas hic urbes condidit. Ab hoc Æra Seleucidarum, Arabicè *Terik Dhylkarnain* Alexandri, i. e. Epocha Alexandri Corrigeri dicta ortum habet, quæ incipit an. 12. à morte Alexandri 312. ante N. C. 3742. Mundi, 442. vel 43. Urb. Cond. 4402. periodi Julianæ, 117. Olymp. 872. ab incendio Trojæ, cùm Seleucus Babyloniam, Mediam &c. Antigono denuo eripuit. Hâc Epochâ Maccabæorum auctores uſi ſunt. Vide Scaliger. *de Emend. Temper. l.* 2. *&* 5. Petav. *de Doctr. Temp. l.* 2. Langium, *de Annis Chriſti*, *c.* 17. Ricciol. *Chr. Reform.* Calviſium, &c. Adde Juſtin. *l.* 13. *&* 16. &, quòd à Syro-Macedonibus (ita enim Græci, poſtquam Syriâ potiti ſiient, dicti ſunt) honore cœleſti ante omnes Heroas celebratus eſt; uti Macedonibus *Nicanor*, ſic Græcis *Nicator*, nominatus. In cujus honorem cùm variæ ſint conditæ Seleuciæ, Fanum honori ejus, fortè & alibi, ſed ſaltem in ea Seleuciæ urbe fuit, quæ erat in littore maris, prope Phœniciam. Ita enim Appiani in Syr. Interpres, *Ac Philetærus quidem, Pergami præfectus, combuſſit* Seleuci *corpus, magnâ vi auri redemptum a Ceranno: cinerum verò reliquias ad filium ejus Antiochum miſit: qui in maritima Seleucia condidit, ac delubrum ei conſtituit, & circa illud agrum ſacrum addidit, qui* Nicatorium *appellatur.* Vide Voſſ. *de Theol. Gent. l.* 1. *c.* 23.

SELEUCUS II. fil. Antiochi Thei, per ironiam Callinicus dictus, ſucceſſit patri, An. 570. Urb. Cond. à Ptolemæo Euergeta ſæpius victus, regnôque exutus: Obiit equi lapſu, An. 527. Strabo *l.* 16. Juſtin. *l.* 27 Appian. *de bello Syriaco* &c.

SELEUCUS III. Ceraunus, A. 527. patri ſucceſſit, triennio poſt venenô ſublatus: Ei ſucceſſit frater Antiochus Magnus. Euſeb. *in Chron.* *Appian.* &c.

SELEUCUS IV. Philopator, poſt Antiochum M. patrem, Rex. Sub hoc magnis cladibus Syri à Romanis affecti ſunt: Cœterum, favit Judæis annuoſque reditus eis conſtituit, ad ſacrificia procuranda. Interim à Simeone, templi Præfecto, de theſauris ibi reconditis monitus, Heliodorum eò miſit, cui quid contigerit, vide 2. Maccab. *c.* 3. & 5. Tandem ab hoc ipſo, cùm fil. Demetrium Romanis obſidem dediſſet, venenò peremtus, An. 578. Urb. Cond. regni 12. Strabo, *l.* 16. Juſtin. *l.* 32 *Appian. Sulpicius Sev.* &c.

SELEUCUS V. fil. Demetrii Nicanoris, thronum occupavit, Ann. 629. Urb. Cond. à Cleopatra matre, poſt mariti vitam ereptam, ſagittæ ictu interfectus, paulò poſt inaugurationem. Appian. *in Syriac.* Juſtin. *l.* 39. Euſeb. *in Chron.*

SELEUCUS VI. Antiochi Gryphi fil, cum patruo Cyziceno de Syriaco imperio dimicavit, atque acie victum interfecit. Ipſe à patruele Antiocho Pio regnò pulſus, & à civibus Mopſveſtiæ in Palatio concrematus eſt. Olymp. 5. 3. Potius Ann. 660 vel 661. Urb. Cond *Euſeb.* Appian. *de bello Syr.* *Juſtin.* *Joſeph.* &c. Is tranſtulit Judæos in eas urbes, quas extruxerat; jus eis & municipalem ordinem cum Græcis æqualem tribuens.

SELEUCUS, Conſ. an ab. Urb. Cond. 573.

SELEUCUS, Emetenus Grammaticus, Suidâ teſte, compoſuit *Parthicorum libros duos.* Alius Alexandrinus Grammaticus, cognomentò *Homericus*, quem in omnes penè Poetas commentarium eſſe ait *Suidas.* Alius eſt *Seleucus* Babylonius, cujus mentionem facit Strabo *l.* 1. Alius denique *Seleucus ὁ Θεολόγος*, de quo Porph. *l.* 2. περὶ ἀποχῆς. Vide Strabon. *l.* 1. Porphyr. *l.* 2. Voſſ. *de Hiſtor. Græc. l.* 3. *p.* 412.

SELEUCUS Mathematicus, quem Veſpaſianus Cæſar rectorem & conſcium palam habuit. Tacit. *Hiſt. l.* 2. c. 78.

SELEUCUS, Vide *Seleucos.*

SELGA, urbs Pamphyliæ mediterraneæ hodie *Philadelphia Nigro.* *Stephan.* eam in Piſidia ponit. *Strabo* quoque *Selgenſes* Πισιδῶν ἀξιολογωτάτους vocat, & 20. virorum millia olim in ea urbe fuiſſe, ac prudentem Reip. adminiſtrationem laudat. Dionyſ. v. 859.

—— Καὶ ἣν ἐπολλέσσατο λαὸς
Πρὶν ποτ᾽ Ἀμυκλαίων μεγαλήτορες ἐν χθονὶ Σέλγῃ.

Hinc tamen impudici ἀσελγεῖς dicti eum α epitatico. Ita *Suidas* & *Etymologus.* *Euſtath.* ὅθεν κατ᾽ ἐπίτασιν λέγεται τὸ ἀσελγαίνειν ἐπὶ τῶν καταφωρ ζώντων. Ex quo fit, ut *Selgam* ſuſpicetur Bochartus, *l.* 1. *Chanaan c.* 6. per literarum metatheſin, nomen habere ab Hebræo שגל *shagal*, i. e. *coire* & *conſtuprare.* *Nic. Lloyd.* Cœterùm, Fœderis, inter Lacedæmonem & urbem hanc, quæ Laconica fuit colonia, ianti memoriam ſervat numiſma antiquum Trajani Decii, in cujus poſtica parte Pallas & Hercules ſacrificantes, ſerpenſque in medio Altari ſe erigens, conſpiciuntur, cum *Inſcr.* ΣΕΛΓΕΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Vide Jac. Sponium *Itin. Græc. Part.* 3. *p.* 181. Hinc *Selgicæ lanæ*, olim in pretio, uni Tertulliano memoratæ *de Pallio c.* 3. *Exinde materia, nec de ovibus dico Mileſiis &* Selgicis, *& Altinis, aut queis Tarentum vel Betica cluet natura colorante.* Certè in territorio Selgico, magnam ovium copiam, & pecorum omne genus fuiſſe, tradit Strabo *l.* 12. licèt lanæ diſertim non meminerit &c.

SELGIA, Armeniæ majoris urbs, *Ptolem.*

SELGKUK, Dux Turcarum, qui, cùm primas ſedes haberent in Scythia ad fluv. Jaxartem, ſupra Perſiam, ex illa regione hodieque *Turkeſtan* appellata, in Perſiam ejus auſpiciis emigrârunt, circa A. C. 1000. ſicque Saracenorum per Aſiam potentiâ deſtructâ, novam ibi Monarchiam orſi, in Imperium Conſtantinopolitanum arma vertere non infeliciter mox cœpêre. Filius ejus Michaël fuit, qui captivus abductus à Mahmudo Rege Perſiæ & Indiæ, Turcis belli occaſionem præbuit, qui proin Togrul-Bekô filiô Michaelis Rege electô, totâ Perſiâ, victô occiſôque Maſudô, potiti ſunt, circa A. C. 1038. Inter hujus patrueles poſtmodum an fratrueles ortâ diſcordiâ, Regnôque Turcarum in Occidentale & Orientale diviſô, poſt Togrul-Bekum in Perſia regnârunt Muhammedes I. *Olbarſelan*, Græcis *Axan*, *Melikſcach*, Mahmud I. *Barkiarok*, Muhammedes II. & Mahmud II. cognomine *Abulkaſem*: ſub quo Chorasmii Perſiâ potiti *Selgkucidas* penitus pepulerunt; è quibus Aladinus I. in Aſia minori quò reliquiæ Turcarum ſe receperant, Turcarum Imperium inſtauravit. Quod à Tartaris è Perſia erumpentibus tantum non everſum utcunque recollegit ac vindicavit Aladinus II. an III. in quo *Selgkuki* poſteritas, quæ hactenus in Perſia & Aſia Minore regnaverat, deſiit circa A. C. 1198. rerum ſummâ ad Oſmanem, hodierni Imperii Turcici conditorem, devolutâ. G. Hornius *Orbe Imper. cum Not. L. Joach. Felleri p.* 401. & *ſeqq.*

SELIM, civitas in tribu Judæ. *Joſ. c.* 15. *v.* 32.

SELIMUS I. Turcarum Imperator Bajazetis II. filius ſecundogenitus. Imperandi cupidine accenſus, contra Patrem arma cepit, ſed ab eo victus eſt: interim ope Janizerorum, Achmeti primogenito prælatus, Patrem, qui ipſi Imperiò ceſſerat, venenô ſuſtulit, A. C. 1512. largus in Prætorianos Proceresque. Achmetem dein Sultani Ægypti opibus ſubnixum, præliô vicit occiditque, Corchutô quoque altero fratre, quietis & literarum amante ſublatò: unà cum 4. nepotibus, quos pariter necari curavit. Cœtera animus laborum patiens, ſobrius, liberalis, juſtitiæ tenax, Hiſtoriarum amans, poëſeos quoque in ſua lingua non rudis. Bellô contra Perſas, ad quos Achmetis fil. Amurates confugerat, primò infelix, poſtmodum præliò ad *Zalderane* victor, A. C. 1514. hominum amiſit 50000. in reditu, per Euphratem tranſiturus, magnam inſuper militum machinarumque jacturam paſſus. Poſt quæ plurimis Perſiæ urbibus occupatis, Regulos varios ſubegit: Campſonem Gaurium, Ægypti Sultanum, vicit occiditque haud procul Alepo, A. C. 1516. quam urbem cum Damaſco Syriaque tota ſubjugavit, Palæſtinâ, per Sinanem Baſſam, ſub obſequium redactâ. Dein Tomumbejum, à Mameluccis recens electum, Cairô captô, A. C. 1517. ſimiliter vicit, Ægyptôque potitus eſt. Inde Conſtantinopolim reverſum, peſtis corripuit, quare Adrianopolim geſtandus, in itinere, in loci *Ciuri*, in Thracia, ubi Patrem ſuſtulerat, obiit. A. C. 1526. ætat. 46. Leunclav. *l.* 17. *in Pand. Turc.* §. 125. Paul. Jov. *in Selim.* Mezeray *Hiſt. Turc.*

SELIMUS II. fil. Solimanni II. nepos Selimi I. patri ſucceſſit, A. C. 1566. ætat. 42. poſtquam, parente adhuc vidente, Muſtaphas & Bajazeth, fratres ejus majores, ſublati. Meticuloſus, effœminatus, ebrioſus: nihilominus, per Pialem & Muſtapham, Cyprum occupavit, A. C. 1571. per Ochiallum verò in Barbaria & contra Melitenſes rem feliciter geſſit. A Chriſtianis tamen, memorabili præliò ad Naupactum, victus, Hali Baſſâ occiſô: quô nuntiò conſter-

natus

natus Selimus Adrianopolim ſe recepit, dein pace cum Venetis initâ, obiit apoplexiâ, A. C. 1574. Iidem.

SELINUS, urbs gemina cum fluv. cognomine; Una in ora Siciliæ Auſtrali, inter Thermas ad Ortum 18. & Mazaram ad Occaſum mill. paſſ. (licet *Ptolem.* oſtia Selinuntis inter Mazaram & Lilybæum ſtatuat) exciſa, à Megarenſibus, ſive & Phœnicibus condita. *Terra di Pulici* hodie *Fazello*; fluv. verò *Modium* nominatur. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 705. Hinc *Selinuſia terra*, apud Plinium, cujus in medicaminibus uſus & effectus idem, qui & Samiæ, *l.* 35. *c.* 16. Vide quoque eum *c.* 6. *ejuſd. l.* ubi cretâ Selinuſiâ vel annulariâ vitro infectâ Veteres Indicum, cujus color κυανοειδὴς, imitari ſolitos eſſe, docet, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 130. & 255. Altera in ora Ciliciæ, *Iſlenos* hodie Turcis, inter Jotapam ad occaſum, & Antiochiam ſuper Crago ad ortum, prope oſtium Selinuntis fluv. quæ & *Trajanopolis* dicta fuit, teſte *Xiphilinô*, quòd ibi Trajanus Imperator deceſſerit. Lucan. *l.* 8. *v.* 260.

Quò portu mittitque rates, recipitque Selinus.

SELINUS, fluv. Epheſi duplex apud Dianæ templum fluens. Plin. *l.* 5. *c.* 30.

SELINUS Portus, *Salone* Mercatori, *Porto Alberto Caſtaldo*, portus Marmaricæ inter Catabathmum ad Occaſum, & Parætonium urb. in Ortum. *Sanſoni* eſt Libyæ portus, in ora maris Mediterranei, hodie *Salina*, & *Acbet Aſſoloni* Arab. cum portu capaci, in ora regni Barcæ, 28. leuc. Gall. à Parætonio in Occaſum.

Teque datis linquo ventis palmoſa Selinus.

Silius Italicus *l.* 14. *v.* 201.

Audax Hybla favis, palmis quoque onuſta Selinus.

SELINUSIUS, lacus eſt apud oſtia Cayſtri fluv. teſte Strab. *l.* 14. Idem *Selenuſiæ*.

SELIQUASTRUM, apud Hyginum *Aſtron. Poet. l.* 2. de Caſſiopeja. *pro quo facto inter ſidera ſedens in ſeliquaſtro conſtituta eſt*, & Arnob. *l.* 2. *Quid arquata ſi ſellula, acus, ſtrigil, pellubrum, ſeliquaſtrum?* Caſaubono ſella eſt muliebris aperta, quarum domi uſus fuit, cùm foris uterentur δίφροις καλυπτοῖς, *ſellis opertis*, *ad Oton. Suetonii c.* 6. In ſpecie ſic vocati ſunt: lecti ſeu pulvinaria Deorum apud Gentiles, de quibus ſuprà, voce *Lectiſternium*, item *Pulvinar*, ac *Sedes*.

SELIUM, oppid. ſeu pagus Luſitaniæ inter Conimbricam & oſtia Mundi fluv. *Sellir Vaſconcello*. Vel *Seira* pagus Conimbricæ proximus, ab eâ parum in ortum diſtans.

SELLA, uxor Lamech. Gen. *c.* 4. *v.* 19. Latinè *umbra*, *aſſatio*, ſive *tinnitus*, aut Syriacè *oratio*.

SELLA, Ægypti Urbs, vel SELA, in Auguſtamnica provinc. *Concil. Epheſ. tertium.*

SELLA, mons Helvetiæ, in pago Suitenſi, vulgò SATTEL. In hoc Suitii, poſt duodecennale Helvetior. bellum cum Nobilibus, circa A. C. 1260. ob injurias illorum, quibus Habſpurgii tum, Rodolphô poſtmodùm Cæſare alibi occupatô, mederi non poterant, geſtum, turrim extruxerunt, & viam publicam vallô foſsâque muniverunt: quô tempore & reliqui Pagi primùm regionum ſuarum aditus munire cœperunt. Vide Simlerum *de Rep. Helvet.*

SELLA, atque Lectica, ob commoditatem potiùs eorum, qui vel ſenectute vel morbô impediti ambulare pedibus non poterant, vel ob delitias, quibus ſemper homines ſtuduerunt, quàm ob aliud quid, inventa, nonnullis videtur, inquit Mercurialis *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 12. nec forſan ſine ratione: quandoquidem nulla apparet probabilior cauſa, quâ inducti Veteres hujuſcemodi inſtrumenta excogitaverint, quàm quòd equitare & pedibus incedere nequeuntes, aliquid optaverint, quò domo exire, per urbes vagari, iter facere commodè valerent: Niſi dicamus Imperatores, Reges Principeſque, ne in faciendis itineribus à Sole, à vento, pluvia atque tempeſtate, offenderentur, Lecticas ac *Sellas*, undique obtegi & retegi aptas inveniſſe, quas alii poſtea divites, luxûs ac voluptatis gratiâ, & poſtremò Medici Gymnaſtæque ad uſum hominum traduxerint. Hâc itaque vel voluptatis gratiâ vel morbi levandi causâ, modò ſub dio, modò ſub tecto porticus, in locis peculiaribus huicque uſui deſtinatis, quos *Geſtationes* dixêre, in obeundis etiam privatis negotiis, Veteres geſtari ſolebant. Unde Galenus *de tuenda valet. l.* 5. *c.* 2. *Antiochum Medicum jam octuagenarium & in vivendo ſolertiſſimum, ſi quando longiùs ire vellet, modò* Sellâ, *modò vehiculò geſtari ſolitum.* Similiter Plinius Cæcilius *l.* 3. *Ep.* 5. *Avunculum ſuum Romæ* Sellâ *vehi ſolitum, ne cæli aſperitas ullum ſtudii tempus eriperet;* ſcribit. Eam duplicem fuiſſe tradit Antyllus, ſive potiùs ejus Interpres; alteram, in qua ſedebant, quæ vel cooperiebatur vel aperta ſinebatur, & à nonnullis, *Sella geſtatoria*, ſeu *portatoria*, *fertoria* item ac *Fertorium*, dicebatur: alteram, in qua jacebant. Quarum priorem, noſtris quoque temporibus, videri docet præfatus Mercurialis, cùm podagrici, divites, Principes illâ quotidie vehantur, eâque viros Magiſtratum gerentes olim geſtari conſueviſſe (unde *Curulis Sella*) exiſtimat: poſteriorem hodie non haberi, niſi Lecticam hodiernam ejus vice ſumas, jacendo æquè ac ſedendo idoneam. Olim tamen *Sellam* à Lectica diſtinctam fuiſſe, diſcimus ex Martiali *l.* 10. *Epigr.* 10. cùm de utraque ait,

Lecticam Sellamve ſequar? nec ferre recuſas,
Per medium pugnas ſed prior ire lutum.

Quod ſimiliter confirmatur illô Tertulliani *l. de Pallio. Ipſas quoque jam lecticas & Sellas, queis in publico quoque domeſticè ac ſecretè habebantur, ejeravêre.* In ſpecie, quâ Mulieres in publico portabantur, *Cathedra* nomen habuit: circa quam puerulos luſitantes, memorat Phædrus *l.* 3. *fab.* 8. ubi *v.* 4. & 5. habet,

His ſpeculum in Cathedra Matris ſuppoſitum fuit,
Pueriliter ludentes forte inſpexerant.

Vide quoque Martialem *l.* 3. *Epigr.* 63. *v.* 7. *l.* 12. *Epigr.* 38. *v.* 1. & Juvenalem *Sat.* 9. *v.* 52. Putatque ad fœmineas Cathedras pertinere illud *Gloſſar. Veter. MS.* Ἀγκαλοδίφριον, τῶν λεκτικῶν καθέδρα, Johan Laurentius, JC. *Notis in Phædrum:* Vetus Juvenalis Interpres *Scamnum cervicalibus ſtratis &c.* Hinc *Cathedrarii* ſervi Sidonio *l.* 1. *Ep.* 11. à delicatis illis & *Cathedralitiis*, de quibus Martial. *l.* 10. *Epigr.* 13. diverſi. Ejus quæ forma fuerit, non adeò certum: veriſimile tamen eſt, in ea pulvinar & lectulum, ſicut & in Lectica, ſtratum fuiſſe. Juvenalis certè *loc. cit.* longam facit, cùm ait,

—— Strata poſitus longaque cathedra
Munera fœmineis tractas ſecreta Calendis.

Materiam fuiſſe variam ex Lampridio *in Heliogabalo* percipimus, ubi earum alias *pelliceas*, alias *oſſeas*, nonnullas *eboratas*, quaſdam *argenteas*, memorat. Geſtabant autem homines duo: Martyrologium 3. *Kal. Mart. Alexandriæ paſſio S. Juliani Martyris, qui cum ita podagrâ conſtrictus eſſet, ut neque incedere, neque ſtare poſſit, unà cum duobus famulis, qui eum in* Sella *geſtabant, Judici offertur.* Namque & ad ſupplicium hâc raptatos eſſe reos, tormentis afflictos, notavit Amm. Marcellin. *l.* 29. *Indefenſi, bonis ablatis, nullô contactû delicti, promiſcuè Juvenes, aliique membris omnibus capti, ad ſupplicium Sellis geſtatoriis ducebantur.* Parabantur verò ad onera & Sellas ſeu Lecticas, ſervi viribus pollentes, Syri, Modi, Mœſi, Galli, Bithyni, Cappadoces, & Liburni. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, Mercurialem *locô ſuprà cit.* Johan Schefferum *de re Vehiculari &c.* Circa *Sellas* porro Principum duplex Veter. mos notandus. Unus fuit, ut abſentibus aut mortuis ſella poneretur in theatro cum corona; cujus rei ſimilitudo in multis nummis conſpicitur: dixitque pridem de hoc accuratè Juſt. Lipſius *ad Annal. l.* 2. Videntur verò id Romani à Græcis accepiſſe. Nam προεδρία, merentibus illam, non ſolùm decernebatur Athenis & in aliis Græciæ urbibus, ſed & poſteris ipſorum. Ad cujus rei memoriam primò inſtitutum, ut etiam mortuis ſellæ ponerentur: dein Reges & ſibi & ſuis idem honoris tributum voluerunt. Alter mos fuit, ut in pompa Circenſi, quam unus optimè deſcribit Dionyſ. Halicarn. *l.* 7. cùm ſimulachris Deorum inferretur Principis imago in thenſa ac ferculo, non ſecus ac Numinum ſimulachra: quæ fortè ante Cæſarem res Romæ inaudita. Simile quid apud Græcos in uſu fuiſſe, docet *Athen.* in enarratione pompæ Ptolem. Philadelphi, ubi ait, traductam inter res divinas, quas paulò antè commemoraverat, *Sellam* Ptolemæi Soteris, cum corona aurea; nec non multorum aliorum, quorum ibi nomina exponit. Ἐπόμπευον δὲ καὶ θρόνοι πολλοὶ ἐξ ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ κατεσκευασμένοι, ὧν ἐφ' ἑνὸς ἔκειτο στεφάνη χρυσῆ, ἐπ' ἄλλου δὲ κέρας χρυσοῦν, ἐπ' ἄλλου δὲ ἦν στέφανος χρυσοῦς, καὶ ἐπ' ἄλλου δὲ κέρας ὁλόχρυσον. ἐπὶ δὲ τὸν Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος θρόνον στέφανος ἔκειτο ἐκ μυρίων κατεσκευασμένος χρυσῶν. Nec omittenda hîc *Sella* Regum, Perſicorum olim de qua vide Curtium, *l.* 5. *c.* 2. inde Macedonum, *ibid. l.* 8. *c.* 4. ubi de milite ægro in *Sella Regis* conſidente, de qua plura apud Briſſonium *de Regno Perſar. l.* 1. uti de *Sella Regia*, poſt obitum Alexandri M. cum ſceptro, corona & armis regiis, in tribunali collocata, ubi Duces conſilia caperent; Diodor. *l.* 18. *c.* 1. Corn. Nepos *Eumene*; Alii videndi: poſtmodum Parthorum, memorata Spartiano in *Vita* Adriani, *c.* 13. *Toparchas & Reges ad amicitiam invitavit, invitatô etiam Cosdroe Rege Parthorum, remiſſaque illi filia, quam Trajanus ceperat, ac promiſſa* ſella, *quæ itidem capta fuerat.* Aurea erat eique inſidebant Parthorum Reges, & mox iterum Perſarum, cùm ſe præberent ſpectandos hominibus. Sic apud Dionem *l.* 49. Parthorum Rex Legatis Antonii χρηματίζει ἐπὶ χρυσοῦ δίφρου καθήμενος. De cujuſmodi *Sella*, non ſemel apud Romanos captiva, multum in Hiſtoriis. Hadrianus verò promiſſum non implevit, nec ſellam reſtituit, ne Pius quidem, etſi multum oratus, uti apud Capitolin. legimus. Wandalorum porrò, cujus mentio in *Hiſtor. Miſc. l.* 16. *c.* 7. ubi de Beliſario, *Carthaginem introivit, & adſcendens palatium, in Gelimeris ſolio ſedit:* oſtentui nimis. Vandalis nunc imperitare Romanos, horumque Principem Juſtinianum. Vide quoque de *aurea Cæſaris Sella* Caſaubon. *ad Julium Suetonii c.* 76. Sed & *Sella Regia* apud alias quoque gentes, in qua ſedere privato nefas. Spartian. *in Hadrian. c.* 23. *Servianum quòd in Sedili Regio juxta lectum poſito ſediſſet —— mori coëgit.* Idem *in Severo c.* 1. *Sedit & in* Sella Imperatoria *temerè à Miniſtro poſita, ignarus, quod non liceret.* Vide de Jacobo Archajo Medico, in Leonis Auguſti regia ſella ſedente, hiſtoriam, apud Marcellin. Com. *in Chron.* Apud Auctorem quoque Aruch inter XXX. Regis Judæorum prærogativas, hanc etiam legi, *Nemo in ſella ejus ſedet*, notat Caſaubonus *ad Spartianum d. l.* De *Sella geſtatoria Apoſtolica* quâ Pontificem devehi mos, vide Dominicum Macrum in *Hierol.* ubi & iconem ejus exhibet. Reliquas *Sellarum* ſpecies, quarum Veteres meminêre, hîc infrà, paucis indicare libuit. Adde prius in *Sella* omina quoque olim captata, vide ſuprà, *Sedere*; ut & *Biſellium*, item *Dagis*, ac *Subſellia*.

Variæ ſellarum apud Veteres ſpecies.

α. Arcuata ſeu arquata, apud Arnob. *adv. Gent. l.* 2. & Tacitum *Annal. l.* 13. *c.* 57. *Gloſſario veteri* δίφρος eſt. Vide *infrà*. ε. Balnearis, apud Jul. Paulum *l.* 3. *Sent. tit.* 8. eadem videtur cum *Sella pertuſa Catonis*, & ita delineatur à Theodorico, apud Caſſianum *l.* 2. *Var.* 39. *Hinc deſuper ſella compoſita, quæ humanis neceſſitatibus in abſidis ſpeciem perforatur, ægros ſuſcipit internô humore deſluentes.*

[illegible] quo- que inf. [illegible] & excelsæ [illegible] apud Romanos olim C[illegible] ſedebant. cùm re- [illegible] Uſus earum ab Etruſcis [illegible] Romam [illegible] eſt, [illegible] .5. Coronas [illegible] aliis [illegible] Quorum [illegible] majorem [illegible] Curuli [illegible] *Sellæ* [illegible] erat, [illegible] Gell. [illegible] 3.18. [illegible] hodie [illegible] vide [illegible] Familiarica, eadem cum [illegible] eadem [illegible] Vide [illegible] ſuprà deſcri- [illegible] Od. [illegible] v. 2[illegible]5. [illegible] *erat in quo [illegible] ſe poterant, cum ter- [illegible] laxa* [illegible] Meretricum, Juv. [illegible] Malchiris, C[illegible] eſt apud Martialem frequens. Vi- de ſuprà. μ. Pertuſa, eadem cum Balneari & Familiaricâ. ν. [illegible] Juv. [illegible] *Sella*, dicta eſt in curru ſcamnum e- [illegible] proximum, in quo propria Aurigarum ſedes, Phædrus [illegible] *Sed [illegible] timeo, Sella quæ prima ſedens jugum [illegible] temperat.* ο. Regia ſeu Imperatoria. Vide ſuprà. π. Sell- [illegible] ς. Solida, vide Pignoriam. σ. Thronus, ſella cum [illegible] Od. [illegible] ignobilior, præſtantior verò [illegible] τ. Tonſoria memoratur Cœl. Aureliano *l.* 2. c. 1. &c.

SELLA Equeſtris, primùm memoratur *l.* 47. *Cod. Theod. de Curſu publ.* nec ante tempora Valentiniani Imperatoris ejus ferè mentio, ut & ſtapedum, de quibus aliquid diximus ſuprà, in voce *Scala.* A *ſagmate* differt, quod hoc propriè animalibus one- ra bajulantibus imponitur, *Sella* ve[illegible] eſt vel aliorum a- nimalium, quibus homo vehitur, Vegetius *Rei Veterin. l.* 2. c. 59. Unde *Sellari equus*, Græcè [illegible] item [illegible] ſimplici- ter *equus* nominatur in *Vita B. Hilarii*, & Sagmario contradiſtin- guitur, quem Græci [illegible] dixere, Salmaſius *ad Lamprid. in He- liogabal.* c. 4. Quamvis hoc diſcrimen non ſemper obſervetur. Græcè [illegible] quâ voce prius indigitata eſſe ſtragula equorum, quibus tum uſi, diximus ex Xenophonte *de re equeſtri*, ubi mo- net, ut, [illegible] equo, ſive nudus ille ſit, ſive ephippiô ſtratus, inſe- derit, rectus ſemper ſtet, non verò ſedeat, veluti in *ſella*, [illegible] Cujuſmodi ſtragula quadrangula fuiſse, docet ſtatua Antonini in Capitolio, qualibus hodieque famuli equos a- quatum ducturi inſidere ſolent. Poſtquam itaque *ſellæ* invectæ, ut in cæteris, ità hîc mox creſcere luxus cœpit, unde occaſio da- ta Leoni Imp. in *l. un. Cod. N[illegible] lic. l.* 11. interdicendi, ne quis *in equeſtribus ſellis margaritas inſereret* &c. Utut autem *ſellis* equorum caruerint Veteres, in curribus tamen Heroicis *ſedilia* fuiſse *exemtilia* ſeu *ſellas*, docet Q. Smyrnæus *l.* 4. v. 505.

[illegible]

Ubi φάρος pro χῶρος reponit Barthius. Idem enim poſtea v. 549.

— — [illegible]

[illegible]

ejus pro *curribus* dicens; his enim, non illis inſediſſe bellatores [illegible] ex ſerie orationis patet. Sed & [illegible] *ſella cu- ruli*, meminit Xenophon *d. l.* Vide Caſp. Barthium *Animadv. ad Stat. Theb. l.* 6. v. 425. &c. Hinc *Equeſtrem Sellam* geſtandi ri- tus, ignominiæ causâ, in miniſtris Principum, gravioris alicujus criminis reis, antequam ſuppliciô afficerentur, à Francis Suevis- que adhibitus, medio ævo, memoratur Guinthero *Ligurini l.* 5.

Quippe vetus mos eſt, ubi ſi quis Rege remotô,
Sanguine vel flammis, vel ſeditionis [illegible]
Turbine, ſeu crebris regnum vexa[illegible]
Audeat, antè gravem quam ſuſo ſanguine pœnam
Excipiat, ſi liber erit, de more vetuſto
Impoſitam ſcapulis ad contigui Comitatus
Cogatur per rura canem confinia ferre,
Sin alius, ſellam.

Nempe, uti N[illegible] qui hujuſmodi ſcelere aliquô caput obſtrin- xerat, canem, ſic ignobilis *ſellam*, de Comitatu in Comitatum geſtare cogebatur. Quæ ignominia, procedente ævô, ad majo- rem infamiæ [illegible] ad Viros quoque Nobiles & Magnates et- iamſi [illegible] non [illegible] tranſiit. Hinc legitur apud Thom. Walſinghamum, Willelmum Belſmenſem Comitem rebellem, à Roberto Normanniæ Duce, intra munitionem concluſum eſſe, [illegible] *clementiam expeteret, & nudis veſtigiis equeſtrem ſellam* [illegible] *ferre*, p. 4[illegible]0. Inſtitutum [illegible] fortè, ut hoc pactô omni- [illegible] teſtaretur reus, qui tanquam equus aut ju- [illegible] jugum [illegible] & ad perpetuam ſervitutis con- [illegible] Certè ſi quibus hæc pœna [illegible] quos criminibus ſuis offende- rant, [illegible] quò calcarentur ob ne & veluti pro[illegible] ſed & *ut obeq[illegible] (ſi ita loqui fas) equi in modum*, ut ex [illegible] Normanniæ de Hebone Comi- te C[illegible] docet [illegible] plura egregia de hoc ritu con- [illegible] quæ de Valeriano Imperatore [illegible] ut & quæ ſuprà de [illegible] voce *Harmiſcara.*

SELLÆ, populi [illegible] v. 180.

[illegible] ſilvæ
Chalci [illegible] veteres [illegible]

[illegible] & ex eo *Strab.* & *Steph.*
SELLAI, [illegible]
SELLASIA, [illegible]
SELLE, [illegible]

[illegible]

[illegible] vel Romana vel [illegible] de [illegible] vide Strabo- [illegible] Barthium *ad Statium d. l.* ut & in voce [illegible]

SELLEIS, [illegible] Peloponneſi ex Pholoe monte in [illegible] pro- [illegible] ac inter Chelonatem promont. & Cyllenes urbem, in [illegible] Homer. *Il.* o. v. 531.

[illegible]

SELLEN, fil. Jephthal. Numer. c. 26. v. 40. qui Gen. c. 46. v. 49. [illegible] &c. [illegible] 7. v. 13. [illegible] dicitur.

SELLENES, Thelprot[illegible] fluv. [illegible]

SELLES, fil. Helem. 1. Paral. c. 7. v. 35.

SELLI, vel ELLI, iidem qui *Dodonæi. Steph.*

SELLU, nomen viri. [illegible] c. 11. v. [illegible]

SELLULARII Opifices, qui dicantur, [illegible] ſtultus Gallici famam ad[illegible] Liv. [illegible] *l.* 8. c. 20. *Conſules navi* — [illegible] *ſe* [illegible] *cum, cui Gallicum b*[illegible] *ſcribere* [illegible] *tumultu venia, quin opificum quoque vulgus &* [illegible] *tia* [illegible] *excitè dicantur.* De illorum co[illegible] Athenis olim in feſto χαλκεῖα facto, diximus ſuprà, voce [illegible] *nariæ*, it. *Opifices.* Dictæ autem Artes *Sellulariæ*, alias *Sordidæ & illiberales*, quòd ſeparati ſoleant ab iis, quas homine ingenuô non indignas cenſemus, adeoque non niſi vulgo infimo & fæci vulgi conveniant. Certè Romani Rerum domini hujuſmodi ar- tes non exercebant ſatis longô tempore, ſervis ac peregrinis illa- rum curâ permiſſâ. Dionyſ. Halicarn. *l.* 11. *p.* 98. [illegible] Duo tantum ingenuis relicta ſtu- dia, rei militaris, ac ruſticæ, *ibid.* adque exemplô ac inſtitutô Laconum, Plut. in *Numa* & *Ageſilao*: Platonis item, qui ex civi- tate, quam ſibi animô figurabat, artes ſ[illegible] ejeciſse legitur, *de legg. l.* 5. Hinc Cæcilius eas Chriſtianis objicit, tanquam ſordidis & abjectis, apud Minucium Fel. *Octavio. Indignandum*, ajens, *omni- bus, audere quoſdam & hoc ſtudiorum rudes — expertes artium, niſi ſor- didarum, certum aliquid de ſumma rerum — decernere.* Chriſtiani namque, lege & præſcriptô ſuæ diſciplinæ, inſtitutô item ac more Eccleſiæ eas exercebant. Ipſi etiam Eccleſiæ Doctores [illegible] *fullones* habiti. Origenes *contra Celſum l.* 3. [illegible] *textores, fabri* [illegible] &c. Theodoretus *Serm.* 8. *piſtores*, apud eundem Minucium [illegible] rum Cæcilius, *ut piſtorum præcipu*[illegible] *ita poſtremus Philo*[illegible]*phorum*: [illegible] *tabernaculorum confectores*, qualem fuiſſe Aquilam, & [illegible] ejus ipſum Gentium Apoſtolum, legimus Act. c. 18. v. 3. &c. Faciebant autem id, [illegible] ut non ſibi tantùm neceſſaria procurarent, *ſed & egenis ſuccurre- re poſſent*, Epiph. *Hær.* 80. juxta monitum Apoſtoli, Ephes. c. 4. v. 28. nec alii moleſti eſſe cogerentur, 2. Theſſ. c. 3. v. 8. Unde illa veter. Monachorum ἐργόχειρα, quæ & χειρέργια, quorum to- ties meminit Baſilius [illegible] & [illegible] 37. & nos ſuprà non uno locô. Vide Jo. à Wower *Notis.* Geverh. Elmenhorſt. *Com- mentar.* Deſid. Heraldum *Caſtigat.* & *Notis ad Minucium Fel. d. l.* ſuprà etiam voce *Ordo* aliquid.

SELLUM, fil. Jabes, Zachariâ occiſo, regnum Iſraëlis occu- pavit: menſe poſt, à Manahem, duce copiarum Zachariæ, occi- ſus. A. M. 3264. 2. Reg. c. 15. v. 10. Joſeph. *Jud. Antiq. l.* 9. c. 11. Fil. Siſamai. 1. Paral. c. 2. v. 40. & c. 4. v. 25. Fil. Joſiæ. 1. Paral. c. 3. v. 15. Fil. Nephthali. 1. Paral. c. 7. v. 13. qui Gen. c. 46. v. 23. dicitur *Sallem*, & Numer. c. 26. v. 49. *Sellem.* Fil. Sadoc. 1. Pa- ral. c. 6. v. 12. Pater Ezechiæ principis. 2. Paral. c. 28. v. 12.

SELLUN, fil. Col-hoza. Nehem. c. 3. v. 15.

SELLUS, nomen patris Æſchinis, hominis omnium, qui tunc Athenis vivebant, vaniſſimi & glorioſiſſimi. Unde omnes jacta- tores Selli dicti & [illegible] uſurpatur pro [illegible]. Ariſtoph. *Veſpis.*

SELLUS, Hiſpaniæ Taraconenſ. fluv. *Avienus.* Item vir qui- dam Athenienſis, qui cùm eſſet pauper, volebat tamen videri di- ves.

SELMAI, pater Hagab. Nehem. c. 7. v. 48.

SELME, hodie *Salm*, caput Comitatus in Lotharienſium fini- bus, ad Saravi fluv. fontem. *Salma* quibuſdam auctoribus dici- tur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & ſuprà in voce *Salma.*

SELMON, mons nivalis Pſalm. 68. v. 15. in Ephraim, juxta Sichem. Item nomen viri. 2. Sam. c. 23. v. 28.

SELNECCERUS, Nicolaus, Germanus, ex oppido *Hersbruck*, nonnullis: aliis, inter quos Melch. Adamus, Norimbergâ oriun- dus, magni inter ſuos nominis Theologus [illegible] Obiit An. 1592. ætat. 60. Extant ejus, [illegible] *Textus* [illegible] *in Geneſin* [illegible] *ſeu de Abraham & Moſe* [illegible] *xod. Levit. Numer. & Deuteron. Explicatio* [illegible] *hiſt.* [illegible] *Sophoniæ* [illegible] *Harmoniæ* [illegible] *Homiliæ. Commentar. in Johannem, in Acta, in Epiſt. Pauli* [illegible] *primam & ſecundam Petri* [illegible] *breves in* 3. [illegible] &c. [illegible] dierunt opera 4. tomis in quarto Lipſiæ A. C. 158[illegible] [illegible] ipſo hoc diſtichon fecitſe legimus,

Quid [illegible] Sed [illegible]
Quod [illegible] ſatis.

[illegible], Inſul. parva Peloponneſi apud Spi[illegible] pro-
mon[illegible] 4. [illegible] 12.
SELOMITH, nomen vi[illegible]
[illegible]
SEL[illegible]A, [illegible] SE[illegible]A, [illegible]
SEL[illegible], [illegible]
SEL[illegible]IA, [illegible] tradit [illegible] um lingua [illegible] appe[illegible]. At [illegible] ea[illegible]at [illegible] Graii[illegible], ob [illegible] pu[illegible] te [illegible] ſcriptis [illegible] ſed ſine [illegible] 5. [illegible] ll. a [illegible] ſeu [illegible] ſer[illegible]
[illegible]
[illegible] A. M. [illegible]9. ben[illegible] à Patre [illegible] 56 ætat. [illegible] Gen. [illegible] 11. v. 1[illegible] Ant[illegible] Civ. Dei [illegible] 16. [illegible] de Vita [illegible] SS. [illegible] ſamis, ſeu [illegible] vel poſitum, aut ibi.
SE[illegible] conſcripſit [illegible] in Legem. Cujus tempo-
re [illegible], A[illegible]m auctor [illegible] *Amuna* & alius ejuſdem no-
minis [illegible]. Ol[illegible] 2[illegible]. Millenarii VI [illegible] ea[illegible] Rabbi Da[illegible] Gantz, in [illegible]. Alius ejuſ-
[illegible] Lu[illegible]menſis [illegible] *Muk[illegible]* & *M*[illegible] dat, [illegible] an[illegible] 55 præfati [illegible] V[illegible] eund. Ganz. *ad an.* 5269 ubi [illegible] *tot* au[illegible] *A*[illegible] quoque memi-
nit.
SEMAA[illegible], mulier, 1. Paral. c. 24. v. 26. Latinè *audiens*, vel [illegible].
SEMACHIDÆ, populus Atticæ in Antiochide, vel Epacria [illegible] a [illegible] quodam, cujus filiæ Bacchum hoſpitiò ſuſcepe-
runt, ac deinde ſacerdotes Bacchi ex eorum familia electæ ſunt. *Steph.*
SEMAJA, vide *Roboamus*. fil. Sechemiæ. Nehem. c. 3. v. 29. Item Pſeudo propheta. Jer. c. 29. v. 24.
SEMANAS [illegible], THURINGERWALDT Pyramio, ſylva Ger-
[illegible] in[illegible] Th[illegible]gam, Voitlandiam, & Franconiam, Hercy-
[illegible].
SEMANTERIUM, item SIMANTER apud S. Germanum *in* [illegible] *Angelorum tubas.* Et *Simanter* [illegible] *velut* [illegible] *clavorum*, [illegible] *pr*[illegible] *manus & pedes Domini*: ex Græc[illegible]; eſt inſtrumentum haſtæ longitu-
dine, cujus [illegible] in Ædibus ſacris utuntur Græci, campanæ locò, Dominic. Macer. *in Hierolex.* Vide infrà in voce *Simantrum.*
SEMANTHINI montes, *Iiſdis Mercatori*, in Sinis ad Boream, [illegible] S[illegible] Sinibus ſeparantur.
SEMARITH, nomen mulieris, 2. Paral. c. 24. v. 26. Latinè, *cu-
ſtodita*, vel *dumus*, [illegible], vel *fæx.*
SEMATHEI, fil. Sobal, [illegible] Hur, 1. Paral. c. 2. v. 54. Latinè *no-
m*[illegible], [illegible] *olatus*, [illegible]*peſaclin.*
SE[illegible]LLA, vide ſuprà [illegible] *in uſu.*
SEMBRACENA, urbs Sabæorum, ſinui Arabico proxima. *Ptol.*
SEM[illegible]ER, Rex Seboim, Gen. c. 14. v. 2. Latinè *nomen*, vel *ſiem* [illegible], vel *ſortis*, aut *ala*, vel *pennas*, ſeu *deſtruens fortitudinem*, vel [illegible], aut *pennam.*
SEMECA Joannes, Teutonicus gloſſator Decreti. Fuit Azo-
nis diſcipulus, cumque diu Juri operam dediſſet, Prædicatorum [illegible] Monaſterium ingreſſus eſt. Poſtea initiò ſeculi XIII. Præpo[illegible] S. Stephani H[illegible]ſtadienſis factus, *Decretum* interpre-
tari cœpit. Cum verò Clemens IV. decimas per Germaniam & Gallias, ad Palæſtinæ loca redimenda, exigeret, *Semeca* ad Con-
cilium appella[illegible] hinc di[illegible] ſubjectus, [illegible] locò motus, vide Crant-
zium *de* [illegible] 8 c. 29. Obiit A. C. 1269. Præter memora-
tum [illegible], quo anterio[illegible]m Gloſſas reformavit & paucis additis ſuas fecit, compoſuit quoque *Summam Confeſſionis*, quæ primum inter breviaria locum obtinens, quoties *Summa* non aliò adjectò citatur, intelligenda eſt. De eo Pancirollus *de clar. LL. Interpp. l.* 3. *c.* 6. *Non modicam*, inquit, *Operi Gratiani lucem affert; pleraque novi & veteris Teſtamenti* [illegible] *eruditè explicat*, vide plura apud Gerh. von Maſtr[illegible]h: *Hiſt. Jur. Eccl. n.* 334.
SEMEGAR, unus ex principibus Regis Babyloniorum Jer. c. 39. v. 3. Latinè *aromata peregrina*, aut *iuminatus*, vel *certan-
tis.*
SEMEI, fil. Gerſom, Exod. c. 6. v. 17. Fil. Gera, ex familia Saul, maledixit Davidi, ſed veniam ab ipſo nactus, tandem ſub Sa-
lomone [illegible] 2. Sa[illegible] 16. 19. 3. Reg. c. 2. Fil. Phadaja, 1. Pa-
ral. [illegible] 3. v. 19. Fil. Joël 1. Paral. c. 5. v. 4. Fil. Maſima, 1. Paral. c. 4. v. 26. Fil. Jeth, 1. Paral. c. 6. v. 42. Frater Chonenixæ, 2. Paral. c. 39. v. 14. Lat. *audiens*, *obediens*, aut *nomen acervi*, vel *deſtruens acervum.*
SEMEI, fil. Onan, 1. Paral. c. 2. v. 27. Latinè, *nomen meum*, aut [illegible], ſeu *per*[illegible], vel *ſ*[illegible]*peliuſlia*, aut *cæli.*
SEMEIA, pa[illegible] prophetæ, 1. Reg. c. 12. v. 22. Fil. Haſ-
ſub [illegible] c. 9. [illegible] 14.
[illegible], [illegible] Ithlayan, 1. Paral. [illegible] v. 17.
SEMELE, [illegible] Thebis in Reg[illegible]a, ex qua Juppiter Bac-
chum gen[illegible] P[illegible] 2. [illegible] 28. [illegible] 27.

[illegible] qu[illegible] formoſa peri[illegible].

[illegible] apud Ovid. *Met.* [illegible] hinc [illegible] *Semele* [illegible] 5. [illegible] v. 129. & *Seme*[illegible] *Thyonem* Horatio [illegible] vocatur. Sepulchrum ejus Thebis, eo quo [illegible] ſu[illegible]ta, notat Turnebus *Advers.* *l.* 2[illegible] 43. [illegible] tamen [illegible] ſepulcrum, tradi[illegible] ex re[illegible]ne Braſia-
tarum [illegible] Lac[illegible] Pauſan. [illegible] apud Thebas [illegible] l. 9. Al[illegible] à Bac-
cho ab [illegible], ſe verò nec omnino eam mortuam eſſe credere, quia nec mori quidem potuiſſe, quæ Jovis fuerit conjugio dignata [illegible]. Inter Deos [illegible] relatam, annuòque feſti-
vitate cultam eſſe di[illegible]mus ex Lutatio *ad Statium Theb. l.* [illegible] v. 71. [illegible] feſt[illegible] [illegible]pos [illegible] illi datos poſtmodum docas ex L[illegible]: [illegible] d[illegible], cum *Simulam* voce in Latium de[illegible], Numen illud appellet [illegible], omnia [illegible] cu[illegible] e Bacchanalibus [illegible] deteſtatim [illegible], ad [illegible] m [illegible], quod [illegible] [illegible] de[illegible] lo[illegible] pertinere. Item [illegible] co[illegible] in [illegible] poteſt [illegible] cùm & fulminata à Jove & [illegible] Bacc[illegible] reſtituta, & [illegible] nomine culta [illegible] [illegible] Sic *l.* 3. [illegible] ſus liber apud Ov[illegible], unde [illegible] bus feſt[illegible]. [illegible] ea apud [illegible] Barthium [illegible] d[illegible] p[illegible] m[illegible] ubi per [illegible] ſo[illegible]lum [illegible] tradere [illegible] idem [illegible] ad [illegible] de [illegible] raptu [illegible] tiam, quod in aliis etiam [illegible], vid[illegible] Sed nec omittendum, ut tumulum, ita & thalamum [illegible], Thebis o-
ſtentum, & ab omni hominum acceſſu cuſtoditum ſuâ adhuc æta-
te, notare Pauſaniam. *l.* 9. quam *arcem Semeles* vocat Lutatius *ad Stat. l.* [illegible] v. 6[illegible] &c.
SEMELIA, civitas in Oriente, unde oriundus Abdala, qui tran[illegible] in Af[illegible]am vocabat ſe Mehedi, & ædificavit civitatem [illegible] no-
mine ſuo [illegible]. G. Ty[illegible] l. 14. c. 21.
SE[illegible]M[illegible] [illegible]um in Ægypto Rex VII. pa[illegible] ceſſit, regnavit ann. 18. Tægas [illegible]acho Momchi [illegible] gnare in Thebaide [illegible] præfuit ann. 18. ſub eo ma[illegible] fuit, & mu[illegible]ta [illegible] prodigia [illegible] & [illegible] Eum exce[illegible] B[illegible]euaches q[illegible] vide.
SEMEN, quibus in fructum [illegible]gat [illegible]bus, vide [illegible].
SEM[illegible]DA, [illegible] ramei Indiæ [illegible] cem eſſe non du[illegible] & [illegible] quibus accedunt Arab[illegible], docent [illegible] *quæ in igne non* [illegible] ut legimus in [illegible] ad-
dit, mant[illegible] fieri ex ejus plumis, quæ [illegible] cum [illegible] gari eſt op[illegible]. Sed perſona[illegible] hæc [illegible], & hoc nomen corruptum ex Salamandra [illegible] quæ [illegible] conſtat apud Veteres fama fuit, eruditè docet Bochart. [illegible] *Parte poſt.* [illegible] *l.* 6. [illegible]. Vide ſuprà [illegible].
SEMENTIVÆ feriæ, die 24. qui eſt 9. Kal. Febr. a Romanis olim celebrabantur, quam [illegible] non ſtatæ, ſed [illegible] ut ex Macrobio *l.* 1. *c.* 16. diſcimus. [illegible] enim Ovid. *in Faſt.* [illegible] v. 65[illegible]

Ter quater evolvi ſ[illegible] et tempora Faſtis,
Nec Sementiva eſt ulla reperta dies.
Tum mihi (ſenſit enim) lux hæc indicitur, inquit,
Muſa quid à Faſtis non ſtata ſacra petis?
Utque dies incerta ſacris, ſic tempore certè
Seminibus [illegible] eſt ubi fætus ager.
State coronati plenum ad præſepe [illegible],
[illegible] tepido veſtrum Vere redibit opus.
R[illegible] ſuſpendit aratrum,
Omne [illegible] frigore vulnus habet.
Vil[illegible]e, da requiem terra ſemente pera[illegible]a,
Da requiem [illegible] qui coluere, viris:

Varro *de L. L. l.* 5. *Sementinas ferias*, diem [illegible] vocat qui à Pon-
tificibus dictus eſt, cui nomen à *ſemente*, quod [illegible] ſationis cauſâ ſu-
ſceptæ. Iis ſacra in æde Telluris, Cereri & [illegible] fieri conſi[illegible] viſſe, docet idem *de R. R. l.* 1. *c.* 12. ad quas pro felici frugum proventu, conceptas preces habes apud Ovid. [illegible]. De [illegible] *us* autem tempore, apud veteres R[illegible] G[illegible], vide ſuprà ubi de *Saturno* [illegible] de *Sacrificio Præſementitia*, voce *Erreſione.*
SEMER, nomen viri, 1 Reg. c. 16. v. 24.
SEMERIAS, [illegible] viri. Eſdr. c. 10. v. 41.
SEMERON [illegible] in tribu Zabulon.
SEMERON, nomen montis, 2. Paral. c. 1[illegible]. v. 4. ad quem A-
bia, rex Juda, vicit Jeroboam, in Tribu Ephraim.
SEMERONIUS, Babylonius Perſa Hiſtoricus, citatur à Chro-
nici Alexandrini auctore, p. 88.
SEMESTRE Aurum, apud Juvenalem *Sat.* 7. v. 89. ubi de Pa-
ride Pantomimo,

Ille & militiæ multis largitus honorem
Semeſtri vatum digitos circumligat auro:

annuli ſunt, quos g[illegible] Tribuni ſemeſtres [illegible] dignitatis ſuæ inſigni. Meminit hujus dignitatis Plin. *l.* 4. [illegible] qui co-
gat Soſium, ut Cai[illegible]ium Nepotem [illegible] ſplendidio-
rem faci[illegible]. Nempe [illegible] Tribuni La[illegible], [illegible] Sena-
tori[illegible] T[illegible]um gerebant: fuêre & Angu[illegible] clavii, quaſi ſecundi ordinis Tribuni, è quo genere fuêre T[illegible]uni Sem[illegible]ſtres, qui Equitibus tantum aut Equeſtri di[illegible] dona[illegible] [illegible] Cu-
juſmodi [illegible]tatem & [illegible] annuli [illegible] ſimul dona[illegible] Salmaſ. *ad* [illegible] p. 45. A[illegible] ſui *aurum* [illegible] apud eundem Satyricum *Sat.* 1. v. 28. quod pri[illegible]cum *Semeſtr*[illegible] [illegible] *an-
nulus* [illegible] nonnulli idem faciunt: vide ſuprà, ubi de *Auro* [illegible], item ubi de [illegible].
SEMIA[illegible]A, H[illegible] Imperatoris mater, in cujus [illegible] tiam hic Senatum mu[illegible] in [illegible] Quirinal[illegible] inſtituit. [illegible] Lamp[illegible] *Heliogab.* [illegible] c. 2. 4. 34. U[illegible] *Semiamirica* [illegible] *ta*, [illegible] ſunt [illegible] in [illegible] Senaculo [illegible] lata, [illegible] *leges* [illegible] *quæ* [illegible] *veſt*[illegible], [illegible] *cede-
deret*, *quæ ad* [illegible] *oſculum veniret*: *quæ p*[illegible], *quæ ſagmario*, *quæ* [illegible] &c. [illegible] inprid in [illegible], vide quoque infrà. Occiſa eſt [illegible] filio *probroſiſſima mulier* [illegible]

gna filio. Cautumque deinde omnia poſt Antoninum Heliogabalum, ne unquam mulier Senatum ingrederetur. Item *in ſeqq.* De nomine infrà, voce *Soemis.*

SEMI-ARIANI, ex Arianis oriundi, Patri Filium, non quidem per naturam, ſed per gratiam, quantum in creaturam cadere poteſt, ſimilem eſſe docuerunt: in hoc ab Arianis diverſi, qui nullam hic in Eſſentia ſimilitudinem agnoverunt. Atque, ut ſuæ hypotheſi velificarentur, in Actis Synod. Nicenæ ὁμοούσιον in ὁμοιούσιον ſubſtituêre. In conciliis Sirmii & Seleuciæ habitis, Filium Patri per omnia ſimilem eſſe dixêre, in hoc ab Acacianis ſeparati, poſtmodum tamen, omnibus Macedonianorum deliriis ſubſcripſerunt. Socr. *l.* 2. Ruffin *l.* 1. Theodoret. *l.* 4. *Hær. fab. c.* 3. Sozomen *l.* 4. Sulp Severus *Hiſt. ſacr. l.* 2. *&c.*

SEMIAXIARII, a Gentilibus olim Chriſtiani appellati ſunt, ut & *Sarmentitii*, quòd ad ſtipitem dimidii axis revincti *ſarmentorum ambitu* à cruentis Fidei perſecutoribus comburerentur, uti ait Tertullian. *Apol. c.* 50. Vide Macros Fratres, in voce *Chriſtiani.*

SEMICINCTIUM, titulus eſt Epigrammatis 153. *l.* 14. Martialis, quod ſic habet:

Det tunicam dives: ego te præcingere poſſum,
Eſſem ſi locuples, munus utrumque darem.

Cingebat nempe hominem *medium*, à lumbis demiſſum ad poplites, uti noſtrorum Artificum ventralia. Inventa autem ſunt, ut iis ſe præcingerent, vel cùm lavarent in balneis, aut gymnaſtæ operam darent, vel cùm miniſtrarent: præcinctos enim miniſtráſſe, ex Suetonio aliiſque ſcimus. Sed poſtmodum etiam ad alia iis Veteres uſi ſunt, quod conſtat, præter alia, ex ſacra quoque Actorum hiſtoria, ubi hæc vox Latina uſurpatur Græco Scriptori, ut & *Sudarium*, Actor. c. 19. v. 12. Vide Cl. Suicerum *Tne. Eccl* voce Σιμικίνθιον, item Ο'ράριον. Apud Romanæ Eccleſiæ Scriptores vox *orarium* notat ſeu *ſudarium*, quod aurô & gemmis diſtinctum, ad dextrum femur à cingulo dependens, conſpicitur in tabellis Græcanicis, quas ad ſuam *Conſtantinopolim Chriſtianam* ære incidi curavit Car. du Freſne: adeoque Sacerdotalibus veſtibus vulgò accenſetur. Proprium tamen fuiſſe Epiſcopis, ex veter. *Charta* Idem docet in *Gloſſar.* Aliud ſemi-*cinctii* genus eſt, quod Capucinos uſurpare, tradit Domin. Macer *in Hierolexico.* Toto verò orbe diverſum illud *Semicinctium* Anthropophagorum Braſilianorum, quod aſſervatur in Muſæo Kircheriano Romæ. *Non eſt hic torques ſeu cinctura, ut illa Manlii Gallo extorta, aut aureô vellere exculta aut gemmarum pretiô ſpectabilis. Sed Braſiliæ Torquati, qui & ipſam pellem hoſtibus exterquent; & ſpoliorum locô cour humanorum dentium, è torque, qui in modum faſciæ palmaris ex certo lini aut cannabis contexto ſubligaculo dependet, per palmaria fila & velut juniperi grana humaniſque dentibus diſtincta, pendulum habent. Hâc enim multitudine dentium triumphantes ſua facinora oſtentant; totque dentes hæc perizomata continent, quot homines devorârunt, in teſtimonium generoſi animi, eaque velut pubis tegumentum portant*, Georg. de Sepibus *Deſcr. Muſæi hujus p.* 35. De ſuccipetio militum Rom. in *Semicinctii* plagula, vide infrà voce *Ventralia.*

SEMICOCTA, in ſacris vetita Exod. c. 12. v. 9. ubi de Agno Paſchali. *Non comedetis ex eo* ſemicoctum *quidquam, aut coctum in aqua, ſed aſſum igne.* Nempe coquorum incuriâ ſæpe accidit, ut non perfecta ſit coctio. Unde Martial. Næviæ *l.* 3. *Epigr.* 13.

Accuſas rumpiſque coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit ———

Et Ruſo *Epigr.* 94.

Eſſe negas coctum leporem, poſciſque flagella.

Quandoque etiam caro *ſemicocta* comeditur per immoderatam helluonum ingluviem, quæ nullas patitur moras. Et fuiſſe, qui dapes prope crudas eripuerint non ſolùm ex popinis, ſed etiam ex locis ſacris, diſcimus ex 1. Sam. c. 2. v. 13. ubi de filiis Eli Pontificis, *Athenæo*, ubi de muliere quadam, ſacra nondum immolata ὀβελοῦ ἀρπάζουσαν, *à veru rapiente*, & Suetonio *in Vitellio*, c. 13. quem gulæ ne in ſacrificio quidem unquam temperâſſe, ait, *quin inter altaria ibidem ſtatim viſcus & farra penè rapta è foco manderet.* Unde Poëta,

Eſt etiam è mediis victima rapta focis.

Et in Heſiodo, inter alia præcepta, quæ ad mores pertinent, hoc quoque habetur *in Operib. v.* 746.

Μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιῤῥέκτων ἀνελόντα
Ἔσθειν. ———

Neque ab ollis nondum ſacrificatis (cibum) *capiens*
Comedito &c.

Et negligentia enim & ingluvies ſacris indigna. Sed & ratio hujus ritus myſtica, ut diſcerent omnes aſſiduâ meditatione myſteria hæc probè concoquere. Hinc apud Petronium, *cruda adhuc ſtudia in vulgus propellere*, eſt ea proferre, quæ nondum attentâ meditatione concocta & digeſta ſunt. Qua de re vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 50. ut & aliquid ſuprà, voce *Pomme.* Interim Gentilium Deos tam bonô fuiſſe ſtomachô, ut nonnunquam & ſemicruda, imò aliquando & planè cruda admitterent æquè diximus ſuprà voce *Exta*, it. *Reddi.* Quod quando fieri cœperit apud Romanos diſcimus ex Arnobio adv. *Gent. l.* 2. *Cùm Romulo Pompilioque regnantibus percocta planè ac madida concremarentur Diis exta; nonne Rege ſub Tullio ſemicruda cæpiſtis & leviter animata* (i. e. ſpirantia adhuc) *porricere, priſcâ obſervatione contemta?*

SEMIDA, fil. Galaad 1 Paral. 7. v. 19.

SEMIDEI, dicti ſunt apud Veteres quos in cœlum vocâſſe merita credebantur. Vide *Indigetes.*

SEMIGALLIA, provinc. Poloniæ, aliàs Livoniæ pars, nunc ſub Duce Curlandiæ. Terminatur à Septemtrione Livoniâ, à qua fluvio Dunâ ſeparatur, à Meridie Samogitiâ, & ab Occaſu Curlandiâ Ab Ortu in Occaſum extenſa. Ejus urbs primaria Mittavia; ſedes Ducum, è gente Kettera; ibique oppid. Doblinum & Bauſca. Vide *Livonia.*

SEMIGERMANI, Livio *l.* 21. *c.* 38. Helvetii dicuntur, quia, ut ait *Cluverius*, eorum lingua Germanorum, quam Gallorum ſermoni propior ſit. Poſtquam enim Rhenum tranſgreſſi ſunt, probabile eſt eos ſe & linguæ & moribus Germanorum, labente tempore, aſſueſceſe, Joh. Bapt. Plantinus *Helv. Antiq.*

SEMIGUNTUS, Segeſti fil. Cheruſcorum ductor, à Germanico in bello captus eſt, & in triumpho ductus. Strab. *l* 7.

SEMIPELAGIANI, Hæretici in Gallia exorti, ſeculô 5. qui rejectis Pelagianorum dogmatis ea tamen docuerunt, è quibus in illa per conſequentias relabebantur. His Caſſianus, natione Scytha, Maſſilienſis Presbyter, vir aliàs doctiſſimus, varii Maſſiliæ erudit. nec pauci Epiſcopi, non bene intellectô S. Auguſtinô, præiverunt. Nimium arbitrio libero tribuentes, quæ Vir hic Dei, de Gratia. & certorum hominum electione docuit, damnaverunt? Quâ de re à Proſpero monitus, ſcripſit contra illos, *de Prædeſtinatione*, & *Perſeverantia.* Proſper *Ep. ad Aug. ad Ruf. de ingr. &c.* Baronius, *in Annal.* Caſſianus, *Collat* 2. Caſſianum paulò poſt ſecutus eſt Fauſtus Rhegienſis; quibus adeò *Semi-Pelagianorum* ſeu *Maſſilienſium* nomen debet hæreſis. Præcipua controverſia fuit: *de Prædeſtinatione & Gratia divina*, quam illi à voluntate humana prærèdanea vel efficacem vel inefficacem, vel deficientem vel perſeverantem ſuſpendebant: denique *Deum & Hominem, Gratiam & Liberum* arbitrium, concurrentes ac coordinatas conſtituebant æternæ ſalutis cauſas. A quo quidem temporè doctrina hæc peſtilens altiſſimas in Eccleſia Chriſti egit radices, ut hactenus nunquam potuerit extirpari penitus: hodieque graviſſimæ orthodoxis contra illius ſectatores controverſiæ & certamina intercedunt. Eſt enim *naturali* error; & Gratia, quia particularis eſt, tantùm aliquos imbuit fide myſteriorum Euangelii: unde licet peccatum originis agnoſcerent, & Gratiæ neceſſitatem, Univerſaliſmi erant defenſores acerrimi, *Arminianorum aliorumque ſimilium Patriarchæ*, M. Leydecker *Notis ad Hottingerii Hiſtori Eccl.*

SEMIPLOTIA, ſoleæ dimidiatæ, quibus olim utebantur in venando, quò planiùs pedem ponerent, Beroaldo *ad Sueton*, Salmaſius verò non à *plotis* (ſeu *plautis*, ex Græco πλατύς;) pedibus, aut quò planiùs pedes ponerentur, ſic appellatas has ſoleas vult ſed à *plotis* ſandaliis, quæ Græcè βλαυτία, unde *ſemiplotia*, ἡμιβλαύτια. Vide eum ad *Tertullian. de Palli. c.* 3.

SEMIRAMIDIS Mons, pars Zagri, Mediæ montis, ubi pylæ Zagri, à Semiramide, quæ illum abſciſſum pervium reddidit. Hodieque *Semirami Niero*, *Diodor Sic.*

SEMIRAMIS, Aſſyriorum regina, Nini Regis uxor, ut quidam volunt, quæ poſt viri obitum, quod intelligeret Aſſyrios gravatè mulieris imperium paſſuros, diſſimulatô illius obitu, perſonam ejus aſſumpſit, donec filius Ninus adoleſceret, regnoque adminiſtrando, idoneus fieret. Juſtinus, *l.* 1. *c.* 2. Conon apud Photium *Narrat.* 9. tradit Semiramim non uxorem Nini, ſed filiam fuiſſe. Ait præterea Juſtinus, illam, concubitum cùm à filio petiiſſet, ab eodem interfectam. A. M 2038. ſecundùm alios, 2090 Conon verò longè aliter. Scribit enim cùm imprudens & ignara cum filio coiiſſet, re cognita eidem nupſiſſe, & ex eo tempore licitum ſemper fuiſſe Perſis commiſceri matribus. Hæc tantò libidinis ardore æſtuâſſe dicitur, ut poſt mariti mortem, non admiſerit ſolum, ſed etiam provocaverit ad Venerem pleriſque ex ſuis militibus, qui formâ eſſent elegantiore, quos poſteà crudeliter necabat. Et quod omnium longè turpiſſimum eſt, equum ab eâ adamatum, uſque ad coitum, Juba teſtis eſt apud Plin. *l.* 8. *c.* 42. Fuit & iracundiâ tam vehementi, ut eſt circa cultum corporis occupatæ, cum nunciatum eſſet, Babylonem defeciſſe, æſtuans alterâ parte incomptâ ad eam expugnandam cucurrerit. Juvenal. *Sat.* 2. *v.* 108.

Quod nec in Aſſyria pharetrata Semiramis urbe,
Mæſta nec Actiacâ fecit Cleopatra catinâ.

Ovidius 1. *Amor. El.* 5. *v.* 11.

Qualiter in thalamos formoſa Semiramis iſſe
Dicitur, & multis Lais amata procis.

Semiramis autem ſecundùm nonnullos Aſcalonita fuit, quæ quartô locô apud Babyloniam annis 42. regnavit. De hac narratur, ſuam effigiem in lapide cujus longitudo 17. ſtadiorum eſſet, exſculpi juſſiſſe, centumque ſacerdotes ſtatuiſſe, qui ſolemni ritu atque pompâ eam venerarentur, variiſque ſacrificiis ei litarent ac ſi Numen aliquod divinum eſſet. Hæc antecelluit militiâ, triumphis, divitiis, victoriis omnes mortales. Ipſam urbem Babylonem maximam ex oppido fecit, ut magis dici poſſit illam ædificâſſe, quàm ampliâſſe. Vide *Babylon* Cum expiravit, in columbam verſa eſt: ideo abſtinent Syri ab his avibus. Tibul. *l.* 1. *El.* 7. *v.* 17.

Quid referam, ut volitet crebras intacta per urbes
Alba Palæſtino ſancta columba Syro.

Capello, equidem *Semiramis* non eſt *columba*; ſed Hebraicè *Semiram*, h. e. *nomen meum eſt altum.* At verò, quia *Heſych.* ait: Σεμίραμις περιστερὰ ὀρεία Ἑλλάδι, ideo Bochart. *l.* 2. *Canaan, c.* 11. vocem conflatam ex duabus Arabicis putat סר *Sera* ſcil & חמאם *hemam*, quarum illa *montem*, hæc *columbam* ſonat. Columbâ etiam vexillum Babyloniorum inſigniebatur, teſte Diodor. Siculô, *l.* 2. quod inſinuat Hieremias *c.* 25. *v. ult.* exhortans Hieroſolymitanos, ut fugerent à facie iræ columbæ, i. e. Babyloniorum, quos columba, h. e. Semiramis, animorum ferociâ magis quàm Ninus, inſtruxerat, *Agnivat.* Cavendum hìc, ait Voſſ. *l.* 1. *Idolol. c.* 23. Semiramidem intelligas Nini uxorem. Nec enim Ninus uxorem ejus nominis habuit, vel ſi ſic dicta, alia tamen eſt, quæ ſic à Græcis celebratur, eaque annis junior amplius mille. Meliùs Græcis iſta negant Phœnices: Audiamus igitur Herennium Philonem Byblienſem, ex quo ſic *Stephanus*, ubi de Babylone: Βαβυλὼν ... ἀνδρὸς σοφοῦ, παιδὸς Βήλου ..., οὐχ ὡς Ἡρόδοτος ὑπὸ Σεμιράμιδος; ταύτης γὰρ ...

τίεφ ὅτι Cι χιλίοις δύο εἰς Ἑξήκοντα, prout eum locum ex MSS. legi clariſſimo *Salmaſio* obſervatum. *Nic. Lloyd.* Itinera ejus ſeu ductus ejus intra Tanaim vel Jaxartem concluſi memorantur Plinio *l.* 6. c. 16. ubi de Alexandria, in ultimis Sogdianorum finibus conditâ ad Jaxartem: *Aræ ibi ſunt ab Hercule ac Libero Patre conſtitutæ, item Cyro & Semiramide & Alexandro, finis omnium eorum ductus ab illa parte terrarum, includente flumine Jaxarte.* Craterem idem memorat *l.* 33. *c.* 3. *Cyrus devictâ Aſiâ ---- reportavit & craterem* Semiramidis, *cujus pondus quindecim talenta colligebat.* Apud eundem inter nobiles picturas Echionis numeratur *Semiramis ex ancilla adipiſcens regnum, l.* 35. *c.* 10.

SEMIRAMOTH, ſacerdos quidam, 1. Paral. c. 15. v. 18. Latinè, *cælorum altitudines*, aut *nominis ſublimitas.*

SEMIRUS Plin. *l.* 3. c. 10. *Simari*, fluv. magnæ Græciæ, in Sinum Scylleticum, ultra Scyllacium urbem influens, cum oppido cognomine quod alluit, à littore mill. paſſ. à Catacio 6. à Scyllacio 12. in Ortum recedens.

SEMI-SEPARATISTÆ, nomen ſectæ in Anglia, qui & *Robinſoniani*, vide ibi de Auctore illorum *Robinſono*, it. vocibus *Independentes* & *Separatiſtæ.*

SEMISIGLUS, cujus una facies ramum plantæ balſami refert, in quo Inſcriptio *Mul Enghet*, i. e. Circumciſionis tempore: altera palmam exhibet, cum epigraphe, *Menghabo*, h. e. à pinguedine: omnium vetuſtiſſimus, quippe tempore Joſuæ cuſus, quando Deus filios Iſraël circumcidi præcepit, aſſervatur in Muſæo Kircheriano, Romæ, uti docet Georg. de Sepibus in *Deſcr.* ejus *p.* 48. Cœterùm *Semiſiclus* ſeu didrachmus ſacer, quotannis à Judæis Templo penſitari ſolitus eſt uſque ad Veſpaſiani tempora, cùm itidem ad Romanos etiam ipſum hoc tranſlatum eſt, Joſeph. *Haloſ. l.* 7. c. 27. Prius enim, à quo Judæa ſub Romanorum poteſtatem redacta eſt, ut ſemiſiclum Deo, ita alterum ſemiſiclum pendere Romanis coacti ſunt Judæi. Cum enim Romani in Judaicis rationibus ac inſtitutis viderent iſtiuſmodi capitationem ſacram, non ſolùm in ditione Iſraëlitica, ſed paſſim per orbem terrarum inter Judæos, obtinere, inde fortè menſuram tributi Cæſariani, utpote æqualis imponendi, ſumſerant, non dubitantes, quin nemo magis impatem, ob cenſus diſcrimen, ſolutionem ejuſdem, quàm ſacri didrachmi, cauſaretur, utcunque cuilibet præſtatio annua jam dupla eſſet. Veſpaſianus poſtmodum & alterum ſemiſiclum, quem hactenus Templo ſeparatim pependerant Judæi, Capitolio ſolvi juſſit &c. Qua de re vide Joann. Seldenum *de Jure Nat. & Gent. ſecundùm Inſtit. Hebræor. l.* 6. *c.* 18. aliquid etiam ſuprà voce *Drachma.*

SEMISSIS, pars dimidia cujuſque nummi. *Semiſſem aureum* Latini *dimidium ſolidum* dixêre, Græci Byzantini ἡμισυ. Unde Chaganus, poſtquam in ſingulos captivos Romanos unum petiiſſet νομισμα, Mauritiô id abnuente, ſaltem ἀνὰ ἡμισυ λαβεῖν τῆς ψυχῆς, *ſemiſſem in ſingula capita*, poſtulâſſe legitur, apud Theophanem *in Maur. an.* 18. Verùm *Semiſſem aureum* nunquam in moneta Cæſaris eſſe cuſum, docet Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro Severo, c.* 39. ubi in verbis, *Tunc primùm ſemiſſes aureorum formati ſunt*, jubet *tremiſſes* legi, contra Caſaubon. aliosque.

SEMITA, vide infrà *Via.*

SEMLA, quintus Rex in Edom, Gen. c. 36. v. 36.

SEMLAI, nomen viri, Eſdr. *c.* 2. v. 46.

SEMMA, fil. Age, 2. Sam. *c.* 23. v. 11.

SEMMAA, pater Jonadab, frater David, 2. Sam. c. 13. v. 3.

SEMNESERTEUS, Rex fuit Ægypti, quô regnante Pythagoras in Ægypto fuit.

SEMNIUM, in *Vita* Agnetis de Bohemia 6. *Mart. Puellæ, calcato ad exemplum Agnetis mundo*, Semnia *parare, & certatim in ea ruere cœperunt*: Monaſterium eſt, ex Græco Σεμνεῖον, quòd in eo venerandi degant Monachi vel Moniales. Suidas Φροντιστήριον, Ἀσκητήριον, ἢ μοναστήριον ὅπερ οἱ Ἀττικοὶ σεμνεῖον καλοῦσι. Vide Carolum du Freſne *in Gloſſario* & Dominicum Macrum *in Hierolexico.*

SEMNONES, ſeu SENONES, *Ptolem.* populi Italiæ in ora Umbriæ, mari Adriatico expoſiti, inter Æmil. ad Occaſum & Picenum ad Ortum. *Baudrand.* Populi fuêre Galliæ Ciſpadanæ ubi hodie pars Orientalis Romandiolæ. Eorumque urbes fuêre Ravenna, Ariminum, Cæſena, Forum Popilii & Forum Livii. Item populi German. ſub Vindilis, *Ptol.* quorum regio Marchia Brandeburgenſis hodie dicitur. *Baudrando* ubi hodie Luſatia & pars Sileſiæ inferioris.

SEMO Sanctus, qui & *Fidius*, inter Indigetes Deos, Romanis fuit. *Inſcript. Roman.* apud Gruterum *p.* 96. *n.* 5. 6. 7. *Semoni Sanco Deo Fidio ſacrum.* Et alia, *Sancto Sanco Semoni Deo Fidio ſacrum.* Et Reatina: *Sanco Fidio Semopatri.* Ovid. *Faſt. l.* 6. v. 213.

> *Quærebam Nonas Sancto, Fidione referrem,*
> *An tibi Semo pater, tunc mihi Sanctus ait &c.*

Unde videmus, ut idem ſit Semo, Sanctus & Fidius, quia per eum jurando fieret fides, ſic dictus: & quò fonte ortus error B. Juſtini Martyris, quòd Samaritani ſuum Simonem Magum, in Actis *c.* 8. v. 13. 18. memoratum, pro ſancto Deo haberent, eo ſtatuam Romæ conſtitutam *Semoni Deo ſancto*, poſitam putantis Simoni Mago, *Apol.* 2. Vide Voſſ. *de Idol. l.* 1. c. 12. & Jo: C. Suicerum voce Σίμων. item *ſuprà* in voce *Sangus*, nec non hic infrà in voce *Semones.*

SEMONES, ex illo Deorum numero, qui minorum gentium appellabantur, & ex hominibus relati in Deos: majores ſcil. hominibus, minores Diis. Fulgentius *de vocibus antiquis: Semones dici voluerunt Deos, quos cœlô nec dignos adſcriberent ob meriti paupertatem; ſicut Priapus, Vertumnus: nec terrenos eos deputare vellent, per gratiæ venerationem.* Ovid. *Faſt. l.* 6. v. 213.

> *Quærebam nonas Sanco Fidione referrem,*
> *An tibi Semo pater.* ——

Ubi *Sancus* vel *Sanctus Semo* dicitur non tam propriô nomine, quàm quod commune & aliis eſſet hujus generis Diis. Liv. *l.* 8 *c.* 20. *Bona Semoni Sanco cenſuerunt conſecranda.* Vetus Poëta de Planctu apud Joſ. Scal. *l.* 1. *Lect. Auſon. c.* 19.

> *Terque die ternos puero de veſpere tollens,*
> *Semonus Dis completur circulus anno.*

Ubi *Semo Deus* Mercurius eſt, uti interpretatur Scaliger dictô locô. Nota autem hîc alteram in *Semonis* produci, quod contra naturam originis videtur. *Semones* enim quaſi *Semi-homines*, quod & Lipſio viſum *Ant. Lect. l.* 2. c. 18. Cæterùm media in *hominis* correpta eſt, non producta. Sed vetuſtiſſimi Latinorum non *homo, hominis*, ſed *hemo, hemonis*, dicebant, ſecundâ productâ. Ennius apud Priſcianum *l.* 6.

> *Volturis in ſilvis miſerum mandebat hemonem.*

Ubi *Volturis* nominativus antiquus eſt. *Feſtus*: *hemona humana: hemonem hominem* dicebant. *Nic. Lloyd.* In eorum tutela hominem eſſe olim creditum; auctorque eſt Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 6. *c.* 9. Varronem commemorâſſe ac enumerâſſe Deos, à conceptione hominis & exorſum à Jano, eam ſeriem perduxiſſe uſque ad decrepiti ſenis mortem ac Deos ad ipſum hominem pertinentes clauſiſſe ad Næniam Deam, quæ in funeribus cantetur. Deinde cœpiſſe ipſum Deos alios oſtendere, qui pertinerent non ad ipſum hominem, ſed ad ea, quæ ſunt hominis, ſicuti eſt veſtitus, victus & quæcunque alia, quæ huic vitæ neceſſaria ſunt, monſtrâſſeque in omnibus, quod ſit cujuſque munus & propter quid cuique debeat ſupplicari. Sed cùm libri illi interierint, omnes illos recenſere impoſſibile eſt: Quantum tamen fieri potest, eorum, quorum apud Scriptores paſſim fit mentio, nomina atque officia congeſſit, atque in quatuor claſſes, quarum 1. *Deos naſcentium.* 2. *Deos nuptiales.* 3. *Deos parturientium.* 4. *Deos, reliquis hominum actionibus præfectos*, complectitur, digeſſit Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 19. in cujus calce, catalogum quoque eorum, qui ſingulis humani corporis membris præeſſe credebantur, ſubjungit ex Lilio Gyraldo *Syntagm. Deor.* Cicer. & Hadriano Junio *Anim. l.* 4. *c.* 12. Cœterùm vocis originem ex Hebræo arceſſit Georgius Hornius & à voce *Schamajim*, i. e. *Cœli*, ut nomen Idoli *Bel Samen* Phœnicibus, magnâ in veneratione habiti, i. e. *Domini cœli*, ita *Semonum*, quaſi dicas *Cœli filios*, deducendam eſſe, contendit *Hiſtor. Phil. l.* 1. c. 7.

SEMPACUM, vel SEMPACHIUM, vulgò SEMPACH, oppid. Helvetiæ, in Argovia regione ad caput lacus cognominis, vulgò *Sempacher-See*, de quo infrà. Olim proprios habuit Nobiles, è quibus *Albertus* floruit, circa A. C. 1166. Dein ad Auſtriacam familiam pervenit. Incolæ jus civitatis adepti ſunt à Lucernenſibus, A. C. 1385. à quibus præſidium accepêre bellô contra Leopoldum Archiducem, qui A. C. 1386. oppidum gravi obſidione cinxit, mox ab Helvetiis, quos nimis contemptim ſpreverat, ingenti clâde die 9. Julii affectus cæſuſque. A quo tempore Sempachium, unà cum Surſejo oppido in Lucernatum clientela eſſe cepit: habet tamen proprium Conſilium, cauſas tam civiles, quàm criminales judicans, cujus princeps *der Schultheiſs*, à Senatu Lucernenſi, ſed ex civium Sempachianorum numero eligitur. Lacus ſuprà dictus, prope Sempachium incipit, Orientem verſus: oppidulum verò Surſejum, ad egreſſum fluvii *Sur* ex iſto lacu, qui à Meridie Septentrionem verſus porrigitur, ſitum eſt, vide Stumpf. *Chron. Helv. l.* 7 c. 35. Simlerum *de Rep. Helv.* Joh. Bapt. Plantin. *Helv. Nov. antiq. &c.*

SEMPECTA, nomen in Ordine Benedictino *ſeniorum ſapientium Fratrum*: maximè qui, quinquaginta annos in eo verſati, hoc nomine ab omnibus oneribus immunes erant, vide *Regulam Ordinis* c. 27. De iis Ingulfus *p* 886. *Quinquagenarius autem in ordine* Sempecta *vocandus, honeſtam cameram in infirmitorio de Prioris aſſignatione accipiat, habeatque Clericum ſeu gartionem ſuo ſervitio ſpecialiter attendentem, qui exhibitionem Victualium recipiet de parte Abbatis, modô & menſurâ, quibus miniſtratur gartioni unius armigeri in Abbatis aula. Huic Sempectæ unum fratrem juniorem commenſalem, tam pro junioris diſciplina, quàm pro ſenectutis ſolatio, Prior quotidie aſſignabit* &c. Ex Græco συμπαίκτης, *colluſor*, quòd iſtiuſmodi ſenibus darentur συμπαίκται, ſeu juniores Monachi, qui iis miniſtrarent, & cum iis menſæ aſſidendo, tædium illorum converſatione ſuâ diſpungerent, ut ex hoc loco perſpicuum eſt. Sed & συμπαίκτας hujuſmodi ſeniorum Monachorum habet Palladius *in Hiſtoria Lanſiaca* c. 24. & 83. quos priore locô *Colluſores* vetus Interpres vertit. Ab Orientis Monachis deſumptum morem, ipſum nomen innuit. Vide Car. du Freſne in *Gloſſar.* & infrà *Seniores.*

SEMPELIUS Hugo, vide *Hugo.*

SEMPHUCRATES, Thebanorum in Ægypto Rex XXVI. exponitur *Hercules* Ἁρποκράτης, præfuitque poſt Thinillum annos 18. dum Beon Tanitarum Rex Paſtorum imperium multum ampliaret. Et ſucceſſit *Chuther Taurus* tyrannus per annos 7. quem vide.

SEMPRONIA, fœmina Romana, *multa ſæpe virilis audaciæ facinora commiſit: genere atque formâ, præterea virô atque liberis fortunata, literis Græcis & Latinis docta, pſallere & ſaltare elegantiùs, quam neceſſe eſſet probæ*, Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 14. ex Salluſtii Catilina.

SEMPRONIA Horrea, locus Romæ conſtitus, (Legem ferente Tib. *Sempronio* Gracchô de frumento menſtruo plebi è publico viritim diſtribuendo, de qua *infrà*) in quo frumentum publicum aſſervabatur, unà cum Legibus frumentariis, Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. c. 12.

Sem-

Semproniæ Leges variæ.

α. de ætate Militum, Legem tulit C. *Sempronius* Gracchus Tribun. Pleb. anno 630. Q. Cæcilio Metellò, T. Quinctiò Flaminiò Conſulib. *Ne minores annis 17. ad militiam cogerentur. Ut veſtes militibus gratuito & præter ſtipendium darentur*, Plut. *in Gracchis*. β. de Fœnore, lata Lex à M. Sempronio Tribun. Pleb. L. Corn. Merulâ, Quintô Minutiô Thermô Conſulib. *Ut cum Sociis ac nomine Latino pecuniæ creditæ jus idem, quod cum civibus Romanis eſſet*, voluit. Liv. l. 35. c. 7. γ. de iis, quibus Magiſtratus eſſet abrogatus, ſanxit C. *Sempronius* Gracchus Tribun. Pleb. Q. Cæciliò Metellò Balearicô, T. Quinctio Flaminiò Conſulib. anno 630. *ut, cui Magiſtratus abrogatus juſſet, ei Magiſtratum iterum capere jus non eſſet.* Quâ Lege M. Gelanius, cui Tribunatus erat lege Tib. Gracchi abrogatus, notabatur: Eam tamen Corneliæ Matris precibus ipſe poſt Cajus abrogavit, Plut. *in Gracchis*. δ. de Judicibus. Cum, ex Lege Romuli, Judicia penès Senatum eſſent, C. *Sempronius* Gracchus Trib. Pleb. Senatui iniquior, tulit anno & Conſulib. iiſdem, *ut Judicia a Senatorio ordine ad ſolos Equites transferrentur*. Appian. *Bell. civil. l.* 1. Tacitus *l.* 17. c. 60. Alii. ε. de Jure ſuffragii Latinis dandò, Legem tulit idem anno 630. *Ut Sociis Latinis jus ſuffragii ferendi perinde, ut civibus Romanis, eſſet.* Appian. *de bell. civil.* l. 8. ubi ait, *Gracchus multas promulgavit Leges de judiciis, de viis, de coloniis, & ad omnes Romanorum res Latinos advocabat* &c. *Idem anno 635. ut ex confuſis quinque claſſibus ſorte centuriæ evocarentur*, conſtituit Salluſtius *Orat. ad Cæſar.* ζ. de Menſtruo frumento, Legem tulit T. *Sempronius* Gracchus II. Tribun. Pleb. M. Fulviô Flaccô, M. Plautiô Hypſæô Conſulib. *ut ſemiſſe & triente frumentum menſtruum plebi ex publico viritim daretur.* Vellejus *l.* 1. Cicer. *pro Sextio* &c. η. de Provinciis: C. *Sempronius* Gracchus Tribun. Pleb. Legem tulit annô ſæpius memoratô 630. *ut Senatus quotannis, ante Comitia Conſularia, deſignandis Conſulibus provincias arbitratu ſuô decerneret, quas deinde ipſi deſignati inter ſe ſortirentur*: quod antè, vel poſt deſignatos Conſules vel poſt initum Conſulatum facere ſolebant. Præterea, cùm anteà Senatus decretô per Tribunos intercedi poſſet, *ne deinceps liceret.* Cicer. *pro Domo, in Vatin. de Prov. Conſ.* &c. θ. de Sacris. Sulpitius *Sempronius* Sophus Conſul. legem tulit annô 449. *Ne quis templum aramve, injuſſu Magiſtratus aut Tribunorum Pleb. majoris partis, dedicaret.* Liv. *l.* 9. ι. de Viis Italiæ. C. *Sempronius* Gracchus, annô ſæpiùs dicto, *ut viæ in Italia munirentur, ſternerentur, lapidibus milliaria diſcernentibus notarentur, pontibus inſtruerentur*, (Plut. *in Gracchis*) tulit. κ. *Ut per actuarios limites jus eundi eſſet, ſicut per viam publicam.* Legem rogavit T. *Sempronius* Gracchus Tribun. Pleb. Publ. Mutiô Scævolâ, L. Calpurniô Conſulib. annô. 620. Hyginus *l. de limitibus conſtituendis.* λ. Porrò, de jure civium Roman. leges tulit idem Cajus *Sempronius* Gracchus ſuprà memoratus, annô 630. Conſulib. prædictis: *Ne de capite civis Romani injuſſu Populi judicaretur: Ut qui Magiſtratus indictâ cauſâ in civem Romanum animadvertiſſet, de eo Populi quæſtio conſtitueretur. Ne quis coiret conveniret, quo quis judicio publico circumveniretur.* Quarum ſecunda propter P. Popillium, à quo Conſule Tiberii, Caji fratris, Socii miſerè fuerant divexati: Tertia in Senatores, pro Plebe, lata eſt, teſte Cicer. *in Cluent.* Carolus Sigonius etiam Porciam Legem ab eo latam fuiſſe opinatur, *de cive Romano virgis non cædendo, necandove.* Meminere harum Legum Cicer. *pro Rabirio, pro Domo, pro Cluent.* & *l.* 3. *de Legg.* Plut. *in Gracchis*, Alii. Idem Cicero 7. *Verr. exclamat, ô nomen dulce libertatis! ô jus eximium noſtræ civitatis! ô Lex Porcia, legeſque Semproniæ!* Exceptum tamen parricidium videtur, cùm *in Orat. pro S. Roſcio* vetus ſupplicium commemoretur. μ. Nec omittendæ Leges *Semproniæ*, de poſſeſſione agrorum publicorum, latæ à T. *Sempronio* Graccho Tribun. Pleb. annô 620. quarum una repetitio *Liciniæ* fuit: *Ne quis ex publico agro plus 500. jugera poſſideret: quorum tamen dimidium filiis habere liceret. Ut ſi quis latius agrum pateſaceret, Triumviri quotannis datâ operâ creati judicarent, qui publicus ager, qui privatus eſſet*, Appianus *bell. Civil. l.* 1. Vellejus *l.* 2. Victor *de Viris Illuſtr.* Cicer. *pro Sextio* & *de Aruſpicum Reſp.* Florùm *Epitom.* 58. & Siculus Flaccus *l. de condit. Agrorum*: apud Joh. Roſinum, qui has aliaſque Leges Roman. diligenter collegit, in egregio opere *de Antiqq. Rom. paſſim.*

SEMPRONIUM, ſeu SOPRONIUM, oppid. Pannoniæ ſuperioris à *Sempronio* Secundino cive Romano, conditore dictum, in Hungariæ & Auſtriæ confinio inter Viennam & Sabariam, *Oedenburg Lazio. Baudrando Sopron* Ungariæ urbs eſt munita Hungariæ Inferioris prope Peiſonem lacum 8. milliar. German. à Poſonio in Meridiem ſub Auſtriac. in limite Auſtriæ inferioris. Hinc *Comitatus Sopronienſis.*

SEMPRONIUS, Vide *Publius.*

SEMPRONIUS Atratinus, Conſul, ab Urb. C. ann. 31. Hic Σοφὸς dictus eſt. Vide *Lucius.*

SEMPRONIUS Blæſus, vide *Cajus.*

SEMPRONIUS Denſus, centurio prætoriæ cohortis, qui in conjuratione Othoniana, ſtrictô pugione occurrens armatis & ſcelus exprobrans, ac modò manu, modò voce, vertendo in ſe percuſſores, quanquam vulnerato Piſoni, effugium dedit, Tacit. *Hiſt. l.* 1. c. 43.

SEMPRONIUS Gracchus, vide *Gracchus.* Item *Titus.*

SEMPRONIUS Longus, vide *Titus.*

SEMPRONIUS Rufus, Vir Prætorius, primus apud Romanos ciconias cibi causâ occidit, repulſam propterea in Conſulatu paſſus. Unde de eo iſti verſus leguntur apud veter. Horatii Scholiaſtem,

> *Ciconiarum Rufus iſte conditor*
> *(Ipſe eſt duobus elegantior Plancis)*
> *Suffragiorum puncta non tulit ſeptem:*
> *Ciconiarum populus ultus eſt mortem.*

Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c. ult.*

SEMPRONIUS Rutilus, prænomine *Marcus*, inter tribunos Cæſaris, in Gallia. Vide *Comment. l.* 7. *fine.*

SEMPRONIUS Saturninus, vide *Cajus.*

SEMPRONIUS Sophus, prænomine *Sulpitius*, Legem ad ſacra pertinentem tulit, anno Urb. Cond. 449. cujus ſuprà mentio facta eſt. Idem divortium fecit uxori, quod *ſe ignorante Ludos ſpectaſſet*, uti docet Plut. *in comparatione Romuli & Theſei*, Val. item Max. *l.* 6. c. 3. &c.

SEMPRONIUS Tuditanus vide *Cajus.* Item *Marcus.*

SEMPRONIUS, mons inter Oſcellam oppid. Inſubriæ & Sedunos trajiciendus vulgò *M. Sempron, & Den Sempeler. Mont Sempione Baudrand.* pars Alpium Penninarum, 40. mill. paſſ. a Seduno in Ortum 24. ab Oſcella in Boream verſus Rhodani fontes. *Plantino* mons Valleſiæ eſt, è regione Brigæ, aliter *mons Scipionis*, hodie German. *Simpelberg*: Gall. *S. Plomb*; Ital. *Sampione* · *Marliano mons Brigæ*, à vico proximo. Ex hoc monte, quà vicum reſpicit, fluv. Saltina, quà Italiam, fluv. Athiſo oriuntur. Per eundem ad Lepontios Tranſalpinos iter eſt, neque procul his montes dicti, vulgo *Paſſer, & Matter.* Vide Munſter. *l.* 3. Simler. *in de*[illegible] 1. *Valleſiæ l.* 1. *& Comm. de Alpibus*, Joh. Bapt. Plantinum *Helv. nov. antiq. &c.*

SEMRAN, fil. Iſſaſchar, Numer. c. 26. v. 24.

SEMRI, filius Samaja, 1 Paral. c. 4. v. 37.

SEMRI, in tribu Benjamin, *Hieron.*

SEMUNCIARIUM Fœnus, Lege Tribunorum Pleb. ſancitum ann. Urb. Cond. 4. C. Plautiô Hypſæô, T. Mentiô Imperioſô Torquatô Conſulib. Vide infrà *Uncia.*

SEMURIUM, vulgò SEMUR EN AUXOIS, urbecula Ducatus Burgundiæ, in Alexienſi tractu ad Armantionem fluv. 10. leuc. ab Auguſtoduno in Boream 11. ab Autiſſiodoro in Eurum.

SEMURIUM, vulgò SEMUR EN BRIENNOIS, oppid. Ducatus Burgundiæ in colle, in tractu Auguſtodunenſi. Vix 1. leuc. à Ligeri in Ortum, 3. infra Rhodumnam in Boream.

SEMURIUM, campus Romæ vicinus, in quo erat templum Apollinis, cujus meminit Cicer. *in Anton.* & Macrob. *l.* 1. *Saturnal.* c. 10. ubi de Acca Laurentia loquitur.

SEMUS Delius, Phallophorici carminis auctor. Scaliger. *Poëtic. l.* 1. c. 10.

SEMUS, Eleus Gramaticus, de quo videndus Voſſ. *de Hiſtor. Græc.* p. 4 3.

SEN, nomen loci, 1. Sam. c. 7. v. 12.

SENA, Inſula parva Britanniæ minoris *l'Iſle de Sain*, in Orientali Curioſolitarum, inter Syrtes & Brevia, vix una leuc. ab ora in Occaſum uti à vico *Ras Fontene*, 18. autem à Coriſupito; 5. à Gobæo promontor. in Meridiem.

SENA, Piceni ſive Umbriæ in Italia oppid. in litore Adriatici maris, non longè à Metauro fluv. An. 396 Urb. Cond. 3710 Mundi, à Gallis Senonibus conditum, & appellatum, ut ex Polybio conſtat. *l.* 2. Unde *Senogalia*, ſeu *Sena Gall.* dicitur Plinio *l.* 3. c. 14. Sil. *l.* 8. v. 454.

> *Et Clanis, & Rubico, & Senonum de nomine Sena.*

Idem *l.* 15. v. 552.

> ——— *Quà Sena relictum*
> *Gallorum è populis ſervas per ſecula nomen.*

Baudrando urbs eſt Ducat. Urbini, ad oſtia fluv. Nigolæ, in mare Adriatic. ſatis lepida, in planitie, verſus limites Marchiæ Anconitanæ. Anteà ſub Malateſtis, dein ſub Ducibus Urbini, ſub quibus etiam caput erat dominii ſeparati, nunc ſub Pontifice à tempore Urbani VIII. Hic inter Romanos & Haſdrubalem pugnatum, *Polybius Liv.* &c. Alia urbs ampla Hetruriæ in eadem Italia, quæ hodieque durat, elegantiâ ſermonis Italici celebris, intra colles ſita, caput agri Senenſis, in limite agri Florentini: Condita eſt à Gallis Senonibus, poſt captam à Brenno Romam. Dein Colonia fuit, Romanô Imperiô declinante varias ſubiit viciſſitudines multiplicemque paſſa dominatum eſt; exin Caput fuit Reipubl. per aliquot ſecula, ſed tandem, poſtquam à Carolo V. præſidiô Hiſpanicô ejectô defeciſſet, A. C. 1552. recepta ab Hiſpanis A. C. 1554. magno Hetruriæ Duci, qui eam aſtutè Hiſpanis extorſerat, Thuan. *Hiſt. l.* 12. ceſſit, cum tota ditione. Arcem habet pentagonalem inſtructiſſimam. Cives ingeniô pollent, Academia celebris, Patria eſt Bernardini, Ambroſii, Catharinæ tanti inter ſuos nominis, Joh. Colombini, qui Ieſuit. fundavit ordinem, Alexandri III. Pii II. Pii III. Alexandri VII. PP. &c. è quibus Pius II. Epiſcopatum urbis in Metropolitanam evexit dignitatem. Baſilicam porro urbs habet magnifici operis, totam è marmore, in qua aliquot Imperatorum Pontificumque tumuli. Noſocomium, Cœnobium Dominicanorum, & Franciſcanorum, Palatia, vicos, non minus admiranda: Fontes egregios, quorum præcipuus in foro *la Branda* nomine, alia, quæ vide apud Blondum *Ital. Illuſtr.* Leandrum Albertum & Merulam *deſcr. Italiæ.* Jugurtam Tomaſinum *Hiſt. di Siena.* Orlandum Malavoltium *de Fatti & Guerre de Seneſi.* Guicciardinum *Hiſtor.* Paulum Jovium, &c. Poſt Concilium Conſtantienſe aliud Papiæ indictum eſt à Martino V. A. C. 1423. quo cum nemo confluerct, Senas id tranſtulit. In eo concluſum, ut oſſa Viclefi 40. jam ann. ſepulta exhumata cremarentur: præterea Antipapæ Benedicti XIII condemnatio confirmata eſt, cujus partes cum Alphonſus Aragonius tueretur, diſcordiâ inter Patres obortâ, cœtus diſſipatus: pauloque poſt Baſileæ Concilium pro Reformatio-

ne Status Eccleſiaſtici indictum eſt, ubi præſente Sigiſmundô Imperatore liberius in auctoritatem Pontificum inquiri cœpit, A. C. 1431. & ſeqq. Vide Platinam *in Martino V.* De utroque plura Cæſar Orlandius *de urbis Senæ, ejusque Epiſcopatus antiquitate.* Item, Urbs Aſiæ Scythiæ. Eſt & Flaminiæ ſive Æmiliæ fluv. *Sena.* Vide *Senna.*

SENAA, civitas, in tractu Benjamin, Eſdr. *c.* 2. *v.* 35. Latinè *rubus*, vel Syriacè *immunis.*

SENAAB, Rex Adamæ, Gen. *c.* 14. *v.* 2.

SENACULUM, Varrone teſte, *locus dictus eſt, ubi Senatus, aut ubi Senatores conſiſterent*: Græcè Γερουσία. Idem *Feſtus* confirmat, inquiens, *Senaculum eſſe locum Senatorum.* Et paulo antè. *Senacula Romæ tria fuiſſe, in quibus Senatus haberi ſolitus ſit, memoriæ reddidit Nicoſtratus in libro, qui inſcribitur, de Senatu habendo: Unum, ubi nunc eſt Ædes Concordiæ, inter Capitolium & Forum, in quo ſolebant Magiſtratus cum Senioribus, ut dicit Tu... deliberare: alterum ad portam Capenam: tertium intra ædem Bellonæ, in quo exterarum Nationum Legatis, quos in Urbem admittere nolebant, Senatus dabatur.* Eadem P. Victor habet, vide quoque Lamprid. *c.* 4. *in Heliogabalo, Livium, Alios.* Nihilominus & ſub dio, cùm eſſet nunciatum, bovem locutum eſſe, Senatum habitum fuiſſe, ſcribit Plin. *l.* 8. *c.* 45. Docetque A. Gellius *l.* 14. *c.* 7. ex Varrone. *Senatum niſi in loco per Augures conſtituto, quod Templum appellaretur, haberi non ſoliſſe, quodque Senatuſcon. ultum aliis locis factum eſſet, juſtum non fuiſſe & propterea in Curia Hoſtilia & Pompeja, & poſteà in Julia, cum profana ea loca eſſent, Templa fuiſſe per Augures conſtituta, ut in iis Senatuſconſulta, more Majorum, juſta fieri poſſent.* E quibus diſcimus, antiquis quidem temporibus tria tantùm *Senacula* ſeu *Curias*, ut poſteà vocari cœperunt, fuiſſe in uſu; acceſſiſſe dein & alia quædam loca per Auguria conſtituta, i. e. aut Curias inauguratas aut Templa Deorum. Unde Cicero *pro Milone*, Curiam *templum ſanctitatis, amplitudinis, mentis, conſilii publici*, appellat: Legimuſque apud Lamprid. *in Severo, c.* 6. *Cum Senatus frequens in Curiam, h. e. Templum Concordiæ, Templumque inauguratum conveniſſet.* Ubi *Templum inauguratum* addit, quia, cum Romæ plures eſſent Concordiæ ædes, ſola tamen, quæ in Liviæ porticu, inaugurata erat. Præter verò Concordiæ hoc templum, maximè in Veter. monumentis celebrantur, propter Senatus conſilia, ædes Jovis Capitolini, Apollinis, Bellonæ (quod unum ex tribus priſcis *Senaculis*) Vulcani, Caſtoris, Telluris, Virtutis & Fidei. Inter Curias etiam inauguratas, Curia Calabra, Curia Hoſtilia, Curia ad portam Capenam (ſimiliter ex Feſti *Senaculo*) item Pompeja, Julia, Octavia. Utrobique autem par religio erat, neque minus ſacræ Curiæ, utpote inauguratæ, quam Deorum templa: quo factum, ut Veteres eum locum, ubi Senatus convenire ſoleret, ſive in Curia, ſive in Templo, indifferenter *Curiæ* nomine inſignirent. Jac. Oiſelius *Notis in A. Gellium loc. cit.* De Julia inprimis Curia, quæ erat prope Comitium, & in locum Curiæ Hoſtiliæ ſucceſſit, memorat Dio *l.* 47. & 51. ſub Jul. Cæſare quidem à Senatu decretam, ab Auguſto verò demum dedicatam eſſe: de Pompeja item, Appian. *l.* 2. in ea Senatum, Ludorum diebus, convenire conſueviſſe; &c. Poſtmodum *Senaculum mulierum* acceſſit ſub Heliogabalo. Lamprid. in *Vita* ejus, *c.* 4. *Fecit & in colle Quirinali* ſenaculum mulierum, *in quo ante fuerat conventus matronalis, ſolennibus duntaxat diebus, & ſi unquam aliqua matrona Conſularis conjugii ornamentis eſſet donata.* In quo qualia Senatuſconſulta fuerint facta, diximus ſuprà, in voce *Semiamira.* Sed mortuô Heliogabalô, ademtum jus hoc matronis: quod tamen Aurelianum ipſis reſtituere voluiſſe, docet Vopiſcus, *c.* 49. *Senaculum matronis reddi voluerat, ita ut primæ illic, quæ Sacerdotia Senatu auctore meruiſſent* &c. Vide Salmaſ. *ad d. l.* ubi utrobique malè *Senatulum* nonnullos legere oſtendit.

SENAD, & SENAGIA, inter animalia Arabum fabuloſa, multis deſcribuntur Alkazuinio *in Mirabilibus.* Et quidem illud animal eſſe bove majus, cujus catuli, capite è vulva matris exerto, paſcantur, donec invaleſcant; hoc animal immenſæ molis cujus luſtrum paraſangam pateat, Gorgonum naturæ, ut quô viſô cætera animalia ſtatim intereant; utrumque in India frequens, fabulantur. *Sed in India Ctefiæ credo, quæ tota portentis ſcatet*, addit Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 13.

SENATOR, ab ætate: nomen à Romulo impoſitum iis, penes quos conſilium Reſp. eſſe voluit, qui ex auctoritate *Patres* quoque dicti. Eoſdem Lycurgus *Gerontes*, Apollo *Presbygeneas* appellavit. Summæ poſtea, ſub Rodolphi I. Imperatore apud Romanos dignitatis id nomen fuit, qui Carolum Siculum, A. C. 1280. *Senatorem* dixére, dignitate hâc poſteà motum à Nicolao III. qui ejus potentiam veritus, conjurationis Siculæ auctor exiſtit. Vide Florum, Marin. *l.* 3. P. Æmil. *l.* 3. Pap. Maſſon. *l.* 3. *Hiſt. &c.* nec non hic infrà.

SENATORES, auguſtum Regum & aliorum Magiſtratuum conſilium, Romæ à Romulo inſtitutum leguntur, hâc ratione: Primùm ipſe Romulus ex omnibus unum declaravit, cui rerum Urbanarum regimen committeret, quoties ipſe foris bellô diſtringeretur; deinde juſſit unamquamque Tribum tres Viros ſeligere, qui per ætatem maximè ſaperent, & genere præcellerent; poſt hos novem mandavit ſingulis Curiis, ut è Patriciis ternos eligerent, maximè idoneos, adjectiſque ad illos novem, quos Tribus legerant, his nonaginta, & omnibus præfectô Duce, quem ipſe ſecreverat, centenarium numerum explevit. Quod Concilium *Senatum* vocavit; ipſos autem, qui electi eſſent *Senatores*, ab ætate, vel virtute: item *Patres*, vel quòd ſolùm legitimi Patres ſuos oſtendere poſſent, vel à patrocinio, paternoque affectu in cives, appellavit. Cùm verò poſtea, confectô bellô Sabinô, Sabinorum, Etruſcorum aliorumque indies ad Aſylum confugientium adventu, Urbs admodum creviſſet, eoſque Romulus in civitatem æquô ſuſceptos jure in Lucerum Tatienſiumque Tribus conjeciſſet, placuit Romulo Tatioque in ſocietatem Regni adſcito, ut Patriciorum duplicatô numerô *Senatorum* quoque numerus augeretur: quô pactô ducenti facti ſunt. Donec Tarquinius Priſcus, mox ut Principatum accepit, ad conciliandum ſibi Plebis favorem, ſelectos ex omni plebejorum numero Viros centum ſpectatæ vel fortitudinis vel prudentiæ, in Patriciorum primò allectos ordinem; Patrum itidem numero adſcripſit, ac è ducentis trecentos *Senatores* fecit, *Dionyſ. Liv. Plut.* Sunt tamen, qui ſecundum Centenarium Senatorum à Priſco additum, eoſque *Senatores minorum gentium* vocatos: tertium à Bruto, à quo tempore *Patres Conſcripti* dici cœperint, contendant. Vide Matt. Philericum *in Cicer. l.* 1. *Ep. famil.* 1. Alexandrum ab Alex. *Genial. dier. l.* 2. *c.* 19. Thom. Godwyn. *Antiq. l. Rom. l.* 1. *Sect.* 2. *c.* 2. &c. Longô tempore poſt, à C. Graccho Tribun. Pl. allectis ex Equeſtri ordine aliis trecentis, ſexcenti *Senatores* facti ſunt Lege, quam tamen Populus paulo poſt antiquavit; cumque eam M. Livius Druſus Tribun. Pl. retuliſſet, unà cum cæteris Livianis, Philippô Conſ. referente, unum S. C. ſuſtulit. Circa Sullæ deinde tempora, cùm is Senatum exhauſtum ſuppleviſſet, numerus *Senatorum* quis fuerit, non adeò liquet, tamen ſupra 400. fuiſſe, ex *Ep. quadam* Ciceronis *ad Atticum* elici poteſt. Inde auctum ad nongentos à Cæſ. Dictatore Senatum, & poſt necem ejus à Triumviris Reip. conſtituendæ, indigniſſima etiam turbâ repletum, & *Dionis* & omnium propè loquuntur Hiſtoriæ. Hinc Suetonius, Auguſtum *Senatorum affluentem numerum deformi & incondita turba (erant enim ſupra mille & quidam indigniſſimi) ad modum & ſplendorem priſtinum redegiſſe*, memorat, *c.* 35. Vide Carol. Sigonium, & Lazium *de Republ. Rom.* Cæterùm legi ſolebant à Regibus, Conſulibus & Cenſoribus *Senatores*, aliis tamen atque aliis temporibus; habitaque fuit, in iis legendis, generis, ordinis, cenſûs, ætatis & Magiſtratus ratio. Generis quidem, ut ex Patriciis primùm legerentur: Plebejos primùm in Senatum allegiſſe Tarquinium Priſcum vult *Zonaras*; quod Bruto & Poplicolæ, primis Conſulibus, tribuit *Feſtus.* Eos tamen antequam in Senatum adſciſcerentur, Patricios fuiſſe factos, tradit apertè Dionyſ. ut viſum: ex quo etiam colligitur, poſt annum Urb. Cond. 260. & ante an. 320. uti ex *Livio* patet, plebi Senatum communicatum fuiſſe. Ordinis ea ratio fuit, ut magis ex equeſtri Ordine, qui proximus dignitate erat, quàm ex Plebejo, legerentur ii, qui Senatui erant adſcribendi. Cenſum quoque in legendo Senatu fuiſſe ſpectatum, Seneca *l.* 2. *Controv.* 1. docet, inquiens, *Senatorum gradum cenſus aſcendere facit:* quod antiquitus non fuiſſe Plinius innuit, cùm ait *l.* 14. *in Proœm. Poſteaquam laxitas mundi & rerum amplitudo ſuit, poſtquam Senator cenſu legi cœptus, peſſum ibre vitæ pretia* &c. Fuit autem ante Auguſtum, cenſus *Senatorius* ſeſtertiûm 800. m. quem poſtea Auguſtus ampliavit; tantaque ejus ratio habita eſt, ut non ſolùm, qui cenſum hunc non haberet, Senator legi non poſſet, ſed & ſi, poſteaquam lectus eſſet, illum labefactâſſet, ordine moveretur. Vide Cic. *Epiſt. ad Q. Valerium.* Quin etiam ætas attendebatur, quam quidam eandem cum Quæſtoria fuiſſe contendunt; Quæſturæ autem capiundæ annus fuit 27. Et ſic quidem Sigonius *de antiquo Jure Civ. Rom. l.* 2. *c.* 2. Quæ conjectura nititur auctoritate Valerii Maximi *l.* 2. *c.* 2. *ex.* 1. ubi ſcribit. *P. Craſſo Q. Fabius narravit, quod in Curia erat actum, immemor eum triennio ante Quæſtorem factum ignarusque nondum eum à Cenſoribus in ordinem Senatorum electum.* Vide quoque Cicer. *Philipp.* Interim quanquam 27. annô Quæſtor aliquis fieri potuerit, vix tamen Quæſturam quiſquam hâc ætate geſſit, vel ſi geſſit, rarò in ſequentem annum luſtrum incidit: Unde forſan neminem, ante 30. annum, in *Senatorum* ordinem lectum, quis haud abſque ratione ſuſpicaretur. Accedit, quod illi maximè in Senatum legi conſueverint, qui Magiſtratus cepiſſent: Quæſturam verò primum Urbanum fuiſſe Magiſtratum, notum. Verùm, utut quis Magiſtratu functus eſſet, *Senator* tamen nondum erat, niſi à Cenſore lectus eſſet: hujus enim *Senatores* legendi, ut & prætereundi iterum ac removendi, poteſtas erat; ita ut, quem in recitando Senatu nominâſſet, is lectus in Senatum: quem præteriiſſet, idem Senatu motus putaretur. Appii Claudii Cæci Cenſoris, qui Libertinorum filios legit, & Fabii Buteonis Dictatoris Senatus legendi causâ dicti, lectiones fuêre extraordinariæ, ſicut & Gracchi atque Druſi, Tribb. Pleb. Sullæ ac Cæſaris Dictatorum, Triumvirorum Reip. conſtituendæ atque Auguſti Cæſaris. Inſigne *Senatorum*, fuit latus clavus, quô ab Equitibus diſcreti ſunt & calceus niger. Vide infrà. Mulcta, cùm quiſque abſque juſta cauſa abfuiſſet, lege definita fuit, ut colligitur ex Dione. *l.* 55. ubi Auguſtum mulctas auxiſſe tradit, *καὶ τὰ ζημιώματα τοῖς μὴ δι' εὔλογον αἰτίαν τῆς συνεδρείας ἀπολειπομένοις ἐπηύξησεν*; quæ antequam ſolverentur, capiebantur pignora: eum in finem, ut ſi mulcta in condictum non ſolveretur tempus, illa venderentur, quod *cædere pignora* antiquâ phraſi, dictum eſt, i. e. *diſtrahere*, ut liquet ex Cicer. *proœm. l.* 3. *de Orat.* Veſtis, toga erat candida: Sedes in Theatro, Buleuticon: filii, ex Equeſtri erant ordine: Primarius, *Senatûs Princeps*, de quo infrà, dicebatur. Nec omittendum, quinam *Pedarii Senatores* fuerint appellati, paucis indicare. Quidam ſic dictos volunt, qui ſententiam non verbis, in Senatu, dixerunt, ſed qui pedibus in aliorum ivêre ſententiam: Alii eos ſic vocatos volunt qui, cùm Curulem Magiſtratum non geſſiſſent, pedibus in Curiam iverint; quam utramque ſententiam improbat A. Gellius *l.* 3. *c.* 18. ubi idem refert, ex *Satyra Menippea* Varronis, Equites quoſdam *Senatores pedarios* dictos fuiſſe, qui nondum à Cenſoribus in Senatum lecti atque ita *Senatores* propriè non fuerint, honoribus tamen Populi uſi ſint, & propterea in Senatum venerint ac ſententiæ jus habuerint: & quia in poſtremis ſcripti eſſent, ſententias non rogati fuerint, ſed in eas, quas Principes dixiſſent, diſceſſerint. Quô ordine *Senatores* ſententias dixerint, vide infrà *in hac voce*, ut & plura de hiſce, præter Auctores ſuprà laudatos, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 5. *cum Paralipom.* Thomæ Dempſteri, Caſaub. & Marcilium *ad Suet.* nec non hic infrà in voce *Senatus.* Præter hos verò, etiam Coloniarum & Municipiorum Decuriones, *Senatores*

di[illegible] Sen. [illegible] m Urbium, [illegible] [illegible] Hi a [illegible] A[illegible] S[illegible] po[illegible] apud Aur. Victorem [illegible] Lamp[illegible] le[illegible] delatos, [illegible] Constanti [illegible] de Senatoribus [illegible] pe [illegible] Conjugio [illegible] apud [illegible] Valentin[illegible] & [illegible] Vitorum, [illegible] tam[illegible] & [illegible] & [illegible] 18. [illegible] etiam ex [illegible] [illegible] Senatoribus [illegible] & [illegible] &c.

SENATOR [illegible] A. C. 1217. [illegible] Allat[illegible] 1174. [illegible] Romanos [illegible] ad Patri[illegible] Alexand[illegible] Romanorum [illegible] 1099. [illegible] nator[illegible] quorum Magist[illegible] Sed id diu ob [illegible] non [illegible] alios Lu[illegible] pater Ho-norii IV [illegible] Urbis legitur, in ejus Epi-taphio apud W[illegible] A. C. 1250 [illegible] 58. [illegible] hæc eandem dignitatem [illegible] Siciliæ Rex [illegible] m ordinem actò Carolus Ande[illegible] ad vitam electus est A. C. 1281. [illegible] ejuſdem jam Regis, in [illegible] cum Inſcr. ROMA CAPUD. MUNDI. S. P. Q. R. [illegible] Leo [illegible] ſuperſtite [illegible] & [illegible] KAROLUS. REX. SENA-TOR. URBIS. [illegible] Urbano licet IV [illegible] Ni-colo III [illegible] ab [illegible] quoque & Martino ſuc-ceſſore [illegible] ad [illegible] tum [illegible] cum trec[illegible] ſtra[illegible] ma[illegible] Gulielm[illegible] Se-nator[illegible] 105 &c. [illegible] caſe [illegible] riâ [illegible] Rom[illegible] quorum duos, qui [illegible] [illegible] Jud[illegible] du Fresne Gloſſar. ubi etiam, Senatoris Imperialis, quæ dignitas fuit, in

Aul[illegible] [illegible] Senatoris [illegible] apud [illegible] Imo [illegible] [illegible] Ap[illegible] Domin[illegible] Senatus [illegible] Vide [illegible] Horat[illegible]

[illegible]
Pellibus, [illegible]

Primitus [illegible] una cum [illegible] [illegible] ex [illegible] & [illegible] [illegible] & Juvena-lis 191. [illegible]

—— —— *[illegible]*
Appoſitam nigræ Lunam [illegible]

[illegible] evincere conantur. [illegible] de Re [illegible] Senator[illegible] nigra [illegible] 1. [illegible] Imperato[illegible] Campagi [illegible] Sandali[illegible] albi [illegible] Senator[illegible] ex Cicerone [illegible] Et [illegible] Quod au-tem Se[illegible], qui Magiſtra[illegible] dura eſt: M[illegible] calc[illegible] talià ſeu [illegible] fuerunt, [illegible] & He[illegible] an-notavit. Vide [illegible] Bal[illegible] & R[illegible] præfatum [illegible]

SENATUL[illegible] vide ſupra [illegible]

SENATUS, [illegible] de q[illegible] ſu[illegible] Q. S[illegible] [illegible] Petronio in Satyr[illegible] Cyneæ Pyrrhi Legato R[illegible] Q[illegible] 329. [illegible] Cujus quæ fuerit poteſtas, paucis indicat Di[illegible] [illegible] Idem l. 6. Rom[illegible] Romuli tempore [illegible] [illegible] Denique [illegible] & [illegible] fuêre Judicia, qua de re alibi dixum. Sed nec hæc minima pars pote-

men, ut ne Prætorium Conſulari, Ædilitium Prætorio, Tribunitium Ædilitio auteferrent, quemadmodum ex *Salluſtio*, *A. Gellio* & Cicer. *Philipp.* 5. cognoſcitur: è quibus inprimis Gellium vide *l.* 4. *c.* 10. Memoratque Suetonius, *in Julio c.* 21. conſuetudinem obtinuiſſe, ut, quem ordinem rogandarum ſententiarum Conſul Kalend. Januar. tenuiſſet, eundem totô anni obſervaret, id quod tamen à Cæſare obſervatum non fuiſſe, ibidem notat. Et tale SC. dicebatur factum *per ſingulorum ſententias exquiſitas*: item ſimpliciter *Senatusconſultum*; in quo licet quoque diſceſſio fieret, tamen *quia ſententiæ exquiſitæ*, non omiſſis, ut in priori, fieret, à *Senatus conſulto per diſceſſionem* diſtinguebatur. Tertius, ſententias manu ferendi, modus, apud Vopiſc. occurrit *in Aureliano*; quem ab Athenienſibus, apud quos χειροτονία dicebatur, ad Romanos tranſlatum eſſe, ex Demoſthenis *Timocratea* apparet. Cùm autem rogatus Senator ſententiam dicturus erat, aſſurgebat ſtansque dicebat: unde illud *Cicer. Surgo ad dicendum*: neque modo de ea re, de qua relatum fuiſſet, verùm etiam quacunque de re volebat, & quamdiu volebat. Hinc apud A. Gellium *l.* 4. *c.* 10. *Caju Cæſar Conſul M. Catonem ſententiam rogavit. Cato, rem quam conſulebatur, quoniam non e Rep. videbatur, perfici nolebat. Ejus rei gratia ducendæ, longa oratione utebatur eximebatque dicendo diem. Erat enim jus Senatori, ut, ſententiam rogatus, diceret ante quicquid vellet aliæ rei & quoad vellet. Cæſar Conſ. viatorem vocavit, eumque, quum finem non faceret, prehendi loquentem & in carcerem duci juſſit. Senatus conſurrexit: proſequebaturque Catonem in carcerem* &c. Ubi Thyſius annotavit. *Poſt Solis occaſum SC. perſcribi nequiviſſe*, vide quoque Plut. *in Catone* iterumque Gellium *l.* 14. *c.* 7. ubi *nec ante exortum, nec poſt occaſum Solem Senatusconſultum factum, ratum fuiſſe*, docet, & ſuprà. Huicque eſt, quod in *Philipp.* 3. Cicero Antonio Conſuli objicit *de Senatus conſulto veſpertino*. Nec obſtat, quod legimus apud Dionyſ. Halicarnaſſæum *l.* 9. ann. Urb. Cond. 290. Senatusconſultum noctu factum eſſe; illud enim non ex conſuetudine, ſed ex neceſſitate fuit: cùm per Equites literis nuntiatum eſſet, Sp. Furium Conſul. cum exercitu ab Æquis & Volſcis obſideri. Forma ſententiæ dicendæ, quemadmodum ex *Philippic. Orat.* apparet, ferè hæc erat: *Quod verba facta ſunt de literis* &c. *de ea re ita cenſeo* &c. quibus dictis, Senator diſcedebat in eam partem, quam probabat. Sine enim diſceſſione nullum SCtum factum eſſe certum, quod *per ſingulorum exquiſitas ſententias*, A. Gellius, tanquam ſuper vacuum & obſcurum nemini, omiſit *loco cit.* Quis verò, ad *Senatusconſultum* faciendum, numerus Senatorum neceſſarius eſſet, incertum eſt. Livius ubi de Bacchanalibus, innuere videtur, *Senatusconſultum fieri potuiſſe, ſi centum non minus Senatores in Senatu eſſent*, *l.* 39. Pedianus autem, de re non ita magni momenti loquens, *in Corneliana* ſcribit, *lege Cornelia cautum fuiſſe, ne quis in Senatu ſolveretur Legibus, niſi ducenti adfuiſſent*. Ita quidem antiquiori ævô: Poſterioribus verò temporibus (Nam & Senatorum numerum variaſſe, notavimus ſuprà) quadringentos fuiſſe requiſitos, docet Dio, ubi de Auguſto. Cùm igitur numerus fuiſſet requiſitus, valebat ſententia majoris partis, fiebantque *Senatusconſulta, non ponderatis, ſed numeratis ſententiis*, Plin. Jun. *l.* 2. *Ep.* 12. Quare Senator quilibet poterat Conſulem, vel eum, qui Senatum habebat, admonere, ut antequam SCtum perſcriberetur, Senatum numeraret; alioqui Senatusconſulto intercedebat, Feſtus Pomp. *l.* 12. Quò reſpiciens Cicer. *l.* 5. *Ep.* 4. *ad Attic. Conſule, inquit, numera.* *Senatusconſultum* jam factum, hâc ratione confirmabatur, ut clamarent omnes ingeminarentque hanc vocem *Omnes*, quæ vox unanimem conſenſum exprimebat, neque quemquam ſupereſſe, qui reluctaretur. Fl. Vopiſcus *in Tacito c.* 7. *Habitâ concione à Metio Nicomacho Senatore, clamatum eſt: Omnes, Omnes.* Vide eundem *in Probo c.* 13. Jul. Capitolin. *in Maximo & Balbino c.* 3. Æl. Lamprid. *in Commodo, c.* 18. Trebell. Pollionem *in Claudio c.* 4. Plinium Jun. *in Panegyr.* &c. Ad quorum primum, notat Salmaſius, aliquando *Senatusconſulta* facta eſſe ſolis acclamationibus, nullis dictis ſententiis, ut illud de Valeriano, apud Pollionem; aliquando ab acclamationibus initiô factô, poſtmodum interrogatos Senatores & ſententias dictas eſſe: de quo aclamandi ritu diximus aliquid ſuprà. Omen dein additum, & ſolemnis formula auguralis, ἀγαθῇ τύχῃ, *bona fortuna*, adhibita eſt. Aul. Perſius, *Sat.* 4. *v.* 29.

Hoc bene ſit. ———

Ennius apud Servium *Æn. l.* 6.

Ennius, dum ferre moror, timit ipſe, Bonum ſit!

Quum ſcriberetur *Senatusconſultum*, diſceſſione factâ & exquiſitis omnium ſententiis, moris erat, ut ea, de qua ſententiæ rogatæ erant res, ſummatim exponeretur, hôc modô: *Quod M. Marcellus Conſul verba fecit de Provinciis*, D.E.R.I.C. id eſt, *de ea re ita cenſuerunt*: *Quod verba facta ſunt de Philoſophis & Rhetoribus*, D.E.R.I.C. &c. cum præfatione B.F. id eſt, *Bonum factum*, Sueton. *in Julio Cæſ. c.* 80. Quod ſi quid Conſulibus Senatus mandaret, addebatur: *Si eis Conſulibus videatur.* Unde apud Ciceron. *in Philippicis* legimus, *Uti C. Panſa, A. Hirtius Coſſ. alter ambove ſi eis videatur, Quæſtoribus urbanis imperent.* Et quoniam *Senatusconſultis* intercedere Tribuni Pleb. poterant, adjiciebatur clauſula: *Si quis huic SCto. interceſſerit, Senatui placere, auctoritatem præſcribi & de ea re ad Senatum P. Q. referri.* Ac ſi quis interceſſiſſet, addebatur: *Huic Senatusconſulto intercesſerunt C. Cælius, C. Panſa Tribuni Pleb.* Et tum quidem, non *Senatusconſultum*, ſed *Auctoritas* præſcripta dicebatur, Dio *l.* 3. Quod ſi fortè uſu veniret, ut non tam multi, quot opus erat, convenirent, Senatus quidem habebatur, decretumque præſcribebatur, non tamen quaſi effectum habebat, ſed erat *Auctoritas*. Si quoque in loco aliquo non legitimo aut die non idoneo, aut non legitimo edicto, ſed ambitioſè Senatus coactus eſſet, aut in quaſi Tribuni Pleb. interceſſiſſent, tum SCtum quidem fieri non poterat, quid tamen placuiſſet, teſtari reliqui volebant, Idem. Vide quoque Ciceron. *Epiſtolis ad Lentul.* Notari porrò eum, in cujus ſententiam SCtum factum eſſet, colligitur ex Cicer. *Ep. ad Attic.* Scripto ita SCto eorum omnium nomina, qui adfuiſſent, adſcribebantur, ut notum ex ejusd. *Epiſt.* & Cœlii *ad eum*: idque ad Conſulis pedes factum, Lamprid. *in Heliogab.* Nec omittendum, quod Val. Max. *l.* 2. *c.* 2. *ex.* 7. habet, vetuſtis temporibus jus non fuiſſe Tribunis Pleb. Curiam intrare; ſed ante valvas, poſitis ſubſelliis, decreta Patrum examináſſe, ut ſi quæ ex iis improbáſſent, rata eſſe non ſinerent. Itaque veter. Senatusconſultis T. literam ſubſcribi ſolitam, quâ notâ ſignificabatur, illa Tribunos Pleb. quoque cenſuiſſe. Ne verò *Senatusconſulta*, ut ſæpe factum, a Conſulib. ſupprimerentur, inſtitutum fuit e ann. Urb. Cond. 104. à Valerio & Horatio Conſulib. ut ea in ædem Cereris, ad Ædiles Pleb. deferrentur, auctor eſt Livius *l.* 3. *c.* 55. Poſtea tamen ad Ærarium ea delata fuiſſe, docet Cicero *Philipp.* 5. Sueton. *in Aug.* & Tacitus, *Annal. l.* 3. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 7. *c.* 7. Addendum paucis aliquid de *Senatusconſulto tacito*, cujus unus meminit Capitolinus in Gordianis, *c.* 12. *Poſt hæc literas legit Gordianorum ad Senatum & ad ſe miſſas. Tunc clamatum Senatus ---- Dicit Junius Cordus iſtud SCtum fuiſſe tacitum: quod quale ſit — brevi exponam. Omnino exemplum Senatusconſulti taciti non aliud eſt hodiè, quam quod veſtra clementia convocatis ad interiora majoribus ea diſponit, quæ non ſunt omnibus publicanda, de quibus adſpirare etiam ſoletis, ne quis ante rem completam aliquam vel audiat, vel intelligat.* (Ita is ad Conſtantinum Aug.) *Hunc autem morem apud Veteres neceſſitates publicæ repererunt, ut ſi fortè aliqua vis ab hoſtibus immineret, quæ vel cogeret humilia capiare conſilia, vel aliqua conſtituere, quæ non priùs oporteret dici, quam effici, vel ſi nollent ad amicos aliqua permanare, Senatusconſultum tacitum fieret: ita ut non Scribæ, non ſervi publici, non cenſuales illis actibus intereſſent, Senatores omnium officia cenſualium ſcribarumque complerent, ne quid fortè proderetur.* Ad quem locum, monet Caſaub. in Jovis Capitolini cella, iſtiuſmodi *Senatusconſulta*, concluſis ibi Patribus, fieri conſueviſſe, ex Herodiano &c. Vide quoque eum *ad Suetonium paſſim.*

SENDOMIRIA, urbs Poloniæ minoris à Tartaris, tempore Boleslai Pudici Regis, horum metu in Hungariam profugi, arx inprimis, crudeliſſimè habita, A. C. 1240. Cromer *l.* 9. Synodus hic celebrata, contra Stancari hæreſin, ſeculô præteritô, Laſicius *l.* 7. *de gestis Fratr.* Similiter A. C. 1570. ibidem Synodô habitâ confeſſionis Bohemicæ, Auguſtanæ & Helveticæ conſenſus initus eſt, conſtitutaque præterea multa quoad ordinem & ritus Eccleſiæ. *Sendomirienſis* Palatini Georgii Mencinicii filia, conſenſu Regis, nupſit Pſeudo-Demetrio, à Moſcis in M. Ducem electo, ſed ab iiſdem noviſſimô ante nuptias die, quod Germanos corporis cuſtodes ſibi paráſſet, multis vulneribus interempto: poſt quæ ſponſa omni mundo ſpoliata, in Poloniam ſuam remiſſa eſt, A. C. 1616. Thuan. *Hiſtor.*

SENE, rupes oppoſita rupi Boſes, 1. Sam. *c.* 14. *v.* 4. In tractu Benjamin, ubi Jonathas proſtavit Philiſtæos.

SENECA, L. Annæus Philoſophus, Cordubenſis, patrem habuit M. Annæum Senecam ordinis equeſtris eruditiſſimum, qui, eloquentiâ inclytus, ex Elbia genuit Senecam Annæum, Novatum, & Annæum Melam, patrem Lucani poëtæ. Seneca Philoſophiæ totum ſe addixit, Novatus, per adoptionem, Junius Gallienus dictus, non eruditus modò, ſed & ampliſſimis muneribus defunctus fuit: Mela verò patriâ fortuna contentus vixit. L. Annæus, à Patre primò in Eloquentia inſtitutus, audiit in Rhetorica Hyginum, Ceſtium, Aſinium Gallum; in Philoſophia, Socionem Alexandrinum & Photinum, Stoicos. Ab initio jam Caligulæ Imperii, eloquentiæ ſpecimen præbuit, coram Senatu cauſam perorans, nixus Cneji Domitii, qui Agrippinam Germanici filiam duxerat, favore. Sed ne æmulum ſentiret Caligulam, in poſterum ſiluit. Poſtea adulterii, cum Domitii uxore ſuſpectus, in Corſicam Inſul. relegatus eſt, ubi biennium commoratus, libros de Conſolatione ſcripſit, ad matrem & Polybium, aliaque quædam. Ab Agrippina dein, quæ Claudio nupſit, revocatus, & Neronis educationi admotus eſt, qui hôc præceptore tantopere profecit, ut quinque annos laudatiſſimè imperaverit, donec à Poppæa & Tigellino ad deteriora inflexus eſt. Cujus proin vitia cum Seneca ſubinde reprehenderet, per libertum Cleonicum, venenô illum tollere decrevit: Sed agri ſolùm fructibus & nudâ aquâ contentus inſidiis non patuit. Poſteà verò, cùm audiſſet Nero, conſcium Senecam Piſonianæ conjurationis fuiſſe, mortis optionem ipſi obtulit, qui venis ſectis, cùm ſanguinem tardius meare animadverteret, à Statio Annæo Medico ſuo, cicutam petiit. quæ cùm nil in exſucco corpore efficeret, balneum ingreſſus, aquâ proximos aſperſit, Jovi Liberatori hæc libare ſe dicens, ibique obiit. A. C. 65. regni Neronis 12. Tacit. *Annal. l.* 13. 14. 15. Sueton. *in Ner. Dio, A. Gellius, Quintilianus, Xiphilinus* inprimus, aliter de Seneca ſentiunt. Vide Lipſ. *in vita Sen.* Delrium *in Com.* &c. Fuerat Prætor, Quæſtor, & ſecundùm quoſdam Conſul. Philoſophus de Beneficiis ſcripſit *libros* 7. *de Ira libros* 3. *de Clementia ad Neronem libros* 2. *de Vita beata, de Tranquillitate, & de Brevitate vitæ, & alia.* Nam *Declamationum libri* ad patrem pertinent. De Philoſopho & ejus eloquentia judicium habes Quinctiliani *l.* 10. *c.* 1. Aliorum ex obſervatione Gellii *l.* 12. *c.* 2. quibus reſpondit Lipſius, quem vide. Fuit quoque tertius *Seneca* Tragœdus, habenturque hodie 10. Tragœdiæ *Senecæ* nomen præ ſe ferentes, de quarum auctoribus diverſa eruditi tradunt. Porrò *Senecam* dictum quaſi canus natus ſit, *Caſſiodorus* tradit.

SENECIACUM, locus in agro Matiſconenſi, *Sebecy*.

SENECIO, vir in Bætica natus, & ibi Quæſtor, cujus meminêre Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 12. & Plin. *l.* 4. *Ep.* 7. Homo turbulenti ingenii, & quod omnia grandia cuperet, *Grandio* vocatus. Senec. *Suaſor.* 1. Vide *Herennius Senecio*.

SENEGA, fluv. Africæ in Nigritia maximus, ſeu potiùs ramus præcipuus Nigri, maximè Borealis alias *Durat*, in Oceanum

Atlanticum ſe exonerat, prope Arſinarium promontor. ubi Francorum colonia. Et adjacent Urb. Genehoa, Tombutum, aliæque. Excurrit ab Ortu in Occaſum inter regna Genehoæ & Jalofarum.

SENEJA, nomen viri. Nehem. c. 11. v. 9.

SENENSIS Bernardinus, vide ibi.

SENENSIS Hugo, vide *Hugo*.

SENENSIS Sixtus, vide *Sixtus*.

SENENSIS Stephanus, vide *Stephanus*.

SENENSIS Ager, pars ampla Tuſciæ verſus Auſtrum, inter agros Florentinum & Piſanum ad Boream & Occaſum, mare Tyrrhenum ad Meridiem, & ditionem Pontific. ad Ortum, nunc ſub Magno Duce Hetruriæ. Ejus pars Auſtralis dicitur maritimus ager, *la Maremma di Siena*, ex qua excerptæ fuêre duæ ditiones ſatis parvæ; nempe Principatus Plombini, ſub proprio Principe, ſub clientela tamen Hiſpan. & Status Præſidii, ubi Orbetellum, Telamon, Portus S. Stephani, Portus Herculis & mons Philippi; quæ ſub Hiſpan. Caput hujus agri eſt Sena, vide ibi. Aliæ urbes, Mons Alcinoi, Collis, Pientia, Suana, Cluſium, Maſſa, & Roſſetum. Sunt etiam partes agri Senenſis Inſulæ Ilua, Dianium, Ægilium, Mons Chriſti & Planaſia, in mari Tyrrheno.

SENES, quanti olim à Romanis habiti ſint, teſtatur A. Gell. *l.* 2. *c.* 15. ubi eos *in omni loco, inque omni ſpecie honoris, priores potioreſque habitos fuiſſe*, ſcribit. Hinc, cùm Valerius Publicola collegam ſibi Lucretium, Lucretiæ Patrem, ſubrogâſſet, illi, utpote *ſeniori*, faſces tradidit: qui honor ſemper poſtea *Senibus* habitus eſt, teſte Plut. *in Publicola*: Cumque idem inſtituiſſet, ut faſces alternis menſibus apud alterum Conſulem eſſent, ſumere eos prior, qui natu major eſſet, ſolebat, Dionyſ. *l.* 5. & Dio Caſſius *l.* 5. idque obtinuit, uſque ad Legem Juliam, quæ honorem hunc detulit numero liberorum. Proin ita pergit Gellius. *Sed poſtquam ſoboles civitati neceſſaria viſa eſt, & ad prolem Populi frequentandam, præmiis atque invitamentis uſus fuit: tum antelati quibuſdam in rebus, qui uxorem, quique liberos haberent, ſenioribus neque uxores neque liberos habentibus*: Inprimis à quo Lex Julia de maritandis Ordinibus, ab Auguſto lata eſt, ann. Urb. Cond. 736. quâ Candidati quoque, qui pluſes liberos haberent, in petitione Magiſtratus præferebantur, Tacit. *Annal. l.* 2. *c.* 51. ut & & in Provinciarum ſorte; nonnunquam & ſententiam primi rogabantur *l.* 9. *C. de Decur.* &c. Porrò à Convivio quoque, *Seniores* à minoribus domum deducebantur; quem morem Romanos à Lacedæmoniis accepiſſe, traditum eſſe, addit idem Gellius. Vide Plut. *in Lycurgo & de inſtitut. Lacon.* Xenophontem idem de *Republica Lacedæmoniorum*: qui Juvenalis *ſat.* 13. *v.* 54. verbis,

> *Credebant hoc grande nefas & morte piandum,*
> *Si juvenis vetulo non aſſurrexerat, & ſi*
> *Barbato cuicunque puer, licèt ipſe videret*
> *Plura domi farra, & majores glandis acervos.*

Hinc Ovid. *Faſtor. l.* 5. *v.* 65.

> *Jura dabat Populo ſenior, finitaque certis*
> *Legibus eſt ætas, unde petatur honor.*
> *Et medius Juvenum non indignantibus ipſis*
> *Ibat, & interior ſi comes unus erat.*

Quæ à Lacedæmoniis Romani accepiſſe videntur, cùm Decemviri inſtituta Athenienſium & Lacedæmoniorum, gentium Græciæ laudatiſſimarum, imitati ſunt, ut docet Juſtin. §. 10. *de Jur. Nat. Gent. &c.* niſi hæc antiquo Romanorum inſtituto adſcribere mali[s]. Iiſdem à muneribus & militia vacatio fuit, *niſi bellum Gallicum exoriretur*, uti diſcimus ex Plut. *in Marcello* atque *Camillo*: quam tamen conſuetudinem, ad tumultum, non ad bellum Gallicum, reſtringit Cicer. *Philipp.* 8. *Gravius*, inquiens, *eſſe tumultum, quàm bellum, hinc intelligi poteſt, quòd bello Gallico vacationes valent, tumultu non valent.* In Theatris, poſtquam ſedilia diſtincta eſſe cœpêre, ut Juvenes in *Ephebico*; ſic *Senes* in *Buleutico*, ſpectabant, Cœl. Rhodig. *var. Lection. l.* 8. *c.* 8. Imò inter Numina Veterum *Senectutem* quoque habitam, vidimus ſuprà ubi de *Dea*. Vide etiam voce *Gerocomium*: uti de *Senum* calceatu infrà, ubi de *Virilium* calceamentorum apud Veteres generibus. Vide Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 10. Atque hinc *Senex*, nomen dignitatis factum eſt; Vide infrà in hac voce, ut & in voce *Seniores*. Addam hic paucis Comicas *Senum* perſonas, quales apud Veteres in uſu fuêre, ex Scaligero *Poëtic. l.* 1. *c.* 14.

Varia Senum apud veteres Comicos genera.

α. Πάππος duorum ſenum nomen fuit, vide ibi. β. Ἡγεμὼν, tertius dictus eſt, ſpa[rſa] [c]omâ, naſo aquilinô, dextrô elatô ſupercilio, capillô in coronæ m[odu]m. ratio nominis non liquet. γ. Πορνοβοσκὸς ſuit quartus, vide ibi. δ. Hermonius, quintus vocitatus eſt, obtutu acri, protenſis ſuperciliis, barbatus, recalvaſter: cujus interventu & tractatu merces diſtrahebantur. Vide ſuprà *Coëtio*. ε. Σφηνοπώγων, h. e. *cuneatâ barbâ*, alter ejuſdem operæ dictus eſt, diverſâ facie, tonſus. ζ. Lycomedius ſeptimus, à *cura & aſtu* dictus, barbâ criſpâ, mentô oblongô, alterô ſupercilio protenſô: multa attingebat, quorum ſatagebat negotia. Haud abſimilem fecêre hujus faciem lenoniam, diduxêre tamen buccas, imò & diſtorsêre, contra[xêre] ſupercilia, ademêre capillum, ita ut aut calvus, aut recalvaſter, eſſet.

SENESCALLUS, idem quod Major domus, apud Rob. de Monte, in *Ann.* 1170. *p.* 640. Hanc *Seneſcalciam*, vel, ut antiquitus dicebatur, Majoratum domus Regiæ, Robertus Rex Francorum dedit Gaufrido Griſogonellæ, Comiti Andegavenſi, quòd ſibi contra Ottonem Imperatorem fideliter adſtitiſſet. Non obtinuit autem *Seneſcallus* integrum Majoris domus officium. Pipinus enim, qui hoc [d]onando geſſerat, & ex ejuſdem amplitudine Regnum Franciæ adeptus erat, Majoratus iſtius officium ſuſtulit; & arctiori poteſtate Præpoſitum menſæ conſtituit, quem à Teutonico *Scalchum* & *Seniſcalcum*, appellavit. Vide Faucher. *p.* 25. Henr. Spelmannum *Gloſſario Archæol &c.* Carolo du Freſne *Seneſcalli*, qui Gallis *Seneſchal*, Italis *Scalco*, munus primitus fuit circa domus curam & familiam dominicam, tum in Aulis Principum ſeu Procerum, tum in domibus privatorum. Erant præterea adminiſtratores reditûum ſonnulli & mimici fiſci, atque adeo reddendis rationib. obnoxii, cujuſmodi Seneſcalcos, *Dapiferos* ſeu *Truchſſes* German. in quibuſdam locis Palatinatus vocari, auctor eſt Meibomius *ad Chron. Mark. n.* 30. Atque hi quidem *Seneſcalli communes* dicti ſunt, ad diſcrimen *Magnorum Seneſcallorum*, qui Principum familiis, menſis & militiæ præerant. Sub prima enim Regum Franciæ ſtirpe inter Regni Optimates, qui placitis ac judiciis regiis intererant, *Seneſcalci* accenſentur à Marculfo *l.* 1. *Form.* 25. aliàs poſt Epiſcopos & Graviones locô, in veteri *Placito* Clodovei III. Sub ſecunda, poſt Comitem Palatii nominantur, ante Buticularium, Comitem ſtabuli, Manſionarium, Venatores & Falconarios, apud Hincmarum *de Ordine Palatii c.* 16. Et hi Majori Domus ſuberant; cui quidem dignitati, veteri appellatione extinctâ, ea ſucceſſit, quæ *Magni Franciæ Seneſcalli* dicta eſt, cui ſuberat *Seneſcallus Franciæ* undè dictus. Quippe Robertus Rex Gaufridum cognomine *Griſogonellam* Comitem Andegavenſem ob præſtitum contra Ottonem Imperatorem ſubſidium, Franciæ Seneſcallum d[ixit], &, ut habent Scriptores, *Majoratum Domus Regiæ*, ſeu *Seneſc[alci]am*, ei & ſucceſſoribus contulit hæreditario jure tenendam. Quam dignitatem Megadomeſtici dignitati in Aula Byzantina, confert Guil. Tyrius *l.* 2. *c.* 5. Cùm verò Comites Andegavenſes rariùs in Regum aula verſarentur, habebant iidem Vicarium Comitis, qui *Franciæ Seneſcallus* perinde vocabatur, ita tamen ut Andegavenſi Comiti ſubeſſet, & ex dignitatis ſuæ ratione hominium præſtaret. A' quo tempore *Seneſcalci* in Curiis Regum Francorum primas ferè ſemper tenuerunt, atque in Regiorum diplomatum ſubſcriptionibus primum locum obſervârunt, maximè à temporibus Henrici I. Munus illorum inſigne circa dapes fuit & menſam Principum, uti patet ex cognomine *Dapiferorum* ipſis ferè ſemper tributo: non tamen communiter (quod *Seneſcallorum* communium erat) ſed in ſolennioribus ſolum ceremoniis, in quibus Princeps cum apparatu accumbebat. Præcipuum verò in rebus bellicis: unde Theobaldus Comes Bleſenſium, Franciæ Seneſcallus *Princeps Militiæ Regis* dicitur, apud Rigordum A. C. 1184. Erat quoque ejus, vexillum Principis ac Domini in prælia efferre, ob Miſſam audiente enſem tenere, ut alia omittam. Sed & jus reddebat Principis ſubditis, eòque nomine cæteris Judicibus præerat, &c. Apud Anglos, *Seneſcallus* tenet locum Capitalis Juſtitiarii, cujus vices gerit, & juriſdictio *Virgata Regia* dicitur, continetque 12. leucas in circuitu Regis, ubicunque fuerit: de cujus munere in juſtitia adminiſtranda, vide *Statutum* Eduardi I. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* qui plura hanc in rem eruditè congeſſit. Porrò *Seneſcallorum* munus poſterioribus ſeculis, uti de Magno Franciæ Seneſcallo ſuprà diximus, ferè ſemper hæreditarium fuit, & certis non modò familiis, ſed & prædiis, addictum. Sic Vicecomites Thuarcenſes Comitum Pictaviæ, Domini Joinvillæ Comitum Companiæ, Domini *de Brezé* Ducum Normanniæ, Domini *de la Puſſai* Comitum Perticenſium, Domini Spineti Comitum Atrebatenſium, Domini *d'Ipſer* Comitum Bononienſium &c. Seneſcalli extitêre. Quemadmodum in Imperio Comes Palatinus perpetuus eſt Imperatoris Seneſcallus & Dapifer &c. Vocis originem quod attinet, ex *ſin* vel *ſinſtle* & *ſente*, grex, armentum, & *ſcalcus*, ſervus, eam arceſſunt *Lindenbrogius* & *Voſſius*, quòd armentis, & per ſynecdochen toti domui ruſticæ *Seneſcalli* antiquitus præeſſent. Vide plura hanc in rem apud Auctorem præfatum.

Series Seneſcallorum Franciæ.

α. Guilielmus Com. Feritatis & Gomeri, A. C. 1060. ſub Henrico I. β. Radulphus Dapifer, ſub Philippo I. A. C. 1065. γ. Balduinus Dapifer, ſub eodem A. 1069. δ. Fridericus, itidem A. C. 1071. ε. Robertus, A. C. 1078. & 1079. ζ. Adam, A. [...] η. Hugo I. A. C. 1081. 1085. & 1086. θ. Guido de Mon[...] Comes de Rupeforti A. C. 1092. ι. Paganus de Garlanda A. C. 1[...] κ. Hugo de Rupeforti, Comes Creſciacenſis, Hugonis I. [...] 1107. λ. Anſelmus de Garlanda, A. C. 1110. 1120. cui ſucceſſit frater μ. Guilielmus de Garlanda. Et ν. Stephanus de Garlanda, A. C. 1126. ξ. Radulſus Comes Viromandenſis & Vadenſis, uſque in A. C. 1152. ο. Theobaldus Comes Bleſenſis, uſque in ann. 1191. Poſtea nomine mutatô, *Magni Magiſtri Hoſpitii Regii* ſucceſſêre.

SENEX, nomen dignitatis, apud Statium *l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 253.

Callimachuſque ſenex, Umbroque Propertius antro.

Ad quem loc. vide *Animadverſiones* Barthianas. Hinc Tyriorum ille ſupremus Magiſtratus; quem *Senem tantùm, ſpretis aliis in dignitatum nominibus*, appellatum eſſe, ait Antoninus *Hiſt. part.* 2. *tit.* 17. *c.* 9. §. 7. Legimuſque in *Fortal. Fidei l.* 4. *c. de Diverſ. Paganor.* in Phœnicia quoſdam *præficere ſibi Capitaneum, non ſucceſſione hæreditariâ, ſed prærogativâ meritorum, quem ipſi vocant Veterem ſeu Senem, non tam provectæ ætatis ratione, quàm prudentiæ & dignitatis præeminentiâ.* Sed & notus *Senex*, vel *Vetulus de Montanis*, Aſſaſinorum ſeu Laſſatinorum, de quibus ſuô loco, Princeps. Arnoldus Lubec. *l.* 3. *c.* 37. *Princeps de Montani[s], qui quadam excellentiâ Principatus dicitur Senex.* Vide de illo Guil. quoque Tyrium *l.* 20. *c.* 31. Wilh. Neubrigenſem *l.* 4. *c.* 24. & Car. du Freſne *ad Joinvillam*, item ſuprà in voce *Alibeich*. In Eccleſiam tranſiit titulus, dictique ſunt *Senes* vel *Senes Epiſcopi*, in Africa olim, Epiſcopi promotionis tempore cæteris antiquiores, qui eô nomine *Primates* erant, unde & ſedes eorum *Prima* vocata eſt. Sic Sylvanus modò *Senex Eccleſiæ Summenſis*, appellatur in *Collatione* Carthagin. I. *c.* 16. modò *Epiſcopus c.* 57. Γέροντες dicebantur Scriptoribus Græcis, eòdem ſenſu, ut *de Γέρων Ἐπίσκοπος*, in Cod. Can. Eccl. Afric. *c.* 90. Imò & *Senex* Abbas, apud Petr. Abælardum *Ep.* 8. Unde Γεροντικὸν liber, de quo diximus ſupra voce *Gerontikon* &c. Vide plura ſuprà *Presbyter*, & apud præfatum Auctorem *in Gloſſario*, ubi de *calceis Senum*, ſuprà *Compedes*.

SENIA

SENIA, oppid. Illyrici, Plin. l. 3. c. 21. *Zeng* German. *Bundrando* urbs Croatiæ in ora maris Adriatici Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Spalatino, 35. mill. paſs. ab Æmona in Boream, 50. ab oſtio Arſiæ. Eſtque munita, cum arce valida. Hac urbes Croatas pepulerunt Veneti, A. C. 1617.

SENICIACUM, vulgò SENECEY, locus Galliæ in Burgundia, in diœceſi Matiſconenſi. Meminit Urbanus II. Pontifex Roman. *in litteris datis A. C. 1095. Eccleſiæ de Saviniaco (Sever) & Eccleſia de Seniciaco, in Epiſcopatu Matiſconenſi*, apud Hadr. Valeſ. in voce *Saviniacum*.

SENIO, jactus erat in priſco talorum luſu, Græcis Κῷος, l. e Caus, dictus, quem qui jecerat, nummum ex acervo lucrabatur. Perſius *Sat.* 5. v. 48.

> —— —— —— *Quid dexter Senio ferret,*
> *Scire erat in voto: damnoſa Canicula quantum*
> *Raderet.*

Niſi aliter ex Luſus Lege convenerat, ut fecerat Auguſtus, in cujus *Ep. ad Tiberium* apud Suetonium [illegible], c. 71. *Inter cœnam luſimus γεροντικῶς & heri & hodie. Talis enim jactatis, ut quiſque Caniculam aut Senionem miſerat, in ſingulos talos ſingulos denarios in medium conferebat, quos tollebat univerſos, qui Venerem jecerat.* Ubi tam *Senionis*, quàm Canis (cum ſemper uno prodibat) jactus damnoſus erat. Sed alioquin etiam, is qui cum Cane *Senionem* jeciſſet, infelix is habebatur: ut colligere eſt, ex Martialis *Xeniis l. 13. Epigr. 1. v. 6.*

> Senio *nec noſtrum cum Cane quaſſat ebur.*

Vide infrà in voce *Talorum luſus*, it. ubi de *Teſſeris*.

SENIOR, honoris atque dignitatis nomen, ab ipſa natura conſtitutum, quod & ideo juvenes ambiunt. Ovid. *Faſt. l. 5. v. 57.*

> *Magna fuit capitis quondam reverentia cani,*
> *Inque ſuo pretio ruga ſenilis erat.*
> *Martis opus juvenes, animoſaque bella gerebant &c.*

Item pro Rege, apud Aimoin. *l. 5. c. 24.* ſub finem. Unde *Seniorale*, dignitas Regia vel Dominica, Gall. *Seigneurial*, vel potiùs *Seigneurie*. Concil. Meldenſ. *A. C. 845. c. 7. Si vultis regnare, ac vigorem regium et* Seniorale *optatis habere &c.* Vide Henr. Spelmanni. *Gloſſar. Archæol.*

SENIOR, cognom. Eben Sinæ ſeu Avicennæ, in *Synopſi propoſitorum Sapientiæ Arab.* item Mahumedis Ben David in *Turbæ* fronte, Arab. *Alsheich*, titulus eſt perquam frequens apud Arabas, in codicibus eorum *MSS.* & notat *Doctorem primarium.* Unde etiam inter auctores Chymicos habetur *Senior Zadith* fil. Hamuelis, ex Arabico olim traductus, qui & ſimpliciter *Senioris* nomine indigitari ſolet. Inſcribitur liber ejus *Senior de Chemia*, in quo etiam *Ordinis Seniorum*, per metaphoram & *Seniorum* hôc nomine mentio. Vide ſuprà in voce *Alsheich*, item *Meſſer*, *Miniſter*, *Presbyter* & *Senex*.

SENIORES, pro Regni Magnatibus, aliàs *Antiquiores* dicti: Concil. ſub Henric. II. apud Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archæol.* Apud Germanos *Seniorum*, qui honores geſſerant, & pace ac bellô inclaruerant, maxima olim auctoritas. Horum præcipuè conſiliô Reip. regebatur: Hi, ſi quid accidiſſet, evocati convenire, & à Regibus conſuli, ac liberè ſententiam dicere conſueverant, Cæſar *Comm. l. 4. c. 13.* ubi illos *Majores natu*: Dio *l. 39.* ubi πρεσβυτέρους eoſdem vocat, &c. Claudianus Majores natu Alarici Veſigothorum Regis aſſeſſores & Conſiliarios facit, eoſque nunc *primos ſuorum*, nunc *Patres & Canitiem Getarum*, nunc *graviores natu*, *Senes* atque *grandævos* appellat, *l. de bello Getico.* Idem Sidonius *Carm. 7.* facit. De Oſtrogothis ſimile quid narrat Procopius *l. 2. de bello Goth.* ubi Vitigem multos è *Senioribus* convocare ſolitum eſſe, ſcribit. Vide eundem *l. 3.* de Totilæ clade verba facientem. Apud Francos hinc, Germaniæ gentem, *Seniores* ſive Majores natu erant atque vocabantur, qui, poſtquam civiles aut militares Magiſtratus geſſerant, aut in Palatio militaverant, jam ut ætate, ſic dignitate provecti, pars in urbibus Regni Franciæ, pars in villis ſuis agebant, tanquam emeriti ac veterani. His magnus ab omnibus honor habebatur: Hi Comitum & Ducum jus dicentium: Hi Regum Conſiliarii, aſſeſſores, convivæ erant. His inconſultis nihil magnæ rei gerebatur. Talis Condo fuit, quem Fortunatus ſcribit, à Tribunatu ad Comitivam, hinc ad Domeſticatum perveniſſe, ac demum inter *Potentes ſedere juſſum*, & Sigiberti Regis factum eſſe *Convivam*. Talis Hagnericus, Theodeberti Auſtraſiorum Regis Conviva & Conſiliarius: Talis ex Senioribus Rotomagi Francis, quem Fregedundis ad convivium invitavit, apud Gregor. Turonenſ. *Hiſt. Fr. l. 8. c. 31.* Tales denique viri *Fortiores*, *qui in urbe erant Sueſſionica atque Meldenſi*, & à Childeberto Rege alterum filiorum ejus petierunt, apud Eund. *l. 9. c. 36.* Dicti quoque paſſim *Francorum Sublimes*, *Nobiles*, *Primi apud Regem*, *Seniores laici*, *Majores Regis*, *Meliores natu Regni*, *Priores Regis*, *Regni Principes*, *Viri Optimi* & *Optimates &c.* Hodie *les Seigneurs de la Cour* ſeu *les Seigneurs* abſolute: nec non *les Grands du Royaume*, & abſolutè *les Grands* vocantur: Verùm hæc appellatio non jam ætatis eſt, ſed dignitatis. Appellationem *Seniorum* Itali ab Oſtrogothis, Longobardis & Francis, olim in Italia dominantibus: Hiſpani a Viſigothis, omnibus Germaniæ populis, tranſmiſſam acceperunt: quâ etiamnum utuntur in ſalutationibus, & eâ voce dominos deſignant; eôdem nomine in ſcriptis etiam Regem honorantes, *Seniorem Regem*, i. e. Dominum Regem appellando. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Rotomagum*.

SENIORES quoque dicti, in unitate Fratrum Bohemorum, qui principem ſacrorum curam geſſerunt. Ab horum 32. Eccleſia Fratrum in Bohemia & Moravia, gubernata eſt, per annos 180. uſque ad A. C. 1627. Vide in voce *Fratres*.

SENIORES Monaſteriorum, apud Monaſticæ Rei Scriptores, *Fratres Decrepiti*, dicuntur modò bini, modo etiam (pro numero Monachorum) duodeni ætate provectiores & ſcientiâ ac vitæ probitate inſignes, ad quos, præſente vel abſente Abbate, ſtatum diſciplina & cura Monaſterii pertinebat, quorumque conſiliis Abbas in quotidianis neceſſitatibus utebatur, *ut opus non eſſet univerſam fatigare congregationem*, quemadmodum loquitur Trithemius in *Vita* Mauri Archiep. Moguntini c. 5. Vide quoque Vigilium Diaconum *in Regula Orientali c. 4.* In Ordine Benedictino nomen hoc peculiare eſt tertio gradui Monachorum, qui 40. annos exegerunt in Ordine, uſque ad quinquageſimum, quem ſupergreſſos *Sempectas* dici conſueviſſe, vidimus ſupra. Primus enim gradus *Juniorum* erat, qui uſque ad ann. 24. ſuæ profeſſionis omnia onera chori, clauſtri & refectorii ſubibant. Secundus illorum, qui 16. inſuper annos emenſi, *ab officiis parvis Cantoriæ, Epiſtolæ, Evangelii* &c. liberi erant. Hos inſecuti *Seniores*, ut dictum, quoque excuſabantur ab omni officio forinſeco, ſcil. Proviſoris, Procuratoris, Cellarii, Eleemoſynarii, Coquinarii &c. Vide Car. du Freſne in *Gloſſar.* in voce *Sempectæ*, ubi *Regulam* præfati Ordinis c. 27. hanc in rem laudat, & ſupra *Senex*. De *Senioribus LXX. Hebræorum*, vide infra in voce *Synedrium*.

SENIR, Amorhæis dictus eſt mons Hermon, Deuteron. *c. 3. v. 9.* quaſi *felinus*, a felibus fortaſſe illi diverſarii ſolitus. Felis enim; ut Arabicè *ſinar*, ſic Chaldaicè *ſunar*, à naturæ malignitate, dicitur. Vide Sam. Bochart. *Hierozoic. Part. prior. l. 3. c. 14.* ut & in voce *Hermon*.

SENIUS Rufus, annonæ præfectus, ſub Nerone, Tacit. *l. 13. Annal. c. 22.* Vide *Fenius*.

SENNA, vulgo MISA, fluv. Umbriæ in ora Senonum ad Senam Gallicam urb. mari Hadriatico acceptus, Lucan. *l. 2. v. 407.*

> *Sennaque, & Adriacas qui verberat Aufidus undas.*

Ortelio *Ceſans* eſſe videtur, inter Eſinum & Senogalliam.

SENNA, vulgò SENNE, fluv. eſt Belgii, in Brabantiæ Ducatu qui unà cum Tilia *Ty* Gallis, incolis *Dyle*, à Demera *Demer*, in Scaldim defertur. Fluit autem per Sonegiam & Bruxellas, primariam regionis Urbem. Valeſ. in voce *Scaldis*.

SENNAAR, campus Babylonis, in quo regnavit Nimrod. Gen. c. 10. v. 10. de quo vide Bochart. *Phaleg. l. 1. c. 5.*

SENNABARIS, manſionis nomen ad trigeſimum ſtadium à Tiberiade diſtans. Joſep. *Ἁλωσ. l. 3. c. 16.*

SENNACHERIB, poſt Salmanaſarem patrem, Aſſyriorum Rex, A. M. 3319. blaſphemus in Deum, per nuntios minatus eſt Ezechiæ regi Judæ, & populo. Judæam vaſtavit, Ieroſolymam obſedit. At vero tandem, ad preces Eſaiæ, & Ezechiæ, Angelus Domini occidit unâ nocte 180000. militum Sennacherib, A. M. 3324. Reverſus itaque, cùm adoraret in templo Neſroch, Deum ſuum, Adrumelech & Saraſar filii ejus, quos ibi mactaturus erat, occiderunt eum. Vide *l. 2. Reg. 18. & 19. c.* & *l. 2. Paral. c. 32.* Eſai. c. 37. & Joſeph. *l. Antiq. Jud. 10. c. 1. & 2.* Ei ſucceſſit Aſarhaddon fil. minimus. Latine *rubus deſtructionis*, vel *gladii*, aut *ſolitudinis*, ſive *ſiccitatis*, aut ex Hebræo & Syro, *immiſſio gladii*, vel *deſtructio. Nic. Lloydius.* Marſhamo *Sennacherib*, annô Nabon. 20. Ezechiæ Regis Judæ 14. bellô hunc aggreſſus eſt, quòd *excuſſiſſet jugum Aſſyriorum, & illi ſervire recuſaviſſet*, 2. Reg. c. 18. v. 14. verùm hic, pactis pacis pretiô Sennacheribo pependit 300. talenta argenti & 30 auri, *Ibid.* qui acceptâ pecuniâ, verſus Ægyptum, primus Aſſyriorum, movit, Sathone Rege. Verùm obſidione Peluſii *à muribus* depulſus, Joſeph. *Jud. Antiqq. l. 10. c. 1.* & Herodot. *l. 2. c. 141.* Ezechiam denuò invaſit, miraculô præfatô indidem rejectus, poſtquam cum Tirhaka quoque Rege Arabiæ congreſſus eſſet, *Ibid. c. 19. v. 8.* Domi, ut dictum occiſus, pulſis à civibus Ninives parricidis, & Aſarhaddone, poſt interregni octennium, non ſine turbis popularibus, in tenella ætate patri ſurrogatô. Quæ occaſio fortè Medis ab Aſſyriorum Rege deficiendi fuit, ut diximus ſuprà, voce Dejoces: it. *Arkianus*, qui tum Babylone regnabat. Vide Joh. Marſhamum *Canone Chron. Sec. XVII.*

SENNESER, fil. Jechoniæ, 1. Paral. c. 3. v. 18.

SENNESERTÆUS Obeliſcus, vide *Obeliſcus*.

SENOGALLIA, vide *Sena*.

SENOMANI, Gallicè *Les Manceaux*, prius *Lemani* vocati à *Lemano* principe, qui *Lemanum* civitatem de ſuo nomine condidit, ſeu potius reſtituit, ac reſtauravit. Antea enim iſtud oppid. Sarthon, Samothæ nepos condiderat quod Sartham, vel Sartham nominaverat: iſtudque poſteà Druidæ bellô in Lemanos motô diripuerant, ac ſolo funditus æquaverant. Lapſo vero temporis Lemani & Senones bellô inter ſe concitati, in iiſque præliis utrinque commiſſis pacem inierunt, ac fœdere percuſſô, ex utraque gente unicam fecerunt: eâ tamen conditione, ut nomine compoſito vocarentur; cujus nominis 2. priores ſyllabæ *Senones*, 2. poſteriores *Lemanos* ſignificarent, *Lloyd.*

SENONES, pop. Galliæ finitimi Belgis, qui Brennô duce urbem Romam inceuderunt, & Capitolium obſederunt: contra quos Furius Camillus pugnavit: etiam ut Græciam poſtea armorum terrore prolatô celebres. Σένωνες Straboni, Σένονες Polybio. *Stephan.* Σένωνες, ἔθνος Γαλατικόν. Lucan. *l. 1. v. 254.*

> *Vos primi Senonum motus, Cimbrumque furentem*
> *Vidimus*, —— ——

Silius *l. 8. v. 454*

> —— *Senonum de nomine Sena.*

Claudian. *de Bell. Get. v. 117.*

> *Ac Senonum furiis, Brenni nec reddita flammis.*

Apud hos, quorum civitas inprimis firma, & magnæ apud Gallos auctoritatis, Cavarinum Cæſar Regem conſtituit: cujus antè frater Moritaſgus, ejuſque Majores regnum obtinuerant. Hi ſuum Senatum habuêre, ut cæteræ Galliæ civitates. A principibus Gallis iis, ad Aleſiam ab obſidione Roman. liberandam, ut & aliis populis,

pulis, 12000. virorum imperata eſſe, refert Cæſar *l.* 7. *c.* 76. Apud eoſdem Decentius, cùm Magnentium fratrem Lugduni, à Conſtantio Imperatore ſuperatum, ſe gladiô patieri innixò confodiſſe accepiſſet, & ipſe laqueô vitam finiit, *Pomp. Læt.* Senones Gallos apud Cluſium in Hetruria, Legionem Roman ita extinxiſſe tradit Liv. *l.* 10. *dec.* 1. ſub L. Manlio Torquato legato, ut nec nuntius cladis ſupereſſet. *Baudrando* populi fuêre celeberrimi, Galliæ Lugdunenſ. qui provinc. Lugdunenſi quartæ, cujus caput urbs Senonum eſt, nomen dedêre, à Sequana ad Ligerim longe lateque pertinentes, Romanorum terror. Erant inter Pariſios & Meldas ad Boream, Tricaſſes ad Ortum, Æduos & Vadicaſſes ad Meridiem, & Aurelianos ac Carnutes ad Occidentem. Horum regio hodie *le Senonois*, Fuitque, aliâs Burgundiæ Ducatus pars, non quòd Burgundiæ unquam aſſignata ſit, ut ait Valeſius, ſed quia, quidquid Guntchramnus Francorum Rex obtinuit, à majori parte Burgundia dicta eſt: nunc autem Campaniæ Præfecturæ tribuitur. Hanc regionem Chora & Icauna flumina à provincia prima Lugdunenſi dividunt. Eorum caput erat Agendicum, ſeu Senonæ & Senones, *Sens*, urbs ad Icaunam fluvium, inter Lutetiam ad Boream & Autiſſiodorum ad Meridiem, 15. leucis à Trecis in Occidentem. Antiquiſſima, ut quæ annô poſt diluvium 149. ante Trojam 529. condita fertur. Carolinorum regnô ſub propriis Comitibus, poſtea à Roberto Rege capta eſt, A.C. 1005. Præcipuum ibi templum S. Stephano ſacrum, magnificis ſtructuris duabus inprimis ingentis craſſitiei turribus, & ſumptuoſiſſimâ baſi altaris principis omnium admirationem meretur. Archiepiſcopus Senonenſis Primatus Galliæ & Germaniæ titulum ſibi ſumit, habuitque olim ſuffraganeos Epiſcopum Pariſienſem, Carnutenſem, Meldenſem Aurelianenſem, Trecenſem, Autiſſiodorenſem & Nivernenſem: Nunc poſtquam Pariſienſis ſedes Metropolitanâ dignitate aucta eſt, tres ſolùm ultimi ipſi remanſêre: Lugdunenſiſque Præſul Primas Galliæ cluit. Iidem populi nomen dederunt pago *Senonico*, i. e agro ſuburbano Agendico Senonum ſubjecto & circumfuſo, 16. leuc. longo, 8. lato, ad fluv. Aroannam, qui varios continet Burgos *Giry*, *Torigni*, *la Chapelle*, *Launay*, *&c.* fertilis ſatis & multis amnibus irriguus. Eorum traduces *Senones* ſunt Italici habetque à *Senonibus* Gallis, in ora ſextæ regionis Italiæ, Senogallia, veteribus quibuſdam *Sena Gallica*, vulgò *Sinigaglia*, in Umbria nomen. Sunt autem in Diœceſi *Senonica* 25. Abbatiæ & 674. parœciæ, cùm urbanæ tum ruſticanæ: Archidiaconatus ſex, *Senonenſis* ſive major, nimirum ipſius urbis Agendici, Waſtinenſis, Melodunenſis, Pruvinenſis, Stampenſis, & Briegenſis: quibus ſi addas Autiſſiodorenſem Diœceſin, & ipſam in Senonibus poſitam: facilè erit intelligere, fines Senonum olim longè lateque patuiſſe. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Jac. Tevellum, *Senon. Archiep. vitæ.* Morin. *Exercit. Eccleſ.* *l.* 1. *c.* 31. Ducheſnium, Papyrium Maſſonium, *deſcr. flum. Gall.* Sammarth. *Gall. Chriſt.* *l.* 1 *&c.* Concilia Agendici Senonum habita ſunt A. C. 986. 1048 1080. [illegible]. 1140. quô, præſente Ludovicô Juniore Rege, Petrus Abaillardus à S. Bernardo oppugnatus, à Concilio ad Pontificem provocavit. 1198. ob Ingeburgem Philippi Auguſti uxorem, & quoſdam à recepta doctrina abhorrentes: 1252. 1310. ob Templarios, 1220. 1224. 1528. 1612. Card. Perroniô præſide. Vide Morer. *Diction. Hiſtor.*

SENONES, populi Germaniæ inter Albim & Suevum flumina Patercul. *l.* 2. *c.* 106. Vide *Semnones*.

SENONES, populi Italiæ, *Strab.* Vide *Semnones*.

SENONES, populi Salentinorum, in ora Sinus Tarentini, quorum Urbs Gallipolis, Plin. *l.* 4. *c.* 18.

SENONIÆ, locus in valle *Senonienſi*, apud Lotharienſes, veteri monaſteriô à Gundelberto extructô inſignis, vulgò *Senone*, in ſaltu Voſago: Mediano monaſterio, Stivagio veter. cœnobio. nec non Juncturis ſeu S. Deodati monaſterio S. *Diey* proximus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SEN-SAOPHIS, Thebanorum in Ægypto Rex XVI poſt Saophem, præfuit ann. 27. dum Nepher-Cheres Thinites imperitaret, circa tempora Iſaaci Patriarchæ: cum excepit Moſcheris, quem vide

SENSENNA, civitas in tribu Juda, Joſ. *c.* 15. *v.* 31.

SENSUS Communis, apud Juvenalem *Sat.* 8. *v.* 71.

Hæc ſatis ad juvenem, quem nobis fama ſuperbum
Tradit & inflatum plerumque Nerone propinquô:
Rarus enim ferme ſenſus communis *in illa*
Fortuna —

idem eſt cum κοινωνημοσύνῃ Marci Imperatoris modeſtâ nempe illâ, moderatâ, uſitatâ & ordinariâ, ut ita dicam, hominum mente, quæ in commune quodammodo conſulit, nec omnia ad commodum ſuum refert, reſpectumque etiam habet eorum, cum quibus verſatur, modicè de ſemetipſo ſentiens. Cùm enim quotidiani Imperatorum convivæ, neceſſariò illorum menſæ aliâs intereſſent, & non vocati, ac cum Principe συναποδημεῖν cogerentur: hâc veniendi neceſſitate illos liberavit Marcus & gratiam illis ſecum convivandi faciebat; quam civilitatem modeſtiamque is novô vocabulô κοινωνημοσύνην appellavit. Vide Salm. *ad Capitolin. in Marco c.* 29. & ſuprà in voce *Communis*, item *Monophagia*. Cæterùm Ariſtides Thebanus omnium primus *animum pinxit & ſenſus omnes expreſſit, quos vocant Græci ethe: item perturbationes — Hujus pictura eſt, oppidô captô ad matris morientis è vulnere mammam adrepens infans: intelliguntque* ſentire *mater, & timere, ne emortuô lacte ſanguinem infans lambat. Quam tabulam Alexander M. tranſtulerat Pellam in patriam ſuam*, Plin. *l.* 35. *c.* 10.

SENTA Fauna, Pici regis filia, conjux Fauni fratris ſui, teſte Lactantiô. *l.* 1. *c.* 22. Hanc *Varro* ſcripſit tantæ pudicitiæ fuiſſe, ut nemo illam, dum vixit, præter virum ſuum mas viderit, nec nomen ejus audierit. Propter quod in operto mulieres illi ſacrificabant, & *Bonam Deam* nominabant. Veteres *Faunam*, & *Fatuam* dixerunt.

SENTA, ſpecus eſt in ora Dalmatiæ vaſto in præceps hiatu: in quem dejectô levi pondere quamvis tranquillô die, turbini ſimilis emicat procella, Plin. *l.* 2. *c.* 45. *Seta Nigro.*

SENTENTIÆ ferendæ ritus, qualis olim apud Romanos fuerit in Senatu, dictum ſuprà, in voce *Senatuſconſultum*: qualis apud Græcos, in voce *Quingenti*. De Judiciis addam hic pauca: Causâ utrinque peroratâ, poſt Meridiem, ad ferendam *Sententiam*, ventum eſt: juxta Leg. XII. Tabb. *Poſt meridiem præſente ambobus litem addicito. Sed occaſus ſuprema tempeſtas eſto.* Quod ſi itaque Judices cauſam non intellexiſſent, dixerunt, *Sibi non liquere*, Cicer. *pro Cæcina.* Si in cauſa nihil obſcuritatis haberent, *ſententiam* tulerunt. Et quidem in nonnullis cauſis, ut de libertate & ventre cognoſcendo, pronuntiârunt, *ſibi videri hominem aut liberum aut ingenuum, aut ſervum, aut libertum, aut filium eſſe, aut non.* Ulpian. *ff. de liberali cauſa.* In actione injuriarum pronuntiârunt, *aut jure feciſſe videri aut non*, Juſtinian. *in. de Injuriis.* In aliis cauſis alterum condemnabant, alterum abſolvebant, dicendo: *Condemno*, aut *ille debet*: aut *ſolve*: aut *redde*, Macer *ff. quib. ſentent.* Addebantque Judices, *Si quid eſt mei judicii*, Cicer. *de Finib. l.* 2. Abſolvendi verò formula fuit, *Secundum illum litem do*, Cicer. *pro Q. Roſcio.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 9. *c.* 16.

SENTIA Lex, cujus auctor, ut opinatur Hotomannus, C. *Sentius* Conſul fuit ano. 734. Urb. Cond. imperante Auguſtô, ſanxit, *ut in numerum Patriciorum* [illegible] *deeſſent Senatus, alii ſublegerentur.* Tacit. *Annal. l.* 11. *c.* 25. Ubi tamen in vulgatis corruptè legas *Senia* pro *Sentia*.

SENTIACUM, villa olim Regia, ſeu Palatium principum Galliæ, nunc vulgò *Sintzich*, locus ad ripam Rheni, Antunnacum inter & Bonnam, ad Aræ amniculi & Rheni confluentem. A *Sentio* dictum. Notus eſt autem C. Sentius Saturninus, qui ſub Auguſto Conſul in Germania ter magnas Legatus geſſit.

SENTICA, *Ptolem*, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſ. in Vaccæis, *Zamora Morali. Baudrando* urbs regni Legionis, 15. leuc. Hiſpanic. à confinio regni Portugall. in Ortum, uti 9. à Miranda, Taurum verſus. Satis parva.

SENTICA, vulgò ZAMORA, urbs Peruviæ, in parte Septentrionali in regione Quiti, ab Hiſpanis excitata, 70. leuc. Hiſpanic. ab ora maris Pacifici in Ortum, ut 20. à Loxa, 80. à Quito in Meridiem.

SENTII, ſeu SONTII, populi fuêre Provinciæ, ubi hodie Diœceſis Dinienſis. Eorum caput Dinia, inter Ebroduntios ad Boream, Caturiges ad Occaſum, Albicos ad Meridiem, & Capillatos ad Ortum. Vide *Dinia*.

SENTINUM, Umbriæ oppid. in Piceni confinio ad Sentinum fluv. quod nunc *Saxoferratum* dici poteſt. *Senec Leandro*, *Cerrie Nigro.* Fluvius etiam nunc *Sentino* dicitur *Blondo*, & *Leandro*.

SENTINUS, & Vitumnus, inter Deos erant parturientium, ad *ſenſum* vitamque initiatui: de quibus, ut & tota hac Deorum hiſtriorum familia, vide præter Tertullian. D. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 7. *c.* 3. Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.*

SENTINUS Augur, poëta Romæ natus, ſcripſit *Epigrammata*, in quibus ſecutus eſt Valer. Caton. & Licinium Calvum.

SENTINUS Saturninus, Conſul Romanus.

SENTIUS Saturninus, vide *Cajus*.

SENUISA, & SENUISSA colonia. Vide *Sueſſa*.

SENUNA, vulgò SELUNE, fluv. Galliæ, in cujus vicinia, Michaël Archangelus in monte Tumba, ante ſeculum 10. apparuiſſe, ab incerto Auctore, fertur, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Haud procul ab urbe Abrinca, quæ inter eum & Sevam poſita eſt. Oritur in ſylva *Senuna*, vulgò *le bois de Selune* 4. leuc. ab Inbena diſtante, à qua & nomen accepit, quam ſylvam *Landas putridas* quidam nuncupant, *la Foreſt des Landes pourries*: attingitque præ cæteris Montem Maurellum Monaſteriô clarum. *Memmorel*, Duceium *Ducé*, Pontem Abaudi, in literis Henrici Regis Anglorum, Ducis Normann. & Aquitanorum datis, A.C. 1157. memoratum, *Pont Aubaut*: demum 3. aut 4. infra Abrincas milliar. in Sevam labitur. Secundùm Fumetum, ad Pontem-Hubaldi in Oceanum decurrit, ut & Arduus; poſtquam duos amniculos ſinu ſuô excepit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Abrincatui*.

SENUS, urbs Ægypti, *Stephan.*

SENUS, qui *Scena Oroſio*, *Sacana Æthico*, fluv. amplus & præcipuus Hiberniæ ad Limericum urbem *Shannon Camdeno. Baudrando* à Septentrione in Meridiem fluit. Oritur in Connacia provinc. & in Comitatu Roſcommenſi; inde per lacus Alyuam, Eſcam & Ream fluens, Atlonam rigat & Connaciam à Lagenia ſeparans, uti poſtea etiam à Momonia provinc. per lacum *Dirgh* labitur; & rigatô Lymericô, paulò infra in Occaſum tendens, per æſtuarium amplum in Oceanum Occidentalem ſe exonerat.

SEON, civitas in tribu Iſſaſchar, Joſ. *c.* 19. *v.* 19. Hodie oſtenditur villa, juxta montem Tabor.

SEOR, pater Ephron, Gen. *c.* 23. *v.* 8.

SEORIM, nomen ſacerdotis, 1. Paral. 24. *v.* 8.

SEPARA, vulgò la SEURE, fluv. provinc. Pictavenſis, duplex. Unus nempe *Separa Nannetenſis*, Mortaniam & alia oppida Vertavum inprimis, *Vertou* Pictonum rigat, dein in Britanniam fluens, prope Nannetas, in Ligerim ſe exonerat. Alter *Separa Niortenſis*, oritur ſupra Fanum St. Maxentii, Pontemque Vallium *Pont de Vaux*, dein Niortium rigat. Hinc prope Malleacum fluens, receptâ Vendeâ, intra paludes, infra Meraticum oppid. in Oceanum Aquitanicum labitur. Quidam *Separam*, vel *Separim* Namneticum, quòd Andigavos à Britannis ſeparet, Niortenſem verò, quòd Aunedonacenſem pagum à Pictonibus dividat, nomen accepiſſe ajunt. Valeſ. tamen Celticum nomen id eſſe retur. Namque & prope Lutetiam vicus eſt *Separa*, *Sepera*, & *Savara* olim, hodie *Sevre* dictus: *Notit. Gall.*

SEPARATIO, immaniſſimum ſcelus, Auguſtino *de Baptiſmo contra Donatiſtas l.* 1. *c.* 13. Vide ſuprà *Schiſma*.

SEPARATISTÆ, nomen Sectæ in Anglia. Poſtquam enim Reformatio Eccleſiæ ſub Eduardo VI. cœpta, &. abolitis in doctrina erroribus, antiquum tamen Eccleſiæ per Epiſcopos regimen, cum multis

tis ſuperfluis ceremoniis, retentum eſſet, ſub Eliſabetha non ultra proceſſum, haud admodum reluctante populo: quod Epiſcopi ejus temporis viri eſſent pii, & ipſæ ceremoniæ non multùm urgerentur. In Scotia tamen, ab initio ſtatim, ſublata unà cum ceremoniis Hierarchia, omniaque ad formam primævæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ compoſita ſunt: (quod tamen poſtea Jacobus I. mutavit). Interim non deerant & in Anglia, qui ad propiorem Apoſtolicæ ſimplicitatem Eccleſiarum reformationem optarent, ab Adverſariis *Puritanorum* nomine aſperſi, ut ſuprà vidimus: quod cùm primum piò zelò factum eſſet, poſtmodum, ut facilè ab uno extremo tranſitus datur ad alterum, hi quoque in partes abierunt, & ſub Eliſabetha Regina ac Jacobo I. in *Conformiſtas*, *Non-Conformiſtas* & *Separatiſtas* ſubdiviſi ſunt; ſub Rege verò Carolo, planè in *Independentes* ſunt converſi, de quibus omnibus hic paſſim. Et quidem *Separatiſmi* vexillum primus erexit A. C. 1580. Robertus Browne, de quo ſuprà, Boltoni in Schiſmate (ſeu ſeceſſione ab Eccleſia Anglicana) propagando ſucceſſor, qui tamen & ipſe Boltoni exempló tandem errores ſuos revocavit, nihilominus *Browniſtarum* ſectæ nomine ſuô relictô. Tertius dein Barrovius fuit, inſtigantibus Epiſcopis ſuſpenſus. Quartus, Johnſonus quidam, *ſeparatam* Eccleſiam Amſtelodami inſtituit, in varias mox partes ac factiones iterum diſcerptam, adeò ut is patrem quoque & fratrem ſuum excommunicaret & ab utroque excommunicaretur. Quintus Smithius Eccleſiam ſimilem Leidæ erexit, mox unà cum Doctore ſuo collapſam. Sic verò languentem & animam agentem *Separatiſmum* reſtituit Robinſonus, qui Browniſtarum rigidas opiniones mitigavit, & *Semi-ſeparatiſmum* fundavit, unde Separatiſtas in *rigidos Separatiſtas*, qui à Brownio præfato nomen ſervârunt, & *Semi-ſeparatiſtas* ſive *Robinſonianos* diſtingui cœperunt, quorum hi poſtmodum *Independentium* nomen nacti ſunt, quò hodieque in veteri & nova Anglia vernant. Dogmata utrorumque, vide ubi de *Browniſtis* & *Independentibus*, item voce *Robinſonus*. Sed & de *Seſquiſeparatis* vide infra.

SEPELACUS, locus in Hiſpania circa Saguntum, *Anton.*

SEPELIENDI Jus inter mores ſive ἔθη, quæ τοῖς ἐγγράφοις, i. e. *ſcripto juri* opponit, poſt Legatorum jura, commemoratur *Dioni Chryſoſtomo*, ὥσπερ ἔθος, μὴ κωλύειν τοὺς νεκροὺς θάπτεσθαι. *Non prohiberi, quo minus ſepeliantur mortui.* Et Seneca Pater *l.* 1. *Controv.* 1. inter jura non ſcripta, omnibus ſet piis certiora, ponit *humum porrigere cadaveri*. Naturæ id jus appellant Hebræi *Philo* ac *Joſephus*, & φύσεως θεσμὸν *Iſidorus Peluſiota*: ut ſolere ſub *Natura* nomine comprehendi mores communes naturali rationi conſentaneos notum eſt. Proin Veteres, qui jura hominibus bene moratis communia, quò ſanctiora viderentur, ad Deos referebant Auctores, etiam hoc jus Diis paſſim adſcripsêre. Itaque Euripides Supplicium νόμον δαιμόνων, i. e. *Deorum Legem* vocat, & apud Sophoclem Antigone Creonti, qui Polynicem humari vetuerat, hoc pactò reſpondiſſe legitur,

Decreta quippe hæc nec ſupremus Jupiter,
Nec fas Deorum Manium dictaverat,
Queis alia jura debet humanum genus,
Nec id valere credidi juſſus tuos,
Ut jura non conſcripta, ſed nutu Deûm
Conceſſa, ſempiterna, mortalis ſatus
Violare poſſet. Non enim nuper vigent,
Sed ævo ab omni: initia in occulto latent.
Nonne ergo fortis corde, ſepoſito metu
Mortalis iræ par Diis magnis fuit
Me gerere morem?

Vide de bello hoc Theſei adversùs Creontem, Iſocr. *in Panathenaico, Panegyr. Helenæ encomio, Plataico Orat.* Herodotum *Calliope*, Diodor. Siculum *Hiſtor. l.* 4. Xenoph. *Hiſt. Græc. l.* 6. Ariſtidem *in Panathen.* & Lyſiam *Orat. in honorem Sepultorum*. Et paſſim apud laudatos Autores, videmus egregia Virtutum nomina huic officio tribui. *Humanitatem* vocat Cicero *pro Quintio*. *Humanitatem ac manſuetudinem*, Val. Max. *l.* 5. *c.* 1. οἶκτον τῆς κοινῆς φύσεως, *miſerationem communis Naturæ*, Philo: *Sortis humanæ commercium*, Tacitus *l.* 6. *Annal. c.* 19. *Pietatem* Ulpianus. *memoriam humanæ conditionis*, Modeſtinus: *Clementiam*, Capitolin. *in M. Antonino Philoſ.* δίκην ſeu *juſtitiam*, Euripides, Lactantius & Cicero *in Top. Opus benignum*, Prudentius. Contra Donatiſtas, qui Catholicorum corpora *ſepeliri* vetabant, *impietatis* accuſat Optat. Milevitanus *l.* 6. Apud Papinium, *l.* 12. *Theb. v.* 165.

— — — *Bello cogendus & armis*
In mores hominemque Creon.

Ipſa hinc Sepulchra *Templa*, & Exequiæ, apud Græcos Νόμιμα, uti apud Latinos *Juſta*, dicta, ac Lex Atheníenſium, *ne quis inhumatum cadaver, niſi ter ei pulverem injiciat, præterire auſit*, Ælian. *Hiſtor. Var. l.* 5. *c.* 14. Horat. *l.* 1. Od. 28. v. 24.

— — — *Capiti inhumato*
Particulam dare — —

Quem morem exactè obſervaſſe Romanos, teſtis eſt Quintilian. *Declam.* 5. *Ignotis*, ajens, *cadaveribus humum congerimus, & inſepultum quodlibet corpus nulla feſtinatio tam rapida tranſcurrit, ut non quantulocunque veneretur aggeſtu*. Quod ſi quis omiſiſſet, porcam præcidaneam Cereri mactabat, apud Romanos: apud Græcos ἄγος, teſte Sophocle *in Antigone*, i. e. *ſcelus*, habebatur. Quare inter graviſſimas diras erat, ἄταφον, ἐκ χθονός, *terra carere*: & naufragii non aliunde major metus, quàm quia ſic corpus inſepultum foret. Ovid. *l.* 1. *Triſt.* 2 v. 52.

Demite naufragium & mors mihi munus erit.

Unde, qui in iſtiuſmodi diſcrimen fortè incidiſſent, membro alicui pretium pro ſepultura alligare ſolebant: Synefius *Ep.* [illegible] [illegible]. Interpres Hiſtoriæ Apollonii Tyrii 20. *ſeſtertia auri ad caput puellæ, in loculo undis commiſſæ, adpoſita fuiſſe*, docet. Hôc itaque pretiô acceptô ejectum in littus cadaver obvius quiſque ſepeliebat, vel ſaltem plenâ manu ter terram injiciebat. *In os glebam injectam juſſit*, monet Cic. *de LL. l.* 2. quod *juſta facere mortuo* Romanis dictum, & ante novatum rogum guſtationem fieri ſolebat: quo factò mortuus *Humatus*, ut ante *Humus*, vocabatur. Vide Joh. Meurſium *Comm. in Lycophronem*, verb. χοῦ χεῦον ὁ ἐγχώριος. Quæ vero primum cauſa moris hujus introducendi fuerit, ut corpora humo tegerentur, ſive condita prius, ut apud Ægyptios: ſive cremata, ut apud Græcos pleroſque; ſive ita, uti ſunt, quem morem eſſe antiquiſſimum notavit *Cicer.* & poſt eum Plin. *l.* 7. *c.* 54. de eo non idem omnibus videtur. *Moſchion* exiſtimat, occaſionem datam ex gigantea feritate mandendi homines, cujus abolitæ ſignum *ſepulturam*. Aliis videntur hôc modo homines velut ſpontè ſolviſſe debitum, quod alioquin vel ab invitis repetit Natura. Cicer. ex *Euripidis Hypſipyle*.

Reddenda terra terræ.

Sunt qui reſurrectionis ſpem à primis humani generis Parentibus, hôc veluti monumentô, poſteris conſignatam velint. Unde & ob reviviſcendi promiſſum, adſervanda corpora docuiſſe Democritum, Plin. teſtis eſt *l.* 7. *c.* 55. Grotius ſimpliciùs putat, dicere, cùm homo cæteris animantibus præſtet, indignum viſum, ſi ejus corpore alia animantia paſcerentur: quare inventam *Sepulturam*, ut id quantum poſſet caveatur. *Miſeratione certè hominum cuſtodiri corpora ab incurſu avium ferarumque*, dixit Quintilian. *Declam.* 6. Apud Cicer. *de Inventione l.* 1. *A feris vexatus, communi honore in morte caruit.* Et apud Virgil. *l.* 10. *Æn. v.* 556. legimus,

— — *Non te optima mater*
Condet humi, patriove onerabit membra ſepulchro,
Alitibus linquere feris.

Sed etſi tales abeſſent injuriæ, proteri tamen ac lancinari corpus humanum, alienum meritò videtur ab iſtius Naturæ dignitate. Vide Sopatrum *Controverſ.* [illegible] & Gregor. Nyſſenum *Ep. ad Letojum*: [illegible] τῆς φύσεως. Hinc eſt, quòd officium *ſepeliendi*, non tam homini, quàm humanitati, præſtari dicitur apud Servium *ad Æn. l.* 11. & *publicam hanc humanitatem* dixerunt Seneca *de Benefic. l.* 5. *c.* 20. & Quintilian *loc. cit.* ſicut *tralatitiam* Petronius. Cui conſequens eſt, ut nec inimicis, nec hoſtibus invideri debeat. Vide de Inimicis, egregiam apud Sophoclem diſſertationem Ulyſſis, pro humando Ajace: cui adde Eurip. *in Antigone & Supplic.* Hoſtibus publicis deberi idem officii, omnes ſentiunt. Belli hoc jus νόμον ἐν τοῖς πολέμοις vocat *Appianus*: *Belli commercia*, *Philo*: Imò apud hoſtes ſervari, κἂν εἰς ἔσχατον ἔχθρας προέλθωσιν, *etiamſi ad ſummum odiis proceſſerint*, ait *Dio Chryſoſtomus*. Hinc Hercules ſuos hoſtes, Alexander victos ad Iſſum, Hannibal C. Flaminium, P. Æmilium, Tiberium Gracchum, Marcellum Romanos quæſiviſſe ad *ſepulturam*, leguntur. Agamemnon Trojanos *ſepelit*, *Il.* η. Antigonus Pyrrhum apud *Plut.* Vide eundem *in Theſeo* quoque. Idem Hannoni à Romanis præſtitum, Mithridati à Pompejo, à Demetrio multis, Archelao Regi ab Antonio. In Græcorum adversùs Perſas militantium juramento erat, *Socios omnes ſepeliam: Bello victor etiam Barbaros*, paſſimque in Hiſtoriis legas impetratam νεκρῶν ἀναίρεσιν, *facultatem tollendi mortuos*. Quare Hebræorum veter. interpretatione Pontifex Max. cùm alioqui rei ulli funebri intereſſe vetaretur, repertum tamen hominem *inſepultum* ſepelire etiam jubebatur, Ambroſ. *l.* 2. *Offic.* 28. Chriſtiani verò *ſepulturam* tanti fecerunt, ut ejus causâ, ſicut ad pauperes alendos aut ad captivos redimendos, vaſa Eccleſiæ etiam initiata conflari aut vendi licitè exiſtimaverint. Quæ in contrarium occurrunt exempla, communi damnata judiciô reperiuntur. Virg. *l.* 10. *Æn. v.* 905.

— — *Hunc oro defende furorem.*

Etiam inſigniter facinoroſos *ſepeliri* mos. Lex divina, illos ipſos, qui ſuſpenſi patibulô erant. (quod valde ignominioſum cenſebatur, Numer. c. 25. v. 4. Deuter. c. 21. v. 23. 2. Sam. c. 31. v. 8) eôdem die *ſepeliri* jubet. Ægiſthum, qui adulterium cæde Regis cumulaverat, ab Oreſte humò mandatum Homer. narrat Od. γ. Sed & apud Romanos, Ulpianus corpora eorum, qui capitis damnantur, cognatis ait neganda non eſſe. Ipſum Creontem, apud Papinium ſic alloquitur Theſeus, *l.* 12. *Theb. v.* 780.

— — — *Vade atra daturus*
Supplicia, extremique tamen ſecure ſepulchri.

Interim apud ipſos Hebræos regulam hanc habuiſſe exceptionem eorum, qui ipſi ſibi mortem conſciverant, Joſephus docet *de bello Judaic. l.* 3. *c.* 17. Nec id mirum, cum in hos aliud ſupplicium conſtitui non poſſit, qui mortem pro ſupplicio non habent. Sic Mileſiæ Virgines, apud Gell. *l.* 15. *c.* 10. à voluntaria morte abſterritæ; & plebs olim Roman. apud Servium *ad Æn. l.* 12. quanquam improbante Pliniò *l.* 36. Apud Græcos, ſacrilegos quoque inſepultos abjici moris fuiſſe, teſtatur Diodor. Sic. *l.* 16. Sic & Dion Pruſiæus *Rhodiac.* [illegible], ſepulturâ orbari, ait. Idem Athenis in proditores conſtitutum, narrat Plut. *Antiphonte*. At Nicetas *l.* 3. *vitæ Alexii fratris Iſacii*, cùm narrâſſet mortem Joh. Comneni Craſſi, qui per ſeditionem Imperium affectaverat. [illegible] Vide Hugon. Grotium *de Jure Belli & Pac. l.* 2. *c.* 19. *ubi, ob negatam Sepulturam, bellum juſte ſuſcipi cenſuiſſe Veteres magnô conſenſu*, addit. Ubi autem *ſepeliendi mortui*, ſancitum lege Pii, apud Capitolin. *in eo*, *c.* 12. *Intra urbes ſepeliri mortuos vetuit.* Nempe mortuos intra urbem neque Romani ſepeliebant, neque Athenienſes, neque alii populi quamplurimi. Sed erant, quibus in civitate ſepelire jura municipalia permittebant, teſte Ulpiano: & de Lacedæmoniis ſcimus ex *Plutarcho*. Præterea videntur multi, gliſcente jam Chriſtianiſmô, veterem ſuperſtitionem, quæ intra urbes mortuos vetabat recipere, paulatim

latim exuiſſe & contemſiſſe. Ad hæc igitur duo genera hominum lege opus fuit, quam tamen ante Pium Hadrianus quoque tulerat. Vide titulum *de Sep. viol.* & ſuprà, ubi de *Cæmeteriis*. Sub mortuo ſeu ſub ipſo occiſi cadavere, vivum olim homicidam ſepelierunt Benecharnenſes, & Bigorritani &c. Plura ſuprà, ubi de *Cadaverum cura* alibique paſſim. Porrò quàm varii *ſepeliendi* ritus, plurimi dixerunt: De politioribus Gentibus, vide ſuprà & præterea Lipſium *ad Tac. Annal. l.* 4. Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 3. *c.* 7. Andr. Tiraquellum, Joh. Kirchmannum Lubec. *libb.* 4. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 31. & *l.* 5. *c. ult. cum Paralipom.* Dempſteri &c. ut & in hoc opere paſſim *ubi de Defunctis, Exequiis, Funere, Sepulchris, aliis.* De Chiis, Tauris, Siudis, Colchis, Phrygibus, Panebis, ſcripſit Nicolaus *de Mor. Gent.* de Perſis Ægyptiiſque Herodot. *l.* 3. de Tartaris P. Venetus *de Region. Oriental. l.* 1. *c.* 74. de Lapponibus, Olaus M. *l.* 4. *c.* 7. de Patriis cultiſſimè Silius Italicus *Punicorum l.* 13. *v.* 465. ita canit;

Deque vago primùm portas Acherontis adire,
Haud ulla ante iſtam, quanquam non parva fatigent,
Curarum prior exſtiterit: Namque iſta per omnes
Diſcrimen ſervat populos, variatque jacentum
Exequias, tumuli & cinerum ſententia diſcors.
Tellure ut perhibent, is mos antiquus Ibera,
Exanima obſcœnus conſumit corpora vultur.
Regia cum lucem poſuerunt membra, probatum eſt
Hircanis adhibere canes; Ægyptia tellus
Claudit adorato poſt funus ſtantia ſaxo
Corpora, & à menſis exſanguem haud ſeparat umbram.
Exhauſto inſtituit Ponti vacuare cerebro
Ora virûm & longum myrrhata reponit in ævum:
Quid quod recluſa nudos Garamantes arenâ
Infodiunt? Quid quòd ſævo ſepelire profundo
Exanimes mandant Libycæ Naſamones in oris?
At Celtæ vacui capitis circumdare gaudent
Oſſa (nefas!) auro, & menſis ea pocula ſervant,
Cecropidæ, ob Patriam, Mavortis ſorte peremptos
Decrevêre ſimul communibus urere flammis.
At gente in Scythica ſuffixa cadavera truncis
Lenta dies ſepelit, putri liquentia tabo.

Vide quoque infrà, in voce *Sepulchra.*

SEPES Muralis, apud Spartian. *in Adriano, c.* 12. *In plurimis locis, in quibus Barbari non fluminibus, ſed limitibus, dividuntur, ſtipitibus magnis in modum muralis ſepis, funditus jactis atque connexis, Barbaros ſeparavit.* eſt murus. Nam *Sepes* pro quovis ambitu ædificii ponitur; unde & *ſepire*, pro, muro lapideo circumdare. Apud Vopiſc. in *Aureliano c.* 21. *ſeptiones urbes*, pro muris: Ciceroni pro Sextio *Urbes mœnibus ſepire* &c. Ex Græco, σηκὸς nempe *ſepes* eſt, σηκὸν autem Græci omnem περίβολον vocant, ſive ex lapidibus fit, ſive ex ſtipitibus, vel tabulatis conſtructus. Quo poſteriore ſenſu σηκὸν, μάνδραν vocant, ut Latini *ſepem* pro ſtabulo ſumunt; Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 537.

—— —— *non paſcua, non ſeps*
Heic tibi, nocturnis mitte hæc ſimulachra rapinis.

Virg. *Ecl.* 1. *v.* 34 *ſeptum* vocat:

Quamvis multa meis exiret victima ſeptis.

Latini infimæ ætatis *ſudem* dixêre &c. Vide Salmaſ. *ad Spartian. d. l.* uti de *Sepe* Mardorum, apud Curtium, *l.* 6. *c.* 5. Nerviorum apud Cæſarem, *l.* 2. *Bell. Gall. c.* 17. Hunnorum apud Monachum Sangall. munitionis eidem genere, ſuprà lemmate *Arbor ſylva*, it. voce *Haga*: de *Sepimentis* verò ſacellorum, & monumentorum, apud Veteres ſuprà in voce *Conſeptum*, ut & apud Caſaubon. *ad Sueton. Nerone c.* 33. quem exſcripſit Joh. Kirchmannus *Funer. l.* 3. *c.* 17. ſicut de verbo *Obſepire*, ſuo loco.

SEPHAM, filius Hur, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 12.

SEPHAMA, terminus Judææ ad Solis ortum, Numer. *c.* 34. *v.* 23. in tribu Manaſſe, inter villam Enam & Urbem Reblatha, in ripa Jordanis.

SEPHAMOTH, civitas, quam David ſuorum ſpoliorum participem fecit, 1. Sam. *c.* 30. *v.* 28.

SEPHAR, mons, Gen. *c.* 11. *v.* 30.

SEPHARVAIM, civitas Aſſyriorum, 2. Reg. *c.* 17. *v.* 24. unde, inter alias [illegible] gente quæ, à Rege Aſſyriorum Samariam colonia deducta, poſt X. Tribuum regnum ſub Hoſea exciſum. Colebant autem *Adra-melech*, & *Ana melech*, quibus Deaſtris liberos ſuos igni comburendo ſacrificabant, *v.* 31. de quo ritu antiquiſſimo, pluribus agit Marſhamus *Canone Chron. Sec. V.*

SEPHATH, civitas, in qua filii Judæ Chananæos ad unum interfecerunt, eamque *Hormah* nominaverunt, Judic. *c.* 1. *v.* 17.

SEPHATHA, nomen vallis, 2. Paral. *c.* 14. *v.* 10. Joſeph. *l.* 8. *Jud. Antiq. c.* 12. Juxta Mareſa, in tribu Juda, ubi Aſa Rex maximo prælio Æthiopes vicit.

SEPHEI, pater Ziza principis, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 37.

SEPHELA, regio campeſtris, frugifera & amœna, juxta Eleutheropolim, extendens ſe ab Emaus uſque ad Rhinocoruram & mare. In tribu Dan.

SEPHER, mons, in quo caſtrametati ſunt filii Iſraël profecti de Ceelata, Numer. *c.* 33. *v.* 23. *Baudrando* meliùs *Sephar*, civitas metropolis & *Sepharitæ* populi Arabiæ Felicis, ac prope Climax mons, ab urbe & populi etiam *Sephara*, aut *Sepharus* dictus. Bochart. *l.* 2. *c.* 30. *Phal.*

SEPHET, ſeu CEFET, urbs in tribu Nephthalim, inter montana, in monte excelſo ac loco pulcherrimo, ex clariſſimis Decapoleos civitatib. inter Ptolemaidem ad Occaſum 30. & Naaſon in Ortum, 12. mill. paſ. apud Carmelum, à Cana Galilææ 6. *Ferrar.*

SEPHI, filius Eliphaz, 1. Paral. *c.* 1. *v.* 40. qui Gen. *c.* 36. *v.* 15. *Sephua* dicitur.

SEPHI, filius Sobal, 1. Paral. *c.* 1. *v.* 36. qui Gen. *c.* 36. *v.* 23. [illegible]

SEPHIM, nomen viri, 1. Paral. *c.* 26. *v.* 16. [illegible] dicitur *Sepha*.

SEPHIPHON, Geneſ. *c.* 49. *v.* 17. Vide ſuprà *Ceraſtes*, item *Hæmorrhous*.

SEPHO, filius Eliphaz, Gen. *c.* 36. *v.* 15.

SEPHON, filius Gad, Gen. *c.* 46. *v.* 16.

SEPHOR, pater Balac, Numer. *c.* 22. *v.* 2.

SEPHORA, filia Raguel, ſive Jethro ſacerdotis Midian, uxor Moſis, Exod. *c.* 2. *v.* 21.

SEPHORA, obſtetrix Hebræorum, Exod. *c.* 1. *v.* 15.

SEPHORIM, urbs Palæſtinæ in Galilæa maxima, ad montis Carmeli radices, proxima Canæ, quæ & *Autocratoris* & *Diocæſarea* dicebatur. Aliàs etiam *Sepphoris*.

SEPIA, piſcis, utilis piſcationi eſt, ut & Polypus, teſte Ariſtotele *Hiſtor. Animal. l.* 4. *c.* 8 eorum enim odore piſces allecti facilius capiuntur, Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 46. Eadem excremento ſuo, quod Græci μέλαν, Latini *atramentum* vocant, iis qui chartis impallescere amant, magno adjumento olim fuit. Licet enim Romani & Græci, ex fornacium balnearumque fuligine, atramentum facerent, ut habet Plin. *l.* 35. *c.* 6. & Dioſcorides *l.* 5. *c. ult.* Afri tamen ex excremento, ſive nigro & glutinoſo humore; in veſica ſive membrana *Sepiæ* latente (quem θολὸν Græci nuncupant) atramentum ſcriptorium ſibi conficiebant: ut vetus annotavit Interpres *ad illud Perſii Sat.* 3. *v.* 12.

Nigra quod infuſâ vaneſcat Sepia *lympha.*

Ubi Poëta idcirco *Sepiam* Metonym. pro quovis poſuit atramento. Fortè & ideo in *veter. Epigr.* (in veter. Salmaſii membranis) geminus illi uſus tribuitur, unus in cibis, alter ſcriptionis. Ita autem Epigramma illud habet,

Fœmineo geminum deſignas nomine ſexum,
Et eandem piceum Sepia claudit onus.
Utilior nullus piſcis per cærula oberrat,
Cui pretium capto debuit eſſe duplum.
Præſtat carne cibos, apicum das ſelle figuras,
Atque brevis ſpecie uſum ad utrumque facit.
Hanc potiùs doctis apponere convenit eſcam,
Quæ ſapit in morſu, & probat articulos.

Interim non *Sepiæ* ſolùm ineſt atramentum (ut eum humorem Cicer. *de Nat. Deor. l.* 2. vocat) ſed mollibus cunctis, ut Ariſtoteles ait *Hiſtor. Animal. l.* 4. *c.* 1. qui & ipſe θολὸν nominat, & ab iis in metu ait effundi, ut infuſcatâ aquâ occultentur. De Loligine inprimis id manifeſtum, cujus tamen ſucco an ſimiliter, uti *Sepiæ*, in ſcribendo Veteres uſi ſint, non facile dictu eſt. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *Oper. cit. l.* 4. *c.* 49.

SEPIA, mons Arcadiæ, apud Trieſena.

SEPIAS, Macedoniæ promontor. *Ptolem. Apollonii Scholiaſtes*: Σηπιὰς ἀκρωτήριον ἐν Ἰωλκῷ ὅπου κατέδραμον ... τὸ τὴν Θέτιν ... *Hodie Capo Queraimo, Brieno*, 20. mill. paſſ. ab Iolco in Ortum, totidem à Magneſia promontor. in Meridiem, Eubœam verſus, prope Pelaſgicum Sinum.

SEPINUM, quod SÆPINUM *Ptolem.* colonia & oppid. Samnii, Populi *Sepinates*. Nunc *Supino*, oppid. regni Neapolitani in Comitatu Moliſii, inter Apenninum, in limite Terræ laboris; paucis nunc incolis conſtat, *Baudrand.*

SEPIUS, *mons*, vide *Sipontum*.

SEPIUSSA, Doridis inſula in Sinu Ceramico, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

SEPLASIA, forum Capuæ, in quo unguentarii negotiabantur. Hinc *Seplaſiarius* pro unguentario, & effœminato, vide hic infrà.

SEPLASIARIUS, apud Lamprid. *in Heliogabalo, c.* 30. *Pinxit ſe ut cupediarium, ut* Seplaſiarium, *ut popinarium*: in *Gloſſ.* πωλοπώλης, vocabatur, qui pigmenta, thura, odores, pharmaca & id genus varias minutaſque merces, quæcunque Pictoribus, Tinctoribus & Unguentariis, conducerent, vendebat. Omnis [illegible] mis ἰατρικὴ ὕλη, *Medica materia*, apud illos proſtabat: unde [illegible] lam Medici emebant, quod obtinere paſſim cœpit extremis Græciæ temporibus, cùm priùs ipſi medicamenta manu facere tenerentur; Græci ῥωποπώλας quoque vocabant, vide ſuprà in hac voce, nec non ubi de *Medicamentarius*. Hodie *Pharmacopolas*, item *Speciarios*, appellamus. Vide Salmaſ. *ad Solinum p.* 10[illegible]. & *ad Lampridium dicto l.* Origo voci à *Seplaſia* vel *Seplaſio*, foro Capuæ, in quo plurimi Unguentarii. Unde & *Seplaſia*, & *Seplaſium*, pro *Seplaſiario*. Plin. *l.* 34. *c.* 11. *Credunt* Seplaſiæ, *omnia fraudibus corrumpentis.* Et *Marcellus*;

Quodque ab Idumæis vectum Seplaſia *vendunt,*
Et quidquid confert Medicis Legaa Canopus.

SEPONTIA Paramica, Vaccæorum urbs in Hiſpan. *Ptolem.* prope Durium fluv. in limite Braccariorum & Luſitaniæ, hodie *Penedo*, prope Mirandam. Aliis *Sevauda*, prope confluentes fluv. *Tormes* in Durium, in limite Portugalliæ. *Baudrand.*

SEPOSITIO, pœna relegatione, ſicut relegatio exilio, mitior, indigitatur Suetonio *in Tito c.* 9. eſtque relegatio ſeu exilium, negotii alicujus honeſti ſpecie velatum. Sic L. Antonius M. Antonii III. Viri nepos, *ſepoſitus* ab Auguſto Maſſiliam legitur, apud Tacit. *Annal. l.* 4. *c.* 44. Vide quoque de Agrippa, Suetonium *Auguſt. c.* 65. & ſuprà *Mutianus*, infrà it. *Tarrutinus*.

SEPS, apud Tertullianum *de unico Deo c.* 1.

Per latebras animæ ſepis *manante veneno.*

Et Prudentium *contra Symmachum præfat. l.* 1. *v.* 74.

Seps *inſueta ſubit ſerpere flexibus*:

Solino *aſpis tabifica* eſt, *c.* 27. unde nomen. *Aldrovando lacerta* eſt Chalcidica, ſic dicta, non quod in Chalcidis territorio naſcatur, ſed quia virgata eſt lineis aurichalci colorem referentibus. Aliter vox ſumitur apud Val. Flaccum *l.* 6. ut vidimus ſuprà in voce *Sepes* [illegible] per ſyncopen ex *Sepes*, hic verò à verbo σήπω, *putrefacio*, [illegible] σήψ, factum eſt.

SEPTA, Græcis *Septem*, urbs parva Mauritaniæ Tingitanæ olim, cujus caput ad fretum Herculeum. *Ceuta* Hiſpanis, *Bem Marax* Mauris, teſte *Marmolio*: Munita. Hodie in Habata provinc. regni Fezzæ, ubi fretum Hercul. magis reſtringitur, in ejus parte Orientali, verſus mare Mediterraneum. Erepta fuit Mauris, quibus poſt Romanos, Gothóſque ſubfuit, à Johanne Portugalliæ Rege A. C. 1410. Hodie ſub Caſtellanis. In colle *Septem fratres* dicto, Plin. *l.* 5. *c.* 2. Mel. *l.* 1. 5. *Septenſem arcem* habet hôc locô *Procopius*, ad alteram Herculis columnam; eamque ſic vocatam addit, ob 7. montes ibi apparentes. Prope Abylam montem 18. mill. paſſ. ſeu 6. leuc. à Calpe in Meridiem 30. mill. paſſ. à Tingri in Ortum. Portum habet capacem, Eccleſiamque Collegiatam, cui jus Cathedralis eſt, cùm Septa & Tanger unum faciant Epiſcopatum, ſub Archiepiſcopo Ulyſſiponenſi. Vide Marmol. *l.* 4. *c.* 55. Gammæum, *l.* 18. *c.* 7. Miræum *Geogr. Eccl. &c.*

SEPTA, locus erat Romæ, in Campo Martio, de quo ſic Servius *ad Ecl.* 1. *Virg. v.* 34. *Septa propriè ſunt loca tabulatis incluſa, in quibus ſtans Populus Rom. ſuffragia ferre conſueverat; ſed quoniam hæc ſepta ſimilia ſunt ovilibus, duo hæc pro ſe invicem ponuntur.* Ubi eundem locum *Ovilia* quoque dictum innuit, vide ſuprà. Eorum quoque meminit Seneca *de Ira l.* 2. *c.* 7. *Cùm videris Forum multitudine refertum, & Septa omnis frequentiæ plena, & illum Circum, in quo maximam ſui partem populus oſtendit.* Ea porticibus circumjectis poſteà cœpiſſe exornari, diſcimus ex Plin. *l.* 16. *c.* 40. ut & *l.* 36. *c.* 5. ubi *Pana & Olympum, Chironemque cum Achille* ibi picturâ expreſſos memorat. Ibidem Ludos exhiberi ſolitos, diſcimus ex Suetonio *Caligulâ c.* 18 & *Claudio c.* 21. Nec frequentiùs alibi ſolennes dedit Ludos Auguſtus, vide quoque in *Nerone c.* 12. eundem Suet. Aliàs & deambulationibus frequentabatur locus, utpote vicino Tibride apricus & ſalubriori homines invitans cœlô, accedente præſertim tantâ rerum opulentiâ. Unde Statius *l.* 4. *Sylv.* 6. *v.* 1.

> *Fortè remittentem curas, Phœboque levatum*
> *Pectora, cùm patulis tererem vagus otia Septis,*
> *Jam moriente die.*

Vide quoque Martial. *l.* 9. *Epigr.* 60. Lucan. *Pharſal. l.* 1. & 7. Juv. *Sat.* 6. Ovid. *Faſt. l.* 1. &c. ut & ſuprà in voce *Ovilia*. Addam hic ſaltem, cùm Tito Imperante Roma continuos tres dies totidemque noctes flagraret, inter alia τὰ Σεπτὰ numerari Dioni, quæ poſtmodum Adrianus inſtauravit. Spartian. *in eo, c.* 19. *Romæ inſtauravit Pantheum, Septa, baſilicam Neptuni &c.* Sed & *Septa* Latinis in luſu Latrunculorum dicti ſunt loculi lineis diſtincti, in quibus calculi ſtatuebantur: Græcis Χαραγμοὶ, item in teſſerarum luſu lineæ ſeu ſcripta, per quæ currebant calculi: aliter, *capſi*, *carceres*, *mandræ* &c. quas voces vide, ut & ſuprà in voce *Sepes*, nec non infrà *Septum*.

SEPTALIUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

SEPTAN, vel SEPHTAN, pater Camuel, principis tribûs Ephraim, Num. *c.* 34. *v.* 24.

SEPTEM numerus plenitudinis & perfectionis in Sacris, de quo Eruditi paſſim. Græcis ἑπτὰ, quaſi σεπτὰ, ut ipſis Pythagoræis viſum: σεπτὸν autem Latinis *ſanctum* & *venerabile* notat. Nempe, quoniam magnus rerum Opifex ſanctificat diem ſeptimum, Græci Latinique antiquam famam ſecuti, hunc numerum ita vocârunt. Philoponus *de Creatione Mundi l.* 7. *c.* 14. *Jure merito poſt ſex dies operationum ad mundi generationis quietem* (numerus hic) *deputatus fuit, quia ſolus ſeptenarius numerus, neque ex aliis per multiplicationem natus eſt, neque alium genuit, atque ita cùm ſit ſecundùm hoc ſolitarius, ſolus etiam inter numeros quietis ſymbolum eſſe debet.* Vide Andr. Rivetum *in Gen. p.* 53. Nec deſunt viri inſignes, qui hunc non Judæis ſolùm, ſed & Gentilibus olim, *Septimum Diem*, coli ſeu obſervari, idque velut ex inſtituto publico, ſolitum, aſſerant: quibus tamen eruditè reſpondet Joh. Seldenus *de Jure Nat. & Gentium juxta Diſcipl. Hebr. l.* 3. *c.* 15. & *ſeqq.* Vide hîc quoque ubi de *Hebdomade*, *Sabbato* &c. Interim certum, *Septimam diem*, etiam antiquiſſimis Poëtarum, ἱερὴν, *ſacram*, dici, non quia *feſta* illis, ſed quoniam ex ratione Aſtrologica rebus agendis perquam videbatur *idonea* & *auſpicata*, vide ubi de *Planetaria dierum ratione*. Cùm verò Heſiodus in *Dieb. v.* 768. ait,

> ——— ἑβδόμη, ἱερὸν ἦμαρ,
> Τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ.
> ——— *Septimus ſacer dies eſt,*
> *Hoc enim Apollinem aurei enſem genuit Latona:*

de ſeptimo, non Hebdomadis, ſed Menſis die, loquitur: Redditque ſimul rationem, cur hunc menſis diem ſic vocet. In menſis namque, & quidem Thargelionis, diem ſeptimum Apollinis incidiſſe natales, unde & ἑβδομαγενὴς is dictus, tradunt Delii, apud Laërtium *in Platone*. Vide Plut. *Sympoſiac.* 8. *quæſt.* 1. Proclum *ad Heſiodum*, Euſtathium *Il.* Φ. Alios, qui inde non ſolùm menſis, in quo natus eſt, diem ſeptimum (quô Thargelia celebrari ſolita; ut ſeptimô menſis Pyanepſionis, Pyanepſia) ſed uniuſcujuſque ſeptimum per totum annum ei traduxit ſacrum fuiſſe: quemadmodum octavum quemque menſis diem Neptuno atque Mercurio quartum adſcribunt nonnulli. Sed & hoc certum, *Septenarii* numeri dignitatem non minus apud Gentiles fuiſſe inſignem, ut pluribus docet Clemens *l.* 6. *Strom.* Jul. Firmicus *Matheſ. l.* 3. *Proœm.* Proclus *in Timæum p.* 11. Alii. E quibus Clemens explicans, *quænam hôc numerô apud illos innuantur*, ea dicit eſſe, *Septem Angelos principes, ſeptem Planetas, Septem Pleiadas, Septemtriones, Lunaris figuræ ſeptenô quolibet à Neomenia die mutationes, Septem Lyræ ſonos, Septem ſenſuum inſtrumenta, mutationes ætatis annô quôlibet ſeptenô, dies in Medicina Criticos, in quibus hebdomadis nomen poſitum*, aliaque hujuſmodi reperiri addit quamplurima, apud Hermippum *l.* περὶ Ἑβδομά-δος, *de Septenario*: Qualis etiam liber tribuitur Hippocrati apud Chalcidium *in Timæum Platonis*, qui in Operibus ejus non reperitur. Unde numero hunc *Virginis*, *Palladis*, ipſiuſque *Temporis*, *omnium rerum Nodi*, aliis venerandi nomina indita, uti videre eſt apud Auctores magnô numerô laudatos Seldeno *d. loc. c.* 15. ubi plurima in hanc rem inſignia: De *ſeptem* vero *candelis* in Eccleſia Romana in Altari accendi ſolitis, cum *ſolenniter*, ut ajunt, *celebrat* Epiſcopus, ſuprà ubi de *Abbatibus minoribus* & voce *Candelarum*, de *ſeptem cælorum Præſidibus Angelis* Baſilidianorum, voce *Abraxas*; de *ſeptem terminorum flagellis*, quibus Martyres olim verberabantur, vide Abdiam *l.* 3. & Salmaſ. *ad Vopiſc. in Tacito c.* 6. de *ſeptempedali proceritate Herculis*, qui modus ſummus adoleſcentis humano corpori dicitur, eundem *ad Solin. p.* 42. &c. Vide quoque Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Ἑβδομάς.

SEPTEM Aræ, olim oppid. nunc pagus in Luſitania, *Antonio* Vaſconcello, 3. leuc. in confinio Eſtremaduræ in Occaſum, 8. à Pace Auguſt. in Circium 2. à Portu Alacri in Meridiem, 18. ab Eremita. 5. à *Gainza*.

SEPTEM Caſtrenſes, orti ex Saxonibus à Carolo M. devictis ac partim in Franciam, partim in Hungariam tranſlatis, A. C. 806. P. Æmilius *l.* 2.

SEPTEM Duces, οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις *Æſchylo*, Heroes videl. Thebani, Tragicorum Græcorum materia; præter Æſchylum hunc, Sophoclis ex parte in *Oedipo tyr.* ex parte in *Antigone*, Euripidis *Phœniſſis* & *Supplicibus*, aliorum complurium, qui interierunt. Idem Statianæ *Thebaidos* argumentum, Senecæ item non una in tragœdia, apud Latinos. Cùm enim Polynices, ab Eteocle fratre, regnô arceretur, illud repetens,

> *& pactas vices,*
> *In bella cunctos Græciæ populos agit,*
> *Septena muros caſtra Thebanos premunt,*

ut Seneca *Thebaide Act.* 2. *v.* 325. loquitur. Ubi pro Poëtarum more: Aberant enim multi populi, & præter opitulatores Eteoclis, Athenienſes quoque. Coïbant autem populi illi *Septem Ducum* auſpiciis, qui totidem caſtris diſtincti, ob perfidiam Eteoclis Thebas penitus excindere volebant: & alios prorſus Polynici tradere. Statius *Theb. l.* 8. *v.* 540. ipſo Adraſto loquente,

> ——— *aſpice mæſta*
> *Agmina, nos ferro meritas exſcindere Thebas*
> *Mens tulit* ———

Nomina Ducum, *Adraſtus*, *Amphiaraus*, *Parthenopæus*, *Tydeus*, *Capaneus*, *Hippomedon* & *Polynices*. Quibus Thebani totidem oppoſuêre, *Creontem*, *Eteoclem*, *Æmona*, *Hypſeum*, *Eurymedontem*, *Dryantem* & *Menœceum*. Sunt tamen qui contendunt, Antiquiſſimos hujus exercitus Duces non ſeptem, ſed plures fuiſſe aſſererent, adeò ut gratiam *Æſchylo* fecerint ipſi etiam Argivi, poſt ejus eam conſtitutionem, cæteros obliterantes: quæ ſanè immanis ſit injuria. Pauſan. tamen etiam cæterorum memoriam voluit conſervatam *l.* 2. quem vide. Quum verò ſucceſſu caruiſſet hoc bellum, filii Ducum horum, eô poſteà redintegratô, tandem Thebas, ex Parentum voto, deleverunt: *Epigonorum* nomine apud Scriptores celebres. Vide Barthium *ad Theb. Papinii*, inprimis *l.* 4. M. Anton. Delrium *Not. ad Senecæ iſta in Phœniſſis v.* 391. & 392.

> *Septena Reges bella diſpoſiti parant,*
> *Anceps pari Cadmea progenies ſubit:*

ut & ubi diximus de urbe bellô hôc petitâ everſaque, voce *Thebe*.

SEPTEM Fontes, urbs fuit agri Florentini, ad radices montium, aliàs ſui juris, poſteà à Florentinis exciſa, incolis Florentiam migrare juſſis. Ex ejus præcedentib. familiis erat gens Barberina, hodieque inclyta.

SEPTEM Fratres, ſeptem montes Mauritianæ Tingitanæ apud Herculis columnas: ubi olim elephantorum copia, teſte *Solino*. Prope Septam Urbem. Vide ibi.

SEPTEM Literarum Deus, Serapis cognominatus, vide ſuprà *Joſephus*, *Serapis*.

SEPTEM Maria, Herodian. *l.* 8. *c.* 7. ἑπτὰ πέλαγη Dionyſ. *Halicarn. Atrianorum paludes Plinio*, *Stagna Hadriatica Servio*. *Paludes Tartari* Tacito *l.* 3. *Hiſt. c.* 9. hodie *Lagune di Venetia*, paludes circa urbem Venetam, in quas Padus, cum Athesi & Tartaro 7. oſtiis effunditur. *Baudrando* tractus Italiæ, inter oſtia Padi, ſic ab eis dictus: Eratque in Venetis, in ora maris Adriatici ubi nunc Ducatus Ferrarienſis, majori ex parte. Sed differt à ſtagnis Hadriaticis quæ magis in Boream extenduntur, & in quæ tamen ſe Padus non exonerat.

SEPTEM Sylvæ, tractus Friſiæ Occidentalis *Saltus Friſiorum* Tacito. Hodie *Maſtbroeck*.

SEPTEMBER, quòd *ſeptimus* eſſet à Martio, quem principem anni conſtituerat Romulus, dictus eſt, teſte Varrone *de Lingua Lat. l.* 5. ubi ſcribit, *menſes reliqui a Junio ad Decembrem uſque a numero dicti*. Quem cùm Senatus in Tiberii Aug. honorem *Tiberium* appellari vellet, ipſemet ne id fieret, Imperator intercesſit, Sueton. *in Tib. c.* 26. quod tamen de menſe Novembri tradit Dio *l.* 7. eò quòd Tiberius die 16. Kal. Decemb. natus eſſet. Eundem poſteà Domitianus Imperator *Germanicus* cognomine adſumto *Germanicum* à ſe transnominavit, eôdem Suetoniô teſte *c.* 13. Jul. Capitolin. *in Antonino Pio, c.* 10. Senatum decreviſſe hunc menſem *Antoninum*, ſequentem *Fauſtinum* appellari, verùm id Antoninum quoque reſpuiſſe, refert. Commodus verò cùm omnium menſium nomina tranſmutâſſet, iiſque novas de ſuis cognominibus appellationes impoſuiſſet, hunc menſem *Herculeum* nominaviſſe legitur, apud Æl. Lampridium *in ejus vita c.* 11. Tandem *Tacitum* à Tacito Imperatore quod eô & natus eſſet & factus Imperator, fuiſſe denominatum Flav. Vopiſc. *in ejus vita c. ult.* ſcribit. Cæterùm hic Menſis, qui in Vulcani tutela fuiſſe creditus eſt, ex Romuli & Cæſaris ordinatione 30. ex

Nu-

Numæ autem conſtitutione 29. dierum fuit. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. l. 4. c. 15.* & Caſaubon. *ad Auguſt. Suetonii c. 32.* Græcis Βοηδρομιὼν appellatus eſt, quia *Boedromia*, in honorem Theſei Amazonum victoris, vel, ut alii volunt, in memoriam Athenienſium ab Ione, contra Eumolpum, adjutorum, eo celebrata. Hebræis *Tiſri*, aliàs *Ethanim*, fuitque ante exitum ex Ægypto primus Anni, apud illos, quemadmodum & poſteà princeps civilis anni manſit, menſe *Niſan*, qui partim Martio, partim Aprili noſtro reſpondet, Anni ſacri principe conſtituto. Sed nomina hæc, quod addere non pigebit, demum poſt reditum ex Babylone initium cepiſſe, notant Eruditi, quum prius Menſes non aliò, quam numerali nomine, *Primus*, *ſecundus*, *Tertius* &c. venirent. Vide de Menſe Boëdromione Franc. Roſſæum *Archæol. Attic. l. 2. c. 10. de menſe Tiſri*, Thom. Godwynum *de Ritib. Hebr. Eccleſ. & Civil. l. 3. c. 1.*

Dies hujus Menſis apud Romanos & Athenienſes celebriores.

α. Dies 2. ſeu 4. Non. memorabilis fuit, apud Romanos, propter navalem victoriam Auguſti, de M. Antonio & Cleopatra Ægypti Regina, reportatam: Apud Græcos ob νίκην ἐν Πλαταιαῖς ſeu *victum ad Plateas*, à Pauſania ac Ariſtide, *Mardonium* Perſarum Ducem. Eòdem Cæſaris Monarchiam incepiſſe, annò ab Urb. Cond. 726. Dio refert *l. 5.* Vide quoque Xiphilinum *Epitom.* β. Die 4. ſeu Prid. Nonas & octo ſeqq. Ludi erant Romani. γ. Die 5. ſeu Nonis, νίκη ἐν Μαραθῶνι, contigit, Perſæque à Miltiade victi ſunt. δ. Die 8. ſeu 6. Idus, Hieroſolymæ à Veſpaſiano captæ ſunt. ε. Die 11. ſeu 3. Idus, χαριστήρια ἐλευθερίας Athenis fuêre. ζ. Die 13. ſeu ipſis Idibus, olim apud Romanos Prætor maximus clavum pangebat, Liv. *l. 7.* Eodem Templum Jovis Capitolini dedicatum eſt, à M. Horatio Conſ. Plut. *in Poplicola*, η. Die 14. ſeu poſtr. Idus apud Roman. dies erat Equorum probandorum. apud Athenienſes, Ἀγυρμὸς Μυστῶν. 1. dies Myſter. θ. Die 15. ſeu 17. Kal. Octobr. & ſeqq. aliquot Ludi Romani erant. Apud Athenienſes 2. dies Myſteriorum paganorum, ἅλαδε Μύσται dictus. ι. Die 16. ſeu 16. Kal. Octobr. tertius erat Myſteriorum dies, quô ſacrificabatur barbus ſeu mullus. κ. Die 17. ſeu 15. Kal. Octob. quartus erat dies, quô jugum boum quaſillum ſeu calathum vehebat, repræſentantem flores Proſerpinæ, clamantibus, quæ ponè ſequebantur, Matronis, χαῖρε Δήμητερ. λ. Die 18. ſeu 14. Kal. Octobr. qui Myſteriorum quintus, λαμπαδηφορία vigebat, unde ipſe λαμπάδων ἡμέρα dictus eſt. μ. Die 17. ſeu 13. Kal. Octob. Bacchi idolum in pompa ducebatur, unde dies hic, qui ſextus erat Myſteriorum, Ἴακχος eſt appellitatus. ν. Die 18. ſeu 12. Kal. Octob. & ſeqq. tribus diebus, apud Romanos Mercurialia erant: apud Athenienſes ſeptimus erat Myſteriorum, quô ſe curſu exercebant victorque adoreâ donabatur. ξ. Die 19. ſeu 11. Kal. Oct. Epidauria fervebant Athenis, in Æſculapii honorem: qui Epidauro, ut ſacris initiaretur, appulit Athenas. Et hic erat 8. Myſteriorum. ο. Die 20. ſeu 10. Kal. Oct. qui 9. & ultimus dies Myſteriorum erat, dictus πλημοχόη, duos modios tritico implebant, eoſque conſtituentes, alterum verſus Orientem, alterum verſus Occidentem clamabant; unus quidem in cœlum ſuſpiciendo ὗε alter verò humum deſpiciendo, τόκυε. Vide Jo. Meurſium. Erat autem πλημοχόη, vas fictile, turbinis inſtar, in fundo leviter depreſſum, quô Eleuſiniorum noviſſimò hôc die utebantur, unde ipſi diei nomen. Idem verò Critiæ, uni è XXX. Athenienſium tyrannis, datum, notat Caſaubonus *ad C. Nepotem Alcibiade, c. 10.* Eodem die, qui accipiebant myſteria, *Myſtas* & quinquennio ineunte, eidem anni Boedromionis Ἐπόπτας, it. Ἐφόρους, dictos, Scaliger docet. Vide ubi de *Eleuſiniis ſacris*. π. Die 21. ſeu 9. Kal Oct. Natalis Auguſti erat, de cujus celebratione vide Dionem *l. 54.* ϛ. Die 55. ſeu 5. Kal. Octob. Veneris Genetricis feriæ erant, de qua vide *ſuo loco*. Porrò hôc Menſe quoque epulum Minervæ fuiſſe Kal. Ruſtic. habet, ſed quò die id fuerit, incertum eſt.

SEPTEMVIRI Epulones, (cùm prius Triumviri inſtituti eſſent, an. Urb. Cond. 555.) memorantur Gellio *l. 1. c. 12.* *Item cujus Pater Flamen, aut Augur, aut Quindecimvir S. F. aut qui Septemvir Epulonum aut Salius eſt:* Creditque Onuphrius à L. Cornelio Sulla numerum auctum fuiſſe. *Epulones* vocat *Feſtus*, antiquâ voce, ſicque dictos ait, *quòd epulas indicendi Jovi cæteriſque Diis poteſtatem haberent*. Poſtea Cæſar, aliis tribus additis, Decemviros Epulonum conſtituiſſe legitur apud Dionem *l. 43.* *Cùm Cæſar pluribus beneficia deberet, Magiſtratibus & Sacerdotiis collatis eis ſatisfecit. Itaque XV. Sacerdotium unum, Collegio Septenario tres addidit.* De officio, jam aliquid ex *Feſto* dictum, paulo prolixiùs id exequitur Cicer. *Orat. de Aruſp. Reſp.* *Ludos minus diligenter factos, pollutoſque. Quos Ludos? Te appellabo, Lentule, tui Sacerdotii ſunt tenſæ, curricula, præcentio, ludi, libationes, epulæque ludorum publicorum: Voſque Pontifices, ad quos Epulones Jovis O. M. ſi quid eſt prætermiſſum aut commiſſum, adferunt, quorum de ſententia illa eadem renovata, atque inſtaurata celebrantur. Ludi ſunt minus diligenter facti: quanto & quò ſcelere polluti, reſpondebitis & pro te & pro collegis tuis, & pro Collegio.* Quando autem lecti ſternebantur Diis & pulvinaria, *Lectiſternium* appellabatur, *Dapes*, cibi Deorum convivio apponi ſoliti. Hinc *Epulum* & *Epulones*: *Jovis epulo ipſe in lectulum, Juno & Minerva in ſellas ad cœnam invitabantur.* Val. Max. *l. 3. c. 1. ex. 2.* atque ita *Septemviri* hi convivia celebrabant. Vide de origine Lectiſternii, Livium *l. 5. c. 13.* & plura ſuprà in voce *Epulones*. De *Septemviris*, qui, ex aſſeſſoribus Prætoris, certas cauſas teſtamentarias interim decidebant, hincque *Septemviralibus Judiciis*, vide Jul. Pauli librum ſingularem, ut *l. 7. 28. 31. de inoff. Teſtam.* &c.

SEPTEMPEDA, ſub Pontif. Picenorum urbs Mediterranea *Ptolem. S. Severino* hodie *L. Alberto* 12. milliar. à Camerino in Circiam, Auximum verſus 18. 6. à Tolentino in Occidentem, ut 16. à Macerata. Parva, intra colles.

SEPTEMTRIONI ſeu SEPTENTRIONI, unde nomen ſit, non convenit. Quidam volunt eſſe, à *ſolo numero ſtellarum*, ut triones ſit ſupplementum. Alii malunt *triones* eſſe *boves*, ut apud Nævium: *Trionum hic moderator ruſticus.* Sanè in Philoxeni *Gloſſis* legas: *Triones*, βόες ἐργάται. Eritque id nomen ab officio, quaſi *teriones*, quia *ſolum terant*: vel quaſi *terriones*, quia *terram arent*, *coluntque*; vel quaſi *ſtriones* à *ſtria*, quam, proſcindendo terram faciunt. Vide Varron. *de LL. l. 6.* Feſtum in *Septemtriones*; Gell. *l. 2. c. 21.* Ovid. *l. 1.* μεταμορφ. *v. 64.*

> ——— *Scythiam, ſeptemque triones*
> *Horrifer invadit Boreas.*

Virg. *Georg. l. 3. v. 381.*

> *Talis Hyperboreo ſeptem ſubjecta trioni*
> *Gens effræna virûm, Riphæo tunditur Euro*
> *Et pecudum fulvis velantur corpora ſetis.*

Nic. Lloydius.

SEPTENA, vulgò la SEPTAINE, diſtrictus urbis Bituricenſis in Gallia, aliorumque aliquot oppidorum, in eodem tractu, dicitur: an. à 7. vicis, an à *ſeptimo* miliario, an à *ſeptis* urbis? Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* Apud Monaſticæ Rei Scriptores, *ſeptem* dierum jejunium eſt, pœnæ locô inflictum, quorum dierum quartò & ſextò pane & aquâ duntaxat veſcendum & recipienda diſciplina erat, uti docet idem Car. du Freſne ex *Statutis* Ordinis Hoſpitalar. S. Joannis Hieroſolym. Alia vocis notio, in Concilio Lemov. apud *eund.* Sed & *Septenarius* ſeu *Septenarium*, in Eccleſia Romana Officium vocatur, per *ſeptem* dies continuos, pro mortuis peragi ſolitum: quod ut plurimum cum tricenario hodie conjungi refert Idem. Cur per ſeptiduum id duraret, rationem reddit Alcuinus *de Offic. div. c. de Exeq. mort.* Ejuſmodi verò *ſeptenos*, ut & alios quoſdam, anniverſarios defunctorum dies, apud Melchitas quoque, Maronitas, Coptitas & Jacobitas, obſervari, docent *Promulia* Conciliorum, laudata ab Abrahamo Echellenſi *ab lib. Ebed-Jeſu c. 60.* de *Septenaria* dierum ratione, vide ſuprà.

SEPTENTRIONALIS, apud Joëlem *c. 2. v. 20.* *Et Septentrionalem procul removebo à vobis, & impellam eum in terram ſitientoſam* &c. *Hieronymo* ſunt Aſſyrii & Chaldæi, *Abarbaneli* inſuper Romani, quia omnes hi ad Aquilonem Judææ degunt, ita tamen, ut illi verſus Ortum, hi verſus Occaſum vergant. Bocharto verò locuſtæ, ſeu locuſtarum agminis pars, quæ erat ad Aquilonem urbis, quam in Arabiæ deſerta ſe repulſurum Deus promiſit. Vide quæ de locuſtis in præcedentib. Propheta dixit, & plura hanc in rem apud Auctorem modò dictum *Hieroz. Parte poſter. l. 4. c. 5.* Cæterùm de *Septentrione* vento, medio inter Aquilonem & Thraſciam, vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1253.* & 1256.

SEPTERIUM, una ex 3. ſolennitatibus nonô quôque annô Delphis olim celebrari ſolitis: quarum mentio apud Plut. *Quæſtion. Græc.* Erat autem Σεπτήριον μίμημα τῆς ὑπὸ τὸν Πύθωνα τοῦ θεοῦ μάχης, καὶ τῆς μετὰ τὴν μάχην ἐπὶ τὰ Τέμπη φυγῆς καὶ ἐκδιώξεως. *Septerium imitatio pugnæ Apollinis cum Pythone, & à pugna fuga Dei ad Tempe ac perſecutionis.* Fugiſſe enim eum alii ferunt, quòd peractâ cæde opus expiatione haberet: Pythonem alii ſaucium & fugientem viâ ſacrâ quum inſequeretur, ſuperveniſſe ei recens è vulnere mortuo & funerato ab Æge fil. perhibent, atque harum aut ſimilium rerum imitationem *Septerium* fuiſſe. Sed aliud quid ſub hac ceremonia latuiſſe, idem ſuſpicatur *Dial. de Defectu Oraculor.* Τὰ γοῦν, inquiens, τοῖς περὶ τοῦ χρηστηρίου, οἷς ἄρτι τὰς ἔξω Πυλῶν πάντας Ἕλληνας ἡ πόλις καθαγιάζουσα μέχρι Τεμπῶν ἐλήλακεν. ἥ τε γὰρ ἱσταμένη καλιὰς ἐνταῦθα περὶ τὴν ἅλω δι᾽ ἐννέα ἐτῶν, οὐ φωλεώδης τοῦ δράκοντος χειά, ἀλλὰ μίμημα τυραννικῆς ἢ βασιλικῆς ἐστιν οἰκήσεως. ἥ τε μετὰ σιγῆς ἐπ᾽ αὐτὴν διὰ τῆς ὀνομαζομένης Δολωνείας ἔφοδος, ᾗ κομίζοντες ἀμφιθαλῆ κόρον ἡμμέναις δᾳσὶν ἄγουσι, καὶ προσβαλόντες τὸ πῦρ τῇ καλιάδι, καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέψαντες ἀνεπιστρεπτὶ φεύγουσι διὰ τῶν θυρῶν τοῦ ἱεροῦ. Καὶ τελευταῖον αἵ τε πλάναι καὶ ἡ λατρεία τοῦ παιδὸς, οἵ τε γινόμενοι περὶ τὰ Τέμπη καθαρμοὶ, μεγάλου τινὸς ἄγους καὶ τολμήματος ὑποψίαν ἔχουσι. *Enimverò ea, quæ ad hoc Oraculum pertinent, quibus hæc civitas ad Tempe uſque progreſſa, omnes ultra Pylas modo Græcos initiavit. Nam & tabernaculum, quod in area excitatur nonô quoque annô, non eſt latebroſum draconis cubile, ſed tyrannicæ aut regiæ arcis ſimulachrum: & tacita in tabernaculum per Doloniam, ut vocant, irruptio, mox pueri patrimi ac matrimi cum ardentibus tædis inductio & tabernaculi ſuccenſio, everſioque menſæ, & celerrima nunquam retro reſpicientium & per ſani fores ſe proripientium fuga; poſtremò pueri errores & ſervitus, ejuſque ad Tempe expiatio magni cujuſdam ſceleris & facinoris ſuſpicione non carent* &c. Reliquæ duæ erant, Ἡρωὶς & Χαρίλα, de qua vide eund. *loco prior.*

SEPTICIUS Clarus, Præfectus Prætorio, ſucceſſor Simili datus, ab Adriano Imperatore memoratur Spartiano, in *Vita* hujus: *c. 8. 11. 15.* qui eidem, quod *familiariùs ſe egerat, quàm reverentia domus aulicæ poſtulabat, ſucceſſorem* poſtea Cæſarem *dediſſe*: Imò tandem *hoſtium habuiſſe locô*, cum aliis quibuſdam amiciſſimis, refert. Vide de eodem *Epiſtolas* Plinii Jun.

SEPTICOLLIS, urbs Roma ſic dicta, quòd *ſeptem colles* habeat, videl. *Palatinum*, *Quirinalem*, *Aventinum*, *Cælium*, *Viminalem*, *Exquilinum*, & *Janicularem*. Virg. *Georg. l. 2. v. 535.* ubi de Roma:

> *Septemque una ſibi muro circumdedit arces*

Horatius *in Carm. Seculari*, *v. 7.*

> *Dii, quibus ſeptem placuêre colles.*

Propert. *l. 3. El. 10. v. 57.*

> *Septem urbs alta jugis, toti quæ præſidet orbi.*

Martial. *l. 4. Epigr. 64. v. 11.*

> *Hic ſeptem dominos videre montes.*

Statius *l. 1. Sylv. 2. v. 191.*

> *Quis ſeptem geminæ poſuiſſet mœnia Romæ.*

Cicer. *Ep. 5. l. 6. ad Att.* ἐξ ἄστεος ἑπταλόφου. Vet. Gloſſ. *Septemontium*, ἑπτάλοφος. *Septimontium* ἑπτάλοφον. Ovid. *Triſt. l. 1. …4. v. 69.*

Sed

Sed quæ de ſeptem [illegible]
Montibus, imper[illegible] *Roma* [illegible] *locus;*

Idem *l.* 3. *El.* 7. v. 51.

Dumque ſuis [illegible] *de montibus* [illegible]
Proſ[illegible] *dominum Martia R*[illegible]

Claudian. *de* [illegible], v. 61.

——— *Septem* [illegible] *montes,*
Qui Solis radios auri fulgore lacc[illegible]*ant.*

Et poſtea v. 135.

Quæ ſeptem ſcopulis zonas imitatur Olympi.

Idem [illegible]. [illegible] Romulus [illegible]ratam conſ[illegible] diſſet in monte P[illegible], atque pom[illegible] T[illegible] Tatius in Imp[illegible] ſocietatem receptus, T[illegible] adjun[illegible], & Sab[illegible] incolendum dedit. Tullus [illegible]. A[illegible]us Ma[illegible] *Aventinum* Latinis quidem ha[illegible] conceſſit, ſed demum Auguſtus pomerio incluſit: Se[illegible] Tullius E[illegible], Qui[illegible] & [illegible], reliquis ad[illegible]. Fuer[illegible] & alii tres c[illegible], nempe C[illegible] Ho[illegible], J[illegible] & V[illegible]anus, proceſſu temporis civitati ad[illegible], ſed pa[illegible], quia intra pome[illegible] non ita ut reliqui recepti erant, [illegible] & [illegible] potius, quia non ejuſdem notæ cum reliquis erant, ma[illegible] Urbi *Sep*[illegible] *lis* cognomen, magno Hiſtoricorum ac Poetar[illegible] conſenſu. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. c. 2. Hinc Claudian. *de* 6. *Conſulat. Hon*[illegible] v. 535.

Erexit ſubitas turres, cinctoſque coegit
Sep[illegible] *continuo montes juveneſcere muro.*

Idem *Panegyr. de Conſul. O*[illegible]*b. & Prob.* v. 175.

—— [illegible] *cæloque canens*
Plauſi[illegible] *impul*[illegible], *ſeptena voce* [illegible].

Et in *Fe*[illegible] *de Nuptiis Honorii & Mariæ,* v. 57.

E[illegible]*liq*[illegible] [illegible]*o,*
R[illegible] *Tibris,*
Dominique læta [illegible]*it*
A[illegible]
R[illegible] *tumet arces.*

St[illegible] *l.* 1. [illegible] 2. [illegible] 191. *S*[illegible]*geminæ mœnia Romæ* & *Sylv.* 3. v. 24. [illegible] & [illegible] 2. *Sy*[illegible] v. 4[illegible] *pt*[illegible] *juga*. Silius P[illegible]cor. [illegible] 12. v. 607. [illegible] 16. v. 62. *Septem arc*[illegible] &c. habent. Prudentius [illegible] appellat, *R*[illegible] *Mart. Hymn.* 14. v. 412.

Divum favore cum puer Mavortius
Fundaret a[illegible] Septicollem *Romulus*,
In ſacr[illegible] *Septimontium* &c.

Et [illegible] eſt, poſtquam ſeptimus acceſſiſſet Urbi collis, inſtitutio Feſti *Sep*[illegible], qu[illegible] ac jumentis feræ conſ[illegible] inimqu[illegible] ridiculum eſt [illegible] ſignum Urbi jam pen[illegible]x & [illegible] incremento c[illegible]ſaturæ. Vide infrà [illegible]. Hodie vero [illegible] Ro[illegible] amp[illegible], reſe[illegible] Fa[illegible] *Rom*[illegible] & Conſtantinopolin *ſepticollem* habet Jac. [illegible] p. 352.

SEPTIDUUM Nuptiale, item *Funebre*, Hebræorum olim in uſu, vide ſupra ubi de Nuptiis. Sed & Tabernaculorum feſtum *ſeptiduum* [illegible]bar ut infrà videbimus.

SEPTIMA Dies, vide ſupra *Septem*, item *Hebdoma, Hebdomas, Sab*[illegible].

SEPTIMA Hora, prandii fuit apud Romanos veteres. Galenus *Tra*[illegible]*l.* 2. [illegible]. Vide ſuprà *Pra*[illegible].

SEPTIMANE, vide ſupra *Hebdoma*. Unde *Septimanarius*, officium Monaſticum, idem cum *Hebdomadarius*.

SEPTIMANARUM Feſtum, vide ſuprà *Pentec*[illegible].

SEPTIMANCÆ, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs in Vaccæis, [illegible] *Clauſio* in Caſtella regione. *Baudrando* oppid. re[illegible] L[illegible], ad Durium fluvium, inter Valliſoletum ſeu Pin[illegible] ad Ortum 2. leucis, & Turrim Syllanam ad Occidentem 5 & 6. à M[illegible] Campeſtri in Boream.

SEPTIMANIA, dicta eſt provincia Narbonenſis prima, cujus caput & [illegible] erat Narbo, Apoll. Sidonio *ep.* 1. *l.* 3. Gregor. Turonen[illegible] 8. [illegible] à numero civitatum Narboni metropoli [illegible]butarum at[illegible] ſu[illegible] ctarum, quæ erant Toloſa, Beterræ, Nemau[illegible], Agatha, Ma[illegible], Luteva, Uceeia. Hanc Viſigothi poſt receptum N[illegible], Severi principatu, totam uſque ad Rh[illegible], c[illegible] Nepot[illegible] occ[illegible]ver[illegible]. Cujus urbes T[illegible] & Uceciam [illegible] Vo[illegible] & cæde Ala[illegible] R[illegible] eorum in locum Carcaſſa & Elena ſucceſſere; [illegible] alii Concil[illegible] R[illegible]. Narbon[illegible]. Et quia jam inde à [illegible] & Lurico [illegible] annos circi[illegible] 240 V[illegible]gotho[illegible] R[illegible] [illegible] pa[illegible], [illegible] hæc appellata eſt, [illegible] *La*[illegible], & nomine [illegible] ut *M*[illegible] A[illegible] en *Goth*[illegible] nomine [illegible] re[illegible], intra [illegible] & [illegible] aliquando A[illegible] dem [illegible] apud [illegible] P[illegible] A[illegible] eſt [illegible] A[illegible]. Noſtrum G[illegible] nonnunquam provinciam [illegible] Narbon[illegible] H[illegible], &[illegible] vocant Hiſ[illegible]. [illegible] V[illegible]; q[illegible] Fra[illegible] [illegible] &[illegible] d[illegible]debant, *de* [illegible] v[illegible] ei[illegible] erat, nomen Linguadokus remanſit, *Languedoc*: unde quibuſdam Occitania [illegible]. F[illegible] eſt hæc Franciæ diviſ[illegible] apud Valeſium, [illegible] Ostrogothis, Galliæ[illegible] aliq[illegible] Lingua tor[illegible] p[illegible] vel [illegible] dicere conſuevit [illegible] Fr[illegible]. Conſuetudine vero ej[illegible] prima, ſe[illegible] etiam [illegible] Aq[illegible] inferiorem ad mare [illegible] Aquitanis [illegible] partem Ca[illegible] & [illegible] ac [illegible] Ru[illegible] Gabali[illegible], Vi[illegible] Aquitaniæ [illegible] Vivarienſibus & Hel[illegible] Vienn[illegible]. [illegible] ſuperiores Archiepiſ[illegible] T[illegible] anum cum 7. [illegible] antibus, in inferiore Narbo[illegible] ponunt. Vide Hadr. Valeſ. *Not. Gal.* & ſup[illegible] *Occitania*.

SEPTIMIANA, tertia & ultima [illegible] Tiberim [illegible] Romæ porta appellata [illegible] Severo Imperatore. Spartian. *in eo,* c. 19. [illegible] *præ* [illegible] *etiam Jani* *in* [illegible] *ad por*[illegible] *de* [illegible]. U[illegible] tranſ[illegible] per[illegible] ſuo homines conveniebant. [illegible] *hedificta eſt*[illegible]. At [illegible]*nanum*, [illegible] veter[illegible] ſub Adriano I. facta [illegible] conſ[illegible]ptum in V[illegible]a, ubi reliquiæ olim [illegible] ſig[illegible] arc, ait Torrigius *de Crypt.* [illegible] 2 [illegible] 81 & 83.

SEPTIMIN[illegible]S, vide *P*[illegible].

SEPTIMIUS, in [illegible]ore G[illegible] exercitu, Centur[illegible], [illegible] d[illegible] militibus ad [illegible] poſtula[illegible] cum perfugiſſet ad tribunal[illegible] pedes[illegible] A C[illegible] legati adv[illegible], eo u[illegible] flagitatus eſt, donec ad [illegible] d[illegible]. Vide Tac. *Ann. l.* 1. c. 32.

SEPTIMIUS, Auctor Hiſt. Alexand. Severi [illegible]. *in* [illegible] 17. Item interpres hiſtoriæ be[illegible] T[illegible] Di[illegible] Cretenſis conditæ. Voſſ. [illegible] 3. p. 719.

SEPTIMIUS Acyndinus, Conſul. An. Urb. Cond. 1091.

SEPTIMIUS Arabinus, vide [illegible].

SEPTIMIUS Baſſus, Conſul, An. U. Cond. 1069.

SEPTIMIUS Severus, Imper. Roman. poſt Did. Julian. Vide *Severus Imp*[illegible]*r*. Sed & *S*[illegible], nomen unius è tribus collibus montis [illegible], de [illegible] *&* [illegible].

SEPTIMONTIUM, feſtum Roman. inſtitutum, cum ſeptimus [illegible] urbi eſſet additus, *Fe*[illegible]. Hoc die per urbem vehiculis vehi piaculum erat, Plut[illegible]. Menſe Decembri celebratum eſt, quo die, incertum. Varro poſt [illegible], quæ in 10. Kal. Jun. incidebant, mentionem facit. [illegible] illum diem app[illegible] qu[illegible] in Faſt[illegible] celebratur autem illa die 5. Idu[illegible] Dec. [illegible] tamen a[illegible] Tertullian. *l. de Idol.* [illegible] Strenis, quæ K[illegible] Jan. ex[illegible]bantur, pr[illegible] fac[illegible]. Vid. Joſ. Scal[illegible] *C*[illegible] *bu*[illegible] *R*[illegible]*m*. Inſ[illegible] eſſe has [illegible] propter [illegible] Romæ [illegible], quo ea [illegible] Pl[illegible]. *Ro*[illegible] c. 69. eoque d[illegible] uſu vehiculorum, qu[illegible] & antiquos abſtinuiſſe, & ſuo etiam [illegible] tempore a[illegible] ſudioſ[illegible] abſtine[illegible], [illegible] hujus [illegible] rationibus, inter quas & hæc: *A*[illegible] *R*[illegible] *cum* [illegible] *gnum opus per*[illegible] [illegible] *rem* [illegible] *animo* [illegible] *quo*[illegible] [illegible] *uſi,* [illegible] *paraverint* [illegible] *aut quod* [illegible] *tate* [illegible] *in præ*[illegible], *cum vero* [illegible] *ob contractas in* [illegible] *Urbe partes* [illegible] *erat* [illegible] *ea die intrarent, ne Urbe, cui* [illegible] *ſ*[illegible]*us, ex*[illegible].

I. SEPTIMULEJUS, quanquam C. Gracchi familiaris, avaritia tamen duc[illegible], caput ejus abſcindere, & per urbem [illegible] fixum geſtare [illegible], quod Conſul Opimius a[illegible] id ſe repenſurum edixiſſet. [illegible] poſt id factum rogavit Scævolam, ut ſe in Aſiam præfectum educeret. *Quid*, inquit ille, *tibi* [illegible] *T*[illegible] *eſt mou*[illegible] *civium, ut ubi ego h*[illegible] *mem, ſi Roma*[illegible] *te pauci* [illegible] *ad* [illegible] *pe*[illegible] *rum.*

SEPTIMIUM, Græce Ἑβδομον, nomen Templi, [illegible] ab urbe Conſtantinopoli lapide diſtantis. Vide Tun[illegible]. *a Leone ad* [illegible] Septimo [illegible]. Et [illegible] *H*[illegible] *l.* 7. [illegible] *apud* Sept[illegible], [illegible] *pro*[illegible] *m.* Ibid[illegible] magnificum Imp[illegible] I[illegible], [illegible] Imperialia o[illegible] aſſ[illegible] & S[illegible] R[illegible], in [illegible]ianum. S[illegible] idem, & [illegible] *dum* appellatum eſſe, docent Mac[illegible] Gregorio [illegible] 11. *Ep.* 1. & C[illegible] *l.* 18. c. 38.

SEPTIPLEES, cognomen Burgundionum, apud Sidonium, [illegible] vide ſupra [illegible] *Sep*[illegible].

SEPTISOLIUM, apud Anaſtaſium Bibliothec. *in Gregorio IX*. [illegible] *prope Septi*[illegible] *Diaconia S. Luciæ in* [illegible]. Templum [illegible] Romæ, [illegible] Gregorii, inter [illegible] & clivum Scauri [illegible] *Mart* [illegible] Portam Capenam, [illegible] idem cum Se[illegible], [illegible] ut [illegible], circulum [illegible] 7. [illegible] (ſeu [illegible] umm[illegible] Blo[illegible] *Solis* vocat, & arcem [illegible], a[illegible] *Decad.* [illegible] ab [illegible] Imperatore dirutam A. [illegible] Ba[illegible] 5. [illegible] Macro Templum ſuit [illegible] di[illegible]. Vide eum in [illegible].

SEPTISOL[illegible]Æ Rex[illegible] item *Se*[illegible] *Rom*. Vide [illegible].

SEPTIZONIUM, [illegible] 5. [illegible] *um*, [illegible] [illegible] à 7. c[illegible] Titi, a 10 [illegible] nere Severo. *in* [illegible]. M[illegible] opera Severi Spartian. c. 19. & 24. [illegible] tamen ea potius [illegible]

videtur. erat [illegible] illum celebris Romæ locus, teſte Ammianô [illegible] opere [illegible] Nymphæum [illegible] condiderat. Nempe & [illegible] conditum, [illegible] ejus. De hoc [illegible] præclara [illegible] *quod* [illegible] *ad* [illegible] Septi[illegible] [illegible]. Apud eundem in [illegible] veteres codices [illegible] exhibent, quo modo etiam ſcriptum reperit [illegible] MSS [illegible] quem vide [illegible] habet complura [illegible] Joann. Sel[illegible] [illegible] 3. [illegible] Heptazonium ſeu [illegible] Vet[illegible] [illegible] varia. De [illegible] Severi [illegible] ſic Marlianus [illegible] l. 4. c. 6. Sever. S[illegible] *tres ordines columnarum invicem ſuperimpoſitarum.* [illegible] *autem* [illegible] *ſuper* [illegible] *ſe quidam putant, & alio Septizonium* [illegible] *quod* [illegible] *ordinibus columnarum* [illegible], *ut* [illegible].

SEPTONIA, urbs in magna Britannia ant[illegible], quæ hodie *Shaftsbury* dicitur, à R[illegible], Lucio [illegible] condita. De ejus fortuna & duratione, [illegible] Aquila Septonium, vates Br[illegible], qui tum temporis clar[illegible].

SEPTRONIATÆ, dicuntur 5. *Decr.* [illegible] *in. c.* 15. qui aliàs *Arnaldiſtæ, Patareni,* [illegible] &c. [illegible] vide.

SEPTUAGESIMA, in [illegible] Rom[illegible]. [illegible] *poſſe, propter* 70. *dies, qui* [illegible] *ante* [illegible] *Paſcha, quo die alleluia* [illegible] *per* [illegible]. Adeoque nomen Dominicæ eſt. 70. [illegible] Sabbatum ante Dominicam in Albis præcedentis, cujus [illegible] Græcis [illegible] Dominica [illegible], quod [illegible] parabola hæc apud illos explicetur. Inſtituta [illegible] o Romano [illegible] copo ut habetur in libro *Pontiſ. Roman.* [illegible] *ante* [illegible] *jejunium* [illegible]. In memoriam captivitatis Babylon. unde dierum harum periodi [illegible] in [illegible] ante Dominicam in Albis, verba hæc pro [illegible] recitantur, [illegible] &c. Cæterum, ab hac Dominica Feſta [illegible] Anni in eadem Eccleſia di[illegible] utpote quæ [illegible] illa locum obtinet: [illegible] autem ipſa hæc Dominica [illegible]; vide apud Dominicum Macrum *in Hier. lex.* at aliis nominis rationes ſuprà [illegible] de *Pl*[illegible].

SEPTUAGINTA Interpretes, verſione Gr. S. Scripturæ celebres, [illegible] vulgo appellantur, numerò rotundo, pro LXXI. ſecundùm [illegible] qui [illegible] Judæorum Synedrium huic rei incubuiſſe ſtatuunt, aut pro LXXII. ſecundum [illegible], [illegible] putant, ex qualibet Tribu ſenos fuiſſe, quod non adeò magnam fidem meretur. Placet itaque [illegible] Thalmude eſſe, quinque Seniores duntaxat huic operi [illegible] quod cum factum [illegible] a Synedrio M. [illegible] LXX. aut LXXI [illegible], inde verſio [illegible] LXX. [illegible] numerumque illum [illegible] indeptum. Miſſi [illegible] ſunt [illegible] Pontifice, Alexandriam Ægypti, rogatu Ptolemæi Philadelphi, trecentis [illegible] propter annis ante [illegible] natum, ut ex Hebraica Lingua in Græcam Libros Sacros transferrent: qui [illegible] Deus viam ſternere voluit ad Gentilium converſionem, qui S. Scripturam, [illegible] hac toti orbi tum intellecta, olim lecturi erant. Et quidem Philo, Joſephus & Talmudici, [illegible] Pentateuchum ab his Interpretibus tranſlatum, reliquos libros à Judæis Alexandrinis deinceps adjectos volunt. Alii vero cum Patrum antiquiſſimis & plerique contendunt, omnes libros Canonicos ab [illegible] verſos, qua de re vix certo quicquam affirmari poteſt, hiſtoria hæc multum intricatà. Cæterum fuit hæc Verſio maximi ſemper habita, a Judæis Græcis, tam in Ægypto (ubi annuum ei feſtum celebratum) quam alibi, ita [illegible] eorum Synagogis publicè fuerit recitata: unde & [illegible] dicti. Et quidem de Ægyptiensibus Judæis Philo Judæus, uſque ad ſua tempora, in Pharo [illegible] celebrari quotannis feſtum & panegyrim, eoque trajicere non [illegible] Judæos, ſed etiam alios plurimos, [illegible] *locum* [illegible] *in quo primum tranſlatio illa effulſit*, conſueviſſe notat, [illegible] 3. Judæi vero Hebræi, præcipuè recentioribus ſeculis, [illegible] quantum [illegible] fuerunt infenſi, variis conviciis eam proſcinderent. Conſtat id inter alia ex Calendario Judaico, ad 8. diem menſis Tebeth: *Jejunium, Scripta eſt Lex Græcè: Tenebræ triduò per* [illegible]. Ex deteſtatione *tenebras* fabulati: ex *Jejunii* autem [illegible] verſionem [illegible] inter calamitates lugendas poſuiſſe [illegible]. Vide Job Mar[illegible] *Can. Chron. Sec. LX.* Scriptores Novi Teſtam. paſſim eadem uſi ſunt: & ex Chriſtianis, Græci multis eam ſeculis adhibuerunt, Latini quoque longo tempore [illegible] utebantur ex hac expreſſis inter quas Auguſtino maxime [illegible] Italica *vulgata* dicta, donec poſt 4. ſecula a Chriſto nato Hieronymus novam verſionem Latinam ex Hebræo adornavit. Quæ hodie ſub nomine LXX. Interpretum circumfertur verſio, multis in locis corrupta eſt: Interim, qualis nitidiſſima extat, è [illegible] Vaticana ſub Sixto V. edita, adhiberi poteſt, ut quæ non [illegible] antiquitate & dexteritate ſuâ venerabilis eſt, verùm etiam [illegible] eadem conſtet phraſeologiâ, quâ Novi Teſtamenti Scriptores uſi [illegible] Inſtrumento illuſtrando inſigniter conducere, [illegible] *Theol. Chriſt. Part. prior. l. 4. c. 37.* § 12.

SEPTUM vel CONSEPTUM, loca olim fulgurita circumdabantur [illegible] loco erigebatur, [illegible] ut idem cum illis videretur. *Puteal* ſecundum [illegible] quod [illegible] eſt, quia [illegible] puteal [illegible] aram cingebat [illegible] [illegible] habes [illegible] ubi præter generalem muri ambitum, [illegible] monumentum [illegible] in quo [illegible] ex [illegible] marmore, lapide Thaſio [illegible] ſepta. Quod in aliis etiam aris, quæ ſub dio ponebantur, factum apparet. Nempe ad tutelam & [illegible] hæc ſepta, unde [illegible] &c. Vide [illegible] in vocibus *Conſeptum* & *Septa*.

SEPTUMANI, populi Galliæ Narbonenſis quorum urbs B[illegible]: ſic dicti à ſeptima legione, [illegible].

SEPULCHRA, fuêre olim Veteribus, quæ [illegible] anteà domos præbuerant, ſpeluncæ, Auctor Ety[illegible] [illegible] Poſteà terrà humari [illegible] cœpit: Et pauperiores quidem in puteos abjiciebantur fontesque, teſte Varrone *de L. L. l.* 4. & Feſto *l.* 14. Vide in voce [illegible] Divites vero in domibus [illegible] condebantur, unde Larium cultus ortus. Cum enim Veteres, par[illegible] ros aut amicos domi deſoderent ac ſepelirent, credula plebs animas defunctorum cultu domeſtico pri[illegible] ac de[illegible] publi[illegible], tanquam auxiliaturos Deos deveneratur [illegible] *quod apud Ma*[illegible] *homines* [illegible] *in domibus* [illegible] *ſepeliebantur.* Vide Servium *ad illud* [illegible] *l.* 6. *v.* 52.

Sedibus hunc refer ante ſuis.

Hincque factum, ut pro *Sepulcro*, *domus* non rarò [illegible] reperiatur. Vetus marmor,

Perpetua. ſine. ſine. domus [illegible] *aeta.*
Æternoſque. le[illegible] *umbra. La*[illegible].

Exin, *ne fœtore ipſa corpora viventium contacta inficerent,* [illegible] *ventum*, uti docet Iſidor. Hiſpal. *Etymol. l.* 15. *c.* 11. [illegible] *in urbe quidem mortuos ſepeliri aut uri*, voluère LL. XII. Tabb. exceptis, quibus virtutis ergo id conceſſum, uti Cicer. *de* [illegible] *l.* 2. docet, ubi de Valerio Publicola & P. Poſthumio T[illegible] mentionem facit. Sic C. Fabricius juxta Veliam, in Foro [illegible] habuit, uti legimus apud *Plut.* [illegible] ſub Capitolio, teſte lapide Tiburtino: Claudia familia, ſub eod. apud S[illegible]. Servius Sulpitius, in campo Eſquilino, *Cicer. in Philipp.* &c. Quin etiam Imperatores ac Virgines Veſtales, in Urbe condebantur. Similiter apud Athenienſes *locum ſepulturæ intra urbem ut* [illegible] *non potuiſſe, quod religione ſe impediri dicerent* [illegible] *neque* [illegible] *quam conceſſerant*, refert Serv. Sulpitius, apud Ciceronem *ep.* [illegible] *ad Famil. l.* 4. Et Syracuſani eximio honori Dioni etiam hoc dabant, ut in urbe ſepeliretur, apud C. Nepotem, [illegible], ubi Lambinus, non [illegible], veteres in urbe ſepelire [illegible], niſi forte Imperatores, adnotat. Reliqui [illegible] erant [illegible] in agris ſuis, aut in viis, extra portas publicas, [illegible] ex Epit. plius apparet, quæ ſemper viatorem alloquuntur, & [illegible] diſertè apud JCtos, *l. mortuorum* & *l.* [illegible] *de ſepul.* [illegible] *Sepulchra* deſignabant vel Augures, vel Pontifices, [illegible] d[illegible]taria eſſent. Unde in vet. Lap. P. [illegible] *Fuſ.* [illegible] *Be*[illegible] *Ca. ex. vixit. ann.* 24. *ſed. Publi. menſ.* 10. *ante.* [illegible] *eadem. horâ. functi. eju. ambo. mortui. ſunt. ſic. una.* [illegible] *vitam. agebant.* [illegible] *ex. eorum. bonis.* [illegible] *ſeſtertium.* [illegible] *ſ*[illegible] *erret ad. emendan. pyram.* & *pucem.* [illegible] *co pora.* [illegible] & *Praeſica. candela.* & *urna. empta. atque. indulgentia.* [illegible] *locus. datus. eſt.* Hincque inconſulto Pontifice, cadavera ref[illegible] atque in alium tranſportare locum, nefas fuit, Plin. jun. *l.* 10. *Epiſt.* 73. Deſignato autem *Sepulchri* locò, qui cremandus erat (hoc enim cuique liberum) poſtquam ad pyram elatus fuiſſet, digitus ei incidebatur, ad quem ſervatum juſta fierent, quod ne porro liceret, XII. Tabb. Legg. cautum eſt, niſi qui militiæ aut peregrè mortuus eſſet. Corpore dein concrematò, cineres & oſſa in urna ſepulchro inſerebantur, ante quod ara conſtituta [illegible] *Acerram* Feſtus appellavit, ubi odores accendebantur: [illegible] eleganter exſequutus eſt Virgilius *l.* 6. ubi de funere M[illegible]. Ut autem exactius res percipiatur, urnæ, loculus, *Sep*[illegible], probè diſtinguenda. Georgius Fabricius *in ſua Roma c.* 21. [illegible] lia, inter Puteolos & Atellam, [illegible] *Sepulchrorum* monumenta, partim quadrata, partim rotunda ſe vidiſſe ſcribit, [illegible] pulcherrimum *Arcus cellæ* nominatum, hoc modô [illegible] *Parietes ejus tetragoni, cum* [illegible] *vermiculato; in* [illegible] *Centauri imago* [illegible] *vehentis. Loculi ultra* 60. *medii amplo*[illegible] *Patronorum: Laterales contra*[illegible], *libertorum Libertarumque.* [illegible] *loculis urnæ ſingulæ pluresve* [illegible] *fuerunt, clauſæ exterius tabellis marmoreis, in quibus* [illegible] *pro more fuerunt* [illegible]. Nempe *Sepulchrum*, idem cum Monumento, generalis fuit [illegible] omnium ejuſdem familiæ, loculi vero ſeu arcæ ſingul[illegible] corporum: eratque [illegible] ſpatium illud murò clauſum [illegible] [illegible] dicitur. *l.* 38. [illegible] *de Relig.* [illegible] interdum [illegible] inſcriptione ſepulchri, [illegible] ad monumentum pertinebat, cavebatur, [illegible] *fronte.* Quamvis non raro diſcrimina [illegible] confundantur. Per actas tandem [illegible] apprehendebantur Anucis & C[illegible], Scribusque, [illegible] quis peregrè [illegible], cadaver [illegible] obruebatur, [illegible] cedria ungebatur, donec domum referri [illegible] avito reddi poſſet. Vide Job. R[illegible] *Ant.* [illegible] *Rom. l.* 5. [illegible] Dempſteri, ubi de ſrequenti *Sepulchrorum* [illegible] ſupra [illegible] & de more [illegible] ad *Sepulchra* [illegible] de [illegible] de [illegible] vero [illegible] pueros ad ſcrerra [illegible] appellabant [illegible] ubi de [illegible] Apud Athenienſes ab [illegible] Cecropis temporibus, [illegible] & lex [illegible] Unde C[illegible] *L. l.* 2. *c.* 25. [illegible] *ut* [illegible], *permanſit*, *hoc* [illegible] *terra* [illegible] *erant* [illegible] *redderetur.* Sed ſemper extra urbis pomœria, quare [illegible]

[illegible] potiùs ab Athenienſibus [illegible], quòd illæ mortui ad Sepulchra [illegible], quæ ad portas urbis ſiebant, Plut. in Thes. Interfectos verò in acie, honoris ergo in Ceramico extra urbem ſepeliebant: qu[illegible] Thucydid. l. 2. Vide Pauſan[illegible]rum ſepulchra [illegible] bene [illegible] oratione proſequu[illegible] Neque vero hos tantum, qui in acie occ[illegible], ſed & alios, [illegible] honorem habitum vellent, publicè in Ceramico ſepeliebant. [illegible] vero de populo in agris ſepeliebantur. Unde in Lex. [illegible] Extruebantur autem Sepulchra (quæ Romanis non diſſimilia fuiſſe, Cyriacus Anconitanus apud Fabricium [illegible] tradit) vel ad vias, ut monumentis in Ceramico, narrat Pauſan. vel in agrorum finibus, ut didicimus ex Siculo Flacco de [illegible] agrorum. Quod [illegible] Sepulchra [illegible] peregrè cives mortuis [illegible] Atticam referebatur, ut [illegible] monumentis [illegible], vide iterum Pauſan. [illegible] cum nimis ampla ac operoſa Sepulchra fierent [illegible] in hac Lege nimirum [illegible] quam quod decem [illegible], neque [illegible] Hermas imp[illegible]. quam laudat Cicer. de LL. l. 2. [illegible]. Nimirum enim in hæc operoſi erant Athenienſes, Hermas, quia inter Infernales Deos credebant [illegible] animas ad inferos deducere, columnis imponebant. Statuebant quoque columnas, quibus effigies impoſitæ mortuorum: Incidebatur etiam nomen, genus, patria, Diogen. Laërt. in Solone, idque cum elogio, Theoph. [illegible]. Addebant præterea menſas, in quibus & ipſi effigiati & inſculpta nomina, Plut. in Lycur. At in cœlibum monumentis imponebatur [illegible], pueri hydriam habentis effigies, Demoſth. contra Leocharem. Nec tamen omnia [illegible] ſic exornata erant: nam plebis plana fuêre, hinc [illegible] dicta. Columnarum verò altitudine modum poſuit hac Lege Demetrius Phalereus, Super terra tumulum, ne quis ſtatuito, niſi [illegible] tribus cubitis, ne alterum aut menſam aut labellum, apud Cicer. [illegible] ubi parem Romæ Sepulchrorum magnificentiam increbuiſſe, ſcribit. Namque cippis ſimiliter inſcripta geſta, familia, ætas, [illegible] conditio, mortis cauſa, utrinque ferum ſimulachra exquiſitiſſimæ artis, extus intuſque exornata ſunt, ut prolixè perſequitur Fabricius laudatus. Cum verò Sepulcra ſancta religioſaque haberentur adeo, ut & Templorum nomine venirent, natâ inde ſuperſtitione, quòd Veteribus cippi ſeu tumuli amicorum pro Templis colerentur, Clem. Alex. in Protreptico, Solonis lege pœna conſtituta eſt iis, qui Sepulchra violarent: Ne quis Sepulcra deleat, neve [illegible] inferat; ſi quis tymbum, aut monumentum, aut columnam violârit, dejecerit, fregerit pœna eſto, apud Cicer. [illegible] Neque tantum violabantur, ſi quis cadelet[illegible], aut columnam fregerit, ſed etiam ſi quis veſtes, quæ cum mortuo condebantur, furaretur, teſte Syneſio Ep. 142. Item, ſi quis alienum intulerit: habebant enim gentes aut familiæ ſuæ ſingula monumenta, Demoſth. [illegible] & probrò vertebatur, Majorum ſuorum ſepulchro privari, Dinarch. 1. contra Ageſil. Tanta porrò eorum religio fuit, ut inimico ne quidem accedere liceret, ut legimus apud Sophoclem Ajace [illegible]. Imò in genere, [illegible], Ne quis ad alienum monumentum accederet, [illegible] dum ii exequias, lege Solonis cautum eſt, apud Plut. [illegible]. Vide Sam. Petitum Comm. in LL. Attic. l. 6. tit. 8. Apud utramque gentem, Principes aut in montibus, aut ad montium radices, ſepeliri conſuevisse, docet Iſidorus Etymol. l. 15. c. 11. Vide quoque Servium ad Æn. l. 11. Aurelium l. de orig. Gentis Rom. Alios. Unde Lucanus l. 8. v. 695.

Et Regum cineres extructo more quieſcant.

Apud Hebræos, ubi cadaver lotum atque aromatibus conditum eſſet, (rarius enim illud urebant) patrio id Sepulchro inferebatur; quod ſi quis hæreditariò non accepiſſet, ſibi poſteriſque omnibus modis procurabat. Forma ejus talis erat: Excavabatur in rupe locus, 6. cubitos longus, 4. largus, in quo octo vel decem (quidam habent 14.) minores cellæ ſeu loculi & receptacula cadaverum erant. Quotieſque aliquem tumulo condebant, ſaxum ingens ad oſtium Speluncæ admoliebantur, Matthæi c. 27. v. 60. Vocabant autem Sepulchrum קבר, Keber, ab actu ſepeliendi; vel מערה Maguara, i. e. Spelunca, à figura: At lapidem גולל Golel, à volvendo. Dinores, ad aliarum gentium morem, variè exornare Sepulchra ſua ſolebant, unde in Euang. Math. c. 23. v. 27. Sepulchra dealbata legimus: Inſcriptio Sepulchralis plerumque erat talis: Sit Anima ejus ligata in Horto Eden, vel in Faſciculo viventium. Amen, Amen, Amen Selah. Hodierni Judæi, cum extra Terram ſanctam degant, neminemque Reſurrectionis participem fore credant, qui extra illam ſepultus ſit, neſcio quos ſub terra cuniculos ſibi comminiſcuntur, per quos ſua cadavera volutari ſine intermiſſione fabulantur, donec in Terram S. perveniant, vide Salomonem Jarchi [illegible] c. 47. v. 29. & Thom. Godwin. de Ritibus Hebr. l. 6. c. 5. nec non ſuprà, in Camera, Crypta, Loci, Loculi. Taceo Pyramides Ægypti, Mauſolæa Principum Orientis, Turcarum Petiarumque hodiernorum Moſcheas, aliarum Gentium am[illegible] moles, de quibus plurimi egêre; ut ſupra videre eſt, ubi de Sepulchris [illegible]. Addam paucis, ex Liceto, coronas, e poſtio inprimis flore, vide ſuprà [illegible] vel vivos, [illegible], canes [illegible]. Ex Bartholino, armillas, & [illegible] lib. de Armill. & [illegible] ex Jo[illegible] theſauros [illegible] gazas cum [illegible] ex Mag[illegible], l. 3. de Thaum. ex Eugubino, [illegible] Comm. de S[illegible] alias, ut diximus voce Mortui: &c. vide quoque de [illegible] ſuprà, voce Lucerna: quæ omnia qui prolixius doceri deſiderat, adeat inprimis Au[illegible], addatque Kirchmannum de Funeribus, Beſoldum Cl. 2. [illegible] 44. Berneg[illegible] in Tacit. Germ. Quæſt. 144. Ali[illegible]. Sepulchra [illegible], et[illegible] ſolebant in honorem [illegible] ad manus, propiùs [illegible], Latinè [illegible] dicta eſſe, vidimus ſuprà, ubi de Cenotaphio & Monumentis. In [illegible] non [illegible] teſte Plinio l. 7. c. 16. [illegible] tantùm fuerit quæ [illegible], diximus infra. Gran[illegible] condebant, in lo[illegible]. Quod in [illegible] Thom. Bar[illegible] & præter Auctores laudatos, peculiariter de [illegible] Sepulchra [illegible] indigenarum [illegible] eadem coronandi [illegible], cæterae, [illegible] Palladium in C[illegible] m[illegible] addendi, vide ſuprà [illegible] inſcribendi, Joh. Meurſium ad Lyc[illegible], vel [illegible] & p[illegible] colendi, Thucydidem l. 3. [illegible] populi albæ, m[illegible] & al[illegible] ſpargendi, ſuprà ubi de Populo al[illegible] &c. nec non hic paſſim: uti de Sepulchris [illegible] Ecclesiaſticis, in Eccl. Rom. Car. du Freſne in Gloſſario. Sicuti inter feras hyænam ſepulchra eruere, diximus ſupra ubi de Hyæna.

SEPULCHRALIS Arca, vide Arca Mortualis.

S. SEPULCHRI Fratres, vide ſuprà Fratr.

SEPULCHRUM Deboræ, nutricis Rebeccæ, ſub quercu fletus. In tribu Benjamin.

SEPULCHRUM Rachel, in tribu Benjamin, ubi Rachel, Jacobi uxor, in partu Benjamini, obiit.

SEPULCHRUM Sanſonis, inter S[illegible] & Eſthaol, ubi etiam ſepulchrum patris Manoæ, in tribu Dan.

S. SEPULCHRUM [illegible] Mil. in Palæſtina. Cum enim Saraceni, cultum [illegible] Sepulchri, quod CHRISTI vocant, Canonicis regul. S. Auguſtini commiſiſſet, Godofredus Bullionæus, urbe capta, illo[illegible] multis beneficiis ma[illegible] ſui ſucceſſoribus [illegible], [illegible] reconderentur, uſurus; Balduinus dein, frater & ſucceſſor Godofredi, armatos cuſtodes reddidit, eoſque certis inſignibus ornavit, ſub capite Patriarchæ [illegible] tribuit Equites creandi quibus nihil proprium eſſet. Poſtquam autem Saraceni Hieroſolymam recuperârunt, Equites hi Ptolemaidem primo, dein Peruſium in Italia ſe receperunt: [illegible] hic ordo [illegible] ab Innocentio VIII. A. C. 1484. Sed Alexander VI. [illegible] hujuſmodi Equites creandi, A. C. 1496. Sedi Romanæ vindicavit, &c. Alb. Miræus, Origin. Ord. Milit. l. 1. c. 16. [illegible] Tab. Tower Honor & Eq.

SEPULTURA, triplex olim. Quidam enim cremabantur, quidam terrâ obruebantur, nonnulli in lapideis arcis cum melle condebantur: de quibus omnibus ſepeliendi modis vide Salmaſ. ad Solin. p. 1307. & hic ſuprà. Addo, in Rep. Athenienſium non jus fuiſſe ornare ſepulchra defunctorum, quantum aut hæredis, aut defuncti etiam ambitio poſtulâſſet: verum & tumulis majoris impenſæ cognoſci, neque cum honorem [illegible] omnibus, ſed claris tantum viris concedi conſueviſſe. [illegible] præterea fuiſſe publicæ Sepultura h[illegible], qui bene de Rep. meritus deferebatur: atque iis interdum Mauſolæa de publico excitata fuiſſe. Sic Dion elatus publicè ſepulcrique monumento donatus legitur, apud C. Nepotem in eo. cap. ult. ad quem, [illegible] monumenta publicè ſumptu & [illegible], quæ decreto [illegible], ſepultura, prout diſcrimen faciendum, monet Caſaubon. Apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores Sepultura idem quod Atrium eſt & Cœmeterium, ſcil. obventiones quæ Sacerdotibus ob ſepulturam contingunt. In eadem, Sepultura Crucifixi, dicitur imago & repræſentatio Jeſu Chriſti, in ædibus ſacris die Paraſceves fieri ſolita: de qua utraque vocis notione vide Car. du Freſne in Gloſſ. [illegible] de Sepultura veter. Chriſtianorum [illegible] Harveterum, egregia apud J. C. Suicerum Theſ. Eccl. voce T[illegible].

SEPULVEDA Joh. Geneſius, Cordubenſis, Caroli V. Imperatoris Theologus & Hiſtoriographus, Interpretum Ariſtotelis fa[illegible] ſiſſimus, cujus proin verſionem ac quas addidit Notas impensè laudat Naudæus Biblioga. Pol. ſed quòd non voce ſolùm vivâ verùm & etiam ſcriptò il[illegible]rum partes eſſet tutus, qui ad Hiſpanorum in America mores ac vitia convertendum judicabant, bonorum cenſuram meruit, vide hac de re Alvar. Gomezium Vitâ Ximenii Cardin. l. 8. & Thuanum [illegible]. Obiit A. C. 1572. ætat. 81. Opera ejus luci data enumerat Anton. Teiſſier Elog. Part. 1. Hiſtoria Caroli V. & Paraphraſis Lat. Ethic. Ariſt. ad Nicom. adhuc inedita ſunt.

SEPYRA, civitas ad Amanum montem, quam Cicero cepit, Epiſt. 4. l. 15. Famil.

SEQUANA, SEQUANUS Straboni, vulgo Seyne, fluv. Galliæ Celticæ Lu[illegible] Pariſiorum [illegible] ſecans, unde cum Matrona Belgas a Celtis dividens, Ferrar. S. domus Apoll. [illegible] Marc. Baudrand, oritur in Ducatu Burgundiæ, propè caſtrum Carolodunum Chanceaux, in ſylva [illegible] Locus olim Sequaniæ dictus [illegible] 2. leuc. ab oppid. S. Sequani in Boreas. Hinc [illegible] aviam, Balneolas, Ampeliacum, Autiniacum, Caſtillionem rigat & Barrum ad Sequanam. Dein per Campaniam fluens, per Trecas labitur, unde ad Meritum oppid. poſtea apud [illegible]acum receptâ Albulâ fluv. Pontes, Novigentum, ubi navigari incipit, & Braium alluit, hinc auctus Icauna fluv. ad Monaſter[illegible]lum & Lupiam prope Moretum, per Præfecturam Inſul. Franciæ Lutetiam, ad Meloduuum & Corbolium, recipit Matronam fluv. ad Carentonium, ad Confluentes, habet [illegible]: & Lutetiam [illegible] ſecans, poſtea rigatis aliquot oppidulis, [illegible], per diverſos anfractus, iterum ad Confluentes vicum Oeſia fluv. [illegible] haber [illegible], augetur paulo ſupra Piſſiacum, deinde ad Meulantum, Medantam, Petromantalum Carnutum, Rupem [illegible] ubi poſtea in Normannia Vernonium, ſupra quod Ittam recipit, ſicut [illegible] Corbolium, de quo ſuprà, Junnani Andelejum, Pontem Arcus ad Confluentes Eburæ, Vallejum [illegible] ad [illegible] Autiam & ex altera ripa Iudellam [illegible], Elbotum [illegible] Gemeticum, & Rothomagum. Tandem, [illegible] Rupem, ubi Riſtam ac [illegible] æſtuarium amplum [illegible] in Oceanum [illegible] ſe exonerat [illegible] ad Boreain unicò quidem, ſed 10. mill. paſſ. [illegible] Fortunatus mare Rotomagenſe

Rouſe appellat. Quotidiè bis reſlui[illegible] per 30. leuc. & Pariſios uſque defert onerariæ naves, quæ 14 [illegible] cados & amplius continent. Ab hoc fluv. [illegible] di[illegible] ſunt [illegible] provi[illegible] Lugdunenſis Senonæ vel quartæ [illegible] annos [illegible] c [illegible] A[illegible] [illegible] & Lutetia Pariſiorum, p[illegible] Senonu[illegible] urbes, [illegible] reliquæ verò, exceptis Aurelianis & N[illegible], par[illegible] Icaunæ, pars Autunæ & Matronæ in Sequanam influentibus ſunt [illegible] Paulus *de L[illegible]b. g[illegible]* [illegible] à fluv. Sequ[illegible] Senonicam modo, ſ[illegible] [illegible] at [illegible] Lugdunenſem 2. atque etiam 3. ſaltem uſque ad [illegible] promunt[illegible]. ambas maritima, poſit[illegible] ad Oceanum Britannicum, cu[illegible] Sequana immergitur. Unde & hodie tota hæc ſinuſt[illegible] Lugdunenſis 1. & 3. ac Oceani Britannici, ab oſtio Sequanæ ad montem uſque S. Michaëlis, vocatur [illegible], *la [illegible] de Seine*, i. e. litus Sequanæ. *Sequani* autem, de quibus infra, nihil commercii habent cum fluvio hoc, quippe quorum fines nulla ex parte attingit, cùm Sequani hi Arari & Rhenô [illegible]minentur, *Sequana* autem inter Rhenum & Ararim non fluat. Vide Had. Valeſ. *Not. Gall.* Sidonius Apollin.

Rhenus, Arar, Rhodanus, Mo[illegible], Matrona, Sequana, Ledus.

Lucanu[illegible] *l. 1. v. 4*[illegible].

Optima gens [illegible] in gyrum Seq[illegible].

Hinc [illegible] Martialis *l. 4. Epigr. 19. v. 1.*

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam.

SEQUANI, popul. Galliæ Belgicæ ab Æduis Arare fluv. diviſi. Horum loca hodie [illegible] Burgundiones, Gallicè C[illegible] *de la Franche Comte*, [illegible]. [illegible] hos Sequanos dividit in *Ciſjuranos*, quos in *O[illegible] [illegible]* & *Sundgow* ſtatuit, & *Transjuranos*. Eutropius *l. 6.* de Sequanis Ciſjuranis: *Helvetii qui nunc Sequani appellantur.* *Baudrando* populi fuere Galliæ Lugdunenſ. inter Leucos ad Boream, Rauracos & Helvetios ad Ortum, Lingones & Æduos ad Occaſum, & Seguſianos ad Meridiem. Horum [illegible] hodie *Burgundia Comitatus*, vide ibi, [illegible] Orientali Burgundiæ *La Franche Comté*. De iis ſic Valeſiu[illegible]: Cum Cæſar in Galliam venit, Galliæ to[illegible] [illegible] erant duæ. Harum alterius [illegible]cipatum tenebant Ædui, alterius *Sequani*, quos à provinc. Romana ſeu Narbonenſi Rhodanus, ab Helvetiis mons Jura dividebat. Eorum ager optimus totius Galliæ Cæſari dictus, qui & *l. 1. c. 6 7. 9.* illos cum Helvetiis ac Æduis, tres potentiſſimos ac firmiſſimos populos vocat. *Strab. Sequanos* ab Ortu Rhenum, ab Occidente Ararim, qui illos ab Æduis dividit & Lingonibus, attingere ait. Lucan. *loc. cit.*

Optima gens flexis in gyrum Sequana frænis.

Plin. *l. 4. c. 17.* in Belgica, inter Mediomatricos & Rauricos, illos ponit. *Ptol.* [illegible] ſub H[illegible] collocantur, quorum oppid. præcipuum Veſontio. Cæſar *Comment. loc. cit.* eos cum Helvetiis inter Celtas ſeu Gallos, tertiam partem Galliæ incolentes, ponit: quod idem Strabo aſſerit. Poſt Cæſarem Auguſtus Sequanos ac Helvetios [illegible] C[illegible]æ, ſeu Galliæ Lugdunenſi, atque Belgicæ aſſignavit; ſi[illegible] Aquitaniæ Cæſaris, admodum anguſtæ, 14. gentes inter Garumnam & Ligerim ſitas adjecit, quæ antea Celticæ fuêre, idque operâ M. Vipſanii Agrippæ, qui pictum in tabulis orbem terrarum populo Rom. ſpectandum propoſuit in magnifica porticu, quæ *porticus Agrippæ* dicta, à ſorore ejus extincti inchoata, & ab Auguſto conſummata eſt, teſte Plinio *l. 3. c. 2.* Unde provinc. Maxima Sequanorum, in qua Veſontio, civitas Equeſtris, Nojodunum & Baulis urbes Sequanorum, Aventicum Helvetiorum, inter Belgicæ provincias à poſterioribus Geographis recenſetur, & ob id Germania tertia vocatur, ac ſecundæ proxime ſubjicitur. Dicitur autem provincia *Sequanorum*, à nobiliore populo, quem continebat. *Maxima* vocatur, non quod eſſet 17. Galliæ provinciarum maxima & ampliſſima, ſed quod una ex maximis: *Notit. Gall.* Poſt Julii itaque inprimis Cæſaris tempora longè lateque patuit, [illegible] & Helvetiæ pars illi tributa: poſtea *Sequanos* ſub Theodoſio juniore deſtruxerunt Burgundiones, nomine quoque eorum abolito, [illegible] quod exi[illegible] in voce *Sundgow*, veſtigium ſupereſt. A Sequano [illegible] F[illegible] fi[illegible], Lemani nepote, Rege ſuo nomen populo Va[illegible] Chronica hauſiſſe, referunt. Certè à fluvio Sequana, ut qui illorum fines non attingit, denominati neutiquam ſunt. Amici pop. Roman. dicuntur Plutarch. in *Cæſare*, non longè enim tum a[illegible] ab Italia Tranſpadana, & Galliam Narbonenſem ad Lemanum lacum & fluv. Rhodanum attingebant. Porta *Sequanica*, in urbe Cabillono fuit, quòd ad Sequanos, qui Arari interfluente ab urbe hac Æduorum dividebantur, duceret, dicta. Plura vide apud [illegible] Rh[illegible] *Rerum Germ. Nov-Antiqq. l. 1.* cum Notis Cl. Ottonis JCti. Valeſ. *Not. Gall.* Joh. Bapt. Plantinum *Helvet. Nov. antiq. &c.* In vetuſtiſſima & emendatiſſima Notit. Galliæ, à Jacob. Sirmondo, Hadrian. Valeſio, & Andrea Cheſnio ſcriptis ſuis inſ[illegible], *Provinciæ Maxim. Sequanorum* hæ civitates & caſtra adſcribuntur:

Metropolis civitas Veſontienſium	Caſtrum Vindoniſſenſe.
Civitas Equeſtr. Nojodunus.	Caſtrum Eb[illegible].
Civitas El[illegible]orum Aventicus.	Caſtrum Raur[illegible]nſe.
Civitas B[illegible]ium.	Portus Abucini.

S. SEQUANUS, Presbyter, Johannis Abbatis Reomenſis diſcipulus, auctor cœnobii ſui S. S[illegible], vulgo [illegible] *Seine*, quod in Lingonum finibus eſt, non procul à fontibus fluminis *Sequanæ*. A quo S. *Sequano* aut a *Sequanis*, Araris Dubisque accolis, dictum eſſe *Sequanam*, quòd negat *Ado[illegible]*. *Quaſi vero quis*, [illegible] Valeſius, *tam ſtultus & temporum adeo ignarus eſſe poſſet, ut [illegible], flumen Sequanam Juli Cæſari notum anno[illegible] [illegible] natalem, à S. Sequano, homine [illegible], nomen ac[illegible] &c.* Antequam autem à conditore ſuo Cœnobium hoc [illegible] nominaretur, à loco Segaſtro vel Segeſtro, in quo [illegible] erat, [illegible] *Segeſtrenſe*, vel *Segeſtrum*, vulgo [illegible]. ſitumque eſt locus cum Monaſterio in agro vel Comitatu Magnimontenſi, cui nomen à Magno monte: oppid. quondam [illegible] L[illegible]nbus, S. [illegible] patria, hodie nil niſi nomen ſervante, [illegible]. Vide Had. Valeſ. *Notit. Gall.* & ſup. a in voce S[illegible].

SEQUENS Panis, apud Lamprid. [illegible] 37. *[illegible] convivii diurnus hic fuit. Vini ad totum diem [illegible] X. panes mundos pondo XXX. panis ſequentis [illegible]. [illegible] ſemper de manu ſua mini[illegible] & panem & partem [illegible] aut carnis aut leg[illegible] dabat:* eſt proximus a primo, ſeu qui primum ſequitur, *ſec[illegible]*, vide de quo diximus.

SEQUENTIA, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ eſt canticum exultationis, ſic dictum, *quia pneuma [illegible] ſequitur*. Durand. *l. 4. c. 22.* alias *Pro[illegible]*. Earum primus auctor Notkerus Abbas S. Galli, ad Miſſam canatas præcepit Nicolaus [illegible]. Vide Eckchardum *de vita Notkeri* Epiſcopi Salzburg. *c. 17. & 18.* Hinc *Sequentionarius*, liber ſeu codex *Sequentias* continens, apud Eckchardum [illegible] *[illegible] S. Galli c. 4.* Vide Car[illegible] [illegible] Macros Fratres *in Hierolex.* nec non ſupra, *[illegible] Regina*, it. voce *Acol[illegible]*.

SEQUESTER, Græcè ὁ Μεσάζων, in Aula Conſtantinopolitana dignitas fuit illuſtris Imperatorisque ſemper præſens, cujus [illegible] cauſas componere, in quibus maximè auctoritas Imperatoris & Patriarchæ indubium vocabatur, idque ſine litigio. Vide Joannem Meurſium in *Gloſſar.* Joan. Caſp. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Μεσάζων, & ſuprà *Mediator*.

SEQUESTER Vibius, vide *Vibius*.

SEQUUTOR, apud Lamprid. in *Commodo*, *c. 15.* *Appellatus eſt ſane inter cætera triumphalia nomina, etiam ſexcenties vicies, Palus primus ſequutorum.* Nomen erat in Arena eorum, qui ſorte victis ſufficiebantur & victoribus comparabantur, Græcè [illegible]. Unde πρωτόπαλος, cujus prima ſors exiit. Cujuſmodi, *ſequutorum* armaturâ quod uteretur Commodus, [illegible] [illegible] Lampridio *Palus primus ſecutorum*, i.e. *Primus ſequutor*, appellatus eſt. Vide Salmaſ. *ad loc.*

SER, civitas in tribu *Nephtali*. *Joſ. c. 19. v. 35.*

SERA, Dea *ſerendi*, apud Romanos de qua vide Voſſ. *de Idol. l. 2. c. 61.* ut & infra, *Seſſia*.

SERA, Sericæ regionis metropolis, *Ptol. Cambalech Nigro, Sond[illegible] [illegible].* Item caſtellum Lucaniæ, 12. milliar. a Salerno.

SERA, Græcè μοχλὸς, aliis *claustrum*, Græcè κλεῖθρον, [illegible] eſt, ſeu lignum, quò in tranſverſum obductô fores olim firmabantur. Habebat illa foramen, in quod immiſſus [illegible], h. e. *ferrum glandis [illegible] cavum*, illam januæ ſic committebat, ut niſi ferrô hôc extra[illegible]ô removeri ac repelli ſera non poſſet, nec janua aperiri, unde foramen illud βαλανοδόκην dictum. Ut verò [illegible] modo obſeratæ januæ reſerari poſſent, ſatis grande foramen [illegible] *ſera* locum relinquebatur in oſtio, per quod manus tranſmitti & immiſſô aliô ferrô oblongô in cavitatem balani, balanus [illegible] trahi, ſicque janua aperiri, poſſet. Quod ferrum propterea βαλανάγρα appellatum eſt. Vide ſuprà in his vocibus. Muni[illegible] autem *ſera* ſeu lignei hujuſmodi vecte primæ ſolum dom[illegible] januæ, quæ in publicum aperiebantur, & urbium portæ. At [illegible]tiorum conclavium & œcorum fores, *peſſulis ferreisque [illegible]* muniebantur, uti ſuprà vidimus. Plura hanc in [illegible] congeſſit Salmaſ. *ad Solin. p. 925. & ſeqq.* A *ſera* hujuſmodi, quâ januæ claudebantur, poſtmodum *Seræ* dictæ ſunt, anguſtiæ montium, aditum in loca vicina occludentes, hinc *Clauſura* & *Clauſtra* quoque appellatæ, vide infrà in voce *Serra*.

SERA Peracta, Varronis apud Nonium [illegible], i. e. adverſa omnia & triſtia amota. Integer locus, *Varronis.* [illegible] *peracta, depugnatum ſcito, quem jam videbis Romæ, in Foro ante [illegible] pueros pilâ expulſim ludere*, uti locum reſtituit Stewechius. Indigitare vult Varro, triſtia omnia ceſſiſſe, imo defunctum eſſe [illegible] Rom. bellis omnibus, cum portas Jani gemini clauſas & ante templum ludere pueros videbis. Sic apud Virgilium *Æn. [illegible] v. 524.*

Seraque terrifici cecinerunt omnia Vates

Servius [illegible] *tri[illegible]*, *gra[illegible]*: atque inibi adducit [illegible] Salluſtianum, *[illegible] in angu[illegible] fore.* Perinde & *[illegible] ſera*, apud Lucretium repoſuit, atque expiſcavit *triſtia*, *labor[illegible]* ac voluntatem *ſerum* in Sp[illegible] ſuis Palmerius. Vide God. Stewechium [illegible] *l. 6.*

SERABIS, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſ. per regnum V[illegible] in mare Balearicum fluens, inter Segorbiam & Dertuſam. [illegible] *Segura*, vel *Z[illegible]* [illegible].

SERAJUM, urbs Boſniæ, ſub Turcis, ad Migliaxkam [illegible], in Boſnia regali ſeu in[illegible]. Ampla & munita, illius [illegible] caput. Ali[illegible] leuc. à limite Serviæ in Occidentem, & [illegible] paſſ. à Savo fluvio in Meridiem. Qu[illegible] [illegible]. Ferè media eſt inter Taurunum ad Ortum, & Ja[illegible] ad Occidentem 9[illegible]. mill. paſſ. utrinque.

SERANUS, cognomen [illegible] R[illegible] nobiliſſimi, ſumptum à *ſerâ* pro[illegible] ſeu plant[illegible], quod agrum cum ſe[illegible] [illegible] Dictator [illegible] Plin. *l. 18. c. 3.* Vide *Cinc.*

SERAPAMMON, dux [illegible] Legionis, ſub Gordiano Imperatore, apud Jul. Capitolin. *c. 2[illegible]*.

SERAPHIM, i. e. *ardentes*, [illegible], Eſai. *c. 6.* [illegible] nomen, qui à [illegible], & [illegible] vel qui Dei mandata cum fe[illegible] & zelo exequuntur [illegible] Ordo Militaris Sueciæ. Vide *Cheru[illegible]*.

SERAPHIM [illegible], *Hydri.*

SERAPHINUS [illegible], [illegible].

SERARIUS Jo[illegible], vide [illegible].

SERATIO, [illegible] Scipio Corn[illegible] [illegible] [illegible] ru & mo[illegible] [illegible] [illegible], Suarum [illegible] ais vili [illegible]

SERA-

SERAPIO, terrarum orbem deſcripſit, Cicer. *l.* 2. *ad Att. ep.* 4. [illegible] eſt Serapio [illegible], eo [illegible] ſcriptor [illegible] ſe profitetur [illegible] *l.* 5. A[illegible] eſt [illegible], quid interpretatione ſomniorum [illegible], Fulgent. *l.* 1. [illegible].

SERAPION, Antiochenus [illegible], ſub Commodo Imperatore poſt Maximinum, [illegible]. Contra Domninum, qui à fide Judaiſmum amplexum, [illegible] Librumque ſub S. Petri nomine, [illegible] erroribus [illegible], refellit. Obiit A.C. 213. Succeſſit Aſclepiades. Hieronymus, Euſeb. *in Chron.* & *H*[illegible] 6.

SERAPION, Epiſcopus Thmuitanus in Ægypto, ſeculo 4. è ſolitudine, Athanaſii cura Eccleſiæ admotus, Cenſorque librorum hujus [illegible]. [illegible] ab eodem ad Conſtantium, ut animum ejus mi[illegible], quòd inſigni[illegible] eſſet Conſubſtantialitatis [illegible] gratia [illegible], & in exilium eſt ejectus. Ob elegantiam [illegible] meruit cognominari. [illegible] ſcripſit contra Manichæos, & [illegible] orum, laudatus ob [illegible] conſtantiam. Sub Conſtantino Imperat. floruit, A.C. 340 Hieron. *de S*[illegible] *c.* 99. & *ep.* 84. Ruffinus *in vit. PP.* Turrian. *in prolog. edit. Serapi*[illegible]. An idem cum priore?

[illegible]ION, Athenienſis Poëta & Medicus, ſub Nerva & Trajano, Plutarchi familiaris. Plutarch. *de Oracul. Delph.* Caſtellan. *in vita Medic.* Item dictus Sindonites, Eremita. Pallad. *Hiſt. Lauſ.*

SERAPION, Martyr Alexandrinus, ſub Decio Imperatore. A C 351.

SERAPION, quidam, pater 10. mill. monachorum, quos omnes tempore meſſis pretio conducebat, ut ſua operâ juvarent pauperum laborem. vivebat ipſe pane & aquâ, unica veſte contentus, Sozomen. *l.* 8. *c.* 1.

SERAPION, nomen Pictoris, Plin. *l.* 35. *c* 10.

SERAPION, Ælianus dictus, orator Alexandrinus, multa ſcripſit. Vide *Suidam.*

SERAPIS, Ægypti Deus, olim Româ ejectus Piſone & Gabinio Conſulibus, cum Harpocrate & Iſide, dejectis aris, quòd turpium religionum, & novarum ſuperſtitionum ſeminarium forent; etſi Athenienſes eos olim in gratiam Ptolemæi, receperint in urbem. Idolum, cujus exemplar Adrianus & Julianus Imperatores petierunt, erat conflatum, ex variis metallorum, lignorum & gemmarum generibus. Videtur Plutarcho, ſed nimis præcipiti conjecturâ, ſignificare *lætitiam*, quod τὰ χαρμόσυνα, i. e. *hilaria* feſta Ægyptii appellent σαίρειν. Cùm vero veteres per Serapin univerſam mundi molem, & ipſa rerum principia intelligerent [illegible] eum templis magnificentiſſimis honeſtârunt, cujuſmodi M[illegible] & in Alexandria celebratur. At nunquam ea Ægyptii [illegible] oppida admiſerunt cum Saturni templis, quod velut pervigiles, excubitoreſque Deos in ſuburbiis ſuas habere voluerint ſedes, ut ita eſſent muniti validis illorum præſidiis adverſus hoſtium incurſus, ipſimet autem pro aris, focis, templis & patrio ſolo perpetuò excubarent. Statua ejus in Ægypto proditur fuiſſe ejuſcemodi formâ, ut Sol exoriens os & labra perſtringeret ſuo fulgore. Effigies ejus, quam ipſemet in Nicocreontis regis gratiam oraculo deſcripſit, rerum naturam omnem in ſe complectentem, eſt hujuſcemodi:

> *Εἰμὶ θεὸς τοιόσδε μαθεῖν, οἷον κ' ἐγὼ εἴπω.*
> *Οὐράνιος κόσμος κεφαλὴ, γαστὴρ δὲ θάλασσα,*
> *Γαῖα δέ μοι πόδες εἰσὶ, τὰ δ' οὔατ' ἐν αἰθέρι κεῖται,*
> *Ὄμμα δὲ τηλαυγὲς λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.*

Ejus meminit Martial. *l.* 9. *Epigr.* 30. v. 6.

> ——— *Nec quæ turba Serapin amat.*

Sic & Varro produxit. Sed Martianus Capella, qui & multa alia ſibi licere voluit, corripuit verſu illô *l.* 2.

> *Te Serapin Nilus, Memphis veneratur Oſirim.*

Alii [illegible] *Sarapis* ſcribunt. Unde templum hujus Dei Σαράπειον, à Str[illegible] vocatur, quod miris laudibus ab Amm. Marcellino celebrari notat Caſaubon. *in Strabonem.* Templum, cum idolo, deſtructum à Theodoſio M. A. C. 389. poſt ſeditionem ab Ethnicis Alexandriæ excitatam: quòd Theophilus Alex. veniâ impetratâ, in [illegible] cujuſdam templi ſubterraneis cryptis, pudenda hæc ſacra deprehenſa revelaſſet. Alii imagines ſolùm, Idolum inſtrumis deſtructum memorant, quod ingreſſus ſacrilegus ſolebat, ſub præ[illegible] virginibuſque illudere. Horum dejectionem ſubſequ[illegible] in templo eſſe *Halleluja & Pſalmum*, refert Ruſin. *l.* 2. *c.* 25. Nomen à Voſſio *l.* 2. *c.* 25 *de Theol. Gentil. c.* 29. ab *Apis* & שׂר Sar, [illegible], vel שׁור, i. e. *bos* probabiliter deducitur, cùm *Apidem*, qui formâ bovis celebratur, & *Oſirim* agriculturæ [illegible] habitum, idem cum *Serapide* numen fuiſſe ibidem probet. Sunt qui Joſephum, ſub Serapidis nomine, ab Ægyptiis cultum velint. Vide Clem. *l.* 1. *Strom.* Jul. Firmicum, *de err. profan. Relig. c.* 14. Rufin. *l.* 2. *c.* 22. Baron. A. C. 389. P. de Valle *Itiner. tom.* 4. ubi oſtendit, ſacra [illegible] hæc [illegible] hodieque apud Indorum quaſdam gentes vigere: & Joh. Marſhamum Ca[illegible] *Chron. ad Sec. IX.* Addo, quod in [illegible] *Templo apud* [illegible], *ſignum Solis ex ferro ſubtiliſſimo manu Artificis* [illegible], *ut lapis (magnes) cujus natura ferrum ad ſe trahere* [illegible] *aribus ſitus, cum temperate ſub ipſo* [illegible] *libram* [illegible] *ſimulachrum & vi naturali ad ſe rapere ferrum, aſſurrexiſſe* [illegible] *ſimulachrum & in aëre pendere videretur. Et ne hoc lapſu* [illegible], *Miniſtri fallaciæ, Surrexit, aiebant, Sol,* [illegible] *Serapin de*[illegible] *ad propria.* Ruffinus *H*[illegible] *Eccl. l.* 2. *c.* 23. Hoc confundit L[illegible] V[illegible] cum ſimulachro ferreo Arſinoës, quod frater [illegible] ac maritus Ptolemæus Philadelphus, per Dinocratem Architectum, in eadem Urbe [illegible], ut videre eſt apud Plin. *L.* 34. *c.* 14. Sig[illegible] enim [illegible], Ruffino memoratum [illegible], ſimulachrum Arſinoes ſaltem decretum: m[illegible] enim & Regis & Architecti interceſſit, ne perficeretur. Illud ſiperne ſolum [illegible] ſurgente [illegible] inter d[illegible] in aëre pendens [illegible]. Vide Ger. J. J. V[illegible] *de Idol.* [illegible] & [illegible] voce [illegible] Licet [illegible] Stabat [illegible] modo [illegible] quæ tenent [illegible] caus[illegible], ſed [illegible] culmine [illegible] ut in ſua [illegible] quæ [illegible] 6. [illegible] quàm aptè [illegible] Lamiacham [illegible] *Hierogl. l.* [illegible] *grati*[illegible] *ſum* [illegible] *dro in capite* [illegible]. Modo [illegible] tem illum, in quibuſdam Ser[illegible] buſdam non [illegible], conſpici [illegible] apud Ægyptios olim & Græcos frequentia [illegible], dici [illegible] Lanſania [illegible], *Corbulinaret*, alibi [illegible] omni[illegible] ſimum ac celeberrimum Alexandriæ [illegible]. [illegible] Romæ [illegible] unum [illegible] ſtructum, Alexander Sev. exor[illegible]. Lamprid. *in eo c.* 26. [illegible] *ornavit, addi*[illegible] *Cr*[illegible] &c. A[illegible] hactenus quidem juxta receptam ſententiam, [illegible] neque idem cum Apide fuit, ut e ſub ejus ſchemate [illegible] Joſephus cultus eſt. Namque Joſephum pro Deo in [illegible] ſe cultum, planè vero eſt abſimile, cùm eo mortuo Regem [illegible] ſurrexiſſe, *qui eum non noverat*, i. e. qui, nullâ ejus ratione habitâ, graviſſimam in fratres poſteroſque illius tyrannidem exercuit, dicatur Exodi *c.* 1. *v.* 8. Nec *Serapidis* cultus apud Ægyptios [illegible] fuit vetuſtas. Herodotus certè, qui de [illegible] Ægypti multa ſcripſit, de illo ne γρῦ quidem habet: nec quiſquam alius ante Alexandri tempora. Et plerique ex Ponto in [illegible] advectum ſcribunt, ita procurante Ptolemæo, cujus ad[illegible] hiſtoriam prolixè ſcribit Tacitus *Hiſtor. l.* 4. Atque ut Serapidem [illegible] in locis circa Pontum jam olim fuiſſe notum, vetus Σαράπιον [illegible] ora Propontidis deſcribit Polybius *l.* 4. Hiero oppoſitum, ubi Jaſonem fama eſt XII. Diis ſacrificâſſe. At ejuſdem in Ægypto, nulla mentio, priuſquam ex urbe Pontica Sinope adveheretur. Proinde Cypri [illegible] Nicocreon, qui tum vivebat; adv[illegible] Dei novitate [illegible], eum per legatos ſolicitè rogavit, [illegible] Deorum haberetur, & ſuperbum Dæmonis ea de re [illegible] reſponſum legere eſt, apud Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 20. Origenes quoque *contra Celſum*, inter Topicos quoſdam Deos, [illegible] cenſum inſtituit *l.* 5. [illegible], inquit, [illegible] Σαράπιν. *Naucratita non ita pridem Serapin inter Deos recenſuerunt* &c. Porrò Serapidis imaginem, Apidi [illegible] ſimilem, hanc dat Macrob. *loc. cit.* *Simulachro* [illegible] *ad*[illegible], *quod exprimit medio, denique maximo capite leonis effigiem. Dextra parte caput canis* [illegible], *manſuetâ ſpecie blandientis, pars vero læva cervicis, rapacis lupi capite ſinitur: eaſque formas animalium draco connectit volumine ſuo, capite redeunte ad Dei dexteram, quâ conſpicitur monſtrum.* Neque ſatis conſtat, quem Deum tam portentoſâ figurâ deſignari voluerint, nonnulli per Æſculapium plerique tamen pro Plutone habent Plut. *in Iſide*, *D*[illegible], *Tacitus*, *Clemens*, *alii*: quam in rem vide plura apud Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 24. & de Salmaſ. *ad Vopiſc. in Saturnino*, *c.* 8. ubi de Numine hoc Alexandriæ tutelari Ægyptiorum ſummo, varia habet, & de *Serapide coloſſo, ex ſmaragdo*, Plin. *l.* 37. *c.* [illegible] De *Serapiea* vero *cœna* ad cujus fumum ſparteoli excitati, Tertull. *Apolog.* Vide Caſaubonum *ad Aug. Suet. c.* 130.

SERAPIS, inferior Ægypti Rex VII. poſt [illegible] IV. & V. præfuit annos 23. ſucceſſore Seſonchoſe, dum Cherpheres apud Memphitas regnaret. Idem ex Syncello, d. [illegible]

SERAVALLIS, oppid. Lombardiæ Ciſpadanæ, [illegible] jugo, dextrâ Scriviæ fluminis, ita dictum, quod anguſtiæ hic montium valliſque fauces in planitiem ſe pandentes, tanquam ſera claudat. Item, oppid. agri Tarviſini, inter colles, quod Irocſulum amnis aquis mitens percurrit.

SERBES, *Serbes* fluv. Mauritan. Cæſarienſis *Ptol.* inter Ruſtonium ad Occaſum & Ruſucurrum ad Ortum labens. *Marus* eum vocat *Caſtaldus.* *Sardabala* Plinio, *l.* [illegible] teſte *F*[illegible]

SERBI, populi circa Mæotim, Plin. *l.* 6. *c.* 7. Hos *Dub*[illegible] ſcribit poſtea Luſatiam Germaniæ regionem occupâſſe, *Sorabos* que dictos. Vide ibi. *Serbi Cedreno* ſunt circa Dalmatiam, quos dicit quoque Scythas vocari; quorum regio nunc *Serfia*, & in Myſiam ſuperiorem migrantes ei *Serviæ* nomen indidêre. *Fer*[illegible]

SERBIA, quæ & *Servia*, plurib. urbs Macedoniæ, [illegible] palis Berrhœæ finitima. Zonar. *l.* 3. *Annal.*

SERBINUM, *Ptol.* oppid. Pannoniæ inferioris ad Savum fluv. *Sweynaw*, vel *Swynar*, teſte *Lazio.*

SERBONIS, palus Ægypti, Vide *Sirbonis.*

SERCIUS, vulgo SERCHIO, fluv. Hetruriæ. Oritur ex Apennino in Grafinnana, dein per Lucenſem ditionem labitur & prope Lucam, paulo infra in mare Tyrrhenum ſe exonerat. Olim *Auſer.*

SERDICA, vide *Sardica.*

SEREBIA, nomen viri Nehem *c* 9. *v.* 5.

SEREDINNUS, vel SERE[illegible]IGNUS vicus, *Serdour*, vicus eſt Galliæ, in pago [illegible]cenſi [illegible] Parduli, primi Abbatis Monaſterii Wara[illegible] Comes Lemovicenſis, in honorem B. Apoſtoli Petri extruxit. Pardulfus ille, vulgò *Pardoul*, aliis *Pardoux* dictus, [illegible] hoc vico *Senatoribus natus* dicitur, *in vita ejus*. Vide Had. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *VVaractum.*

SEREGIPPA, urbec. Braſiliæ, aliquantulum à mari, juxta fluv. *V*[illegible]*baces*: Sub [illegible] Præfecturæ cognomi[illegible] in ora Orientali Braſiliæ, inter [illegible] Pernambuci & Borcam eſt, & Præfectu[illegible] Sanct[illegible] ad Meridiem.

SEREN, civitas Arabum, non procul à Troglodytis, [illegible] *l.* 6. *c.* 29.

SER[illegible], uxor D[illegible], C[illegible] [illegible] obiit.

SERENA, ex Hiſpania [illegible] uxor [illegible], ſocru [illegible] Imperatoris, qui Mariam filiam ipſius [illegible] duxit. [illegible], quæ poſtea cum marito, velut conſcia conjurationis [illegible], laqueo [illegible] carmine [illegible] bravit Claudian.

SER[illegible]SIMUS, Græcè [illegible], [illegible] Imperatorum, in C[illegible] utroque, Symmacho, [illegible] quo [illegible] A. Trapellio C[illegible] & C[illegible] l. 143. [illegible]. [illegible]le Suetrium voce [illegible] [illegible] & [illegible], [illegible] & [illegible], contrà [illegible], qui de genere [illegible] parum quod [illegible] poſſit habeat, [illegible] etiam veteres Poëtæ. Unde S[illegible] [illegible] v. 675

Cui reg[illegible] genitorque Thoas, & luc[illegible]
S[illegible]

Vide [illegible] voce

[illegible]S Granius, Proconſul Aſiæ, pro Chriſtianis apud Ha[illegible] Imperatorem intercelſit: eodem tempore, quò Ariſtides [illegible] Philoſophus eloquentiſſimus idem fecit. A.C. 126. Hinc [illegible] perſequ[illegible] eſt. Vide Euſeb. l. 4. [illegible] 8 & 9.

SERENUS, Epiſcopus Maſſilienſis circa A.C. [illegible] conſpiciens, quibusdam adorari imagines, eas Ezechiæ Regis zelô accenſus confregit atque abjecit: laudatus hôc nomine a Gregorio I. vide hujus l. 9. Ep. 109. & plura hanc in rem apud Jo. Forbeſium *In[illegible] Hiſtorico-Theologic.* l. 7. [illegible] 9.

Annæus SERENUS, Præfectus vigilum Neronis, fungis edendis interemptus, Plin. l. 22. c. 23. Senecæ amiciſſimus, ipſo teſtante *ep.* 84. cui & libros de Tranquillitate inſcripſit, monumentum amoris Lipſ. ad *Tac. Annal.* l. 3.

SERENUS Sammonicus, carmine ſcripſit curationes morborum, verſibus Heroicis & alia, [illegible] uti ex Ælio Spartiano *in Caracalla*, c. 4. à quo occiſus fuit in convivio, & *in Opilio Macrino* c. 11. cui ejus ſcripta familiariſſima fuêre, colligitur. Charus fuit Severo & G[illegible] majori, Imperatorib. ut Lamprid. *in Severo*, c. 30. & Capitolin. *in Gordiano juniore*, c. 18. ſcribunt [illegible] & filii, Gordiani illius præceptoris, & bibliothecæ præſtantiſſimæ, in qua librorum 62[illegible]. meminit.

Q. SERENUS Sammonicus, filius prioris. Gordiani junioris præceptor [illegible] bibliothecam ſuam reliquit. Alexandro Mammææ & Erud[illegible] ejus ſeculi gratiſſimus. Spartian. *in Geta* c. 5. & *Caracal.* c. 4. Jul. Capitol[illegible] *in Gordian.* c. 18. Macrob. l. 2. *Saturn.* c. 12. 13. R[illegible] *in fragm. veter. Hiſtor.* Voſſ. *de Hiſt. Lat.* l. 2. c. 2. *de* P[illegible] 4. Lud. Jacobus, *tractatu de Bibl.* c. 21. &c.

SERENUS Vibius vide *Vibius.*

SERES, populi Æthiopiæ interioris ad Ortum inter Blemyas: & *Oroſ.* teſte, populi Indiæ exterioris inter Indum & Hydaſpen. Sunt & *Seres* populi Aſiæ ad Ortum extremi, ultra Sinas, omnium mitiſſimi, juſti æque amantiſſimi, inter Sinas ad Auſtrum, & Scythiam extra Imaum ad Occaſum & Boream quorum regio *Serica*, nunc *Cathay*, teſte *Ferrario*. De Seribus Dionyſius v. 752.

Καὶ Τοχάρων Φρουροί τε καὶ ἔθνεα βάρβαρα Σηρῶν.
Οἵτε βόας μὲν ἀναινόμενοι καὶ ἴφια μῆλα,
Ποικίλα δὲ ξαίνοντες ἐρήμης ἄνθεα γαίης
Εἵματα τεύχουσιν πολυδαίδαλα, τιμήεντα,
Εἰδόμενα χροιῇ λειμωνίδος ἄνθεσι ποίης,
Κείνοις οὔ τί κεν ἔργον ἀραχνάων ἐρίσειε.

Ubi *Mont[illegible]*: *Seres* ultima ad Orient. & Septentr. olim cognita gens, [illegible] apud ipſos confectô, & ab iis nominatô, nobilis, famâ ſolâ [illegible] non fuerunt: diſtantia verò eorum à Scythia citeriore (quæ Scythia intra Imaum *Ptolemæo* dicitur) prorſus ignorata, & eos quidem juxta Imaum conſtituere videtur. *Barbaros* autem eos vocat, quod inſtar ferarum homines fugere dicerentur. Ita de iis Plinius l. 6. c. 17. *Seres mites quidem, ſed & ipſi feri* [illegible], *cœtum reliquorum mortalium fugiunt cum commercia exſpectant.* Quibus ſimilia à Solino traduntur c. 53. Sed quamvis hoc verum fuiſſe videatur, quod cæterorum ſocietatem fugerent, ut hodie Chinenſes peregrinos in regionem ſuam introire non permittunt, ingenioſos tamen artifices fuiſſe ex telis ſericis, ab iis [illegible] ſtat; uti etiam hodie Chinenſes artificiis nobiles ſunt, & ing[illegible] mites & quieti (perinde ac Seres, teſte *Solino*) cum vicini Scythæ [illegible] ac truces ſint. Et profectò, quamvis Serica[illegible] pleriqu[illegible] *Cathaiam* eſſe ſtatuant, h. e. Orientalem Tartariæ hodie [illegible] partem, mihi tamen perſuaſum eſt, Borealem potius eſſe Chinenſis regni partem. Ptolemæus enim l. 6. c. 16. Sericam (cujus Occ[illegible] dumtaxat latus cognitum habuit, neque enim Oceanô, ſed terrâ incognitâ eam terminat) non tantum Sinis verùm etiam magnâ ex parte Indiæ extra Gangem à meridie confinem facit & præcipuas ejus urbes Ottorocorram, & Seram circa gr. latitud. 37. & 38. conſtituit, cum Cathara ſecundum tabulas recentiorum, ab India longè remota ſit, neque ulla ejus pars gradu latitud. 5[illegible] auſtralior ſit. Plin. etiam l. 6. c. 17. Sericam Indiæ contiguam facit, quod etiam Melam ſenſiſſe, *collatô c. 6. cum c. 7. l. 3.* non obſcurum eſt. Ubi ſis Voſſium conſule. *Steph.* [illegible] vocat. Sa[illegible] habebantur. Horat. l. 1. Od. 29. v. 9.

[illegible] ſa[illegible] tendere Sericas
Arcu paternô.

Sericum [illegible] regione à P[illegible], Medicis, & Aſſ[illegible] mercatoribus olim a[illegible], [illegible] inde confectæ [illegible] Aſſyriæ & Medicæ, à [illegible] editate allata, modo [illegible], a [illegible], olim vocatæ, ut plerique ſtatuunt. Satis probabile tamen eſt, quod ſenſit Fullerus, l. 2. *Miſcell.* c. 11. *Sericum* ab [illegible] voce שריקות [illegible] Eſa. c. 19. v. 9. [illegible] verò repertam, unde [illegible] eſt, [illegible] Sericam, & ejus incolas Seres appellaſſe [illegible], cùm denominativi formatio [illegible] ſit, à populo [illegible] videatur. Quâ autem [illegible] apud [illegible] conficeretur, pleriqu[illegible] tam Græci quàm Latini, ignorârunt; ideoque varias de eo [illegible] ctu ras habuerunt, [illegible] ratio propria ſuppeditabat [illegible] ſericum [illegible] lanugine quadam, [illegible] borum adnaſcente. Amm. Marcell. l. 23. *apud quos* (Seras) *abundè ſilvæ ſublucidæ* [illegible] *quarum ſtipitibus crebris* [illegible] *quædam* [illegible] *molliter* [illegible] &c. Plin. l. 6. c. 17. *Seres* [illegible] *quæ depectentes frondibus* [illegible]. Non [illegible] ides [illegible] carmine [illegible] ſe, ut nomin[illegible] craſſè in[illegible], [illegible] h. e. frondibus adhærentem, depectere [illegible]mat. [illegible] Solini ſententia eſt, c. 53. qui *lanuginis* [illegible] *bilitatem* [illegible] *domitam* eos [illegible] affirmat. Plinius quidem alibi *lanam* [illegible] *carum arborum folia* [illegible]mat: Atque huc ſpectat illud Virgil. Georg. l. 2. v. 121.

Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres.

Seneca *in Hippolyto*, *Actu* 2. v. 389.

Quæ [illegible] ramis ultimi Seres legunt.

Idem *in Herc[illegible] Oetæo*, *Actu* 2. v. 667.

Quæ Phœbeis ſubditur Euris
Legit Eois Ser arboribus.

Claudian. Conſul. Olyb. & Probin. v. 170.

Stamine quod molli tondent de ſtipite Seres.

Eratoſthenes apud *Strab.* à Nearcho refert, fieri [illegible] Dionyſius, ex floribus fieri affirmat. Sed licèt ipſe in Epitheto [illegible] & aliis quæ v. 756. habet, poëticô more ludat, ſerici lanificium periſide deſcribens, ac ſi ex ipſis floribus conficeretur, probabile eſt tamen eos, unde hæc hauſit, de lanugine quadam floribus adhærente, aut iis ſuccedente, intellexiſſe, qualis ſalicis foliis; qui ejus quaſi flores ſunt [illegible], aut qualis [illegible] goſſipio, ſeu xylo planta in folliculo floribus ſuccedente provenit. Materia ea Plinio bombyx vocatur, per metaphoram, l. 19. c. 1. ubi de goſſipio loquens in Ægypto naſcente, [illegible] *bata* [illegible], [illegible] *bom*[illegible]*netur.* Eadem etiam hodie bombagi Italis dicitur, voce a nomine *bom*[illegible] deductâ; quamvis propriè *bomb*[illegible] ſignificet animalculum, à quo bomb[illegible] tela netur & [illegible] telam ipſam, ſicut araneæ nomen tum animali tum ejus telæ tribuitur. Et profectò à veritate prorſus alienæ ſunt illæ veterum [illegible] ſerici ortu opiniones, à bombycibus enim vermiculis, quos & [illegible] Græci vocant, reverà conficitur. *Heſych.* [illegible] Et poſt[illegible] [illegible] & *Suidas* confirmat. Ex antiquioribus etiam Pauſan. *in* [illegible], bombyces [illegible] etiam vocatos, ſericum nere agnovit. [illegible] l. 19. c. 27. *Sericum* [illegible], *quia id primum* [illegible] *miſerunt.* [illegible] *enim ibi naſci perhibentur, à quibus hæc circum arbores fila ducuntur. Vermes autem ipſi Græcè* βομβύκες *nominantur.* Unde Chryſoſtomus, [illegible]. Vide Voſſium in *Sericum*. *Nicol. Lloydius.*

SERESER, unus ex principibus regis Babyloniorum. Jerem. c. 39. v. 3.

SERETH, fil. Ashûr ex Halaa. 1 Paral. c. 4. [illegible] 7.

SEREZANA, urbs Hetruriæ, in limite Liguriæ, propè oſtia Macri fluv. ſub Reipubl. Genuenſi, *Serzana.* Cum arce [illegible], media eſt inter Maſſam ad Ortum & Spetiam ad Occaſum 14. milliar. à Lucca in Circium [illegible] Brun[illegible] verſus 18. N[illegible] V. Pontificis patria. Crevit ex ruinis Lunæ, urbis viciniæ.

SERGENTIUM, vide *E*[illegible].

SERGESTUS, Æneæ nauta. Virg. *Æn.* l. 5. v. 121. [illegible] 185.

SERGIA, Romana tribus. Alex. ab Alex. l. 1. c. 3.

SERGIANUM, vide [illegible].

SERGII, Romæ gens Patricia, majorum gentium, cognominibus Fidenate, Nattâ, Silô, Catilinâ, Ocellâ, P[illegible] [illegible]ibus, conſulatu [illegible] & aliquot conſulat[illegible] à *Sergeſto*, comite Æneæ deri[illegible]ata.

SERGIOPOLIS, urbs Archiepiſcopalis Syriæ, apud E[illegible] in Comagene; [illegible] *Ptolemæo* R[illegible], vel [illegible] Sergio ſive Romano martyrium ibi paſſo. Ol[illegible] 126. ſtad. in Auſtrum inter Meriam & Samoſata. P[illegible] Cal[illegible] l. *Evagr.*

SERGIUM, ſuburbium in faucibus Ponti ad ſiniſtram, quod etiam Da[illegible] dicitur.

Pontifices Romani.

SERGIUS I. Papa, Syrus gente, Panormi in S[illegible] [illegible], vel ſaltem [illegible] educatus, ſucceſſit Cononi. poſtquam [illegible] A[illegible] & Paſchalis Archidiaconus [illegible] A.C. [illegible]. Quod decretum Synodi [illegible] Conſtantinopolitanæ, *Ne qui Presbyteri cogeret, à ductis legitimè uxoribus ab*[illegible], approbare n[illegible] periclitatus eſt, Anaſtas. [illegible] & J[illegible] Rhinotmetus Imperat. ab Eccl. R[illegible] [illegible] Sigon. *in* [illegible] l. 2. Obiit A.C. 70[illegible]. C[illegible] *in Serg*[illegible] c. Ei ſucceſſit. poſt Schiſma octavum Johannes IV.

SERGIUS II. Romanus, ſucceſſit Gregorio IV. Hinc primus Pontificum nomen mutavit, cum antea *Petrus Bucca porci* diceretur.

[illegible] A. C. 844. O[illegible] A. C. 847. [illegible] L[illegible] IV. ſucceſſit, [illegible] po- pulo [illegible] præbuit [illegible]ndo.

[SER]GIUS III. [illegible], h[illegible]um [illegible] ul, vid. [illegible] [illegible] Baron. in Annal. M[illegible] p. 4[illegible]. A[illegible] Tuſc[illegible] Comi[illegible] opibus nixus, Ch[illegible] pul[illegible] m [illegible], A. C. 9[illegible]. S[illegible] m Stephani [illegible] ain ſu[illegible] ex[illegible], S[illegible]do Romanâ, A. C. [illegible] ſub J[illegible] X. [illegible], elegit ornavit. Form[illegible] etiam no- [illegible]. Ex Marozia, [illegible]tiſſimo ſcorto, [illegible] Johannis XI. [illegible]. O[illegible] A. C. 91[illegible]. S[illegible] in [illegible] Sergio III. &c. Ei ſucceſſit Anaſta- ſius III.

[SER]GIUS IV. [illegible] XX. A. C. 10[illegible] Scripſit Epi- [illegible] 1012. D[illegible] l. 6. [illegible] B[illegible] in append. ſacra. &c. Ei ſucceſſit [illegible] VIII.

P[atri]archæ, Epiſcopi, &c.

[SER]GIUS I. [Patriar]cha Conſtantinopolitanus, [illegible] Syrus, ſuc- ceſſit Thomæ, A. C. [illegible]8. Acephalorum [illegible]que errori- bus jam tum imbutus, ſed diſſimulatis ſub pietatis ſpecie: dein Caput Monothelitarum factus, Heraclio Imperatori ſuaſit, ut Ect[hesin] ederet. quam Italiæ & Africæ Epiſcopi refutârunt, Ho- norio Papâ exceptô, quem Sergius in communionem erroris tra- xit. Obiit A. C. 6[3]9. Memoria ejus variis in Synodis, Concilio inprimis 6. Generali damnata eſt, A. C. 681. Jon. Damaſcen. Vide etiam Niceph. l. 18. c. 54. &c.

SERGIUS II. excepit Siſynnium, A. C. 998. Photii, è cujus familia erat, opiniones mordicus defendens, Latinæ Eccleſiæ ſem- per infeſtum ſe præbuit. Scripſit Epiſtolam contra Occidentales, an edidit ſaltem, à Photio exaratam? Obiit A. C. 1019. Baron. in Annal.

SERGIUS, Proconſul, cognomento Paulus Actor. c. 13. v. 7.

SERGIUS, Catilinæ libertus, vel cognatus, & conjurationis ſocius, quem lacerat & proſtindit merito divina illa M. Tullii [illegible], cujus verba ſunt in ea Pro [illegible] ſua ad P[illegible]. Qu[illegible] eſt Sergius [illegible], ſtipator tui (Clodium intelligit) [illegible] [illegible], concitator tabernariorum, damnatus injuriarum [illegible] [illegible], lapidator, [illegible] depopulator, [illegible]. E tamen non ſolum Catilinam ſe gaudebat appellari, ſed & addebat, [illegible] ſe [illegible] A [illegible], [illegible] Vulcatium Gallicanum, in Avidio Caſſio, c. 3.

SERGIUS, Monachus Conſtantinopolit. hæreſeos Neſtorianæ ſectator, [illegible], Mu[illegible] impoſtorem & pſeudoprophe- tam in Al[corano] conficiendo & compilando juvit, eumque omnis ſummam [illegible] docuit. Zonar. tom. 3.

SERGIUS, Ep[illegible] poſt Sophronium, ſedem Hie- roſ[olymitanam] [illegible] A. C. 616. Hæreticus, an malitiâ, an ignorantiâ [illegible] perditorum Sophronii operum, captâ a Sa[racenis] [illegible]. Baron. Annal.

[SER]GIUS, Con[illegible], Conſtantinopoli, Seculô 9. Auctor H[iſtoriæ], [illegible] a Mich. Balbo orditur, Photius cod. 67.

C. SERGIUS, Ædilis & Duumvir, fil. fuit C. Sergii, memo- ratus in [illegible]. Po[illegible] frater Cn. Sergii itidem Ædilis & Duumviri in quinque annos, cujus itidem mentio pater L. Sergii Lepidi Ædil. &. Duc[is] [Leg]ionis XXIX. cui in eadem urbe monumentum Arcus [illegible] uxor Salvia Poſtuma. Vide Inſcriptiones has tres apud Sponium Miſcellan. Part. 3. p. 71. & 72.

SERGIUS Fidenas, vide Lucius.

SERGIUS Galba, inter legatos Cæſaris, domuit Nantuates, Veragros Sedunoſque; Galbæ Imperatoris proavus, qui poſtea [illegible] Cæſarem, ob repulſam Conſulatus, conjuravit cum C. Caſſio & Bruto. Quare Pedia lege damnatus eſt.

SERGIUS Galba, orator [illegible] apud Latinos exornavit miſe[rati]o- nibus, [illegible] uſus, & egreſſus a propoſita orandi [illegible], [illegible] animos permoveret, remque augeret.

[SER]GIUS [Sul]picius Galba, Romæ, poſt Neronem, imperat, A. [illegible] Chriſto nato 68. Hic cum Prætor eſſet, elephan- tos [illegible] edidit, ludis Floralibus. Majore ab initio favore [illegible] imperium tenuit annos, natus cir- [illegible] inſignis fuerat [illegible] & civilibus re- bus. Tan[de]m a [illegible], ſe um, pigrum ſe præſtitit, atque invitus [illegible], in medio foro, [illegible] Othonis, [tru]cidatus eſt. Vide Sue- ton. in Galba, Eutrop. [illegible] Sept. Egnat. [illegible]. Vide Galba.

SERGIUS Servianus, Conſul An. Urb. Cond. 856.

SERIA, quæ & Fama Julia, oppid. Turdetanorum Hiſpaniæ Bæt[icæ] ad Anam fluv. P[illegible] 6 leuc. ab ejus oſtiis, in Boream. Ho- die [illegible] de [illegible] quibuſdam, oppidul. munitum Vandaliciæ, [illegible] Portugalliæ.

[SE]RIA S[illegible] oppidis [illegible] apud Sueton. Aug. [illegible] de [illegible] Præterea, ut [illegible] nomen [illegible] quoque Plin. Panegyr. c. 54. Sunt autem hic [illegible] quæ Græcis [illegible] vel [illegible] vel in [illegible] A. Ahotio; vel in publico, [illegible], Th[illegible] A[illegible] [illegible]rum aliquâ vel Attio libertatis & [illegible] Suet. dict. l. c.

SERICA, [illegible] Aſiæ. Terminatur ab Occaſu Scy- [illegible] Sinis, ab Ortu Oceanô Eoô, [illegible] ad Boream. [illegible] olim, A[illegible] rea [illegible] & [illegible], I[illegible]ones, O[illegible], P[illegible] & Thaguri. Eo- [illegible] ſuêre Iſſedon Serica, caput [illegible] Aſmira, Damna, [illegible] Thogara. Nunc [illegible] pars eſt Orientalis Tar- tariæ magnæ, ubi & regna Tangutum & Niucanum, atque Nai- [illegible]

m[illegible] credunt à mediis Su[illegible], & T[illegible] in [illegible] [illegible]omine.

SERICUM V[illegible], [illegible] Anni tempo[re] u- ſum h[illegible] In æſtu m[illegible] accommoda il[la] materi[a] [illegible] minori [illegible] ipſa & [illegible] tum i[illegible]orum utrinque po[illegible] & [illegible]. Vere & Autumno [illegible] qu[illegible] [illegible] etiam [illegible] appellatio, à Seres, populo [illegible] [illegible] de quibus [illegible]. Hi[illegible] commercium erat [illegible] ſum [illegible] Plin. l. 6. c. 17. teſtatur, & ex hac [illegible] Sericum [illegible] trahatur in Perſiam; nec veſtes [illegible] [illegible], aliæ intelligendæ, quam [illegible]. E Perſia vero [illegible] [illegible] ctam ab Alexandro M. Perſiam, in G[ræciam] delatum eſt, [illegible] R[o]manis, in Imperium Romanum, ubi [illegible] [illegible], [illegible] auro pretii, fuit. Certe [illegible] de Cæſare tradit Dio l. 43. ludis Theatrum velis [illegible], cum ait: [illegible] [illegible] Thea- trum Cæſar [illegible] fuit textura b[illegible] ad [illegible] luxum R[omanarum] mulierum advecta. [illegible] verum hoc Sericum ſeu [illegible] fuiſſe, non [illegible] tantum, [illegible] te- lam, in qua ſtamen ex lineo, ſubtemen ſericum [illegible] voluêre. Niſi eandem [illegible] Sericam, med[illegible], dictas appellatam, [illegible] apud Lamprid. in Alexandro c. 40. fieri vide- tur. Idem Dio l. 59. ubi de Caligula, inquit, [illegible] [illegible] [illegible] purpura [illegible] [illegible]. Et paulo [illegible] [illegible]. Ut plurimum [illegible] ſerica veſt[illegible], aut triumphali ornatu, in publico, [illegible]. Poſtea [illegible] Heliogabalo, in promiſcuo uſu, eſſe cœpit, ut obſervavit Lamprid. [illegible] [illegible] primus Romanorum ſericam [illegible], [illegible] c. 26. Au- relianus tamen apud Vopiſcum, c. 45. veſtem holoſericam [illegible] veſtiario habuit, [illegible] Cumque ab eo [illegible] peteret, ut uxoris pallio blatteo ſerico uteretur; reſpondit, Abſit ut [illegible] ſila penſentur. Et invehitur in Creticum Juvenalis Sat. 2. v. 77.

Acer, & indomitus, Libertatiſque Magiſter,
Cretice, pellucES.

Veſtis enim Serica, ſicut & Bombycina id proprium fu[it] ut trans- luce[ret] hominemque nudaret. & proin mulieribus tum [illegible] viris minus decora erat: quamvis [illegible] [illegible] annos Juvenalem ſuperabat, Co[illegible] promiſcue [illegible] reretur. Vide O[cta]v. Ferrarium de Re Veſtiar. l. 1. c. 20. [illegible] vero conſuetudo tam carè Sericum emendi, uſque ad tem[pora] Ju- ſtiniani Imperatoris cui cum permoleſtum eſſet, ab hoſtibus Perſ. ſe illud tanti emi, commodè, ut Procopius in Gothicis l. 2. & ex eo Zonaras narrat, duo Monachi ex India venêre, qui indic[asse]nt ſacrerent Cæſari de vermibus Sericum nentibus; nec poſſe qu[idem] vermes eos Conſtantinopolim deferri, poſſe tamen apportari o[va], è quibus vermiculi gignerentur. Remiſſi igitur Monachi, [illegible] ova ejuſmodi attuliſſent, inde profluxit omne id vermium ge- nus Sericum nentium, quod hodie eſt in Europa; neque ulli tum amplius dubium fuit, quin id eſſet bombycum opus, cum antea admodum anceps ac incerta hac de re fluctuaret quæſtio. Quod inter alios prolixè in [illegible] oſtendit Gregorius Piſides Diaco- nus & Referendarius Conſtantinopolitanus, qui Heraclii Imperato- ris temporibus ac deinceps vixit. Quod prout Bombycinam ſeu Coam veſtem à Serica diſtingui videmus, apud Veteres hunc eſt, quod ferè doctiſſimus quibuſque ita perſuaſum eſſet, d[iv]erſam eſſe Serici originem, quem in errorem impellebantur eô, quod longè præſtantius eſſet Sericum è Perſia apportatum, q[uam] bombyci- num Coum. [illegible]e, quia Indici [illegible] tenuius ac[illegible] fi- lum erat, craſſius autem vermis Coi. Præterea, ut è Plinio obſervatum Salmaſio, Coi non ante eliquabant ſtamen bom- bycinum, quam corroſâ metatâ evolaſſet papilio. At Seres integro illo ſtamine, id agebant, intus adhuc morante bomby- ce, ac needum in papilionem converſo. Quare [illegible], Plinii ætate, l. [illegible] c. 13. viri etiam Coa [illegible] ut [illegible] Serica ſolô fœminæ. Paulo poſt tamen & hôc [illegible] cœpêre uti. Unde opus fuit, decerni à Senatu anno Urb. Cond. 7[illegible] ut Taci- tus Annal. l. 2. c. 33. narrat Ne [illegible] viros fœdaret. [illegible] & vulgo tamen, ſed ſoli Nobiles hâc [illegible] utebantur, donec ad in- fimos pervenit, quô tempore Coa ſeu Bombycina nob[illegible]. Vide Gerh. Joh. Voſſ. de Idolol. l. 4. [illegible] Pol- lio, & Hiſtor. Aug. paſſim, [illegible] Capitolin. in [illegible] c. 47. ubi Serica & auratâ veſte A[illegible] ſerica [illegible] c. 45. ubi Serica ante Heliogabalum [illegible], poſt eum de [illegible] eſt, intelligenda eſſe, contend[illegible] ad Solinum [illegible]. Adde quæ ſuprà dicta, voce Aſſidiura. Sed [illegible] ſerica quoque in cal- ceamentis Imperatores cœpiſſe, [illegible] enim [illegible] illa [illegible], quæ propria erant Imperii [illegible], quæque a[illegible] gemmiſ- que inſignitæ extiterant, è corio vel vili [illegible] materia fu- iſſe, veroſimile eſt. Vide Benj. Balduinum de Calceo Antiq. Imò loricæ quoque è ſerico [illegible], ubi de Loricis libro. In Serico verò [illegible] Perſ[illegible] hoc Symmachi l. 4. Ep. 34. Tu etiam ſer[illegible] [illegible] more, [illegible] lite- ras meas [illegible] quemadmodum idem monitur Cottanus [illegible] xta [illegible], ibid. [illegible] Iſidorus ſcripſiſſe, Phil[illegible] A- pollonio, refert. [illegible] i. e. Ipſi Serica, mos è ſerico chartas conficere. Vide Theophil. Spizel[illegible] [illegible]. H[illegible] tempore, Sericum [illegible] in [illegible] & Sicilia; unde [illegible] Florentiam, [illegible] exportatur, nobil[illegible]. Atque [illegible] re- gno Perſiæ ingentem Sericarum [illegible] copiam in Europam adducunt. Neapoli ac Londini [illegible]

tibia-

[illegible] conſiant: Sericum [illegible] optimæ notæ [illegible] [illegible] conficitur [illegible], Petuſiæ & [illegible] Au[illegible] *Cod.* [illegible] Vide [illegible] Tavernier *Tr.* [illegible] cui titul[illegible] ubi duo genera [illegible] aut *Cabeça*, Galli [illegible], al[illegible] occurrere doce[illegible] plu[illegible] Bata[illegible] cen[illegible] 18. ubi de [illegible] multa, Bar[illegible] & Bod[illegible] ubi [illegible] Fabrum *S*[illegible] de [illegible], & [illegible], nec non quæ ſupra [illegible] in vocibus [illegible] um & quæ hic infra [illegible] voce [illegible] apud Sinenſes [illegible] præſtantia atque hinc p[illegible] ſupera[illegible].

De [illegible] Lambertus, vide *Lambertus*.

SERICOBLATTA, [illegible] in *Cod.* [illegible] *l.* 18 *de murice*, eſt [illegible] vel [illegible] & [illegible] Cujuſmodi [illegible] ulum cum [illegible] *Dal*[illegible] Neo[illegible]pe ex ſilis [illegible] ſtanni [illegible] ſuerunt [illegible] *tur* [illegible] *con*[illegible] Unde [illegible], & [illegible] & [illegible] fuiſſe priu[illegible]quam ex his vell[illegible] Atque [illegible]ſmodi ſericum, jam in fila deductum & inſe[illegible]um, non tinctum & ſimplex, auro contra carum [illegible] Hinc βλαττα recentioribus Græcis, i idem pro *murice* [illegible]; & longè fallitur, qui vocem eam in iis Au[illegible] interpretatur, [illegible] pannos [illegible] vel peplos debe[illegible]. Vide Salmaſ. [illegible] & ſupra in voce *Manufacturam*. Et quidem Opifices [illegible] ante Juſtinianum in Berȳto & Tyro Phœnices urbibus fuère, atque inde per [illegible] orbem Romanum id mercimonium [illegible] Texebant autem illi eas ex ſerico nemate, [illegible] allato: unde ſitque ſerici pretium præfatum, uſque ad Juſtinianum. Quo regnante [illegible] allatis per Monachos ex ultima India vermium [illegible] propagatum eſt, & exinde ſerica tex[illegible] cœpit in [illegible] Romano præſertim Orientali [illegible] Byzantino [illegible] pretio non parum remittente. Cum [illegible] quodam [illegible] Serica [illegible], qui Conſtantinopoli & in aliis [illegible] annonam increderet [illegible] Juſtinianus [illegible] quam o[illegible] Quo pacto, ceſſante [illegible] nemine volente eò pretiò indicare [illegible] in [illegible]tario & cura mandata eſt [illegible] Theſaurorum, qui [illegible] haberet opti[illegible] metaxæ. [illegible] artificibus majori [illegible] vendere [illegible] quam [illegible] ceptum erat: longè carius ipſe [illegible] vendebat, ſicque [illegible] annona ad antiqu[illegible] ſuum pretium [illegible] eodem pretio ſub Juſtiniano diſtrahi cœpit, quò Aureliani tempore pendebatur &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 988.

SERICUM Avium, ſeculis ſequioribus dici cœpit, quod *interiorem lanam* vocavit Martial. *l.* 14. *Epigr.* 161

Laſſus Amyclæâ poteris requieſcere plumâ,
Interior cygni quam tibi lana dabit.

Sic Monachus Sangall. *de Rebus Caroli M. l.* 2. *c.* 27. *Venetiis de transmarinis partibus omnes Orientalium divitias advectaſſent, Phœnicum pellibus* [illegible] *ſericis* [illegible] Cujus generis cygneæ exuviæ in [illegible] hodie [illegible] Barthius *ad Stat. l.* 1. *Silv.* 2. *v.* 59. Vide [illegible]

SERICUS Oceanus, [illegible] Oceano Orientali ſeu Mari Eoo, quod [illegible] non modò laudatum Auctorem *d. l. p.* 996. & [illegible]

SERIF, [illegible] unde [illegible] Seriſanos hôc nomine [illegible] J. Zonar[illegible] ubi de Conſtantino Mo[illegible] Turcis eſſe dicit, quod S[illegible] Græcis fue[illegible] *Patriarcha, in cujus locum* [illegible] *Calipha, et* [illegible] Hinc ita[illegible] Mecca Muſulmanni ſedes paret [illegible] oriundum eſſe perſuaſi [illegible] *l.* 17. [illegible] Turcarum Imperator [illegible] legitimo hærede agnoſci vult [illegible] acclamatio [illegible] ſeu [illegible] Atricæ [illegible] vind[illegible] Principes & [illegible] veros hæredes ſe eſſe [illegible] teſtantur. Vide [illegible] *Inſtruction. Hiſtoric*[illegible] *c.* 15. §. [illegible] & [illegible] §. 2.

SERILLA, [illegible], apud [illegible] in *Nuptiis*.

[illegible] *ad* [illegible]

ſunt [illegible], apud [illegible] Funiculi vi[illegible] è lino [illegible] quibus ſucbantur na[illegible] Hi pariter [illegible] R[illegible] Latinus [illegible] ſignificat, & [illegible] apud [illegible] ſe [illegible] in voce [illegible] item [illegible] & [illegible] apud Salmaſ. [illegible]

SERMALIA ſeu [illegible] MALIA [illegible] apud Ottonem Morenam [illegible] *Laud*[illegible]

SERIPANDUS Hieronymus, vide *Hie*[illegible]

[illegible]PHES, vide ſupra [illegible]

SERIPHUS, inſula maris Ægæi, una Cycladum, [illegible] & T[illegible], quam A[illegible] Scholiaſtes [illegible] *Aſper*[illegible] Sen[illegible] *Pomp*[illegible] *ſinam*. Sen. ec. [illegible] aſperrimum. *Deſerta*, inquit, [illegible] *C* [illegible] *Seriph*[illegible] *prec.* Et apud Plut. *de exilio*, [illegible] eo delatus, cum ab [illegible] didiciſſet τις [illegible], [illegible] lium mitti. Ti [illegible] De [illegible] ſic agit Corn. Tacitus, ac ſi [illegible] xum, de Caſſio [illegible] 21. [illegible] Seri[illegible] Geog[illegible] ſcribendum [illegible] pro [illegible] Phœnicibus [illegible] vide [illegible] *l.* 7. *v.* 404.

— *P*[illegible]*que Seriphon*
Maſ[illegible]

Idem *l.* 5. *de* [illegible] *v.* 182.

Sic tibi [illegible] *preſſa Seriphos erat.*

Juvenal. *Sat.* 10. [illegible] 170.

Ut Gyaræ clauſus ſcopulis, parvaque Seripho.

Statius *l.* 1. *Achilleid. v.* 205.

— [illegible] *Myconi*, [illegible] *Seriphos.*

Nunc Sifano ſeu Serfante, Inſul. probè culta, circuitus 30. mill. paſſ. ſub Turcis, 6. mill. paſſ. a Theramnia Inſul. In hac [illegible] ranas p[illegible] mutas eſſe traduntur: unde [illegible] dicitur in homines [illegible], ac diceret, [illegible] prorſus imperitos. [illegible]

SERIO ſeu SERIO, fluv. Italiæ, in [illegible] Oritur [illegible] in [illegible] Rhætorum & V[illegible] ad [illegible] in Adduam [illegible]

[illegible] vide [illegible]

[illegible]ARMINETA, [illegible] & [illegible] Campaniæ Roman. in [illegible] Atlas *Salmo* [illegible] In ditione [illegible] Dicitur & *Sermo*[illegible]

SERMITIUM, à quo Seriana [illegible], pagus Co[illegible] ex in medit[illegible] apud Tuſiam [illegible]

SERMO de Fide generalis, [illegible] Romana [illegible] Solemnitas, qua ſententiæ ab Inquiſitoribus [illegible] *Actus Fidei*, quia ante ſententiam [illegible] de Fide, per Inquiſitores habiti [illegible] & ad ej[illegible] ac [illegible] populum hortatur [illegible] aliqu[illegible] quid dixiſſe aut [illegible] eſſe, officii ſui eſſe, [illegible] Notarius [illegible] Clericus, [illegible] & [illegible] proximè ſequentes dies [illegible] ſericum aut de hæreſi ſuſp[illegible] [illegible] *Dec*[illegible] *ſtare*, cujus exce[illegible] quod in H[illegible] ſed etiam quod in Italia [illegible] Philip. a Limborch [illegible] ſertum in Hiſpania [illegible] ac libro E[illegible] ſe omnes [illegible] ex Con[illegible] A. C. [illegible] ſumpta [illegible] hue [illegible] [illegible] Inquiſitor [illegible] Franciſcus [illegible] A. C. 1307. Dominica [illegible] XIV. [illegible] continentur [illegible] ratio, quæ [illegible] in uſu fuit, [illegible] lectori [illegible]

SERMOLOGUS, Liber Eccleſiaſtic. eſt in [illegible] na continens *Sermones*, à Papis ab [illegible] compoſi[illegible] ſolet in Feſtis [illegible] ad octavas E[illegible] in [illegible] um SS. & [illegible] ad populum [illegible] Lateranus [illegible] pater, [illegible] Gregorius [illegible] ac [illegible] ejus [illegible] M. [illegible] paulò [illegible] in A[illegible] continebantur [illegible] in Lexico [illegible] *de* [illegible] Ludov. [illegible] c. 11. Unde & [illegible] ſupra [illegible] & [illegible] *Baro*[illegible]

SERMY.

SERMYLIUS, civitas in Sithonia Macedoniæ. Herod. *l.* 7. Urbs juxta Athon. *Steph.*

SERNICIUM, locus in Italia inter Sulmonem, & Venuſium. *Antonin.*

SERNINUS Vicus, oppidulum Lombardiæ Ciſpadanæ. *Antonin.* *Sermito Leandr.* *Sermido Baudrando*, pagus Ducatus Mantuani, in limite Ferrarienſi, ad Padum, inter Ferrariam ad Ortum 20. mill. paſſ. & Mantuam ad Occidentem 13. circiter.

SERON, princeps exercitus Syriæ. 1. Machab. *c.* 3. *v.*13.

SEROR, fil. Bechorath. 1. Sam. c. 9. *v.* 1.

SERPA, oppid. olim clarum, nunc caſtrum munitum Portugalliæ, in colle, prope Anam fluv. medium inter Mauram ad Boream & Juliam Myrtilim ad Meridiem, 5. leuc. Portug. uti à limite Vandalitiæ in Occaſum.

SERPENS, callidiſſimum animal, *inter beſtias agri*, Gen. *c.* 3. *v.* 1. hominique ante lapſum gratiſſimum, ob peculiarem hunc prudentiæ characterem, quæ non ratione, ſed celerrimò ſpirituum ac membrorum, ad hæc illaque objecta, motu conſtabat; mox Satanæ homini felicitatem ſuam invidenti in fraudem placuit, qui ſub ejus exuviis latens Evæ perſuaſit, ut de fructu vetito ederet. Unde humani generis orta ſtrages, maledictio etiam *ſerpenti* (de quô vide aliquid ſuprà, voce *Lupanto*) utpote ſeductionis inſtrumento, inflicta, & odium inter illum hominemque ſancitum, Gen. *c.* 3. *v.* 15. cujus ratione ſcripſit Hyperides *contra Demad.* τοὺς ὄφεις μισητοὺς εἶναι πάντας, *ſerpentes odio dignos eſſe omnes.* Et Theocritus *Idyll.* 15.

> Ἐκ παιδὸς τὸν ψυχρὸν ὄφιν τὰ μάλιστα δέδοικα,
>
> *A teneris fuit horrori mihi frigidus anguis.*

Maledictionis ſumma, *Super ventrem tuum ito, & pulverem comedito*, *c.* cit. *v.* 14. Nempe ſerpebat quidem & antea in ventrem hoc animal, nec quicquam Deus in ejus natura mutavit poſt lapſum: ſed, quod erat naturâ, ceſſit in pœnam, ut in homine nuditas, in muliere partus. Sic & pulvis ei in cibum aſſignatus; quia licèt ſit in παμφάγοις, nam & carnem edunt ſerpentes & herbam, ſuntque λιχνότατοι τῶν ζώων, *cupediæ deditiʼ præ cæteris animantibus*: Ariſt. *Hiſtor.* *l.* 8. *c.* 4. tamen cùm humi repat, non poteſt quin pulverem in os cum cibis aliis ſimul ingerat. Hinc itaque abominanda meritò Gentilium cum ſerpentino genere familiaritas, quibus hoc vaticinandi peritiam inſpirare creditum, uti legimus apud Homeri Scholiaſtem *Il.* ν. Unde & vatum antiquiſſimus Ophion dictus eſt, apud Nonnum *Dionyſiac.* *l.* 4. & auguriorum præſidem Deum Græci veteres *ſerpentis* formâ coluêre, uti diximus ubi de *Pythone*. Ulteriùs Incantatores & Magi proceſſerunt, quibus cum *ſerpentibus* inprimis commercium fuit, carminibus hominum ideo magis obnoxiis, quàm ullum aliud genus animantium, ut hoc eſſet argumento, primum hominem à Diabolo fuiſſe per ſerpentem ſeductum, Auguſtin. *l.* 2. *de Gen. ad lit.* *c.* 28. Quo faſcini genere etiam integri populi infames olim hodieque fuêre, Ægyptii, Indi, Marſi, Meluidenſes, Nigritæ, Peruani, Pſylli, Alii. Quorum quidam ſolâ manu & tactu faſcinant: ab aliis orbis deſcriptus, medicamina adhibita, & barbara verba, loca ſulphure & igne luſtrata, laminæ, lapides, ligna peregrina, figuræ Taliſmanicæ; inprimis verò Carmina & ſuſurri: qua de re ſuprà quædam diximus, in voce *Aſpis ſurda*, item ubi de *Carminibus*, *Ophiomantia* & verbo *Recanere*. Major adhuc impietas eorum, quibus *Serpens*, pro Numine cultus, olim hodieque. Certè *Serpentes* in Ægypto cultos, Herodot. in *Euterpe* teſtis eſt, ubi circa Thebas ſacros fuiſſe, qui defuncti in Jovis, cui ſacri erant, Templo ſepeliri conſueverint, refert. Inprimis aſpides ab Ægyptiis ἱερὰς ἰσχυρῶς, *vehementer coli*, tradidit Phylarchus *Hiſt.* *l.* 12. & ex eo Ælianus *de Anim.* *l.* 17. *c.* 5. Inter aſpides autem id genus, quod *Thermutim* vocabant, in ſumma iis veneratione fuiſſe, eâque tanquam regiô quôdam diademate, Iſidos ſimulachra coronari ſolita, idem habet *ibid.* *l.* 10. *c.* 31. Neque verò *Serpentes* Ægyptiis ſolùm culti, ſed & iidem ἐπιμίξαντες λογικὰ ἀλόγοις καὶ ἀνόμοια τῇ φύσει ἐγείραντες Deos habuerunt, uti κυνοκεφάλους, ſic & ὀφιοκεφάλους, *ſerpentinô capite horribiles*, Athan. *contra Gent.* Ac primùm quidem *Serpens* commendabatur Gentibus, ut Numinis ſymbolum, quomodo Indis cultum fuiſſe, docet Max. Tyrius *Diſſertat.* 38. Mox, qui cultus prudentioribus ſymbolicus, is ſimplicibus ac rudibus proprius eſſe cœpit: quod eò gratius Diabolo fuit, quia hôc inſtrumentô fœdè adeò primis illuſerat Parentibus. Unde & à primo impoſtore illo cultum hunc ad Gentes promanâſſe, conjicit Anton. Thyſius *Notis in Gellium* *l.* 7. *c.* 1. Certè in antiquis Græcorum myſteriis acclamatum legimus Εὐαὶ, & ſimul *Serpentem* monſtratum. Vide de *Serpentibus*, in thiaſis cœteroque ſacrificali Bacchi apparatu, C. Paſchalium *Coronar.* *l.* 1. *c.* 17. &c. Eadem religio Phœnicibus, & Romanis, uti legimus apud Heſychium, Clement. *in Protrept.* Plut. *Alexandro*, & Chalcidium in *Timæum.* Quod & ſequente ævô durâſſe, apud Boruſſos, Eraſm. Stella *de Antiqq. Boruſſ.* *l.* 1. apud Samogithos, Sigiſmundus Liber Baro ab Herberſtein, *Comm. rer. Moſcovit.* apud Lithuanos, Idem *paulo pòſt*, & Alex. Guaginus *in Sarmatia ſua Europ.* tradunt. Imò, *in provinc. Calecuto ſerpentes vaſtiſſimô eſſe capite, porci maximi magnitudine, & pro Numine à Rege coli*, ſuo tempore, ſcribit Jul. Cæſ. Scaliger *Hiſtor. Animal.* *l.* 2. *c.* 18. *ſect.* 123. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol.* *l.* 4. *c.* 63. Jac. Outzelium *Animadverſion. ad Minucium Fel.* *p.* 168. & *ſeqq.* M. Z. Boxhornium *Hiſtor. Univ.* ubi de Lithuan. & Samogitis. Alios: Hodieque Peruanos colere Iridem cum duobus à latere *Serpentibus*, divinitatis ſymbolô, tradunt Indicarum rerum Scriptores, apud eundem Voſſium *l.* 3. *c.* 13. Apud Theſpios, quotannis adoleſcentem ſorte ductum, *Serpenti* ingentis magnitudinis, immolatum fuiſſe, diximus in voce *Sactas*: quemadmodum de *Serpente* ſub lecto morituri abſcondito, ſed ante tempus proſiliente, ſicque Divinitatis opinionem importunè refellente, lepidam habes hiſtoriam, in voce *Heraclides*. Nec quicquam vulgarius, quàm pro Geniis locorum ſerpentes olim habitos, quam in rem videndus Meurſius *extr. in Lycophronem Commentario*. Quò facit idololatrarum in ipſo Iſraële furor, qui *Serpentem æneum* (de quo ſuprà in voce *Æneus*) à Moſe in deſerto, divinô monitu, erectum, proceſſu temporis divinis honoribus afficere non dubitârunt, juſſu hinc Ezechiæ Regis comminutum: ſed extremis temporibus, inter ipſosmet Chriſtianos, iterum à nonnullis in cultum erectum, ut videre eſt in voce *Ophitæ*. Excuſatiores Romani, apud quos ſerpentes legimus, parricidio puniendo adhibitos, & unà cum parricidis culeo incluſos fuiſſe: Ita enim Vetus Scholiaſtes Juvenalis *ad v.* 213. *Sat.* 8. *Parricidis in culleo clauſis, ad pœnam ſimia & ſerpentes jungi ſolebant.* Cùm priùs ſolus parricida in culeum inſueretur. Vide quod de C. Villio ſcriptum reliquit Plutarchus, cui adde Liv. *Dec.* 5. *l.* 8. Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. *ex.* 13. & Senecam *l.* 5. *Controv.* 4. *in fine.* Poſt *Serpentem* verò demum ſimia, poſt ſimiam, canis quoque & gallinaceus additi, qua de re vide Thom. Dempſter. *in Paralipom. ad Roſin.* *l.* 8. *c.* 25. & ſuprà *ſuô locô*. Annibal item, qui iis contra hoſtes uſus eſt, apud Corn. Nepotem, in *Vita* ejus. *c.* 10. Quem malè æmulatus Heliogabalus, *ſerpentes per Marſicæ gentis Sacerdotes collegiſſe fertur: eoſque ſubitò ante lucem, ut ſolet populus ad ludos celebres convenire, effudiſſe, multoſque afflictos morſu & fugâ*, apud Lamprid. *c.* 23. &c. Cœterùm *de Serpentum natura ac ſpeciebus*; & peculiariter de eorum *capite, longè potiſſima parte, de eorum latibulis, lingua biſulca, prudentia, veneno; de quorundam gemino aculeo, in ore & cauda; de populis urbibuſque, quibus hoc animal infeſtum*, aliiſque huc pertinentibus, vide præ aliis Sam. Bochart. *Hieroz.* *Parte utraque paſſim*, inprimis *Part. prior.* *l.* 1. *c.* 4. & *Part. poſter.* *l.* 3. *c.* 6. Adde, *Plinium*, *Geſnerum*, *Aldrovandum*, Auctorem Anon. *Sinæ & Eur.* *c.* 39. Alios. Non omittendum tamen adverſùs unum Serpentem, bellô primô Punicô, Atilium Regulum Conſulem, in Africa, caſtris apud Bagrada flum. poſitis, prœlium grande atque acre feciſſe, eumque magnâ totius exercitus conflictione, balliſtis atque catapultis diu oppugnâſſe: interfecti tandem corium longum pedes 120. Romam miſiſſe, quod refert A. Gellius *l.* 6. *c.* 3. De eodem Val. Max. *l.* 1. *c.* & *ex. ult.* *In Africa*, inquit, *apud Bagradam flumen, tantæ magnitudinis anguis fuit, ut Atilii Reguli exercitum uſu amnis prohiberet, multiſque militibus ingenti ore correptis, compluribus caudæ voluminibus eliſis, cùm telorum jactu perforari nequiret, ad ultimum balliſtarum tormentis undique petitus, ſilicum crebris & ponderoſis verberibus procubuit, omnibuſque cohortibus, & legionibus ipsâ Carthagine viſus eſt terribilior. Atque etiam cruore ſuô gurgitibus imbutis, corporiſque jacentis peſtiferô afflatu, vicinâ regione pollutâ, Romana inde ſubmovit caſtra.* Pellem ejus ad bellum uſque Numantinum durâſſe, legas apud Liv. *Epit.* *l.* 18. Plin. *l.* 8. *c.* 14. Oroſium *l.* 4. *c.* 8. Silium Italicum *l.* 6. &c. De *Serpente* verò in lucerna *Minervæ*, vide Fortunium Licetum *de Lucernis* *l.* 6. *c.* 21. Super adde quæ dicta hìc paſſim, inprimis in voce *Anguis*, & *Vernatio*: ſicut *de modo incurandi ſerpentes*, vide Caſaubon. *ad Tiber. Suet.* *c.* 72. de *ſerpente*, Indorum delitiis, infrà *Teutlacocauhqui*; omnium formoſiſſimo, *Tricaſtina*, & de *Serpentum hoſtibus*, vocibus *Cervus*, *Ciconia*, *Ibis*: ſuprà item aliqua in derivatis & compoſitis ex Græco Ὄφις.

Serpentum in S. Scriptura hæ ſpecies memorantur.

α. Acontias ſeu Jaculus, Eſaj. *c.* 34. *v.* 15. Hebr. קפוז *Kippoz*. β. Aſpis, Pſalm. 140. *v.* 4. Hebr. עכשוב *Achſub*. Et Eſaj. *c.* 11. *v.* 8. Hebr. פתן *Pethen*. γ. Cenchrines, Jobi *c.* 38. *v.* 39. Hebr. כפיר *Chephir*. δ. Ceraſtes, Gen. *c.* 49. *v.* 17. Hebr. שפיפון *Sephiphon*. ε. Dipſas, Pſalm. 91. *v.* 13. Hebr. שחל *Sachal*: quô tamen nomine ammodytes, aſpis, cherſydrus, draco, dryinus, hæmorrhous, aliique ſerpentes nigri, aut nigris maculis aſperſi: inprimis unus aliquis inprimis *niger* (aſpidis fortè genus) intelligi poteſt. ζ. Draco, Exodi *c.* 7. *v.* 9. Hebr. תנין *Thannim*: quæ vox pro *ſerpente* quovis nonnunquam ſumitur, ut hic; aliàs *draconem* propriè notat. η. Hæmorrhous, Gen. *c.* 49. *v.* 17. Hebr. שפיפון *Sephiphon*: namque & hâc voce eum indigitari, docet Bochart. θ. Hydrus ſeu Cherſydrus, Numer. *c.* 21. *v.* 9. Hebr. שרף *Saraph*: à quo genere Iſraëlitæ morſi, ænei ſerpentis aſpectu ſanati ſunt. ι. Regulus ſeu Baſiliſcus, Proverb. *c.* 23. *v.* 32. Hebr. צפע, *Tſepha*, vel צפעוני, *Tſiphoni*. Latinè *Sibilus* quoque. Atque hic, præcipue Regis ſymbolum fuit, quamvis aliàs in genere *Serpens* ſupremæ dignitatis apud Veteres hieroglyphicum eſſet. κ. Striduli & Surdi ſerpentes, quales aſpides, baſiliſci, ceraſtæ, cherſydri &c. habiti. Vide ſuprà *Aſpis ſurda*. λ. *Serpens vectis*, Eſaj. *c.* 27. *v.* 1. *Zygæna* eſt Bocharto, vide infrà. μ. Vipera, Jobi *c.* 20. *v.* 16. & Eſajæ *c.* 30. *v.* 6. Hebr. אפעה *Epheh*: cujuſmodi ſerpentem Pauli Apoſtoli manui ſe adalligâſſe, legimus Actor. *c.* 28. *v.* 3. Vide de his omnibus præfatum Bochartum *Hierozoici Part. poſter.* *l.* 3. *toto*, quod *de Serpentibus* eſt, nec non hic paſſim, inprimis de aculeatis, ſuprà voce *Polpoch*; de aliis verò *Serpentum* ſpeciebus Voſſium ubi ſuprà.

SERPYLLUM, inter coronamenta Veter. receptum, ut flos vernus ac violæ ſocius & tolit. Theocritus *Eid.* 16.

> Ἠδ᾽ ἴον, ἠδ᾽ ἕρπυλλον ἀκαίνας.

Et *Ep.* 1.

> Τὰ ῥόδα τὰ δροσόεντα, καὶ ἁ κατάπυκνος ἐκείνα
> Ἕρπυλλος κεῖται ταῖς Ἑλικωνιάσι.

Quorum priori violis, poſteriori roſis illud jungens *Muſis ſacrum* fuiſſe addit. Nomen ei ἀπὸ τὸ ἕρπειν, *à rependo*: floret enim cir- hederæ inſtar & aliis floribus, eos quodammodo depaſcens, cumvolvitur. Quam ob rem à Theophraſto collocatur inter plan- tas θυμώδεις, πολυσχιδεῖς καὶ ταρρώδεις, *animoſas, multifidas & impli- citas*: φιλόζωον verò, i.e. *vitæ amans*, Nicandro dicitur in *Alexiph.* quòd ſemper floret nec folia unquam perdit. Ejus duo genera fa- ciunt, unum domeſticum, alterum agreſte &c. Cœterum, ut aliis demat id, quod inſuave eſt, his Virgil. ſociat *ſerpyllum*, *Ecl.* 2. v. 11.

Allia, ſerpyllumque herbas contundit olentes &c.

Car. Paſchalius *Coronar.* l. 3. c. 17. Vide quoque Plin. l. 20. c. 22.

SERRA, inventum Dædali, Plin. l. 7. c. 56. occaſione *ſerratæ* herbæ, quæ *chamædrys* aliàs, item *triſſago*, dicitur, Idem l. 24. c. 15. An *ſerræ* piſcis, qui *ſerratam* criſtam habet, & ſubterna- tans navem ſecat, teſte Iſidorò *Originum* l. 11. c. 6. quô nomine Geſnerus intelligit ſcolopacem piſcem prælongô roſtrô, radium verſus caudam habentem longum, durum, præacutum, alterâ parte denticulis *ſerratum*, vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter.* l. 6. c. 15. Præter vulgarem uſum, in ſuppliciis adhibita legitur, ut videre eſt de Eſaja Propheta, in voce *Iſaias*. Vide quoque ſupra *Se- ctio*. Ab eadem nonnulli *Serras*, recentioris ævi Scriptoribus di- ctas volunt montium anguſtias, quòd *ſerrà* velut diſſecti ſint, cu- juſmodi montem *ſciſſum*, i. e. *taliatum*, vocat vetus Agrimenſor *de Limit.* Unde vox pro monte ipſo vel colle uſurpari cœpit; quà no- tione etiamnum *Sierras* Hiſpani dicunt: Fortaſſe, ait Salmaſ. quòd malè reddiderint ex Græco Πρίων, quod *montem* ſimul, & *ſerram*, denotat, vide eum *ad Solin.* & in *Nomenclatore Lexici*, voce *Sierrà*, ut & ſuprà *Prion*, ac *Priſtis*, it. *Sera*: de lapidibus verò πρίστοις in- fra in *Torneutice*.

SERRACUM, apud Juvenalem, *Sat.* 3. v. 255.

——— ——— *coruſcat*,
Serraco *veniente abiet* ———

idem cum *Sarraco* eſt, quod vide. Aliud eſt *ſoracum*, apud Ho- ratium, cophinus videl. in quo τὰ σκεύη τῶν ὑποκριτῶν, *ſuppellex Hiſtricnum*, Pollux.

SERRÆ, *Nicet. Cedren. Serres Leuncl.* Urbs Archiepiſcopalis Macedon. apud Amphipolim, ampla, inter Philippos, & Theſ- ſalonicam.

SERRANÆ Tibiæ, apud Donatum, *Dextræ autem & Lydiæ ſua gravitate ſeriam comœdiæ dictionem pronuntiabant: Siniſtræ & Ser- ranæ acuminis levitate jocum in comœdia oſtendebant.* Tyriæ ſunt, nec à *ſerræ* ſtridore, ut Turnebo l. 28. *Adverſ.* c. 34. viſum, dictæ. Nota enim *Serrana* ſeu *Sarana purpura*, de qua voce vide in *Sarra*: plura verò hanc ut rem apud Salmaſ. *ad Solin.* p. 124. & infrà ubi de *Tibiis* &c.

SERRANCE, oppid. Bearniæ, in monte, Galliæ verſus Hiſpan. poſtremum. *Merul. Merula.*

SERRARIUS *Nicolaus*, vide *Nicolaus*.

de SERRES Johannes, vide *Johannes*.

SERRATI Bigatique nummi, memorantur Tacito in *German.* c. 5. cùm ait, *Germani pecuniam probant veterem & diu notam, Ser- ratos bigatoſque.* E quibus, quid *Bigati* ſint, notum; nummi vi- del. bigis, i. e. duobus equis curruì junctis, notati: Quemadmo- dum *Quadrigati* dicti ſunt, quorum ſignum quadriga fuit, ut vi- dere eſt apud Livium l. 23. c. 15. l. 33. c. 8. &c. aliosque rerum Ro- manarum Scriptores. De *Serratis* verò ambigitur. Et quidem Abr. Ablhamerus *Comm. ad h. l.* uti *bigatos* à biga, ſic *Serratos* a *ſerra* impreſſa, denominatos eſſe vult: Sed cùm Bigatos quidem plurres videre detur; qui ſerræ verò formam impreſſam aut incu- ſam numo viderit, inventus ſit nemo, ſtare ſententia non poteſt. Placet itaque Berneggero *in Taciti Germ. quæſt.* 19. ideo nummos quoſdam *Serratos* fuiſſe appellatos, quòd eorum ambitus dentatus atque aſper eſſet, in modum ſerræ, quæ probæ monetæ fuerit no- ta, unde colligeretur, è talibus nummis longô uſu aut reſectione nihil periiſſe: Cujuſmodi nummos, ex Antiquitate ſuperſtites, et- iamnum apud Antiquitatis nummariæ cultores paſſim reperias. Unde obiter notare licet Romanorum, hoc etiam parte Majeſta- tis retinentiſſimorum, circa rem nummariam, ſolertiam ac ſolli- citudinem laudatiſſimam: in qua cùm ſequenti ætate remiſſiùs a- geretur, nullibi niſi in regio ſuo Palatio, monetam cudi juſſit Ca- rolus Magnus Imperator, exemplô veter. Romanorum, qui, licèt in ampliſſimo Imperio, nullum tamen aliud Ἀργυροκοπεῖον ſeu Monetariam officinam, quàm Romæ in Junonis Monetalis tem- plo, habebant, ut eo faciliùs monetæ adulteratoribus occurreretur. Vide Eundem *ibid.*

SERREPOLIS, Ciliciæ urbs. *Ptol. Caſſipolis* Plinii, l. 5. c. 27. teſte *Villanovano*.

SERRETES, Pannoniæ gens ad Dravum fluv. Plin. l. 3. c. 25.

SERRHEUM, promontor. Thraciæ, & civitas Samothraciæ. Eſt & *Serrheus murus*, *Serrhei* quoque *montes*. *Steph.*

SERRI, populi Colchis vicini. Plin. l. 6. c. 5.

SERSELA, oppid. Algerii regni, cum portu & arce munita, in ora maris Mediterr. 8. leuc. Gall. ab Algerio in Occaſum, Tene- ſium verſùs; *Ruſubricari* aliàs dicta eſt, Nic. *Sanſo*. Nunc *Sercelle*.

SERTA, Æ, Græcè πλόκαμοι, vide ſuprà paſſim, præſertim in voce *Crinis*. Aliàs *Serta*, *orum*, coronæ ex floribus, à *ſerie*, vel *ſerendo*: aliter *Sertiæ* quoque. Propriè autem ſic dicebantur coronæ è ramis floribusque textæ, velut *inſertæ* ſeu conſertæ & implexæ: poſtmodum ad omne coronarum genus denotandum vox adhibita eſt, uti pluribus docet Car. Paſchalius *Coronar.* l. 1. c. 12. Imò & de floribus nonnunquam occurrit, è quibus corol- læ texuntur, ut apud Virgil. *Æn.* l. 1. v. 421.

Thure calent aræ ſertiſque recentibus halant.

Sed *ſertum* propriè *ſoluto* opponitur. Apulejus *Metam.* l. 10. *Hinc gratiæ gratiſſimæ, inde horæ pulcherrimæ, quæ, jaculis floris ſerti & ſoluti, Deam ſuam propitiantes, ſcitiſſimum conſtruxerant chorum.* Et Stat. *Theb.* l. 10. v. 788. ubi de Menœcei funere,

——— *hi ſertis, hi veris honore ſolutô*
Accumulant artus, patriaque in ſede reponunt.

Ubi & *ſertis* & *ſolutis* roſis ſparſum ejus funus ait, more aliis no- tatiſſimô. Sic idem l. 5. *Sylv.* 3. v. 285.

Illuſtremque animam lethæis ſpargite ſertis.

Quod obtinet etiamnum, in virginum præcipuè utriuſque ſexus exequiis. Vide Caſpar. Barthium *Animadverſion. ad Stat. cit. The- baid. loc.* Olim verò Chriſtiani ad ſimplicem ſolum uſum flores adhibere tum ſolutos, tum *ſertos*, uti docet apud Minucium O- ctavius, *Quis autem ille, qui dubitat vernis indulgere nos floribus, cùm capiamus & roſam veris & lilium & quidquid aliud in floribus blan- di coloris & odoris eſt? his enim & ſparſis utimur mollibus ac ſolu- tis & ſertis colla complectimur. Sanè quod caput non coronamus, i- gnoſcite ——— Nec mortuos coronamus* &c. ubi Wowerium, & El- menhorſtium vide, ut & quæ ſuprà diximus de *Coronis Floribus- que*.

SERTORIUS, Nurſiâ oriundus, partium Marianarum fuit u- nà cum Cinna: quibus junctus Romam cepit, An. 667. Urb. Cond. moderatiùs tamen ſe geſſit, quàm alii; Syllâ redeunte à bello Mithridatico, urbeque potitô, ipſe quoque in Hiſpaniam aufugit, ubi brevi tempore ob virtutem ſibi gratiam earum gen- tium conciliavit: Traditur per eum Hiſpanos diſciplinam rei mi- litaris Romanam didiciſſe, ac fortiores deinde fuiſſe. Nam præ- ter artem rei militaris abſtinentiſſimus etiam voluptatum, tum re- ligioſus eſt habitus, quòd cervam quandam ſecum in expeditio- nibus haberet ſequentem, quam Dianæ numen dicebat eſſe, ex eâque reſponſa accipere, reſque gerendas auſpicari. Quare dux Luſitanorum delectus, parvis copiis multas urbes ſubegit, ſed & 4. Romanorum duces contra ſe miſſos, variis cladibus adflixit. Primò enim Cottam navali prælió ſuperavit, Phidiam Hiſpaniæ prætorem cum 2. mill. civium Romanorum interfecit: Domitium proconſulem contrivit; poſtremò Trajanum à Metello miſſum cum toto exercitu delevit. Denique Pompejo fortiter reſiſtens, à Perpennâ ſocio belli ac ejuſdem factionis per proditionem in cœ- na interfectus eſt, Oſcæ, in Arragonia, Ann. 681. Hic ante- quam ad bellum ſe applicaret, Eloquentiæ varia juvenis exhibuit ſpecimina. Vellej. Paterc. l. 2. c. 30. 90. Liv. *Epit.* l. 90. Florus, l. 3. c. 5. 21. 22. ſed imprimis vide Plut. *in Sertorio*. Lucan. l. 2. v. 549.

Quique feros movit Sertorius exul Iberos.

SERTORIUS Fontanerius, Anglus, floruit ſecul. 14. Franci- ſcani Ordin. miniſter Generalis creatus, A. C. 1356. dein Archi- epiſcopus Ravennæ, ſub Innocentio VI. evaſit, purpurâque dona- tus, obiit A. C. 1362. Scripſit *Commentar. in Auguſtin. de Civ. Dei*, item *in varios S. Scripturæ libros*, *Homilias*, &c. Willotus, *in Athen. Franc.* Trithem. *de Scr. Eccl.* Pitſeus *de ill. Angl. Script.* &c.

SERVÆUS, prænomine *Quintus*, Præturâ functus & quondam Germanici comes. Quapropter admonitu Tiberii à C. Ceſtio Pa- tre accuſatus & judicio Senatûs damnatus eſt. Cn. Domitiô, Ca- millô Scribonianô Conſulib.

SERVANDUS, Conſul, exiliô damnatus, an. Urb. Cond. 1221

SERVANIA, provinc. Perſiæ, in limite Georgiæ & Turcicæ dition. ubi aliàs Mediæ pars. Extenditur juxta mare Caſpium, à quo terminatur ad Boream, habetque urbes pulcherrimas, quan- quam pluries vaſtata à Turcis; Ibi nempe Tabriſium, Samma- chia, Servanum, Ardebilia & Bacua. Sub Perſis.

SERVARE, Augurum verbum. Cicer. de Divin. l. 2. *Jam ve- rò de cœlo ſervare non ipſos cenſes ſolitos, qui auſpicabantur, nunc im- perant pullario.* Arnob. l. 2. *Servatis de cœlo, aut otioſas facitis ob- nuntiationibus actiones.* Pro quo *inſervare* dixit Stat. *Theb.* l. 6. v. 932. & l. 8. v. 194. ad quæ loca vide Lutatium, ut & Caſp. Bar- thium *Animadverſion. Part.* 3. p. 610. & 826. Hinc *ſervata*, i. e. obſervata, *avis*, apud Ovid. *Triſt.* l. 1. *El.* 8. v. 50. & *ſervator cœli*, Aſtrologus, Lucano l. 1. v. 601.

Et doctus volucres Augur ſervare ſiniſtras,

Et l. 5. v. 395. *Nec cœlum ſervare licet* ———
Et l. 8. v. 871.

Doctus ad hæc fatur taciti Servator *Olympi,*
Signifero quæcunque fluunt labentia cœlo &c.

SERVARIA, meliùs *Cervaria*, quod vide.

SERVATOR, appellatio glorioſiſſima etiam Romanis moribus. Hanc ſic circumſcribit Stat. *Theb.* l. 5. v. 20.

Attamen ô quæcunque es, ait, cui gloria tanta
Venimus innumeræ ſitum debere cohortes:
Quem non ipſe Deum Sator aſpernetur honorem.

Et certè *Servatoris Jovis* delubra, & *Servatoris Bacchi* ara, Græ- ciæ cultui ſacra, memorantur *Pauſaniæ*. Æſchylus *Agame- mnone*,

——— ——— τοῦ κατὰ χθονὸς
Ἅδου, νεκρῶν Σωτῆρος εὐκταίαν χάριν.

Ac

Ac *Diis Servatoribus* multas olim preces fudiſſe navigaturos, vidimus ſupra voce *N*[illegible]. [illegible] Medicis [illegible] ab illorum nimirum Numine, Æſculapio, ut videre eſt apud Saxonem Gramm. *l.* [illegible] & 4. &c. Vide quæ notavit, *Salvatorem* vocem uſui Chriſtiano aſſerens, [illegible] Da[illegible] *ad* [illegible] X Barth. *ad* [illegible] *d. l.* & ſuprà *Conditor*, ac infra in voce [illegible].

SERVATIUS Lupus, vide *Lupus*.

SERVESTA, vide [illegible].

SERVETUS, vide *M*[illegible] *Servetus*.

SERUG, fil. R[illegible] ſeu Ragau, inter progenitores Chriſti, Lucæ *c.* 3. *v.* 35. pater [illegible] Nachoris, avi Abrahami. In ejus tempora non [illegible] initia Idololatriæ re[illegible]. *H*[illegible] *l.* 1 §. 6 [illegible] caputque inter homines idololatriæ [illegible] tunc adhibita [illegible] poſtea [illegible] ſucceſſit [illegible] Thara, [illegible] plura apud Joh. Marſham [illegible] ubi *de idololatriæ* [illegible].

SERVI, [illegible] nomen, & à Noahi [illegible] temporibus deductum, ſacra Biblia teſtantur, Gen. *c.* 9. *v.* 25. *Maledictus* [illegible] *ſervus* [illegible] *fratribus ſuis*. Quod expreſſit eleganter [illegible] Avitus *l.* 4.

> [illegible] *Primus* [illegible]
> *Servitii nomen* [illegible]
> [illegible], *Patremque* [illegible] *at unum*
> *P*[illegible] *deque* [illegible] *mala crimina ſervum*
> [illegible]

Et hoc ab ipſo Noacho totum effluxiſſe, ut canit Alcimus, argumento eſt celebris deinceps facta mentio [illegible], ut in illa Abrahami ſubitanea domeſticarum copiarum recenſione, ad fratrem è captivitate eximendum; Gen. *c.* 14. *v.* 14. in præſcripto Circumciſionis, Gen. *c.* 17. *v.* 23. & *alibi*, ubi ancillarum, vernarum emptitiorumque memoria extat. Ita quidem *Pignorius*. Sed melius altius arceſſenda *Servorum* origo, quò & Alcimus nos manuducit, cùm ex ipſis [illegible] lapſu hujus ſtatus primordia derivat. Quo cùm Natura humani generis corrupta ſit, plurimos *nata* [illegible] *mancipia*, cum Tacito in *Agric.* [illegible] §. 4. jure dixeris, qui cùm, ob defectum prudentiæ, nec ſibi ipſis utilia proſpicere, nec alios rectè poſſint gubernare, ob vires tamen corporis, laboribus ferendis aliorumque mandatis expediendis, ſunt idonei. Ad nomen quod attinet, ex eo [illegible] appellati ſunt, [illegible] *captivos vendere & per hoc ſervare, nec occidere, ſolent*, *l.* 4. [illegible] *bon.* Idem *Mancipia*, quod ab hoſtibus manu [illegible]. Quam etymi vim labore aliquanto verborum [illegible] nelcio quis, *Epit*[illegible] *ex edit. Paris.* 1599. qui [illegible] *ſtibus* [illegible] *& in ſervitutem* [illegible] *tale erat ac benignum. Eas enim ſervari &* [illegible] *ſe,* [illegible]. Sic Latini, alii alia, quæ brevitatis causâ tranſilimus. Captivitas ſanè non novitium [illegible] tum fuit, utpote, quæ ab ipſo uſque Nim[illegible] auxilio videtur. Quæ enim [illegible] ejus habentur Gen. [illegible] interpretatur [illegible] Auguſtin. [illegible] 16. [illegible] hoc [illegible] non dedecebat Idololatriæ reperiſſem ac [illegible] rum patrem. [illegible] tamen *l.* 1. *c.* 1. & [illegible] Nino [illegible] qui cum bella [illegible] primus intuliſſet, [illegible] uſus [illegible] captivis ſuis eorum [illegible] daſſe, [illegible] Duplici autem [illegible] *Servi* [illegible] Civili, *quando major* 20 *annis* [illegible] [illegible] *l.* 5. *de ſtatu hom.* & Gentium, [illegible]. Dominatio [illegible] Gentium introducta [illegible], inquit JC. *l.* 64. *ff. de condit. indeb.* quod & Lucano Placido viſum eſt *ad illud Statii*

> [illegible] *Dominis* [illegible] *revisam*
> [illegible]

[illegible] ſervum [illegible] grano ſalis [illegible] maximè [illegible] [illegible] Cod. *de L.* [illegible] quum [illegible] hominis [illegible] recidere in [illegible] apud Sueton. [illegible] imitatus, quod & Nero [illegible] Tacit. [illegible] 13. [illegible] ad dilectum [illegible] tores libertatem [illegible] redigebant, [illegible] quidem [illegible] ſunt, aliæ [illegible] & pietati. [illegible] Conſtantino [illegible] 2. Cod. [illegible] cauſa [illegible] à Romulo invectæ [illegible] poteſtas, [illegible] Dio. [illegible] *l.* 2. [illegible] non Chryſoſtomus [illegible] pretium pro [illegible] offerendo, [illegible] libertatem, [illegible] quam [illegible] ſuſtulit [illegible] Imperat. [illegible] ingenui, etiam ni [illegible] tacere ſatis; *l.* [illegible] videtur [illegible] in expo[illegible] quos [illegible] reſpondit [illegible] *l.* [illegible] *Ep.* 72. At [illegible] A. C. 447 [illegible] etiam vexaret Europam, Italici homines ſilios & p[illegible], quos Placidius Valentinianus [illegible] *Nov.* 11. *Valent.* [illegible] præcepit [illegible] ſanctionibus malæ huic mercaturæ ob [illegible] eum [illegible] Lucani, convento Leo [illegible] D. Cypriani, [illegible] libe[illegible] diſtraherentur. Ita [illegible] Romani [illegible] gentium [illegible] ſibi uti licere arbitrati ſunt [illegible] Chriſtiani quidem non modò ſub initium Eccleſiæ, ſed & [illegible] ſeculis, uti cartis [illegible]. Nam [illegible] & diu poſt præd[illegible] extant de *Servis* Leges Karoli M. Ludovici Pii ac Lo[illegible] *Karoli M. & in Legg. Longobard.* Sunt etiam de *Servis* & Ancillis [illegible] conſtitutiones Guilielmi Regis Siciliæ ac Neapolis, & [illegible] II. Imperatoris *in* [illegible] *Regni Neapol.* [illegible] & Alexandri III. [illegible] Innocentii, Pontificum decreta de conjugii *Servorum*. Donec à temporibus Friderici modò memorati [illegible] poſt A. C. [illegible] præter [illegible] inter Chriſtianos [illegible] pauci [illegible] Ruſſia, Polonia, reliquis hodie [illegible] ſuperſtites. Ad [illegible] apud Romanos conditionem [illegible] ea [illegible] & domino [illegible]. [illegible] *&* [illegible] Cic. [illegible] 1, [illegible] *habuit*, [illegible] Paulus JC. *l.* 3 *ff. de cap.* [illegible] A [illegible] [illegible] Serv. *ad* [illegible] *l.* 9. & quidem capitali pœnâ [illegible], M[illegible] *l.* 2. [illegible] Vide quoque Plinium [illegible] *Ep.* [illegible] Quod adeo fuit receptum, ut, cum ex inopia [illegible] Imperatores ad ultimum propè deſperatæ Reip. [illegible], tamen non legerent ad militiam [illegible], Liv. *l.* 22. *c.* 57. Hinc [illegible] non [illegible] Jos. *l.* 8. [illegible] *Dei.* [illegible] *l.* 15. [illegible] Verbo, [illegible] pro nullo erat, [illegible] §. 2. [illegible]. Dominum [illegible] juſſu, tum ſumma [illegible] fuit, [illegible] *l.* 2. [illegible] Vide Senecam *Ep.* 47. *Inter & qui tr*[illegible] *conditus* [illegible] *erat*. Cicer. [illegible] 4. Fuerunt enim, qui intolerandâ [illegible] conditione, [illegible] ad leges [illegible] capita [illegible] reſpexiſſe. Cibum adurere, menſam evertere, [illegible] tardius [illegible] fuiſſe, cruce aut flagellis ad minimum expiabatur, [illegible] *de ira* [illegible]. Quò factum, ut *Servi* nuper [illegible] an ſuperſtitioſum vel invidum, ſed an iracundum herum nacti eſſent, Senec. *de Ira lib.* 3. *c.* 24. & Petrus Chryſologus *Serm.* 141. Atque has ſerviles [illegible] eleganter tangit [illegible], *Prom*[illegible] *Aſſ.* 2. *Sc.* [illegible] 29.

> [illegible] *Heus* [illegible] *verbis*,
> [illegible] *eſt ut* [illegible], [illegible] *habendæ compedes*,
> [illegible]

Furcam [illegible] & crucem omittit, quarum pœnam verbi [illegible] non poterat. [illegible] ex horum ſuppliciorum [illegible] ho[illegible] *Servorum* epitheta, *Furciferi*, *M*[illegible], & *Cruciarii*. Diluiſſi ſanè aliquoties Natura [illegible] *ff. de* [illegible] *empt.* [illegible] diu ad manus [illegible] *Juvenalem* garrit *Sat.* 6. *v.* 222.

> [illegible] *Servus homo eſt.*

Quare non [illegible] ſi Ulpianus *Servitutem* morti aſſimilaverit, *l.* 18 *de* [illegible]. Et olim quidem poteſtas dominica necem ipſam *Servorum* complectebatur, Cujac. *l.* 1. *de his q.* [illegible] *vel al. ſunt jur.* quam in rem nota Vedii Pollionis, apud Senecam *de* [illegible] *c.* 40. §. 3. & Dionem *l.* 54. L. Quin[illegible] apud [illegible] *l.* 2. & Ciceronem in *Cael.* aliorumque ſævitia. Imò [illegible] dominum necari contigiſſet, omnes *Servos* ſub eo[illegible] re[illegible] ſine ullo inſontiſque diſcrimine, ad ſupplicium [illegible] [illegible], ſtetit idem *pro Roſcio Amerino*, & exemplum habet Tacitus [illegible] 14. *c.* 42. §. 2. Omitto certamina [illegible], quibus [illegible] Populo ſpectaculum præberent, ſeſe [illegible] tibus contendere, aut beſtiarum dentibus in arena lacerari, cogebantur; execrandos, ad quos [illegible], concubitus, aliaque crudelitatis exempla, partim legibus conceſſa, partim conſuetudine excuſata. Quod ſanguinarium jus notaverunt quoque apud Germanos Tacit. *de mor. Germ. c.* 25. apud Perſas Ammian. *l.* 23. Et hujus ſanè vis fuit, ut Hadrianus Imperator *Servos* [illegible] *occidi*, apud Spartian. *c.* 18. quod & Antonino Pio ſucceſſoribus placuit, *l.* 1. & 2. [illegible] Conſtantinus autem, *reum homicidii* [illegible] *tibus* [illegible] *l.* [illegible] *de emend. Serv.* At [illegible] dominos [illegible] ſuum [illegible] poſſe, dicimus ex [illegible] 4. Lentioribus vero animadverſionibus frequenter utebantur. Juvenal. [illegible] 6. *v.* 479.

> [illegible] *frangit ferula, rubet ille flagellis*,
> [illegible]

[illegible] verò, quæ [illegible] *Sat.* 9. *v.* [illegible] [illegible] navale [illegible] apud [illegible] & quidem [illegible] in peculio [illegible], imò & [illegible] Liberos aliquando permi[illegible] de [illegible]. Neque [illegible] minores in *Servos* [illegible] *ult. ne* [illegible] *& fam.* [illegible] Ariſtophanes [illegible], catalogum ſervilium aliquot tormentorum, *Extenſionem in* [illegible], [illegible] *cerbera* [illegible] Cui [illegible] adhibenda cuſtodia illa Domini, *ad Terentianam paroemiam* [illegible] *l.* 2. [illegible] 89.

> *At enim in me* [illegible] *cudetur faba.*

quoſdam videl. conſueviſſe, [illegible] *collum fabam & qui non maduit*, *ſupra caput* [illegible] Item ſupplicium [illegible], quem dominus, niſi [illegible] cruciandum objecit, aliaque crudelitatis genera, quibus [illegible], ut [illegible] *ſpecie damus* [illegible] [illegible] Capitolin. *Macrino. c.* 13. Vide carnificinæ [illegible] ſcenam graphicè [illegible] à Galeno *de d*[illegible] *Famulos tum calcibus appet*[illegible] *cum*[illegible] *cruentos* [illegible]. Imò [illegible] terrum, ſævum, horribile in Chriſtianos [illegible] & exercitum [illegible], illud omne ad illos à *Servis* tranſiit &c. Quæ inclementia in fugitivos imprimis enituit,

ubit, quos per fugitivarios conquiſitos, ſtigmatibus notatos, vel [illegible] in publicam cuſtodiam, vel in piſtrinum, vel incerti [illegible] ciebant, Cicer. l. 1. *Ep. ad Q. Fratr.* Florus [illegible] c. 19. &c. Quod ſi ii latitarent, præconio illos indagabant, [illegible] vel libello propoſito inquirebant, cujus ſpecimen [illegible] egregie Probus [illegible] 21. Ac eouſque progreſſa [illegible] dominorum [illegible] &c [illegible] *Servorum fuga*, donec ad publica ſacra [illegible] Roma perveniretur. Plin. *l. 28.* [illegible] 2. *Veſtales noſtras hodie* [illegible] egreſſo urbe [illegible] quod utrum verum fuerit, homines tamen Veſta valentiores [illegible] modò, ſed & cuſtodias evadebant: unde [illegible] Senatus conſuluit, *l. 1.* [illegible] At [illegible] Cæſaris inprimis, miſeris perfugium erat, ad quam ſi ſe recepiſſent, [illegible] Magiſtratus de querelis eorum [illegible] & venire eos jubebat, [illegible] in poteſtatem dominorum [illegible] erent amplius, *l. 2.* [illegible] Aliſum quoque [illegible] patebat aliquandiu. Quibus vero [illegible] inanum non [illegible] non deerat, Corn. Nepos [illegible] fugæ [illegible] vel Prætor & Proconſul [illegible] in [illegible] vel Præfectus Vigilum Romæ. [illegible] vero Capitales [illegible] animadvertebant, a quibus apud columnam Mæniam puniri conſueviſſe, innuit Horat. in [illegible] Od. 4. *Epod.* v. 11. canens,

Sectus flagellis hic T[illegible]
Præconis ad [illegible] &c.

Ex hoc dominorum [illegible] non vitam modò, ſed & alia omnia *Servorum* con[illegible], Cap[illegible] itaque filios etiam [illegible] procreabant, [illegible] ex matrimonio, ſed ex contubernio, [illegible] pignori dabant, addicebant, deferebant in cenſu. [illegible] omnia commoda ad extremum [illegible] ab iis [illegible], ut nihil amplius extorquere [illegible] quo tanquam extremum [illegible] pretium, [illegible] ceciderent, ne jam ætate defecti [illegible] alere aut liberos dimittere cogerentur, quale [illegible] Plut. [illegible] ut ita beatior fuerit [illegible] quem, ob ætatem vacatione donatum, [illegible] ſine capite, ſine labore coniſe[illegible] Interim, bis in anno relaxatio [illegible] conceſſa, & ſine [illegible] cum dominis colludere ac feſtos [illegible] permiſſum eſt, Senec. *Ep.* 47. Erat vero ſervorum [illegible] Aug. [illegible] Servius Tullius R[illegible] ſervâ, ut tradit [illegible] iidem & Saturnalibus [illegible] quandam libertatem aſſumebant atque ad menſam, dominis miniſtrantibus, ſedebant, veſtemque cum iis commutabant, ut videmus ſupra, ubi de *Saturnalibus*. Cui ſimile quid apud Perſas in uſu fuiſſe, diſcimus voce [illegible]. Quibuſdam etiam *Servitio* exire, benignitate dominorum vel propria virtute, contigit, qui hinc *Liberti* dicti. Vide ſupra ubi de [illegible] & *Manum*, [illegible] Apud Athenienſes, jura *Servorum* haud paulo ſolutiora erant, Demoſth. [illegible] 3. Juſtum enim illi ac elementem ſervitutem præſerebant, cum *Servi* (qui Græcis ideo [illegible], Latinis *corpora*) eſſent dominis, quod animæ corpus, ut præclare diſputat Ariſtoteles *Polit.* l. 1. ſive utrumque eſſet, ne protervam injuriam bellò dominos inceſſerent, quod aliquando eveniſſe, teſtatum reliquit Pauſanias. Itaque ſervis plebe, aut elegantiori utebantur veſte, nemini que de via cedebant, Xenoph. *de Rep. Athen.* neque licebat eos ab alienis pulſari ex Lege. [illegible Greek] quoque in bello captus, qui [illegible] omnium antiquiſſimus, [illegible] Rhetor Lycurgus [illegible] hac lege: [illegible Greek], apud Plut. in [illegible]. Quod ſi quis in ſervitutem abducere aut petereur, poterat quivis illum liberali aſſerere causâ manu, ex Lege: [illegible Greek]. Concedebatur [illegible] actio [illegible] unquam dominos, quâ poterant eos adigere, ut ſe venderent, Lege: [illegible Greek], cujus meminit Plut. *de Superſt.* Confugiebant autem illi, ad Theſei ſacellum, ubi [illegible] libertatem conſequebantur, vel [illegible] ex Lege [illegible] Dion Chr. [illegible] Habebant enim Athenis *Servi* [illegible] ex quo [illegible] ſui pecule [illegible] Xenoph. [illegible] Et in ſactum quandoque, ut, [illegible] Reip. [illegible] qui egregiam in bello navali etiam operam [illegible] Rep. [illegible] contigit [illegible] ad Arginuſas Lacedæmonios ſuderunt, anno 3. Olymp. 93. quoque [illegible] verant Chæronea, contra Philippum Macedonem, vide Aret[illegible] Rom. & Dionem Chryſoſt. *loc. cit.* apud Sam. Petitum *Comm. ad LL. Attic.* l. 2. tit. 6. Porro [illegible] nebantur apud Romanos [illegible] Familiæ appellatione, quam 15. eorum conſtituebant. Licèt namque primitus ſinguli ſervis priſci Romani contenti eſſent, ut tradit Plin. *l. 33.* c. 1. qui [illegible] nominibus dominorum, *Marcipor*, *Lucipor* [illegible] c. [illegible] *Lucii* [illegible], vocitebant, at poſtea [illegible] eorum numerus auctus [illegible] ut liberorum capitum ſolitudo [illegible] copiis [illegible] & conſi[illegible] occulcanda videretur. Vide Senec. *l.* [illegible] c. 24. De Ennio [illegible] Athenæoque legimus [illegible] valuerint [illegible] toves exercent [illegible] u: Regia arripuerint inſignia, [illegible] Sic. l. 34. & 36. [illegible] in Pom[illegible] [illegible] ſunt [illegible] *velut* [illegible] ferri [illegible] Seneca de *Tranquill.* [illegible] Ut Athenis, cum Demetrius Phalereus cenſum ageret anno 1. Olymp. 110. numerata eſſe *ſervorum* capitum 400000, memoriæ [illegible] Cteſicles *Chron.*

l. 3. Unde vel à gente iis [illegible] *Davi*, *Getæ*, *Afri*, [illegible] *Syri*, [illegible] *Lydi*, *Iapyges* &c. vel à mundi[illegible], nomina [illegible] pore [illegible] tos autem, è qua deſumta, quædam [illegible] dam [illegible] probæ. Alexandrini, nequitia, [illegible] inſec. in *Sat.* [illegible] 11. & Quin[illegible] mâ, Juvenal. *Sat.* 5. v. 56 inprimis inter [illegible] Idem *Sat.* 11. v. 47. Syri, Medi, Mœſi [illegible] padoces, Liburni, [illegible] valebant, & [illegible] & [illegible] parabantur, Martial. 7. & 9. Ju[illegible] & [illegible] *Vol. Catullo* &c. Corſi, ſeri & [illegible] Cappadoces, ſtupidi, cenſebantur. Cicer. [illegible] quam, [illegible] Britanni [illegible] procere [illegible] Auguſt[illegible] ficia theatralia donati [illegible] &c. Veſtis *Servorum*, apud Romanos [illegible] chlamys, birrus, lacerna, *l.* 8 *Cod.* [illegible] cucullla item, Columella *l.* 1. c. 8. At [illegible] erant, vel ad minimum *ſe tunicati* [illegible] Appulej. *Metam.* l. 9. Apud Græcos [illegible] ſuuerant, Plaut. *Captiv.* *Act.* 4. [illegible] 1. quod cum [illegible] ſolitos fuiſſe in collum, h. e. dextram ejus partem in [illegible] ſiniſtram in dextrum humerum rejicere, diſcimus [illegible] *Rudig.* interim propriis eorum veſtis [illegible] vide [illegible] Vi[illegible] quod attinet [illegible] ad rationem [illegible] cibarii, panes [illegible] vel bilibres, vel etiam trilibres [illegible] bantur, Cælius Rhod. l. 4. *Ant.* 8. Demenſum enim [illegible] variabat, & modò *II*. modò *IV*. & Sem. modo *V*. [illegible] quâ ſplendor, fuit, prout ferebant & annonæ caro & [illegible] quâ ſordes, quas prorogationes Diſpenſator in diurnum [illegible] Cato *in.* 56. compeditis per hyemem panis Pondo [illegible] ubi [illegible] fodere cœpiſſent. Pondo [illegible] dari præcepit, adeo, ut [illegible] niſtratis panis Pondo *II.* vel *III.* ſufficere potuerint, [illegible] fodere aut opus facere neceſſe haberent, & quoad pulmentaria ac obſonia lautius acciperent. Folliorum in ſpeciæ panem [illegible] vocatum, & in pupillos aliquot furfuris aquâ [illegible] que bonis aliquot reſuſa ſuperflua aquâ, furfuribus exp[illegible] ex furfuribus, ſicco albò ſeu cremore, confectum fuiſſe [illegible] ab Hadr. Turnebo *Adverſar.* l. 15. c. 16. Podum tegmina, namque præſtare tenebatur dominus *Servo*, *Panem*, *pottarium*, [illegible] *prutum tegmina*, Columell. *l.* 1. c. 8. qualia fuerint, [illegible] [illegible] *de* [illegible] ſimuntur, quæ alias Nobilitatis, [illegible] nota erant, geſtata pluribus. Unde Pueri cum [illegible] introducuntur [illegible] *Pænuli* [illegible] 5. *Sc.* 2. & *perſonæ* [illegible] tribuit [illegible] Imò [illegible] tabulâ [illegible] perpetuæ [illegible] fuiſſe, [illegible] Deuteron. c. 15. v. [illegible] cognoſcimus. Hinc [illegible] ſiliatis fenuitimque aurium, [illegible] domini præteritæ conditionis nota, quamvis omni arte occultaretur, apparebat. Juvenalis *Sat.* 1. v. 104.

[illegible] Quamvis
Natus ad Euphratem, molles quod in aure feneſtræ
Arguerint, licet ipſe negem, &c.

Ut alia hâc vice omittam: Erant autem vel *Publici*, de quibus vide in voce hac, vel ad privatam familiam pertinebant, qui [illegible] tum vel urbana vel ruſtica, & utraque in innumera [illegible] ſteria diviſa fuit, [illegible] aliquid hîc infrà. Plura [illegible] ſuggerent [illegible] *Comm. de Servis*. Tit. Popma [illegible] *Antiqq. Rom.* [illegible] Vade [illegible] ſupra de *Manumiſſione*, ut & in voce *Servus* [illegible] dum ævi ſitu in *Servum ſe obnoxiandi*, ubi de [illegible]

Familia Urbana, quæ ordine a Pignorio traditur.

1. Servi urbani [illegible] Medici, Chirurgi & Oculariſ [illegible] Chirurgi & Oculariſ [illegible] collatores. [illegible] Superpoſitus [illegible] Tractatrices. [illegible] Aliptæ [illegible] ctores. Mediaſtini [illegible] tores. [illegible] Mulieres [illegible] Tonſtri. [illegible] 2. [illegible] Aſſectores. Dulcia[illegible] Lecti [illegible] tores. Aucupes. [illegible] Pennatori. Coci [illegible] 3. Ancillæ [illegible] 4. Miniſtri [illegible] Lavatores. [illegible] Calatores. [illegible] 5. [illegible] & [illegible] tum & luminum. [illegible] Mercatores [illegible] 6. Servi [illegible] Sciſſor. Carptor. [illegible] 7. [illegible] Capatores. Argento & auro præpoſiti, ab Auro gemmis [illegible] to potorio. ab Argento ſcenico. Vaſorum [illegible] tores. Pueri ad cyathum & vinum. [illegible] La[illegible] Miniſtri aquæ calidæ & [illegible] 8. à Matella. Pueri [illegible] à Pedibus [illegible] Acroamata. [illegible] Symphoniaci [illegible] Citharœdi. [illegible] à fiſtulis [illegible] Mulieres [illegible] 9. Tibicinæ. Tibicines. Ludiones. [illegible] Conſtratæ. Cymbaliſtriæ. Tympaniſtriæ. [illegible] 10. Hydraulæ. Puellæ in miniſterio, nuditate [illegible] viras oblectantes. Comœdi. Hiſtriones. Moriones. [illegible] næ. Scurræ. Sutores. [illegible] atores in convivio [illegible] Scoparii. Lecticarii. [illegible] deſtriores. [illegible] rum collectores. [illegible] Supellectilicarii. [illegible] Argentarii & à Corinthiis [illegible] Veſtiarii [illegible] Vigiles [illegible]. Janitores & Clavicularii [illegible] à [illegible] Anagnoſtæ. à Manu. Scriptores. [illegible] Scribæ. Bibliopolæ. Librarii. Gl[illegible] tores. Malleatores. Ornatores. Modulatores. [illegible]

dapi

[illegible] Magiſtri. P[illegible] [illegible] Armig[illegible] à Pugione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]atores. Galearii. Li[illegible]. [illegible] [illegible] Sal[illegible] Adverſitores. A[illegible] Con[illegible] Ge[illegible] l[illegible]norum. [illegible] na[illegible]m. [illegible] M[illegible] Lecticarii. Cathedrarii & Cathedrali[illegible] [illegible] & [illegible]ati. M[illegible]itore [illegible] F[illegible]tores. P[illegible] [illegible] C[illegible]rei. Mauri & Æthiopes. M[illegible] [illegible] [illegible] Tabularii Cælariani. Qui d[illegible]mittam [illegible] [illegible]banitur. Actores. Majores do[illegible] A[illegible] A[illegible] [illegible]. Diſpen[illegible] & Prorogi [illegible] à Frument[illegible] [illegible]meridi[illegible] T[illegible]llera[illegible]. Arcarii. [illegible] [illegible] Cuo[illegible] à [illegible]pio. Procuratores p[illegible]ati & Pala[illegible] à P[illegible] [illegible] [illegible] Ebactlo[illegible] Procurator Cæſ. Ra[illegible] [illegible] à R[illegible] C[illegible]tor [illegible] [illegible] S[illegible] [illegible]cer. Navi præpoſiti. Venal[illegible] & V[illegible] [illegible] C[illegible]er. Ancillæ negotian[illegible] præpoſitæ. [illegible] [illegible] Ag[illegible] F[illegible]bul[illegible] Palæſtri[illegible] Ma[illegible] [illegible] [illegible] Fullones. Textores. Phrygio[illegible] [illegible] [illegible]. Sandal[illegible] Sutores caligarii. [illegible] D[illegible] [illegible]. Vide ſuprà in voce *Femina* [illegible]. Oſti[illegible]. E[illegible]. Cuſtodes. J[illegible] & Jan[illegible] à J[illegible]no [illegible] At[illegible] [illegible] [illegible]ndo. O[illegible] [illegible] M[illegible] ab marmoribus. [illegible] Admiſſ[illegible]et. M[illegible] admiſſionum. Pro[illegible] admiſſionum. A[illegible] Magiſter. Se[illegible]rii. A[illegible]. Cu[illegible] Præpoſitus c[illegible] Præpoſitus ſupra C[illegible] & Cuſtodes C[illegible]iculares. [illegible] D[illegible] & Z[illegible] Diætarchi. Hortulani. Villici & Procura[illegible] [illegible]rum S[illegible]. Viridarii & Aquarii. Topi[illegible]. In[illegible] & Cuſtodes. Rel[illegible], qui h[illegible] de[illegible], Eunuchi. Pr[illegible]. S[illegible] Nutrices. Ba[illegible] Educatores. Ornatores. Ciniflones. Sa[illegible] J[illegible] M[illegible]ones. Baſte[illegible]. Carmearii. Ciſia[illegible]. L[illegible]. Rheda[illegible]. J[illegible]nctores. Pue[illegible] [illegible]helarii Ancillarum [illegible] [illegible], totuſque adeò M[illegible]ronalis famulitii exercitus [illegible] l[illegible]ſt, [illegible] dixi.

Famil[illegible], [illegible].

α. Servi [illegible] numero & ordine n[illegible]les. β. Atrienſes ru[illegible] γ. Piſtores & Piſtr[illegible] Mu[illegible]. δ. F[illegible]. Focarii. Cellarii. Prom[illegible]. ε. Operarii. Co[illegible]i. Lanificæ. La[illegible] T[illegible]res. Foſſores. E[illegible]. Figuli. Fornacarii [illegible] Ar[illegible] J[illegible]. Bubulci. Bubſe[illegible] Tonſores [illegible]um. Opiliones. C[illegible]prarii. Vitricarii. E[illegible]. Equorum M[illegible] Agaſo[illegible]. C[illegible]ſtode equorum. Gregarii. Superjumentarii. A[illegible]. A[illegible]. [illegible]iones. [illegible] P[illegible]culatore[illegible]. [illegible]. Paſtores. [illegible] præf[illegible] eorum Magiſtri. Cuſtodes armen[illegible] [illegible] Paſto[illegible]res. Villicus. Epi[illegible]pos. Vicedominus. Vi[illegible]. Monitor. Diſpenſator. Procurator. à Mercedibus præſtand[illegible]. Actores. Ex[illegible] [illegible] & operum dominicorum. Olitores. Capulato[illegible]res. Leg[illegible] [illegible] Fa[illegible]. Cuſtod[illegible] [illegible]rum. P[illegible] [illegible] Servi d[illegible]ii. Vinitores. Vindemiatores. Putator. Frondator. F[illegible] S[illegible]. Fœniſector. Olitor. Formicarius. Panicocta[illegible]. P[illegible]. G[illegible]rius. A[illegible]. [illegible] & Pal[illegible]. [illegible] A[illegible]rius Fartor. Aucupes. V[illegible]tores. L[illegible]. M[illegible] [illegible]. Veſtigatores. Indagatores. Fabri. Archi[illegible]tecti. [illegible] Tignarii. Fabri C[illegible]rp[illegible]arii. ad Qualum & [illegible]em[illegible]. Cuſtodes villæ mulieres. S[illegible] Jani[illegible] [illegible] Ovi[illegible]m. Bu[illegible]lium. Equilium. Ca[illegible]ium &c. De qui[illegible] [illegible] prolixè agentem vide præfatum [illegible] & paſ[illegible]ſim [illegible] De c[illegible]ibus ve[illegible] pe[illegible] infrà in voce *Se[illegible]*.

SERVI Dei, vide ſuprà ubi de *Canillos* [illegible] *ratione*.

SERVIA, [illegible] ampla Hungariæ latè ſ[illegible]mpex, *Serblia* quibuſd[illegible] Extenditur inter C[illegible] [illegible] Adriaticum & flum. Danubi[illegible] M[illegible]vam [illegible] aliis Muſia ſuperior [illegible] p[illegible] Dalmatæ. S[illegible] [illegible] [illegible] anteà [illegible] h[illegible] extinctis paruit Regibus Hung[illegible]iæ [illegible] [illegible] Di[illegible] in Maritimam quæ olim [illegible] hodie [illegible], [illegible] Dalma[illegible] & A[illegible]baniam, & M[illegible] [illegible]m, quæ [illegible]rum duplex. Pars [illegible] orientalis R[illegible] [illegible] Pars v[illegible] Occidental[illegible] ſeu inter Drinum ad [illegible] ad Occaſum, *Bo[illegible]a* ſeu [illegible], vide [illegible] & [illegible].

[illegible]S Mar[illegible]linus, Conſul ann [illegible] 105. Meminit [illegible] [illegible] 15 *Servianum* [illegible] ſua [illegible] [illegible] *ut* [illegible] E[illegible] [illegible] In[illegible]rator[illegible] [illegible] *lam* habes apud Vopiſc. in Sa[illegible] [illegible], 8.

[illegible] Sergi[illegible] [illegible].

[illegible]VIENTES ad [illegible] [illegible]m Anglia[illegible] [illegible] Doctores [illegible] vel Anteceſſores, [illegible] ad [illegible] gradum [illegible] [illegible] datum eſt, [illegible] [illegible] primo ſe ſiſtit in uno Collegiorum Ju[illegible] [illegible] vocant, & quatuor [illegible] ſunt, emenſiſque [illegible] annis 7. vel 8. *ad*[illegible] h.e. ad agendas ca[illegible] vocatur, qui primus & infimus [illegible] Judiciorum gradus [illegible] De[illegible] [illegible] ann[illegible] vel 12. Lector publ[illegible] in aliquot [illegible] [illegible] mittitur, tantumdemque penè poſtea [illegible] [illegible] Collegio eò faſtu exercerut, ut 2. vel [illegible] hebdo[illegible] [illegible] ad bis mille coronatos Gallicos expendiſſe unui[illegible]quiſque d[illegible]catur. Lautè enim epulari ſolet, convivaſque præ[illegible] R[illegible] Magnates adhibere. Tandem gradus deſideratus hoc [illegible] mod[illegible] obtinetur. Capitalis Juſtitiarius de Banco communi de [illegible] & aſſenſu omnium Juſtitiariorum eligere ſolet 7. vel 8. de [illegible]ibus illis Juris Anglici Studioſis, quorum nomina in ſcri[illegible] Cancellario Angliæ deferenda curat. Is vero per Regis Bre[illegible] [illegible]rum illorum mandat, ut coram Rege ſtatô die ad [illegible] capiendum *ſtatum* [illegible] *Servientis ad Legem*. Qu[illegible] [illegible] die electi, inter alias ſolennitates, celebrant & convivium, per ſeptem continuos [illegible], adeò magnificum, ut ſingulorum ex[illegible]penſæ aſſurgant ad [illegible]torum. Quippe eorum quiſ[illegible] annulo[illegible] aur[illegible] val[illegible] [illegible]mum 40. libr. Anglic. cuilibet Princ[illegible] Duci & Arch[illegible]copo, qui huic ſolennitati us intereſt: Can[illegible]cellario item ac Theſ[illegible]ario [illegible] val[illegible] [illegible] ſterl. 8. den. & [illegible] Com[illegible] [illegible] [illegible]us, nec non Cuſto[illegible]d[illegible] [illegible] [illegible] Juſt[illegible] & Capitali [illegible] de Scac[illegible] [illegible] R[illegible] [illegible] [illegible] A[illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible]que eju[illegible]modi annul[illegible] [illegible] [illegible]ue de cæteris, da[illegible] ut nu[illegible] [illegible] Omnatius [illegible], qui [illegible] non [illegible]lo donetur. A[illegible] & dom[illegible] ab[illegible] ea[illegible]dem [illegible]unt, & *librarum mag*[illegible] [illegible]. Nec [illegible] m[illegible], [illegible] lucroſ[illegible] hic gradus, ad ampli[illegible] p[illegible] [illegible] via [illegible]. [illegible] ad offi[illegible] & d[illegible] [illegible] *Curia placi*[illegible]*rum* [illegible] *Rege* & [illegible] [illegible] *Curia* [illegible], nemo ad[illegible]tur, niſi hoc gradu inſignitus. H[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]m dum in Curia Re[illegible] ſedet, [illegible] [illegible] [illegible] & p[illegible] [illegible] ſymbol[illegible] in [illegible] [illegible] neque [illegible] [illegible]ponit, licet cum Rege loquatur. R[illegible] dein[illegible] [illegible] *Servientes*, [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] pe[illegible] [illegible] *à veſte, aut* [illegible] *biperti*[illegible], *ut* Jo. Forteſcu[illegible] *de L*[illegible] *LL*. [illegible] 1. 50. & ex [illegible] Car. du Freſne C[illegible]. Vide [illegible]ue Henr. Spelmannum [illegible] & Jo. Seldenum [illegible] [illegible] p. 44. nec [illegible] à voce [illegible]. In eodem Regno, [illegible] [illegible] A[illegible] [illegible] [illegible], dicuntur hodie, qui robu[illegible] [illegible] ex argento bacu[illegible], interdum [illegible]auratos, coro[illegible]na [illegible] inſignibus R[illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] vel C[illegible] Parlamentariæ & Cancell[illegible] vel [illegible]tu, atque hoc in gravioribus ſolùm negotii[illegible], al[illegible] [illegible] vero quodnam cetui in Anglia ac F[illegible]ia lucet mu[illegible]bus exponit præfatus du Freſne [illegible] ubi etiam de *Servi*[illegible] *de* [illegible] *Cur*[illegible], *de* [illegible] *Hundreds*, [illegible] item *de* [illegible] *Serventes*, pluribus agit. Dicti hi omnes à verbo [illegible]: [illegible]cuque *Ser*[illegible] i[illegible] cum miniſtro & famulo eſt, tam in Foro, [illegible] M[illegible]itiæ, unde Gall. *Sergeant* ortum &c.

SERVII & [illegible], loca illa, quæ hodie *Servia* & Croatia dicuntur, occup[illegible]unt, A. C 886. duo Ungarorum Scythica gens in [illegible] [illegible] S[illegible] *ad Ann*. 886. C[illegible]ſtan[illegible]num a[illegible] [illegible]unt, A. C. 10[illegible] ſed [illegible] ſunt, à ſi[illegible]li[illegible] [illegible] A. C. 114[illegible]. Subacti poſtmodum à [illegible] Hungariæ Rege A. C. 151[illegible] [illegible] in [illegible]em concelſerunt A[illegible]urat his Tur[illegible] [illegible] A. C. 1418. qui Ge[illegible]orgium Serviæ D[illegible] ſocerum [illegible], Synderoviam, ur[illegible]bem ejus munitiſſimam cepit, h[illegible] exercitus & excectus, ab [illegible]dem tamen cum copiis adveniante [illegible] A. C. 1419. Lao[illegible], [illegible] Leunclavius *Hiſtor*. [illegible] [illegible] regio *Ser*[illegible], quod vide.

SERVILE Supplicium, crux vide in hac voce.

SERVILIA, Græcè [illegible] Cyſiru Templo, quod matri Atta[illegible] Eumenes [illegible], varias anaglyphas [illegible] cum Epigrammat[illegible] ſubjectis, matri di[illegible]tur Romuli & Remi: quod vix uſpiam alibi occur[illegible] [illegible] *ad* So[illegible] p. 13. ubi verba ejus *Marte genitos*, & *R*[illegible] [illegible] exponi[illegible].

S[illegible]VILIA, mater M. Bruti, Julii Cæſaris adultera, cui ſexa[illegible]gie[illegible] [illegible] gemmam mercatus eſt.

SERVILIA, [illegible] Sorani fili[illegible], An[illegible] Pollioni nupta, ſed in[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], marito in exilium pulſ[illegible], viduata [illegible]que [illegible] cultus dotales & detra[illegible]um cervici [illegible] ve[illegible]mi[illegible] dedit, [illegible] poſſet Magos conſ[illegible] incolu[illegible] domus, & an [illegible] p[illegible] N[illegible] an cogui[illegible] ſenatus nihil atrox affer[illegible]ret. Id[illegible]rco ab O[illegible]io Sabino a[illegible] & à Nerone liberæ mor[illegible]i permiſſa eſt. Taci[illegible] l. 6. [illegible] c. 30. [illegible].

[illegible]RVILIA Lex, inter Agrarias lata eſt à P. *Serv*[illegible] Rullo Trib[illegible] [illegible] M. Tu[illegible] C[illegible], C. Antoni[illegible] Conſſ. [illegible]b. ann. [illegible] Cond[illegible] [illegible] [illegible] Q. [illegible] [illegible] *de* [illegible] [illegible] [illegible] *colen*[illegible] [illegible] hujus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quadr[illegible] al[illegible]. Vide C[illegible]. [illegible] [illegible] de C[illegible]tate, cu[illegible] [illegible] S[illegible], [illegible]m. *Et ſi quis L*[illegible] [illegible] *Roman*[illegible], A[illegible]us in [illegible]. Vid[illegible] [illegible]onem [illegible]. Alia de Judic[illegible] [illegible] Q. S[illegible] Cæpio Conſul[illegible] C. Atilio Serrano [illegible] Urb. Cond. 6[illegible] [illegible], *qua Lege* [illegible] *ad* [illegible] cre[illegible] [illegible] non multo poſt abrog[illegible]ta [illegible] T[illegible] [illegible] 12. Fuit autem hâc Lege impar, ac mi[illegible]nor [illegible] Sen[illegible]rum [illegible] E[illegible] [illegible] paucis poſt an[illegible]no Julia Lex æquavit. Alia de [illegible] à C. [illegible] Glau[illegible] præfato l[illegible] an[illegible] Urb. Cond. [illegible] c[illegible] fragmenta varia [illegible] de ap[illegible] [illegible], e[illegible] in [illegible] l. 8. c. 32. [illegible] V[illegible] [illegible] cum c. [illegible] & 8. [illegible].

SERVILII, à [illegible] dominati [illegible] Al[illegible] p[illegible], deiu Romæ nobiliſſima fu[illegible] quæ in Urbem. A[illegible] d[illegible], co[illegible] vit. Hujus [illegible] [illegible] fuerunt [illegible], [illegible]la, A[illegible], Struſus, Cæpio, [illegible], P[illegible], V[illegible], [illegible], Caſca, Fi[illegible]denas, Tucca, Longus. Dictaturas [illegible] & [illegible] magi[illegible] E[illegible] quitum conſulatuſque complur[illegible].

SERVILII Vaciæ villa, *Senec.* [illegible] La- cus C[illegible], cum ædificiis, in ora è ſinu Cumano, inter [illegible] [illegible] propinquus. Ubi [illegible] ædes. [illegible] S. [illegible]jo.

SERVILIUS, vide *Quintus* It. [illegible], & [illegible].

SERVILIUS, accola in Mamerci Scauri, Tacit. *l.* 6. *Annal.* c. 29. [illegible] a [illegible] L[illegible] gure [illegible] delatione cœperat, [illegible].

SERVILIUS [illegible] Latinus, Tacit. *l.* 14. [illegible] c. 19. laudatus. [illegible] Conſul, peſte obiit cum C[illegible]. Æbutio, An. 29- Urb. [illegible].

SERVILIUS Aſta, Conſ. an. [illegible] Cond. [illegible].

SERVILIUS C[illegible]pio, cujus præcipua operâ Cæſar [illegible] ſu- [illegible], eique [illegible] Juliam deſpondit: ſed [illegible] paulo poſt collocatâ Cn. Pompeio [illegible]. V[illegible] & [illegible].

SERVILIUS [illegible], vide [illegible].

SERVILIUS Geminus, [illegible]. It. [illegible].

SERVILIUS [illegible], vel [illegible], magiſter [illegible], Æ[illegible] Dictator fecit an. Urb. Cond. [illegible] ob regni [illegible] ſuſpicionem [illegible] pœnas pependit. Val. Ma[illegible] Cic. [illegible] mo [illegible] reſtitutum fuiſſe. [illegible] & *Quintus*.

SERVILIUS [illegible]. *Servius* P[illegible]us, Dictator. [illegible] Urb. Cond. 3[illegible]9. Æ- [illegible] loca [illegible] *Liv.* [illegible].

SERVILIUS N[illegible], [illegible] ſub Veſpaſiano Fabio *l.* 10. &c. laudatus.

SERVILIUS, præ[illegible], [illegible] & Hiſtoricus in- ſignis, [illegible] Capi. Veſpaſiano [illegible] Conſulib.

SERVILIUS Po[illegible], vide C[illegible].

SERVILIUS [illegible], vide [illegible] & *Quintus*.

SERVILIUS Silanus Commodi juſſu occiſus, apud Lamprid. [illegible].

SERVILIUS Structus, [illegible].

SERVILIUS Tucca vide [illegible] *Cap*[illegible].

SERVIODUNUM, [illegible] Noric[illegible], nunc German. [illegible] Bavariæ inferioris ad Danubium 6. [illegible] German. infra Ratisbonam in [illegible] Paſſaviam verſus 10. [illegible]*aubingen*.

SERVITÆ, Ordo religioſus, in Communione Romana Florentiæ inſtitutus A. C. 1232. Videatur [illegible] Item [illegible] Item congregatio, Mulieb[illegible], A. C. [illegible]. Ordo *Ser*[illegible], ſeu ſervorum B. Virginis, Venetiis A[illegible] cum Ann[illegible] [illegible]. Ex hoc [illegible] V[illegible] prod[illegible] inter quos Frater Paulus eminet [illegible] Venetæ jura, contra Paulum V. [illegible], poſtea aliquot vulneribus, per [illegible] percuſſore[illegible], tantum non occi- ſus. Vide *Vitam* [illegible], & voce [illegible].

SERVITIA, apud Spa[illegible] c. 13. [illegible] Servitia caſtr[illegible] non fuit Calones mi- [illegible], [illegible] in [illegible] militabant, [illegible] ſervi militares. [illegible] quidem [illegible] temporibus & [illegible] diſciplina [illegible] in Caſtris ſervi, nec [illegible] [illegible] labantibus moribus, [illegible] quam milites, ita ut ne gregarius quidem [illegible] Salluſtius, *Jugurt.* c. 45. de Metello. *Ne* [illegible] *ne gregarius in caſtris, neve in agmine ſervum* [illegible]. At ſub Imperatorib. paſſim ſuus cuique [illegible]. *Calones* [illegible] [illegible] munus faciebant, vallum portabant, [illegible] ducebant, ut apud [illegible] *l.* 2. *c.* 18. [illegible], ubi de Scipione diſciplinæ militaris apud Numantiam, [illegible] Graeci [illegible] quam portabant; & an- [illegible] ſignificat. Quam [illegible] Salmas [illegible]. Aliud quid [illegible] apud [illegible] ut [illegible], apud [illegible] du Freſne C[illegible]. Ap[illegible] [illegible] ſeu ferculum ſi- [illegible], [illegible] Monachorum olim in menſæ, in [illegible] feſt[illegible], apponebatur [illegible] Brocardum de *Caſibus S*. [illegible] &c.

SERVIUS Cornel[illegible] Conſ. an. [illegible] Cond. 8[illegible].

SERVIUS [illegible] Maluginenſis, Conſ. an. Urb. Cond. [illegible]. A[illegible], an. Urb. Cond. [illegible].

SERVIUS Corn. Merenda, Conſ. an. Urb. Cond. 470.

SERVIUS Corn. Cethegus, Conſ. an. Urb. Cond. [illegible].

SERVIUS Corn. Rufus, Conſ. an. Urb. Cond. [illegible].

SERVIUS [illegible], vide [illegible].

SERVIUS [illegible] Conſ. an. Urb. Cond. [illegible].

SERVIUS Galba, Conſ. a Lucanis comprehen[illegible] [illegible]it.

SERVIUS [illegible], cognomine Marcus, Grammaticus [illegible], ſecul[illegible] 2. an circa A. C. 4[illegible]. Scrip[illegible], &c. Macrob. *Saturn.* l. 1. c. 2. [illegible] 6. [illegible] 7. [illegible].

SERVIUS Pictor, fil. Fabii Pictoris. Geſner. Voſſ. *l.* 1. [illegible] c. [illegible].

SERVIUS S[illegible] Camerinus, Conſ. an. Urb. Cond. [illegible]4.

SERVIUS Sulpicius Galba, prætor male adverſus Luſitanos pugna[illegible] an. Urb. Cond. [illegible]4.

SERVIUS [illegible] Conſ. an. Urb. Cond. [illegible].

SERVIUS Sulpicius [illegible], Conſ. an. Urb. Cond. [illegible]9[illegible].

SERVIUS [illegible], [illegible] Lemonia Ru[illegible], Orator & JCtus ſui [illegible]. Diſcipulus L[illegible], & C[illegible] A- [illegible] Galli, [illegible] Mutii Scævolæ, à [illegible] ad Ju- [illegible] eſt, [illegible] *orant*. [illegible] um M. Marcello, anno 70[illegible] [illegible] eruditionis laude inſ[illegible]. [illegible] ſuit d[illegible] libros [illegible], P. Alfenus Var., C. Aul. Ofi- lius, Aufidius &c. [illegible], Mutinam [illegible] ſidentem, pa-

[illegible] Olim [illegible] Urb. Cond. [illegible], A[illegible]. Pompeius [illegible].

SERVIUS T[illegible], Romanus, in [illegible] ſextus ac [illegible] [illegible] Priſco, anno [illegible] [illegible] [illegible] ancillam, captiva tamen & [illegible] dormientis caput ardere vilum [illegible] Tarquinii Priſci, cum [illegible] [illegible] tamen [illegible] [illegible] & [illegible]. Hic [illegible] mortuo, Rex [illegible], & [illegible] juſſu, V[illegible] Quirinalem, Viminalem, & Eſquilinum Urbi adjunxit, [illegible] circum murum [illegible] lum ordina[illegible] in ſaluberrimam [illegible] [illegible]. 42. Sub [illegible] [illegible] 4. mi[illegible] civium Romanorum [illegible] [illegible]. occiſus eſt 44. imperii anno, A. Urb. Cond. [illegible] generi ſui Tarquinii Superbi, filii ejus Regis, qui [illegible] & impulſu Tulliæ filiæ ſuæ, quæ [illegible] currum [illegible] egit. [illegible] L[illegible] [illegible] 4. Flor. *l.* 1. c. 6. & [illegible].

SE[illegible], [illegible] Cangem flu[illegible] [illegible] Q at [illegible] Sinarum. Ser[illegible] [illegible] *M. Ma*[illegible], & Sinarum Imperium fere [illegible].

SERVUS melioris olim apud Germanos conditionis quam [illegible] manos [illegible]. Tac. *de* [illegible] c. 25. Quatuor [illegible] Sa- xonum [illegible] & Friſ[illegible] Germanis regionibus, hominum generi [illegible] ſe deprehendimus [illegible] qui [illegible] gen[illegible]orum, qui [illegible] Liberorum [illegible] Servorum. Apud A[illegible] vero & V[illegible] dem Germaniæ gentes, tres [illegible] hominum [illegible] linguæ [illegible] ſeu Nobilium, Liberorum & Servorum [illegible] Nobilium nulla mentio fit, q[illegible] cum [illegible] ſtinctus non e[illegible], toto F[illegible]corum Regno, in [illegible] Clericorum & Laicorum vel Secularium divi[illegible]. V[illegible] Hadr. Va- leſ. *No*[illegible]. Erant autem Servorum apud Anglo-Saxones & N[illegible] quidam Prædiales, quidam [illegible] [illegible]. hi ex mo[illegible] R[illegible] Germanorum con[illegible] [illegible], mihi pro[illegible] dominus ſua lucra[illegible] [illegible], & ab [illegible] quam is ſer[illegible] [illegible] & [illegible] dominus [illegible] [illegible] ſui ica & ſervitia ſibi [illegible] [illegible] & V[illegible] [illegible] Spelman [illegible] [illegible] B. Rhenanum [illegible] [illegible] A[illegible], ubi [illegible] deque [illegible] & [illegible] [illegible] *ervi*. Nec om[illegible] [illegible] quoque χνῶ [illegible] [illegible] allos titul[illegible] apud [illegible] in c[illegible], [illegible] pictu[illegible] ex [illegible] aut [illegible] apud [illegible] Tu- [illegible] *l.* 2. c. [illegible] ſol. 15 aut 25 in *L. Sa*[illegible] [illegible] Car. du Freſne plurimus agentem [illegible] [illegible] varia [illegible] [illegible] etiam de [illegible] apud Vete[illegible] *Solidi*.

SERVUS DEI [illegible] ſeculo [illegible], qui [illegible] in terris verſatum Deum Patrem [illegible] de [illegible] &c.

SER[illegible] [illegible] Germaniæ [illegible] [illegible] ad Epi[illegible] A. C. 8[illegible]. H[illegible] A. C. [illegible]. [illegible] A. C. [illegible] uti Aquinatu[illegible] [illegible] [illegible] III [illegible] eſt A. C. [illegible]1. & [illegible] [illegible] ap. Mat. heuſ. [illegible] regula a Benedicto [illegible] A. C. [illegible] in S[illegible] Gregorio X. [illegible] Bonifacius VIII. [illegible] Wilhelmitas [illegible] g[illegible] [illegible] ecti, adiit.

SERZ[illegible]A, [illegible] Imperator[illegible] [illegible].

[illegible] A[illegible], 3 R[illegible] 4. [illegible].

SE[illegible] Rex [illegible] in Jeruſalem & [illegible] Domini, & [illegible] regum & [illegible] habebat Sua[illegible] [illegible] Vid. Reg. 11. 12. 13. 14. [illegible] & [illegible] Paral. [illegible] 11. 12. [illegible] Joſeph. *Jud. Antiq.* l. [illegible] c. 7. & 8. [illegible].

SESAC[illegible], [illegible] 1 Paral. c. 8. v. 14.

SESACH, Rex Babylonis. Jerem. [illegible] 5. v. 26.

SE[illegible], [illegible] Jos. c. 15. v. 14.

SES[illegible], [illegible], [illegible] Auctor [illegible] nominatæ cum ebeni phalangibus, qui [illegible]. [illegible] Salmaſ. *ad Sol*[illegible] p. [illegible] & [illegible]. Re[illegible] [illegible], in A[illegible] libris memorari quædam ligna [illegible]

ſimilia, ut illa pro ebeno nonnulli ſumant. In his lignum *Siz*, vel *Siza*, à loco ſic appellatum; & lignum *Saſem* vel *Semſem*, plur. *Semaſim*, eôdem quoque nomine dictum, quô *ſeſamum*, quamvis ab hoc diverſiſſimum. *Alcamus*: *Saſim arbor nigra, aut ebenus aut pix, aut arbor, ex qua fiunt arcus.* Damit *c. de Simſima*, de iis, qui in gehenna torquentur, *Exibunt*, inquit, *ex igne, poſt aliquam moram —— tanquam ligna ſemaſim*, i. e. pariter nigri, propter adustionem ex igne: in quæ verba Commentatores multa afferunt abſurda. Sed peritiores agnoſcunt, ligna *ſemaſim* eſſe ebenina ligna, aut ebeno atrore ſimilia, ita ut exuſta videantur. Unde lux his Dioſcoridis C. *de Ebeno*, Ἔνιοι δὲ τὰ σεσάμινα, ἢ ἀκάνθινα ξύλα ἐμφερῆ ὄντα, ἀντὶ ἐβένου πωλοῦσι, *Quidam vero* ſeſamina *vel ſpinæ Indicæ ligna pro ebeno vendunt, ob ſimilitudinem*: ubi *Marcellus Virgilius* συκάμινα, pro σεσάμινα legit, quia *ſeſamum* nihil habeat commune cum ebeno. Sed neque ſycaminus ſeu ſycomorus, niſi quòd utrumque lignum eſt. Cave igitur, ne quidquam mutes. Aliud enim hic *ſeſamina*, quàm vulgò, nempe ligna arboris prædictæ, cujuſmodi palangas, i. e. teretes baculos, unà cum ebeninis, ex Indiæ urbe Barygazis in Perſidem afferri conſueviſſe, docet Auctor *Peripli* ſuprà laudatus. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſterior. l.* 1. *c.* 20. De *Seſamo* verò, ſeminis condimentarii genere; de *Seſamo* agreſti, quod aliàs *Cici*, item *Seſeli*; de *Seſamino ſerto* & *placenta*, inter nuptiales Athenienſium ritus, de *Seſamino* tandem *oleo*, in regione Indica Syraſtrene, ex vulgari herba ſic dicta, confici ſolito, Salmaſ. *ad Solinum* ubi ſuprà, cui adde Plinium *l.* 18. *c.* 10. *l.* 23. *c.* 4. & quæ diximus retro ubi de *Nuptiis*. Addo ſaltem, antiquos dulciariis operibus, palati gratiâ, *ſeſamum* adſperſiſſe. Unde Petronius, *melitos verborum globulos, & omnia dicta factave, quaſi papavere & ſeſamò ſparſa*: Oleô verò artus inunxiſſe Macedones, ad mitigandum frigus, uti eſt apud Curtium *l.* 7. *c.* 4.

SESAMUM, urbs Paphlagoniæ, in qua primus Phineus habitavit. *Steph.* Didymus inſulam eſſe ſcribit.

SESAMUS, arx ſeu oppid. Paphlagoniæ, à Mileſiis conditum, poſtea unus ex pagis, è quibus civitatem Amaſtrim compoſuit Amaſtris Dionyſii Tyranni Heracleæ uxor, Darii à Macedone Alexandro M. devicti, ſoror. Salmaſ. *ad Solin. p.* 889.

SESAN, fil. Jeſi. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 34.

SESANA, urbs Briæ, in limite Campan. 13. leuc. à Trecis in Boream, verſus caſtrum Theodorici 10. haud pridem fœdû conflagravit incendiô; *Seſanne en Brie.*

SESANIUM, oppid. inter Ægyptum & Æthiopiam. *l.* 6. *c.* 29.

SESARETHUS, urbs Taulantiorum. *Steph.*

SESATÆ, Sinarum gens, corpore curtô, latâ facie, atque ſimâ. Arrian. *in Periplo.*

SESELIS, apud Cicer. *de Nat. Deor. l.* 2. Plin. *l.* 8. *c.* 32. *l.* 20. *c.* 5. Ælianum *Varior. l.* 12. *c.* 35. Dioſcoridem *l.* 3. & Avicennam *Can. l.* 2. herba eſt, quâ paulo ante partum cervæ purgantur, faciliùs ſic enixuræ. Sed & eædem *ſeſelim* à partu edunt, ut locis purgandis utilem, Plin. *l.* 8. *c.* 32. & 25. *c.* 8. Quæ duo loca ſolicitant Salmaſio, cui non videtur veriſimile, eâdem herbâ paſci & ante & poſt partum cervas, opponit tertium Ariſtotelis *Hiſtor. Animal. l.* 9. *c.* 5. eadem docentis, Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 17. quem vide.

SESINDIUM, urbs Indiæ. *Steph.*

SESITHACUS, Ægemeri fil. Cheruſcorum ductoris fuit. Strabo *l.* 7.

SESMARUS, vulgò SISMER, fluv. Belgii, per Trajectenſe territorium in Moſam apud Traject. ſuperius influens, *Baudr.* Gall. *le Semoy*: oritur non longè ab Orolauno, ex lacu quodam, & Verô *Vir* fluv. receptô, Chimacum, Caſœcongidunum *Cugnon*, Bullionem *Bouillon*, Orcimontem *Orchimont*, alluit, & infra Lavandiam Abbatiæ titulô illuſtrem in Moſam evolvitur: Valeſ. *Notit. Gall.*

SESOCHRIS, Rex Thinitarum XVI. poſt Nepher-Cherem, ante Chenerem: præfuit annos 48. Ejus proceritas fuit pedum quinque, latitudo trium. Ex Manethone *Marshamus.*

SESONCHIS, unus ex partiariis Ægypti, poſt lapſam Thebanorum Regum potentiam, Regulis, regnum ſuum ſedemque in urbe Bubaſto, Nomi Calaſiriis aſſignati capite, erexit, eôdem tempore ejus Stephanathis Saiticam Dynaſtiam orſus eſt. Regnavit an. 21. cum excepit Oſorthon, quem vide, ut & voce *Bubaſtus*.

SESONCHOSIS, Rex inferioris Ægypti VIII. poſt Serapim, præfuit annos 49. dum Soris & Suphis I. Memphitis imperarent. Ei ſucceſſit Amenemes. Joh. Marshamus *Can. Chron.* ex *Syncello*.

SESONCHOSIS, Rex Ægypti, univerſi mundi dominus, cupiditate ductus ex vero cognoſcendi, qui primi mortalium extitiſſent, nutricem exciſâ linguâ cum infante incluſit. Quô, poſt aliquot annos, clamante *Bec*, quod Paphlagonum linguâ panem ſignificat, hos antiquiſſimos eſſe collegit. Schol. Ariſtoph. *Nub.* Vide *Seoſtris*.

SESOSTRIS, Ægyptiorum Rex, Mœridis ſucceſſor, juxta quoſdam, ſed non ſine inſigni parachroniſmo, qui ſubactis maris Rubri accolis, alveum navigabilem conatus eſt ducere ex Nilo in mare Rubrum. Idem & Colchos ac Getas creditur ſubegiſſe, regioneſque omnes à ſe ſubactas trophæis inſigniviſſe; quorum aliquot ſe vidiſſe teſtatur Herodotus muliebri pudendo inſculpta. Hunc aliqui *Seſoſim*, nonnulli *Vexorem* vocant. Σεσόωσις ſanè à *Diodoro* paſſim appellatur, ſed & aliis quibuſdam ſic dicitur; aliquibus *Seſonchis*, vel *Seſonchoſis*. Vide Scholiaſten *ad l.* 4. *Apollonii Rhodii*. Sed miror equidem, quòd Juſtinus dicat *l.* 2. *c.* 3 Scythas viciſſe *Seſoſin*, ſive *Seſoſtrim* & in regnum repuliſſe, cùm Herodotus, Dicæarchus, Diodorus Siculus, & alii prodiderint hunc Scythas ſubegiſſe, omniumque quas adierit gentium fuiſſe victorem. Trogum tamen ſecutus eſt Val. Flac. *l.* 5. *Argon. v.* 418.

> —— *Ut prima Seſoſtris*
> *Intulerit rex bella Getis, ut clade ſuorum*
> *Territus hos Thebas, patriumque reducat ad amnem,*
> *Phaſidis hos imponat agris, Colchoſque vocari*
> *Imperet.* —— ——

A quatuor captivis Regibus vehi ſe paſſus, horum unum monitorem habuit; Mæcenas literatorum, columnas & trophæa hieroglyphicis ornavit notis, quarum una Romam devecta, in Martio campo erecta eſt. In hoc ænigmatum genere Bos terram, Oculus Juſtitiam, Sceptrum Solem &c. ſignificavit. Herodot. *l.* 2. Diod. Sic. *Bibl. Hiſt. l.* 1. Strabo *l.* 16. *&c.* Ab eodem Σεσώστριος χάραξ multis locis impoſitum nomen, ubi caſtra fuerat metatus. Strabo *loc. cit.* Διὸ καὶ πολλαχοῦ Σεσώστριος χάρακες προσαγορεύονται, καὶ ἀφιδρύματα Αἰγυπτίων θεῶν ἱερῶν. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1202. & ſuprà in vocibus *Caſtra*, *Charax* &c. nec non infrà, voce Sethoſis.

SESQVISEPARATISTÆ, dicti quidam ex Independentibus, Anglicâ Sectâ, qui primâ fronte profitentes ſe dimidiâ parte inclinare ad Browniſmum & veritatem conſiſtere in medio, inter Browniſmum & Presbyterianiſmum: revera tamen in præcipuis non tantùm conſentiunt, cum Browniſtis, ſed & eorum furores exſuperant, ut pro Semiſeparatiſtis inveniantur *Seſquiſeparatiſtæ*. Independentes enim hi ſeceſſionem ab Eccleſia faciunt propter longè leviores cauſas quàm Browniſtæ, ut qui offendebantur Epiſcopis, Liturgiâ & impietate. At illi, his omnibus ſublatis, tamen ſe ſeparant. Confitentur Eccleſiam Anglicanam eſſe veram Eccleſiam, & Miniſterium ejus verum ac ſalvificum, & tamen communionem cum illa abnuunt. Docent, *quicunque non amplectuntur Independentiam, utcunque cætera pius & orthodoxus ſit, non admittendum ad S. Cœnam, nec frui debere privilegiis Eccleſiæ.* Neminem admittunt pro membro, niſi qui totam Congregationem convincat *de ſua reali regeneratione* &c. Reliqua illorum dogmata & formam Eccleſiæ, deſcribit Georg. Hornius *Hiſtoriâ Eccl. Nov. Teſt. Period. III. artic.* 3. §. 49. & *ſeqq.* quem ſi placet vide.

SESSELIUM, oppid. amplum ad Rhodanum, partim in Breſſia, & tractu Verromea, Francici juris, partim in Genevenſi Ducatu Sabaudici juris ab A. C. 1600. *Seiſſel*, 5. leuc. ab Annecio in Occaſum, totidem à Bellico in Boream.

SESSIA, Dea ſationis, apud Romanos, cujus ſimulachrum in Circo fuit, Plin. *l.* 18. *c.* 2. Unde Tertullian. *l. de Spectac. Delphinos Neptuno vomunt columnæ. Seſſias à ſementationibus: Meſſias à meſſibus: Tutelinas à tutela fructuum ſuſtinent.* I. e. columnæ quæ inſculptos habuere Delphinos ſuſtinebant Seſſias, Meſſias & Tutelinas, i. e. ſimulachra harum Dearum: quas numero plurativô effert, velut innuens, tot Deas eſſe *Seſſias*, quot ſationes &c. Eadem cum *Seja* Plinii *d. l.*

SESSIONIS honor, oblatus antiquitus adventantibus, memoratur Homero, *Il.* ψ. *v.* 201.

> —— —— Θέουσα δ' Ἶρις ἐπέστη
> Βηλῷ ἔπι λιθέῳ. τοὶ δ' ὡς ἴδον ὀφθαλμοῖσι
> Πάντες ἀνήϊξαν, κάλεόν τέ μιν εἰς ἓ ἕκαστος.
> Ἡ δ' αὖθ' ἕζεσθαι μὲν ἀνήνατο, εἶπε δὲ μῦθον,
> Οὐχ ἕδος· εἶμι γὰρ αὖτις ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥέεθρα.
>
> —— —— *Currens autem Iris adſtabat,*
> *Limine in lapideo. Hi autem cùm viderunt oculis,*
> *Omnes aſſurgebant, vocabantque eam ad ſe unuſquique,*
> *Illa autem ſedere renuebat dicebatque verbum,*
> *Non ſedes. Ibo enim ſtatim ad Oceani fluenta.*

Sic apud Statium *Theb. l.* 2. *v.* 151. ſenior Talaonides, Dircæuſque & Achelojus Heros, venientes ad Adraſtum,

> —— —— *poſtquam mediis in ſedibus aulæ*
> *Congreſſi, inque vicem dextras junxêre locumque,*
> *Quò ſerere arcanas aptum, atque evolvere curas,*
> *Inſidunt.* ——

honorem *ſeſſionis* illis offerente & participante Rege, ad quem locum vide *Animadverſiones* Caſp. Barthii. Livia verò, Auguſti animum à gravioribus ſuppliciis avertere cupiens, inter leniores malorum pœnas, ἕδραις αἰσχραῖς καὶ στάσεσιν ἀτιμωτικαῖς, *ſeſſionibus inhoneſtis, & ſtationibus ignominioſis*, eum uti monet, apud Dionem *l.* 55. de quibus vide Caſaubon. *ad Aug. Suetonii c.* 24. At *Seſſionum* dies, in Jure dicuntur, quibus Prætor ſui copiam facit, Jo. Calvin. *Lexic. Jurid.* Apud Græcæ autem Eccleſiæ Scriptores, Καθίσματα, *Seſſiones*, dicuntur ſectiones Pſalterii, de quibus vide aliquid ſuprà, vocibus *Acathiſtus*, & *Pſalmi*: plura verò apud Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Κάθισμα.

SESSITES, fluv. Gall. Ciſalpinæ per agrum Vercellenſem in Padum influens: vulgò *Seſſia*.

SESTERTIUM, locus extra Romam, ubi cruces, patibula defixa, aliaque ad ſupplicia plebis. Huc abjiciebantur eorum capita, qui Cæſarum juſſu ſuppliciô afficiebantur. Plut. *in Galba*. Quartô ab urbe milliariô videtur, ex D. Cypriani vita. Sed ſic Lipſio ad Taciti *l.* 15. *c.* 60. dictus eſt, quia ſemitertiô ab urbe milliari fuiſſe creditur extra portam Eſquilinam. Meliùs *ad Seſtertium*, Gronovio. Ita enim Commentator Horatii Cruquianus: *Hinc Eſquilina porta Romæ dicitur* ad Seſtertium: *ubi certus erat locus ſepulchrorum* &c. Nempe *milliare*, vel *lapidem*. Cicer. *Bruto*, *Cùm plebs prope ripam Anienis ad tertium milliare conſediſſet.* Corn. Nepos. *Attico*, *c. ult. Sepultus eſt juxta viam Appiam ad quintum lapidem.* Et pari ellipſi, Itinerarium Antonini Aug. *Ad triceſimum M. P. XXX. ad centeſimum M. P. X.* paſſimque: ubi & multas appellationes locorum, cum eadem præpoſitione notabis: *Ad ſeptem fratres, ad Mercurii, ad Draconem, ad Turres, ad Columnam.* Similiter

Tacit.

Tacit. *Hiſtor. l. 2. c. 24. Ad duodecimum à Cremona feroeiſſimos auxiliarium componit.* Plutarchus ergò, qui præpoſitionem *in Galba* omiſit, Græcos imitatus dicitur Joh. Friderico Gronovio, *de Pecunia veteri l. 1. c. 3.*

SESTERTIUM, omne id, quò continentur duo integra & unius dimidium. Unde *Seſtertius* nummus, quòd ad binas æris libras vel duos aſſes complecteretur & unius dimidium; quod & nota ejus *HS.* oſtendit, quæ nihil aliud, quàm *dupondius & ſemis* fuit, uti docet Flavius Soſipater *l. 1.* Et *Seſtertium*, in neutro, ſubintellige *argentum*, pro pecunia ſignata, ſemiſſem tertium pendente, ſeu duas libras & ſelibram ponderis explente. Id enim cœptum in Foro vocari *Seſtertium*, nudè & ſine adjectione ſubſtantivi, quum jam nemo ignoraret, quid ſub hoc indefinito intelligeretur. Quoniam autem argenti libra 400. duæ & ſelibra 1000. æſtimabantur nummis ſeſtertiis, palàm eſt, hôc vocabulò Romanos priùs uti potuiſſe, quàm ad hanc ſummam nominandam perventum eſſet. Nec tamen ſtatim pro hac ipſa ſumma ſingulare placuit, ſed, in duplicata hac ſumma, inceperunt dicere, *bina Seſtertia*, pro duobus millibus nummum: ubi *pondera* commodè, cùm *argenta* non poſſent, intelligebant (nam argentum & pondus argenti idem.) Sic *tria Seſtertia*, ſic *decem*, ſic *centum*, uſque ad *nongenta nonaginta novem*. Quod ſequebatur, *mille Seſtertia*, reprobatum; non quia perſpicue dici non poſſet, ſed quia, ſi reciperetur, videbatur eôdem vocis ſenſu & *duo millia Seſtertium*, *tria millia Seſtertium* &c. analogia ſancire. Interceſſit fuga ſermonis ambigui, qui cùm vitari non poſſet in his, ſi pro tot millibus ponderum bilibrium & ſemiſſium, in nummorum ampliore ſumma, valerent, quæ eadem prorſus figurâ, iiſdem literis, eôdem ſonô, pro tot millibus ſingulorum *nummorum* ſive nummorum jam recepta erant, adeò ut ſolò numerô *duo millia*, *tria millia*, non alia ſignificarent; hoc ambiguum nunquam ſermonis ne incurrerent, & hæc & radicem eorum, *mille Seſtertia*, exſtirpârunt, & dilatum adhuc ad partes vocatum *Seſtertium*. Hoc ſingulare, in gradibus illis, quæ explicandæ erant, ſummis, figi & augeri non poterat, niſi per adverbium, neque enim in nominibus invenitur vox numerum ſignificans tam magnum, niſi in forma declinandi plurali. Adverbium igitur illud erat unicum *Millies*: nam *Millies Seſtertium* ſuâ naturâ & ſine figura eſt idem, quod *Mille Seſtertia*, nempe 2500. libræ, ſeu 1000000. *Seſtertium*. Sed hoc *Millies*, plenius & figuratum, vindicavit expeditior ratio computandi ad longè altiorem gradum, nempe millies centena millia nummum Seſtertium, ſubjecitque bellè atque eleganter factum iri, ſi in præſentia eô proprio & ſimplici abſtinerent, idque reſolverent ac circumſcriberent, per *decies centies*; ſi deinde, ex hoc *decies centies*, alterum, quod toties repetendum erat, (*nimir. centies*) omitterent, inque omnibus adverbiis, quibus *Seſtertium* multiplicaretur, ad ingentes illas nummorum ſummas demonſtrandas, intelligerent. Idque ſedit ac placuit: atque inde omnes hi numerandæ pecuniæ gradus, qui ſunt à *decies* uſque ad *millies*, ut nunc accipiuntur, illis proceſsêre: quibus omnibus caruiſſent, niſi *decies* illud *Seſtertium* fuiſſet inventum. Pro quo denique *Decies* ſolùm remanſit. Brevitas itaque commoditaſque ratiocinandi effecit, ut pro numero argenteorum nummorum ponerent vocabulum pondus argenti, quod æquabatur tot nummis, ſignificans, *duo Seſtertia*, pro 2000. nummum & deinceps: cogitarent dein pro 1000000. nummum *mille Seſtertia*; rurſum pro hoc *millies Seſtertium*: denuo pro millies Seſtertium in hoc gradu, *decies centies Seſtertium*: denique ex decies centies Seſtertio, pro his omnibus, pronuntiarent *decies Seſtertium* & *Decies*. Sic *Vicies*, ſumi cœpit, pro *vicies centena millia Seſtertium*: *Tricies*, pro *tricies centena millia*, & ſic conſequenter, uſque ad *millies*, pro *millies millena millia Seſtertium*: hodiernæ monetæ ſecundùm computationem Paſcaſii Groſippi, Milliones 2. & dim. ſeu 25. Tonnæ auri. *Quater millies* HS. *Milliones* 10. &c. E quibus facilè intelligere eſt, quid ſibi velit, *Syngrapha Seſtertii centies*, apud Cicer. *ſumma Seſtertii decies & ratio Seſtertii quadragies*, apud Liv. *ſumma Seſtertii tricies & centies & quinquagies Seſtertii ſumma*, apud Val. Maximum: *Liberalitas Seſtertii decies*, apud Tacitum *Cœnare ſeſtertio centies*, apud Plinium & Suetonium: *Margarita empta ſexagies Seſtertio*, apud Sueton. *emi poſſe Seſtertio tricies*, apud Plin. *vivere in Seſtertio centies*, apud Corn. Nepotem & Senecam *divitem avarum*, *Seſtertii millies ſervum*, apud eundem Senecam: *Seſtertium bis & vicies*, apud Cicer. iterum *Famil. l. 5. Ep. 20.* Vide Joh. Fridericum Gronovium *de Seſtertiis* ſeu *ſubſecivorum Pecuniæ vet. Græca & Romana libb. 4. cum Addendis.* & ſuprà JS. Quæ autem Antiqui *Seſtertia* dixerunt, poſteriores *Folles* nominare cœperunt, ut ex eodem diſcimus *l. 2. c. 6.* Vide proin hanc vocem *ſuô locô*.

SESTHENIUM, nomen Baſilicæ cujuſdam Conſtantinopolitanæ, S. Michaëli dicatæ, apud C. Macrum *Hierolex.*

SESTIÆ Aquæ, oppid. in Narbonenſi provinciâ, hodie Provinciæ caput, vulgò *Aix*. Aliqui *Sextiæ* ſcribunt.

SESTIANÆ Aræ, vide *Aræ*.

SESTIARIA Extrema, promontor. Mauritaniæ Tingitanæ, in ora maris Mediterranei *Ptol.* Hodie *Gebba*, promontor. provinc. *Errifa*, in regno Fezzæ, cum oppidulo cognomine prope Sinum parvum Mezemmæ.

SESTINATES, Umbriæ populi Plin. *l. 3. c. 14.*

SESTIUM, urbs in mediterraneis Oenotrorum. *Stephan. Saracina Barrio.*

SESTIUS, civis Roman. à quo *Seſtiæ aquæ* dictæ. Fuit & ſcriptoris nomen, item medici, quorum meminit Plin. *l. 20. c. 21.* *Sextius* fortè magis aptè ſcriberetur. Vide & *Publius*.

SESTRUM Magnum ſeu *Lutetia*, locus Guineæ, in ora littorali Maleguettæ, cum portu capaci. *Paris* etiam Gallis. Ibi enim A. C. 1366. Galli Deppenſes caſtrum, cum colonia, excitârunt, quæ poſtea lapſu temporis ab iis derelicta, Ibi oppid. amplum cum fluvio cognomine.

SESTUM, pagus Ducatus Mediolanenſis ad lacum Verbanum, ubi Ticinus ex eo effluit: cum titulo Ducali gentis Spinulæ. Vide *Sextum*.

SESTUS, ſeu SESTOS, vulgò SESTO, urbs Europæ in litore Thracio, ab Abydo Aſiæ urbe Helleſponti anguſtiis dirempta, Herûs & Leandri amoribus nobilitata. Lucanus *l. 2. v. 674.*

Europamque Aſiæ, Seſtonque admovit Abydo.

Muſæus:

Σηστὸς ἔην καὶ Ἄβυδος ἐναντίον, ἐγγύθι πόντου
Γείτονες εἰσὶ πόληες. ——

Solinus *c. 15. Omnis magnus Helleſpontus ſtringitur in ſtadia ſeptem, quibus ab Europa Aſiaticam plagam vindicat. Hic quoque urbes duæ, Abydus Aſiæ eſt, & Seſtus Europæ.* Seneca in *Thebaide Actu 4. v. 610.*

Hinc quà relinquit nomen Ionii maris,
Fauces Abydi Seſtos oppoſita premit.

Dionyſius *in deſcriptione Orbis v. 515.*

—— —— Ὕδωρ Ἀθαμαντίδος Ἕλλης,
Σηστὸς ὅπη καὶ Ἄβυδος ἐναντίον ὅρμον ἔθεντο.

Plin. *l. 4. c. 11. Helleſpontus ſeptem ſtadiis Europam ab Aſia dividens, quatuor illic inter ſe contrarias urbes habet: in Europa Callipolin & Seſton; in Aſia Lampſacum & Abydon.* Xenophon 8. ſtadia videtur aſſerere: Διαβὰς καὶ εἰς Σηστὸν ... Ἀβύδου, καὶ ἀντέχουσαν ... πλεῖον ὀκτὼ σταδίων. Sic ille *l. 4 rerum Græcarum*. Pomp. Mela *l. 2. c. 2. Eſt & Abydo oppoſitus Seſtus, Leandri amore pernobilis. Eſt ea regio, in qua Perſarum exercitus diviſas ſpatiò pelagoque terras auſus pontibus jungere.* Vide *Abydus*. *Nic. Lloyd.* *Baudrando* eſt arx Thraciæ, in Cherſoneſo, ad Helleſpontum, contra Abydum arcem Aſiæ, Turcis *Bogazaſſar*, i. e maris anguſtiæ: ſic enim illi talia loca vocant, uti Europæi *Dardanelli*, 130. mill. paſſ. à Byzantio in Meridiem Chium verſus paulò plus.

SESUVII, populi Galliæ Celticæ Cæſar, *l. 3. Bell. Gall. c. 34.* quorum urbs *Exiſmis*, teſte *Marliano* in provincia Turonenſi. Alius autem *Seez* urbs Epiſcopalis in Normannia ſub Archiepiſcopo Rhotomagenſi. *Baudrando* melius *Seſſui* fuêre, ubi hodie Sagienſis Diœceſis. Horum urbs fuit Seſſui ſeu Vagoritum Seſſuorum, *Seez*, Sagium recentioribus, vide *Sagium*; Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Rothomagenſi.

SETA, Rheſi ſoror ex Marte *Bithyn* filium ſuſcepit, à quo *Bithyni* Thraciæ populi. *Steph.*

SETA, quaſi *chæta* à Græco χαίτη, pilus durior, equorum, ſuum, aliorumque quorundam animalium: cujus olim in nectendis corollis uſus fuit, locô philyræ aut fili. Sic. *Indicos Reges quoddam genus gemmarum fingere in longiſſimos cylindros; eoſque perforatos elephantorum ſetis ſubligantes monilia habere*, ait Solin. *c. 55.* ad quem locum vide Salmaſ. In cribris item. Vide ibi: Lyra inſuper. Alium earum uſum indigitat Varro *de L. L. l. 6.* ubi ad ea opera minutalia, qualia fuêre formicæ ex ebore Callicratis aliaque, faciliùs cernenda, *ſetas* nigras admoveri conſueviſſe, quò candor eboris, oppoſitô ſetarum nigrore, oculorum aciem magis adverteret, tradit. Vide eundem Salmaſ. *ibid. p. 46. &c.* At Recentiores etiam pro ſerico *ſetam* dixêre; quæ vox in Germanica lingua hodieque hæret, Idem *ad Vopiſc. in Aureliano. c. 45.* De *ſetis* è fronte victimarum evulſis & in ignem conjectis in Sacris Gentilium, vide Meurſium *ad Lycophr.* ubi ἀπαρχὰς propriè Græcis dictas eſſet, notat: & ſuprà aliquid voce *Pilus*, *interfectium*, *Prima libamina*.

SETABICULA, oppidul. Conteſtanorum, hodie *Alzira*, caſtrum regni Valentiæ, ad Sucronem fluv. 3. leuc. à Setabi in Boream, paulò plus ab ora Sucronenſis. Sin. 13. ab Alone in Septentrionem.

SETABIS, oppid. Hiſpan. inter Carthaginem, & Saguntum in loco celſo ſitum. Silius *l. 16. v. 474.*

—— *Excelſo nutritum colle creârat*
Setabis. —— ——

In Strabone *l. 3.* ſcribitur Σίταβις, in *Ptol.* Σαίταβις cum amne cognomine, & vicinâ Sætabiculâ. Nomen factum eſſe ſuſpicatur Bochart. *l. 1. Chanaan, c. 35.* ex שתי בוץ *Seti-buts*, i. e. *ſtamine*, vel *telá byſſi*, quæ ibi texebatur. Catullus, *Epigr. 12. extr.*

Nam ſudaria Setaba ex Iberis
Miſerunt mihi muneri Fabullus
Et Veranius.

Silius *l. 3. v. 373.*

Atque altrix celsâ mittebat Setabis arce,
Setabis & telas Arabum ſpreviſſe ſuperbas,
Et Peluſiaco filium componere linô.

Agrum habuit ſibi propinquum nomine *Spartarium*, à *ſparto* lini genere, ſive junci. *Strabo* ſiquidem χοινοῦντα, i. e. *juncarium* interpretatur. *Nic. Lloyd.*

SETÆ, Indiæ populi argenti ditiſſimi. Plin. *l. 6. c. 19.*

SETÆUM, regiuncula in Magna Græcia inter Sybarin & Thurios, ubi *petra Setæa Lycophroni*, teſte Barriô. Vide *Steph.*

SETANTIORUM Portus, *Winandermere*, teſte *Camdenô*, portus Albionis in ora Angliæ occidua, inter Walliam & Scotiam, Devæ, ſeu Ceſtriæ urbi finitimus. *Camdeno* tamen videtur pro λιμὴν *portus*, λίμνη *lacus* legendum apud *Ptol.* & *Wimander mere* deſignari paludem in agro Lancaſtrenſi, à Ceſtria ad 6. mill. paſſ.

SETEIA, vulgò DEE-MOUTH Camdeno, æſtus ſeu fluv. Albionis, in ora Angliæ & Walliæ, inter Beliſamam & Tiſobim fluv. Aliis *Merſey*, apud quem *Lerpool*, vel *Leverpool*, oppid. & portus in Comitatu Lancaſtrenſi.

SETEL-

SETELSIS, Jaccetanorum in Hiſpania Tarraconenſi urbs. *Ptol.* *Oſtalric Martinao*, oppid. Cataloniæ, ad Torderam amnem. Alius fuit, ubi hodie *Urgel*, ſeu *la Ceu de Urgel*, urbs Cataloniæ, ad Sicorim fluv. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tarraconenſi. Vide *Urgela.*

SETH, fil. Adam, natus A.M. 131. pietatis paternæ imitator, caput familiæ ſanctæ. Pater Enoſi, Obiit A.M. 1042. Hunc Aſtrologiæ arcana duabus columnis inſcripſiſſe, Joſeph. *Jud. Ant. l.1.c.2.* refert, quod tamen alii meritò explodunt: Cur enim non potiùs veræ religionis principia in hiſce monumentis poſteritati tradidiſſet. Gen. c. 4. v. 25. Latinè *poſitus*, vel *poſuit.* Vide Joſeph. *Jud. Ant. l. 1. c. 3* & Suidam in Σὴθ. Scribendi verò is artificium mirabile vel ipſus invenit, vel à Patre inventum jam ac conſtitutum accepit atque ad poſteros propagavit. Vide Voſſ. *de Arte Gramm. l. 1. c. 9.* & Hornium *Hiſtor. Philoſ. l. 7. c. 2. ubi de columnis ejus diſputat.* Hic caput fuit *Sethitarum*, Cainitis oppoſitorum, de quibus diximus aliquid ſuprà, in voce *Cham*: de cultu ejus vide aliquid infrà, voce *Sirius.*

SETHAR, nomen ducis. Eſther. *c. 1. v. 14.*

SETHENES, Thinitarum in Ægypto Rex XIII. ante quem Tlas præfuit, poſt eum Chæres. Regnavit ann. 41. dum Biyris in Thebaide rerum potiretur, & Saophis: circa tempora Iſaaci Patriarchæ. Marshamus ex *Manethone.*

SETHIANI, vel SETHINIANI, Hæretici, à Valentino oriundi. Duos Angelos creatos fuiſſe, Cainum & Abelem, hôcque occiſô, ſupremam virtutem Sethum ex puro ſemine voluiſſe concipi, ut reliqui duo Angeli virtute orbarentur, docuerunt. Addiderunt, Angelos inter ſe commixtos diluvium attraxiſſe, irrepſiſſe tamen & in arcam aliquid malitiæ, unde peccatorum origo. Hi libros ſcripſerunt complures, ſub Sethi nomine, ut & aliorum Patriarcharum. Jeſum Chriſtum crediderunt aut Sethum fuiſſe, aut Vicarium ejus eſſe. Tertull. *de præſcr. c.* 47 Iren. *l. 1. c. 7. & ſeqq.* Epiphan. *hær.* 31. *&c.*

SETHIM, tractus Palæſtinæ ſeu Arabiæ petrææ in finibus Moabitarum trans Aſphaltitem lacum Liviadi oppid. finitimus, inde 6. mill. paſſ. Sic hodie.

Reges Ægypti.

SETHON, Vulcani Sacerdos, poſt Anyſin, vel potiùs cum illo, in illa tum Ægypti πολυκοιρανίῃ, quæ, poſt Thebanorum Regum collapſam in Aſia potentiam, exorta eſt, regnavit, Herodot. *l. 2. c.* 141. in Arabicis Ægypti inferioris partibus. Reges autem è Sacerdotibus eligi uſitatum erat. Vidit hujus Regis, *murem manu tenentis*, ſtatuam Herodotus præfatus, quòd Rex hic, à Calaſiriis deſertus, & in oppid. Peluſio à Sennacheribo Aſſyriorum Rege obſeſſus, ope *murium*, pharetras, arcus, & ſcutorum hoſtilium habenas arrodentium, liberatus eſſet, *Ibid.* Sicut autem hoc ſimulachrum in templo Vulcani, cum Inſcr. *In me quis intuens pius eſto.* Quo de pietatis ſymbolo, vide pluribus differentem Marshamum *Canone Chron. Sec. XVII.*

SETHOSIS, Joſepho *contra Apion.* qui *Seſoſtris* Herodoto *l. 2. c.* 101. & *Seſooſis Diodoro*, Thebanorum Rex LV. patri Amenophi III. ultimo eorum temporum, quæ Sacerdotibus Ægyptiis *inglori*a ferebantur, apud Diodorum *Sic. l.* 1. ſucceſſit. Hactenus enim Ægyptiorum res geſtæ adhuc fuerunt tenues admodum & ſtylô Hiſtoricô parùm dignæ; imbelles illi primis ſeculis mollibus vacârunt ſtudiis, & præter Regum nomina, ac mirandas Pyramidum moles, nihil poſteris reliquerunt. Secundi intervalli tempora Extraneorum tyrannide & cladibus domeſticis diu infelicia fuerunt, donec Thebani expulſis tandem Paſtoribus totius Ægypti Monarchiam paulatim adepti ſunt. Sed neque poſt recuperatam Ægypto libertatem, Regum reliquorum ulla claritudo, Herodotus *d. l.* Unde Diodorus, *Regnâſſe ferunt Menis poſteros LII. annos plus MCCCC. à quibus nihil actum eſt literis dignum*, *l.* 1. Donec *Sethoſis* ſurrexit, qui, Ægyptiorum imperium longè lateque propagando, ἐπιφανεστάτας καὶ μεγίστας τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐπιτελέσαι πράξεις, *Res illuſtriſſimas & uſque ad id tempus maximas geſſit*, Idem *ibid.* Ejus verò ætas Græcis omnino incognita, in Sacris Hebræorum διηγήσει conſervata eſt. Joſephus enim, ubi Hieroſolyma à Seſaco Ægypti Rege capta narrat, Herodotus, inquit, *illius res geſtas aſcribit Seſoſtri*, *Antiqq. l. 8. c. 4.* Nempe, qui Græcis *Seſoſtris*, idem Ægyptiis *Sethoſis*, Hebræis *Seſac* vocatus. Hic itaque à patre cum exercitu miſſus Arabiam, dein maximam Africæ partem perdomuit, adhuc admodum juvenis. Lucan. *l.* 10. *v.* 276.

Venit ad Occaſum, mundique extrema Seſoſtris.

Patre defunctô, inſtinctu filiæ Athyrtes, fœminæ ſagaciſſimæ, totum terrarum orbem ſibi ſubjicere propoſuit: aggreſſusque primò Æthiopas terrâ marique (cùm hactenus Ægyptii ſuperſtitione inolitâ à mari abſtinuiſſent) illos ſubjugavit; ex Auſtro reverſus in Aſiam expeditione ſuſceptâ, Ægyptiaci in Aſia Imperii *primus* Auctor fuit: ante quam nullus Ægyptiacæ hiſtoriæ nexus eſt cum rebus extraneis. Vetuſtiores Ægypti Reges (quibus cum Patriarchis & Iſraëlitis res erat) communi *Pharaonis* vocabulô nuncupantur, nec quidquam inde certi eſt colligere. *Seſac* Ægyptiorum Regum primus in Sacris literis propriô nomine deſignatur; 1. Regum *c.* 14. *v.* 25. Subegit autem totam Aſiam, nec illas ſolùm terras, quas Alexander M. poſtea occupavit, ſed etiam gentes, quas ille non adivit. Tranſiit enim Gangem fluv. & Indiam permeavit totam uſque ad Oceanum, Diodor. *ibid.* Etiam Iſtrum fluv. tranſiiſſe tefert *Herodotus*, probatque ex *ſtelis* ibi poſitis: in talibus enim apud gentes pugnaces, pudendum *viri* poſuit, apud ignavas & timidas, *fœminæ*; cujuſmodi cippum in Judæa quoque, Rehoboamo ſe ἀμαχεὶ dedente, poſitum fuiſſe, idem tradit *ibid. c.* 106. In Aſiam ex Europa reverſus egregia dominii ſui monumenta illic reliquit: inter quæ duarum ſtatuarum hujus viri ex petris ſculptarum, cum Inſcr. Ἐγὼ τήνδε τὴν χώρην ὤμοισι τοῖσι ἐμοῖσι ἐκτησάμην, *Ego regionem hanc meis humeris obtinui*, idem *ibid.* meminit: Eâdem expeditione coloniam Scytharum in Parthiam, & Ægyptiorum in Colchidem deduxit: & ex his longinquis ejus itineribus enatum eſt *Geographiæ* ſtudium, cui deinceps ἱερογραμματεῖς Ægypti operam impensè dederunt. Novem ſic annis exactis in Aſia, perfidiâ fratris Armais, quem interea Ægypto præfecerat motus reditum in patriam acceleravit, ſumptâque de eo ultione; pacis artibus totum ſe dedidit. In omnibus Ægypti urbibus *Templa* exſtruxit; ingentibus donariis Templum *Vulcani* inprimis in urbe Memphi locupletavit; *Obeliſcos* duos erexit, quorum alterum Auguſtus poſtea Romam translatum in Campo Martio ſtatuit, Plin. *l. 36. c. 9.* Ægyptiorum *militiam* ordinavit; commilitonibus ſuis *Feuda* militaria conceſſit, Ægyptum in *Nomos* diviſit; aliaque fecit, *ut omnes, qui unquam cum imperio fuerunt, tàm rebus bellô geſtis, quàm magnitudine numeróque donariorum, & operibus in Ægypto editis, ſuperâſſe videretur*, Herodot. *ubi ſuprà.* Verùm ſuperbiæ imputationem evadere non potuit: ut quem *Pharios currus Regum cervicibus egiſſe*, canit Lucanus *l. 10. v.* 277. interim, *cùm regnaſſet annos XXXIII.* (poſt reditum videl. ex Aſia) *captus oculis, ſponte vitâ demigravit; Eôque factô non modò Sacerdotum, ſed & reliquorum Ægyptiorum admirationem promeruit, quòd ſibi vitæ exitum feciſſet, magnitudine animi, factis teſtatâ, dignum*, Diodorus *d. l.* relictô poſteris Aſiæ Imperiô, non enim verum, quod ſub *Vexoris* nomine, de illo Juſtinus *l. 1. c. 1.* dicit, *contentum victoriâ imperiô abſtinuiſſe.* Succeſſit ei filius maximus natu Rhamſes, quem vide ſuô locô, plura verò de Rege hoc maximo, apud Joh. Marshamum *Canone Chron. ad Sec. XIV. & XV. à p.* 370. *uſque ad* 416.

SETHREITES, *Strab. Sethroites* Plin. *l. 5. c. 9.* urbs & nomus Ægypti, intra Deltam, apud Bubaſtum Urbem, & Bubaſticum fluv. *Sethrates Ptol.* vide *Sethron.*

SETHRI, fil. Oziel. Exod. *c. 6. v.* 22.

SETHRON, urbs Ægypti. *Steph.* quæ aliàs *Abaris*, *Peluſium*, *Pithom*, vide ibi. Inde *Sethroites Nomus*, in quo urbe conditâ, Paſtores *ex illa eruptione factâ Ægyptios ſubjugârunt*, Manetho apud Syncellum. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. ad Sec. VIII.* ubi & *Typhonis urbem* vocari urbem eam docet, ac de hoc Ægyptiorum idolo multa eruditè diſſerit.

SETIA, urbs Campaniæ, non procul à Tarracina, vinô generosô nobilitata, quod inde *Setinum* vocabatur. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 112.

Pendula Pomptinos quà ſpectat Setia campos.

Idem *l. 4. epigr.* 64. *v.* 33.

—— —— *Pendulamque*
Uni dedite Setiam colono.

Plutarcho & Appiano Σητία. *Straboni* ac *Ptolemæo* Σητῖα. Vide Cluver. *Ital. Ant. p.* 1021. *Baudrando Sezze* nunc; oppid. juxta Pomptinas paludes, in ditione Pontific. in colle, ubi perſæpe moratur Epiſcopus Terracinæ, 17. milliar. à Velitris in Ortum, Privernum verſus 6. & 9. à Cora in Eurum. Quidam etiam urbem Epiſcopalem in Terra Laboris hujus nominis collocant.

SETIA, oppid. Hiſpaniæ citerioris in regno Aragonio. *Ptolem.* Nunc *Seſſe*, intra montes Pyrenæos à Cæſaraugustâ 28. leuc. in Boream. *Baudrando* oppid. Vaſconum, nunc *Exea*, oppid. Aragoniæ, ad amnem Bielam. 9. leuc. à Cæſaraugusta in Boream Pompelonem verſus.

SETIDAVA, Germaniæ urbs *Ptol. Peſen Ortelio* in Polonia, *Poſnania* Latinis recentioribus.

SETIENA, Galliæ Narbonenſis arx. *Avien.*

SETIENSIS, Africæ Propriæ urbs. *Ptol.*

SETIM, locus in campeſtribus Moab, non procul à Jordane, & Phogor monte, unde Joſue miſit exploratores ad inveſtigandum Jerichuntis terram.

SETIUS Mons Gall. in Occitania inferiori in ora maris Mediterranei vix 1. leuc. à ſtagnis Volcarum, ubi portus amplus *Ludovici*, in cujus commodum moles ampla injecta fuit nuper ſumptu regiô. Hic arx olim, nunc diruta; vix 2. leuc. à Frontiniano in Merid. *Cap. de Sete* Gall. *Baudrando, Valeſio* mons hic inter ſtagnum, quod *Tauri paludem Avienus* dixit, & mare poſitus eſt, atque inter Agatham & Magalonam, ſed illi propior, *Notit. Gall.*

SETNICUS, vel SATNICUS, in Regno Croatiæ & Dalmatiæ, olim dicebatur, qui præerat regioni, quæ centum dare poterat armatos. Ei poſtea ſucceſſit dignitas *Kneſorum*, uti Comites vocant, Vide Joann. Lucium *de Regno Dalmatiæ p.* 49. 85. & 99.

SETOVIA, Dalmatarum urbs, *Appiano.*

SETRAI, nomen viri. 1. Paral. *c. 27. v.* 29.

SETUBALIA, Belg. S. *Hubes*, urbs Portugall. cum portu amplo & arce recens excitata; aliàs *Cetobrix*, *Briet.* Ad oſtia fluv. *Zadaon*, 6. leuc. Portug. ab Oliſſypone in Meridiem, 5. à Barbario promontor. in Ortum.

SETUBIA, urbs Hiſpan. Tarraconenſis. *Ptol. Sepulveda*, *Moletio.* Vide *Segovia* & *Segortialacta.*

SETUIA, urbs Germaniæ in Luſatiâ. *Ptol.* hodie *Zittaw.*

SETUNDUM, Æthiopiæ ſub Ægypto urbs. *Plin.*

SEVA, fluv. Galliæ, memoratus Brittoni *Philipp. l.* 8.

———— ———— *Obſedit Abrincas,*
Colle ſitas inter Servam Seunamque ſupino,
Piſciferos amnes multâ ſalmone feraces:

quem ſitum hodieque Urbs hæc montana marique proxima obtinet. Fluvium *Seam* vocat *Cœnalis*, vulgò *Sée*, ſeu *la riviere de Sée.* Oritur is, apud Abrincatuos, in colle Brimbalio *la Butte de Brimbal* (unde & tres alii amnes, ſuô alveô quiſque in diverſa decurren-

currentes, Viria nempe. Egrannia ac Nigra aqua ſcaturiunt) & alluit Careutiam *Cherence*, Cupam *Cuve*, Bricejum *Brèce*, Pontem S. Filiberti, qui eſt ad pedem montis Abrincatarum; unde & à pleriſque dicitur urbem Abrincatas præterlabi & tingere: atque infra Abrincatas, 3. aut 4. milliar. Senonâ auctus, unà cum illo inter Montem S. Michaëlis atque Tumbellanam in mare effluit. Ad montem Hubaldi, habet Furnarius.* Vide Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Abrincatui.*

SEVACES, Norici populi *Ptol.*

SEVALIUS, vel Servalius, Archiepiſcopus Eboracenſis, Diſcipulus Emundi; Alexandro IV. nimis rigidè à clero Anglicano ſubſidia exigenti, ſcripſit literas parrheliâ & zelô pleniſſimas. Obiit A. C. 1258. Scripſit Statuta Synodalia, Opus ad clerum ſuum, Epiſtolas, Sermones, &c. Matth. Paris. *Hiſt. Angl. ſub Henr. III.* Pitſeus *de Script. Angl.* Lelandus &c.

SEVATUM, oppid. Norici in comitatu Tirolenſi; vulgò *Schwatz.*

SEVECHUS, Græcè Σεβέχων, fil. Sabaconis Æthiopis, qui in Ægypto regnavit, juxta *Africanum*, cui & Σεβιχὼς dicitur: qui ſic in Dynaſtia Æthiopum, in Ægypto regnantium, ſecundus fuiſſet: Succeſſorem habens Tarachum. Sed quid de his Sabaconis ſucceſſoribus ſentiendum, vide apud Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. XVI.* ubi *de Sabacone Æthiope.*

SEVERA, ob formam, à Valentiniano Imperatore Juſtinæ uxori ſuperinducta, lege latâ: *ut cuique liceret duas uxores legitimas habere.* Mater Gratiani Imperatoris. Vide auctores Lxto *Comp. Hiſt. Univ.* laudatos.

SEVERA, provincia ſeu Ducatus Imperii Moſcovitici. Ejus incolæ, propter aſſidua cum Tartaris prælia, valde ſunt bellicoſi. Duces, hujus provinciæ nullum ſuperiorem agnoſcebant, ſed primò, magno Lithuaniæ Duci, poſtea Regi Poloniæ, tandem Magno Moſcoviæ Duci obediebant: qui tandem perfidiæ innocenter accuſati, à Baſilio magno Duce principatu exuti ſunt. *Mericl.* Hanc provinc. cum Smolensko & Czernichoviâ vindicavit Vladiſlaus IV. Poloniæ Rex circa A. C. 1634. Abr. Golnitzius *in Aph. Dan.*

SEVERACUM, vulgò SERVIERE, caſtr. Galliæ, inter civitatem Rutenorum ac urbem Vellavorum, ſeu Podium, in monte. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SEVERIA, urbs Angliæ inter Wintoniam & Bathoniam, vulgò *Salisbury.* Populi *Severiani*, vulgò *Wilsburemem*, teſte *Lhuydo.*

SEVERIACUM, oppid. Ducatus Burgundiæ *Seure* & *Bellegarde.* Prius valde munitum, cum titulo Ducatus, vix 2. leuc. à confinio Ducatus Burgundici in Occaſum, 3. à Ciſtercio in meridiem uti 8. à Divione, 5. à Belna in Ortum. Item caſtrum in Turonibus, vulgò *Sivray.* Hadr. Valeſius *Notit. Gall.*

SEVERIANI, Hæretici quidam, à Tatiano primùm propugnati, deinde à *Severo* aucti, qui matrimoniô penitus abſtinendum prædicebant. *Hieronym. Sophronius.*

SEVERIANUS, ſororius Hadriani Imperatoris nonagenarius, cum nepote Fuſco, juſſu Imperatoris interemtus, imprecatus eſt huic, ut *cùm mori cupiet, non poſſit*: quod factum. Vide Æl. Spartian. *in vita Hadr. c.* 23.

SEVERIANUS, Epiſcopus Gabalitanus in Syria, eloquentiâ & eruditione clarus. A S. Chryſoſtomo, ad concionandum ſæpe invitatus, & cùm in Aſiam proficiſceretur, Eccleſiam ſuam intereà curare juſſus, non uſquequaque officium fecit, proin à reduce Chryſoſtomo reprehenſus, ad perſecutores ejus ſe applicuit. Perſuaſit itaque Eudoxiæ, illam à Chryſoſtomo Jezabelem pro ſuggeſtu appellatam eſſe; Hinc indignatio orta, & pulſus Chryſoſtomus eſt, quem cùm Severianus publice conviciis proſcindere, faſtus illum inprimis accuſans, averſatus perſecutionis auctorem populus revocavit Chryſoſtomum, qui paulo pòſt Severianum urbe pepulit. Sed ope Eudoxiæ pax coaluit, nec ceſſavit tamen hic illum crudeliſſimè, quà potè perſequi. Scripſit Expoſitionem Epiſtolæ ad Galatas, Gennad. *de Vir Illuſtr.* Editæ ſunt etiam A. C. 1612. ſub ejus nomine, 6. Homiliæ græcæ cum Chryſoſtomi operibus. Eidem ex 6. Chryſoſtomi homiliis, à Cardin. Sirleto editis, quædam quoque attribui ſolent. Theodoret. Johannes Damaſcen. Gennadius, Socr. *l.* 6. Sozom. *l.* 8. Nicephor. *l.* 13. Pallad. *in Dial. vitæ S. Chryſoſt.* Baron. *A.* C. 400. 401. *& ſeqq.*

SEVERINI Cœnobium *P. Diacon. Zuerin Leunclav.* pagus Norici, in Pannoniæ ſuperioris confinio, ad Cetium montem, in Auſtria. *Siferingen* aliis apud Viennam, ab illa magnô milliar. Ungaric. diſtans, *Lazius.*

SEVERINUM, vulgò SWERIN, oppidum Daciæ, in Myſiæ ſuperioris confinio, ad Danubium, apud pontem Trajani, opus Severi Imperatoris.

SEVERINUS, Pontifex Roman. A. C. 638. poſt Honorium I. ut *Ectheſi* ſubſcriberet, ab Heraclio Imperatore perduci non potuit. Obiit A. C. 639. Succeſſit Johannes IV.

SEVERINUS, Noricorum Epiſcopus prædictionibus celebris.

SEVERINUS, vide *Boëtius.*

SEVERISSIMUS, nomen centurionis, ſeditioſis Othonianis reſiſtentis & ideò occiſi, ut legit apud Tacit. *l.* 1. *Hiſtor. c.* 80. Lipſius, quod tamen probare ſe poſſe negat Pichenus.

SEVERITÆ, Heretici, quorum auctor *Severus* Antiochiæ Pſeudo-Epiſcopus Acephalus fuit, de quo dictum ſuô locô: in varias poſteà factiones diviſi ſunt. Quinque enim *Severitarum* diverſas ſectas commemorat Nicephorus Calliſti *Hiſtor. Eccl. l.* 18. *c.* 49. atque omnes habere ſuos Epiſcopos, exceptis iis qui *Contobabditæ* dicebantur, à loco quodam, nomine hoc ſumtô. Qui autem quintæ ſectæ fuerunt, *Tritheitæ* appellati ſunt, eô quòd in S. Trinitate tres ſubſtantias & naturas per omnia ſimiles dicerent; de quibus vide infrà in voce *Tritheitæ*, plura verò hanc in rem apud Jo. Forbeſium *Inſtruction. Hiſtorico Theologic. l.* 3. *c.* 17. ut & in voce *Monophyſitæ.* Sic etiam etiam vocati ſunt, qui *Severi* hæreſim preſsè ſequebantur &c.

SEVERUS Septimius, Imperator Roman. Lepti oriundus, ex Geta & Fulvia Pia, juventâ turbulentè tranſactâ, meruit nihilominus ampliſſimos honores, tandemque, ſpecie ulciſcendæ necis Pertinaci illatæ, imperium occupavit, A. C. 193. cùm in Pannonia tum eſſet: Romam ut pervenit, à militibus, qui Didium Julianum occiderant, purpurâ ornatus eſt. Auditô, Peſcennium Nigrum à Legionibus Syriæ Imperatorem declaratum eſſe, eô tetendit, Byzantiôque poſt triennium expugnatô, & in pagum redactô, Parthos, Medos, Arabas, &c. vicit: Judæos rebelles ſeverè admodùm punit, unde ei à Senatu, cum filio, triumphus decretus. Oriente pacatô, prope Lugdunum, Albinum quoque ſuperavit, nimis crudeliter uſus victoriâ: unde *Punicus Sulla* dictus eſt, & Chriſtiani in Gallia huic cladi involuti. Deſtructis dein ferè omnibus Urbibus, 5. perſecutionem contra Chriſtianos, orſus eſt, cùm ſub initium imperii, à Proculo ſanatus, illis ſatis æquum ſe præbuiſſet: Britannos dein rebellantes domuit, ingenti murô illis coërcitis; non æquè tamen domi felix. Cùm enim filios ambos, Antoninum Caracallam & Getam, imperii conſortes feciſſet; prior moræ impatiens enſem in patrem ſtrinxit; ſed prohibitus eſt: quod cùm Pater vidiſſet, diſſimulâſſetque, tantum inde mœrorem hauſit, ut ei impar obiret, Eboraci in Anglia, A. 211. Imperii 18. ætat. 70. Ingeniô & dexteritate inclytus, literatorum Fautor, Mathematicus ipſe & Hiſtoricus, vitam ſuam condidit. Spartian. *in Sept. Severo. Dio, Aurel. Victor, Eutropius, Oroſius, Euſeb.* Addo ſaltem, quòd idem Jus maritorum militibus, *ut quoniam ex legibus uxores habere iis non licebat, ſaltem hoc orbitatis ſuæ ſolatium conſequerentur*, ut ait Dio Cocceianus *l.* 60. à Claudio Imperatore indultum, latâ lege ſolvit ac penitùs ſuſtulit, uti diſcimus ex Herodiano *l.* 3. ratus, blandô & delitioſô fœminarum luxu haud parum fortitudinis viris auferri, Suid. *in Severo.* A Leptitanis ſuis pro Deo cultus eſt: unde *in eo* Spartian. *c.* 13. *Horum igitur tantorum & tam illuſtrium virorum interfector ab Afris, ut Deus habetur.* Inter Thermas Romanorum celebriores *Severianas* quoque Scriptores habent, Franc. Swertius *Not. in Hieron. Magium de Tintinnabulis c.* 3.

SEVERUS Libius, Imperator Occidental. Ravennæ ſalutatus, poſt Majorianum, A. 461. à Senatu, non expectatô Leonis Imperatoris conſenſu, confirmatus: venenô ſublatus eſt à Ricimero, A. C. 465. Marcellin. & Caſſiodor. *in Chron.*

SEVERUS Flavius Valerius, Maximiniani Armentarii Imperatoris ex ſorore nepos. Ab avunculo, cum Maximino, Cæſar declaratus. A. C. 304. Italiæ & Africæ res curavit. Hic dum Maxentio, qui Romæ Imperium arripuerat, occurrere properaret, victus Ravennam ſe recepit, unde à Maximiano Hercule, ſub pacis prætextu, evocatus, in itinere Romam verſus, ſtrangulatus eſt, A. C. 307. Zoſim. *l.* 12. Eutrop. *l.* 9. *&c.*

SEVERUS, Epiſcopus Milevitanus, Scriptor Eccleſiaſticus. A. C. 420. Item Præſul Minoricæ, floruit eôdem tempore. Scripſit epiſtolam Circularem, de converſione Judæorum, in Inſula ſua. Item Epiſcopus Malagua in Hiſpania, floruit A. C. 590. Scripſit *Correctorium*, contra Vincentium Cæſaraugustanum, Arianum. Item de Virginitate, &c. Vide quoque *Alexander Severus, Aquilius, Caſſius, Cornelius, Odo, Sulpicius Severus.*

SEVERUS, Hæreſiarcha, caput Severianorum, è Tatiani ſcriptis venenô hauſtô; docuit, Reſurrectionem nullam, vini uſum illicitum, nullam item V. T. Actorum Apoſtol & Epiſtolarum Paulinarum auctoritatem eſſe. Porro ſtatuit, fœminam Cacodæmonis opus, & proin Conjugium damnabile eſſe. Homine in duas partes diviſô, ſuperiorem ejus partem Deo, inferiorem Diabolo tribuit: à Clem. Alexandrino & Origene, qui quoque contra Tatianum ſcripſerant, refutatus. Auguſtin. *Hær.* 24. Euſeb. *Hiſt. l.* 4. Baron. *A.* C. 174.

SEVERUS, Sozopolitanus, ex parentibus gentilibus natus, luxûs & magiæ accuſatus Tripolim Syriæ venit, ibique baptizatus eſt. Mox baptiſmo renuntians, Monaſticam vitam aliquandiu profeſſus, è cœnobio, utpote Acephalorum unus, pulſus eſt: Hinc ad Anaſtaſium Imperatorem ut de injuria conquereretur, profectus, tantum apud eum effecit, ut deturbatô Flavianô, Epiſcopô Antiochenô, ipſe ejus in locum intruderetur, A. C. 512. Hic Eutychis hæreſin publicè docens, Concilio Chalcedonenſi anathema dixit, omneſque Epiſcopos ſuæ Primatiæ, in communionem pertrahere, quà blanditiis, quà vi conatus eſt. Quibuſdam horum generosè obnixis, ſævire inhumaniter cœpit, trecentis monachis orthodoxis moloſſorum furori expoſitis; luxuriæ interea abominandæ deditus. Tandem A. C. 519. Juſtini juſſu, lingua ei exſecanda cùm eſſet, is Alexandriam evaſit, ibique furere & abominanda patrare perrexit, Niceph. *l.* 16.

SEVERUS, magiſter ac machinator Neronis, in domo poſt exuſtam Romam ſtruenda, Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 42. Vide & *Aquilius*, & *Claudius*, it. *Cornelius, Julius, Sulpitius.*

SEVERUS Archontius, memoratur Vopiſco *in Firmo c.* 2. *Quin etiam nummos ejus* Severus Archontius *protulit. de Græcis autem Ægyptiiſque libris convicit Severus illum* (Firmum) ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ *in edictis ſuis eſſe vocitatum.*

SEVERUS Acilius, ad quem Lactantius ſcripſit duo epiſtolarum volumina, cujus meminit *Hieronym.*

SEVERUS Hoſtilianus, Marcô Imperatore extinctô, Patrum ſuffragiis ei ſucceſſit, ſed morbô mox correptus poſt miſſum ſanguinem extinctus eſt. Utriuſque memoriam (namque Marcus hic alius à Marco Antonino Philoſopho) uni Zonaræ debemus. Iſaac. Caſaubonus *Not. ad Hiſtor. Aug.*

Alexander SEVERUS, prænomine *Aurelius*, Imperator Romanus, Urbe Arcenâ genitus, Varii filius ex Mammæa, Heliogabali conſobrinus, poſt hujus mortem accipit Imperium, jam mortuô Macrinô *Cæſar* à Senatu appellatus. *Dominum* ſe appellari vetuit; è XVI. Senatorum conſilio, citra ſanguinem, imperavit; Rectores provinciis vitæ inculpatæ, imitatus Chriſtianos in Sacerdotibus, dedit,

ſedit; Injuſtos Judices ſummô odiô habuit; Vetronium Turrinum, aliàs ſibi familiarem, quod reſponſa Principis fingendo venderet, fumô neci tradidit, Præcone exclamante, *Fumô punitur, qui vendidit fumum.* Porrò humanitate & liberalitate tantâ fuit, ut ad petendum etiam invitaret, quos ſciret nihil petiiſſe. Adverſus Artaxerxem Perſarum Regem qui Syriæ imminebat, expeditione ſuſceptâ, militarem diſciplinam in ea ſtrenuè exercuit, ſæpius quod à Chriſtianis audierat ingeminans, *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.* Patratô bellô, contra Germanos Galliam infeſtantes profectus, pecuniâ primò rem tentare ſtatuit, ſed ob id exoſus militibus redditus, Maximinô ſummô exercitus Duce procurante, occiſus eſt Moguntiæ A. C. 237. ætat. 29. ſucceſſore Maximinô. Sub eo ſatis pacatè Eccleſia vixit: namque & Mammea Auguſta Chriſtianis favit, atque Antiochiam ad ſe Origenem evocavit, & ipſe Alexander Chriſtum, inter Divos ſuos, in Larario coluit, uti videre eſt apud Euſeb. *Hiſtor. Eccl. l.* 6. *c.* 20. Vide plura de eo apud Herodian. *Hiſtor. l.* 6. P. Oroſium. *l.* 7. *c.* 11. Æl. inprimis Lamprid. in *Vita* ejus, Alios.

SEVERUS, Mons Italiæ, teſte Servio in illud *Æn. l.* 7. *v.* 713.

Qui Tetricæ horrentis rupes, montemque Severum.

Licet *Marcellus Severum* ibi adjectivè poſitum intelligat. *Baudrando* meliùs *monte della Moſca*, in Sabinis, verſus Reate & confinio Aprutii ulterioris.

SEVINUS Promptinus, ab Othone ſenatorio ordini reſtitutus, unde, ob repetundarum crimen: ſub Nerone exciderat, Tacitus *Hiſtor. l.* 1. *c.* 77.

SEVINUS Lacus, vide *Sebinus.*

SEVIR turmis Equitum Roman. apud Jul. Capitolin. in *Marco*, *c.* 6. *Conſulem ſecum Pius Marcum deſignavit & Cæſaris appellatione donavit & Sevirum turmis Equitum Romanorum jam Conſulem deſignatum creavit: & edenti cum collegis Ludos Sevirales adſedit:* nomen eorum, qui præerant Equitum decuriis, quæ ſex erant, Rhamnenſes ſcilicet, Tatienſes, Lucerenſes, omnes primi ſecundique, Turnebus *Adverſ. l.* 11. *c.* 9. *Inſcr. vetus*, VI. VIRO EQUIT. ROMAN. TURM. & cum adſcriptio turmæ numero, *Lapis alius*, VI. VIR. EQVIT. ROM. TURMÆ. PRIMÆ. Eoſdem in *Seniores* & *Juniores* diſtinctos fuiſſe, alii lapides docent. Caſaubon. *ad Capitolin.*

SEUMARA, urbs Iberiæ in Aſia, Strabo *l.* 11.

SEVO, mons Germ. ab Ingævonibus habitatus, Solin. *c.* 23. *Baudrando* mons eſt Scandinaviæ longiſſimus, qui à Mari Albo & extremis Lappiæ finibus lunatô curſu, per Lappiam regionem dein inter Bothniam & Finnorum Marchiam, tandem inter Sueciam & Norvegiam, ad fauces Sinus Codani, 300. mill. paſſ. longitudine procurrit. In Norvegia dicitur *Daare field*: Sed ejus partes ſunt etiam *Skari field*, *Rund field*, *Dofre field*, in Præfectura Nidroſiana, & *Filie field*, ac *Houckle field*, inter Bergenſem & Aggerhuſiam Præfecturas.

SEURI, Hiſpaniæ Tarraconenſ. populi *Ptolem. Seurbi* Plinio, *l.* 4. *c.* 20.

SEUSA, oppid. Galliæ in Cenomanis, ad fluv. Sartam, vulgò *la Suſe*, titulo Comitivæ clarum, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SEUTHES, primus vocatus fuit, qui Regi ſuo iis copiis, quibus præfectus fuerat, regnum extorſit eumque occidit. Ariſtot. *l.* 5. *Polit. c.* 10. vocat Amadocum Thraciæ Regem. Fortaſſe is eſt, cujus quoque meminit Polyæn. *l.* 7. *c.* 32. Vide *Centhes.*

SEUTHES, Odryſarum Dux, qui Zopyrione Thraciæ præpoſitô, dum expeditionem in Getas faceret, tempeſtatibus procellisque ſubitò coortis, cum toto exercitu oppreſſo, populares ad defectionem traxit, Curtius *l.* 10. *c.* 1.

SEX, it. SEXI FIRMUM Plin. *l.* 3. *c.* 1. cognomine Julium, *Sexitania*, *Athenæo*, *Hexi Melæ*, urbs Hiſpaniæ Bæticæ apud oram litoralem regni Granatenſis. *Velez Malaga Coquo* & *Pineio*, *Motril* verò *Floriano.*

SEX, item *Sexaginta*, vide ſuprà lit. *H.* in compoſitis ex Græco Ἑξ.

SEXAGENARII, olim de ponte dejecti: cujus cauſam *Manilius* hanc refert, quod Romam qui incoluerint primi Aborigenes, hominem *ſexaginta* annorum qui eſſet, immolare Diti Patri quotannis ſoliti ſint, quod facere eos deſtitiſſe adventu Herculis; ſed religione poſtea veteris moris ſcirpeas hominum effigies de ponte in Tiberim mittere inſtituiſſe. Alii, poſt Urbem à Gallis liberatam, ob inopiam cœpiſſe *Sexagenarios* in Tiberim præcipitari ajunt. Sed exploratiſſimum illud eſt cauſæ, quô tempore primum per pontem cœperunt Comitiis ſuffragium ferre, Juniores conclamavère, ut de ponte dejicerent, qui *Sexagenarii* eſſent, & proin nullô jam publicô munere ampliùs fungerentur, ut ipſi potius ſibi quàm illi deligerent Imperatorem, *Feſtus.* Dejiciebantur itaque tales de ponte, *Non ut periclitarentur de vita, ſed ne ſuffragarentur in Comitiis*, Johannes Saxonius *in Orat. pro S. Roſcio.* Vide quæ de *Pontibus* ſuprà dicta, it. voce *Senatus.*

SEXAGESIMA, in Eccleſia Roman. *initium ſumit ſequenti Dominica poſt Septuageſimam, & finitur quartâ feriâ Hebdomadis Paſchalis*, Alcuinus de Div. Offic. Inde dicta, *quia 60. ſunt dies uſque ad medium Paſchæ, quod eſt feria quarta* præfata, *Ordo Roman.* Aliam nominis rationem habes ſuprà, ubi de *Planetis.*

SEXANA, Siciliæ urbs, *Phavorinus.*

SEXCENTI, apud Maſſilienſes olim nomen Magiſtratus, vide infrà *Venenum.*

SEXIGNANI, vel SEXAGNANI, Galliæ Aquitaniæ populi *Plin.*

SEXIONA, vide *Setabicula.*

SEXITIA, Mamerci Scauri uxor, mortis quâ Vir damnationem anteiret, & incitamentum & particeps, Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 29.

SEXOLITÆ, gens ad Euxinum Pontum, *Pompon.*

SEXTA, in Eccleſ. Roman. Officium diurnum, quod horâ ſextâ canitur. Vide ſuprà voce *Adam*, it. ubi de *Horis Canonicis.* Priſcis *Sexta hora*, pro Meridie fuit, unde *Sextani limites*, ad Meridiem ſpectantes, in re Agrimenſoria. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 676. & plura ſuprà in voce *Meridies*, it. *Prandium.*

SEXTÆ, locus Britanniæ inſulæ, *Lib. Notit.*

SEXTANI, Galliæ populi in quibus Arelate, *Pompon.*

SEXTANS, ſexta pars aſſis: De qua voce ſic Gronovius, *Trientem &* Sextantem *volunt eſſe Siculorum τριᾶντα & ἑξᾶντα, in quo tamen difficultatem inveniunt, quum ſignificatio prorſus alia ſit; nam ἑξὰς ſemis, τριὰς quadrans. Nec repugno ſi quis ſequi malit. Sed quemadmodum quadrans ex participio tranſiit in nomen, quòd aſſem quadraret, ſic quaſi verbum eſſet, triere, in tria redigere, videntur finxiſſe Trientem: quaſi* ſexiare, *in ſex ſecare, Sextantem.* Vide eum *de Pecun. Vet. l.* 4. *c.* 17. Item, duo cyathi. Infrà enim oſtendemus, Sextarium, cùm 12. contineret cyathos, eaſdem cum Aſſe partes obtinuiſſe. Unde Hieron. Mercurialis *Var. Lect. l.* 1. *c.* 22. variis menſuris Antiquos potâſſe oſtendens, ex iis tamen tres potiſſimùm in uſu fuiſſe, obſervavit, *Sextantem*, Deuncem & Trientem: & quidem duas poſteriores rariùs, priorem verò frequentiùs, in quotidiano victu, adhibitam. *Sextante* enim temperatos ac valitudinarios; Deunce intemperantes & bibaces potâſſe, ex Suetonio videtur poſſe colligi: apud quem Auguſtum Cæſarem *Sextante* bibiſſe, cumque ſexies tantùm in conviviis publicis ori admoviſſe, *c.* 77. legimus. Quod idem de ſe ipſo ac Cinna loquens refert Martial. *l.* 12. *Epigr.* 28.

Sextantem *poto, tu potas Cinna deuncem;*
Et quereris, quod non Cinna bibamus idem.

Trientem tamen, i. e. craterem quinque paulò plus minusve unciarum ſeu quartam Sextarii partem in communi uſu fuiſſe, inde videtur probari poſſe, quòd Poëtæ, qui omnium optimè Veterum mores, in edendo præſertim ac bibendo, expreſſerunt, cùm de hujuſcemodi potûs menſuris vaſiſque loquuntur, ferè ſemper Trientes nominant, ut infrà in hac voce videbimus. E quo idem Mercurialis ad eredendum ſe induci ait, Sextarium forſan eam fuiſſe potus menſuram, quam in Cœna quotidie ſumebant, quamque in quatuor partes ſive in Trientes 4. providebant. Interim menſuræ limites ſæpe luxuriam fuiſſe tranſgreſſam, notius eſt, quàm ut oſtendi opus habeat. Vide præter præfatum Mercurialem, Roſin. *Antiqq. l.* 5. *c.* 30.

SEXTANTULI, Græcè Ἑκτημόριοι, Athenis olim, qui & *Thetæ*, quod vide. Sic autem dicebantur, quòd ære alienô à divitibus oppreſſi aut illis arabant, *Sextantem* fructuum penſitantes, aut nexu corporis verſuram facientes creditoribus addicti, partim ibi ſerviebant, partim peregrinis venundabantur; multi etiam liberos ſuos vendere, aut urbem deſerere, propter fœneratorum crudelitatem, compellebantur. Cui malo ut obviàm iretur, Archon electus Solon Olymp. 46. an. 3. præter alia, Σεισάχθειαν, i. e. *Oneris excuſſionem*, introduxit, juſſitque τὰ ὑπάρχοντα τῶν χρεῶν ἀφεῖσθαι, *æs alienum, quod erat, remitti*, & novas tabulas fieri. Eâdem lege & *Menſurarum modum auxit* & *Monetæ pretium.* Quomodo cùm obærati redderent ſummam numero quidem æqualem, ſed valore minorem, ipſi multum lucri faciebant, at creditores nihil lædebantur. Plura apud Plut. *Solone.*

SEXTARIUS, menſuræ liquidorum Roman. ſpecies, quia *ſexta* pars congii, ſic dictus, continebat heminas duas, uncias autem menſurales 10. Fannius,

At Cotylas, quas ſi placeat, dixiſſe licebit
Heminas: recipit geminas Sextarius unus.

Italicus vocatus eſt reſpectu Græci, & *Urbicus*, reſpectu Caſtrenſis, qui duos urbicos implebat. Cùm 12. caperet cyathos, partes eaſdem cum Libra & Aſſe obtinuit: Earum itaque nominibus appellârunt pocula Poëtæ, ſed pro ſemiſſe Heminam & 6. cyathos, pro uncia Cyathum dixère. Nota ejus fuit Ɔ. Inter Aridorum quoque menſuras, *Sextarium*, Heminam, Acetabulum. Cyathum, Ligulam reperias. Medici Græci à Romanis, *Sextarium*, inter Liquidorum menſuras mutuati, Ξέστην cum nominârunt inſigniveruntque hâc notâ ξ. vel ξι. ſed apud Atticos vetuſtiores non reperitur, Franc. Gouldmannus, *Menſuris.* Budæus *Sextarium* Roman. comparat cum Pariſienſi pinta *de Aſſe l.* 5. Et quidem Auguſtus etiam cùm ſe liberaliùs invitabat, unâ cœnâ ſextantes ſenos ſeu duos *ſextarios*, non exceſſit, teſte *Suetoniô*; quem vini modum fuiſſe hominibus frugalibus, ex *Horatio*, Vopiſco in *Tacito*, aliis, conſtat. Scribitque Hieronym. *in Ezech.* poſſe aliquem, etſi ægrè, tamen vivere, ut non bibat in die ampliùs ſextariis duobus Italicis vel ſolius aquæ. At Novellius Torquatus 18. ſextarios unô impetu: Maximinus quoque Thrax 48. ſextarios, nempe integram amphoram Capitolinam, unâ die hauſit, de cujuſmodi bibonibus vide Plin. *l.* 14. *c.* 22. Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 4. Athen. *l.* 4. Alios. Bellô Samniticô *Militibus, qui in præſidio ſimul fuerant cum P. Decio, legiones libras farris & ſextarios vini contuliſſe*, ob rem fortiter geſtam, apud Livium legimus *l.* 7. *c.* 37. Vide quoque ſuprà.

SEXTATIO, Galliæ Narbonenſis urbs, *Anton.* Gall. *Sonſtancion.* Locus arduus ac vetus, à Montepeſſul. mill. paſſ. abfuit, magni olim nominis, & Comitivæ cognominis caput, à Montepeſſulano hodie exhauſtus. Aliter *Soſtantio*, in *Itinerario* Hieroſolym. ſed corruptè; prius enim genuinum ejus nomen eſt. Unde Theodulfus *in Paræn. ad Judices*, vocat *Sextationem*, ac *ſcabris podiis*, id eſt, montibus, *cinctum* eſſe, ait: In Teſtamento Guilhelmi de Montepeſſulano A. C. 1146. *villa Sottanſon* & *Suſtantio cum Epiſcopatu Suſtantionenſi*, memoratur; *villa Suſtancio*, in literis A. 1177. nunc vicus eſt ſemirutus, & deſertus: in Magalonenſi ſeu Montiſpeſſulanenſi diœceſi: Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Mons Peſſulanus.*

SEXTI, *P. Diacon.* locus Africæ à Carthagine 6. mill. paſs. Uticam verſus, Cypriani martyriô nobilis.

SEXTIA, ſocrus L. Veteris, adverſis generi abſtracta promptè à Nerone necem ſubiit. Tacit. *l.* 16. *Annal. c.* 10.

SEXTIA Lex, quæ & *Sextia Licinia* dicitur, de creando altero Conſulum ex plebe, data eſt an. Urb. Cond. 426. à C. Licinio Stolone, L. *Sextio* Tribuno Pl. L. Furio Camillo Dictatore, ut teſtatur Livius *l.* 6. &c. *Sextia* Menenia Lex an. Urb. Cond. 301. à P. *Sextio* Capitolino, T. *Menenio* Lænate Conſ. rogata eſt, *ut oves decuſſi, boves centuſſi æſtimarentur.* Meminit ejus *Feſtus*, ad quem in voce *Peculatus*. Vide Antonium Auguſtinum, ut & Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 22.

SEXTILES Kalendæ, anni olim apud Romanos principium. Liv. *l.* 5. *c.* 6. *Comitia inde habita creati Conſules Luc. Æbutius, S. Servilius Kalendis Sextilibus ut tunc principium anni agebatur, Conſulatum ineunt*, vide de Sextili *Menſe*, ſuprà in voce *Auguſtus*.

SEXTILIA, mater Vitelliorum, probatiſſima nec ignobilis fœmina, Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 64. Lucii Vitellii uxor fuit, quæ ei peperit duos filios, quos eôdem annô ambos Conſules, cùm majori minor in 6. menſes ſucceſſiſſet, uterque patens vidit. Alter ex his filius, Aulus Vitellius, poſt Othonem imperavit: cujus genituram, ſive nativitatem, aut natalis horæ ſuſpectionem, à Mathematicis prædictam ita exhorruerunt parentes, ut pater magnopere contenderit, ne qua ei provincia, vivô ſe, committeretur: mater & miſſum ad legiones, & appellatum Imperatorem, pro afflicto ſtatim lamentata ſit. Vide Sueton. *in Vitell. c.* 3. Prædixerant Mathematici, Aulum Vitell. futurum quidem Imperatorem ſed in imperio, per vim, cruciabiliter periturum.

SEXTILIUS Cajus, vide *Cajus*.

SEXTILIUS Felix, cum ala Auriana & octo cohortibus ac Noricorum juventute miſſus, ad occupandam ripam fluminis Æni, quod Rhætos Noricosque interfluit. Tacit. *Hiſtor. l.* 3. *c.* 7. Cum auxiliaris cohortibus per Rhætiam irrupit in Germanos, *l.* 4. *c.* 70.

SEXTILIUS Lateranus, Conſul, cum Vero Imperatore, Capitolin. in *Vero*, *c.* 3. A. M. 4116.

SEXTIUS Africanus, vide *Africanus*.

SEXTIUS Baculus, vide *Baculus*.

SEXTIUS Caballus, ſcurra maximus *à calcitratu caballi* nomen adeptus.

SEXTIUS, prænomine *Lucius*, ſecundùm *Plutarchum* & *Faſtos Capitolinos* primus de plebe Conſul factus eſt.

SEXTIUS, prænomine *Titus*, C. Julii Cæſaris legatus in Gallia, *l.* 6. *Comm. c.* 1. *l.* 7. *c.* 49. 90.

SEXTUM, pagus 32. milliar. à Mediolano in Occaſum, Aronam verſùs 6. & 13. à Novaria in Boream. Vide *Seſtum*.

SEXTUM, pagus ingens in ora Liguriæ, *Seſtia di Ponente*, 6. mill. paſſ. à Genua in Occaſum.

SEXTUM Philippi, locus territorii Romani ubi Tiberis in duo diviſus, inſulam efficit inter Portum & Oſtiam.

SEXTUS, Medicus de Empiricorum ſecta, ſeculô 2. ſub Antonino Pio, vixit. Scripſit libros 10. contra Mathematicos, & tres, de opinionibus Pyrrhoniorum: Item de Medicina animalium, quod opus eſt hominis Platonici. Item, Philoſophus Pythagoricus, Auctor *Enchiridii Sententiarum*, quod Rufinus Latinè vertit. Item, Africanus, auctor Chronologiæ, & Κεστῶν libb. 9. quos Alexandro Mammeæ inſcripſit Poſſevin. *in Appar.* Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Philoſ. & Phil. Sect.*

SEXTUS, Philoſophus Pyrrhonius, Plutarchi nepos, qui Præceptor fuit Marc. Antonini Imperatoris, Jul. Capitolin. *in hujus vita*, *c.* 3. Potiùs inter præceptores Marci Philoſophi memoratur Capitolino: qui an is ſit, cujus hodieque habemus Diſſertationes adverſùs reliquas Philoſophorum ſectas, dubitant Eruditi. Sanè Pyrrhonium fuiſſe, ſcribit *Suidas*, qui libros 10. Σκεπτικῶν illum reliquiſſe teſtatur. Alius fuit *Sextus*, Philoſophus Afer, qui itidem *Sceptica* ſcripſiſſe eidem dicitur. Hic enim *Empirici* cognomen habuit & ante Galenum, prioris contemporaneum, vixit. Vide Galenum *Iſagog.* & Salmaſ. *ad Capitolin. loc. cit.* Meminit Capitolin. *Sexti* Philoſophi, in *Vero*, *c.* 2. quem inter eos, quos hic unicè amaverat, ponit.

SEXTUS, Cocidiani fil. ex Quintiliorum familia, memoratur Lampridio *in Commodo*, *c.* 4. *Domus Quintiliorum omnis extincta, quod Sextus Cocidiani filius, ſpecie mortis ad defectionem diceretur evaſiſſe.* Ubi Salmaſ. *Condiani* legit, vide ſuprà in hac voce. Hiſtoriam Juvenis hujus, cujus mors aſtu mirô ſimulata, fusè exſequitur *Dio*, qui tamen non Condiani eum, ſed alterius Quintilii, filium facit, Maximi videl. Κονδιανὸς Σέξτος, inquiens, ὁ τῶ Μαξίμυ ὑἱς. Vide Salmaſ. *ad loc.*

SEXTUS, Carthaginis locus, ubi Cyprianus martyrium ſubiit, Baronius *ad A. C.* 161. *num.* 22.

SEX. Ælius Catulus, Conſul A. M. 3966.

SEX. Ælius Pætus, Conſul. an. Urb. Cond. 766.

SEX. Atilius Seranus, vide *Seranus*.

SEX. Aurelius Victor, Conſ. an. Urb. Cond. 1122.

SEX. Cornelius Cethegus, Conſ. an. Urb. Cond. 776.

SEXTUS Decretalium, ſcil. Liber, dicta eſt Compilatio Decretalium, juſſu Bonifacii VIII. facta à Guil. de Mandagoto Archiepiſcopo Ebredunenſi, Bereng. Fredello Epiſcopo Niterrenſi & Rich. Patrono de Senis Rom. Eccl. Vicecancellar. quòd quinque aliis Gregorii IX. acceſſiſſet. Conſtat potiſſimùm ex Conſtitutionibus Innocentii IV. Gregorii X. Nicolai III. & ipſius Bonifacii: item Conſtitutionibus duorum Conciliorum Lugdunenſium Ann. Chriſt. 1245. & 1272. celebratorum: habetque itidem libros quinque, ut Gregoriana, & eoſdem titulos. Sed, ob inimicitias Bonifacii cum Rege Galliarum Philippo, in hoc Regno, locum non invenit. Duarenus *Præfat. l. de Sacr. Eccl. Min.* & Petr. de Marca *Concord. Sacerdot. & Imperii l.* 4. *c.* 16. Scripſit in hanc compilationem *Gloſſas* Jo. Andreæ, de quo vide Guidon. Pancirollum *de clar. LL. Interpp. l.* 3. *c.* 19. & plura hanc in rem apud Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 366. & *ſeqq.* ut & ſuprà in voce *Decretales*.

SEX. Domitius Calvinus, Conſ. an. Urb. Cond. 630.

SEX. Furius Medullinus, Tribun. Milit. an. Urb. Cond. 336.

SEX. Gellius, priſcus Hiſtoricus, citatus in tractatu de Origin. Gentis Romanæ.

SEX. Julius Cæſar, Conſul an. Urb. Cond. 663.

SEX. Julius Tullus, Tribun. Mil. an. Urb. Cond. 332.

SEX. Lateranus, vide *Lucius*.

SEX. Nonius Quintilianus, Conſul. an. Urb. Cond. 788.

SEX. Papinius Gallienus, Conſul. an. Urb. Cond. 788.

SEX. Pompejus, Conſul. an. Urb. Cond. 766.

SEX. Pompejus Feſtus, ſcripſit libros 20. *de Verborum ſignificatione*: quibus Verrii Flacci opus contraxerat: quod idem à *Paulo* quodam paſſus eſt. Edidit hæc omnia Anton. Auguſtinus, Venetiis A. C. 1568.

SEXTUS Pomponius, vide *Pomponius*.

SEX. Quintilius Varus, Conſul an. Urb. Cond. 301.

SEX. Rufus, vir Conſularis, floruit circa An. 364. Scripſit epitomen hiſtor. populi Romani, quam Valentiniano I. Imperatori dedicavit. Johannes Cuſpinianus *Breviarium* hoc emendavit. *Volaterrano* Feſtus Rufus vocatur, ſic fortè idem erit cum Feſto Rufo Avieno. An idem cum deſcriptionis Romæ auctore, qui ſub Diocletiano floruit? Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 8.

SEX. Sulpitius Galba, Cæſar 7. regnavit ann. menſes 7. A. M. 4374.

SEX. Turpilius, Poëta Comicus. Vide *Turpilius*.

per SEXUS miſſio animalium, vide ſuprà *Miſſio* & infrà *Varia*. In ſacrificiis Vet. Teſt. uterque victimarum *ſexus* admiſſus eſt, fœmineus quoque in ſacrificiis pacificis; imò non niſi vacca in quibuſdam, ſed quæ jugum nondum ſubiiſſet. Quod imitati Græci Romanique utrumque itidem *ſexum* ſacris idoneum habuêre; ſic tamen ut apud Romanos potior ſemper eſſet fœmina, quæ ſuccidanea dabatur, ſi per marem non eſſet litatum. Ægyptii verò non niſi mares adhibuêre quos Barbari circa montem Caucaſum, & Derbices, gens Perſica, ſunt imitati, uti infrà videbimus, voce *Victima*. De *ſexu* utroque, imò & ambiguo in Diis Gentilium, vide aliquid ſuprà voce *Dea*.

SEYSELIUS Claudius, vide *Claudius*.

SEZANNIA, vulgò SESANE, vetus caſtrum Galliæ, in finibus Tricaſſium, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SEZERIS, urbs circa Meſopotamiam, *Nicetas*.

SFORTIA, nomen Familiæ, in Italia illuſtris. In qua Franciſcus, gener per illegitimam filiam Philippi Mariæ, è Vice-Comitum familia, qui Mediolanenſem Ducatum, à tempore Wenceslai Imperatoris tenuerant, ultimi; eô extinctô, partim fraude, partim vi, Ducatu potitus eſt, ſicque ex gregario milite, qualis primùm fuerat, ad ſummam poteſtatem aſcendit Seculo XV. Sed ejus ſucceſſor Ludovicus, à Ludovico XII. Galliæ Rege Ducatu exutus eſt A. C. 1499. ac in carcere necatus: donec Maximilianus I. Imperat. pulſis Gallis Maximilianum *Sfortiam* reſtituit A. C. 1512. poſt prælium illud famoſum ad Marignanum A. C. 1515. iterum everſum à Franciſco Galliæ Rege. Quô pactô Mediolanum Galli tenuerunt uſque ad A. C. 1522. quô Carolus V. Franciſcum Sfortiam reduxit: qui cùm ſine liberis obiiſſet A. C. 1535. Imperator Ducatum familiæ ſuæ aſſeruit; Georg. Hornius *Orb. Imper. cum Notis* Felleri *p.* 171. & *ſeqq.* Ex eadem familia Blanca Maria fuit, uxor Maximiliani I. quæ, Ludovici è fratre neptis, marito attulit 400000. ducatorum, præter gemmas aliaque cimelia 40000. ducatis æſtimata, uti refert Guicciardinus *Hiſtor. l.* 1. perveniitque poſtea Ducatus non ſine fato, ad Maximiliani ex Philippo fil. nepotem Carolum. Vide præfatum L. Joachim. Fellerum *ad Hornium d. l.*

SFORTIA Franciſcus, vide *Franciſcus*.

SFORTIUS Rodolphus, vide *Rodolphus*.

SHAMMATA, Hebr. שמתא, quibuſdam fuit tertius & ſupremus Excommunicationis gradus, quô peccator non ſolùm Eccleſiâ & promiſcuô victu arcebatur, ut per gradum *Niddui*; aut cum diris extra Eccleſiæ ac Reip. pomœria relegabatur, ut per *Cherem*, factum: ſed ſupremâ tandem ſententiâ percellebatur, & extra Eccleſiam ejectus, ſine alia impoſterum venia horrendô carmine, congeſtisque diris ac execrationibus, inter tubarum ſtrepitum, Dei ſolius judicio relinquebatur. Nonnulli tamen hunc gradum cum *Niddui* eundem faciunt, & excommunicationem in *Cherem* terminatam ajunt: qui proin eum *Shammata* comparare nolunt *Maranatha* quod priores faciunt, ſed *Maranatha* habent pro confeſſionis Chriſtianæ ſymbolo, ſeu potiùs pro pronuntiatione maledictionis ſeu anathematis in Judæos, & omnes Chriſti ac Evangelii ejus oſores. Franc. Burmannus *Synopſi Theol. Chriſt. Part. prior. l.* 3. *c.* 5. §. 13.

SHOTERIM, Hebr. שוטרים, fuêre in Iſraëlitarum Rep. præfecturarum Juridicarum miniſtri & præjudiciorum ſolennium executores, Judæis Hiſpanis *Aiguaziles*, Germanienſibus *Buttel*, i. e. Lictores, ſeu Bedelli. Græcis verò Interpretib. Γραμματεισαγωγεῖς, *Introductores* ſeu *Diſpoſitores ſcriptarum litium*, actionum, poſtulatorum, & quæ id genus judiciis aut neceſſaria aut pro re nata magis idonea, uti apud Athenienſes fuere Εἰσαγωγεῖς, qui actiones ad Judices introducebant. Iidem Γραμματεῖς ſæpius, h. e. *Scribæ*, vocantur. שטרא enim Chaldæis & שטר Rabbinis *ſcriptum* ſeu γράμμα legitimum, maximè quod ad contractus & obligationem hominum mutuam ſpectat, adeoque ad res forenſes, ſignificat; commentaria etiam & codicillos qualeſcunque negotiorum: ut malè de literarum docendarum munere vocem *Shoterim* nonnulli, ſumſerint. Inde τοῖς Γραμματεῦσιν ſignârunt nomine Græci Pharaonis *Schoterim*, Exod. *c.* 5. *v.* 6, 10. &c. qui exactores erant, Iſraëlitis præfecti. Quam in rem vide plura apud Seldenum *de Synedriis l.* 1. *c.* 15.

SI Deus, ſi Dea, formula vetus, tum aliàs, tum in evocationibus Deorum tutelarium, ex urbibus obſeſſis, uſitata Romanis, occurrit

tit apud A. Gellium *l. 2. c. 28. Veteres Romani —— ubi terram moviſſe ſenſerant, nunciatumve erat, ferias ejus rei cauſâ edictô imperabant; ſed Dei nomen, ita uti ſolet, cui ſervari ferias oporteret, ſtatuere & edicere quieſcebant; ne, alium pro alio nominando, falſâ religione populum alligarent. Eas ferias ſi quis polluiſſet, piaculôque ob hanc rem opus eſſet, hoſtiam* SI. DEO. SI. DEÆ. *immolabat. Idque ita ex decreto Pontificum obſervatum eſſe M. Varro dicit, quoniam & quâ re & per quem Deorum Dearumve terra tremeret, incertum eſſet.* Sic itaque & Dii Tutelares urbium ambiguô nomine evocitabantur, *Si Deus, ſi Dea*, quòd aliter urbem capi poſſe non crederent, aut, ſi poſſent, nefas æſtimarent Deos habere captivos, ut loquitur Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 9.* Similiter, in urbium devotionibus, de nomine dubitantes utebantur hâc formulâ, *Dis. Pater. Vejovis. Manes. ſive. vos. quo. alio. nomine. fas. eſt. nominare.* Neque de nomine tantum, ſed de ſexu quoque ſolliciti erant, ut teſtatur Arnob. *adv. Gentes l. 4.* Quinetiam quædam ideo Numina ſub utroque ſexu venerabantur. Ita *Lunum* & *Lunam* dixêre: & Onomacrito in *Hymnis* Minerva ἄῤῥην καὶ θῆλυς vocatur &c. Vide Anton. Thyſium *ad Gellium*, & hic voce *Dea*, it. *Sive*: alibique paſſim.

SIAA, nomen viri, Eſdr. *c. 2 v. 44.*

SIACHA, palus Italiæ circa Cimmer. Tzetz. *Chil.* 12. Num. 12. 448.

SIADÆ, *Antonin.* 7. inſulæ maris Britannici oræ Galliæ Celticæ Boreali adjacentes ante Leonam urbem Britanniæ minoris, ab ea 7. leucis in Cæciam. Vulgò *les ſepts Iſles*, teſte *Camdenô*. *Siadæ* autem à numero ſic dictæ, *Saith* enim Britannis *ſeptem* ſignificat. *Baudrando* in ora Britanniæ minoris vix 2. leuc. ab ora, 5. à Trecoria in Boream.

SIÆ, urbs Armeniæ majoris *Ptolem.*

SIAGATHURI, populi, quorum meminit Martianus *in deſcript. Sarmatiæ*, *Stephan.*

SIAGUL, Africæ propriæ urbs maritima, *Ptolemæo*. *Suſa*, teſte *Marmoliô*.

SIAHA, nomen loci, Nehem. *c. 11. v. 21.*

SIALA, Tyanitidis urbs in Cappadocia, ut *Ptol.* Geographus auctor eſt.

SIALANDIA, provinc. Daniæ, in qua metropolis Regni Hafnia, vide *Selandia*.

SIAMBIS, inſula maris Britannici, quæ & *Sena*, vulgò *Seyn*, vel *Sayn*.

SIAMUM, Regio peninſulæ Indiæ ulterioris ampla, à Septentrione in Meridiem porrecta, ſub rege proprio cui ſubſunt etiam regna Dangoma, Juncalanum, Tanaſſerium, Ligorium & Singora. Caput totius regni eſt *Judia*, ſeu *Odiaa*, ad Menanum fluv. alias *Samarade*. Terminatur hoc regnum Peguanô ad Boream, uti ab Ortu Sinu Siami, & ab Occidente Sinu Gangeticô. Ab eo quoque fiduciariô jure pendent regna Lanianum, Pahanum, Panum, *Patanum*, & *Pera*. Aër hic ſalubris, cui peregrini facilè aſſueſcunt: Ora maritima populoſa, urbes commerciô florentes, ſolum frugum fertile, auri quoque hîc aliqua vis. Incolæ paulò politiores, φιλόξενοι, ad manuarias operas mancipiis utuntur. Parvò contenti, ab animalium eſu abſtinent. Cæterùm Idololatræ, Regem ſuum, velut Principem Principum venerantur, eumque ſolum auctorem fortunæ ſuæ agnoſcunt. Cluverius & Samſon, *Geogr.* Math. *Hiſtor. Ind. Ramuſius*, *Barboſa*, *Linſchoten*, &c. Incolas, Creatorem unicum cœli & terræ: Item animos hominum ſempiternos & bonis ſempiterna gaudia, impiis verò pœnas expectandas eſſe, credere, docet Joh. Schultenius *Deſcript. Regni Siam.*

Regni Siami urbes præcipuæ.

Bancocum, *Bankock.*	Ligorium, *Ligor.*
Bordelonga, *Bordelong.*	Martenæum, *Marteneyo.*
Caphenum, *Capheng.*	Mormelonum, *Mormelon.*
Conſevanum, *Conſeyvan.*	Pocelogum, *Peucelough.*
Judia, ſ. Odia, *Judia*, regni caput.	Sucetæum, *Soucethay.*
Juncalaonum, *Juncalaon.*	Tanaſſerium, *Tanaſſery.*
Lidura, *Lidura.*	Tenum, *Tenou.*

SIANGYANUM, vulgò SIANGYANG, urbs Sinarum Huquaniæ tertia, prope Hanum fluv. ad radices montium: ſub qua ſex Urbes, Martinius, *in Atl. Sin.*

SIANTICUM, Norici urbs, *Ptolem.* in confinio Pannoniæ ſuperioris. Hodie Cluv. *Saaneck*, ad Sanam fluv. in Carinthia ſuperiore & limite Stiriæ inferioris, 20. mill. paſſ. à Laubaco in Cæciam, 12. à Leona in Cæciam, Sarniam verſus 20. circiter.

SIARA, Armeniæ minoris urbs, *Antonin.*

SIARA, urbec. Braſiliæ, à paucis habitata, cum portu capaci & arce in colle. Caput Præfecturæ cognominis amplæ, quæ inter Præfecturas fluvii Magni ad Ortum, & Maranianis ad Occidentem, ſed cum paucis coloniis Luſitanorum, quibus ſubeſt.

SIARUM, Morali *Carragatin*, oppidum Hiſpaniæ Bæticæ exciſum: locus hic hodie in Vandalitia, inter Hiſpalim & Utreram, à qua parum diſtat.

SIATUTANDA, Germaniæ oppid. *Ptol.* nunc pagus Friſiæ, in territorio Groningenſi *Sideburen*, vel *Scilrwold*, à Groninga 2. leuc. in Ortum.

SIAVANA, Armeniæ majoris urbs. *Ptolem.*

SIBA, vel ZIBA, ſervus Saul, 2. Sam. *c. 9. v. 2.* Puer Mephiboſeth, 2. Sam. *c. 16. v. 1.*

SIBA, regnum Indiæ propriæ in ditione magni Mogolis, verſus fontes Gangis & Caucaſum, inter regna Pitanum ad Ortum & Naugracutium ad Occidentem.

SIBACENA, Armeniæ majoris regio, *Ptolem.*

SIBÆ, Indiæ populi qui cum Deriade contra Dionyſium pugnaverunt. *Stephan.* Dionyſ. *v. 1141.*

Τῶν δὲ μίξον ναίοντι Σίβαι, καὶ Τάξιλοι ἄνδρες.

Ubi Σάβαι corruptè vulgò legitur, teſtibus Salmaſiô & Bochartô, *l. 2. Phaleg. c. 15.* Quippe in India *Sabas* nemo alius nominavit. Sed *Sibarum* meminêre *Strabo*, *Diodorus*, *Arrianus*. *Nonnus*, &c. Et Strabo quidem eos collocat inter Indum, & Hydaſpen, quô locô Σίβαι *Dionyſ.* *Nic. Lloydius.* Ab Herculis comitibus eos deſcendiſſe voluêre nonnulli, indiciô clavæ, quam geſtabant, & pellis, quam induebant. Salmaſ. *ad Solin. p. 995.*

SIBARÆ, Indiæ populi Plin. *l. 6. c. 20.*

SIBDA, urbs Cariæ, *Stephan.*

SIBERENA, urbs M. Græciæ in rupe prærupta apud Neæthum fluv. Gentile *Siberenus Stephano*, *Baudrando*.

SIBERENA, urbecula Calabriæ ulterioris in limite citerioris, 8. milliar. à mari Ionio in Occaſum, uti 12. à Crotone, Conſentiam verſus 40. à Scyllacio in Cæciam 30. S. *Severino*.

SIBERIA, provincia ampla Moſcoviæ, in Tartaria deſerta, verſus Obyum fluvium in Condoram, Logomoriam & Permiam provincias. Haud pridem detecta & culta a Moſcis, cujus primaria *Tobolsk*, verſus montes. Regio tota paluſtris & ſylvis opaca, ſed magna ex parte deſerta, ob viciniam Tartarorum. Indigenæ propriô utuntur idiomate, panis uſum neſciunt. Inde advehi pretioſas pelles, quas *zobelinas* vocamus, cùm *Siberinæ* dicendæ eſſent, annotat Georg. Hornius *Orbe Politic. cum Notis* Menckenii *p. 533.*

SIBERIUS Wolphgangus, vide *Wolphgangus*.

SIBERTUS de BEKA, Geltus, Carmelita, A. C. 1320. Philoſophiæ, Hiſtoriæ, Juriſque Canonici peritiſſimus. Scripſit in Magiſtrum ſentent. &c. Phil. Bergomenſis, *in Chron.* Valer. Andr. *Biblioth. Belgic.* Alegrius, *in Parad. Carmel. Trithem. Poſſevin.* Voſſ. *l. 2. Hiſt. Lat. c. 64. p. 510.*

SIBI, vel SYBI, vide *Ibi*.

SIBILARE, apud Lamprid. in *Commodo*, *c. 1. Jam in his artifex, quæ ſtationis Imperatoriæ non erant, ut calices fingeret, ſaltaret, cantaret*, ſibilaret, *ſcurram denique —— oſtenderet*: fiſtulâ canere eſt, quod *pandurizare* dicit Lamprid. *in Heliogabalo*, *c. 32.* Græci συρίττειν ut Plinius (ubi de cervis) exponit. Et ſanè *ſibilus* propriè ſonus eſt, quem fiſtula emittit. Ovid. *l. 15. Met. v. 785.*

Et nôrunt omnes paſtoria ſibila *montes.*

Unde & σύριγξ, *fiſtula*, ἀπὸ τῦ συρίττειν. Sed non omnis ſibilus fiſtulâ editur; nec Græci συρίττειν cùm dicunt, de ſibilo fiſtulari, ſed qui ore ſolô editur, intelligunt: Hodieque ſunt, qui ſolius oris ſibilô omne genus cantilenas modulantur; quô ſenſu forſan meliùs τὸ *ſibilare* apud Lamprid. ſumitur. Fefellit nempe Plinium, quod συρίζειν Græci pro *fiſtulâ canere* propriè dicunt, unde συρίσδειν, apud *Theocritum*, a quo diverſum συρίττειν, ut diximus. Cœterùm *ſibilô* explodebantur olim ridiculi Actores; & *ſibilô palmæ*, cùm ſcil. manu cavatâ & ori admotâ ſibilamus, cervos maximè gaudere ajunt, qui de venatione hodierna ſcripſerunt: unde hôc pactô illos captarimos. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 220. & 221.* Propriè ergò *ſibilus*, ſonus eſt exilis, qui fit ore compreſſis dentibus & paulum diductis labiis. Hinc ad ſerpentes tranſlata vox, quorum *ſibilus* terribilis quidem, Sapient. *c. 17. v. 9.* exilis tamen, Jerem. *c. 46. v. 22.* Reguli inprimis ſeu baſiliſci, cujus *ſibilô ipſos fugari ſerpentes*, *Plin.* & ex eo *Solinus*, omnes quinimò, qui audiunt, necari, *Damir* aliique tradunt. Unde ei *Sibili* quoque nomen apud Latinos, ſicut צפעוני, *tſiphoni*, apud Hebræos, vide ſuprà. Valde igitur καταχρηστικῶς illud, cùm de balatu ovium, in Cantico Deboræ, Judic. *c. 5. v. 16.* imò de barritu elephantorum apud Arrianum *l. 5.* voces *ſibilum* denotantes uſurpantur &c. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 45.*

SIBINI, populi contermini Suevis, Strab. *l. 7.*

SIBORA, Cappadociæ urbs. *Antonin.*

SIBOTES, ex ducibus auxiliaribus, in bello, quod Perſes contra Æëten movit; occiſus ab Ambeno, Val. Flacc. *l. 6. v. 249.*

SIBRANDUS, Abbas Ordinis Præmonſtrantium, floruit ſeculô 13. Friſius gente, Obiit A. C. 1230. Scripſit vitam S. Siardi, & S. Friderici. Miræus *in Chron. Præm.* Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Voſs. *de Hiſt. Lat. l. 2. c. 57.*

SIBRANDUS Leo, Leovardiâ Friſo, ſcripſit ſeculô præteritô vitas Abbatum Horti B. Mariæ.

SIBRIUM, Indiæ intra Gangem oppid. *Ptolem.*

SIBRUS, fluv. Lyciæ, Stephan. in *Tremile*.

SIBURTIUS, ab Alexandro Magno, Satrapes Arachoſiis, in locum Memnonis, qui ibi interierat morbô, conſtitutus. Hic eſt, cujus meminit Plut. *ſine Eumenis*, & Polyæn. *l. 4. in Antigono com.* 15. nec non Diodor. *l. 19. fol. 678.* Et Antigonus mille Argyraſpidum miſit auxilio, ad eos extirpandos, ob perfidiam in Eumenem ſuſpectos. Janus Gebbardus, *in Spicilegio Politico-Philologico*, *ad Cornelii Nepotis Eumenem.*

SIBUTZATES, Aquitaniæ populi proximi Garumnis, *Ptolem.* Sub Biturigibus Vibiſcis, in ora Oceani, ubi hodie regiunc. *le pais de Buch*, in Guienna vera, prope Arcaſſonium portum, *Sanſo.* Sed Valeſ. *Sibutſatium* nomen in Sobuſſa agnoſcit, qui eſt locus ad Aturum, inter Aquas Tarbellicas, & Lapurdum ſeu Bajonam. *Sobuſſa*, igitur, vulgò *Sobuſſe*, aliàs *Saubuſe*, olim *Sibutſa* videtur dicta eſſe; & *Sibutſates* loci incolæ, pars Tarbellorum, vel Tarbellis contributi fuerunt, *Notit. Gall.*

SIBY, Arabiæ Felicis oppid. ſeu Elamitarum, quod Græci *Apaten* vocant, Plin. *l. 6. c. 28.*

SIBYLLÆ, variæ fuêre, & numerantur à Clem. Alexand. Varrone, aliiſque, de quarum nominibus poſteà videbimus. Unde verò *Sibyllæ* nomen provenerit, Græci ſuô more admodum nugantur. Quibuſdam quaſi Σιὸς βυλὴ, *Jovis conſilium* dici videtur, Laconum more, Σιὸς poſitô pro Διὸς, ut Σίβυλλα quidem tanquam Θεοβούλη ſit dicta. Salmaſ. diminutivum eſſe exiſtimat à Σιὸς, Σίβυλλα; ſicut ab Ἥρα ἤρυλλα, ἡραῒς ἤρυλλα, de quo *Heſych.* Quid autem ſi

vox ſit Orientalis, à סבל *ſabal*, *Sebula*, tanquam ſi *portatricem* dicas, ſive quæ habeat incolam Pythium, quales etiam fatidicæ fœminæ ἐγγαστρίμυθοι dicuntur. Antiquiſſima certè Sibylla *Sambethe*, quæ *Chaldæa* aliis, aliis *Hebræa*, dicebatur *Saba*, unde Bacchus quoque oriundus eſt. Ab hâc, ut loquitur *Hermeas* philoſophus, omnes mulieres τὸν μαντικὸν ἐλῶσαι βίον dictæ fuêre *Sibyllæ*. Cæterùm *Sibyllæ* decem numerô fuiſſe perhibentur. *Prima* ex Perſia oriunda, *Sambethe* dicta, quæ quibuſdam Beroſi filia, aliis Judæâ gente, creditur. Hujus meminit Nicanor, qui res geſtas Alexand. Max. deſcripſit; Illi tribuuntur vaticinia de Chriſto, de regnorum mutationibus. *Secunda*, *Libyca*, cujus Euripides meminit *in Lamiæ prologo*, eique adſcribuntur vaticinia de Chriſti miraculis, quòd ſurdi auditum, cæci viſum, claudi inceſſum receperint, mortui quoque fuerint revocati in vitam. *Tertia*, *Delphica*, cujus mentionem fecit Chryſippus, eô librô quem *de divinatione* in lucem dedit, & *in Annalibus ſuis*, nominavit Piſo. Creditur vixiſſe ante bellum Trojanum, adeoque Delphis nata. Aliô nomine *Arthemis* audit. Nonnulli eandem eſſe volunt *Delphicam*, Erythræam, Siculam, Samiam, Rhodiam, quòd his in locis frequenter verſata ſit, ſed proprium ejus nomen fuiſſe Herophilen. Cùm eſſet adoleſcentula adhuc, ναχόρος egit in templo Apollinis τȣ̃ Σμινθέως, ut *Pencerus* notat, & ſomnia, quæ in Hecates templo excubantibus objiciebantur, explanavit. Dicitur & Delphis ſaxum quoddam conſcendiſſe, atque inde Μαντεῦσθαι, καὶ ἐκ τȣ̃ Θεȣ̃ κάτοχον oracula proclamâſſe, cui quidem inde ſaxi *Herophilei* appellatio inhæſit. In Troade tandem non procul ab Ida monte in nemore τȣ̃ Σμινθέως eam ſepultam, ex epitaphio columnæ lapideæ inciſo obſervatum tandem ſcribit Pauſan. *l.* *t.* Hujus haud paucos verſus Iliadi ſuæ inſeruiſſe Homerus creditur. An eadem cum illa, quam Daphnen, Tireſiæ filiam, Diodor. Sic *l.* 4. *c.* 6. vocat? Celebratur ejus vaticinium de colaphis Chriſto Domino impingendis in paſſione, de ſputis, de felle & aceto in potum dando, crediturque ut dictum, Homerus plurimos ejus verſus operi inſeruiſſe. *Quarta*, *Cumæa*, cujus meminit Nævius, teſte Varrone, *in libris belli Punici*, ſicut & Piſo *in Annalibus*. Hanc refert Lactantius *l.* 1. *c.* 6. ex Varrone, 9. oraculorum volumina obtuliſſe Tarquinio Priſco, & pro eis poſtulâſſe Philippicos trecentos, quos cum Rex, pretii magnitudine deterritus, ſolvere recuſâſſet, crematis 3. reliqua eam retuliſſe ad regem poſtulatô eôdem pretiô, tum verò multo magis exiſtimâſſe regem inſanire mulierem, ideoque rurſus alia 3. volumina ultricibus dediſſe flammis, & nihilominus in pretio perſtitiſſe; tandem verò admiratione ductum Tarquinium, impectos libros reſiduos trecentis illis aureis ſibi redemiſſe, & arcæ lapideæ incluſiſſe in templo, Jovis Capitolini repoſitos & aſſervatos ad Cornel. uſque Syllam, quo tempore Capitolium ſimul cum illis flagravit Suetonius verò vult uſque ad Auguſtum manſiſſe incolumes hos libros, & ſub baſi Palatini Apollinis, cum Martiorum vatum & Bagoes Nymphæ carminibus conditos ſteriſſe, eundemque Monarcham Sibyllinorum librorum habuiſſe delectum, exuſtis illis, qui nothi videbantur, reſervatis genuinis. Meminit hujus & Martyr Juſtinus *in Gentium admonitorio*, ubi dicit, eam vaticinatam de Salvatoris adventu, & ejus operibus. *Quinta*, *Erythræa*, quam ſuam vocat civem Apollodorus Erythræus, Dionyſius verò *Nympham* fatidicam *l.* 1. Eſt autem *Erythra* Ioniæ urbs maritima *Ptolemæo*, quæ Stephano etiam Κνωπȣπολις dicitur. Eam ferunt vaticinatam Græcis, eſſe perituram Trojam, & Homerum mendacia ſcripturum. Conſtantin. Magnus Imper. in oratione quam Euſeb. libris de vitâ Conſtantini a ſe editis adjunxit, recitat hujus oraculum de adventu Chriſti, ſed dubiâ profectò fide, initialibus carminum literis præ ſe ferentibus hæc verba: ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΘΕΟΥ ΥΙΟΣ ΣΩΤΗΡ. Aſſerit idem M. Tullium Ciceronem Sibyllinam hanc Acroſtichidem carminibus Latinis incluſiſſe. Interim ſcribit Auguſtin. *l.* 18. *de Civ. Dei*. *c.* 23. eandem ſe Acroſtichidem legiſſe inter Græca Erythrææ carmina, quæ ipſi exhibuit Flaccianus Africæ Proconſul. *Sexta* Sibylla, *Samia* fuit, de qua mentionem facit Eratoſthenes in *Annalibus*. Illi cognomen fuit Φυτώ, dicituque vaticinata de Chriſto inſidente Aſello, & Hieroſolymam ingreſſo. *Septima*, *Cumana*, propriô nomine *Amalthæa*, *Erophyle*, & *Demophile*, quam aliqui cum *Cumæa* eandem faciunt. Celebrantur ejus verſus, quibus per numeros exprimitur nomen Jeſu. *Octava*, *Helleſpontiaca*, nata in agro Trojano, vico Marmiſsâ, quam ſcripſit Heraclides Cyri temporibus fuiſſe. Illi defertur vaticinium de Chriſti doctrina; quòdque legem completurus eſſet, non violaturus. *Nona*, *Phrygia*, quæ Ancyræ vaticinata eſt cùm de aliis rebus, tum de morte Chriſti, ſcindendum eſſe tum templi velum, mediô die ſuborituras tenebras, ipſumque adeò triduanô ſomniô fata mortalia peracturum. *Decima*, *Tiburtina*, Tibure oriunda, quod eſt oppid. Italiæ. Nomine proprio *Albunea* dicebatur, quam ut Deam coluerunt Tiburtini, juxta Anienis ripas. Hæc Chriſti reſurrectionem, aſſumptionemque prædixiſſe legitur. Plura de *Sibyllis* lege apud Pauſan. *in Achaicis*. Juſtin. Martyr. *in Paræn. ad Gent.* Clem. *l.* 1. *&* 4. *Strom.* Euſeb. *in Chron. & Hiſt.* Sozomen. *Hiſt.* *l.* 2. *c.* 1. Nicephor. *l.* 8. *c.* 9. Lactant. Firm. *l.* 1 *adverſ. Gent.* *c.* 6. Joh. Boccat. *de Fœmin. illuſtr.* Onuphr. Panvinium, Blondellum, Caſaubonum *Exercit.* 1. *contra Baronium*, *Sect.* 10. *c.* 11. Eraſmum Schmidium *Diſſert. de Sibyllis*, Barthium *Adverſar.* *l.* 9. *c.* 11. Addo hîc, quòd inter eas Cumæa inprimis celebris, cujus tres libri à Tarquinio emti, ut quibus Urbis fata conſcripta, diligentiſſimè, utpote primarium Imperii arcanum Romæ aſſervati, & primùm II. Virûm, dein XVirûm fidei concrediti (quorum etiam illud munus erat, Carmina iſta adire atque inſpicere, ſi quando aut præſenti damnô aut ingruentis periculi metu Reſp. turbaretur) incendiô periêre, Sullanis temporibus. Cui jacturæ reparandæ paulo pòſt miſſi, qui *Carmina Sibyllina*, ubi eſſent, conquirerent, Romamque conferrent, & quæſita Samo, Ilio, Erythris, per Africam etiam atque Siciliam & Italicas Colonias, ac notioni Quindecimvirûm (quinque etenim alios Decemviris Sulla adjecerat) ſubjecta, Ex iis, quæ Romana Fata continebant, tribus itidem libris, ut Cumanæ, deſcripta & religioſè habita, reliquis promiſcuo uſui permiſſis, quæ octo libris comprehenſa, & plurimorum in manibus verſantia, Stiliconis vim effugêre, cum juſſu illius tres iſti libri, fortunam Urbis Populique complexi, abolerentur: de quorum ingenuitate egregiè diſſerentem vide Tob. Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. purior.* *c.* 1. §. 14. Adde Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 75. *& ſeqq.* qui primum Auguſtum libros Sibyllinos condidiſſe duobus forulis auratis, ſub Apollinis Palatini baſi; cujus incendiô penè fuerint conſumti, tempore Juliani Apoſtatæ, ex *Suetonio* & *Ammiano*, inter alia, obſervat. Quia vero carmina hujuſmodi à priſcis Chriſtianis, piâ quâdam fraude, Gentilibus ad meliorem religionem faciliùs vertendis, excogitata, conficta & ſuppoſita, plurimi arbitrabantur, hinc Chriſtianos jam ſuô ævo a quibuſdam *Sibylliſtarum* nomine notatos deriſoſque fuiſſe, ut qui *Sibyllam* prophetidem exiſtimarint, notat Origenes *contra Celſum* *l.* 5. *n.* 15. Vide quoque ſuprà *Liber*, it. *Quindecimviri*. Addo hic ſaltem, cùm aliàs ferè ſemper Carmina *Sibyllina*, quæ tantæ venerationi apud veteres Romanos eſſe diximus, ſolum indicarent, quid faciendum, ſi aut ſeditio, aut calamitas aut prodigium, aut quædam magna conſternatio ac timor, aut aliud aliquid hujuſce naturæ ad ea conſulenda Senatum vel Cæſares impuliſſet, uti ex Dionyſio Halicarn. *l.* 4. patet: à Cæſare apud *Plut.* & Maxentio apud Zoſium *l.* 2 per XV. viros adita etiam de rebus futuris prædictiones ediđiſſe: manifeſtô fraudis & νοθείας indiciô, qua de re ſuprà diximus.

SIBYLLÆ Antrum, vide *Antrum Sibyllæ*.

SIBYLLÆ Vallis, apud Cumas, ubi linum optimum, Plinio *l.* 19. *c.* 1. *Cumanum*.

SIBYLLATES, vide *Sibutzates*.

SIBYNA, apud Tertullian. *adv. Marc.* *l.* 3. *c.* 21. *Et concident machæras ſuas in aratra, & ſibynas in falces*: σιβύνη Ephippo apud Athenæum *l.* 12. ζιβύνη Græcis Interpp. Jerem. *c.* 6. *v.* 23. *Ariſtagora* & Herod. *l.* 5. eſt αἰχμὴ βραχεῖα, *haſta brevis*, qua Perſæ olim uſi. Certè Hebr. שבלת, unde vox Græca orta, permutatione *l.* & *n.* propriè eſt *ſpica*, inde ad haſtile tranſlatum nomen. Quomodo *ſpicula* Iſidoro ſunt *ſagittæ vel lanceæ breves, ab ſpicarum ſpecie nuncupatæ*, *Orig.* *l.* 17. *c.* 8. Et Gallicè haſtam Turnebus *picam*, quaſi *ſpicam*, vocari putat, quòd ferrô ſpicata ſit exiguô; Bochartus, quòd *ſpicæ* formam habeat. Meminit inter arma Perſarum haſtilium hujuſmodi, ut diximus, Herod. *l.* 5. ubi iis tribuuntur τόξα καὶ αἰχμὴ βραχεῖα. *arcus & haſta brevis*; & *l.* 7. de exercitu Xerxis, αἰχμὰς βραχείας, τόξα δὲ μεγάλα, *haſtas breves & magnos arcus*, illis fuiſſe, itidem ait. Quemadmodum Alexandrum ſcribit Athenæus *d. l.* eum Perſica ſtola geſtâſſe, τό τε τόξον, καὶ τὴν σιβύνην, *arcum etiam & ſibynam*: planè ut Græca Verſio Jerem. *loc. cit.* τόξον καὶ ζιβύνην κρατήσουσι. Id ipſum porrò Perſarum telum, ab aliis παλτῷ κερασίνῳ, *pilo è torno*, inſtructum fuiſſe, ait: & *l.* 1. ac 4. ubi ſingulis, præter arcum & pharetram, bina παλτὰ aſſignat, Arriano *l.* 1. Aliis. Nempe παλτὸν ἀπὸ τȣ̃ πάλλειν, *à vibrando*, ſicut Hebr. כידון *Chidon*, h. e. telum exitiale, appellatum eſt. Vide Bochartum *Hieroz. Part. prior.* *l.* 2. *c.* 8. & ſuprà in voce *Pilum*.

SIBYRTUS, urbs Cretæ *Steph.*

SIC vivant lumina mea, vetus jurandi formula, de qua vide B. Auguſtin. *Exegeticis in Johannem*.

SICA, non à *ſecando*, ut quibuſdam viſum, habet enim priorem productam, ſed à Græco ξίφη, quod ἐγχειρίδιον, αἰχμὴν, ἀκωκὴν, exponunt Grammatici; ferreus culter; Juſtiniano dicitur *Inſtitut.* *l.* 4. quem prolixiùs ita deſcribit Joſephus *Antiqq. Judaic.* *l.* 20. *Sicarii*, inquit, *latrones ſunt, cultellis utentes, magnitudine ſimilibus acinacibus Perſicis recurvis & ſimilibus iis, qui à Romanis Sicæ dicuntur: unde & qui latrocinantur nomen ſumpſerunt. Hi gladii breves erant ita ut occultari ſinu veſtis & facilè, nec opinantes confodi, maximè in turba, poſſent.* Inter arma certè Perſarum ἐγχειρίδια, ſeu *ſicæ*, recenſentur Herodoto *l.* 7. ubi præter haſtas breves, magnos arcus, ſagittas arundineas, iis tribuit ἐγχειρίδια παρὰ τὸν μηρὸν, μηρὸν παρηωρημένα ἐκ τȣ̃ ζώνης, *ſicas ad dextrum latus è zona ſuſpenſas*, Pollux ἀκινάκας vocat, *l.* 1. *c.* 12. *ſect.* 7. Ἀκινάκης, περσικὸν ξιφίδιόν ἐστι, τῷ μηρῷ προσηρτημένον, *Acinaces, Perſicus gladiolus eſt, è femore appenſus*: voce è Perſica *chinger* emollitâ. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior.* *l.* 2. *c.* 8. Sed & Thracum fuiſſe, videbimus infrà. Hinc itaque *Sicarii* dicti ſunt, contra quos extat lex Cornelia, quam tulit Corn. Sulla Dictator an. Urb. Cond. 673. cujus quæ fuerint capita, exhibet Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* *l.* 8. *c.* 26. Mentio quoque *Sicariorum*, Actorum *c.* 21. *v.* 38. ubi Ægyptius quidam in deſertum eduxiſſe dicitur τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν Σικαρίων, *quatuor millia Sicariorum*. Quam factionem de Gaulonitarum Secta fuiſſe credibile eſt, qui à Juda Gaulonite, ſeu Galilæo, de quo agitur Actorum *c.* 5. *v.* 37. orti tributum Romanis pendere recuſabant, neminemque alium niſi Dominum Cœli, pro domino agnoſcere ſe contendebant. Vide Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr.* *l.* 1. *c.* 13. Sicerum voce hâc & ſuprà, ubi de *Gaulonitis*: nec non voce *Crux*, it. *Miſericordia*, & infrà *Sicela*.

SICAMBRI, ſeu SYGAMBRI *Strab.* nunc *Geldrenſes*, teſte Marlianô, populi German. inferioris inter Moſam & Rhenum: Sed veriùs Geldrenſes trans Rhenum ex Suetonio, *in Aug.* *c.* 21. qui eos ad ulteriorem Rheni ripam deſcribit, ubi etiam Zutphanienſes. Ovid. *ad Liviam*:

Nec tibi deletos poterit narrare Sicambros,
Enſibus & Suevos terga dediſſe ſuis.

Horatius *Carm.* *l.* 4. *Od.* 2. *v.* 34.

—— *Quandoque trahet feroces*
Per ſacrum clivum meritâ decorus
—— *Fronde Sicambros.*

Et

Et *Od.* 14. *ejuſdem libri*: *v. ult.*

> *Te cæde gaudentes Sicambri*
> *Compoſitis venerantur armis.*

Ptolemæo fuêre ab altera parte Rheni. Zutphaniæ Comitatum eos obtinuiſſe quidam volunt. Sicambros poſteà Francos vocatos ſcribunt *Rhenan.* ac *Herm. Nicenarius* & *Brittius*, qui credit eos occupâſſe totum tractum à mari ad Mœnum, Imperiô Romanô jam ruente. Sub ipſis erant Uſipetes, Tencteri & Bructeri popul. Horum regio *Sicambria.* Claudian: *l.* 1. *in Eutropium.* v. 383.

> *Militet ut noſtris detonſa Sicambria ſignis.*

Nic. Lloydius, plura de illis apud præfatum Rhenanum *Rerum Germ. l.* 1. tit. *Sicambri in Galliam*: cum *Notis* Cl. Ottonis JCti *p.* 166. & 144. quò poſteriore locô geminam Sicambrorum progeniem hodiernos Francos eſſe oſtendit.

SICAMBRIA, vulgò *Alt Offen*, i. e. Vetus Buda, nunc *Sicambri Ferrar.* Lazarius, *R. P. R. c.* 2. *ſect.* 2. Vide *Legio auxiliatrix.*

SICAMINUM, oppid. ſuper mare, juxta Carmelum, Cæſareâ Ptolemaidem pergentibus. Joſeph. *l.* 5. *Jud. Ant. c.* 19.

SICANE, urbs Iberiæ, *Stephan.*

SICANI, Hiſpaniæ popul. Sicoris fluv. olim accolæ, qui relictis ſedibus ſuis, Sicanô duce, in Italiam ſe contulerunt, pulſisque Aboriginibus Latium occupârunt; ipſique poſteà ab ipſis pulſi, quos ante pepulerant, inſulam vicinam Italiæ occupaverunt, & eam *Sicaniam* à ſuo nomine nuncupaverunt. Servius *in illud Æn. l.* 7. *v.* 795.

> *Auruncæque manus, Rutuli, veteresque Sicani.*

Silius *l.* 10. *v.* 314.

> *Sicana nunc tellus, nunc litora Ibera cruorem.*

Hinc *Sicanis* fœm. Ovid. *in Ibin*, *v.* 598.

> *Plurima quæ flammis Sicanis Ætna vomit.*

Porrò *Sicanos*, à *Siculis* (uti putat Bochartus ὁ μέγας *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 30.) neque gens, neque ſermo diſtinxit, ſed ſitus, & variæ, ut evenit, in eadem gente factiones. Et Punicâ voce שכנים *Sicani* dicti, qui Siculorum Pœnis erant proximi, quaſi *vicinos* dixeris. Hebræis enim & Syris *Sakan*, cujus plurale *Sekenim*, *vicinum* ſonat. Diodorus Siculos cum Sicanis confundens ait: Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν αὐτῆς ἐν κεκλιμένα μέρη κατῴκουν Σικελοί, τὰ δὲ αὐτῆς ἑσπέρια Σικανοί. Huc facit illud Poëtæ *Æn. l.* 5. *v.* 24.

> ---- ---- *Nec litora longè*
> *Fida reor fraterna Erycis, portuſque Sicanos.*

Nic. Lloydius.

SICAPHA, Africæ propriæ oppid. *Ptolem.*

SICARDUS, Epiſcop. Cremonenſis, floruit A. C. 1160. Auctor hiſtoriæ Paparum. Raph. Volaterranus, *Comm. l.* 22. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 53. Luc. *in Bibl. Carmel.*

SICARIS, vide SICORIS.

SICASSA, Inſula maris Ægæi, ante Epheſum, Plin. *l.* 31. *c.* 5.

SICAULA, vel SEULUS, fluv. Galliæ in Arvernis, vulgò *Sioule*, aut *Sioule* dictus, qui Caſtellum Novum, Manatenſe nomine *Menat*, Vivarium *le Vivier*, Ebrogilum *Ebreule*, Rupem fortem, oppidum S. Porciani *S. Pourçain*, attingit, ac in Elaver influit. Recipit Bulbulam *la Bouble*, qui Montem Acutum in Combralia, Cantiliam Villam & Caſtellum præterlapſus, apud Martuliacum in Sicaulam defertur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SICCA, ſeu SICCA VENERIA, *Ptol.* & *Procop. Veneria* Solino *c.* 30. colonia & urbs Africæ mediterr. media inter Cirtam ad Occaſum & Naraggaram ad Ortum. Et ſine dubio nomen id Pœni, Phœnicum exemplô, qui Aſſyrios ac Babylonios imitati ſunt, à *Succoth* vel *Sicoth Benoth*, Veneris Templo, apud Babylon. impoſuerunt. Significat autem vox hæc, *Tabernacula filiarum*, quòd Babylone, in Templo Veneris Uraniæ, Virgines tempora corollis religatæ amatores ſuos operirentur, qua de re Herodot. *Muſâ primâ*: & à *Benoth*, Veneris nomen Joh. Seldenus non abſque ratione deducit. A' veneris verò Fano *Siccæ* urbi nomen fuiſſe, vel fidem fecerit illud Valerii Max. *l.* 2. *c.* 6. *ex.* 15. *Siccæ eſt Fanum Veneris, in quod ſe Matronæ conferebant, atque inde, procedentes ad quæſtum dotes corporis injuriâ contrahebant, honeſtâ nimirum tam inhoneſtô vinculô conjugia juncturi*: Pluribus hoc idem Seldenus, *de Diis Syris*, *Syntagm.* 2. *c.* 7. Vide Voſſ. *de Idolol. orig. ac progr. l.* 2. *c.* 22. Hîc poſtea Epiſcopatum fuiſſe inſtitutum, notum eſt ex Hiſtoria Eccl. Inde oriundus Proculus Grammaticus Latinus, quò inter alios Marcus Imperator uſus legitur, apud Jul. Capitolin. *c.* 2. *Uſus ---- quotidianis Latinis, Troſio Aprô & Pollione, & Eutychiô Proculô Siccenſi*: ad quem locum vide Caſaubonum.

SICCUS Panis, apud Vopiſcum *in Tacito*, *c.* 11. *Panem niſi ſiccum non comedit*: eſt panis ſolus. Nunquam enim niſi panem ſolum in jentaculis & prandiis comediſſe Tacitum, dicere vult: cùm alii parmulas, uvas paſſas, nucleos, mel Atticum crudum aut coctum, aut aliquid melliti operisve dulciarii, ſalſi etiam aliquid nonnunquam cum pane comederent. Sic de ſe Seneca ſcribit, *Ep.* 83. *Non multum mihi ad balneum ſupereſt, panis deinde ſiccus, & ſine menſa prandium.* Et hoc erat jentare Veteribus. Græci eôdem ſignificatu ξηρὸν ἄρτον dicunt, qui etiam aliàs ξηρὸν pro *ſolo* uſurpant ſæpiſſimè, ut docet Euſtathius *Il. γ. Odyſſ. ε.* & *ρ.* quô ultimô locô ξηρὰ ἔπη, *ſola* & mera *carmina*, quæ priùs poſuerat, nullâ ſyllabâ mutatâ, vocat. Similiter voce uſus eſt Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 13 *Deinde ſine delicto Conſulares viros ---- interimeret, alios ſiccis vehiculis exhiberet, alios in cuſtodia detineret.* Ubi *ſiccis vehiculis exhibere* non aliud eſt, quàm, quod dixit Herodianus *l.* 7. *c.* 3. μόνους ὀχήμασιν ἐπιτιθέντας αὐτοὺς ἀθεραπεύτους: cùm ſolis & nudis vehiculis impoſiti viri Conſulares, abſque ſervitio, atque comitatu traherentur, ad immaniſſimæ belluæ arbitrium, puniendi. Eandem rationem *aſſum*, habet apud veteres Latinos: ſignificat namque toſtum & aridum, in quo nihil uvidi relictum eſt &c. Unde jam facilè exponitur Comici verſiculus in *Rudente*, *Actu* 3. *ſc.* 4. *v.* 21. in quo ſe multum Eruditi torſére,

> *Tu ſenex, ſi iſtas amas, huc aridô argentô eſt opus.*

I. e. non opus logis eſt ac ſermonibus, ſi quidem amas iſtas mulieres, ſed *ſolô argentô*, quod ſi dederis, harum tibi copia fiet, Salmaſ. *ad Capitolin. d. l.* Sed & ξηρὸν ἄρτον Græci interpretantur *buccellatum*, qui eſt panis nauticus, & Gallis hodiè *bis coctus* dicitur; ut videre eſt apud Eund. *ad Vopiſc.*

SICE, Inſula eſt Aſiæ adjacens, non procul ab Epheſo, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

SICELA vel SICILA, parva *ſica*, unde *ſicelatus latro*, de Imperatore Threiciſco, (Thracum enim *ſica*) apud Capitolin. *in Maximo & Balbino c.* 17. *Nam quòd nobis vita per vos reddita eſt, quam dimiſſi paſſim per provincias carnificibus ſicelatus latro ſic petiit, ut ſe Ordini proponeretur natum, quomodo dicam aut proſequar?* Verba ſunt Auguſti Claudii Juliani *Ep.* ad Pupienum & Balbinum: intelligit autem hôc nomine Maximinum Thracem, *ſicilâ*, h. e. parvâ ſicâ armatum. Vide quoque ſuprà, voce *Parma*. Ab eadem origine *ſiciles* ſunt & *ſicilia*, ſpicula haſtarum, ut videre eſt apud Salmaſ. *d. l.* Item *ſicilum*, Græcè σμίλιον, *cælum*, unde *ſicilati lapides* i. e. *ſculpti*. Gall. *ciſelés*. Idem *ad Solin. p.* 1045.

SICELEG, & SICELECH, urbs aſſignata priùs tribui Judæ, poſteà Simeonis, inter primas ejus, ſed poſſeſſa à Philiſtæis, quam Rex Achis donavit Davidi, qui in ea ſedit & habitavit totum annum & menſes quatuor, atque exinde permanſit tribus Judæ. Vide Joſ. *c.* 15. *v.* 31. & *c.* 19. *v.* 5.

SICELES, oppidum Palæſtinæ, ultra Hebron, inter Gerut & Berſabee.

SICELIA CÆSAREA, urbs Mauritaniæ, patria Macrini Imperatoris. *Xiphilinus.*

SICEMUS, urbs Arabiæ, *Stephan.*

SICENDUS, lacus Theſſaliæ, mutas habens ranas, quæ tamen aliò translatæ coaxant, Plin. *l.* 8. *c.* 58.

SICENUS, inſul. juxta Cretam, quæ prius *Oenoe* vocabatur, *Steph.*

SICEOTES Theodorus, vide *Theodorus.*

SICERA, vulgò LA CISSE, fluv. Galliæ, paulò ſupra Turonos in dextrum Ligerim defluit: *humanæ naturæ prorſus contrarius, cùm ejus unda glareoſa plus ſitim attrahat, quàm depellat*, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Alius eſt *Ciſa* fluv. *le Couſſon*, qui in ſiniſtrum Ligerim, contra caſtrum Bleſenſe, influit. Alius item *Cuſilla* amnis, vulgò *Choiſille*, qui infra Turonos Ligeri ſiniſter accedit, Idem.

SICERA, ex Hebr. שכר *potus inebrians*, cùm abſolutè ponitur, vinum; cùm vino opponitur, omnem aliam potionem inebriantem notat &c. Suicerus *Theſ. Eccl.* in hac voce. Vide quoque ſupra, *Anglia.*

SICEUM, locus ſeu pagus Galatiæ in agro Ancyrano, ab Anaſtaſiopoli 12. mill. paſſ.

SICHÆUS, fil. Pliſthenis Phœnicis, ſacerdos Herculis, maritus Didus, Phœnicum omnium locupletiſſimus, quem, ejus theſauris inhians Pygmalion, uxoris ejus frater, ſacrificiis intentum interfecit. Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 347.

> *Huic conjux Sichæus erat, ditiſſimus agri*
> *Phœnicum.* ---- ----

Juſtin. *l.* 18. *c.* 4. *Sichæo magnæ, ſed diſſimulatæ opes erant, aurumque metu regis, non tectis ſed terræ crediderat, quam rem etſi homines ignorabant, fama tamen loquebatur.* Græcis Συχαῖος; Servius *ad Virgil. Sicharbam* dictum annotat: Latinis veter. ex Ἀχάρβας, pro quo *Acervas* Juſtinus. habet. Ita ex ἀριστερὸς, *ſiniſter*, Αἰγέστα, *Segeſta* &c. Salmaſ. *ad Solinum p.* 323. Item *Sichæus* adjectivum. Virg. *Æn. l.* 4. *v.* 552.

> *Non ſervata fides cineri promiſſa Sichæo.*

SICHAR, it. SICHEM, vide ſuprà *Nebilat.*

SICHEM, quæ & *Neapolis*, Plinio *l.* 5. *c.* 13. ac *Ptolemæo. Plinio* verò *Mamortha*, urbs Palæſtinæ perantiqua, in Samaria apud montem Garizim exciſa, à Samaria 8. mill. paſſ. diſtans. Hîc Joſephus, cui in peculium ceſſerat, ſepultus, & Chriſtus ad fontem Jacobi cum Samaritana locutus eſt. Ibidem loci, Deus fœdus ſuum cum populo renovavit, paulò ante Joſuæ mortem, & congregati Iſraelitæ Roboamum rogârunt, ut jugi rigorem mitigaret: In tribu Ephraim. *Baudrando* vix 5. mill. paſſ. à Samaria in Occidentem. Nunc *Peloſa*, vel *Napoloſa*. Ex præcipuis totius terræ S. Præfecti ſedes. Crevit ex ruinis Samariæ; ideoque poteſt Samaria nova dici. Fuit olim Urbs refugii & Levitarum metropolis. Eam primò vaſtârunt Simeon & Levi, filii Jacobi, ob ſtuprum Dinæ ſorori illatum; ſecundò ab Abimelecho everſam reædificavit Jeroboam. Amœnitate locus & delitiis diffluebat, Geneſ. *c.* 34. *v.* 2. Joſ. *c. ult. v.* 7. 2. Reg. *c.* 12. *v.* 25. 2. Paral. *c.* 10. *v.* 1. Joh. *c.* 4. *v.* 5. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 1. & 5. Torniel. *Ann. Mund.* 2114. 2802. Item oppidum Brabantiæ. *Sichemienſis* Virginis miracula edidit Juſtus Lipſius, cui etiam moriens, pennam argenteam, cum veſte ſua pellicea, legavit. Unde jocus cujuſdam Poëtæ:

> *Senſit homo fingere ſua miracula Diva,*
> *Craſſaque pro calido ſtragula thure dedit.*

SICHNE, oppidulum Brabantiæ, memoratum in literis datis A. C. 1130. quas Albertus Miræus in lucem protulit, nunc *Sichemium* vocatur. Locus inter ſuos celebris D. Virginis Fanô, de cujus miraculis multa Lipſius habet: Vide in voce *Sichem*.

SICIA Gens & SICINIA, inter Romanos illuſtris fuit, è qua L. *Sicius* Dentatus ille fortitudinis laude adeò inclytus; ſic enim meliores Plinii libri nominant *l.* 22. *c.* 5. quem alii *Sicinium*, *Siccum*, *Sitium*. Mentio apud Livium *l.* 3. *c.* 43. L. *Sicii* fortiſſimi viri, qui in Sabinis per inſidias à ſuis obtruncatus eſt fraude Decemvirûm, quòd in eorum invidiam ſermones ad populum ferret, de creandis Tribunis Pleb. Hic ipſe L. Sicius Dentatus. At *l.* 6. idem meminit *L. Sicinii* Tribuni Pleb. Sed & Titus *Sicinium* Conſul fuit, cum G. Aquilio Tuſco. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 47. nec non in voce *Sicinius*.

SICIDOTES Michaël, vide *Michael*.

SICILA, locus Germaniæ ſuperioris apud Mogontiacum, ubi Severus Imperator interfectus eſt. Lamprid. *c.* 59.

SICILIA, (Vide *Trinacria*) Tyrrheni maris inſula, à *Thucydide Sicania* dicta. *Sicilia*, incolis, Italis, & Hiſpanis, *la Sicile* Gallis, inſula eſt ampla, & formæ triangularis, inter mare Thyrrhenum ſeu Tuſcum ad Boream, mare Siculum ab ea dictum ad Ortum, & mare Libycum ſive Africum ad Meridiem. Separatur ab Italia anguſtò fretò 1500. paſſ. ejuſque circuitus eſt 600. mill. paſſ. teſte *Cluverio*. Ipſius enim latus Boreale à Lilybæo promontorio ad Pelorum eſt 255. mill. paſſ. latus Auſtrale à Lilybæo promontorio ad Pachyunm eſt 190. mill. paſſ. & latus Orientale à Pachyno ad Pelorum eſt 155. mill. paſſ. ut pluribus refert *Cluverius*, qui totam inſulam dimenſus eſt. Aliàs Reges habuit proprios, hodiè verò ſubeſt Regi Hiſpaniæ; & in ea ſunt tres partes ſeu provinciæ, valles dictæ, nempe Vallis Nemorenſis ſeu Demonæ, *Val di Demona*, ad Ortum & Boream, ubi Meſſana, Catana, Pactæ, & Cephalodium, cum monte Ætna; Vallis Neetina, *Val di Noto*, ad auſtrum, verſùs Pachynum promontorium, ubi Syracuſæ, Neetum, & Terra nova, & Vallis Mazaræ, *Val di Mazara*, ad Occaſum extenſa, ubi Panormus, Mons Regalis, Mazara, Agrigentum, & Drepanum. Diſtat autem Sicilia à Sardinia 170. mill. paſſ. & 380. à Peloponneſo, *Sanſone* & aliis teſtibus. Frumenti adeò ferax eſt, ut non immeritò olim *Romani imperii horreum* fuerit appellata. Namque & optimum triticum, & nobiliſſima vina gignit: de quo Plinius; qui *l.* 18. *c.* 10. auctor eſt, Leontinos Siciliæ campos ſtipulas cum centeſimo germine fundere. Et ideo inter ſubſidia frumentaria Reipubl. Rom. hæc inſula Ciceroni memoratur, *pro lege Manilia Oratione*. Itaque mirum ab Euripide in *Phæniſſ. infrugiferam* appellari. Sed id ad illa tempora referendum eſt, cùm à Cyclopibus, ſerendarum frugum ignaris, habitata inſula fuit, ut eruditè Grotius monet; quem vide, ſi lubet, *Prolegomenis in iſtam Tragœdiam Poetæ*. Hæc olim agro Brutio creditur adhæſiſſe, poſteaque impetu maris avulſa fuiſſe. Vide *Rhegium*. Vulgati Etymologi inde nomen traxiſſe volunt, quaſi *Sicilita*, i. e. *reſecta*. Quanto melius Bochart. *l.* 1. *Chanaan c.* 30. qui duas tradit nominis notationes: Prima eſt hæc; *Siciliam* ſcilicet à Phœnicibus appellatam eſſe inſulam שכלול *Siclul*, i. e. *perfectionis*; quia inter omnes inſulas, quæ notæ erant tunc temporis, facilè primas obtinuit. Strabo *l.* 2. Αὐτὴ ἡ νῆσος τῶν ἄλλων τῶν καθ' ἡμᾶς ἐστι μεγίστη, καὶ ἀρίστη. Altera eſt hæc, אשכול *Eſcol* Hebræis botrus eſt, ut & סגול *ſegol* Syris, vel סגולה *ſegula*, cujus plurale סגוליא *ſegulaja* pro botris. Quâ ipſâ voce veriſimile eſt Phœnices Siciliam appellâſſe, quaſi *botrorum inſulam*. Eſt enim vini feraciſſima. Populi *Siculi* quos *acutos* & *lepidos* Cicero tradit, *Tuſcul. c.* 8. Et quia *lepidi*, idcirco iiſdem *ſales*, atque *facetias* idem tribuit *l.* 2. *de Oratore*, & *in Verrinis*. *Trilingues* Apulejus vocavit, quòd primò barbarè, deinde Græcè, & poſt Latinè locuti fuerint. Licet alii eâ voce *vafros* & *acutos* intelligunt. Quanquam neutrâ earum linguarum ſatis benè uterentur, quod Aſconius *in Divinationem Ciceronis in Verrem* notat. Hinc *Siciliciſſare* per jocum, pro Siculorum more malè Græcè loqui, *Prologo Menæchmorum* Plautus dixit. Hiſtoria eorum hæc eſt. Primi Siciliæ incolæ Latium inhabitabant, ſed ab Aboriginibus & Pelaſgis pulſi, in veteri Oenotria à Morge, Itali filio, ſedes acceperunt: cui cùm ſuſpectus eſſet Siculus, illorum Dux, aliàs ſedes quærere compulſi, Trinacriam occupârunt; hâc cum Sicanis, qui prius illò venerant, diviſâ. Ante Romanos, neminem habuerunt totius Inſulæ Regem. Dionyſius quidem, Agathocles & Hieron Syracuſis potiti ſunt, ſed poſtea, cùm inter Pœnos & Romanos Inſula diu laceraretur, tandem his tota ceſſit. Nec omittendum, Græcos, qui ſubinde in Siciliam colonias deduxerant, partem ejus Magnam Græciam appellâſſe. Declinante imperiò Roman. occupata & direpta eſt Sicilia à Genſerico, A. C. 439. & 440. recuperata à Beliſario, A. C. 535. Dein Saracenis paruit, quorum Amiræ Panormi ſederunt ab A. C. 827. uſque ad A. C. 1070. quô intervallô cum Imperatorib. Græcis pro Inſula bella geſſerunt, Conſtantini IX. victores, A. C. 1030. victi à Michaële Paphlagone, per Maniacen, A. C. 1040. Dein à Normannis, Robertô Guichardô, & Rogeriô Ducibus, quibus Nicolaus II. Apuliam, Calabriam & Siciliam, à Græcis & Saracenis poſſeſſas in feudum conceſſerat, A. C. 1058. pulſi ſunt. Hic Rex conſtitutus, genuit Guilielmum I. Malum: cujus filia Henrico VI. Imperatori nupta eſt, patri Friderici II. Imperator. avo Conradi: Manfredus dein illam ſibi rapuit, exutus regnô & vitâ, à Carolo, Ludovici IX. Galliæ Regis fratre, cui Siciliam cum regno Neapolitano Papa donavit. Hujus ſucceſſores, perpetuo cum Arragoniis Regibus, in quorum familiam Manfredi filia Conſtantia nupſerat, bello implicitì vixerunt. Sub Petro III. Arragoniæ Rege Conſtantiæ marito, *Veſperæ Siculæ*, A. C. 1282. occiſis Gallis omnibus, regnum Arragonis conciliârunt, hodieque ſub Hiſpaniæ Regibus eſt, qui ibi Vice-Regem habent. Ab A. C. 1675. inteſtinis turbis, ſeditioſorum conatus Galliæ Rege fovente, omnia flagrant. Thomas Fazell. *Hiſtor. Sicil. & de rebus Sicul.* Guilielm. *Hiſt. Normann. in Sicil.* Hugo Falcandius, *de rebus in Sicilia geſtis*. Godofred. Malaterra, *de rebus Viſchardi*. Anton. de la Sale, *Geneal. & Chron. Norm. Regum Sicil.* Hubertus Goltzius, *Sicil. & Magna Græcia, &c.* Siculi porro olim vitam opiparam ducebant, ut apud Platon. *l.* 3. *menſa Sicula*, & apud Athen. *l.* 14. ex Cratino, *coquus Siculus* eſſent proverbio. Aliò tamen tempore non deliciis, ſed laboribus operam dantes militiæ inſerviebant, ut *Siculus miles* proverbialiter, teſte Zenodotô, de mercenario milite, ac de nullum miniſterii genus lucri causâ recuſante diceretur. Furaces quoque habiti ſunt; unde adagium apud *Suidam*: *Siculus omphacizat*, in eos qui vel vilia furentur, qualis eſt *omphax*. *Aula* quoque *Sicula* apud Juvenalem, *Sat.* 6. *v.* 486. pro imperio duro, proverbiò dicitur. Plura de Sicilia videri poſſunt apud *Cluverium*, *Bochartum*, & Auctores retro laudatos. Addo tantem, quòd ſub Romanis, quibus in ſingulas provincias ſingulos Quæſtores mittere moris erat, duos ipſa tamen Prætores habuit, quòd duplex fuiſſet, *Provincia vetus* & *nova*: unum qui Lilybæi; alterum qui Syracuſis curabat. Hodie, ut ait Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr. c.* 5. *ubi de Inſulis*, nomen ambiguum eſt, & Inſulæ pariter ac Regno Neapolitano tribuitur, unde & Hiſpaniæ Monarchæ *utriuſque Siciliæ* Reges dicuntur. Itaque diſcriminis causâ *Siciliam* Inſul. vocant *Siciliam trans Pharum*; Regnum Neapolitanum *Siciliam cis Pharum*, Pharum verò ipſum *el Faro di Meſſina*, fretum Mamertinum, inter utramque poſitum. Fertilitatis & incolarum copiæ indicio eſt, quòd 12. Epiſcopos numerat, & Plinii tempore jam 72. urbes habuit. Regitur *Sicilia* trans Pharum, à peculiari Vice-Rege Hiſpan. qui Panormi reſidet: *Sicilia* cis Pharum, quæ etiam Hiſpanici juris, feudi locò à Pontifice Romano accipitur, cui Rex eapropter quotannis equam albam ephippiò & ornamentis ex holoſerico rubro ornatam, ſimul 7000. aureorum pendit, quâ pecuniâ acceptâ dicere fertur Pontifex: *Sufficiant pro hac vice*. Sed & de altera *Sicilia* aliquid controverſiæ ſubeſt: Affirmant enim quidem Reges Hiſpaniæ, ſe in temporalibus, adeò dominos eſſe *Siciliæ*, ut jure regiô in multis Romani Pontificis obeant munus, qualia ſunt: *Beneficiorum collationes, diſpenſationes reditũum Eccleſiæ* &c. quæ à Sede Romana deceſſoribus ſuis indulta aſſerunt, in remunerationem redacti ad obedientiam Eccleſiæ Regni, quod à Saracenis occupatum fuerat, ſicque beneficiô ipſius præfatæ Sedis, Eccleſiæ jura in Reges tranſlata eſſe, contendunt. Contrà tamen Pontifices, à tempore Nicolai II. & A. C. 1060. Comites & Duces *Siciliæ*, Robertum Guiſcardum, Conſtantium, Fridericum: deinde è familia Gallorum Regia Duces Andegavenſes; poſtmodum Aragoniæ Reges profeſſos eſſe, ſe Sedi Romanæ homagium ligium pro *Siciliæ* Regno, ſub hac clauſula, debere. *Quòd in Eccleſiis vacantibus Nos & noſtri in Regno heredes nulla habebimus Regalia, nulloſque eô nomine fructus, reditus, proventus & obventiones percipiemus*, ajunt. Quæ ita ſingulari opere, pro cauſa Pontificis, ediſſeruit Baronius *de Monarchia Siciliæ*: ſed quod propterea edictô Hiſpaniæ Regis proſcriptum ipſeque Auctor non multo pòſt, à factione Hiſpanica, Pontificiâ dignitate excluſus eſt. Vide Auctorem prædictum Anonymum *c.* 1. *de Regno Hiſp.* §. 5. Nec omittendum, quod Gronovius ſuggerit, Romanos veteres in re nummaria *Siculorum* adoptaviſſe nomina, non quidem, ut eandem omnibus partibus rem ſignificarent, ſed ut multum diverſas, propter quandam analogiam. Ita *Siculi* obolum, nummum argenteum dixerunt λίτραν; unde *Libra* Romanorum orta, quâ ipſi σταθμὸν denotârunt cujusvis rei ponderandæ, ſed primùm in ære. Οὐγγία Siculis minutus ex ære nummus: Romanis duodecima pars Libræ. Siculis δεκάλιτρον ſecabatur in 10. partes argenti; Romanis *Denarius* appellabatur, à 10. libris æris, dividebatur verò in 4. partes argenti. Vide eum *de Pecunia vet. l.* 3. *c.* 9. Auctoribus autem, qui de *Sicilia* ſcripſerunt, adde *Rerum Sicularum Scriptores Antiquos*, unô volumine comprehenſos Francof. A. C. 1579. Plura de *Sicilia*, inprimis hiſtoriam Familiarum regnatricium, quæ in ea ſeſe excepère, uſque ad hodiernam Auſtriacam, vide apud Georg. Hornium *Orb. Imper. cum Notis* L. Joachimi Felleri p. 182. & *ſeqq.*

Urbes Siciliæ Epiſcopales hâc tempeſtate:

Agrigentum, *Girgenti*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Panormitano.
* Catana, ſeu Catina, *Catania*, Academia, & Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Montis Regalis, olim mètropolis.
Cephalodium, *Ceſalu*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Meſſanenſi.
Lipara, *Lipari*, inſula, & urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Meſſanenſi.
Mazara, ſic vulgò, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Panormitano.
* Meſſana, *Meſſina*, Archiepiſcopalis, Academia & Emporium.
Mons Regalis, *Monte reale*, Archiepiſcopalis.
Pactæ, *Patti*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Meſſanenſi.
* Panormus, *Palermo*, Archiepiſcopalis, ſedes regni.
Syracuſæ, *Siragoſa*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Montis Regalis, olim metropolis.

Urbes ſine ſede Epiſcopali.

Agyrium, & Argyra, S. *Filippo d'Argirone*.
Ameſtrata, *Miſtretta*, oppidulum.
Anguſta apud Megaram, ſic vulgò, à Friderico Imperatore condita.
Calata Jeronis, *Calatagirone*.
Calata Sibeta, ſic vulgò, recens.
Centuripæ, *Centorve*, potiùs oppidum.
Charinum, *Charini*, olim Epiſcopalis.
Corileo, *Corigliane*.

Dre-

Drepanum, *Trapani*, olim Epiſcopalis.
Enna, *Caſtro Joanni*, in medio Siciliæ.
Gela, *l'Alicata*, quæ Gela nova, olim Epiſcopalis.
Haleſa, *Caronia*, olim Epiſcopalis, nunc caſtrum tenue.
• Leontini, *Lentini*, olim Epiſcopalis.
Lilybæum, *Marſala*, olim Epiſcopalis.
Myle, *Melazzo*, olim Epiſcopalis.
• Narum, *Naro*, in vicum redacta.
• Neotuni, *Neti*, aliis *Noto*.
• Nicoſia, ſic vulgò, olim Herbita, ut videtur, oppidulum.
• Taurominium, *Taormina*, olim Epiſcopalis.
Thermæ, *Xacca*, olim Epiſcopalis.
† Triocala, *S. Giorgio de Triocala*, olim Epiſcopalis. Deſtructa eſt.
Trajanopolis, *Troyna*, olim Epiſcopalis, nunc caſtrum in colle.
† Tyndaris, *lo Tindaro*, olim Epiſcopalis. Exciſa eſt.

SICILIA, vicus Britanniæ, apud Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 59. *Deniquè agmen cum cum paucis in Britannia, ut alii volunt, in Gallia, in vico cui* Sicilia *nomen eſt occiderunt.* Ubi legit, & apud Aur. quoque Victorem Schotti, pro *Sicila*, legi jubet Salmaſ. Item nomen loci cujuſdam in Palatio, cujus meminit Capitolin. *in Pertinace, c.* 11. *Supervenerunt autem Pertinaci, cùm is famulitium aulicum ordinaret, ingreſſique porticus Palatii, uſque ad locum qui appellatur* Sicilia *& Jovis cœnatio.* Ubi Auguſtus, locum in edito ſingularem habuit, quem vocabat *Syracuſas* & Τεχνόφυον. Quia verò in deſcriptione Urbis apud Victorem Jovis cœnationi jungitur Summa Velia, hunc locum Viri docti de mendo ſuſpectum habent. Caſaubon. *ad loc.*

SICILIA Minor, dicta eſt Inſul. quæ aliàs *Dia Dionyſias*, item *Strongyle*, & *Naxus*, Plin. *l.* 4. *c.* 12.

SICILIBRA, Africæ Propriæ urbs. *Antonin. Sicilippa B. Auguſtino.*

SICIMA, vide SICHEM.

SICINIUS, Tribunus Plebis primus, nec multo pòſt *Quinctium* & poſtremò *Palikanus* perfecerunt, ut tribunitiam poteſtatem Populo darent, Conſules Cn. Pompejus & M. Licinius Craſſus.

SICINIUS Dentatus, ſtrenuus bellator, ob ingentem fortitudinem *Achilles Romanus* appellatus, pugnâſſe dicitur 120. præliis, cicatricem averſam nullam, adverſas 45. tuliſſe. Coronis aureis 8. donatus eſt. Triumphavit cum Imperatorib. ſuis triumphis 9. Gell. *l.* 2. *c.* 11. Plin. *l.* 7. *c.* 28. *l.* 22. *c.* 5.

SICINNIS, Græcè Σίκιννις, tertium erat Saltationis in Poëſi adhiberi ſolitæ genus, &, ſicut Ἐμμέλεια ſaltatio Tragica, Κόρδαξ Comica, ſic ipſa Satyrica fuit. *Heſych.* Σίκιννις ὄρχησις ἐν τραγῳδίᾳ Σατύρων σύνθεσις ἀπὸ τοῦ σείεσθαι καὶ κινεῖσθαι. Erat enim ſaltatio laſciva, inconſtans, maximeque motoria, quæ geſticulationibus crebettimis ac celerrimis peragebatur. Nomen traxiſſe quibuſdam videtur à *Sicinno* quodam barbaro, vel ut alii volunt, Cretenſi: Ita Athen. *l.* 1. Clemens Alexandrinus *Pædagog. l.* 1. *c.* 7. refert, ſaltationis hujus Auctorem *Sicinnum*, liberorum Themiſtoclis Pædagogum fuiſſe; At Lucianus περὶ ὀρχήσεως, à Satyris, Bacchi Miniſtris, ſaltationis hocce genus inventum eſſe, & nomen accepiſſe ſcribit: Τριῶν γ' ὄντων τῶν γενικωτάτων ὀρχήσεων Κόρδακος καὶ Σικιννίδος καὶ Ἐμμελείας, οἱ Διονύσου θεράποντες, καθ' αὐτοὺς ἑκάστης ὠνόμαζον, I. e. *Cùm tria ſint celeberrima Saltationum genera, puta* Cerdax, Sicinnis *&* Emmelia, *quibus Satyri, Bacchi Miniſtri inventis ſingulis à ſe nomen indiderunt.* Hinc *Sicinniſtæ* dicti, qui *Sicinnim*, ſive ut Gellius ait *l.* 20. *c.* 3. *Sicinnium* ſaltarent, atque in eo excellerent, Voſſ. *in Etymolog.* ſic appellatos vult Mimos, qui vitam mortui repræſentarent & *Sicinnium* ſaltarent; Gelliique *præfatô locô* verba citat, è quibus tamen de vitæ mortui repræſentatione nihil hauſias. Similiter Jul. Cæſar Scaliger *de Re Poët. l.* 1. *c.* 18. inquit, apud Gellium *Sicinniſtarum* nomen legi eorum, qui ad tumulos modos facerent, quos *Galenus* τυμβαύλας vocat: Sed *Scaligerum decepit, quòd caput cit. ubi de Sicinniſtis, cap. præc. ubi de Siticinibus agitur, in vulgatis editionibus conjungi ſoleret*, Jac. Oiſelius JC. *Not. in Gellium.* Canebant in Ludorum pompis Græcanicam *Sicinnem* illi Satyrorum ſpecie, hirſutis tunicis, quas quidam *Scorteas* dixêre, amiculiſque ex omni florum genere conſertis, induti campeſtria ex hircinis tergoribus ſetaſque in vertice horrentes, aliaque his geſtantes ſimilia: ac ſerias armatorum, qui præcedebant, ſaltationes, ridiculè imitabantur, eas per ludibrium depravantes; cujuſmodi Satyricis luſibus ſalibuſque, jam inde à priſcis ſeculis Romanos fuiſſe delectatos, patet ex Triumphis, & Virorum illuſtrium funeribus, in quibus inter alios feretrum præcedebant ſaltatores iſtiusmodi Satyrici ſeu *Sicinniſtæ.* Roſin. *Antiqq. l.* 5. *c.* 25.

SICINUS, *Ptol. Sicenus Straboni, Sycinus* Plinio, *l.* 4. *c.* 12. *Oenoë* etiam *Apollonio & Stephano*, inſul. maris Ægæi, una Sporadum. Prope Pholegandrum (inquit Bochart. *l.* 1. *Chanaan, c.* 14.) eſt *Sicinus*, de quâ præter *Melam & Ptolemæum* meminit *Scylax* & Apollonius *l.* 1. & apud Scholiaſt. ibidem *Theolytus*, *Xenagoras*, *Cleon Curienſis*, & *Aſclepiades Myrleanus.* Oenoë, quoque dicta fuit, ἀπὸ τοῦ οἴνου ἀμπελόφυτον, ut placet *Etymologo* & *Apollonii Scholiaſti.* Tamen *Apollonius* utrumque nomen è fabulis repetens, Thoantem Lemni regem in arca huc delatum, narrat ex *Oenoë* nympha *Sicinum* pepetiſſe; unde factum, ut inſul. priùs *Oenoë*, deinde *Sicinus* diceretur. Et apud Scholiaſten etiam Xenagoras *Sicini* nomen deducit ἀπὸ Σικίνου τοῦ Θόαντος καὶ Ναΐδος νύμφης, pro quo *Etymologus* ἀπὸ τοῦ Θόαντος Σικίνου ἐκ Νύμφης Οἰνωΐδος. Utrobique legendum Οἰνοΐδος. Mihi *Sicinus* tam fabuloſus quàm *Oenoë*, vel *Oeneis.* Et *Sicinus* vel *Sicenus* inſul. dicta videtur à paupertate: quia סכן *ſicen* Ebræis eſt *indigere.* Miſera enim erat inſula & ignobilis. Proinde apud Laërtium Solon Pholegandrum & Sicinum, tanquam inſulas obſcuri nominis, & parvæ rei ita opponit Athenarum celebritati:

Εἴην δὴ τότ' ἐγὼ Φολεγάνδριος, ἢ Σικινίτης
Ἀντί γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος.

Nic. Lloydius.

SICLUS, Hebr. שקל, *Shekel*, nummus apud Hebræos argenteus frequens, duplex erat, *Siclus Regius*, ſeu communis, quem *laicum* vocavit *Pagninus*, & *Siclus Sacer* ſeu *Sanctuarii*, quorum hic τετράδραχμος ille δίδραχμος, fuit. *Siclo* Sanctuarii communiter inſculpta erat ab una parte *urna mannæ*, vel, ut alii volunt, *thuribulum Aaronis*, cum inſcriptione *Sheckel Iſrael*: ab altera parte cuſa erat *virga Aaronis florens*, cum verbis, *Jeruſchalaim hakkedoſcha.* At poſtquam Meſſias incarnatus eſt, Judæi converſi ad fidem, faciem *Sicli* mutantes, in una ejus parte expreſſerunt Chriſti imaginem, cum literis שו in ore illius & lit. ' in apice, quæ tres literæ nomen Jeſu efficiebant. In altera parte nihil ſculptum habuerunt, præter verba, quæ Latinè ſic habent: *Meſſias Rex venit in pace & lux de homine facta eſt vita*: In quibuſdam *Siclis* & inſcriptio reperitur, quæ ſic Latinè habet, *Deus homo eſt factus.* Uſus autem *Sicli* Sanctuarii erat in rebus ad ſacra pertinentibus: & tales 30. illi argentei (nam *Siclos* & ἀργυροῦς ſeu *argenteos*, idem ſonare notum) quibus Dominum noſtrum Judas prodidit, quibuſdam fuiſſe videntur. Alter, nempe *Siclus Regius*, tempore Davidis ac Salomonis, habebat inſculptam turrim, inter ירו & שלם, ac infrà עיר הקודש, ſic ut tota inſcriptio hæc verba contineret, *Jeruſalem Urbs Sanctitatis*, ab una parte: ab altera verba hæc, *David Rex, & filius ejus Salomon Rex*: eratque in communi vita uſitatus. Porrò, in minores quoque nummos *Siclum* diviſum fuiſſe, hinc colligimus, quòd Exod. *c.* 30. *v.* 13. *dimidii Sicli*: Nehemiæ *c.* 10. *v.* 32. *trientis Sicli* : 1. Sam. *c.* 9. *v.* 8 *quadrantis Sicli*, mentionem fieri videmus. Vide Th. Godwynum *de Ritibus Hebr. l.* 6. *c.* 10. & Waſerum *de nummis Hebræorum.* Aliquando *Siclum* dictum eſſe *Staterem*, diſcimus ex Matth. *c.* 17. *v.* 27. ubi CHRISTUS ad Petrum, *Profectus*, inquit, *ad mare, mitte hamum, & eum piſcem, qui aſcenderit primus, tolle: & apertô ore ejus invenies Staterem: acceptum illum da eis pro me & te.* Erat verò & *Siclus* aureus, quem Darico Joſephus comparat, quum, quando Moſes dicit *auream acerram decem Siclis æſtimatam*, Levit. *c.* 7. *v.* 14. eam ipſe Δαρεικοὺς δέκα δυναμένην, i. e. *Daricos decem valentem*, pronunciat. Unde *Siclum auri* apud Hebræos didrachmum fuiſſe, & viginti drachmas Atticas effeciſſe, patet: id enim pondus ac pretium Darici. Vide Joh. Frider. Gronovium *de Pecunia vet. l.* 3. *c.* 7. Sed & *Siclus argenti*, monetæ Germanicæ nomen, occurrit in *Annalibus* Francorum Foldenſibus *A. C.* 850. *Unus modius de frumento Moguntiaci vendebatur* 10. *ſiclis argenti*: contractè ex Latino *Sicilicus*, uti legitur in Gloſſis antiquis *MS.* Germanice *Sichel.* Item Anglicè, apud Egbertum in *Dialogo de Eccl. Inſtitut. p.* 98. laudatum Car. du Freſne, qui *Siclum* hujuſmodi valuiſſe duobus argenteis ſeu denariis, adnotat. Cæterum, in Muſæo Kircheriano Romæ, *Siclum* Hebræorum geminum, unum cum urna, & lit. *F.* in medio (ſignificante ſiclum integrum) atque virga Aaronis & *Inſcr. Schekel &c.* alterum literam *F.* non habentem, ſed ejus locô ד.ש. h. e. *Schekel David*, aſſervari, refert, Georg. *de Sepibus in Deſcript. illius p.* 48. Vide quoque ſuprà *Semiſiclus.*

SICOBASILISCES, Armeniæ urbs *Antonin.*

SICOBOTES, gens in Sarmatia Europæa. Jul. Capitolin. in M. Antonino, *c.* 22.

SICORIS, Hiſpaniæ Tarraconenſ. fluv. non longè ab Ilerda fluens, juxta quem Cæſar Afranium & Petrejum, Pompejanos duces, ſiti ad deditionem compulit. *Segre Cluſio, Agua Naval Beuthero. Baudrando Segre*, fluv. Cataloniæ. Oritur in Ceretaniæ Comitatu, ad radices Pyrenæorum, & in limite Galliæ deinde Juliam Lybicam rigat, uti Cerretaniam & Urgeliam. Hinc recipit Nogueram Palcareſam ſupra Valaguerium, uti Nogueram Ripacurtianam ſupra Ilerdam; tandem auctus Cincâ fluv. in ipſo limite Aragoniæ, in Iberum ſe exonerat ad Mequinentiam caſtrum. Lucan. *l.* 4. *v.* 12.

—— Super hunc fundata vetuſtâ
Surgit Ilerda manu: placidis prælabitur undis
Heſperios inter Sicoris non ultimus amnes:
Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu,
Hybernas paſſurus aquas. —— ——

SICULI, populi Tranſylvaniæ, *Zeckeli* Dacis, à ſedium vel diſtrictus occupatione; quod poſt primam Hunnorum eruptionem, pulſis è Pannonia Scythis, quædam ipſorum pars in extremum hunc Tranſylvaniæ angulum confugit. *L. Topeltinus Tranſylvan.* Alias *Siculi*, Italiæ populi, vide in *Sicilia.*

SICULORUM, quæ & Neapolitanorum Leges, *Conſtitutiones* nuncupatæ: partim à Principibus è Normannia oriundis, Rogerio & Guillielmo ſed plerunque à Friderico II. Imperatore annô vel bienniô (ut è Molinæo *in Conſuetud. Paris. Tit. num.* 95. refert *Lindebrog.*) poſt coronationem ſuam Romæ A. C. 1221. conditæ ſunt. Dignoſcitur autem cujuſvis legis auctor ex affixo in fronte nomine. Hinc fit, ut tum in legum antiquarum Canone, cum in Magiſtratuum, Officialium & Miniſtrorum appellationibus, tanta ſæpe apud Germanos, Italos, Anglos, Hiſpanos & Gallos, deprehendatur conſonantia. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

SICULUM Mare, anguſtum atque anceps alternô curſu, modò in Tuſcum, modò in Ionium pelagus influit, vorticoſum, Scyllæ & Charybdis ſævitiâ inclytum. Horat. *l.* 2. *Carm. Od.* 12. *v.* 2.

Nec dirum Annibalem, nec Siculum mare
Pœnô purpureum ſanguine, —— ——

Ovid. *Siculum profundum* appellat. *l.* 7. *Met. v.* 63.

—— Ratibuſque inimica Charybdis
Nunc ſorbere fretum, nunc reddere, cinctaque ſævis
Scylla rapax canibus Siculo latrare profundo.

Silius *Siculum pontum*, *l.* 1. *v.* 61.

> —— *Avet Ægates abolere, parentum*
> *Dedecus, & Siculo demergere fœdera ponto.*

SICULUS, Neptuni fil. poſt Sicanum, Siciliæ Rex, huic Inſulæ nomen dedit, ut legimus apud Solin. *c.* 5. Vide ſuprà *Sicilia*.

SICUM, urbs Dalmatiæ antiqua maritima in Liburniæ confinio inter Jaderam ad Occaſum & Salonas ad Ortum ferme 50. milliar. Hujus rudera in littore maris Adriatici inter Tragurium & Salonarum ruinas, vulgò *Siada*. J. Lucius Traguriensis.

SICYON, inter vetuſtos Sicyoniorum Reges XIX. vulgò ponitur, ubique nomen dediſſe traditur, ſed præter Hiſtoriæ fidem, uti mox videbimus.

SICYON, poſtea *Baſilico Sophiano*, urbs Peloponneſi, Sicyoniæ, Regionis parvæ, caput; quæ & *Ægialea*, & *Ionia*, teſte Strabone, ac *Demetrias*, teſte *Plutarcho*, dicta eſt, inter Corinthum & Elidem, oleo & lauro abundans ac celebris. Virgil. *Georg. l.* 2. *v.* 519.

> *Venit hyems, teritur Sicyonia bacca trapetis.*

Ovid. *l.* 4. *Pont. eleg.* 15. *v.* 10.

> *Quot Sicyon baccas, quot parit Hybla favos.*

Idem *in Ibin. v.* 317.

> *Aut ut oliviferâ quondam Sicyone fugato.*

Statius *Theb. l.* 4. *v.* 50.

> *Qui Drepani ſcopulos, & oliviferæ Sicyonis*
> *Culta ſerunt.* —— ——

Hic Aratus Poëta natus & Praxilla poëtria floruit, Pictura item &c. *Baudrando Vaſilica* hodie, in Ducatu Clarentiæ ſub Turcis, paucorum incolarum. In colle. 5. mill. paſſ. ab ora Sinus Corinthiaci, 22. à Corintho in Occaſum, Elidem verſus 80. Ab ea regiuncula adjacens, inter Corinthiam ad Ortum & Achajam ad Occaſum *Sicyonia* dicta eſt. Fuit autem regnum Sicyonium, ex antiquiſſimis Europæ. Primus Rex Ægialeus fuit, A.M. 1896. regnavit ann. 52. habuitque Europem ſucceſſorem. Hos per annos 964. 26. Reges ſecuti ſunt, quorum ultimus Zeuxippus fuit, mortuus A.M. 2854. Poſtea per ann. 35. regimen Sacerdotibus Apollinis commiſſum eſt, uſque ad 2887. donec à Regibus Mycenarum, & aliis populis vicinis, exiguum hoc regnum ſubactum eſt. Diodor. Sic. *in Hiſt. Thucyd.* Plin. *l.* 4. *c.* 171. *Strabo*, Euſeb. *in Chron.* Ubbo Emmius *l.* 1. *de Græc. antiq. &c.* Sed antiquitas hæc regni, Regumque ſeries & Sacerdotum Apollinis ſucceſſio, meritò ſuſpecta. *Ægialeus* enim, Rex primus, Phoronei Argivorum Regis antiquiſſimi frater eſt, apud Apollodorum *l.* 2. qui de illius proſapia, aut ſucceſſoribus omnino tacet. *Apis* Rex IV. numeratur, quem Æſchylus *non regem*, verùm *advenam ex Ætolia, regionem noxiis beſtiis purgâſſe*, docet *in Supplic. v.* 264. Ipſe *Sicyon*, Rex XIX. à quo urbi nomen, Pelopis filius fuit, teſte Pauſan. *l.* 2. qui tamen Euſebio prius *Sicyone* regnare dicitur, quàm Pelops Argis. *Polyphides* Rex XXIV. nemini vetuſtiorum Græcorum ne Pauſaniæ quidem, in ſuo horum Regum Catalogo agnoſcitur. Ejus tempore fingunt Trojam captam, apud Homerum verò nullus eſt è Sicyone Dux contra Trojam; quippe urbs illa tunc temporis ſub ditione Agamemnonis fuit, qui regnabat Mycenis. Sic enim Homerus, urbes ejus recenſens, *Il. β. v.* 572.

> *Καὶ Σικυῶν᾽, ὅθ᾽ ἄρ᾽ Ἄδρηστος πρῶτ᾽ ἐμβασίλευε.*
> *Et Sicyona, ubi Adraſtus primùm regnavit.*

Adraſti autem meminit Marmor Arundel. annò Attico 325. Vide *Adraſtus*. Et cur ob verſum præfatum Cliſthenes Sicyonis tyrannus, Rhapſodos Sicyone certare vetuit? uti quidem Herodotus habet *l.* 5. *c.* 67. Sed & quod de *Carnis Sacerdotibus*, in Regum locum ſuffectis, tradit Euſebius, & ex eo Syncellus, non majoris fidei eſt. *Quid enim ad Sicyonios Ἱερωσύνη Dorienſis? Quid ad Carnum cultus dignos, dum adhuc in vivis erat, & Heraclidis ignotus? Quid ad Apollinem Κάρνειος nomen, cùm Κάρνεια nondum eſſent celebrata?* Euſebius autem Sacerdotibus iſtis initium attribuit annò, poſt caſum Trojæ 55. ante Heraclidarum Reditum 25. Illuſtris Marshamus *Canone Chron. p.* 15. 353. *paſſim, qui proin, horum Regum laterculo Euſebiano rejecto, a Phoroneo rerum Græcarum initium ducit*; Vide *Phoroneus*. Addo, quòd Coronidi, Deæ ſuæ, nullam ſtatuam, nullum Fanum, erexêre, teſte Pauſaniâ *Corinth.* ut jure exclamet Arnobius *contra Gentes l.* 1. *Non omnibus Diis templa devota.* Fuiſſe tamen in *Sicyonia* Urbe Titane, deſcendenti à vertice, ubi Templum Minervæ, *βωμὸν ἀνέμων ἐφ᾽ οὗ τοῖς ἀνέμοις ὁ Ἱερεὺς μιᾷ νυκτὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος θύει, Aram ventorum, ad quam Sacerdos quotannis nocte unâ ſacrificabat*, idem Pauſan. refert, additque *ibid.* ut ad quatuor foveas arcana quædam concineret: *ἡμερούμενος τῶν πνευμάτων τὸ ἄγριον, ad placandam ventorum ſævitiam.* Ab hac gente *Sicyonia* appellata ſunt, calcei delicatioris cultus, muliebres ac amatorii. *Heſych.* Σικυώνια ὑποδήματα γυναικεῖα. Unde Cicer. de Orat. *l.* 1. *Si mihi calceos*, inquit, *Sicyonios attuliſſet, non uterer, quamvis eſſent habiles & apti ad pedes; quia non eſſent viriles.* Candorem iis & tenuitatem addit Appulejus *Metamorph. l.* 7. *Calceis fœmininis, albis illis & tenuibus.* Diſpunctionibus item inciſuriſque ingenioſè exornari conſueviſſe, quod calceorum genus auratis & purpureis antiſtabat, *Balduinus* habet. Quare mirum, cur eos Lucianus *Dial. Meretr. Pot. & Myrt.* duabus tantùm drachmis æſtimârit, inquiens. *Ὑποδήματα ἐκ Σικυῶνος τὸ πρῶτον δύο δραχμῶν, Calceamenta Sicyonia primum duarum drachmarum*: Niſi fortè talia ſignificare voluit, quæ longo uſu attrita eſſent atque diſrupta. Nam aliàs, ex comparatione phæcaſiorum, in quibus minus erat operæ atque artificii, pretioſiora *Sicyonia* fuiſſe, arbitrari eſt conſentaneum. Vide præfatum Balduinum *de Calceo c.* 19. Poëta eorum delitias oſtendit his verbis:

> *Cognita nec teneris pedibus Sicyonia ſervant,*
> *Nec niveo retinent baccata monilia collo &c.*

Ab eadem gente *Sicyoπεπον* dictus eſt, qui aliis *μηλοπέπων*, quemque paulo ante ætatem ſuam in cibos receptum, tradit *Plutarchus*. De eodem Plinius, allatum id ſemen è Græcia primum ſub tempore & inde propagatum genus ait, *l.* 19. *c.* 5. Hodie *melones* vocantur. Vide ſuprà & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 959. Nunc urbs in ruinis, ut vix rudera ſuperſint.

SICYON, locus Africæ, ubi Crathis fluv. in Oceanum exit, & electrum naſcitur. Plin. *l.* 19. *c.* 8. Item Urbs Theſſaliæ, poſteà Demetrias. Niceph. *l.* 5.

SICYONII, mollitiei maximè apud *Cicer.* paſſim notantur, præſertim in calceis apud Athen. *l.* 4. & Lucian. *in Rhetore.* Lucilius:

> *Et pedibus lævâ Sicyonia demit honeſta.*

Lucretius *l.* 4. *v.* 1118.

> *Unguenta & pulchra in pedibus Sicyonia rident.*

Unde *calcei Sicyonii* vel *aluta Sicyonia* Proverb. de re pulcra, ſed minùs decente. Vide ſuprà. *Sicyone* etiam præcipua fuit marmoris & metallorum officina: ubique Dipœnus & Scyllis primi ſculpturæ marmoris operam dedêre.

SIDA, vel SIDE, urbs Pamphyliæ maritima apud Ciliciæ confinia, inter oſtia Eurymedontis ad occaſum & Coracesium urbem ad ortum Archiepiſcopalis olim, nunc deſtructa. Hic Synodus A.C. 383. ab Amphilochio, contra Maſſalianos, habita. Photius *Bibl. cod.* 52. An & 427. contra eoſdem? Populi *Sidetæ.* *Sida* item *Nicephoro*, locus Palæſtinæ à Cæſarea 50. ſtad. diſtans. Prior *Chriſando Nigro*, *Scandalor*, vel *Candalor Moletio.* Ejus memoriam ſervat nummus ſub Lic. Gallieno cuſus, cum *Inſcr.* ΣΙΔΗΤΩΝ ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗΣ ΕΝΔΟΞΟΥ; & alius, ΠΑΜΦΥΛΙΩΝ ΣΙΔΑΤΩΝ, apud Jac. Gronov. *Ep. ad fratrem.*

SIDA, maritimus Phœniciæ vicus, 20. ſtad. à Tyro; in tractu Aſer.

SIDACE, urbs Lyciæ, à *Sidace* Amiſodori filia. *Steph.*

SIDALA, urbs Armeniæ majoris, *Ptol.* *Sidala* Interpretes.

SIDARUS, urbs & portus. Gentile *Sidaruntius.* *Steph.*

SIDDIM Vallis, locus Palæſtinæ, memoratur, Geneſ. *c.* 14. *v.* 3. *Omnes hi junxerunt* (copias) *ad vallem* Siddim, *quæ mare ſalſum*: nempe poſtea in Mare mortuum converſa, dicta eſt. In Hebræo eſt, שדים, h. e. *agrorum aratorum*, quod alii nomen vallis proprium eſſe volunt. In ea multos fuiſſe puteos bituminis, ibidem dicitur. At poſtquam Deus Gomorrha & Sodoma ſubvertit, & totum eum tractum perdidit, tota vallis *Siddim*, quæ fontibus bituminis ſcatebat, in lacum verſa eſt Aſphaltitem vel Mare mortuum, quod *Mare Salis* ibi appellatum, cum *Valle Salinarum*, in qua Idumæi à Davide deleti ſunt, malè ab Epiphanio confunditur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 613. ut & ſuprà ubi de *Salinarum Valle.*

SIDELE, urbs Ioniæ. *Steph.*

SIDEN, aliàs SYDERIS, Plin. *l.* 6. *c.* 16. ſtagnum Indiæ, in quo omnia demerguntur. *Silia Straboni*, *Silla Diodoro*, *Sila* Arriano, *in Indic.*

SIDENA, Urbs fuit Aſiæ minoris in Myſia minore ad Granicum fluv. *Strab.*

SIDENE, regio Cappadociæ, in qua *Side* oppid. juxta Themiſcyram in ora maris Euxini. Populi *Sideni* Plinio, *l.* 6. *c.* 4. & *Sidenum* fluv. Polemonium urbem alluens. *Sidene* item urbs Lyciæ, *Steph.*

SIDENI, Germaniæ populi *Ptol.* quorum regio *Stettinerland*, in ora Pomeraniæ. *Baudrando* fuêre, ubi hodie Nova Marchia Brandeburgenſ. & pars Ducatus Stetinenſis, inter Poloniam magnam ad Ortum, & Oderam fluv. ad Occaſum. Sed Stetinum in eorum tractu non erat. *Sideni* quoque populi & urbs ac emporium Arabiæ Felicis vulgò *Ziden*, ad ſinum Arabicum apud Meccham, inde 12. mill. paſſ. diſtans. Sed hoc oppidum recens eſt.

SIDENUM, vide SIDENE.

SIDERA, pro Diis olim habita: nec ſolùm Sol & Luna, quos *Cæli oculos* Pythagorici dictabant; aut reliqui quoque Planetæ, quos *Majorum Gentium Deos*, vel *Selectos*, vocavêre: verùm & cætera omnia aſtra; idque tùm à Barbaris, tum Græcis. Ita enim Plato *in Cratylo*, *Φαίνονταί μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων περὶ τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους θεοὺς ἡγεῖσθαι, ὥσπερ νῦν πολλοὶ τῶν βαρβάρων, Ἥλιον καὶ Σελήνην καὶ Γῆν καὶ Ἄστρα καὶ Οὐρανόν*, *Qui Græciam primi incoluêre, illi videntur mihi eos ſolum Deos exiſtimaſſe, quos nunc etiam barbari multi pro Diis habent; Solem, Lunam, Terram, Aſtra, Cœlum.* Quæ verba etiam Euſebius adducit, *Præp. Euang. l.* 3. *c.* 2. Et ſanè omnem *Cæli militiam* (ut Hebræorum more loquar) pro Diis cultam eſſe, oſtendit etiam juramentum illud, apud Vettium Antiochenum Aſtrologum *in Proœm.* Ἀνθολογιῶν ſive *Floridorum*; quod ex Scriptore eo majorem partem inedito jamdudum Joh. Seldenus *in Syntagm. de Diis Syris*, adduxit: verba Latinè ſic habent: *Eos, qui in hæc inciderint, adjuro, per ſacrum Solis circulum & inæquales Lunæ curſus ac reliquorum* Siderum *vires & Signiferum circulum, ut iſta in reconditis habeant, nec imperitis vel non initiatis tradant; ſed Doctores ſui memores honorem ei tribuant. Sanctè jurantibus bene ſit Diique antè memorati ſint propitii, pejerantibus contraria ſint.* Nec hac parte ſolùm erratum à vulgo, ſed etiam Philoſophis: uti Xenocrate Chalcedonio & Alcmæone Crotoniate, de quibus Tullius teſtis eſt *de Natur. Deorum l.* 1. Similiter Stoicis: ut Poſidonius, apud *Stobæum*, Ἄστρον εἶναί φησι σῶμα θεῖον ἐξ αἰθέρος συνεστηκός, *Stellam*, inquit, *eſſe corpus divinum ex æthere compoſitum.* Quos in hanc ſententiam quid compulerit, docet nos Auguſtinus de Civ. *Dei l.* 4. *c.* 11. *Dicunt* (Stoici) *omnia Sidera partes Jovis eſſe, &*

& omnia vivere, atque rationales animas habere: & ideo ſine controverſia Deos eſſe. Quò facit, quòd *Siderum* afflatibus aut operationibus aliis, adſcribebant fortunia utraque mortalium: unde *dextrum ſidus, ſiniſtrum ſidus*, toties occurrit. Præcipuè verò pueris nocere ea arbitrabantur, *Heſychius*, Ἀςεροβλῆτες, νόσος ἐπὶ κατασχεῖσιν ἐπὶ τῶν παιδίων: quod de Canicula inprimis ſeu Sirio creditum, docet idem. Sic de Juvenibus *Petronius*, *Nuper ventoſa iſthæc & enormis loquacitas Athenas ex Aſia commigravit, animoſque juvenum ad magna ſurgentes quodam ſidere afflavit.* Lunæ quoque eadem adſcripta. Iſidor. *Gloſſogr. Aſtroſus, Lunaticus*, h. e. *malò ſidere natus.* Quia nimirum manifeſtior hujus vis, & occultior cæterorum ſiderum. Vide hanc in rem plura, apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium Theb. l. 4. v.* 760. Gerh. Joh. Voſſium *de orig. & progr. Idolol. l. 2. p.* 30. Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, infrà voce *Stella* & *Teraphim*; & *Siderum* præcipua hic ſuis locis; aliquid etiam verbo *Significare*.

SIDERITES, apud Plin. *l. 37. c. 4.* adamas dictus eſt, non quòd in ferrariis legatur officinis, uti Solino viſum, ſed quòd *ferrei* coloris ſit ſplendoriſque. Apud eundem *c. 10. Siderites* lapis inter gemmas numeratur, quem ferro ſimilem dicit litigia & diſcordias, quocunque inferatur, facientem: qui fortè idem cum priore eſt. Nam ipſum quoque ferrum, quod Græcis σίδηρος eſt, vel ferri genus, dictum ἀδάμας, à duritie: Et forſan diverſos putavit Plinius, quia eorum deſcriptionem è diverſis hauſit Auctoribus. Memorat certè Salmaſ. lapidem ſibi fuiſſe ferrei coloris ac ponderis, pugni magnitudine rotundum, undique ſecus formis quadrangulis in mucronem turbinatis aſperum, quem *Sideritem* nuncupari poſſe, nullus dubitat: ita planè ſplendorem ferri exhibuiſſe, ac pondus habuiſſe. Addit, *lapidem adamantis* vocâſſe, qui illum, ex India allatum, ſibi vendiderit, propter illas fortaſſe quadrangulas facies, quòd ad illud inſtar plerique atterantur adamantes ignobiles, quos à ſolo natali *Alenconios* Galli dicunt. Sed & σιδηρίτης vocabatur lapis, ex quo ferrum funditur, matrix nempe ferri lapis. *Heſych.* Σιδηρίτης λίθος, ἀφ᾽ ἧς οἱ μεταλλεῖς λέγουσι γίνεσθαι τὸν σίδηρον. Similiter & γῆ σιδηρῖτις, è qua fit ferrum. Etiam magnes lapis, qui ferrum trahit, ſic vocatus occurrit: imò & ἀδάμας, quòd vis invicta ferri illi cederet, eumque ſequeretur. Quæ cauſa, quòd Plinius σιδηρίτην ἀδάμαντα inter lapides retulerit pretioſos hôc nomine, Salmaſ. *ad Solin. p.* 1100. Neque verò lapidis ſolùm, ſed & herbæ id nomen eſt, quam, *Helxinem* aliàs dictam, à partu cervas appetere, vult Salmaſ. apud Plinium *ſideritis* pro *ſeſeli* reponens. Qua de re diximus ſuprà.

SIDEROCAPSA, urbs Macedoniæ, ubi argenti fodinæ, ſub Turcis, in provinc. *Jamboli*, 45. mill. paſſ. a Theſſalonica in Ortum verſùs montem Athon, *Britt.* Vide *Sidrocapſa*.

SIDEROPOLICHNA, urbs Peloponneſi. *Chalcond.*

SIDETANI, Africæ populi juxta Carthaginem. Strab. *l.* 3.

SIDIA, regio quædam, ſic rectè legitur apud *Stephanum*, cui *Tios* civitas eſt Sidiæ.

SIDICINUM, urbs Campaniæ. Hinc *Sidicinus*. Virg. *Æn. l. 7. v.* 727.

> *Aurunci miſere patres, Sidicinaque juxta*
> *Æquora.* —— ——

SIDITES Marcellus, vide *Marcellus*. It. *Philippus*.

SIDNEUS Philippus, Eques Anglicus. Nobilitatis literatæ flos & decus præcipuum, gubernator Vliſſingenſis, militari prudentiâ & virtute excellens, globô tormentariô ad Zutphaniam ictus, obiit Arnhemii, A.C. 1586. Vide Thuan. *Hiſt. Camden.* &c. Auctor eſt libri, cui *Arcadia* nomen.

SIDO, Rex Suevorum, Tacit. *l. 12. Annal. c.* 29.

SIDODONE, vicus memoratus Arriano, *in Indic. circa fin.* in Nearchi navigatione, poſt Oaracta & inſul. Pylora. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1181.

SIDOLEUCUM ſeu SADOLEUCUM, oppid. Ducatus Burgundiæ, 16. leuc. à Divione in Occaſum, Nivernas verſus 20. 6. à Semurio in Meridiem.

SIDON, perantiqua, opulenta, & celebris Phœnices urbs, in tribu Aſer, atque inſigne emporium: Chananæorum olim ad Aquilonem reſpiciens terminus fuit, poſtea verò regionis Judææ, quam *Sidon*, primogenitus undecim filiorum Chanaan, juxta Libani montis ortum condidit, eique nomen dedit. Commodiſſimum hæc civitas ſitum habet: diſtans enim à Sarepta verſùs Aquilonem duobus, contra Auſtrum, à Beryto quinque, & verſus Occidentem ab Antilibano monte unô, à Cæſarea autem Philippi undecim milliaribus, ab Occidente mari magnô alluitur, tutôque ac tranquillô portu ditatur: atque ab Oriente magnus & fertilis illi adjacet campus, qui aquarum fluentis fœcundus, optimis vineis, cannis mellis, fructiferis arboribus, ſylvis & pratis abundans, multam civibus præſtat commoditatem. Ipſa verò urbs aëre ſaluberrimô fluens, ſolida in rupe ſuper littus maris in longum ædificata, ab Aquilone in Auſtrum tendit: cujus utrumque cornu duobus caſtris naturâ & arte validis munitur. Quamvis urbs hæc olim in ſortem tribus Aſer ceciderit, Aſeritæ tamen eam nunquam poſſederunt, quia ejus incolas expellere non potuerunt. Plin. *l. 5. c. 19. & l. 36. c.* 26. Strabo *l.* 16. Multas devaſtationes & incendia paſſa eſt, tandemque in Turcarum poteſtatem redacta, à 152. annis. Hodie *Saide*, in ora maris Mediterranei cum portu capaci, etiamnum ab Europæis, Gallis inprimis, frequentatur. 35. mill. paſſ. à Beryto in Meridiem, uti 55. à Damaſco in Occaſum. Vide ſeqq. Hîc primò vitrum fieri cœpit. Sub Chriſtianis Epiſcopalis fuit: captâ Hieroſolymâ, Euſtachio Garnerio Cæſareæ domino muneri data eſt: Guiboha Tartarorum dux illam occupavit, A.C. 1260. tandem, ut dictum, à Turcis ſubacta eſt. Pſeudoſynodus ibi ab Eutychianis & Acephalis habita, A. C. 512. ſub Anaſtaſio Imperatore quibus Flavianus Antiochen. & Joh. Palites generoſè reſtiterunt. Guil. Tyr. *l. 14. & ſeq.* Sanut. *l. 3. &c.* Marcellin. *in Chron.* Evagr. *l.* 3. c. 32. &c. De eadem *Lloydius* iſta habet: *Sidon*, i. e. *venatio*, aut *inſidiatio*, ſive *Viaticum*, vel *cibarium*, aut *navis judicii*, Filius Chanaan. Gen. *c. 10. v.* 15. Boderianus *in Lexico Chaldaico* צידון per *admirationem* explicat, quod non ſine admiratione ſe legere teſtatur Bochartus *l. 4. Phaleg. c.* 35. In loco, quem citat ex libro *Vaikra rabba*, nil tale habetur: nec ibi explicatur *Sidon*, ſed צרא vel הצדא ex Dan. *c. 3. v.* 14. idque voce Græcâ אנטוס ὄντως i. e. ἀληθῶς *verè*, ut Græci & Vulgatus habent. Itaque hæc οὐδὲν πρὸς ἔπος. Sed verum eſſe puto, quòd *Sidonem* ſcribit Trogus *l.* 18. c. 3. *à piſcium ubertate* ſic appellari. Nam *Said*, i. e. *piſcatio*, hodieque *Sidon* dicitur, ut Galilææ oppid. *Bethſaida*, quaſi *domum piſcationis* dixeris. Nec Sidoni minus congruit, quam Hebræi nos docent eſſe ad mare piſcoſiſſimum. Itaque cùm Gen. *c. 10. v.* 15. legitur, Sidon fuiſſe Chananis primogenitus, per Sidonem intellige Sidoniorum patrem, vel Sidonis conditorem, quócunque fuerit nomine. Ex quo loco Sidonem diſcimus fuiſſe valdè vetuſtam, ut quæ conditorem habuerit Chami nepotem, Noachi pronepotem. Itaque licet Tyrum Sidonis æmulam, *antiquam* & *Cadmeam* & *Ogygiam* Poëtæ paſſim appellent, & Tyrii Eſaiæ *c. 23. v.* 7. & Herodoto *l.* 2. antiquitatis nomine plurimum ſeſe efferant; tamen Sidoni Tyrus cogitur ſubmittere faſces, & illam pro parente agnoſcere. *Poſt multos deinde annos* (inquit Trogus *loc. cit.*) *a rege Aſcaloniorum expugnati Sidonii, navibus appulſi Tyrum urbem ante annum Trojanæ cladis condiderunt.* I. e. Joſephô interprete, *l. 8. Jud. Antiq.* annis 240. antequam templi fundamenta jeciſſet Solomon. Proinde cùm de Sidone agatur in libris Moſis & Joſuæ, & Judicum, & in vaticinio Jacobi Patriarchæ, qui vixit diu ante Moſem, de Tyro nihil reperimus ante tempora Davidis, niſi quis מבצר צור Joſ. *c. 19. v.* 29. putet eſſe *Palætyrum*. Itaque, ut obſervat Strabo *l.* 16. Οἱ μὲν ἐν πρώτοις τὴν Σιδόνα τεθρυλλήκασι μᾶλλον. Et Homerus, qui Sidonis & Sidoniorum meminit in tot locis, Tyrum ne nominat quidem. Jam ſi de magnitudine certamen inſtituatur, in libro Joſua *c. 11. v.* 8. *Sidon* appellatur רבה *magna*, i. e. inter Phœnicias urbes maxima. Diodor. *l.* 16. πλούτῳ τε καὶ ταῖς ἄλλαις χορηγίαις ἡ πόλις πολὺ διαφέρουσα τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην πόλεων τὸ δὲ μέγιστον τριήρεις καὶ πεντήρεις εἶχε πλείους τῶν ἑκατόν. Pomp. Mela *l. 1. c.* 12. *Adhuc opulenta Sidon, antequam à Perſis caperetur, maritimarum urbium maxima.* Sed Tyrus illi deinceps, ſi Straboni credatur, ἐνάμιλλος *conferenda*; ſi Curtio *l. 4. c. 2. præferenda.* Is enim Tyrum affirmat *& claritate & magnitudine, ante omnes urbes Syriæ, Phœniceſque fuiſſe memorabilem*, quô tempore obſeſſa eſt ab Alexandro. *Nic. Lloyd.* Vide *Tyrus*; & plura de antiquitate urbis, præ Tyro, apud Joh. Marshamum Equ. *Canone Chron. Sec. XI.* Capta eſt Sidon, cum Archipatride, Cæſarea Strabonis, Ptolemaide, & Berytho, à Balduino I. Hieroſolym. Rege A. C. 1104. ſub cujus ſucceſſore Balduino II. etiam Tyrus recepta eſt, A. C. 1125. ſed utraque poſtea cum tota regione in Barbarorum poteſtatem relapſa eſt. Sidonius Achilles Tatius, ſtatim *operis initiô* duos deſcribit portus anguſtô aditu & latô ſinu, in quorum interiorem naves hyeme ſe recipiunt, quia tutior eſt ſtatio. Cæterùm Tyrus à Sidone diſtat ſtadiis ferè 200. uti habetur in Strabone. *loc. cit.* In medio Sarepta nomen habet ab æris & ferri fuſione, cujus ibi magnum fuiſſe proventum, Hebræi colligunt ex benedictione Aſer horum locorum incolæ. Deut. *c. 33. v.* 25. *Ferrum & æs, ſub calceo tuo.* Atque huc omnino pertinet illud Eumæi Sidonii, apud Homerum, antiquitatis ſedulum indagatorem: Od. *ο. v.* 424.

> Ἐκ μὲν Σιδῶνος πολυχάλκου εὔχομαι εἶναι.

Nec erat cur interpretes Poëtæ verba traherent in alienum ſenſum, quaſi circa Sidonem æris fodinæ nullæ fuiſſent. Tyri porrò & Sidonis incolis indulſerat ingenium acre, vividum, & ad omnia flexile. Arithmetica & Aſtronomia ab iis manârunt ad Græcos. Et, ut taceam recentiores, Sidonii Mochus de atomis philoſophari cœpit ante Trojani belli tempora. Et Abdemonus Tyrius, quæſtionibus propoſitis, Regem Solomonem provocare auſus eſt. Sed præcipua celebritas ex mechanicis artibus. Tyri mixtura purpuræ, Sidoni vitraria & textura ſindonum ex lino tenuiſſimo feruntur inventa primùm. Et fabrorum peritiam impenſè laudat Solomon his ad Hiramum Tyri regem, 1. Reg. *c. 5. v.* 6. *Noſti non eſſe quenquam inter nos, qui ſciat cædere ligna ut Sidonii.* Hinc eſt, quòd Homerus *Il. 23. v.* 743. & *6. v.* 289. & Od. 15. *v.* 114. & 4. *v.* 54. appellet πολυδαιδάλους, & ſi quid concinnum in veſtibus, aut in vaſis affabrè factum, aut ludicrum in crepundiis, id tribuere ſolet Sidoniorum induſtriæ. His artibus illorum opes in immenſum brevi crevêre, dum iis vacare licuit, per longæ pacis otium. Nam pacatè diu vixiſſe præ cæteris mortalibus vel hinc colligas, quòd Jud. 18. Sidonii proponuntur in exemplum ſummæ ſecuritatis. Ita enim habetur *v.* 7. de Lais incolis: *Habitabant ſecurè, pro more Sidoniorum, quietè & confidenter.*

SIDONA, regio Ponti Cappadocii, *Ptol.*

SIDONES, populi Thraciæ prope Hebrum. Plin. Alii in Scythia.

SIDONIA, urbs Troadis. *Steph.*

SIDONIORUM Inſulæ, in Sinu Perſico, unde Sidonii Phœnices profecti. Strab. *l.* 16.

SIDONIUM Mare, Syril ſeu Phœnicii pars.

SIDONIUS Apollinaris Cajus Sollius, Epiſcopus Claromontanus, in Arvernia, floruit ſeculô 5. Natalibus, ingeniô, eruditione, pietate illuſtris. Natus patre, Prætoriô in Galliis præfectô, ſub Honorio Imperatore Lugduni, Euſebium in Philoſophia, Hoënimque In Eloquentia & Poëſi audiit. Ab Anthemio Imperatore Romam invitatus, interfuit nuptiis Ricimeri generi hujus: cui ſecundùm Conſuli Panegyricum dedicavit, hinc præfectus Urbis creatus, poſtmodum Patriciis inſertus. Statua ipſique ab Avito, in Bibliotheca Fori Trajani erecta, & Majoriano Circenſes ludos Arelati celebranti, ejus menſæ admotos: utrumque panegyricô honoravit. Aviti filiâ ductâ, filium ſibi cognominem cum duabus filiabus, Roſcia & Severiana, ge-

nuit: legationibus variis defunctus. Cùm dein Avitus imperiô cederet, & Majorianus amicos ejus exagitaret, captus detentusque Lugduni, mox libertati, muneribus, gratiæ reſtitutus, fœderis inter illum & Theodoricum proxeneta fuit. Surrogatus poſt hæc Eparchio Epiſcopo, A. C. 472. dignitates ſuas in filium tranſtulit, ipſe S. Scripturæ deditus, brevi tantum profecit, ut ab Euphronio Epiſcopo Auguſtodunenſi, in difficilioribus quæſtionibus conſuleretur. Burgundionum fame laborantium nutriit 4000. Plurima in obſidione Claromontis, quam Gothi oppugnabant, ab Hæreticis & duobus presbyteris paſſus, obiit A. C. 482. ætat. 52. Scripſit libros 8. epiſt. cum 20. carminibus. Joh. Coleure, Joh. Savaro & Sirmondus, *in notis*. Gennad. *de Viris Ill.* c. 92. Ruric. *in epiſt.* Gregor. Turonenſ. *Hiſt. l.* 2. *c.* 22. *&c.* Inprimis Voſſ. *de Poet. Lat.* p 60. & *de Hiſt. Lat. p.* 233.

SIDRACH, vel SHADRACH, qui & *Ananias*, nomen viri. Dan. *c.* 3. *v.* 12. 13.

SIDROCAPSA, Leuncl. *Sivar*, urbs maritima, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Theſſalonicenſi, *Syderos* & *Scydra* etiam videtur *Ptolomæo* dici. Vide *Siderocapſa*.

SIDRONA, oppid. Liburniæ mediterran. *Belus Nigro*. Alii eandem putant cum *Stridone* D. Hieronymi patriâ.

SIDRONES, Germaniæ populi *Ptol.*

SIDUS, vicus Corinthi, aut Megaridis navale. Item vicus circa Clazomenas, & alius Rubri maris, & locus Pamphyliæ. *Steph.*

SIDUSSA, urbs Ioniæ. *Steph.*

SIDYMA, urbs Lyciæ. *Steph.*

SIETZIUS, fluv. Helvetiæ, qui è lacu Rivario prope Veſenium effluens, poſtea Limago miſcetur. Vide Simlerum *de Rep. Helvet.*

SIFFRIDUS, Presbyter Saxo, floruit A. C. 1308. Auctor Chronici, à M. C. uſque ad A. C. 1307. Georgius Fabricius edidit. Item Dominicanus, Archiepiſcopus Moguntinus, A. C. 1470. Scripſit varia. *Trithem.* Voſſ. *l.* 2. *Hiſt. Lat. c.* 62. *Poſſevin. Miræus*, &c.

SIFRA, pro quo perperam pleríque *Cifra* ſcribunt, vox eſt ab Indis accepta, ſi *Georg. Vallæ* credimus: Voſſius verò ab Arabibus eam ſive Saracenis, qui in Hiſpania vixêre, potiori derivat jure. Sanè & Hebræis ספר *Sephar*, eſt *numerus*, *numeratio*: à ספר *ſaphar*, i. e. *numerare*: imò & ab eodem verbo *numerus* dicitur מספר *Miſphar*. Ita autem Barbaras numeri notas appellamus, cùm Græci Romanique, pro numeri figuris, literis uſi ſint. Originem earum Conr. Daſypodius *Inſtitut. Mathem. l.* 1. è figuris Græcanicarum literarum corruptis arceſſit, arbitraturque id non fore obſcurum, ſi quis has ambarum figuras intueatur:

β. γ. δ. ε. ϛ. ζ. η. θ.
2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Sed veriſimilius eſt, Europæos cœteros accepiſſe ab Hiſpanis; eos à Mauris; illos ab Arabibus; hos à Perſis, vel Indis: & certiora afferri poſſent, ſi conſtaret, ecqua Orientis natio utatur literis, vel numerorum notis, quæ cum *Sifris* vulgaris conveniant. Porrò non niſi anni ſunt circiter 400. quòd eas accepimus, unde certum ducitur argumentum, nummos aliaque hujus generis, in quibus *Sifræ* comparent, non majoris eſſe vetuſtatis: Et proin Marquardi Freheri grandem illum argenteum nummum, qui effigiem habuit Conſtantini Imperatoris equitantis, antiquum eſſe negat Joſ. Scaliger; cùm in eo compareant notæ hæ Arithmeticæ 234. Cujuſmodi characteres non eſt reperire in libris Græcis Aſtrologicis & Logiſticis vel computis Eccleſiaſticis, multo ante captam Conſtantinopolim. Sed & immutationem aliquam etiam in hiſce *Sifris* contigiſſe, conſtat ex lapidibus & libris, in quibus, ante 200. annos, exaratum videmus; Λ. pro 7. &c. Voſſ. *de Scient. Mathemat. c.* 1. §. 5. Vide quoque ſuprà, voce *Numen*.

SIGA, colonia & urbs Mauritaniæ Cæſarienſis *Ptol.* regia quondam Syphacis, inter oſtia Malvæ ad occaſum & Quiſam urbem ad ortum apud oſtia *Sigæ* fluvii. *Areſgol Marmelio. Humain Caſtaldo.* Aliis *Zerſen*, ſeu *Zerſen*. Fluv. *Tenn:* dicitur Caſtaldo. *Baudrando* Siga *Haresgol* hodie, oppid. regni Algerii, in provinc. Telenſina, cum portu, in ora maris Mediterranei in ſcopulo, cum caſtro munito. 55. mill. paſſ. ab oſtio Mulviæ fluv. Quiſam verſus 90. & 18. à Telenſino in Boream, Carthaginem novam verſus 120. circiter. Aliàs Syphacis regio, poſtea Epiſcopalis. *Siga* autem fluv. in mare Mediterraneum labitur, prope Sigam oppid. & à Neotericis *Rio de Haresgol*, incolis autem *Teſnet* dicitur, Marmol. *deſcr. Africa.*

SIGA, oppid. Veteraviæ, caput Comitatus cognominis ad Sigam fluv. 8. milliar. German. à Marpurgo in Occaſum Coloniam verſus 11. in limite Weſtphaliæ; *Sigen.*

SIGÆA Aloiſia, Toletana, non Latinè ſolùm, Græcè ac Hebraicè, ſed & Syriacè ac Arabicè docta, quinque his linguis varias ſcripſit ad Paulum III. litteras, teſte J. Vaſæô *Chron. Hiſpan.* Hinc in aulam Luſitanicam invitata ac muneribus ingentibus exculta ibi aliquandiu degit: Burgis dein ſedem fixit, nupta Franciſco de la Cueva, obiitque A. C. 1560. in flore ætatis. Sororem habuit Angelam ſimiliter doctam, & Vaſæo, Reſendio, Alvaro Gomerio, laudatam. Scripſit nihil. Teiſſier *Elog. Parte.* 1.

SIGALA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

SIGALION, ſimulachrum apud Ægyptios, in ſacris Iſidis & Serapidis, quod digitô labiis impreſſô ſilentium imperare videbatur: unde & nomen accepit ἀπὸ τοῦ σιγᾶν, quod eſt *ſilere*. Alio nomine *Harpocratem* appellabant. Vide *Harpocrates*.

SIGANIA, Colchidis fluv. Plin. *l.* 6. *c.* 4. quem *Arrianus Σιγγάνην* vocat. *Ptol.* Σιγάνειον oppidum, ſic (ut eſt veriſimile) à fluv. dictum, inter Cyaneum fluv. & Neapolin collocat.

SIGANAS, vel SAGANAS, Carmaniæ fluv. apud Plin. *l.* 6. *c.* 25. de quo vide Salmaſ. ubi ſuprà *p.* 1181.

SIGANUM, urbs ampla Xenſiæ, provinc. Sinarum ad fluv. Guejum, ad radices montium, ſub qua 35. urbes minores *Martinius.*

SIGATHA, urbs Libyæ. Steph. ex Strabonis *l.* 17.

SIGBRITTA, paupercula è Belgio mulier, ex egeſtate Bergas Norvegiæ profecta, ibi ſedem fixit. Mox cùm filiam ejus Divike i. e. Columbulam, Chriſtiano, poſtmodum II. hujus nominis Daniæ Regi à venuſtate imprudens laudaviſſet regni Cancellarius, illam Princeps concubinam, & mox in familiam cum pellice matrem aſſumpſit. Patris dein ſucceſſor A. C. 1514. tanquam faſcinatus, omnia ex *Sigbrittæ* conſilio agere tam addictè cœpit, ut ante ejus ædes Hafniæ Senatores regni ſæpe cogerentur expectare, & eam Regina parturiens obſtetricem pati, ubi muliæ illius de regiis liberis inauſpicatæ voces auditæ: è quibus Johannes ſeptennis à *Sigbritta* in ædes ſuas, ut ibi inſtrueretur in iis, quæ regiam decerent ſobolem, aſſumptus eſt. Hinc ſuis exoſus Rex eſſe cœpit, qui cùm plures aliæ odii acceſſiſſent cauſæ, Regnô à ſuis, ſurrogatô ei patruô Fridericô, pulſus, gazâ, chartis & *Sigbrittâ ſuâ* in naves illatis, in Belgium venit: ab eo tempore perpetuò infelix. Vide Phil. Jac. Spenerum in *familiâ Oldenburgo-Danica.*

SIGE, urbs Troadis. Gentile *Sigites Stephano*, qui & *Sigeum* promuntor. hodie *Capo Janizari*, in ora maris Ægæi, 140. mill. paſſ. à Chalcedone in Meridiem, uti 22. ab Abydo, & oppid. Troadis Ajacis ſepulcrô nobilitatum eſſe ſcripſit: nunc in ruinis. Dictum Σιγεῖον, ut quidam volunt, ἀπὸ τοῦ σιγᾶν, h. e. à *ſilendo*, eò quòd Hercules præmiô ſuô à Laodemonte fraudatus, diſſimulatô ſeceſſu, ibi ſe occultârit, indeque ſilentiô magnô reverſus urbem repentè adortus ceperit. Alii per antiphraſin ſic dictum putant, quòd nullum ibi unquam ſit ſilentium, aquis ſe perpetuò magno cum murmure ſaxis illidentibus. *Janizari* hodie *Nigro*, *Sophiano*, & *Belonio* dicitur. Hinc Sigeus adjectivum. Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 312.

——— Sigea igni freta lata relucent.

Item *Sigeius*. Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 3.

——— Sigeia torvo
Litora proſpexit.

Idem *ep.* 1. *Heroid. v.* 33.

Hac ibat Simois, hic eſt Sigeia tellus.

Nic. Lloydius.

SIGEBERTUS I. Auſtraſiæ Rex, fil. Clotharii I. ex Ingonde. Metis ſedit, maritus Brunehildis, filiæ Athanagildi, Wiſigothorum Regis. Vicit A. C. 568. Longobardos, Hunnis, Avaribus & Herulis junctos: poſtmodum à ſpectris, quæ illi magicâ arte excitaverant, deluſus, pecuniâ ſe ſuaſque copias ab illis redimere coactus eſt. Dum his detinetur, interea Chilpericus, frater ejus, Remos, aliaque Campaniæ loca, ſibi ſubigit, ſed vincitur, capta Sueſſionum urbe, mox pax ſancita. Arelatum, alteri fratri Gunthranno, ereptum, mox iterum perdidit: Longobardos dein, ditiones ſuas vaſtantes; feliciter iterum repulit, mox à Chilperico, A. C. 573. acie victus: contra quem cùm majores paraſſet copias, ille pacem petiit impetravitque: quam cùm brevi iterum violaret, inſequutus illum Sigebertus, per Boſonem ducem, filium ejus Theodebertum occidit, ipſumque Tornaco ſe includere coëgit: Sed urbem hanc cùm victor obſideret, à duobus ſicariis, à Fregedonde, uxore Chilperici, cum duobus cultris venenatis, ſummiſſis, interemptus eſt. A. C. 575. ætat. 40. regni 14. Liberalis, generoſus, ingeniô, clementiâ, affabilitate inclytus, Pater populi dictus. Gregor. Turonenſ. *l.* 4. & 5. Pater Childeberti ſucceſſoris, qui ex Failenba, Theodebertum vel Theodoricum filium, ſuſcepit, *Sigeberti II.* ex pellice, patrem.

SIGEBERTUS II. occiſus eſt, A. C. 614. poſt aliquot menſium, in Burgundia & Auſtraſia, regnum. Maritus Frideburges. Walafrid. Strabo.

SIGEBERTUS III. fil. Dagoberti I. frater Clodovei II. Obiit A. C. 654. Pater Dagoberti, qui Grimoaldi perfidiâ tonſus eſt. Sigebert. Gemblac. *in ejus vita.*

SIGEBERTUS, Monachus Gemblacenſis, floruit ſub initium Seculi 12. Scripſit *Chronicon*, ab A. C. 379. vel 381. ubi S. Hieronymus deſinit, illudque continuavit, uſque ad A. C. 1112. Item, *de Viris Illuſtribus. Vitam* quoque *Sigeberti III. Auſtraſiæ Regis S. Maclovii* &c. *Carmina* quoque & *Commentarios in Scripturam.* Stylô utitur liberô, & neque Pontificibus, cùm opus eſt, parcit. Liber ejus, cui titulus. *Apologia, ad Henricum Imperatorem contra eos, qui calumniabantur Miſſas conjugatorum Presbyterorum*, perditus eſt. Vide Voſſ. *Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 48.

SIGENA, vulgò SIEGEN, oppid. Germaniæ, in Comitatu Naſſoviæ, ſub proprio Principe, ex illuſtri hac familia. Amplitudo loci, ſtructuræ elegantia, civium negotiatio, magnatum eam urbium ſplendori admovet. Præcipua negotiandi ubertas ex ferri eſt artificio ſingulari, quô qui imbuuntur, non niſi jurati, patrias artes non tranſlaturos, admittuntur; & quidem 20. in Sigenenſi territorio numerantur ferri excoquendi officinæ, 25. verò cudendi nec pauciores multò chalybis domandi. Præcipuum loco decus à Joanne Mauritio, qui fontium ductu & ædificandi ſtudiô illum mirè exornavit: tranſlatis inter alia eò duobus ingenti magnitudine marmoreis cippis, ex America uſque. Cives Reformati & Pontificii mixtim degunt. Obtigit autem *Sigena* filio ſecundogenito Joannis Dilleburgenſis πολύπαιδος (qui Wilhelmi Auriaci frater fuit) Joanni, qui obiit A. C. 1623. Huic ex duplici matrimonio numeroſa ſoboles, in qua ex priore conjuge L. Magdalena Comes Waldeccia, inter alios, eminent Johannes Junior, & Wilhelmus: quorum is ex Erneſtina Arenbergica pater fuit Joannis Franciſci Deſiderati, qui natus in Sequanis A. C. 1627. Pontifi-

rios ritus amplexus eſt, primuſque *Principis* axioma lineæ huic intulit ex Jo. Claudia Königseccia liberis genitis. Hic Chriſtinam Erpachiam ſibi junxit, atque ex ea filium unum, Mauritium (denatum A. C. 1638.) & filias quatuor genuit. Ex poſteriore verò conjuge Margareta Holſata, ſuſcepit Joannes Sigenſis Joann. Mauritium cognomine Americanum Pro-Principem Clivæ, Georgium Fridericum (maritum Mauritiæ Luſitanæ) Wilhelmum Ottonem, alioſque, *Principes & Comites Naſſoviæ &c. lineæ Sigenſis.* Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobilit. Europ. Part. I. p. 32. 56. & 115.*

SIGERICUS Viſi-Gothorum in Hiſpan. Rex IV. à militibus, Ataulpho ſurrogatus eſt, A. C. 415. Sed ab iiſdem, quod ad pacem cum Romanis inclinaret, occiſus ſeptimò poſt menſe. Proſper & Iſidor *in Chron.*

SIGESTORIUM, vide SEGUSTERO.

SIGETUM, urbs munita Hungariæ inferioris intra paludes fluv. Almi hîc ſtagnantis & indormientis, cum caſtro triplici, foſſâ murôque cincto. 10. mill. paſſ. à Dravo in Boream, 20. à Quinque Eccleſiis in Occidentem. Capta a Turcis 7. Sept. A. C. 1566. cum triduo ante mortuus eſſet Solimannus. Vide Thuan. *Hiſt. l. 39.* Aliter *Zigetum.*

SIGGER, fluv. Helvetiæ, qui in Vocetii montis apicibus ortus, poſtea in ſiniſtrum Arulam ſe præcipitat, inter Salodorum & Vietisbachium oppid. *Simlerus.*

SIGILLARIA, vicus Romæ, ubi *ſigillaria* vendebantur. Gellius *l. 5. c. 4. Apud Sigillaria forte in libraria ego & J. Paulus Poëta conſederamus.*

SIGILLA vel SIGNA, dicuntur Vitruvio, *l. 9. c. 6.* quæ Suetonius *Neron. c. 56. icunculas*, *Gloſſæ* Philoxeni *Sigillaria*, Græci Νευρόσπαστα, apud A. Gellium *l. 14. c. 1.* i. e. *nervis tracta*, ſive *ſidiculis mota*; vocant: Simulachra videl. ſive ſtatuæ cubitales palmareſve, humanam ſtaturam præferentes, quarum vel ſingula vel univerſa membra certis nervis & fidiculis ita movebantur & trahebantur, ut vivere, moveri atque adeò obambulare viderentur, humanaſque actiones ferè omnes, præter ſermonem, repræſentarent. Ad cujuſmodi Simulachra alludens Horat. ait *Satyr. 7. l. 2. v. 81.*

> *Tu, mihi qui imperitas, aliis ſervis miſer, atque*
> *Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.*

Excogitata talia neuroſpaſta, in Dionyſii ſacris in Ægypto, atque à mulieribus vicatim circumferri ſolita fuiſſe, tradit *in Euterpe* Herodot. Ἀντὶ δὲ φαλλῶν ἄλλα σφι ἐστὶ ἐξευρημένα ὅσον τε πηχυαῖα ἀγάλματα νευρόσπαστα, τὰ περιφορέουσι κατὰ κώμας αἱ γυναῖκες. Meminit eorundem Lucian. *de Dea Syra*, ubi idem, quod de Ægyptiis modò monitum, apud Græcos quoque in uſu fuiſſe ſcribens, icunculas è ligno fuiſſe ait, bene valatas, quæ turpitudo fuit ſacerrimorum iſtorum Sacrorum. Quid hæc ſibi voluerint, indigitat Arnob. *contra Gent. l. 6. Deos eſſe Sigillaria ipſa cenſetis*: & alibi *eâd. l.* ubi ea *Sigilliola* vocans, ait, *In Sigilliolis parvulis contrahere ſe Deos, & aliena ad corporis ſimilitudinem coarctare.* Sed & extra Sacrorum uſum, in conviviis adhibebantur, oblectationis ergò. & quidem pro ditioribus; argenteæ hæ figuræ erant, uti *Petronius* docet: *Potantibus ergo & accuratiſſimas nobis lautitias mirantibus, larvam argenteam attulit ſervus ſic aptam, ut articuli ejus vertebræque laxatæ in omnem partem flecterentur. Hanc cùm ſuper menſam ſemel iterumque abjeciſſet & catenatio mobilis aliquot figuras exprimeret &c.* Qui ea conficiebant, & vulgo exhibebant, inde Νευροσπάσται dicti ſunt, ut liquet ex Ariſtot. *de Mundo*, ubi elegans horum Simulachrorum deſcriptio additur; verba Appulejus ſic reddit, *Etiam illi, qui in ligneolis hominum figuris geſtus movent, quando filum membri, quod agitari ſolet, traxerint, torquebitur cervix, nutabit caput, oculi vibrabunt, manus ad miniſterium praſto erunt; nec inveniſtè totus videbitur vivere.* Hinc *ductus Sigillarius*, Tertullian. *adverſ. Valentin. c. 18. A qua occultè nihil ſentiens, & velut ſigillariò extrinſecus ductu, in omnem operationem movebatur.* Item *motus Sigillarius* eidem, *de Anima c. 6. Velut ſigillariò motu ſuperficiem intus agitante.* Sic & apud Imperatorem Marc. Antoninum *l. 8. de Seipſo*, legimus, Σιγιλλάρια νευροσπαστούμενα, i. e. *Sigilla verticulis mota*: qui & ſæpius verbô νευροσπαστεῖσθαι utitur, pro *motu alieno*, Neuroſpaſtorum more, non ſuâ ſponte, *moveri.* Vide Jac. Oiſelium JCtum *Notis in A. Gellium l. 14. c. 1.* & infrà *Sigillaria.* Cæterùm *Sigillum*, pro Annulo ſeu Gemma ſignatoria, frequenti in uſu eſt: vel potius, pro *apoſphragiſmate* ſeu *ſymbolo Gemmæ inſculpto*, quemadmodum *Sphinge* Auguſtus, *Rana* Mæcenas, *Quadrigâ* Plinius Junior præcipuæ apud Trajanum auctoritatis, literas ſignâſſe leguntur, Vide Fortun. Licetum *Gemmar. Annular. Schem. 27 c. 114.* Sic literæ rubrô *Sigillô* & ſericô munitas conchæque ſanguine pictas, proprias fuiſſe Imperatorum Conſtantinopolitan. legimus apud Nicetam Choniatem *de geſtis Manuelis l. 1. ſere initio* & Georg. Logothetam *in Chron. Conſtantinop.* Vide quoque in voce *Bulla.* Nec non hîc paſſim, ubi *de Annulo Signatorio, Sigillo Penſili, Signandi ritu &c.*

SIGILLA, in veſtibus, ζώδια ſunt, h. e. figuræ vel hominum vel beſtiarum, aurô vel purpurâ expreſſæ: ſicut *clavi*, Græcis σημεῖα, rotundæ vel quadratæ ſolùm, imaginem nullam exprimentes. Hinc ζωδιωτά, *ſigillata. Heſychio*, ζωδιωτὸς χιτὼν, *ſigillata tunica.* Sic occurrunt apud Pollionem, in *Herode, c. 16. Sigillata tentoria*; apud Athanaſium *in Leone III. Vela ſigillata*; apud eund. in *Paſchali & Leone IV. Veſtes ſigillatæ*: Alibi; *Camiſiæ ſigillatæ*, In *l. 11. C. Theod. de Scen. Sigillata ſerica*, quorum uſu mimabus ibi interdicitur, non minùs ac gemmis aut textis auratis &c. Qui verò iſtiuſmodi figuras veſtibus intexeret, *Sigillario*, Ζωδιοποιὸς dictus eſt, in *Gloſſ.* Sed & εἴδωλα hujuſmodi ſigilla vocat *Allerius*, τὴν ἐσθῆτα καὶ μυρίοις εἰδώλοις πεποικιλμένην ἐσθῆτα φιλοτεχνεῖ. *Amm. Marcellin. Species animalium multiformes; ut longioris fimbriæ tunicæ perſpicuâ luceant varietate liciorum, effigiata in ſpecies animalium multiformes.* Ζωωτὸς & ζωδιωτὸς idem erat, uti ex Polluce docet Salmaſ. *ad Pollionem*, ubi *ſuprà.* Sic idem cum *ſigillatis* ſuetum *belluata*, de quibus vide quoque infra in voce *Signa*, item *Singilio.*

SIGILLARIA, feſtum apud Romanos, Auſonio *in Eclogar. v. 32. Feſta Sigillorum* dictum, memoratur A. Gellio *l. 2. c. 3.* ubi *librum Æneidos ſecundum mirandæ vetuſtatis, emptum in Sigillariis XX. aureis, Fidum Optatum ſibi oſtendiſſe, ſcribit*: In quæ verba Anton. Thyſius JCtus commentatus; illud *in Sigillariis*, exponit, *Feſtis Sigillarium diebus, quæ ſequuntur Saturnalia.* De quibus ita Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 10. extr. Saturnalia uno tantùm die, i. e. quartò decimò Kal.* (Januarii) *ſolita ſunt celebrari: ſed poſt in triduum propagata Sigillariorum adjecta celebritas, in ſeptem dies diſcurſum publicum & lætitiam religionis extendit. Nomen ex eo Sigillaribus, quòd ultro citroque ſigilla ſive imagunculas & munuſcula alia miſſitarent.* Idem *c. 11.* originem eorum ex Epicado hanc tradit: *Epicadus refert, Herculem occiſò Geryone, cùm victor per Italiam armenta duxiſſet, ponte, qui tunc Sublicius dicebatur, ad tempus inſtructô, hominum ſimulachra, pro numero ſociorum, quos caſu peregrinationis amiſerat, in fluvium demiſiſſe, ut aquâ ſecundâ in mare devecta, pro corporibus defunctorum, veluti patriis ſedibus redderentur; & inde uſum talia ſimulachra fingendi inter ſacra manſiſſe. Sed mihi*, inquit, *hujus rei illa origo verior exiſtimatur, quam paulò antè memini retuliſſe, quòd Pelaſgi, poſtquam felicior interpretatio capita non viventium, ſed pſilla, & φωτὸς æſtimationem non ſolùm hominem, ſed etiam lumen ſignificare docuiſſet; cœperint Saturno cereos potiùs accendere: & in ſacellum Ditis aræ Saturni cohærens oſcilla quadam pro ſuis capitibus ferre. Ex illo traditum, ut cerei Saturnalibus miſſitarentur & Sigilla arte fictili fingerentur ac venalia pararentur, quæ homines pro ſe atque ſuis piacula pro Dite Saturno facerent. Ideo Saturnalibus talis Commitiorum celebritas cœpta.* Inciderunt illa in 13. Kal. Januar. Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l. 14. c. 16.* Vide quoque Senecam *Ep. 12.* Sueton. *in Claudio c. 5.* Spartian. *in Caracall. c. 1. & Hadriano, c. 17.* ut & Hadr. Turnebum *l. 23. c. 28.* qui putat per *Sigillaria* aliquando locum intelligi hôc nomine, ubi libri aliæque res promercales vænibant; adducens pro ſe Auſonium *ad Paulum, in Centon. Pro quo, ſi per Sigillaria in auctione venires, neque Afranius nauci daret, nec Stichum ſuam Plautus offerret.* Et potuit locus inde *Sigillaria* dici, quòd Mercatores venalia certis locis habebant ſigilla ſeu imagunculas aliaque munuſcula, quæ ſibi invicem miſſitabant. Vide Thyſium *loco cit.*

SIGILLARICIUS Annulus, apud Vopiſc. *in Aureliano, c. 50. Uxori & filiæ annulum* Sigillaricium, *quaſi privatus, inſtituit*; idem cum *ſignatorio* eſt. Cujuſmodi annulos *chirographos*, ſeu potius *cirographos*, h. e. *cerographos*, vocat Catullus, *Epigr. 25. v. 7.*

> *Remitte pallium mihi meum quod involaſti,*
> *Sudariumque Setabum cirographosque Thynos.*

Κηρογράφον enim, quod *ceram pingit*, & charaxat, id quod annulorum ſigillariciorum eſt proprium. *Thynos* addit, quia hi annuli ex provincia Bithynica celebres erant ac nominati: Quam in rem vide ſuprà paſſim, inprimis ubi de *Annulis*, ut & in voce *Cyrographi*, infrà quoque aliquid voce *Signa.*

SIGILLARIUS. in *Gloſſ.* Ζωδιοποιὸς, qui *ſigilla*, de quibus ſuprà, veſtibus intexebat. Item qui *ſigillaria* ſeu νευρόσπαστα venundabat, circulator. Vide itidem ſuprà, & Jac. Cujacium *l. 11. c. 30.* Etiam *Cuſtos ſigilli*, apud Petr. Bleſenſem *Ep. 131. Cùm in Sicilia eſſem* Sigillarius *& Doctor Regis Gulielmi II. tum pueri.* Sic Walterus de Conſtantiis dicitur *Regis Angliæ Sigillarius*, apud Rad. de Diceto *A. C.* 1180. Vide quoque ſuprà, ubi de *Annulis.*

SIGILLATA Tentoria, apud Treb. Pollionem *in XXX. Tyrann. c. 16.* ubi Herodis, Zenobiâ geniti, luxum deſcribit, quid ſint, vide ſuprà in voc *Sigilla.*

SIGILLATORES, Græcè Σφραγισταί, dicebantur Ægyptiis Sacerdotes illi, qui victimas ſignabant. Cùm enim, ut ritè offerretur animal, non modò id *mundum*, ſed & *immaculatum*, eſſe deberet, Sacerdos ad id conſtitutus, pecude eùm ſtante, tum reſupinatâ, linguâ etiam exſertâ, victimam exquirebat: caudæ etiam pilos inſpiciebat, an vel unum nigrum pilum (boves enim non niſi rufos immolabant Ægyptii) videret. Quòd ſi eſſet omnino munda, *notabat eam byblo cornibus alligatô: deinde terrâ ſigillari applicatâ, annulum imprimebat, & ſic abducebatur victima. Qui non ſigillatam immolabat, morte puniebatur*, Herodot. *l. 2. c. 38.* Atque hi Sacerdotes inde *Sigillatores* appellati ſunt. Servius *ad illud Virgilii, Æn. l. 4. v. 57.*

> —— *Lectas de more bidentes.*

De more, inquit, *ſcil. antiquo, omnibus noto*: i. e. *ne habeant caudam aculeatam; ne linguam fiſſam; ne aurem nigram.* Chæremon apud Porphyrium nævos à *Sigillatoribus* obſervari ſolitos exactius recenſens, *boves fœminas, & marium quotquot gemelli aut maculoſi, aut colores diverſi, aut deformes, aut domiti* (utpote jam laboribus conſecrati) *aut oculô privati, aut hominum* (vel Deorum ſuorum) *ſimilitudinem ferentes*, ab iis rejectos ait: infinitas hujuſmodi obſervationes, & propterea integros libros περὶ τῆς τέχνης τῶν καλουμένων Μοσχοσφραγιστῶν, *de illorum arte, qui* Victimarum Sigillatores *vocarentur* conſcriptos eſſe, addens. Ἀποσφράγισμα *Sigilli* quodnam fuerit, docet Plutarchus, ex Caſtore, *Homo videl. in genua deſidens, manibus poſt tergum reductis, enſe jugulo imminente, de Iſid.* quô pactô ſacri horrendi, ἀνθρωποθυσίας olim apud Ægyptios uſitatæ, veſtigium in victimarum ſigillo manſiſſe videtur. Heliopoli ſanè, Junoni Lucinæ quotidie homines tres, qui ἰδουμένοι, καθάπερ οἱ καθαροὶ μόσχοι καὶ σφραγιζόμενοι, probabantur, non ſecus ac quæ-

ſui illi *Vituli puri & Sigillati*, mactari ſolitos, docet Manetho, apud Porphyr. *de Abſtin. l. 2. §. 55.* donec Amoſis Rex *Cereis victimis* ſubſtitutis, inhumanitatem illam, ita funditus exſtirpavit, ut Herodotus eam nunquam in Ægypto viguiſſe crediderit *l. cit. c. 45.* quem Macrobius ſequitur *Saturnal. l. 1. c. 7.* Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* XI. & *hic paſſim.*

SIGILLUM, cujus in *ſignandis* literis uſus, aliud *privatum* eſt, quô vel homines privati, vel Principes in negotiis privatis, uti conſuevêre, de quo vide Vopiſc. *in Aureliano d. l.* & Fletam *l. 2. c. 13. §. 1.* aliud publicum, hocque rurſus vel *ſecretum*, vel *commune* ſeu authenticum. Et quidem *Sigillum ſecretum* vel *ſecreti* dictum eſt, quod literis, ut vocant, *clauſis* apponebatur, ſicque in ſecretioribus negotiis, Epiſtolis e. g. locum habuit. Neque tantum in privatis negotiis, ſed & in publicis adhibebatur, vel à tergo authentici ſigilli appoſitum, quod ideo *Contraſigillum* appellatum eſt, vel ab ipſo ſuſpenſum. Nonnunquam vel ad pleniorem fidem, vel majus dilectionis argumentum eô ſolô publica negotia (ſed minora, & maximè, cùm abeſſet majus) ſigillata legimus. Erant autem *Sigilla* hujuſmodi minoris formæ; quàm authentica, habebantque interdum impreſſa Militum inſignia, vel familiarum affinium; interdum figuras quaſdam exoticas, pro libitu, ut videre eſt apud Ducheſnium, alioſque Stemmatographos. In Regum Franciæ *ſigillo ſecreto*, inſignium ſcutum unicô Angelô ſuſtentatur. In Sigillis tamen Epiſcopalibus antiquitus non expreſſa fuiſſe inſignia gentilitia, ſed effigiem Epiſcopi *Pontificaliter induti, cum baculo paſtorali & mitra*, docet, ex *c. 6. Decretal. de fid. Inſtrum.* Dominic. Macer. In *Pontificiis Rem.* D. Petrus cum navicula, inſtar piſcatoris retia laxantis, effingitur; quod proin *Sigillum Piſcatoris* nuncupatur &c. Cuſtodia *ſigilli* hujus, apud eoſdem Reges, Magnum Cambellanum, eôque abſente, primum Cambellanum, ſpectabat, qui illud in quodam pretioſo marſupio aſſervare, eoque literas, quas *de prieres, d'eſtas, de reſponſes & de mandemens à venir*, vocant, ſigillare ſolitus eſt. Apud Byzantinos, infimi ævi Auguſtos, dignitas fuit, quam Παρακοιμώμενον τῆς σφενδόνης, appellabant, h. e. *Accubitorem palæ*; item quam Παρακοιμώμενον τοῦ κοιτῶνος, *Accubitorem cubiculi*, dicebant: quorum hic cubiculi Imperatorii; ille verò *Sigilli*, quô Imperator literas ad matrem, filios, Deſpotas, Patriarcham, alios, ſcriptas obſignabat, cuſtos erat. Qua de re vide Car. du Freſne *Not. ad Villharduinum.* At *Sigillum Authenticum* & *Commune* dicebatur, cujus in publicis negotiis uſus erat, & quæ omnibus paterent: unde diplomata eô munita *Literæ patentes* indigitari ſolent. Idem *Sigillum penſile*, ſeu *pendens*, quòd σηρικῷ νήματι, *filô ſericô*, diplomatibus ſoleat appendi. Et quidem primitus filô ſericôque tabulis aureæ plumbeæque bullæ appoſitæ ſunt, uti vidimus ſuô locô. Poſtmodum ceræ perinde literis appendi cœpêre: quorum uſum Gulielmum Nothum in Angliam invexiſſe, cùm antea crucem ſolùm gen^{te} effingeret, tradit Ingulphus *p. 901.* & Seldenus, qui ejuſdem Wilhelmi ſigillum deſcripſit, *ad Eadmerum p. 166.* Muniebantur autem penſilibus his ſigillis diplomata, nullô appoſitô chirographô, adeoque omnem iis vim conferebant; unde typos ipſos ſigillarios, ne in aliorum inciderent manus, ſummâ curâ aſſervare neceſſe erat. Sic ſcribit de Magiſtro Rogero Ricardi I. Angliæ Regis Vicecancellario, cùm circa Rhodum tempeſtate in mari periiſſet, *circa ejus collum ſuſpenſum Regis Sigillum; poſtea receptum fuiſſe, Bromptonus.* Nec alia forte ratione Cancellarius Imperatoris, in ſolennibus præſertim ceremoniis, *majus ſigillum* collo appenſum geſtare legitur, in *Bulla Aur.* Caroli IV. Imperatoris *c. 7. 23. §. 1.* In his porrò ſigillis efformandis, varii coloris cera adhibita eſt. Apud Gallos, ſoli Regi flavæ uſum competere, ſcribit *Tillius.* Viridis in ſigillis regiis uſus potiſſimus fuit in Diplomatibus, quæ vulgò *Chartres, Privileges & Remiſſions* dicimus: hodie verò etiam flavâ cerâ ſigillantur: Rubeam adhibent Univerſitates ac Communitates: albam, Milites S. Spiritus &c. In *Sigillis* verò effícti ferè ſemper Equites, quorum erant, ſi ex Militari eſſent ordine, tunicâ loricæ ſuperinductâ, quod Joanne Rege in Anglia primùm obtinuiſſe, docet Dugdalus *in Antiqq. Warwic. Tempore Regis Joannis erant in ſigillis dominorum tunicæ ſuper loricis ---- erant autem tunicæ longæ ad talos.* Adjuncta dein armorum inſignia. Idem, *Circa annum* 1218. *Domini, qui in* ſigillis ---- *habebant equites armatos cum gladiis; nunc in dorſo ſigillorum arma ſua poſuerunt de novo in ſcutis.* Quod in Francia, poſt captum ab Anglis Joannem Regem ſimiliter factitatum eſſe, circa A. C. 1366. apud eundem legas. Tunc primùm autem *ſigillum* ſibi aſciſcebant Viri nobiles, cùm ſuæ ætatis eſſent, h. e. poſtquam ætatis annum 22. attigêre, atque adeò Militare cingulum conſecuti ſunt. Solos enim Milites olim jus habuiſſe *Sigilli penſilis*, docet Ducheſnius *in Hiſtor. Caſtilion.* quod poſtmodum & ad Armigeros tranſiit, qui tamen, cùm in Milites allecti ſunt, *ſigilla* ſua mutare ſunt coacti, uti docet Car. du Freſne *in Gloſſ.* ubi plura hanc in rem. Vide quoque ſuprà ubi de *Annulis*, it. voce *Paſſellus*: uti de *Sigillo*, quod à Patriarcha in Eccleſ. Græca fieri ſolet, in fine Triſagii, infrà.

SIGINDUNUM, Myſiæ ſuperioris oppid. *Ptol.* quod *Niger Simedro* vocat. *Singidunum Antonino. Sigidinum* Zoſimo *l. 3.*

SIGIPEDES, Scythiæ populi apud Treb. Pollionem in *Claudio*, *Denique Scytharum diverſi populi; Peucini ---- Sigipedes, Celtæ etiam & Heruli, prædæ cupiditate in Romanum ſolum ---- venerunt* pro *Gipedes*, uti legi vult Salmaſ. h. e. γήπαιδες, quemadmodum Græcis nominantur: de quibus id legitur, in Græcorum Commentariis, Γήπαιδες οἱ λεγόμενοι Λογγίβαρδοι, οἱονεὶ Γετῶν παῖδες, *Gipedes dicti ſunt Longobardi, quaſi Getipedes, Getarum filii.* Corippo *Gypedes* vocantur, duabus ſyllabis brevibus, *l. 1.*

En Avares, Francique truces, Gypedeſque Getæque.

Vide Salmaſ. *ad Pollionem d. l.*

SIGISMUNDUS, Imperator, Hungariæ & Bohemiæ Rex, ex familia Lucemburgica, fil. Caroli IV. frater Wenceſlai Imperatorum. Ductâ Mariâ, filiâ Ludovici. I. Hungar. Regis regnum hoc pacavit, coronatus A. C. 1387. æt. 20. uxorem perdidit, A. C. 1392. A Bajazete Turcarum Imperatore licet Gallis ſub Joh. Burgundo ſubnixus, ad Nicopolim, A. C. 1386. victus, diu Conſtantinopoli & in Rhodo, omnibus ignotus erravit: tandem captus à ſuis, amicorum ope A. C. 1401. reſtitutus eſt, Quò annô Ruperto Imperatori ſucceſſit, poſtquam ſibi ipſi, utpote Electorum unus, ſuffragatus eſſet. Schiſma, poſt iter in Galliam, Angliam & Italiam, magnâ curâ, Conſtantiæ celebratô Conciliô ſuſtulit: Reformationem tamen impetrare non potuit, licet vehementer, apud Petrum de Alliaco Cardinal. inſtaret, conjugia Clericorum, inter alia, ſtrenuè urgens. Nihilominus, in Baſileenſi Concilio, liberiùs, quàm unquam in aliis, in auctoritatem poteſtatemque Pontificis inquiſivit. Marchiam Brandeburg. cum Electoratu, Friderico Burggravio Norimberg. Saxoniæque Electoratum Friderico Miſniæ Marchioni contulit. Gonzagam, Mantuæ Marchionem creavit. A Johanne Ziſca, Huſſitarum, quos extinctum ibat, Duce, aditu in Bohemiam intercluſus, ſæpius victus, & quamvis tripartitô exercitu, ad 100000. ſecum trahens, accederet, Panicô quôdam terrore ſemel atque iterum fugatus: Poſteà à Procopio Holy infeſtatus eſt, donec tandem libertate religionis permiſsâ, unô annô ante mortem in regnum eſt admiſſus. Æn. Sylv. *Hiſt. Bohem. l. 36.* Connubium, cum Barbara, impudiciſſima fœmina, infauſtum expertus, Znoimæ, in Moravia, obiit, A. C. 1437. ætat. 70. Formâ egregiâ, liberalis, magnanimus, literatorum Mæcenas, plurimarum linguarum peritus, in pace Princeps inclytus, ſed bellô infelix. Ferreâ coronâ Mediolani cinctus, Romæ auream ab Eugenio IV. accepit. Crantz. Cochlæus, Dubravius, Bonfinius, Thuronius, Bapt. Egnatius, *in epit. Hiſt. Imp.*

SIGISMUNDUS, Burgundiæ Regis fil. Gundebaldi, patri ſucceſſit, A. C. 516. Ab Arianiſmo, ope Alcimi Aviti Epiſcopi Viennenſis converſus, magnam curam rebus ſacris impendit: Pater, ex Oſtrogota, filia Theodorici, Gothorum in Italia Regis Sigerici, quem, novercæ impulſu, innocentem ſtrangulari juſſit: quod crimen paulo pòſt multis lachrymis proſequutus eſt. Poſteà, Clodomirus, fil. Clodovei M. junctis fratribus ſuis, Sigiſmundum vicit, captumque Aureliani, cum uxore & liberis in puteum præcipitatos necavit. A. C. 523. Gregor. Turonenſ. Uſuardus, *vita S. Sigiſmundi, Ducheſnius*, &c.

SIGISMUNDUS I. Magnus, Poloniæ Rex, fil. Caſimiri II. frater Johannis Alberti Alexandri, Regum, quorum ille A. C. 1502. hic A. C. 1506. obiit; ſucceſſit, jam rebus plurimis præclarè geſtis inclytus, an. ætat. 40. Rex vicit Moſcos, totâque expulit Lithuaniâ, A. C. 1519. fines Imperii extendit, decus principum ſeculi ſui. Obiit A. C. 1548. ætat. 80. Cromer. *Hiſtor. Polon.* Salomon Neugebauer. *in Hiſt. Pol.* Jodocus Ludovicus Decius & Bernardus Vapovius *in Sigiſmund.*

SIGISMUNDUS II. Auguſtus, vivente patre Sigiſmundô I. coronatus, poſt obitum patris, jam prius uxore Eliſabethâ Auſtriacâ orbatus, duxit Barbaram Radiviliam, filiam Georgii Caſtellani Vilnenſis, viduamque Staniſlai Caſtoldi, Palatini Trocenſis: Unde Procerum murmur & turbæ, quibus pacatis, hac mortuâ, Catharinam Ferdinandi I. Imperatoris filiam ſibi junxit. Conſiliariorum aliquot, inter quos Joh. Funccius, ex concionatore aulicus miniſter, ſuppliciô affecit: Suecos in Livonia, Moſcos ad Sitinium lacum, &c. vicit. Dantiſcanis iratus, portorii dimidiam partem iis ademit, cauſaſque majoris momenti, ad Senatum regni tranſtulit. Obiit; ex Jagellonica familia ultimus, A. C. 1572. ætat. 52. regni 25. Succeſſit Henricus Dux Andium. Neugebauer. *Hiſt. Pol.*

SIGISMUNDUS III. fil. Johannis III. Sueciæ Regis, ex Catharina, filia Sigiſmundi I. natus A. C. 1566. à Polonis, excluſô Maximilianô Archiepiſcopô in regnum accitus, A. C. 1587. mortuô Patre, etiam Sueciæ regnum adiit, coronatus, A. C. 1594. quô tamen, quòd intempeſtivè religionem ibi jam ſtabilitam evellere conaretur, à Carolo Sudermanniæ Principe, patruo ſuo, exutus eſt. Livoniam amiſſam fortiſſimè recuperavit, Moſcos Smolensko, poſt biennii obſidionem, depulit, illoſque Vladiſlaum fil. in M. Ducem eligere coëgit. Obiit A. C. 1632. regni 45. Maritus duarum ſororum, Annæ & Conſtantiæ Auſtriac. Pater verò Ladiſlai Sigiſmundi & Johannis Caſimiri, qui ambo Mariam Gonzagam uxorem habuerunt, familiâ haud pridem totâ extinctâ.

Joh. *Sigiſmundus*, Joach. Friderici Electoris Brandeb. fil. ab Avo Joh. Georgio educatus, dein cum fratre Joh. Georgio cognomine *Juniore*, miſſus Argentinam, A. C. 1588. poſt Avi mortem, Zechlinienſem præfecturam accepit: Inde cum Patruis, ob ditiones Franconicas, Patre conſentiente, tranſegit. In itinere Boruſſico cùm eſſet A. C. 1608. Patris perceptô obitu, Vicarium dixit Adamum Gans Baron. Putlizium, & præter ſucceſſionem Electoratus, etiam Curatelam Boruſſicam obtinuit. Poſſeſſionem Juliacenſium ditionum, quas à conjuge Anna fil. Alberti Friderici Brandeburgici Ducis Boruſſiæ, & Mariæ Eleonoræ Ducis Juliac. ſibi vindicabat, ſumpſit, A. C. 1609. ac ſequenti annô Unioni nomen dedit. Comitia Ratisponenſia per Legatos obivit A. C. 1613. ut & Diætam Electivam utramque, quâ Matthias & Ferdinandus electi. Inde A. C. 1614. Reformatis accedens, in doctrina & ceremoniis Reformationem inſtituit, factô initiô à Templo SS. Trinitatis Coloniæ; vulgata etiam Confeſſionis formulâ. Demum, cùm alterum ſeculum Electoralis dignitatis in ſua familia continuatæ celebrâſſet, annô *Iohann sIgMVnD ChVrſVrſt*, i. e. 1617. aliquandiu etiam ex apoplexia paralyticus decubuiſſet; tradidit Filio paucis ante obitum ſeptimanis Electoratum, A. C. 1619. Pater præter Georgium Wilhelmum ſucceſsorem, Joachimi *Sigiſmundi*, Magiſtri Ordinis Johannitici, minoris natu, qui obiit A. C. 1625. Fuit & *Sigiſmundus* frater Joh. Georgii Elect. præfati, doctorum ſummus Fautor, qui fratri Friderico A. C. 1552. extincto in Magdeburgenſi & Hal-

Halberſtadienſi ſedibus ſuffectus, A. C. 1553. ritus Pontificios antiquavit, defunctus A. C. 1566. Idem nomen uni quoque fuit ex modò laudati Joh. Georgii filus, qui ſub Spinola in Belgio copias duxit.

SIGISMUNDUS, fil. major natu Henrici cognomine. *Patris Patriæ* Ducis Sagano-Glogovii, frater Henrici, obiit A.C.1458. Item fil. minor natu Joh. Chriſtiani Ducis Brigenſis, ex altera conjuge Hedvige Sitſchia, Baronis Lignicii titulò inſignis, defunctus eſt A. C. 1665. Frater Auguſti vel Auguſtini Comitis Lignicii, quem Gregorius Wilhelmus. ex tota gente Piaſtea ultimus, ultimis precibus (obiit enim A. C. 1676.) Imperatori ſollicitè commendavit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Famil. Brandeburg. & Piaſtea.*

SIGISMUNDUS Rakocius, Tranſylvaniæ Princeps, electus eſt, A.C.1606. poſt defunctum Boskajum, invitus: interim in pace præfuit, Matthiæ Hungar. Regi & Achmeti Ottomano æquè gratus. Ceſſit ſponte Gabrieli Bathorio. A. C. 1608.

SIGISMUNDUS Gelenius, Bohemus, vertit A. C. 1540. Joſephum, Juſtinum Martyrem, Dionyſium Halicarn. Philonem, Appianum &c. Thuan. *Hiſt. l.* 3.

SIGISMUNDUS Goſſenbrot, Benedictinus. Condidit Chronicon Auguſtanum, A. C. 1485. à Joh. Piſtorio, inter auctores Hiſtor. German. editum.

SIGISMUNDUS Malateſta, Arimini Dominus, Philoſophus, Hiſtoricus & Bellator egregius: ſed quòd immortalitatem negaret animæ, & ditiones Pontificias crudeliter vaſtaret, à Pio II. excommunicatus eſt, A. C. 1462. interim ad frugem rediit, expeditione contra Turcas ſuſceptâ. Pius II. nomine Gobelini, *in Comment.*

SIGISTANIA, provinc. Perſiæ, in parte Orientali verſus confinia Indiæ, ubi aliàs pars Drangianæ, verſus montes. Ibi Siltanum ſeu Sigiſtanum, *Siſtan*, urbs præcipua ad Ilmenum fluv.

SIGIUS, mons Galliæ Narbonenſis, à quo ſinus Galliæ incipit, *Setium Ptol. & Avieno. Capo de ſet Cluſio.* Vide *Setius mons.*

SIGLA, vel SIGLÆ, per ſyncopen pro *Sigillæ*, ſubintellige *Literæ*, memorantur in Papiæ *Gloſſario.* Dicebantur autem ſic compendia literarum, cùm una vel duæ literæ pro integra voce, pluribus literis conſtante, ponebantur: Unde *Feſtus, Notæ erant literæ, ſed ſingulæ, vel binæ.* Cic. *pro Muræna, ſingulas literas*: Gell. *l.* 17. *c.* 9. *ſingularias*, vocant. Tales, cùm literarum initiò ſcribitur S. pro *Salutem*: vel S. P. D. pro, *ſalutem plurimam dicit.* Item *S. V. B. E. E. Q. V.* h. e. *Si vales bene eſt, ego quoque valeo* &c. Quanquam in his, ob conſuetudinem, res minùs obſcura: occultior in aliis, quæ tradunt Valerius Probus, qui Hadriani, Cæſ. ætate floruit & Petrus Diaconus, qui ſua dicavit Conrado F. Imperatori. Origo earum, ut & Notarum, de quibus ſuprà, inde eſt, quòd, poſtquam Academici Lectiones ſuas, ἀκροάσεις appellatas Gell. *l.* 2. *c.* 22. & *l.* 20. *c.* 4. dictare cœpiſſent, teſte Appulejô *Florid.* celeriùs vox Doctoris præcederet, quàm ut integrè ſcribendo Diſcipuli eum aſſequi poſſent: Itaque ad hoc artificium converſi ſunt, primuſque Xenophon quæ dicebantur, hôc modô excepta, in publicum edidit, apud Laërt. *l.* 2. *in ejus vita* Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 11. Inprimis autem Juriſconſulti, in excribendis Legibus, uti *Siglis* ſolebant. Unde Manilius *l.* 4. *Aſtron.*

Hic etiam Legum tabulas & condita jura
Noverit, atque notis levibus pendentia verba,
Et licitum ſciet & vetitum quæ pœna ſequatur.

Cùm verò hinc ſæpe error obveniret, quia unica litera plurium crebro rerum erat ſignum, juſſit Juſtinianus Imperator ut vocabulis integris, non *Siglis*, porrò ſcriberetur. Vide verba ejus *l.* 1. Cod. *Theodoſ. tit.* 17. *de vet. jure enucl. leg.* 1. & *tit. eod. l.* 2. Atque ut is è Latinis Juris codicib. *Siglas* ſuſtulit: ita in Græcis libris idem fecit Baſilius Imperator uti teſtatur Cedrenus *p.* 467. Quàm antiqua autem hæc ſcribendi fuerit ratio, illud Ciceronis *pro Muræna* oſtendit: *Irati Juriſconſulti, ne dierum ratione pervulgatâ & cognitâ, ſine ſua ope poſſet lege agi, notas quaſdam compoſuerunt, ut ipſi omnibus rebus intereſſent.* E quibus Jureconſultos veteres *Siglarum* Inventores fuiſſe arguas: Aliàs Notas preſsè dictas à *Siglis* diſtingui notum, cum hæ literis conſtent, illæ ſecus. Scripſit de *Siglis* libellum Mango, ad Carolum Regem quem his ei dedicavit verſiculis,

Hæc juris σημεῖα lubens Rex accipe Carle,
Offert devotus quæ tibi Mango tuus.

Ubi σημεῖον vox haud aliter ſumitur, ac à Tullio *l.* 13. *ad Attic. Ep.* 32. *Quod ad te de legatis ſcripſi, parum, credo, intellexiſti, quia διὰ σημείων ſcripſi.* Ut & à Plutarcho *in Catone* & *Cicerone*, ubi vocat σημεῖα ἐν μικροῖς καὶ βραχέσι τύποις πολλῶν γραμμάτων δύναμιν ἔχοντα. Ubi quidem plerique Notas intelligunt, quæ literæ non ſunt, quales tradidêre Tyro & Seneca. Sed ſperare potuit Cicero, Atticum, quâ ingenii acie eſſet, ex primoribus literis collecturum de vocibus integris: at non potuit putare, divinaturum id ex incognitis iſtiuſmodi ſignis. Nec Mango aliud docet, quàm literas initiales pro integris vocibus poſitas: uti nec alter ille, cujus Juridicas Notas ex veterib. membranis, in corpore Grammaticorum veter. habemus. Gerh. Joh. Voſſius *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 40. Vide quoque infrà *Tachygraphia.*

SIGMA, ex literæ forma, dictum eſt Stibadium olim, ſeu trium lectorum coagmentatio, ut inter alios eruditè declarat Petrus Ciacconius *de Triclinio*: Quemadmodum *Porticum ſemirotundam ex ſimilitudine fabricæ*, Sigma *Græcô vocabulô nuncupari*, legimus *in Libello de regionibus Urbis Conſtantinop.* Ubi cùm Adolphus Mekerchus, Fulv. Urſinus, Guil. Balius, ipſe præfatus Ciacconius, Alii, velint hanc literam, ob figuram ἡμικύκλιον arcui Scythico comparari, ut & apud Agathonem Tragicum *in Telepho*, falli eos dicit Voſſius, cum figura hæc ſemiorbicularis C. arcui vulgari; vulgaris figura Σ. arcui *Scythico* ſimilis ſit, ut obſervatum Lipſio *de pronunc. L. L.* & Scaligero *ad Euſeb.* Thomas Dempſterus *in Roſini Antiquit. Rom. l.* 5. *c.* 26. menſas Romanas figuras *Sigmatis* retuliſſe, & cùm Veter. quadratas primùm, dein rotundas habuiſſent menſas, Romanos eas dimidiatæ Lunæ effigie fabricâſſe, ἡμικύκλια quoque dictas, oſtendit, ex Jul. Polluce *Onomaſt. l.* 5. *c.* 1. Ἀκούω, σιγμάδες, ἡμικύκλια, κλιντήρια, χαμολέχη, *Scamna, thori, ſemicirculi* (*i. e. Sigmata*) *recubitoria, humi ſtrata.* Hinc Petr. Ravennas *Serm.* 29. *Diſcumbebat Deus, plus in Matthæi mente, quàm Sigmate*: & Sidon. Apollinaris *l.* 2. *Ep.* 2. *ita ut miniſteriorum ſe non impediente ſimultate, sot poſſet recipere ſella, quot Sigma capit perſonas.* Quot autem ceperit, indigitat Martial. *l.* 10. *Epigr.* 48. *v.* 5.

Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis
Septem Sigma capit, ſex ſumus, adde Lupum.

Idem *l.* 14. *Epigr.* 87.

Accipe Lunatâ ſcriptum teſtudine Sigma
Octo capit: veniat, quiſquis amicus erit.

In quæ verba ſic Salmaſ. *Poſtquam*, inquit, *Triclinia ab uſu receſſerunt: & pro Tricliniis* Accubita & Stibadia *dici cœpêre, quorum figura ſemicircularis erat, atque inde* Sigma *nomen invenit; totam menſam non circumdabant, ſed ſpatium in ea parte relinquebant, quâ circulus deficiebat, ad inferenda ſcil. fercula* &c. Et iterum, *Triclinium ergo erant tres lecti diviſi & ſeparati*: Sigma *verò unus perpetuus lectus, ſemirotundus, quod* Stibadium & Accubitum *dixere. Triclinium omnibus menſis poterat, Sigma vel Stibadium non item: nec enim minus Sigma majori menſæ, nec majus minori coaptari poterat. Secundùm ergo menſarum magnitudinem quærenda erant parva aut magna ſtibadia, quæ à numero convivarum vel octaclina vel hexaclina dicebantur.* Unde colligas Dempſterum Stibadium cum Menſa confudiſſe. Ad ejus extrema cornua honoratiores convivas fuiſſe collocatos, diſcimus ex Gregorio Turonenſi *de Mirac. l.* 1. *c.* 80. *Diſcumbentibus autem ad convivium, Vir ille cum Presbytero dextræ partis cornu occupat, Catholicum ad ſiniſtrum ſtatuens*: & Sidonio Apollin. *l.* 1. *Ep.* 11. *Primus jacebat cornu ſiniſter Conſul ordinarius Severinus.* Quibus clariùs rem exprimens Juvencus *Sacr. Carm. l.* 3. ſic ait,

Si vos quiſque vocat, cœnæ convivia ponas,
Cornibus in ſummis devitet ponere membra,
Quiſque ſapit, veniat forſan ſi nobilis alter,
Turpiter eximiò cogetur cedere cornu.

In medio reliqui diſpoſiti erant. Paulinus *de vita Martini l.* 1.

Hos intermedius, quà Sigma flectitur orbe,
Presbyter accubuit.

Ornabantur verò hæc *Sigmata* eôdem taperum apparatu, quô Scenæ Theatrorum ſolebant inſtrui, ſcil. initiô pellibus ferarum, deinde & byſſinô periſtromate &c. Vide Thom. Dempſter. *loc. cit.* Fulv. Urſinum *Append. de Triclin.* ubi, inter alia, quàm alium *Sigma* fuerit, docet, Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, ubi ex antiqua *Sigmatis* ſcalptura, quæ Romæ trans Tiberim viſitur, è regione ædis D. Chryſogoni, quamque præfatus Urſinus primus edidit, ejus iconem Lectori antiquitatis avido exhibet; Salmaſ. iterum *ad Lamprid. in Heliogabalo, c.* 25. & Caſaubon. *ad eund.* quorum hic ad verba illa, *Primus* (Heliogabalus) *invenit ſigma ſternere, non in lectulis, ut à pedibus utres per pueros ad repandum ſpiritum ſolverentur*, varia hanc in rem adjicit. De litera verò *Sigma*, equis olim inuri ſolita, diximus ſuprà in voce *Samphoræ.*

SIGMANUS, melius *Igmanus*, amnis Aquitaniæ veræ, vulgò *Leyre*; in Sinum parvum Arcaſſonium cadit, prope Bojos, 7. leuc. à Burdegala in Occaſum.

SIGMARINGA, nomen caſtri, in Suevia, ſub proprio Comite, ex Familia Zollerenſi. Et quidem ex Danckonis, qui arcem Zolleranam tenuit, circa A. C. 829. fratre Gotbaldô, Comites Saulgaviæ, *Sigmaringæ*, Landenbergæ & Pfullendorfii, non incelebres, & affinitatibus illuſtres, deducuntur. In Danckonis linea, Seculô XIII. in Eitelfriderici & Eliſabethæ Habſpurgicæ, quæ Rudolphi I. Imperatoris ſoror fuit, filiis, Friderico & Eitelfriderico, capitales rami in diverſum abierunt. Ille pater Burggraviorum Norimbergenſium & ſic Marchionum Brandeburgicorum, hic avitô titulô Zollerenſium, ſator fuit, qui in Principum gradum haud pridem evecti in *Hechingenſem* & *Sigmaringenſem* lineam hodie diſpeſcuntur. Nempe Caroli A. C. 1576. extincti filius Eitelfridericus, priorem: Carolus verò ſecundogenitus poſteriorem, ex ſe dedit. Junctus enim hic Euphroſynæ Oetingenſi, genuit Joannem, *Principis* axiomate ornatum, qui deceſſit A. C. 1638. pater, ex Joanna agnata, Mainradi (cui nupſit Anna Maria filia Ferdinandi Comitis Torringenſis, unde plures liberi) Sibylla (quæ primò Georgio Wilhelmo Comiti Helfenſteinio, dein Ernesto Bennoni Comiti Wartenbergio juncta eſt) & Mariæ (cui maritus obtigit Paulus Andreas Comes Wolckenſtenius, & poſt ejus obitum Georg. Rudolfus Baro *de Haſlang*) qui omnes *Principes & Comites de Hohenzollern, in Sigmaringen.* Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 25. & in voce *Zolernum.*

SIGMATICUS Torques, vide ſuprà *Armiger.*

SIGNA,

SIGNA, & Statuæ, ſimilitudines ſunt è ſolida materia, auro, argento, ære, marmore & ebore: Interim trifariam differunt. Nam *Signum* latiùs patet, quia vel Dei eſt vel hominis vel brutorum: Statua autem vel Numinis eſt, vel hominis. Præterea Statuam dixère Romani, quam in Foro conſpicerent: *Signa* verò vel in ædibus privatis, vel in Templis. Ad hæc, *Signa* quandoque eidem inhærent materiæ, è qua ſunt educta. ut quando rana, aut locuſta exprimitur in ipſis columnæ, vel cùm in gemmis aliquid inſculptum: Statuæ verò nunquam in cavo latent, ſed ab ea materia, unde eductæ, ſunt disjunctæ, ac ſeparatæ, Voſſ. *de Philoſophia* c. 16. §. 31. Vide quoque Aldum Manutium Nepotem *de Quæſitis per Epiſt.* Cicero *Signa* & *Sigilla* vocat cælaturas, quæ pateris & patellis, aliisque vaſis includebantur & incruſtabantur, Græcis *ζῶδια* quorum alia ἔκτυπα ſive πρόστυπα, *quæ tota exstarent*, alia ἔκτυπα, ſic ut velut *adfixa unum tantùm latus oſtenderent*, fingebantur. *Verr.* 6. *Patella grandis cum* ſigillis *& ſimulachris Deorum* &c. Et quidem *ſigna* ac ſigilla extantia, *emblemata* idem vocat, poteranteque de poculis ac vaſis revelli & aliis rurſus illigari; ſicut cruſtæ, quibus proſtypa operiebantur, etiam exemptiles erant: qua de re jam diximus ſuprà, ubi de *Cælatura* alibique paſſim. Ægyptiorum *Signa* hieroglyphica, ſive, ut vox hæc ſonat, *Sacra ſculptura*, animalium erant mutarumque rerum figuræ, quas Sacerdotes in ſacris adhibebant, ne à vulgo intelligerentur. Claudian. *l.* 1. *in Ruffinum*, v. 149.

——— *Novi quid* Signa *ſagacis*
Ægypti valeant.

Hæc ante papyri uſum, ſaxis inſculpebant, uti Lucan. docet *l.* 3. ſcripſitque hoc pactô Horapollo Niliacus, circa tempora Theodoſii Imperatoris cui adde tabulam antiquam æneam hieroglyphicis literis cælatam & eruditè explanatam, à Laur. Pignorio. Vide Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 41. Georg Hornium *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 6. *ubi veter. morem Philoſophiæ rerumque divinarum arcana per ſigna iſtiuſmodi obſcura ac ænigmatica tradendi, multis perſequitur*, & in voce *Hieroglyphica*. Sed & *Sigilla* ac *ſigna* de Veſtibus dicta ſunt, uti vidimus ſuprà. Porrò *Signa*, pro vexillis, occurrunt apud Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 33. *Milites, quos oſtenſionales vocant; non pretioſis — veſtibus ornabat: nec multum in* Signa, *aut ad apparatum regium, auri ſericique deputabat.* Hæc maximi ponderis fuiſſe, docet Caſaubon. *ad Aug. Suetonii c.* 10. Σύμβολα βασιλεῖα appellat Herodianus. Eorum enim non in bello ſolùm, ſed & feſtis diebus, in pompis ac ſolennibus proceſſibus, Imperatoribus præferebantur, multo aurô argentôque aliàs radiantia. Solebant autem erecta præferri lætis rebus, unde Pertinacem, antequam de Imperio certus eſſet, non paſſum eſſe ignem ſibi anteferri, nec vexilla Imperialia tolli, legimus apud Herodianum *l.* 2. *c.* 3. At in luctu, ſupina præferebantur. Spartian. *in Severo c.* 7. *Inde in Palatium — perrexit, prælatis* ſignis, *quæ Prætorianis ademerat, ſupinis* (ſeu verſis) *non erectis.* Neque verò *ſigna* ſolùm vexillaque, ſed & prælationem ignis, reliquumque regium apparatum, modò σύμβολα βασίλεια, modò σύμβολα βασιλεῖας vocat Herodian. qua de re vide Salmaſ. *ad Lamprid. d. l.* uti de phraſi, *Signa convertere*, item *convellere*, ac *ſubmittere*, Gronov. *ad Liv. l.* 3. *c.* 54. Aliud eſt *Signum Reip.* apud Sueton. *Aug. c.* 94. *δημοσία* ſcil. σφραγὶς, quâ Diplomata aliaque *ſignari* ſolita Reip. nomine, ut videre eſt apud Caſaubon. *ad loc.* ubi & de more Principum annulos ſignatorios in morte dandi iis, quibus plurimùm vellent, quædam. Ut aliquid addam, de *Signi* notione generali; Reverentiæ ac honoris *Signa*, pro Gentium ingenio, variant. Apud Romanos olim, *viso potentiſſimi nominis viro, viâ decedebant, aſſurgebant, capita revelabant, vehiculôque deſiliebant, tum deinde ſalutabant acclines*, ut loquitur Arnob. *adv. Gentes l.* 7. Sic Seneca Ep. 64. *Si Conſulem videro aut Prætorem, omnia, quibus honor haberi ſolet, faciam, equô deſiliam, caput adaperiam, ſemitâ cedam.* Et quidem equô deſiliendi ritus ſic habuit: Equô vecti, ſi alicujus auctoritatis aut nominis obviàm fieret, non modò equum ſuſtinebant, curſumque cohibebant, verùm etiam in pedes deſiliebant, & quam equo verberando virgam geſtabant, eam in manum transferebant lævam, ita porrò expeditâ dextrâ adibant, atque oſculabantur mutuò, uti ex Apuleji *Floridis l.* 4. docet God. Steweech. *Quæſtionib. ad eum.* Apud alios olim hodieque alia. Alicubi enim ad teſtandam venerationem, caput contectum inclinant; aliis, apertô capite, totum incurvantibus corpus. Alii oſculum manui imprimunt, de quo uſu vide Pithœum *Adverſar. l.* 1. *c.* 7. Sinenſes, fronte humum feriunt, caput autem aperire nefas habent; nec niſi iis, qui ad ſupplicium rapiuntur, id retegunt. Unde, qui ex eis fidem Chriſtianam ſuſcepêre, tum tantùm caput aperiunt, cùm Sacramenti participes fieri cupiunt, ut hoc ritu peccatores ſe fateantur. Japonenſes pedem calceô exuunt. At, Romani quoque jam olim, ut vidimus cum tecti occurrerent viro honorato, capita aperiebant: Namque Sullam erga Pompejum id ſolum ſervâſſe, Salluſtius *in Fragm.* & Plut. *in Caeſis* docent. Quem ritum, utpote venerationi teſtandæ aptiſſimum, hodieque Europæi ſervant. Vide Lipſium *Electis l.* 1. *c.* 23. Solerium *de Pileo ſect.* 3. ut & hic infrà.

SIGNANDI ritus, apud Veteres varius fuit. Cerâ in *obſignandis* literis ac teſtamentis utebantur, nempe tabellas chartaſque linô obligantes, poſtea annulô χαρακτῆρος imprimebant ceræ. Unde Chryſalus apud Plautum *Bacchidibus Actu* 4. *Sc.* 4. *v.* 64. ad literas ſcribendas *ſignandaſque* afferri jubet,

—— *Stylum, ceram, & tabellas & linum* ——

Quibus jam exaratis, ſed necdum *ſignatis*, additur v. 96.

Cedò tu ceram ac linum actutùm, age obliga, obſigna citò.

Quòd ſi proin Adverſarium literis convincere vellent, ſignum inſpiciendum dabant, priùs quam linum inciderant atque ita aperirent, ut liquet ex *Curculione Actu* 3. *Scen. Beatus*, *Bacchid. Act.* 4. *Sc.* 6. & *Pſeudolo Act.* 4. *Sc.* 2. Unde Cicero *in Catil. Oſtendi tabellas*, inquit, *Lentulo & quæſivi, cognoſceret ſignum.* Pro cera autem Aſiatici adhibebant cretam, quam propterea Herodotus *in Euterpe* vocat γῆν σημαντρίδα; meminitque conſuetudinis ejus Cicero *pro Val. Flacco.* Interim mos ille annulô, in creta cerave, *ſignum* imprimendi, tardè obtinuit apud pleraſque Orientis ipſius gentes. Nam Plinii eſt *l.* 33. *c.* 1. *Non ſignat Oriens aut Ægyptus, etiam nunc literis contenta ſolis.* Hebræis tamen mos iſte pervetus, ut arguit annulus Thamari à Juda datus pignori, quemadmodum eſt Gen. *c.* 38. *v.* 18. & *ſeqq.* Nam *ſignatorium* fuiſſe, communis opinio eſt. Et quidquid de Ægypto fuit, ex quo Ptolemæorum pallia eſt imperium, tamen jam temporibus Patriarcharum, ſi non vulgus, ſaltem Reges annulis uſos eſſe *ſignatoriis*, arguit Gen. *c.* 41. *v.* 42. ubi Pharao Joſepho annulum ſuum dediſſe, legitur: Eô enim auctoritatem illi tribuit, regias *obſignandi* literas: tanquam Regni Cancellario. Quod verò ad Græcos veter. Lacones inprimis; hi quidem in cera *ſignavere*, ſed non annulô, utpote ſculpendi cælandique arte adhuc ignotâ: verùm θριποδέστῳ ſive θριπηδέστῳ, h. e. ξύλῳ ὑπὸ θριπῶν βεβρωμένῳ, *ligno à vermibus corroso*, ubi ſine dubio punctorum numerus, magnitudo & ſitus pro ſigno erant. Vocat iſtiuſmodi ſignaculum θριπόβρωτον σφραγῖδα *Lycophron*, meminitque ejus *Heſych.* ut & Etymologici Auctor ac Euſtathius *Odyſſ.* α. Vide quoque *Suidam* & Ariſtophanem θριποδεστοσφραγίσματι. Porrò, in cenſendis etiam ſcriptis ſolebant olim Critici ceris annotare *Signa* quædam judicii ſui, de quibus ſuprà. Admiſcebant verò ceræ μίλτον ſeu *rubricam* aut *minium*, quô & aliàs ob ornatum uſi. Cicer. *l.* 16. *ad Attic. Ep* 11. *Noſtrum opus tibi approbari lætor, ex quo ἄνθη* (flores) *ipſa poſuiſti! quæ mihi florentiora ſunt viſa tuô judiciô: cerulas enim tuas miniatulas extimeſcebam.* Sic Democritus etiam in opere ſuo, quod χειρόκμητα inſcripſit, iſtis quæ παράδοξα viderentur, veriſſima tamen eſſe experientiâ didiciſſet, notam è cera annulô ſuô *ſignatam* adfixiſſe legitur: quas ceras illitas propterea vocatas eſſe παρασημάσματα, auctor eſt Heſychius. Vide Gerh. Joh. Voſs. *de orig. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 91. Præterea, ædes, ſcrinia, & quæcunque claudebantur, obſignari moris fuiſſe, innuit Lycophron *Caſſandrâ*.

Τὰ δ᾽ ἄλλα θριπόβρωτος ἄψαυστος δόμων
Σφραγὶς φυλάξει.
Intacta vermiculata claudendæ domus
Servabit alias.

Unde Ariſtoteles περὶ θαυμ. ἀκουσμ. Καὶ τὸ οἶκον κατασφραγίζεσθαι τὰς θύρας καὶ ἐπειδὰν μέλλωσιν ἀνοίγειν, ἐπιδείξαντες, τοῖς πολίταις καὶ τοῖς ξένοις τὰς σφραγῖδας οὕτως ἀνοίγουσιν. Plautus in *Caſina*, *Actu* 2. *ſc.* 1. *v.* 1.

Obſignate cellas, referte annulum ad me.

Theodoretus *de Provid. Dei Orat.* 5. Καὶ τὸ μέλλον ὀνομάζομεν τὰ νομίσματα μετρίῳ τινὶ θησαυρῷ τιμῶντες καὶ σφραγῖδας ἐπιβάλλουσι. Appulejus *Apolog. Quanquam ipſe aperiret penè quotidie & clauderet: ſæpe nobiſcum, multo ſæpius ſolus intraret, linteum in menſa poſitum cerneret, ſine alio ſigillo, ſine vinculo.* Et paulo poſt, *Quod conditum cumque quod obſignatum, quod incluſum domi adſervatur, id omne argumento Magicum dicetur.* Corn. Tacit. *Annal. lib.* 2. *c.* 2. *Irridebantur & Græci comites, & cuncta utenſilium annulo clauſa.* Quod factum inprimis eſſe, ante repertum clavium uſum ſuggerit Euſtath. *Od.* θ. v. 447. ad verba,

—— —— Θοῶς δ᾽ ἐπὶ δεσμὸν ἴηλε

annotans, antiquiſſimum morem fuiſſe, δεσμοῖς κατασφραγίζεσθαι: *Nodumque Ulyſſis* propterea Proverbialiter uſurpari poſſe ἐπὶ τῶν σφραγιζομένων ἀσφαλῶς. In Sacris, legimus foveam Leonum, in quam innocens conjectus erat Daniel Propheta, *allatò lapide ac impoſitò ſuper os foveæ, annulô Regis & annulô Procerum ejus, obſignatum fuiſſe*, Danielis c. 6. v. 18. Similiter, CHRISTI ſepulchrum, obſignatô lapide, munitum fuiſſe, docet Matthæus c. 27. *v. ult.* &c. Quam in rem pluſcula prædiximus, ubi de *Annulis*, item in voce *Obſignatores*. De *ritu victimas ſignandi*, vide itidem ſuprà *Integer bos*, *Oryx*, *Ovium nota*. Apud Papinium Statium l. 4. *Sylv.* 8. v. 40.

—— *Signare diem* ——

eſt eum Muſis addicere, ut ſolennis eſſet anniverſariò cantu, eximere illum communibus feſtis, albô eum calculô notare: Vide Barthium *ad l. Signare* verò abſolutè poſitum, apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores, eſt *ſignum crucis* (quod *ſignaculum* quoque ſimpliciter, item *ſignum Chriſti*, vocant) effingere, *diſtrictis duobus digitis, & pollice intus recluſô*, uti habet Leo IV. *de Cura Paſtor.* quô SS. Trinitatem innui dicunt. Item *ſignum crucis*, ad peregrinationes vel expeditiones Hieroſolymitanas, veſtibus aſſuere. Unde *Signati*, in *Capitulari* 3. *A.* C. 803. *c.* 24. *Capit. Append.* 2. §. 15. *De ſignatis*, *qui mentiendo vadunt*: Carolo du Freſne ſunt ii, qui Cathechumeni per ſignum crucis, quô in frontibus ſignabantur, facti, à conſilio Chriſtianæ religionis amplectendæ, recedebant atque ad vomitum revertebantur &c. Et *Crucesignati*, de quibus ſuô locô.

SIGNATORES, vocati ſunt apud Romanos, qui, veluti teſtes, pacta dotalia *ſignare* ſolebant. Dote enim dictâ, *ſignabantur* pacta dotalia, M. Fab. Quintilian. *l.* 5. *c.* 11. *Nihil obſtat, quo minùs juſtum matrimonium ſit mente coëuntium, etiamſi tabulæ ſignatæ non fuerint.* Unde Juvenalis *Sat.* 2. v. 118.

Signatæ tabulæ, dictum feliciter.

Quod antequam fieret, die pactis ſcribendis dictâ, uterque Sponſus & Sponſa, Auſpices conſulebat, qui nocte præcedente, & ſub Auroram, auguriis dabant operam. *Vetus Inſcr: Coſ. Aug. Pub. Claudio. Quaſ. Ær. Antoniam. Voluniam. Virginem. volent. Auſpic. à parentibus. ſuis. cepit, &. IIII. fac. in. domum. dux.* Tacit. *Annal. l.* 11. *Inter auſpices, nubentium dos conſignabatur.* Proin & Juvenal. *Auſpicum* ſimul ac *Signatorum* meminit, *Satyr.* 10. *v.* 336.

—— *Veniet*

— *Veniet cum* Signatoribus *Auſpex.*
Vide Thom. Godwyn. *Antiq. Rom. l.* 2. *Sect.* 2. *c.* 20. & Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 37. Græcè Σημάντορες, item Σφραγισταὶ dicti ſunt. Vide quoque ſuprà *Obſignatores*, ut & Salmaſ. *de modo Uſurar. c.* 11. & Carol. du Freſne in voce *Signum*: è quo hoc unum addo, Veteres in obſignandis Teſtamentis priùs ſubſcripſiſſe, antequam ea clauſô linô circumductô obſignarent; recentiores verò ſignâſſe, antequam ſubſcriberent: ſed & nonnunquam ſolam ſubſcriptionem apponi, ac vice *ſigni* notam, quam hodie *Paraſum* Galli vocent, manu propria deſcribi conſueviſſe &c.

SIGNATURA Gratiæ, & Juſtitiæ in Curia Pontific. Vide ſupra Referendarius.

SIGNATUS Manu, apud Gregorium M. *in Ep. l.* 2 *ep.* 61. *In qua lege ſubjectum eſt, ut nulli, qui manu ſignatus eſt, converti liceat*: miles eſt Imperialis Dominico Macro, qui hujuſmodi milites ſtigmate in manu ſignari ſolitos, ait, hucque trahit illud Pauli Galat. *c.* 6. 17. *Ego enim ſtigmata Domini Jeſu in corpore meo porto.* Ad quæ verba Anſelmus, *Stigmata*, inquit, *vocabantur, ſigna quædam, quæ in manibus fiebant militum, per quæ recognoſcebantur eſſe de militia Romani Imperatoris.* Adeoque his verbis vult proteſtatum, ſe *Jeſu ſervum ac militem.* Sed & Fabricenſes, i. e. arma bellica fabricantes, Cuſtodes item aquarum, *ſigna* olim in manibus tuliſſe, liquet ex Gregorio M. *lib.* 5. *tit.* 11. *c.* 12. *in ſext. Ex ſtigmate namque conſueto Fabricenſibus imprimi, latitans Fabricenſis agnoſcitur. Et Cuſtodes aquarum (quos Hydrophylacas nominant) quos inſigi ſolent annotatione ſignati.* Vide utrumque Macrum in *Hierolexico.* In Sacris quoque *ſignandi in manu* chariſſimorum nomina ritus, alicubi memoratur, ut alibi dicemus. Vide quoque ſuprà aliquid voce *Notaculum.*

SIGNIA, Latii oppid. in cujus agro vinum naſcebatur mirè auſterum, ideoque ventris profluvio ſedando utile. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 116.

Potabis liquidum Signina morantia ventrem.

Silius *l.* 8. *v.* 379.

— *Spumans inimico Signia muſto.*

Σίγνια *Stephano*, ſive potiùs Σιγνία. Σιγνῖα *Dionyſio*, vel potius Σίγνία. Σίγνιον Plutarcho dicitur *in Syllâ. Nic Lloyd. Baudrand.* vulgò *Segni*, urbs aliàs Volſcorum nunc Campaniæ Romanæ in ditione Pontific. Epiſcopalis cum titulo Ducatus. Ibi organa inventa fuêre ad modulationes, quibus utitur Romani Eccleſia, auctore *Petrarchâ.* 30. millar. à Romana in Ortum, 9. è Præneſte in Meridiem. In ſummo jugo Lepini montis, *L. Holſtenius.* Patria Vitaliani Pontificis colonia à Tarquinio Superbo deducta. Ferrar. Item mons Aſiæ in Phrygia magna apud Apameam urb. ad illius radices ſitam, Marſyâ circumfluente.

SIGNIFER, à *ſigno*, i. e. vexillo ferendo, apud mediæ ætatis Scriptores, ſæpe occurrit. Et quidem Regum Principumque *Signiferi* Seneſcalli erat, uti diximus ſuprà in hac voce. Eccleſiarum verò, cùm in propriis earum bellis, tum in Regalibus expeditionibus, Advocati earum. Uti de Advocato Turnacenſis Eccleſiæ teſtatur diſtichon, allatum, Buzelino *Gallo-Flandr. l.* 3. *c.* 9.

Signifer Eccleſiæ vexilli munere grato,
Et Caſtellanus feudum capit à Cathedrato.

De Haſbaniæ Advocatis, Leodicenſis Eccleſiæ *Signiferis*, Jo Hocſemius *in Arnulfo à Marka c.* 17. de Comit. Vilcaſſini, Advocato & *Signifero* Monaſterii S. Dionyſii, Surgerius *de Adminiſtrat. ſua c.* 4. de Guilielmo Vicecom. Maſtilienſi, Monaſterii S. Victoris in Provincia Advocato itidem ac *Signifero*, Gueſnajus *in Annalibus Maſſil. A. C.* 855. de aliis alii, apud Car. du Freſne, in voce *Advocati Eccleſiarum* & *Differtat. ad Joinvillam.* Vide quoque hic paſſim, inprimis in voce *Auriflamma*, *Bandum*, *Bannerettus* &c.

SIGNIFER, Vide infrà *Zodiacus.*

SIGNIFICARE, apud Arnobium *adv. Gentes l.* 5. ubi de Jove, *Etſi quando per fulgura ſignificavero aliquid imminere*: propriè huic rei, ut Græcis σημαίνειν. Hinc ὁ ἐκ τῶν κεραυνῶν σημαινόμενος, apud Zoſimum *l.* 2. & *Significationes* διοσημεῖαι apud Arnobium in *ſeqq.* Vide *Heraldum ad Arnobii locum.* Sed & *Significare*, Græcè ἐπισημαίνεσθαι dicuntur ſidera, dum oriuntur & occidunt. Plin. *l.* 18. *c.* 31. *princip. Sequitur ex diviſione temporum Autumnus, à Fidiculæ occaſu ad Æquinoctium, ac deinde Vergiliarum occaſum, initiumque hyemis. In his intervallis* ſignificant *pridie idus Auguſti Atticæ equus exoriens, veſperi Ægypto & Cæſari delphinus occidens.* Inprimis quæ ortus ſuos vel occaſus aliquâ ſignificatione tempeſtatis teſtantur, ut de Arcturo Columella, *l.* 11. *c.* 2. *Arcturus oritur, ſignificat* (ſeu, ſignum dat) *tempeſtatem.* De Virgiliis Aratus, ubi illas ſignum dare ait inſtantis ſementis &c. Metaphorâ ductâ à quadrigis vel equis Olympicis, qui *ſignô* datô ad curſum emittebantur, uti ſuprà diximus, in voce *Mapparius.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 734. nec non hic ubi de *Satione.*

SIGNINUM, caſtellum Sabaudiæ, apud Bellicum Urb.

SIGNINUM Opus, quid ſit, indicat Plin. *l.* 35. *c.* 12. *extr. Quid non excogitavit ars? fractis etiam teſtis utendo ſic, ut firmiùs durent tuſis calce additâ, quæ vocant Signina.* Ubi Dalechampius legit, *fractis etiam teſtis & tuſis, additâ calce utitur, ut firmius durent.* Clariùs exponit Vitruvius *l.* 8. *c. ult.* ubi ea ſic fieri tradit: *Primùm arenam puriſſimam, aſperrimamque parari, cæmentum de ſilice frangi, calcem quoque quàm vehementiſſimè mortario miſceri, ita ut quinque partes harenæ ad duas calcis reſpondeant, mortarioque cæmentum addi.* Cujuſmodi opere, quæ ex contignatione factæ erant cameræ, induci olim ſolebant. Idem *l.* 5. *c.* 10. *Concamerationes verò, ſi ex ſtructura facta fuerint, erunt utiliores; ſin autem contignationes fuerint, ſigninum opus ſubjiciatur.* Et ſtatim *inferior autem pars, quæ ad pavimentum ſpectat, primùm teſtâ cum calce trulliſſetur, deinde opere albario ſive tectorio poliatur.* Ubi teſta tuſa cum calce *ſigninum opus* eſt. Poſtea muſivò etiam ornari cœpêre, quum anteà utrôque pavimenta fieri ſolerent, Plin. *ubi ſuprà* Porrò encauſtô, i. e. certis coloratis & igne reſolutis pingere *Signinum opus* excogitavit Agrippa, Plin. *l.* 36 *c.* 25. Sic itaque Cameræ primum *ſigninô opere* inducebantur, deinde aut tectoriô poliebantur, aut muſivô ornabantur, aut vitrô decorabantur, aut encauſtô pingebantur, aut etiam deaurabantur, ut videre eſt apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1213. & *ſeqq.* Hinc *Signinam fabricam* memorat Boëthius *in Topic. Cicer.* Et *ſigninum alveum aquæductus*, Caſſiodorus *Var. Ep. l.* 5. Et *ſigninum rivum*, Ulpianus *l.* 1. §. *ult. ff de rivis*, ubi *lapideum* interpretatur, potiùs *cæmentitium* aut *teſtaceum* Jo. Calvin. *Lex. Jur.* Nominis origo, an à *Signia*, Latii oppido? de quo vide ſuô locô: uti de ſententia Scaligeri, ex *ſignino coctlo* murrhino Verter. facta aſſerentis ſuprà aliquid in *Murrhina.*

SIGNUM, primum rerum quarumlibet elementum. Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 4. *v.* 7. *Ponere* ſigna *novis præceptis.* Alibi,

Purpureo primæ ſignatum flore juventæ &c.

Vide Caſpar. Barthium *Animadverſion. ad Stat. l.* 5. *Sylv.* 5. *v.* 18. Aliàs vocis plurimæ notiones, quarum aliquas vidimus ex parte. Apud Jul. Capitolin. *in Gordianis, c.* 4. *Jam illud ſatis conſtat, quòd filium Gordianum nomine Antonini* ſignô *illuſtravit, quum, apud præfectum ærarii more Romanô profeſſus filium, publicis actis ejus nomen infereret*: cognomen vox denotat, ut & apud Lamprid. *in Commodo, c.* 11. *Pro Decembri Amazonium*, ex ſigno *ipſius, adulatores vocabant.* Vopiſcum *in Aureliano c.* 6. *Huic ſignum exercitus appoſuerat, Manus ad ferrum*: ſolebant enim milites per laſciviam iſtiuſmodi cognomenta ſuis Ducibus imponere &c. Unde *ſignificare*, pro *cognominare*, apud eundem Capitolin. de Gordiano Jun. *c.* 17. *Antoninum filium ipſe* ſignificari *voluit in Senatu*, i. e. filium ſuum cognominari voluit Antoninum Vide Salmaſ. *ad loc.* Apud Monachos, *Signum* dicebatur forma quædam, manu aut digitis res quaſlibet, & quæ haberent in mente vel petere deberent, deſignandi. Cum enim Monachis rariſſimè loqui liceret, in Æde ſacra, dormitorio, refectorio, coquina aliiſque Clauſtri officinis; imò nec unam antiphonam aut reſponſorium, vel ſimile quid, abſque librô nominare, inſtruebantur novitii, ſi quâ re opus haberent, *ſignis* innuere, & *manû loquaci*, ut ait Petronius. Cujuſmodi ſignorum ſpecies varias, pluribus tradit Udalricus *Conſuetudinum Cluniac. l.* 2. *c.* 4. quæ tamen potiſſimùm ad victum ſolùm indicandum pertinebant: longè plures deſcribuntur in libro *Ordinis* S. Victoris Pariſ. *MS.* quas, integrô ejus *c.* 25. in *Gloſſarium* ſuum tranſlatô, exhibet Car. du Freſne; è quo pauca hæc, *Pro ſigno vini, digitum inflecte, ita labiis adjunge. Pro ſigno aquæ, omnes digitos conjunge, & per obliquum move. Pro ſigno phialæ vitreæ, præmiſſô ſignô ciphi, adde ut duos digitos circa oculos ponas* &c. Unde *inſignare*, verbum medii ævi, de quo ſupra. Vide de ejuſmodi digitorum ſignis apud Veteres uſitatis Hug. à Porta *Furtivis litterarum notis l.* 1. *c.* 11. Cœl. Rhodig. *l.* 23. *c.* 11. Frid. Morellum *ad Nicolaum Artabasdum.* Fridericum II. Imperat. *de Ven. l.* 2. *c.* 42. & apud Monachos inprimis Haëftenum *Diſquiſition. Monaſtic. l.* 6. *tract.* 3. *diſquiſit.* 11. nec non quædam ſuprà, ubi de *Digitis.* Porrò veter. Græcis, cùm, horarum adhuc uſu ignoratô, umbram pedibus metirentur, partes diei Σημεῖα *Signa*, dicebantur, ſicque nominabantur, ἑξάπεδος σκιά, ἑπτάπους &c. uti dicemus infrà voce Umbra. De *Signo Militari*, i. e. Teſſera; de *Signo* itidem *Militari*, i. e. *Vexillo*; nec non clamore militari, cui idem nomen, inclamari ſolito ab eo, qui *Signum* in acie præferebat, Vide hîc paſſim, ut & eundem *Gloſſarii* auctorem, in voce hac & *Diſſertat.* 11. *ad Joinvillam*: uti de *Signis Pugnæ* apud Varias gentes, Lipſium de Milit. Roman. *l.* 4. *c.* 12. *Signum Mortis* apud Æthiopas olim in uſu, occurrit *l.* 3. Diodori Siculi ubi, ad eos, qui triſti ſententia ad mortem damnati erant, σημεῖον θανάτου, ſeu σύσσημον, certum conſueviſſe priùs mitti, antequam neci traderentur; docet: Ἔθος δ' αὐτοῖς ἐστι μάλιστα τὸ ὑποτεταγμένον θανάτῳ περιβάλλειν μηδ' ἀνακαθίζειν ἐπὶ θανάτῳ ... φανῇ ζημίας ἄξιος ἀλλὰ πέμπειν τῶν ὑπηρετῶν ἕνα σημεῖον ἔχοντα θανάτου πρὸς τὸν παρανομήσαντα. οὗτος δ' ἰδὼν τὸ σύσσημον καὶ παραχωρήσας εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἀπελθὼν, ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μεθίστησι. Simile quid apud Scotos obtinuiſſe vidimus ſuprà, ubi de *Capite taurino.* Unicum hoc adjicio, de 12. gemmis, quæ cum moſcho poni ſolent, in marſupio ſerico, è cingulo rubro, quô novus Pontifex præcingitur, dependente, illas *ſigna* quoque ſeu *ſigilla* vulgò appellari, quòd ſymbolum ſint XII. Apoſtolorum; uti refert Dominic. Macer, ubi *de Sede Stercoraria*: qui & *Signum* dici unum ex tribus Pontificis ſigillis docet, uti vidimus ſuprà ubi de *Annulo Piſcatorio.*

SIGNUM, in re Agrimenſoria, à meta diverſum. Hyginus, *Conſpiciamus* ſignum, *quod eſt inter B. & A prolatô exiguum per rigores ferramentô, normaliter pautas dictabimus metas.* Frontinus *in Fragmentis, Dictabimus metas non minùs tres* &c. Duo namque *ſigna* ſunt conſpectus, unum à quo rigor (quomodo vocant, quidquid inter duo ſigna rectum perſpicitur) conſpiciendus, incipit; alterum, in quo deſinit. *Signum* autem vel capiebatur longinquo conſpectui oblatum, vel arbor, vel ſaxum, vel aliquid tale eminens; vel manu ponebatur. *Hero*, τὸ λαμβανόμενον σημεῖον, Hyginus, *prehenſis in longinquo conſpectu ſignis.* Frontinus, *Cujuſcunque loci menſura agenda fuerit, cum circuire ante omnia oportet, & ad omnes angulos* ſigna *ponere* &c. Unde *ſigni poſiti* ſæpe apud Auctores mentio: Menſores Galli hodie *Jalons* vocant. At metæ in uno rigore plures ſi fortè dictabantur, rigor ipſe *dictari* dicebatur: eumque per illas lineam extendi debere, dicat Hyginus, per quam agrum cultellabant, ſpiſſiores poni vel dictari convenit. Cum *ſignis* tamen, quæ ponebantur, eadem fuiſſe videntur. Hero enim in *Geodæſia*, ex quatuor rebus, quæ ſpectandæ ſunt, primô locô τὰ κλίματα ponit, deinde τὸ σκόπελον, εἰς ὃ τὸ λαμβανόμενον σημεῖον. Ubi σκόπελος eſt meta, *ſcopulus* vide. in metæ acumen ſubrectus &c. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 681.

SIGNUM, pro Campana. Auctor vitæ S. Lupi, Epiſcopi Senonenſis: Auditô Rex Chlotharius (circa A.C. 620.) de ſigno S. Stephani quòd miram haberet dulcedinem; juſſit illud Pariſios deportari, ubi ipſum ſæpius debuiſſet audire. Sed cùm hoc facto non placuiſſet Pontifici, mox ut ſublatum eſt ſignum à Senonica urbe, perdidit dulcedinem ſonitus ſui. Quò Rex agnitô, ilicò juſſit loco priſtino reſtitui Signum. At ubi pervenit Pontem Syriacum, redditô ſonô a Domino in virtute ſancti Lupi, inſonuit miliariô 7. Et paulo pòſt: Sanctus (*Lupus*) fidens in Domino, aulam petiit matris Eccleſiæ, in honorem Protomartyris Stephani conſtitutæ: & dum ad evocandum populum ſignum prædictæ Eccleſiæ tangeret, omnis fortitudo & ſenſus ab hoſtium caterva receſſit, tantuſque terror ſuper eos irruit, &c. Jam ergo ſigna in Eccleſiis ante annos mille & quinquaginta in uſu erant, quorum ſonô populus convocaretur. De ſignis & Gregorius Turonicus Epiſcopus multo ante hoc tempus, nimirum ætate Sidonii Epiſcopi Arvernorum, qui A.C. 470. floruit ante annos 1200. meminit, *in l. 2. Hiſtoriæ c. 23.* Unus ex his 2. Presbyteris, ſignum ad Matutinas audiens fuiſſe commotum, ſurrexit, &c. Meminit & *in l. 3. c. 15.* Qui dum per plateam præterirent, (in urbe Remis) ſignum ad Matutinas motum eſt. Erat enim dies Dominica: pulſantes januam Paulelli Presbyteri, ingreſſi ſunt: qui abiit ad Matutinas. Et *in l. 6. c. 25.* Annô 8. Childeberti Regis, pridie Kal. Februar. cùm die Dominicô ad urbem Turonicam ad Matutinas ſignum commotum fuiſſet, & populus ſurgens ad Eccleſiam conveniret, &c. Idem alibi. Homo quidam Dadonis frater ad Vigilias Dominici Natalis advenit, commotôque ad Vigilias Signô, advenit Presbyter cum Clericis ac populo. Apparet jam tum magna in majoribus civitatum Eccleſiis ſigna extitiſſe, cùm eorum ſonitu populus dormiens excitaretur, & ad Eccleſiam properaret, & eorum ſonum oppugnatores civitatis audirent. Adamnanus Scotus Presbyter, & Abbas Monachorum in Inſula Hii, Bedæ memoratus, *de Locis Sanctis* librum, & *de Vita S. Columbæ Scoti Abbatis* tres libros compoſuit: in quibus hæc verba legere memini: *Cloccam pulſa.* *Clocca* autem & *ſignum*, ac *Campana* una res eſt. Sed & Martialis, *l. 14. Epigr. 163.* docet, in Thermis Romæ ex ære tintinnabula fuiſſe, parvorum ſignorum genus, quorum ſonô qui in thermis lavari volebant, admonerentur aquam eſſe calefactam ac paratam: equos etiam ac mulos qui ſine cuſtode paſcebantur, appenſa habuiſſe tintinnabula, docent Geſta Reg. Francorum. Dicta autem ſunt *ſigna* (*ſins*) tractô à militia vocabulô, quòd uti milites cantu ſignorum, nimirum tubarum, buccinarum aut cornuum ad pugnam, ita Chriſtiani ſonô ſignorum ad Eccleſiam convocarentur: quæ eandem ob cauſſam *claſſica* ſunt appellata. Claſſicum enim tubam, & nonnunquam ejus ſonitum ſignificat, & Florus, Claudianus, aliique a claſſe convocanda, i. e. exercitu tubam *claſſicum* vocavêre. Certè in Rituali Turonicæ Eccleſiæ S. Martini perantiquo & plus 500. annorum, in titulo de conſecratione Archiepiſcopi Turonici hæc reperiuntur: Archiepiſcopus Turonenſis conſecratur apud S. Julianum; & deinde venit in proceſſione ad B. Martinum: quem recipit proceſſio B. Martini ad portam parvæ areæ: & incipit Cantor B. Martini ad portam parvæ areæ: & incipit Cantor B. Martini Reſponſorium, S. Martine, vel *Sint lumbi*, claſſicô ſonante. Poſtea autem Barones portant Archiepiſcopum in cathedra uſque ad S. Mauricium, & proceſſiones ante eum cum Epiſcopis revertuntur. Claſſicô ſonantibus, i. e ſonantur ſignis. Hinc *ſoner le glas*, i. e. claſſicum movere. Claſſicum ergo vel ſignum, *glas* Aurelianenſibus & Nivernenſibus dicitur; Turonibus, Andicavis, Cenomanis *clas*; reliquis *glas*. Matthæus Pariſienſis in Henrico III. in A.C. 1253. *claſſicum* non pro ſigno ſeu Campana, ſed pro ſono ejus uſurpat: Eâdem nocte quidam Fratres de Ordine Minorum, dum per ſilvam Regiam, quæ Wauberge dicitur, ignari compendiorum oberrarent, audierunt in ſublimi quoddam claſſicum Campanarum melodicum valdè; inter quas unum ſignum ſoni dulciſſimi. *Et infrà.* Interrogavit unus Fratrum, quidnam ſignificârit illud magnum claſſicum & ſolenne, quod verſus Bukedonam audierant. Alios de claſſico auctores laudare poſſem: ſed dicta ſufficiunt. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide & in voce *Campana*.

SIGONIUS, Mutinenſis, Græcè docuit in Patria, dein Humaniores Literas Patavii, amplô ſtipendiô à Rep. Veneta honoratus. Inde Bononiam ſe recepit, ubi, ad imitationem Onuphr. Panvinii, *Antiqq. Romanas & Hiſtoriam recentiorem* explicare aggreſſus eſt. In patria tandem defunctus, A.C. . . ætat. 60. mœrore indè conceptô; quòd, cùm librum à ſe editum *de Conſolatione* Ciceronis eſſe credi vellet, Eruditis id perſuadere non potuit. Opera ejus, in quibus *Notæ in Livium* eminent, enarrat Teiſſier *Elog. Part. 2.* Vide *Carolus Sigonius*.

SIGOVESUS, Tarquinio regnante, ab avunculo ſuo Ambigatio, Celtarum Rege, miſſus, qui agros ad Hercynium ſaltum occuparet. Liv. *l. 5. c. 24.*

SIGRIS Portus, quem Niſope inſul. Lesbi efficit. *Steph.* Idem alibi *Sigrium* Lesbi portum eſſe ſcribit.

SIGTUNA, urbs Uplandiæ, juxta lacum parvum, media inter Upſalam ad Boream & Holmiam, ad Meridiem 4. leuc. Sueciæ utrinque.

SIGUA, urbs Armeniæ majoris. *Ptolem.*

SIGYNI, ſeu SIGUNÆ, vel SIGYNNÆ *Herodot.* populi Scythiæ Europææ ſeu Myſiæ inferioris apud oſtia & paludes Iſtri. Apud hos equi ſunt hirſuti, & perniciſſimi trahendis curribus, ſed geſtandis hominibus inutiles.

SIHA, nomen viri. Eſdr. *c. 2. v. 43.*

SIHOR, Nilus, Ægypti flumen, Joſ. *c. 19. v. 26.* Latinè *niger*.

SIL, Vide infrà *Silatum*.

SILA, vel SYLA, ſilva Brutiorum maxima ad 200. mill. paſſ. patens, ubi mira picis copia, juxta Apenninum montem. Virgil. *Æn. l. 12. v. 715.*

Ac velut ingenti Silâ, ſummove Taburno, &c.

SILA, fluviolus, qui ex montanis ortus, ſub ipſo Tiguro minore, ſe in Limagum effundens, materiæ ac lignorum omnis generis copiam, ſub ver & autumnum, ex nivibus montium liquefactis inundans, civibus iiſdem advectat.

SILÆUM, oppid. Arabiæ Felicis *Ptol.* per *y.* ſcribunt Interpretes.

SILANA, vide *Junia*.

SILANDUM, Lydiæ Urbs. Concil. Chalcedon.

SILANI, expreſſiones aquarum apud Romanos vocabantur: quorum moduli aut ad *unciarum*, aut ad *digitorum* rationem inſtituti erant. Unde fit, ut apud Paulum *l. ff. penult. de ſervit. ruſt. præd.* in Epiſtola neſcio cujus legamus, ὕδατος τοῦ ῥέοντος δάκτυλον, *aquæ fluentis digitum*; appoſitè ad veterem inſcriptionem Sueſſanam, in qua ordo Decurionum Coloniæ Sueſſæ, C. Titio cuidam Chreſimo permittit, *ut. aquæ. digitus. in. domo. ejus. flueret.* Alii *Tullios* dixêre, *Sext. Pomp.* Alii *Salientes*: *Gloſſæ Silvanos* interpretantur; ſed minùs rectè, vox enim merè Arabica eſt, כלאן *Silan*, i. e. *fluxus aquæ.* Meminit eorum Corn. Celſus *l. 3.* *Confert etiam aliquid ad ſomnum* Silanus *juxtà cadens.* Similiter Lucretius, *l. 6. v. 1263.* quum ait,

Corpora Silanos ad aquarum ſtrata jacentes.

Vide Laurent. Pignorium *Comm. de Servis*, & ſuprà voce *Foris*, item ubi de *Nymphæis*.

SILANION, ſtatuarius cœlator. Plin. *l. 34. c. 8.*

SILANUS, Titi Manlii Pontificis fil. qui à patre repudiatus, quòd pecuniam accepiſſet à Macedonibus, dolore animi ſe ſuſpendit nocte ſequenti: Ejus exequiis neque pater interfuit, neque ſuadentibus, ut adeſſet, auſcultavit. Val. Max. *l. 5. c. 8. ex. 3.*

SILANUS, integrô nomine C. *Junius* C. F. conſul fuit, cum P. Cornelio Dolabella an. Urb. Cond. 762. ſub Auguſto: Proconſul Aſiæ ſub Tiberio, damnatuſque repetundarum & projectus in Cytheram inſulam. Tacit. *l. 3. Annal. c. 69.*

SILANUS, prænomine *Marcus*, legat. Cæſ. in Galliâ. Cæſ. *l. 6. comm.*

SILANUS Jun. Lucius, Claudii Principis gener, qui ab Agrippina, inceſtus cum ſorore Junia Calvina accuſatus, ereptâ ſibi Octaviâ, dataque Neroni, præ dolore gladiô propriô ſe transfixit, idque die nuptiarum, ad augendam invidiam. Tacit. *Annal. l. 12. c. 1.* Vide Sueton. *in Nerone*, *Dion.* &c. ut infrà.

SILANUS Dulius, item Servilius, Commodi juſſu interfecti, memorantur Lampridio. *c. 7.* Vopiſcus Ulpii *Silani* meminit *in Aureliano*, *c. 19.* *Tunc ſurrexit primæ ſententiæ Ulpius Silanus* &c.

Ap. Junius SILANUS, Conſul fuit ſub Tiberio ann. Urb. Cond. 780. Conſocer Claudii dicitur Suetonio, *in Claud. c. 29.* propter *L. Silanum* filium ejus Octaviæ ſponſum. Proconſul Hiſpaniæ & maritus Lepidæ, matris Meſſalinæ, à Claudio, incertô crimine, occiſus. Dio *l. 60.* Sueton. *c. 29. & 37.* Ejus filii duo *L. Silanus* & *M. Silanus*, L. gener Claudii fuit, Octaviæ ſponſus, Agrippinæ artibus ad mortem actus. *Marcus* conſul fuit cum Valerio Aſiatico an. Urb. Cond. 799. Proconſul Aſiæ fuit & à Nerone initio Principatûs occiſus. Tacit. *l. 13. Annal. c. 1.* Fuit & *D. Junius Silanus* Conſul an. Urb. Cond. 806.

L. SILANUS, eximiâ nobilitate diſciplinâque C. Caſſii, apud quem educatus erat, ad omnem claritudinem ſublatus, cujus metu occultô creditur Piſo haud, prout debuit, conjurationem in Neronem maturare. Tacit. *l. 15. Annal. c. 52.* Hunc Nero infenſus, quòd claritudine generis & modeſtâ juventâ præcellebat, pervertere ſtuduit, inductis vocabulo indicum, qui in Lepidam Caſſii uxorem Silani amitam, inceſtum cum fratris filio & diros ſacrorum ritus confingerent. Quare municipiô Apuliæ Barriô clauſus à centurione, cui Silanus obnixus eſt & intendit ictus, quantum manibus nudis valebat, vulneribus adverſis, tanquam in pugnâ, cecidit. *l. 16. Annal. c. 8. & 9.*

M. Junius M. F. SILANUS, Conſul fuit ſub Tiberio 771. Proconſul Africæ fuit, auctore Tacit. *l. 4. Hiſtor. c. 48.* Mox Cajus Cæſar, turbidus animi ad *M. Silanum* obtinentem Africam metuens. Socer fuit Caji Caligulæ & ab eodem interfectus. Sueton. *c. 22. & 23.*

SILANUS, vide *Creticus*, Item *Julius*, it. *Junius*. Item *Appius*. Item *Granius*.

SILARUS, fluv. Picentinorum, illos à Lucanis dividens, medius ferè inter Salernum ad Occaſum & Pæſtum ad Ortum. Hujus fluvii ea fertur eſſe naturâ, ut virgulta & folia in ipſum decidentia lapideſcant. Plin. *l. 2. c. 103.* *Sili Nigro.* Virg. *Georg. l. 3. v. 146*

Eſt lucos Silari circa, ilicibuſque virentem
Plurimus Alburnum volitans, cui nomen aſilo.

Silius *l. 8. v. 581.*

Nunc Silarus quos nutrit aquis, quô gurgite traduut
Duritiem lapidum merſis inoleſcere ramis.

Strabo *l. 5.* Σιλάριδος ποταμοῦ meminit ἐφ' οὗ (inquit) τοῦτ' ἴδιον ἱστοροῦσι, τὸ καθιέμενον εἰς αὐτὸ φυτὸν ἀπολιθοῦσθαι. *Dionyſius*,

Πηγῆς δ' ὕδωρ, μάλα πολλὸν, ὑπὲρ Σειρηνίδα πέτρην
Φαίνονται προχοαὶ Πολυκτύπου Σιλάριο.

Lucano *Siler* dicitur, *l. 2. v. 425.*

—— —— *Radenſque Salerni*
Culta Siler. —— ——

Nic. Lloydius.

Hodie *Selo*, *Baudrand.* Oritur ex Apennino, in provinc. Principatus citerioris dein aliquot auctus fluviis in Sinum Salernitanum ſe exonerat, 7. milliar. à Pæſto in Boream 18. à Salerno in Ortum.

SILATUM, idem quod Jentaculum, quòd jejuni Veter. Romani vinum *ſili* conditum ante Meridiem abſorbebant, *Feſt.* Poſtea *Jentaculum* dictum eſt, de qua voce vide *ſuprà*. Nempe non *ſile* Attico, ſed *ſeſeli*, quod etiam *ſile* dicebatur. Eſt autem *Sil* pigmenti nomen, quod unum peregrinum an Romanum

manum eſſet, jam olim inter Eruditos controverſum fuit, uti teſtatur his verſibus Auſonius, *Technopægn. v. 9.*

Eſtne peregrina vox nomen, an Latii, Sil?

Ipſius certè mentio apud Græcos nulla, & res ipſa adeò non obvia, ut Vitruvius *l. 7. c. 7.* ὤχραν eſſe Atticam exiſtimaverit, imò jam non amplius inveniri diſertè affirmet. Vide ſuprà *Ochra*. Interim vox ex Græco σῶρι videtur facta, vel potiùs συρι, quò nomine Veter. appellaverunt τὸ Συρικὸν, *Syricum*, tertium genus *ſilis*, rubri quidem itidem coloris, ut *Sil Atticum*, ſed obſcurius & fuſcius, ab inſul. Syro, Pherecydis patria, ſic dicti. Cæterum Sil Atticum *ſummum* eſſe ſcribit Plin. *l. 33. c. 12.* Theophraſtus *cinnabari Atticum* vocat: qua de re vide pluribus agentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 1157. & 1158.

SILBIUM, urbs Phrygiæ magnæ, inter Apameam ad Occaſum & Philomelium ad Ortum. *Ptol.*

SILDA, quæ GILDA *Antonin.* colonia & urbs Mauritaniæ Tingitanæ. *Ptol.*

SILE, Ægypti inferioris oppid. *Anton.*

SILEI, in tribu Juda, *Hieronym.*

SILENI, populi Indum flu. accolentes, Plin. *l. 2. c. 10.*

SILENTIARII, apud Senecam *in Ep.* 47. ſervi fuêre, *qui in familia cæterorum ſervorum murmur cohibebant.* Ita quidem Popma, ſed Pignorius Præfecturæ hujus nomenclaturam vel cum Salviano demum, vel paulo ante ipſum, in lucem produiſſe, cenſet. Ita autem de illis Salvianus *de Provid. Dei l. 4. Pavent quippe Actores, pavent Silentiarios, pavent Procuratores, prope ut inter iſtos omnes nullorum minus ſervi ſint, quam Dominorum ſuorum: ab omnibus cæduntur, ab omnibus conteruntur.* Quod verò è Seneca affertur, idem Magiſterium magis, quam nomenclaturam, indicare ait: Virga enim apud Senec. *qua murmur omne famulorum compeſcebatur*, illi inſigne Tricliniarcharum, in ipſo Triclinio, videtur fuiſſe, extra quod Actoribus ſeu Diſpenſatoribus conveniebat. Hæc in familia privata: major dignitas *Silentiariorum* in aulis Principum fuit, quos *Quietis Miniſtros* vocavit Procopius *de bello Perſ. l. 2.* ubi *Adolium* ſcribit: *Acatii filium, genere Armenium, in palatio Imperatoris fuiſſe ad ea quæ ſunt Quietis miniſtrum*: addens, *quod nomine Romani Silentiarium vocant: & quia Principis arcanorum eſſent conſcii*, unde ipſi Auricularios item vocent. Inſignes Clariſſimi titulo fuiſſe, docet Juſtinianus *C. tit. de Silentiariis, Viros clariſſimos ſacri noſtri Palatii* Silentiarios, *circa latus noſtrum militantes, de tutelis & curationibus excuſari jubemus.* Iidem *Spectabiles, l. 3. Cod. de Inoffic. teſtam.* Σεμνοτάτοι, in Concilio Chalcedon. *act. 1.* vocantur. *Schola devotiſſimorum Silentiariorum*, occurrit in *l. 4.* dicendo mox tit. *Cod. Juſtin.* Eorum enim plures erant, ſed 30. ordinarii, in 3. decurias diviſi, quibus ſingulis unus præerat Decurio, unde *tit. de Silentiariis & Decurionibus in Cod.* modò dicto. Hinc dignitas eorum non contemnenda, licèt τῶν χαμαιζήλων fuiſſe dicat Zonaras, cum & horum operâ in legationibus, & ad mandata perferenda uterentur Principes, uti paſſim docent Scriptores. Sed & Anaſtaſius, antequàm thronum conſcenderet & Gobazes, poſtea Lazorum Rex factus, id muneris obiêre, ut alios omittam. Olim Eunuchos id muneris obiviſſe, Claudian. innuit *in Eutrop. l. 1. v.* 418.

——— *Præfecti gemmis, veſtique dabantur*
Cuſtodes, ſacroque adhibere Silentia *ſomno.*

Affines hiſce fuêre, quos *ad Somnum* appellat Curtius *l. 6. c.* 11. ubi ait: *At ne in vicinia quidem diverſorii quemquam commilitonem receptum eſſe, ſed per illi poſitos, quos ad Somnum habebat, omnes procul relegatos, ne fœmina illa* (Philotas intelligitur) *murmurantium inter ſe ſilentio veriùs, quàm ſomno, excitaretur.* Vide Pignorium *Comm. de Servis*, Tit. Popmam *de Operis Servorum*, Codinum *de Officiis Aulæ Conſtantinop.* &c. Alii ab his ſunt *Silentiarii* memorati Hariulfo in *Vita S. Angilberti c.* 2. & Matthæo Paris. A. C. 1172. videlicet, qui in *Silentiis*, h. e. Collationibus vel etiam Conſiſtoriis Principum conſidebant ac deliberabant. *Silentium* enim Conventum privatum, in quo diſſertationes de rebus publicis agebantur, *Anialexi Zonaræ*, *Conference* Gallis: ſed præſertim de rebus Eccleſiaſticis, unde σιλέντιον ... λόγος deſinitur Nicetæ in *Manuele l. 7. num.* 5. dictum eſſe, Σιλέντιον quoque Cinnamo, conſtat. Vide quæ ad hunc adnotavit Carol. du Freſne *p.* 493. ubi inter alia, *Silentium* & *Conventum* idem ſonare, ex Juliano Anteceſſore obſervat. Hinc *Silentiarium*, locus ubi *Silentiarii* ſtabant, primum & exterius cubiculum, quod Conſiſtorio obverſabatur, apud Landulphum Sagacem *l. 16.* & Anaſtaſium *in Hiſtor. Eccl.* Plura vide apud modo laudatum Auctorem in *Gloſſar.* & Dominic. Macrum *in Hierolex.* adde Briſſonium *de verb. ſignif.* Meurſium *Gloſſar.* Ritterhuſium *ad Salvianum*, Voſſium *in Gloſſar. c.* 49. &c.

SILENTIUM, inter Perſarum olim Numina. Amm. Marcellin. *l. 21. c. 13. Apud Perſas nemo conſiliorum eſt conſcius, præter Optimates taciturnos & fidos, apud quos Silentii quoque colitur Numen.* Ægyptiorum item, uti docent illorum Idola *Harpocrates* & *Sigalion*, ſeu potiùs unius idoli duo hæc nomina, de quibus ſuo locô &c. In Scholis Veterum *Silentium* hinc Pythagoricum, celebre. Cùm enim Vir hic ſapiens animadverteret, non poſſe eum in ſapientiæ ſtudio proficere, qui non ſolido priùs jacto fundamento cætera ſuperſtrueret, obviam ratus eſt eundum temeritati Juvenum, qui vix ad ſubſellia Philoſophorum admiſſi jam inani loquacitate omnia perſtreperent & nimium ſtrepitum æquumque eſſe rebatur, ut illi, qui nihil adhuc rerum dicendarum noſſent, placita Doctoris diuturnâ admiratione concoquerent: *Eſt autem Silentium admiratio ſubita*, Quintilian. *Declam.* 2. Itaque is *Silentii* Deô Harpocrate, quem ab Ægyptiis cultum hunc in finem meminerat, in auxilium vocatô, Diſcipulis ſuis *ſilendi* legem, quam ἐχεμυθίαν vocabant, injunxit: Quam licèt plurimi præcisè ad quinquennium extendant, incertum tamen illud tempus, *pro ingenii cultu ſolertiæ* fuiſſe, & omnes quidem, ad minimum biennium integrum, tacuiſſe, diſcimus ex A. Gellio *l. 1. c.* 9. intra quod tempus, *Annos ſilentii* vocatum, à Claudiano *de Conſul. Malii*, illi Ἀκουστικοὶ dicti ſunt: neque verò omnino prorſus abſtinebant, ſed rariùs, ſubmiſſiùs, timidius loquebantur, & attentâ auſcultatione modeſtâque ac placidâ de rebus à Philoſopho propoſitis inquiſitione, illud tempus tranſigebant: Ipſe namque Plato, cui multa cum Pythagoricis fuêre communia, inter notas boni Diſcipuli refert ζητητικὸν εἶναι, *de Rep. l.* 6. Et Claudian. *de Mallii Theodoſii Conſ. v.* 90.

Quidquid Democritus riſit, dixitque tacendo
Pythagoras, &c.

Aliud *Silentium* erat, quinquennale illud, quod ſibi ipſi impoſuiſſe pertinaciter Apollonius Thyanæus legitur, apud Philoſtratum, *de vita ejus l. 1. c.* 11. Item illud Sophiſtarum poſterioris ævi, qui, affectatâ gravitate, neſcio quid ſecum ſubmiſsè loquebantur, quod mox evomerent: de quo Perſius *Sat. 3. v.* 81.

Murmura cum ſecum & rabioſa Silentia *rodunt.*

Nec non perpetuum illud, quod Monachi Carmelitæ ſervant: qui & ipſi ad Pythagoræ inſtitutum, rigidioris vitæ causâ, à carnibus abſtinent, Polyd. Virgilius *de Invent. rer. l. 7. c.* 3. Quemadmodum & Baſilidem ſectatores ſuos ad morem Pythagoricum docuiſſe *ſilere*, tradit Euſebius *Hiſtor. Eccleſ. l. 4. c.* 8. Illud verò inprimis, imo & ſupra Pythagoricum, celebre *Silentium* erat, quod in Sacris operantibus Gentilium vigebat, qui diligentiſſimè cavebant, ne horum Sacrorum arcana τοῖς ἀμυήτοις h. e. *religionis imprudentibus*, quos *profanos* vocabant, innoteſcerent. Nam, ut Diodor. Sic. ſcribit *c.* 3. περὶ τῶν παρεισαγομένων κατὰ τὰς τελετὰς, οὐ θέμις τοῖς ἀμυήτοις ἱστορεῖν τὰ κατὰ μέρος. Itaque *Herodotus*, *Plutarchus*, *Eunapius*, Alii, quum in eorum mentionem incidiſſent, negant fas eſſe ſibi ea loqui, quæ ſciant. Unde Artemidorus, qui de Hecate *l. 2. c.* 42. Περὶ ταύτης λέγειν, inquit, οὔτε ὅσιον, οὔτε ἀσφαλές. ἰδίως δὲ ὁ λόγος τοῖς μεμυημένοις τῇ Θεῷ. οἱ δὲ ἀμύητοι ... τῶν μεμυημένων μανθανέτωσαν. & Græcis in eam rem elegans locutio in crebro uſu eſt, περὶ τῶν μυστικῶν ἀστομεῖν ..., quâ ſignificant, perperam eos ore uti, qui Myſteria evulgant: quod qui facerent, propriè ἐξορχεῖσθαι τὰ μυστήρια dicebantur, apud *Plut. Lucianum, Syneſium*: i. e. ἐκβαίνειν τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τοῦ ὀρθοτάτου, *rhythmum excedere & regulam rectam*, ut loquitur Ariſtides *Diſput.* ὑπὲρ τῶν ἐξορχουμένων. Atque hujus *ſilentii* tanta fuit religio, ut nec qui violaret, nec qui oculos in hæc Sacra immitteret ferret impunè. Nota Acarnanum duorum Juvenum, *qui quòd non initiati templum Cereris* (Athenis an Eleuſine) *ingreſſi eſſent, tanquam ob infandum ſcelus interfecti ſunt*, hiſtoria, apud Livium *l. 31. c.* 14. nec non ſimilis Pentheí, propter inſpecta myſteria, qua de vide Syneſium *l. 1. de Provid.* Quæ verò illa fuerint, quæ reticeri tantâ religione voluêre, *ſanctiora ſacrorum* vocat Seneca *Ep.* 95. reverâ autem res *turpiſſimas* fuiſſe, oſtendit Arnobius *contra Gentes* aliique. Diverſa longè *Silentii* ratio in Chriſtianorum veter. fuit ſacris: qui id inſtitutum ſic probârunt, ut religioſâ ejus obſervatione Myſtas omnes longè ſuperârint. Quemadmodum itaque *Sanctiora ſacrorum ſolis initiatis fuiſſe nota*, Seneca *loc. cit.* dicit: & Photius ex veteri Scriptore, *num.* 242. Philoſophiam divinam dividit, in ῥητὰ καὶ ἄρρητα: Jamblichus autem *l. 3. de Philoſ. Pythagor.* in τὰ ἀπόρρητα, quæ efferri non poterant, & τὰ ἔκφορα, quæ forâs efferre jus erat: ita univerſam doctrinam Chriſtianam Veter. diſtinguebant, in τὰ ἔκφορα, i. e. *ea quæ enuntiari apud omnes poterant*, & τὰ ἀπόρρητα, *i. e. arcana, temere non vulganda*, de quibus neque in familiaribus colloquiis, neque in catecheſibus, neque in concionibus verba temerè faciebant, coram Paganis, Catechumenis aut quibuſvis aliis non initiatis. Sic Baſilius *de Spir. S. c.* 27. doctrinæ Chriſtianæ duas partes fecit, τὰ κηρύγματα, *præconia*, & τὰ δόγματα, quæ alii τὰ ἀπόρρητα, *arcana non evulganda*, dicebant, aitque, τὰ δόγματα σιωπᾶται, τὰ δὲ κηρύγματα δημοσιεύεται, *Dogmata ſilentiò premuntur; Præconia publicantur*, atque ita de *Silentio* myſteriorum multa diſputat. Vide quoque Gregorium Naziânz. *Orat.* 42. Et nota apud Patres formula, in mentione potiſſimùm Sacramentorum, uſu trita, Ἴσασιν οἱ μεμυημένοι, *Nôrunt initiati*, quod dicitur: Seu Ἴσασιν οἱ πιστοὶ τὸ λεγόμενον; ſeu Ἴσασιν οἱ μυσταγωγούμενοι; quæ phraſes idem deſignant. Unde apud Theodoretum *Dial.* 2. negat Orthodoxus, de Euchariſtia fas eſſe apertè loqui, quoties periculum adeſt, ne adſint initiati: Solebant itaque tum doctoribus *aenigmatodes*, ſeu μυστικώτερον reſpondere. Quò reſpiciens Cyrillus Hieroſolymit. *in Procatecheſi*, eleganter ait, Catechumenos, quibus fas non eſt cognoſcere ſacra myſteria, ἠχεῖσθαι, *vocem circumſonantem audire*; poſtea verò, quum facti ſunt fideles, ἐνηχεῖσθαι, *intus audita voce erudiri.* Idem deiu diſertè præcipit ſuis Auditoribus, ne quæ didicerint, poſtquam fidelibus fuerint aggregati, Catechumenis, quos ponit inter τοὺς ἔξω, enumerent. Sic itaque, cùm ſoli fideles nota haberent Religionis Chriſtianæ myſteria, iidemque tantô ſtudio illa occultarent, occaſio Gentibus data eſt, traducendæ veræ pietatis, quaſi tenebras ſectaretur & lucem fugeret ac notitiam hominum: Celſuſque proin Chriſtianorum religionem κρύφιον δόγμα, *clandeſtinam doctrinam*, ludibrii causâ, ſubinde vocitabat. Sed Origenes hanc calumniam diluens oſtendit, falſum eſſe, capita omnia doctrinæ occultari: plurima enim, quæ Gentes irrideant, palam tradi & omnibus exponi: quòd ſi quædam non paſſim omnibus communicentur, non magis eô nomine reprehendi jure

Chriſtianos poſſe à paganis, quàm ſuos ipſi Philoſophos reprehendant, diſciplinam ſuam dividere ſolitos, in [illegible] & [illegible]. Vide Iſaac. Caſaubon. de lacro hoc [illegible] profitentem Exercit. 16. ad Baronium num. 43. ut & Tolſ. Immerum Syſtem. Theologiæ Gent. [illegible] c. 1. § 7. ubi de more Gentilium Dogmata divina ea arcanè habendi, & 4. ſqq. uſque ad finem capitis ubi de [illegible] [illegible]udine Doctorum Eccleſiæ V. & N. Teſtam. Hæreticorumque [illegible] nec non hic paſſim, inprimis in lemmate, Nôrunt fideles, item in voce Myſterium, & Sponsa. Nec omittendum, quòd apud Romanos cœna editâ [illegible] atque [illegible] premi, Silentium peri conſue[illegible]. Servius tradit, [illegible] l. 1. ſub fin. &c. In [illegible] Monialium B. Mariæ Sopwel in Anglia, in ſilentio [illegible] mitti, Monaſticæ pœnæ ſpecies eſt: ſed & olim in Monaſteriis magnum ac frequentem Silentii fuiſſe uſum, ſuprà [illegible] in voce Signum. Cæterum Silentii ſymbolum apud Gentiles olim Angeronæ ſimulachrum fuiſſe, diximus in voce hac; Ranam item Seriphiam, voce Rana de notione verò vocis auguralis, vide Caſaubon. ad Aug. Suetonii c. 25. & infrà Siniſter.

SILENTIUM, In carcere Inquiſitionis tam rigidè exigitur, ut nulli captivo mutire ullumve ſonum edere liceat. Quare ſi quis ejulet, aut infortunium ſuum deploret, aut clarâ voce Deum precetur, aut cantet, ſive pſalmum ſive hymnum ſacrum, mox adſunt carceris cuſtodes, monentque in domo hac ſilentium ſervandum. Si non pareat captivus, iterato eum monent. Si pergat nihilominus, cuſtos apertè carcere eum egregiè dedolat, non tantùm ut ipſum caſtiget, ſed & deterreat alios, qui, quoniam contiguæ ſunt cameræ, altumque ſervatur ſilentium, & ejulatum, & ſonitum ictum clarè audire poſſunt. Nonnullis & tuſſi interdictum volunt, vide infrà, & de Silentio hoc cauſiſque ejus, Phil. à Limborch Hiſtor. Inquiſ. l. 2. c. 18.

SILENUS, Hiſtoricus, Dionyſio Halicarn. l. 1. celebratus. Calatianum fuiſſe, deque rebus Siculis ſcripſiſſe teſtatur Athenæus l. 12. Vide Voſſ. de Hiſt. Græc. p. 414.

SILENUS, Bacchi nutritius & Pædagogus, ſemper aſinô vehi ſolitus: quem Aratus, in gratiam alumni, inter ſidera tranſlatum dicit. Silenos verò provectioris ætatis Satyros dici, affirmat Pauſan. l. 1. quos ebrios, ut plurimùm, fingunt. Unde ſicentem inducit Virg. Ecl. 6. v. 15.

Heſterno inflatum venas, (ut ſemper) Iaccho.

Ovid. Metam. l. 4. v. 26.

Quique ſenex ferulâ titubantes ebrius artus
Suſtinet, & pando non fortiter hæret aſello.

Phurnutus nomen habere vult [illegible], quod eſt proſcindere conviciis. Quare [illegible]lorum libri dicti, quibus ut Scepticus, Dogmaticos omnes maledictis proſcindebat. Sed Ariſtophanis Interpres a voce [illegible], quæ penem ſignificat deducit. Lucianus quoque in Deorum concione cum his verbis deſcribit: [illegible]. Apud Platonem verò in Alcibiade Sileni, nihil ſunt niſi ſectiles imagunculæ ita concinnatæ, ut diduci & explicari poſſent. At clauſæ ridiculam tibicinis ſpeciem oſtentabant: apertæ venerabile numen exſerebant. Itaque hîc comparat Socratem Alcibiades, quòd longè alius intrinſecus eſſet, quàm extrinſecus videri queat. Vide Voſſ. de Idolol. l. 2. c. 21. Sileni fabula unde ſumpſerit originem, non niſi gravatè refert doctiſſimus Bochartus, l. 1. Chanaan c. 18. nempe ex prophetiâ de Silo, qui Chriſtus eſt, horrendum in modum detortâ. Quod quaſi per nebulam cùm viderit Juſtinus M. hanc ipſam prophetiam ſcripſit Dæmones ad Bacchum retuliſſe, & in ejus myſteriis [illegible] recenſuiſſe. Hoc ille 2. locis, ſemel in poſteriore Apolog. pro Chriſtianis, & rurſus in Dialogo cum Tryphone Judæo, ubi mirâ metamorphoſi [illegible] in [illegible] librarii mutârunt. Jam verò ut res expendatur accuratiùs. 1. Ut ex שיר Sir, id eſt, cantico, Phœnices שירן Siren, & Græci fecêre Sirenas, ita ex שילה Silo, vel שיל Sil ab illis שילן Silan, ab his Silenus dictus. 2. Et quia de Silo dicitur, illius erit doctrina populorum, vel congregatio docendi causâ, Silenum ajunt fuiſſe valde doctum, & Bacchi [illegible]. In Æliano, l. 3. Var. Hiſt. c. 18. Silenus de altero orbe mira narrat; in Plutarcho de Conſolat. ad Apollon. de morte agit, in Virgilio loc. cit. de principiis rerum diſſerit. 3. Additur ſive de Chriſto, ſive de Juda, ut quidam volunt: Ligans ad vitem aſellum ſuum, & ad generoſam vitem pullum aſinæ. Inde Silenus eſt [illegible], i. e. aſinô plerumque vectus uti loquitur Lucian. in Concil. Deor. 4. Tale eſt, quòd calcandis uvis ideo Silenum addicunt, quia ſequitur in prophetiâ, ſive benedictione Jacobi; Lavat in vino veſtimentum ſuum, & in ſanguine uvarum operimentum ſuum, inſtar calcantium in torcularî, ut explicatur in Eſajâ. c. 63. v. 2. 5. Sed nihil tam impium, quàm quod Silenum ſemper ebrium eſſe fingunt, uti ſuprà oſtendimus; quia ſtatim additur, rubent illi oculi ex vino, ac ſi eôdem id ſenſu dicatur, quô à Salomone, Proverb. c. 23. v. 29. 30. Cui rubor oculorum? his, qui vino immorantur. 6. Sileno denique pro cibo apud Euripidem in Cyclope v. 136. [illegible]. Coagulatum caſeus eſt, & lac bovis, quia prophetia ſinitur hâc clauſulâ: Dentes ejus ex lacte albeſcent. Nihil poterat Diabolus fœdius [illegible] moliri, ut ſanctiſſima religionis noſtræ myſteria profanaret, & impiorum hominum cavillis exponeret. Nic. Lloydius. Cæterùm, Phrygem diſertum vocat Tertullian. de Anima c. 2. ubi [illegible] et alios Deorum ordinibus inſertos, etiam recenſet Silenum Phrygem, cui a Paſtoribus perducto ingentes aures ſuas tradidit: de auribus autem Midæ ingentibus, ſatis notum. Quas Sileno commodaſſe quid dicat Tertullianus, nil mirum eſt; Fuit enim [illegible] pro illis temporibus, naturæ & antiquitatis omnis intelligentiſſimus. unde nec alium de iſtis, quàm Silenum, loquentem inducere voluit Maro Ecl. 6. cui Silenus nomen, ubi Servius Poëtam ea maximè ſequutum eſſe dicit, quæ de Sileno prodiderat Theopompus Chius. Cujus fide etiam Ælianus Hiſt. Var. l. 3. c. 18. complura refert: etiam apud Cicer. Tuſcul. l. 1. quoddam ex Sileni hujus dictis reperias, ubi ait; Fertur de Sileno fabella, cum a Mida captus eſſet, hoc ei muneris pro ſua miſſione dediſſe, docuiſſeque Regem, Non naſci hominibus longè optimum eſſe: proximum autem, quamprimum mori. Quomodo verò ceperit Silenum Midas, docet inter alios Xenophon de Expeditione Cyri l. 1. ubi ait, fontem qui Midæ dicebatur, vino miſcuiſſe nempe ſic inebriavit Silenum. Sed de fonte fabulam ſapit, inquit Voſſius. Credo, tam ſapienti viro, ſapientiam Midas magno expectorarit culullo. Nec ſanè Silenus ille unus fuit è multis; ſed unus è Regibus Cariæ, qui Niſæ imperavit, de quo fidem fecerit Diodor. Sic. l. 3. Liberi Thebani, qui Cadmi nepos fuit, [illegible] idem cum Marſya, unde apud Herodot. l. 7. reperias, ut ab Apolline ſuſpenſus [illegible] Σιληνοῦ Μαρσύεω ἀσκός. Nec obſtat, quòd Marſyam hunc aliqui non Silenum, ſed Satyrum appellent, ut Max. Tyrius Serm. 30 initio. Quippe junior cùm eſſet, Satyrus, grandior autem natu, Silenus dici meruit: ſolâ enim ætate hi differebant. Marſyam autem Midæ Regis æquipotibus vixiſſe, etiam id oſtendit, quod legitur de Mida filiam deſpondente Attidi Cybeles amaſio; item de Marſya, poſt Attidem à Meone interemtum, Cybelem in fuga ſua comitante, ac tum provocante in certamen quendam ſeu Regulum ſeu Sacerdotem, à quo fuerit excoriatus. Vide Gerh. Joh. Voſſ. loc. cit. Effigiem Sileni in Lucerna veteri exhibet Fortun. Licetus de Lucernis Antiqq. l. 3. c. 21. & l. 6. c. 27. ex argento cælatam habes, apud Plin. l. 33. c. 12. in marmore Pario repertam, apud eundem l. 36. c. 5. Sed & Silenum feſtivè geſtientem, inter Picturæ Artis miracula, ſervat hodieque Muſæum Kircherianum, ut videre eſt apud Georg. de Sepibus in Deſcript. illius p. 8. Pingebatur autem calvus & naſô colliſo deformis: unde Lucretius, l. 4. v. 1162. Simula, Silena eſt. Imò [illegible] Silenos nominat Xenophon, vide Caſaubon. ad Julium Suet. c. 45. Hinc in Satyra Græca veteri, inter Satyricas perſonas, Silenus quoque, Papus, & ex utroque compoſitus, Papposilenus, ſerò ac terribili aſpectu, erant: ſuitque ô leno craſſa tunica ſernô contexta & [illegible], utpiſque villoſæ. Scaliger Poet. l. 1. c. 17. qui proximum ſe auſum eſſe longiſſimis verſibus, quippe novenariis, canere Silenum, ſcribit l. 2. c. 27. cujuſmodi diſtichon Laërtius in vita Diog. recitat,

Διόγενες ἄγε λέγε, τίς σ᾽ ἔλαβε μόρος
Εἰς ἀΐδην; ἔλαβε με κυνὸς ἄγριον δάκος.

Diogenes age dic, quod corripuit te fatum?
In Orcum rapuit me canis ferox morſus.

Vide quoque ſuprà Fun, & infrà Silus.

SILER, vide SILARUS.

SILESIA Germaniæ regio ampla, populoſa, fertilis, diu fuit ſub imperio Polonorum, ſed tandem ſubjecta coronæ Bohemicæ, à tribus ſeculis, accipiens nomen ab amne Schleſo, vel, ut alii ſentiunt, a Schleſo rege. Odera fluv. perlabitur eam. Hanc igne & ferrô vaſtavit Sobieslaus Bohemiæ Princeps A. C. 1140. unde à Boleslao Moraviâ non minus habita eſt. Poſtea Vladislao, Poloniæ Regi, qui à ſubditis pulſus fuerat, pace factâ, conceſſa eſt a Boleslao, hâc lege tamen, ut Poloniæ Regem ſuperiorem agnoſceret. Immaniter dein à Batione direpta eſt Henrico Principe Lignicenſi, cruentiſſimô prælio à Tartaris ſuperatô, A. C. 1241. In Sileſiam poſtmodum Vladislaus Loktek Polon. Rex fruſtra expeditionem ſuſcepit, A. C. 1300. quam, Principum diſcordia callidè uſus, Johannes Bohemiæ Rex, occupavit A. C. 1327. Sub initium belli Bohemici regni hujus Directoribus acceſſit, A. C. 1618. mox ope Joh. Georgii Elect. Saxonici à Ferdinando II. ſubjugata, A. C. 1618. varias bellô Germanicô vices ſubiit. Recepit magna ex parte Joh. Huſſi doctrinam, ſeculo 15 [illegible] Majeſtatis privilegia incolis, ſicut Bohemis Moravisque confirmavit Rodolfus II. Imperator A. C. 1609. [illegible] ejus patet itinere [illegible] dierum, & longitudo 4. dierum: extenditurque à [illegible] Hungarica, uſque ad Brandenburgenſem Marchiam. Sermo potiùs Germanicus eſt. ab altera tamen parte Oderæ fluv. ubi Poloniam reſpicit, lingua Polonica prævalet, vide Munſt. Joachim. Curæum, in Annal. Sil. Melch. Goldaſt. de regn. Bohem. Nicol. Henelium, Sileſiographia, & Sabellio. Enn. 10. c. 2. Hodie ſub Auſtriacis, ſed in ea ſunt aliquot Duces ſui feré juris, nempe Bergenſis, Lignicenſis & Monſterbergenſis: [illegible] omnibus [illegible] ultimo è Piaſtea familia Georgio Wilhelmo A. C. 1675. [illegible] ad Imperatorem, ditiones eorum [illegible] redierunt. Origo [illegible] ſiæ Ducum à Vladiſlao retrò memorata fuit, qui à Piaſto, [illegible], ortus, poſtquam à fratribus [illegible] pulſus eſſet, Sileſiam tenuit, mortuus A. C. 1159. Hic genuit Conradus Loripes tenuit Glogoviam, Boleslaus Inferioris Sileſiæ, Miculaus verò Superioris Duces progenuit. E primi poſteris Boleslaus Calvus vel [illegible] pater fuit Henrici, lineæ Lignicienſis, & Boleslai Suidnicenſis [illegible]. A poſteriori Teſchinenſis & Oppolienſis rami orti ſunt. Præter hos etiam ramus Glogovienſis fuit, qui à Conrado A. C. 1189. extinctus [illegible] iterum ſubdiviſus eſt in lineam Sagano-Glogavianam, & Steinavia Olſnenſem. Fuit autem Conradus hic frater Boleslai [illegible] de quo antea. Vide de his omnibus accuratè diſſerentem Philippum Jac. Speneru[m] Syll. Geneal. [illegible] enarratione familiæ Piaſtæ, in qua præter aliquot Reges & Principes Poloniæ, Sileſiæ utriuſque Duces. Addo, quòd terra hæc poſt ultimi Principis obitum [illegible] Cæſaris patrimonio, ſive Cameræ, ut vocant, acceſſit, qui Principatuum aliis ſibi reſervatis [illegible] Taſel oder Cammer-Sur[illegible]) alii in alios collati ſunt. Et [illegible] Croſnenſem Elector Brandeburgicus, Oppolienſem & Ratiborienſem [illegible], [illegible] jure Troppavienſem, Jagerndorfium & Teſchinenſem [illegible]ſtenius, Saganenſem Lobkowitzius, Munſterbergiæ partem Auerſpergius, Oelſenſem Wurtembergii, denique

Croſ-

Grotkavienſem & Neuſſenſem Vratislavius Epiſcopus poſſident, ſupremo tamen Præſidi (*dem Königlichen Ober-Amt*) à Matthia Huniade Bohemiæ Rege, ejuſque ſucceſſore Vladislao, primum conſtituto (ſi Polonum forſan & Brandeburgicum excipias) obnoxii. Tob. Pfanneus *de præcip. Germaniæ Princip. Gentibus c. 2. de Gente Auſtriaca*, ubi gentis hujus hiſtoriam ab ovo arceſſitam habes. Vide quoque Georg. Hornium *Orb. Imp. cum Notis L. Joach. Feller.* p. 389. Dividitur regio in XVII. Ducatus ſeu partes. In Sileſia ſuperiore IX. ſunt, nempe Ducatus Swidnicenſis, Bergenſis, Munſterbergenſis, Grotkavienſis, Carnovienſis ſeu Jagerndorff, Oppavienſis, Oppolienſis, Ratiboricenſis & Teſchinenſis. In inferiore VIII. Croſſenſis ſcil. juris Brandeburg. Glogavienſis, Saganenſis, Lignicenſis, Javrenſis, Volavienſis, Olſnenſis & Vratislavienſis. Terminatur ab Ortu Poloniâ, à Septentrione Marchia Brandeburgicâ, ab Occaſu Luſatiâ & Bohemiâ, à Meridie Moraviâ & Hungariâ ſuperiore. Totius provinciæ caput eſt Vratislavia, *Breslaw*, ad Oderam fluv. Ejus autem pars eſt etiam Comitatus Glacenſis, quanquam ab aliis ſub Bohemia propria comprehendatur.

Sileſiæ urbes præcipuæ:

Brega, *Brieg.*	Oppava, *Troppaw.*
Croſſa, *Croſſen.*	Oppolium, *Oppeln.*
Glogavia, *Glogaw.*	Ratibora, *Ratibor.*
Grotkavia, *Grotkaw.*	Saganum, *Sagan.*
Javria, *Jawer.*	Suvidnia, *Schweidnitz.*
Lignitium, *Lignitz.*	Volava, *Wolaw.*
Munſterberga, *Monſterberg.*	Vratislavia, *Breslaw*, provinciæ caput.
Olſna, *Olſ.*	

SILESII, vide SALESII, & ELYSII.

SILEX, vide infrà *Silicernium.*

SILIA, Senatoris uxor, in exilium acta tanquam non deteſſet, quæ viderat pertuleratque proprio odio. Tacit. *l.* 16. *Annal. c.* 20.

SILIANUS, lacus Dalecarliæ, in Suecia, in confinio Geſtriciæ provinc. ab Ortu in Occaſum extenſus.

SILICENSE, flumen Hiſpaniæ Bæticæ in Singulim influens, Hirt. *de Bell. Alex. c.* 57. *hn Alganida, Morali.*

SILICERNIUM, *Feſto* farciminis fuit genus, cujus eſu familia purgari ſolebat; dictum quia, cujus nomine res ea inſtituebatur, is jam *ſilentum* (i. e. umbras) *cerneret*. Donatus inquit eſſe cœnam, quæ Diis Manibus inferebatur, quod eam *ſilentes cernant* umbræ: poni autem ſuper *ſilice* ſolebant Epulæ mortuales. *Scaligero* cœna fuit funebris, quæ ſenibus exhibebatur, dicta quaſi *Silucernium*, i. e. ἀλυχνία; quod natali die lucernæ accendebantur, mortuali non: vel à *ſilicibus*, quaſi *Silicœnium*, i. e. *cœna ſupra ſilicem poſita*, eò quod iſtiusmodi funebre epulum in ara lapidea exhibebatur, Servius *ad Æn. l.* 5. Peractis enim ad ſepulchrum juſtis, convivia domi apparabantur, ad quæ Amici atque Cognati convocabantur: Senibus etiam cœna exhibebatur funebris, quæ *Silicernium* appellabatur; imò interdum populo quoque Epulum præbebatur, aut cruda diſtribuebatur caro, quod *Viſcerationem* vocabant. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 39. Leges XII. Tabb. *Silicernium* hoc *Circumpotationem*, Græc. περίδειπνον, vocârunt, ſuſtuleruntque, verbis his: *Ut ſervilis unctura, omniſque circumpotatio tollatur.* Ubi tamen non omnem circumpotationem, ſed ſervilem tantùm, ſublatam eſſe, docet Jac. Ravardus dicens, *Quin liberi homines, cognati parentibus, cùm ſupra tumulum dapes poſuiſſent, circumpotare potuerint, nullâ lege mihi prohibitum fuiſſe videtur.* Certè enim Varro *Meleagris*, *Funus*, inquit, *exequiati laute, ad ſepulchrum antiquo more Silicernium confecimus, id eſt*, περίδειπνον, *quo pranſi diſcedentes dicimus alius alii, Vale.* In quæ verba Roſinus, *Significat Silicernium convivium funebre, quod apud Veter. exhiberi ſenibus ſolebat: dictum, quod cum ſilentio edentes cernerentur: vel propter defuncti memoriam, vel quòd cogitarent, ſe mox illum ſequuturos; quapropter abeuntes è convivio, velut ſe ampliùs non viſuri, mutuò ſeſe ſalutabant. Alii aliter.* Quorum quidquid ſit, factum inde, ut *Silicernium* pro Sene figuratè acciperetur. Anteſignanus *in Terent. Adelph. Actu* 4. Vide quoque infrà *Strava*, it. *Tripus: Viſceratio.* Eſt autem *Silex*, vel *Hilex*, ex Græco χάλιξ, in eo à cæmento diverſus, quòd *cæmentum* cædendò fit, & pars eſt majoris ſaxi; *ſilex* naturaliter ita reperitur, nec ex alio avellitur vel exciditur: utrique verò parvi ſunt lapides, & ſtructuris accommodati, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 378. & *ſeqq.* ubi Græcorum ſtructuram è *ſilice* & duro lapide fuiſſe, non ex quadratis ſaxis, inter alia addit, nec non ſuprà *Paries* alibique: uti de vias in Urbe *ſilice* ſternendi ratione, à Cenſoribus primum Romæ inſtitutâ, Liv. *l.* 41. *c.* 27. ac infrà voce *Strata Milit.* it. *Viarum Cura.* de *Silicum* uſu in cryſtallinis conficiendis, ubi de *Vitro*; de *Silice* verò quem Peſſinuntii pro Deûm matre coluêre, ſuprà voce *Dii*: & plura de *Silicerniis* Veter. voce *Parentalia.*

SILICES, Aſſyriæ pop. Plin. *l.* 6. *c.* 26.

SILICEUS Martinus, vide *Martinus.*

SILICIBUS Romam fuiſſe ſtratam modò diximus. Idem affirmat Prudentius contra *Symm. l.* 1. *v.* 1[illegible]3.

> *Quique terit ſilicem variis diſtinctus arvam,*

ſi unde tantâ copiâ effoſſi ſint, adhuc ambigunt Eruditi: quò colore fuerint, an ex his Prudentii diſcas. Fuerunt autem tabulati; at qui apud nos ſilices dicuntur, aliam formam habent, nec exſcinduntur è rupibus, ſed in agrorum, aut aquarum fundis colliguntur. Georg. Fabricius *Comment. ad d. l.*

SILIGINARII, in Lapide Romano: ANNONÆ. SANCTÆ. ÆLIUS. VITALIO. MENSOR. PERPETUUS. CORPORI. PISTORUM. SILIGINARIORUM. dicti ſunt Piſtores, qui in *ſiligineo* pane, populo diſtribui ſolito, conficiendo occupabantur. Fuit autem hic panis Romæ inter laudatos, unde vetus Horatii Interpres *panem ſecundum* interpretatur, *non ſiligineum, non primum*, uti vidimus ſuprà; & eundem *mundos buccellas* vocat *l.* 4. *Cod. Theod. de annon.* ... Nempe cùm prius frumentum populo diſtribueretur, Aurelianus Imp. primus panariam diſtributionem inſtituit. Vopiſcus *in eo, c.* 35. *Non prætermittendum videtur — Aurelianum — bilibres coronas populo promiſiſſe ſi victor rediret: & quum aureas populus ſperaret — coronas eum ſe de panibus, qui nunc ſiliginei vocantur, & ſingulis quibuſque donaſſe, ita ut ſiligineum ſuum quotidie toto ævo ſuo & unuſquiſque reciperet, & poſteris ſuis dimitteret.* Qua de re vide Salmaſ. *ad loc.* & hic paſſim, inprimis in vocibus *Annonæ, Gradius, Panis*: de *Siligine* verò, Plinium *l.* 18. *c.* 8. & 9. & qui *de Re Cibaria* ſcripſerunt.

SILIMNUS, vide LIMNUS.

SILINDIUM, oppidulum circa Idam, *Steph.*

SILINUS, Pauſan. *l.* 5. *Selinus*, Xenoph. *Selinus Strab.* fluv. Peloponneſi, per Elidem fluens.

SILIQUÆ, porcorum cibus. Lucæ *c.* 15. *v.* 16. ubi de acolaſto, qui in fame repleri cupiebat ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, *ſiliquis, quas porci comedebant.* Nec certè leguminum *ſiliquæ* (quales habent piſa, fabæ, lupini, phaſeoli, alia id generis) ut nonnulli volunt, quos Græca vox κεράτιον abundè refellit: leguminum enim ſiliquæ λοβοὶ ſunt. Sed fructus arboris *ceratoniæ ſiliquis digitalibus incluſi*, aut etiam ipſæ *ſiliquæ*. Κεράτια namque propriè ſunt *corniculi*, quomodo dici potuit vel ipſe hic fructus, à corniculis, quæ in eo eriſtunt, vel etiam ſiliquæ, quæ in modum cornuum curvatæ ſunt, *falcata* hinc Plinio *l.* 15. *c.* 24. Simeon Sethi ξυλοκέρατα vocat, quia ſiliquæ illæ lignoſæ ſunt; alii ξυλογλυκέα, ab inſigni dulcedine. Quam arborem cum Ficu Ægyptia confudêre quidam, refutati Plinio *l.* 13. *c.* 8. In Ægypto enim non naſcitur, *ſed in Syria Ioniaque, & circa Gnidum, atque in Rhodo*: unde *Græcam* nonnulli vocant, Columella *l.* 6. *c.* 8. Nec in Italia peregrina fuit: *multum quoque cognita Nicææ & Marti Liguſtice erescit. Naſcitur & in agro Neapolitano — In via Appia frequentiſſimè conſpicitur. Incolæ Salequa vocant, nomine à Siliqua detorto*, Idem Plin. *l.* 15. *c.* 24. & 28. Profert autem *ſiliquas* æſtate & auctumnò, quæ recentes ab arbore decerptæ guſtui ſunt ingratæ, ſed diu in cratibus ſiccatæ adeò mites ſiunt, ut dulces fiant, neque inſuaves: ita ut iis pro cibo utantur tenuiores. Horat. *l.* 2. *Ep.* 1. *v.* 123. *de Poëta*,

> —— *Vivit ſiliquis, & pane ſecundo.*

Perſius *Sat.* 3. *v.* 55. de Juvenibus, qui Stoicis ſe in diſciplinam tradebant,

> —— *Inſomnis quibus & detonſa juventus*
> *Invigilat, ſiliquis & grandi paſta polentâ* &c.

Neque verò hæ *ſiliquæ* ſimpliciter porcis dabantur, ſed poſtquam ſuccus ex iis expreſſus erat; nam ex ſiliquis in Syria vinum factitatum, conſtat. Vide plura de hac arbore & fructu, apud Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 56. Salmaſ. *ad Solin. p.* 459. & *ſeqq.* nec non ſuprà, in voce *Ceratium.*

SILIQUASTRUM, vide ſuprà *Seliquaſtrum.*

SILIQUATICUM, id apud Romanos, quod pro exponendarum mercium licentia dabatur. A *Siliqua*, primo & minimo pondere, *pelmann.* Fuit autem *Siliqua*, vigeſima quarta pars ſolidi, ſeptima unciæ, ſcrupuli ſextam partem, drachmæ verò decimam octavam conficiens, apud Romanos. Græcis verò *Siliqua*, ſive κεράτιον, i. e. *corniculum*, σιτάρια 4. continebat, Angl. *two grains and eleven twelfths Troy*: ſignabaturque ſic κε, Fr. Gouldmannus *Diction.* *Siliquam* auri vigeſimam quartam partem Solidi facit *Nicandri Interpres*, Ἡ οὐγκία ἔχει νομίσματα ϛ', τὸ δὲ νόμισμα κεράτια κδ'. *Uncia habet ſolidos ſex, ſolidus verò Siliquas* 24. Inde in morem venit, ut pro ſemuncia, Græcus auctor ἡμισυ μιλιαρισίου, h. e. dimidiatiô milliarenſi, vel 12. follibus, quæ 24. pars Solidi erat, *Siliquam* diceret. Iſidor. *l.* 16. *c.* 24. *Siliqua* 24. *pars Solidi eſt, ab arboris ſemine vocabulum tenens.* Ubi *Antiq. Auguſtinus* nummi genus eſſe putat: *Scaliger* ſpeciem argenteam nummi: *Hottomannus*, ex malè intellecto *Iſidoro*, argenteum nummum facit, Lunæ creſcentis ſive cornutæ notâ ſignatum: Salmaſio fuêre minutuli nummi aurei, eodem nomine ac pondere, quò *Siliquæ* Latinis, κεράτια Græcis. Imò nunquam tam minutuli nummi ex auro Romanis fuêre: ſed duodecim folles *Siliquam* dicebant. Clarè Juſtinianus *in LL. ruſticis*, κεράτιον ἐν ἔχει φόλλεις ιβ'. Sic Georgius Cedrenus *in Leone Iſauro*, ubi ſcribit, in Solidum pendi Milliarenſem unum, pro eo mox δικεράτιον, i. e. *duas Siliquas*, ſeu 24. Folles ponit. Et Anaſtaſius Biblioth. *argenteum nummum* reddit: nec quidquam aliud *binæ ſiliquæ*, quæ appellabantur ratione auri, ſolvebantur autem in argento aut ære. Vide ſuprà in voce *Milliarenſis*. *Siliquas* tres in Solidum annuas, centeſimam fuiſſe legitimam, diſcimus ex Antiquo Interprete, qui Theodoſii legem ſub *tit. de Uſuris*, quâ vetat ultra centeſimam jure permiſſam, aliquid ſub occaſione neceſſitatis eruere fœneratores, ſic explicat: *Si quis plus quàm legitima centeſima conſtituet, id eſt, tres ſiliquas in anno per ſolidum ampliùs, à debitore, ſub occaſione neceſſitatis, accipere vel auferre præſumſerit*, i. e. milliarenſem, & partem ejus dimidiam, 36. folles: quam *octavam Solidi* partem, dicit *Novella* 106. Calculatores *Seſcunciam*. Hinc ergo *Siliquaticum*, docente magnô Cujaciô *Obſervat. l.* 16. *c.* 1010, dictum vectigal eſt, quod ex qualibet mercium negotiatione, nundinis fiſco in ſolidos ſingulos venditor dimidium *Siliquæ*, & emtor alterum dimidium inferret. Vide Gronovium *de Pecun. vet. l.* 4. *c. ult.* Introductum autem tributum hoc eſt a Valentiniano & Theodoſio, augendo, quod exhauſtum fuerat, ærario, ut eſt in eorum *Novella* 48. &c.

SILIS, vulgo SILE, fluv. Venetiæ ex agro Tarviſano per Tarviſium, vel Tarviſium qib. fluens, & in mare apud Altinum delabens.

SILISTRIA, urbs ampla Bulgariæ, ſedes Præfecti Turcici, ad amnem *Abu*, 30. mill. paſſ. ab Iſtro in Meridiem, Sophiam verſus 60. Quid olim fuerit, non conſtat.

SILIUS. Videntur *Silii* à *Silo* quodam, i. e. aduncum naſum habente, nomen ſortiti. Fuit horum familia plebeja quidem primò, poſteà verò nobilis & honorata, maximè circa Auguſti tempora, cùm etiam ad Conſulatum aſcendit: nam antea quæſturas, & præturis contenta ſubſtitit.

SILIUS, prænomine *Cajus*, amicus Germanici, ingentis exercitûs ſeptem per annos moderator, partisque apud Germaniam triumphalibus, Sacrovirjani belli victor, inſtinctu Sejani ſubverſus eſt, immiſſo Varrone Conſule; qui paternas inimicitias obtendens odiis Sejani per dedecus ſuum gratificabatur. Igitur victoria per avaritiam fœdata, & uxor Soſia arguebantur, nec dubiè repetundarum criminibus hærebant: ſed cuncta quæſtione majeſtatis exercita, & *Silius*, imminentem damnationem voluntario fine prævertit: Sævitum tamen in bona. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 19. Vide & *Cajus*.

SILIUS Italicus, poëta præſtantiſſimus ex Hiſpania oriundus, Romæ natus eſt & educatus, gratiſſimus Domitiano Imperatori cujus favore ad tertium Conſulatum perductus eſt. Virgilii natalem quotannis celebrabat, ſeptuagenarius ſeipſum interfecit, dolore cujuſdam clavi inſanabilis. Scripſit poëma *de ſecundo bello Punico*, libris 17. *majore cura, quam ingenio*, inquit Plin. *l.* 3. *ep.* 6. in quod Petrarcha quoque carmen compoſuiſſet: qui fortè aliter ſenſiſſet, ſi in exemplar Silii, durante Conciliô Baſilienſi, repertum incidiſſet. Interim inſigniter opulentus hic Poëta fuit, & prædium ſuburbanum, quod Ciceronis erat, villamque, in qua Virgilius conditus, poſſedit. Martial. *l.* 11. *Epigr.* 49. Tacitus, *l.* 3. *Hiſt. c.* 65. Voſſ. *de Poët. Latin. c.* 3. & *de Hiſt. Lat. c.* 29. *Lil. Giraldus*, *Petr. Crinitus*.

SILIUS Nerva, Conſul, an. Urb. Cond. 817. Vide & *Publius*.

SILIUS, prænomine *Titus*, in legione 7. C. Julii Cæſaris tribunus, à P. Craſſo Andibus hiemante frumenti commeatuſque petendi causâ in Venetos miſſus & ibidem retentus. Cæſ. *l.* 3. *Comm. c.* 8.

SILLINA Inſul. apud Solin. *c.* 22. *de Britannia*, *Siluram quoque inſulam ab ora, quam gens Britannus Dumnonii tenent, turbidum fretum diſtinguit*: Salmaſio ea videtur, quæ *Silimnus Plinio* dicitur & *Ptolemæo* Σιλίμνα νῆσος ἔρημος, *Silimna inſula deſerta*; medio inter Britanniam ac Hiberniam ſitu; quò Hæreticos quoſdam à Maximo relegatos, refert alicubi *Sulpicius Severus*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 246.

SILLINIACUM, vide SEILLINIACUM.

SILLUS, Græcè Σίλλος, *Heſychio* ἐμπαιγμὸς σκῶμμα: Æliano *l.* 5. *Var. Hiſt. c.* 40. ψόγος μετὰ παιδιᾶς ἐφυβρίζων, *contumelia cum joci acerbitate*; unde σιλλαίνειν, *irridere*, quam vocem Pollux *l.* 2. *c.* 4. interpretatur, ἐπὶ χλευασμῷ σίειν τοὺς ὀφθαλμούς: quamque originem quoque vocis *Silenus* eſſe quidam volunt. Eorum celebris Scriptor fuit Timon, ſectæ Pyrrhonianæ, qui à Phlio, Peloponneſi civitate *Phliaſius* dicitur *Suidæ*, alias κυνοδέρκτης eluit, treſque *Sillorum* libros compoſuit, in quo toto opere dicteria ac convitia in Philoſophos, maximè *Dogmaticos*, jaciebat; Unde libros hoſce ψόγους τῶν φιλοσόφων vocat præfatus *Suidas*. A. Gellius *l.* 3. *c.* 17. *Timon*, inquit, *amarulentus librum maledicentiſſimum conſcripſit, qui* Σίλλος *inſcribitur. In eo Platonem contumelioſè appellat, quod impenſo pretiô librum Pythagoricæ diſciplinæ emiſſet, exque eo Timæum nobilem illum Dialogum concinnaſſet.* Citant illius verſus Diogenes Laërtius, Sextus Empiricus, Plutarchus, Athenæus, Stephanus *de Urb.* Euſebius, Clem. Alexandrin. &c. Fuêre illi verò perpetuæ ferè ex Homero parodiæ, Heinſius *l.* 11. *de Satyra Hor.* Specimen unicum ex Gellii *loc. cit.* adnectam,

> Καὶ σὺ Πλάτων· καὶ γάρ σε μαθητείης πόθος ἔσχε.
> Πολλῶν δ' ἀργυρίων ὀλίγην ἠλλάξαο βίβλον
> Ὅθεν ἀπαρχόμενος γράφειν ἐδιδάχθης.
>
> *Et tu Plato: Nam te diſcendi deſiderium cepit.*
> *Multa autem pecunia exiguum tibi comparâſti librum.*
> *Unde incipiens ſcribere talia didiciſti.*

Qui ultimus verſus, apud Lipſium *de Stoica Philoſ. l.* 1. *c.* 6. ita legitur,

> Ὅθεν ἀπαρχόμενος Τιμαιογραφεῖν ἐδιδάχθης.

Vide Anton. Thyſium *Notis in Gellium loc. cit.* Jul. Cæſ. Scaligerum *Poëtic. l.* 1. *c.* 47. & 54. Salmaſ. *ad Solin.* & ſuprà ubi de *Sileno*.

SILLYOS, urbs Ioniæ juxta Smyrnam, *Stephan.*

SILO, Princeps Sarracenus, tenuit Legionis & Aſturiæ regna, ſeculô 8. Huic Aurelius, qui fratrem Trollam occiderat, ſororem ſuam elocavit: quô mortuô, An. 773. Silo ſucceſſit, per ann. 8. vel 10. Alphonſi filii Froilæ tutor.

SILO Poppædius, celeberrimus Italiæ dux, ſic vocatur Vellejo *l.* 2. *c.* 16. Ubi *Pompedius* reponit Voſſius, ex Diodoro, ac Oroſio. Apud Appianum eſt Πομπαίδιος leviculô errore pro Πομπαίδιος, aut Πομπαίδιος; ita enim aliquos ſcribere video, in his Joſephum *Jud. Antiq. l.* 19. *c.* 1. ubi tamen non hunc, ſed alium poſteriorem nominat. Dio quoque *l.* 48. Antonii ducem quendam Ποπαίδιον Σίλωνα vocat, ſed legendum Πομπαίδιον. Apud Senecam Patrem *Controv.* 1. 2. 5. Declamator quidam mendosè *Pompejus* [illegible] vocatur: ac ita quoque hujus nomen corruptum apud Obſequentem. *c.* 116. Plutarch. *in Apophth.* hic Πόμπαιδος, *in Mario* Πομπαιδος dicitur; utrobique ſcribendum Πομπαίδιος, aut potius Ποππαίδιος, ut apud eundem *in Catone minore*. In hunc modum

Florus, Livii Epitomator, aliique reſtituendi. *Iſaac. Voſſius. Nic. Lloyd.*

SILO, civitas in tribu Ephraim, *Joſ. c.* 21. *v.* 2. in monte cognomine.

SILOE, & SILOAH, fluviolus Palæſtinæ apud Hieroſolymam. Fuit & oppid. ſive pagus hujus nominis ibidem, teſte *Joſepho*.

SILPHII, populi Libyæ, ad Syrtem uſque protenſi. Herodot. *l.* 4.

SILPHIUM, Cyrenenſibus σέρφι aut σίλφι, item σίλφιον, unde Græcis σίλφιον & σιλφίον, Latinis *Sirpe*, *Silpe* & *Serpe*, atque porrò *Lac ſerpicium*, unde *Laſerpicium*; aliquando pro ſucco ipſo ſumitur, unde σιλφίωσα, *laſere inſperſa*, atque hæc propria notio vocis *Laſerpitii* eſt. Græcis tota eſt planta, ut in Proverb. Βάττου σίλφιον: aliis radix ſolum, ut in qua ferè tota *ſilphii* ſtirps conſiſtit. Eſt autem *Silphium* herba ferulaceô caule, ſemine foliaceô, foliô apio ſimili, quod μάσπετον vocatum eſt (ſicut ſemen φύλλον) cujus foliis pecora purgari & ſaginari, caule ipſo, qui ἑφθὸς, *edoratus*, homines veſci conſuevêre: ſuccus inſuper è radice atque caule, ille ῥιζίας, iſte καυλίας, ille vilior, hic pretioſior, capiebatur, plurimis rebus uſui futuras. Qui ut in longinquas & tranſmarinas regiones exportatus perduraret, in vas conjectus, furfure (ut ait Plin. *l.* 19. *c.* 3. potiùs farinâ) admixtô tam diu concutiebatur, donec colorem ſumeret candidum; aliàs enim ſinceri laſaris color rufus erat modicè & tranſlucidus. Erat porrò hic ſuccus Cyrenenſibus σίλφιος, utpote apud quos ſeptem annis ante urbem conditam imbre piceô madefactâ tellure natum Silphium proditur, quum antè non extaret. Unde quamdiu Battiadæ ibi imperârunt, in ſuis nummis ab uno latere Batti imaginem, ab altero Cyrenes ſegnum & *ſilphium* Batto offerentes præferebant. Iis extinctis, caulem Silphii deinceps, & Hammonis effigiem, inſculpſerunt. De terminis verò regionis σιλφιοφόρου (nam certum regionis ſpatium ſilphium occupaverat) incerti fluctuant Auctores, Herodotus à Cyrene ad os Syrtis majoris eam extendit, Plinius ſtadiis 240. Theophraſtus 4000. Alii aliis limitibus eam circumſcribunt. Quam incurſione barbarica vicinorum Nomadum adeò vaſtatam poſtea eſſe, tradit Strabo *l.* 17. ut penè ad internecionem ſtirps illa extincta ſit. Plinius extincti laſerpicii in Cyrenaica hanc rationem adfert, *Quoniam publicani, qui paſcua conducunt, majus ita lucrum ſentientes, depopulantur pecoribus pabulo*, *loc. cit.* Certè ejuſdem, ut & Dioſcoridis ætate, *Silphium Cyrenaicum* ampliùs non fuit: ſed ex Media (quod Cyrenaico parum cedere ait *Strabo*) Syriaque advehi cœpit; de quo triplici *Silphii* genere, Cyrenaico inprimis, vide fusè agentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 352. & *ſeqq. p.* 1025. nec non ſuprà, ubi de *Laſerpicio*.

SILPIUS, mons Syriæ, in quo Antiochia magna ad Orontem, à Seleuco condita eſt, eodem tempore, quô Laodicea & Apamia *Suid.*

SILVA, vide SYLVA.

de SILVA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, è Luſitania ortæ. Ejus lineæ duæ ſunt præcipuæ: Altera Comites *de Cifuentes* complectitur, altera Duces de *Paſtrana*. Hæc à Didaco Gomezio *de Silva* Dn. *de Chamuſca*, Miniſtro Joannis I. Regis Luſitan. deſcendit, cujus abnepos Ruis Gomeſius ad Philippum II. Regem Hiſpaniæ tranſiit, & ſervitiis, ut Dux Paſtranæ crearetur, meruit: maritus Annæ Mendoziæ Principis Meliti filiæ, à quâ *Mendoziorum* ſibi nomen liberi adjecêre. Et quidem in his Rodericus Ducale axioma Paſtranæ continuavit; Didacus Dux Francavillæ, ab uxore Anna *Sarmiento de Villandrado*, Comitatum *de Salinas ac Ribadeo*, ac deìn titulum Marchionis *de Alenquer* nactus eſt: demum tertius Ruis Gomeſius Comes *de Galbe*, honorem Marchionis *de Lifeda* obtinuit. Illa linea, (Comitum *de Cifuentes*) deſcendit ab Atta Gomeſio *de Silva*, qui ſub Ferdinando Rege Portugalliæ claruit. Hujus namque pronepos Joannes *Comitis* nomen primus geſtavit, ac poſt eum filius Alfonſus, auctor reliquorum Comitum. Quorum cùm directa linea defeciſſet, ſucceſſit Petrus *de Silva Giron de Alarcon*, ob matrem *de Silva*, ex Dominis *de Villarejo de Fuentes* oriundam. Alius Joannis I. Comitis præfati filius Joannes *de Silva*, & *Ribera*, Dominos *de Villaſeca*, ac Marchiones *de Montemayor* genuit. In linea Ducum *de Paſtrana*, Rodericus *de Silva Mendoza Guſman*, Dux Paſtranæ & Eſtremeræ, Princeps *de Melito* & Dux *de Villaſranca* in Regno Neapolitano ex Catharina *de Mendoza Sandoval Roxas Duce del Infantadgo*, genuit Rodericum *de Silva Hurtado de Mendoza* Comitem *de Saldanna*, cui . . . *de Haro*, filia Ludovici *de Haro* nupſit A. C. 1666. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobilit. Europ. Part.* 2. *in Ind.* & *Part.* 3. *p.* 87.

SILVACUM, vulgò SAL-VOY, monaſterium Galliæ, Lugduno Clavato proximum. Vel potius *Ville en Selve*, locus inter Noviomagum & Hamnum, ſeu inter Iſaram & Summam, jacens ſilvæ Banienſi, *Foreſt de Baine*, ſatis remotus ab urbe Lauduno, interfluente Iſarâ, & ſilvâ Codiciacenſi intercedente. Vide Hadrian. Valeſ. *Notit. Galliæ*.

SILVA Ducis, Belgicè *s'Hertogenboſch*, Gallicè *Bois le Duc*, urbs Brabantiæ, ad Epiſcopale faſtigium elata à Paulo IV. A. C. 1559. ad Dieſam amnem; 2. leuc. à Moſa in Meridiem, 4. à Raveſteino in Occidentem, 15. ab Antverpia in Circium, figuræ eſt triangularis, proxima ſilvæ, inter paludes & munitiſſima. Olim ſub Brabantiæ Duce, nunc ſub Batavis, ab A. C. 1629. quô defectu pulveris nitrati ad deditionem compulſa eſt; cum ampla Tetrarchia, vulgò *la Mairie*, in qua IV. regiunculæ nempe Campania, Peelandia, Maſlandia & Oſtergicana. Vide *Buſcoducum*.

SILVA Rubra, *Tivervelle*, opp. d. Ceſli clarum, in diœceſi Lingonenſi, ad fluv. Albam in valle.

SILVANECTUM, ſeu AUGUSTOMAGUS SILVANECTUM, urbs Galliæ Belgicæ nunc Inſul. Franciæ; Senlis in Valeſiæ Ducatu inter Belgicæ, ſecundæ urbes octavô olim loco numerata, item decimô poſteà, poſt Morinos nempe & Ambianos, ad amnem

Nanette

Nomette, ſeu Nonnitidam, à puritate aquarum, qui urbis monti impoſitæ ad Meridiem foſſas implens, in Iſaram effluit, 10. leuc. à Lutetia in Boream 8. à Compendio in Africum 9. à Bellovaco in Eurum. Fuêre autem *Silvanectes*. Plinio *l.* 4. *c.* 17. *Ulbanectes*, olim populi *liberi*, i. e. immunes beneficiô Imperatorum, qui quamvis ſilvis undique cingantur & annectantur, & caput *Silvanectum* inter duas ſilvas emineat, totuſque pagus Silvanectenſis ſilvas & montes ſeu ſaltus habeat: tamen gentis nomen Gallicum potius, quàm Latinum Valeſio videtur, qui quoque pagum hunc olim à Gallis *Servois* mutilatô nomine dictum putat, occaſione vici *la Chape en Servois*, aliâ *la Chapelle*, 3. circiter leucis ab urbe Silvanectis diſſiti, *Notit. Gall.*

SILVANI Lucus, in Thuſcia, apud Cæritis fluv. fontes.

SILVANII. Vide *Sylvanii*.

SILVANUS, quivis ſylveſter Dæmon apud Gentiles, uti Paſſeratius notat ex Gloſſographo *ad Propertium l.* 4. *eleg.* 4. Hinc & Plutarchus *in Parallelis* eum Pane eum eundem facit. Virg. verò diſtinguit *Georgic. l.* 2. *v.* 494.

Panaque, Silvanumque patrem, Nymphaſque ſorores.

Ubi Servius, *Pan Syringam amavit, Silvanus autem Cupreſſum.* Unde apud eundem Poëtam hic cupreſſum ferens introducitur, *Georgic. l.* 1. *v.* 20.

Et teneram ab radice ferens Silvane *cupreſſum.*

Qui proin *dendrophoros* in *veter. Inſcr.* dicitur. At Pan cum fiſtula & pedo & corona e pinu & pelle hinnuli formabatur. Sic Faunos à *Silvanis* diſcriminat Ovid. *Metam. l.* 1. *v.* 192.

Sunt mihi ſemidei, ſunt ruſtica Numina Fauni,
Et Nymphæ Satyrique & monticolæ Silvani &c.

Triplicem verò *Silvanum* facit Macrobius, & Auctor *lib. de agrorum lim. Domeſticum, poſſeſſioni conſecratum; Agreſtem, Paſtoribus; & Terminalem, cui lucum in confinio dedicabant.* Atque hic propriè *Silvanus*, qui primus in terra lapidem finalem poſuiſſe olim creditus eſt. Alius ab eo Mars eſt cognomine *Silvanus*, i. e. Mars Ruſticus ſeu Silveſtris: Uti & Hercules *Silvanus*, apud *Victorem*, *Ruſticus* indigetatur *Lampridio*. Qui Hercules ſimiliter à *Silvano Patre*, quem Αἰγιπᾶνα Græcis dictum vult Plutarchus, diverſus eſt, licèt plerunque ambo σύμβωμοι & σύνναοι ponerentur. Hinc in *antiqq. Inſcriptionibus* legitur, SILVANO ET HERCULI, & in aliis, *HERCULI ET SILVANO*: quomodo & cum Marte conjungebatur. Potiùs *Hercules Silvanus* cum *Marte Silvano* idem: nam Herculem & Martem apud Pontifices eundem habitum, notat Macrob. *l.* 3. *Saturn. c.* 11. Sacris etiam, quæ pro bobus, ut valerent, Marti Silvano fiebant, mulier adeſſe vetabatur, ut nec ſacris Hercules intererat, vide Catonem c. 83. & plura hanc in rem, apud Claud. Salmaſ. *ad Solin. p.* 414. item voce *Sylvanus*.

SILVANUS, prænomine *Julius*, Gallus, Boniti Ducis fil. ſub Conſtante, exercitibus in Galliis præfuit, Gallô dein Cæſare à Conſtantio occiſô, Imperator in Gallia dictus, die 28. Imperii, à Legionibus, à quibus præſidium ſperaverat, peremptus eſt. Ejus memoriam ſervat nummus, cum *Inſcr.* DN. FL. SILVANUS P. F. AUG. de quo aliiſque nonnullis Burdigalæ effoſſis, in quibus *Silvani* & Conſtantis Cæſaris imago, vide Arn. Ferronum *Conſuet. Burdigal. l.* 2. & Car. du Freſne *Diſſertatione de inſcr. ævi Numiſm. n.* 59. nec non ſuprà, voce *Julius*

SILVANUS, vide *Pompejus*, it. *Pomponius*.

SILVINIACUM, vulgò SOUVIGNY, locus ſeu villa Galliæ, inter Burbonem Erchenbaldi & Molinas ſiti, in pago Burbonenſi: inter 5. Prioratus Ordinis Cluniacenſis quartus. Item villa pagi Ternodorenſis, vulgò *S. Vertuz*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SILVINUS Rhetor, juſſu Anton. Heliogabali occiſus, memoratur Lampridio *in Heliogabalo*, c. 16. *Removit & Ulpianum, ut bonum virum, & Silvinum Rhetorem, quem Magiſtrum Cæſaris fecerat. Et Silvinus quidem occiſus eſt, Ulpianus verò reſervatus.* Ad quem locum notat Caſaubon. membranas conſtanter *Salvinum* habere.

SILVIUM, oppid. fuit Apuliæ Peucetiæ, 20. mill. paſſ. à Venuſia in Ortum, Tarentum verſus. Populi *Silvini* Plin. *l.* 3. *c.* 11.

SILURA, inſula in Oceano Britannico (ut inquit Solinus *c.* 25.) cujus homines nummos reſpuunt. Dant itaque res & accipiunt mutationibus.

SILURES, qui SILYRES *Ptol.* Populi fuêre Albionis inter Demetas ad Occaſum, & Atrebatios in Ortum, quorum regnum ſeu tractus *Wenceland*, teſte Lelandô; aliàs *Southwales*, quorum urbs *Venta Silurum* vocatur. *Silures* autem *Camdenus* ſtatuit in Herefordia, Radnoria, Brechinia, Monumethia, & Clamorgiana. *Baudrando* fuêre inter Demetas ad Occidentem, Dobunos ad Ortum, & Sabrinæ æſtuarium ad Meridiem, ubi hodie Wallia meridionalis.

SILURUM Inſulæ, vulgò *The Sorlings*, & Anglicè *Silley*, teſte *Orteliô*, ab occiduo Angliæ promontor. 6. leuc. German. diſtantes inter Waterfordiam urb. Hiberniæ ad Boream 34. & Senam inſul. Britanniæ minoris vicinam Gobeo promontor. 26. Vide Bochart. *de Phœn. col. l.* 1. *c.* 39. *Baudrando* inſulæ parvæ Angl. in Oceano Virginio, plures numerô, ſed parum inter ſe diſtantes, 60. mill. paſſ. à Bolerio promontor. in Occaſum, 120. à Corcagia urbe Hiberniæ in Meridiem Gobæum promontor. verſus 140. Earum præcipua eſt S. Maria, ubi caſtrum munitum. Reliquæ ſunt Anorhia, S. Agnes, Sampſon, Sillina, Breſaria, Ruſcovia, S. Helena, S. Martini, Arturii, & Minan Vithau.

SILURUS, Græcis Alexandrinâ voce Σίλουρος, inter Nili piſces, memoratur *l.* 17. Strabonis, unde *Pharia merx* & *municeps Criſpini* Alexandrini dicitur Juvenali *Sat.* 4. *v.* 32.

Nunc princeps equitum, magnâ qui voce ſolebat
Vendere municipes Pharia de merce ſiluros.

Plinio inter eos piſces amnicos, qui maximi evadunt, numeratur *l.* 9. *c.* 15. ubi tamen eum pro *luto*, itidem Nili incola, quem Græci γλανίδα vocant, *ſilurum* ſumere, ait Salmaſ. De eodem Auſonius in *Moſella*, *v.* 135. namque & in aliis illi amnibus,

Nunc pecus æquoreum celebrabere, magne ſilure,
Quem velut Actæô perductum pectora olivô
Amnicolam delphina reor, ſic per freta magnum
Laberis, & longi vix corporis agmina ſolvis.

Item, *v.* 144.

Talis Atlantiaco quondam balæna profundo.

Et verò ſilurum Poloni *ſum*, Suevi *waller* & *walle*, quaſi *balænam* appellant, propter immenſitatem. In Viadro Sileſiæ amne tantus eſt, ut currui impoſitus plerunque extra emineat. In Albi Germaniæ longitudo eſt trium ulnarum, pondus librarum 120. In Tibiſco Daciæ flumine & Hungariæ lacu *Peiſo*, ſiluros reperire eſt longos 8. cubitos, graves libras 150. In Viſtula Poloniæ, captus eſt unus qui æquabat ſedecim pedes. Protelis boum è Danubio extrahi ait Plinius *l.* 9 *c.* 15. i. e. boum tractibus: quod Ælianus multis explicat *Hiſtor. l.* 14. *c.* 25. Nec verò robore minùs, & audaciâ, quàm mole, conſtat. Plinius, graſſari ubicunque eſt, omne animal appetere, equos natantes ſæpe demergere, ait. Unde Bohemorum proverb. *Piſcis piſcem invadit, ſilurus omnes.* Immenſa ſcil. ei eſt voracitas, rictus ingens, labia aſpera in limæ modum, *et aſpectus atrocitas, ut terrorem etiam mortuus ſpectantibus afferre videatur*, Vide Ambroſium *Hexaem. l.* 5. *c.* 5. & Manardum, qui etiam in homines eum inſurgere affirmat: hinc ἀνδροφάγον dictum Pauſaniæ *Meſſeniacis*, ubi eum in Indo & Nilo, Rheno & Danubio, Euphrate & Phaſide, reperiri tradit. Cæterùm illius carnem recentem & ſalſam in cibum ſumi, legimus apud *Dioſcoridem*, *Plinium*, *Athenæum*, *Alios*. Judæos tamen Conſtantinopoli ejus eſu, tanquam immundi, abſtinere, quòd glaber ſit & ſquamis careat, tradit *Bellonius*. Ejuſdem ſuffitu dæmones pelli, credidit Veterum ſuperſtitio &c. E quibus omnibus, hunc Tobiæ piſcem fuiſſe, contendit Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 5. *c.* 15. cui, quod nominis originem attinet, piſcis hic Græcè σίλουρος idem eſt, quod ψίλουρος, *cauda glaber*, vel *cauda tenuis*, quia, cùm caput amplum habeat, deſinit in caudam tenuem, anguillæ more. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 1314. & ſuprà voce *Protelum*, infrà etiam aliquid voce *Snarié*.

SILYS, Scythiæ Europææ fluv. idem qui Tanais, & Jaxartes, teſte Pliniô, *l.* 6. *c.* 7. & 16.

SIM, oppidum Phœnices ad Libanum montem, Arcæ urbi proximum.

SIMÆTHA, ſcortum Megarenſe, quod inde aliquot adoleſcentes ebrii rapuerunt. Hanc putatur adamâſſe Alcibiades & quoſdam induxiſſe, ut raperent. Megarenſes hinc, dolore iracundiæ permoti, Athenas proficiſcuntur & Aſpaſiæ duas meretriculas viciſſim abripiunt. Unde belli Peloponneſiaci principium erupit.

SIMÆTHUS, Siciliæ fluv. non procul à Catanenſi urbe, fluit enim in agrum Catanenſem, teſte Strab. *l.* 6. Græcè Σύμαιθος ποταμός; Latini poſteà ſimpliciter ſuis literis ſcripſerunt *Simætus*, unde tandem factum *Simetus*: Alii hinc Grammatici, vel exſcriptores, quibus dictitatum fuit apud Virgilium atque Ovidium, ac Macrobium idem vocabulum, fecêre *Simæthus*, & *Simethus*, ac *Symetus*, ut varie eorum auctorum varia referunt exemplaria. Apud *Ptolem.* legitur Σιμαίθου ποταμοῦ ἐκβολαί. Sed Συμαίθου ſcripſiſſe ipſum Ptolemæum, argumento eſt vocabulum oppidi mediterranei apud eundem Δύμαιθος, quod & ipſum corruptum à Σύμαιθος, ſeu rectius Σύμαιθος; unde oppidani *Symæthii*. Apud Theocritum antiquiſſimum poëtam, natione Siculum, *Idylliô* 2. nomen mulieris ab hoc fictum legitur Σιμαίθα; quanquam eôdem nomine memoratur meretrix Megarenſis, Alcibiadis amica, *Heſychio*, *Suidæ*, *Phavorino*, & aliis. Porro Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 581. ita canit:

Stabat in egregiis Arcentis filius armis,
Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Iberâ,
Inſignis facie, genitor quem miſerat Arcens
Eductum Martis lucô, Symæthia circum
Flumina, pinguis ubi, & placabilis ara Palici.

Ad quæ ita *Servius*: *Symæthus fluvius eſt Siciliæ, à rege Symetho dictus, haud longè ab urbe Catinenſi: circa quem ſunt Palici Dii.* Vibius *in Catalogo*: *Simetus* Siciliæ, vicinus Palicis. Ovid. *Faſtor. l.* 4. *v.* 472.

Quaque Simethæas accipit æquor aquas.

Idem *l.* 13. *Metam. v.* 749. nympham ei adfingit *Simethidem*:

Acis erat Fauno, nymphâque Simethide cretus.

Hinc de eodem Acide ita poſteà, *v.* 879.

Terga fugæ dederat converſa Simethius heros.

Silius *l.* 14. *v.* 230.

Qui fontes Vagadruſa tuos, & pauperis alvei
Hipparin, ac facilem ſuperari gurgite pacto
Pantagiam, rapidique colunt vada flava Simethi.

De nomine Bochartus, *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 28. ut Adranus (inquit) in Cyamoſorum, ita Cyamoſorus in Symæthum influit, amnem Siciliæ, totius inſulæ ampliſſimum, de quo ſic Cluverius *l.* 1. *c.* 10. *Symæthus igitur eſſe deprehenditur is, qui non modò hoc Pelorum inter Pachynumque litore, ſed totius inſulæ maximus, &c.* Itaque tam à magnitudine ſumptum eſt *Symæthi* nomen, quàm inſulæ *Samathus*, de quâ *Stephanus*: Μάγνα, νῆσος, Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ Λιβύων, ἡ κατὰ τὴν Λιβύην φασὶ Σαμαθὸν ὅ ἐστι μεγάλη. Pro *Symætho* autem

tem & *Samatho*, Aſii, hoc eſt, Pœni dicebant אסומת *Aſumath*, & אסמת *Aſamath*; vel etiam *Sumeth*, & *Sameth*. per aphereſin apud illos recepriſſimam. Radix עצם *aſam* Hebræis *numeroſum eſſe* ſignificat. Sed verbum diſcretæ quantitatis tranſlatum eſt ad continuam. Hæc ille. Subdit, Τὰς ἐν Συμαίθῳ κεστρεῖς, *in Symætho mugiles*, qui hodieque ſunt in pretio, commendat Athen. *l.* 1. Itaque in loco ex Cyclope Antiphanis, quem *l.* 7. idem citat, omnino legendum, ἐγὼ δ᾽ ὑμῖν κεστρέας Συμαίθιδος, non Υμηττίδος, ut habent noſtri codices. Quis enim mugiles procreari dixerit in Atticæ monte Hymetto? Sed neque mendô vacat quod in Polluce legere eſt, κεστρέας ἐκ Σκιάθου. Et in Clemente Alexandrino *l.* 2. *Pædag.* Τοὺς ἐν Σκιάθῳ κεστρεῖς. Utrobique enim *Scyathus* eſt pro *Symætho*; ſed hæc obiter. *Lloyd. Brietio* aliiſque hodie *Jaretta* dicitur, recipitque aliquot fluvios, & Vallem Demonæ à Neetina ſeparans, infra Murgantium, in mare Siculum ſe exonerat, 8. mill. paſſ. à Catana in Africum. Hujus fons *Canal Calcagno* ex quinque fontibus ſcatet, apud Menas oppidum. *Ferrar.*

SIMANA, urbs Bithyniæ inter 2. fluvios, *Stephan.*

SIMANCAS Jacobus Epiſcopus Pacenſis, ſcripſit *Catholicas Inſtitutiones.*

SIMANTRUM, Græcè Σήμαντρον, vulgò *ſymandrum* Græcis, unà cum Hagioſidiro, campanarum locô eſt: à convocandis coadunandisque hôc *ſignô* datô hominibus, denominatum. Hujus uſum Sacerdotes nonnulli Fammoduſtani in Eccleſias inde invectum Hier. Magio dixerunt, quod Noë in Arca inſtrumentum non abſimile ad convocanda bruta uſurpaverit. Sed potior Magii conjectura, qui ab initio conſtructis Cœnobiis, ſub Ethnicis Principibus Græciæ imperium obtinentibus, æreis tintinnabulis, quòd eorum ſonus & ſecuritatis & auctoritatis index eſſet, Græcos abſtinuiſſe, & Symandri uſum excogitâſſe, exiſtimat: quem poſteà, ex conſuetudine voluptate conciliatâ, ſuccedentia Chriſtianorum Principum tempora adeò non excuſſerunt, ut campanis noviſſimè in multa Græcorum templa (quæ in Orbe Chriſtiano ſunt, reliqua enim campanis Turcæ carere jubent) invectis, *Simantrorum* tamen uſus juxta illas ſemper manſerit ſuperſtes. Eſt autem *Simantrum* tabula lignea latitudine digitorum plus minùs quinque, craſſitie ſeſquidigiti, longitudine fere pedum 14. è præduro, &, quantum materia patitur, ſonoro ligno compoſitum: Capita foramina habent nonnulla, pennæ anſerinæ calamove ſcriptorio pervia; in medio tenuis eſt funiculus. Itaque qui populum ad Templum convocaturus eſt, antelucanis horis ante fores Templi vel editô locô tabulam malleis duobus itidem ligneis pulſat, non ſine aliqua ratione Muſica, atque ita in gyrum ſenſim vertitur, quâ re fit, ut gravior cum non ingrata raucedine ſonus edatur. Tabula verò, quâ arctior eſt, quaſi libræ ſcapus, in ſiniſtro pulſantis humero quieſcit; ac ne pulſando dilabatur, funiculô mordicus apprehenſô retinetur; manibus enim non licet, tum quòd, eâ apprehenſâ, ſono non parùm decedit, tum quia utraque manus malleô impeditur: Ita enim ambabus manibus percutitur, ut nunc quædam frequentamenta, nunc quaſdam quaſi pauſas audias, Vide Hier. Magium præf. *de Campanis c.* 15. ubi & *ſimantri* hujusmodi, ſeu ſemanterii, iconem exhibet. Præter hoc Μέγα σήμαντρον memoratur *in Typico Sab. c.* 5. quod, ſex palmos quandoque latum, unum craſſum, triginta longum, in turribus, catenis ferreis, ſuis extremitatibus appendebatur. Vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce imprimis ξύλον, & hîc paſſim, inter alia voce *Xylinum*. Utrumque dictum à σημαίνω, *ſtatuo*.

SIMBRIVIUS, vel SIMBRUVIUS, lacus in Tiberim defluens, per quem Anio ferebatur, inter Tybur & Marſos, apud Sublaqueum oppid. Silius *l.* 8. *v.* 369.

Quique Anienis habent ripas, gelidóque rigantur
Simbruvio. ——— ———

Ubi tamen Lipſius ex Livii *l.* 8. mavult *Imbruvio*: itaque reponit in Tacito *l.* 14. *Annal. c.* 22. Simbruvii autem gelu ſanum pronunciant medicorum filii. Celſus *l.* 4. *c.* 5. *Conſiſtere in gelidis, medicatisque fontibus quales Cutilianarum, Simbruvianarumque ſunt, ſalutare eſt. Nic. Lloyd.*

SIMENA, urbs Lyciæ, *Stephan.*

SIMENI, Albionis inſulæ populi, *Ptolem.* quorum oppid. *Axon*, teſte, *Lelandô*, ad Alænum fluv. in finibus Damnoniorum, *Hamshirenſes* verò ſunt Nevyllio. *Baudrando* iidem, qui Iceni, in ora Oceani Germanici ubi Norfolcia nunc & Sufolcia.

SIMENUS, exlator argenti, Plin. *l.* 34. *c.* 8.

SIMEON, Patriarcha, ſecundus Jacobi filius, ex Lia uxore, natus A. M. 2284. Gen. *c.* 29. *v.* 33. Cum fratre Levi, Sichemitas perdidit: Gen. 34. *v.* 25. 30. & *c.* 49. *v.* 5. in tantum filios & nepotes ſuos propagavit, ut de tribu ejus, ad montem Sinai, numerati & inventi ſint viri apti ad pugnam 59. millia trecenti, quibus omnibus in deſerto mortuis, ipſorum filii bellatores 22. millia duceni in terra promiſſionis, proprium funiculum non ſunt conſequuti, ſed pro hæreditate ac poſſeſſione ſua obtinuerunt de terra tribui Juda prius aſſignata, cis Jordanem, terram Auſtralem. Obiit. A.M. 2403. Fuit & nomen ſenis cujuſdam, qui Chriſtum Dominum noſtrum ſuſcepit in ulnas, cùm inferretur in templum. Ejus canticum vide Luc 2. *v.* 29.

SIMEON, Bulgarus, ab obſidione Conſtantinopoleos à Zoe Imperatrice amotus. A. C 913. eidem Adrianopolim captam vendidit, Zonar. *tom.* 3. Vide *Simon.*

SIMEON, Cleophæ fil. & 2. Hieroſolymorum Epiſcopus, per martyrium carnis vinculis reſolutus eſt. Nam à quibuſdam hæreticis accuſatus fuit, tanquam Chriſtianus, & multis ſuppliciis afflictus per multos dies; ita ut etiam judex ipſe cum amicis ſuis ejus patientiam miraretur, & ad ultimum juberet eum ſimili, quam Dominus pertulit, paſſione vitam finire, A. C. 109. ætat. 120. Vide Euſeb. *l.* 3. *c.* 22.

SIMEON, Patriarcha Hieroſolymitanus, tempore urbis à Godofredo Bullionæo captæ.

SIMEON Doran, ſcripſit in Africa *Magen avot*, h.e. Scutum Patrum &c. anno 5151. juxta *Ganzium* cit.

Rabbi SIMEON, fil. Hillelis ſenioris, pater fuit Hillelis junioris, princeps Senatus, ac quibuſdam idem cum *Simeone* cognomine *Juſto*, qui puerulum Jeſum ulnis excepit, Lucæ *c.* 2. *v.* 28. Sed ſine ratione, uti docet Vorſtius *ad Chronologiam Rabbi Dav. Ganz.* Item fil. Gamalielis ſenioris interfectus tempore excidii Hieroſolymitani à Romanis. Alios ejuſdem nominis Rabbinos, vide *ibid.* inter quos eminet *Simeon* fil. Jochai, qui librum *Zohar* incepit, circa annum 881. Millen. IV. juxta ejuſdem calculum.

SIMEON Dunelmenſis, vel de Durham, Anglus, Mathematicus & Hiſtoricus inſignis: Continuavit Hiſtoriam Bedæ, usque ad An. C. 1130. libris 2. quibus complexus eſt, *geſta Regum Anglorum*, per Ann. 400. Scripſit quoque hiſtoriam Eccleſiæ Dunelmenſis, cujus præcentor erat, ut & Epiſcopus Eboracenſium, &c. Vixit adhuc A. C. 1160. Lelandus, Pitſeus & Baleus, *de Script. Magn. Britann.* Poſſevinus Geſnerus, Voſſius, &c. *Nic. Lloyd.*

SIMEON, *Fidatius*, vel de Caſſia, Italus, Ordinis S. Auguſtini; Scripſit *de Geſtis Domini Salvatoris, libros* 15. *de B. Virgine, &c. Sabell. Volaterr. Simler.* Pamphilus, *de Vir Ill. Ord. Auguſt. &c.*

SIMEON Magiſter & Logotheta, inter Collectores aut Epitomatores Canonicos celebris, floruit ſeculò XII. Edidit *Epitomen Canonum*, in qua, præmiſſis Canonibus Apoſtolicis, quatuor Concilia Oecumenica ſubjungit, his ſubjicit particularia Ancyranum, Sardicenſe, Gangrenſe, Antiochenum & Laodicenum, cum Canonibus Africanis XXCIV. & Trullenſibus, tribusque Epiſtolis Canonicis Baſilii. Cœterùm *Artis prorſus eſt expers, & tantùm ad memoriam ſcripta collectio*, Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccleſ. num.* 290. & *ſeqq.* Vide quoque Chriſtoph. Juſtellum *Biblioth. Juris Canon. veter. tom. II*, ubi hæc collectio Græcè & Latinè exhibetur. Mirum verò Leonem Allatium *Diatr. de Simeonibus & eorum ſcriptis*, hunc Magiſtrum prætermiſiſſe.

SIMEON Metaphraſtes, ſic dictus, quia vitas Sanctorum ſcripſit, floruit ſeculò 10. ſub Leone Philoſopho & Conſtantino Porphyrogeneta: ſtirpe illuſtris, Imperatori à ſecretis: à quo miſſus in Cretam, cui Saraceni imminebant, adverſô ventô in Inſulam Parum ejectus eſt. Ibi cùm incidiſſet in Eremitam quendam, rogatu ejus, vitam Theoctiſtæ, virginis Lesbiæ deſcripſit, hâcque dulcedine motus, etiam reliquorum Sanctorum vitas orſus eſt, ſed in plurimis nimium credulus fuit, Michaël Pſellus, Voſſ. *de Hiſtor. Gr. l.* 2. *c.* 25. Leo Allatius *diſſert. de Pſell.* Hunc malè quidam confundunt, cum Juniore Theologo, qui 33. *homilias de Fide & Virtutibus Chriſtianis* compoſuit, à P. Pontano editas: vixitque A. C. 1150. Item, cum Logotheta, auctore *Chronici* & 24. *Orationum* ex Baſilio Cæſarienſi, depromptarum. Item, cum Archiepiſcopo Theſſalonicenſi, qui floruit, A. C. 1140. *Voſſ.* Theophilus Rainaldus, *in Erotem.* Allatius *diſſert. de iis*, quibus Simeonis, Simonis, Simonidis & Simonyctidis nomen fuit. *Lloyd.*

SIMEON Stylites, Eremita: ſtetit in columna 36. cubitorum Ann. 80. in precibus continuus, in jejuniis admirandus. Obiit, centenariô major, A. C. 460. Ut miraculo vivus, ſic Leoni Imperatori & Antiochenis mortuus materia rixæ fuit. Euagr. *Hiſt. l.* 1. *c.* 1. 13. Theodoret. *c.* 26. Phot. *cod.* 230 *Cedrenus, Glycas, Nicephorus, Metaphraſtes*, &c. Item, cognomine Junior, ſeculò 6. cujus epiſtolarum unam citatam legimus 2. Concil. Niceno, *act.* 5. Euagr. *l.* 6. *c.* 22. *&c.* Prioris epiſtola exſtat, ad Baſilium Archiepiſcopum Antiochenum: illa verò, quam ad Leonem Imperatorem de Concil. Chalcedonenſi, ab eo conſultus, exaraverat, deperdita eſt.

SIMEONIS Gabriel, Vide *Gabriel.*

SIMERON, filius Iſſachar, Geneſ. *c.* 46 *v.* 13.

SIMETOS. Vide *Simæthus.*

SIMI, Græcè Σιμοί, apud Agatharchidem *c.* 26. ubi de Struthophagis, Πολεμοῦσιν δ᾽ αὐτοῖς οἱ Σιμοί· οὗτοι δ᾽ ἐκ τῶν ὀρύγων κεράτων ὅπλοις χρῶνται μεγάλοις, καὶ τετάχεσιν οὖσι, *Illis bella inferunt* Simi; *qui pro telis utuntur orygum cornibus, grandibus illis & ad incidendum peracutis.* Æthiopes ſunt, Struthophagis vicini, aliàs *Auxumitæ* dicti, ut præter locorum ſitum, in *Ptolemæo*, σιμωνυμία ſuadet. Nam *Auxume* Arabicè eſt *Chaſcum*, uti totus Oriens vocat, Hiſpani *Chaxumo* ſcribunt: quò nomine vel *naſi ſimitas* ſignificatur, vel vitium illi proximum, nempe cùm oderatu caret naſus, propter fractam aut depreſſam in ſummo naſo cartilaginem, quod cùm *ſimis* ſæpe accidat, Græci vetuſtiores, pro *Caſchumiis* Σιμοὺς, i. e. *Simos*, appellârunt; uti præter Agatharchidem, illos vocat Diodorus *l.* 13. ubi pro *Simis* Struthophagos orygum cornibus malè inſtruit, & Strabo *l.* 16. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 27. & ſuprà *Silenus.*

SIMIA, Ægyptiis olim pro Numine, à quibus ad Pithecuſios earum cultus pervenit, teſte Diodorô Siculô *l.* 20. ubi *Simias* apud illos eaſdem cum hominibus domos frequentare, paratos in cellis penariis cibos ſumere nominaque ut plurimum ab illis Parentes ſuos liberis imponere, inter alia refert: Additque, *mori, qui animal hoc interfecerint, ut nefariæ impietatis reos, capitis ſuppliciô animadverti, hincque Proverbii vicem obtinuiſſe, quod in magnificè ſeſe efferentes dicitur, Simiæ cruorem bibiſti.* Vide & Lucianum *Deorum Concil.* In Orientali hodieque India Cercopithecum coli, Balbus *Itiner.* ſuô ex eo colligit, quòd itinere à *Mecao* ad *Pegu* inter idola, quæ *Pagodi* incolis vocantur, repererit multa cercopithecorum ſimulachra: at circa templa, quæ iisdem *Varrelle* nuncupantur, cercopitheci ſervéntur alligati. Maffæus quoque *Hiſtor. Indic.*

[illegible] Hugo [illegible] A.C. [illegible] [illegible] ſpiritu [illegible] [illegible] Ros [illegible] [illegible] Capellam [illegible] [illegible] nihil [illegible] ſuorum [illegible] [illegible] poſt [illegible] docti [illegible] ſuam [illegible] & galea [illegible] tum [illegible] dex [illegible] Martial. l. 14. [illegible]

[illegible]

& capellæ [illegible] undeque [illegible] Juvenal. Sat. 5. v. 154.

Qui tegere [illegible]
[illegible]

[illegible] meminit Poëta, quia [illegible] omni admoveri &c. [illegible] Vide [illegible] Reoum [illegible] de [illegible] 18. c. 54. Non [illegible] taxat ut [illegible] [illegible] in [illegible] : [illegible] tamen non convenit [illegible] tranſlatus. [illegible] qui [illegible] *Simiam* [illegible] cum parri [illegible] induerent. [illegible] priſtinis [illegible] ad [illegible] comitatu [illegible] poena, [illegible] Simiæ, [illegible] quoque [illegible] derunt. [illegible] Juven. Sat. 8. v. 213.

Cujus ſupplicio non debuit una parari
Simia, nec ſerpens unus.

Et *Sat.* 13. v. 156.

Vel [illegible] eadem certo bove in mare, cum quo
[illegible] adverſis [illegible] Simia late.

Nomen a [illegible] Vide Plin. [illegible] 54. Thom. Dempſter. in [illegible] c. 2. Sam. Bochart. [illegible] de [illegible] 1. Reoum. c. 10. [illegible] 22. & 2. [illegible] pom. c. 9. v. 21. [illegible] in [illegible] & infra [illegible] Addo hic alterum, apud Ariſtotelem commentationem [illegible] [illegible] Feſtus, alterum [illegible] Kir, [illegible] c. 2. [illegible] & [illegible]

SIMIA [illegible] [illegible] quæ [illegible] Non [illegible] [illegible] a Concilio [illegible] Apoſt. [illegible] Sed multa inſuper in diverſis [illegible] *Virgo*, [illegible] de *Re* [illegible] omnium apud Veteres [illegible]

[illegible] Enar [illegible]

SIMIGI [illegible] Hungariæ [illegible] ſub Turc. [illegible] ad Boream, [illegible] pal. [illegible] Occaſum. [illegible] caput [illegible] ad [illegible] flu.

SIMILÆ [illegible] ubi [illegible] [illegible]

SIMIUS [illegible] familia [illegible] incertum eſt, [illegible] ætate & honore [illegible] tandem [illegible] Dio Caſſius [illegible]

SIMITTU [illegible] [illegible] Tom. IV. [illegible]

SIMMIAS [illegible] Hungaria [illegible] Capitis nata eſt [illegible] ceſſit [illegible] Mannus [illegible] *Fulleja* [illegible] Vide [illegible]

[illegible] A.C. 1570. [illegible] Adami in [illegible] [illegible] Ioh. [illegible] Adami [illegible]

SIMMA [illegible] [illegible] Bohemiæ [illegible] Vide Spener. *Syll.* [illegible]

SIMMERN [illegible] Circuli [illegible] Meridiem, 8. ab Hebora [illegible]

SIMMIA Vox [illegible] Sihaſen vocatur. Vide [illegible]

SIMMIAS, Philoſophus Thebanus, [illegible] 23. qui ordine a Diogene Laertio l. 2. [illegible]

SIMMIAS, Orbis univerſi [illegible] mus [illegible] epitome undecim librorum Artemidori Epheſii [illegible] eſt Simmias, patriâ Rhodius, Samius origine Olymp. [illegible] & [illegible], quæ Salomoni [illegible] Idem auctor [illegible] auctor videtur, Suid. [illegible] Tzetzes Chil. 7. Hiſt. 144. Parthen. Hiſt. 33. Item alius, Grammaticus Rhodius, Strabo l. 14. Vide Voſſ. *de Poetis Græcis* p. 59. 60.

SIMMIAS, nobilis Macedo, [illegible] & ideo conjurationis [illegible] ſed ab Alexandro abſolutus Curtius l. 7. c. 1.

SIMO, nomen Delphinis impoſitum à Romanis, à *ſimis* nari[illegible], quo [illegible] mos [illegible] Plin. l. 9. c. 8. [illegible] *Quo at* [illegible] Simonis [illegible] *agnoſcunt, maluntque ita appellari.* Mitto, [illegible] Sed quis credat, pisces naturâ Græcè intelligere, vel Latinè? [illegible] Plinio [illegible] de *Var.* [illegible] 17. ubi rationem [illegible] modi [illegible] *Delphinos*, inquit, *Simones quodam* [illegible] *quoniam conſuetudinis veſtigia, velut in* [illegible] *Unde columbæ in* [illegible] *dam* [illegible] *bus* [illegible] *tur, nunc non: didicerunt enim longè* [illegible] *Et cantu mea patre & matre genita,* [illegible] *in octo diebus* [illegible] *didiſſet* [illegible] *patri, &* [illegible] *labor* [illegible] *vocari* [illegible] Verum multo aliter [illegible] Scaliger [illegible] de Delphini [illegible] Simonis [illegible] Vide G. Joh. Voſſ. [illegible] l. 4. c. 22. [illegible] 4. [illegible] l. 10. & [illegible]

SIMOCATTUS Theophylactus, vide T[illegible]

SIMODI, vide ſupra ubi de P[illegible]

SIMOIS, [illegible] *Capalio* [illegible] fluv. Troadis, qui ex Ida monte labitur [illegible] campum Trojanum, [illegible] ab eo dicitur [illegible], & mari appropinquans [illegible] Xantho, [illegible] que in paludem [illegible]; quæ exit in [illegible] ſpontum juxia [illegible] promontorium. Dionyſ. v. 812.

[illegible]

Virg. *Æn.* l. 1. v. 618.

Tune ille Æneas, quem D[illegible]
Alma Venus Phrygii genuit Simoentis [illegible]

Vide S[illegible]. Maximam [illegible] cujus mœnia olim præterlabebantur [illegible] *natura majora* [illegible] Mela [illegible] 18. Item flu. Siciliæ. Strabo l. [illegible] [illegible] ab eorundem nominum [illegible] Troade. Sic enim [illegible] [illegible] Item flu [illegible] Buthrotum ſe [illegible]

SIMOISIUS [illegible] Troja[illegible], ſic dictus, quod ad ripas Simoentis fluv. [illegible] Is [illegible] ab Ajace Telamonio [illegible] Homer. Il. 4. v. 473.

[illegible]

SIMON, [illegible] Dux populi [illegible] & Pontifex [illegible] annô Mundi [illegible]

Gazam urbem, quam cœpit, ab idolis purgavit: fœdus cum Romanis [illegible] aureum clypeum mille [illegible] ac [illegible] Antiochi VII. Soter [illegible] A [illegible] tandem [illegible] a [illegible] appar[illegible] Obiit [illegible] Vide [illegible] Macab. [illegible] 14. [illegible] 16. & [illegible] 11. [illegible] 14. [illegible]

SIMON [illegible] A.C. 1124. paulo que post [illegible] terum [illegible] ex Adelaida, [illegible] Lothari II. [illegible] Obiit A.C. 1141.

[illegible]

SIMON I. [illegible] Max. Judæorum, succe[illegible] Oniæ I. A.M. [illegible]44 [illegible] Templum [illegible] Oniæ II. [illegible] ætate [illegible] *Ant.* 12. [illegible] 2. Gr[illegible]

SIMON II. [illegible] Max. A.M. [illegible]822. Ptolemæo Philopatori [illegible] Deo [illegible] Obiit A.M. 3847. Joseph. [illegible] Eu[illegible] Chron. [illegible] Max. per [illegible] ann. Item, [illegible] Boëthi, cognomine [illegible] Max. [illegible] primò [illegible] *Joseph. de bell. Jud.* c. 1[illegible]

SIMON [illegible] Macha[illegible] 1. Machab. c. 2. v. 3.

SIMON [illegible] Apostolus. Prædicavit [illegible] in [illegible] Ægypto & Persia, [illegible] martyrio coronatus est [illegible]

SIMON, Ath[illegible] magister, apud Aristoph. *E*[illegible] 3.

SIMON [illegible] ex alutario philosophus, Socratis discipulus [illegible] 14. Alius fuit, qui scripsit *de arte rhetorica*, [illegible] Diog. Laert. *l.* 2.

SIMON [illegible] Medicus [illegible] A.C. 1288. Scripsit [illegible] *Medicinale* [illegible] Sopranum, *de script. Ligur.* Alius, scripsit *opus Pandectarum* [illegible] *Medicinæ*. *Vander Linden*.

SIMON, [illegible] servus [illegible] author, A.M. 3969.

SIMON [illegible] musicus egregius, qui & ipse, [illegible] introduxit, quemadmodum etiam & [illegible] Strabo *l.* 14.

SIMON, Magus quidam, sive impostor, caput hæreticorum & [illegible] Samaria [illegible] à Philippo baptizatus; a Petro Spiritus Sancti gratiam mercari [illegible] nomen ind[illegible] Act. c. 8. v. 18. [illegible] Petri Johannisque Apostolor[illegible] qui advenerant, [illegible] impositum, [illegible] se magnam [illegible] Dei [illegible] filium Dei, Gentibus autem Spiritum [illegible] statuam [illegible] Deo [illegible] alii tamen numen [illegible] Romanum [illegible] Hist. & Liv. 8. [illegible] Quod [illegible] præter errores [illegible] Samaritanæ jam [illegible] Legem [illegible] a mala [illegible] lata [illegible] Helenam vel Selenen, pro Spir. S. [illegible] Angelis [illegible] barbara [illegible] nomina, [illegible] tandem ad [illegible] medium dixit [illegible] non pro Deo ab illo habitus est. Sed en, [illegible] cœlum [illegible] Principe conatur, *Icarus* [illegible] Sueton. [illegible] A.C. 67. Item *l.* [illegible] c. 20. Epiphan. [illegible] Euseb. [illegible] Cedren. *Hist.* [illegible] qui [illegible] Cyrenaicus, & post Christum [illegible] 1. Paral. c. 4. v. 20.

SIMON, vel SYMEON, cognomine [illegible] i.e. *interpres*. [illegible] Magister Constantinopol. ut quidam [illegible] Cujus [illegible] fuit Græcè [illegible] quæ habentur in Bibliotheca Vaticana. Vide Vo[illegible] c. 23. & in voce *Simeon*.

SIMON, puer Tridentinus [illegible] martyrio coronatus, quare Judæi [illegible] pœnam, A.M. 378[illegible]

SIMON, Sophista [illegible] Reipub. Atheniensium [illegible] atque Aristophane [illegible]

SIMON [illegible] Cardinal. Patriarcha Alexandrinus, Archiep. [illegible] Obiit A.C. 1429. [illegible] in Gallia [illegible] Moreau. [illegible]

SIMON [illegible] Germanus, vide [illegible]

SIMON [illegible] Anglus [illegible] Lond[illegible] [illegible] Caesarea [illegible] Joanne Rypario [illegible]

SIMON [illegible] Archiepiscopus [illegible] Obiit A.C. 1297 [illegible] *l.* 4.

SIMON [illegible] vide [illegible]

SIMON [illegible] Germanus [illegible] in Aquitania [illegible] Caroli [illegible]

[illegible] Tolosam A.C. 1211 [illegible] Ad [illegible] Tolosam [illegible] & [illegible] A [illegible] A.C. [illegible] Tolosa [illegible] A.C. [illegible]

SIMON Sud[illegible] Anglus [illegible] Bun[illegible] A.C. 13[illegible]

SIMON [illegible] Archiepiscopus Cant[illegible] Lond[illegible] ad [illegible] V[illegible]

SIMON [illegible] Monachus [illegible]

SIMON [illegible] Archiepiscopus [illegible] Francisco [illegible] A.C. 1514. In[illegible] Regina [illegible] A.C. 15[illegible] obiit [illegible] A.C. 157[illegible] Au[illegible] apud [illegible] Wolfgang[illegible] Vide Aubert [illegible] Possevin. [illegible] Wi[illegible] Buchol[illegible]

Rabbi SIMON [illegible] Sabbatarium, [illegible]

SIMONETTA Bon[illegible] vide [illegible]

SIMONETTA Johannes, vide [illegible]

SIMONETTA Ludovicus, vide [illegible]

SIMONIADA, [illegible] *Jos*[illegible] Magno Casaque [illegible]

SIMONIANI, Hæretici [illegible] Augustino [illegible] fuisse, qui [illegible] a Magistro suo acceperant, in his [illegible] tori & agogima [illegible] Augustinus [illegible] Joannes Fo[illegible] & [illegible] c. 4. § 4. Vide [illegible] *Simon Mag*.

SIMONIAS, [illegible] Ilad. [illegible] Ubi [illegible] *Simeon*.

SIMONIDES, [illegible] medicus, floruit Olymp. [illegible] primus [illegible] hominem [illegible] a quo [illegible] & Pollucem [illegible] Simonidi [illegible] Paulo post [illegible] Simonidi, ut [illegible] ad januam [illegible] quo [illegible] ubi [illegible] oppressum eum [illegible] neque [illegible] Hermogenem [illegible] a Salamine [illegible] Quae [illegible] Unde Catullus, [illegible]

Paulum quid lubet allocutionis
Mæstius lacrymis Simonideis.

Horatius *l.* 2. Od. 1. v. [illegible]

Sed ne relictis, Musa procax, jocis
Ceæ retractes munera næniæ.

Ubi *nænia* est carmen lugubre [illegible] Od. [illegible] Thucyd. *l.* 6. 17 [illegible] [illegible] Plato [illegible] A.C. [illegible] Od. 2. [illegible] notatoris [illegible] [illegible] 4[illegible]6 [illegible]

abit

abit ab Euſebiano numero. Iuſtiis enim in Olymp. 26. quando clari eſſe fortaſſe cœpit, qui majus nomen adeptu Olymp. 29. Et ſanè hanc conjecturam firmant illa Procli apud Photium [illegible] Ἀρχίλοχ. [illegible] Σιμωνίδης [illegible] Ἀμοργῖνος, [illegible] Σαμίων. Samium enim vocat Tatix. in [illegible] hiſtor. Voſſius, quem ſi vide [illegible] 3. & ſeqq. & de Hiſt. Græc. l. 1. c. 8. & l. 4. c. 3. [illegible] Giraldum, [illegible] 9. de Poet. Leonem [illegible], [illegible] de [illegible] Fabrum, Hiſt. Poet. Græc. [illegible]

SIMONIS N[illegible], vide Nicomaur.

SIMOR, vide ſupra Mare [illegible], & infrà Simmr.

SIMPLARES, militum genus, apud Vegetium l. 2. c. 7. de quibus vide ſupra, voce [illegible].

SIMPLI Equi, in veter. Epigramm. de Circo,

Lunæ biga datur ſemper, Soliſque quadriga,
Caſtoribus ſimpli rite dicantur equi.

Singulares ſunt, quos & ſolitarios dicebant. Sed deſultorii, qui & [illegible] dicti, ad differentiam eorum, qui junguntur ad curtum. Sic Homerus κελητίζειν de deſultore dixit Od. [illegible] v. 679. κέλης enim Græcis & [illegible] eſt ſingularis & ἀ[illegible] & eques qui ſolebat ſingulari equo vehi. Manilius verò ſingulatores, h. e. Equites ſolitarios qui ſolo equo vectantur, à Deſultoribus, qui binos habebant equos, deque uno in alterum tranſire ſolebant, diſtinguens, [illegible] arium equitum duo genera facit: unum eorum, qui militant, alterum eorum, qui in Circo præmiis palmæque gratiâ curru contendebant, l. 5. ubi de Deſultore,

——— ludes per terga volantum.
Aut ſ[illegible] latus equo nunc arma movebit,
Nunc inter in longo per curſus prœmia Circo,
Quicquid de tali ſtudio formatur, habebit.

Cujuſmodi ſingularium equitum, qui in Circo currebant, etiam meminit Iſidor. l. 38. & a deſultoribus ſeparat, [illegible] Græci appellant. Latini monolores quoque dixere &c. Vide Salmaſ. ad Lop. [illegible] Carino c. 19. & infrà in voce Si[illegible].

SIMPLICES, apud Arnobium adv. [illegible] l. 2. in qua (animæ) ſunt ſimplic[illegible] & [illegible] innoxia, eædem cum bonis. Sic autem dicuntur homines aperti, & in quibus fallaciæ nihil, nec malitiæ ineſt quidquam. Cic. de Offic. l. 1. Ita viros, fortes & magnanimos, eoſdem bonos & ſimplices; veritatis amicos, minimeque fallaces eſſe volumus. Et Philo contra Flaccum, ἁπλᾶ [illegible] copulat. Qui proin, quia propter morum facilitatem cæteris prædæ ſunt: hinc [illegible] ἁπλοῦς atque ἀπλοϊκὸς, homo minimè malus & ingenii parùm acuti: & Simplicitas ſæpe [illegible], l. 5. §. qui ob ſegnit. D. de ſuſp. Tutor. Quare Seneca de Ira l. 2. c. 26. Stultis, ait, luxurioſis nepotibuſque hoc nomen imponimus & omnibus vitiis parum callidis. Cum potius generoſi & magnanimi Simplices ſint, utpote veritatis amici, ut Cic. modò; ſeu [illegible], ut Ariſtoteles Nicomach. l. 4. [illegible] de Magnanimitate: ac [illegible] & [illegible]. Unde Thucydides l. 1. [illegible], πλεῖστον μετέχει ait. Plut. in Lyſandro, itidem [illegible] jungit. Et Chriſtus [illegible] pronuntiat beatos, contra communem hominum opinionem. Matth. c. 5. v. 5. His duplices, [illegible], ac [illegible] opponuntur, quorum mores ſic Arnobius deſcribit, pergens, ſimulare in hominibus differem, diſſimulare, mentiri, circumſcribere, fallere, adulatoria humilitate captare, mente aliud volvere, aliud in facie polliceri, illaqueare, decipere dolis atque inſidiis neſcios, per innumera artis maliciarum venena conquirere & ad ujum temporis pellaci mobilitate formare: ad quem locum vide Heraldi Animadverſiones.

SIMPLICIANUS, Presbyter Mediolanenſ. Ambroſii præceptor. Converſionem Auguſtini plurimum juvit, variis ad eum literis exaratis. Dein ſucceſſit Ambroſio in Epiſcopatu A. C. 397. Obiit A. C. 400. Gennad. in Catal. Illuſtr. Vir. Baronius, &c.

SIMPLICIUS, Pontifex Roman. poſt Hilarium, A. C. 467. Obiit A. C. 483.

SIMPLICIUS, Epiſcopus Auguſtodunenſis, interfuit Concilio Sa[illegible]enſi, A. C. 347. & Colonienſi, contra Euphratam. Gregor. Turonenſ. de [illegible] c. 76. & 77. Item, Epiſcopus Vienneſis, eôdem tempore, à S. Paulino in epiſtolis laudatus. Vide Gregor. Turonenſ. [illegible] l. 2. c. 13.

SIMPLICIUS Cilix Græcus Ariſtotelis interpres, Juſtini & Juſtiniani temporibus florens. Præceptores ſuos agnoſcit Ammonium ad l. 1. [illegible] & Damaſcium ad l. 4. [illegible]. Adverſarium habuit & coætaneum Jo. Grammaticum, à labore aſſiduo Philoponum dictum, quem refutat ad l. 8. [illegible]. In Perſidem aliquando profectus eſt cum Damaſcio Syro, Eulalio Phryge, [illegible]no Lydo, Hermia ac Diogene Phœnicibus, & Iſidoro Gazæo Philoſophis, teſte Suidâ. Scripſit Commentar. in Jamblichum, [illegible] Pythagorica, qui in Vaticana aſſervatur Bibliotheca, teſte G[illegible]. Nic. Lloyd.

SIMPLUDIARIA, funera quædam apud Romanos ſic dicta. Cùm enim [illegible] in honorem defuncti, præter alias ceremonias funebres Ludi quoque ederentur, ut ſuo locô vidimus, hique varii eſſent, unde diſcrimen illud funerum ortum eſt, ut alia dicerentur [illegible], alia [illegible], quorum illis quidem adhiberentur non Ludi [illegible] & Deſultores, illis vero Ludi dumtaxat [illegible]oreſque. Quidam autem ea ſic appellata volunt, quibus [illegible]rum genus Ludorum intereſſet. Sex. Pomp. Feſtus. Ad quem [illegible] Scaliger, Simp. [illegible] dicta ſunt, [illegible] Simp[illegible] ſimplices ludi [illegible] h. e. ſaltatores, vel Cernuatores ſive Cernuatores, quos Feſtus Corbitores appellat. Indictivis autem & [illegible] Deſultores ac [illegible] Ludorum quadam genera attributa fuiſſe traditum: Unde hæc ampliſſima fuêre. Vide eundem Scaligerum ad Auſon. Lect. l. 1. c. 18. & Rofin. Antiq. Rom. l. 5. [illegible]. Quos vero [illegible] Feſtus vocat, nonnulli alii Cernuatores vocant, qui enim geſtus cernuantium, ut modo ſurſum, modo deorſum ſpectent, is corvorum eſt & cornicum [illegible] muliebri[illegible] atum, quæ ubi pedibus aliquem locum inſiſtunt, modo [illegible], modò [illegible]. Unde eleganter de Mulieribus, cibô ſeſe ingurgitantibus ad menſam, Plautus Caſina dixit, Actu 4. Sc. 1. v. 20.

Ego novi [illegible], [illegible]tant, ubi
Comeſſe poſſunt.

Vide Thom. Dempſter. ad Roſin. l. 5. c. 24. ubi de Ludis Funebribus.

SIMPSIMIDA, Parthiæ opp. Ptol.

SIMPULUM, vas fuit parvum, non diſſimile cyatho, quô vinum in ſacrificiis libabatur, à ſumendo dictum Varroni de L. L. l. 4. quod eo vinum ſumebant minutatim. Scaligero à [illegible], quod, ortum ex Græco [illegible], vaſculum ſignificet cum [illegible] & anguſto, ſolo ad paullandum vinum. Ejus iconem exhibet Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l. 3. c. 12. Ex argilla fuit, ante auri argentique inventum uſum, quemadmodum & templorum pateræ, ipſa Deorum ſimulacra antiquitùs fictilia fuêre: quod in antiquitatum memoriam ſervatum fuiſſe, innuit Plin. l. 35. c. 12. In ſacris quidem etiam [illegible] opes hodie, non murrhinis cryſtallinis ve, ſed fictilibus prolibatur ſimpuviis. Quô nomine Simpula indigitari Barthius aliique docent, adeoque ſympulis legunt. Dempſterus vero nihil cenſet mutandum. Namque apud vet. Schol. Juvenalis ad Sat. 6. v. 342. Simpuvium, vas eſt ſacrificii aptum, in quo P[illegible] fit dictum, quia omnes Sacerdotes ſimul bibebant. Satyrici autem verba hæc ſunt,

Et quis tunc hominum contemtor Numinis, aut quis
Simpuvium ridere Numæ, nigrumque catinum,
Et Vaticano fragiles de more patellas
Auſus erat?

Hinc Simpulatrices, fœminæ ſacris deditæ & Simpuviatrix, quæ poculum ſacrum porrigebat, apud præfatum Scholiaſten. Gloſſar. Iſidori Candes, vaſa fictilia, illiuſmodi pocula reddit. Vide iterum Roſinum Antiqq. l. 3. c. 30. in N[illegible]. Sed & Simpulator unde, conviva adſuitus Iſidoro, quem Simpulonem Fulgentius Placiades vocat. Unde fortè colligas, Sympuium Arnobii l. 7. Pateras, ſympuiaque depromite, à Græco [illegible], non multum à Simpulo abludere: hoc ipſum enim in ſacrificiis olim fieri ſolitum, & reliquias ac pocula delibata populo tradita, ex Minucio Octavio diſcimus. Vide quoque Hadr. Junium Notis ad Nonium, voce Sammium, & ejus Animadverſa l. 2. c. 10. Adde Stewechium ad Arnobium l. 4. ubi vaſis Eccleſiaſticis ſuæ gentis hodieque vaſculum ex quo aqua aut vinum Sacerdoti ad altare præbeatur, Pulla appellari notat. Bocharto Simpulum, dictum eſt ab Hebr. ספל ſephel, quod in Scriptura bis ſolum occurrit in Hiſtoria Gedeonis Judicis Judic. c. 6. v. 38. & in Cantico Deboræ, Judic. c. 5. v. 25. è quo utroque tamen loco cùm ſephel videatur fuiſſe vas patens & amplum, non videntur hæc duo planè ſynonyma, quamvis utrum que non niſi in ſacris uſus fuerit. Eidem Simpuvium, vaſis lignei genus fuit, itidem in Sacris adhibitum, cujus vocis originem deducit ab Hebr. סף ſaph, quâ voce vas, quô Agni Paſchalis ſanguis excipiebatur, venit, Exodi c. 12. v. 22. cujus plur. ספים ſippim & ספות ſappoth, vel ſippoth, Jerem. c. 52. v. 19. & 1. Regum. c. 7. v. 50. ubi de vaſis Sanctuarii. Vide eum Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 49. & 50.

SIMSON, vide SAMPSON.

Rabbi SIMSON, ex Kinon, auctor libri Cerrtot. It. Rabbi Simſon F. Tzadok, libri Tirbetz, vixerunt circa ann. 70. Millen. VI. juxta Rabbi Ganz. Ut & Rabbi Simſon Hadarſan, auctor Jalkut.

SIMULACHRUM, ex Simulô, vel Hebr. סמל ſeu צלם Iſidoro à ſimilitudine dicitur, eo quod, manu Artificis ex lapide aliave materia factum, ejus vultum imitatur, in cujus honorem factum eſt: vel quod ſimulatum, i. e. falſum, umbram eius, pro corpore, nobis exhibet. Veteres Gentiles, Deorum ſuorum Simulachra ex limo & cera finxere, cùm nondum auri argentique uſus mortalibus innotuiſſet: Unde non vaſa ſolum prius ſacraque fictilia habuêre, ſed & parietes templorum, ipſaque Numinum Simulachra teſtacea fictiliaque erant. L. Seneca [illegible] ad Helviam c. 10. Tunc per fictiles Deos religiosè jurabatur. Propertius l. 4. Eleg. 1. v. 5.

Fictilibus crevêre Diis hæc aurea templa
Non fuit opprobrio [illegible] ſine arte caſa
Tarpeiuſque Pater nuda de rupe tonabat.

Juvenal. Sat. 11. v. 115.

Hunc rebus Latiis curam præſtare ſolebat
Fictilis & nullô violatus Jupiter auro.

Vide Thom. Dempſter. ad Roſin. l. 5. c. 30. At qui inter illos Sapientiores, Simulachrorum uſû rejectô, Deum non oculis [illegible], ſola mente percipi poſſe, ſtatuerunt, cum Platone apud Juſtinum Mart. Colloq. cum Tryphone. Unde Antiſthenes, [illegible] ſimilem [illegible], ideòque ex Simulachro ſeu imagine [illegible] dixit apud Clem. [illegible]. Et Plin. effigiem Dei [illegible] quærere imbecillitatis humanæ putavit, [illegible] Natur. l. 2. c. 7. Ne tamen ſideri Nu-

minis apud imperitiores quidquam decederet, quòd illud oculis uſurpare non liceret, quàm non inſolitum eſſet, etiam in inferiori, rerum nempe creatarum, ordine, ut ſpectari nequeant, quæ tamen exiſtere nullis dubitemus, eleganter ipſi illi Gentilium Philoſophi obſervavêre. Ita enim ex Xenophonte Minucius Felix: *Nec mireris*, inquit, *ſi Deum non vides; vento & flatibus omnia impelluntur, vibrantur, agitantur, & ſub oculos tamen non venit ventus & flatus. Solem adeò, qui videndi omnibus cauſa eſt, videre non poſſumus, radiis acies ſubmovetur, obtutus intuentis hebetatur, & ſi diutius inſpicias, omnis viſus extinguitur. Quid ipſum Solis Artificem illum luminis fontem poteris ſuſtinere, cùm te ab ejus fulgoribus avertas, fulminibus abſcondas? Deum oculis carnalibus vis videre, cùm ipſam animam tuam, qua vivificaris & loqueris, nec aſpicere poſſis nec tenere.* Itaque *Simulachra* prorudioribus & vulgo erant: quò magis mirandum in Orbe Chriſtiano eſſe non paucos, qui *Simulachris* in divino cultu tantopere delectentur, &c. Vide quoque in voce *Iconomachi* & infrà in *Statua*. Apud Ægyptios Defuncti (poſtquam cadaver perunctum & delibutum cedriâ, melle, cerâve eſſet) *Simulacrorum* ornabatur coronabaturque, eòdem modò ac ſi adhuc in vivis eſſet, imò & menſis adhibebatur; tandem vitreo ſepulchro inferendum, teſte Herodotô *l.* 3. Quod Græcos probâſſe, docet Cicero *Orat. pro L. Flacco*; ut & Ariſtophanes *Concion.* apud P. Victorium *Var. Lection. l.* 2. De Turcis idem ſcribit, Phil. Lonicerus *Hiſtor. Turc. Tom.* 1. *part.* 2. *c.* 19. Apud Macedones quoque id moris invaluiſſe, dicimus ex Æliano *Hiſtor. Var. l.* 12. *c. ult.* De Byzantinis Principibus, ita Corippus *l.* 1. *Num.* 13.

Sit ſuprema ſuæ ſervans inſignia vitæ
Juſtinianus erat, non mutans morte colorem,
Sed ſolito candore nitens, quia vicerat Orbem
Mors veneranda Viri, ſignis monſtravit apertis.
Ipſe videbatur cunctis plangentibus unus
Effigie gaudere pia, diademate comtus
Purpureaque in veſte jacens requieſcere ſomno.

Nec ignota ſeculo noſtro conſuetudo eſt, namque in Aula Gallica Henrici IV. cognomine *Magni* funeſtatâ exitu, idem ſe vidiſſe ſcribit Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l.* 5. *c. ult.* Porrò, *Simulachra* etiam provinciarum domitarum ſubjecta pedibus, pingere olim fingereve Romanos conſueviſſe, legimus. Ovid. *Triſtium l.* 4. *El.* 2. *v.* 43. de *Simulachris* in Triumpho ductis,

Crinibus en etiam fertur Germania paſſis,
Et ducis invicti ſub pede mœſta ſedet.

Claudianus *ſuo VI. Conſul. Honorii*, v. 648.

Colla triumphati proculcat Honorius Iſtri &c.

De Argeorum *Simulachris* & oſcillis, quæ quotannis ipſis Idibus Maj. de ponte ſublicio in Tiberim olim Romani præcipitare ſolebant, vide Feſtum, Varronem *de L. L. l.* 6. Plut. *in Quæſtionibus Rom. quæſt.* 32. & Jo. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 4. *c.* 9. De *Simulachris Deorum* dedicandi, inungendi, coronandi, more, hic paſſim, ut & Car. Paſchalium, Seldenum *de Synedriis veter. Hebræorum l.* 3. *c.* 14. §. 4. & Tob. Pfannerum *Syſtem. Theolog. Gentilis purior. c.* 11. §. 6. & *ſeqq.* Nec omitte Caſp. Barthium *Commentar. Superſtitionum*, ubi Sacrificia omnia *Simulachra* fuiſſe vel factorum vel faciendorum, oſtendit, ut & ſuprà dicta de *Imaginibus*: Addo hoc unum, *Simulachrorum* in ſacris uſum, apud Chriſtianos, ex Cappadocia primum fluxiſſe, vide Cl. Suicerum voce Εἰκών.

SIMULATIO, inter errores veter. Hæreticorum. Helceſaitæ enim ab Elxai Magiſtro ſuo, qui principatu Trajani extitit, hanc acceperunt traditionem, ut tempore perſequutionis idola adorarent, fidemque ſuam ore negarent, teſte Euſebiô *Hiſtor. Eccl. l.* 6. *c.* 31. Epiphaniô *Hær.* 19. & Auguſtinô *Hær.* 10. Etiam de Baſilidianis ſcribit Irenæus *l.* 1. *c.* 23. paratos fuiſſe ad abnegationem neque pati propter nomen voluiſſe, cùm eſſent omnibus ſimiles. Fuiſſe autem regulam eorum, *Tu omnes cognoſce, te autem nemo cognoſcat.* Cui dogma illud Priſcillianiſtarum apud Auguſtinum ſimile *Hær.* 70. *Jura, perjura, ſecretum prodere noli.* Vide quoque eum *l. contra Mendacium ad Conſentium c.* 11. de Valentinianis idem docentem Tertullian. *contra illos c.* 1. de Maſſalianis ſeu Euchetis, Theodoretum *Hæretic. Fabular. l.* 4. *c. de Maſſal.* & Joann. Damaſcenum *l. de Hær.* de Origeniſtis, Hieronym. *Apolog. contra Ruffinum l.* 1. ubi *inter ſe orgiis mendaciorum fœnerari eos*, ait: de aliis Bernardum *Serm.* 65. *ſuper Cantica*, & plura hanc in rem apud Joann. Forbeſ. *Inſtruct. Hiſtorico-Theologic. l.* 3. *c.* 20. §. 38. & *ſeqq.*

SIMULATRIX, apud Papin. Statium *Theb. l.* 4. *v.* 551.

— *Ææa ſimulatrix littore Circe:*

Scaligero *ad Cirin* & Jo. Meurſio *ad Plautum*, ſaga eſt; atque ita Veteribus incantatrices ac ſagas dictas eſſe, confirmat Salmaſ. *Not. ad Spartianum in Hadriano, c.* 25. quod multa per *ſimulationem* in Magicis ſacris fierent. Barthio verò ſic appellata Circe eſt, quòd, cùm naturam humanam incantationibus ſuis in ferinam convertere non poſſet, in formas ſaltem ac *ſimulachra* ferarum homines mutaverit. Virg. *Æn. l.* 6.

— *Formæ magnorum ululare luporum.*
Quos hominum ex facie Dea ſæva potentibus herbis
Induerat Circe in vultus & terga ferarum,

Vide eum *Animadverſion. ad Stat. d. l.* Adde Salmaſ. *ad Tertulliani Pall. c.* 4. & quæ dicta ſuper voce *Lena*, item *Saga*.

SIMULUS, vetus poëta, cujus verſus de Tarpeja memorat Plut. *in Romulo.*

SIMUNDI, inſul. quæ poſtea *Taprobane*.

SIMUR, vox Arabica, Σίμυρ in *Heſychio*, notat muris Zibellinæ in Parthia genus. Ita enim *Heſych.* Σίμυρ ζῷον. Πάρθοις [illegible] ὡς μυὸς ἀγρίου εἶδος, ἐν ταῖς δοραῖς χρῶνται, εἰς χιτῶνας, *Simor apud Parthos vocatur quædam agreſtis muris ſpecies, cujus pelles cedunt in veſtium uſum.* Damir verò animal facie feli ſimile, cujus pellis mollitie, levitate, calore & pulchritudine, ſic excellat, ut eâ Reges & Magnates induantur. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 33.

SIMUS, Arcadum Rex, poſt Phialum: Dotidâ apud Meſſenios, & Polydecte apud Spartanos, regnantibus. Ei ſucceſſit Pompus. Pauſan. *Arcadicis.*

SIMUS, pictor. Plin. *l.* 35. *c.* 11.

SIMUS Magneſius, primus verſibus *ἀσματολογεῖν* cœpit, & *ἱλαρῳδίαν* introduxit, quem ſequuti *Simodi* ſunt cognominati, inter Hilarodos in celebri fama. Ionicis & Sotadicis Scriptoribus minus fœdi, prodibant in veſte candida, virili, aurô coronati, calceiſque primùm, inde crepidis utebantur, de quibus vide Scaliger. *Poëtices l.* 1. *c.* 52. & Salmaſ. *ad Solin. p.* 108. Aliàs *Simus*, nomen perſonæ Comicæ, uti videre eſt, apud Caſaubon. *ad Galbam Suetonii c.* 13.

SIMYLLA, urbs Indiæ citerioris *Ptol. Sinnacora Caſtaldo. Timula* verò incolis dicitur. *Baudrando* fuit, ubi nunc fortè *Chaul*, urbs munita Luſitanorum, cum arce & portu, in ipſo limine regni Decani, 130. mill. paſſ. à Surata in Meridiem Goam verſus 180. ſed ex conjectura tantum.

SIMYRA, Phœniciæ urbs. Pomp. Mela *l.* 1. *c.* 12. Armeniæ majoris circa ortum Euphratis. *Baudrando Simyra* [illegible] *mara*, aliis eſt oppid. Armeniæ minoris in confinio majoris ad Euphratem, longè ab ejus fontibus. 75. mill. paſſ. à Dalcuſa in Boream Trapezuntem verſus.

SIMYRUS, urbs Syriorum. *Steph.*

SIN, oppid. quod eſt terminus Judææ, verſus Septentrionem in ſeptimo lapide à Jericho. Numer. *c.* 34. *v.* 3. Joſ. *c.* 15. *v.* 1. Hieronym. *in loc. Hebr.*

SIN, *Hieronymo Sim*, *Ptolemæo Simyra*, vetus oppidum eſt dimidiô miliari verſus Septentrionem ultra urbem Arcas ſitum, quod olim Sinæus, Octavus fil. Chanaan, poſt diluvium condidit.

SIN, i. e. *rubus*, *eremus*, Arabiæ Petrææ inter Elim, & Sina mont. *Al. Hillet.* teſte *Mujô*: qui locus *Arena Arabica* appellatur, teſte *Poſtellô*. Manſio Iſraëlitarum octava, ubi murmurantibus coturnices divinitus miſſæ. Item ſolitudo in Cades, melius *Zin*, 33. manſio: ubi Maria, ſoror Moſis, obiit, & è rupe aqua à Moſe prolicita eſt; quod jam antè in Raphidim quoque factum. Exodi *c.* 16. *v.* 1. Numer. *c.* 20. *v.* 1. & *c.* 33. *v.* 36. Joſeph. *Jud. Antiq. l.* 2. Hieron. *ad Fabiol.* Torniel. *Ann. M.* 2544. 2583.

SINA, Margianæ urbs. *Ptol.*

SINA, urbs Imperii Sinar. in Xanſia, prope fluv. *Chargiang*, ad radices montium, ſub qua duæ Urbes.

SINA, mons Arabiæ Petrææ excelſus; qui & *Sinai*, *Synem Trogo*, *Sinaus Joſepho*, ubi olim urbs epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Petræo, ab Hieroſolym. 300. mill. paſſ. Etymologus falſo deducit ab [illegible]. *Baudrando* eſt ferè 300. mill. paſſ. à Peluſio in Eurum, ſed vix 200. ab Hieroſolym. in meridiem, Chriſtianis ſæpe *mons S. Catharinæ*, Turcis *Gibel Mouſa* i. e. mons Moſis, Arabibus *Agar*, ut quibuſd. viſum. In hujus vertice die 50. egreſſionis Iſraël ex Ægypto, Deus Legem dedit. Exod. *c.* 19. 20. Vide infra. Aliàs quoque Horeb. Duodecima Iſraëlitarum manſio, ubi per annum commorantibus illa contigerunt, quæ, ab Exodi *c.* 19. uſque ad Num. *c.* 10. narrantur. Præcipuum fuit promulgatio divinæ legis, ut dictum. Vide de hoc monte imprimis P. de Valle, *Itiner. tom.* 1. de rebus ibi geſtis, Torniel. & Salian. *in Annal. V. T.*

SINA, nomen radicis, quæ in Sinis, & quidem vera in provinc. Suchuena ſolùm provenit, ſylveſtris verò ubique. *Folin* utramque vocant, at ferè ſola ſylveſtris ad nos effertur, cujus medulla rubicundiori colore quodammodo tincta eſt, ad veræ autem magnitudinem neutiquam accedit, neque tantas habet vires, quamvis non omni effectu careat. Naſcitur ſub ipſâ terra, uti ferè phalli Hollandici, aut apud Indos *patatas* naſci propagarique notum, maximè in annoſis pinorum ſylvis: unde eam ex glutine ſeu pice pinea produci ſcribunt, quæ in terram delapſa agat radices, atque herba fiat longô tractu per terræ ſuperficiem ſerpens, continuóque tuberoſas radices emittens, ſubinde ad capitis puerilis magnitudinem. Figurâ ac mole magnas nuces Indicas, quas *Coccos* [illegible] mus, æquat, nec cortex colore abludit, quamvis non adeò durus craſſuſque ſit, ſed mollior omnino ac tenuior: corticem [illegible] nucleus, ſeu caro alba ac ſpongioſa, quam incolæ magni [illegible] & in ſuis adhibent medicinis; tametſi, cùm hæc ad manus non eſt, ſylveſtrem illam non reſpuant, at ſucceſſu non æquè optato. Auctor Anonymus *Sina & Europa c.* 31.

SINACA, Hyrcaniæ civitas. *Ptol.*

SINADA, vide *Synnada*.

SINÆ, populi Aſiæ extremi ad ortum, ultra Indiam extra Gangem, *Chineſi* hodie; ut regio eorum *la Chine*, mari Eoo expoſita, inter Indiam & Sericam. Doctiſſ. Iſ. Voſſ. ad iſta verba, Melæ *l.* 1. *c.* 2. *Seres media Eoæ partis incolunt.* Rem (inquit) acu tetigit, *cùm Seras media Eoi lateris tenere ſcribit: At verò quantum a veritate receſſit Ptol. & qui eum ſequuntur, quum tractum Aſiæ, qui eſt ultra Auream Cherſoneſum, ac Sinum magnum Auſtrum verſus vallè alto extendit, ac Sinas in eo collocat? Sinenſes hodiernos antiquorum Seras qui eſſe dubitat, is quoque dubitet licet, idemne nunc atque olim Sol luxerit. At verò inſigniter falluntur, qui exiſtimant Sinas, vel Thinas veteribus celebratos, eoſdem eſſe ac ſint Sinenſes vulgò dicti. In toto eo regno, Sinæ, & Sinenſium nomen ignotum eſt.* [illegible] *iſtud hominum omne id ſcit, quod ſparſim norunt cæteræ gentes, quas cum iis comparata pro barbaris meritò habere poſſint, ſi ſolos exceperis Græculos, utrum*

tamen

tamen hoc ignorant vocabulum. Sed ſanè mirâ factum eſt imperitiâ, ut vaſtum illud Serum imperium, quo nullum in orbe unquam illuſtrius fuit, Sinarum nomine cognoſcatur. Mirum nemini obſervatum hactenus, Sinas eſſe regnum illud, quod vulgo Siam, *vel* Sian, *vel etiam* Siim *appellatur. Sinarum metropolim Sinas, vel Thinas vocat Ptol. Quin dubitare poſſit, quin illa ſit eadem, quæ nunc* Siam *appellatur regia nempe Siamenſium, ac ſita in inſula ad orientalius oſtium fluvii dicti* Menam, *quod* matrem aquarum *Indi interpretantur. Longè is oritur è lacu* Chiama, *ac totum in ditione Siamenſium fluit, donec tribus tandem oſtiis in Oceanum effluat. Regnum hoc etiamnum nobile, olim tamen multo fuit nobilius. Diminutum eſt malum, ex quo reges complures huic a multis ſeculis ſubditi rebellare cœperunt. Illo tempore, nondum detecta illa Tartariæ parte, quæ Orientem verſus excurrit, non niſi tria ultra Indum vaſta imperia noſcebantur, Serum, Indorum, ac inter utroſque ſitum, Siamenſium, quod veteres Sinarum appellarunt. Quicquid a Gange Seras adusque interjacet, id olim reges Siam poſſederunt. Primi Arabes Seras cum Sinis confuderunt, quorum errorem poſtea ſecuti ſunt alii. Verum hæc obiter, ut oſtenderemus quos vulgò Sinenſes dicimus, rectius Seras appellare, Sinas verò antiquiorum hodiernos eſſe Siamenſes.* Vide *Sinarum regio*, it. *China*.

SINÆ, Regio, quam hodie *Cinam* Vulgus appellat, ultima terrarum Aſiæ, in quadrum extenſa ab oriente & meridie, alluitur oceano, quem Sericum vel Eoum priſci dixêre: ab occidente, Indiam ulteriorem attingit: à ſeptentrione, cingitur Maſſagetarum, Scytharumque limitibus. Multò latiùs quondam imperaſſe gentem A[illegible] ipſorum, ac literæ, & veterum ædificiorum illuſtria monumenta, & complures, in India præſertim, ab iis denominatæ nationes, haud obſcurè teſtantur. Regna ſive provinciæ vaſtæ magnitudinis, numerantur quindecim. Terra ſaluberrimò cœlô, & purioris auræ dulcedine perfruitur. Ad hanc perſpicui fontes & mirò colorum decore odorumque fragrantiâ flores ac roſæ perennant. Margaritas & præcipuæ nobilitatis vaſa fictilia, quæ vulgo *porcellana* dicuntur, pretioſas pelles ad frigus arcendum: itemque goſſipii, lini, lanæ, bombycisque ac ſerici fila, veſtemque omnis generis nutriunt innumerabilem. Saccari, & mellis, rhabarbari, caſiæ, muſci, glaſtique tingendis veſtibus expetiti, proventus hîc ingens: odoramentis cum aliis abundant: tum præcipuè moſcô (cujus nullam, apud latinos Græcosve ſcriptores, mentionem invenio) In urbes verò quatuor portas aperiunt præferratas; ornatu magnificô, adituque ad aſpectum præclarô. Hodie *la China*, ſub Tartarorum jugo gemit. *Baudrando Sinarum* Imperium, *la Chine* ſeu *l'Empire de la Chine* Gallis, *la China* Hiſpanis & Italis, *Cin* incolis regnorum Siami & Cocinſinæ, *Than* Japonis, & *Han* ſeu *Catay* Tartaris, ipſis autem Sinis *Tamin*, i. e. Regnum luminis, & *Chungque*, i. e. Regnum medium, quanquam aliis temporibus variè vocatum fuerit: pars eſt ampla Aſiæ, maximè in ortum extenſa, ſed cultiſſima & mirè rigua ac fertilis. Ejus limites ſunt à ſeptentrione regna Tangutum & Niulhanum, in Tartaria magna, à qua ſeparatur partim montibus excelſis, partim murô 300. ferè leucarum; ab occidente Indiâ extra Gangem & regnum Annamiticum, à meridie mare Indicum ſeu Eoum & Orientale, quod & Sinicum, quo ſeparatur etiam ab oriente à Japonia. Aliàs proprios habebat Imperatores, qui primo Nanquinum ſedem regiam elegerant, & poſteà Pechinum. Sed ab anno 1630. variè vexata à Tartaris regni Niuchan, tandem ipſis ſubeſt, & Imperatorem habet Tartarum commorantem Pechini, quæ urbs Imperii caput eſt, in provincia cognomine. Hiſtoria gentis paulo diffuſior hæc eſt, *Sinæ*, colonia pervetuſta, à Kenano deducta, inter cujus ſucceſſores Foly Imperator primus, electitiam Epocham incepit, An. 2847. ante Chriſtum Natum uti habent Sinarum Annales; 556. ante diluvium, 45. ante natum Noahum. Ei ſucceſſit Hinnungo, huic Hoangti, quem excepêre Chuculiao, Javo vel Cavo & Xuno, ſub cujus ſucceſſore diluvium ingruit. Poſt diluvium ſeculô non totô Sina reſtaurata creditur, forſan circa an. à diluvio 60. M. C. 1718. quod vel inde patet, quia ſcientiæ & diſciplinæ Noahicæ fuerunt tenaciſſimi: arteſque etiam ingenioſiſſimas exercent, unde & Typographiam & tormenta ænea reliquum ab illis Orbis accepit. Ethnarcha poſt diluvium gentis Gether videtur: Semi filius, cujus regni initium incidit in ann. 2207. ante Chr. Natum 16. ante natum Phalegum, ab exordio rerum 1773. ex calculo Sinenſium, qui diluvianum interſtitium ex Annalibus ſuis expungunt, quò Aborigines videantur. Gether hic Yvo dictamam, familiam, cui imperium aſſerebat, nuncupari voluit *Ya*, ſive *Hiaa*, quæ rerum potita legitur ann. 441. uſque ad ann. ante Chr. Natum 1766. ætatis Jacobi 80. Altera Epocha eſt familiæ *Xanga*, quæ duravit ann. 644. uſque ad ann. ante Chr. Natum 1122. M. C. 2826. circa Samſonis tempora. Succeſſit Epocha *Cheva* familiæ, quam Uvo ſtabilivit, ſucceſſor Kieovi extincti. Sub hac periodo regulus *Cin*, ad imperium poſteris aſſerendum viam ſtravit: & inde videtur nomen *China* vel *Tſina*, exteris innotuiſſe, circa an. ante Natum Chriſt. 550. tempore Crœſi, A. M. 3398. Quartam itaque Epocham *Cina* familia facit, quæ tamen nihil ultra 40. perſtitit annos. Auctore poſtmodum Lienpangô, *Hana* familia emerſit, ſerie Imperatorum per an. 470. continuatâ, uſque ad ann. circa Nat. Chriſt. 264. Poſt hanc rerum potita eſt familia *Cyna*, quam *Tanga* familia peſſundedit, ad A. C. 618. ſub Heraclio & Coſroë. *Sunga* dein familia ad clavum ſedit, uſque ad A. C. 923. quam excepit *Ivena* Tartarorum uſque ad A. C. 1368. Hanc *Taminga* pepulit, auctore Chu, qui Tartaros omnes, antè rerum potitos, ejecit, patriâ in libertatem aſſertâ A. C. 1350. Ejus familia Sinas obtinuit per ann. 250. decimuſque tertius ſucceſſorum Vaulieus, ſuppreſſis æmulis, Monarchicum imperium poſſedit, ab A. C. 1573. uſque ad A. C. 1620. quô mortuus eſt. Sub eo Tartari iteratâ in Sinas irruptione factâ, tantos fecêre progreſſus, ut Princeps illorum Sinarum Imperator, & *Theuminga* familiæ auctor dici voluerit. A. C. 1618. expeditionis ſuæ 3. Vaulieo defuncto ſucceſſit fil. Taichangus, & huic poſt 4. imperii menſem fil. Thienkius, qui rebus egregiè ordinatis geſtiſque, Tartaros ultra murum iterum rejecit. Sed illi mox reverſi, proditione metropolim Leaotung capiunt, cives more Tartarorum tonderi veſtirique cogunt, & majora moliuntur. Obiit interea Thienkius A. C. 1621. ut & æmulus ejus, quorum illi frater Zungchinius, huic fil. Thienzungus ſucceſsêre. Zungchinius proditione ſuorum infelix, Yvenum tamen proditorum caput, apprehenſum necat, quo factô diſcedunt Tartari, moxque iterum revertuntur, modò victi modò victores, uſque ad A. C. 1636. quô Thienzungus mortuus, longiori vitâ dignus, ob manſuetudinem & laudatos mores. Eum excepit fil. Zungteus, qui diu inter Sinas ignotus vixerat, ut mores, literas, doctrinam, ac ſermonem Sinenſium accuratè perdiſceret. Eô rerum potitô inter ſuos, latronum in variis provinciis exortorum juſti exercitus, nervos Imperii penitus ſuccîderunt, quorum Duci Licungzo, (qui Imperatoris titulum aſſumpſit, familiæ Tiuenxunæ fundator dici gaudens) proditus Imperator Zungchinius, cum nullam elabendi rimam eſſe videret, ſanguine ſuo victori ſcribit, ut de præfectis tam ſceleratè perditis pœnas ſumat, populo innocenti parcat: filiam dein nubilem gladiô trajicit, & in pomarium digreſſus ſeme ex pruno ſuſpendit, ultimus familiæ, cui latro exordium, latro finem dedit. Neque alium finem ſibi regina, & fidiſſimi Eunuchorum delegêre: Sic loca deliciarum funeſtata, & fructus tulêre arbores nefandos. Latrones mox exacti, & filius ſerenus Zunglei interea demortui coronatur Sinæ Imperator. A quo tempore Monarchia ſub Tartaris eſt, qui nihil prorſus in adminiſtratione Reip. immutantes, veſtem ſolum & tonſuram Tartaricam Sinenſibus imperant, unde non leves & ſæpius iterati tumultus. Militiam ſibi ſervant, non excluſis tamen Sinis, quos etiam tribunalibus uniſcent. Cæterùm Sinenſes ad civilitatis normam exacti, ingenioſi ſunt ac induſtrii. Omnes apud illos artes ſcientiæque vigent, Geometras habent excellentes, Arithmeticos & Aſtronomos eximios, Medicinam methodicè faciunt, inprimis autem, à quo Philoſophus Confutius floruit, Morali Philoſophiæ tantus ab iis honor habetur, ut, cùm tres ibi vigeant Philoſophorum ſectæ, ejus tamen Secta *Literatorum* nomine clara, reliquis omnibus longè præferatur, neque alii ad gubernacula Reip. adhibebantur, quàm Mandarini, Loytiæ vel Literati, in ejus formati ſchola. Lingua Sinica ex vocibus merè monoſyllabis ut plurimum conſtat, ſua tamen cuique provinciæ peculiaris dialectus eſt. Scriptura à ſuperiori loco deorſum procedit, & quilibet character, more Hieroglyphicorum apud Ægyptios veteres, rem integram exprimit. Religionem quod attinet, unum ſolum Deum, quem Regem cœli appellant, venerantur. Tres nihilominus ſunt inter eos Idololatrarum ſpecies. Prima Regis & Nobilium, qui Aſtris faciunt. Secunda eorum, qui primos Reges & Philoſophos pro Diis habent, ſummo Numini ſuccenturiatis. Tertia Aſtrologorum & Magorum, qui Euangelio pertinacius reliquis obnituntur. Idolorum horribilis forma. Olim S. Thomas Sinenſibus prædicâſſe dicitur, & apparent adhuc in craſſiſſima illorum idololatria veſtigia quædam Trinitatis & Incarnationis filii Dei. Hodie per emiſſarios Pontifex Roman. ut & Angli Bataviquè per miniſtros mercatoribus mixtos, collapſum Chriſtianiſmum in florentiſſimo hoc regno pro viribus erigere conantur. Tota regio, ut dictum, dividitur in quindecim provincias peramplas ſeu regna, ultra quas ab ea etiam pendent Leatonia provincia, *Leaotung*, Corea peninſula, *la Corea*, Haynania inſula, *l'Iſle de Haynan*, & Calonnelius, *l'Iſle Formoſa*, cum aliis minoribus. De Sinarum regione varii variè ſcripſêre. Sed vide *Atlantem Sinicum* Martini, qui Sinas fuſiùs deſcripſit. Porro *de re literaria Sinenſium* conſule Theophil. Spizelium; de Scriptura Sinica Athanaſium Kircherum, in *China illuſtrata*; de reliquis, *Trigaltium*, *Semedum*, *Jarricum*, *Mendozam*, *Maffæum*, *Martinium*, *Rhodium*, & qui inter primos dici meruit, Adamum Preyelium librô inſigni cui titulus, *Admiranda Sinæ & Europæ*.

Sinarum Imperii provinciæ:

Chequianenſis provincia, *Chekiang*.
Fochienſis provincia, *Fokien*.
Honania, *Honan*.
Huquania, *Huquang*.
Junnania, *Junnan*.
Nanchinenſis provincia, *Nanking*.
Pechinenſis provincia, *Peking*.
Quanſia, *Quangſi*.
Quantunia, *Quantung*.
Queichea, *Queicheu*.
Quianſia, *Quianſi* ſeu *Kianſi*.
Suchuenſis provincia, *Suchuen*.
Xanſia, *Xanſi*.
Xantonia, *Xantung*.
Xenſia, *Xenſi*.

Sinarum Imperii urbes præcipuæ:

Caiſunga, *Caiſung*, in Honania provincia.
Caucheum, *Caucheu*, in Quianſia.
Cangcheum, *Cangcheu*, in Nanchinenſi.
Caocheum, *Caocheu*, in Quantunia.
Changcheum, *Changcheu*, in Fochienſi.
Changta, *Changte*, in Honania.
Changta, *Changte*, in Huquania.
Changxa, *Changxe*, ibidem.
Chaochinga, *Chaoching*, in Quantunia.
Chiahinga, *Chiahing*, in Chequianenſi.
Chicheum, *Chicheu*, ibidem.
Chicheum, *Chicheu*, in Nanchinenſi.
Chieganum, *Chiegan*, in Quianſia.
Chinchanum, *Chinchang*, ibidem.
Chiennunga, *Chiening*, in Fochienſi.
Chjeuchianum, *Chieuchiang*, in Quianſia.
Chinchianum, *Chinchian*, in Nanchinenſi.
Chinchianum, *Chinchian*, in Junnania.

Chingaunum, *Chingan*, in Quanſia.
Chingtienum, *Chingtien*, in Huquania.
Chi[illegible]m, *[illegible]gtu*, in Suchuenſi.
Chi[illegible]una, *Chingiung*, in Junnania provincia.
Chingyanum, *Chingyan*, in [illegible]quania.
Chinhoa, *[illegible]*, in Chequianenſi.
Chinivenum, *Chinyven*, in Queichea.
Chinivenum, *Chinnven*, in Junnania.
Chintinum, *Chinting*, in Pechinenſi.
Chiucheum, *Chuencheu*, in Chequianenſi.
Chiucheum, *Chiucheu*, in Quantunia.
Chungkinia, *Chungking*, in Suchuenſi.
Cinanum, *Cinan*, in Xantonia.
Cincheum, *Cincheu*, in Quanſia.
Cingcheum, *Cingcheu*, in Xantonia.
Civencheum, *Civencheu*, in Fochienſi.
Cungchanum, *Cungchan*, in Xenſia.
Fochieum, *Focheu*, in Fochienſi.
Fuencheum, *Fuencieu*, in Xanſia.
Fungcianum, *Fungcian*, in Xenſia.
Fungyanum, *Fungyang*, in Nanquinenſi.
Ganchinga, *Ganching*, ibidem.
Gucheum, *Gucheu*, in Quanſia.
Gueihocum, *Gueihoeu*, in Honania.
Hancheum, *Hancheu*, in Chequianenſi.
Hanchunum, *Hanchun*, in Xenſia.
Hanyanga, *Hanyang*, in Huquania.
Henocheum, *Henocheu*, ibidem.
Hunghoa, *Hunghoa*, in Fochienſi.
Hoaichinga, *Hoaiching*, in Honania.
Hoainanum, *Hoainang*, in Nanchinenſi.
Hoancheum, *Hoancheu*, in Huquania.
Hochienum, *Hochien*, in Pechinenſi.
Hocicheum, *Hocicheu*, in Quantunia.
Hoeicheum, *Hoeicheu*, in Nanchinenſi.
Honania, *Honan*, in Honania.
Hucheum, *Hucheu*, in Chequianenſi.
Jaocheum, *Jaocheu*, in Quanſia.
Jenganum, *Jengan*, in Xenſia.
Jenpinga, *Jenping*, in Fochienſi.
Juencheum, *Juencheu*, in Quanſia.
Jungcheum, *Jungcheu*, in Huquania.
Jungninga, *Jungnin*, in Junnania.
Juninga, *Juning*, in Honania.
Junnania, *Junnan*, in Junnania.
Junpinga, *Junping*, in Pechinenſi.
Kaocheum, *Kaocheu*, in Quantunia.
Kingcheum, *Kingcheu*, in Huquania.
Kingyanum, *Kingyang*, in Xenſia.
Kingyvenum, *Kingyven*, in Quanſia.
Liencheum, *Liencheu*, in Quantunia.
Lieucheum, *Lieucheu*, in Quanſia.
Linchianum, *Linchiang*, in Quanſia.
Linganum, *Lingan*, in Junnania.
Linyanum, *Linyang*, in Xenſia.
Lipinga, *Liping*, in Queichea.
Lucheum, *Lucheu*, in Nanchinenſi.
Luganum, *Lugan*, in Xanſia.
Luicheum, *Luicheu*, in Xantonia.
Luicheum, *Luicheu*, in Quantunia.
Mahum, *Mahu*, in Suchuenſi.
Munghoa, *Munghoa*, in Junnania.
Nanchanga, *Nanchang*, in Quanſia.
Nanganum, *Nangang*, ibidem.
Nanhiunga, *Nanhiung*, in Quantunia.
Nankanga, *Nankang*, in Quanſia.
Nanninga, *Nanning*, in Quanſia.
Nanquinum & Nanchinum, *Nanquin*, in Nanchinenſi.
Nanyanga, *Nanyang*, in Honania.
Niancheum, *Niancheu*, in Chequianenſi.
Ningpoa, *Ningpo*, ibidem.
Ningqua, *Ningque*, in Nanchinenſi.
Paochinga, *Paoching*, in Huquania.
Paoninga, *Paoning*, in Suchuenſi.
Paotinga, *Paoting*, in Pechinenſi provincia.
Pechinum, *Pechim* & *Pequim*, totius Imperii caput, in Pechinenſi.
Pingleanum, *Pinglean*, in Xenſia.
Pinglum, *Pinglo*, in Quanſia.
Pingyanum, *Pingyan*, in Xanſia.
Quancheum, *Quancheu*, in Quantonia.
Quangnanum, *Quangnan*, in Junnania.
Quanpinga, *Quanping*, in Pechinenſi.
Quanſia, *Quanſi*, in Junnania.
Quenſinga, *Quanſing*, in Quanſia.
Queicheum, *Queicheu*, in Suchuenſi.
Queilinum, *Queilin*, in Quanſia.
Queitum, *Queite*, in Honania.
Queiyanga, *Queiyang*, in Queichea.
Siangianum, *Siangiang*, in Huquania.
Siganum, *Sigan*, in Xenſia.
Su[illegible]heum, *[illegible]cheu*, in Suchuenſi.
Sucheum, *[illegible]*, in Queichea.
Sucheum, *[illegible]*, in Nanchinenſi.
Suihunga, *[illegible]ng*, in Junnania.
Suninga, *[illegible]*, in Quanſia.
Sunanum, *Sunan*, in Queichea.
Sungchianum, *Sungchiang*, in Nanchinenſi.
Taicheum, *Taicheu*, in Chequianenſi.
Taipinga, *Taiping*, in Nanchinenſi.
Taipinga, *Taiping*, in Quanſia.
Tatunga, *Tatung*, in Xanſia.
Taiyvenum, *Taiyven*, ibidem.
Talum, *Tali*, in Junnania.
Taminga, *Taming*, in Pechinenſi.
Teganum, *Tegan*, in Huquania.
Tengcheum, *Tengcheu*, in Xantonia.
Tiencheum, *Tiencheu*, in Quanſia.
Tingcheum, *Tingcheu*, in Fochienſi.
Tuchum, *Tuchu*, in Queichea.
Tunchanum, *Tunchan*, in Xantonia.
Tunggium, *Tunggin*, in Queichea.
Vencheum, *Vencheu*, in Chequianenſi.
Vuchanum, *Vuchan*, in Huquania.
Vucheum, *Vucheu*, in Quanſia.
Xaocheum, *Xaocheu*, in Quantunia.
Xaohinga, *Xaohing*, in Chequianenſi.
Xaoum, *Xaoou*, in Fochienſi.
Xecienum, *Xecien*, in Queichea.
Xiucheum, *Xiucheu*, in Huquania.
Xuicheum, *Xuicheu*, in Quanſia.
Xunchinga, *Xunching*, in Suchuenſi.
Xuninga, *Xuning*, in Junnania.
Xunta, *Xunte*, in Pechinenſi.
Yancheum, *Yancheu*, in Nanchinenſi.
Yencheum, *Yencheu*, in Xantonia.
Yocheum, *Yocheu*, in Huquania.

SINÆUS fil. Canaan. Gen. c. 10. v. 17 de quo Bochart. [illegible] *l. 4. c. 36.* Vide quoque ſis *Peluſium*.

SINAI, mons Arabiæ, vide *Sina*. In eo *Inſcr.* hanc ארוני על מתא יבטן *Adoni almatha ſebten*, h. e. *Deus vir[illegible] cent[illegible] pere ſor[illegible]* ſeſquipalmaribus notis inciſam, à Thoma Obi[illegible]ino Franciſcano [illegible] pertam eſſe, huncque poſtea multum nationibus in Oriente [illegible] cuiſſe, ut plurimi eo portarum veſtibula ſignarent: refert G[illegible] de Sepibus *Deſcript. Muſæi Kircheriani p. 9.* Vide ipſius A[illegible] *Prodromum Coptum.* Idem in *Sinenſi* Imperio tabulam marmoream in villa *Sanxuen* A. C. 1625. effoſſam eſſe ſcribit, cui iit. *Lapis in laudem & memoriam æternæ Legis, Lucis & Veritatis portatæ de Judæa & in China promulgatæ, A. C. 782.* h. e. 145. annis poſt Evangelium per Chaldaicos Sacerdotes ibi prædicatum, *p. 9.* Vide iterum Auctoris ipſius *Chinam illuſtratam.*

SINALUS, Medicus quidam, de quo Silius *l. 5. v. 358.*

Ipſe olim antiquo primum Garamanticus Hammon
Stirpe pater dederat Sinalo morſuque ſerarum,
Telorumque graves ictus ſedare medendo.

SINAPATINGA, urbs Indiæ intra Gangem. *Ptol.*

SINAPI, Hebr. חרדל Syro interpreti Judic. c. 9. v. 45 ubi cum vulgo legatur Abimelechus urbem Sichem, a ſe dirutam, [illegible] conſeviſſe, tanquam in perpetuæ vaſtitatis ſymbolum, pro ſ[illegible] is *ſinapi* reponit, ſicut *herbam ſalſam* Arabs. Sed *ſinapi* ſalſum non eſt, nec reliquæ conveniunt notæ. *Sinapi* enim lautiorum etiam eſt condimentum, at מלוח non niſi tenuiorum cibus, uti patet ex Job. c. 30. v. 4. & Talmude de Jannæo Rege Tract. *Kidduſin. c[illegible] fol. 66. a.* laudatis Sam. Bocharto *Hieroz. Part. prior. l. 3[illegible]. 16.* u[illegible] voce Hebræâ *halimum* potius indigitari docet. Cæterùm de [illegible] ſic Plinius *l. 19. c. 8.* *Acerrimum ſapore, ignei effectus ac ſalub[illegible]mum corpori ſinapi — uſus etiam ejus pro pulmentario in patella deco[illegible] &c.* Ob quam ſaporis acrimoniam, *ſceleratum* eam herbam vocat Plautus, *in Pſeudolo, Actu 2. ſc. 2. v. 28.*

Teritur ſinapis ſcelerata, cum illis qui terunt:
Nam priuſquam triverint, oculi ut exſtillent, [illegible].

Idem uſu ſem[illegible]is triſtes fieri olim creditum, docet, in *Truculento. Actu 2 ſc. 2. v. 60.*

Si ecaſtor hic homo ſinapi victitet, non cenſeam
Tum eſſe triſtem poſſe &c.

SINARDI Pons, Caſtrum Galliæ ſeu vicus maximus in Caletis, vulgò *Senerpont*, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in voce Caletes.*

SINARUM Intimus receſſus, nunc *Enſeada de Nanquin* Luſitanis, *Golfe de Nanquin* Gallis, ſinus eſt in Sinas extenſus, & [illegible] Oceani Eoi, inter Sinas ad occaſum, & regnum Coreæ ad [illegible] Dicitur ab incolis *Golfe de Cang.* Quampluriinis inſulis [illegible] eſt, & extenditur à Circio in Eurum per 260. mill. paſſ.

SINARUM Oceanus, *la mer de la Chine*, pars eſt amplæ Oceani Eoi, in parte orientali Aſiæ, verſùs Sinarum oram littoralem, Japoniam, Calon[illegible], & Philippinas inſulas, eſtque quampluriimis inſulis referta.

SINARUS, Indiæ fluvius quem Hydaſpes in ſe recipit. Arrian. *in Indic.*

SINATUS, Tetrarcha Gallorum à Sinorige, ob formam conjugis ſuæ Cammæ, interfectus. Polyæn. *l. 8.*

SINCAR, Mediæ urbs, *Ptol.*

SINCIACUS *Eginart. Sinſi[illegible] Ortelio*, pagus Germaniæ inferioris ad Rhenum, ſupra Bonnam 2. milliar. German.

SINCIUM, Pannoniæ oppid. *Anton.*

SINDA, urbs Piſidiæ, Amhladæ finituma: & apud *Ptol.* urbs Indiæ extra Gangem mari[illegible]ma. Vide *Steph.*

SINDÆ Regnum. Vide *Tana.*

SINDÆ, inſul. 3. maris Eoi, quæ & inſulæ Anthropophagorum, Sinarum oræ adjacentes. Hæ, teſte *Merc[illegible]*, ſunt hodie *Celebes, Gilolo, & Amboina. Sanſoni* ſunt Javæ, Sumatræ & Bo[illegible]

[illegible], verſus partem Auſtralem Indiæ extra Gangem, & Aureæ Cherſoneſi ſub propriis Regibus. Gall. [illegible] de la [illegible].

SINDENSIS, urbs Cariæ. *Steph.*

SINDI, populi Scythiæ Europææ ad Mæot. palud. incolentes. Val. Flacc. l. 6. v. 86.

[illegible] que nunc Sindi, gloriantique paterno
[illegible]

Dionyſ. v. 681.

Σινδοί, Κιμμέριοί τε, [illegible] Εὐξείνοιο.
Κερκέται τ' Ὀρέται τε, [illegible] Ἀχαιοί.

Sunt in Corocondama peninſula, ad [illegible] paludem, quam Euſtathius [illegible] appellatam notat. [illegible] Plin. l. 6. c. 7. [illegible], [illegible] ignobiles, propter heriles in Aſia cædes [illegible] poſiti de moribus & rebus. Val. Flacc. l. 6. [illegible] 87. & 108. Vide ſupra. Dubito an iidem ſint, qui alibi [illegible] nominantur, qui interra Normannorum trans *Egiduram* fluvium habitârunt. Polyæn. l. 8. N. [illegible].

SINDIA, urbs Lyciæ. *Steph.*

SINDOCANDA, civitas Taprobanæ. *Ptol.*

SINDOGA, Parthiæ oppid. *Ptol.*

SINDON, an quod *Sidone* primùm inventa? certè *Tyria Sindon* Martiali l. 4. *Epigr.* 19. ubi *de Endromide*, memoratur, byſſus nempe [illegible] ſpecies pretioſiſſima, è qua veſtes molliſſimæ ac pretioſiſſimæ conficiebantur, *mulierum luxui* [illegible] verba ſunt Plinii ideoque fermè purpurâ tegi ſolitæ: quas tamen in uſum virorum ætate Martialis tranſiiſſe colligas ex l. cit. Aliàs [illegible] Græcis & *Linea interula* fuiſſe videtur, unde in *Sindone* Crates à *Laertio* introducitur: quod in eo peculiare fuit, cum alias *Sindones*, utpote veſtes lineæ, ac molles [illegible]que, & non ſolum à Plinio, ut viſum, ſed & jam ab Homero, ſolis mulieribus attributæ, Cynicis aſperitate profeſſis non convenirent. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſt.* Part. I. l. 3. c. 2. & Part. II. l. 4. c. 10. De Juvene, qui, poſtquam cubitum ſe receperat, audito Chriſto, quem venerabatur, periculo, lectò ſe proripuit, *Sindone* tantum amictus & Chriſtum ſequi cœpit, vide Marc. c. 14. v. 51. 52. Ad quam Hiſtoriam notat Caſaubonus, *Sindonem* lineam fuiſſe veſtem, vel è byſſo, uam [illegible], legi apud *Herod.* Inter merces autem Sidone in Græciam à Mercatoribus advectas, fuere olim *Sindones*: unde Græcorum error, Urbis nomine, ut dictum, ſic vocatas exiſtimantium. Nam & alibi, quàm Sidone, factas fuiſſe, docemur Proverb. c. 31. v. 24. & ſcriptura utriuſque nominis reſ[illegible], סדין *Sindon*, ut Sidon eſt צידון Earum & confectio varia & uſus. Apud Græcos & Latinos ſæpe veſtis linea exterior, eſt inſigne Sacerdotis, præſertim Ægyptiaci: Aliquando honeſtiorum indumentum, non temerè vilioribus aſſumendum. Unde Ædiles Athenienſium Crateti præfato ſuccenſuiſſe legimus, ὅτι σινδόνα ἠμφίεσε, è cujus reſponſione cognoſcimus, eos, qui operam Tonſoribus dabant, *Sindonibus* fuiſſe involutos, quod hodieque fit: quemadmodum ex illorum cenſura, pluris fuiſſe hunc cultum, quam ut Philoſopho conveniret, vel ſic amictum foras prodire indecorum eſſe. Cùm vero apud Plut. *de Fortuna Alexandri*, miles olim ex [illegible] ad Alexandrum adductus: hic [illegible], quid illam eſt indumentum hominis fortunæ cenſuſque tenuis. Aliis tamen, & forte melius, veſtis nocturna ſeu cubitoria, ut vocat Petronius, qualem ſecum hic Juvenis abſtulit, cum e lecto ſe proriperet. Eam è lino fuiſſe, eruditis obſervatum. Ita enim & Dionyſius Epiſcopus Alexandriæ, apud Euſebium *Hiſtor.* l. 6. c. 40. de curioſis ad ſe capiendum miſſis. [illegible] Vide Iſaac. Caſaubonum *Exercit.* XVI. *Bar. num.* 65. Salmaſio *Sindon* interula eſt ſeu linea tunica, quam [illegible] alii vocabant. Unde, cùm reliqui Philoſophi & Græci omnes tunicas geſtarent, iis Cynici carentes, ſub pallio non [illegible] lineas tuniculas & interulas gerebant, quas [illegible] Lucianus *de* [illegible] *Cyn.* Laërtius *in Cratete* σινδόνας vocat. Sic *Heſychius* [illegible] Latinis. In *Actis* paſſionis B. Cypriani, *Poſtquam ſe* [illegible] *in linea ſtetit*, [illegible]. Auſonius [illegible] vocat: *Puer eja ſurge, calceos, & linteam da ſindonem* &c. Vide Salmaſ. ad *Tertull. de Pallio* c. 5. Apud Scriptores Eccleſiaſticos, *Sindones* dicuntur lineamina, quibus panes à Fidelibus, ad S. Euchariſtiam [illegible] ſolitæ, involvebantur. Ordo Rom. *Oblationes verò Principum Sindonem Regionarius à Pontifice ſuſcipit, & ſequenti Diacono porrigit, & ille in ſindonem, quam tenent duo a* [illegible]. Sed & apud Martialem l. 11. Epigr. 1. v. 1. pro libri volumine *Sindon* eſt, cum ait.

Quò tu, quò liber otioſe tendis
Cultus Sindone non quotidianâ.

Imo & in [illegible] moris fuiſſe ſcriptitare lino, apud Philoſtratum legas in *Vita* Apollonii &c.

SINDONÆI, populi Thraciæ, *Steph.*

SINDUNUM, vicus Galliæ ad Axonam, cellâ ſeu Prioratu S. Oriculi [illegible] qui Dioceſi parœciæ Rementi con[illegible] tamen [illegible] Hamarum *Grand Ham* & Valles *Vaux*. Hadr. Valeſ. [illegible].

SINNIUS, vide S[illegible].

SINEMURUM, caſtrum Galliæ, à [illegible] nomen habet, in pago A[illegible], ad fluv. [illegible], non procul à Flaviniaco, vulgò *Semur en l'Auxois*, [illegible] *le* [illegible], olim pago Brennenſi contento, ad Verbincam fluv. qui in Ligerim ſupra Marciniacum defluit, *Semur en Brennois*: utrumque eſt in dicœceſi Au[illegible].

SINENSIS populi, [illegible] Mundum univerſalem P. *Lucio-Morzelem* [illegible], in quo de rebus, & moribus Sinarum [illegible] Scientiis [illegible] Philoſophia Naturali, de Artibus, un[illegible] Sinenſi de [illegible] a literarum ex 64 lineis variè tranſpoſitis [illegible] de Muſica [illegible] inſtrumentis, de Geographia Mundi [illegible], F[illegible] & [illegible], de Th[illegible] monumentis, ſimilibus [illegible] inter eos com[illegible] ceteris agetur: aſſervatur in Muſæo Kircheriano Romæ, [illegible] Imperatorum Sinenſium, ab An. 275. poſt diluvium, uſque ad A.C. 1666. continuata, Georg. de Sepibus in *Deſcript. M[illegible] p.* 65. De monumento Sinico haud pridem in hoc Imperio effoſſo, vide ſupra in voce [illegible].

SINERA, urbs Phœniciæ. *Steph.* Armeniæ majoris. *T. Adinadopa.*

SINERVAS, urbs Armeniæ minoris *Antonin.*

SINGA, Palladis numen apud Phœnices, cujus numinis ſimulacrum Thebis Cadmus conſtituit. Pauſan. l. 9. Item Comagenæ regionis in Syria oppid. *Ptol.*

SINGÆ, Indiæ populi Plin. l. 6. c. 20.

SINGÆI, Græciæ populi in confinius Macedoniæ & Thraciæ, Thucyd. l. 5. *Singi* urbis, forte incolæ, ad Athon.

SINGAMES, fluv. Colchidis, *Arrian. Sigona* fortè, Plin. l. 6. c. 4.

SINGARA, urbs Arabiæ juxta Edeſſam. *Steph.* Item mons Meſopotamiæ cum urbe cognomine, apud Tigrim fluv. *Ptol.* Dicitur & *Singeras. Sinna Nigra*, *Acalib* aliis dicitur.

SINGIDAVA, Daciæ urbs. *Ptol.* quibuſd. *Segeſwar*, in Tranſylvania. Aliis *Seged*, urbs Tranſdanubiana Hungariæ, ad Tibiſcum fluv. ubi Mariſcum recipit, verſus limites Tranſylvaniæ ſub Turcis.

SINGIDONUM, urbs Pannoniæ inferioris apud Sirmium urbem. Hodie pagus modicus eſt, & *Zegrinez* dicitur *Lazio.*

SINGIDUNUM, urbs Myſiæ ſuperioris apud Danubium, *Zenderin Lazio*, & *Sevender* quibuſd. hodie Serviæ urbs, antea Raſciæ caput, etiamnum ampla, cum caſtro in colle. Sub Turcis, ab A. C. 1439. Anteà ſedes Deſpotæ Serviæ.

SINGILIA, vel *Syngilia* urbs Hiſpaniæ Bæticæ inter Aſtigi a 5. & Malacam 7. leuc. vulgò *Antequera*; oppidul. regni Granat. in loco edito & aſpero, verſus confinium Vandalitiæ, 7. leuc. Hiſpan. à Malacca in Boream Aſtigim verſus 12. *Baudrand.*

SINGILIONES Dalmatenſes, apud Trebellium Pollionem *in Claudio*, c. 17. inter munera ad hunc à Gallieno Imperatore tranſmiſſa, *Singiliones Dalmatenſes* X. nec apud ullum alium Scriptorem Latinum memorati, Caſaubono *cingula* ſunt parva, quibus uterentur *Dalmatæ* equites. Salmaſio *ſingilio* hic idem eſt, quod in teſtamento Gregorii Naz. σιγίλλιον, veſtis ſcil. genus, quæ alias Græcis ἡ σιγιλλωτή, nam *ſingulum* vel *ſingillion* eſt [illegible] vel veſtis Dalmatarum *ſigillata* ſeu clavata: veſtium enim *clavos* Græci σφραγῖδας, h. e. *ſigilla*, dixêre. *Heſych.* σφραγῖδες [illegible]. Clavatas autem fuiſſe Dalmatarum tunicas, notum. Vide ſupra *Monomachia.*

SINGILIS, & *Singulis* Plin. l. 3. c. 1. & *Singilixs Iſidoro*, Hiſpaniæ Bæticæ fluv. ex agro Granatenſi oriens, ac apud Singiliam urbem decurrens, & per Aſtigi in Bætim fluens. *Xenil Merali*, *Guadaxenil Navarro.*

SINGITICUS SINUS, ſinus Macedon. *Ptol.* *Ehacus* videtur à Diod. Siculo nominari l. 11. *Golfo di monte Santo* dicitur *Caſtaldo*,

SINGULARE Certamen, vide ſuprà *Monomachia.*

SINGULARES & *ii*, in *Notit. Imperii* memorati, fuêre inter poſtrema officia Præfectorum Prætorio Orientis; & Italiæ, & urbis, de quorum officio vide Pancirollum l. 1. c. 20. & Jac. Cujacium *Obſerv.* l. 12. c. 40.

SINGULARIS Ferus, in Verſione vulgata Pſalmi 80. v. 14. *Et ſingularis ferus depaſtus eſt eam*, ubi in Hebr. eſt זיז שדי *fera agri* Græci reddunt μονιὸς ἄγριος; aper eſt, ſic enim ſuum quoſdam vocari, Ælian. auctor eſt l. 7. c. 47. & l. 15. c. 3. *Heſychius* item, *Suidas*, *Phavorinus*, Alii. Unde Callimachus *Hymno in Dianam*,

Εἰ δ' ἄν ἐγὼ τόξοις μονιὸν θῆρα [illegible]
Θηρίον ἀγρεύσω ——

Quòd ſi ego ſagittis ſingulare animal *aut aliquam prægrandem*
Feram cepero.

Et *Lycophron* χλούνην μονιὸν, *porcum ſolitarium*, vocat: Apollinaris quoque in paraphraſi [illegible], *a grege abhorrentem.* Quò facit Gallicum *Sanglier*, & Italicum *cingiale* vel *cingiaro*, quæ palàm ex Latino *ſingulari* facta. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior.* l. 3. c. 19. ubi voce Hebr. זיז ziz, non μονιὸν, i. e. *ſingularem*, ſed beſtiam vel feram quamvis, indigitari plurimis docet. Dictum autem Aprum Græcis μονιὸν, Latinis *ſingularem*, vel quod delectetur ſolitudine, vel quod ſolus & *ſingularis* primis annis vagetur, habes apud Cujacium *ad l.* 1. *de Feudis* & Fulterum *Miſcellaneorum Sacr.* l. 6. c. 6.

SINGULARIS Tibia, Græcè μόναυλος eſt. Et quidem primitus *ſingulares* c. aut tibiæ, antequam Marſyas geminas inſtituit. Sed poſtmodum *ſingulares* adhibitæ ſunt. Namque Tyrrheni non unô genere contenti, *ſingulari* canebant in Sacris eâque æneâ, tanto apud eos in honore: ut, quemadmodum ſcripſit Ariſtoteles, non ſolùm ad ejus ſonum pugiles certarent; verum etiam, cùm in servos flagris animadverteretur, tibiæ ſonum adjungerent; quinetiam, quod mirère, coqui ipſi ad ejus ſonum epulas appararent. Prætereà

in

in [illegible] &c. Vide Scal[illegible] Poët. [illegible] 10 [illegible]

[illegible]

[illegible] excellere [illegible] apud Veteres Quinque[illegible] [illegible] penſiculatè æſtimatæ, non adæquârunt [illegible] Athletarum [illegible] Singulari [illegible] Athleta, idemque victor, ſummum [illegible] & callentiſſimus eorum omnium, quæ ad ſuam [illegible], ſive [illegible], ſive [illegible]. Quinquertio vero, licet omnium victor, [illegible] εἰς τὴν [illegible] [illegible] ut ſingula [illegible] [illegible]. Vide [illegible] in [illegible] & Car. Paſchalium *Coronarum l.* 6. *c.* 23.

SINGUS, oppid. Macedon in ora orientali ad Athi montis radices, ad ſinum Si[illegible]cum.

SINGYA, [illegible] Pamphyliæ. *Steph.*

SINI[illegible]RA, [illegible] *[illegible]*.

SINI[illegible]S MURUS, amplisſimus, & celeberrimus, quamplurimis turribus & caſtris munitus, inter montes & valles [illegible] excitatus à Sinarum Imperatoribus ad cohibendos Tartaros, quatuor omnino provinciarum ambitu [illegible] Latus ubique 12. cubitos, alicubi 15. Altus ubique 30. Abſolutus fuit ſpatio quinque annorum, & per 300 milliar. German. extenſus, ab Ortu in Occaſum, nempe inter Tartariam magnam ad Boream & Pechinenſem, Xanſiam atque Xenſiam provincias Septentrionaliores Imperii ad Merid. Sicque Tartariam à Sinis ſeparat, inter ſinum Gangum ſeu Sinarum intimum receſſum ad Ortum & Croceum fluv. ad Occaſum in parte Occidentali Xenſiæ provinc. Portas quaſdam ad exeundum habet, & illis vicina caſtella numeroſiſſima, in quibus haud minus 1000000. militum præſidio fuere. Inchoavit opus Xius Imperat. Cinæ familiæ auctor, annô Imperii 22. ante Ch. Natum 215. tantamque voluit adhiberi diligentiam, ut ſicubi clavus infigi poſſet, per lapidum commiſſuras, morte luerent, qui illam partem fabricaſſent. Opus ſanè magnificum ac ingens, & omni dignum admiratione, ad hæc uſque tempora ferè ſine labe & noxa, contra tot injurias temporum perſtitit. Hôc tam inſigni regni munimentô, per negligentiam cuſtodum hoc ſeculo, perruptô, Tartari rerum in Sinis hodie potiuntur. Vide *Aſiam* & *Sinarum regio*.

SINIS, apud Statium *Theb. l.* 12. *v.* 576.

> *Non trucibus monſtris Sinin, infandumque* [illegible]
> *Cercyona* -----

Latronis maximè malefici nomen eſt, idem cum Pityocampte [illegible] jus mentio apud Plut. *Th[illegible]*, Hyginum [illegible] 38. [illegible] C[illegible]thiac. Ovidium paſſim, Auctorem *Ciris*, *Propert*[illegible], Diodorum inprimis Siculum *l.* 4. *Suidas* [illegible] vocat. Vide quoque Apollodorum *[illegible] l.* 3. Strabonem [illegible] *l.* 9.

SINIS, Colonia & urbs Armeniæ minoris ad Euphratem. *Ptol.*

SINIS, vulgo N[illegible]*ara*, teſte Barriô fluv. Magnæ Græciæ Chonam urbem alluens. Sinni in [illegible] legunt.

SINISTER, apud S[illegible] eodem *Theb. l.* 8. *v.* 177.

> *Qui mihi* [illegible] *lævum meritumque ſiniſtri*
> *Ful[illegible]* -----

Proſper eſt. Sini[illegible] certè [illegible] optima auſpicia eſſe, præterquam in Comitiis, tradit Cicer. *de D*[illegible] *l.* 2. Idem eod. *l. Bona ait ſiniſtra dici, etiamſi dextra ſint.* Et communiter à Veteribus, in fulgurum, fulminum, tonitruum, auſpicum, lævum latus felicitatem portendeſſe, ſecus dexterum, obſervatum eſt: quamvis generatim Poëtæ *dextrum* omne felix numerent. Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 692

> *Vix ea fata erat* [illegible], *ſubitoque fr*[illegible]*re*
> *Intonuit lævum* ----

Ubi Servius, *Siniſtrum, proſ*[illegible], *quia cæleſte eſt. Siniſtrum autem* [illegible] Unde alibi, *ſi quem Numina* [illegible]

[illegible] Varro [illegible] *l.* 5. [illegible] *in Meridiem* [illegible] Sed & [illegible] commun[illegible] in Eccleſia [illegible]

[illegible] *l.* 18.

> *Sæpe ſiniſtra cava* &c.

[illegible]

--- [illegible] ---

Unde abſolutè [illegible] Latius, [illegible] Salmaſ. [illegible] 956. & [illegible] Addo [illegible] Martiani c. 25. v. 41 [illegible] cognomium, uti [illegible] nem *de* [illegible]

SINISTRÆ dextræ[illegible] Tibiæ, à lateribus [illegible] nomen acceptre [illegible] *Inter* [illegible]

[illegible]

SINISTRI [illegible] Hom. 19.

[illegible]

SIN[illegible]NIA, urbs [illegible] Lib[illegible]

SIN[illegible]ES [illegible]

SINNACHA, Me[illegible] in [illegible] Imperator C[illegible]

SINNA[illegible], [illegible] Plin. *l.* 2. *c.* 103.

SINOE, [illegible]

SINON, Sy[illegible] Au[illegible] fuit nepos, qui [illegible] Trojanum [illegible] l. 7. c. 56. Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 195.

> *Talibus* [illegible]
> *Credita r*[illegible]
> *Quos neque* [illegible]
> *Non anni domuere decem, non* [illegible]

SINONIA, [illegible]

SINO[illegible], [illegible]

SINOPE, Aſopi filia quam Apollo raptam in Pontum tradu-xit, & ex ea genuit Syrum, quem tamen alii Martis & Æginæ, a-lii Martis & Parnaſſet filium faciunt. Quidam autem non ab Apol-line vitiatam, ſed ab eo & Jove perpetuam virginitatem ſortitam, cùm illi ſpe concubitûs, quicquid poſtulâſſet, ei daturos ſe promiſiſ-ſent.

SINOPE, nobile ſcortum fuit, laſciviâ valde celebre: unde *Sinopiſſare* proverbium eſt pro *laſcivire*.

SINOPE, colonia & urbs maritima Paphlagoniæ, πόλις ἀξιολογωτάτη τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, *urbs Ponti illuſtriſſima*, Strab. *l.* 12. inter Cytorum ad occaſum 100. mill. paſſ. & Amiſum ad Eurum paulo minus, cum portu, in ora Sinus Euxini, prope Sinum Amiſenum. A Mileſiis condita, an. 125. Urb. Cond. 2. Olymp. 37. Phlegonti tamen κτίσμα eſt Μακρίτου Κῴου, *Macritii Coi opus*, apud *Steph.* dein ſub variis Principibus, unde & Mithridatis regia, donec ſub Romanorum poteſtatem conceſſit. Poſt hos Epiſcopalis fuit propriosque habuit Principes, quibus ſucceſſerunt Turcæ, à quibus *Sinabe* vocatur, *Leunclav.* vel *Pordapar*, *Chalcondyl.* A Koſacis vaſtata eſt A. C. 1616. Fuit quoque Diphili Comici, Diogenis &c. patria. Ovid. *Pont. l.* 1. *ep.* 3. *v.* 67.

> *Non doluit patriâ Cynicus procul eſſe Sinopeus.*

Val. Flac. *l.* 5. *v.* 109.

> *Aſſyrios complexa ſinus ſtat opima Sinope;*
> *Nympha prius, blandorque Jovis quæ luſerat ignes,*
> *Cœlicolis immota procis.* ——

Apollonius Rhodius:

> Αὐτίκα δ' Ἀσσυρίης ἐπέβαν χθονός. Ἔνθα Σινώπην
> Θυγατέρ' Ἀσωποῖο καθείσατο, καί οἱ ὄπασσε
> Παρθενίην Ζεὺς αὐτὸς ὑποσχεσίῃσι δολωθείς, &c.

Dionyſius Periegetes:

> Ἔνθεν Ἀμαζονίδεσσιν ἐπ' οὖρος Ἀρμένιοιο
> Λευκὸν ὕδωρ προΐησιν ἑλισσόμενος Θερμώδων,
> Ὅς κατ' ἀλωάων Ἀζείδα δίνῃ Σινώπην,
> Καί μιν ἀναχθέντα φθίσιν περιμήκεα χεύῃ,
> Ζηνὸς ἑρμηνεύοντα ὁ τῷ φιλότητι λαγοῖς
> Ἰχθύων, πάντες ἀπεχθήσαιντο ἐν Πόντῳ
> Ἐκ τῶν καὶ παιδείῃ ἐπιστάμενοι ἄνδρες ἔχουσι.

Sinopen autem Amazonum unam fuiſſe, & ab ea urbe hanc dictam teſtatur Andron apud Etymol. in voce Σινώπη: Ὅ, φησιν Ἄνδρων, φησὶν μίαν τῶν Ἀμαζόνων φυγοῦσαν εἰς Πόντον παρὰ τὸν βασιλέα τὸν τόπον, πίνουσάν τε πλεῖστον οἶνον προσαγορευθῆναι Σινώπην, μεθερμηνευθῆναι τοῦτο σημαίνει τὴν πολλὰ πίνουσαν. Atqui non Σινώπη id ſignificat ſed Σανάπη, quomodo ei ſcribendum fuerat. Auctor Scholiorum *ad l.* 2. *Apollonii Rhodii*: Ἐπεὶ δὲ οἱ μέθυσοι Σανάπαι λέγονται παρὰ Θρᾳξὶν, ἡ Ἀμαζονίς χρηστὴ καὶ Ἀμαζόνες, κληθῆναι τὴν πόλιν Σανάπην, ὕστερα κατὰ φθορὰν Σινώπη. Sic ſcribendum. *Heſych.* Σανάπαι τῶν οἰνωδῶν, Σκύθαι. Sic lege, vulgò enim conſpurcatiſſimus hic locus. Hic Sinopis rubrica primum inventa. Plin. *l.* 35. *c.* 6. Hodie *Sinopi*, vide ſuprà. Ei adjacet fluv. cognominis *Euſtath.* Strab. *l.* 12. *Ptolom. Nic. Lloyd.*

SINORIX, in Gallia tetrarcha, flammis in Cammam Sinati uxorem libidinis excitatus, maritum è medio tollit; poſteà veneno à Camma ante aram Dianæ, ubi ſibi Cammam deſponderi volebat, necatur. Polyæn. *l.* 8. *c.* 39.

SINOTIUM, novum & vetus, oppida Dalmatiæ. *Strabo.*

SINSI, Daciæ populi. *Ptol.*

SINTHIA, oppid. Macedoniæ mediterraneum circa *Sintios* montes, de quibus *Thucydides.* Vide *Steph.* Plurium ſub ſe civitatum caput, unde & genti nomen memoratæ Livio *l.* 28. *c.* 9.

SINTHUS, Græcè Σίνθος apud Auctorem *Peripli*, maximus poſt Mare Rubrum fluviorum, Indus eſt, quomodo hodieque dici audimus. *Ptolomæo* unum ex Indi oſtiis Σίνθον dicitur. Item nomen loci in Inſul. Vaprobane ſeu *Zeilon.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 995. & 1110.

SINTIENUM, Urbs Sinarum, in provinc. Queichea. Satis munita, ad montium radices. *M. Martinius.*

SINTII, vel SINTIES, Thraces, qui Lemnum olim incoluerunt. Homer. *Il.* α. *v.* 593. *ubi de Vulcano*:

> Κάππεσον ἐν Λήμνῳ ——
> Ἔνθα με Σίντιες ἄνδρες ἄφαρ κομίσαντο πεσόντα.

Idem *de eodem Ulyſſ.* θ. *v.* 294.

> Οἴχεται ἐς Λῆμνον μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους.

SINTOEUM, caſtellum Armeniæ à Galatis conditum, *Steph.*

SINUESSA, colonia & urbs Campaniæ, non procul à Siri fluv. ubi Minturnæ urbs extincta. Hujus ager *Sinueſſanus* dictus eſt, copioſum apricis in ſaxis vinum gignens. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 111.

> *De Sinueſſanis venerunt Maſſica prælis.*

Mollis Sinueſſa Martiali dicitur. *l.* 6. *Epigr.* 42. *v.* 5. Hinc *Sinueſſanus.* Martial. *l.* 11. *Epigr.* 83. *v.* 2.

> *A Sinueſſanis conviva Philoſtratus undis.*

Horat. *l.* 1. *Ep.* 5. *v.* 5.

> *Inter Minturnas, Sinueſſanumque Petrinum.*

Sinueſſa hodie nominari tradunt *Leander* & *Goltzius*, qui dicit tantùm ſupereſſe ruinas, & exiguum opidulum, hodie *Rocca di Mondragone* dictum. Sanè ſerpentibus olim abundantem fuiſſe Sinveſſam teſtatur Ovid. *Met. l. poſtremo*, *v.* 715.

> *Vulturnus niveique frequens Sinueſſa colubris.*

Sinope quondam dicta fuit. Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Colonia Minturnæ, oppidum Sinueſſa, extremum in adjecto Latii, quam quidam Sinopen dixere vocitatam.* Liv. *l.* 10. *c.* 21. deſcribit eam juxta agrum Falernum: *Ubi Sinope*, inquit, *dicitur Græca urbs fuiſſe, Sinueſſa deinde ab colonis Romanis adpellata.* Strabo *l.* 5. Ἡ Σινόεσσα ἐν Οὐεσκίνῳ κόλπῳ ἵδρυται, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα εὕρηται· ὁ κόλπος. Sinueſſa dicitur Plutarcho *in Othone*, *Sinueſſa tepens* dicitur Silio *l.* 8. *v.* 528. Ab aquis commendatur Tacit. *Ann. l.* 12. *c.* 66. *In tanta mole curarum Claudius valetudine adverſa corripitur, refovendisque viribus, mollitie cœli, & ſalubritate aquarum, Sinueſſam pergit*, Plin. *l.* 31. *c.* 2. *In eadem Campaniæ regione Sinueſſanæ aquæ ſterilitatem fœminarum & virorum inſaniam abolere produntur.* Hinc Martial. *l.* 11. *Epigr.* 8. *v.* 11.

> *Dicet & ictericam ſe forſitan altera mœcha,*
> *In Sinueſſano velle ſedere lacu.*

Sic Cydni aquas podagricis mederi, & Albulam vulnera ſanare, ut & Leucogæi fontis aquas *Plin.* tradit, & Lycum fluv. apud Leontinos tertiò die necare ex eo potantes. Hic obiit Sex. Turpilius, inſignis Comicus, Terentii familiaris. *Nic. Lloyd.*

per SINUM Deus, ὁ διὰ κόλπου Θεός, apud Clementem Alex. *in Protreptico*, quis dicatur, vide hîc infrà, voce *Sinus*, ubi de ritu *anguem per Sinum ducendi*, in Sabazius Sacris uſitato: ut & ſuprà, voce *Sabazius.*

SINUNIA, Parthiæ urbs, *Ptol.*

SINUS, Veteribus quod inter brachia ad ſummum pectus intercipitur, dictum eſt: vide ſuprà *Gremium*, unde & receſſus littorum, in quos ſe mare inſinuat, *Sinus*; & *Sinus* veſtium vocavêre, quodcunque partem illam corporis tegeret, Tunicæ, Togæ, Chlamydis. De Togæ *ſinu*, ut paulo plura addam, fiebat is ex Togæ redundantia in rugas tam in ſummo, quàm in imo, contracta: Unde rugas eas & plicas, tam quæ ſupernè à cervice cadentes, excito brachiô dextrô, colligebantur ad pectus, quàm quæ in ima ora ſiniſtro brachio ſubductæ contrahebantur, Veteres *Sinum* dixêre. Duplex videl. is fuit, alter *Inferior*, qui nempe ex lacinia Togæ ſiniſtrô brachiô formabatur, ita tamen ut ima ora infra ipſum caderet, qui *decentiſſimus* Quintiliano *l.* 11. *c.* 3. dicitur: memoratus Suetonio *in Cæſare, c.* 82. *Ut animadvertit undique ſe ſtrictis pugionibus peti, Toga caput obvolvit, ſimul ſiniſtrâ manu ſinum ad ima crura deduxit, quò honeſtius caderet.* Et *Superior*, qui ex lacinia ſuperiori Togæ fiebat, quæ porrectô brachio dextrô dejecta ad pectus & in rugas complicata, obliquè ſub dextro brachio ad lævum humerum ad inſtar balthei currebat. Et hic propriè *Sinus*, inter quem, & tunicam, quâ pattie ſiniſtram pectoris partem cum humero velabat, multa recondebantur. Plut. *Romulo* tradit, cùm inter homines apparere deſiiſſet, creditum, à Patribus diſcerptum fuiſſe, in æde Vulcani, artuſque laniatos εἰς τὸν κόλπον, *intra Togæ ſinum* conditos indeque elatos. Arma quoque eodem occultata Sueton. *Octavio c.* 35. *Cordus Cremutius ſcribit, ne admiſſum quidem tunc quenquam Senatorum, niſi ſolum & prætentatô ſinu.* Sic apud Livium *l.* 23. *c.* 8. *Perolla Campanus Toga rejecta ab humero, latus ſuccinctum gladiô nudat.* Similiter apud Senecam *de Clem. l.* 1. *c.* 9. *Jam pugiones in ſinu amicorum abſconderat*: apud Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 3. *v.* 172. *Ferre nuces ſinu laxô &c.* De inferiori verò Togæ ſinu, capiendus Livius quoque *l.* 21. *c.* 18. ubi de Legato Rom. Carthagini bellum indicente, *Tum Romanus*, inquit, *ſinu ex Toga factô. Hic ais vobis bellum & pacem portamus: utrum placet ſumite. Sub quam vocem haud minus ferociter, Daret utrum vellet, cùm ſuccl*a*matum eſſet, & ignum is iterum ſinu effuſô bellum dare dixiſſet: accipere ſe omnes, reſponderunt.* Quod nihil aliud fuit, quàm Togæ laciniam lævo brachio ſubductam, dextrâ manu expandere & velut gremium formare: τὸν κόλπον ἐπιδείκνυντα ait *Appianus.* Sic, cum Romulus, apud Plutarchum rapiendarum Sabinarum hoc ſignum ſtatuiſſet, ἐξαναστὰς τὴν ἁλουργίδα πτύξας ἐπιβαλεῖν πάλιν, ſurgens ipſe Togam purpuream in *Sinum* contraxit, ac rurſus demiſit ſive explicavit. Utriuſque *Sinus* componendi rationem docet Quintilian. *lib. cit.* inferiorem decentiſſimum fore tradens, *ſi aliquanto ſupra imam Togam fuerit*, i. e. ſi extrema pars Togæ cum ſinu non involvatur, ſed ſoluta paulo infra rugas cadat; Superiorem verò, *ſi nec ſtrangulet*, i. e. non ita cervicibus adſtringatur, ut præfocet; *nec fluat*, i. e. nec nimis laxus ſit, &c. Cæterùm major minorve *Sinus* erat, prout ſtrictior laxiorque Toga. Et antiquiſſimis quidem Romanorum nulli planè fuêre, quòd brachium Togâ continerent: Poſtquam verò brachium, anguſtis Togis & corpore adſtrictis, exſeri cœpit, perquam illi breves; at ætate Auguſti & deinceps laxis fuſiſque Togis majores & fuſiores *Sinus*, altiuſque cadentes in uſu eſſe cœperunt, ut in veterib. nummis apparet. Ut enim in nummo Aurelii Divorum Fratrum Togæ breviſſimus cernitur, vix pectus excedens; ſic in nummo T. Veſpaſiani ultra genua cadens, ut & in nummo Plautillæ. Cæterùm, quoties illæ rugæ arte cogerentur, & nodo conſtrictæ, ut de Toga Hortenſii tradit *Macrob. contabulatentur*, cum *Umbonem* vocatum fuiſſe, diſcimus ex Tertulliano *de Pallio*: verùm non ſemper umbonem arte coactum fuiſſe, docet Perſius, *Sat.* 5. *v.* 32. cùm de communi Toga virili loquens ait:

> —— —— *Totaque impune Subura,*
> *Permiſit ſparſiſſe oculos jam candidus umbo.*

Qui quidem idem cum *Sinu* fuerit, cùm nihil aliud eſſet, quàm fortuitæ rugæ, ad inſtar umbonis, protuberantes &c. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. Parte I. l.* 1. *c.* 6. & ejus hac de re cum Joh. Friderico Gronovio literariam concertationem, *Partis ejuſdem lib. eod. c. ultimo.* Adde Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 5. ubi de *Sinu Togæ* prolixè diſputans, eum ab *Umbone* diverſum utique fuiſſe, contendit. Sed & *Sinus* dicti ſunt, annuli & nodi tortiles inflexi capilli, qui olim delicatioribus in uſu. Ovid. *l.* 1. *Amor. El.* 14. *v.* 25.

Quàm ſe præbuerant ferro patientes & igni,
Ut ferret torto nexilis orbe Sinus.

De quibus vide ubi de *Capillo*, item in voce *Fluctus*, *Gradus* &c. Ut de *Sinus* propria notione aliquid addam, *anguem per Sinum ducendi*, in Sabaziis ſacris, Veter. ritus, memoratur Firmico *de Errore profan. relig. Sebazium colentes Jovem anguem cùm initiantur, per ſinum ducunt*. Aureum fuiſſe, Arnobius monet, qui & accuratiùs ritum deſcribit *l.* 5. *Ipſa*, inquiens, *ſacra & ritus initiationis ipſius, quibus Sebadiis nomen, teſtimonio eſſe poterunt veritati, in quibus aureus coluber in ſinum demittitur conſecratis & eximitur rurſus ab inferioribus partibus*. Unde ὁ διὰ κόλπου θεός, *per ſinum Deus*, Clementi Alex. *Protreptico*, Σαβαζίων γὰρ μυστηρίων σύμβολον τοῖς μυουμένοις ὁ διὰ κόλπου θεός. Δράκων δέ ἐστιν οὗτος, διελκόμενος τοῦ κόλπου τῶν τελουμένων.

SINUS Magnus *Ptol.* pars eſt Oceani Eoi ſeu Orientalis. Vulgò *Golfe de Cochinchine*, ſeu etiam *Golfe d'Hainam* dicitur; eſtque inter partem auſtralem Imperii Sinarum, regnum Cocinchinæ, & Haynanium inſulam. Eſt autem *Sinus* Maris, pars ejus curvô litore intercepta, ſeu littorum receſſus, in quem Mare ſe inſinuat, Ital. *Golfo*: Quos duûm generum conſtituit Auctor *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c.* 3. §. 6. *oblongos* & *latos*; de quibus vide hîc infrà.

Sinus Maris oblongi.

α. Mare Mediterraneum, Europam à Borea, Africam ab Auſtro, Aſiam ab Oriente habet: ipſumque *Sinus* alios minores, nec tamen minùs celebres emittit, è quibus *Oblongi* quidem ſunt, Mare Adriaticum, *Golfo di Venetia*. Tarentinum, *Golfo di Taranto* in Mari Ægeo, *Sinus* Theſſalonicenſis, *Golfo di Salonichi*. Quibus additur Propontis, *Sinum* per Helleſponti fretum Mari Mediterraneo communicans. Pontus Euxinus Boſporo Thracico Propontidi annexus; qui ipſe etiam alium non ignobilem format: *Golfo di Nigropoli* appellatum. Palus Mæotis. *Lati* ſeu Hiantes, duo, Syrtis major & minor *Golfo di Capis*. β. Mare Balthicum, olim *Sinus Codanus*, tres alios *Sinus* ſecundarios non ignobiles habet, Bothnicum, Finnicum & Livonicum. γ. Mare Rubrum, ſeu *Sinus Arabicus* communiter *Mar di Mecca*, ex Oceano Indico fluit, ad Adeo urbem & promontor. Africæ; ac inter Africam verſùs Occidentem, & Arabiam verſus Orientem, decurrens, ſiſtitur ad urbem *Suez*, ubi Turcicæ claſſis ſtatio; Ejus fretum *Babelmandel*. δ. *Sinus* Perſicus, ſeu Mare Perſicum, *Mare Elcatiſ*, inter Arabiam ab Occaſu & Perſiam ab Ortu decurrit. Addunt quidam & *Sinum* Coreenſem *Golfo de Nanquin*, ſed cùm oentram Inſulam eſſe recentiorum obſervationibus conſtet, Mare ipſas interluens *Fretum* potiùs, quàm *Sinum*, vocare convenit. Vide *Tabulas de Witt.* & *Tab. Amer. adnexam Itinerario* Th. Candiſchii p. 50.

Sinus lati ſeu hiantes.

α. In Aſia, *Sinus* Gangeticus, *Golfo di Bengala*, terminatur littore Coromandelicô, Indiâ, Pegu, Siam, Malaccâ &c. β. Inter Malaccam & Cambajam. γ. In Europa, juxta Ruſſiam, Mare Album. δ. In America, *Sinus* Mexicanus, qui inter Americam Septentrionalem & Meridialem decurrens terminatur Iſthmô Panamæ. ε. Mare Hudſonii, Americæ Septentrionalis inter Novam Franciam effuſum Eſtotilandiam uſque. ζ. S. Laurentii *Sinus*, inter Canadam, Novam Franciam & Terram Novam. Quò pertinet etiam Mare Caſpium, *Lacus* nomine potiùs, quàm *Maris* nominandum, quia Oceano manifeſtô ductu non adhæret, niſi cum Ponto Euxino & Mari Perſico per occultos cuniculos connecti dicas, quod ingenioſè probat Kircherus *M. S. l.* 2. *c.* 13.

SINUS Salutaris, idem, vel certè proximus portui Gabrantonicorum in ora Angliæ orientali inter oſtia Abi & Vedræ eſſe videtur, teſte Camdenô. Vide *Ibi*. Addantur hîc

Sinus maris Mediterranei, à freto Herculeo, ubi mare Mediterraneum initium ſumit, inchoando, à veteribus memorati.

Virgitanus, maris Iberici, *Golfo di Cartajena*, Hiſpaniæ Tarraconenſis, inter Charidemum promontor. ad Occidentem, & Scombrariam promontor. ad ortum & Boream, à Virgi urbe dictus. *Ferrar. Baudrando Golfe de Cartagene* Gallis, partim eſt in ora regni Murciæ, partim etiam in ora orientali regni Granatæ; & ſic dicitur à Carthagine nova, emporio celebri ei adjacente.

Illicitanus ſinus, hodie *Golfo d'Alicante* dictus ab Alona, eſt in ora regni Valentiæ, ſed differt à Sucronenſi ſinu; extenditurque à Scombraria promontorio ad meridiem uſque ad Dianium promontor. in Boream.

Sucronenſis ſinus, *Ferrario Golfo di Albufera*, *Baudrando* hodie *Golfo di Valenza*, eſt in ora regni Valentiæ, extenditurque inter Cherſoneſum oppid. & oſtia Iberi fluvii ad Boream & Dianium promontor. ad meridiem.

Lugdunenſis ſinus, ſeu *Leonnus* ſinus quibuſdam, *le Golfe de Lyon*, extenditur ab Aphrodiſio promontorio in occaſum ad oſtia Rhodani fluvii. Dicitur aliter *ſinus Gallicus*; eſtque nautis formidabilis, & valde extenditur ad auſtrum inter Sardiniam ad ortum & Baleares inſulas ad occaſum.

Aſtromela, vulgò *mer de Martigue*, ſinus eſt parvus Galliæ Narbonenſis, in Provincia, prope Maritimam, inter Maſſiliam ad ortum & oſtia Rhodani fluvii ad occaſum.

Sambracitanus ſinus, *Golfe de Grimaut*, eſt in ora Galliæ Narbonenſis & Provinciæ, prope Fanum S. Eutropii.

Sinus Rapalli, *Golfo di Rapallo*, ſinus eſt parvus Italiæ, in ora orientali Genuenſi, prope Rapallum oppidum & portum Delphini.

Lunenſis, maris Liguſtici, qui portus, non ſinus, à Strabone nominatur, à Luna urbe apud Macræ fluvii oſtia everſa, inter Portum Veneris ad occaſum & promontor. Lunæ ad ortum, *Golfo della Spetia*, in extrema ora Liguriæ.

Sinus Plumbini, *Golfo di Piombino*, ſinus parvus maris Tyrrheni, in ora Hetruriæ & in agro Senenſi, inter Trojam inſulam ad ortum, & Plumbinum oppid. Populoniumque promontor. ad occaſum.

Formianus, maris Tyrrheni, à Formiis urbe exciſa in Latio novo, *Golfo di Gajetta*, inter Circæum ad occaſum & Maſſicum montem ad ortum, apud Sinueſſam urbem jacentem, *Ferrar. Baudrando* extenditur tantùm inter Sinueſſæ rudera & montem Maſſicum ad ortum, & Cajetam ad occaſum, in ora provinciæ Terræ Laboris dictæ.

Cumanus, quà Cumas alluit, ſub Puteolano comprehenſus.

Bajanus, idem Puteolano, quà Bajas alluit.

Puteolanus, maris Tyrrheni, ſic à Puteolis urbe Campaniæ, inter Miſenum promontorium ad occaſum & promontorium Minervæ ad ortum, *Golfo di Napoli*, qui à forma etiam Crater nominatur à *Strabone*, *Ferrar. Baudrando* hic ſinus aliàs amplior complectebatur ſinum Puteolanum proprium & Neapolitanum, extendebaturque à Miſeno promontorio ad Boream, uſque ad promontorium Minervæ. Nunc autem multò anguſtior extenditur tantùm à Miſeno promontorio ad montem Pauſilippum, & *Golfo di Pozzuolo* vulgo dicitur, *Golfe de Pouzzol* Gallis, in ora Campaniæ felicis.

Crater, ſeu ſinus Neapolitanus, *Golfo di Napoli* incolis, *Golfe de Naples* Gallis, fuit aliàs pars Puteolani, & extenditur à monte Pauſilippo ad Boream ad promontor. Minervæ in meridiem, in ora Campaniæ felicis.

Pæſtanus, maris Tyrrheni, à Pæſto urbe Lucaniæ exſtincta, inter promontor. Minervæ ad occaſum & Palinurum ad ortum, *Golfo di Agropoli*; qui & Poſidoniates, à Poſidonia urbe eadem Pæſto. *Ferrar. Baudrando Golfo di Salerno*, eſt in ora Principatus citerioris. Dictus fuit etiam aliàs *Poſidoniates*.

Talaus ejuſdem maris, à Talao urbe ſive oppido in Lucaniæ & Brutiorum confinio, inter Palinurum promontorium ad Occaſum & Tylleſium promontorium ad Ortum, apud Amantiam urbem, *Golfo di Policaſtro*, & *della Scalea*, *Ferrar. Baudrando* meliùs dicitur ab omnibus Laus ſinus, *Golfo di Policaſtro*, ſeu *della Scalea*, eſtque in ora Lucaniæ.

Terinæus, ejuſdem maris, à Terina oppido Brutiorum, qui & *Hipponiates*, & *Vibonenſis*, & *Napitinus*, ab oppidis illius oræ nominatur, *Golfo di S. Eufemia*, *Ferrario*. *Baudrando le Golfe di ſainte Euphemie* Gallis, eſt in ora Occidentali Calabriæ ulterioris, inter Lametum promontorium ad Boream, & Baticanum ad Meridiem.

Scylletius, ſive Scyllaceus, maris Auſonii, à Scyllacio urbe magnæ Græciæ, inter Cocinthum promontorium ad Meridiem & Lacinium ad Septentrionem, *Golfo di Squillaci*, *Ferrario*. *Baudrando* dicitur aliter à nautis *Golfo delli Caſtelli*, ab oppidulo ei adjacente in ejus parte Boreali; eſtque in ora Orientali Calabriæ ulterioris.

Tarentinus, ejuſdem maris, à Tarento urbe magnæ Græciæ extrema, in Salentinorum confinio, inter Lacinium promontor. magnæ Græciæ ad Meridiem, & Japygium promontor. Salentinorum ad Boream & Ortum. *Golfo di Taranto*.

Hyrias & Urias, Apuliæ Dauniæ ad Garganum montem, *Golfo di Rhode*, *Ferrar. Baudrando* Urias ſinus hodie *Golfo di Manfredonia*, ſeu *di Siponto* dicitur; eſtque pars maris Adriatici, in ora regni Neapolitani & provinciæ Capitanatæ, prope Manfredoniam & Garganum montem.

Hadriaticus ſinus, ſeu Adriaticum mare & Superum, *Golfe de Veniſe*, & *mer Adriatique* Gallis, extenditur inter Italiam ad Occaſum, & Illyricum ac Albaniam ad Ortum, à Venetiis in Boream Hydruntum uſque ad Epirum. Vide *Illyricus ſinus latè ſumptus*.

Tergeſtinus, pars Hadriatici, in Boream extenſa, inter Carnos & Hiſtros, *Golfo di Triſte*, *Ferrar. Baudrando* extenditur inter Sontii fluvii oſtia & promontorium Album, prope Umacum.

Flanaticus ſinus maris ejuſdem, *Golfo Carnero* dicitur, verſùs Curictam & Abſorum inſulas & Iſtriam provinciam. Sed inter Japodes & Curictam inſulam vulgò *Golfo di Bucariza* dicitur.

aronenſis ſinus, *Golfe de Narenza*, pars eſt maris Adriatici, & ſinus oblongus longè per terras excurrens, verſus oram Dalmatiæ & prope Naronem. Dicitur ab aliis Manius ſinus, teſte *Joanne Lucio*, eſtque inter peninſulas Hillis & Neſti.

Rizonicus, ſive Rhizonicus, maris Illyrici, à Rhizinio urbe Dalmatiæ, quæ & Rhiſinium, inter illam ad Occidentem, & Butuam ad Meridiem, *Golfo di Cataro*.

Illyricus ſinus ſtrictè ſumptus pars eſt ſinus Adriatici, & vulgò *Golfo dello Drino* Italis, *Golfe du Drin* Gallis, quia in eum influit Drilo fluvius; eſtque in ora Albaniæ regionis.

Oriæus ſinus, hodie *Golfo della Valona* Italis, pars eſt maris Hadriatici, in ora Auſtrali Albaniæ, prope Acroceraunios montes.

Buthrotii ſinus, aliter *Pelodes*, vulgò *Golfo di Butronto*, pars eſt maris Ionii, in ora Epiri, ex adverſo Corcyræ inſulæ, & in ejus introitu ſita eſt urbs Buthrotum, unde ſinui nomen.

Ambracius, maris Ionii, ab Ambracia urbe Epiri inter Nicopolim urbem ad Boream, & Actium promontor. ad Auſtrum, *Golfo dell' Arta*.

Corinthiacus, maris prædicti, à Corintho urbe Achajæ Peloponneſiacæ primaria dictus, inter Rhium ac Antirrhium promontoria ad oſtium, & Corinthum in Iſthmo & intimo in Ortum

tum receſſu 80. mill. paſſ. extenſus, qui & Criſſæus in ora Phocidis dicitur, *Golfo di Coranto*, & *Golfo di Lepanto*.

Criſſæus, pars eſt Corinthiaci, quà Criſſam urbem & loca vicina alluit.

Chelonates, qui & Chelonites, ejuſdem maris, inter Chelonatem & Ichthim promontoria oræ Eleæ Peloponneſiacæ regionis, *Golfo di Vlonata*, ſive *di Caſtel Tornefe*, parvus, *Ferrar. Baudrando* hodie *Golfo dell' Arcadia* dicitur, ſeu *de l'Arcadien* quibuſdam.

Cypariſſius, ejuſdem maris, inter Cypariſſium & Coryphaſium promontoria Cypariſſiæ regionis Peloponneſi, *Golfo della Guardia*, ſive *di Zonchio*, & ipſe parvus, *Ferrar. Baudrando* hodie *Golfo di Zonchio*, parvus eſt, inter Ichtum & Coryphaſium promontoria, in ora Meſſeniæ & Elidis.

Meſſeniacus, ejuſdem maris, ſic à Meſſenia regione Peloponneſi, qui & Coronæus, & Aſinæus, *Golfo di Coron*, inter Acritam promontorium ad Occaſum & Tænarium promontorium ad Ortum centum millia paſſuum, quanta eſt ora Meſſeniæ regionis. Dicitur etiam *Golfo di Calamata* à nautis, ab oppido adjacente.

Laconicus, in ora Peloponneſi Auſtrali, ubi Laconica regio, à qua nominatur, inter duo promontoria, Tænarium ad Occaſum, quò à Meſſeniaco dividitur, & Maleacum ad Ortum, 84. mill. paſſ. in longitudine patens. Hodie *Golfo di Caſtel Rampani* dicitur, quanquam aliqui ſcribant dici *Golfo de Colochina*, ſed malè.

Argolicus etiam Peloponneſi in ora ad Orientem, inter Maleam promontor. ad Auſtrum, quô à Laconico ſecernitur, & Scyllæum promontor. Argiæ ad Arctos, 177. mill. paſſ. patens, *Golfo di Napoli di Romania*, *Ferrar. Baudrando* pars eſt maris Ægæi, & *Golfo di Napoli*, ſeu *di Napoli di Romania* dicitur, à Nauplia urbe adjacente in ejus parte Boreali.

Saronicus, poſtremus Peloponneſi, inter Scyllæum promontor. ad Meridiem, quò ab Argolico dividitur, & Spiræum promontor. ultimum Argiæ in Arctos iſthmum verſùs; ſic à Saronide palude Argiæ, vel à Saronico portu ad iſthmum: qui ſinus apud Strabonem (à quo & Salaminiacus appellatur) magis patet, oram Atticæ attingens, haud minor Argolicô: *Golfo del Engia*; è regione Corinthiaci, ab eo iſthmo diviſus, ac in Ortum vergens, *Ferrar.* Pars eſt maris Ægæi, extenditur inter Atticam ad Boream & Peloponneſum, ſeu inter Sunium promontorium ad Boream & Scyllæum ad Meridiem, *Baudrand.*

Megaricus, pars Saronici, qua Megaridis oram alluit.

Euboicus, ab Eubœa inſula, qui & Opuntius ab urbe, & Oetæus à monte, & Maliacus nominatur, in Cenæum promontor. Eubœæ Boreale, & Thermopylas extremum montis Oetæ 70. ſtadiis mari, ſed per littora multò longior, inter Euripum & Thermopylas 66. mill. paſſ. *Golfo di Negroponte*, & *Golfo di Ziton*, tametſi Euboicus tantùm dici videtur, qua ipſam Eubœam attingit, *Ferrar. Baudrando* hinc ſinus nunc *Golfo del Ziton* dicitur; & ejus pars inter Achajam & Eubœam inſulam dicitur *Golfo di Talandi* à nautis.

Pagaſicus Plinio, *l. 4. c. 9.* qui & Pelaſgicus *Ptolemæo*, & Pagaſiticus *Straboni*, Theſſaliæ, inter Thermopylas ad Meridiem & Magneſiam ad Boream, promontor. in Macedoniæ confinio, ſupra 60. mill. paſſ. *Golfo di Armiro*, & *Golfo del Vollo*. Potius *Golfo del Volfo*, ab arce ei adjacente; extenditurque ad 30. milliaria tantùm.

Thermaicus Plinio, *l. 4. c. 10.* ſive *Thermæus Straboni*, Macedoniæ: qui & *Macedonicus* Plinio, *loc. cit.* ampliſſimus, ad 100. mill. paſſ. inter Magneſiam promontor. ad Meridiem, in Theſſaliæ confinio, & Canaſtræum promontor. ad Septentriones, in quo Caſſandrea & Theſſalonica, *Golfo di Salonichi*.

Toronaicus, Macedoniæ, à Torone oppido, *Golfo di Rampa*, inter Canaſtræum promontor. quô à Thermaico ſeparatur, & Ampelum oppidum & promontor. *Ferrar. Baudrand.* hodie *Golfo d'Ajomama* dicitur, *Sanſone*, *Brietiô*, & aliis teſtibus. Dicitur etiam *Golfo di ſanta Anna* à nautis.

Singiticus, ejuſdem regionis Borealior, à Singo oppido, *Golfo di Monte Santo*, inter Ampelum promontor. quò à Toronaico diſcluditur, & Nymphæum promontor. apud montem Athon: quibuſdam *Golfo di Faſſio*, ſeu *di Doari*, eſtque in ora Thraciæ.

Strymonicus, ejuſdem regionis poſtremus, *Golfo di Conteſſa*, inter montem Athon & oſtia Neſti fluvii, ubi Arethuſa, Oeſima, & Neapolis urbes.

Melanes, vel Melas, Thraciæ, inter Ænon urbem Thraciæ, & Maſtuſiam promontor. Cherroneſi, *Golfo di Cardia*, à Cardia urbe in intimo receſſu, *Ferrar. Baudrand.* pars maris Ægæi, in ora Thraciæ, hodie *Golfo di Eno*, à multis dicitur, teſte *Brietiô*; aliis autem eſt *Golfo di Magariſe*, ab urbe ampla Cherſoneſi Thraciæ, quod forſan meliùs.

Chryſoceras ſinus, aliis Cornu Byzantiorum, teſte *Petro Gyllio*; pars eſt Boſphori Thracii; extenditurque inter Conſtantinopolim & Galatam, in ora Thraciæ per decem milliaria.

Carcinites, Sarmatiæ Europææ ad iſthmum Tauricæ Cherſoneſi, ſic à Carcina oppido dictus, *Golfo di Nigropoli*, parvus, *Ferrar. Baudrando* eſt pars Ponti Euxini, & dicitur à nautis *Golfo di Moſcovia*; extenditurque ad centum mill. paſſ. ab Africo in Cæciam.

Cerceticus, Sarmatiæ Aſianæ oram ad Euxinum mare, ubi Cercetii populi, alluens.

Coretus ſinus, pars eſt Occidentalis Mœotidis paludis, verſùs Bugem lacum & Tauricam Cherſoneſum. Sed de ejus recenti nomine non conſtat.

Cantageus, Sarmatiæ Aſianæ poſt Cerceticum.

Cyclaminus, ſinus Boſphori Thracii in ora Bithyniæ, nunc Solcaticus ſinus dicitur, teſte *Petro Gyllio*, eſtque ſatis parvus.

Aſtacenus, Bithyniæ ad Propontidem, *Golfo di Comidia*, ab Aſtaco oppido; inter Acritam promontorium ad Boream, & Poſidium promontor. ad Meridiem, in quo Nicomedia, ferè 90. mill. paſs. patens.

Nicopolitanus, ibidem, à Nicopoli urbe, inter Poſidium promontorium, ab Aſtaceno ſeparatus, & Daſcylon urbem, *Golfo di Montanea*, *Ferrar. Baudrando* pars eſt Propontidis, & vulgò *Golfo di Polimenre* dicitur, eſtque in Aſia minori.

Idæus, Phrygiæ minoris, quà Idam montem & loca finitima attingit.

Adramyttenus ſinus pars eſt maris Ægæi, inter oram Myſiæ majoris, in Aſia minori, verſùs Adramyttium urbem & Lesbum inſulam; & vulgò *Golfo di Andrimuti* dicitur. Ab antiquis etiam pro Idæo ſumitur.

Smyrnæus ſinus, *Golfo di Smirna*, pars maris Ægæi in ora Aſiæ minoris & Æolidis atque Ioniæ, inter Ægam promontor. ad Boream & Argennum ad Auſtrum.

Iaſſius, Cariæ ab Iaſſo urbe, inter Poſidium promontor. apud Miletum, & Halicarnaſſum urbem ad Meridiem, *Golfo di Meſſi*. Ab aliis dicitur *Golfo di Milaſſo*, & meliùs; eſtque inter Poſidium promontor. & Myndum urbem.

Ceramicus, ibidem, inter Halicarnaſſum & Gnidum urbes, ſic à Ceramo urbe, *Golfo di S. Pietro*.

Glaucus ſinus, Aſiæ minoris in Caria, *Golfo de Macre* hodie dicitur.

Attalicus, Pamphyliæ, ab Attalia urbe, *Golfo di Settalia*, inter Olbiam ad Occaſum & Sidam ad Ortum, ſupra 54. mill paſſ. longitudine.

Iſſicus, Ciliciæ, ab Iſſo urbe, inter oſtia Pyrami & Orontis ad 100. mill. paſſ. *Golfo del Ajazza*.

Sirbonis, Palæſtinæ, apud fines Ægypti, inter paludes, inter Caſium montem & Peluſium, *Golfo di Teneſe*, olim 150. mill. paſſ. circuitu, *Ferrar. Baudrando* veriùs eſt palus, nunc *le Baranguerlu* dictus à nautis; ibique nullus eſt portus ſeu ſtatio navium in ora littorali, neque etiam ad multa milliaria.

Syrtis magna, Africæ, in confinio Cyrenaicæ, *Golfo di Solocho*, ambitu 625. mill. paſſ. inter promontor. Trierorum Africæ ad Occaſum, & Boreum promontor. Cyrenaicæ ad Ortum. *Ferrar. Baudrando* dicitur hodie à Gallis *Seches de Barbarie*, ab Hiſpanis *Baxos de Barberia*, & ab Italis *Golfe de Sidra*, *Sanſone* teſte; eſtque in ora Cyrenaicæ & Tripolitanæ regionum.

Syrtis parva, Africæ, inter Brachodem ad Occaſum & Zetham ad Ortum Africæ promontoria, ambitu 300. milliar. paſſ. patens, ad quam Neapolis & Leptis magna, vulgò Tripoli, *Golfo di Capes*.

Adrumeti ſinus, *Golfo de Mahomete*, ſeu *de Hammamet*; aliàs in Africa propria, hodie in regno Tunetano, pro Adrumetum, & inter Mercurii promontorium ad Boream & Syrtim parvam ad Meridiem.

Carthaginenſis ſinus, hodie Tunetanus, *Golfo de Tunis*, in ora Africæ & regni Tunetani, prope Tunetum & rudera Carthaginis.

Hipponenſis, ab Hippone urbe dictus, inter Hermæam promontor. & Numidicum, *Golfo di Bona*.

Olcachites, ejuſdem Africæ, *Golfo di Stora*, inter Hippos ad Ortum & Tretum ad Occaſum promontoria: in eo Collops parvus.

Numidicus, ejuſdem regionis, in Mauritaniæ Cæſarienſis confinio, *Golfo di Eſtora*, inter Ampſagam fluvium terminum Mauritaniæ & Africæ ad Occidentem, & Tretum promontor: ad Ortum: in eo Collops magnus, *Ferrar. Baudrando* Numidicus ſinus parvus in ora Numidiæ regionis, hodie *Golfo du Colle* dicitur à Gallis, à Chullu urbe adjacente; vixque 6. leucis diſtat à ſinu *de Store* dicto in Occaſum.

Catanenſis ſinus, *Golfo di Catania*, pars eſt maris Ionii in ora Orientali Siciliæ, inter Catanam & Auguſtam.

Panormitanus ſinus, *Golfo di Palermo*, pars eſt maris Tyrrheni in ora Boreali Siciliæ, prope Panormum.

Caſtri ſinus ad mare, *Golfo di Caſtel à mare*, ſinus eſt maris Tyrrheni in ora Occidentali Siciliæ, ad Segeſtanorum emporium, atque medius inter Panormum & Drepanum.

Calaritanus ſinus, *Golfo di Calari*, ſinus eſt maris Mediterranei in ora Orientali Sardiniæ, prope Calarim ejus primariam.

Sulcitanus ſinus, *Golfo di Palma*, eſt in ora Auſtrali Sardiniæ inſulæ, Africæ obverſa, prope Sulci rudera & Enoſim inſulam.

Arboreus ſinus, *Golfo di Oriſtagni*, pars eſt maris Mediterranei in ora Occidentali Sardiniæ inſulæ, prope Arboream.

Terræ novæ ſinus, *Golfo di Terra nova*, eſt in ora Orientali Sardiniæ & in ejus parte Boreali, inter Terram novam oppidum & Hermæam inſulam.

Caſalus ſinus, *Golfo di Calvi*, pars eſt maris Mediterranei, in parte Occidentali Corſicæ inſulæ, prope Calvium.

Sinus S. Florentii, *Golfo di S. Fiorenzo*, eſt in parte Boreali Corſicæ inſulæ, prope arcem S. Florentii & Nebii rudera.

Adiacii ſinus, *Golfo di Adiazzo*, pars eſt maris Mediterranei, in parte Occidentali Corſicæ inſulæ, prope Adiacium ſeu Uremium.

Amphimalus ſinus, *Golfo di Suda*, pars eſt maris Ægæi, in ora Boreali Cretæ inſulæ, & in ejus parte Occidentali, verſùs Cydoniam urbem.

Sitiæ ſinus, *Golfo di Sitia*, eſt in ora Boreali Cretæ inſulæ, & in ejus parte Orientali prope Sitiam urbem.

Spinæ longæ ſinus, *Golfo di Spina longa*, pars maris Ægæi, in ora Boreali Cretæ inſulæ, prope Spinam longam arcem littoream, & inter Sitiam ad Ortum & Candiam ad Occaſum.

Sunt & ſinus maris Baltici, *Codanus*, *Cimbricam* Saxon. partem, ſive Vandaliam alluens, in quo Daniæ inſulæ plures ſunt; *Vendi-*

cus, latiſſimè patens inter oſtia Viſtulæ & Narvæ, Pruſſiam, Samogitiam, Livoniamque luſtrans, *Finnicus*, inter Finlandiam & Careliam; & *Botnicus*, inter Finlandiam & Bothniam, *Ferrar.* *Baudrando* Codanus ſinus ſæpiſſimè ſumitur pro mari Baltico, inter Daniam, Germaniam, Poloniam & Sueciam extenſo. Vide *mare Balticum*, & *Codanus ſinus*.

Bothnicus ſinus, vulgò *Golfe de Bothnie*, in Arctos excurrit inter Sueciam propriam, Bothniam, & Finniam.

Finnicus ſinus, vulgo *Golfe de Finlande*, in Ortum extenditur inter Finniam, Careliam, Ingriam, & Livoniam.

Rigenſis ſinus, vulgò *Golfe de Rige*, pars eſt maris Baltici, inter Livoniam propriam, Curlandiam, & Oſiliam inſulam extenſa; aliaſque Clilipenus dictus fuit.

Granduicus ſinus, ſeu mare Album, vulgò *la mer Blanche* Gallis, *Bellamore* Moſchis, *de Witte Zée* Belgis, pars eſt maris Septentrionalis, per Lapponiam extenſa. Vide *mare Album*.

Auſtrinus ſinus, vulgo *Zuyderzee* Belgis, *mer du Zud* Gallis, pars eſt Oceani Germanici, inter provincias Hollandiam, Friſiam Occidentalem, Gueldriam, & Tranſiſalanam excurrentis. Vide *Auſtrinum mare*.

Gaditanus ſinus, vulgò *Baya de Cadiz* Hiſpanis, *Golfe de Cadis* Gall. pars eſt Oceani Atlantici, in ora Vandaliniæ & Gaditanæ inſulæ; quibuſdam autem pars eſt ſinus Equarum.

Equarum ſinus, vulgo *Golfo de las Yeguas* Luſitanis, *Golfe des Jumens* Gallis, pars eſt Oceani Occidentalis, inter promontor. Sacrum ad Boream & promontor. Cantinum oſtiaque Ommirabihi fluvii ad Meridiem.

Sunt etiam alii Sinus maris Mediterranei, uti & Ponti Euxini, & maris Caſpii. Sed eos propriis locis deſcriptos invenies, uti & ſinus Oceani, tum in inſulis, tum etiam alibi.

Sinus Oceani apud Ptolemæum & alios, à Freto Herculeo inchoando:

Emporicus, Mauritaniæ Tingitanæ, inter Subur fluvium & montem Atlantem minorem, *Golfo di Sella*. Quibuſdam eſt *Golfo de Salé*, ſinus parvus Africæ in ora regni Fezzæ, prope Salam urb.

Heſperius, Libyæ interioris, inter Ryſſadium & Cornu Heſperii, *le Secche delle Garze*, *Ferrar.* *Baudrando Golfe de S. Thomas*, dicitur aliter Æthiopici ſinus intimus receſſus; eſtque inter oram Orientalem Guineæ & regni Benini ad Boream, & Æthiopiam inferiorem ad Ortum, ſed longè à Cornu Heſperii.

Barbaricus, Æthiopiæ ſub Ægypto, inter Raptum promontor. ad Meridiem, & Aromata promontorium ad Septentrionem, *Golfo di Melinde*, *Ferrar.* *Baudrando* Barbaricus ſinus, ſeu Aſperum mare, prope Raptum promontor. hodie *mer de Zanguebar* dicitur; eſtque in parte Orientali Æthiopiæ propriæ: & ejus pars admodum parva eſt ſinus Melindæ.

Avalites, ejuſdem regionis, inter Aromata & fauces ſinus Arabici, *Golfo di Zeilan*. Parvus eſt.

Arabicus, inter Arabiam & Ægyptum, Æthiopiamque ſub Ægypto, ad 350. leucas, h. e. 1050. mill. paſſ. inter fauces & intimum illius receſſum extenſus, *il Maraſſo*, *Ferrar.* *Baudrando* hodie *la mer Rouge*, ſeu etiam *mer de la Mecque* dicitur à Gallis, & *mare Roſſo* ab Hiſpanis. Vide *Arabicus ſinus*, & *Mare Rubrum*.

Adulicus, pars ſinus Arabici, Æthiopiam ſub Ægypto alluens, inter fauces illius & Colobon promontor. in quo Adulis urbs, *Golfo di Ercoco*.

Heroopolites, pars Arabici in intimo receſſu, ubi Heroum urbs, *Ferrar.* *Baudrando* nunc *Golfe de Suez* dicitur; eſtque in parte Borealiori ſinus Arabici, inter Ægyptum & Arabiam petræam.

Ælaniticus, pars ſinus Arabici, in Arabiæ petrææ & felicis confinio, ubi Ælana urbs, *Golfo di Eltor*.

Sachalites, Arabiæ felicis in ora ad Ortum, inter Syagrum ad Meridiem, & Corodamum promontor. ad Boream, *Golfo di Sachalat*.

Perſicus, inter Arabiam ad Meridiem & Perſidem cum Suſiana ad Boream, 255. leucis extenſus, *Golfo di Perſia*, *Ferrar.* *Baudrand.* nunc *Golfe de Balſora*, & *mer d'Elcatif* dicitur, ſeu etiam *Golfe de Perſe*; & ejus pars Orientalis, ſeu extra ejus fauces dicitur ſinus Armuzianus.

Ichthyophagorum Macarum, Arabiam alluens, pars Perſici.

Leanitis, pars Perſici, Arabiam felicem alluens.

Sacer, pars Perſici, inter Leanitem & Meſanitem, Arabiam alluens in intimo ferè receſſu.

Meſanites, pars Perſici, Arabiam alluens.

Pelodes, pars Perſici, Suſianæ regionis oram alluens.

Paragonticus, Carmaniæ, inter promontoria Carpellam ad Occaſum & Alabagium ad Ortum, *Golfo di Gugerath*, *Ferrar.* *Baudrando* Paragonticus ſinus Carmaniæ, forſan eſt *Golfe de Guadel*, ut conjicitur ex ſitu. Sed longè diſtat à tractu *Guzarate* in Occaſum.

Canthi ſinus, *Golfe de l'Inde*, ſinus eſt Indiæ intra Gangem, prope oſtia Indi fluvii, & verſus confinia Imperii Perſarum, teſte *Sanſone*.

Barygazenus, primus ſinus Indiæ, inter oſtia Indi fluvii & ſinum ſequentem Canthicolpicum, *Golfo di Cambaja*, ſic à Barygaza urbe. Forſan inter Canthi ad oſtia Indi, & Colchicum ſinum ſequentem: hôc enim ordine ponuntur, Canthi vel Canthicus, Barygazenus, Colchicus, *Ferrar.* *Baudr.* *Golfe de Cambaye* dicitur ab urbe adjacente, ſeu *de Guzarath* à regno vicino.

Colchicus, ejuſdem Indiæ exterioris, inter Comariam & Cory promontoria, ſic à Colchi urbe, *Golfo di Cochin*. Quid ſit non conſtat.

Orgalicus, Indiæ, inter Cory promontor. Auſtraliſſimum, & Taprobanam inſulam, *Golfo di Zeilan*, ſub quo & Argaricus Orgalicum ſequens continetur, *Ferrar.* Ubi fuerit difficile eſt dicere; & inter Cory ſeu Commaria extrema & Taprobanam eſt fretum *Manar* dictum, ſed nullus ſinus, neque prope Cocinum, *Baudrand.*

Gangeticus, qui & Magnus, inter Indiam citeriorem & ulteriorem, omnium maximus, circuitu 1250. leucis Hiſpanicis, latus in ore 400. inter Cory promontor. citerioris, & Colon ulterioris, *Golfo di Bengala*, ſic à Gange fluvio in eum influente dictus.

Sabaracus vel Sarabacus, Indiæ ulterioris, Magno ad Meridiem attiguus, juxta Auream Cherſoneſum, ab ea in Boream recedens, *Golfo di Savolas*. *Ferrar.* *Baudrando* hic ſinus Gangetico attiguus eſt, *Golfe de Martaban*. Sed longè diſtat à Magno ſinu in Ortum.

Perimulicus ſinus, Indiæ ulterioris, eſt *Golfe de Siam*, ſic dictus à regno adjacente.

Sinus Magnus, *Golfe de Haynam*, ſeu *de la Cocinchine*, extenditur inter Indiam Ulteriorem & Sinarum regionem.

Sinarum, qui & Chryſe, Sinas alluens, *Golfo della China*, *Ferrar.* *Baudrando* Sinarum ſinus ſeu intimus receſſus, hodie *Enſeada de Nanquin* Luſitanis, eſt in parte Orientali Sinarum, verſus Coream. Aliis dicitur *Golfe de Gang*, ſeu *de Zang*.

Manilhanus, ſeu Cavitæ ſinus, *Bahia da Cavita*, pars eſt Oceani Indici, in parte Occidentali Manilhæ inſulæ, in Philippinis, & prope Manilham urbem.

Sinus maris Mediterranei ex ordine occurrentes.

Virgitanus.
Illicitanus.
Sucronenſis, Hiſpaniæ.
Lugdunenſis, Galliæ.
Aſtromela, Provinciæ.
Sambracitanus, Provinciæ.
Rapallenſis, Liguriæ.
Lunenſis, qui & Erycis, Liguriæ.
Plumbini, Hetruriæ.
Formianus, ſeu Phormianus, & Cajetanus, Latii novi.
Bajanus, qui & Puteolanus, Cumanus, & Crater, Campaniæ.
Pæſtanus, qui & Poſidoniates.
Laus, Lucaniæ.
Hipponiates, qui & Terinæus, & Napitinus, Bruttiorum.
Scyllaceus.
Tarentinus, magnæ Græciæ.
Hyrias, qui & Urias, Apuliæ Dauniæ.
Adria, ſive Hadria cum aſpiratione, qui & Adriacus & Adriaticus, ſive Hadriacus & Hadriaticus, Venetiæ.
Tergeſtinus, Carnorum & Hiſtriæ.
Flanaticus, Hiſtriæ & Liburniæ.
Naronenſis, Dalmatiæ.
Rhizonicus, Dalmatiæ.
Illyricus, Macedoniæ.
Onæus, Macedoniæ.
Buthroti, Epiri.
Ambracius, Epiri.
Corinthiacus.
Criſſæus, pars Corinthiaci.
Chelonates, qui & Chelonites.
Cypariſſius.
Coronæus, qui & Meſſeniacus, & Aſinæus.
Laconicus.
Argolicus, Peloponneſi.
Saronicus, qui & Salaminiacus, & Megaricus, Peloponneſi & Atticæ.
Euboicus, Eubœæ.
Opuntius, qui & Maliacus, & Oetæus, Phthiotidis,
Pagaſicus, qui & Pelaſgicus, Theſſaliæ.
Thermæus, qui & Thermaicus.
Toronaicus.
Singiticus.
Strymonicus, Macedoniæ.
Melanes, Thraciæ.
Chryſoceras, Thraciæ.
Carcinites, Sarmatiæ Europææ.
Cercetius.
Cantangeus, Sarmatiæ Aſianæ.
Cyclaminus.
Aſtacenus.
Nicopolitanus, Bithyniæ.
Idæus apud Trojam, Phrygiæ.
Adramyttenus, Aſiæ minoris.
Smyrnæus, Aſiæ minoris.
Ceramicus, Cariæ.
Attalicus, Pamphyliæ.
Iſſicus, Ciliciæ.
Sirbonis, Palæſtinæ.
Syrtis magna.
Syrtis parva.
Carthaginenſis, Africæ.
Hipponenſis.
Olachites, Africæ.
Numidicus, qui & Laturus, Numidiæ.

Sunt & ſinus aliquot inſularum maris Mediterranei, velut Sardiniæ, Siciliæ, Corſicæ, Cretæ, & Cypri.

Sinus Oceani apud veteres per ordinem:

Emporicus, Mauritaniæ Tingitanæ.
Heſperius, Libyæ interioris ad Occidentem.
Barbaricus, qui & Troglodyticus.

Ava-

Avalites, apud fauces ſinus Arabici.
Adulicus, pars Arabici, Æthiopiæ ſub Ægypto.
Heroopolites & Ælanites, partes Arabici, Arabiæ petrææ.
Arabicus inter Africam & Arabiam.
Sachalites, Arabiæ felicis ad Ortum.
Perſicus, cujus partes ſunt Capeus, & Gerraicus, ubi Gerra urbs ampla, inter Arabiam & Perſiam.
Sinus Ichthyophagorum Macarum, Leanitis, Sacer, ac Meſanites, partes Perſici, in Arabia.
Pelodes, pars Perſici, in Suſiana.
Paragon ſeu Paragonticus, Carmaniæ.
Canthicus, apud oſtia Indi.
Colchicus, apud Camaniam promontorium.
Orgalicus, qui & Argaricus, apud Cory promontorium, Indiæ citerioris.
Gangeticus, qui & Magnus.
Sarabacus, pars Gangetici, Indiæ ulterioris.
Perimulicus, Indiæ ulterioris.
Magnus ſinus, Sinarum.

SINUS Antonii Ægidii, *Baye d'Antongyl*, ſeu *de Manghabei*, ſinus eſt Africæ, in parte Boreali Madagaſcariæ inſulæ, ſeu Delphinæ, & in ejus ora Orientali, ubi colonia Francorum.

SINUS S. Auguſtini, *Baye de S. Auguſtin*, eſt in parte Auſtrali Madagaſcariæ inſulæ, ubi ora in Occaſum tendit. Dicitur etiam *Jonghe labe* ab incolis; ibique ineſt colonia Francorum.

SINARUM, qui Chryſe, & Magnus, apud Satyrorum promontorium.

Sunt præter hos ſinus alii inſularum Oceani, uti Albionis, Hiberniæ, Taprobanes, & aliarum.

Sinus Oceani in America per ordinem:

SINUS Hudſonius, *Golfe de Hudſon* Gallis, *Hudſon Bay* Anglis, ſinus Americæ Septentrionalis peramplus, verſus Terras Arcticas & Eſtotilandiam, ab Anglis detectus. Ejus partes ſunt Jacobi ſinus & ſinus Magnus ſeu Libertatio, in parte Auſtrali.

SINUS Buttonius, *Buttons Bay*, ſinus Americæ Septentrionalis in mari Chriſtiano, verſùs novam Daniam & Terras Arcticas.

SINUS Baffinii, *Baffins Bay* Anglis, ſinus amplus in Terra Arctica, à Baffinio Anglo detectus paucis abhinc annis, & maximè in Septentrionem extenſus.

SINUS S. Laurentii, *Golfe de S. Laurent*, pars ampla maris Borealis, inter oſtium fluvii S. Laurentii ad Occaſum & inſulam Terræ novæ in nova Francia ad Ortum; In eo ſunt plurimæ inſulæ; ſed præſertim Sancti Joannis, promontorii Britonum, & Aſſumptionis.

SINUS Mortuorum, *Baye des Trepaſſez*, eſt in nova Francia, & in parte Auſtrali inſulæ Terræ novæ.

SINUS Gallicus, *Baye Françoiſe*, ſinus Americæ Septentrionalis, & pars maris Borealis, in nova Francia, & in Acadia provincia, inter novam Angliam ad Occaſum, & promontorium Arenarum ad Ortum, verſus Portum Regium.

SINUS Cheſapeacus, *Cheſapeak Bay*, pars eſt maris Borealis, in America Septentrionali, & in Virginia regione.

SINUS Spiritus Sancti, *Bahia del Spiritu Santo*, ſeu *mare Pequeno*; pars eſt ſinus Mexicani, in America Septentrionali, & in ora Floridæ regionis.

SINUS Mexicanus, *Golfe de Mexico*, pars maris Borealis, in America Septentrionali, verſùs oram Floridæ & Novæ Hiſpaniæ. Vide *Mexicanus ſinus.*

SINUS Honduræ, *Golfe de Honduras*, pars maris Borealis, in America Septentrionali, & in Nova Hiſpania. Ejus intimus receſſus dicitur *Golfo de Guanajos* ab Hiſpanis.

SINUS Urabæ, *Golfe de Uraba*, pars maris Borealis, in America meridionali, verſùs Iſthmum Panamæ, & inter provincias Terræ firmæ & Carthaginis novæ. Vide *Uraba ſinus*

SINUS Venezuelæ, *Golfe de Venezuela*, ſinus maris Borealis, in America Meridionali. Dicitur aliter *Golfe de* Coro, eſtque in Venezuela provincia. Vide *Venezuela ſinus.*

SINUS Pariæ, *Golfe de Paria*, pars eſt maris Borealis, in ora Americæ Meridionalis, inter Pariam ſeu novam Vandaliciam provinciam & inſulam Trinitatis.

SINUS omnium Sanctorum, *la Bahia de todos los Santos*, ſinus parvus Americæ Meridionalis in Braſilia regione, in ejus ora Orient. & in Præfectura cognomine, juxta Soteropolim urbem.

SINUS Laborum, *Bahia de los Trabajos*, ſinus eſt Americæ Meridionalis, in mari Magellanico, & in ora Orientali Magellanicæ regionis, prope portum Deſideratum.

SINUS Valentinus, *Valentyns Bay*, ſinus Americæ Meridionalis, in Magellanica regione, & in parte Orientali Terræ Ignium, prope fretum Maereum.

SINUS S. Michaëlis, *Golfo de S. Miguel*, ſinus maris Auſtrini, in America Meridionali, & in ora provinciæ Terræ firmæ, prope ſinum Panamæ.

SINUS Bonaventuræ, *Bahia de Bonaventura*, ſinus maris Auſtrini, in America Meridionali, & in ora regionis Popajanæ.

SINUS Panamæ, *Golfe de Panama*, ſinus maris Auſtrini, in America Meridionali, prope Panamam & juxta Iſthmum, inter utramque Americam. Vide *Panamæ ſinus.*

SINUS Salinarum, *Golfo de Salinas*, pars eſt maris Auſtralis, in ora novæ Hiſpaniæ & Guatimalæ Præfecturæ.

SINUS Præfecturæ, *Capitania de la Bahia*, ſeu Præfectura ſinus omnium Sanctorum, *Capitania de la Bahia de todos los Santos*, provincia Americæ Meridionalis, in Braſilia regione, & in ejus ora Orientali. Terminatur à Septentrione Præfecturâ Seregippæ, & à Meridie Præfecturâ Inſularum; Ejus primaria eſt Soteropolis ſeu fanum S. Salvatoris, *S. Salvador*, totius Braſiliæ facilè caput, ad ſinum omnium Sanctorum.

SINZENDORF, nomen Familiæ illuſtris, ex Auſtria, cujus Auctor Conradus à *Sinzendorf* floruit A. C. 1270. poſteri nunc dignitatem S. R. Imperii Theſaurariorum & in Sueviæ Comitum ſcamno locum impetrârunt. Rami familiæ cum plures eſſent, inprimis à Leonhardi filiis Laurentio & Reimperto, quorum uterque fatis conceſſit A. C. 1521. duæ lineæ ortæ ſunt: ab hoc *Fridavienſis*, ab illo altera, quæ *Feureck*, *Achleiten & Goggitſch* obtinuit, in qua nunc inprimis eminent duo fratres Joachimus & Rudolphus. Quorum ille, fil. Auguſti Dn. *de Sinzendorf*, ex Eliſabetha Trautmansdorffia, primus *Comitis & Theſaurarii* titulum nactus, junxit ſibi Mariam Salomen Polhemiam, & ex ea, præter filias, Auguſtum ſuſcepit (natum A. C. 1644.) Iſte *Comes* quoque *de Sinzendorf*, ex agnata Eva Suſanna, Theodorum genuit (natum A. C. 1657.) Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobilit. Europ. Part.* 1. *p.* 24. 135. & *in Indice.*

SINZITA, urbs Armeniæ minoris. *Ptolem.*

SIODA, Albaniæ oppid. *Idem.*

SION, arx Bohemiæ, cujus dominus Joh. Rohaczius Baro, ob religionem, cum 60. cominibus, & Euangelii præcone, ſtrangulatus eſt, A. C. 1436. Camerar. *Hiſt. Fratr. Bohem.*

SION, i. e. *acervus*, *tumulus*, vel *ſpecula*, mons Jeruſalem, qui aliàs *mons Domini*, item & *mons ſanctus* dicitur, in cujus vertice erat arx conſtructa, quæ à Davide civitas Davidis vocabatur, 2. Sam. c. 5. v. 7.

SION, mons Amorrhæorum, qui & *Hermon*, Deuter. c. 4. v. 48.

SIONIA, urbs Pontica, *Steph.*

SIOR, civitas in tribu Judæ, Joſ. c. 15. v. 54. Item, in tribu Aſer. *Sihor* etiam, Hieronym. *in Loc. Hebr.*

SIORIUM, urbs Aſiæ, Sengadæ provinc. caput, Coreæ regni primar. ubi Rex Coreæ, ſub clientela Regis Sinarum commoratur; 60. leuc. ab ora Auſtrali Regni, juxta fluv. Magoum. Henr. Hamelius Gorcomenſis αὐτόπτης.

SIPARIUM, *ex ſeparium*, Græcè τὸ ἡμιφάριον, quaſi ἥμισυ ἱματίου, *dimidium veſtimenti*, dictum eſt. Φᾶρος enim Græci dixêre omne veſtimentum, quod injicitur, circumjicitur atque etiam inſternitur: quomodo *pallium* apud Latinos ſumebatur. A' Φᾶρος autem Latinum antiquum *parus*, unde *ſubparus* aut *ſupparus*, tunica vel ſubucula, quæ ſub *paro* accipiebatur; & *ſeparium*, atque inde *ſiparium*, ut diximus. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 3. de *Sipariorum* autem in Veter. Comœdiis uſu, alibi.

SIPARUNTUM, *Ptolem.* oppid. Dalmatiæ mediterraneum in Myſiæ ſuperioris confinio *Selatina Moletio.*

SIPH, eremus in Palæſtina, 1. Sam. c. 9. v. 5.

SIPHÆ, vel SIPHE, oppid. Bœotiæ ad ſinum Criſſæum, *Roſa Sophiano.* Navale Theſpiacæ, *Stephan.*

SIPHARA, Ariæ urbs, *Ptolem.*

SIPHAX, vulgò YPHAX, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ apud Calpen, everſum à Siphace Rege conditore.

SIPHEA, vide SYPHEUM.

SIPHNOS, quæ & *Merope*, teſte *Stephan.* ſeu *Meropia* & *Acis*, teſte Pliniô, l. 4. c. 12. *Sifano Sophiano*, inſula maris Ægæi, una Cycladum, inter Melon ad Auſtrum, & Dolon ad Arctos. Siphnum (inquit vir magnus *Phæn. col. l.* 1. *c.* 14.) cætera miſeram auri & argentifodinæ in immenſum locupletârunt. *Euſtathius*: Λέγονται δὲ ποτὲ ἀκμάζειν τοῖς μετάλλοις οἱ Σίφνιοι, καὶ πλουτεῖν μάλιστα, διὰ τὸ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐν τῇ νήσῳ εἶναι μέταλλα. Ita etiam Herodotus *Musa* 3. Νησιωτέων μάλιστα ἐπλούτεον, ἅτε ἐόντων αὐτοῖσι ἐν τῇ νήσῳ χρυσέων καὶ ἀργυρέων μετάλλων οὕτω, ὥστε ἀπὸ τῆς δεκάτης τῶν γινομένων αὐτόθεν χρημάτων θησαυρὸς ἐν Δελφοῖσι ἀνακέεται ὅμοια τοῖσι πλουσιωτάτοισι. Et vetus auctor apud Suidam in Σίφνιοι Οὗτοι πλουτιωτάτοι ἐγένοντο, οὐ μόνον τῶν νησιωτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἠπειρωτῶν εὖ μάλα τυχόντων, ἕως μὲν ἐν τῇ δεκάτῃ εἰς Δελφοὺς ἀπέστελλον ἀδιαλείπτως, καὶ ἐπεὶ τοῦ χρησμοῦ τοῦ τοῦ ... τὰ δὲ πλεῖστα αὐτοῖς ἐπέδοτο νῆσος, φθόνῳ ... ἀργυρείων μετάλλων. Idem *Suidas* & *Phavorinus*: Γεωγράφος ἱστορεῖ, καὶ ... τῷ τείχει, ἐν Σιφλῷ (lege Σίφνῳ) ... κατακλυσμῷ τοῖς ἐργαζομένοις τὰ χρύσεια μέταλλα. Ab hac opulentia *Siphnus* Phœnicìè dicta eſt צפנא *Siphna*; quia צפן *ſaphan*, eſt *recondere.* Græci reddunt θησαυρίζειν, Proverb. c. 1. v. 18. Et צפונים *ſephunim* ſunt *theſauri reconditi*, Symmacho ἀπόθετοι, Pſal. 17. v. 15. Quomodo Siphnii ex his opibus in ſummam inopiam inciderint, diſcere eſt ex *Herodoto* & *Suida*. *Nic. Lloydius.* Nunc *Sifanto* dicitur, eſtque probè culta, cum urbe ſatis ampla in colle, 8. mill. paſſ. à Seripho in Meridiem *Baudr.*

SIPHOAS, Rex in Ægypto Thebanorum XXXV. *qui & Mercurius dictus eſt*, *fil. Vulcani*, Eratoſtheni apud Syncellum, Mœridi ſucceſſit; artes, quas primus Mercurius *Thoth* dictus, proximis poſt diluvium annis, invenerat, jam tandem adornavit atque emendatiores reddidit, Manetho apud Syncellum eund. libris ea de re ſcriptis & in adytis templorum repoſitis, Clemens *l. 6. Strom.* ubi XLII numerò fuiſſe, atque ex his triginta ſex omnem Ægyptiorum Philoſophiam continuiſſe, reliquos ſex ad Medicinam pertinuiſſe, docet. Atque ex his Mercurii (Triſmegiſti) libris Sanchuniathonem Berythium τὴν Κοσμογονίαν ſuam inſtauraſſe, Euſebius ait *Præpar. l.* 1. *c.* 9. Jamdudum verò periiſſe, alioſque in illorum locum ſuppoſititios irrepſiſſe, ex Galeno diſcimus. *De Simpl. Medic. facult. l.* 6. Idem Rex *annum reformavit*, quod perperam ſexto Paſtorum Regi adſcribit Georg. Syncellus, ut qui homines τὸ γένος ἄσημοι *ignobiles* fuêre, eòd. teſte, regnavit ann. 5. obiitque ſucceſſore Phruione ſive Nilô. Vide Joh. Marshamum *Can. Chronico Sec. X.* ubi de *Libris ejus* & *Anni Ægyptiaci emendatione*, multa eruditè congeſſit.

SIPHON, ſeu SIPO, apud Plin. *Ep.* 42. *l.* 10. ubi de Nicomediæ incendio ad Trajanum, *Nullus unquam in publico ſipo, nulla hama, nullum denique inſtrumentum, ad incendia compeſcenda*: σίφων eſt, tubus ſcil. ſubterraneus, ex quo emittitur aqua in incendiis. Ita *Heſych.* Σίφων, ὄργανον ὃ εἰς τὰ ἐμπρησμοὺς ὕδατα ἐν ταῖς ἐμπρήσεσιν. Cu-

juſmodi inſtrumentorum rationem ac fabricam, quæ adverſùs incendia aquam in ipſa quoque ædium faſtigia ejaculabantur, docet Hero Mechanicus *l. περὶ Πνευματικῶν*. Vide Hadr. Turnebum *Adverſarior. l.* 19. *c.* 23. & Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 50. Apud Eccleſiaſticæ rei Scriptores, vox occurrit, pro calamo ſeu fiſtula, quâ ſeculis poſt Chriſtum natum aliquot in S. Euchariſtia vinum è calice exſorberi cœpit. Anaſtaſius, *Obtulit calicem majorem ſundatum cum ſiphone penſante libras* 30. Cujuſmodi tubulô aureô, in conſecrationibus ſolemnibus, Pontificem Romanum uti, nec non Diaconum & Subdiaconum, docet Dominic. Macer *in Hierolex.* ubi in Caſinenſi Monaſterio fiſtulam talem antiquam, quâ Abbates uſi, aſſervari, aliaque hanc in rem, addit. Vide quoque ſuprà *Fiſtula*, it. *Pugillares*, & *Simpulum* infrà *Sumptorium*.

SIPHRA, vide ſuprà *Sifra*.

SIPHRIS, *Procop. Syſrca Marcell.* oppid. fuit Meſopotamiæ, Amidæ urbi proximum, inde 150. ſtad.

SIPHURIS, Memphitarum Rex VII. poſt Achidem, præfuit ann. 30. Eum excepit Cerpheres, quem vide.

SIPLUSIANUM, it. PLUSIANUM, & PRUSIANUM, prædium Galliæ Narbonenſ. circa Nemauſum. *Sidon. Vinctus.*

SIPONTUM, ſeu SYPUS, & SEPIUS *Strabonis*, SEPUS *Ptolemæo* aliiſque, *Sipus Stephano*, *Sipuntum* Melæ, *l.* 2. *c.* 4. *Siponto* adhuc dicta, colonia eſt & urbs Apuliæ Dauniæ in ora litorea ad Gargani montis radices, à Diomede condita, Archiepiſcopalis olim, apud Manfredoniam, quæ illi ſucceſſit, à Saracenis, ſeculô 8. terræmotu & civium diſcordiis everſa. Hinc *Sinus Sipontinus*, pars maris Adriatici, verſus oram littoream regni Neapolitani inter oram Apuliæ, & montem Garganum, verſus Siponti rudera & Manfredoniam; aliàs *Hyrias* ſeu *Urias* dictus. Leand. Albert. *deſcript. Ital.* De origine nominis ita refert Strabo *l.* 6. Ὠνομάζετο δὲ Σηπιοῦς Ἑλληνικῶς ἀπὸ τῶν ἐκκυματιζομένων σηπιῶν. Livius *l.* 8. & 35. Silius *l.* 8. *v.* 633.

> *Quæſivit Calaber, ſubductâ luce repente*
> *Immenſis tenebris, & terram & litora Sipus.*

Lucan. *l.* 5. *v.* 377.

> *Quas recipit Salapina palus, & ſubdita Sipus*
> *Montibus.* ——— ———

Nic. Lloydius.

SIPPARA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptol.*

SIPPAS, Dux Macedoniæ ſive Prætor, ab Antipatro ad bellum Lamiacum exituro conſtitutus, Diodor. *l.* 18. Margo tamen lectionem paulùm diſcrepantem habet *Siſpas*.

SIPPHARA, Meſopotamiæ urbs, *Ptol. Viſſaopatan Caſtald.*

SIPTE, Thraciæ urbs, Pauſan. *in Eliacis*.

SIPYLUM, & SIPYLVS, SIPYLOS *Stephano*, oppidum Lydiæ in Magneſia, abſorptum, teſte Pliniô, *l.* 2. *c.* 91. & *l.* 5. *c.* 29. Item *Sipylus*, mons ad Mæandrum fluvium prius *Ceraunius*, dictus, teſte Plutarch. *l. de Fluminibus & Montibus*. Ovid. *Met. l.* 6. *v.* 149.

> *Tunc cùm Mæoniam virgo, Sipylumque colebat.*

Propert. *l.* 2. *El.* 20. *v.* 7.

> *Nec tantum Niobe bis ſex ad buſta ſuperba,*
> *Sollicito lachrymans deſluit à Sipylo.*

Papinius *Theb. l.* 6. *v.* 125.

> ——— *Geminis Niobe conſumpta pharetris,*
> *Squalida biſſenas Sipylon deduxerat urnas.*

Permiſcet autem fabulam Propertius locô adductô. Nam in Sipylo Niobe cùm flet, longè abeſt à liberorum buſtis, quæ ad Thebas. Apollodorus *l.* 3. Αὐτὴ δὲ Νιόβη Θήβας ἀπολιποῦσα, πρὸς τὸν πατέρα Τάνταλον ἧκεν εἰς Σίπυλον, κἀκεῖ Διὶ εὐξαμένη τὴν μορφὴν εἰς λίθον μετέβαλε, καὶ χεῖται δάκρυα νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν τοῦ λίθου. Homer. *Il. ult. v.* 614.

> Νῦν δέ που ἐν πέτρῃσιν, ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν,
> Ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνὰς
> Νυμφάων, αἵτ' ἀμφ' Ἀχελώϊον ἐῤῥώσαντο,
> Ἔνθα λίθος περ ἐοῦσα θεῶν ἐκ κήδεα πέσσει.

Nic. Lloydius.

SIR. in nummis Conſtantini M. & Licinii, *Sirmii* nota, Car. du Freſne *de inſcr. avi Numiſmat.*

SIRA, i. e. *olla*, *lebes*, *ſpina*, aut *rebellio*, nomen loci, in tribu Juda, 2. Sam. *c.* 3. *v.* 26. *Bejira* Joſepho, puteus Palæſtinæ, 20. ſtad. ab. Hebron.

SIRACES, à Semiramide deficientes populos, habet Polyæn. *l.* 8. *c.* 26. Achardæum fluvium accolunt teſte *Strabone*, à quo *Sirati* vocantur, & eorum regio *Siracena* ſupra Caucaſos montes in Aſia. Seraceni ſunt per H. *Ptolemæo*. *Siroen* vocat *Marius Niger*. A' quibuſdam codicibus vocantur *Sirani*.

SIRADIA, urbs Poloniæ inferioris, Palatinatus cognominis caput, ad Vvartum fluvium 6. leucis Polon. à Calviſia in Eurum; 10. à Lancicia in Africum.

SIRAMNÆ, Indiæ intra Gangem populi *Ptolem.*

SIRANGÆ. Lybiæ interioris gens, *Idem.*

SIRASTRA, nunc SVRATA. Vide *ibi*.

SIRBI, populi Sarmatiæ Aſianæ, *Ptolem. Baudrando Sirbi* ſeu *Serbi*, populi fuère Albaniæ, inter Hyrcanum mare ad Ortum, & Caſpium montem ac confinium Iberiæ ad Occaſum.

SIRBIA, ſeu SERBIA, vide *Servia*.

SIRBONIS, quæ SIRBON *Stephan. Serbonis Herodoto* ac *Diodoro Siculo*, *Barathra Polybio*, palus ingens, meliùs ſtagnum Palæſtinæ in Ægypti confinio inter Caſium & Peluſium, in ora maris Syriaci. *Dionyſ.*

> Η῾ δ' ἄλλοι νεμέθουσιν ἐπ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης
> Παῤῥαλίην ναίουσιν ἴσω Σιρβωνίδος λίμνης.

Diodor. Sic. *l.* 1. Ἔστι γὰρ ἀνὰ μέσον τῆς τε κοίλης Συρίας, καὶ τῆς Αἰγύπτου λίμνη, τῷ μὲν πλάτει στενὴ παντελῶς, τῷ δὲ βάθει θαυμάσιος, τῷ δὲ μήκει ἐπὶ διακοσίους παρήκουσα σταδίους, ἡ προσαγορεύεται Σιρβωνίς. Τοῖς δ' ἀπείροις τῶν προσπελαζόντων ἀνελπίστους ἐπιφέρει κινδύνους. Στενοῦ γὰρ τοῦ ῥεύματος ὄντος καὶ ταινίᾳ παραπλησίου, θινῶν τε μεγάλων πάντῃ περικεχυμένων, ἐπειδὰν νότοι συνεχεῖς πνεύσωσιν, ἐπισύρεται πλῆθος ἄμμου· αὕτη δὲ τὸ μὲν ὕδωρ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἄσημον ποιεῖ, τὸ δὲ τῆς λίμνης τύπον συμφυῆ τῇ χέρσῳ καὶ κατὰ πᾶν ἀδιάγνωστον. Ejus meminit quoque Plut. *in Antonio*. Strabo verò *l.* 17. lacum hunc turpi errore cum Aſphaltite Judææ confundit, *Serbonidem* quidem nominans, ſed *Aſphaltiten* manifeſtò deſcribens. *Lloydius.* Nunc *le Baraszuerlis* vulgò dicitur, & ſenſim deficit. Eſtque in Ægypto, ſed in limine Palæſtinæ. *Baudrand.*

SIRCA, oppid. munitum Lotharingiæ, ad Moſellam fluv. in confinio Ducatus Luxemburgici. Juris eſt Francici ab A. C. 1643. 5. Galliæ leuc. à Theodonis villa in Cæciam Treviros verſus 5. & 4. à Luxemburgo in Ortum. Ei adjacet caſtrum validum in colle. In *l.* 4. *de vita* Bernardi Claravallenſis Abbatis, memoratur *Guntrannus de Sirca*, dicituque *oppidum* hoc eſſe *proximum Monaſterio Rutinenſi*, vulgò *Rotil* vel *Rotel* qui locus, non longe à civitate Treviris diſtans; *Sircæ* caſtro ad Moſellam *Sirck* multo propior eſt. Hadr. Valeſ. in voce *Rutina*.

SIRENES, monſtra marina, poëtarum fabulis celebratiſſima. Has finxerunt antiqui Acheloi fluminis, ac Terpſichores fuiſſe filias. Nicander autem *l.* 3. *Mutationum*, Melpomenen Sirenum matrem fuiſſe ſcribit, alii Steropen, alii Calliopen. Hæ igitur Siculum litus incolentes, nautas præternavigantes, ſuavitate cantûs, in naufragium pelliciebant. Ovid. *Art. Am. l.* 3. *v.* 311.

> *Monſtra maris Sirenes erant; quæ voce canorâ*
> *Quaſlibet admiſſas detinuère rates.*

Nomina verò illarum fuerunt *Aglaope*, *Piſinoë*, *Thelxiopia*. Ut autem Chœrilus vult, *Thelxiope*, *Molpe*, *Aglaophonos*. Clearchus verò Solenſis *in Amatoriis l.* 3. unam illarum *Leucoſiam* nominat, aliam *Ligeam*, tertiam *Parthenopen*. Mirabilis profectò dicebatur harum Sirenum ſuavitas cantûs, quando vel in apertam perniciem homines trahebant, efficiebantque, ut ſui ipſorum obliti in manifeſtam cædem ſe trahi paterentur. Nonnus *Baſſaricωn. l.* 2.

> Ὡς δ' ὅτε τις Σειρῆνος ἐπιπλώων ὕμνον ἀκούων
> Εἰς μόρον αὐτοκέλευστος ἀνὴρ εἵλκυσεν αὐτῆς
> Θελγόμενος μελέεσσι καὶ οὐκ ἔτι κῦμα χαράσσων
> Γλαυκὸν ἀνυμφεύτοιο ὕδωρ λελίπασιν ἐρετμοῖς·
> Ἀλλὰ λιγυφθόγγοιο ποθῶν ἐπὶ δήνεα μολπῆς
> Τέρπεται ἀπαλίοιο λιλαιόμενος, νόστοιο ἑκὼν
> Πλαζόμενος ἐπιτερπέσι καὶ αὐτόματον κυκλοῦται ἄγρην.

Idcirco cùm Minyæ per ea loca navigarent, Ancæo navem gubernante, ſe citharam ſumpſiſſe ſcribit Orpheus *in Argonauticis*, ſuôque cantu Sirenum cantum retudiſſe. Sic enim ille:

> Ἔνθα δ' ἐφεζόμεναι λιγυρὴν ὄπα γηρύουσαι
> Κηλοῦσι, δεινὰ τε, καὶ βροτῶν θέλγουσιν ἀκουάς.
> Ἀλλ' ὅτε δὴ Μινύαισιν ἐφώρμησαν αἰνὸν ἀοιδῆς
> Σειρῆνες, οὐδὲ σφι παρὰ πλόον ἦλθεν ἔμελλον
> Ἀνθεμόεσσ' ἀληθέα, χειρῶν δ' οἱ ὄντες ἱμερόεν.

Illæ autem poſteà deſperatione captæ, mutæque factæ in mare muſica inſtrumenta abjecerunt, uti teſtatur idem poëta in his,

> Δὴ τότε φορμίζοντος ἀπὸ σκοπιῆς νιφόεσσης
> Σειρῆνες θάμβησαν, ἑὴν δ' ἀπέπαυσαν ἀοιδήν.
> Καί ῥ' ἡ μὲν λωτούς, ἡ δ' αὖ χέλυν ἔκβαλε χειρῶν.

Quæ omnia Apollonius ita declaravit *Argonauticωn l.* 4.

> ——— Ἄψα δ' ἔπειτα
> Καλὴν Ἀνθεμόεσσαν ἐσέδρακον, ἔνθα λίγειαι
> Σειρῆνες σίνοντ' Ἀχελωΐδες, ἡδείῃσι
> Θέλγουσαι μολπῇσιν, ὅτις παρὰ πεῖσμα βάλοιτο.
> Τὰς μὲν ἄρ' εὐειδὴς Ἀχελωΐῳ εὐνηθεῖσα
> Γείνατο Τερψιχόρη Μουσέων μία. Καί ποτε Δηοῦς
> Θυγατέρ' ἰφθίμην ἀδμῆτ' ἔτι πορσαίνεσκον
> Ἄμμιγα μελπόμεναι. τότε δ' ἄλλο μὲν οἰωνοῖσιν,
> Ἄλλο δὲ παρθενικῇς ἐναλίγκιαι ἔσκον ἰδέσθαι.
> Αἰεὶ δ' εὐόρμου δεδοκημέναι ἐκ περιωπῆς,
> Ἦ θαμὰ δὴ πολλῶν μελιηδέα νόστον ἕλοντο
> Τηκεδόνι φθινύθουσαι, ἀπηλεγέως δ' ἄρα καὶ τοῖς
> Ἵεσαν ἐκ στομάτων ὄπα λείριον, οἱ δ' ἀπὸ νηὸς
> Ἤδη πείσματ' ἔμελλον ἐπ' ἠϊόνεσσι βαλέσθαι,
> Εἰ μὴ ἄρ' Οἰάγροιο πάϊς Θρηΐκιος Ὀρφεὺς,
> Βιστονίην ἐνὶ χερσὶν ἑαῖς φόρμιγγα τανύσσας,
> Κραιπνὸν ἐϋτροχάλοιο μέλος κανάχησεν ἀοιδῆς.

Erat autem illa Sirenum aſtutia, ut quibus rebus maximè quiſque audiendis delectaretur, eas præcipuè canerent; eratque mirificè omnium præteritorum negotiorum memores, quare ita inquiunt apud Homer. Od. μ. v. 184.

> Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
> Νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.
> Οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ μελαίνῃ,
> Πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι,
> Ἀλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται, καὶ πλείονα εἰδώς.
> Ἴδμεν γάρ τοι πάνθ' ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
> Ἀργεῖοι Τρῶές τε θεῶν ἰότητι μόγησαν.
> Ἴδμεν δ' ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.

Quoniam verò multi, cùm eò applicuiſſent, ſuavitate cantus irretiti, recedere non poterant, ſed moriebantur inhumati, in deſertis inſulis, opus erat multâ & prudentiâ, & animi contentione ad illa pericula devitanda. Idcirco Ulyſſem Circe ſic inſtruit apud Homer. *loc. cit.* v. 39.

> Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι, αἵ ῥά τε πάντας
> Ἀνθρώπους θέλγουσιν, ὅτις σφέας εἰσαφίκηται,
> Ὅστις ἀϊδρείῃ πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ
> Σειρήνων, τῷ δ' οὔτι γυνὴ, καὶ νήπια τέκνα
> Οἴκαδε νοστήσαντι παρίσταται, οὐδὲ γάνυνται.
> Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ,
> Ἥμεναι ἐν λειμῶνι, πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
> Ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσι.
> Ἀλλὰ παρὲξ ἐλάαν, ἐπὶ δ' οὔατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων,
> Κηρὸν δεψήσας μελιηδέα, μή τις ἀκούσῃ
> Τῶν ἄλλων, ἀτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν αἴ κ' ἐθέλῃσθα,
> Δησάντων σ' ἐν νηῒ θοῇ χεῖράς τε πόδας τε
> Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω.

Hôc pactô Sirenum illecebras evaſit Laërtæ filius. Quò alluſit Juvenal. *Sat.* 9. *v. ult. his verbis*:

> ——— *Nam, cùm pro me Fortuna rogatur,*
> *Affigis ceras illâ de nave petitas,*
> *Quæ Siculos cantus effugit remige ſurdô.*

Martial. *l.* 3. *epigr.* 64. v. 1.

> *Sirenas hilarem navigantium pœnam,*
> *Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,*
> *Quas nemo quondam deſerebat auditas,*
> *Fallax Ulyſſes dicitur reliquiſſe,*

Erat autem tota ferè illa ora alba, propter inſepultorum oſſa, quod etiam ait Virgil. *l.* 5. v. 864.

> *Jamque adeò ſcopulos Sirenum advecta ſubibat*
> *Difficiles quondam, multorumque oſſibus albos.*

Cùm verò Ulyſſes illarum fallacias obturatis auribus ſociorum, ipſeque malo alligatus feſelliſſet, fama eſt ipſas Sirenas ſe in mare præcipitâſſe, neque amplius poſteà auditas. Cùm verò ſe in mare præcipitâſſent, ſive illud Orphei, ſive Ulyſſis arte factum eſt, dicuntur in ſaxa fuiſſe converſæ, ſicuti teſtatur Orpheus *in Argon.*

> Δεινὰ δ' ἀνεστονάχησαν, ἐπεὶ πότμος εἶχε λυγρὸς
> Μοιρίδιος θανάτοιο, σφέας δ' ἀπὸ φαιδίμου ἄκρης
> Ἐς βυθὸν ἐδικήσαντο ἁλιρροθίοιο θαλάσσης,
> Πέτρας δ' ἠλλάξαντο δέμας, μορφὴν δ' ὑπέροπλον.

Prope Pelorum verò fama eſt habitaſſe Sirenes. Servius *in l.* 5. *Æn.* v. 864. *Sirenes ſecundum fabulam in parte virgines fuerunt, in parte volucres, Acheloi fluminis, & Calliopes Muſæ filiæ. Harum una voce, altera tibiis, altera lyrâ canebat. Et primò juxta Pelorum, poſt in Capreis inſulâ habitârunt.* Unde eſt quòd Sirenas recenſet Ovidius inter Proſerpinæ Siculæ Deæ comites, *Met. l.* 5. v. 554.

> *An quia cùm legeret flores Proſerpina vernos,*
> *In comitum numero mixtæ Sirenes eratis?*

Et apud Nonnum *Dionyſiacorum l.* 13. v. 313. Catanenſes Πελώρια Σειρήνων πόλιν [illegible]. Huic Statius *Silv.* 1. *l.* 2. *in epicedio Glauciæ*, v. 10.

> ——— *Tergeminum Siculâ de virgine carmen.*

I. e. trium Sirenum cantus. Et Juvenal. *Sat.* 9. v. 150.

> *Quæ Siculos cantus effugit remige ſurdô.*

Et Claudianus *in Epigr.* 24. v. 1.

> *Dulce malum pelago Siren, volucreſque puellæ*
> *Scyllæos inter fremitus, avidamque Charybdim,*
> *Muſica ſaxa fretis habitabant dulcia noſtra.*

Alii Sirenibus alias ſedes aſſignant: de quo non ampliùs hôc locô quæremus. Tantum aſſerimus cum Bocharto, *l.* 1. *Chanaan*, c. 27. 33. *Sirenum* nomen eſſe merè Punicum. Pœnis enim שיר *Sir*, eſt *canticum*. Inde libro Solomonis titulus שיר השירים *Sir haſſirim*, i. e. *canticum canticorum*. Itaque *Siren* שירן eſt *cantorum monſtrum*, quale à poëtis fingitur. Grammaticos interim nihil moror, qui deducunt ἀπὸ τοῦ σύρειν *à trahendo*; unde enim non dicerentur Σειρῆνες, ſed Συρῆνες. Varia autem de Sirenibus, earumque fabulâ tradiderunt veteres. Platoni Sirenes Deæ canendi ſunt ſive Muſæ, quæ orbes cœleſtes (ſi qui ſunt) vertunt & rotant; de quo Macrob. *l.* 2. *in Som. Scip.* c. 3. Alii verò (uti ſupra diximus) unius Muſarum & Acheloi amnis filias tradiderunt: unde *Siren Acheloias* apud Sil. Italicum, *l.* 12. v. 33. 34. *Suidæ* αἱ τῆς ψυχῆς ἐπαγωγοὶ καὶ μυστικαὶ δυνάμεις Sirenes vocantur. Pauſan. *in Atticis*, quod Torrentius *ad Hor. l.* 4. *Od.* 2. obſervat, auctor eſt, apud veteres Poëmatum, Sermonumque quorumvis efficacem ad ſuadendum venuſtatem aſſimulatam Sirenibus; & inde Sophoclem appellatum *Sirena*. Quemadmodum & Val. Cato propter ſuavitatem carminum à veteri Poëtâ *Latina Siren* dictus eſt, ut Suetonius *de illuſtr. Gramm. cap.* 11. refert. *Petronius*: *Hæc ipſa cùm diceret, tantâ gratiâ conciliabat vocem loquentis, tam dulcis ſonus pertentatum mulcebat aëra, ut putares inter auras canere Sirenum Concordiam.* Heliodor. *in Æthiopicis*: Ὑπὸ δὲ τῶν λόγων ὥσπερ τινὸς Σειρῆνος κατακηλούμενος, καὶ πρὸς τὸ πείθεσθαι κατηναγκασμένος. Hinc in Iſocratis ſepulchro *Siren* poſita fuit, tanquam perfectæ & efficaciſſimæ eloquentiæ ſymbolum, de quo Plut. *in vita Iſocratis*, & Philoſtratus *in Sophiſtis*. Alii verò à Muſis, & vera eloquentiâ, quæ in rebus gravibus, ſeriuſque occupatur, *Sirenas* diſtinguunt: quippe quas nugacibus rebus ſermonis & elegantiæ curam impendere volunt: de quo videri Torrentius poteſt *ad l.* 1. *Horat. ep.* 2. Vulgatiſſima ratio eſt, Sirenum fabulam ad illecebroſas voluptates referre, quæ blandis præſtigiis irretiunt homines, atque evertunt, de quo Syneſius *ep.* 145. Nec aliò interpretantur, quod 3. Sirenas commenti veteres fuerint. Eô enim numerô triplicem illam voluptatem, quæ in εἴδεσι, ἐν πάθεσι, καὶ ἐν ἀφροδισίοις, Platoni & Ariſtoteli ſtatuitur, expreſſam volunt. Servius *ad illud. l.* 5. *Æn.* v. 864.

> *Jamque adeò ſcopulos Sirenum advecta ſubibat.*

Poſtquam breviter fabulam de Sirenibus expoſuiſſet: *ſecundùm veritatem*, inquit, *meretrices fuerunt, quæ tranſeuntes, quoniam eos ducebant ad egeſtatem, his fictæ ſunt inferre naufragia.* Vid. Jov. Pontanum *l.* 6. *de bello Neapolitano. Socrates* apud Stobæum: Δεῖ ὥσπερ Σειρῆνας τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν τὸν σπουδαῖον τὴν ἀρετὴν ἰδεῖν ὥσπερ πατρίδα. Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 3. v. 14.

> ——— *Vitanda eſt improba Siren*
> *Deſidia.* ——— ———

Hinc *Sirenius*; Gell. *l.* 16. c. 8. *Ne, ut plerique alii, tu quoque in illis Dialecticæ gyris, atque Mæandris, tanquam apud Sirenios ſcopulos conſeneſcas.* Nic. *Lloydius*. Addo, quod *Sirenes*, In fictitiis Plinio avibus habentur; quod miretur quiſpiam, ut cogitet, vulgò à Pictoribus, quia maris monſtra credantur, effingi ſuperiori corporis parte virgineâ, inferiori autem piſcium. Sed tale quid apud Veterum legas neminem, inquit Voſſius. His enim ſupernè formoſæ erant Virgines, infernè aves. Unde Ovidius *Metamorph. l.* 5. *fab.* 9. v. 552.

> ——— *Vobis Acheloïdes unde*
> *Pluma pedeſque avium, cùm Virginis ora geratis?*

Atque hanc etiam ſententiam legas, apud Ælian. *de Animal. l.* 12. c. 23. Servium *ad Æn. l.* 6. & *Suidam*. De quibus cùm variæ fuerint Antiquorum ſententiæ, maximè tamen veriſimile eſt, fuiſſe Pſaltrias, corpore quæſtum facientes, quæ tranſeuntes allicere, allectos detinere, detentos & animô corrumpere, & pecuniis ac honeſtô nomine privare ſolebant; vide Gerh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 3. c. 99. De *Sirene* in ſepulchro Iſocratis, vide Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq. l.* 6. c. 6. de *Sirenis* Lucerna ſepulchrali eundem *l. eod.* c. 35. ut & ſuprà ubi egimus de Lucerna *Neſidea*: adde Salmaſ. *ad Solin. paſſim.* Et ſuprà, in *Agathodæmones*, *Cauda Sirenis, Marinus homo.* At *Sire*, vox Gallica, quâ donabantur Magnates, & generatim, qui militari dignitate gaudebant, cùm cæteri proprio nomine indigitarentur: an à Græco κύριος, ſeu, ut Byzantini efferebant, κῦρος & κύρις, quam poſtremam vocem virorum illuſtrium nominibus præpoſitam, & à quibuſdam idiotiſmi hujus ignaris in nomen *Cyrus* perperam traductam, paſſim obſervare eſt. An ab Hebræo, unde ejus etymon arceſſunt Nic. Fullerus *Miſcellan. ſacr. l.* 1. c. 11. & Steph. Guichartius? quos vide. Abſque adjectione, ipſius Regis hic titulus eſt. Inde porrò formatum *Monſieur*, quæ vox cur nominibus appellativis filiorum Principum poſtponeretur, vide Tillium, laudatum Car. du Freſne *in Gloſſario*. Plura in voce *Domnus*, aliquid & infra voce *Syriaticus*.

SIRENUSSÆ, vel SIRENUSÆ, PETRÆ SIRENUM Melæ, *l.* 2. c. 4. SAXA SIRENUM Solino, c. 8. inſulæ 3. parvæ, velut ſcopuli in ſinu Pæſtano apud promuntor. Sirenuſſarum, quod ſinum prædictum finit: quarum propior *Leucoſia*, ſive *Leucaſia* dicitur, reliquæ *Parthenope* & *Ligea*. In genere *Le Sirene* vulgò dicuntur; In ſpecie, prior *la Licoſa*, altera *San Pietro*, reliqua *Gale*, ſeu *la Galetta*, & aliàs *il Gallo*. À Sirenibus ibi ſepultis hæ Inſulæ dictæ ſunt.

SIRENUSSARUM *Promontorium*, vulgò *Capo Leucoſo*, promontor. Lucaniæ, quod ſinum Pæſtanum ad ortum finit, ex adverſo Athenæ in Picentibus eundem ſinum ad occidentem claudentis, medium ferè inter Pæſtum ad occidentem & Veliam ad ortum. *Dionyſius.*

> Πρὸς δὲ Νότον κείνης πολλὴν ἐπὶ Σειρηνίδα πέτρην
> Φαίνεται ἀγχοῦ Ποσειδωνίτιδος ἐδάφεσσι.

Ubi *Montanus*: Fallitur *Euſtath.* qui Dionyſium affirmat, Neapolim *Sireniam petram* hîc vocare. A Neapoli Poëta jam ad alia progreditur; à qua primò in Auſtrum occurrit *Sirenia petra*, ultra quam Silarus fluv. in Picentinis magis adhuc in Auſtrum vergens. *Sireniam* autem *petram*, Minervæ promuntor. vocat, juxta Surrentum, quod *Sirenes* inſediſſe feruntur, talem planè ſitum inter Neapolin, & Silarum obtinens, Plin. *l.* 3. c. 5. *Surrentum cum Minervæ promontorio, Si-*

renum quondam ſede. Niſi Sirenuſas inſulas intelligat hunc propinquas, ex deſcriptione Strabonis l. 5.6. licèt ex ex Ptolemæi deſcriptione longius hinc diſtare videantur. Strabo l. 1. A loco Surrento vicino ſubito ſimilis quidam terræ flexus excurrit, verſus fretum, quod eſt juxta Capreas. Ab uno hujus pagi latere eſt τὸ Σειρήνων ἱερὸν, Sirenum templum. Ab altero, quod Poſidoniatem ſinum proſpectat, tres exiguæ ſunt inſulæ deſertæ atque ſaxoſæ, quas Sirenuſas vocant. Sed & Ariſtot. in l. Mirabil. eundem Sirenuſis ſitum aſſignat: Atque hi ſunt Sirenum ſcopuli, de quibus Virgilius, Ovidius, Mela, Hyginus, alii. Quin & Surrentum vel Συρρεντὸν, ut Græci efferunt, dici putatur à Sirenibus. Stat. l. 2. Silvar. Carm. 2. v. 1.

Eſt inter notos Sirenum nomine muros,
Saxaque Tyrrhenæ templis onerata Minervæ.

Nic. Lloydius.

SIRES, populi Thraciæ ſupra Byzantium. *Steph.*

SIRI, Græcè σιροὶ. ſubterraneæ ſunt apothecæ. Varro R. R. l. 2. c. 57. *Quidam granaria habent ſub terris, ut ſpeluncas, quas vocant σιροὺς, ut in Cappadocia ac Thracia.* Curtius l. 7. c. 4. ubi de Bactrianis: *Siros vocabant barbari, quos ita ſolerter abſcondunt, ut, niſi qui defoderunt invenire non poſſint. In iis condita fruges erant.* Stephanus quoque Syaſii Phrygiæ pagi meminit, in quo Cimmerios reperiſſe ait tritici modiorum decem millia ἐν σιροῖς τισὶ (ἐν ὀρύγμασι), *in ſiris recondita*: *Heſych.* modò ὀρύγματα, ἐν οἷς κατετίθεντο τὰ σπέρματα, modò καταφανεῖς ἐκκειμένων, vocat &c. Vide de illis Columellam l. 1. c. 6. Plin. l. 18. c. 30. Vitruvium l. 6. c. 8. Alios. Vox an deflexa ex Hebr. אצר *atſar*, i. e. recondere, unde אוצר *otſar*, quod Chaldæi pro *horreo* ſæpe uſurpant, ut Gen. c. 41. v. 56 Prov. c. 3. v. 10. Joël. c. 1. v. 17. Et LXX. reddunt τὰς σιρὰς τῶν ἀνωγαίων, domum ſubterraneam, Jerem. c. 38. v. 11. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 4. c. 21.* ubi ſpecus hujuſmodi in Africæ penè omnibus agris villiſque, condendi frumenti gratiâ, clam haberi conſueviſſe, idque propter bella maximè, ex Hirtio addit, *de bell. Afric.* l. 5. &c.

SIRICHIUS Lobardus, vide *ibi.*

SIRICINIUM, pagus territorii Atrebatenſis *le bois de S. Leger*, à S. Leodigario ibi occiſo; Aliàs *Sircinium*, vulgò *Serezin.*

SIRICIS, Armeniæ minoris urbs. *Antonin.*

SIRIKRAK, nomen avis Europæis incognitæ, à ſibilo ſuo ſic dictæ, quâ in terrâ ſedente (quod præter morem facit) & ſibilante, aut Deo ipſo per illam, ſi recutitis Doctoribus credimus, venturus eſt Judaicus Meſſias, & Judæi totô Orbe diſperſi congregabuntur, juxta vaticinium Zachariæ c. 10. v. 8. *Sibilabo ad eos & congregabo eos.* Talmudicis enim auſpicata hæc avis, Arabibus contrà: quibus corvi eſt ſpecies, viridis, elegans, magnitudine columbæ. Viride ejus pulchrum & ſaturum; aliis nigra eſt, aut rubrô & albô diſtincta, roſtrô rubrô, quandoque etiam flavô, apibus infeſta, à coitu multum abſtinens, fugax, querula adeò & clamoſa, ut aliâ ave verberatâ clamor, quaſi ipſa vapulâſſet. Porrò tam hyberna quàm æſtiva, ab omni hominum conſortio remotiſſima, nido ſummè fœtida &c. In Tartariæ campeſtribus circa Caucaſum & Caucaſias portas magnô numerô invenitur, de qua porrò ſic Haitho Armenus *de Tartaris c. 74. In quadam planitie, quæ vocatur Mongal, ſtant hyeme quædam aves magnitudinis phaſianorum, quæ pulcherrimas habent plumas, & vocantur* Seicerach, *unde quando aliquæ gentes ingrediuntur illam planitiem, ſtatim fugiunt illæ aves & tranſeunt per illas cuſtodias & foſſata* (ubi Caucaſiæ portæ) *& qui ſunt deputati ad cuſtodiam illius loci, per illas aves manifeſtè cognoſcunt inimicorum adventum & ad defenſionem continuò ſunt parati.* Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 2. c. 25.*

SIRIO, fluv. Galliæ exiguus, vulgò *le Siron*: ad quem ſunt caſtella Vinhendraudum *Vilendraut*, Budos, Barſacum, ad Sirionis & Garumnæ confluentem, quem locum, inter Burdigalam & Aginnum, illinc 15. hinc 59. mill. paſſ. diſtantem, *Sirionem* vel *Seronem* à vetere nomine fluvii ſui eſſe appellatum, autumat Valeſ. *Notit. Gall.*

SIRION, Galliæ Aquitanicæ urbs, 15. mill. paſs. à Burdigala. *Antonin.*

SIRION, Phœnicibus, *Sanir* Amorrhæis vocatur mons Hermon, in Palæſtina.

SIRIS, oppid. Magnæ Græciæ, ad *Sirin* fluv. cujus incolis migrare coactis, Tarentini, coloniâ ſuorum deductâ, urbem condiderunt Heracleam, paulùm ſuprà mare, anno 4. Olymp. 86. Diodor. Sic. l. 11. Poſteà *Siris* Heracleotarum navale facta eſt. Ferunt autem *Sirim* à Trojanis conditam, Iliacæ Minervæ ſimulachrum ibi proferentes, quaſi ab Ilio allatum: quod etiam Romæ & Lavinii & Luceriæ haberi dicitur, Strabo l. 6. Vide & hîc *Siris* fluv.

SIRIS, fluv. Magnæ Græciæ apud Metapontum, & Heracleam in ſinu Tarentino influens ad Sirim oppid. quod ibi erat, teſte Pliniô, l. 3. c. 11. *Senno* hodie, teſte *Scip. Mazzellà*. *Baudrando Sino*, fluv. aliàs Lucaniæ, trans Apenninum, hodie in Baſilicata. Oritur in finibus Calabriæ citerioris, Grumentum rigat, & prope oppid. Sirim, hodie *Torre di S. Baſilio*, in Sinum Tarentinum ſe exonerat, vix 5. milliar. ab Heraclea in Meridiem, uti 15. à Metaponto.

SIRIS, fluv. Libyæ, prope inſulas Phaſeluſias. *Steph.*

SIRIS, ab Æthiopibus dicitur Nilus, antequam totus confluat. Nam, ut inquit Plin. l. 5. c. 9. *nec ante Nilus dicitur, quàm ſe totum aquis concordibus junxit.* Dionyſ. v. 221.

Ἔνθα πολυσχιδέος ποταμοῦ ῥέει ὕδατα Νείλου,
Ὅς δή τοι Λιβύηθεν ἐπ᾽ ἀντολίην πολὺς ἕρπων
Σῖρις ὑπ᾽ Αἰθιόπων κικλήσκεται.

Ineptæ autem ſunt, quas recenſet *Euſtathius*, ſed neque ipſe probat, etymologiæ nominis Σῖρις è Græcâ linguâ petitæ, cum Æthiopica ſit vox: & quod ad illam attinet, quæ à Σείριος ducitur, quia circa Sirii ſeu Canis ortum Nilus maximè exundet (Plin. l. 5. c. 9.) è converſo *Sirium* à *Siri* ſic dictum, quaſi Niliacam ſtellam Fullerus probabiliter cenſet. Quod ad vocem Σείριος, Hebræis שחור *Shior* vocatur, quod Æthiopes linguâ ſuâ *Sirchri*, vel *Shihrs* dixerunt, ut monet *Scaliger*, teſte *Salmaſiô*; pro hoc Græci, voce ad linguæ ſuæ formam deflexâ, Σῖρις ſcripſêrunt.

SIRITÆ, Magnæ Græciæ populi ne ipſis quidem Sybaritis luxu cedentes. Cæl. Rhodig. l. 7. c. 9.

SIRITES, Nomadis cujuſdam nomen in Libya. Primus Auleticæ inventor, qui & *Matroa*, h. e. Magnæ matris ſacra primus fertur tibiâ concinuiſſe. Cæl. Rhodig. l. 9. c. 7.

SIRIUS, Thebanorum in Ægypto Regum, juxta Eratoſthenem, undecimus, dictus quaſi Υἱὸς κόρρης, *filius genæ*, aliàs Ἀβάσκαντος, *cui nemo invidet*: excepit Anoyphen, regnavit ann. 18. ac ſucceſſorem habuit Chnubum Gneurum, vide Joh. Marshamum *Can. Chron.* circa initia Abrami.

SIRIUS, ſtella in ore Canis, quæ à Latinis *Canicula* dicitur. Hyginus tamen, *in tractatu de ſignis cœleſtibus*, c. 35. Sirium diverſum facit à Caniculâ, neque in ore Canis, ſed in capite ejus collocat. Hæc in cœli centro cum Sole conjuncta æſtum ejus duplicat, mortaliumque corpora nimiô calore languida reddit. Dictus Sirius, ut quidam volunt ἀπὸ τοῦ σειραίνειν, h. e. à ſiccando, propterea quòd fluv. & fontes nimiô calore exſiccet: ut alii verò ἀπὸ τοῦ σειροῦν, h. e. ab evacuando, quod corpora noſtra ſudoribus evacuet. Quin & Solem ipſum quidem *Sirium* veteres appellârunt. *Heſych.* Σείριος, ὁ Ἀρχίλοχος τὸν ἥλιον, οἱ δὲ Ἴβυκος πάντα τὰ ἄστρα. *Suidas*, Σείρ, σείριος ὁ ἥλιος, οἱ δὲ καὶ Σείριος. Heſiod. in Ἔργ. v. 585.

——— Ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει.

Idem in Ἀσπίδ. v. 152.

——— Ὀστέα δέ σφι περὶ ῥινοῖο σαπείσης
Σειρίου ἀζαλέοιο κελαινῇ πύθεται αἴῃ.

Lycophron *in Caſſandra*, de corpore Ajacis in littus è mari ejecto: Ἐκβεβρασμένον νέκυν αὔξει Σειρίου καύματι: quod obſervavit vir eximius, & ſingularis eruditionis Hadrianus Junius *in Animadverſionib.* Quin & Virgilium ſic interpretantur οἱ τυχόντες, Georg. l. 4. v. 425.

Jam rapidus torrens ſitientes Sirius Indos
Ardebat cœlo. ---- ----

Non Solem autem, ſed etiam omnia ſidera dici Σειρίους, ex Ibyco modo docuit *Heſych.* Inde & Latinorum *ſidus* à σείριος eſſe ingeniosè nuper oſtendit χαριέστατος Tanaquillus Faber *ad Dionyſ. Longinum.* Apollon. l. 3.

Ὑψόθ᾽ ἀναθρώσκων ἀπ᾽ Ὠκεανοῖο Σείριος,
Ὅς δή τοι καλὸς μὲν, ἀρίζηλός τ᾽ ἐσιδέσθαι
Ἀντέλλει, μήλοισι δ᾽ ἐν ἄσπετον ἧκεν ὀϊζύν.

Virg. *Æn.* l. 10. v. 272.

Non ſecus ac liquidâ ſi quando nocte Cometæ
Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor,
Ille ſitim, morboſque ferens mortalibus ægris
Naſcitur, & lævo contriſtat lumine cœlum.

Maleficam hanc Sirii naturam Homerus etiam indicat. *Il.* 22. v. 29.

Ὅντε κύν᾽ Ὠρίωνος ἐπίκλησιν καλέουσι,
Λαμπρότατος μὲν ὅγ᾽ ἐστὶ, κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται,
Καί τε φέρει πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσι.

Ejuſdem ſideris pernicies apparet ex verſibus Oppiani l. 3. *Cyneg.* ubi loquitur de fera quapiam:

Καὶ κυνὸς Σειρίοιο, καὶ ἀντέλλοντα φοβεῖται,
Αὐτίκα δὴ μυχοῖσι καταδύεται ἠέριος μιν
Ἠὲ καὶ ... ἀφεγγέος, εἰσόκεν ἄξας,
Ἠέλιος ..., καὶ ὀλοφώιος κυνὸς ἀστήρ.

Val. Flaccus l. 1. v. 682.

—— Sic cùm ſtabulis & meſſibus ingens
Ira Deûm, & Calabri populator Sirius arvi
Incubuit; coit agreſtum manus inſcia priſcum
In nemus, & miſeris dictat pia vota ſacerdos.

Idem l. 5. v. 368.

Non ſecus Autumno quàm cùm magis aſperat ignes
Sirius, & ſævô cum nox accenditur aurô
Luciferas crinita faces; habet Arcas, & ingens
Jupiter: aſt illum tantò non gliſcere cœlô
Vellet ager, vellent calidis jam fontibus amnes.

Lucan. l. 10. v. 211.

—— Rapidus quâ Sirius ignes
Exerit. ——

Statius l. 1. *Silv. Carm.* 3. v. 5.

—— Nec calidô latravit Sirius aſtro.

Nic. Lloyd. Cæterùm in ortu ejus matutino Heliaco, uti & diebus aliquot antè & poſt, ut Deo, ſacrificatum illi olim eſſe, *Sethi* Patriarchæ nomine, obſervat Joann. Seldenus *de Synedriis veter. Hebræorum* l. 3. c. 16. n. 6. Vide de eo plura, apud Salmaſ. *ad Solin.* p. 428 & *ſeqq.* & Caſp. Barthium *Animadv. ad Stat.* paſſim, inprimis *Part.* 1. p. 96. & *Part.* 2. p. 1200. & *ſeqq.* ubi eum aucti quidem caloris indicem; non verò cauſam eſſe, contra traditionem Veter. pluribus contendit.

SIRLE-

SIRLETUS Guilielmus, vide *Guilielmus Sirletus.*

SIRM. in nummis Conſtantini Junioris & Joviani, idem quod SIR. de quo ſuprà.

SIRMIENSIS Johannes, vide *Johannes.*

SIRMIENSIS Comitatus in Hungaria inferiori in Raſcia, inter Danubium ad Ortum, Valkonienſem Comitatum ad Boream, Poſegienſem ad Occaſum & Savum fluv. quô terminatur à Raſcia, in Meridiem. Sub Turcis. Caput ejus *Sirmium*, vid. ibi.

SIRMIO, vulgò SERMIONE, pagus Cenomanorum Venetiæ ad Benacum lacum, in peninſula inter Brixiam ad occaſum & Veronam ad ortum 20. mill. paſſ. circiter. Catullus *epigr.* 32. *v.* 1.

Peninſularum Sirmio, inſularumque
Ocelle, quaſcunque in liquentibus ſtagnis
Marique vaſto fert uterque Neptunus,
Quàm te libenter, quamque lætus inviſo.

Baudrando αὐθέντη eſt in agro Brixiano.

SIRMIUM, urbs Pannoniæ inferioris non procul à Danubio fluv. *Ptol. Sirmiſch. Lazio.* *Stephanus* Sirmium παιόνων eſſe ſcribit, *Pæones* pro *Pannoniis* accipiens. *Baudrando* urbs aliàs Pannoniæ Saviæ, nunc Hungariæ ad amnem Boſwetham, qui 5. mill. paſſ. infra cadit in Savum, ad radices Arparati montis. Nunc paucis conſtat incolis & in vicum redacta eſt. 22, à Buda leuc. Sub Turcis, *Jornand. Evagrius, Lazius* &c. Hîc concilium ab Arianis celebratum, ſumptibus Photini Epiſcopi, qui Sabellii incruſtabat errores, A.C. 351. Iterum, A.C. 357. Poſt ejus depoſitionem, Fidei confeſſionem ediderunt, cum variis anathematiſmis, ut Orthodoxi viderentur; neque quidquam illam ſuſpectam reddidit, niſi vox Ὁμοουσίου omiſſa. Poſtmodum aliam, priori contrariam ediderunt, apertè hæreticam & impiam, in illa enim ne *Eſſentiæ* quidem vocabulô uti voluerunt, quam antea contra Photinum adhibuerant. Hanc deteſtati Semi-Ariani aliam condiderunt, in qua vox *Subſtantiæ* expreſſa, ſolùm *Conſubſtantialis* vocabulum prætermiſſum fuit: Arrianis & Photinianis condemnatis. Socrat. *l.* 2. *c.* 25. In Synodo hac, ſubſcribere nolentes, tormentis preſſi ſunt, & Oſio Epiſcopo Cordubenſi, plagæ inflictæ, &c. Ejus mentio in nummis, in quibus SIR. SIRM. notæ occurrunt, vide *ibi.*

SIRMONDUS Jacobus, vide *Jacobus.*

SIRNIDES, inſulæ quædam, de quibus Plin. *l.* 4. *c.* 12.

SIROES, Perſiæ Rex filius Coſrois II. patrem incarceratum, cum omnibus ejus liberis, occîdi juſſit, quòd juniorem fratrem ſibi prætuliſſet A. C. 628. Pace dein cum Heraclio Imperatore factâ, remiſit ei Patriarcham Hieroſolymitanum, cum Chriſtianis, captivos. Obiit A. C. 629. Ei ſucceſſit fil. Adeſer, ſeu Adheſir, quem vide. Cedrenus *ſ.* 345.

SIROMASTES apud Hieron. *Ep.* 53. *Legi enim ſiromaſtem Phinees, auſteritatem Heliæ, Zelum Simeonis Chananæi, Petri ſeveritatem* &c. Græcè Σειρομάστης, quô vocabulô utuntur LXX. Numer. *c.* 25. *v.* 7. ubi de impuro pari à Phinea *haſtâ* trajecto: *Heſych.* eſt, juxta Interpretationem *Species jaculi--lanceæ.* Et, *lancea haſtile, romphæa. Siromaſtes inſtrumentum quoddam ferreum, quô, manubrium habente ligneum, Publicani ad ſcrutandum utuntur.* Vide Jo. Meurſium *in Gloſſ. Græco-barbaro.* Itaque apud eundem Hieron. *in Sabinianum,* ubi ait, *Cave, ne te Phinees cum Madianitide fornicantem ſua haſtâ configat:* ac alii *ferro haſta,* alii codices *ferro haſtæ* habent, *ſiromaſte* reponit Gronov. *Obſervat. in Eccl. c.* 19.

SIROPUM, Libyæ Nomi vicus. *Ptol.*

SIROS, Bithyniæ fluv. Plin. *l.* 5. *c.* 32.

SIRPI, Græcis πλίγματα, quorum uſus in vinea, alligando faſces & fuſtes inciſos; unde capſa ciſiorum & plauſtrorum *ſirpea* aliter Latinis. Ovid. *l.* 6. *Faſt. v.* 680.

—— *Et in plauſtro ſirpea læta fuit.*

Ubi malè in vulgatis, *ſcirpea* eſt. Indidem *ſirpiculum* & *a*, cophinus viminei textus. Propert. *l.* 4. *El.* 2. *v.* 21.

Sirpiculis medio pulvere ferre roſam.

Columella *in Horto, l.* 10.

—— —— *& cano vimine plexum*
Sirpiculum ——

Et apud *Lucilium,*

Tintinnabulum abeſt hinc, ſirpiculæque olerorum.

Verbum eſt *ſirpare*, quod *Varro* exponit colligando implicare. Hinc ænigmata *ſirpi*, τὰ συμπεπλεγμένα καὶ γρῖφοι. Vocis origo à Græco ῥίψ & ῥίπος, i. e. πλίγματα, Æolicè trajectione ſolitâ ἴρπος, unde Latini addito *ſ* fecêre *ſirpus.* Aliud quid eſt *ſirpicula*, apud Varronem de *L. L. l.* 4. *non apertum, unde lunariæ falces, & ſirpiculæ.* Nempe *ſirpicula* ibi, pro *ſarpicula* eſt, falx vinitoria, à *ſarpendo*, i. e. putando: unde *ſarpta vinea & ſarmenta*, ſurculi amputati &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 587. Vide quoque eum ad Capitolin. *in Pio, c.* 12. uti de *Sirpis* Selatarum, foliorum malabathri plenis ſuprà voce *Malabathrum*: necnon ſuprà aliquid voce *Ploximum.*

SIRPICUS, cognomen centurionis, In Pannonicis legionibus, ob quem ſeditioſæ legiones, dum hunc Octava morti poſcit, Quintadecumani tuentur, penè colliſæ ſunt: ni miles Nonanus preces & adverſum aſpernantes minas interjeciſſet. Tacit. *Ann. l.* 1. *c.* 23.

SIRRHA, urbs Thraciæ. *Steph.*

SIRRHAS, Gentis Macedonibus conterminæ Rex, contra quem Archelaus bellum geſſit. Ariſtot. *l.* 5. *Polit. c.* 10.

SIS. in nummis Conſtantini M. Licinii, Conſtantii & Conſtantis, *Siſciæ* nota eſt. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus.*

SIS, clivus quidam. 2. Paral. *c.* 20. *v.* 16. in tribu Juda, quem cum aſcendiſſent filii Seir & Ammon, magnô miraculô à Joſaphat Rege Judæ profligati ſunt.

SISACHTHIA, ex Græco Σεισάχθεια, vide *Oneris excuſſio.*

SISAI, fil. Enach. Numer. *c.* 13. *v.* 22.

SISALO, Hiſpaniæ urbs inter Emeritam & Cæſaraugustam. *Antonin.*

SISAMNES, Judex, qui licèt Cambyſi Regi chariſſimus eſſet, tamen ob iniquam ſententiam, quam pecuniâ corruptus tulerat, juſſu Cambyſis excoriatus eſt, ejuſque pellis ante Tribunal judicum expoſita, ut eâ conſpectâ alii Judices alienâ fruerentur inſaniâ, ſibique caverent.

SISAMOI, fil. Elaſa. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 40.

SISAN, oppid. in Ciliciæ finibus, unde oriundus Simeon Stylites. *Theodoretus.*

SISAPHO, Corinthius, frater Mamertis, qui ubi intellexiſſet filios ſuos à Mamerte fratre, regnandi libidine interfectos, eum membratim diſcerpſit, Ovid. *in Ibin.*

SISAPONE, *Ptol. Siſapo Straboni*, oppid. olim Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Oretanorum, nunc pagus *Chilon*, teſte *Henr. Coqud.*

SISAPONE, Plin. *l.* 3. *c.* 1. *Siſapo Strab.* oppid. Hiſpaniæ Bæticæ in Bæturia, nunc *Fuente Ovejuna*, teſte *Morali*, à Corduba 14. leuc. Emeritam verſus. Hic quæſtus magnus minii, ut propterea Cicer. *Philip.* 2. *c.* 19. *communem Siſaponem* dixerit, velut proverbium, optimum enim ibi provenit, auctore *Plinio.*

SISAR, Mauritania Cæſarienſis fluv. *Ptol. Uſar* Plinio, *l.* 5. *c.* 2. teſte *Villanovano.*

SISARA, dux exercitus Jabin regis Chanaan. Judic. *c.* 4. *v.* 2. Magiſter militiæ Aſor. 1. Sam. *c.* 12. *v.* 9. Vide *Jahel.*

SISARA, palus in Africa propria. *Ptol.* Locus circa Niſibin. *Ammian. Marcellin.*

SISARACA, Murbogorum in Hiſpania Tarraconenſi urbs. *Ptol.*

SISARRA, in *Gloſſis* πρόβατον μεῖζον ἐνιαυτοῦ, *ovis quæ annum ſuperavit.* Hebr. כבש, agnus inter טלה i. e. *ſubrumum* & איל, i. e. *arietem trimum*; ab anno nempe primo ad tertium. De quali ove Levit. *c.* 4. *v.* 32. *Si obtulerit* כבש *in oblationem ſuam, fœminam integram eam offeret.* Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 43. ubi μήλωσιν, Homero vocati Od. 1. *v.* 221. addit.

SISAURANUM, Perſarum urbecula. Procop. *Perſic. l.* 2.

SISCIA, Pannoniæ ſuperioris olim urbs. *Ptol. Siſſeg Sambuco*, ad Colapis fluv. cum Sao confluentiam, nunc pagus cum cœnobio, ad Segeſticam Inſul. ex adverſo Zagabriæ urbis, vix milliar. Germ. diſtans. Ejus crebra in nummis veter. mentio, quòd una eſſet ex VI. præcipuis Fabricis Monetariis, ſub Imperatorib. Romanis. Unde ASIS. BSIS. PS. PSIS. S. SE. SIS. SISCP. SISPZ. SMSISC. in nummis occurrunt, de quibus nobis hîc paſſim. Plura de hac urbe apud Triſtanum *Tom. III.*

SISCP. in nummis Gratiani.

SISCIDENDES, Valdenſium aſſeclæ, memorantur Reinero *contra Waldenſes c.* 6.

SISEBUTUS, vel SISEBODUS, Wiſigothorum in Hiſpan. Rex XXIII. Goudemaro ſucceſſit, A. C. 612. fortis, clemens, magnanimus. Cantabriam, aliaſque provincias Romanis eripuit, & ad Judæorum converſionem animum adjecit. Obiit A. C. 621. Fredegar. *in Continuation. Gregor. Turon.* Iſidor. *in Chron.* ſucceſſore Recaredô II. filiô. Vide ibi.

SISENANDUS, ope Dagoberti, regnum Wiſigothorum, in Hiſpan. occupârit, Suintilô depoſitô, A. C. 631. Obiit A. C. 636. Fredegar. *in Continuation. Gregor. Turon.* ſucceſſore Chintillâ, quem vide.

SISENES, Perſa transfuga, à Prætore Ægypti quondam miſſus ad Philippum. Secutus dein in Aſiam Alexandrum; quòd ad ſe, à Nabarzane miſſam epiſtolam non exhibuerat; (quam Alexander priùs lectam, ignoti annuli ſigillô impreſſô, ipſi reddi juſſerat, ad æſtimandam fidem Barbari,) ſuſpicionem præbuit ſceleſti conſilii, adverſus Regem initi, & in agmine, à Cretenſibus, haud dubiè juſſu Regis, occiſus eſt. Curt. *l.* 3. *c.* 7.

SISENNA, Centurio, dextras concordiæ inſignia, Syriaci exercitus nomine, ad Prætorianos ferens. Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 8.

SISENNA Statilius Taurus, Conſul. A. C. 12.

L. SISENNA, Hiſtoriæ Romanæ ſcriptor antiquus, in quo magnam jacturam fecerunt Romanæ literæ, non ſolùm hiſtoriæ causâ, quâ vicit omnes ſuperiores; ſed etiam linguæ ipſius, cujus benè gnarum fuiſſe, & Cicero teſtatur, & indicio ſunt fragmenta, quaſi guſtûs causâ relicta nobis in libris Grammaticorum. Vertit etiam fabulas Mileſiacas Ariſtidis, uti oſtendit Voſſ. de *Hiſt. Gr. l.* 3. *p.* 331. Meminit Ovidius *l.* 2. *Triſtium, v.* 443.

Vertit Ariſtidem Siſenna, nec obfuit illi
Hiſtoriæ turpes inſeruiſſe jocos.

Pluſcula autem ex iſtis Siſennæ Mileſiacis paſſim citat Chariſius *l.* 2. Laudat & *Servius.* Meminêre etiam veteres Grammatici commentarii ejus in Plautum. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 10. Vellej. *l.* 2. *c.* 9. Cicer. *in Bruto, de Leg. &c.* *Nic. Lloyd.*

SISER, inter naſcentia in hortis deſcribitur Plinio *l.* 19. *c.* 5. *Siſer his ſeritur menſibus, Februario, Martio &c. Brevior his eſt, ſed toroſior amariorque, mula; per ſe ſtomacho humiliſſima: eadem dulcibus miſtis ſaluberrima. Pluribus modis auſteritate victa gratiam invenit. Namque & in polinem tunditur arida, liquidôque dulci temperatur: & decocta poſca aut aſſervata vel macerata pluribus modis, & tunc miſta defruta, aut ſubacta melle, uvisve paſſis, aut pinguibus caryotis. Alio vero ſue modo cotoneis malis, vel ſorbis, aut pyrois, aliquando pipere aut thymo variata defectus præcipuè ſtomachi excitat, illuſtrata maxime Juliæ Auguſtæ quotidiano cibo.* Græcis σίσαρον, Euboënſes σίσαρον vocabant, de quo paſtinacæ genere, apibus gratiſſimo, vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 59.

SISGOVIA, Landgraviatus, in agro Baſilienſi, à Siſſaci celeberrimo pago, locum amœniſſimum circa umbilicum ejus occupante, nomen accepit. Olim à Juraſſo monte uſque in medium Birſæ

alveum extenſus, maximam Rauracorum partem comprehendit. Hujus jura ad caſtra Homburgum, Valdenburgum & Liechſtallum oppid. pertinentia, Henricus VII. Imperator Ottoni de Grandſone Epiſcopo Baſilienſi tradidit, quæ poſteà Humbertus Neoburgenſis, A. C. 1456. Civitati Baſilienſi perpetuùm poſſidenda vendidit. Hinc ſanguinis judicium, per univerſum eum tractum, etſi loca quædam alienæ ditionis contineat, ad Senatum Baſil. ſpectat. Intra ejus limites Varnſpergium etiam caſtrum amplum eſt, quod Tierſtenſis olim Comitibus paruit. Vide Chriſt. Urſtiſium *Hiſt. Baſil.*

SISICHTTHON, vide *Neptunus.*

SISIDIUS, Conſul. Rom. an. Urb. Cond. 1242.

SISIGAMBIS, vel SYSIGAMBIS, uxor Darii ultimi Perſarum regis, quæ nulli ſuæ ætatis fœminæ pulchritudine ceſſit, teſte Qu. Curt. *l.* 3. *c.* 5. Quam tamen victo Dario Alexander non ſolùm non violavit, ſed & ſummam adhibuit curam, ne quis captivo corpori illuderet *Lloyd.* Matrem Darii ſic vocavit Curt. *l.* 5. *c.* 2.

SISIGYLIS, urbs magna prope Celticam. *Steph.*

SISINIUS, Epiſcopus Roman. Syrus gente, ſucceſſit Johanni VII. A. C. 708, vigeſimô poſt die, podagræ doloribus enectus, die 7. Februar. Anaſtaſ. *in vit. Pontiſ.* Item, Epiſcop. Conſtantinopolitanus, poſt Atticum, A. C. 426. Obiit A. C. 428. Socrat. *l.* 7. *c.* 25. *& ſeqq.* Baron. *in Annal.* Alius, Nicolai Chryſobergi ſucceſſor, A. C. 995. Obiit A. C. 999.

SISOCOSTUS, ex amicis Alexandri Magni, accepit à Rege Petræ Aorni regioniſque ei adjunctæ tutelam. Curt. *l.* 8. *c.* 11.

SISOE, Græcè Σισόη, apud LXX. Levit. *c.* 19. *v.* 27. *οὐ ποιήσετε σισόην ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν*, *Non facietis ſiſoën ex coma capitis veſtri*: Phaſelitarum vox, *ſpeciem tonſuræ*, notat, *in orbem* videl. quô modò Arabes tondebantur, Bacchum imitati, Herodot. *l.* 3. *c.* 8. *τροχοκουρίδας* vocant Græci; Unde Solymos Phaſelitis vicinos *τροχοκουράδας* vocat Chœrilus, apud Joſeph. *contra Apion.* Suidas *πλόκον*, *πλέγμα ἐκ τριχῶν*, *intortum capillitium*, circos, cincinnos, appellat: cujuſmodi capillamentum in orbem contextum, videas in nummo *Magnetûm*, cum inſcr. ΔΙΟΝΙΣΟΣ, & averſà parte, ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. apud Goltz. *Aug. tab.* 53. & Triſtanum *l.* 1. Idem comæ genus in pulcherrimo numiſmate aureo unciali, cum *inſcr.* ΑΝΤΙΝΟΟΣ. apparet, apud Joh. Marſhamum, vide cum *Canone Chron. Sec. VIII.* in voce *Theſris.*

SISOLENSES, Italiæ populi. Plin. *l.* 3. *c.* 5.

SISOPA, Pannoniæ ſuperioris oppid. *Ptol.* *Zagabria Moletio*, ad Segeſticam Inſul. à Pœtovione ſupra 15. leuc. in Euronotum, à Labaco, Carniolæ metropoli, ferè 26. in Ortum. Hic à 4000. Chriſtianorum, cæſa ſunt 100000. Turcarum divinitus A. C. 1593. & Marci Euangelium manu ejus ſcriptum aſſervari dicitur.

SISPZ. ubi Z. nota Monetarii, *Siſciæ percuſſa* eſt. Vide SISCP.

SISTANUM, urbs Sigiſtanæ provinc. Perſiæ, ad Imenum amnem.

SISTERIO, Magino aliiſque eſt *Stirone*, fluv. parvus agri Parmenſis. Fidentiam ſeu Burgum S. Domnini rigat, uti Sovaniam & in Tarum ſe exonerat, 4. milliar. antequam Pado miſceatur.

SISTOSICHERMES, Thebanorum in Ægypto Rex XXXIII. exponitur Ἡρακλῆς κραταιὸς, *Herculis robur*, præfuitque poſt Stamenemem ann. 55. dum in Tanitarum ſeu Paſtorum regno Janias res gereret. Eum excepit Maris ſeu Mœris, ſub quo Ægyptii bellandi artem neceſſitate edocti Paſtoribus ſeſe fortiter opponere cœperunt, vide ſuprà *Maris.*

SISTRUM, Inſtrumentum fuit Muſicum, in Iſidis ſacris percuti ſolitum, *oblongum, manubriatum in ima parte, cancellatum trajectis virgulis, & ut verbo dicatur, laminæ ac præterea nihil*, definiente Pignoriô *Comm. de Servis*, qui proin virum doctum cum Crotalo id confundentem, ibidem refellit: cùm hoc, ſi *Euſtathio* credimus, fuerit vas è teſta, ligno, aut ære quod manibus tenebatur, & colliſum, ſonitum edebat. Appulejus Iſidem cum *Siſtro* prolixiùs ſic deſcribit, *Metam. l.* 3. *Dextra quidem*, inquit, *ferebat æreum crepitaculum: cujus per anguſtam laminam, in modum balthei recurvatam, trajectæ mediæ paucæ virgulæ criſpante brachiô tergeminos jactus, reddebat argutum ſonum. Lævæ verò cymbium dependebat aureum* &c. Nempe æreum crepitaculum fuit concavum, ad tinnitum edendum; quod *lamina incurvata in modum balthei* non feciſſet, niſi concava fuiſſet; crepitum enim atque ſonorum illum tinnitum edebant illæ paucæ virgulæ trajectæ mediæ, per eam *Siſtri* laminam, quæ pariter æreæ erant atque in patentioribus laminæ curvatæ foraminibus volubiles, verſatiles omninoque mobiles ad crepitum ciendum: Perſonabant autem ſolâ criſpantis brachii iteratâ per aërem jactatione. Ejus prima inventrix Iſis, Ægypti Regina, & poſt obitum prò Numine incolis culta, fuiſſe perhibetur: Ita enim Iſidor. *in Orig. l.* 3. *Siſtrum ab inventrice vocatum*, (quaſi Iſidis Inſtrumentum) *Iſis enim id genus inveniſſe probatur*, ex Juvenali *Sat.* 13. *v.* 93. *Inde & hoc mulieres percutiunt, quia inventrix hujus generis eſt mulier. Unde & apud Amazones Siſtrô ad bellum fœminarum exercitus vocabatur.* Ubi quod de etymologia ejus adfert, ineptum eſt, meliùs è Græca voce σείστρον, ἀπὸ τῆς σείειν, *à concutiendo*, deducas. Ipſa hôc inſtrumentô Dea credebatur pejerantes percutere & cæcitate punire: Juvenal. *loc. cit.*

Eſt alius metuens, ne crimen pœna ſequatur:
Hic putat eſſe Deos, ac pejerat: atque ita ſecum:
Decernat, quodcunque volet de corpore noſtro
Iſis, & iratô feriat mea lumina Siſtrô;
Dummodo vel cæcus teneam, quos abnego, nummos.

Quod inde factum, quia cùm Iſis inter alias Leges juſtiſſimas, quas populis tulerat, pejerantes oculorum cæcitate multâſſet, poſt mortem dein divinô cultu honorata, manente eadem apud Ægyptios perjurorum pœnâ, *Siſtri* à ſe inventi virtute id efficere exiſtimata eſt. Vide quoque Ovid. *Ep.* 1. *è Ponto l.* 1. *v.* 51. & *ſeqq.* Unde ejus Sacerdotes ab omnibus timebantur, ut idem indigitaverat paulo antè *v.* 37.

Et quis ita eſt audax, ut limine cogat abire
Jactantem Pharia tinnula ſiſtra manu.

Ubi Poëta, de Iſidis ſacris Romam translatis verba faciens, Sacerdotes ejus maximè ex Inſul. Alexandrina Pharo fuiſſe accerſitos, qui *Siſtra* ad barbarum illum ſonitum edendum quaterent, innuit. Nempe *Siſtrum* Iſiacorum, ut Cymbalum Sacerdotum Matris Deum, inſtrumentum fuit. Apulejus *Metam. l.* 11. *Sacerdos appropinquat, dextrâ* Siſtrum *præferens.* Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 696.

---- ---- Patriô vocat agmina Siſtrô.

Perſius *Sat.* 5. *v.* 186.

---- ---- Cum Siſtro luſca ſacerdos.

Ubi Pſeudocornutus, *Siſtrum*, inquit, *Sacerdotes Iſidis portant. Luſca autem dicit, quod nobiles deformes, cum maritos non invenerint, ad miniſteria Deorum ſe conferant: Forma ejus ovalis & manubriata, circa oras tintinnabula pendentia habens.* Unde *ſonabile Siſtrum* Ovid. Metam. *l.* 9. *v.* 783. Turba *Siſtrata*, Martialis *l.* 12. *Epigr.* 20. *v.* 19. Materia illis æs, aurum, argentum. Apulejus *l.* 11. Æreis & argenteis imo verò aureis Siſtris argutum tinnitum conſtrepentes, idem Britannicus docet, ſed, qui cum *Britannico* ponunt ex argento quoque & auro Siſtra, verba ſunt *Liceti*, non ita ſonora faciunt inſtrumenta argutò ſonitu, propter metalli mollitiem; magis enim ſonora ſunt ex ære, quàm ex argento vel auro, crepitacula. Quin etiam Sacerdotes Iſidis, Deam circumferentes impoſitam Aſello, ſicut ajunt Æſopus & Apulejus, pauperes erant, mendicantes & fures, ob inopiam, corradentes ab omnibus vel viliſſima quæque munuſcula: quare non aurea vel argentea, ſed ærea tantummodo, vilioris pretii, Siſtra habuiſſe videntur. Myſtica ſignificatio *Siſtri* in dextra Iſidis, ſiniſtra ſitulam ſeu cymbium tenendo, indigitatur Servio ad *Æn. l.* 8. *v.* 696. Iſis eſt genius Ægypti, qui per Siſtri motum, quod gerit in dextra, Nili acceſſus ſignificat, & receſſus, per ſitulam, quam ſiniſtrâ tenet, oſtendit affluentiam omnium lacunarum: Iſis autem linguâ Ægyptiorum eſt Terra. Ita in ſacris inprimis *Siſtri* uſus frequens fuit: ſed & in bellis adhibitum eoque Amazonas pro tuba, in expeditionibus, fuiſſe uſas, ex Iſidoro ſuprà laudato *Etymol. l.* 2. *c.* 21. diſcimus; & confirmat id Sext. Propertius *l.* 3. *Eleg.* 10. *v.* 43.

Romanamque tubam crepitanti pellere Siſtrô,
Baridos & contis roſtra Liburna ſequi.

Vide quoque Hadr. Turnebum *Adverſar. l.* 26. *c.* 33. & Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino. c.* 19. Ejus figuram, cum aliis quibuſdam crepitaculis, ex antiquis monumentis depromtam, exhibet Laur. Pignorius *l. cit.* ut & Fortun. Licetus *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 114. *in Lucerna, in qua Iſis ſculpta eſt, cum Siſtro in dextra manu, ſitella ſeu vaſe aquâ pleno in ſiniſtra & flore lilii in vertice.* Vide eundem *c.* 122. *ſeq.* Cum crotalo tamen nonnunquam confunditur, de quo diximus ſuprà. Cæterùm de origine *Siſtri* ſic Rigaltius, *Ægyptium Antiſtes Leo prodidit Alexandro* (Magno ſcil.) *myſteria, & de frumenti ſpicis, quas geſtat Iſis ſive Ceres, factum fuiſſe uraſi ſiſtrum; quod eſt Iſidis & Iſiacorum geſtamen, ſpicas verò ſucuſſas & colliſas ſive agitatas criſpante brachiô, qualis editur concuſſione ſiſtri, Sonum edere, ejuſmodi autem ſonum alludere ad garritum hirundinis, cujus formam ſumpſiſſe dicitur Iſis* &c. Vide cum Comm. ad iſta Minucii, ubi (i. e. in eo volumine, ſive epiſtolâ ad matrem Alexander doctus ab Ægyptio Sacerdote præfato) *facit de ſpicis Iſidis ſiſtrum ad hirundinem* (h. e. hirundinum garritu querulam) ut & ſuprà voce *Iſis.*

SISYMBRIUM, planta Veneri grata, myrto ſociari in coronis olim ſolita. Et quidem Ovidius alloquens vulgares puellas, vult eas offerre huic idolo coronas textas è *ſiſymbriis*, myrto, roſa, *Faſtor. l.* 4. *v.* 869.

Cumque ſua domina date grata ſiſymbria myrto,
Textaque compoſita juncea vincla roſâ.

Etiam Sponſi *ſiſymbriô*, ſicut ſponſæ aſparagô, coronari olim ſoliti. Quod eliciunt aliqui ex illo Ariſtophanis *in Avibus*, ubi, cùm Epops dixerat, ſuos in hortis paſcere alba ſeſama, myrta, papavera & *Siſymbria*; reſpondet Euelpis,

Ὑμεῖς μὲν ἆρα ζῆτε νυμφίων βίον.
Vos igitur vivitis ſponſorum vitam.

Ad quæ verba *Scholiaſtes*, ſiſymbria interpretatur φύλλα οἷς ἐστεφανοῦντο οἱ νυμφίοι, *folia quibus coronabantur ſponſi.* Sed intelligi item locum illum, quaſi molliorem & delicatulam procorum vitam tantùm deſignaret, ex Eraſmo *Chil.* 2. *Cent.* 6. *adag.* 69. ait Seldenus *Uxor. Hebraic. l.* 2. *c.* 23. Plura de hac Planta, vide apud Plin. *l.* 20. *c.* 22. Dioſcoridem *l.* 2. *c.* 155. & *ſeqq.* Theophraſtum *de Plant. l.* 7. &c.

SISYPHAMIDAS, Ariſtodemi fil. unus ex iis legatis, quos Lacedæmonii, octavô belli Peloponneſiaci annô, finiendæ diſcordiæ ad Athenienſes miſerunt. Vide Scholiaſten *Ariſtoph. Equit. p.* 336. *F.*

SISYPHIUM, locus in Aſia, de quo Strabo *l.* 8.

SISYPHUS, Æoli fil. qui cùm Atticam latrociniis infeſtarèt (unde Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 32.

Quod ſanguine cretus
Siſyphio, furtique & fraude ſimillimus illi.)

à The-

à Theſeo occiſus eſt. Hunc Poëtæ fabulantur eô ſupplicii genere apud inferos plecti, ut ſaxum ingens in montis cujuſdam verticem cogatur provolvere; quod etiam ad ſummum penè extulerit, repente deorſum relabitur. Vetus Poëta apud Cicer. *l.* 1. *Tuſc. Qu. c.* 5.

> ---- *Siſyphu' verſat*
> *Saxum ſudans nitendo, neque proficit hilum.*

Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 26.

> *Ubi Æoliden ſaxum grave Siſyphon urget.*

Idem *l.* 4. *Met. v.* 459.

> *Aut petis, aut urges rediturum, Siſyphe, ſaxum.*

Huc alluſit Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 616.

> *Saxum ingens volvunt alii.* ----

Propert. *l.* 2. *el.* 17. *v.* 7.

> *Vel tu Siſyphios licet admirère labores.*

Idem *eleg.* 20. *ejuſdem libri, v.* 32.

> *Tum quoque Siſyphiô ſaxa labore geram.*

Horat. Od. 14. *l.* 2. *v.* 20.

> ---- *Damnatuſque longi*
> *Siſyphus Æolides laboris.*

Vide Pauſan. *in Corinthiacis.* Apollod. *l.* 1. Hygin. *Fab.* 60. Martial. *l.* 10. *Epigr.* 5. *v.* 15.

> *Nunc inquieti monte Siſyphi preſſus*

Seneca Tragœdus *in Hercule Inſano*, *v.* 751.

> *Cervice ſaxum grande Siſyphiâ ſedit.*

Idem *in Hippolyto*, *Actu* 5. *v.* 1229.

> *Umbræ nocentes cedite, & cervicibus*
> *His, his repoſitum degravet feſſas manus*
> *Saxum, ſeni perennis Æolio labor.*

Homer. Od. λ. *v.* 592.

> Καὶ μὴν Σίσυφον εἰσεῖδον κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα,
> Λᾶαν βαστάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν.
> Ἤτοι ὁ μὲν, σκηριπτόμενος χερσίν τε, ποσίν τε,
> Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον, ἀλλ' ὅτε μέλλοι
> Ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότ' ἀποστρέψασκε κραταιΐς
> Αὖτις, ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.

Scientiam Siſyphi, ſive potius aſtutiam indicant Homer. & Theognis: Hic *Il.* ζ. *v.* 153.

> Ἔνθα δὲ Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν,
> Σίσυφος Αἰολίδης, ὁ δ' ἄρα Γλαῦκον τέκεθ' υἱόν.

Ille *v.* 700.

> Οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις Ῥαδαμάνθυος αὐτῶ,
> Πλείονα δ' εἰδείης Αἰολίδεω Σισύφου,
> (Ὅς τε καὶ ἐξ Ἀΐδεω πολυϊδρείῃσιν ἀνῆλθε,
> Πείσας Περσεφόνην αἱμυλίοισι λόγοις,
> Ἥ τε βροτοῖς παρέχει λήθην, βλάπτουσα νόημα.
> Ἄλλος δ' οὔπω τις τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
> Ὅντινα δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφικαλύψει,
> Ἔλθοι δ' εἰς σκιερὸν χῶρον ἀποφθιμένων.
> Κυανέας τε πύλας παραμείψεται, αἵ τε θανόντων
> Ψυχὰς εἴργουσι, καίπερ ἀναινομένας.
> Ἀλλ' ἄρα κἀκεῖθεν Σίσυφος πάλιν ἤλυθεν ἥρως
> Ἐς φάος ἠελίου σφῇσι πολυφροσύναις.)

Mythologiam Siſyphi habes apud Natal. Com. *l.* 6. *c.* 17. Lucretius verò *l.* 3. *v.* 1009. in eos hanc fabulam convenire ſcribit, qui magiſtratus & honores à populo expetunt cum ſumma animi contentione; neque unquam obtinere poſſunt, vel quòd indigni habeantur, vel quòd in hoc etiam maxima vis ſit fortunæ. Sic enim ait Epicureus Poëta,

> *Siſyphus in vita quoque nobis ante oculos eſt,*
> *Qui petere à populo faſces, ſævaſque ſecures*
> *Imbibit, & ſemper victus triſtiſque recedit.*
> *Nam petere imperium, quod inanum eſt, nec datur unquam,*
> *Atque in eo ſemper durum ſufferre laborem;*
> *Hoc eſt adverſò nixantem trudere monte*
> *Saxum, quod tamen a ſummo jam vertice rurſum*
> *Volvitur, & plani raptim petit æquora campi.*

Fuit autem juxta Hiſtoriam *Siſyphus*, primus Corinthi Rex; condidit eam vel ſaltem colonis inſtruxit Ephyram priùs dictam, A. M. 2643. ubi ſucceſſores ejus regnârunt, an. 308. ab Heraclidis pulſi, An. 2951. Euſeb. *in Chron.* Alii paulò aliter.

SISYPHUS Cous, Teucri ſcriba, inter eos qui *de bello Trojano* ante Homerum ſcripſerunt, memoratur Joh. Tzetzæ *Chil.* 5. 29. 30. Vide ſuprà *Dictys Cretenſis.*

SISYRA, vox origine Græca, pellis fuit lanata, quâ lecti inſternebantur olim. Amm. Marcellin. de Juliano *l.* 16. *c.* 5. *Noctе dimidiatâ ſemper exſurgens, non è plumis vel ſtragulis ſericis ambiguô fulgore nitentibus, ſed ex tapete &* Siſyra, *quam vulgaris ſimplicitas* Siſurnam *appellat*: ad quem locum multa doctiſſ. Lindenbrogius de *Siſyra* adnotavit, quæ operæ ſit videre. Itaque craſſum vileque erat ſtragulum, quod *torale craſſum & villoſum* interpretatur *Budæus*. Aliquando verò chlænam quoque denotat veſtemque villoſam, & ferè è caprarum pellibus confectam, quæ cùm eſſet aperta & reliquis veſtimentis ſuperinduceretur, fibula in humeris nectebatur, ac colligebatur. Hinc veterib. Grammaticis eſt χλαῖνα εἶδος διπλοῦ καὶ ἐξωμὶς ἡ ἁπλοῖς τὸ τοιοῦτο ἔοικε ἱματίῳ παχεῖ. ἀμφίβλημα χιτών, ἀνάλωτον ὁ χιτών δερμάτινος. Gallis ejus uſum tribuit Polyænus, apud quem prout ſunt qui commune Gallorum Sagum eâ voce intelligant; ſed Sagum Gallorum, virgatum & intercurrente purpurâ diſtinctum fuiſſe, ſuprà diximus, quod in veſte hirta ac villoſâ, qualis *Siſyra* fuit, fieri non potuit. Vide Octavium Ferrarium *de Re Veſtiar. Part.* 2. *l.* 3. *c.* 9.

SISYRBA, pars Epheſi, à *Siſyrbe* Amazone dicta. *Steph.*

SITACE, Aſſyriæ urbs, 15. ſtad. à Tigri fluv. *Xenoph.* in Suſianæ confinio unde regio Sittacene, nunc *Kabra* Caſtaldo. Plin. de Ladano *l.* 12. *c.* 25. Naſcitur ultra Paſitigrim, in finibus oppid. *Sitace*, monte *Zagro.* Forſan *Sita* Diodor *Sic. l.* 17. Vide *Sitata.*

SITACENE, regiuncula, vel, ut *Diodorus* vocat, ἱπαρχία, præfectura Aſſyriæ, juxta Suſianam. Et ita legit in Curtii *l.* 5. *c.* 4. Janus Gebhardus, *His ita compoſitis, in regionem, quæ Sitacene vocatur, pervenit, fertilis terra, copia rerum abundans.* Vulgò habetur *Satrapene* vitioſiſſimè.

SITALCES, Thraciæ Rex, contra Perdiccam exercitum duxit, & Macedoniam vaſtavit, quibuſdam caſtellis captis.

SITALCES, ex Prætoribus Alexandri Magni, ob avaritiam & crudelitatem in Provinciales, à rege cum Cleandro, Agathone, Eracone vinciri juſſus. Curt. *l.* 10. *c.* 1.

SITANA. Hiſpan. Tarraconenſ. urbs. *Sext. Avienus.*

SITARCHA, Græcè Σιτάρχης, *frumenti Præfectus*, cujuſmodi officio Joſephus Patriarcha in Ægypto defunctus eſt, ut in Sacris legimus. Unde σιταρχία ipſum munus: inde horreum, ac apotheca ad condendum omne annonæ genus, apud Chryſologum *Serm.* 8. Aliud *Sitarcium* in vulgata verſione 1. Sam. *c.* 9. *v.* 7. *Panis defecit in Sitarciis noſtris & ſportulas non habemus.* Ubi Græca lectio habet ἀγγείοις; Chaldæus *in vaſis.* Nempe σιταρκία, ut ait Gaſp. Sanctius, Græcè commeatum ſignificat ſeu viaticum; ſic Apulejus *l.* 2. pro annona nautica vocem uſurpat. hinc portò ſacculum vel ciſtam denotat, quâ panis cibuſque defertur. Ex σῖτος itidem, *frumentum*, & verbo ἀρκέω, *ſufficio.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.* uti de voce Σιτώνης, quæ *Heſychio Præfectum rei* itidem *frumentariæ*, aliàs in genere *Frumenti emtorem*, notat, Cl. Suicerum. *Theſ. Eccl.*

SITATA, quæ *Sittace* & *Zilda* teſte *P. de la Rue*, ſedet ad Choaſpem fluv. media ferè inter Suſam ad Ortum, & Seleuciam ad Occaſum.

SITELLA, in ſortitione apud Romanos adhibita. Livius, *l.* 25. *c.* 3. *Teſſulis datis Tribuni populum ſummoverunt*: ſitellaque *allata eſt, ut ſortirentur, ubi Latini ſuffragium ferrent.* Ubi *ciſtella* alii legunt. Sed *ſitella* etiam apud Ciceronem eſt *de Nat. Deor. l.* 1. *Ti. Gracchum cùm videor concionantem in Capitolio videre. De M. Octavio, deferentem ſitellam.* Idem tamen eſt *ciſtula.* *Ut ad Herenn. l.* 1. *Illi nihilominus ciſtulam detulit.* Et paulo pòſt, *pontes diſturbat, ciſtas dejicit.* Plutarchus verò ὑδρίας vocat, *in Tiberio.* Nempe, cùm Comitia haberentur, erat qui *ſitellam* ſeu ciſtam deferebat, colligendis per tribus ſuffragiis, iſque *Rogator* dicebatur: erat autem is ipſe, qui Tributa Comitia habebat, ut oſtendit Gruchius *de Comitiis Rom. l.* 3. In ciſtas autem populus, per pontes tranſiens, ſuffragii ſui tabellas mittebat, uti ſuprà diximus. Vide quoque Hadrian. Turnebum *Adverſar. l.* 13. *c.* 13. & infrà *Situla.*

SITHALCUS, Germanorum terras, quas nunc Franci obtinent, depopulatus eſt. Jorn. *lib. rerum Geticarum.*

SITHENI, populi juxta mare Rubrum. *Steph.*

SITHIU, vel *Audomaropolis*, cœnobium, à loco ſeu villa prius, à S. Audomaro Bononienſium & Tarvennenſium Epiſcopo poſterius nomen nactum, ſæpius ab auctore ſuo & primo Abbate *S. Bertini* cognominatur. Nunc S Audomari nomen retinet, vulgò *S. Omer*, ac A. C. 1559. ſedes Epiſcopalis cui Area, Hiſdinium, Gravenenga, aliaque loca ſubjecta, evaſit. In monaſterium *Sithiu*, poſt depoſitionem & tonſionem detruſus eſt Childericus Francorum Rex ibique triennio pòſt obiit ac ſepultus eſt, A. C. 754. Erat autem hic vicus in pago Tarvennenſi, ad Agnionem fluv. quem, auctore Audomaro, Adroaldus loci dominus Bertino, ad extruendum monaſterium, donavit: è quo vico munitum & frequens oppid. paulatim eſt factum. Sed & extra muros *Sithiu* monaſterium in honorem B. Mariæ ab Audomaro Epiſcopo in vertice collis extructum & priori ſubjectum eſt. Teruannâ dein A. C. 1553. à Carolo V. ſolo æquatâ, quæ caput Morinorum & ſedes Epiſcopalis antiquiſſima fuerat, partem ejus diœceſeos Bononia ſibi vindicavit, pars major Audomaropoli & Ipræ eſt attributa. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SITHON, filiam habuit Pallenen, quæ Clito nupſit & Pallenæ Thraciæ urbi nomen dedit, *Steph.* Item Thraciæ mons *Servio.* Item Inſula maris Ægæi, Ovid. *loc. infra citandô.*

SITHONES, populi Scandinaviæ, γυναικοκρατούμενοι, apud Tacitum *in German. c.* 45. de quibus vide Georg. Hornium *Orb. Imper. cum Notis* L. Joach. Felleri *p.* 355. ut & in voce *Sitones.*

SITHONIA, pars Thraciæ. Plin. *l.* 4. *c.* 11. quæ ab Hæmo monte averſa vergit in Pontum Euxinum. Herodot. verò *l.* 7. Sithoniam regionem in ora maritimæ Macedoniæ collocat ad ſinum Termæum; ejuſque urbes facit *Toronam*, *Sermylam*, *Mecybernam*, & *Olynthum.* Poëtæ autem Sithoniam pro ipſa Thracia ferè accipiunt. Ovid. *ep.* 2. *Heroid. v.* 6.

> *Nec vehit Actæas Sithonis unda rates.*

Virg. *Ecl.* 10. *v.* 66.

> *Sithoniaſque nives hyemis ſubeamus aquoſæ.*

Nic. Lloyd.

SITHYRA, Inſtrumentum Muſicum, à Libybus, potiùs Troglodytis aut Thracibus, inventum. Pollux *Onomaſtic. l. 4. c. 9.*

SITIA, Hiſpaniæ Bæticæ oppid. in Conventu Tarraconenſi, Plin. *l. 3. c. 1.*

SITICINES, qui apud *ſitos*, i. e. vitâ functos *canebant*. A. Gellius ita de iis *l. 20. c. 2. Siticines, ſcriptum eſt in Orat. M. Catonis, & Liticines & Tubicines. Sed Caſellius Vindex ſcire quidem ſe ait, Liticines lituô cantare, & Tubicines tubâ: quid iſtuc autem ſit, quô Siticines cantent, ſcire ſeſe negat. Nos autem in Capitonis Conjectaneis invenimus, Siticines appellatos, qui apud ſitos canere ſoliti eſſent h. e. vitâ functos, & ſepultos, eoque habuiſſe proprium genus tubæ, à cæterorum differens.* Quale autem hoc fuerit tubæ genus, primus rectè obſervavit Hieron. Magius *Miſcell. l. 1. c. 13.* ubi docet, *Siticinum tubas cæteris fuiſſe latiores ac longiores, quales in antiquorum Sepulchris videre eſt, ipſoſque Siticines grave canere ſolitos.* Et longitudinem quidem majorem, quàm in cæteris tubis eſſet, demonſtrat Ovid. *Amor. l. 2. El. 6. v. 5.* ubi de morte Pſittaci loquens, aliaſque aves, ut defuncto cant exequias, adhortans, ſic canit:

Horrida pro mœſtis lanietur pluma capillis,
Pro longâ reſonent carmina veſtra tubâ.

Ubi emphaticè iſtiusmodi tubam *longam* vocat. Latiores verò quoque cæteris fuiſſe, haurire licet ex Galeno *de Sympt. cauſ. l. 3.* eô loci, ubi de flatibus loquitur, qui in ventre inferiore fieri ſolent, hôc modô: *Βομβώδεις δὲ οἷον ἕτεροι εἰσὶν ἐξ εὐρύτατων αὐλῶν ἐοικότες, ὁποίους ἔχουσιν οἱ Τυμβαῦλαι καλούμενοι κτλ.* Id eſt, *Porrò ſunt alii bomboſi, bombis latiſſimarum tibiarum non abſimiles quales habere ſolent ii, qui Τυμβαῦλαι, i. e. Siticines, appellantur; quæ ob materiam, ex qua conſtant, purum ſonum reddere non poſſunt & viæ, quâ Spiritus tranſit, latitudo ſonum efficit graviorem.* Ubi quamvis de tibiis loquatur, tubas tamen, quibus *Siticines* utebantur, etiam latiores fuiſſe, meritò hinc inferri poteſt, quô nimirum graviorem, utpote lugubrem, ſonum incinere poſſent. Graviorem enim ſonum lugubrem habitum, indicat Stat. *Theb. l. 6. v. 120.*

Cùm ſignum luctûs cornu grave mugit adunco
Tibia.

Quò faciunt, quæ de lamentantium ſono habet Ariſtoteles *de Gener. Animal. l. 5. c. 7.* Vide quoque Magium *dictô locô*, J. Meurſium *de Funere c. 18.* & Jac. Oiſelium JC. *Not. in A. Gellium loc. cit.* E quibus patet, *Siticines* non Tibicines fuiſſe, qui minoris ætatis funera proſequebantur, & Legg. XII. Tabb. ad denarium numerum reſtricti erant, cùm tubam illis disertè, non tibiam, A. Gellius tribuat: niſi dicas, vocabulum aliquando laxiùs fuiſſe ſumtum, ut omnes eos, qui apud *ſitos*, ſive tubis, ſive tibiis canebant, comprehenderet, quemadmodum Alexander ab Alex. *Genial. Dier. l. 3. Senatoribus, ait, & Patritiis tubâ, minoribus & plebejis tibiâ canebant Siticines.* Eundem morem apud Græcos Hebræosque fuiſſe alibi diximus. Quòd verò *Siticines*, cum *Sicinniſtis*, confundunt quidam, multùm aberrant, ut oſtendimus ſuprà voce *Sicinnis*. Cur autem Muſicus iſtiusmodi concentus funeribus olim adhibitus, docet Macrob. *l. 2. in Somn. Scipion. c. 3.* cùm ait: *Mortuos quoque ad ſepulturam proſequi oportere cum cantu, plurimarum Gentium vel Regionum inſtituta ſanxerunt: perſuaſione hac, quia poſt corpus anima ad originem dulcedinis Muſicæ, id eſt, ad cœlum redire credatur.* Vide ſuprà *paſſim.*

SITICUM, Italiæ oppid. *Steph.*

SITIFENSIS Mauritania, erat inter Numidiam ad Ortum, & Mauritaniam ad Occaſum, à *Sitifa* urbe primaria, hodie *Steffe*, quæ nunc in regno Algerii & Bugia provinc. ad Mazurium fluv. vide *Mauritania.*

SITINUS Lacus, ubi Moſci à Sigiſmundo Aug. Poloniæ Rege amiſſis 120. machinis bellicis, profligati ſunt, A. C. 1567. Thuan. *Hiſt.*

SITIOENTA, Myſiæ inferioris oppid. *Ptol. Tulza Nigro.*

SITIOGAGUS, fluv. quô Paſargadas ſeptimô die navigatur, oritur, atque fluit per Carmaniam. Plin. *l. 6. c. 23.*

SITIM, vide SETIM.

SITIPHA, melius *Sitifi*, Mauritaniæ Cæſarienſis colonia. *Ptol.* Vide *Sitifenſis Maur.*

SITIPHIS, Mauritaniæ Tingitanæ metropolis. Procop.

SITIS prima, antiquis Romanis in conviviis, mulſô ſedata eſt: quod prout principiô cœnæ vel confectum adponi moris fuit; vel ejus locô ſeparatum vinum & mel, ut conviva quiſque, pro arbitrio id temperans, mulſum ſibi conficeret. Hinc Antecœna ſeu *Promulſis*, quòd daretur, ante mulſum. Vide Joh. Roſin. *Antiqq Rom. l. 5. c. 29.* Quibus verò irritamentis illa poſtmodum quæſita ſit, ſic exponit Plin. *l. 14. c. 22. Ut plus capiamus, ſaccô frangimus vires: & alia irritamenta excogitantur: ac bibendi etiam causâ venena conficiuntur, aliis cicutam præſumentibus, ut bibere mors cogat, aliis pumicis ſarinam & quæ referendo pudet docere. Cautiſſimos ex his balineis coqui videmus, exanimesque efferri. Jam verò alios lectum exſpectare non poſſe, imò vero nec tunicam, nudos ibi protinus & anhelos ingentia vaſa corripere — ac plenè infundere, ut ſtatim evomant rurſuſque hauriant — Hæc pertinent peregrinæ exercitationes & volutatio in cœno ac pectoroſa cervicis repandæ oſtentatio. Per omnia hæc prædicatur ſitis quæri. Ita etiam pœnâ ſuâ ad voluptatem luxuries abutitur.* Vix enim aliud ſiti gravius tormentum, quâ unicâ florentiſſimos exercitus, cùm aliâ ratione non poſſent, legimus expugnatos. Unde extremæ illi nullus humor ſpernitur. Lucan. *l. 4. v. 308.*

— — ſi mollius arvum
Prodidit humorem, pingues manus utraque glebas
Exprimit ora ſuper. Nigro ſi turbida limo
Colluvies immota jacet, cadit omnis in hauſtus
Certatim obſcœnos miles; moriensque recepit,
Quas nollet victurus aquas; ritûque ferarum
Diſtentas ſiccant pecudes, & lacte negatô
Sordidus exhauſto ſorbetur ab ubere ſanguis.
Tunc herbas, frondeſque terunt, & rore madentes
Diſtringunt ramos: & ſi quos palmite crudo,
Arboris aut tenerâ ſuccos preſſêre medullâ.

Vide etiam *ſeqq.* ubi & venenum in *ſitis* remedia poſci addit: ipſam verò *Sitim* graphicè deſcribit, verbis, *v. 324.*

— — torrentur viſcera flammâ.
Oraque ſicca rigent ſquamoſis aſpera linguis,
Jam marcent venæ &c.

Vide quoque Papinium Stat. *Theb. l. 4. v. 725. & ſeqq.* cum *Animadverſionibus* Caſp. Barthii: uti de Veter. *ἀδίψῳ*, aliquid ſuprà in *Glycyrrhiza*, it. *Mortariolum*: de *Sitis tolerantia* in veter. Heroibus, Davide, Alexandro M. Lyſimacho, Catone, magnopere Auctoribus prædicatâ, Loccenium *ad Curt. l. 7. c. 9.* De *ſiti* verò *ridicula* Legatorum Certimenſium, Liv. *l. 40. c. 47.* de *nulla* ferè exiguoque potu, & quòd fame atque eâ nullum ferè venenatum intereat, Plinium pulchrè diſſerentem *l. 10. c. 72.*

SITOCOMI, nomen Magiſtratus, qui frumenta & annonam curabat, ἀπὸ τοῦ σίτου, i. e. *frumento*, & κομιεῖν, i. e. *curare*: cujuſmodi officium videtur fuiſſe apud Romanos Ædilium Cerealium. Meminit autem *Sitocomorum*, *l. un. Cod. ut nemini liceat in emptione ſpecier. ſe excuſ.* Alii erant *Sitonæ*, Curatores nempe coëmendo frumento: item *Sitoſtaſis*, qui vendendo ei præerant. Vide Alciatum *ad 3. poſter. Juſtiniani libb.* Poſtellum *de Magiſtratibus Athenienſ. c. 27.* Jo. Meurſ. *Gloſſar.* & hic infrà.

SITOMAGUM, Angliæ urbs *Anton. Thetford Camdeno*, in Norfolcia, ad fluv. Uſam, ubi recipit amnem *Tet*, 26. mill. paſſ. à Venta Icenorum in Occaſum Elyam verſus paulo minus. Olim *Icenorum* oppid.

SITON, vide *Dagon.*

SITON, Theſſaliæ urbs, quam & *Iton* dici ſcribit *Steph.*

SITONÆ, vide voce Forum, it. *Sitocomi.*

SITONE, urbs circa Athon montem. Plin. *l. 4. c. 10.*

SITONES, populi Scandinaviæ in Finlandia, teſte *Willichio. Brieno Sittones*, qui in ora Occidentali & Boreali Scandinaviæ, ubi nunc Norvegia & Lapponia, eos habitâſſe credit. An *Sittones*, *Sindi?*

SITOPHYLACES, Græcè Σιτοφύλακες, nomen Magiſtratus Athenis, qui operam dabat, ne coëmerent, qui in urbe erant plus frumenti, quàm lege cautum erat. Cùm enim *frumenti* in Attico ſolo penuria eſſet, magnâ in id cura incubuerunt Athenienſes, ut illius quàm optima ſemper eſſet annona. Quare lege latâ ſanxerunt, ne quis Athenienſis mercator, aut nauclerus, aliò, quàm Athenas, frumentum importaret. Ut autem ſine ullo periculo frumentum ex Helleſponto importare poſſent, habebant novem ad Helleſpontum naves, quæ onerariis adverſùs hoſtes pirataſque præſidio eſſent. Allati ſic frumenti duos trientes in urbem importabant; trientem tertium in Piræeum. Ut verò obviam iretur dardanariorum avaritiæ, Lege hac cautum eſt, ne, qui in urbe erant, coëmerent plus quinquaginta phormis, *Μηδένα τῶν ἐν τῇ πόλει πλείω σίτου πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι*, cujus meminit Lyſias *Orat. contra Sitopolas*, huicque rei *Sitophylaces* præfecti; qui ſi munus non adminiſtrarent ſuum, ut Legibus erat ſanctum, morte mulctabantur, Lyſias *ibid.* Erant illi XV. numerô, quinque ſcil. in Piræeo, decem in Urbe, uti apud *Harpocrationem* legere eſt. Vide plura hanc in rem, apud Sam. Petitum *Comment. in LL. Attic. l. 5. tit. 5.* qui eſt de *importandis & exportandis.*

SITTACENE, regio Aſiæ, Mediæ ad meridiem proxima, aliô nomine *Arbelitis* dicta. Dicta à *Sittace* urbe totius regionis capite. Plin. *l. 6. c. 16. Palæſtine* & *Apolloniatis* dicitur *Straboni. Rabia* nunc eam *Caſtaldus* vocat. Vide *Sitace.*

SITTAPHIUS, campus in Africa propria, *Ptol.*

SITTEBERIS, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

SITTICI, vide SITIPHA.

SITTOCATES, Indiæ fluv. in Gangem fluens. *Arrian.*

SITUA, Paphlagoniæ urbs. *Ptol.*

SITULA, ex Arabico *ſetel*, hauſtrum Scriptoribus his eſt anſatum, quô, in balneis qui lavantur, aquam hauriunt: ſicque exponunt vocem Hebræam ספל, in hiſtoria Gideonis, ubi, cùm ſummô manè ſurrexiſſet, reperiſſe legitur in area ſicca vellus ita madere, ut ex eo expreſſerit plenum aqua ספל *ſephel*, qua de re vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 49.* & ſuprà *Hydria.* Diminutivum eſt *Sitella*, de cujus in Comitiis Romanorum uſu retrò diximus.

SITUS, in conviviis olim uſitatus varius fuit, de quo paſſim ſuprà. Vide inprimis ubi quædam diximus de ritu *Accumbendi & Sedendi.* In Scholis & Academiis diſcentium docentiumque, quis fuerit, vide ubi de *Lecticula lucubratoria.* In Eccleſia, voce *Lectio.* Plura verò de voce hac, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 405.*

SIVA, ſcriba Regis David. 2. Sam. *c. 20. v. 25.*

SIVA, Ciliciæ in Cappadocia urbs. *Ptol.*

SIVAN, nomen menſis. Eſther. *c. 8. v. 9.*

SIVATA, Galatiæ urbs. *Ptol.*

SIUCHEUM, urbs Sinarum In provinc. Nanchinenſi, ad fluv. Croceum, verſus Cantoniam provinc. Sub qua tres Urbes.

SIUCHEUM, urbs Sinarum provinc. Suchuenſis quarta; emporium celebre, ad confluentes fluviorum *Kiang* & *Mahu*, ad radices montium, ſub qua IX. Urbes.

SIVE tu DEUS, SIVE DEA, formula precandi Gentilibus ſolennis, indigitatur Arnobio *adv. Gentes l. 3. Conſueſtis in precibus, ſive tu Deus es, ſive Dea, dicere*, Aliîſque paſſim. Solebant nempe pagani omnes Deos Deaſque confuſè invocare etiam quoties preces ad aliquem, vel aliquos eorum nominatim dirigerent; ne fortè, aliquem ſibi nondum notum omittentes, iram ejus provocarent. Un-

de

de & Ignotis quoque incertiſque Diis ſacra ſecerunt, uti oſtendimus ſuprà lemmate *Ignotus Deus.* Vide Barn. Briſſonium *Formular. l.* 1. *p.* 54.

SIVORANGUM, prædii nomen eſt Sidonio *l.* 2. *Ep. ad Domitium. Voraugum* legit *Pinetus.*

SIUPH, Ægypti urbs in Saitana tribu, unde Amaſis rex. Herodot. *in Euterpe.*

SIUR, Africæ propriæ urbs. *Ptol.*

SIXTUS I. Romanus, poſt Alexandrum I. Papa, A. C. 130. vel 132. Martyriô coronatus, Obiit A. C. 140. vel 142. Anaſtaſ. *in vit. Pontif.* Ejus *epiſtolæ* 2. *decretales*, cum Binii notis, prodiêrunt: Liber verò ſententiarum ſuppoſititius eſt, & Commentarius Sixtum, Philoſ. Pythagoricum auctorem habet. Morer. *in Diction. Hiſt.* Ei ſucceſſit Teleſphorus.

SIXTUS II. Athenienſis, Stephano I. ſucceſſit, A. C. 257. ſeu 260. annô pòſt, capite plexus, pro fide, triduô ante diſcipulum ejus S. Laurentium. Ambroſ. *de Off. c.* 41. Euſeb. *Hiſt. l.* 7. *c.* 7. & 8. *Papyr. Maſſonius, Ducheſnius* &c. Succeſſor ejus Dionyſius fuit.

SIXTUS III. excepit Cæleſtinum I. A. C. 432. à Pelagianis ſuſpectus, quaſi cum illis faceret, redditus, ſcripſit ad Aurelium Carthaginenſem, duaſque epiſtolas accepit ab Auguſtino, qui de Gratia ibi accuratiſſimè tractavit. Neſtorium reducturus ad Eccleſiam, fruſtra fuit: ab Anicio Baſſo Conſule ſtupri accuſatus, in concilio Romano à 56. Epiſcopis abſolutus eſt. Obiit A. C. 440. Ædificia varia ſplendidè extruxit. Scripſit *epiſtolas tres, & poemata quædam, de peccato Originali, contra Pelagium.* Auguſtin. *ep.* 104. & 105. Cyrill. *ep.* 29. & 38. Gennad. *in Catal. c.* 54. *Bellarmin. Miræus, Poſſevinus,* &c. Eum excepit Leo M.

SIXTUS IV. prius Franciſcus Roverius, Savonâ natus, ſucceſſit Paulo II. A. C. 1471. poſtquam Franciſcanorum fuiſſet Generalis, Ædificiis ornavit urbem, Jubilæum ad 25. annos contraxit, Bonaventuram ſanctis inſeruit; Prodigus potius, quàm liberalis, Tireſiæ meretrici ſocculos margaritis opertos dare ſolitus; Lupanar ſcortis publicum erexit, tantô lucrô, ut cenſus inde annui XXM. ducatorum explerent. Lætus, *in compend. Hiſt. Univ. p.* 359. In ſuis evehendis nimius, familiæ Mediceæ Venetiſque plus æquô infeſtum ſe præbuit, unde bellum injuſtum, exitus infelix; mors Sixti, A. C. 1484. Ante Pontificatum, dicitur ſcripſiſſe *de Sanguine Christi: de Futuris contingentibus: de Potentia Dei: de Conceptione B. Virginis;* item contra Carmelitam quendam Bononienſem, qui Deum, ne abſolutâ quidem potentiâ damnatum liberare poſſe aſſeruit. Willot. *in Athen. Franc.* Trithem. *de Script. Eccl.* Poſſevin. *in appar. Wadingus, Ducheſnius, Spondan.* &c. Succeſſit Innocentius VIII.

SIXTUS V. obſcurô natus genere, in Marchia Anconitana, hinc à Cardinalibus *Aſinus Anconitanus* vulgò nominatus, Cicarella *in ejus vita.* Succeſſit Gregorio XIII. A. C. 1585. cùm antea Franciſcanorum Vicarius Generalis fuiſſet; coronatus Mercurii die, quò quoque natus, Epiſcopuſque & Cardinalis creatus erat: Rigidiſſimum Præſulem induit, cujus exempla vide apud Thuan. *l.* 80. & 82. Condæum Principem cum Rege Navarræ excommunicavit: qui tamen, in programmate Paſquino per amicos affixo, *Dominum Sixtum falsò & malitiosè mentiri*, reſpondêre, vide plura ibidem: quâ voce is territus, ſe nihil deinceps contra eos tentaturum ſpopondit. Sanè de Navarro & Elizabeta Regina dicere ſolitus eſt: *Totô orbe ſe unum Virum & Fœminam videre dignos, niſi labe ſectariâ infecti eſſent, qui regnarent, & quibus cum ipſe de ingentibus rebus conſilia, quæ animô agitaret, conferret*, Idem. In Henricum III. excommunicationis ſicam ſtrinxit, ſicariô ejus in numerum SS. relatô. Cæterùm urbem ædificiis, aquæductibus, Obeliſcis (inter quos prodigioſus ille 72. pedum, in Vaticano,) & Bibliothecis ornavit, in theſauris 7. milliones auri reliquit. Obiit A. C. 1590. ætat. 69. ab Hiſpanis, per Monachum Franciſcanum, tenui mantili, ſtrangulatus: ſparsâ famâ, à Dæmone ipſi mortem accelaratam eſſe, And. Rivet. *in Jeſuit. vapul. c.* 14. Jac. Revius, *in Sixto V.* Eum excepit Urbanus VII.

SIXTUS, ſcripſit ſeculô 2. *de Reſurrectione*, *Euſeb.*

SIXTUS Senenſis, Dominicanus, ſcripſit A. C. 1566. *Bibliothecam ſanctam libris* 8. in quorum quarto ſua opera recenſet, enumerata inde *in Elogiis* Anton. Teiſſier *Part.* 1. Fuit is Pio V. chariſſimus ob pietatem, eruditionem profundam & peritiam Linguarum Latinæ, Græcæ atque Hebraicæ. Obiit Genuæ, A. C. 1569. ætat. 49. Poſſevin. *Appar.* Prædicatorem eum inſignem fuiſſe ait Hottingerus, *Bibliothecam* ejus laudat *Biblioth. quadripart. p.* 10.

SIXTUS Hemmingenſis, Friſo; ſcripſit eôdem tempore contra Aſtrologos. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

SIXUS, urbs Maſtieniorum. *Steph.*

SIZATA, Syriæ urbs, aliàs *Lariſſa* dicta. *Steph.*

SIZAU, pater Adina. 1. Paral. c. 11. v. 42.

SIZYGES, Serica gens. *Ptol.*

SKALA Joh. Dubravius, vide *Dubravius.*

SKEKIUS Jacobus, Schorndorffio-Wirtembergicus, Latinè, Græcè ac Hebraicè doctus, publicè docuit Tubingæ annô ætat. 20. inde ad Theologiam animum applicuit, Medicus poſt hæc excellens evaſit, Artis hujus & Philoſophiæ per annos 30. ibidem Profeſſor. Viſu inde privatus, hanc calamitatem patientiſſimè tulit. Obiit A. C. 1587. ætat. 76. Hiſtoricus inſuper, Mathematicus ac Muſicus eximius, Ariſtotelis interpres clariſſimus. Melch. Adami *Vitâ Medic.* Opera ejus vide in *Elogiis* Teiſſierii *Part.* 1. adde Auctorem *Bibliogr. Cur.* Vide etiam ſuprà *Schegkius Jacobus.*

SKIA, Inſul. Scotiæ Borealis una ex Æbudis, ab Euro in Circium extenſa, per 50. mill. paſſ. non æquè lata. Vix 3. mill. paſſ. ab ora Occidentali Scotiæ. In ea ſunt aliquot caſtra.

SLAVI, populi German. qui ab Hamburgo urbe ad Albim fluv. uſque ad mare Scythicum varias regiones incoluêre, qui & *Vandali*, & *Vinuli*, & Oberitæ dicti ſunt. Regio *Slavia*, & *Slavonia.* Vide *Sclavi*, & *Sclavonia.* Addo hic, quòd aliter *Slavini* à 5. ſeculo ſic dicti, qui puriori ævô *Venedi* ſeu *Vinidi* appellati. Procopium primum eorum meminiſſe, *de bello Vandal.* tradit Cromerus *de orig. & rebus geſtis Polon. l.* 1. *c.* 1. Nominis origo à *Slava*, quod *famam* ſeu *gloriam* genti notat, quam illa rebus magnis & præclaris contra Romanos ac finitimos quoſcunque geſtis ſibi comparavit, Cromer. *c.* 8. Primordia in abdito, cùm, more bellicoſarum gentium, diu literas contempſerint: quanta verò terrarum ſpatia imperiô fuerint amplexi, indicio eſt, quòd à Tanai & Volchda, ad mare uſque Adriaticum, multitudine ſua omnia impleverint. *Slavoniæ* in Illyrico, Hunnis pulſis, Regnum conſtituerunt: alia ipſorum manus, Venedi ſeu Wendi ſpeciatim ita dicti, in Regiones Vandalorum, inter Albim & Mare Balthicum, migravêre, unde iſta Vandalorum & Venedorum frequens confuſio, Crom. *l. cit. c.* 5. & 6. condiderunt que geminam *Slaviam*, Orientalem & Occidentalem, quas obſervat Schurtzfleiſchius, in λόγοις ἀκροαματικοῖς ſuis Wittebergenſibus, *de rebus Slavicis.* Serviorum, generis ipſorum, veſtigia in condita Anhaltinarum urbe videre eſt, quæ non minùs teſtantur circumjacentes vici *Roslow*, *Bramboꝛ*, *Ritzmug*, *Dobritz* &c. Conf. Leunclavium *Pand. Turc. num* 37. In Illyrico autem Oſtrivojus Regnum *Slavoniæ* condidit & urbem de ſuo nomine, *Oſtrivor*, ad Danubium; deinde aliam in Carniola Slovitgradiam, Germ. *Windiſchen Gratz*, ſtruxit. Ejus nepos Selimirus, expugnatâ Scodrâ, *Dalmatiæ* ſe Regem dixit: cujus fratres fuiſſe dicunt Lechum, Czechum & Ruſſum, qui *Slavorum* colonias, circa A. C. 1050. in Bohemiam, Moraviam, Poloniam & Ruſſiam duxerint. Vide Auctorem *Hiſtoriæ Orbis Terr. Geogr. ac Civ. c.* 9. *Sect.* 1. *de Incolis Orbis* §. 6. Hodie *Slavoniam* à Borea Dravum, ab Auſtro Savum, ab Occidente urbem Garignizam, ab Ortu Hungariæ partem habens, majori ex parte Turcis ſubeſt; reliqua ejus pars Auſtriæ Archiduces dominos agnoſcit: qui eôdem illam, quò Dalmatiam Croatiamve, communi olim *Pannoniæ* nomine comprehenſas, jure poſſident. Nempe Croatia ad ſuperiorem Pannoniam; Sclavonia, cujus pars etiam Dalmatia, ad inferiorem, pertinuêre; atque ita pro acceſſione Regni Hungarici magis, quàm propriis Regnis, habendæ ſunt. Quô autem titulô ad Sereniſſimam hanc Domum Hungaria pertineat, vide ſuô locô. Cæterùm, *Sclavorum*, qui oram maris Balthici in Pruſſiam uſque incolebant, tanta fuit ſemper ferocia, ut à Fide Chriſtiana ſæpius defecerint, donec in poteſtatem Principum Megapolitanorum, Pomeraniæ, Brandeburgi, Luſatiæ, Miſniæ, & Ordinis Teutonici per Pruſſiam ac Livoniam concederent. Nec gravi licèt ſervitute preſſi, in hanc uſque diem priſtinos mores, & in Germanos odium internecinum, exuerunt: quin moribundis ſuis inſuſurrant, *Abi in alterum mundum & ibi Germanis dominare, ſicut tibi dominati fuerunt in hoc mundo.* Propter gentis enim pertinaciam, cùm ſervitus per univerſam Germaniam publicô decretô abolita fuiſſet, ſoli *Sclavi* hodieque gravi ſervitutis jugô premuntur, unde & *Sclavos* Germani mancipia appellant, Georg. Hornius *Orb. Politic.* Uti verò morum, ſic & linguæ iidem tenaces: Hinc enim lingua *Sclavonica*, quam inter 4. Linguarum Europæarum matrices, Scaliger *Ep. de Linguis Europ.* meritò collocat: è quibus Latina Europæ partes Occidentales Teutonica Boreales, Græca Auſtrales ſed ipſa, i. e. *Slavonica*, Orientales, nacta eſt. Eam enim Europa tertiâ ferè ſui parte, & inprimis totô Orientali tractu ſuô, præter Hungariam & Walachiam, loquitur: utpote receptam à Dalmatis, Liburnis, Macedonibus, Epirotis, Boſinatibus, Servus, Raſciis; Bulgaris, Moldavis, Ruſſis, Polonis, Bohemis &c. In Aſia, Circaſſiis, Mengrelis & Gazaritis, familiaris eſt. Geſnerus & Rocha totas 60. nationes, quæ linguâ hâc utantur, enumerant. In ipſo Turcico Imperio plurimi Janizerorum eam adhibent, nec àbhorret Aula, à lingua tot finitimis Regionibus adeò uſitatâ. Vide iterum Auctorem *Hiſtor. Orbis Terr. c.* 9. *Sect.* 3. *de Lingg.* §. 5.

SLAUKONIA, German. *Auſterlitz*, urbec. Moraviæ, 2. milliar. German. à Bruna in Ortum, 5. ab Olomutio in Meridiem.

SLAVONIA, provincia Pruſſiæ Ducalis ad utramque Croni in Lithuania ripam, Tilsâ oppidô ad Ortum æſtivum extremô inſignis, *Merel.*

SLEGUM, oppid. Hiberniæ, in Connacia, cum portu & amne cognomine in ora Occidentali Hiberniæ 30. mill. paſſ. à Dungalia, in Merid. *Slego Bille.* Caput Comitatus *Slegenſis*, qui verſus oram litoralem inter Ultoniam ad Boream ac Comitatum Mayenſem ad Meridiem ſitus eſt.

SLEIDA, German. *Sleiden*, nomen Dominii, in Germania, olim ſub proprio Comite ex familia Manderſcheidia. In hac enim Theodoricus, primus Comes Manderſchedius, Eliſabetham duxit, hæredem Joannis Dn. *de Sleide & Blanckenheim*, pater ex ea Cunonis primogeniti, qui ad poſteros dominium illud tranſmiſit, quorum ultimus maſculus fuit Joachimus, pater 8. filiarum, quæ hôc ſeculô ſunt defunctæ. Quô pactô, ductâ Joachimi ſorore Catharinâ, Philippus Comes Marcanus in ſuam familiam illud tranſtulit, defunctus A. C. 1613. Quibus parentibus genitus Erneſtus, Comes *de Marca & Sleiden*, obiit A. C. 1653. pater ex Sibylla Zollerana Franciſci &c. Phil Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Europææ Part.* 2. *p.* 61. & 97.

SLEIDANUS, Sleidâ, in agro Colonienſi oriundus, à Reip. Argentinenſi maximis negotiis adhibitus, interfuit Concilio Tridentino, & variis Legationibus cum gloria defunctus eſt. Scripſit *Hiſtoriam* tanti ab omnibus æſtimatam, ut Germanicè, Gallicè, Italicè, Hiſpanicè verſa, variis in locis publicè prælegatur; ac Auctor non à Bodino ſolùm *Meth. c.* 4. Thucydidi Xenophonti, Salluſtio, Cæſarique æquiparetur, ſed etiam à Carolo V. *Hiſtorici fidelis & exacti* elogium tulerit. Obiit A. C. 1556. Opera ejus enarrat *in Elogiis* Anton. Teiſſier *Part.* 1. Vide quoque *Effigies* Verheiden. Naudæum *Biblioth. Polit.* Colomeſium *Melanges Hiſtoriq.* & ſuprà *Joannes Sleidanus.*

SLESIA, regio German. (à *Sleſo* fluv. qui in Oderam excipitur) ampla in qua ducatus 12. cujus caput eſt *Vratiſlavia*. Vide B. Rhenanum cum *Notis* Ottonis JC. *p.*182. Item *Sileſia*.

SLESVICUM, olim *Edeba*, hodie *Sleſwick*, à ſitu, quem ad Sliam, in maris Baltici ſinu obtinet, urbs Cimbricæ Cherſoneſi Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Lundenſi: ab Hamburgo & Lubico 16. leuc. diſtans in Boream; Caput Ducatus cognominis, qui aliter *Jutia meridionalis*, pars Daniæ, in Cimbrica Cherſoneſo. Terminatur à Septentrione Jutiâ Septentrionali, ab Ortu mari Balticô, ab Occaſu Oceanô Germanicô, à Meridie Holſatiæ Ducatu, eſtque partim ſub Danis, partim ſub Duce proprio. Reliquæ Urbes ſunt Ripa, Hadersleba, Flensburgum, &c. Canutum, ducem Sleſvicenſem, Regem Vandalorum creavit Lotharius Saxo Imperator A. C. 1130. quò cæſô à Magno filio Nicolai Danorum Regis, hic ab Erico occiſi fratre, cui Imperator ſe junxit, aliquandiu oppugnatus, dum Sleſvicenſes ſibi reconciliare ſtudet, in regia cum Prætorianis occiſus eſt, A.C. 1136. Poſteà Chriſtophorus II. Daniæ Rex, ob crudelitatem pulſus, Voldemarum Sleſvicenſ. Ducem ſucceſſorem & hoſtem accepit, A. C. 1326. ſed reſtituti fil. Voldemarus IV. ſucceſſor, Sleſvicenſem ſibi ſubjecit, A.C. 1333. Ericus poſt hæc VIII. diuturnis ac difficilibus bellis cum Ducibus implicitus fuit, A. C. 1411. Ducatum poſteà mortuô Adolphô, cujus commendatione ad regnum vocatus fuerat Theodorici Oldemburgenſis fil. Chriſtianus, hic cum Holſatiæ Comitatu Daniæ adjecit, A.C. 1481. Cum Ducibus Holſatiæ de Ducatus Sleſvicenſis feudo tranſegit Fridericus II. Daniæ Rex A. C. 1566. Chriſtianus tandem IV. Ducatum hunc cum Cimbria, beneficii titulô, Holſatiæ Ducibus conceſſit circa A. C. 1589. Genealogiam Ducum vide apud Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſt. in famil. Oldenburgo Danica, in qua Reges Daniæ & Norvegiæ, Duces Sleſvici & Holſatiæ, Comites Oldenburgi & Delmenhorſtani.* Addo ſaltem, quod primò Marchionatus fuit, ab Henrico Aucupe, poſt victum Gormonem Danorum Regem inſtitutus; ab Ottone poſtmodum, occisô à Danis Marchione, reſtitutus. Conradus II. dehinc Canuto Dano cum *Ducatus* titulô ceſſit, A.C. 1118. cujus poſteri illum tenuêre uſque ad Waldemarum Erici filium, à quo ad Gerhardum avunculum tranſiit. Reliqua vide ſuprà in voce *Schleſvicum*.

SLEZANIÆ, oppid. Moraviæ, ubi celeberrima à Fratribus Synodus Magnatibus quoque variis è Polonia præſentibus, habita eſt, A. C. 1557. Joh. Laſicius *de geſtis Fratr.* apud Læt. *Comp. Hiſt. Univ.*

SLINGÆ, Friſiæ loci meminit vetus lapis Romæ ſub Carolo M. ſculptus.

SLONIMA, urbs Lithuaniæ, in Palatinatu Novogrodenſi, ad amnem Sezuram, 8. leucis à Novogroda in Meridiem, Poleſiam verſus totidem.

SLOTNA, locus Daciæ in ingreſſu Tranſylvaniæ ad Auſtrum, ubi aurifodinæ apud Tunſtenium oppid. *Saladius Sambuco.*

SLUCUM, urbs Palatinatus Novogrodenſis ad Slucam amnem, cum titulo Ducatus 5. leuc. à confinio Poleſiæ in Boream ampla, ſed tota ferè lignea. Sub Sigiſmondo I. Poloniæ Rege in vicinia Conſtantinus Oſtrogii Dux tres Tartarorum exercitus tribus præliis maximâ clade affecit, circa A. C. 1506. Salom. Neigeb. *Hiſt. Pol. l.* 7.

SLUSA, ſeu CLUSA, urbs & portus Flandriæ, ſub Batavis. Fuit olim appennagium Comitum Nemoroſiorum, quibus è Guidone Flandriæ Comite origo: dein in jus Galliæ Regum tranſiit. E quibus Philippus Audax præſidium hic validum tenuit, ut Brugenſes coërceret, & Carolus VI. claſſem ibidem fabricavit, inde Angliam petiturus. Capta eſt à Maximiliano I. Imperatore manſitque in ejus familia. Turbis dein Belgicis obortis, Parmæ Dux illam, poſt diuturnum obſidium, in poteſtatem Hiſpanorum redegit, quibus illam Hollandi, duce Mauritiô, durante obſidione Oſtendanâ eripuerunt, A. C. 1604. jacturam Oſtendæ ſatis ſic compenſatam nummô cum inſcr. *Jehova plus dederat, quàm amiſimus*, teſtati. Memorabilis tum obſeſſorum conſtantia fuit, qui, poſtquam auxiliorum ſpes nulla, nec fœda tantùm animalia, ſed ſi quid uſquam corii ſevique fames abſumpſerat, tertii demum menſis exitu tradiderunt oppidum: quod cum portu operibus victor munuit civiumque Oſtendanorum, qui urbe deditâ huc tranſierunt, numerô auxit. Sed inter pacis poſtmodum initæ conditiones & hæc fuit, ut munitiones diſjicerentur. Dicitur portus 500. navium capax, cui è regione exigua inſula Caſſantia, Georgii Caſſandri patria. Vide Guicciard. *deſcr. Belgii*, Stradam, Grotium, Bentivolium *hiſt. belli Belg.* &c. Gallicè *Ecluſe*, Belgicè *Schluys*.

SMA in nummis Juliani, *ſignata moneta Antiochiæ*: uti SMAB, in Conſtantini M. idem notat. *B.* tamen Monetarii index eſt. Car. du Freſne *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus*.

SMALANDIA, provinc. Oſtrogothiæ, in Suecia, inter Oſtrogothiam propriam ad Boream, Weſtrogothiam ad Occaſum, Blekingiam ad Meridiem, & mare Balticum ad Ortum. Urbes ejus Calmaria, Jonekopinga, & Wexſia.

SMALCALDA, urbs Franconiæ, in Principatu Hennebergenſi, ſub Landgravio Haſſo-Caſſellano, fœdere Proteſtantium Principum ſeculô præteritô & bellô mox inſecutô, quod hinc *Smalcaldicum* dictum, famoſum. Cùm enim Proteſtantium ad Carolum V. Legati, ab illo detinerentur, nec niſi durum daretur reſponſum, conventus Proteſtantium *Smalcaldiæ* indictus eſt, ubi Saxoniæ Elector, cum filio Joh. Friderico, Erneſtus & Franciſcus Luneburgici fratres, Landgravius Haſſiæ Guihelmus, Georgii Brandeburgici Conſiliarii, civitates etiam Argentoratum, Ulma, Noriberga, Heilbrunna, Conſtantia, Reutlinga, Memminga, Campoduum & Lindavia, primùm propoſuerunt & agitaverunt quæſtionem, de fœdere Principum Evangelicorum, & defenſione mutua adverſus Religionis hoſtes, A.C. 1529. Sequente dein A.C. 1530. menſe Decembr. 1535. renovatum in annos decem, in quod tum plures alii recepti ſunt, Pomeraniæ Principes, Ulricus Wirtembergicus, Robertus Bavarus, Bipontinus, Auguſta, Francofurtum, Hannovera, Hamburgum. Cùm dein A. C. 1546. fama de Cæſaris armis percrebuiſſet, Guilielmus Haſſus & Saxo ab illo proſcripti, copiis coactis fœderatos hortati ſunt, & publicô ſcriptô juſtitiâ cauſæ demonſtratâ, arma ſumpſerunt; Pugnatum fuit acriter ſæpius, donec ad Mulbergam commiſſô præliô Johan. Fridericus Saxo A. C. 1547. & paulo poſt Guil. Haſſus fraude capti in poteſtatem Cæſaris venerunt. Actum tum de Proteſtantibus videbatur, ſed à Confœderatis Principibus, duce Mauritiô Saxone, Haſſi generô, Cæſar in fugam verſus, Concilium Tridentinum diſſipatum, & captivi Principes liberati ſunt, A. C. 1553. ſecuta A. C. 1554. Paſſavienſis pacificatio Religioni quietem peperit. Vide Sleidan. *Comment. l.* 13. Thuan. *Hiſt.* &c. Diſtat vix 1. milliar. German. à Werra fluv. in limite Thuringiæ 4 milliar. ab Iſenaco in Meridiem 6. ab Erfordia in Africum ad radices montium.

SMALCIUS Valentinus, vide *Valentinus Smalcius*

SMALTUM, apud Anaſtaſium *in Leone IV. Fecit denique tabulam de ſmalto*; Leonem Oſtienſem *l.* 3. *c.*20. *Super altare autem S. Benedicti argenteum ciborium ſtatuit, illudque aurô ſimul &* ſmaltis *exornans* &c. Italis *Smalto*, Gallis *Eſmail*, vox eſt recentioris ævi, encauſtum, ſeu liquati coloratique metalli pigmentum, notans, de qua vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Dominic. Macrum *Hierolex.* inprimis verò Andr. Agathopæum, ſeu Felibienum *Tract. de Pictura & Architectura c.* 10. & ſuprà aliquid voce *Encauſtum*. Origo voci ex Latino *Maltha*.

SMAN. in nummis Conſtantini M. & Conſtantii, *ſignata moneta Antiochiæ*: SMANΓ. in nummis Theodoſii; SMANR. in nummis iterum Conſtantini M. SMANT. in Conſtantii: SMANTE. in ejuſd. SMANTS. in nummis Conſtantini M. iterum, idem deſignant; niſi quòd Γ. R. E. Monetarum fortè indicant, aut Γ. & E. tertium & quintum annum Imperii. Ultima quoque nota, *Sacra moneta Antiochiæ ſignata*, pleindicat. Car. du Freſne *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus.*

SMAQ. in nummis Conſtantii Gratiani & Arcadii, *ſignata moneta Aquileja*, indicat. Idem *ibid.*

SMARAGDITES, mons juxta Carchedonem, ubi *Smaragdus* gemma legitur, Plin. *l.* 37 *c.* 5.

SMARAGDUS, Abbas monaſterii S. Michaëlis, in Diœceſi Verdunenſi, floruit ſub Ludovico Pio. Scripſit *Commentar. in reg. Benedicti, de virtutibus & vitiis tractatum*, aliaque in S. Scripturam. Item, monachus Abbatiæ S. Salvatoris, in diœceſi Monſpelienſi, auctor *vitæ S. Benedicti*; Obiit A.C. 843. Sigebert. *de Vir. Illuſtr.* c. 118. Moreriu*s in Diction. Hiſtor.*

SMARAGDUS, mons in Ægypto ad ſinum Arabicum. *Steph.*

SMARAGDUS, tertiô inter gemmas locô, ſolus inter haſce contuitu oculos implet, nec ſatiat; quin & ab intentione alia obſcuratam recreat aciem, nec alia ſcalpentibus gemmas gratior oculorum refectio eſt. Unde & *decreto hominum iis parcitur ſcalpi vetitis*, Plin. In Cypro Inſul. tumulo Reguli Hermiæ, juxta Cetarias, marmoreo Leoni inditi oculi leguntur ex *Smaragdis*; ita radiantibus etiam in gurgitem, ut territi inſtrumenta refugerent thynni, diu mirantibus novitatem Piſcatoribus, donec mutavêre oculis gemmas. In Arabia, ædificiorum ornamentis includi *Smaragdum*, quem *chloron*, vel *coloron*, vocant, i.e. è pallido viteſcentem, Juba auctor eſt. Regi Ægyptiorum, à Babyloniorum Rege miſſum eſſe *Smaragdum* muneri 4. cubit. longitud. & 3. latitudine: fuiſſeque apud eos in Jovis delubro obeliſcum, è quatuor *Smaragdis*, 40. cubitorum longitudine, latitud. verò in una parte 4. in altera 2. ſe autem ſcribente, fuiſſe in Tyro Herculis Templo pilam ex hac gemma ſtantem, memoriæ prodidit Theophraſtus *l.* περὶ λίθων, unde Plinius plurima mutuatus eſt. Apion quoque, cognom. *Pliſtonices*, in Labyrintho Ægypti coloſſeum Serapin è *Smaragdo* novem cubitorum memorat: unde ol mirum, quod de Nerone legitur, *Gladiatorum pugnas Smaragdo ſpectaſſe*. Vide Plin. *Nat. Hiſtor. l.* 37. *c.* 5. Viriolas ex *Smaragdis*, in *l. Medico* 8. *ff. de auro & arg. leg.* habemus, ut & apud Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, *ubi illiusmodi armillæ e minutis ſmaragdis iconem exhibet.* Fuit & inter XII. gemmas Summi Sacerdotis in V. T. Pectorali inſertas *Smaragdus*, Judæ tribui reſpondens, ut quidam volunt, Exod. *c.* 28. *v.* 18. Etiam Iris illa circa thronum Dei, de qua Apocalypſ. *c.* 4. *v.* 3. virore *Smaragdino* nituit, qua de re vide Commentatores. Cæterùm caſtitatis hieroglyphicum gemma eſt, teſtante Alberto M. *de Mineral. l.* 2. Unde Reginæ cujuſdam Hungariæ, nuptiali nocte, *Smaragdum annularem* diſſiluiſſe in fruſta, tradit *in ſuis Symbolis Heroicis* Sylv. Petraſanta *l.* 2. *de Gemmis*. Vide Fortunium Licetum *de Gemmis Annular. Schem.* 60. *c.* 185. Ruæum *de Gemmis l.* 2. *c.* 4. Baccium *c.* 5. & *ibid.* Gobelchoverum, inprimis verò Salmaſ. *ad Solin.* qui de omnibus *Smaragdi* generibus (quorum XII. facit Plinius) eruditè diſſerens, Scythicis principatum tribuit, & de natura, vitiis ac uſu eorum ad pocula inſignienda olim plurimo, multis verba facit, *p.* 182. 183. & *ſeqq.* nec non ſuprà, lemmate *Pocula Gemmata*, ubi in poculis hujuſmodi ignicolandis præcipuum olim gemmæ hujus uſum fuiſſe, ſimiliter vidimus; ut & aliquid voce *Praſinæ*. Quod autem de *Smaragdo*, in Pectorali Summi Sacerdotis, ſuprà dictum, in Hebræo eſt ברקת *barekath*, quam vocem cùm LXX. σμάραγδον reddant, ſuffragante Interpretum conſenſu, Ebræi tamen *topazium* exponunt. Neque *Judæ*, ſed *Levi* nomen, cum tribus reliquis literis nominis *Abraham*, inſculptum habuiſſe, Magiſtri tradunt. Quemadmodum & Epiphanius, unicuique ex filiis Iſraël ſuum lapidem aſſignans, Levi *ſmaragdum* tribuit. Vide Rivetum *ad Exod. c.* 28. *v.* 17. uti de nobili Polycratis *ſmaragdo* ſuprà voce *Polycrates*: Romæ annô decimô Pauli III. inventa eſt *Smaragdus* in ſepulchro Mariæ Honorii Imperatoris filiæ, auro incluſa, in qua ipſius Honorii caput inſculptum, teſte Georg. Fabriciô *Commentar. in Poëtas Chriſtian.* De *Smaragdopraſo* verò, jaſpidis genere, vide *Rerum Indicat.* Scriptores: uti *de Smaragdinis circa Portovejo fodinis*, in Peruvia, ſuprà aliquid voce *Fodina*.

SMAT. in Conſtantini M. nummis, *ſignata moneta Antiochiæ*, eſt vero T. nota Monetarii. Vide *ſuprà*.

SMEDES, Rex Paſtorum in Ægypto VII. ſucceſſit Aſſidi, eô tempore quô Cuſan Meſopotamiæ Rex Iſraëlitas aſſlixit, Othoniele I. Judice liberatos, & in Thebaide Siphoas præfuit. Regnavit ann. 26. obiitque ſucceſſore Pſuſene. Joh. Marshamus *Canone Chron.*

SMEGMA, apud Plinium *l.* 22. *c.* 25. ubi de lupinis, *Si verò cœleſti aquâ diſcoquantur, ſuccus ille ſmegma fit.* Et *l.* 27. *c.* 12. *Oſyris ramulos fert nigros, tenues, lentos, & in iis folia nigra, ſeu lini, ſemenque in ramulis nigrum initio, dein colore mutato rubeſcens*, ſmegmata *mulieribus faciunt ex his*: ex Græco σμῆγμα eſt. Cujusmodi *ſmegmata*, ad cutem poliendam, adhibebant olim mulieres: & paſte madidô quidem primùm faciem linebant, ac veluti tectoriô quôdam obducebant, poſtmodò καθάπλασμα hoc ſeu λιπαρὸν *ſmegmate* ex lacte aſinino inprimis, cùm ad mœchos irent, abſtergebant. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 464.

Ad mœchum lotâ veniunt cute ——

Et, *v.* 468.

Incipit agnoſci, atque illô lacte fovetur,
Propter quod ſecum comites educit aſellas.

Quam in rem vide Salmaſ. *ad Spartian. in Adriano*, *c.* 4. & ſuprà, ubi de *Os oblinendi* more. Verbum σμήχω eſt, *polio*, *attero*, quod ad gemmas quoque translatum & marmora, quorum hæc atterâ è poro lapide, illæ Cypriis & Armeniis cotibus, poliri conſuevêre. Unde σμιρισταὶ λίθων, ol σιλβωταί, *tritores lapidum*, qui attritu limæ, vel arenæ, vel rotæ vel alterius gemmæ ſcobe, gemmas poliunt & in nitorem dant. Epiphanius φαιδρυνταὶ vocat, i. e. *limpidatores*, quod nitentes atque διαυγεῖς lapides faciant. Inde idem *ſmectis*, vel *ſmectris*, Græcè σμηκτὶς vel σμηκτρὶς, dicta eſt galaxia, ſeu morochthus, quòd eâ uterentur ad dealbanda ac puſmicanda veſtimenta, apud *Plinium*; item Cimolia terra, ob ſimilem cauſam, apud *Nicocharem Comicum* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim.*

SMENDIS, Ægyptiorum Rex; regnavit Ann. 26. A. M. 1960. Vide *Smedes*.

SMENEON, locus in Sicilia, juxta Morgantinon, ubi tamen *Steph.* aliis in codicibus legi adnotat Σμήνεον κ̀ Μοργάντιον. Diodor. Sic. *l.* 14.

SMENUS, Laconiæ fluv. in Taygeto monte oriens. Pauſan. *l.* 3.

SMERDIS, ſeu Tanioxarces, Cambyſæ Perſarum Regis frater, quem cum Cambyſes per ſomnum vidiſſet regio throno inſidentem, metuens ne regnum occuparet, occidi juſſit: ipſe paulo poſt mortuus, Ann. 232. Urb. Cond. Fuit alter *Smerdis*, Magus, poſt Cambyſen, throno per fraudem 7. menſ. potitus, de quo vide in *Patizites*, & Herodot. *l.* 2. Euſeb. *Chron.* Juſtin. *l.* 1. *c.* 9. &c.

SMERDIS, qui Penthilum ſuſtulit, quòd ab eo percuſſus, ejuſque uxore pedibus tractus eſſet. Ariſtot. *l.* 5. *Pol.* *c.* 10.

SMETIUS, Henricus, vide *Henricus*: & plura de illo apud Paul. Freherum *Theatro Viror. erudit. clarorum.*

SMETIUS Martinus, vide *Martinus*.

SMETRIS Terra, vide *Cimolus*.

SMICRINAS Tarentinus, ſtadii victor, Olympiad. 107.

SMICYTHES, nomen hominis Comici, apud Ariſtophan. *Equitib. Actu* 2. *ſc.* 4. ubi Scholia modò Regem Thraciæ ſic nominatum aſſeverant, modò vocabulum eſſe hominis mollis ac cinædi dicunt *p.* 346. *A.* Forſan is ipſe eſt, quem *Veſp.* *p.* 457. vocat Σμικυθίωνα.

SMICYTHUS, aliàs *Micalus*, ſervus Anaxilæ Rheginorum tyranni, fide in herum inclytus. Tutor enim filiorum ab illo conſtitutus, tutelam tam ſanctè geſſit, ut perductis in ætatem pueris, & bona & imperium inviolatum tradiderit. Parvô dein viaticô contentus, Olympiam diſceſſit, ibique ſummâ animi tranquillitate conſenuit. Vide Anaxilas.

SMILA, urbs Thraciæ, *Steph.*

SMILAX, puella formoſiſſima, quæ Croci pueri amore capta, cum ab eo ſperneretur, mutata eſt in fruticem ſui nominis, hederæ non diſſimilem, aut certe in ejus flores, candore, odoreque lilium referentes. Ovidius *Metam.* *l.* 4. *v.* 283.

Et Crocon in parvos verſum cum Smilace flores.

SMILAX, arbor & frutex. Pauſan. enim, ubi in *Arcadicis* materias enumerat, è quibus fieri vulgò ſolerent Deorum ſimulachra, poſt ebenum, cupreſſum, cedrum, quercum, σμίλακα quoque nominat, quam taxum eſſe, docet Salmaſ. cujus materies duriſſima, in Arcadia nigra & puniceа, in Ida monte flava & ſimilis ibi ebeninæ hic cedrinæ reperitur. Sed & σμῖλαξ ilicis genus eſt, in Arcadia, *Theophraſto*. At *Smilax*, frutex vetnus foliô hederaceô, caulibus ſpinoſis, flore candidô & olente lilium, coronamentis adhibitus. Quamvis enim de illa ſic Plin. *l.* 16. *c.* 35. *Infauſta omnibus ſacris & coronis, quoniam ſit lugubris, virgine ejus nominis propter amorem juvenis Croci mutata in hunc fruticem. Id vulgus ignorans plerunque feſta ſua polluit, hederam exiſtimando. Sicut in Poetis, aut Libero patre, quis omnino neſcit, quibus coronentur.* Coronamentum tamen è *ſmilace* paſſim Veteribus frequentatum, etiam in ſacris & orgiis Bacchi, deprehendimus, vide Athenæum *l.* 5. ubi ſmilacis coronam, non minus ac hederæ & vitis, uſitatam fuiſſe in iis docet. Quin imo ipſe Plin. quaſi ſui oblitus, principatum in coronamentis folio ſmilacis & hederæ aſſerit, *l.* 21. *c.* 9. Quam in rem vide plura apud Car. Paſchalium *Coronarum l.* 1. *c.* 15. *&* *eod. c.* 17. ubi multa de *ſmilacis* & *hederæ* in coronis conſortio, & Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 1041. & *ſeqq.* Certè Euripides hederâ & ſmilace Thebanos coronari vult *Bacch. Actu* 1.

Ὦ Σεμέλας τροφοὶ Θῆβαι,
Στεφανοῦσθε κισσῷ,
Βρύετε βρύετε χλοηρᾷ
Σμίλακι καλλικάρπῳ.

SMINDYRIDES, Sybarita luxu perditus, apud Ælian. *Hiſtor. Var* *l.* 9. *c.* 24. & *l.* 12. *c.* 24. Unde *Smindyridis* calcei, molles ac delicatuli, quòd is eos primus inveniſſet, dicti ſunt. Vide Pollucem *Onomaſtic.* *l.* 7. *c.* 22. & Bened. Balduinum, *de Calceo antiquo*, *c.* 20.

SMINTHE, urbs Trojæ, *Stephan.*

SMINTHEUS, Apollinis epitheton, cujus duplicem originem refert Homeri interpres: Primam hanc; fuiſſe in Chryſe oppido Myſiæ Crinem ſacerdotem Apollinis, cui Deus iratus immiſit in agros illius mures, qui fructus illius vaſtabant. A quo exoratus Deus cùm rurſus placatus peſtem hanc tollere vellet, ad Ordem illius paſtorem venit, à quo hoſpitio acceptus, pollicitusque mali remedium, mures ſagittis omnes interfecit: eôque factô juſſit paſtorem Crinidi indicare, ipſum Apollinem humanâ ſpecie apud ſe diverſiſſe & ab eo mures occiſos: quod audiens Crinis, templum Deo conſtruxit vocavitque Apollinis Sminthei, quòd ejus linguæ dialectô mures σμίνθοι vocantur. Altera talis eſt: Quum Cretenſes aliquando coloniam deducturi eſſent, ab Apolline reſponſum acceperunt, ut ibi urbem conderent, ubi eis terrâ geniti obſtitiſſent. Venientibus igitur ad Helleſpontum, noctu mures clypeorum lora arroſerunt; itaque manè cùm id factum viderent, memores oraculi urbem poſuerunt, quam *Sminthiam* appellaverunt Clemens *in Protreptico*: Πολέμων τοὺς περὶ τὴν Τρῳάδα κατοικοῦντας ἱστορεῖ, τοὺς ἐπιχωρίους μῦς, οὓς σμίνθους καλοῦσι, σέβειν ὅτι τὰς νευρὰς τῶν πολεμίων διέτραγον τῶν τόξων. κ̀ Σμίνθιον Ἀπόλλωνα διὰ τῶν μῦν ἐκείνους ἐπωνόμασαν. *Nic. Lloydius.*

SMIRIS, Græcè σμίρις, Hebr. שמיר, *ſamir*, quæ vox occurrit Ezech. *c.* 3. *v.* 9. item Jerem. *c.* 17. *v.* 1. & Zachariæ *c.* 7. *v.* 12. lapis tam durus eſt, ut eô gemmarii ad gemmas poliendas utantur. In quem uſum etiam Veteribus adhibitum eſſe, contra quam ſenſit Cardanus, docet Dioſcorides *l.* 5. Σμίρις λίθος ἐστιν, ᾗ τὰς ψήφους οἱ δακτυλιογλύφοι σμήχουσι. Et *Heſychius*, Σμίρις ἄμμος ἐστιν εἶδος, ᾗ σμήχονται οἱ σκληροὶ τῶν λίθων. Ubi ἄμμον, i. e. arenam vocat, quia in tenuiſſimum pulverem contuſus, ad opus adhibetur. Eodem refer, quæ in voce Ἀρμενία Stephanus habet, ubi, inter alia de iis ait, Armenios præbere λίθον τὴν γλύφουσαν κ̀ τρυπῶσαν τὰς σφραγῖδας, *lapidem, quô ſigilla ſculpantur & terebrentur.* Et Herodotus *l.* 7. ubi Æthiopes, qui in exercitu Cyri erant, habuiſſe dicit prælongas ex arundine ſagittas, pro ferrô præfixas eô lapide, quô ſigilla ſculpuntur: quod de iiſdem Agatharchides quoque tradit *l.* 1. Sed lapidem illum neque Herodotus, neque Agatharchides nominant: quia illos adhuc latebat, quomodo vocaretur. Duritiem ejus ſummam id porrò arguit, quòd *ſimilem τῷ ſamir, firmiorem rupe conſtitui* frontem *tuam*, dicit Dominus Prophetæ, circa quam vocem quantoperè delirârint Judæi, vide apud Bochart. *Hieroz. Parte prior.* *l.* 6. *c.* 11. ut & ſupra in voce *Samir*. it. *Sarmis*. Alius à *ſmiri* fuit porus lapis cujus arenâ in poliendis gemmis iiſdem Veteres uſi ſunt, uti oſtendit Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 1101. Vide quoque ſuprà voce *Gemma*.

SMITHUS Thomas, Anglus, unà cum Cæcilio, Secretariatus Status munere functus, ſub Eduardo VI. poſtmodum ad majora erectus eſt: ſub Maria dignitatibus ſuis privatus, apud Elizabetham Regin. refloruit, eique in variis Legationibus fideliter inſerviit. Mæcenas literatorum & literatus ipſe, edidit Opus *de Rep. Anglica*, ſed imperfectum, it. *Commentarium de Re Monetar.* *De recta Linguæ Anglicæ Scriptione, Dialogum.* *De recta Linguæ Græcæ pronuntiatione librum.* Ant. Teiſſier *Elog. Part.* 1. Obiit A. C. 1577.

SMK. in nummis Licinii Junioris & Helenæ, *ſignata moneta Karthagine*: ſicut SMKA. in nummis ejuſdem Licinii: & SMKE. in nummis Conſtantini Junior. Licinii & Arcadii, niſi quòd E. nota Monetarii videatur, Car. du Freſne ubi *ſuprà*.

SMN. in nummis Licinii & Conſtantii, *ſacra moneta nova*: SMNA. in Martiniani & Theodoſii, ſignata moneta nova Antiochiæ: SMNC, in Conſtantini M. *ſignata moneta nova Conſtantinopoli*: SMNΓ. *ſacra moneta nova*, ubi Γ. Monetarium fortè deſignat, in nummis Licinii. Junior SMNKAB. in nummis Theodoſii, *ſignata moneta Karthagine annô ſec.* SMNM. in Criſpi, *ſacra*, vel *ſignata moneta nova*, ubi *M.* index fortè Monetarii: SMNS. in Conſtantii, *ſacra moneta nova ſignata*, denotat eidem Car. du Freſne *d. l.*

SMOLENSCENSIS Ducatus ſeu Palatinatus, *Duché de Smolensko*, pars eſt ampla Lithuaniæ. Complectitur Ducatum Severienſem; Terram Czernichovienſem, arces ſeptuaginta continentes, & diſtrictum Orſanenſem: quibus adjecit Sigiſmundus III. diſtrictus Romnenſem & Sierpeiovienſem. Sed pro majori parte ſubeſt nunc dominio Moſchorum, ab A. C. nempe 1645. quô ejus primaria urbs Smolenſcium expugnata fuit à Moſchis.

SMOLENSCIUM, vulgò SMOLENSKO, urbs eſt Lithuaniæ, ad fluvium Boryſthenem, prope fines Moſcoviæ. Eſt valde ampla & permunita, in editiore loco poſita. Cingitur murô ſex cubitorum latitudinem habente & 52. turribus firmô, cum arce valida in monte poſita, in medio urbis, 8000. ædes continet, cum aliàs multò amplior fuerit; Epiſcopum in ea urbe conſtitui curavit à Summo Pontifice Rex Vladiſlaus IV. unà cum collegio Canonicorum ex deſtinatione patris ſui Sigiſmundi III. Olim hæc civitas cum tota regione propriis paruit Ducibus Ruſſicis; ſed A. C. 1403. Vitondus magnus Dux Lithuaniæ hanc urbem occupavit; & cæteris oppidis ac arcibus in poteſtatem ſuam redactis, totum hunc Ducatum Smolenſcenſem in Lithuanicam provinciam mutavit; ejectô inde Gregoriô Duce.

ce. Deinde capta fuit à Caſimiro II. Rege Poloniæ A.C. 1452. poſteaque à Moſchis A.C. 1514. quos pauló poſt pugnâ Orſenſi Sigiſmundus I. Rex 40000. cæſis ſuperavit, & à loco pugnæ ad 120. milliaria repulit, Ductoribus exercitus, cum omnigentis Senatu captis, Cromerus *in Orat. fun. Sigiſmundi*. Hinc pluries à Polonis tentata, tandem vi capta iterum fuit à Sigiſmundo III. Poloniæ Rege A.C. 1611. poſt duorum ferè annorum obſidionem, quâ periiſſe 200. Moſcorum millia traduntur: quorum ibidem 7000 denuo trucidata A.C. 1613. A.C. 1616. obſeſſa fuit irritô conatu, ut etiam A.C. 1633. à Moſchis, qui ibi maximâ clade affecti fuêre ab Vladiſlao IV. Rege, menſe Martiô, poſt obſidionem unius anni, ſicque Polonici juris manſit Smolenſcium uſque ad annum 1654. quô expugnatum fuit die 13. Octobris ab Alexio Michaëlovitio magno Duce Moſcoviæ in occaſum, & 20. à Vitebſcia in Eurum.

SMRB. in nummis Gratiani, *ſignata moneta Romæ*: ubi B. Monetarii fortè index: SMRP. in nummis Valentis, *ſacra moneta Romæ percuſſa*: SMRQ. ubi R. pro A. in Conſtantii & Valentiniani, *ſignata moneta Aquileja*: SMSISC. in Valentis, *ſignata monetâ Siſciæ*: SMTLS. in Valentiniani, *ſignata moneta Theſſalonicæ*: SMTR. in Maximi, *ſignata moneta Treviris*: SMTRS. in Conſtantii, *ſacra moneta Treveris ſignata*, vel *ſignata moneta Treveris*: SMTS. in Conſtantini M. & Valentiniani, id. SMTSE. in Delmatii, *ſacra moneta Treveris ſignata*, vel *ſignata moneta Theſſalonicæ*, notat, interprete Car. du Freſne ubi *ſuprà*.

SMYRNA, vel SAMORNA, Amazon, Epheſum condidit, unde & ipſa Epheſus aliquando *Smyrna* dicta eſt. *Stephanus*, ὠνομάσθη δὲ Σμύρνα, ἀπὸ Σμύρνης Ἀμαζόνος. Mela *l.* 1. c. 17. non urbem ipſam, ſed Templum tantùm Dianæ ab Amazonibus conditum, ſignificat. Sed Plin. *l.* 5. *c.* 29. Stephano ſuffragatur, Epheſon *Amazonum* opus vocans. Et Callinus Σμυρναίους vocavit Ἐφεσίους, teſte *Strabone*; qui & locum quendam Epheſi, *Smyrnam* Hipponacti vocatum, notat, verſus hos afferens.

> Ὤικεε δ' ὄπισθεν τῆς πόλιος ἐν Σμύρνῃ·
> Μεταξὺ τρηχείης τε καὶ λεπρῆς Ἄκτης.

Sicut Σαμόρναν vel Σαμόρνον, portum Epheſi propriè dictum eſſe, obſervat. Salmaſ. *ad Solin. p.* 808. & *ſeqq.* Sed & *Smyrna* Amazon fuit, à qua urbi alteri Ioniæ, quæ hodieque *Smyrna* appellatur, nomen, cujus rei fidem facit tum buſtum ejus ex marmore, cujus hodieque reliquiæ viſuntur, in arcis ingreſſu, cum bipenni & pelta. Cujusmodi nummum fœderis inter Smyrnæos & Thyatirenſes initi memoriam ſervantem, in cujus unâ parte figura modò deſcripta, in altera, caput turritum, utriuſque urbis ſymbolum, exhibet Jac. Sponius *Itinerar. Græciæ Part* 3. *p.* 172. Sic Sueciæ Regina, inter ſua cimelia, Romæ ſervat nummum, fœderis inter Smyrnæos, Pergamenos & Epheſios indicem; in cujus antica parte imago Antonini Pii Imper. in poſtica, Diana expreſſa, inter Æſculapium & *Smyrnam* Amazonem media, cum verbis, ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΠΕΡΓ. ΕΦΕΣΙΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ. Cujusmodi *Inſcr.* in priori quoque numiſmate eſt, additô nomine Præfecti tum Urbis, ΕΠΙ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ, qui principatu Caracalli vixit. Extat quoque nummus Tranquillinæ, cum *Inſcr.* CΜΥΡΝΑΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΡΟΥΦΙΝΟΥ COΦI. & imagine iterum præfatæ Amazonis, quæ, capite turrigerô inſignis, dextrâ manu ædiculam ſacram, lævâ bipennem cum pelta, tenet, apud eund. *p.* 184. &c.

SMYRNA, urbs Ioniæ, Milete amne irrigata, una ex 7. Aſiæ Eccleſiis, de quibus B. Joannes in Apocalypſi c. 2. v. 8. Polycarpô Epiſcopô nobilis, Homeri, ut plurimi credunt, patria, qui inde *Smyrnæus* à Poëtis vocatur. Lucanus *l.* 9. v. 984.

> *Quantum Smyrnæi durabunt vatis honores,*
> *Venturi te, meque legent.* ---- ----

Silius *l.* 8. v. 594.

> *Mantua Muſarum domus, atque ad ſidera cantu*
> *Evecta Andino & Smyrnæis æmula plectris.*

Statius:

> *Nectas honoratas & Smyrna & Mantua laurus.*

Cùm Sardiani Smyrnæos obſiderent non diſceſſuri, niſi Smyrnæi uxores ſuas ſtuprandas emitterent, illi ancillas veſtibus uxorum indutas emiſerunt; ſicque hoſtes coitu ancillarum defatigatos interfecerunt, *Plutarch.* Hi quanquam deliciis & luxui operam darent, ſe tamen fortiter, ubi caſus accidiſſet, gerebant, teſte *Ariſtide*: unde proverb. *Mores Smyrnæi*, de iis qui ita deliciis ſe dedunt, ut quæ viros fortes decent, non omittant. Turc. *Iſmyr.*: an Amazonum, an Theſei opus, an potiùs Epheſiorum colonia? Aëre ſaluberrimô & agrô feraciſſimô gaudet, hinc toties Perſis Græcisque belli materia. Hodie commerciô Batavorum, aliarumque Europæ nationum inclyta, olim quoque Archiepiſcopalis fuit. Hic etiam ortus Nicetes Sophiſta præclarus, ab Hadriano Imperatore toti Ægypto præfectus. *Nic Lloydius.* Recentioribus Græcis Σμύρνη inde Μύρνα & Μύρνη; unde Agathias, qui Smyrnæus fuit, in Græcis codicibus ſæpe appellatur Μυρναῖος vel Μυῤῥναῖος; Salmaſ. *ad Solin. p.* 865. Sub Imperatorib. Romanis, cum variis Aſiæ minoris urbibus, fœdera iniit, ut ex nummis ſupradictis videre eſt. Præter quos etiam nummi fœderis. inter Smyrnenſes & Perinthios, alius inter Hierapolitanos & Smyrnenſes; alius inter Laodicenſes & eosdem; item inter Nicomedienſes & Smyrnenſes; inter Magneſios quoque, & eosdem, contracti, indicis meminit Sponius, ubi ſuprà. Hodie extra urbem viſuntur rudera templi Jano dicati; item ædis S. Polycarpo ſacræ & veſtigia Diauli: intra urbem, templi Cybeles olim celeberrimi, & *Inſcriptiones* variæ. Civium numerus ingens eſt, inter quos 30000. Turcarum. 12000. Judæorum, & 9000. Græcorum, quorum hi duo ibi templa habent. Commerciô ſerici inprimis, quod ab Armenis eò affertur, nobilis eſt &c. Vide laudatum ſæpiùs Auctorem *Itinerarii Part.* 1. *p.* 302. & *ſeqq.* ubi hodiernam urbis faciem vivis coloribus depingit.

SMYRNÆUS, Sinus, maris Ægæi, in Aſia minori, in ora Ioniæ ac Æoliæ, inter Chium & Lesbum extenſus.

SMYRNIUM, Græcis veterib. σμύρνιον, recentioribus σμύρνιον, ſequentibus σμυρνοβοτάνον, herba eſt cujus radix odorem reſipit τῆς σμύρνης, i.e. *myrrhæ*, & lachrymam quoque huic ſimilem emittit, quam veram eſſe myrrham quidam contendebant, imò ipſa myrrhâ ſtacte meliorem. Inter quos Columella, qui *Achaicam myrrham* hoc σμύρνιον vocat *l.* 10.

> *Et lachrymas imitata tuas Cinyreia virgo,*
> *Sed melior ſtacte ponatur Achaica myrrha* &c.

Hodie *Aſtrantia* dicitur ſeu *Oſtritium*, ut pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 520. 1268. & *ſeqq.*

SNEIBRATO, Boruſſorum olim idolum, cui avium cura credita, vide ſuprà *Pruſſia*.

SOACA, Arabiæ Felicis oppid. *Ptolem.*

SOÆMIS, Græcis Σοαιμίς, item Σοαιμιὰς & Συμιάμιρα, dicta eſt, quæ *Semiamira* vulgò, mater Heliogabali, ſoror Mamææ, quâ Alexander Sev. genitus eſt. Ita enim Herodian. *l.* 5. *c.* 3. & reliqui Græci. In nummis quoque, IVLIA. SOÆMIAS. AUG. *Symiam Syriam* vocat Eutropius, *l.* 8. *c.* 13. Nempe Latini, qui illis temporibus raras diphthongos ponebant, ſcripſere *Soemia*, inde contractio ſequuta eſt, Sœmia, poſteà verò diphthongus illa degeneravit in *y*. unde *Symia* dici cœptum. Neque unquam aliter in Palatinis codicib. quàm *Symiamira*, ſcriptum reperit Salmaſius: nunquam *Semiamira*, ut communiter excuſum eſt. Hæc de capite nominis, præfatus Auctor. *Not. ad Jul. Capitolin. in Opilio Macrino*, c. 9 de cauda autem *myra* vel *ſyra*, videndus Joſ. Scaliger *Animadverſionib. ad Euſebium.*

SOÆMUS, ſive SOHEMUS, Arabum Ituræorum Rex, quô ſub Claudio defunctô, Ituræi provinciæ Syriæ additi. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 23.

SOÆMUS, ſive SOHEMUS alius, cui Nero, primô Imperii annô, Sophenem cum inſignibus regiis mandavit. Tacit. *l.* 13. *c.* 7. Acceſſit eum regno, haud ſpernendis viribus, ad partes Veſpaſiani, *Hiſt. l.* 2. *c.* 81.

SOAM, nomen viri, 1. Paral. c. 24. v. 27.

SOAMUS, Indiæ fluv. Arian. *in Indic.* aliàs *Soamnis*, ex Capiſæ montibus ortus, in Indum fluv. ſe exonerat. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1174.

SOANA, Aſiæ Sarmaticæ fluv. *Ptol. Terebin*, teſte *Nigrô*.

SOANÆ, fluvii oſtia in Taprobana inſul. Ptolem. *l.* 7. *c.* 4.

SOANDA, urbs Armeniæ minoris, Strab. *l.* 12. & in Cappadocia *Antonin.*

SOANES, populi juxta Caucaſum, quorum meminit, Strab. *l.* 11.

SOBA, nomen loci, 2. Sam. *c.* 14. v. 47. Regia Syriæ Urbs, in tribu Manaſſe, à qua & contigua regio in S. Scriptura *Syria Soba*, ſeu *Sobal*.

SOBAB, filius David, 1. Paral. *c.* 14. v. 4. Fil. Caleb ex Azuba prima uxore, 1. Paral. *c.* 2. v. 18.

SOBACH, magiſter militiæ Hadarezer regis, 2. Sam. *c.* 10. v. 16.

SOBAL, fil. Seir Horræi, Gen. *c.* 36. v. 20. Fil. Hur primogeniti Caleb, 1. Paral. *c.* 2. v. 50. Fil. Judæ, 1. Paral. *c.* 4. v. 2. qui Gen. *c.* 46. v. 12. *Sela* dicitur.

SOBALA, urbs Cariæ, *Stephan.*

SOBANUS, Indiæ extra Gangem fluv. *Ptolem.* maximus, ex Emodis montib. deſcendens, ac in mare Indic. influens in Meridiem, *Sion*, & *Menan Caſtaldo*. Alius eſt *Mecon*, fluv. illius tractus.

SOBAS, ſaltationis genus, ab *impetu* dictum, hoc enim σόβη Græcis, Jul. Cæſ. Scaliger *Poëtic. l.* 1. *c.* 18.

SOBEC, nomen viri, Nehem. *c.* 10. v. 24.

SOBI, fil. Nahas de Rabbath filiorum Ammon, 2. Sam. *c.* 17. v. 27.

SOBIDAS, Parthiæ regio *Ptolem.*

SOBII, vide *Ibi.*

SOBNA, nomen ſcribæ, 2. Reg. c. 8. v. 18.

SOBOBA, fil. Cos, 1. Paral. *c.* 4. v. 8.

SOBOCHAI, nomen viri 2. Sam. c. 21. v. 18.

SOBOTALE, Sabæorum civitas ad mare Rubrum includens ſuis muris templa 60. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

SOBRARBIA, tractus Aragoniæ, verſus Cataloniam & montes Pyrenæos, aliàs cum titulo regni, inter Oſcam, Barbaſtrum, Nogueram Ripacurtianam fluvium & montes Pyrenæos. Ejus caput erat Aynſa, oppid. ad Cincam fluv. Initium regni hujus Garſias Gothus, Aynsâ urbe Saracenis ereptâ, jecerat, A. C. 727. Sed nihil aliud fuiſſe antiquos Suprarbienſium Reges, quàm ſigniferos ductores, docet Hieron. Blancas *in Hiſtor. rerum Hiſpan.* quod olim inter homines militares glorioſum valde erat. Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* in voc *Bannerettus.*

SOBRIUS, vicus Romæ, quem *Paulus* ex *Feſto* ſic dictum ſuſpicatur, vel quòd in eo taberna nulla fuerit, vel quòd in eo Mercurio lacte, non vinô ſupplicabatur.

SOCA, in *LL.* Eduardi Confeſſ. & paſſim apud Jurecouſultos Anglos, ſignificat *libertatem Curiam tenendi*, ut habet Fleta *l.* 1. c. 47. §. 6. A Saxon. *Sok* vel *Soke*, quod idem ac *ſecta*, quam dominus habet de hominibus ſuis in Curia. Quod enim *Soc* apud atiquos dictum eſt, id *Soyt* hodie apud Scotos, Gallis *Suite*, vocatur. Itaque qui hoc privilegio instructus eſt, Curias in ſua Ba-

ronia tenendi habet poteſtatem. Unde *Socam & ſacam habere* dicuntur Barones in *LL.* Henrici I. Eſt autem *Saca*, ex Saxon. *ſach.* i.e. cauſa, regale privilegium, quô qui gaudet, pœnam actori calumnioſo, ſi crimen alteri objectum non probaverit, aut reo, ſi eum accuſari verè conſtet, impoſitam vindicat. Sed & *soca* aratrum eſt, Gallis *Soc de charrue.* Unde *Socagium*, h.e. *ſervitium ſocæ*, Littletoni *ſect.* 119. Olim enim qui hôc modô terras poſſidebant, dominis in exercenda agricultura inſervire & cum *ſocco* ac aratro proprio agrum domini arare ac colere tenebantur: cujuſmodi ſervitia poſtmodum, ex mutuo dominorum vaſſallorumque conſenſu in cenſus pecuniarios commutata ſunt. Opponitur autem *Socagium Militiæ*, ita ut fundus omnis, qui non poſſidetur *per ſervitium militis*, poſſideatur per *ſervitium ſocæ.* Quæ etiam in eo differunt, quòd in *Socagio* hæreditas dividitur, inter filios, per partes æquales; contra quam in Feudis militaribus, in quibus primogenitus in totum ſuccedit. A' *Soco* porrò *Sokemannus* hujuſmodi vaſſallus dicitur &c. Quam in rem vide plura apud Henr. Spelmann. & Car. du Freſne *in Gloſſar.*

SOCCUS, humile calceamenti genus, Comicis olim & Mulieribus in uſu. Cùm enim in Comœdiis ut plurimum introducerentur perſonæ humiles ac viles, utpote aſoti adoleſcentes, deliri ſenes, paraſiti, lenones, meretrices aliæque hujuſmodi quiſquiliæ & proin Comici pedeſtri ſtylô plebejôque ſermone uterentur, humiles iis calcei, i.e. *Socci* conveniebant: quemadmodum contrà Tragœdiarum, in quibus omnia ſublimia, Actores cothurnos induebant. Utrumque conjunxit Martial. *l.* 8. *Epigr.* 3. *v.* 13.

An juvat ad Tragicos Soccum *transferre cothurnos?*

Ubi per *Soccum*, humile; per *Cothurnum*, ſublime dicendi genus, Metonymicè vult intellectum. Et quia inter Comicos olim & Mimi & Pantomimi numerabantur, illorum plures humili & populo communi hôc calceamentô inſtructi, ex Caſalio proponuntur, apud Balduinum *de Calceo c.* 16. Sed & mulierum eos fuiſſe, innuit Sueton. ubi de Vitellio *c.* 2. *A' Meſſalina*, inquit, *petiit, ut ſibi pedes præberet excalceandos, detractumque ſocculum dextrum inter togam & tunicam geſtavit aſſidue.* Ita Propert. *l.* 2. *Eleg.* 23. *v.* 15. de proſtibulo,

Cui ſæpe immundo Sacra conteritur via Socco.

Hinc probro viris datum eſt iis uti: ut Cæſari apud Senecam *de Benefic. l.* 2. *c.* 12. & Herculi apud Omphalem agenti, de quo Senec. *Hippolyto*, *Chor. Act.* 1. Ideo verò parùm viriles *Socci*, quòd choreis agitandis apti eſſent: Unde Hymenæum, hôc modô calceatum, ſic invocat Catullus *Epithal. Jul. & Mall. v.* 9.

Huc veni niveô gerens
Luteum pede ſoccum,
Excituſque hilari die,
Nuptialia concinens
Voce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus.

Sic *pedem liberum*, i.e. leviore *Soccô* indutum, capias apud Horat. *l.* 1. Od. 37. *v.* 1. &c. E' quibus colligitur, calceos fuiſſe tenues ac humiles, ut non multùm pedes impedirent, etiamſi ſupernè eſſent contecti: quô fiebat, ut facilè aliis omnibus calceorum ſpeciebus inducerentur, ad eum fortè modum, quô jam Calceoli, qui Gallicè *Eſcarpins* vocantur, ſive Mulleis ſive Crepidis inſeruntur. Innuit id Plin. *l.* 9. *c.* 35. ubi de mulierum ſui temporis luxu loquens, *Gemmas*, ait, *non tantùm crepidarum obſtragulis, ſed & totis* Socculis *addunt.* Quaſi diceret, non crepidarum tantùm obſtragulis, quæ magis apparent, ſed & *Socculis*, qui tamen crepidis inſerti penè latent, gemmas ab illis adſui. Idem, cùm *totos Socculos* dicit, iis in totum pedes fuiſſe opertos inſinuat, ad crepidarum diſcrimen, quarum quidem obſtragulis pedes operiebantur, ſed ita, ut tali nudi remanerent. Ejuſdem loci occaſione ſubit dicere, Veteres olim eas in *Soccis* poſuiſſe delicias, ut eos bracteis quoque aureis inducerent: Tertull. *de Idol. c.* 8. *Socci & baxeæ quotidie deaurantur.* Unde mirificè pulchros & ſplendidos fuiſſe, dubium non eſt, quemadmodum Caji Principis *Socculum auratum, imò aureum, margaritis diſtinctum* fuiſſe, Suetonius tradidit *loco cit.* Si expreſſior *Soccorum* forma quæratur, non abſimiles videntur fuiſſe illis pedum involucris, quibus ad plantarum munditiem paſſim Galli utuntur *Chauſſons* vocatis, appellatione à *Socci* nomine non multum recedente. Quare non malè Udonibus conferentur, quidquid contra Vivem cenſuerit Junius Nomenclator. Udones enim, *lintei calcei* Appulejo dicti, quin appellentur quoque *Socci*, vix eſt quod impediat. Interim, non fuerunt, calceorum ad inſtar, mediô crure tenus extenſi; ſed tantùm ad eam partem pertingebant, quâ tibiæ pes conjungitur: Aliàs enim non facilè potuiſſent dormientium manibus induci, quod per ludibrium ſæpe Claudio Imperatori factum, refert, Suetonius *in eo c.* 8. Color inprimis luteus, i.e. albicans ſeu dilutiori croco ſimilis, fuit. Vide Balduinum *ubi ſuprà.* A' Caligis *Soccos* ſic diſtinguit Iſidorus, quòd *caligas ligari*, *Soccos non ligari*, dicat c. 34 *l.* 19. Nec omittendum, Philoſophos Cynicos, *ſoccos* quoque geſſiſſe. Ita enim Plautus *Perſâ*, *Actu* 1. *ſc.* 3. *v.* 43.

Cynica eſſe è gente oportet paraſitum probum,
Ampullam, ſtrigilem, ſcaphium, ſoccos, *pallium,*

Ad quæ verba Salmaſ. *Socci*, inquit, *ſandalii genus, à voce Græca* σύκχος. *Heſychius*, σύκχοι, ὑποδήματα Φρύγια συκχάδες *etiam dicebantur. Idem*, συκχάδες, ὑποδήματος εἶδος. *In Græco Epigramm.* συκχίς,

——— καὶ μονόπελμον
Συκχίδα &c.

Vide eum *Not. ad Tertullianum de Pallio c.* 5. ubi de Philoſophorum calceatu plura.

SOCHIS Ægypti Rex, qui numini Solis, apud Heliopolim, obeliſcos quatuor quadraginta octo cubitorum longitudine dedicavit, Plin. *l.* 36. *c.* 8.

SOCHO, urbs in tribu Juda, Joſ. *c.* 15. *v.* 35. 48. in monte ſita. Alia conſtructa à Roboam, 2. Paral. *c.* 11. *v.* 7. in campo ſita. Diſtat ab Azeca & Maceda, 3. leuc. contra Ortum à Nobe.

SOCHUS, Aſſyriæ locus, ab anguſtiis, quæ Syriam aperiunt verſus Ciliciam, bidui itinere diſtans. Arrian. *l.* 2.

SOCIALE Bellum, Hiſtoricis dictum eſt, quod Romanis, cum pleriſque Italiæ populis, Etruſcis, Latinis, Sabiniſque; item cum Marſis, Pelignis, Veſtinis, Marrucinis: hoſque ſequutis Picentibus, Frentanis, Hirpinis, Pompejanis, Venuſinis, Appulis, Lucanis, Samnitibus, & quidquid populorum ultra Lirim uſque ad ſinum Adriaticum habitabat, interceſſit, T. Cæſare & Rutiliô Lupô Conſulib. quibus ejus belli imperium à Populo Rom. datum fuit. Deſcripſerunt illud, Epitome Livii 71. & *ſeqq.* Appian. *de bell. Civil. l.* 1. Auctor *de Vir. illuſtr. c.* 63. & 75. Val. Max. *l.* 8. *c.* 6. *ex.* 4. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 3. *c.* 17. & 26. Plin. *l.* 33. *c.* 1. Eutropius *l.* 5. *c.* 1. Oroſius *l.* 5. *c.* 18. qui cum Appiano belli hujus Ducem Q. Popedium Silonem facit, Euſeb. *lib. Tempor.* Solin. *c.* 2. Plutarchus *Sullâ*, Strabo *l.* 5. Florus *l.* 3. *c.* 18. ubi civile potius fuiſſe bellum contendit; quippe quum Populus Roman. Etruſcos, Latinos Sabinoſque miſcuerit, & unum ex omnibus corpus fecerit, Alii. Lucullus etiam, celeberrimus ille Imperator ejus hiſtoriam Græcè compoſuiſſe legitur, apud Plut. *in eo c.* 2. ut Lucejus Latinè, apud Ciceronem *Ep. Familiar. l.* 5. *Ep.* 12. quibus adde Dion. Sic. *l.* 37. & Juſtin. *l.* 38. *c.* 4. qui *Marſicum* à belli auctoribus vocat. Strab. *l.* 5. Dicebantur autem *Socii*, ſeu *Latini nominis Socii*, populi illi, qui, cùm aliquid ex fœdere Populo Romano deberent, in cæteris liberi erant, ſuamque Remp. ſuas Leges, ſuos Magiſtratus habebant: itaque Senatûs PQ. in iis Oppidis, ut in liberis Civitatibus, memoriam obſervamus uſurpatam. Princeps iſtiuſmodi populi *Amicus & Socius Senatus & Populi Rom.* dicebatur. Caruiſſe autem tales jure Civitatis Romanæ, illud argumento eſt, quòd multos ex illis nominatim civitate donatos fuiſſe, legimus. Vide Sigonium *de Jure Ital. l.* 1. *c.* 1. Horum, ut & Provinciarum causâ, cùm primùm Repetundarum quæſtio inſtituta fuiſſet, adverſus Prætores, Quæſtores, Legatos, cœteroſque, *Lex Socialis* à Cicer. *in Verrem* vocata eſt: primuſque M. Porcius Cato, cùm ex Prætura Sardiniam obtineret, ſumtus, quos in cultum Prætorum *Socii* facere ſoliti erant, circumcidit aut ſuſtulit; poſt quem, creſcente indies Magiſtratuum libidine, ut novâ Lege opus non eſſet *Sociis*, certum ad quem illi confugerent, Prætorem conſtituit L. Calpurnius Piſo Tribun. Pl. an. Urb. Cond. 604. L. Marciô Cenſorinô, M. Maniliô Conſulib. Sic igitur in cultum Prætorum ſumtus facere tenebantur *Socii*: Ab iiſdem quoque aurum exigebatur coronarium, i.e. coronæ primùm Imperatoribus, ob honorem Triumphi, mitti ſolitæ, quarum locô aurum poſteà datum eſt, & in aliis quoque cauſis exigi cœptum, vide *tit. Cod. l.* 10. *de Auro coronario* & Lipſium *de magnit. Rom. l.* 2. *c.* 9. Id autem, non à ſuperatis modò hoſtibus, ſed & à *Sociis* fuiſſe exactum, docet Æl. Spartian. *Antonino Pio*, *c.* 4. *Aurum coronarium, quod adoptionis ſuæ causâ oblatum fuerat, Italicis totum Provincialibus medium reddidit.* Sic idem *in Adriano*, *c.* 32. *Aurum coronarium Italiæ remiſit.* Porrò Romanis ſuô ſumtu militabant: Unde cùm univerſus Exercitus Romanus in duas partes eſſet diviſus, Legiones & Auxilia; quorum diſcrimen explicat Vegetius *l.* 2. in Legionibus militabant cives Romani ingenui: Auxilia dicebantur ii milites, qui à *Sociis* vel fœderatis gentibus mittebantur, Polyb. *l.* 6. Hi, tanquam levis armatura, Legionibus in acie jungebantur, erantque deteriori jure, quàm Legionarii milites. *Id.* Hinc itaque, quæ capiebant, faciebant ſua: Sic Latini in partem prædæ æquam iis in bellis, quæ populi Rom. gerebantur auſpiciis, admiſſi ſunt. Vide Liv. *l.* 4. & 24. Sic Ætoli, in bello, quod gerebant adjutoribus Romanis, urbes quidem & agros ſibi ſervabant, captivos autem & res mobiles concedebant Romanis: Similiter, poſt victoriam de Ptolemæo, partem prædæ Athenienſibus Demetrius dediſſe legitur, Plut. *Demetrio*, Liv. *l.* 28. &c. Viciſſim verò *Sociis* à Romanis auxilia ferebantur, ut modò de Ætolis viſum: cujus prætextu non raró oppreſſi, in ſubditorum vicem tranſierunt. Sic Latini querebantur, *ſub umbra fœderis Romani ſervitutem ſe pati*: Sic Ætoli, *vanam ſpeciem & inane nomen libertatis*: Achæi poſteà, *fœderis ſpecie jam eſſe precariam ſervitutem*: & apud Tacitum, Civilis Batavus, *neque enim Societatem, ut olim, ſed tanquam mancipia haberi*, & alibi, *Miſeram ſervitutem falsò pacem vocari*, dicebant. Vide Hug. Grotium *de Jure Pacis ac Belli l.* 1. *c.* 3. Fuêre autem ex *Sociis*, qui & *Fratres Conſanguineique Pop. Rom.* ſpeciali indultu appellati ſunt: Quemadmodum Ædui, quos non tantùm *Socios & Amicos* Populi Rom. ſed & *Fratres Conſanguineoſque ſæpenumero appellatos*, multaque *Senatuſconſulta honorifica in eos facta eſſe*, ait Cæſar, *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 33. De iiſdem Eumenius *in grat. act. Conſtantino Aug. primos omnium inter Galliæ Gentes*; Tacitus *Annal. l.* 11. *c.* 25. *Solos Gallorum, plurimis Senatuſconſultis Fratres Popul. Rom. vocatos eſſe*, tradunt: Additque Tacitus, *Senatorum quoque in Urbe jus adeptos eſſe* &c. Quomodo ex civitatibus *Sociorum*, quæ jus ſuffragii, ut dictum, non habebant, quidam tamen cives jus illud adipiſci potuerint, diſcimus ex Lege, cujus exemplum habemus apud Liv. *l.* 41. *c.* 8. ubi ait: *Lex Sociis, ac nominis Latini, qui ſtirpem ex ſeſe domi relinquerent, dabat, ut cives Romani fierent, qui in Latinis Coloniis Magiſtratum geſſiſſent.* Iiſdem lege Serviliâ jus dabatur civitatem aſſequendi, in locum ejus, quem accuſandô damnâſſent Repetundarum. Vide Cicer. *pro Balbo* & Roſin. *Antiqq. l.* 6. *c.* 17. aliquid etiam infrà voce *Socii.* &c.

SOCIETAS, idem ſæpe quod Academia, cœtus eruditorum. Harum plurimæ in Italia, ubi Senæ *Intronati*, Florentiæ *della Cruſca*: Romæ *Humoriſtæ*, *Lyncei*, *Phantaſtici*: Bononiæ *Otioſi*: Genuæ *Sopiti*: Patavii *Recuperati*: Vicentiæ *Olympici*: Parmæ *Innominati*: Mediolani *Abſconditi*: Neapoli *Ardentes*: Mantuæ *Infecati*: Ticini *Certiorati*: Ceſenæ *Offuſcati*: Fabriani *Diſuniti*: Faventiæ *Philoponi*: Anconæ *Caliginoſi*. Arimini *Accommodati*: Peruſiæ *Inſenſati*: Firmi *Congregati*: Maceratæ *Catenati*: Viterbii *Obſtinati*: Alexandriæ *Immobiles*: Brixiæ *Occulti*: Tarviſii *Perſeverantes*: Veronæ *Philarmonici*: Cortonæ *Humoroſi*, &c. dici gaudentes, congregationes iſtiuſmodi eruditas colunt. In Germania *Societas frugiferorum*, auctore Ludovicô Cœthenſi Principe Anhaltinô. In Gallia *Academia Gallica* dicta, auſpiciis Cardinal Richelii: in Anglia *Societas Regia*, à Carolo II. Rege inſtituta, celebres ſunt. Vide Naudæum *Dial. de Maſcur*. Joh. Bapt. Alberti, *de Academ.* &c.

SOCIETAS Indiæ, in Belgio Fœderato, duplex, *Orientalis* & *Occidentalis*: quæ ambæ Collegia ſunt auctoritate Ordinum ad certos annos inſtituta, ut *bellum* & *mercaturam*, in utraque India, Patriæ bono, exerceant. Quod tantô ſucceſſu hactenus factum, ut duæ hæ Societates ampliſſima Regna & territoria, per Africam, Aſiam ac Europam occupârint, ac Hiſpanis & Luſitanis, tum hoſtibus, ingentia damna intulerint, immenſiſque opibus Remp. ditârint. Et quidem *Societas Indiæ Orientalis*, ſedem regiminis ſui conſtituit in Inſul. Java, conditâ ibi urbe ampliſſimâ & munitiſſimâ, *Batavia*, ubi ſedem habet ſupremus Gubernator Indiæ Orientalis, *Generalis* nomine inſignis. *Societas Indiæ Occid.* ſedem ſuam habuit, in Braſilia, Fernambucci, conditâ ibi urbe ſplendidiſſimâ & inexpugnabili, cui nomen *Mauritiopolis* & *Recif*. Fuitque ſub initio feliciſſimis auſpiciis uſa, namque & claſſem illam celeberrimam Hiſpanorum aurô argentôque gravem, in qua plus quàm XII. milliones erant, duce Petrô Heynio, intercepit, uti diximus in eo. Sed ante luſtra quædam, artibus Luſitanorum, grave damnum accepit, amiſſô quidquid in Braſilia terrarum tenuerat, neque hactenus priſtinum decus recuperare valuit: de inſtauratione tamen ſeriò deliberari dicitur. In utraque qui maximam pecuniæ ſummam conferunt, vernaculô idiomate *Hooſtparticipanten* dicuntur, è quibus Societatis Curatores ſolent eligi, quos *Bewindhebbers* appellant. Originem quod attinet, *Societas Orientalis* cœpit A. C. 1602. hâc occaſione. Cùm hactenus multa Mercatorum (poſtquam primæ naves in Indiam miſſæ ab Hollandis eſſent A. C. 1595.) Collegia Indiam frequentâſſent, quorum æmulationibus rerum pretia illic accendebantur, hic contrà minuebantur, neque poſſent diverſi & infirmi conatus Hiſpanicis viribus obviti, fœderati Patres è multis corporibus unam Societatem fecêre, impoſitis diverſas per Urbes Curatoribus, qui per legatos interdum convenirent, & latâ lege, ne quis ſeorſim, viginti intra annos, ultra montem Bonæ Spei, aut Magellani fretum, navigaret. A quo tempore, velut novô bellô per Orientem exortô, Societas Indicana magna pars Reip. cœpit haberi, cùm non modò pars prædarum ad ærarium perveniret, ſed privatô civium ſumptu hoſtis publicus per rapinas & impendia exhauriretur. Aliquot annis pôſt, circa A. C. nempe 1607. cum Batavis omni Hiſpaniæ commerciô interdictum eſſet, & jam pridem ingens mercatorum, ingens nautarum copia, tum pecuniæ, quantæ credi non poſſent, penès privatos vacuæ, nec ſufficiente Indiâ, ſolâ Americâ ſatiari poſſe viderentur, quæ præter ſal & ſaccharum, ac pretioſa ligna & medicamenta, metallis inſuper ſcateret: ditiſſimi mercatorum, ſimul alii, quibus cuncta ejus orbis indagata, novæ Societatis regimen ac jura deſcripſêre triginta ſex in annos duraturæ. Inter quæ, ne extra eam ulli civium liceret adire oras, quæ à Terra nova, Gallorum piſcatibus cognitâ, ingenti tractu freto tenus Magellanico, ad utrumque Oceanum porriguntur, & quidquid contrà Africæ littorum Æſtivum inter circulum ac Bonæ Spei montes jacet. Cæteras leges, aliaque huc pertinentia, vide apud Hug. Grotium *Hiſtoriar. l. 6* & *16. ad annos prædictos*. Utriuſque verò Societatis Domum, qualis Amſtelodami eſt, deſcripſit Caſp. Barlæus *in Mediçæa*. Ut de *Societate Indica* Anglicana, ac Gallicana, quarum hæc non pridem inſtituta eſt, nihil addam de *Societatibus Mercatorum* in Italia, vide aliquid ſuprà, voce *Abbas*, it. *Caorcini*.

SOCII Reges, à Romanis olim dicti ſunt, quos priſcus ille Senatus, aut etiam Princeps Romanus regnare juſſiſſet aut pateretur. His Senatus Conſult. Romanum pro diplomate illo, quô univerſum jus regium continebatur. Et verò ii hôc permiſſu Reges ſe & nomine & cultu ferebant; tum re ipſâ, h. e. omnibus Regum muniis tales ſe profiteri poterant. Uſque eò grande in appellatione hac momentum fuiſſe conſtat. Cæterùm, quò hujus beneficii memoria confirmatior & in omnium gentium oculis luculentior eſſet, his ipſis unà cum appellatione mittebatur regius cultus, ſeu, ut Romæ dicta ſunt, *Regia munera*, videl. *Diadema*; *aurea patera*, quâ Rex ſacrificans uteretur, *Sella curulis*, *Scipio eburneus*, *Toga picta*, *Sagulum purpureum*; inſuper *Tunica palmata*, *Latus clavus*, *Equi phalerati*, *Arma equeſtria*, *Supellex militaris*, qualis Conſulibus præberi ſolita. Vide quæ de Archelao Judæorum, de Tigrane Armeniæ, de Tiridate ejuſdem, de Parthamaſpate Parthorum Regibus tradunt Liv. *l.* 10. Sueton. *in Tiberio* & *Nerone*, Tacit. *Annal. l.* 15. Xiphilinus *Trajano*, de aliis alii habent; ut & ſuprà in voce *Munus*. Et quidem *Socii* ſanctè habiti ſunt, uſque ad Conſulem C. Poſthumium, ante quem *nemo unquam Sociis in ulla re oneri aut ſumptui fuit: ideò Magiſtratus mulis, tabernaculis & omni aliô inſtrumentô militari ornabantur, ne quid tale imperarent Sociis*, Liv. *l.* 42. Poſteà paulatim imperium in illos ſumi cœpit. Unde apud Tacitum iterum Civilis Batavus conqueritur, *Neque enim ſocietatem, ut olim, ſed tanquam mancipia haberi*. Quam in rem vide præclarè diſſerentem Grotium *de Jure Belli & Pacis l.* 1. *c.* 3. §. 21. uti de *Socio Rege Cypri vivo confiſcato*, Florum *l.* 3. *c.* 9. nec non ſuprà, ubi de *Sociali Bello*. Sub Græcis Imperatoribus ex *Sociis* conflatas cohortes ἑταιρείας, harumque præfectos Ἑταιρειάρχας, & qui his præerat Μεγαλεταιρειάρχην dictum eſſe, vidimus ſuprà, voce *Megaheteriarcha*. Aliquid etiam in *Cohors*.

SOCINUS Fauſtus, patriâ Senenſis, parentibus ſatis claris natus, Lælii nepos, ab illo peſtilentiſſimam hæreſin, cum qua etiamnum Chriſtianus orbis conflictatur, hauſit: Arianorum deliriis ex Orco revocatis, quibus alia plurima addidit. Scripſit varia, quæ utinam æternis ſepulta tenebris manſiſſent! Obiit A. C. 1604. ætat. 63. Vide Cloppenburg. *Compend. Socinianiſmi refut.* Hoornbeeck. *contr. Socin.* Mareſii *Hydram Socinianiſmi*: Compendium Theologiæ Socinianæ exhibet Fridericus Spanhemius *in Syntagm. Diſp.* His adde *Vitam hujus Hæreſiarchæ ab Equite Polono ſcriptam*. Michaël Servetus Socinianiſtarum Patriarcha dicitur Læto *Compend. Hiſt. Univ.* Hujus ſectæ poſteà anteſignanus Valentinus Smalcius Eccleſias Fratrum in Polonia, dogmatibus ac iniquâ Unionis & Conſenſus poſtulatione turbavit: & quia in illo regno altiores hæreſis radices egit, publicô Comitiorum decretô A. C. 1636. utcunque repreſſa eſt, poſteà verò acriùs in ſectarios inquiſitum: unde vix tutum illis hodie in Polonia hoſpitium eſt, Tranſylvaniæ tamen, Valachiæ, aliiſque regionibus adhuc graves ſunt. Quære quoque *Racovia*.

SOCINUS Lælius, Mariani Socini Senenſis JCti clariſſimi fil. Genevam poſt Servetum delatus Joh. Calvinô familiariter primò uſus eſt, clam verò Samoſatenianiſmum & Photinianiſmum fovit ac novis argumentis incruſtavit. Tiguri conſcripſit Tractatum, ſub nomine *Martini Bellii*, quô oſtendere conabatur, *Servetum injuſtè ſupplicio affectum*. Emiſit etiam *Commentarium in Caput* 1. *Johannis*, quô fundamenta totius Socinianiſmi jecit, quem tamen alii Fauſto attribuunt, auctum poſteà à Smalcio. Apud Zanchium ſaltem Lælii perverſiones ad verba Johannis occurrunt, & certum, quæcunque Fauſtus dogmata edidit, ea præmeditata ac conſignata à patruo accepiſſe. Sic *Sociniana hæreſeos*, ex Ebioniſmo, Arianiſmo, Sabellianiſmo, Pelagianiſmo, Abaillardiſmo aliiſque damnatis hæreſibus, conflatæ, prima jecit fundamenta *Mich. Servetus*, *Valentinus Gentilis* eam illuſtravit, propagavit *Lælius*, ultimam manum impoſuit *Fauſtus Socinus*, à quibus proin illi infame nomen manſit. Quòd etiam nonnulli Eraſmum quoque, magnum illud nomen, quòd loca nonnulla Patres ſecutus malè interpretatus eſſet, Arianis quoque accenſitum velint, injuriam Viro ſummo faciunt, utpote *doctrinam Trinitatis* conſtanter ſemper profeſſo. Georg. Hornius *Hiſtoriâ Eccl. Novi Teſtam. Periodo* III. *Artic.* 3. §. 39. Vide quoque ad eum *Notas* & *Obſervationes* eruditas M. Leydeckeri, *num.* 127. 128. 129. ut & hic ſuprà.

SOCINUS Marianus, vide *Marianus*.

SOCION, Philoſophus Peripateticus, genere Hiſpanus, ſcripſit Κέρας Ἀμαλθείας, i. e. *Cornucopiæ*, librum multæ variæque Doctrinæ, Gellius *l.* 1. *c.* 8. Lege *Sotion*. Hujus meminit Laert. *l.* 12. Ἐχρῶ δὲ Ἀιδὼς τῇ ἑταίρᾳ, καθά φησι Σωτίων ἐν δευτέρῳ Διαδοχῶν. Vide Voſſ. *Hiſt. Gr. l.* 2. *c.* 7. & Jonſium *de Script. Hiſp. Philoſ. l.* 2. *c.* 10. *Nic. Lloyd.*

SOCIORUM Garum, vide ſuprà *Garum*, it. *Scomber*.

SOCIUS, Hebr. חבר aliàs à ſitu מסב *meſeb*, ſe reclinans, in alterius ſcil. ſinum (qui olim & accumbentium in menſa ritus) Hebræis nomen fuit altioris gradus diſcipulorum, ut ſuprà videre eſt voce *Rab*.

SOCONUSCA, provinc. Novæ Hiſpaniæ in ora maris Auſtralis, inter Guatimalam provinc. ad Ortum, Guaxacam ad Occidentem, & Chiapam ad Boream, ſub Præfectura generali Guatimalæ. Ejus primaria urbs eſt Gueverlanum. Sub Hiſpanis.

SOCOTH, vel SUCCOTH, prima manſio filiorum Iſraël, poſtquam reliquerunt primas ſedes in *Rameſes*, Numer. c. 33. ꝟ. 5. Latinè, *tabernacula*, vel *tentoria*.

SOCOTH, *Hieronymo Sacoth*, Græcè *Scenæ*, tabernacula. Hîc, cùm rediret ex Meſopotamia Jacob patriarcha, fratri ſuo Eſau reconciliatus eſt, defixis hôc locô tentoriis. Civitas duravit uſque ad tempora Hieronymi, eratque in tribu Gad.

SOCOTH BENOTH, Idolum Babyloniorum, 2. Regum *c.* 17. *v.* 30. Ubi, poſtquam Salmanaſſar Rex Aſſyriæ, exciſô Samaritanorum regnô, incolas captivos abduxerat, migrare jubens in Samariam colonias de Babel, de Cuth, de Ava, de Hamath, & de Sepharvaim: dicitur, *Fecerunt autem ſingulæ gentes ſibi Deos, quos & repoſuerunt in templis excelſorum quæ fecerant Samariæ, Gens quæque in civitatibus ſuis, in quibus illi habitabant. Viri quidem Babel Succoth Benoth, & viri Cuth fecerunt Nergal, & viri Hamath fecerunt Aſimath, Avitæ autem fecerunt Nibhaz & Tharthac, & Sepharvei comburebant filios ſuos in igne τοῖς Adramelech, & Anamelech Diis Sepharvaim*. Interpretatur autem סכות בנות *Succoth Benoth*, *tabernacula filiarum*. Sed LXX. ſcribunt Σοκχὼθ Βενίθ, tanquam proprium numinis vocabulum. Volunt Ebræi nugatores *Succoth Benoth* imaginem fuiſſe Gallinæ cum pullis ſuis, quod ad citatum locum habent RR. D. Kimchi & Salomon Jarchi. Atqui exploſis omninò Rabbinorum lyris, *Succoth Benot* non tam Deum aliquem, Deamque, quàm fanum ipſum, ritusque circa illud ſacros denotare cenſet Seldenus noſter. *Ipſiſſimum enim erat* (inquit) *Babylonia Mylittæ, ſive Veneris Uraniæ templum, ubi puellæ corollis revinctæ, & ſedentes ſingulis in ſpatiis, quæ funiculis erant diſtincta, hoſpites opperiebantur, qui ritè imploratâ Venere Mylittâ, pecuniaque quantulâcunque datâ (quæ Deæ ſacra) cum eis à fano ſubductis rem haberent; nec cuiquam fas erat prius diſcedere, quàm ad hunc ritum fuerit ad res Venerias electa. Unde fiebat, ut per biennium, nonnunquam & triennium, expectarent, quæ deformes erant & miſeræ. Lege quippe patriâ omnibus fœminis erat commune, ut ſemel in vita ſic deſidentes cum advenis conſuetudinem haberent. Cæterùm beatiores vehiculis cameratis tectæ, re… à tergo famulitii turbâ pro fano conſiſtebant. Hæc planè* Succoth Benoth, *i. e.* filiarum, *ſeu* mulierculatum tabernaculum. *Hi… etiam autem ampliorem de hâc re habes apud* Herod. *l.* 1. & Strab. *l.* 16. *e quibus nos quæ attulimus. Aliàque ut eſſet, quis locum etiam illum Hieremiæ*, in Epiſtolâ Baruchò ſubnexâ, *omninò caperet? Commate dico* 43. *ubi ſcorta diobolaria Babyloniorum his verbis inſectatur*:

Al

Αἱ δὲ γυναῖκες περιδεδεμέναι σχοινία ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκάθηνται θυμιῶσαι τὰ πίτυρα. Ὅταν δέ τις αὐτῶν ἐφελκυσθεῖσα ὑπό τινος τῶν παραπορευομένων κοιμηθῇ, τὴν πλησίον ὀνειδίζει ὅτι οὐκ ἠξίωται, ὥσπερ καὶ αὐτή, οὔτε τὸ σχοινίον αὐτῆς διερράγη. *Mulieres*, inquit, *funiculis circumdatæ in viis ſedent, ut furfures adoleant. Et ſi qua earum cum advena quopiam, qui vi eam ſibi attraxerit, cubarit, proximam conviciabatur, quod nequaquam ſimili afficeretur honore, nec funiculus ejus diſrumperetur.* Σχοινία hæc quænam fuerit, haud ſatis liquet. *Atque forſan ad σχοινία illa devenit in ſtrue tenues funiculos, e quibus earum corollæ textæ, perinde ac ad funiculos, qui ſpatia unicuique dividebant, ſpectare poſſunt.* Olympiodorus vero τὰ σχοινία fuiſſe vult περιζώματα, *ſeu cingula quibus pudenda duntaxat operiebant, cætera nudæ*: Σχοινία inquit φησὶν τὰ περιζώματα. Καλύπτεται γὰρ μόνα ἐν τῷ τοιούτῳ σχήματι, τὰ λοιπὰ παραγυμνωμένα περιπατοῦσαι τῆς ἑορτῆς. Vide Selden. *de Diis Syris Syntagm.* 2. *c.* 7. *Lloydius.*

SOCOTORA, Inſul. Indiæ, è qua optima aloë. Salmaſ. *ad Solin.* p. 1055.

SOCRATES, ἀνδρῶν ἁπάντων σοφώτατος oraculô judicatus, uti ſcribit Laërtius *l.* 2. *c.* 18. Philoſophus fuit Athenienſis, *reliquorum philoſophorum fons*, ut eum *Quintilian.* & *princeps*, ut Cicero vocârunt *locô mox citandô*. Natus in pago Alope. Patrem habuit Sophroniſcum ſtatuarium, quemadmodum ex Xenoph. liquet, tenuis hominem fortunâ ſicut & ſe pauperem appellatum Socrates apud eundem teſtatur authorem *in Oeconomico*. Matrem Phanaretem obſtetricem habuit. Uxores eôdem tempore duas habuit, Myrto, Ariſtidis Juſti filiam, & Xantippen, mulierem moleſtiſſimam, quæ (ipsô cum Diſcipulis diſſerente) menſam non raró ſubvertit. Auditor primò Anaxagoræ fuit, ſed cùm diſputationibus ſublimioribus non admodùm delectaretur, ad Archelaum deſcivit, qui Ethicen, ſive Moralem philoſophiam ei tradidit, in bello, pro patria, egregiis fortitudinis ſpeciminibus ſubinde editis. Ipſe in libris, qui *de dictis & factis Socratis* à Xenophonte ſcripti ſunt, ſe per omnem vitam nihil aliud cogitâſſe indicat, quam quæ juſta eſſent, quæ injuſta, atque illis quidem operam ſedulò dediſſe, his ſe verò quàm maximè abſtinuiſſe: Rhetoricam porro docere, à 30. tyrannis prohibitus eſt, quòd dicendo quidvis aſſequeretur. Ingeniô fuit patientiſſimô, & eundem ſemper circumferens vultum, ſive egrederetur domô, ſive rediret, mille etiam perturbationibus Rempubl. obruentibus, quemadmodum Xantippen uxorem acrem & moleſtam de eo dicere conſuêviſſe Ælian. *l.* 9. *c.* 7. prodidit. Docuit ſine mercede. Scriptorum nihil unquam edidiſſe ipſum conſtat, quia ſentiret, atque ita etiam interrogantibus, quamobrem nihil ſcriberet, reſponderet: Ὅτι τὰ γράμματα πολὺ τῶν γραφόντων τιμιώτερα. Sicut & hoc in ore frequenter ipſum habuiſſe Laërtius *loc. cit.* teſtatur: Εἰδέναι μὲν μηδὲν, πλὴν αὐτὸ τοῦτο μηδὲν εἰδέναι. De traditionibus tamen ejus, quæ non editæ, quemadmodum oſtendimus, ſed à Platone ac Xenophonte expoſitæ ſunt, hæc Cicero retulit *l.* 3. *de Orat. c.* 16. *Socrates fuit is, qui omnium eruditorum teſtimoniô, totiusque judiciô Græciæ, cum prudentiâ, & acumine, & venuſtate, & ſubtilitate, tum vero eloquentia, veritate, copiâ, quam ſe cunque in partem dediſſet, omnium fuit facile princeps.* Cùm ad provectam admodum ætatem perveniſſet, ut paulò poſt tamen è vita ei eſſet excedendum, ab Anyto quodam divite & Milite poëta, & Lycone Oratore accuſatus, quaſi Deos communes non coleret, ſed novos introduceret, cum ſe Dæmonem familiarem, cujus conſiliô in rebus agendis uteretur, habere dixiſſet, poſt latam ſententiam cicutâ ſublatus eſt, cùm eô ipſe die, quô exceſſit è vita, *diſputaſſet, diſcere nihil aliud eſſe, quam recordari*, quemadmodum Cicer. ſcripſit in 1. *Tuſc. Qu. c.* 24. Perſius, *Sat.* 4. *v.* 1.

— — Barbatum hoc crede magiſtrum
Dicere, ſorbitio tollit quem dira cicutæ.

Factum hoc Olympiad. 95. ſub Lachete Prætore. Vide Diogen. Laërt. *l.* 2. *vitar. Plut.* Diodor. *l.* 4. *Ariſtidem*, *Plutarch. Euſeb.* Naudæum, *apolog. &c. Nic. Lloydius.* Sacelli in honorem ejus extructi meminit Sponius *Itiner. Græc. l.* 2. *p.* 235.

SOCRATES Achæus, in expeditione Cyri, contra fratrem, Achæorum Dux. Captus perfidè à Tiſſapherne. Polyæn. *l.* 7. *c.* 18.

SOCRATES, Alexandri Magni Prætor, in Cilicia, Curt. *l.* 4. *c.* 5.

SOCRATES, Pictor, inter cujus opera eſt piger, qui appellatur ὄκνος ſpartum torquens, quod aſellus arrodit, Plin. *l.* 35. *c.* 11. Pauſanias autem dicit, hunc à Polygnoto pictum, *l.* 9.

SOCRATES, Rhodius, ſub Auguſto vixit. Reliquit *libros* 3. *de bello civili*. Athen. *l.* 4. Alius ab hoc videtur *Socrates*, qui Laërtio celebratur *in Diogene*. Alius etiam eſt *Socrates* Grammaticus, Etymologo laudatus in Ἐκβάς. Fuit & *Socrates* Cous, quem *indigitamenta*, i. e. *preces quibus Dii invocarentur*, feciſſe author eſt Laërtius, *l.* 2. *loc. cit.* Voſſio *de Hiſt. Gr. l.* 2. *c.* 5. & *l.* 3. *p.* 414. Rhodius idem videtur, cum auctore 2. tractatuum, cujus Athen. *l.* 3. & 9. meminit. Idem meminit auctoris *Hiſt. Argivæ*. Vide quoque *Diogen.* & *Plutarch.* cum *Geſnero*.

SOCRATES, Conſtantinop. *hiſtoriam Eccleſiaſticam* à tempore Apoſtolorum, uſque ad Chryſoſtomum ſcripſit. Dictus eſt Scholaſticus, & floruit ſeculô 5. Conſtantinopoli. Sub Ammonio & Helladio Alexandrinis, Grammaticam didicit: dein *Hiſtoriam* modò memoratam *libris* 7. condidit, orſus inde, ubi Euſebius deſiit, i. e. à Conſtantino, uſque ad Theodoſium Juniorem per Ann. 140. Stylus ejus parum exactus videtur Photio Cod. 28. & 30. ipſeque in Novatianorum errores propenſior. Vide Caſſiodor. *c.* 17. *de divin. Lect.* Evagr. *l.* 5. *c.* 24. Sigebert. *c.* 10. *Cat. Vir. Ill.* Poſſevin *in appar. ſacr.* Voſſium *l.* 2. *de Hiſt. Græc. c.* 20. & *Valeſium*.

SOCRATIDES, Archon Athenis Olymp. 1[illegible]1. An. 3.

SOCRATES, cinædus quidam, quem ob ſtuprum commiſſum Piſo [illegible] poſtpoſuit 2. aliis adoleſcentulis, Veranolo & Fabullo.

SOCRATIS Inſula, in ſinu Arab. *Ptolem.*

[illegible]NDA, Hyrcaniæ oppid. *Ptolem.* Socaana *Ammiano.*

SOCU[illegible], vir Trojanus, Hippaſi fil. generoſus animô, & corporis dignitate. Hic teſte *Homerô*, Ulyſſem vulneravit, ſed ab eo deinde ipſe interfectus eſt.

SODALES, apud Romanos, teſte *Feſtô*, nonnullis dicti ſunt, *quòd una ſederent eſſentque*; aliis, *quòd ex ſuo dapibus veſci ſoliti ſint*. In quorum priori ſignificatu Appulejus *Milkſ.* 10. *Hic eſt, qui ſodalem convivamque poſſidet hominem aſinum, ſaltantem aſinum, voces humanas intelligentem, ſenſum nutibus exprimentem.* In poſteriori, ἀπὸ ſύλλογος Græcis dicti ſunt, ut videre eſt apud Lycophronem *Alexandr.* Et quidem cùm conviviorum tria eſſent apud Veteres genera, ἔρανος, γάμος & εἰλαπίνη, primum collatis ab unoquoque *ſodalium* cibis fiebat, hinc δεῖπνον ἀπὸ σπυρίδος dictum, item σπυρίδιον, Romanis *ſportula* dicta eſt, quam Nero publicatum cœnarum locô inſtituit. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 249.

Nonne vides, quantô celebretur ſportula fumô?
Centum convivæ, ſequitur ſua quemque culina &c.

Tranſiit mos ad Sacra, unde in Megalenſibus Ludis inſtitutas familias legimus, quibus ſtipem cogere mos fuit. *Neque verum eſt, quod ait Cato, apud Ciceronem, Sodalitates ab ſe inventas primùm, pervetus enim res fuit: quum in Megalenſibus per ſodalitates convivia ſunt agitata*, verba ſunt J. C. Scaligeri *Poetic. l.* 1. *c.* 29. &c. Vide quoque ſuprà; ubi de *Collegiis*, & *Opificibus* in voce *Societas*, infrà *Titius*, & Joann. Meurſium *Not. ad Lycophronem*: Berneggerum it. *Notis ad Juſtin. l.* 37. *c.* 4. ubi verba Auctoris de Mithridate, *Nec inter ſodales, ſed inter coæquales, aut equô aut viribus aut curſu contendebat*, explicans adducit locum Tertulliani *ad Uxorem l.* 2. *c.* 6. *Diſcumbit cum marito in ſodalitiis, ſæpe in popinis*, & Cicer. *de Senect. c.* 13. ubi *ſodalitates* appellat, it. *pro Plancio c.* 15. ubi legem quandam de his Liciniam latam refert.

SODERA, urbs aliàs Epiſcopalis nunc pagus Scotiæ, in parva inſula Rana ſeu S. Columbi, *Cholmkill*, una ex Æbudis, in ora Mulæ inſul. *Sedorts*.

SODERA, vulgò, SAULDRE, fluv. Galliæ Celticæ Aliter SALDRIA, & SALDRA Oritur in provincia Bituricenſi, dein per Soloniam & Bleſenſes fluens, 4. infra Romorentinum leuc. in Carim ſe exonerat.

SODERANI, populi German. ubi *Berlin*, & *Brandenburg* hodie; teſte Peucerô, *in Chron.*

SODI, pater Geddiel, Numer. *c.* 13. *v.* 11. Latinè; *ſecretum meum*.

SODII, populi Iberiæ, Plin. *l.* 6. *c.* 10.

SODINUS, fluv. Plin. *l.* 6. *c.* 23.

SODOBRIUM, municipium agri Bleſenſis, ad dextrum Ligerim tribus parœciis conſtans vulgò *Sucvre*. Hic Præpoſitura eſt, ad Turonenſe monaſter. S. Martini pertinens. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SODOMA, ſingular. numeri & pluralis, SODOMUM Solino *c.* 38. urbs maxima quondam Palæſtinæ ad lacum Aſphaltitem, de cœlo cum Gomorrha, Adamah, & Zeboim tacta, & à lacu abſorpta, cujus veſtigia adhuc apparent, ab Hieroſolymis ad 50. mill. paſſ. in Ortum diſtans, in tribu Dan. Hic poma proveniunt aſpectu quidem pulcherrima, ſed levi tactu fumum exhalant, fuliginem favillaceam intrinſecus continentia, uti Tertull. *in Apol. Hegeſippus*, & *Joſephus* auctores ſunt. Vide *Aſphaltus*.

SODRÆ, Indi fluv. quidam accolæ. *Diodorus*.

SODUCENA, Armeniæ minoris regio *Ptolem.*

SOERSIUS, Martinus. vide *Martinus*.

SOETA, Scythiæ extra Imaum urbs, *Idem*.

SOFALA, ſeu Zofala, urbs & regnum Cafreriæ, in Africa. Pars Æthiopiæ, olim ſub M. Mogole fuit, hodie ex parte Luſitanis paret, quibus ibi arx eſt inſignis.

SOGANÆ, Gaulonitidis urbs, Joſeph. *de bell. Jud. l.* 3. *c.* 1. in tribu Manaſſe, firmiſſimo in loco ſita, qui ibidem habet *Soganam* Arabum vicum 20. ſtad. à Gabarâ diſtantem.

SOGDIANA, regio *Maurenhaer Mercat. Zagatay Leunclavio*, provincia Aſiæ ingens, Scythiæ ad Boream & Sacis ad Ortum, Bactrianæ ad Meridiem Margianæ ad Occidentem confinis: per quam Jaxartes fluv. magnus in mare Hyrcanum labitur. Urbes in ea olim claræ Oxiana, Maruca, Drepſa, & Alexandria: *Baudrando* eſt inter Scythiam intra Imaum ad Boream, Scythiam extra Imaum ad Ortum, Bactrianam propriam & Margianam ad Meridiem, & mare Caſpium ad Occidentem. Hodie à quibuſdam *Zagatay*, ſeu *Usbek* dicitur, cujus pars eſt regnum *Maurenhaer*. Sed tota hæc regio pars eſt Tartariæ Aſiaticæ. Ejus caput eſt Marcanda, vulgò *Samarcand* Tamerlanis clara natalibus: aliis recentioribus Sogdiana tota ſub Mauralnaharia continetur. Populi *Sogdiani*, qui vitam ita deſpiciebant, ut ad mortem læti & alacres irent, autore *Herodotô*, *Dionyſ.*

Τοῖς δ' ἐπὶ Σοῦ ῥέεθρα Χωράσμιοι, οἷς ἐπὶ γαῖα
Σογδιάς, ἐν δὲ μέσοισιν ἑλίσσεται ἱερὸς Ὦξος.

Qu. Curtius *l.* 7. *c.* 10. *Sogdiana regio majori ex parte deſerta eſt: octingenta ferè ſtadia in latitudinem vaſtæ ſolitudines tenent. Ingens ſpatium rectâ regionis eſt, per quam amnis, Polytimetum vocant incolæ, fertur torrens.* Vide his quæ ſequuntur. *Nic. Lloydius.*

SOGDIANUS. Perſiæ Rex, ſecundo genitus Artaxerxis Longimani, frater Xerxis II. huic ſucceſſit, per menſes 7. vel 8. Euſeb. *in Chron.*

SOGDONACUS, Paſinis, Regis Arabum, pater, qui Characem urbem Perſici ſinus intimam à fluminibus infeſtatam reſtauravit, Plin. *l.* 6. *c.* 27.

SOGIONTII, populi Alpini, Plin. *l.* 3. *c.* 20.

SOGNIACUM, oppid. Hannoniæ, in limite Brabantiæ, ad amnem *Sennam* (?) 5. leuc. à Montibus, in Cæciam Bruxellas verſus 4. ab Binchio in Boream. Sub Hiſpan. *Soignes*.

SOGNUS, Provincia regni Congiani, extenditur à fluvio Ambrizi, uſque ad 7. gradus & dimidium, verſus Septentrionem, per fluvios Delundam & Zairem, uſque ad rupes rubras; quæ ſunt in confinibus regni Loangam. In medio hujus provinciæ urbs eſt, provinciæ [illegible] nomine indigetata. *Natal. Mich.*

SOGOCARA, Armeniæ majoris urbs, *Ptolem.*

SOHA, nomen viri; Nehem. *c.* 7. *v.* 46.

SOHAR, filius Simeon, Gen. c. 46. v. 10.

SOHEMUS, vide SOÆMUS.

SOHORIA, filius Jeroham, 1. Paral. c. 8. v. 26.

SOINES, locus Ægypti, apud Athanaſium *tom. 2. ad vitam ſolitariam agentes epiſtolâ*; quò Hieracem & Dioſcorum exules in lapidicinas miſſos ait.

SOIPHIS, Memphitarum Rex IV. poſt Meſochrim, præfuit ann. 16. Spatio in inferiori Ægypto regnante: circa tempora Phalegi. Illum excepit Toſertaſis. Vide Joh. Marshamum *Canon. Chron.* ex Manethone.

SOITA, Armeniæ, majoris oppid. *Ptolem.*

SOL, Phœnicibus olim Ηλ, *El*, teſte Serviô, *in l. 1. Æn. v.* 646. qui de Belo Phœnice, unde creta Dido, loquens, *Omnes*, inquit, *in illis partibus Solem colunt, qui ipſorum linguâ Hel dicitur; unde & Ἥλιος*. η in α diſcedente, & ſpiritu in ſibilum converſô, hinc dictus: unà cum Luna, genitus eſt Thejâ ſive Matre magnâ & Hyperione, ſi Diodoro credimus *Antiqq. l. 4. c. 5.* Homerus Euryphaeſſam, ejus matrem facit, *in Hymn.* Ita autem de illo Diodor. Sic. *Solem adhuc puerum in flumen Eridanum projectum, cum fratres Hyperionis ſuffocaſſent, Lunam præter modum fratrem diligens, ex tecto ſe præcipitavit. Matri quærenti juxta flumen corpus, cum in ſomnum incidiſſet; viſum per ſomnium eſt à Sole rogari, ne lugeret natorum mortem. Nam homicidas meritum eſſe ſupplicium paſſuros, ſe verò ac ſororem quadam Dei providentiâ futuros immortales. Nam ignem cœli ſacrum antea vocatum*, Solem *ab hominibus appellandum fore: quæ verò Mene prius dicebatur, Lunam. A ſomno itaque experrecta cum omnibus tum ſomnium, tum infortunium ſuum, narraſſet, filios ut Deos coluit inupta vivens. Poſtmodum in inſaniam verſa cymbala tympanaque quatiens, e-ditò ſonitu, ſparſis crinibus per patriam errabat*, &c. Sed, fabulâ miſſâ, certum eſt non tantum apud plurimas Gentes pro Numine *Solem* cultum, ſed & ejus nomine omnes Deos mares; quemadmodum omnes Deas ad Lunam referunt non ſine ratione Mythologi. Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l. 2. c.* 6. Macrob. *Saturnal. l. 1. c.* 17. &c. Quæ verò Gentes, ut neglectô Deô, propriâ quâdam mentis inductione; uno in *Sole*, veri Numinis non tam effigie, quàm umbra duntaxat, omnia religionis ſuæ ſtudia figerent, impulerint, fuere varia. Ex quibus eſt, quòd in ſublimi, ipſiſque cœlis ſpectaretur. Vide Ariſtotelem *de Cœlo l. 2. c.* 3. Hinc apud Heſiodum in Ἔργοις, *v.* 8.

—— Ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει,

Qui ſupremas inhabitat domos.

Dein, quòd in lucidis illis corporibus Æther nihil *Sole* haberet excellentius utpote quem quatuor illa, Regio Vati memorata, & ex eo Gregorio Naz. adducta *Orat.* 20. κάλλος, καὶ μέγεθος, καὶ δρόμου τάχος, καὶ δύναμις, *Pulchritudo, & magnitudo & curſus celeritas & vis ac facultas*, commendant. E quibus poſtrema cùm multiplex ſit, indeque utilitates innumeræ in terras ac præcipuè genus humanum refundent, quas calore luceque ſuâ efficit, propterea, ut ex Ariſtotele Clemens Alexandrinus *in Protreptico* tradit, Apollinem dixere filium Vulcani & Minervæ, ut alia omittam. Cum itaque hæc rapere omnes deberent, in admirationem & laudem Opificis, longè aliter in maxima Mundi parte evenit. Nam cùm horum quædam etiam vulgares animæ viderent; cætera paulatim Gentilium Sapientiores perſpicerent: pariter penè omnes in eum delapſi ſunt errorem, ut vel *Solem* crederent μόνον δεσπότην Θεὸν, *unicum Cœli Numen*, quomodo eum appellat Theologia: vel ſaltem præcipuum *Solem* Numen putarent, Sideribus aliis, ob minorem utilitatem, inferiori honore cultis. Vide Thom. Aquinatem *de Symbolo Ap.* Idque jam antiquiſſimis temporibus: ut non ex Homero vel Heſiodo ſolum, quorum prior non multo antè vixit, quam Salmanaſſar 10 Tribus in Aſſyriam abduxit captiva: ſed ex divino jam Moſe conſtat, cujus ævô hunc cultum obtinuiſſe, colligitur ex Deuteron. c. 4. v. 19. *Ne fortè elevet oculos tuos in Cœlum, & videas Solem & Lunam, atque ſtellas, cum univerſo exercitu cœlorum & impulſus adores atque colas ea.* Vide quoque Hiobum *c. 31. v.* 26. 27. ubi non tantùm vetuſtatem hujus Idololatriæ oſtendit, ſed etiam ritus mentionem facit, quò Solem adorabant, manum oſculantes: *Et oſculatus ſum manum meam ore meo.* An verò paris vetuſtatis fuerit ritus ille, quò *Solem* vel Deorum alium adorabant, erectum ori pollicem admoventes, ut Appulejus habet *Metam. l.* 4. item quò ſe circumagebant, ac Romani quidem dextrorſum, Plaut. *Curcul. Actu.* 1. *Sc.* 1. Galli autem ſiniſtrorſum, Plin. *l. 28. c.* 2. non adeò liquidum eſt. Intereà cùm ſimpliciſſimum quodque antiquiſſimum ſit, veriſimilius eſt, primitus ἡλιολάτρας conſuetos fuiſſe dextram ori admovere, ſive iſta vel corporis converſione, vel ſeſſione primoris digiti in pollice. Sed & hoc vero valde ſimile eſt, perantiquum etiam eſſe; & fortaſſe à primis Solaris cultus temporibus morem cum proveniſſe, ut præcipuè colerent *Solem* orientem, ac quocunque etiam tempore, ad Orientem converſi, precarentur Deum Gentiles: cùm contrà Iſraëlitæ contra Occidentem verſi, ubi Sanctuarium erat, preces funderent, atque ita ſe oſtenderent, *precantes adorare non Solem orientem, ſed ſolùs Dominum*, ut ait Anaſtaſius Nicænus, *Quæſt. 18. in Script.* Inter quos tamen idololatriæ huic nonnullos addictos fuiſſe, qui, fœdiſſimô more iſtô a gentibus, Syriæ vicinis, acceptô, facie Orienti obverſâ Solem adorarent, legimus apud Ezechielem *c. 8. v.* 16. Quam latè autem hic cultus patuerit, ex inductione gentium facilè oſtendi poſſet, quas tamen omnes referre longæ foret operæ. Nam orbe propemodum universô, & quidem ab antiquiſſimis temporibus ea conſuetudo viguit: unde eſt, quòd Gentes etiam illæ, quibus commercium minus cum [illegible], eoque veteris erant erroris tenaciores, vel ſolum colerent *Solem*. Ut Maſſagetæ, ſive illi in Margiana, ubi eos collocat [illegible], ſive ultra Araxem, quò locô eos ponit Herodot. *l.* 1. ubi de iis [illegible] Θεῶν μοῦνον ἥλιον σέβονται, *Ex Diis unum Solem venerantur*: atque addit deinde, equum ei ſacrificâſſe, quia Deo celerrimo celerrima victima conveniret. Ab Indis etiam Solem, ſed unà cum Luna, cultum fuiſſe, prodidit Cteſias [illegible] *Indicorum oper*[illegible] apud Photium *cod.* 72. Idem ſtatuendum de incolis *Hanlam* [illegible] nunc [illegible], *Ptolemæo Taprobana*, niſi ea *Sumatra* potius. [illegible] Benjam. Tudelenſem *Itinerar.* Etiam Germanicas Sarmaticaſque gentes, Solem maximè veneratas, donec Chriſto nomen darent, ſatis cognoſcere eſt ex Annalibus: Imò extremæ quoque Septentrionis nationes, admodum tenui etiamnum Chriſti notitia imbutæ, ſimul ac æſtivô tempore Aſtrum hoc conſpici cœpit, adorantes cum gratias agunt, quòd pro ſemeſtris ſpatii & tenebris & frigore, lucem caloremque apportet, ut Olaus M. refert *Gothic. rer. l. 3. c.* 2. Apud Tartaros eundem cultum vigere varii teſtantur. Atque idem dixêre de gentibus Americanis; uti Inſul. Cariballenſ, Cerabarois populis prope Hiebram & Beraguam, Peruanis, qui in Metropoli Cuſco infantes etiam ei mactabant, & menſe Decembri, quem *Rayme* vocant atque anni initium habent, feſtum diem celebrabant, quò ſacra fecêre tribus *Solis* ſtatuis, quas vocavere *Solem Patrem, Solem filium & Solem fratrem* &c. De quibus vide Chriſtoph. Columbi *Navigat. c.* 88. & 92. Petrum Martyrem Mediol. *Oceaneæ Decadis 3. l.* 4. Acoſtam *Indicarum l. 5. c.* 4. Joh. Lerium *Navigat. in Braſiliam c.* 16. Alios. Ipſiamet elephantis [illegible] *notitiam ſiderum, ac* Solis *Lunæque venerationem*, ineſſe tradidit Plin. *l.* 8. *c.* 1. ſcribitque Ælianus *Hiſt. l. 7. c.* 44. *Solem exorientem illos venerari, promuſcidem, tanquam manum, verſus Solis radios tendentes.* Et addit, ut Ptolemæus Philopator Deo *Soli*, cujus beneficiô ſe credebat adverſus Antiochum victoriam adeptum, 4. ingentes ſacrificârit elephantos. Verum ut Elephanti *Solis* exorientis intuitu geſtiant præ gaudio, eône pro Numine illum habere credendum? Quis veri Numinis gnarus ſibi perſuaſerit, hunc animum à natura inditum eſſe Elephantis, ut pro Creatore colant creaturam? Ut de Romanis aliquid addam, ab Aureliano Imperatore *Solem* cultum, & magnificentiſſimô Templô honoratum fuiſſe, docet Vopiſcus in eo *c.* 39. *Templum Solis fundavit & Pontifices roboravit*, ad quem [illegible] cum vide Salmaſii *Notas.* Non unâ autem figurâ apud varias illas gentes coli Sol conſuevit: Emiſſem ſub ingentis ſaxi effigie eum venerati, qui inde *Elagabalus*, h. e. *Deus mons*, vel *Deus montis* vocatus eſt: Quæ Numinis forma Aureliano quoque placuit, quum ſibi eam in prœlio faventem vidiſſet. Perſæ ejus ſimulachrum facie leoninâ effingebant, cum tiara, uti pluribus diximus ſuprà in voce *Mithra.* Peruani tribus illum ſtatuis efformabant, ut modò vidimus, Alii aliter. Apud celebriores olim Gentes verò, quibus nominibus *Sol* cultus ſit, vide hic infra: ex Voſſio *de Idolol. l.* 2. [illegible] 2. & *ſeqq.* & Thom. Dempſtero *in Roſin. l. 2. c.* 8. Neque vero *Sol* tantùm divinis honoribus affectus, ſed &, ut Deo, varia animalia, equi inprimis apud Perſas, & ſcarabæi apud Ægyptios, accipitres illi ſacri fuêre, de quibus ſuprà vide. Eidem ſomnia inprimis narrata de quo ritu vide infrà ubi de *Somniis.* Cæterùm in libris Græcorum Aſtronomicis, *Solis* figura in conum abit. Quam notam ad ejus nomen ſignificandum non ſolùm Aſtronomi uſurpant, ſed etiam cæteri auctores & inprimis Chymici, qui aurum eo inſigni ſemper denotant, utpote Solis metallum [illegible] qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1237. De *Scutis cum Sole*, vulgò *Eſcus au Soleil*, monetâ aureâ Francica, in qua effictus Sol *octo* radiorum, ſupra coronam floſculis adornatam; item, in qua Rex coronatus &c. cusâ ſub Ludovico XI. Henrico II. & Carolo IX. Vide Carol. du Freſne in voce *Moneta* &c. uti *de Sole calcato*, ſuprà voce *Calcare*: & de mirabili *Solis* ſtatua apud Alexandrinos olim voce *Serapes*.

Nomina, quibus Sol olim cultus, apud varias Gentes.

α. Abellio, Pamphyliis, Cretenſibuſque dictus eſt; & fortaſſe *Apollo*, è Cretico Ἀβέλιος. *Inſcr. vetus* in Convenis Novempopulaniæ: *Deo Abellioni. Minicia Juſta. v. s. l. m.* apud Gruterum *p.* 37. Item, *Abellioni. Deo. Taurinus. bour.* [illegible] *ſum*, apud eund. β. Adad, apud Aſſyrios audiit, Macrob. *Saturnal. l. 1. c.* 23 unde Ἀδάδου ὀμφαλός, Ἀδάδου δάκτυλος, nomina gemmarum. γ. Adon, ſive *Adonis* ſive *Adoneus*, Phœnicibus in cultu divino appellitatus eſt, ut & Arabibus. Plautus quoque vocabulô hôc utitur *Mœnechmis Actu 1. Sc. 2. v.* 35. ac fortaſſe Catullus *Epigramm. Quis hoc poteſt videre?* Eſt autem אדן *Adon*, idem quod *Dominus*. δ. Adramelechus & Anamelechus, cui Sepharvaitæ, Aſſyriorum coloni, infantes mactârunt: ad Molochum non difficulter reduceas. *Moloch* autem nomine *Sol* cultus eſt. ε Amanus & Anandratus, inter Perſicos [illegible], recenſetur Straboni *l.* 11 quorum is idem cum Omano [illegible] eſt in MSSis *Sol* doctiſſimis Viris videtur, ſed Voſſius Omanum [illegible] priè non ſignare Solem, ſed ſymbolum duntaxat ejus, Ignem perennem, in quo *Sol* colebatur, contendit. ζ. Ammon, ab Hebr. חמה *Chama*, apud Cyrenaicos, in ea parte, quæ *Marmarica* vel *Marmaris Libya* vocatur, cultus eſt. Unde & *Hama* veterum Saxonum Numen, de quo Fabricius in *Saxon.* ipſe quoque *Sol* [illegible] videtur. Quemadmodum inde *Chamanim* & *Amanus* ſive [illegible], de quo ſuprà [illegible]. η. Apollo, *Solem* apud Græcos Romanos [illegible] notavit. Hinc & Datis Perſa, cùm [illegible] delubra Græcorum comburerer, parci tamen iis voluit in Delo, ubi Apollo ac [illegible] primis colerentur: ne illata Apollini Delio [illegible], in Perſico Mithræ contumeliam redundaret. θ. A[illegible] nomine, apud [illegible], venerationem invenit, quem, qui [illegible] illis [illegible], Jovem *Æthiopicum* dixêre Romani & Græci. Et [illegible] mum ſive cinnamum ſacrum, [illegible] Theophraſtus *Hiſt. plantar* [illegible], i. e. *Dominus* [illegible] generali nomine vocatus eſt apud [illegible] Syros. Nec obſtat, quòd *Bal* & *Bel* [illegible] Sanchoniathon [illegible] vel Servius nos docuerit in [illegible] *l.* 1. ι. Baal-[illegible] M[illegible] ac Midianitis in cultu fuit, qui LXX Senioribus [illegible]. Peteum verò *Solem* intelligi, [illegible] patet ex eo, quod [illegible]

hoc

hôc nomine Saturnum, Hieronymus Priapum, alii Jovem ſeu Uranum fuiſſe cultum ſtatuunt, quæ omnia *Soli* fuêre nomina. λ. Baal ſamen ſeu *Beel* etiam Phœnicibus quoque dictus eſt, quod κύριον ὄγκον, *Dominum* [illegible] notat, teſte *Philone*: qui addit, eundem apud Græcos *Jovem* nominatum fuiſſe. Fuerit ergo idem, quod Ζεὺς Ὀλύμπιος. μ. Baal Zebub; id eſt *Dominus muſcæ*, apud Accaronitas, eſt nominatus. Vide 2 Regum c. 1. v. 2. ν. Bacchi nomine cultus eſt, à Græcis Romaniſque: *Bacchum* enim *& Apollinem & Solem vocant*, Ulpianus Rhetor *ad Demoſth. Midianam*. ξ. Baiſampſa, i.e. *Solis domus*, Arabiæ urbs: ibidem *Solem* fuiſſe cultum, teſtatur Stephanus *de Urb.* ο. Beelphegor, vide hîc ſuprà, *Baal-Peor*. π. Belatucadrus, dictus eſt in *veter. lapide* Wardaliæ in Cumbris, *Deo. Sancto. Belatucadro. Aurelius. Diatova. aram. ex. voto. poſuit. l. l. m. m.* & duabus aliis Inſcr. apud Gruterum p. 87. *num.* 1. ϱ. Belenus, apud Aquilegienſes, alioſque extra Italiam, Gallos videl. Armoricanos inprimis, in veneratione fuit. Vide Jul. Capitolin. *in Maximino*, c. 22. Auſonium *in Profeſſ. Burdigal. carm.* 10. Tertullian. *in Apolog.* c. 24. σ. Belus, Aſſyriis ac Chaldæis, ſive Babyloniis, etiam *Solem* denotavit: atque hinc gemma *Solem* referens, *Beli oculus*, dicta eſt, Plin. *l.* 37. *c.* 10. ſignificat autem *Bel*, idem quod *Baal*, *Bal*, *Beel*, i.e. *Dominus*. τ. Chamos ſeu Chemos, Moabitarum Numen, Jerem. c. 48. v. 7. idem fuit cum Baalphegor, de quo anteà diximus. Deus, Θεὸς Græcis, ſine ulla adjectione, non rarò. Item Θεὸς ἀρχόμενος καὶ δυόμενος, *Sol oriens & occidens*. Themiſtius Euphrades *Orat.* 1. Οἱ [illegible] ἐπιθυμοῦντες [illegible] εἰς τὸν θεὸν, [illegible] ὕδατος [illegible] apud Deſid. Heraldum *Animadverſion. ad Arnobium l.* 1. υ. Dionyſii nomine, apud Indos, Bacchus, & hinc *Sol*, cultus eſt. Divinus, in *veter. Inſcr.* CAJUS. JUNIUS. ANICETUS. ARAM. SACRATAM. SOLI. DIVINO. VOTO. SUSCEPTO. ANIMO. LIBENS. DD. φ. Dyſares, vel Duſares, ab Arabibus cultus, nihil aliud, quam Διόνυσος fuit ſeu *Sol*, Tertullian. *l. cit.* c. 24. χ. Elagabalus ſeu Alagabalus, Emiſſenis dictus eſt, ubi duos habuit παρέδρους, Μόνιμον & Ἄζιζον, i.e. *Mercurium* & *Martem*. Græci & Romani maluerunt dicere, *Heliogabalum*: cujus Sacerdos cum aliquando fuiſſet Antoninus, poſteà Imperator factus, Romæ etiam, templô *Solis Heliogabali*, in monte Palatinô, ubi priùs fuerat ædes Orci, extructô, ejus cultum inſtituit, atque omnia omnium reliquorum Deorum myſteria, & ſacra ad hunc unum voluit transferri, Lamprid. *in Heliogabalo* c. 1. Erat autem hoc templum in regione Urbis 10. ψ. Frugifer, dictus eſt apud Perſas. Arnobius, *Inter deos videmus leonis torviſſimam faciem mero oblitam nimio, & nomine Frugiferi nuncupari.* Græcè καρποφόρος, καρπῶν [illegible], item in *Epigramm.* de Attine Θερμοφόρος [illegible]. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aurel. loc. cit.* ubi *Mithræ* figuram explicat. ω. Gingras, apud Phœnices idem, qui Adonis, cui quô pactô apud Byblios ſacra fieri ſolita ſint, vide apud Lucian. *de Dea Syria*. αα. Hecatombæus, apud Græcos. ββ. Hercules, idem cum Marte & *Sole*, Macrob. *l.* 1. *c.* 22. Undè in Ægyptiorum Hieroglyphicis Hercules triplex effingebatur, leonis capite in medio, à dextera, capite canis blandientis; à læva, rapacis lupi, quod de *Solis*, temporis dimenſore, idem interpretatur, *l. eod. c.* 20. Græcis Hercules, quaſi ἀέρος κλέος, *gloria ac decus* [illegible], id eſt, aëris, quis alius quam *Sol*? Nec alius fortè Hercules Romanus fuit, quem *Recaranum Aur. Victor*, *Garanum* vel *Caranum*, *Verr. Flaccus* apud Servium, vocat. Eſt autem *Caranus*, ex κοίρανος, idem cum Aſſyriorum *Belo*, quæ ambæ voces *Dominum* notant. γγ. Iacchus, in ſacris Græcorum dictus eſt. δδ. Janum, *Solem* fuiſſe creditum, oſtendit Arnob. *l.* 3. Apollinem fuiſſe, docet Nigidius Figulus, apud Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 9. Hinc Luna *Jana*, vide quoque elegantiſſimos Septimii verſiculos, apud *Terentianum Maurum*. εε. Ignis, apud Perſas, *Solis* ſymbolum. Invictus in *veter. Inſcr.* DEO. SOLI. INVICTO. ARAM. Item, JULIUS. CÆSAR. DEO. SOLI. INVICTO. ALTARE. apud G. Elmenhorſtium *Obſervat. ad Arnob. adv. Gentes l.* 1. Vide etiam paulo infrà, *Mithras*. ζζ. Liber idem cum *Sole*, apud Diodor. Sic. *Biblioth. l.* 1. cui pro [illegible] νεβρὶς i.e. *hinnuli pellis*, quæ varia, attributa, ob inſignem Aſtrorum varietatem. Sic Phœbum pro Libero dixit Virg. *l.* 10. *Æn.* v. 537. ηη. Malachbelus. θθ. Mars, gentium Theologis *Sol* dictus eſt ab Hebr. מרץ *Maraut*, i.e. *pellere*, ſeu *validum eſſe*: vel à מרזח *M*[illegible], i.e. *perdens*, *deſtruens*: hincque bello præfectus. Itaque & bellicoſæ nationes Arctoæ, cùm Martem pro ſummo Numine colerent, eique aſinum mactarent; uti Cares canem, non alium videntur veneratæ, quàm *Solem*. ιι. Mercurii quoque nomine idem cultus eſt, pro [illegible] namque dimenſo, alius alii ſagaciori eſt ingeniô magiſque ad ſtudia & doctrinas idoneô, vide Ammian. *l.* 16. Hinc Mercurius dux viarum creditus, quas *Sol* de die monſtrat, &c. κκ. Mithras, *Solis* nomen apud Perſas, ſummi apud illos Numinis locô culti. *Vet. Inſcr.* *Deo. Soli. invicto. Mithræ.* Item, *Omnipotenti Deo Mithræ.* Cujus vocis origo ab יתר *Mether* ſeu *Mithet*, i.e. *magnus*, unde comparativus יתר *Mithra*, i.e. *major*, ſeu δυνατὸς, *dominus*. λλ. Moloch Numen, Ammonitis Cœleſyriæ genti præcipuum, idem cum *Sole* fuit; ſive is ex מלאך *malach* i.e. *nuntius* dictus ſit, & pro Mercurio dicatur cultus, ſive potiùs ex מלך *melech*, i.e. *Rex*, & per eum Saturnus intelligatur. Adde quod *Moloch* ſeu *Melech* [illegible] ſignificet cum *Baale* ſive *Bele*. Vide ſuprà *ſuô locô*. μμ. Nebo ſeu Nabo, Moabiticum fuiſſe Numen, idem ac *Chamos* ſeu *Baal Phegor*, Eruditi contendunt: his verò nominibus *Solem* fuiſſe [illegible] diximus. νν. Oculus in Sceptro, *Solis* apud Ægyptios [illegible]. ξξ. Orus, Ægyptiis idem cum Apolline & *Sole*, Diodor. Sic. *l.* 1. & Macrob. *Saturn. l.* 1. *c.* 21. ab Hebr. אור, i.e. *Sol*. οο. Et Oſiridis nomine, non Nilus ſolum, ſed & *Sol*, is cultus eſt. Unde Veteri Oſiridem interpretantur *Titana* ſeu Phœbum vel [illegible] Statius *Theb. l.* 1. ππ. [illegible] dixêre Lucaniaci, [illegible]. ϱϱ. Phanaces, Myſi appellant [illegible]. σσ. Phœbus, Græcis Latiniſque dictus eſt. ττ. Priapi nomine *Sol* quoque cultus eſt, ob vim ſuam generatricem: cui omnia hæc inferiora ortum debent. υυ. Sabazius Jupiter, idem cum Libero: & hinc cum *Sole*. φφ. *Sol*, Romanis cultus eſt Templis & Ludis. Primus ei, ut & Lunæ, in urbe ædem conſecravit T. Tatius Sabinorum Rex, quibus poſteà aliæ quoque additæ ſunt. In deſcriptione XIV. Regionum Urbis etiam commemorantur *Solis* templa. De templo *Solis Heliogabali* jam diximus *ſuprà*. χχ. Silvani, ſeu Martis Silvani, nomine Romanos ruſticos *Solem* ſignâſſe, diſcimus ex Catone *de R. R.* c. 83. ubi, *Marti*, inquit, *Silvano in ſilva interdius in capita ſingula boum votum facito.* Dixêre autem *Silvanum*, non quaſi ſolis præeſſet ſilvis; ſed, quia vim ſuam exerceret, in univerſam elementorum ὕλην, vide Servium *ad Æn. l.* 8. *illud*, *Sylvanum pecoriſque Deo.* Idem de Pane, cùm is ſit Silvanus, dicendum. ψψ. Teutates, vide infrà in hâc voce. ωω. Thyræus, itidem. ααα. Urotalt, ab Arabibus antiquioribus cultus, idem cum Dionyſio fuit, quem cum Urania ſola illos veneratos eſſe, teſtis eſt Herodot. *in Thalia*. Ita prorſus illi Liberum in *Sole*, & *Solem* in Libero venerati ſunt. Videtur autem Οὐροτάλτ notare *beneficium luminum*. Sic Jeſajæ c. 26. v. 20. habemus *tal oroth*, h.e. *ros lucis*, ſeu *ros luminum*: *Ros* verò metaphoricè ſumitur pro quolibet beneficio divino cœlitus nos quaſi irrorante. Ex *oror* igitur & *tal*, adjectô t. fit *Orotalt*, vel *Ourotalt*, i.e. *Deus vel dator lucis*; quod Soli apprimè convenit &c. De quibus omnibus vide plura ſuis locis.

SOL Indicus, cui olim aras inſcripſit Alexander M. memoratur Philoſtrato *l.* 2. *c.* 15.

SOL Novus, feſtum in Eccleſia Roman. de quo vide ſuprà, *Nativitas Domini*.

SOLANA, Serica urbs, *Ptol.*

SOLANE, fluviolus Aquitaniæ primæ, in provinc. Lemovicenſi qui in Curretiam amnem ſe exonerat, ad mœnia civitatis Tutelenſis.

SOLANIDÆ, inſulæ Arabiæ Felicis ad Ortum. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

SOLANUM, planta eſt, quam *Græci ſtrychnon vocant, cui vis reprimendi, refrigerandique*, ut ait Plin. *l.* 27. *c.* 13. Imo & majoris baccæ devoratæ, ut & ipſa radix, ſtrangulandi facultatem habent. Unde, jocis causâ, radix hæc paraſitis in Aula datur; qui ad lautas menſas etiam invitis dominis accedere ſolent. Quæ res oblectamenti non parùm convivantibus præbet. Siquidem ſi cultellô deraſa ſcrupuli (ſemidrachmæ) pondere in vini ſemuncia maceretur, horis ad ſummum duabus, aliis ſeptem; & deinde percolatô dilutô ac digitis preſſô, id vini recentis addatur, quod poculum repleat, totumque potandum propinetur, fit paulo pòſt, ut, qui biberint, nihil prorſus edere poſſint, magnô ſpectantium oblectamentô. Quod plantæ ſecretum primus aperuit Franciſcus Calceolarius Veronenſis. Verum qui hoc fucô utuntur, priuſquam menſæ aſſideant, paraſitos ad jentaculum invitant, ut fraudulentum id vinum propinent. Diſcutitur fucus à riſu, acetô potui datô, quod præſens remedium eſt, ſomnus quoque ſupervenîens ſanat. Quod ſi porrò drachmæ pondere propinet, tum joculari inſaniæ genere laborabunt, qui id ſumſerint, & hactenus tantùm, ut formoſi ſibi videantur: Si modum duplices; inſaniam majorem feceris & imagines illis conſpicuæ obverſabuntur. Sed ne quid nimis, ne copioſius ſumtum enecet. Ad ſeria verò etiam *Solanum* adhibitum, docet hiſtoria Duncani Scotorum Regis qui in oppid. Bertha obſeſſus à Suenone, Norvegiorum Rege, vinô & cerevîſiâ *ſolanô* maniacô infectis, & in caſtra hoſtium ſummiſſis, eos in ſoporem dedit, magnaque inter eos ſtrage editâ disjecit, decem ſolum militibus, qui, quòd hoſtium dona ſuſpecta habuiſſent, à potu abſtinuerant, cum Rege ſuo elapſis, uti ex Buchanani *Hiſtor. Scotic.* refert Auctor *Sinæ & Eur.* c. 31. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin.* p. 1086.

SOLANUS, unus ex amicis Ovidii, ad quem ſcribit *l.* 2. *Pont.*

SOLARIUM, in *Sole* umbrâ horas diſtinguens; *quodnam Romæ antiquiſſimum fuerit*, inquit Cenſorinus c. 23. *inventu difficile eſt: Alii enim apud ædem Quirini primum ſtatutum dicunt* nimirum à L. Papyrio Curſore, Plin. *l.* 7. *c.* 60.) *alii in Capitolio, nonnulli ad ædem Dianæ in Aventino. Illud ſatis conſtat, nullum in foro priùs fuiſſe, quàm id, quod M. Valerius Meſſalla, Catanâ captâ, ex Sicilia advectum, ad Roſtra, in columna poſuit. Quod cùm ad clima Siciliæ deſcriptum ad horas Romæ non conveniret, L. Philippus Cenſor juxtà conſtituit.* Et de hocce *Solario* Siculo loquitur *in Bœotia* Plauti, ex Antiphane tranſlata, Paraſitus, apud A. Gellium *l.* 3. *c.* 3.

Ut illum Di perdant, primus qui horas repperit,
Quique adeò primus hîc ſtatuit Solarium.
Qui mihi comminuit miſero articulatim diem.
Nam me puerô uterus erat Solarium
Multò omnium iſtorum optumum & veriſſimum,
Ubi iſte monebat eſſe, niſi quum nihil erat.
Nunc etiam quod eſt, non eſt, niſi Soli lubet.
Itaque adeò jam oppletum eſt oppidum Solariis,
Major pars populi aridi reptant fame.

Antiquitùs enim *Horarum* nomen non minùs annos 300. Romæ ignoratum eſt; Unde XII. *Tabb. Ortus tantum & Occaſus nominantur: poſt aliquot annos adjectus & Meridies, accenſo Coſſ. id pronuntiante*. Plin. *loc. cit.* Quod Varro confirmat *de L. L. l.* 5. *Hoc idem Coſconius in Actionibus ſcribit, Prætorem accenſum ſolitum tum eſſe jubere, ubi ei videbatur eſſe horam tertiam* (i. e. tempus illud, quod poſtmodum hora tertia cenſebatur) *inclamare, horam eſſe tertiam, item Meridiem & horam nonam.* Poſt reperta dein *Solaria*, in horas 12 diviſu dies, noxque in totidem, quod factum videtur circa annum Urb. Cond. 477. quô à M. Valerio horologium in Foro fuiſſe poſitum, Plinius commemorat. Quòd verò Paraſitus *oppletum* eſſe *oppidum Solariis ſe puerô* addit, de Roma dici nequit, cùm unicum tum Siculum ibi adhuc eſſet; floruit enim Plautus initiô ſecundi belli Punici, circa An. Urb. Cond. 530. Nec ex Antiphane id Poëta tranſtulit, qui vixit Olymp. 98. quâ neque Horæ adhuc repertæ, neque Horologiorum uſus) qui non multo anteceſſit A-

lexandri M. ætatem: niſi Horoſcopia, quæ Anaximander invenit, ſine horarum uſu, intellexerit Conteus, vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 650. Aliquanto dein tempore poſt Clepſydræ excogitatæ ſunt, de quibus ita Cenſorinus *de die Nat. c.* 23. *P. Corn. Naſica Cenſor ex aqua fecit horarium, quod & ipſum ex conſuetudine noſcendi, ex Sole horas Solarium cœptum vocari.* Vide quoque Plin. *loc. cit.* Victorium *l.* 21. *c.* 13. Cœl. Rhodig. *l.* 18. *c.* 39. Alios. Tandem ſonora Horologia facta ſunt, teſte *Luciano*, qui inter alia *horas per aquam & ſonitum ſuâ ætate demonſtratas eſſe*, tradit. Cujuſmodi Horologium clepſydrâ & tintinnabulô conſtans, exhibet Hieron. Magius *de Tintinnabulo c.* 6. Vide quoque ſuprà, in vocibus *Hora* & *Horologium*: de *Solario* verò *Achazi* Judæorum Regis itidem ſuprà.

SOLARIUM Expoſitionis, in *Collectan.* Anaſtaſii Biblioth. *Poſt paululum ergo juſſerunt inferri eum in* Solarium expoſitionis, *ut eſſet ibi, quatenus proſpiceret Imperator per cancellos triclinii ſui ea, quæ futura erant fieri*: locus erat eminens Conſtantinopoli, in quo delinquentes, ut ab Imperatore viderentur, exponi ſolebant. *Solarium* enim hic tectum eſt planum, Græcis ἡλιαστήριον, ἡλιακτήριον & ὑπαίθριον, item ἐξῶσται dictum. Duplicis namque generis apud Veter. tecta erant, plana, aut inclinata, ad ſtillicidia deducenda: quorum hæc *faſtigia* ac *culmina*, illa *meniana* & *ſolaria* dixêre, item *deambulatoria*, quod in iis deambularent. Unde illud Auguſti, *Quid! ego ut me populus dicat bene cultum, in* Solario *ambulaturus ſum.* Ne verò facilis in præceps lapſus eſſet (quod Elpenori apud Homerum in Circes ædibus contigit) ἀκρόπολις vel podium, in *Solariorum* circuitu poni ſolebat, id quod propriè *menianum* vocabatur. Vide Hieronym. *Ep. ad Sunniam & Fretellam*, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Spartian. in Peſcennio Nigro, c.* 12. nec non hic paſſim, in vocibus *Hera*, *Propherum*, *Provolans*, inprimis ubi de *Adrianis*.

SOLARIUS Pons, in Sabinorum finibus. *P. Diacon.* Vide *Salarius*.

SOLATIA, apud Spartian. *in Hadriano c.* 9. *Nonnullos Equites Romanos — viſitavit* ſolatiis *refovit, conſiliis ſublevavit.* ſolatia ſunt ſeu alimenta; quô ſenſu non ſequior ſolum & poſterior ætas, ſed etiam illa, quæ optimæ & antiquæ propior, vocem ſumſit, ut jam pridem ab eruditis Viris obſervatum, in *Cod. Theodoſ. ſolatia pro mercedula praſtinis.* Similis vox *refrigerium*, apud Tertullian. & Ἀνάψυξις, in *Novellis* Juſtiniani, ejuſdem notionis. Vide Salmaſ. *ad Spartianum d. l.* & infrà verbo *Solidare*. Aliàs *Solatium*, mortuorum vel abſentium amicorum memoriam, in imaginibus vel ſtatuis renovatam, plerumque veter. Auctores appellavere. De mortuis Iſidorus *l.* 8. *c.* 11. *Fuerant — viri fortes, aut urbium conditores, quibus mortuis homines — ſimulacra finxerunt, ut haberent aliquod ex imaginum contemplatione ſolatium.* Vide quoque Servium *ad Georgic. l.* 1. de Sylvano, Tacitum *Annal. l.* 12. de Agrippina, poſt Claudium ſublatum. Fulgentium de Syrophane Ægyptio, Alios. Atque hæc idololatriæ origo, notata Auctori libri *Sapientiæ c.* 14. *v.* 15, & Minutio Fel. *Octavio*: auctore primô Seruchô, uti docet Suidas in Σερούχ, Damaſcen. *de Hær. p.* 574. aliique innumeri à G. Elmenhorſt. citati *ad h. l.* De abſentibus Seneca *Ep.* 40. *Deſiderium abſentis (imaginum) ſolatiô levant.* Et Lactant. *l.* 2. *c.* 2. *Si quis imaginem hominis peregre conſtituti contempletur ſæpiùs, ut ex ea ſolatium capiat.*

Ac ſolatia vana ſubminiſtrat
Vultus, qui ſimili notatus aurô
Stratis præniteт incubatque ſomno,

Statius *Sylv.* 7. *l.* 2. *v.* 128. Vide Jac. Ouzelium *ad Minuc.* Apud Monaſticæ Rei Scriptores, ſic vocatur qui vel quæ Monachis aut Monialibus officium & munus aliquod peragentibus, in adjumentum datur, uti docet Car. du Freſne ex Chrodegango Epiſc. Metenſi *in Reg. Canonic. c.* 9.

SOLBISIA, vulgô SOUBISE, locus Galliæ, ad Carantonum fluv. jamjam Oceano acceſſurum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SOLCI, Sardiniæ urbs, *Stephan.* Vide *Sulcbi*.

SOLDA, Gall. SOULDE, quaſi *Solida*, à *ſolidando*, non lapis eſt, ut quibuſdam creditum, ſed herbæ vitrariæ cineres in maſſam lapideam indurati, quibus ad cryſtallina conficienda uti conſuevêre. *Halimum* eam herbam Veteres dixêre, cujus folium pingue, ſpiſſum ac leve, oblongumque: recentiores *Chali*, è qua ſal ille, quem vocant *ſalem Chali*, item *alumen Catinæ*, quod idem eſt cum *Solda Narbonenſium*. Cujuſmodi ſalem hodieque magni faciunt Chymiſtæ & frequenter eô utuntur. Græcis quoque Χυμικοῖς artificibus plurimùm commendatur & miris laudibus effertur, ad eos effectus præcipuè, in quibus ὁ πῆξις requiritur. Unde Ἑρμοῦ βοτάνη prophetæ vocârunt, quod eô fixum ſuum Mercurium redderent. Iiſdem Sol aurum eſt; unde Halimum ἡλίου ῥοπὸν, quòd eô etiam uterentur ad argentum commutandum in aurum. Et Pythagoræ ἱερὸς κλάδος, *facer ramus*, quòd ſcil. ad Sacram artem conduceret. Adeò autem cineres hujus fruticis induteſcunt, ut lapidem ipſum duritiâ vincant, unde & circumforanei Vitriarii lapidis genus eſſe ſunt perſuaſi. Vide hanc in rem complura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1096. & *ſeqq.* ut & infrà in verbo *Soudare*, ac voce *mago*, item ſuprà voce *Ampullaria*.

SOLDANUS, vide infrà *Sultanus*.

SOLDICUS, vide infrà *Syndicus*.

SOLDURII, ſunt apud Aquitanos 600. devoti; quorum hæc eſt conditio, ut omnibus in vita commodis unà cum his fruantur, quorum ſe amicitiæ dediderint: ſi quid iis per vim accidat, aut eundem caſum unà ferant, aut ſibi mortem conſciſcant, neque adhuc hominum memoriâ repertus eſt quiſquam, qui eo interfectô, cujus ſe amicitiæ devoviſſet, mori recuſaret, Cæſar *Comm. l.* 3. *c.* 22. Nicol. Damaſcenus apud Athen. *l.* 6. vocat Σιλοδούρους & interpretatur *εὐχωλιμαίους*. *Colerus* legendum cenſet *Soludurou*. Celtæ appellabant *Soldurios*, quaſi ſtipendiarios: unde & hodie *Soldat*. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archæol.* A German. *Sold*, &c. quod Stipendium ſignificat, & à voce *Solt* pro Sale deducitur, quod fidem comeſto ſale firmabant. Unde & Latin. Salarium a Sale. Vide Gorop. *Hermath. p.* 191. Kilianum in voce *Sould* Pitheum, &c.

SOLEA, à Græco ὕλιμα, quod *pellem* ſignificat, id calceamenti genus *Feſto* dicitur, quod *pedis ſolo ſubjicitur*. Gellio *l.* 13. *c.* 21. *quod plantarum calces tantum infimè teget: cætera propè nuda & teretibus habenis juncta eſt.* Unde, quemadmodum Latinis à *ſolo*, i. e. *planta*, ita Græcis ὑπόδημα vocatur, à verbo ὑποδέω, *ſubligo*, quod in ea præcipuum. Et ſanè magis in *Soleis*, quam in calceis, vinculorum uſus eſt: quô factum, ut apud Poëtas ſæpe *vincula* pro *ſoleis* uſurpentur. Ovid. *Met. l.* 3. *fab.* 2. *v.* 168.

Vincula duæ pedibus demunt ——

Tibullus *Eleg.* 5. *l.* 1. *v.* 66.

Vinclaque de niveo detrahit ipſe pede, &c.

Quanquam interdum, etiam pro quovis alio calceamenti genere, vincula ab iiſdem uſurpari ſoleant. Nonnunquam *Soleas* Græci κρηπῖδας appellant; unde Latinis *Crepidæ* & *Crepidulæ* nitas cum *Soleis* eaſdem fuiſſe Eruditi docent: niſi quod *Soleæ* ſimpliciores eſſent, crepidæ vero craſſiores; in quibus nimir. duæ ſaltem ſimplices ſoleæ eſſent compactæ. Unde Crepidas ſtridere magis erat neceſſe, *arguta conſtitit in ſolea*, Catull. *Epigr.* 69. *v.* 72. ubi *Solea*, pro Crepida. Erat autem *Solearum* uſus, pro civili more, Mulieribus potiſſimùm familiaris: Proin de ſtatua Corneliæ Matris Gracchorum Plin. *l.* 34. *c.* 6. *Sedens*, inquit, *hæc poſita fuit, ſoleis que ſine amento inſignis, in Metelli publica porticu.* Quod idem de ſtatua Junonis legas, apud Prudentium *in Apotheoſi*. Hinc Ciceroni *muliebres ſoleæ* dicuntur, ubi P. Clodium perſtringit, *de Haruſp. reſp.* Maniliuſque, fœmineum habitum deſcribens, *nexas ſine* [illegible] *plantas*, commemorat: *Solearum* enim proprium fuit, nullum habere tegmen, & pedibus habenarum corrigiarumve beneficio aptè adſtringi: unde & *Obſtrigillorum* nomen iis tributum. Iſidor. *Origin. l.* 19. *c.* 34. Et ita quidem fœmineum proprius *Solearum* fuit uſus, ut, ſi quando Virum aliquem contingeret in publico *Soleis* uti, probro id ei verteretur. Unde nota Ciceronis increpatio in Verrem *Act.* 4. Aſinii in Balbum apud eundem *l.* 10. *Ep.* 32. Caſtricii in Senatores quoſdam Romanos, apud A. Gellium *l.* 13. *c.* 21. Sic & Scipionem inde notatum refert Livius *l.* 29. *c.* 19. quod *cum pallio crepidiſque inambularet in Gymnaſio*: quem imitatus Germanicus, *pedibus intectis & pari cum Græcis amictu incedere* conſuevit, legimus apud Tacitum *Annal. l.* 2. *c.* 59. ut de Caligula nihil dicam, cujus effœminatum calceatum carpit Sueton. *c.* 52. Domi tamen *Soleis* Romani utebantur, ſicut foràs prodituri calceos ſumebant. Interim in omni quoque animorum remiſſione, utpotè per convivia publicaque Spectacula, pro more fuiſſe *Soleatos*, certum. De conviviis diſcimus ex Martiali *l.* 12. *Epigr.* 89. ubi in Cottam ſic ludit:

Bis Cotta ſoleas perdidiſſe ſe queſtus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui ſolus inops præſtat & facit turbam
Excogitavit homo ſagax, & aſtutus,
Ne facere poſſet tale ſæpius damnum,
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

Unde patet, cum *Soleis* ad convivia itum eſſe, quas Cotta, ne earum ſæpius, per ſervi negligentiam, jacturam faceret, domi reliquit, undiſque penitùs pedibus (hoc enim hic vox *Excalceatus* denotat) convivatum ſe contulit. Quod ſic tamen intelligendum, ut, in ipſo convivii actu nullus earum uſus eſſet. cœnaturi enim priuſquam accumberent, in Triclinio *Soleas* deponebant, ne lectorum menſas ambientium ſtragula pulvere aut lutô conſpurcarent. Unde Martial. ubi de cœna loquitur, *l.* 3. *Epigr.* 50. *v.* 3. *Depoſui ſoleas*, inquit: & figura ex lapide, in viridario Cardinal. Montalti, ad montem Exquilinum, Silenum refert diſcubiturum, cui adſiſtunt Fauni nudi duo, alter ut accubituro ſoleas detrahat, alter ut reclinantem interea ſenem ſuſtineat, apud Balduinum *de Calceo c.* 11. Cœnatorias dein ſumebant, *Soleis* interea ſervorum cuſtodiæ traditis, vide Martialem *loc. cit.* & *l.* 8. *Epigr.* 59. *v. ult.* à quo munere Servi *Sandaligeri* & *Sandaligeruli* dicti ſunt. Peractô convivio, cùm è triclinio diſcedendum erat, *Soleæ* reſumtæ: *Cedò ſoleas mihi, properate, auferte menſam*, Plaut. *Trucul. Act.* 2. *ſc.* 4. *v.* 12, 13. Sic Naſidienus apud Horatium *l.* 2. *Sat.* 8. *v.* 77. *Soleas poſcit*, & Martial. non aliter intelligendus *l.* 14 *Epigr.* 65.

Defuerit ſi fortè puer, ſoleaſque libebit
Sumere, pro puero pedes tu ipſe tibi.

E quibus & hoc diſcimus, quòd ſervorum fuerit dominis cœnaturis *Soleas* demere, eaſdemque illis è Triclinio diſceſſuris ruſus inducere: Unde clariùs intelligimus verba illa, quibus Johannes Baptiſta Matthæi *c.* 3. *v.* 11. Marc. *c.* 1. *v.* 7. & Johannis *c.* 1. *v.* 27. uſus eſt, cùm ſe dixit indignum, qui *vel portaret calceamenta Chriſti, vel eorundem corrigiam ſolveret.* Vide quoque ſuprà, in voce *Pedes*. De *Solearum* porrò calceatu Viris uſurpato, per Ludos & Spectacula, quæ publicè in Amphitheatris vel Circi [illegible]. Dio locuples teſtis eſt, *l.* 57. apud quem, de Caligula [illegible] ſic Interpres: *Licebat iis, qui vellent, diſcalceatis ſpect*[illegible] *olim in uſu, & Judicia exercere per æ*[illegible] *in celebritatibus* [illegible] *erat, ſed a Tiberio* [illegible]. [illegible] ἀνυποδησίαις eſt, more Græcô ſoleatis aut crepidatis [illegible] in Urbe, extra eam vero, [illegible] ſacrificantibus, calceis depoſitis, ſoleis uti etiam viris moris fuit, Anton. Thyſius JC *Not. in* [illegible]

lium loc. cit. Dixi, *more Græcâ*: uti enim *calcei* togæ, ſic *ſoleæ* & crepidæ pallii propriæ fuêre; quemadmodum ὑποδήματα quoque & σανδάλια Græci diſtinguunt. Hinc *baxeas* Philoſophis *Appulejus*, βλαυτία Cynico aſſignat Leonidas in *veter. Epigr.* quod utrumque ſandalii genus. Antiqui quoque Chriſtiani, qui Philoſophorum ςολὰς in habitu & calceatu imitabantur, βλαύτας aut phæcaſia pedibus inducebant. Erant nempe hæc calceamenta omnia humili ſolo, neque ad ea ſuenda & concinnanda formâ ligneâ opus erat, quam Græci καλοπόδιον vocavere, ut in calceis: ſed ſolum πέλμα ſive κάττυμα habebant, quod ad pedem habenis quibuſdam, ut dictum, circa primores pedes religabatur, hinc μονοπέλματα appellata &c. Sequentibus ſeculis ad religioſos tranſiit id calceamenti genus, tanquam ſimpliciſſimum & ab omni luxu mollitieque quàm maximè remotum: cujuſmodi *Solearum* exempla varia, Fullenſium, Capucinorum, aliorumque; & unà Ducis ſimul ac Apollinis Pythii, quæ ob habenarum elegantiam pulcherrima, exhibentur apud Balduinum *loc. cit.* Nec omittendum, inter Parricidarum apud Romanos pœnas *Soleas ligneas* fuiſſe. Ita enim apud Herennium *l.* 1. legimus, ex vet. Legum Roman. præſcripto inſtitutum eſſe, ut *ſoleæ ligneæ pedibus inductæ eſſent, & is in carcerem duceretur*: cujus rei rationem tradit Hadr. Turnebus *Adverſar. l.* 13. *c.* 13. *Ne terram communem omnium parentem attactu impiò contaminarent.* In eo tandem Veterum calceos à caligis, Gallicis, *Soleis* crepidiſque diverſos fuiſſe, quòd calcei totum pedem & dimidium crus, ſive mediam tibiarum partem circumcirca velarent; caligæ verò, *Gallicæ Soleæque* aliæ, pedis plantam tantùm tegerent, ex Auctoribus notum eſt: Quæ proin calceamentorum genera, generali *Solearum* notione nonnunquam venire, animadvertit Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 36. Vide plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, paſſim, & de *Soleis lanatis* mox.

SOLEA, Græcè Σωλέα, apud Codinum *de Officiis c.* 17. *At Patriarcha, apud Soleam ſtans, recitat orationem*, pars Ædis ſacræ eſt, Bemati & Amboni proxima, qualis verò, non adeò liquet. *Meurſio* fuit thronus ſeu ſolium, è quo fidelibus olim S. Euchariſtia fuerit adminiſtrata. Aliis fuit gradus ante portam, quæ ad Sanctuarium ducebat: *Subdiaconos enim & Diaconos ſedere oportere, extra Bema, circa Soleam*, ait Simon Theſſalonic. *l. de Sacram.* Carolo Macro videtur fuiſſe pavimentum proximè ante Sanctuarium, quod ex onychite lapide conſtitiſſe, *Cedrenus* refert. *Feſtus* certè, *Solea*, inquit, *non ſolùm ea eſt, quæ ſolo pedis ſubjicitur, ſed etiam materia robuſta, ſuper quam paries craticius exſtruitur.* Per hunc autem *Soleæ* locum tranſibat Imperator, quoties ad Patriarcham accederet, quem *Protheſin* omnino fuiſſe, concludit idem Macer, *in Hierolexico.* Cl. tamen Suicerus Meurſio accedit *Theſ. Eccl.* Vide quoque infrà, *Solium*: uti de *Solea* piſce, Voſſ. *de Idolol. l.* 4 *c.* 26.

SOLEÆ Lanatæ, titul. *Epigr.* 65. *l.* 14. Martialis, quod ſic ſonat,

Defuerit ſi forte puer, ſoleaſque libebit
Sumere, pro puero pes erit ipſe ſibi.

Non multum diſſimiles erant πίλοις, i. e. *udonibus*, *pedum cucullis* quoque & *cucullopedonibus* dictis, qui, propriè lanei calcei ex lana coacta facti, intra calceum quidem habebantur, verùm plerumque & ipſi vicem calceamenti præſtabant, præcipue domi & intra cubiculum. Itaque Poëta dicit, ſi fortè puer defuerit & ſoleas tibi libeat ſumere, cum ſoleis lanatis poteris ipſe è cubiculo exire ſoleaſque petere: quò pactô vicem pueri pes in ſolea lanata ſupplebit. Σανδάλια λευκὰ διὰ ὀδονίων iſtiuſmodi ſoleas appellat vulgaris donatio Conſtantini, ubi vetus Interpres *udones* reddidit: quam vocem vide, plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro c.* 40.

SOLEN, Græcè σωλὴν, à figura *canalis* ſeu tubi, aliàs ὄνυξ, *unguis*, quòd teſta ejus *unguem* referat humanum, χηρᾶν γυναικῶν λίχνευμα, *viduarum cupediæ Sophroni Comico*, pauperioribus in deliciis fuit. Sed fœminæ dulciores: omnes verò edebantur elixi ac friti, verùm meliores in prunis toſti, uſque dum hient, Athen. *l.* 3. Hinc Σωληνιστὴς Philoxenus Tyrannus dictus, quòd primitus vitam *ſolenum* capturâ ſuſtentâſſet, ac inde grandes ſibi opes paraſſet &c. Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 36.

SOLENANDER Reinerius, vide *Reinerius*.

SOLENIA, inſul. inter Dalmatiam & Iſtriam. Aliter etiam *Solenna*.

SOLENNIS Doctor, vide *Henricus*.

SOLENNUS Orphitus, Conſul, A.C. 111.

SOLENSIS Tractus, regiuncula Aquitaniæ, inter Benehamiam ad Ortum & Navarram inferiorem ad Occidentem. Ibi Mauleo oppid. præcipuum *le pais de Soule*, Gall.

SOLENUS. Indiæ intra Gangem fluv. *Ptolem.*

SOLETUM, Calabriæ urbs, Plin. *l.* 3. *c.* 11. *Soleto Leandro.* Baudrando *Solito*, oppid. aliàs Salentinorum, hodie caſtrum terræ Hydruntinæ. Intra Apenninum, 8. milliar. ab Aletio in Meridiem, Uxentum verſus 15. etiam *Salentum*, & *Salentia* dictum.

SOLI, Straboni *Solus*, nunc *Solea*, urbs olim, nunc pagus Cypri, in ora Septentrionali inter Arſinoën ad Occaſum & Crommyon promontor. ad Ortum, metalli ferax.

SOLI. vide *Soloë*.

SOLI gladium oſtendendi ritus, apud Athenienſes olim, memoratur *veteri Scholiaſti*, apud Euripidem, ubi de *Oreſte*. Εἰώθασιν οἱ ἀποκτείναντες τινὰς δικαίως, ὡς οἴονται, τῷ ἡλίῳ τὸ ξίφος δεικνύειν, σύμβολον τῆς δικαίως πεφονευκέναι. *Solebant ii, qui aliquem juſtè interfeciſſe ſibi videbantur, Soli gladium oſtendere, ut jure ſe occidiſſe ſignificarent.* Juſta autem habebatur cædes, ſi quis alium injuſtè vim inferentem incontinenti necâſſet, ex lege Demoſthenis *Orat. contra Ariſtocr.* citatâ, de qua vide Sam. Petitum *Commentar. in LL. Atticas l.* 7. *tit.* 1.

SOLIACUS Henricus, vide *Henricus*.

SOLIARIS Cella, apud Spartian. *in Antonino Caracalla, c.* 9. *Opera Romæ reliquit, thermas nominis ſui eximias: quarum Cellam Soliarem architecti negant poſſe ulla imitatione, quâ facta eſt, fieri. Nam & ex ære vel cupro cancelli ſuperpoſiti eſſe dicuntur, quibus cameratio tota concredita eſt: & tantum eſt ſpatium, ut id ipſum fieri negent potuiſſe docti Mechanici*: à voce *ſolium* eſt, Græcè πύελος, Latinè quoque *alveus*, cujuſmodi alvei ſeu ſolia in tepidariis & caldariis Balnearum cellis erant, ſicut κολυμβήθραι, i. e. *piſcinæ*, in frigidariis. Et quidem, ſicut in frigidariis natabant, ſic in tepidariis ac caldariis ſedebant; in *Solio*, lavantes, & ibidem aquâ perfundebantur, à balneatore vel mediaſtino. Plin. *l.* 5. *Ep.* 6. *deſcenſiones* dixit, h. e. ἐμβάσεις, & totidem in caldaria cella, quot piſcinas in frigidaria, ponit, tres videl. Græci etiam ἀσαμίνθους vocavêre & σκάφας, unde σκαφολουτεῖν & σκαφολουτρεῖν, apud Medicos Græcos: item πυάλους, ut apud *Pollucem* videre eſt. Vide iconem labri ſuperbiſſimi, ſuperbiori ſeculô, in thermis Titi, effoſſi, apud Car. Patinum *ad Suetonium Tito num.* 8. *p.* 411. & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino c.* 17. Adde ſaltem, quidquid extra *ſolia* vacat, αἴγες fuiſſe Græcis dictum, ex Cl. Suicero in hac voce.

SOLICINIUM, German. urbs, *Antonin. Solm* hodie *Heroldo*, inter Treverim & Moguntiam. *Cluverio Sultz*, oppidum ad Nicrum, in Ducatu Wirtemberg 5. milliar. Germ. à fontibus Danubii in Boream, Tubingam verſus 4.

SOLICOMMUM, in *Fragm. l.* 27. *Hiſtor.* Ammiani, ubi de Valentiniani Aug. cum Gratiano fil. expeditione trans Rhenum, locus fuit Hercyniæ Sylvæ vicinus; prope Heidelbergam, de quo vide B. Rhenanum *l.* 3.

SOLIDARE, Veteribus ſolùm indurare, unde *ſolidæ aquæ*, concretæ & glacie conſtrictæ, Poëtæ; recentioribus inſuper malthare eſt, h. e. ferruminare, propriè de metallicis omnibus, cùm partes eorum diviſæ in unum glutinantur: laxiùs de aliis, uti videre eſt ſuprà, in voce *Maltha*. Hinc herbæ, quam *Interpres Ariſtophanis* cauri dixit, ad vitra conflanda (herbæ ſcil. Kali, ex cujus cineribus cum quodam ſilicum genere mixtis nitidiſſima cryſtallina conficiunt Veneti Vitrarii) cineres in lapidem ferruminatos *ſoldam*, quaſi *ſolidam*, à *ſolidando*, appellavêre. Sed & verbum hoc Caſſiodorus, pro *mercede conducere*, poſuit *Variar. l.* 3. *Ep.* 51. uti *roborare*, Vopiſc. *in Aurelian. c.* 35. *fulcire* Amm. Marcellin. *l.* 23. Unde *ſolidum*, pro ſtipendio, & *ſoldati*, milites mercenarii; Gallis hodieque *ſoldats*, in *Gloſſ. Barthol.* ἀκοκόλυθος, ſoldarius. Indidem *ſoldada*, Hiſpanis merces, ſtipendium; à quo in *Conſtitutionibus* Catalaniæ *Ars*: Jacobi I. Regis Aragon. apud Car. du Freſne, meretrix *Soldataria* vocatur, quòd *mercedem* peteret. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. loc. cit.*

SOLIDUS, nomen aurei apud Romanos nummi. His enim cùm una fuiſſet olim forma nummi ex auro, non niſi *Aureus* is (vide ſuprà) nominabatur, quô vocabulo differebat ab argenteis & æreis, quales erant cæteri nummi. Dein *ſemiſſes* & *tremiſſes*, aurei & ipſi additi ſunt, ad quorum differentiam, pro communi *Aurei* vocabulo, accepit vocabulum *Solidi*, quô dignoſceretur à ſui generis & materiæ nummis, non ſolidis, ſed partibus ejus. *Solidus* igitur dictus, non à pondere, æquante ſcil. aſſem æreum, ſed quod eſſet integer, quum alia ejuſdem metalli nomiſmata vel ſemiſſes vel trientes ejus eſſent. Lamprid. *Alexandro Sev. c.* 39. *Tuncque primùm ſemiſſes aureorum formati ſunt: tunc etiam, cùm ad tertiam partem auri vectigal decidiſſet, tremiſſes: dicente Alexandrò, etiam quartarios futuros, quòd minus non poſſet. Quos quidem jam formatos in Moneta detinuit, exſpectans, ſi vectigal contrahere potuiſſet, ut eoſdem ederet. Sed quum non potuiſſet per publicas neceſſitates, conflari eos juſſit, & tremiſſes tantum* Solidoſque *formari. Formas binarias, ternarias, & quaternarias & denarias etiam atque amplius uſque ad bilibres quoque & centenarias, quas Heliogabalus invenerat, reſolvi præcepit, neque in uſu cujuſquam verſari: atque ex eo his materiæ nomen inditum eſt, quum diceret, plus largiendi hanc eſſe Imperatori cauſam, ſi quum multos* Solidos *minores dare poſſet, dans decem vel amplius una formâ, triginta & quinquaginta & centum dare.* Habebat autem *Solidus* drachmam & ſcripulum, ſicque valebat denarios 14. & quatuordecim ſcriptula argenti cum triente ſcripuli, quatuor denarios & beſſem facientia, qui novendecim denarii ſunt: Et ſic longè ultra ſcutatum & tertiam ejus partem evagabatur, pauciſque aſſibus minùs accedebat ad duos ſcutatos, quod contra Lipſium *Admirand. l.* 2. *c.* 20. obſervat Gronov. qui, cùm minutiarum harum Romanos nullam rationem habuiſſe appareat, *Solidum* cum ipſo illo, quicum tunc mutabatur, argento ſic confert: *Milliarenſes* 60. *conjiciebantur in libram argenti: ergo* 5. *in unciam: quinquies enim* 12. *ſunt* 60. *Ergo milliarenſis drachmæ Æginèticæ vel Schellingo Britannico par erat, noſtris* (i. e. Hollandicis) *decem ſtuferis. Sic* 6. *milliarenſes, faciebant tres florenos ſeu Scutatum:* 12. *milliarenſes,* 2. *Scutatos,* 6. *florenos: atque id pretium Solidi*: quod Scaliger quoque animadvertit. Apud Chryſoſtomum *in Actis Apoſtol. homil.* 11. cùm is *μυριάδα*, pro 6000. ſumit, uti conſtat ex Anaſtaſio Sinaita, *Solidum* intelligit, quoniam is 6000 denariorum æreorum cenſeretur, Salmaſ. *ad Hiſtor. Aug. Lamprid.* ſcil. *Alexandr. loc. cit.* Quod hauſiſſe videtur, ex Caſſiodoro *l.* 1. *Ep.* 10: etſi interdum ad 7000. interdum ad 7200. hujuſmodi æreolos accreſceret, ut videre eſt ex Novella Theodoſii *de pretio Solidi*. Conſtantini *Solidus* quatuor ſcripulorum eoque ſeni in unciam erant: unde & *Sextulæ* Latinis, Græcis ἐξάγια vocari cœpêre, quod primus monuit *Scaliger*, & oſtendit locus Arithmetices ἀδεσπότου in Κανονίῳ apud *Meurſium* &c. *Vicenos Solidos*, pretium minimum Servi decem annis majoris fuiſſe, legimus apud Juſtinianum *Comm. de Leg. l.* 3. A Conſtantini temporibus rationes ad *Solidum* confici, hominesque locupletes & illorum Diſpenſatores Procuratoreſque inprimis domus Auguſtæ & æream & argenteam pecuniam in auro computare, cœpêre: Nempe, ut veteres calculatores Denarium,

rium, ita hi *Solidum* aſſis more, & ejus particularum vocabulis, partiti ſunt. quâ de re, ut & plura *de Solido* non Romano tantùm, ſed & *Solido* Francorum veter. aureo argenteoque, *Solido* item Lubecenſi & Turonico, aliisque huc facientibus, vide apud Joh. Frider. Gronov. *de Pecunia vet. paſſim*. inprimis *l.* 4. *c.* 15. & *ſeqq.* ut & Salmaſium *ubi ſupra*. Porro *Solidi* ὁλοκότινοι (uti ſcribi vult Vir eruditus) ſive pondus, inter Honorii nummorum typos, in ſuo *de Summalibus Byzantinis Opere*, delineatum exhibet, ejuſdem Auguſti nomine & *Exagii* appellatione inſcriptum, Car. du Freſne. Quæ vox pro *ſolido*, ſeu pondere illius, poſtmodum uſurpari cœpit. Νομίσματα quoque dixêre Græci recentiores, qui *Solidos aureos* etiam χρυσίνους appellarunt, à χρυσῷ, i. e. *auro*, & ὑπέρπυρος, ab obryzo, quod ὑπέρπυρον appellavêre. Vide ſuprà in voce *Hyperpyrion*, & hanc in rem plura, apud eundem Auctorem *Diſſertat. de Numiſmat. inferioris ævi num.* 76. item *in Gloſſario*, in voce *Solidus*, ubi etiam *de ſolido & denario ſponſandi* ritus meminit, ex *L.* Salica *tit.* 4. §. 1. cui emptio imaginaria in veter. Romanorum nuptiis reſpondit &c. de *Solido* verò *Proviſino*, cujus meminit Cencius Camerarius *Ceremoniali MS.* Marros Fratres *in Hieroica.* Vide quoque aliquid ſuprà, in *Holoſphyratos*.

SOLIMANNUS, Saracenorum Calipha XI. ſucceſſit Oelido vel Ubid I. bellô felix. Byzantium obſedit. Regnavit ann. 5. quô tempore Gothi in Hiſpania pulſi. Obiit A. C. 718. ſucceſſore Omare II.

SOLIMANNUS I. Rex Turcarum, fil. Orchani. Fœdere, cum Imperator. Græcorum, initô, Ungleſem & Crotem, Bulgarorum principes, devicit: Adrianopolim, Galliopolim, &c. cepit; Obiit equi lapſu, A. C. 1352. an. 1358. an. 2. vel 3. regni. Chalcond. *Hiſt. Turc.* Joh. Cuſpinian. *de orig. Turc.* Theod. Spandaginus, *de Hiſt. Turc.* Chriſtoph. Richerius & Paul. Jovius, *de rebus Turc.* Petav. *in rat. temp.* Ubbo Emmius *Rerum Chronol. l.* 5. *&c.* Ei ſucceſſit frater Amurathes I.

SOLIMANNUS II. Selimi I. patris in Imperio ſucceſſor, A. C. 1520. prudentiâ, fortitudine, rerum geſtarum gloriâ celeberrimus: Pace bellôque egregius, cùm 46. Ann. imperâſſet, quemque horum memorabili aliquô facinore inclytum reddidit. Datæ fidei tenax, juſtitiæ amans, à vitiis liber, in armis indefeſſus. Gazellem, Syriæ Præfectum, rebellem per ſuos duces vicit: dein armis in Chriſtianos converſis, Albam Græcam cepit, A. C. 1521. Rhodum A. C. 1522. occupavit: Ægyptios rebellantes, per Ibrahimum Baſſam, coërcuit; Ipſe in Hungaria Ludovicum II. prœliô Mohacenſi, A. C. 1526. ſuperavit; plurimisque regni hujus urbibus in poteſtatem redactis, obiit in obſidione Sigethi, A. C. 1566. ætat. 72. Viennam hic fruſtra obſederat, A. C. 1529. Tauriſium verò diripuit A. C. 1535. & per duces ſuos, in Europa, Aſia & Africa, urbes provinciasque plurimas imperio adjecit. Paul. Jovius *in Solim.* Thomas Artus, *Contin. Chalcond.* Eum excepit Selimus II. fil.

SOLIMANNUS III. frater Mahometus IV. ei de throno deturbato, ſucceſſit haud pridem: paulo pòſt hydrope extinctus. Illum excepit frater tertius, an Achmetes, an Urchanes II. qui hodie imperat.

SOLIMARIACA, Leucorum oppid. in Gallia Belgica ad Moſam fluv. nunc forſan *Bourmont* oppidul. Lotharingiæ, in Batenſi Ducatu in tractu Baſſiniaco, in ipſo limite Campaniæ, 36. mill. paſſ. à Tullo in Auſtrum, Andematunum verſus 28.

SOLIMNA, urbs Indiæ, *Stephan.*

SOLIMNIA, Ægæi maris inſula, *Plin. l.* 4. *c.* 12.

SOLINATES, Umbriæ populi. *Plin. l.* 3. *c.* 14.

SOLINIENSIUM Urbs, vide *Sollinienſium*.

C. Julius SOLINUS, ſcripſit rerum orbis memorabilium collectanea ad Avitum. Dictus eſt *Plinii ſimia*. Titulis libri *Polyhiſtor* eſt, in 70. capita diviſi; cujus Salmaſiana editio præſtantiſſima. Romanus fuiſſe videtur; Vide Scalig. *in Euſebii animadv.* p. 228. qui illum non magni æſtimat. Salmaſ. *in Prolegom.* Geſn. *in Biblioth.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *p.* 720.

SOLIS Columna, rupes Alpium ſummarum, ex qua Rhodanus manat. *Sex. Avienus.*

SOLIS Cubile, in Cerne Inſul. Lycophroni, qui inde Auroram oriri facit,

> *Τιθωνὸν ἐν κοίτῃσι τῆς Κίρνης πέλας*
> *Λιποῦσα.*
>
> *Caſtum marinum proximè Cernen inſulam*
> *Thoro relinquens.*

Quibus verbis Cernen ibi collocat, ubi omnes alii Veteres Chryſen, *ſub ipſo Sole oriente*. Mimnermus in Colchis conſtituit.

> *Αἰήταο πόλιν τόθι τ' ὠκέος ἠελίοιο*
> *Ἀκτῖνες χρυσέῳ κείαται ἐν θαλάμῳ.*

Quem utrumque halucinari docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 1244. cùm omnes alii Scriptores in Occidentali Oceano Cernen metentur, nec Colchicæ regionis ſitus quadret. Quod ſi idem *Cubile*, unde cubitu ſurgit, cum eo quò cubitum vadit Sol, in Hiſpanico Oceano id quærendum, ubi equis illum fræna demere & componere ſe ad quietem, fabulæ Poëticæ, imò extingui etiam illic, nugabantur Philoſophiam quoque profeſſi. Vide Cleomedem contra Epicurum argutè doctèque ſcribentem *l.* 2. *c.* 1. A' Barbaris certè ſibi *Cubilia Solis* oſtenſa, ſcripſit olim Pytheas Maſſilienſis; *ὅτι ἐδείκνυον ἡμῖν οἱ Βάρβαροι ὅπου ὁ ἥλιος κοιμᾶται*, verbis ſervatis à Gemino *Element. Aſtronomic, c.* 5. Itaque *libero cardine* occaſum Solis adſcribentem Statium *Theb. l.* 1. *v.* 158. cur miretur Heinſius *ad Silium l.* 3. non videt Caſp. Barthius *Animadverſion. ad l.*

SOLIS Curſus, vide ſuprà.

SOLIS Dies, orbis hebdomadici conſtans apud Veter. initium, licèt idem ſeptimanæ omnibus initium non eſſet: Chriſtianis, tam Orientis, quàm Occidentis, etiam hanc inchoat (graviſſimis de cauſis Sabbathi celebratione in illum translatâ) unde Græcis Chriſtianis, annum *ἑβδομαδικῶς κανονίζειν*, *hebdomadicè ordinare*, pro eo, quod eſt *a Solis die incipere*, dictum, ut videre eſt apud Maximum Tyrium *Computo Eccl. Part.* 1. *c.* 23. plura verò hanc in rem, apud Seldenum *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Ebræor. l.* 3. *c.* 20. & 21. Vide quoque ſuprà *Hebdomas*, it. *Planetæ*.

SOLIS Fons, qui & *Hammonis fons* Val. Max. *l.* 8. *c.* 15. *exempl. ext.* 3. *Canzaron di Mahoma*, *Nebeſſenſi* in Marmarica. Eſt & *Solis fons* in Troglodytarum regione minus, teſte Plinió, *l.* 2. *c.* 103. Nam circa Meridiem dulcis & frigidus eſt, circa media noctis calidus & amarus.

SOLIS Inſula, in mari Indico, inter Carmaniam & Gedroſiam.

SOLIS Menſa, locus Æthiopiæ in Meroë inſula, quam ſemper novis ferculis inſtructam fabulantur. *Paeſe della Cucagna* Italis, *Pays de Panegon* Gallis, *Tierra di Mogollone* Hiſpanis, *Luy Lackerlands* Belgis, *Schlurauffenland* Germanis.

SOLIS Mons, promontor. Mauritaniæ inter oſtia Diur, & Phthuth fluv. *Benimager Marmol. Azafi* aliis, *Cabo Cantin Caſtaldo*, *Cabo Bojador Floriano*.

SOLIS Portus, in Taprobana inſula, *Ptolem.*

SOLIS Vallis, ſeu *Soltvedia*, urbs non obſcura Marchiæ veteris Brandeburg. in Saxoniæ confinio. Vulgò *Soltwedel*, ad Jetzam amnem, 8. milliar. German. ab Ulceno in Ortum, Havelbergam verſus 10. & 6. à Gardelebia. A Carolo M. condita, deſtructâ ſtatuâ Solis, quæ Numinis inſtar ibi colebatur.

SOLIS Urbs (vide *Heliopolis*) urbs Cœleſyriæ & Ægypti. Duplex namque fuit, una in Ægypto prope Arabiam, in qua nidum ſuum phœnix (*Solis avis* dicta) deponere credita eſt; altera in Arabia Thurifera, prioris colonia; de qua utraque vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 549.

SOLISTERNIA, indigitata Nic. Rigaltio *Obſervation. ad Minucium Fel. p.* 10. *Opulenta cultus* (à Gentilibus Idolis ſuis præſtiti) *inſignia ſunt aureæ ſtatuæ, thenſæ, acerræ, lectiſternia, ſoliſternia, currus, & alia hujuſmodi pretioſa.*

SOLISTIMUM Tripudium, auſpicii genus dictum eſt, cùm pulli ad oblatam eſcam mox è cavea cum impetu prorumpentes certatimque in illam involantes, eam avidè depaſcerentur, ita ut veſcentibus illis aliquid ex ore relaberetur & terram paviret, quod *tripudium* faceret, *à Solo* dictum *Soliſtimum*. Hoc optimum habitum eſt, & proinde ſpe mirificâ hauſtâ Pullarius, ut conſtanter fortiterque cœpta negotia auſpicantes urgerent, jubebat, & ſucceſſus optatos à Diis omniaque proſpera ſpondebat. Hac de re extitit decretum Collegii Augurum vetus, *avem omnem tripudium facere poſſe*: Quod ſi Pullarius omen mentitus fuiſſet, pœnam nequiquam effugere divinitus credebatur. Cujus rei exemplum refertur à Livio *l.* 10. *c.* 40. ubi Pullarius mentiri auſus, & *Soliſtimum tripudium* Conſuli Papirio nuntians, paulo pòſt patefactâ fraude ab altero Pullario, in initio pugnæ emiſſô temerè pilô, ictus cecidit, ſuique mendacii pœnas dedit. Verba ſolennia in eo captando fuerunt, *damnare & addicere*; illud quidem in ſiniſtro præſagio triſtique eventu; hoc verò, in fortunatis proſperisque auguriis. T. Liv. *Dec.* 1. *l.* 2. *Cùm omnium Sacellorum inaugurationes admitterent aves, in Termini templo non addixêre*: & *Dec.* 3. *l.* 10. *Fabio auſpicanti, priuſquam egrederetur à Tarento, aves ſemel atque iterum non addixerunt.* Hinc Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 674.

> ---- ---- *Certant addicere ſortes.*

Reliqua vide ſuprà, ubi de *Pullariis*, & infrà, in voce *Tripudium*.

SOLITARIA Cœna, vide ſuprà *Monophagia*, It. *Senſus communis*.

SOLITAURILIA, *Feſto* ſacrificium trium hoſtiarum diverſi generis, tauri, arietis, verris, quòd omnes ex ſolidi integrique ſint corporis, dicta ab integris genitalibus hoſtiarum, quæ immolabantur: *Sollum* enim vel *Solum* idem Oſcis, quod *Integrum*; *Taurum* verò etiam Græci eam pudendorum partem vocabant, quæ à caſtratore in ſacrificio eximebatur. Vide Scaligerum *ad Feſtum*. Ornabantur autem hæ victimæ vittis ac tæniis, atque ſic ad aram ducebantur, quarum *Icones* etiam Guil. Braſſicanus in ſuum *de antiqua Rom. religione* librum retulit. In luſtratione quinquennali, quæ à Cenſoribus quintô quòque annô peragebatur, ſacri hujus meminit Dion. Halicarnaſſ. *l.* 4. *Perfectô cenſu à Rege* (Servio Tullio, qui auctor hujus inſtituti fuit) *omnes cives juſſi ſunt armati adeſſe, in campo Martio, ibi inſtructos in ſua quemque Centuria Equites, Pedites, Velites, luſtravit Rex Solitaurilibus. Hoſtiæ taurus, aries & hircus, ter circumductæ circum exercitum Marti mactatæ ſunt. Hôc modò etiam noſtrâ ætate, poſt Cenſum, Romani luſtrantur à Magiſtratu ſanctiſſimo, quod Luſtrum ſuâ voce nominant*, vide quoque ſuprà ubi de *Homicidio*. Apud Livium *Suovetaurilia* invenias *l.* 1. *c.* 44. ubi eadem de re loquitur, quaſi vox eſſet ex omnium trium vocabulis, *Suis, ovis, tauri*, confuſa. Vide Roſin. *Antiqq. Romanarum l.* 4. *c.* 17. *ubi de diebus Feſtis, non ſtato tempore celebratis.*

SOLITUDO Bethaven, ubi Abraham primò tetendit tabernacula, in tribu Benjamin, Gen. *c.* 12. *v.* 8.

SOLIUM, vulgò SOGLIO, vicus celebris Rhætiæ, in Prægallia valle, Nobilium *de Salis* ſedes.

SOLIUM, perpetuum Regiæ dignitatis inſtrumentum fuit & argumentum, olim hodieque, in cujuſmodi *Soliis* ſeu *Thronis* multum reverentiæ Veteres poſuiſſe, vel ſacra Salomonis hiſtoria & alia Scripturæ monumenta indicant. Hinc de Adraſto Statius *Theb. l.* 1. *v.* 526.

> ---- ---- *ſoliôque effultus eburnô:*

eboris enim antiquiſſimis temporibus ſummum pretium ſummaque etiam copia fuit, ut quo tota conclavia ornata & velut conſtructa fuiſſe, colligimus ex Pſalmo 45. *v.* 9. quem his verſibus reddidit Apollinarius, *v.* 20.

Ἐμὸν-

Σμύρνα τε, καὶ ταῦτα, καινὰ ἅμα τῶν ἀπὸ πέτλων
Ἐκ τῶν ἰδίφαντο, ἃ καὶ νέα θυμὸς ἰάνθη.

Et de Parthis Claudian. *de* 4. *Conſulat. Honorii v.* 214.

Si tibi Parthorum Solium *fortuna dediſſet.*

Quod etiamnum apud Perſas, alioſque Orientis Monarchas obtinet, apud quos, in novorum Principum inaugurationibus, non coronationis, ſed *elevationis* ſolùm ut thronum ſeu *ſolium* ritus adhibetur. Vide quæ de Majeſtatis hoc inſigni adnotavit Caſp. Barthius *ad Claudian. loc. cit.* ut & infra *Thronus.* Sed & in Eccleſia veter. Chriſtianorum, è *Solio* vel Throno corporis ac ſanguinis Dominici ſymbola fidelibus diſtribui conſueviſſe, ſtatuit *Meurſius*, uti diximus ſuprà in voce *Solea.* Certè ex editiore loco id fuiſſe factum, indicat *contra Luciferianos* Hieronymus, *Epiſcopum Corpus Domini adtrectantem & de ſublimi loco Euchariſtiam populo miniſtrantem*, & Chryſoſtomus, *Ea de cauſa*, inquit, *ſtans excelſus ---- tremendo in illo ſilentio vehementer exclamat, Sancta Sanctis.* De Solio verò Balneorum, vide ſuprà in voce *Soliaris Cella*: Sicut de Solio, i. e. limine, maximè *Limine Confeſſionis*, Græcis hodiernus σολέα, ad quod ſubſiſtebant, qui Sanctorum ſepulchra viſitatum ibant, C. du Freſne *in Deſcript. Ædis Sophiana.* De *Soliis* tandem fictilibus, in quibus mortui conditi, ſuprà in voce *Alveus.*

SOLIUM Cæſaris, vulgò *Keyſerſtul*, urbs Helvetiæ, in diœceſi Conſtantienſi, ad Rhenum, qui ponte hic jungitur cum arce. A Tiberio Imperatore condita, Alemannorum ſub Valentiniano III. Imperatore in Galliam incurſibus vaſtata, diu ſub Baronibus cognominibus fuit, poſteà ab Henrico Epiſcopo Conſtantienſi ſub finem ſeculi 13. Epiſcopatui acquiſita eſt. Haud procul Forô Tiberii: quod vulgò *Zurzach* vocatur. Vide Stumpf. *Chron. Helvet.*

SOLLAGIUM oppid. lautum & honeſtum Latii eſt, lacui imminens, inter excelſos montes. A Sollagio ſecundum lacus & Anienis dexteram, procedendo, propter amnis ripam aquæductus pars apparet, quô per montem uſque ad Vicum Valerium excavato rivô, ac deinde ſtructis opere latericiô fornicibus, multis in locis altiſſimis immenſiſque pilis incumbentibus per 40. mill. paſſ. Romam aqua ducebatur.

SOLLAX, fluv. Aſiæ, idem Tigridi, *Plinio*, qui & *Sylax Euſtathio.*

SOLLEMNIACUM, villa Galliæ, in Lemovicibus, vulgò *Solignac*; à *Sollemne* aliquo conditore & domino ſuo dicta. Hic Dagobertus Rex rogatu Eligii, maximum nobiliſſimumque cœnobium condidit & Monachis 150. congregatis Remaclum Abbatem præfecit. 6. mill. paſſ. ab urbe Lemovicis. Hadr. Valeſ. *Notit Gall.*

SOLLIACUM, caſtrum vetus ac nobile Galliæ, ad Ligerim, vulgò *Sully*, 18. mill. paſſ. ab urbe Aurelianis: Archidiaconatus *Soliacenſis*, ſextus eſt ac ultimus Eccleſiæ Aurelianenſis. Item Abbatiale monaſterium in Cadurcis, ad Duranium fluv. vulgò *Souillac.* Item, vicus pagi Autiſſiodorenſis, Idem.

SOLLIACUM, vulgò *Soully* vel *Scully*, locus Lotharingiæ eſt, in Ducatu Barrenſi, in conventu ejus Juridico, qui à Barro, Ducatus Barrenſis capite, *Barrenſis* dicitur. Quatuor enim in hoc Ducatu juridicos conventus eſſe, Conventum Barrenſem, Conventum S. Michaëlis, Conv. Baſſiniacenſem, diximus alibi.

SOLLICITANTES, dicuntur in Communione Romana ex Confeſſariis illi, qui in Confeſſione *ſollicitant* & provocant, ſeu ſollicitare & provocare tentant teneriorem ſexum ac ætatem, ad actus inhoneſtos, contra quos Bullam edidit Paulus IV. *Cum ſicut ſuper.* & Pius IV. nec non Gregorius XV. in qua Pauli Bullam confirmat, illamque non ſolùm in Hiſpaniarum regnis, ſed in quibuſvis Chriſtiani Orbis partibus obſervari præcipit, cùm priores tantùm de Hiſpaniæ Confeſſariis ſonarent. Ut alia Edicta & Conſtitutiones omittam, quibus omnibus anſam præbuit Sacerdotum luxuria, Bullâ Pii IV. A. C. 1564. *d.* 6. *Apris.* graviter notata, non tamen eô ſucceſſu, qui ſperabatur. Convicti de hujuſmodi crimine Confeſſarii, præter pœnitentias ſalutares, ut jejunia, orationes & ſimilia, digni judicantur, ut damnentur ad triremes per quinquennium vel ſeptennium; item ad carcerem perpetuum, imò aliquando (ad arbitrium tamen Cardinalium Supremorum Inquiſitorum) ut brachio ſeculari tradantur, prout diſponitur Conſtitutione Gregorii præfati. Debent quoque ſuſpendi in perpetuum ab audiendis Confeſſionibus, privari beneficiis, dignitatibus, voce activâ & paſſivâ, ad arbitrium inquiſitorum. Confeſſariis regularibus poteſt imponi, quòd teneant ultimum & infimum locum inter regulares ſui Monaſterii. Et aliquando debent Inquiſitores mandare, ut ſententia contra Confeſſarium regularem publicè legatur in proximo Capitulo ſuæ religionis generali, ad aliorum terrorem & exemplum. Anton. de Souſa *Aphoriſmis Inquiſitorum*, *l.* 1. *c.* 34. §. 1. 9. 31. 32. 33. &c. Cæſ. Carena *de Officio SS. Inquiſit.* §. 9. *n.* 59. §. 12. 14. 55. Alii laudati Phil. à Limborch *Hiſtoria Inquiſit. l.* 3. *c.* 17.

SOLLICITARE, plagiariorum verbum, vide ſupra ubi de iis.

SOLLINIENSIUM Urbs, in provinc. Alpium maritimarum quartò olim, inter 8. ejus civitates, locô, forte *Selon*, oppid. Provinciæ, vix 2. leuc. à Druentia fluv. in Meridiem, 8. ab Arelate, quæ aliter *Salone.* Aliis eſt *Salinæ Suetriorum Ptolemæi*, vulgò *Seillans*, oppid. Provinciæ, inter Sanitium & Antipolim. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SOLLIUM, vel SOLIUM, Corinthi oppid. *Stephan.*

SOLMA, caſtrum Veteraviæ, cum oppidulo, in colle; *Solms.* Caput Comitatus cognominis, vix 2. milliar. German. à Vetzlaria in Boream uti à Gieſſa. 3. à Marpurgo in Occaſum. Sub Comite proprio. Habent hi Comites in Weteravicorum Comitum ſcamno locum inter præcipuos, quorum *genealogiam* peculiari volumine deſcripſit Alb. Otto Bilgen. Originem quærunt in domo Naſſovica; Nam ex Eberhardi Comitis Naſſoviæ, qui ſeculô IX. floruit, filiis unum Philippum, arcis *Solms* & hujus gentis conditorem conſtituunt. Peculiaris linea, *de Kœnigsberg* dicta, ſec. XIV. defecit. Qui nunc ſuperſunt, omnes communem patrem habent Ottonem, qui deceſſit A. C. 1409. Ab hujus enim majore filio Bernardo, linea *Braunfelſiia* deſcendit, in tres iterum ramos, *Braunfelſinum*, *Hungenſem* & *Greiffenſteinum*, diviſa. Ab altero Joanne *Lichenſis* & *Laubacha* lineæ ortæ ſunt, quarum illa denuo in *Lichenſem* & *Hohenſolmenſem*, ſubdiſtinguitur: iſta in *Laubacenſem*, *Sonnewaldiam* & *Rœdelheimenſem*, de quibus omnibus, vide Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobilit. Europ.* & hîc paſſim. *Braunfelſini* hîc ſaltem, utpote præcipui, ſeries exhibebitur. Bernardus Comes *de Solms in Braunfels*, qui obiit A. C. 1459. ex Eliſabetha Ienburgica, genuit Ottonem, qui obiit A. C. 1504. pater ex Anna Naſſovia Bernardi, qui deceſſit 1547. Hôc & Margaretâ Hennebergicâ genitus Philippus diem obiit A. C. 1544. & ex Anna Tecklenburgica ſuſcepit Conradum, cui emortualis fuit annus 1592. Huic Eliſabetha Naſſovia peperit Jo. Albertum defunctum A. C. 1623. cujus liberi, ex Eliſabetha Sayno-Witgenſteinia, fuêre, Eliſabetha (nata A. C. 1593. uxor Wolfgangi Friderici Rhingravii) Urſula (nata A. C. 1594. uxor Chriſtophori Burggravii *de Dohna*) Conradus Ludovicus (natus A. C. 1595. cui nupſit Joanna Sibylla *de Winneberg*) Joannes Albertus (natus A. C. 1599. maritus Joannæ Eliſabethæ Falckenſteniæ, denatus 1648.) Amalia (nata A. C. 1602. uxor Henrici Friderici Naſſov. Arauſionenſis) & Luiſa Chriſtiana (nata A. C. 1606. Jo. Wolfardo B. *de Brederode* nupta) omnes *Comites in Solms* &c. *in Braunfels.* E quibus Joanni Alberto nati ſunt, Henricus Trajectanus (natus. A. C. 1635) Amalia &c. Vide præfatum Spenerum *Part.* 1. *p* 118. & *Part.* 3. *p.* 85.

SOLMISSUS, mons Ioniæ, circa Epheſum & Ortygiam lucum, *Strabo.*

SOLOCE, magna civitas, quæ notiore nomine *Seleucia* dicitur. Strab. *l.* 16.

SOLOE, vel SOLI, civitas inſignis Ciliciæ, maritima, ab Achivis & Rhodiis ædificata, Arati, Chryſippi, & Philemonis Comici patria; Hic fons erat, qui olei vicem expleret, Plin. *l.* 31. *c.* 2. *Stephanus* à *Solone* conditam ſcribit; poſteà *Pompejopolis* dicebatur à *Pompejo M.* qui piratas in eam tranſtulit, quos dignos exiſtimavit, ut ſervarentur. *Dionyſius.*

Πολλαὶ δ᾽ ἑξείης Κιλίκων γεγάασι πόληες,
Αὐρηνεὸς, Μαλλός τε, καὶ Ἀγχιάλεια, Σόλοι τε

Eidem Dionyſio *in Baſſaricis*; Σόλλα dicitur, ſi *Stephano* fides. Græcorum hîc inter Cilices agentium cùm tandem ſermo corrumperetur, hinc effectum eſt, ut qui vitiosè loquerentur, σόλοικοι quaſi *Solis degentes*, & ipſa corrupta loquutio σολοικισμὸς vulgò à Græcis diceretur. Quintil. *l.* 1. *c.* 9. *Barbariſmi, ac Solœciſmi fœditas abſit. Heſych.* Σολοικισμὸς, ὅτε τις ἀτέχνως διαλέγηται. Idem Σόλοικοι, τὸ ἄμαθεῖς. Quid autem differant Solœciſmus & Barbariſmus, præter Euſt. *ad Iliad.* β. docet Suidas *in his*: Ἔστι δὲ βαρβαρισμὸς ἐν τῇ καθ᾽ αὑτὴν λέξει παρὰ τὸ ἴδιον τῶν δεδοκιμασμένων Ἑλλήνων. Σολοικισμὸς δέ ἐστι, λόγος ἀκατάλληλος συντεταγμένος ὡς τὸ, Ἐγὼ περιπατῶν, ὁ τοῖχος ἔπεσεν. Sed interdum confunduntur. Sanè *Heſych.* Σολοικίζει, βαρβαρίζει. Eſt etiam Cypri civitas Σόλοι dicta. *Etymologus*: Σόλοι, ἡ ἐν Κύπρῳ πόλις, ἀπὸ Σόλωνος τοῦ Ἀθηναίου νομοθέτου. Meminit ejuſdem urbis Laërtius *in Solone*: Εἰσὶν οἱ μὲν ἐκεῖ, Σολεῖς, οἱ δ᾽ ἀπὸ Κύπρου, Σόλιοι. Idem habet Achilles Tatius *in Vita Arati. Nic. Hadus.*

SOLOEIS, Siciliæ urbs. Thucyd. *l.* 6. *Solanto Leandro.*

SOLOENTIA, Lybiæ interioris promunt. *Ptol.* Mel. *l.* 1. *c.* 13. *Soloentia*, hodie *Capo bianco*, in Nigritarum regione in regno Gualata.

SOLOMATIS, amnis in Gangem influens. Arrian. *in Indic.*

SOLOMON, vide *Salomon.*

SOLON, fil. Execeſtidis; natus Olymp. 35. unus ex 7. ſapientibus Græciæ, patriâ Salaminius, Athenis claruit, Tarquiniô Priſcô Romæ regnante, Gellius *l.* 17. *c* 21. Auctor Legum poſt Draconem, nimis ſeverus, fuit Athenienſibus, annum ordinavit ac menſes. Coërcuit luxum, varias ceremonias ſuperſtitioſas abolevit, Athenienſibus, ſi improles eſſent, teſtandi libertatem indulſit, parricidis legem non poſuit. Salamina Athenienſibus, ingenioſô dolô uſus, conciliavit. Leges aranearum telis aſſimilavit. Piſiſtrati dein tyrannidem fugiens profectiones in terras diverſas multas ſuſcepit, ut in Ægyptum, ubi à Sacerdote quodam objectum eſt illi: *Græcos ſemper eſſe pueros, nec quenquam è Græcia ſenem*: quemadmodum Plato & Juſtinus *in Paræmetico* retulerunt. Inde in Lydiam ad Crœſum ſe contulit, qui cùm opes ſuas ei oſtentaret, rogaretque, num quem ſeſe feliciorem judicaret? reſpondit, *Tellum quemdam, pauperem admodum, alioqui juſtum, Athenis agentem: qui in ſuo prædiolo conſenuerat, ejuſque limites nunquam egreſſus erat. Fieri tamen poſſe, ut & Crœſus ipſe olim inter feliciſſimos numeretur. Cæterum ante ſupremum vitæ diem neminem beatum eſſe judicandum.* Quâ ſententiâ nihil verius eſſe, Crœſus poſteà re ipsâ eſt expertus. Nam cùm Cyro Perſarum & Medorum regi bellum inferret, acie victus, vivus in hoſtis poteſtatem pervenit. Quô tempore pyræ impoſitus, ut vivus exureretur, ſalubre Solonis conſilium dicitur agnoviſſe, ejuſque nomen in ſupremo illo vitæ diſcrimine ſæpius inclamâſſe. Quô auditô, Cyrus ex ſuis miſit, qui cognoſcerent, quiſnam eſſet Deorum, hominumve, quem ille ſummo in periculo ſolum invocaret; remque totam edoctus, memor & ipſe humanæ viciſſitudinis Crœſum ab incendio liberavit: ſummoque quoad vixit, in honore penes ſe habuit. Juvenal. *Sat.* 10. *v.* 273.

---- Regem tranſeo Ponti
Et Crœſum, quem vox juſti facunda Solonis
Reſpicere ad longæ juſſit ſpatia ultima vitæ

Quam Solonis ſententiam tetigit quoque Auſon. *ludo* 7. *ſapientum*, *n.* 2. Ovidius autem ſuam fecit, & ſic expreſſit, *Met. l.* 3. *v.* 135.

---- Scilicet ultima ſemper
Expectanda dies homini eſt, dicique beatus
Ante obitum nemo, ſupremaque funera debet,

Utrum verò etiam rectè id à Solone dictum ſit, diſquirit Ariſtoteles *l. 1. Eth. ad Nicom. c. 10.* Obiit An. ætat. 80. Scripſit tractatum *de Legibus*, *Orationes*, *Elegias*, *Jambos*: Inſtituit quoque, an auxit Senatum Areopagiticum? Vide plura apud Herodot. *l. 1.* Plutarchum, Laërtium, *l. 1.* & Meurſium *l. ſingulari de Solone*. *Lloyd.*

SOLON Platæenſis, unus ex Legatis Græcis, ad Polyſperchontem miſſis.

C. Jul. SOLON, homo ignobilis, quum conſumptis bonis ſub Commodo in ſenatum cooptatus eſſet, notatus eſt jocò, ut qui ſpoliatis facultatibus in ſenatum relegatus eſſet. Occiſus eſt poſtea à Severo.

SOLON, quod SOLONIUM *Dioni*, Allobrogum urbs. *Epitome Livii*, *Dio*, &c. ubi, poſt cædem Catilinæ, Cajum Pontinium Prætorem Allobroges, qui rebellaverant, domuiſſe ſcribit Florus *in epit. 103. l. Livii*: in provinc. Viennenſi, hodie fortè *la Sone*, ad Iſaram in finibus Allobrogum, parum diſtans à caſtro ad Iſaram, vulgò *Vinay* dicto, quod eſt in Diœceſi Gratianopolitana ſeu Cularonenſi. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SOLONIA, vulgò *la Sologne*, tractus Gall. fluviis irriguus & frumenti ſecundarii ferax, inter Aurelianenſem provinc. Bleſenſem, & Bituricenſem, cujus periêre limites. Ejus caput eſt Remorantinum. Quidam *Sabuloniam*, ob ſabuli copiam, tractum hunc vocant. Alii *Siligoniam*, ob ſiliginis copiam. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SOLONIUM, oppid. Latii in confinio Hetruriæ. Agri Lanuvini fuit *Solonius campus*. Cicer. *de Div. l. 1. Educatus in Solonio, qui eſt campus agri Lanuvini.* Plut. *in C. Mario*, vocat *villam*: Ἐς τι τῶν ἐπαύλεων αὐτοῦ Σολώνιον κατέφυγε. *Feſtus*: *Pomonal eſt in agro Solonio, viâ Oſtienſi, ad duodecimum lapidem diverticulo à milliario octavo.* It. Allobrogum urbs. Vide *Solon*.

SOLOR, Inſul. Aſiæ, Moluccis ad Auſtrum ſita.

SOLORIUS, mons Hiſpaniæ, quô Tarraconenſis à Bætica & Luſitanica diſtinguitur. Plin. *l. 3. c. 1.* Omnibus Hiſpaniæ montibus altiorem eſſe ſcribit *Iſidorus*. Item portus, *Porto Salo*, portus Hiſpaniæ Tarraconenſ. 4. mill. paſſ. à Tarracone in Boream, Barcinonem verſus. *Dion. Halicarnaſſ. Sex Rufus.*

SOLOTHURUM, una ex præclaris & vetuſtiſſimis Helvetiæ civitatibus ad Arolam fluv. auriferum ſita, quam pauló poſt Trevirim conſtructam exiſtimant, *Soluthurum* dicitur *Ausonio*. Sita eſt in agro plano & fertili. Ad fœderis perpetui ſocietatem recepta eſt, A. C. 1481. Vide *Salodurum*.

SOLOX, apud Tertullian. *de Pallio cap. 4. Sed & —— pugil Cleomachus utique, ſicut veſtigia cæſtuum viria occupavit: ita & endromidis ſolocem aliqua multicia ſyntheſi extruſit*; pinguis eſt & craſſus. *Solocem* enim *endromidis* dixit Græcâ figura pro *ſolocem endromidem*, quod genus veſtis craſſæ & Athletis tribus ſolitæ, tanquam propriæ & uſitatæ, Latinis ſignificavit. Sic *Titinnius*, *lana ſoloci ad purpuram data*: *Lucilius* apud Feſtum, *ſolox pecus*: *Symmachus*, *quare elaboratam ſoloci filô accipe cantilenam* &c. Ex Græco σόλοικος, quâ voce Græci indigitârunt, quidquid rude & impolitum & craſsâ pinguique Minervâ factum eſt. Nec enim de vitioſa loquela id verbi tantum uſurpatum eſſe, docet ex *Excerptis Græcis* Salmaſ. *ad Tertull. d. l.*

SOLPUGA, vel SOLIPUGA, Græcè ἡλιοκεντρίς, beſtiola eſt aranei generis, ſic dicta, quòd ita acriter pungat, ut *totum* videatur eſſe *punctura*. Plinius formicis aſcribit *l. 29. c. 4. Eſt & formicarum genus venenatum, non ferè in Italia, Solipugas Cicero appellat, Salpugas Bætica.* Et in phalangii ſpeciebus μυρμήκιον eſt, à formicæ ſimilitudine nomen habens, de quo Nicander *Theriac.* *Plinius* & *Avicenna*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 100.* Voſſ. *de Idolol. l. 4. c. 96.* & Bochart. *Hieroz. Parte poſter. lib. 4. c. 13.* ubi inter minuta animalia, à quibus integræ regiones deletæ redditæ, *Solpugas* quoque memorat, quippe à quibus circa Cynamolgos Æthiopas regionem latè vaſtatam, ait Plin. *loc. cit.*

SOLSTITIUM, antiquis propriè ἡ τροπὴ θερινὴ, ſicut *Bruma* ἡ χειμερινή. Virg. Georgic. *l. 1. v. 100.*

Humida Solſtitia, *atque hyemes optate ſerenas*
Agricolæ.

Ubi æſtates humidas optandas eſſe agricolis, ut contrà hyemes, i. e. brumas, ſerenas, innuit. Horat. *Epiſt. 11. l. 1. v. 18.*

Pænula ſolſtitio, *campeſtre nivalibus auris* &c.

Unde *Solſtitialis herba* Plauto *in Pſeud. Actu 1. ſc. 1. v. 36.* & Auſonio, *in Profeſſorib. Epigr. 6. v. 9.* quæ vix ſolô prodiit & ſtatim æſtatis caloribus exareſcit; ea nimirum quæ *Solſtitiô* naſcitur, circa τροπὰς θερινάς: & *Solſtitialis plaga*, apud *Solinum*, quæ ad orientem æſtivum eſt. Recentiores vero pro bruma, *Solſtitium hibernum* dicunt, alteri *æſtivi* epithetô adjectô. Quia autem *ſolſtitiorum* ratio impedita & ardua; inſtrumenta excogitarunt Mathematici veteres quibus ad *Solſtitia* & Æquinoctia deprehendenda uterentur, cujuſmodi fuit gnomon Anaximandri in Sciothereis primùm conſtitutus Lacedæmone, quem magnô errore Plinius pro ſciotherico horologio accepit: Quippe non horas (quarum tum nondum uſus inventus) ſed æquinoctia ſolùm & ſolſtitia hujuſmodi organis oſtendebantur. Item Pherecydis Syrii Aſtrologi Ἡλιοτρόπιον, in Inſul. Syro ab eodem ſtatutum, cujus Laërtius *in eo* meminit. Metonis porrò Heliotropium æſtivum, quod ille primus Athenis ſtatuit, in Pnyce: ut alia omittam. Quæ inſtrumenta ad formam πόλου videntur fuiſſe facta, in quibus & γνώμων ſive umbilicus æneus fuit, quò τροπαὶ monſtrabantur. Sic itaque inquirebant, de *Solſtitio* quotque dies jam præterierint poſt τροπάς, & ex umbrarum incrementis decrementiſque temporis ſui rationes inibant: uti pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p. 305. 314. 422. 632.* & *ſeqq.*

SOLTVEDIA, German. *Soltwedel*, oppid. non ignobile Marchiæ Brandeburgenſis ſub proprio olim Comite. Et quidem, cùm terras, quibus nunc *Marchia Brandeburgicæ* nomen, Vandalis Henetiſve debellatis, Henricus Auceps Sigefrido Ringelheimii Comiti primum dediſſet; huic ſubrogatus eſt Gero Comes Altenburgi & Merſeburgi; quem Bruno excepit Wettini Comes A. C. 956. Hujus poſtmodum nepote Theodoricô ab Obotritis pulsò, Udo *Soltwedelenſis* Comes, Conradi III. Imperatoris opibus ſuffultus, eas occupavit. Verùm proſcripto Udone II. ob Saxonum partes adverſùs Henricum IV. ſuſtentatas, Primiſlao Obotritorum Regi ditionis invadendæ copia permiſſa eſt: quô defunctô ad Aſcanios pervenit. Tob. Pfannerus *de præcipuis Germaniæ Principp. Gentibus c. 4.* Vide quoque *Solis Vallis*.

SOLVENSE, oppid. Plin. *l. 3. c. 24.* inter Noricas civitates numerat; locus hodie *Solveld* vocatur, teſte *Laziô*, in Carinthia, inter Viropolim & Clagefurtum: exciſum, cui Lavantum ſucceſſit, ſub Archiepiſcopo Salisburgenſi quæ *Solva nova* dici poteſt.

SOLUENTII, Libyæ inferioris gens. *Ptol.*

SOLVERE & aperire, analoga, ut *ligare* & claudere, quòd antiquiſſimis temporibus, cùm clavium ſerarumque nondum uſus eſſet, vincula & nodi huic rei adhiberentur. Hinc in Sacris uſurpatæ voces, ut vidimus ſuprà paſſim: etiam ad Magicas artes tranſlatæ, ac cantibus herbiſque *ligari ſolvive* homines dicti. Vide ſuprà, inprimis in vocibus, *Ligare* & *Nodus Veneris*. De verbi propria acceptione ut pauca addam, non amare ſolùm, ſed & amorum ſuorum compotes exiſtimabantur olim, quibus in convivio *ſolvebantur* coronæ, uti de caprario illo Theocritæo legimus *Eidyll. 3.* Et hoc eſt, quod priſci dicebant, coronas in convivio cadere ſeu diffluere, nempe comâ & coronâ unguentô madidis & hinc facilè fluentibus. Ovid. *l. 1. Amor. Eleg. 5. v. 37.*

Ergo amor & modicum circùm mea tempora vinum
Mecum eſt, & madidis lapſa corona comis.

Et quidem eô inſuper artificiô plectebantur coronæ, ut procedente conviviô, & invaleſcente libidine, facilè defluerent folia & flores, è quibus ſerta convivalia conſtabant: quô velut ſignô datô quiſque in vicinæ ſibi mulieris amplexus ruebat. Ad quam fœditatem alluſit Hieronym. *l. 1. Ep. 45. Nunquid in lancibus idola cælata deſcripſi? Nunquid inter epulas Chriſtianas virginalibus oculis Bacchantium, Satyrorumque complexus innexui.* Vide quoque Clem. Alexandrinum *Pædagog. l. 2. c. 4.* Quintilian. *Inſtit. l. 1. c. 3.* Philoſtratum in *Imaginibus*. Alios. Cur autem *ſolutio*, vel etiam ſeſſio ſeu detractio coronarum (namque & ſcindebantur aut detrahebantur, ſi non ſponte defluerent) velut claſſicum impudenti huic protervitati adhiberi conſueverit, vide pluribus diſputantem Athenæum *l. 15.* Aliud quid fuit apud veteres Chriſtianos, Λύσις στεφάνων, *Solutio coronarum*, unus videl. ex ritibus eorum nuptialibus, de quo vide ſuprà, lemmate, *Nuptialis corona*. Quænam verò loca *in ſoluto remanſiſſe* dicantur Agrimenſoriæ Rei Auctoribus, vide itidem ſuprà in voce *Abſolutum*, nec non *Relicta loca*, ac infrà voce *Subſicivum*.

SOLUS, *untis*, Siciliæ oppid. inter Eleutherum amnem & Thermas Himerenſes, teſte *Ptol.* apud quem Ὄλουλις corruptò ſcribitur. Hodie *Solanto*. Græcis olim Σολόεις, & contractè Σολοῦς, Romanis *Soluntum* & *Soluntum*; quemadmodum in Italia Ὑδροῦς, ſive Ὑδρός, *Hydruntum* & *Hydrentum*; Πυξόεις, ſive Πυξοῦς, *Pyxuntum*, ſive *Pyxentum*. Oppidani Σολούντιοι, & Σολουντῖνοι. Apud *Stephani Epitomatorem* ita legitur: Σόλοι, Κιλικίας πόλις, ἀπὸ Σόλωνος τινὸς Ἀθηναίου. Ἑκαταῖος Ἀσίᾳ, κέκληται δὲ ἀπὸ Σόλωνος, ὃς Ἐνυδρεῖον ... ὠνομάσθη ... Πομπηϊούπολις ... ὁ πολίτης, Σολεύς, καὶ Σόλιος ... Σολοῦς Σολούντιος. Et ſequenti mox dictione: Σολοῦς πόλις Κιλικίας, ὡς Ἑκαταῖος ἐν Εὐρώπῃ ... ἀπὸ Σολοῦντος κακοξένου, ὃν ἀνεῖλεν Ἡρακλῆς. ὁ πολίτης, Σολούντιος, καὶ Σολουντῖνος, ... καὶ Σολουντικός, καὶ Σολουντιακός. Apud *Suidam* etiam hæc leguntur Σόλοι, Σικελίας πόλις καὶ Κύπρου. Poſterioris autem ſeculi Grammatici, ſive horum exſcriptores vocabula ea miſerè confuderunt, abſurdaſque ac miras inde Chimæras fabricârunt. A Suidâ ſiquidem ſcriptum fuiſſe haud dubito: Σόλοι, πόλις Κιλικίας, &c. Apud *Steph.* verò ſic legendum, Σολοῦς, πόλις Σικελίας, ὡς Ἑκαταῖος ἐν Εὐρώπῃ, κέκληται δὲ, &c. Plin. *l. 3. c. 8. Oppida, Panormum, Solus, Himera cum fluvio.* De antiquis hujus oppid. incolis ita Thucydides, *l. 6.* Ὤικουν δὲ καὶ Φοίνικες περὶ πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν, ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπεσέπλεον, ἐκλιπόντες τὰ πλείω, Μοτύην καὶ Σολόεντα, καὶ Πάνορμον ἐγγὺς τῶν Ἐλύμων ξυνοικίσαντες ἐνέμοντο. Nomen ejus quod attinet, quia urbs in loco præerupto & confragoſo condita fuerat, (teſte *Fazellô*) ideo dicta eſt à Pœnis סלעים *ſelaim*, h. e. *rupes*, unde Græcorum Σολόεις. *Bochartus.* Item Σολόεις, Libyæ promuntor. ... in quo Neptuni templum. Hinc fuit in *Heſychio*: Σολοεῖς, ... & Σολοεῖσσαι populi, quamvis utrumque ad meridiem juſto longiùs removeat: Apud Plinium Agrippa corruptè *Surrentium* appellat. Verum nomen autem erat *Solois* ab Hebræo סלעים h. e. *rupes*, uti ſuprà oſtenſum. *Nic. Lloydius.*

SOLUSAPRA, Siciliæ oppid. *Anton.*

SOLYGEIA, vicus Corinthi. *Steph. ex Thucyd.*

SOLYMA, ſingularis, & pluralis numeri, & *Solyma*, urbs clariſſima Judææ, quæ & *Hieroſolyma*. Juvenal. *Sat. 6. v. 544.*

Interpres legum Solymarum. ——

Item *Solyma*, urbs Lyciæ mediterran. in colle, quæ *Solymus Straboni* dicitur apud urbem Termeſſum, populi *Solymi* Plinio, *l. 5. c. 27.* qui eoſdem facit cum Piſidis. Alii *Solymos* eoſdem fuiſſe cum Lyciis aſſerunt, quorum tamen ſententia cum *Homero* non ſatis convenit, qui Bellerophontem à Lyciorum rege miſſum ait ad ſubjugandos Solymos. Solymi Deos coluêre, poſt mortem, tres illos è viris principibus, Ἄρσαλον καὶ Δρύον, καὶ Τροσόβιον, ut eos appellat Plutarch. *l. de def. Orac.* ubi eos ait vocatos Deos σκληρούς: unde Turnebus *ſævos* vertit: ſed σοφοὺς reſcribendum eſſe ſatis conſtat

ex Euſeb. *l.* 5. *Præp. Evang. c.* 5. ubi hunc locum adducit: ſed tres Principes appellat Ἄρσαλον, Ἄρυβον καὶ Τόσιβον. Ac Τόσιβις quoque eſt apud *Suidam*. Sed apud Theodoret. *l.* 3. *Græc. Affect. cur.* ubi idem Plutarchi locus adducitur, pro Τόσιβον eſt Τάσιβον; item pro Δρύον, vel Ἄρυβον ibi, legas Ἄρυον. Σκιροὶ autem dicti videntur, quia ſtatuæ eorum eſſent è σκίρῳ, h. e. *marmore*, vel, ut alii malunt, *gypſo*. Ac nihil minus veriſimile, quàm σκληροὺς dixiſſe, quos interemptos tantopere dolerent, & pro beneſactis divinis afficere honoribus vellent. Ita *Voſſ.* contra quem vide Bochart. *de Phœn. col. l.* 1. *c.* 6. ex quo ſequentia delibavimus. Ciliciæ, inquit, vicina eſt Piſidia, montana regio, quam occupabant Piſidæ Solymorum ſoboles, Plin. *l.* 5. *c.* 27. *Inſident verticem Piſidæ, quondam Solymi appellati.* Steph. in *Piſidia*: Οἱ Πισίδαι, πρότερον Σόλυμοι. Solymos porro Phœnicum eſſe colonos ſermo palam arguebat. Chœrilus apud Joſeph. *l.* 1. *contra Apion.*

> Τῶν δ' ὄπιθεν διέβαινε γένος θαυμαστὸν ἰδέσθαι,
> Γλῶσσαν μὲν Φοίνισσαν ἀπὸ στομάτων ἀφιέντες.
> Ὤκεον δ' ἐν Σολύμοις ὄρεσι, πλατέῃ ἐνὶ λίμνῃ.

Nempe, Strabone teſte *l.* 14. prope Phaſelidem eſt λίμνη, ὑπέρκειται δ' αὐτῆς τὰ Σόλυμα ὄρος. Ex horum vertice Neptunus apud Homer. Ulyſſem ad Phæaces navigantem proſpectat Od. ε. v. 282.

> Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιὼν κρείων Ἐνοσίχθων
> Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδεν.

Et *Il.* ζ. v. 184. Lyciorum dux Bellerophon,

> ---- Σολύμοισι μαχέσσατο κυδαλίμοισι,
> Καρτίστην δὴ τήν γε μάχην φάτο δύμεναι ἀνδρῶν.

Rurſum v. 204. Bellerophontis filium *Iſandrum*, aut *Piſandrum*, ut legit Strabo,

> Μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτα.

Unde Solymos colligere eſt Lyciis fuiſſe vicinos. At Joſephus, quem hæc latebant, cùm in Chœrilo legeret, Phœnicii ſermonis homines in Solymis montibus prope lacum habitâſſe, putavit de Judæis agi, & Aſphaltite lacu, à quo non procul abſunt Solymi montes, i. e. Hieroſolymorum, ut quidem interpretatur. His ſimile quid in Tacito *Hiſtor. l.* 5. *c.* 2. *Clara alii Judæorum initia; Solymos carminibus Homeri celebratam gentem, conditæ urbi Hieroſolymam nomen è ſuo feciſſe.* Et in Stephano: Ἱεροσόλυμα μητρόπολις τῶν Ἰουδαίων, ἡ Σόλυμα ἐκαλεῖτο ἀπὸ τῶν Σολύμων ὀρῶν. Et in Joſepho rurſus *Jud. Ant. l.* 7. *c.* 3. poſtquam urbem Ieroſolymam *Solyma* nominari dixit: Φασὶ γοῦν οἷς καὶ Ὅμηρος ταῦτα ὠνόμασε Σόλυμα. Atque id ſecutus Tzetzes *Chil.* 7. *Hiſt.* 149.

> ---- Σολύμους λέγει δὲ τυγχάνειν τοὺς Ἑβραίους,
> Οὓς Ὅμηρος καὶ λέοντας ὡς ἀναιδεῖς εἰκάζει.

Jam tandem ipſum Solymorum nomen unde dicatur, docere eſt operæ pretium. צלם *ſelem* Hebræis *umbram* ac *tenebras* notat. Ejuſdem eſt originis צַלְמוֹן *Salmon* montis nomen, Pſalm. 68. v. 15. cujus verticem arborum denſitas opacabat, ut conſtat ex Judic. c. 9. v. 48. Neque alia fuit ratio nominis Solymorum; quippe id nomen complectitur Piſidiæ montana, de quibus Strabo *l.* 12. Κύκλῳ δ' ὑπέρκειται δρυμοὶ παμπόλλης ὕλης. *Bochart. Nic. Lloyd.* Vide & *Solymi.*

SOLYMA, vicus in tractu Manaſſe, Gaulonitidem ſecans.

SOLYMI, populi in ſummis Tauri montis jugis conſtituti, inter Lycios & Piſidas, propterea à *Strabone* nunc his nunc illis attribuuntur. Deos hic coluêre poſt mortem tres iſtos è Viris Principibus, Ἄρσαλον, Δρύον, Τροσόβιον, ut eos appellat Plut. *de defect. Oracul.* ubi illos ait vocatos Deos σκληρούς, quod Turnebus *ſævos* vertit. Sed Σκιροὺς reſcribendum eſſe, conſtat ex Euſebio *de Præpar. Evang. l.* 5. *c.* 5. ubi hunc locum adducit, ſed tres Principes adpellat Ἄρσαλον, Ἄρυβον, Τόσιβον; ac Τόσιβις quoque eſt apud *Suidam*. Verùm apud Theodoretum *Græcarum affect. curat. l.* 3. ubi idem Plutarchi locus adducitur, pro Τόσιβον eſt Τάσιβον. It. pro Δρύον, vel Ἄρυβον, ibi legas Ἄρυον, Σκιροί, dicti videntur, quia ſtatuæ eorum eſſent è *Sciro*, h. e. *marmore*, vel ut alii malunt, *gypſo*. Ac nihil minus veriſimile, quàm σκληροὺς dixiſſe, quos interemptos tantopere dolerent, &, pro beneſactis, divinis afficere honoribus vellent. *Duros* tamen redditum legas quoque in ea Theodoreti interpretatione, quam doctiſſimus Sylburgius recenſuit. Sic in Lycia infra Cragum Pandarum Pinarorum incolæ coluêre; in Cilicia Niobe, in Caria Tlepolemus Rex, apud Rhodios Alexander M, apud Alabandenſes Alabandus; Epheſi Pyxodorus culti ſunt: Aliique alios viros de ſe, dum viverent, benemeritos, poſt obitum ſimiliter divinis honoribus extulerunt, Gerh. Joh. Voſſ. *Idolol. l.* 1. *c.* 21. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 619. ubi *Solymos* populos eoſdem cum Piſidis faciens, priùs ſic dictos eſſe contendit, nec non *p.* 784. ubi de *Solymis* montibus, unde illis nomen, plura.

SOMASCI, vide *Hieronymus Æmilianus.*

SOMATOPHYLAX, ex Græco, *Corporis cuſtos*, nomen miniſterii in Principum aulis: Et quidem honoratiſſimi apud Macedonas olim, quos proximô honore ſequebantur Armigeri, hinc corporis cuſtodibus non ratò ſociati, apud Auctores. Utrorumque habitus lancea fuit. Et quidem de prioribus Curtii locus *l.* 6. *c.* 11. intelligendus, *Amici Regis* Philotæ *os oculoſque haſtis everterant*; h. e. lanceis, quæ perpetuo ipſis ad manum. Et *l.* 7. *c.* 1. *Alexandrum Lynceſtem, qui proximè adſtiterant, lanceis confoderunt.* Erant autem hi majorum gentium *Somatophylaces*, ut in quorum ordinem non cooptabantur, niſi amicorum ſummi idque poſt magnarum demum rerum experimenta, in præmium virtutis: Quales VII. numerô, Leonatum, Hephæſtionem, Lyſimachum, Ariſtonem, Perdiccam, Ptolemæum, & Pythonem, commemorat, illiſque octavum Peuceſtam acceſſiſſe, qui Alexandrum ſcutô ſuô protexerat, addit Arrianus *l.* 6. *c.* 5. Cum his proin minimè miſcenda numeroſior corporis cuſtodia ex L. principum Macedoniæ liberis conſtans, apud Curtium *l.* 5. *c.* 1. quæ ut functionis plus habebat, ſic longiſſimè infra hanc dignitatem, & hujus aliarumque ſimilium ſeminarium, erat. Freinshemius *Not. ad l.* vide quoque ſuprà *Cuſtos.*

SOMER, fil. Moholi filii Muſi. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 46. Filius Heber. 1. Paral. *c.* 7. *v.* 34.

SOMERSETENSIS Mauritius, vide *Mauritius.*

SOMERSETIA, provinc. Angliæ meridialis verſus Sabrinæ æſtuarium, inter provinc. Glóceſtriam ad Boream, Devoniam ad Occaſum, Borſetiam ad Meridiem, & Viltoniam ad Ortum. Ejus Urbes præcipuæ ſunt Bathonia, Briſtolium & Theodorunum.

SOMMERIÆ ſeu SESTANTIO, urbec. Occitaniæ inferioris ad Vidolium fluv. 4. ferè leuc. à Monte Peſſulano in Cæciam, Nemauſum verſus totidem; aliàs munita. *Sommieres.*

SOMNIA, è Tellure naſci credita olim, χθὼν μῆτερ ὀνείρων, *ô Tellus, mater Somniorum!* *Eurip.* cujus rationem hanc reddit *Scholiaſtes*, ἐκ μὲν τῆς γῆς αἱ τροφαί, ἐκ δὲ τῶν τροφῶν οἱ ὕπνοι, ἐκ δὲ τῶν ὕπνων οἱ ὄνειροι, *E terra cibi, è cibis ſomni, è ſomnis Somnia.* Alii ex Hecate vel Luna eorum originem arceſſunt, quæ ſententia cum priore coincidit, & ſimul tempus, quò oriri ſolent, indigitat. Eorum ſpecies Macrob. *c.* 3. in *Somn. Scipion.* facit quinque, Φάντασμα, Ἐνύπνιον, Ὄνειρος, Ὅραμα, Χρηματισμός. Alii dividunt in ὀνείρους θεωρηματικούς, cùm res viſæ in propria forma apparent, & ἀλληγορικούς, cum aliud videtur, aliud intelligitur: quale fuit *Somnium* Julii Cæſaris, qui cum Matre ſibi viſus erat concumbere: *Hôc pacto enim imperium orbis ipſi portendebatur, quæ cunctorum viventium Mater.* Imo tam exactè à priſcis *Somniorum* diſcrimen obſervatum eſt, ut tres fingerent Somni famulos, Morpheum, Phobetora ſeu Icelon & Phantaſum; quorum ille *Somnus* Hominum, iſte Brutorum, hic de rebus inanimatis, præeſſe credebatur: Duas item fabricarent portas, quarum involucris *Somniorum* diverſitatem ſignificabant; *Eburneam* nempe & *Corneam*, de quibus ita Porphyrius apud Macrob. *in Somnio Scip. l.* 1. *c.* 3. *in fin. Eburnea porta falſas inutilium rerum ſpecies deſignat, ebur enim ſolidum eſt, & non pervium; Cornea vero viſorum exprimit ſimulachra; tranſlucida enim eſt, uſumque facilè admittens cornuum natura.* Ubi cauſam commenti exprimit: præter quam & alias Eruditi reddunt. Namque vera *Somnia* εἰς ἔτυμα κεραίνουσι vel κρaίνουσι, i. e. *effectum dant*: falſa autem ἐλεφαίρονται ſeu ἐλπαίρονται i. e. *vanâ ſpe ſomniantes deludunt*, adeoque illa ἐκ κέρατος, iſta ἐξ ἐλέφαντος, prodire fingebantur. Præterea, ſunt qui per *Cornu* intelligant oculum & χιτῶνα ejus κερατοειδῆ, *tunicam corneam*; per *Ebur*, dentes eburneos: verius autem id videtur, quod oculis apprehendimus. Etiam animantium cornua in ſublime erecta, proin οὐρανίους ſeu διοπέμπτους ὀνείρους, *cœleſtia atque à Jove miſſa Somnia*: proboſcis autem Elephanti terram verſus propendens, χθονίους, i. e. *terreſtria & craſſa*, videbantur denotare. Et videntur Corneæ huic portæ occaſionem dediſſe cæſi arietis cornua, in cujus pelle *Somnia* antiquitus, in Templis variorum Numinum, captare ſolebant, uti diximus ſupra in voce *Melotæ*: Pictores quoque, ad hanc portam alludendo, *Somnium* effigiabant, albâ indutum veſte ſuper nigra cum cornu in manu. Per has itaque portas ex inferis prorumpere credebantur *Somnia*, quas *Umbras, Spectraque* finxêre: Unde δῆμος ὀνείρων Homer. *Od.* ω. v. 12. & νυκτίφοιτα δείματα *Lycophr.* Affingebantur ipſis alæ veſpertilionum nigræ & patulæ; Unde iterum *Somnium Euripidi* μελανόπτερον, *Orpheo* τανυσίπτερος, *Luciano* πτηνόν. Et hæc quidem ſpectra ex inferis locis virgâ ſuâ Mercurius prolicere dicebatur, ad quem proin, quoties cubitum ibant Veteres, ultimæ ſemper preces dirigebantur, uti Calaſiris fecit apud *Heliodorum*, qui, poſt invocatos Deos omnes, ſub finem Mercurium rogavit εὐονείρου νυκτός. Eandem ob cauſam in conviviis ultimum eidem poculum libabatur: *Hermæ* quoque, ſeu Icones Mercurium referentes, ad fulcra lectorum, quæ hinc Ἑρμῖνες dicta, affigebantur. Eidem & victimæ hunc in finem ſacrificabantur, quarum lingua exemta conjiciebatur in ignem, in honorem ejus ὡς τοῦ λόγου καὶ ἑρμηνείας ἐφόρου. Ad ſomnum dein ſe componentes lauri folia pulvillo ſubjecta habebant, quòd vera conciliare *Somnia* crederentur ſic ſubſtrata, uti comeſta ὀνειρωγμοῖς, M. Anton. Delrius *ad Oedipum Senecæ v.* 16. Cùm ſic dormientibus *Somnia* contigerant, narrabant illa Veſtæ, vel Diis Penatibus: Propert. *l.* 2. *El.* 29. *v.* 27.

> *Vadit & hinc caſta narrabat Somnia Veſtæ,*
> *Quæ ſibi quæque mihi non nocitura forent.*

Vel etiam Soli, ac Apollini Averrunco, qui propterea Ἀποτρόπαιος, Ἐξακεστήριος & Προστατήριος vocitatus eſt, à ſtatuis ejus, quæ in porticibus ſtatui ſolebant. Herculi item ac Jovi, ut apud *Plautum* videre eſt. Sed Soli inprimis, ἵνα ἐναντίος ὤν τῇ νυκτὶ ἀποτρέπῃ τὸ ἐργαζόμενον, *ut cum Nocti contrarius ſit, malum averteret. Schol.* Sophoclis *Electr.* ἡλίῳ δεικνύουσι τὰ ὄναρ. Quem ritum vocabant ἀποπομπὰς, ἀποδιοπομπήσεις & ὑποτρίψεις ἐνυπνίου ὄψιν, propriè ἀποτροπιάζεσθαι τῷ ἡλίῳ. Ita apud Euripidem *Hecubâ* Iphigenia cùm ſomniâſſet domum ruituram, Soli illud narravit: Apud eundem *Taur.* v. 43. legimus,

> Ἃ καινὰ δ' ἥκει νὺξ φέρουσα φάσματα,
> Λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος.

Porrò lotò corpore oblatiſque victimis *Somnia* expiabant. Abluebant autem corpus in viva aqua, hæc enim luſtrationibus adhiberi conſuevit, eaque vel fluviatili, Sil. *l.* 8. *v.* 124:

> ---- ---- *Sub lucem, ut viſa ſecundent,*
> *Ore Caliculas, & vivo purgor in amni.*

Vel marinâ: Namque credebatur

Θάλασσα κλύζει πάντα τ' ἀνθρώπων κακά.
Mare abluere omnia hominum mala.

Nonnunquam verò calidam fuiſſe adhibitam, Ariſtophanes ſuggerit *Ranis*,

——— *Ἐκ πολεμοῦ ἱεροῦ ἄγγελε,*
Θέρμετε δ' ὕδωρ,
Ὡς ἂν ῥῦον ὄνειρον ἀπολύσω.

Pergebant dein ad Oneirocritam, cui officio vetulæ plerunque, utpote in ſuperſtitionem mirè proclives, præerant. Propert. *l.* 2. *Eleg.* 4. *v.* 16.

Quæ mea non decies Somnia verſat anus?

Divinitatis enim quidpiam Somniis ineſſe, credidit Antiquitas. Xenoph. de *Magiſterio Equit.* Οἱ θεοὶ δὲ πάντα ἴσασι καὶ προσημαίνουσιν, ᾧ ἂν ἐθέλωσι καὶ ἐν ἱεροῖς καὶ ἐν οἰωνοῖς, καὶ ἐν φήμαις καὶ ἐν ὀνείροις. Statius *Theb. l.* 5. *v.* 133.

——— *Deus hos, Deus ultor in iras*
Apportat, captiſque favet, nec imago quietis
Vana mea.

Unde Oneirocritice, id eſt, Scientia ex ſomniis divinandi, antiquiſſima eſt, quam Plin. *l.* 7. *c.* 57. ab Amphictyone, Deucalionis filio: Pauſanias *Atticis*, ab Amphiarao vate: Philo Judæus *l. de Biblicis Antiqq.* ab Abrahamo Patriarcha inventam tradiderunt; certiore Auctorum concordiâ Joſepho id gloriæ vindicante, quem venditum Ægyptiis primum mortalium volunt *Somnia* interpretatum, vide Trogum Pompejum apud M. Jun. Juſtinum *l.* 36. *c.* 2. Poſteà à Telmiſſenſibus inprimis exercita eſt, è quibus Ariſtander tempore Alexandri M. floruit. ut apud Curtium *l.* 7. *c.* 7. *l.* 5. *c.* 4. videre eſt. Meminit eorum Tertullian. *l. de Anima c.* 46. *Telmiſſenſes nulla Somnia evacuant, imbecillitatem conjectationis incuſant*; fuitque non minima Aruſpicinæ pars, ut videre eſt apud Dempſter. *in Roſin. l.* 2. *c.* 2. Qui de ea commentati ſint Veteres citantur apud *Jul. Pollucem, Suidam, Euſtathium*, Hadr. Junium *Animadv. l.* 1. *c.* 18. Voſſ. *de Philoſophia*, Alios. Vide quoque ſuprà in *Oneirocritice*. Illa autem inprimis, quæ de Rep. erant, efficacia credebantur, Proin is, qui ſomniâſſet, per Præconem, ſequenti die, publicè per quietem viſorum certos reddebat cives, ut ad A. Perſium *Eruditi* adnotârunt: ſed nec id, ſine ſolenni expiatione, de qua dictum, cujusque etiam meminit Juven. *Sat.* 6. *v.* 523,

Ter matutino Tiberi mergetur.

Et Perſius præfatus *Sat.* 2. *v.* 15.

Hæc ſanctè ut poſcas, Tiberino in gurgite mergis,
Manè caput bis, terque, & noctem flumine purgas.

Tibullus item *l.* 1. *Eleg.* 5. *v.* 13.

Ipſe procuravi, ne poſſent ſæva nocere
Somnia, ter, ſalſa de veneranda molâ &c.

Vide præter Dempſter. præfatum, de *duabus Somniorum portis* Homerum *Od.* τ. Auſonium *Ephemerid.* Nonnum *Dionyſiac.* Platonem *Charmide*: *de divinatione per Somnium*, ſuper Melotas inprimis in Templis Delubrisque, cum obſervatione dictæ, *Somniorum*, item *ſpeciebus* variis eorundemque *luſtratione*, Franc. Roſſæum *Archæol. Attic. l.* 7. *c.* 3. 4. 5. & ſuprà voce *Mola*: de his aliisque Cl. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 35. Iſ. Caſaubon. *ad Theophraſti Characteres*, Ant. Delrium *ad Senecæ Octaviam*, Jo. Livineium *ad Propertium l.* 2. *El.* 29. Jo. Wowerium *ad Petronium*, Caſp. Barthium *Animadv. ad Statium* paſſim, inter alia *Theb. l.* 5. *v.* 620. & *Theb. l.* 10. *v.* 572. & 602. Alios: de *Somniorum immittendorum poteſtate*, quæ credebatur iis conceſſa, quibus divinitatem aliquam majorem attribuebant Veteres, deque *curationibus per Somnia* & *συνταγαῖς* ſeu *remediis* à Divo aliquo per ſomnum præſcriptis, Salmaſ. *ad Solin. p.* 350. & 351. &c. nec non hîc infrà.

SOMNIALIS, Græcè Ὀνειροπομπὸς, cognomen Herculis, quô is apud Romanos cultus eſt. *Vetus Inſcr.* Romæ,

V. F.
CVLTORES. HERCVLIS.
SOMNIALIS. DECVRIAI.
DIS. MANIBVS.
SIBI. ET. POSTERISQVE SVIS
II. QVI INFRA SCRIPTI SVNT
Q. CECILIVS. Q. GALL. LVCCEIANVS.
Q. CECILIVS. A. MVNDVS. AVG.
T. FABIVS. SEPPIANVS &c.

integram habes apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 351. Hercules nempe, qui maximè ἀλεξίκακος apud Veteres creditus eſt, etiam *Somnialis* nomine colebatur. Cùm enim, uti *Lucianus* docet, de Hephæſtione inter Divos referendo, tres hæ divinitatis notæ præcipuæ haberentur, *Somnia*, *Curationes*, *Oracula*, quibus ἐπιφάνειαι addendæ: curationes per Somnia plerunque præſcribebantur; ἐπιφάνειαι quoque frequentes in ſomnis fiebant, quum divus apparere viſus per ſomnum hæc aut illa ſanitati vel conſervandæ, vel recipērandæ præcipiebat, cujuſmodi remedia συντάγματα dicebantur. Unde illa, quæ creberrimè occurrunt in Veter. monumentis, SOMNIO MONITUS. Atque hi Divi præcipuè ἀλεξίκακοι habiti: de Hephæſtione, θεὸν πάρεδρον καὶ ἀλεξίκακον. Unde & Herculis illud cognomen. Sed & πάρεδροι & ὀνειροπομποί, h. e. *Somniales*, junctim invocabantur, in Sacris Magicis, uti ex Juſtino Martyre & Euſebio docet Auctor præfatus *d. l.* Vide quoque ſuprà ubi de *Paredris*, item voce *Inſomnia*.

ad SOMNUM, vide ſuprà *Silentiarius*.

SOMNUS, *Ariſtoni atrociſſimus publicanus*, ut qui dimidium ætatis noſtræ ad ſe rapit: *Lethes frater* jure dictus *in Hymn.* unà cum Somnus, Fato, Parcis, Morte, Noctis filius, creditus eſt olim, uti diſcimus ex Heſiodo *in Theogon.* Certè Pauſan. *Eliacis* apud Eleos in templo quodam fœminam expreſſam fuiſſe, quæ pueros ſuſtineret ſopitos, manu quidem dextrâ album, at ſiniſtrâ alterum nigrum, & hunc dormienti ſimilem, ambos diſtortis pedibus: quorum inſcriptiones indicaverint, alterum *Somnum* eſſe, mortem alterum; ut fœminam quæ utrumque aleret, Noctem, memoriæ mandavit. Ita autem habent Poëtæ verba,

Νὺξ δ' ἔτεκε στυγερόν τε Μόρον, καὶ Κῆρα μέλαιναν,
Καὶ Θάνατον· τέκε δ' Ὕπνον. ἔτικτε δὲ φῦλον Ὀνείρων.

In quæ vide *Notas* Barlæi. Olim inter Numina habitum eſſe, diximus ſuprà in voce *Dii*. Vide domum ejus, in cujus veſtibulo Otia excubare & ante fores papavera florere, fingebantur, deſcriptam, apud Caſp. Barthium *Animadv. ad Stat. Theb. l.* 10. *v.* 83. *alibique paſſim.* Et facit huc, quòd junctim culta hæc Numina, *Somnus* & *Bacchus*, iisque pro maximis Diis, occurrunt, in *Inſcr.* LXVII. 8. Nempe iis, quibus in ingloria marcere quiete fuit volupe: Alia eorum mens, quibus præcordia de meliore luto ficta. Hinc memoratur antiquiſſimum non ſolùm Aſcetarum, ſed etiam Studioſorum, inſtitutum, aliquid excogitare πρὸς ὑπνομαχίαν, ut loquitur *Dio Caſſius* & quò breviorem ſibi *Somnum* facerent. Omitto Platonis horologium nocturnum, de quo Athen. *l.* 4. De Ariſtotele, narrat Diogenes, *l.* 5. *c.* 16. ſolitum ita ſe componere ad dormiendum, ut porrectô brachiô pilam æream teneret, cui pelvis ænea erat ſuppoſita, ut pilæ caſu excitaretur. Tenuit idem inſtitutum, à Præceptore acceptum, Alexander M. de quo vide Amm. Marcellin. *l.* 16. Quò pertinent, quæ de Lycurgo Oratore, narrat Plut. *in vita ejus*, in vili ſolitum quieſcere lectulo; in quo nihil erat præter κώδιον & προσκεφάλαιον, *pellem lanatam*, & *pulvinar*. Item, quæ de Ulpio Marcello narrat Dio *in vita Commodi*, & ex eo Suidas in Μάρκελλος: & quod idem Ammianus de Juliano; cubuiſſe illum non in plumis & ſtragulis ſericis, ſed in tapete & ſiſyra, quò *Somnum* faciliùs abrumperet. Sed longè ingenioſiora ſunt, quæ de Aſcetis, tam Judæis, quàm Chriſtianis, apud Veteres legimus. Iſti enim, ſicut Canonicam refectionis ſuæ horam habuerunt, ſic & *Canonicum Somni tempus ac menſuram*, ut loquitur *Caſſianus*. Igitur partem ad vexandum corpus & eam, quæ Patribus dicitur, σκληραγωγίαν, partim ad minuendum *Somnum*, fuerunt Aſcetis in uſu χαμευνίαι, *humicubitiones*, & ψιάθοι χόρτινοι, herba aut fœnum locô culcitræ, mattæ, ſtoreæ, pſiathia, & maſortes aut melotæ, ac his ſimilia ad incubandum: Item apud Caſſianum *Embrimia*, *Collat.* 1. *c. ult.* *dicta* ἀπὸ τὸ βρίζειν, quod *dormitare* & *ſomnum levem capere*, ſignificat; quæ Aſcetæ faſciculis ſtipulæ farta vel papyrô (ut apud *Philonem* de Eſſenis) aut durô tomentô vel ſimili materiâ, parabant, Unde Βρίζω, Dea ſomni, vel, ut aliis viſum, Apollinaris Laodicenus, *in Trag. Chriſtus patiens*, Κοῖται πεδοστιβεῖς γε χαμαιστρωτία, Κ' οὐκ ἔβριζ' εἰς ὑπόζυγον, &c Igitur ad hoc inſtitutum ſpectat, quod narrat Epiphanius de Phariſæis Aſcetis, tabulæ dodrantali ſeu palmi unius majoris incubare ſolitis: quorum exemplum tranſiſſe, ad primos Chriſtianorum Monachos, Eruditi annotârunt. Simillimum enim eſt, quod de ſua & Baſilii M. matre B. Macrina, refert Gregor. Nyſſenus *Ep. ad Olympium Aſcetam*. Ibidem, ſequuntur duo alia exempla Aſceticarum inventionum, *Alii calculos littorales colligebant, eosque ſibi ſuſternebant, ut iis compuncti in profundum ſomnum ne inciderent: Aliis in eundem finem pro ſtrato ſpinæ erant.* Qua de re vide plura apud Iſaac. Caſaubonum *Exercitat. II. contra Baronium* §. 9. Aliud planè delicatorum apud Romanos aliosque inſtitutum fuit, qui, ut *Somno* largiùs & minori impedimentô indulgerent, ſuos habuêre Eunuchos, Silentiarios ac Quietis Miniſtros, quos *ad Somnum* appellat Curtius *l.* 6. *c.* 11. ubi Philotam, *per diſpoſitos, quos ad Somnum habebat, commilitones procul relegâſſe* ſcribit, *ne fœmina illa murmurantium inter ſe ſilentiô veriùs, quàm ſonô, excitaretur.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, & ſuprà in voce *Quies*, item *Silentiarii*. Pulvillis plumeis ad omnes corporis partes ſcitè adaptatis eôdem fini uſi, uti vidimus ſuprà voce *Pulvillus*. Imò & pedum titillatione inſuper adhibitâ, ut infrà dicemus ſuô locô: næniisque demulcentibus, uti de Indorum Regibus diximus ſuprà, ubi de *Paronio* carminis genere. Neque verò noctu ſolùm, ſed & interdiu *Somnus* capi conſuevit; uti ſuperiùs diximus voce *Meridiana*, it. *Prandium*: unde multis Veterum *Somnum meridianum* frequentatum eſſe, obſervat Caſaubon. *ad Aug. Suetonii c.* 70. Salmaſ. *ad Solin. p* 1120. quem tamen inter vetita habet Schola Medicorum, cui ab urbe *Salerno* celebre nomen eſt. A *Somno*, dictæ imagines *Somnurnæ*, Varroni *Prometheo I.* apud Nonium,

Somnurnas dixit, quæ in ſomnis videbantur.

Viſa ſcil. nocturna & ſomnia, ὀνείρων φαντάσματα. Cujuſmodi imagines corybantiaſmô laborantibus frequenter obverſari diximus in hac voce. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 1086. uti *de Somnifurgiis*, Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 35. de *officio veter. Chriſtianorum, circa Somni tempus*, ſuprà verbo *Complere*: de *altero* verò *Somno* infrà voce *Sopor*.

SOMONA, ſeu SAMARA, fluv. Galliæ Belgicæ per Picardiam & Ambianos in Oceanum Britannicum fluens; vulgo *Somme*. Oritur in loco *Fon Somme*, in Veromanduis, 2. leuc. ſupra Fanum S. Quintini; dein ad Occaſum tendens, & Picardiam biſariam ſecans, prope oppid. S. Valeriæ in mare Britannicum ſe exonerat. *Baudrand.*

SOMORIA, fil. Roboam ex Abihail. 2. Paral. *c.* 11. *v.* 19.

SONCHEDES, Archipropheta Ægyptius, Pythagoræ præceptor, memoratur Clementi *l.* 1. *Strom.*

SONCINUM, oppid. Ducatus Mediolanenſis apud Ollium fluv. inter Cremam 10. mill. paſſ. & Brixiam 23. Hic Azelinus Romanus tyrannus immitiſſimus, apud Caſſianum captus & vulneratus, miſerè obiit.

SONDÆ Fretum Oceani Indic. inter Javam & Sumatram, prope Bantamum. 20. mill. paſſ. circiter latum. A portu Bantamenſi *Sunda* ſic dictum.

SONDERBURGUM, oppid. Holſatiæ munitum, ubi Chriſtiernus II. arctiſſimè à patruo cuſtoditus eſt, præteritô ſeculô. Subeſt Principi proprio. Fuit autem *Sonderbergiæ* lineæ auctor, filius Johannis Alexander, cui ſucceſſit fil. Johannes Chriſtianus, pater Chriſtiani Adolphi: frater Alexandri Henrici apoſtatiâ ad Pontificios & indignô matrimoniô contractô noti: Erneſti Gunteri, Georgii Friderici, Auguſti Philippi & Philippi Ludovici. Vide Spenerum *Syll. Geneal. Hiſtor. in fam. Oldenburgo-Danica.* Fuit verò Joannes is fil. Chriſtiani III. Daniæ & Norvegiæ Regis ex Dorothea Saxonica; & ex Eliſabetha Brunſvicenſi Alexandrum genuit, defunctus A. C. 1622. Hic junxit ſibi Dorotheam Comitem Schwartzenburgicam, exque illa ſuſcepit Joannem Chriſtianum (natum A. C. 1607. denatum 1653. poſtquam Annam Oldenburgicam aliquandiu uxorem habuiſſet) Alexandrum Henricum, qui (natus A. C. 1608.) ductâ in uxorem filiâ Paſtoris Euangelici, dein ad Romanam Communionem tranſiit & Colonellus Imperatoris in Sileſia vivis exceſſit A. C. 1667. Erneſtum Guntherum (natum A. C. 1609. maritum Auguſtæ Holſatæ) Georgium Fridericum (natum A. C. 1611.) Auguſtum Philippum (natum A. C. 1612. Claræ, dein Sidoniæ Comitum Oldenburgicarum, ſororum, tandem Mariæ Sibyllæ Naſſoviæ Saræpontanæ, maritum) Adolfum (natum A. C. 1613. denatum 1616.) Annam Eliſabetham (natam & denatam A. C. 1615.) Wilhelmum Antonium (natum & denatum A. C. 1616) Sophiam Catharinam (natam A. C. 1617. Antonio Gunthero Comiti Oldenburgico ultimo nuptam) Eleonoram Sabinam (natam & denatam A. C. 1619.) & Philippum Ludovicum (natum A. C. 1620. & primò quidem Catharinæ Waldeccicæ, inde Annæ Margaritæ Haſſiacæ maritum) omnes *Duces Sleſvici & Holſatiæ &c. in Sonderburg.* E quibus Joannes Chriſtianus, Patris ſucceſſor, filium reliquit Chriſtianum Adolphum (natum A. C. 1641.) qui *Sonderburgum* urgentibus creditoribus amiſit & Regi permittere coactus eſt: Erneſtus Guntherus plures ſuſcepit liberos, inter quos Erneſtus Auguſtus Pontificiis acceſſit: Auguſtus Philippus ex tertia conjuge, utriuſque ſexus liberos moriens, A. C. 1675. reliquit: Philippus tandem Ludovicus, ex poſteriore conjuge ſuſcepit Fridericum, Chiliarcham Cæſareum, qui Carolam Ducem Lignicïam duxit & à patre Wiſenburgum emit, A. C. 1654. Car. Ludovicum, & Wilhelmum Chriſtianum, præter filias. Vide eundem Spenerum *Theatr. Nob. Europ. Part. 1. p. 108. Sylloge ſecundò edita p. 152. & ſeqq.* nec non *Artis Heraldicæ Parte Spec.* ubi de hac Familia.

SONDERITERUS Gregorius, vide *Gregorius.*

SONDERSHUSIUM German. *Sondershauſen*, caſtrum Germaniæ, in Thuringia, ſub proprio Comite, ex Familia Schwartzenburgica. In hac enim, cùm Guntherus, qui obiit A. C. 1552. duos habuiſſet filios, major natu Jo. Guntherus *Arnſtatenſem* lineam orſus eſt; quæ iterum abiit in tres ramos, *Arnſtatt*, *Sondershauſen* & *Ebeleben.* Antonius namque Guntherus filius medius Chriſtiani Guntheri (defuncti A. C. 1642.) & Annæ Sibyllæ Schwartzenburgicæ, *Sondershuſium* nactus, junxit ſibi Mariam Magdalenam Comitem Palatinam (filiam Georgii Wilhelmi Comitis Palatini Rheni in *Birkenfelden*) atque ex ea genuit Annam Dorotheam (A. C. 1645) Chriſtianum Wilhelmum (A. C. 1647.) Claram Julianam (A. C. 1648.) Eleonoram Sophiam (A. C. 1650.) Antonium Guntherum (A. C. 1653.) &c. omnes *Comites Schwartzenburgicos* lineæ *Sondershauſen.* Vide eundem *Theatro cit. Part. 1. p. 143.* & *Part. 3. p. 85.*

SONDRÆ, gentes Indiæ. Plin. *l. 6. c. 20.*

SONDRIUM, Caſtrum Lombardiæ Tranſpadanæ ad Abduæ finem. *Sundero* eſt celeberrimum totius Volturenæ oppid. quartæ, ex 6. præfecturis Volturenæ, ſedes; dignitate & poteſtate reliquas omnes præcedens, quam qui tenet, non Præfectus, aut Poteſtas, ſed Capitaneus dicitur; Præter Sondrienſem enim præfecturam, pacem is & tranquillitatem totius vallis tuetur, &, cùm periculum imminet, Imperatoris munere fungitur. Additum ſibi Vicarium habet, qui unà cum Capitaneo civiles controverſias Sondrienſium cognoſcit; prætereà jus dicit in criminalibus & capitalibus cauſis, quæ ex tota valle ad ejus tribunal deferuntur. Sed hujus ſententiam Poteſtates, ut vocant, mitigare poſſunt, & ab his ad Senatum dominorum Rhætorum provocatio eſt: *de Rep. Helvet.* Vulgò *Sondrio.*

SONEGLÆ, urbec. Hannoniæ, incolis à fluvio ſuo *Senwick*, Gallis *Soignies*, quibuſdam *Soigne*: cum Monte Caſtrilucio, Condate, Antho, Querceto vel Caſineto, Landericiis, Aveſnis, Binchio, Bello Monte, Brenna, Melbodio, ac Cimaco diœceſeos Cameracenſis finibus continetur. Hic collegium Canonicorum inſigne eſt. Ad fluv. jacet Sennam, vel Sonam, non procol ab ejus capite, qui Sonegias, Hallas *Haux*, & Bruxellam attingit: hic primùm navigabilis, ac in Demeram decurrit, Scaldi pòſt acceſſurum: *Senne* Gallis, aliis *Zenne.* A Sonegiis ſilva Soniaca, vulgò *Bois de Soigne*, pars ſilvæ Carbonariæ, nomen videtur accepiſſe. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SONGUM, urbs Nigritiæ, in regno Madingua.

SONIACA Sylva, vulgò *Bois de Soigne*, pars ſylvæ Carbonariæ, à *Sonegiis* oppido non ignobili Hannoniæ nomen habet, vide in voce *Sonegiæ.*

SONIPES Turba Canopi, apud Gratium *Cyneget. v. 42.*

Vix operata ſuo ſacra ad Bubaſtia lino
Velatur ſonipes *feſtiva* turba *Canopi*:

eſt, ὁ ποδοψόφος, *ſcabillorum crepitu gaudens.* Sacerdotes enim Ægyptii, quibus ex lana xylina, quæ etiam *lini* nomine cenſebatur, veſtes erant gratiſſimæ, *in ſacris ſuis ſcabillum pede ſonabant*, ut ait vetus Interpres Statii. Unde *Sonipedes*, αἱ ποδόψοφοι. Latinis *Pedicularii*: aliàs & *Pedarii*. Cujuſmodi homines in choro etiam fuêre, qui pede percuſſô (armatô ſcil. ſoleâ lignea, cui ſuppacta erat è ferro regula, ad majorem ſonum edendum) ὑπόζωμα canentibus dabant & ſaltantibus ῥυθμὸν moderabantur. Qua de re vide ſuprà paſſim, inprimis in vocibus, *Crupezia*, *Pedicularii* & *Scabillum*: uti de *Sono* in genere egregia, apud Voſſ. *de Idolol. l. 3. c. 27.* & 88.

SONIVIUM Tripudium, vide infrà *Tripudium.*

SONNENBURGUM, oppid. Oſiliæ, Inſul. Livoniæ, in mari Baltico in parte Boreali Inſul. contra Dagduam Inſul. à qua vix 8. milliar. diſtat in Meridiem, 60. à Pirnavia, urbe Livoniæ in Occidentem. Item Urbs, prope Poloniam. Sub Electore Brandenburgico.

SONNEWALD, locus Germaniæ, in Wetteravia, ſub proprio Comite ex Familia Solmenſi. In hac namque linea Laubachia in tres ramos ſubdiviſa eſt, quorum medius *Sonnewaldius* ſic habet. Johannes Georgius Comes Solmenſis in Laubach, ex Margareta Schonburgia, præter Albertum Ottonem I. Laubacenſis rami continuatorem, genuit Henricum Wilhelmum, cui *Sonnewaldia* obtigit. Hic (defunctus A. C. 1652.) ex Maria Magdalena Comite Oetingenſi, reliquit Georgium Fridericum (maritum Praxedis Hohenloicæ) Sophiam Dorotheam (nuptam Ulrico Duci Wirtembergico, denatam A. C. 1648.) & Eliſabetham Carolam (primò Georgii Friderici Comitis Rappolſtenii; exin Jo. Philippi Comitis Leiningenſis uxorem denatam A. C. 1666.) *Comites Solmenſes &c. in Sonnewald.* Vide Spenerum *Theatr. Part. 1. p. 20.*

SONNIUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

SONNIUS Michaël, vide *Michaël.*

SONTES, primùm objecti feris in Arena, cùm Appius Claudius & M. Fulvius Conſules eſſent, tantâ immanitate, ut ab eo horrore matronæ publicô edictô ſummotæ ſint; Jul. Cæſ. Scaliger *Poëtices l. 1. c. 35.* Vide ſuprà ubi de *Beſtiis*, item *Ludis*, voce *Rei*, ac *Reus.* Hinc *Sonticus morbus*, apud Plinium *l. 36. c. 19.* ubi de gagate, *deprehendit ſonticum morbum & virginitatem ſuffitus*: Græcè ἱερὰ νόσος, h. e. morbus Comitialis; Ita enim XII. Tabb. eum vocârunt. Salmaſ. *ad Solin. p. 252.* Et *Sontici*, Græcè ὑπαίτιοι, qui illô morbô tentantur: cujus indicium aliud videbimus ex *Appulejo* infrà, voce *Venalis*, aliud voce *Vinum.* Imò & quicunque gravior & vehementior morbus, ut rapida aliqua & quartana febris, ſic dictus in Jure, iiſdemque *Tabb* non quidem ab eo, quòd vim *nocendi* habeat, ſed quod *juſtam cauſam* afferat, ut ne quis in judicio ſiſti poſſit. Nempe à *Sonte*, qui αἴτιος Græcis & ὑπαίτιος, Latinis quoque *cauſarius*, fecerunt *ſontiam*, h. e. αἰτίαν, quam corruptè *ſonniam* & *ſonnium* dixêre infimi Scriptores. Gall. *eſſoine.* Indidem *Sontius* ἀληθὴς in veter. *Gloſſis* exponitur: & *ſontica cauſa*, vera & legitima, quæ & *ſontia* unô verbô. Vide eundem *ad Spartian. in Hadriano, c. 10.*

SONTHEMIUM, Germanicè *Sontheim*, locus Germaniæ in Franconia unde illuſtri Familiæ nomen, quæ Limpurgiæ ſtirpis ramus eſt. In hac enim cùm duæ ſint capitales lineæ, poſterior, *Speckfeldia* vel *Sonthemia* dicta, Fridericum auctorem habet, minorem natu fil. Friderici Dn. & Pincernæ *de Limpurg*, defuncti A. C. 1414. In ejus poſteris Fridericus (qui deceſſit A. C. 1596.) ex priore conjuge Margareta Comite Erpachia Eberhardum, ex poſteriore Agnete agnata, Henricum genuit: unde duo lineæ *in Sontheim* rami quorum priorem exſequitur *p. 50.* poſteriorem 150. *Part. 1. Theatr. Nobil.* Spenerus ſæpius laudatus.

SONTIATES, populi inter Aquitanos, Toloſæ ac Narbonæ, civitatibus Galliæ provinciæ Romanorum, & Hiſpaniæ citeriori proximi, habentes oppid. naturâ loci ac manu munitum, in regno Francorum ſitum Cæſar. *l. 3. Bell. Gall. c. 20. 21. Crux de Lavedan* nonnullis. Fulv. Urſinus *Sociates* legendum putat ex Oroſio. Athen. *l. 4.* *Sotianos* vocat. *Baudrando* fuêre populi Aquitaniæ, ſub Auſciis, inter Lactoram ad Occaſum & confluentes Tarini, in Garumnam ad Ortum in Tractu Armeniaco; Aliis verſus Aturum Urbem. Vide *Sottiates.*

SONTII, qui & SENTII quibuſd. fuêre in Provincia, In eo tractu, ubi hodie Diœceſis Dinienſis. Horum Caput Dinia *Digne*, quæ Dinia Sontiorum dicitur.

SONTIUS, fluv. *Liſonzo*, oritur ex Alpibus in Carniola; dein per Foro-julium & Comitatum Goritiæ fluens, Goritiam & Gradiſcam rigat. *Caſſiod.* Hic Odoacrum Theodoricus Veronenſis, à Zenone evocatus, primò vicit, poſtmodùm verò ad Veronam, tertiâ vice ad Abduam. A. C. 488.

SONUS, fluv. in Gangem ſe exonerans. Plin. *l. 6. c. 18.* & Arrian. *in Indic.*

SONUS, in Concilio Emerit. *can. 2. Oportet igitur, ut, ſicut in aliis Eccleſiis, veſpertinô tempore, poſt lumen oblatum, priùs dicitur Veſpertinum, quam Sonus, in diebus feſtis, ita & à nobis conſtituatur in Eccleſiis noſtris*: dicitur Pſalmus Davidicus 95. *Venite exultemus* &c. qui in Eccleſia Romana in Matutinis canitur, quòd ſonorâ voce decantatur, nomen id adeptus. De eo *Breviarium* Mozarabum; *Statim dicitur Sonus ſi ſit Feſtum: eo quòd dies ferialis caret Sonô, niſi in tempore Reſurrectionis propter ſolennitatem dicitur. Hæc regula. Sonus eſt, Venite exultemus Domino, jubilemus, Deo ſalutari noſtro Verſus, Præoccupemus faciem Dei in confeſſione, & in Pſalmis jubilemus Deo*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque Dominic. Macrum voce *Invitatorium*: uti de *Sono* Diis accenſito, ſuprà *Dii.*

SOOS Spartanorum Rex, vide *Sous.*

SOPANUS, vide *Supanus.*

SOPARMA, Indiæ intra Gangem emporium, ſuprà Corv. promuntor. Arrian. *in Periplo.*

SOPATER, vir quidam ex Berœa, cujus meminit B. Lucas *in Actis Apoſt. c. 20. v. 4.* Item dux Philippi, A. M. 3763.

SOPATER, Apamenus, Sophiſta & Philoſophus, Alexandrinus, ſecul. 4. diſcipulus Jamblichi, Platonicorum Princeps, quem Cæſar Conſtantinus interfecit ad fidem faciendam, ſe Græcorum ac Gentilium religioni amplius addictum non eſſe. Priùs enim fuerat ipſi familiaris. Scripſit *de providentia*. Item de iis qui *præter merita felices*. *Suidas*. Eunapius Sardianus *in Ædeſio*, hujus mortis cauſam, in Ablavium prætorio præfectum derivat. Quædam de hoc Sopatro legere eſt, apud Sozom. *l.* 1. *c.* 5. & Photium *in Biblioth. cod.* 141. qui hujus Eclogarum hiſtoricarum libros 12. recenſet.

SOPATER, Poëta, *Scriptor ineptiarum* dictus. Item alius Comicus ſcriptor, *Suid.*

SOPHA, patria Malachiæ Prophetæ in terra Zabulon.

SOPHAC, princeps militiæ regis Adarezer. 1. Paral. *c.* 19. *v.* 16.

SOPHACÆ, barbara gens apud Joſeph. *l.* 1. *Ant. Jud. c.* 23.

SOPHAI, fil. Elcana. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 26.

SOPHALA, Urbs cum regno cognomine in ora littorali Zanguebariæ. Vide *Zofala*.

SOPHAN, civitas munita, poſſeſſa à filiis Gad. Numer. *c.* 32. *v.* 35.

SOPHANES, tertius à Phocenſibus, in locum Phalæci, ob ſacrilegium remoti, Dux ſuffectus, Olymp. 108. An. 2.

SOPHAR, nomen viri. Job. c. 11. *v.* 1.

SOPHENÆTUS, Hiſtoricus, ſcripſit *Cyri expeditionem*, quem Stephanus in *Carduchis*, & alibi citat.

SOPHENE, regio Armeniæ majoris in Meſopotamiæ confinio, ubi Tigris ſubterra conditus poſt 25. mill paſſ. emergit. *Sophene* Trogo. *l.* 42. c. 3. *Sophene*. Lucan. *l.* 2. *v.* 592.

> *Cappadoces mea ſigna timent, & dedita ſacris*
> *Incerti Judæa Dei, mollisque Sophene.*

Nic. Lloydius. Ad verſuram ipſam Euphratis, convalle quâdam Taurum inter & Antitaurum comprehenſâ, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 621. & *ſeqq.*

SOPHER, princeps exercitus regis Sedeciæ. 2. Reg. *c.* 25. *v.* 19.

SOPHERETH, nomen viri. Eſdr. *c.* 2. *v.* 55.

SOPHERIM, i.e. Numeratores, quinam Hebræis dicti? vide infrà, ubi *de Synagoga magnâ*.

SOPHI, in agendis armentis puer victum quæritavit, poſteà verò Rex fuit Perſarum. Exortus, circa A. C. 1370. ex Ali progenitorum ſe jactans, acerrimus vindex ſectæ ab eo inſtitutæ, contra Homaritas, haberi voluit. A quibus porro, ut ſe diſcriminaret, pro linteo albo turbante, quô Homaritæ utebantur, in memoriam 12. filiorum Hocemi, Alis filii, turbantem inſtituit, è cujus medio pileolus acuminatus, è lana conſtipata colore rubrô confectus & ſenis utrinque gradibus diſtinctus, accommodatè ad contractionem vel diffuſionem, emicaret. Et quidem, pileum hunc Perſicæ ſectæ notam, Iſmaël *Sophi* potentiſſimus Princeps, magnô ſtudiô & partim vi, blanditiis partim, uſurpari à multis populis curavit; magnâ Turcarum concitatione, qui adverſarios, ob rubros pileolos, exprobraturi defectionem à Mahomete (cujus legem affinis ejus Homarus integram ſervâſſe iis creditur) vocant *Kiſilbachi*, i. e. *capita rubra*. Nomen autem *Sofi*, quod & hodierni Perſiæ Reges per excellentiam ſibi tribuunt, Arabicè *lanam* ſignificare, è qua Perſicos pileolos diximus conſtare, ſicque hôc ipſô, irreconciliabilis diſſidii, cum Turcis, quibus è lino turbantes, memoriam ſibi refricare, refert Ant. Solerius *de Pileo ſect.* 8. & infrà *Sophiana Famil.*

SOPHIA, uxor Juſtini II. per infirmitatem mariti, res imperii ipſa adminiſtravit: illô verò mortuô Tiberium in thronum evexit, quem cùm uxorem ſuam Auguſtam pronuntiâſſe audiſſet, indignata, nuptiis enim ejus inhiabat, contra illum, in gratiam Juſtiniani, mariti nepotis, conſpiravit. Quâ contumeliâ Narſatem affecerit, vide ibi. Evagr. *l.* 5. *Procop. Niceph.* &c.

SOPHIA, ſecunda Jagellonis Vladiſlai Poloniæ Regis uxor, mariti zelum, priorisque ejus uxoris Hedvigis pietatem imitata, Biblia S. ſedulo legit. Vide *Jagielo* &c.

SOPHIA, Theodorici Hollandiæ Comitis uxor, pro mariti ſalute, ſemel in Hiſpaniam ad S. Jacobum, ter Hieroſolymam peregrinationes ſuſcepit. Deceſſit autem illa A. C. 1163. Vide Matth. Voſſ. *Annal. Holl. l.* 2. *p.* 72.

SOPHIA, filia natu minima Friderici V. cognomine *Patientis*, Electoris Palatini & Bohemiæ Regis ex Eliſabetha Anglica, nupſit A. C. 1658. Erneſto Auguſto, filio natu minimo Georgii Ducis Brunſvicenſis, lineæ Cellenſis, jure familiæ ex pace Monaſterienſi collato, Epiſcopo Oſnabrugenſi, ex eo numeroſæ prolis mater, eruditione inclyta.

SOPHIA, mulier quædam Romana, quæ 3. filias imperante Adrianô jugulari vidit cum gaudio.

SOPHIA, urbs Myſiæ inferioris in Serviæ & Bulgariæ confiniis. *Procopius*. Nunc Bulgariæ caput, ad fluv. Iſcham. Crevit ex ruinis Sardicæ, in ejus viciniis; 100. mill. paſſ. à Theſſalonica in Boream Nicopolim verſus 60. inter Niſſam 120. & Philippopolim 80. 300. mill. paſſ. à Conſtantinopoli in Occaſum, Taurunum verſus 250. circiter. Sedes olim Archiepiſcopalis, nunc Baſſæ. A Juſtiniano condita videtur.

SOPHIANA Familia, regnatrix hôc tempore in Perſia. Conditor ejus fuit quidam *Schech-Sophi*, Tamerlanis σύγχρονος, ſanctitatis opinione celebris, qui generis ſui auctorem ferebat Hali, Mahumedis generum. Ejus nepos, tempore Uzum-Caſſanis, Haidar fuit, Princeps urbis *Ardebil* in Media, quem res molientem novas Jakkubbus fil. Uzun-Caſſanis in prælio interfecit. Reliquerat is duos parvos filios, qui victoris iram veriti in Inſula quadam maris Caſpii delituerunt, ibi à Sacerdote quodam clam educati. Ex his major natu Iſmaël *Sophi*, cùm vix pubertatis annos attigiſſet, maximas res moliri ac paternæ necis ultionem quærere cœpit, cumque factionem ſuam hinc inde per Perſas latitantem clam de voluntate ſua edocuiſſet, adjutus inſuper inteſtinis Perſarum diſſidiis, repentè cum exercitu progreſſus, ſeſe appellare Regem, in Turcomannos & familiam Uzum-Caſſanis qui tum rerum in Perſia potiebantur, atrociter ſævire, pro Halis ſucceſſore ſe gerere, adeoque Prophetam & Regem ſe jactare, & religionem Turcicæ infenſiſſimam condere, cœpit. Sic brevi universâ Perſiâ potitus, deceſſit A. C. 1525. ſucceſſore filiô *Scha-Thamas*; quem Aidar excepit A. C. 1575. poſt quem præfuêre Iſmaël II. Mahometes Hodabenda, Emir Emza, Abas I. *Scha-Sephi*, Abas II. Solimannus hodie imperans: de quibus omnibus vide Georg. Hornium *Orb. Imp. cum Notis L. Joach. Felleri p.* 421. ac *ſeqq.* & hic paſſim, inprimis ubi de *Perſia* & in voce *Sophi*: de qua hoc unum addo, quod doctus quidam notat, ſignificare eam *hominem, qui ſeculô relictô divinis rebus vacat*. Ita enim prætextu ſanctitatis & religionis potentiſſima imperia à Saracenis & Mahometanis condita eſſe, notiſſimum. Ipſa verò Secta quadruplici diſcrimine à Turcarum Oſmanicorum ſuperſtitione differt, 1. *Precandi formulis*. 2. *Chalipharum* ſive *Succeſſorum Muhammedis ſuſceptione*. 3. *Jejuniis*: & 4. *Tegumentô capitis*, de quo dictum ſuprà: uti videre eſt apud Jo. Leunclavium *Hiſtor. Muſulmann. l.* 16. & Joann. Forbeſium *Inſtructionem Hiſtorico-Theologicam l.* 4. c. 15.

SOPHILUS, Sicyonius vel Thebanus, tempore Ptolemæi Lagi, Comicus mediæ Comœdiæ, cujus fabulæ nonnullæ commemorantur apud *Athenæum*, Diog. Laert. *in vita Stilp. Lil. Giraldum* & Voſſ. *de Poet. Græc. c.* 8.

SOPHIM, mons in tribu Ephraim. 1. Sam. *c.* 1. *v.* 1.

SOPHIS, Chronologus, nominatur Joanni Tzetzæ *Chil.* 5. *initio hiſt.* 1.

SOPHISTÆ, olim Philoſophiæ Profeſſores appellabantur, eratque id nomen (quod Soloni primò ab Athenienſibus tributum Iſocrates memorat περὶ τ ἀντιδόσ.) adeò venerabile apud omnes, ut familiares eorum *Beati* vulgò appellarentur. Unde & poſt Solonem nomini manſit apud complures ſuus honor, quandiu, qui hôc titulô gloriabantur, ſe eô dignos præſtitêre. Sed cùm oſtentationis ac quæſtûs causâ Philoſophiam proſtituerent, in pejorem partem vox accipi cœpit ut teſtatur Cicero *Academ. Quæſt. l.* 2. Quinetiam, qui contortis argutiis alios circumvenire nitebantur, ſive Philoſophi fuerunt, ſive Rhetores (nam & ſic *Sophiſtæ* antiquitùs dicti) ita vocati ſunt, de quibus vide Platonem *in Protagora*, & Aul. Gellium *l.* 7. *c.* 3. qui *Sophiſtis* Philoſophos contradiſtinguens, *l.* 17. *c.* 12. *Infames*, inquit, *materias, ſive quis dicere mavult, inopinabiles, quas Græci ἀδόξους ὑποθέσεις appellant, & veteres adorti ſunt, non* Sophiſtæ *ſolùm, ſed Philoſophi quoque, & noſter Favorinus* &c. Hanc enim propriam *Sophiſtarum* fuiſse laudandi rationem, docet quoque Philoſtratus *de Vit. Sophiſtar. l.* 1. *in Dione*, *Quod autem*, ajens, *ad Euboicum & Pſittaci laudem attinet, cæteraque, quæ de rebus minus ſeriis ſunt à Dione conſcripta, ne quis levia aut parva cenſeat, ſed Sophiſtæ potiùs accommodata. Sophiſtæ ſiquidem ea quoque ſtudiosè tractanda ſunt.* Idem refert Iſocrates *in Helena encom.* ubi addit paulo pòſt, hujus inſtituti Auctores fuiſſe & præ cæteris in hoc dicendi genere excelluiſse, Protagoram, Gorgiam, Zenonem, Meliſſum, *Sophiſtarum* Coryphæos, qui res omnium opinione incredibiles ſibi defendendas tuendasque exiſtimârunt, aut etiam refutandas, quæ ab omni tempore receptæ Majorumque ſententiis ſtabilitæ eſſent. Quod factum fuiſſe, *vel ingenia expergiſcando, vel exercendis argutiis, vel edomandis uſu difficultatibus*, Gellius ſubjungit *loc. cit.* quibus adde, *eruditioni oſtentandæ*: ut ſcil. in re naturâ ſuâ exili & ob improbitatem aut tenuitatem non ſatis ad dicendum idonea, eloquentiæ ingeniique ſui vires, ſpecioſâ & ad Pompam elaborata Oratione oſtenderent. Sic Fauſtus, *de Somno*, apud Ennodium *l.* 1. *Ep.* 6. Favorinus de *Therſite* & *Febre quartana*, apud Gell. *loc. cit.* Dio Pruſæus de *Pſittaco*, apud *Philoſtratum*: Polycrates de *Muribus*, Lucianus de *Muſca*, Syneſius de *Calvitio*, Ariſtophanes de *Paupertate*: Alcidamas, de *Morte*: Pittacus, de *Mola*; Mich. Pſellus, de *Pulice*, Polymathes & Iſocrates de *Buſiride*, Elienſis quidam adoleſcens de *Podagra, Surditate, Cæcitate*, apud Philoſtr. *de vita Apollonii l.* 4. *c.* 9. copiosè dixerunt (ut Recentiorum exempla omittam) oſtendentes, uti Interpres, *Se, cum de rebus adeò improbatis verba ſuppeterent, ad res præclaras probatasque exponendas, luculentâ oratione facilè abundaturos*, apud Iſocratem, *l. c.* Horum oratio quô plauſu ſolita fuerit excipi, vide infrà in voce *Sophos*. Poſt declamationem feliciter peractam, ſpecioſiſſimâ comitantium catervâ domum reduci conſuevêre, quod Libanius in *Progymnaſm.* ἐκ τῆς ἐπιδείξεως ἀπὸ τοῦ βήματος λαμπαδηφορεῖν vocat. Cujus rei exemplum ſuppeditat A. Gellius *l.* 15. *c.* 1. ubi de Antonio Juliano, & Eunapius, ubi de Proæreſio, ſermo eſt: quem ab ipſo Proconſule cum omni ſatellitio reductum fuiſſe, Auctor hic narrat. Conſecutos autem *Sophiſtas* fuiſſe olim Athenis, pallium Philoſophicum unaque *Sophiſtarum* dignitatem, certis quibuſdam ritibus, tradit Olympiodorus apud Photium *Cod.* 80. à quo tempore jus docendi habebant & ἐγγεγραμμένοι appellabantur, i. e. *Inſcripti*, ut annotavit Creſollius *Theatri l.* 3. *c.* 16. Coronæ quoque, ab Initiatore Myſtæ imponi ſolitæ, tuncque nominis *Sophiſtæ* collati, meminit Philoſtratus *de Vita Sophiſt. l.* 2. quos titus omnes præceſſiſſe ſuffragia Judicum, docet Lucian. *in Eunucho* & Eunapius *in Proæreſio*. Ex illis primus mercede docuit Protagoras, cujus rationem reddit Philoſtratus, Ἀγὸ ἐνου δαπάνη σπουδαζόμενα μᾶλλον ἀγαπώμεθα τῶν προῖκα. A quo tempore Grammaticis & Rhetoribus, modò diſciplinâ & aſſiduitate Scholas tuerentur, ampla emolumenta non defuerunt: qua de re vide ſuprà *ſuô locô*. Antoninus inprimis Pius, non modò Grammaticis & Rhetoribus & Philoſophis per omnes provincias honores & ſalaria detulit, ſed & numerum finivit, quot quibus in civitatibus exhiberi publicè deberent: Metropoles Gen-

tium

tium quinque ut fuerentur Rhetores, Grammaticos totidem: Juridici conventus 4. qui docerent utramque doctrinam; Reliquæ minores civitates tres *Sophiſtas* & Grammaticos totidem: In Philoſophis numerum non terminavit, quia rariores reperiebantur, ſed hæreſes ſive diſciplinas elegit. Honorum loco, juſſit illos eſſe immunes *a Gymnaſiis, Sacerdotiis, ſtationis, & neque ad frumenti & vini & olei emtiones & præpoſitiones, & neque judicare neque Legatos eſſe, neque in militia numerari nolentes, neque ad alium famulatum cogi*, quæ verba ſunt *l.* 6. & 8. *D. de excuſationibus.* Salaria è Fiſco Grammaticis, Rhetoribus & Philoſophis decreta *μυρίαι* fuerunt *δραχμαὶ* Lucian. *in Eunucho*, i. e. Romanæ monetæ ſeſtertia 40. Aurei 400. at noſtræ coronati 1000. Salmaſ. *ad Hiſtor. Auguſt. Capitolin. in Pio, c.* 11: Vide quoque Joh. Fridericum Gronov. *de Pecunia vet. l.* 4. *c.* 11. De *Sophiſterium* verò veteri appellatione, Petrum Fabrum Sanjotianum *ad L.* 1. *de Juſtitia & Jure p.* 715. & 716. adde G. Elmenhorſt. *Obſervat. ad Arnobium l.* 1.

SOPHITIS Regnum, Indica regio, ubi Rex ob formam eligitur, populusque ſapientiâ excellit & bonis moribus regitur. Straboni dicitur Σωπείθης & alio in loco Σωπείθης. Vide Curt. *l.* 9. *c.* 1. Diodoro Sic. *l.* 17. *parte poſteriore* Σωπείθης. *Nic. Lloydius.*

SOPHOCARDIUS Georgius, Concionator in Scotia celebris, per fraudem captus à Cardinali Sant Andræano, & ad ignem damnatus: Cardinali è feneſtra ſupplicium proſpectanti, imminens lethum prædixit. A.C. 1541. Vide Thuanum *Hiſt. l.* 3. *&c.*

SOPHOCLES, dux Lacedæmoniorum, A. M. 3193. Item Grammaticus quidam, interpres Lycophronis & aliorum poëtarum.

SOPHOCLES, Poëta Tragicus, patriâ Athenienſis, tantâ orationis ſuavitate, ut vulgò *μέλιττα*, h. e. *apis*, item *Siren Attica* cognominaretur, æqualis Euripidis ac Periclis, cujus etiam quandoque collega fuit in prætura. Natus Olympiade 71. ante Socratem ann. 17. Ingeniô & fortitudine inclytus, cum Pericle, Dux copiarum fuit. Primus 3. actoribus uſus eſt, adjectô eô, qui vocatur *Tritagoniſta*, h. e. tertiarum & ultimarum partium hiſtrio. Primus etiam choros ex juvenibus 15. introduxit, cùm antea 12. tantùm introducerentur. Primus quoque tragicas contentiones & compoſitiones inſtituit. Scripſit etiam *Elegiam*, & *Pæanas*, atque *orationem proſam*, cùm de Choro adverſus Theſpim & Chœrilum contenderet: Tragœdiam ad perfectionem perduxit; Stylus ejus politicum ſapit, & fictiones admodum judicioſæ ſunt. Obiit autem 6. an. poſt Euripidis mortem, cui ſtyli magnitudine præfertur, licet ejus ſententiis inferior. Filios habuit, *Jophontem, Leoſthenem, Ariſtonem, Stephanum, Menecliden*, quorum unus patre jam grandævô, annos enim 85. attigiſſe dicitur, Judices adiit, rogatum, ut Patri Curatorem conſtituerent: ſed hôc partem Oedipi, quam tum fortè pangebat, coram Judicibus recitante, cum ignominia remiſſus eſt. Exhibuit fabulas 123. quanquam alii dicant multo plures. Victorias autem 23. reportavit, quarum poſtrema cùm præter ſpem illi contigiſſet, repentinô gaudiô dicitur expirâſſe, ut eſt author Val. Max. *l.* 9. *c.* 12. *ext. Lucian.* autem granô uvæ ſtrangulatum eum prodidit, quod & Sotadis verſiculus apud *Stobæum* confirmat,

Σοφοκλῆς ῥᾶγα φαγὼν σταφυλῆς πνιγεὶς τέθνηκε.

Vide Plin. *l.* 7. *c.* 29. Lil. Girald. *Dial. de Poët.* Fabrum *vita Poët. Gr. &c.* Hinc *Sophocleus.* Cicer. *l.* 16. *Famil. Ep.* 18. *An pangis aliquid Sophocleum?* h. e. grande, grave, & tale quale Sophocles? Virg. *Ecl.* 8. *v.* 10.

Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

Unde Martialis *l.* 5. *Epigr.* 31. *v.* 1.

Varro Sophocleo non inficiande cothurno.

Idem *l.* 3. *Epigr.* 20. *v.* 7.

An in cothurnis horridus Sophocleis.

Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 636.

Grande Sophocleô carmen bacchamur hiatu.

Vide Græcum epigramma 3. *Anthol.* de ſepulchro Sophoclis, ubi Opſopæus notat præſtantiam ejus, ſupra Æſchylum, & Euripidem. *Nic. Lloyd.* Ejus ſepulchro *Electram* aut *Antigonem* inſculpeam olim legimus, quòd inter illius tragœdias principatum facilè obtinerent; & quidem Bacchi ſtatua mihi ſculpta manu perſonam ſeu larvam *κουρίμου παρθένου*, tragicæ virginis, quâ alterutra harum denotabatur, ſuſtinebat. Qua de re vide elegantiſſimum in *Anthologia* Dioſcoridis *Epigramma*, partim ex ingenio, partim ex vetuſti codicis auctoritate, emendatum à Salmaſio *ad Vopiſc. in Carino, c.* 19. quem vide quoque *ad Solin. p.* 825. Aliàs & appellativè vox uſurpata eſt, ut mox dicemus.

SOPHOCLES Junior, Poëta Græcus, prioris nepos. Scripſit *dramata* quædam.

SOPHOCLES, vide *Sophos.*

SOPHONIA, Inſul. parva maris Ægæi, ante Magneſiam. Plin. *l.* 2. *c.* 89.

SOPHONIAS, fil. Maaſiæ. Jerem. *c.* 21. *v.* 1. Item propheta, fil. Chuſi, unus ex minoribus prophetis, qui & *Zephanias*, ex regia ſtirpe. Orſus eſt prophetare, tempore Jeremiæ, ſub Joſia, A. M. 3407. Continet autem Prophetia ejus capita 3. quæ vide. In *Prophetiam* ejus, extant Buceri *Enarrationes*, in fol. per Rob. Stephanum, A. C. 1554. Danæi *Explicatio.* Lareni *Tuba*, in octav. Regii *Comm.* Cellæ Saxonum 1537. Selnecceri *Explicatio.* Winckelmanni *Comm.* Vide Crowæi *Elenchum.*

SOPHOS, Græcè Σοφῶς, i. e. *Sapienter*, vox apud Veteres acclamatio Sophiſtis facta, cujus frequens apud Martialem mentio, ubi *grande Sophos, magnum Sophos, inane Sophos*, reperias. Quam laudem cùm nimium affectantes, ex Auditoribus ſuis, certô prætiô ſubornare inciperent, qui lætas iſtiuſmodi acclamationes ederentur, Plinii Jun. ætate nunc Σοφοκλεῖς dicti ſunt, nunc *Laudiceni* voce ambiguâ, quia antea ſic dicti Laodicenſes; poſteàque novè id nomen ambitioſulis illis inditum à *laude dicenda*, vel quod *laudem* hanc *cœna* emerent. Similis applaudendi vox fuit, *Egregiè dixiſti*: quò ſenſu φεῦ acclamatum eſt Carthaginenſi Rhetori apud Tertullian. *contra Valentinian. c.* 8. Item *Papæ*, ac Οὐᾶ, item *θαυμαστῶς*, i. e. *admirabiliter*, quæ proinde jungit Arrianus *Diſſertation. Epicteti l.* 3. *c.* 23. ſubintellige *εἴρηκας*, *dixiſti*: Nec quidquam aliud *Evax* Plautinum, quod ab Εὐαί Baccho acclamari ſolito ortum videtur. Sed & *Euge* Rhetoribus ac Poëtis dici conſueviſſe, ex Martiali & Perſio conſtat: quod minimè mirum, cùm εὖ & ὑπέρευ, ſic uſurpet *Plato*: *Euge* verò nihil aliud ſit, quàm Εὖγε. Promiſcuè nimirum ad affectum exprimendum, nunc interjectionibus uſi, ut φεῦ, οὐᾶ, *Euge* ac ſimilibus; nunc adverbiis, ut *θαυμαστῶς* & apud Theophraſtum ὀρθῶς: apud Arrianum ὑπερφυῶς, σοφῶς, apud Varios: apud Ciceronem, *præclarè, bellè, feſtivè*: apud Horatium *pulchrè, benè, rectè*; aliaque apud alios. Vide Voſſ. *de Arte Gramm. l. ult. c. ult. ſub fin.* & ſuprà *Grande Sophos.*

SOPHRON, poëta Syracuſanus, cujus ſcriptis Platonem uſque adeo delectatum ferunt, ut etiam noctu capiti ea habuerit ſubjecta. Scripſit linguâ Doricâ *Mimos viriles & fœmineos*, & alia quædam non contemnenda, ſed adeò implicita, ut à paucis intelligerentur. Vixit, ſub Xerxe, 75. Olymp. Item Poëta Comicus, Olymp. 127. *Suidas, Jul. Pollux*, Lilius Girald. *dial. de Poët.* Voſſ. *de Poët. Græc. p.* 28. *c.* 5. Faber, *vit. Poët. Græc.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Apollodoro Athenienſi.*

SOPHRONIA, matrona Romana; altera Lucretia Chriſtiana, cùm vim Decii principis videret ſe paſſuram, conſentiente virô, arreptô gladiô ſeipſam transfixit, ac inter ſanctas mulieres eſt relata. Euſeb. *l.* 8. *c.* 17.

SOPHRONISTA, Græcè Σωφρονιστὴς, nomen officii fuit, apud Athenienſes olim, cui Gymnaſticæ Juventutis intra modeſtiæ limites coërcendæ cura incumbebat, memoratum in *veter. Inſcr.* Athenis haud pridem repertâ. *Heſych.* Νηπιωτῶν exponit, *Theophylactus Simocatta* τῶν σωφρονιστῶν διδάσκαλον. Ei ſuberat *Hyposophroniſta*, Cl. Sponius *Itiner. Part.* 3. ubi de 174. Populis, voce *Μαραθών.* De *Sophroniſterio*, quod in ſua civitate Plato eſſe juſſit, vide libros ejus *de Rep.*

SOPHRONISTÆ, Magiſtratus quidam apud Athenienſes, non diſſimiles iis, quos Romani *Cenſores* vocabant, licet longè plures eſſent, & poteſtate aliquanto inferiores: legebantur enim ex ſingulis tribubus decem, qui Juvenum mores cenſerent. *Sigonius.* Vide ſuprà.

SOPHRONIUM, nomen fœminæ, per diminutionem adulationis amatoriæ prolatum.

SOPHRONIUS, Epiſcopus Hieroſolymitanus, Damaſcô oriundus, A. C. 633. Monothelitarum hoſtis acerrimus. Obiit A. C. 636. Concil. 2. Nicen. *Act.* 4. Johan. Damaſcenus, Photius *codic.* 231. Niceph. Calliſtus, *l.* 7. *c.* 3. *&c.* Item Patriarcha Conſtantinop. ſeculô 15. Item, tempore Hieronymi, ſcripſit *Panegyricum Bethlehemæ*, & *lib. de deſtructione ſtatuæ Serapidis*: *Hilarionis* quoque *vitam* Græcè vertit, &c. Vide Hieronym. *de Script. Eccl. c. ult.* Non eſſe autem hunc auctorem Græcæ verſionis Scriptorum Eccl. Hieronymi, quos Eraſmus Baſileæ edidit, A. C. 1529. apud A. Cratandrum, ut Ger. Joh. Voſſius ratus eſt, oſtendit hujus fil. Iſacus, *in not. ad Epiſt. S. Ignatii.*

SOPHTHA, Perſici ſinus inſul. *Ptol. Phara Marcellini* eſſe creditur.

SOPIANÆ, Pannoniæ inferioris urbs. *Soppan Lazio, Zeebleck Simlero, Soppia Ferrar.* Ad Dracum fluv. 3. leuc. in Libonotum à Zigethо arce.

SOPOLIS, nobilis Macedo, pater Hermolai, qui cùm aliis nobilibus pueris contra Alexandrum M. conjuravit. Curt. *l.* 8. *c.* 7.

SOPOR, pluſquam ſomnus, altior nimirum iſte. Lucan. *initio l.* 3. *v.* 8.

Inde ſoporifero ceſſerunt languida ſomno
Membra ducis ——

Unde & de poculo *ſoporem* faciente, ſæpe in Quintiliani *Declamationum Excerptis*; etiam eo, è quo non ampliùs excitaris. Corn. Nepos *in Dione, c.* 2. *Dionyſius Patri Medicos ſoporem dare coëgit, quo æger ſumtô ſopitus diem obiit ſupremum.* Quam *offam ſoporatam* vocat Virgilius *Æn. l.* 6. *v.* 420. ubi de Cerbero. Φάρμακον ὑπνωτικὸν *Plut.* qui, ut & Nepos, potionem ita ſignificant frigidiſſimam, quæ, ut ex Medicorum ſcriptis diſcimus, nigri papaveris aut cicutæ ſuccô parari ſolet. Vide ſuprà *Cicuta*: addo ſaltem locum Frontini *l.* 2. *c.* 5. *Mandragoræ, inter venenum & ſoporem media vis eſt* &c. Poëtis auriga Lunæ eſt. Statius *Theb. l.* 12. *v.* 306. de Luna,

—— —— *exere quæſo*
Cornua, & aſſueto propior premat orbita terras:
Hunc quoque, qui currus madidas tibi pronus habenas
Ducit, in Aonias vigiles demitte Soporem.

Item Noctis. Idem *l.* 2. *v.* 59.

—— —— Sopor *obvius illi*
Noctis agebat equos, trepidusque aſſurgit honori
Numinis ——

Imò pro Numine habitus, uti Somnus. Porrò Paſitheæ, unius ex Gratiis, maritus, gener Junonis, cœlumque inſtar auræ repetens, fingitur Q. Smyrnæo *l.* 5. *v.* 395. de quorum amoribus vide quoque Homer. *l.* 14. & Nonnum *l.* 31. & 32. plura verò hanc in rem apud Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Papinium Statium d. l.*

SOPRONIUM, Germanicè *Oedenburg*, urbs Hungariæ in limite Auſtriæ. 3. leuc. à Neoſtadio in Ortum, 6. à Poſonio in Meridiem

diem uti 1. à Pelſone lacu. Caput Comitatus cognominis, cui Auſtria ad Occaſum & Meridiem, Javaricenſis Comitatus ad Ortum, & Muſunienſis ad Boream. Sub Auſtriacis.

SORA, colonia & urbs Latii ad Lirim fluv. in Campaniæ confinio inter Ferentinum, & Atinam, Arpino proxima. Epiſcopalis cum titulo Ducatus M. Fabiò & S. Sulpitiò Conſulib. à Romanis Samnitibus eſt erepta. Liv. *l.* 7. *dec.* 1. Nunc in provinc. Terræ laboris, in limite ditionis Pontific. & Aprutii ulterioris, cum caſtro ſplendido gentis Bon-compagnæ. 16. mill. paſſ. à Caſino in Circium. *Baudrando.* Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 223.

> *Si potes avelli Circenſibus optima Soræ,*
> *Aut Fabrateriæ domus, aut Fruſinone paratur.*

Silius *l.* 8. *v.* 394.

> *Sylla Ferentinos, Privernatumque maniplos*
> *Ducebat ſimul excitos. Soraque juventus*
> *Addita fulgebat telis, hic Scaptia pubes,*
> *Hic Fabrateriæ vulgus, nec monte nivoſo*
> *Deſcendens Atina aberat, detritaque bellis*
> *Sueſſa, atque à duro Fruſino haud imbellis aratro.*

Stephanus *Soram* alteram collocat, in Phœnice. *Nic. Lloyd.*

SORA, oppidul. Selandiæ, in Dania, cum Academia ſat celebri, à Friderico II. inſtituta, & à Chriſtiano IV. reſtaurata. 7. leuc. ab Hafnia in Occaſum, 4. à Roſchildia in Africum, inter Slagam & Ringſtadium, ſylvis undique ſepta, & arce regiâ munita, ad amœnam paludem, aquâ dulci ſcatentem. Alias cœnobium. *Abrah. Golnitius.*

SORA, urbs Indiæ citerioris *Ptol.* nunc *Shapor.*, urbs Berariæ provinc. Sub Mogolo M. in limite regni Golcondæ. *Sanſo.*

SORABI, populi Germaniæ in Miſnia & Saxonia: quorum tractus *Serbia*, & loca *Sorbec*, ac *Serveſtria* dicuntur. Aimoino ponitur in Dalmatia. *Serven* hodie quibuſdam. Contra hos Naumburgum munit Carolus M. cujus filius Ludovicus Pius illos repreſſit, A. C. 817. à Ludovico Rege Bavariæ, filio Pii, fame domitos, A. C. 851. *Annal. Fuldenſes*, Blondus *l.* 2. *dec.* 2. Aimoin. *l.* 3.

SORACTES, & SORACTE neutr. gener. mons Faliſcorum in Hetruria apud Tiberim, Apollini quibuſdam ſacer. Virg. *l.* 11. *Æn. v.* 785.

> *Summe Deus ſancti cuſtos Soractis Apollo.*

Idem *l.* 7. *v.* 697.

> *Hi Soractis habent arces, Flaviniaque arva.*

Silius *l.* 8. *v.* 493.

> *Haud procul & ſacrum Phœbo Soracte frequentant.*

Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 9. *v.* 1.

> *Vides ut altâ ſtet nive candidum*
> *Soracte.* ——— ———

Hodie *monte S. Oreſte*, ab oppido adjacente cum cœnobio in ditione Pontific. & provinc. Patrimonii. *Mons S. Oeiſti* quibuſdam recentioribus. Hic fons olim fuit, Sole oriente exæſtuans, ex quo aves bibentes mortuæ illicò deciderunt, teſte *Varrone.* Item Galatiæ mons, in quo eriphium, i. e. ruta ſylveſtris, naſcitur, teſte *Dioſcoride. Nic. Lloyd.*

SORACTIA, Omanorum in Arabia Felici urbs. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

SORACUM, apud Poëtam:

> ——— *plenis lubet intorquere ſoracis;*

vox eſt merè Græca, nam σώρακος illis dicitur: quod vas ſeu cophinum fuiſſe tradit *Pollux*, in quo *ornamenta ſcenicorum portabantur*, ut ait *Feſtus. Librorum plenus ſoracus*, occurrit apud Plautum, *Perſ. Act.* 3. *ſc.* 1. *v.* 64. Unde patet eum *ſoraco* malè nonnullis *ſarracum*, cum cophino plauſtrum, confundi. Vide Salmaſ. *ad Jul. Capitolin in Marco. c.* 13.

SORADEUS, dæmon, quem Indi colebant: ſonat *vini auctor.* Athen. *l.* 1. Παρ' Ἰνδοῖς τιμᾶται δαίμων (ὥς φησι Χάρης ὁ Μιτυληναῖος) ὃς καλεῖται Σοραδεῦς, ἑρμηνεύεται δὲ Ἑλλάδι φωνῇ, Οἰνοποιός.

SORANUS, Ditis ſeu Plutonis cognomen, à voce Græcâ σορὸς, quæ *tumulum Sepulchralem* ſignificat, vel à *Sora* oppido ad Soractem montem ſito. Tradit enim Plin. *l.* 2. *c.* 92. eo in tractu tam peſtiferos ſpiritus exhalari, ut avibus ſint lethales. Unde videri poteſt Pluto dictus eſſe *Soranus*, non diſſimili ratione ab ea, quâ Avernum pro inferis Poëtæ acceperunt.

SORANUS Epheſius, fil. Menandri, ex Phœbe, medicus. Alexandriæ vixit, deinde Romam venit, ubi artem exercuit, Trajani & Adriani temporibus. *Suidas.* Alius quoque Epheſius, ſed junior priore, *de morbis mulierum locisque* librum edidit; cujus fragmentum à Turnebo editum. Idem *vitam Medicorum* compoſuit. Alius Cilix, cognomine Mallotes: qui malè auctor creditur *Iſagoges Medicæ*, apud Cratandrum, Baſileæ impreſſæ, A. C. 1528. Juſtus *in Chron. Med.* Caſtellan. *in vit. Med.* Vander-Linden, *de Script. Med.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 414. &c.

SORANUS Valerius, vide *Valerius.*

SORATOVIA, urbs Aſtracani regni, ad Volgam, media ferè, inter Cazanum ad Boream & Aſtracanum ad Meridiem.

SORAVA, urbs Luſatiæ inferioris caput, aliter *Zdiarum*, ſub Electore Saxoniæ. In ipſo Sileſiæ limite, vix 2. milliar. German. à Sagano in Circium, 5. à Croſſa in Meridiem, pluries capta & recepta ultimò bellò Germanico.

SORBA, fructus Sorbi arboris, *in ſcrobibus gypſatô operculô, duûm pedum terrâ ſuperinductâ, in loco aprico, inverſis vaſis & in doliis, ut uvæ, cum ramis olim ſuſpendebantur*, uti docet Plinius *l.* 15. *c.* 17. ubi de *cotoneis*, *Punicis*, *pyris*, & ſorbis, & *uvis ſervandis.* In quos uſus valeant, idem exponit *l.* 23. *c.* 7. Vide quoque eund. *l.* 16. *c.* 18. 24. &c. De iis Martialis *l.* 13. *Epigr.* 26.

> *Sorba ſumus, molles nimiùm durantia ventres:*
> *Aptius hæc puero, quam tibi, poma dabis.*

SORBILLANDI Ritus veter. cùm Bono Genio in conviviis libabant, quod ἐπιῤῥοφεῖν ἀγαθοῦ δαίμονος vocârunt, vide ſuprà voce *Potus.* Apud Chriſtianos, ſeculis poſt Chriſtum natum aliquot, vinum Eucharisticum calamô ſeu fiſtulâ è calice *exſorberi* conſueviſſe, diximus ſuprà voce *Fiſtula*, it. *Siphon.*

SORBIODUNUM, urbs Angliæ Epiſcopalis aliàs Belgarum, in regione Wiltoniæ, inter Wintoniam ad ortum, & Exoniam ad occaſum, vulgo *Salisbury.* Duplex autem fuit *Sarisberia* (ut loquitur Bochartus) quarum vetuſtior collem occupabat aridiſſimum & prorſus inaquoſum. Id teſtantur disertis verbis Britannici ſcriptores Guil. Malmesburienſis: *Caſtellum erat, &c. aquæ penuriâ laborans, adeò ut mirabili commerciô aqua ibi venderetur.* Et poëta anonymus ejuſdem ævi apud Camdenum:

> *Eſt ibi defectus lymphæ, ſed copia cretæ.*

Et Petrus Bleſenſis *in Epp. Erat locus ille ventis expoſitus, ſterilis, aridus, deſertus.* Proinde vetuſtior illa Sarisberia in *Itinerario Antonini*, *Sorbiodunum* dicitur priſcô nomine, hodie *Old Sarisbury*, quod ex Britannica lingua Camdenus *ſiccum collem* interpretatur. Nempe *dunum* eſt collis, & *ſorb*, vel *ſorba* tam Syris quàm Britannis eſt *ſiccitas.* Radix שרב *ſerab*, eſt *ſiccum eſſe.* Unde שריב *ſiccus*, & צרבא *ſarba*, שרובא, *ſeroba*, שורבא *ſorba*, vel *ſorbo*, *ſiccitas.* Hebræis etiam nota, vox. Ubi enim habet Eſaias, *c.* 35. *v.* 7. *Erit locus aridus in ſtagnum, & locus ſiticuloſus in fontes aquarum*, pro loco arido in Hebræo textu eſt שרב *ſerab.* Bochart *in Chanaan*, *l.* 1. *c.* 42. *Nic. Lloydius.* Nunc pagus prope Avonium amnem, mill. paſſ. à Sarisberia urbe primaria Viltoniæ, quæ crevit ex ejus ruinis, & *Sorbiodunum Novum* dici poteſt; diſtatque 70. mill. paſſ. à Londino & Exonia; 20. à Venta Belg. in Ortum, 40. à Briſtolio in Eurum, uti 32. à Bathonia, 40. à Dorceſtria in Cæcium. *Baudrandus.*

SORBONA, primum & præcipuum Academiæ Pariſinæ Collegium, à Roberto Sorbone, tempore Ludovici IX. fundatum. Aliquando pro tota Academia ſumitur, quæ inſtituta A. C. 791. à Carolo M. Alcuini impulſu, qui primus ejus Profeſſor extitit, magnum in Europa nomen adepta eſt. Hujus filiam ſe Ticinenſis & Cracovienſis, ſororem Mediolanenſis vocat Academia. Vide ſuprà & in voce *Cracovia.* Præter Sorbonam hôc nomine inſignem, collegia habet 63. Sorbona verò, à Cardinali Richelio inſolitâ magnificentiâ reparata, locum 36. Doctoribus præbet, qui *Sorbonici* dicuntur. Vide Claud. Hemeræum *de Acad. Pariſ.* Du Brueil, *antiq. Pariſ.* Moterium *in Diction. Hiſt.* Durante Schiſmate, quô Bonifacius IX. Romæ, Benedictus XIII. Avenione, ſedebant, *Sorbonicum* Collegium cui à Rege res deliberanda commiſſa erat, decrevit, *jus ſuique eſſe, ut Rex ſe ac regnum ſuum utriusque Papæ obedientiâ eximeret*, donec exiſteret aliquis legitimè creatus. Unde totos tres annos Papæ eclepſin facilè tum tulit Gallia. Iterum dein circa A. C. 1416. ſtatuit, Eccleſiam Gallicam, nullô jure obſtrictam eſſe, ut Pontifici pecunias pendat, niſi ad recuperandam terram S. ad conciliandam inter Græcos Latinosque concordiam & ad prædicandum Evangelium omni creaturæ. Idem Antonii Santarelli librum Romæ excuſum, tanquam rebelliones, ſeditiones & Principum parricidia excitantem, condemnavit, A. C. 1625. &c. Vide Lætum *Comp. Hiſt. Univ.* Rivetum *Jeſuit. vapul. c.* 15. *Sect.* 6. &c.

SORBONUS, Robertus, vide *Robertus.*

SORBOTÆ, populi Æthiopiæ, apud quos homines eſſe creduntur 8. cubitorum. *Plin.*

SORCOTIUM, apud Chriſtianum Epiſcopum Moguntin. in *Chronico Mogunt. Purpuram optimam — tollens, ſibi veſtes fecit, tunicam*, ſorcotium *& mantellum*: Gall. *Sorcot* vel *Surcôt*, veſtis ſpecies, fortè quòd *cottæ* ſuperadderetur, dicta. Vide Car. du Freſne *Not. ad Jonvillam p.* 38.

SORDES, & ſquallor Philoſophis olim, Cynicis inprimis, in uſu, qui non ſolùm ſordidiſſimi, ſed etiam ut plurimum impoſtores erant. Unde Hieronym. *Ep. ad Marcellam*, *Si tunica non canduerit, ſtatim illud è trivio, Impoſtor & Græcus eſt.* Ubi de Philoſophis Chriſtianis, h. e. Aſceticis viris loquitur, qui non palliô ſolùm, ſed etiam *ſordibus* hujuſmodi Græcos æmulabantur. Idem poſtea Monachis factitarum, quos, quam ſemel tunicam induiſſent, nunquam exuiſſe, priuſquam penitùs uſu detrita eſſet ac de altera habenda cogitandum foret, docet Hieronym. in *Vita Hilarionis.* Quæ cauſa eſt, cur Eunapius ὑώδει βίῳ Monachos ſui temporis vivere dixerit, *l. de Vitis Philoſoph.* Sed & Eſſenos, Judæorum Aſcetas, *ſordere* & ſqualère pulchrum putâſſe, refert Porphyrius περὶ ἀποχῆς *l.* 3. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pall. p.* 68. 69. & ſuprà, ubi de *Aſcetis*, *Græcis impoſtoribus*, *Monachisque*; ut, de *Sordibus paleſtræ* abraſis ad uſus Medicos, magnique divenditis, voce *Palæſtra*: aliquid etiam ubi de *Purgamento lavæ* & *Purgatione animæ.* it. *Puris manibus.* Porrò *Sordium* & *Sordidorum* nomine cenſentur ab *Arnobio*, *Prudentio*, *Aliis*, Idola Gentilium, quæ quòd contrahendis *ſordibus* & in orbem ſpargendis ſatagerent, ſæpè à cultoribus ſuis eluebantur. Nota certè lavacra Palladis, ex Callimacho; Eumenidum ſtatuas in Ilyſſo abluendi Athenienſium mos, memoratur Statio *Thebaid. l.* 4. *v.* 54. Deorum mater Phrygia, in Almone Romano, purgabatur; Xanthô amne Apollo, apud *Horatium* &c. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium* ſ. *l.*

Idem

Idem de Iudis hodiernis, obſervat P. de Valle *Itiner. Part.* 4. Sed & *ſordes* de avaritia, quâ Romani poſterioris ævi inprimis notati. Hinc apud Sylveſtrum Geraldum *de Expugnat. Hiberniæ l.* 1. *c.* 36. *Venerant in Normanniæ partes ab — Alexandro III. tranſmiſſi Cardinales duo — viri, ut putabantur, juſti & boni — ſed tamen Romani*: ultimâ voce, inquit Car. du Freſne, Legatos perſtringit ut rapaces. Notum enim, addit idem, quod de Curiæ olim Romanæ avaritia ingerunt Scriptores. Sic Baldricus *Hiſtor. Camerac. l.* 3. *c.* 114. *Mores etiam Eccleſiaſticos, quos avaritia* Romanorum *gravis commercationum uſibus vitiabat, ad normam priſtinæ gratiæ reformare æſtimabat.* Vide Joh. Sariſberienſem *de Nugis Curialium l.* 6. *c.* 25. & *Ep.* 176. 222. 272. Matthæum Pariſium A. C. 1103. & qui hos laudat, præfatum Car. du Freſne *in Gloſſar.* ut & *Not. ad Joinvilliam*. Unde *Romanizare*, Ugutioni & Joanni de Janna *tormentare, cruciare, affligere, trucidare*, apud Eund. Priùs verò *Romani* appellatio honorifica fuit, & idem, quod *Chriſtianus*, valuit. Lucifer Calarit. *de non parcendo in Deum delinqu.* *Itaque cum non eſſe illum verum Dei Filium dicitis — nos verò* Romani *dicimus, unius ſubſtantiæ cum Patre illum eſſe.* Unde apud Audoënum *in Vita Eligii l.* 2. *c.* 19. plebs viri Noviomenſis diœceſis, prophanis adhuc ritibus addicta, Eligium per convicium *Romanum* appellavit &c.

SORDICE, palus Galliæ Narbonenſ. *Sexto Avieno*, circa radices Pyrenæi montis, ubi etiam *Sordicene* populi & *Sordus* amnis. Varrerius hoc in loco tractum deſcribit, qui hodie *l'eſtang de Leucate ſeu de Salſes*, antea in limite Galliæ & Hiſpaniæ nunc totus in Gallia contra Leucatam & Salſulas.

SORDIDA Veſtis, candidæ opponitur, apud Livium Dec. 5. *l.* 5. *Legati Rhodiorum, cum primo in veſte candida viſi eſſent, quod & gratulantes decebat.* Et paulo pòſt, *Etſi ſordidam veſtem habuiſſent, lugentium Perſei caſum præbere ſpeciem poterant.* Infrà, *Extemplo veſte ſordida ſumtâ domos Principum cum precibus ac lachrymis circumibant.* Unde colligimus, *Sordidam* Togam non eandem cum pullâ fuiſſe, ut quidam volunt. Non enim erat atri coloris, ſed alba quidem, verùm non candens ſeu candida: quæ autem nativô colore alba erat, candida adhibitâ fiebat cretâ, non communi, ſed Umbricâ, ut apud Plin. legimus *Hiſtor. Nat. l.* 35. *c.* 17. Erat verò *Sordida* veſtis fere vulgi, ob id *ſordidi* interdum dicti: Ditiores contrà & elegantiores niveâ ſive candidâ ſemper veſte amicti fuêre, quæ interdum ſordes cùm contraxit, Fullones erant, qui eas eluentes, ſulphure ac cretâ, veſtes iterum candefaciebant. Interim per dies vel privatim vel publicè lætos, etiam vulgus recentes Togas, & uſu nondum detritas, ac proin non *Sordidas* ſumſit: quales *intactas* Ovid. *l.* 1. *Faſt. v.* 79. *recentes* Alius vocavit. Eandem veſtem *Sordidam* Viri illuſtres ac Nobiles, ſi rei eſſent facti, poſitâ niveâ, per dies judicii induebant, ut in veſte plebeja eſſent miſerabiliores. Itaque tum in *Sordibus* vel *Sordidati*, eſſe dicebantur. Neque verò ii ſolùm, verùm etiam Cognati ac Affines tum *Sordidam* ſumebant, ſicque *veſtem mutare* dicebantur. Hinc Liv. *l.* 6. *c.* 20 *Tribuni Pl. diem Manlio dicunt. Converſa plebs eſt atque poſtquam ſordidatum reum viderunt, nec cum eo non modò Patrum quenquam, ſed ne Cognatos quidem, aut Affines, quod ad eam diem nunquam uſu veniſſet, ut in tanto diſcrimine non & proximi quoque veſtem mutarent.* Vide Johan. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 32. Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. part.* 2. *c.* 21. alioſque, qui de *Re Veſtiaria* ſcripſerunt.

SORDIDUS Panis, vide ſuprà *Secundus*.

SOREC, torrens in tribu Dan, prope Eſthaol, juxta quem Samſon adamavit Dalilam. Judic. *c.* 16. *v.* 4. Vineæ hic optimæ, ubi uvæ acinum non habebant. Vide & hic infrà.

SOREK, vallis fuit Palæſtinæ, Judic. *c.* 16. *v.* 4. prope Aſcalonem, unde vites illæ eximiæ, de quibus Gen. c. 49. *v.* 11. Eſaiæ *c.* 5. *v.* 2. & Jeremiæ *c.* 2. *v.* 21. Indidem allata eſt uva illa mirabilis, de qua apud Moſen itidem videre eſt. Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 5. *c.* 9. Vide quoque in voce *Sorec*.

SOREX, ex Græco ὕραξ, infauſti ominis olim fuit, unde *Soricum occentu auſpicia dirimi*, ait Plin. *l.* 8. *c.* 57. Muſoritus tamen Hæreticis, in veneratione, *Philoſtorg.* At *Sorices* ſeu mures Moſcovitici, animalcula abietum, terræ, & radicum latebras incolentia tantâ odoris excellentiâ fragrant, ut ex muſco compacti videantur. Unde Magnatum aulis exuviæ illorum expetitæ, cujuſmodi duas ſervari in Muſæo Kircheriano Romæ notat Georg. de Sepibus in *Deſcript.* ejus *p.* 29. Vide quoque ſuprà ubi de *Mure Pontico*.

SORGE, fluv. Galliæ Narbonenſ. incolis *Sulca*, ſeu *Sorgia*, in Provincia, qui ortus ex Valle clauſa, per Comitatum Vindaſcinum labitur, pauloque ſupra Avenionem in Rhodanum cadit.

SORI, nomen viri. 1. Paral. *c.* 25. *v.* 3.

SORIA, urbs Caſtellæ veteris prope fontes Durii fluv. vix 1 leuc. infra rudera Numantiæ, 12. à Bilbili in Circium, 8. à Turiazone in Africum.

SORIS, Memphitarum Rex IX. poſt Cerpherem, præfuit annos 29. Serapide rerum potiente in inferiore Ægypto. Eum excepit Suphis I. quem vide.

SORITÆ, Indiæ populi qui piſcibus tantùm degunt, illos ad Solem diſſectos torrentes, panemque ex iis conficientes. Qui tamen nullibi reperiuntur, totâ Indiæ orâ à Luſitanis peragratâ.

SORITIA, Hiſpaniæ Bæticæ urbs apud A. Hirtium videtur, *l. de Bell. Hiſp. c.* 27.

SORLINGÆ, vulgò *the Sorlinges*, Latinè *Sullingæ*, Veterib. *Caſſiterides*, Inſulæ ſunt Britannicæ, ſitæ è regione Cornubiæ promontorii Liſſxi, numerò plus minùs 145. gramine amœnæ, & avibus aquaticis abundantes, ſtanni quoque non parùm feraces, unde antiquum illis nomen. Earum decem extantiores ſunt, quarum omnium maxima *S. Maria* eſt, caſtrô & præſidiô militari inſtructa. Vide Auctorem Anonymum *Hiſtoriæ Orbis Terr. Part.* 1. *c.* 5 *ubi de Hiſtoria Inſularum*, §. 6.

SORNUM, aliis *Zeverinum*, urbs Hungariæ ad Danubium, 70. mill. paſſ. infra Taurunum in Ortum 60. à Temeſvaria in Eurum.

SOROGA, Pannoniæ ſuperioris urbs. *Ptol. Lazio Zagabria*, ad Saum fluv. Croatiæ caput. Vide *Siſcia*.

SORON, urbs Paphlagoniæ; Pau[illegible]n. *l.* 8.

SORONA, Arcadiæ ſylva. Pauſan. *l.* 8.

SOROR, de Euriis ναι' ἐξοχὴν, apud Statium *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 185.

Nulla Soror flammas, nulla aſſurgentibus hydris
Terrebit ———

De Parcis item, Horatius *Carm. l.* 2. *Od.* 3. *v.* 15.

Dum res & ætas & Sororum
Fila trium patiuntur atra &c.

Apud rei Eccleſiaſticæ Scriptores, *Sorores* dictæ Presbyterorum Epiſcoporùmque uxores, à quibus hi proceſſu temporis abſtinere cœperunt. Auctor *Vitæ* Severi Epiſc. Ravenn. *n.* 19. *Uxor quippe in ſororem verſa eſt.* Item Mulieres extraneæ, *ſuneiſaktoi* Græcis, quarum conſortium vitare jubentur Clerici, in Concilio Ancyrano *can.* 19. Nicæno *can.* 3. & aliis ſubſequentibus Conciliis. Hôc modô *Soror* pro amica, apud Martial *l.* 10. *Epigr.* 65. *v. ult.* & *l.* 12. *Epigr.* 20. *v.* 2. uti *Frater*, pro amico. Idem *l.* 2. *Epigr.* 4. *v.* 3.

Fratrem te vocat, & Soror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?

Vide quoque *Tibullum*, *Petronium*, *Alios*. Unde ex *Fratrum* & *Sororum* appellatione, quâ ſeſe veteres Chriſtiani inſigniebant, ut ſuprà diximus voce *Frater*, ſequiora colligit & eorum fidem ſanctiſſimam *libidinum religionem* vocat Cæcilius apud Minucium. Quid verò cauſæ, quod ſacra hæc nomina ad amores & libidines traxerint Ethnici, docet Scholiaſtes Lycoph. τὰς ξένας ἀδελφὰς ἐν ἐρωτικοῖς ποιοῦσι. οἱ γὰρ ἐρῶντες, φιλοφρονούμενοι λέγουσιν. ἀδελφή μου καὶ συγγενής μου εἶ. Vide Jo. à Wower & Jac. Ouzelium *ad Minucium d. l.* adde Lipſium *Var. Lect. l.* 2. *c.* 1. Porrò Monachæ ſic appellatæ ſunt Virgines ac Mulieres, quæ pietatis ac devotionis intuitu eorum diſciplinæ ac regulæ ſe addicebant, ita ut domicilia ſecluſa omnino haberent à Monachorum ædibus: *Feminæ converſæ* quoque dictæ. Unde *Monaſteriorum Duplicium* origo. Imò quævis Sanctimoniales, apud Fortunatum *l.* 5. *Poem.* 1. *l.* 11. *Poem.* 1. & alibi. Sed & *Sororum* appellatione Regum Principumque uxores donabantur, cùm de iis verba faciebant Principes exteri, aut ad eas ſcribebant, quemadmodum conjuges earum *Fratres* nominabant &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* laudantem hanc in rem *Ep.* 39. inter Franciceas *Tom.* 1. *Hiſtor. Franc.* & varios Auctores in prædictam: nec non J. C. Suicerum *Theſaur. Eccl.* voce Ἀδελφὴ, item, ἡ. Cæterùm in Matralibus, *Sororum* liberos, velut ſuos, in ulnas accepiſſe, iiſque bona precatas eſſe matronas veter. Romanorum, diximus ſuprà, ubi de feſto hoc. Apud Perſas, inceſtu jam inde à Cambyſe uſitatô, *Sororem* in matrimonio habuiſſe Darius ultimus legitur apud Juſtinum *l.* 11. *c.* 9. & Oroſium *l.* 3. *c.* 16. more ad Græcos Ægypti Reges alioſque inde tranſlatô. Imò eôdem patre natas uxores & Athenienſibus ducere licuiſſe, C. Nepos *in Cimone* tradit, *patriumque* eum *morem* vocat *c.* 1. Quibus contraria figentes veſtigia Spartani, germanarum nuptias adverſati, uterinas ducebant, Lycurgô permittente. Ægyptiis verò etiam eôdem patre eâdemque matre genitas, Philo *de Special. LL.* quem morem à Chamo uſque arceſſit Beroſus *Antiqq. l.* 3. Unde Seneca *de morte Claudii*, ubi illi objicit ſororis nuptias, *Athenis*, inquit, adde & Spartæ, *dimidium licet, Alexandriæ totum.* Vide Ant. Mauretum *Var. Lect. l.* 15. *c.* 5. Keuchenium & Gebhardum *ad Nepot.* &c. Nec ignotum illud Junonis apud Senec. Trag. *in Hercule Fur. ſub init.*

Soror Tonantis, (hoc enim ſolum mihi
Nomen relictum eſt) &c.

SORORES, 4. Syriæ Urbes, Antiochia magna, ad Orontem, Seleucia Pieria, Apamea Apamenes caput & Laodicea, in Caſſiotide, eôdem tempore à Nicanore Seleuco Rege conditæ. *Strab.*

SORORIA, cognomen Junonis apud Romanos, ſic dictæ à ſorore Horatii; cùm hic in expiationem cædis ſororis ſuæ aram conſecravit, *Feſtus*.

SORORICULATA Veſtis, Plinio memoratur *l.* 8. *c.* 48. ubi ait: *Undulata veſtis prima è lautiſſimis fuit, inde Sororiculata defluxit. Togas raſas Phryxianaſque D. Auguſti noviſſimis temporibus cœpiſſe, ſcribit Feneſtella. Crebræ papaveratæ antiquiorem habent originem, jam ſub Lucilio Poëta in Torquato notatæ.* Quidam legunt *Soriculatas*, & ſpartô ac linô condenſatas interpretantur, nempe à conſerendo *Sericulatas* dictas. Veteres verò libri habent, uti poſuimus: Nonnulli tamen & *Suroreculatas*, quæ perpetuis quibuſdam ſuris & latioribus virgis regulatæ eſſent, & eô totô texendi genere confectæ, ut ſint à *ſura*, vel à rica vel regula. Sed *quid juvat in tenebris micare*, inquit Ferrarius, *non exigua Critici laus eſt, etiam aliqua ignorare. Vel hic ſuccurram nobis, qui grandia ſemper minantur. Sanè hujuſmodi ſuras, regulas & figuras in lana texi non potuiſſe, illud argumento eſt, quòd in lana, tantùm Iſtrica & Liburnica, quæ filo propior erat, quàm lanæ ſcutulæ texi poterant, in reliquis villi obſtabant.* Vide eum *de Re Veſtiar. Part.* 1. *l.* 2. *c.* 1[illegible].

SORS Fortunæ, apud Minucium Fel. *Octavio*; *Nec de Fato quiſquam aut ſolatium captet, aut excuſet; eventum [illegible] Sortis Fortunæ, mens tamen libera eſt* &c. Uti *MS.* longè meliùs illis, qui *Fortis Fortunæ* legunt. Nullus enim hujus Romanorum Deæ hic locus: ſed loquitur Minucius ex eorum mente, qui unicuique ſuam Fortunam ex Aſtrologia *ἀπὸ ἀστρομαντείας* [illegible] *judiciaria*, aſſignabant, quâ totius hominum vitæ curſus temperaretur. Hæc dicebatur *Sors Fortunæ*, Græcè ὁ κλῆρος τῆς Τύχης, de qua vide Scaligerum *ad Manilium Aſtronom. l.* 2. Seldenum *de Diis Syris Syntagm.* 1. *c.* 1. & Salmaſ. *de Annis Climactericis*.

SORTES, Oracula dicebantur. Cicero *de Divin. l.* 1. *c.* 6 *Quæ eſt autem gens, quæ Civitas, quæ non aut extis pecudum, aut monſtra, aut fulgura interpretantium, aut Augurum, aut Aſtrologorum, aut* Sortium, *(ea enim fere Artis ſunt prædictione, moveatur.* Et poſteà, *cujus generis oracula etiam habenda ſunt, non ea quæ æquatis Sortibus*

ducuntur. Liv. *Decad.* 1. *l.* 1. *Delphos ad maximè inclytum in terris Oraculum mittere ſtatuit, neque reſponſa Sortium ulli alteri committere auſus.* L. Apulejus *Metam. l.* 5. *Ducite me, & cui Scopulo jori addixit, ſiſtite.* Hyginus *Fab. c.* 69 *Adraſtus memor Sortium ſuarum, i. e. Oraculi.* Virgilius *paſſim*, inprimis *Æn. l.* 7. *v.* 269.

Nos patrio ex adyto Sortes.

Sidonius Apollinaris *Carm.* 5. *v.* 263.

Si Lyciæ ſapiunt Sortes.

Vide quoque A. Tibullum *l.* 1. *El.* 3. & 8. *l.* 2. *El.* 5. Terentianum Maurum *l. de Metris*, Q. Ennium *Annalibus* &c. Veniunt autem Oracula *Sortis* nomine, propterea ſtatuit Dempſterus, quòd ut res maximè dubiæ ac controverſæ *Sorti* ſoleant committi, ſic reſponſa Deorum, Apollinis inprimis Delphici, maxime fuerint obſcura & ambigua, quorum ſenſum per *Sortes* [illegible] fuerit neceſſe. Sed aliud *Sors*, aliud *Sortes*. Cum enim ſingulare eſt, *Sors* ſeu κλῆρος, ſignificabat olim plerumque occaſionem divinandi Vatibus alicunde datam, eratque [illegible], Scholiaſtes Eurip. *Hipol.* *Sortes* verò in plurali Oracula propriè notabant, ex iis, quæ temerè evenire ſolent, deſumi ſolita: in quo proin divinandi genere, *temeritas & caſus*, ut ait Cicero, *non ratio & conſilium valebat.* Non tamen quælibet *Sortes* oracula erant, nam quædam per *Sortes* agebantur vaticinia, i. e. talis conjectis in menſam; qua de re ſic Pindari Scholiaſtes *ad Pythior. Oden.* 4. [illegible], *Si me jaciente hoc cecidit, eveniet ſin minus, non eveniet*, vide Jo. Hartungum *Decuriâ ex optimis Auct. l.* 3. *c.* 8. *n.* 4. Dein, certum eſt quaſdam *Mercurio dicatas*, ut eruditè oſtendit Hadr. Junius *Animadverſ. l.* 2. *c.* 4. Denique, cùm omne Oraculum aut in templis aut in antris edi ſoleret, *Sortes* etiam in profundum aliquem fontem, divinandi gratiâ, jactari conſuevisse, notum eſt. Sueton. *Tiber. c.* 14. *Cum juxta Patavium adiiſſet Geryonis Oraculum, ſorte tractâ, quâ monebatur, ut de conſultationibus in Aponi fontem talos aureos jaceret, evenit, ut ſummum numerum jacti ab eo oſtenderent, hodieque ſub aqua viſuntur hi tali.* Quod Iſ. Caſaubon. in Græcorum conſuetudine fuiſſe, oſtendit ex Sozomeno *Hiſt. Eccl. l.* 5. *c.* 19. allatô etiam exemplô Inûs fontis, ex Pauſania *Laconic.* Et alluſit eò Claudian. *de* 6. *Honorii Conſulatu*, *v.* 511.

——— ——— *Cumque omnibus una*
Sit natura vadis, ſimiles ut corporis umbras
Oſtendant, hæc ſola novam jactantia ſortem,
Humanos properant imitari flumina mores.

Atque ob id in fontes dona, ceu accepti beneficii præmia, conjiciebant, perceptâ Sorte diſceſſuri, non minùs quàm illi, qui Oracula conſulebant, donaria votiva affigebant Templorum tholis aut parietibus. Plinius Jun. *l.* 8. *Ep.* 8. *Hunc ſubter fons exit & exprimitur pluribus venis, ſed imparibus, eluctatusque facit gurgitem, qui lato gremio pateſcit, purus & vitreus, ut numerare jactas ſtipes & relucentes calculos poſſis.* Unde [illegible] quidem apparet in fundum jactas; ſed & alia donaria juxta affigebantur: uti diſcimus ex Claudiano, ubi de celebratiſſimo illo fonte Apono, *Epigr.* 8. *v.* 37.

Tunc omnem liquidi vallem mirabere fundi,
Tunc veteres haſtæ, regia dona micant &c.

Vide Thom. Dempſterum *Paralipom. in Roſin. l.* 2. *c.* 7. Divinationis autem hujus per *Sortes* inventrix Minerva fertur, cui fidem demſerit Jupiter, ut Apollini adderet. Jaciebantur illæ, vel aſtragalis è pyrgo in tabulam effuſis, vel teſſeris, γραμματεῖα Plutarcho dictis, quod ex ligno factæ γράμματα quædam ſeu *literas* inſcriptas haberent: aliquando calculi globulique fictiles, in quibus nomina notata, adhibebantur, qui vel ex urna ſeu caſſide (in bello) eximebantur, vel in fontem projiciebantur, ubi quæ primò emergeret nota, ſolebat attendi. Pauſan. *l.* 7. in Templo Herculis [illegible], in Achaja, teſſerarum ſeu lignearum iſtiusmodi tabellarum meminit. Idem Athenis quoque obtinuit, ubi in decem Dicaſteria cooptabantur Judices per *Sortes* iſtiusmodi. Cùm enim ſingula inſcripta eſſent unâ harum decem literarum, Α. Β. Γ. Δ. Ε. Ζ. Η. Θ. Ι. Κ. Athenienſes, qui vellent judiciis reddundis vacare, nomina ſua dabant tabellæ inſcripta, adſcriptô Patris Populique nomine: totidem quoque erant tabellæ, quarum aliæ aliis harum literarum eſſent notatæ, pro numero ſcil. eorum, qui in hoc vel illo Foro eſſent judicaturi; atque ita fiebat, ut prout quiſque hanc aut illam literam ſortiretur, ita huic aut illi Foro Judex traderetur. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Attic. l.* 4. *tit.* 1. qui ſimul virgam accipiebat, inſigne non autoritatis ſolum, ſed & Mercurii *Sortium* Præſidis. An Thriæ, tres illæ Nymphæ, quæ Apollinem educâſſe traduntur, eôdem *Sortium* genere uſæ ſint, non adeò liquet. Interim ipſum earum nomen tandem pro *Sortibus* uſurpari cœpiſſe, diſcimus ex illo,

[illegible]

Calculi olim, in judiciis & certaminibus gymnaſticis fuêre in uſu. Sed in illis circa tempora Ciceronis, non ampliùs is frequens fuit, ſic enim hic *Divinat. l.* 2. *Quæ namque Magiſtratus aut quæ Vir illuſtrior utitur ſortibus, cæteris verò in locis planè refrixerunt.* In iſtis, vas ſumebant argenteum, κάλπις vocatum, in quod tot conjiciebant calculos, quot erant homines luctam ſeu certamen ſubituri, ſic ut bini ſemper una eſſent inſigniti. Qui igitur calculos eandem notam habentes [illegible], [illegible] committebantur: quòd ſi numerus eſſet impar, is qui calculum ſuum [illegible] dictum eſſet ſortitus, [illegible] dicebatur, & cum reliquorum victore congredi tenebatur. [illegible] ratio ob ervata fuit in iis, qui ad mortem erant condemnati; Horum qui primum ſupplicii diem ſortitus erat, communiter Ἑρμῆς vel *Mercurius*, ob rationem ſuprà memoratam vocatus eſt. Nauſtagi quoque tempore, aliquis *ſorte* deſtinabatur furenti pelago victima, [illegible] dictus Græcis, quemadmodum de Limenia apud Euſtathium, & de Jona Propheta, in Sacris legimus. Sic itaque in pleriſque Antiquorum templis, ubi Oracula edebantur, [illegible] ſeu *ſortes* adhibebantur, & menſa ad illas jaciendas in promtu erat, unde Oraculi eventum ut ſciſcitantes capiarent eô modô, uti ex Pindari Scholiaſte diximus. Sed & in angiportubus, plateis triviisque veteribus erant ſuæ *Sortes viales*, quas [illegible] appellavit Æſchylus. Earum meminit Tibullus *l.* 1. *El.* 3. *v.* 11.

Illa ſacras pueri Sortes ter ſuſtulit, illi
Retulit e triviis omnia certa puer.

Artemidorus quoque *in Proœm.* τῶν ἐν ἀγορᾷ Μάντεων mentionem facit hujusque divinandi modi originem ab Ægyptiis arceſſit. Plut. *l. de Iſide & Oſir.* idque hâc occaſione. Poſtquam Typho Oſirim cistæ incluſum in mare projeciſſet, Iſis hinc inde vagabunda maritum ibat quæſitum: cùm ecce in puerorum ludentium cœtum incidit, qui rogati locum ei indicârunt: [illegible] inquit, [illegible]. Nec omittendæ *ſortes* illæ, cùm Poëtæ alicujus volumen ſumentes illudque, prout viſum fuerit, aperientes, primum paginæ verſiculum pro Oraculo accipiebant, quod [illegible] ſeu [illegible] appellârunt. Sic *Sortes Homericæ* celebres, apud Priſcos, *Virgilianæ* item, quas cùm adhibuiſſet Alexander Severus Imperator in hunc verſum 851. *l.* 6. *Æn.* incidiſſe legitur,

Tu regere imperiô populos Romane memento.

Aliquando ſeligentes ſibi varios iſtiusmodi verſiculos fatidicos, tabellis eos inſcribebant, & in fictilem conjectos ollam iterum eximebant, cujus divinandi rationis Auguſtin. meminit: *Conf. l.* 4. *c.* 3. *Si enim de paginis Poëtæ cujuſdam longè aliud canentis atque intendentis, cum Sortem quis conſuleret, mirabiliter conſonus [illegible] exiret.* Ex hôc modô Socrates diem obitus ſui vaticinatus dicitur. Quam vanitatem ex Chriſtianis quoque non defuiſſe qui imitarentur, in S. Biblus, diſcimus ex *Nicephoro Gregora*, [illegible]: & Cedrenus, narrante de Heraclio, illum hâc ratione conſultô N. T. [illegible] *hibernâſſe in Albania*, &c. Vide Brodæum *Miſcellan. l.* 3. *c.* 25. Franc. Roſſæum *Archæol. Attic. . &c. ult.* Caſp. Barthium *Animadv. ad Statium paſſim*, inprimis *Part.* 3. *p.* 1156. ubi *Sorte pleraque Veterum peracta*, docet, Car. du Freſne in *Gloſſar.* ubi de *Sortibus Evangelicis*, & hic infrà; De *Sortibus* Præneſtinis verò, quæ omnium olim celeberrimæ, vide in voce *Præneſte*.

SORTES Convivales, occurrunt apud Æl. Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 22. *Sortes ſanè convivales ſcriptas in cochlearibus habuit tales, ut alius exiret decem camelos, alius decem muſcas, alius decem libras auri, alius decem ova pullina, ut veræ ſortes eſſent, & fata tentarentur: quod quidem & ludis ſuis exhibuit, quum & urſos decem & decem glires & decem lactucas, & decem auri libras in ſorte haberet. Primusque hunc morem ſortis inſtituit, quem nunc habemus. Sed verè ad ſortem Scenicos* &c. Quæ aliæ à *ſortibus* illis, de quibus ſic Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 1. *v.* 5.

Divitis alternas, & pauperis accipe ſortes;
Præmia convivæ det ſua quiſque ſuo.

Sortes enim illæ, quas vulgò divites convivis ſuis in conviviis diſtribuebant, æquales erant, ita ut non unus aliô ditior exiret ſortis ſuæ gratiâ nec divites tantùm, ſed & pauperes ejuſmodi ſortibus ludebant. At Heliogabali ejuſmodi erant, ut verè *Sortes* eſſent atque iis Fata tentarentur. Sic enim e. g. ex ejus convivis alius *ſortito* ducebat decem camelos, alius decem muſcas &c. atque ex Fatorum arbitrio res pendebat, utrum quis felix optimæ ſortis beneficio abiret an tenuis & contemnendæ munere non magnoperè beatus. Hæc verò Sortium harum ratio fuit. Sortes in cochlearibus erant inſcriptæ tales, *primum decem camelos* (ſubaudi *tollat*) *ſecundum decem muſcas* &c. Nomina dein convivarum in urnam mittebantur; tum qui primus exiſſet (*Sortes* autem dicebantur, quorum nomina ſortibus inſcripta, & in urnam demiſſa, inde extrahebantur) primam ſortem tollebat, quæ haberet mancipium, *decem camelos*, & ſic deinceps. Sed & hôc [illegible] ſortio illa peragi poterat, ut conjicerentur in urnam cochlearia ipſa, quæ ſortes inſcriptas habebant, & inde extractæ convivis diſtribuerentur, pro ſeſſionis ſeu accubitationis ordine: Vide Caſaubon. & Salmaſ. *ad Lamprid. loc. cit.* priorem etiam *ad Aug. Suetonii c.* 75. item ſuprà, ubi de *Licitatione*.

SORTES Sanctorum, vide ſuprà *Prognoſticon*.

SORTES Virgilianæ, apud Spartian. *in Hadriano*, *c.* 14. aliosque *Hiſtoriæ Aug.* Scriptores paſſim, ſpecies *Manteiæ*, quæ per *ſortem* divinabat, & Græcis Κληρομαντεία in genere dicta eſt, Ῥαψῳδομαντεία nomen accepit; cujus itidem varii modi erant. Interdum nobilis alicujus Poëtæ ſelectos verſus in pittaciis deſcribebant, quibus in ſitulam conjectis idem ordo, qui in aliis ſortitionibus ſervabatur: & de hoc genere propriè dici conſuevit, [illegible], *Sors excidit*, vel *exiit*. Interdum verſus fatidicos in tabellâ deſcribebant, & talorum arbitrante alea divinationem peragebant, qui [illegible] ſive [illegible] eſt, in libris Græcorum celebris. Fuit &, cùm temerè arreptô & apertô Poëtæ alicujus librô, ut quidque primum oculis ſe objeceat, pro ſorte & Oraculi locô haberetur, uti docet Auguſtin. *Conf. l.* 4. *c.* 3. & ſuprà diximus. Quod ultimum divinationis genus, à Paganis acceptum,

ceptum, & Rabbinorum curioſitas frequentavit, & veteres etiam Chriſtiani interdum uſurpârunt, ſubſtitutó in Poëtarum locum ſacri Fœderis Teſtamento, uti videre eſt apud Gregorium Turon. *l.* 4. *c.* 16. *l.* 5. *c.* 49. Niceph. Gregoram *l.* 8. Aliis. Aliquando tamen, qui conſulebant, non aperiebant ipſi libros ſacros, ſed de voce Diaconi legentis in Eccleſia omen captabant, cujus rei exemplum eſt apud eundem Gregoram. Vide quoque Metaphraſtem in *Octobri*, ubi de B. Cypriano (qui alius eſt ab eo cujus hodie ſcripta extant) tranſitum ad partes Chriſti meditante. Salmaſ. *ad Spartian.* d. l. Car. du Freſne in *Gloſſar.* ubi de *Sortibus Evangeliorum* & ſupra in vocibus *Prognoſticon*, item *Rhapſodomantia*.

SORTHIDA. Babyloniæ urbs. *Ptol.*

SORTIUM Præfectus, Hebr. הממונה על הפיסות, munus fuit apud Hebræos in Templo celeberrimum, ad id conſtitutum, ut miniſteria ſacra ritè diſtribuerentur. Cùm enim miniſteria Templi univerſa ex ſortitione peragenda eſſent, ſcil. juxta ephemeriarum vices (quolibet ſummò manè conveniebant in *Leſkat hagazith* (de quo loco vide ſuprà) & induebant ibi veſtes ſacras Sacerdotes illi omnes, qui ephemeriæ præſentis eſſent. Jam vero ut quiſque ſuum officium ſatis dignoſceret, collocabantur illic in gyro univerſi, quos ſic intuens *Præfectus Sortium*, pro arbitratu ſuo, unius eorum pileum ademptum ſibi imponebat: quod in ſignum dabatur, ut ſortitudo is velut *terminus a quo* reliquis fieret. Dein conſentiebant in numerum aliquem, cum miniſteriis diurnis utcunque, tum ſortitioni, idoneum, ſorteſque inibantur IV. Prima *de Altari purgando, apparando & igne ſtruendo.* Secunda, *de immolatoribus aliiſque Sacrificiorum ſolemnibus plerisque.* Tertia, *de Suffimentis.* Quarta, *de levandis membris Sacrificii in Altare.* Quibus factò ἀκκτολόγιον inſtitutâ, Præfectus incipiebat numerare ab eo, cujus pileum extulerat &c. Qua de re aliquid jam dictum ſuprà, ubi de *Digitis* & *Numerandi ratione*: reliqua vide apud Jo. Seldenum *de Synedr. vet. Ebr. l.* 3. *c.* 11. §. 4. Apud Romanos *Sorte* quoque provinciæ diviſæ, Judiceſque lecti. Unde, ut de his ſolùm verbum addam, *Judicia* ſeu *Judices ſortiri*, Judices legere eſt: quod Quæſitoris erat, conjectis omnium Judicum nominibus in urnam, eum numerum educere qui lege, quâ judicium exercebatur, definitus erat: inde *Rejectio* & poſteà *Subſortitio*, Joh. Frid. Gronov. *ad Herculem Fur. Senecæ* v. 732.

SORVIODUNUM, vide *Sorbiodunum*.

SOSANDES, *Indica* conſignavit, ut videre eſt ex *epitome* Artemidori Epheſii.

SOSANDRA, Inſul. juxta Cretam, ſic dicta, quòd cum Lycii aliquando noctu urbem invaderent, eos qui intus erant, conſervârit. *Steph.*

SOSARES, Aſſyriæ Rex ab A. M. 2708. uſque ad an. 2727. Succeſſit Lampridi, exceptus à Lampare.

SOSARMES, Aſſyriæ Rex poſt Panniam, A. M. 2805. Ei Mitræus ſucceſſit. Euſeb. *in Chron.* Torniel. *in Annal. Vet. Teſt.*

SOSIA Galla, C. Silii uxor, caritate Agrippinæ inviſa Tiberio: ideoque (miſſo Varrone conſule, inſtinctu Principis, cum marito correpta, & cum Silius imminentem damnationem voluntariò fine præveniſſet, in exilium pulſa eſt. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 19. 20.

SOSIACUM ad Scolam, vulgò *Soiſi ſur Eſcole*, locus Galliæ, in pago Waſtinenſi. Eſt autem Scola amniculus, vulgò *le ru d'Eſcole*. Aliud eſt *Soſiacum* Briegenſe, in finibus Pariſiorum Sequanæ adſitum, quod *Soiſi ſur Seine* nuncupatur. Utrumque a Soſio appellationem accepit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SOSIÆ duo extiterunt Athenis, Pythidis ille, hic Parmenonis filii. Vid. Schol. *in Ariſtph. Veſp. p.* 436. *E.* 1.

SOSIANUS, cognomen Apollinis, cujus ſimulachrum è cedro, Seleuciâ Romam fuit advectum & in æde ejus collocatum. Plin. *l.* 13. *c.* 5.

SOSIAS, Philoſophus quidam impius, qui ſublatâ penitus providentiâ, omnia temerè fieri aſſerebat, quô in errore Euhemerum, Diagoram, Hipponem & Epicureum verſatos accepimus.

SOSIBIANUS, vir quidam, de quo Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 82.

E ſervo ſcis te genitum, blandeque fateris,
Quum dicis dominum Soſibiane patrem.

SOSI[…]ES, populi Sarmatiæ Europææ apud Capitolin. *in M. Aurel. c.* 22. videntur.

SOSI[…]US, Grammaticus Laconicus, tempore Ptol. Philadelphi, cujus meminit *Suidas*. Scripſit hiſtorica quædam *Athen. Arnob. Clem. Alex.* Item adverſarius Anaxagoræ: Item Britannici, Claudii Cæſar. filii educator. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 1. Geſn. in *Biblioth.* Lipſ. *in* [...] *Tacit.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 15.

SOSICLES, Archon Athenis, Olymp. 113. An. 4.

SOSICLES, patriâ Syracuſius, poeta Tragicus circa noviſſima Philippi Amyntæ filii tempora, unus ex iis quos Pleiadas appellârunt. Docuit fabulas 73. Victorias retulit 7. *Suidas.* Item cognomen Menæchmi apud *Plautum*, à *ſalutari ſuna*.

SOSICRATES, libros reliquit *de rebus Creticis*. Athen. *l.* 6. Fuiſſe Rhodium è Laërtio colligimus. Vid. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 415. Alius Phanagorites, cujus Odæ citantur ab Athenæo *l.* 13. Tertius Cyzicenus, vetus ſcriptor, cujus meminit Fulgentius Planciades voce *Neſſeades*.

SOSICURÆ, Carcorum oppid. in India intra Gangem. *Ptol. Jacomeus Caſtaldo.*

SOSIGENES, Archon Athenis, Olymp. 109. An. 3.

SOSIGENES, Aſtrologus Ægyptius, quem Cæſar Dictator annos, vitio Pontificum per intercalandi licentiam, turbatos, ad Solis curſum redigens, adjutorem ſibi adhibuit. *Sueton. Dion.* Plin. *l.* 18. *c.* 25. Hinc Juliana Periodus, quæ incipit an. 45. ante Natum Chriſtum.

SOSIGENES, Navarchus Eumenis ignavus, de quo Polyæn. *l.* 4. *c.* 6. *in Antigono*, *ſtrat.* 9.

SOSIMUS, famam ſibi peperit volumine περὶ χρείων. Athen. *l.* 14.

SOSINGITES, Lacus cujus alveo Tigris voratur, *Amm. Marcellin.* de quo vide Salmaſ. *ad Sol.* p. 694. & *ſeqq.*

SOSIPATER, nomen ducis 2. Machab. c. 12. v. 9. Filius item Pyrrhi. Nomen Sancti cujuſdam. Rom. c. 16. v. 21.

SOSIPATRA, fœmina, vates doctiſſima è Libya, uxor Ædeſii Sophiſtæ. *Eunapius.*

SOSIPOLIS, dæmon, ſeu genius, cultus fuit ab Eleis, quòd urbem ab Arcadibus ſervaverit. Puer ſpecie effingebatur, chlamyde ſtellata indutus & manu alterâ continens cornu copiæ, quale ſcilicet Fortuna geſtare ſolet. Ejus templi antiſtites rem divinam faciebat, caput & faciem albô obtecta velamine, itaque ipſa templi adytum ingrediebantur.

SOSIPPUS, vicit Olympiada 98, An. 1.

SOSIPPUS, Arabiæ Felicis ad ſinum Erythræum portus. *Ptol.* *Niger* æſtimat eſſe *Becare* Plinii, *l.* 6. *c.* 23. quem incolis *Necanidon* appellari ſcribit *Caſtaldus*.

SOSIRATE, Suſianæ urbs. *Plin. l.* 6. *c.* 27.

SOSISTRATUS, Dux ſervorum, Syracuſis magnam manum & factionem comparantium, oppreſſus aſtu Hermocratis, per amicum & familiarem Diomachum. Polyænus *l.* 1. *c.* 43. Alius Soſiſtrati facit mentionem *l.* 5. *c.* 37. *p.* 407. Qui Tyrannidem Syracuſis occupavit, occupatis eorum bonis, qui tyranno Agathocli adhæſerunt.

SOSITHEUS, Syracuſanus, unus de numero eorum, qui *Pleiades* appellantur, apud *Ptolemæum*, æmulus Homeri Tragici, *Suidas*, & Lil. Giraldus, *dial. in Poët.* Olymp. 166.

SOSIUS, prænomine *Cajus*, Syriæ præfectus A. M. 3925. *Soſii* autem librarii & bibliopolæ Romæ fuerunt, de quibus Horat. ad Piſones, *de Arte Poet.* v. 345.

Hic meret æra liber Soſiis.

Nec non *l.* 1. *ep. ult.* v. 2.

Scilicet ut proſtes Soſiorum pumice mundus.

SOSIUS Falco, à militibus Pertinaci Imperatori infenſis oppoſitus. *Aurel. Victor.*

SOSIUS Pappus, Trajano ſic dilectus, ut Imperator ſtatuam ei dicaret; etiam apud Adrianum Cæſarem gratiâ floruit, Spartian. *in Hadriano c.* 4. Fuit & *Soſius* Senecio, IV. Conſul, in Hiſtoria temporum Trajani modo [...] noſtimus, Caſaubon. *ad loc.*

SOSPELLUM, Comitatus Nicæenſis, in Pedemontio, oppid. ad radices Apennini, in limite Genuenſi. 6. milliar. ab Albio Intemelio in Meridiem, uti totidem à Monachio, & 11. à Nicæa in Eurum, *Soſpello*.

SOSPITA, à Græco σώζω, Romanis dicta Juno, antiquis etiam *Soſpes* appellata eſt, teſte *Feſto*. Colebatur inprimis Lanuvii, ut docet Livius; ſimulachrumque ejus fingebatur cum pelle caprina & ſcutulo & cum calceolis repandis, Cicer. *l.* 1. *Nat. Deor. c.* 29. Nec minùs Romani eam venerabantur, uti docet Liv. *l.* 8. *c.* 14. cùm *Lanuvinis*, inquit, *civitas data ſacraque ſua reddita, cum eo, ut ædes lucuſque Soſpitæ Junonis communis Lanuvinis municipibus cum Populo Rom. eſſet.* Quare apud Eundem alioſque ſæpius legimus, miſiſſe Romanos Lanuvium, qui ſacrificiô factô Junonem *Soſpitam* placarent. Poſtea vero & Romæ, in Foro Olitorio, illi ædes fuit extructa, a C. Cornelio. Sic enim Livius *l.* 32. *c.* 30. *Conſul principio pugnæ ædem vovit Soſpitæ Junoni, ſi eo die hoſtes fuſi fugatique eſſent.* Item *l.* 34. *c.* 53. *Ædes eo anno aliquot dedicatæ ſunt, una Junoni, Soſpitæ in Foro Olitorio vota, locataque quadriennio ante à C. Cornelio Conſ. Gallico bello, Cenſor idem dedicavit.* Ei Conſules Magiſtratum initiuros ſacrificare conſueviſſe, diſcimus ex Cicerone pro *Muræna*. Vide Jo. Roſinum *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 6. Græcè Σώτειρα dicta eſt, vide in voce *Sotira*.

SOSPITATOR, apud Arnobium *l.* 2. *Tu oppoſitis & reſeras, cur tam ſero emiſſus eſt Soſpitator?* verbum perelegans, quo Redemtorem noſtrum Filium Dei vivi, appellat: quem & *l.* 1. *Deum Soſpitatorem* dixit. Eſt autem Soſpitator *vitæ dator*, Lactantio *l.* 4. *c.* 26. & Apulejo *de Mundo Soſpitator quidem (Deus) & genitor eſt omnium*: reſpondetque ſecundum nonnullos voci Hebrææ *Jeſus*, & Græcæ *Soter*, cujus vocis vim Latinô verbô exprimi poſſe deſperavit Cicero, ut mox videbimus, ubi plura hanc in rem.

SOSSINATI, Sardiniæ populi *Strabo.*

SOSSIUS, parvus Siciliæ fluv. *Ptol. Pulici Leandro.* Vulgò *Marſala Cluver.* prope Lilybæum promontor. in mare Tyrrhenum ſe exonerat.

SOSTEROPOLIS, melius SOTEROPOLIS. Vide ibi Oppid. Bithyniæ, apud Nicomediam, ubi Conſtantinus M. hauſtô venenô in potu à Fratribus datô, obiit. *Zonar. l.* 3. *Ann.* Nunc *Pythia*, *Porphyrogenn.*

SOSTEUM, Ægypti urbs *Lil. Notit.*

SOSTHENES, 26. Rex Macedonum, poſt Antipatrum, regnavit an. 11. Gallos vicit. *Pauſan.* Juſtin. *l.* 24. *c.* 5. Occiſus, Brennô irrumpente, An. 476. Urb. Cond. Vide & *Pauſaniam.*

SOSTHENES, princeps Synagogæ Judæorum. Actor. c. 18. v. 17.

SOSTHENES Cnidius, res Ibericas conſcripſit. Plut. *in Nilo*, &c.

SOSTHENIS, Theſſalorum in Macedonia urbs. *Ptol. Staniżapo Melicio.* In Theſſaliotide tractu.

SOSTHENIUM, *Dion. Iſthi Bacea*, Thraciæ locus trajectui Conſtantinopolitano è regione oppoſitus. Niceph. *l.* 7. *c.* 50. *Alomaica* vulgo, *P. Gyllio.*

SOSTIACA, Daciæ Ripenſis civitas. *Lib. Notit.*

SOSTRAT[…], oppid. Elymaidis ultra Paſitigrim, prope montem Chalytum, Plin. *l.* 6. *c.* 27. de quo vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 368.

SOSTRATUS, ex cohorte nobilium puerorum Alexandri M. amaſius Hermolai; cum quo & contra Regem conjuravit, eòque nomine lapidatus eſt, Curt. *l.* 8. *c.* 6.

SOSTRATUS, Grammaticus, ſub Auguſto; fil. Ariſtodemi, qui Strabonis præceptor. Vide Strab. *l.* 14. Scripſit quædam.

SOSTRATUS Cnidius, Architectus, qui turrim excitavit in inſula Pharo, juſſu Ptolemæi Philadelphi, ad oſtendendos nocturnos ignes nautarum curſibus, eique nomen ſuum inſcripſit. Fuit autem inſcriptio hujuſmodi, teſte Strabone *l.* 17. ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ ΚΝΙΔΙΟΣ ΔΕΞΙΦΑΝΟΥΣ, ΘΕΟΙΣ ΣΩΤΗΡΣΙΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΛΩΙΖΟΜΕΝΩΝ. Plin. *l.* 36. *c.* 12. *Magnificatur & alia turris a rege facta in inſula Pharo, portum obtinente Alexandriæ, quam conſtitiſſe DCCC. talentis tradunt: magno animo ne quid omittamus Ptolemæi regis, quod in ea permiſerit Soſtrati Cnidii architecti ſtructuræ ipſius nomen inſcribi.* Lucianus autem in *libello de recte conſcribenda hiſtoria*, non permiſſu regis, ut ait Plinius, ſed eleganti Soſtrati fraude, factum tradit, ut ipſius nomen fuerit inſculptum: eum vide. Item *Soſtratus* ſculptor, qui ex ære ſigna faciebat, Plin. *l.* 36. *c.* 51. Item Cereris ſacerdos apud Tacitum. *l.* 2. *Hiſt. c.* 4. Alius vates, qui per furorem multa Græcis prædixit, inter alia vero Athenienſibus Xerxis adventum, ut author eſt *Herodot.* *Soſtratus* quoque Sicyonius fuit, cognomento *Acrocherſites*, teſte Suidâ. *Nic. Lloyd.*

SOSTRATUS, Paphiæ Veneris ſacerdos, qui Tito Veſpaſiano de ſe per ambages interroganti; ubi læta & congruentia exta magnisque conſultis annuere Deam videt, pauca in præſens & ſolita reſpondens, petito ſecreto futura aperit. Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 4.

SOSTRATUS, vir Ægineta, Laodamantis filius.

SOSXETRA, Gedroſiæ urbs, *Ptolem.*

SOTACES, vide *Otaces.*

SOTACUS, Græcè Σώτακος, Græcus auctor ex antiquiſſimis, qui de *Lapidibus* ſcripſere, citatur Apollonio in *Admirandis* c. 35. & Solino *c.* 30.

SOTADES, Maronites, poëta turpiſſimus, ſcripſit *Jambicorum libros*, quos appellavit *Cinædos*, lingua Ionicâ, ubi libidinum laſciva ſpecies & deſcriptio inerat. Fuêre & alii duo Athenienſes alter Comicus mediæ Comœdiæ, alter philoſophus, qui ſcripſit *de myſteriis* librum unum. *Suidas.*

SOTAI, nomen viri, Eſdr. *c.* 2. *v.* 55.

SOTEALDUS Johannes, vide *Johannes.*

SOTER, Græcè Σωτήρ, *ita magnum*, teſte Cicerone *Orat.* 7. ſeu *Act.* 4. *Verr. ut Latino verbo exprimi non poſſit. Is eſt nimirum Soter, qui ſalutem dedit.* Nempe ut cenſet Becmannus de *Origin. L. L.* in voce *Jupiter*: *ſerviens cauſæ ſuæ* (Tullius,) *Nam cum vellet Verrem premere criminis magnitudine, exclusit eam vocem à Latina poteſtate.* Verùm *Orat. in Piſonem* ſeipſum, *qui Patriæ ſalutem dediſſet*, *Conſervatorem* appellavit. Quâ voce Arnobius quoque ubi de Æſculapio, Græcum Σωτῆρα, expreſſit, *adv. Gentes l.* 3. *Augusti ille per laudes famam Conſervatoris aſſumpſit.*) Jo *l.* 3. *de Emb.* *Salvatorem, cujus in tutela ſit Salus.* Servatoris quoque Jovis templum memorat Plin. *l.* 34: Nec tamen hæc omnia vim vocis exhauſerunt, ut non immeritò verecundantem admirari ſubeat Oratorem, qui, quod res erat, dignè ſe exprimere poſſe negavit. Nempe quod Hebræis *Jeſus*, id Græcis Σωτήρ, Latinis mutuatitiom *Soter*, quod Tertulliano *Salutificator*, *l. de carn. Chr.* Apulejo *Soſpitator*, aliis *Servator*, ſed medium potiùs: *Soſpito* enim eſt propriè *ſoſpitem facio.* Lucilius, *Soſpitat, impertit ſalutem plenißimam*: Unde *Soſpitator*, Σωτήρ. Appulejus *Apolog.* 1. de Deo, *Æternus animantium Soſpitator.* Solius igitur JESU noſtri, qui ſolus, quantam ſalutem nobis impertiverit perfectè novit, ſolusque propriam vim vocis hujus intelligit, dignum eſt cognomen. Quod tamen quomodo & aliis ob beneficia in mortale genus utcunque collata, fuerit tributum, paucis videbimus. Jupiter Σωτῆρος appellationem apud Græcos nactus eſt, ex eo, quod primus, meri diluendi modò hominibus monſtrato, à furore, in quem priùs inciderant quoties ἄκρατον vinum bibiſſent, liberavit: unde crater ei poſt cœnam primitùs ſacer erat. Euſtathius Od. *ε.* Τῷ δὲ μετὰ δεῖπνον τρίτον κρατῆρα Σωτῆρος Διὸς ἐπιλέγει, ὡς ἐν ἄμετροις Διί. Apud Romanos, Jupiter *Conſervator*, à Domitiano conſecratus eſt, quòd ipſum in ſeditione Vitelliana conſervâſſet, Tacit. *Hiſt. l.* 3. *c.* 3. qui prim modicum ei ſacellum aramque poſuit, ac caſus ſuos in marmore expreſſit. Et extant nummi veter. Jovis *Conſervatoris* ſimulachrum ac nomen referentes, qualis eſt ille Maximiani, quem Roſinus exhibet *Antiqq. l.* 2. *c.* 5. De Junone *Soſpita* vel *Soſpita*, dictum ſuprà. Caſtor & Pollux Εὐεργέται, ἀλεξικάκοι καὶ Σωτῆρες appellati, apud Plut. *Theſeo.* Idem cognomen ambitioſè ſibi arrogavit Antiochus I. Aſiæ Syriæque Rex, de quo vide *ſuo loco.* Sed & ante ipſum, ſi Joſepho fides *Antiqq. l.* 11. *c.* 6. Mardochæum ob detectam Judæorum in ſe conſpirationem Εὐεργέτην καὶ Σωτῆρα ſuum publicò edictò vocavit Artaxerxes. Etiam Philippum Macedonem à Græcis talem creditum, Demoſthenes auctor eſt *de Coron.* uti de Demetrio Poliorcete, ad liberandas Athenas ſe miſſum dictitante, apud Plut. *in eo*; ut & de Antiocho Epiphane, à Samaritanis eôdem titulô honorato, apud Joſephum iterum *Antiqq. l.* 12. *c.* 7. nil addam. Poſtmodum Græci, cùm orbis Imperio Cæſares potiti eſſent, ad iſtos hunc adulandi morem à Regibus ſuis tranſtulerunt. Et Philo quidem Judæus Auguſtum Σωτῆρα καὶ Εὐεργέτην, ut & Cajum, compellat, *in Flaccum & in leg. ad Cajum* Hadrianus Aug. meruit dici *Soter*, Σωτὴρ καὶ ἀγαθὸς ἐπονομασθείς, poſtquam is ſeſtertium novies millies (ſunt nummi noſtri, ducenties & vicies quinquies centena millia coronatorum, viginti duo & dimidiatus milliones) debitum fiſco remiſit, ſyngraphis in Foro Trajani, quo magis ſecuritas omnibus roboraretur, incenſis, ut atteſtatur Spartian. *c.* 7. Quem præiverat primus Auguſti nominis, de quo Sueton. *c.* 32. *Tabulas veterum Ærarii debitorum vel præcipuam calumniandi materiam, exuſſit.* Secutus eſt Marcus, qui κατὰ ἀφεῖλεν ὁ δὲ τῷ βασιλικῷ καὶ τῷ δημοσίῳ πάντα τὰ ὀφειλόμενα ἀνῆκεν, ἀπὸ ἐτῶν ἑξ καὶ τεσσαράκοντα, χωρὶς τῶν ἑκκαίδεκα τοῦ Ἀδριανοῦ, καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτῶν γράμματα ἐν τῇ ἀγορᾷ καυθῆναι ἐκέλευσε. Hodieque extat eximiæ raritatis nummus, in quo eundem Hadrianum Athenienſes ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΣΩΤΗΡΑ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ nuncuparunt. Meruit eundem titulum Aurelianus, qui apud Vopiſcum *c.* 39. *Quadruplatores ac delatores ingenti ſeveritate perſecutus: tabulas publicas ad privatorum ſecuritatem exuri in Foro Trajani ſemel juſſit.* Meruit Conſtantinus, ad quem Eumenius Rhetor, Flavienſium nomine: *Septem millia*, inquit, *capitum remiſiſti, quartam amplius partem noſtrorum cenſuum, & tamen, utrum ſufficeret hoc nobis ſæpius requiſiviſti, Remiſſione iſta ſeptem millium capitum viginti quinque millibus dediſti vires, dediſti opem.* Meruit & Julianus, cujus eſt *l.* 5 *Cod. Theodoſ. de Indulgentiis debitorum*: Nec Gratianus hujus laudis immunis, de quo vide *Auſonium*; nec tandem Majorianus, extremum lumen occidentis Imperii, cujus ſupereſt Novella *de indulgentiis reliquorum*, & in ea: *Sancimus univerſorum fiſcalium tituloruṁ, vel aurarium magnificentiæ tuæ vel ad utrumque Ærariorum pertinentium reliqua uſque ad præſentis undecimæ Indictionis initium a poſſeſſoribus non peti, quæ ſub generalis indulgentiæ beneficio relaxamus omnino.* Cui animi magnitudini quis noſtra aut Avorum memoria, non ſummâ, ſed titulo tantùm inanem, habet comparandum? Joh. Frid. Gronovius *de Pecun. Vet. l.* 4. *c.* 3. At quid hæc ad munificentiam Cœleſtis noſtri *Soteris*, qui unico ſervo *decies mille talenta*, i. e. ſexagies centena millia coronatorum largiter remiſit, Matth. *c.* 18. *v.* 24. quantum ergo, quod nobis omnibus! Vide quoque in voce *Jeſus*, & plura hanc in rem, apud Cl. Suicerum voce Σωτήρ, quam per *Servatorem* non ſatis, æquius per *Soſpitatorem* (ut cum hominibus illuſtribus, Camillo aliisque præfatis, vel Diis, ut, præter Jovem, Æſculapio, item Nilo, vide ſuprà, tribuitur) optimè per *Salvatorem*, vocem Porphyrio (*Panegyr. Conſtantino*) & Lactantio jam uſitatam) exprimi, pluribus docet.

SOTER, decimus quintus Romanæ Eccleſiæ Pontifex, A. C. 173. poſt Anicetum. Fundis Campanus, conſtituit, ne legitima haberetur uxor, niſi cui Sacerdos benedixiſſet, & quam parentes marito tradidiſſent. Obiit, martyriô coronatus, A. C. 177. ſub M. Antonino Philoſopho. Anaſtaſ. *in vit. Pontif.* &c. Succeſſit Eleutherus.

SOTERA, cognomen Minervæ, vide ubi de ea ſuprà, ac infrà *Soteria.*

SOTERIA, Græcè τὰ Σωτήρια ſacrificabantur olim receptâ Duce atque exercitu incolumi: ſicut & amico aut patri aut filio aut marito ſanitate reſtitutâ. Hinc carmina, eadem fini concepta: cujuſmodi cecinit Papinius Statius *l.* 1. *Sylv.* 4. cui titulus *Soteria Rutilio Gall.* Ab Orpheo autem id primùm factum, mentoriæ prodidit J. C. Scaliger *Poët. l.* 3. *c.* 103. Vide & Gevartium *Comm. ad Stat.* *l.* 1. At *Soteria*, Græcè Σωτήρια, ... *ſeu a familiaritica*; reſpicienti ad Σωτήριον, locum olim Smyrnæ publicum, ubi *aſſellare*, i. e. onus ventris deponere incolæ ſolebant, de quo vide Agathiæ *Epigramma* triplex, εἰς Σωτήριον ἐν Σμύρνῃ in *Anthologia Græc.* *l.* 4. *tit.* 28. & quartum ἀδέσποτον *ibid.* nec non Cl. Suicerum, *Theſ. Eccleſ.* voce Σωτήριον, & ſuprà ubi de *Cloacis*, *Latrinarum Auſpice*, voce *Neceſſitas.*

SOTERICHUS, faber, cujus opera priſcam & rudem ſimplicitatem præ ſe ferebant. Unde proverbium, *Soterichi lecti.* Item Oaſites, poëta ſub Diocletiano, cujus encomium ſcripſit, item Dionyſiaca, vitam Apollonii Tyanei, & alia, *Suidas.* Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 16. Lil. Girald. *de Hiſtor. Poet. dial.* 4. Item Muſicus Alexandrinus, Plut. *de Muſica.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. loc. cit.* & *Poët. Græc. c.* 9.

SOTERICI Nummi, Σωτηρίκιοι, apud Anonymum *in Antiqq. Conſtantinopoleos p.* 99. *Edit. Combeſ.* dicti huic ſunt, quos Conſtantinus M. imagine Chriſti & Crucis in cœlo viſæ figurâ inſignivertt, uti quidem *Joanni Damaſceno* traditum. Sed cùm Chriſti imaginem in nummis ſuis primus deſcripſerit Juſtinianus Rhinotmetus; vel appellatio illa à Crucis ſigno impreſſo, quod σταυρωτὸν νόμισμα idem Damaſcenus vocat, arceſſenda eſt, vel nummi Joannis Zimiſcæ, in quibus ille ſolum Chriſtum primus expreſſit, cum *Inſcr.* JESUS CHRISTUS BASILEUS BASILEON, Conſtantino M. ex imperitia adſcripti ſunt. Qua de re vide Car. du Freſne, *Diſſert. de inferioris ævi Numiſm. num.* 26. & 27. nec non ſuprà, ubi de *Chriſti* in nummis imagine: uti de voce *Baſileus*, itidem ſuprà.

SOTERIDAS, Medicus, cujus mentio in *Epiſtola* Fauſtinæ ad Marcum apud Vulcatium Gallic. *in Avidio Caſſio. c.* 10.

SOTERIDAS, Epidaurius, ſcripſit *Muſicæ l.* 3. ut ait *Dionyſius.*

SOTEROPOLIS, urbs quæ & *Pythia* vocatur, auctore *Porphyrogenneta*, ubi aquæ calidæ, teſte *Zonarâ*, qui hic extinctum toxicô Conſtantinum M. Imperatorem tradit.

SOTEROPOLIS, urbs præcipua Braſiliæ, in ora Orientali & Præfecturæ ſinus omnium Sanctorum caput, *S. Salvador*. Cum portu ampliſſimo. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Oliſſiponenſi. Sub Portugallis. In colle, ampla & probè munita, cum tribus caſtris. A. C. 1624. à Batavis capta, ſed recepta annô ſequenti.

SOTEROPOLIS, caput regni Congi, & regia ſedes, in colle, prope Leluudam fluv. Vix 140. mill. paſſ. ab ora Oceani in Ortum, 60 à fluv. Zaire in Meridiem.

SOTEROPOLIS, urbs Guatimalæ, in nova Hiſpan. *Cuzcatlan* incolis, 6. leuc. ab Aracutla, & à littore maris Pacifici in Cæcram, 40. leuc. Hiſpanic. ab Urbe S. Jacobi de Guatimala in Eurum prope lacum parv.

SOTERUS, portus ſinus Arabici à latere Africano, Diodor ...

SOTHIS, Ægyptiis olim dictus eſt, Canis cœleſtis, qui *Sirius* alias: inter Stellas fixas, primus divinis cultus honoribus, quemadmodum ad idem decus inter erraticas, prima evecta eſt Veneris ſtella, quam *Phoſphorum* & *Heſperum* vocamus. Imò ab Ægyptiis quoque Heſpero Canis prælatus dignatusque nomine Iſidis, quæ cum Oſiride ſupremum iis Numen erat. Qua de re ſic Plut. *l. de Iſid. & Oſir.* Λέγουσι οἱ ἱερεῖς, ... Ἕλληνες, ὑπ' Αἰγυπτίων δὲ Σῶθιν, ſive ut alibi apud eum legitur, Σῶθις, i. e. *Aiunt Sacerdotes Canem quidem à Græcis ..., Ægyptiis autem Sothin vocari.* Meminit ejuſdem Horapollo ſive interpres ejus Philippus *Hieroglyph. c.* 3. Ἴσις δὲ ... ἀστὴρ ..., Αἰγυπτίοις καλούμενος Σῶθις, Ἑλληνιστὶ δὲ Ἀστροκύων, ὃς καὶ δοκεῖ βασιλεύειν τῶν

ἀστέρων ἄρχειν, *Eſt autem Iſis aſtrum, Ægyptiacè dictum* Sothis, *Græcè verò Aſtrocyon, qui & inter Sidera reliqua principatum videtur obtinere.* Subjungit dein, cur principatus illi videatur deberi, atque ut ex ſideris ejus ortu obſervent Ægyptii, quæ annô ſint integrô agenda, unde non Sirium modò, ſed annum etiam *Iſidem* appellent. Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 36. Plura apud Joh. Marshamum Canone Chron. in *προκατασκευῇ*; it, *Sec. X.* ubi de anno Ægyptiorum duplici, Civili, & Sacro ſeu *Sothiaco* vel Caniculari, quòd ad Caniculæ curſum conſtitutus eſſet.

SOTION, Philoſophus, ſub Tiberio, Senecæ præceptor, vide hunc *Ep.* 49. & 58. Item, auctor ſucceſſionum Philoſophorum, ſub Ptolemæis. Diog. Laert. *l.* 1. *c.* 1. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 7. Item alius, qui de fluminibus, fontibus & lacubus ſcripſit. Photius *Cod.* 189.

SOTIRA, Juno ſic dicta ab antiquis, quaſi *Salutaris*, & *Soſpitatrix.* Item urbs Arienorum, ab Antiocho Seleuci filio condita. Gentile *Sotirenus*, *Stephan.* Apud Græcos recentiores idem nomen B. Virgini fuit; unde Ædis Sacræ, cui nomen *Σώτειρα Λυκοδήμου*, inter urbem Athenas & montem Anchesmum, circa locum, qui *Lyceum* olim dictus eſt, meminit Jac. Sponius *Itiner. Græciæ Part.* 2. *p.* 166.

SOTOMAYOR, nomen celebris in Gallæcia Familiæ, cui grande decus intulit Gutierius Magiſter Ordinis Alcantaræ 1456. mortuus, pater plurium liberorum, in quibus primogenitus Alfonſus Comes *de Belalcazar* creatus eſt ab Henrico IV. Rege, ac reliquos Comites, quibus dein à Tereſia de Zuniga Ducatus *de Bejar* & Marchionatus *de Gibraleon* obtigit, propagavit. Secundus Dn. *de Alcouchel* fuit, ſed ſucceſſionem, per filiam Mariam, ad Zunigas tranſmiſit, unde Marchiones *de Mirabel* orti. Tertius Ferdinandus itidem filios & nepotes habuit. Eorum ſoror Maria, uxor Ludovici *de Chaves*, prolixam quoque poſteritatem ex ſe dedit, nomine *de Sotomajor*, ad illos tranſmiſſô. Præter quos alii ſunt, cognominis *Mendez Sotomajor* Dni. *del Carpio*; qui ad Manueles maternum genus referunt, eorum hæreditate demum ad Domum *de Haro* delatâ. De quibus omnibus vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Eur. Part.* 2. *p.* 69. 96. & 99. nec non *Arte Herald. Tom.* 2.

SOTTIATES, ſeu SOTIATES, corruptè SONTIATES, populi Aquitaniæ, inter Eluſates & Oſſidates Campeſtres, à Plinio, *l.* 4. *c.* 19. collocati. Hos equitatu plurimùm valuiſſe, & ſuperioribus victoriis fretos, in ſua virtute totius Aquitaniæ ſalutem poſitam putaviſſe, à P. Craſſo verò acie victos eſſe; & oppidum eorum cum Adiatomo rege, poſt oppugnationem ſibi ſe dediſſe, tradit Cæſar *Comment. l.* 3. *c.* 20. 21. Oppidum hoc *Sotium* olim, hodieque non ignobile, in Novempopulis & in Auſcorum diœceſi, vulgò *Sos*, aut *Soz* dictum, eidem cui Eluſia fluvio Geliſæ adjacet, ſed parvum eſt. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide & in voce *Sontiates.*

SOTTUS, apud Theodulfum Aurelian. Episc. *l.* 3. *carm.* 1.

Utque ſit hic aliud, nil niſi Scottus erit.
Cui ſi litterulam, quæ eſt ordine tertia, tollas,
Inque ſecunda ſuo nomine ſortè ſedet.

Hinc enim *Sottus* exit, h. e. ſtolidus, bardus, Gall. *Sot.* Cavilli genus eſt, quo Joannem Scotum ſeu Erigenam notari credunt nonnulli, qui, cum Caroli Calvi menſæ aſſideret interrogatus à Rege, *Quid diſtat inter Sottum & Scottum*, reſpondiſſe legitur, *Menſa tantum*, apud Simeonem Dunelmenſem A. C. 844. A Syriaco *Sote*, i. e. *ſtultus*, vocis originem arceſſit Dan. Heinſius *in Marcum c.* 2. Car. du Freſne *Gloſſar.*

SOUBIZIA Familia, inter Galliæ illuſtres, de qua vide ſuprà ubi de Familia *Rohania.*

SOVENOCHALEI, Sarmatiæ Aſiaticæ gens, *Ptolem.*

SOUGERIUS, viculus hodie exiguus, in agro Raurico, vulgò *Sougeres*, Telamontio urbi propinquus, ubi vallis arctiſſimè coit; caſtrum fuit olim munitiſſimum, ubi juſto exercitui iter facilè poterat præcludi. Hîc priſci Comites ejuſdem nominis habitârunt, è quibus Udalricus, cœnobium S. Albani Baſilienſe, A. C. 1102. inſigniter locupletavit. Udelardus cœnobium Lucelenſe inſtituit, A. C. 1139. &c. Horum progenies quando defecerit incertum, Treteſtem tamen, ut illorum vicini, ſic hæredes fuiſſe videntur. Nunc omnis is tractus Epiſcopo paret Baſilienſi. Vide Chriſt. Urſtiſium *Epit. Hiſtor. Baſil.*

SOULDANI, Africæ gens extremæ, atheiſmi accuſata, ab Herberto Anglo, vindicatur à Tob. Pfannero *Syſtem. Theologiæ Gentil. purior. c.* 2. §. 2.

SOURDIS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

SOUS, 2. Regum *c.* 17. *v.* 4. ubi Hoſea, ultimus X. Tribuum Rex, dicitur miſiſſe legatos ad *Soum Regem Ægypti*, Hebræis *Sua* ſive *So*, Joſepho, *Soam*, LXX. *Σηγώρ*; nonnullis eſt Sevechus, qui Sabaconi Æthiopi Ægypti Regi ſucceſſerit, ex *Africano*: Marshamo eſt ipſe Sabacon, ut qui ultra Hoſeæ exilium in Ægypto eſt commoratus. Sulpicius Sev. non quidem nominat, illum tamen ſatis explicatè deſcribit, ajens, *Regem Æthiopum, qui tum Ægyptum obtinebat, in auxilium acceſſit*, *Hiſtor. Sacr. l.* 1. Legatio verò iſta irrita fuit; interim magna inde Aſſyrios Ægyptioſque inceſſit æmulatio, ut ex ſeqq. apparet. Vide præfatum Marshamum *Canone Chron. Sec. XVI.* ut & infrà ubi de *Sabacho* vel *Sabacone.*

SOUS, fil. Proclis, Nepos Ariſtodemi, Pater Euryphontis; Rex Spartanorum, cum Agide I. Euryſthenida. Illi ſucceſſit præfatus Euryphon fil. Paulan. *Laconicis.*

SOXATÆ, Carmaniæ gens in Aſia, *Ptol.*

SOZA, urbs, Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 16.

SOZOA, Mediæ urbs, *Ptol.*

SOZOMENUS, Hiſtoricus, Presbyter Piſtorienſis, qui hiſtoriæ univerſalis ampliſſimum volumen ſcripſit; Florentinus fuit, floruitque ſecul. 14. Orditur autem opus ſuum à creatione Mundi, & poſt Eccleſiam conſtitutam, in vitas Paparum latè digreditur, ex Damaſo, Anaſtaſio Bibl. Paulo Diacono, aliis, diligenter excerptas. Diviſit illud in partes 3. quarum non niſi una manuſcripta ſupereſt Patavii. Raph. Volaterr. *Comment. Urb. l.* 20. & 21. Plura apud Voſſium *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 64. &c. & qui eum nuper edidit *Valeſium.*

SOZOMENUS Hermias, dictus Scholaſticus, Salaminius. Scripſit *hiſtoriam Eccleſiaſt. libris* 9. à tertio Conſulatu Criſpi & Conſtantini Junioris ſeu A. C. 324. uſque ad 17. Conſulatum Theodoſii Junioris, i. e. uſque ad A. C. 439. Inſcripſit illam Imperatori ſed partem ejus, continentem res geſtas An. 20. ab ann. nempe 400. amiſimus. Nimium Theodoro Mopſveſteno tribuere videtur Gregor. M. niſi hic ſe fefellit, Socratem intelligens fortè. Pœnitentiæ publicæ gradus exactè deſcribit, Novatianis quibuſdam paulo æquior fuiſſe dicitur. Obiit A. C. 450. Caſſiodor. *de divin. Lect. c.* 17. Phot. *Cod.* 30. Niceph. Calliſtus, *in Proœm. Hiſt. Eccleſ.* Trithem. *Baronius*, *Voſſius*, *Poſſevinus*, &c.

SOZOPETRA, Syriæ urbs, *Cedrenus.* Capta à Theophilo Imperatore Græco A. C. 834.

SOZOPOLIS, circa Conſtantinopolim urbecula videtur apud Gregoram. Erepta Turcis à Calo Johanne Imperatore Conſtantinopol. A. C. 1118. Eſt quoque Piſidiæ urbs *Evagri*, Pamphyliæ urbem vocant Cedrenus & Nicetas *in Alexio Comneno.*

SOZUSÆ, tres urbes, una Phœnices, altera Piſidiæ, tertia Æthiopiæ, *Stephan.*

SPACO, nutrix Cyri regis: quæ dictio, quoniam Medorum linguâ canem ſignificat, factum eſt, ut Cyrus creditus ſit nutritus à cane. Herodot. *l.* 1.

SPACORUM, vicus Hiſpaniæ, inter Bracaram & Aſturicam urbes. *Antonin.*

SPADA, vicus Perſicus, in quo primùm eunuchi facti ſunt, qui inde *ſpadi*, vel *ſpadones* nominantur. *Steph.*

SPADIX, inter equorum colores, Virgilio *Georgic. l.* 3. *v.* 82.

——— ——— ——— honeſti
Spadices glaucique ———

Ad quem locum Servius, *Spadices*, inquit, *phœniciatos vocant, id eſt, pro ſſos myrteos, ipſi ſunt badii.* Nempe *σπάδιξ*, ut habet Pollux, eſt *ῥάβδος φοίνικος*, & Gellius, *avulſus a palma termes cum fructu*: inde *ſpadix* & *phœniciatus* & *phœniceus* color in equo. Idem Gellius *l.* 2. *c.* 26. *Rutilus & ſpadix phœnicei συνώνυμα, exuberantiam ſplendoremque ſignificant ruboris, quales ſunt fructus palmæ arboris nondum Sole incocti, unde ſpadicis & phœnicei nomen eſt.* Ita in curuli certamine *Il.* ψ. inſignis equus deſcribitur *v.* 454.

Ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ
Λευκὸν σῆμ' ἐτέτυκτο, περίτροχον ἠΰτε μήνη.

Qui quoad cætera phœniceus erat, ſed in fronte
Candida nota erat orbicularis inſtar lunæ.

Ubi vetus Scholiaſtes, *φοίνικα* exponit *πυῤῥὸν*, i. e. *rufum.* Sed & in *Eliacis* Pauſaniæ, Cleoſthenis equorum unus *Phœnix* à colore dictus eſt. Et de Sejani equo, *colore phœniceo*, eôque exuperanti, *mod* fuiſſe, Gellius ait *l.* 3. *c.* 9. Et fortaſſe inde idem *badius*, pro *baidus*; namque *Bai* hodieque eſt palmæ ramus Ægyptiis, unde *βαΐς* & *βαΐον* Græcè. Vide ſuprà in voce *Badius*, item *Phœniceus*, & plura hanc in rem, apud Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 7. ubi et in quarta Zachariæ quadriga, *c.* 6. *v.* 7. equi אמצים non quidem purpurei, quales nulli dantur, ſed *ſpadices* ſunt, quorum rubor eſt *ἐρυθρότερος*, *excitatior*, & plus habet vigoris atque luminis. Adde Salmaſ. *ad Solin. p.* 409. & 1329.

SPADO, Græcis *Σπάδων*, *ἀπὸ τοῦ σπᾶν*, i. e. *ab avellendo*, ſicut & *ſpadix*, de qua voce modò dictum, idem cum Eunucho eſt, quam vocem vide. A *caſtrato* in eo differt, quòd huic colis & teſtes, illi teſtes ſolum, aut nervi, è quibus hi pendent, eſſent evulſi. Atque his *Spadonibus* nobiliores olim apud Romanos mulieres, quòd parere nollent, nubere ſolebant, uti Juvenalis notat carpitque *Sat.* 1. *v.* 22. *Cum tener uxorem ducat ſpado* -- & prolixius, *Sat.* 6. *v.* 366. & *ſeqq.* Sed & Eunomiani *Spadones* dicti, *Conſtitut.* 7. *Cod. Theodoſ. de Hær.* de quorum tamen *ſpadonatu* cùm nihil apud Veteres legatur, *Hiſtapodes* repoſuit *Gothofredus*, *Hiſtopodes* Suicerus, quòd ad ſuam ſectam ſe applicantes rebaptizarent, *capite demerſo pedibus ſurſum verſis*, ita appellatos. Vide hunc *Theſ. Eccl.* ubi de *Eunomianis*, illum *Diſſert. ad Philoſtorgium l.* 9. *c.* 3.

SPAHLINGIUS Radolphus, vide *Radolphus.*

SPAHI, robur ſunt totius Equitatus Turcici, ſicut Janizari peditatus. Velut Nobilium in Imperio ordinem implent, & certa quiſque prædia, veluti feuda militaria, poſſident, *Timar* dicta, cum onere ſequendi Magnum Vezirium, quoties in exercitu verſatur. Illorum circiter quindecim millia ſunt, nec aliorum in toto eo Imperio ſors felicior. Parùm ab illis diverſi ſunt *Zaimi*, qui iiſdem privilegiis gaudentes maximô numerô ſunt, & velut Proceres Barones, inter reliquos eminent: in equitatu Turcico itidem militaturi, quamprimum neceſſitas poſtulaverit. Utrique ex Ichoglanorum claſſe deſumuntur, de quibus ſuprà, plura verò hanc in rem, vide apud Jo. Baptiſt. Tavernier *Relat. du Serrail*, & infrà *Timariota.*

SPALÆI, populi circa Mæotim. Plin. *l.* 6. *c.* 7.

SPALAI, Sarmatiæ Aſiaticæ populi. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

SPALATUM, urbs Dalmatiæ Archiepiſcopalis munita, Salonis proxima, apud oram litoream inter Traguriam ad Occidentem & Pegontium, ſive Almiſſam ad Ortum inde 15. hinc 20. mill. paſſ. *Spbi* Slavis. Olim Diocletiani Imperat. palatium: cum portu capaci & tuto, Sub Venetis. Tantum *Baudrando* 8. mill. paſſ. à

Tragurio in Ortum 4. à Salonæ ruderibus, 30. à Sebenico in Eurum. Plures à Turcis fruſtra tentata. Vide *Epetium*.

SPALETHRA, Theſſaliæ urbs, *Steph. Spalathra* Magneſiæ. Plin. *l. 4. c. 9.*

SPAMMUS, Rex Ægypti, regnavit Ann. 10. *Euſeb.* Vide *Pſammus*.

SPANDAVIA, urbs munita, mediæ Marchiæ Brandeburgenſis ad Havelam fluvium, ubi recipit Sprecham, vix duo milliar. German. infra Berlinum in Occaſum Brandeburgum verſus 6. circiter.

SPANGENBERGIUS Johannes, vide *Johannes*.

SPANHEMIUS Comitat. vide ſupra *Ortenburgum*.

SPANHEMIUS Fridericus, Archipalatinus, fil. Wigandi Conſiliarii Archi Palatini Ambergenſis, Theologus hôc ſeculò celeberrimus, Genevæ primo dein Lugduni Batavorum Prof. flor. Edidi varia, inter quæ eminent *Dubia Evangelica*, *Exercitationes de gratia Univerſ. Miles Suec*[illegible] *&c.* Obiit A.C. 1649. ætat. 49. Pater inter alios Ezechielis, rei nummariæ peritia incluti, & Friderici, Theologiæ in Heidelbergenſi haud pridem, nunc Lugduno-Batava Academia Profeſſoris Primarii; ſcriptis variis in lucem editis clariſſimi. Vide Dan. Tollianum in *Panegyrico Spanhemiano*, *&c.*

SPANIA, apud Jul. Capitolin. *in Marco*, *c. 1. ex Succubitano municipio ex Spania factus Senator*, uti in cod. Palatino ſe legiſſe ait Salmaſ. *Hiſpania* eſt. Sic enim Hiſpaniam Veteribus dictam eſſe, Græcis pariter & Latinis, uti & *Spanum*, pro *Hiſpano*, notum. Σπανὸν ἔλαιον Galeno non uno in loco. *Spanus color* Nonio, pro Hiſpano &c. Eſt autem σπανὸς, unde σπανιὸς, Æol. [illegible], à quo *parum* Latini fecerunt. Salmaſ. *ad Solin. p. 820.* At quod apud Livium l. 21. c. 44. pro, *etiam Hiſpanias* optimus liber habet, *etiam Spanias*, indicium eſt, non quomodo Livius eam vocem ediderit, ſed quomodo illôc ævô, quô ſcriptus ille liber, pronuntiaretur, inquit Gronov. *Obſervation. l. 4. c. 20.* Nempe citerioris antiquitatis illa vox eſt, de qua vide eundem Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano. c. 1.* Inde *Spaniſcus*, pro panno Hiſpanico, apud Anaſtaſium *in Leone IV.* alibique.

SPANIA, civitas Ægypti. Palladius in vita *Aphthonis*. Græci quoque ſic *Hiſpaniam* vocant.

SPANIUS, inferioris Ægypti Rex IV. poſt Ariſtarchum, præfuit ann. 36. dum Athotes II. imperaret in Thebaide, circa tempora Phalegi. Eum excepit [illegible] per annos 32. & alter itidem ſine nomine per annos 40. poſt quem regnare cœpit Serapis. Joh. Marſhamus *Canone Chron.* ex Syncello.

SPANOCLISTA, ſeu PANOCLISTA, apud Anaſtaſ. *in Leone III. Fecit autem ibi ſuper crucem majorem ex auro fulvo nimis panoclyſtam, ornatam gemmis pretioſis.* Eadem cum *Regno ſpanoclyſto*, *ibid.* corona eſt deſuper clauſa, ex Græco [illegible], de qua retro dictum.

SPANYDRION, locus Phœniciæ, ubi S. Epiphan. latitabat.

SPARETUS, 17. Aſſyriorum rex, regnavit ann. 40. Phœnices & Syros ſubegit, A. M. 2496. Obiit 2535. Et Aſcades ſucceſſit, ſicut ipſe Mamilæ. Euſeb. *in Chron.* Torniel. *in Annal. V. T.*

SPARGAPISES, fil. Tomyridis Maſſagetarum reginæ, qui captus à Cyro ſeipſum interfecit. Herodot. *l. 1.* Vide *Tomyris*.

SPARNACUM, villa olim Galliæ ad Matronam, *Eſpernay*: Hanc Eulogius Gallus, vir potentiſſimus clariſſimusque Remigio Epiſcopo ac Eccleſiæ Remenſi [illegible] argenti libris vendidit. Caſtrum *Sparnaci* vocatur, *in Chron.* A. C. 922. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SPARNO, & corruptè *Eſparnos*, caſtrum Galliæ cum titulo Ducatus, in diœceſi Carnutina, S. Thomæ cella ſeu Prioratu clarum, vulgò *Eſpernon*. Ducis *Eſpernonii*, Henrico III. Galliæ Regi intimi olim hiſtoriam, vide apud *Thuanum*.

SPARSIO, apud Papin. Statium *l. 1. Sylv. 6. v. 66.*

Jam noctis propioribus ſub umbris
Dives ſparſio quot agit tumultus!
Hic intrant faciles emi puellæ,
Hic agnoſcitur omne, quod theatris
Aut forma placet ———

dicebatur, cùm in Theatris ſpectaculisque munera *ſpargebantur* in populum: quæ cujuſmodi fuerint, exponit Martial. *l. 8. Epigr. 78.* ubi de Ludis Stellæ. E quo colligitur, aliquando *Miſſilia*, aliquando *Teſſeras*, ſpargi conſueviſſe. Et quidem teſſeræ ſeu ſphærulæ, inſcripta habebant munera populo celſiora, vel viſarum & præſentium, vel abſentium rerum: Miſſilia verò rem ipſam ſpargebant mittebantque: Qua de re vide *Sueton. Xiphilinum.* *Alios*, ex Veterib. ex recentioribus Hadr. Turnebum *Adverſar. l. 29. c. 9.* Joſ. Scaligerum *ad Propertium initiò l. 4.* L. Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l. 16. c. 6.* Juſt. Lipſium *de Amphitheatro*, Phil. Beroaldum *ad Suetonii Caligulam c. 18.* &c. Spargebant autem miſſilia Imperatores, ex ea parte Theatri, quam *ſuperiores ædes* Suetonii *in Claudio c. 21.* vocat; ut è Baſilica, foro imminente: ſic è ſuperiore loco utroblique in capita inferiorum ea jacientes, quod [illegible] eſt Dioni *l. 49.* idque ſub finem Ludorum, quibus totum diem uſque ad horam decimam fuiſſe occupatum, docet *ad Cajum Suetonii c. 26.* Caſaubon. A Theatro tranſiit in Forum mos, in quo aureorum argenteorumque nummorum *Sparſiones* ab his, qui Conſulatum inituri erant, olim fieri ſolitas, notum: unde [illegible] recentioribus Græcis quævis ſparſio. Sic Gallienum ad Conſulatum ſuum etiam matronas invitâſſe, &, ne expertes illæ ſuæ munificentiæ eſſent, ſingulis manum ſuam oſculantibus, [illegible] nomine, quaternos aureos Gallieno dediſſe, refert *in eo* Treb. Pollio, *c. 16.* Vide Codinum *de Off. Aulæ Conſtantinopolit.* ubi [illegible] vocat iſtiusmodi nummorum involucra, è Fori Conſtantinopolitani ſeu Auguſteonis gradibus, in populum projici ſolita, & ſuprà paſſim, inprimis ubi de phraſi *Conſulatum edere*. Spectantium verò dicebatur *Sparſio*, de undæ croco dilutæ ſparſione, per latentes fiſtulas in Theatrum, quæ Græcè [illegible], quamque *nimbum* vocat Martial. *l. Spectacul. Epigr. 3. v. 8.*

Et Cilices nimbis hic maduêre ſuis.

Vide ſuprà ubi de Croco: item voce *Epitombia*, *Miſſilia*, *Ornamentum*, ac verbo *Jacere*. Ut & alia quædam addam. *Sparſus exigui pulveris*, urgente neceſſitate, ſepulturæ loco erat. Horat. de Archyta *Carm. l. 1. Ode 28. v. ult.*

——— *non eſt mora longa, licebit*
Injectô ter pulvere curras.

Id quod ex Lege Attica doctum videtur, cujus meminit Ælian. *Var. l. 5. c. 14.* [illegible] Vide ſuprà ubi *de Cadaverum cura*. In Sacris, *floribus ſparſa ſimulacra*, diſcimus ex Papinio Statio *Achilleid. l. 1. v. 289.* ubi de ſacris Palladis littoreæ in Scyro celebratis,

Exierant, dare veris opes divæque ſeveras
Fronde ligare comas, & ſpargere floribus haſtam.

Quo de ritu vide Lipſium *ad Annal. 1. Taciti*, *de Milit. Romana l. 4. c. 5.* Caſp. Barthium *ad Claudian.* Alios, & hîc ſupra ubi de *Conjectu florum* &c.

SPARSUM auro pallium, apud Æl. Lamprid. *in Alexandro, c. 41. dicens —— matronas regias contentas eſſe debere —— unicô pallio aurô ſparſo & cyclade, quæ ſex uncias auri plus non haberet*: Græcè eſt [illegible]: quod acu fiebat. Homer. *Il. γ. v. 126.*

——— [illegible]

Sic [illegible], *tunicam purpuream, auro ſparſam* &c. aureis clavis intextam & acupictilem, habet Dio. Cui [illegible] opponebatur, ex ſericeo ſtamine & filis aureis in tela contexto, quam eleganter expreſſit Virg. *l. 3. Æn. v. 483.*

Et picturatas auri ſubtemine veſtes.

Seneca ad eundem modum *auro ſparſa lacunaria*, pro auratis vel auro pictis, dicit *de Benefic. l. 4. c. 6.* *Albo ſparſa pelles*, Virg. *Ecl. 2. v. 41.* *alas coloribus ſparſas*, Ovid. de pico ave: & *aſperſum* genus picis, varii ſtellatique & [illegible] Græcis, pro vario &c. Salmaſ. *ad Lamprid. d. l.* Quò facit, quod idem habet *ad Solin. p. 765.* *Sparſum*, τὸ ποικίλον, *quod granis vel punctis diſcretim notatur, ut lentiginoſo ore ſparſo dicuntur. Inde grani*, [illegible], *de capillis varias diſcriminatis. Quales videre eſt in antiquis nummis Got*[illegible] &c. Vide ſupra ubi de geniis hujus *Granis*.

SPARSUS, vir quidam, quem Seneca ſcribit inter Scholaſticos inſanum, inter inſanos fuiſſe Scholaſticum. Vide Cæl. Rhodig. *l. 17. c. 2.*

SPARTA, Peloponneſi civitas nobiliſſima, Laconicæ caput, ad Eurotam fluv. Lycurgi legibus optime olim inſtituta. Mœnibus diu caruit, ſed muri locô civium virtus fuit, quemadmodum ex Ageſilai reſponſione ad quendam, cauſam quærentem, quamobrem tanta civitas non eſſet mœnibus cincta, liquet. Euſtath. *in Odyſſ. α.* ſic dictam ſcribit, [illegible] Hiſtoriam hanc ex Timagora citat Stephanus Byzantinus, in Σπάρτη. Hinc Epaminondæ ſepulchro clypeus impoſitus eſt cum dracone inſculpto, quò ſignificabatur eum eſſe [illegible] Σπαρτῶν. Ita Suidas habet in Ἐπαμεινώνδας. Sed ipſi Ethnici agnoſcunt, quicquid narratur [illegible], commentum eſſe putidiſſimum. Multo verius eſt, quod alii volunt, *Spartam* vel à *Sparta* dictam Eurotæ filia, & uxore Lacedæmonis, vel à *Sparto* Phoronei filio, vel [illegible]. *Spartani* autem generoſiſſimi fuêre, ſervitutis impatientes, ut potiùs ad imperandum, quàm ad ſerviendum nati viderentur, unde Proverb. *Generoſior Spartâ*; de generoſis, ac minimè timidis: Spartani enim nunquam tyrannidem admiſerunt in urbe. Apud hos ſummus honor ſenibus habebatur, teſte Plut. *in Laconicis*. Unde proverb. *In ſola Sparta expedit ſeneſcere.* Quod de iis etiam dici poteſt, apud quos virtus in pretio ſit, ut fuit apud Spartanos. [illegible], hoc ſignificat, Sorte tuâ contentus eſto, & officium tuum ſtrenue facito. Cicer. *l. 1. ad Attic. Ep. 20.* *Eam quam mihi dedi*[illegible] *Σπάρταν, non modo nunquam deſeram, ſed etiam ſi ego ab illa*[illegible]*, tamen in mea priſtina ſententia permanebo.* Statius *l. 5. Sylv. 3. v. 108.*

Doctaque Cyrene, Spartæve animoſa creavit.

Idem *l. 1. Achilleid. v. 402.*

Progeniem tulit, Spartave potentis alumnam.

Sparta Junonem maximè colui; Ovid. *l. 3. Faſtor.* Hîc violæ & myrti plurimæ. *Nic. Lloyd.* Hodie *Muſithra*, in Tzaconia provinc. ſub Turcis, nullius pene nominis, 6. mill. paſſ. à Nauplia in Meridiem, verſùs Tænarium promontor. 30. & 60. à Malea promontor. in Occaſum 1140. ſtad. ab Athenis, quæ Philippus bidui confecit, Plin. *l. 7. c. 20.* Vide *Lacedæmon*.

SPARTACUS, Leuconis filius, Satyri nepos, Spartaci pronepos, ſuſcepit regnum Ponti, A. M. 36[illegible]4 poſt patris mortem; Olympiadis centeſimæ ſextæ annô tertiô, tenuitque annos 5. Diodor.

dor. Sic. *l.* 16. Obiit Olymp. 107 ann. 4. ſuccedente fratre Paryſade, *Ibid.* Item Rex Boſpori, A. M. 3609.

SPARTACUS, gladiator Thracius, qui unà cum Chryſe & Oenomao, effractô Ann. 681. Urb. Cond. Lentuli ludô gladiatorio cum 70 gladiatoribus erupit Capuâ, manuque ſervorum, quaſi juſtô exercitu comparatâ, Veſuvium montem Campaniæ occupavit: ubi, cùm à Clodio Glabro obſideretur, ei caſtra diripuit, & Campaniam populatus, raptis prætorum faſcibus appellatus eſt Imperator. Inde Lentuli exercitum in Apennino diſſipavit; apud Mutinam Caſſii caſtra delevit. Tandem verò cùm de urbe invadenda deliberavit, à M. Craſſo pulſus fugatusque, cùm Brutium angulum occupâſſet, nec in Siciliam præ navium penuria trajicere potuiſſet, cum ſuis omnibus fortiſſimè dimicans occiſus eſt, Plutarch. *in Pomp.* & *Craſſo*, Liv. *in Epit. l.* 95. Flor. *l.* 3. *c.* 20. Lucanus *l.* 2. *v.* 554.

Ut ſimili cauſâ caderet, qua Spartacus hoſti.

Vide Appianum de *Bell. Civ. l.* 1. Horatius *Carm. l.* 3. *Od.* 14. *v.* 18.

Et cadum Marſi memorem duelli,
Spartacum ſi qua potuit vagantem
Fallere teſta.

Idem *in l. Epod. Od.* 16. *v.* 5.

Æmula nec virtus Capuæ, nec Spartacus acer.

Claudian. *de Bello Getic. v.* 155.

—— Vilis cum Spartacus omne
Per latus Italiæ ferrô bacchatus & igni.

Athen. *l.* 7. Καὶ Σπάρτακος δὲ ὁ μονόμαχος ἐν Καπύῃ πόλει Ἰταλικῇ ἀποδρὰς ἐξ τὰ μεθ᾽ ἑαυτοῦ Α᾽ γυνα, πολὺ πλῆθος ἐπηγάγετο οἰκετῶν (ἦν δὲ καὶ αὐτὸς οἰκέτης, Θρᾷξ γένος) κατέδραμε πᾶσαν Ἰταλίαν, χρόνον οὐκ ὀλίγον, πολλῶν αὐτῷ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν παρρεόντων εἰς αὐτόν. Καὶ εἰ μὴ ἀπεσφάγη ἐν τῇ πρὸς Λικίνιον Κράσσον παρατάξει, οὐ τὴν τυχοῦσαν ἂν ἐδῶκεν τοῖς ἡμετέροις, παρέχειν. *Nic. Lloyd.*

SPARTACUS, urbs Thraciæ, *Stephan.*

SPARTÆ, ſeu SPARTI, Græcè σπαρτοί, h. e. *Sati*, peculiari appellatione dicti ſunt Dentigenæ illi, qui è ſerpentis dentibus à Cadmo diſſeminatis orti credebantur. Æſchylus VII. *Theb.*

Σπαρτῶν δ᾽ ἀπ᾽ ἀνδρῶν, ὧν Ἄρης ἐφείσατο
Ῥίζωμ᾽ ἀνεῖται. κάρτα δ᾽ ἔστ᾽ ἐγχώριος
Μελάνιππος.

Poſteà,

Καὶ πέμπεται δ᾽ ὁ κομπὸς ἐν χεροῖν ἔχων
Μεγαρεύς, Κρέοντος σπέρμα, τῶν σπαρτῶν γένους.

Ubi Menalippus, Megareus, Creon Thebani, *Spartorum* è genere fuiſſe dicuntur. *Sata ferrea* vocat Papinius *Theb. l.* 3. *v.* 181. quod hi Sparti è draconis dentibus armati exſurgerent. *Gentem Martiam*, idem *l.* 4. *v.* 556. quod draconis illius pater Mars eſſet habitus, uti docet Apollodorus *l.* 3. Meminitque *Spartorum* etiam Lactantius *l.* 3. *v.* 4. ut rectè quidem ibi conſiderunt Florentinæ Juntæ Anno 1513. Petrus quidam Lutetiæ eodem anno, & biennio poſt Aldus. Vide Caſp. Barthium *ad Statium d. l.* Alii ſunt *Parti*, in Inſcr. primæ Epiſtolæ S. Joannis, in Codice Bibliorum *MS.* verſionis S. Hieronymi, qui aſſervatur in Bibliotheca Genevenſi, quæ ſic habet: *incipit Epiſtola ad Spartos.* Ubi per errorem *Spartos*, pro *Sparſos* irrepſiſſe, quemadmodum Petrus priorem ſuam inſcribit *Electis advenis diſperſionis*; vel *Parthos* ſcribendum, ex Auguſtino *Quæſt. Evangelic. l.* 2. *Quæſt.* 39. nonnulli judicant. Vide Car. Patinum *Relat. Hiſtor.* 4. *ſub fin.* *Spartos* tamen referri poſſe, ex prædictis, liquet.

SPARTARIUS Campus, tractus Hiſpaniæ Tarraconenſis inter Spartariam Carthaginem, & Toletum, ubi Cynthia urbs & Fanum Clementis oppidum in Caſtella nova, *Strab.* *La Mancha*, vel *Mancha*, *Mariana.*

SPARTE, vicus & mons juxta Pontum Euxinum. *Stephan.* Et Armeniæ oppid. *Cedreno.*

SPARTEOLI, apud vet. Scholiaſtem Juvenal. *Sat.* 5. per contemtum ab aliis militibus appellatæ ſunt cohortes Præfecti vigilum, e Libertinis conſcriptæ: an à funibus, quorum in reſtinguendis incendiis uſus, an à *sparteis* tunicis, an à calceamenti genere? Caſaubon. *ad loc.* Vide infrà, *Spartum* ut & ubi de *Baxis*.

SPARTIANUS Ælius, Hiſtoricus Latinus Diocletiano dedicavit vitam Adriani, Ælii Veri, Didii Juliani, Severi & Peſcennii Nigri. Scripſit quoque vitam Caracallæ. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 5.

SPARTOLUS, urbs Macedoniæ, *Stephan.*

SPARTON, frater Phoronei, filium habuit Mycenæum. Eſt & mons *Sparton.* Stephan.

SPARTOPOLIOS, nomen gemmæ, apud Plinium *l.* 37. *c.* 11. *Polia* enim gemma dicta eſt, cui inducta canities quædam, Græcè πολιά, ſuper rubrum. At *Spartopolios*, quæ ſimilem quidem canitiem, ſed rariorem, nigro impoſitam habet, quaſi *Canus ſparſus*. Voce ab hominibus deſumptâ, quos σπαρτοπολίους Græci dixêre, cùm intermixtos cum nigris canos ſeu caput aſperſum canis haberent. Salmaſ. *ad Solin. p.* 765. & *ſeqq.* Vide quoque ſuprà in voce *Sparſum.*

SPARTUM, Græcè Σπάρτον, apud Veteres uſurpatum reperitur, de herbis omnibus ad vincula, nexilia & textilia aptis, ut ſunt linum, cannabis, junci, geniſtæ, aliaque id genus. Quod vel ex *Dioſcoride* patet, ubi Σπάρτον deſcribens geniſtam exprimit, vitibus ligandis idoneam. Et hôc ſenſu vox σπάρτα apud Homerum extat *Il.* β. *v.* 135.

Καὶ δὴ δοῦρα σέσηπε νεῶν, καὶ σπάρτα λέλυνται,

Atque adeò navium ligna putrefacta ſunt, & ſparta diſſoluta.

Ubi Salmaſius optimè obſervavit translatorum errorem omnium ferè olim Eruditorum, præſertim Latinorum, qui τὰ σπάρτα hæc, *ſtupa*, ſive *ſparta* interpretabantur, aut certè funes ex rebus ſativis factos, ut lino, cannabe, cæteriſque hujuſmodi, cùm tamen Græci σπάρτον & σπαρτίον paſſim appellârint quemcumque funem, etiam ex juncis ac geniſtis, quæ non ſeruntur, ſed ſponte proveniunt, factum. Similiter Latini, ad exemplum Græcorum, herbam illam Hiſpanicam, de qua mox, faciendis funibus aptam, *Spartum* dixere. Nempe, quando pro fune ex quâcunque materia, etiam ſponte proveniente, vocabulum ſumitur, non à verbo σπείρω, quâ *ſeminare*, ſed quâ *neƈtere* denotat, deducendum eſt: & hîc modo apud Homer. ſumitur, ubi σπείρω idem quod σπειρᾶν, *partes inter ſe conneƈtere & jungere*, denotat, &c. Apud Latinos ita *Spartum* dicitur ſola herba Hiſpanica, ex qua funes neƈtebant: quales deſignat Horatius *l. Epodon Od.* 4. *v.* 3. cum ait:

Ibericis peruſte funibus latus.

Ex eadem, quemadmodum è papyro Ægyptii, calceos ſibi veteres Hiſpani conficiebant, quod Pliniô auctore *l.* 19. *c.* 2. teſtatur Alexander ab Alex. *Genialium dier. l.* 5. *c.* 18. Ita autem Plinius, *Hinc ſtrata ruſticis eorum, hinc calceamina, & Paſtorum veſtes.* Imò hodieque apud illorum pleroſque in eodem uſu eſt: quos in *ſparteis* ejuſmodi calceis ſæpe, in Gallia, incedentes ſe vidiſſe, refert Ben. Balduinus *de Calceo.* Conficiuntur autem illi ſenè contorquendo jungendoque *Sparto*, ut ex calcei iſtiuſmodi icone, quæ apud Auctorem modò laudatum c. 3. curioſo Lectori exhibetur, videre eſt. Facit is *Spartum* junci ſpeciem, eô tamen diſcrimine, quod propriè *aliis ſolis juncus ſit*, ex Plinio. Similia planè videntur Moyſis fuiſſe calceamenta, ex junco nempe marino contexta, qui, non minus ac Hiſpanicum *ſpartum*, in funes, ſtrata, corbes atque adeò calceos compingi contexique commodè potuit: cujuſmodi junci feraciſſimam fuiſſe Ægyptum, idem narrat Plin. *Hiſt. Natur. l.* 21. *c.* 18. Propriè tamen *ſpartum* juncus non eſt, quamvis ei ſimile, ſed à junco ſuppoſtere marina & in paluſtribus naſcente, toto genere differt. Unde apud *Strabonem*, *Spartarius campus* in Hiſpania, & *Juncarius* diverſi: quorum ille in aridis & effœtis Hiſpaniæ citerioris locis, *ſpartum* ſponte naturæ profundit, inde in omnes olim gentes, maximè in Italiam, exportatum. Convellendi ejus ratio laborioſa admodum, his verbis exponitur egregio Naturæ indagatori modo dicto, *Ad reliquos uſus laborioſe velitur ocreatis cruribus manuque textis manicis convolutum, oſſeis ligneiſve nucamentis*, ad quem locum vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 266. Cæterùm uſus Sparti *multa poſt ſecula cæptus eſt, nec ante Pœnorum arma quæ primum Hiſpaniæ intulerunt.* Id Plin. *loc. cit.* Vide iterum Salmaſ. *d. l.* ubi prorſus σπάρτα apud Homerum de *Sparto Hiſpanico* explicari poſſe negans, *τὰ ſuppara* exponit, quibus ſutæ naves, *p.* 264. Funes tandem *ſpartarii agri* exigui, ſic enim iterum Plinius, *Ad hos omnes uſus* (nempe ſtrata, ignes faceſque, calceamina, veſtes, armamenta navium, machinas ædificationum, aliaque vitæ deſideria) *quæ ſufficiant, minus triginta millia paſſuum in latitudinem a litore Carthaginis novæ, minuſque in longitudinem eſſe reperientur*, vide eum *l.* 19. *c.* 2. & ſæpius dictum Salmaſ. *Exercitat. Plin. ad Solin. paſſim*, inprimis *p.* 262. & *ſeqq.* Hinc *Spartea*, in *Reg.* Iſidori *c.* 17. calceus, ex *ſparto*, quem χόρτινον σανδάλιον vocat Socrates *l.* 7. *c.* 36. Item *Spartea*, apud veter. Interpretem *Juvenal. Sat.* 14. *v.* 305.

Diſpoſitis prædives hamis vigilare cohortem
Servorum noctu Licinus jubet ——

funes, quorum in extinguendis flammis olim frequens uſus, vel vaſa ſpartea pice illita, quibus aqua deferebatur, ad reſtinguenda incendia &c. Vide Martinium *Lexic.* & ſuprà.

SPARUM, minimum jaculum, à *ſpargendo*, Feſt. Servio *ad illud Æn. l.* 11. *v.* 682.

Agreſtiſque manus armat Sparus:

ruſticum eſt telum, in modum pedis recurvum. Varroni *Sparum miſſile, dictum a piſcium ſimilitudine, qui Spari vocantur.* Ruſticorum certè geſtamen fuit. C. Salluſtius *in Catilin. c.* 56. *Sed ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis inſtructa, cæteri, ut quemque caſus armaverat, Sparos, aut lanceas, alii præacutas ſudes portabant.* Liv. *Dec.* 4. *l.* 4. *Si quis extra ordinem avidius procurrit, & ipſe inter Equites ſparo percuſſus & Tribunos Centurioneſque caſtigari jubet* &c. Sed & Græci eô teli genere frequenter uſi ſunt, ut apparet ex Corn. Nepote *in Epaminonda, c.* 9. unde non difficile formam ejus colligere eſt. Sic quippe ille: *Univerſi in unum impetum fecerunt, neque prius abſceſſerunt, quàm magnâ cæde factâ multiſque occiſis Epaminondam pugnantem Sparô eminus percuſſum concidere viderunt. Hujus caſu aliquantum retardati ſunt Bœotii, neque tamen prius pugnâ exceſſerunt, quam repugnantes profligarunt. At Epaminondas, cum animadverteret, mortiferum ſe vulnus accepiſſe, ſimulque ſi ferrum, quod ex haſtili in corpore remanſerat, extraxiſſet, animam ſtatim amiſſurum, uſque eo retinuit, quoad renunciatum eſt, viciſſe Bœotios. Id poſtquam audivit, ſatis, inquit, vixi. invictus enim morior: Tum ferro extractô, confeſtim exanimatus eſt.* Ferrum id *Spari*, alii Hiſtorici *ſpiculum*, nonnulli *haſtam* vocant. Vide Val. Max. *l.* 3. *c.* 2. *ex. ext.* 5. Ciceronem *de fin. bon. l.* 2. &c. Sic res eadem ſpiculum, haſta, *Sparus.* Lucilius,

Tum Spara, tum rumices portantur, tragula porrò.

Silius Italicus *Punicor. l.* 8. *v.* 520.

Ma-

Marrucina ſimul Frentanis æmula pubes
Corfini populos, magnamque Teate trahebat,
Omnibus in pugnâ fervet Sparus.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 10. *c.* 20. uti de *Sparo* piſce, Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 25.

SPASINES, Rex Arabum, Characem oppid. Perſici ſinus intimum, in colle inter confluentes, dextrâ Tigrim, lævâ Eulæum 2. mill. paſſ. laxitate ab Alexandro M. conditum, poſtquam flumina id expugnavêre, oppoſitis molibus reſtituit, nomenque ſuum dedit, emunitô ſitu, ut ait Plin. *l.* 6. *c.* 27. Unde Σπασίνου χάραξ, ſeu Χαραχσπασίνου id appellatum legitur, apud *Ptolemæum.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 489.

SPATA, gladii genus, memoratum A. Gellio *l.* 10. *c.* 25. *Veruta, enſes, ſicæ, machæræ,* Spatæ, *lingulæ, pugiones, clunaculæ* &c. Iſidoro *gladius eſt ab utraque parte acutus.* Gallis in uſu fuiſſe Diodorus Sic. teſtis eſt *l.* 5. *Pro gladiis ſpathas gerunt prælongas, ex catenis ferreis aut æneis ad dextrum latus dependentes.* Joſephus tamen *Excid. l.* 3. ubi Romanam militiam Veſpaſianô imperante explicavit, de duplici gladio ſic loquitur: *Pedites utrinque gladium geſtant, longiorem quidem illum ad ſiniſtrum latus: nam qui ad dextrum eſt, palmi ferme 12n digitorum menſuram non excedit.* Vegetius *l.* 2. *c.* 15. gladios majores *Spathas*, minores *Semiſpathas* appellat: bullis quoque baltheum fuiſſe inſignem, Sidonius Apollin. *Panegyr. ad Anthemium* docet,

——— *Bullis hoſtilibus aſper*
Applicat à læva ſuigentem baltheus enſem.

Quales oſtendi apud Hollandos Comitum veter. icones, Ant. ſcribit Thyſius *Notis ad A. Gellium l. & c. cit.* Hodieque apud Belgas ligo *Spade* dicitur: ſed veteri Teutonicâ linguâ gladium prælongum denotat. Hactenus præfatus Thyſius JCtus *ad Gellium dicto l.* Verùm quem is a Joſepho deſcribi dicit *gladium longiorem*, non *Spata*, ſed is potius videtur fuiſſe gladius, quem *Hiſpanienſem* vocârunt, de quo nos diximus *ſuo loco.* Ad *Spatham* Gallorum veter. ut redeam, quam iis propriam tribuit Diodorus d. *l. prælongum fuiſſe gladium ſine mucrone*, ait Liv. *l.* 32. quô proin illi cæſim, non punctim, uſi, Polybius *l.* 2. poſtmodum verò mucro additus, uti ex Wilh. Apulienſi *de Geſtis Normann. l.* 2. docet Car. du Freſne *in Gloſſar.* & *Not. ad Joinvillam p.* 73. Cujuſmodi Francorum veter. *Spathas* ſic deſcribit Monachus Sangall. *l.* 1. *c.* 36. *Poſt hæc baltheus ſpatæ colligatus, quæ ſpata primum vagina, ſecundò corio qualicunque, tertio linteamine candidiſſimô cera lucidiſſimâ corroboratô, ita cingebatur, ut per medium cruciculis eminentibus ad peremtionem gentium duraretur.* Idem cæſim *ſpathâ* feriiſſe, refert *l.* 2. *c.* 11 & 23. Quod confirmat Petrus Tudebodus *l.* 3. ubi de Godofredo Bullionenſi, cum equitem ferociſſimum loricâ indutum in duas partes diviſiſſe refert: quod de Schweppermanno quoque & Scanderbego legimus. Ponderoſi enim hi enſes; uti Ogerii Dani, qui ſub Carolo M. vixit, *ſpatha* docet, quæ cum ferreo capulo, abſque mucrone, in Monaſterio S. Pharonis Meldenſi aſſervatur, deſcripta à Jo. Mabillonio *Vitarum SS. Ord. Benedict. Tom. V.* Quomodo verò *Regia ſpatha* deferretur à Regis Armigero, videre eſt in iis tabellis Lotharii & Caroli C. quas delineari curavit Steph. Baluzius *Notis ad Capitularia Regum Francia*, ut & infrà, in voce *Spatharius.* Hinc *ad ſpatham metiri* ſolebant olim Franci milites, nec bello idonei cenſebantur, qui ejus longitudinem nondum attigiſſent, uti legitur apud Monachum prædictum *de Carolo M. l.* 2. *c.* 17. cui ſimile quid de Bohemis refert Æneas Sylvius *Hiſtor. Bohem. c.* 10. Et *Spathæ prehenſa capulo*, pacta firmare ſoliti Alamanni, in *Charta Alamann.* Goldaſti 85. apud Vadianum *de Monaſteriis German.* Vide quoque Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano, c.* 10. ut & Caſaubonum, qui etiam *latiore* hos gladios fuiſſe notat & infrà *Spatha.*

SPATALE, Nympha memorata Claudiano *in Epithalamio Honorii & Mariæ*, v. 167.

Et gravibus Spatale *bacchis diadema ferebat*
Intextum, rubro quas legerat ipſa profundo.

Dicta nempe, à *ſpataliis* eſt ſive brachialibus, armillæ genere, quod totum brachii progreſſum complectebatur, cum armis: quemadmodum *dextralia* tantum carpum incingebant. Tranſiit autem *Spatale*, quod propriè armillæ nomen, in nomen fœminæ, uti Viria; eo quod utrumque fœminei ſexus proprium eſſet. *Spatalocinædi* tamen Petronius meminit, in *Satyr.* ubi ſic Cinædum appellat *Spatale* ſive brachiali, onuſtum: Sed mollius fœmininâ pectus Cinædus eſt, vide Thom. Bartholin. *de Armillis Veter.* Dictum autem *Spatalium*, Græcè σπατάλιον à verbo σπαταλᾶν, *luxuriari*; atque inſuper ornatum cum capitis notat, quô crinis in unum colligitur, fortè quòd aurea *ſpatale* vel *ſpatalio* vinciretur. Poëta,

——— *crines nodantur in aurum* &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 764 & Gerh. Joh. Voſſium *in Etymolog.*

SPATANA, Taprobanæ inſul. portus. *Ptolem.*

SPATHA, apud Anaſtaſium *in Benedicto III. Spatam cum auro puriſſimo ligatam: item imagines duas ex auro puriſſimo* quid ſit, vide ſuprà in voce *Spata* uti de inveſtitura *per Spathæ capulum*, ſuô locô. Aliàs σπάθη apud Græcos varia ſignificat, *palmitem ſpicatum palmæ*; etiam *ramum robuſtiorem*, è quo σπάθη prodibat, quæ aliis *ſpadix* dictus; porrò hinnulorum cervorum cornua *ſpathæ* vel *gladii* dicti ſunt, Gall. *dagues*, unde σπαθίνας hujuſmodi cervi appellati &c. Vide Salmaſ. ubi ſuprà *p.* 221. 409. &c. de modo *per Spatham* texendi, vide ſuprà *Recta tunica*, & ubi de *Textoria Re* infrà. A *Spatha*, ſeu gladio, *Spatharius*, nomen fuit dignitatis in Imperio Conſtantinopolitano ſatis illuſtris, cui Imperatorii Corporis cuſtodia fuerat concredita, Σπαθαροφύλαξ *Cedreno*, de qua vide quæ obſervavit Carol. du Freſne *Not. ad Alexiadem p.* 259. & ſuprà aliquid in voce *Protoſpatharius.* Eadem vox Armigeris tributa paſſim: imò & ſic dicti Milites Ordinis S. *Jacobi de la Spatha* in Hiſpania, circa A. C. 1158. contra Saracenos inſtituti, de quo vide Franc. Menenium *p.* 94. A. Favynum *p.* 1168. & Beloyum *c.* 87. Sed & *Spatharocandidatus*, i. e. Spatharii ſimul & Candidati munere fungens, & *Spatharocubicularius*, occurrunt apud Luitprandum *l.* 3. *c.* 7. & in *Syn. VIII. act.* 4.

SPATHALIUM, apud Tertullian. *de cultu Fæmin. c.* 13. *Cæterùm neſcio, an manus Spathalio circundari ſolita, in duritiam catenæ ſtupari ſe ſuſtineat:* uti quidem legi vult *Palmerius*, armilla eſt muliebris; aliàs illud comendi genus, quô crinis in unum colligebatur. Sic factum eſſet ex *ſpalathion* vel *palathion.* Παλάθη enim Græcis globus vel maſſa ficuum, caryotarum, coctanorum, prunorum &c. ad cujus ſimilitudinem globus crinium in metam concumulatus παλάθιον, & per metatheſin σπαλάθιον dici potuiſſet. Sed *Spatalium* omnino legendum eſſe, monent *Salmaſ.* & Voſſ. uti ſuprà diximus, in voce *Spatale.*

SPATHISTER, ferreum inſtrumentum, quô Hebræi nonnulli præputium ſibi attrahebant, ne dignoſcerentur eſſe Moſaicæ legis cultores, atque ſic injurias, perſecutiones ac tormenta evitarent, à σπάω, *attraho*, memoratur Epiphanio *l. de Ponder. & Menſur. At hoc gravius eſt, quòd etiam à circumciſione præputiati fiunt arte quadam Medicâ, per inſtrumentum attractorium Spathiſterem appellatum, infimam membrorum cuticulam attrahi ſinentes, futuramque admittentes, & glutinatoriis circumdatis, præputium rurſus ſuperinducunt.* Cujuſmodi fuêre illi, de quibus ad Gentiles deſciſcentibus, dicitur 1. Maccab. *c.* 1. *v.* 16. *Et fecerunt ſibi præputia.* Item de quibus Joſephus, circumciſionem eos ſic occultâſſe, ut nudi à Græcis non diſtinguerentur, refert *Antiqq. l.* 12. *c.* 6. Unde Apoſtolus 1. Cor. *c.* 7. *v.* 18. περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω, *Circumciſus aliquis vocatus eſt? non adducat ſibi præputium.* Inventorem ejus Eſavum facit idem Epiphanius, quem hôc pactô, velut Apoſtatam, paternum ſignum abſtuliſſe divinamque legem ſic ex animo ſuo aboleviſſe addit. Vide Dominic. Macrum *in Hierolex.*

SPATIA, in Circo olim dicta, quas *metas, curricula, vias* aliàs Latini, κύκλους, διαύλους, στάδια, καμπτῆρας Græci dixêre, cujuſmodi ſeptem fuiſſe, tot enim vicibus meta peragenda erat ſuprà vidimus. Antiochenſis Joannes etiam in Græcam vocem tranſtulit, τα ἑπτὰ σπάτια, inquiens, τὸν δρόμον ἐπτὰ σπάτια. Namque & *meta*, pro metæ flexu, quod optimis Auctoribus, καμπτὴρ, vel etiam recurſus, qui fiebat poſt metæ flexum. Unde (ἑπτὰ σπατίοις ἀγὼν συντελεῖ), apud recentiores Græcos, i. e. *ſeptem ſpatiis certamen peragitur:* ubi *flexus*, pro toto decurſu ſpatii Tertullian. *de Spectaculis ſub fin. In hoc tibi Circenſes ludos interpretare, curſus ſeculi intuere, temporum labentia ſpatia dinumera, metas, conſummationes ſperum expecta, ſocietates Eccleſiarum defende, ad ſignum Dei ſuſcitare, ad tubam Angeli erigere, ad Martyrum palmas glorîare.* Ubi omnia vocabula è Circo mutuata, *curſus, ſpatia, metæ, greges, mappæ ſignum, turba, palmæ.* Apud Antiochenſem σπάτια, Cedrenus aliique στάδια interpretantur; non adeò benè (longè enim aliud *Stadium* erat) niſi decurſum Circi hôc nomine intelligant ſeu circuitum, ſeu *gyrum*, uti vetus *Epigr.* vocat, cujuſmodi ſeptenis unicus miſſus conſtabat. Salmaſ. *ad Solin. p.* 908. Vide etiam ſuprà paſſim, inprimis voce *Meta*, it. *Miſſus agitatores.*

SPATULARIA, inter veſtes ſacras, recenſetur *in Monaſtico Anglic. Tom. III. p.* 331. Gall. *Eſpaulière.*

SPAUTA, Mediæ regionis lacus, è quo ſales coguntur, qui pruritum excitant, *Strabo. Spota*, teſte *Cyllen.*

SPECIES, apud incertum Auctorem *MS. in Periegeſi Orbis Rom. Hæ ſimiliter & Seleucia civitas optima, quæ & ipſa omnia, quæ veniunt, prædictæ Antiochiæ offert, & Fiſcales Species & privatas:* vox eſt JCtis notiſſima, quibus idem ſonat, quod Veteribus fruges, ut ſunt vinum, oleum, frumentum, legumina; unde *Species Annonariæ*, in Codice non ſemel. In quibus tranſmittendis ſumtus fieri ſolitos, *Parapompica* fuiſſe appellatos, ſuprà diximus. Poſtmodum res, vel quævis ſupellex pretioſior ſic dicta eſt, *Ammiano, Capitolino, Aliis.* Infima Latinitas pro *drogua* uſurpavit, ut εἶδος Græcè, unde *ſpecies aromatica*, τὰ εἴδη ἀρωματίζοντα. Servatque hodie vocabulum Galli, ſed ſtrictiùs ſumunt, de acribus tantùm & morſicantibus, ut ſunt piper, canella, & ſimilia. Unde *Speciarius* illis, qui omne genus *ſpecies* vendit, παντοπώλης, *Seplaſiarius* Latinis. Sed & apud eoſdem *Specierum* appellatio ſumitur pro ſalariis Judicum, quibus, cùm nullam à clientibus mercedem accipere fas eſſet, licitum tamen erat levioris momenti & pretii donativa recipere, cujuſmodi ſunt *condimenta, eſculenta, aut poculenta, quorum valor in una hebdomada* 10. *ſolid. Pariſ. non excederet*, ut eſt in *Edicto* Ludovici IX. *A. C.* 1254. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Gall. *Eſpices*, vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 1050.

SPECILLATA Patina, apud Vopiſc. *in Probo, c.* 4. ubi de muneribus hinc à Valeriano miſſis, *patinam argenteam librarum decem ſpecillatam*, meliùs *Specillata* Salmaſio, ex libro Palat. & veter. edit. nomen habuit à genere cælaturæ, quod intus haberet crebra exſculpta ſpecula vel ſpecella, ad reddendas plures imagines. Plin. *l.* 33. *c.* 9. *Quin etiam pocula ita figurantur exculptis intus crebris ceu ſpeculis, ut vel uno intuente populus totidem imaginum fiat.* Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. cit. loc.*

SPECILLUM, Æſculapii inventum, Cicer. *de Nat. Deor. l.* 3.

SPECKFELDIA Familia, inter Germaniæ illuſtres, eadem cum *Sonthemia*, vide ibi.

SPECTABILIS, titulus dignitatis, inter *Illuſtris* & *Clariſſimi* titulos medius, quô in utroque Codice varii ornantur Magiſtratus,

rus, videl. Præfectus Auguſtalis, Comes Orientis, Proconſule & Vicarii; Item Duces, Tribuni & Notarii, Magiſtri ſcriniorum, Comites S. Conſiſtorii, Comites Domeſticorum, Comites Scholarum, Comites Militares; Porrò Caſtrenſis, Tribunus Notariorum & Silentiarii, Judices quoque &c. de quibus vide Gothofredum *in Epilog. Nov. 7.* Dignitas ipſa *Spectabilitas*, quam *militiæ ſudore deterſis antiquitatem tribuiſſe*, ait Caſſiodorus *Var. l. 2. Ep. ad Steph.* Græcè περιβλεπτότης, ſicut *Spectabilis*, περίβλεπτος. Vide eundem Gothofredum *ad Codicem Theodoſ.* & Pancirolum *ad Notitiam Imperii Orient. c. 2.*

SPECTACULA, Græcè θεωρεῖα propriè Fori in Circo, quos primò ſibi quisque tumultuariâ operâ faciebat, poſtmodum Tarquinius Superb. publicos fieri curavit. *Feſtus, Sexto Fori ſignificant Circenſia ſpectacula.* Cujusmodi *Spectacula*, furcis vel ſuſtentaculis ligneis impoſita, è quibus Populus Ludos ſpectabat, usque ad extrema Reip. tempora manſerunt, ut ex Varrone liquet, & ſuprà vidimus in voce *Fori*. Inde ad loca, ubi Ludi agebantur, vox translata, Θέατρα, quod vocabulum ipſis Latinis uſitatius eſt Latinô. Porrò ad ipſos ludos, quô ſenſu *de Spectaculis* ſcripſit Martialis & Tertullianus. Tandem ad Spectatores quoque, uti docet Salmaſius *ad Solin. p. 176.* Vide de *Spectacula* publicè edendi jure, loco, tempore; de *Spectaculis* in caſtris edi ſolitis, privatis, aliisque huc pertinentibus, præter Lipſium *de Amphith.* Caſaubon. *ad Sueton.* ut & hîc paſſim: uti de *Spectaculorum inſano ſtudio*, etiam lacerato jam à Barbaris Imperio, deque *Spectaculorum tumultibus inconditis*, C. Barthium *Animadverſion. ad Statium Theb. l. 6. v. 449.* & 475.

SPECTATORES, Gladiatorum genus vide ſuprà. Addo hîc, apud Tomaſinum *de Teſſeris* unam hujuſmodi reperiri, cum *Inſcr.* MANLIUS MARTIALIS SP. K. JANTI CATIO. P. CÆLER. Alia exhibetur apud Pignorium *d. l.* cum *Inſcr.* ΠILOMUSUS, ΠERELI. & voce integra SPECTAVIT. in cujus altera parte, fuſcina & palma. In aliis reperias nomina, ſine dubio ſervilia, ANTHUS, FAUSTUS, INGENUOS, OLYMPUS, REPENTINUS. HERMES, FELIX, PHILODAMUS, PHILARGYRUS, vide. Aldum in *Orthogr.* an Teſſerariorum, ut ille *Spectator*, cui teſſera obtigerat, haberet ſtatim in promtu nomen erogatoris familiaris: an ipſorummet, qui ſpectabant? Quorum utrum ſit, id certum, hujuſmodi teſſeras in uſu fuiſſe, ut *Spectatores* inde aliquid lucrarentur. Martialis *l. 8. Epigr. 78. v. 10.*

Nunc veniunt ſubitis laſciva numiſmata nimbis,
Nunc dat ſpectatas teſſera longa feras.
Nunc implere ſinus ſecuros gaudet & abſens
Sortitur dominos, nec laceratur avis.

Quâ ratione intelligemus, quod eſt apud A. Gellium de Q. Fabii epiſtola ad Carthaginienſes miſſâ *l. 10. c. 27. M. Varro autem non haſtam ipſam, neque ipſum caduceum miſſa, ſed duas teſſerulas, in quarum altera caduceum, in altera ſimulachra haſtæ fuerunt inciſa* &c. Vide laudatum Pignorium *ibid.* An verò ad hunc *Spectatores* conducendi mercede apud Romanos morem trahi poſſit locus C. Nepotis *in Præfat.* de mulieribus Lacænis, *Nulla Lacedæmoni tam eſt nobilis vidua, quæ non adſcenam eat mercede conducta* viderint Eruditi.

SPECTRA, Græcè φαντασίαι φαινόμεναι, ſeu unâ voce φάσματα, dicebantur ſpecies vanæ, ſeu *imagines conſpicuæ*, ut Plinius vocat, quæ vel ex Magica devotione, vel alicujus Numinis præſentia, immitti credebantur. Vide ſuprà ubi de *Corybantiaſmo*. Grammatici tamen ſic diſtinguunt, ut φάσμα ſit veritati ſimillimum, ut quum ejus formæ, quæ in rerum natura eſt, imago conſpicitur: φάντασμα, cùm extraneæ & inuſitatæ figuræ: Qua de re vide pluſcula apud Salmaſ. *ad Solin. p. 1087* Item.

—— animæ ſua membra gementes,

ut ait Statius *Theb. l. 12. v. 285.* Corporibus enim inhumatis, animas conſpicuas vagari & ſortem ſuam gemere, crediturn olim, de cujusmodi planctibus vide notata Gevartio *ad Statium Sylv. l. 2. Carm.* Infeſtabant autem eos inprimis, qui cædem patrâſſent. Vetus Scholiaſtes ejuſdem, *Theb. l. 5. 312. Incumbunt ædibus, & queruntur contra ordinem Fatorum ſe expulſos ſuosque deplorant & vindictam poſcunt à parricidis,* Itaque domibus hærere conſuevêre, qualia recentes hiſtoriæ multa nôrunt oculis animisque objecta, & narratur nobilis à Plinio *l. 7. Ep. 27.* & Luciano *Philopſeude.* Et noctu ut plurimum, ſed & aliquando in media luce tumultuari, uti videre eſt ſuprà, ubi de *Meridiano Dæmone*. A' quibus proin ne damna acciperent, qui alterum occidiſſent, cum ἀκρωτηριάζειν, i. e. *extrema ejus abſcindere*, & de collo ſuſpendere, ſolitii ſunt, ut diximus ſuprà, ubi de *Cædem expiandi ritu*, Plura verò hanc in rem vide in voce *Manes*, item *Anima*; & *Temeſa*; nec non apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* Addam hoc ſolùm, errorem illum Gentilium de animatum obambulatione in his terris, hodieque apud nonnullos Chriſtianorum hærere, cùm tamen has illuſiones meras eſſe tenebrarum Principis certiſſimum ſit, &c. Vide & Voſſ. *de Idolol. l. 1. c. 6.* Delrium it. *Not. ad Oedipum Senecæ v. 174.* ubi de frequenti *Spectrorum*, in publicis calamitatibus apparitione.

SPECULAR, à *Speculo* differt, illud enim Græcè διόπτρα, per quod videtur; hoc iiſdem κάτοπτρον, quô videtur: illud διαφανὲς, hoc ἔμφασιν facit. Et quidem *Specularia* dicebantur, quibus lumen in cœnacula inferebatur, & Sol admittebatur in ædes, ut hodie per vitreamina & chartacea fit. Senecæ *l. 3. Ep. 86. Quantæ nunc aliquis ruſticitatis damnet Scipionem, quòd non in caldarium ſuum latis ſpecularibus diem admiſerat.* Et *Ep. 90. Quædam noſtra demum memoriâ prodiiſſe ſcimus, ut ſpecularium uſum perlucente teſtâ clarum tranſmittentium lumen.* Muniebantur etiam his ſpecularibus hyeme cœnationes & diætæ, adversùs ventorum imbriumque vim: atque ita venti his excludebantur, ut tamen lumen habitantibus transfunderent. Ubi eorum originem apud Romanos uſumque duplicem habes. Sic autem dicta ſunt, quòd è *ſpeculari* lapide fiebant, qui, vitri modò perlucidus, facillimè in quamlibet tenues cruſtas ſinditur: uti quidem Cupacio viſum. At Salmaſius ita appellata ait, quo viſum tranſmitterent, ac per ea *ſpecuları* liceret ac perſpicere unde nomen ipſi *Lapidi Speculari*, i. e. διόπτρᾳ & διαφανεῖ. Certè Tertulliano in *Apologet.* omnis materia, quæ διάφασιν habet, *ſpecularis materia* dicitur. Erat verò alia phengites, Græcè φεγγίτης, Idiotis κρύσταλλος, i. e. *glacies*; quem, quod gypſo ſimilis eſſet, *gypſum* quoque multi vocaverunt: inter quos Anaſtaſius *in Leone III. nec non & feneſtras ipſius Eccleſiæ ex metallo gypſino decoravit.* Et *Gloſſæ* Iatricæ, διαφανὴς, γύψῳ ὅμοιος, ὃ καλοῦσι σφεκλάριον. Sed & ex vitro *ſpecularia* jam olim fiebant, aliaque tranſlucida materia. Idem Anaſtaſius *ibid. & alias feneſtras de vitro diverſis coloribus decoravit.* Cujusmodi feneſtras recens Latinitas *vitria* vocavit, Græci ὑέλια. Imò ita etiam appellârunt, etiamſi ex ſpeculari lapide eſſent. Neophytus Mon. *in Lexic. Herbar.* Σπίκλαος ἐκ τοῦ φεγγίτη ὑάλιον. Ubi tamen, quod σπίκλος interpretatur, ſequutus eſt Græcorum morem, qui *Specular* & *Speculum* paſſim confundunt. Veteres *ſpeculis* inducebant parietes conclavium ad ornamentum: at feneſtris *Specularia* indebant, ad illuminandam domum. Adde, quæ de diſcrimine utrorumque jam diximus. Iidem viciſſim verba illa *in Baſilic. Eclogis*, ὥσπερ ἐπὶ ἐμβλήματος τῶν ἀργυρῶν σκευῶν καὶ ἐπὶ σπίκλῳ τοῦ οἴκου, de *ſpecularibus* acceperunt, cum de *ſpeculis* debuiſſent: hæc enim ex argento etiam, atque emblematis haud ſecus, ac ſcyphi, decorabantur. Porrò laminæ illæ ſpeculares, ſive eſſent teſſeræ, ſive orbes, invicem gypſo committebantur, per γυψεκπλάστου τοίχου, ſicut hodie plumbo &c. Quam in rem vide plura apud Plin. *l. 3. c. 3. & l. 36. c. 22.* Salmaſ. *ad Solin. p. 1095.* &c. Uti verò *Specularia*, tum in cœnationibus, tum in lecticis, à flatu vindicabant, & viſum tranſmittebant; ita, ſomnum captantibus, ad lucis excluſionem, *ſpecularibus* introrſum obducebantur vela ſeu plagulæ, de quibus vide Theod. Marcilium *ad Suet. Tito c. 10.* ut & plura hanc in rem ſuprà, non unô locô.

SPECULARII, dicti ſunt Magi, qui rerum quæſitarum figuras in *ſpeculis* politis exhibent, Græcè Κατοπτρομάντεις. Jo. Sareſberienſis *de Veſtigiis Philoſophorum l. 1. c. 12.* Specularios *vocant, qui in corporibus lævigatis & terſis, ut ſunt lucidi enſes, pelves, cyathi, ſpeculorumque diverſa genera divinantes curioſis conſultationibus ſatisfaciunt: quin & Joſeph. exercuiſſe vel potiùs ſimulâſſe deſcribitur, cùm fratres argueret ſubripuiſſe ſcyphum, in quo conſueverat augurari.* Unde liquet, quot genera ſunt corporum, quæ imagines reddunt, tot ſpecies divinationis hujus fuiſſe. Et quidem de *Speculis Lunæ* Sagarum Theſſalicarum diximus aliquid ſuprà. De pueris ad iſtiusmodi μαγγανεύματα adhibitis, vide Spartian. *in Didio Juliano c. 7.* ubi *præligatis oculis incantatô vertice* in hujusmodi ſpeculo *pueri reſpicere* ſoliti dicuntur. Aqua pro ſpeculo fuit Trallibus, de eventu Mithridatici belli percunctantibus, apud Appulejum *Apolog.* Et, quod mireris, homini Chriſtiano, in ludicro Circenſi Magicis artibus victo, à contraria factione, & propterea ab Hilarione antiquiſſimo Monacho & conclamatiſſimæ virtutis viro, opem cum lachrymis petenti, eo κατοπτρομαντείας genere, quod cum aqua & cyatho peragebatur, hic conſuluit, uti rem narrat Hieronymus, & Græcorum *Martyrologia* &c. Diverſi verò generis θαυματουργίας διὰ κατόπτρων ſunt illæ, quarum meminit Jo. Grammaticus *in Ariſtotelis Meteorologic. Comm. 1.* Vide Caſaubon. *ad Spartian. d. l.* & hic paſſim, inprimis in voce *Catoptromantia*. Sed & *Speculariı*, ſpeculorum confectores dicti ſunt, *l. ult. de Jure Immunit.* & *l. 2. Cod. Theod. de Excuſat. Artif.* Græcè Σπικλοποιοί.

SPECULARIS Gromonica, vide ſuprà in hac voce.

SPECULATOR, dictus eſt Guil. Durandus. quòd A. C. 1271. *Speculum Juris* 3. volum. diſtinctum edidit, de quo vide multa apud Macros in voce *Speculator*.

SPECULATORES, apud Firmicum *l. 8. c. 26.* Plutarcho *in Galba*, διοπτῆρες καὶ διάγγελοι, *exploratores & annuntiatores*, Dioni διόπται & ἱππέωται, in Novo Teſt. quoque Σπεκουλάτωρες, ex antiquo in Legionibus apud Romanos militârunt & ab exploratoribus fuêre diverſi. Hinc *Speculatorum Legionis* & *Exploratorum Legionis*, diſtincta mentio in veter. monumentis. Liv. *l. 31. c. 24.* ſic vocat, qui Græcis ἡμεροδρόμοι, *ingens die unô curſu emetientes ſpatium*: ad Imperatoria mandata celerrimè perferenda, ut *Suidas* exponit. Qui videntur eſſe iidem cum *Frumentariis*, quibus ſub Diocletiano *Curioſi* ſucceſſerunt, uti vidimus ſuprà. Sed & hos diſtinguit *Inſcr.* iſta: *Scholæ Speculatorum legionis primæ & ſecundæ adjutricum piarum fidelium Severianarum, refecta per eoſdem —— dedicante F. Æliano legato Auguſti Proprætore, curante Aurelio Pertinace frumentario.* Et Frumentarios honeſtiore gradu militâſſe, quàm *Speculatores* diſcimus ex Dione de Advento, qui ex horum ordine in illorum promotus eſt. *Speculatores* enim carnificis opus peragebant, in reis decollandis, unde eos Δημίους, i. e. *Carnifices*, vocat idem. Hinc *D. de bonis Damn. Ita neque* Speculatores *ultro ſibi vendicent, neque Optiones ea deſiderent, quibus ſpoliatur, quô momentô quis punitus eſt*: per *Speculatores* carnifices; per *Optiones*, carceris præpoſiti ſeu commentarienſes, intelligendi ſunt. Iidem ergo δήμιοι, à miniſterio & κατάσκοποι ſeu σπέκουλοι, à nomine, dicti ſunt. Quapropter falluntur, qui *Speculatores* legunt & à *ſpeculis* volunt dictos. Frumentarii verò reis perquirendis quidem & proſequendis ducendisque operam navabant, non etiam ſupplicio afficiendis: aliàs *Pterophori* quoque dicti, vide ſuprà. Interim, ob affinitatem & ſimilitudinem miniſterii, frequenter conjunguntur. Sic apud Dionem de Speculatoribus Frumentarii, ἐκ τῶν σκοπῶν ἀγγελιαφόροι,

ſunt, & in veter. *Inſcr.* Speculatorum Schola reficitur, curante Frumentario, ut vidimus: Plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Spartianum in Hadriano.* Quemadmodum & *Speculator* nonnunquam cum Exploratore confunditur, ut apud Liv. *l.* 22. *c.* 33. ubi de Speculatore Carthaginenſi, qui Romæ deprehenſus, præciſiſque manibus, dimiſſus eſt: & *l.* 31. *c.* 24. ubi de Athenis unius Speculatoris induſtriâ ſervatis. Verùm de his vide ſuprà, in voce *Explorator*, ut & hic infrà aliquid.

SPECULATORIA, apud Tertullian. *l. de Corona mil. c.* 1. caliga dicta eſt, cùm ait: *Speculatoriam moroſiſſimam pedibus abſolvit*; de militis Chriſtiani exauctoratione loquens, cui inter alia militiæ inſignia etiam caligæ detrahebantur. Uſus eſt hâc voce Tertullianus, quòd in militia id genus erat militum, qui præcipuè ad hoc erant inſtituti, ut, quemadmodum Feſtus ait, *Hoſtilia ſilentiò perſpicerent*; à verbo *ſpeculor*, dicti *Speculatores*, qui Græcis ὀπτῆρες, σκοποὶ, & κατάσκοποι. Unde quibus illi utebantur caligis, *Speculatoriæ* appellatæ ſunt. Ita & Sueton. *c.* 52. ubi varios Caligulæ refert habitus, *Modo*, inquit, *in crepidis vel cothurnis, modò in Speculatoria caliga.* Calceamentum nempe ſignificans, quô Speculatores caligati, ſpeculatum exploratumque ibant. Sunt tamen, qui apud Tertullianum malint legere *Spiculatoria*, voce, à *ſpiculatoribus* & *ſpiculo*, deductâ. *Sed vereor*, inquit Balduinus, *ne ſit nimia ſit corrigendi prurigo. Stat enim ſuus aptè ſenſus, cùm utrobique* Speculatoriam *legimus: ut nil neceſſe ſit aliam lectionem comminiſci.* Poteſt autem caliga *Speculatoria* quoque dici, quòd, qui in ea conſiſtebant, velut in *ſpecula* quadam poſiti viderentur, indeque poſſent longiùs *ſpeculari*. Quod certè Caligarum ſuadet compoſitio: Nam altè à ſolo editas fuiſſe earum ſoleas, hinc æſtimare licet, quòd cùm ſæpe loca lutô limôque infeſta militibus eſſent trajicienda, iis dubio procul opus fuit altiore calceatu, quò iſtiusmodi loca faciliùs pervaderent. Et ſanè clavi illi crebri ac acuti, qui caligis ſuffigi ſolebant, quam in iis altitudinem agnoſcimus, non obſcurè arguunt, ob quod ipſum graves erant caligæ ac moroſæ, unde *moroſiſſimas* Tertullianus *Speculatorias* haſce vocavit. Vide Balduin. præf. *l. de Calceo Veter. c.* 13.

SPECULUM, primis mortalium æquor fuit undarum ſaxorumque lævor. Senec. *Natur. Quæſt. l.* 1. *c.* 17. *Rerum natura facultatem nobis dedit, noſmet ipſos videndi, fons cuique perlucidus, aut læve ſaxum imaginem reddit.* Unde Paſtor ille Virgilianus, *Ecl.* 2. *v.* 25.

—— ——— Nuper me in littore vidi,
Cùm placidum ventis ſtaret mare. ——

De cane per flumen carnem ferente, Phædrus *l.* 1. *fab.* 5. *v.* 3.

Lympharum in Speculo *vidit ſimulachrum ſuum.*

Lucretius item *l.* 4. *v.* 96.

Poſtremò in Speculis, in aquâ, ſplendoreque in omni
Quæcunque apparent nobis ſimulachra. ——

Poſteà Arte fieri *Specula* cœperunt, *ut homo ipſe ſe noſceret*, verba ſunt Senecæ *loc. cit. Multa ex hoc ſunt conſecuta, primò ſui notitia, deinde & ad quædam conſilium; Formoſus ut vitaret infamiam: deformis ut ſciret redimendum eſſe virtutibus, quidquid corpori deeſſet* &c. Quam ob cauſam Socrates ſectatores ſuos ac familiares *Speculum* crebrò juſſit inſpicere, apud Appulejum *Apolog.* & Pater ille filii, pulcrâ facie; ſed filiæ turpiſſimæ, apud Phædrum, *l.* 3. *fab.* 9. *v.* 14. utrumque amplexus,

Cotidie, inquit, Speculô Vos uti volo.
Tu, formam ne corrumpas nequitiæ malis,
Tu, faciem ut iſtam moribus vincas bonis.

Vide quoque Nicetam 1. *Man. Commen.* Plautum *Epidico*, *Act.* 3. *ſc.* 3. *v.* 2. Æl. Donatum *in Terent. Adelph.* Martialem *l.* 9. *Epigr.* 17. &c. Ita Veteres *Speculis* ad mores quoque corrigendos uſi ſunt: donec res in luxum verſit, eaque in formæ ſolius conſilium adhiberi cœperunt. A quo tempore *Speculum* argenteum, matulæ, unguenta, vaſa unguentaria, lavatio, riſcus, mundô muliebri cœpêre contineri, Ulpian. *l. argum. ff. de aur. & arg. leg.* Et meminit *Speculi argentei* Plin. *l.* 33. *c.* 10. Vide quoque *l.* 19. §. *idem Celſus. l.* 25. §. *mundus, ff. eod.* Fuitque idem inter Ornatricum inſtrumenta, de quibus vidimus *ſuô locô*. Unde apud Claudian. *de nupt. Honorii & Mariæ*, illarum una cæſariem Veneris nectare irrigat, altera eburneô pectine *Multifidum diſcrimen arat*; tertia *retro dat varios nexus. & juſtô dividit orbes ordine*; Quarta *Speculum* præbet &c. Sic Ovidius *de Arte am. l.* 2. *v.* 215.

Nec tibi turpe puta, quamvis ſit turpe, placebit:
Ingenuâ Speculum *ſuſtinuiſſe manu.*

Unde colligas, officium hoc ſervile & ingenuô homine indignum habitum eſſe. Quid quòd *Speculum* inter civilis ſarcinas belli, memoratur Juvenali *Sat.* 2. *v.* 99. ubi de *Othone*. At *Speculum Junoni tenere*, ſacer ritus erat, de quo vide Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 6. ex Seneca *l. de Superſtitione*, & hunc *Ep.* 95. Utut autem toleretur inter vivos *Specularis* hæc vanitas, aſt quis ferat in ſepulchris hunc luxum? Atqui Noviomagi, ad marginem foſſæ urbicæ, retectô Sarcophagô A. C. 1647. in eo, præter lagenas vitreas tres, duas urnulas vitreas, bullam lucernamque fictilem, *Speculum chalybeum, cujus diameter pollices Romanos 5. æquet, parsque averſa leviter concava deargentata, varia parerga habeat*, fuiſſe inventum narrat Joh. Smith. *Ep. ad Nicol. Heinſium*, apud Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 92. Porrò *Specula* ad ornamentum in parietes inſerta, ut videre eſt, apud Plin. *l.* 36. *c.* 26. Vitruvium *l.* 7. *c.* 3. & Senecam *Ep.* 87. ubi *orbes* vocat, ſicut parietum abaci quadrati erant. Sic enim alternatim diſtinguebantur parietes abacorum ſpeculorumque diviſionibus, h. e. figuris quadratis & oblongis prominentibus, unde *ſpecula & abaci* juncti paſſim occurrunt. Meminit *Speculorum cubiculi* etiam *Synopſis* Βασιλικῶν *l.* 45. ubi ex argento quoque (qualia primus Praxiteles fecit, Plin. *l.* 33. *c.* 9.) & emblematis non ſecus, ac ſcyphos, decorata, legimus. Quid quòd ad Magicos uſus eadem adhibita, uti ſuprà vidimus in voce *Speculum*. Honeſtiùs in bello uſurpantur, ad damna inferenda hoſtibus, quod concava præſtant *Specula*, quæ radiis oppoſita Solis facilè ignem concipiunt. Sic *Speculô* parabolicô, quò nullum vehementiùs radios hoſce congregat, Archimedes naves accendit Marcelli Syracuſas obſidentis: quem poſteà Conſtantinopoli imitatus eſt Proclus, ut teſtatur Zonaras *Hiſtor. tom.* 3. *p.* 46. Quam Artem jam Homeri ævo non ignotam fuiſſe, colligit Euſtathius ex *Il.* 5. ubi Poëta Diomedis πανοπλίαν deſcribens, ex caſſide ejus clypeoque ignem exiluiſſe memorat: His enim quibusdam viſus eſt, indigitare, καθ' ἱερατικήν τινα ἔννοιαν μεμηχανῆσθαι τῷ Διομήδει ἔν τε τῇ αὐτοῦ ὡς εἰκὸς περικεφαλαίᾳ καὶ τῇ ἀσπίδι, καὶ ὑπὸ λίαν καλῶς γε πως ὄψεις τῶν εἰς αὐτὸν βλεπόντων ὅτε αἴγλην ὡς λάμπουσαν ἡλίου ἐργάζεσθαι. Similiter, ut Laberianus habet, apud Aul. Gellium *l.* 10. *c.* 17.

Democritus Abderites Phyſicus Philoſophus,
Clypeum conſtituit contra exortum Hyperionis,
Oculos effodere ut poſſet ſplendore æreô.
Ita radiis Solis aciem effodit luminis.
Malis bene eſſe ne videret civibus.

Cujusmodi clypeum *Plutarchus* appellat ἔσοπτρα πυρωτικά, *Specula ignita.* Sed meliùs, meô judiciô, Anthemius apud Euſtat. *loc. cit.* cùm malum haberet vicinum, illum ut à ſe amoliretur, ædes ejus aliquoties *Speculô* tali exuſſit, donec is malum toties repetitum divinitus ſibi immitti credens, aliorſum iſſet habitatum. Democritus verò ſimili *Speculô* ſibi ipſi viſum ademit, *Malis bene eſſe ne videret civibus*, vide ſuprà voce *Abacinatus*. Ut alia concavorum *Speculorum* miranda omittam. Ars hæc, quam Latinè *Speculariam* dixeris, Græcis Κατοπτρικὴ dicitur, *cujus ope*, verba ſunt Voſſii, *longè diſſita conſpicimus, longinqua exurimus, imagines in aëre pendulas oſtendimus, imò repræſentamus: Facimus ex pulviſculo montem, ex pilo elephantum, ex humano capite caninum, aſininum, aut ſuillum.* Quæ quomodo fiant, aliaque hujus generis, oſtendit Johannes Baptiſta Portus Neap. *Magiæ natur. l.* 17. Complura etiam perſtringit Hugo Semplius *de Diſciplin. Mathem. l.* 4. *c.* 8. Vide Voſſ. *de Scientiis Mathem. c.* 25. §. 5. & 6. *ubi de Catoptrice*: cui adde, ſi placet, Jac. Oiſelium *Not. in A. Gellium l.* 16. *c.* 18. Meminiſſe tribus ſolùm verbis liceat duplicis *Speculi*, ab uno Artifice, adeò ingenioſè concinnati, præteritô ſeculô, ut quicunque illa inſpexerit, ſua quidem videat omnia, præter vultum, qui Coſmi I. M. Ducis Florentiæ lineamenta exactè ſemper exprimit. Horum unum inter cimelia Galliarum Regis, alterum in theſauro D. Marci Venetiis, aſſervari dicitur. Utrumque magni illius Principis faciem non minùs æternitati transmittit, quàm rerum ejus geſtarum Famam eruditionis laude clari Scriptores. De *Speculis* poculorum patinarumque, vide ſuprà in voce *Specillata*; uti de *Speculis cylindraceis plicatilibus*, de *ſpeculis uſtoriis*, aliisque id genus, Georg. de Sepibus *Deſcr. Muſæi Kircher.* Ubi inter alia *Speculum uſtorium* pergrande cavo convexum, cum congerie plurium ſpeculorum, quorum alia ſpectra in aëre, alia objecta immutata, alia multiplicata repræſentant, alia ſpecies confuſas in pulchram formam (inter quas effigies Alexandri VII.) recolligunt, memoratur. De cujusmodi *Speculis*, vide quoque aliquid, voce *Optice*. it. *Proteus*, & Infrà *Theatrum ſeptoptricum*.

SPECUS ſeu SPELUNCA, terræ receſſus cavitaſque rupium ac montium eſt, in qua non feris ſolùm ſua receptacula, ſed & integris hominum cœtibus ſua ſunt aliquibus in regionibus (uti primitus olim) habitacula. Unde integras Civitates ſubterraneas Geographi habent, quales fuſè deſcribit Gaffarellus *l. de Cryptis totô orbe celebribus*: Vide quoque Athanaſ. Kircherum *Mund. Subterr. l.* 8. *c.* 2. ut & ſuprà *ſuô locô*. Quomodo verò homines in iſtiusmodi *Specus* & ſubterraneas cavitates fuerint delati, exponit Guil. Neubrigenſis *in Revolut. rer. Anglic. l.* 1. *c.* 27. Potuiſſe nempe id contingere, primò, peſtis bellorumque ſævientium tempore, quò pleri que homines vitæ ſuæ conſulturi, in abdita quævis antra ſe recipere, & ne ibidem neceſſariarum rerum inopiâ pereant, pecora quoque, panem, ſemina & legumina, aliaque ad vitam neceſſaria, unà ſecum ſubducere ſolent. Sic poſtquam in labyrintho hoc ſubterraneo primi ſe abſconderunt, inde iterum exitu quæſitô fieri potuit, ut magis magisque ſeſe intricaverint, donec in *Specum* hanc ſeu regionem longè lateque patentem ingreſſi, durâ neceſſitatis lege inibi hæſere. Quod Judæis etiam in inacceſſis Caſpiorum montium receſſibus concluſis accidiſſe, apud Geographos legimus. Similiter in montibus Hiſpaniæ, tempore Philippi III. novam iſtiusmodi hominum coloniam detectam perhibent Hiſtoriæ, qui, quô caſu incertum, ſimili haud dubiè occaſione, eò ſe contulerant, & multorum annorum centuriis, ſine alio cæterorum hominum commercio, linguâ ab Hiſpanicâ multum differente, in eum uſque diem ignoti omnibus manſerunt, donec, regione à Venatoribus detectâ, incolæ omni vitæ morumque cultu deſtituti, Regis operâ ad meliorem frugem converſi, jam à cæteris nihil differunt. In Tranſſylvania idem contigiſſe, circa A. C. 900. & è montium iſtiusmodi mæandris ſimile genus hominum erupiſſe, refert

Crantzius: ut de Crypta Melitenſi, Hetruſca & celeberrima Anglica iſta *Wulfspittes*, i. e. *luporum latibula*, dictâ, nihil addam, de quibus jam alibi. Reliquas nobiliores per Orbem *Speluncas* ex Auctore Anonymo *Hiſtor. Orbis Terr. c. 7. §. 10.* infrà ſubjungam. Prius tamen aliquid, de ſententia illorum, qui Chriſtum *ἐν σπηλαίῳ*, *in ſpelunca* quadam, Bethlehemo proxima, natum fuiſſe docent, ſecuti Juſtinum *Dialogo cum Tryphone*. At nemo Veterum præter hunc, Chriſtum extra Bethlehemum fuiſſe natum, aſſerit. Quòd enim apud Euſebium hodie legitur *Demonſtrat. Evangelic. l. 7. p. 213.* in agro neſcio quô natum eſſe Dominum, turpe exſcriptoris mendum eſſe, oſtendit Caſaubonus. Pro *ἀγρῷ* enim, *ἄντρῳ* legendum, quæ vox, ut & vox *σπήλαιον*, in hac hiſtoria paſſim occurrunt; Euſebius tamen *ἄντρον* libentiùs nominat. *Σπήλαιον* verò Epiphanius *Hær. 78. p. 441.* Athanaſius *Homil. in Deſcript. B. Virg. Tomo II. p. 647.* *Menologii* Auctor, menſe Decembr. Origenes *contra Celſum l. 1.* Vide quoque Hieronymum *Ep. 18. ad Marcellam*, & Bedam *de Locis ſanctis c. 8.* Nempe his vocibus ſtabulum indigitàrunt Scriptores iſti, ob rationem Caſaubono præfato notatam *Exercit. II. num. 1.* ubi, *Stabulum*, inquit, *in quo natus eſt Dominus, Græci Latiniquè Patres appellant σπήλαιον, ſpeluncam, quia Bethlehem in colle erat ſita, unde pleræque domus in ſaxis exciſæ fuiſſe videntur* &c. Vide quoque Cl. Suicerum *Theſauro Eccleſ.* voce *Σπήλαιον*, ſuprà *Mandrageronites*, ut & infra aliquid, in *Spelæum*, ubi cryptam ſepulchralem, quâ Servator reconditus, eô vocabulô quoque denotari nonnunquam, dicemus: de populis verò à *Specubus*, quas incolebant, nomen nactis, voce *Troglodytæ*.

Specus ſeu Speluncæ Orbis celebriores.

α. Juxta Anianum lacum, ſcrobs eſt mortifera, quam qui ingrediuntur, exanimati repentè concidunt. Vernaculè *Bucco velenoſo*, quaſi *Antrum venenoſum* dicitur: Item *Grotta de li Cani*, quòd antri naturam in cane ſæpius experiantur peregrini, Merula *Coſmogr. Part. 2. l. 4. c. 13.* Prope autem lacus eſt, in quem iidem canes conjecti, deliquium exuere dicuntur. β. Baumanni *Spelunca* in Germania, à Zeilero deſcribi meruit. Commendat illam lapis inter alia Stalactites, variis Naturæ ludentis figuris ac ſpectaculis nobilis. γ. Ad Miramontium oppid. Galliæ, crypta eſt, vulgo *le Cluſeau*, ad 5. aut 6. leucas ſub terra protenſa. In qua atria ſunt & cubicula pavimentô Muſaici operis ſtrata, & picturæ; fontes item ac fluvii, quorum unus alvei 120. pedes lati, rapidè procurrunt. Ultrà conſpicitur longè latèque patens planities, quo tamen progredi hactenus nemo auſus eſt. Intratur ea non niſi magnô numerô hominum & lampadum, cum aliàs nullum cavetur, niſi ab introitu, lumen ſit, Jodoc. Sincerus *Itinerar. Gall.* δ. Ad *Saſſo*, villam in territorio Romano, *Specus* eſt parva & duorum tantùm hominum capax, Italis *la Grotta delli Serpi*: in qua elephantiacos, leproſos, paralyticos, arthriticos, podagricos, ſimilibuſque deſperatis morbis laborantes, nudos exponere ſolent, qui mox halituum ſubterraneorum calore in ſudorem reſoluti, ſerpentum prorepentium & totum corpus implicantium ſuctu linctuque ita omni vitioſô virulentóque humore privantur, ut repetitô per tempus aliquod remediô tandem perfectæ ſanitati reſtituantur. Kircherus *de Arte Magnet. l. 3. Part. 7. c. 4.* ε. Sibyllæ antrum, in Marca eſt Anconitana Italiæ, haud procul Caſtello D. Mariæ Gallicanæ, immane aliàs & horribile, de quo vulgus fabulatur, hâc ad Sibyllam patere aditum, dominam regni ſpatioſi, in quo innumeræ gentes verſari ac laſcivire deprehendantur. Vide Merulam *loc. cit.* ζ. Prope Viennam, in Gallia, *Spelunca* eſt *perpetuò fumans*, & perpetuis nebulis obducta in quam Pilatum olim ſe præcipitâſſe tradunt, cujus & alias reliquias, domum, Prætorium, turrim, in qua captivus fuerit detentus, ibidem oſtendunt. Jod. Sincerus *Itinerar. Gall. p. 160.* η. Ukienſis, in Anglia, *Specus*, ab *Uki* oppidulo, prope *Welles*, nomen habet: In ea Stalactites lapis, quem Naturæ ludentis ſpectacula nobilem reddunt, frequens eſt; quemadmodum de Spelunca Baumanni hic paulo ſuprà diximus. Ut alia in præſens tranſiliamus. Cum *Specubus* aliquid commune habent barathri, abyſſi, fodinæ, de quibus alibi.

SPECUS Canis, parvus ſpecus Campaniæ, in Italia ad Anianum lacum mortiferum Spiritum exhalans. In quem projecta animalia, ſtatim exanimantur; reviviſcunt verò in vicinum lacum conjecta. Baudrand. *αὐτόπτης*.

SPEDIA, Latin dicitur Liguriæ oppid. quod incolis *Specie* vocatur, uti ſcribunt *Blondus & Leander*. Vide *Spetia*.

SPEDOTENUM, poſtea *Spedona*, vicus Galliæ, in Carnutum finibus, proximus Meduntæ caſtro, non longè à confluentibus Maldræ & Sequanæ, ad Eccleſiam Pariſiacam pertinens: vulgò *Eſpone ſur Marne*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SPELÆUM, Græcè *σπήλαιον*, apud recentioris ævi Scriptores, modò antrum in genere, modò cryptam Ædis ſacræ, modò cellulam Monachicam, ſignificat. In Euangelio Joannis *c. 11. v. 38.* ubi de Lazari ſepulchro, vox *σπήλαιον* adhibetur, & *χθόνιον σπέος*, *ſubterranea ſpecus*, exponitur *Nonno*. Crypta nempe erat ſubterranea, a lapide impoſitô clauſa, in cujus nudo ſolo corpora pollincta & involuta linteis reponere genti illi mos erat, jam à vetuſtiſſimis temporibus. Namque & *Spelunca duplex*, dicitur Abrahami ſepulchrum, in Sacra ejus Hiſtoria, h. e. *σπήλαιον ἀμφίδυμον*, *duplicem habens aperturam*, & ex duabus partibus ingreſſum. Similiter CHRISTI ſepulchrum ſpecus fuit ſubterraneus lapide ſtructus & cameratus, cum foramine deſuper ad demittenda cadavera: unde poſtmodum occaſio ſumta Græcis conchas Eccleſiæ conſtruendi &c. Vide de comparatione concharum hujuſmodi cum ſpelunca vel crypta, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 1288. & ſeqq.* nec non ſuprà in voce *Crypta*.

SPELAITÆ, Hercules, Mercurius, & Apollo ſic dicti, quòd eorum ſimulachra alicubi in ſpeluncis colantur, *Steph.*

SPELUGA, vulgò SPLUGEN, inſignis Rhætiæ in primo fœdere vicus, teſte Willichiô *in Tacit.* per quem iter faciunt, qui Curiâ in Italiam per Aviculam aut Urſum proficiſcuntur. Quibuſdam videtur *Curia Tarvrſede Antonini*. Huic verò Tarvreſede hodie Maſium eſt, in valle S. Jacobi, ſupra Clavennam; ubi quoque regia erat via, Sprech. *Pallad. Rhæt. l. 10.* Hinc *Splugæ*, vel *Spelugæ* mons, Adulæ proximus, cujus meminit Jovius *l. 15.* Latinis *Urſulus*, vel *Culmen Urſi*, Rhætis *Colmo del Orſo*, Germanis *der Urſeler oder Splugerberg*, Vigenereo *S. Bernardini mons*, quibuſdam etiam *Avicula* dictus. In hoc columnam Julii Cæſaris extare, ait Simlerus *Commentar. de Alpibus*. Ejus ad radicem fluv. oritur Lira, vallem Clavennenſem interſecans: cui valli ad Ortum adjacent montes, *Furcula*, & *Sancti Jori*. Johan. Baptiſt. Plantinus *Helvet. Nov. Antiqua*.

SPELUNCA, Villæ nomen, mare Amyclanum inter Fundanoſque montes, ubi nativo in ſpecu os lapſi, repente ſaxis obruit quoſdam miniſtros Tiberii: cùm Sejanus genu vultuque & manibus ſuper Cæſarem ſuſpenſus, oppoſuit ſe incidentibus: atque habitu tali repertus eſt a militibus, qui ſubſidio venerant. Tacit. *l. 4. Annal. c. 59.* In Auruncis. Hodie *Sperlonga*; eſtque caſtrum tenue regni Neapolitani in provincia Terræ Laboris, in ora maris Tyrrheni prope Fundanum lacum, medium inter Cajetam ad Ortum & Terracinam ac Occidentem 8. utrinque mill. paſſ. a confinio ditionis Pontific. 4. *Baudrando αὐτόπτης*.

SPELUNCA, inſignis Rhætiæ pagus ad quem rectà in Ortum, alter fons Rheni (*poſterior Rhenus* accolis) labitur.

SPELUNCA Loth, in quo inebriatus ille cum duabus filiabus ſuis concubuit, quarum ſenior peperit Moab patrem Moabitarum, junior autem Ammon patrem Ammonitarum. Apparet ſpeluncam adhuc oſtendi ſolitam ætate Hieronymi. Eſt in tribu Juda.

SPELUNCA Matronæ, Græcè *ἐν τῷ ματρώνης σπηλαίῳ*, nomen Synagogæ Judæorum nobilis, cujus toties meminit Joannes Chryſoſtomus *in Orationib. contra Judæos & Ἰουδαΐζοντας Chriſtianos*, habitis Antiochiæ, ſed & *Homil. 3. in Epiſt. ad Titum*. Fuit illa in loco deliciis famoſo *Daphne* dicto, quod Syri tandem & recentiores Græci, propter aquarum ſcaturigines, *Nero* dixerunt. Vide Caſaubon *ad Capitolin. in Marco. c. 8.* uti de *Speluncis* Mithræ Nymphis aliiſque Gentilium Diis conſecratis, ſuô locô.

SPELUNCA Odollam, in tribu Juda, quo ſe David recepit, fugiens a facie Saulis.

SPENDEROBIS, & SPENDEROVIA, *Antonino Singidunum, Sigimaneum Pliviem.* Vide ibi.

SPENDIUS, Campanus, inter auxilia Carthaginenſia, fortunâ ſervus, finitô primô bellô Punicô, ſocios ad defectionem traxit, ingenſque in Africa bellum conflavit.

SPERATA, dicta olim Virgo eſt, nondum in matrimonium petita. Nonius Marcellus, *Inter* Speratam, *Dictam*, *Pactam & Sponſam*, *hoc intereſt*, *quod Virgo*, *priuſquam petatur*, Sperata dicitur. Quod tamen ineptè probat e Plauto *Amphitr. Actu 2. ſc. 2. v. 44.* *Amphitruo uxorem ſalutat Lætus ſperatam ſuam.* Cùm in hoc loco pridem ductam uxorem alloquatur Amphitruo, lætus eam, quod *ſperaverat*, ſalvam domi reperire. At *Speratæ* voce ita uſos Veteres, docet Hyginus *Fab. 31.* *Eurytionem Centaurum occidit, quòd Deianiram, Dexameni filiam*, ſperatam *ſuam*, *uxorem petiit.* Et *Fab. 33.* *Hercules intervenit*, *Centaurum occidit & ſuam* ſperatam *abduxit.* Arnobius item *adv. Gentes l. 4.* ubi Deorum amores ridens, *Habent*, inquit, *Speratas*, *habent pactas & interpoſitis ſtipulationibus ſponſas.* Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Theb. l. 3. v. 172.* & Deſid. Heraldum *ad Arnobii locum.*

SPERATUS, apud Lamprid. *Commodo, c. 18.* *Speratum ad leonem*, nonnullis nomen fuit proprium gladiatoris, quod aſſumſerit Commodus, quem his verbis notari, certum. Salmaſ. verò legendum conjicit, *deſperatum ad leonem*: *Deſperatus* autem eſt *παράβολος*, quô nomine dicti ſunt, qui aliter *Confectores* appellabantur, quod ad beſtias pugnarent iiſque conficiendis operam locarent, vide eum *ad loc.*

SPERCHEA, vel SPERCHIA, Macedon. promontor. ad ſinum Maliacum Ptol. *Phibela* Sophiano, *Comen* verò Nigro dicitur.

SPERCHIUS, fluv. Theſſaliæ, teſte Strab. *l. 8.* qui Pindô monte oriens rapidè in ſinum Maliacum labitur. Hodie *Agriomela*, vel *Selambria*, teſte *Sophianô*. Lucan. *l. 6. v. 367.*

> —— *Ferit amne citatô*
> *Maliacas Sperchios aquas.*

Ovid. *l. 1. Metam. v. 579.*

> *Populifer Sperchius, & irrequietus Enipeus.*

Virg. *Georg. l. 2. v. 487.*

> —— —— *O ubi campi,*
> *Sperchiuſque, & virginibus bacchata Lacænis*
> *Taygeta.* —— ——

Statius *l. 4. Theb. v. 838.*

> *Sperchiuſque minax, Centaureuſque Lycormas.*

Idem *in Achilleide, l. 1. v. 239.*

> *Et tenuis Sperchius aquis, ſpeluncaque docti*
> *Muta ſenis.* —— —— ——

Homer. *Il. π. v. 174.*

> Υἱὸς Σπερχειοῖο, διιπετέος ποταμοῖο.

Idem *ibidem v. 176.*

> Σπερχειῷ ἀκάμαντι γυνὴ θεῷ εὐνηθεῖσα.

Sophocles *in Philoctete:*

> Τραχινίαν τε δειράδα ϗ τὸν ἄγχου
> Σπερχειὸν ἴσαι.

Nic. Lloyd.

SPERLINGA, urbs Siciliæ, quæ, totô Regnô deficiente à Gallis, horumque ingenti numerô Veſperis Siculis occiſô, ſola in Gallorum fide permanſit: cujus in rei memoriam portæ ejus verſus iſte inſcriptus eſt:

> *Quod placuit Siculis, tantùm Sperlinga negavit.*

Georg. Hornius *Orb. Imper. cum Notis I. Joach. Felleri p.* 185.

SPERMATOPHAGI, populus in extrema Ægypto poſt Meroën. Strabo *l.* 16.

SPERMOLOGI, Græcè Σπερμολόγοι, dicti olim Athenienſibus, abjectiſſimi homines, qui Forum & Digma oberrantes, ſi quid è mercium oneribus, ut fit, excideret, avium σπερμολόγων more, id legebant, hôcque quæſtu ſe ſuſtentabant: inde ad alios quoſcunque viliſſimæ conditionis homines voce tranſlatâ. Hinc Paulus Apoſtol. Athenis σπερμολόγου convitiô affectus, Actor. *c.* 17. *v.* 18. de quo vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* in hac voce.

SPERONIUS Spezo, Patavinus, Philoſophus celebris, docuit in patria annos 64. miſſus Venetias à civibus ſuis, ingentem inde laudem retulit. Romæ, interrogatus à quibuſdam Cardinalibus, quid ſibi velint hæ literæ portæ Palatii Papalis inſculptæ, M. CCC. LX. reſpondit, *multi cæci Cardinales crearunt Leonem decimum.* Obiit A. C. 1588 ſeculi ſui decus, ætat. 89. Scripſit varia, enarrata *in Elogiis* Teiſſerii Part. 2. Vide quoque Thomaſinum *Elog.* J. Matth. Toſcan. *Peplo Ital. l.* 4 Riccobonum *Vita ejus* &c.

SPES, ut Dea à Romanis eſt culta, cujus ædes fuit olim in foro olitorio, Livius *l.* 1. *Decad.* 3. poſteà fulmine incenſa. Ejus effigies, in Adriani Imperatoris aureo numiſmate, conſpicitur: Fœmina fuit ſtans, inſtitæ laciniam ſiniſtrâ manu nonnihil attollens: dextera in cubitum elata pateram proferebat, in qua repoſitum inerat velut ciborium, i. e. vas in floris ſimilitudine, cum hac inſcriptione *Spes* P. R. Quidam etiam *Spem* Deam viridi inductam pallâ, effinxerunt, & ſedentem ſupra dolium cum cornice, *Morerius* duo ei templa Romæ ſacra fuiſſe docet. In Pandoræ pyxide ſola remanſiſſe fingitur *Heſiodo.* Vide Giraldum *Syntagm.* 1. Balduinum *Iconol.* Templum ejus incenſum ſcribit Dio *l.* 50. ante bellum Actiacum; cum aliis pleriſque ædificiis, quod Libertorum operâ factum plurimi crediderunt. Effigiem ejuſdem, quaſi fœminæ ſtantis, ſed alterum flectentis genu, atque utramque expandentis manum, tanquam Fidei, quæ ibidem expreſſa, extentam manum conantis amplecti, in veteri lucerna exhibet Fortun. Licetus *de Lucernis Antiqq. l.* 3. *c.* 13. Apud Lamprid. *in Heliogabalo, c.* 13. *horti Spei veteris* memorantur, ad quos Heliogabalus receſſit, cùm contra Alexandrum, qui poſteà Imperator factus eſt, varia machinaretur. Et in Urbis deſcriptione antiqua, apud Onuphrium, *Spes Vetus* nominatur regione quintâ Eſquilinâ, ad quam ædem videntur hi horti fuiſſe. Certè *Spem* Deam coluêre Romani, jam inde à Collatino conſecratam, in Foro Olitorio, ut conſtat ex Livio & Cicerone: poſteà plures ei ædes poſitæ ſunt. Caſaubon. *ad Lamprid. loc. cit.* Vide etiam ſuprà, voce *Helpis*

SPETIA, urbecula munita ditionis Genuenſis, in ora maris Liguſtici, cum ſinu adjacente *Golfo della Spetia.* Aliàs *Lunenſi* dicto, 7. milliar. à Serezena in Circium uti à Lunæ ruderibus, 14. à portu Veneris in Boream, Brunatum verſus 11. *Leander* & *Blondus*, aliàs *Spedidam* dictam ſcribunt.

SPEUSIPPUS. Philoſophus Athenienſis, Platonis ex Potona ſorore nepos, qui 8. annos Platonicæ ſcholæ præfuit. Ferunt hunc ſeniô confectum ſibi mortem conſciviſſe, mœrore impulſum. *Plut.* verò ſcribit, illum pediculis efferveſcentibus interiiſſe. De cujus libris vide Diogenem Laërt. *l.* 4 *vit. Philoſoph.* & Gellium *l.* 3. c. 17. Docuit mercede, quod & exprobratum ei à Dionyſio. Et ſanè pecuniæ erat amantior; ut indicio quoque eſt, quod ad Caſſandri nuptias ſe contulerit, ſpe mercedis pro verſibus à ſe conſcriptis, ſed ineptis, frigidiſque, ut centes Philoſtratus *in Apollonio.* Vide de eo Laërtium, qui *vitam illius* deſcripſit. Superſunt Speuſippi ὅροι, ſive *definitiones*, quas *Ficinus* vertit.

SPHACTERIA, confinium Eleorum verſus Meſſenen, ſic dictum quòd illic Heraclidæ, mactatis hoſtiis, amicitiæ & concordiæ pacta inierint. Eſt etiam inſula quædam, cujus meminit Pauſan. *l.* 4. aliter *Sphagia* dicta. *Stephan.* ante Pylum, cui portum facit. Fortè eadem cum *Sphagia.*

SPHÆRA, Anaximandri inventum. Plin. *l.* 7. *c.* 56. *Aſtrologiam* (invenit) *Atlas Libyæ filius* —— Sphæram *in ea Anaximander Mileſius.* Quæ ſecundùm Laërtium *l.* 2. *c.* 2. fuit *Sphæra ſolida* ſeu *materialis.* At Salmaſius verba Plinii interpretatur ſic, quòd Anaximander primus intellexerit cœlum eſſe σφαιροειδῆ, imò αὐτόχρημα σφαῖραν, probatque id ex ejuſdem *l.* 2. *c.* 8: ubi idem inventum ab aliis Atlanti tribui, docet. *Solidam* verò *Sphæram* pleriquè Veterum Archimedis inventioni adſcribunt. Unde Ovid. *Faſtorum l.* 6. *v.* 277.

> *Arte Syracoſiâ ſuſpenſus in aëre clauſo*
> *Stat globus, immenſi parva figura poli:*
> *Et quantum à ſummis, tantum ſeceſſit ab imis*
> *Terra: quod ut fiat, forma rotunda facit.*

Ubi *globum* vocat ſphæram illam κιρὸν, ſicut hodieque eam appellamus: Prolixè eam verſibus deſcribit *Martianus Capella.* Fuit autem illa vitrea, unde terra in medio globi librata ac ſuſpenſa facilè perſpici poterat: quod in ceteris ſolidis ſphæris, quæ ex alia materia concinnantur, fieri nequit. Hinc de ea Claudian. *Epigr.* 26. *v.* 1.

> *Jupiter in parvo cùm cerneret æthera vitro* &c.

Sed præter iſta nec circulos illa tantùm & ſidera, & quidquid in cœlo eſt, habuit imitatione expreſſum, verùm etiam motus ipſos cœleſtes, ſiderumque ortus & occaſus, pari lege ac diſciplinâ repræſentavit, ut idem *Epigramma* Claudiani docet, *v.* 7.

> *Incluſus variis famulatur ſpiritus aſtris,*
> *Et vivum certis motibus urget opus* &c.

Cùm hodie ſeorſim globi terreſtres fiant & cœleſtes, uti notum. Alia à Sphæra ſolida illa eſt, quam Veteres, κρικωτὴν σφαῖραν, Galli abſolutè nunc *Sphæram* vocant: Hæc ſolos habet circulos, in quorum medio terra inſtar puncti ex grano aliquo rotundo effigiata cernitur. *Armillarem* vulgò appellant, minùs aptè; meliùs *Annularem* vel *Circularem* dicerent; cujuſmodi Sphæras ex ære potiſſimùm olim fieri ſolitas, idem *Martianus* præfatus docet. Ut verò ad Archimedem paucis redeam, fuerit *Sphæra ſolida* eô antiquior, & Anaximandrum aut Atlantem auctorem habuerit, ejus tamen is inventor fuit, quæ rationibus mechanicis cum cœlo moveretur. Idem περὶ σφαίρας ϗ κυλίνδρου librum edidit, qui cùm, inter reliqua ejus opera, nobiliſſimus ac ſubtiliſſimus haberetur, monumento ejus columella impoſita legitur, cum *Sphæra* cylindrique figura, apud Cicer. *Tuſculan. l.* 5. *c.* 23. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 822. & *ſeqq.* De *Sphæra* verò ingenioſa *Poſidonii*, cujus ſimilitudine Deum Mundi Conditorem ac Rectorem eſſe, Lucilius apud Ciceronem probat: item de *Sphæra Sacerdotum Ægyptiorum*, ad unitatem Dei ac Mundi demonſtrandam, efficaci, Tob. Pfannerum *Syſtem. Theolog. Gentilis purior. c.* 2. §. 16. *c.* 5. §. 3. Vide quoque Cicer. *de Nat. Deor. l.* 2. *c.* 30. & Jo. Seldenum *de Diis Syris, c.* 3. *p.* 68. & *ſeqq.* Nota compendiaria *Sphæræ* apud Veteres fuit ⊗. ut videre eſt apud eundem Salmaſ. ubi ſuprà *p.* 1238.

SPHÆRIA, inſula Trœzeniorum in ſinu Argolico, adeo littori propinqua, ut aliquando ſiccis plantis adeatur, quæ & *Hiera*, i. e. Sacra dicitur, Pauſan. *l.* 2.

SPHÆRISTERIUM, ſeptima Gymnaſiorum veterum pars, locus erat, ubi τῇ σφαίρᾳ ſive *pilâ* exercerentur: inter Palæſtram, partem ſextam, & locum, inter porticus & muros, ſeu partem octavam, ubi currebatur. Licèt enim à Vitruvio, in deſcriptione Gymnaſiorum præteritum fuerit, in iis tamen fuiſſe, prolixè probat *Budæus*: quinimo, & in Gymnaſiis particularibus hortiſve, unà cum aliis, fuiſſe extructum, docet Plinius Jun. *l.* 2. *Ep.* 17. ubi villas ſuas deſcribens, Laurentinum & Tuſcos, in utriſque *Sphæriſterium* ponit, quod plura exercitationis genera pluresque circulos caperet. Sic, apud Ulpianum *leg.* 16. *ff. de mandat.* Aurelius Quietus hoſpiti ſuo Medico mandâſſe dicitur, ut in hortis ejus Ravennatibus, in quos omnibus annis ſecedere ſolebat, *Sphæriſterium* & hypocauſta, & quædam valetudini ipſius apta, ſuâ impensâ faceret. Unde quoque facilè conjicitur, in *Sphæriſterio*, pilæ quidem inprimis exercitia; ſed præter hæc alias quoque exercitationes fieri conſueviſſe: quod & Suetonius ſuggerit. cùm *Veſpaſianum fauces cæteraque membra ſibimet ad numerum in iis defricuiſſe*, c. 20. tradit. Dicitur autem pilæ luſum reperiſſe primus Pythus, ut eſt apud Plinium *l.* 7. *c.* 56. qui tamen in aliquibus libris, ut Chiffletiano codice, *Picus* appellatur. Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymnaſt. l.* 1. *c.* 9. & hîc infrà, in voce *Sphæriſtica.*

SPHÆRISTICA, Græcè Σφαιριστικὴ, una ex tribus Saltationis Gymnaſticæ, veteribus uſitatæ, ſpeciebus, à Mileſiis quidem damnatá legitur, teſte Euſtathiô *Od.* 9. quia Athletæ in coronariis certaminibus ſæpius præmium adepti, pilæ luſum ad nullum eorum quicquam conferre cenſerent; unde nec inter ſacros fuit Agones, qui Olympiæ, Delphis, Corinthi aut Nemeæ fervebant, cùm valetudini ſolùm conducere, non item, ad ſacros agones vel ad rem bellicam, crederetur. Ab Athenienſibus tamen tanti habita eſt, ut Alexandrum Caryſtium *Sphæriſtam* civitate donaverint, ac ſtatuam etiam in ejus memoriam conſtituerint, Euſtath. *ubi ſuprà.* Hæc Homeri temporibus ſimplicior cùm eſſet, poſterioribus ſeculis tantam varietatem acquiſivit, ut & ipſa in Gymnaſiis, tam locum, *Sphæriſterium* dictum, de quo modò; quàm Præfectum, *Sphæriſticum*, Græcè Σφαιριστικὸν vocatum, habere meruerit. Erat hic eorum, qui pilâ ludebant, inſtitutor ac veluti Pædotriba, qui ſecundùm Galenum *de tuenda valet. l.* 2. omnem pilæ jactum, exceptum, repulſumve callebat &c. Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 2. *c.* 4. *totô*, ut & *cap. ſeq.* & ſuprà in voce *Pila*: cujus luſum ad curſum & ſaltum refert, nec crura ſolùm exercere, ſed etiam lacertos, imò omnes corporis partes, ipſos etiam oculos, oſtendit Voſſ. *de Gymnaſtica c.* 3. §. 57. qua de re abunde Galenus *l.* περὶ σφαίρας. Idem certamen Græcis Σφαιρομαχίαν dici, ſed ambiguô vocabulô, quia ſimiliter appellabatur Pugilum certamen, quibus *Sphæræ* pro cæſtibus, docet præfatus Voſſius §. *ſeq.* ex Polluce *l.* 3. *c. ult.* Certè, ut *Sphæra* eſt *Pila*, *l.* 16. *ff. mand.* & apud Plinium Jun. *l.* 2. *Ep.* 17. & *l.* 5. *Ep.* 6. ita pro certamine ipſo *Sphæromachia* eſt, apud Senecam *Ep.* 80. *in limine, Omnes moleſtias ad Sphæromachiam avocavit* · & Statium *Præfat. ad Sylvarum l.* 4. *Sphæromachias ſpectamus, & pilaris luſio admittitur.* Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 1. Vide quoque hîc infrà.

SPHÆROMACHIA, apud Papinium Statium *Epiſt.* præmiſſâ *l.* 4. *Sylv.* 1. *Exercere autem jocos non licet? ſic ſecreto, inquit. Sed & Sphæromachias ſpectamus, & pilaris luſio admittitur.* Eſt *pugna pilaris*, à *luſione* diſtincta: quæ qualis fuerit, ſatis enarrari, Veterum iſtiuſmodi concertationibus atque exercitiis abolitis, vix poteſt. Barthius *ad loc.* Vide Phil. Beroaldum *Annotat. l.* 2. *c.* 8. P. Fabrum

Agoni-

Agonistic. l. 1. c. 6. Juſt. Lipſium & Jan. Gruterum *Not. ad Senecam Ep.* 80. J. Savaronium *ad Sidonium l.* 5. *Ep.* 17. &c. nec non ſuprà in voce *Pila*, item *Pugil* & *Sphæriſtica*.

SPHÆROPOEIA, Græcè Σφαιροποιΐα, pars Mechanices, de qua ſuprà.

SPHÆRUS Boſporanus, Hiſtoricus, diſcipulus Zenonis Citticæi, ut & Cleanthis poſtea. Floruit ſub Ptolemæo Euergete, ſcripſitque de Philoſophis Eretrienſibus, quorum caput Menedemus, &c. Diogen. Laërt. *l.* 7. *vita Phil. in Zenone & Cleanthe.* Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 16. & Jonſius *de Script. hiſt. Phil. l.* 2. *c.* 6.

SPHAGÆA, oppid. agri Laconici, *Xenoph.*

SPHAGIA, inſul. Peloponneſi in ſinu Meſſeniaco inter Pylon urbem & Proten inſul. in Boream. *Sapientia Sophiano.* Non unica, ſed triplex eſt.

SPHAGITES, promuntor. Scythiæ, *Stephan.*

SPHECEA, Cyprus olim ſic dicebatur, *Steph.* Item Eubœæ civitas. *Lycophron.*

SPHENDALE, vicus in tribu Hippothoontide, *Steph.*

SPHENDOSTABLUS, vide *Suatoſlaus*.

SPHENOPOGON, Græcè Σφηνοπώγων, inter Comica Senum genera olim fuit, h. e. *cuneatâ barbâ inſignis*: quem ejuſdem operæ cum Hermonio fuiſſe, docet Scaliger. Sed & Nuntius in Tragicis ſic dictus, eidem *Poetices l.* 1. *c.* 14. & 16. ubi *de perſonis Comicis Tragicisque*.

SPHENOSTATICA, pars Statices, de qua ſuô locô.

SPHERUS, vel SPHÆRUS 16. Aſſyriorum Rex, regnavit ann. 20. *Euſeb.*

SPHETIA, vulgô SFETIGRADO, & Turc. *Siurige Leunclav.* oppid. Albaniæ, proximum Dibræ, 20. mill. paſſ. ab ea, 60. à Croja. *Oxypyrgium* Græcis. *Sophian.*

SPHETTUS, vicus in Acamantide tribu à *Sphetto* Trœzenis filio: Inde *Sphettius*. *Stephan.*

SPHINX, monſtrum ex Typhone & Echidna natum, uti tradit Hyginus *Fab. Poet.* 151. caput & faciem habens puellæ, alas verò avium, reliquô corpore canis referens effigiem. Sedem habuiſſe dicitur in Sphingio monte, qui *Sphicium Lycophr.* juxta Thebas, atque inde in viatores impetum facere ſolebat. Qua de re cùm Apollo conſuleretur, non alium tanti mali finem eſſe reſpondit, quam ſi quis Sphingis ænigma diſſolveret. Id autem erat hujuſmodi. *Quodnam id eſſet animal, quod mane quadrupes, meridie bipes, veſperi tripes eſſet?* Quod cùm plurimi fruſtra conati diſſolvere, à Sphinge eſſent interempti, Creon, qui id temporis Thebanis imperabat, edictô per Græciam univerſam promulgatô, Jocaſtam ſororem ſuam Laji viduam uxorem ſe ei daturum pollicitus eſt, qui Sphingis ænigma diſſolveret. Cujus rei famâ excitus Oedipus, hunc in modum ænigma interpretatus eſt, ut hominem eſſe diceret, qui in infantia manibus & pedibus repens veriùs quam incedens, quadrupes eſſet. Deinde in medio juventæ robore, ut eſt, bipes dici poſſet: Ingraveſcente autem ætate, aſſumptô ſcipione, tripes deberet judicari. Quam ænigmatis ſolutionem tam ægrè illa dicitur tuliſſe, ut protinus ſeſe de ſaxo præcipitans, fregerit cervices. Sed hæc fabuloſa eſſe conſtat. Revera enim Sphinges, teſte Diodoro *l.* 14. ex ſimiarum genere ſunt, comis villoſis, mammis prominentibus, formâ haud diſſimili ab eâ, quâ pinguntur, ſed paulo pinguiores: naturâ autem manſuetâ, pluribus exercitiis, diſciplinisque aptâ. Palæphatus autem *Fab.* 7. hanc fabulam ex Cadmi hiſtoria ductam putat, qui, cùm uxorem haberet, nomine Sphingem, ex Amazonum genere, unà cum ea Thebas pervenit: ubi, occiſô Dracone rege, Thebarum regnum invaſit, Harmoniamque inſuper Cadmi ſororem matrimonio ſibi conjunxit. Quam rem Sphingem tam ægrè tuliſſe ferunt, ut relictô virô, cum pleriſque eorum, quos ſecum è patria adduxerat, Sphingium montem occupârit, indeque quotidianas in Thebanos fecerit excurſiones, donec Oedipus, regiis promiſſis excitus, montem noctu occupavit, Sphingemque nihil tale ſuſpicantem de medio ſuſtulit. Vide Nat. Com. *l.* 9. *c.* 18. Statius *l.* 1. *Theb. v.* 66.

> —— *Si Sphingos iniquæ*
> *Callidus ambages te præmonſtrante reſolvi.*

Tabula Cebetis: Ἐστὶ γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐοικυῖα τῷ τῆς Σφιγγὸς αἰνίγματι, ὃ ἐκείνη προεβάλλετο τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ συνίη τις, ἐσώζετο. εἰ δὲ μὴ συνίη, ἀπώλετο. Vide Voſſium in *Sphinx*. *Nic. Lloyd.* Cæterùm Minervæ inſigne fuit, quam in galea ea geſtâſſe dicitur. Pauſanias *in Atticis*, *In eo verò templo, quod Parthenona appellant, ac ea parte, quæ Aquila dicuntur, ſigna poſita ſunt ad Minervæ natales attinentia: In poſtico, Minervæ & Neptuni de Attica certamen. Deæ ſignum ex ebore & auro factum: in galeæ cono* Sphinx *eminet.* Vide Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 14. *ubi de Sphingibus, in lucerna Minervæ, multa præclara habet.* Eandem Palladis haſtæ ſubjectam viſi, quô innuatur, nihil tam abditum eſſe, quod ingenii acie non poſſit erui, omneſque ſtrophas ac argutias nullô à Minerva negotiô diſſolvi poſſe, docet Pierius Valerianus *Hieroglyph. l.* 6. Sed & in Sai urbe Ægyptia, ubi Minerva colebatur, pro ejus templis *Sphinges* apponi fuiſſe ſolitas, eò quòd Deorum ſacra myſtica eſſe & ænigmatica conveniret, diſcimus ex Giraldo *Syntagm.* 110. exque modo laudato Pierio, qui, *Porrò*, inquit, *Sphinges in Ægyptiorum templis hieroglyphicè admonent, myſtica dogmata præceptaque & inſtitutiones ſacras, per ænigmatum nodos, à profana procul multitudine inviolata cuſtodiri debere, & in arcanis tractari, cujus ergo taciturnitatis effigie hujus, tabellas & literas ſignare diu delectatus eſt Octavianus Auguſtus; quam poſteà repudiavit, uſus inde, felicis ominis causâ, Alexandri imagine.* Quod Clem. Alexandrin. *l.* 5. *Strom.* fusè confirmat. Et certum eſt, ne Sacrorum interiora in vulgus publicata viloſcerent, ſacro Silentio illa fuiſſe ab Ethnicorum Theologis involuta, ut docet nos Juſtinus M. *Orat. ad Gentes*, Clemens Alex. *Protrept.* Lucianus *tom.* 3. *de Sacrif. ſub fin.* Pythagoras apud Laërtium, ut & Stilpo ac Chryſippus: Plato *in Theæteto*, & *Ep.* 2. *ad Dionyſ.* Seneca *Hercule Fur. Actu* 3. *Sc.* 2. aliique, & diximus de hac re aliquid ſuprà, in voce *Silentium*. Itaque aut omnino de talibus in publicum ſilebant, aut, ſi quæ dicerent, iis verborum involucris ſenſus ſuos tegebant, ut niſi οἱ μεμυημένοι ſeu *initiati* eos haud ita facilè deprehenderent: ut videre eſt apud Laërtium *Pherecyd.* & *Heracl.* Juſtinum Martyrem *loco cit.* & Clem. Alexandrin. ſimiliter ubi ſuprà, apud quem ſic Interpres: *Ægyptii non quibuslibet ea, quæ erant apud ipſos, committebant myſteria, neque rerum divinarum cognitionem deferebant ad profanos, ſed ad eos ſolos, qui erant ad Regnum perventuri, & ex Sacerdotibus, iis, qui judicati fuerant probatiſſimi, & educatione, & doctrina & genere.* Licetus verò, non tam arcanorum taciturnitatem, per Sphinges iſtiuſmodi pro foribus Templorum ſeu in Pronais poſitas, fuiſſe indigitatam exiſtimat, quam modum hæc dogmata tractandi ænigmaticum, ut iis major veneratio & hominibus plus induſtriæ in ſacris illis rimandis accederet, adhibitum. Ita enim is *de Gemmis Annular. Schem.* 47. *c.* 144. *Iſta ſacra præcepta per ænigmata tradebantur, tum quia veneratione digna eſſent ac admiratione: tum, ut per eorum obſcuritatem exerceretur hominum fides, quæ certa credulitas eſt rerum apparentium. Ita ſanè Legem divinam Prophetæ paſſim per ænigmata promulgârunt, & ipſe Dei Filius homo factus, per parabolas eam edocebat. Quare Sphinges appoſitæ templis Ægyptiorum, non taciturnitatem atque ſilentium Myſteriorum ſacrorum indicabant, ſed eorundem venerationem, tanquam admirabilium, & certam credulitatem atque fidem, velut à Deo provenientium adeoque properam & promtam obſervationem* &c. Et facit huc, quòd *Sphinx* interficere dicta ſit eos, qui propoſita ab illa dogmata non intelligebant; quô indigitatum, homines divina præcepta non audientes eaque negligentes ac non obſervantes, à vindice Deo, per monſtra barathri necari atque in abyſſum miſeriarum profundumque calamitatum, ab infernali *Sphinge*, Juſtitiæ divinæ miniſtra demergi, cujus rei ſimulachrum apertè ſpectandum exhibet Licetus *Schem. præf.* ubi in gemma *Sphinx* exhibetur hominem arreptum apprehenſumque medium in aquarum lacum ampliſſimum demergens. Quod verò de Sigillo Auguſti Pierius dixit, de eo ſic Plin. *l.* 37. *c.* 1. *Divus Auguſtus inter initia Sphinge ſignavit. Duas in matris annulis jam indiſcretæ ſimilitudinis invenerat. Alterâ per bella civilia, abſente eô, amici ſignavêre Epiſtolas & Edicta, quæ ratio temporum nomine ejus reddi poſtulabat, non infacetô lepore accipientium, ænigmata afferre eam Sphingem. Quin etiam Mæcenatis Rana, per collationem pecuniarum in magno terrore erat. Auguſtus poſteà, ad evitanda convicia Sphingis, Alexandri M. imagine ſignavit.* Vide plura apud memoratum Licetum *paſſim*, inprimis autem *Schemate ſeq.* 48. Cæterùm, quæ Σφίγγες Græcis & Σφίγγα, *Spinturnicia* Latinis dicta eſſe, docet Salmaſ. productô genitivô σφιγγὸς; ſicut ex ὄρτυξ, ὄρτυγος, factum eſt Latinè *coturnix*, vide eum *ad Solinum p.* 377. & infrà in voce *Spinturnicium*. Plura verò de *Sphingibus*, apud Car. Paſchalium *in Coronarum libb.* Caſp. Barthium *ad Statium paſſim*, Bochart. *Hierozoici Parte poſter.* Alios: ut & ſuprà aliquid voce *Nilus*, ubi incrementa ejus hujuſmodi ſtatuis ſignificari inter alia conſueviſſe, vidimus.

SPHINX Myſtagoga, ſeu *Diatribe de Numia hieroglyphicata*, ex Ægypto in Galliam non ita pridem tranſlata, hieroglyphicorum, quibus inſcribitur, explicationem continens; titulus libri eſt, auctore Athanaſ. Kircherô editi, Amſtelodami A. C. 1674.

SPHODRIADES Spartanus, dux conſtitutus, elati ac prærupti ingenii vir, perſuaſus à Cleombroto, ſine ſcitu Ephororum, noctu Piræea cum decem millibus militum occupare conatus eſt. Sed cùm propoſitô ſuô excidiſſet, in Concilio Græcorum, eô nomine accuſatus, annitentibus Regibus Lacedæmoniis, abſolutus eſt, Olymp. 100. anno 4. Diodor. *l.* 15.

SPHONDYLUS, vide *Spondylus*.

SPHRAGIDIUM, antrum Nympharum in vertice montis Cithæronis in Bœotia, Pauſan. *l.* 9.

SPHRAGIS, apud Plin. *l.* 37. *c.* 8. *nec diverſæ* (gemmæ) *quas* Sphragidas *vocant, publico harum gemmarum dominio iis tantùm dato, quoniam optimè ſignent*: gemmæ nomen, è ſardæ generibus. Hic enim primus & vetuſtiſſimus apud Græcos uſus iſtiuſmodi minoris formæ lapillorum fuit, ut ſculperentur & auro includerentur, digitôque geſtarentur ad ſignandum; unde gemma propriè σφραγὶς eſt dicta. Inde & *Heſychio* vox non pro gemmæ ſigno, ſed pro gemma qualibet, & lapide annulari ad ſignandum cavato, ſumitur. Cujuſmodi gemmarum ſtatam certamque fuiſſe magnitudinem hinc diſcimus, quòd ſardæ quoddam genus, quæ paulò amplior eſſet, δίσημον diceretur, quaſi duplicis σφραγῖδος magnitudinem haberet. Hinc σφραγιδοφύλαξ; quæ πυελὶς aliàs, *obſtrigillum* eſt, pala annuli: quod gemmam concluſam cohiberet & adſervaret, ſic dicta. Sed & Σφραγὶς ſimpliciter dicta Lemnia terra, à ſigno Dianæ illis impreſſo, vide ſuprà. Annuli quoque pala, quæ rotunda & cava erat, ut gemmam inſertam teneret. *Heſych.* σφενδόνη τὸ τοῦ δακτυλίου περιφερές, ἡ σφραγίς. Et hinc de veſtium ocellis: quemadmodum Hebræi quoque palas annulorum & veſtium clavos, plumas ſeu ocellos, eodem nomine appellârunt. Idem *Heſych.* σφραγῖδες αἱ ἐπὶ τῶν δακτυλίων, καὶ τὰ τῶν ἱματίων σημεῖα. Diverſi ab his erant clavi quadrati, quos *teſſeras* Latini, & *tabulas* recentiores, Græci κύβους dixêre. Item orbiculi pantherarum apud Oppianum, *breves in candido macularum oculos* vocat Plinius. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, *ad Vopiſcum in Carino*, *c.* 20. & ſuprà ubi de *Annulis*, *Clavis*, *Plumandi Arte* &c. uti de phraſi, *Sphragitidas accipere*, uſurpatâ Prudentio *in Romano Martyre*, ſuprà iisdem voce *Conſignatus*.

SPHYROMACHIA, vide ſuprà *Pugil*.

SPICA, corpus eſt ex granis ordine diſpoſitis & ariſtis conſtans, ex Græco στάχυς, Æolicè σπάχυς, unde Latinum *ſpicus*, ita enim Veteres primò enuntiârunt, quæ poſteà *Spica* dicta eſt. *Servius*,

Dicimus autem & hic ſpicus, & hoc ſpicum. Propriè de frumento, inde de croco, quod *Spicam Ciliſſam* vocat Ovidius, *l.* 1. *Faſt. v.* 76.

Et ſonet accenſis ſpica Ciliſſa focis.

Quoniam in eo fila lutea de medio ſurgunt, quaſi quidam mucrones vel cuſpides, quæ tanquam in *ſpica* ariſtæ, Græci γλωχῖνας vocant. Eandem prorſus ob rationem Indica nardus *Spicæ* accepit nomen: Radix enim illa quidem, ſed quæ caulem è ſolo erigat, aliquando plures, multis capillaceis ac denſis foliis, inſtar ariſtarum, obſitos: quod à Veterib. quibuſdam proditum hiſtoria recens comprobavit, vide Garciam *de Aromatis l.* 1. Hinc Auctor Carminis *de Phœnice*, *v.* 87.

His addit teneras nardi pubentis ariſtas.

Sunt autem hæ ariſtæ in nardo folia ipſa, quæ tenuia admodum in acumen deſinunt, qualia Græci τριχόφυλλα appellant. Inde σταχυότριχα νάρδον dixit Meleager; & malè in nardo ſpicam à folio diſtinxit Plinius *l.* 12. *c.* 12. Sed & inſignæ Græciæ στάχυς abſolutè, h. e. *Spica*, nardus dicta eſt: quâ cùm veſcantur capreæ Thibetenſes, moſchum hinc optimum inde adfertur, ut infrà videbimus. A *Spica* hac *Spicatum* unguentum, multo olim in uſu apud Romanos, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1065. Porrò à *Spica*, *ſpicea* corona dicta eſt, de qua mox: item *ſpicatæ faces*, quæ lignum minutatim conciſum habent in tenues aſtulas, veluti ariſtas, quæ *ſpicæ* formam reddunt. Gratius, *v.* 484. *Cyneget.*

Spicataque faces ferre ad nemora alta Dianæ.

Apud quem, ut & Virgilium, *l.* 1. *Georg. v.* 292. *inſpicare faces* non eſt acuere, ſed in multas ariſtas concidere. Cujuſmodi facum in Sacris, Nuptiiſque Veter. uſus fuit, uti ſuprà diximus. Vide quoque voce *Præmetium*, it. *Quercus*: uti de telo inde nomen adepto, voce *Pica*, it. *Sibyna*, & *Spiculum*: nec non ubi de *Virgine*, uno ex XII. Zodiaci ſignis, cujus inſigne *Spica*. Vide hîc infrà.

SPICA, ſignum in cœlo oriens, in Virginis parte 10.

SPICA, Gall. *Eſpi*, Ordo militaris Britanniæ, à Franciſco I. Duce inſtitutus; cujus ſymbolum *A ma vie*. Vide Argentræum *Hiſtor. de Bretagne*. Favin. *Theatr. d'honneur & de Cheval.* Morer. *Dict. Hiſt.*

SPICEA Corona, Cereris olim fuit. Unde apud Ariſtidem *Eleuſin.* Hercules & Dioſcuri, qui primi fuerant initiati ſacris Cereris, & agone gymnicô apud Atticam Eleuſinem defuncti, illiusmodi coronamentô inſigniti leguntur. Ipſaque inde σταχυοστέφανος dicta eſt, inventis frugibus id honoris merita. Meminit diſertis verbis *Coronæ ſpiceæ* Horatius *Carm. Secul. v.* 29. de Cerere loquens,

Fertilis frugum, pecoriſque tellus
Spiceâ donet Cererem coronâ.

Vide quoque Tibullum *l.* 1. *Eleg.* 1. Ovidium *Faſtor. l.* 4. & *Met. l.* 10. *Alios.* Eòdem facit, quod Plut. de Eumene memorat. Vidit is per quietem duos Alexandros, paratos ſecum invicem pugnare, quorum cùm alteri Pallas, alteri Ceres faveret, hic victor extitit & coronâ è *ſpicis* a Dea coronatus eſt. Quare Eumenes poſterâ die, auditô hoſtibus ſignum eſſe, Palladem & Alexandrum, ſignum & ipſe dedit, Cererem & Alexandrum, omneſque non milites ſolùm, ſed & ipſa arma ſimiliter coronari juſſit, atque hôc pactô, velut victoriæ certus, in campum deſcendit. Sed & Iſis Ægyptia *ſpicis* coronatur, apud Tertullian. *de Cor. Mil. Prima Iſis repertas* ſpicas *capite circumtulit.* Juno item Ζευξιδία Argis, apud Etymolog. in *voce hac.* Nempe Juno hæc eadem cum Iſide, nec Iſis à Cerere diverſa, uti ſuô locô diximus. A Cerere tranſiit corona hæc ad Romulum & Sacerdotes Arvales, qua de re ſic Plin. *l.* 18. *c.* 2. *Huic certè ab Acca Laurentia* —— ſpicea corona, *quæ vittâ albâ colligaretur, in Sacerdotio pro religioſiſſimo inſigni data, quæ prima apud Romanos fuit corona. Honoſque is non niſi vitâ finitur* &c. Cæterùm boni ſemper ominis habita eſt; unde ſub Claudio Principe Equiti cuidam Romano crimini data eſt *nocturnæ quietis ſpecies objecta, tanquam vidiſſet Claudium ſpiceâ coronâ evinctum, ſpicis retro converſis; eâque imagine gravitatem annonæ dixiſſet*, uti refert Tacit. *Annal. l.* 11. *c.* 4. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 4. *c.* 13. *l.* 7. *c.* 15. & ſuprà ubi de *Cerere*.

SPICILEGIUM, inter pauperum apud Hebræos privilegia, vide ſuprà *Pauperes.*

SPICULUM, à *ſpicæ* ſimilitudine ſic dictum, teli genus apud Romanos fuit, idem Dempſtero cum haſta & ſparo. Quod enim C. Nepoti *in Epamin. c.* 9. *Sparum* ſcutum, id Valerio Maximo *l.* 3. *c.* 2. *ex. ext.* 5. *Haſta*; Ciceroni verò *l.* 5. *Famil. Ep.* 12. *Spiculum* dicitur. Vide quoque ſuprà *Pilani*. Hinc *Spiculatores* vocati Principum ſatellites, à gerendis videl. *Spiculis*, quorum mentionem facit Corn. Tacitus *paſſim*. Apud Marcum *c.* 6. *v.* 27. ubi de Johanne Baptiſta in carcere Herodis juſſu decollato, Σπεκουλάτωρα legimus, voce Latinâ corruptâ, & i. in ε. mutatô, ſicut pleraque alia reperiuntur, ut λεγεών, *legio*, κοδράντης, *quadrans*, λιβέρτινος, λέντιον, μίλιον, μάκελλον, μεμβράνα, μόδιος, ξέστης, πραιτώριον, ῥέδα, σιμικίνθιον, σουδάριον, σπεκουλάτωρ, ταβέρνη, φόρον, τίτλος, φραγέλλιον, φραγελλόω, paſſim in Novo Teſt. Beza *Notis ad Matth. c.* 5. *v.* 26. A *Spiculatoribus* caligam habes *Spiculatoriam*, apud Sueton. *Caligulâ*, ſicut Bayſius emendavit, *c.* 52. Ubi tamen ſunt, qui *Speculatoriam* retinere malunt, de qua voce *ſuprà*: uti & *Speculatores*. Neque verò Satellitum ſolùm, ſed & Heroum geſtamen *ſpicula* fuêre, & quidem bina, quæ manu ſolebant ferre, uti de Meſſapo, apud Virgil. *Æn. l.* 12. de Gallis, apud eundem *l.* 8. de Polynice, apud Papinium *Theb. l.* 4. *v.* 86. & *l.* 5. *v.* 234. de Penthaſilea, apud Q. Smyrnæum *l.* 1. &c. legimus. Idem mos pilorum in Militia Romana, uti docet *in ea* Lipſius *l.* 3. *c.* 4. De *Spiculo* Herculis in acum crinalem verſo, vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 4. & ſuprà, ubi de *Acu crinali*, it. voce *Sibyna*.

SPICULUS, gladiator Rom. cui Romani ſtatuam ſubjectam ſtatuæ Neronis poſuerunt.

SPIEGELIUS, Jacobus, vide *Jacobus*.

SPIERA Franciſcus, Citadellâ, oppidô Patavini agri, oriundus, homo forenſis & cauſidicus apprimè exercitatus. Hic, poſtquam incredibili quôdam ardore Evangelicam doctrinam amplexus, & ad Legatum Pontificium, tum Venetiis agentem, Joh. Caſum Archiepiſcopum Beneventanum, delatus eſſet, metu abreptus veniam popoſcit, in poſterum obſequium pollicitus. Quô non contentus Legatus, cùm ipſi neceſſitatem publicè fidem ejurandi impoſuiſſet, & ſic paruit, licèt reluctante mirum in modum animô; inprimis cùm amici monerent, totam conjugis ejus familiæque ſalutem in hoc uno eſſe repoſitam. Sed non multo poſt incredibilem in ægritudinem animi potius, quàm corporis incidens, de miſericordia Dei deſperare cœpit, Citadellâ proin Patavium tranſlatus, ut & Medicorum operâ, & doctorum virorum alloquiô commodiùs frueretur. Hic cùm omnia, ad vulnus ejus ſanandum, fruſtra eſſent remedia adhibita, cùm non inficiaretur, quæ ex S. Scripturis afferrentur, vera eſſe, ſed ad ſe, utpote qui agnitam veritatem metu periculi abjuràſſet, nihil pertinere contenderet, tandem inter hos angores, quos ipſemet æternis cruciatibus pares ſe perſentiſcere ſæpius ingeminabat, extinctus eſt, A. C. 1548. Huic decumbenti, frequens inter alios conſolator aſſedit, Petrus Paulus Vergerius, Epiſcopus Juſtinopolitanus, cui ad converſionem non parum momenti horribilis Spieræ caſus attulit. Vide Joh. Sleidan. *Comm. l.* 21.

SPIFAMUS Jacobus, vide *Jacobus*.

SPILIMBERGUM, oppid. Foro Julienſium.

SPINA, urbs extincta in Gallia Togata in ora, inter Ravennam ad Meridiem, & Hadriam ad Boream, apud oſtium Padi, quod ex ea *Spineticum* appellatur. Locus adhuc *Val di Spina*, & *Dorſo di Spina* dicitur.

SPINA, urbs Inſubriæ, nunc *Spin*, pagus ad Adduam fluv. Fuit & *Spina*, urbs Græciæ, olim clara, teſte *Strab.* & *Spinus* fluv. apud *Steph.*

SPINA, terram poſt Hominis lapſum maledictam quæ aſperare cœpit, Geneſ. *c.* 3. *v.* 18. peccatorum nudos pedes lædens, velut monitor fuit acer, qui culpæ ipſis refricaret memoriam & de miſeria autem velleret. Unde & Athenienſes inſtituerunt, ut in ſolennibus nuptiarum puer patrimus & matrimus geſtarent *ſpinas* cum fructibus quercus, diceretque caniſtrum ibi poſitum eſſe plenum panibus, addens, ἔφυγον κακὸν, εὗρον ἄμεινον, *Effugi malum, inveni melius.* Quô indigitatum illis infauſtum *ſpinarum* omen eſt. Poſtquam verò in ſacratiſſimum Servatoris noſtri caput, qui *maledictio pro nobis factus eſt*, Galat. *c.* 3. *v.* 13. auſa aſcendere, uſum mutavit. *Coronam enim è ſpinis contextam* (Præſidis milites) *impoſuerunt ejus capiti*, Matth. *c.* 27. *v.* 29. quod immaculatus noſter Agnus patientiſſimè pertulit, ut à maledictione peccatique aculeo nos liberaret. Hanc è junco marino, quem Græci ὀξύσχοινον vocant, fuiſſe complexam, haud pauci putàrunt. Sed nulla eſt junci ſpecies, in cujus deſcriptione vel Theophraſtus, vel Plinius, vel alii probati Scriptores *Spinas* commemorent: thyrſum autem & acumen, in quod deſinunt nonnullæ juncorum ſpecies, inſulsè *ſpinas* vocaveris. Videtur autem errori occaſionem dediſſe vox πλέξαντες, i. e. *contexentes*, quam in hiſtoria illa Evangeliſtæ uſurpant: Nam id verbi propriè locum habet in vitilibus, ad quæ accommodatiſſimus eſt juncus; ſed & de aliis rebus dici nemo ignorat. Et de corona illa tantum ſcimus. Clemens Alexandr. *Pædag. l.* 2. *c.* 8. oſtendit factam fuiſſe ἀπὸ βάτου, è rubo, rubumque illum confert cum eo, in quo Deus apparuit Moyſi, myſterium aliquod in utriuſque comparatione obſervans. Sed quum ruborum multæ ſint ſpecies, inanis atque inutilis labor fuerit, velle quærere, quæ potiſſimùm ſpecies ad hanc coronam ſit adhibita. *Marcellus Empiricus* ex alba *Spina* Chriſtum coronatum fuiſſe, ſcribit, ut de aliis nil dicam. Hodieque coronæ hujus reliquias ſupereſſe, contendit Baronius, ſed idoneô, quô id probetur, argumentô opus eſt. Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercitat.* 16. *ad Baron.* §. 74. Aliud coronæ genus fuit ex baccis *Spinæ*, κατ' ἐξοχὴν ſic dictæ *Plinio*, quæ ὀξυάκανθος Græcis, *Theophraſto* quoque ἄκανθος ſimpliciter, aliàs *Alba ſpina* vocatur; Romanis in uſu. Apud quos eadem facibus nuptiarum auſpicatiſſima habita eſt, uti tradit *Varro*: etiam malas noxas avertere credita, unde & virga inde janalis fiebat. Salmaſ. *ad Solin. p.* 525. Porrò, veteres Aſcetas ſibi dormituris *Spinas* ſuppoſuiſſe, ut ab iis compuncti citiùs expergiſcerentur dictum ſuprà, in voce *Somnus*, dicemuſque aliquid ubi de *Stoicis*. Alios *Spinis* excarnificatos, voce *Parricida*. Etiam *ſpinis* cunæ nonnunquam tectæ, ut vidimus ubi de *Cunabulis*. Imò ex *Spinæ* cujuſdam lanugine veſtes confectas, habes infrà voce *Veſtis*. Minùs mirum, quòd Fibulæ locô, *Spinâ* nexum Sagum Germanos geſtàſſe ſuô tempore, Tacitus tradit; *German. c.* 17. & oſtendit icon Sagi Germanici, quam ex Cluverio in ſuum opus tranſtulit Octav. Ferrarius *de Re Veſtiar. Part.* 2. *l.* 3. *c.* 10. Vide quoque infrà *Spinula*. Nec *Spinis* defuit, apud Romanos olim, ſuus Deus *Spinenſis*, ab iis evellendis nomen nactus, ut legimus apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. orig. & progr. l.* 2. *c.* 61. &c. Plura hanc in rem, ut & de variis arboribus *Spinæ* nomen gerentibus, *Spina* videl. *Ægyptia*, candida, unde acacia colligebatur; *nigra*, cujus ſiliqua ſuccum præbuit coriis tingendis, lignum verò navigiorum coſtis utiliſſimum fuit; *Spinâ Arabicâ*; *Spinâ Indicâ*, ebeno ſimili, unde maſtiche; *Spinâ Thebaicâ*, (unde urbi *Acantho* nomen, ut vidimus) eadem cum Acacia, ex qua gummi, cui *Thebaico* nomen: *Spinis* item *Fullonum*, aliiſque, vide apud Salmaſ. *ad Solin. paſſim*: uti quædam alia de *Spinis* ſuprà, ubi de *Phariſæis*, item *Reliquiis*.

SPINA.

SPINA, in Circo dicebatur Latinis, quæ Κερκὶς Græcis. Et quidem *Spinæ Circi* meminit *Caſſiodorus*, ubi de Circo, & Scholiaſtes Juvenalis, *ad illum verſum*, *Sat. 6. v.* 588.

Plebejum in Circo poſitum eſt & in aggere Fatum.

Ubi adnotat, *in Circo*, *in ſpina*. Nempe ſic dicta eſt creſcendo extans per medium Circum, inter utrasque metas, ſeu ſeptum, ſeu margo, è ligno factus, circa quem equi curricula ſua peragebant. quem non tantum longum, ſed etiam latum aliquantum fuiſſe, neceſſe eſt, aliàs *Intermetium*, item *Euripus*, uti ſuprà vidimus. Voce ab animalibus eò translatâ: Ut enim *Spina* per medium dorſum animalium porrigitur eminetque, ita & *Spina* per medium Circum. Certè aliquid eminens, velut dorſum, in Circo fuiſſe, oſtendit Caſſiodorus, *Spina*, inquiens, *infelicium captivorum ſortem deſignat, ubi duces Romanorum ſupra dorſa hoſtium ambulantes laborum ſuorum gaudia perceperunt.* In media hac *Spina* obeliſcus erectus ſtabat, ſupra quem aræ tres, Saturni, Jovis & Martis; infrà verſus carceres aræ totidem, Veneris, Mercurii & Lunæ. Ibidem delphinorum columnæ, cum aliis ornamentis Circi erant collocatæ, de quibus etiam ſuprà aliquid diximus. Sunt tamen qui Euripum recentioris ævi, à *Spina* diverſum facientes, ſic dictam ſolùm volunt partem ejus mediam aliquâ ligneâ fabricâ eminentiorem factam, quod Græcis ξυλουργὶς καθέξις ... & μέση κερκὶς τ͂ ἱπποδρόμου appellatum: Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 909. & *ſeqq.*

SPINALIOLA, caſtellum Apuliæ Peucetiæ.

SPINÆ, oppid. Albionis in Anglia, Atrebatum, quod *Lhuydus* cum aliis *Newbury* interpretatur ab Oxonio 20. mill. paſſ. ſed illud exciſum eſt. Locus autem *Spene* vocatur, teſte *Camdenò*, pagus ad Neoburgum, Angl. *Newberye*: *Baudrando* oppid. in Comitatu Bercheriæ, in limite Hantoniæ, 25. mill. paſſ. ab Oxonio in Meridiem, Vintoniam verſus totidem.

SPINALIUM, urbs Lotharingiæ, ad Moſellam, verſus Vogeſum montem, 4. leucis à limite Comitatus Burgenſis in Boream uti paulo minus à Romarici monte, 5. à Mirecurtio in Eurum, 10. à Nanceio in Meridiem. In *Vita* Adalberonis, poſterioris Epiſcopi Metteniſis, ab æquali Abbate, circa A.C. 1000. ſcripta, *Spinal* caſtrum vocatur, & in pago Calvomontenſi, ad Moſellam, collocatur, his verbis: *Domnus Deodericus, Mettenſis Epiſcopus cui Adalbero noſter ſucceſſerat, in pagò Calvomontenſe locum quendam, inter Moſellam & montem, qui in devexò ſui caſtrum habet, ex accidenti linguâ ruſticorum* Spinal *vocatum, divino famulatui aptum reperiens, Monaſterium conſtruxit, conſecrans illud Domino & S. Goërico, cujus oſſa eò tranſtulit. Ibi Adelbero ancillas Chriſti, ſub regulari vitâ & inſtitutione patris Benedicti bene edoctas, collocavit & dotavit.* Tum addit, *Caſtrum imminens Monaſterio, ſedes eſt Epiſcopalis.* Nimirum caſtrum hoc à *ſpina* montis Moſellæ proximi, in qua poſitum eſt, nomen accepit: *Spinal* quoque & *caſtrum Spinalenſe* dictum, *in Chron.* de Epiſcopis Mettenſibus, quod in A.C. 1260. deſinit. Certè, ut capita & vertices, frontem & fauces, ſic & dorſum & *ſpinam* & pectus & latera & coſtas pedesque montibus tribui, conſtat. Vulgò nunc *Eſpinal* nuncupatur, eſtque poſitum ad ripam flum. Moſellæ, 4. leuc. ab Alteriaco caſtro Abbatiâ inclyto *Autey*, diſſitum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Calmontenſis pagus*, ut & ſuprà *Eſpinal.*

SPINAMBRI, Græciæ populi à quibus originem traxiſſe Tarquinios in Tuſcia ſcribit Juſtinus, *l.* 20. *c.* 1. *In Tuſcis*, inquit, *Tarquinii à Theſſalis & Spinambris.* Ubi MSS. habent *Inſpinambrii.* Lege *Spinâ in Umbris.* Plurimi enim veterum confundunt Umbrorum & Tuſciæ terminos. Voſſius *ibi.*

SPINATES, Ægyptiorum Rex, annis 9. *Euſeb.*

SPINENSIS, Deus apud Romanos, ab evellendis *ſpinis* dictus. Vide ſuprà in *Spina.*

SPINETICUM, unum ex Padi oſtiis, quò Claudius Cæſar è Britannnia triumphans, prægrandi illâ domô veriùs quàm navi, intravit Adriam. A *Spina* urbe nomen habet, quam à Diomede conditam eſſe volunt. *Primero* hodie *Fabricio. Baudrando Porta di primaro*, à caſtro adjacente, in ora maris Adriatici prope ruinas Spinæ, & turrim Gregorianam; ſed eſt tantùm alveus minimus Padi, ibi *Po di Primaro* dicti. In Romandiola.

SPINETUM, caſtellum Galliæ, ad Suminam, in pago Pontivo, inter Pinquimacum & Abbatisvillam, cum titulo Principatus vulgò *Epinay.* Nomen ei à ſolo, in quo conditum eſt, *ſpinoſo.* Sic *Spinetum* aliud eſt, juxta Luſarchias, *Eſpinay*: & in Decanatu Linarienſi, *Eſpinay ſur Orge*; vici Diœceſeos Pariſiacæ, aliaque in Gallia loca non pauca, *Hadr. Vales.* At *Spineta*, vulgò vocatur inſtrumentum Muſicum, compluribus æreis filis conſtans, in quo ordine digeſta plectra ſubſilientia, corvinarum pennarum cuſpidibus, ceu *ſpinis*, mucronata, ſonum edunt: de quo ſuprà in voce *Clavicymbalum.*

SPINGARDUS, ſeu *a*, apud recentioris ævi Scriptores, Sanutum *l.* 2. *part.* 4. *c.* 8. Auctorem *Hiſtoriæ obſid. Jadrenſis l.* 1. *c.* 38. & *l.* 2. *c.* 12. machinæ bellicæ ſeu baliſtæ ſpecies eſt, ſeu tormentum minus, tricubitalis longitudinis glandem, pruni majoris magnitudine, violenter evomens, *Notit. ad Pancirollum* 692. quod *Eſpringale* Scriptoribus Gallicis appellari, monet Car. du Freſne *Gloſſar.*

SPINSIA, vel SPISSIA, villa olim Regia Galliæ, in qua commorantes Theodoricum ac Brunichildem ejus aviam adiit Columbanus, *in hujus vita* Jonæ memorata: Videtur eſſe *Eſpaiſſe*, locus inter Aballonem & Sinemurum, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide *Brocariacum.*

SPINTHARUS, nobilis Architectus Corinthius, Delphicum templum ædificavit, Pauſan. *l.* 1.

SPINTHARUS, à Comico traductus, tanquam Barbarus & Phryx. Ariſtophan. *Avib.*

SPINTHER, Hiſtorio Roman. à cujus nomine vocatus eſt Lentulus *Spinther*, quòd ejus ſimilitudinem maximè referret. *Lloyd.* Lentulus hic *Spinther* primus Apollinaribus Ludis vela in theatrum duxiſſe, memoratur. Plin. *l.* 19. *c.* 1. *Poſteà in Theatris* (invaleſcente nempe luxu) *tantùm umbram fecère vela, quod primus omnium invenit Q. Catulus, cùm Capitolium dedicaret; carbaſina deinde vela primus in Theatrum duxiſſe traditur Lentulus Spinther* &c. Vide quoque infrà ubi de *Velis.*

SPINTHER, meliùs SPINTER, Feſto *armillæ genus, quò mulieres utebantur, brachiò ſummò ſiniſtrò*: quod quale fuerit, ignoramus quia ab armillis diſtinxit Plautus *Menæchm. Actu* 3. *Sc.* 3. *v.* 11. 12.

Redde Spinter, *ſi non meminiſti.* ME. *mane,*
AN. *iſtuc.* ME. *ubi illæ armillæ ſunt, quas unà dedi.*

Niſi utriuſque brachii, utriuſque ſexus ſint armillæ, & *Spinter* ſiniſtri tantùm fœminarum; vix in his tenebris aliud dici poteſt. *Spinter* caduceatorum, in armillæ venit nomenclationem *Budæo.* Unde poſtas *armillatos* curſores appellat, partim ob inſigne, quod præferunt; partim quia armillæ inſtar ab armo dependent. Fibulam vel Armillam *Spinteris* notione intelligit Priſcianus *l.* 5. Hincque fibulam in *Spinter* commutavit Florens Chriſtianus, apud Ariſtophanem *Lyſiſtratâ*: ut ad illud Plauti in *Menæchmis Actu* 3. *ſc.* 3. *v.* 4. reſpexiſſe Poëtam oſtenderet,

Jubeasque novum Spinter *reconcinarier:*

Vide Thom. Bartholini *Schedion de Armillis Vett.* A Græce fortè σπινθὴρ, *ſcintilla*, quòd aurò ſcintillaverint, Gouldm. *Dictionar.*

SPINTURNIX, ſeu SPINTURNICIUM, veterib. Romanis dicta *ſphinx*, genitivô τῆς ſφιγγὸς productô, uti ſuprà oſtendimus: Quadrupes videl. turpis figuræ, *fuſco pilò, mammis in pectore geminis*, Plinius *l.* 8. *c.* 21. in aridis Ægypti & locis Æthiopiæ vicinis frequens, ut habet Agatharchides, Diodorus *l.* 3. Amm. Marcell. *l.* 22. cui poſtmodum alas affinxère Græci: Ægyptii certè, ut erant, ſine alis ſemper pinxère. Hinc de homine aut muliere deformi. Vetus verſus,

Occurſatrix artificum peſſima ſpinturnix.

Et Plautus, *Milit. Actu* 4. *ſc.* 1. *v.* 42.

Pithecium præ illa & ſpinturnicium &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 377. Non deſunt tamen, qui meras fabulas omnem *Spinturnicum* ſeu Sphingum hiſtoriam aſſeverant, ut P. Bellonius *Obſervation. l.* 2. *c.* 46. quem vide ex diverſis formis veter. Operum ſuam ſententiam confirmantem.

SPINULA, ſeu *Spina parva*, inter aurea mulierum ornamenta nonnullis recenſetur, Exodi *c.* 35. *v.* 22. ubi vocem Hebr. חח *acum*, *fibulam* aut *aciculam* ſignificare exiſtimant. Kimchius explicat, *Ornamenta inſtar acus, quâ perforant & jungunt duas oras induſii ſub gutture.* Gall. *eſpingle* vocant, ex Latino, à figura, & quia *ſpinæ* olim fibularum & acicularum vicem præſtabant. Hinc *Æn. l.* 3. *v.* 594. Achæmenides inter Cyclopes degens, habuit,

Conſertum tegmen ſpinis ——

Ad quæ verba Tacitus palàm alludens *de Moribus Germ. c.* 17. *Tegumen*, ait, *omnibus ſagum fibulâ, aut ſi deſit*, ſpinâ *conſertum.* Qua de videndi Fullerus *l.* 5. *c.* 13. & Meſnagius *de L. Gall. Origin. p.* 703. laudati Sam. Bocharto *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 4. Apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores vox inprimis uſurpatur de trinis aciculis, quibus Pallium Archiepiſcopale conſtringitur, ut videre eſt apud Honorium Auguſtod. *l.* 1. *c.* 22. *Spinulæ, quibus Pallium conſigitur*, Aliosque. Pro quo *Spindula* nonnunquam occurrit: unde *Spindulatus*, i. e. palliô Archiepiſcopali ornatus, apud Gervaſium *de Repar. Eccl. Cantuar.*

SPINUS, Græcè σπίνος, malè ἀκανθὶς redditur Gazæ, hôc tamen nomine non carduelem indigitari, ſed aviculam parvam, quam Galli *Serenum* hodie vocant, contendunt. Fringilla namque σπίνος Græcorum eſt, quæ in urbibus ut plurimum æſtate degit & ſupra tecta domorum cantillat. Eam cum turdis venum exponebant Græci, unde σπίνους & κίχλας Comici ſæpe jungunt. Inter quos Ariſtophanes. 7. σπίνους obolô vendi dicit,

Ὃς συνείρων τοὺς σπίνους πωλεῖ καθ' ἑπτὰ τοὐβολοῦ,
Εἶτα φυσῶν τὰς κίχλας.

Inter aves enim menſis commendatas etiam *Spinos*, apud Pollucem, & Stobæum *in Excerptis c.* 55. Galli hodie *pincionem* vocant; σπίνος namque & σπίνθος idem, unde σπινθίον, ex quo *ſpinthio*, *pinthio*, *pincio* &c. Sed & ſic quidam vocâſſe videntur minimum paſſerculi genus, quem σπιζίτην & σπιζολογίτην Græci vocant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 444. 445. ſuprà *Fringilla*, & de *Spino*, prunorum arbore, quam *Prunellam* Galli vulgò vocant, Eundem *p.* 525.

SPIO, Nympha marina, Nerei & Doridis filia; ſic dicta à ſpeluncis, in quibus Nymphæ habitare dicuntur. Σπέος enim, vel σπεῖος ſpeluncam ſonat.

SPIRA, celebris admodum Imperii, Epiſcopalis & ampla in German. civitas, tractus cognominis caput, cujus olim incolæ Nemetes, & urbs ipſa Nemetum dicebatur, vulgò *Spire.* Non æquè culta, in Palatinatu inferiori ſub Epiſcopô propriô. Sedes Cameræ Imperialis aliàs *Noviomagus Nemetum*, vel *Nemetes*, vide *ibi*: demum A.C. 1082. *Spiræ* nomen adepta, à pago & fluviolo propinquo *Speirbach*, quorum uterque murô incluſus eſt, à Rudigero Epiſcopo. Alii Spiram à Conſtantio Chloro conditam dicunt,

cuit, A. C. 298. Templum hic ſummum, à Conrado Salico Imperatore extructum, monte Oliveti, A. C. 1451. ingentibus ſumptibus exſtructó, ac ſepulchris aliquot Cæſarum Suevicorum, Conradi II. Henrici II. IV. & V. celebre. Unde Rodolphus I. Imperator pauló ante mortem quæ ei hic prope contigit, *ſibi multos ibi conveniendos Reges eſſe*, dixit, A. C. 1288. Ibidem & Auguſtæ præfatorum Imperatorum conjuges quieſcunt. Prope templum lapis ingens, vulgò *die Schwabenſchuſſel*, libertatis ſignum, poſitus eſt, ultra quem Senatus Epiſcopum non comitatur. Privilegia inſignia accepit à Carolo IV. Henrico V. Rodolfo I. Adolpho, Alberto, Ludovico, Wenceſlao, Friderico III. Maximiliano II. Imperatoribus, Inſignia ejus, Contadina Francica Eccleſiæ ſtructura rubra, in ſolio albo. Vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 53. Hic Philippus Suevus Imperator Ottonem Saxonem vicit, A. C. 1202. In Comitiis ibidem celebratis A. C. 1526. de pacificatione Religionis actum, decretumque poſt graves altercationes, ut intereà dum Concilium publicum inſtituatur, nemini ob religionem vis inferretur. Et habebant tum Saxoniæ Princeps ac Haſſiæ Landgravius ſuos ſecum Paſtores: qui duo Principes paulo antè cum Argentinenſibus, Norbergicis, Auguſtanis, Francofurtanis, ac Ulmenſibus, prima fœderis Euangelici fundamenta jecerant. Iterum Conventus Spiræ, juſſu Cæſaris, indictus eſt A. C. 1529. quo Saxoniæ Elector Melanchthonem adduxit. Hic cùm novô decretô priori derogaretur, ei ſeſe oppoſuerunt Saxo, Brandeburgicus, Lüneburgici, Landgravius, & Anhaldius, cui ſe conjunxére Argentina, Norberga, aliæque quamplures Imperii civitates, à qua proteſtatione celebre *Proteſtantium* nomen ortum eſt. Vide Joh. Sleidanum *Comm. l.* 6. Media eſt inter Argentoratum ad Meridiem, & Moguntiacum ad Boream 50. mill. paſſ. utrinque, uti 5. à Philippoburgo, 15. ab Heidelberga in Africum: jam verò in ruinis, ab A. C. 1689. Camerâ Imperiali Wezlariam translatâ. Primus ejus Epiſcopus Jeſſes, interfuit Concilio Colonienſi, A. C. 346. Jacob. Wimphelingus *de laud. Eccl. Nemet.* Guil. Eiſengreinius, *in Chron. l.* 16. &c.

SPIRA, convolutio & concumulatio crinium muliebrium, apud Romanos, dicta eſt. Multis enim gradibus & ſpiris cumulatam & convolutam in altitudinem comam extruere illorum mulieres conſueviſſe, docet Juvenalis, *Sat.* 6. *v.* 502.

——— tot adhuc compagibus altum
Ædificat caput ———

& diximus ſuprà, ubi de more *Comam ſtruendi*, item in voce *Capillatura*, ubi ex alienis & aſcititiis capillis ſtrui has *ſpiras* ſolitas vidimus. Cujuſmodi *ſpiram* capillorum ruſſorum duci ſervo in Theatro Pollux dat *l.* 4. *c.* 19. Hinc *ſpiroſus capillus* Appulejo, in ſpiram cumulatus & convolutus, *Mileſiar. l.* 2. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 4. ut & infrà, in vocibus *Suggeſtum* & *Tutulus*. Diminutivum *Spirula*, apud Arnobium *adv. Gent. l.* 2. *Idcirco animas miſit, ut ſpirulas & botulos facerent, iſicia catillamenta* &c. ubi perſtringit Gentilium ingluviem, à qua ejuſque illecebris abſtinebant Chriſtiani, ut ſuprà diximus ubi de *botulis*.

SPIRA Franciſcus, vide *Spiera*.

SPIRA Taurica, locus ſic dictus in Taurica Cherſoneſo, ubi Dianæ ajunt fuiſſe templum. *Procopius*.

SPIRACULA, quæ & *Charoneæ ſcrobes*, meliùs *Specus cani*. Vide *ibi*.

SPIRÆUM, Peloponneſi promontorium, *Ptolemæo*. *Capo Spireo*, *Sophian*.

SPIRAMENTA, apud Vitruvium *l.* 7. *c.* 4. *Deinde inſuper animatæ tegulæ ab imo ad ſummum parietem figantur, quarum interiores partes curioſiùs picentur, ut ab ſe reſpuant humorem. Item in imo & in ſummo ſupra cameram habeant ſpiramenta*: foramina ſunt, ſicut idem canalium exitus, quibus humor egeritur, eôdem modô vocat. Græcis *ἀναπνοαί*. Vide ſuprà in vocibus *Animatæ tegulæ*, *Elices*, *Nares*.

SPIRENEUS, Bohemorum Princeps, Chriſtianam religionem, ejuratâ paganâ, ſuſcepit: ob quam Wenceſlaus ſucceſſor interfectus eſt. A. C. 968. Æn. Sylvius *Hiſt. Boh.*

SPIRENSIS Epiſcopatus tractus Germaniæ ad Rhenum, Palatinatui inferiori ferè inſertus. A Meridie terminatur Marchionatu Badenſi. Sub Epiſcopo proprio. Ibi Spira, caput ditionis Bruſſela urbec. Philippoburgum arx permunita, nunc ſub Imperatore. Vide *Spira*.

SPIRIDION, Tremithuntis in Cypro inſulæ Epiſcopus ruſticus, ſed non propterea in rebus divinis minor. Aliquando enim per noctem venerunt fures, ad caulas ejus ovium, qui ſubitò vincti ſunt, nullô ligamine, quos cùm inveniſſet Præſul, eos inviſibilibus ſolvit vinculis, eiſque dixit, ad meliora erudiens, Abite hinc ſumentes arietem. Plura ejus miracula fuſè tradit Sozom. *l.* 1. *c.* 10. quem ſis conſule. Uxoratus fuit, & carne die jejunii hoſpiti propoſitâ *omnia munda eſſe mundis* dixit.

SPIRITALES, dicti olim Valentiniani Hæretici, à ſeipſis, cùm orthodoxos *Pſychicorum* convitiô aſpergerent. Irenæus *adv. hær.* Valentin. *l.* 1. *c.* 1. *Spiritales, qui perfectam cognitionem habent de Deo, ſemetipſos dicunt --- Et licèt in quibuſdam materialibus operibus ſint, nihil ſemetipſos nocere, neque amittere ſpiritalem ſubſtantiam. Quapropter & ſine timore omnia, quæ vetantur, hi qui ſunt illorum perfecti, operantur* &c. Vide de illis Jo. Forbeſium *Inſtruct. Hiſtorico-Theologic. l.* 1. *c.* 37. *num.* 2. & ſuprà, *in Charitatis familia*.

SPIRITUS Cohibitio, inter Veterum *γυμνάσματα*, Vide ſuprà, ubi de *Gymnaſtice*.

SPIRITUS Sanctus, vulgò *Spiritu Santo*, urbs Americæ Septentrionalis, in Guaxaca provincia novæ Hiſpaniæ, & in ora ſinus Mexicani, verſùs montes S. Martini, 90. leucis diſtat ab Antiquaria in Ortum, & A. C. 1522. excitata fuit ab Hiſpanis, quibus etiamnum ſubeſt.

SPIRITUS Sanctus, vulgò *Spiritu Santo*, urbs eſt Americæ Meridionalis, Præfecturæ cognominis caput, in Braſilia regione, ſatis parva, ſed munita, 60. leucis Hiſpanicis à fluvio Januarii in Boream & 50. à Portu Securo in Auſtrum.

SPIRITUS Sancti fluvius, vulgo *Rio de lo Spiritu Santo* Luſitanis, fluvius Africæ, in Æthiopia ulteriori & in regione Monomotapa, cujus urbem primariam rigat, uti aliquot alia. Hinc in Ortum tendens per partem Orientalem Cafreriæ regionis, ibi triplici oſtiô in Oceanum Æthiopicum ſe exonerat inter promontoria Fulminum & S. Nicolai.

SPIRITUS Sancti Ordo Equeſt. in Gallia, inſtitutus ab Henrico III. Poſtquam enim Ordo S. Michaelis, à Ludovico XI. fundatus, fervente bello civili Gallia, & muliebri dominiô vigente, decus ſuum perdidiſſet, Henricus, illo non abolitô, S. Spiritus ordinem inſtituit, magnô ejus Magiſteriô in perpetuum coronæ unitô. Caput ipſe ordinis, primam celebravit ſolennitatem, A. C. 1579. ipſis Januarii Kalendis. Equitum numerus centenarius. Inſigne Ordinis columba eſt. Occaſio inſtitutionis inde, quòd Pentecoſtes die geminam coronam, Polonicam primo, dein Gallicam nactus eſt: imo & hanc diem quidam Regi natalem fuiſſe volunt. Symbolum eſt, *Duce & Auſpice*. Sed & jam olim quoque *Sancti Spiritus* Ordinem inſtituiſſe dicitur Ludovicus Tarentinus, Hieroſolymor. & Siciliæ Rex, Provinciæ Comes, maritus Johannæ I. A. C. 1353. quem quidam quoque nominatum dicunt *du droit deſir*, cujus Symbolum, *Si Dieux plaiſt*: cum nodo aureo, amoris mutui indice. Hujus inſtitutionis hiſtoriam ſcribunt nonnulli innotuiſſe Henrico III. è Polonia reduci, Venetiis, unde ipſi occaſio ſuggeſta. Alii addunt Paulum III. Pontificem inſtituiſſe A. C. 1468. Romæ Equites Hoſpitalis Sancti Spiritus, quibus crux candida. Vide Spondan. A. C. 1353. *n.* 12. 1579. *n.* 1. & 2. Dupleix & Mezeray, *in Henrico III.* Villanium *l.* 3. *c.* 83. Bouchæum *Hiſt. de Prov. liv.* 9. *ſect.* 3. §. 17. *liv.* 10. *chap.* 8. §. 1. *Favinum*, *Sammarthanum*, *Moretium*, &c.

SPIRITUS Sancti pons, oppidum Provinciæ, nomen habens à ponte, quô Rhodanus ſtratus eſt: vulgò *Pont S. Eſprit. Merl.*

SPIRITUS Sancti Præfectura, vulgò *Capitania de lo Spiritu Santo*, provincia Braſiliæ, in America Meridionali, & in ora Orientali Braſiliæ, inter Præfecturam Portus Securi ad Boream & Præfecturam fluvii Januarii ad Meridiem.

SPIRULA, vide *Spira*, appellativum.

SPITHAMA, longitudo propriè duodecim digitorum, ſeu 3. *παλαιστῶν*; unde Ægyptiarum aſpidum ſpeciem unam *σπιθαμιαῖον* vocat *Strabo*, nempe breviorem alterâ, ſed morſu magis feralem, *ὀξυθανατωτέραν*, quam cum chelidonia eandem judicat Salmaſ. *ad Solin. p.* 342. Plinius pro ſemipede vocem alicubi accipit, alibi *σπιθαμιαῖον bipedalem* vertit; neutrum accuratè; meliùs *dodrantalem* aliô locô, ut idem Salmaſ. docet *p.* 1328. De *Spithamæis* Pygmæis, vide Plin. *l.* 7. *c.* 2.

SPITHROBATES Perſa, Gener Darii, Ioniæ Satrapes, in prælio ad Granicum ſolitariâ pugnâ congreſſus Alexandro regi ab eoque ſuperatus eſt. Diod Sic. *l.* 17. *ſ.* 572. *m.*

SPITZBERGA, ſeu Montes acuti, *Spitzberg*, regio ampla & pars Terræ Arcticæ, inter novam Zemlam ad Ortum & Gronlandiam ad Occaſum, 300. tamen milliaribus utrinque diſſita. Sic dicta fuit à Batavis, à quibus fuit detecta, quaſi Montes acuti: Angli autem ipſam vocant *Nieuland*, ſeu Novam Terram. Extenditur uſque ad 80. gradus latitudinis Borealis, & ſeparatur in duas partes, quarum Occidentalis propriè Spitzberga dicitur, pars autem Orientalis Nova Friſia. Sed an ſit inſula aut continens, nondum conſtat Europæis. Regio eſt frigidiſſima, & in ea nulla urbs ſeu oppidum, aut forſan vicus, ſed tantùm aliquot portus à Belgis frequentari.

SPLANCHNOPTES, ſervus Periclis, inter celebria ex ære ſigna, memoratur Plinio *l.* 34. *c.* 8. *Stypax Cyprius uno celebratur ſigno, Splanchnopte. Periclis Olympii vernula hic fuit, exta torrens, ignem oris pleno ſpiritu accendens.* Meminit ejuſdem ſervi idem *l.* 22. *c.* 17. *Vernula charus Periclì Athenienſium Principi, cùm is in arce templum ædificaret, repſiſſetque ſuper altitudinem faſtigii & inde decidiſſet, hâc herbâ dicitur ſanatus, monſtratâ Pericli ſomniô à Minerva. Quare Parthenion vocari cœpta eſt --- Hic eſt vernula, cujus effigies ex ære fuſa eſt, & nobilis ille Splanchnoptes.* Græcè *σπλαγχνόπτης*, quaſi *exta inſpiciens*, aruſpex. *Σπλάγχνα* enim exta ſunt, unde *σπλαγχνεύειν*, quô verbô ritus omnis continetur, quô exta inſpiciebantur, probabantur, aræ imponebantur & quæ edulio erant, comedebantur: quibus peractis thus & vinum in ara libabant, quod *ἐπὶ τοῖς σπλάγχνοις σπεῖσαι* vocat Arrianus *in Periplo Ponti Euxini*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 129. & ſuprà in voce *Proſiciæ*.

SPLEDON, vide *Aſpledon*.

SPLEN, non paucis Veterum, *Eraſiſtrato* inter alios, Theophraſti diſcipulo, & Ariſtotelis ex filia nepoti, apud Galenum *de Atra bile*, viſcus noxium aut certè nullius uſus viſum eſt, nec certô fine à natura factum: qui proin *ἀσπλήνοις* medicamentis (qualia ſunt teucrium, ſcolopendrium & hemionitis) illum paulatim conſumere, vel ferrô candente exurere, vel exciſione denique ex corpore protſus exſcindere tentârunt. Et quidem præter modò dicta, remediorum hujuſmodi longam ſeriem habet Samonicus *c.* 24. Modum adurendi hunc tradit Paulus Ægineta *l.* 6. *c.* 48. *Cutis, quæ lieni incumbit, hamô elevata, oblongô ferro candenti per totam ipſa aduritur, ut unico impreſſu duæ fiant cruſtæ* &c. De exſectione, idem Samonicus; cùm ſcil.

---- tumidus nocet, & riſum addit ineptum,
Dicitur exſectus faciles auferre cachinnos.

Quod

Quod utrumque tamen, exuſtio videl. & exſectio, multi carnificina potiùs videtur eſſe, quam medicina. Vide Trallian. *l.* 8. & Cœl Aurelianum *l.* 3. *c.* 4. nec non ſuprà, *Aſgandes.* Interim non equis ſolùm exemptum *ſplenem*, ut agiliores eſſent ad curſum, legimus in *Gemara Sanhedrin c.* 2. *ſect.* 9. ubi de 50. curſoribus, quos ſibi comparâſſe dicitur Adonija 1. Regum *c.* 1. *v.* 5. & apud Abſyrtum *Veterin. l.* 1. *c.* 40. ſed & hominibus. Plin. *l.* 11. *c.* 37. *Peculiare curſus impedimentum in eo, quamobrem inuritur curſorum laborantibus, & per vulnus etiam exemto vivere animalia tradunt.* Ubi quod de *curſus impedimento* ait, firmat Plautus *Curculione*, ubi leno Cappadox *Actu* 2. *Sc.* 1. *v.* 4. 5.

——— accreſcit labor,
Nam jam quaſi zonâ liene cinctus ambulo.

Et in *Mercatore Actu* 2. *Sc.* 2. *v.* 13.

---- genua hunc curſorem deſerunt,
Perii, ſeditionem facit lien ——

Unde & apud Riolanum *Anthropol. l.* 2. *c.* 23. Turcis curſoribus lienem inuri, narrat *Roſſetus*: idque verum eſſe audivit, ſed nunquam modum reſene ſe potuiſſe, refert Nicolai *Itiner.* Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 11.

SPLENDIDI, Judices apud Romanos, vide *Celſè nati.*

SPLENDIUS, quidam Capuâ oriundus, qui captivos in bello beſtiis laniandos objiciebat, *Polybius.*

SPLENDOCLASTUS, apud Rainerum *de Invent. reliqq. S. Eutychetis & Acutii*; vox hybrida eſt Carolo du Freſne, compoſita videl. ex Latino *Splendor*, & Græco κλαστὸς, *fractus*, & epitheton auri obryzi, in tenuiſſima folia dilatati. Vide illum in *Gloſſar.* Certè *ſplendor* de auro, apud Græcos Latinosque paſſim dicitur, ut videre eſt apud Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 3. Sed & de aliis rebus, cocco, igne, veſtibus, quæ ponderibus atque tormentis preſſa *ſplendere* cogebantur, uti ait Seneca *de Tranquill. c.* 1. Vide ſuprà ubi de earum *Candore*, item in voce *Prelum*, alibique paſſim.

SPODIUM, Græcè Σποδὸς, everrimentum eſt caminorum metallicorum cum ſcintillis & carbonibus, cineribusque (unde nomen) mixtus: *Dioſcorides* πόμφολυξ vocat, & ἀπόψημα τῆς ἰδάτως τῆς καμίνου. Unde *Gerardus* malè *Tabaxir* Perſarum ſic vertit, quod eſt Saccharum veter. & *Sacar Mambu* hodiernorum Indorum; ab *Avicenna* ſeductus, qui cinerem id putavit eſſe arundinum exuſtarum, quæ vi venti ſeipſas compulſantes flictu ignem concipiant. Nec meliùs Garcias ab Horto cum *Tutia* confundit, quam cadmiam eſſe, certum eſt. Cœterùm σποδοὶ pleraque oculis proficiunt, & ex his medicamenta ὀφθαλμικὰ parantur. Hinc σποδιαῖος, *cinericeus*, gilvus; qualis & aſinorum color. *Simonides*,

Τὴν δ' ἐξ τέφρης σποδιῆς καὶ παλιντριβέος ὄνου.

In equis deterrimus. Virg. *l.* 3. *Georg. v.* 82,

—— —— color deterrimus albis
Et gilvo ——

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 256. 1022. & 1332.

SPOLETINUS Ducatus, vulgò *le Duché de Spolete*, ita dictus videtur à Ducibus, quos Longinus Exarchus inſtituit, Narſete exauctoratô; quô tandem potiti Longobardi, nomen Ducatus ei reliquêre; habuitque etiam poſteà Duces proprios, uti ſub ſtirpe Caroli Magni. Nunc Umbria dicitur. Sed erat olim amplior quàm in præſentia eſt, ſub dominio Summi Pontificis, ut pluribus oſtendere nititur *Leander.* Vide infrà.

SPOLETIUM, Livio *l.* 27. *c.* 10. colonia & urbs Umbriæ inter Fulginium & Interamnam. Annibali fortiter reſtitit. Sita ad Teſſinum amnem, 12. milliar. à Fulginio in Eurum, 22. à Camerino in Meridiem Romam verſus. Hic rudera magnifica Theatri, Templi & palatii Regum Gothorum, qui ibi ſæpe commorati ſunt, Concilium, A. C. 1234. à Gregorio IX. indictum, ad recuperandam terram ſanctam. Caput Umbriæ recentis ſeu Ducatus Spoletini, qui ſic dictus videtur à Ducibus, quos Longinus Exarchus inſtituit, Narſete exauctoratô, Hôc tandem potiti Longobardi, nomen Ducatus ei reliquêre. Habuitque etiam poſteà proprios Duces, uti ſub ſtirpe Caroli M. Nunc *Umbria* dicitur, ſed erat olim amplior, ſub Pontifice. Traſamundum Ducem rebellem cùm Luitprando Italiæ Regi tradere Papa Gregorius nollet, A. C. 740. Rex urbem obſedit, ac in ſummas anguſtias Papam conjecit. Poſteà Guidonem Spoletanum Ducem creavit Carolus Calvus Imperator A. C. 876. Urbs à Friderico Barbaroſſa, ob legatos violatos & nummos adulterinos capta, direpta atque exuſta eſt, A. C. 1155. Leand. Alb. *deſcr. Ital.* Sigon. *de regno Ital.* Populi *Spoletini* Plinio, *l.* 2. *c.* 14. *Spoletani* Livio, *loc. cit.* Hinc *Spoletinum* nomen gentile. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 120.

De Spoletinis quæ ſunt cariosa lagenis
Malueris, quam ſi muſta Falerna bibas.

Idem *l.* 14. *epigr.* 116.

Spoletina bibes, vel Marſis condita cellis.

SPOLIA, propriè appellata ſunt olim panniculària ea, quibus indutus erat reus, cùm ad ſupplicium deducebatur. *l.* 6. *ff. de bon. damnat.* Unde *Spoliare*, veſtes reorum exuere; quæ à lictoribus plerumque diſtrahi & inter eos dividi ſolebant: & *Spoliatorium* locus, in quo ſpoliari ſolebant, ut videtur vox illa apud Plinium *Panegyr. c.* 36. ſumi. *Nunc Templum, nunc vero Deus, non Spoliarium civium cruentarumque prædarum ſævum receptaculum.* Sed de hac voce *infrà.* Inde etiam, quæ cui latro abſtulit, *Spolia* dici cœperunt, *l.* 31. §. 1. *ff. depoſ.* item, quæ in bello hoſti ſive vivo, Græcis λάφυρα, ſive mortuo, Græcis σκῦλα, vocata, detrahuntur. Hæc antiquitus Deorum Fanis ſuſpendebantur. Val. Max. *l.* 7. *c.* 6. *ex.* 1 *Opera M. Junii Dictatoris Remp. adminiſtrantis* Spolia *affixa templis, Deorum Numini conſecrata.* Hinc *lanceas & ſagittas aureas à Rege Sophone captas David Rex gazophylacio conſervavit*, apud Joſeph. *Ant. Jud. l.* 8. *c.* 10. Græci quoque ut plurimum Diis ſuis ea ſacta fecerunt, nonnunquam Delphos miſerunt, ἀκροθίνια illis dicta, quod præda in acervum congeſtâ ejus τὸ ἄκρον Diis dedicarent. Quò reſpiciens Magara apud Euripidem, cùm de muribus, quas ſelegiſſet, verba facit, ait:

Ἐγὼ δὲ νύμφας ἐκροθινιαζόμην.

Pulchrè de hoc ritu, Silius *Punic. l.* 1. *v.* 617.

In foribus ſacris, primoque in limine Templi
Captivi currus, belli decus, armaque rapta
Bellantum ducibus ſævæque in Marte ſecures,
Perfoſſi clypei, & ſervantia tela cruorem
Clauſtraque portarum pendent.

Et meminit ejus Horatius *l.* 4. *Od.* 15. *v.* 6. ubi de Parthis,

Et ſigna noſtro reſtituit Jovi
Direpta Parthorum ſuperbis
Poſtibus.

Priùs tamen in triumphis ducebantur. Poſt Duces enim catenatos, obſides incedebant, Liv. *Dec.* 4. *l.* 4. ſuccedebant his tormenta bellica & catapultæ, Idem *Dec.* 3. *l.* 9. cælatum dein argentum, hoſtibus ereptum, lætantis civitatis oculis ingerebatur, Plut. *in Paulo Æmilio*: ſequebantur *Spolia* & arma hoſtibus detracta, Liv. *Dec.* 4. *l.* 9. &c. Vide Thom. Dempſter. *in Roſinum l.* 10. *c.* 29. Etiam Tropæis affigebantur *Spolia*, cum inſcriptione, quod τὰ σκῦλα τῆς τροπαίου ἐγγεγραμμένα vocat Scholiaſtes Eurip. *in Phœniſ.* Imò Tropæa nihil aliud erant, quàm *trunca corpora cum ſpoliis.* Vide Fabricium in *ſua Roma* & in voce *Tropæum.* Querno inprimis ſtipiti affixa. Ita enim victô Acrone Romulus, quercum decidit ingentem, in formam tropæi, ad quod ſingula ejus arma ſuſpendit, apud Plutarchum *in eo.* quod idem de Marcello, Britomartis Regis Celtici victore legimus, apud eundem in *Marcello.* Hinc de quercu Virg. *Æn. l.* 10. *v.* 423.

Hæc arma exuviasque viri tua quercus habebit.

Vide eundem *Æn. l.* 11. *v.* 5. ubi de Mezentii exuviis, de quercu deciſâ ſuſpenſis, Claudian. *in Rufin. l.* 1. Pauſan. *l.* 1. Alios &c. Et hæc quidem publicè: Poſteà privatis quoque domibus arma *Spoliaque* hoſtibus adempta ſuffigi cœperunt; quæ venditâ domô ad emptorem tranſibant, qui ea refigere non audebat. Plin. *l.* 35. *c.* 2. *Aliæ foris & circa limina animorum ingentium imagines erant, affixis hoſtium ſpoliis, quæ nec emptori refigere liceret, triumphabantque, etiam dominis mutatis, ipſæ domus.* Unde Val. Flaccus *Argonautic. l.* 1. *v.* 835.

—— —— Si quando pectore ductor
Vulnera nota gerens, galeis præfixa, rotisque
Cui domus. —— ——

Et Tibullus *l.* 1. *Eleg.* 1. *v.* 53.

Te bellare decet terrâ, Meſſala, marique,
Ut domus hoſtiles præferat exuvias, &c.

Principum inprimis ædibus: Sic enim de palatio Ovid. *Triſtium l.* 3. *Eleg.* 1. *v.* 33.

Singula dum miror, video fulgentibus armis
Conſpicuos poſtes, tectaque digna Deô.

Inde, bellô ingruente, refigenda. Statius *Achilleid. l.* 1. *v.* 423.

Nulla immunis humus, velluntur poſtibus altis
Arma olim dimiſſa Patrum. ——

Silius Italicus *Punicor. l.* 10. *v.* 599.

---- ---- ---- Ite ocyùs arma
Diripite, ô pubes, templis: vos atria raptim
Nudate & clypeos in bella refigite captos.

Vide Dempſter. præfatum *l.* 5. *c.* 28. & ſuprà in vocibus, *Opima*, item *Præda.* Neque verò hominum ſolùm, ſed & ferarum occiſarum *Spolia*, olim publicè oſtentata. Certè Hercules *ſine ſpolio leonis* nuſquam occurrit, quem alii Heroës imitati, Tydeus apud Euripid. *Phœniſſ. Actu* 4. Æneas, apud Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 721. Niſus, apud eundem *l.* 9. *v.* 306. ejuſdem feræ exuviis inſignes fuêre: Sicut Polynices & Atalanti apri; Argus Areſtorides tauri; Anchæus urſæ; Camilla tigridis, Alii aliarum ferarum ſpolia geſtâſſe memorantur. Credique ſucceſſu temporis cœptum, talium ſpoliorum geſtores eſſe ex Diis genitos, & hoc ipsô invulnerabiles, uti diſcimus ex Lycophronis *Caſſandra.* Hinc ea à Majoribus ad poſteros tranſmiſſâ, & in clypeis armisque aliis magnâ curâ effigiata ſunt: quem *gentilem honorem* Statius vocat, *Thebaid. l.* 4. *v.* 155. In iiſdem hoſpites excipi moris fuiſſe, docet Virg. *Æn. l.* 8. ubi de Evandro Æneam excipiente, *v.* 178.

---- ---- villoſi pelle leonis.

Etiam digna victoribus præmia viſa, quibus inter alia ingentium ferarum exuvias nonnunquam brabei locô obtigiſſe, habes apud eundem *l.* 5. &c. Vide plura hanc in rem, apud Car. Paſchalium *Coronar. l.* 9. *c.* 25.

SPOLIARIUM, Rhodigino *l.* 10. *Antiq. Lect. c.* 5. & *l.* 17. *c.* 8. fuit locus, in quo rei vel gladiatores ſemivivi olim necabantur, juxta illud Senecæ in *Epiſt.* *Nunquid aliquem tam cupidum eſſe vitæ putas, ut jugulari in* Spoliario, *quam in harena, malit.* Lipſio, in quo Gladiatores ſepeliebantur, ex Lampridio in *Commodo*, *c.* 18. *Gladiatoris* cada-

cadaver trahatur, Gladiatoris in Spoliario ponatur, Joh. Laurentio JCto *Notis ad Phædr. fab.* 2. *l.* 2. in quo ad mortem & beſtias damnati *ſpoliabantur*, i. e. veſtibus ſuis exuebantur. Vide ſupra in voce *Spolia*. Sed & ſic dicta fuit tertia pars Gymnaſii, quæ aliàs Κωρυκεῖον ſeu Κωρυκεῖον Græcis, item Ἀποδυτήριον appellata eſt, in qua homines, qui vel exerceri vel lavari, vel utrumque agere volebant, veſtes exuebant: quam *Perottus* cum Conſterio, parte Gymnaſiorum quinta, in qua, qui uncti erant, pulvere conſpergi ſolebant, ſine ratione confundit. Et quidem Vitruvii Coryceum, contra Voſſium, ibi folle luſoriò ſeu pilâ luſitatum eſſe, ajentem, hinc probat Mercurialis idem fuiſſe cum Apodyterio, quòd aliàs ſequeretur, Vitruvium *l.* 5. *c.* 11. ubi de Gymnaſiorum partibus exactè agit, Apodyterium, omnium partium neceſſariam maximè, omiſiſſe: quam non ſolùm in publicis Gymnaſiis, ſed & in privatis adfuiſſe credit, quod probat ex Plinio Jun. *l.* 2. *Ep.* 17. *l.* 5. *Ep.* 6. ubi is, in deſcriptione villarum ſuarum, Laurentinæ ac Tuſcorum, Apodyterium inter alia adnumerat. Vide Hier. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 9. Interim, quia loturis, cùm in Apodyterio veſtimenta poſuiſſent, per Ephebeum, reliquaque loca in balneum tranſire neceſſe erat, ſæpe autem homines in Ephebeo verſarentur, à quibus haudquaquam nudos conſpici honeſtum erat, ad hoc vitandum, in ipſo Frigidario, parte Balnei ſecunda, videntur ſeſe exuiſſe; eo magis, quod Varro *de R. R. l.* 2. *in proœm.* atque Plin. Jun. *l.* 5. *Ep.* 6. teſtantur, tam in urbibus, quàm ruri, Apodyterium quoque fuiſſe balnei partem, quemadmodum etiam Galenus atque Oribaſius 10. *Collect. c.* 6. ſignificare viſi ſunt: ubi, quâ horâ juvenis temperari corpus balneò uti debeat, exponentes, Gymnaſterium (quod idem cum Apodyterio) temperandum eſſe mandarunt, quod nullum aliud eſſe poteſt niſi Frigidarium ipſum. Facit quoque huc illud Ciceronis, *l.* 3. *Ep.* 1. *ad Qu. Fratr. c.* 1. Ἀποδυτήριον mihi alſum. Fuit autem hæc pars balnearum publicarum admodum vaſta & pervia, ita ut veſtimenta lavantium ibi repoſita facilè ſurripi poſſent: Ob quod lege cautum fuit, fures Balneorum gravius eſſe plectendos, qua de re fuſè Ariſtoteles *ſect.* 29. *Probl.* 14. Et fuit inter leges Solonis, Ἐν δέ τις ἐκ Λυκείου ἢ ἐξ Ἀκαδημίας ἢ ἐκ Κυνοσάργους, ἱμάτιον ἢ λήκυθον ἢ ἄλλο τι φαυλότατον, ἢ τῶν σκευῶν τι τῶν ἐκ τῶν γυμνασίων ὑφέληται, ἢ ἐκ τῶν βαλανείων ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ὑπὲρ δέκα δραχμάς, καὶ τούτοις θάνατον εἶναι ζημίαν. *Si quis ex aliquo Gymnaſio veſtes aut lecythi, aut alicujus vel minimæ rei, aut ſuppellectilis è Gymnaſio, aut ex Balneo aut è portubus, quod excedat decem drachmarum æſtimationem, furtum facit, morte luito*, apud Demoſth. *Timocratea*: Vocatique ſunt hi Balineatis fures λωποδύται, i. e. κλέπται δεινότατοι ἐν λουτροῖς κλέπτοντες. At cùm legum rigorem horum furacitas ſuperaret, Capſarii in eum uſum à balneatoribus aliiſque conduci conſueverunt, ut veſtimenta lavandorum à furibus conſervarent. Quod intellexit fortè Juvenalis *Sat.* 10. *v.* 117.

Quem ſequitur cuſtos anguſtæ vernula capſæ.

Et Ovidius potiùs de *Arte l.* 3. *v.* 639.

Cum, cuſtode foris tunicam ſervante puellæ
Celent furtivos balnea tuta jocos.

Vide iterum Mercurialem *c. ſeq.* Haud multùm diverſum *Spoliatorium*, in *Gloſſa MS.* ad *Diſticha* Mag. Cornuti apud Carol. du Freſne, *locus* nempe, *ubi ſe denudant religioſi ad diſciplinam recipiendum* &c.

SPONDA, duplex in lecto, ſic enim hujus latera dicta, Græcè ἐνήλατα, interior videl. & exterior. Illa propiùs parietem erat, eminenti pluteò munita, quamvis non tam altô, quàm ille qui ad lecti caput: atque hinc illa *pluteus* propriè, ſicut exterior, quæ pluteò carebat, *ſpondæ* ſimpliciter accepit nomen. Sic enim lectos in cubiculo collocabant Veteres, ut parieti propiùs admoverentur, nec in medio eſſent poſiti. & quidem ad pluteum mulieres in lectis cubicularibus cubabant, viri autem in priore ſponda. *Artemidorus*, Τῶν δὲ ἐνηλάτων τὸ μὲν ἔσω ἰδίως τὴν γυναῖκα, τὸ δὲ ἔξω τὸν ἄνδρα. Similiter ad pluteum cubabant pueri cinædi, unde Dolabella Cæſarem, *pellicem Reginæ*, *ſpondam interiorem lecti* vocabat. In lectis contra tricliniaribus *ſponda* dicebatur pars interior, quæ menſæ admovebatur, exterior verò *pluteus*. Ideò puellæ, & pueri, qui in delitiis, interiores accumbere dicebantur, cùm in gremio amatorum ſuorum jacerent, nec pluteum tangerent. Scipio Africanus de Sulpicio Gallo, *Qui in convivio adoleſcentulus cum chiridota tunica interior accubuerit.* Juvenal. *Sat.* 2. *v.* 120.

—— jacuit gremio nova nupta mariti &c.

Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Æl. Vero c.* 5. & ſuprà in voce *Anaclinterium*, item *Pluteus*. Idem Salmaſ. ſpondam interiorem, *ſiniſteriorem* exponit, *ad Solin. p.* 936.

SPONDAULES, Græcè σπονδαύλης, ἀπὸ τῆς σπονδῆς, eſt tibicen qui inter libationes, ſacrificia Deorum tibiis canebat, ne quid ominoſi audiretur. Fiebat id autem in aurem Sacerdotis, ne aliud quid audiret, conſtabantque hujuſmodi carmina *ſpondæo* pede. Diomedes de eo, *dictus* διὰ τὰς σπονδάς, *quia in Templis hoc pede quædam carmina componebantur, ſcilicet ut libantes ſonum vocis ominoſæ audire non poſſent.* Carmina σπονδαυλία dicebantur. Cicer. de Oratore *l.* 2. *Tamen in hoc genere ſæpe ipſe vidi, cum ex perſona mihi ardere oculi hominis hiſtrionis viderentur*, ſpondaulia illa dicentis. Erantque graviſſima mele: unde tibiis dextris paribus ſeu Lydiis aut Tyrrhenis peragebantur, quæ è buxo fiebant, aut ebore, & *thurariæ* quoque Solino appellantur, quòd iis, cùm thus in aram libabant, caneretur. Diomedes; *Cùm aulis paribus ture incenſis altaribus Muſicus chorus geminis greſſibus explicaret, & æquipedi ſono tibicen ſpondaulium canere juberet, ut duabus longis melodiis quaſi duplicibus & jugibus votis proſpera Deorum voluntas firmaretur* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin p.* 124. Eadem *ſpondiaca* dictæ & à ſupplicantibus quoque adhibitæ ſunt. *Marius Victorinus* de ſpondæo, *Dictus à tractu cantus ejus, qui per longas tibias in templis à ſupplicantibus editur.* Origo vocis à verbo σπένδω. Unde & σπονδεῖον, quod aliter [illegible], vas aquæ luſtralis plenum, quod in ingreſſu templorum ponebatur. Cujuſmodi vaſa rotulam, ex ære, ἁγνιστήριον dictam, habebant verſatilem, quam templum intrantes vertebant & aquâ inde effluente ſeſe circumſpergebant, & purificabant. Et σπονδοφόροι, in Eleuſinis Sacris, de quibus vide eundem Salmaſ. ubi ſuprà.

SPONDUS Henricus, vide *Henricus*.

SPONDYLUS, Græcè σπόνδυλος, item σφόνδυλος, pars purpuræ ſumma, cervix videl. quæ τράχηλος aliàs, inter quam & μήκωνα *papaverem*, mediam partem, unctorius ſucus ſeu flos purpuræ continetur; quod interpretatur Plinius, *in mediis faucibus*. Occurrit vox apud Martialem *l.* 7. *Epigr.* 19. *v.* 14.

Roſos tepenti ſpondylus ſinu condit.

Edules enim erant, ſicut & mecones. Unde cùm per ſe coquerentur, inter oſtrearum genera, veluti proprium genus, recenſentur *Poſidippo* apud *Athenæum*. Sed & Metello apud Macrobium *l.* 2. *Saturnal. c.* 9. in Indice Pontificiæ cœnæ *ſphondyli* memorantur, velut ſpeciale genus conchæ: Columellæ quoque *l.* 16. Imò & antiqui Græci vocem poſuiſſe videntur pro genere conchulæ marinæ. Cùm enim calculorum locò parvis conchis marinis uterentur ad ferendam ſententiam, quæ χοιρίναι dicebantur: poſteà ad eam formam calculi ex ære facti ſunt, quos & σπονδύλους dixerunt, antiquô nomine retentô: quò pactò σφόνδυλοι fuerint iidem cum χοιρίναις, quæ ſunt conchæ marinæ, vide *Pollucem*, *Scholiaſtem Ariſtophanis*, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1127

SPONGIA, inter ea, quæ tertiam naturam habent, pluribus deſcribitur Plinio *l.* 9. *c.* 45. ubi tria illius genera recenſens, *Naſcuntur omnes*, inquit, *in petris: aluntur conchis, piſce, limo. Intellectum ineſſe his apparet, quia ubi avulſorem ſenſere, contractæ multò difficiliùs abſtrahuntur.* Salmaſio in alto quoque *ſpongiæ*, unde & [illegible] Græcis appellantur. Eas qui urinando expiſcantur, σπογγεῖς iidem, item σπογγοκολυμβηταί vocati ſunt. Uſus ad abſtergendas menſas, unde Theopompus lepidè apud *Athenæum* vetulam, lingua lances detergentem, λειχῆνα σπόγγον vocat, uti Nonius *Tergynocalycem*, qui calices tergebat. Etiam apud Plautum *in Menæchmis Act.* 1. *ſc.* 1. *v.* 1. paraſiti nomen, quòd inſtar *ſpongiæ* menſam tergeret, *Peniculus* eſt: ex tenui enim & denſo ſpongiarum genere penicilli fiebant.

Juventus nomen fecit Peniculo mihi,
Ideò quia menſam, quando edo, detergeo.

Pingentibus etiam & ſcribentibus, ſemper olim ad manum *ſpongia deletilis*. Unde Auguſtus, quærentibus amicis, *quidnam Ajax* (quô nomine is tragœdiam orſus fuerat) *ageret*, *in ſpongiam incubuiſſe*, reſpondit apud Suet. *in eo* c. 85. ad quem loc. Caſaubonum vide. Sed & Gladiatoribus *ſpongia* in promtu erat, ad vulnera detergenda, uti alibi diximus: Eadem Tichobatis; quòd [illegible] apud Veteres genus, in abruptis ſuperandis inſerviebat, ut infrà videbimus, lemmate *Unca manus*. In bello porrò illius uſus, pectori tegendo, memoratur Livio *l.* 9. *c.* 49. Alios vide apud Feſtum in *Penicillus*, Ariſtonem *Epigr. de culina inſtrum.* Senecam *Ep.* 70. Arrianum *Diſſert. l.* 1. *c.* 11. &c. In Græca Eccleſia parva ſpongiolâ, quam intra corporale complicatum ſervant, ac *Spongiam ſacram* vocant, pateram, quam in S. Communione menſto ſupponunt, abſtergere ſolent, uti docet Dominic. Macer *in Hierolex.* De *ſpongia aceto impleta atque hyſſopo circumpoſitâ*, ſicque Servatoris crucifixi ſanctiſſimo ori admotâ, vide Hiſtoriam Evangelicam & Iſaac. Caſaubonum *Exercitat.* 16. *num.* 88. uti de *Spongia* inter tria petita Gilimeri Regis à Beliſario obſeſſi, Procopium *in Vandalicis*: & de lapide in *Spongiis* naſcente infrà, voce *Theeolithos*.

SPONHEMIUS Comitatus Germaniæ, vulgò *Sponheim*, ſub propriis olim Comitibus fuit, quibus extinctis A. C. 1454. quintam ejus partem Palatini, reliquas Carolus Marchio Badenſis ſortitus eſt, nomine proavix Mathildis, Joannis Cæci Comitis filiæ, quæ Rudolſo Marchioni Badenſi fuerat elocata. Palatinis verò partem illam cum Crucenaco contulit Eliſabetha, Joannis ultimi, Comitis filia, nupta Ruperto Juniori quæ marito ſuperſtes cùm nullos ex eo liberos ſuſcepiſſet, Palatinam Domum pro filiis amplexa, Ludovico Barbaro Electori eam obtulit; Unde hujus, ſicut & Veldentiæ ratione, iis cum Bavaris nulla tituli communio eſt. Recenſentur verò hi inter Comites Principum dignitate præeminentes, *Gefürſtete Grafen*. Vide Freherum *Origin. Palatin. Part.* 1. *c.* 14. Franc. Iren. *Germ. Exegeſ. l.* 3. *c.* 54. Munſterum *Coſmogr. l.* 3. *c.* 180. Tob. Pfannerum *de præcipuis Germ. Principp. gentibus c.* 3. & 9. &c.

SPONSA, ut & SPONSUS, inde dicti *Verrio Flacco*, apud *Pomp. Feſtum*, quòd σπονδαῖς interpoſitis rebus divinis facerent: *Ulpiano* verò ac *Florentino*, à *ſponſionibus* vel *ſpondendo*, quòd Veter. ſtipulari & *ſpondere* Uxores ſolerent; quam ſententiam ipſe Sponſaliorum ritus confirmat. Cùm enim primis temporibus *Sponſalia* ſolis nudis verbis, citrà ſolemnem ſtipulationem, conſiſterent, uti docet Caſp. Barthius *Animadverſion. ad P. Stat. Theb. l.* 2. *v.* 168. poſtmodum factum eſt, ut, qui uxorem ducturus erat, à Patre aut fratre germano, aut Tutore, eam in matrimonium datum iri ſtipularetur; idque qui nuptum daturus erat, *ſponderet*: ante quem ritum peractum, quæ petebatur Virgo, dicebatur *Sperata*, Non. Marcellus *c.* 5. *n.* 69. Poſtquam autem reſponſum eſſet, illam, quæ petebatur, dandam eſſe in uxorem, & teſtatio fuiſſet interpoſita, parùm refert, *ſcriptione an ſine ſcriptio*, *l.* 7. *ff. de Sponſal.* tranſit in *Sponſam*. Cujus moris veſtigia apud Plautum extant non pauca. Inter alia in *Aulular. Act.* 2. *ſc.* 2. *v.* 77. Megadorus ab Euclione filiam ſic ſtipulatur,

M. Qui mox etiam mihi deſpondes filiam? E. Illis legibus,
Cum illa dote, quam tibi dixi. M. Sponden' ergo? E. Spondeo
&c.

Vide quoque in *Trinummo* Lyſitelem ſimiliter filiam à Charmide ſtipulantem: & Arnobium *advers. Gentes l.* 4. Servium item *ad Æn. l.* 10. *v.* 79.

---- ---- *Gremiisque abducere pactas.*

Ubi not. quod *Arnobius* monet, *Pactam* dictam eſſe virginem, cùm conventa erat conditio; tum verò demum *Sponſam*, ubi interpoſitæ ſtipulationes. Ita enim in *loc. cit. Habent ſperatas, habent interpoſitis ſtipulationibus Sponſas.* Nec verò à virginis duntaxat Patre, nuptum datum iri; ſed & à viri Patre, ductum iri *ſponſio* interponebatur, ſi Donato credimus, qui huc refert Terentii *Andr. Actu* 1. *Sc.* 1. *v.* 72. hæc verba,

---- ---- *Hâc famâ impulſus Chremes*
Ultro ad me venit, unicam gnatam ſuam,
Cum dote ſummâ, filio uxorem ut daret
Placuit: Deſpondi, hic nuptiis dictus eſt dies.

Cæterùm ad conſtituenda *Sponſalia* nudus conſenſus ſufficiebat, neque quidquam intererat, utrum teſtatio interponeretur *ſcriptò*, ut dictum, *an ſine*; denique & abſenti abſens per Epiſtolam vel Internuntium rectè deſpondebatur, *l. cit. ff. de Sponſal.* In tabulas tamen ut plurimum *Sponſalitiæ* conventiones referebantur. Unde Tertull. *l. de Virginibus velandis*, *Hæ ſunt tabellæ*, inquit, *priores Natalium & Sponſaliorum & Nuptiarum.* Juvenalis item *Sat.* 16. *v.* 200.

Si tibi legitimis pactam, junctamque tabellis
Non es amaturus.

De quo paulo pòſt plura. In iſta autem reſponſione, ille *Cajus*, illa *Caja* vocabatur, ſecundùm *Dempſterum*: ſed nomina hæc demum, cùm nova nupta domum mariti ingrederetur, uſurpata fuiſſe, docet Auctor Epitomes *l.* 10. quæ Valerio Max. vulgò tribuitur, *Cæterùm Caja, uſu ſuper omnes celebrata eſt. Fertur enim Cajam Cæciliam, Tarquinii Priſci Regis uxorem, optimam lanificam fuiſſe: & ideo inſtitutum eſt, ut novæ nuptæ ante januam mariti interrogatæ, quænam vocarentur, Cajas ſe eſſe dicerent.* Hinc Quintilianus *l.* 1. *c.* 7. *Nam & Cajus*, inquit, *C. literâ notatur, quæ inverſa mulierem declarat: quia tam Cajas vocatas eſſe, quàm Cajos, ex nuptialibus ſacris apparet*, vide quoque Plin. *Hiſtor. Natur. l.* 8. *c.* 48. Hæc ergo ad novam Nuptam pertinent, de qua ſuprà dictum. Redeo ad *Sponſam.* Poſtquam itaque ſolemnis ſtipulatio fuit interpoſita, pactisque dotalibus ſcribendis dies dicta Auſpices noctu & ſub Auroram, auguriis dabant operam: ſignabantur dein tabulæ, à teſtibus præſentibus, qui hinc *Signatores* dicti, apud Juvenalem, *Sat.* 10. *v.* 336.

---- *Veniet cum Signatoribus Auſpex.*

Acclamabaturque *Feliciter*, idem *Sat.* 2. *v.* 119.

Signatæ tabulæ, dictum: Feliciter.

Et Sueton. *Domitiano c.* 13. *Domino & dominæ feliciter.* In argumentum autem contractorum *Sponſaliorum*, arrhas *Sponſæ* Sponſus dabat, uti ex Paulo *l.* 2. *ſent.* & ex Gratiani ac Valentiniani, aliorumque Imperatorum conſtitutionibus intelligitur. Quin & annulus *ſponſæ* pignoris locô mittebatur, quem *pronubum* Tertullian. vocat *l. de cultu fœmin.* Unde Iſidorus *Etymol. l.* 20. *Fœminæ*, ait, *non uſæ ſunt annulis, niſi quos Virginis Sponſus miſerat.* Inſerebatur is digito quarto, teſte eod. *de div. Offic. l.* 2. *c.* 25. A. Gelliô *l.* 10. *c.* 10. & Macrobiô *l.* 7. *c.* 13. Ferreum verò fuiſſe, eumque ſine gemma, Plin. *l.* 33. *c.* 1. auctor eſt. Nec defuit *Sponſalibus* ſuum ſacrum, quod, dum illa fierent, tabulæque ſcriberentur, peragi ſolebat, cujuſmodi ſacri ſolemnis meminit Val. Flaccus *Argonaut. l.* 8. *ubi de nuptiis Iaſonis & Medeæ*, ac Seneca *Octaviâ Actu* 4. *Sc.* 1. Denique tota hæc *Sponſaliorum* pompa epulô egregiè inſtructô finiebatur, de quibus omnibus vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 37. Tum *Sponſa* ſimulatâ vi è gremio Matris abrepta in domum Mariti abducebatur, nuptiisque celebratis, Uxor fiebat, de qua *ſuô locô.* Eò autem deducebatur tempore nocturnô, flammeô velata, in carpento ſeu pilento, duobus comitantibus amicis &c. Hic Romanorum veter. ritus fuit, Græcos ac Hebræos quod attinet, diximus de iis ſuprà in voce *Nuptiæ*; addam hoc unum de Græcis, Junoni τῇ τελείᾳ ſeu *Pronubæ*, ſacrificâſſe *Sponſum Sponſamque*, ſed felle demtô, ac poſt altare abjectô; quô ſignificarent, à matrimonio bilem iracundiamque procul eſſe debere, Plut. *in Connubial. præc.* quod ſacrum προτέλεια dictum eſſe, monet Voſs. *de Idolol. l.* 2. *c.* 26. Cùmque arrhatum munerumque *Sponſalitiorum* tetro injecta ſit mentio, ſufficiat paucis indigitâſſe, Inaures ac Armillas, non minimum inter illa locum obtinuiſſe. Non enim novas ſolùm Nuptas Inaurium magnificô apparatu exornatas fuiſſe, ex Homero haurimus *Hymnô in Vener. v.* 164. ſed etiam fuiſſe *Sponſalitias*, diſcimus ex eod. *Odyſſ.* σ. ubi certatim proci Penelopen donis affectuti, inter alia dona, Inaures etiam anuliſſe leguntur, *v.* 298.

Δῶρα δ' ἄρ' οἰσέμεναι προΐεν κήρυκα ἕκαστος,
Dona verò adportandum præmiſerunt Præconem unuſquiſque.

Et paulo pòſt:

Ἑρμάδα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν,
Inaures verò Eurydamanti duo ſervi attulerunt.

Et elegans eſt hujus rei teſtimonium, Gen. *c.* 24. *v.* 47. ubi ſervus Abrahami, Rebeccæ Iſaaci *Sponſæ*, abſentis *Sponſi* nomine, Inaures ſubjecit. Idem de Armillis dicendum: quibus caruêre Virgines, quod illas manibus ſuſpendiſſe minùs decorum putabatur, ut colligere eſt ex Cypriano *de habitu Virginum.* Ratio pudoris manifeſta, nam à Viris dabantur, ut virginitati ſuæ irent exſequias, de qua, Armillis acceptis, tranſigebatur. Vide iterum Rebeccæ Hiſtoriam *loco cit.* Et hinc ad Virgines ſacras, quæ Chriſto, tanquam Sponſo, perpetuâ ſe devovebant caſtitate, ritus tranſit, teſte Ambroſio *in vita S. Agnetis.* Neque profanis *ſponſalitiæ* hæ Armillæ ignotæ. Namque apud Plautum *Menæchmis Actu* 3. *ſc.* 3. *v.* 13. ſe cum Spinthere etiam Armillas Erotio, amaſiæ ſuæ, dediſſe memorat: & apud Horatium *l.* 1. *od.* 9. *v.* 33. *Pignus lacerti*, Armilla eſt ſponſalitia pignoris locô à proco circumdata, quali Juniam Fadillam ſibi deſponſaverat Maximinus jun. Pertinentque huc arrhæ regiæ, quæ poſt *Sponſi* fatum *Sponſæ* relinquebantur. Tales erant, apud Jul. Capitolin. in *Maximino* modò dicto, *c.* 1. *monilium de albis novem, reticulum de praſinis undecim, dextrocherium, coſtula de hyacinthis quatuor.* Vide quoque hiſtoriam Clitophontis *Rer. Gal. l.* 1. Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 8. *c.* 13. memoratam, quam hic ex Plutarchi *Parallelis min. c.* 15. hauſit. Condebant autem uxores factæ armillas has in armario, ut ex Plauto *ubi ſuprà* docemus; imò in æternam gratæ copulæ memoriam in ſepulchrum ſibi morituræ voluerunt inferri, ut auctor eſt Scævola *l. Medico* 40. *ff. de auro & argento leg.* vel Teſtamento legârunt, Paulus *in l. ſi tibi electio ff. de optione, vel electione leg.* & Ulpianus, *l.* 25. §. 10. *ff. de auro & arg. leg.* Præ cæteris enim Mater filiæ legavit, ut ex Legibus Anglorum obſervârunt Eruditi: ſicque inter ornamenta muliebria, jure hæreditariô, illæ tranſierunt Armillæ, quæ donô Maritorum non venerant, Tho. Bartholin. *de Armillis Veter.* §. 6. Nec omittendum, oſculô firmata olim quoque eſſe *Sponſalia*: Cujus cùm Veteres admodum religioſi eſſent, non ſolùm non licebat cuiquam oſculum temerè dare, ſed ne *Sponſo* quidem, niſi ſemel tantum, confirmandorum *Sponſaliorum* causâ, ſic enim Alexander *Nov. de Sponſ.* ait, *confirmari Sponſalia data arrhâ & oſculô.* Proin jus oſculi, quod magnum erat Veterum pudicitiæ argumentum, jus augebat *Sponſaliorum*; & quæ præbuerat oſculum, erat quaſi uxor. Quò factum ut, licèt regulariter nuptiis non ſecutis reſolvebatur propter nuptias donatio *l.* 15. *C de nupt.* tamen, ſi oſculô interveniente, à *Sponſo Sponſæ* donatum eſſet, dimidiam rerum donatarum partem hæc lucrabatur, etiamſi ante nuptias *Sponſum* mori contigiſſet, *l.* 16. *C. de nupt. l.* 25. *Tauri*; & ibi Gomez *num.* 3. Vide Joh. Laurentium JC. *Not. in Phædrum l.* 4. *fab.* 23. Non enim ſemper etiam inter vivos matrimonium conſummabatur, ſed aliquando dirimebantur *Sponſalia*, hâc verborum formulâ: *Tuâ conditione non utor*, ſimulque diſſolvebantur tabulis fractis, Schol. Juvenalis *ad v.* 75. *Sat.* 9. qua de re vide Roſin. *l. cit. c.* 38. *cum Paralipom.* Dempſteri. Et hoc propriè *Repudium* dixêre Veteres, ut *Divortium* ab uxore fieri dixerunt &c. Plura hanc in rem vide ſuprà paſſim, inprimis quoque ubi de *Conjugio*, *Divortio*, *Dote* &c. De *Sponſalibus* inprimis Hebræorum, Joh. Seldenum *Uxor. Ebraic.* paſſim, inprimis *l.* 2. *c.* 1 ubi *de Sponſalium ac Nuptiarum nominibus & diſcriminibus*: *c.* 2. ubi *de Sponſalium ſive pecunia, ſive nummulo ejuſve valore dato, ſive libello, ſive congreſſu initorum formulis*; *c.* 3. ubi *de minorum Sponſalibus, Internunciisque ſeu Proxenetis*: *c.* 7. ubi *de ſolenni Sponſalium Benedictione*: *c.* 8. ubi *de præſtituto puellis deſponſatis, ante deductionem, mora tempore ac caſtitate interea obſervanda*: *c.* 11. ubi *de tempore Sponſalibus præfinito &c.* 14. ubi *de Annulo Sponſalitio.* Quibus addit poſtmodum, & cum Ebræorum ritibus contendit, *Sponſalitios* tum Paganorum, tum Chriſtianorum, mores & ſolennia *c.* 18. & 19. inter quæ non minimum coronæ habuêre locum, quibus de vide quoque Car. Paſchalium *Coronar. l.* 16. & 17. uti de *ritu ſponſandi de ſolido & denario*, aliquid ſuprà voce *Solidus.*

SPONSALIA Maris, dicitur Venetiis ſolennis ceremonia, cùm Dux die Aſcenſionis Dominicæ, quô nundinæ celebrantur, thalamego inauratâ & ſculpturis picturisque inſignibus exornata, quam *Bucentaurum* vocant (in Synodo Florentina Πεντζοδόρος dicitur) vectus cum magna pompa ſplendidoque Procerum comitatu, ex urbe ad Adriatici maris præcipuum portum (*al Lio* appellant) quotannis proficiſcitur: ubi certis ritibus Thetidi Adriaticæ *Sponſaliorum* artham annulô aureô mari injectô, (ad denotandum Maris illius dominium) ſolvit. Solennitatis origo ab Alexandro III. Pontifice, quem cùm Veneti profugum non ſuſcepiſſent modò, ſed & contra Fridericum I. Imperatorem fortiter defendiſſent, is Ziano Venetorum Duci è pugna navali reduci primò victoriam gratulatus, inde annulum porrigens aureum, *Accipe*, inquit, *Ziane, & me auctore ipſum mare hoc tibi pignore obnoxium reddito, quod tu tuique ſucceſſores quotannis ſtatô die ſervabitis: ut omnis poſteritas intelligat, maris poſſeſſionem jure belli veſtram eſſe quandoque factam: atque uti uxorem viro, ita illud veſtro ſubjacere imperio*, uti habet Sabellicus *Dec.* 1. *l.* 7. Quam in rem vide plura apud Steph. Forcatulum *de Gallorum Imperio & Philoſoph. l.* 3. Salmuthium *in Guid. Pancirolli Res deperd. c. de Armamentariis*, Contarenum *de Rep. Venetorum l.* 2. Jo. Kirchmannum *de Annulis c.* 19. Alios, nec non ſuprà in voce *Bucentaurus.*

SPONSALIS Allocutio, vide ſuprà.

SPONSALITIÆ Arrhæ, vide ſuprà in voce *Arra*, item *Sponſa* & *Sponſalia.*

SPONSIONIS, in Foro, faciendæ olim ratio, apud Romanos, hujuſmodi fuit: Petitor, ubi eum, unde petebatur, aut intentionem aut rationem intentionis ſuæ inficiantem, audivit, eum *Sponſione* ſacramenti provocavit, *Ni ita eſſet*; quâ factâ Reus Petitorem viciſſim provocavit: hôc modô, in intentione; *Quando negas hunc ſervum meum eſſe, Sacramentô te quinquagenariô provoco. Spondesne quin-*

gentos, ſi meus ſit, i. e. ſi meum eſſe probavero. Cui Reus: Spondeo, ſi tuus ſit; qui ſi Sponſionem recuſâſſet, litem amiſit. Inde reſtipulans rogabat, Et tu ſpondeſne quingentos, ni tuus ſit? i. e. ſi probavero, tuum non eſſe. Cui Petitor, Spondeo ni meus ſit, atque hoc ni feciſſet, litem amiſiſſet. In ratione intentionis hoc pactô: Ajo hunc ſervum meum eſſe, quia ex ancilla mea natus eſt. Cui Reus: Nego tuum eſſe, quia ex ancilla tua natus non eſt. Tum Petitor, Spondeſne quingentos, ſi ex ancilla mea natus ſit? Reus, Spondeo, ſi ex ancilla tua natus ſit? &c. In quo genere pecunia, quæ interponebatur, Sacramentum: Stipulatio & reſtipulatio, Sponſio dicebatur. Porrò, ille qui petebat, dicebatur Sponſione & Sacramentô provocare: item Sacramentô rogare, quærere, & ſtipulari. Ille verò, unde petebatur, dicebatur contendere ex provocatione, contendere Sacramentô & reſtipulari. Exempla ſunt, apud Valerium l. 2. Macrobium, Ciceronem & Livium. De quingentis autem ſpondendis perpetuum non fuiſſe, ſed Sponſionem factam eſſe, pro modo litis & arbitrio provocantis, veriſimile eſt. Siquidem Factam eſſe ſponſionem ſeſtertium quinque millibus, diſcimus ex Cicerone in 5. Verrin. Idemque pro Roſcio, Pecuma, inquit, petita eſt certa, cum tertia parte Sponſio facta ſit. Vide Jo. Roſin. l. 9. c. 13. E Foro in Circum: namque in Circenſibus inprimis Ludis Sponſiones fervebant, inter factiones, huic vel illi colori faventes. Uſque enim ad reprehenſionem non Principes ſolùm horum ſtudioſi fuêre, ut Caligula Praſini, Vitellius Veneti &c. ſed & populus, unde favor, Sponſiones, contentio non rarò urgens, & tandem tanta, ut Juſtin. temporibus, inter Praſinam & Venetam factiones ſeditione exortâ, 40000. hominum fere trucidatâ hincque poſt tantam cladem, nomina factionum planè abolita ſint. Pompâ itaque procedente favor ſtudia & Sponſiones unicujusque expediebantur. Vetus Scholiaſtes Juvenalis Sat. 11. v. 199. Juvenibus ſpectacula concedo, qui propter certamina Sponſiones ponunt, & delectat eos juxta puellas ſpectare; quia antiquitùs ſolebant mulieres cum viris omnibus intereſſe ſpectaculis indifferenter. Tertullian. de Spectacul. c. 16. Aſpice populum ad id ſpectaculum jam cum furore venientem jam tumultuoſum, jam cæcum, jam Sponſionibus concuſſum. Sponſiones autem iſtæ depoſitâ pecuniâ de victoria hujus vel illius Aurigæ fiebant, Hadr. Turnebus Adverſ. l. 8. c. 4. & l. 18. c. 33. Hinc Ovid. de Arte l. 1. v. 167.

> —— —— Tangitque manu, poſcitque libellum
> Et quærit, poſito pignore vincat uter.

Martialis l. 11. Epigr. 1. v. ult.

> Sed cùm Sponſio, fabulæque laſſæ
> De Scorpo fuerint, & Incitato, &c.

Etiam annulis depoſitis certabant. Ulpianus l. 17. ff. de præſcript. verb. Si inhoneſta Sponſionis cauſa erit, annuli duntaxat repetitio erit. Vide Thom. Dempſter. Paralipom. in Roſin. l. 5. c. 5. & ſuprà Combina. Qui mos ad alios quoque Ludos translatus. De iſtiusmodi autem Sponſionibus ludi causâ factis quid ſentiendum, exponit Berneggerus in Taciti Germ. quæſt. 133. ubi, ut pauca inde adjiciam, diſtinguit inter Sponſiones, quæ virtutis ergo non fiunt, adeoque honeſtas probatasque cauſas non habent; quas meritò rejicit ex dicta lege, & Saxonum moribus, apud quos receptum olim ut nullus Judicum de Sponſionibus talibus ac concertationibus judicium interponeret, Weichbild. Art. 101. §. 2. & Sponſiones, quæ licitam cauſam obligandique effectum habent, putà, quæ ineuntur, ut ſponſorum virtus & fortitudo magis inde conſpicua reddatur, ut ſi quis certare velit haſtâ, pilâ jaciendâ, curſu, luctâ, pugnâ, l. 3. ff. de Aleat. Quemadmodum & in pecuniam ludere non prohibent Jura, modò ſumma pecuniæ non nimis grandis in aleæ dubium exponatur: Cum ne divitibus quidem ultra ſolidum ſingulis vicibus ludere liceat, cæteris longè minori pecuniâ, l. 1. l. ult. C. de Aleæ luſu & Aleat. Unde Germanorum Veterum morem meritò perſtringit Tacitus loco cit. c. 24. his verbis: Aleam, quod mirère, ſobrii inter ſeria exercent, tantâ lucrandi perdendive temeritate, ut cùm omnia defecerint, extremô ac noviſſimô jactu de libertate & de corpore contendant. Victus voluntariam ſervitutem adit: quamvis junior quamvis robuſtior, alligari ſe ac venire patitur. Ea eſt in re prava pervicacia, illi fidem vocant. Quam inſaniam inſaniiſſe quoque Hunnos, ex Ambroſii Tobia c. 11. ad hunc locum annotavit Lipſius.

SPONSOR, cognomen Jovis, qui à Tarquinio Superbo conſecratus, cuique templum conditum eſt, quod poſtea Sp. Poſthumius Conſul anno Urb. Cond. 288. dedicavit. Sic eum Dionyſ. l. 9. In urbe ædem Jovis Fidei Sponſoris Sp. Poſthumius Conſul alter Nonis Juniis dedicavit, in luco Bellonæ, locatam ab ultimo Regum Tarquinio, non tamen ab illo conſecratam, ſed tum demum ex S. C. id fecit Poſthumius, ut teſtatur ejus ædis inſcriptio. Eundem hunc eſſe cum Deo Fidio, de quo alibi actum, contendit Lil. Giraldus. Collocatur autem ædes memorata à P. Victore, in ſeptima Urbis regione. Vide Joh. Roſin. Antiquit. Rom. l. 2. c. 5. infrà quoque voce Vas. In Eccleſia Chriſtiana, Sponſor, Græcè Ἀνάδοχος, teſtis eſt in S. Baptiſmo. Et quidem alii olim infantium, alii adultorum Sponſores: quorum illi παιδαγωγοὶ quoque & καθηγηταὶ, iſti ἡγεμόνες & χειραγωγοὶ appellabantur; de utrorumque officiis vide Dionyſ. Areopag. Eccl. Hierarch. c. 2. & 7. aliosque Auctores laudatos Cl. Suicero Theſ. Eccl. voce Ἀνάδοχος, nec non hîc paſſim, inprimis vocibus, Compatres, Patrimus.

SPORADES, inſulæ quædam ſic dictæ, quia in mari diſperſæ ſunt, nec ſicut Cyclades in orbem jacent. Mela l. 2. c. 7: Hæ quia diſperſæ ſunt Sporades. Pleræque earum à Cycladibus (quæ ſunt in mari Ægæo) ad meridiem vergunt, ſitu Cretæ viciniore, aliæ ad occaſum, in Cretico mari, ut Thera, Anaphe, Theraſia, Jos, Sicynus, Lagaſa, Pholegandrus, Cimolus, Siphnus, Melus. Aliæ ad Ortum in Carpathio mari, ut Aſtypalæa, Telus, Chalcia, Carpathus, Caſus, Leros, &c. (ut à Strabone enumerantur.) His Plin. l. 4. c. 12. Gyaron, Patmon, & ignobiles plurimas; Mela Icaron, ſeu Icariam addit. Dionyſ. v. 530.

> Νῆσοι δ' ἑξείης Σποράδες περιτερμαίνουσι,
> Οἷον ὅτ' αἰνοφέλοιο δι' ἠέρος εἴδεται ἀστὴρ
> Ὑγρῇ νυκτὶ κρατεροῖο βιαιοτέρης Βορέαο.

Ab Homero Calydnas appellari putant, inquit Strabo. Nic. Lloyd.

SPORGILUS, Tonſor Athenienſis, quem Ariſtophan. Avibus, ob vilitatem traducit.

SPORGILUS, vicus Atticæ, Stephan.

SPORTA, an ex accuſativo σπυρίδα, an quia ex ſparto? indeque Sportula, propriè ciborum vel pecuniarum olim fuit receptaculum. Unde Turnebus l. 6. Adverſar. c. 1. Sportellas, vitiles ait eſſe, quibus bellaria ferebantur. Et notum, pecuniam Veteres in fiſcum, i. e. corbem ſporteum vel vimineum condidiſſe; præſertim, quæ majoris eſſet ſummæ, quàm ut in bulgam, zonamve rectè & commodè condi poſſet. Cicer. Verrin. 5. Ex fiſco, in ciſtam pecuniam transferre. Ad quæ Aſconius Padian. ſic annotat: Sportæ, ſportulæ, ſportellæ, nummum ſunt receptacula; & ſacci, ſacculi, ſacelli, & crumenæ & vellereæ & ſcorteæ, & manticæ & marſupia. Atque hujuſmodi ſportarum, inter veterum Monachorum opificia, frequens mentio, quibus conficiendis illi operam dabant, ut victum & alia neceſſaria hoc pactô ſibi compararent, uti docet Sozom. l. 6. c. 29. Hieronym. Ep. 4. Caſſianus de Inſtitut. Cœnob. l. 4. c. 29. Alii. Metonymicè dein pro ipſa pecunia & cibo vox adhiberi cœpit: inprimis pro munere, quod Romani clientibus ſuis dabant, velut obſonium. Accipiebant autem Sportulam ab avaris tantum Patronis; liberaliores verò divites ſalutatoribus ſuis rectam exhibebant cœnam de qua vide ſuprà. Quod cùm Nero prohibuiſſet, rectæque locô Sportulam dari, quæ cum calathus primùm eſſet, quô obſonia dabantur, poſteà centum quadrantes, ſeu 25. aſſes, juſſiſſet, Domitianus antiquatô illô Neronis edictô, revocavit cœnas; Sueton. Domitiano, c. 7. Hinc Martial. l. 3. Epigr. 7.

> Centum miſelli jam valete quadrantes,
> Anteambulonis congiarium laſſi;
> Quos dividebat balneator elixus.
> Quid cogitatis, ô fames amicorum?
> Regis ſuperbi Sportulæ receſſerunt.
> Nihil Stropharum eſt, jam ſalarium dandum eſt.

Ubi notat divitum σμικρολογίαν & avaram ambitionem, qui leviculâ pecuniâ miſerorum clientulorum atque anteambulonum officia bene munerari exiſtimabant: atque mutatum eſſe rerum ſtatum ait; ac jam non Sportulam tenuem, ſed ſalarium dandum eſſe, de quo vide ſuprà. Ex iisdem verſibus colligas, clientibus ſingulis qui unà lavabant, datos eſſe hos quadrantes, quos fortè dividebat balneator, ut colligere eſt, ex Ejuſd. l. 1. Epigr. 60. quô Poëta, qui Flaccum erat comitatus Bajas, ſpe non parvæ alicujus & quotidianæ Sportulæ, cùm peractâ ibi lotione ſportellam minutam accepiſſet, fruſtrationem illam ulciſci voluit. Interim cùm miſeri hi Sportularum captatores, ex 100. iſtis quadrantibus, genium fraudantes, cellæ penſionem & veſtes aliaque detraherent, Domitiani edictô in deteriorem ſibi conditionem viſi ſunt incidiſſe: quia redintegratô rectæ cœnæ uſu lautiùs quidem cœnarent, ſed nullam inde pecuniam acciperent. Quare idem Poëta, poſt edictum hoc promulgatum, ex Gargiliano quærit, l. 3. Epigr. 30. v. 3.

> Unde tibi togula eſt, & fuſcæ penſio cellæ?
> Unde datur quadrans? —— ——

Et hæc quidem de Sportula quotidiana, quæ pro ſalutationis officio dari ſolebat: ſed & Saturnalibus mittebantur Sportulæ locô veſtes, ut videre eſt apud Octav. Ferrarium de Re Veſtiar. Etiam poſtridie nuptiarum, cùm honeſtioribus daretur cœna, vilioribus Sportula conferebatur. Meminit Appulejus Apolog. l. 2. ad nuptiales Sportulas convolarent: Item Symmachus l. 9. Ep. 96. Non eâdem tamen facilitate purgabis, quod filii noſtri Minervii nuptias aliorum potiùs relatu quam literis tuis comperi? an veritus es, ne à te numiſma cuſum deſiderarem? Potes jacturam Sportulæ facere. Ita hactenus tenuioribus ſolùm Sportulæ datæ ſunt, Juvenalis verò queritur, à potentioribus eandem ſuô tempore cœpiſſe exigi. Imò Paulum, Conſulatum gerentem, iisdem avidè inhiâſſe, docet iterum Martial. l. 10. Epigr. 10. è quo cùm pateat, quanti Sportulæ iſtæ captatoribus illis conſtiterint, integrum illud adjungere hic viſum eſt.

> Cùm tu laurigeris annum qui faſcibus intras,
> Manè Salutator limina mille teras:
> Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis?
> Qui de plebe Numæ, denſaque turba ſumus?
> Qui me reſpiciet, dominum, Regemque vocabo?
> Hoc tu, ſed quanto blandiùs? ipſe facis.
> Lecticam, ſellamve ſequar? nec ferre recuſas:
> Per medium pugnas & prior ire lutum.
> Sæpius aſſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
> Et pariter geminas tendis in ora manus.
> Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
> Diviſit noſtras purpura veſtra togas.

Similem Sportulæ Romanorum, loco rectæ, (quam Auguſtus aſſiduè dabat, Suetonius c. 74.) à Nerone introductæ, Meurſius vult eſſe cœnam, quam Græci ἔρανον, aliter ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον, item κανοῦδιον, appellitârunt, Commentar. in Lycophronem; ſed Ἔρανος convivium erat, ad quod quiſque convivarum ſymbolam ſuam adferebat, ut patet in Joh. Tzetze ad Heſiodum l. 2. Καλοῦμεν ἐράνια, ὅταν κοινῶς ἐδόντες δαπάνην ſυμποσιάζωσι: quod de Sportula dici nequit. Vide Corn. Schrevelium Notis in Martialem locô ſuprà citatô. Memoria Sportularum hodieque extat in vet. Inſcr.

Flo-

Florentiæ, ex Africa illuc allata, cujus prima verba cùm deſint reliqua ſic habent:

> .... PECUNIA PERFECIT ET DEDICAVIT ET OB DEDICATIONEM PUGILUM CERTAMINA EDIDIT ET DECURIONIBUS SPORTULAS ET POPULO GYMNASIUM EPULUM DEDIT ET HOC AMPLIUS PRO SUA LIBERALITATE CAMERAM SUPERPOSUIT, &c.

reliqua vide apud Jac. Sponium *Itinerar. Græc. Part.* 3. *p.* 52. Hinc itaque etiam apud inferioris ævi Scriptores, manſit nomen munuſculis, donis, ſalariis & honorariis, uti docent, Juretus *ad Symmachum l.* 9. *Ep.* 124. Sirmondus *ad Sidonium l.* 8. *Ep.* 5. & Alex. Wiltlemius *ad Diptychon Leod.* ubi obſervat, *Sportulas* à *ſportis* ſeu caniſtellis appellari, quòd in iis honoraria vel munera olim offerrentur; quod præterea ex Corippo colligitur. Item iis rebus, quæ propter inveſtituram à Vaſſallis offerebantur ſuis Dominis; Horum enim alios lanceam, alios calcaria aurea, alios chirothecas, alios certam pecuniæ ſummam, *Sportæ* (Gall. *Eſporle*) locô, illis exhibere conſueviſſe, docet ex variis Scriptoribus Car. du Freſne *Gloſſar.*

SPORTULANTES Fratres, apud Cyprianum *Ep.* 28. 34. 66. dicti ſunt, quibus *ſportulæ* pro ſtipendiis præbebantur: quas *præbendas* poſtmodum dictas eſſe, vult Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide etiam Dominic. Macrum *Hierolex.* ut & ſuprà ubi *de Canonicorum Collegiis.*

SPORUS, juvenis quidam, *quem exectis teſtibus etiam in muliebrem naturam Nero Imperator transfigurare conatus eſt*, uti loquitur Sueton. *in Neron. c.* 28. 46. 48. 49. Hunc mutatô nomine *Sabinam* dixit, ob ſimilitudinem formæ, *Dio*, *Zonaras*, *Suidas*; Vel *Poppæam*, alterô Sabinæ uxoris defunctæ nomine. Ita Plutarch. *in Galba.* Apud quem malè ſcriptum Πομπαῖαν προσηγόρευε, nam Ποππαίαν debuit ſcripſiſſe. Præter Hiſtoricos, multa de hoc inaudito monſtri illius conamine, Dio Chryſoſtomus *in oratione de pulchritudine Nic. Lloydius.*

SPREHA, fluvius German. Oritur in limite Bohemiæ; dein per Luſatiam, ibi Budiſſinam, Corbuſium & Lubenum rigat. Hinc per mediam Marchiam Brandeburgicam labens, 16. mill. paſſ. infra Berlinum, in Havelam fluvium ſe exonerat, ad Spandaviam oppidum.

SPRENGERUS, Jacobus, vide *Jacobus.*

SPROTTAVIA, Urbs Ducatus Glogavienſis, in Sileſia, ad Sprottam fluv. ubi cadit in Boberam, vix 2. leuc. ſupra Saganum in Ortum, 4. à Glogavia in Occaſum, ſolum ſub proprio quoque Duce: E quibus Primiſlaus fil. Conradi Glogovienſis, mortui A. C. 1289. Dux *Sprottæ* & Sagani, bellô Polonicô. A. C. 1290. ad Cracoviam cæſus eſt: frater Conradi & Henrici Fidelis. Quorum ille Dux Steinaviæ & Javeræ, cùm Archiepiſcopatui Salisburgio deſtinatus, patriam cereviſiam Salisburgi non reperiret, eum recuſavit. Iſte præter patriam ſucceſſionem, A. C. 1306. à Poſnanienſibus adverſus Vladiſlaum Locticum vocatus, Poloniæ principatum aſſeruit; quô tamen paulò pòſt à Vladiſlao exutus, mœrore obiit A. C. 1309. Pater Henrici, qui lineam Sagano-Glogoviam, & Conradi, qui Steinavia Olſnenſem orſus eſt. E quibus Henricus filium inter alios Henricum Paſſerem genuit *Sprottæ* & Freiſtadii initiô Ducem, dein fratrum hæredem, cujus mortui A. C. 1395. poſteritas extincta eſt in Johanne, ſub initium præcedentis ſeculi. Vide Phil. Jac. Spenerum *Sylloge Geneal. Hiſt.* & ſuprà in voce *Saganum.*

SPUERE, prohibitum Romæ, ubi ſacra Romana defoſſa fuêre, excidiô urbis Gallicanô, Liv. *l.* 5. *c.* 48. Aliàs efficaces ſputi uſus in vita, uti Veterum ſuperſtitio credidit. Hinc Plinius *Deſpuimus comitiales morbos, h. e. contagia regerimus. Simili modo & deſaſcinationes repercutimus, dextraque claudicatis occurſum. Veniam quoque à Diis ſpei alicujus audacioris petimus, in ſinum* ſpuendo. *Eâdem ratione terrâ deſpuere deprecatione, in omni medicina mos eſt atque effectus adjuvare &c. l.* 28. *c.* 4. Vide & ſuprà *Excreare*, it. infrà *Sputum.*

SPUMA, à Protogene, quô caſu ad vivum expreſſa, in cane, refert Plin. *l.* 35. *c.* 10. *Eſt in ea* (tabula) *canis mire factus, ut quem pariter caſus & ars pinxerit. Non judicabat ſe exprimere in eo ſpumam anhelantis poſſe, cùm in reliqua omni parte --- ſibi ipſe ſatisfeciſſet. Diſplicebat autem ars ipſa --- & videbatur nimia, ac longiùs a veritate diſcedere, ſpumaque illa pingi, non ex ore naſci, anxiô animi cruciatu, cùm in pictura verum eſſe, non veriſimile vellet: abſterſerat ſæpiùs mutaveratque penicillum, nullô modô ſibi approbans. Poſtremo iratus arti, quòd intelligeretur, ſpongiam eam impegit inviſo loco tabulæ, & illa repoſuit ablatos colores, qualiter cura optabat: fecitque in pictura fortuna naturam.* Quem poſtea Nealces, in *ſpuma* equi, cum pingeret poppyzonta eum retinentem, non ſine ſucceſſu, imitatus eſt, *Ibid.* In metallis *Spuma* dicitur vitrum jam purgatæ materiæ, quod in ſummo innatat; aliàs *Scoria*, item *Flos*, vide *Spuma argenti, ferri* &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1069. & *ſeqq.*

SPURINA, Græcè Σπουρίνας, Dux Parthorum inſigni corporis formâ, qui Craſſum interemit. Item Mathematicus ille, qui Cæſari prædixerat, ut Idus Martias caveret. Sueton. *in Cæſ. c.* 81. *Introiit curiam ſpretâ religione; Spurinamque irridens, & ut falſum arguens, quòd ſine ulla noxa Idus Martiæ adeſſent; quanquam ii veniſſe quidem eas diceret, ſed non præteriiſſe.* Alius inter Othonianos duces fuit, de quo Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 11. Ejus jam ſenis ac traducti in otium vitam & mores Plinius explicat, *l.* 3. *ep.* 1. Alius denique adoleſcens egregiâ formâ, qui cùm fœminas viroſque ad libidinem aſpectu decorô invitaret, oris pulchritudinem vulneribus ſponte dehoneſtavit.

SPURIUS, qui ſine Patre. Iſidorus *de matre nobili & patre ignobili natus*: Item, patre incertô, matre viduâ genitus. Aliàs vulgò quæſitus, & quaſi σποράδην conceptus, Græcis non Νόθος, ut quidam volunt, *cujus etiam vocem Latinè reddi non poſſe*, ait Quintilian. *l.* 3. *c.* 8. ſed Σκότιος, quòd ejus pater in obſcuro ſit: aliter ὑπηνέμιος, Latinè quoque *Favonius*, quòd Terræ filius ſit, & inde ventorum inſtar erumpat, vel ſimilitudine ab ovis ὑπηνεμίοις *ſubventaneis* deſumta, quemadmodum Vulcanum, ex ſola Junone, abſque Jovis congreſſu editum ἀπάτορα παῖδα *Lucianus* vocat, dictus eſt. Qui quamta fuerint apud Veteres notati infamiâ, vel hinc patet, quod ne Nothis quidem, qui honeſtioris tamen ordinis erant, quidquam vel ſacri vel publici cum Patre, qui eos ſuſtulerat, vel adgnatis, commune eſſe voluerit Athenienſium Legislator. Vide ſuprà, ubi dictum eſt *de Nothis*, item voce *Cynoſarge.*

SPURIUS, inter prænomina antiquorum, duabus literis notatur *Sp.* quaſi *ſine patre*; quemadmodum *in Problematis* Plut. indicavit.

SP. Carbilius, dedit Romanis literam G. primuſque dicitur ludum aperuiſſe.

SP. Carvilius Maximus, Conſul, an. Urb. Cond. 460.

SP. Caſſius Viſcellinus, ob regni Romæ affectati ſuſpicionem interemptus.

SP. Furius Medullinus, è plebe Conſul electus. Dionyſ. *l.* 9.

SP. Furius Medullinus, tribun. milit. an. Urb. Cond. 378.

SP. Largius Rufus, Conſ. an. Urb. Cond. 248.

SP. Lucretius Cinna, Conſ. an. Urb. Cond. . .

SP. Melius, cùm regnum Romæ affectare crederetur, à Servilio Halâ magiſtro equitum, approbante L. Quinctiô Cincinnatô Dictatore, interfectus eſt.

SP. Nautius Rutilius, Tribun. milit. an. Urb. Cond. 332. Conſ. an. 340.

SP. Oppius Decemvir, an. Urb. Cond. 304.

SP. Papyrius, Tribun. milit. an. Urb. Cond. 347.

SP. Poſthumius, Decemvir, an. Urb. Cond. 303.

SP. Poſthumius Albinus, Tribun. milit. an. Urb. Cond. 362.

SP. Poſthumius Albus, Tribun. milit. an Urb. Cond. 374.

SP. Poſthumus Albus, Conſul, an. Urb. Cond. 188.

SP. Poſthumius Paulus, Conſul, an. Urb. Cond. 580.

SP. Rutilius Craſſus, trib. milit. an. Urb. Cond. 339.

SP. Servilius, primus Romæ divortium fecit, Olymp. 64. Dionyſ. Halic. *l.* 2.

SP. Servilius Priſcus, Conſ. an. Urb. Cond. 278.

SP. Tarpejus, Patricius & Conſularis, Tribunatum Plebei geſſit.

SPUTO, olim Armillas pauperiorum illini conſueviſſe, memorat Thom. Bartholinus, *de Armillis Vett.* §. 3. his verbis: *Pauperiores ex Caryotide* (ſpathalia ſua ac monilia conficiebant) *quemadmodum corollas precarias hodie Chriſtianorum quidam. Aurum verò inducebant,* Sputumque *illinebant, non ob gluten, ut quidam docti arbitrantur, ſed ad faſcinum; cui Sputum dicatum eſſe meminimus.* Et quidem iſtiuſmodi Armillarum meminit Martial. *l.* 13. *Epigr.* 27.

> *Aurea porrigitur Jani Caryota Kalendis:*
> *Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.*

Inter alexipharmaca verò Veterum & *ſputum* fuiſſe, etiam hinc colligimus, quòd in calceum dextri pedis, antequam illum induerent, *ſpuere* ſolebant, ad mala averruncanda. Non enim ſolùm ex abrupta calceamenti corrigia malum omen ſumſêre olim, ſed & ſi manè calceos inducturi, eroſos illos à ſoricibus deprehenderent: aut ſiniſtrum pro dextro ſibi perperam inducerent; aut inter calceandum ſternutarent, grave aliquod damnum ſibi portendi formidabant. De Auguſto Sueton. *c.* 92. *Auſpicia & omina quædam pro certiſſimis obſervabat, ita ut, ſi manè ſibi calceus perperam ac ſiniſter pro dextro induceretur, ita dirum omen abhorreret.* Vide de aliis Auguſtin. *de Doctr. Chriſt. l.* 2. *c.* 20. Quibus malis ominibus amoliendis ſuggerit hoc antidotum Plin. *l.* 28. *c.* 4. *Inter amuleta*, inquit, *eſt in calceamentum dextri pedis, antequam induatur, exſpuere.* In cujus locum quoſdam ex Chriſtianis, dum ſe calcearent, crucis ſignum efformare fuiſſe ſolitos, monet Tertullian. *lib. de Cor. mil. c.* 3. Quod ſalivâ in utroque calceo factum, à nonnullis contra pedum ſtuporem remedium efficax, fuiſse creditum, tradit Ben. Balduinus *de Calceo Antiq. c.* 22. Vide quoque ſuprà in voce *Saliva*, item *Spuere.* Addam ſaltem, contemptum *ſputô* teſtari conſuevíſse Veteres ut diximus ſuprà, voce *Conſpuere*, *Exſufflatio*, item *Facies.* Sed & apud Hebræos, in renuntiatione ſolenni Leviri, Fratriæ factâ, *ſputum* ac calcei detractionem fuiſse adhibitum, voce *Levir*: Aliter vox ſumitur, apud Martialem *l.* 8. *Epigr.* 33. *v.* 11.

> *Hic linitur* ſputô *Jani caryota calendis.*

Ibi enim βρακτέαν, i. e. *bracteam*, notat tenue corium, cruſtam vel tectorium. Niſi fortè in deaurando vice gummi *ſputum* uſurpatum &c. Sed hac de re jam aliquid ſuprà dictum. Inde *Sputator* cognomen Vladiſlai, Poloniæ Regis, de quo ſuô locô.

SQUALOR lugentium, vide ſuprà paſſim, inprimis in voce *Saccus*, ut *de ſqualore Aſcetarum*, in voce *Sordes.*

SQUAMA, inter partes piſcis propriè dictas, ei integumenti vice data eſt. Hebr. קשקשת ab *aſperitate*: unde per analogiam *lorica ſquamata* dicitur 1. Sam. *c.* 17. *v.* 5. quæ ferreis lamellis, tanquam *ſquamis* erat conſerta. Sic λεπίδα Græcè, *ſquamam*, pro lamina ſumit Donatus Lepidus in *Eunucho Actu* 3. *Sc.* 1. & *Squama* Chaldæis eſt גלבא, unde *Clibanarii Equites*, de quibus ſuô locô diximus. Et quidem quibus *ſquamæ* deſunt piſces, in Lege olim (utpote aliquâ ſui parte manci minuſque ſalubres) immundi habiti, Levit. *c.* 11. *v.* 9. 10. Sed & è ſquamoſis Judæi cantharum rejiciunt, quia ſtercore veſcitur & verſatur in luto, planè ut terreſtris

cantharus, quamvis cœtera diſſimillimus. Eôdem modô apud Romanos non niſi ſquamoſos piſces pollucere fas erat, ex lege Numæ, quam his verbis latam ait *Scaliger*, PISCES QUEI SQVAMOSEI NON SUNT NEI POLLVCENTO. Polluctum autem erat ſacrificium vel ſacrum epulum, in honorem Deorum inſtitutum, ut notum. Poſtmodum demi ſcarus ut innotuit Romanis, & ille licèt *ſquamis* inſtructus, excluſus eſt, ut ſumtibus parceretur. Qua de re vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 1. *c.* 6. de plumatis vero loricis, i.e. plumis ſeu *ſquamis* ferreis rigentibus, Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 20. & C. Barthium *ad Statium Theb. l.* 11. *v.* 543. Alia vocis ſignificatio eſt, apud Servium, *Sanè ſquamæ & ſplendorem ſignificant, ſi a piſcibus veniat: & ſordes, ſi a ſqualore.* Ibi enim *ſquamæ* ſunt furfuracea quædam corpuſcula, quæ de corpore illoto & ſqualido eunt, cùm ſcalpitur. Unde *ſquamoſi* ſcabie & impetigine laborantes, apud *Feſtum*, *Lucillium*, *Celſum* &c. Vide Salmaſ. *ad Pallium Tertulliani c.* 5.

SQUARTIA, piſcis genus (*ſegrin* vulgò vocant) ob aſperitatem pellis acinacum vaginis conficiendis adhibetur, in Japonia, quò maxima copia affertur ex *Cingcheu* & *Taichen* Sinici Imperii provinciis, Auctor Anon. *Sinæ & Eur. c.* 42. Sed & aſperâ ejus cute jam olim ligna & ebora poliri conſueviſſe, tradit Plin. *l.* 9. *c.* 12. qui *Squatinam* vocat, hodieque *Squadro* Italis, *ῥίνη* Græcis quaſi *limo*. Galeorum inſtar, ova intra ſe parere, & ex illis viva animalia, tradit Theophraſtus *Hiſtor. l.* 7. *c.* 14. Imò inter Galeorum genera recenſetur Oppiano *Halieutic l.* 1. *v.* 379.

> —— —— γαλεῶν δ' ἰσηγέγενται φῦλα,
> Σμύραιοι, καὶ λείοι καὶ ἀκανθίαι, οἱ δ' ἄρα τοῖσι
> Ῥῖναι —— ——

Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 16. 28. 45. 98. & Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 3. *c.* 1.

SQUILLA, cruſtati genus piſcis, à ſimilitudine herbæ cognominis dicta Græcè *σκίλλα*, memoratur Martiali *l.* 13. *Epigr.* 83.

> *Cœruleus nos Liris amat, quem ſylva Maricæ*
> *Protegit: hinc Squillæ maxima turba ſumus.*

Lucillii jam ævô Romanis in pretio fuiſſe, indicat hoc illius de Gallonio lurcone.

> *Cœnâſti in vita nunquam bene, cùm omnia in illa*
> *Conſumis ſquilla.*

Cum foliis eas ficulneis coctas optimum eſſe obſonium, judicavit *Ananius Poëta* apud *Athenæum*. *Toſtas* vocat *Squillas*, quòd olim aſſari ſolerent, Horatius *l.* 2. *Sat.* 4. *v.* 55. Interim non leve earum diſcrimen; erantque minores acceſſio murænarum. Iidem *l. eod. Sat. ult. v.* 42.

> *Adfertur Squillas inter muræna natantes*
> *In patina porrecta* ————

Majores verò, velut caput cœnæ, cum aſparagis inferebantur, uti docet Juvenalis *Sat.* 5. Quæ quantopere delectaverint Apicium, trium Apiciorum medium, Tiberio Cæſari æqualem, ac memoratum Senecæ, Plinio, Dioni, argumento illud eſt, quod Athenæus ſuppeditat, *l.* 1. Degebat in Minturnis, Campaniæ oppido, idque captus *Squillis* ejus loci, quæ non Smyrnæas modò ſquillas, ſed Alexandrinos etiam aſtacos (qui ſub *Squillæ* nomine laxius accepto non ſemel apud Scriptores veniunt) magnitudine exſuperabant. Hic fando fortè accepit, in Africa grandiores multò eſſe, itaque nec unam ſibi diem differendam putavit, quò minus navem conſcenderet, rectaque in Africam navigaret. Varia perpeſſus navigationis incommoda jam prope ad litus pervenerat, cum piſcatores obviàm veniunt, qui jam conſilii ejus facti erant certiores. Ex his igitur, cùm *Squillas* ſuas oſtendiſſent, exquirit, num majores iis haberent, quas advehcrent. Illis negantibus, non tanti duxit, ut in Africam inferret pedem, ſed Minturnenſium *Squillarum* memor gubernatorem vela flectere retro ac continuò repetere Italiam juſſit. Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 33.

SQUILLA, campanula cum manubrio, quæ in Romana Eccleſia, ad elevationem Sacramenti, ideo pulſatur, ut orationem excitet. Vide Durand. *Rational. l.* 14. *c.* 41. ubi inter alia ait: *Et propter cauſam eandem*, Squilla *pulſatur, dum corpus Chriſti ad infirmum portatur. Mula etiam Capellam domini Papæ bajulans*, Squillam *fert*, *ob reverentiam Reliquiarum, tunc etiam cerei accenduntur.* Huic Germanicum *Schellen* in eundem ſenſum formatum: & Anglis *Schell* pro teſta dictum, ſcribit Henr. Spelmannus *Gloſſar. Archæol.* Vide etiam in voce *Campana*.

ST. in nummis Conſtantii Chlori, Conſtantini M. &c. *ſignata Treveris* notat, Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſm.* Idem in Comœdiis indicendi ſilentii ſignum; quale illud apud Ciceronem de Jul. Cæſare, *St manum de tabula, magiſter adeſt.* Vide Caſaubonum *ad Suetonium Galbâ c.* 13.

STABARENI, vide *Tabareni*.

STABERIA, gens Romana de qua idem ad eundem *de Grammatic. & Rhet.*

STABERIUS, prænomine *Lucius*, qui juſſu Pompeji Apolloniæ præfuit: ſed oppidanorum perfidiâ, Cæſaris gratiam ſpectantium, hinc fugere coactus eſt. Et ita vocant Veteres Codices, nec non antiqui lapides. Horat. *l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 84.

> *Heredes Staberi ſummam incidêre ſepulcro.*

Vulgò apud Cæſarem *l.* 3. *Bell. Civil. c.* 12. *Staberius* & Appiano *l.* 2 Στραβέριος perperam vocatur. *Nic. Lloydius.*

STABIÆ, urbs maritima Campaniæ in Picentinorum confinio ad oſtia Sarni, Pompejis proxima, exciſa a L. Sylla, teſte Plinio, *l.* 3. *c.* 5. pro qua novæ *Stabiæ* non procul conditæ, à Surrento 6. mill. paſſ. Neapolim versùs. Cujus ora litus *Stabianum* à *Seneca* dicitur. Silius, *l.* 14. *v.* 4.

> *Lætaque complebat Stabiarum litora pubes.*

Vide magnum Cluverium *de Ital. Ant. p.* 1158. *Baudrando Caſtell' à Mare di Stabia*, urbec. Terræ Laboris, in ora Sinus Neapol. cum portu capaci, ad radices collis, 5. milliar. ab oſtio Sarni in Merid. 10. à Surrento in Cæciam.

STABILINUS, vel ut alii legunt *Statilinus*, & *Statanus*, Dei præſides & aſſiſtentes habiti: alii educationi aſcribunt, eô videlicet tempore, cùm ſtandi & conſiſtendi poteſtatem habere incipiunt pueri. Vide Alex. ab Alex. *l. ult. c. ult.*

STABILITAS, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ votum dicitur, quod inter cœtera emittit Monachus in Capitulo, ſeſe in Congregatione, & in ipſo Monaſterio, in quo profeſſionem edit, permanſurum; in Vita nempe Cœnobitica, quæ ſtatum Eremiticum excludit, qui *licet Monaſticus ſit, tamen Cœnobialis non eſt*, ut ait, *Hugo Menardus*. Item votum, quo ſe obſtringebant Presbyteri, in locis, ad quos ordinabantur, ut legitur in *Capitulis* Caroli M. *l.* 1. *c.* 29. &c. Vide de utroque ritu apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

STABLO, vicus Galliæ in agro Rejenſi, Mummoli Patricii, de Saxonibus, qui ex Italia in Provinciam eruperant, victoriâ nobilis. Gregor. Turonenſ. *Hiſt. Franc. l.* 4. Incolis *Stoblon*, aliàs *Eſtablon*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

STABULÆ, ſeu *ad Stabula*, locus Germaniæ ſuperioris in Alſatia, ab Argentorato 36. mill. paſſ. Baſileam verſus: *Baudrando Otmarſ* hodie, vicus Alſatiæ ſuperioris prope Rhenum, vix 2. mill. paſſ. à Neoburgo in Occaſum in Tribocis, & oppid. Galliæ Belgicæ in ora Picardiæ, vulgò *Eſtaples*, inter Monaſteriolum ad Meridiem 3. & Bononiam ad Arctos 7. leuc. *Baudrando* melius *Stapulæ*, burgus amplus Picardiæ, in agro Bononienſi, ad Quentiæ fluv. oſtia, 3. leuc. infra Monaſteriolum in Occaſum, 6. à Bononia.

STABULARIA, per convitium à Gentilibus dicta Helena Conſtantini M. mater, quod *tam diligenter præſepe Domini inquiſivit*, Ambroſ. *Orat. de Theodoſ.* Vide in voce *Helena*.

STABULAUS, illuſtre in Tungrorum finibus monaſterium, à Sigeberto, Dagoberti fil. Auſtraſiorum Rege conſtructum. Ludovico Aug. inter ea, quæ dona & militiam debent, memoratum: A Normannis vaſtatum A. C. 881. Vulgò *Stavelo*; vel *Staulo* dicitur, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

STABULI Comes, vide infrà *Stabulum* appellativ.

STABULUM, locus Galliæ Narbonenſ. *Anton.* inter. Salſulas ad Boream 48. & Pyrenæum montem ad Meridiem ubi in Hiſpaniam tranſitur, 16. mill. pas. Quibuſdam eſt *Millas*, caſtrum Comitatus Ruſcinonenſis ad Tetim fluv. ferè 10. mill. pas. à Perpiniano in Occaſum; Et *Stabulum novum*, eidem *Antonino* locus Hiſpaniæ Tarraconenſis inter Barcinonem, ad Ortum & Tarraconem, ad occaſum in ora maris Mediterranei nunc oppidulum Cataloniæ, *Villanova* dictum.

STABULUM, oppid. cum Abbatia celebri, ad amnem *Recbte*, in ditione Epiſcopatus Leodienſis, in confinio Luxemburgenſi, 3. leuc. à Limburgo in Meridiem *Stablo. Baudrand.* Vide ſuprà.

STABULUM, omne domicilium, apud Poëtas, vide Barthium *Animadverſ. ad Stat Theb. l.* 5. *v.* 389. Propriè verò, de jumentis. Salomoni *fuerunt* inquit, Sacer Scriptor I. Regum *c.* 4. *v.* 26. *quadraginta millia* ſtabulorum *equorum ad currus ſuos*. Qui numerus cùm prodigioſus videatur, dicunt Hebræi, vocem אורות, quæ aliàs de *Stabulis* occurrit, vel præſepibus, hîc *loculos* in ſtabulis aut præſepibus, ſingulis equis deſtinatos, denotare. Certè ſic Vegetius appellat, *l.* 1. *c.* 56. *Patena quæ appellatur (φάτνη) hoc eſt, alveus ad ordeum miniſtrandum, ſit munda ſemper* —— *Loculi præterea vel marmore, vel lapide, vel lignô facti, diſtinguendi ſunt, ut ſingula jumenta ordeum ſuum nullô præripiente, conſumant.* Vide Sam. Bochart. *Hieroz. parte prior. l.* 2. *c.* 9. ubi de Salomonis equitatu. Et de bobus, Habacuci *c.* 3. *v.* 17. *Et non erant boves in ſtabulis ſuis*; ubi vox רפתים *raphath*, propriè ſtabulum boum, ſeu bubile eſt. Nec ignotum ulli Augiæ ſtabulum, Herculis labor. De ovibus portò, quod *μάνδρα* propriè, quâ voce modô antrum, modò *ſtabulum* ſeu ovile notatur. Et Veteres quidem in ſpeluncis ovilia ſua conſtituiſſe (imò & reliquorum jumentorum receptacula) ex Polyphemi fabula liquet. Quò facit id, quod de paſtore Virgiliano legimus *Ecl.* 1. *v.* 77.

> *Non ego vos poſtquam viridi projectus in antro,*
> *Dumoſa* &c.

Ubi ſpeluncam hanc ei pro domo fuiſſe, ex ſeqq. docet Nannius *l.* 6. *c.* 2. Et quòd Pyli antrum, in quo Neſtoris olim, prius Nelei, *ſtabulum* fuerit, ſuô adhuc tempore, extitiſſe, refert *in Meſſeniacis* Pauſanias &c. Vide & ſuprà voce *Præſepe*, ac *Specus*; it. *Scjorni regis cuſtos*. Hinc *Tribunus ſtabuli*, apud Ammian. *l.* 14. 28. 30. Idem cum *Comite Stabuli*, in *l.* 3. *Cod Theodoſ. de Equorum conlat.* nomen dignitatis, cui Regii *ſtabuli* & equorum Principis cura primitus incumbebat: inde militaris factæ. Cujuſmodi *Conſtabularios* (namque ſic poſtmodum dici cœperunt) habuêre Imperatores Byzantini, Reges Angliæ & Franciæ, ut vidimus in voce *Conſtabularius*. Et quidem apud Imperatores Conſtantinopolitanos, eos præfuiſſe Francis ad Palatii cuſtodiam excubantibus, docet Pachymeres *l.* 1. *c.* 7. ut quos à primæva ſui origine Imperatorum cuſtodiæ fuiſſe adhibitos, videtur innuere Ammianus *l.* 15. *Malarichus — adhibitis Francis, quorum eâ tempeſtate in Palatio multitudo florebat, exactius jam loquebatur.* Vide Car. du Freſne *Not. ad Willhard. num.* 210. & *ad Alexiadem Annæ Comnenæ. p.* 395. Apud Anglos, proceſſu temporis, quoque copiarum

rum præcipuos fuiſſe Duces; præter dicta ſuô loco, ex Matthæo quoque Weſtmonaſterienſi diſcimus A. C. 1254. *Coram Comite Hereſordienſi, qui ſecundùm antiquum jus, Conſtabularius eſſe dignoſcitur regii exercitus*: & *Monaſtico* Anglico *Tom. I.* ubi refertur, Hugonem Comitem Ceſtriæ, Nigellum quendam feciſſe *Mareſcallum & Conſtabularium ſuum, ita ut quandocunque dictus Hugo Comes exercitum moveret verſus Walliam: dictus Nigellus & heredes ſui in eundo præcederent, & in redeundo cum exercitu, ultimi remanerent.* In Gallia ſub Philippo demum Auguſto, poſt extinctam Seneſcallorum auctoritatem, datum *Comitibus Stabuli* copiarum ducatum, contendit Stephanus Paſchaſius, & eum ſequutus Ducheſnius *Hiſtor. Montmorenciaca c. 1. p. 112.* Sed jam antè id factum eſſe, docet ex Fredegario *c. 2.* aliique præfatus *Notarum* auctor, qui & Jura privilegia ac prærogativas hujus dignitatis, ex vetere *Rotulo* Cameræ Computorum Paris. Tilio memorato, exhibet in *Gloſſario*, voce *Comes*. Porrò & Gothorum in Hiſpania Reges ſuos *Stabuli Comites* habuiſſe, liquet ex Concil. Toletano XIII. in quo ſubſcripſit *Gutſcitamundus Comes Stabuli.* De Caſtellæ Regibus, id diſcimus ex Petro Pantino, qui hanc dignitatem apud Reges hoſce perinſignem eſſe, ſine adminiſtratione tamen, ac titulo tenus, refert. Vide quoque Blancam *Comm. Rer. Arag. p. 785.* Apud Italos hôc nomine iidem occurrit Exercitus Dux, *qui de nullo ſe intromittebat judicio tempore pacis: exercitu tamen militante, dominus erat occidendi, aut aliter puniendi tranſgreſſores*, uti habet Marſilius Patavinus *in Defenſore Pacis part. I. c. 9.* Sed & *Conſtabularii Caſtri* apud medii ævi Scriptores crebra mentio, in *Fleta* inprimis *l. 1. c. 15. §. 3. c. 20. §. 78.* & *l. 2. c. 31.* ubi eorum officium deſcribitur, *Conſtabularios Parochiarum* ſeu *villarum*, memorat Froiſſardus *Volum. 2. c. 96.* qui in ſublevamen *Conſtabulariorum Hundredi* ævô Eduardi III. introducti, juxta nonnullos, talem in villis poteſtatem habebant, qualem in Hundredis Conſtabularii Hundredorum, de cujuſmodi Conſtabulariis prolixè agit Thomas Smith *de Rep. Angl. l. 2. c. 25.* ubi inter alia duos plerunque in quovis Hundredo, totidemque in quavis Villa ſeu Parochia, & hos quidem *inferiores* & *Subconſtabularios*, illos autem *ſuperiores* & *capitales* appellari conſueviſſe, ait, *Conſtabularius Turris Londinenſis*, non ſemel memoratur Scriptoribus ejuſdem gentis, de cujus juriſdictione accuratè Bractonus agit *de Eſſoniis l. 5. c. 13. §. 4.* & Thomas Walſinghamus *p. 147.* Plura hanc in rem vide præter ea, quæ diximus, in voce *Comes Stabuli* & *Conſtabularius*, apud Car. du Freſne *d. l.* ubi & officii Monaſtici nomine *Coneſtabuli*, meminit, de quo ſic Bernardus Monachus *in Conſuetud. Cluniac. Alii S. Eſt frater, cui eſt commiſſa obedientia, ut de equis curam habeat & mulis, quem nos vulgariter Coneſtabulum vocamus ipſe habet agaſonem ſuum, qui capit curam de equis, qui ad obſervantiam pertinent —— habet autem in cuſtodia ſua totam avenam & hordeum Monaſterii —— ſellas, calcaria, frena, ferra* &c. aliquid etiam infrà in *Stallarius*. Cæterùm *Stabulis*, atque adeo equis aſiniſque, apud Gentiles, Epona præerat. Apulejus *Mileſiar. l. 3. Reſpicio pilæ mediæ, quæ ſtabuli trabes ſuſtinebat, in ipſo ferè meditullio, Eponæ. Deæ, ſimulachrum, præſidens ædiculæ, quod accuratè corollis roſeis equidem recentibus fuerat ornatum.* Quam proin ſuperſtitionem ridens Octavius apud Minucium, *Quis tam ſtultus*, ait, *ut hoc colat? quis ſtultior, ut hoc coli credat? niſi quòd vos & totos aſinos in ſtabulis, cum veſtra Epona, conſecratis.* Vide vocibus *Epona*, & *Hippona*. it. ſuprà *Muliones*.

STACA, in *LL.* Adelſtani, ubi de Ordalio & judicio ferri candentis, palus eſt vel fuſtis intra Ædem ſacram, terræ infixus, à quo 9. pedes is, qui judicium hoc ſubiturus erat, emetiri tenebatur: uſque ad *marcam* ſcil. quomodo locus dicebatur, ubi 9. illi pedes finiebant. Vox utraque Saxonica hodieque de baculo, & ſigno limitaneo, Germanis in uſu. Vide ſupra ubi *de Ferri candentis ju[di]cio*.

STACHIR, Libyæ interioris fluv. *Ptol. Senega Marmolio.* Aliis eſt *Rio grande*, fluv. magnus ſeu potiùs ramus Auſtralis fluvii Nigritis, & in Oceanum Atlanticum ſe exonerat, prope Ryſſadium promontor.

STACTACHATES, nomen gemmæ, à *ſtacte* myrrha, cujus colorem odoremque refert, dicta. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 133.* & 706. Eſt autem *Stacte*, Græcè σταϰτὴ, pars myrrhæ liquidioris, eaque pretioſiſſima, quæ ex myrrha collecta & contuſa exprimebatur & unguentum per ſe faciebat, σμύρνα dictum & μύρον: *myrrha* κατ' ἐξοχὴν, Latinis. Virg. *l. 12. Æn. v. 100.*

Vibratos calido ferro myrrhâque madentes.

Uti pars altera, quæ remanſerat, & unde σταϰτὴ expreſſione eliquata fuerat, πλάσμα dicta eſt, quod in offas convolveretur & paſtillos, utpote dura & ſicca, & proin thymiama potiùs, quàm unguentum. Quam è contrario σμύρναν ſimpliciter vocavêre Græci: Quæ cauſa quòd *myrrham* à *ſtacte* toties diſtinguant auctores. Alius à *ſtacte* Veter. eſt ſtyrax liquidus, de quo ſuô locô: Plura verò hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Solin. p. 521.* & *ſeqq.* ut & ſupra, ubi de *Myrrha*, infrà quoque aliquid, ubi de *Syrio rore*.

STACHYS, Pauli amicus. Roman. *c. 16. v. 19.*

STADA, vide *Statio*.

STADIA olim dicta eſt *Rhodos*.

STADINGI, apud Albertum Stadenſem A. C. 1234. aliiſque citerioris ævi Scriptores, populi ſunt in confinio Friſiæ & Saxoniæ ſiti, paludibus invii & dumimbus circumcincti, *qui pro ſuis exceſſibus & ſubtractionibus decimarum multis annis excommunicati, contemtores clavium Eccleſiæ ſunt inventi. Qui cùm eſſent viri ſtrenui, vicinos populos, unò & comites & Epiſcopos pluries ſunt aggreſſi, victores ſæpe, rarò victi. Ob quam cauſam auctoritate populi verbum Crucis contra eos fuit per plures diœceſes prædicatum*, uti habet Godofridus Monachus apud Car. du Freſne *Gloſſar.* An iidem cum *Stadenſibus*, de quibus vide in voce *Statio*.

STADIODROMI, Σταδιοδρόμοι, genus olim curſorum, à *curſu* unius tantum *ſtadii* dicti. Unde Tzetzes *l. 3. Hiſtor. Chil. 6* de iis, ἀϑλοῦς, inquit, ποιοῦνται τὸν δρόμον. Sic enim apud eum leſer[i] [ju]bet Voſſ. *Agnoſtic.* *l. 1. c. 28.* Qui verò duplex unô curſu Stadium percurrebant, ſed ſine recurſu, πολυχρόνιοι; unde Proverb. apud *Pollucem*, Μὴ ζήτει ἐν σταδίῳ δόλιχον, quo ſignificatur, in minori majus non eſſe quærendum. Qui duplicis ſtadii curſum à carceribus currebant & recurrebant, Διαυλοδρόμοι, quòd ſtadium, ubi currerent, anguſtum foret, ſed porrectum inſtar αὐλοῦ ſeu tibiæ. Tandem, qui armati in ſtadio decurrebant, Ὁπλιτοδρόμοι ſunt appellati. Quæ omnes exercitationes gymnaſticæ erant, unde mirari ſubit *Stadiodromos*, cæteroſque hic memoratos, publicis Curſoribus ſeu Tabellariis, & hinc Servis, a Dempſtero annumerari, *Paralip. in Job. Roſin. Antiqq. Rom. l. 7. c. ult.* Fuit autem *Stadium*, undecima ac omnium poſtrema Gymnaſiorum olim pars, ubi Populus cum voluptate Athletas certantes ſpectabat: nihilque aliud erat, quàm hemiſphærium quoddam, multis gradibus conſtructum, unde poterant commodè Spectatores, qui ſemper plurimi eò confluebant, τοὺς ἀγωνιζομένους intueri. An verò inter illud & Xyſtum ſeu peridromidas murus interceſſerit, non liquet, ut proin nec illud, an inde per oſtium, ex platanonibus Gymnaſiorum, Athletæ in arenam prodierint *Stadii*. Vitruvius enim ejus non meminit. Interim rationi conſentaneum videtur, univerſum ædificium, ne cuivis pateret, muro concluſum & propterea à Gymnaſio *Stadium* muri ſepto diviſum fuiſſe, quod & ex Capitolino probat Hieron. Mercurialis *de Arte Gymn. l. 1. c. 10.* Vide eundem quoque *cap. præc. 6. ubi iconem Gymnaſii cum omnibus ſuis partibus ſpectandam exhibet.* Hinc & pro ipſo curſu *Stadium* ſumi cœpit, unde curſus Gymnaſtici, ſicut & Athletici, quatuor præcipuæ ſpecies inveniuntur, apud harum rerum Scriptores, *Stadium*, (de quo Paulus 1. Corinth. *c. 9. v. 25. currentes in ſtadio ob corruptibilem coronam certare*:) *Dolichum*, *Diaulum* & *Armatum*? Eratque *Stadium* curſus unius tantùm ſtadii, quô qui defungebantur, *Stadiodromos* eſſe dictos vidimus. Vide iterum Mercurialem *l. 2. c. 10.* Cujuſmodi Curſorem ex ære Leontius fecit, inſigni arte. Plin. *l. 34. c. 8. Eundem* (Polycletum) *vicit & Leontius, qui fecit Stadiodromon Aſtylon, qui Olympiæ oſtenditur.* Fuit is Crotoniata, & palmas tres cui in continuò repetitô adeptus eſt, Platoni *de Legg. l. 8.* inter illos athletas numeratus, qui, ut in publicis certaminibus vincerent, ab omni voluptatum genere ac inprimis conſuetudine mulierum abſtinebant &c. Cæterùm *Stadium* nec carceres habebat, neque ædificia, uti Circus, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p. 923.* plura verò apud Jac. Sponium *Itiner. Part. 2. p. 212.* ubi *Stadium*, prope urbem Athenas hodieque videri dignum, & *Part. 1. p. 307.* ubi ſimilem locum, qualis prope Smyrnam, accuratè deſcribit. E quo hoc unum adjicio, in priori Stadio non curſûs ſolùm certamina, ſed & Ludos totius generis *Panathenæa* dictos celebratos, etiam ab Hadriano Imperatore ſylvam populo exhibitam eſſe, quod quale ſpectaculi fuerit genus dicemus infrà. Aliàs *Stadium*, ſpatium terræ erat; quô diſtantiam locorum itinerumque longitudinem Veteres metiebantur, dictum ἀπὸ τοῦ ἵστασθαι, quòd Hercules, cùm unô ſpiritu id decurriſſet, ſubſtiterit. Eorum unum *Italicum*, pedum 625. paſſuum 125. quorum proin octo milliare efficiebant: Alterum *Olympicum*, pedum 600. paſſuum 120. Tertium *Pythium*, 1000. paſſuum, vocabatur; quô pactô facilè conciliaveris Plinium ac Diodorum Siculum, circa Siciliæ deſcriptionem, in diverſa, ut videtur, euntes. Vide iterum Salmaſ. ubi ſuprà *p. 688. 792.* alibique paſſim, inprimis verò *p. 494.* & *ſeqq.* ubi quot ſtadia ſingulis diebus ad juſtum iter fuerint requiſita, pluribus docet. Nec omittendum, quòd de *Stadiodromis* Suida habet, cùm ait, *eos longiorem tractum motus curſu d[...] [sta]diodromis*, à Mercuriali non probari: cùm hujus contrarium manifeſtè colligatur ex Parmenonis *Epigr.*

Φημὶ πολυστεχίην ἐπιγράμματος, ἢ μὲ Μοῦσαι
Εἶναι, μακρὸν ἐν σταδίῳ δόλιχον.
Πολλ' ἀναπαλλοῦσαι δόλιχον δρόμον ἐν σταδίῳ δὲ
Ὀξὺς ἐλαυνόμενος πνεύματος ἐστὶ τόνος.

Vide iterum Mercurialem *de Arte Gymnaſt. l. 1. c. 10.* & ſuprà ubi de *Dolichodromis*.

STADISIS, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. ubi Nilus tantô fragore labitur inter montes, ut incolis auditum auferat. Plin. *l. 6. c. 29.*

STADIUS Johannes, Brabantus, primò Hiſtoriam Livii publicè Lovanii expoſuit, dein Mathematicæ ac Aſtronomiæ totum ſe addixit, P. Rami ſucceſſor Lutetiæ factus. Edidit Tabulas Berganas ſive Ephemerides Aſtrologicas, ab A. C. 1554. ad ann. 1606. magno cum applauſu, ſed prædictionibus Aſtrologicis quòd nimiùm triboerer, reprehenſus. Obiit A. C. 1579. ætat. 54. Vide Thuanum *Hiſtor.* Et Ant. Teiſſier *Elogiis* Part. 1. ubi ſcripta illius enarrat. Alius, illi cognominis, Homburgô. Haſſus, vernacula linguâ Antropophagorum regionem deſcripſit, *ibid.* Vide & ſuprà *Johannes Stadius*.

STAFANGRIA, urbs Norvegiæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Nidroſienſi, in ora Oceani Germanici cum portu percapaci, 90 mill. paſſ. à Bergis in Meridiem 60 à Sinu Codano in Boream. Sita in Præfectura Bergenſi, prope arcem *Droswik*, ſub Danis. Scribitur & per v.

STAFFA, apud Fridericum II. Imperatorem *de Venat. l. 1. c. 71. Deinde ponat pedem ſuum in ſtaffa[m]*. Italis quoque *Staffa*, Gallis *Saniſe*, ſtapes eſt, quô quis in equum tollitur; an ex Saxonico *ſtaf*? baculus, cui quis innititur. Vide Jo. Molinetum *Iun. Neap.* & Gotopium Becanum *Gall. l. 2. p. 49.* Cujuſmodi equitantium ſuſtentacula Veteribus incognita fuiſse, dicemus infrà in voce *Stapes*. Addam hîc ſaltem, in more jam olim fuiſſe Imperatoribus, Regibus, Principibuſque viris, ut equitantibus Pontificibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis *ſtapas* & frena tenerent, pluribus exemplis oſtendere Car. du Freſne *in Gloſſar.* & *Not. ad Cinnamum.* Vide eundem *Diſſert. 1. ad Joinvillam.*

STAFFORDIA, provinc. Angliæ, ubi aliàs Cornavii ex parte. Terminatur à Septentrione Ceſtriâ, ab Ortu Darbiâ, ab Occaſu Salopiâ, à Meridie Vigorniâ. Ejus urbs primaria *Staffordia*, ad amnem Sawum. Inter Darbiam & Salopiam 22. utrimque milliar.

STAGI, apud Spelmannum, primarii dicuntur quidam è Conventu Cathedralis Eccleſiæ, qui moderandis *ſtatuendiſque*, ejuſdem rebus neceſſario requiruntur, ſcil. Decanus, Subdecanus & 2. vel 3. majores Canonici; alias *Reſidentiarii* dicti vide in *Gloſſario*. At *Stagium*, Gallis *Eſtage*, cœnaculum eſt, ex Græco [illegible]. Item ea obligatio, quâ vaſſallus tenetur *ſtare* in caſtro domini ſui, ſive cum contra hoſtes tuendo ſive alio fine; ſic à *ſtando* eſt, qua de poſteriore vocis notione, plurima congeſſit Car. du Freſne *in Gloſſar.* & *Notis ad Stabilimentum S. Ludovici*.

STAGIRA, quæ STANTIRA *Ptolemæo*, oppid. Macedoniæ maritimum ad montis Athi radices, in agro Olynthiaco, patria Ariſtotelis, teſte Laertiô in vita ejus. *Libanova*, teſte *Sophiano*, in Amphaxitide provinc. prope Strymonicum ſinum 15. mill. paſſ. ab Atho, in Ortum paulo plus à Singitico Sinu in Boream *Baudrand*. *Macra* vero *Nicetæ*. *Michael* quidam recens ſcriptor dicit Ariſtotelem fuiſſe Thracem. Nempe quia *Stagira* quibuſdam eſt in Thracia, ut Pauſanias *ait in Eliacis*. Ac videntur duo antiquiſſimi hiſtorici, Herodotus *in Polymnia*, & Thucydides *l. 4. & 5.* *Stagiram* tribuere Thraciæ. Nempe antiquiſſimis temporibus *Stagiros* fuit Thraciæ. Nec tamen Ariſtoteles Thrax, quia cùm naſceretur Ariſtoteles, jam Stagira erat Macedoniæ pars. Sanè Philippus Alexandri parens tum extendit Macedoniam, (quæ uſque ad Strymonem extendi ſolet) uſque ad Neſſum. Sed Stagira non modò intra Neſſum, ſed etiam Strymonem eſt. Antiqui tamen limites, ne quidem uſque ad Strymonem, patuiſſe videntur. Verum hoc multo ante natum Ariſtotelem fuit. Eſt autem & alia ratio, quamobrem Græcus, non Thrax, dicendus ſit Ariſtoteles. Quia nempe Græciæ, non Thraciæ attributæ fuerunt pleræque Græcorum coloniæ, quæ in Thraciæ littoribus ſitæ eſſent. Porrò dicitur *Stagiros*, ut *Herodoto*, *Thucydidi* & in *Epitome* Strabonis. Dicitur item *Stagira* plurali numero ut *Pauſaniæ*, *Stephano* aliis Denique dicitur & *Stagira* in ſingulari numero ut Laërtio *in Ariſtotelis Teſtamento*; *Euſebio*, &c. *Ant. Lloydius*. Stagiritarum lex fuit, [illegible], [illegible]. *Quod non depoſuiſti ne tollas*. Ælian. [illegible] *l. 3. c. 46.* quam legem inter Solonis etiam leges recenſuit Laërtius in eo. Hodie paucis conſtat incolis. *Baudrand*. de conditu ejus ſic Euſebius *num.* 1360. *Olymp.* XXXI. *Acanthus condita & Stagira*; in Iſthmo nempe utrinque montis Atho, addit Marſhamus *Canone Chron. Sec.* XVII. ubi de *Græcorum Coloniis*.

STAGNA, pro Numinibus. Seneca *Ep.* 41. *Magnorum fluminum capita veneramur* —— *&* Stagna *quædam vel opacitas vel immenſa altitudo ſacravit*. Superſtitionis occaſione ab Ægyptiis deſumtâ; uti docet Octavius apud *Min. Felicem*, quos Heſicaitas poſteà imitatos eſſe, refert Epiphanius *Hær.* 19. Hinc *ſtagnare*, unde *ſtagnantes aquæ*. Alia verbi notio apud Juſtin. *l.* 36. *c.* 3. ubi de Aſphaltite lacu, *aquam ejus omnem bitumine ſtagnari*, addit. Hic enim *ſtagnare*, munire, firmare, indurare eſt. Græcè [illegible], unde [illegible] Grammatici derivant. Sic apud eundem *l. ſeq. c.* 2. Mithridates *ſe adversùs inſidias exquiſitis remediis ſtagnavit*, h. e. munivit, [illegible]. Sed tum *ſtagno* verbum, [illegible] & [illegible] Græcè, à *ſtagnum* eſt, quod [illegible] Græcis dicitur, & *ſtannum* vulgò ſcribitur, i. e. *ſtagnô ſive ſtannô induco*. His tertium addant, *ſtagnare*, pro munire & firmare; quod à Græco [illegible] vel [illegible] deſcendit. Unde [illegible], *ſtagno*, quod [illegible] ſignificat, [illegible], [illegible]. Et ſic *Stagnum* quoque de palude, ex Græco [illegible], Siculis [illegible]. Imò & quartum, *ſtagnare* pro *metalla ſecernere*. Iſidor. *in Gloſſis*. Unde *ſtagnatio*, fraus illa Monetariorum, qui, cùm pecuniam argento ære mixtam flare deberent, argentum ſeparabant & æs ſolùm in figuranda moneta exhibebant, uti indicat *l. 6. Cod. Theodoſ. de falſa moneta*. & nos ſuprà vidimus, lemmate *Adulterare monetam*. &c. Habent autem *Stagna* & lacus, qui ut plurimum originem ſumunt vel ex mari vel ex flumine aliquo, vel ex fonte, haud ſecus ac ſinus maris, qui terras intrant, ſua [illegible] & ſuos [illegible]. Et quidem pars illa ſtagni; quæ mare vel flumen infuſum recipit, quaque impletur ac depletur, [illegible] propriè vocatur; pars contraria, quæ longô receſſu excurrit, [illegible]: Illam *bondam ſtagni*, hanc *caudam* ejus Galli vocant. Quod cùm non obſervatum eſſet *Euſtathio*, *Dionyſio*, aliis, locum *Strabonis*, de Tigri per paludem Thoſpitin tranſmittente, qui ſic habet, [illegible], malè acceperunt, uti pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 696. & 697.

STAGNATIO in Re monetaria quid, vide ſuprà, *Adulterare monetam*, ut & quæ modò dicta.

STAGNUM, palus Africæ, 40. ſtad. à Carthagine, *Oroſ. Procop.* Item urbec. Dalmatiæ, in parte Orientalis Hyllidis peninſul. cum portu, in ora maris Adriatici ſub Raguſinis. 18. mill. paſſ. à Raguſio in Boream Naronam verſus paulo plus; *Stagno*.

STAGONIA, thuris genus eſt, apud Plin. *l.* 34. *c.* 11. Græcè [illegible]. Nempe ſic vocatum eſt thus maſculum, & Arabicum, [illegible], *à gutta*, quòd rotundum guttatim manans efflueret; ſeu in rotunda gutta penderet, hinc [illegible] quoque, quòd naturâ non arte *inciſionis* talem formam acciperet. Uti contrà Indicum, quod abundantiùs manabat, ita ut plerumque grana ſingula manum implerent, in quadras ſcindebatur, quæ volutando concutiendoque in aliquo fictili rotundæ evadebant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 508. & 509. ut & ſuprà in voce *Natef*.

STAHRENBERG, vide infrà *Starenberg*.

STAIN Henricus, vide *Henricus*.

STAJUS, tribunus, quem Tiberius Cæſar cum valida manu miſit, ad T. Curtiſium tumultû ſervilis per Italiam concitatore & proximos audaciæ in urbem trahendos. Tacit. *Annal. l. 4. c.* 17.

STALAGMIUM, pro Inauribus apud Veteres reperitur, & quidem iis, in quibus bacca, quæ in hoc genere pendula erat, [illegible] ſive guttæ haberet figuram. Ita enim *Cæcilius* antiquus apud *Feſtum* Poeta,

Ex aure ejus Stalagmium *domi habeo*,

Quæ Inaurium notio & Plauto placuit, *Menæchm. Act.* [illegible], *Sc.* 3. *v.* 18.

> *Hæc palla & ſpinther ſaxo referantur ſimul.*
> *AN. Amabo mi, Menæchme Inaures da mihi*
> *Faciundas pondo duûm nummûm* Stalagmia,
> *Ut te libenter videam*, &c.

Ubi tamen *Spatalia* legunt: quam lectionem defendit Thom. Bartholin. *Schedio de Armil.* §. 7. ex eo, quòd *Inaures* præceſſerunt unde aliud ornamentum hoc nomine intelligi exiſtimat. Iconem *Stalagmii* ex amethyſto, ut & Inaurem æream, gemmis tribus vitreis oblongis dependentibus ornatam, ex Muſæo Lælii Paſchalini Rom. exhibet Laur. Pignorius *Comm. de Servis*. Vide quoque Caſp. Bartholin. *de Inauribus Veterum c.* 2. Nempe iſtiuſmodi uniones, velut ſunt guttæ aquæ cadentes & tractim pondus ſuum ſuſtinentes à qua figura alabaſtra quoque unguentorum haud longè abeunt (ut quæ referunt formam balani productioris, vel [illegible]) item grana rotunda thuris maſculi, quod hinc [illegible] Græci, utrumque *Natef* dixerunt Arabes. Vide ſuprà. Sed & [illegible], vox corvorum eſt, quum ſtillantis aquæ ſonum imitantur, uti docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 1318.

STALIOCANUS, portus Galliæ Narbonenſ. ad mare Britannicum. *Ptol. Roſcou*, teſte *Bertrando Argentræo*, *Lenna* verò *Villanovano*. Baudrand. fuit oppid. Oſiſmiorum, hodie *Leon*, ſeu *Lendeal*, in ora Britanniæ minoris epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Turonenſi cum portu amplo, vix 1. leuc. à Roſcovio in Meridiem 2. à Tauro in Occidentem; 14. à Brivate portu in Cæciam; Aliter *Leona*.

STALLA, villa Comitatus Tirolenſ. ubi merces deponuntur & rurſus imponuntur. *Mertel*.

STALLARIUS, nomen dignitatis Aulicæ, apud veteres Angliæ Daniæque Reges, de qua vide Hovedenum A. C. 1068. & Jan. Dolmerum *Not. ad Jus Aulicum Norvegicum vetus c.* 1. Idem cum *Conſtabulario* ſeu Stabuli Præfecto, ex Germanic. *Stall* i. e. *ſtabulum*, & *Herr*, i. e. *dominus*, *præfectus*. Alias *Stallum*, apud Recentiores, in genere locus eſt, ubi quis *ſtat*, habitat, ſedet: ſicuti etiam ſuprà de voce *Stabulum* diximus. Præſertim verò ſic dictæ ſunt in foris & nundinis mercatorum ſedes vel apothecæ: unde *Stallagium*, præſtatio pro jure *ſtalla* habendi in nundinis foriſque. Sed & *Stallum*, pro ſede uniuſcujuſque Monachi aut Canonici, in Choro Ædis ſacræ, crebrò occurrit, apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores. Unde natum verbum *inſtallare*, pro, locum in choro dare, beneficii Eccleſiaſtici poſſeſſionem conferre, *in ſtallum inducere*, vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.*

STAMEN, Græcis [illegible], quaſi *Statumen*, in tela quid dicatur, notum. Hoc cùm telam intenderent, dicebant Attici [illegible], Heſiodus in [illegible] *v.* 777. [illegible], cæteri Græci propriè [illegible], quod *ordiri* Latini appellavêre. Quò ſpectat illud Ovidii, *l. 6. Metam. v.* 55.

Tela jugo juncta eſt, ſtamen *ſecernit arundo*.

Conſtitutô *ſtamine*, cum eo ſubtemen ſeu tramam connectebant; nihil aliud enim Textura, quàm Ars eſt ſubtemen a ſtamine connectendi, hôcque connexu [illegible] vocant Græci tota telæ ſtructura conſtat. Et quidem pinguiores ac rudiores veſtes plus *ſtaminis*, quàm ſubteminis, accipiebant: contrà delicatiores & molliores, ſiquidem delicatius & ſubtilius nebatur ſubtemen. Unde *de ſubteminis ſtudio* laudari tunicas Carthaginenſium, legimus apud Tertullian. *de Pallio c.* 1. Et Heſiodus in [illegible] *v.* 536. hibernam veſtem, quæ mollior eſſe debebat, ex multo ſubtemine & raro ſtamine confieri præcipit:

[illegible]

Dicebantur autem illæ [illegible] ſeu [illegible], hæ [illegible], item [illegible]. Nec verò ſolum in tunica tenuius ſemper ſubtemen, quàm *ſtamen*, ſed etiam pretioſius. Sic in ſubſericis veſtibus ſtamen de lino, ſubtemen de ſerico erat in auro textilibus quas Græci [illegible] vocant & [illegible], ſubtemen imponebatur ex aureis filis Virg. *l. 3. Æn. v.* 483.

Et picturatas auri ſubtemine veſtes.

Veſtes namque aureô ſtamine texi non poſſe, notant Veteres. [illegible] que hinc diverſæ artes, [illegible] & [illegible], uti pluribus [illegible] eſt, apud Salmaſ. *ad Tertullian. d. l.* eundem item & Caſaubon. [illegible] *ad Capitolin. in Pertinace. c.* 8. Uti porrò telæ, ſic tota chartæ textura ex ſtamine & ſubtemine conſtabat. Philyræ namque [illegible] tàm longæ, quàm longum papyrum erat, in tabula Nili aqua madente extendebantur & ſtatuebantur & hæc prima ſcheda [illegible] dita vicem *Staminis* obtinebat, ex multis philyris [illegible] concinnata. Super quas philyras directas, aliæ deinde tranſverſæ collocabantur, in modum cratis quæ proin crate ex [illegible] & tranſverſis virgis conſtabant, quarum hæ ſubteminis loco [illegible]. Hinc & *texi charta* paſſim dicitur, apud *Plinium*, [illegible], *Lucanum*. Hæc ſolum utriuſque texturæ differentia [illegible] chartis ſubtemen imponebatur ſtamini & [illegible] ope [illegible] connectebantur in tela autem ſubtemen ſeu licia tranſverſalia [illegible] per radios textorios inſerebantur & per medium [illegible] &c. Vide de eadem Salmaſ. *ad* [illegible] *Firmo*, *c.* 3. & [illegible] *St*[illegible] [illegible] & [illegible], *ad Tertullian. d. l. c.* 3. ut & hic paſſim. in primis ubi de Veterum *Textrinis* agit.

STAMENA, urbs Chalybum, [illegible]

STAMENA, [illegible], vox infimæ [illegible] ca occurrit paſſim: *Stamina* ſorte O[illegible] de [illegible] *Lieder*.

an [illegible] fuerit [illegible], [illegible] ut La[illegible] [illegible] & [illegible] appellant, [illegible]. E[illegible] ha[illegible] [illegible], in [illegible], [illegible] vide C[illegible] [illegible] At [illegible], [illegible] ex [illegible] pe[illegible] ſignificatæ pecuniæ [illegible]. Vide Car du [illegible] *num.* 45. At *Sta[illegible]* ſeu *St[illegible]* apud Mon[illegible] [illegible], [illegible] eſt [illegible] cula ſeu ca[illegible] Mon[illegible] [illegible], ut manet [illegible].

S[illegible]AMEN[illegible], Thebaidis [illegible] Ægypto Rex XX[illegible]II. poſt Pe[illegible]-Athyrim, præ[illegible] annos 23 [illegible] ad tempus [illegible] Ægypto [illegible] Eum exc[illegible] Si[illegible] quem [illegible].

STAMP[illegible], Gallæ C[illegible] oppid præcipuum, ad [illegible] fluv[illegible] vulgo [illegible] in Sequanam, [illegible] Junnam, qui paulo [illegible] Stampas [illegible] & minor [illegible] gerit [illegible] Lamam vel Axo[illegible], [illegible] Exona [illegible] vocatur, atque ad [illegible] doctiss[illegible] videntur *Stamp[illegible]* [illegible] villa Sarclidæ [illegible] ad flu[illegible]. Junnam, in pago [illegible]ampenſi. [illegible] palatium [illegible], ubi [illegible]bertus Rex [illegible]. In Chronico Mau[illegible] Marchi Vicec[illegible] Stampen-ſium mentio ht, cujus gener Guido uxorio jure Vicecomitatum obtinuit. In eodem & Veteres *Stamp[illegible]* memoran[illegible] [illegible] no-vas acceſſiſſe, quæ ab [illegible] *Stampæ* dictæ, probabile eſt. *N[illegible] Gall.* Comitatus olim caput, qui à Duce Bituricenſi emptus A. C. 1401 poſteà à Francisco I. in Ducatum [illegible] erect[illegible] eſt, *H[illegible]*. Duchesnius *recher des villes*. Arcis fundamenta p[illegible] Robertus Rex jeciſſe legitur. Concilia hic habita A. C. 1048. 1092. 1099. 1112. 1130 quò a Ludovico Craſſo convocatô, quæſitum, Innocentio ne II. an Ana[illegible] Antipapæ adhærendum ſit? Aliud etiam à Ludovico Juniore rebus Orientis intento, ibidem celebratum eſt. Vide Morerium *Dict. H[illegible]*.

STAMPALIA, olim *Stampalea*, inſula eſt in faucibus maris Ægei: ejus ambitus eſt 88. milliar. Civitatem habet ſui nominis, quam circum multa antiquarum ſuperbârumque fabricarum rudera viſuntur. *Nat. Metel.*

STANACUM, urbs Norici in limite Vindeliciæ, *Antonin[illegible]* *Va[illegible]kirchen Lazio.* Alius eſt *Obernperg* pagus Bavariæ inferior[illegible] ad O[illegible] [illegible] 4. [illegible]. Germanic. ſupra Bojodurum in Meridiem.

ST[illegible]CARUS, vide *Franciſcus*.

ST[illegible]ARDUM, ſignum militare præcipuum, quod Imperatorium dicitur, vel Regale. Romanis inferioribus *Labarum* & *band[illegible]m* vocatum, Itali *Carr[illegible]* Germani alii *Standard*, alii *St[illegible]*. Vide B[illegible] Armitticanum [illegible] Hent. [illegible]num [illegible] *Anbeal*, & ſupra in voce [illegible] Addo [illegible], qui id ei nomen à *ſtando*, quid ſtatarium ſignum ſeu vexillum fuit. Tribuitur à rerum Hieroſ[illegible]anarum Conditoribus Saracenis ac Sultanis, quibus etiam C[illegible] adſcribit [illegible] p. 18. & cet. te pro [illegible] ſæpe apud Scriptores vox uſurpatur, cujus formam id habuiſſe videtur: an verò vicem ejus ubique præbuerit, adhuc in[illegible] eſt. Sed & apud Anglos præcipuum Regis vexillum, diverſum tamen à *Dr[illegible]*, id nominis habuiſſe, diſcas ex Matthæo Weſtmonaſt. *ad A.* C. 1016.

STANI[illegible]RDI[illegible]S Nicolaus, vide *N[illegible]*.

STA[illegible]ISLAUS E[illegible] Cracovienſis, à Boleſlao Polono, [illegible] ex [illegible], interemtus eſt: ob quod ſcelus [illegible] Bo[illegible] in [illegible] profugit, [illegible] tinthiam, in [illegible], [illegible] vitam ſuſtentans A C. [illegible]. Crome[illegible] *Po. l.* 4. Match Mechovi[illegible] *l.* 2. *c.* 2[illegible] Ex [illegible] propter cædem [illegible] Polonia, abſter[illegible] quoque a Regio [illegible] ſic ut Polonia *Principatus* nomine contenta fuit, per 21[illegible] annos, uſque ad [illegible]-miſſarum, & A. C. 1295. Georg. Hornius *Orb. Imper.* [illegible] L. Joach. Fellerr *p.* 389.

STANISLAUS Socolovius, Stephano Bathorio, Poloniæ R[illegible] [illegible] Jeremiæ Patriarchæ Conſtantinopol. *C[illegible]* [illegible] *Orient.*

ST[illegible]LAUS Griſepſius, ſcripſit *de multiplici Siclo & tal[illegible]* *De [illegible] Hebraica &c.*

S[illegible], [illegible] *illitum æneis vaſis, ſaporem gratiorem [illegible] compe[illegible] utrius, utrumque pondus non auget. Specula [illegible] Brunduſii temperabantur, donec argentea [illegible]*, Plin. [illegible] 34. c. 17. Item ad oc[illegible] Heroum, & [illegible] eſſe d[illegible] ex *Hom[illegible]o*, & [illegible] quæ ſupra di[illegible] ſunt [illegible]. Vide quoque *I[illegible] Stagna* [illegible] ubi de [illegible], & *T[illegible]*. Ho[illegible] ex Angliæ provincia C[illegible]a [illegible]. Auctor Anonymus *Hiſtor[illegible]*. Vide & ſuprà *Sor[illegible]*.

STANOS, Macedoniæ urbs, *[illegible]*.

STA[illegible] apud Cyprianum *Ep.* 14. [illegible] *ſanctus* [illegible] Chriſtiani, qui in perſecu[illegible] fide [illegible] ex Epheſ. 6. *v.* 14. [illegible]. In [illegible] vide[illegible] A[illegible] [illegible] lum bis præ[illegible], & ut Philo [illegible] *pru[illegible]* 2. [illegible] & [illegible]. Alia notio vocis, [illegible] de [illegible].

[illegible]ANTIA, & U[illegible], [illegible] Helvetiorum [illegible] Sylvanien[illegible] W[illegible] [illegible] montium, 12. mill. paſſ. a Lucerna in E[illegible]um [illegible]. Ad

ho[illegible] ſepſerunt & ru[illegible] ex [illegible] N[illegible], ei[illegible] A. C. [illegible] Bern[illegible], L[illegible]cer-[illegible] & [illegible] ad [illegible] a[illegible] 8 [illegible] fa-[illegible] A [illegible] [illegible] W[illegible] [illegible] Sy[illegible] Sa[illegible] [illegible] ca[illegible] [illegible].

[illegible]A[illegible]TIRA, [illegible].

[illegible], [illegible] Capit[illegible].

STA[illegible]ES, & STA[illegible], à *ſtando* & [illegible] Gr[illegible] A-[illegible] Lipſ[illegible] *pedum* [illegible]. Re-[illegible] ex [illegible] o V[illegible] *R[illegible]* [illegible] 5. [illegible] 18. [illegible] *Nam ut in ma[illegible]* *R[illegible]* [illegible] *appella-* [illegible], *apud* [illegible] *in eo pedes* [illegible]. Quem [illegible] Gu[illegible] [illegible] 16. [illegible] *des* [illegible], *non* [illegible] *in marmor[illegible] aut* [illegible] *men* [illegible] *dum* [illegible] *ideo* [illegible] *cam.* [illegible] *Itaque* [illegible] *lum* [illegible] *&c.* In quæ verba Sc[illegible] *in equos*, [illegible] *Virg. Æn.* 12. v. 287.

I[illegible] ali[illegible] c[illegible], a[illegible] ra [illegible]
S[illegible] & [illegible].

Et eod. [illegible], v. 327. ubi de Turno:

[illegible] equ[illegible] atque armis ſ[illegible], ſ[illegible] ſuperb[illegible]
E[illegible].

[illegible] *clarius etiam Vegetius l.* [illegible] *c.* 18 *docet. Non tantùm*, inquit [illegible], [illegible] *ſtipendiis* [illegible] *est* [illegible] *ta[illegible] graviter* [illegible] *ut* [illegible] *Equum* [illegible] *Cret[illegible]* [illegible]. *De Græ[illegible]* Xenophon Socr. in l. qui *Equum* [illegible] inſcribitur, ubi inter alia, [illegible] *grandiores* [illegible] *jubet*, *ut* [illegible] *ſcandendis equis*, [illegible] *ſe* [illegible]. *Sed* [illegible] *ratio* [illegible], *qui viribus* [illegible], *quo ipſos in e[illegible] tollerent*, [illegible] *poterat*, [illegible] *Vegetii*, [illegible], *in lateribus* [illegible] *quadam* [illegible] *in equis* [illegible]. Quod in [illegible] Plut. [illegible]. Senibus verò Principibus[illegible] ad manus erat hujus rei Præfectus, de [illegible] ſic la Cerda, in Virgilium [illegible]. *Nam apud Veteres nullus* [illegible] *Stapedis* [illegible] Hi[illegible] Eſtrivos [illegible] *Principibus* [illegible] *quem* [illegible] *in Caracalla c.* 7. *&* [illegible] *Araſe[illegible]*. [illegible] *Imitio* [illegible] *in Od[illegible]* [illegible]. V[illegible] plura apud Mag[illegible] 2. [illegible] Sep[illegible] ex Hippocratis li[illegible], *A-* [illegible] *&* [illegible] Caligulæ p[illegible]e, ex [illegible] decque-[illegible] Polluce. 10. [illegible] & [illegible], [illegible] apud [illegible] non fuiſſe in uſu, [illegible]bat. [illegible] eſt, tempo[illegible] uſquè adeo [illegible] vi-[illegible] Meminit [illegible] *S[illegible]*, [illegible] H[illegible] [illegible] *pſſit* [illegible] *ſtbit.* E[illegible] in vetuſto lapide, Inſcrip[illegible] [illegible] ante Hieronymi ætatem videtur facta, [illegible] memini[illegible]: *D. M. Qu[illegible] lectorum* [illegible] *amas perfectiſſ. miſer. qui ſine.* [illegible] *et. eg.* [illegible] *me* [illegible] *& amor. ſuit. equo. dum.* [illegible] *famoſ* [illegible] *numa. pulvere* [illegible] *ſuperem caſu.* [illegible] *propera.* [illegible] Apud eundem [illegible] cui [illegible] de Voſ. [illegible] ubi, [illegible] [illegible] illud [illegible] utrinque dependens, [illegible] ſubſtituunt [illegible] pe[illegible], Veteribus fu-[illegible] incognitum, oſtendit: *N[illegible]* [illegible] *in quæ-* [illegible] *Graia*, [illegible] an [illegible] *trabs* [illegible] *quidem di-* [illegible] Allraba: [illegible] *pal.* [illegible], Aſtraba tabella [illegible] pedi [illegible] *ſed potius* [illegible] A[illegible] [illegible], quod [illegible] Præterea Græ[illegible] Latini Scala, [illegible] Sc[illegible] *qui* [illegible] St[illegible] *quia* [illegible] [illegible] multa addit, [illegible] a[illegible] o [illegible]. [illegible] *ᾄ* [illegible]

[illegible]

[illegible] Plin. l. 7 c. 56. Prim[illegible] Apoll[illegible] Tze[illegible]tzes [illegible] Schol. in [illegible] Sisyphum [illegible] Bacch[illegible] A[illegible] [illegible]

S[illegible]

STA[illegible] vide [illegible]

ST[illegible]

STA[illegible] Mercaturæ & Nundinarum locus [illegible] pluribus, puta lanæ, p[illegible] [illegible]guatus, eadem q[illegible] unde n[illegible] quasi mercium atque [illegible] vel Stat[illegible] Item [illegible] nob[illegible], & [illegible] tam [illegible] indigenarum, pr[illegible]tim [illegible], [illegible] gaudent ma[illegible] officialibus [illegible] quam [illegible] Mercaturam [illegible]. Spelmannus [illegible]. El[illegible] O[illegible]da [illegible] commercus, vectore[illegible]ntur ali[illegible] haud p[illegible]re, tum pri[illegible] expo[illegible] pe[illegible] aliquot d[illegible] in [illegible] Foro [illegible] mensibus. Auctor Anonymus Hi[illegible]. [illegible] Part. 1. [illegible] §. [illegible] Ali[illegible] tamen arcessunt a Germanico [illegible], quo propri[illegible] vocantur [illegible] opere extr[illegible]cta [illegible] [illegible], quali[illegible] in C[illegible] [illegible] Vide quoque [illegible] plura hanc in rem, apud Salm[illegible] Observat. ad [illegible]

Stap[illegible]

A[illegible] & Alexandria, in Im[illegible]
B[illegible] in Imperio Germanico [illegible]
Bu[illegible], in Gallia.
Colonia Agrippina, in Imperio Germanico.
Dord[illegible]
Francofurtum ad Oderam, in Imperio Germanico.
Ha[illegible] in Imper[illegible] [illegible] mari [illegible]
Hisp[illegible] in [illegible] Stapula est.
I[illegible]
Lugdunum [illegible]
M[illegible], ad [illegible], in Germania.
[illegible], in Gallia.
M[illegible], in Gallia.
M[illegible], in Germania.
Pa[illegible] ad [illegible] in Germania.
Ratisbona, ad Danubium, in Germania.
ad Rhen[illegible] [illegible] Agrippina M[illegible]
Rotomagum, [illegible]
T[illegible] ad Mo[illegible] &[illegible]

STA[illegible] [illegible] Q[illegible]

[illegible]

rum exercitationes etiam hæc fuerit, dubium fortè exemerit Plinius, qui Indorum Gymnoſophiſtas, *ἀκινήτους χάριν*, *ab ortu ad occaſum perſtare immobilibus oculis: ferventibus arenis alternis inſiſtentes pedibus*, conſueviſſe, tradit *l.* 7. *c.* 2. qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 100. At, inter leviores animadverſiones, apud Romanos, fuit *ſtare cum decempeda*, quô modô ante Prætorium Centuriones quoſdam per totum diem oſtentui eſſe, voluit Auguſtus, apud Suetonium *c.* 24. Simile quid, cùm *ſtantes cibum capere cogebantur*, Liv. *l.* 24. *c.* 15. de cujusmodi ſtationibus ignominioſis, quas inter leniores malorum pœnas & Auguſto Livia ſuaſit, apud Dionem *l.* 55. Vide Caſaubon. *ad Suet. loc. cit.* &c. Aliter vox ſumitur in phraſi, *in Choro ſtare*, de qua infrà ubi de *Statellis*. Sed & de tunicis, verbum *ſtare* occurrit apud Tertullian. *de Pallio c.* 1. iis videl. quæ non cingebantur, ſicque unô ac perpetuô rigore à ſummo ad imum deſcendebant, *ὀρθοὶ χιτῶνες*, item *ὀρθοστάδιοι*, hinc dictæ, quales fuiſſe Citharœdorum & Tragœdorum tunicas, diſcimus ex Plut. in *Alcibiade* & Arriano *in Diſſertation. Epicteti*. *Ὑπόζωμα* illas non habuiſſe; *Heſychius* ait, metaphorâ ab inſectis animalculis deſumtâ, quæ ab ea parte, quâ inſectionem habent, graciliora ſunt. id quod zona præſtat in tunicis, quæ præcinguntur. At *ὀρθοὶ χιτῶνες* toti ab ſummo deorſum unius rectituræ ſunt, quas proin & *rectas tunicas* videntur appellâſſe Latini, aut ſaltem ita appellare potuiſſe. Aliter enim vocem ſumere Grammaticos, notum. Vide ſuprà in voce *Recta*, & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Tertullian. d. l.*

STARENBERG, meliùs STAHRENBERG, nomen Familiæ in Germania Illuſtris, cujus originem referunt ad Vinulphum Styriæ Præfectum, circa A. C. 408. Ex hoc enim deducunt Albertum & Ottocarum, primos auctoritate Pipini Regis Styriæ Marchiones, conditores Monaſterii Tegernſeenſis, & demum in eo Monachos: ex Ottocaro autem Ottocarum VI. primum Comitem Styriæ, patremque inter alios Ottocari, Alberti ſeu Alberonis & Bernardi. Quorum primi progenies defecit in pronepote Ottocaro X. vel XI. Marchione, ac deinceps Duce Styriæ, qui moriens A. C. 1192. Leopoldum Auſtriæ Marchionem hæredem ſcripſit. Alberonis pronepos Gundaccarus arcem condidit *Stahrenberg* A. C. 1176. ac filios ſuſcepit Gundaccarum & Dietmarum: à quorum priore *Domini de Stahrenberg* deſcendunt, in plures ſæpe lineas diviſi. Inprimis Gundaccarus iſtius nepos, cùm Rudigerum & Gundardum genuiſſet, duplicem poſteritatem habuit; ſed quæ ab hoc profata eſt, defecit iterum. Denuo aliquot linearum parens fuit Rudigeri abnepos Eraſmus, qui deceſſit A. C. 1560. Ditmarum quod concernit, is *Loſenſteinos Dominos* proſevit, nunc æquè, ac priori lineæ contigit, *Comitum* titulô inſignitos. Tertius Ottocari VI. fil. Bernardus, filium habuit Gundaccarum Dn. *de Perneck*, reliquorum *de Perneck*, *Graclo & Ruſtbal* ſatorem (cujus poſteritas maſcula in Wilhelmô; alter ſexus in Urſula virgine deſiit A. C. 1547.) atque Ottonem Dn. *de Hohenberg*: cujus poſteri nomen idem propagârunt, donec Eraſmus ultimus clauderet familiam, filiâ Annâ tantùm relictâ, quæ Roggendorfio nupſit. Ad Eraſmum ut redeam A. C. 1560. defunctum, fuit is Bartholomæi Liberi Baronis *de Stahrenberg* fil. & ex Anna Comite Schaumburgia genuit inter alios Rudigerum Comitem *de Stahrenberg*, defunctum A. C. 1586. Hôc & Helenâ *Zackin de Pridau* genitus Paulus Jacobus, ſuſcepit, ex Dorothea Barone *de Thanhauſen*, Euphemiam (natam 1608.) Rudigerum (natum 1609.) Matthiam (natum 1611.) Conradum Balthaſarum (natum 1612. maritum Annæ Eliſabetæ Comitis Zinzendorfiæ) &c. omnes *Comites de Stahrenberg*. Spenerus *Th. Nobil. Eur. Part.* 2. *in Ind.* & *Part.* 3. *p.* 68.

STARGARDIA, Sclavorum linguâ *magna & antiqua civitas*, ut interpretantur Helmoldus *l.* 1. *c.* 12. & Crantzius *Vandal. l.* 3. *c.* 4. *in fin.* nunc urbs. Pomeraniæ ulterioris ad Innam amnem, 5. milliar. Germanic. à Stetino in Ortum. Urbs eſt Hanſeatica. Hic templa Euangelicis adempta A. C. 1596. Nunc ſub Electore Brandeburgico, cum totâ Pomerania ulteriore. Hanc olim Bogiſlaus IV. è familia Pomeraniæ Ducum, Wolgaſtenſis rami auctor, Brandeburgicis ademit, receptam dein Beatrix Brandeburgica marito Henrico cognomini Leoni Duci Megapolitano, dotis locô attulit: cujus fil. Johannes ex ſecunda conjuge Anna Saxonica *Stargardienſem* lineam incepit, circa A. C. 1348. in qua præter Rudolfum Epiſcopum Suerinenſem & Albertum Epiſcopum Dorpatenſem, memorantur Johannes, alterius Johannis pater, & Ulricus, genitor Henrici, cujus fil. Ulricus familiam clauſit A. C. 1471. Primi autem Johannis frater Albertus, Megapolitanorum Principum continuator, ob *Stargardiam* bellum geſſit adverſus Ludovicum Rom. Marchion. Brandeburg. quod datâ ei conjuge, filiâ Ingelburgi, compoſitum eſt. Mortuô dein Ulricô, ad agnatum Magnum, ſtirpis Megapolitanæ continuatorem, filium Henrici Ducis *Stargardienſis* principatus ſucceſſio delata eſt, qui hodie, familiâ Pomeraniæ Ducum extinctâ, ad familiam Brandeburgicam rediit. Vide Philipp. Jacobum Spenerum *Sylloge Geneal. Hiſtor.* & Tob. Pfannerum *de præcipuis Germaniæ Principum gentibus*, *c.* 6. ubi *de Gente Mechelburgica*.

STARLINGUS, aliàs ESTERLINGUS, & STERLINGUS, denarius Angliæ argenteus, cujus valor antiquus Statutô An. 51. Eduardi I. ſic exhibetur: *Per ordinationes totius regni Angliæ*, Sterlingus *rotundus ſine tonſura, ponderabit* 32. *grana frumenti in medio ſpicæ, &* 20. *denarii ſeu Sterlingi faciunt unciam &* 12. *unciæ faciunt libram.* Occurrit autem vox interdum ſimpliciter pro ipſo denario, interdum ad diſtinguendam monetam probam à reproba, & pro nummo legali in genere. Originem nominis Linwodus à ſturno, Anglicè à *ſtarling*, arceſſit, numiſmatis ſigno. Sed tum Anglo-Normannorum, tum Saxonum plurima reperiuntur numiſmata; at in nullo ſturni effigies, niſi in Eduardi Confeſſoris: ubi 4. deprehenduntur aves obverſis pedibus ſigillatim ſtantes inter 4. radios crucis parallelæ. Scoticum vulgus, à caſtello quodam *Starlin* & *Strivelin* dicto, teſte Buchananô, *Starlingi* appellationem deducit: ſed multo citior argenteæ monetæ & *Starlingorum* uſus apud Anglos, quàm Scotos fuit. Propiùs ad rem accedunt, qui à Germanis Daniæ vicinis, quos ab Orientali ſitu *Easterlings* Angli appellant, vocis etymologiam petunt, aſſeruntque, eos in Angliam aliquando venientes, artem purgandi argenti, etiam ſtandi & fenundi celebrem reddidiſſe, nomenque ſuum factô deinceps reliquiſſe. Opinioni fidem aſtruit conventio inter Eduardum I. & Abbatem Buriæ S. Edmundi, de ſtabiliendo ibidem cuneagio, ſancita. Adde quòd in tranſmarinis etiam regionibus vox recepta, ut è Jure Canonico liquet. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

STARNEFELDIUS Gulielmus, vide *ibi*.

STARRUM, apud citimæ ætatis Scriptores, chirographum eſt vel inſtrumentum, quô Judæi pactiones ſuas tranſactioneſque conficiebant, apocha, ſcripta, charta, cujuſmodi multa Hebraicè conſcripta, in arce Londonienſi, hôc titulô, haberi, notat Spelmann. *Gloſſ.*

STASANOR, ab Alexandro M. Arſami Cariæ præfecto ſubſtitutus, Curt. *l.* 8. *c.* 3.

STASEAS, Neapolitanus, Philoſophus Platonicus. Cicer. *l.* 5. *de Finib. c.* 3. & 25.

STASICRATES, artifex Alexandrinus, Alexandro Macedoni gratiſſimus, qui dicebat montem Athon in hominis ſtatuam formari, exſculpique poſſe.

STASINUS Cyprius, donata ſibi ab Homero *τὰ Κύπρια ποιήματα* pro ſuis edidit, *Proclus* apud *Photium*. Vide ſuprà in voce *Cypria*.

STASIS, urbs Perſica, ſita in magna petra, quam Antiochus Seleuci fil. habuit. *Steph.*

STATA *Mater*, antiquis culta, cujus ſimulachrum in foro colebatur, poſtquam id colluſtravit, ne lapides igne corrumperentur, qui plurimus ibi fiebat nocturnô tempore: Magna pars populi, in ſuos quiſque vicos retulerunt ejus deæ cultum, author *Feſtus*.

STATANUS & STATILINUS, inter Deos minores, erant *Dii Præſides adſtantes*, *Lactant.* Quos alii educationi adſcribunt, eô videl. tempore, cùm *ſtandi* & conſiſtendi poteſtatem infantes nanciſcuntur. Nomina eorum ſcripta Pontifices habuiſſe, *Varro* affirmat, apud Joh. Roſin. *Antiq. Rom. l.* 2. *c.* 19. Alii infantibus in terra conſtitutis *Statinam* Deam præfuiſſe, tradunt. Locus enim infans in terram ab Obſtetrice fuit antiquis temporibus ſtatutus, non ſine pompa: more à ſacris Hebræorum tranſlatô, ad Romanos, qui tamen ante Juſtinianum deſiit. Unde apud plurimos Auctores, nudos infantes Terra excipere dicitur. Quò reſpexit Plinius *Nat. Hiſtor. l.* 7. *in Proœm. Natura hominem tantùm nudum & in nuda humo, natali die abjicit ad vagitus ſtatim & ploratum.* Idémque ſignificare voluit Ovidius, cùm in Ibin *v.* 221.

> *Qui ſimul impuræ matris prolapſus ab alvo*
> *Cinyphiam fœdo corpore preſſit humum.*

Sanctior tamen, quàm ut *fœdô corpore*, ut hic apud Poëtam, *humum premeret*, Auguſtus, quippe quamprimùm natus attigiſſet terram, conſecrata ea eſt, apud Sueton. *Octav. c.* 5. quod & de reliquis poſt eum Auguſtis dicendum. Cauſa ritus triplex: ſive ut vocem contactu terræ acciperet infans, Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 12. ſive, ut auſpicaretur rectus eſſe Diis conjugalibus, unde ab Obſtetrice erectus in terram ſtatuebatur, Varro *de Vita Pop. Rom. l.* 3. *ap. Nonium*: Sive, ut Opem ſeu Matrem communem ſalutaret, Macrob. iterum *l.* 1. *c.* 10. Sic tellure ſuſcipiebatur à Parente, quod *tollere* dictum & Levanam Præſidem habuit. Meminit autem Deæ *Statinæ* Tertullian. *de Anima*: *Dum prima etiam conſtitutio infantis ſuper Terram, Statinæ Deæ ſacrum eſt.* Vide Thom. Bartholinum *de Puerperio Veterum*.

STATARIA Fabula, Jul. Cæſ. Scaligero ſedatior eſt & minùs negotioſa, quales Hecyra & Aſinaria, in quibus nòn ita diſcurritur, ut in Adelphis, *Poetic. l.* 1. *c.* 7. Quò reſpiciens Cicero *in Bruto*, *Volo enim*, inquit, *ut in Scena, ſic etiam in Foro, non eos modò laudari, qui celeri motu & difficili utantur; ſed eos etiam quos* Statarios *appellant, quorum ſit illa ſimplex in agendo veritas non moleſta.* Et *l.* 4. *Ep.* 15. *ad Attic. Dedit Antiphonti* (Actori ludis ſcenicis) *operam is erat antè manumiſſus, quam productus, ne diutiùs pendeas, palmam tulit, ſed nihil tam puſillum, nihil tam ſine voce, nihil tam verum.* H. e. In quo non multa, ac penè nulla *ὑπόκρισις*. Ibidem *ſtatarius & ſermonis plenus orator*: ſicut *ſtatarius miles*, apud Livium *l.* 9. *c.* 19. *hoſtis ſtatarius*, apud eund. *l.* 22. cujus erat *στάδια ὁρμή*, *ſtataria pugna*, vel *congreſſio*: *ſtatarius lixa*, apud Latinum Pacatum *Panegyr.* *ſtatarium prandium*, in *Panegyrico* Mamertini *c.* 11. &c. Vide Jo. Frid. Gronov. *Obſervation. l.* 4. *c.* 7. Quibus adde *ſtataria Poëmata*, Græcis *στάσιμα* dicta, de quibus idem Scaliger ubi ſuprà *c.* 44. *A membris quoque* (Carmina) *variata. Nam quædam erant ſimplicia, μονόκωλα ideo dicta & μονόστροφα aut στάσιμα. Quippe in Choris Bacchicis circularibus, aut ſemper ad eundem motum convertebantur, neque revertebantur, hæc erant μονόστροφα. Aut ſtabant immobiles: ea στάσιμα. talis prima ode Horatiana. In aliis erant duo membra, aut tria, aut plura.*

STATELLATES, qui STATIELLENSES Cicer. *l.* 11. *Fam. Ep.* 11. *Statyelli* Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Statelli Straboni*, populi Liguriæ inter Apenin. montem & Tanarum fluv. quorum urbes *Aquæ Statiellorum* dictæ, *Acqui* vulgò, & Alexandria urbs recens Tanarô fluviô diviſa, ab Aquis Statellis 15. mill. paſſ. in Boream & Cæciam.

STATER, Græcè *Στατήρ*, *ἀπὸ τοῦ ἱστάναι*, nummus *Popmæ* quadratus, ex *Suida*, argenteus bis didrachmus, memoratus Matthæi *c.* 17. *v.* 24. & *ſeq.* ubi tributum ſoluturus Cæſari Servator noſter juſſit Petrum hamum mittere, eumque piſcem, qui aſcenderet primus, tollere: cujus apertô ore invenit is *Staterem*, quem ac-

ceptum dedit didrachma accipientibus, pro Chriſto & pro ſe, Th. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l. 6. 10.* Vide quoque ſupra *Siclus*. Georg. Agricola χρυσοῦν, & Σατῆρα & Στατῆρα χρυσοῦν, i. e. *Aureum*, vel *Staterem*, vel *Staterem aureum*, monetæ aureæ genus aii fuiſſe apud Athenienſes, pondere duarum drachmarum additque Philippum, Alexandrum & qui in Aſia ac Syria Alexandro ſucceſſerunt, ſignaſſe pondere 2. Atticarum drachmarum, obolorum 2. & totidem ſiliquarum. Eidem Στατὴρ Κροίσειος, a Crœſo percuſſus, pondere fuit 2 drachmarum ſimiliter: ut & Daricus, à Dario ſignatus. Graviores erant Cyziceni, quos Senatus Cyzici percuſſit obolis 4. & dimidiô, minutis duobus & decimâ minuti parte. Apud Cyrenenſes Τετράστατηρα, aureum nummum pondere uncialem fuiſſe, ſcribit Idem. *Staterem* vero Corinthium, monetam contendit fuiſſe argenteam, & pependiſſe obolos Æginæos decem &c. Gronov. ex *Dione Caſſio*, *Zonara*, *Polemarcho* apud *Heſychium*, Atticum *Staterem*, 20. drachmis argenti Atticis æſtimatum, idemque cum auri mina fuiſſe, imò & ſic vocatum eſſe, oſtendit. Et hæc eſt illa auri mina, quam uſurpat interdum & Plautus: inter alia, *Rudente Act. 5. Sc. 2. v. 27. Centum minæ Philippeæ in paſceolo ſorſum*; uti quidem legi jubent MSS. optimi & quædam vetuſtæ editiones, i. e. centum Philippici *Stateres*. Idem Gronovius argenti & auri *Staterem* hoc differre docet, quòd quatuor drachmis argenteus, duabus aureus conſtiterit. Tetraſtaterem vero Cyrenaicum, octo drachmarum fuiſſe ſuggerit, *l. 2. de Pecunia Vet. c. 7.* Apud recentioris ævi Græcos, στατὴρ in genere *pecuniam* notat, ſicut & χάραγμα. Unde ſcribit *Zonaras*, Nicephorum Phocam, cum invaluiſſet, στατῆρα τὸ βασιλικὸν ἐκτύπωμα ἐνάξιον φέρον τοῦ ἀργοῦ νομίσματος, ſua numiſmata aliorum præferri juſſiſſe: & Alexium Imperatorem cum pecuniæ inopiâ laboraret, ἐκ τῆς δημοσίου ἐργασίας τὰ χαλκουργήματα deſtruxiſſe, & iis στατῆρας cudiſſe. Vide Car. du Freſne *de inſcr. ævi Numiſm. n. 100.*

STATERA, apud Suetonium *Tito c. 25. ſtateram — poſitam examine æquo: cùm in altera lance &c.* Græcè φάλαγξ eſt, quam hîc intelligit, pedi ſuo (cujuſmodi pes in Cottabo, ut dixit Marcilius *ad Hor. l. 1. Od. 27.*) impoſitam ad perpendiculum, ſive, ut Cicero ait, *ad lineam*, ſive ut Græci, ἐξ κάθετον. Atqui *Stateram* negat lances habere, Ariſtoteles *Mechan. Problem. 21.* ubi ἡμιζύγιον, *dimidiatam bilancem* ſtateram vocat, & in altera parte σφαίρωμα, *æquipondium* habere, innuit. Sed pro jugo bilancis *Suetonius* accepit vocem, quod & *Suidas* φάλαγξ, unde *phalanga* ſeu *palanga*, ob ſimilitud. de quibus ſuprà. Hodie *Statera* Sinenſium, ex ebore lævigata haſtula, quæ punctulis proportione Arithmeticâ æqualibus interſtincta, nec non duobus tenuiſſimis filis inſtructa, quorum unum hypomochlii vices ſubit, manu pendentis tenta; ex altera parte verò bilancis ſcutella pendet, in qua monetarum juſtum pondus exploratur, ſed filô priori ad differentis comparationis puncta adaptatô, aſſervatur in Muſæo Kircheriano: unà cum *Statera* Veterum, magnitudine palmari, uti refert in *Deſcr.* ejus Georg. de Sepibus. Origo voci à Græco ἵστημι, quod inter alia *ſtatuere*, *appendere*, *ponderare* notat, vide quoque ſuprà in voce *Libra*, ac infrà *Trutina*.

STATERIUS, civis Roman. ætate Ciceronis, qui, ob convitioſa verba & ſermones mordaculos, rei capitalis jure damnatus eſt.

STATERUM Ludus, in vetere *Scheda*, apud Caniſium *Antiqq. Lection. Tom. IV.* corruptus videtur Car. du Freſne, pro *Scacchorum Ludo*, de quo ſuprà.

STATHMUS, Græcè Σταθμὸς, vide ſuprà *Manſio*, it. *Profeſſores*.

STATICE, Græcè Στατικὴ, aliàs Ἰσοῤῥοπικὴ aut Κεντροβαρικὴ, Latinè *Ponderum doctrina*, vel *æquiponderantium*, vel *de ponderis centro*, ſcientia eſt, ponderum momenta exponens: atque ab hac omnia, vel penè omnia, dependent, quæ Mechanice tradit, unde ſunt Eruditi, qui pro Mechanice *Staticen* non malè poni dicant. Pappus *l. 8. fol. 306. Centrum gravitatis uniuscujusque corporis eſt principium & elementum tractationis de centro gravium; ex quo & reliquæ Mechanicæ partes dependent.* Quod verè dici, liquebit conſideranti Archimedis Ἰσοῤῥοπικῶν libros; vel Heronis doctrinam, de quinque onera movendi facultatibus ſimplicibus ac compoſitis ex iis: de quibus etiam eſt illud Georgii Piſidæ Jambographi apud *Suidam*,

> Τὰς πέντε δυνάμεις Ἀρχιμήδης εἰς μίαν
> Ὁλκὴν συνάψας, εἰς τὸ κινῆσαι μόλις
> Τὸν δυσμεταχείριστον ἴσχυσε τὰ φορτία.
>
> *Cum quintuplex ab Archimede in unicam*
> *Collata machinam foret vis, & tamen*
> *Immane pondus vix moveret de loco.*

Sanè in quinque iſtis, de quibus poſteà Ars videtur vincere naturam, vel potiùs Natura ſeipſam: Sic enim *Statice* diſponit naturalia, uti eas diſponeret Natura, ſi producere iſtiusmodi effectum vellet. Ita non Ars ſolùm, ſed etiam Natura obſervat, ut ad ſervandum æquipondium centrum gravitatis ſit in linea directionis: Liquet id non ſolùm ex arte funambulorum, luctatorum, aliorumque, ſed etiam ex omnibus nobis, in ſingulis pæne vitæ actibus. Nam, ut æquipondium fiat, ſurgere volentes crura quidem retrorſum; caput verò ac pectus, antrorſum flectimus: Item ſiniſtro pedi inſiſtentes, ſiniſtrorſum corpus deflectimus; uti dextrorſum, ſi pedi inſiſtamus dextro: Item, ſi ſupini jaceamus, complicamus corpus ad ſurgendum: cum etiam dorſo onerati inflectant ſpinam, ſenes gibboſi inflectant antrorſum crura, pedibus muro conjunctis nihil queamus humo tollere, ſed regredi ſit opus, ut crura flectere antrorſum poſſimus. Cui ſimilis ratio in ingreſſu quadrupedum, volatu avium, natatu piſcium. Quomodo autem, quæ ſub Mechanica continentur, ad *Staticen* reducantur, oſtendit Simon Stevinus 6. libris, quibus hanc Artem in juſtum corpus redegit. Horum enim I. *Elementa Statices*, continet. II. eſt de *inveniendo gravitatis centro*, idque in planis, triangulis, parabolis. Item ſolidis, ut priſmatis, pyramidibus, conoidalibus. III. eſt de *Statices praxi*: ubi de Libræ & Stateræ fabrica, de vectium rationeac formis; ponderum geſtatorum formis & ratione; axium in peritrochio & tractorum ponderum rationibus; infinitæ potentiæ formis & accidentibus, de uſu aliiſque pancratio accidentibus; de ratione verſationum manubrii ad axem; deque ratione potentiæ manubrium verſantis ad pondus tractum, quale eſt navis; de verſatorum manuum multitudine & temporis ſpatio, queis opus eſt ad navem trans aggerem pertrahendam. IV de *Hydroſtatice* eſt. V de *initiis praxeos Hydroſtaticæ*. Sextus, adduamentum continet ſeptuplex. 1. de *Spartoſtatica*. 2. de *Trochleoſtatica*. 3. de *Acrobaticis*. 4. de *Chalinothlipſi*. 5. de *Hydatholcia*. 6. de *Aeroſtatica* &c. Vide Gerh. Jo. Voſs. *de Scientiis Mathem. c. 47. §. 10. & 11.* Paulus verò Guldinus Sancto-Gallenſis, Mathematicus ſummus, plenius & accuratius, *Staticen* partitur in has octo partes: *Elementarem*, *Centrobaricam*, *Iſorropoſtaticam*, *Mechanicam*, *Hydroſtaticam*, *Aeroſtaticam*, *Pyroſtaticam*, & *Polymeſoſtaticam*. E quibus quartam ac quintam, varias iterum in partis diſpeſcit. Ac *Mechanicam* quidem, pro quinque his inſtrumentis, *libra*, *vecte*, *trochlea*, *ergatâ*, *cuneo*, dividit in *Zygoſtaticam*, *Mochloſtaticam*, *Trochleoſtaticam*, *Onoſtaticam* ſive *Ergatoſtaticam* & *Sphenoſtaticam*, cui ſextam dein adjungit *Polymechanoſtaticam*. Quintam verò, nempe *Hydroſtaticam*, in *Bareocolymbiam*, ſive de natantibus in aquis; *Bareodyſiam*, ſeu de iis, quæ in aquis merguntur. & *Hydatholicam*, ſive de aquis deducendis & attrahendis, diſtribuit. In quibus tot *Statices* generibus, eſt & quæ particulatim eô gaudet nomine, ac ad *βιαστικὴν* refertur. Nam ut *Impulſoria* dicitur, quâ res propellitur; *Claſmatica*, quâ dura facilè franguntur: Sic *Statica*, quâ fluida ſiſtuntur. Idem Voſſius in *Addend.* Inprimis autem ponderum motrix Scientia *Mechanica* communiter dicta, celebris uſuſque eſt, quippe quæ magnificum illud problema ſolvit, *data potentiâ datum pondus moveri*; quâ & fretus Archimedes exclamavit, *Da mihi, ubi conſiſtam, Terramque movebo.* Quam excellentis viri gloriationem non vanam eſſe, ſed certiſſimâ ratione ſubnixam, probat Guido Ubaldus *in opere ſuo Mechanico.* Auctores, qui de *Mechanice* atque adeò & de *Statice* ſcripſerunt, exhibuimus ſuprà, voce *Mechanice*.

STATICULUM, apud Plin. *l. 37. c. 10.* ubi de Achate gemma, *Reddunt ſpecies fluminum, nemorum & jumentorum, etiam hederæ & ſtaticula, equorum ornamenta*: ſtatua eſt. Sic Tertullian. *adv. Gnoſticos*, *Exſpoliatis aris earum, everſis & comminutis ſtaticula earum.* Et *l. 1. adv. Nationes*, *Quod ſi de hoc differentia interſedit, quantò diſtinguitur a crucis ſtipite Pallas Attica, & Ceres Pharia, quæ ſine forma, rudi palo & ſolo ſtaticulo ligni informis dedicatur.* Ubi *ſtaticulum ligni*, quidquid erectum ſtatuitur, deſignat: inde *ſtaticulum*, pro *ſtatua*. Ut & apud Hieronymum, *Uxor Loth in ſtaticulum ſalis converſa eſt.* Aldhelmus *ſtatunculum* vocat, *de Anatolia & Victor.* &c. Aliter vox ſumitur apud Plin. *l. 34. c. 17.* *Similique modò ad aurea quoque & argentea ſtaticula inanis luxuria pervenit, quæque in ſcyphis cerni prodigium erat, hæc in vehiculis atteri cultus vocatur.* Ubi ὀχημάτιον, ſeu *vehiculi minoris* genus voce denotari nonnulli volunt, quòd nunc curreret, nunc ſubſiſteret. Alii ἀναβολίαν, ſeu ſcalam equi, quos refellit Gronov. *Obſervat. in Eccleſ. c. 8.* At *Staticulus*, ὄρχημα eſt ſtatarium, motus Saliaris, ſaltatorius, apud Catonem Macrobio laudatum, de Cœl. Senatore, *l. 2. c. 10.* *Deſcendit de cantherio, inde ſtaticulos dare, ridicularia fundere.* Et in eundem, *Cantat, ubi collibuit, interdum Græcos verſus agit, voces demutat, ſtaticulos dat.* Græcè χειρονομεῖ. Sic Plautus *Sticho, Actu 5. ſc. 7. v. 45.*

> — — *nunc omnes voco cinædos contrà,*
> Staticulos *ſtare non magis potis ſint, quàm fungus imbri.*

Hinc *in Choro ſtare*, Græcè χοροῦ στάσις, in quo qui lævum latus ducebat, ἀριστεροστάτης; qui dextrum, δεξιοστάτης; qui tertium locum tenebat, τριτοστάτης iiſdem Græcis dictus eſt. *Heſych.* στάσις, χορός, unde χοροστασίας &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 133* *Staticulos dare.* Virgilius *motus dare* exponit, *Georgic. l. 1. v. 350.*

> *Dat motus incompoſitos & carmina dicit.*

STATILIA, longæva mulier. Sen. ep. 77. *Si ad naturam rerum reſpexeris, etiam Neſtoris & Statiliæ vita brevis eſt.* Quæ ex nobili domo, Claudio Principe 99. annos vixit. Plin. *l. 7. c. 48.*

STATILIA Meſſalina, uxor Attici Veſtini, quam Nero prius adulteriô cognitam, poſt cædem Veſtini, & Poppææ mortem, matrimoniô ſibi junxit.

STATILINUS, & STATANUS, Dii præſides, quaſi hominibus aſtantes. Vide *Statanus*.

STATILIUS, vide *Marcus Taurus*, it. *Titus*.

STATILIUS Corfulenus, Senator Romanus, cujus meminit Capitolin. *in Clodio Albino, c. 12.*

STATINA, vide ſuprà in voce *Statanus*.

STATINÆ, aquæ & inſul. in Campania ſubitô terræ motu enatæ. Plin. *l. 2. c. 88.* Stat. *l. 3. Sylv. Carm. 5. v. 104.*

> *Ænariosque lacus medicos, Statinasque renatas.*

STATIO, vulgò STADEN, Urbs Hanzeatica Ducatus Bremenſis, ad Sivingam fluv. prope Albim: à Saxonum conditore *Saxo*, cum ſuis, poſt mortem Alexandri M. ſub quo Saxones meruerant, reverſo. *Merul.* Capta fuit à Suecone Daniæ Rege A.C. 988. Nuper ſub Suecis pace Monaſterienſi probè munita, quibus A.C. 1676. à confœderatis Germaniæ Principibus erepta eſt. 5. milliar. German. ab Hamburgo in Occaſum, ferè 3. à Glucſtadio in Meridiem.

STATIO, pro ſtato die jejuniorum apud Tertullian. *l. de Orat. in fine. l. de Anim. c. 48. l. de jejuniis c. 10. & l. 2. ad Uxorem c. 4.* &c.

à mi-

à militia tranſlata vox. Rationem nominis reddit Ambroſius *ſerm.* 25. cum inquit, Stationes *vocantur jejunia, quod ſtantes & commorantes in eis inimicos inſidiantes repellimus.* Non tamen pro quolibet jejuniorum die *Statio* accipienda eſt, teſte Rabano Mauro *de Inſtit. Cler. l.* 1. *c.* 18. qui definit *Stationem*, eſſe ſtatutorum dierum (*a ſtanding faſt as Friday* Anglis) obſervationem ex lege præceptam. Aliter tamen accipere videtur B. Cyprian. *Ep.* 41. ſcil. pro Conventu Eccleſiaſtico: ut & Tertullian. *l.* 2. *ad Uxor. c.* 4. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Et certè, *Stationes* Romanis dicebantur omnia loca, ubi homines frequenter conſiſtere audiendi aut confabulandi gratiâ ſolebant, quales porticus, Forum, officina. Plinius *l.* 1. *Ep.* 13. *ad Soſium Senecionem, Plerique in* Stationibus *ſedent, tempuſque audiendæ fabulæ terunt.* Sic apud A. Gellium *Stationes*, loca ſunt, ubi Advocati de jure conſulentibus reſponſuri, convenire conſuevêre. Ita autem is *l.* 13. *c.* 13. *Quum ex angulis ſecretiſque librorum ac Magiſtrorum, in medium jam hominum & in lucem Fori prodiiſſem, quæſitum eſſe memini in pleriſque Romæ* Stationibus *jus publicè docentium aut reſpondentium* &c. Vetus quoque Juvenalis Scholiaſtes, *ad illud Sat.* 7. *v.* 118.

Figantur virides, ſcalarum gloria, palmæ.

Notat: *Scalæ, armariola Advocatorum, vel, ut quidam, caſæ & ſtationes.* Redeo ad Eccleſiæ veteris ritum: In illa *Statio* quoque ritus erat, audiendi Evangelium. Hildebertus enim *oper. metricô de Miſſa*, veniens ad ritum recitandi Evangelii, ait:

Plebs baculos ponit, ſtat retegitque caput.

Ubi tres attingit unô verſiculô ſacros uſus, in reverentiæ notam adhiberi ſolitos, ad Evangelii lectionem, *Poſitionem baculorum* (ſive hic enſes intelligas ſive baculos viatorios) *Stationem*, addit enim, *ſtetiſſe populum*, & *Retectionem capitis.* Aſſurgebant enim, quod hodieque fit, audientes Evangelium, ad obedientiæ & venerationis ſignificationem: idque feciſſe etiam Regem & ſimul depoſuiſſe diadema, Chryſoſtomus teſtatur Homil. in illud, *Attendite, ne juſtitiam veſtram faciatis coram hominibus.* Stare nim. eſt exſpectantis nutum mandantis heri. *Stabant* verò fideles incurvi, ac erecti, ut eſt apud Athanaſium 1. *Decr.* 1. idemque Pamelius *Liturg. initio* 5. *ſeculi*, eruditè illuſtrat. Sic ergo plebs venerabunda, & ſubjectionem ſuam teſtificans, CHRISTO Regi ſuo, adſtabat, ſubmotô (quod tertium eſt ab Hildeberto indigitatum) non galerô tantùm, quem in primo Templi ingreſſu deponebant, ſed & pileolô. Vide Anſ. Solerium *de Pileo Sect.* 2. Apud Hebræos quoque olim *Stationis* vox in uſu fuit. Ibi enim, cùm Iſraëlita victimam donumque offerret, præſens ei adeſſe, atque eô tempore in atrio Sacerdotum verſari debebat. Cùm verò faciendum eſſet pro Populo, aderant Legati Univerſitatis Sacrorum, Hebr. *Anſche Magnamad*, i. e. *Viri Stationarii*, dicti, qui ſeligebantur è toto Populo, ut hujus vice præſentes ſacrificio *adſtarent.* Dividebantur illi, non minùs, ac Sacerdotes & Levitæ, in 24. Ordines, qui ſingulis ſeptimanis per vices miniſtrabant; neque tamen ad Tribum Levi adſtringebantur, ſed deſumebantur ex omnibus promiſcuè tribubus. Unuſquiſque autem Ordinum caput habebat, *Roſch Magnamad*, i. e. *Stationem Principem*, vocatum. Vide Franc. Burmannum *Synopſi Theol. Part. prior. l.* 4. *c.* 11. & Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 1. *c.* 5. De *Stationis* verò illa acceptione, qua pro Conventu Eccleſiaſtico, ſeu Cœtu Fidelium, maximè die Dominicô, convocari ſolitô, ſumitur, cujuſmodi conventum Ναζηραίων χοροστασίαν appellat Nazianzenus *Orat. in Concilio Conſtantinopoli. habita*, ut aliquid addam: ſolebant illi vel in Baſilicis quibuſdam vel ad Martyrum ſepulchra inſtitui, ubi cultui divino Fideles vacabant, S. Euchariſtiam percipiebant, & ſi quid difficultatis proponendum videbatur, definiebant. Unde interdum *Stationes* uſque in veſperam produci conſueviſſe, Tertullian. *de Jejunio* teſtis eſt. Vide de iis plura apud Jac. Pamelium *in Cyprian. Ep.* 41. *num.* 10. Onuphrium *l. de Stationibus urbis Romæ*, Gabr. Albaſpinæum *Obſervat. l.* 1. *num.* 16. Dionyſ. Petavium *Animadverſion. in Epiphanii Expoſit. Fidei*, Car. du Freſne *Gloſſar.* Alios: aliquid etiam ſuprà voce *Pauca*; it. *Pſalmus* & *Refugia*: infrà verbô *Superponere.* De *ſtatione* autem, in criminum compoſitione, terminô Veterib. uſitato, vide hic paſſim, in vocibus *Arminius*, *Fluctus*, *Gradus*, *Ordo* &c. ἵδρυσιν quoque Euripides vocat, uti adnotat Salmaſ. *ad Capitolin. in Pertinace, c.* 12. de *Stationibus viarum ubi de Viarum curatoribus.* Ut alias vocis notiones omittam &c. Vide & infrà.

STATIONARII, memorati paſſim in *Codd.* Theodoſ. & Juſtinianæo, milites ſunt vel apparitores & officiales Præſidum, qui diſpoſiti per provincias certis locis ſeu *ſtationibus*, denuntiabant Magiſtratibus, quid ageretur: Curioſis ac Frumentariis haud abſimiles, de quibus ſuprà. Item ἐπιτεταγμένοι τῷ δρόμῳ ſeu τῶν μονῶν ἐπιμελούμενοι, qui in *manſionibus* equorum publicorum gerebant curam, ſeu qui curſui publico præerant. Vide Jac. Gothofredum *ad l.* 2. *de Cohortal. l.* 3. *de Epiſc. Cod. Theodoſ.* Hos ſine tractoria & apicibus Principis ad veredorum exhibitionem cogi non potuiſſe, docet Caſaubon. *ad Spartianum in Hadr. c.* 2. Sed & ſic dicti occurrunt librorum venditores, Bibliopolæ, à *ſtationibus* ſeu officinis librariis: Anglis *Stationers*, quomodo appellabant viliſſimarum mercium inſtitores, qui in Foro *ſtationes* habebant, ut notatum Jac. Cujacio *Obſervat. l.* 2. *c.* 40. &c. In Eccleſia Romana *Stationarius* vocatus legitur Subdiaconus, qui hebdomade ſuâ, in *Stationibus* Pontifice Miſſam celebrante, Epiſtolam cantabat, apud Anaſtaſium *in Benedicto III.* Qua de re vide multis agentem Dominic. Macrum *Hierolex.* voce *Statio*; ubi inter alia, tempore perſecutionum, Eccleſiæ *Stationes* in Cryptis factas, poſtmodum à Gregorio M. certas iis Baſilicas deſtinatas; publicatas autem eſſe pridie à Subdiacono Regionario hac verborum formulâ, *Craſtinâ die veniente Statio erit, in Eccleſia Sancti N.* reſpondente Chorô, *Deo gratias* &c. hodie verò, nomine *Stationis* intelligi Indulgentiam, quæ in ea Eccleſia acquiratur, cui *Statio* aſſignata, refert. Vide & ſuprà ubi de *Diaconis.* Apud Hebræos olim quinam ſic dicti, modò vidimus.

STATIONENSIS Lacus, parvus Ducatus Caſtrenſis, in limite agri Senenſis, *Lago di Mezzano.* Ex eo profluit Olpita fluv. qui paulo infra Caſtri rudera in Floram ſe exonerat.

STATIRA, Artaxerxis Memnonis Uxor. Vide *Paryſatis.*

STATIRA, Darii filia, Alexandri M. uxor. cùm prægnans eſſet, à Roxane, epiſtolâ quâdam inſidioſâ & fallaci pellecta, interfecta & in puteum dejecta.

STATIVA, apud Plinium *l.* 6. *c.* 23. ubi de itinere à Copto Berenicem, *Sed quia major itineris pars conficitur noctibus, propter æſtus & ſtativis dies abſumuntur, totum à Copto ad Berenicen iter duodecimô die peragitur*: dicuntur dies, quibus iter non fit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 495.

STATIVÆ Feriæ, vide ſuprà *Feriæ.*

STATIUS, Poeta Comicus, qui *Cæcilius* dictus eſt. Cicero *in Bruto*: *c.* 74. *Mitto C. Lælium, P. Scipionem. Ætatis illius iſta fuit laus, tanquam innocentiæ, ſic Latinè loquendi; non omnium tamen, nam illorum æquales Cæcilium, & Pacuvium malè locutos videmus.* De iiſdem ſic in Chronico Hieronymus, ex Tranquillo: Olymp. CL. ann. 2. *Statius Cæcilius Comœdiarum ſcriptor clarus habetur, natione Inſuber Gallus, & Ennii primùm contubernalis. Quidam Mediolanenſem ferunt. Mortuus eſt, annô poſt mortem Ennii, & juxta Janiculum ſepultus.* Agellius *l.* 4. *c.* 20. *Statium ſervile nomen fuit. Plerique apud veteres ſervi eô nomine fuerunt. Cæcilius quoque ille Comœdiarum Poëta inclytus ſervus fuit: & propterea nomen habuit Statius. Sed poſteà verſum eſt, quaſi in cognomentum: appellatuſque Cæcilius Statius.* In ejus fabulis *Ajotus* fuit: quod nomen & fabulæ ſuæ fecerat Euthycles Comicus, & è Latinis Ennius. In iiſdem *Synariſtoſæ*, teſte Gellio *l.* 15. *c.* 15. Quomodo & e Græcis fabulam inſcripſerant Crates & Menander. Sed & alias plurimas fabulas ſcripſit, quarum nomina ac fragmenta collegit Rob. Stephanus. Quanquam verò Cicero *l.* 7 *ad Atticum Ep.* 3. ſcribens, malum vocet Latinitatis auctorem; Volcatius tamen Sedigitus inter Comicos ei dat principatum. Voſſ. *de Poet. Lat. c.* 1. *Lloyd.*

STATIUS Annæus, amicus L. Annæi Senecæ ejuſdemque medicus, quem ſibi promere cicutam juſſit Seneca. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 64.

STATIUS Cyrillus, Hiſtoricus. Vide *Cyrillus.*

STATIUS Domitius, tribunatu militum à Nerone exutus; quaſi principem non quidem odiſſet, ſed tamen exiſtimaretur: detectâ conjuratione Piſonianâ. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 71.

STATIUS Murcus, vide *Murcus.*

STATIUS Papinius, Poëta, qui ſub Domitiano vixit, Neapoli fuit oriundus, patre Statiô Epirotâ, qui Romæ Poëſin & Eloquentiam docens, à Domitiano, cujus quoque præceptor erat, lauru aurôque coronatus eſt: matre Agelinâ, vide *l.* 5. *Sylv.* 3. Hic perperam confunditur cum *Statio* Poëta, cognomine *Surculo*, qui claruit ſub Nerone. De Rhetore illo ſunt hæc Hieronymi *In Chronico Euſebiano*: *Olymp.* 209. *an.* 1. (is eſt Neronis ſecundus) *Statius Surculus Toloſenſis in Galliis celeberrimè Rhetoricam docet*: Ejus nomen verum ex Suetonii libello *de claris Rhetoribus* ſupereſt, ubi non *Surculus* vocatur, ſed *Urſulus*. *Urſi* enim & *Urſuli* familiæ ſunt nomina, ut ex *veterib. Inſcriptionibus* conſtat. At Papinius *Statius*, nec *Urſuli*, vel *Surculi* cognomen unquam habuit, nec Toloſenſis fuit, ſed Neapolitanus, ut dictum. Reliquit *Sylvarum libros* 5. *Thebaidos* 12. *Achilleidos* 5. Mirum verò, Martialem, cùm adeò celebret Stellam Poëtam, non meminiſſe Statii, tanti amici Stellæ, utei miſerit primum Sylvarum. Nempe ab invidiâ id factum videtur. Vid. Gevartium *ad* 1. *Sylv. c.* 55. Tandem Neapolim ſe, cum Claudia uxore, recepit, paulo poſt Domitianum mortuum: *Dramata* quoque compoſuit, nunc deperdita, quemadmodum Agave: Cujus meminit Juvenalis *Sat.* 7. *v.* 82.

Curritur ad vocem jucundam, & nomen amicæ
Thebaidos, lætam fecit cùm Statius urbem,
Promiſitque diem; tantâ dulcedine captos
Afficit ille animos: tantâque libidine vulgi
Auditur; ſed cùm fregit ſubſellia verſu,
Eſurit, intactam Paridi niſi vendat Agaven.

Nic. Lloydius.

STATIUS Priſcus, redegit in Armenia ad incitas Vologeſem, imperante Antoninô Philoſophô, A. C. 166. Vide Dion. *l.* 71.

STATIUS Proximus, tribunus cohortis prætoriæ, per Subrium ac Sulpitium, in ſocietatem conjurationis contra Neronem adſumptus. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 50. Poſt detectâ re veniam, quam ab Imperatore acceperat, vanitate exitus corrupit. Ibid. *c.* 71.

STATIUS Seboſius, laudatus Solino, *c.* 55.

STATIUS Valens, Hiſtoricus apud Lamprid. *in Alexandr. c.* 48.

STATONES, Hetruriæ populi quorum oppidulum *Statonia* vocabatur, hodie *Scarlino Leandro.* In horum agro vinum ſatis generoſum naſcebatur, quod *Statonienſe* appellabant Plin. *l.* 3. *c.* 5. & *l.* 14. *c.* 6. Et lapides ibi ſunt, ab igne illæſi. Plin. *l.* 36. *c.* 22. lacuſque, in quo Inſul. fluctuant. Idem *l.* 2. *c.* 95.

STATOR, apud Cic. *l.* 2. *Famil. Ep.* 17. 18. & Vulcatium Gallican. *in Avidio Caſſio, c.* 9. Græcè ὁ παρεστώς, apparitor eſt, ad juſſa Domini ſeu Magiſtratus *ſtans.* Vide ſuprà *Buccellarii*, *Scurra* &c. In caſtris, Prætorii poſticum tuebantur, eratque in ſingulis 2. centuriæ eorum, quibus Evocati præerant. Vide Salmaſ. *ad Vulcatium d. l.* & ſupra ubi de *Evocatis.*

STATOR Jupiter, Romæ templum habuit à Romulo conditum, quod, cùm ejus milites in fugam à Samnitibus verſi eſſent, repente eô invocato ad pugnam redierint.

STATUA, quòd ſtet, i.e. promineat, dicta: Propriè enim Statua ab Imagine hoc differt, quod Statua non modò ſuperficiem, ſed ſolidum corpus atque perfectum reddit: Imago verò ſuperficiem tantùm refert ejus rei, cujus eſt imago, Perott. Græcè, ἀνδριὰς, ἄγαλμα, ἵδρυμα dicitur. Eas quis primus fecerit, inquirunt Eruditi. Dædalum, Eupalami filium, nepotem Metionis ex Alcippe, Architectum optimum, πρῶτον ἀγαλμάτων εὑρετὴν, i.e. primum Statuarum repertorem, vocat Apollodorus Biblioth. l. 3. Vixit autem is, non ante bellum modò Trojanum, ſed & ante expeditionem Argonauticam: ut ex Euſebio liquet, qui ſic de illo ſcribit ad an. 737. Dædalus viſus eſt ſimulachra feciſſe moventia. Primus enim omnium pedes Statuarum à ſe invicem ſeparavit, aliis conjunctim eos fabricantibus. Ubi duo de Dædalo referuntur, quod Simulachra ejus fuerint pedibus diſcretis, & ab interna vi moverentur. In quibus priorum ſuperavit induſtriam, qui Statuas fecerant pedibus junctis, non diſcretis, quales ambulantium; præterea neſciebant ſuis ſimulachris infundere argentum vivum, quò agitante naturaliter & per ſe moveri viderentur. Sed, ſi ante Dædalum Statuæ fuerunt pedibus junctis, antiquiores ergo Statuæ Dædalô ſunt, nec fuerit ille Statuarum primus inventor, ut Apollodorus vult. Prom Prometheum alii primum Statuam ex argilla & igne è Sole rapto feciſſe dicunt, vide Lactantium l. 2. c. 11. Alii malunt, primò Æthiopes fabricâſſe; inde didiciſſe Ægyptios, ut Diod. Siculus contendit. Ad Telchines id nonnulli referunt, de quibus ſic modò memoratus Siculus l. 5. Ἀγάλματά τε θεῶν πρῶτοι κατασκευάσαι λέγονται, καί τινα τῶν ἀρχαίων ἀφιδρυμάτων ἀπ' ἐκείνων ἐπωνομάσθαι. Primi dicuntur fabricaſſe quædam ſimulachra Deorum & quædam è veteribus ſimulachris ab hiſce Telchinia appellari. Verùm quid de eô dicemus, quòd ut Fl. Joſephus Antiqq. l. 3. c. 4. & 9. imò Moſes ipſe, Exodi c. 31. v. 2. narrat, Deus Beſeleelem & Ooliabum deſignârit Tabernaculi Architectos? Quid quod ipſe Tara, Abrahami Patriarchæ parens, dicitur fuiſſe Ἀγαλματοποιὸς, Statuarius: quodque Seruchus, fil. Ragau, Abrahami proavus, primus Statuis ornâſſe Viros fortes putatur? vide Euſebium in Chron. Epiphanium, Voſſ. de 4. Artibus Popul. c. 5. §. 4. & Idolol. l. 3. c. 45. Fuêre autem Statuæ antiquiſſimæ fictiles & ex argilla, unde & Statuæ Deorum, & parietes Templorum, & vaſa non minùs ſacra ac domeſtica primis temporibus ex eodem luto fuêre, ut ſuprà diximus: & quidem, ſi fabulis Gentilium credimus, ex argilla primus ſimulachra feciſſe, & igne cœlitus raptô animâſſe, dicitur Prometheus, ut viſum. Ex ære primi poſtea fuderunt Samii duo, Rhœcus Philæi fil. & Theodorus Teleclis; is qui & ſmaragdum cælavit Polycratis Samii, Pauſan. in Arcadicis: cùm priùs ex rudibus laminis Statuæ coagmentarentur. Fuiſſe autem has ex ære Statuas cavas, diſcimus ex Seneca Natur. Quæſt. l. 6. c. 19. Ex argento dein & auro fiebant. Unde argenteas ſibi poſitas conflavit Auguſtus, apud Sueton. Octavio c. 52. Nec Domitianus alias ſibi, quam aureas & argenteas, idque ponderis certi, in Capitolio poni permiſit. Papinius l. 5. Sylv. 1. v. 189.

Da Capitolinis æternum ſedibus aurum,
Quò niteant ſacri centeno pondere vultus
Cæſaris, & propriæ ſignet cultricis amorem.

Prima autem Statua aurea, in Templo Anaitidis, poſita legitur, Antonii Parthicis rebus direpta, Plin. l. 33. c. 4. Nec argenti uſus in ſtatuas primùm ad honorem Auguſti tranſiit; jam enim triumphô Magni Pompeji reperimus tranſlatam Pharnacis, qui primus regnavit in Ponto, argenteam ſtatuam: item Mithridatis Eupatoris, Idem l. eôd. c. 12. Porrò & ex electro, ligno, lapide, ebore Statuas ſuggerit Plin. l. 4. Ep. 7. Illum coloribus, illum cera, illum ære, illum argentô, illum aurô, ebore, marmore effingit. Artemidorus l. 2. c. 44. Ἀγάλματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἢ χαλκᾶ ἢ ἐλεφάντινα ἢ λίθινα, ἢ ἠλέκτρινα, ἢ ξύλινα. De magnitudine ſic Lud. Demontioſius l. de Sculpt. Apertè dicit Plinius, primùm tripedaneas Statuas in Foro poſitas bene meritis; quòd ea menſura honorata tunc eſſet; cùm & ejus menſuræ quædam adhuc in Urbe ſpectentur Deorum ſigna antiqua, ipſum etiam Jovis in palatio Card. de Medicis. Et celebriora ſigna Deorum, quæ nobis hìc videre contigit, excedunt quidem communem hominum menſuram, ita ſuadente ratione Optices, ut in loco ſuperiori collocata paria videre poſſint, cum aliquid ſemper diſtantia intercipiat: Sed Antinoi, qui eſt in Vaticano, eadem ſtatura eſt, atque Apollinis. Statuæ autem Alexandri Bucephalum domantis, quæ ſunt in monte Quirinali, majores ſunt omnibus ſignis Deorum Gentilium, quæ in Urbe extant. Dearum enim ſtatuæ ferè omnes, quas hic vidi, non diſtant longè à communi mulierum menſura. Contrà Sabinæ, quæ ſunt in eodem Palatio, duplò, aut eò amplius hanc menſuram excedunt; ut & Niobe, quæ ibidem ſpectatur. E quibus patet, non ſemper obtinere illud Pomp. Gaurici l. de Sculpt. quòd ait, Statuas, quæ infra hominis figuram fiunt, Signa nuncupari: cubitales vel cubitô minores, Sigilla: Pariles, quando referunt ſtaturam ejus, quem exprimunt: Magnas, quæ forent intra rationem ſeſquialteram: Maximas, quæ parilium triplæ aut iis majores eſſent. Uti nec illud Philandri, addentis, pariles ſtatui ſolere bene meritis ac ſapientibus Viris, magnas Regibus ac Imperatoribus, maximas Diis & Heroibus. Interim plerumque eò magis honorificæ, quò plurium eſſent pedum, habebantur: omniumque honoratiſſimæ coloſſeæ erant. Qua de re vide Caſaubon. ad Treb. Pollion. in Claudio, c. 3. ubi huic ſtatuam auream decem pedum, in Capitolio, collocatam eſſe à Senatu refert, & Salmaſ. ad Spartian. in Vero, c. 7. cui ſtatuas per totum orbem coloſſeas, vide has voce, poni juſſiſſe Hadrianum, Auctor is narrat. Apud Italos porro jam Evandri ætate, nempe 400. ante Urb. Cond. annis, Herculis Statuam in Foro fuiſſe Boario, legimus apud Plinium l. 34. c. 6. qui & à Numa Jani ſimulachrum in ipſo Foro aii conſtitutum: repugnante Plutarchô, qui Romæ negat annis poſt Numam 160. ullum fuiſſe ſimulachrum vel Imaginem. Nunquam verò majori in honore fuêre, quam cùm primùm poſitæ ſunt Diis: multumque earum honorem auxit, quòd ſubinde etiam loqui viderentur; Nempe dum à malis Spiritibus animabantur, ut loquitur Auguſtin. de Civ. Dei l. 8. c. 23. neque quidquam æquè cœleſtis Veritatis neſciis fidem fecerit eſſe Spiritus, quam illi Statuarum afflatus, Voſſ. de Idolol. l. 1. c. 6. Aliquanto is honor minor fuit, cùm communis factus Virorum fortium & bene meritorum de Rep. Plin. l. 34. c. 4. A Diis ad homines Statuarum honor tranſlatus eſt. Sic Statuæ poſitæ Ariſtogitoni ſunt & Harmodio, Tyrannicidis, Athenis, eô annô, quò Romæ ejecti Reges: uſque primis, in Foro, ut docet Ariſtoteles. Inde in Perſiam tranſportatas à Xerxe, reſtituit Athenienſibus, Alexander M. teſte Arriano. Fuêre autem ex ære, unde nota Antiphontis oratoris infelix παρρησία. Etiam Philoſophis eſſe conſtitutas, habet Tertullianus Apol. Hinc de antiqua Cleanthis ſtatua, Juvenal. Sat. 2. v. 7.

Et jubet archetypos pluteum ſervare Cleanthas.

Medicis quoque, poſt ſanitatis reſtitutionem. Antonio hinc Muſæ populus ære ſuô Statuam poſuit, apud Sueton. Aug. c. 59. Olympiæ, omnibus, qui ter viciſſent, ponebantur ſimiliter Statuæ è vivis membris expreſſæ: Quadrigariis & Agitatoribus armatæ, Plin. ubi ſuprà, qui verò addit, ſtatuas ex membris hominum ſimilitudine expreſſas, vocari Iconicas: at majores, auguſtas, longè maximas, coloſſos. Vide quoque de Hieronicarum ſtatuis & Imaginibus, Tranquillum Nerone c. 24. Ut verò Statuæ hominibus poſitæ perſiſterent inviolatæ, ſæpe eas Diis conſecrârunt, vel in loco ſacro poſuerunt. Ita Gorgias Leontinus ſtatuam ſibi poſuit inauratam, ſed eam Apollini Delphico conſecravit: Mithridates, quam Platoni erigebat, conſecravit Muſis: ſuam Scipio Africanus in cella Jovis O. M. conſtituit. Quò pertinet Theocriteum id,

Χρύσεοι ἀμφότεροι, κ' ἀνακείμεθα τᾷ Ἀφροδίτᾳ,
Aurei utrique ac dedicabimur Veneri.

Nec ſemper una uni poſita fuit, ſed etiam permultæ: neque id tantummodo honoris, ſed etiam cultûs ergo. Seneca de Ira l. 3. c. 18. Mario vicatim Populus ſtatuas poſuerat, eique thure & vinô ſupplicabat. Imo apud Athenienſes,

——— Demetrius æneas tot aptus eſt,
Quot luces habet annus abſolutus.

ut ait Varro in Hebdomad. opere. Mulierum etiam fuêre, ut illæ Caryatidum, apud Vitruvium l. 1. c. 1. Clœliæ, de qua poſtea Sibyllæ tres antiquiſſimi operis, juxta Roſtra, fuerunt teſte Plinio loc. cit. hic autem apud Romanos locus honoratiſſimus, ad Statuas, ut docet Cicer. pro Dejotaro & Sextio. Fuiſſe illis & Statuas Equeſtres (à Græcis ortas) patet ex iis, quæ poſitæ ſunt Camillo & Mænio Conſulib. apud Livium l. 8. Clœliæ, apud Plin. l. 34. c. 6. Sullæ Pompejo, Cæſari & Auguſto, apud Vellejum Paterc. l. 2. c. 31. & 61. meminitque Statuarum Equeſtrium Cicero ac Plin. c. 5. l. cit. Primus autem Romæ Manius Acilius Glabrio, devictô Syriæ Rege Antiochô, id conſecutus eſt, ut ejus Statua bractea induceretur ex auro, de quo imbracteandi more conqueritur Amm. Marcellin. Tandem, tum in Græcia, tum in Italia, & alibi, promiſcuè poni cœpêre, etiam indignis, ut videre eſt apud Demoſthenem Orat. ad Aριστοκράτην: quô factum, ut, evileſcente hôc honore, eas ſubinde viri magni, inter quos Cato & Ageſilaus, repudiârint. Sub Cæſaribus Statuam nulli ponere licuit, niſi Principis conſenſu, à quo id petere Senatus (cujus olim ſolius id jus erat) ſolebat, Plin. l. 1. Ep. 17. Claudian. proin Præf. de bello Getico, v. 9.

Annuit his Princeps titulum, poſcente Senatu.

At mos ille parum laudabilis Rhodiorum poſteriori fuit ævô, quòd, ſi quis ſtatuâ dignus foret, non ei novam poneret Prætor, ſed ex veterib. ſtatuis alicui nomen eraderet, eique inſculperet novum. Quam tamen culpam multum imminuebat Statuarum multitudo, habebant enim earum ad 73000. Dein indignis, vel quorum merita exigua forent, nomina eradebant, Dio Chryſoſtomus Rhodiacâ &c. Erant præterea & Statuæ à privatis erectæ, in ſolatium amicorum Parentumque, qui obiiſſent; Sed illæ in porticibus aut certè in areis, Bibliothecisque privatis collocabantur, Sidon. Apollinaris carm. 7. Arnobius l. 1. in fin. Alciatus Parerg. l. 4. c. 27. Alii. Tumulis item, vide infrà Stelæ. In Pedeſtribus, quæ frequentiſſimæ, manus exertæ, quô imperium fortè indigitatum eſt: Nam una manus clypeum prætendebat, altera imperantis ſpecie extendebatur. Cujus ritus initium à Cethegorum familia ſumtum videtur. Lucan. l. 2. v. 543.

——— Exertique manus veſana Cethegi.

Quod & in Cauſidicorum obſervatum ſtatuis, quòd geſtus ſic fieri ſolerent. Idem in Equeſtribus quoque obtinuit, quæ non niſi graviſſimis de cauſis conceſſæ. Enſes autem quomodo in Ducum Imperatorumque Statuis geſtarentur, difficultas eſt non exigua. Perſæ demiſſos ferebant Jul. Pollux l. 1. c. 10. §. 7. Gothi e coxis humeris pendul erant, Apollinar. l. 4. Ep. 20. ut & Græcis, Homer Il. β. v. 45. in Romanis verò ſtatuis equeſtribus ad latera inſerti enſes cingulis ſuſpendebantur, Stat. l. 1. Sylv. 1. & Thebaid. l. 1. v. 427. Atque is quidem militarium ſtatuarum, quas Ammian. l. 19. armatas, vocat, habitus fuit. Scipionis tamen in Capitolio chla-

[illegible] & [illegible] fuit contra [illegible], ſed hic [illegible] fuit [illegible] [illegible] ut [illegible] dicat [illegible] [illegible] Alios hod[illegible] de [illegible] banni, ut Tyran[illegible] [illegible] more [illegible] & [illegible] ad comuni[illegible] formabantur, [illegible] Phalereo [illegible] Athen[illegible], [illegible] de Cl[illegible] ſed & [illegible] quod [illegible] contigiſſet, [illegible] lapidatæ olim [illegible] [illegible] *ad* [illegible] *l.* 1 [illegible] Ut [illegible] & com[illegible] hominum & hominum [illegible] [illegible] de quo ritu plura agit C. [illegible] *Coronar.* c. 4. c. 9. [illegible] nec non [illegible] Athenæum [illegible] & [illegible] 8. ubi de [illegible] ab Dionyſ[illegible] coronam [illegible] Junium *n.* [illegible] a Pro[illegible] [illegible] poſtera verò die [illegible] Junium *ad* [illegible] 2. [illegible] [illegible] fæpe [illegible] [illegible] Alias [illegible] docet [illegible] Ad [illegible] Servis [illegible] Inter [illegible] [illegible] be[illegible] Auctoribus non ſem[illegible] Quod [illegible], vide paſſim ſuprà ut & in voce hac [illegible] apud Jac. [illegible] *de* [illegible] ubi de [illegible] Caſp. [illegible] *ad* [illegible] imprimis *Parte* I. *p.* 41. [illegible] *Parte* II. *p.* 91[illegible] & *p.* 1028. ubi de [illegible] Deorum [illegible] &c. Gerh. Jo. Voſſium [illegible] c. 16. Salmaſ. *ad* [illegible] Item *ad* [illegible] 18. [illegible] &c. P. de Valle [illegible] *Deorum, quæ* [illegible] *apud* [illegible] & [illegible] rum præprimis [illegible] & 6 ut & [illegible] de [illegible] [illegible].

STATUA, in Curia Romana vocatur imago Hæretici abſentis [illegible] contra talem [illegible] ad [illegible] videatur, coram omni populo [illegible] & [illegible] in [illegible] nomen & cognomen [illegible] ſtatua [illegible] Ita ſtatua [illegible] Petri [illegible] Leone X, [illegible] teſte Lud. Para[illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] 4. 17.

STATUARIA, [illegible] eſt, quæ [illegible] imagines in ligno [illegible] ac metallo [illegible] a qua utraque qui [illegible] Voſſius [illegible] Eius [illegible] quidem, *ſtatuæ* [illegible] propagare, ſed [illegible] ac pulchritudine. Licèt enim in [illegible] pictura [illegible] [illegible] [illegible] & colo[illegible] [illegible] pictura [illegible] [illegible] cœlum [illegible] [illegible] Contra [illegible] Statuæ [illegible] [illegible] Vide [illegible].

[illegible] *Marmora*, [illegible] [illegible] ut [illegible] Quinctil. [illegible] [illegible] quoque [illegible] [illegible] 14. [illegible] apud [illegible] deſunt. [illegible] Quint. [illegible] Cui autem [illegible], in [illegible] varia opera [illegible] [illegible] Ta[illegible] quas [illegible] videre [illegible].

a STATUIS Officium, nomen [illegible] apud Romanos, in [illegible] Auguſtorum Libertus & Hermeros Tib. Claudii [illegible] ad [illegible] apud [illegible] tuæ. [illegible] proximè ad vim vocis, quam & Vitruvius [illegible], uſurpavit, *l.* 6. *c. ult.* explicat autem Bernardinus [illegible] *ad Vitruv.*

STATUA [illegible] qualis olim hodieque, hic [illegible] exequi [illegible] Solim. [illegible] [illegible] Romana [illegible] Voſſ. *de Idol.* *l.* 1 *c.* 21. [illegible] de Maximo [illegible] quod [illegible] ſtatuæ ejus fuiſſe ad [illegible] quod [illegible] Romanos, ad [illegible] hanc ſtaturam [illegible] [illegible] & [illegible] videntur [illegible] ſeptem [illegible] & notus de [illegible] apud [illegible] Cum [illegible] *ſtatuæ* [illegible] apud Romanos [illegible] ad [illegible] Ad [illegible] [illegible] ut [illegible] ad militiam [illegible] accedebant [illegible] de [illegible] ſupra in voce [illegible] *ſtatus* [illegible] teres *ad* [illegible] [illegible] 17. & apud Menachium [illegible] apud Bohemos olim [illegible] [illegible] [illegible] Cum [illegible] M[illegible].

STATUS [illegible] & [illegible] 9 v. 12. 13.

[illegible] Dele [illegible] & qua vide apud [illegible].

STATUS Belgii Uniti, vide [illegible]

STATIUM [illegible]

[illegible]

STAUROLATRÆ, vocantur Hæretici quidam in Armenia, [illegible] dicti, quod idem sonat [illegible] namque illorum [illegible] quod [illegible] Latinis Crux, unde sic dicti [illegible] ut habet [illegible] Nicephori Call. l. 18. c. 54.

STAUROPATÆ, Græcè Σταυροπάται, in VIII. Synodo dicti [illegible] qui [illegible] juramentum [illegible] crucem præstitum, [illegible] perfidia communicârunt. [illegible] Macer [illegible] decipio.

STAUROPEGIUM, [illegible] crucem [illegible] ab Episcopo constituto [illegible]

[illegible]

STAUROPHORI, apud Petrum Diaconum Chron. Cass. l. 4 [illegible] Græcè Σταυ[illegible] Crucem in processionibus Ecclesiasticis ferre con[illegible] In Constantinopoli [illegible]

[illegible]

STEGANOS, apud [illegible]

[illegible]

STEGEBORUM, urbs Ostrogothiæ, cum portu [illegible] 16. mill. pass. a Norcopia [illegible]

STEGEHOLM, [illegible] castri [illegible] ex Martha Lewenhaupt [illegible] Anna [illegible] Vide Phil. Jac. Spenerum [illegible] & initia in voce Sturia.

STEHLAUS Bernhardus, [illegible] à juventute [illegible] ab Henrico II. Galliarum Rege post [illegible] ingratum [illegible] A. C. 1570. [illegible]

STEINA, vulgò [illegible] oppid. [illegible] cum [illegible] Romani [illegible] Caio Cæsare [illegible] Burgi [illegible] Sueviæ Duce A. C. 966. contra Hungaros [illegible] in monte [illegible] Duci Cœnobium [illegible] translatum est, A. C. 1004. A Sueviæ Ducibus [illegible] A. C. 1484 [illegible] Cœnobio [illegible] Cives autem [illegible] Tigurinorum edictis [illegible] Stumpf. [illegible]

STEINAVIA, oppid. Silesiæ [illegible] Duce [illegible] A. C. 1329. [illegible] A. C. 1345 bello [illegible] A. C. 1391 [illegible] Conradus IV. [illegible] A. C. [illegible] Rege [illegible] Wirtembergæ [illegible]

[illegible]

STENOCK, [illegible]

[illegible]

in hoc diverſæ, quòd hæ unô ſcapô conſtent, i. e. lapide oblongo perpetuo, illæ ſtructura, aut lapideâ, aut cæmentitiâ, aut lateritia, vide Budæum in l. vendit. ff. comm. præd. Et quoniam, ut de poſtremo uſu earum aliquid addam, apud Græcos Romanosque olim, omnium qui humabantur, communia erant χῶμα & στήλη. Quorum illud erat agger ex terra ſupra corpus, quod in ſcrobe deponebatur: hoc columella ſeu cippus lapideus ſcrobi ſeu tumulo impoſitus, cui nomen defuncti inſcriptum, Titulus aliàs ſeu Elogium, item Perituum. Qui cippus, cum ad memoriam defuncti tumulo imponeretur, hinc μνῆμα dictus eſt. Jungit utrumque Homerus, Il. π. v. 457.

Τύμβῳ τε στήλῃ τε, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.

Neque verò nomen ſolùm, ſed patriam quoque, parentes, profeſſionem, artem, ætatem, mortis genus, elogium id continebat. Vel, omiſsò nomine, ſymbola aliquot inſculpebantur, è quibus de conditione defuncti indicium fiebat. Etiam, quæ mortis cauſa demortuo fuerit, nonnunquam ſignificabatur. Unde occiſò Aureliano, Mneſtheus ſurrectus ad ſtipitem beſtiis objectus eſt, quod ſtatuæ marmoreæ poſitæ in eodem loco utrinque ſignificant, ait in Aureliano Vopiſcus c. 37. Ubi ſtatuas vocat hujuſmodi ſtelas ſepulchrales, quod in his columnis ſtatuæ, ἀνδριάντες, Aureliano fortè poſitæ erant. Semper enim in columnis ſtatuæ ponebantur, ad ſepulchra Veterum, ſaltem ut plurimum: ſed & aliàs columnæ cum ſtatuis, uti conſtat ex Trebellii Claudio, quæ cauſa, quòd columnæ & ſtatuæ paſſim miſceantur &c. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 1220. 1221. ad Vopiſc. in Aureliano, loc. cit. & hic in vocibus, Cippus, Columella, Columna, Inſcriptio, Memoria, Monumentum, Pila, Titulus &c. Addam ſaltem, Stelas hujuſmodi coronari & ungi conſueviſſe, ut iterum Salmaſ. docet, & alibi nos diximus. Hinc Στηλοκόπας Polemo cognominatus, qui Inſcriptiones ſepulchrales aliasque edidit, ſub Ptolemæo Epiphane, ut ſuprà vidimus. Præter dicta enim, tam actiones alias memorabiles, quàm inventiones, in Stelis conſervare ſolebant Ægyptii monentes, teſte Proclô Comm. 1. in Tim. Quarum primus auctor Mercurius II. uti dicemus infrà voce Syringes in quo loco Stelæ ejus conditæ fuêre. Apud Joſephum verò, Sethum jam, Adami filium, duas Stelas poſuiſſe, quibus inſcripſerit, τὰ εὑρεθέντα inventa, harumque alteram ad ejus tempus manſiſſe, κατὰ τὴν Συριάδα legitur. l. 1. c. 3. Vide etiam ubi de Coloſſis, Obeliſcis, Pyramidibus. Execrationem in Menem, Regem qui primus Ægyptios à tenui ac parabili victus ratione deduxiſſet, Technatis Regis juſſu, hujuſmodi pilæ inſcriptam, refert Plutarchus d. l. ſimile quid Alcibiadi Athenis factum eſſe notum ex C. Nepote Vita ejus. c. 4.

STELENUS, Rex Argivorum, quem Danaus regnô pepulit, & ipſum regnum ad ſe pertraxit. Vide & Sthenelus.

STELLA, aut à ſtera, quod ex accuſ. ἀστέρα, nominis ἀστήρ, ut viſum Salmaſio ad Tertullian. de Pallio, c. 3. aut à ſtando, uti placet Barthio ad Statium, Theb. l. 6. v. 408. quòd cadere non poſſint, ſed ſtent ſemper; contrà quam vulgo perſuaſum erat, cujus opinionem Poëtæ paſſim ſequuntur. Virg. Georgic. l. 1. v. 365.

Sæpe etiam ſtellas ventô impendente videbis
Præcipites cœlô labi ——

Statius d. l.

—— *Aſtra cadunt &c.* ——

Quibus errandi occaſionem præbuerunt διάττοντες illæ ignis æthereî, quæ fiunt, cùm vehementior ventus altiora conſcendit & trahere exinde aliquas particulas cœperit, quæ ſimulant caſum ſtellarum, Barthius ad loc. Vide de earum ſpeciebus, ortu & occaſu, motu aliisque huc pertinentib. Salmaſ. ad Solin. Alios. Cæterum, Stellæ omnes divinô olim honore cultæ, tum apud Græcos, tum apud Barbaros, ut teſtis eſt Plato in Cratylo. Namque ex æthere compoſitas, qui Jupiter eſt, ac proinde eſſe partes Jovis, ſtatuit Poſidonius: Nec vitam ſolum, eò quod ſemper moveri atque in hæc inferiora operari videbantur; ſed ſenſum quoque, imò & rationem illis tribuerunt, Zeno apud Stobæum, Ovid. in Faſtis l. 4. v. 167 & ſeq. Alii. Quæ cum ad divinitatem nondum ſufficerent, mentes illas perfectas eſſe, dixerunt, vide Cicer. de Nat. Deor. l. 2. Philonem de mundo &c. Cum autem earum quædam ſint fixæ, quædam erraticæ, hæ prius in Deorum numerum adſcitæ ſunt, cum Sole & Luna, Majorum gentium, vel Selectis Diis, adſcriptæ: atque in iis Venus primum divinos obtinuit honores, exin Mercurius, dein Mars &c. qua de re vide quæ ex Voſſio de orig. & progreſſu Idolol. diximus ſuprà ubi de Planetis ac Sideribus. Fixæ poſtea eundem cultum obtinuere: quem illis conciliavit ſublimitas, magnitudo ac multitudo, motus tandem & virtus. Et quidem, ſicuti inter erraticas prima honore divinô affecta eſt Veneris ſtella, quam Phoſphorum & Heſperum dicimus: Ita inter fixas primo ad tantum decus evecta eſt illa, quæ vocatur Ἀστροκύων ſive Caniculus, vel etiam Sirius. Imò ab Ægyptiis quoque Heſpero prælata eſt, dignataque nomine Iſidis, quæ cum Oſiride ſupremum iis Numen erat, Plut. de I. & Oſir. Poſt eum Piſcis Græcis dictus Νότιος, Latin. Auſtralis, in Deorum cultum venit. In Septentrionalibus ex illa Zodiacum ſigno, is qui Græc. Ἐγγόνασιν dicitur, Hercules fuiſſe creditus eſt, Hyginus Poët. Aſtron. Ophiuchi, qui Latin. Anguitenens & Serpentarius, nomine idem Hercules ſecundum eundem, & Æſculapius, ſecundum Servium in Æn. l. 11. cultus eſt. In Zodiaci ſignis Aries eſt habitus Jupiter Ammon. Iſidor. Orig. l. 3. c. ult. etiam Minerva, Servius loc. cit. Taurus, Oſiris, ſive Melos ſive Mizraim vel Joſephus Patriarcha, Gemini, Caſtor & Pollux, Hyginus in Poët. Aſtronom. ſeu, Hercules & Apollo, alii. vel etiam Zethus & Amphion, Calpurnio Baſſo in Aratea Cæſaris Germ. vel denique Dii Samothraces; Orpheus. Virginis ſignum, ex vulgari ſententia eſt Aſtræa, Erato Iſis Ægyptiis, Ceres Romanis, Concordia vel Pax Hygin. ubi ait Fratres duo, dii Syri dicuntur Germanicô... Vide Voſſ. ... l. 2. ... Ibi ſub finem docet, non ſolum Orientales & eos ... Græcos ac Romanos; Barbaros omnes pro Diis habuiſſe, ſed etiam Gentes alias. Imò ſuperiori noſtroque ſeculo, eundem honorem iis ... apud Peruanos; qui præter Deum Creatorem ... ſuâ linguâ olim, nunc quoque commerciô Hiſpanorum ... dictum, venerati quoque ſunt Solem, Lunam, erraticas utique & ... cæteras, ex Acoſta l. 5. c. 2. Vide quoque ſuprà ... Nomina quod attinet earum, non dubitandum, quin & illa Adamus impoſuerit, quibus à Patriarchis ſolebant nuncupari; ſed ea omnia paucis exceptis, quæ ex veritate Hebraica habemus, perierunt. Ut quæ LXX. apud Jobum c. 9. v. 9. Πλειάδα & Ἀρκτοῦρον, vocant: quibus medius interſertus Heſperus. Latinus Interpres habet, Qui facit Arcturum & Oriona & Hyadas. Etiam Amoſi c. 5. v. 8. Arcturus & Orion, ab eodem Interprete memorantur rectène an ſecus, parum convenit. Nam aliis עש Has, non Arcturum ſolùm eſt, ſed univerſum Bootæ ſidus, vel etiam Septentriones. כסיל Cheſil, eſſe Oriona, per eſt veriſimile: quanquam Aben Ezra cor Scorpii maluerit: qui item כימה Chima, cenſet Arietis caudam, non Hyadas. At Vatablo, ſunt Pleiades. Eſſe autem appellationes Græcas valde antiquas, ex eo cognoſcimus quod non modò earum uſus ſit, apud Sophoclem & Euripidem; ſed Homerum quoque ac Heſiodum. Quibus Chriſtiani quoque utuntur, idque LXX. Seniorum & Interpretis Latini exemplô; non quaſi eos fugerit, nomina illa petî ex iis, quæ de Diis & Heroibus ſuis fabulati ſunt Græci: ſed quia alia eorum vocabula non ſuppeterent; niſi Hebræa vellent retinere. B. Hieronymus de Veſte Sacerdot. Nec autem gentilis videatur expoſitio. Non enim, ſi cœleſtia & Dei diſpoſitionem, Idolorum nominibus ſunt uſurpata: ideirco negenda eſt Dei providentia, qua cuncta ... regitur & currit & regit omnia. Nam & in Job. Arcturum & Oriônem, & מזלות h. e. Zodiacum circulum, & cætera Aſtrorum ſidera, legimus. Non quòd eadem apud Hebræos vocabula ſint; ſed quod nos non poſſumus, quæ dicuntur, niſi conjuntis vocibus intelligere. Vide Voſſ. c. præc. lib. cit. ut & ſuprà aliquid voce Decanus, ac ubi de Heſperidum fabula: nec non voce Sidera. Adde Cl. Suicerum, qui Origenem Stellas ἐμψύχους animatas aſſeruiſſe docet, & de Stella Magorum, ex antiquitate Eccleſ. quædam non protrita adfert Theſ. Eccl. voce Ἀστήρ. Sed & Stellæ in gemmis dicuntur puncta & guttæ vel pulveres, ad inſtar ſtellarum ſparſi; à quibus diverſæ venæ ſunt, lineæ quæ oblongô & variô diſcurſu per gemmæ corpus eunt, inſtar venarum. Unde ſtellari, h. e. punctis aut guttis lucentibus, veluti ſtellis, variari. Virg. Æn. l. 4. v. 261.

—— *atque illi ſtellatus jaſpide fulvâ*
Enſis erat.

Et aureis guttis ſtellatæ gemmæ. Vide quoque infrà Superſperſur. A quo diverſum ſtellare, h. e. ad inſtar ſtellæ fulgere ac radiare: quô de diſcrimine diximus aliquid ſuprà, in vocibus Aſter & Aſteria. Alia iterum vocis notio apud Aldhelmum eſt, cùm ait:

Machina detegitur cæcis fruſtrata ſtellis.

Hic enim ſtella idem eſt, quod ſtellatura, de qua voce infrà &c.

STELLA Aruntius, Poëta Patavinus lepidiſſimus, carmine deſcripſit Domitiani victoriam de Sarmatis. Item ut Catullus Lesbiæ, ſive Clodiæ ſuæ paſſerem epigrammate celebravit, ita & hic carmine columbam ſuæ ſamiliaris ſive Violantillæ, vel, ut à ſe ipſe maluit vocari, Aſteridis, quia ſtella Græcis ἀστήρ; imò & ab ἀστέρα ſtera, à quo ſterula, unde ſtella. Martialis l. 5. Epigr. 11.

Sardonychas, ſmaragdos, adamantas, jaſpidas uno
Verſat in articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies inde eſt hæc, puto, culta manus.

Mirâ verò adulatione idem Martialis non dubitavit ſcribere, tantô præſtare columbam Stellæ paſſeri Catulliano, quanto columba paſſere eſt major. Sic enim ille l. 1. Epigr. 8.

Stellæ delicium mei columba,
Veronâ licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, paſſerem Catulli.
Tantò Stella meus tuo Catullô,
Quanto paſſere major eſt columba.

Nempe tam bonô judiciô hoc ſcriptum, quàm Martialis prædictus & Statius Lucanum præferunt Maroni. Quid inſulſius? Stellæ & Violantillæ nuptias celebrat Statius in primo Sylvarum. Lloyd.

STELLA Eraſmus, vide Eraſmus.

STELLA Johannes, vide Johannes.

STELLA Junior, apud Cajum & Theodoſium, Stellam juniorem ſuper piceatos palos conſtituimus &c. terminus eſt Agrimenſorius, de cuſſis videl. duplicatus diductuſque, quem juniorem ſtellam vocare placuit, quod ab ipſis Menſoribus condita, adeoque poſt cæteras ſtellas nata eſſet. Car. du Freſne Gloſſar.

STELLA Maria, vide ſuprà Aſtrices.

STELLA Navarræ urbs, Eſtella, A. C. 1094. condita, inter Pompelonem & Logronium 8. leuc. Item, mons Galatiæ, apud Ancyram urb. Almadag Turcis. Hic Bajazetes à Tamerlane victus eſt, A. C. 1399. Georg. Phraan. l. 1. c. 18. 21. 22. &c.

STELLA, Ordo Equeſtr. inſtitutus à Joh. Galliæ Rege A. C. 1352. vel, ut alii, à Roberto Rege filio Hugonis Capeti, reſtauratus verò à Jo-

hanc. Numerus equitum 30. Symbolum *Monſtrat regibus aſtra viam*. Solennitas Ordinis incidebat in 6. diem Januarii: ſed cum bellis civilibus in contemtum abiiſſet, S. Michaelis Ordine Ludovicus XI. vel ante ipſum Carolus VII. inſtitutô, prioris inſignia Excubitoribus urbicis & Satellitibus ſuis conceſſit. Froiſſard. *l.* 1. *c.* 101. *&* 159 Meyer *l.* 13. Belleforeſtus *l.* 5. *c.* 16. Tilletus, Favinus Moreriis, *Di*[illegible] *Hiſt. &c.*

STELLÆ Feſtum, dicitur in Eccleſia Romana dies *Epiphaniæ*. Vide ibi. Hinc verſus,

A feſto Stellæ numerando perfice Lunæ
Quadraginta dies, ibi Septuageſima fiet:
Et ſi biſſextus fuerit, ſuperadditur unus &c.

Eô officium celebrabatur, *Officium Stellæ* dictum, quod quomodo deſcribatur in *Ordinario* MS. Eccleſiæ Rotomag. Vide apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* De *Stella* verò, quæ nato Domino a Magis viſa eſt, vide & Theodorum Tarſenſ. Epiſcopum *contra Fatum l.* 5. *c.* 53. Iſidorum Peluſiotam *l.* 1. *Ep.* 377. 378. Frid Spanhemium *Dub. Evangelic. ad Matthæum c.* 2. *v.* 2. &c. Sicut de *Denariis albis cum Stella*, vulgo *Deniers blancs a l'Eſtoille*, monetâ Gallicâ, ſub Joanne Rege cusâ, Car. iterum du Freſne in voce *Moneta*.

STELLARIS, apud Tertullian. *de Pallio c.* 5. *De meo veſtiuntur & Medicus & Poeta, & qui Muſicam pulſat, & qui* Stellarem *conſpectat, & qui volaticam ſpectat*: eſt, ἡ δι' ἄστρων μαντεία, *ars vaticinatrix ex aſtris*, ſicut *volatica*, ἡ οἰωνιστικὴ ſeu ὀρνεοσκοπικὴ, quæ avium ſcil. *volatum* ſpectat. Salmaſ. *ad loc.* Vide ſupra ubi de *Aſtris, Aſtrologia, Divinatione* &c. Idem nomen factionis olim in Saxonia, de qua vide ſuprà ubi de *Friderico* IV. & mihi à *Stellinga*.

STELLARTUS Proſper, vide *Proſper*.

STELLATA Corona, vide ſuprà *Radiata Corona*.

STELLATES, populi Hetruriæ, apud Capenam. *Feſt.*

STELLATES Ager Suetonio, *in Caſ. c.* 20. *Stellatis campus* Livio *l.* 9. *c.* 44. *Campo Mazzone*, *Mazello*, ager Campaniæ miræ fertilitatis in territorio Calenenſi. Silius *l.* 11. *v.* 268.

Stellateſque docens campos, Cereremque benignam.

Hic 16300. Samnites à Romul. Appio Claudio Conſule cæſi ſunt. *Sanſelicio* etiam.

STELLATINA, nomen Tribus Rom. cujus meminit Liv. *l.* 6. *ad an. Urb. Cond.* 346. *Eo annô in civitatem accepti, qui Vejentium Capenatiumque ac Faliſcorum per ea bella transfugerant ad Romanos, agerque iis novis civibus aſſignatus.* Ex paulo poſt, *anno Urb. Cond.* 366. *Tribus quatuor ex novis civibus additæ*, Stellatina, *Tromentina*, *Sabatina*, *Arnienſis eæque viginti quinque Tribuum numerum explevêre.* Quod idem etiam habet Florus in *Epit.* Nomen ei à *Stellate*, Tuſcorum agro. Sic enim Feſtus in *Fragm.* quemadmodum legendum docet Anton. Auguſtin. Epiſc. Ilerdenſis: *Stellatina Tribus, non à Stellate campo eo, qui in Campania eſt, ſed eô, qui eſt ... miliarib. à porta Capena, ex quo Tuſci eum campum ita appellaverunt.* Quæ poſteriora Onuphrius *Comm. de Rep. Rom. l.* 2. ſic legit: *Sed eô, qui in Etruria, regione Capena, quâ Tuſci profecti, eum Stellatum campum appellaverunt.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 6. *c.* 15. & de eodem agro, *Majoribus conſecrato*, Suetonium *Julio c.* 20. ibique Caſaubon

STELLATURA, apud Æl. Spartian. *Peſcennio Nigro, c.* 3. *Tribunos duos, quos conſtitit* ſtellaturas, *accepiſſe, lapidibus obrui ab auxiliaribus juſſit*; idem quod *ſtellionatus* eſt, Græcè ἐπίθεσις, *impoſtura* & πανουργία, *aſtutia*. Ut enim *ſtellis*, h. e. maculis, variatus eſt ſtellio, de quo Ovid. *l.* 5. *Met. v.* 460.

——— *aptumque colori*
Nomen habet variis ſtellatus *corpora guttis.*

Sic homines iſtiuſmodi improbi & impoſtores, verſutique & verſatiles, quos ποικίλους & ποικιλοτρόπους Græci vocant, ab illa varietate ac *ſtellatura*, *Stelliones*, *ſtellatores* & *ſtellionatores* appellati ſunt; Homero Od. *δ.* v. 415. τρώκται quoque, à piſce cognomine, cujus tergum varietate maculosâ ſtellatum eſſe conſtat. Unde & *ſtellæ*, apud Latinos, pro machinis, verſutiis & fraudibus, ut vidimus. *Per ſtellaturas* itaque *accipere*, uti melius legatur apud Spartianum, eſt per fraudes ac impoſturas accipere, quod Tribuni ſolebant, cum militibus commeatum dabant, aut muneris vacationem, acceptâ ab iis pecuniâ de eorum ſtipendiis: cujusmodi Tribunorum Ducumque *ſtellaturas*, vetitas deprehendimus apud Juſtinianum, *Cod. de Off. præt. Afr. l.* 2. Similiter pecunias per fraudem corraſas, præcipuè, quas Regii Rationales in diſcutiendis ratiociniis & reddendis conſueverunt per fraudem avertere, & in finum ſuum convertere, *greveliuras* vocant Galli, quod ad verbum *ſtellatura* eſt. *Grivelatum* enim illi vocant, quidquid variegatum eſt & ſtellatum; à varietate turdi, quam *grivam* dicunt. Vide Salmaſ. *ad Spartian. d. l. ad eund. in Adriano, c.* 10. nec non ſuprà in voce *Beneficiarii*, item *Commeatales*. Idem Salmaſ. *Stellionatus* crimen, in adulterandis metallis miſcendiſque propriè conſiſtens, capitale fuiſſe, docet *ad Vopiſc. in Tacito, c.* 9. Hoc namque crimen *impoſturam* κατ' ἐξοχὴν, & qui hoc facit *Impoſitorem*, dictum eſſe, notant veteres Grammatici: *Impoſtura* autem & *Stellionatus* idem, ut vidimus.

STELLIFERI & Pſittaci, factionum nomina, quæ olim Baſileam admodum turbarunt: Hæ à Rodolpho I. Imperatore ſublatæ, recrudueêre poſteà ſub Alberto, Vide Chriſti. Urſium *in Hiſtor. Baſil.* Stumpf. *in Chron.* ut & in voce, *Pſittaci*. Idem vero nomen factioni in Thuringia, uti diſcimus ex *Hiſtoria* Landgraviorum Thuringiæ c. 119. *A. C.* 1372 cujus caput erat Otto Dux Brunſuicenſis &c.

STELLINGA, nomen ſeditioſorum in Saxonia, apud Nithardum [illegible] *de Lothar. Imp. l.* 4.

STELLIO, Hebr. שממית *ſchemamith.* Proverb. *c.* 30. *v.* 28. Græcè καλαβώτης, & ἀσκαλαβώτης, ad verbum ἀσκαλαβώτης, quod notis quibusdam, velut *ſtellis*, variatus, è lacertarum genere, puſillum animal & valde ſolers eſt, in muſcis præſertim & araneis venandis. Unde Heſychius in Καλαβώτης, *ſtellionem* ait [illegible], *inſilire circa muſcas*. Quòd enim Theophraſtus *de Anim. invid. cum hominum utilitati invidentem, proprium vocare corium, quamprimum exuitur Comitiali morbô laborantibus profuturum alias*, ait: unde *nullum animal fraudulentius homini invidere*, concludit Plin. *l.* 30. *c.* 10. atque inde *ſtellio* & *ſtellionatus* nomen in maledictum tranſlatum eſt, mirum eſt certum. Hoc certius, ſcorpioni maximè contrarium eſſe, ex Plinio *l.* 29. *c.* 4. Æliano *Hiſtor. l.* 6. *c.* 22. Galeno *de Theriaca ad Piſonem c.* 9. Phile, *c.* 29. Aliis. Unde *ſtellionem* diſſectum inque oleo merſum & putrefactum, contra ſcorpionum ictus, præſcribunt Democritus, Aetius, Diophanes, aliique modò dicti. Duæ autem *Stellionis* ſpecies, una innoxii morſûs, altera venenati, traduntur Auctoribus: & quidem venenatos Italiæ & Siciliæ &, innoxios Græciæ aſcribit Philoſophus *Hiſt. Animal. l.* 8. 29. Contrà, Theophraſtus apud Plinium *l.* 8. *c.* 31. auctor eſt, *ſtelliones, mortiferi in Græcia morſûs, innoxias eſſe in Sicilia.* Etiam in Thracia nocere, habet *Nicander*: & Compluti illos tam perniocioſos eſſe, aſſerit *Buſtamantius, ut, caſu cibis permiſti, integros populos vaſtaverint*. Porro verſatur *ſtellio in palatiis Regum*, ait Salomon: *loc. cit.* ut in quibus major lapidum ſtrues congerieſque & proin profundiores in parietibus fiſſuræ & rimulæ, in quibus habitare amat. Hinc τοιχοβάτην appellat Kirandes, & in Hiſpania Catalauni *[illegible] de las caſas*, i. e. *araneum domorum* vocant. Eidem aſſignat Matthiolus *cava murorum prope terram. in Dioſcor. l.* 6. *c.* 1 ſed laquearia Veterum & convexa tectorum, ubi ſupinus ambulet. Unde apud *Avicennam* legas, quandoque ſupernè in potum cadere, & in venenum illum vertere, ſi in eo moriatur &c. Cæterùm animal hoc maximè Arabibus exoſum eſt, *ob lepram illi divinitùs immiſſam, in pœnam admiſſi criminis, quia ſcil. flatu ſuo accenderit ignem, in quem conjectus eſt Abraham*, uti fabulantur. Vocant autem *lepram* maculas ejus, quas honeſtiori nomine *ſtellas* dixêre Latini. Nec minùs odioſus veterib. Græcis fuit *Stellio*, de quo *Anton. Liberalis*, *c.* 24. Ὑπὸ Θεῶν, inquit, καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων μισεῖται· ὁ δὲ [illegible] Δήμητρα, *Diis & hominibus eſt odioſus: & Cereri rem gratam præſtat, qui eum interficit.* Tamen ad multa utilis eſt, quæ non ſunt hujus loci. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior l.* 4. *c.* 7. *ibid.* & *cap. præc. ſub fin.* nec non *Salmaſ. ad Solinum p.* 757. & 758. ubi à ſtellionis lentiginibus multos olim nomina indita habuiſſe, ut ſunt *Coletes* Piſtor, apud Plin. *l.* 35. *c.* 8. & Καλαβώτης Epicureus, adverſus quem extat *Plutarchi liber*; item γαλεώτης γίγων, apud *Menandrum*, de Eunucho, cujuſmodi homines plerumque lentiginoſi ſunt, docet, & de aſcalabotis Græcorum Italique ſtellionis diverſitate diſſerens, hunc maculis carere, cætera illi ſimilem eſſe, inter alia addit. Vide quoque ſuprà *Galeota*, *Galeus*: uti de *Stellionatus* crimine aliquid ſuprà ubi de *Plumbea ſelibra*.

STELOAS Sinus, apud *Marcianum Heracleotam* qui ab illo ad Fulxi amnis exitus, ſtadia 200. numerat. *Ptolemæo* [illegible] dicitur Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 701. ut & in voce *Exlens*.

STELOCOPAS, Græcè Στηλοκόπας, cognominatus eſt Polemo quidam, qui floruit ſub Ptolemæo Epiphane, quòd in deſcribendis ſtatuarum ſtelarumque ſepulchralium Inſcriptionibus ac Epitaphiis multum operæ poſuerit, teſte *Athenæi*. Vide quæ ſuprà diximus, in voce *Stela*.

STEMMA, in Aula Conſtantinopolitana dici cœpit, quod priùs *Diadema* vocatum eſt. Curopalates *de Offic. Aulæ Conſtantin. Quod nunc appellatur* Stemma, *id olim nominatum fuit* Diadema. *Id autem erat textile aureum, cum lapillis & margaritis poſitum ad Imperatoris frontem, & pone revinctum, cerebrum verſus: (quamobrem etiam* Diadema *dicitur) quod ex eo paulatim mutatum, effectum eſt, quale videtur hodie, & nominatur* Stemma, *id olim* militaris *zona dicebatur, honorem indicans, quâ olim Tyranni Chriſtianos milites primum privabant, tum eas torrentibus dedebant.* In quibus verbis, quòd *Diadematis* notationem arceſſit Curopalates, à *circumligatione & nexu*, bene habet: venit enim ἀπὸ τοῦ διαδέειν, quod *circumligare ac cingere* notat. At hallucinatur, cùm *Diadema* cùm militari antiquorum Zona confundit. Neque enim omnes Zonæ militaris jure donati diademati erant, ut notiſſimum eſt: cùm Diadema ſemper fuerit nota ſupremæ poteſtatis, unde Tryphon 1. Maccab. *c.* 12. *v.* 39. dicitur ſibi impoſuiſſe Aſiæ Diadema; & pro numero Regnorum, *Diademata* multiplicari conſueviſſe, legimus apud Herodianum *l.* 6. ubi de Artabano: & 1. Maccab. *c.* 11. *v.* 13. ubi de Ptolemæo eſt. Imò tanta *Diadematis* religio erat, ut vel in neceſſitatis caſu illud capiti impoſuiſſe alii, quàm Regi, capitale eſſet. Unde nauta is, qui deſiliens in mare, ut Alexandri Diadema in aquas fortè prolapſum extraheret, cùm illius conſervandi gratiâ capiti id ſuo inter natandum impoſuiſſet, præmiô, ob receptum Diadema, quidem donatus, ſed mox, quod regii capitis inſigne ſibi aptâſſet, capite plexus legitur, apud Arrianum *l.* 7. Hujus uſum primis Romanorum Imperatoribus exoſum, poſterioribus familiarem fuiſſe, ſatis conſtat: at verò cui hoc quidquid eſt ornamenti primum debeatur, non adeò expeditum eſſe. *Victor* id alibi Aureliano, alibi Caligulæ illud adſcribit. *Jornandes* Diocletiano: *Cedrenus* & *Faſti Siculi* Conſtantino illud tribuunt. Fortè minùs conſtans & per intervalla interruptus pro imperantium ingenio ille mos, poſteris occaſionem dedit, ut primos ejus rei inventores crederent, penes quos primitus illius viderunt uſum. Cæterùm uti non una omnium ratio, ita nec unius illud Diadema generis, ſed gemmarum aliud, aliud purum & ſine gemmis, utrumque tamen ſolis Imperatoribus peculiare fuit: Utriuſque ideam exhibet Anſelm. Solerius *de Pileo*, [illegible] 9 Pervenit autem *Diadematis* ad Romanos uſus à Perſis, qui regium tiaram diademate, i. e. faſciâ regali, cumulabant quemadmodum apud alias gentes, nudum Principum caput hoc inſigne cinxit. Ex P[illegible] ſarum [illegible] dem ex cæruleo & albo interſtinctis: Afrorum album, fui [illegible] & V[illegible] de præter præfatum Solerium, Alexandrum ab Alexandro *Gen. dier. l.* 1. *c.* 28. Joſ. Stephanum *Opuſc. de coronat. Rom.* P[illegible], Car Paſchalium *Coronarum* , 9. *c.* 7. & 8. A[illegible], & ſuprà *Lemnus*. Aliud quid antiquiori ævo vox notavit. [illegible] enim Plin. *l.* 35. *c.* 2. [illegible] de honore imaginum, *Aliter apud Majores in atriis — exp*[illegible]

tiâ valvas ſingulis diſponebantur armariis, ut eſſent imagines, quæ comitarentur gentilitia funera, ſemperque defuncto aliquo totus aderat familiæ ejus — populus. Stemmata vero *lineis diſcurrebant ad imagines pictas. Tablina codicibus implebantur & monumentis rerum in Magiſtratu geſtarum.* Ubi Dalechampius *Stemmata* exponit, in quacunque imagine, ejus, qui expreſſus fuerat, prænominis, nominis, cognominis, appellationem; honorum, quos geſſiſſet, titulos: & progenici gradum in tritavis, abavis, proavis &c. ſicque dicta vult, quòd hujuſmodi rerum inſcriptio ac monumentum coronis circumpictis ornari ſoleret, id quod hodieque fieri videmus. Antiquiſſimis verò temporibus propriè dicebantur *στέμματα* ex coronæ, quæ ſacris adhibebantur, aut ſanè ex, quæ geſtabantur à Sacerdotibus. Unde Homerus *Il. α. v.* 14. de Chryſe Sacerdote ait,

> *Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν* ———

Et apud Plut. *Pelopidâ*, Sacerdotes *ſtemmata* ſua protendentes, hortantur cives, ut patriæ Diiſque ſuppetias ferant, vido quoque Actor *c.* 14. *v.* 13. Alii hôc nomine donant omina, quæ ornatus causâ circumponebantur manibus, aut cervici, cùm *στέφανον* dicant fuiſſe eam ſolam coronam, quæ caput evinciret, vide Etymologic. voce *στέφανα*. Sed & *στέμματα* appellata ſunt nexus lanæ ramô oleæ obvolutæ, quô ſupplicantes olim utebantur, uti diximus ſuprà in voce *Ireſione*. Quò verba Homeri citata alii referunt. Certè nota ſupplicum velamenta. *Velamentum* autem in *Gloſſis στέμμα*, quod *infulam* vocat Arnobius *l.* 5. laurus ſcil. ſeu olea vittata; uti verba Homeri interpretatur Ovid. *in Arte l.* 2. *v.* 401.

> *Audierat laurumque manu vittaſque ferentem*
> *Pro nata Chryſen non valuiſſe ſua.*

Unde *λευκοστεφεῖς ἱκετηρίας* Æſchylo *in Supplic.* quæ cùm ad genua eorum, quibus ſupplicabant, protenderent, vel etiam deponerent, dicebantur illa *στέμματα καὶ ἱκετηρίας τιθέναι*, it. *καταστέφειν*. Sic cùm aras ipſas, in quibus ſedebant, hôc pactô velarent, *καταστέφειν βωμοὺς* ſimiliter dicti ſunt, uti ex *Euripide* ac *Æſchylo* docet Deſider. Heraldus *Animadverſionibus Arnobianis l.* 5. &c. A' *στέφω* nominis certè origo, quod *redimio, cingo; necto*, denotat: ut docet pluribus Paſchalius retro laudatus *l.* 1. *c.* 2. At apud Martialem, *de Spectac. Epigr.* 16. *v.* 5. de Hercule inſidente tauro in cœlum rapto.

> *Cæſaris atque Jovis confer nunc ſtemma juventus:*
> *Par onus ut tulerint, altius iſte tulit.*

Salmaſio *ſtemma*, pro *ſtegma* eſt: ſtegma vero taurum illum vocat, qui Jovem tulit, à *στέγειν ferre & ſuſtinere*. Vide eum. *Not. ad Lamprid. in Heliogabalo c.* 25. At *Voſſius Schema* legit ſimiliterque graduum arborem cum imaginibus eâ voce intellectam vult ut ſuprà vidimus ubi de illa. &c. Plura verò de hac voce, apud A. Tiraquellum *de Nobilit. c.* 6. §. 14. J. Lipſium *ad Senecam de Benefic. l.* 3. *c.* 28. Jo. Brodæum *ad Calabrum l.* 5. Laur. Ramireſium *ad Martialem l.* 4. *Epigr.* 40. &c.

STENA, fauces montium, in Chaonia, apud urbem Antigoniam. Liv. *l.* 32. *c.* 5.

STENÆUM, urbs permunita Lotharingiæ, cum arce ad Moſam fluvium. Sed jam Campaniæ acceſſit Gallicæ ab A. C. 1633. 7. leuc. à Virduno in Boream Sedanum verſus 6. & vix. 3. à Monmedio in Occaſum.

STENDALIA, oppid. amplum veteris Marchiæ Brandeburg. ad amnem *Uchte*, 5. mill. paſſ. à Tangermunda in Occaſum 20. ab Havelberga in Africum 30. à Magdeburgo in Boream.

STENE-DEIRE, inſul. ſinûs Arabici circa Pentadactylum montem, Plin. *l.* 6. *c.* 29.

STENELAIDAS, Ephorus Spartanus, novum dicendi ſententias morem Lacedæmone introduxit; nam cùm adverſus Athenienſes, tanquam fœderis violatores, bellum ſuis acri oratione ſuaſiſſet, ita pronunciavit: Quicunque violatum ab Athenienſibus fœdus exiſtimant, ſurgant & in illam partem eant, qui contra, in hanc; cùm anteà ſententias clarâ voce dicere conſueviſſent.

STENGLIUS Lucas, vide *Lucas*.

STENIMACHUM, *Nicet. Ichtiman* hodie, *Leuncl.* caſtrum Thraciæ, in territorio Philippopolitano.

STENO Sture I. Regni Suecici gubernator, Johannis Daniæ & Norvegiæ Regis conatus in Suecia, diu fruſtratus; eundem, poſtquam A. C. 1497. admiſſus ac coronatus cum uxore & filio Chriſtierno, ſed Dietmarſicô bellô occupatus eſſet, iterum excluſit, Reginâ Stockholmii, in captivitatem datâ, quæ tamen interventu demum Pontificis dimiſſa eſt. Obiit poſt initium ſeculi XVI. ultimus familiæ ſuæ, cujus auctor fertur Tuno Sturius Eques Auratus maritus Ingerdis, Suantopulci Legiferi Oſtrogothiæ filiæ, ex Suercheri II. Regis nepte. Sororem reliquit Brigittam, Joanni *ab Oreby*, ex Waſarum familia oriundo, nuptam. Ei in Sueciæ adminiſtratione ſuffectus eſt *Suanto* Sturius, ex altera familia Sturia, *juniore* dictâ, editus: qui regimini præfuit, A. C. 1504. uſque ad A. C. 1512 quò ipſum eadem in dignitate excepit, Filius

STENO Sture ſeu *Sturius* II. cognomine *Junior*, quô jam electô, Johannes retrò memoratus, cum quo Suanto perpetuò bellum continuaverat, deceſſit, ſucceſſore Chriſtiernô II filio. Qui non, patrium ſolùm, ſed & proprium jus (namque & is in Suecia coronatus erat) perſequuturus, accedente Julii II, Pontificis excommunicationis in Suecos vibratæ decretum ei exequendum injungentis, auctoritate, A. C. 1519. per Ottonem Crumpium expeditionem contra Suecos, ſed ſine fructu, ſuſcepit: Annô ſequente verò eoſdem adortus eſt, quô bellô *Steno* ex vulnere accepto obiit. Cujus conſiliô deſtituti Sueci, cùm perſuaſi à Matthia Epiſcopo Strengnienſi inducias pacti eſſent, *Stenonis* vedua Chriſtina, illis recuſatis, cum primoribus Holmiam tutari decrevit. At Lambertô ejus Duce profligatô, cùm Rex ipſe Sueciam ingreſſus eſſet, Holmia ad deditionem adacta, & 70. Proceres, qui cum *Stenone* conjuraverant (literis, in quibus eorum nomina continebantur, imprudenter à Chriſtina Regi traditis) ipſô die coronationis, decollati corporaque combuſta ſunt: quô factô *Stenonis* vidua ac liberi in Daniam captivi abducti, Bonis exuti, *Stenoniſque* corpus refoſſum ac itidem crematum eſt. Sed Guſtavus, è familia de Waſa, filius Erici de Waſa *à Gripsholm*, inter Proceres trucidati, poſtquam miris modis pericula evaſit, ad Dalekarlos metallarios delatus, oppreſſam triſti ſervitute Sueciam, conatu non minùs generoſô quàm felici vindicavit, Rex poſteà electus, auctorque familiæ, quæ etiamnum Regno præeſt. Reliquit *Steno* ex Chriſtina Gulderſtiernia Suantonem Sturium Comitem *de Weſterwyck*: patrem ex Martha Lewenhauptia, Nicolai, Erici, *Stenonis*, Caroli, Sigridis, quæ Turoni Bielkenſi: Annæ, quæ Hogenſchildio Bielkio: Magdalenæ, quæ Erico Guſtavo Steinbockio; Margaretæ, quæ Turoni Bielkio juniori & Chriſtinæ, quæ Guſtavo Banerio, nuptæ. Nunc familia tota defecit. Vide Joh. Cluverum *in Chriſtierno* II. Petr. Megerlinum *in Tab. Chronol. Hiſt.* & Phil. Jac. Spenerum. *Theatr. Nobilit. Europæ Part. III.*

STENOBERGA, urbec. ſatis munita Brabantiæ. Sub Hollandis, & dominio utili Principis Auriaci. Aliàs amplior, nunc deficit in dies.

STENOBEOA, vide *Sthenobœa*.

STENONSTOMA, apud Solinum, inter oſtia Danubii, memoratur *c.* 13. *Hiſter — ſeptem oſtiis Rhenum influit, quorum primum Peuce — quartum Pſeudoſtoma: nam Borreoſtoma ac deinde* Stenonſtoma *languidiora ſunt cæteris, ſeptimum verò pigrum* &c. ex duabus vocibus Græcis *στενὸν στόμα*, pro quo alii *ψιλὸν*, *exile*, dixerunt, uti ex *Arriano* patet. Unde & *Spilon ſtoma*, pro *Pſilon ſtoma*, in *Excerptis* vetuſtiſſimis legi, notat Salmaſ. *ad Solin. p.* 186.

STENOVICUM, oppid. Tranſiſalanæ provinc. ad Aam amnem, in limite Friſiæ Occidentalis, 17. mill. paſſ. à Suvolia in Boream, 7. ab ora maris Auſtralis in Ortum. Bellô ſæpe olim hodieque captum ac receptum. Sub Hollandis.

STENTOR, Græcorum omnium vocaliſſimus, qui 50. hominum clamorem vocis magnitudine adæquabat. Homer. *Il.* 5. *v.* 784.

> *Ἔνθα στᾶσ' ἤϋσε θεὰ λευκώλενος Ἥρη*
> *Στέντορι εἰσαμένη μεγαλήτορι, χαλκεοφώνῳ,*
> *Ὃς τόσον αὐδήσασχ' ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα.*

Juvenal. *Sat.* 13. *v.* 112.

> *Tu miſer exclamas ut Stentora vincere poſſis.*

Nic. Lloyd.

STENTORIS Lacus Thraciæ, apud Ænum urbs & portus, apud Hebri oſtia. *Herod.* Plin. *l.* 4. *c.* 11.

STENYCLERUS, urbs Meſſeniæ.

STEPHANA, Nicolaa, vide *Nicolaa*.

STEPHANARDUS, ſeu Stephanus, de Vice Mercato, Dominicanus, auctor *Chronici*: *Manipulus Florum*. An idem cum Stephanardo Flamma, qui *Hiſtorias verſu*, eôdem tempore, compoſuit. Leander Alb. *l.* 4. *de Ord. Prædic.* Paul. Jovius, *in vita Othon.* Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 62. Geſner. *in Biblioth.*

STEPHANE, ſeu STEPHANIS *Stephano*, oppid. ſeu pagus Paphlagoniæ maritimus, inter Armenen & Sinopen urb. proximam. Sed *Stephane apud Stephanum* eſt oppid. Phocidis, ſeu potius fuit.

STEPHANATIS, in *πολυαρχίᾳ* poſt Thuorim Thebanum in Ægypto exorta, *Sai* patri ſui regni ſedem ſtatuit, ac Dynaſtiam Regum *Saitarum* incepit: dum *Beſorchis* Bubaſtitarum primus regnaret, & alii in Dynaſtiis alii præeſſent. Eum, poſt regnum annor. 7. excepit *Necepſos*, ex hoc Regulorum numero, juxta *Bocchorim*, inprimis memorandus.

STEPHANI Fanum, oppid Comitatus Foreſtii, *S. Eſtinne de Furan. Metel. Merula.*

STEPHANIENSES, vide *Stephanus* Burgund. Comes.

STEPHANIO, primus togatas ſaltare inſtituit, utriſque ſecularibus ludis ſaltavit & D. Auguſti, & quos Claudius Conſulatu ſuô quartô fecit: quando & ſexaginta tres, non amplius, interfuêre anni. Plin. *l.* 7. 48.

STEPHANITA, apud Interpretem G. Cedreni, ubi de Conſtantino Copronymo, *Et perſuaſit* (Anaſtaſio Patriarchæ) *ut pro Monacho fieret* Stephanita, *carne veſceretur, & in regia menſa tibicines audire ſuſtineret*: ex Græco *στεφανίτης*, *coronatum* eſt. Tales enim menſæ Imperatoriæ, uti olim convivio unicuique, intereſſe, moris erat, Dominic. Macer *Hierolex.* Apud veteres Græcos autem *Στεφανίτης* dicebatur ſacer agon, ſeu ſacrum certamen, è quo qui victor redibat, coronabatur; aliàs *φυλλίτης* quoque i. e. *foliaceus*: quòd horum agonum præmia in ſola corona conſiſterent, ut ait Pollux *l.* 3. *c.* 30. *ἐν οἷς ἆθλα ἐν στεφάνῳ μόνῳ*, & proin unius gloriæ conſequendæ ergò ſuſcipenentur. Quibus oppoſiti non ſacri agones, *ἀργυρῖται* ſeu *θεματῖται*, appellati, in quibus pro donis ex argento, ære, aliiſque quæ veriùs ſunt compendii, quàm illius celebritatis, quæ generoſiſſimi cujusque pectus acuit, certaretur: Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 6. *c.* 4. & 5. Ipſi verò ſacrorum agonum Victores *Ὀλυμπιονῖκαι, Πυθιονῖκαι κτλ.* dicebantur, vide ſuô locô.

STEPHANODUNUM, urbs Lorniæ, in Scotia meridionali in ora Occidentali verſus Æbudas, cum portu, ad radices collis; *Dunſtafag.* 20. mill. paſſ. à Kilmoria in Boream 6. à Mula Inſul.

STEPHANOMATA, Græcè *στεφανώματα* & *στεφανωτικά*, dicta ſunt Græcis veteribus omnia folioſa, quæ coronamentorum materiam præbebant; quibus opponebantur *τὰ φρυγανικὰ καὶ λαχανικὰ*, *ſurculacea & herbida*, ut videre eſt apud Theophraſtum de *Cauſis*

Plant. l. 7. unde in Ægypto peſſimè provenire, τὰ ἄνθη καὶ τὰ στεφανώματα, *flores & coronaria*, uti ait *Ibid. c.* 27. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 4. *c.* 4. Apud recentiores στεφανώματα vocata ſunt, duæ lampades coronatæ, quæ ante Imperatorem Conſtantinopolitanum deferri conſueverunt, ut apud Balſamonem videre eſt. Sed & στεφάνωμα, *ambitum circuitumque* notat, apud Achillem Tatium *l.* 1. unde τὸ ὀρόφου στεφάνωμα, *tecti ſive contignationis ambitus*, apud Plut. *in Apophthegm. Lacon.* & *Heſychium* &c.

STEPHANOPHORI, Græce Στεφανηφόροι, i. e. *Coronigeri*, apud Græcos dicebantur Magiſtratus illi, quibus ſacrificandi jus erat; non enim aliter quàm coronatos ſacra feciſſe Veteres alibi diximus. Erat hæc dignitas eminentiſſima, unde *Plut.* jungit Θεσμοθέται, Χορηγοὶ, Στεφανηφόροι. Sic Athenis fuit Magiſtratus, cui nomen Ἐννέα Ἄρχοντες, *Novem-Viri*, dicebaturque στεφανηφόρος ἀρχὴ, quaſi auguſtior conſeſſus, cui coronæ geſtandæ adeoque ſacrificandi jus fuit: quæ eorum munera vocabant κοινὰς στεφανηφορίας, ut videre eſt apud Plut. *πολιτ. παράγγ.* Sed & Tarſi tyrannum στεφανηφόρον, more Græcô, à popularibus ſuis creatum eſſe, refert Athenæus *l.* 5. traditque Philoſtratus, ab hac ſumma dignitate, cui nomen Στεφανηφόρος ἀρχὴ, Smyrnæos imponere conſueviſſe ſingulis annis nomina, quomodo Romæ Conſulum nominibus notari ſunt, *in Heraclito*. Similiter illos apud Platonem Magiſtratus, qui in Magnetum Rep. optimi renuntiabantur, inter alias prærogativas, ſolos coronam ex auro gerendi jus habuiſſe, legimus apud Platonem *de LL. l.* 12. Vide ſuprà in voce *Magiſtratus*, & plura hanc in rem, apud Car. Paſchalium *Coronar. l.* 4. *c.* 14. In Pentathlo, cùm victor palmam primò accipiebat, inde voce Præconis renuntiabatur ac celebrabatur, tandem coronâ redimiebatur, totum hoc στεφανηφορίαν appellatum eſſe, habes apud Pauſaniam *l.* 5. &c.

STEPHANOPLOCOS, apud Plin. inter Pauſiæ opera, memoratur *l.* 35. *c.* 11. *Pauſias Sicyonius primus in hoc genere* (encauſto pingendi) *nobilis — pinxit & ipſe penicillo parietes Theſpiis — Amavit in juventa Glyceram municipem ſuam, inventricem coronarum, certandoque imitatione ejus, ad numeroſiſſimam florum varietatem perduxit artem illam. Poſtremo pinxit illam ſedentem cum corona, quæ è nobiliſſimis ejus tabula appellata eſt* Stephanoplocos, *ab aliis* Stephanopolis, *quoniam Glycera venditandis coronis ſuſtentaverat paupertatem. Hujus tabulæ exemplar, quod apographon vocant, L. Lucullus duobus talentis emit a Dionyſio Athenis* Ex Græco στεφανοπλόκος, quaſi ἡ τοὺς στεφάνους πλέκουσα, *quæ plectit coronas*. Muliebre enim munus fuit coronas & ſerta plicare, cujus artificii gloria huic Glyceræ debetur. Quæ eædem cùm coronas venderent, στεφανοπώλιδες, quaſi αἱ τοὺς στεφάνους πωλοῦσαι, appellatæ ſunt. Vide ſuprà, ubi de artificio *Nectendi Coronas*, item ubi de *Coronis*.

STEPHANOPOLIS, quæ & *Corona*, urbs Daciæ in Tranſylvaniæ, Moldaviæque confinio, forſan aliàs *Prætoria Auguſta*, *Cronſtat* vulgò Germanicè, *Braſſow* verò Hungaris. Vide Plin. *l.* 35. *c.* 11. prope amnem *Farkas*, qui paulo infrà in Alutam cadit. Ad radices montium, in limite Moldaviæ, 15. milliar. German. à Cibinio in Ortum, uti 29. à Claudiopoli, & 22. ab Alba Julia. Hodie Tranſylvaniæ urbs. *Baudr.*

STEPHANOS, apud Plin. *l.* 15. *c.* 30. lauri genus, quæ Græcis στέφανος Ἀλεξάνδρου, *corona Alexandri*, dicta eſt, vide ſuprà ubi de *Alexandrea Lauro*. Στέφανος enim *corona*, aliàs στέμμα & στέφος: quas voces tamen qui ſubtiliùs diſtinguunt, στεφάνους vocant coronas in ſacris certaminibus publicaque lætitiâ reportari ac geſtari ſolitas: στέμματα, coronas ſacras, quas Sacerdotes, cùm cultu divinò defungebantur, gerebant, item quibus victimæ coronabantur: στέφη verò, coronas funebres, & quarum in exequiis uſus fuit, uti videre eſt apud Car. Paſchalium *in Coronarum libris*. Tranſlata dein vox ad alia: Sic Στέφανος Ἐπιγραμμάτων, nomen fuit libri à vetuſtiſſimo Poëta Meleagro compoſiti, quem quòd ex omnibus antiquis Epigrammatibus contexuiſſet, ordine alphabeticô poſitis eorum nominibus ac ſingulis Poëtis cum totidem floribus comparatis, hôc titulò inſignivit: Ad cujus exemplum, Philippus poſteà parem Epigrammatum Στέφανον compoſuit, & vulgavit, ex omnibus Poëtis, qui poſt Meleagrum ad ſuam uſque ætatem vixêre. Eos ſequutus Agathias ſimilem Epigrammatum συναγωγὴν concinnavit, ex recentioribus compilatam Epigrammatariis, eamque ſub certis materiarum titulis redactam, Στέμμα vocavit, item Συλλογὴν & Κύκλον. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 848. & 849. uti de στεφάνῃ περικεφαλαίᾳ in galea, *p.* 546. de στεφάναις urbium, *p.* 63. &c.

STEPHANOVERDA, oppid. permunitum Geldriæ ſuperioris ad Moſam, in Inſula, vix 5. mill. paſſ. ſupra Ruremundam in Meridiem, Trajectum ad Moſam verſus 20. Sub Hiſpan.

Reges Angliæ, Hungariæ, Poloniæ, &c.

STEPHANUS, Angliæ Rex, ex Comitum Bleſenſium & Bononienſium ſtirpe, Henrici I. ex Adelaide ſorore nepos, in avunculi aula educatus eſt. Quô mortuô, immemor juramenti, quod Regis filiæ Mathildi, Henrici V. Imperatoris priùs, tum verò Godofredi Comit. Andegavenſis uxori præſtiterat, à Guilielmo Archiepiſcopo Cantuarienſi coronam accepit. Nec hucuſque proceſſiſſe contentus, Normanniâ quoque agnatam ſpoliavit: in principio regni ſtrenuè Davidi Scoto obnixus, poſtmodum à Roberto Glocestriæ Comite, fratre notho Mathildis, captus eſt: quem cùm viciſſim captivum feciſſet Guil. Iprenſis, permutatione utriuſque factâ, conceſſum Stephano eſt, ut per vitam regnaret, mortuo verò ſine liberis Henricus Mathildis fil. ſuccederet: quod factum. Obiit autem A. C. 1154. regni 22. Ducheſnius *Hiſt. Angl. l.* 11. Polydorus *l.* 11. & 12. *Buchananus* &c.

STEPHANUS I. Hungariæ Rex, patri Geiſæ, primo Regi Chriſtiano, ſucceſſit A. C 997. Fidei in regno propagandæ ſummô zelô intentus, leges tulit in 55. capitula diviſas, ob ſanctitatem, Sanctis adſcriptus. Obiit Budæ A. C. 1038. regni 41. Maritus primò Giſelæ, ſororis Henrici II. Imperatoris dein alterius ejuſdem nominis, cujus pater Guilielmus erat Burgundionum Rex, ex hac Emerici fuit pater, immaturâ morte extincti. *Apoſtolus & Legiſlator Hungarorum* dictus, Bonfin. *Hiſtor. Hungar.* Colmannus *in vita ejus, &c.*

STEPHANUS II. *Fulmen* dictus, poſt fratrem Colmannum, præfuit ann. 18. bellis contra Venetos, Polonos, Ruſſos & Bohemos fortiter geſtis clarus. Primis nuptiis ſibi junxit filiam Roberti Apuliæ Ducis: ſecundis Juditam Boleslai Poloniæ Ducis filiam. Obiit A. C. 1131. Bonfin. *Hiſtor. Hungar.*

STEPHANUS III. patris Geiſæ II. ſucceſſor, defendit ſe ſtrenuè contra Ladiſlaum III. & Stephanum IV. avunculos ſuos, qui ſceptrô ei erepto ad breve tempus ſunt potiti. Bellò contra Venetos & Emanuelem Imperatorem Illyrici cauſâ, felix: Obiit A. C. 1173. regni 12. Ei frater Bela ſucceſſit. Bonfin. *Dec.* 2. *l.* 6. 7.

STEPHANUS IV. alias V. patrem Belam IV. excepit. Hic Myſiâ ſub tributi leges redactâ, vicit Bohemiæ Bulgariæque Reges, Obiit A. C. 1272. regni 13. *Bonfinius*, *Crantzius* &c.

STEPHANUS, ex Bathoria familia, Tranſylvaniæ primò Princeps, dein Poloniæ Rex Maximilianum Cæſarem, a Procerum quibuſdam electum, celeritatè anteverrit, ductaque Annâ Sigiſmundi Auguſti ſorore, Rex coronatus eſt, A. C. 1576. Dantiſcum, quod Auſtriacis adhæreret, proſcripſit, & ad obſequium adegit, A. C. 1579. Contra Baſilium Moſcorum Ducem res præclariſſimè geſſit, hoſtibus victis ſæpius, pluribusque urbibus captis. Dixit Deum ſibi reſervâſſe hæc tria: *vim creandi ex nihilo, præſcientiam futurorum, & imperium in conſcientias.* Tandem a Moſcico bello reverſus, irâ adverſus Rigenſes, qui Calendarium novum reſpuebant, ſic exarſit, ut in morbum prolapſus, obierit A. C. 1586. Princeps magnanimus. Ei ſucceſſit Sigiſmundus III. Vide Neugebauer. *Hiſt. Polon.* Thuan. *l.* 53. Vartovicium *in reb. Polon. &c.*

STEPHANUS, Vaivoda Valachiæ & Moldaviæ, victoriis contra Mahometem Turcarum Imperatorem, Mathiam Hungariæ & Albertum Poloniæ Reges, Tartaros inſuper, obtentis inclytus. Fratres Bohemos benignè excepit. Obiit A. C. 1504. Michovius *l.* 4. *c.* 84 *&c.*

S. STEPHANUS, nomen Diaconi, Eccleſiæ Chriſtianæ protomartyris. Actor *c.* 6. *v.* 5. Vide Moreriurn *Diction. Hiſtor.*

STEPHANUS, fil. Ruperti Imperatoris frater Ludovici II. cognomine *Barbati*, Electoris Palatini, in diviſione paternæ hæreditatis, Simmerenſem & Bipontinum tractus ſortitus, Simmerenſis ſeu Electoralis poſterioris lineæ, quæ etiamnum floret, Auctor fuit. Is enim, maritus Annæ, filiæ Friderici, ultimi Comitis Veldentiani, è duobus filiis, Friderico quidem Simmerenſem, de quo dictum: & Ludovico, Bipontinum ramum, profevit, è quorum poſteriore, hodierni Principes Bipontini, Neoburgici, Sulzbacenſes, Bircofeldii, Lutzelſtenii, ſeu Veldentii, deſcendunt. Fratris autem Ludovici poſteritas defecit A. C. 1559.

STEPHANUS, Dux Bavariæ, cognomine *Fibulatus* fil. Ludovici V. Imperatoris poſt mortem Rudolfi II. Electoris Palatini dignitatem hanc ambivit, ſed fruſtrà. tranſegit dein, à morte Patris, cum patruelibus Palatinis, ſolutâ certâ pecuniæ ſummâ, in compenſationem detrimentorum, quæ bellô civili a fratre Ludovico Rudolphus Elector acceperat: Sed cum ea minimæ jacturæ pretium adæquare diceretur, poſtea quoque continuata prætenſio eſt. Pater fuit trium filiorum, *Stephani*, qui Ingolſtadienſem: Friderici, qui Landshutenſem & Johannis, qui Monachenſem, familias orſi ſunt; quarum duabus prioribus extinctis, poſtrema ſupereſt, rerumque in Bavaria potitur.

STEPHANUS, fil. prioris natu maximus, Ingolſtadienſem ditionem nactus A. C. 1392. Pater Ludovici cognomine *Barbati*, (quô genitus Ludovicus cognomine *Gibboſus* lineam terminavit) & Iſabellæ, ſeu Eliſabethæ, quæ nupta Carolo VI. Galliæ Regi Regno tantùm non penitus exitioſa fuit. Odiô enim in Delphinum, quamvis proprium filium, flagrans, & mariti mente capti infirmitate abutens, factionem Anglicam Burgundicamque omnibus modis fovit, ſceptrum etiam Anglo generi conciliatura. Eadem luxu muliebri multùm in Regno auctò, tandem mortua, poſtquam omnium odium incurriſſet, ſine ulla pompa ſolemni, ſepulturæ illata eſt, Spenerus *in Fam. Palatina*. Idem nomen aliquot Burgundiæ Comitibus fuit, inter quos duo inprimis celebres fuêre, *Stephanus* fil. Guilielmi Comitis ſub A. C. 1101. & *Stephanus* alter ſub A. C. 1147. à quo poſteriore *Stephanienſes* dicti ſunt, moneta Burgundiæ Comitum, vulgò *Eſtevenans*, ut videre eſt apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

Pontifices Romani.

STEPHANUS I. Lucii ſucceſſor, in Pontificatu Romano A. C. 255. dirum excommunicationis fulmen ſtrinxit in varios Aſiæ Africæque Epiſcopos. qui Hæreticos rebaptizari volebant. E quibus Firmilianus Cæſareæ Cappadoc. Epiſcopus & S. Cyprianus præcipui erant, quem *Pſeudoapoſtolum* vocavit: ab Orientalibus Epiſcopis propterea increpitus, quòd, licèt in cauſa meliori, lenitatem & humilitatem Apoſtolicam non ſervâſſet. Martyrium ſub Valeriano Imperatore pertulit, ſuſpendiô enectus, A. C. 257. Attribuuntur ei duæ Epiſt. Decretales. Vide Cyprian. *Ep.* 62. 72. *&c.* Euſeb. *Chron. & Hiſt. l.* 7. *c.* 2. 3. 4. *Auguſtinum*, *Optatum*, *Nicephorum*, &c. Ei ſucceſſit Sixtus II.

STEPHANUS II. Zachariam excepit, A. C. 752. per tres ſolùm aut quatuor dies. Onuphr. & Genebrardus *in Chron.* Ciacconius *ieepis vita*, Maturus *Annot. in S. Antonin. part.* 2. *tit.* 14. *c.* 1. §. 3. Ei ſucceſſit

STEPHANUS III. Romanus, fil. Conſtantini. Hic ab Aiſtulfo Longobardorum Rege infeſtatus, ope Conſtantini Copronymi Imperatoris non magno cum ſucceſſu imploratâ; ad Pipinum Franciæ Regem confugit, quem unà cum filiis inunxit. Transgreſſus poſteà in Italiam Pipinus, Aiſtulfum Ticini ad obſequium redegit. Sed paulo pòſt cùm pacis initæ immemor Romam obſediſſet, eundem reverſus denuò ſuperavit, atque Exarchatum Ravennæ, cum Pentapoli aliquotque aliis urbibus ſedi Romanæ donavit. Hæc Patrimonii Petri, ut vocant, origo eſt, cui poſteà Carolus M. & Comitiſſa Mathildis plura adjecit. Obiit A. C. 757. Vide Sigebertum & Adon. *in Chron.* *&c*; Ei ſucceſſit Paulus I. frater.

STEPHANUS IV. Synodô Lateranâ, ex Francia & Italia A. C. 769. coactâ, detruſit in cœnobium Conſtantinum Papam, Cæſareque Conſtantinô Copronymô excommunicatô, decreta Synodi ejus, quæ ſeptima generalis erat, abrogavit, cultu Imaginum confirmatô. Quæ in electione Pontificis obſervanda, inſtituit, à Deſiderio Longobardorum Rege qui Romam venerat, ut de iis, qui Conſtantino ſe oppoſuêre, pœnas ſumeret, malè habitus, obiit A. C. 772. ſedis 3. S. Antoninus, Volaterranus, Sigonius ad A. C. 769. Ei ſucceſſit Hadrianus I.

STEPHANUS V. poſt Leonem III. Papa, coronavit Remis Imperatorem Pium, cum uxore ejus Hermengarde. Reverſus inde Romam, obiit A. C. 816. menſe ſedis 7. Ei ſucceſſit Paſchalis I. qui ambo ſine conſenſu Imperatoris electi, apud eum poſteà ſeſe purgàrunt, moniti, ne in poſterum Majeſtatem læderent, Platina *in vitis Pontif.* Thegan. *de geſtis Ludov. Imp. &c.*

STEPHANUS VI. Adriani III. ſucceſſor, A. C. 885. ſcripſit Baſilio Imperatori ne Photio adhæreret. Guidonem poſteà Imperatorem electum adoptavit, purgationem ferri candentis & ferventis aquæ in Germania, per Archipiſcopum Moguntinum ſuſtulit: & quia Photius Spiritum Sanctum ex Filio procedere negavit, voluit addi Niceno Symbolo vocabulum, quod jam in Gallia, Hiſpania ac Germania uſitatum erat, *Filioque*. Obiit A. C. 890. *St. Antoninus*, *Volaterranus*, *Sigebertus*, *Onuphrius*, *Ciacconius*, *Platina*, &c. quibus adde Flodoardum *Hiſtor. Rem. l. 4. c. 1.* Ei Formoſus ſucceſſit.

STEPHANUS VII. ſe ipſum in ſedem intruſit, circa A. C. 897. poſt pulſum Bonifacium VI. qui, defunctô Formoſô, Papatum rapuerat. Sævijt horribiliter in cadaver Formoſi refoſſum: ipſe in vincula compactus & ſtrangulatus eſt, A. C. 900. Ei ſucceſſit Romanus. Vide Baron. *A. C. 897. n. 1. & 900. n. 6.*

SEPHANUS VIII. poſt Leonem VI. biennium ſolùm præfuit, Obiit A. C. 931. *Luitprand. Sigebert. Baron.* Ei ſucceſſit Johannes XII.

STEPHANUS IX. gente Germanus, ab Ottone I. Imperatore ſurrogatus eſt Leoni VI. A. C. 939. quem proin æmuli malè habuerunt. Ludovicò Ultramarino, contra ſubditos rebelles, favit. Obiit A. C. 943. *Baron. S. Antoninus. Volaterranus*, &c. Ei ſucceſſit Martinus II.

STEPHANUS X. priùs Fridericus dictus, fil. Gozelonis Magni, frater Godofredi Barbati Ducis Lotharing. ſucceſſit Victori II. A. C. 1057. Obiit biennio pòſt, cùm Florentiam excurriſſet, ut ibi fratrem ſalutaret, qui Beatricem Tuſciæ Marchioniſſam, viduam Bonifacii, ducturus advenerat, Leo Oſtienſis *l. 2. c. 8. l. 3. c. 101.* Ciacconius *in ejus vita*; *Baron.* &c.

Patriarcha & Epiſcopi.

STEPHANUS I. Patriarcha Conſtantinopolitanus fil. Baſilii Imperatoris frater Leonis VI. in Photii locum ſubſtitutus eſt, A. C. 886. Obiit A. C. 888.

STEPHANUS II. ſucceſſit A. C. 930. Nicolao Myſtico. Obiit A. C. 933. Baron. *in Annal.*

STEPHANUS I. Patriarcha Antiochenus, Arianiſmi fautor, caput eorum fuit, qui S. Athanaſio obnixi ſunt, & Sardicenſi conciliô excommunicati, Antiſynodô Philippopoli inſtitutâ novam Fidei formulam ediderunt. Legatos dein Concilii Sardicenſis ad Conſtantium Imperatorem Antiochiæ tum degentem, Euphratem Colonienſem & Vincentium Capuanum Epiſcopos, perditurus Stephanus immiſsâ in Euphratis cubiculum fœminâ impudicâ, fruſtra fuit. Fraude enim detectâ ſede pulſus eſt A. C. 448. Athanaſ. *Epiſt. ad Solit.* Theodor. *l. 2. c. 9. & 10.* Baron. *A. C. 343. 348. &c.*

STEPHANUS II. ab Eutychianis trucidatus eſt, in ipſo altari, A. C. 479. ſedis 3. Ei ſucceſſit

STEPHANUS III. qui obiit A. C. 481.

STEPHANUS IV. Monachus Syrus, poſtquam Eccleſia ann. 40. Paſtore caruiſſet, Patriarcha electus eſt, A. C. 742. Obiit A. C. 744. Baron. *A.* C. 479. 481. 742.

STPHANUS, Patriarcha Hieroſolymitanus, priùs Abbas fuit S. Johannis, in Valle Carnutenſi cujus urbis Vice dominus quoque erat. Aliquâ affinitate Balduino Regi Hieroſolymor. innexus, ejus favore promotus eſt. Obiit A. C. 1130. ſedis 2. S. Bernardus *Epiſt.* 82. Guil. Tyrius *l. 3. c. 25.* Baron, *A.* C. 1128. 1130.

STEPHANUS Epiſcopus Epheſinus, *Collectionem Canonum* edidit. Floruit is ſub Theodoſio M. poſt Concilium Conſtantinopolitanum I. & Canonibus Nicænis, Ancyranis, Neocæſarienſibus, Gangrenſibus, Antiochenis & Laodicenſibus, addens Conſtantinopolitani primi Canones VII. ſuum iis nomen præfixit; quod prætuliſſe veterem Codicem Bibliothecæ Palatinæ, refert Chriſtoph. Juſtellus apud Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl.* 61. Quem poſteà imitati Epiſcopi ſequentes collectionibus ſuis ſimiliter nomen ſuum adſcripſêre, *Ibid. num. ſeqq.*

STEPHANUS, Epiſcopus Sarmatarum, gentibus illis ad Chriſti fidem perductis, creſcente ſequentibus temporibus ſuperſtitione, divinô honore coli cœpit, in regione Permia, quæ tractus eſt Sarmatiæ Europeæ Obiô fluv. & Kitajâ lacu terminatæ. De eo ſic Sigiſmundus Liber Baro Herberſtenius *Commentar. rer. Moſcovit.* *Idioma (in Permia) proprium habent; characteres item proprios; quos Stephanus Epiſcopus, qui eos in fide Chriſti vacillantes confirmavit (nam anteà adhuc in fide infantes Epiſcopum quendam idem attentantem excoriaverant) primus adinvenit. Hic Stephanus poſteà Demetriô Johannis filiô imperante, apud Ruthenos, in numerum Deorum relatus eſt. Superſunt adhuc ex iis in ſilvis paſſim plures Idololatræ; quos Monachi & Eremitæ eò proficiſcentes non ceſſant ab errore vanoque cultu revocare.* Similiter Sanctum Vitum à Rugiis pro Deo habitum, & *Suante Vitum* appellatum fuiſſe, diximus ſuprà. De utroque Vide Ger. Johann. Voſſ. *de Idololatr. l. 1. c. 41.*

STEPHANUS, fundator Ordinis Grandis montis, ex Avernis ortus, Obiit A. C. 1126. à Clemente III. Sanctorum catalogo inſertus, A. C. 1189. Vinc. Bellovacenſis *Spec. Hiſt. l. 5. c. 46. & ſeqq.* Ciacconius & Genebrardus *in Gregorio VII.* Sammart. *Gall. Chriſt. tom. 3. p. 492. & ſeqq.* Moter. *Diction. Hiſt. &c.*

STEPHANUS, Auguſtodunenſis Epiſcopus fil. fuit Gauſerani IX. Domini Baugiac. & Breſſiæ. Scripſit *de 7. ordinib. Eccleſ. de ceremoniis & canone Miſſæ*, &c. Obiit A. C. 1117. Vide Morer. *Diction. Hiſt.* Item Epiſcopus Colonienſis, magni nominis, ſeculô 10. Coccius *in Catal.* Item Epiſcopus Hieropolitanus, ſcripſit vitam Golanduchi martyris, Euagr. *l. 6. c. 19.* & Niceph. *l. 18. c. 25.* A. Perſis necatus, martyrium ſubiit, vide & Theophyl. in hiſt. Mauritii Imperator *l. 5. c. 11.* Item Epiſcopus Leodienſis.

STEPHANUS, 60. annos probatiſſimus Monachus, fuit, & Antonio Magno notiſſimus; de quo Sozom. *l. 8. c. 1.*

STEPHANUS, Hiſtoricus *ἐν τῷ περὶ Κύπρου* citatur ab Etymologo in *Σφήκεια*. Fortaſſis idem eſt ac *Stephanus* Byzantinus: de quo Voſſ. *Hiſt. Græc. l. 2. c. 22.* Vide *infrà*.

STEPHANUS, Comicus poëta. fil. Alexidis. Item Diaconus. S. Cæſarii, Epiſcopi Arelatenſis, Barralis *Chron. Lirin.* Item, Presbyter Africanus, Ab Amarico Epiſcopo Antiſſiodorenſi rogatus, *vitam S. Amatoris* proſâ, & *S. Germani* verſu ſcripſit. Voſſ. *de Hiſt. Lat. part. 4. l. 3. c. 3.* Item Presbyter Anglus, auctor *vitæ Sancti Wilfridæ* cujus *epitomen* ſcripſit Guilielmus Malmesburiens. Item auctor *hiſtoriæ inventi S. Maurini Abbatis*, circa A. C. 990. Surius die 10. *Jun. &c.*

STEPHANUS Botskai, vide *Botskai*.

STEPHANUS Brickingtonus, Benedictinus Anglus: in Monaſterio Cantuarienſi, ſcripſit *de Præſulibus hujus Eccleſiæ & Epiſcopis Elienſibus*.

STEPHANUS Byzantinus, auctor *libri de Urbibus & gentibus*: cujus *epitomen* concinnavit Hermolaus Grammaticus Conſtantinopolitanus, ſecul. 6. Juſtiniano Imperatori inſcriptam, *Suid.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 2. c. 22.*

STEPHANUS Carolus, vide *Carolus*.

STEPHANUS Cremonenſis, ſcripſit *vitam S. Ubaldi*, Surius d. 16. *Maji*.

STEPHANUS Doletus, Aurelianenſis, plurima præteritô ſeculô Græcè Latinéque, res geſtas inprimis Franciſci I. ab A. C. 1513. uſque ad 1539. ſcripſit, Verderius *Biblioth. Gall. p. 278. 279.*

STEPHANUS Durantius, primarius Toloſani Parlamenti Præſes, ſcripſit *de ceremoniis Miſſæ*.

STEPHANUS Edo, Anglus, compoſuit *vitam Regis Eduardi II.* *Simlerus* & Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 2. c. 65.*

STEPHANUS Henricus, vide *Henricus*.

STEPHANUS Hiſpanus, Monachus Cluniacenſis ſcripſit *de miraculis S. Rodoſindi Hiſtorici*, Ambroſ. Morales *Hiſt. l. 6. c. 36.*

STPHANUS Forcardellus, Legum Toloſæ Profeſſor, varia Græcè Latinéque edidit, Verderius *Bibl. p. 280.*

STEPHANUS Jodellus, Pariſinus, Poëta inſignis Gallus, Verderius *Biblioth. p. 285. & ſeqq.*

STEPHANUS Juliacus, auctor *vitæ S. Coletæ.* Surius die 6. *Mart.*

STEPHANUS Leodienſis, Epiſcopus ſcripſit *vitam S. Lamberti*; aliaque, de quibus vide Sigebertum *in Chron.* A. C. 203. Duorum, ejuſdem nominis Præſulum, ut & Abbatis Leodienſis, meminit Voſſ. *de Hiſt. lat. l. 2. c. 39.* & 48.

STEPHANUS Luſignanus, Dominicanus, ex Cypri Regum familia, condidit *hiſtoriam genealogicam Regum Hieroſolymæ, Cypri & Armeniæ.*

STEPHANUS Mediolanenſis, *patriam* verſu deſcripſit, Poſſevin. *Appar. Sacr.*

STEPHANUS Niger, Cremonenſis; docuit diu Mediolani, tranſtulit Latine *Philoſtrati Heroas*, & in dialogo quodam; quidquid de Græcia memoratu digni narrat Pauſanias, recenſet. Obiit miſerè, Pierius Valerianus *de infelic. erudit.*

STEPHANUS Paſchalis, ſcripſit *rer. Gallicas*, plurimaque alia. Item *Plutarchi quædam Latio donavit*, Verderius *Bibl. p. 301.*

STEPHANUS Paulus, fil. *Henrici*, quem vide.

STEPHANUS, Robertus, vide *Robertus*.

STEPHANUS Salazarius, Carthuſianus Hiſpanus, ſcripſit plurima, quorum catalogum exhibet Petrejus *Bibl. Carthuſ. p. 263.*

STEPHANUS Senenſis, Carthuſianus, fuit Catharinæ Senenſi à ſecretis, cujus *dialogos* edidit, cum *vita illius*, Idem *notis ad Dorland. & in Bibl. Carthuſ.*

STEPHANUS Tabouretus, Advocatus Divionenſis, ſcripſit varia, ſub nomine *des Accors*, Verderius *Bibl. p. 135.*

STEPHANUS Tornacenſis, Epiſcopus auctor varior. operum, vide *Bibliothec. Patrum.*

STEPHANUS Tribeita, cognomine *Gobar*, ſcripſit opus, memoratum Photio, *Bibl. cod.* 232.

S. STEPHANUS, ordo Militaris Florentiæ, inſtitutus à Coſmo I. A.C. 1560. in honorem Stephani X. Confirmatus eſt, à Pio IV. & V. qui iisdem illum privilegiis, quibus Melitenſem, ornaverunt. Sedes ejus præcipua Piſæ eſt: Officium, ſervire terrâ marique, ubicunque à M. Duce juſſi fuerint. In pompis feſtisque ſolennibus utuntur palliô camelinô candido, cum limbo purpureo, & cruce ei appicta. Vide Spond. A. C. 1554. *num.* 5. Favin. *Theatr. d'honn. & de Chev. &c.*

STEPHON, Tanagricæ regionis in Bœotia locus. Plut. in *Qu. Græcis.*

STEPHUSA, inter Praxitelis ex ære opera, memoratur Plinio *l.* 34. *c.* 8. ex Græco στέφουσα, i. e. *cingens, coronans.* Ita enim is, *Praxiteles marmore felicior — Fecit tamen ex ære pulcherrima opera, Proſerpinæ raptum, Catagusam — Stephusam, Spilumenum* &c.

STERCORA, à Commodo cibis mixta, apud Lamprid. c. 11. *Dicitur ſæpe pretioſiſſimis cibis humana ſtercora miſcuiſſe, nec abſtinuiſſe guſtu, aliis (ut putabat) irriſis.* Quod, cùm ab illo per ſummam proterviam & impietatem factum ſit, meliori fine à veterib. quibusdam Medicis uſurpatum eſſe, in ſanandis videl. oris vulneribus, ut & cæteris humani corporis partibus, docet Galenus *l.* 9. *de Simplic. medicam. facult.* Alia ratio fuit, cùm Ezechielem Prophetam juſſit Deus *comedere placentam hordeaceam: & ad orbes excrementi humani parare placentam iſtam*, c. 4. v. 12. cujus locô poſteà ſupplice Prophetæ rogatu exoratus, panem ſuum facere ſuper bovis ſtercora ei permiſit, v. 15. Non enim exegit hîc Deus à Propheta, ut panem ſtercus miſceret, uti Veteres quidam accepêre: Sed tantùm voluit, ut panem pro carbonibus humanô ſtercore coctum comederet, quô miſeri homines quandoque pro ligno utuntur. Idque ſymbolica de cauſa, & ut ſignificaret Iſraëlitis, fore ut in captivitate Babylonica in ſumma omnium rerum inopia verſarentur & cogerentur etiam immundis cibis polluî. Quod quia Prophetæ gravius videbatur, indulſit ei Deus, ut humano bubulum ſubſtitueret: quod hodieque in Friſia ad ligni materiam ſiccari, teſtatur Eraſmus *in Adag. Boliti panem*, i. e. *bubuli ſtercoris*, quod βόλιτον Græcis dicitur. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior l.* 2. *c.* 33. & ſuprà ubi de *Pane ſubcinericio*, talem enim *locô cit.* Ezechielis intelligi, liquet ex v. 12. De more ſceleratos, item ſtatuas tyrannorum, ſtercore lutôque inquinandi, diximus aliquid ſuprà, in voce *Cenum*, item ubi de *Statuis*: de Aurigarum Venetæ ac Praſinæ factionis, apud Romanos, etiam *ſtercora* equorum odorandi, quò ex iis animalium habitus atque temperamenta internoſcerent, videbimus infrà ubi de *Veneta factione*: de ratione verò *Stercorandorum* agrorum, quam primus dicitur inveniſſe in Græcia Rex Augias, divulgâſſe autem in Italia Hercules, vide Plin. *l.* 17. *c.* 9. ut & in voce *Stercutius*, item *Excrementa.*

STERCUTUS, Prudentio *Steph. Hymn.* 3. *v.* 449. Vide *mox.*

STERCUTIUS, dictus eſt Saturnus, quod primus ſtercorandi agri rationem invenerit: ex quâ re fortaſſis regni ejus tempora feliciſſima fuiſſe feruntur. Vide Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 7. In ejus cultu, non *ſtercori* res fiebat divina, ſed Telluri, fimo lætanti, vel Naturæ virtuti, quâ plantæ, poſt fimum agro adſperſum, feliciter provenirent. Voſſ. *ibid. l.* 2. *c.* 61.

STEREA, vel STIRIA, vicus Atticus in tribu Pandionide, *Steph.* Unde Στειριεύς.

STEREONTIUM, Germaniæ urbs, *Ptolem.* vulgò *Caſſel*, Haſſiæ urbs nota. Vide *Caſſela.*

STERIS, oppid. olim Phocidis mediterran. 60. ab Ambroſſo ſtadiis. Pauſan. *l.* 10.

STERLINGA, & STRIVELINGA, provincia Scotiæ meridialis. Habet ad Boream Mentithiam & Fifam; ad Meridiem Glottianam, ad Ortum Laudoniam, ad Occidentem Leviniam provincias. Ejus primaria eſt *Strivelinum*, ſeu *Sterlinga*, ad Fortheam fluv.

STERLINGUS, vide etiam *Starlingus.* Dedêre hanc monetam Franci Galliæ, quorum poſteri illam diu ſervârunt; Normanni dein aſciverûnt, & in Angliam propagârunt. De vocis origine, præter ea, quæ dicta ſunt, in voce *Starlingus*, addit Gronov. quoſdam à *ſtella*, ſignô impreſsô, quaſi *Stellatos*, ſic dictos eſſe contendere; alios à *ſtarro*, quæ vox Apocham ſignificaverit, in Anglia, fœneratoribus Judæis. Apud eundem docti cujuſdam Viri ſententia eſt, deſcendere vocabulum à Saxonico *ſteore*, quod *legem, canonem, regulam* ſignificet, ut *ſteoran*, regere: tanquam nummus indicetur legi vel canoni nummario conſentaneus, pondere legalis & regularis. Sanè *ſteuren* Germanis hodieque eſt, *continere, compeſcere*; & *ſtieren*, gubernare; *ſtier*, gubernaculum; *ſtierman*, gubernator Saxonibus & Belgis. Sed non videtur vox ſignificationis vel tam amplæ, vel tam remotæ, huc potuiſſe accommodari. Vicinius foret *ſteur* & *ſtuyr*, tributum, & ipſe *ſtuiferus* Belgicus, ſi ſic agere ſufficeret. Sed dubium non eſt, ſi Saxonibus Anglis deberetur ea vox, in monumentis illorum alicubi repertum iri: præterea Saxones aliter libram partitos, ita ut 48. Solidos, quinum ſingulos denariorum haberet, tradit *Spelmannus.* Conſtat porrò inter omnes ante Normannorum ingreſſum in Angliam, non reperiri mentionem vocis: etiam ipſo Guilielmo eam primùm legi: & *Sterlenſes, Stellingque*, dein *Sterlingos* & *Eſterlingos* appellatos. Normannos à Francis mutuatos deſcriptionem libræ per ſolidos denariosque, probat Gronov. pluribus: Denarius autem nomen etiam *Sterlingi* fuiſſe in Continenti, quâ Normanni imperabant, oſtendunt duo reſcripta Pontificum Romanor. *in Decret. Gregorii.* Proin his videtur omnino ea vox in Anglia deberi; incertum tamen, utrum ab ipſis impoſita, an & à Francis illius ævi accepta: Nam in Gallia quoque valere illam vocem non quidem pro nummo, ſed pro pondere, *Budæus* oſtendit. Vide Joh. Frid. Gronov. *de Pecunia vet. paſſim, ſuprimis in Addendis.*

STERNEBERGUM, oppid. Pomeraniæ, *Metell.*

STERNERE, Græcè τὸ καταβάλλειν, finis luctæ olim fuit, uti Plut. docet *Sympoſiac. l.* 2. *c.* 4. unde reſponſum Laconis de antagoniſta, ῥίψων κρείττων, ἀλλὰ καταβαλλέστερος. Omnis namque luctæ ratio ad victoriam in ſubvertendo adverſario, eoque dejiciendo ac ſolo illidendo, conſiſtebat: quod ῥῖψαι ex Luctatorum diſciplina dictum. Faciendum autem id erat ter, quod τριάζειν vocabant, uti diximus ſuprà in verbo *Cadere.* Vide quoque *Dejicere.* Alia notio vocis, cum de ſigmate, mari, viis, lectis, jumentis quoque uſurpatur; quod poſtremum ἀναβάλλειν Græcis eſt. Unde οἱ ἀναβολεῖς *Stratores*, de quibus infrà. Sed & apud Spartian. *c.* 1. *in Vero, ſternere*, eſt referre in literas, & hiſtoriæ inſerere, ut apud Græcos καταστρωννύειν, apud vetuſtiores καταχωρίζειν, Caſaubonus *ad loc.*

STERNUTATIO, Græcè Πταρμὸς, inter omina olim erat minima, apud Romanos. Plin. *l.* 2. *c.* 7. *Fulgurum monitus, oraculorum præſcita, Aruſpicum prædicta, atque etiam (parva dictu) in auguriis Sternutamenta & offenſiones pedum.* Cicer. *de Divin. l.* 2. *c.* 40. *Quæ ſi ſuſcipiamus & pedis offenſio nobis, & corrigiæ abruptio & Sternutamenta erunt obſervanda.* At apud Græcos maximi habebantur, idque jam ab Heroicis temporibus. Divinitatis enim quiddam continere augurabantur, eaque proin in Ceteris poteſtate eſſe volebant, teſte Suidâ in voce Σύμβολον. Socrates ipſe, tam emunctæ naris Philoſophus, ab alterius naſo dependere, *Sternutationemque* alienam, pro Dæmonio, conſulere, non erubuit. Imò Dus etiam hæc illata, teſte Ariſtotele *in Problem.* τὸν πταρμὸν θεὸν ἡγούμεθα, *Sternutamentum Numen arbitramur.* Unde factum, ut à cerebri, unde *Sternutatio* profluit, eſu ſolicitè veteres Græci abſtinerent; caput ſacrum haberent. Ariſtot. *Problem. ſect.* 33. §. 9. & *ſternutantibus* ſolemne illud apprecarentur, Ζεῦ σῶσον, *Jupiter ſerva*: ut ex joco Ammiani in hominem bene naſutum colligere eſt,

> Οὐδὲ λέγει Ζεῦ σῶσον, ἐὰν πτάρῃ, οὐ γὰρ ἀκούει
> Τῆς ῥινὸς, πολὺ γὰρ τῆς ἀκοῆς ἀπέχει.

Quòd ſic vertit Thomas Morus, Angliæ ſub Henrico VIII. Cancellarius,

> *Quando Jovem inclamas ſternutans, quippe nec audit,*
> *Tam procul ab naſus prominet aure tuus.*

Alius,

> *Non vocat ille Jovem ſternutans, ſed nec id audit,*
> *A naſi extremo tam procul auris abeſt.*
> Vel ſic,
> ——— ——— *ſed nec is audit*
> *Hunc naſi ſtrepitum, tam procul* &c.

Latini *ſalvere* juſſerunt. Petron. *Satyr. Gyton collectione Spiritus plenus, ita continuò ſternutavit, ut grabbatum concuteret, ad quem motum Encolpius converſus ſalvere Gytona jubet.* L. Appulejus *Mileſiarum l.* 9. *Crebras ei ſternutationes commovebat, quod cùm putaret ab ea profectum, ſolitô ſermone ſalutem ei fuerat apprecatus* &c. Bene precatos autem fuiſſe, genu flexô, adnotavit Athenæus *Dipnoſoph. l.* 2. *c.* 27. tantô cultu, ſeu potiùs ſuperſtitione, rem tantillam ſunt proſequuti. Attendebant autem tum ad utrum latus, tum quô tempore, fieret ſternutatio; ut inde rei ſeu ſuſcipiendæ ſeu omittendæ auguria captarent. Meridianæ *Sternutationes* fauſtæ habebantur, matutinæ infelices, Plin. *l.* 28. *c.* 2. cujus rei cauſas inquirit Philoſophus *in Problem.* Qui *ſternutabat*, cùm tolleretur menſa, infauſtum quid ſibi credebat portendi. Plin. *loc. cit.* Ad ſiniſtrum quoque latus *Sternutamentum* averſabantur miſeri: ut & cùm idem alicui prope ſepulchrum accidiſſet. Sic *Antholog. l.* 2. *c.* 19. *Epigramm.* 5. ubi Macedonii Principis habetur verſus,

> Ἔπταρον ἄγχι τάφοιο.
> *Sternutabam prope ſepulchrum.*

Mox ſequitur omen,

> Ἔπταρον εἰς ἀνέμους.
> *Sternutabam in ventos,*

i. e. *fruſtra.* Vide Joh. Brodæum *ad loc.* Contrà ad dextram audita *Sternutamenta*, fauſtum erant omen. Hinc Xenophonti *concionanti ad milites, felix inde auſpicium, ut Imperator poſteà fieret, l.* 6. & Euphrantides eôdem omine confirmatus, Themiſtoclem hortatus eſt, ut prælium capeſſeret, Ἅμα δὲ πταρμὸς ἐκ δεξιῶν ἐσήμηνε. Ipſe verò Themiſtocles, in ſacrificis ſolennibus *ſternutans*, certa hinc victoriæ argumenta cepit, captivosque immolavit, apud Plut. *in ejus vita.* Similiter apud Theocritum *Eidyll.* 18. itineris eventum ex hoc omine venatus eſt quidam,

> —— Ἀγαθός τις ἐπέπταρεν ἐρχομένῳ τοι
> Ἐς Σπάρταν.
> —— *Bonus quiſpiam adſternutavit eunti tibi*
> *Spartam.*

Vide quoque Homer. Od. ρ. & alibi. Cur autem id crediderint, ratio eſt, quòd communiter *Sternutamentum* σωτηριῶδές ἐστι, unde prædictus Euphrantides mox addit, ὅτι γὰρ σωτηρίαν τε καὶ νίκας ἐπιδείξειν Ἕλλησι. At quàm hoc ineptum & frivolæ plenum ſuperſtitionis! Egregiè Joh. Sariſberienſ. *de Nugis Curial. l.* 2. *c.* 1. *Quid enim refert ad conſequentiam rerum, ſi quis ſemel aut ampliùs ſternutaverit.* Inter ipſos proin Græcos ſapientiores vanum hoc omen riſerunt. Unde Timotheus, celebris belli Dux, cùm militem, dum navem conſcendebat, *ſternutâſſe*, atque hinc à Nauclero, ne conſcenderet, abſterritum, audiſſet, in cachinnum ſolutus, πταίειν γὰρ οἴω-

[illegible], inquit, [illegible]. Ipſe à dextris [illegible] in Duce quodam veteri milites ad prælium incitante, tam dirus ac infauſtus habitus fuit, ut imminens malum non aliter, niſi ſolenni ſupplicatione, averti poſſe arbitrarentur, apud Franc. Roſſæum *Arcbæol. Attic. l. 7. c. 2.* Fuit vero *Sternutatio*, inter omina ſtrenuè ſic dicta [illegible], quæ erant [illegible], i. e. *Sa[illegible] ſtatio* [illegible] i. e. *Sternutatio* & [illegible] i. e. *Tinnitus aurium*. Vide Jo. Scaligerum *Auſonian. Lection. l. 1. c. 16.* Thom Dempſter. *Paralip. in. in Joh. Roſ[illegible] l. 3. c. 8.* Alios: ex Veteribus [illegible] Ariſtotelem *Problemat. ſect. 33. c. 1.* Adde Jo. Forbeſium *in [illegible] Hiſtorico-Theologic. l. 5. c. 30. §. 3.* ubi morem Chriſtianorum *ſternutanti* bene precantium his verbis, *te Deus adjuvet*, arceſſit ex morbo epidemio, tempore Pelagii II. Pontificis Romani oborto, quo correpti cum *ſternutatione* plerumque animam exhalaverint. De *ſternuente* oryge, in ortu Caniculæ, vide Salmal. *ad Solin. p. 47[illegible]. & 474.* ubi & *ſternutantes* non ſolum ab aliis ſalutatos, ſed etiam Deum ſibi ipſos propitium precatos eſſe & adoraſſe, obſervat. Ut de Hebræis aliquid aſpergam, & illi *ſternutantem* ſalvere jubebant, dicentes אסותא, i. e. *Medicina, Salus ſit tibi* vel [illegible] quod idem. Fingunt nempe Magiſtri, morbum quendam, quem vocant אסכרא, h. e. *anginam*, primitùs familiarem fuiſſe infantibus die quartò à nativitate; unde eò die parentes jejunare ſolebant, ut morbum hunc ab infantibus deprecarentur. Poſteà volunt etiam adultos corripuiſſe, atque ſtrangulaſſe, maximè in ſternutatione, unde mori origo, ut ſternutanti apprecarentur, quæ diximus. Jac. Ouzelius *Animadverſion. ad Minucium Fel.* ubi varia in hanc rem, de ſententia inter alia Plutarchi, [illegible] fuiſſe Socratis Dæmonium aſſerentis, quam ſuprà indigitavimus, lectu non injucunda.

STERO, vide *Henricus*.

STEROPE, Atlantis filia, una Plejadum, quæ Marti Oenomaum peperit. Hygin. *Fab. Poet. c. 15.*

STEROPES, unus ex Vulcani miniſtris, à *fulmine* nomen habens. Vide *Brontes*.

STERPINIACUM, villa olim Galliæ publica & fiſcalis, in Veliocaſſibus Normannis, trans Ittam, non procul à Giſortio ac Gamapio: Vulgò *Eſtrepigni* aliàs *Eſtrepagny*. A Dagoberto Rege Monaſterio Beati Dionyſii data. Eſt & *Sterpiniacum*, vicus in confinio Pariſiorum & Senonum ad Junnam fluvium, inter Bonnam vicum & Stampas, vulgò *Eſtrechi* ab Anſelmo & Haimone Mauriniaceuli monaſterio datus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

STERZER, inter nomina Waldenſibus afficta, occurrit apud Reinerum *de Waldenſibus*.

STERZINGA, oppid. Comitatus Tirolenſis ad *Ulcæ* fluv. ubi dives vena metalli, & cultri enſeſque eximii. *Meiel.*

STESIARUS, Moloſſiæ mons. Vibius Sequ.

STESICHORUS, poëta Lyricus ex Himera Siciliæ urbe, à qua Himeræus dictus eſt, Olymp. 42. Nomen ſuum obtinuit ab eo, quòd primus cum citharæ cantu chorum conjunxerit, nam verò nomine *Tiſias* dicebatur. Hic cùm aliquando acerrimò carmine in Helenam, tanquam belli Trojani facem, eſſet invectus, à Caſtore & Polluce luminibus dicitur orbatus, aliòque rurſus carmine cantatâ palinodiâ viſum recepiſſe. Philoſtratus *l. 6. c. 4.* Ejus fragmenta ſolum quædam ſuperſunt. Cæterum ſtylus ejus ſublimis, & majeſtate plenus fuit, ut ex *Horatio*, *Dion. Halicarnaſſ.* & *Quintiliano* patet. Vide Euſeb. *in Chron.* Suid. *in Lex.* Lil. Giraldum, *Hiſt. Poet.* Voſs. *de Poet. Græc. c. 3.* Horat. *l. 4. Carm. Od. 9. v. 8.*

Steſichorique graves Camenæ.

Vide inprimis Quintilian. *l. 10. c. 1.* Hujus tumulus, *S. Maria di Betlem* hodie, Fazello, locus Siciliæ, apud Catinam urbem. *Nic. Lloydius.* Illius Sepulchrum octo columnis inſigne fuit, unde in teſſeratum certo quodam genere, *Steſichorius jactus*, dicebatur, qui ex 8. numeris conſtabat. Thom. Godwyn. *Antholog. Rom. l. 2. Sect. 3. c. 13.* Qua de re ſic Jul. Pollux in explicatione ludi taxillorum *l. 9. c. 7.* *Tum & Steſichorus nuncupatur quidam in aſtragalorum ludo numerus, qui octonarium ſignificat; Poëtæ enim hujus in Himera ſepulchrum, ex octonis omnibus compoſitum, peperiſſe tradunt*, [illegible], *parœmiam*. Quem numerum declarans Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l. 20. c. 7.* inſit, *Quin & in talorum ludo numerus quidam Steſichorius dicebatur, qui non alius erat, quàm octonarius; Quoniam ejus Poëtæ conditorium, magnificò extructum impendio ex octonis conſtabat omnibus, angulis videl. columnis, gradibus. Fuit in Himera, Siciliæ civitate, alii in Catana ſcribunt.* Vide Fortun. Licetum *de Lucernis l. 6. c. 1.*

STESICLIDES, Athenienſis, laudatur à Laërtio *in Xenophonte* [illegible].

STESILEA, mulier admodum eleganti vultu, raràque pulchritudine, cujus ſpectabilis forma cauſa fuit litium inter Ariſtidem & Themiſtoclem, qui eam amabant. Plutarch. *in Them.*

STESIMBROTUS, ab Epaminonda patre Thebanorum duce interfectus eſt, quòd contra mandatum patris cum hoſtibus Lacedæmoniis manum conſeruiſſet, quamvis partâ victoriâ, *Plut.*

STESIMBROTUS, Hiſtoricus, ſcripſit res geſtas Cimonis ducis Athenienſium, Plut. *in Cim.* Vide Voſs. *Hiſt. Græc. l. 4. c. 7.*

STESIMBROTUS, Thaſius, *citharâ canere, ad chordarum ſonum, à Dionyſio edoctus eſt*; ut & Epaminondas. Cornel. Nepos *in ejus vita c. 2.*

STETINUM, ſeu STETTINUM, urbs German. permunita, Pomeraniæ citerioris caput, quæ ex vico poſt Vinetæ excidium in urbem maximam crevit; vulgò *Stetin*, ad Viadrum fluv. ſub Suecis, 8. leuc. ab ora maris Baltici in Meridiem 4. à confinio Marchiæ Brandeburg. 9. ab Uſedomia in Eurum. Ibi aliàs ſedes Ducum Pomeraniæ in arce elegantis ſtructuræ. Urbs Hanſeatica eſt. Stetinum olim nactus Otto, Barnimi I. filius *Stetinenſem* lineam, fi[-]cut frater ejus *Bogiſlaus IV.* Wolgaſtenſem, orſus, bellum adverſus Megapolitanos, & Ludov. dein Bavarum Electorem Brandeburg. habuit. Pater Barnimi Magni, ſucceſſoris A. C. 1345. qui bellò [illegible], tandem tamen in caſum deficientis prolis, Brandeburgicis ſucceſſionem adſcribi legitur. Eo mortuo A. C. 1360. ſucceſſere hi, Bogiſlaus VII. Caſimirus IV. & Suantiborus II. huic A. C. 14[illegible]3. Otto II. & Caſimirus VI. Caſimiro A. C. 1433. Joachimus, in cujus filio Ottone III. extincto ramo A. C. 1464. bellum acre inter Brandeburgicos, & agnatos Wolgaſtenſes exarſit, quod his conditionibus compoſitum eſt A. C. 1471. ut *Stettinenſem* Ducatum Pomerani a Brandeburgicis in feudum acciperent, ſervatis inſignibus, titulo & quæ occupaverant locis, quæ tranſactio à Friderico Imperatore confirmata eſt. Pædagogium *Stetini* fundavit Barnimus X. Pius, qui obiit A. C. 1573. Rex dein Sueciæ A. C. 1630. vim ante *Stetinum* oſtentans, à Bogislao totius familiæ ultimo, ut reciperetur, obtinuit: quô ſine hærede mortuô, cùm ex antiquo pacto ad Brandeburgicos ſucceſſio devolveretur, pace Monaſterienſi citerior Pomerania, in qua *Stettinum*, Suecis ceſſit, Marchioni ulterior, cum aliis quibuſdam, æquivalentiæ nomine, data eſt. Vide Phil. Jac. Spenerum *in Fam. Brandeburg.*, Tob. Pfannerum *de præcipuis Germaniæ Principum gentibus, c. 4.* ubi *de Gente Brandeburgica*. & ſupra in voce *Pomerania*.

STETTINUM Novum, oppid. Pomeraniæ ulterioris ſub Electore Brandeburgico. Peſſime habitum bellò Germanicò a paucis inhabitatur.

STEUCHUS Auguſtinus, Eugubinus ſive Iguinus (quæ ejus fuit patria inſignis, in Umbria, *Poſſevin.*) Canonicus Regularis Congregationis S. Salvatoris, Romani Pontificis Bibliothecarius, Epiſcopus Kiſamus, celebris inter ſuos fuit Theologus. Extat ejus *Recognitio V. T. ad Hebraicam veritatem. Annotationes in Pentateuchum. In c. 3. Geneſ. Expoſitio. Enarratio in Jobum*, item *in Pſalmos a primo uſque ad 138. incluſivè &c.* Prodierunt Opera 3. Tom. in fol. Pariſiis A. C. 1576. 1578. & Venetiis A. C. 1591. E quibus *Recognitio*, item *in Job & Pſalmos Enarrationes*, niſi corrigantur, prohibentur. James. *Linguas, Latinam, Hebræam, Arabicam, Syriacam, Scientias omnes, Philoſophiam inprimis & Theologiam, profitetur*, Poſſevin. *Vir æternâ dignus memoriâ, & Italiæ verum ornamentum*, Idem.

STEUNOS, Phrygiæ antrum. Pauſan. *in Achaicis*.

STHENELUS, Argivorum Rex III. patri Crotopo ſucceſſit, per annos 11. ac regnum Gelanori filio reliquit, Pauſan. *l. 2.* Vide *Crotopus*, *it. Gelanor*.

STHENELUS, Mycenarum Rex à Perſeo quintus, ex Aſtydamia Pelopis filiâ ſucceſſorem habuit Euryſtheum, cujus juſſu Hercules, Alcmenâ Electryonis filiâ genitus, tot agones exantlavit. Thucyd. *l. 1.* ipſe verò Electryoni ſucceſſerat; regnavit ann. 8. Euſeb. *Chron. Pauſan. Apollodorus*, Joh. Marshamus *Canone Chron. ad Sec. XI.*

STHENELUS, Actoris fil. unus ex iis, qui Herculem expeditione contra Amazonas ſunt comitati; è bello rediens ab una Amazonum ſagittâ interemptus ac in Paphlagoniæ litore ſepultus eſt. Cum Argonautæ illac iter facerent, à Proſerpina impetravit, ut ſibi ad heroës illos videndos, exeundi ex inferno copia fieret. Quò apparente & ſtatim evaneſcente, Mopſus vates Argonautas monuit, ut ad litus applicarent, eique juſta ſolverent.

STHENELUS, Capanei & Euadnes fil. unus ex Græcorum ducibus qui bello Trojano interfuerunt. Hunc Virg. *Æn. l. 2. v. 261.* inter eos annumerat, qui lignei equi alvo fuerunt incluſi. Sic enim inquit:

Theſſandrus, Sthenelusque duces & dirus Ulyſſes.

Hujus elogia habes *in Heroicis* Philoſtrati. Illud maximum, invitè illum incluſum in hanc machinam. Verba Philoſtrati hæc ſunt: [illegible]. Horat. *l. 1. Carm. Od. 15. v. 23.*

Urgent impavidi te Salaminius
Teucerque & Sthenelus ſciens pugnæ.

Idem *l. 4. Od. 9. v. 20.*

—— Non pugnavit ingens
Idomeneus Sthenelusve ſolus
Dicenda Muſis prælia: ——

Fuit alter ejuſdem nominis, quem, in concione Agamemnonis, refert Homerus P[illegible] filium fuiſſe ex Andromedâ conjuge. Hinc *Stheneleius* Ovi[illegible] *9. Heroid. v. 25.*

Quem non mille feræ, quem non Stheneleius hoſtis, &c.

Idem *Met. l. 2. v. 367.*

—— Proles Stheneleia Cycnus.

Nic. Lloydius.

STHENELUS, Tragicus actor & mimus, eò penuriæ adactus, ut choragium vendiderit. Ariſtoph. *Crabron.*

STHENELUS, vide quoque *Narſes*.

STHENIPPUS, Lacon, mulctatus pecuniis ab Ephoris, fictè ad Tegeates transfugit. Quibus eum recipientibus, quaſi juſtam iræ cauſam habentem, corrupit, qui Principi eorum adverſabantur, Ariſtocli; iiſque ſociis uſus inter pompam ſacrificare eum volentem aggreſſus occidit. Polyænus *l. 2. c. 26.*

STHENIUS Jupiter, i. e. potens, apud Argivos colebatur.

STHENOBOEA, Præti Corinthiorum, aut, ut alii malunt, Argivorum Regis, uxor, filia Jobatæ Regis Lyciorum, quæ Bellerophontis amore capta, cùm repulſam tuliſſet, apud virum eum detulit, tanquam vim ſibi afferre voluiſſet.

STHE-

STHENOCRATES, Athenienſis, ſocius conjurationis, quâ Heraclidem Demetrii præfectum trucidare & Athenas præſidio liberare tentabant, ab Heraclide oppreſſus & occiſus. Polyæn. *l.* 5. *c.* 17.

STHENYO, una ex filiabus Phorci, & belluæ marinæ, Meduſæ ſoror, & Euryales.

STIBADIUM, Græcè Στιβάδιον, torulus fuit e gramine herbis frondibus ſeu [illegible] ſtipatus, à [illegible]. [illegible] *Stratum è frondibus, viridi gramine, [illegible] & lectus humi poſitus.* Unde alibi apud eundem, [illegible], *Toros [illegible]*. Stratum enim pauperum erat; eidem proin alibi [illegible] *lectulum pauperum*, appellatur. Sed & Accubitum fuiſſe, diximus in voce Stratum. [illegible] *Camas* vocat, cum ait *Cama eſt brevis lectus & circa terram, Græci enim χαμαὶ humi dicunt* hincque tunicas lineas interiores [illegible] dici tradit, *quod in his dormimus in Camis.* Verùm non *Camas*, ſed *Canna* [illegible] Græci, ſtrata illiusmodi humilia, & lectulus humo propiores vocârunt. Vide Octav. Ferrarium [illegible] *Part.* 1. *l.* 3. *c.* 5. Inde *Stibadium* triclinare, de quo ſic Martialis *l.* 14. *Epigr.* 87. cum tit. *Stibadia*,

> *Accipe Lunatâ ſcriptum teſtudine Sigma,*
> *Octo capit: veniat quiſquis amicus erit.*

Ubi cùm Stibadium idem faciat cum *Sigmate*, Vide hanc vocem ſuprà. & quia in Triclinii locum ſucceſſere Stibadia, *Antiqui enim Stibadia non habebant, ſed ſtratis tribus lectis epulabantur, unde & Triclinium ſtern dicebatur* Servius *ad Æneid. l.* 1. *v.* 701. quoque infrà, in voce *Triclinium*. Aliter *Accubita* quoque Stibadia, dicta ſunt, Græcis [illegible], Latinis etiam hoc ſenſu *hemicyclia*, a forma ſcil. lunata ſeu ſemicirculari. Unde *Ap[illegible]* ſuggeſtum vocat &c. qua de re vide Salmaſ. *ad Lamprid. in Heliogabalo paſſim.*

STIBIUM, inter ea, quæ in argenti metallis inveniuntur, memoratur Plinio *l.* 33. *c.* 6. *Spumæ [illegible] candida nitenſque, non tamen tranſlucens, [illegible] appellant, alii Stibium --- [illegible] genera, mas & fœmina --- [illegible] ſtringere & refrigerare, principalis autem circum oculos, namque ideo etiam plerique platyophthalmon id appellavere, quoniam in calliblepharis mulierum dilatet oculos.* Nempe ſicut ad ruborem genarum conciliandum anchuſæ radice mulieres antiquæ utebantur, ſic nigro *ſtibii* pulvere ſupercilia tota circumducebant & mitecum formabant, ſicque oculorum ſpatium velut producebant, id quod inter pulchritudinis priſcæ præcipua reputabatur momenta. ut ex epitheto Junoni Homerico βοῶπις liquet. Hinc Ion in *Omphale*, ſtibium [illegible] vocat,

> [illegible]

Et *Heſychius* [illegible], interpretatur [illegible] &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1148. & Dalechampium *ad Plin.* Et hæc *fuligo* eſt, *Tertulliano*, *Arnobio*, *Juvenali* memorata locis ſuprà citatis in ea voce. *Fucor*, in illis Cypriani *de Habitu Virg.* [illegible] *circumducto nigrare fucare.* Unde [illegible] *fuliginatos* legas apud Hieronym. *de Virginitate ad Furiam Tom.* 1. *Ep.* 10. *c.* 11.

STIBOETES, vide *Ziubetes*.

STICA, apud Catonem, *c.* 70. ubi de quadam medicamenti compoſitione, quæ habes paratus: *Si [illegible] metues, ſanis dato ſalis micas III. folia laurea III. porri fibra III. alpii ſpicas III. [illegible] III.* Plinio [illegible], Græcè [illegible] & [illegible] tunica eſt [illegible] enim & [illegible] ſeries dicitur rerum inter ſe junctarum, & continenter invicem hærentium, unde [illegible], pro tunica corpori adhærente & ex eo Latinum *Stica*. Sic Græci recentiores [illegible] & [illegible] paſſim pro tunica uſurpant, ſuperius cùm de veſtitu Sacerdotali agunt, uti docet Salmaſ. *ad Tertull. de [illegible]*. Vide quoque eum *ad Solin. p.* 1062. & hic infrà. Apud Scriptores mediæ ætatis, Anglos potiſſimum, *Stica* certus numerus anguillarum eſt, Angl. *[illegible]*, Car. du Freſne *Gloſſar.*

STICHARIUM, Dominico Macro tunica eſt Epiſcopalis, quâ Græci in ſacris functionibus locò albæ utuntur, Quam ſericis rubris albiſque fasciis virgandam eſſe, ait Sim. Theſſalonicenſis, videque quoque Gregorium *l.* 6. *c.* 1. quid quid ſignificatum velint, vide apud eundem Macrum *in Hierolex.* ubi addit, Epiſcopos & Diaconos Græcorum, in Quadrageſimali & mœſtitiæ tempore, *Sticharo* rubri coloris uti, ex *Demet. [illegible] Chomatene*. De nominis origine dictum ſuprà. In optimo *Gloſſario Stricteria* dicuntur [illegible], quòd ad corpus *ſtringerentur* hujuſmodi tunicæ hinc [illegible] Græcis [illegible] vel [illegible] Salmaſ. *ad [illegible]* [illegible] *c.* 46. Eundem de [illegible], quâ voce Mimi induti, Vide eundem ſup. à.

STICHOMETRIA Veterum vide ſuprà *L[illegible]*.

STIFELIUS Michaël, Eſlingenſis, Miniſter Evangelii in Saxonia & Pruſſia, ſcripſit *Arithmeticam*, cui præfationem Melanchthon addidit. Obiit A.C. 1567. Jenæ, ætatis 70 Thuan. *Hiſt. [illegible]*, *Poſſevini*, Joſ. Blancanus, qui ejus Arithmeticam & Algebram mire laudat, *Mathem. Chronol. p.* 62. & Spondanus *ad A.* 1[illegible]3.

STIGMATIÆ, dicebantur olim Servi fugitivi, qui e fuga retracti *Stigmatibus* notabantur. Qui mos quam antiquus, ex Herodoto *l.* 7. diſcimus, ubi [illegible] Xerxem Helleſponto multiſſe, præter alias ſtultas pœnas ei [illegible] inflictas, tradit. Et confirmat idem, apud eundem *l.* 5. capitalis ille Tabellarius ab Hiſtiæo ad Ariſtagoram miſſus. Artemiſiæ [illegible] tropæo apud Rhodios, de quibus vide Vitruvium *l.* 2. *c.* 8. Imo & *Phocylidem* legimus præcipientem.

> [illegible]

Et his notis inſignes [illegible] ſe videntur Paraſiti ſervi, quos Hermippus apud Athenæum *Dipnoſoph. l.* 1. recenſuit. Id autem *inſcribere* dixit Auſonius *Epigr.* 15. unde *facies inſcripta*, apud Claudian. *l.* 1. *in Eutrop.* Locus inſtitionis fuit frons, uti monſtrat [illegible], qui fugitivum [illegible] neſcio quos Philoſophos, typo vulgari [illegible], cenſet in ea parte [illegible] debere. Diphilus [illegible] quendam [illegible] qui contra [illegible] ſe alere [illegible], ut rapilis [illegible] frontem multam. [illegible] hæc notæ F[illegible] qui ſtatuerunt Φ. & F. quod utique non improbat. Illud [illegible] pulam, [illegible] narrat, Eumolpum [illegible] frontem [illegible] & [illegible] ingentibus literis [illegible] appellat [illegible] Val. certè Maximus meminit [illegible] ſervum Reſtionis inſcriptibili [illegible], per [illegible] contumeliam inuſtum; ubi vox illa *literarum* [illegible] ad [illegible] Φ. vel F. videtur poſſe referri. Nec eximit ſcrupulum Martial. *l.* 2. *Epigr.* 29. [illegible] ubi invehitur in quendam qui ex ſervili [illegible] ne pervenerat ad equeſtrem dignitatem, inſigniaque equeſtria gerebat. Ita autem de illo inter alia,

> *Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem,*
> *Ignoras quid [illegible] ſplenia tolle, lege.*

Splenia profectò numeroſa videmus adhibita, ut contegerent numeroſas inſcriptas literas, nec repentè hic a Φ. vel F. frontem implevſſe veriſimile eſt, ſed potius inſcriptionem hanc fuiſſe [illegible] ptam illis verbis, quæ in eorum collaria & æreas laminas inciſa Romæ hodieque videmus. Cùm enim Conſtantinus Aug. ad normam ejus, quem profitebatur, humanitatis, vetuiſſet in facie noxiorum inſcribi, quòd dedeceret faciem maculari, quæ ad ſimilitudinem pulchritudinis cœleſtis eſſet figurata, non defuerunt lenes domini, qui obſequerentur, & frontis contumeliam in prædicta transferrent. Collaria enim fuiſſe apta fugitivis, teſtatur & Lucilius apud Nonium:

> *Cum Manicis, Catulo, Collarique ut fugitivum.*
> *Deporter.*

Et eſt Collare apud Læl. Paſchalinum Romæ cum hac inſcr. *Tene me quia fugi, & revoca me domino meo Bonifatio Linario* A ☧ Ω. Apud eundem extat ærea lamella utrinque inſcripta ſuntque illæ quæ in ipſa adverſa leguntur literæ non prominentes, ſed inciſæ & quidem non ineleganter; at quæ in eadem averſa conſpiciuntur, in ſumma velut cute, cultelli acumine videntur exaratæ negligentius. Et ex hoc demum capite erat olim Collaris ferrei geſtatio famoſa, ut notat Metaphraſtes in *Actis* SS. Martyrum Carpi, Papyli, Agathodori & Agathonicæ; ut quæ liberos homines dedeceret. Neque verò non poterant verba in fronte commodè imprimi, cum Theophilus Imperator undecim verſus Theophanis & Theodori fratrum frontibus inſcripſiſſe legatur, apud Baronium *Not. in Martyrol.* Et hæ lamellæ clavis forte capitatis ad collaria affigebantur, ut indicio ſuo fugitivos proderent. Quid autem ibi hæc nota ☧ in fronte inſcriptorum voluerit, vide Licetum *de Lucernis A[illegible]* & plura hanc in rem, apud Pignorium *de Servis*, Baron. [illegible] & Hieron. Aleandrum *Comment. in Inſtit. Cap.* De illis [illegible] Auſonius *Epigramm.* 15.

> *Pergame, non rectè punctus, fronte fiibi [illegible]*
> *Supplicium, lenta quod meruêre manu*
> *At tu, qui dominus, peccantia membra coërce,*
> *Inſipiens, falſos excruciare reos.*
> *Aut inſcribe illam, quæ non valt ſcribere, dextram,*
> *Aut profugos ferri pondere [illegible] pedes*

Quomodo *Stigmata* delere conati ſint, innuit Columella *l.* 10.

> *Ponitur & lactis [illegible] quæ condiat herba,*
> *Deleſtura quidem [illegible] data ſigna fugarum,*
> *Vimque ſuam [illegible] profitetur nomine Græ[illegible], &c.*

Sed & Milites Romanorum, priuſquam matriculis eorum nomina inſererentur, *ſtigmata*, in brachio vel manu, accipere conſueviſſe, patet ex L. Arcadii & Honorii: *Stigmata, i. e. notæ publicæ obtrectiam brachiis, ad imitationem tironum infligantur*: more, ut videtur, à Græcis recepto, ad quem alludere Apoſtolum in *Epiſtola* [illegible] vidimus, ubi de *Stigmatis* [illegible]. Manſit vero etiam recentiori ævo, de lemniſco nodato, vulgò *Lu[illegible]* qui Militi, poſt balneorum ceremoniam, longiori tunicâ induto, ad ſiniſtrum humerum alligabatur, ut videre eſt apud Uptonum *de M[illegible]* *l.* 1. [illegible] Ut de *ſtigmatis* reorum, item Clericorum graviter delinquentium de quibus *cap. audient. de crim. fal.*, nil addam. Vide quoque ſuprà, voce *Inſcripti*, item *Literati*.

STILBA, genus lucernæ, vide ſuprà *Lucerna*.

STILBE, Nympha Lapitham filium ex Apolline peperit, à quo Lapithæ populi dicti.

STILBO, is qui Diodorum dialecticum mori coëgit, cum ei luſorias quæſtiones objiceret, Plin. *l.* 7. *c.* 53.

STILBON, Mercurii ſtella dicitur, i. e. *radians*, quòd ejus orbis ſplendeat.

STILICO, Vandalus, Dux copiarum Theodoſii M. cujus et fratre neptem Serenam in matrimonio habuit. Tutor Honorii, quem Pater Occidentis Imperatorem declaraverat, [illegible] geſtis, uſu rerum & fortitudine inclytus. Hinc clarior [illegible] in Liguria [illegible]. A.C. 402. & Alaricum, qui per Aun[illegible] [illegible] cam, Græciam & Illyricum vaſtaverat, in fugam con[illegible], cùm illum perdere poſſet, fœdere cum illo inito, [illegible] permiſit. Poſteà Radagaiſum ſuperavit, [illegible] Mariam primò, dein Thermantiam [illegible] filias ſuas, elocavit. Tandem Eucherium filium ad Imperium evecturus, clam cum Barbaris amicitiam fovit, Athalaricum modo [illegible] modo [illegible] permiſit. Sed perfidiâ detectâ, Honorii juſſu occiſus eſt, A.C. 408. Eucherio filio

eum

cum Serena ſtrangulatô, quam Placidia Imperatoris ſoror Barbaros Romam invitâſſe oſtendit. Decreto Senatus nomen ejus ubique deletum; ſtatuæque disjectæ ſunt. Proſper & Marcellin. *in Chron.* Oroſ. *l.* 7. Claudian. *de Stilic.* Addo hîc, quod tres libros Sibyllinos, poſt Sullanum incendium utcumque reparatos, quibus fortuna Urbis Populique contineri credebatur, uti ſuprà diximus, aboleri, idem præcepit, teſte Lactantiô *de Ira Dei* c. 23. Sed & nummos eundem aureos, ſolâ formâ ab Imperatoriis diſcrepantes cudere auſum eſſe, notat Philoſtorgius *l.* 12. *c.* 1. *n.* 2. & hoc inter affectatæ ab eo tyrannidis ſigna repoluit. Verùm ab Honorio potius, in ſocer Stilichonis honorem, & memoriam rerum ab hoc præclarè geſtarum, factum id eſſe, contendit Car. du Freſne *Diſſertat. de infer. ævi Numiſmat. num.* 63. De figura gemmis inſculpta, repertâ in Mariæ filiæ ejus ſepulchro, Imperatori modo dicto nuptæ, vide aliquid infrà, in voce *Vive.*

STILIO, Philoſophus, inter præceptores Alexandri Sev. apud Lamprid. *c.* 3.

L. STILO, Nobilis Romanus, ſine cauſæ dictione, juſſu Severi Imperatoris, occiſus, de quo vide Spartian. in *Vita* hujus. c. 13.

STILPÆ, urbs Siciliæ, *Stephan.*

STILPO, Megarenſis Philoſophus tempore primi Ptolemæi, diſcipulus Paſiclis Thebani; præfuit ſcholæ Megarenſi, ſcripſitque *dialogos non minus* 90. *Suidas.* Tantâ eloquentiâ & gratiâ fuit ut omnes Philoſophi ad eum certatim confluerent. Megarâ captâ, à Ptolemæo Sotere & Demetrio, magni fuit habitus. Caput Stoicorum. De hoc Cicer. *in l. de Fato: c.* 5. *Stilponem Megarcum philoſophum, acutum ſanè hominem, & probatum temporibus illis accepimus. Hunc ſcribunt ipſius familiares & ebrioſum & mulieroſum fuiſſe. Neque hæc ſcribunt vituperantes, ſed potius ad laudem: vitioſam enim naturam ab eo ſic edomitam & compreſſam eſſe doctrinâ, ut nemo unquam vinolentum illum, nemo in eo libidinis veſtigium viderit.* Vide & Diog. Laert. *l.* 2. Sen. *ep.* 9. & *de Conſt. c.* 5.

STILUS, vide *Graphium.*

STIMICON, vel STIMICHON, paſtor quidam apud Virg. *Eclog.* 5. *v.* 55.

Jampridem Stimichon laudavit carmina nobis.

STIMULATI, vide ſuprà, *Majorenſes.*

STIMULUS, apud Terentium *Phormione, Act.* 1. *ſc.* 2. *v.* 28.

Nam quæ inſcitia eſt
Adverſum ſtimulos *calces,*

ſupple *jactare?* κέντρον eſt Æſchylo, *Agamemn. v.* 1620.

Πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε ———

& Scriptori ſacro Actorum *c.* 9. *verſu* 5. & *c.* 26. *v.* 14. ubi eadem phraſis, non ex profanis tamen his Auctoribus, ſed ex Moſe, qui Æſchylum mille circiter præceſſit annis, deſumta Deuter. *c.* 32. *v.* 15. Hebr. דרבן *darban,* 1. Sam. *cap.* 13. *v.* 21. ubi Iſraelitæ leguntur iviſſe ad Philiſtæos, *ad aptandum ſtimulum;* item מלמד *malmad,* Judic. *c.* 3. *v.* 31. ubi Samgar *ſtimulo* boum ſexcentos Philiſtæos percuſſiſſe legitur: quod utrumque à radice, *acutum eſſe & fodicare* ſignificante, ortum eſt. Græcè propriè βουπλήξ, cujuſmodi telô armatum Lycurgum Bacchi copias & nutrices, circa Nyſam, fugâſſe, ait Homerus *Il.* ζ. fabulâ ex Hiſtoria ſacra fortè detortâ. Quamvis *lupanem* quoque ſic vocet Oppianus *Halieutic. l.* 5. *v.* 257. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 39. & ſuprà *Samgari.* Fuſtis eſt acutæ cuſpidis, quô boves ſuppunguntur. Imò & equi; Unde Statius *l.* 1. *Silv.* 1. *v.* 39.

Cen ſtimulis *accendat equum* ———

Cujuſmodi *Stimuli* quales fuerint, oſtendit pictura Circenſium, apud Philippum Rubenium *Elector. l.* 1. *c.* 30. ubi tres pari longitudine cubitalem & ultra habuiſſe videntur. Inde per translationem, omne id, quô vexamur. Namque apud Romanos in crucem agendos, qui deducebantur ad eam non ſine vexatione, per viam quoque ſtimulis agi pungique, inprimis quoties retroſpicerent, aut obniterentur, conſueviſſe, teſtis eſt Plautus *Moſtellar. Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 52. apud quem conſervo ſervus,

O *carnificinum cribrum! quod credo fore,*
Ita te forabunt patibulatum per vias
Stimulis, ſi noſter huc revenerit ſenex.

Ubi habemus *Stimulos,* idque in *patibulato* (ad furcam adſtricto) & *per vias.* Idem *Aſinar. Actu* 3. *ſc.* 2. *v.* 4. jungit, cum cruce, *Stimulos, Laminas, Cruceſque* & aliàs meminit, ſed ſic, ut ſeorſim eos fuiſſe intelligamus, inter cruciatus & tormenta, ſicut laminas & ignes. Pictores quidam aſſerculum ſive tabellam imæ CHRISTI veſti appingentes, quæ clavis præacutis conſita pedibus calcibuſque euntis illidatur, fortè ad hanc *deſtimulationem* alludere voluerunt: quæ tamen *Stimulis* aliis facta, quos oblongos, ſive è ſudibus præacutis & ferrô præfixis, geſtabant ad hunc uſum. *Sed niſi ea Pictorum mens, ipſi vidento: ego inventiuncula ejus nec auctor ſim, nec interpres,* inquit Lipſius *de Cruce l.* 2. *c.* 6. Vide quoque Plut. *in Coriolano.* unde phraſes ortæ, *Stimulis fodere,* Plaut. *Curcul. Actu* 1. *Sc.* 2. *v.* 40. & *Stimulos pugnis cædere,* Idem *Truculo Act.* 4. *Sc.* 2. *v.* 55. Interim non deſunt, qui hoc pœnæ genus, *Stimuleum ſupplicium* Plauto *Milit. Actu* 2. *ſc.* 6. *v.* 31. dictum, non tam publicâ, iis qui in crucem agendi erant; quàm privatâ auctoritate, ab heris adhibitum fuiſſe ſervis nequam, ut ad frugem redirent, contendant. Namque tali pœnâ affectum ſervum, per contemtum, à conſervis *carnificinum cribri* hinc dicterium tuliſſe, ſuprà ex aliquoties jam memorato Comico oſtendimus. Quòd ſi verò placet, publicæ id pœnæ genus agnoſcere, videtur id in ſures, antequam crimen confiterentur, fuiſſe exercitum, ut ſic veritas eliceretur: unde *Centrones* illos appellatos legimus, à κέντρον, i. e. *Stimulus.* Vide Cœl. Rhodig. *Antiquar. Lection. l.* 10. *c.* 5. & Thom. Godwynum *Antholog. Rom. lib.* 3. *Sect.* 3. *c.* 4. nec non ſuprà voce *Capitones.* Apud Poëtas ad quemvis affectum demandum, vox adhibetur. Unde veterem picturam Chriſtianam, ubi, repræſentatis Inferis, iracundum hominem quatuor dæmones, in pœnam tam facilè apud Superos motæ iræ, diſtimulent, memorat Barthius *ad Stat. Theb. l.* 11. *v.* 497. Impulſiones item divinas. Virgilius *Æn. l.* 7. *v.* 405.

Reginam Alecto ſtimulis *agit undique Bacchi* &c.

Vide eundem Barthium hanc in rem multa afferentem, *ad Muſæum;* ut & ſuprà ubi de *bubus.*

STIPA, ex Græco στύπη, unde *ſtoepa* & *ſtipa* primitus, Latinis eſt ἡ στοιβὴ, quidquid nempe componendis vaſis interponeretur, in navi, ut firmius hærerent. Servius *ſtipant, denſant, tranſlatio eſt à navibus, in quibus ſtuppa intervanitur vaſis, quam ſtipam dicunt.* Et ſtuppâ quidem plerumque ad hanc utebantur, ſed & aliis nonnunquam rebus, ut fœnô & paleâ. Nec ſtuppa idem planè cum *ſtipa* eſt, quippe ex Græco ἡ στύππη originem habeat. Porrò palea fœnumque *ſtipa* dicebantur, quâ amphoræ firmari ſolent, cum extruuntur; *etiam ſtipites,* inquit *Feſtus, qui ob eam rem* ——. Ad quam rem tortô fœnô uti conſueverunt Figuli. Ut plurimum verò fiebat στοιβὴ ex ſcirpo vel papyro, quam Græci φλέων appellant, imò & hinc στοιβὴ, *ſtoeben* quoque Plinio, *l.* 22. *c.* 11. cujus ad componenda & ſtipanda vaſa fictilia & amphoras, texta item conficienda, quæ fictilibus olearis circumponerentur, multus fuit uſus. Unde & ſpinæ genus, quod aliàs Græcè —— & στοιβαία, στοιβὴ quoque appellata eſt, quod eâ in acervum compoſitâ fullones veſtimenta pectebant &c. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin.* 1003. 1062. &c. Hinc *ſtipare,* implere eſt, farcire, denſare. Græcè ——. Ut *ſtipare calceum multiformem,* apud Tertull. *de Virgin. vel.* Apud eundem *de Pallio c.* 3. *in anguſtias ſe ſtipare* i. e. infercire ſe & infulcire in anguſtias &c. Indeque *Stipatores* dicti Servio, qui in navibus componebant, h. e. qui vaſa in naves illata compoſitè ordinabant ac denſabant, interjectis, ut firmiter omnia cohærerent, ſtuppis, paleâ, fœnô. Idem Salmaſ. *ad Pallium Tertulliani d. l.* Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 465.

——— *ſtipatque carinis*
Ingens argentum ———

STIPATORES Inquiſitorum, in Eccl. Rom. milites dicuntur, qui Inquiſitori ad inquirendos & puniendos hæreticos auxilium & comitatum præſtant: inde *Familiares* vulgò, velut ex Inquiſitoris familia; in aliquot Italiæ provinciis *Cruce-ſignati,* in aliis *S. Petri Martyris Scholares,* dicti, ac cruce in externa veſte inſignes. Eorum officium & immunitates prolixè deſcribit Jac. Simancas Pacenſis Epiſc. *de Catholicis inſtitutionibus tit.* 41. §. 15. Numerum quod attinet, illorum in Toletana civ. ab Inquiſitoribus eliguntur 50. Hiſpali 50. in regno Granatenſi, 50. in Cordubenſi, & Concheuſi & municipio Valdolitano. 40. in Calagyrria & Illerena 25 in quolibet oppido trium millium municipum 6. in ſingulis aliis quingentorum, 4. in vicis minoribus, 2. in vicis verò maritimis & limitaneis, 4. Vide Phil. à Limborch *Hiſtoria Inquiſit. l.* 2. *c.* 9. & ſuprà voce *Cruciferi.*

STIPENDIARIÆ, provinciæ olim dictæ ſunt, quæ Romanis vectigal ſeu *ſtipendium* pendebant: exceptis civitatibus iis, quæ propter merita ſua aut immunitate aut libertate donatæ, atque in Amicorum formulas relatæ eſſent. Cùm enim unius regionis populi ac civitatis non eôdem modô ſe adverſus Popul. Roman. geſſiſſent, nec omnes eôdem pactô tractatæ ſunt, verùm pro ſuis quæque meritis leges à Victore acceperunt. Quô factum, ut in devicta provincia civitatum quædam vectigales, aliæ immunes, quædam ſervitute affectæ, aliæ libertate donatæ ſint. *Vectigales* dictæ; quibus vectigal aliquod ſeu tributum impoſitum eſt: *Immunes,* quibus nullum: *Servitute affectæ,* quas Magiſtratui Rom. parere voluerunt; *Libertate,* quas ab ejus juriſdictione ſolverunt. Vectigal porrò ipſum, aut certum fuit, aut incertum. Certum definita ferè *Stipendii* ſumma erat, quam domatim quotannis, pacis quoque tempore, pendere tenebantur; dicebaturque propriè *Stipendium,* ſive *Tributum;* & qui hoc pendebant, *Stipendiarii* ſive *Tributarii:* Incertum, propriè *Vectigal* nuncupatum, portubus rebuſque venalibus, paſcuis agriſque conſtituebatur, unde & *Portorium,* quod ex portubus: *Scriptura,* quod ex pactione paſcuorum publicorum, & *Decuma,* quod ex agris, dictum. Meminit hujus rei Turnebus *Adverſ. l.* 1. *c.* 11. *Latinæ coloniæ jus civitatis, ſuffragii & Magiſtratus capiendi, ſi in ſua Colonia Magiſtratum geſſiſſent, habebant. Italicis autem jus civitatis & ſuffragii nullum erat: immunes tamen erant, nec tributum aut* Stipendium *pendebant, ut ſolebant provinciæ.* Vide quoque Sigonium *de jure Rom. l.* 1. *c.* 16. & Roſin. *l.* 10. *c.* 22.

STIPENDIUM, à STIPE dictum, *quod æs quoque ſtipem dicebant: Nam quòd aſſes libræ pondo erant, qui acceperant majorem numerum, non in arca ponebant, ſed in aliqua cella ſtipabant.* M. Varro *de L. L. l.* 4. & verbo *pendo,* quaſi *Stipipendium,* quod ante nummum ſignatum Quæſtores *ſtipem* militibus appendere ſolebant, non numerare: Unde non aliter militibus, quàm ad ſtateram antiquitus diviſa ſtipendia ſunt. Fuit propriè æs militare, quod militi ſemeſtre aut annuum dabatur, teſte eôdem Varrone *de vita Pop. Rom.* Ὀψώνιον στρατιωτικὸν, *Obſonium militare* quoque dictum, eò quòd non ſemper æs aut pecunia, ſed aliquando & panis ac obſonium *Stipendii* locô erogabatur. Hinc *Obſonii* vocabulo pro *Stipendio* utitur Polybius *l.* 2. quam rem diſcuſſerunt egregiè Juſtus Lipſius *Elect. l.* 2. Car. Sigonius *de antiquo Jure Civ. Rom.* Joh. Stadius *Not. ad L. Florum,* Andr. Tiraquellus

queſtus ad *Alex. Neapolit. l. 6. c. 22.* &c. Imò & *Stipendium* poſteà annus dictus eſt quilibet, ab anno ætatis decimo ſeptimo, uſque ad quadrageſimum ſecundum vel juxta alios, ſextum, quod eò temporis intervallò in bello mererent. Annò enim præfatò, qui primus erat poſt prætextam poſitam, militiæ adſcribebantur, tenebanturque permanere per annos 25. continuos, quod illi, qui de iis ſcripſerunt tetrut, *Stipendia* vocant. Servius ad *Æn. l. 7. v. 614. ipſe vocat pugnas completa ſtipendia, i. e. militia tempora.* Hinc Polybius *l. 6. Peditem*, ait, *uſi neceſſitate Reip. non poſſe cogi, ultra 46. annum*; *Equitem ultra 10. Stipendia.* Vide quoque Livium *Dec. 5. l. 5. in limine.* Et lapides meminerunt, quorum unus Moguntiæ ita habet, apud W. Lazium *Comm. Reip. Rom. l. 5. c. 18. C. Julio Flaviano. Corniculario. leg. XXII. p. p. p. f. Stipendiam. 17. qui. vixit. ann. 35. menſib. 11. diebus. 25. Coccia. Chryſis. conjugi. incomparabili. poſuit* &c. Ab initio autem milites Romani *Stipendium* non meruêre, ſed de ſuo quiſque eò munere functus eſt. Annò demum 347. Anxure Volſcorum oppidò captò ac direptò, pedites primum *Stipendium* acceperunt, & triennio poſt, bellò Vejenti etiam Equites, Liviò teſte, *l. 5. c. 7.* Et *Polybius* quidem, diurnum Peditis ſtipendium *obolos duos* ſtatuit, Centurionis *duplex*. Equitis *drachmam*, quæ eadem ferè Græcis, ac denarius apud Latinos. Oboli autem duo ſupputante Lipſiò *Elect. c. 2.* faciebant aſſes Romanos tres: vile profectò vitæ pretium, pro quo tot aditæ labores ac pericula cogebantur, & de quo veſtes etiam atque frumentum comparanda erant. Horum enim quicquam ſi à Quæſtore accepiſſent, tantundem de pecunia detractum eſſe, docet Polybius *l. 6.* donec tandem C. Sempronius Gracchus Tribunus Plebis lege cavit, ut veſtitè publico militi daretur: &, ut nihilominus pecuniam quoque totam acciperet, uti diſcimus ex Plut. *in Gracchis*, exiſtimatque Juſt. Lipſius, etiam de frumento priori aliquâ lege gratiam factam eſſe. Poſt aliquod tempus, C. Jul. Cæſar, ut Sueton. ſcribit, *c. 26* legionibus *Stipendium* perpetuum duplicavit; quod Lipſius ſic interpretatur, conſtitutum fuiſſe à Cæſare ſtipendium 6. *aut 7. aſſium.* Ejus Succeſſor Auguſtus, *conſtitutâ Rep. & Imperio jam certus, quidquid ubique militum eſſet*, verba ſunt Suetonii, *c. 49. ad certam Stipendiorum præmiorumque formulam adſtrinxit.* Formula Auguſti latior Juliâ, videl. in diem *denos aſſes*, ita ut menſtruum militis ſub Auguſto eſſet circiter 25. denarii, i. e. aureus unus Roman. monetæ noſtræ aurei duo. Ab Auguſto, quis ſtipendium militum auxerit, incertum. Lipſius Caligulam vel Claudium addidiſſe alterum aureum, tertium fortaſſe additum per bella civilia Vitellii & Othonis: quartum etiam à Domitiano, autumat, de quo ita Sueton. *c. 7. Addidit & quartum ſtipendium militi, aureis ternis*, ut legi vult præfatus Vir eruditus. Sic Roſinus *l. 10. c. 25.* Gronovio, *Stipendium* militare, ante Julium 5. *aſſes* in diem erant, ut agnoſcit *Polybius*: poſtquam 2. *aſſes decrant*, primum fuêre *Stipendium* bellò Vejenti, arctis etiamnum publicis privatiſque opibus, ſicque Pediti mille æris annuum collatum. Secundum, quod 5. aſſium eſſe dicimus, in ære priore multò receſſit fuit; binas enim libras & novem uncias æris prius continebat diurnas: ſed amplius ratione formarum ſignatarum, quæ tunc valebant, & argenti, cui exæquabatur; ſeſtertium enim faciebat & aſſem, quùm prius ſeſtertium & quadrantem. Ita nec miles querebatur, qui cùm accipere ſolitus eſſet undecim quadrantes, denarii partem quartam & quadrageſimam; nunc accipiebat quadrantes 20. denarii propemodum tertiam: & Reſp. lucrabatur, quæ, quod fuerat *Stipendium* militis unius, eò jam undecim tuebatur, aſſibus ad ſemuncias redactis. Tertium, quod Julio debuerunt dominationis Auctori, *quini alii ad priſtinos quinos aſſes* adjecti. Quartum addidit Domitianus, *Stipendium militi aureos ternos*, ſuper novem, quos habebat annuos, ſive ſinguli ſint additi penſionibus quadrimeſtribus, ſive terni fuerint quater dati trimeſtris. Unde Lipſium *in Mil. Rom.* rem à Julio motam hic non ſtetiſſe, ſed auxiſſe Auguſtum, contendentem, reprehendit, docens *denos aſſes*, quorum Tacitus meminit *Annal. l. 1. c. 17.* à Julio eſſe, neque auctos ab Auguſto, niſi in cohortibus prætoriis & urbanis ab ipſo inſtitutis, quibus binos in diem denarios adſignavit, Tacit. *ibid. c. 17.* Accipiebant autem quartò quòque menſe *Stipendium* milites, tres nempe aureos ſive 75. denarios, quibus Domitianus aureum unum ſeu 25. denarios adjecit. Sic enim *Zonaras*, Τοῖς στρατιώταις ἐπηύξησε τὴν μισθοφορὰν, ἴσως διὰ τὴν νίκην. πέντε γὰρ καὶ ἑβδομήκοντα δραχμὰς ἑκάστου λαμβάνοντος, ἑκατὸν ἐκέλευσε δίδοσθαι: quod cùm neque de annuo, neque de menſtruo *Stipendio* intelligi poſſit, quadrimeſtre fuiſſe neceſſe eſt. Quare, cùm Suetonius *loc. cit.* Domitiani acceſſionem *quartum ſtipendium* vocat, intelligit, Militem accepiſſe anteà tria ſtipendia, ſeu 3. penſiones quadrimeſtres unius anni; Domitianum verò pro tribus his articulis ſeu penſionibus numerandi militibus annui ſtipendii, inſtituiſſe penſiones quatuor, quas trimeſtres fuiſſe oportet: ut nempe quater in anno acciperent ſtipendium ſingulis vicibus trium aureorum, qui ſunt omnes, aurei 12. ſeu denarii 300. aſſes 4800. in menſem aureus, ſive denarii 25. vel aſſes 400. in diem 13. aſſes cum triente. E quibus patet, præterquam quòd *Stipendium* ſignificat omne id, quod annuum dabatur, inoleviſſe uſu caſtrenſi, ut quia illud annuum 3. ante Domitianum numerabatur penſionibus, *Stipendium* per Synecdochen interdum dicatur pro penſione qualibet: etiam illâ, quâ barbararum gentium pacem redimere ſoliti ſunt Romani, more à Domitiano eôdem primùm introductò, quem ſecuti Imperatores alii, ut exiſtimationi ſuæ conſulerent, penſionem hanc annuam, quæ verum erat tributum, honeſtiori vocabulò *Stipendium* nominârunt, Iſaac. Caſaubon. *ad Spartian. in Hadriano, c. 6.* Donativô item, apud Capitolin. *in Maximo, c. 12.* Vide quoque Joh. Frid. Gronov. *de Pecun. Vet. l. 3. c. 2.* ubi de his fusè diſputat. Idem *Stipendia* peditum duplicata Centurionibus, data tripla Equiti, quadrupla Tribunis & Præfectis Equitum, docet *l. 2. c. 2. Stipendia* item ſub primis Imperatorib. non niſi in ære fuiſſe numerata, *l. loc. cit.* Porrò quod veteranis militibus perſolvebatur, dicebatur *Emeritum* quoque, quod cum præmio malè nonnulli confuderunt. Paulus enim JC. *l. qui excubias*, & Menander J. C. *l. non omnes ff. de Re mil.* diſtinguunt; ut videatur *Emeritum* in agrorum poſſeſſione, præmium in pecunia conſtitiſſe, Thom. Dempſterus *Paralipom. in Roſin. l. 10. c. 25. de Stipendiis militum.* Sic *Stipendium* cum *Salario* non pauci idem faciunt, quæ tamen diſtinguit Jul. Capitolin. *in Clodio Albino, c. 10.* & Vopiſcus *in Probo, c. 4.* ubi, poſtquam *ſtipendium*, quod in auro & argento dabatur, memoravit & veſtem; ſubjungit de *ſalario*: *In ſalario autem bubulæ pondo ceſſo, porcinæ pondo ſex* &c. Salario ſemper continebatur caro bubula & porcina, vinum, oleum, olera, ligna, ſal, quod *Salario* nomen dedit &c. Vide Salmaſ. *ad loca cit.* Sed ut *Stipendiis* auctorabantur Milites ad rem fortiter gerendam, ita inter pœnas militares ejus fuit fraudatio. Hinc *æra dirui* appellati milites, teſte *Nonio*, quibus *Stipendium*, quod erat in nummis æreis, ignominiæ ergò ſubtrahebatur, & *diruebatur in fiſcum, non in ſacculum.* Dabatur enim pecunia hæc vel ex Ærario vel ex Fiſco Principis. Integram Legionem ſic punitam, ſuggerit Liv. *l. 40. Cui tanta ignominia, ut ſemeſtre ſtipendium in eum annum eſſet decretum.* Apud Feſtum, *reſignatum æs dicitur militi, cum ob delictum aliquod, juſſu Tribuni militum, ne Stipendium ei detur, in tabulas refertur*, &c. Vide quoque ſuprà, ubi de *Militibus*, item voce *Logariaſtes*, & *Taxatis* uti de *Stipendio* militum apud Athenienſes, voce *Obolus.* Alteram verò vocis notionem paulo antè indigitatam ſuprà etiam habes, ubi de *Penſitationibus publicis*, & voce *Pisteriaſmanti.*

STIPES, fuſtis terrâ defixus: Cujuſmodi *ſtipes* ingens quernetum curſus olim prima meta fuit, uti adnotat Barthius *ad Stat. Theb. l. 6. v. 351.* Et *ſtipitibus* munimenta facta, occurrunt apud Spartian. *in Adriano, c. 12. Per ea tempora — plurimis in locis, in quibus barbari non fluminibus, ſed limitibus, dividuntur, ſtipitibus magnis in modum muralis ſepis funditus jactis atque connexis Barbaros ſeparavit.* Non multùm diverſa ab iis quæ concædibus fiebant. Vide Caſaubon. *ad l.* & ſuprà *Sepes*, infrà *Vallus* *corona.* Sed & ad ſtrategemata, vide ſuprà *Murices*: it. tropæa vide, ubi de iis: etiam ad ſupplicia *ſtipites* adhibiti: Unde *Stipes noxialis*, apud Prudentium *hymnô 14. v. 114.* pro Eculeo: *Stipes infelix*, pro cruce, apud Minutium Felicem, *Deus ligneus rogi fortaſſe, vel Stipitis infelicis portio. Infamem* dixit Poëta incertus in *Catal. Virg.*

> *Noxius infami diſtrictus* Stipite *membra,*
> *Sperat & à fixa poſſe redire cruce.*

Inprimis autem pro ſimplici Cruce vox ſumitur, cui *infigebantur* Rei. Erat verò infixio, *cum medium hominem erecto acutoque* Stipiti *infigebant, vel affigebant*; quemadmodum ad arborem ſive ſtipitem alligatum fixumque proponit Cupidinem Auſonius *in Cupidine cruciato, Edyll. 6. v. 59.*

> *Hujus in excelſo ſuſpenſum* Stipite *Amorem,*
> *Devinctum poſt terga manus, ſubſtrictaque plantis*
> *Vincula mœrentem, nullo moderamine pœnæ*
> *Adfigunt.* —— ——

Tertullian. idem de rudi *ſtipite* refert, *Apolog. c. 16. Quanto diſtinguitur à crucis ſtipite Pallas Attica, vel Ceres Farrea, quæ ſine effigie, rudi palo & informi ligno proſtant!* Prius ſupplicii genus, *Impalatio* vulgò, ſic deſcribitur Senecæ *Ep. 14. Cogita hoc loco carcerem & cruces, & adactum per medium hominem, qui per os emergat, ſtipitem.* Ubi videmus clarè medium hominem ſciſſum & transfoſſum. Quod imagine etiam illuſtrat *Heſych.* Σκόλοψι, ὡς ὀρθῶσιν. τὸ γὰρ παλαιὸν τοὺς κακουργοῦντας ἀνεσκολόπιζον, ὀξύνοντες ξύλον διὰ ῥάχεως καὶ τοῦ νώτου, καθάπερ τοὺς ὠπτημένους ἰχθῦς ἐπὶ ὀβελίσκων. *Sudi ſcolopi* dicitis, *quaſi Aſſationem. Nam antiquitus maleficos ſudi infigebant, acutò ligno penetrantes ſpinam & dorſum, ſicuti aſſos in verubus piſces.* Ubi ampliùs diſcimus, propriè hoc eſſe Σκόλοψι, & Σκολοπίζειν ubi legitur, plerumque referendum eſſe ad hanc crucem: An & Mæcenati illa deſcripta, cujus verſus apud Senec. *Ep. 101.* ſic legit Lipſius:

> *Hanc mihi, vel acutâ*
> *Si ſedeam cruce, ſuſtine.*
> *Vita dum ſuper eſt, bene eſt.*

In quibus crucem iſtam maximè cruciantem, ſignanter dixit *Acutam*: Sed ait etiam *ſedere*, nam illic profectò habitat homines ab infero in ſuperum ſic transfixi. Quod ipſum genus ἀνασκολοπίζειν dictum Græcis, quaſi *diffindere* & *diſſecare*: Utitur voce Plato de *Rep. l. 2.* Ad eandem promptam & fortuitam in *Stipite* infixionem, Plinii Sen. *l. 8. c. 16.* verba referri poſſunt, narrantis Polybium cum Scipione in Africa leones homicidas crucifixos vidiſſe, quia cæteri metu pœnæ ſimilis abſterrerentur eâdem noxâ. Juſt. Lipſius *de Cruce l. 1. c. 6.* Aliud ſupplicii genus eſt, quod Vulc. Gallicanus his verbis exponit in *Avidio Caſſio, c. 4. Primus etiam id ſupplicii genus invenit, ut ſtipitem grandem poneret pedum octoginta & centum — & à ſummo uſque ad imum damnatos ligaret: & ab imo focum apponeret, incenſiſque aliis, alios fumi cruciatu, timore etiam alios necaret*: ad quem locum conſule Salmaſ. Vide quoque infrà in voce *Surrectus* & *Truncus*, ut & ſuprà *Codex, palus*, it. *Semiaxius.*

STIPHANA, lacus in Amaſienſium agro piſcoſus, & variis piſcium abundans. Strabo *l. 12.*

STIPHILUS, unus ex Lapithis in convivio à Cæneo interfectus. Ovid. *Met. l. 12. v. 459.*

> *Quinque neci Cæneus dederat, Stiphelumque Bromumque*
> *Antimachumque Helimumque Securiferumque Pyracmon.*

STIPS, vel STIPIS, IS, pro ære: pecuniæ genus, quod per capita colligi ſolet. Aliis, merces, quæ ſtipatoribus & militibus dabatur: à ſto-

à *ſtipando*. Nam quia aſſes libræ pondo erant, qui acceperant majorem numerum, non reponebant in arca, ſed in aliqua cella *ſtipabant*, i.e. componebant, quò minus occuparent loci. Vide ſuprà in voce *Stipendium*. De Metragyrtis inprimis vox uſurpata occurrit, de quibus Jul. Cæſ. Scaliger *Poetices l. 1. c. 29.* ubi de Ludis Megalenſibus, *Inſtitutæ etiam, quas Idææ matris vocabant ſamilias: quibus ſtipem cogere mos fuit. Id quod Prætoris edictô conſtabat his verbis, Idææ matris ſamilias, iiſque juſtis diebus: ne quis præterea ſtipem cogito.* Vide ſuprà, ubi de *Metragyrtis*, item ubi de Cybele, *Iſide*, *Quindecim viris Telchinibus* &c. Etiam de mercede, quæ Genethliacis dabatur, apud Capitolin. *in Pertinace, c. 1. Hâc re pater motus ad Chaldæum venit. Qui quum illi futura ingentia prædixiſſet*, ſtipem *ſe perdidiſſe* dixit, ad quem locum vide Caſaubon. Aliis item circulatoribus; qui in Circo, quem idcirco *fallacem* appellat Satyricus, Foro, & celebrioribus plateis ſtabant, ad portas etiam ac alia loca frequentiora, & Ιχιͅѕὶμα ſua, uti vanitates illorum vocat Celſus apud Origenem *l. 3.* oſtentantes & venditantes *ſtipem* corrogabant. Sicut Aruſpices, Conjectores, Arioli, Vates, in templis præcipuè ſtipes conſultoribus excutiebant, uti loquitur Arnob. *l. 1.* hinc *Fanatici* dicti, à *fanis* ſcil. quos Sordidulos deſcribit Firmicus *Matheſ. l. 3. c. 13.* alibi: ſicut *Arioli* ab *aris*, quòd *aris inhalantes numen de nidore conciperent*, Tertullian. *Apolog. c. 23.* Πϱοίκτας Græci i. e. *mendicos*, hos omnes dixêre, ἀπὸ τοῦ πϱοΐεσθαι, *protensâ manu ſtipem rogare*. Unde πϱοΐξ, *donum*, πϱοΐκτης, *mendicus*, & Latinum *precari* ac *procare*. Eſt enim *precari*, quaſi porrectâ manu *procare* & poſtulare aliquid &c. Quam in rem vide, quæ, erudito labore, congeſſit Delid. Heraldus *Animadverſionibus Arnobianis loc. cit.* uti *de cavâ manu, quâ ſtipem accipiebant.* Veterum item *de more ſtipem fontibus & locis ſacris injiciendi*, Caſaubonum *ad Sueton.* ſuprà *Fons*, *Phiala*, *Sortes*: nec non hîc paſſim voce *Largitio*, item ubi de *Eleemoſyna*, *Pauperibus*, *Strenis* &c. de *Stipe* verò *collatitia*, tenuiorum ſolatio, apud Græcos Romanosque, voce *Opifices*.

STIPULA, unde *Stipulatio*, Iſidorus Orig. *l. 5. Veteres enim*, inquit, *quando ſibi aliquid promittebant, ſtipulam tenentes frangebant, eamque iterum jungentes ſponſiones ſuas agnoſcebant.* Aliter *Varro* & Juteconſulti. Interim hodieque in inſula maris Hibernici Mannia antiquus mos viget, ubi equorum aliarumque rerum venditiones traditione ſtipulæ ſeu culmi ratæ fiunt, Traditiones Fuld. *l. 1. Chart. 106. Hoc ſit actum coram teſtibus ſubter poſitis culmo ſubnixum, &c.* Vide *Culmo ſubnixa*. Cæterùm ex *ſtipula* hordeacea calamus agreſtis conflabatur, unde *ſtipula* pro calamo, apud Virgilium, *Ecl. 3. v. 27.*

Stridenti miſerum ſtipula *diſperdere carmen.*

Cujuſmodi calami genere indocti bubulci, fiſtulâ ex harundinibus compactâ ludere neſcientes, utebantur: ϳαπαυλαι hinc Græcis dicti. *Heſych.* ϳαπατλω καλάμινον, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ αὐλοῦντας ϳαπαυλας. Propriè autem *ſtipula* καλάμη iisdem dicebatur, harundo verò κάλαμος. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p. 832.* Sed & *ſtipulæ* alicubi pro ligno uſus, memoratur Plin. *l. 17. c. 4. Inter argumenta ſtipulæ craſſitudo eſt, tanta alioquin in Laborino Campaniæ nobili campo, ut ligni vice utantur* &c. Vide quoque ſuprà *Mannia*, it. *Prænectium*, & *Pſychrometrica*.

STIREA, vide STEREA.

STIRIA, Germaniæ provincia, undique montibus cincta, hodie *Stirmarch* dicta, olim verò *Valeria*, in honorem Valeriæ Diocletiani filiæ, ut Marcellinus memoriæ prodit; Eam quoque Volaterranus *Japidiam* dictam putat *l. 8. Geogr. Stiriam* autem à Tauro dictam eſſe vix dubium eſt, cui opinioni ſubſcribit etiam *Ægid. Tſchudus*. Quados aliquando hæc loca tenuiſſe ex eo emicat, quod *Sext. Rufus* ſcribit, ſub Julio, Marcomannos & Quados de locis Valeriæ, quæ ſunt inter Danubium & Dravum fluv. pulſos eſſe. Eſt verò & hæc regio olim Norici Mediterranei & Pannoniæ ſuperioris pars, verſus Muram & Dravum, & Illyrici provinciis annumeranda. Germaniæ quoque poſteriùs acceſſit, quanquam Stiriani hodie cultu & ſermone Germani ſunt, præter Dravi accolas, qui Illyricâ utuntur linguâ. Terminatur hæc regio, ab Ortu quidem, Hungariâ: à Meridie Carniolâ Carniaque ab Occidente ditione Salisburgenſi & Carinthiâ: à Septentrione Auſtriâ, longitudin. habet ab occaſu in Ortum milliar. Germanicor. 40. in latitud. autem extenditur à Meridie in Septentrionem ad milliaria Germanica 22. cum dimidio. Fuit olim Marchionatus, ut etiam hodierna demonſtrat ejus Germanica appellatio, *Stirmarch*: poſteà ab Imperatore Friderico Barbaroſſa, in Ducatum mutata, tempore Ottocari Stiriæ poſtremi Marchionis, ac primi Ducis, Auſtriis Ducibus acceſſit, quibus etiamnum paret. Diſtinguitur autem in *ſuperiorem Stiriam*, ubi Muræ fluvii divertigium; & *Inferiorem*, juxta Dravi & Muræ confluentes, quæ Pannoniæ ſecundæ ſeu Hungariæ proxima eſt. Refert *Vadianus*, quòd ſuperiori ſeculô Viennæ Auſtriæ conſtans fama increbuerit, ardere in Stiria cœpiſſe montem, quô pellectus Maximil. Cæſar. Auguſtus, nuntiis ad inquirendum miſſis, ita eſſe, ut ferebatur, compererit: hæc verò accidiſſe veriſimile eſt, circa A. C. 1520. quô tempore *Vadianus* hæc videtur ſcripſiſſe. Eſt quoque in Stiria incolarum numerus haud exiguus ſtrumis deformis, quæ in aliquibus tantæ reperiuntur magnitudinis, ut loquelam non parum impediant, quas mulieres (ut commodiùs infantes lacteant) ad humeros rejiciunt, alioquin pectus ſeu ubera velaturas lactantibus: earum cauſam plerique dicunt aquam eſſe quæ illic potatur. *Natal. Metel.* Fodinis ferrariis ferè omnibus totius Europæ regionibus præſtat. Præterea nullius rei, quæ uſui eſſe homini poteſt indiga, vini, frumenti, pecoris, ſalis abundans. Ei etiam unitus eſt Comitatus Cillejenſis. Obtigit regio hæc, cum Carinthia & Carniola, Carolo, filio minori Ferdinandi I. fratri Maximil. II. & Ferdinandi, qui Tirolim & anteriores ditiones nactus eſt. Ita Carolus hic, *Styriæ* ſeu *Græcienſis* lineæ auctor, cùm in Stiria Statibus Religionis exercitium conceſſiſſet, illud poſteà A. C. 1580. abrogare conatus eſt, ſed Statuum interceſſione conſilium mutavit. Obiit A. C. 1590. ætat. 50. Pater inter alios Ferdinandi II. Viennenſis lineæ Auctoris, poſteà Imperatoris electi, & Leopoldi, à quo Ænipontana linea initium ſumpſit. De Viennenſi linea, vide in *Vienna*. Leopoldus, Epiſcopus primùm Argentinenſis & Paſſavienſis, dein Claudiæ Mediceæ maritus, genuit Claram Iſabellam Caroli Mantuæ uxorem, Mariam Leopoldinam, quæ Ferdinando III. nupſit, Ferdinandum Carolum & Sigiſmundum Franciſcum, qui ambo ſine prole maſcula deceſsêre: ſucceſſione ad Leopoldum I. Imperatorem ex linea Viennenſi devolutâ. Ferdinandus Archidux, de quo ſuprà, Caroli Fil. à Jeſuitis excitatus, ſuis Auguſtanæ Confeſſionis à Patre permiſſum exercitium ademit: Paſtores ac alios diſſentientes, Ordinibus privilegia fruſtra obtendentibus, monſtrantibusque, ſe idcirco patri ejus Carolo vicies centena aureorum ciↄ. mutuò dediſſe, acceſſiſſeque ab eo tempore Iↄccc. flor. Rhenenſium ciↄ. è ditionibus ſuis expulit. Joh. Hofmanni, nobiliſſimi Viri tum non ſolùm arx direpta, ſed & templum pulvere nitratô everſum, cadaverumque oſſa disjecta ſunt, Græcii quoque corpus Vilhelmi Zimmermanni, qui magnâ nominis famâ Paſtoris ibi munere defunctus fuerat, refoſſum & in fluvium Muram, urbi vicinum, projectum eſt. A. C. 1598. 1600. Vide Thuan. *l. Hiſt. 124.* Lud. Lucium *Hiſt. Jeſuit. l. 4. c. 7. &c.* Addo ſaltem, quòd provinciam hanc à Savorgnanis, Italicæ gentis Dynaſtis, *Ducum* titulô aliquando habitam, emit Leopoldus Victorioſus Auſtriæ Dux, ex Babebergenſi ſtirpe (defunctus A. C. 1132.) à genero Sigiſmundo (*Ottocarum* alii vocant) inopiâ adacto, quam in gente *Stiriæ*, Carinthiæ, Tyroli & Goritiæ, hactenus imperante, multæ partitiones, ut ſolet, effecerant. Poſteà deficiente priſcâ Auſtriacorum familiâ, uxoris nomine ſibi Ottocarus Bohemus aſſeruit, qui illam Imperio reſtituere juſſus, cùm parere detrectaret, invitus relinquere adactus eſt, impar armis, quæ hanc ob cauſam ipſi Rudolfus, jubente Ordinum Imperii Senatu, intulerat: eòque devictô *Stiriam* filio Alberto unà cum Auſtria atque Carinthia pater Rudolfus addixit. Tob. Pfannerus *de præc. Germaniæ Principp. gentibus c. 1.*

Stiriæ Urbes:

Cillejum, *Cilley*.	Marepurgum, *Marepourg*.
Græcium, *Gratz*.	Pœtovium, *Petaw*.
Judenburgum, *Judenburg*.	Pons ad Muram, *Pruckam Muer*.

Rachelsburgum, *Rakelsbourg*.

STIRIS, Phocidis oppidum, Pauſan. *l. 10.*

STIRITES, cognomen S. Lucæ Eremitæ, à quo Monaſterium totius Græciæ pulcherrimum, in monte *Stiri* extructum, nomen ſuum habet. Vide Jac. Sponium *Itiner. Græc. Part. 2. p. 75.*

STISSUM, ſeu *Ciſſa Polybio*, pagus Hiſpaniæ citerioris in Catalauniâ.

STIVA, apud Domnizonem *de Vita* Mathildis *l. 1. c. 10.*

Tympana cum citharis, ſtivisque lyrisque ——

inſtrumenti Muſici ſpecies.

STIVAGIUM, vetus ad flumen Mortam Galliæ Abbatia, vulgò *Eſtivay*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in Megeni Monaſt.*

STLUPI, *Moletio Oſtrobiza*, oppid. Liburniæ mediterraneum inter Adrotium ad Occaſum, & Curcum ad Ortum.

STOBÆUS Johannes, antiquus author, ſcripſit ſeculi 4. ann. 5. *ſententias* ex Græcorum theſauris delectas, item *Eclogarum libros* 2. quorum prior Phyſicas, poſterior Ethicas complectitur. Ex veteribus autem neminem invenio, qui Stobæi mentionem fecerit niſi quòd in Suidæ *Lexico* hæc verba leguntur: Ἰωάννης ὁ ἐπονομαζόμενος Στοβαῖος ἀνθολόγιον ἐκλογῶν ἐκ τῶν παρὰ πολλῶν δόξας ἐν βιβλίοις δ' παντῶν καὶ γνωμῶν πάντας παιδεύσουσι. Γέγραφε δὲ ταῦτα πρὸς Ἐπίμιον υἱὸν αὐτοῦ. Vide Phot. Cod. 167. Geſn. *in proleg. Collect. ſent. Stobæi & in Biblioth. Nic. Lloydius.*

STOBI, Macedoniæ urbs in Pelagonia. *Starachino Nardo.*

STOBORRHUM, Africæ propriæ promuntor. *Ptolem.*

STOCHUM, oppid. Epiſcopatus Leodienſis, ad ſiniſtram Moſæ ripam. *Metellus.*

STOCKHOLMIA, vide *Holmia*.

STOCKIUS Simon, vide *Simon*.

STOECHADES, inſulæ Galliæ Narbonenſ. contra Citharisten promuntor. oræ inter Maſſiliam, & Forum-Julium adjacentes. *Iſles des Jeres* plerisque dictæ, *Lloydius*. *Liguſtides* eas vocat *Stephanus*, quòd cum Maſſilia Liguriæ olim tributæ, quas Ptol. *l. 10. c. 2.* & Strabo *l. 5.* faciunt, tres memoratu dignas, parvas duas, quas hic non nominat, tantùm à Maſſilienſibus coli, & portus ſuos habere ait. Alii 3. *Proten*, *Meſen* (quam & *Pomponianam*) & *Hypæam*, ut Plin. *l. 3. c. 5.* qui unus & ſolus de Stœchadibus diligentiſſimè ſcripſit. Mela *l. 2. c. ult.* quidquid inſularum eſt, inter oſtium Vari ſinemve Galliæ atque Maſſiliam, *Stœchadum* appellatione deſignat, ſic erunt inſulæ plus minus 40. Sed neminem in partibus *Mela* habet. A Maſſilienſibus, Græcis vicinis; qui earum & totius ferè oræ maritimæ olim domini erant, Στοιχάδες ab ordine appellatæ ſunt, quòd ex adverſo Maſſiliæ, rectô æqualique ordine ac diſtantiâ ſint ſitæ. Lucanus *l. 3. v. 516.* ſic de Decimo Bruto prætore claſſis Cæſaris, per C. Trebonium Legatum Maſſiliam oppugnante:

Venerat in fluctus Rhodani cum gurgite claſſis,
Stœchados arva tenens. ——

Baudrando ſunt in ora Provinciæ, contra Olbiam, & inter ſinum Sambracitanum ad Ortum & Telonem ad Occaſum. Tres præcipuæ, Hypæa, *l'Iſle du Levant*, ſeu *du Titan*, magis ad Ortum, Meſe ſeu Pomponiana, *Portoror*; & Prote, *Porquerolles*, quæ ad Occidentem. Eis adjacent duæ aliæ parvæ admodum, nempe Sturium, *Ribaudon* & Phœnice *Ribaudas*, in ora, inter promontor. Olbiæ ad Boream & Protei ad Auſtrum. *Hadr. Valeſ.* Pomponianam, *la Pomegue* hodiè dici, quô nomine, cùm illa Stœchadum maxima ſit, omnes reliquæ aliquando

veniant, ut vulgò *les Pomegues*, appellentur: & Hypæam *Iſ* nuncupari, in qua arx *le chateau d'Iſ*, alias *la tour d'Iſ*, refert: qui idem tres tantùm Plinii Stœchadas propriè dictas agnoſcit: quibus decem plus minus inſulæ vicinæ ſint, in quibus Panaria, ubi vicus cum turre, *Plauier*: *Eſpoboleri*, *Rieuls*, culiæ ſingulæ. Callis longus, Callis Saracenus *Calle Sarrazin*, Carchedonia *Caſſidaine*, à Carthaginenſibus quibuſcum Maſſilienſes bellum geſſêre, dicta, &c. Adeò fertiles autem hæ inſulæ ſunt, ut, poſt Rhodum amiſſam, Equites à Galliæ Rege hîc commorandi veniam petere ſibi propoſuerint. Hîc *Stœchas* herba copioſè creſcit, & circa corallium laudatiſſimum, quò Galli gladios, ſcuta & galeas adornâſſe, teſtatur Plin. *l.* 32. *c.* 2. In Stœchadibus monaſterium jam Caſſiani tempore, qui A. C. 430. ſub Placido & Valentiniano floruit, fuiſſe legimus. Pars maris Gallici circa Maſſiliam & inſulas has, mare Maſſilienſe, vulgò *mer de Marſeille* dicitur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit Gall.* Caſſian. *in Coll.* Bouch. *Hiſt. Provinc.*

STOECHUS, Eratoſthenis Thebanorum in Ægypto Regum VII. excepit patrem Toegar Amachom Momchiri, dictus Α᾽ρης ἀναίσθητος, *Mars ſine ſenſu*, regnavitque annos 6. ſucceſſore Goſormie, circa tempora Tharæ Abrahami Patriarchæ avi. Vide Joh. Marshamum *Can. Chron.*

STOFLERUS Juſtingenſis, celebris Mathematicus, Sebaſtiani Munſteri Præceptor, Tubingæ docuit, ſub initium ſeculi præteriti Chriſtianus Urſtiſius *Epit. Hiſt. Baſil.*

STOICI, Philoſophorum ſecta, cujus auctor eſt Zeno Citticus, Strabo *l.* 14. Κίτιον ἔχει λιμένα κλειστόν. ἐντεῦθέν ἐστι Ζήνων ὁ τῆς Στωϊκῆς αἱρέσεως ἀρχηγέτης. Stoicis autem nomen à *porticu*, ubi docuit Zeno. Quaſi dicas, *porticenſes*, vel *porticuarios*. Docuit enim (ut ait Laërtius *l.* 7.) ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ τῇ καὶ Πεισιανακτείῳ καλουμένῃ, ἀπὸ δὲ τῆς γραφῆς τῆς Πολυγνώτου ποικίλῃ. Addit deinde, diſcipulos ejus, priuſquam ἀπὸ τῆς στοᾶς Στωϊκοὶ dicerentur, à magiſtro Zenone *Zenonios* vocatos: atque ejus rei auctorem laudat Epicurum in *Epiſtol.* Nec tamen eos primos Στωϊκοὺς vocatos; ſed prius hoc nomen poſſediſſe τοὺς διατρίβοντας ἐν αὐτῇ ποιητάς. A στοὰ verò Στωϊκὸς factum, auctâ vocalis quantitate: quâ reſervatâ, etiam Στωϊκοὺς olim dixêre: ut Comicus ille apud Athenæum *l.* 12.

Α᾽κούσατ᾽ ὦ Στωϊκοὶ ἔμποροι λήρου.
Vos Stoici me nugivenduli audite.

Ad Stoicam porticum alluſit Tertullian. cùm *in præſcriptione adverſ. hæreticos* ait: *Noſtram inſtitutionem de porticu Salomonis eſſe.* Ac Apoſtolorum etiam ætate Stoicos Athenis duràſſe, vel ex Actis eorum *c.* 17. *v.* 18. liquet, ubi dicitur eos Athenis Paulo reſtitiſſe de Reſurrectione docenti. Habuit hæc ſecta ſocietatem cum Cynica & Academica. Unde Juvenalis, *Sat.* 13. *v.* 120.

—— Et Stoica dogmata legit,
A Cynicis tunica diſtantia. ——

Univerſam autem Stoicorum philoſophiam breviter docebit Laërtius *in Zenone*: fuſiùs *in moralibus* Enchiridion Epicteti, item Simplicius *in Scholiis*, & eo copioſior Arrianus, qui diſſertationes ab Epicteto domi, vel in viâ habitas collegit ac digeſſit. Adeundus præterea recentior his Barlaamus Gyracenſis Epiſcopus, *in Phyſicis*, ut & Cleomedes *in Meteoris*. In utriſque L. Seneca. Vide & Cicer. *Paradoxa*, ac Plutarchum περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων, καὶ περὶ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν. E junioribus juvabunt Schoppii *moralia Stoica*, ac imprimis adeunda Lipſii *duplex Stoica manuductio.* Multi ex Nobiliſſimis Romanorum hanc ſectam ſequebantur, ut Tubero, Cato, Varro: poſteàque Thraſeas Pætus, Helvidius Priſcus, Rubellius Plautus: etiam hanc amplexus Imperator M. Antoninus, cujus tempore plures erant Stoici, quàm alius ſectæ, ut S. Empiricus narrat. Nec mirum, ſi ſecta hæc placuerit graviſſimis quibuſque, cùm nulla magis animum formet ad contemptum rerum humanarum, & patientiam in adverſis. Unde Seneca *de Conſtant. Sap. c.* 1. *Tantum intereſſe inter Stoicos & cæteros ſapientiam profeſſos, quantum inter viros & fœminas.* Et *ep.* 83. vocat *fortiſſimam, & ſanctiſſimam ſectam.* Et quàm pulchrum illud elogium apud Cicer. *l.* 4. *Tuſc.* *Licèt inſectemur iſtos* (Stoicos) *metuo ne ſoli philoſophi ſint.* Etiam ex antiquis Theologis plerique à Stoicis profecti ſunt. In his Pantænus Alexandrinus Antiſtes: qui, ut de eo refert Beat. Hieronymus, ad Indorum Brachmanas miſſus fuit, ut Chriſtum prædicaret, philoſophus philoſophos faciliùs converteret, Stoicus Brachmanas, qui in multis conveniren. Diſcipulus ejus Clem. Alexandrinus, qui & ipſe paſſim ſe Stoicum prodit. Quid mirum? quando ea ſecta in aliquibus convenit cum religione Chriſtiana. Hieronym. *in Eſaiæ c.* 10. *Stoici cum noſtro dogmate in plerisque concordant.* Nec tamen cuivis indoli æquè hæc ſecta conducit: nam eos, quibus natura eſt faſtu turgida, ſi corrigere non valet, magis etiam inflabit; ſin modeſtum ingenium obtingat, magnis illud paſſibus docet ad virtutem. Non hoc diffiteri potuit Plutarchus, etſi Academicus ipſe, & aliàs Stoicis ſatis iniquus. Sic enim ſcribit in *Cleomene*: Ε᾽χει δέ τι ὁ Στωϊκὸς λόγος πρὸς τὰς μεγάλας καὶ ὀξείας φύσεις ἐπισφαλὲς καὶ παράβολον, βαθεῖ δὲ καὶ πράῳ κεραννύμενος ἤθει, μάλιστα εἰς τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν ἐπιδίδωσι, Voſſ. *de Sectis Philoſophor. c.* 19. Hinc *Stoicida.* Juvenal. *Sat.* 2. *v.* 65.

Fugerunt trepidi vera ac manifeſta canentem
Stoicida. —— ——

Lloydius. Ad eoſdem proximè Phariſæos, celebrem inter Judæos olim ſectam, acceſſiſſe docet Joſephus; nec immeritò. Nam & vitæ auſteritate & dogmatum viciniâ ut affines omnino fuêre. Unde ϰαϑυπόκρισις ipſis tribuitur, Matth. *c.* 6. *v.* 16. & multa de eorum ὑποκρίσει memoriæ tradidêre priſci. Inprimis memorabile, quòd quoſdam ex illis tabulas exiguas paràſſe, iiſque incubuiſſe, ut, ſi quando urgerentur ſomnô, protinus in terram volverentur atque hâc ratione ad ſe redirent: alios ſilices, vel ſpinas ſibi dormituris ſubſtraviſſe, tradit *Epiphanius.* Quô non aliud ſpectabant, quàm ut ſomnolentiam omni ratione à ſe abigerent ac propulſarent, Dan. Heinſius *c.* 3. *Exerc. in Nonnum.* In quo planè *Stoicorum* fuêre æmuli, qui, præ cæteris, vigiliæ ſtuduerunt, uti colligimus ex Perſio *Sat.* 3. *v.* 53.

Quæque docet ſapiens braccatis illita Medis
Porticus inſomnis, quibus & detonſa juventus
Invigilat, ſiliquis & grandi paſta polentâ.

Ubi quòd ait, *detonſa juventus*, indigitat morem *Stoicorum* à cæteris Philoſophis planè etiam in hoc diverſum, quòd, ſicut Ægyptiorum Sacerdotes, ad cutim uſque raſi erant. Ægyptios autem Sacerdotes, omnes totius corporis pilos ſtudioſè tertiò quoque die raſiſſe, nequid, inter Deorum cultum, pediculorum aliarumque ſordium crearetur, teſtis eſt Appulejus *Milesiar. l.* 2. Præterea, ἀπάθειαν quoque, *Stoicorum* proprium dogma, ut rem patiente virô maximè dignam, amplexi ſunt Phariſæi, quam in rem vide inprimis orationem Eleazari, Judæorum Ducis, qui Maſſadam tuebatur, apud Joſephum *l.* 7. *c.* 28. Etiam Eſſenos non pauca cum Philoſophis hiſce communia habuiſſe, docet ex eodem Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſoph. l.* 4. *c.* 2. Vide quoque Voſſ. *de Sectis Philoſ. c.* 19. ubi hoc ordine illi *Stoici præcipui* recenſentur: Zeno Citticus, Sectæ conditor; Cleanthes Aſſius; Chryſippus; Diogenes Babylonius; Antipater; Poſidonius; Panætius. Quos ſequuti ex Romanis, Tubero, Cato, Varro, Thraſeas Pætus, Helvidius Priſcus, Rubellius Plautus, Antoninus Imperator, Pantænus Alexandrinus. Vide & *Zeno.*

STOIDIS, inſula quæſtuoſa margaritis, juxta fretum Perſicum. Plin. *l.* 6. *c.* 25.

STOLA, tunica fuit muliebris. Cùm enim Toga antiquiſſimis temporibus commune Virorum & Fœminarum Romæ geſtamen fuiſſet poſteà, Togâ penes viros remanente, ſolaſque fœminas, quæ ſe viris vulgarent; matronis fœminiſque honeſtis, atque ingenuis Tunica, quam & *Stolam* dixerunt & *Pallium* ſive *Pallam*, in uſum ceſſit. Quam utramque unô hôc verſu complexus eſt Horatius, *l.* 1. *Sat.* 2. *v.* 99.

Ad talos Stola demiſſa & circumdata Pallâ.

Itaque *Stola*, Matronarum tunica eſt propriè dicta, licèt apud Græcos, (qui ei ἀπὸ τῆς στολῆς nomen indiderunt) & Barbaros, pro communi veſte & maximè virili, accipiatur. Cicer. *Philipp.* 2. *Sumſiſti virilem Togam, quam ſtatim Stolam reddidiſti.* Sic Caligula Livium *Ulyſſem ſtolatum*, appellare ſolebat, apud Sueton. *Calig. c.* 23. Seneca *de Beata vit. c.* 13. ubi de *Epicuro*, *Hoc tale eſt, quale Vir fortis ſtolam indutus.* Val. Max. *l.* 2. *c.* 1. *ex.* 5. *Sed quò matronale decus, verecundiæ munimentô tutius eſſet, in jus vocanti Matronam corpus ejus attingere non permiſerunt, ut inviolata manus alienæ tactu Stola relinqueretur.* Et de matre ac uxore Coriolani, *l.* 5. *c.* 2. *In quarum honorem Senatus Matronarum ordinem benigniſſimis decretis adornavit. Sanxit namque ut fœminis ſemitâ Viri cederent, confeſſus plus ſalutis Reip. in Stola, quàm in armis fuiſſe.* Idem confirmat Vitruvius *l.* 1. *c.* 1. loquens de Caryatidibus, *Itaque oppidô captô, viris interfectis, Matronas eorum in ſervitutem abduxerunt. Nec ſunt paſſi Stolas neque ornatus Matronales deponere.* Hinc Martialis *Stolam* ſimpliciter pro Matrona poſuit *l.* 10. *Epigr.* 5. *v.* 1.

Quiſquis ſtolave purpurave contemtur.

Stolam autem ad talos, ut loquitur *Flaccus*, demiſſam & inſtitâ ad oram ornatam, docuit Turnebus *l.* 29. *c.* 31. & ex eo plures. Ubi duo inſignia in cultu Matronarum notat: vittas, queis crines ligabantur & talarem tunicam adſutâ inſtitâ cultam. Cùm enim primitus à Libertinis crinium tantùm ſertis diſtinguerentur Matronæ, quæ ſolæ habere poterant, novum diſcrimen à Senatu adjectum, ſcil. vittæ ſeu faſciolæ, quibus ut & *Stolâ* ſemper, præcipuè à Poëtis, Matronæ denotantur. Libertinis itaque nec vittæ nec *Stolæ* jus fuit. Tibullus *l.* 1. *Eleg.* 6. *v.* 67.

—— Quamvis non vitta ligatos
Impediat crines, nec Stola longa pedes.

Ovid. *l.* 1. *Art. Am. v.* 31.

Eſte procul vittæ tenues, inſigne pudoris,
Quæque tegis medios, inſtita longa, pedes.

De inſtita Horat. *l.* 1. *Sat.* 2. *v.* 29.

Quarum ſubſutâ talos tegat inſtita veſte.

Ubi Acron, *Quia Matronæ Stolâ utuntur demiſſâ uſque ad imos pedes, cujus imam partem ambit inſtita ſubſuta*; quod inſtita ſubſueretur. Sed fallitur, veſtis enim inſtitæ ſubſuebatur, quæ imam *Stolæ* oram prætexebat. Rectiùs Porphyrio, *Stola imam partem ambit inſtita aſſuta.* Ovidius proinde *Arte l.* 2. pro veſte Matronali *Inſtitam* ſimpliciter ponit. Idem *l.* 3. *v.* 169.

Quid de veſte loquar? non tam ſegmenta requiro,
Nec quæ bis Tyrio murice lana rubes.

Ubi ſegmenta cum veſte purpurea rectè conjungit; faſcias nempe ſeu virgas purpureas & aureas, veſti ad ornamentum inſui ſolitas, quod ſolis Matronis conceſſum, quòque habitu uſque ad Imperatores inſignes fuêre. Ingenuarum ergo & honeſtarum Matronarum propria *Stola* fuit, *tunica ſcil. manicata ſeu manuleata ad plantas fluens, purpura, ſegmentis ſive limbis aureis ornata, multiſque rugis ac*

plicis

plicis conſtricta. Unde Vetuſtinæ Martialis *l. 3. Epigr.* 93. *v.* 4. *Rugoſiorem Stolæ frontem* exprobrat. Ita autem demiſſa ad talos *Stola* totum corpus operiebat, ut nihil præter faciem appareret. Hinc male *Iſidorus*, *Stolam* caput operuiſſe, à dextro latere in lævum humerum miſſam, tradit, *Stolam* cum Palla ſeu Pallio muliebrium ac Recinio confundens: Et errat *Bayfius*, tunicarum muliebrium alas non fuiſſe conſutas, ſed more Spartanarum ad femora apertas credens: cùm tamen id apertè neget Plutarchus *in Lycurgo*, ubi attentiorem curam circa Virgines à Numa adhibitam, quàm à Lycurgo, cujus inſtitutô nudis femoribus Virgines incederent, docet. Quod ſi apud Macrobium legimus *Saturnal. l.* 1. *c.* 6. Libertinas quaſdam longâ veſte uſas eſſe, de iis id intelligendum, quæ Patronis nupſiſſent, ideoque tanquam juſtæ Matreſfamiliâs factæ longâ veſte i. e. *Stolâ* Matronali uterentur. Cæterùm, ut virilis tunica, ita & *Stola*, cingebatur, ut veteres ſtatuæ oſtendunt & Scriptores teſtantur. Vide Ovid. *Amor. l.* 1. *El.* 5. & *l.* 3. *El.* 1. ubi cùm ſolutæ meminit tunicæ, interiorem intelligit: iterum *l.* 1. *El.* 7. & Martialem *in Apophoretis l.* 14. *Epigr.* 151. ubi muliebris Zonæ in ſuperiori tunica, ſeu *Stola*, uterque disertè meminit. Diximus, & manicatas fuiſſe has tunicas, hinc viris id probro datum: Eas manicas autem interdum luxum muliebrem non conſutas, ſed fibulis nexas, excogitaviſſe, tradit Ælian. *Var. Hiſtor. l.* 1. *c.* 18. cujuſmodi tunicæ iconem dedit Rubenius *in Electis*, & ex eo in opus ſuum *de Re Veſtiar. l.* 3. *c.* 17. tranſtulit Ferrarius. *Stolæ* tandem, mulieres honeſtæ injiciebant Pallium, quod *Palla* dicebatur, de quo Idem *c. ſeq.* Et hæc propria ſignificatio vocis hujus eſt, apud Romanos Scriptores. Apud Dionem Caſſium Στολὴ ἀρχικὴ *Prætextam*: apud Appianum Στολὴ βουλευτικὴ *latum clavum*: apud eundem *l.* 5. Στολὴ ἑλληνικὴ, *pallium*, Græcorum veſtem, denotat. Sic apud Plutarchum *in vita Alexandri*, Perſicorum Regum habitum Στολὴν βαρβαρικὴν vocari legimus: *Stolæ Medicæ* meminit Zonaras *Annal. tom* 1. Ælian. *Var. Hiſtor. l.* 1. *c.* 32. & Athenæus *l.* 2. Περσικὴν Στολὴν dixêre, quam aurô gemmiſque conſueviſſe adornari depingique & talarem indem fuiſſe, docet Procopius *de bello Perſ. l.* 1. & Briſſonius *de Perſar. Princip. l.* 1. Armis fuiſſe ſuperinductam, conjicit *Dempſterus*, ex eô quòd στολάδα armaturæ genus vult eſſe *Suidas*: & χιτὼν στολιδωτὸς *Pacis l.* 6. *tunica ſtriata*, i. e. *plicata*; armis ſuperinduebatur. Unde Pollux *l.* 1. *c.* 10. Ἔτι δέ τις καὶ στολὴ ἀντὶ θώρακος, *Eſt & Stola quædam thoracis locô*: & Dionyſ. Halicarnaſſ. *l.* 6. πολεμικὰς στολὰς ſeu *militares* ob id vocat. Verùm utut hæc de Barbaris, quemadmodum diximus ſuprà, benè habeant, meritò in Caligula Imperatore quòd *Stolam* geſtaret, reprehendit Flav. Joſephus *Jud. Ant. l.* 19. *c.* 1. à maſculo Gentis more degeneraſſe eum ſubinnuens &c. Sed & *Stola*. apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores, una è veſtibus Eccleſiaſticis, aliâs *Orarium* dicta, abſque qua incedere vetantur Presbyteri, apud Hincmarum & Reginonem *de Vita & converſat. Presbyterorum c.* 62. Propriè verò Diaconorum veſtis eſt, ſuper ſiniſtrum humerum ferri ſolita, uti monet Gillebertus Lunicenſis Epiſcop. *l. de Uſu Eccleſ.* hodieque Venetis vox panni notat ſegmentum oblongum dodrantali latitudine, quod ſiniſtro humero injicitur. Unde *Stolâ & annulo privari Abbates*, qui deponebantur à ſua dignitate; occurrunt apud Hugonem Flaviniac. *p.* 258. *Sub ſtola*, i. e. ſumtâ ſtolâ, majoris auctoritatis ergô, *excommunicare*, apud Browerum *in Antiqq Trevir. Stolæ cum tintinnabulis*, apud Auctorem *Monaſtici* Anglic. *Tom.* III *p.* 317. &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* Macros Fratres *in Hierolex.* & ſuprà in voce *Orarium*. Imò & Pallium Archiepiſcopale ſic paſſim vocatur, uti docet idem Car. du Freſne *Differtat. de Numiſm. infer. ævi n.* 10. ubi à faſcia Conſulari & Imperatoria, *lorum* Latinis, λῶρον Græcis recentioribus dicta, *Stolarum Sacerdotalium & Pallii Archiepiſcopalis* originem arceſſit, & de Græcis addit, quoties communicaturi erant, σταυροειδῶς præcingere *Stolam* antè & retro, ita tamen, ut pectus ambiret, conſueviſſe, ex tabella, quam *ad Euchologium Græcorum p.* 258. delineavit Goarus &c. Nec omittendum, apud Epiphanium quoque *Hær.* 15. στολὰς & ἀντιχείρας dici pallia, quæ ſupra colobiones, ſive dalmaticas accipiebantur, vide Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio c.* 5. A *Stola*, apud Tullium *Verrin.* 6. habemus *Stolatam Dianam*: ſic *Stolatum Ulyſſem* à Caligula Liviam vocatam, vidimus. Conſule, præter Ferrarium laudatum, Bayfium *de Re Veſtiar.* Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 35. Alios. Aliud quid erant Στολίδες, rugæ videl. quas, in fine tunicarum certô modô atque ordine invicem nexas, vinculum retinebat; unde στολιδωτοὶ χιτῶνες, *qui rugis hujuſmodi & plicis ſtriabantur*, ut ex *Polluce* docet idem Salmaſ. ubi ſuprà, non à στολὴ, quod *Dempſtero* ſuprà viſum, ex *Xenophonte* &c.

STOLBERGIA Familia, inter Germaniæ illuſtres, in Circulo ſuperiore Saxonico, ſecundùm quoſdam auctorem habuit Otonem Columnium, Juſtini Junioris Imperatoris militem A. C. 566. quem dominiô Herciniæ Silvæ donatum eſſe perhibent. In ea lineas diverſas orſi ſunt Ottonis, ex Anna Comite Kœnigſteinia, filii Wolfgangus, Ludovicus, Henricus. Sed *iſte* orſus tantùm, nam non niſi filias (à quarum una Comitibus Lewenſteniis multa obtigêre) genuit: *ille* diutius produxit, ut cujus nepos Wolfgangus Georgius demum fatô functus eſt A. C. 1631. *Hic* autem, Henricus videl. per filium Chriſtophorum (ex altero enim filio Ludov. Georgio natus nepos Henricus Volrath, ſine maſculis extinctus eſt, A. C. 1641.) ad nos uſque ſtirpem propagavit. Cùm enim is duos filios ſuſcepiſſet ex Hedvige Comite Reinſteinia, Henricum Erneſtum, & Joannem Martinum, duæ iterum hinc lineæ ortæ ſunt. Et quidem prior, ex Anna Eliſabetha (Henrici Volrathi præfati filia) genuit Erneſtum (1650.) Annam Eleonoram (1651.) & Ludovicum Chriſtianum (1652.) Poſterior Agnetem Comitem Barbienſem ſibi junxit, atque ex ea pater fuit Chriſtophori Ludov. (nat. 1634.) Sophiæ Hedvigis (natæ & denatæ 1635.) Henrici Guntheri (1637) Friderici Wilhelmi (1639.) &c. qui omnes *Comites Stolbergæ* &c. E quibus Chriſtophorus Ludovicus, ex Luiſa Chriſtiana Haſſiæ Landgravia ſuſcepit Georgium (A. C. 1666.) & Carolum (1668.) Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Parte* I. *p.* 29. 95. *in Ind.* & *Part.* 3. *p.* 86. plura verò hanc in rem, apud eundem *Artis Heraldicæ Parte Spec.*

STOLHOFFA, urbec. munita Sueviæ, ad Rhenum in Marchionatu Badenſi, 2. milliar. German. ab Hagenoa in Ortum 3. ab Argentorato in Cæciam in limite Ortnaviæ.

STOLISTES, in pompa Sacra Ægyptiorum veter. quæ peculiarem gentis Philoſophiam exhibebat, incedebat quartus, poſt Scribam ſcil. Sacrorum, *cubitum Juſtitiæ tenens & Calicem ad libandum.* Hic omnia norat ad diſciplinam Deorum & Victimarum Sigillationem pertinentia. Erant autem X. libri, qui ad Deorum honorem pertinebant, & Religionem Ægyptiacam complectebantur; nempe *de Sacrificiis*, *de Primitiis*, *de Hymnis*, *de Precibus*, *de Pompis*, *de Diebus feſtis*, & hujuſmodi 4. alii. Clemens, *l.* 6. *Strom.* Vide quoque voce *Propheta*, hic enim *Stoliſtem* ſequebatur.

STOLO, vide *Licinius*.

STOLPE, oppid. Pomeraniæ ulterioris *Metell.* in Wandalia tractos, juris Brandeburgenſ. ad Stolpam fluv. 3. leuc. ſupra ejus oſtia in Merid. 7. à Leoburgo in Occaſum, Colbergam verſus 13.

STOLUS, urbs Thraciæ, *Stephan.*

STOLUS Alexandrinus, in *l.* 7. *Cod. Theod. de Navicular.* ex Græco στόλος, claſſis eſt, de qua vide ſuprà paſſim, inprimis in voce *Cataplus*, *Miſthris Merx*, & ubi de *Rhopopolis*.

STOMA, palus Troadis circa Scamandri oſtia. *Strabo.*

STOMA, apud Paulum Diaconum *l.* 18. *Erant autem Arabum juxta poſitorum quidam, qui accipiebant ab Imperatoribus rogas parvillas, ad cuſtodiendum* ſtoma *Eremi*; ingreſſus deſerti eſt, ex Græco στόμα, ος; *oris*; item *oſtium*, de fluminibus, lacubus, ſtagnis, etiam de ſinibus maris, ut videre eſt paſſim ad Salmaſ. *ad Solin.* & diximus ſuprà voce *Stagna*. Aliud eſt στόμωμα, *acies ferri*, Plinio item *ſtomoma*, *l.* 34. *c.* 11. poſterioribus Latinis *Aciarium*, à verbo στομόω, quod *indurare*, item *acuere* notat. Vide eundem de variis στομωμάτων generibus *p.* 1084. & 1085.

STOMALIMNA, meliùs *Aſtromela*. Vide ibi. *Mer de Martegues*, in ora Provinciæ, inter Maſſiliam ad Ortum & oſtia Rhodani in Occaſum.

STON Johannes, vide *Johannes*.

STONIA, Ponti Galatici urbs in Cappadocia, *Ptolem.*

STANOS, oppid. Venetiæ in fimb. Euganeorum, eorum caput, *Stenega* hodie, vicus agri Patavini.

STORAX, apud Terentium *in Adelphis*, *Act.* 1. *ſc.* 1. *v.* 1.

Storax, non rediit hâc nocte à cœna Æſchinus:

nomen pueri eſt, *ab odore*, ut ait *Donatus*. Στύραξ nimirum in Græca fabula hic puer vocabatur. Eſt autem *Storax*, uti Virgilius vocat in Scylla:

Et ſtorace *Idæo vinctos perfuſa capillos.*

Seu *Styrax*, ut perpetuò appellat Plin. *l.* 12. *c.* 25. aromatis ſpecies, per ſe odorata, cujus duo genera facit *Dioſcorides*, alterum magis concretum, ad inſtar gummis, adeoque alterum ξηρὸν, alterum θυμιατὸν. Nempe arbore à vermiculis, quos codici ejus innaſci, λύγινον, ait *Strabo*, erosâ exinanitâque, & omni exhauſtâ ſcobe cum plurimo ſucco, gutta ſeu lachryma, quæ poſteà egeri conſuevit, more gummis concreſcens, virgis illis ſtyracis, exenteratæ arundini ſimilibus, adhæreſcebat & concreſcebat, unde καλαμίτης στύραξ Græcis dictus eſt, eratque puriſſimus & mundiſſimus, adeoque cariſſimus. At ille, qui in terram diſtillabat cum ſcobe arboris & corticis egeſtus ac effuſus, immundus, & impurior erat, ac χυματίας dictus eſt. In illo, ſicciori ſcil. genere, albida & pellucida lachryma probabatur, & gummi ſimilis. De hoc *Dioſcorides*, probari dicit, τὸν ξανθὸν καὶ λιπαρὸν ῥητινώδη, θρόμβους ἔχοντα ὑπολεύκους, καὶ ἐν τῷ μαλάσσεσθαι ἀνιέντα ὑγρότητά τινα μελιτώδη, *flavum & pinguem, reſinoſum, grumos habentem albentes & qui dum malaxatur ac ſubigitur, melleum quendam liquorem emittit.* Ubi liquor ille melleus, qui è *ſtorace* premitur, nihil aliud eſt, quàm *liquidus ſtorax*, quemadmodum è myrrha ſimiliter, qui exprimebatur liquor, myrrha erat liquida, *Stacte* hinc dicta, quæ per ſe onguentum faciebat, uti *ſtorax*, quô capillos perfundi conſueviſſe, Virgilius ſuprà innuit. Quæ duo malè Arabes & Neoterici omnes Medici confundunt, ob magnam ſtoracis vulgaris, cum myrrha, affinitatem, cùm *ſtacten* nullam jam habeamus, nec myrrha ipſa ſatis ſincerè ad nos advehatur. Utebantur autem *ſtoracis* thymiamate Veteres in ceremoniis Deorum; Arabes etiam & Sabæi, acri ejus odore, ad odorum ſuorum thuris & myrrhæ faſtidia abigenda: qui præſtantiſſimus è Pamphylia advehebatur, in maſſa & in pellibus hircinis ac ſaccis, non ſecus ac myrrha & alia gummium genera; quemadmodum hodie in veſicis affertur aut maſſa, uti pluribus videre eſt, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 541. & *ſeqq.* Vide quoque ſuprà *Calamites Styrax*. A' *Storace*, dictum poſteà colorem ipſum *ſtoracis*, vel *ſtauracis*, *ſtauracinum*, unde *ſtauracinæ veſtes*, apud Anaſtaſium Bibliothec. & Hariulfum *l.* 2. *c.* 10. cenſet Car. du Freſne, ut vidimus ſuprà.

STORCKIUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

STOREA, & *Matta*, recentioribus dicta eſt, quæ *tegiculum* Plauto apud Porphyrionem,

Anus hæc in pellis tegiculum protenditur:

quæ pellem ſcil. pro *tegiculo* habebat; ſic enim ſtramen vocabant. Donatus, φόρμιον *tegiculum dicunt Græci, quô inſternitur, pavimentum.* Vide Salmaſ. *ad Capitolinum in Vero c.* 3. & ſuprà in vocibus *Matta*, *Pſiathium*, &c. uti de ſubtiliſſimis ac nobiliſſimis *ſtoreis* Sinenſium, in quibus ad ipſum Regem plerique nudi, dum ſomnum capiunt, decumbere conſuevêre, infra voce *Teng*. A' Græco τρώγλοδυξ; à quo

etiam *εγάδες*, lignum, quod *ſubſternebatur* olim, ad ignem excipiendum, aliter *ἴγνια* etiam dictum. Vide ſuprà, ubi de modo ignem eliciendi, Veteribus uſitato, in voce *Ignitabulum*.

STORION, Dacorum Dux prudentiſſimus, quem cùm Barbari ſæpe incitâſſent ad bellum gerendum, contra Populum Romanum diſſuadentem & in ſtudia ſciſſum, nunquam tamen adduci potuit: quoniam fore proſpexerat, poſſe obtingere, ut bellô externô ingruente domeſtica reſtinguerentur incendia. Cumque illi tamen inſtarent & præclara de ſe ominarentur, lepidâ ratione repreſſit: Commiſit enim inter ſe duos, in conſpectu eorum, canes: iiſque acriter depugnantibus medium immiſit lupum: quem canes viſum, omiſsâ protinus inter ſe irâ, ut communem hoſtem alacriter invadentes confecêre.

STORMARIA, provinc. Holſatiæ, versùs Germaniam Terminatur à Septentrione Holſatiâ propriâ, ab Ortu Wagriâ & Lauenburgenſi ditione, ab Occidente & Meridie ditionibus Bremenſi & Lunenburgenſi, à quibus Albi Separatur. Sub Danis. Ejus urbes ſunt Glueſtadium, Crempa & Pinneberga, tractus cognominis caput. Eam *Comitatus* titulô quondam inſignitam, *Ducis* titulô à Friderico II. Imperatore Chriſtianus I. Daniæ Rex accepit: cujus tamen ſe *Principem* jam ante hunc Henricus V. Schauenburgius publicis literis tulit, Tob. Pfannerus *de prec. Germanicæ Principp. gentibus c.* 11.

STORNA: urbs Indiæ extra Gangem. *Ptolem.*

STORTHYNGA, vetter Lacinii promuntor. Magnæ Græciæ. *Lycophor.* hodie Nau, à Crotone ſupra 12. mill. paſſ. in Meridiem.

STOTAVILLA, vulgò *Eſtouteville*, locus Galliæ Ducatus titulô Inſignis in Caletis & diœceſi Rotomagenſi, non procul à Fiſcamno. Fortè olim *Stultavilla*, vel *Aſinavilla*: Certè multi in Normannia vici à *ſottis*, & *ſodes*, i. e. ſtultis cognominati ſunt, ut teſtatur Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

STOVEUS Johannes, vide *Johannes*.

STOVINUS, Ligurum oppid. *Stephan.*

STOUFACHERUS Wernerus, Suitius, unus ex tribus Helveticæ libertatis triumviris Hic magnâ apud ſuos auctoritate, cùm ædes paulo ampliores & elegantiores, quàm pro regionis more, haberet, & à Gisſlero præfecto Auſtrio dira minante increpitus eſſet, mœrorem celare impos, ab uxore, muliere ſupra ſexum prudente & forti, bene ſperare juſſus eſt; *Non defuturum Deum, cui omnis vis injuſta ſummopere diſpliceat, Invocantibus ſe; quærat viros fortes eâdem tyrannide preſſos, & cum illis ad patriam liberandam vires conſiliaque jungat.* His verbis erectus, poſtquam diu ſecum deliberâſſet, Uriam profectus, Walterum Furſtium adiit, qui ambo Arnoldô Melchtalio in ſocietatem pulcherrimi ſimul & difficillimi agonis aſcitô, in loco ad Urienſem lacum, *in Grutli* dictô, fœderis Helvetii fundamenta prima jecerunt, A. C. 1307. Quibus dein alii, inter quos Wilhelmus Tellus præcipuus, accedentes, Calendis Januarii anni ſequentis, in omnibus tribus Pagis arces dejecerunt, redditâ Patriæ libertate, Simlerus *de Rep. Helvet.*

Celeuſma Uxoris ad maritum.
Fide Deo, cui nulla poteſt placuiſſe tyrannis,
Atque opibus patriam conſiliiſque juva.

STOZA, poſt everſum in Africa Vandalorum regnum, à militibus Rex electus, ſed a Juſtiniano Imperatore mox oppreſſus eſt, A. C. 534.

STR. in nummis Conſtantini M. aliorumque, vide ſuprà ST.

STRABA ſeu STRAVA, apud Jornandem *de Rebus Goth. Stravam ſuper tumulum ejus, quam appellant ipſi, ingenti comeſſatione concelebrant*: ubi de Attilæ Regis ſepultura, vox Gothica eſt, & pyram rogumque notat, ex armis & inſtrumentis bellicis conflatum. Hoc enim genus pyras vocare & ſuâ etiam ætate barbaras gentes tales condere, ſcribit Lutatius, laudatus Barthio *ad Stat. Theb. l.* 12. *v.* 62. ubi *bellicum aggerem* Poëta iſtiuſmodi rogum appellat. Vide Frid. Lindenbrogium *Notis ad Jornandem*, Kirchmannum *de Funeribus l.* 3. *c.* 18. nec non infrà.

STRABELLINI, Apuliæ populi Plin. *l.* 3. *c.* 11.

STRABO, Cnoſſô quidem Cretæ civitate oriundus, ut *l.* 10. ipſe refert, ſed natus Amaſiæ civitate Ponti, ut ipſemet de ſe profitetur *l.* 12. Philoſophus fuit Stoicus, quanquam & Philoſophiam Peripateticam Xenarchi diſcipulus attigit. Geographus præſtantiſſimus fuit, cujus 17. *Geographiæ libri*, quos Tiberiô Cæſare rerum potiente conſcripſit, ut ex *l.* 4. & 13. colligere eſt, etiamnum hodie extant. Scripſit & alios, ac inter eos, *Commentarios hiſtoricos* utiles ad moralem ac civilem philoſophiam, ut ipſe teſtatur *l.* 1. ſed ad nos non pervenerunt. Obiit circa A. C. 22. imperii Tiberii, extremæ ſenectutis, cùm *l.* 2. Cornel. Gallum, Ægypti Præfectum amicum ſuum fuiſſe dicat. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. p.* 185. *l.* 2. *c.* 6.

STRABO, vide *Walafridus Strabo*.

STRAGONA, Germaniæ urbs, *Ptolem. Poſnavia* in Poloniæ regno, teſte P. *Apiano*.

STRAGULA Veſtis, quando primùm Romam invecta, habet Liv. *l.* 39. *c.* 6. *Luxuriæ peregrinæ origo, ab exercitu Aſiatico invecta in urbem eſt. Ii primùm lectos æratos, veſtem* ſtragulam *pretioſam, plagulas & alia textilia Romam advexerunt.* Ubi per *plagas* & *ſtragulam* tapetia ſeu aulæa intelligit, *Annotat. prior.* Papiæ *Stragulum, eſt veſtis diſcolor plumariô opere facta.* Unde *Stragulati*, dicti olim ſunt Carmelitæ, aliter *Radiati*, vel *Barrati Fratres*: donec Martinus Pontif. A. C. 1279. nomen eorum mutavit & habitum, convertens veſtes *ſtragulatas* in capas albas, *Carmelitarum* inditâ appellatione. Qua de re vide Walſinghamum ann. 1282. Apud Appuleium, *Stragulâ veſte, aurô ac murice Tyriô depictâ*, cubiculares lectos inſterni conſueviſſe, legimus *l.* 10. nec minus tricliniares & accubitales, apud Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio c.* 3. Inter munera quoque Aureliano miſſa à Valeriano Aug. *tapetia Afra decem, ſtragula Mauri decem*, aliaque memorantur Vopiſco in *Aureliano c.* 12. Unde *ſtragulum*, quidquid inſternebant: Et certè originem vocis arceſſit à *ſtratum*, ſicut *regula* à *rectum tegula* à *tectum* dicta, Becmann. *Manud. ad L. L. p.* 171. & *de Origin. p.* 310. De *Stragulo* equorum vide ſuprà *Dorſale Scordiſca* & *Sella equeſtris*.

*STRALENUM, oppid. munitum Geldriæ ſuperioris medium inter Geldriam urbem ad Ortum & Venloam, ad Africum. Sub Hiſpanis.

STRALESUNDA, urbs Pomeraniæ citerioris fruſtra tentata ab Erico VII. Danorum Rege A. C. 1317. & Duce Fridlandiæ, A. C. 1629 Vide *Sundis*.

STRAMBÆ, urbs Thraciæ, *Stephan.*

STRAMEN, ex Græco *ςρῶμα*, quod ex hordeo optimum eſſe, habet Plin. *l.* 18. *c.* 7. inter alios uſus, non capiti ſolum, contra Solis ardorem, æſtivô tempore, tuendo, ſed & calceandis quoque pedibus inſervire, tradit de popularibus ſuis Ben. Baldunius: Fiunt autem iſtiuſmodi calcei e contuſis contextiſque ſegetum calamis, quemadmodum veteres Ægyptii juncum marinum, Hiſpani ſpartum malleis contudêre, quo faciliùs in funes contorqueri aut in ſtrata conneti, aut in calceos compingi poſſent. Idem verò eorum uſum domorum ſepius non egredi, docet *l. de Calceo antiquo c.* 3. Inſuper ſomnum Aegris & mollitiem averſantibus gratiorem reddit. Sic de Ageſilao C. *Nepos c.* 8. *Quum — in actâ cum ſuis accubuiſſet, ſine ullo tecto, ſtratumque haberet tale, ut terra tecta eſſet* ſtramentis, *neque huc amplius quam pellis eſſet injecta* &c. Quod Lacedæmonios cum Gallis Germaniſque veterib. commune habuiſſe, ex *Athenæo* diſcimus: Κελτοὶ τὰς χοίας ἐπὶ τῆς γῆς ὑποβάλλοντες ... ξυλίνων ... Simile quid de Tuberone Stoico Tullius narrat *Orat. pro Muræna*. Vide de hujuſmodi veter. ſtratis, Hier. Magium *Miſcellan. l.* 2. *c.* 16. Idem vero & in Sacris inprimis Veter. adhibitum. Sic apud Romanos Matronæ, quæ in caſto Iſidis aut Cereris erant, & apud Athenienſes mulieres *Θεσμοφοριάζουσαι*, quia per eos dies, quibus caſtum obſervabatur, à lectis ſuis genialibus ſecubabant, *ſtramenta* habebant in templo, ut plurimum facta ex herbis ac foliis, quæ caſtitati conducere exiſtimabantur, iiſque incubabant, uti diximus ſuprà in voce *Caduceum*; quæ cùm propriè Caduciam culcitam ex lino apud Caducos nato factam ſignificaret, *poſtmodum duravit in appellatione ſtramenti*, uti loquitur Plin. *l.* 19. *c.* 1. &c. Porrò *Stramineas caſas* ab antiquis fieri conſueviſſe, docet Cæſar *de Bello Gall. l.* 5. *c.* 42. qui ſuâ quoque ætate Gallis eas in uſu fuiſſe teſtatur. Et Ovidius *l.* 2. *Amor. eleg.* 9. *v.* 17. ubi de veterib. Romanis,

Roma niſi immenſum vires promiſſet in orbem,
Stramineis eſſet nunc quoque denſa caſis.

Unde apud C. Nepotem *Alcibiade c.* 10. Sunt qui legant, *Nubi ligna contulerunt, circa* ſtramineam *caſam, in qua quieſcebat.* Vide Keuchenium alioſque *ad loc.*

STRAMIACUM, locus Galliæ in agro Lugdunenſi; non longè ab Antone, & Rhodano, 5. à Lugduno leuc. vulgò *Cremieu*. Hic Ludovicus Imperator conventum habuit cum Pippino & Ludovico filiis, A. C. 836. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

STRANGFORDIA, oppid. Comitatus Dunenſis, in Ultonia, cum portu peramplo adjacente, 5. mill. paſſ. à Duno in Cæciam, 16. à Dromora in Ortum.

STRANGULATIO, Græcè *τραχηλισμὸς*, in lucta olim & pancratio laudata eſt, non minus ac *ἀκροχειρισμός*. Et quidem, uti in *ἀκροχειρισμῷ*, ſine corporum complexu, manibus tantùm collatis ac conſertis, pugnabant, ſic in *τραχηλισμῷ*, alter alterius cervici ac gulæ manus admovebat, velut ſuffocaturus, ſicque ſolo illiſurus. Unde inter præcipuos luctæ geſtus ac conatus, memorantur iſta: *tenaciter amplecti, loco movere, præfocare & in altum ſuſtollere adverſarium*, apud Lucianum *de Gymn.* In quo dum erat Athleta, *ὅταν ἐν ... λαβαῖς, quando adverſario implicitus erat*, dicebatur *παλαίειν* & *ἀγωνίζεσθαι* & *παλαισμοσύνη*. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 6. *c.* 23. ſuprà Nodus brachiorum; & infrà in voce *Subplantare*. Inprimis Pancratiaſtes, etiam ſolo proſtratus pugnabat tamen, & quà mordendo, quà depilando, quà fauces ſtringendo, alterum ad *ἀπαγόρευσιν* adigere quærebat, Salmaſ. *ad Solin. p.* 291. Sed & *Strangulatio* atrocioris ſupplicii genus eſt; de quo vide in voce *Pœna*, it. *Robur*.

STRASBURGUM, urbec. Pruſſiæ regionis ad Dribentium amnem, in limite Mazoviæ. Etiam *Brodnitz* Polonis 6. milliar. German. à Torunio in Ortum Pluries capta & recepta. Hic obiit A. C. 1625. Anna Sigiſmundi III. Regis ſoror. Guſtavus verò Adolphus Suecorum Rex Polonos profligavit, A. C. 1626.

STRATA, locus Galliæ, ad ripam Angeris, vulgò *Eſtrée*, Abbatiâ *Stradenſi* nobilis: Hic S. Gengulphi corpus cubat, à Carolo Calvo Mainardo Abbati permiſſum. Vide Hadr. Valeſ. in voce *Cella Sancti Gengulfi*.

STRATA Equorum, vide ſuprà *Dorſale*.

STRATA Montana, German. *Bergſtraſſ*, tractus terræ In ditione Archiepiſcopi Moguntiacenſis, à Diethero Iſenburgico, pro 100000. florenis, cum pacto perpetuæ reluitionis, oppignerata Friderico I. cognomine *Victorioſo*, Electori Palatino, A. C. 1463. pace Monaſterienſi A. C. 1648. iterum redemta eſt, uti habet Georg. Hornius *Orb. Polit. cum Not.* L. Ottonis Menckenii *p.* 167. Spenerus, bellô Friderici modò dicti, pro Diethero (quem Pontifex excommunicaverat) feliciter geſtô, ad Palatinos eam deveniſſe ait, *Syllog. Geneal.* Eſt autem *Strata*, vox medii ævi, & ſignificat propriè viam publicam ſeu *ſilice munitam*, ut Sueton. alicubi ait: Gallicè *pavé*, Jac. Cujacio *ad l.* 4. *Cod. de priv. dom. Aug.* Cujuſmodi vias, *primi Pœni, poſt Romani per omnem penè orbem diſpoſuerunt propter rectitudinem itinerum, & ne plebs otioſa eſſet*, uti habet *Papias*.

Atque

Atque eô ſenſu etiam Procopius vocem uſurpat *de Bello Perſic. l.* 1. c. 1. Στρατηγὸς ἡ ἱερωτάτη ὁδὸς &c. Inde ad quamvis viam deſignandam tranſlata eſt. Vide Paul. Warnefridum *l.* 5. *c.* 17. Petrum de Vineis *l.* 3. *Ep.* 69. Bergerium *de Itineribus Rom. l.* 3. *c.* 54. §. 3. 4. ut & in voce *Strateburgum*, ac infrà ubi de *Viarum Curatoribus*.

STRATÆBURGUM, quaſi viæ militaris oppidum, dici cœpit Argentoratum, circa ætatem Gregorii Turonenſ. qui *Hiſtor. Fr. l.* 10. *c.* 19. *Ad Argentoratenſem urbem*, inquit, *quam nunc Strateburgum*, (potius *Strataburgum*) *vocant*, *deductus*, &c. Ibi enim, præter duas alias vias publicas ſive militares, tres erant celeberrimæ, una per Alpes Graias Mediolanum ducens: altera Lugdunum Batavorum: tertia Auguſtam Trevirorum. Hinc urbi nomen, ut videtur, quam proin, præter cæteros Eutropius *in Aureliano*, vocat *Stratam*, Gallis *L'eſtraae*, & *L'iſtree*. Secundum, inter provinciæ Germaniæ primæ civitates quatuor, locum obtinet. Vulgo *Strasburg* Germanicè, *Strasbourg* Gallicè. Aliter *Argentoratum*, meliùs quàm *Argentina*, vide ibi. *Sub diſpoſitione viri Spectabilis Comitis Argentoratenſis*, *tractus Argentoratenſis*, fuit ſtante nomine Imperiôque Roman. Fuêre & *ſub diſpoſitione viri illuſtris Magiſtri Officiorum*, *fabricæ in Galliis octo*, & inter eas prima fabrica Argentoratenſis armorum omnium, i. e. ſpatharum, ſcutorum, loricarum, ſagittarum, balliſtarum & clibanorum vel cataphractarum, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

STRATARCHAS, Dorylai filius, frater Lagetæ Strabonis avi, dux Cretenſium, quem Strabo ſe vidiſſe aſſerit, *l.* 10.

STRATEGI, Græcè Στρατηγοὶ, inter præcipuos Athenienſium Magiſtratus, numerô decem quotannis bello præficiebantur, ut Grammatici docent ex *Ariſtotele* & *Hyperide*. E ſingulis Tribubus unum fuiſſe creatos docere videtur *in Cimone* Plutarchus: Pollux verò *l.* 8. Στρατηγοὺς χειροτονεῖν ἐξ ἁπάντων ſcribens, non tam de omnibus Tribubus, quàm de omnibus Athenienſibus, deſumtos eſſe, innuit. Eligebantur diebus Comitialibus, qui anni vertentis ultimi erant, à Populo, ut colligitur ex Æſchine *contra Cteſiph.* Idque in Pnyce, etiam ubi Theatrô extructô deſitum eſt concionem habere, *Pollux*; *Heſych.* Demoſthenes *contra Ariſtocr.* ubi de Chabria *Stratego*: Nam quòd Cleo Boëdromione menſe id muneris nactus legitur, id extra ordinem factum, eô quippe ſuffectô in locum Niciæ, qui ultrò ſe hôc Magiſtratu abdicaverat. Atque ii ſunt, qui dicuntur Στρατηγοὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων, ut ab aliis diſtinguerentur: Hi non omnes ſimul præerant, ſed ſinguli in orbem ſuum imperabant diem, ut ex exemplo Miltiadis videre eſt, apud *Herodot.* & Corn. Nepotem, *l.* 1. quanquam ſæpe factum, ut penes eum eſſet ſumma auctoritas, atque imperium, non in unum tantùm diem & vicem ſuam, qui auctoritate aut peritiâ aut gratiâ apud plebem valebat plurimùm. Lege autem cavebatur, ut creandus *Strategus* agrum intra fines Atticæ poſſideret, & liberos legitimos aut jam haberet aut ſuſciperet: Τὸν Στρατηγὸν παιδοποιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ γῆν ἐντὸς ὅρων κεκτῆσθαι, Dinarch. *contra Demoſth.* Nempe bona oppignorabantur Reip. liberique erant paternæ fidei obſides, itaque factum aliquando, ut paterna luerent delicta. Unde *Themiſtoclis etiam liberos eguiſſe*, ait Cic. *Ep.* 15. *ad Brutum*, & videtur huc reſpexiſſe Sinon ille Virgilianus, ubi de liberis ſuis loquitur ita, *l.* 2. *Æn. v.* 139.

Quos illi fors ad pœnas ob noſtra repoſcent
Effugia, & culpam hanc miſerorum morte piabunt.

Poſtquam creati eſſent, ἐδοκιμάζοντο è Lege, ut cæteri Magiſtratus; meminitque hujus *Strategorum* δοκιμασίας Aphthonius, *c. ult.* Ubi verò approbati fuerant, jusjurandum concipiebant ex Lege, cujus extat Caput. Δὶς ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν Μεγαρικὴν ἐμβαλεῖν, *Bis quotannis in agrum Megarenſem irrumpam*; quod additum eſſe, Charinô rogante, paulò ante belli Peloponneſiaci initia, diſcimus ex Plut. *Pericle*, idque ob Anthemocritum Præconem ab iis occiſum. Quemadmodum autem apud Judices ἐδοκιμάζοντο, ita etiam rationes referebant, niſi Populus Athenienſis eſſe voluiſſet Αὐτοκράτορας (ſicut apud Romanos Dictatores) ut creatus eſt olim Ariſtides, bellô adverſùs Barbaros, Plut. *in eo.* Item Alcibiades, Nicias, Lamachus, apud *Eund.* Atque hæc αὐτοκρατορεία poſita erat tum in belli apparatu adornando, tum in bello adminiſtrando: Id eſt, Militum habebant dilectum, neceſſaria ad bellum parabant, ipſum denique bellum pro arbitrio adminiſtrabant, &c. Porrò, ſi naves Sociorum intercipiebant, aut injuriâ illos afficiebant, publica adverſus *Strategos* ὑπεύθυνοι inſtituebantur judicia, hâc Lege: Τοὺς Στρατηγοὺς αἰτία ποιοῦντας καὶ κατάγοντας τὰ πλοῖα τῶν συμμάχων εἰσαγγέλλεσθαι; cujus meminit Demoſthenes ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Χερρον. Primum itaque adverſùs abſentem *Strategum* plebiſcitô dabatur publicum judicium, quod ut inſtitueretur, *Stratego* præſente opus erat; qui proin arceſſebatur, mittebaturque Paralus aut Salaminia navis, quâ adveheretur. Vide Plut. *in Alcibiade*, ubi hunc, cùm violatæ Religionis accuſaretur, miſſâ harum navium alterâ è Sicilia, in qua Exercitui præerat, fuiſſe revocatum, tradit. Cujus moris etiam meminit Ariſtophanes *Avibus*, cùm ait,

——— ——— Μηδαμῶς
Ἡμῖν γε πρὸς τὴν θάλατταν, ἵν' ἀνακύψεται
Κλητῆρ' ἄγουσ' ἕωθεν ἡ Σαλαμινία, &c.

Sequentibus verò temporibus, οἱ ἐπὶ τῶν ὅπλων Στρατηγοὶ Ædiles fuêre, ut Athenæus ſcribit *l.* 9. quod confirmat etiam Philoſtratus *in Lolliano*, πρότερον δὲ καὶ τὸν Ἀθηναίων δῆμον, στρατηγήσας αὐτοῖς τὴν ἐπὶ τῶν ὅπλων. ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη πάλαι μὲν κατέλεγέ τε καὶ ἐξῆγεν ἐς τὰ πολέμια. νυνὶ δὲ τροφῶν ἐπιμελεῖται καὶ σίτου ἀγορᾶς, ubi diſertè olim quidem Militarem, tum verò Urbanum Magiſtratum hunc fuiſſe, oſtendit. Plura hac de re vide apud Samuelem Petitum *Commentar. in LL. Atticas l.* 5. *c.* 2. Recentiori ævô, ex Græca hac voce Στρατηγὸς, *Strategus*, *Straticus*, *Stratigus* &c. dictus eſt barbaris Scriptoribus paſſim Præfectus ſeu Rector civitatis alicujus, vel provinciæ. Unde *Strategi*, ſeu *Scholæ Strategorum* occurrunt, apud Guil. Bibliothecarium *in Hadriano II.* Græcè Στρατηγοὶ; pro Urbium Rectoribus, apud Harmenopulum *l.* 5. *tit.* 11. §. 19. Gregorius *Protoſpatharius & Straticus univerſæ Dalmatiæ*, apud Jo. Lucium A. C. 1036. Marianus *Anthypatus Imperialis Patricius & Strategus*, i. e. *Dux Calabriæ ac Longobardiæ*, apud Leonem Oſtienſem *l.* 2. *c.* 2. &c. Hinc *Straticotia Civitatis*, Strategi præfectura, in *Charta* Friderici III. Siciliæ Regis A. C. 1302. Στρατηγία & Στρατηγάτον Græcis recentioribus, de qua voce vide Car. du Freſne ad *Annæ Comnenæ Alexiadem p.* 399. Alias Στρατηγὸς, *Dux exercitus* in genere, unde Στρατηγικὴ, poſterior Politicæ pars, *de Re Militari* agens, de qua legendus *Onoſander*, quem tranſtulit Joach. Camerarius, Vegetius, aliique, quos P. Scriverius edidit. Vide Voſs. *de Philoſophia c.* 19. §. 26. 27. 28. At *Strategemata*, ſcripſit è Latinis Frontinus: è Græcis, Polyænus, qui Antoninô & Verô Imperator. venuſtâ dictione Orator nempe & Patronus) octo libros condidit, de *Strategematis* Græcorum, Romanorum, Barbarorum: quem Scriptorem, ære ſuô emptum, primus Græcè edidit Iſaac. Caſaubonus, Idem *ibid.* §. 30.

STRATEGIS, vide *Electra.*

STRATHERNIA, ſeu *Convallis ad Ernum*, provincia Scotiæ meridialis, ſeu Cis Taam, inter Albaniam & Atholiam provincias ad Boream, Perthiam ad Ortum & Menthitiam ad Occaſum & Meridiem, Ejus caput Abernethæa, ad Tavum fluv.

STRATHNAVERNIA, provinc. Scotiæ, totius regni extrema ad Boream, Cornabiorum olim ſedes. Habet à Septentrione & Occidente Oceanum Deucaledon. ab Ortu Cathaneſiam, à Meridie Sutherlandiam & Roſſiam. Sylvôſa & vaſta, montibus quàm vicis ditior. Dividitur in 5. regiunculas: *Hallowdail*, *Strath-Navern*, *Kuntbail*, *Weit Mear*, & *Dureniſch*. Ejus oppidula præcipua *Inver Navern*, *Balna*, *Strathy*, & *Durenis*, &c. Dicitur quaſi *Vallis ad Naveram*, teſte *Timoth. Pont.*

STRATIA, urbs Arcadica, à Phanæi filia nominata, *Steph.*

STRATILATES, apud Joannem Diaconum in *Vita* S. Nicolai Epiſcopi Myrrh. *Tres militiæ Principes*, *quos Dolopes Stratilates vocant*, ex Græco Στρατηλάτης eſt: quâ voce *Magiſtratum Militum* indigitat *Zoſimus.* Sic Jordanes, Arcadii principatu, Στρατηλάτης τῆς Ἀνατολῆς occurrit, i. e. *Magiſter militum per Orientem*, qui nempe pedites equitesque Magiſteriô ſuô per Orientis diœceſim tenebat, in *veter. Inſc.* apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 804. quem vide.

STRATIOTICI, Græcè Στρατιωτικοὶ, i. e. *Militares*, dicti ſunt in Ægypto Hæretici, qui aliàs *Borboriani*, h. e. *cœnoſi*, à ſceleratiſſima vivendi conſuetudine, ex Valentini ſeminibus ſuborti: De quibus vide Irenæum *l.* 1. *c.* 24. Epiphanium *Hæreſ.* 6. §. 3. ubi de Gnoſticis, qui iidem, Theodoretum *Hæret. Fab. l.* 1. & ſuprà in voce *Milites.*

STRATIPPUS, filius Niciæ, Athenienſium ducis.

STRATIS, Poëta Tragicus, cujus Drama Ἀταλάντη laudant Scholia *in Ariſtophan. Ranas Act.* 1. *Sc.* 2. Iterum *Sc.* 6.

STRATIUM, urbs Acarnaniæ, *Steph.*

STRATIUS, Jovis cognomen qui apud Caras colebatur, Herod. *l.* 5.

STRATIUS, unus ex Neſtoris filiis.

STRATO, Aradi inſulæ, maritimæ circum oræ & plerorumque etiam à mari recedentium Rex, ab Alexandro Magno in fidem acceptus. Curt. *l.* 4. *c.* 1.

STRATO, Sidonis Rex, Darii cliens: quia deditionem non ſuâ ſponte fecit, Alexandro ſummotus. Curt. *l.* 4. *c.* 1.

STRATO, Sidonis regulus, qui (ut *Hieronymus* ſcribit) manu propriâ ſe volens confodere, ne imminentibus Perſis ludibrio foret, quorum fœdus Ægypti regis ſocietate neglexerat, retrahebatur formidine, & gladium, quem arripuerat, circumſpiciens, hoſtium pavidus exſpectabat adventum. Quem jamjamque capiendum uxor intelligens, extorſit acinacem de manu, & latus ejus traſverberavit compoſitoque ex more cadaveri ſe moriens ſuperjecit, ne poſt virginalia fœdera alterius coitum ſuſtineret. Ælianus quoque *in varia hiſtoria*, *l.* 7. *c.* 2. Stratonem Sidonium quendam ſcribit in conviviis valdè delicatum, amiciſſimum Neoclis Cyprii regis pari luxuriâ certantis, fuiſſe.

STRATO, Lampſacenus, Phyſicus dictus, fil. Arceſilai, diſcipulus Theophraſti Peripatetici, Præceptor Ptolemæi Philadelphi: Succeſſit Theophraſto, Olymp. 123. docuitque Ann. 18. Scripſit de *Regno*, *Juſtitia*, *Bono*, &c. Diogen. Laërt. *l.* 5. Item, Medicus, diſcipulus Eraſiſtrati. Item, auctor *Hiſtoriæ Philippi & Perſei.* Item, Geographus, *Suid.* Item, *Epigrammatum* auctor. Item, Comicus poëta. Item, Medicus, *Ariſtot.* Item, Philoſophus Peripateticus. Diogen. Laërt. *in Stratone*, *l.* 5. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 20.

STRATOCLES, Athenienſium Dux, Philippo Macedoni oppoſitus, quem dum aſtutè ſervatis ordinibus recedentem avidius perſequitur & intra Macedoniam incluſurum eſſe ſe jactat, ab illo fugienti prœliô victus eſt, ad Chæroneam, Polyæn. *l.* 4. *c.* 2.

STRATOCLIA, Aſiæ urbs ad Boſporum Cimmerium, Plin. *l.* 6. *c.* 6.

STRATON, Adoleſcens Athenis mollitie infamis, quem mentô levem & ſemimarem traducit Comicus, *Equit.* 5. Vide Scholia.

STRATON, antiquus Comicus, cujus Cineſiam laudant Schol. *in Ariſtophan. Aves.*

STRATONES, octo fuerunt. Primus Iſocratis auditor. Secundus Lampſacenus philoſophus, Theophraſti familiaris & ſucceſſor, qui vocatus eſt Phyſicus, & Præceptor fuit Ptolemæi Philadelphi, ſcripſitque multos libros. Tertius, Medicus, qui Eraſiſtratum audivit. Quartus, Hiſtoricus, quem tempore Ptolemæi

mæi Philometoris, & Perſei ultimi Macedoniæ regis vixiſſe putat Voſſ. *loc. cit.* eo quòd illud potiſſimum bellum tractandum ſuſceperit, quod Romani cum Perſeo, & patre ejus Philippo geſſerunt. Quintus quis ſit, apud Diogenem deſideratur. Omnino aliquid deeſt. Sextus eſt poëta, epigrammatum ſcriptor. Septimus, Medicus antiquus, etiam memoratus Ariſtoteli, ſive Ariſtocli, prout legit Laërtii interpres. Octavus vocatur *Πεπραγματευμένος Βασιλέως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ*, quem opus hiſtoricum de rebus inventis reliquiſſe ſcribit Clemens *l. 1. Strom.* Videmus interim, non meminiſſe Laërtium Stratonis Geographi, quem ſub Tiberio vixiſſe ait *Suidas*. Sed fortaſſe is erat quintus, qui nunc deſideratur. Mirum verò, quòd & Strato iſte Amaſenus fuiſſe dicatur. Nam Amaſenus quoque erat Strabo, & Geographus quoque fuit, ac ſub Tiberio vixit. Quare vel Suidas, vel librarius, Strabonem, Stratonemque confudiſſe videtur. Sanè hoc veriſimilius ſit, quàm, quod ſomniabat Franciſcus Patricius, nobilem illum Geographum, quem veteres omnes *Strabonem* vocant, *Stratonem* dici oportere.

STRATONICA, Macedoniæ civitas in ora ad Ortum ad ſinum Singiticum. *Ptol.* A *Stratonice* Antiochi uxore dicta. *Franco castro*: Fuit in Chalcidica provinc. ad radices Atho, in ora Boreali Sinus Singitici, 30. mill. paſſ. a Nymphæo promontor. in Occaſum 20. ab Acantho in Ortum *Sophianus*. Item *Stratonica*, ſeu *Stratonicea Strab.* urbs Cariæ Alabandis finitima, ſed hodie jacet. Alia item erat in Lydia, & ipſa extincta.

STRATONICE, Ariarathis Cappadocum Regis filia, uxor Eumenis Pergami Regis, cui Attalum peperit, qui illi in regno ſucceſſit. Strab. *l.* 13.

STRATONICE, filia Demetrii Poliorcetæ & Phyllæ, uxor Seleuci.

STRATONICEA, urbs Macedoniæ prope Cariam. Condita eſt autem ab Adriano, & *Adrianopolis* dicta. Eſt & aliud oppidulum juxta Taurum. *Steph.*

STRATONICUS, Citharœdus, qui habuit in ludo 9. Muſarum imagunculas, & Apollinis unam, diſcipulos duos. Propterea interroganti cuidam, quot haberet diſcipulos, cum Diis, inquit, duodecim. Fuit & *Stratonicus* Philippi Macedonum regis, & Alexandri deinde filii Quæſtor, homo ditiſſimus, ex quo illius nomen in proverbium abiit, ſicut Craſſus apud Latinos, uti *Diodor. Sic.* & *Athenæus* produxerunt. Plautus in *Rudente Actu 4. ſc. 2. v. 27.* *Poſt animi cauſâ mihi navem faciam, atque imitabor Stratonicum, Oppida circumveſtiabor.*

STRATONIS Inſula in ſinu Arabico. Plin. *l. 6. c. 29.* *Strabo.*

STRATONIS Turris, vide *Cæſarea Paleſtinæ*.

STRATOR, quis dictus ſit olim, docet *Suidas*, qui quum dixiſſet eos qui Latinis *Stratores* vocantur, quia equum *ſternerent*; Græcis, quia ab iiſdem, quum equum aſcenderent, in eum ſublevarentur, Ἀναβολεῖς nuncupari; ſubjungit, Ἀναβολεῖς δὲ οἱ τῷ τῶν Ῥωμαίων ἀρχηγέτῃ ὑποβάλλοντες. Unde colligas, *Stratoris* officium fuiſſe, Principem equitaturum, in equum attollere; idque in primis, ante repertum Stapiarum uſum, quibus poſteà inventis idem nomen, quod anteà fuerat *Stratorum*, hæſerit. Ita & la Cerda, ad *Virg. Æn. l. 12. v. 288.*

——— ——— *Aut corpora ſaltu*
Subjiciunt in equos.

Saltu: inquit, *ſignatè & propriè; Non apud Veteres nullus uſus Stapedæ, aut ſubjecti pedaneî.* *Hiſpani quidem* Eſtrivos *dicunt*: *ſed Saltu factum aſcenſû*: *Senibus quidem & Principibus tollendis Vir erat huic rei præfectus, quem Spartianus in Caracalla & Ammianus l. 30. vocant* Stratorem, *Græci* Ἀναβολέα. *Inter equitandum autem pedes erant penduli* &c. Erigebant autem *Stratores* dexterâ manu equo inſeſſurum; à quibus diverſi erant, qui inclinati dorſum conſcendenti equum domino præbebant, uti de Valeriano apud Saporem Perſar. Regem & de Bajazethe apud Tamerlanem captivis detentis legimus, hi enim non *Stratoris* propriè munere, ſed ſtapedæ ſeu ſcalæ, fungebantur. *Stratores* verò ſe præbuêre, Conſtantinus Sylveſtro I. Fridericus Ænobarbus Imperator Alexandro III. Wenceslaus Gregorio XI. Conradus Urbano II. Palæologus Orientis & Carolus IV. Occidentis Imperatores Urbano V. Fridericus III. Nicolao V. Sigiſmundus Eugenio IV. &c. Pontificibus Romanis uti habet Domin. Macer in *Hierolex.* Vide quoque ſuprà, in voce *Staffa*. Nomen inde, quòd equum Domini *ſternerent* hujuſmodi miniſtri, eique ſellam ac ſtragulum injicerent: Namque & eorum fuiſſe, equos Imperatorios curare, auctor eſt Ammianus *l.* 29. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Caracalla, c. 7. ad Treb. Pollion. in Valeriano, c. 3.* Voſſ. *de Vit. Serm. Lat.* Car. du Freſne *Not. ad Cinnam. p.* 475. & ſuprà in voce *Protoſtrator*.

STRATORES, dicti milites, qui caſtra præibant, ut loca accommodatiora ad traducendum exercitum facerent: de quo Vegetius *l. 2. c. 9.* Hôc etiam verbô uſus eſt Otto Pont. Spigel. *in illud Ligurin. l. 2.*

Strator erat de plebe quidam, proprie nomine nullum
Vulgato medica in caſtris mercede merebat.

Vide Henr. Spelmannum *Gloſſar. Archæol.* Apud eoſdem erat cuſtodiæ reorum cura, uti diſcimus ex *Cod. Theodoſ. de cuſtodia reorum.* Unde in *Paſſione* B. Cypriano duo Principes ſeu primates officii *Stratorum* Patrum Proconſulis Africæ nominantur, ad quos Cyprianus adductus eſt: *Venerunt ad eum duo principes, quorum unus officii Galerii Maximi Proconſulis Strator & alius æquè Strator, & à cuſtodia ejuſdem officii, qui & in curriculum eum levaverunt.* Paulo pòſt, *Et ita Cyprianus ductus ad Principem & Stratorem ejuſdem officii eſt.* Vide Salmaſ. *ad Capitolin. in Marco. c.* 8. Hinc *Schola Stratorum*, de qua vide Macrum *in Hierolex.* Alii ab his, *Stratores loporcularum*, i. e. compoſitores, memorantur Jo. Calvino *in Lexico Jurid.*

STRATOS, urbs Acarnaniæ, *Strabo*; in ipſo limite Ætoliæ, 17. mill. paſſ. ab ora maris Ionii in Cæciam 30. à Sinu Ambracio in Eurum. *Baudr.* Liv. *l.* 43. Ætolis tribuit: *Stratos* ait, *validiſſima tum urbs Ætoliæ erat. Sita eſt ſuper Ambracium ſinum, prope amnem Acheloum.*

STRATTIS, Olynthius, Hiſtoricus Græcus, Alexandri M. in militia comes. *Diarium, de rebus bujus, libris* 5. ſcripſit: Item de *ejus morte, de fluviis, lacubus & fontibus.* *Suidas.*

STRATURA, Græce ἡ ἀναβολεία, munus *Stratoris*, quem *ἀναβολέα* Græcis appellatum ſuprà diximus, Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano, c.* 45. Item ſpecies ſtructuræ, illius potiſſimùm, quâ pavimentum, & ea, quibus incedimus, inſtrui mos. Uſitatum enim olim fuit & etiamnum eſt, ut pavimenta lapidibus ſtrata, *ſtraturis* ex tabulis factis hyeme tegerentur, tum ut commodior uſui eſſet, tum ne marmora & lapides nimiùm pedes refrigerarent. Qua de re vide Goeddeum *Com. ad l. malum navis*, 242. §. 4. *ff. de verb. & ſig.*

STRAVA, ſeu STRABA, apud Jornandem *de rebus Geticis c.* 49. ubi de Attilæ funere, quid ſit Lectatio Stani Interpreti, videmus ſuprà, in voce *Straba*. At Wormios *in Monumentis Dan. l.* 1. *c. 6. p.* 36. ipſum convivium, in honorem defuncti celebratum, hac voce innui contendit. Nec diſſonus Martinus Schodelius *Diſquiſit. de Regno Hungar. c.* 181. qui ait *Stravam* eſſe vocabulum purum Scythico-Hunnicum, quo Hunni ſilicernium, quod ingenti comeſſatione concelebrari conſueverint, denotârint. Vide ſuprà quoque in voce *Silicernium*.

STRAUBINGA, Bavariæ oppid. ad Danubium, cum ponte 6. milliar. German. infra Ratisbonam in Ortum Paſſavium verſus 11. Aliàs *Serviodurum*, ut quidam volunt.

STREBÆUS Jacobus Ludovicus, vide ibi.

STREBULA, apud *Plautum*: & *Strebula caro*, apud Arnobium *adv. Gentes l.* 7. ubi de ſacrificiis earum, *Quæ cauſa, quæ ratio eſt, ut caro ſtrebula ſeparatim, rumæ, cauda & glaſſea ſeparatim, ſpirum ſolum, omentum ſolum, augmentorum adpiciatur in cauſam*: Cimbricæ vox *Feſto eſt*, & coxendicem hoſtiarum denotat, ſeu carnem, quæ ex taurorum coxendicibus demebatur, ut cum reliquis, quæ hîc memorantur, partibus, augmenti locô, altari imponeretur: de quo uſu diximus ſupra voce *Profecta*. Vide quoque Joſ. Scaligerum *ad Feſtum*. Nomen an à Græco στρεβλὸς, à curvatura &c.

STREHAMUM, oppid. Normanniæ, ad oſtia Olinæ fluv. in littore maris Britannici 4. leuc. infra Cadomum in Cæciam. *Eſtreham.*

STREINIUS Richardus Liber Baro, Auſtriacus, ſcripſit *de Gentibus & familiis Romanorum* magni habitum Voſſio librum *de Philoſ. p.* 69. It. *Commentariorum de Rob. Bellarmini ſcriptis atque libris*, etiam ſcriptô eluſô libertatem Belgarum tutatus eſt, ſed nomine ſuppreſſô. Zelô pro Religione Proteſtantium, quos omni ope apud Imperatorem juvabat, inclytus, Dav. Chytræus *Epiſt. p.* 676. Obiit A. C. 1601.

Maximus ingenio, doctrinâ maximus heros,

judice Nath. Chytræô. Vide Anton. Teiſſier *Elog. Part.* 2.

STRELICI, pedites dicuntur ſclopetarii Ruſſorum, in quibus præcipuum robur militiæ eorum conſiſtit: Equites verò omnes ſunt ex Bojaris, ut vocant, i. e. Nobilibus. Et quidem in milite Ruſſico laudatur inprimis obedientia, & laborum tolerantia. Pauco ſunt contenti, albô nonnunquam ſolô: ad oppida & caſtra defendenda aptiſſimi, in prælio campeſtri non eâdem virtute pollent; quippe ſemel in fugam verſi adeò abjectô ſunt animô; ut neque inſequentibus reſiſtant, licèt poſſint, neque mortem deprecentur, ſed pro lubitu ſe occidendos hoſtibus exponant. G. Hornius *Orb. Politic. cum Not.* Menckenii *p.* 45.

STRENA, urbs Cretica, *Steph.*

STRENA, à Græco στρῆνος quòd miſſa, ut quis luxurietur & in deliciis vivat, dabatur apud Romanos *die religioſô*, ominis boni *gratiâ*, Feſt. ubi eam *à numero, quo ſignificaretur alterum tertiumque venturum ſimilis commodi, veluti Trenam, præpoſitâ S. literâ*, dictam ait. Meminit ejus Q. Flor. Tertullian. *l. de Idolol.* ubi inter præcipua Romanarum ſolemnitatum feſta, *Strenarum diem* fuiſſe indigitat. Uſus & origo à Romuli tempeſtate. Q. Symmachus *l. 10. Ep.* 28. *Strenarum uſus adolevit auctoritate Tatii Regis qui verbenas felicis arboris ex luco Strenæ, anni novi auſpices, primus accepit.* Receptam eandem Kal. Jan. ſolemnitatem, idem non obſcurè indicat, *eôdem l. Ep.* 20. *Kalendas anni auſpices, quibus menſium recurſus aperitur, impertiendis Strenis dicavit Antiquitas.* His enim Kalendis amici lætis precationibus fauſtum ſibi invicem ominabantur. *Plin.* Ovid. ſimulque boni ominis causâ munera ſibi mittebant, caricas, caryotides & mella, ut dulces dies anni à dulcibus auſpicarentur rebus: ſtipem item, i. e. nummum ſignatum, quæ omnia ſimul *Strenas* appellârunt. Nec nomen hoc aliud quid, quàm bonum omen ſignificabat, Feſtus *l.* 17. Unde Plautus *Sticho, Actu 5. Sc. 2. v. ult.*

Bona ſcæva, Strenaque obviàm acceſſit mihi.

Eô itaque die, qui *Strenas* miſſitabant, prodigii inſtar habebantur verba ominoſa, ut pluribus docet Lipſius *ad Tacit. Annal.* Atque eam ob cauſam *novus Conſul, omnia fauſta captaturus, Annum novum inciperiat*, Aur. Caſſiodorus *l. 2. Ep.* 1. Statius *Theb.*

——— *Inſignemque aperit Germanicus annum.*

Nec verò munera hæc, lætitiæ inſignia, aliô nomine, quàm *Strenarum* appellatione, venire ſolerat: Prout Ulpianus, quòd Ἐπινομίδα, i. e. *Diſtributionem largitionemque* vocâſſet, dictam à Romanis *Strenam*, à Cynulco reprehenditur, apud Athenæum *l.* 3. *c.* 20. Do-

hæc,

aureâ ducta munuſcula interpretatur, Symmachus *l. 10. Ep. 28.* offerri ſolebant Patronis à clientibus, uti diſcimus ex Martiali *l. 8. Epigr. 33... 13.*

Hôc linitur ſputô Jani caryota Kalendis,
Quam fert cum parvo ſordidus aſſe cliens.

Ubi Heraldus: *Cum caryota ſimul & aſſem porrigebant pauperes. Nam ineunte annô ſtipi Jano offerebatur. Sic & Diis ſuis peculiaribus ſingulis Kalendis pecuniolam aliquam porrigebant.* Quod verò de *ſputo* ait Poëta, interpretatur is *de tenui cerio, cruſta vel iectorio, an forte in deaurando ſputo vice gummi uſi?* Aliud tibi ſuggeret, quod ſuprà diximus, in voce *Sputum.* Amici ſibi invicem, paſſim apud Auctores. Donec, conſtitutâ per Oct. Auguſtum Monarchiâ, mos inolevit, ut Senatus totaque Civitas, velut publico Parenti, Imperatori quoque *Strenas* mittere cœpit Sueton. *in eo, c. 57. Omnes ordines in lacum Curtii quotannis ex voto pro ſalute ejus ſtipem jaciebant, item Kal. Jan. Strenam in Capitolio, etiam abſenti, ex qua ſumma pretioſiſſima Deorum ſimulachra mercatus, vicatim dedicabat, ut Apollinem Sandaliarium & Jovem Tragœdum.* Poſt quem mos idem ſub Tiberio Principe tenentius, teſte Eodem *in Tiberio c. 34. Quotidiana oſcula prohibuit edicto, item Strenarum commercium, ne ultra Kal. Januar. exercerentur.* Impudentiùs multo ſcurriliuſque Caligula, apud Eund. *c. 42. edixit & Strenas ineunte annô ſe recepturum, ſtetitque in veſtibulo ædium Kal. Jan. ad captandas ſtipes, quas plenis ante eum manibus & ſinu omnis generis turba fundebat.* Adeoque non accipiebant modò *Strenas* Imperatores ſed & emendicabant ſtipes, ut etiam videre eſt in Auguſti vita, apud ſæpius laudatum Auctorem *c. 91.* Interim non accipiebant modò, ſed & dantibus ſibi atque offerentibus *Strenas* pares aut majores reddebant. Suetonius iterum *Tiberio c. 34. Conſueverat & quadruplam ſtrenam & de manu reddere, ſed offenſus interpellari ſe toto menſe ab iis, qui poteſtatem ſui die feſto non habuiſſent ultra non reddidit.* Idem proin, ne *Strenæ* ampliùs darentur, edictô perpetuô cavit, cujus quoque meminit Dio Coccej. *l. 57.* quod ſimiliter fecerunt Cajus & primæ Eccleſiæ conſtitutiones *cap. non obſervetis c. 26. quæſt. 7. Non obſervetur dies, qui dicuntur Ægyptiaci, aut Kal. Januar. in quibus cantilenæ quædam & comeſſationes & ad invicem dona donantur, quaſi in principio anni boni fati augurio.* Quò referendum & illud Tertulliani *l. de Idolol. Saturnalia & Kal. Januariæ & Brumæ & Matronales frequentantur, munera commeant,* Strenæ *commeant, luſus, convivia conſtrepunt.* Sed hæc de *Strenarum* abuſu, non vero legitima conſuetudine intelligenda ſunt, quam utique Imperatoria edicta admiſerunt. Anaſtaſius Aug. Euſtathio *l. 4. C. de advocat. diverſ. Judicum. Laudabile utique hominum neceſſarium advocationis officium maximè Principalibus officiis oportet remunerari, ideoque jubemus viros Clariſſimos Fiſci pro tempore, Patronos Fori ſuæ Celſitudinis, ſolemni die feſtivitatis Kalendarum Januar. ipſius tantummodo anni, quem per tale peragunt officium, inter Spectabiles ſacri noſtri Conſiſtorii Comites, divinæ Serenitatis noſtræ manu pingi, conſequi ſolatia.* Ubi *ſolatia* gloſſa Accurſiana *Strenas* reddit: quanquam alii ex Ulpiano *l. 1. ff. de Commun. præd.* interpretentur *labores præmia, mercedem.* De *Strenis*, præter conſueta ſalaria, ab Imperatorib. miſſis Profeſſoribus, diximus *alibi.* A *Strenis* diſtinguenda Xenia & Apophoreta, de quibus *ſuo loco.* Præfuit autem *Strenis* Dea *Strenua*, de qua hic *infra.* Addam ſaltem, tributi ſeu vectigalis ſpeciem, apud Dalmatas & Croatas, Venetis vel Hungariæ Regibus, quibus ſubinde paruêre, ſulvi ſolitam, ultroneæ penſitationis, velut *ſtrenarum*, vice, dictam hinc fuiſſe *Strinam* ſeu *Stremam*: uti diſcimus ex Jo. Lucio *de Regno Dalmat. l. 3. c. 10.* Auctor enim eſt Conſtantinus *de Admin. Imp. c. 29.* Baſilium Imperatorem ſuaſiſſe Dalmatis, ut, quæ Prætori hactenus ſolverant, ea Sclavis darent pacis causâ & Prætori exiguum quid dependerent, quò debitam Imperio ſubjectionem teſtarentur. Sed & in urbe Roma hodieque morem obtinere, ut *ſtrenam*, & quidem ſatis importunè, ſervi ab heris ſuis exigant, quo de ſic Car. Macer, *Tantum inolevit ſervilis inſolentiæ abuſus, ut quaſi de jure ſibi debitum proventum prætendat;* quam Mangia vocant, *unde intolerabiles Mortiſiis. Aulicis & Ludantibus ſunt prorſus tales Miniſtrorum importunitates*, in hac voce, quam apud Siculos, & Melitenſes hodieque retineri addit.

STRENIA, Dea memoratur Varroni *de L. L. l. 1. Ceroleſis à Carinarum junctu dictus, Carinæ, poſtea Cerionia, quod hinc oritur caput ſacræ viæ, à Streniæ ſacello.* Item Feſto Pomp. *l. 17. Itaque neque eatenus quidem, ut vulgus opinatur, ſacra appellanda eſt à Regia, ad domum Regis Sacrificuli, ſed à Regis domo, ad Sacellum Streniæ.* Quô locô imperitè quidam *Streniæ* legerunt. Nam *Streniam* Deam dictam, quæ *Strenis ſeu muneribus Kal. Jan. dandis accipiendiſque præeſſet*, auctor eſt Auguſtin. *de Civ. Dei l. 4. c. 16. Cui à ſtrenuitate* aut bellica fortitudine nomen deductum, *Id.* Non. Marcellus *c. 1. num. 56. ex Pomponio in Pictoribus, Aſſide,*

Si qua eſt alia ventura Strenua ſtrenuè.

Et hæc ratio, quòd Tatius, quem primum *Strenarum* auctorem fuiſſe vidimus, has accepit, quia *ſtrenuis illas viris convenire* judicavit. Sextus Rufus *p. 229. Streniæ*, (ubi corruptè quidam *Strenuæ* repoſuerunt) ſacellum, in 4. regione conſtituit: Alii ædiculam nominant. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 4. c. 5.* & Dempſterum *in eum Paralipom. l. 1. c. 13.* Caſaubon. *ad Athen. l. 3. c. 18.* & *ad Suet. Aug. c. 57.* Alios.

STRENGNESIA, urbs Sudermanniæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Upſalenſi. Clara Caroli IX. tumulò, in ora Meleri lacus, 8. leuc. Suecic. ab Holmia in Occaſum, Toſiliam verſus 3.

STRENSUNDA, vide *Hunnia.*

STRENUA, Dea quæ & *Strenia* dici videtur Varroni, *loc. cit.* D. Auguſtin. *loc. cit.* à *ſtrenue* faciendo denominatam ait. Lil. Gyraldus *Synt. 1. l. Hiſt. Deorum.* Imò meliùs *Strenia*, vide ibi.

STREPITUS Obſcœnus, apud *Petronium*, Græcè πορδὴ & ἀποπορδὴ; Alex. Aphrodiſ. *l. 2. Problem. 164.* inter Ægyptiorum olim σεβάσματα. Minucius Fel. de iis, *Non Serapidem magis, quam Strepitus per pudenda corporis expreſſos contremiſcunt.* Ubi liceat uſurpare, quod Hieronym. *in Eſai.* dixit *l. 13.* de Peluſiaco cepe, *Horribile & formidoloſum fuit hortenſis apud Horatium Dei diſſipia nate tonitru, quo decuſſi Canidiæ dentes & exturbatum Saganæ caliendrum.* Et Martialis *Epigrammate 78. l. 12. rideturmiſellus Aethon, qui Jovem ſalutans in Capitolio pepedit, adſtrictus ob iſtud flagitium trinoctiali domi mœrô.* Cato, *orat. de Sacrileg. Domi cum auſpicamus*, inquit, *ſervi, ancillæ, ſiquis eorum ſub centone crepuit, quod ego non ſenſi, nullum mihi vitium facit.* Fatuamque admodum circa hæc ſuperſtitionem Metrodis, Theophraſti diſcipuli, narrat *Laertius.* Et eſt Nicarchi *Epigramma εἰς πορδὴν*, quô dicitur, non minùs ac Reges, jus vitæ neciſque habere. Inde igitur Ægyptiorum veneratio orta. Πορδὴ ἀπονεῖ ... Vide *Nic.* Rigaltium *ad Minucium Felic.* & ſuprà voce *Flatus.*

STREPIUS, prænomine *Gregorius*, vulgò *Griſca Utrepaja*, juvenis origine Ruſſus, à Polonis à prima juventa ad futuram ſcenam præparatus ac præceptis imperii egregiè imbutus, Theodorô M. Moſcorum Duce defunctô A. C. 1605. & Boriſsô affini Imperium invadente, è Schola Jeſuitarum privata progreſſus, Demetrii dudum extincti nomen ac perſonam adſumere, ſeſe legitimum hæredem jactare, apud vulgus fidem reperire, totius denique Ruſſiæ Monarcha fieri; quô eventu, vide ſuprà ubi de *Pſeudo-Demetrio I.*

STREPSA, urbs Macedoniæ. *Steph.*

STREVELINUM ſeu STERLINGA, vide ibi. Urbs in limite Menthiniæ. 12. milliar. Scot. ab Edimburgo in Occaſum 3. à Dumblano in Meridiem. Ibi ſæpe Comitia regni celebrantur.

STREVINTA, Germaniæ oppid. *Ptol.*

STRIA, an à *ſtringendo*, an quòd *ſtriga* quædam ſit certæ cavitatis & eminentiæ? Hinc *ſtriatæ columnæ*, in quibus *ſtrigles*, vel *ſtriglæ* ſunt canaliculi, ſeu *ſtriarum cavi*, ut *ſtriæ* ipſæ, ἐξοχαὶ & partes, quæ eminebant. Cujuſmodi *ſtriis* ſeu rugis, non fortè, ſed induſtriâ, factis, togas Veterum antè & retrò multiplici convolutione ſtrui & ordinari conſueviſſe, umbone vel umbilicô omnes togæ plicas, quaſi nodô quôdam, conſtringente, docet Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c. 5.* Græcis tunicas, quæ ſic *ſtriabantur*, ποδήρεις χιτῶνας, dictas eſſe, vidimus ſuprà in voce *Stola.* Vide quoque infrà in voce *Talia*: de *Striis* vero columnarum, Savaronem *ad Sidonium l. 4. c. 8.*

STRICTA Frons, apud *Petronium*,

Quid me ſpectatis cum ſtricta fronte Catones?

rugata eſt: ſubintellectâ voce, quam ſupplet *Appulejus Strictam rugis frontem* dicens, ubi tamen alii *ſtriatam* legere maluit. Metaphorâ deſumtâ à tunicis, quæ *ſtrictæ Hieronymo*, ποδήρεις Græcis, rugas & plicaturas habebant, uti diximus. Unde *ſtrictæ mentes*, pro ſeveris & terricis. Manilius, *l. 1.*

----- & ſtrictas pondere mentes.

Et *ſtricti Catones* eidem, *l. 5.*

----- ----- nec crede ſeveræ
Frontis opus ſigno, ſtrictos nec crede Catones.

At *ſtricti*, de avaris & ſordidis aliâ ratione dicuntur, apud *Firmicum*, ubi largis opponuntur & liberalibus: à veſtibus itidem, quæ corpori preſſe adhærent, στενὰ Græcis, *ſtrictoria* Latinis recentioribus, *juſtaucorps* Gallis dicta, translatô vocis uſu. Vid. Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximo & Balbino, c. 6.* nec non *ad Vopiſc. in Aureliano, c. 46. Stricturæ* verò, *Nonio* propriè *ſcintillæ ſunt, quæ de ferro ferventi micant, cùm tunditur.* Item ferri maſſæ, ſeu laminæ, cum varia ejus fruſta in unum coëunt, à *ſtringendo* & colligando. Unde *in ſtricturam cogi* Latini dicebant, quod in maſſam ac corpus ſtringitur & ligatur, ac in unum coit, Græci συνεσπειρᾶσθαι vocârunt. Vide quoque infrà in voce *Strigiles.*

STRICTI Fontes, caſtrum Galliæ, 3. leuc. ab urbe Toloſa, vulgò *Caſtel-nau de Strettefons*, à ſtrictis, i. e. oris anguſti fontibus cognominatum. Vide Hadr. Valeſium *Notit. Gall.*

STRIDERE, à ſerra, dentibus, ſagittis inprimis, ad animas corporibus excedentes, ab Homero primùm tranſlatum eſt, qui verbum τρίζειν de illis paſſim uſurpat. Unde ad verſum hunc Statii *Theb. l. 4. v. 428.*

Hujus inaſſpecta ludo ſtridere ſagitta,

ſic Priſcianus *l. 1. c. 9. Strideo quoque ſtridi facit --- I. autem tam in præſenti, quàm præterito, productam habet. Virgilius in VIII. --- ſtriduntque cavernis Stricturæ chalybum. Lucanus l. VI. Auribus incertum feralis ſtrideat umbra --- Actius in Alceſtide, Conſtriderat retracta rurſus inferis* &c. Ubi notabilis hic poſtremus verſus eſt, propter ſonum umbræ *ſtridentis* affectatum. Virg. *Æneid. l. 12. v. ult.*

Vitaque cum gemitu fugit indignata ſub umbras.

STRIDON, urbs Pannoniæ ſuperioris in Illyrici confinio ſive è contra, S. Hieronymi ſolum natale, intra Petram Piloſam, Portulam & Primentum, *Blondus*, à Gothis verſum *Hieronymo Sarigna*, ſeu *Sdrin*, teſte *Blondô* cum aliis, oppid. & Comitatus. Fortè *Sidrona Ptolem.* Aliis fuit ad Muram fluv. in Stiria hodie, 15. mill. paſs. infra Rakelſpurgum in Eurum, verſus confluentes Muræ in Dravum totidem, prope oppid. Limbacum inferius.

STRIGA, caſtrenſe vocabulum, in qua equi ordine diſpoſiti tenebantur in caſtris. Imò & milites per ſtrigam ſub papilionibus tetendiſſe, Hyginus docet *Gromatico de Caſtrametatione*. Erat enim *Striga* ſpacium in caſtris longum pedes 120. latum pedes 60. quod in duo ſemiſtrigia dividebatur, latitudine ſingulâ pedum 24. ex quibus decem dabantur Papilionis tenturæ; quinque armis, jumentis novem: inter duo ſemiſtrigia pedes patebant duodecim, qui converſantium ſpatio ſufficerent. Sic *Striga* integra lata erat pedes 60. per longitudinem verò ſemiſtrigiorum, ab utroque latere, tendebantur decem Papiliones, qui ſinguli decem pedes occupabant, & pro incremento tenturæ, ut intervallo aliquo ſepararentur, pedes binos, ſiunt pedes 120. adeò quæ longitudo erat unius ſemiſtrigii atque ſtrigæ. Sic dimidiò longior, fuit ſtriga. In agris quoque dividundis *ſtrigam* vocabant, quod in longitudine dimidiò plus habebat, quàm in latitudine; ut *ſcamnum* contrà. Imò in genere ordo rerum continuaté inter ſe collocatarum, *Striga* dictus, *Feſto*. Ab hujuſmodi verò *ſtrigis caſtrenſibus*, appellata ſunt *Strigaria ſepta*, in quibus exerceri doceri que conſueverant equi, quos Circo præparabant: Nec aliunde dicta *Trigaria ſepta*, vicus Equitum, in IX. regione urbis collocata Victori. In iisdem equi *ſtrigabantur*, ait *Chariſius Soſipater*, & venales à Mangonibus videntur habiti &c. Sed & ipſi equi *ſtrigare* dicebantur, cum interquieſcebant, quod velut in *ſtriga* poſiti ceſſarent. Alii tamen *ſtrigatum*, à *ſtriga* malunt deducere, quæ ψήκτρα aut ξύστρα ſignificat, ut ſit ψηκτρισμὸν, in quo ſcil. equi deſtringuntur, vel, quod idem eſt, *ſtrigantur*: *Striga* autem à *ſtringo*, pro *ſtrin[g]o* eſt, quod inter alia & ψήχειν notat. Inde diminutiv. *ſtrigula* & *ſtrigla*, ὁ ξύστρ. Quo pacto *ſtrigam* etiam Latini cimoliam dixere, quâ utebantur ad deſquamandas ac poliendas veſtes apud fullonem. A *ſtriga* itaque, τῇ ψήκτρᾳ, dictus equus *ſtrigoſus*, malè habitus, impolitus, qui ſtrigâ nimirum opus habet, ὁ ψηκτός. Sic *ſtrigare* equum, eſt θεραπεύειν τ ἵππον, & *ſtrigarium*, locus in quo ſtrigatur & reliquis exercitus curatur, Italis hodie *Maneggio*. Inde & *ſtrigare* videri poſſit dictum, pro ceſſare & quieſcere: nec enim currendo, ſed ſtando curantur equi &c. Ab equis vox ad homines tranſlata eſt, qui *ſtrigare*, h.e. reſiſtere, & reſtringere curſum dicuntur Plinio *l.* 18. *c.* 19. & Senecæ *Ep.* 51. Unde *ſtrigillare* & *obſtrigillare*, pro obſtare, & impedimento eſſe, apud Varronem *de Vita Pop. Rom. l.* 4. & Ennium, Nonio laudatum *Satyr. l.* 2.

—— reſiſtant,
Occurrunt, obſtant, obſtrigillant, obagitant.

Hincque *Obſtrigillum*, de annuli pala, & *obſtrigilla* ſoccorum, apud Plinium *l.* 9. *c.* 35. Quam in rem vide pluribus diſſerentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 55. & 56. Addam hoc unum, apud recentioris ævi Scriptores, *Strigam* quoque Veneficam dici, quæ & *Stria*. Unde *Striaportius*, qui *ſtriam* ad nocturna ſacra deportare credebatur, in *L. Sal. tit.* 57. §. 1. an à *Strix*, de qua voce infrà.

STRIGELIUS Victorinus, Kaufbüra Suevus, Philoſophus Theologusque inſignis, Jenæ primùm, inde Lipſiæ, tandem Heidelbergæ, Theologiæ Profeſſor, Melanchthonis præceptoris ſui methodô feliciter uſus eſt. Interfuit Colloquio Altenburgenſi, A. C. 1568. Obiit A. C. 1569. ætat. 45. Scripſit complura, quorum ſeriem habent *Elogia* A. Teiſſier *part.* 1. vide quoque Melch. Adami *Vit. Theol.* Thuanum *Hiſtor.* Quenſtedium *de Patria Illuſtr. Vir.* Alios. Volumina 2. *Epiſtolar. Mſſ.* Tiguri aſſervantur in Bibliotheca Hottingeriana. Teiſſier *Part.* 2.

STRIGILIS, inter Aliptæ olim inſtrumenta, quæ erant *Strigilis, Lintea, Guttus* &c. Seneca *Ep.* 95. *Vetemus lintea & Strigiles Jovi ferre, & ſpeculum tenere Junoni. Non quærit miniſtros Deus. Quidni ipſe humano generi miniſtrat.* Juvenalis *Sat.* 3. *v.* 263.

—— —— Domus interea ſecura patellas
Jam lavat, & buccâ foculum excitat & ſonat unctis
Strigilibus, plenô componit lintea guttô.
Hæc inter pueros variè properantur, &c. ——

Nempe, qui loturi vel ſeſe exercitaturi in Gymnaſium veniebant, majori ex parte ſpoliabantur in Apodyterio: poſteà horum nonnulli, & præſertim, qui vel luctam, vel pancratium inire intendebant, in quarta Gymnaſii parte, quæ *Elæotheſium*, Polluci Ἀλειπτήριον, Plin. Jun. *l.* 2. *Ep.* 17. *Unctuarium*, dicta, ungebantur, atque ita ad locum, ubi erat pulvis, tranſeuntes, pulvere conſpergebantur, ſicque deinceps in exercitationes diverſas diverſi prodibant. Poſtquam verò ſeſe, quantum lubuerat, exercuiſſent, ad Alipterium revertentes, ibi à Mediaſtinis & Reunctoribus *Strigilibus* ferreis detergebantur; in qua deterſione oleum, pulvis & ſudor, quæ deradebantur, ſimul mixta in uſum Medicum adſervabantur, & ab Atticis γλοιός, ab aliis verò πάτος, vocabantur. Fuére autem hæ *Strigiles* ferreæ, ut dictum, de quibus etiam Martialis *l.* 14. *Epigr.* 51.

Pergamus has miſit curvô deſtringere ferrô
Non tam ſæpe teret lintea Fullo tibi.

Sed & aureæ, argenteæ, corneæ, eburneæ, æneæ, ad ſtrigmenta hæc & ſordes Gymnaſtarum deradendas adhibebantur. Atque æneaꝛum quidem, quæ olim inter Trajani Imperatoris Thermarum ruinas inventæ ſunt, iconem exhibet *Mercurialis*. Similiter *Pignorius* antiquæ *Strigilis*, quam vidiſſe ſe ait apud *Nicol. Fabricium*, exemplum Lectori curioſo ſubjicit; quô typô Appuleji *Florid.* verba explicat, *Juxtaque habeam ſtrigileculam, rectâ faſtigiatione clauſula, flexa tubulatione ligula: ut & ipſa in manu capulô moveretur & ſudor ex ea [...] laberetur.* Per tubulationem quippe ligulæ ſudor dilabebatur: Ligulam autem vocat partem incurvam ſuperiorem, quòd ſit non abſimilis ligulæ, oblongæ, ſornicatæ & contractæ: cujuſmodi argenteam eleganter elaboratam Romæ ſpectâſſe apud Lel. Paſchalium, inſcriptam CRES☧CENTIA, idem Pignorius tradit. Et hâc *Strigilis* parte Medici videntur uſi quoque fuiſſe aliquando. Scribonius Largus *Compoſ.* 19. *Ad auriculæ & [...] ſupponitur, proſicit herba urceolaris aut cucurbita [...] per Strigilem [...].* Vide quoque [...] *c. ult.* Balneorum *Strigiles* verò plerum[que] erant ſpongiæ, vel lineæ, neque communiter ſemper adminiſtrabantur, ſed quiſque propriam ſecum afferebat, ut innuunt Perſius *Sat.* 5. *v.* 126.

I puer & Strigiles Criſpini ad balnea defer.

Quòd autem ſuprà Martialis dixit, *Pergamus has miſit*, ſunt [...] de colligant, vel inventas primùm in illo Aſiæ oppido, vel [...] que inde *Strigiles* allatas fuiſſe. Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 8. Laur. Pignorium *Comment. de Servis*, F[...] *&c.* Quia autem hôc munere defungi inter alia [...] que l'at[...] amabant, hinc *ſtrigilem* illis & ampullam [...] Plautus, *Per[s]* 1. *c.* 3. *v.* 44. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum [...] *l.* 1. *c.* 14. Origo voci à *ſtriga* ſeu *ſtrigla* eſt, quemadmodo ſtriatum [...] ſeu cavos [...] ſuprà vidimus. Sic enim & [...] canal[...] erant, quibus ſudor deſluebat. Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio* [...] Vide etiam ſuprà in voce *Striga*. At apud Plinium *l.* 33. *c.* 3 [...] vel *Strigiles*, ſunt auri parvulæ maſſæ, quod purum puteoque in metallo vel ramento capiebatur [...] à *ſtringendo* vel ligandi nomen, quòd aurum in has maſſulas *ſtrictum* ac per ſe coactum, nihil terræ admixtum haberet: ad quem locum vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 108.

STRIGLATA Vaſa, in *Gloſſ.* veterib. ξυστωτά; à *ſtriga*, ξύστρα de qua voce dictum. Alia notione, *Striglatam ſtolam* vertit παλλιοφόρον ſτολήν, apud Trebellium, Salmaſ. Nempe veſtium rugas, quæ in *ſtrias* deducebantur ac ordinabantur, ſτολίδας, h.e. *tuniolas*, Græci vocaverunt. Unde *depenſula crumilatura*, in veſte Iſidis, apud Appulejum. Sic itaque παλλιοφόροι ſτολαὶ, *ſtriglatæ* ſunt, ſeu canaliculatæ, cum in columnis ſtriatis *ſtriglas* & *ſtrigles*, cavos ſtriatum appellari conſtet, uti dictum ſuprà in voce *Stria*. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. ubi ſupra.*

STRIGMENTA, vide ſuprà *Strigilis*, et *Palæſtra*.

STRIGONIUM, Hungariæ urbs ad Danubium, ubi Granum recipit, 6. milliar. Germanic. ab Alba Regia int. ad Buda. Comaram verſus 6. *Aquincum* olim quibuſdam. A Turcis capta A. C. 1543. recepta à Rodolpho II. nunc iterum ſub Turcis. *Gran Lazio*.

STRIGULIA, hodie *Chepſtow*, teſte *Lelando*, oppid. Albionis in Wallia contra Briſtolium, inter Gloceſtriam ad Ortum, & Landavam ad Occaſum, ad 10. mill paſſ. ab Herefordiâ totidem in Auſtrum, in Monumethiæ Comitatu ad Confluentes Vagæ in Sabrinam, 18. mill. paſſ. à Briſtolio in Boream Monumethiam verſus 10. *Baudrand*.

STRINGERE Metam, toties Scriptoribus, ubi de Circo, pro artificio poſitum, eſt proximè ipſam rotas circum vertere, in quo magnum ad victoriam momentum. Unde Statius *Theb. l.* 6. *v.* 442.

Speravit flexa circum compendia metæ
Interius ductis Phœbeius augur habenis
Anticipâſſe virum, nec non & Theſſalus heros
Spe propiore calet, dum non cohibente magiſtrô
Spargitur in gyros, dexterque exterret Arion.

Cùm enim ſepties in orbem circumagenda meta eſſet, qui breviore gyrô eam circuibant, curricula ſua abſolvebant citius: ſed artis hoc erat. Ovidius *Amor. l.* 3. *El.* 2. *v.* 69.

Me miſerum, metam ſpatioſô circuit orbe,
Quid facis? admotô proximus axe ſubi.

Qui & ſiniſtrum mox orbem, utpote interiorem, commendat erranti, *v.* 71.

—— perdis bona vota puellæ.
Tende precor valida lora ſiniſtra manu &c.

Vide Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* Sed & *ſtringere*, de auro uſurpatum Veterib. quod igne conflatum in unam maſſam cogebatur, ut vidimus ſuprà in voce *Strigilis*: ut alias verbi notiones omittam.

STRIPINIACUM, vide *Sterpiniacum*.

STRIX, apud Horatium *Epod. od.* 5. *v.* 20.

Plumamque nocturnæ Strigis:

Statium *Theb. l.* 3. *v.* 511.

Nocturnæque gemunt Striges ——.

Alios. Hebraicè בנות יענה *babbenot iaana* eſt nonnullis, apud Jeremiam *c.* 50. *v.* 39. qui ululæ quoddam ſpeciem *Strigem*, & [...] λυγίαν ſic reddi Græcè, in *Gloſſario* antiquo, volunt, eamque ejusmodi ſolitudinis amantem, cujus voces triſtes ac ferales ſemper fuerunt exiſtimatæ. Idem *ſtrigum* proprium eſſe volunt τὸ τρίζειν, *ſtridere*, unde & nomen arcellunt. Sic Ovid. *Faſtor. l.* 6. *v.* 139.

Eſt illis Strigibus nomen: ſed nominis hujus
Cauſa, quod horrendum ſtridere nocte ſolent.

Verùm nec τὸ τρίζειν, Strigum proprium, cùm & paſſeribus tribuatur: nec *Strix* verum animal eſt, uti vel ex Plinio conſtat, *l.* 11. *c.* 39. *Fabuloſum enim arbitror de Strigibus, ubera eas infantium labris immulgere, eſſe in maledictis jam antiquis ſtrigem convenit [...] quæ ſit avium, conſtare non arbitror.* Ubi quod de infantibus habet, confirmatur ex Sereno *c. de infantibus dentientibus & ſtrige ve[xatis]*. Ubi tamen per *Striges* ſagæ potiùs intelligendæ videntur, quæ, ſicut Caprimulgum & Lilith, pueris dormientibus inſidiari credebantur, albo, alyſſo, vel re tuque in collo ex annulo appenſa, abigere [...] Roma-

Romani erant perſuaſi. Certè Ma[illegible] & quaſ Lemures, [illegible] & [illegible] vocantur. De [illegible] vero, notum in Græc[illegible] exerationem [illegible] advocari [illegible], [illegible] apud [illegible] habemus [illegible], ait Baronius [illegible] *temporis* [illegible]. *D*[illegible] *bus, v*[illegible] *a h mun*[illegible] *fixi* [illegible] *ſ*[illegible] *v*. [illegible]. Apud Abdiam [illegible] pro [illegible], *Ha*[illegible] *S*[illegible] & [illegible].

STROBILUS, Græce [illegible] pro [illegible] *pomum* [illegible] unde [illegible] Inaures genus, [illegible] ex arte Barbarorum quorundam. Ideo Beatus [illegible] apud [illegible] l. de [illegible] paulò in prima ſua editione [illegible] *barbarorum* [illegible] *Sero*[illegible], quod [illegible] eſt [illegible] *be*, aurum nempe foramina, per [illegible] Bar[illegible] & anulos in [illegible] reponit [illegible]. Et certè [illegible] Pollux [illegible] l. 2. [illegible] 17. & l. 4. [illegible] Latinè [illegible] redditur a Rud. Gu[illegible]. Et apud e[illegible] l. 5. c. 16. [illegible], [illegible] mulierum inter [illegible] reponuntur quas Inter[illegible] reddunt. Unde colligere eſt, Inaures fuiſſe [illegible] turbinatâ, quales pineæ nuces. Hinc [illegible] 3. v. 12. ex vulgata Verſione *Inaures* [illegible] *& m*[illegible], *qui arguit ſa*[illegible] *& an*[illegible] ubi [illegible] eſt Schol. [illegible] *aurea &* [illegible] per P[illegible] intelligi poſſe ait, iſtiuſmodi Inauris genus pineæ nuci ſeu [illegible] referens. [illegible] melius pro P[illegible] Hi[illegible] *Margaritum fulgens*, LXX. [illegible]. Chald. Pamphraſtes, *vaſa* [illegible] Casp. Bartholin. *de* [illegible] Sed & [illegible] Vercell. & [illegible] à *vers*[illegible] non [illegible]. [illegible] motus is in [illegible] eſt, cùm in [illegible] *turbinis* verſari [illegible] quod hod[illegible] fit. Vide Iul. Cæſ. Sc[illegible] P[illegible] 18. ubi de *Saltatione*.

STROBOS, arboris genus apud Plin. [illegible] 12. c. [illegible]. *Petunt & in Carmania arborem* ſtrobum *ad ſuffitus, perfuſam* [illegible] *palmeo* [illegible] *tendentes. Huius odor* [illegible] *ad ſo*[illegible], *ſed aggravant* [illegible] *tamen. Hoc* [illegible]. *Hi commercium Carras oppidum aper*[illegible]*e, quod eſt illis mundinar*[illegible] &c. Recentioribus *ladanum Arabicum* eſt, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 56[illegible] & 567.

STROBUS, urbs M[illegible]doniæ, Romanorum ſtructura. *Steph.*

STRO[illegible]US Radulphus, vide *Rawlphus*.

STROE, urbs Libyæ [illegible].

STROEBUS, Byzantius [illegible]. Vide Steph. in *Gynæcopolis*.

STROGOLA, urbs Lyd[illegible]. *Steph.*

STROMA, una Orcadum, 2 milliar. a Cathaneſia provinc. cujus n[illegible] eſt, in P[illegible]co Freto. Parva.

STROMA, Græcè [illegible], culcitra eſt [illegible] coloribus [illegible]mixtum, hinc [illegible] Opus Clemens Alexandr[illegible], ob rerum [illegible] varietatem, ſic dicti. Quam ob cauſam & ipſe Auctor [illegible] paſſim v[illegible]. Operis autem [illegible] habemus, uti videre eſt in voce C[illegible].

STRONG[illegible] vide P[illegible] & hic infrà.

STRO[illegible]LA, S[illegible] ſtatua dicta eſt pectore tenus, quæ ſcut[illegible] rotundè [illegible]batur. Unde is apud Tertullian. [illegible] *de Pallio*, *A*[illegible], *quod illi apud* [illegible] pro *S*[illegible] *gyla*, ſenſu manente eodem. S[illegible] ibi de ſtatua Achillis, quam apud Sigæum Inauribus ornatam monuit Servius *ad* [illegible] *Æ*[illegible] ubi ait, *apud Sigæum Achillis* [illegible] *quæ in ima ſui parte acuchum mo*[illegible] *babe*[illegible]. Id quod Tertullian. dixit, *Autem* [illegible] *amentatus*. Vide eundem [illegible] l. [illegible]. Ex Græco [illegible]. quomodo abſolutè Scriptoribus voc[illegible] ſive [illegible], in qua ſolus vultus erat expreſſus. [illegible] appellatos eſſe, & [illegible] Græcis, no[illegible] C[illegible] appellârunt, qui rotundi ſunt. Nempe [illegible] & rotundum, [illegible]. Unde [illegible] nuces, [illegible], & [illegible], genus aluminis, a [illegible]ga dictum, [illegible]. Vide iterum Salmaſ. *ad Solin.* p. 708. 869. & [illegible] & [illegible] voce C[illegible].

STRONGYLE, [illegible] Tyrrhenum, non procul à Sicilia, una Æolidum [illegible] à Lipara in Cæciam, 40. ab Amantea oppid. Cal[illegible]. Hujus incolæ triduò antè ex fumo prædicere ſolebant [illegible] flaturi eſſent venti: unde factum eſt [illegible] fabula, ut Æolus, qui in his inſulis regnabat, ventorum rex [illegible] Pl[illegible] 3. c. 9. [illegible] *Strongyle* [illegible] *quæ regnavit* [illegible] Servius [illegible]: [illegible] *pars* [illegible] *Cyaneam* [illegible] *trimon*[illegible] *Strom*[illegible] dicitur. A rotunditate ſic dicta fuit; nam Græci rotundum [illegible]. C[illegible] *Æ*[illegible]

[illegible]

Silius Ital. l. 14. v. [illegible].

Mi[illegible] *e A*[illegible], [illegible] *Strongylos Auſtris.*

Item inſul. maris Ægæi, una Cycladum [illegible] notiore nomine Naxos appellatur [illegible] quod nunc P[illegible] in ſaxo, ubi rudera templi Bacchio [illegible]. Item Inſul. Cretæ, ante Lyctum oppid. Naxi, S[illegible] 12. & [illegible] parva L[illegible] Plin. l. 4. c. 12. I[illegible], u[illegible] G[illegible] 10[illegible], [illegible] Crot[illegible] nam ad Auſtrum 16. & Chr[illegible] ad Arctos 8. mill. paſs. olim Macella, nunc Strongoli. *Nic. Lloydius.*

STONGYLUM, [illegible] ſuburbii urbis Conſtantinopolitanæ, ubi C[illegible] Copronymus Iconomachus miſerè obiit, teſte *Glyca*.

STRENGYLUS, mons Carniolæ, T[illegible] *Caſieldo*.

STROPHADES, Inſulæ 2. in mari Ionio ad Occidentale latus Peloponneſi, quæ & [illegible]. Apollonius l. 2.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Sic dictæ ſunt [illegible], [illegible] Calais & Zethæ, qui ad has uſque inſulas Harpyias perſecuti, inde [illegible] ſe converterunt. Virg. [illegible]

[illegible]
Inſulæ Ionio in magno, [illegible]
Harpyiæque [illegible] —

Ovid. *Met.* l. 13. v. 7[illegible]9.

S[illegible], [illegible], *Strophadumque receptus*
P[illegible]. — —

Nic. Lloydius.

STROPHIUM, [illegible] *Stroppus* [illegible] [illegible]matis Græcè [illegible] olim, quod Sacerdotes ſeu Flamines in capite habebant pro inſigni, ex Græco [illegible], quod eſt aliquid [illegible]. Feſtus cum Scalig. q[illegible] & [illegible] *ad Varronem*, ſic d[illegible], [illegible], [illegible] *tamen* [illegible] [illegible] *Flamen* [illegible] *unde* [illegible]. *A*[illegible] *tur* [illegible], [illegible] *Stroppus*, [illegible] &c. Quidam [illegible] *Stroppum* ſeu [illegible], coronam vocant [illegible] quod [illegible] corona inſigne capiti impon[illegible], fuiſſe ajunt. Vide Joh. Roſin. *Antiq. Rom.* l. 3. c. 15. Etiam *Stroppi* reperiuntur, [illegible] a ex[illegible] contexta imprimitaque Idolorum capitibus, apud Iſidorum [illegible] l. 19. [illegible] 4. Vide quoque ſuprà *Pulvinar*. [illegible] coronæ ex faſcia tortili ſeu [illegible] coronæ ex faſciis implexis. Sic [illegible] Regiæ faſciæ, h. e. diademata, latæ: ſic Sacerdotales to[illegible] erant hincque [illegible] vocabantur, unde coronæ [illegible] apud Plinium l. 21. [illegible] 1. [illegible], *Quædam coronæ per coronas* [illegible] *ut* [illegible] *antiq*[illegible], *ſtroppos appellare, unde nata* [illegible]. Non pe duæ aut tres tæniæ invicem tortæ hujuſmodi coronam faciebant, quod [illegible] ait, *quidam coronas per corona*[illegible]. Nam totidem coronæ, quot tæniæ tortæ. His uſos fuiſſe antiquos Romanos [illegible], nondum ſci[illegible] inventis coronas è floribus texere. [illegible] & ipſum vocabulum *corona* tardè communicatum eſſe addit. Sed & Græci [illegible] interpretantur [illegible] [illegible], [illegible], *in* [illegible] *ſcutulatum* recenſet Hero, [illegible] ſic vocant, ut videre eſt apud Salmaſium *ad Solin.* p. 371. Vide quoque Car. Paſchalium *de Coronarum libris*. Alias *Strophium*, teſte Nonio, *b*[illegible], [illegible] *talem* [illegible] *rum tumorem* [illegible]. Licet enim Viri & in calceis & in capite & in cruribus faſcias ferrent, tamen mulieribus propriè id geſtamen fuiſſe, ex Sacr. quoque adparet. Hinc apud Prophetas [illegible], *Numquid* [illegible] *ſui* [illegible] Item, *pro faſcia pectorali* [illegible] quæ [illegible] ne [illegible] Latinis Scriptoribus [illegible]. Meminit ejus Cicero [illegible] *R*[illegible] *ſpon*[illegible]. *C*[illegible], *a mulieribus* [illegible] *faſcia*[illegible], *a Strophio*, [illegible], *a* [illegible], *a ſupro*, [illegible] *repente* [illegible]. *T*[illegible] *pinus* [illegible]. *Me miſeram*, [illegible] *inter vias epiſtola* [illegible] *inter tunicam* & Strophium *collocata*. Catullus, *Ep*[illegible] [illegible]5. v. 63.

Non contecta le[illegible] *velatum pectus* [illegible],
Non te[illegible] *Stroph*[illegible] [illegible] *papillas*

Ubi Dempſter. [illegible]. Su[illegible] iſtiuſmodi [illegible], qu[illegible], Virgines. Ita capiendus Claudian. *in Eutr*[illegible] l. 1. [illegible] 9[illegible].

S[illegible], [illegible] *lena min*[illegible] *itra*.

Et de Conſul. *Hon*[illegible] 6. v. [illegible]6.

—— *V*[illegible] *ang*[illegible] *de pectus*.

Ubi [illegible] pectori, volet ornamentum neceſſarium [illegible] quam d[illegible] *Stroph*[illegible], loquitur. D[illegible] Terent. [illegible] *An*[illegible] 2. Sc. 3. v. 22.

Haud [illegible] *eſt virginum* [illegible]*arum, quas*
Matres [illegible]
Demiſſis humeris [illegible] *pectore, ut*
Graciles [illegible]

Intra [illegible] p[illegible] laſcivientes epiſtolas, [illegible] & confirmat Ovid. l. 3. *Art. Am.* [illegible]

C[illegible] *portare tabellas*,
Q[illegible] *tepido* [illegible] *lata* [illegible].

Ubi [illegible] indigitat, quemadmodum aliquid de [illegible] l. 2. *Ipſa* [illegible] *tunica mundule* [illegible] [illegible]. E[illegible] mem[illegible] Varronem, ſupra [illegible] Thom. [illegible] Hi[illegible] [illegible] Plautu[illegible] inul[illegible] traducit, *Aulular.* [illegible] c. 5. v. 42.

Pernas Fullones, [illegible]
Strophiarii [illegible]
Jam hoſte [illegible] cerdones, [illegible]
Textrini [illegible] in Atri[illegible],
Textor[illegible] &c.

Vide Octav. Ferrarium *de re veſt.* part 1. l. 3. c. 21. Apud recentiores ævi Scriptores, pallium [illegible] vocari docet Car. du Freſne [illegible].

STROPHIUS, Rex Ph[illegible], [illegible] Pyladis [illegible] reliſes matris ſuæ [illegible] & unà cum Pylade ejus filio liber[illegible] educatus. [illegible]

STROZZA Hercules, vide [illegible].

STROZZA Laurentius, vide *Laurentia*.

STROZZIUS Cyriacus, Florentinus Nobilis, Philoſophiam Ariſtotelis docuit an[illegible] Piſis, poſtquam Bononiæ jam ann. 8. & prius Linguam Græcam ac Philoſophiam in patria profeſſus eſſet. Peregrinationibus [illegible] per uni[illegible] orbem laude inclytus, & in Philoſophiæ [illegible] VII. libri *Ariſtot.* [illegible] ac ex Arabum Commentatoribus quoque de [illegible] *Stro-matum* etiam Clementis Al[illegible] Lat[illegible]. Obiit A.C. 1565. Thuan. *Hiſt.* Papy. [illegible] Vide & ſuprà [illegible] Laurentia [illegible], nepte [illegible]

STROZZIUS Petrus, vide *ibi* [illegible] & *P*[illegible].

STRUCTOR, [illegible] *ferculorum menſibus allata ap*[illegible]. Juvenalis Sat. 7. v. 184.

[illegible] qui fercula d[illegible]
C[illegible]

Quæ itaque [illegible] collocabat: *Structor.* Unde iterum Petron. *S*[illegible] *materia Stru*[illegible] *p*[illegible]. G[illegible], apud Athenæum [illegible] *l.* 4. [illegible] I. e. [illegible] *Rex* e. [illegible] quem Romani St[illegible]rem [illegible]. Et hunc famulum miniſterialem Præſulem videtur conſtituere Macrobius [illegible]. *Inter h*[illegible] *moderator* [illegible] *qui, cui cura vel* [illegible] *Penates, vel ſtruendi penum & domeſtico-rum* [illegible], *adeo* [illegible] *familiam pro facultate* [illegible]. Virgilium autem imitatus Macrobius, qui ſic *Æn.* [illegible] 6.

Quinquaginta intus famulæ, quibus ordine longo
Cura penum ſtruere, & flammis adolere Penates.

Ubi Servius, *Struere,* inquit, *ordinare, componere: unde & Structores dicuntur ferculorum Compoſitores.* Donatus verò procurationem Cellarii, & Deorum Penatium cultum interpretatus. Quæ ſequuntur, v. 709.

Centum aliæ, totidemque pares ætate Miniſtri,
Qui dapibus menſas onerent & pocula ponant

de Infertoribus & Pocillatoribus accipienda ſunt. *Struſtoris* enim erat componere & [illegible] fercula, non inferre. De eodem Seneca *l. de Vita* [illegible] *c.* 17. *Quæ Ars* [illegible], *apud* [illegible] *ut* [illegible], *c*[illegible] *argentum* [illegible] *ſtruuntur.* Plautus *Menæchmis*, *Act.* 1. *Sc.* 1. *v.* 25.

Cereal[illegible] *das, ita* [illegible] *extruit,*
T[illegible] *ſtruices concinnat p*[illegible] &c.

Dum autem Seneca pergit, *Et alius qui* [illegible] *Magiſter* Scißorem quoque habemus, quem unà cum *Structore* producit ut & Juvenalis facit Sat. 5. v. 120.

Structorem [illegible]
[illegible]
Caltei[illegible] *peragat* [illegible] *Mag*[illegible]
Omnia.

Q[illegible] partes h[illegible] ab [illegible] Tap[illegible] ſeu convivii Ma[illegible] nomin[illegible], communius tamen erat, ut [illegible] inſpectantibus convivis cibos [illegible]. Sed de [illegible] in hac voce, ut & in voce *Carptor.* Hunc quoque, qui A[illegible] vocent, ſeu potiùs Archi[illegible] Min[illegible]. A[illegible] *Epiſt.* [illegible] Re[illegible] *Structorem*, qui [illegible] *adipeate*. Vide quoque D. Zenonem [illegible] *de pœn. Atten-de* [illegible], & [illegible] hanc [illegible] apud Laur. Pignori in C[illegible] Ti. Popmam, [illegible] *Par*[illegible] *Rojinum l.* 5. [illegible] 29. Alius Huic [illegible] cor[illegible] Græcè [illegible] voce [illegible] frequens in [illegible] mentio eſt. Quid [illegible] propriè [illegible] & h[illegible] infrà.

[illegible]RA, Latini qu[illegible] lapide [illegible] eſt. E[illegible] vulgar[illegible] Laterculus [illegible] *Ornaria* [illegible], [illegible] duo vel [illegible] Tota ex *lato* [illegible] quem [illegible] appellatio [illegible] *Later* [illegible] & Or[illegible] aliquam [illegible] dil[illegible] ex V[illegible], quem de hac [illegible] ut & [illegible] ac ſuprà [illegible]

[illegible] nomen circa Dinum fluvium, in Mare Io-[illegible]

[illegible] me[illegible] Fl[illegible] c. 1[illegible] on[illegible] [illegible] *bare* [illegible]

S[illegible]ruc[illegible] &c. [illegible] fuit [illegible] ca mul[illegible] a [illegible] dep[illegible] tur [illegible] al[illegible] A [illegible] ſu. A[illegible] & q[illegible] n [illegible] animadverti [illegible] ſile [illegible] ad *Solin.* p. [illegible] [illegible] necon[illegible] q[illegible] pIac[illegible] miſſorum ca[illegible]

[illegible]TRUM, [illegible] mut [illegible] m [illegible] tum, in agro A[illegible] cum caſtello, à L[illegible] Normannis ex[illegible], A.C. 881.

STRUMAS ſanandi donum, R[illegible] ſcribunt divinit conceſſum [illegible] ber Chriſtian. Decretamus *N*[illegible] *Dig*[illegible] 3. [illegible] & ſeq.

STRU[illegible]PI[illegible]

STRUTHAS, A[illegible] L[illegible] ſutus, q[illegible] Spartanorum [illegible] aut cepit, O[illegible] 97. anno tertio.

STRUTHEA [illegible] Græcè [illegible], apud Plautum [illegible] 1. S[illegible] v. 7.

Cotone[illegible], ſtruthea, [illegible]
Bene [illegible]

de genere ſunt cydoniorum malorum, de quibus [illegible] *Ma*[illegible] inquit [illegible] *ſtruthea coloratur* [illegible] contrà majora c[illegible] ita appellari [illegible] in qui[illegible] *alii* vocat minora Cydonia, & diſtinguit à [illegible] ſtruthea vocat. Cotonea vulgò appellant Galli. S[illegible] Cydonia mala[illegible] cum Struthei[illegible] ut [illegible] & [illegible], quem [illegible] de re vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 710.

STRUTHIA, urbs Phrygiæ in finibus Lycaoniæ [illegible]

STRUTHIO, ſeu *Struthiocamelus*, av[illegible] ex Græco [illegible], i. e. [illegible] quoque G[illegible] ctus, i. e. [illegible], unde & [illegible], in Plaut. [illegible] 2. v. 17. Auſonio, *Epiſt.* 11 [illegible], alii, per [illegible] bolicam. Vide ſuprà *Paſſer.* [illegible] verò appell[illegible] *Struthocam*[illegible] uſurpata reperitur, niſi quòd Diodorus [illegible] veniſſiot, eam videns deſignare, cùm [illegible] narrat [illegible] in Struthophagis avis genus, *quæ mixtam* [illegible] *li terreſtr*[illegible] *compoſitum* [illegible]. A[illegible] gli[illegible] voce inſigniunt, [illegible] i. e. [illegible] qua [illegible] ſuam negl[illegible], J[illegible] 39. [illegible] 7. 18. [illegible] quaſi [illegible] dicas, aut [illegible] moſum enim eſt animal, & in [illegible] clamat, ut [illegible] lunam leucam a[illegible] 15. 7. D[illegible] P[illegible] o. 1. [illegible] *ad* [illegible] *à terra* [illegible] *gerunt pennas.* [illegible] *ut* [illegible] *lateri* [illegible] *amplitudine*, [illegible] *ad* [illegible]. Cujuſmodi ovor[illegible] [illegible]quiarum [illegible] ornamenta [illegible] duriſſimæ teſtæ ſolida adeò ſubſtantiæ [illegible] videantur, quorum maximum pal[illegible] ſervari in Muſæo Kircheriano, d[illegible] Sepibus p. [illegible] U[illegible] aut [illegible] pennæ [illegible] ne pellibus [illegible] pro [illegible] in [illegible] hæc [illegible] gi uſi leguntur [illegible] & [illegible] d[illegible]. X[illegible] num [illegible] in Ptolemæi pompa, [illegible] Athenæum [illegible] Syl[illegible] G[illegible] ut [illegible] [illegible] autem [illegible] producerent [illegible] ex P[illegible] [illegible] natione [illegible], ex He[illegible] [illegible] fuerunt, non [illegible] Sed [illegible] He[illegible] [illegible] gens, [illegible] A[illegible] bus [illegible] *mare* [illegible] d[illegible] c[illegible] ra cibos naturæ ſuæ [illegible]

[illegible] oſſa, vitrum [illegible], te[illegible], ca dente[illegible] ca [illegible] de[illegible] D[illegible] apu inte[illegible] ſe to-tum [illegible] ſi fuerit [illegible] atque tam ſe [illegible] ut anim[illegible] ſpargunt, a[illegible] conv[illegible] d[illegible] & cum [illegible] tur. Quæ fœm[illegible] in ea [illegible] c[illegible]t & [illegible], Leo A[illegible] Q[illegible] quod corpus ingen[illegible], [illegible], cap[illegible] u[illegible] ſit: unde apud [illegible] Pro[illegible]. [illegible] ſalit [illegible] Cu[illegible] & capte[illegible] in A[illegible] nullo modo [illegible] aſſeq[illegible], teſte Xenophon [illegible] l. 1. H[illegible] que una eſt ſpec[illegible] qui [illegible]: *[illegible] campo [illegible] a requuntur.* [illegible] Sed [illegible] tales pauc[illegible], M[illegible]ius l. [illegible] 23. Nempe [illegible], & [illegible] hæc a[illegible], ut Arabes ajunt [illegible] & ete ipſa ad [illegible]dum incitat ſpiculis [illegible] aliis latent & [illegible] ſunt &c. Vide quoque [illegible] l. [illegible] c. 49. 51. 52. 62. [illegible] 13. [illegible] 92.

STRUTHION, Græce Στρούθιον, herbæ nomen vulgò Græcorum [illegible], [illegible] ſeu, & [illegible] alatum [illegible], quam præfe[illegible] foliorum ſitu: [illegible], *grata a[illegible]*, [illegible] uti de illa habet Plin. l. 19. [illegible] hi[illegible] in coronas expetita, & [illegible] eas quæ ex uno flore conſt[illegible], [illegible] nomen ſibi [illegible]. Cat. Paſchal. Coron. l. 2. c. 14. Inſuper lan[illegible] lavandis bona fuit. [illegible] Στρούθιον, [illegible]. Unde lanx [illegible] dicta, cum herbæ hujus [illegible] lavabantur. Eadem quoque [illegible] præterea, hodieque nonnullis S[illegible] appellatur. Quam cum [illegible] radicula no-mine [illegible], quæ magna eſt radix, & eam tingere aſſerunt, quid [illegible] eſt quod [illegible] decoqu[illegible] radicula Syria con ſudiſſe contin[illegible]tur, ex qua mulieres genis rubro fucandis medicamentum olim conficiebant, Salm. ad Solin. p. 1163. Vide quoque [illegible] voce [illegible]. Cæterum vox στρουθὸς, de [illegible] ave, mi[illegible] imprimis, unde [illegible] anceps, apud Græcos occurrit, idem ibid. [illegible] 424.

STRUTHOPHAGI, populi Æthiopiæ ſub Ægypto, paſſeribus veſcentes. Str[illegible].

STRUTHUNTUM, promontor. Argiæ. Pauſan. l. 2.

STRYBA, inſula Sporadum. Steph.

STRYCHNOS, planta [illegible], hodieque ignota. Dalechampio ad Plin. l. 21. c. 31. [illegible] facit, parvô quoque ſucco. Quan-[illegible] & [illegible] Au[illegible] verrere. *Drachmæ [illegible] pondere [illegible]*. [illegible] Sa[illegible]aſio S[illegible].

STRYME, [illegible] mar[illegible], apud Th[illegible] [illegible]. Stephanus [illegible].

STRYMO[illegible] [illegible] Conſil[illegible] ejus.

STRYMON, [illegible] Sch[illegible] Hyp[illegible] [illegible]. [illegible], regio, [illegible] Plut. l. 5. [illegible] 32. E[illegible], apud Statium Theb. l. 6. v. 464.

[illegible]

[illegible] in pretio, non olim ſolum fuêre, u[illegible] ex Ariſtophane [illegible] l. 7. c. 13. [illegible]

STRYMON, [illegible] teſte [illegible] fluv. Macedoniæ ex Or[illegible] in Ægæum mare influens, ſinum Strymo[illegible] cognomine [illegible], & [illegible] Thraciæ ac Ma[illegible] Græcos & L[illegible] [illegible] alii, Radim [illegible] Macedoniæ flu[illegible] Strymonia gens, de quibus Virg. Georg. l. 1. v. [illegible]

[illegible]
Strymoniæque [illegible] amarus [illegible]
[illegible]

Ubi [illegible] venire ad [illegible] Strymone fluvio. Confer Paſi[illegible] vocant [illegible] Syllo[illegible] tem [illegible] Ariſt. l. 8. [illegible] & Æthiopibus ad [illegible] Virg. [illegible]

[illegible]
Strymoniæ [illegible]
C[illegible]

Lucanus l. 5. v. 711.

Strymona [illegible], [illegible]
P[illegible]
[illegible] varias, [illegible]

[illegible] altior al[illegible]:
[illegible] in orbe,
L[illegible] p[illegible].

Statius l. 7. Theb. v. 28.

[illegible]
[illegible]

Claudian [illegible]

[illegible] cen part[illegible] C[illegible]
[illegible]
[illegible] Strymona [illegible].

Apud hunc fluv. ſedit Orpheus p[illegible]. Virgil. Georg. l. 4. v. [illegible].

[illegible] perhibent [illegible]
R[illegible] aeria [illegible]
Fle[illegible], & [illegible] hæc [illegible],
A[illegible] & [illegible] carmine quercus.

Papinius l. 5. [illegible]

---- Quæ [illegible]
Odryſius [illegible] Strymonis [illegible]
O[illegible] [illegible]

Κελλαγ[illegible] vocat Eur[illegible]. Ni. Lloyd.

STUART, nomen Regiæ in M. Britannia Familiæ. In quâ Robertus Stuart (quod nomen [illegible] tranſiit in nomen familiæ) Mariâ Davidis II. ex [illegible], Scotiæ Regis, Sorore genitus, hôc extinctô, Regnum nactus eſt A. C. 1370. Ex ejus progenitoribus Malcolmi frater Ferquhardus Thanus et Princeps Loquhabriæ fuit, primuſque Walterus Stuart, h. e. Magni Scotiæ S[illegible] nomen [illegible] ſuæ hæredibus fecit, A. C. 1086. A R[illegible] Regis Fratre Alexandro, Stuarti Dux de [illegible] & Com. Lenoxiæ, atque ex his Jacobus VI. Rex Scotiæ et I. Rex M. Britanniæ, avus moderni Regis o[illegible] ſunt. Ab ipſo Roberto, in directa linea deſcendunt reliqui Reges Scotiæ Stuartini [illegible], uſque ad Mariam Reginam, [illegible] A. C. 1587. cujus [illegible] exhibet Spenerus Theatr. Nob. Eur. Part. I. p. 114. Hujus Regis Majores quod attinet: Jacobus fil. fuit Henrici Stuart, Ducis Rotheſayæ, ex Maria [illegible] dictâ, & junctâ ſibi Annâ filiâ Friderici II. Daniæ & Norveg. [illegible] Carolum I. Regem M. Britanniæ genuit. Quô & Henrica Maria Franciscâ filiâ Henrici IV. nati ſunt Carolus (natus & denatus A. C. 1629.) Carolus II. Rex M. Britanniæ, natus A. C. 1630. maritus Catharinæ Luſitaniæ; Maria nata A. C. 1631. uxor Guilielmi Principis Arauſionenſis, denata A. C. 1660. Jacobus Dux Eboracenſ. natus A. C. 1633. maritus Annæ filiæ Edwardi Hyde Cancellarii Angliæ primum, nunc [illegible] Duc. Mutinenſis, utrôque [illegible] fœcundus, Eliſabetha nata A. C. 1635. denata A. C. 1650.) Henrica Anna (nata A. C. 1638. uxor Philippi Ducis Aurelianenſ. denata haud pridem) & Henricus Dux Gloceſtriæ (natus A. C. 1640. denatus 1660.) om[illegible] Regiæ M. Britanniæ nominis Stuartorum. Idem [illegible] p. 30.

STUPA, [illegible], locus ad ſudandum. A Germanico Stube, Gall. [illegible], vel [illegible], [illegible]. Omnia à verbo [illegible], r[illegible] ſudare, ca[illegible] Angl. [illegible]. Vox [illegible]. Hinc [illegible] Gall. [illegible] dicta [illegible] Auſtrali Tameſis ripa [illegible] VIII. A. C. 1546. [illegible] perpetuum [illegible] voce præconis & tubâ præ[illegible] ad [illegible] pu[illegible] Hent. Spel[illegible] Archæol. Sed & [illegible] in Monaſteriis Cameræ Capitulis [illegible], ut vocat [illegible] ipſa Capitula, quod [illegible] æſtuaria ac hypocauſta eſſent. Ericus Upſalienſis Hiſt. Suecic. l. 4. p. 145. [illegible] in Stuba [illegible] S. Gertrudis convenerunt. [illegible] Voci origo, à Græco [illegible], [illegible]. Latini ſuſam fecêre. Salmaſ. ad Vo[illegible] in Pro[illegible] 13.

STUBENBERG, nomen illuſtris in Germania familiæ, quæ [illegible] præcipua [illegible] ab [illegible] tempore [illegible], cùm Wol[illegible] Comitum. Ot[illegible] burgicæ [illegible] ignus fuerit habitus A. C. [illegible]. Ab cujus filiis [illegible] nam tertius Wulfingus [illegible] & Friderico, duæ lineæ deſcendunt, [illegible] & [illegible], hodieque [illegible] V. in hac poſteriori G[illegible] B[illegible] defunct. A. C. 1619. filio Georg. [illegible] de Stubenberg & Dorotheæ Thanhauſiæ, progenitores apud Phil. Jac. Spener[illegible] f. 63. In priori [illegible], majore Georg. W[illegible] A. C. 1600. [illegible] 1669. [illegible] Reginæ (natæ A. C. 1661.) Parte 3. p. 26. ut plura hanc [illegible] apud eundem Art. Her. [illegible] Spec.

STUCIA, hodie [illegible] vel [illegible], teſte Camdenô, fluv. Al[illegible] Wallia meridionali [illegible] urbem, & Cardiganam [illegible] in Oceanum [illegible] apud Ab[illegible] oppid. de[illegible] eſt in C[illegible] Com[illegible], & [illegible] mare Hibernicum [illegible] in Circium 55. a Bangorio [illegible] M[illegible]

STUCKIUS, Johannes Guilielmus, è familia veterum doctorum [illegible], Theologus Tigurinus celebris [illegible] doctiſſimis ſcriptis [illegible] præterito ſeculo.

STUDENTES, [illegible] hodie, qui olim Scholares, Gell. l. [illegible], 2. & [illegible] Grat. l. [illegible] Auditor, [illegible] Gell. [illegible] Poſt[illegible] [illegible] ſcholastici, quæ tamen vox [illegible] ſibi Doctor. Theologiæ ac Phi-[illegible] patet. &c. Qui nemo [illegible] in Academiis [illegible] dicti [illegible]. Sed & priſcis temporibus non [illegible] vox fuit. Iſidorus in Gloſſ. Pappus [illegible]

 dage-

[illegible] qui [illegible] ſtudentes. Quintilian. *Inſtit.* l. [illegible] *[illegible] privat[illegible]* [illegible] Studentem [illegible]. Sic enim verbum *ſtudeo* uſurpatum [illegible] Appulej. *de [illegible]* [illegible] Iterum Quintil[illegible] *l. 6. præf. Quo* [illegible] honeſt[illegible] diſciplinis uſurpantur, ap[illegible] [illegible] vocarent, qui [illegible] &c. Vide [illegible] Homium [illegible] 7. [illegible] [illegible] pluribus docet. Quorum [illegible] poſtin[illegible] vacare mos [illegible] Capitol[illegible] *[illegible]* Studi[illegible], *[illegible]*. Quæ [illegible] Græcis, unde *M*[illegible] Spa[illegible] [illegible] vide Catau[illegible] [illegible] in Stadi[illegible] [illegible] apud Græcos, ut homines docti [illegible] & [illegible] de ſtudiis ac [illegible] communicarent [illegible] loco [illegible] *[illegible]* eſſe. De gradibus & ſitu *ſtudent*[illegible], ſu[illegible] voce [illegible] *Academ.* it. [illegible] *Rabbi* &c. D[illegible] [illegible]orum in Circo in voce *Faru*[illegible] Stu[illegible] de [illegible] Monach[illegible] [illegible] Conſtant[illegible] [illegible] & al[illegible] ſupra in [illegible], *[illegible]* [illegible] Monachis κατ' ἐξοχὴν *Studitarum* dici, ex Hierony[illegible] & Eu[illegible]

[illegible] STUDIIS [illegible]

ST[illegible]IORU[illegible] [illegible]

STUDITA, [illegible] vide [illegible].

STUDIUS, [illegible] Urb. Cond. [illegible]. Auctor cœnobi Monacho[illegible] in[illegible], qu[illegible] *[illegible]* di[illegible], circa A. C. 459. [illegible] *[illegible]*, V[illegible] Beda [illegible].

STUGARDIA, urbs Ducat[illegible] Wirtenbergici, Ducum ſedes, cum [illegible] prope Nicrum [illegible] Germ[illegible] ab Eſlinga in Occaſum, 4 a Tu[illegible] [illegible] a Wandalis, & re[illegible] [illegible] Johanne I. Electore Brandeburg[illegible] & Ottone III. [illegible] Ulricus fuit, fil. Eberh[illegible] A. C. [illegible]7 [illegible] prælio contra Turcarum [illegible] Henrici, qui poſterior moritur Uraci A. C. 1519 [illegible] cum Ducali primæ, & Georgium Montiſpelicardenſem [illegible] Ducalis ſecundæ, linearum auctores. Georgius [illegible] A. C. 1558. filium habuit Fridericum, patrem 5. filiorum [illegible] Joh. Fridericus iterum lineam Stutgardiam [illegible] eſt, è qua hodie in Duces W[illegible] Joh. Ludovicus Montpelicardenſem [illegible], Jul[illegible] vero Fridericus Apenmagiacæ ſeu Julian[illegible] [illegible] auctor fuit. De quibus vide accur[illegible] Philippum Jac. Spenerum *Syll. [illegible] Hiſt.*

STUIN[illegible]S, [illegible] Liggurum. [illegible].

STU[illegible]INGA, German. [illegible], op[illegible] Sueviæ, cum titulo Comitatus, ſub [illegible] ex Familia Fuſtenbergia. In hac [illegible] duo ſint rami. Heil[illegible] Wer[illegible] & [illegible] hic iterum [illegible] & [illegible] E quidem Chriſtophorus Comes *de* [illegible] in [illegible] A. C. 1614 [illegible] ex Doro[illegible], [illegible] natu filium Fridericum Rudolphum, cui [illegible], fratre Mei[illegible]kircham nacto. Frideri[illegible] A. C. 16[illegible] ex Maximiliana Maria Pappenh[illegible] Pappenheim, Land[illegible] eſt Franciſcus Maximilianus [illegible] Magdal[illegible], lineam propagavit [illegible] 1. p. [illegible] Vide eundem de [illegible]

[illegible]

[illegible] Pietro [illegible]

STUMPHIUS Johann[illegible], Tigurinus, auctor Chronici Helvetici [illegible] Superintendenti Barethino, [illegible] A. C. 16[illegible]2. [illegible] Joh. Matthæus ibidem Capituli Camerarius & in illuſtri C[illegible] Collegio The[illegible] Mo[illegible] profeſſor [illegible]

ST[illegible]S [illegible] R[illegible], [illegible] Epiſcopus. Obiit A. C. 1592. ætat. 61. B[illegible]

STUMPIUM, Thraciæ urbs videtur apud [illegible], *Stypium* [illegible].

ST[illegible]PANU[illegible] Au[illegible] [illegible] *[illegible]*, Log[illegible] A. C. 154[illegible] Obiit pe[illegible] A. C. 1551.

ST[illegible]AN[illegible]S Joh[illegible], Pontraſino Rhætus, fil. [illegible] A. C. 1548. [illegible] Ba[illegible] [illegible] A. C. 1569. [illegible] Medico Theodoro Zuingero [illegible] Poſt quæ Logica primu[illegible] in Academia Baſil[illegible] quâ per quadriennium de[illegible] Joh. Ho[illegible] P[illegible]rofeſſori ſucceſſit, A. C. 157[illegible] tandem in cathe[illegible] A. C. [illegible]89. [illegible] *Medic.* [illegible] Baſileæ in 8. A. C. [illegible] cæterùm ex Italico [illegible] *[illegible]* [illegible] *terræ* [illegible] *[illegible] Veneti [illegible] de bello* [illegible] *Principe* [illegible] *de Rep.* [illegible]

[illegible]

[illegible] . Habet [illegible] A. C. 17[illegible] Obiit A. C. 16[illegible], ætatis ſuæ [illegible]. Pater Eman[illegible]

ST[illegible]PANUS Emanuel, prioris [illegible] A. C. 1[illegible] [illegible] Doct[illegible], ſumma [illegible] A. C. 16[illegible] A. C. 16[illegible] poſt [illegible] Obiit A. C. 166[illegible] ætat. [illegible]

ST[illegible], apud A[illegible]nob. [illegible] 7. [illegible] quidam *ſt[illegible]* partes agebant. [illegible] ſimulabant [illegible] ſalapittis quandoque obj[illegible]gabantur. [illegible] ille [illegible] Antonino Philoſopho in [illegible] nomen adulteri [illegible] cum quæſiviſſet, & ille dixiſſet [illegible] non detinebat [illegible] *[illegible]* ſpondente [illegible] *[illegible]* [illegible] Tertulli, qui [illegible] adulterus Fauſtinæ erat [illegible] p[illegible] cum uxore [illegible] Amp[illegible] hos, ut & [illegible] *[illegible]*, capite [illegible] ille ex *[illegible]* [illegible] à ubi de [illegible] Juvenalis *Sat.* 5. v. 171

> ——— *Omnia ferre*
> *Si pote[illegible], & [illegible] pu[illegible]andum vertice raſo*
> *Præbebis quandoque caput* ———

Cæterùm, qui naturâ tales, aſininarum aurium oſte[illegible]one, a [illegible] [illegible] deridebantur, ſicut improbi & obſcœni me[illegible] [illegible] vel manibus obſcœnum formatis modum: de [illegible] [illegible] ad derid[illegible] formationibus, vide ſuprà, [illegible] item voce *Sanna*; ut de *Stupore* morionum [illegible] [illegible], de *Stupore* Muhammedicæ ſu[illegible] [illegible] de *Muhammede*, de [illegible] nomen à *Stupore* nactô, vo[illegible] *Nar*[illegible] ſtuporem inferente [illegible] *Torpedo* de *Stupore* autem M[illegible] in illo, vide *Nodus*.

STUPPA, ex Græco ὁ στύππη, *quod proximum cor[illegible] [illegible] delectu[illegible] lini, lucernarum ſerè lumini aptum* [illegible] *[illegible], donec omnis membrana decorticetur*, Plin. [illegible] 19 [illegible]. De quo ejus in [illegible]cerneis ſu[illegible], *M[illegible]* auctor,

> *Et produ[illegible] ſtupas humore carentes.*

Græci dicunt [illegible] [illegible] λύχνοι & [illegible], ut vidimus ſuprà, in voce *Μ[illegible]*. Sed & [illegible] in navi vaſi pleni[illegible] interponebatur. [illegible] ſtuppa in [illegible] *[illegible]*. Ubi tamen in co errat, quod [illegible] cum [illegible] vide in hac voce. Porrò rimæ [illegible] à ſtipabantur, [illegible] & *ſtupare* hodieque [illegible] Gallis dicitur. Vide Salmas. [illegible] *de [illegible]* [illegible] 3. E[illegible] [illegible] Pontifi[illegible] R[illegible] [illegible] indigitavimus ſuprà, ubi de Po[illegible] [illegible] etiam adhiberi conſuevisse, ut p[illegible], vel [illegible], nocem &c. Hinc [illegible], apud [illegible] *[illegible]*. *Tom. I Operum* S. A[illegible] ex [illegible] com[illegible]

STURA, fluv. geminus Galliæ Subalpinæ unus ex [illegible] per Marchiam Salucienſem fluens, ac apud Cla[illegible] Tanaro fluv. [illegible], maximæ [illegible] Ta[illegible] rum in Padum labens. [illegible] A[illegible] [illegible]norum.

STURÆ, inſulæ in Gallico Oceano, inter [illegible] & [illegible] Plin. *l.* 3. c. 26.

STURE, nomen il[illegible] in Suecia Familiarum duarum [illegible] rum altera deducitur a [illegible] *S*[illegible] [illegible] uxorem habuit, Suan[illegible] [illegible] II [illegible] [illegible] [illegible] A. C. 1220. [illegible] S[illegible] [illegible] Stur[illegible] [illegible] ab A. C. [illegible] [illegible] Spen[illegible] *N*[illegible] part. 3. [illegible] & p. [illegible] non *[illegible]*.

STURII, [illegible] V[illegible] [illegible]

[illegible]RIO, [illegible]

[illegible] apud [illegible] [illegible] mana, [illegible] ad [illegible] R[illegible] [illegible] Au[illegible] Athe[illegible], R[illegible] [illegible] quæ omnino quadrant, niſi quod propiùs ad verum accedere vi-

detur,

tur, qui *ſilurum* Auſonii hunc piſcem eſſe volunt, animal innoxium & a ſiluro Danubii longè diverſum, ita enim is *in Moſella*, v. 141.

> *Hic tamen, hic noſtræ mitis balena Moſellæ*
> *Exitio procul eſt, magnoque honor additus amni.*

Et taliſ omnino *Sturio*, inter piſces maximè innocens, cui roſtrum porrectum, os parvum: ſeu potiùs oris locò exiguum foramen, quò udum ſugit, omniumque interim amnicorum piſcium maximus. Nomen non tam depravatum ex voce *Tomſio*, quà, cùm propriè longum ſegmentum piſcis ſalſi ab una parte caſſi ... denoretur, ex eo piſcis genus, roſtrum habentis marinis caniculis ſimillimi, fabricavit Plinius: quàm ex Gothico vocabulo *Stur*, uti hodie vocari ajunt. Vide Salmat. *ad ol. n. p.* 1314. *& ſeqq* & plura de hoc piſce apud Bruyerinum Champerium *de Re Cibaria l.* 20. *c.* 22. Voſſium *de Idol. l.* 4. *c.* 10. & 29. Alios nec non ſuprà, voce *Balena*.

STURIUM, inſul. Galliæ Narbonenſ. una Stœchadum *Ribaude Pineto*, *Valeſio* potiùs una eſt ex Inſulis Areenſibus (*les Iſles d'Hiers*) ſic dictis, quod Areis, portui Provinciæ, objaceant: quæ quibuſdam Inſulæ *Aureæ*, *le Iſle d'Or*, à colore ſoli quoque appellantur, nunc Marchiæ titulò illuſtres. Sunt autem harum tres, *Sturium*, Phœnice & Phila, ſitæ inter Stœchadas, & Leronem ac Lerinam Inſul. magnitudine ſupra reliquas Galliæ. Harum prima, culta quidem ac vicò inſeſſa, ſed duabus reliquis minus ſpatioſa eſt: dicta Porcariola, Gallis *Porquerroles*, vel Ribadio, Liguribus Tuſciſque. Secunda, *Porto Crozo*, Gall. *Port Cros*, quaſi portus profundus; Item Cava vel Cavia *la Cavi*: Tertia eaque cæteris multo latior & longior, montoſa & ſylveſtris, nunc *Bonomo*, nunc *bonomo* Italis Gallis *l'Iſle Banbomme*; item Inſula Titanis *l'Iſle du Titan*, vel *del Titou* nuncupatur. Sunt autem duæ poſteriores incultæ ac deſertæ. Circum tres has Areenſium inſulas jacent aliquot aliæ, Ripaldinum *Ribaudin*, contra Telonem & Ripaldanum *Ribaudan*, priore major inſula: ambæ litoreæ hincque dictæ. Inter Ripaldanum & Porcariolam ſunt tres minimæ inſulæ Modi *les Mode*; circa Portum Croſum hinc & inde duæ. Bononio Pergantionem ſpectanti proxima eſt neſis obſcura, & ſupra Bononium, non procul à litore Formica *Farmigue*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

STURMIUS Jacobus, an Sleidâ, an Argentoratô oriundus, Reipublicæ hujus ſæpius Legatus, Academiæ illi erigendæ, ut: Sleidano Hiſtoriæ ſcribendæ, auctor fuit. De omnibus Germaniæ Proteſtantibus bene meritus, obiit A. C. 1553. ætat. 63. Verheiden *Icon.* Melchior *Vit.* JCtor. Beza *Icon.* *Nobilitatis Germ. decus* Thuano, & primus Academiæ Argentinenſ. Rector. Teiſſier *Elog.*

STURMIUS Johannes, Argentinæ, magna cum prudentiæ & eruditionis laude, Scholam olim moderatus, cùm Eloquentiam doctiſſimis ſcriptis illuſtràſſet, obiit A. C. 1598. ætat. 82. *Cicero*, *Plato* & *Ariſtoteles Germaniæ* dictus, ac de Re literaria tum aliàs, tum Scriptis quam plurimis Teiſſerio præfato enarratis *Part.* 2. optimè meritus; Rector Academiæ Argentoratenſis cujus conſiliò illam erectam quidam dicunt, quod priori alii tribuunt, ut vidimus. Ei ſucceſſit Melchior Junius. Lætus *Compendio Hiſt. Univ.* Melch. Adami *Vit. Philol.* *Quenſtedius* &c.

STURMIUS Johannes, Mechlinienſis, Medicinam & Mathemata Lovanii docuit, Scripſit nonnulla, ut *De Roſa Hierichuntina*, *Theoremata Phyſices*, *Pſalterium B. Virg.* *Meditationes verſibus Trochaicis dimetris*, *Ludum Fortunæ*, *Ænigmata* &c. Ant. Teiſſier *Elog.* *Part* 2.

STURNI, gens in Sarmatia Europæa. *Ptol.*

STURNINI, Calabriæ populi. Plin. *l.* 3. *c.* 11.

STURNUS, Hebr. *Zarzir*, inter aves Lege Dei Iſraelitis olim vetitas, recenſetur Majemonidi *l. de Cibis vetitis*, eò quòd corvi ſpecies ſit; unde Proverbium hinc natum legas *in Bava Kama fol.* 92. *Non fruſtra corvum adit ſturnus, cùm ſit ejuſdem ſpeciei.* Verùm, cur ſturnum corvi eſſe ſpeciem potiùs quam cornicem, antipicam, aut graculum & monedulam, velint Hebræi, cùm hæ ad corvi naturam propius accedant, meritò miratur Bochart. quem vide *Hieroz. Parte poſt. l.* 2. *c.* 33. Eſt autem *Sturnus* inter migratorias aves, propriumque ejus generi, *catervatim volare & quòdam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus.* Plin. *l.* 10. *c.* 24. quod ad coturnices perperam tranſtulit Solin. *c.* 11. Eadem avis inter eas, quæ humanum ſermonem ſonare diſcunt, numeratur eidem Plinio *l. cit. c.* 42. *Habebant & Cæſares juvenes* ſturnum, *item luſcinias, Græcò atque Latinò ſermone dociles: præterea meditantes in diem, & aſſiduè nova loquentes longiore etiam contextu.* Unde Papinius *l.* 2. *Sylv.* 4. *v.* 17.

> —— *Plangat Phœbeius ales*
> *Auditaque memor penitùs dimittere voces*
> *Sturnus.* ——

Plura apud Voſſium *de Idol. l.* 3. *c.* 89. & 93. Vide quoque infrà *Sudaria*, & ſuprà *Atabilo*.

STUTGARDIA, vide *Stugardia*.

STYELLA, Megaridis caſtellum in Sicilia. *Steph.*

STYLITES Simeon, vide *Simeon*. Nempe *Stylita* ſeu *Stylites*, quaſi *columnaris*, cognomen Simeonis, de quo Lætus, *Simeon Stylita*, inquit, *qui in columna* XXXX. *annis ſteterat, vivus miraculo eſt, mortuus Antiochenis & Leoni Imperatori materia rixæ*, in *Compendio Hiſt. Univ. p.* 145. Floruit autem is A. C. 460. ſecutique eum alii quoque, à tam inſolito ἀσκήσεως genere, idem cognomen ſunt adepti. Columnam ejus deſcribit Macer, *quod habuerit quadratum ſpatium duorum cubitorum ex utroque latere, in quo circumcirca ſubſtructio altitudinem lumborum non excedens, cum porticula & lignea ſcala*, in *Hierol.* Vide Evagrium *l.* 1. *c.* 13. & ſuprà quoque in *Cionita*.

STYLLAGIUM, urbs Triphyliæ. *Steph.*

STYLUS, Gr. ... Auſonio *alum*, atque calies, ab eadem origine nonnullis dicitur. Et habemus hanc vocem in veter. *lapide* apud Aldum ... & Gruterum *Inſcr. p.* 329. *Nam neque hic atramentum, vel papyrus, aut membrana ulla adhuc; ſed malleolo & calculi literarum ſilex.* Ferreum autem fuit inſtrumentum, quò antiquiſſimi literas ſaxis & lateribus inſculpſerunt. Unde vetus Hiobi Interpres *c.* 19. *v.* 24. *Quis mihi det, ut exarentur in libro Stylò ferreò aut plumbi lamina vel certe ſculpantur in ſilice?* Manſitque ejus uſus, etiam cum in ceratis tabellis ſcribi cœptum, Sed modo ex ære, modo ex oſſe, modò ex alia materia confici conſuevit, uti diximus ſuprà voce *Graphium*. Mucronem enim & acrem Graphii unò nomine *Stylus* complectabatur. Quintilianus *l.* 1. *c.* 1. *Cum verò jam ductus ſequi cœperit, non inutile erit eas* (literas videl.) *tabellis quàm optimè inſculpi, ut per illos velut ſulcos ducatur Stylus.* Aldhelmus *Heptaſtich.* in ænigm. cui titul. *de Elementis*, de *Stylo* ſic ſcribit,

> *Naſcimur ex ferro, rurſus ferrò moribunda,*
> *Nec non & volucris pennæ volitantis ad æthram,*

Prudentius *in Paſſione Caſſiani*, *v.* 51.

> *Inde alii ſtimulos & acumina ferrea vibrant,*
> *Qua parte aratis cera ſulcis ſcribitur,*
> *Et qua ſcalpti apices abolentur, & æquoris hirti*
> *Rurſus nitescens innovatur area.*
> *Hinc foditur Christi confeſſor, & inde ſecatur,*
> *Pars viſcus intrat molle, pars ſcindit cutem.*

Vide quoque Sympoſium *Ænigm.* 1. ubi figuram ejus exactè expreſſit, acumen ei in imo latitudinem in ſummo tribuens. Quemadmodum & Althelmus, *ferrum* utrobique appellat, & *ferri ſtimulum* non ineleganter, quia mucrone ſcribebant, planitie ſcriptum abradebant. Columella *de Horto l.* 10.

> *Nomine tum Grajo, ceu litera proxima primæ*
> *Pangitur in cera docti mucrone Magiſtri,*
> *Sic & humo pingui ferratæ cuſpidis ictu*
> *Deprimitur, folio viridis, pede candida Beta.*

Hinc Hieronymus *ad Domnion.* *Stultus ego, qui me putaverim hoc abſque Philoſophis ſcire non poſſe, qui meliorem Styli partem eam legerim, quæ deleret quam quæ ſcriberet.* Quia itaque Veteres inferiori parte Styli, quæ acuta erat, in ſcribendo utebantur: ſuperiore verò, quæ obtuſa erat, in cera prius ſcripta inducebant ac delebant; inde factum, ut *inducere* pro *obliterare* & *abolere*, reperiatur apud Cicer. *l.* 4. *ad Attic. Ep. ult.* vel magis emphaticè, *in cera aliquid radere*, apud *Hieron.* Cum verò in cera ſcriptum inducerent, *Stylum* vertebant; hinc apud Cicer. iterum *Verrin.* 4. *Stylum vertere*, pro *delere*, adhibetur. Ut de aliis loquendi modis, qui apud Scriptores paſſim occurrunt, qualeſque ſunt, *Stylum infigere*, *Stylo appetere*, *Stylo depaſcere* nihil dicam. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Ad *Stylum decretorium*, cùm Pater accedere dicitur apud Senecam *de Clem. l.* 1. *c.* 14. intelligitur, cum, poſt aliquam moram, tandem certò ſtatuiſſe filium abdicare, adeoque ad tabulas exhæredationis conſcribendas jamjam ſe accingere. *Styli Cenſorii* meminit Cicero *pro Cluent.* unde *Cenſorium ſtylum diſtringere* dicimur, cùm vel ſcriptò vel verbis aliquem acrius caſtigamus & carpimus: *Cenſoriam virgulam* dixit Fabius *l.* 1. *c.* 2. *Caſtigatoriam ſeveritatem*, Sidonius Apollinaris *l.* 4. *Ep.* 1. E quibus patet, Metonymicè *Stylum* pro ipſo ſcriptò non rarò venire. Joh. Laurentius JCtus *Notis in Phædrum l.* 3. *Prolog. in verſum*,

> *Librum exarabo tertium Æſopi* Stylò.

In *Styli* locum, poſtquam literæ non incidi ampliùs in ſaxis, lateribus, metallò, cerà: ſed pingi cœperunt, in arborum foliis, biblo ac papyro, charta, linteo &c. calami ſucceſſêre, qui optimi juxta Memphim, Nilum vel Gnidum, proveniebant, teſte Pliniò *l.* 16. *c.* 36. Hos denique excepêre avium pennæ, quibus hodieque utimur. Sed & penicilli uſus apud Sinenſes in ſcribendo eſt, è leporinis pilis confecti, quem atramentò tingunt, uti nos docet Nicolaus Trigaultius *Expedit. Sinic. l.* 1. *c.* 14. Vide Joh. Gerh. Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 14. 35. 36. uti de alio *Styli* uſu ſuprà voce *Praeductal.* Duplicis *Styli* minuſculi majuſculique iconem habes, apud Pignorium *locò cit.*

STYMBARA, civitas quondam Græciæ, non procul à Tripoli in terra Ionica. Strab. *l.* 7. *Baudrando* Deuriopum urbs in Macedonia, fortè *Stubera* Livii *l.* 31. *c.* 39.

STYMMA, apud Plin. *l.* 13. *c.* 1. *Ratio faciendi* (unguenti) *duplex, ſuccus & corpus. Ille olei generibus ferè conſtat, hoc odorum: quorum hæc ſtymmata vocant, illa hedyſmata.* Græcè στύμμα eſt, à verbo στύφω, quod de unguentis *ſpiſſare* ſignificat. Nempe duo ſunt quibus unguenti confectio conſtat, ἡδύσματα & στύμματα, ſuccus & corpus, oleum & odores. Succus oleum eſt, quod & ἥδυσμα, condimentum nempe liquidum, quò veluti condiuntur odores: ipſi verò odores corpus ſunt qui in oleum adduntur, ut ſerventur quaſi quadam conditurà. Sic in ſalgamis condiendis, acetum & muria, h. e. jus vel ſuccus, condituræ vicem obtinent: res verò ipſæ, quæ eò immittuntur ſervandæ, corporis inſtar ſunt, ut herbæ omne genus, quæ ad hunc uſum reponuntur, pyra etiam & mala, cucumeres & alia ſimilia. Dicta autem στύμματα ſunt aromata ſeu odores, quod in oleum additi corpus facerent & oleum ſpiſſarent; quorum qui noviſſimus indebatur, is potentiſſimus & unguento ut plurimum dabat nomen. Qua de re vide Dalechampium *ad Plin. dict. locò.* & Salmaſ. inprimis *ad Solin. p.* 466. Aliter ſumitur vox, cùm de coriis ſermo eſt; tum enim στύμμα, idem quod βάμμα, *tinctura* &

σύψαι

τύψαι conficere eſt. Et quidem τύψις non omnem tincturam, ſed eam ſolùm, notat, quâ ſimul tingitur & alligatur color, aliter καβαφὴ, qua de aliquid diximus ſuprà, in verbo *Alligari*. Hinc *στυπτικὰ infectoria* medicamenta, quæ conficiendis coriis inſerviunt, *στυπτηρία*, *aluta*, *alumen* &c. de quibus vide eundem Salmaſ. ubi ſuprà p. 465. & 1166.

STYMPHA, mons ex quo Arachthus fluv. Epiri profluit. *Strabo*.

STYMPHALIA, quæ STYMPHALIS Livio, *l.* 45. *c.* 30. regio Macedoniæ, Eſtiotidi finitima. *Ptol.*

STYMPHALUS, mons Peloponneſi altiſſimus in Arcadia, *M. Poglisi*, teſte Nigrô. Statius *l.* 4. *Sylv. Carm.* 6. *v.* 100.

> ——— *Quantuſque nivalem*
> *Stymphalon, quantuſque jugis Erymanthon aquoſis*
> *Terguerit.*

Idem *l.* 4. *Theb. v.* 298.

> *Monſtriferumque Erymanthon, & æriſonum Stymphalon.*

Urbs verò quæ & *Stymphalum* Plinio, *l.* 4. *c.* 6. *Vulſi Nigro*, ſeu *Longavico Nigro*, ad montis prædicti radices fuit, Tegeæ proxima. Eſt & *Stymphalus*, vel *Stymphalis* lacus, & fluv. qui per agrum Argivorum ex eodem monte fluens, mutatô nomine *Eraſinus* dicitur, teſte Pauſaniâ, *l.* 8. Ab hoc lacu *Stymphalides* aves appellatæ ſunt, quæ tantæ magnitudinis fuiſſe dicuntur, ut Solis radios obumbrarent omnemque Arcadiam devaſtarent, donec ab Hercule ænei crepitaculi ſonitu pellerentur. Lucret. *l.* 5. *v.* 31.

> ——— *Unciſque timendæ*
> *Unguibus Arcadiæ volucres Stymphala colentes.*

Placet verò in hoc Mnaſeæ ſententia, quòd non aves, ſed homines fuiſſe arbitretur. Videntur autem prædones fuiſſe, ac uncos habuiſſe ungues, ob rapinas quas exercebant. Planè verò errat *l.* 7. *c.* 1. Nat. Comes, qui *Stymphalidas* & *Harpyjas* pro iiſdem habet: clarè enim diſtinguit Petronius,

> *Tales Herculeâ Stymphalidas arte coactas*
> *Ad cœlum fugiſſe reor, pennâque fluentes*
> *Harpyjas cum Phineo maduère venenô*
> *Fallaces epulæ.*

Plura de hiſce avibus, ut Poëtas præteream, Pauſan. in *Arcad.* & Apollon. *Schol. in* 2. *Argon. v.* 1050.

STYRA, urbs EubϾ prope Caryſtum. *Steph.*

STYRACIUM, Cretæ mons; unde *Styracites* Apollo. *Steph.*

STYRAX, vide *Storax*.

STYREI, Græciæ populi, Herodot. *l.* 6. & 8.

STYRIA, vide *Stiria*.

STYRUS, Albaniæ Rex, à quo, ut auxilia Æetes, impetraret, deſpondit illi ſuam filiam Medeam. Val. Flac. *l.* 3. *v.* 497. Periit naufragiô, dum cum Abſyrto claſſe ſubitò fabrefactâ Argonautas perſequitur, ut idem canit *l.* 8. *v.* 358. *& ſequentibus.*

STYX, fons Arcadiæ, ex Pheneo lacu, & ex Nonacri monte manans ex ſaxo (cujus aqua illicò pota necat) & in fluvium evadens. Ferrum ac æs erodit, ſolaque mulæ ungulâ aqua ejus contineri poteſt, cætera vaſa frigoris vehementiâ dirumpens. Hôc venenô quidam Alexandrum ab Antipatro ſublatum putant, non ſine conſilio Ariſtotelis. Sed & lethales piſculos generare dicitur, apud Plin. *l.* 31. *c.* 2. Palus item Theſſaliæ, teſte Pliniô, *l.* 2. *c.* 103. ex qua Titareſſus fluv. egreditur. Styx etiam apud Poëtas Inferorum fluv. Ovid. *Pont. l.* 4. *eleg.* 14. *v.* 11.

> *Styx quoque (ſi quid ea eſt) bene commutabitur Iſtro:*
> *Si quid & interius quàm Styga, mundus habet.*

A ſuperis tantâ veneratione habitus eſt hic fluv. ut nefas ducerent, quicquam eorum, quæ Styge teſte juràſſent, quôvis modô violare. Si quis contra feciſſet, totos centum annos divinitate ſpoliatus à nectare arcebatur. Virg. *l.* 6. *v.* 323.

> ——— *Stygiamque paludem*
> *Dii cujus jurare timent & fallere numen.*

Hunc honorem ei datum volunt fabulæ, vel quòd hujus filiæ, Victoria, Vis, Robur, Zelus Jovi opem tulerint adverſus Titanas: vel quòd Styx ipſa patefecerit Jovi conjurationem Deorum, qui ipſum volebant vincire. Hom. *Il.* 15. & Od. 5. de juramento Stygis ait, μέγιστος, & addit Od. ε. v. 186. Δεινότατός μακάρεσσι θεοῖσι: & *Il.* 14. v. 271. Ἀάατον Στυγὸς ὕδωρ, *inviolabilem Stygis aquam*. Heſiod. in *Theogonia*, *v.* 775.

> Ἔνθα δὲ ναιετάει στυγερὴ θεὸς, ἀθανάτοισι
> Δεινὴ Στύξ. ———

Idem eundem *ibid. v.* 805. vocat ἄφθιτον & de hoc fluv. ἱερῶ ποταμοῖο. Quin & Apollonio 2. *Argon.* juramentum ejus dicitur *ῥιγίστον* & *ἐπιδεδοῖκτα θεοῖσι*. Apulejus etiam *l.* 6. ait aquas Stygis eſſe *formidabiles Jovi*, Diiſque aliis. Virg. *l.* 4. *Georg. v.* 480. & *Æn. l.* 6. *v.* 439.

> *Alligat, & novies Styx interfuſa coercet.*

Unde Papinius *Theb. l.* 2. *v.* 5.

> ——— *Styx inde novis circumflua campis,*
> *Hinc objecta vias torrentum incendia claudunt.*

Hujus Stygiæ paludis nomen quibuſdam ἀπὸ τοῦ στυγεῖν deductum videtur; quod eſt *odiſſe*, *averſari*, *reformidare*. Unde Virg. ubi ſuprà: *Triſtis palus inamabilis undâ* dicitur, item Heſiodo *loc. cit. στυγερὴ θεός*. Alii ſtatuunt Στύγα eſſe ex שְׁתִיקָה dicto Shera, ut fiat Stika, atque derivari à שׁתק *ſiluit*, quod mortuis convenit: unde Seneca in *Hippolyto*, *Actu* 2. *v.* 625.

> *Regni tenacis dominus, & tacitæ Stygis.*

Nic. Lloydius. Addo, quod paulò aliter de pœna pejerantium per *Stygem*, Heſiodus, qui annum integrum νήϋτμος, h. e. ἄπνους, ſive *Spiritus* atque *animæ* expertes, jacuiſſe tradit *Theog. v.* 793.

> Ὅς κεν τὴν ἐπίορκον ἀπολείψας ἐπομόσσῃ
> Ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου,
> Κεῖται νήϋτμος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν.
> *Quiſquis perjurium libans juraverit*
> *Immortalium, qui tenent verticem nivoſi Olympi,*
> *Jacet Spiritus expers integrum per annum.*

In quæ verba vide Lamb. Bårlæum *Comm.* Ad 9000. annos pœnam extendiſſe Orpheus legitur, apud Servium *Æn.* 6. *Fertur namque ab Orpheo, quod Dii pejerantes, per Stygiam paludem novem millibus annorum puniuntur in Tartaro.* Quod intelligit Minutius *Octavio*, cùm ait: *Ideo apud vos etiam ipſe Rex Jupiter per torrentes, ripas & atram voraginem jurat religiosè: deſtinatam ſibi cum ſuis cultoribus pœnam præſcius perhorreſcit: nec tormentis aut modus ullus aut terminus.* Joh. Meurſius in *Lycophron. Acceſſit poſt annum illum, Dei perjuri, è veterno ejuſmodi experrecti, exilium (ſeu planè excommunicatio) decennale; ut novem ſcil. integros annos relegato, decimò demum Immortalium cœtibus iterum jungi liceret, ibid.* ubi etiam addit quoties Jupiter mendacii reum eſſe Deorum quempiam ſuſpicaretur, Iridem accerſere conſuèviſſe, ut poculum Aquæ Stygiæ afferret, veluti juramenti materiem. Sed de juramento hoc plura apud Jo. Seldenum *de Synedriis veter. Ebr. l.* 2. *c.* 11. § 3. Nec verò ficto illo Inferorum flumini *Styx* illa, ad Nonacrin Arcadiæ oppid. fluens, ſolùm occaſionem præbuiſſe videtur. Imò contra credibile eſt, Homerum, eorum, quæ de *Styge*, Acheronte & aliis infernis fluminibus, tradidit, vel præcipuè occaſionem cepiſſe, ex calidis illis fontibus Campaniæ prope Lucrinum & Avernum lacum; ubi & Cimmerii collocantur, qui nec orientem vident nec occidentem Solem. Quod cognoſcere eſt ex Od. κ. *v.* 511. ubi Circe, cui domicilium in Circejo, novi Latii monte, ſic alloquitur Ulyſſem, à ſe ad Cimmerios iturum: quod unius diei iter facit,

> Νῆα μὲν αὐτοῦ κέλσαι ἐπ' Ὠκεανῷ βαθυδίνῃ.
> Αὐτὸς δ' εἰς Ἀΐδεω ἰέναι δόμον εὐρώεντα.
> Ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα, Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι,
> Κωκυτός θ' ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ.

Cimmerios autem hìc à Poëta ſtatui, atque ad eos una à Circejo die perveniſſe, indicant ejuſdem Ulyſſis verba, Od. ν. Vide quoque Lycophronem *in Caſſandra*, ubi liquido in Auſonia, Italiæ parte & Cimmerios & Acherontem & Pyriphlegethontem & *Stygis* fluvium reponit. Sed & Homeri hos Cimmerios, non juxta Boſphorum, ſed magnæ Græciæ Avernum, conſtituunt Strabo *l.* 1. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Maximus Tyrius *Diſſert.* 26. & Feſtus *his verbis*. *Cimmerii dicuntur homines, qui frigoribus occupatas terras incolunt: quales fuerunt inter Bajas & Cumas, in ea regione, in qua convallis ſatis eminente jugô circumdata eſt, quæ neque matutinô neque veſpertinô tempore Sole contegitur.* Sic igitur colligit Voſſius, Homero, vel iis, quos is ſecutus eſt, fingendi iſtos Inferorum fluvios occaſionem eô præbitam eſſe, quòd illa Campaniæ pars, ubi Avernus & Bajæ, tot calidos habeat fontes & priſcis temporibus graviſſimi odoris; quorum à ſulfure & ignibus ſubterraneis cauſam eſſe, docet Dio *l.* 48. Vide quoque Varronem *de L. L. l.* 4. Feſtum, Servium in *Æn. l.* 3. &c. quorum ultimus hic Auguſtum Cæſarem, *dejectis ſylvis, quarum denſitate Averni lacus ambiebatur, ut exhalans inde per anguſtias aquæ ſulphureæ odor graviſſimus, ſupervolantes aves necaret, ex peſtilentibus amœna loca illa reddidiſſe*, narrat. Ab Agrippa id, ſed juſſu Auguſti, factum fuiſſe, docet Strab. *l.* 5. Inde igitur loci in poſterum ſalubritas, quò reſpiciens Silius ait *l.* 12. *v.* 120.

> *Ille olim populis dictum Styga, nomine verò*
> *Stagna inter celebrem nunc mitia monſtrat Avernum.*

Ubi videmus, *Stygis* etiam nomen quam in Arcadia poſuimus, Averni in Campania putâſſe. Vide de iis prolixè diſſerentem Gerhard. Jo. Voſſ. *de Idol. l.* 2. *c.* 81.

SUA, Rex Ægypti 2. Reg. *c.* 17. *v.* 4. Vide *So.*

SUA, ſocer Judæ filii Jacob. Gen. *c.* 38. *v.* 2.

SUA, frater Caleb. 1. Paral. *c.* 4. *v.* 11.

SUA, homini *natura* ſunt, *Vita*, *corpus*, *membra*, *fama*, *honor*, *actiones propria*; non quidem ad perdendum, ſed ad cuſtodiendum. Alia item *ſua* facit, *dominiô* & *pactis*; ex *Lege* item. At ex ſola aptitudine, non oritur verum dominium, ac proinde reſtitutionis obligatio: quia non id alicui *ſuum* eſt, ad quod aptus eſt. Qua de re vide Hugonem Grotium *de Jure Belli & Pacis l.* 2. *c.* 17.

SUAA, fil. Heber. 1. Paral. *c.* 7. *v.* 32.

SUADA, & SUADELA, perſuaſionis Dea, quæ Græcis Πειθὼ dicitur: Hæc comes Veneris fingitur, quòd qui amantur, gratiâ & oratione capiantur.

SUADUS Cruor, apud Statium *Theb. l.* 4. *v.* 452. ubi de ſacris Infernalibus,

> *Inclinat Bacchi latices & munera verni*
> *Lactis, & Actæos imbres, ſuadumque cruorem*
> *Manibus* ———

Gloſſ.

Gloſſographo eſt *acceptus*, *gratiſſimus* Lutatio, *qui perſuaſerat Alcibiadem ad Superos redire. Gratum cum manibus ſuaſum, ſanguinem, jam inde ab ævi Homero notum.* Vide Barth. *Animadv. Part. I. p.* 1091. & 1092. Ab eodem verbo, *Suaſa* & *Inſuaſa* Latini dicunt, *κατακεχρωσμένα* ſeu *intenſe* colorata & ſaturata, quæ *περικεχρωσμένα* quoque Græcis. Quomodò eleganter qui penitus aduſti ſunt & profundè colorati Sole, *κατακεχρωσμένους* *ἐκτεκαυμένους* vocat Strabo *l.* 15. Hinc *Festus, Non deeſſe, ait, qui dicant, omnem colorem, qui fiat inficiendo, ſuaſum vocari, quòd quaſi perſuadeat r in alium ex albo tranſire.* Quia verò lignum, quod diutinò fumò infectum eſt, vel ea, quæ ex ſtillicidio fumoſo colorata, cum colorem penitus imbiberunt, eoque prorſum imbuta ac veluti inſuaſa, validè retineant, ideò *inſuaſum* & *ſuaſum* de hoc fumido colore, *κατ' ἐξοχὴν* uſurpatum eſt. Salmaſ. *ad Solin. p.* 346.

SUAGELA, urbs Cariæ, ubi ſepulchrum erat regibus Carum. Vocant enim Cares *Suan*, *Sepulchrum*, *Gelam* verò *regem*. Civis *Suagelenus*. *Steph.*

SUAL, fil. Suphæ, 1. Paral. c. 7. v. 36.

SUALBACUM, oppid. Germaniæ, mineralium aquarum, acidularumque ſalubritate, celeberrimum, in ditione Erneſti Landgrav. Haſſiæ lineæ Caſſellanæ, de quo vide Auctorem Anonymum *Hiſtor. Orbis Terr. Georg. c.* 3 *de Hydrographia, num.* 20. Supra fontes hoſce medicos in valle anguſta fagum, in rotundum quaſi attonſâ & faſtigiatâ comâ, adeò denſam, ut nulli radii Solis penetrare queant, hincque verè ſylvæ delitium, memorat Ad. Preyelius *Sinas & Europ. c.* 35.

SUALVA, fluv. Britanniæ Inſul. juxta Cataractam vicum, *Beda*.

SUANA, urbs Hetruriæ. *Ptol. Soana*, in ditione Senenſi, apud Oſam fluv. patria Gregorii VII.

SUANAGURA, urbs Indiæ extra Gangem, *Ptol.* nunc forſan *Patna*, in regno cognomine ſub M. Mogole.

SUANETES, qui *Suanitæ Ptol.* populi Rhætiæ, quorum regio *Algoew* in Suevia, teſte *Simlerô*, & urbs *Ravenſpurg* libera, teſte Tſchudô, inter Ulmam & Conſtantiam, ab Auguſta Vindelicorum 24. mill. paſſ. in occidentem. *Guillimannus* Glaronenſes per illos intelligit, non ſolùm, quia inter Alpinos populos collocantur, ſed etiam quia in ejus regionis medio præcipuus locus *Suandia* dictus eſt, *Rerum Helvet. l.* 3. *c.* 6. Sed tum à *Ptol.* præfato, tum a Plinio *l.* 3. *c.* 20. juxta Regiſcos *Suanetes* collocantur. Aliis quaſi *Saruneies* dicti, i. e. fluv. *Sar* accolæ, hodie Comitatus Sarunegancnſis in Rhætia populi videntur. Vide *Sarunetes*.

SUANI, Colchidis populi aurô abundantes. Plin. *l.* 33. *c.* 3. ut regnum ipſum velleribus aureis, trabibus & columnis ſcateret. Ibericam nationem ultra Caucaſum vocat *Agathias*. Inter Lazicas gentes numerantur, in *Authenticis*. Ibidem ferè ſunt *Ptol.* in Sarmatia Aſiatica ubi *Suanos* legunt Interpretes.

Principes Viri.

SUANTIBORUS I. filius Bogidai, nepos Miſtævonis Wandalorum Regis, qui Saxonum fuit terror: Pomeraniæ Dux, à Bela Ungaro, auſpiciis Micislai Poloniæ Regis victus & ad Chriſtianam religionem perductus, eò digreſsò in libertatem ſe iterum vindicavit & eundem Deum cum hoſtibus colere renuit. Inde gravia inter Polonos (quibus parere recuſabat, ſed tandem coactus ſe ſubmiſit) & Danos bella. Filios reliquit quatuor, qui omnes Chriſtiana coluêre ſacra & Ottone Andechſiô Epiſcopô Bambergenſi, Cancellariô Henrici IV. Imperatoris (qui ex eo *Pomeranorum Apoſtolus* dictus & Sanctis annumeratus eſt) adjectô, gentem ſuam ad eandem adduxêre. Cœterùm ex his Wartiſlaus & Ratiborus citeriorem, Suantopulcus ac Bogiſlaus, ulteriorem ſortiti ſunt Pomeraniam. Ipſe verò *Suantibori* pater Bogiſlaus, Pomeraniæ Ducum conditor, fratrem habuit natu majorem Udonem, à quo Megapolitani Principes originem ſuam traxêre. Circa initium ſeculi 12.

SUANTIBORUS II. fil. Barnimi Magni, cujus Pater Otto Stettinenſem ramum orſus eſt, Patri A. C. 1368. extincto, poſt fratres Bogiſlaum VII. & Caſimirum IV. ſucceſſit: per uxorem Annam Hennebergicam, Kœnigsbergam Franconiæ nactus, ex ea reliquit A. C. 1413. Ottonem II. & Caſimirum VI. in cujus nepote Ottone III. ramus Stettinenſis deſiit A. C. 1464. acreque bellum inter Brandeburgicos, quibus Fridericus III. Imperator feudum contulerat & agnatos reliquos Wolgaſtenſes exortum eſt. Spenerus *de Familia Vandalica*.

Viri Illuſtres.

SUANTO Sturius, fil. Nicolai, (ex eo nepos Boëtii Sueciæ Senatoris, qui maritus erat Catharinæ, filiæ Stenonis Sturii Dani) poſt Stenonem I. Sturium, ex altera Sturiorum familia ultimum, Sueciam gubernavit, ab A. C. 1504. uſque ad A. C. 1512. Calmariam aliaque Chriſtierno Daniæ Regi eripuit A. C. 1510. obiit 1512. Pater ex Iliana Gæddea, Stenonis II. cui ex Chriſtiana Guldenſternia, natus eſt.

SUANTO Sturius Comes *de Weſterwyck*, ex Mereta ſeu Martha Lewenhauptia, numeroſæ prolis parens. Nicolai nempe, Erici, Stenonis, Mauritii, Caroli, præter 5. filias. Nunc verò familia penitùs defecit, Spenerus *Theatr. Nobil. Europ. part.* 3.

Principes Viri.

SUANTOPULCUS, fil. Suantibori præfati, cum fratre Bogiſlao, in diviſione paternæ hæreditatis, ulteriorem ſortitus Pomeraniam, à Boleſlao Crivouſto Polono captus eſt, ac ſine hærede deceſſit. Idem *in Familia Vandalica*.

SUANTOPULCUS, Legifer Oſtrogothiæ, ex Suercheri Sueciæ Regis nepte, filiam habuit Ingerdim, quæ nupſit Tunoni Sturio Equiti, Aurati ſenioris familiæ Sturiæ in Suecia auctori: cujus ultimus fuit Steno I. regni Gubernator. Idem *in Theatr. Part. ead.*

SUAR, pater Nathanaël principis tribûs ſuæ Iſſachar. Numer. c. 1. v. 8.

SUARDONES, populi Germaniæ Tacito, *in German. c.* 40. ſub Vindilis, quorum urbs [illegible] Epiſcopalis ſub archiepiſcopo Bremenſi in ducatu Megalopolitano, inter Wiſmariam ad Arctos, & Domitium in Auſtrum 4. leuc. quot a Guſtrovia in Occidentem, à Lubeca 7. Cluveriô habitabant, ubi nunc Pomerania citerior & minuta pars Ducatus Meckelburgici. *Vardones* quibuſdam & *Pharodini Ptol.* Non autem Suerinum uſque extendebantur.

SUAREZ de Figueroa, nomen eſt illuſtris in Hiſpania familiæ, in qua celebris fuit *Suarez de Figueroa Dux de Zafra & Feria*, ſub Henrico II. Joanne I. & Henrico III. Regibus. Idem M. Ordinis S. Jacobi fuit, & poſt egregia geſta exceſſit A. C. 1409. Ei ex conjuge *de Orozco* natus Gomezius *Suarez de Figueroa* ſucceſſor, non minus geſtis & officiô clarus, ſororem habuit Catharinam, Inico Lopezio *de Mendoza* Marchioni Santillanæ nuptam. Ab hac filius tertius Laurentius *Suarez de Mendoza & Figueroa* appellatus eſt, & cum prius Vicecomes *de Torija* fuiſſet, *Comes Crunnæ* creari meruit: cujus etiam poſteri cum hæreditate ejus, cognomen *Suarezium*, nunquam non Mendozio annexum, ſervârunt. At Gomezius præfatus, Patris ſucceſſor, & fratrum pater fuit Laurentii atque Petri, à quorum iſto derivatur linea Dominorum *de Baltras & Curva*, qui cognomen *Laſſo de Vega* gentili ſuo prætulêre: ab illo verò, qui primus elogium *Comitis Feriæ* obtinuit, genitus eſt Gomezius, pater Laurentii *Suarez de Figueroa* & Garſiæ, à matre cognomen *de Toledo* nacti. Garſiæ ſucceſſio per fœminam ad Fonſecas Marchiones Orellanæ tranſlata eſt, cum nomine *de Figueroa*. Laurentius, cujus uxor March. *de Priego* fuit, ex ea genuit Petrum Fernandinum *de Cordubâ Figueroa*, Catharinæ M. *de Priego* patrem, Gomeſium *Suarez de Figueroa*, Ducem primum Feriæ & reliquorum ſatorem, atque Alfonſum Fernand. *de Cordubâ & Aguilar*, nepotis maternum & Marchionum *de Priego* continuatorem: de quibus vide in vocibus *Feria* & *Priego*, plura verò de Familia hac illuſtri, apud Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ.* paſſim, & *Artis Heraldicæ Parte Speciali*.

SUARNI, populi indomiti Gordiæorum montium incolæ, auri tantum metalla ibi fodiebant. Plin. *l.* 6. *c.* 11. Nunc *Curdi* cum Gordiæis.

SUASA, *Ptol.* oppid. Senonum mediterraneum in Umbria tranſapennina, in agro Senogalienſi. *Suſa* locus ruderibus plenus dicitur. Item Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. *l.* 6. *c.* 29.

SUASTUS, Græcè Σύαστος, amnis Indiæ, olim *Cophes*, quod vide.

SUATHAMIUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

SUATIEVITUS, ſtupendæ magnitudinis idolum, in Rugia à Valdemaro Dano ad Chriſtianiſmum perducta, everſum A. C. 1161. Crantz. *Hiſt. Dan. l.* 6. *c.* 28. *& Vandal. l.* 5. *c.* 11. vox corrupta eſt, ex *Sanctus Vitus*, ut diximus in voce *Rugia*.

Reges Moraviæ.

SUATOPLUCUS I. *Dubravio*, qui *Suatkes* Bonfinio *Decad.* 1. *l.* 9. filius Marothi, qui in Moravia regnavit circa A. C. 700. patri ſucceſſit A. C. 740. ſed ab Hungaris, ſecundò ipſorum adventu, magna Pannoniæ (quæ cum Poloniæ & Auſtriæ variis ditionibus Patri paruerat) parte exutus, Regni ſedem in Moraviam tranſtulit.

SUATOPLUCUS II. quem alii *Suendopolcum*, alii *Suendopolcum* vocant, ultimus Moravorum Rex, magnâ nominis ſui famâ Orbem implevit, everſus tandem ab Arnulfo Imperatore circa A. C. 898. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. cum Notis* L. Joachimi Fellerii *p.* 124. & 125. Nempe bello cum Germanis implicitus, à Zemovito Polonorum Principe domi infeſtatus eſt A. C. 884. Mart. Cromerus *l.* 2. Ab Arnulpho dein Imperatore ope Ungarorum victus & occiſus. Hujus filio Suatobojo poſtmodùm pulſô, Borzivous Dux Bohemus ſceptrum Moravici regni ad Bohemos tranſtulit. A. C. 894. *Coſmas Bohemus*, &c.

SUATOSLAUS ſeu STOSLAUS, Græcis Scriptoribus *Sphendoſthlabus*, poſt Olpham ſeu Helenam, Ruſſorum Semiramidem, genti huic imperavit, domitâ Bulgariâ ad Pontum Euxinum & Thraciam uſque Imperiô dilatatô. Quô mortuô, Ruſſiâ pro numero filiorum diviſâ, in tres Ducatus. Kiovienſem, Pazniacenſem & Novogardienſem, ſolus tandem fratribus ſuperſtes Vladimirus illos iterum univit A. C. 976. Annæ, Baſiliô Imperatore genitæ, maritus. Idem ubi ſuprà *p.* 373.

SUAVIS Petrus, aliàs Paulus Servita, Theologus Venetus. Sub fictò hic Petri Suavis nomine, Concilii Tridentini hiſtoriam edidit, pro libertate Reip. Venetæ ſcripſit contra Paulum V. Pontificem Roman. per ſicarios graviter paulo poſt ſauciatus. In literis ad Dan. Heinſium, hoc de Synodo Dordracena, judicium tulit: *Illam Apoſtolorum doctrinæ congruam eſſe; Batavos felices, quibus divinæ gratiæ cælitus detecta eſſent myſteria, Sapientibus mundi, rationique humanæ ea eſſe adverſa, quæ ſui intellectus lumine percipere nequeunt. Sicuti ad lucem noctuas, ita illos ad divinam lucem cæcutire.* Vide Antonium Thyſium *in Orat. fun. Dan. Heinſii* & ſuprà in voce *Paulus Servita*.

SUB auro ſtatua, in veter. ſaxo, STATUAM. SUB. AURO. CONSTITUI. LOCARIQUE. JUSSERUNT. eſt ſtatua aurata, quæ aliter *in auro*, item *aurô illuſtris*, *aurô ſuperfuſa*, in veterib. *Inſcr.* dicitur. Græcè ὁ χρυσέμβαφος. Cui haud diſſimili loquutionis genere *hominem in armis* & *ſub armis*, i. e. armatum, vocabant. Ennius,

Ter me ſub armis malim vitam cernere.

Virgilius *Æn. l.* 5. *v.* 440.

— ſedet circum caſtella ſub armis.

Sic Manilio, *l.* 1. *Centaurus in arcu & ſub arcu &c.* Dicebatur autem ſtatua *ſub auro decerni*, eadem loquutione, quâ opus aliquod *ſub aſcia dedicari*. Salmaſ. *ad Trebell. Pollion. in Tito, c.* 32. Vide de hac præpoſitione plura ſuprà, in compoſitis ex Græco Ὑπὸ, *lit. H.*

SUBADJUVA, in *Breviculo* Hiſtoriæ Eutychianiſtarum, *Supervenientе Urſanio Subadjuva*; nomen dignitatis eſt, indigitatæ in *Hiſtor. Miſc. l.* 17. *Qui* Subadjuvæ *dignitate habebatur inſignis.* Adjutor ſeu Adjutoris, qui videl. in aliquo officio Magiſtratus, præcipuo Adjutori aderat, ejusque vices, cùm opus erat, agebat. Hinc *Subadjuva Magiſtri*, in *Chronico* Alexandr. p. 870. ὁ Σουβαδιούβας τοῦ Μαγίστρου; *Subadjuvæ fabricarum diverſarum*, in *Not. Imp. Occid. c.* 29. &c. Vide C. du Freſne *in Gloſſar.* & Salmaſ. *ad Pollion. in Claudio*, *c.* 14.

SUBALARES Culcitræ, apud Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 19. *Nec cubuit in accubitis facilè, niſi iis, quæ pilum leporinum haberent, aut plumas perdicum, ſubalares ſæpe culcitras mutans*: Caſaubono pulvini ſunt, quibus undique fulciebantur delicatiores, cùm accumberent, ὑπαγκώνια Græcis, uti videre eſt apud Lucian. *in Somnio ſive Gallo.* Cujuſmodi pulvillos apud Iſraëlitas quoque in uſu fuiſſe, diſcimus ex Ezechiele c. 13. v. 18. ubi is væ denuntiat, nomine Domini, Pſeudoprophetis, *conſuentibus pulvillos pro omnibus cubitis brachiorum populi* &c. Vide quæ ſuprà diximus, *de Pulvillis.* Salmaſ. tamen *in edit.* Mediolan. & Gruterus in Codice Palatino, verba Lampridii ſic interpuncta deprehenderunt, *aut plumas perdicum ſubalares: ſæpe culcitras mutans.* In omni ſanè avium genere plumæ ſub alis delicatiſſimæ videntur, *perdicum* inprimis, quibus eôdem fine Othonem Imperatorem uſum legimus: etiam à Medicis magni habitis. Vide eos *ad loc.*

SUBANELLATUS Capillus, apud Arculfum *d. Locis ſacris*, qualem is Chriſto tribuit, ut & vetus Auctor apud *Suidam*, οὖλος eſt, *criſpus*, quem *in annulos poſitum* vocat *Quintilianus*, *flexum ingenio ſuo Petronius.* Inflexio enim ipſa & criſpatio capillorum nexiles annulorum orbes imitatur: quos poſtmodum delicatiores per gradus ponebant & ordine digerebant, ita ut unaquæque annulorum ſeries ſtationem quaſi ſuam ſervaret, & gradatim alveolatimque alia ſuper aliam ſcanderet: quod *crines in ordine* ſeu *ſtatione ponere* vocat Ovid. *l.* 3. *Art. Am. v.* 434. Alii erant capilli arte in annulos torti &c. Vide Salmaſ. *ad Capitolin. in Pertinace*, *c.* 12.

SUBARMALIS, apud Treb. Pollionem *in Claudio*, *c.* 14. *Albam ſubſericam unam cum purpura Girbitana*: ſubarmalem *unum cum purpura Maura*; veſtis eſt πομπικὴ & oſtenſionalis, quòd ſub *armum* rejiceretur, nomen id adepta. Poſtquam enim in præcedentibus Valerianus enumeravit veſtes ad quotidianum uſum, ut ſunt tunicæ ruſſæ, & ſagochlamydes: ponit dein ſeparatim, quæ ad pompam tantùm erant, *albam ſubſericam* &c. Nam & albatos fuiſſe milites in die pompæ & triumphi conſtat. Præterea ex iſtis veſtibus pompicis unam tantùm, nec eam annuam dari jubet Princeps, quòd & rarò ſumantur nec quotidianæ ſint hæ veſtes & frequenti uſu non deterantur, ita ut una ſufficere poſſet longo tempori. Sed &, cùm de Severo legimus, apud Spartianum, *c.* 6. eum, quum Romam veniſſet, *Prætorianos cum* ſubarmalibus *juſſiſſe ſibi inermes occurrere*, Herodianus eadem de re agens, κελεύει, ait, *l.* 2. *c.* 13. πάντας ἐξελθεῖν εἰρηνικῷ σχήματι, ὥσπερ ἐκώθασι θύοντος ἢ ἑορτάζοντος τοῦ βασιλέως σὺν πομπῇ, *juſſit omnes obviàm ſibi prodire in habitu pacis, quò uti ſolebant feſtis diebus & cùm Imperatores proſequerentur triumphantes*: ſtatimque eas πομπικὰς ἐσθῆτας appellat. Nec Prætorianorum verò ſolùm, ſed & Ducum ac Tribunorum veſtis hæc erat. Unde apud Pollionem *d. l.* ſequitur, *Hæc autem omnia idcirco ſpecialiter non quaſi Tribuno, ſed quaſi Duci, detuli.* Idemque Valerianus, apud Vopiſc. in brevi munerum, quæ in Aurelianum conferri voluit, pro rebus geſtis, *Subarmalem profundum* (i. e. ποδήρη, & infra genua demiſſum) numerat cum tunicis ducalibus, toga picta, tunica palmata &c. Uti autem in uſu quotidiano ſagochlamydes ſupra tunicas ruſſas; ſic diebus feſtis & ſolennibus, *ſubarmales* ſupra albas ſubſericas, ſumebant. Alba igitur ſubſerica tunica erat; *ſubarmalis*, chlamys vel byrrus, qui in humero fibulâ connectebatur brachiôque dextrô exclusô ſub armum deſcendebat. Nam etſi pacificæ eſſent hæ veſtes, ex parte tamen militarem habitum referebant. Purpurâ quoque ornari conſueviſſe *ſubarmales* hos *peplos* (hoc enim ſubſtantivum ſubintelligendum eſſe Pollio docet, *Imperatorium peplum* hunc habitum vocans) alibi legas. Vide Caſaubon. *ad Spartian. Severo* & Salmaſ. *ad Vopiſc. l. cit.* Quibus adde Car. du Freſne, qui *Subarmalem*, Conſulum inſuper, aliorumque Magiſtratuum, habitum πομπικὸν, quô illi in ſolennibus Imperatorum proceſſibus & feſtis diebus uſi fuerint, idemque cum *Faſcia Conſulari*, ſeu *Clavo*, quem poſterior ætas *Lorum* dixerit, fuiſſe contendit, *de inſer. ævi Numiſmatis num.* 6. Apud Martian. Capellam *Subarmalis veſtis* integrè occurrit, *initio l.* 5. *Subarmalis autem illi Veſtis peplô quôdam circa humeros involutô Latialiter tegebatur.* Ubi *Latialiter*, laciniis ſub armo ſeu brachio circa humerum convolutâ & ſubductâ veſte antiquô Latinorum ritu, & Gabino non diſſimili, exponit Caſp. Barthius *ad Papin. Thebaid. l.* 4. *v.* 19.

SUBARRANDI Ritus, memoratur in *Canonibus* paſſim. Julianus Pontifex *in ſec. Decreti parte*, *Si quis deſponſaverit uxorem vel ſubarraverit.* Innocentius III. *c.* 14. *de deſponſ. impub. quidam filiam ſuam circiter XII. annos habentem, cuidam nobili deſponſavit, qui ſubarravit eandem, conſenſu mutuô accedente* &c. Recentiores Græci ἀῤῥαβωνίζειν id dixerunt; & quia ejuſmodi arræ (*ſubarrare* enim aliud nihil eſt, quàm *arras* ſponſalitias dare) in monilibus plerumque conſiſtebant, ἀρμάζειν, & ἁρμόζεσθαι. Vide Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximino Jun. c.* 1. & ſuprà ubi de *Arris*, *Nuptialibus* & *Sponſalibus.*

SUBATRII, Germaniæ inferioris populi quos Druſus Germanicus in triumphum traxit, Sicambris bellô victis. Strab. *l.* 7.

SUBAUGUSTA, urbs fuit Latii, cujus veſtigia manent, ubi *Torre Pignatara*, in Campania Romana. Ibi condita fuit Helena Auguſta, mater Conſtantini M. *Luc. Holſtenius.*

SUBCAMERARIUS, *Subcancellarius*, *Subcapellanus*, *Subcaſtellanus*, vide ſuprà *Camerarius*, *Cancellarius*, *Capellanus*, *Caſtellanus.*

SUBCENSOR, Græcè Ὑποτιμητής, nomen officii, quod Mæcenas inſtitui Auguſto ſuadet, apud Dionem *l.* 52 Poſtquam enim Cæſares Cenſoriam poteſtatem, quamvis nomine abſtinentes, ſibi quoque ſumerent, quia laborioſum & vile viſum Principi cenſum agere, qui vice ejus id facerent, *Subcenſores* electi. Marcilius *ad Tiunm Suet. c.* 6.

SUBCENTURIO, vide *Centurio.*

SUBCINCTORIUM, vide ſuprà *Epigonation* & infrà *Subcingulum.*

SUBCINERICIA, Græcè ἐγκρυφίας, in verſione Gen. *c.* 18. *v.* 6. ubi de iis, quæ hoſpitibus ſuis Abraham edenda obtulit; panes ſunt ſupra carbonibus, in ſcrobe quadam in terra facta, cocti, qui inde, quod dum coquuntur in cineribus latent, ἐγκρυφίαι Græcis, & ἐγκρυφίαι, quaſi *abditivi* ſeu *occultativi* dicti ſunt: alias ἐσχαρίται ab ἐσχάρα, ſeu *foco*, in quo coquebantur. Cujuſmodi panem ἐσχαρίτην, inter panem & placentam medium, Rhodiis in uſu, *Polius*, melle condiri conſueviſſe tantæque fuiſſe ſuavitatis, ut eo veſcentes vix ſatiarentur & inter edendum ſemper eſurirent, Lynceus Samius apud Athenæum *l.* 3. tradunt. Vide ſuprà in voce *Panis Focacius*, ſeu *Subcinericius*, item *Reverſatus.* De illis loquens Ambroſius, *ad Geneſ. locum cit. Græce* ἐγκρυφίαι *dicuntur*, inquit, *hoc eſt abſcondita*, *eo quod latere debeat omne myſterium & quaſi operiri fidei ſilentiô, ne prophanis temerè divulgetur auribus. Hôc paſcitur divinus Magiſtras, hunc epulatur affectum, qui parcus loquendi ſit, ne ſacra in medium ferat.* Quo de ſilentio in Sacris, diximus ſuprà in voce *Myſterium*, item *Silentium.*

SUBCINGULUM, apud Honorium Auguſtodun. *l.* 1. *c.* 206. idem cum *Succinctorio*, Papiæ aliisque memorato, ab Innocentio III. *Myſter. Miſſæ l.* 1. *c.* 10. 52. inter novem ſpecialia Pontificum ornamenta recenſetur. Græcè ἐπιγόνατιον & ὑπογονάτιον, Latinis quoque *Rebrachiatorium*, quod vide. Aliam vocis notionem habes voce *Cinch.*

SUBCINUM, vide *Subſicinum.*

SUBCONFESSIO, apud Ughellum in *Acherontinis Archiepiſc.* ſacellum eſt ſubterraneum, ſeu crypta, quæ ſub *Confeſſione* (ut altare Ædis ſacræ vocant ejus ævi Scriptores) extructa eſt.

SUBCONSUL, in *Inſcr.* Brigantii reperta, *Severius Severianus*, *Subconſ. Leg. III. Ital. F. Gordian.* Proconſul eſt Joſepho Scaligero *Ep.* 66.

SUBDERUS Simon, vide *Simon.*

SUBDIACONUS, vide ubi de *Diaconis*, & voce *Kalendæ*, it. *Oblationarius* &c.

SUBDIALE, in *Gloſſ.* ὑπαίθριον, ſeu ὕπαιθρον, pars domus, quæ *ſub divo* eſt, hinc *Subdival* Tertulliano *adv. Judæos*, *Ezechielis IX. & claritas Dei Iſrael aſcendit a Cherubim, quæ fuit ſuper ea in ſubdival domus.* Nempe *Subdivus* Latinis, idem quod ὕπαιθρος & αἴθριος Græcis, i. e. *clarus*, apertus, dilucidus, aliter quoque *dius.* Unde *dium fulgur*, i. e. matutinum. Ὕπαιθρον πρᾶγμα Græcis ἐπιφανὲς *manifeſtum* &c. Inde ὑπαιθριάζειν τὰς νεφέλας, apud *Ariſtophanem* nubes, *ſerenare* & *ſubdium reducere* eſt. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 2. Quod verò lignum *ſubdialibus* aptum, vide ſuprà ubi de *Junipero.*

SUBDOCTOR. vide ſuprà *Baccalaureus*, item *Proſcholus.*

SUBER, Græcè φελλὸς, *arbor* eſt *non minima*, *glans peſſima*, *rara*, *cortex tantùm in fructu prœcraſſus ac renaſcens*, *atque etiam in denos pedes undique explanatus*, Plin. *l.* 16. *c.* 8. imò vix aliud quàm cortex, unde etiam ex Græco σῦφαρ, quod *pellem* & exteriorem cutem notat, Latina vox orta eſt, & Græci *non infacetè corticis arborem appellarunt*, *Ibid.* Uſus ejus varius: *ancoralibus maximè navium, piſcantiumque tragulis, & caldorum obturamentis, præterea in hiberno mulierum calceatu*, *Ibid.* Nempe & viris id apud Græcos Romanoſque factitatum, ſed mulieribus præcipuè. Fecerunt autem id mulieres, non valetudinis ſolùm causâ, ſed & ut grandiores viderentur. Hinc de uxore, Iſchomachi Xenoph. *l. de tuenda re famil.* Ὑποδήματα δ᾽ ἔχουσαν ὑψηλὰ ὅπως μείζων δοκοίη εἶναι ἢ ἐπεφύκει, *Calceos autem habentem altos, ut grandior, quàm fuit, appareret.* Et clariùs Clemens Alex. *l.* 3. *Pædagogi*, ex Alexi Comico, τυγχάνει μικρά τις οὖσα, φελλὸς ἐν ταῖς βαυκίσιν ἐγκάττυται, *Cùm quæ puſilla eſt, ſuber in ſandaliis inſutum habet.* Porrò, *ubi non naſcitur ilex, pro ea ſubere utuntur, in carpentariis præcipuè fabricis, circa Elin & Lacedæmonem*, Plin. *ibid.* ubi cùm addit *in Italia tota non naſci, aut in Galliis omnino*, refellitur à *Dalechampio*, cùm Tyrrheniæ, i. e. Hetruriæ, familiariſſimam & penè propriam eſſe, tradat Theophraſtus. De uſu ejus in natando vidimus alibi. Sed & Lithuanos, quoties à Ruſſis vincebantur, tributi locô *ſubera*, *reſtes*, & *faſces frondeas*, quibus in balneis, ad eliciendum ſudorem, genti uti mos, pendere juſſos eſſe, diſcimus ex Cromero *l.* 7. &c. Hinc *Subari*, apud Innocentium III. *l.* 1. *Ep. p.* 29. calceamenti hiberni ſpecies, Gall. *Pantoufler.* Vide quoque ſuprà. *Calcei.*

SUBFODIENDI muros artificium, indigitatur Papinio Statio *Theb. l.* 2. *v.* 418.

> —— —— *ceu ſepta novis jam mœnia laxet*
> *Foſſor, & hoſtiles inimicent claſſica turmas.*

Quod ita fiebat, ut *ſubfoſſor* muros fulcirent ligneis tignis, aut trabibus erectis, quibus materiam igni opportunam circumgerebant; tum ignem à longè fomentis graſſantem ponentes abſcedebant. Quô pactô palis illis aut deſtinis adeſis flammâ ruebant moles. Sic cuniculô ſub mœnia Cumarum actô, ea tignis ſubfulſit, tignisque mox exuſtis propugnacula evertit Narſes, apud Agathiam *l.* 1. ubi prolixè operis hujus rationem exponit. Vide quoque Guil. Tyrium *Hiſtoriæ Paleſtinæ l.* 3. *c.* 10. *l.* 11. *c.* 12. *l.* 16. *c.* 5. & ſuprà in verbo *Minare*, ac infrà voce *Talpa* it. *Troja.*

SUBHASTARE, quid ſit, diximus ſuprà in voce *Auctio*, item *Haſta.* Illud verò non prætermittendum, quòd apud Thraces *nuptæ, non parentum arbitriô tranſeunt ad maritos, ſed, quæ præ aliis ſpecie valent*, ſubhaſtari *volunt, & licentia taxationis admiſſâ, non moribus nubunt*,

imbuit, ſed prœmiis, apud Solin. c. 10. Imò quòd *vendebatur Deus, ut prodeſſet emptori, & emptor ſuppliciter adorabat, quidquid paulo antè viderat ſubbaſtatum*, apud Firmicum *de errore Prof. Relig.*

SUBI, *Beles Morali*, fluv. Hiſpaniæ citerioris in Coſſetania reg. Plin. *l.* 3. *c.* 3.

SUBIGUS Deus, adhibitus, ut virgo à marito ſubigeretur. Aliis *Subjugus*, quod vide. Auguſtin. *l.* 6. *de Civ. Dei c.* 9.

SUBINTRODUCTÆ, in Concilio Rom. ſub Zacharia Pontif. *can.* 2. *Ut Presbyteri vel Diaconi* ſubintroductas *mulieres nullò modo ſecum audeant habitare, niſi forſitan matrem ſuam, aut proximitatem generis ſui habentes*: dicuntur *Extraneæ l.* 19. *Cod. de Epiſc. & Cler.* Συνείσακτοι, in Concilio Nicæno I. *can.* 3. de quibus vide paſſim, qui Concilia expenderunt, Juſtellum, Binium, alios; ut & ſuprà in voce *Agapetæ*.

SUBINVITATORIANUS, apud Monachos Ciſtercienſes, qui, *defectu primi Choriſtæ, in choro intonat*, dictus eſt, Dominico Macro in voce *Invitatorianus*.

SUBIS, apud Plinium *l.* 10. *c.* 14. *appellatur avis, quæ aquilarum ova frangit.* Avicula eſt, non major hirundine, quam σίττη vocat Ariſtoteles *Hiſtoriæ l.* 9. *c.* 1. Σίττη καὶ τρόχιλος αὐτοῖς πολέμια ἐστι, ... Pici ſpeciem eſſe putant. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. *c.* 18.

SUBISIUM, vel SOBISÆUM, oppid. Santoniæ, ad Carentonum fluv. cum titulo Ducatus 5. leuc. à Rupella in Meridiem, Broagium verſus 2.

SUBITI pavores, Pani ac Corybantibus adſcripti. Vide ſuprà, de *Metu*.

SUBJUGUS Deus, inter Deos Romanorum nuptiales, aliter *Subigus* dictus eſt. Ejus, ut & Virginenſis Deæ, item Premæ, Pertundæ, Veneris ac Priapi ſimulachrum, in cubiculum Nuptæ novæ inferri ſolebat. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 6. *c.* 9. & *l.* 7. *c.* 24.

SUBLACEUM, Villæ nomen Neronianæ, apud ſtagna Imbrivina: à Frontino *de Aquæductibus*, vocatur *Villa Sublacenſis*, in qua Neroni calix, quem jam ori admoverat, inter epulas fulmine excuſſus eſt. Philoſtratus *l.* 4. *de Vita Apollonii.* Vide *Sublacum*.

SUBLACUM, Æquorum in Latio oppid. mediterraneum eſt. *Hermolaus ex Frontino. Sublaqueum* Tacito *l.* 14. *Annal. c.* 22. & Plinio, *l.* 3 *c.* 12. *Sollago* hc die *Leandro.* Aliis *Subjaco*, cujus Abbatia, quæ nullius eſt Diœceſis, 14. vicos ſub ſe habet. In confinio regni Neapolitani. In colle, ad fontes Anienis, 36. milliar. à Roma in Ortum, 10. à Præneſte. In Campania Romana ſub Pontifice.

SUBLATIO Infantum, à Parentibus olim facta, memoratur Senec. *Conſol. ad Marciam c.* 18. *Conſulti ſunt de nobis Parentes noſtri, qui cùm conditionem vitæ noſſent, in hanc nos ſuſtulerunt.* Item Terentio *Andriâ Actu* 2. *Sc.* 6. *v.* 33.

Nam quod peperiſſet, juſſit tolli.

Celebris fuit ritus: quô infantes, poſtquam ab Obſtetrice mox à partu in terram ſtatuti eſſent, à Patribus tellure ſuſcipiebantur, vel ab eorum Procuratoribus, quò inter legitimos numerarentur hæredes. *Tollere* enim pro *generare* poſitum, quia pro mortuis habiti, qui non ſuſpiciebantur, ut *ſervi*; imò pro *necare*. Fiebat autem *Sublatio* ea ope Levanæ Deæ, Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 4. *c.* 2. ſed à Patris pendebat voluntate, cui vitæ & mortis poteſtas in eos, quos pro ſuis agnoverat, licèt eam amori Uxoris vel Pellicum plerunque ſubmiſerit. Itaque ex terra *ſublatum* infantem ſuſcipiebat per ſervum Parens, vel ejus vice Puerpera ipſa, vel ſoror illius, vel familiaris aliqua, Obſtetrices quoque: Unde *Terræ Matres* dictæ. Partum vero non tollebant Patres, ſi ſexus eſſet ſequioris, quippe maſculos boni ominis erat: Sexûs proin ſequioris partum potius necari præcipiebant. Uti diſcimus ex Ovidio *Metamorph. l.* 9. *v.* 677.

Edita fortè tuo fueris ſi fœmina partu;
(Invitus mando: pietas ignoſce!) necetur.

Contraria Indis Lex, de quibus ſic Curtius *l.* 9. *c.* 1. *Genitos liberos non Parentum arbitriò* tollunt *aluntque, ſed eorum, quibus ſpectandi infantium habitum cura mandata eſt. Si quos inſignes, aut aliquâ membrorum parte inutiles notaverunt, necari jubent*; ad quem *loc.* Freinshemium vide: Lacedæmoniis item. Omnes Judæi *tollebant*, Crotoniatæ nullos. Contra quam tollendi libertatem natæ Leges Papiæ & jus tot liberorum, apud varias gentes. Quos ſuſcipere nolebat Parens, ominis ergò ac metus, more à Diis derivatô, expoſiti fuerunt, &c. Vide Thom. Bartholinum *de Puerp. Veter.* & ſuprà, ubi de *Infantibus*, *Levana* Dea &c.

SUBLAVIO, urbs Norici. *Antonin. Brixino* poſteà, ad fluv. Eiſocum, in Comitatu Tirolenſi.

SUBLICIUS Pons, qui poſteà, *Æmilius*, teſte *P. Victore*, unus ex Romæ pontibus, cujus adhuc durant veſtigia ſub monte Aventino, ubi l'*Arſenale*.

SUBLIGACULA, Veterib. eadem cum Campeſtribus, pannus erat, quô verenda velabant Ephebi exercentes, Luperci currentes, Scenici, Athletæ, Popæ, Coci, & alia vilia ſervitia inter miniſtrandum, item Cauponum οἱ ἀπελυγέρλυτοι, ut notat Philoſtratus *Vitâ* Apollonii, & ex eo Caſaubon. *ad Auguſtum Suet. c.* 82. Vide quoque ſuprà, ubi de *Ficu*, item voce *Cinctum*, & *Semicinctium*; nec non ubi de *Paleſtra*, Herculis filiâ, & Veterum *Zonis*. uti de *Subligaculo* ſeu theca Judæorum, quâ inter Romanos olim circumciſionem abſcondere arcebant infrà aliquid, voce *Verpus*.

SUBLIMES, dicti ſunt olim Viri potentes, honoribus & dignitatibus inſignes. Quorum meminit Auguſti Libertus, Phædrus, *Fabul. l.* 1. *fab.* 28. *v.* 1.

Quamvis Sublimes *debent humiles metuere,*
Vindicta docili quia patet ſolertiæ.

Hinc *Sublimiſſimi Judices* dicebantur Præfecti Prætorio, Quæſtores, Magiſtri Officiorum *l.* 37. *§. pen. l. pen. C. de appell.* Et Sedes Prætoria, *Sublimiſſima*, *l.* 14. *C. de Judic.* Laurentius *Notis in Phædrum* Et *Sublimitas*, apud medii ævi Scriptores, titulus honorarius Regum, vide Nicolaum I. *Ep.* 56 50. &c. item Epiſcoporum, vide Ruricium *l.* 2. *Ep.* 11. 40. 52. &c. Græcè ὕψωμα eſt, quâ voce in Latium tranſlatâ, *hypſoma* quoque appellans, utitur Tertullian. *ad Scapulam*.

SUBLINERE Os, in Proverb. de eo propriè dicebatur, qui, ſimulans ſe os alicui linere ad decorem, uti mos fuit olim, contrà & ſecus quàm erat conſuetudo, os illi ridiculis picturis deturpabat, ut qui gryllum pingebant. Linebant autem Veteres faciem, vel ad oculorum ὑπογραφάς, vel ad glabritiem & lævigationem, vel ad ſollicitandum candorem, vel denique ad nævos faciei occultandos: ut ille apud Martialem libertinus, frontem literatus, *l.* 2. *Epigr.* 29. *v. ult.*

Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem:
Ignoras, quid ſit? ſplenia tolle, leges.

Vide ſuprà ubi de more *Os oblinendi*. Hinc *Os ſublinitum*, apud Symmachum, *l.* 1. *Ep.* 3. *Ne ego ſum ſtultus ac nihili, ſi os ſublimatum eſſe non ſentio.* Ubi libri omnes legunt, *ſublimatum*, vitioſè, uti docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 168. Sic *inlinati*, in *Gloſſis*, ὑπο-λελιμμένοι, fuligine inliti &c.

SUBLO, vide infrà *Subulo*.

SUBLUCARE Arbores, *Feſto* eſt *ramos earum ſupputare, & veluti lucem ſubtus facere: conlucare autem ſuccîſis arboribus locum implere luce.* Ad quem locum vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 585. & ſuprà in voce *Coinquere*, item *Conlucare* & *Interlucare*.

SUBMERSIO, ſupplicium olim fœminarum, quæ furtum commiſerunt, ſicut ſuſpendium virorum. Unde juriſdictionis ejuſmodi indicium, hodieque in Scotia, *Pytte and gallowes* Furca & Foſſa. *Submerſionis* celebre exemplum, ſub Richardo I. ſeu A. C. 1200. in Anglia exhibet Henr. Spelmannus. Etiam apud Germanos pervetuſtum hunc ritum fuiſſe, docet Tacit. *de mor. Germ. c.* 12. *Diſtinctio*, inquit, *pœnarum ex delicto. Proditores & Transfugas arboribus ſuſpendunt, ignavos & imbelles & corpore infames, cœnò ac palude, injectâ inſuper crate.* Apud medii ævi Scriptores, *Submergium*, paſſim dicitur, & piratis inflictum legitur. Blaſphematoribus item, de quibus Wilh. Armoricanus *Philipp. l.* 1.

Sic ut, qui legem fuerit transgreſſus eandem:
Quinque quater ſolidos teneatur ſolvere Chriſti
Pauperibus, vel flumineas jaciatur in undas &c.

Porrò Lenonibus & Meretricibus; vide ſuprà *Accabuſſare*. Graſſatoribus item, de quibus ſuô locô. Martyribus inſuper, ut diximus in *Fluſſsa*. Vide quoque in *Mare dejectio*. Imò *Mergi in amnem, ſicut vincti erant*, militum quoſdam, qui ſeditioſè agebant, jam Alexander juſſit, apud Curtium *l.* 10. *c.* 4. ſed *externi moris ſupplicium* vocat. Uti, *novum genus lethi*, Liv. *l.* 1. *c.* 51. ubi de Turno Herdonio, *dejecto ad caput aquæ Ferentinæ, crate ſuperne injectâ ſaxiſque congeſtis*: Sed & apud Germanos olim *ignavos & imbelles & corpore infames, cœno ac palude injectâ inſuper crate, mergebant*, Tacit. *German. c.* 12. Unde forraſſe manavit hodieque in illâ gente receptus mos, Meretrices in amnes mergendi; quem tantopere mirabantur in Concilio Baſileenſi Italici Proceres, Freinshemius *ad Curtium d. l.* ubi & verbum de Romulo ac Remo, ab Amulio, in profluentem abjici juſſis addit, ex Floro *l.* 1. *c.* 1. Mitior ſervorum apud Romanus, pœna fuit, qui *mergebantur* in cloacas, uti videre eſt ſuprà, verbô *Mergere*. Aliud ruſſus *Superundatio*, de quâ infrà.

SUBMITTI, ad venerationem divinam pertinet. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 93.

----- *mugire adytis cortinâ recluſis,*
Submiſſi *petimus terram & vox fertur ad auras.*

Statius *Theb. l.* 8. *v.* 284.

------ *oblatas frondes* ſubmiſſus *adorat* &c.

Quod quô geſtu factum, monet *ad l. h.* vetus Gloſſa, cùm ait, *in genua procidens.* Nempe cùm pedes eſſet. At qui hæc veneratio peracta ab iis, qui in equo, diſcimus ex eodem Statio *Achilleidos l.* 1. *v.* 124.

Tunc blandus dextrâ, atque imos ſummiſſus *in armos.*

Ubi *vetus Schol. Caput*, inquit, *& humeros inclinans in armos uſque equinos.* Nempe venerabundi Numina ita faciebant, à quibus ad Principes ritus tranſiit. Unde Principem ſuum à *ſummiſſo Oriente* adorandum, dicit Claudianus *alicubi.* Sic autem adoraturi *ſubmittebant*, quæ manibus habebant. Lucan. *l.* 6. *v.* 242. Scævæ verbis,

---- *pacem gladio ſi quærit ab iſto*
Magnus, adoratò ſubmittat Cæſare ſigna.

De cujus moris vetuſtate, vide Barthium *Animadverſ. ad Statium d. l.* Addam ſaltem, *Submiſſionis* genus, Perſiæ olim Regibus exhiberi ſolitum, quod προσκυνεῖν dictum eſſe, ait Corn. Nepos *in Conone, c.* 3. prædictis aliquid in ſe habuiſſe humilius. Non enim in horum Principum conſpectum, niſi qui humi planè proſtratô corpore eſſet, admittebatur, quod in Oriente paſſim fuiſſe receptum, etiam è Sacris diſcimus. Nomen & occaſio à *ſervis*, qui veniam alienjus delicti ab heris ſuis petituri, capite primò, mox totô corpore humi depoſitô, velut illam ſubituri, ſe proſternunt. Indorum hodie Regem ſalutantes, utrâque manu caput pectuſque ferire, mox terram percutere, ſe dignos judicantes, qui illius ſe *ſubmittant* pedibus, notat Frid. Hildebrandus *ad Cononem Nepotis.* Vide quoque hîc paſſim, inprimis in voce *Reverentia*, item ubi de *Signis honoris*.

SUBMONITOR, in *Tabulario* Vindocin. apud C. du Freſne, *Per ordinarium Submonitorem in Curiam vocatus*, Gallis *Semonneur*, apparitor eſt, in jus vocans, de cujusmodi *Submonitorum* officio, prolixè agit Radulfus Henghamus *in Summa magna c.* 5. Et quidem, in controverſiis, quæ inter ipſos *Pares* enaſcebantur, reum Dominus evocabat vel per *Pares* ipſos ſeu vaſſallos, quorum erat judicio intereſſe: Sic Angliæ Regem Eduardum III. à duobus Paribus Franciæ, Bellovacenſi & Noviomenſi Epiſcopis, *ſubmonitum* fuiſſe auctor eſt, qui *Chronicon* Flandricum condidit *c.* 33. Vel per *Milites*, quomodo Eduardus I. Angl. Rex & Dux Aquitaniæ, *ſubmonitus* eſt, à Seneſcallo Petricoricenſi & duobus aliis Militibus, A. C. 1293. Idemque jus Barones quoque Franciæ ſibi aſſerere conatos, ut non niſi à Militibus ſubmonerentur, præfatus Car. du Freſne docet, qui etiam Epiſcopos non niſi à paribus & Prælatos Normanniæ, ab Apparitore quidem Regio, ſed Militibus ſtipato, ſubmoneri conſueviſſe refert. Alia fuit *Submonitio militaris*, quarum formulas habes apud eundem. Sed Baronum Franciæ non niſi per proprias Principis literas fiebat, cæterorum verò per *Submonitores*, huic rei deſtinatos, ut idem pluribus oſtendit in *Gloſſar.* & *in Elogio Ioannis D. Joinville p.* 19. At veter. Heroum *Submonitores*, Græcè Μνήμονες, dicebantur viri moribus & ætate graves, qui juventæ heroicæ impetus prudentibus *monitis* intra honeſti limites continebant, qualis Neſtori Phœnix, Tybris Æneæ, Epiytdes Julo, aliis alii fuêre. Sed & Μνήμονες Dorienſibus dicebantur, qui *Metatores* Romanis, ut videre eſt apud Joh. Meurſium ad *Lycophronis Caſſandram*. Vide de *Submonitoribus Heroum* quoque ſuprà in vocibus *Cantor*, *Cuſtos*, *Mentor* &c. Hinc *Submonitoriæ Epiſtolæ*, quibus Epiſcopi ad Concilium convocantur, apud *Radulfum de Diceto*.

SUBMOVERE, verbum Lictorum fuit, apud Romanos, qui Magiſtratui eunti turbam ſubmovebant, viamque faciebant. Ad quem ritum alludens Plinius de Api bove, ait *l.* 8. *c.* 46. *Cum ſe proripuit in cœtus, incedit ſubmoto, grexque puerorum comitatur, carmen ejus honori canentium.* Ubi *ſubmoto incedere*, ſicut apud Lactantium *dimoto incedere*, Salmaſio, eſt turbam dimovere, viam ſibi facere, quod Galli dicunt *fendre la preſſe*. Nempe, quaſi lictores habere: Apis, ad *ſubmovendam* turbam, cùm in cœtus ſe proripiebat, populi conferti ſponte ſe dimovebant, religione ac veneratione ducti & venienti via decedebant, ut cui religio pro lictore eſſet. Salmaſ. *ad Solin. p.* 307.

SUBNERO, apud Tertullian. *de Pallio c.* 4. *impuriorem Phyſcone, molliorem Sardanapalô Cæſarem deſignare & quidem Subneronem*: eſt qui Neronem proximè accederet, ac Neroni ſimilis eſſet, quaſi *parvus Nero*; quo convitio Domitianum hic Scriptor aſpergit, qui *Nero ſui temporis* dictus eſt: Auſonius de eodem, *in XII. Cæſarib. in Monoſtichis v. ult.*

——— *quem calvum dixit ſua Roma Neronem.*

Imitatus Ciceronem eſt, qui *Submarium* appellârat eum, qui crudelitate Marium referret, *l.* 10. *ad Attic. Ep.* 1. Sic idem Tertullian. *in Apologetico*, eundem Domitianum *portionem Neronis* vocat, quaſi puſillum Neronem. Græci ὑπό τι Νέρωνα, iſtiusmodi puſillum Neronem dicerent. Ita Philiſtium Hiſtoricum Cicero vocat *puſillum Thucydidem*, *Strabo* Amaſiam ob meretricum greges, μικρὰν Κόρινθον. Nempe dicere vult Afer, Domitianum impuritate quidem & mollitie fuiſſe Nerone inferiorem, Sardanapalô tamen & Phyſcone his vitiis ſuperiorem. Qualem igitur putamus ipſum fuiſſe Neronem, ſi talis extitit, qui ejus erat diminutivum? vide Salmaſ. *ad locum Tertulliani.*

SUBNERVANDI equos mos, vide infrà ubi de *Suffraginibus.*

SUBOCRINI, populi Iſtriæ; ad Ocram montem, inter Tergeſtum & Polam: Plin. *l.* 3. c. 20.

SUBOLA, vallis; linguâ Vaſconicâ *regio ſilveſtris*, pagus eſt ſub radicibus montis Pyrenæi, Elloronenſis Eccleſiæ finibus incluſus, & Malleone oppidô celeberrimus. Vulgò *Sole*, vel *Soule*. Ejus pagi Baſclenſibus attributi domini Vicecomites Subolæ dicuntur veter. Irrigatur autem Malleô Saſone fluviô optimis noctis abundante, *le Gave du Saiſon*, qui cum Gabero Elloronenſi & Sabienſi in Benearnenſem, atque hinc in Aturum defertur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SUBOTA, & Æ, Inſul. inter Erythras & Chium, exigua & obſcuri nominis. Liv. *l.* 4. *dec.* 5.

SUBPARUS, vide infrà *Supparus.*

SUBPLANTARE, Luctatorum verbum, Græcè ἀγκυρίσαι, pedibus pedes ſubvincire notat. Unde *Heſychius*, ἀγκύρισμα, σχῆμα τὸ ἐν πάλῃ. Uti enim *nodum* vocabant & *nexum* Latini, Græci ἅμμα, brachiorum circa collum implicationem & ſtrangulationem, ſic ἀγκυρισμὸν *ſubplantationem* appellabant, cùm alter alterum pedum implicatione evertere conabatur. Quod utrumque ſimul faciebant experti palæſtritæ, & unô tempore pedes ſubvinciebant, ac manibus brachiorumque nodis collum ſtringebant. *Epigramma* Græcum,

> Οὐδ' ἔτι τάχος τοῖς ποσὶν ὑποζεύξας αἰεὶ λίπεν
> Ὕπνον, ἀμπλέξας τῇ χειρὶ τὴν φάρυγα.
> Ἀλλ' οὐκ ἂν ἀπήλαυσεν ὁ διατόνιος ἀγωνίσματι,
> Παῦσαι, πνιγίζει φησὶ τὸ παιδάριον.

apud Salmaſ. *ad Lamprid. in Commodo. c.* 17. Eſavum à Jacobo in utero matris jam *ſubplantatum*, atque hinc nomen ei inditum habes in Geneſi, *c.* 27. *v.* 36. ad quam hiſtoriam vide Andr. Rivetum, alioſque.

SUBPRIOR, apud Ordericum Vitalem *l.* 5. eſt, qui abſentis Prioris in cœtu Monaſtico vices gerit.

SUBPULMENTARIUS, cujus meminit Luithprandus. *l.* 6. *c.* 6. officialis fuit Eccleſiæ Romanæ, quem pauperibus, quæ vel menſæ Pontificis ſupererant, vel quæ ad cibum pertinebant diſtribuiſſe, *Panvinius* exiſtimat: mox eundem cum Paracellario eſſe addit. Vide Car. du Freſne *Gloſſario* & Dom. Macrum *Hierolex.*

SUBREFECTORARIUS, vide ſuprà *Refectio.*

SUBREGULUS, apud Witekindum *de Geſtis Saxonum l.* 2. Princeps eſt Regali propè poteſtate, quaſi *parvus Rex*, ut videre eſt ſuprà in voce *Subnero*. Seu *Half-king*, h. e. *Semirex*, uti apud Anglos Æthelſtanum Ducem Eaſt-Anglorum, propter ſummam, quam ſub Æthelſtano Rege potentiam obtinebat, appellatum fuiſſe legimus. Similiter Majores-Domus, ſub prima Franciæ Regum ſtirpe, quòd rerum ſumma penès eos eſſet, *Subregulorum* nomenclatione fuiſſe inſignitos, docet idem C. du Freſne, de Gundulpho, ex *Vita* S. Arnulfi Metenſis *c.* 4. de Ebroino, ex Urſino, qui S. Leodegarii *Vitam* condidit, *c.* 8. de Waratone, ex Frigebodo in *Vita* S. Audoëni. Sic Carolum Martellum compellat Gregorius III. *Ep.* 5. & 6. *Dominum excellentiſſimum filium Carolum Subregulum.* Etiam in *veterib.* quibuſdam *Chartis* Offæ Regis A. C. 786. Eadwi item, & Athelſtani, Proceres nonnulli hôc titulô ornantur, qui idem videntur cum iis, quos *Vice Reges* hodie appellamus, vel ſaltem potioris fuiſſe dignitatis, quam Comites. Plura vide apud Joh. Seldenum *de Titulis Honorar. p.* 603. ut & ſuprà, in voce *Regulus.*

SUBRICIUM, ſeu SUBRICULA, in *Gloſſ.* ὑποτύφιον, operimentum capitis eſt muliebre, quod ſub *rica* geſtabatur. *Tufa* enim, ex Græco τύφα, inter alia velum etiam capitis muliebre ſignificat, & ricam & mitram & galerum. Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro*, *c.* 33. & *Vopiſc. in Aureliano c.* 45.

SUBRITA, Cretæ urbs. *Ptol. Sandiora Pineto*, nunc pagus inter Gortynam & Apteriam.

SUBRIUS Dexter, Prætoriæ cohortis, ſub Galba, tribunus. Tacit. *Hiſtor. l.* 1. *c.* 31.

SUBRIUS Flavius, tribunus Prætoriæ cohortis, præcipuus conjurationis in Neronem, Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 49. Ideo à Flavio Vejano Nigro vix duobus ictibus capite truncatus. Ibid. *c.* 67.

SUBROMULA, Italiæ urbs inter Hydruntum & Equotuticum *Antoninus.*

SUBRUNCINATOR, in INDIGITAMENTIS Flaminis Cerealis, inter Divos Agricolas, poſt Occatorem & Sarritorem poſitus, eôque ordine, cùm ſacra Cereri & Telluri Flamen faciebat, invocatus, dicebatur Romanis, quem runcationi vel *ſubruncationi* præeſſe credebant. *Subruncinare* enim idem, quod *ſubruncare*, ut *intricinare* & *intricare*. A *ſubrunco* porrò, *limites ſubruncivi* Agrimenſoribus dicti ſunt, qui octonos pedes patebant, per quos aditus præbebatur vicinis, ad ſubruncandos agros: Alii *lineares* & *intercivos* vocabant. Salmaſ. *ad Solin. p.* 728.

SUBSCRIBENDARIUS, in *Notit. Imperii*, unus omnibus per Orientem Comitibus & Ducibus rei militaris tribuitur, de cujus munere vide conjecturas Jac. Gothofridi *ad l.* 1. *Cod. Theodoſ. de Erogat. milit. annonæ*, ut & ſuprà in voce *Regeſtum*. At *Subſcripti*, apud Eccleſiaſticæ Rei Scriptores, Baptiſmi ſunt candidati, quòd qui Baptiſmum poſtulabant, *ſcriptò* nomen edere tenerentur, uti videre eſt ſuprà in voce *Competentes*, atque inſuper ex *prologo Catecheſeon* Cyrilli. De *Subſcriptione* Diplomatum Literarumque hic paſſim, inprimis vocibus *Encauſtum*, *Epiſtola*, *Miniculator*, *Monogramma*, it. *Litera Imperatoriæ*, *Suus.*

SUBSELLIA, ſedilia erant, in Comitio, in quibus ii Judices, qui Magiſtratum Curulem non gerebant, conſidebant cauſaſque cognoſcebant: quemadmodum contrà tribunal, ſuggeſtus editior, locus erat, in quo Sella curulis, juriſdictionis inſigne, conſtituta erat. Conſidebant autem in *ſubſelliis* Tribuni Pleb. Quæſtores, Triumviri, Ædiles Pleb. & qui cum Curulibus Magiſtratibus judicabant, Centumviri: Quinetiam ii, qui cauſas agebant, ſive defenderent, ſive accuſarent. Vide Aldum Manutium *de Quæſitis per Epiſtolam l.* 2. *Ep.* 4. Cognoſcebant verò ſolùm, non autem judicabant hi Judices, Sigon. *de Iudiciis l.* 1. *c.* 7. &c. Sed nec firma hæc ſubſellia erant, ſed ad tempus extruebantur, quoties iis opus eſſet, à tribunalium & *ſubſelliorum* mancipibus, qui pecuniam à litigantibus poſteà repetebant. Donec id ſublatum à Nerone, qui ex Ærario gratuita primus dedit, apud Sueton. *c.* 17. In Theatro *Subſellia*, per cuneos erant diſtincta, & alternatim viis, per ambitum in deſcenſu, ſeparata: erantque *cunei* ſpatia, in quibus ſubſellia componebantur; viæ verò per ambitum *cardines* dicebantur, quòd multis verſuris cuneos interſecarent, uti videre eſt apud Tertullian. *de Spectaculis.* At in Circo, recti ac perpetui Sedilium ordines, per longitudinem porticus, quàm longa fuit, erant diſpoſiti, quos proin *limites* vocat *Tertullianus*, *lineas Ovidius*: fortè ut minus ſpatii perderetur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 918 & *ſeqq.* nec non ubi de *Theatro*, & ſuprà in voce *Circus*, item *Fori*, *Porticus Triſtegæ*, *Spectacula* &c. Cæterùm *ſubſellium* propriè θρόνος συνεχὴς, πολλὰς ἔχων καθέδρας Pauſaniæ: unde Caſaubonus *Subſellium*, in Theatris, ſedem ſive ligneam ſive lapideam κύκλῳ Θεάτρου, in orbem extenſam, definit, *ad Aug.* Suetonii *c.* 43. ubi de *Ordinibus Subſelliorum Theatralium* plura. Vide & infrà *Synthronum.*

SUBSERICA Veſtis, apud Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 40. *Veſtes ſericas ipſe raras habuit: holoſericas nunquam induit, ſubſericam nunquam donavit*: propriè dicta eſt, cujus ſtamen ſericum, trama de lino erat, atque adeò quæ ſubtextum habebat ſericum. Aliàs enim etiam *ſubſericæ* erant; quarum trama ſerica, ſtamen lineum, quæque proin *tramoſericæ* dicebantur. Et quidem primus *ſericam*, id eſt, *holoſericam* veſtem, apud Romanos, Heliogabalus adhibuit, uti Lamprid. *c.* 26. docet, cùm anteà *ſubſericæ* tantum in uſu eſſent, quas tamen etiam *ſericas* appellârunt. Unde apud Auctores Heliogabalo priores *ſericarum veſtium* nomine non niſi *ſubſericæ* intelligendæ ſunt, ut cùm *Quintilianus* meminit ſericæ togæ, quam viri geſtabant.

bant. Poſt Heliogabalum verò, qui holoſericæ veſtis uſum, hactenus mulieribus ſolùm frequentatum, ad fortiorem ſexum primus tranſtulit, paſſim *ſerica* pro *holoſericis* occurrunt. Sic *ſerica texta*, *ſerica ſcutulata* & *ſerica varii coloris* in Cod. Theod. holoſerica ſunt &c. uti docet pluribus Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano c.* 45. & *Tertullian. de Pallio c.* 3. Manſêre autem Principibus ſericæ veſtes, nec ad privatorum uſum tranſiêrunt, quibus *ſubſericæ* ſolùm conceſſæ, uti conſtat ex Vopiſco d. *l.* & *titulo* Codicis. Unde inter munera, quæ Claudio Gallienus, apud Pollionem, miſiſſe legitur, habemus, *Albam* ſubſericam, *paragaudem*, *trilicem unam*; ubi tunica intelligitur ſtamine ſericô ſubtexta; cujuſmodi tunicas vel purpurâ, vel paragaude, ornare moris fuit, uti apud eundem Salmaſ. *ad loc.* videre eſt.

SUBSICINUM, oppid. Calabriæ juxta Medamam fluv. *Antonin.*

SUBSICIVUM, in re Agrimenſoria, dictum eſt, quod in agro ſterile atque ingratum eſſet; ac proin non aſſignabatur, vel propter maciem ſoli, etiamſi in mediis centuriis interveniret, vel quòd centuriæ modum non expleret, ſi in extremis aſſignationis finibus incideret: quæ duo *ſubſicivorum* genera, indigitantur *Flacco*. Erquidem *relicta* & *ſoluta* dicebantur illa loca, item *in ſoluto* & *abſoluto* remanſiſſe, quæ aut in ſaxoſis & ſterilibus locis erant, aut in paludibus, ubi nulla poſſet exerceri cultura, ut ſuprà diximus: pinguea namque tantùm agros, aut illos, in quibus cultura exerceri poterat, aſſignatione dividi conſuevisſe, etiam Virgilianus ille Paſtor docet, *Ecl.* 1. *v.* 71.

Impius hæc tam culta novalia miles habebit.

At *vacuæ centuriæ*, diverſæ à *Subſicivis*; Subſicivum enim minus quàm centuria eſt. Centuriæ autem vacuæ vel vacantes dictæ ſunt, integer modus, qui ſub aſſignationem non cecidit, ſed privatis fortè conceſſus eſt. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 682.

SUBSIDIA, in exercitu, pars magni momenti indigitatur Curtio ubi de acie Darii *l.* 3. *c.* 9. *In Subſidiis pugnaciſſimas locaverat gentes.* Optima enim ratio, & ad victoriam maximè idonea ut lectiſſimos de peditibus & equitibus, cum vicariis, comitibus Tribuniſque vacantibus, habeat Imperator poſt aciem in ſubſidiis præparatos, alios circa cornua, alios circa medium, ut, ſicubi hoſtis vehementius inſiſtit, ne rumpatur acies, provolent ſubitò ſuppleantque loca, & additâ virtute, inimicorum audaciam frangant; Veget. qui Lacedæmonios inventores, alios imitatores, atque ad omnem uſum prælii *Subſidia* neceſſaria, addit. *l.* 3. *c.* 17.

SUBSOLANUS, ventus ſpirans ab ortu Æquinoctiali adverſus Favonium; ita dictus quòd *ſub Sole* naſci videatur; unde & Græci *Apeliotem* appellârunt. Plin. *l.* 2. *c.* 47.

SUBSTERNI, de coloribus dicitur, cùm alii aliis ſuperimponuntur: ſic apud Veteres anchuſa coloribus pretioſis, ut conchyliis & purpuris ac cocco; hodieque *garancia* & *guaſtum*; coccineis & purpureis, *ſubſterni* ſolent, ut colorem alligent, qua de re vide ſuprà in voce *Alligari*. At *ſubſtratum*, Græcè τὸ ὑπόστρωμα, de gemmis, apud Plinium, *l.* 37. *c.* 6. ubi de Sardonyche gemma: *Arabicæ excellunt candore circuli prope lucido atque non gracili, neque in receſſu gemmæ, aut in dejectu renidentes, ſed in ipſis umbonibus nitenti, præterea ſubſtratô nigerrimô colore, & hoc in Indicis cereum aut corneum inveniri.* Ubi *ſubſtratum*, mox *radicem* idem vocat. Nempe Indicæ ſardonyches *ſubſtratum* corneum vel cereum, ſuperficies rubra, adeoque hæc verè ſardonyx erat. At in Arabicis nihil rubri ſupereminebat, *ſubſtratum* ſolùm nigrum erat; quod in Indica ſardonyche aliquando quidem etiam viſebatur, ſed *ungue* ſemper, h. e. ſuperficie, rubente cum alba zona, adeò ut arcum cœleſtem plerunque imitaretur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 563. *Subſtratorium* verò, apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores, *mappa Altaris eſt, ſeu Corporale inſternitur*, Car. du Freſne *in Gloſſar.* Sed & Durandus ſic vocat tapeta, quæ pedibus, præcipuè Epiſcoporum, ſubſternuntur, *Ration. l.* 1. *c.* 3. *num.* 23. Vide ſuprà in voce *Palla*, & de *Subſtratione*, tertio Pœnitentiæ gradu, ſuprà itid. in *Proſtrati*.

SUBSTILLUM, apud Tertullian. *de Pallio c.* 2. *Subſtillum & denuo ſudum*: tempus eſt inter ſerenum & pluvium intermedium, cùm minutim rorat, priuſquam pluvia incipiat, aut poſtquam deſiit. Græcis ὑπὸ σταγόνας. Unde *ſubſtillum* ὑποσταγών & ὑπονοτία Gloſſæ interpretantur. Vide Salmaſ. *ad loc.*

SUBSYLVANIA, vide *Sylvania*.

SUBTANEUM, in *Chron. MS.* Nonantul. apud Car. du Freſne, tunicæ ſpecies, hodieque *Soutano* Gallis, an quod *Sultanorum* olim fuerit propria?

SUBTEGMEN, ſeu meliùs SUBTEMEN, in tela, Veteribus idem erat cum *trama*, quam κρόκην Græci dixêre. Poſtmodum pro ſtamine ſumi cœpit. Jul. Capitolin. *in Pertinace*, *c.* 8. *Veſtis ſubtegmine ſericô, filis aureis inſignior*: ubi *fila* pro ſubtemine ponuntur. *Subtemen* verò pro ſtamine, Græcis κρόκη, unde hujuſmodi veſtes aureis filis & ſericô ſubtemine contextas, χρυσοκρόκους appellavêre. Autem namque ſtamine texi non poſſe veſtes, notat Servius *ad illud Virgilii*, *l.* 3. *Æn. v.* 483.

Et picturatas auri ſubtegmine veſtes.

Sic *fila* pro *ſubtemine*, ponuntur in Cod. *de veſtibus holov.* & *aur. l.* 4. Itaque *Subtemen* Latinæ linguæ antiqui auctores tramam appellavêrunt, quòd *ſubiret* ſtamini & intra illud curreret; at recentiores pro ſtamine ipſo uſurpârunt, quòd quaſi *ſubtexeretur* tramæ, hinc in d. *l. ſtamina ſubtexi* dicuntur. Qua de re vide Salmaſ. *ad Jul. Capitolin. locô cit.* & plura ſuprà in voce *Stamen*, infrà *Trama*. Tranſlatè vocem uſurpat Statius *Theb l.* 12. *v.* 774. ubi crudum illud corium, quod *pectorale* Veteribus fuiſſe, dicit *Varro*, quodque loricæ ſuberat, & corpus tegebat intra illam, *Subtemen durum* vocat.

SUBTELARES, calcei ſunt, appellati Latinis, qui calces plantarum infimè tegebant, uti ſandalia & ſoleæ, quæ nil niſi πέλμα ſeu κάττυμα habebant, quod ad pedem habenis quibuſdam religabatur circa digitos primores. A voce *ſubtel*, quæ *Priſciano* infimam pedis partem notat: unde *ſubtelaris* vel *ſubtolaris*, quòd *ſubtel* duntaxat tegeret. Infimæ ætatis Scriptores corruptè *ſubtelares*, *ſubtulares*, *ſotulares* atque etiam *ſutulares* ſcribunt, hodieque Gallis ab hac origine *Soulier* calceum ſignat. Salmaſ. *ad Pallium Tertullian.* c. 5.

SUBTERRANEÆ Cryptæ, vide ſuprà in vocibus, *Crypta*, *Favissa* &c.

SUBTILE, apud Eccleſiæ Rom. Scriptores veſtis Subdiaconorum eſt, quæ & *Stricta tunica* & *Tunicella*, vide ibi, appellatur. Durandus *Ration. l.* 3. *c.* 30. *Tunica, quæ alibi* Subtile, *in lege verò* ποδήρης. Canonicis Regularibus illam tribuit Jo. Buſchius, veſtem lineam eſſe dicens, *quam Romani Roketum Romanum, Germani* Subtile, *Sarracum ſive Scorlicium appellant*, *in Chron. l.* 1. *c.* 23. Etiam Epiſcopis, *Miſſa* ab Illyrico edita, in qua hæc oratio *ad Subtile*, cum ſcil. Epiſcopus ſacra facturus illud induit, habetur: *Inclina me, Domine, veſtimentô ſalutis & circumda me lorica fortitudinis*, uti videre eſt apud Car. du Freſne *in Gloſſario*, in hac voce, ut & in *Superpelliceum*.

SUBTRAHERE, in *Regula* S. Benedicti c. 14. *Sexageſimus ſextus pſalmus dicitur ſine antiphona* ſubtrahendo modicè, *ſicut in Dominica, ut omnes occurrant*: eſt, cavere longô pronuntiationis tractu, ut exponit Macer *in Hierolex*.

SUBUCULA, interior erat Virorum, apud Romanos, tunica, quæ proximè cutem attingebat. Olim enim tunicis ſaltem duabus uſi in Orbe Romano homines, interiori lineâ ſive *Subuculâ*, & exteriore, ex lana aliave materia, quæ propriè *Tunicæ* vindicavit nomen, olim quidem ſine manicis, *Colobium*: poſt manicata, *Dalmatica*, nuncupata. Cui Togam quidam injiciebant, quidam Lacernam, aut Pænulam. Octav. Ferrarius *de Re Veſtiar. part. I. l.* 1. *c.* 38. Quando autem primùm tunicæ lineæ interiores in uſu apud Veteres eſſe cœperint, haud facile dictu eſt. Nam apud Romanos non niſi ſerò id factum, inde colligas, quòd nulla ferè mentio linearum, apud Antiquiſſimos; quique Interulam & Tunicam diſtinxêre, hoc ſolùm poſuerunt diſcrimen, quòd altera interior induceretur, altera ſuperaria eſſet, additur utique, alteram lineam, laneam fuiſſe alteram. Nec Plinius, *l.* 19. *c.* 1. cùm de lino agit, ullum lineæ veſtis uſum agnoviſſe videtur, præcipuè in viris: Scribit enim ex Varrone, in Serranorum familia gentilitium fuiſſe, fœminas lineâ veſte non uti. Plautus etiam non ſemel mulieribus linea veſtimenta adſcribit, Viris nunquam: uti nec Martialis, qui omne veſtimentorum genus tetigit, quidquam de linteis habet; & Horatius *Subuculam* tritam tunicæ pexæ oppoiut, quod in linea veſte eſſe non poteſt, *l.* 1. *Epiſt.* 1. *v.* 95.

Si curtatus inæquali Tonſore capillos
Occurri, rides: ſi fortè Subucula pexæ
Trita ſubeſt Tunicæ. ------

Ut de balneis nil dicam, quorum uſus præcipuus erat, ut ſordes depellerentur, quæ, cùm laneis veſtibus etiam interioribus uterentur antiquius, contrahebantur facilè. Ex Suetonio tamen c. 82. colligi videtur, *Subuculas* fuiſſe lineas, qui ſcribit, Auguſtum hyeme, *quaternis cum pingui Toga tunicis, ac Subucula thorace laneô muniri ſolitum*. Nam ſi laneæ Tunicæ fuerunt, quid opus erat *Subuculæ* thoracem laneum dicere? Sed Beroaldi lectio potior Eruditis, quæ habet, *Subucula & thorace lineo*. Non niſi ſerò igitur lini uſus in *Subucula*, quô tempore lineæ Tunicæ promiſcuè uſurpari cœperunt nec minima pars luxus addita iis purpurâ atque aurô. Ut enim Tunicis laneis & ſubſericis, ita propriè linteis Interulis aureæ faſciæ limbique ac ſegmenta addebantur, quas *Paragaudas* dixêre, ut nos Magnus Caſaubonus docuit, ſive ea vox Parthorum fuit, ſive Syrorum: vide quoque Salmaſ. *ad Hiſtor. Aug. Scriptores*, *Lamprid.* inprimis, ubi ſic de Alexandro, *c.* 40. *Boni linteaminis appetitor fuit*, & *quidem puri* (i. e. ſine auro ac purpura) *dicens, ſi lintei idcirco ſunt, ut nihil aſperum habeant, quid opus eſt purpurâ*; &c. Orta verò *Subuculæ* & *Induſii* nomina ſunt, cùm binas Tunicas Romani geſtare cœperunt; ut ſic ab interiore tunica ſuperior diſtingueretur: dictaque *Subucula* eſt, interior Viri; *Induſium*, interior Mulieris tunica: quemadmodum ſuperior in Viris *Tunica*, ut fœminis *Stola* appellata eſt. Vide iterum Ferrarium *Part. cad. l.* 3. *c.* 3. Quomodo à Supparo *Subucula* diſtinguenda ſit, vide Eund. *ibid. c.* 20. Græci ὑποδύτην *ſubuculam* dixêre, uti tunicam ἐπενδύτην, *ſuperariam* hinc quoque Latini, docente Salmaſiô *ad Pallium Tertull. c.* 5. ubi ſub pallio Græcigeneris omnes eùm tunicam, tum interulam, induiſſe habuiſſe, haud minùs quàm Romanos, ſub toga; ſolos Cynicos tunicam non geſſiſſe, ſed interulam tantùm, addit. Idem *Lineas* eas abſolutè dictas eſſe, docet *ad Hiſtor. Aug. Scriptores*. Vide ſuprà in hac voce.

SUBVENTIO, Feſtum in Gallia, in memoriam reditus S. Martini Epiſcopi ad ſuam diœceſin, inſtitutum; aliter *Exceptio*, ut habet ex Odone Cluniacenſe Domnus. Macer. *in Hierolex.* Car. verò du Freſne ſic nonnullis appellari ait Feſtum relationis corporis hujus Sancti, apud Turones, quod Monachi propter Danorum incurſus occultaverant; neque id *Exceptionem* dictum eſſe, & præterea 4. Idus Mai celebrari conſueviſſe, addit, in *Gloſſario*.

SUBVERBUSTUS, apud Tertullian. *de Pallio*, *c.* 4. *Enimverò jam dudum cenſoria intentionis epiſcopiô diſperſô, quantum denotatui paſſivitas offert! libertinos in equeſtribus*, ſubverbuſtos *in liberalibus, dedititios in ingenuis ---- veſpillo, lecti, lauſta tecum veſtimen*tur;

tur; Dominico Matro reus eſt, qui poſt verberum mulctam ſtigmatizabatur ſignô dedecoris & infamiæ *in Hierolex.* Nempe ex ſententia illorum, quibus *verbuſtus* eſt, quaſi *verberibus uſtus.* Sed *verbuſtus*, unde vox illa, propriè ὁ μαστιγίας eſt ſeu verbero, uti docet Salmaſ. *ad locum.*

SUBVICECOMES, apud Anglos JCtos eſt Officialis aut Deputatus Vicecomitis, de quo munere vide Spelmann. *in Vicecomes*: Sic *Subvicarius*, in veterib. *Chartis* apud Beſlium *in Comitibus Pictav.* eſt, qui *Vicarii* abſentis locum tenet; *Ypovicarius*, in alia *Charta*, apud eundem.

SUBVILLICUS, in *Inſcr.* veteri.

HERMEROTI. VICARIO. SUO
LUPERCUS. SUBVILLICUS.
HORTORUM. ANTONIANOR.
BENE MERENTI. FECIT.

Nomen miniſterii ruſtici apud Romanos, ſub Villico ſeu Procuratore hortorum Imperialium aliorumque, de quibus vide infrà aliquid voce *Villicus.* Tetigit *Subvillici* munus fortè Seneca *Controv. l.* 5. *Quò, inquam, te iſti efferunt? ad oſtium alicujus oſtiarii, ad hortos alicujus, ne ordinarium quidem habentis officium.* Vide Laur. Pignor, *Comm. de Servis.*

SUBUEL, fil. Gerſon, 1. Paral. *c.* 23. *v.* 16.

SUBULA, quaſi SUIBULA, à SUENDO, Sutoris inſtrumentum, de quo Martialis *l.* 3. *Epigr.* 16. *v.* 1. ubi in Cerdonem, qui, neſcio quô caſu amplas divitias adeptus, eo inſaniæ devenerat, ut Gladiatoriæ munera Populo daret, ſic invehitur:

Das Gladiatores, Sutorum Regule, Cerdo,
Quodque tibi tribuit Subula, *Sica rapit*, &c.

Eâ ſervorum perforari aures vetuſtiſſimus mos fuit, in Sacris quoque memoratus. Sulpit. Severus *l.* 1. *c.* 31. *Hebræus puer pecuniâ emptus ſex annis ſerviet; poſt hæc liber erit, ſponte autem permanenti in ſervitute auris forabitur.* Quod inter Edicta Dei ad Moſen fuit, & apparet ex Exodi *c.* 21. *v.* 6. ubi, ſi Servo Dominus uxorem dederat, finitô ſexenniô manumittebatur quidem, ſed uxor ejus, & ex ea nati liberi Heri erant: quorum amore ſi captus à domino diſcedere nollet, afferebat eum dominus Diis, i.e. Judicibus: eique ad poſtem applicato, *Subulâ* aurem perforabat, ut ei perpetuò ſerviret. Eandem Legem repetitam habemus Deuteron. *c.* 15. *v.* 17. Unde apud Pſalmographum, *Pſalm.* 40. *v.* 7. CHRISTUS, ad ſe ritum hunc applicare dignatus, *Aures*, inquit, *perforâſti mihi.* Illum autem, ad libertatis ſtudium ingenerandum, Deum præcepiſſe, *Cajetani* conjectura eſt, ut, ſi non ſervitutem, ſaltem ignominiam horrerent. Theodoretus hôc ſortis argumentô perpetuam ſub domino obedientiam ſignificari putavit. Hinc lux *Petronio*, apud quem *pertuſæ aures* Arabibus tribuuntur, ſcilicet quia ſervi apud Romanos erant. Imò & Pœni *cum annulatis auribus*, eandem ob cauſam, inducuntur, apud Plautum *Pœnulo Act.* 5. *Scen.* 2. *v.* 21. Barbati quoque malè audiebant, apud Romanos, quippe qui eos ob ſervitutis ſtigma averſabantur. Lucilius,

* *Nequam eſt, aurum aures cujus vehementiùs ambit.*

Hanc itaque Servitutis notam, libertate poſteà donati, licèt omnem adhiberent operam, non tamen ita occultare poterant, quin ex fiſtulis feneſtriſque aurium illa appareret, uti loqui amat Juvenalis, *Sat.* 1. *v.* 104.

——— ——— *Quamvis*
Natus ad Euphratem, molles quod in aure feneſtræ
Arguerint, licèt ipſe negem.

In quæ verba vetus Scholiaſtes, *Arguit homines, qui cùm propter libidinem libertatem meruiſſent, & in Libertinorum corpus & tribus relati eſſent, pertuſis auribus ſigna Libertinorum celare non poterant.* Vide Caſpar. Bartholin. *de Inauribus Veter. c.* 7. Ad ejus imitationem, veru vel ferrum longius ac præacutum, ad ſupplicia adhibitum, *ſubula* quoque & *ſubla*, dictum eſt recentioris ævi Scriptoribus. Unde Nicephorus Conſtantinopolitanus ſcribit, Juſtinianum Rhinotmetum aliquot ex primoribus Cherſonenſium ξυλίνοις ὀβελοῖς immiſſos ad ignem torruiſſe. Quô locô Theophanes habet, εἰς σούβλας ξυλίνας, *in ſubulas ligneas*: quod Moſchopulus σουβλίζειν vocat. Etiam voce hâc Græcobarbara Græcorum *Synaxaria* utuntur, cùm *ſubulis* Martyrum carnes dilaniatas ſcribunt paſſim. Vide quoque infrà *Taurica.* Inter arma verò quoque *Subulas*, quibus ſcil. loricarum defectus ſcrutarentur, recenſet Guil. Brito *Philipp. l.* 11.

Hic ſudibus, talis hic dimicat, ille bipenni,
Hic verubus, cultris alter ſubularibus *arctis*
Scrutatur thorace vias, galeæque feneſtras,
Qua ferrô queat immiſſô terebrare cerebrum.

Cujuſmodi fortè fuerunt σούβλια illa, de quibus Leo *in Tacticis c.* 5. §. 4. &c. Vide quoque infrà in voce *Subulo.*

SUBULCI, apud Judæos, viliſſimi. Unde eſt, quòd acolaſtum, ut ad extremas inopias ſciatur fuiſſe redactus, Chriſtus ad paſcendos porcos ius amandatum fuiſſe, narrat Lucæ *c.* 15. *v.* 15. Nec ratio obſcura eſt, cùm ſuillæ eſus Lege olim fuerit prohibitus, ut notum. Sed & Ægyptii hoc hominum genus uſque eo contemnebant, ut tanquam profanos homines à Templorum aditu arcerent, neque, etiam ex fæce plebis, quiſquam eſſet, qui cum illorum familiis ullam conjugii ſocietatem inire vellet, teſte Herodotô *l.* 2. *c.* 47. Atque utut Eumæum ſubulcum Poëta ſummus tam multis commendaverit, *Subulcos* tamen in Græcia non fuiſſe meliore locô, ſuadet, quod nuſquam eos Theocritus induxit cum opilionibus aut bubulcis colloquentes. Quin, ut Donatus obſervat, tria ſunt tantùm Paſtorum genera, quæ in Bucolicis, dignitatem habent, bubulci, opiliones & omnium minimi αἰπόλοι, *caprarii.* Unde & in Virgilio altum de ſubulcis ſilentium. Et *Ecl.* 10. *v.* 19.

Venit & upilio, tardi venêre bubulci,

rectè obſervat vir doctus, à Servio perperam legi *ſubulci.* Quod docet *tardi* epithetum, bubulcis apprimè congruum, ſed ſubulcis non item, quibus per porcorum celeritatem tardis eſſe non licet. Et Theocriti verſus *Idyll.* 1. *v.* 80.

Ἦλθον ταὶ βοῦται, τοὶ ποιμένες, αἰπόλοι ἦνθον,

quem Poëta hic imitatus. Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 56. Interim è *ſubulco* miles, è milite Imperator, factus eſt Juſtinus I. quem vide. Alius à *ſubulco porculator*, de quo diſcrimine vide ſuprà voce *Paſtor.*

SUBULO, apud Plin. *l.* 11. *c.* 37. *Sparſit hæc in ramos ut cervorum; aliis ſimplicia tribuit, ut in eodem genere* ſubulonibus *ex argumento dictis*: Græcè eſt ὀυπαθίας vel πασσάλας, cervus videl. ſecundô annô cornua edens ſimplicia ac recta, molliaque eadem & lanugine veſtita, Gall. *brocard*: nam *brocæ* iis ſunt verua. Nempe *ſubula* etiam inſtrumentum foſſorium eſt, & acutum, quô terra eruitur, & lapides primô rudimentô punguntur, priuſquam poliantur, ὄρυξ Græcis *oppupa* quoque Latinis: unde *ſubulis impoliti lapides*, apud Auctores *de Limitibus.* Hinc itaque, cornua illa recta & ſimplicia in cervis bimulis, *ſubulas* & *ſerulas* Latini, Græcis σπάθας & πασσάλους, Galli hodie *daguas*, uti in capreis *brocas*, vocârunt. Verùm, quia cornua hæc recta quidem, interim non acuta ſunt, ſuſpicatur Salmaſ. apud Plinium, potiùs voce hâc feram indigitari, quæ Græcis ὄρυξ hinc dicta, unicô cornu ſuô non malè refert illius, quod diximus, ferramenti formam: namque illud & ſimplex, & rectum, atque inſuper acutum eſt. Quam in rem vide eum *ad Solin. p.* 222. & *ſeqq.* nec non ſuprà in voce *Oryx.*

SUBVOLUMINA, apud *Iſidorum*, ubi de cameris, quid ſint, vide infrà in voce *Volutiles Columnæ.*

SUBUR, oppid. Hiſpaniæ citerioris in ora Catalauniæ, hodiè *Siges*, vel *Ciges*, teſte Villanovanô. Aliis *Cubilles* dicitur.

SUBUR, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ qui ſe in Atlanticum Oceanum exonerat. *Ptol.* & Plin. *l.* 5. *c.* 1. *Subu Marmolio* & *Caſtaldo.* Item fluv. Luſitaniæ, *Sor* vulgò, teſte Vaſconcellô in Tagum apud Salvaterram oppid. influens.

SUBURANA Tribus, inter Urbanas prima recenſetur, à Varrone *de L. L. l.* 4. ſic dicta, quod *ſub muro* terreo Carinarum eſſet, vel quòd fuerit *ſub* antiqua *Urbe.* Apud Sext. Pompejum verò, *Suburam* à pago *Sucuſano.* Verrius appellatam ait, probatque eorum auctoritate, qui ajunt, ita appellatam & regionem Urbis & Tribum, à ſtativo præſidio, quod ſolitum ſit *ſuccurrere* Eſquiliis, infeſtantibus eam partem Urbis Gabinis, indicioque eſſe, quòd adhuc ea Tribus per C. literam & non per B. ſcribatur. Complectebatur autem hæc Cælium montem, & circùm adjacentia loca. Vide quoque Dionyſ. *l.* 4. Liv. *l.* 1. Plinium, *l.* 18. *c.* 3. Alios. Paulus Manutius *Scholiis in* 8. *l. Epiſt. Cicer. ad Famil.* exiſtimat, de ea Ciceronem locutum fuiſſe *Orat.* 2. *Agrar.* ubi tamen in vulgatis legatur *Ogriculana*; in libris autem quinque antiquis, *Abuſurana*, pro quo ipſe legendum putat *Suburana.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 15.

SUBURBANUM, vide ſuprà *Proaſtium.*

SUBURBICARIA REGIO, vide infrà *Urbicaria.*

SUBURGIA, hodie BURGI, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis mediterraneum apud Tœmphœtium fluv. & Auximum oppid. *Ptol.*

SUBURRA, vicus Romæ, de quo vide Varronem *l.* 4. *de L. L.* in parte, quæ *Rione de Monti* dicitur. Hinc vicina regio dicta eſt *Suburrana*, in qua meretricum diverſoria erant, quæ ob id *Suburranæ* vocantur. Martial. *l.* 11. *Epigr.* 79. *v.* 11.

Ergo Suburranæ tironem trade magiſtræ.

Idem l. 12. *Epigr.* 21. *v.* 5.

Nulla nec in mediâ certabit nata Suburrâ.

Juvenalis *Sat.* 3. *v.* 5.

—— *Ego vel Prochyten præpono Suburræ.*

Perſius *Sat.* 5. *v.* 32.

—— *Totâque impunè Suburrâ*
Permiſit ſparſiſſe oculos jam candidus umbo.

Nic. Lloydius. *Regionem urbis frequentiſſimam*, appellat Vetus Schol. Juvenalis, *ad Satyr.* 11. *v.* 50. Sed conſtat, viam, non autem regionem fuiſſe, celebrem habitatione Cæſaris, apud Suetonium *c.* 46. niſi fortè ante Urbem ab Auguſto in regiones XIV. diſtributam, quælibet via nomen *Regionis* obtinuit, ut colligere eſt ex Varrone *l.* 4. *de L. L.* ubi Regioni ſecundæ eam attribuit, & Feſto *l.* 7. ubi Regionem is vocat: Si enim Regioni attributa, ergo non ipſa fuit Regio, Dempſter. *in Roſin. loc. cit.* Sub muro Carinarum collocat Varro *loc. cit.* in ipſa verò Urbe, Juvenalis *Sat.* 10. *v.* 155.

——— *Niſi Pœno milite portas*
Frangimus & media vexillum pono Suburrâ.

Sed,

Sed, ſi Tonſores ibi meritorias ſuas tabernas habuerunt, ut conſtat ex Martiali *l.* 2. *Epigr.* 17. *v.* 1.

Tonſtrix Suburræ faucibus ſedet primis,
Cruenta pendent quâ flagella tortorum.

extra pomœrium *Suburram* fuiſſe neceſſe eſt. Servus enim publicus ſive tortor in urbe habitandi veniam non habebat. Ibidem venales rure merces exponi ſolitas fuiſſe, putà, ficus, olivas, poma, idem docet *l.* 7. *Epigr.* 30. & *l.* 12. *Epigr.* 18. ubi, quòd clamoribus præconum & aliorum, res venales ac promercales clamitantium, perpetuo ſtreperet, *clamoſam* eam vocat. *Summœnium* quoque locum dictum eſſe, patet ex eodem, *Epigr.* 35. *l.* 1. ubi meretricum in Summœnio meminit: Unde *Summœnianæ uxores* dictæ, ut & *Suburranæ*. Ideò verò *Summœnium*, quod ſub antiquis *mœnibus*, via vocata eſt. Vide Thom. Dempſterum *Paralipom. in Roſinum, ubi de ſecunda Regione.* Sed & furtivarum rerum hic forum fuiſſe, dicemus infrà voce *Veſpertilio.* In eadem via Stellam habitâſſe, prædictus Martialis indigitat *l.* 12. *Epigr.* 3. *v.* 9.

Vel ſi malueris, primâ gradiêre Suburra:
Atria ſunt illic Conſulis alta mei.

In quæ verba Scholiaſtes. *Ad Conſulem*, inquit, *Stellam, in prima Suburra, h. e. adeo Suburræ habitantem. Incipiebat à Foro Romano; deſinebat ad initium viæ Prænestinæ.*

SUB-UTRAQUE, dicti ex Huſſitis, qui & *Calixtini* & *Utraquiſtæ*, vide *ibi*.

SUBUTTUM, urbs Indiæ citerioris *Ptol.* Item, urbs Inſul. Mindanao, unius ex Philippinis. *Natal. Metel.*

SUCCA, in Concilio Palentino A. C. 1322. *can.* 6. lineæ veſtis ſpecies, Epiſcopis & Prælatis uſitata, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

de SUCCA *Maria*, vide *Maria*.

SUCCABAR, ſeu SUCCUBAR, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis unde *Succubaritana purpura*, apud Pollion. *in Claudio*, *c.* 14. uti quidem legi poſſe ait Salmaſ. Nam quòd alii *Succubitanam* legunt, à *Succubone* Baſtetaniæ oppido quod *Succubitanum Municipium* quoque dictum occurrit, ideo minùs placet, quòd hoc in mediterraneo eſt, purpuræ autem baphia non alibi, quàm in locis ad mare ſitis, ſunt inſtituta. Vide eum *Not. ad l.*

SUCCADANA, urbs Bornei Inſul. cum portu, in ejus parte Occidentali in ora maris Indici.

SUCCASSES, Aquitaniæ populi Plin. *l.* 4. *c.* 19. inter Aquitaniæ minoris populos memorati: Horum nomen locus vulgò *Secas*, vicus Galliæ, inter Garumnam & Leriam amnes, 3. ab urbe Burdigala leuc. ſervat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SUCCEDERE, vox Circi. Uti enim de primo oſtio miſſis dicebatur, *occupavit & vicit*; ſic de ſecundo, *ſucceſſit & vicit.* Nam ſecundò oſtiò miſſus planè *ſuccedebat* ei, qui primò oſtiò exierat & proximè eum ſequebatur. Silius *l.* 16. *v.* 346.

Proximus à primo diſtans, quantum æquore currus
Occupat ipſe loci, tantum ſed proximus ibat
Aſſur Panchæus. ———

Unde in *vetere Inſcr. ſucceſſit & vicit*, verba accipienda ſunt, tanquam ſi dixiſſet, *ſecundò oſtio miſſus eſt & vicit.* Et in Tabula agitatorum Circenſium, verba hæc, *Occupavit & vicit: ſucceſſit & vicit: eripuit & vicit*, de primo, ſecundo, tertio oſtio miſſis, ſunt exponenda. Vide ſuprà in verbo *Occupare*, item ubi de Circi *Oſtiis*.

SUCCENTOR, Præcentor, & Concentor, Muſicorum in Eccleſia Romana genera, inter quos *Præcentor vocem præmittit in cantu; Succentor canendo ſubſequenter reſpondet; Concentor verò, conſonat*, Durandus *Ration. l.* 2. *c.* 2. *num.* 1. Job. de Janua *Succentor eſt, qui poſt Præcentorem ſeu principalem Cantorem ſubſequenter canendo reſpondet, vel qui facit officium principaliter in Choro ſiniſtro.* Ejus munus ſeu dignitas *Succentoria* dicitur. Vide de illa Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.* quorum hi aliquibus ſolùm Eccleſiis Cathedralibus eam vindicant, & Meſſanæ alibique in Sicilia *Succiantro* voce Gallicâ appellari, addunt.

SUCCESSOREM dare, apud Spartian. *in Hadriano*, *c.* 8. *Cui* (Titiano) *cùm ſucceſſorem dare non poſſet, quia non petebat, id egit, ut peteret*: phraſis eſt illis temporibus adhibita, ut verbi invidiam mollirent, pro *ſummovere, exauctorare*, Græcè *καθαιρεῖν*. Sic idem paulo pòſt, *c.* 11. *Septitio Claro & Suetonio Tranquillo ſucceſſores dedit.* Capitolin. *in Pio*, *c.* 5. *Succeſſorem viventi bono Judici nulli dedit.* Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 32. *Si unquam alicui præſentium ſucceſſorem dedit, ſemper illud addidit, Gratias tibi agit Reſp.* &c. Idem eſt *mittere ſucceſſorem*, *διάδοχον πέμπειν*, apud Herodian. *l.* 7. *c.* 9. Simili ratione, *accipere ſucceſſorem* dicebantur, qui dignitate privabantur. Plin. *Ep.* 45. *l.* 9. *Collega Certi conſulatum, ſucceſſorem Certus accepit.* Unde jure notat ejuſdem Spartiani, ubi ſuprà, pleonaſmum, Caſaubonus, cùm de Catilio Severo Præfecto Urbis ait, *Quâ re proditâ, ſucceſſore accepto, dignitate privatus eſt*, vide eum ad loc. & ſuprà, voce *Adalingi*, uti de *Succeſſu* inter Numina relato, ſuprà ubi de *Diis*.

SUCCI, *Lezo Turckneſt*, oppid. olim Myſiæ ſuperioris inter Thraciam & Daciam, ubi Succorum anguſtiæ. *Ammian.*

SUCCIDANEA hoſtia dicebatur olim, teſte *Feſto*, *quæ ſecundò loco cædebatur, quòd quaſi ſuccideretur, dicta. Quidam a ſuccedendo, non a ſuccidendo, dictam putant.* Cum nempe primis hoſtiis litatum non erat, aliæ poſt eaſdem ductæ cædebantur, quæ quaſi prioribus jam cæſis, luendi piaculi gratia ſubdebantur, & *ſuccedebant*. Et quidem, *Si per marem litare non poſſent, ſuccidanea dabatur fœmina; ſi autem per fœminam non litaſſent, ſuccidanea adhiberi non poterat.* Meminit earum vetus Senatusconſultum, quod in Regia haſtæ Martiæ moverunt, M. Antonio A. Poſtumiò Conſulib. factum: *Quod C. Julius. L. F. Pontifex. nuntiavit. in. Sacrario. in. Regia. haſtas. Martias. moviſſe. de. ea. re. ita. cenſuerunt. uti. M. Antonius. Conſul. hoſtiis. majoribus. Jovi. & . Marti. & . cæteris Diis. quibus. videretur. placandis. uti. procuraſſet. ſatis habendum cenſuerunt. ſi. quid. Succidaneis. opus. eſſet. Robigus. accederet.* Alius codex habet, *Robius accederet*: Dicebantur autem *Robi* boves à colore rufo, quem Græci *ἐρυθρὸν* appellant. Sic & antiqua inſcript. *Robius vitulus occurrit, ut Prætor cui hæc regio ſorti obvenerit, litationem ſe ſciat, aliuſque qui Magiſtratus, Volcanalibus* 10. *Kal. Sept. omnibus annis vitulo Robio & Verre.* Vide A. Gellium *l.* 4. *c.* 6 *cum Notis* Anton. Thyſii JCti. *Præcidaneæ* contrà hoſtiæ dicebantur, quæ ante ſacrificia ſolennia pridie cædebantur: quemadmodum *porca præcidanea*, piaculi gratiâ, ante fruges novas captam immolari Cereri conſuevit. Vide ſuprà.

SUCCIDI, apud Plin. *l.* 16. *c.* 12. *poſtea tota arbor ſuccidittur & medulla ejus uritur*. de arbore dicitur, cum cæditur funditùs & evertitur. Sic idem de oleaſtro Megarenſi, in Foro, cui viri fortes affixerant arma, quæ cortice ambiente ætas longa occultaverat, *l. eòd. c.* 39. *Fuitque, ait, arbor illa fatalis excidio urbis præmonita oraculo, cùm arbor arma peperiſſet: quod ſucciſæ accidit, ocreis galeiſque intùs repertis.* Qua de arbore loquens *Theophraſtus* habet, *ἐκκοπέντος*. *Aicodicari* dicuntur arbores, cùm rami ſuperflui luminique officientes reciduntur. Quæ prior duo malè Feſto confunduntur, & Plinio *l.* 17. *c. ult.* ubi, *idem*, inquit, *Cato arbores religioſas lucoſque ſuccidi permiſit, ſacrificio prius facto.* Locus enim, quem is deſignat, ſic habet, *lucum conlucare Romano more ſi oportet, porco piaculo facito.* Nempe incædui prorſus luci erant, nec ramum aut frondem inde decidere, niſi facto ſacrificiò, quò facinus iſtud expiarent, licuit: Ut totus verò lucus aut integra aliqua arbor exſcinderetur, nullò piaculò poterat fieri ſatis, quò tantum, ut rebantur, ſcelus purgaretur; niſi eò caſu, quandò arbores fulguritæ erant, tum enim non ſolùm, ſacrificiò prius factò, interlucare, ſed etiam penitus exſcindere eas, erat permiſſum. De cujuſmodi arboribus videtur intelligenda vetus *Inſcr. Earumque arborum adoleſcfactarum & coinquendarum, & in eo loco aræ ſunt repoſitæ.* Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 585 & ſuprà in voce *Coinquere*.

SUCCINCTORIUM, vide ſuprà *Subcingulum*: item *Cinctus* & *Cinctum*, nec non *Epizonarion* & *Præcinctorium*

SUCCINCTUS Renibus, ſeu lumbis, Proverb. *c.* 30. *v.* 31. Hebræis vocatur eſt tenuibus lumbis, venaticus, vertagus: *Bocharto* equus animal ſuperbi inceſſus, & lumbos *ſuccingi* ſolitum, vide ſuprà *Lumbus*, infrà *Vertagus*: uti de Virtutis ſimulachro *ſuccinctis veſtibus* contrà quam aliarum Dearum, pingi ſolito, itidem infrà voce *Virtus*.

SUCCINUM, à SUCCO compacto dictum, Græcis *ἤλεκτρον*; Perſis *Carabe*, ut & Saracenis; Arabibus *Ambra*; priſcis Germanis *Gleſſum*, ſeu vitreum; Prutenis *Gentarus*; cùm nigrum eſt, *Carbo* &c. *Andreæ Aurifabro* gluten, viſcum, bitumen, aut tale quid; ſudor certè terræ eſt, qui in mare per venas & meatus effuſus, mollis adhuc & liquidus, obvia quæque amplectitur, retinet, includit: fluctu verò lambente in altum provolutus, maris vertigine ac ſalſugine, temporiſque diuturnitate, lapideſcit & ſic concretus, vel piſcatu (de quo infrà in voce *Sudeni*) extrahitur, vel in littora ejus ſcaturigini oppoſita adverſis ventis ejicitur. Et quidem, quamvis dicatur per multa inveniri littora, conveniunt tamen Auctores maxime in Inſulas Septentrionales, Pruſſiam præcipuè, quæ vera *Succini mater* meritò cluet: cujus proin Principes vel unius anni decurſu triginta millia marcarum argentearum, ventò & mari propitiis, ex hac piſcatione confeciſſe leguntur. Hinc Plin. *l.* 37. *c.* 3: *Affertur*, inquit, *à Germanis in Pannoniam maximè provinciam. Inde Veneti primùm —— rei famam fecêre —— id accipientes circa mare Adriaticum. Padi verò adnexa fabula evidente causâ* &c. quod ab Equite quodam Romano miſſo ad id comparandum à Juliano, curante gladiatorium munus Neronis Principis, qui proin hæc commercia & litora peragraverit, exploratum eſſe addit. Color varius eſt, nigrum aliquando mari ejicitur, vel terrâ, cum per alluvionem collibus arenoſis impactum eſt, effoditur. Album, idque nobiliſſimum, diutius agitatum & procellis Oceani excoctum eſt, hinc gradus dehiſcentes ad nigredinem, ſed. color mellis cocti auri & croci, unde Græcis ſuum *chryſelectrum*: cinericei coloris eſt impurius. Nec idem ſapor omnibus, nigrum eſt inſipidum; album dulce, quod ſecundùm gradus remittit. Odor quidem myrrhæ genuinus ipſi, ſed diverſò gradu; liquidiùs tamen inventu (quod quidam cum Anime Orientali Luſitanorum confundunt) aſperrimè fœtet. Durmei ſummam tenet nigrum, ſecundum locum ſibi album vindicat, iterum ex gradibus deficiens. Concinnantur hinc globuli, annuli, cochlearia, pyxides & imagunculæ quævis, utpote materiâ tornò, pro diverſitate colorum, valde obſequenti. Segmenta & ramenta ſuffitui inſerviunt: Etiam oleo addita, flagrant dilucidiùs, diutiuſque, quàm lini medulla. Iiſdem manubria cultrorum ornantur; globuli perforati torques efficiunt, & intuentium oculis gratos, & ferentium utiles. Idem Plinius ubi ſuprà, *Hodieque tranſpadanorum agreſtibus fœminis, monilium vice ſuccina geſtantibus, maximè decoris gratiâ, ſed & medicinæ.* Indidem armillas confici conſueviſſe, ex Juvenali diſcimus *Sat.* 9. *v.* 50. ubi *ſuccina grandia*, vetus Interpres *dextrocheria* exponit. Sed & in munere Neronis anteà indigitato, *retia arcendis feris podium protegentia ſuccinis nodata, arma vero & libitinam* (h. e. ſandapilas & lectos, quibus mortui gladiatorum efferebantur) *totumque unius diei apparatum, e ſuccino fuiſſe*, ex Plinio iterum diſcimus. Tantâ copiâ tùm invectum eſt ab Equite prædicto, qui maximum inter alia pondus attulit, XIII. librarum: è quo Solinum *c.* 23. XIII. millia facientem, adfingentemque de ſuo, *donum Germaniæ Regi fuiſſe*, meritò perſtringit Salmaſius. Porrò, à ſuccino Pictores, rerum oblinendarum gnari, ſpeciem glutinis

glutinis mutuantur tenuiſſimi ad ſplendorem. Ut de uſu ejus, oleique inde confecti, Medico, qui multiplex eſt, nihil addam. Spectaculo inprimis ſunt pellucido & pretioſo huic carceri incluſa: Licet enim Gedani ſpectare ſuccinum, in quo tam & lacertus ſepulti, jucunda oculorum admiratione; imò concavum quid in medio apparet, cum aqua fluida, quæ juxta Lunæ phaſes augetur & minuitur. Certum namque, animalcula, & quæ præterea clauduntur ſuccinô, adeò perfectè ſervare ſitum membrorum, colorisque ſplendorem, ut modo incidiſſe videantur, modo cum naturalibus certare, imò ſuperare poſſint, nullô ſui detrimentô, utique naturalia, ſed in ſyllabum rerum immortalium relata, ſupra omnem ætatem, quæ tamen omnia alia conſumit &c. Quam in rem vide plura apud Plinium d. l. Auctorem Anonymum *Sinæ & Europæ c. 31.* Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, & ſuprà ubi de *Ambaro*, ac *Electro*. Quia verò *Succinum* gummi pinus arboris, vel populi, Veteribus creditum eſt, hinc eidem cum illo nomine variæ gummium ſpecies appellaræ leguntur: inter quas Βερνίκη Græcos recentiores appellâſſe electrum, diximus in voce *Bernice*. Inde *ſuccini crines*, pro *ſuccinei*, quos in Poppæa ſua carmine quôdam laudaverat Nero. Plin. *loc. cit.* *Domitius Nero in cæteris vitæ ſuæ portentis, capillos quoque conjugis ſuæ Poppææ in hoc nomen adoptaverat, quodam etiam carmine* ſuccinos *appellando*. Sic σαχλίνοι δάκτυλοι, apud *Artemidorum*, *ſuccini annuli*, qui ex ſuccino. Et *ſuccina gemma* Martiali, *l. 4. Epigr. 59. v. 2.*

Reſpſit in obſtantem ſuccina gemma feram:

qui Poëta *ſuccina trita*, inter odoramenta præſtantiſſima, paſſim quoque commendat, *l. 3. Epigr. 65. v. 5. l. 11. Epigr. 9. v. 6.* &c.

SUCCOLLATOR, vide infrà *Veſpa*.

SUCCOSA, quibuſd. eſt *Saz de Sueta*, caſtrum Aragoniæ. Aliis *Ainſa*, oppid. in viciniis ad Cincam fluv. Sobrarbiæ caput, 25. mill. paſſ. Barbaſtro in Boream, Pyrenæos verſus totidem.

SUCCOTH-BENOTH, 2. Reg. *c. 17. v. 30.* nomen idoli eſt, quod, è populis ex Aſſyria in Judæam à Salmanaſſare translatis, Babylonii coluerunt, Talmudicis, qui illud exponunt *gallinam cum pullis ſuis*, in *Sanhedrin c. 7. fol. 63, b.* Bochartus verò, סכות בנות ad verbum ſignificare ait, *filiarum*, vel *puellarum tabernacula*. Itaque cum Babylonii leguntur feciſſe *Succoth-benoth*, eos ſtruxiſſe intelligit ſacellum Dearum, quæ בנות *benoth*, i. e. *Puellæ*, dicebantur: uti Græcos Proſerpinam κόρην, i. e. *puellam*, appellâſſe, notum. Sic Amos *c. 5. v. 26.* סכות מלככם *tabernaculum Regis veſtri*, i. e. idoli veſtri ſacellum. Vide eum *Hierozoici Parte poſter. l. 1. c. 16.* Gerh. Joh. Voſſius & Jo. Seldenus Mylittam ſeu Venerem Aſſyriam hôc nomine intelligentes, *puellas* corollis redimitas, ad Templum ejus, hoſpites opperiri ſolitas, & poſt Deam ſolenni formulâ invocatam, injectamque fœminæ, quæ maximè arrideret, ſinui quantulamcunque pecuniam, in proximum *tabernaculum*, abduci conſueviſſe, neque ulli earum à Fano recedere licuiſſe, niſi his ritibus idolo initiata fuiſſet, referunt, *de Orig. Idolol. l. 2. c. 22.* & *de Diis Syris Synt. 2. c. 7.* Vide & ſuprà.

SUCCUBAR, colonia Tingitaniæ apud Mauros. Plin. *l. 5. c. 2.*

SUCCUBO, quod *Succubitanum municipium* Jul. Capitolino, *in Marco, c. 1.* oppid. Hiſpan. Bæticæ, patria proavi Antonini Philoſophi: locus apud Arundam urbem. *Sierra de Ronda Morali.* Hinc *Succubitana purpura*, cujus meminit Pollio *in Claudio. c. 14.* Salmaſ. tamen mallet *Succabaritana*, ut vidimus ſuprà in *Succabar*.

SUCCUMBENTES, vide ſuprà *Excommunicatio*.

SUCCUS, in arboribus Nympharum olim ſanguis, uti ipſæ, animæ velut arborum, habebantur. Servius *ad Ecl. 9. v. 62.* *Hamadryades cum arboribus & naſcuntur & pereunt. Unde plerumque cæſâ arbore ſanguis emanat.* Unde apud Ovidium *Met. l. 8. v. 761.* ubi quercus antiquiſſima cæditur, legimus,

Cujus & in trunco fecit manus impia vulnus,
Haud aliter fluxit diſcuſſo cortice ſanguis,
Quàm ſolet ante aras, ingens ubi victima taurus
Concidit, abruptâ cruor è cervice profundi.

Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Sylvar. l. 1. Carm. 3.* & *Thebaid. l. 6. v. 95.* ac 113. de *Succo* verò *tinctorio*, ſuprà ubi de *Cocco*, *Conchyliis*, *Purpura*: & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solinum* paſſim, inprimis *p. 1282.* & *ſeqq.*

SUCCUSANUS, pagus qui & Suburra. Vide Varronem *l. 4. de L. L.*

SUCHE, oppid. Æthiopicum circa ſinum Adulitanum. Plin. *l. 6. c. 29.*

SUCHEUM, urbs Sinarum in Queichea, intra montes. Item tertia provinc. Nanchinenſis, in regione perferaci, intra fluv. prope lacum Tajum. Emporium celebre, cui 6. urbes minores ſubſunt. *M. Martinius.*

SUCHINA, urbs Quanſiæ, nunc in regno Tunchini, ad radices Lengyuni montis. *Idem.*

SUCHUENSIS i. e. *quatuor aquarum*, provinc. ampla Sinarum maximè ad Occaſum extenſa, verſus Indiam & regnum Thiberi. Dividitur in duas partes à fluv. *Kiang*, peſſimè bellô Tartaricô habita. Terminatur à Septentrione Xenſiâ, uti ab Ortu Huquaniâ, à Meridie, Queicheâ & Junnaniâ, ab Occaſu Indiâ ulteriore. Primaria Urbs *Chingtu*. Aliæ *Paoning*, *Xunking*, *Siucheu*, *Chungking*, *Queicheu*, *Lungyan* & *Mahu*, ſub quibus 89. urbes minores cum 29. aliis. *Idem.*

SUCHUS, Græcè Σοῦχος, nomen Crocodili, Sacerdotibus manſueti, qui in Arſinoite Nomo Ægypti, cujus metropolis *Arſinoë*, priùs *Crocodilorum urbs* vocabatur, impensè coli olim ſolebat, teſte Strabone *p. 813.*

SUCIDAVA, oppid. Myſiæ inferioris apud Danubium, inter Duroſtorum ad Meridiem 18. & Axiopolim in Circiam 12. mill. paſs. *Antonin.*

SUCRO, fluv. & oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in regno Valentiæ, & finibus Conteſtanorum. Fluvius *Xucar* Baudrand. Oritur ex eodem monte, quô Tagus, in Caſtella nova in limite Aragoniæ; dein Concham urbem & Alarconium rigat. Hinc auctus fluviis *Gabriel*, *Algarra*, &c. in Sinum Suceronenſem ſe exonerat. Oppidum adhuc *Succa* vix 1. leuc. à Culleta. Sed paucis conſtat incolis. Sil. *l. 3. v. 372.*

Sedentana cohors, quam Sucro rigentibus undis,
Atque altrix celsâ mittebat Setabis arce.

De *Sucrone* Strabo nihilominus *l. 3.* ſed tiguris haud meminit, uti nec Mela *l. 2. c. 6.* Ubi ſis Voſſium vide. *Nic. Lloydius.*

SUCRONENSIS Sinus, hodie *Golfo de Valencia*, pars maris Mediterranei inter oſtia Iberi ad Boream & Dianium promontorium ad Meridiem in ora regni Valentiæ.

SUCU, pomi ſpecies, in Sinenſi Imperio, provinc. inprimis Xantonia frequens. Exſiccatum ad modum ficuum in Europa, aſſervatur pro quacunque anni tempeſtate, perque totum Imperium à Mercatoribus diſtrahitur. Noſtratibus aliquanto majus, ſubrotundâ ferè figurâ, puniceum aut rubicundum: intra pulpam carnis oſſicula habet, ſeu acinos planos ac rotundos, ad ternuem ferè molem, omnia durô occluſa cortice, veluti ex ligno eſſent. Non ſunt autem in meditullio pomi, ſed intra pulpam, ad ſuperficiem cohærentia, non jacentia plana, ſed verticaliter erecta: numerô quidem incerta, ſubinde decem, ſubinde quinque, pauciora pluráve, pro pomi magnitudine, quod ſubinde quoque exos eſt. Ceterùm caro tota rubeſcit, & cum pomum maturum eſt, ut ſorba, molleſcit, eſtque ſuaviſſimi ſaporis. Siccatum quaſi cruſtam melliſam ſacchari emittit, malum ut corticem ſaccharô conditum credas. Sunt etiam quædam cortice viridi, quæ matura etiam non molleſcunt, ſed, veluti noſtra, cultellô aut dentibus minuuntur decorticanturque: in reliquis à punicis illis non diverſa. Proprius autem hic Sinarum fructus eſt, & naſcitur in medíocris arbore, quæ vix ullâ culturâ indiget. Auctor Anonym. *Sinæ & Eur. c. 36.*

SUCULÆ, propriè ſunt *parvæ ſues*, quô nomine cur aſtrum *Hyades* dictum, indignârint Romani, rationem dat Salmaſ. *Notum, inquiens, quam rudes fuerint priſci Romani in pleriſque nominibus è Græco deducendis, vel unô exemplô id patebit: ὑάδες ſunt parvæ ſues, ut & ὑάδες, parvæ oves. Heſychius — Sidus in fronte Tauri, quod ortu occaſu pluviæ ſignificantur, ὑάδας iidem dixerunt ἀπὸ τοῦ ὕειν (i. e. à pluendo) Latini Suculas eaſdem nominavêre, quaſi parvas ſues.* Vide eum *ad Solin. p. 954.* ut & ſuprà, voce *Hyades*.

SUCZOVA, urbs Moldaviæ caput, ad amnem *Sereth*, in limite Tranſylvaniæ 50. mill. paſſ. ab Jaſſio in Occaſum.

SUDA, apud medii ævi Scriptores, pro *ſudatura*, vel *ſudato*, à *ſudando*, Salmaſ. *Not. ad Spartiani Peſcennium Nigrum, c. 3.* Item pro *ſudato*, quod *ſudibus* ſcil. concluſum eſt, foſſâ ſeu vallô potiùs, vel ſudibus, quibus vallum ipſum & caſtra muniebantur. Ammianus *l. 31.* *Vallo ſudibus foſſâque firmato.* Latini enim infimæ ætatis *ſudem*, pro *ſepe* dixerunt. Unde & Græcis citerioribus σοῦδα, interdum foſſam, interdum vallum & ſudes munientes foſſam, denotat, ut videre eſt apud Scylitzen *p. 660.* Leonem *in Tacticis* paſſim, Alios. In *Chron.* Alexandr. *p. 906.* σουδάτον occurrit, quod Latini inferiores etiam *Palatum* ſeu *Paliçium* & *Vallatum* appellavêre. Hincque fortè Σουδὶ vocatum eſt Orontis fluvii oſtium, apud Annam Comnenam *Alexiad. p. 368.* ubi editio Hœſcheliana habet σοῦδα, quaſi *profundioris foſſæ* ſpeciem prætulerit. Vide ad eam *Notas* Car. du Freſne, & plura de voce hac apud Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano, c. 12.* nec non ſuprà, ubi de *Muricibus*, ac *Sepe murali*, nec non voce *Stipes*.

SUDANIA, ſi Arabibus fides, Romæ eſt avis ex ære conflata, arbori æreæ inſidens, quæ, cum olivæ maturuerunt, omnes *ſudanias* ſibilô ſuô evocat. Illæ autem ſtatim advolant undecunque locorum, ſingulæ cum tribus olivis, unde Romani oleum exprimunt, quantum ſatis eſt in totum annum. *Sturni ſpecie avem hoc* τὸ ἀστικὸν eſſe, ait Aſſaphius *in Mirabilibus*. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l. 6. c. 14.*

SUDARIUM, linteum operimentum, apud Antiquos, capitis hominis demortui; memoratur Joh. *c. 11. v. 44.* ubi de Lazaro à CHRISTO reſuſcitato, *Tum qui fuerat mortuus, prodiit pedes & manus vinctus faſciis, vultus autem ejus Sudariô erat obvinctus.* Et Joh. *c. 20. v. 7.* ubi de CHRISTO ipſo, *Et Sudarium, quod fuerat ſuper caput ejus, non cum linteis poſitum, ſed ſeorſim involutum in unum locum.* E quibus locis patet, licèt *Sudarium* non omne fuerit tegmen capitis mortuorum, tegmen tamen hoc *Sudarium* dictum eſſe. Nam Pauli viventis *Sudarium* memorat Lucas, Actor. *c. 19. v. 12.* atque idcirco Proclus *Orat. 19.* quæ Pauli encomium continet, ait *Pauli Epiſtolas fuiſſe ſalutis retia, linguam, Crucifixi tubam, plagas, univerſi orbis medelam, Sudaria, falces morborum.* Similiter apud Lucam *c. 19. v. 20.* ſervus piger & inutilis, refert Domino ſuo minam, *quam ait ſe habuiſſe in Sudario repoſitam.* Suetonius quoque in *Nerone*, *c. 51.* ait eum *pleruinque ligatô circa collum Sudariô prodiiſſe*, ut alia omittam. Interim velum, quô hominis demortui caput obnubebatur, *Sudarium* appellatum eſſe, è *locis* ſupradictis apparet. Quò ipſum Neronis *Sudarium* aptè omnino referas, quô obtectum eum Româ prodiiſſe, ſcribit Sueton. *c. 48.* ut qui ſe haberet pro conclamato, adeoque tegmen mortuale aſſumpſerit, ut quidam volunt: Aliis potiùs ut in fuga lateret, illud tum ab eo adhibitum, cenſentibus. Quidquid autem ejus ſit, ex *c. 20.* Johann. *v. 7.* prædicto certum eſt, *Sudarium* à ſindone, corpus totum contegente ac obvolvente, ſecernendum eſſe. Seorſim enim ibi linteamina exhibita, & ſeorſim *Sudarium*, quod fuerat ſupra caput, fuiſſe poſitum, legimus. De quo cùm Pontificii Scriptores multa ſcribant, M. Attilo Serranô *in Syllab. Reliq.* in Baſilica Lateranenſi, Quibuſdam Taurini, aliis Veſontione apud Sequanos hodieque adſervari, contendentibus ni-

hil addam, niſi acquieſcere nos poſſe, in verbis laudatis; ultra quæ Spiritus S. à ſuis Amanuenſibus nihil conſignari de hoc capitis demortui, quod nec SERVATOR noſter dedignatus eſt, operimento, voluit. Chiflettius pro linteo alteram tantùm cadaveris partem, à capite ad pedes uſque, contegente & ſuperinducto toti antico corpori, ſed tæniis ad collum religato, ſumit, apud Anſelm. Solerium *de Pileo c.* 17. ubi multa de hoc capitis involucro diſputat, iconem ſimul tum Lazari, tum CHRISTI, demortuorum & ſepulchrali hôc tegmine opertorum, exhibens. Verùm priorem ſententiam fulcit Salmaſ. docens, fuiſſe *breve aliquod textum, quo ſudorem vultus extergebant, complectendo capiti aptum. Mediæ Comœdiæ Poëtis* καψιδρῶτιον *-* ἀπὸ τοῦ κάμπτειν ἱδρῶτα. *An ergo ſimiliter ſudarium à ſudore? — Mœris tamen Atticiſta in Lexico notat, apud Hermippum, veteris Comœdiæ Poëtam,* σουδάριον *reperiri, eô ſenſu quô* Σουδάριον *vulgò tum in Græcia ſumebatur.* Vide eum *ad Solin. p.* 1211. Cùm verò in triclinio diſcumbebant, habebant illud circa collum ligatum, uti *ad Neronem Suetonii c.* 51. adnotat Caſaubon. ubi illum habitum diſcumbentium fuiſſe docet. Sed &, uti in Circo quoſdam favoris ſignum orariis; ſic *ſudarii* jactatione alios, dediſſe legimus. Uſque in Eccleſiis Chriſtianorum Diaconus Lectorem orariô monebat, quando vel ad fideles vel ad catechumenos flectenda eſſet oratio. Sic in Judæorum Synagogis legem è pulpito recitanti aderat aliquis, qui *ſudarium* motitando populo ſignum dabat, ut *Amen* diceret. Apud eoſdem *jactatô ſudariô*, qui in Prætorii foribus ſtabat, ubi de rei, qui ad ſupplicium educebantur, innocentia conſtitiſſet, executionem impediebat ſententiæ latæ, uti videre eſt apud Cl. Suicerum voce Ὀράριον, & Auctores illi laudatos, uti ſuprà paſſim: De *Sudario* verò, veſte Sacerdotali in Eccleſia Romana quæ aliàs *Manipulus*, it. *Mappula*, Amalarium *Eccleſ. Offic. l.* 2. *c.* 24. iterumque Suicerum voce Ἀήρ, & ſuprà *Aër.*

SUDATIO Aſſa, vide ſuprà *Calidarium.*

SUDATORIUM, Senecæ *in Ep.* 51. memoratum, Græcis πυριατήριον ſive ὑπόκαυστον, *Lycophroni* θερμὴ λουτρῶνος στέγη, *calida balnei cavea*, dictum eſt, quod intrabant à laboribus vacantes & otioſi, uti Agamemnon à bello Trojano reverſus, aut à morbo ſe recolligentes, uti legimus apud Artemidorum. Et quidem Homerus *Od.* λ. in menſa canit necatum Agamemnonem, quem alii non pauci ſequuntur; *Lycophroni* verò in *Sudatorio* ſeu Balneo necatus eſt, cui *Æſchylus* quoque & *Seneca* ſuffragantur. Hoc itaque, ab itinere laboribusque feſſus, dum ingreditur Agamemnon, & Clytemneſtra ei, officii ſpecie, injicit exomidem, nullas manicas ſed unicum foramen, quà collum exereretur, habentem, manibus ita conſtrictis ut reſiſtere non poſſet, ab Ægyſto obtruncatus eſt. Vide Meurſium *ad loc.* & plura de hac Balnearum parte, ſuprà paſſim, ubi de *Balneis*, *Cellis balnearibus*, *Hypocauſto.*

SUDATUM, Suidæ Σούδατον vide ſuprà *Suda*, item *Charax* & *Foſſatum.*

SUDENI, *Ptol.* populi Sarmatiæ Europææ ad oram ſinûs Venedici incolentes: quorum regio *Sudaw* ſolitudinibus ſylviſque horrens; in Pruſſia Ducali, in peninſul. apud Regium montem. *Sanſoni* ſub Venedis erant, ubi nunc Palatinatus Vitebſcienſis, in Lithuania. Sed priorem ſententiam fulcit Georg. Agricola, ubi de ſuccini piſcatione, *Sudini*, ait, *Inſulares, ad Bruſiam, in triginta & plures diviſi pagos, noverunt — reticulis, tanquam piſces, extrahere, liberô uſu, quandiu libertas conſtitit; ſed, ſub imperium redacti Germanorum, inviti compelluntur ad opus, quod à majoribus ultimis in ſeros deſcendit nepotes. Flantibus Favoniô aut Corô, inſurgit mare proceloſum, tum* Sudini *agminatim, ſive de die, ſive de nocte convolant, ubi litus à vento aut procellis vapulat. Viris in promtu ſunt retia de pertica furcata extenſa, & à mulierculis avona, cum ſupellectile. Sic præſtolantur, donec ventus deſinat, & in æſtuantes nudi procurrunt aquas recedentes, ſuccinumque ex fundo protrahunt, ab ingruentibus undis propulſum: accedit herba pulegio ſimilis, velut cognata. Sed advigilandum, ut præda referatur ante refluxum Oceani, qui tardiuſculos haurit. Excutiuntur tum retia, mulierculæ mundant cum ſobole, rejectaneis ſeparatis, quidquid fuerit relatum. Tum frigidô calô maritum fovet uxor ad focum, & in lectulum componit, ut iterandæ excurſioni ſufficiat, ad ultimam piſcationem — Eſt & alia ratio piſcandi ſuccinum, cùm juxta litus foſſas ducunt latas & quadratas, quarum fundum ſtipitibus acutis ſollicitant, altiſſimè impactis, ſed creberrimè concuſſis, ut ſuccinum, ſi maximè illic lateat, redundet, tanquam è fonte, quod inductô reti per ſuperficiem aquæ conducant*, apud Auctorem Anonymum *Siræ & Europæ c.* 31. Succini autem matrem Pruſſiam eſſe Ducalem, ſuprà vidimus.

SUDERCOPIA, oppid. Oſtrogothiæ, 7. mill. paſſ. à Norcopia, in Eurum 15. à Stegeburgo & ab ora maris Baltici in Occidentem Vaſtenam verſus 50. circiter; *Suderkoping.*

SUDERMANNIA, provinc. Sueciæ propriæ inter Weſtmaniam & Uplandiam ad Boream, mare Balticum ad Meridiem, cum titulo Ducatus. Ejus urbes ſunt Nicopia, Stregneſia & Troſa.

SUDERNUM, Tuſcorum urbs mediterranea. *Ptol.* hodie *Muderno Leandro.*

SUDERTANI, populi Hetruriæ, quorum oppid. *Sourretto*, teſte *Volaterrano.*

SUDES, vide ſuprà *Suda.* Addo hîc ſaltem, *Sudenam* & *Sudem*, genus quoque piſcis eſſe, Græcis σφύραιναν & σκόλοπα dictam, à ſimilitudine *ſudis*, quæ propriè σκόλοψ Græcis. At in *Gloſſis* eſt χάραξ, i. e. φραγμὸς vel περίφραγμα, *ſudatum* medii ævi Latinis, à *ſude* dictum; quod pro caſtris uſurpari cœpit, quoniam illa vallô & foſſâ circumcingi mos eſt. Sed & *Sudem* in *LL.* Longobardorum legere eſt, pro porcorum caula, quod hodieque vocabulum Galli retinent. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 231. & 1203. ubi de *Sudibus ferreis*. ad Martyres excruciandos, adhibitis, infrà voce *Taxinca*: de *Sudibus præuſtis*, frequenti in bello teli genere, apud gentes, quibus aut ferri uſus incognitus aut copia rarior, ſuprà ubi de *Ligno igni durato.*

SUDETI, Σούδητα *Ptol.* montes Germaniæ inter Franconiam ad occaſum & Voitlandiam ad ortum, *Wendenberg*, & *Fichtelberg.* Ex quibus 4. flumina originem trahunt, Mœnus, Egra, Sala, & Nabus. Quà Bohemiam attingunt, *Riſenberg* dicuntur.

SUDIDENIS, Africæ propriæ urbs. *Ptol.*

SUDINES, vide *Sunides.*

SUDINI, vide *Sudeni* ſuprà.

SUDINUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

SUDOR Larium, indicium multarum ærumnarum civitati, creditus olim. Statius *Theb. l.* 4. *v.* 374.

> *Nuntiat excubiis vigiles arſiſſe Plateas,*
> *Nam Tyrios ſudaſſe Lares —*

Lucanus *l.* 1. *v.* 549.

> —— — *Veſtali raptus ab ara*
> *Ignis, & oſtendens confectas flamma Latinas*
> *Scinditur in partes, geminôque cacumine ſurgit,*

v. 556.

> *Indigetes fleviſſe Deos, urbiſque laborem*
> *Teſtatos* ſudore *Lares* &c. —

Aliarum item ſtatuarum. Florus *l.* 2. *c.* 8. *Cùm humore continuô Cumanus Apollo ſudaret. Sed hic faventis Aſiæ ſuæ Numinis timor erat.* Silius Ital. *l.* 1. *v.* 97.

> *Tunc Magicô volitant cantu per inania manes*
> *Exciti, vultuſque in marmore ſudat Elyſæ.*

Sic ſimulachrum Averni ſudâſſe legitur, apud Junium Philargyrum in *Georgic. Virgilii l.* 2. & in prodigiis mortem Cæſaris conſecutis *Georgic. l.* 1. *v.* 480.

> -- *Mæſtum illachrumat templis ebur, æraque ſudant* &c.

Plura vide apud Plutarchum & Obſequentem, *c.* 112. 113. quorum illum ratiocinibus compingendis laborantem vide in *Coriolano.*

SUDORE uno devincere, apud Capitolinum *in Maximinis, c.* 2. *Maximinus XVI. lixas unô ſudore devicit*; locutio è media eſt palæſtra elegans & τεχνική, & ſignificat, πρὶν ἀνιδρῶσαι, priuſquam defatigaretur. *Symmachus* eadem de re, *Tunc Maximinus*, ait, *ſedecim lixas tantâ felicitate proſtravit, ut vincendo ſingulos nullam ſibi requiem intercapedine temporum daret.* Aliàs ita Athletæ pugnabant, ut aliquantulum reſpirarent, quô factô πάλιν ἐπαπεδύοντο τοῖς αὐτοῖς ἀγωνίσμασι, *rurſus inibant eadem certamina.* Philo περὶ μίθ. Unde idem *alibi* Ægyptios comparans Athletis ait, διαπνεύσαντες δὲ ἠρεμίας ἐπ’ ὀλίγον, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀθληταί, *Cùm verò paulum reſpirâſſent ab ultione, quemadmodum in certaminibus Athletæ.* Cùm verò rigidiùs certamen iniretur, διαπνεῦσαι καὶ συλλέγειν δύναμιν εἰς ἑτέραν ἀγῶνος ἀρχήν, *reſpirare & colligere vires ad inſtaurandam pugnam*, ut idem loquitur, περὶ καλοκἀγ. ἀρχῆς, non licebat. Quod ſponte ſuâ apud Capitolinum Maximinus fecit, ut robur ſuum Severo redderet probatum &c. Vide ſuprà ubi de *Lucta.*

SUE, fil. Abrahæ ex Cetura. Gen. *c.* 25. *v.* 2.

SUE, fil. Jabaddai. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 49.

SUE, fil. Supha. 1. Paral. *c.* 7. *v.* 36.

SUEBI, Scythiæ intra Imaum montes. *Ptol.*

SUECIA, Regnum Europæ, ita denominata à Suionibus, ac Sitonibus, qui Suevorum gentes fuerunt in Germanico Oceano ſitæ, nec ineptè poſſunt videri ii, quos noſtra ætas *Suedos* & *Suecos* vocat, aliquot ſaltem literis mutatis. Sueciæ regnum, immenſæ illius peninſulæ Arctoæ, quem *Scandinaviam* veteres nominant, mari Glaciali Noricô & Balthicô circumfuſæ; Gothiam & regiones ampliſſimas, latiſſimeque adverſus orientem patentes, hôc tempore obtinens: ab occaſu Norvegiâ: ad meridiem, ſinu maris Balthici ſeu Germanici, Viſtulæ & Viadri oſtiis objectô, verſus Boream, non procul à mari Glaciali; ad ortum, Ruſſiæ Neugardiâ terminatur: à gradu latitudinis 55. uſque ad 73. longitudinis 35. uſque ad 58. extenditur. Provincias multas continet, quarum aliæ *Gothicæ* ſunt, ut Oſtrogothia, cujus Lincopia metropolis, Weſtrogothia, lacu Vetere ob Orientali ſejuncta, cujus Scara, Epiſcopi ſedes: Auſtralis Gothia, ſeu Smalandia, Tuiſcia, Verendia, cujus Vexio præcipuum oppidum: Moringia & inſula Selandia, Smalandiæ in longitud. 18. milliar. objecta, & in totidem parochias diſtincta, ac arce Borgholmiâ munita. Aliæ *Noricæ*, ſeu *Sueticæ* ſunt, ut Oplandia, cujus Opſalia ad Salam ſita, in centro Sueciæ, ſedes Archiepiſcopi & ſcholæ publicæ, ac Stocholmia metropolis. Meridianæ Meleri ripæ, Sudermanniæ oppida, Telgo, Stringenes, Epiſcopi ſedes, & arx Gryphisholmia adjacent: Nericiæ Orelo arx præcipua eſt: Occaſus verſum Weſtmannia regio & urbes Aroſia & Arboga lacui incumbunt. Inde verſus occaſum æſtivum Dalia occidua, Eva & Solies Dalia à Slacu Solion ſic denominata jacent, quæ tres provinciæ, unà cum majore parte montanarum provinciarum, ſub Epiſcopi Haroſienſis inſpectione continentur. Oplandiæ, verſus Boream, finitima Geſtricia, inde Helcingia, poſt Middelpadia, ulterius Angermannia, Borea & Notia. Inde Nortbotnia in Weſtbotniam & Oſtbotniam diviſa, longô terrarum tractu diffuſæ provinciæ. Tandem Boream verſus Scricfinnia, Lapponia, Biarmia; has propriè regni Suecorum provincias antiquas, pleraſque ſinus Botnicus ex Balthico in Boream, tectâ Torniam, & ultra circulum arcticum porrectus, à Finlandia ampliſſima peninſula dirimit. Dividitur Finlandia in Notiam & Boream, quibus Natagundia ſuperior & inferior, Savoloſia, Tavaſtia, Finnonicæ regiones latè patentes adjunctæ ſunt. Inde trans Finnicum ſinum Carelia, cujus Kexholm metropolis eſt, & meridiem verſus Worichonia, in qua Lovati fluvii Novogardiam allabentis, quem *Ny* accolæ vocant, oſtium: ſupra

Coporam Ingria, cujus Jamagrod, & Solonſcia, cujus Ivanogrod è regione Nervæ, arces ſunt præcipuæ. His contiguæ verſus meridiem ſunt Livonicæ Eſthonum provinciæ, à Nerva ad Revaliam & Vernoviam uſque pertinentes. Allantacia, cujus Nerva; Wiria, cujus Weſembetga; Wichia, cujus Ababſal Epiſcopi ſedes & inſula Dagen. Quæ regiones trans Finnicum ſinum pleræque omnes, Joannis III. Regis virtute ac felicitate, regno Suecorum, A. C. 1581. primùm accreverunt, cùm Revalia ſponte Erico XIV. Suecorum regi ſe ſubjeciſſet. A. C. 1561. Eſt autem multis in locis aſpera, montoſa, humida & paludoſa, unde multis in locis eſt invia, & rarior ibi fructuum proventus. Totum verò littus verſus Livoniam, acutiſſimi ſcopuli occupant, quibus ex oræ inacceſſæ fiunt, ad quas gelatô mari lupi tranſmeant, prædæ gratiâ, ibique nimiô frigore privati luminibus feruntur. *Merul. & Metel. Baudrando Succia*, incolis *Sueden*, Gallis *Suede*, Italis *Suetia*, regnum eſt Europæ verſùs ſeptentrionem. Majorem Scandinaviæ partem complectitur, aliàsque Daniæ & Norvegiæ unitum fuit; ſed hodie proprio ſubeſt Regi. Terminatur à ſeptentrione Lapponiâ Norvegicâ, ab oriente Moſcoviâ, à meridie mari Balticô, & ab Occidente Daniâ & Norvegiâ. Ejus partes ſunt ſex, nempe Suecia propria, ſeu Suevonia, Gothia, Lapponia Suecica, Finlandia, Ingria, & Livonia: ſub quibus ſunt triginta quinque provinciæ, quibus additur Bahuſiana Præfectura, quæ antea pars erat Norvegiæ. Subſunt etiam Regi Sueciæ Pomerania citerior, Ducatus Bremenſis, & Principatus Ferdenſis: ſed hæc ſunt in Germania. Totius autem regni caput eſt Holmia, *Stockholm*, prope Melerum lacum. *Moterio* regionis hujus aër tam purus eſt, ut ultra 100. annos vitam non rarò incolæ producant: quorom opes in fertilitate terræ, metallis & aliis: quod enim ejus citra ſexageſimum gradum eſt, aëre ſatis miti & temperatô fruitur: quod inde uſque ad gradum 66. ſcil. ad Arcticum circulom, excurrit, cœlum quidem inclementius habet, ſolum verò felicius: quod reliquum ultra circulum Arcticum reſtat, & ſterile eſt & frigore horridum, feris tamen, piſcibuſque innumeris abundat. Unde multitudo incolarum olim tam prodigioſa, ut ſylvas etiam colerent, quod & ruinæ paſſim occurrentes, & in reliquum penè totum terrarum orbem hujus gentis inundationes teſtantur. Incolæ autem naturâ feroces & truces durâ exercitâque educatione, contra omnes labores firmantur. Germanis mores ſimiles habent, niſi quòd ab iis civilitate ſuperantur, at induſtria eorum ingens, utpote quôvis Suecô ruſticô omnes artes opificiaque callente. Integris ſæpe ſylvis incenſis cineri grana ferentes miſcent, admirandô ſucceſſu. Rei bellicæ gloriâ ſub Guſtavo Adolpho inprimis & Carolo Guſtavo Regibus emicuerunt: Linguarum exoticarum, & politicæ minimè rudes, magnificè hodie veſtiri gaudent; Reges memorant antiquiſſimos à Magogo, Noachi ex Japheto filio nepote, uſque ad præſentem Carolum XI. centum & quinquaginta. Regiam dignitatem, Electivam anteà, fecerunt Hæreditariam, ſub Guſtavo I. Erici filio, qui pulsô Danô Chriſtiernô II. Rex factus eſt, A. C. 1523. Hic A. C. 1527. comitiis coactis, religionem Pontificiam abrogavit, Clericos, qui in regno manere mutatâ religione nolebant, dimiſit. Olai Petri operâ uſus, Antiſtites & Paſtores dignos Eccleſiis præfecit: Biblia S. in Suecicum ſermonem primus transferri & in omnia regni templa diſtribui curavit, Reformatos exules à Danis inhumaniter habitos clementer invitavit, non tutô ſolùm hoſpitiô, ſed & libertate religionis oblatâ: Obiit A. C. 1560. regni 38. ætat. 70. Succeſſit Ericus fil. ex Catharina Saxonica, qui, rebus regni turbatis, in carcerem conjectus à Johanne & Carolo fratribus, è Margareta Loholmia genitis, ibi obiit A. C. 1568. Johannes poſt eum præfuit, pater Sigiſmundi, qui A. C. 1592. electus Poloniæ Rex, cùm contra regni leges Latinos ritus Suecis obtrudere conaretur, à Proceribus depoſitus eſt, ſubſtitutô patruô Carolô: qui perpetuâ ferme vitâ infelix, obiit A. C. 1611: pater Guſtavi Adolphi, illius tot victoriis & rerum geſtarum magnitudine inclyti: Cui in prælio Lutzenſi occiſo A. C. 1633. ſucceſſit Chriſtina filia, quæ, pace Monaſterii initâ, ingenti acceſſione regnum auxit, ſceptrô dein A. C. 1654. ſponte ceſſit, in gratiam Caroli Guſtavi, quem Caſimirus Bipontinus ſuſceperat ex Catharina ſorore Guſtavi Adolphi. Mortuo A. C. 1660. ſucceſſit Carolus XI. hodie regnans. Rex de negotiis regni deliberaturus, convocat Ordines, è Nobilitate, Clero, Mercatorib. & Ruſticis conſtantes: quorum Primi capita familiarum: Secundi duos Paſtores ex qualibet communitate: Urbes duos Mercatores, & quælibet villa duos è numero ſuo, illuc mittit. Reliqua minoris momenti in conſeſſibus ordinariis peraguntur. Vide inſuper Cluver. Ortelium, Sanſonem & Du Val *Georg.* Saxonem Gramm. *Hiſt. Danicæ*, Olaum M. *Hiſtor. gent. Sept.* Joh. Magn. *Hiſt. Reg. Suec.* Alb. Crantz. *Chron. Dan. Suec. & Norveg.* Erpoldum Lindenbrog. *Script. rerum Germ.* Hug. Grotium *in Hiſt. Suecor. Goth. & Wand. &c.* ut & infra in voce *Suecones*.

Sueciæ provinciæ:

Angermania, *Angermanie.*	Kekholmia, *Kekholme.*
Blekingia, *Blecking.*	Lapponia, *Lapponie.* in quinque marchias ſeu provincias diviſa.
Bothnia occidentalis, *Bothnie Occidentale.*	Livonia *Livonie*, in duas provincias diviſa.
Cajania ſeu Bothnia orientalis, *Cajanie.*	Medelpadia, *Medelpade.*
Carelia, *Carelie.*	Nericia, *Nericie.*
Dalecarlia, *Dalecarlie.*	Nylandia, *Nylande.*
Dalia, *Dalie.*	Oſtrogothia, *Oſtrogothland.*
Finlandia ſeptentrionalis, *Finlande ſeptentrionale.*	Savolaxia, *Savolax.*
Finlandia meridionalis, *Finlande meridionale.*	Scania, *Schonen.*
Geſtricia, *Geſtricie.*	Smalandia, *Smaland.*
Hallandia, *Halland.*	Sudermania, *Sudermanland.*
Helſingia, *Helſingie.*	Tavaſthia, *Tavaſthus.*
	Vermelandia, *Vermeland.*
	Weſtmania, *Weſtmanie.*
Jemptia, *Jempterland.*	Weſtrogothia, *Weſtrogothland.*
Ingria, *Ingrie*, ſeu *Ingermanland.*	Uplandia, *Upland.*

Sueciæ urbes præcipuæ:

Aboa, *Abo.*	Lunda, *Lunden.*
Aroſia, *Weſteras.*	Nicopia, *Nycoping.*
Calmaria, *Calmar.*	Norcopia, *Norkoping.*
Carolſtadium, *Carolſtad.*	Orebroa, *Orebro.*
Chriſtianopolis, *Chriſtianopel.*	Revalia, *Revel.*
Coronia, *Landſcron.*	Riga, *Rige.*
Daleburgum, *Dalcborg.*	Scara, *Scare.*
Elleboga, *Ellebogen.*	Sigtuna, *Sigtun.*
Gothenburgum, *Gotemburg.*	Torna, *Toorn.*
Holmia, *Stockholm*, regni caput.	Viburgum, *Viborch.*
Lincopia, *Lincoping.*	Upſala, *Upſal.*

SUECIA NOVA, vulgò *nouvelle Suede*, provinc. Americæ Septentrional. in ora maris Borealis, inter novum Belgium ad Boream, & Virginiam ad Auſtrum; primò à Suecis habitata, & poſteà à Batavis occupata, qui inde ejecti fuère hiſce ultimis temporibus, ſicque etiamnum ſubeſt dominio Suecorum. Ibi oppida præcipua Chriſtina & Gothemburgum, propè oſtia fluvii Auſtrini.

SUECONII, Pliniô teſte, *l.* 4. *c.* 17. Belgii populi fuère; ubi hodie Tornacum, urbs Epiſcopalis Flandriæ, ad Scaldim fluv. ut quidam opinantur.

SUEDERICUS Jacobus, vide *Jacobus*.

SUEDIA, vide SUECIA, & SUETIA. Adde, quod *Suecorum, Sueciæ*, & *Suediæ* nomen Antiquos, boni ominis causâ, à juvenili vigore & maſcula virtute, ſumſiſſe cenſet Loccenius, quòd *Suen* denotet *juvenem ſeu maſculum*: Ab exteris verò *Suedos* vocatos, quia Suecorum terra *Sueaod, Sueaod & Suenod* dicta fuerit, indeque commodioris ſoni cauſâ *Sued* formatum, *Antiqq. Sueo Goth. l.* 1. *c.* 1. Regno conterminæ ſunt, ab Auſtro Dania, ab Occaſu Norvegia, à Borea Oceanus Septentrionalis, ab Ortu Ruſſia: Partes ejus infrà recenſitas vide. Metalli, maximè cupri, hic fodinæ celebres, quarum intuitu eas *ſubterraneum* Regni *Ærarium* præfatus Auctor vocat *l.* 2. *c.* 17. Nec obſcurum hujus rei teſtimonium elucet è collegio Montanorum Holmiæ à Chriſtina Regina ante hàc inſtituto, in quo res Metallicæ promoverentur & controverſiæ deciderentur. Idem *cit. loc.* Cœterùm terra apta cultui, pro natura ac benignitate ſoli communiter octuplum, decuplum, duodecuplum aliquando plus reddit. Quam, ut divinitus affluentem, benedictionem, agnoſcentes Agricolæ, *Dei domum* vulgati ſermone prædicant, & terram *Dei cellam penariam* vocant. Unde vetus inter illos Proverb. *I Gudz wiſthuus ar myckin maat*, i. e. *In Dei cella penaria multum eſt cibi*, Idem *c.* 19. Regnum autem, poſtquam ultimò à Regno Daniæ avulſum fuit ſub Daniæ Rege Chriſtierno II. proprios tenuit Reges, qui è *Trollerum* familia fuère ſequentes; Guſtavus Ericſonius inſtaurator Regni & Religionis, qui è captivitate Danica, inter venandum, habitu piſcatorio elapſus Lubecam ſe receperat & inde clam in *Sueciam* delatus, ſpecie procurandorum Chriſtinæ Stenonis II. viduæ negotiorum Stenoniſque filiâ in Uxorem acceptâ, Procerum favore ac Lubecenſium præcipuè opibus, Regni vacui poſſeſſionem adeptus eſt, Thuan. *l.* 1. Ei ſucceſſit filius Ericus II. qui tyrannide, nuptiiſque (Eliſabethæ Angliæ Reginæ conjugium poſtquàm fruſtra ambiiſſet) cum Catharina, ex infima plebe, ac lictoris, aut militis filiâ, contractis, notus: In carcere vitam finiit. Succeſſore fratre Johanne, qui obiit A. C. 1592. Hunc excepit Sigiſmundus, ejus ex ſorore Sigiſmundi Poloniæ Regis filius, quem, cùm à Polonis, Patre adhuc ſuperſtite, Rex electus A. C. 1587. Latinos ritus ſequeretur, & proin in patrio Regno Religionis mutationem moliretur, ortis inter Suecos Polonoſque diſſidiis, *Sueciæ* regnô exuerunt Proceres, jure ſucceſſionis ſimul omnibus ejus poſteris abrogatô: inque ejus locum, Carolum patruum ſurrogârunt, Ducem Sudermanniæ, & Pro-Regem à Sigiſmundo conſtitutum, A. C. 1604. Cui defuncto A. C 1611. filius ſucceſſit Guſtavus Adolphus, Princeps magni animi, quemque inter ipſos Pontificios Ambroſius Spinola, poſt victoriam Pragenſem A. C. 1620. ſolum inter Proteſtantes Principes reſiduum judicavit, qui non irritari deberet, vide Petr. Bapt. Burgum *Marte Sueo-Germ. l.* 3. Poſt res in Germania & alibi præclariſſimè geſtas, obiit in prælio Lutzenſi A. C. 1632. ætat. 38. Pater Chriſtinæ, quæ Regno præfuit uſque ad A. C. 1654. quô eô ceſſit, illudque in manus Caroli Guſtavi reſignavit, reſervatis ſibi Imperialibus 200000. ex Pomerania & Inſul. Oelandia quotannis ſolvendis: cujus rei ſolemnitates habes *in Theatr. Europ. ad Ann. prædictum.* Eô factô Oeniponte ad Latinos tranſiit ritus, & ab Alexandro VII. *Chriſtina Alexandra* appellari geſtiit. Igitur Carolus Guſtavus, Guſtavi Adolphi ex ſorore Catharina nepos, natus Nycopiæ A. C. 1622. patre Joh. Caſimirô Bipontinô, inde ſupremus militiæ Suecicæ Dux, poſt A. C. 1649. Chriſtinæ ſucceſſor deſtinatus & A. C. 1650. Princeps hæreditarius renunciatus, Regnum capeſſivit, A. C. 1654. moxque bello Polonico ac Danico uſque ad A. C. 1660. implicitus, obiit pace nondum concluſâ, d. 12. Febr. ejuſdem Anni. Poſt eum regno præeſt filius Carolus, cum Daniæ Rege & confœderatis Imperii Principibus Belgiſque aliquot annis, difficili bellô, colliſus. Factum verò hæreditarium hoc regnum eſt A. C. 1544. Aroſiæ ſub Guſtavo I. Rege; quod in electione Caroli A. C. 1604. renovatum fuiſſe, apud Thuanum legimus *l.* 131. Unde factum, ut Chriſtina adhuc minorennis in ſubſcriptionibus *Principis hæreditariæ & deſignatæ Reginæ*, titulum uſurpârit, Rexque hodiernus, antequam ipſe Regno præeſſet, *Principem Hæreditarium* ſe, omiſſo tamen *deſignati Regis* epithetô, ſcripſerit. Negotia *Suedorum* cum Polonis, Danis, Moſcis, Civitate Bremenſi, pluribus exſequitur Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. Part.* 2. *c.* 6. §. 4-8. In arduis Regni negotiis militiæ legendæ, pacis con-

concludendæ, belli indicendi &c. res cum Senatorum conſenſu perficitur, qui in univerſum, incluſis majoribus officiis, numerantur XLIV. Inter quos neceſſarii & inſeparabiles ſocii Conſiliorum ſunt, 1. Archidapifer ſeu *Trockretus*, ferè idem cum Veteri Præfecto Prætorio, cujus munus eſt: *Leges cuſtodire, Præſidem ſummi Dicaſterii Holmenſis agere, Regem officii admonere*, &c. 2. Mareſcallus Regni, qui *dirigit militare conſilium & omnem curam militiæ terreſtris gerit*, cum Veteri Magiſtro militum comparandus. 3. Archithalaſſus, qui *Leges nauticas cuſtodit*, velut Magiſter Dodecaniſi ſub Græcis & Turcis. 4. Cancellarius, qui *reditus Regni, quæque ad Fiſcum pertinent*, curat, velut olim Comes Sacrarum Largitionum. Atque hi durante minorennitate Regis, quæ annô 18. terminatur, cum Regina vidua, negotia Regni tractant, & ſubſcriptionibus ſuis confirmant; quanquam non illi modò, ſed & omnes Senatores, in transactione Polono-Suedica, volente ita Reginâ, ſubſcripſerint. Nec omittendum, quod ſingulare hoc regnum habet, ut Rex non ſolùm in antiqua Populi privilegia, ſicut alibi quoque fit, ſed & in Auguſtanam Confeſſionem jurare teneatur, quam ſi relinquat, vi pactorum deponi poteſt, bonis ipſius Fiſco addictis. Hinc, recentioribus aliquibus Comitiis nonnulli Ordinum ſummam prædictam, quam ſibi Chriſtina reſervavit, ſublatam voluêre; quod tamen à reliquis mitigatum, ſummâ ad 120000. Imper. reductâ. Sprengerus *Not. Regni Sued.* Vide plura de hoc Regno, apud Stiernhelmium *Gloſſar.* A. Bureum *Orbis Arctoi deſcr.* Andr. Hildebrandum *Geneal. Regum Sued.* Joc Loccenium *Antiqq. Sueo-Goth. l.* 3. Hornium *Orb. Imp.* Alios, ut & in voce *Suecia*, it. *Suecones*. Ut de Regnatrice Familia ſaltem aliquid addam, hodierna Palatinæ Stirpis ramus eſt. Joannes enim Caſimirus, tertius Joannis Senioris Ducis Bipontini filius, natus A. C. 1589. *Suecicam lineam* progenuit, cùm in Suecia Catharinam (Caroli Regis filiam) uxorem promeruiſſet, A. C. 1615. His nati ſunt (præter filias, Chriſtinam Magdalenam Friderico Marchioni Badenſi, Mariam Euphroſynam Magno Gabrieli Comiti *de la Gardia* Regni Cancellario, & Eleonoram Catharinam Friderico Landgravio Haſſiæ elocatas) Carolus Guſtavus, poſt Chriſtinam, Sueciæ Rex, & Adolphus Joannes. Carolo Guſtavo (defuncto A. C. 1660.) genitus, ex Hedvige Eleonora Holſatica, Carolus XI. Rex, hodie feliciter imperans (A. C. 1655.) Ulricam Eleonoram, Chriſtiani V. Daniæ R. ſororem ſibi fauſtis auſpiciis haud pridem junxit. Ipſe verò Guſtavus Magnus, qui à tyrannide Chriſtierni II. Daniæ Regis Regnum vindicavit, domô *de Waſa*, ex vetuſta Suecorum nobilitate & antiquorum Regum ſanguine ortâ, deſcendit: è qua familia ultimi ſunt, Joannes Caſimirus nuperus Poloniæ Rex, & Chriſtina Regina Suecorum, quæ abdicatô jam pridem Regnô Romæ maximam partem commoratur. Vide Phil. Jac. Spenerum *Sylloge Geneal. Hiſtor.* & *Theatro Nobilit. Europ. Tom. II.* nec non *Artis Heraldicæ Parte Spec.*

Partes Regni Suediæ ſeu Sueciæ, ex Auctore Anonymo præfato.

α. Gothia, quò pertinent Scania, Halandia, Blekingia, Smelingia: Item *Oſtro-Gothia* & *Weſtro-Gothia*; quarum priores ultimâ transactione Sueo-Danicâ, à Daniæ Regno avulſæ, *Suedico* Regno acceſſêre. β. Suconia, quò pertinent Sudermannia (in qua Holmia Regia) Nericia, Weſtmannia, Dalecarlia, Uplandia: Dein Boream verſùs, Geſtricia, Helſingia, Medelpadia, Botnia, Jemptia, quæ olim Danorum erant. Vide Articulos Bremsbroënſes. γ. Lapponia, quò referas Lapmarckias & Finmarckiam. δ. Finlandia, à Boreali latere Sinus Finnici, quò ſpectant Cajania, Thavaſtia, Savolaxia, Finnia, Nylandia, Carellia, Europa. ε. Ingria, è regione Finlandiæ, atque ab altero latere Sinus Finnici, ut & Eſthonia.

SUEDIUS Clemens, è primipilaribus, cui cum Antonio Novello & Æmilio Pacenſi Otho, ſummam expeditionis in Galliam Narbonenſ. commiſit. Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 87. Vertranius legit *Vedius*.

SUEL, Hiſpaniæ Bæticæ oppid. poſt Cartejam & Calpen. Σῦελ *Ptolem.* ejus meminêre Mela, *l.* 2. *c.* 6. Plin. *l.* 3. *c.* 1. & *Antonin.* ubi corruptè *Sivel*. Hodie *Molina*, caſtrum parvum regni Granatæ in ora maris Mediterr. *Sanſo*. A vulpibus dici putat Bochartus, *in Chanaan*, *l.* 1. *c.* 34. quia Ebræis שועל *ſual*, eſt *vulpes*; & ex Bætica tam vulpium, quàm muſtelarum pelles peti ſcribunt recentiores. Sic à vulpibus nomen habet in Mæotide *Alopecia*; in Helleſponto *Alopeconneſus*. Contra Smyrnam *Alopece*, in Bœotia mons *Alopecos*; in agro Attico *Alopecæ* vicus tribûs Antiochidis, ex quo Socrates oriundus; in Judæâ *Saalim*, vel *Sualim*, ut legi mavult Hieronymus, 1. Samuel. *c.* 9. *v.* 4. In Phrygia denique Ἐζυίω, de quo Stephan. in Ἀζωαι.

SUELLIS, urbs Sardiniæ, inter Calaim 30. & Arboream 40. mill. paſſ.

SUELTERI, populi Galliæ Narbonenſ. in Provincia, inter Argenteum amnem ad Boream & Olbiam oppid. ubi hodie pars Meridionalis Diœceſis Foro-Julienſis. *Baudrand.* Valeſius horum pagum hodieque *le Sterel* dici, ſupra Forum Julii, illoſque inter Pyrenæum & Alpes Maritim. ſed his propiores fuiſſe, ſcribit *Notit. Gall.*

SUENTISIUS Pagus, vide *Suginienſis*.

SUEONES, item SUEDI, SUETHI, & SUECI, populi antiquiſſimi, Normannorum pars ut maxima, ita potentiſſima; quos non viris tantùm, armiſque; ſed & claſſe & opibus valuiſſe jam Taciti tempore, ex eo diſcimus. Et Saxo Suedorum Regem nominat, cui 2500. naves fuerint. Cum Norvegis & Danis Scanziam ſeu Scandinaviam, ſed inæqualiter diviſam tenent, pars enim & optima & maxima à Suecis incolitur. Latiſſimum autem Suconiæ regnum, longiſſimiſque terrarum ſpatiis regnant Suecones, ait Bremenſis, additque: *Suconia regio eſt fertiliſſima, ager frugibus & melle optimus, extra quod pecorum fœtu omnibus anteſertur: opportunitas fluminum ſylvarumque magna: ubique peregrinis mercibus omnis regio plena. Nullis itaque egere dicas Suevnas opibus, exceptâ, quam nò adamamus, ſuperbiâ.* Et mox: *Populi Sueonum multi ſunt, viribus & armis egregii, præterea tam in equis quam in navibus juxta optimi bellatores. Unde etiam ſua potentia cæteras Aquilonis gentes conſtringere videntur.* Magnitudinis eorum invictum argumentum eſt, quòd ut Norvegia, ſic & Æſtonia à Suedis ex ſitu ad Suediam comparato nomina ſua accepêre. Idem auctor præfatus hoſpitalitatem *Suconum* tantam eſſe prædicat, ut certamen habeant inter ſe, qui dignus ſit hoſpitem recipere: Imo lex à Carolo Rege facta legitur, ut ſi quis externo hoſpitium negâſſet, ejus domus incenderetur: nec privatis tantùm, ſed & regibus Ducibuſque ejectis tutum ſemper apud illos perfugium fuit. Solertiſſima porro *Suconum* inventa ſunt, ad tuendam valetudinem, ad itinera per montes, nivem, glaciem facienda; ad venatus, piſcatus, aucupia, quæ omnia Olaus Magnus, ſi non nitidè, at diligenter deſcripſit. Quas terras aut pugnantes peragraverint, aut victores inſederint, vide apud Hug. Grotium *Hiſt. Suec. Goth. Wandal.* qui ibidem ex Adamo Bremenſi in ſuperſtitionibus illorum, antequam fidem ſuſcepiſſent, prolixus eſt. Hanc S. Anſgarius Monachus ſub Biorno, centeſimo Suecorum Rege, A. C. 816. indigenas idololatras edocuit, Lotharius dein Imperator operâ Canuti Wandal. Regis Epiſcopos in Dania, *Succia*, Normannia, Gronlandia & Iſlandia inſtituit, circa A. C. 1133. Cumque ſeculi errores aliquandiu gens poſteà ſectata eſſet, denuo veritas ei affulgere cœpit ſub Guſtavo I. qui Biblia S. Suecicè transferri, & in omnia regni templa diſtribui curavit, portâ ſic Euangelio advenienti latè apertâ. Formâ ſunt inſignes, robuſti, agiles, bellicoſi, linguarum periti, prudentes, magnifici, ſed feroces nimis, inprimis, cùm Fortuna favet, quod vitium tamen dextrè diſſimulare nôrunt. Regnum olim Electivum, nunc Hæreditario propius, cùm Senatores à familia Regis non recedant. Guſtavus I. fil. Erici, Danos regnô pepulit, & Rex coronatus. Obiit A. C. 1560. Ex Catharina Saxonica pater Erici, Joh. & Caroli, de quibus ſuprà. Horum ultimus obiit A. C. 1611. pater Guſtavi Adolphi Magni, in prælio Lutzenſi occiſi, A. C. 1633. Huic Chriſtina filia ſucceſſit, quæ ſponte, poſt complures annos, ceſſit Carolo Guſtavo, filio Caſimiri Bipontini Ducis ex Catharina, Guſtavi Adolphi ſorore. Hic obiit A. C. 1660. relictô filiô Carolo XI. qui hodie feliciter regnat. Cæterùm Lutheri doctrinam Sueci amplexi ſunt ſeculô præteritô, quam hodieque retinent. Aratri apud illos uſus ignotus, integris ſylvis incenſis, cineribus ſemina inſpergunt, bienniô poſt divite meſſe potiti, &c. Vide ſupra *in Suecia*.

SUERINUM, urbs Saxoniæ inferioris aliàs partim ſub Epiſcopo proprio partim ſub Duce propriô è familia Megapolitana. Nunc tota ſub hoc, pace Monaſterienſi *Suerinenſis* lineæ auctor Adolfus Fridericus eſt filius Johannis A. C. 1592. demortui, frater Johannis Alberti, qui Guſtrovianam eſt orſus. Hi ambo à Cæſare proſcripti A. C. 1628. & Ducatus Wallenſtenio conceſſus eſt: ſed reſtituit illos Guſtavus Adolphus A. C. 1631. Poſtmodum in Monaſterienſi tractatu, ut Wiſmariam Suecis cederet Dux Suerinenſis, Epiſcopatus urbis cum Razenburgio, aliquotque commendis domui in compenſationem data. Moriens Dux A. C. 1658. præter filias reliquit Chriſtianum, qui ad Latinos acceſſit ritus, Carolum, Joh. Georgium, Guſtavum Rodolfum, Fridericum, Philippum Ludovicum & Henricum Wilhelmum. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſtor. in fam. Wandalica.* Sedet urbs juxta lacum cognom. 7. milliar. Germanic. à Guſtrovia, altera Ducum ſede in Occaſum 3. à Viſmaria in Meridiem. Cæterùm, Origo Epiſcopatui ea fuit; Mecklenburgi Epiſcopatus, auctore Godeſcalcô Obotritorum Principe cœpit A. C. 1062. Cùm verò Antiſtes Joannes Scotus, juxtà cum Godeſcalco, à Wandalis avitæ ſuperſtitionis pervicacibus, morte ſublatus eſſet, inde *Suerinum* Henricus I. illum tranſtulit, quò à Slavorum injuriis Antiſtites aliquantò tutiores degerent. Agrô poſtmodum reditibusque Henricus Leo inſtruxit. Quem cùm ſeculis prioribus multi ex Mecklenburgica gente jam obiviſſent, hæreditariô tandem jure in iſtos ceſſit, Weſtphalicæ pacis conſtitutione, ſacrâ conditione ſolutus (*ſecularisirt*) unà cum Raceburgenſi, in Wiſmariæ redhoſtimentum, ut dictum. Et ratione hujus *Principes* cluent Mecklenburgici Duces: iidem *Comites Suerini* quoque inſigniuntur, ob hanc cauſam. *Suerinenſi* agro, victô Nicolottô Buthuis filio Guncelinum *Comitis* nomine præpoſuit Henricus Leo, cujus poſteris poſſeſſionem, aliquandiu quietam (per duo ſcil. ſecula) turbaverunt Albertus atque Joannes Mecklenburgii, cùm *Imperii Principum* honore, etiam animis, aucti, clientelæ ſaltem titulô eam à Comitibus haberi poſtularent. Quô eventu, non adeò liquet: quanquam vero propius videatur, Comites, quò claritudinem Domus obſequiô protegerent, potentioribus conceſſiſſe. Eorum familiam finiit Otto, *Roſa*, cognominatus, cujus filia Richſa ſeu Richardis, nupta Alberto II. Duci Mecklenburgio, Regni quoque Sueciæ honore poſteà aucto, titulum (quem tamen jam ante Albertum, primum Imperii ex Mecklenburgiorum Gente Ducem uſurpâſſe quidam volunt) terraſque Comitatus iſtius in domum mariti attulit. Tob. Pfannerus *de præcipuis Germ. Principum gentibus c.* 6.

SUESIA, it. *Mesia*, & *Melſiagum*, paludes ingentes German. in Comitatu Mansfeldenſi. Quos *Aſcanium*, *Dulcem*, & *Salſum* Latio recenti, dici putat *Ortel.*

SUESSA, Campaniæ oppid. Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Intus coloniæ, Capua, Aquinium, Sueſſa, Venafrum.* Sil. *l.* 8. *v.* 398.

—— *Detritaque bellis*
Sueſſa. —— ——

Vocatur *Aurunca*, ſive *Auruncorum* ad diſcrimen *Sueſſæ Pometiæ*, ſeu *Pometiorum*, quæ erat in Volſcis. At quia illa Pometia jam inde ab Tarquinio Superbo everſa, plerumque hæc in Auruncis ſimpliciter ab auctoribus dicitur *Sueſſa*, ſine cognomine. Agrum habuit mirè fertilem. Oppidani inde *Sueſſani*.

SUESSA, Volſcorum urbs, cognomine *Pometia*. Μητρόπολιν Οὐόλσκων appellat Strabo *l.* 5. *Dionyſ.* ἐπιφανεστάτην πόλιν vocat & ἡγεμόνα τῶν ἐθνῶν. Liv. *l.* 2. *opulentiſſimam*, ſed addit; *ut tum res erant*.

SUESSANÆ Aquæ, vide *Suaveſſanæ*.

SUESSIONES, & *Sueſſones* Cæſari, *l.* 7. *Bell. Gall. c.* 75. & *l.* 1. *c.* 3. *Sueſiones* Strab. *l.* 4. *Veſſones* Ptolem. (cui Auguſta *Veſſonum*, pro Sueſſionum) populi & urbs Galliæ Belgicæ in Campaniæ & Picardiæ confiniis, ad Axonam fluvium vulgò *Soiſſons*. Apud hos, quos Remi conſanguineos fratreſque ſuos dixêre, fuiſſe regem ſuâ memoriâ Divitiacum, totius Galliæ potentiſſimum, etiam Britanniæ imperantem, poſteà Galbam, ad quem propter juſtitiam prudentiamque, ſummam totius belli deferri: oppida habere numerò 12. polliceri millia armata 50. refert Cæſar *l.* 2. *Comm.* Poſt Bellovacos, ſecundum inter Belgas dignitatis, virtutis & potentiæ locum illis tribuit *Strabo*. His, utpote agilitate & levitate membrorum pollentibus, *longa arma* tribuit Lucan. *l.* 1. *v.* 423. ut Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 662. Gallis Senonibus Capitolium furtò occupare conantibus *ſcuta longa*, propter proceritatem eximiam. Horum tractus *Sueſſionenſis ager* in provinc. Inſulæ Franciæ, aliàs in Picardia eſt, à qua terminatur ad Boream uti Laudonenſi, Remenſi ad Ortum, Valeſiâ ad Occaſum & Briâ ad Meridiem. Aliis. *Laudunenſis*: Gall. *le Soiſſonnois*, & *le Laonnois*. Continentur Valeſio *Sueſſionum* finibus, præter pagum Sueſſionicum, etiam pagus Tardanenſis, Vadenſis ex parte, & Urcenſis; 390. Parœciæ, 23. Abbatiæ, de quibus ſex cum 10. Parœciis & Monaſteriis Canonicorum atque Mendicantium, ſunt in urbe Sueſſionis, ejuſque ſuburbanis ac burgis. Caput eſt Sueſſiones ſeu Aug. Sueſſionum, *Soiſſons*, ampla & munita, in Præfectura inſulæ Franciæ, vix 5. leuc. à confiniis Picardiæ & Campaniæ, 10. à Remis in Occaſum, 7. à Novioduno in Eurum, 12. à Meldis in Boream. Regnum hîc olim, ſub Regibus primæ ſtirpis: dein Comites habuit. Vide Plin. *l.* 4. *c.* 17. Cæſ. *l.* 2. *c.* 12. 13. *ſ.* Melam *l.* 3. *c.* 2. Gregor. Turonenſ. Flodoardum, Ducheſnium *antiq. urb.* Concilium A. C. 743. Item 853. præſente Carolô Calvô 866. 941. 1078. 1092. 1120. contra Petr. Abaillardum. 1155. 1202. ob repudiatam à Phil. Auguſto Ingeburgem, quam dein recepit ſponte, &c. hîc habitum. De regno quod dictum, poſt obitum Chlodovei I. A. C. 514. diviſô in 4. partes Regnô ſeu in 4. Regna Monarchiâ, primum *Franciæ* Regnum, cujus ſedes Lutetia; ſecundum *Belgicæ*, cujus ſedes urbs *Sueſſionum*; tertium Aurelianenſe, & quartum Auſtraſiæ fuit, cujus caput Mediomatricum urbs. Quibus iterum in unum coëuntibus ſub Clothario, *Rege Sueſſionum*, qui extinctis fratribus universâ iterum Franciâ potitus eſt, A.C. 558. eô defunctô eadem diviſio facta eſt: donec Clotharius II. morte fratrum iterum evaderet Monarcha Franciæ A. C. 568. qua de re vide. Georg. Hornium *Orbe Imper. cum Notis* Felleri p. 205. Hodie Comitatus hic ſub proprio eſt Principe, è familia Sabaudica Franciſcus enim Thomas Princeps Cariniani, ex Maria Borbonia (Caroli Borbonii Comitis *Sueſſionum* filia, Ludovici Principis Condei nepte) genuit Emanuelem Philibertum Amadeum, Principem Cariniani, & Eugenium Mauritium Comitem *Sueſſionenſem*, cui ex Olympia Mancini nati ſunt, Thomas Ludovicus Comes *Sueſſionenſis*, Philippus & Julius, vide Spenerum *Theatrô Nobil. Europ. Part. I.* & *Artis Herald. Part. Special.*

Sueſſionenſis agri oppida.

Auguſta Sueſſionum *Soiſſons*,	Fara *la Fere en Tardenois*.
Brennacum vel Braina ad Vidulam.	Firmitas Milonis.
	Mons Mirabilis *Montmirail*.
Caſtellio ad Matronam.	Nantogilum.
Caſtrum Theodorici.	Petræ Fons, *Pierre Fons*.
Compendium.	Velliacum ad Axonam, *Vely*.

SUESSIONUM Auguſta, caput gentis primò dicta eſt Gallicô vocabulô *Noviodunum*. Galbæ olim apud Cæſar. regia ac ſedes, Priſtinorumque civitatis domicilium. Poſteà ab Octavio Auguſto nomen Latinum accepit, & *Sueſſionum Auguſta* dici cœpit: tandem communi Gentis nomine eam deſignavêre ſcriptores, & *Sueſſiones*, Galli *Soiſſons* vocavêre. Coloniam fuiſſe Auguſti auſpiciis ac juſſu deductam probabile eſt. Fuit Ægidii primum ac Syagrii Gallorum Regulorum, deinde & Chlodovei Francorum Regis ſedes, antequam interfectô Alaricô, Veſigothiſque Aquitaniâ expulſis Lutetiam Regiam elegiſſet: poſteà Chlotarius major ac Chilpericus ejus filius per annos 74. hîc ſedêre. Unde & Philippus poſt, & Carolomannus ejus fil. ibi Regni inſignia receperunt. Rodulphus quoque Richardi Burgundiæ Marchionis fil. apud urbem Sueſſionis in Monaſterio S. Medardi. ubi anteà Pipinus, Rex eſt pro Carolo conſtitutus. Hinc non ſolùm, ſtante imperiò Roman. ſicut in pleriſque clarioribus urbibus Galliarum, ſed & imperante adhuc Ludovicô Piô Palatium hîc erat, prope Monaſterium S. Medardi. Ibidem tres fuêre & etiamnum ſunt Eccleſiæ S. Criſpini Martyr. una S. Criſpini Majoris, aliàs S. Criſpini Magni, cui ſuus eſt Abbas ſuumque Capitulum: altera S. Criſpini Minoris, ſeu Parvi; tertia SS. Martyrum Criſpini & Criſpiniani in Cavea, collegium Canonicor. ſub Abbate: quarum poſtrema extra muros, hodieque *S. Creſpin en Chaye*, inde fortè dicta, quòd urbs olim Amphitheatrum ſuum habuerit, quod *Arenam Caveamque* ſæpe ab interiore parte dici ſolere, notum. Una ex portis *Porta Criſiæ* nuncupata legitur, in tabulario Monaſterii S. Criſpini in Cavea, quia ducebat ad Criſiam fluviol. quem inter & Axonam ſtat Auguſta Sueſſionum, qui que vicos aliquot prætérlapſus, paulo infra urbem in Axonam devolvitur. Præterea eſt Auguſta hæc puellari Monaſteriô B. Mariæ ab Ebroino Majore Domus ante annos 1000. conditô illuſtris ac veteri Comitivâ inſignis, ante annos circiter 670. ſicut Lugdunum, civit. Lingonum, Cabillonum, Matiſco, Bajocæ, Ebroicæ, Lexovii, Turoni, Cenomanni, Andicavi, Namnetæ, Veneti, Agedincum Senonum, Carnutæ, Antiſſiodorum, Tricaſſæ, Pariſii, Meldi, Tullum, Veſodunum, Remi plurimæque aliæ urbes Galliarum, capita veterum Comitatuum fuêre. *Notitia* quoque *Imper.* docet ſub diſpoſitione V. I. Magiſtri Officiorum, ex Fabricis 8. in Galliis, quartam earum *Fabricam Sueſſionenſem ſcutariam, baliſtariam & clibanariam exſtitiſſe*, &c. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SUESSITANI, populi Hiſpaniæ Tarraconenſis in Vaſconibus, quorum oppid. *Sueſtaſium* Ptol. *Sanguesa*, teſte *Mariana*, & Joh. *Mariana*, in regno Navarræ, à Pompelone 6. leuc. in Ortum, Jaccam verſus, ad Aragonem fluv. Legitur & *Sueſſitani*.

SUESSULA, quæ SUESULA *Straboni*, colonia & oppid. Campaniæ apud Clanium fluv. ægrè habitatum, à Neapoli 8. mill. paſſ. diſtans. Populi *Sueſſulani* Plinio, *l.* 3. *c.* 5.

SUESTASIUM, vide *Sueſſitani*.

SUESTRA, villa pagi Moſani, à præterfluente rivo ſic dicta, vulgò *Suſter*, aut *Suſteren*: quam Pipinus & Plectrudis Wilbrordo dediſſe dicuntur. Hic celebre Canonicarum collegium, in diœceſi Leodienſi ac Ducatu Juliacenſi, à Zuentibaldo Arnulfi Imperatoris filio, Lotharienſium Rege, ibidem ſepulto, auctum ac locupletatum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SUETA, vel SUITA, SUITES, inclyta in terra Hus urbs eſt, in tribu Manaſſe, diſtans contra Aquilonem à civitate Corozaim & oſtio fluvii Jordanis 4. milliar. Regio autem in qua ſita eſt, frumenti, vini, & olei ferax eſt, & cœlo ditata eſt optimo. Hic ſepulchrum Hiobi.

SUETES, è Ducibus auxiliaribus Perſæ, in bello Colchico, contra Aëtem, occiſus à Phryxi filio. Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 550.

SUETONIUS C. Tranquillus, fil. Suetonii Lenis, tertiæ Legionis ſub Ottone Tribuni, vixit temporibus Trajani & Hadriani, ſub quo Epiſtolarum magiſter fuit, ut ex Spartiano ſcimus in *Hadriano*, *c.* 11. ubi & illud narrat eò excuſſum honore, quia familiarius egerat cum principis uxore, Sabina. Plinium Juniorem amicum habuit, qui, vide *l.* 1. *ep.* 18. *l.* 5. *ep.* 11. eum monet, ut editionem operis ſui amplius haud differat: *Perfectum opus*, inquiens, *abſolutumque eſt, nec jam ſplendeſcit limâ, ſed atteritur.* Intelligit autem vitas 12. *Cæſarum*. Scripſit quoque *de Grammaticis illuſtribus*, ut & *de Rhetoribus*: cujus major pars perdita, quemadmodum & *de vitis Poëtarum* liber, maxima ex parte periit. *Terentii* enim *vitam* ab ipſo conditam, Donatus quoque agnovit: Idem de Horatii, Juvenalis, Lucani & Perſii dicendum. Eum imitatus videtur Hieronymus, in *libr. de Scriptorib. Eccleſ.* Suidas quoque huic auctori tribuit tractatum *de Ludis Græcorum*: *de Spectaculis Romanorum*: *de Rep.* Ciceronis: *de Re veſtiaria*: *de Injuriis*. *de Urbe Roma*, &c. Auſonius *epiſt.* 19. quoque meminit *tractatus de Regibus*, libb. 3. quem Pontius Paulinus poëmatis ſui argumentum eſſe juſſit. Vide quoque *Gellium*, *Servium*, *Tzetzen* &c. Malè fil. creditur quibuſdam Suetonii Paulini Conſulis, cujus meminit: *Tacitus*, *Plinius* & *Dion* in Xiphilino. Lipſ. *not. ad Tac. l.* 2. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 31. qui alibi eum vocat *emendatiſſimum & candidiſſimum*, & *cui familiare ſit amare brevitatem*. *Illud opinor*, inquit Eraſmus, *apud eruditos omnes in confeſſo eſſe, quod ad narrationis fidem attinet, primas deberi Suetonio, qui, ut quidam non infeſtiviter dixit, Prorſus eâ libertate ſcripſit Cæſarum vitas, quâ ipſi vixerunt.* Nic. *Lloydius*.

SUETONIUS Optatianus, ſeu Actacianus, ſub Tacito Imperatore hujus vitam ſcripſit. Vopiſcus, *c.* 11.

SUETONIUS Paullinus, Conſul. Britanniæ legatus, ſcientiâ militiæ & rumore populi Corbulonis concertator. Subegit Monam inſulam, ac fanaticum Britannorum agmen disjecit. Poſteà partium Othonianarum Dux. Sed in Africa bellum geſſit. Plin. *l.* 5. *c.* 1. *Primus*, inquit, *Romanorum ducum tranſgreſſus Atlantem.* Scripſit Hiſtoriam, Tac. *in Agric. c.* 5. & *l.* 1. *Hiſt. c.* 87. 90. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 26. Vide & *Capus*.

SUEVI, populi German. qui magnam illius partem tenuêre, Mechelburgiam, Pomeraniam, & Marchiam (per quam *Suevus* fluv. labitur) incolentes, ſic a *Suevone* monte (Germaniam à Sarmatia ſeparante, teſte Solinô c. 23.) dicti. Lucan. *l.* 2. *v.* 51.

Fundit ab extremo flavos Aquilone Suevos
Albis, & indomitum Rheni caput. --

Claudianus *de laud. Stilic. l.* 1. *v.* 221.

Ut Suevus jam rura colat, flexoſque Sicambri
In falcem curvent gladios. --

Horum regio *Suevia* Tacito in *Germ. c.* 43. & *Eutropio* dicitur, vulgò *Schwaben*, multis & claris conſtans urbibus (quarum magna pars ſunt liberæ) olim ducatus ampliſſimus. In hac Danubium oritur, teſte *Ferrar.* *Baudrando* *Suevi* populi fuêre Germaniæ Septentrionalis ſub Vindilis, & valde extenſi, ſub quibus 7. nationes fuêre, teſte *Brietiô*, nempe Angli, Varini, Cavlones, Deuringi, Eudoſes, Huithones, & Suardones, ubi hodie Ducatus Megapolitanus & Pomerania. Caſpar Peucerus credit Suevos totam illam oram Septentrionalem tenuiſſe, quam nunc incolunt Caſſubii, Poloni ex parte, & Pomerani univerſi, ad Auſtrinum littus maris Baltici, quod Suevicum mare ab eis denominatum, ea in parte, ubi & flumen Suevi nomine, *die Schwein*, in mare influit. Hodie autem ſunt in parte auſtrali Germaniæ, verſus fontes Danubii, ubi provincia Suevia dicta. *Suevorum* cis Rhenum notum, quos cum Sugambris ſedes dedentes, Auguſtus Cæſar in Galliam traduxiſſe atque in proximis Rheno agris collocaviſſe legitur, meminit Dado *in vita Eligii*, *l.* 2. *c.* 3. tanquam ad diœceſin Tornacenſem pertinentium: qui prom Andoverpenſibus proximi ac maritimi, ut & Friſones, erant. Ex hac Germaniæ Suevorum gente quidam patriô ſolô relictô, Alanis Vandaliſque juncti, Gallias invaſêrunt, circa A. C. 406. variiſque ibi regionibus vaſtatis, inde in Hiſpaniam tranſgreſſi, A.C. 409. Gallæciâ & Luſitaniâ occupatis, Hermericum Ducem ſuum, Regem creârunt, qui obiit circa A. C. 440. Ei ſucceſſêre Rechila, Rechiarius, Maldras, Frumarius, Remiſmundus, Theodomundus, Theodemirus, Miron & Eboricus: qui cum patri ſuffectus eſſet A.C. 584. ab Andeca, qui Mironis viduam duxerat, pulſus & in cœnobium.

decoſſus eſt. Sed Leovigildus, Wiſigothorum Rex, captô Tyrannô, regnum hoc ſuo junxit, circa A.C. 585. Joh. Gironus & Iſidor. *Chron.* Mariana *Hiſt. Hiſp.* Vide quoque B. Rhenanum *Rerum Germ. l. 1. tit. Suevi in Hiſpaniam*, cum Cl. Ottonis *Notis p. 125.* Fuit olim in Imperio Sueviæ ſeu Alemanniæ Ducatus unus ex celeberrimis & ampliſſimis, è qua familia Conradus III. Frider. Barbaroſſa, Henricus V. Philippus III. Fridericus II. Imperiali faſtigiô potiti ſunt. Hi duces bonam Helvetiæ quoque partem, Turgoviam imprimis, ditionem Tigurinam in poteſtate habuêre, uſque ad Henricum VI. Triplex autem Sueviæ Ducum familia fuit, una cujus auctor Rudolfus Dux, è familia Habſpurgica oriundus, quem Henricus III. Imperator Ducem Sueviæ fecit, at hic mox Anticæſar electus, contra Henricum IV. perfidiæ pœnas luit. Itaque Henricus Friderico Comiti de Hohenſtaufen Ducatum conceſſit, cujus ſtirps in Conradino, Neapoli decollato deſiit. Tum Rodolfus I. Imperator non Auſtriam ſolùm, ſed & Sueviam ſibi vindicavit, filiisque illam Alberto, hanc Rudolpho conceſſit, A.C. 1283. Huic ſucceſſit fil. Johannes patrui cæde infamis & demum Piſis monachus: cujus extincti hæreditatem crevêre patrueles. Leopoldus enim Alberti Imperatoris fil. Sueviam tenuit & Alſatiam, ab Helvetiis aliquoties victus. Frater Alberti Sapientis qui ſtemma propagavit. Ex hujus poſteris Maximil. I. Imperator bellum, ex *fœdere Suevico*, cujus Fridericus III. auctor fuit, cum Helvetiis geſſit acre, quod poſt 8. prælia his ſecunda, A.C. 1499. Baſileæ compoſitum, & A.C. 1511. fœdus renovatum eſt, quod huc uſque duravit. Spener. *in Gen. fam. Auſtriacæ.* Stumpf. autem A.C. 1533. deſiiſſe ait, *d. Germ. l. 2. c. 39.* Sacerdotes Suevici, cùm Fridericus II. Imperator à Papa excommunicatus eſſet, acriter Papæ obniti & in tyrannidem atque avaritiam Pontificum invehi cœperunt: publicè docentes, non eſſe iis id poteſtatis conceſſum, ut Chriſtianis ſacrorum uſu interdicant: non deſiêrunt proin totô hôc tempore iis, more conſuetô, defungi. Idem *ibidem c. 29.*

SUEVI, alii ab illis, qui in Germania & vulgò noti ſunt, habitant trans Iſtrum, affines Sarmatis; quibus Vannius à Druſo Rex datur, quique inter Mariſum & Cuſum fluvios locati. Itaque militiâ plerumque ſociati cum illis. Dio in *Fragmentis.* Vide B. Rhenanum *Rer. Germ. l. 1. tit. Marcomanni ſive Suevi & Gothones, inter Marum & Cuſum fluv.* cum *Notis* Ottonis JCti *p. 119.* & tit. *Suevi in Pannoniam p. 123.*

SUEVIA, vulgò SCHWABEN incolis, *Souabe* Gallis, *Suevia* Italis, provincia Germaniæ ampla, inter Bavariam ad Ortum, Rhenum ad Occaſum, quô ſeparatur ab Alſatia, Helvetios ad Meridiem, & Franconiam ad Boream. In ea autem ſunt Suevia propriè dicta verſùs Danubium & Lycum fluvios, Ducatus Wirtembergenſis, Sylva Nigra, & Marchionatus Badenſis & Burgoviæ; ejusque urbes præcipuæ ſunt Auguſta Vindelicorum & Ulma. Cæterùm *Sueviæ* Ducatum hunc, qui Regnum olim fuerat, primus Clodovæus Francorum Rex inſtituit; eumque primò non hæreditarium. Poſtquam verò talis eſſe cœpit, per aliquot familias vagatus eſt. Inprimis verò inde nomen accepit, quum, poſt Rudolfum Suevum ex Rheinfeldiis Comitibus ortum, Fridericus Antiquus Baro hactenus Hohenſtauffæ, Friderici Barbaroſſæ Imperatoris avus, ab Henrico IV. Imperatore in navatæ contra Rudolfum operæ præmium, fruſtrà repugnante iſtius generô Bertholdô Zæringenſi, accepit. Cujus familiâ in Conradino ſublatâ, Rudolfus I. Imperator eum filiu cognomini, ut dictum, contulit, multis tamen partibus mutilatum, quarum plures, ad Badenſes & Wirtenbergios, aliæ ad alios devenêre. Sic autem habent Conradini, ultimi ex legitimis gentis hujus Illuſtriſſimæ maſculis, progenitores. Fridericus Cocles Dux Sueviæ, ex Judita (filiâ Henrici Nigri Guelfi Ducis Bavariæ) genuit Fridericum I. Imperatorem, quô, & Beatrice Comite Burgundiæ hærede, natus Henricus VI. Imperator junxit ſibi Conſtantiam, hæredem Siciliæ & ex ea genuit Fridericum II. Imperatorem, maritum Joles, hæredis Regni Hieroſolymitani & patrem Conradi IV. Imperatoris. Hôc & Eliſabethâ (filiâ Ottonis Illuſtris Comitis Palatini Rheni Ducis Bavariæ) genitus eſt Conradinus Rex utriuſque Siciliæ, maritus Brigittæ (filiæ Dieterici Sapientis Marchionis Miſniæ) decollatus Neapoli A. C. 1269. Vide Tob. Pfannerum *de præc. Germ. Principp. Gentibus c. 1.* & Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part. 3. p. 11.* nec non *Artis Heraldicæ Parte Spec.*

Sueviæ Urbes præcipuæ:

Auguſta Vindelicor. *Augsbourg.*	Lindavia, *Lindaw.*
Bada, *Baden.*	Memminga, *Memmingen.*
Burgovia, *Burgaw.*	Nerolinga, *Nordlingen.*
Campidunum, *Kempten.*	Rhenofelda, *Rhynfelden.*
Conſtantia, *Conſtance.*	Rotevilla, *Rotweil.*
Eſlinga, *Eſling.*	Stugardia, *Stugard.*
Halla Suevica, *Halle en Sowbe.*	Tubinga, *Tubingen.*
Haylbruna, *Haylbrun.*	Uberlinga, *Uberlingen.*
Iſna, *Iſne.*	Ulma, *Ulm.*

SUEVICUM Mare, idem quod *Balticum.*

SUEVO, qui SEVO Solino, *c. 23.* mons Germaniæ Carpatis pars occidua, inter Moraviam & Hungariam Trans-danubianam ad Danubium uſque extenſus. *Baudrando* mons Scandinaviæ, hodie *Doars Field*, inter Sueciam & Norwegiam. Vide *Sevo.*

SUEVONIA, ſeu SUECIA *propria* pars ampla Sueciæ, inter Lapponiam ad Boream, mare Balticum, & Sinum Bothnicum ad Ortum, Gothiam ad Meridiem, & Norvegiam ad Occaſum. Ibi X. provinciæ, nempe Uplandia, Sudermannia, Nericia, Veſtmannia, Geſtricia, Dalecarlia, Helſingia, Medelpadia, Jemtia, & Angermannia. Caput eſt Holmia, totius regni caput & regia ſedes, vulgò *Stockholm.*

SUEVUS, vulgò SPRE *Altiſſimero*, Germaniæ fluv. ex montibus Bohemiæ ortus, perque Luſatiam & Marchiam fluens, mixtusque Havelæ in Albim influens. *Cluverio Oderæ* eſſe ſ...ibat: Alter ...adrus, ...mort, & ... Baudrando oritur in ipſo limite Moraviæ. Dein Sileſiam bifariam ſecans a Meridie in Septentrionem per Marchiam Brandeburgicam labitur atque per Pomeraniam, ubi in mare Balticum abit. Vide *Odera.*

SUFFENUS, ineptiſſimus Poëta, qui in ſuis operibus mirabatur ſe plurimum, ſibique blandiebatur & arridebat. Catullus *ad Varum epigr. 22. v. 18.*

Nimirum idem omnes fallimur, neque eſt quiſquam
Quem non in aliquâ re videre Suffenum
Poſſis. Suus cuique attributus eſt error,
Sed non videmus manticæ quod in tergo eſt.

SUFFETES, de quibus vir Magnus *de Phœn. Colon. l. 1. c. 24.* hæc habet. Didone fatô functâ, regium Carthaginis regimen mutatum in populare, aut verè ariſtocraticum. Nam ſumma rerum erat penes paucos judices, quibus jus vitæ & necis ſummum fuit in univerſos cives. Liv. *l. 33. c. 46.* *Judicum ordo Carthagine eâ tempeſtate dominabatur, eô maximè quod iidem perpetui Judices erant: Res, fama, vitaque omnium in illorum poteſtate erat. Qui unum ejus ordinis, & omnes adverſos habebat.* Hannibal verò, ut inſolentiam horum potentiam retunderet, & in ordinem cogeret, legem promulgavit pertulitque Præturæ ſuæ tempore, ut in ſingulos annos Judices legerentur, ne quis biennium continuum Judex eſſet. Hi Judices, aut qui in illis principem locum obtinebant, à Romanis ſcriptoribus *Suffetes* appellantur. Liv. *l. 28. c. 37. Suffetes eorum, qui ſummus Pœnis eſt magiſtratus.* Et *l. 30. c. 7. Senatus itaque Suffetes, quod velut conſulare imperium apud eos erat, vocaverunt.* Et *l. 34. c. 60. Cùm Suffetes ad jus dicendum conſediſſent.* Senec. *de Tranq. c. 3. Non vult enim niſi conſul aut prytanis, aut ceryx, aut ſufes adminiſtrare Remp.* Itaque *Suffetes*, vel *Suffetes* ſunt שופטים *Sophetim*, i.e. *Judices.* Ita vocantur Ebræis ſummi magiſtratus, quos Judæorum Remp. adminiſtraſſe legimus, inde à morte Joſuæ uſque ad reges electos. Nemo non ſtatim agnoſcet, hoc eſſe veriſimilius, quàm quod contendit vir maximus, *Notis ad Feſtum*, *Suffetes* eſſe צופים *Sophim*, i. e. ἐφόρους, ἐπιστάτας, ἐπισκόπους. Voſſius tamen *Sufes* legendum mavult, quam *Suffes.* *Not. Lloydian.*

SUFFETULA, urbs Africæ mediterran. *Antonin.*

SUFFIBULUM, Feſto Pomp. *l. 17. veſtimentum fuit album prætextum quadrangulum oblongum, quod in capite Veſtales virgines ſacrificantes habebant, fibulâ comprehenſum.* Sub mento fibulis comprehendi ſolitum fuiſſe, undè ei nomen, docet Pierius *Hieroglyph. l. 40.* ubi addit; *Eadem penè ſpecie, quâ Suffibulum erat, Romanæ matronæ nunc utuntur, quum domo exeunt, pudicitiæ ſimul & pietatis, quæ duo in illis egregiè vigent, indicio.* Quia verò non niſi in actu ſacrificandi conſtitutæ Veſtales *Suffibulum* in capite habebant, hinc non niſi bardocucullum, poderem & ſupra poderem, veſtem exteriorem gerens iſtiuſmodi Virgo, repræſentatur in lucerna Galvaniana, apud Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq. l. 6. c. 83.*

SUFFITU excipiendi adventantes Principes olim, poſtmodum Epiſcopos, ritus, occurrit paſſim, apud Curtium *l. 5. c. 1.* Plut. *Dione*, Juſtinum *l. 24. c. 3* Suetonium *Tiberio c. 97. Caligulâ c. 13. Galbâ c. 18.* Corippum *l. 2.* Cyrillum *Epiſt. ad Presbyt. Alex.* Alios, ut ſuprà jam vidimus. Originem moris à Deorum imaginibus, cùm transferrentur, arcelleſſit Cicer. *5. Verr.* quod ipſum Simia Dei ab Iſraelitis ſuffuratus eſt, apud quos eximius in ſacris *ſuffimentorum* uſus fuit, ut infra dicemus, voce *Thoribulum*, item *Thymiama* &c. Vide quoque ſupra *Pallia, Populus.* Habebatur autem id difficillimum. Unde Sacerdos Summus, inter alia, quibus præparabatur ad celebrationem Diei Expiationis, deducebatur etiam in Conclave *Aphtinas* ſeu odoramentorum, ut ſuffitus faciendi rationem addiſceret. Fr. Burmannus *Synopſi Theol. Chr. Parte prior. l. 4. c. 18. §. 17.* Puerum *Suffitorem*, inter opera ex ære Lychi, memorat Plin. *l. 34. c. 8.* Vide quoque ſuprà *Incenſum*, it. *Odores*, *Storax, Strobus, Succinum.*

SUFFLATOR, in *Ordinatione* Hoſpitii Ludovici IX. Franc. Regis A.C. 1261. apud Car. du Freſne, officium in Coquina Regia eſt, vulgò *Souffleur.* Inter opera ex ære Buthyrei Lycii, Myronis diſcipuli, *puerum ſufflantem languidos ignes*, habes apud Plin. *l. 34. c. 8.*

SUFFOCATIO; inter Hebræorum pœnas, vide ſuprà voce *Pœna.*

De SUFFOCATO Lex, indigitatur Geneſ. *c. 9. v. 4. Carnem cum anima ſua, (i. e.) ſanguine ſuo non comedetis*: aliquoties poſtmodum repetita. Uti enim in Lege *adeps* omnis, ſic & *ſanguis* prohibitus eſt, Levit. *c. 3. v. 17.* utpote altaribus uterque ſacer ad expiationem, vide ſupra ſuô locô, ut & ubi de *Munditie* ceremoniali. Quæ Lex licèt ad ceremonias & umbras V. Teſtamenti pertineret, nihilominus Apoſtoli Conciliô Hieroſolymitanô, obſervationem ad tempus commendârunt, ne nimium offenderentur Judæi zelotæ, ſi viderent Gentiles credentes omnes planè ritus Moſaicos negligere, ſicque citra intempeſtivum libertatis Chriſtianæ illius exercitium ad tempus per charitatem temperârunt, ne caderet in ſcandalum proximi., vide Actor. *c. 15. v. 20.* Quô ſcandali periculô poſtmodum ceſſante inprimis dirutô jam templô & confirmatô ab omni parte Evangeliô, etiam obſervationis hujus neceſſitas ſublata eſt, tardiùs citiùs, pro eo, quô erant homines, ingeniô, & majore aut minore rerum ſacrarum intelligentiâ præditi. Ex qua varietate factum eſt, ut variis etiam modis, Conciliis Eccleſiaſticis, pœnisque politicis fuerit quandoque renovata. Vide quæ Baronius Cardinalis affert adverſùs Patres Concilii VI. *Annal. Tom. VIII. A. C. 692. ſect. 30.* Item Zachariæ Pontificis hac de re ſententiam *Epiſt. ad Bonifac. Arch. Moguntin. Tom. II. concil. Edit. Quenel. 2. p. 452.*

cum Suevis dedentes ſe Cæſar in Galliam traduxit, atque in proximis Rheno agris collocavit; *Gugerni* poſt hæc dicti, *Cluver.* Ponuntur autem Gugerni à Plinio, *l. 4. c. 17.* in extrema Belgica, ad Rhenum, inter Ubios & Batavos, gentes Germanas. Cluverius 13. mill. paſſ. ab oppid. Gelra diſtare, & ad ejuſdem amnis Neriſii videl. ripas infra Gelram poſitum eſſe oppid. *Goch* tradit, Gugernorum nomen retinens. Hadr. Valeſ. *Notit Gall.*

SUGDÆA, urbs Bulgariæ, vide *Curopalat.*

SUGDII, montes Sogdianæ, quæ inde *Sugdias*, apud *Dion. Afrum.*

SUGENUM, urbs Quanſiæ, ſub rege Tunchini; ſatis munita. *M. Martinius.*

SUGERUS, Abbas S. Dionyſii, in Gallia, præcipuus regni Miniſter, & Regens, ſub Ludovico VII. cùm hic in Orientem profectus eſſet: quô reduce Sugerus ipſe ſuppetias Orientalibus adducturus, obiit, A. C. 1152. ætat. 70. impensè laudatus à S. Bernardo, *in Epiſt.* Scripſit *vitam Ludovici Craſſi*, in cujus aula floruit: *Epiſtolas*, &c. Guilielm. monachus S. Dionyſii, *in ejus vita.* Moret. *Diction. Hiſt.*

SUGGESTOR, officium in Eccleſia Conſtantinopolitana, cui curæ erat Patriarchæ ſacra peragenti ceremonias & verba *ſuggerere*: Galli Italique *Ceremoniarum magiſtrum* vocant; à *Memoria* Veteribus dictus eſt, in *Epiſt.* Concilii Lugdunenſis ad Gregorium X. *Hypomimniſcon* appellatur, ex Ὑπομιμνήσκων. Vide hîc paſſim.

SUGGESTUM, & *us*, an quia inde Populo *ſuggerebatur*, quod in rem ejus eſſe poſſet: Inde enim in Concione verba ad populum facta, modò vidimus? an quòd conſtaret ex *ſuggeſta*, i. e. congeſta materia? *Comæ Suggeſtum.* Papinius Statius memorat *l. 1. Sylv. 2. v. 114.*

—— Celſos procul aſpice frontis honores
Suggeſtumque *comæ.*

Idem quod *Tutulus* nempe fuit: quâ voce dicebantur capilli, quos Matresfamiliâs Romanæ convolutos in capite geſtabant Varro *de L. L. l. 6.* Extruebant enim in altitudinem multis gradibus & ſpiris cumulatam comam, quod Tertullian. *de Pallio* dixit *Comam ſtruere.* Idemque indicat Juvenalis, *Sat. 6. v. 502.*

—— Tot adhuc compagibus altum
Ædificat caput. —— ——

Non ineleganter ἐπιπάσσαλον τριχῶν, vocavit *Lucianus*; ſatiſque expreſſit Lucanus, *l. 2. v. 358. verbis hiſce,*

Turritâque gerens frontem Matrona corona.

Spiras alii dixêre; unde *Spiroſus Capillus* Appulejo *Metam. l. 2.* Hieronymus *ad Marcell. Qui capilliis alienis verticem ſtruunt.* Quare admodum concinnè Tertullian. *de cultu fœm. Fruſtra laboratis ornata videri, fruſtra peritiſſimos quoſque ſtructores capillaturæ adhibetis.* Imò couſque ſutilium atque textilium horum capillamentorum enormitates proceſſêre, ut *nunc in galeri modum quaſi vaginam capitis & operculum verticis; nunc in cervicem retro Suggeſtum capillum*, dixerit Idem. Et confirmant id veteres nummi, in quibus mulierum Auguſtarum imagines obſervantur Fauſtinæ inprimis atque Plotinæ, quas Lectori exhibet Caſp. Bartholinus *de Inauribus Veter. c. 1.* Plura hanc in rem vide apud Hadrian. Junium *de Coma c. 7.* Jan. Parrhaſium *Ep. 57.* Lævinum Torrentium *ad Suetonii Neronem c. 51.* eundem Junium, *Centur. 7. Adag. 57.* Salmaſ. *ad Pallium Tertull.* Auſonium Popmam *ad Varr. div. virg.* Jo. Wowerium *ad Petronium p. 451. edit Goldaſt.* Gonſalium Salaſium *ad eundem*, Jo. Paſſeratium *ad Propertium l. 4. Eleg. 3.* Gerh. Joh. Voſſ. *Rhetor. l. 4.* Jo. Gebhardum *Juvenil. Curar. l. 1. c. 12.* Jo. Antonium Saracenum *ad Dioſcoridis Parabilium l. 2. c. 93.* Gevartium *Not. ad Statium d. l.* & hic paſſim in vocibus *Capillus*, *Coma*, *Tutulus* &c. Ut de priore notionis voce pauca aſpergam, in Æde ſacra S. Spir. Ravennæ hanc epigraphen reperiri, *Suggeſtum hoc, in quo Pontifices Ravennates olim à Deo per Spiritum S. ſub columbæ ſpecie creati conciones habuerunt* &c adnotat Domin. Macer. *in Hierolex.* ubi etiam *Suppedaneum celebrantis ante altare in ſuperiori gradu poſitum, quod Italicè Predella dicatur*, hâc voce nonnunquam indigitari addit. At de Veter. *Suggeſtis* plura ſuprà, ubi ritum de *Ara dicendi* exponimus, item voce *Ambo*, *Cubiculum*, *Pulpitum*, &c. uti de *Suggeſtis puſillis* in militarium viarum lateribus, in uſum equitantium, excitatis voce *Stapes.*

SUGGRUNDARUM, à *ſubtus gerendo*, locus dicebatur olim, ubi infantes, qui, ante dentes natos, obierunt, ſepeliebantur. Ita enim Fulgentius Planciades de priſco Serm. *Suggrundaria Antiqui dicebant ſepulchra infantium, qui necdum 40. dies impleſſent, quæ necdum Buſta dici poterant, quia oſſa, quæ comburerentur, non erant, nec tanta cadaveris immanitas, quâ locus tumeſceret.* Unde Rutilius Geminus *Aſtyanacte* ait: *Melius Suggrundarium quæreres, quam ſepulchrum.* Proin de infantibus iſtiuſmodi ſic Bartholinus *l. de Puerperio Veter. Mortuis inferias non libârunt: Nec eos ante dentes natos uſſêre. Quarum ideò nulla Buſta, ſed Suggrundaria: quorum formam expreſſimus, corporibus eorum in urnulis, quia is vetuſtior mos, impoſitis. Chalcidenſes extra Urbem in via ad Euripum humabantur. Grandiores natu Sarcophago integris corporibus conditi in loco communi vel ante aras.* Ubi non Buſto ſolùm, ſed & Sarcophago; *Suggrundarium* opponit, in quo nempe caput ſolùm cum duobus oſſibus decuſſatim compoſitis cernitur; ut videre eſt apud eundem, è forma *Suggrundarii*, quam ex Joh. Bapt. Suarezii *Antiqq. Gaditanis l. 4. c. 4.* addidit Caſp. Bartholinus. Aliàs *Suggrundæ*, & *Grundæ*, in *Gloſſ.* γεῖσα καὶ τὸ ὑπὲρ τῶν πυλώνων ἐξέχον, Græcis recentioribus γεῖσα. Nempe ſic vocabantur prophora illa & meniana, ex provolantibus & projectis tabulatis compoſita, quæ foribus adjiciebantur & ſuper januas extruebantur, de quibus vide Salmaſ. *ad Spartian. in Peſcennio Nigro c. 12.*

SUGILLANDI oculos moribundorum ritus, vide ſupra *Oculi*: aliquid etiam infra *Thapſia.*

SUGINTENSIS Pagus, cujus populi cum finitimis Turenſibus, Campanenſibus, & Aleſatiis Childebertus ex Auſtria abſtractos Burgundiæ adjecit, ac Theodorico minori filio, quòd is in villa fiſcali Marlegio apud Aleſatios nutritus fuerat, teſtamentô reliquit: aliàs *Suentenſis*, *Sointenſis*, *Suentiſius*, hodie *Suntgovia*, vulgò *Suntgaw*, aut *Sungow* dictus, provincia eſt cis Rhenum, in provinc. Maxima Sequanorum, Aleſatiæ Auſtrinæ contermina, & ejus velut appendix, continens Ferritenſem Comitatum, &c. Quidam pagum hunc cum Briſgavia, Aleſatiâ ſuperiore, Landgraviatus titulô clarâ, contineri ajunt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Subeſt Galliæ Regi, pace Monaſterienſi.

SUHAM, filius Dan, Numer. *c. 26. v. 42.*

SUHIT, vide *Suetha.*

SUI, apud Ovid. *Metam. l. 15. v. 821.* ubi Jupiter ad Venerem,

Nos in bella ſuos fortiſſimus ultor habebit:

faventes ſunt incepto, ſeu ſecundi. Quomodo Cicero pro *Quinctio utebatur*, inquit, *populo non ſuo.* Sic *meos*, *noſtros*, Deos, loca tempora, iidem pro ſecundis; *communes*, *æquos* pro ambiguis; *alienos* pro adverſis & qui malo damnoque ſint, Latinis dici, notat Gronovius *Obſerv. l. 4. c. 17.* At *ſui coloris* Plinio vocantur, quæ ſuum & naturalem colorem retinebant, nec alienum imbiberant, de lanis; ita Tarentinas *pulliginis ſuæ* idem appellat, *l. 8. c. 48.* nigræ enim lanarum ſui coloris ſunt retinentiſſimæ, nec ullum alium ſitiunt colorem: ἰδιόχρωμα Græci dicunt. Sic *homo ſui moris* Latinis eſt ὁ ἰδιότροπος, qui ſui moris tenax ad alienos mores ſeſe accommodare non poteſt; *homo ſui negotii*, ὁ ἰδιοπράγμων qui alienis ſeſe minimè immiſcens ſua ſolùm curat &c. Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c. 3.*

SUIBDAGERUS, Rex Norvegiæ, primus tria Regna ſeptentrionalia in unum conjunxit, de quo vide Georg. Hornium *cum Notis* Felleri *p. 355.*

SUICERI, ſeu *Swizzeri*, *Volaterrano & Hugoni Grotio*, *Suitenſes Joh. Vitodurano*; *Suitones* Aventin. *Annal. Boj. l. 4.* Germanis *Schweitzer*, vel *Eydgnoſſen*, Italis *gli Suizzeri*, vel *Suizzari*, Gall. *les Suiſſes*, Helvetii hodierni dicuntur. Originem nomenque habent vel à Vitis, quos è Saxonia à Carolo M. pulſos in Helvetia Alpina quidam conſediſſe olim volunt: circa A. C. 806. ut narrat *Nauclerus* Vel potius à Suecis ſeu Suedis, Gothorum gente, ut *Guillimanno* placet, quorum crebri per Alpes tranſitus ſuaſêre partem ibi præſidio relinquere. Hinc Gariſſolius. *l. 10. Adolphidos de Helvetiis*:

Arctoô gens orta ſatu, generoſaque factis
Æquans arma patrum, geminô Suecoſque Gothoſque
Sanguinis attingit titulô. Nam vulnere poſtquam
Dejectus Tejas vitalibus exiit auris,
Euſque ſolo regnavit in Auſone Narſes,
Italiam liquiſſe Getas, monteſque propinquos
Inſediſſe ferunt: Nec priſtinus obſtitit armis
Incola, ſed facilis Latiô jam jure remotos
Excepit, regnique favens in parte locavit.
Complexus populare genus. Conſtantia Famæ
Nempe refert, patriô digreſſos Suecones orbe
Auſpiciis Gotherice tuis, fauſtôque Gradivô
His ſedem ſtatuiſſe locis, perque oppida leges
Sanciviſſe ſuas, & longos regna per annos
Firmaviſſe manu, ſic utraque finibus iſtis
Crevit & æternô ſe fœdere nexuit Arctos,
Helvetioſque dedit mundo, nec degener ortum
Dedecorat populus, ſed nomine dignus avorum eſt.

Et Cl Hottingerus *Meth. leg. Hiſtor. Helv. p. 201.* utrinſque non ſolùm gentis, ſed & quorundam Dialecti idiotiſmorum magnam obſervavit affinitatem. Sunt nihilominus, qui *Suiceros*, *Suitenſes* ſeu Helvetios, id nominis accepiſſe volunt à pago Suitenſi: inter quos Oſvaldus Molitor, *in Paneg. Glareani*: *Suicia*, inquit, *ſequitur, unde omnibus Confœderatis nomen.* Et Contingius de *Imper. Romano Germ. Achæorum Reſp. omnibus Fœderatis nomen dedit: urbs Romana omnibus ſociis, hodie Fœderati omnes Helvetii, ab uno pago Suitceri, &c.* Rationes in promptu; Namque & initium confœderationis factum eſt in oppido Suitenſi, & hujus incolæ diutiſſimè cum Abbate Eremitano pugnârunt, & primi omnium Auſtriorum irruptioni expoſiti fuerunt, majorque illorum reliquis primis pagis fuit potentia, & in hac primò regione pro libertate pugnatum eſt: *Unde poſteà*, verba ſunt Guillimanni *rer. Helv. l. 2. c. 15.* Suitiorum *nomine & famâ Helvetii omnes in celebritatem abierunt, Suitzerique gens univerſa appellati ſunt.* Plura vide in vocibus *Helvetii* & *Suitium.*

SUICERUS Joh. Caſparus, Tigurinus, Theologus & Philologus inſignis. Natus A. C. 1620. ſtudiorum in patria curſu emensô, Galliam luſtravit A. C. 1640. —— 1642. ubi Salmurii Amyraldum, Capellum, Placeum: & Montalbani, Gariſſolium ac Carolum audiit. Inde redux & laboribus in ſchola Tigurina conſecratus, pleroſque Scriptores Eccleſ. Græcos evolvit, *Theſaurô Eccleſiaſticô Græcô-Latinô ſeptem in folio temis conſtante*, viginti annorum ſpatiô inde collectô; *Symbolum Nicæno-Conſtantinopolitanum* prolixô ſatis commentariô ex antiquitate Eccleſ. illuſtravit. Totus nunc à tribus annis eſt in conſcribendo *Lexico Græco-Latino*, Poſtquam jam edidit *Sacrarum Obſervationum librum*, *Miſcellanea Græco-Latina ex Chryſoſtomo, Baſilio, Nazianzeno collecta, cum Paraphraſi Jonæ, N. T. Syllogen, cum Proſodia, &c.*

Hoc Argos, claraque habitant in pectore Athenæ,
Et quidquid Patrum conditur hiſtoriâ.

SUI-

SUICIA, vulgò SCHWITZ, oppid. univerſæ Helvetiæ nomen communicat. Vide *Suecia*, & *Suitium*.

SUIDAS, floruit temporibus Alexii Comneni, qui imperium ſuſcepit, A. D. 1081. Hoc de ætate ſcimus ex iis, quæ ſcribit in voce Ἀδάμ, ubi à Chriſto nato uſque ad id tempus, effluxiſſe ait ann. 1018. Sanè Suidam ante annos claruiſſe quingentos, etiam judicium eſt doctiſſimi Caſauboni. Sed poterat *Sexcentos* dixiſſe, ut facit Andr. Schottus, *præfat. in proverb. ex Suida collectan.* Etſi autem, quantum ad Lexicon, propriè hiſtoricus non eſt; tamen magnam partem operis ſui hiſtoriis, non ſemper tamen optimæ fidei, farcivit; quas à ſe ac diſcipulis ſuis, Latinè tranſlatas ſeorſim dedit *Hieronymus Wolfius*. Primus verò Latinè tranſtulit, atque etiam annotationibus illuſtravit *Robertus Groſſeteſt*, vel *Groſthead*, i. e. *Capito*, Anglus, Epiſcopus Lincolnienſis, qui obiit, A. D. 1253. uti teſtatur *Baleus*. Sed omnium facilè induſtriam vicit *Æmilius Portus*, Franciſci fil. qui Græcum textum cum MSS. contulit, multiſque locis emendavit, obſcura item explicuit, integrum quoque Latinè tranſtulit. Adhuc tamen locis penè infinitis medicas requirit manus. Videri verò poſſit Suidas etiam alia in literas retuliſſe. Sanè Σουίδας ἐν Θεσσαλικοῖς adducitur ab Apollonii Scholiaſte *in l. 1. Ἀργοναυτ.* Et *eodem libro* legas, Σουίδας καὶ Ἀριστοκλῆς, οἱ περὶ Εὐβοίας πεπραγματευμένοι. Imò Suidam ἐν Θεσσαλικοῖς citat Stephanus, in Ἄμυρος. Sed cùm Suidas ipſe meminerit Hermolai, qui Stephani epitomen fecit: omnino alius iſte Suidas fuerit. Videlicet duo minimùm fuêre Suidæ. Unus ipſô Strabone antiquior, de quo ſic ſcriptor ille *l. 7.* Σουίδας δὲ τοῖς Θετταλοῖς μυθώδεις λόγους προσχαριζόμενος, *&c.* Atque hujus etiam, tum libri Θεσσαλικῶν, tum de Eubœâ, fuerint, quos Stephanus à Suidâ exaratos eſſe teſtatur. Alter Suidas, Lexici author, junior eſſe non poteſt Joanne Zimiſce. Siquidem voce Ἀδάμ ab origine mundi exorſus temporum ſeriem uſque ad Zimiſcem perducit. Is autem imperare cœpit, A. D. 870. Et profectò, ſi multo pòſt vixiſſet, credo, ulterius tempora perduxiſſet. Siqua recentius ſeculum indicare videntur, ea fortaſſis addiderint juniores. Vel hoc verum eſt; vel locum, quem dixi, tranſcripſerit ex aliquo, qui Zimiſcis tempore vixerit. Nam is mos Suidæ, ad verbum priores exſcribere, neque mentione eos dignari. Neſcio autem, quid in mentem venerit doctiſſimo Angelo Politiano, ut *epiſt. ad Petr. Riccium*, quæ legitur *l. 11.* dubitaret, an ullus unquam Suidas fuerit. Quam ſententiam, quæ diximus, ſatis refellunt: Voſſ. *Erat Suidas non admodùm vetuſtus Grammaticus, nullius judicii, doctrinæ autem mediocris.* Vide hunc *de Hiſt. Græc. l. 2. c. 26. &c.* Ita Montacutius *Exercit. 7. Sect. 1.* *E Scholiis Ariſtophanis, ut & ex aliis Grammaticorum promptuariis in acervum ſuum infinita congeſſit.* Ita Deſ. Heraldus *ad Arnob. l. 3.* Denique Caſaubon. *not. ad Diog. Laert.* *Nihil facilius fuerit, quàm eum auctorem infinitis quibus ſcatet mendis liberare: quod tamen miror nequiviſſe videre virum eruditum ejus interpretem, cui, quum Suidas ſæpiſſimè integras Laertii paginas deſcribat, nunquam potuit hoc ſubolere: quod ſanè miror.*

SUIDNICIUM, Sileſiæ oppid. bellô Germanicô varias ſubiit mutationum vices. Hic Fridericus Elector Saxoniæ tertiâ vice memorabile ſomnium habuit, de Monacho, qui Sanctis comitatus ad illum veniens, impetraverit veniam oſtio Academico Wittebergæ quædam inſcribendi: Scripſiſſe autem literis tam inſignibus, ut Suidniciæ quoque ſcriptura legi poſſet; finem dein calami Romam uſque ſe extendiſſe, & utramque Leonis X. aurem penetrâſſe: ſumptam verò fuiſſe pennam ex ala anſeris Bohemici. A. C. 1517. pridie ejus diei, quâ Lutherus contra Tecelium *Theſes* defendit. *Latus. Suidnicius* Principatus, unus ex 16. Sileſiæ, ut habet *Cluverius*, obtigit in diviſione hæreditatis paternæ, Bolſlao ſeu Bulcon, Boleſlai Sævi filio, Henrici, cui Lignicius obtigerat, fratri, A. C. 1278. Hic Brigam, & alia in ſua ditione, munivit. Wenceſlaum Bohemiæ Regem qui eum adoriri volebat, terruit, primus in Sileſia juris feudalis German. & tributorum auctor: extinctus eſt A. C. 1301. Ejus filii Bernardus *Suidniciæ*, Boleſlaus verò Monſterbergicæ lineæ, ſatores fuêre. Quorum ille Bohemis ſe ſtrenuè oppoſuit, & cùm reliqui A. C. 1327. ipſis juràſſent, ſolus Polonis adhæſit. Mortuus A. C. 1347. Pater fuit ex ſorore Vladiſlai Lochici Boleſlai atque Henrici, qui cùm Patrem imitati Bohemiæ obſequium detrectarent, Boleſlaus A. C. 1345. Suidniciæ à Johanne Rege obſeſſus, eum depulit, Landshutâ recuperatâ. Nec tamen ceſſavit eum Carolus IV. vexare, donec Boleſlaus ei neptem ex fratre Annam, eumque ea Ducatuum ſucceſſionem A. C. 1353. polliceretur. Ita extinctô ſine prole Principe Carolus IV. principatus crevit, ſub quo Sileſia reflorefcere & magis Germanico mori aſſueſieri incepit. De Boleſlao Bernardi fratre, vide in voce *Monſterbergium*.

SUILIUS Cæſonius, libidinum Meſſalinæ particeps; patefactis ejus flagitiis protectus eſt vitiis, tanquam in illo fœdiſſimo cœtu muliebria paſſus. Tacit. *l. 11. Annal.* c. 36.

SUILIUS, prænomine *Publius*, Germanici Germanicô bellô Quæſtor; Claudiô imperitante accuſator terribilis ac venalis. Ejus opprimendi gratiâ repetitum SC. pœnaque Cinciæ legis adverſus eos, qui preciô cauſas oraviſſent: Eidem omnis Claudii ſævitia objecta. Quare ademptâ bonorum parte in inſulas Baleares pulſus eſt. Tacit. *l. 14. Annal. c. 42.* &c.

SUILIUS Servilianus, vide *Taurus*.

SUINBURGUM, oppid. amplum Fioniæ, in ejus parte Meridionali contra Taſſingam Inſul. 5. leuc. Danic. ab Ottonia in Auſtrum, 8. ab Haderſlebia in Ortum cum portu utcunque capaci.

SUINFURTUM, oppid. Imperiale in umbilico Franciæ Orientalis à Suevorum trajectu, cùm ſub Tiberio Imperatore in Rhætiam tranſierunt, quaſi *Schwabenfurt* dictum. Olim ſub Marchionibus, quorum primus Bertholdus Hennebergenſis Comes ab Ottone III. Marchio creatus eſt: poſt cujus obitum civitas ad Ottonem, qui Marchio ſeu Burggravius *de Suinfurt* appellatus eſt, pervenit, reverſa exin ad Hennebergenſes. Poſteà Würceburgenſis Præſul Hennebergenſem Comitem eo compulit, ut jus in civitatem ex parte ſibi cederet, A. C. 1254. Alii referunt, A. C. 1300. ab Alberto Imperatore arcem cum Civitate, & A. C. 1310. ab Henrico VII. Imperatore, Berchtoldo Comiti Hennebergico eam oppignoratam eſſe: Civitatem autem poſteà ſeipſam redemiſſe, ſicque Imperio rurſus acceſſiſſe. Bicipitis aquilæ gaudet inſignibus. Plura vide apud Limnæum Enucl. *l. 4. c. 54.* & Cl. Ottonem JCtum *Notis ad B. Rhenanum Rer. Germ. l. 3. p. 430.*

SUINTILUS, vel A, vel Chintillanus, ſeu Senzila, ut Fredegario dicitur, Rex Wiſigothorum in Hiſpan. XXV. coronam Recaredo II. fratri eripuit, A. 621. Richemarô conſorte regni factô. Ingeniô & animi magnitudine inclytus, Romanos totâ Hiſpaniâ exuit, hinc *Rex* illius *primus* dictus; imò & *pater pauperum*. Dejectus à Siſenando, cui Chintilla, ac mox Tulga ſucceſſit, Obiit A. 631. regni 10. Iſidorus *in Chron.* Mariana *Hiſt. Hiſp.* Rodericus Toletan. *in Chron.* Succeſſit Siſenandus.

SUINUM, Piceni fluv. ultra Truentum in Aprutio ulteriore Angolum urbem alluens, ac inter Vomanum ad occaſum, & Aternum ad ortum in mare decurrens. *Sino* ex *tabul. recent*: aliis *Salmo* vel *Salinello* dicitur. *Baudrando* ortus ex Apennino monte, Civitatullam rigat, & paulo infra Juliam novam, in mare Adriaticum ſe exonerat. 7. milliar. ab oſtio Truenti in Meridiem.

SUIONES, populi Germaniæ in ora maris Baltici in Pomerania, inter Lemovios & Rugios. *Willichius* Suedos interpretatur.

SUIRIUS, vulgò SEWER, fluv. Hiberniæ, in Momonia. Oritur in limite Lageniæ, in Comitatu Tiperarienſi, ubi Caſſiliam & Carricum rigat; dein paulo infra Vaterfordiam Byrgo mixtus, cum ipſo in mare Hibernicum cadit.

SUIS tricenipara ſimulachrum memoratur Varroni *de R. R. l. 2. c. 4.* *Illud antiquiſſimum fuiſſe ſcribitur, quod ſus Æneæ Lavinii triginta porcos pepererit albos, itaque quod portenderit factum, triginta annis, ut Lavinienſes conderent oppidum Albam. Hujus ſuis, ac porcorum, etiam nunc veſtigia apparent. Namque ſimulachra eorum ænea etiam nunc in publico poſita, & corpus matris à Sacerdotibus, quòd in ſalſura fuerit, demonſtratur.* Vide Jo. Meurſium *Comment. ad Lycophronem*, & Interpretes Maronianos.

SUISSATIUM, vide *Sueſſaſium*.

SUITETUS Rogerius, vide *Rogerius*.

SUITHA, vide *Sueta*, & *Capitolias*. Ibi regio Trachonitis incipit, Hermon & regnum Baſan verſus.

SUITIUM, ſeu SUITIA, vicus amplus Helvetiorum in Turgovia, ad Mutam amnem, 2. mill. paſſ. à lacu Lucerino & 18. à Lucerna in ortum, Glaronam verſus totidem Caput Pagi cognominis unius ex XIII. qui vicorum congeries eſt, ſicut Uria, interclusa montibus, longè tamen, quàm Uria, ſitus amœnioris faciliorisque aditus, & extenditur inter Lacum Tigurinum ad Boream & Lucerinum ad Auſtrum, interque Pagum Glaron. ad Ortum, & Tugienſem ad Occaſum. Gentem non minus ac Urienſes, è Tauriſcis oriundam dicit Guillim. *l. 3. c. 2.* ſed poſteà Cimbrorum i. e. Suecorum reliquias illa inſediſſe loca. Horum ducem, ex tribus unum, *Suiterum* nominat Stumphius, *l. 6. de Turgovia c. 28.* unde genti nomen. Alii *Suitios* à Suionibus, Aquilonari Sueviæ, gente ſecundùm Tacitum, *Germ. c. 44.* vel à Sueſſiis, Germaniæ populis juxta *Martianum*, appellatos malunt. Iis unà cum Uriis, Underwaldiis & Haſelenſibus Ludovicus Pius, rogatu Pontificis Romani propter fidelem fortemque operam bellô Saracenicô urbi Romæ, circa A. C. 829. navatam, αὐτονομίαν multaſque alias immunitates: Pontifex quoque inſignia, quibus hodieque utuntur, in rei præclarè geſtæ monimentum conceſſit. Bis enim, duce Guidone quôdam Marchione Italicô, in Italiam tranſgreſſi, non ſolùm conciderant magnam Saracenorum partem, verùm & prædam ingentem, quâ potiti erant, D. Petri templo, quod ab hoſtibus ſpoliatum fuerat, magnô animô, donârant. Confirmârunt dein conceſſas immunitates, novâque acceſſione auctiores reddiderunt Fridericus II. Imperator in obſidione Faventiæ, A. C. 1240. Rudolfus A. C. 1291. & Henricus II. A. C. 1309. Ad libertatem itaque tuendam, cùm ei plurimi inſidiarentur, primum cum Uriis & Tigurinis fœdus ineuntes in triennium, A. C. 1251. poſteà interregni tempore rebus in Imperio turbatis, tres pagi, circa A. C. 1260. Rodolfum Habsburgicum, qui poſteà Imperator factus eſt, ad defendendam armis, ſi opus eſſet, libertatem numeratô annuô ſtipendiô, ducem ſibi aſcivêre: cujus, aliis bellis occupati, auctoritate cùm Nobilitatis inſolentia compeſci non poſſet, Nobiles qui injuſtam vim aliis intulerant, regione ejecerunt, quô bellô pagi omnes ſuarum regionum aditus primùm munire cœperunt: & *Suitii* quidem in monte Sella, vulgò *Sattel*, turrim extruxêre, viamque publicam vallô & foſsâ munivêre. Rodolfus dein Imperator, nomine Imperii, pagis Præfectos dedit, qui quotannis ſemel atque iterum evocati, illuc juris dicendi causâ profecti ſunt: libertate interim pagorum illæsâ, unde idem Imperator literis datis Badæ A. C. 1291. diſertè *liberæ conditionis homines Suitios* vocat. Verùm filius Rodolfi Albertus, novum in Helvetiis principatum molitus, poſtquàm plurimorum Cœnobiorum Advocatias in ſe traxiſſet, Comiteſque & Barones in Helvetia plurimos, ut ſe in clientelam familiæ Auſtriacæ traderent, ſollicitâſſet, idem Suitios poſtulavit, omnia ſecunda pollicitus. Quod cùm hi à Wernhero Comite Homburgico præmoniti, re cum Uriis & Underwaldiis deliberatâ, renuiſſent, offenſus Imperator, Præfectos miſit, qui arces extruerent, & intolerandis imperiis patientiam populorum tentarent. Factum utrumque, & ſæviit aliquandiu apud Suitios & Urios Griſleri, ſicut apud Underwaldios Landebergii, tyrannis. Interim fœdere decennali Suitii cum Comite Homburgico factô, graviùs offendêre Imperatorem, unde ira implacabilis, & ſævitia Præfecti indies major, donec ex Suitiis Wernherus Stouffacherus, vir nobilis & magnæ auctoritatis, minacibus Griſleri contumeliis plus ſatis exagitatus, hortante uxore magni animi fœminâ, ad patriam ab intolerando hoc jugo liberandam

dam animum applicuit, & cum Walthero Furſtio Urio; ac Arnoldo Underwaldio, reliquis duobus fœderis Helvetii Principibus, jurejurando ſe ad tam ingens opus adſtrinxit. Sic Kal. Jan. A.C. 1308. arcibus feliciter everſis pulſiſque Tyrannis, iterum regionibus Libertatis ſidus affulſit, quô hodieque cum reliquis *Suitii*, quintô inter Cantones locô, per Dei gratiam fruuntur, tantumque fortitudine ſuâ, & quia in illorum finibus primò pro libertate pugnatum, meruêre, ut omnes hinc Helvetii *Suiteri* vel *Suitenſes*, (vide ſupra,) dicantur. Latinos autem ſequuntur ritus, & eôdem ferè modô, quo Uranii, Remp. ſuam adminiſtrant. Regio illorum in partes 6. quas *Quartas* vocant, diviſa eſt: è quarum unaquaque præcipuus Senator & præterea Ammanus VII. Virorum & arcanum dictum conſilium conſtituunt. Emtionis jure ſibi à Comite Eberhardo Habſpurgico comparârunt varios viros, A.C. 1309. ut, *Arde*, Cuſſenacum *Küſnach*, &c. Cum Glaronenſibus Uznacum & Caſtra Rhætica: cum Uriis & Underwaldiis, cum quibus, debellatis Morgatenſi præliô Auſtriacis, æternum iniêre fœdus A.C. 1315. Bilirionum, Vallem Bruniam & Riveram: cum reliquis 6. pagis veter. Turgovienſes & Rheguſcos, Liberas Provinc. Sarunegaunenſes: cum 7. pagis Aquenſem Comitatum, cum omnibus Præfecturas Tranſalpinas communi jure poſſident. Fœdere præterea Abbati Sangallenſi, ab A.C. 1311. & oppido Sangallo ab A.C. 1454. juncti ſunt. Ipſi quatuor olim habuêre præfecturas Marchiam, Regionem ad Eremitanæ Virginis Fanum, Cuſſenacum & viculos ad lacum Tigurinum, qui villarum nomen habent, *die dinghof*, ſed duæ priores jure quaſi municipali donatæ ſunt, ac è ſuo numero Magiſtratus eligunt: mittunt tamen quotannis ad conventum totius populi Suitenſis pro more legatos, ſibi jus eligendi Magiſtratus de novo petentes. Mittunt quoque Suitenſes ſingulis annis ad feſtum Glaronenſium Legatum, propterea, quòd triginta illorum commiſsô ad vicum Navalium præliô, cujus memoria eâ feſtivitate recolitur, interfuerunt. Vide Stumpfium, Simlerum *de Rep. Helvet.* Joh. Bapt. Plantinum *Helvet. Nov. Antiq.* &c. Glareanus *in Panegyr. Helvetiæ*.

Suicia bellipotens, in magnis inclyta rebus,
Et bellô & pace immenſos perpeſſa labores.
Semper in Alpinis totô ævô exercita luſtris
Figit apros; certatque urſis curſuque volanti
Prævertit damas, cogitque in retia cervos:
Ocia nulla ſciunt juvenes, nulla ocia adulti;
Scandere in montes, & durô vincere caſtu
Ocia quis dicat. Studium hoc ô Gotthica nobis
Terra dabas, quando Italicis te ſuſtulit oris,
Horrendasque tulit dux Byzantinus in Alpeis.
Poſt quoque difficiles omnino exoſa tyrannos,
Arma ſecuta modis Uri Guilielmia miris.

SUKO-BADUR, Princeps Mogolum, pater Schinguis-Khani; vide ſuprà.

SULCARDUS Weſtmonaſterienſis, floruit ſub Guilielmo Conqueſtore; Monachus Clumacenſis, ſcripſit *Chronicon*, *Homilias*, *epiſtolas*, *alia*. Obiit A.C. 1070. Piſeus, *de illuſtrib. Angl. Scriptorib.*

SULCERUS Simon, Theologus Baſilienſis, & Eccleſiæ ibidem, poſt Oſwaldum Myconium, per ann. 35. Paſtor, obiit A.C. 1585. ætat. 77. Ei in S. miniſterio ſucceſſit Joh. Jacobus Grynæus, Buchol. *Ind. Chronol.*

Voce gregem pavi, dextrâ ſolatus egenos;
Poſt funus vivit Fama benigna meum.

SULCHI, Sardiniæ urbs notiſſima. Strabo *l.* 5. ubi de Sardinia: Πόλεις δ' εἰσὶ μὲν πλείους, ἀξιόλογοι δὲ Κάραλις, καὶ Σοῦλχοι. Pomponius *l.* 2. c. 7. *Sardiniæ urbium antiquiſſimæ Caralis & Sulchi.* Pauſan. *in Phocicis*: Ὤκισαν δὲ ἐν τῇ νήσῳ καὶ αὐτοὶ πόλεις οἱ Καρχηδόνιοι Κάραλίν τε καὶ Σύλχους. Claudian. *de bello Gildonico*, v. 518.

Pars adit antiquâ ductos Carthagine Sulchos.

Stephanus: Σοῦλχοι, πόλις ἐν Σαρδοῖ, Καρχηδονίων κτίσμα. Inde *Sulcitana* Inſul. *Iſola di S. Antioche.* Populi *Sulcitani* Plinio, *l.* 3. *c.* 7. & Hirtio, *de Bello Afric.* c. 98. Σολκιτανοὶ Ptolemæo, qui eos etiam μεσημβρινωτάτους, h. e. *maximè Auſtrales* vocat. *Sulchis* autem inquit Bochartus, *l.* 1. *Chanaan*, c. 31. nomen fecit Syrum צולקא vel שולקא *ſulka*, i. e. *exuſtio*, quia cùm urbs ſit in inſulæ parte maximè Auſtrali, Noto plane eſt expoſita, à quo Sardinia valde infeſtatur. Pauſanias *ubi ſupra*: Ὁ δὲ ἀὴρ ὁ ἐνταῦθα θολερός τε ὡς ἐπίπαν ἐστὶ καὶ νοσώδης, &c. Claudian. ibid. v. 514.

—— Hinc peſtifer aër
Sævit & excluſis regnant Aquilonibus Auſtri.

Nic. Lloydius.

SULCI & Foſſæ, limites agrorum paſſim appellantur: in agris enim metandis limites, qui viæ veluti fuêre, *ſulcis* agebant Romani; quomodo & viarum in urbibus ſectionem delineâſſe videntur, cùm & urbis condendæ ambitum aratrô circumduxerint, & veſtigia murorum ſulcô impreſſerint: quæ vel polentâ ſparsâ, vel cretâ deſignâſſe Græcos legimus. Aliàs quid *ſulcus* propriè, notum, lacuna videl. vel ſtria vomere agris impreſſa, inter quas pars eminens & conſpicua, *lira* & *porca* dicta, ſedem ſiccam ſeminibus præbebat, aquâ per ſulcos delabente, qua de re, ad priſci moris illuſtrationem, pluribus agit Salmaſ. *ad Solin.* p. 726. & *ſeqq.* In *Indiculo* Paganiarum & Superſtitionum c. 23. *Sulci circa villas*, ſuperſtitionis ſpecies eſt, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Impropriè *ſulcare*, de avibus, navibusque dicitur: unde *Sulcator*, pro nauta, apud Statium *Theb.* l. 8. v. 18.

Umbriferaque fremit ſulcator pallidus undæ.

Et *l.* 11. v. 588.

—— Quid ſi puppe relictâ
Exoſus manes nigri ſulcator Averni
Exeat ad Superos ——

de Charonte, vide Caſp. Barthium *Animadv. ad loc.* Apud Auctorem *Chron.* Trudonenſis *l.* 8. *ſulcare*, eſt *ſulcos* in pergameno ducere; Gall. *regler le parchemin*, quo de vide aliquid ſuprà, in voce *Prædicial.* it. *Linea.*

SULCITANI, vide *Sulci.*

SULCITANUS Sinus, *Golfo di Palma*, pars maris Sardoi, in ora Auſtrali Sardiniæ, Africæ obverſa, prope Sulcis rudera & Enoſim Inſul.

SULECHATUS Dionyſius, vide *Dionyſius.*

SULGA, ſeu SULGAS, fluv. parvus Comitatus Vindaxini, in Rhodanum cadens, ſupra Avenionem, *la Sorgue.* *Baudrand.* Oritur ex magno fonte, Petrarchæ carminibus tantoperè celebrato, *fontaine de Vaucluſe*, a proximo oppid. quod alluit: dein Carpatias attingit *Cabrires*, Inſulam *l'Iſle*, locum à ſitu denominatum & in Inſul. Sulgæ poſitum, Pontem Sulgæ, Portum Tralliæ *Port de Traille*: ac demum Rhodano miſcetur: ad quos confluentes, circa urbem Vindalum, cui deſtructæ jam Portus Tralliæ ſucceſſit, Allobroges à Cn. Ænobarbo victi ſunt, Florus in *Liv. l.* 61. *epit.* Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

SULLA, Claudii, per nuptias Antoniæ, gener. Tacit. *l.* 13. *Annal.* c. 23. quem Nero ſuſpectabat maximè, ſecors ingenium ejus in contrarium trahens, callidumque & ſimulatorem interpretando. Quare fraude *Grapti*, inſidiarum in ponte Milvio ſtructarum Neroni; accuſatus & quaſi convictus eſſet, Maſſiliam relegatus eſt. *c.* 48. *Ibid.* Ubi inſtinctu Tigellini pervectis percuſſoribus juſſu Neronis interfectus eſt P. Mario, L. Aſinio Conſulib., *Ibid. l.* 14. *c.* 57.

SULLA, Mathematicus fuit, qui Caligulæ conſulenti de genitura ſua certiſſimam necem appropinquare affirmavit. Vide *Sylla.*

SULLIACUM ſeu SULLIUM, oppid. provinc. Aurelianenſis, ad Ligerim cum arce magnifica, & titulo Ducatus, 8. leuc. ſupra Aurelias in Ortum, in ipſo limite provinc. Bituricenſis.

SULLIUS Mauritius, vide *Mauritius.*

SULLONIACÆ ſeu SULLOMACÆ, *Antonin.* *Camdeno* eſt locus, in agro Herfordienſi, juxta *Elleſtre* pagum & *Brockley-hill* collem, non multum *Edgeworth* diſtante in Middleſexia.

SULLUCUM, Numidiæ Urbs. *Antonin.*

SULLUS, vide ſuprà *Porcus marinus.*

SULMO, ſeu SULMONA & SOLMONA, oppid. Pelignorum in 4. regione Italiæ, nonageſimô ab urbe diſtans lapide; Ovidii poëtæ patria, ut ipſe teſtatur *l* 4. *Triſt. El.* 10. v. 3. Græcè apud *Ptol.* ſcribitur Σουλμῶν. Quod Latinô formatum ore *Sulmo*. At apud Strab. *l.* 5. accuſativus caſus legitur Σύλμαν, corruptè forſan pro Σύλμωνα, à recto caſu Σύλμων. Quippe Latinis auctoribus pariter omnibus conſtanter dicitur *Sulmo*, *Sulmonis*. *Baudrando* urbecula eſt Epiſcopalis Aprutii citerioris, 26. mill. paſſ. ab Aquila in Eurum, 30. à Venafro in Boream, cum titulo Principatus gentis Borgheſiæ. Unde Cæſari *belli Civ.* l. 1. c. 18. & Plinio *l.* 3. *c.* 12. itemque Juvenali *Sat.* 6. v. 187. oppidani *Sulmonenſes*. Ovid. *Pont.* *l.* 4. *El.* 14. v. 49.

Gens mea Peligni, regioque domeſtica Sulmo.

Aquis, iiſque frigidis abundabat. Ovid. *Faſt.* l. 4. v. 685.

Hâc ego Pelignos, natalia rura petebam;
Parva, ſed aſſiduis humida ſemper aquis.

Idem, *l.* 2. *Amor. El.* 16. v. 1.

Me pars Sulmo tenet Peligni tertia ruris;
Parva, ſed irriguis ora ſalubris aquis.

Et *Triſt. l.* 4. *El.* 10. v. 3.

Sulmo mihi patria eſt, gelidis uberrimus undis
Millia qui novies diſtat ab urbe decem.

Silius *Ital.* l. 8. v. 510.

—— Conjungitur acer
Pelignus; gelidòque rapit Sulmone cohortes.

Sulmonenſis puella; pro ruſtica puella apud Juvenalem, *Sat.* 6. v. 187.

De Sulmonenſi mera Cecropis. ——

Porro idem Ovidius *Faſt. l.* 4. v. 77. à *Solymo* Phryge *Sulmonem* conditum, denominatumque fabuloſè fingit,

Serus ab Iliacis, & poſt Antenora, flammis
Attulit Æneas in loca noſtra Deos.
Hujus erat Solymus Phrygiâ comes unus ab Idâ:
A quo Sulmonis mœnia nomen habent:
Sulmonis gelidi, patriæ, Germanice, noſtræ,
Me miſerum, Scythico quàm procul illa ſolo eſt!

Silius Ital. *l.* 9. v. 67.

Xantippo captus, Libycis toleraret in oris
Servitium Satricus. Mox inter præmia regi
Autololum donò datus ob virtutis honorem.
Huic domus, & gemini fuerant Sulmone relicti
Matris in uberibus nati, Mancinus, & unà
Nomine Rhoeteo Solymus: nam Dardana origo
Et Phrygio genus à proavo: qui ſceptra ſecutus
Æneæ, claram muris fundaverat urbem,
Ex ſeſe dictam Solymon, celebrata colonis
Mox Itala paulatim attritô nomine SULMO.

Verùm hanc fabulam, ex nuda vocabulorum ſimilitudine confictam Virgilius etiam riſiſſet: qui omnes Æneæ comites in unum confert Latium. Niſi fortè eorum heic amplectenda ſit auctoritas,

qui ut habet Dio Chryſoſtomus *in oratione de Ilio non capto*, totius Italiæ Æneam fecêre Dominum. De cætero miſerandam hujus oppidi calamitatem, quam bellô civili inter Marium & Syllam perpeſſum eſt, narrat Florus *l.* 3. *c.* 21. *Cluv.* *Nic. Lloydius.*

SULMO Aliter, SERMONETTA, oppid. Latii, inter Velitras & Privernum, ferè 13. mill. paſſ. cum Ducatus titulo. Sed hunc interiiſſe ſcribit *Plin.*

SULPHUR, *in terræ reliquis generibus vel maximè mira eſt natura, ut quò plurima domantur. Naſcitur in inſulis Æoliis, — ſed nobiliſſimum in Melo inſula —— Genera quatuor, vivum —— Alterum genus appellant glebam, fullonum tantùm officinis familiare. Tertio quoque generi unus tantùm eſt uſus ad ſuffiendas lanas, quoniam candorem tantum molliciemque confert —— Quarto autem ad ellychnia maximè conficienda. Cætero tanta vis eſt, ut morbos Comitiales deprehendat nidore, igni impoſitum. Luſit & Anaxilaus eò, candens in calice novo prunaque ſubdita circumferens, exardeſcentis repercuſſu dirum pallorem, velut defunctorum, offundente conviviis.* Plin. *l.* 35. *c.* 15. ubi plurima de Medico ejuſdem uſu. Sed & in ſuperſtitionibus Veterum ei locus fuit, iſque inſignis, unde Θεῖον *divinum*, dictum, quòd quaſi luſtrationum caput eſſet. Ovid. *Faſtor. l.* 4. *v.* 739.

Cærulei fiant puro de ſulphure fumi,
Tactaque fumanti ſulphure balet ovis.

In luſtrationibus namque adhibebatur ovis cujus corpus vivô *ſulphure* adurebatur. Alioqui in Diis ſacris integra corpora imponebantur igni. Vide ſuprà, ubi de priſco *Luſtrandi ritu* & *Secularibus Ludis.* Sic Claudian. *l. VI. Conſul. Honorii, v.* 324.

Luſtralem ſic ritè facem, cui lumen odorum
Sulphure cæruleô, nigrôque bitumine fumat,
Circum membra rotat doctus purgante Sacerdos &c.

Ejuſdem ſuffitu expiabantur domus, Plin. *ubi ſuprà*: lecti item aliaque loca Ovid. *de Arte, l.* 2. *v.* 329.

Et veniat, quæ luſtret anus lectumque locumque,
Præferat & tremula ſulphur *& ova manu.*

Quam in rem vide plura apud Hadr. Turnebum *Adverſar. l.* 1. *c.* 25. Alexandr. ab Alexandro *l.* 5. *c.* 27. Alios, ut & de alio *Sulphuris* uſu, hîc infrà, in voce *Sulfurata.* Addam ſaltem, in opalo, quæ candidarum gemmarum dux & ſignifera olim, & poſt ſmaragdos primæ dignitatis habita eſt, præter carbunculi tenuiorem ignem, amethyſti fulgentem purpuram ſmaragdique virens mare, *ſulphuris* quoque *ardentem flammam*, commendari Plinio *l.* 37. *c.* 6. de qua gemma vide ſuprà. *Sulphur* ex plumbo excoctum, aſſervari in Muſæo Kircheriano, habet Georg. de Sepibus *in Deſcript. ejus p.* 41.

SULPHURATA, apud Martialem *l.* 1. *Epigr.* 42. *v.* 3.

Hoc quod Transtiberinus ambulator,
Qui pallentia ſulfurata, *fractis*
Permutat vitreis ----

ligna ſunt exilia, vel fila *ſulphure* inducta illitaque, ad ignem concipiendum; quæ contra fracta aut læſa vitra ſolebant vendi. Idem *l.* 10. *Epigr.* 3. *v.* 3.

Quæ ſulphuratô nolit empta ramentô
Vatiniorum proxeneta fractorum.

Statius *l.* 1. *Sylv.* 6. *v.* 74.

— —— comminutis
Permutat vitreis gregale ſulphur.

uti quidem Poëtam hunc exponunt Domitius Calderinus, Joh. Bernartius, Emericus Crucejus. Vide quoque Deſid. Heraldum *ad Martial.* d. *l.* Fulv. Urſinum *de Triclinio.* A. Schottum *Nodorum Ciceronis l.* 2. *c.* 16. Guielm. Stuckium *Antiqq. Convival. p.* 354. Jac. Cujacium *Recitationum poſtumas. Tom. I. p.* 614. Alios. At Barthius, compactionem quoque vitreorum, quæ *ſulphure* adhibitô fiebat, hîc intelligi poſſe contendit: auctoritate Juvenalis *Sat.* 5. *v.* 46.

Tu Beneventani Sutoris nomen habentem
Siccabis calicem naſorum quatuor, ac jam
Quaſſatum, & fractô poſcentem ſulphura *vitrô.*

Quem locum cùm Salmaſius interpretetur de more ſulphurata vitreis mutandi ſuprà indigitato, ipſe de artificio fracta vitra *ſulphure* ſolidandi & glutinandi exponit. Ibi enim vetus Interpres, *quia*, inquit, *hoc ſolent vitrum ſolidare id eſt, malthare.* Certè ovô & calce glutinari olim vitra conſueviſſe, notat Iſ. Caſaubonus ex Iſidoro, *ad Vopiſcum in Firmo.* Vide Caſp. Barthium *Animadv. ad Statium* d. *l.* & Salmaſ. *ad Solin. p.* 1096. De coronis verò è *ſulphure*, Artemidorum *l.* 1. *c.* 79. & Car. Paſchalium *Coronar. l.* 1. *c.* 10.

SULPICIOS, gentem, Cameriâ Latinorum oriundam fuiſſe, cognomen Camerini, quod primum frequentavit, indicat. Cameria autem, ſub Romulo, Romana colonia facta fuit. Quare haud abſurdum eſt, hanc gentem à Romulo in urbem evocatam atque inter ſecundæ lectionis Patres relatam, quæ poſtea Romæ nobiliſſima fuit, cognominibus Camerinô, Cornutô, Peticô, Longô, Saverrione, Paterculô, Gallô, Maximô, Prætextatô & Rufô ornata. Quæ multiplices Conſulatus, Cenſuras, Triumphos & Dictaturas Romæ eſt conſequuta. Vide *Sulpitius.*

SULPITIA, Paterculi filia, & Fulvii Flacci uxor, fœminarum pudiciſſima fuiſſe matronarum ſententiâ judicata eſt, quæ ſimulachrum Veneris ex Sybillinis libris dedicaret. Plin. *l.* 7. *c.* 35.

SULPITIA, vel SULPICIA Poëtria, ſub Domitiano, cujus ſatyra extat unica. Sed caſtos prætereà amores ſcripſit marito Caleno. Meminit eorum præter Martialem, (qui *l.* 10. *epigr.* 35. & 38. impensè laudat) Sidonius Apollinaris *carm.* 9. Credit Voſſius *de Poet. Latin. c.* 3. ex his eſſe illud apud Juvenalis interpretem, *in Sat.* 6. *v.* 537.

Ne me cadurcis deſtitutam faſciis
Nudam Caleno concubantem proferat.

Caleni mariti ipſa meminit *in Satyra*, ac Martialis quoque *epigr.* 38. *l.* memorati. Eſt ejus de ſe te *in eadem Satyrâ*,

Primaque Romanas docui contendere Grajis.

Nic. Lloyd.

SULPITIA Lex, cujus Auctor P. *Sulpitius* Tribunus Pleb. an. Urb. Cond. 665. L. Corn. Sullâ, L. Pompejô Rufô Conſulib. ad aucupandam Italicorum, qui in octo novas Tribus Lege Juliâ de Civit. adſcripti erant, lata eſt: *Ut novi Cives Libertinique in* 35. *Tribus veteres diſtribuerentur*, Florus *Epit.* 77. Plut *in Sulla.* Verùm ea, aut perlata non eſt, aut eôdem annô P. Sulla Conſul, cùm *Sulpitium* ipſum, Mariumque inimicos ſuos urbe expuliſſet, unà cum cæteris ejus legibus ſublata eſt. Alia de bello Mithridatico, ab eodem, eôdem annô lata eſt, *ut L. Corn. Sullæ* (tum Conſuli) *cui Aſia provincia obtigerat, ut bellum Mithridaticum adminiſtraret, imperium abrogaretur, & C. Mario mandaretur*, Vellejus *l.* 2. *c.* 18. Florus *ubi ſuprà*, Plut. *in Sulla & Mario*, Appian. *de bell. civ. l.* 1. Alia de C. Pontinio, Auctore Serv. *Sulpitio* Galba Prætore an. Urb. Cond. 699. L. Domitiô Ænobarbô, Ap. Claudiô Pulchrô, Conſulib. rogata voluit: *Ut C. Pontinio Proconſuli, quò die urbem triumphans ingrederetur, imperium eſſet*, Cicer. *l.* 4. *ad Att.* Dio *l.* 40. Alia, de debitis Senatorum, cujus Auctor Serv. *Sulpitius* Tribun. Plebis An. Urb. Cond. 665. L. Corn. Sullâ & C. Pompejô Ruffô Conſulib. *Ne quis Senator ſupra duo millia drachmarum deberet*, ſanxit. Plut. in *Sulla.* Ipſe tamen Legislator ultra 300. myriades debiti nomine reliquiſſe legitur. Alia de Philippo Rege lata fuit à P. *Sulpitio* Galba Maximo II. Conſule cum Centurione Cotta, annô 552. *Vellent, juberentne Philippo Regi Macedonibusque, qui ſub regno ejus eſſent, ob injurias, armaque illata ſociis Populi Rom. bellum indici*, Liv. *l.* 31. Alia, ad Sacra pertinens, dicta *Sulpitia Sempronia* ab Auctore, qui Conſul erat annô 449. voluit, *Ne quis Templum, Aramve, injuſſu Senatus aut Tribun. Pl. majoris partis, dedicaret.* Ejus meminit Liv. *l.* 9. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Roman. paſſim.*

SULPITIA Prætextata, Craſſi à Regulo ſubverſi uxor. Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 42.

Viri Illuſtres.

SULPITIANUS, Præfectus Urbis, Pertinacis Imperatoris ſocer, hôc mortuô, Imperium ſibi vindicavit, ſed Didius Julianus, ſcriptô in tabulis, *ſe Commodi memoriam reſtituturum, Imperator eſt appellatus rogantibus prætorianis, ne* Sulpitiano *aliquid noceret, quod Imperator eſſe voluiſſet*, Spartian. *in Juliano. c.* 2.

SULPITIUS, vide *Publius*; it. *Servius.*

SULPITIUS Alexander, Scripſit *Hiſtoriam Gallicam* teſte Gregoriô Turon. *Hiſt. l.* 2. &c.

SULPITIUS Apollinaris, Pertinacis præfati Præceptor, de quo tam multa apud A. Gellium, memoratur Capitolino in *Pertinace, c.* 1. Optimum codicem Palatinum *Sulpitium* hîc habere, monet *Salmaſ.*

SULPITIUS Aſper, centurio Prætoriæ cohortis promptiſſimus conjurationis in Neronem. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 49. Ideò caput amputatur, *c.* 68.

SULPITIUS Avenio, vide *Publius.*

SULPITIUS Camerinus, Africæ proconſul, ſævitiæ in provinciales apud Neronem accuſatus, tum abſolutus. Sed paulò pòſt cum filio interfectus. Vide Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 52. & voce *Quintus.*

SULPITIUS Canus, inter Nobiles Romanos, juſſu Severi, ſine cauſæ dictione, interfectos, occurrit apud Spartian. *in Severo, c.* 13. In eodem codice *Sulpitius* itidem.

SULPITIUS Coſſus, vide *Quintus.*

SULPITIUS Craſſus, Proconſul Aſiæ, juſſu Commodi occiſus eſt; Lamprid. *in Commodo, c.* 7.

SULPITIUS Florus, vide *Florus.*

SULPITIUS Galba, Avus Imperatoris, varia edidit ingenii monumenta: *Sueton.* Vide & *Cajus*, & *Publius*: it. *Servius* & *Sextus.*

SULPITIUS Gallus, Aſtrologus, qui in exercitu P. Æmilii contra Perſeum, deprehenſam noctu Eclipſin Lunæ mirantibus militibus enarravit. Plin. *l.* 2. *c.* 12. & Cicer. *l.* 1. *Offic. c.* 6. Vide & *Cajus.*

SULPITIUS Longus, vide *Cajus*: it. *Claudius* & *Publius.*

SULPITIUS Pœticus, vide *Ibid.*

SULPITIUS Paterculus, *ibid.*

SULPITIUS Quirinius, prænomine *Publius*; qui Æmiliam Lepidam habuit uxorem; affinis Libonis, cui extremas preces ad Tiberium mandavit. Tacit. *l.* 3. *Annal. c.* 48. Nihil ad veterem & patriciam Sulpiciorum familiam pertinuit, ortus apud municipium Lanuvium: ſed impiger militiæ & acribus miniſteriis, Conſulatum annô Urbis 742. cum M. Valerio Meſſallâ ſub Divo Auguſto, mox expugnatis per Ciliciam Homonadenſium caſtellis, inſignia triumphi adeptus, datuſque rector C. Cæſari Armeniam obtinenti, Tiberium quoque Rhodi agentem coluerat. Defunctus Tiberii Auguſti quartô & Druſi ſecundô conſulatu: ejus mors ut publicis exſequiis frequentaretur, petiit Cæſar, vide & *Publius.*

SULPITIUS Rufus, ludi procurator, tanquam adulterii Meſſalinæ conſcius, à Claudio ad ſupplicium tractus. Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 35.

SULPITIUS Rufus, prænomine P. frater Servii Sulpitii JCti, legatus C. Jul. Cæſaris in Gallia.

SULPITIUS Severus, presbyter, diſcipulus S. Martini, Aquitanus, vixit in conjugio. A S. Martino viſitatus, ei adhæſit, illôque defunctô, Toloſæ aliquandiu moratus, dein in Galliam Narbonenſem ſe recepit: Paulino Epiſcopo Nolano familiaris. Scripſit *epitomen Hiſtoriæ ſacræ*, *à Mundo Condito uſque ad Chriſtum Natum* imò & *trium primorum à Chriſto nato ſeculorum res geſtas* expoſuit. Ob ſtyli elegantiam, Salluſtio & Tacito comparatus, magnique apud Eruditos habitus; Scripſit quoque *dialogum*

de

de Eremitis Ægypti, ad quos Poſthumianus, amicus ejus, trienniô antè iter ſuſceperat. Tandem à Pelagianis ſeductus eſt, ſed ad ſe rediiſſe, & perpetuô ſilentiô culpam eluiſſe, dicitur. Obiit A. C. 419. vel 420. circiter. Malè confunditur cum *S. Sulpitio I.* Epiſcopo Bituricenſi, Remedii ſucceſſore, qui Concilio Mariſconenſi interfuit, A. C. 585. eruditus; & Poëſeos non ignarus. Gregor. Turon. *l. 1. de mir. S. Mart. & l. 6. Hiſt. c. 39.* ut & cum *Sulpitio II.* Pio; qui Concilio Remenſi interfuit, A. C. 630. Vide de his tribus Paulin. *in Epiſt.* Hieron. *in c. 3. Ezech.* Auguſtin. *Ep. 25.* Gennad. *de Vir. Ill. c. 19.* Idacium *in Chron.* Aimoin. *Hiſt. l. 4. c. 16.* Honor. Auguſtodunenſ. *de Lum. Eccl. l. 2. c. 19.* Voſſ. *Hiſt. Lat. l. 2. c. 12.* Autaxerrem, *ver. Aquit. l. 5. c. 6. 8.* Georg. Hornium, *in edit. Sulpitii.* Barthium, Scaligerum, Geſnerum, Poſſevinum, &c. *Nic. Lloydius.*

SULPIUS, vide ſuprà *Sulpitius Apollinaris*; item *Sulpitius Camus.*

SULTANUS, ſeu SOLDANUS, uti Latini Scriptores efferunt, apud Turcos eſt ſupremus Princeps, quem titulum primùm ſibi arrogâſſe Tangrolipecem, poſt fugatos Saracenos eorumque Principem Maſgudum A. C. 1055. vult Nicephorus Bryennius *l. 1. n. 9.* At longè ante hæc tempora *Sultanorum* nomen in uſu fuit, nempe ſub Baſilio jam Porphyrogenito, uti liquet ex Conſtantino *de Themat. l. 2. c. 11.* Quin & vocem eſſe Perſicam, probat Car. du Freſne ex vetere numiſmate Choſrois Cabadæ fil. Regis Perſarum, in quo *Aſſolian* inſcribitur, i. e. *Rex Regum*; quod elogium ſibi arrogat idem in *Epiſt.* ad Juſtinianum Imperatorem apud Menardum Protectorem *Ecl. 1.* ut & Choſroës, apud Theophylactum Simocattam *l. 4. c. 8. &c.* Unde hodieque in Perſia Magnates Satrapasque Regios ſic inſigniri, deprehendas apud *Itinerariorum* Scriptores. Vide quoque ſuprà, *Ægyptus.* Uti autem Imperator Turcicus *Sultanus*, ſic ex pellicum ejus immenſo numero illa, quæ filium prima Imperatori enixa eſt, pro uxore habetur & *Sultana* cluet, Georgius Hornius *Orb. Polit. cum Notis Menckenii p. 30.* Sed & monetam *Sultanorum*, *Soldani* habuiſſe nomen, diſcas ex Wilhelmo de Nangiaco *in S. Ludov. vita* A. C. 1247. & Vincent. Bellovacenſi *l. 31. c. 140. 143. 144. & l. 32. c. 54.* Imò *Soldanum Curiæ Rom.* occurrere in *Ceremoniali Rom. l. 1. ſect. 3.* eôque nomine intelligi *Mareſcallum*, qui modò poſt Pontificem equitans, cum duobus ſacculis pecuniarum ante ſellam, illos projiciat in populum, viæ faciendæ, monet Car. du Freſne præfatus in *Gloſſar.* qui de *Sultanis* plura congeſſit *ad Joinvillam Diſſert. 16.* Nomen verò quod attinet, Arabicum illud eſſe סלטאן & ſignificare *Dominatorem*, Principem, Regem, à verbo סלט *Salat*, i. e. *dominatus eſt*, præfuit, poteſtatem habuit vel exercuit, docet Jo. Forbeſius *Inſtructionum Hiſtorico-Theol. l. 4. c. 15. §. 20.* qui *de Sultanis Ægyptiorum l. 4. c. 18. §. 6.* & *de Sultanis Iconienſibus l. eod. c. 22. §. 2.* fusè agit, uti de Turcicæ potentiæ origine & incrementis *l. eod. paſſim.*

SULTS, oppid. Sueviæ, Latinis *Solicinium*, quod vide, ſub proprio Comite, ex Familia perantiqua. In qua Rudolpho vel Alrico, ſub principium ſeculi XV. uxor Urſula Habſpurgia Kletgojæ ſeu Kletgoviæ Landgraviatum attuliſſe perhibetur. Cœterùm diverſæ aliquoties lineæ in hac gente fuêre, ſed pleræque minùs diuturnæ. Joannis Ludovici Comitis progenitores ſic habent. Rudolphus Comes Sulzenſis Landgrav. Kletgoviæ, ex Margareta Truchſeſſia Comite *de Sonnenberg*, pater fuit Joh. Ludovici I. qui, ex Eliſabetha Comite Bipontina, genuit Alricum, defunctum A. C. 1572. Hujus ex Barbora Comite Helffenſtenia, filius Carolus Ludovicus, junxit ſibi Dorotheam Catharinam Comitem Saynenſem, atque ex ea Carolum Ludovicum Erneſtum ſuſcepit, extinctum A. C. 1642. Hôc & Mariâ Eliſabethâ Comite Hohenzolleranâ genitus, Jo. Ludovicus II. ex Maria Eliſabetha Konigseccia ſobolem ſuſcepit. Phil. Jac. Spenerus *Theatro Nob. Eur. Parte I. p. 37.*

SULTZBACHIUM, vulgò SULTZBACH, oppid. Palatinatus ſuperioris cum titulo Principatus vix 2. milliar. Germanic. ab Amberga in Circium. Accepit id Auguſtus, alter Philippi Ludovici, Principis Neoburgici fil. pactis cum fratre Wolfg. Wilhelmo Neoburgico initis, A. C. 1615. Obiit A. C. 1632. Pater Chriſtiani Auguſti, qui Helmontii conſuetudine corruptus à religione Euang. A. C 1656. defecit: & Philippi, qui natus A. C. 1630. ſub Lotharingicis primùm meruit, dein Suecis fidam operam navavit, victus in Fionia, A. C. 1659. Venetis poſteà inſervit, Turcicô tandem bellô, in conflictu ad Arrabonem, prope Gottardi Fanum egregiè rem geſſit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſt.* Hi præter fratres, Adolphum Fridericum (natum A. C. 1623. denatum 1624.) & Joh. Ludovicum (natum A. C. 1625. denatum 1649.) ſorores habuêre Annam Sophiam (natam A. C. 1621. uxorem Joachimi Erneſti Comitis Oetingenſis) Auguſtam Sophiam (natam A. C. 1623. uxorem Wenceſlai Poppel Principis Lobkovicii) & Dorotheam Suſannam (natam A. C. 1631. denatam 1632.) Vide eundem Spenerum, ubi ſuprà *p. 109.* & *Artis Her. Parte Spec.*

SUMA, caſtellum Perſarum circa Tigrim alicubi videtur apud Zoſimum *l. 3.*

SUMACHIA, ſeu SCAMACHIA, caput Servaniæ provinc. in Perſia, verſus mare Caſpium, & confinia Georgiæ. In valle, intra montes. Vide *Olearium.*

SUMARA, oppid. Forojulienſium.

SUMATRA, Inſul. ampla Aſiæ, una ex tribus Sindæ Inſul. In Oceano Indico ad Auſtrum Aureæ Cherſoneſi ſeu peninſul. Indiæ ulterioris, à qua ſeparatur fretô Malacenſi, 26. mill. paſs. ad Ortum, ubi etiam ad Meridiem ſeparatur à Java fretô Sundæ 20. mill. paſs. circiter. Oblonga eſt, & extenditur à Circio in Eurum per 850. mill. paſs. nempe ab Acemo ad fretum Sundæ. Inſula hæc mineris ditiſſima, aurum, argentum & metallorum tormentis longè optimis fundendis commodum generat. Viſitur ibi mons globos igneos evomens, ſulphuris minerâ nobilitatus: affirmant fontem in eadem eſſe inſula, qui balſami pretioſiſſimi oleô ſcaturiat. Eſt inſuper inſignis perenni fonte, ex quo Naphtha, inſtar olei, manat: & excelſô conſpectu montem *Balaluanum* incolæ vocant, qui, ad ſimilitudinem Sicilienſis Ætnæ, fumum & flammas horribiles evomit. Regio eſt, ob frequentiam fluminum, ac paludum, nemorumque denſiſſimorum, gravi admodum cœlô, ac præſertim advenis vehementer infeſtô. Præcipua regna hujus Inſulæ ſunt *Achem*, *Camper*, *Jânby*, *Menancabo*, *Pacem*, *Palimban* & *Pedir.* Totius Inſulæ urbs præcipua *Achem*, in parte Boreali.

SUMEN, apud Martialem *l. 7. Epigr. 77. v. 3.*

Sumen, aprum, leporem ---

Venter ſuillus, in delitiis olim, præſertim ejectitius, ut nonnullis placet. Meliùs ſuis mamma, unde quaſi *ſugimen*, & quidem primiparæ, mox à partu reſecta, antequam eam fœtus ſuxiſſent. Unde idem *Mammas ſuminis* vocat *l. 2. Epigr. 37. v. 2.* Hoc quô magis lacteum erat, eô ampliùs commendabatur. Idem iterum *l. 13. Epigr. 44.*

Eſſe putes nondum Sumen: *ſic ubere largô*
Effluit, & vivô lacte papilla tumet.

H. e. non credas hoc farcimen eſſe è papillis ſuis à partu cæſæ reſectis: ſed etiamnum vivere in ſue papillas, ita lacte exundant. Farciminis enim genus hinc fiebat, Romæ olim in ſummis delitiis. Juvenal. *Sat. 1. v. 138.*

Sumine cum magno lepus, atque aper; atque pygargus.

Calidum apponebatur. Perſius *Sat. 1. v. 53.*

--- *Calidum ſcis ponere ſumen.*

Et quidem cum muria Thynnive liquamine aut garo. Vide *Not. ad Martial.*

SUMEN Italiæ, campi Roſeæ dicti ſunt, apud Varronem *de R. R. l. 1. c. 7.* Vide *Roſeæ Campi.*

SUMERE Sacrum, apud Tibullum, citante Salmaſiô, *loc. mox adducendô.*

Hoc ſolenne ſacrum, multos hoc ſumet in annos:

idem quod *ſuſcipere ſacra*, apud Æl. Spartian. *in Hadriano, c. 13.* item *accipere ſacra*, apud Apulejum *Metam. 11.* Græcè παραλαμβάνειν τὰ μυστήρια, propriè μυεῖσθαι, *initiari* eſt, item ἐποπτεύειν τὰ μυστήρια, ab eo, quod erat poſtremum, univerſum ſacrorum illorum opertaneorum apparatum deſignans. Nam qui ſacris initiabantur, ea *accipere* vel *ſumere* dicebantur, ut tradere & oſtendere ii, qui initiabant, Pontifices & Sacerdotes. Utrumque jungit Seneca *Nat. Quæſt. l. 7. c. 31. non ſemel quædam ſacra traduntur: Eleuſina ſervat, quod oſtendat reviſentibus.* Sumebantur autem diverſis gradibus temporibusque; nam, ut de Eleuſiniis ſolùm dicam, quinquennii ſpatium vulgò intercedat, inter μύησιν & ἐποπτείαν. Demetrio tamen olim & Hadriano dein Imperatori eâdem vice utrôque defungi conceſſum legimus. Quem poſtea ſecuti M. Antoninus aliique Principes eundem honorem ſibi deferri voluêre. Qua de re vide Deſid. Heraldum *ad Arnob. l. 5.* Salmaſ. *ad Spartian. d. l.* & ſuprà paſſim, imprimis in voce *Myſterium*, & ubi de *Oris ſignatione*: uti de genere loquendi militari, *ſumere conjurationem, prælia, terga* &c. Caſaubon. *ad Cæſ. Suetonii c. 6.*

SUMERIUM, locus Septimaniæ, vulgò *Sommieres*: ſuum habet Vicariatum, poſitusque eſt in Volcis Arecomicis, diœceſique Nemauſenſi: non procul à Salvia oppidulo & Vicariatu *Viguerie* pagi Nemauſenſis. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SUMINA, olim quoque *Samarus*, vel *Samara*, fluv. Galliæ, *Frudis* dictus *Ptolomæo*, oritur prope vicum Fontem *Suminæ* inde dictum, vulgò *Fon Somme.* Alluit Auguſtam Veromanduorum *S. Quentin*, Brajum, Hammum, *Han*; inde auctus Dalmanuione *Daumignon*, Perronam Veromanduorum præterlabitur, tum Brajum alterum *Bray ſur Somme*, Bolonis Curtem *Bouſencourt*, Corbejam, ad Corbejæ, aliàs Inciæ *Eure* & Suminæ confluentes; Albiniacum, Blangiacum, Samarobrivam Ambianorum caput, ubi Autinam *Autregne* & Sallam *Selle* fluv. recipit: inde Hammum minorem *Heu*, Pioqueniacum *Pequigny*, Calciatam *la Cauchie*, Spinetum *Eſpinoy*, Pontum Remigii *Pont Dormy*, Abbatis Villam alluit & infra Monaſter. ac opp. S. Walarici, quod olim Leuconaus vocabatur, *S. Valery*, in Oceanum influit. Vulgò *Somme.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SUMINATA, apud Lamprid. *in Alexandro, c. 22. Tunc ille ... juſſit ne quis* ſuminatam *occideret, ne quis lactantem, ne quis vaccam, ne quis damalionem*: Caſaubono eſt (lectione hâc retentâ) ſaginata; quomodo accepiſſe vocem *ſumen* recentiores Latinos certum eſt, pro pinguedine ſcil. arte quæſita. Salmaſio verò *ſcrofa*, ſicut *lactans* pro *lactens*, tener porculus, quantum enim intereſt inter vaccam & damalionem in bucerino genere, tantum inter *ſuminatam* & *lactantem*, in genere porcino, ut ex verbis Lampridii liquet. Eſt nempe *ſumen* propriè fœtæ ſuis mamma lacte plena. Vide utrumque *Not. ad l.*

SUMINGA, urbs Quanliæ, ſub Rege Tunchini. Incolis *Sinboa*, ſubſunt ei 5. urbes. *M. Martin.*

SUMMA, dicebatur Latinis, quæ & *prima*, dextri Lateris, in Tabula luſoria, linea: quam vocem recentiores Græci retinentes τύμμον χῶρον appellârunt. *Agathias* de Tabula Zenonis,

Ἑπτὰ μὲν ἑπτάπορος εἶχεν, μίαν ἔνδεκα. αὐτὰρ ὁ τύμμος
Λευκὰς ἀμφιέπων εἷς ἐπὶ δισσὰ τρεῖς.
Ὡς δὲ πέλεν τότε τύμμος, ἔχεν δύο.

Vide infrà in voce *Tabula.* Aliàs *Summa* ſubſtantivè ſumtum, idem quod κεφάλαιον Græcis eſt, unde *Summa naturæ, curæ; voti, libri;* recen-

recentioribus *Summarium*, de quibus locutionibus vide Salmaſ. *Prolegom. ad Solin.* &c. In Arithmeticis numerorum collectionem vox notat, ſeu potiùs totum id, quod ex numerorum collectione exſurgit. Cujuſmodi *Summas* ſingulis titulos præponi conſueviſſe in rationibus Græcorum olim Romanorumque, dicemus infrà voce *Titulus*. Unde *Summarii*, apud Jul. Anteceſs. *Conſtit.* 58. qui faciendæ rationis ſummarum quarumcunque periti ſunt, de quibus vide Cujacium *ad Novell.* 30. & 44.

SUMMA-HARNA, vicus Galliæ ad caput Harnæ, vel Arnæ fluvioli, in Suppiam effluentis: Vulgò *Somme-Arne*, aliàs à Patrono loci *Saint Eſtienne d'Arne*: Sic *Summa-Turba*, villa Galliæ in pago Porcenſi, &c. de hac voce *Summa* vide Hadr. Valeſ. qui *Maſſonum* corrigit, *Not. Gall. in voce Vidula*.

SUMMÆ Alpes, vide *Pœninæ*.

SUMMANUS, Pluto ſic dictus, quaſi *ſummus* Deorum *Manium*: ut *in Nupt. Philolog.* docet Capella. Huic Romani nocturna fulmina aſſignabant, quemadmodum diurna Jovi. Plin. *l.* 2. *c.* 52. Ovid. *l.* 6. *Faſt. v.* 731.

> *Reddita, quiſquis is eſt, Summano templa feruntur*
> *Tum, quum Romanis, Pyrrhe, timendus eras.*

Lloydius. Ita Feſtus, *Dium fulgur appellabant diurnum, quod putabant Jovis, ut nocturnum, Summani.* Magis autem, quàm Jovem, cultum eſſe, docet Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 9. *c.* 23. *Romani veteres neſcio quem Summanum coluerunt magis, quàm Jovem, ad quem diurna fulmina pertineant* &c. Utrique autem, nempe tum *Summano*, tum Jovi Fulguritori ſacrificabant, cùm *proverſum fulgur* micuiſſet: Sic autem dicebatur, quod incertum erat, noctu an interdiu eſſet factum. Jaculabantur verò etiam alii Dii fulmina, ſed alba tantùm aut nigra: ſolus Jupiter rubra vibrare credebatur. Horatius *l.* 1. *Od.* 2. *v.* 2.

> —— —— *& rubente*
> *Dexterâ ſacras jaculatus arces*
> *Terruit Urbem*, &c.

Vide Jo. Meurſium *Comm. in Lycophr. verſ. hunc*

> —— —— ὧν καταιβάτης,
> Σκηπτὸς κατ' ὄρφνην γλεῖται δεινῶν.

Hinc *Sumanalia* ſeu *Summanalia*, apud *Feſtum*, liba ſunt farinacea, in modum rotæ facta, in honorem *Summani*, & ad ejus ſacra: quæ *Suminalia* vocat Cœl. Rhodig. quaſi à *ſumine*, *l.* 9. *Antiq. Lect. c.* 10.

SUMMARIUM, vide ſuprà *Index*, item *Summa*: uti de officio Cancellariæ Pontificiæ, cui à *Summariis Supplicationum* nomen, itidem ſuprà voce *Abbreviator*.

SUMMARUM, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. in Nili ripa. *Ptol.*

SUMMATES, apud Spartian. *in Hadriano*, *c.* 17. *Quum cum compluribus* Summatibus *paſceret*: iidem ſunt cum *Optimatibus*, apud Capitolin. *in Marco c.* 22. & *Proceribus* alibi. Sic autem illis temporibus dicebantur Senatores, quos *Optimos Nobilium* vocat Aur. Victor Schotti, *Principes* Seneca *de Benef. l.* 2. *c.* 12. Gloſſæ Πρωτοπολίτας vertunt. Vide Caſaubon. & Salmaſ. *ad Capitolin. in Marco*. In *l.* 32. Cod. *Theod. de Navicular. Summates claſſis Alexandrinæ*, præfecti ſunt. At *ſummatim*, adverbium inde ortum, eſt ἄκρως, κεφαλαιωδῶς. *Summatim doctus*, ἀκρόγραφος. *Summatim tangere*, ἀκροθιγεῖν. *Marc Ilo, panis ſummatim fermentatus*, ἀκρόφυρος, *ſummatim tinctum*, ἀκροβαφὴς, quod in ſumma cute, ac leviter coloratum eſt &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 234.

SUMMOENIUM, dicebatur locus lupanaris, quòd fere ſub mœnibus eſſet: quaſi *Submœnium*. Inde *Summœnianæ* meretrices dicuntur. Martial. *l.* 3. *Epigr.* 83. *v.* 1.

> *Conviva quiſquis Zoili poteſt eſſe,*
> *Summœnianas cœnet inter uxores.*

SUMMOLA, ſeu SUMMULA, apud Juvenal. ubi de frumenti populo diſtribui ſoliti teſſera, *Sat.* 7. *v.* 174.

> *Summula ne pereat, quâ vilis teſſera venit*
> *Frumenti* —— ——

eſt, quam *ſimilam* Veteres dixère, Galli hodieque *Semoule* appellant, Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano*, *c.* 35. Item nomen, ſed ab alia origine, eſt variorum librorum, à Scriptoribus Eccleſ. Romanæ in lucem editorum. Nota *Summula Raymundi*, quæ Coloniæ prodiit A.C. 1502. cujus initium,

> *Summula de Summa Raymundi prodiit iſta.*

Ubi notatio vocis indigitatur. Idem enim *Summam de Caſibus* ſcripſit, typis excuſam Romæ 1603. cujus compendium *Summulam* illam eſſe nonnulli volunt. Fuit autem is Raymundus de Penna-Forte Gregorii IX. Pœnitentiarius, qui Collectionem, quoque Decretalium, ordine ſextam, in lucem edidit, uti ſuperius diximus.

SUMMOTO incedere, vel *agere*, dicebantur Magiſtratus Romani, quum inter frequentiam hominum, lictorum miniſteriò & animadverſione cedere locumque dare juſſam, progrediebantur vel agebant. Ita apud Livium *l.* 25. *c.* 3. *Quum in eo parum præſidii eſſet, turbandæ rei causâ, publicani per vacuum ſummotò locum cuneò irruperunt*: Vacuus *ſummoto* locus eſt, qui per viatores Tribunitios diſcedere juſsâ plebe, inter ipſam & Tribunos intercedebat, & intervallum faciebat. Quamvis enim Tribuni *ſubmovendi* jus non habebant, tamen in Conciliis *ſummoto* conſidebant agebantque. Idem *l.* 2. *Neque illum ipſum ſummovere pro imperio poſſe more Majorum, quia ita dicatur: ſi vobis videtur, diſcedite Quirites.* Et paulò ante, *Summoveri Latorius jubet, præterquam qui ſuffragium ineant.* Et hîc *l. cit. Teſtibus datis Tribuni populum ſummoverunt.* Adeoque relinquebatur ſummotò populò vacuus inter Tribunos & Plebem locus, in quod vacuum & intermiſſum ſpatium irrupiſſe tunc Publicanos, & Tribunos à Plebe intercluſiſſe, cum utriſque jurgantes, liquet ex relatione Conſulum, quæ mox interponitur, ubi ſuprà. Jo. Frider. Gronov. *Not. ad Livium.* Vide quoque ſuprà in voce *Submovere*.

SUMMULA, vide ſuprà *Summola*.

SUMMUM Pyrenæi, Zuritæ S. *Chriſtina*, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Vaſconum, & Aquitaniæ confinio, quà Pyrenæus mons inter Hiſpaniam & Aquitaniam tranſitur, 14. leuc. à Pompelone: *Summus Pyrenæus Antonin.*

SUMMUNTORIUM, *Baxio Hohenwart*, oppid. Bavariæ inter Auguſtam 8. & Ratisbonam 9. leuc. 2. ab Ingolſtadio in Auſtrum. Nunc pagus cum Cœnobio. *Antonin.*

SUMMURANUM, *Mazella Caſtrovillarium*, oppid. Lucaniæ Mediterraneum.

SUMMUS, inter Apollinis epitheta, apud Virg. *Æn. l.* 11. *v.* 785.

> *Summe Deûm ſancti cuſtos Soractis Apollo.*

Sic Statius *Thebaid. l.* 7. *v.* 771.

> *Tandem ſe famulo ſummum confeſſus Apollo,*
> *Utere luce tuâ, longamque, ait, indue famam.*

Nempe Apollo Sol eſt, Græcis Ἥλιος, quod nomen Ethnici videntur mutuaſſe, ex veri Dei epitheto Hebraico עליון *excelſus*; tantundem enim eſſe videtur Ἥλιος, quò nomine Solem Græci coluère, ac *Elion*. Franc. Burmannus *Synopſi Relig. Chriſt. Parte prior. l.* 1. *c.* 16. *de Nominibus Dei*, §. 24. Sicque nomine ipſô Solem *excelſum* ſeu *ſummum* indigitare voluerunt.

SUMPTORIUM, apud Flodoardum *Hiſt. Rem. l.* 3. *c.* 4. *Calicem majorem cum patera, ſumptorioque fecit ex auro, lapidumque pretioſorum illuſtravit nitore*: Colvenerio eſt cochlear, *quo nimirum*, ait, *utimur in Calice ſacro.* Sed Græcos quidem cochleari ſanguinem Chriſti haurire conſueviſſe, Latinos verò fiſtulâ, refert Car. du Freſne, qui proin *ſumptorium* hîc pro fiſtula ſumi poſſe retur, tametſi cochlearia inter miniſteria ſacra vulgò etiam reponantur, *in Gloſſar.*

SUMPTUARIÆ Leges, creſcente conviviorum apud Romanos luxu modum illis impoſuère, à Viris ſapientibus latæ. Cùm enim à veteri & avitâ Majorum parſimoniâ poſteri in tantum diſcederent, ut nullum ampliùs luxuria ſciret modum, integrique apri ac uſſi menſas ornare inciperent & Cinere inventum, Porcus Trojanus, in patinis grunniret, hincque gulâ illecti plerique ingenui pueri pudicitiam & libertatem ſuam venderent, nec pauci de Populo Romano vinò madidi in Comitium venirent & ebrii de Republ. conſulerent, non Tiberius modò Imperator pridianæ cœnæ ſemeſas reliquias poſterô die reponi curavit, ut ad frugalitatem civibus exemplô præiret, adagiò hoc fine uſus: *Dimidiatus aper omnia eadem habet, quæ totus*, apud Suetonium c. 34. ſed & jam ante ipſum non pauci hac de re Legibus latis, inundanti omnia luxuriei obicem ponere conati ſunt: quæ quòd modum ſumptibus in conviviis definirent, *Sumptuariæ*; quòd circa *cibos* occupatæ eſſent, *Cibariæ* quoque nonnullis dictæ ſunt, Catoni inprimis, qui ita Leges has appellare maluiſſe apud A. Gellium, *l.* 2. *c.* 24. legitur. Et quidem rei primùm Senatus-Cto obviàm itum: inde Lege Fanniâ, hinc Liciniâ; hinc eâ, quam Sulla tulit; item lege Æmiliâ; porrò Antiâ, item edictô Capitonis Ateji: poſtremò Lege Juliâ, quæ ad populum pervenit imperante Auguſtò, uti habet G. Stewechius *Electis ad Arnobium adv. Gentes l.* 2. Vide quoque Anton. Auguſtin. *de LL.* & quæ paulo infrà dicemus. Sed & illas *Sumptuarias* appellari deprehendas, quæ in veſtitu, aliiſque rebus, quis modus ſervandus ſit, præſcripſere. Sic de Marco Imperatore Jul. Capitolin. *c.* 11. *Cavit & ſumptibus publicis*: quod ab aliis Imperatorib. quoque ſæpe factum legimus. Spartian. de Hadriano, *c.* 22. *Judicum ſumptus conſtituit & ad antiquum modum redegit.* Quô fine etiam ſacrificia & ludos multos Nervam ſuſtuliſſe, *Xiphilinus* refert. Magni enim Ludorum curâ & Præſidatus conſtabant; ſub Valeriano inprimis & ſeqq. Principibus: quô tempore *ſumptibus* & profuſionibus planè inſaniebant Conſules Prætoreſque, cùm Magiſtratum inibant, ut videre eſt ſuprà, in phraſi *Conſulatum edere.* Unde ſumtuum hujuſmodi licentiæ coërcendæ, legem tulit Conſtantinus, cumque ſecuti Imperatores Conſtantius, Theodoſius, Arcadius, Alii. Vide inter alias *l.* 1. Cod. *Theodoſ. de Ludorum expenſis.* Aliquando tamen tenuioris cenſus hominibus, vel quibus aliàs cuperent Imperatores, ſimul cum honoribus *ſumptus* quoque decreti ſunt, ut videre eſt apud Spartian. *in Hadriano*, *c.* 3. Mamertinum *Grat. act. ad Julianum*, Alios. Cujus moris cauſam præclarè explicat Valerianus *Ep. ad Aurelianum*, *Levanda*, inquiens, *eſt paupertas eorum hominum, qui diu Republica viventes pauperes ſunt, ut nullorum magis.* Vide hanc in rem multa egregia, apud Caſaubon. & Salmaſ. *Not. ad Spartian. d. l.* Sic in funeribus, cum ſummis impendiis in nihilum profuſis, ad refrigerandum rogi ferventis ardorem; tota patrimonia ſæpe prodigerentur, Legg. XII. Tabb. apud Romanos, Solonis item apud Græcos, ſumptibus modus impoſitus eſt, ut ſuprà vidimus. Plura hanc in rem apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 13. & Thom. Godwyn. *Anthalog. Rom. l.* 3. *Sect.* 4. *c.* 12.

Leges Sumptuariæ, quô ordine latæ.

α. Orchia Lex, numerum convivarum præſcripſit. Ejus meminit Macrob. *Saturn. l.* 3. *c.* 17. an. Urb. Cond. 566. lata eſt. β. Fannia, annô 588. lata, ſumtibus modum fecit aſſibus centum: hinc *Lucilio Centuſſis* feſtivè dicta: Nempe ludis Romanis, Plebejis, Saturna-

turnalibus & aliis quibuſdam diebus. Decem aliis diebus, in ſingulis menſibus tricenos: cœteris autem denos tantùm conceſſit. γ. Didia, poſt annos 18. rogata, univerſam Italiam eâdem lege teneri voluit: neque ſolùm qui cœnas majore ſumtu dediſſent, ſed & qui vocati interfuiſſent, pœnâ coërcuit. δ. Licinia, in pleriſque cum Fanniâ congruens, cœteris diebus, qui eâ excepti non eſſent, carnis aridæ pondo tria & ſalſamentorum pondo, ſolùm apponi juſſit. Ea autem quæ ex terra, vite, arbore nata eſſent, promiſcuè largita eſt. Ab illa *Centenariæ cœnæ* nomen habuêre. ε. Cornelia non multo poſt ſequuta, minora rebus pretia impoſuit: Cœterùm permiſit, ut Kalendis, Idibus, Nonis, diebus Ludorum & Feriis quibuſdam ſolemnibus H. S. tricenos inſumere jus poteſtasque eſſet; reliquis verò diebus non ampliùs ſenis. ζ. Æmilia, ciborum genus & modum præſcripſit, ſumtum cœnarum non moderata. η. Antia, paucis interjectis annis, præter ſumtum æris, id etiam ſanxit, ut, qui Magiſtratus eſſet Magiſtratumque capturus, ne quò ad cœnam niſi ad certas perſonas iret. θ. Julia poſtremò ad populum venit, Auguſtô imperante, quâ profeſtis quidem diebus ducenti; Kalendis, Idibus, Nonis aliiſque quibuſdam feſtivis diebus trecenti: Nuptiis autem & repotiis H. S. millies finiebantur. Vide Macrob. *l.* 3. *c.* 17. A. Gellium *l.* 2. *c.* 24. Stuckium *Conviv. l.* 1. *c.* 3. &c. His liceat adjungere duas, quibus in veſtitu luxus prohibitus. ι. Cœcilia igitur rationem poliendarum veſtium Fullonibus præſcripſit, lata an. Urb. Cond. 533. κ. Oppia, non ita longè poſt, anno nempe 450. lata in medio ardore ſecundi Belli Punici voluit, *ne qua mulier plus ſemunciâ auri haberet: nec veſtimentô verſicolore uteretur, nec junctô vehiculô in urbe, oppidove aut a. propiùs inde mille paſſus, niſi Sacrorum publicorum causâ, veheretur.* λ. Julia, ne quis in argento & auro plus LX. H. S. poſſideret, ſanxit. Vide harum quamque ſuprà, ſuis *locis*.

SUNA, vulgò SOUNA, inſula eſt parva Scotiæ, & Orcadum Auſtralium una, à Cathaneſia extima Borealis Scotiæ parte decem ferè diſſita milliaribus, & tribus tantùm ab Auſtrali Rhanalſia inſula; eſtque in Pictico freto.

SUNAM, ſeu SONNA *Joſepho*, oppid. olim Palæſtinæ, in tribu Iſſachar, ad latus Auſtrale montis Hermon, 11. à Bethſan milliarib. nunc pagus. *Torondolos Gabrarelis* hodie, teſte *Benjam. Tudelenſi*.

SUNGANI, ex Sequanis ii ſunt populi, qui in campeſtribus habitant.

SUNANUM, vulgò SUNAN, urbs eſt Imperii Sinarum, in Queichea provincia, cujus tertium locum obtinet, ad radices montium; & ab ea pendet etiam altera urbs.

SUNDA, portus eſt Inſulæ Javæ majoris, à quo fretum, quod eſt inter illam & Sumatram, denominatur, abundatque pipere, quod Indico & Malacenſi præſtat: abundant ibidem thus, camphura, & adamantes. *Natal. Metel.*

SUNDERBURGUM, vulgò SUNDERBURG, oppid. Daniæ in Jutia meridionali, & in inſula Alſia, in mari Baltico & in ora Ducatus Sleſvicenſis. Arcem habet magnificam Ducum è familia Holſatiæ, 3. leucis diſtans à Flensburgo in ortum, & 5. à Sleſvico in Boream, Ottoniam verſus 8. & ferè 2. ab alia arce Norderburgo in eadem inſula. Vide *Sonderburgum*.

SUNDICUM Fretum, *Die Sund* ſeu *Ore Sund* Danis, *le Sond* Gallis, fretum maris Baltici inter Scaniam provinciam Sueciæ ad ortum & Selandiam Daniæ inſulam ad occaſum. Extenditur ad 30. mill. paſſ. à ſeptentrione in meridiem. Ejus verò latitudo alicubi eſt 15. mill. paſſ. ubi major; ſed inter Elſingoburgum Scaniæ & Coronæburgum Selandiæ eſt tantùm. 3. mill. paſs. hicque naves tranſeuntes ex mari Baltico in Germanicum, ſeu è contra, demiſſis velis Regi Daniæ telonium ſolvunt Elſingoræ ſecundùm taxam bonis impoſitam, quia aliter fulmine tormentorum arceri poſſunt ab ingreſſu & egreſſu.

SUNDIS, vulgò STRAELSUNDT, urbs Pomeraniæ litoralis præclara, & emporium apud Rugiam inſulam, ex Arconæ & Carenti urbium ejus inſulæ propinquarum ruinis aucta, à Bardo urbe 4 in ortum, Gripſwaldum verſus ad 5. leuc. recedens. *Ferrar. Baudrando* urbs eſt permunita Germaniæ in Pomerania citeriori, & in ora maris Baltici, cum portu contra Rugiam inſulam. Fruſtra obſeſſa fuit A. C. 1629. ab Auſtriacis duce Walſteniô. Nunc juris eſt Suecici pace Monaſterienſi. Diſtat 5. milliarib. Germanicis à Gripſwaldia in Boream, uti 10. ab Anclamo, vix diſtat quartâ parte milliarii Germanici à Rugia inſula in meridiem, & ab ea ſeparatur fretô Gella dictô. Urbs eſt Hanzeatica, libera, & emporium celebre; cingiturque pro majori parte à mari & à lacu *Francken teich*.

SUNDUS, Provincia regni Congiani, proxima regni metropoli Congo. Confinia ejus 40. milliar. ab hac civitate incipiunt, & extenduntur uſque ad Zairem fluvium, ultra nimirum ejus cataractas, ambas fluvii ripas continentes, uſque ad Anzicanam, verſus Septentrionem: verſus Orientem verò aſcendunt fluvium Zairem, uſque ad ejus, cum Brancatis, confluentes, & inde uſque ad radices montis Chriſtalli. Provincia hæc primaria eſt ferè ipſius regni patrimonium, unde etiam aut regis primogenitus, aut alius, qui ad regni ſucceſſionem deſtinatus eſt, ei præficitur. *Natal. Metel.*

SUNGKIANUM, vulgò SUNGKIANG, urbs eſt Imperii Sinarum, in Nanquinenſi provincia, verſùs Cechianenſem provinciam & oram littoralem Oceani Sinenſis. Emporium eſt celebre, & ab ea pendent duæ aliæ urbes.

SUNI, fil. Gad. Gen. *c.* 46. *v.* 16.

SUNICI, Tacito, *l.* 4. *Hiſt. c.* 66. populi Germaniæ inferioris, ad Rhenum, quorum oppidum *Zuns* ſeu *Zons*, & *Sunß*, teſte *Davel*, inter Coloniam Agrippinam 3. leucis, apud Durnomagum, *Ferrar. Baudrando*, ubi poſteà Ubii, & hodie ditio Archiepiſcopi Colonienſis, inter Rhenum ad ortum & Ducatum Juliacenſem ad occaſum.

SUNIDES, Chaldæus aruſpex, in exercitu Eumenis, de quo Polyænus *l.* 4. *c.* 29. apud Frontinum *l.* 1. *c.* 11. *n.* 15. vitioſè vocatur *Inudes*.

SUNIUM, promontor. *Capo delle Colonne*, teſte *Sophiano*, ſic ob multas columnas marmoreas ibi exiſtentes dictum, promontor. Atticæ inter Piræeum portum Athenarum ad occaſum, 37. mill. paſſ. cum oppido cognomine, teſte Cicerone, *l.* 7. *ad Attic. Ep.* 3. & *l.* 13. *Ep.* 10. Stat. *l.* 12. *Theb. v.* 624.

Linquitur Eois longè ſpeculabile proris
Sunion. —— ——

Dionyſius v. 511.

Πρόσθε δέ οἱ Σουνιάδος κορυφῆς ἐφύπερθεν Ἀθήνης,
Φαίνονται Σαλαμίς τε καὶ Αἴγινες πολύκλειστοι.

Vide Ptol. *decimâ Europæ Tabulâ*. Strab. *initiô l.* 9. Pauſan. *l.* 1. itemque Ariſtophanem *p.* 321. *Nic. Lloydius*.

SUNIUS, *Arabica* ſcripſit, quorum librum 4. citat Stephan. in Ἐδουμαῖοι.

SUNNIA, apud Marculſum Monach. *Formular. l.* 1. *c.* 37. *Ipſe nec veniſſet ad Placitum, nec ulla* Sunnia *nuntiaſſet*; idem quod *Exonia*, (Gall. *Eſſoine*) *in Ep.* Hincmari ad Carol. M. *Qui mittens ad Dominationem veſtram, excuſationem impoſſibilitatis veniendi mandavit, requiſita eſt, quam patrioticâ linguâ nominamus, exonia*: quæ vox etiam inde detorta, *impedimentum* notat in veterib. *Gloſſ.* hinc *excuſationem*, quam affert quiſpiam, quo minùs juri ſtare poſſit, apud Juriſconſ. Gallos, Angloſque frequentiſſimè. Cujus etymon a *Sontico* morbo arceſſit Salmaſius *ad Spartian. in Hadriano*, *c.* 10. Wendelinus à Teutonico *Sun*, i. e. ſeparatus, ſegregatus, quia qui *ſunnum* vel *ſunniam* proponunt, ut plurimum abeſſe à judicio propter negotia coguntur: Alii a voce Germ. *Saumnüß*, i. e. *cunctatio*, mora: Car. du Freſne, à verbo medii ævi *ſoniare*, i. e. curare, Gall. *ſoigner*: qui enim *ſonium*, *ſunnum*, vel *ſunniam* (his enim omnibus modis vox effertur) habent, vel circa rerum domeſticarum curam occupati ſunt, vel morbô detenti. Vide eum in *Gloſſ.* ubi plurima hanc in rem, inprimis de variis *Eſſonii* ſpeciebus, congeſſit, in verbo *Soniare*, item in voce *Sunnis*.

SUNNIS, altera ex duabus primariis Muhammedicæ ſuperſtitionis ſectis, de quibus ſuprà voce *Muſlimi*.

SUNONENSIS Lacus, *Ammian. Lago di Comidia*, lacus Bithyniæ apud Nicomediam urbem, qui Plinio *l.* 5. *c. ult.* Nicomedienſis lacus dicitur.

SUNTGOIA, ſeu SUNTGOVIA, vulgò SUNTGAW, provincia Germaniæ, Alſatiæ annexa, quæ alitèr *le Comté de Ferrette* dicitur ab ejus primaria urbe; ſubeſtque dominio Regis Franciæ, pace Monaſterienſi. Terminatur à ſeptentrione Alſatiâ, ab ortu Rhenô fluviô & pagô Baſileenſi, à meridie ditione Epiſcopi Baſileenſis, & ab occaſu Burgundiæ Comitatu. Ejus urbes ſunt Ferreta, *Pfirt* ſeu *Ferrete*, Beſordia, *Beford*, Maſonis monaſterium, *Maſmunſter*, & Mulhuſia, *Mulhuſen*, quæ tamen ſui juris, & Helvetiis fœdere juncta, vide quoque *Sugintenſis pagus*.

SUNTHEMIUM, Germ. *Suntheim*, oppid. Franconiæ. Vide ſuprà *Sontheimium*.

SUNTONATOR, in *vetere Inſcr.* quæ Genuæ viſitur.

C. . . TVSTACTVS
SVNTONATOR
REGIS THOLOMEI.
L. V. ANN. L.

Muſicus eſt ſeu Symphoniæ Præfectus, ut ex Græco exponit Jac. Sponius *Itinerar. Part.* 3. *p.* 35. & 36. Vide quoque infrà in voce *Syntona*.

SUODONA, Arabiæ Felicis urbs, teſte *Ptolemaô*, *Vodona* Interpretibus.

SUOVETAURILIA, vide ſuprà *Solitaurilia*.

SUPANUS, àliàs SOPANUS, Nobilis primarius, hæres Magnus apud Bohemos, unde Freherus eſſe docet *Pany* eorum, Spelmann. *Gloſſ. Archaol. in Superilluſtres.* Spec. Sax. *l.* 1. *Art.* 3. *Ad hunc modum clypeus ſeu cingulum militare in ſeptimo terminatur: Primum quippe habet Rex Roman. Secundum Epiſcopi, Abbates & Abbatiſſæ, qui* Superilluſtres *dicuntur; Tertium Laici Principes, ex quo facti ſunt Epiſcoporum ſubditi & vaſalli, qui Illuſtres nuncupantur. Quartum nobiles & liberi Domini; Quintum obtinent prædictorum Nobilium vaſalli, & etiam banniti: Ipſorumque ulterius vaſalli ſextum.* Aliter *Zupanus*, medii ævi vox, Ζουπάνος; quæ Græcis Scriptoribus regionis præpoſitum notat, hâc notione Croatis aliiſque Slavorum gentibus familiaris, ut quorum provinciæ in *Zupanias* diſtinguuntur, quibus hi præfecti. Obtinuêre hi olim Comitum vicem, ut *Bani* Ducum, & pro arbitratu Principis ad urbes, aut regiones adminiſtrandas mittebantur; atque ad omne Concilium vocati, ſimul cum Ducibus, dein Regibus, deliberandi jus habebant. At poſtquam Croatia Dalmatiaque in Hungariæ Regum jura conceſſerunt, *Zupanorum* juriſdictiones Comitibus attributæ ſunt, atque inde eorum appellatio viluit, minoribus Præfectis poſtmodum, vel etiam Judicibus, conceſſa. Præſertim verò ſic Serviæ Principes dicti ſunt, uti videre eſt apud Nicetam *in Iſaacio l.* 3. *num.* 4. Guil. Tyrium *l.* 20. *c.* 4. *Cinnamum*, apud quem Ἀρχιζουπάνος τῶν Σερβίων, ſicut alibi Μέγας Ζουπάνος occurrit, Alios. Imò & apud Hungaros datum id nomen iis, quibus proxima à Rege poteſtas erat, teſte eôdem Cinnamô *l.* 5. *c.* 20. & *l.* 6. *c.* 4. Etiam Bohemis non defuiſſe ſuos *Supanos* vel *Sopanos*, docet *ad Alexiadem* Car. du Freſne. Uti verò Μεγάλοι Ζουπάνοι, unde factum *Megaſupani*, In *Actis* Innocentii *p.* 65. ſic & *Poſtzupani*, Zupanorum vicarii, memorantur. Nomen à *Zupa* vel *Zuppa*, aliis *Jupa* vel *Juppa*, quâ voce hodieque, apud Croatas & Dalmatas, indigitatur regio habitata, vel homines

ejuſdem regionis in unum congregati &c. Vide Jo. Lucium *de Regno Dalmatiæ l.* 2. *c.* 15. *l.* 3. *c.* 12. *l.* 6 *c.* 1. alibique paſſim; & illuſtrem *Gloſſarii* Auctorem præfatum.

SUPARA, Indiæ intra Gangem urbs, teſte *Ptolemæô. Uppara* videtur Arriano.

à SUPELLECTILE, nomen miniſterii apud Romanos, tum urbani tum caſtrenſis. Ut de urbana enim *ſupellectile* nil dicam, de quâ abunde ſuprà, ubi de *Ancillis*, *Serviſque*: in veterib. *Inſcriptionibus* Auguſti Libertus quidam memoratur, *à Supellectile caſtrenſi*, adnotante Salmaſiô ad *Lamprid. in Alexandro c.* 41. Præter quæ *Supellex* quoque *ruſticana* occurrit apud Columellam, uti videbimus infrà, voce *Villa*, quam ut curaret, Atrienſi ruſtico, is injungit. Quod tamen non modò ruri, ſed & in urbe nonnunquam, placuit, parcis inprimus Patribus famil. qui nolebant ſupervacuum *Supellectilicarium* domi habere &. De *Supellectile Sacra* Tabernaculi, in V. Teſtam. diximus ſuprà, ubi de *Atrio* & *Sanctuario*: quam omnem, cum ipſo Tabernaculo, ſanguine dedicatam aſperſamque eſſe, docet Apoſtolus Hebr. *c.* 9. *v.* 19. Vide quoque ſupra, ubi de *Aſpergendi ritu*, infrà voce *Vimen*, alibique: ſicut de more *Supellectilem Regiam*, apud Hebræos, poſt Regis obitum, *comburendi*, Infrà ubi de *Vidua Regis; reorum*, item *Epiſcoporum defunctorum diripiendi*, in hac voce, alibique: de *obſignandi* verò more, voce *Annuli*.

SUPER Planetam, vide ſuprà *Manipulus*; ut & lemmate Super *Pædagogos*.

SUPERACUTA, apud Hugon. à S. Victore *in Spec. l.* 1. *c.* 3. *Voces autem graves & acutæ, &* ſupervacuæ *innuunt tribus modis judicandum eſſe tribus ordinibus Eccleſiæ*: eſt tonus in Muſica ſublimior & acutior, κορυφαία ἁρμονία Maximo Tyrio *Serm.* 3.

SUPERÆQUUM, *Lib. limit.* oppid. erat Latii, in Pelignorum confinio, cujus populi *Superæquani*, & apud Plinium *l.* 3. *c.* 12. *Superequani*, *Ferrar. Baudrando Superæquum*, ſeu *Colonia Superæquana* in Valeria, nunc eſt oppidulum *Caſtel vecchio Subequo* in Aprutio, in Valle Superequa, teſte Lucâ Holſteniô.

SUPERALTARE, apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores modò Ciborium notat, Altari imminens, de quo vide ſuprà, in voce *Ciborium*: modò Altare portatile, ſeu Tabulam Itinerariam, quòd Altari non dedicato ſuperponatur, Car. du Freſne *in Gloſſar*. Vide quoque Dominic. Marcum *in Hierolex*.

SUPERANTIUS Lazarus, Venetus, ſcripſit *de Rebus Turcicis*, multâ prudentiæ & judicii laude. Obiit A. C. 1602. Thuanus, *Hiſtor*.

SUPERARIA in *Gloſſis* Iſidori, *veſtis, quæ ſuperinduitur*, Græcè ἐπενδύτης. Ita tunica dicebatur, reſpectu ſubuculæ, ſeu interulæ ὑποδύτης Græcè dictæ, quam ſub tunica geſtabant. Horat. *l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 96.

> —— —— *Subucula pexæ*
> *Trita ſubeſt tunicæ* ——

non verò pallii vel togæ, quæ ipſi tunicæ ſuperinjiciebatur. Et quidem interula linea, *ſuperaria* (ex lana), fuit: utramque ſub pallio togaque, Græci ac Romani induti habuerunt, Cynicis ſolis exceptis, qui tunicam non habebant, & proin *pallium duplicare* πτύξαι θοιμάτιον, ut Antiſthenes ad Diogenem dixit, cogebantur. Quæ cauſa, quòd Stoicam Sectam à Cynica ſolo tunicæ geſtamine diſtare, ſcribit Satyricus, Juvenal. *Sat.* 13. *v.* 121.

> ———— *Et Stoica dogmata tantùm*
> *A Cynicis tunicâ diſtantia* ——

Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 5. & Suicerum voce Ἐπενδύτης.

SUPERAZEMULARIUS, in *Curia Gen.* Catalaniæ in villa Montiſſoni A. C. 1363. apud Car. du Freſne, *Azemblariorum* vel *Azemulariorum*, i. e. Mulionum præfectus eſt, vide eundem quoque in voce *Azemila*.

SUPERBIA, in corde naſcitur, in ſuperciliis ſedem habet. Plin. *l.* 11. *c.* 37. *Hæc* (Supercilia) *maximè indicant faſtum. Superbia alicubi conceptaculum, ſed hic ſedem habet. In corde naſcitur; huc ſubit, hic pendet. Nihil altius ſimul abruptiusque invenit in corpore, ubi ſolitaria eſſet. Subjacent oculi, pars corporis pretioſiſſima, & qui lucis uſu vitam diſtinguant à morte.* Unde Supercilia *membrum non contemnendum humani corporis*, dicere ſolebat Demetrius Peripatet. teſte Laertiô *l.* 5. eo quòd poſſit ὅλῳ ἐπισκοτῆσαι τῷ βίῳ, *toti vitæ caliginem offundere*. Utpote cùm *Superbia*, ibi reſidens, omnes reliquas virtutes inquinet, Claudian. *de* 4. *Conſulat. Honorii*, *v.* 304.

> *Inquinat egregios adjuncta* Superbia *mores*,

Inprimis verò eam ſuperbiam Diis exoſam rebantur Veteres quum quis rebus ſecundis nimiùm efferretur. Unde illis religio maxima fuit, *ſecundâ fortunâ nec animum extollere, nec dictis factisque aliquid invidioſum præ ſe ferre.* Hinc Statius *Theb. l.* 2. *v.* 689.

> ———— *Jam pone modum, nimiumque ſecundis*
> *Parce Diis: huic una fides optanda labori:*
> *Fortunâ ſatis uſus, abi* ————

Qua de re vide Caſp. Barthium *Animadv. ad hunc Poëtam Thebaid. l.* 9. *v.* 814. At de colore *Superbia* auſteritas eſt. Unde *ſuperbia candoris*, apud Vitruvium: Græcè ὁ βαθύτης τοῦ λευκότητος, *l.* 7. *c.* 3. & *ſuperbia lapillorum*, apud Tertullian. *de Habit. mul.* de quibus proin etiam *improbitatis* vox uſurpata. Nempe excellentem illum & eminentem, & ſuper cœteros omnes colores vividum fulgentemque *improbum* appellârunt, quaſi *ſuperbum* & cœteros colores infra ſe poſitos prægravantem: Galli *altum colorem*, ut & Germani, vocant. Inprimis autem *purpureus* ſic dictus. Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 643.

> *Arte laborata veſtes, oſtróque ſuperbô.*

Hinc *arrogantes lacernæ* purpureæ Martiali, *l.* 5. *Epigr.* 8. *extr.*

> *Illas purpureas & arrogantes*
> *Juſſit ſurgere Lectius lacernas* &c.

Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Peſcennio Nigro*, c. 6 & ſuprà in voce *Improbus color*, nec non *in Auſterus*, alibique paſſim, ut alias vocis notiones omittam.

SUPERCILIA, in Junonis olim tutela fuêre, teſte *Sext. Pompejô*, quod iis protegantur oculi, per quos luce fruimur, quam à Junone tribui putabant *Lucina* inde dicta: Quemadmodum ipſos oculos Cupidini, Veneris filio, in quibus ceu ſpeculâ quâdam excubet, ſacros fecêre priſci, ut ex Philoſtrato diſcimus. Vide Lil. Gyraldum *Syntag.* 1. *Deorum Gentil.* & Hadr. Junium *Animadverſ. l.* 4. 12. Atque de hoc uſu pulchrè Baſilius Magnus, in illud, *Attende tibi ipſi*, in fin. *Et quidem oculi præcelſam illam, occupaverunt arcem, ſpeculationi deſtinatam, ne qua partium corporis liberum ſibi adimeret proſpectum, aut inumbraret, quin ut in directum potiùs è ſuperiore loco--aciem intendant, ſub tenui tegumento* Superciliorum *deſidentes.* Sed poſt lapſum ſuperbiæ ſedes hic facta eſt, verum & ſic pars iſta μὴ μικρὸν μέρος *non contemnendum membrum* humani corporis æſtimatum *Demetrio Peripatetico* ut paulo ſuprà dictum. Inde porrò Coſmeticè circa illa quoque occupari, & nigrô ſtibii pulvere ea circumducere, ac in arcum formare, in ſequiore ſexu cœpit. *Pollux* de ſtibio, Τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπογράφει, τὰς ὀφρῦς μελαίνει, εἰς γραμμὰς ἡμικυκλίων ἀποξύει, vide ubi de hoc medicamine ſuprà, & Plin. *l.* 30. *c.* 15. Iiſdem amaracinum unguentum deſtinatum olim, dicemus voce *Unguentum*. Imò & è pyxide *ſupercilia* deprompta habes ſuprà, ubi de Veter. *Ornatricibus*. Alius abuſus, quòd inter tria omina, ſtrictè ſic dicta, quoque fuit dextri oculi ſeu *ſupercilii* παλμὸς ſeu *Saliſſatio*, juxta Theocriteum illud *Id.* 3. Ἅλλεται ὀφθαλμός μοι ὁ δεξιός. Aliud eſt quòd Barbaros quosdam *Supercilia* tingere conſueviſſe, ut formidabiliores eſſent hoſtibus, diximus alibi. Cœterum in Scenicis perſonis, Adoleſcens frugi rugas olim aliquot in fronte habebat, *quod indicium Phyſiognomones optimi animi ſtatuunt—Intenta quoque* ſupercilia *conſideratum hominem deſignabant: quemadmodum corrugata dijudicantem* &c. J. C. Scaliger *Poetices l.* 2. *c.* 14. Ab homine vox tranſiit ad declivitates planiores monticulorum minutiorum, aut tumulorum, qui colles ob exiguitatem dici non poſſunt, apud Agrimenſores *Hyginum*, *Frontinum*, *Flaccum*. Quô ſenſu Statius *Theb. l.* 6. *v.* 63. ubi de ſummitate lecti funebris.

> *Summa crepant aurô, Tyriòque attollitur oſtrô*
> *Molle Supercilium* —— ——

De cujusmodi Superciliis, vide quæ Guil. Philander & Bernardinus Baldus *ad Vitruvium* notant: de cœteris verò pulcra tradit N. Creſſollius *Vacationum Autumn. l.* 2.

SUPERDICTIO, Præconis apud Romanos vox dicta eſt, qua rei, qui ad ſupplicium ducebatur, crimen populo fieret manifeſtum, neglectô titulô ſeu elogiô, quod aliàs adhiberi ſolebat, ut vidimus ſuprà voce *Crux*, *it. Elogium*, alibique paſſim.

SUPEREROGATIO, Græcè ἐθελοτοχορηγία, Vide ſuprà *Roga*.

SUPERFLUI, dicti ſunt in Concilio Chalcedonenſi, Doctores ii, qui præter Patres ad diſcutiendas quasdam quæſtiones, acciti erant. Vide Macrum *in Hierolex*.

SUPERFUSI, in quoddam vetere *Pœnitentiali MS.* apud Car. du Freſne, iidem cum *Clinicis*, dicti ſunt, quibus, ob mortem vel mortis periculum, baptiſmus conferebatur, *ſuperfuſâ* ſalutari aquâ non immerſione, ut videre eſt apud Cyprianum, *Ep.* 76. Nempe hi aſpergebantur ſolùm, non toti lavabantur: uti in primæva Eccleſia præſertim in regionibus calidioribus, fieri conſuevit. Atque hâc occaſione videtur in Occidente. ac plaga mundi frigidiore, invaluiſſe aſperſio, quæ ibidem hodieque in uſu eſt, ob teneritudinem infantium: præſertim poſtquam adultorum Baptiſmus rarior eſſe cœpit. Vide ſuprà ubi de *Clinicis*. Sed & *Superfuſionem* paſſim dici, cum aqua, poſt communionem Sacerdotis, calici à miniſtro infundatur, apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores, docet idem Auctor *in Gloſſar*.

SUPERHUMERALE, Hebr. *Ephod*, inter indumenta octo aurea erat, quibus Sacerdos olim Summus apud Hebræos ornatus, quotidie in Sanctuario miniſtrabat, & quidem inter quatuor illa, „quæ Pontifici propria fuêre. Fuit illud ex auro, hyacinthino & „purpureo & coccineo dibapho & xylino intertexto, opere artificioſiſſimô. Duo illi humeralia conjungentia erant in duabus ex„tremitatibus quibus conjungebatur; & cingula quoque amictus „ejus, quæ in ipſo, prout opus ejus fuerat, ex ipſo erat. Duo „porro lapides Sardonyches, quibus nomina filiorum Iſraëlis in„ſculpta, humeralibus illius Amiculi impoſiti erant, cum duabus „catenis auri puri æquabilibus, opere tortili factis: atque ad an„nulos ejus Pectorale ſacrum annulis ſuis vittâ hyacinthinâ ita adne„xum fuit, ut incumberet ipſi cingulæ Amiculi ſeu *Superhumeralis*, „neque ab illo ſepararetur. Exodi *c.* 28. *v.* 6. & *ſeqq.* Significabat „autem, SERVATOREM noſtrum, cujus illuſtris typus Pontifex erat, repræſentare coram Deo Eccleſiam ſuam, Electorumque ſuorum nomina, quaſi humeris ſuis ferre, imò pectore ſuô indi-

vulſè

vulsè recondere & gratos acceptosque reddere Patri cœleſti, vide Roman. c. 8. v. 34. Hebr. c. 7. v. 27. 1. Joh. c. 2. v. 2. &c. Defuiſſe illud Templo ſecundo, non legitur: Et Joſeph. *Jud. Antiqq. l.* 3. adfirmare videtur, extitiſſe illud tempore ſecundi Templi unà cum Rationali, ſed utrumque deſiiſſe fulgere annis ducentis, antequam ille Hiſtoriam ſuam ſcriberet, h. e. centum circiter annis, priuſquam Dominus noſter naſceretur: quod tamen Rabbinorum traditioni, de amiſſis *Urim & Thummim*, repugnat. Quinque enim res in Domo ſecunda deſideratas fuiſſe, memorant: *Ignem*, *Arcam Rationale Judicii ſive Urim & Thummim*, *Oleum unctionis & Spiritum S*. Vel, ut alii recenſent, *Arcam*, *Propitiatorium*, *Cherubim*, *Ignem*, *jugem*, *Præſentiam divinitatis*, i. e. *Urim & Thummim ſeu Spiritum S*. Proin Caſaubonus Baronium, unà cum Stola Summi Pontificis, à Præſidibus Romanis *Superhumerale* & Rationale aſſervari fuiſſe ſolita, contendentem refellit *Exercit.* 10. §. 2. Et tale quidem erat *Superhumerale* ſeu *Ephod* Summi Pontificis. Quod autem Sacerdotes reliqui gerebant Amiculum, merè lineum erat; quale & ab iis qui non erant Sacerdotes, fuiſſe geſtatum, diſcimus ex 1. Sam. c. 2. v. 18. ubi de Samuele puero legimus, *miniſtràſſe illum in conſpectu Jehovæ, cinctum Amiculo lineo*, & 2. *Sam. c.* 6. v. 14. ubi idem veſtimenti genus Davidi, coram Jehova ſaltanti, adſcribitur. Vide Franc. Burmannum *Quæſt. in Exod. c. cit.* De *Superhumerali* ſeu Amiculo, è manubiis hoſtium factô & in tropæum à Gideone Judice, in civitate Hophræ, ſtatuto, vide Judic. c. 8. v. 27 & *ſeqq.* ut & de altero à Micha facto atque ad idololatricum cultum conſecrato, ejuſdem libr. c. 17. v. 5. In Eccleſia Romana tetenta vox eſt, de Pallio Archiepiſcopali, quod Ὠμοφόριον Græcis, vide Anaſtaſium Biblioth. *in Concil. VIII. Act.* 2. 9. & ſupra ſuô locô, nec non Domin. Macrum in hac voce, ubi de *Humeralis* & *Superhumeralis* diſcrimine quædam addit.

SUPERI Armorum, apud Statium *Theb. l.* 10. v. 762. in precatione Menœci, jamjam pro patria morituri,

Armorum Superi, tuque ô qui funere tanto
Indulges mihi, Phœbe, mori ———

Dii ſunt, bellorum Præſides, Mars, Minerva, Bellona, uti exponit verba *vetus Scholiaſtes*. Quos *armorum Deos* idem Poëta appellat *l.* 11. 412.

——— *ter nigris avidus Regnator ab oris*
Intonuit, terque ima ſoli concuſſit, & ipſi
Armorum fugêre Dii ———

Nempe *Superi*, quicunque Dii. Unde *Superi Inferorum*, i. e. Dii, apud Lucan. *l.* 6. v. 749. Aliàs *Deos Superos*, à *Terreſtribus & Infernalibus* diſtinxère. Feſtus, *Altaria ab altitudine dicta ſunt, quod antiqui Diis ſuperis in ædificiis à terra exaltatis ſacra faciebant, Diis terreſtribus in terra, Diis Infernalibus in effoſſa terra.* Sed & *Superorum* nomine viventes nonnunquam indigitati, notum. Vide Barthium *Animadv. ad Statium* paſſim, inprimis *Theb. l.* 4. v. 457. &c.

SUPERICONICÆ, apud Gregorium Turon. *in Vitis* Patrum c. 6. Neſciebat tamen quid caneret, quia litteras ignorabat. *Videns autem in Oratorio literas* ſupericonicas *Apoſtolorum reliquorumque Sanctorum exemplavit eas in Codice*: dicuntur Dominico Macro, *literæ in imagine alicujus Sancti appoſitæ*. Imaginum epigraphe, εἰκὼν enim *imago* Græcis eſt.

SUPERILLUSTRES, dicuntur in *Speculo* Saxon. *l.* 1. *art.* 3. Epiſcopi, Abbates, & Abbatiſſæ; ſicut *Laici Principes, ex quo facti ſunt Epiſcoporum ſubditi & vaſſalli*, Illuſtres *nuncupantur*, *Ibid.*

SUPERINDICTUM, unus ex titulis Codicis Juſtin. & Theodoſ. ſeu *Superindictio*, præſtatio fuit extraordinaria, quæ præter *indictionem*, pro aliqua imminente neceſſitate, imponebatur. Vide Aſconium in 3. *Verr.* ubi de *Canone*, *Oblatione & indictione*, tribus penſitationum generibus, ut & hic in vocibus *Canon*, *Indictio*, *Tributum*.

SUPERIOR Palatinatus, German. *die Obere Pfalz*, dicta Norici portio, quæ Adolpho Simplici Electori Palatino, filio Rudolphi Electoris, quem frater Ludovicus Imperator ditionibus ſuis pepulerat, ab hoc reſtituta eſt, Secul. XIV. velut compenſationis vice, cùm Johannis inferioris Bavariæ Ducat. hæreditatem ſoli ſibi vindicâſſet. Rediit tandem ad Domum Bavaricam Pace Oſnabrugenſi. Vide Tob. Pfannerum. *De præcipuis Germaniæ Principum Gentibus*, c. 3. ubi de *Gente Palatino-Bavarica*, ut & ſuprà aliquid, voce *Palatinatus ſuperior*.

SUPERISTA, apud Luithprandum *l.* 6. c. 6. *ſub finem*, ubi inter primates civitatis Romanæ recenſetur *Stephanus filius Joannis Superiſta*; & in *veter. inſcript. Mediolan* apud Puccinellum *in Zodiaco Mediol. Part.* 3. p. 378. † *Guilielmus de Pomo Superiſtes hujus Eccleſiæ, hoc opus, multaque alia fieri fecit*; ut quidem eam reſtituit Car. du Freſne: dignitas fuit in Eccleſia & Palatio, ſed quæ, & unde dicta, ignotum. Idem in *Gloſſar.*

SUPERJUMENTARIUS apud Sueton. *Claudio* c. 2. Jumentariis præfectus eſt. Vide ſuprà.

SUPERLIMINARE, vide ſuprà *Hyſſopi faſciculus*.

SUPERMANICALE, Græcè Ἐπιμανίκιον, ornatus manicæ Sacerdotis in dextero brachio. Vide Meurſium *Gloſſar.*

SUPERNAS, in *veter. Inſcr.* Romæ, quam honori Quinti Herennii Etruſci Cæſaris Conſulis & Principis juventutis; Trajano Decio Imperat. geniti, dicaverunt.

——— ARGENTARII ET EXCEPTORES
ITEMQUE NEGOTIANTES VINI SU-
PERNAT. ET. ARIMIN.

dicitur veniens ab oris maris Adriatici, *Mare Superum* dicti, ut ſuô locô vidimus. Jac. Sponius *Itinerar. Gr. Parte* 3. p. 38. At *Supernatica* Plinio perſica dicuntur, quæ à Sabinis veniebant, *l.* 15. c. 12. Vide Salmaſ. *ad Pollionem in Gallienus*, c. 2.

SUPERPELLICEUM, apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores veſtis eſt linea manicata, ſic dicta, *quod antiquitus ſuper tunicas pelliceas de pellibus mortuorum animalium factas induebatur*, uti habet Durandus *in Ration. l.* 3. c. 1. n. 10. & 11. Non Sacerdotibus ſolùm, ſed Diaconis quoque, imò Clero univerſo communis, uti legas apud *Macrum*. Inprimis verò Canonicis Regularibus in uſu, qui eam nunquam deponunt: unde de Canonicis Eccleſiarum. Cathedral. ſtatutum in Concil. Baſil. *Horas Canonicas dicturi cum tunica talari, ac ſuperpelliceis mundis ultra medias tibias longis, vel cappis juxta temporum ac regionum diverſitatem, Eccleſias ingrederentur: non capucia, ſed almucias, vel birreta tenentes in capite.* Horum verò non eadem forma. *Ex Conſtitutione* quippe Benedicti XII. Superpelliceum, quô in Choro utuntur, longiores manicas habet. Cui non amplæ, ſed ſtrictæ manicæ ſunt, Rochetum nuncupatur, ſeu *Romana camiſia*, quòd eô Itali utantur potiſſimùm. Quod undique per circuitum clauditur, *Cotta* dicitur. *Sarrocia* ad latus aperta ſunt & non niſi ad quatuor digitos infernè clauſa, ſine manicis, colobium referentia: cùm foras prodeunt, *parva ſarrocia* ſumunt, qualia Novitiis dantur. Latitudo 4. digitos non excedit, &, Inſtar ſcapularis Monachorum, hinc inde dependet, non tamen ſine plicis. Auctores *faſciam* & *baltam* appellant, uti habet Car. du Freſne, *In Gloſſar.* Colorem ei album, formam crucis, tribuit *Macer.* qui *tempore Quadrageſimali ex lana candida conſtare, & in aliquibus Eccleſiis adhuc primævam ſuperpelliceì formam retineri, nempe eâ rotunditate, antiquæ planetæ ſine manicis: ſub qua ex lateribus brachia extollantur*, addit, *in Hierolex.* Vide quoque ſuprà paſſim in vocibus *Cotta*, *Rochetum*, *Subtile*.

SUPERPONERE apud Solin. c. 27. ubi de leonibus, in tria genera diviſis. *Pariter omnes parcunt à ſagina, primùm quòd alternis diebus potum, alternis cibum capiunt, ac frequenter, ſi digeſtio non eſt inſequuta, ſolitæ cibationi* ſuperponunt *diem*. Græcis ὑπερτιθέναι, differre & ſuſpendere diem; hincque abſtinere eſt. Qui enim ſolitæ refectioni diem ſuperponit, utique diem unum jejunus manet. Unde *Superpoſitio* veteribus Chriſtianis pro jejunio. Concil. Eliberitanum *can.* 26. *Errorem placuit corrigi, ut omni ſabbathi die ſuperpoſitiones celebremus*, i. e. jejunia, & quidem unius diei, cùm dies unus cibo ſuperponebatur, cujuſmodi Veter. jejunia erant: Integrum ſcil. diem refectioni ſuperponebant. Sic Græci ὑπερτιθέναι ἡμέραν de unius diei jejunio dixére *Epiphan.* Ἀλλὰ καὶ οἱ σπουδαῖοι διπλᾶς καὶ τριπλᾶς καὶ τετραπλᾶς ὑπερτίθενται, *duos, tres, quatuor dies ſuperponunt.* Atque eæ re *ſuperpoſitiones*, à *ſtationibus* differebant: hæ enim erant jejuniorum dies ſtati, quæ horâ nonâ ſolvebantur, non ſuperpoſitô ſolidô die, ut in aliis jejuniis quæ *Superpoſitiones* hinc dictæ. Ita *Epiphanius* idem, & *Dionyſ. Alexandrin.* ὑπερτιθέναι ἡμέρας dixére de Hebdomadis ſanctæ jejuniis, quæ in multam noctem, etiam à nonullis ἄχρις ἀλεκτρυόνων κλαγγῆς, *usque ad Galli cantum*, protendebantur. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 324 Cujuſmodi fortè & illud jejunium SS. Patrum fuit, de quibus Nilus *Narrat.* 3. qui παρὰ μίαν ἡμέραν *alternis diebus* reficiebantur & ἄσιτοι, *à cibo potuque abſtinentes*, tranſigebant. An & illud, quod Monachos Ægyptios Quadrageſimali tempore obſervâſſe, tradit Hieronym. *Ep.* 22. ubi eô tempore *diſtrictiùs illos vivere*, nempe tum quoad durationem, tum quoad abſtinentiæ rigorem ait? At *Superpoſitio Pſalmorum & officii*, apud Stephan. Pariſ. *in Regulas S. Bened.* officii & curſus Eccleſiaſtici augmentum ſeu additio ad conſuetum officium: & *Superpoſitio Silentii*, apud *Columbanum* pœnæ ſpecies eſt, quâ reus ſilere protſus jubebatur, Car. du Freſne in *Gloſſar.* ubi quoque *Superpoſitionis*, de Jejunio vocem, de jejunio ſtrictiori quod *jejunium duplex* aliis, Gallicè *Redeublement de Jeune*, appelletur, explicat; quaſi *ſuperpoſitionem jejunii*. At Græcos non ὑπερτιθέναι τὴν νηστείαν, ſed τὴν ἡμέραν, dicere conſueviſſe, oſtendit Salmaſ. ubi vidimus.

SUPERPOSITUS Medicorum, in *vetere Inſcr.* Idem qui *Archiater* aliàs. Vide ſuprà. Sic *Superpoſitus Monaſterii*, in *Diplom.* Muncimiri Croatiæ Ducis ann. 992. apud Joann. Lucium *de Regno Dalmatiæ l.* 2. c. 2. Abbas eſt, Græcis Ἡγούμενος, quas voces iterum retro vide, ut & in voce *Super*.

SUPERSPERSUS, apud Solin. c. 30. ubi de camelopardali, *collo equi*, ait, *ſimilem, pedibus bubulis, capite cameliuo, nitore rutilo, albis maculis* ſuperſperſo: idem quod *ſtellatus* eſt, ut habet ſcriptura τῶν ἀντιγράφων. Sed neutrâ lectione rei veritatem, aut Plinium, quem exſcribit, aſſecutus Auctor eſt. *Stellatum* enim & *Superſperſum*, de rotundis maculis & in vortices ſparſis dicitur: *diſtinctum* verò, de longis & lineatim ductis, quales Camelopardalis maculæ ſunt: ῥαβδωτὰς σπίλους, *virgatas maculas*, vocat Strabo *l.* 16. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 388.

SUPERSTITIO, Græcis Δεισιδαιμονία, *Plutarcho* definitur δόξα ἐμπαθὴς καὶ δέους ποιητικὴ ὑπόληψις ἐκταπεινοῦντος καὶ συντρίβοντος τὸν ἄνθρωπον, οἰόμενον τοὺς θεοὺς εἶναι μὲν, εἶναι δὲ λυπηροὺς καὶ βλαβερούς. Naſcitur nempe, ab immani divinitatis metu, quô Deum horremus, ut aſperitate nimiâ truculentum, & idcirco omnes divinæ culturæ minutias, quæ nobis in mentem veniunt, ſcrupuloſè, nihil omittentes, perſequimur. Hinc formido hominis animum deprimens ac frangens, quam *inanem Deorum timorem* Cicero appellat *de Nat. Deor. l.* 1. ac Varro, *Deum à religioſo vereri, à ſuperſtitioſo timeri* ait, apud B. *Auguſtinum*. Maximus quoque Tyrius eleganter, τὸν μὲν εὐσεβῆ φίλον θεῷ, τὸν δὲ δεισιδαίμονα, κόλακα θεοῦ vocat, *Serm.* 4. Eandem formidinem ταπεινοῦσαν καὶ συντρίβουσαν ſic Lucretius *l.* 6. v. 49. ex Veterum Philoſophorum ſententia deſcribit:

Cætera, quæ fieri in terris, cœloque tuentur
Mortales, pavidis quum pendent mentibu' ſæpe,
Efficiunt animos humiles formidine Divûm;
Depreſſoſque premunt ad terram ———

Vide

Vide Deſid. Herald. *Animadverſ. ad Arnob. adv. Gentes l.* 6. Apud Statium *Theb. l.* 12. *v.* 487. ubi de Clementiæ idolo:

Auditi, quicumque rogant, noctesque, dieſque
Ire datum, & ſolis Numen placare querelis.
Parca ſuperſtitio: *non thurea flamma, nec altus*
Accipitur ſanguis, lachrymis altaria ſudant.

Sumptus eſt omnis religioni impenſus. Hinc parvâ eâ opus hîc eſſe ait Poëta, cùm lachrymis huic Numini litetur, quæ miſeris non emuntur pretiô. Bene omninò. Nam qui verum unicumque Numen cor & mentem humanam habitare novit, omnia utique cœtera pro *ſuperſtitione* habebit. Elegans vocis etymon apud eund. Lucretium eſt *l.* 1. *v.* 63.

——— *gravi ſub religione,*
Quæ caput è cœli regionibus oſtentabat,
Horribili ſuper aſpectu mortalibus inſtans.

Quòd nimirum ex alto *ſuperſtet* & immineat deſuper capitibus mortalium, Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Statium d. l.* ut alias vocis notiones in præſens omittam. Addam ſaltem, quidquid *ſuper ſtatas* & ordinatas præſtationes exigitur, *Superſtitionis* quoque nomine venire, in *Ciparia* Caroli Craſſi Imperatoris apud Ughellum; & *veſtimentorum ſuperſtitionem* i. e. ſuperfluitatem ac luxum occurrere, in *Epiſtola* Bonifacii Moguntin. ad Cuthbertum Archiepiſcopum Cantii, præfixâ Concilio Cloveshov. apud Car. du Freſne in voce *Superſtitio.*

SUPERVENTORES, militum genus apud Ammian *l.* 19. Hinc *Superventores Juniores*, ſub diſpoſitione Magiſtri Peditum Præſentalis, & *Milites Superventores*, ſub Duce Scythiæ, in *Notit. Imperii*, qui hoſtem primi aggrediebantur. Idem Car. du Freſne. Vide de hac voce, ut & verbo *Supervenire*, plura apud Barthium *Animadverſion. ad Papinium Statium paſſim*, *Torbaid.* imprimis *l.* 2. *v.* 298.

SUPERUM mare, Cicer. *pro Cluent.* c. 68. & *pro Flacco c.* 13. Plin. *l.* 3. *c.* 26. idem quod Hadriaticum: inferum idem Tyrrhenô eſt.

SUPERUNDATIO, apud Radulfum *de Hengham in Summa parva*, c. 3. pœnæ genus, cùm quis in mare demergitur, ſeu aquis ac *undis* operitur, rurſumque vivus inde extrahitur: apud gentes maritimas hodieque uſitatum. Vide Joh. Bapt. Tavernier *Tract. Gall. de Batav. in India Orient. agendi rat.*

SUPH, fil. Thau. 1. Sam. *c.* 1. *v.* 1. Fil. Eleana. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 35. Nomen loci. 1. Sam. *c.* 9. *v.* 5.

SUPHA, fil. Helem. 1. Paral. *c.* 7. *v.* 35.

SUPHAM, fil. Benjamin. Numer. *c.* 26. *v.* 35.

SUPHIS I. Memphitarum Rex X. præfuit poſt Sorim, regnavit ann. 63. Goſormie, Mare & Anoyphe, in Thebaide; Bochô & Cæachô apud Thinitas, Seſonchoſe & Ameneme, in inferiore Ægypto imperantibus. Auctor pyramidis maximæ, juxta *Africanum*, ad quam ſtruendam *lapides ex Arabici montis lapicidinis trans Nilum vectos*, ait Herodotus *l.* 2. *c.* 124. quaſi non fuiſſent latomiæ viciniores, quum *pyramides in monte ſaxeo ſitæ ſint*, Diodor. Sic. *l.* 1. Ex inſcriptione ejus 1600. *talenta in operarios pro raphano, cæpis & alliis erogata fuiſſe*, eidem Herodoto ajebat Interpres, ibid. *c.* 152. ubi tamen illam à Cheope an à Phiope erectam vult. Idem verò Suphis *περιόπτης εἰς θεοὺς ἐγένετο, καὶ τὴν ἱερὰν συνέγραψε βίβλον*, *contemplator in Deos fuit, & ſacrum conſcripſit librum*, *Manetho* apud Syncellum, ubi & librum hunc, velut, rem magni pretii, cùm in Ægypto eſſet, ſe nactum eſſe, gloriatur. Forſan Theologica iſta ſtelis hieroglyphicis primitus exarata, in librum (poſtquam ars libraria inventa eſt) demum translata ſunt. Et hanc *Suphidis* ætatem, hunc illius librum intellexiſſe videtur Jamblichus, quando dixit, *Primi omnium Ægyptii præſentiam participationemque Deorum ſortiti ſunt*, Myſter. Ægypt. *p.* 151. *Sanè*, inquit Marshamus, *ex hac Regis θεοπτίᾳ nova in Ægypto religionum ludibria excogitata ſunt & ſacris tradita commentariis. Nam ex Thinitarum ſynchroniſmo manifeſtum eſt Boûm Hircique ἀποθέωσιν eô ipsô tempore originem habuiſſe*, Can. *Chronicô* ad *Secul. IV.* ubi de *Θεοπτίᾳ & Idololatriæ vetuſtate.* Et quidem, etiam in *εἰδωλομανίᾳ* pictura cœperit, tempore Serugi, ſub Thara avo Abrahami Patriarchæ *Suphidi* contemporaneo, *ſimulachra figlinô opere ex argilla fieri cœpêre*, Epiphan. *Hær. l.* 1. §. 8. & Suidas in *Σερούχ*. Excepit autem Suphidem, alter cognominis, de quo mox: ubi de *Mente-Suphide* & *Methu-Suphide* ſuô locô.

SUPHIS II. Aceſephtre in inferiori Ægypto regnante, præfuit Memphitico regno, per ann. 66. ut *Manetho* tradit: auctor pyramidis præfatæ *Euſebio*, quam Syncellus priori tribuit. Sed, *dubitari poteſt*, verba ſunt eruditiſſimi Marshami, *utrum duo eſſent Suphides, qui regnârunt uterque ſupra annos* 60. *an unus idemque ſit Rex Suphis? d. l.* Succeſſit *Mencheres*, quem vide.

SUPHTHA, urbs Parthiæ. *Geſtie Theveto.*

SUPIA, vulgò SUIPPE, fluv. Galliæ, in pago Remenſi. Oritur ad vicum Summum Supiam *Somme Suippe*, & Supiam municipium, quaternis quòque annuô nundinis celebre, Juncarium *Joncherı*, Albam Ripam *Auberive*, Pontem Fabricatum *Pont Faverge*, Cellam, Warmerii Villam, Inſulam, Alamannorum cortem *Aumencour*, Beſtrici Cortem, Acutiorem Cortem *Aguilecourt* alluit, atque apud Coudare *Condé* in Axonam decurrit. Memoratur Frodoardo *in hiſt. Eccl. Remenſis.* In illum influunt duo fluvioli, Pidus & Arna: quorum ille, vulgò *Py*, alluit vicos Summum Pidum *Somme-Py*, aliàs *Sompi* & *Soupi*, ad caput ipſius poſitum, vicum S. Mariæ ad Pidum, ad S. Sulpicium *S. Soupplé* & vicum S. Martini ac in Supiam effluit. Iſte, vulgò *Arne*, ad fortem vicum habet Summa Harnam *Somme Arne*, & attingens vicos S. Petri & S. Clementis, ſimiliter in Suniam delabitur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SUPINÆ Manus, apud Statium *l.* 4. *ſylv.* 1. *v.* 16.

——— *levat ecce* ſupinas
Hinc atque inde manus, *geminaque hac voce profatur:*

ad cœlum erectæ extenſæque ſunt. Hic enim ritus erat venerantium Deos, inprimis cum vehementiſſimè aliquid ab iis peterent, de quibus vide notata Barthio *ad Claudian. in Ruffin. l.* 2. *v.* 205. & *ad Theb. Papin.* paſſim: nec non Caſaubono ad *Auguſt. Sueton. c.* 16.

SUPPARUM, inter feminei ſexus veſtimenta, memoratum Plauto *Epid. Act.* 2. *Sc.* 2. *v.* 47.

Induſiatam, patagiatam, caltulam aut crocotulam,
Supparum *aut Subminiam* &c. ———

Nonlo *linteum fuit femorale, uſque ad talos pendens, dictum, quòd ſubtus appareat.* De eodem Novius Pedio, *Supparum purum, Bellientem interim, eſcam meram*, (*Velientem interim Oſcam meram*, corrigit Lipſius) Afranius *Epiſt. Tace, puella non ſum, Supparo ſi induta ſum.* Varro *Eumenid. Hic indutus Supparum, coronam ex auro & gemmis fulgentem gerit.* Feſtus *veſtimentum puellarum lineum* interpretatur, *quòd ea Subucula diceretur.* At Varro *de L. L. l.* 4. à Subucula diſtinguit, & ab eo deducit, quod eſt ſuprà: *Alterum genus*, inquit, *quod ſubtus eſt: à quo Supparus.* Quod veriſimilius *Ferrario* eſt. Si enim interior veſtis fuiſſet, quomodo ille apud Afranium negaret, ſe puellam eſſe, etſi *Supparo* indutus, ſi veſtis latuiſſet? Non fuiſſe autem puellarum tantùm, indicare videtur Lucanus, ubi de Marcia Catonis matrimonium repetente, *l.* 2. *v.* 364,

——— *Humeriſque hærentia primis*
Suppara nudatos cingunt anguſta lacertos.

Ubi & veſtem ſuperiorem fuiſſe apparet, & primis humeris hæſiſſe. Cur autem dicatur nudatos lacertos cinxiſſe, ea fortaſſe cauſa eſt, quòd recens à funere Hortenſii mariti, nudis ad planctum pectore & lacertis, veniebat. Subjicit enim, *v.* 365.

Sic, ut erat, mæſti ſervans lugubria cultus.

Porrò eleganter Tertullian. *contra Gentes*, vexillorum vela tranſverſis haſtulis alligata *Suppara* vocat & *Stolas* appellat *crucium.* Octav. Ferrarius *de Re Veſtiar. Part. I. l.* 3. c. 20. Vide *de Supparo* Claſſis Alex. Caſaubon. *ad Aug. Sueton. c.* 97. & ſuprà *Cataplus.* Salmaſius vero vocem compoſitam eſſe docet, ex præpoſitione *ſub*, & antiquo nomine *parus*, Græcè *φᾶρος*, ac proin *Subparum* vel *Supparum*, tunicam fuiſſe ait ſeu ſubuculam, quæ ſub *paro* accipiatur: *φᾶρος* autem Græcis vocari omne veſtimentum, quod injiciatur, circumjiciatur atque etiam inſternatur, *Not. ad Tertullian. de Pallio* c. 3.

SUPPEDANEUM, Græcè *ὑποπόδιον*, vide ſuprà *Scabellum.* Sed & *ſuppedaneam tabellam* vocant Eccleſiæ medii ævi Scriptores, quæ ſub pedibus crucifixi depingi ſolet, quod hodieque à Græcis obſervari, diſces ex Domin. Macro *in Hierolex.* Cujuſmodi Imaginem delineatam habes apud Jac. Sponium *Itiner. Græciæ Parte* 2. *p.* 211. Nempe vulgari *Cruci* ſunt qui *ſuppedaneum* appoſitum volunt, ut non ut cruciarii corpus in illo pedibus ſiſtentis, requieſceret, quod quibuſdam viſum; ſed ut pede in eo poſitô cruciarius poſſet inſcendere per ſe, & lignum, quod in medio fixum erat, inſidere, eôdem prorſus modô, quô eques, pede ſtapedi impoſitô, ad ſublevandum ſe, equum aſcendit. Medium namque crucis lignum, quod eminebat ex anteriore parte, equi lignei vicem habuit, quod inſcendens equitabat cruciatius. Unde & *ἀνοχεῖα*, eô dixit crucifixum Juſtinus *Dial. Tryphonis.* In eo ligno veluti ſubſidebant totô corpore ſuſtentati, quia illud naribus premebant, cruribus hinc inde pendulis: hominis autem ita ſubſidentis brachia utrinque expanſa ad duas latitudinis partes extremas deligabantur: clavis quoque affixa; pedes in ima extremitate longitudinis vinciebantur, & clavis iisdem configebantur; caput habebatur reclinatum ad extremitatem longitudinis ſummam. Tribuſque ſic partibus tota crux conſtabat, *Arrectariô lignô* ſive ſtipite ſive palô, qui erectâ ſtatione in terram defixus totum corpus ſuſtinebat rectum; *Staticulum* & *Statumen* appellant Scriptores: *Antennâ*, h. e. lignô tranſverſariô, quæ diſpaſſis brachiis cruciarii & alligatis quaſi veſtita erat: & *Sedili*, i. e. ligno, quod à medio ſtaticulo eminebat ac inſidentem ſuſtinebat cruciarium. Ita enim Tertullian. *ad Nationes l.* 1. *Pars major crucis eſt omne robur quod rectâ ſtatione defigitur, reliquæ partes ſunt antenna & ſedile.* Appendicis locô cenſetur fuiſſe *Suppedaneum*, de quo tamen meritò dubitatur, cùm nulla ejus apud Veteres mentio, niſi nos Gregorii Turon. *de Glor. Martyr. c.* 6. moveat auctoritas. Ultimò erat ſuperiùs tabula alba, Græcè *λεύκωμα*, nigris literis notata, in qua cauſa mortis deſcribebatur: Salmaſ. *ad Juſtin. l.* 2. *c.* 5. ubi Crucem non *Tau* Samaritano, quod ex Origene tradit Hieronymus, ſed Ægyptio *Salebdi*, vel *Tavi* literæ Abyſſinorum ſimilem fuiſſe, addit. Id ſaltem ex *Suppedaneo* hoc confirmatur, quod & aliunde diſcimus, cruces vulgares non admodùm altas fuiſſe: extra ordinem verò ſublimes aliquas ſtatutas notum &c.

SUPPEDIA, quoque *ὑποπόδια* Græcis, ad verbum Latinis dicta ſunt, lignea ſandalia regulâ ferreâ, ut majorem ſonitum ederent, ſuppacta, quibus utebantur olim, qui choro *ἐνδόσιμον* dabant aut ſaltantibus Pantomimis, ſtrepitum edebant, *ποδοκτύποι* hinc & *ποδοψόφοι* Græcis appellati. Vide ſuprà in vocibus *Crupezia*, *Pedicularii*, *Scabella.*

SUPPENTONIA, caſtrum Hetruriæ, cum cœnobio, in finibus Faliſcorum, inter Nepitam & Soracte, à Nepita vix 3. mill. paſs. in Ortum; *Caſtel di S. Helia* Baron.

SUPPLANTARE, verbum Luctæ veteris, vide ſuprà *Cadere ter*, *Nodus brachiorum*, *Subplantare.*

SUPPLICANDI Ritus, apud Veteres varius fuit. Antiquiſſimis temporibus quomodo ille fuerit peractus ex Homero patet. Apud eum enim *Il. α.* Thetis ante Jovem, cui erat ſupplicatura, *ſedet*: quem morem alibi non eſt tam facile reperire. Illud tantum Interpretes

preces Apollonii ſuggerunt, ſolitos fuiſſe *Supplices*, apud Larem tacitos ſedere. Quæ ſequuntur, ſic ſe habent prout illa quoque Rhodiginus *l.* 15. *c.* 18. ex Euſtathio & aliis Interpretibus Græcis ſtudioſè collegit: *Veteribus*, inquit, *poſt illos diu receptiſſimi moris fuit, ut* Supplicantes *caput, dextram, genuaque ejus, cui ſe ingererent ſupplices, contingerent, nec totum tamen caput ſed mentum modò, vel barbæ meditullium, quorum illud Homerus, iſtud Euripides habet*. Non quòd omnia ſimul hæc membra tangerent ſupplices, ſed quod vel eorum duo, ut Thetis apud Poëtam, quæ ſiniſtra manu genua, dextrâ mentum Jovis apprehendit; *Il.* α. *v.* 380.

> Καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων
> Σκαιῇ, δεξιτερῇ δ' ἄρ' ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα

Vel ſaltem aliquod illorum attingeret, nempe vel caput, aut ſi illud averteret, cui ſupplicabatur, dextram, vel ſi & hanc abſconderet, ut apud Sophoclem factum legimus, citatum Euſtath. *in Homerum d. l.* genua ſaltem amplecterentur iiſque inhærerent. Namque & hoc quoque negare *Supplicibus* inſignis feritatis erat, factumque plerumque eſt, ut Supplices ad genua accedentes, clementer exciperentur & gratiam invenirent. Unde Lycaon ἱκέτας vocat αἰδοίους, & Achilli hôc ritu ſupplicans, Σὺ δὲ, inquit, μ' αἴδεο καί μ' ἐλέησον, *Il.* φ. Oſcula quoque genibus iſtiuſmodi miſeros poſuiſſe, patet ex ritu ſequenti ævô Tyrannis retento, de quibus ſic Amm. Marcellin. *l.* 28. *Ex his quidam, cùm ſalutari pectoribus oppoſitis cœperint, oſculanda capita obliquantes, offerunt genua ſuaviande & manus*. Soliti autem *Supplices* hæc tria potiſſimum ſunt membra, non ſine ratione, tangere: Et caput quidem διὰ τὸ ἡγεμονικὸν, quia ſit in nobis ea pars princeps; dextram verò, διὰ τὸ πρακτικὸν, quoniam inibi maxima ad agendum facultas; genua tandem, διὰ τὸ βαδιστικὸν, propter motus & progreſſionis neceſſitatem. Quæ tria ſymbolicè conſenſum, actionem & progreſſum, ad ea quæ peterentur præſtanda, complecti videntur, erantque velut σύνθημα τῆς ἱκεσίας τέλος, id eſt, *augmenta ſupplicandi finis* &c. Aliquando verò ante provolvebantur. Petronius, *Servus nobis diſpolliatus ante pedes procubuit*. Claudian. *de Raptu l.* 1. *v.* 49. ubi de Parcis,

> *Ante pedes ſoliumque Ducis fudere ſeveram*
> *Canitiem* ----

Cùm accedere non dabatur, manus tendebant. Statius *Theb. l.* 12. *v.* 587.

> ---- *Excipiunt cunctæ, tenduntque precantes*
> *Cum clamore manus* &c. ----

Poſtmodum in ara quoque ſedere ſupplicibus in uſu eſſe cœpit. Sic apud Corn. Nepotem *Pauſan. Argilius, adoleſcens nobilis, qui Epiſtolæ, quam à* Pauſania ad Artabazum deferendam *acceperat: vinculis laxatis ſignóque detractô, ſi pertuliſſet*, ſibi eſſe pereundem cognoverat; *in Fanum Neptuni, quod Tænari erat, confugiens, ibi in ara conſedit*, c. 4. Quemadmodum paulò pòſt Pauſanias ipſe, *in ædem Minervæ, quæ Chalciœcus vocabatur, ſe conjeciſſe* legitur; c. 5. Unde Virgilius *Æn. l.* 2. *v.* 523.

> ---- *hæc ara tuebitur omnes.*

Alium *Supplicandi* ritum idem ſuppeditat Auctor, *Themiſtocle c.* 8. ubi de hoc ad Admetum Moloſſorum Regem profugo, *Quo majore*, inquit, *religione ſe tueretur, filiam ejus parvulam arripuit, & cum ea ſe in Sacrarium, quod ſummâ colebatur ceremoniâ, conjecit. Inde non prius egreſſus eſt, quàm Rex eum datâ dexterâ in fidem reciperet: quam præſtitit. Nam cùm ab Athenienſibus & Lacedæmoniis expoſceretur publicè*, Supplicem *non prodidit* &c. De Scytharum ritu ſanctiſſimo *Supplicandi*, cùm in corio bovis mactati humi ſedebant, diximus ex *Luciano* ſuprà: ut & de Servis ad aras ſtatuaſque vel etiam ſepulchra confugientibus. Vide Rhodiginum præfatum. Apud hodiernos Turcas, *Supplex*, pro more gentis inolito, ignem capiti imponit, ſicque Seraglium ingreſſus, quantô poteſt maximè concitatô curſu ad Imperatorem accurrit, cauſamque ei ſuam commendat, nec cuiquam mortalium ſic accurrentem inhibere, aut ſiſtere licet, quod idem in Abyſſinorum quoque Regis Aula obſervari reperimus, vide Petrum de Valle *Itiner. tom.* 1. Ut de ritu Cornua Altaris amplectendi, apud Iſraëlitas olim uſitato, de ritu lingendi pulverem ſuprà memorato, verbo *lingere*, aliiſque, jam nil dicam &c. veſtigia adorandi lachrymiſque tingendi morem infrà tangemus, voce *Veſtigium*. Habitum quod attinet, & inſignia *Supplicum*, fuêre illa infulæ, velamenta, (quô nomine intelligit Heraldus laurum ſive oleam & vittas, ſeu vittatam laurum & oleam, unde λευκοστεφεῖς κλάδοι Æſchylo *Supplic.* quæ στέμματα Homero *Il.* α. *v.* 14. *infulæ* Arnobio *l.* 5. & nonnunquam ad genua eorum, quibus ſupplicatum, protendebantur, quandoque etiam deponebantur ſeu adfigebantur quod ἱκετηρίας τιθέναι, item καθιστάναι Græcis; aris quoque, in quibus ſupplices ſedebant, imponebantur, uti pluribus docet præfatus Auctor *ad Arnob. l. cit.*) rami, oleæ, ſordida veſtis, uti apud Livium pluribus locis videre eſt, inter alia *l.* 35. *c.* 24. *l.* 36. *c.* 20. *l.* 37. *c.* 28. *l.* 45. *c.* 25. alibi. Caput præcipuè obvolvebant. Statius iterum *Theb. l.* 12. *v.* 469.

> ---- *ramoſque oleæ, vittaſque precantes*
> *Tradit & obtenta ſubmittere lumina palla,*
> *Et præferre docet vacuas ſine manibus urnas.*

Cujus rei illuſtre exemplum in Priamo, Homerus exhibet. *Il.* ω. ſed & manu coronas geſtabant, Æſcyl. *Suppl.* aut coronati ipſi erant, apud Sophoclem *Oedipo Tyr.* etiam ſæpe coronas offerebant, quô exemplô Mageres Cybiræ tyrannus Conſuli Romanô quindecim talentûm coronam obtuliſſe legitur, apud Polybium *Ecl. legat.* &c. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 1. *c.* 12. Atque ſic hominibus *Supplicatum*; ut & quædam addam, de ritibus Gentilium, cùm in publicis præſertim calamitatibus, Diis ſupplicabant, commemorat quoſdem illorum Arnob. *adv. Gentes l.* 1. *Quot millia vulgis à nobis debilium vobis oſtendi, quos tabificis affectos morbis nullam omnino retuliſſe Medicinam, cùm per omnia Supplices irent templa, cùm Deorum ante ora proſtrati limina ipſa converrerent oſculis: cùm Æſculapium* ... *& precibus fatigarent & invitarent miſerrimis votis!* Nempe in magna aliqua calamitate, ſive publica, ſive privata, *per omnia ſupplices ibant templa*. Polyb. *l.* 9. αἱ δὲ γυναῖκες περιπορευόμεναι τοὺς ναούς. Sic enim fore exiſtimabant, ut tandem Deorum aliquem propitium invenirent. Quò pertinet formula, Veter. *Si Deus, ſi Dea* &c. de qua ſuprà. Diis, procumbebant humi & pandebant palmas, *ante Deûm delubra*, Lucret. *l.* 5. *v.* 1200. *ante aras, ibid. ante ſimulachra*, Æſchylus *Thebaid.* quorum non genua ſolùm, verùm etiam pedes quandoque ipſos, & plantas, ut ait Arnob. *l.* 6. ac veſtigia comprehendebant ac oſculabantur. Unde Prudentius *contra Judæos*.

> *Auguſtum caput ante pedes curvare Minervæ*
> *Fictilis, & ſoleas Junonis lambere: plantis*
> *Herculis advolvi, genua incurvare Dianæ.*

Vide quoque infrà *Veſtigium*. Etiamvin ingreſſu ſtatim templorum, conſpectis iis, in ipſo limine: in terram effundebantur, ipſique nonnunquam limini oſculum figebant, Lucan. *l.* 2. *v.* 28. & quidem mulieres paſſis crinibus, quibus limen ſolumque verrebant, quod σαίρειν τὰ ἐδάφη τῶν ναῶν. Artemidorus, *l.* 2. *c.* 33. uberi inſuper fletu ſimulachra rigebant, quod κλαίειν τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. Polyb. vocat, *ubi ſuprà*. Accedebant preces & vota &c. Vide Deſid. Heraldum iterum *ad Arnob. d. l.* & hic paſſim, ubi de *Aſylis*, *Creta*, *Cruce*, *Luctu*, *Mæſtitia*, *Nudipedalibus* &c.

SUPPLICATIO, apud Romanos honos fuit, qui unà cum *Imperatoris* nomine decernebatur Victori: Nempe, cùm Senatus Populo Deûm templa aperiri, ac gratias Diis, Imperatoris nomine, agi juberet. Erat enim moris, ut Conſules vel Prætores, poſtquam à militibus appellati *Imperatores* fuerant, Lictores, laureatos præferrent, literaſque laureatas ad Senatum, de re geſta, mitterent quibus *Imperatoris* nomen ac *Supplicationes* à Senatu poſtularent. In qua pompa, quæ alias pauciores continuabatur dies, Senatus ad templa Deorum ſolemniter ſe conferebat ibique ſacrificabat & dabat in templis epulum: Omnis autem Populus agebat Diis gratias pro ſpe victoriæ, quæ affulgebat, & feſtos celebrans dies, vota faciebat, ut Dii hôc modò placati, quod oſtenderant beneficium, perficerent. Quamvis verò primis temporibus in unum alterumve diem *Supplicatio* ægrè decernebatur, tamen ad poſtremum eò progreſſa eſt, ut etiam in quinquaginta decretæ ſint. Marco enim Valerio & M. Horatio Conſulib. A. Urb. Cond. 304. devictis Sabinis, *Supplicatio* in unum diem; Camillo Vejis captis, in quatriduum quidem, decreta eſt: At Cn. Pompejo Mithridaticô bellô confectô, duodecim: Cæſari bellô Gallicô, primùm quindecim; poſteà viginti: Hirtio Panſæ & Cæſari Octaviano, Mutinâ Coloniâ liberatâ, quinquaginta dies dati ſunt: in qua varietate, cùm magnitudinis victoriæ; tum dignitatis ejus, qui vicerat, ratio videtur fuiſſe habita. Idem honoris genus ſibi fuiſſe conceſſum, poſt repreſſam conjurationem Catilinariam, refert Cicero *Catilin.* 3. & 4. *Philipp.* 2. & *alibi* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 10. *c.* 28. Hinc phraſis *Decernere Supplicationes*, quem honorem Græci hâc periphraſi exprimunt: ἡ Σύγκλητος ἐψηφίσατο θύειν τοῖς θεοῖς καὶ σχολάζειν ἑορτάζοντας, *ſacrificiis & feſtivis vacationibus*, eum denotantes. Qui iidem λιτανείας quoque, item θυσίας καὶ ἱερομηνίας, hunc ritum vocant. Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano*, c. 12. In Eccleſ. Romana *ſupplicare* dici Monachos, cùm ante Abbatem in Capitulo aut alibi ſe inclinent, ſeu cùm eum ſalutent, refert Car. du Freſne, ex *Uſibus antiquis* Ciſterc. *c.* 70. & 83. Guigone *in Statutis Ord. Cartuſ. c.* 43. §. 5. & *Statutis* Ordin. Præmonſtr. *diſt.* 2. *c.* 19. Vide quoque infrà: at de *Libellis ſupplicibus*, qui Græcis δεήσεις. uti qui iis præerat, ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων, Meurſium *Gloſſar.* ſuprà quoque *Epiteudeſion*.

à SUPPLICATIONUM Summariis, nomen officii, in Cancellaria Papali, vide ſuprà *Abbreviator*.

SUPPLICIUM more majorum, apud Romanos, quid propriè fuerit diſcimus ex Suetonio *Nerone c.* 49. ubi inter alia ſic de illo: *Inter moras, perlatos à curſore Phaontis codicillos, præripuit, legitque, ſe hoſtem à Senatu judicatum, & quæri, ut puniatur more Majorum. Interrogavitque, quale id genus pœnæ eſſet? Et cùm comperiſſet, nudi hominis cervicem inſeri furcæ, corpus virgis ad necem cædi: conterritus, duos pugiones, quos ſecum tulerat, arripuit* &c. Sic Victor. *in eod. Senatus ſententiâ*, ait, *conſtitutum, ut more Majorum, collô in furcam conjectô virgis ad necem cæderetur*. Ac reperiuntur exempla in Hiſtoriis, etſi haud crebra. Livius *l.* 22. *c.* 57. inceſtum cum Veſtale ſic punitum oſtendit: *L. Cantilius, Scriba Pontificum, quos nunc minores Pontifices appellant, qui cum Floronia ſtuprum fecerat, à Pontifice Max. eouſque virgis in Comitio cæſus eſt, ut inter verbera exſpiraret*. Dionyſius in culpa ſimili, & de iis, qui Urbiniam ſtupràrant, *Antiqq. l.* 9. ubi Interpr. *Ex iis autem qui illicitam corruptionem patraverant, alter ſeipſum interemit; alterum ii, qui ſacris præerant* (Pontifices) *comprehendentes in Foro flagris ſecantes, tanquam mancipium, interemerunt*. Nam etſi neuter Furcæ hic mentionem faciat, tamen cùm verberibus ad necem datos denarrent, probabile, id ita ritu priſcô factum: hôc magis, quòd Dionyſius indicans addidit, καθάπερ ἀνδράποδον, *ſervilem in modum*. Quod autem liberi etiam ſub Furca interdum cæſi, exemplum *in Epit.* Livii clarum, de C. Mar-

Marteno *l.* 55. *qui accuſatus apud Tribunos, quòd exercitum in Hiſpania deſeruiſſet, damnatusque, ſub Furca diu virgis caſus eſt & ſeſtertiô nummô venit.* Licèt enim is non ad veram mortem cæſus: tamen ad civilem, & libertatem civitatemque pariter amiſit. Vide Juſtum Lipſium *de Cruce l.* 3. *c.* 2. Diverſum autem id *ſupplicii* genus fuit à decollatione, Græcè πελεκισμῷ, quæ cum priori conveniebat in ἀποτυμπανισμῷ ſeu alligatione ad Furcam & μαστιγώσει, ſeu flagellatione, ſed in eo differebat: quòd in *Supplicio more Majorum* reus virgis cædetetur ad mortem; in πελεκισμῷ autem virgis quidem cæderetur, ſed poſteà ſecuri percuteretur, ut ex hiſtoria Antigoni Judæorum Regis hôc modô interemti patet, apud Dion. *l.* 40. Vide quoque infrà Virga. De reliquis *Suppliciorum* generibus apud nobiliores Gentes, Romanos inprimis, Græcos & Hebræos olim uſitatis diximus paſſim, præcipuè autem in voce *Pœna*: uti de officiis *ultimò ſupplicio afficiendis* præſtari olim ſolitis, deque libertate iis conceſſa, ſupra lemmate. *Murratum vinum.* Vide quoque voce *Sortes*. De nomine ſaltem addam, à *ſupplicando* nonnullis id, h. e. precando, dici, quòd ſupplices ſoleant eſſe homines in deprecandis pœnis: vel quòd priſca paupertas noxiorum bonis ſacra facere conſueverit, in *Supplicationibus* Deorum, delatis non in Ærarium mulctis, ſed in aras Deorum, velut anathematibus. Alii à *Supplendo* deducunt, quòd in *Suppliciis* injuriarum compenſatio & velut ſuppletio fiat. Sed prius etymon *Iſidoro* potius.

SUPPLINBURGIUS Comitatus Saxoniæ vetus, olim ſub proprio Comite. In qua Familia Lotharius Comes Supplinburgius, Comitum Quervordienſium proſapiâ oriundus, &, qui jam Rixæ uxoris Jure, (Henricô Comite Northemiô & Gertrude ex Miſniæ Marchionum Familia prognatæ) non ſpernendam Saxoniæ partem adeptus erat, volente Henricô V. Imperatore, Magno Saxoniæ Duci, ex Billingianis ultimo, ſucceſſit A. C. 1106. cæsô memorabili prælio Hojero Mansfeldiæ Comite, cui Cæſar, mox benevolentiæ pœnitens, provinciam deſtinavit. Poſt Henricum dein idem Imperator creatus, generum Henricum Superbum ſibi in Ducatu ſuffecit: quem poſtmodum Albertus Urſus Anhaltino-Lauenburgicæ gentis conditor excepit. Pfannerus *de præcipuis Germ. Principp. Gentibus c.* 2.

SUPRA Hereditates, *Supra Velarios* &c. officiorum nomina, apud Romanos, vide hîc paſſim.

SUPRA Numerum, militiæ imaginariæ genus, à Claudio Principe inventum. Suetonius *in eo, c.* 25. *inſtituit & imaginariæ militiæ genus, quod vocatur* ſupra numerum: *quo abſentes & titulo tenus fungerentur.* Lamprid. *Adſcriptos* vocat & *vacantes*, *in Alexandro Sev. c.* 15. ubi, *ne annonis Remp. gravaret*, Imperatorem eos dimiſiſſe, docet. Nempe ſupernumerarii hi milites ad commoda ſolùm participanda erant in numeros relati. Quibus non diſſimiles *Supernumerarii* illi *Palatini*, quorum meminerunt Imperatores in Codice, Theod. *tit. De Palatinis ſacr. largit. & rerum ſacr.* Vide Caſaub. *ad Lamprid. d. l.*

SUPRAJUNCTARII, apud Aragonios, juſſu Jacobi II. Regis A. C. 1300. appellati ſunt, qui prius *Vicarii & Paciarii*, Juſtitiæ Aragonum ſententias exequebantur, uti apud Gallos *Præpoſiti Mareſcalliorum* faciunt; de quorum munere multa habentur in *Foris* Aragonenſibus paſſim. Vide ſuprà in voce *Juncta*.

SUPRANOMEN, apud citimi ævi Scriptores, dictum cognomen, nomen videl. quod nomini proprio addi conſueverit, Gallis *Surnom*. In *Charta* vetere apud Ughellum A. C. 954. *Petro viro Magnifico, qui & ſupernomen vocatur Pazzu ſeu Gregorii & Rotæ.* Sic autem dictum eſt, quòd in actis præſertim publicis, quibus teſtes ſubſcriberent, ſeu ad diſcrimen ſimilium nominum; ſeu ad pleniorem perſonarum deſignationem, *ſupra* ſingulorum *nomina*, locorum & prædiorum, quæ incolerent aut quorum domini erant, nomenclaturas adderent Notarii. *Epinomen* voce hybridâ vocant *Notæ* Tyronis *p.* 35. Et quidem in Francia *Supranomina* hujuſmodi vix, ante tertiam Regum familiam, innotuiſſe docet Ducheſnius *in Hiſtor. Montmor. l.* 2. *c.* 1. Quod cùm & ſecundogeniti obſervarent, prædiorum, quæ in hæreditis ſortem à Parentibus acceperant, nomina vice cognominum uſurpantes, ac in poſteros ſimiliter transferentes, inde poſtmodum enatæ ſunt tot difficultates in familiarum ſtemmatibus enucleandis. Alius & longè diverſus cognominum inductus uſus, ex nominibus, quæ *Jocularia* vocat *Auſonius*, quibus diſcernerentur à ſe invicem ejuſdem nominis viri, Nobiles atque inferioris etiam conditionis, ut cùm modò à colore, *Albi*, *Nigri*, *Rufi*; modò à veſtitu, *Caprii*, *Griſa-gonella*, *Pellis lupi*; modo à moribus, *Humi*; modo à fortitudine, *Martelli* &c. cognomina adſumerent; Hæc enim eorum ſingulis propria fuerunt, nec ad poſteros tranſière. Car. du Freſne *in Gloſſar.* de veterum verò Romanorum Cognominibus, vide ſuprà in voce *Nomen*.

SUPRARBIENSE Regnum Hiſpan. conditum à Garſia Gotho, poſt urbem Ayuſam Saracenis ereptam, circa A. C. 729. Ei ſucceſſit filius Garſias, A. C. 770. Sanctius poſteà Rex, à Mauris victus ac trucidatus, regnum Navarræ & Suprarbiæ amiſit, A. C. 832. Vaſæus *in Chron.* Vide in voce *Sobrarbii*. Cæterùm, Titulus Regni à Garſia Ximenio ſeu Innico conditi fuit, *Suprarbia & Ripagorça*, fuitque tum ſedes Regni Ainſa. Dein ſub Garſia Innico II. captâ Pompejopoli Regnum *Pampelonæ* & peculiari nomine *Navarræ*, dici cœpit. Idem ductâ Urracâ Fortunii Ximenii Comitis Aragoniæ VI. filiâ, Aragoniam ditionibus junxit, pater Kaſæ Abarcæ, qui primus ſe *Aragoniæ Regem* dixit A. C. 895, à quo tempore priſcis nominibus oblivio inducta & Regna hæc in poſterum *Aragoniæ* ac *Navarræ* dicta ſunt. G. Hornius *Orb. Imper. cum Notis* Felleri *p.* 270. & *ſeqq.* Vide quoque ſuprà in voce *Ripagorça*, & plura hanc in rem, apud Phil. Jac. Spenerum *Art. Herald. Part. Sper.*

SUPREMA, apud Plin. *l.* 7. *c.* 60. ubi de primo Horologiorum apud Romanos uſu, *Duodecim tabulis ortus tantùm & occaſus nominantur: poſt aliquot annos adjectus eſt & Meridies, Accenſô Conſulum id pronuntiante, quum ab Curia inter Roſtra & Græcoſtaſin proſpexiſſet Solem, à columna Mænia ad carcerem inclinatô ſidere*, ſupremam pronuntiabat: tempeſtas eſt ſeu pars diei noviſſima, ante Solis ſcil. occaſum. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 316.

— Jam Sol inclinat, eundum eſt.

Quamvis enim, juxta XII. Tabul. *Sol occaſus ſuprema tempeſtas eſto*, vox de Sole, qui jam occidit, dicatur: poſteri tamen non ita eam accepère; ſed de Sole jam inclinato ad veſperam, quam inclinationem eatenus definièrunt, quum Sol à columna Mænia ad carcerem radios jacularetur. Id quamprimum viderat Accenſus, *Supremam* pronuntiabat. Et hôc ſenſu intelligendum ſcitum Prætoris Tribuni Pleb. *ut Prætor Urbanus uſque ad* Supremam *jus diceret.* Poſt eam *Cenſorinus* ponit *Veſperam*, dein *Crepuſculum*, poſt Crepuſculum τὴν λυχναψίαν, quod Græci dixère περὶ λυχνῶν ἀφάς, *luminibus accenſis*: adeoque *Suprema* illa reſpondebat nonæ horologiorum ſeu tempori inter nonam & veſperam, quæ inter legitimas horas orationis in priſca Eccleſia habebantur. *Canon* XVIII. Concilii Laodic. περὶ τοῦ τὴν αὐτὴν λειτουργίαν τῶν εὐχῶν πάντοτε καὶ ἐν ταῖς ἐννάταις καὶ ἐν ταῖς ἑσπέραις, *eaſdem ſupplicationes orationum ad horam nonam & veſperam oportere celebrari.* Atque ſic vixère Romani, abſque ulla alia temporum diſcretione: περὶ λύχνων ἀφάς, ante primum bellum Punicum, quô demum Horologiis uti cœperunt, Salmaſ. *ad Solin. p.* 649. & *ſeqq.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Nona horologiorum*.

SUPREMA, apud Virg. *Æneid. l.* 6. *v.* 213. ubi de funere Miſeni,

Nec minùs intereà Miſenum in littore Teucri
Flebant, & cineri ingrato Suprema *ferebant:*

Sepultura eſt & inhumatio corporis & extrema exequiarum officia, quæ mortuis exhibentur. *Supremum honorem* vocat idem, *l.* 11. *Æn. v.* 61.

——— qui ſupremum comitentur honorem.

Supremitatis honorem Amm. Marcell. *l.* 31. *c.* 39. ἔσχατα σώματος Græci Poëtæ. Sed & cineres ac reliquiæ ſic dictæ. Idem Ammianus *l.* 21. *Inter quæ Helenæ conjugis defunctæ* ſuprema *miſerat Romam, in ſuburbano viæ Nomentanæ condenda.* Solin. *c.* 1. *Priſcorum autem teſtantur molem Oreſtis ſuprema*, i. e. τὰ λείψανα. Alii. Quô ſenſu & τοῦ σώματος ἔσχατα, *corporis ultima*, in Græco *Epigrammate*; quod Aureoli tyranni inſculptum eſt, & ſic habet in fine,

Κεῖνος δ' οἰκτείρμων· καὶ σώματος ἔσχατ' ἀείζων
Αὐρεόλου γέφυραν εἴσατο τήνδε τάφον.

Salmaſius *cineres* vertit,

Hinc pius atque ſub cineres dignatus honore
Aureoli pontem condidit & tumulum.

Vide eum *Not. ad Pollionem in Aureolo, c.* 11. & *ad Solin. p.* 45.

SUPREMA Cœna, vide ſuprà *Miſcellanea*.

SUPTARUS, Hunnorum Rex, qui regionem Burgundionum cum multis millibus invaſit. Huic ut reſiſtere poſſent illi, ſacris Chriſtianis ſe initiari voluerunt, neque ſpe ſuâ ſunt fruſtrati. Nam quum hoſtium Rex, per noctem, fuiſſet ciborum nimiâ ingluvie ſaburratus, Burgundiones gentem inimicam ſine duce reperientes & paucitate plurimis reſiſtentes conflictu ſuperârunt. Nam quum eſſent iſtorum tria millia, circiter decem millia peremerunt.

SUPTU, urbs Mauritaniæ Cæſarenſis; *Ptolem.*

SUR, pater Cozbi, Madianitidis illius, quæ cum Zambri interfecta eſt in genitalibus, qui quidem Sur princeps erat Madianitarum. Item fil. Abigaboan. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 30.

SUR, nomen portæ in templo Solomonis. 2. Reg. *c.* 11. *v.* 6.

SUR, deſertum, quod extenditur uſque ad mare rubrum & ad Ægypti confinia, ejus multa in ſcripturis mentio eſt. Gen. *c.* 16. *v.* 7. & alibi. Hieronym. *in loc. Hebr.*

SURA, apud Æl. Spartian. *in Hadr. c.* 3. *Prætor factus eſt* Surâ *bis, Serviano iterum Coſſ.* lege *Surano*, ex vetere lapide, apud Onuphrium, C. JULIO. SERVILIO. URSO. SERVIANO. ET. SURANO, Fuit ſanè etiam Licinius *Sura* eôdem annô Conſul, ſed ordinarius, collegâ Senecione: Servianus & Suranus ſuffecti. Caſaubon. *ad loc.*

SURA Æmilius; Scripſit *de annis Populi Romani*, Velleiô Paterculo teſte, *l.* 1. *c.* 6. An idem cum Manilio Sura? de quo Plin. *in Indic. præfixo*; *l.* 8. 10. 17. 18. & 19. Vide & *Papyrius Sura*. Item *Licinius Sura*.

SURA, Syriæ urbs juxta Euphratem. Item pagus Lyciæ, inter Myram & Phellum, ubi piſcibus inſidentes auguria exercebant, & reſponſa dabant, teſte *Plutarchô*. Item urbs Phœniciæ. *Steph.*

SURA, fluv. qui aquas ſuas in Moſellam evomit: ſupra Treviros 2. mill. Belg. hodie *Saur*. De hoc ita Auſonius *in Moſella*, *v.* 354.

Namque & Pronæa Nemeſæque adjuta meatu
Sura, ſuas properat non degener ire ſub undas.

Alluit vicum Suram, non procul à ſuo capite, & Aſcam *Eſche*; inde Aliſontiam Attarrô præ cæteris auctum recipit, *Alſitz*, aliàs *Alſat*, Luciliburgi oppidi flumen, mox Decciacum *Deckky* attingit, & apud Valdorphium *Waldorff*, Urtam minorem admittit, cui Urta Caſtellum & Vienna *Vianden* aſſident. Tum Andethannale *Echternach*, prætterlapſus, Proncam & Nemeſam, ac tertium quendam fluv. junctos accipit, ac demum apud vicum Bellicum, *Waſſer Bilich*, è regione Bellici ſuperioris *Oberbillich*, in Moſellam influit.

ſupra

A poſtam Trevirorum. Pronæa autem fluv. vulgò nunc *Prumia*, nomen dedit loco & Monaſterio illuſtri, ad caput ſuum ſito, ut & vicis Prumiæ, *Prum* & *Nider-Prum*: recipitque Nemeſam, *Nym*, qui Schoneckium, Villatim *Vilkers* & Bidburgum caſtellum prætérlabitur, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SURA, vox Arabica propriè *paſſus* ſeu *gradus*, inde pro intervallis & ſpatiis, quibus Alcoranus diſtinctus eſt, adeoque pro capitibus ejus uſurpatur. Sed & lectio ſeu penſum pueris propoſitum *Sura*, unde & Suras illas Alcorani quidam volunt dictas, quaſi *declaratas* ab Angelo Muhammedi, ut ipſe credi voluit. Imò & *Sura*, pro qualibet librorum diſtinctione, majori minorive; uti videre, eſt apud Salmaſ. *Prolegom. in Solin.* ubi de librorum diviſione, apud Veteres, Hebræos, Græcos, Romanos, Arabes, varia egregia. Vide quoque ſuprà *Coran.*

SURA Licinius, Conſul. ſub Hadriano Imperatore vide hîc ſuprà.

SURA Petronius, Commodi juſſu occiſus, memoratur Lampridio *in eo. c. 7.*

SURAD. unum ex quinque animalibus, quæ apud Mahometanos occidere non licet: *lanius major* Latinis, qui paſſeres venatur. Vide ſuprà *Rana.*

SURATA, urbs & emporium percelebre Indiæ intra Gangem, *Saraſtra* fortè antiquis. In ora Sinus Cambajæ, in regno *Guzaratte*, ſub M. Mogole, 100. mill. paſſ. à Cambaja in Meridiem cum portu capaci & valde ab Europæis frequentato. Nuper vaſtata; nunc iterum reſtauratur.

SURCOTIUM in *Statutis* Conradi Archiepiſcopi Colonienſ. A. C. 1260. *can.* 5. *Statuimus inhibendo, ne aliquis Monachorum* ſurcotiis, *caligis coloratis, calceis nodatis --- aut maſtubiis ſericis utatur*: veſtis ſpecies, Gallis *Surcot*, fortè quòd *Cottis* ſuperinduceretur. Itinerariam veſtem fuiſſe, colligitur ex *Statutis* Ordinis Benedict. in Provinc. Narbonenſi A. C. 1226. ubi *Supertotus* dicitur, apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* Idem clamor olim militaris Anglorum fuit, ut videbimus infrà voce *Tabardum.*

SURDAONES, Hiſpaniæ Tarraconenſis populi. Plin. *l.* 3. *c.* 3. quorum tractus *Campos de Cerdanna* à *Varrerio* indigitatur, in Ceretanorum finibus.

SURDI, inter octonos illos, quos ridiculi gratiâ ad convivium ſolebat invitare Heliogabalus, apud Lamprid. *in Vita* hujus, *c.* 29. Ab hominibus vox translata ad ſerpentum illos, qui ad carmina videntur obſurdeſcere, quia illô non magis afficiuntur, quàm ſi ſurdi eſſent: cujuſmodi, præter regulum, ſeu baſiliſcum, quem *primum ſurdorum* vocat, aſpidem, ceraſtem, hydrum & cherſydrum, eſſe ait *Avicenna.* Imò omnes ſerpentes *ſurdos* Arabes vocant, quos ab incantatione credunt eſſe immunes, quorumque porrò virus in ſupremo gradu incenſum eſt. Sed certas ſibi ſerpentum ſpecies fingere, in quas Magorum carmina nihil poſſint; neceſſe non eſt. Certum enim, à Diabolo hydrum & aſpidem &c. tam facilè poſſe compeſci, quàm quemvis alium ſerpentem, ſi modò permittat Deus: ſed Deus non vult, ut Diabolo omnia liceant. Dein in eâdem ſerpentis ſpecie poteſt eſſe varius ſucceſſus, prout variè Deus Diabolo habenas aut adducit aut remittit. Adde, quòd Dæmon paredrus, à quo pendet incantationis tota vis, ad Magi nutum non ſemper ſe accommodat: Quam in rem vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 3. *c.* 6. & ſuprà in voce *Aſpis ſurda.* Inde ad inanimata: Sic *ſurdus arcus*, apud Statium *Theb. l.* 9. *v.* 864.

> ——— *fruſtra Superos Triviamque precatus*
> *Molitur paliens & ſurdos expedit arcus.*

Inutilis eſt, & nihil præſtiturus. Alluditur illud Maronis, *Georg. l.* 1. *v. ult.*

> *Fertur equis auriga, nec audit currus habenas.*

Aut Ovidii, *Met. l.* 5. *v.* 380.

> ——— *de mille ſagittis*
> *Unam ſepoſuit, ſed quâ nec acutior ulla,*
> *Nec minùs incerta eſt, nec quæ magis audiat arcum.*

Etiam ad colores. Plinio namque color *βαρὺς*, qui minùs acutus & ſplendidus, oculorum aciem veluti contundit & ſpecie ſurdâ verberat, *ſurdus* dicitur. Quæ enim, in re auditus, differentia eſt inter fuſcam vocem & candidam, ea eſt ferè in re viſus, inter auſterum & floridum colorem. Et quemadmodùm vox acutis ſonis intenditur, gravioribus remittitur, ita in coloribus *ὀξὺς acutus* & floridus dicitur, qui acuitur & intenditur, *βαρὺς* & *auſterus*, qui ex acumine ſummo deſcendit & nigrò infuſcatur. Unde acutiùs & ſplendidiùs fulgentes colores *floridos* appellavit idem, *auſteros* verò remiſſiùs & ſurdiùs relucentes, quos & *ſurdos*, vocabulis è Muſica petitis; Salmaſ. *ad Solin. p.* 200. Vide quoque infrà *Triſtis* Sed & *Surdus* idem aliquando, quod *ignobilis*, eſt. Statius, *Theb. l.* 4. *v.* 359.

> —— *ſurdum atque ignobile muros*
> *Firmat opus* ———

Qui contrà *ſonoram Phocidem*, quòd Oraculô Apollinis nobilis eſſet, *l.* 11. *Theb. v.* 281. dixit. Quam in rem vide Caſp. Barthium *Adverſarior. l.* 33. *c.* 4. &c.

SURGERE dextrâ, apud eundem Poëtam *Theb. l.* 9. *v.* 276.

> *Surgentem dextrâ Chaletum, vulneque manantem*
> *Sorbebat rapidus nodatò gurgite vortex.*

geſtus militaris eſt, totô nempe conamine corporis dextram extendere. Sic *in haſtam ſurgere*, *Achilleid. l.* 1. *v.* 485. uti apud Virgilium, *l.* 11. *Æn. v.* 284.

> ——— *experto credite, quantus*
> *In clypeum aſſurgat, quò turbine torqueat haſtam.*

Et *l.* 12. *v.* 729.

> *Altè ſublatum conſurgit Turnus in enſem.*

SURGERIÆ, caſtellum Galliæ in Santonibus, vulgò *Surgeres*, alias *Surgeres*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SURENA, Parthus, qui Tiridatem contra Artabanum inſigni regiô evinxit, Q. Plautiô, Sext. Papinio Conſulib. Tacit. *l.* 7. *Annal. c.* 42. Idem nomen fuit Satrapi, qui Craſſum decepit ſpe pacis. Polyæn. *l.* 7. *c.* 41.

SURIA, pro SYRIA, & SURUS, pro SYRO; ſicut *Ludius* & *Ludio*, qui ſaltator propriè Latinis, à *Lydis* dictus eſt. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 19. An inde *Suriani*, in Terra Sancta, mediô ævô ſervi dicti ſunt, ac tributarii quidam, ad uſus agriculturæ aliaſque inferiores neceſſitates dominis ſuis reſervati, de quibus multa habet Jacobus de Vitriaco *in Hiſtoria Hieroſolym. c.* 74. Certè *Syrus*, ſervile nomen apud Romanos fuit, uti ex Comico conſtat. At in porcorum genere *Suria* vel *Surium* eſt, qui Græcis *κάπρος* verres; unde de fœminis ſuibus *ſurire*, h. e. verrem appetere, Græcè *κάπρᾶν* dicitur. *ita ut opprobrium mulieribus inde tractum ſit, cùm ſubare & ſurire dicantur*, ut ait *Feſtus.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 941.

SURIACO, Urbs Inſul. Mindanao. *Nat. Merel.*

SURICINIUM, Monaſterium pagi Toloſani, à Ludovico Pio inter ea numeratur, quæ ſolas orationes pro ſalute Imperatoris domusque Auguſtæ & pro ſtabilitate Imperii debent. Hic locus vetere Monaſteriô Abbatiali clarum, à ſoricum copia nomen accepiſſe videtur. Hodie *Sereze*: Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SURIEL, fil. Abihail, princeps Moholitarum. Numer. *c.* 3. *v.* 35.

SURIGA, *Ptol. Gazporto Aug. Curioni*, vel *Abet Caſtaldo & Moletio*, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ in ora Oceani Atlantici, inter Uſadium promontor. & Atlantem majorem.

SURINA, provinc. Americæ Meridionalis inter confluentes Cayanæ & Cuſiguaræ fluv. in Amazonum flumen. *P. Texeira.* Item fluv. Sylvaniæ infra ſylvam, in Helvetia, à quo Surichgoviæ nomen.

SURISNÆ, vel SORISNÆ, vulgò SURENES, vicus eſt Galliæ, in pago Pariſino, in Decanatu Caſtri Fortis, pertinens ad Abbatem S. Germani de Pratis, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SURITA Hieronymus, Cæſar. Auguſtâ Arago, ſcripſit in *Itinerarium Antonini* eruditè: *Notas* it. *in Cæſarem & Claudianum*, ut & *Indices Rerum Aragoniæ*, ſed paulò prolixior eſt; Inquiſitioni à Secretis illum fuiſſe, dolet Thuano *Hiſt.* Obiit A. C. 1580. ætat. 67. Voſs. de *Scient. Mathem. c.* 70. §. 14. & 29. Auctor *Bibliothec. Hiſp. Poſſevinus*, Alii. Vide *Hieronymus Surita.*

SURIUM, urbs Colchidis mediterranea *Aſſo* Moletio. Inter Saracen ad Occaſum & Zadrim ad Ortum apud Albaniæ confinia.

SURIUS Laurentius, Carthuſianus Lubecenſis, ſcripſit *Vitam Caroli V.* in qua Sleidanum falſitatis arguere conatur, ſed ab ipſis Fratribus ſuis, in propoſito pergere prohibitus eſt. Varia it. alia, quæ in *Elogiis* Ant. Teiſſerii habes *Part.* 1. Georg. Michaëli Lingelhemio *Simius & dehoneſtamentum Hiſtoricorum*, & Card. Perronio *nebulo* cognomine aſperſus. Obiit A. C. 1578. Thuanus *Hiſtor.* Gorn. Leos Callid *Catal. Illuſtr. Germ. Scriptor.* ubi eum ex milite Monachum factum memorat, Joh. Metellus *Epiſt. Belgar. Cent.* 1. *epiſt.* 65. *Perroniana*, Gaſp. Peucerus *in Epiſt.* *Dedic. l.* 5. *Chron. Melancthonis*, ubi de continuatione Chronici Naucleri uſque ad A. C. 1574. ab illo factâ, judicium ferens, *ardelionem* illum potiùs, quàm Hiſtoricum, agere ait &c. Vide & *Laurentius Surius.*

SURIUS, fluv. Colchidis, in Phaſim fluens, & ligna in lapides convertens, Plin. *l.* 2. *c.* 103. Super quo *Surium*, à Phaſide in Ortum.

SURRA, meliùs SURRIA, Comitatus Angliæ Meridionalis inter Middelſexiam ad Boream à qua ſeparatur Tameſi, Cantium ad Ortum, Suſſexiam ad Meridiem, & Hantoniam ad Occaſum. Ibi aliàs *Regni* ex parte. Hic nulla urbs alicujus notæ, licet ad Londini ſuburbia extendatur; *Surrey.*

SURRECTUS, apud Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 37. *Mneſtheus poſtea* ſurrectus *ad ſtipitem beſtiis objectus eſt*: alii *ſurreptus* eſt, uti etiam Palatinum codicem habere, notat Salmaſ. & *ad beſtias ſurripi*, legitur in vetere *Martyrologio.* Idem tamen eorum ſententiæ accedit, qui *ſurrectus* præferunt. Namque *Subrigendus* hinc *lib. de offic. proconſulis Ulpiani*, [illegible] exponitur in veter. *Gloſſar.* ο. *Ad ſubrigendum*, [illegible], ubi *Subrigenda* eſt, pro ſubrectione, quemadmodum *præbenda*, pro præbitione, [illegible] in *Gloſſ.* &c. Verùm *Subrigendum* Ulpiani fortaſſe meliùs ad eculeum referas, in quo *ſurrigebantur* & extendebantur homines, ac quaſi ſuſtollebantur, ſicut in machina, quam Græci [illegible] appellabant. Salmaſ *ad Vopiſc. d. l.* Vide quoque ſuprà ubi de *Beſtiarius* & *Crux.* Cæterùm *Surrigendo* corpori Antoninus Pius tabulas adhibuit tiliaceas, quibus in pectore poſitis faſciabatur, quum ætate progreſſâ incurveſceret, apud Capitolin. *c.* 13. Hodie earum vice adhibere fœminas ferulas è balænæ coſta aut ebeno, notum, vide infrà voce *Tabula.*

SURREGIUM, caſtellum Galliæ, Ararim attingens, hodie *Bellegarde*, à Rogerio de Bellegarda, cujus in gratiam Ludovicus XIII. in Ducatum & Pariatum *Surregium* evexit. Vulgò *Seure.* Eſt & vicus ejuſdem nominis ad Ararim, inter Cabillonum Æduorum & Tinurtium poſitus, ſed priori propior. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

SURRENTUM, Campaniæ oppid. perantiquum; quod etiam nunc vulgo incolis dicitur *Sorrento*. Memoratur Ennio, Diodoro, Straboni, Melæ, Silio, Plinio, Statio, Tacito, Suetonio, Frontino Ptolemæo, Dioni, Tabulæ Itinerariæ. Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Herculaneum, Pompeji: haud procul ſpectante monte Veſuvio, alluente verò Sarno*

tinæ: ager Nucerinus; & 9. mill. paſſ. à mari ipſa Nuceria: Surrentum, cum promontorio Minervæ, Sirenum quondam ſede. Mela *l.* 2. *c.* 4. adverſo litoris ordine: *Minervæ promontorium, ſinus Puteolanus, Surrentum, Herculeanum.* Ptol. Νεαπολῖται. Πικεντίνων ὁμοίως Σύρρεντον Τυῤῥηνικὸν πέλαγος, Σάρνου ποταμοῦ ἐκβολαί, Σάλερνον. Hoc quidem falsò, atque imperitè ſic tradidit Ptolemæus; niſi auctoritas ejus plus valeat, quàm reliquorum ſcriptorum omnium, qui Picentini agri initium ſtatuunt poſt Minervæ promontorium. Strabo *l.* 5. Συνεχὲς δ' ἐστὶ τῇ Πομπηΐᾳ τὸ Σύρρεντον τῶν Καμπανῶν, ὅθεν πρόκειται τὸ Ἀθήναιον ἀκρωτήριον. Ubi malim Σύῤῥεντον, ut eſt apud eundem Strab. *l.* 1. Diodor. Sic. *l.* 5. ac Dionem *fine l.* 52. Unde Latini ſuum *Surrentum* formaverunt. Quin à *Sirenum* nomine (vide *Sirenes*) oppidi vocabulum deductum eſſe, maximè credibile eſt; quando illæ circa hæc loca ſedem habuiſſe feruntur. Quod ipſum apertè adfirmat Statius *Sylv. l.* 2. *carm.* 2. *v.* 1. *ſ.* quo Pollii celebrat *Surrentinum* his verſibus:

Eſt inter notos Sirenum nomine muros,
Saxaque Tyrrhenæ templis onerata Minervæ,
Celſa Dicarchæi ſpeculatrix villa profundi:
Quà Bromio dilectus ager; collesque per altos
Uritur, & prælis non invidet uva Falernis.

Cæterùm *Surrentini colles*, qui oppido imminent, circumjacentque, vini præſtantiâ maximè celebrantur. Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 709.

Inde legit Capreas, promontoriumque Minervæ,
Et Surrentinò generoſos palmite colles.

Statius, *l.* 3. *Sylv.* 5. *v.* 102.

Caraque non molli juga Surrentina Lyæo,

Martial. *l.* 13. *epigr.* 110.

Surrentina bibis? nec Myrrhina picta, nec aurum
Sume; dabunt calices hæc tibi vina ſuos.

Columella, *R. R. l.* 3. *c.* 2. de vite Aminea loquens; *Campaniæ celeberrimos, Veſuvii colles, Surrentinique veſtit.* Strabo, *l.* 5. ubi nobiliſſima Campaniæ vina enumerat: Ἡ δὲ καὶ ὁ Συῤῥεντῖνος οἶνος καθίσταται τῶν ἄγαν πρώτων, εἰς παλαίωσιν δέχεται. Plin. *l.* 14. *c.* 6. *Ad tertiam palmam variè venêre Albana vina, Urbi vicina, prædulcia, ac rara in auſtero. Item Surrentina; in vineis tantum naſcentia; convaleſcentibus maximè probata propter tenuitatem, ſalubritatemque. Tiberius Cæſar dicebat, conſenſiſſe medicos, ut nobilitatem Surrentino darent: alioquin eſſe generoſum acetum: Caius Cæſar, qui ſucceſſit illi, nobilem vappam.*

SURSEJUM, vulgò SURSEE, oppid. Helvetiæ, 1. à Sempaco milliar. in Lucernatum clientela, ad egreſſum fluvii *Sur* è lacu Sempacenſi, qui ab oppido Surſejo quoque nomen trahens, à Meridie Septentrionem verſus porrigitur. Habet proprium conſilium quod cauſas tam civiles quàm criminales indicat: cujus princeps *der Schultheyß* Surſeji Lucernatibus jurejurando ſe obſtringit. Olim ſub Nobilibus cognominibus dein ad Habſpurgicos pervenit, quibus prælio Sempacenſi fidam navavit operam. Arx prope oppid. ab Helvetiis capta A. C. 1388. ipſum dein à Lucernatibus occupatum, A. C. 1415. iisque ab Imperatore conceſſum eſt: oppignoratum poſteà à Sigiſmundo Imperatore Tigurinis cum Bada, Mellinga & Bremogario, manſit nihilominus Lucernatibus ab illo tempore, Stumpf. *de Argovia l.* 7. *c.* 35.

SURSUM, pro *ſuſverſum*, Græcè ἄνω, Salmaſ. *ad Solin. p.* 786. Apud Veteres Laconicæ claves, quibus conclavium & interiorum domus membrorum fores, præter peſſulos obicibus ferreis munitæ, aperiebantur, non circumagebantur intra clauſtrum, uti noſtræ ſolent, ſed *ſurſum* impulſæ peſſulum poſti impactum ferrataque clauſtra ſuccutiebant, donec ex uncinis, quibus injecta erant, exirent, ac removebant ſicque, ἀνακόπτονται καὶ ἀναχωροῦσι τοῖς σιδηροῖς ὀχεῦσι, fores pandi faciebant, ἀνακόπτεσθαι hinc appellatæ. Habebant nempe claves hujuſmodi ſcapum rectum, & ſuprà tranſverſariam virgulam aliquot dentibus diviſam, tridentis inſtar, qualibus hodieque Carthuſianorum familiæ in ſui Monaſterii conclavibus utuntur. Vide hujuſmodi antiquæ clavis iconem, apud eundem *p.* 932. Αἱ βαλανάγραι, alterum antiquarum clavium genus, unico dente conſtantes & longiores, in βάλανον ſeu *glandem ferream*, immiſſæ, eam ex ſera *ſurſum* trahebant, quod ἀνασπᾶν Græci vocavêre. Vide ſuprà in his vocibus. Sed & *ſurſum verſùs* texendi modus omnibus gentibus, præterquam Ægyptiis, uſitatus, memoratur Herodoto *l.* 2. Ὑφαίνουσι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνω τὴν κρόκην ὠθέοντες, Αἰγύπτιοι δὲ κάτω. Nempe apud cæteras gentes, cùm trama vel fila infrà eſſent, in ſuperioribus texebant veſtimentum: & ſic trama ſemper pectine *ſurſum* ducebatur & trudebatur, atque id ἄνω ὑφαίνειν *ſurſum verſùs*, vel *in altitudinem texere*, vocabant. Contrariò modò Ægyptii, ex ſuperioribus, ubi erant fila vel licia, ad inferiora, ubi veſtimentum vel tela inerat, procedebant, quam in rem inſignis eſt locus Theophylacti *in Evang.* adductus Caſaubono *Exerc. XVI. num.* 84. de quo infrà videbimus. Hinc ἀνυφαντὰ hoc genere texta, eamque & ἀνυφαντὴν dicebant de hoc genere texturæ, quod ſurſum fiebat: Latinè *recta*. Unde faſciæ pectorales, ſeu potiùs capitales, ſic texi ſolitæ, *recta reticula* Feſto, & *tunica recta* &c. Fiebat autem textura hujuſmodi à ſtantibus, cum contrà Ægyptii ſederent: quam conſuetudinem poſteà Græci ſecuti ſunt, veteri more apud ſolos linteones retento. Porrò non pectine, ſed ſpathâ telam percutiebant, qui ſtantes texere ſoliti ſunt &c. Qua de re vide plura apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano, c.* 46. & hîc paſſim, inprimis ubi *de Texendi ratione* ſeu *Textoria Arte*: ubi de more holocauſta *ſurſum* tollendi, apud Iſraëlitas ſuprà, voce *Æneus ſerpens.*

SURSUM Corda, Græcè ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας; dici olim ſolitum, in Myſteriorum celebratione, reliquoque Dei cultu, quo de ritu ſic Cyprianus, apud Gratianum *Diſtinct.* 1. *de Conſecr. can. Quando autem ſtamus ad orationem, fratres dilectiſſimi, invigilare & incumbere ad preces totò corde debemus — Ideo & Sacerdos ante orationem, præfatione præmiſſâ, parat Fratrum mentes, dicendo,* Surſum corda: *ut, dum reſpondet plebs,* habemus ad Dominum; *admoneatur, nihil ſe aliud, quàm Dominum, cogitare debere. Claudatur contrà adverſario pectus & ſoli Deo pateat, nec ad ſe hoſtem Dei tempore orationis venire patiatur.* Et Auguſtin. *de Bono perſever. c.* 13. Quod ergo in Sacramentis fidelium dicitur, ut *Surſum corda habeamus ad Dominum, munus eſt Domini: de quo munere ipſi Domino Deo noſtro gratias agere* &c. Apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores ſacra hæc formula populum excitandi, *Præfatio* dicitur, quam vocem vide.

SURTA, urbs Armeniæ majoris. *Ptol.*

SURTARIA, apud Gregorium *in Regiſt. l.* 7. *c.* 53. *Ideoque direximus tibi* Surtarias *duas, imaginem Dei Salvatoris & Sanctæ Dei Genitricis:* Dominico Macro vox eſt Arabicæ originis, ut in qua lingua *Surat* effigies & imago dicatur. Carolo fratri ejus SyroGræca, à σύρω, nam *effigies*, inquit, *picta ſeu ſculpta nihil aliud eſt, quàm tranſſumptum & extractum ex originali, unde Itali Ritratto, quod ſit ad ſimilitudinem, dicunt.* Meliùs Car. du Freſne corrupta, pro *Scutaria*. Walafridus namque Strabo *Scutaria* hæc *Thoracidas* appellat *de Rebus Eccleſ. c.* 8. imagines nempe pectore tenus, in *ſcutis* clypeisque, depingi ſolitas, qua de re diximus hîc paſſim, in vocibus *Clypeus, Scutum, Strongyle. Gloſſæ Græco-Lat.* σκουτάριον, *tetro*. Suidas, θυρεὸς, ὅπλον τὸ παρ' ἡμῖν σκουτάριον. Sed & *Stetharia* legi poſſet, ex Græco στῆθος, *pectus*. Vide utrumque Macrum in *Hierolex.* & Car. du Freſne *in Gloſſar.*

SURUBA, urbs Sarmatiæ Aſiaticæ. *Ptol.*

SURUNGA, urbs Japoniæ, cum regno cognomine in Niphonia Inſula, & Quantoa regione, in ejus ora Meridiali. *Cardimus.*

SURUS, Æduus, qui & generis & virtutis ſummam nobilitatem habebat: ſolusque ex Æduis uſque ad annum octavum in armis permanſit, captus in Treviris à Labieno. Hirt. *l.* 8. *Bell. Gall. c.* 85.

SUS Alba, memorata Propertio *l.* 4. *El.* 1. *v.* 34.

——— *Alba ſuis omine natam,*

Æneæ fuit, &, Varrone teſte *de R. R. l.* 2. *c.* 4. *Lavinii triginta porcos peperit albos, itaque factum triginta annis, ut Lavinienſes conderent oppidum Albam. Ejus Suis ac porcorum etiam nunc veſtigia adparent. Namque ſimulacra eorum ænea etiam nunc in publico poſita & corpus matris ab Sacerdotibus, quòd in ſalſura fuerit, demonſtratur,* vide Meurſium, *in Lycophr. v.*

Συὸς κελαινῆς, ἥν ἀπ' Ἴδαίων λόφων &c.

Et hinc fortè factum, ut quintæ fuerit Legionis ſignum, in tam fauſti ominis memoriam: quamvis Feſtus aliam hujus rei rationem reddit, *quoniam*, inquit, *bellò omnia geruntur propter pacem, cujus conditiones, porcâ caſâ, firmari ſolent.* Ulteriùs progreſſi Cretenſes inter Numina *Suem* habuêre, teſte Athenæò, *l.* 9. ἱερὸν ἐστὶ τὸ ζῶον παρὰ Κρησὶν, *ſacrum eſt hoc animal Cretenſibus.* Et deinde, διὰ πάντες τὸ ζῶον τοῦτο περισσῶς ἐτίμων, *Propterea omnes animal hoc cenſent ſummâ veneratione dignum.* Addit & carne ſuillâ abſtinuiſſe. Quod cùm Judæi quoque facerent, hinc credidêre Gentiles, *Suem* illis in veneratione eſſe. Ita Petronius Arbiter,

Judæus licèt & porcinum Numen adoret.

Quemadmodum iiſdem Aſini tributus eſt cultus, quòd eò monſtrante aquas repererant, Gen. *c.* 36. *v.* 24. Quorum proin exemplô Gnoſtici utrumque animal coluiſſe dicuntur: Saltem Deum Sabaoth utrâque expreſſerunt figurâ, de quo vide *Epiphanium*. Nempe ita colligebant Gentiles, cum Judæis eſſe comparatum, uti cum Ægyptiis; qui, quæ animalia adorarent, minimè comederent. Reliquis Gentibus in ſacrificia frequentiſſimè placuit: quo de ſic Gyraldus *Syntagm.* 17. *Sicut Hebræi Sue abſtinebant, ita Gentes ex ea maximè rem divinam fecêre; Ægyptii Lunæ & Libero ſuam immolabant.* Et mox, *Proditum eſt, à ſuilli pecoris genere immolandi initium Romæ primùm factum, eò argumentò, quòd ſus Fœderibus & Sponſalibus adhiberetur.* Hinc & Varro *de R. R. loc. cit.* *Porci*, inquit, *qui à partu decimò die habentur puri & ab eo appellantur ab antiquis* ſacres, *quod tum ad ſacrificia primùm idonei dicuntur. Itaque apud Plautum, in Menæchmis, cum inſanum putat, qui ibi pietur, in oppido Epidamno, interrogat; Quanti hi porci ſunt* ſacres? *Fulgentius item ad Chalcidium, Diophantus ait, apud Athenas Marti ſolere ſacrificari ſacrum, quod Hecatomphonemata appellabatur.* Et paulo pòſt, *poſtquam Athenienſibus diſplicuit, cœperunt offerre porcum caſtratum, quem Nephrendem vocabant, quaſi ſine renibus:* Additque, *apud Romanos Sicinium Dentatum, qui centies & vicies pugnaverat ſingulari certamine, cicatrices habuerat ſupra 45. coronas acceperat 26. & armillas 140. iſtud ſacrum primùm Marti feciſſe.* Ubi obiter nota, *Sues nefrendes* Varroni potiùs dici, quæ, lactentis nomine amiſsò, nondum fabam *frendere* i. e. *frangere* poſſunt. *Sed & in initiationibus Cereri Sus mactabatur: Et quamvis in ſacris ipſius Deæ vinum adhibere nefas eſſet, in hoc tamen ſacro, de vino libâſſet, Pontificales libri non vetabant: quam quidem Suem immolari ab eo, qui mortuo juſta feciſſet, crimen habebatur. Deorum quoque Marti nullum ſacrum niſi de porca fieri, quidam prodidêre. & luſtrari exercitum. In myſteriis Athenienſes Sues immolaſſe, propter perniciem, quam ſegetibus inferunt, ſcribit Ælianus.* Et mox. *Proditum tamen eſt, in Theſſalia Veneris Fanum fuiſſe, & aliud in Sida Pamphyliæ & in Aſpendo & Argis, in celebritate, quæ Hyſteria dicebatur, in quibus præter inſtituta moresque aliorum Sues mactare licebat, quum in cæteris*

nullo

nulli modò fas eſſet. Ariſtophanes tamen ſuem plerumque & porcorum ſacrificium commemorat. Notat & Galenus in Comm. Chirurgiæ Hippocr. Gl. etiam a Græcis vocari ſuem vel porcum in ſacrificio, blandâ ſcil. voce, uti ſimiam Callium eâdem ratione &c. Hactenus Gyraldus. Itaque *Sus* immolabatur pluribus Diis, Soli, Baccho, Matri, Cereri, Matri Deum, Lunæ atque Veneri. Quin & Majæ, Diisque terreſtris & aliis multis, obſervat Valerianus Pierius *Hieroglyph. l.* 9. qui & immolari porcum à laborantibus inſaniâ conſueviſſe, ex Plauto docet *Menæchmis*, & Horatio *Sermon.* Addit que animalium ſolas ſues *Thytas*, a θύειν, quod *immolare* eſt; ſicut Latin. *Sacres*. meruiſſe appellari: eaſdem in vetere Comœdia *Sues myſteriticas* nuncupari, eamque laudatiſſimam fuiſſe hoſtiam, ſi quis inventus eſſet porcus, qui ſolidas ungulas, non diviſas, haberet. Per porcum ſanè jurare Agamemnonem apud Homer. legimus: Et pugiles, certamen inituros, juxta Jovis ſtatuam, in Elide, mactatô porcô, jurare ſolitos, ſine fraude ſeſe comparâſſe, tradit Pauſan. *in Eliac.* quod etiam fecêre Judices Præfectique certaminis. Nulli vero porcum illiusmodi edere licuiſſe, Talthybius Homericus oſtendit, qui porcum, quem pro juramento ſtatuerat Agamemnon, in mare egit præcipitem. Ut de Solitaurilibus, ſolemni Cenſorum Romanor. ſacrificio, nil dicam. Porrò in Nuptiarum initiis, antiquis Regibus, *Suem* mactare, mos erat: In Hetruria inprimis, potentiores quique in nuptialibus conviviis Novæ nuptæ Mariique Diis tutelaribus, porcum immolabant; quod etiam à priſcis Latinis & Græcis in Italia factitatum. Unde is, Sponſam ducturus, quum omnia apparâſſet, ſed ſpe potiundæ Sponſæ excidiſſet, in has voces erupit:

Periit quidem Sus & talentum & nuptiæ, &c.

Vide Fortun. Licetum de *Gemmis Annularibus*, *Schem.* 32. in quo repræſentatur vetuſtus ritus *Suem* ad ſacrificium ducendi. Ibi enim porcus exſertis dentibus, & Sacerdos mulier cum cultro jugulatorio; poneque ſequens Tibicen, cum altera muliere, quæ pateram plenam rerum in ignem conjiciendarum geſtat, exprimitur, *c.* 119. Idem ibidem marmoris ſui antiqui hanc inſcription. exhibet: *Stat hic Sylvanus inter quercum & palmam, altera manu falcem putatoriam habens, altera ramum, cujus extremô neſcio an nux pinea emineat. A dextris ad altare Tibicen canit adſtantibus duobus aliis: A ſiniſtris duo item adſtant, quorum hic neſcio quid vaſculi utrâque manu capiti impoſitum ſuſtentat: ille porcam ducit ad tergum vittatam, ſubſcribitur: Sacrum. Sancto. Silvano. Aug. voto. ſuſcepit. ex viſu.* ex Grutero. Verùm nec in ſacrificiis ſolum, ſed & in cibis, plurimis Veter. *Sues* placuêre, fuitque vulva inprimis in deliciis. Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 81. ubi de Romanorum ſui ævi luxurie,

Squalidus in magna faſtidit compede foſſor,
Qui meminit, calidæ ſapiat quid vulva popinæ.

Poſterior videl. porcæ pars & in illa craſſæ atque pingues pulpæ. Alii intelligunt uterum ſuis ejectitium delicatè in popina præparatum. Martialis, *l.* 13. *Epigr.* 36. *v.* 2.

Me materna gravi de ſue vulva capit.

Vide Plin. *l.* 11. *c.* 37. & *l.* 8. *c.* 51. *Neque alio ex animali numeroſior materia gulæ: quinquaginta prope ſapores, cum ceteris ſinguli*, Idem *l.* 8. *c.* 51. Sed & teſticulorum meminit, in ſacris Gentilium, Arnob. *adv. Gentes l.* 7. *Polimina porro ſunt ea, quæ nos proles verecundiùs dicimus: à vulgaribus autem aſſolent cognomine teſtium nuncupari.* Ubi *Polimina*, non à *poliendo*, quod *Feſto* placet, ſed à *pelle*, appellari adnotat *Deſid. Heraldus*. Imo & inter convivii ſenamenta Plautus *in Milite*. Quod non ignoravit hoſpes ille Chalcidenſis: qui T. Quinctio Flaminio variam ſtupenti venationem, reſpondit, *condimentis varietatem illam & ſpeciem ferinæ carnis, ex manſueta ſue factam*, apud Plin. *l.* 35. & Plut. *in Flaminio* ac *Apophth.* Nullum verò gulæ majus argumentum porcô Trojanô; quem ita, Macrobiô Auctore *Saturn. l.* 3. *c.* 13. dixerunt, quia ſic foret *aliis animalibus gravidus, ut ille equus Trojanus gravidus armatis fuit.* Quanquam non ſolis animalibus, ſed aliis etiam cupediis farcirentur, ut ille apud Athenæum *l.* 9. in quo turdi, & aliæ aviculæ, item vulvæ conciſæ, ovorum vitelli & iſicia: qui cùm exenteratus & variè adeo repletus foret, non tamen apparebat in corpore ejus ullum jugulationis & apertionis ſignum. Præterea, cùm integer apponeretur; dimidiâ tamen ſui parte erat elixus, alterâ autem aſſatus. Porcorum autem ſapidiores habebantur caſtrati, ut anteà *Verres*, ſic poſteà dicti *Majales*, à Dea Maja, cui ſacrificari ſolebant. Nec porci ſolùm caſtrabantur, ſed & porcæ: à quo more, ſive Gyges Lydorum Rex ſive Andramytes Crœſi frater, exemplum petiit fœminas caſtrandi, quò florenti ſemper ætate iis uterentur. Contrà *Suilla* Judæis divinitus fuit prohibita, cujus rei triplex ratio: Una eſt, quòd animal hoc nec ab humanis abſtineat carnibus; Altera, quòd cœnô ſe volutare gaudeat; Tertia, quod in Judæa, ut & in aliis quibuſdam Orientis terris, item Ægypto, ejus eſus lepram ac vitiligines conciliaret, ut eſt apud Plut. *Sympoſ. l.* 4. *quæſt.* 5. Atque idem fortè movit Ægyptios, ut eâdem abſtinerent. Unde patet, Judæos non veneratione, ſed abominatione, à *Sue* abſtinuiſſe. Hæc ἀκάθαρτα ζῶα, i. e. *immunda & impura animalia*, Joſepho vocantur paſſim: ſic aptiſſimè exprimenti vocem Moſis טמאים. Levitici *c.* 11. *v.* 8. ubi LXX. ἀκάθαρτα ζῶα, *impura*, h. e. *ὁ θύσιμα οὐδ' ἐδώδιμα, neque ſacrificio neque eſui apta.* Imò obſervant Rabbini, (paulò ante CHRISTUM) Hyrcani & Ariſtobuli tempore, factum eſſe decretum in hæc verba, ארור מי שיגדל חזיר, *Maledictus eſto, qui aluerit ſuem*: quò avaritiæ eorum, qui quæſtus ſui causâ porcorum alebant greges, obviam itum. Interim, quod de paratura *Suillæ* conditis militaribus Romanorum inferendæ, notat Baronius, verum eſſe confirmat Caſaubon. *Exercitat.* 13. §. 34. Ægyptii verò etiam cultus ergo carnis hujus eſum averſabantur. Nempe quia *Sus* roſtrô humum fodiendo ſemina terræ commiſſa adoperit, ne ab avibus devorentur. Gyraldus tamen *loco cit.* ſic de iis: *Scripſit Ælianus, Ægyptiis perſuaſum eſſe, Sues & Lunæ & Soli eſſe inimiciſſimos, hinc ſemel tantum, quum feſtos dies agunt, eos Lunæ ſingulis annis dicâſſe: aliis vero nunquam nec huic ipſi, nec cuiquam Deorum ſacrificâſſe, id propterea facientes, quia execrandos & deteſtandos exiſtimabant: ut Judæi quoque.* Ab eadem Gallogræcos etiam Peſſinunta incolentes, Arabes, hodieque Muhammedanos, Sinenſes, Tartaros, abſtinere diximus alibi. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de origin. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 65. & 66. 67. ubi à *Sue* homines arandi uſum didiciſſe, Veterum fuiſſe opinionem, ex Plut. *Sympoſ. l.* 4. *quæſt.* 5. unde vomer Græcis ὕνις, ab ὗς, docet; Sam. Bochart. *Hieroz. parte prior. l.* 3. *c.* 29. ubi etiam ad agrorum cultum illis Ægyptios, ſed ſolos mortalium, uſos eſſe, ex Æliani *l.* 10. *c.* 16. docet, Alios. Addam pauca de dentibus ſuum; Apud Salaminios legem invaluiſſe, quâ oportebat ἐξοδοντίζεσθαι *dentes evelli ſuis aliena ſata depaſcentis*, docet Ælian. *l.* 5. *c.* 45. Ad cujuſmodi morem jam Homerus reſpexit *Od.* σ. *v.* 29. ubi Irus Ulyſſi minatur, ſe pugnis omnes ejus dentes excuſſurum,

——— ϲυὸς ὡς ληϊβοτείρης.

Heroas verò, dentes aprorum, quos venando interfecerant, galeis ſuis ſuperaddidiſſe, docet Car. Paſchalius *Coronar. l.* 10. *c.* 17. Vide quoque ſuprà in voce *Porca*, uti de *Sue* in nummis ſculptâ, ubi de *Monetæ uſu*; de *trunculo ſuum* infrà voce *Truncus*.

SUS, in *Chron.* Leodienſi laudato ab II. Pontano *in Orig. Francic.* *Miſit Leodium mangonalia, vel arietes, aut ſues, vineas* &c. machina eſt bellica, quæ aliis *Scropha*. Gall. *Truie*, ad ſuffodiendos olim muros adhibita: *Levibus lignis colligata, tectô tabulis cratibusque contexto, lateribus crudis coriis communitis, protegit in ſe ſubſidentes, qui, quaſi more ſuis, ad murorum ſuffodienda penetrant fundamenta*, Wilh. Malmesburienſis *Hiſtor. l.* 4.

SUSA, nomen ſcribæ. 1. *Paral. c.* 18. *v.* 16.

SUSA, provinc. meridionalis regni Marocliui, in ora Oceani Atlantici; *Sus* vulgò dicta à fluvio cognomine illum perlabente. Amœna eſt, fertilis, & dives. Ejus urbs præcipua *Tarudante*. Reliquæ urbes Tejeuta & Tagavoſtum. *Baudrand.*

SUSA, ORUM, urbs Aſiæ nobiliſſima, Suſianæ regionis, quæ, poſt Abradatæ mortem, à Cyro ſubjugata eſt, Xenoph. *in Cyropæd.* caput & regia, à Tithono, Memnonis patre, condita, reparata à Dario, Plin. *l.* 6. *c.* 27. *Ptol.* Curtius *l.* 5. *c.* 2. ad Eulæum fluv. inter Seleuciam magnam ad occaſum, 450. & Perſæpolim ad ortum, 275. mill. paſſ. ab Ecbatanis 450. in meridiem. De illa *Dionyſius*:

Χωρὶς μὲν Κισσοὶ ναίουσι, χωρὶς δὲ Χοάσπης,
Ἕλκων Ἰνδὸν ὕδωρ, παρά τε ξείνων χθόνα Σουσῶν.

Ubi iis vide *Montanum*. Junguntur Suſa & Ecbatana, quia ut æſtivos dies in Ecbatanis, ita hybernos Suſis agebat rex Perſarum. Ita Xenoph. *Cyropæd. l.* 8. Strabo, *l.* 15. Plut. *de exil.* Athenæus, *l.* 12. Euſtathius *in Dionyſ.* Ariſtides, *in orat. de Roma*. Ut vel falli neceſſe ſit, vel corruptum eſſe Ælianum, *de Animal. l.* 10. *c.* 6. ubi Regem Perſarum deſcribit θερίζοντα μὲν ἐν Σούσοις, χειμάζοντα δὲ ἐν Ἐκβατάνοις, repugnante naturâ rerum. Ecbatanis enim æſtate multò commodius degebatur, quia clima frigidius eſt quàm Suſis, ubi aër æſtivos eſt tam fervidus, ut lacerti & angues circa meridiem in viis intercepti uſtulentur. Ita habetur apud Strab. *loc. cit.* Populi *Suſiani*, ob artem ſagittariam olim clari. Propert. *l.* 2. *El.* 13. *v.* 1.

Non tot Achæmeniis armantur Suſa ſagittis.

Claudian. *de bello Gildonico*, *v.* 32.

——— *Noſtraque premunt pharetrata ſecures*
Suſa. ——— ———

Lucan. *l.* 2. *v.* 48.

——— *Conjuret in arma*
Mundus, Achæmeniis decurrant Medica Suſis
Agmina. ——— ———

Dicta autem putatur hæc vox, à liliorum copia, quæ illorum linguâ *Suſa* dicuntur. Athen. *l.* 12. Κληθῆναι δὲ τὰ Σοῦσα φησιν Ἀριστόβουλος καὶ Χάρης διὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ τόπου. Σοῦσον γὰρ εἶναι τῇ Ἑλλήνων φωνῇ τὸ κρίνον, Stephanus. Σοῦσα &c. κέκληται ἀπὸ τῶν κρίνων, ἃ πολλὰ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ φύεται, Σοῦσα γὰρ αὐτὰ καλοῦσιν οἱ βάρβαροι. Etymologus: Σοῦσα ἡ πόλις ἀπὸ τῶν ἐκεῖ πεφυκότων κρίνων. Σοῦσα γὰρ τὰ λείρια λέγεται. Quod multò verius, quàm quod ibidem alii volunt, Suſa dici ἀπὸ τοῦ ἱππασίμου αὐτὴν εἶναι, ὅτι γὰρ ἵππον Σύρων τὴν ἵππον λέγουσι. Chaldæis quidem & Syris equus dicitur סוסא *ſuſa*, & סוסיא *Suſia*. Sed Scriptura differt à שושן. Ut taceam Suſa nuſquam ab equitatu commendari. Bochartus, *l.* 2. *Chanaan*, *c.* 14. *Nic. Lloyd.* Suſa hodie *Souſter*; *Sanſoni*, eſtque etiamnum urbs ampla Perſiæ, ad Eulæum fluv. *Tirinei*, verſus montes. 180 mill. paſſ. à Bagdato, ſeu Seleucia in Ortum, paulo minùs à ſinu Perſico in Boream.

SUSA, oppid. Pedemontii, ad montis radices.

SUSALEI Villa, ſeu *Suſaleus vicus*, hodie *S. Pietro*: caſtinum Sardiniæ, in provinc. Calaritana, 27. mill. paſſ. à Calari in Cæciam.

SUSANNA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. quod & *Suſanum Campanillo*, teſte *Hieronymo Suritâ*. Silius *l.* 3. *v.* 384.

At non Sarmaticos attollens Suſana muros.

in confinio Arragoniæ & Caſtellæ veteris.

SUSANIDÆ, vide *Choſranii.*

De SUSANIS Marquardus, vide *Marquardus.*

SUSANNA, uxor Joachim. Item mulier quæ Chriſtum ſequebatur. Lucæ *c.* 8. *v.* 3.

SUSANNA Haberta, gente Galla; Hebraicè, Græcè, Latinè, Hiſpanicè & Italicè docta: Philoſophiæ perita, in S. Scripturæ & Patrum lectione egregiè verſata. Scripſit *explicationem Symboli Athanaſii, tractatum de Precibus*, & *de Sacramentis*: Item *Catechiſmum*, &c. Obiit A. C. 1633. Moreri. *Diction. Hiſt.*

SUSARION, (vide & *Syſarion*) cum Dolone, Icarienſes (à pago dicti) inventores Scenæ tabulatæ, in Comœdia, memorantur in *Marmore* Arundeliano, apud Joh. Marshamum *Sæcul.* XVIII. Et quidem ille, in Dionyſiorum celebritate hos 4. ſenarios de fœminis cecinisse traditur:

> Α'κέετε λεῴ, Σεσαρίων λέγει τάδε,
> Κακὸν γυναῖκες· ἀλλ' ὅμως ὦ δημόται,
> Οὐκ ἔστιν οἰκεῖν οἰκίαν ἄνευ κακοῦ,
> Καὶ γὰρ τὸ γῆμαι, καὶ τὸ μὴ γῆμαι κακόν.
>
> *Audite populus, Suſarion hæc dicit:*
> *Malum mulieres; ſed tamen ô cives,*
> *Non eſt domum invenire ſine malo.*
> *Uxorem enim ducere & non ducere, malum:*

apud Stobæum *Serm.* 67.

De SUSATO Jacobus, vide *Jacobus.*

SUSATUM, urbs libera & Hanzeatica Weſtphaliæ, in Comitatu Marchiæ, 4. leucis ab Hamo in Ortum, Paderbornam verſus 7. ab Arnſperga in Boream tribus, 7. à Monaſterio in Meridiem, Marpurgum verſus 14. *Sax.*

SUSCEPTI, apud Salvian. *de Gubern. Dei l.* 5. *Ecce quæ ſunt auxilia & patrocinia majorum: nihil ſuſceptis tribuunt, ſed ſibi*: Clientes ſunt, de quibus ſuprà. Ita namque diſertè Servius *ad Æn. l.* 6. *Vult intelligi prævaricatores, qui patroni ſunt clientum, quos nunc Suſceptos vocamus.* Et Jul. Severian. Rhet. *Solicitudinem ſuſcepti, vel cæteræ ejus infortunia memorabunt.* Vide quoque Auguſtin. *Epiſt.* 59. Ambroſium *Sermone* 93. inſuperque ex recentioribus Lindenbrogium *ad Ammian. l.* 17. Wouwerium & G. Elmenhorſtium *ad illa Minucii Fel. Nos tamen cum Sacrilegos aliquos & incestos --- defendendos & tuendos ſuſceperimus &c.*

SUSCEPTORES, Græcè Α'νάδοχοι, aliàs *Duces mataγωγoί*, & *Manuductores*, Græcè χειραγωγοὶ, *Sponſores* item, in Baptiſmo dicuntur, qui infantes, a naturalibus eorum parentibus ſibi traditos, offerunt baptizandos, eoſque abrenuntiationem malorum & confeſſionem fidei facere dicunt, i. e. uti exponit Dionyſ. Areopag. *de Eccl. Hierarch. c.* 7. *promittunt ſe puerum illum, cùm intelligere ſacra per ætatem potuerit, ſuaſuros, ut & nuntium mittant adverſariis, & divinam confeſſionem faciant, in eaque perſeverent.* Quo fine operam dare jubentur, ut infantes creſcente ætate pietatis religioniſque principiis probè imbuantur, *Concil. Arelat. Can.* 19. *Ut parentes filios ſuos & Patrini* (i. e. Suſceptores, qui & *Fidejuſſores*) *eos, quos de fonte ſuſcipiunt; erudire ſummopere ſtudeant.* Neque verò infantibus ſolùm, ſed & adultis, Baptiſmum accipientibus, Α'νάδοχοι tribuit idem Dionyſius: quibus, ut & infantibus, nomen imponebant, atque in Eccleſiæ tabulas referebant. Atque hic mos Sponſores baptizandis adhibendi, ferventibus perſecutionibus, uſurpatus, poſteà quoque in Eccleſia retentus eſt, atque etiamnum obtinet. Franc. Burmannus *de Baptiſmi adminiſtr. num.* 14. Vide quoque Joh. Forbeſ. *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 10. *c.* 5. §. 22. & hic paſſim, inprimis voce *Compatres*, it. verbò *Tenere*: ut de *Suſceptoribus, campanarum*, in Eccleſ. Romana ſuprà. Alii in utroque *Cod. Suſceptores* indigitantur, qui videl. annonis & tributis utriuſque ærarii recipiendis præpoſiti, ſub diſpoſitione Rationalium, erant. Vide Tit. *de Suſceptoribus*, & ad illum, Cujacium, Gothofredum, Alios. Etiam Juſtino memorati *l.* 8. *c.* 3. & *Redemptores* quoque ac in *l. un. C. de Monopol. Ergolabi*: in *LL.* Longobardicis fortè *Magiſtri Comacini*, appellati, Berneggero *ad Juſtinum l. c.* Item apud Hincmarum *de Ord. Palat. c.* 23. ubi hóc nomine veniunt, qui Principem iter agentem, aut ejus comitatum, in ædibus ſuis *ſuſcipiebant*, vel excipiebant. At *Suſcepti*, apud Auguſtinum *Ep.* 54. Salvian. *de Gubernat. Dei l.* 5. Cæſarium *Arelat. Serm.* c Alios; clientes ſunt: & apud Rei Monaſticæ Scriptores ii, qui habitu Monachi donantur in morte & *ſuſcipiuntur* inter Monachos, uti habet Car. du Freſne in hac voce.

SUSCIPERE Sacra, vide ſuprà *Sumere Sacra.*

SUSCITIUM, vulgò SASCHITZ, oppid. Bohemiæ verſus Hercyniam ſylvam, & limites Bavariæ, ad Ottavam amnem, medium ferè inter Pilſenam ad Boream & Patavium ad Meridiem 15. mill. paſſ.

SUSDALA, urbs Moſcoviæ, 80. mill. paſſ. à Moſcua, in Cæciam 130. à Novogradia parva in Africum. Caput provinciæ cognominis inter Roſtoviam ad Occaſum & Volodimiriam ad Ortum ſitæ. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Roſtovienſi.

De SUSE Henricus, vide *Henricus.*

SUSENBERGA, nomen Comitatus primò, dein Landgraviatus, in ditione Marchionis Badena Durlacenſis. Et quidem proprios ei fuiſſe Comites ambiguum non eſt, ab iis ad Hochbergenſem Familiam tranſiiſſe circa A. C. 1300. matrimonii jure, ſunt qui memorent, ſed inter quos contracti, non expediunt. Eadem de Landgraviatus iſtius initio Scriptorum incuria fuit. Nam quod *Uſenberga* (cujus pars ad Rudolfum III. pervenit, ab uxore Anna, ut niſi à dicemus in voce *Uſenberga*) vocabulo terram iſtam fortè deſignari nonnulli putant ad obſtat, quòd *Suſenbergia* Familia diverſa ab Hochbergia deprehendatur, & antiquior nominis ejus tituliqve apud illos uſus, quàm ad hos Uſenbergæ dominia veniſſent. Fuit autem *Suſenbergici* rami auctor præfatus Rudolfus (juxta Spenerum) extinctus A. C. 1313. cujus fil. Henricus, auctus dominio Rœtelenſi, ſedem, quæ antè Suſenbergæ fuerat, Rœtelium tranſtulit, unde poſtea *Marchiones Rœtelani* dicti. Clauſit ramum Philippus, Joannæ, Ludovico Aurelianenſ. Duci Longavillano nuptæ, pater, agnatò Chriſtophorò Badenſi ſucceſſore, qui, ob Rœtelanum dominium, *Suſenbergam* & Badenvillam, cum Ludovico jure diſceptare, in Camera Spirenſi, neceſſe habuit. Vide Phil. Jac. Spenerum *in Famil. Badenſi* & *Artis Heraldicæ Parte Spec.* nec non Tob. Pfanneruum *de præcip. Germ. Princip. gentibus c.* 9.

SUSENNES, Rex in Ægypto Paſtorum XIII. Pinachi ſucceſſit, regnavit annos 14. Eum Pelubates excepit: Amoſe apud Thebaitas regnante, Barakò verò Nephthalita judicante Iſraëlitas. Vide Manethonis *Fragmenta* apud Joſephum *contra Apionem l.* 1. Joh. Marshamum *Canone Chronicò*, & hic paſſim, voce *Amoſis, Paſtores, Tanis.*

SUSIANA, ſeu SUSIS *Strab.* Regio Aſiæ inter Aſſyriam ad Occaſum & Perſidem ad Ortum, cui Media ad Arctos incumbit, ſinu Perſicô ad Auſtrum definita. *Suſiſtan*, vulgò & *Chuſiſtan.*

SUSIDÆ Pylæ, anguſtiæ montium, ex Suſiana in Perſidem ducentes. Qu. Curtius, *c.* 3. *l.* 5.

SUSPECTA, vide infrà ubi de *Zelotypia.*

SUSPENDI, apud Curtium *l.* 10. *c.* 4. *Miſerum quippe Medicum tanquam in curando* (Hephæſtione) *negligentior fuiſſet, ſuſpendi juſſit*: eſt in crucem agi, Freinshemius *ad l.* Quâ notione vox apud Romanos quoque Scriptores frequens. Et quidem tum apud alios, tum apud veteres Romanos, caput velatum habuêre, ex lege horrendi carminis, Livio memoratâ *l.* 1. *c.* 26. *Caput obnubito, arbori infelici ſuſpendito.* Poſteà verò, ritum hunc antiquatum fuiſſe, docet Tullius *Orat. pro Rabirio*: qui prius *Verrinâ* 6. crimini dat Verri, quòd cives Romanos obvolutô capite ad ſupplicium abduci mandâſſet: *Quem obtortâ gulâ, de convivio, in vincula atque in tenebras abripi juſſit.* Et *Orat.* 7. *Cives Romanos, capitibus involutis ad necem rapiebat.* Idque eſt, quòd obtorto collô & faucibus intortis vel adſtrictis aut cervice colligatâ tractos aliquos, legimus apud Plin. *l.* 7. *c.* 44. Suetonium, *Julio c.* 62. Alios. Veſte enim ab imo reductâ & ſupra caput ac circum collum & fauces intortâ, rapiebantur. Faciebant verò idem Romani in omni functione luctuoſa. Ut cum quis pro Rep. ſe devovebat & ruebat in mortem, Cicer. *de Nat. Deor. l.* 3. Cum Tribunus Pleb. bona alicujus damnati conſecrabat, Cicer. *pro Domo*: in Vere ſacro, & in genere, in luctu. Perſius *Sat.* 5. *v.* 106.

> *Heſterni capite induto ſubiêre Quirites.*

Vide Anſelm. Solerium *de Pileo ſect.* 2. & 8. Quia verò *ſuſpendioſis* juſta fieri non licebat, oſcillis, velut per imitationem mortis, iis parentatum eſt, ut ſuprà diximus voce *Oſcilla.* Apud Anglos *Suſpenſio corporis per pedes*, inter pœnarum genera, memoratur in *Fleta l.* 1. *c.* 26. § 4. Vide quoque ſuprà, ubi *de Cruce, Furcæ ſoſis* & *Furca*; nec non voce *Hardes.* Gauros verò, (ſic dicuntur hodie inter Perſas illi, qui priſtino Gentiliſmo etiamnum inhærent) mortuos ſuos *ſuſpendere*, & ſi dextrum oculum priùs eruant corvi, lætos ac vitulabundos abire, ſin verò ſiniſtrum illi invadant priùs, demiſsô vultu & aliis ſignis mœſtitiam teſtari, hócque pactô defunctis ſuis juſta ſolvere, ſcribit Jo. Baptiſta Tavernier *Itinerar. Perſ.* De *ſuſpenſione oſſium Magica*, ad vitandam animalium peſtem, vide ſuprà voce *Oſſa.*

SUSPIRIA, novi amoris, vel & inoliti jam, indicia. Claudian. de ſuo Principe, amare incipiente, *in Epithalam. Honorii & Mariæ v.* 2.

> —— *primoque rudis flagraverat æſtu.*
> *Nec novus unde calor, nec quid ſuſpiria vellent,*
> *Noverat; incipiens & adhuc ignarus amandi.*

Unde ad Stellam, eum felicitatis magnitudine attonitum Statius.

> --- *Pone ô dulcis* Suſpiria *vates.*

l. 1. *Sylv.* 2. *v.* 33. Cujus rei cauſam enarrare conantem vide Alexandrum Aphrodiſæum *Problemat.* 22. In re Muſica *Suſpiria* voce Gall. *Hoquetæ* dicuntur in *Extrav.* Joannis XXII. *cap. un. de vita & hon. Cleric.*

SUSSEXIA, provinc. Angliæ meridialis, ubi olim *Regni* populi ex parte. Terminatur à Septentrione Surriâ, ab Ortu Cantiô, ab Occaſu Hantoniâ, à Meridie mari Britannicô. Extenſa verſus ortam per 60. mill. paſſ. Urbs præcipue ejus eſt *Ceceſtria.*

SUSUDATA, Germaniæ civitas, *Ptol. Wilſnach*, *P. Apiano*, in Marchia Brandeburgica, apud Albim, inter Havelbergam & Perlebergam ad Boream 3. leuc. Aliis *Stettinum.* Vide ibi.

SUTA, apud Statium *Theb. l.* 3. *v.* 585.

> *Hi teretes galeas, magnorumque ærea* ſuta
> *Thoracum* ——

Et *l.* 4. *v.* 151.

> *Ferrea ſuta tegunt* ——

Gloſs. MS. *metallum inſutum, ne lædat corpus, quando induitur.* Suta nempe, ferro inducta dicit ſeu laminis, vel ſquamis, arma quæ ſuperinducuntur. Explicat ſeipſum *l.* 7. *v.* 310.

> —— *clypei ſeptemplice tauro*
> *Læva, ter inſuto ſervant ingentia ferro*
> *Pectora.* ——

Dicit ergo interjunctis ferreis circulis *ſutos* thoraces, non totos ferreos. Unde non planè iſta percepiſſe Lipſium *de Milit. Rom. l.* 3.

l. 3. c. 6. ait Caſp. Barthius *Animadverſion. ad loc.* Sic *ſuta alvearia*, vimine textis oppoſita, apud Virgilium, *l. 4. Georg. v. 34.* filis ſcil. colligata &c. At *ſuta manuleis*, ἑτερομάσχαλος, apud *Heſychium*, fibulata eſt ſeu nodis ſtricta. Talis enim erat operaria ſervorum tunica, de qua ibi ſermo, ut unâ quidem parte μασχάλην haberet, in quam brachium immitteretur, altera vero manuleam non haberet, ſed in modum pallii amiciretur & fibulâ necteretur. Quæ autem ex utraque parte in humeris fibulâ ſtringebantur, Græcis χιτῶνες περόναι, ςυμπερονηθεὶς, & ῥαπτοὶ dicebantur, quibus oppoſitæ tunicæ ἄῤῥαφοι, *inconſutiles*, ex toto tectæ concluſæque & nullâ parte ſutiles ſciſſileſque erant, quemadmodum interulæ noſtræ ſunt, ſive lineæ, ſive laneæ. *Sutum* enim hîc pro *fibulatum*, uti *reſutum*, apud Suetonium *Aug. c. 94.* pro *refibulatum* poni, vel hinc pateat, quòd ῥαπτὸν χιτῶνα dicunt Grammatici, & περόναις ἐμπεπορπημένον, legimus apud Lucianum *Dial. Epiſtol.* Quam in rem vide pluribus Salmaſ. ad *Vopiſc. in Aureliano, c. 46.*

SUTHALA, fil. Ephraim, Numer. c. 26. v. 35. Filius item Zabab, 1. Paralip. c. 7. v. 21.

SUTHERLANDIA, provinc. Scotiæ Borealis verſus oram maris Germanici inter Cathaneſiam & Strathaveniam ad Septentrionem & Roſſiam ad Meridiem urbs præcipua Dunrodunum, *Dornock*, in ora littorali.

SUTHSEXIA, unum ex VII. Anglo-Saxonum in Britannia Regnis, fundatum ab Ella A. C. 488. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper.* Felleri *p. 333.* nec non in voce *Suſſexia*. *Suth* autem Saxonicè Auſter eſt, unde *Suthdoore*, i. e. porta Auſtralis, præcipuum oſtium dictum eſt in Æde Cantuarienſi, ubi olim facta *Judicia Dei*, cùm lites ordinariô judiciô dirimi non poſſent, notat Gervaſius Dorobernenſis *l. de Reparat. Eccl. Cantuar.*

SUTILES Coronæ, dictæ ſunt, quarum flores, unde necterentur, conſui ſolebant; antiquiſſimi apud Romanos uſûs, ut qui eas in Saliorum ſacris à primis temporibus adhibuêre & in Saliaribus dapibusque exhibuêre: ad roſaria inde tranſeuntes, imò procedente luxu, ad mera harum folia, Plin. *l. 21. c. 3.* Ad conſuenda autem & concinnanda ſic folia, neceſſe fuit ea priùs probè macerari, ut manum artificis, & puncturas, quibus necterentur, pati poſſent, uti diſcere eſt ex Apicio *Rei Culin. c. 1.* ubi folia roſarum huic fini deſtinatarum, ſeptem diebus in vino macerari conſueviſſe, legas. Nempe primitùs toti flores, dein roſæ ſolùm, ſed & illæ totæ, inſerebantur ſutilibus, tandem *eò luxuria proceſſit, ut non eſſet gratia, niſi mero folio.* Quô pactô omnis tum harum coronarum decor videtur conſtitiſſe artifice quâdam ſuturâ & foliorum mixtione: in quod artificium numerus florum innumerus congerebatur. Inde, in hoc coronamenti genus, acrem habes invectivam, apud Plut. *Sympoſ. 3.* Inprimis cùm è pretioſioribus foliis nardi videl. aut veſte Serica verſicolores, unguentis madidas, dari placuit. Hinc Ovid. *Faſtor. l. 5. v. 335.*

Tempora ſutilibus pinguntur tecta coronis &c.

Vide Car. Paſchalium *Coronar. l. 1. c. 14.* & ſuprà ubi de *Roſariis*. Apud Val. Flaccum *Sutilis Domus*, occurrit *l. 6. Argon. v. 81.*

——— ——— *ibi ſutilis illis*
Eſt domus, *& crudo reſidens ſub vellere conjux*,

de qua vide Barthium *Animadverſ. ad Stat. Theb. l. 3. v. 585.* Celebres inprimis *Sutiles Naves*, apud priſcos; in quibus *ſuturas* ſeu ῥάμματα, Homerus σπάρτα *Il. β. v. 135.* vocavit, uti docet *Heſych.* quæ è lino, ſparto, cannabe, loris quoque fieri ſolebant, ut videre eſt, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 263.* De tunicis *Sutilibus*, dictum aliquid ſuprà, in voce *Suta*.

SUTOR, à *ſuendo*: Interim Romanis *Sutores* dicti, non illi qui acu veſtes conſuebant; ſed qui coria in uſum calceorum. Et Plato *Politic.* de artificiis veſtimentorum diſſerens, commemorat τὴν ποιητικὴν καὶ ῥαπτικὴν χρωμένην τέχνην, *Confectionem illam, quæ fit perforatione & ſutelâ*: quâ generali deſcriptione Sartores quum poſſent comprehendi, Plato tamen illorum non meminit, ſed tantùm τῆς σκυτοτομικῆς, *Artis conſuendi coria*, i. e. *Sutorum*. Unde colligit Caſaubonus, aliam rationem parandarum apud Veteres veſtium; &, cùm à Textoribus veſtes abſolverentur, Sartores vel Sarcinatores, refectores potiùs veteris veſtis, quàm novæ confectores, fuiſſe, *Exercitat. 16. ad Annal. Baronii, §. 84.* Meminit *Sutoris*, Martialis *l. 9. Epigr. 75. v. 1.*

Dentibus antiquas ſolitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetuſque ſolum;
Præneſtina tenes defuncti rura Patroni,
In quibus indignor, ſi tibi cella fuit.

Ut qui ex ergaſtulo fuiſſet. Juriſconſultus hinc *l. 78. §. hered. ff. ad SC. Trebell. hoc amplius eidem alumno meo hominem calcearium & vernam* Sutorem, *qui eum artificiô ſuô mercede delatâ alere poſſit.* Græcè Σκυτοτόμος, quô nomine pagani Paulum Apoſtol. (qui σκηνοποιὸς erat, *Actor. c. 18. v. 3. tentoriorum fabricator*, quæ ex corio fiebant) per contemtum olim appellare ſoliti ſunt, uti docet Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* in hac voce &c. Hujus inſtrumenta erant, *ſcalpra & formæ*, Ulpianus *l. 5. §. 3. ff. ad Leg. Aquil.* Unde Horatius, *l. 2. Sat. 3. v. 104.*

Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,
Nec ſtudio citharæ, nec Muſæ deditus ulli:
Si Scalpra & Formas non Sutor.

Opera fuerunt *Caligæ, ſandalia, ſoleæ, crepidæ, calcei*; à quibus *Solearii, Sandaliarii, Sutores caligarii*, dicti, vide iterum Horatium *l. 2. Sat. 3.* De *Sutore* Cæſariano, feſtiva extat narratiuncula, apud Arrian. *in Epict. l. 1. c. 19.* ſicut de *Sutore* Medicum profeſſo, elegantiſſima fabula, apud Phædrum, *l. 1. Fab. 15.* Servi *Cerdonis* meminit Papinianus *l. 42. ff. de oper. Libert.* cui *Subulam* tribuit Martialis *l. 3. Epigr. 16.* Vide ſuprà in voce *Subula*. Sed nec ſervilis ſolùm hæc opera: Collegium enim *Sutorum* memoratur Romæ, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 8. c. 6.* Et quamvis Pelliones ſive Coriarii olim Urbe excluderentur, ut ex Artemidoro diſcimus: *Sutores* tamen ſive Calcearios in ipſa habitaſſe, patet ex Plinio *l. 10. c. 43.* ubi *ſub Imperio Tiberii corvum, è ſummo Caſtorum æde, in Sutoris officinam è regione poſitam ſe dediſſe*, ſcribit. Et paulo pòſt, *Calceariùs alter*, inquit, *qui propinquam incolebat officinam, corvum illum occidit.* Unde colligere eſt, *Sutoribus* in urbe ſuum fuiſſe locum, ſuam ſedem, ſuam regionem. Nam Caſtorum Templum Urbis antiquæ mœnibus fuiſſe incluſum & quidem in octava ejus regione, ex *Onuphrio* aliiſque notum. Inprimis autem in mulleis conficiendis eorum conſpicua fuit induſtria, quippe qui mulleis elegantibusque *ſuturis* præ cæteris inſignes fuêre. Quæ quidem ſuturæ, ſuggerente *in brevibus ad Plinium Notis l. 9. c. 17.* Pineto, filum ſericum ut plurimum atque alterius (ut decori ratio ſuadet) a rubro coloris punctuatim eminens, in diverſis calceorum illorum partibus, oſtentabant: Cùm contrà viliorum calcei craſſiore rudiorève filô conſuerentur; ut ex Juvenale liquet *Sat. 3. v. 149.*

——— *Si ruptâ calceus alter*
Pelle patet, vel ſi conſutô vulnere craſſum,
Atque recens linum oſtendit non una cicatrix.

Primum verò *Sutrinæ* inventorem Boëthium quendam fuiſſe, ſcribit Plin. *l. 7. c. 56.* ſed quando is, aut ubi vixerit, non docet. Potiori jure Adamo id laudis vindicat Cl. Voſſius, quem veriſimile eſt, terrâ, ex divina comminatione, ſpinas ac tribulos proferente, calceis pedes ſuos muniviſſe, quos è crudo primitùs corio fuiſſe etiam hinc patet: quòd apud Romanos quoque tales fuerint illi ruſticorum, quin & plebejorum diu, quibus per nives & lutum ibant: *Perones* eos dixêre, uti ſuprà vidimus. Vide Voſſ. *de Idolol. l. 3. c. 70.* & Anſelmum Solerium *de Calceo* paſſim, inprimis *c. 1. 7.* & 10. Præcipuè autem *Sutrinæ* olim *Venetæ* celebres fuêre, ut ex Tertulliano *de Pallio* patet *c. 5. magnum inceſſui munimentum ſutrinæ Venetiæ proſpexêre*; uti veram lectionem reſtituit Salmaſ. cùm aliàs *Sutrinæ Venetiæ* legeretur. Nempe in Venetia aut Veneta regione pelles olim optimè curari & confieri ſolitæ ſunt, ſuendis calceamentis aptæ; utpote in qua magna pecudum copia, ut ex frequenti Altinatum & Euganearum ovium mentione, apud Auctores, clarum eſt. Fortaſſe ibidem & calcei ſive perones optimi concinnabantur, unde *Sutrinas Venetias* dixerit Tertullian. ἀρχαϊκῶς, pro *Venetas*. De *Sutrinarum coriis in cibum verſis*, vide Livium *l. 33. c. 30.* Non verò in calceis *ſutura* ſolùm, ſed & in lacerna, fibulæ uſum aliquando *Suturam* præſtitiſſe, annotavit Octav. Ferrarius *de Re Veſtiar. Parte 2. l. 1. c. 16.* Vide & ſuprà in voce *Suta*.

SUTOR Petrus, vide *Petrus*.

SUTRIUM, vulgò SUTRI, urbs priùs Tyrrhenorum, deinde Romanorum. Apud Appianum *Civil. bell. l. 5.* Σάβριον corruptè legitur, quod imperitus Geographiæ interpres, unà cum ſequenti voce χωρίον malè vertit *Inſubrum regionem*. Oppidani Livio, *l. 9. c. 32.* & Frontino *Sutrini*: Σουτρῖνοι *Stephano*. A Romanis cùm defeciſſent, eos ad fidem reducendum mittitur Camillus, qui ut celeritate eos opprimeret, juſſit milites 3. dierum commeatum ſecum ferre, teſte Livio *l. 6. c. 3.* Hinc natum proverbium: *Quaſi Sutrium eant*, apud Plautum *in Caſina, Actu 3. ſc. 1. v. 10.* & Feſtum, cùm quid celeriter fit & inſtructè. Hinc etiam *Sutrini*. Sil. *l. 8. Sutrina tecta*. Coloniam Romanam fuiſſe, & quô tempore deductam, docet Vellejus *l. 1. c. 14.* *Poſt ſeptem annos, quàm Galli urbem ceperunt, Sutrium deducta colonia eſt.* Nunc Urbecula Epiſcopalis provinc. Patrimonii, ad amnem *Pozzolo*, 5. milliar. à Nepete in Occaſum 3. à Capranica in Ortum. Hîc Concil. ab Henrico III. Imperatore celebratum eſt, A. C. 1046. quô fœdum ſchiſma trium Pontificum ſuſtulit, electione Pontificis ſibi reſervatâ: quod etiam Clemens II. quem promoverat, confirmavit. Petr. Damianus, Sigon. *l. 8.* Item A. C. 1059. contra Johannem Mincium, Antipapam, à Nicolao II. habitum, &c.

SWIDNIA, urbs Sileſiæ, caput Ducatus cognominis ad fluv. *Weiſtritz*, 30. mill. paſſ. ab Uratiſlavia in Occaſum, 25. à Lignitio in Meridiem, 12. à limite Bohemiæ. Satis munita, pluries tamen capta receptaque bellô Germanicô ultimô, *Schweidnitz*. Vide *Suidnicium*.

SWOLLA, vide *Zwolla*.

SUUS, apud Æl. Spartian. *in Præf. Vitæ Ælii Veri, Diocletiano Aug. Ælius Spartianus ſuus Sal.* Græcè eſt ὁ αὐτοῦ ἴδιος. Quâ adjectione vocis inſolentis videtur ſignificare, non tam amicitiâ Diocletiani valde familiariter ſe uſum, quàm Libertum ejus, fuiſſe. Ut cùm Dio Caſſius Heliodorum Epiſtolarum Hadriani Magiſtrum τὸν αὐτοῦ ἴδιον, *ſuum* illius nominat. Et Eutropius *Ep. ad Valentem*, ſed paulo aliter: non enim epiſtolæ nomen ſuum præſcripſit, ſed in ima cera, more, qui hodie obtinet, ſubſcripſit hôc modô, *Eutropius V. C. peculiariter ſuus*, i. e. veſtræ clementiæ peculiaris ſervus ac domeſticus. Hoc enim eſt τὸ *ſuus*, ut rectè obſervat magnus Cujacius, vide Caſaubon. *Not. ad Spartian. in Hadriano & Vero. loc. cit.* Uti autem *Suus* in hiſce ſervum notat, ſic vi relatorum Cyrus Patriarcha Alexandrinus Sergium Patriarcham Conſtantinopolitanum vocat ἴδιον δεσπότην, *ſuum Dominum* apud Cl. Suicerum *Theſauro Eccl.* voce *Magia*, quod eodem redit. Vide ſuprà *Domina noſtra*: plura verò de hac voce, apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium paſſim*, inprimis *Thebaid. l. 4. v. 836.* ubi eâ nativum, ingenuum, fugientem aliorum commercium denotari ait, inter alia afferens illud ejuſdem Poëtæ *Theb. l. 9. v. 563.*

VA

——— *veniet cineri decus & ſuus ordo*
Manibus, interea juſtos dum reddimus ignes,
Hoc ultor Capaneus operit tua membra ſepulchro:

ut & ſuprà in voce *Sui*, aliquid etiam infrà in *Tuus*.

SYAGRA, regio Ciliciæ prope Adum & Laëtem. *Steph.*

SYAGRIUS, vir illuſtris, de quo Symmachus *l.* 5. *ep.* 19.

SYAGROS, extremum Arabiæ Felicis promuntorium ad mare Rubrum, Plin. *l.* 6. *c.* 23. 28. Nunc *Cap. Facalhad* incolis: in ora maris Arabici, 280. mill. paſs. à Fartachio Urbe in Ortum. Item loci nomen apud *Sophoclem*, à ſuum veneratione impoſitum. Græcis item *Syagros*, aprum ſignificat. Cæterum *Syagros* primum erat promontor. Sachalitis ſinus, haud longè à thurifera regione, ubi & portus erat & caſtrum, tutiſque, quod ex tota regione colligebatur, horreum, Auctor *Peripli*. Hinc Συαγρο dictum thus Indicum, quod in Indicis Inſulis Arabiæ adſitis natum eò deferebatur; ſicut cinnamomum Μοσυλλ dicebatur à Moſylico emporio. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 593. & *ſeqq.* Sed & *Syagros* palmulas habet Plinius, de quibus nihil jam noſci poſſe, idem ait *Ibid. p.* 1323.

SYAGRUS, primus bellum Trojanum carmine cecinit, ut ait Ælian. ποικιλ. *l.* 14. *c.* 21. Sed incertum, utrum fide id hiſtoricâ egerit, an, ut ab Homero poſteà factum, fabuloſè. Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt. Græc. p.* 417.

SYALIS, urbs Maſtienorum, *Steph.*

SYASSUS, vicus Phrygiæ.

SYBARIS, Medi cujuſdam ſervus, Juſtin. *l.* 1. *c.* 6. Ubi MS. *Sebares*. Sed legendum *Soëbares*. Is autem eſt *Oebares*, Græcè Οἰβάρης, utrumque enim dicitur. Sic *Androcottos, Sandrocottos, Merdis, Smerdis; Oſthanes Æſchylo* eſt Ξανθάνης. Voſſ. *in Juſtin. loc. cit.*

SYBARIS, M. Græciæ oppid. inter Crathin & Sybarim amnes, ab Achivis conditum, Diodor. Sic. *l.* 12. Olymp. 17. An. 45. Urb. Cond. qui poſt Trojæ excidium vi tempeſtatis eò fuerunt appulſi. Nunc in ruinis. Situm erat in ora Sinus Tarentini, inter oſtia Sybaris & Crathis, *Baudrand.* Hujus olim tanta fuit potentia, ut quaternas proximas rexerit gentes, & 25. urbes ſuo ſubdiderit imperio, & contra Crotoniatas 300. hominum millia armârit, annô 4. Olymp. 67. Strabo *l.* 6. qui illos, ſub Milonis auſpiciis, vicerunt, urbe eversâ, An. 244. Urb. Cond. Sed hæc à Sybaritis denuo extructa, An. 308. Theſſali auſpiciis, qui Sybaritarum reliquias collegerat: illi autem poſt ſexennium à Crotoniatis iterum ejecti ſunt. Annô demum 3. Olymp. 83. Athenienſes urbem rurſus inſtaurârunt, prope Sybarim antiquam, ad ſcaturiginem *Thuria* vocatam, unde urbs Θούριοι dicta, Latinè *Thuriorum* nomen accepit, coloniis Athenienſium mirè aucta. Hi, initâ cum Crotoniatis amicitiâ, Remp. bene adminiſtrarunt. A Romanis tandem, deductâ an. Urb. Cond. 560. coloniâ, *Copiæ* nomen habuit. Unde in eorum nummis, tam ΣΥΒΑΡΙΤΩΝ & ΘΟΥΡΙΩΝ legitur, quàm ΚΟΠΙΑ, cum cornu copiæ, apud Joh. Marshamum *Canone* Chron. Sec. XVII. ubi *de Magna Græcia*, ex Goltzio *Tab.* 19. 35. Rudera ejus, prope Sinum Tarentinum, *Sibari rnoinata*. Diod. Sic. *Bibl. Hiſt.* Athen. *l.* 7. *c.* 12. & 13. Senec. *l.* 12. *de Ira.* Euſeb. Plin. *l.* 3. *c.* 11. &c. Ejus quoque meminit Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 51.

Præterit & Sybarim, Salentinumque Neæthum.

Poſtea *Thurium*, ut dictum, & *Copiæ* vocabatur. *Steph. ex Strab.* Θούριοι, πόλις Ἰταλίας, ἡ πρότερον Σύβαρις, ὕστερον δὲ Κωπίαι. Dionyſ. *v.* 372.

Ἐνὶ δὲ ϗ̃ι ναίουσιν Ἀλὸς μέγα χωσαμένοιο
Δειλαίην Σύβαριν, πότμος ἐπέχευε πεσόντας,
Μηκεδανὴν ὑπὲρ οἶδμ' ἐπ' Ἀλφειῷ γεγαῶτες.

Ubi quam exitii cauſam innuat Poëta, dum eos *Jove valdè iratô* periiſſe indicat, hoc poſteà ſubjiciens de furiosâ Olympicorum præmiorum cupiditate, vix ſatis conſtat. Narrat verò Euſtathius, eos τὰ ἐν τῷ ἀναθήματα, dona Jovi Olympio dedicata, diripuiſſe; quæ Dionyſio Ἀλφειοῦ γέρα vocantur, quòd Jovis Olympii templum poſitum eſſet in Olympia, quæ & Piſa, Elidis urbe, quam Alpheus fluv. alluit: ubi autem Olympiæ nomen impoſitum ferunt ab Olympo monte vicino, Theſſalico Olympo cognomine, teſte Strab. *l.* 8. Hæc quidem commodiſſima videtur interpretatio, ſi quâ melioris hiſtoriæ fide firmetur. Receptius tamen eſt (quod non modò Euſtathius, verùm & Stephanus περὶ πολ. aliique tradunt) eos *oraculô monitos, Sybarin tunc interituram, cùm hominem pluſquam Deum colerent, idque eveniſſe cùm ab hero ſervus flagris caſus primò in templum confugeret, nec tamen dominus à verberibus temperaret; cùm verò ad herilis patris ſepulchrum confugeret, tum demum, monumenti paterni veneratione, abſtineret.* Hinc, Jove iratô, in perditiſſimam luxuriem eos ruiſſe ferunt, quam proximam fuiſſe exitii cauſam apud omnes conſtat. Oraculum, de quo modò dictum, ab Eraſmo *in Chiliad.* è Stephano recitatur:

Εὐδαίμων Συβαρῖτα, πανευδαίμων σὺ μὲν αἰεί,
Ἐν θαλίῃσι θεοῦς τιμῶν γένος αἰὲν ἰέντες.
Εὖτ' ἂν δὲ πρότερον θνητὸν θεοῦ σεβίσῃς,
Τῆμος σοι πόλεμός τε ϗ̃ ἐμφύλιος στάσις ἥξει.

Cæterùm de luxu & mollitie Sybaritarum Plut. hoc refert *in convivio 7. Sap.* Συβαρῖται, ὡς ἔοικε, πρὸ ἐνιαυτοῦ τὰς κλήσεις ποιοῦνται τῶν γυναικῶν, ὅπως ἐνσχολάζωσι παρασκευαζόμεναι ἐσθῆτι καὶ χρυσῷ φορεῖν ἐπὶ τὸ δεῖπνον. Zenobius *Cent.* 5. Συβαριτικὴ τράπεζα (ἐπὶ τῶν ἐν πολυτελεία. Τρυφῶσι γὰρ οἱ Συβαρῖται. Idem ibidem, uti quoque Diogenianus, *Cent.* 8. Συβαρῖται διὰ πλατείας, παροιμία ἐπὶ τῶν τοῖς κακοῖς καταληφθέντων. Vide Cluverium *de Ital. Antiq. l.* 4. *c.* 14. *Nic. Lloyd.* Hinc *Sybaritis.* Ovid. *l.* 2. *Triſt. v.* 417.

Nec qui compoſuit nuper Sybaritida ſugit.

Ubi opus intelligit Hemithеontis cujuſdam cinædi, de generibus voluptatum, & obſcœnarum libidinum. Vide quoque infrà voce *Thurix*. Addam hic, quòd hi in Deos retulêre puerum cruribus hircinis, tanquam Sylvanum quendam. Natus is erat ex caprario Crathide & capra; quam cùm flagitiosè deperiret Crathis, in ſomno interfectus eſt ab hirco, rivali ſuo: de quo impuro amore & numine, vide Ælian. *de Animal. l.* 6. *c.* 42. Voſſ. *de Idolol. Orig. & progreſſu l.* 1. *c.* 40. Hinc *Sybariticum miſſum*, apud Lamprid. occurrens, *in Heliogabalo, c.* 30. *Sybariticum miſſum ſemper exhibuit ex oleo & garo: quem quô anno Sybaritæ repererunt, perierunt.* Plura de *Sybaritis*, apud Salmaſ. *ad Solin.*

SYBARIS, quæ *Cochile*, teſte *Barrid*, & *Sibaro* teſte Marzellâ, fluv. M. Græciæ, ex ſinib. Bruttiorum apud Muranum oriens, ac in ſinum Tarentinum non longè à Crathi fluv. ſeſe exonerans, *Ferrar.* Oritur ex Apennino, in Calabria citeriore & in Sinum Tarentinum ſe exonerat, *Baudrand.* Ejus aqua oves & boves nigros facit, ſicut contra Crathis albos. Plin. *l.* 31. *c.* 2. Ariſtotel. *in Mirandis:* Ὁ μὲν ἐν Σύβαρις τοὺς πίνοντας ἀπ' αὐτοῦ πτοητικοὺς εἶναι ποιεῖ, ὁ δὲ Κρᾶθις τοὺς ἀνθρώπους, λουομένους. Idem habet Strabo *l.* 6. Pythagoras apud Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 315.

Crathis, & huic Sybaris noſtris conterminus arvis,
Electro ſimiles faciunt auroque capillos.

Nic. Lloydius.

SYBENNITICA, præfectura maritima in Ægypto, *Steph.*

SYBEROS, urbs Illyriæ, *Idem.*

SYBOTA, numeri plural. *Sivota Sophiano*, portus & oppid. Epiri & inſula apud Leucimnam promuntor. Corcyræ inſul. in ora orientali. Aliam inſulam hujus nominis Plin. *l.* 4. *c.* 12. ante Leucadiam locat. Apud illam ingens pugna navalis inter Corinthios olim & Corcyræos fuit, teſte Xenophonte.

SYBOTAS, Rex Meſſeniorum, excepit Dotidam; quô tempore Ageſilaus & Lycurgus Legiſlator Spartanis, Pompus verò Arcadibus imperabant. Illi ſucceſſit Phinta. Pauſan. *Meſſeniacis.*

SYBRA, Phrygiæ caſtellum, *Stephan.*

SYBRIDÆ, vicus in Erechtheide tribu.

SYBURPORES, vel SUBURPORES, Libyæ gens, *Ptol.*

SYCÆ, urbs apud novam Romam, *Stephan.*

SYCALLIS, vide *Ficedula.*

SYCAMINON, urbs Phœnicum, *Idem.* In Palæſtinæ confinio inter Ptolemaidem ad Boream & Cæſaream ad Auſtrum utrinque 20. mill. paſs. Locus nunc *Capo Carmelo* Nigro. Solebant hi malas ceruſsâ aliiſque unguentis fucare. Unde *Calathum Sycaminorum in mala habes.* Proverb. apud *Ariſtot.*

SYCAMINUM, Græcè Συκάμινον, oppidulum olim Bœotiæ, Oropô haud procul, in ripa Aſopi, hodieque vicus eſt ſatis grandis, incolis *Sycamino* aut *Scamino* appellatus, in quo Græci complura habent templa, inter quæ unum *Agios Sarandæ*, h. e. XL. Sanctorum, *Panagia* alterum, tertium *Agios Elias*, i. e. Sancti Eliæ, antiquis Inſcriptionibus referta, uti docet Jac. Sponius *Itinerario Græciæ Part.* 2. *p.* 318. Aliàs Συκάμινος Græcis morum eſt, antiquis & morus arbor & fructus arboris Συκάμινος, quomodo in Pandectis Florentinis morus Ægyptia, vide infrà, appellatur. Hinc Attici Scurræ verſus in Sullam,

Συκάμινον ἔσθ' ὁ Σύλλας ἀλφίτῳ πεπασμένον.

Morum eſt Sulla polenta ſparſum:

quô ejus crudelitatem perſtrinxit, quod albâ corporis cute, & ſub candido vultu cruentum & ſanguinarium animum tegeret. Συκάμινος verò ἀγρία iiſdem rubus eſt, cujus fructum μόρα vocari Phanias Ereſius apud *Athenæum* ait. At Συκάμινος Αἰγυπτία, ſui generis arbor eſt, quam à mori ſimilitudine alii συκάμινον vocitant, alii συκῆν, *Ficum*, quòd fructum edat ficui ſimilem: alii rurſus compoſitô nomine συκόμορον, quaſi *Moroficum*; de quibus arborum generibus, vide prolixè diſſerentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 459. & *ſeqq.* ut & de *Sycomoro* hic infrà.

SYCE, inſula parva Ioniæ, *Steph.* Plin. *l.* 5. *c.* 31.

SYCEUS, unus Titanum, quem fugientem Tellus mater ſuſcepit, & inde ficum protulit.

SYCHEUM, oppid. Arabiæ Felicis littorale, ubi Ambra naſcitur. *Symeon Sethi.*

SYCINNUS, Servus Themiſtoclis & ejuſdem liberorum Pædagogus, ad Xerxem ſpecie benevolentiæ miſſus, ut indicaret, fugere Græcos, & Xerxem ad dimicandum in anguſto mari commoveret. Fuit præterea Eunuchus. Vide Polyæn. *l.* 1. *c.* 30. *n.* 2. *p.* 41.

SYCITES, Bacchus dictus eſt ἀπὸ τῶν συκῶν, quòd is non ſolùm vini ſed etiam ficorum, & fructuum prope omnium fuerit inventor. *Heſychio* verò non eſt Συκίτης ſed Συκεάτης.

SYCOMOROS vellicans, Amoſi *c.* 7. *v.* 14. *Neque Propheta eram, neque Prophetæ filius, ſed bubulcus, vellicans ſycomoros*, uti Hieronym. reddit, LXX. κνίζων συκάμινα, pro Hebræo, בולס שקמים *boles ſchikmim*; idem eſt, ac infimæ ſortis homunculus & in re tenui natus, ita ut miſeram vitam parcô & frugali victu ægrè ſuſtinueris. *Sycomori* ſcil. *agreſtes afferunt ficus, quæ, ſi non vellicentur, amariſſimas caricas faciunt*, Hieronym. unguibus prorſus ferreis vellicari, Theophraſtus *Hiſt. l.* 4. *c.* 2. ſeu, ungue vel ferrô ſcalpi, debere, Dioſcorides habet *l.* 1. tum hoc demum matureſcere. Nempe lachrymam extrahere vere oportebat, priuſquam fructum ederet, Salmaſ. *ad Solin. p.* 1285. Unde Plin. *l.* 13. *c.* 7. *Ficus eſt prædulcis ſine granis interioribus, perquam fœcundè proveniunt, ſcal-*

ſcalpendo tantum ferreis unguibus; aliter non matureſcit. Interim ἄγριος & κακοστόμαχος hic fructus eſt & facilè corrumpitur, ut *Dioſcorides* & *Aetius* tradunt. Ex eodem in Syria panem confici, cujus eſu capilli defluant, legas apud Athen. *l.* 3. Itaque non videtur magnæ rei; unde Prophetam, qui *ſycomoros vellicando*, ſeu *ficus colendo* vitam ſuſtentare cogebatur, non in lauta re natum fuiſſe oportet. Vide Sam. Bocharti *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 39. & ſupra in voce *Capriſic.* Non enim ſolum in Ægypto, vide ſuprà: ſed & in Judæa, proveniſſe id arboris, ex *c.* 19. Lucæ diſcimus, ubi συκομορέας nominatim fit mentio *v.* 4. *Præcurrens igitur* (Zachæus, quod ſtatura parvus eſſet) *ἀνέβη ἐπὶ συκομωρέαν, aſcendit in ſycomorum, ut eum* (Jeſum) *videret* &c.

SYCOPHANTÆ, Græcè Συκοφάνται, dicti ſunt Athenis, qui ficus alios ſurripientes indicarent, teſte *Iſtrô*, vel qui ficus ex urbe exportantes proderent, ut habet Plut. *de Curioſ. a ficuum delatione.* Lex enim erat in ea Civitate. *Ficus Athenis aliò ne importanto*, cujus ſæpe meminerunt Græci in ſuis Commentariis: interque eos Interpretes inprimis Comici ad *Plutum* & alibi, Iſter quoque *in Atticis* &c. Sam. Petitus *Comment. in LL. Atticas l.* 5. *tit.* 5. Qui igitur contra legem delinquentes ob parvulum lucrum perſequebantur, *Sycophantæ* ſunt dicti. Vox dein tranſlata ad demutandos Auſcultatores ſeu Delatores quoſcunque, inviſiſſimum hominum genus, qui in Principum inprimis Aulis locum inveniunt, uti ſuprà vidimus, de variis gentibus, Romanis præcipuè, in voce *Auſcultatores.* Apud hos enim rabies iſta, cùm jam antè ſenſim graſſari incepiſſet, caput tandem ſub Tiberio inprimis extulit, teſte Suetonio *in Tib. c.* 61. ubi ab Imperatore *decreta accuſatoribus præcipua præmia, nonnunquam & teſtibus, nemini que delatorum fidem abrogatam*, refert: liberrimè indignante Senecâ *de Benef. l.* 3. *c.* 26. Vitellius dein in Mathematicis inprimis deferendis, aurem illis præbuit, Sueton. *in eo c.* 14. ſummò verò ſtudiò eos affectavit Domitianus, *c.* 12. *dum bona vivorum & mortuorum uſquequaque quolibet & accuſatore & crimine corripiebantur*: de cujus temporis injuria & nimia apud ſceleratum Principem horum hominum libertate, graviter conqueritur Plin. *in Panegyr. Trajani.* De eodem Juvenalis, *Sat.* 1. *v.* 33.

> —— *Et poſt hunc magni delator amici,*
> *Et citò rapturus de nobilitate comeſa*
> *Quod ſupereſt*, &c.

Et hæc quidem Tyrannide jam confirmatâ: Initiô verò Principatus *fiſcales calumnias magna calumniantium pœnâ repreſſit, ferebaturque vox ejus: princeps, qui delatores non caſtigat, irritat*, Sueton. *in Domitian. c.* 6. Unde Martialis, *l. Spectac. Epigr.* 4.

> *Turba gravis paci, placidæque inimica quieti,*
> *Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes:*
> *Tradita eſt Gyaris.* ——

Contrà Titus ejuſdem frater, *flagellatos per arenam egit*, Sueton. *In eo, c.* 8. Eoſdem Pertinax urbe expulit: Gordianus partim patibulis ſuffixit, partim exiliô multavit, Opilius Macrinus, *ſi non probarent objecta crimina, capite multabat, ſi probarent, oblatò præmiò infames dimittebat*, Jul. Capitolin. in eo, *c.* 12. i. e. ex lege Rhemnia K. notam frontibus eorum candenti ferrô imprimebat. Trajanus è medio ſuſtulit, &c. Honorii inprimis tempora laudata, de quo Claudian. *l.* 2. *de laudibus Stiliconis*, *v.* 119.

> *Denique non dives ſub te pro rure paterno,*
> *Vel Laribus, pallet; non inſidiator oberrat*
> *Facturus quemcunque reum.* ——

Vide Thomam Dempſter. *in Roſin. Antiqq. Rom. Paralipom. ad l.* 9.

SYCORIS, vide *Sicoris.*

SYCOTINA Aloë, recentioribus dicta eſt, quæ veterib. Græcis ἡπατικὴ vel ἡπατῖτις, *hepatis* ſeu *hepatica.* Συκώτιον enim pro jecore infima Græcia dixit, quod priſcis propriè notabat jecur anſeris vel porculi ficis paſti ſolùm, Latinè *Ficatum*; Gall. *foye.* Inde itaque *Sycotina Aloë*, Gallis *Sycotin*, aloë medicamentaria ſcil. non aromatica, quæ quòd optima afferretur è Sycotora Indiæ Inſula, ei hoc nomen conciliavit, non, ut volunt Arabes, ab Inſul. nomen recepit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1055. & 1319. ubi Aloën hanc cum Xylaloë, ſeu aloë odorata confundentes, pluribus refellit.

SYCTA, *Nigro Syra*, Perſidis urbs, *Ptolem.*

SYCURIUM, *Plinio Sicorium*, oppid. Theſſaliæ fuit, ad Oſſæ radices.

SYCUSSA, Inſula parva ante Epheſum, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

SYDECK, vide *Sydyk.*

SYDERIS, fluv. Parthiæ, ſeu Mediæ, in Caſpium mare influens, quod inde Hyrcanum incipit appellari, Plin. *l.* 6. *c.* 16.

SYDIMA, urbs in montanis Lyciorum, Idem, *l.* 5. *c.* 27.

SYDON, vide *Sidon.*

SYDRUS, urbs Indiæ citerioris. *Ptolem.*

SYDYK, pater Dioſcurorum. Euſebius, *Præpar. l.* 1. Ἐκ τοῦ Συδὺκ Διόσκουροι, ἢ Κάβειροι, ἢ Κορύβαντες, ἢ Σαμόθρᾳκες. *Ex Sydyk Dioſcuri, ſeu Cabiri, ſeu Corybantes, ſeu Samothraces orti ſunt.* Eſt autem *Sydyk*, ſecundùm Theologiam Sanchuniathonis ibi loquentis, Jupiter. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec.* 1. ubi de *Thoth Mercurio. Diis Cabiris*, nec non hic voce *Cabiri*, *Eſmunus*, it. *Samothraces* &c.

SYEDRA, urbs Iſauriæ, *Steph. Sydre* Straboni, *l.* 14. Pamphyliæ adſcribit *Euſtathius.* Potiùs urbs Ciliciæ Trachææ, *Steph.* Κιλικίας τραχείας, Κορακήσιον, Σύεδρα. Straboni Σύεδρα, *l.* 14. Ejus meminit Florus de Pompejo, *l.* 4. *c.* 2. *pulſus* Syedris, *deſertâ Ciliciæ ſcopulis.* Et Lucan. *l.* 8. *v.* 258. de ejuſdem fuga loquens,

> —— *ſequitur pars magna Senatus*
> *Ad profugum collecta Ducem. parvisque Syedris*
> *Quo portu mittitque rates, recipitque Selinus.*

Ubi veram lectionem his locis reſtituit Salmaſ. qui etiam apud Strabonem, *a.* Σύεδρα repoſuit. Vide eum *ad Solin. p.* 771.

SYENE, vulgò *Aſna*, teſte Jo. Leone, urbs Ægypti extrema, in Æthiopiæ confinio ad Nilum, olim Romani Imperii, ſicut & nunc Turcici, terminus, inter Alexandriam Ægypti ad Arctos 570. & Meroën ad Auſtrum 962. mill. paſſ. teſte Plinio, *l.* 2. *c.* 73. Sed apud *Strabon.* abeſt a Meroë 5000. ſtad. & apud *Antonin.* ab Alexandriâ 660. mill paſſ. à Memphi 160. ſchœnis, à Thebis 60. Ovid. *Ponticor. l.* 1. *eleg.* 5. *v.* 79.

> *Quid tibi, ſi calida, proſit, laudère Syene,*
> *Aut ubi Taprobanen Indica tingit aqua?*

Dionyſius:

> —— Βαθυκρήμνοιο Συήνης.

Πολλὰ ἐν ἱστορίαις (inquit Scholiaſtes ad v. 223. ejuſdem Dionyſii) ἡ Συήνη, διὰ Συήνῃ τόδε ὕδωρ [illegible] Amm Marcellin. *l.* 22. *Dein Syene, in qua Solſtitii tempore, in quo Sol æſtivum Auſtrinus curſum extendit, rectà omnia ambientes radii excedere ipſis corporibus non ſinunt. Inde ſi ſtipitem quiſquam fixerit rectum, vel hominem aut arborem viderit ſtantem, circa lineamentorum ipſas extremitates contemplabitur umbras abſumi.* Heliodor. Æthiopic. *hiſt. l.* 9. [illegible] &c. Lucan. *l.* 2. *v.* 587.

> —— *Umbras nuſquam flectente Syene.*

Claudian. *atram vocat*, *Eidyllio de Nilo*, *v.* 17.

> *Is loca continuò Solis damnata vapore*
> *Irrorat, populiſque ſalus ſitientibus errat,*
> *Per Meroën, Blemyasque feros, atramque Syenen.*

Statius *Eoam*, *l.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 86.

> —— *Quod Eoa reſpergit vena Syenes.*

Idem *l.* 4. *Theb. v.* 738.

> —— *Nullâque umbratam nube Syenen.*

Obiter emenda *Stephanum*: Συήνη, inquit, πόλις Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας ἐπὶ τοῦ Νείλου. Lege μεταξὺ Αἰγ. καὶ Αἰθ. *Nic. Lloyd.* Hodie *Aſua* ut dictum, urbs eſt Ægypti ſuperioris in præfectura *Girgiſ*, 450. mill. paſſ. ab Alexandria in Meridiem, 200. ab ora proxima Sinus Arabi in Occaſum, uti 480. in Ptolemaide Ferarum. *Baudrand.* Addo, quòd in ea tres ſub Romanis cohortes olim prætendebant. Unde vetus Auctor *Vitæ* Juvenalis, Poëtam hunc, *per honorem militiæ, quanquam octogenarium, urbe ſummotum, miſſumque ad præfecturam cohortis in extrema parte tendentis Ægypti*, dicens, Syenes omnino intelligit, quæ in fine Imperii & extrema Ægypti parte ſita erat. Factum id autem, Domitianô imperante, quod in Paridem Pantomimum verſus quoſdam compoſuit, Salmaſ. *ad Solin. p.* 449. qui plura de nobili hac urbe *ibidem* paſſim.

SYENES, ſive urbis ſive regionis in Ponto, meminit Val. Flacc. *l.* 6. *Argon. v.* 75. At Janus Gebhardus ait, *Syenes* viri nomen eſſe ac Ducis, gentis Hylææ.

SYENITES, apud Diodorum Sic. ubi de monumento Regis Olymandæ, haud longè à Thebis, *In introitu autem ſtatuas eſſe tres, ex uno omnes lapide Memnonis Syenitæ*, ut vulgò legitur: nonnullis Statuarius eſt, *Memnon Syenita* dictus, cujus opus tres illas ſtatuas eſſe volunt. Sed *ex uno lapide Syenite caſas & factas*, legendum eſſe, docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 475.

SYENESIUS, Cilix, unà cum Labineto Babylonio, pacem inter Alyattem Lydorum & Cyaxarem Medorum Reges, fervente prælio Solis defectu territos, conciliavit, apud Herodotum *l.* 1. *c.* 74. Vide *Alyattes*, *Aryenis*, *Cyaxares. Labinetus, Scythæ.*

SYENNESIS, Ciliciæ ſatrapa verſutiſſimus, qui Cyro Juniori, cum copiis provinciam ſuam intranti, idoneos Cilicum & alterum ex filiis in commilitium addidit: alterum verò filiorum, mente ambiguâ eventum belli ſpeculans ad Artaxerxem clam miſit, conatu Cyri detecturum, ſimulque ſe excuſaturum, quòd vi in partes fratris pertractus; occaſione autem paratus ſit eum deſerere Artaxerxique ſe adjungere.

SYESSA, tugurium quoddam in Lyciâ, à vetula quadam *Syeſſa*, quæ Latonam excepit. Gentile *Syeſſeus*, & *Syeſſeni.* Item urbs Tyrrhenorum. Gentile *Syeſſenus*, *Steph.*

SYGAROS, inſula in ſinu Arabico, in qua nulli ſunt canes, atque aliunde importati, circa litora moriuntur, Plin. *l.* 6. *c.* 28.

SYIA, urbs parva Cretæ, navale Elyri, *Stephan.*

SYIS, urbs Ægypti; unde præfectura *Syitis. Stephan.* aliis *Sylæus.*

SYLÆI, populi vel montes, prope Succos montes, in finibus Thraciæ, apud St. Diaconum. *in vita Steph. jun.*

SYLBURGIUS, Wetteraviâ Germanus, prænomine Fridericus, in revidendis & emendandis Græcis Latiniſque Scriptoribus, quos Wechelius & Commelinus typis edebant, occupatiſſimus, ipſe quoque complura edidit, ac inter alia *Poëmata Græca.* Obiit Heidelbergæ A. C. 1596. nondum ſenex, ſed aſſiduitate laborum fractus. Melch. Adami *Vit. Philoſoph.* Ejus ſcripta recenſet *in Elogiis* Anton. Teiſſier, *Part.* 2.

SYLEON, urbs Phrygiæ, ſecundùm alios Pamphyliæ, *Steph.*

SYLINA, Inſula ultra Britanniam, *Sulp. Severus.* Sunt qui ea inſulâ *Sorlingas*, vel *Sylley* putant denotari.

SYLIONES, populi Chaoniæ, *Steph.*

SYLLA, integrô nomine, Luc. Cornelius Sylla, Romanus nobilis, ex antiquâ Scipionum familiâ, lectus à Cornelio Rufo, qui, in bello contra Pyrrhum, ex præcipuis Romanorum ducibus fuit. Hæc cùm multum priſtini ſplendoris & opulentiæ amiſiſſet, is à ſcorto quodam nobili hæres ſcriptus, ut & à noverca, multùm auctus eſt; in adoleſcentia omnibus vitiis inquinatus. Quæſturam ſub Mario, ſub quo in Gallia meruit, adeptus, in hac vitam omnem penitus commutavit. Literis Græcis & Latinis benè eruditus, facundus, acer, aſtutus, gloriæ cupidus, ſui ſecurus, pecuniæ maximus largitor, animô grandis; *ut de illo dubitari potuerit* (inquit Salluſtius *Bell. Jugurth. c.* 95.) *fortior ne, an felicior eſſet.* Miſſus à Mario ad Bocchum regem legatus, Jugurtham vinctum retulit: Ad Conſulatum dexteritate ſuâ evectus, Aſiam ſortitò accepit, cum circa Nolam, in Marſico bello finiendo, occupatus eſſet. Mithridatem Aſiam crudeliſſimè vaſtantem compeſcuit; Socialis belli luctus repreſſit; Cinnæ dominationem fregit, & Marium, qui olim ſe Quæſtorem faſtidierat, cùm lege per Sulpitium latâ, Aſiæ provinciam in ſe transtuliſſet; Romam profectus, occiſò Sulpitiô, ipſam illam provinciam proſcriptum & exulem petere coëgit. Deïn feliciter contra Mithridatem, in Bœotia, Macedonia, Græciaque bellum geſſit, captiſque Athenis, ut & aliis locis, illum pacem petere coëgit: quod dum per 2. vel 3. annos eum occupatum teneret, intereà hoſtes ejus Romæ rerum potiti ſunt. Quare reverſus, Norbanum prope Canuſium vicit, An. 671. Urb. Cond. annô poſt Mariô Juniore ſuperatô: Poſteà, per portam Collinam, urbem ingreſſus, Dictator factus ita Rempubl. oppreſſit, ut teſte Cicerone *in Verrem, nemo, illô invitô, nec bona, nec patriam, nec vitam retinere potuerit.* Privatus ad poſtremum Dictaturâ depoſitâ Puteolis periit phthiriaſi, i.e. morbô pediculari, An. 676. Urb. Cond. ætat. 60. Hic egregias dotes, immani ſævitiâ commaculavit; Mæcenas eruditorum, ipſemet Hiſtoriam vitæ ſuæ, quam poſtea Corn. Epicadius, libertus ejus, continuavit, orſus eſt. Ariſtotelis libros, Athenis expugnatis, reperit. Vide Vellej. *l.* 2. *c.* 12. 17. 23. 25. Plutarchum *in Sylla*, Liv. Florum, Eutrop. & Lubinum *ad illud Juvenalis Sat.* 1. *v.* 16.

—— —— *Et nos*
Conſilium dedimus Syllæ, privatus ut altum
Dormiret. —— ——

Soſipater Chariſius, *l.* 1. *Sybillam Epicadius de cognominibus ait appellatum, qui ex Sibyllinis libris primò ſacrum fecit: deinde Syllam: qui quòd flavô & comptô capillô fuerit, conſimiles Syllæ ſunt appellati: Inde effeminati hodieque Sylli dicuntur, quos vulgus imprudenter Pſyllos appellat.*

SYLLA Cornelius, prodigus & ob flagitia egens: ideoque à Tiberio Cæſare Senatu motus. Tacit. *l.* 2. *Annal.* c. 48.

SYLLA Punicus, per convitium à quibuſdam dictus eſt Severus Imperator, quòd, bellô civili tertiô factus durior, innumeros Senatores interemiſſet, uti habet Æl. Spartian. *in Peſcennio Nigro. c.* 6. Cæterùm non primus *Sylla* ille famoſus ſic appellatus, ſed cognomen hoc erat familiæ è Græco ductum, ut alia ferè omnia Latina, ὕλλος, ὕλλας, *Sulla.* Salmaſ. *ad Solin. p.* 462. Hinc *Lanx Syllana* centenarii ponderis, indigitata Tertulliano *de Pallio c.* 5. *Adigo cauterem ambitioni, quâ —— lances centenarii ponderis Sylla molitur: vereor ſanè, ne parva ſit iſta trutina, cùm Druſillanus & quidem ſervus Claudii, quingenariam promulſidem ædificat*, ad quæ verba vide Salmaſii *Notas*, ut & aliquid ſuprà voce *Sycaminum.*

SYLLABÆ, apud Quintilian. *l.* 11. *c.* 3. *nec volubilitate nimiâ confundenda, quæ dicimus, quia & diſtinctio perit & affectus & nonnunquam etiam verba aliquâ ſui parte fraudantur:* fraudari dicuntur, quas pronuntiatio non exprimit, ſed ſupprimit & intervertit; nos *comedi* & *vorari ſyllabas*, dicimus, quæ hôc modô fraudantur. Salmaſ. *Not. ad Tertullian. de Pallio, c.* 2. Ut itaque integræ pronuntiarentur, Grammatiſtæ opera ſuis, de qua vide ſuô locô. Apud medii ævi Scriptores, *Syllabarum* nomine literæ, ſeu Epiſtolæ, paſſim veniunt. Zacharias Pontif. Bonifacio Epiſcopo. *Cum nobis Sanctiſſimæ fraternitatis tuæ* ſyllabæ *delatæ fuiſſent.* Et infrà, *Juxta ſyllabarum veſtrarum commonitionem.* Græcis quoque Βασιλικαὶ συλλαβαὶ, pro *Imperatoriis Literis*, ut videre eſt apud Cyrillum *Ep. ad Acacium Melitenæ Epiſcopum* &c.

SYLLANION, ſtatuarius nullo doctore nobilis.

SYLLANUM, vulgò SILLANO, caſtrum ſeu arx Hetruriæ, in agro Volaterrano, à Sylla Dictatore condita, apud Cæcinam fluv. inter Volaterras & Maſſam 10. mill. paſſ. *Raph. Volaterranus.*

SYLLANUS Marcus, vide *Marcus.*

SYLLINA, vide *Sillina.*

SYLLOGE, Græcè Συλλογὴ, titulus libri ab *Agathia* compoſiti, qui, poſt Meleagrum & Philippum, qui Στεφάνους Ἐπιγραμμάτων edidêre, h. e *Serta* ex omnibus antiquis *Epigrammatariis* contexta, ordine alphabeticô poſitis eorum nominibus, ac ſingulis Poëtis cum totidem floribus compoſitis & comparatis; ipſe ſimilem Epigrammatum συναγωγὴν, ex recentioribus compilatam Epigrammatariis, & ſub certis materiarum titulis redactam, conciunavit, eamque Στέμμα, i. e. *Coronam*, item Κύκλον, & Συλλογὴν νέων Ἐπιγραμμάτων, *Cyclum*, ſeu *Collectionem novorum Epigrammatum*, appellavit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 849.

SYLOES, *Herodoto* Σολόεις, Africæ promontor. quod Sataſpes, poſtquam ex Ægypto ſolvit, ad Columnas Herculis navigans, circumvectus in meridiem curſum tenebat. Idem alibi ſcribit, hoc promontorium Libyam terminare. In Hannonis periplo ejus etiam mentio eſt, forte ubi *Ptolem.* poſt Cotes promuntor. (quô Africa ad meridiem inclinare incipit) *Sylia* fluv. oſtium deſcribit. *Ramuſius* ſubdubitans *Cabo Cantin* hoc in loco ponit.

SYLOSON, vir egregius, aliquando exiliô mulctatus eſt, ſed quia divitiis & corporis præſtantiâ affluebat, chlamydem ſumptuoſam ſemper geſtabat. Quam cum Dario (qui poſtea Perſarum rex effectus eſt) donô dediſſet, is poſteà regnum adeptus, beneficii memor Syloſontem ſolo natalitio reſtituit. Vide Strab. *l.* 14.

SYLVA, juxta Bethel, in tribu Benjamin, ex qua immiſſi à Deo urſi devorârunt pueros 40. qui illudebant Heliſæo Prophetæ.

SYLVA, de montibus propriè. Unde quod Solinus de mythis loquens, *c.* 33. *ſaltus*, Plin. *l.* 12. *c.* 33. *ſylvas*, Theophraſtus ὄρη vocat. Hinc in Gloſſis, *Saltuarius*, ὀρεοφύλαξ, & *Sylveſtria ac montana Numina*, Fauni Poëtis. Et quidem minorum arborum, uti Græcorum ὕλη. Unde ὑλήματα, *frutices*, & ὑλώδη χωρία, fruticeta, loca minuſculis arboribus conſita. Quum de grandioribus & conſecratis arboribus, *lucus* dicatur: unde *roborum lucus* Plin. dixit, ad verbum δρυμώς. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 585. *alibique* paſſim. Sed hæc diſcrimina plerunque confunduntur. Et quidem Sylvarum inſignibus Romam olim diſtinctam, habet Plin. *l.* 16. *c.* 10. *Sylvarum certè diſtinguebantur inſignibus, Fagutali Jovi etiam nunc, ubi lucus fageus fuit, porta Querquetulana, colle in quem vimina petebantur, totque lucis, quibuſdam & geminis. Q. Hortenſius —— legens in Æſculeto tulit* &c. Vide & ſuprà voce *Nemus.* Earum quaſdam profanas, quaſdam ſanctas, fuiſſe habitas, notas Joh. Meurſius *ad Catonem de Re Ruſt.* Vide quoque ſuprà in voce *Conquere*, item ubi de *Luco.* E quibus illæ utrinque lineâ & pennis, venationis tempore, claudi conſuevêre, ut earum formidine cervi & aliæ feræ in retia impellerentur, Seneca *de Clementia l.* 1. *c.* 12. *de Ira l.* 2. *c.* 12. Alii. Nempe capreas, cervos, ibices, & reliquas bujuſmodi feras, quas curſu aſſequi facile non eſt, vel Muliebri illecebrâ ad retia pelliciebant, vel Sylvis formidine cinctis claudebant. Lucanus, *l.* 4. *v.* 437.

—— *ſic dum pavidos formidine cervos*
Claudit odoratæ metuentes aëra pennæ.

Vide ſuprà in voce *Formido*, alibique paſſim. Fuit autem *Sylvarum* cura, apud Romanos, inter Conſulis officia, uti apud Suetonium *in Cæſare* legimus; id quod quum à Senatu, ad occupandam eatenùs Conſulatus auctoritatem, decretum eſſet: poſt *ſylvarum* mentionem, ſubjungit Virgilius, *Ecl.* 4. *v.* 3.

—— *ſylvæ ſint Conſule dignæ:*

ut, quantum depreſſiſſet Conſulatus dignitatem Senatus, *ad ſylvarum* uſque humiliatem, tantùm ſuis verſibus, novaque materiæ dignitate, extollas ipſe ſilvas, ad faſtigium Conſulatus. Jul. C. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 4. &c. Apud Sanutum *l.* 3. *part.* 11. *c.* 13. montes Riphæos, *Sylvas* κατ' ἐξοχὴν dici legimus, vide ſuprà, & Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 29. uti *de regalibus olim in Gallia Sylvis*, voce *Arduenna*: *de Sylvis mure cinctis*, *Brolio.* Adde, quæ dicta in vocibus, *Caſia*, *Foreſte*, *Parcus.*

SYLVA, apud Jul. Capitolin. in *Gordianis Tribus*, *c.* 3. *Extat Sylva ejus* (Gordiani Senioris) *memorabilis, quæ picta eſt in domo roſtrata Cn. Pompeji —— in qua pictura etiamnum continentur cervi palmati ducenti mixtis Britannis: equi feri XXX. oves feræ C. alces X. tauri Cypriaci C. ſtruthiones Mauri miniati CCC. onagri XXX. apri CL. ibices CC. damæ CC.* genus eſt venationis ludicræ vel ſpectaculi, in quo omnia, quæ producebantur animalia, diripiebantur à populo. Hinc ſequitur, *Hæc autem omnia populo rapienda conceſſit, die muneris, quod ſextum edebat.* Nomen inde, quòd totus Circus, ad *ſylvæ* ſpeciem, tum arboribus conſitus eſſet. Arbores enim per milites radicitus evellebantur, quæ in Circo connexis longè lateque trabibus, terrâ ſubjectâ, affixæ plantarentur, ita ut ſylva planè eſſet, quâ differtâ omni genere Herbaticorum animalium, immittebatur populus, qui omnia diriperet. Nullæ autem aut feræ noxiæ vel dentibus vel unguibus animalia exhibebantur in illo venationis ludicro, ſed talia, quæ rapi ab inermibus popularibus facilè poſſent: viva namque diripiebantur. Sic cervos, oves feras, equos feros, tauros Cypriacos, onagros &c. exhibuit Gordianus. Probus item, *ſtruthiones mille, mille cervos, mille apros, mille damas, ibices, oves feras* &c. in ſimili ludicro, apud Vopiſcum, *c.* 19. ubi id *Venatio direptionis* vocatur, quæ ab Heliogabalo initium ſumſit, uti apud Lampridium videre eſt: cum in priorum Imperatorum miſſilibus teſſeræ tantùm ſpargerentur, non res ipſæ diripiendæ populo darentur. Sed nec ſub novis Imperatoribus, h. e. à Conſtantini M. temporibus ad Juſtinianum uſque, hujuſmodi venationis mentio ampliùs comparet. Nam qui ſcribunt πάγκαρπον, cujus meminit *Nov.* CV. idem fuiſſe cum *Sylva*, multum falluntur, ut videre eſt ſuprà in voce *Pancarpum.* Utrumque indigitatur in eorundem Gordianorum *Vita*, *c.* 33. ubi de Philippo: *Quæ omnia* (receuſita autem in prioribus varia ſunt animalium genera) *ludis ſecularibus Philippus vel dedit, vel occidit*: dedit nempe, in *Sylva*; *occidit*, in *Pancarpo.* Pingi porrò hujuſmodi ludos conſueviſſe, docet Plin. *l.* 35. *c.* 7. *Pingi gladiatoria munera atque in publico exponi cœpta à C. Terentio Lucano. Is mortuô avo ſuô, à quo adoptatus fuerat, triginta paria in Foro per triduum dedit, tabulamque pictam in nemore Dianæ poſuit.* Vide Salmaſ. *ad Hiſtor. Aug. loc. cit.*

SYLVA Aurelianenſis, *la Foreſt d'Orleans*, ſylva eſt ampla Galliæ in Aurelianenſi tractu, & verſùs Aurelias in Boream. Aliàs perampla fuit, nunc indies minuitur.

SYLVA Ducis, vulgò *Boſleduc* Gall. *Hertzogenboſch* Belgica urbs Brabantiæ, à Theodorico Hollandiæ Comite expugnata, A. C. 1210. qui paulo poſt à Duce Brabantiæ prædâ exutus, unaque cum Geldriæ Comite captus eſt, Matth. Voſſius, *Annal.* 2. *l.* 11. Iterum poſt quadrimeſtre obſidium expugnata ab Henrico Friderico Principe Arauſion. A. C. 1629.

Sylvæ à veteribus memoratæ:

Agnitia, *Selva d'Albi*, aliter Angitia; eſtque ſatis parva, inter Albam & lacum Fucinum, in finibus Marſorum.

Algidum, *Selva dell'Aglio*, Latii.

Angitia, eadem Agnitiæ.

Arduen-

multum diſcrepans, probabilius eſt … Epiſcopo … Clero Ro- [illegible]

[illegible]

De Trajano Aug. vide [illegible]

[illegible]

Muſcorum [illegible] hominis corpus [illegible]

[illegible]

Jaye

ſæpe percutit, facit placitura Deo cymbala perſonare. Fuêre porrò Symphoniaci aliquando, & alii è Triclinio ſervi. Apud Petronium ſiquidem *Pueri ad pedes & Pocillator cantant, in ipſo, quô fungebantur, munere, paromychia toſſendi & vinum miniſtrandi.* Et, quod ex eodem diſcimus, *munifica, in Triclinio ſingula ad Symphoniam exequi mos fuit: Ita Trimalcio ad Symphoniam illatus in convivium eſt. Diribitores ſymphoniâ ſtrepente paleam ſcrutantur, guſtatoria à choro cantante rapiuntur, ad Symphoniam tripudiantes ſuperiorem partem repoſitorii auferunt. Seſſor demum ad Symphoniam geſticulatus obſonium lacerat* &c. quod & Juvenalis cum ſtomacho animadvertit *Sat.* 5. Imo & Pacuvius neſcio quis, apud Senecam *Ep.* 47. ad *Symphoniam* in cubiculum quotidie à cœna referebatur. Tandem & navi fuiſſe *Symphoniacos*, qui celeuſma remigibus canerent & *per aſſam vocem*, ut ait Aſconius *ad divin. Cicer.* i. e. ore prolatam, &, ut in Argo navi, per citharam, illis præirent, diſcimus ex Cicer. in *Ver. Ab hac Præfectus Antonii quidam Symphoniacos ſervos ducebat per injuriam, quibus ſe in claſſe uti velle dicebat.* Et ſanè, in Argo navi, teſtatur *Hyginus*, Orphea per citharam celeuſma modulatum eſſe, quod & Val. Flaccus tetigit, *Argonaut. l.* 1. *v.* 470. Duris quoque Samius auctor eſt, in Alcibiadis ab exilio redeuntis nave fuiſſe Chryſogonum quendam modulatorem, qui ſuâ arte remigum direxerit manus, ut, cùm illi remorum pulſum cum ejus cantu conjungerent, jucunda audientibus redderetur harmonia. Hinc *nauticum carmen* memoratum Panegyriſtæ: *Nauticus cantus*, Ciceroni, *l.* 2. *de Nat. Deor. Nauticus clamor*, Virgilio, *Æn. l.* 3. *v.* 128. cujus illud ſpecimen, teſte Serviô;

> *Hortantur ſocii, Cretam, Proavoſque petamus.*

Quod celeuſma hodiè voce vel parvâ fiſtulâ peragitur. Etiam *ad hos Symphoniacos capi ſolitos fuiſſe, ut in claſſe pugnantibus claſſicum canerent*, tradit Pædianus. Nec in venatione *Symphoniæ* non fuit locus, ut paucis indigitavimus ſuprà, in voce *Sylva* &c. Vide iterum Pignorium *l. cit.* Tit. Popmam, *de Operis Serv.* nec non ſuprà ubi de *Muſica*, de *Scabellis* voce *Vaſca* &c. ſicut de inſulis ad *Symphoniæ* cantum ſaltantibus, in voce *Calaminæ*, item *Saliares*.

S. SYMPHORIANI Caſtellum, vel mandamentum, vulgò *S. Siphorien le Chaſtel*, eſt in Pago Galliæ Forenſi inferiori Rhodanum inter & Ligerim: cujus nominis quoque eſt alter locus ad Rhodanum Lugdunum inter & Viennam, vulgò *S. Saforin*. Hadr. Valeſ. in voce *Iſſejum*.

SYMPHORIANUS Campegius, Medicus Lotharingiæ Ducis, Eques S. Georgii, Lugdunenſis fuit: Collegii Medici in hac urbe fundator, plurima in omni literarum genere ſcripſit. Inprimis *de Mirabilibus Scripturæ libros* 2. Floruit circa A. C. 1510. Vide Simler. *in epit. Bibl. Geſn.* Pater Claudii, qui ſcripſit de *Gallicarum admirandis*.

SYMPHOROSA, Getulii Martyris uxor: quæ mortem 7. filiorum pro religione Chriſtiana occumbentium tulit patientiſſimè, imò verò eos ad ſupplicium animavit: *Hiſt. Eccleſ.*

SYMPINIUM, apud Arnobium, *l.* 7. *adverſus Gentes. Pateras Sympiniaque depromite*; à Græco *συμπίνειν*. an idem cum *Simpulo* ſeu *Simpuvio*, de quibus vocibus ſuprà. Certè & in Sacris ſuis Gentiles reliquias & pocula delibata tradere conſueviſſe, ex Minucii Felicis *Octavio* diſcimus.

SYMPLATOR, vel SYMPULATOR, amicus Sponſi, qui cum eo per convivium ambulat, apud Fulgentium *de vocibus antiquis*. Iſidorus, *Symplum* vocat in *Gloſſ.* Sed & *Symplones*, apud *Arnobium*, Sponſi convivæ ſunt: an ex Græco *συμβολὰς*, quâ voce unum ex tribus conviviorum generibus, apud Veteres uſitatis, denotatum eſſe, diximus ſuprà in voce *Symbolæ*. Vide Beroaldum *ad Sueton.* & ſuprà *Simpulum*.

SYMPLEGADES, quæ & *Cyaneæ*, hodie *le Pavonare*, inſulæ duæ, ſive potius ſcopuli, trans Boſporum Thracium, in ipſo Ponti Euxini oſtio, mille quingentis paſſibus ab Europa diſtantes; tam modicô autem inter ſe diſcretæ intervallô, ut ex adverſo quidem intrantibus geminæ cernantur, paulum verò deflexâ acie, coëuntium ſpeciem præbeant. Quæ res occaſionem præbuit poëtarum fabulis, qui eas olim inter ſe concurriſſe tradunt; unde & nomen acceperunt ἀπὸ τοῦ συμπλήσσεσθαι, h. e. à *concurrendo*, ſeu *confligendo*. Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 337.

> ——— *Timuit concurſibus Argo*
> *Undarum ſparſas Symplegadas eliſarum.*

Idem, *l.* 1. *Triſt. Eleg.* 9. *v.* 47.

> *Altera namque parat Symplegadas ire per altas,*
> *Scindere Biſtonias altera puppis aquas.*

Et rurſus *in Epiſtola Medeæ* 12. *Heroid. v.* 121.

> *Compreſſas utinam Symplegades eliſiſſent.*

Euripides, *in Prologo Medeæ*:

> Εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος
> Κόλχων ἐς αἶαν κυανέας Συμπληγάδας.

Ubi Scholiaſtes: Τὰς περὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου λέγει, αἱ δὲ ἀπαίτλω τῷ ἀφίεσθαι [illegible] φορᾶς. Eratoſthenes Συνορμάδας vocavit, Iſacio teſte, ut Latini *Concurrentia ſaxa*. Alii Συνδρομάδας dixêrunt. Unde Val. Flacc. *l.* 1. *v.* 59.

> ——— *Certus Scythico concurrere Ponto*
> *Cyaneas* ———

Eſt etiam *Symplegas* ſing. numero. Lucan. *l.* 2. *v.* 715.

> *Ut Pagaſæa ratis peteret cùm Phaſidos undas,*
> *Cyaneas tellus emiſit in æquora cautes,*
> *Rapta puppe minor ſubducta eſt montibus Argo,*
> *Vacuaque percuſſit Pontum Symplegas inanem.*

Seneca Tragœdus, *in Hercule Furen.* *Actu* 5. *v.* 1211.

> ——— *illa quæ Pontum Scythen*
> *Symplegas arctat.* ———

Martialis, *l.* 11. *Epigr.* 100. *v.* 5.

> *Si conſtringatur gemina Symplegade culi.*

Vide *Cyaneæ*. Nic. *Lloydius*.

SYMPLEGMA, Græce *Σύμπλεγμα*, inter opera Cephiſſodori, Praxitele geniti, ex marmore, celebratur Plin. *l.* 36. *c.* 5. *Eſt laudatum eſt Pergami ſymplegma, digitis corpori verius, quam marmori, impreſſis.* Complexus erat duorum puellorum, mutuò ſeſe oſculantium, vel duorum colluctantium, quale illud *Heliodori* paulo infrà: *Pana & Olympum luctantes, eôdem locô Heliodorus fecit, quod eſt alterum in terris ſymplegma nobile.* Certè *συμπλοκαί*, Pancratiaſtarum nexus, humi explicandi & implicandi ab illis, quaſi cadentibus jacentibuſque, propriè: unde, qui hâc arte valebant, Κυλιστικοὶ dicti ſunt, uti docet Salmaſ. ad *Solin. p.* 290. Vide etiam ſuprà non unô locô. Alia notio vocis apud Arnob. *l.* 7. *Mimis nimirum Dii gaudent* ——— *quorum ſymplegmatibus plurimis intermixtos ſe eſſe, in deriſionis materiam, norunt.* Ubi mimorum ſtrophas ſic appellari, exiſtimat Heraldus.

SYMPOSIARCHA, quem alii *Regem*, alii *Magiſtrum convivii*, Varro *Modimperatorem*, Feſtus *Tapullam* appellat, ſorte olim eligebatur. Plut. in *Apoph. Lacon. Cum Ageſilaus Rex ſorte factus fuiſſet.* Tacit. *Annal. l.* 13. *c.* 15. *Feſtis Saturno diebus, inter alia æqualium ludicra, regnum luſu ſortientium.* Horat. *l.* 1. *Od.* 4. *v.* 17.

> ——— *Quò ſimul mearis,*
> *Nec regna vini ſortiere talis,*

Idem, *l.* 2. *Od.* 7. *v.* 25.

> ——— *Quem Venus arbitrum*
> *Dicet bibendi?*

Nonnunquam tamen ſolâ corollæ impoſitione, citra ſortem, conſtituebatur, Roſin. *Antiqq Rom. l.* 5. *c.* 30. Præfigebat autem is leges convivales. Unde Cicer. *in Verrem, Iſte enim Prætor ſeverus ac diligens, qui Populi Rom. legibus nunquam paruiſſet, illis diligenter legibus, quæ in poculis ponebantur, obtemperat.* Nempe epulandi modum conſtituebat; cyathos ebibendos præſcribebat, neque pincernæ licebat, ulli convivæ potum ſubminiſtrare, niſi ex præſcripto *Sympoſiarchæ*, qui ob id ipſum, quòd *modum imperaret*, dictus eſt *Modimperator*, ut ſuprà ſub locô vidimus. Hinc pro *Sympoſiarchæ* genio, modò modeſtiæ litatum eſt: Qualiter, Ageſilaum *à pincerna rogatum, quantum vini unicuique daret? Si parum eſt vini, omnibus æqualiter; ſi abundè, quantum unicuique libet reſpondiſſe*, legimus apud Plut. *ubi ſuprà*. Modò intemperantiæ, cùm nempe is juberet, ſicut apud Laërtium *c.* 8. extat, πίνειν ἢ [illegible]. Et meminit iſtiuſmodi Magiſteriorum, quæ & *Regna vini* dicta, Cato apud Ciceronem *de Senect.* ut & alii complures: Plutarchus verò, qualis *Sympoſiarcha* eligi & qualem is ſe præbere debeat, pluribus exequitur *Sympoſiac. l.* 1. *quæſt.* 4. Vide quoque ſuprà in voce *Magiſter* & *alibi*.

SYMPULUM, & *Sympuvium*, vide quoque ſuprà *Simpulum* & *Simpuvium*.

SYMUS, mons Armeniæ majoris, ex quo Araxes fluv. manat. Cujus meminit Orph. *in Argon.*

SYNAGOGA, à Græca voce *συνάγω*, i. e. *congrego, colligo*, Hebr. בית הכנסת *Beth Hakneſeth*, i. e. *domus congregationis*, de Chriſtianorum quidem cœtibus interdum uſurpatur, ut Jacob. *c.* 2. *v.* 2. Hebr. *c.* 10. *v.* 25. propriè tamen Judæorum conventibus hæſit. De iis agi quibuſdam, licet parum certò, videtur Pſalm. 74. *v.* 4. 8. *Rugierunt hoſtes tui in medio* מועדך *loci conditi tui. Cremârunt omnes* מועדי אל *Synagogas Dei in terra.* Cùm autem Deus in iis non habitaret, ut in Templo, nec univerſus ac præcipuus cultus in illis perageretur, ſed partes tantùm ejus quædam, ut *Preces, Lectio, Scriptura* &c. hinc nullam peculiarem ſanctitatem habebant, non magis quàm noſtræ ædes ſacræ. Primæ earum originis nullum certum indicium extat, niſi circa Eſræ & Nehemiæ tempora: de quibus intelligi poteſt locus Actor. *c.* 15. *v.* 21. *Moſes, ab ætatibus antiquis, oppidatim habet, qui ipſum prædicent, quùm in* Synagogis *per ſingula Sabbatha legatur.* Tum enim non ſolùm ſeptennalis Legis lectio, præſcripta Deuteron. *c.* 31. *v.* 11. quæ in deſuetudinem venerat, 2. Regum *c.* 22. *v.* 8. repetita, ſed & Sabbatica introducta, ac Oratoria extructa ſunt, tum ad ſacram lectionem, tum ad preces peragendas. Unde & *Proſeuchæ* dictæ, quæ nonnullis eædem cum *Synagogis* fuiſſe videntur, ex Actor. *c.* 16. *v.* 13. Vide ſuprà ubi de *Proſeuchis*. Habebant verò ſingulæ *Synagogæ* duo Auditoria; in quorum altero Scriptura, altero traditiones, docebantur. erantque ipſæ mediô ſeptô diviſæ, ac unô latere viri, alterô fœminæ adſidebant. Singulis præerat Ἀρχισυνάγωγος, cui ſubordinabatur *Synagogæ Miniſter*; ac docebant in eis Scribæ; ut & ipſe Chriſtus, Lucæ *c.* 4. *v.* 15. & *ſeqq.* ac poſt illum Apoſtoli, Actor. *c.* 13. *v.* 14. 16. & *c.* 16. *v.* 13. Quibus *Synagogæ* miniſter modò memoratus, Hebr. שליח צבור *Scheliach Tſibbur*, codicem ſacrum porrigere, & poſt Textum prælectum, ab iiſdem recipere ſolebat, ut colligere eſt ex Lucæ *c.* 4. *v.* 20. Numerus earum tantus, ut ſolis Hieroſolymis ad 460. vel 480. à Talmudicis numerentur: & ſpeciatim in monte *Zion* ſeptem fuiſſe dicantur. Quarum plurimæ pro indigenis, quædam etiam pro peregrinis, fuêre. Unde *Libertinorum Synagogæ* mentio fit, Actor. *c.* 6. *v.* 9. qui an à *libertate* ſeu ingenuitate natalium: an à voce *Lubar*, i. e. *Exc. Iſum?* dicti videntur. Non enim Templum ſolùm, ſed & *Synagogas* ac Scholas Judæorum in ſublimi conditas fuiſſe, diſcimus, ex Proverb. *c.* 1. *v.* 21. *in ſummo* (Sapientia) *clamat*: quibus verbis huc alludi Eruditorum quibuſdam

dam placet. Sed & extra Hieroſolymam, ipſamque Terram ſanctam, ubicunque Judæi degerent, ex quoque fuêre frequentiſſimæ. *Obivit totam Galilæam Jeſus, docens in Synagogis eorum*, Matthæi, c. 4. v. 23. *Et ſtatim in* Synagogis *Damaſci prædicavit Paulus Chriſtum*, Actor. c. 9. v. 2. Sic *Synagogæ* Salaminiæ. Act. c. 13. v. 5. Antiochenæ *eod. c. v.* 14. mentio fit. Imò traditio Hebræorum eſt, ubicunque decem ex Iſraële virorum cœtus eſſet, ibi *Synagogam* conſtrui fuiſſe ſolitam, Maimon *in Tephilla c.* 11. *ſect.* 1. Supra portam *Synagogarum* ſcriptum erat, ex Pſalmo 118. v. 20. *Hæc ipſa porta ad Jehovam, per quam juſti intrant.* In parietibus legebatur, *Memento Creatoris tui, & humili animô ingredere domum Domini Dei tui.* Item, *Oratio abſque attentione, corpus eſt ſine anima.* Item, *Silentiô, cùm oramus, opus eſt*, &c. Connexæ *Synagogis* Scholæ erant ſive Collegia ſublimiori legis ſtudio dicata; quæ בית המדרש *Beth hammidraſch*, a ſubtiliori inquiſitione dicebantur. Hæc enim à *Synagogis* fuiſſe diverſa, patet ex Actor. c. 19. v. 8. 9. ubi Paulus, relictâ *Synagogâ*, in qua integrum trimeſtre docuerat, in Scholam cujuſdam Tyranni, cum diſcipulis ſuis tranſiiſſe legitur: & ex illo Hebræorum, *A Synagoga in Scholam, non verò e Schola in Synagogam tranſire licet.* Maimon, *loco cit. ſect.* 14. Vide quoque ſuprà ubi de *Scholis*, de quibus, quantum ad Judæos, hoc ſolùm addam. Poſt Urbis per Titum Veſpaſianum excidium, multi nihilominus in terra Iſraëlis paſſim Viri docti remanſerunt, fueruntque reliquiæ Judæorum partim in Babyloniam rejectæ, partim manſerunt in Palæſtina, ſeu terra S. ubi in locis & Urbibus commodioribus Scholas & Eccleſias paulatim reſtaurârunt. Inter quas, quæ Sapientum aliquot nominibus celebriores redditæ, referuntur in Hebræorum ſcriptis *Jafne* ſeu Joppe, ubi primus Rector fuit Rabban Jochanan fil. Zachæi: cui ſucceſſit Rabban Gamaliel ſecundus, Rabban Gamalielis ſenis, Pauli Apoſt. præceptoris, filius: Zephoria, quam cum Tiberiade antiquâ quidam eandem faciunt: Cæſarea, ubi *Rabbi Aſchu* habitabat & Tiberias; ubi Rabbi Jehuda ſanctus, ſub Antonino Imperator. celebris fuit, quem & Imperator largiſſimâ clementiâ ſummôque favore proſecutus eſt. Hunc A. C. 190. collectis omnium ſuperiorum Rabbinorum Placitis & Conſtitutionibus in certos quoſdam Aphoriſmos, iiſque certis libris ac partibus diſtinctos, Librum edidiſſe משנה quaſi *Legum iterationem* vel *ſecundam* dictum, tradunt Hebræi. Qui liber deinceps in Scholis Judæorum publicè prælectus & variis Doctorum diſputationibus illuſtratus atque auctus, circa A. C. 230. in *Talmud* Hieroſolymitanum, ex his omnibus in unum conjunctis concinnatum, excrevit ac etiamnum Textum Juris Judaici conſtituit. Quô publicatô, cùm obiiſſet Rabbi Jehuda, animam penè omnes Scholæ in terra Iſraëlis cum ipſo exhalârunt. Ilico enim, poſt ejus exceſſum, aut paulo pòſt, duo primarii ejus diſcipuli, *Raf* & Samuel, in Babyloniam migrârunt, ubi ſtudia cœperunt eſſe longè cultiora eòque maximam partem Doctorum Diſcipulorumque è Judæa ſecum pertraxerunt. Tres autem in Babylonia celeberrimæ fuêre, *Naardenſis*, ab urbe Nahardea, ad ripam Euphratis ſita: *Sorana*, à Sora, & *Pumbedithana*, à Pumbeditha Urbe, itidem ad Euphratem poſita, appellatæ: de quibus, earumque præcipuis Rectoribus ac Doctoribus, vide *Chronica* Hebræorum quæ continuant uſque ad A. C. 1037. quô Scholæ Babylonicæ prorſus fuerunt abolitæ, Sapientibus in Hiſpaniam aliaſque Europæ partes profugis, ut teſtatur R. Abraham *in Kabala*, *fol.* 32. *col.* 4. Nihilominus poſt præfatum Rabbi Judam & ſcholarum in Babyloniam tranſlationem, aliquos tamen adhuc in Palæſtina Sapientes remanſiſſe, docent *Rabbi Ammi* & *Rabbi Aſſi*, qui circa A. C. 300. in terra Iſraëlis floruêre: Item *Hillel Hannaſi*, qui novum computum, quem hodieque Judæi univerſi ſequuntur, confecit, vixitque A. C. 340. Sed ſub eo dignitas Promotionum Magiſtralium deſiit; neque poſt hunc Hillelem quidquam ampliùs de Scholis Palæſtinæ Chronica prædicta referunt, Joh. Buxtorfius *Comment. Maſoreth. c.* 5. 6. 7. Plura de Judæorum *Synagogis* ſuggerent, Franc. Burmannus *Synopſi Theol. Chr. Tom.* I. *l.* 4. *c.* 16. & Thom. Godwynus *de Ritibus Hebræor. l.* 2. *c.* 2. quarum recentiori ævô celebris inprimis fuit *Spelunca Matrona*, de quâ ſuprà aliquid. Addam hoc unum, videl. Templi poſitionem, tam ante ejuſdem excidium, quàm poſt, *Synagogas* quoque & Proſeuchas Judæorum fuiſſe imitatas. Unde ſicut in Templo introitus erat à parte Orientali, hacque ingredientes, in Occidentem verſi, preces ac ſacra peragebant: ſic de *Synagogis* Majemonides, *Non fieri debent oſtia* Synagogæ *alibi atque in Orientem* &c. apud Jo. Seldenum *de Synedriis veter. Hebr. l.* 3. *c.* 16. §. 1. Romæ hodie, & in tota ditione Romana, quamlibet *Synagogam*, decem aurea ſcuta ſolvere quotannis, ad ſuſtentationem domus Catechumenorum urbis, notat Car. Macer. *Hierolex.*

SYNAGOGA Magna, i. e. *Concilium magnum*, ſeu *Senatus Eccleſiaſticus magnus*, Hebræis אנשי כנסת הגדולה, dictum his fuit Concilium, ab Ezra Sacerdote ejus Præſide, poſt exilium Babylonicum, Hieroſolymæ congregatum, cujus ope & auxiliô is Eccleſiam Judaicam univerſam reſtauravit, & à multis corruptelis, erroribus ac vitiis in Babylonia attractis, repurgavit ac reformavit. Quam reformationem abſolutiſſimam & omnibus ſeculis memorandam tantopere ſpirant libri Eſræ & Nehemiæ Hiſtorici, Haggæi, Zachariæ & Malachiæ Prophetici. Hoc autem officii Ezræ ex Babylonia Hieroſolymam abeunti, ex gratia Dei & auctoritate Artaxerxis Regis demandatum fuiſſe, patet ex diplomate regio, cum quo ipſum Rex ablegiſſe legitur, Ezræ c. 7. Cui non longè poſt, Nehemias additus, magnô animi fervore opus promovit: qui ambo alios ex ſapientioribus & primoribus Populi ſibi adjunxêre, ut integrum Concilium numerum compleret 120. Virorum, cujus frequentiſſima & laudatiſſima paſſim apud Hebr. Scriptores memoria eſt. Hinc in *Thalmud Hieroſolym. l. Megilla c.* 3. *Quando exſurrexerunt Viri Synagogæ magnæ, illi reſtituerunt magnificentiam in priſtinum ſtatum*, i. e. *coronam Legis, cujus magnificentiâ nulla alia major eſt*, in Targ. Cant. c. 7. v. 2. S. Scripturam videl. à Pſeudoprophetarum falſis libris omnibuſque corruptelis repurgando. Eorum 12. principes viros commemorat Abarbinel Præf. in lib. נחלת אבות his verbis: *Capita qui virorum Concilii magni, ſunt Haggæus Propheta, Zacharias Propheta, Malachias Propheta, Sorobabel filius Sealthielis, Mordechai Bilſchan, Eſra Sacerdos & Scriba, Jeſchua fil. Jehozadeck Sacerdotis, Seraja, Realia, Miſpar Bigvaus, Rechum, Baana, Nechemia filius Chachiliæ, Hi ſunt* 12. *Primores nominibus ſuis expreſſis, qui ex Babylonia Hieroſolymam aſcenderunt*, Abr. ham vero Ben David *Kabal. Hiſtor.* ſcribit, *Joſua tradidit eam* (Legem) *Senioribus tradiderunt eam Prophetis, Prophetæ tradiderunt eam alter alteri, per continuas generationes uſque ad Haggæum, Zachariam & Malachiam: qui tradiderunt eam viris Concilii magni: qui fuerunt, Sorobabel, & qui cum eo venerunt, Jeſchua, Nehemia* &c. Ubi tres iſti Prophetæ in numero virorum Concilii non ponuntur, non tamen ab iis planè ſeparantur, quòd per ipſos Legis doctrina & propagatio viris Concilii mandata ſit. Danielem quoque alii addunt: ultimus hujus Synodi Simeon Juſtus, qui Alexandro M. obviam ivit, aliô nomine *Jaddus* dictus: quæ hiſtoria cum contigerit, juxta Hebræos, annô 40. ab extructo Templo ſecundo, colligitur ultra quadraginta annos *Synagogæ M.* Viros ſupervixiſſe. Caput & Præſes Synodi Ezra fuit, de quo Hebræi. *Dignus erat Ezra, quod data fuiſſet Lex per manus ejus Iſraeli, ſi non præceſſiſſet eum Moſes*, Talmud *Sanhedrin*, c. 2. *f.* 21. Unde reformationem prædictam, à primario ejus auctore, *Ezraiticam* appellat Burmannus, *Synopſi Theol. Tom.* I. *l.* 4 *c.* 37 Is itaque de Eccleſia reformanda ſolicitus, officia Eccleſiaſtica diſtribuit, Sacrificia inſtituit, vaſa uſibus divinis deſtinata conſecravit, feſta ſolennia celebravit, jejunia & pœnitentiam indixit, Populum a conjugiis alienigenarum repurgavit, impuros hypocritaſque Cuthæos ſeu Samaritanos rejecit, conſuetudini plures uxores ducendi & legitimè junctas, leviculas ob cauſas, repudiandi, longâ ſeculorum ſerie inveteratæ, ſe oppoſuit, omniaque ad præſcriptum divinæ Legis componere tentavit, ut verò Lex ipſa hæc totaque S. Scriptura genuina, integra & incorrupta in populo Dei extaret, & quidquid labis per diuturnæ captivitatis difficultates in eam invectum videri poterat, tolleretur, convocatâ Synodô, primariò de illa cognovit, ac Moſaicos, Propheticos aliosque libros divinos definiendo, & quidquid heterogeneorum ſcriptorum irrepſerat, rejiciendo, Canonem librorum V. T. condidit: nec ſatis habuit, illum tradidiſſe Eccleſiæ, ſed & modum eundem dilucidè legendi & exponendi præſcripſit. Nempe non ſolum ſeptennalem legis Lectionem, in Deuteronomio præſcriptam reſtituit, ſed & Sabbaticam introduxit, effecitque, ut in Synagoga prælegeretur primò textus libri Legis Hebraicè, diſtinctè & intelligenter juxta paraſas; deinde explanaretur linguâ Chaldaicâ, quæ tunc erat Populo vulgaris, ex Babylonia allata. Libros porrò ſacros partitus eſt in tres claſſes, *Legem, Prophetas & Hagiographa*, quam diviſionem tempore CHRISTI etiam obtinuiſſe, colligitur ex Lucæ c. 24. v. 44. Ipſas dein has tres partes in alias ſubdiviſit, libris etiam aliô atque aliô ordine collocatis. Et quidem Lex ſubdiviſa eſt, in libros 5. qui nobis dicuntur, *Geneſis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomion*, Prophetæ *in priores*, quorum quatuor numerat, qui librorum *Joſue, Judicum, Samuelis & Regum*, titulô nominantur: & *poſteriores*, itidem quatuor, *Jeſajas, Jeremias, Ezechiel*, & XII. *minores*, qui poſtremi, ne parvitate ſuâ diſtraherentur, in unum conjuncti ſunt librum, unde, quod ex Amos c. 5. v. 25. citatur in Actis Apoſtol. c. 7. v. 42. dicitur *ſcriptum eſſe in libro Prophetarum.* Hagiographa omnes reliqui libri dicti ſunt, atque ſic Libri Biblici in univerſum computari 22. juxta numerum literarum Hebraicarum vel 24 prout Doctores Talmudici eos numerant, unde in hunc uſque diem עשרים וארבעה *Viginti quatuor*, Biblia appellantur. Hoc factô, Textus in ſectiones & verſus fuit diſtinctus, adhibitis notis סוף פסוק, quòd ibi cujuſque verſus finis eſſet. Cura dein adhibita, ut voces juxta nativam originis ſuæ proprietatem eſſent ſcriptæ, atque unà cum vocalibus atque accentibus ritè legerentur ac proferrentur: Imò his non contenti Viri illi Sapientes, literas, voces & verſus in ſingulis libris numerârunt, ut ſciretur, quæ litera, quæ vox, qui verſus in ſingulis libris medium occuparet; quæ vox, non niſi ſemel occurreret & idcirco errorem aut corruptionem aliquam facile admitteret: quæ voces ſæpius, & quoties ſub hac vel illa forma legerentur & hujuſmodi infinita alia circa Textus Sacri explicationem, tradiderunt, ut ſic eum quaſi ſepe munirent, & à corruptione omni præſervarent. A qua officii parte *Sopherim*, i. e. *Numeratores* dicti ſunt: Sicut eidem ab antiquitate & præſtantia ab Hebræis vocantur ראשונים, *Primi, Priſci, Antiqui.* Notas tandem Criticas קרי & כתיב ſecundùm quoſdam, ſeu *diverſas lectiones* addiderunt: qui omnis, circa S. Scripturæ textum, impenſus labor *Maſora* vulgò, Auctoreſque ejus *Maſoretha* nuncupantur. Vide plura apud Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebræor. l* 6. *c.* 7. Franc. Burmannum, *loc. cit.* inprimis verò Joh. Buxturfium *Commentario Maſorethico*, c. 10. & *ſeqq.* ſuprà quoque aliquid voce *Maſora.*

SYNANGUS, urbs Phœnicum. *Steph.*

SYNAPTA. Græcè Συναπτὴ, preces dicuntur, quæ in Græcorum Miſſa pro ſalute Patriarchæ, & Imperatoris olim recitari ſolebant, Dominic. Macer *in Hierolex.* Sic autem dictæ ſunt, quòd variæ precationum formulæ *connecterentur* & ſimul à Diacono pronunciarentur; earumque duplices, τῶν εἰρηνικῶν, *precum pro pace* & τῶν αἰτήσεων, *petitionum.* Priores rurſus duæ, ἡ μεγάλη συναπτὴ, in qua ad finem ſingulorum verſuum populus reſpondebat. Κύριε ἐλέησον, *Domine miſerere*; ad penultimum, Σοὶ Κύριε, *Tibi Domine*, ad ultimum, Ἀμήν, *Amen.* Et ἡ μικρὰ συναπτὴ, in qua ad priores duos verſus, Κύριε ἐλέησον, ad reliquos, uti in altera Populus reſpondebat. In *Synapte* verò *petitionum*, ad ſingulos verſus reſpondebat populus, παράσχου Κύριε, exceptis penultimô & ultimô, ubi eadem erat reſponſio, quæ ſuprà. Exempla habes apud Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* in hac voce. Vide quoque ſuprà *Collecta.*

SYNAUS, *Ptol. Sinaus* vel *Sinaus Leuncl.* urbs Phrygiæ magnæ, prope

prope Sangarium fluv. in limite Bithiniæ, 40. mill. paſſ. à Nicæa in Or. um, Peſſinuntem verſus 120.

SYNAXIS, Græcè Σύναξις, apud Græcos Patres, varioſque medii ævi Scriptores Latinos, inter quos vide Caſſiodor. *l.* 4. *c.* 16. participationem divinæ Euchariſtiæ ſeu Communionem corporis & ſanguinis Domini notat, præeunte Scripturâ, Actor. *c.* 20. *v.* 7. 1 Corinth. *c.* 11. *v.* 20, 26, 27, 33. Aliter Συνάθροισις Græcis, Latinis eôdem ſenſu *Conventum* quoque & *Collecta*. Inde vox tranſlata, ad Conventum ſeu Congregationem Monachorum, orationis & pſalmodiæ ergô, coëuntium: item ad Curſum ſeu Officium Eccleſiaſticum, ſignificandum, uti videre eſt apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.* Hinc *Synaxaria*, Eccleſiaſtici Græcorum libri nomen, in quo vitæ Sanctorum & Martyrum in compendium redactæ & ſuccincta expoſitio habetur ſolennitatis, de qua agitur, Xanthopulô auctore: Vide Cl. Suicerum in hac voce. Sed & deteſtanda ac inceſta ſua convivia veteres Hæreticos, *Chriſtianæ cœnæ* & *Synaxeos* nomine, inſignivíſſe, ex Patribus ſcriptoribuſque aliis notum, uti docet Geverh. Elmenhorſt. *ad Minucium Fel.* ut diximus ſuprà, voce *Infanticidium*.

SYNCELLUS, apud Græcos quis dictus ſit, in Eccleſia Conſtantinopol. hic ce exponit Zonaras, *Annalium Tom* 3. ubi, de Conſtantino Monomacho agens, *Scriphi* apud Turcas dignitatem explicat: verbis Interpretis, *Hic autem apud illos eſt, quod olim erat apud nos ille, qui Syncellus dicebatur. Nam ut* Syncellus, *mortuô Patriarchâ in ejus locum ſubſtituebatur: Ita & Scripher, mortuô Chaliſâ, defunctô ſucceſſit.* Sic Joannes Cappadox Timotheo, Epiphanius quidam Joanni, alii Nicephoro in *Chronol.* recenſiti aliis, *Syncelli* Patriarchis, ſucceſſerunt. Sed & longè plures Patriarchas fuiſſe conſtat, qui *Syncellatus* munere priùs nunquam erant functi. Itaque probabilius judicant alii, *Syncellos* primùm datos eſſe Patriarchis, ut & cæteris Epiſcopis, qui eſſent vitæ eorum teſtes, cubiculo & ſecretioribus quibuſlibet obſequiis adſiſterent, vigilantes, orantes, ſacra eloquia ſcrutantes jugiter attenderent, uteſt in Synod. Ticinenſi A. C. 850. *can.* 1. Certè Ignatius Epiſcopus in *Vita* S. Taraſii Patriarchæ *n.* 36. et ab Imperatore adhibitos cuſtodes tradit, qui, ſub *Syncellorum* nomine ac dignitate, eum diligenter obſervarent, viderentque, ne iis inconſultis agerent quidquam. Unde *Oculum Patriarchæ* Syncellum vocat Theodorſius Patriarcha Hieroſolymitan. quia nempe vitæ Patriarchæ invigilabat. Quô fine in eadem cum Patriarcha *cella* habitabat, unde nomen, Latini *Cellulaneum* vocaverunt: quem in Eccleſia Conſtantinopolitana præcipuum & honoratiſſimum obtinuiſſe locum, ſtatim ab inſtaurata urbe, teſtantur Cedrenus & Zonaras *ad ann.* 24. *Theodoſii Jun.* & Victor Tunnenſis in *Anaſtaſio*. Unde in Conventibus publicis ante Metropolitas ſedebant, uſque ad Conſtantini principatum, Jo. Curopalates in Conſtantinop. &c. Poſtmodum invaluit, ut qui *Syncelli Patriarcharum*, vel *Epiſcoporum*, erant & dicebantur, *Syncelli Eccleſiarum* appellarentur: tranſiitque progreſſu temporis munus in dignitatem Eccleſiaſticam, quorum numerum ad binos auxit Heraclius; ad plures cœteri dein Imperatores, qui iiſdemque *Proto-Syncellum* præfecerunt. Præterea *Syncelli* dignitas ab Imperatorib. Conſtantinopolit. Epiſcopis & Archiepiſcopis titulo tenus attributa eſt, præſertim Archiepiſcopis Tranenſibus Joanni, & Byzantio, qui *Pontificales* & *Auguſtales Syncelli* vocantur, apud Anonymum Autorem *Vitæ S. Lucii Epiſc. Brunduſini, Præfat.* apud Bolandum, *Tom. I. Jan.* &c. Sed & cœteris in Patriarchis ſuos fuiſſe *Syncellos*, colligitur ex Synodo Nicæna II. Synodo Chalcedonenſi *Act.* 1. ex Niceta, in *Vita* Ignatii Patriarchæ Conſtantinopolit. Aliis. Unde Σύγκελλος Ἁγιοπολίτου Θρόνου, i. e. Eccleſiæ Hieroſolymitanæ, dicitur Michaël Presbyter apud Theodorum Abucaram, *Ep.* 4. Imò & Romanis Epiſcopis, auctore Luciô I. qui *præcepit, ut duo Presbyteri & tres Diacones in omni loco Epiſcopum non deſererent, propter teſtimonium Eccleſiaſticum*, uti habet Liber Pontifical. Damaſi Pontif. *in Lucio*. Hinc Auguſtino, Anglorum Apoſtol. à Leone Papa hunc titulum tributum legimus, *Ep.* ad Kenulphum Merciorum Regem, apud Wilh. Malmesburienſem *de Geſtis Reg. Angl. lib.* *c.* 4. Poſtmodum tamen apud eos vel officium hoc, vel ſaltem appellationem, deſiiſſe par eſt credere, cùm de iis fere ſileant cœteri Eccleſiæ Romanæ Scriptores. Affinis ſignificatio vocis *Syncellita* eſt, quò nomine Monachum, in eadem *cella*, i. e. Monaſterio, habitantem, aliâs *Concellaneum* dictum: aliquando Monachum in genere, indigitari, docet Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque Macros Fratres *in Hierolex.* & ſuprà in voce *Cella* ac infrà *Teſtimoniales*.

SYNCELLUS, quô nomine communiter venit Georgius Monachus, Syncellus Taraſii Patriarch. Conſtantinopol. *Chronographiam* ſcripſit A.C. 1652. primùm editam, in qua Dynaſtias Ægypti (inter alia) ex Africani Euſebiique calculo recenſet: atque inde Scaliger, quæ de Dynaſtiis Ægypti habet *Can. Iſagog. l.* 2. tranſcripſit. Quidquid certè ſupellectilis hodie ſupereſt, ad inſtaurandas Ægyptiorum origines, id fere totum debetur Syncello; neque tanti ſunt momenti, quæ Herodotus omnium primus, aut illum ſecutus Diodorus, de Regibus Ægypti tradiderunt. Idem memorant Antiquitatum Ægypti auctores: tres Ethnicos, *Vetus Chronicon*, *Manethonem* ac *Eratoſthenem* & totidem Chriſtianos, *Africanum*, *Euſebium* atque ipſum *Georgium*. Joh. Marshamus, προπαρασκευῇ *Canonis Chronici, p.* 1. Vide quoque eum, *p.* 7. ubi quid in illo probandum, quid reprehenſione dignum, candidè exponit.

SYNCLETICUS, apud Baronium, *Not. ad Martyrolog.* 5. *Januar.* ex Græco Συγκλητικὸς, an nomen proprium ſit, an nomen dignitatis, non adeò liquet. Senatorem certè hâc voce notari in illo; *Syncleticum amiſiſti & Monachum non feciſti*: dictô in Senatorem quendam, qui relicta Senatoriâ dignitate, Monachiſmum amplexus fuerat, ait Dominic. Macer, *Hierolex.*

SYNDEROVIA, urbs Serviæ munitiſſima, Georgio Deſpotæ ſocero erepta, ab Amurathe Turcarum Imperatore A. C. 1439. Laonic. *l.* 10. Leunclavius *Hiſt. Turc.*

SYNDICUS, urbs contigua Scythiæ cum portu. Aliqui *Gorgippen* vocant. *Steph.*

SYNDICUS, Græcè Σύνδικος, defenſor Civitatis vel Reip. qui ad certam cauſam agendam vel defendendam eligebatur olim dictus eſt: ut notat Arcadius *l. de muneribus civil.* Hinc *defenſio civitatis eſt*, inquit Hermogenianus, *l.* 1. *Epitom. ut Syndicus fiat.* Meminit & *Harpocration*, è quo conſtat, poſt exactos triginta Tyrannos, id munus Athenis eſſe inſtitutum. De iis Lex, *Ne cui Syndico iterum fieri liceret creatique à Populo*: Cujus ratio fuit, ne id munus ob publicam utilitatem inventum, verteretur in queſtum compendiumque privatum Demoſth. *contra Leptin.* Ulpianus, [Greek illegible] Idem quoque docet Paulus, *l.* 1. *ſentent. Defenſionem Reipubl. amplius quam ſemel, ſuſcipere nemo cogitur*, *l.* 16. §. 3. *D. de muneribus & honor.* Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 3. *tit.* 2. Sed & *Syndicus* dignitatis nomen eſt apud Burdegalenſis Aquitanos, apud quos occurrunt Nobiles quidam *Sondici* appellati, cum adjectione caſtri nominis, quos ordini Comitum, Vicecomitum & Baronum accenſet *Jus municipale* Burdigalenſe. Et quidem duo inprimis eâ nomenclaturâ Proceres inſigniri conſuevêre. *Soldicus*, ſcil. *de l'Eſtrade* & *Soldicus de la Trau*, qui hanc fortè in iis caſtris primitus *Syndicorum* dignitatem obtinuêre, quæ dein hæreditaria facta ad poſteros tranſiit. Defenſorum enim & *Syndicorum* civitatis amplam fuiſſe auctoritatem & juriſdictionem, docet Guido Pancirolus, *l. de Magiſtratibus municip. c.* 9. & Raimund. Montanerius *in Chron. Regum Aragon. c.* 185. laudati Carolo du Freſne *Gloſſar.* ubi *Soldicii de l'Eſtrade* veterem armorum librum pro inſignibus deſignare *leonem miniatum in area aurea* addit.

SYNDROMADES Inſul. vide *Symplegades*.

SYNEDRI Dii, Græcè Σύνεδροι, dicti ſunt Dii ex hominibus facti qui alias σύνθρονοι, πάρεδροι, & Latini *Conſentes*, quòd quaſi aſſeſſores cœterorum Deorum futuri, eorum ſynodo ſeu collegio aſcriberentur, de quibus pluribus agit Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano, c.* 14. & nos quædam diximus in voce *Paredri*. Vide quoque in voce *Synodus*.

SYNEDRIUM, nomen domus Judicii, apud Hebræos. Ordinariæ enim Præfecturæ Juridicæ, quibus ſuberant Judæi tum Originarii, tum Proſelyti Juſtitiæ, בתי דינים *Domus judiciorum*, dictæ ſunt, quarum eminentiores nomine plur. *Sanhedrim*: ſingulare etiam *Sanhedrin* & per apocopen *Sanhedri* denotant: ſicut obſcuriores *domus judiciorum Trium viratus*, nuncupari conſuevêre. Sed verò tam hæ, quam illæ, aliæque pariter ejuſmodi non ita vulgò erant dictæ, τοῦ *Sanhedri* nomen æquè merebantur. Domus enim judicii quælibet, cujus Collegæ eſſent plures, itque, ut in Judiciis fit, conſidentes revera pariter erat *Sanhedrin*, i. e. *Conſeſſus* ſic dictus, à Græco Συνέδριον, in Rabbiniſmum adeoque Hebraiſmum, cum plurimis iſtiuſmodi aliis, antiquitus recepto. Uſitatiſſimum autem fuiſſe Græcis vocabulum συνέδριον, atque eadem in notione, elicitur è Scævola, *l. ult. D. tit. de decr. ab Ord. fac.* ubi obiter è Municipali aliqua lege id, ut nomen admodum receptum, memoratur: Et Συνέδριον ἐν Σμύρνῃ γεγόνος habetur in marmore veteri, apud Seldenum. Hæ eminentiores itaque Præfecturæ, *Synedriorum* nomine venientes, fuêre *Sanhedri Haggedola*, i. e. *Synedrium Magnum* ſeu *Beth din Haggadol*, i. e. *Domus Judicii Magna*, illa unica & illuſtriſſima; ac complura Synedria Minora, & *Sanedrioth Haketanna*, quod nomen ſortiebantur, reſpectu *Synedrii* illius Magni, per excellentiam ſic appellati. Cujus origo & inſtitutio apertè cernitur in hiſtoria ſacra, ubi Moſes gubernationi ut ejus difficilioribus ſummæ impar, tum ob pervicaciam Populi, tum ob juris jam nuper inducti quæſtiones multiplices, ſibi grave nimis ſentiens, ſublevari à Deo petiit; qui mox annuens, *Congrega mihi*, reſpondit, *ſeptuaginta Viros de Presbyteris ſeu Senioribus Iſrael, quos tu noſti eſſe Seniores ſeu Presbyteros populi & Præfectos ſeu Magiſtros* (Græcis heic ut & alibi Γραμματεῖς) *eorum & duces eos ad Tabernaculum teſtimonii facieſque ibi ſtare tecum, ut deſcendam & loquar tibi &* (ſeparabo) *accipiam de Spiritu, qui ſuper te eſt, & ponam ſuper eos, ut ſuſtentent tecum onus populi, nec tu ſolus ferre cogaris*, Numeror. *c.* 11. *v.* 14. Ubi, quòd dicitur, *tecum*, docemur, illorum fuiſſe LXX. præter Moſen: unde poſt ejus obitum in ejus locum ſemper elegêre Iſraëlitæ quendam, velut *Synedrii caput*, quem LXX. illis Judicibus non adnumeratum vocavêre; *Naſi*, i. e. *Principem* ſeu *Caput*, Reliqui ſeptuaginta è qualibet Tribu ſeni, è tribu verò Levi quaterni fuerunt, ut diſcimus ex Franc Junio, *Analyt. Expoſit. Num. c.* 11. Alii, inter quos Salomon Jarchi, eos hôc modô eligi conſueviſſe, contendunt: Seni, è quaque Tribu, ſcribebant nomen ſuum quiſque, in ſchedula ſuâ: à quibus ſeptuaginta habebant inſcriptam vocem *Zaken*, i. e. *Senex* ſeu *Presbyter*; reliquæ duæ, *Chelek* i. e. *Pars*. Quibus omnibus in eandem conjectis urnam, qui ſchedulam *Zaken* extrahebant, inter Judices allegabantur, reliquis duobus rejectis, Numeror. *c.* 11. *v.* 26. Qui verò inter ſeptuaginta hos ætate anteibat, vocabatur *Ab beth din*, i. e. *Pater domus Judicum*. Sedebant autem in Judicio ita, ut toto conſeſſu ſemicirculum referente *Naſi* in medio, editiorem ſedem occupans, Judices circum ſe undique haberet, adque dextram ejus proximè Pater *Synedrii* eſſet. Locus *Synedrii* Hieroſolyma erat & quidem ſola, in qua extra Atrium Templi, certa quædam domus, quam Hebræi appellare ſolebant *Liſkath hagazith*, Græci λιθόστρωτον, ei erat deſtinata, cujus mentionem facit Joh. *c.* 19. *v.* 13. Et quidem in eo continuavit *Synedrium M.* ſub Templis primo & ſecundo; hôc verò à Romanis exciſô, migravit illud primo Jabnen ſeu Jamniam. Licet enim ſub Romanis permiſſum eſſet Judæis Hieroſolymæ *Synedrium M.* eique in loco conſueto ſeu *Liſkath hagazith*, judicia etiam capitalia exercere fuiſſet conceſſum; Tamen ſub annum ante Templi excidium quadrageſimum, ob Sicariorum frequentiam, qui ſæpius Præſidis favore aliterve tuti, etiam Synedrii judiciô ſubinde eripiebantur, viſum eſt, è loco judiciis hujuſmodi adeò proprio, ut alibi ritè exerceri ab iis nequirent, migrare locum in alium, ibique ſedes ponere ob cauſas ſuprà dictas, voce *Lithoſtrotus*.

In Tabernas igitur primò migrârunt, ſeu locum illum *Hanoth* ſeu *Chanoth* appellatum; deìn in alias Urbis ædes, prout Principi placuit, aut commodius viſum eſt. Donec Templô, ut dictum, exciſô, & Hieroſolymis dirutis, extra Urbem facta migratio eſt, Principe *Jochanan Ben-Zacai*, in Jabniam urbem. unde in Usham Principe Rabban Gamaliele I. & demum in Urbes cœteras, temporibus Principum qui uſque ad ejuſdem finem, juxta eorum ſeriem, in *Catena Cabal.* exhibentur. Auctoritas *Synedrii* hujus omninò magna fuit, unde ad illud à minoribus Synedriis provocare licebat, ab illo verò ulteriùs non concedebatur appellatio. Præterea, cùm *Tribus integra*, cùm *Sacerdos ſummus*, cùm *Pſeudoprophetæ* judicandi erant, non aliò res ſpectabat: neque à minoribus Conſeſſibus aliæ gravioris momenti cauſæ decidebantur. Unde Hieroſolymam SERVATOR noſter alloquens, *Hieruſalem, Hieruſalem*, inquit, *quæ trucidas Prophetas*, Lucæ c. 13. v. 34. Etiam Interregni tempore, *cùm neque Judex neque Rex eſſet in Iſraële*, ut aliquoties dicitur *in libro* Judicum, vigebat illibata *Synedrii* auctoritas, Quòd vero illi ipſum Regem ſubjectum fuiſſe, Pſeudo-Philonem ſequutus aſſerit Baronius, meritò à Caſaubono refellitur. Hactenus de *Synedrio M.* quod Συνέδριον quoque vocavit Chriſtus, Matthæi c. 5. v. 22. Ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακὰ, ἔνοχος ἔσται τῷ Συνεδρίῳ. *Synedria minora* κρίσεως nomine ibidem videntur indigitata, Πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει; atque iterum ſubdividebantur, in *Synedria Viginti trium viralia*, & *Synedria Trium viralia*. Quorum illa partim Hieroſolymis, partim alibi in urbibus, ubicunque familiæ eſſent 60. conſtituebantur & quidem Hieroſolymis bina erant alterum ad introitum montis Templi: Dijudicabantque quidem cauſas capitales, ſed auctoritate limitatâ & *Synedrio M.* obnoxiâ. Iſta erigebantur in urbibus minoris notæ, ubi ad 60 familias vel 120. perſonas incolarum numerus non aſſurgebat. & cauſas leviores pecuniarias, aliaſque iſtiuſmodi ſolùm decidebant &c. Vide Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr.* *l.* 5. *c.* 4. Moſen Kotſenſem, *fol* 185. & 186. *col.* 2. Cunæum, *de Republ. Hebr.* Alios, inprimis verò Johannem Seldenum, qui *Synedria & Præfecturas Juridicas Veter. Hebræorum tribus tomis* integris proſequutus eſt, ut & ſuprà aliquid, vide *Judicia*, it. *Pater Synedrii* &c. Aliam vocis notionem infrà habes in *Toparchia*.

SYNEPHIUM, oppid. Ciliciæ, à Phoca Imperatore occupatum *Cedren.* & *Glycas*.

SYNESIUS, è Pentapoli Africæ Philoſophus Chriſtianus, Præſul Ptolemaidis factus, ſcripſit *libros in Grammaticam, Philoſophiam, panegyricos, epiſtolas* & alia, pietate & eruditione inter primos ſui ævi Cùm Hypatiæ Alexandrinæ, filiæ Theonis, diſcipulus fuiſſet, Platonis Philoſophiam ſectatus eſt, poſtmodùm baptizatus, uxorem duxit, quatuor ex illa filiis ſuſceptis, quos omnes ipſemet erudiit. Miſſus an 400. Conſtantinopolim, ſcripſit *de Regno* librum, eumque Arcadio, cum coronis aureis, quas cum provinciæ deputatis attulerat, obtulit. Dein inſulâ donatus ann. 410. ſucceſſorem habuit fratrem Euoptium. Opera ejus Petavius edidit, A. C. 1612. & 1633. cum notis. Inter quæ *liber de Regno, libri* 2. *de Providentia, epiſt.* 155. *Dio. Calvitii encomium: Cataſtaſis in barbarorum excurſionem; Cataſtaſis in laudem Anyſii. De dono Aſtrolabii. Homiliæ.* Euagr. *Hiſt. l.* 1. *c.* 15. Photius *Bibl. cod.* 26. *Suidas, Niceph.* &c.

SYNGRAPHÆ, apud Æl. Spartian. *in Adriano*, *c.* 7. *Ad colligendam autem gratiam nihil prætermittens — debitoribus — ingentes ſummas remiſit, ſyngraphis in Foro Divi Trajani — incenſis* ſunt Tabulæ ſeu Chartæ publicæ, quæ poſt medium *Polyptica* dicta, quibus nomina eorum, qui Fiſco debebant, tum civium urbanorum atque Italicorum tum provincialium, erant inſcripta. Nempe non infrequens hoc bonorum Principum factum, ut pluribus demonſtravit exemplis Gruterus, *ad Tacitum, Annal. l.* 13. *c.* 23. conſtititque hæc liberalitas Adriano viginti duobus millionibus & præterea ſummâ excurrente, aureorum ſolatorum quingentorum millium: qui proin *Soteris* elogium à populo adeptus eſt, ut vidimus ſuprà. *Vetus Inſcr.* hâc de re ſic habet, apud Salmaſ. *ad Spartian. d. loc.*

NVMINIB. DEORVM. AVG. JOVI. OPT.
MAX. ÆDEM. VOTO. SVSCEPTO. Q. LEPIDVS. M. F. L. CVRIVS. M. P. COSS.
III. S. P. Q. R.
IMP. CÆSARI. DIVI. TRAIANI. PARTHICI. F. D. NERVÆ. NEP. TRAIANO. HADRIANO. AVG. PONT. MAX. TRIB.
POT. II. COSS. II. QVOD. VNVS. OMNIVM. PRINCIPVM. ET. SOLVS. REMITTENDO SESTERTIVM. NOVIES. MILLIES. DEBITVM. FISCO. NON. PRÆSENTES. MODO. SED. ET. POSTEROS. SVOS.
PRÆSTITIT. HAC. LIBERALITATE.
SECVROS. IVLIA. AVG. MATER. AVGG.
ET. CASTRORVM. MATRONIS.
RESTITVIT. SABINA.
AVGVSTA. MATRONIS.
DIVVS. AVG. PONT. MAX. EX. S. C.
REFECIT.

De quorum verò nomine *Syngraphæ* inſignirentur olim, diximus ſuprà voce *Sacerdos*: Vide quoque aliquid infrà ubi de *Tabulis Syngraphariis*. Aliàs vocem Συγγραφή, de hiſtoria pedeſtri ſermone conſcriptâ, propriè Græcos uſurpare, unde Κορινθιακὴ συγγραφή Eumeli fil. Amphilyti, *Hiſtoria Corinthiaca, ſoluta oratione ſcripta*, Pauſaniæ ſæpiſſimè memorata, obſervat idem Salmaſ. *ad Solin. p.* 858.

SYNHODI Archiereus, vide infrà *Synodi Archiereus*.

SYNICENSE Caſtrum urbs Africæ olim epiſcopalis Hipponi regio finitima. *D. Auguſtin.*

SYNNADA, ſeu SYNADA *Ptol.* ſingular. & plural. num. *Synada*, urbs Phrygiæ magnæ archiepiſcopalis & metropolis, ingens, ſub qua 20. urbes epiſcopales olim fuêre, marmore clara, quod *Synnadicum* appellatur, teſte Strab. *l.* 12. Claudian. *in Eutrop. l.* 2. *v.* 271.

— *Pretioſaque picto*
Marmore, purpureis cui cœunt Synnada venis.

Vide ſis illic *Heinſium. Stephanus*: Σύνναδα, πόλις Φρυγίας. Hic quidam Præſules, cœtu coactô, A C. 265. Baptiſmum ab Hæreticis adminiſtratum, nullum pronuntiârunt. Euſeb. *Hiſtor. l.* 7. Baron. *in Annal.* Papinius *Synnaden* vocat. Sic enim ille in Surrentino Pollii, *l.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 87.

Synnade quod mœſtâ Phrygiæ fodêre ſecures,
Per Cybeles lugentis agros, ubi marmore pictô
Candida purpureô diſtinguitur area gyro.

Nic. Lloydius.

SYNNADES Columnæ, apud Jul Capitolin. *in Gordianis, c.* 32. ubi de domo horum, & villa ducentas columnas in tetraſtylo habente, *quarum quinquaginta Caryſtea — quinquaginta* Synnades, *quinquaginta* &c. ſunt *Synnadicæ*, ab urbe Phrygiæ ἐν Σύνναι, Latin. *Synnas*, unde illud nobile marmor. De quo accipiendi verſus illi Papinii, *loc. cit.*

— *ubi marmore pictô*
Candida purpureô diſtinguitur area gyrô;

quos de marmorationis genere ex duobus marmoribus compoſito, intellexêre nonnulli. Tale enim marmor *Synnadicum*, candidum ſcil. & ovatis figuris, vel orbiculis rubris vel ſanguineis interſtinctum: quam ob cauſam Alabaſtritæ lapidi, ob varietatem, illud, comparavit *Strabo*. *Docimites* aliàs, à Docimio ejuſdem regionis vico, ubi lapidicinæ fuerunt hujus marmoris: Imo & *Onychites*, ob prærememoratam cum Alabaſtrite ſimilitudinem. Ad conciliandum pretium, fabulam addit Statius idem, *l.* 1. *ſylv.* 5.

— *cavo Phrygiæ quam Synnados antro*
Ipſe cruentavit maculis lucentibus Atys.

Ibi enim Atyn exſectum, & proin Corybantes quoque perpetuò ſe vulneraſſe atque ad ſacra Cybeles exſcidiſſe, dicitur. Vide eundem Poëtam, *l.* 2. *ſylv.* 2. *v.* 87. & plura de marmore illo, apud Hermolaum Barbarum, *ad Plinium, l.* 2. *c.* 103. Bernard. Cyllenium *ad Tibullum, l.* 3. *Eleg.* 3. Salmaſium, *d. l.* & *ad Solin. p.* 559. Alios. Ejuſdem meminit Paul. Silentiarius, *in Deſcript. S. Sophiæ*,

Καὶ Φρύγα δαιδαλέοιο διέστιχεν αὐχένα πέτρης,
Τὴν μὲν ἰδεῖν ῥοδόεσσαν μιγῇ μέλαν εἰς λευκόν,
Τὴν δ' ἅμα πορφυρέαισι καὶ ἀργυφέοισιν ἀώτοις
Ἄνθεσιν ἀστράπτουσαν.

SYNOCHITIS Gemma, Græcè συνοχῖτις, à retinendis Deorum Manium imaginibus, quas in Necyomantia olim evocare ſolebant gemmæ anagogitidis ope, nomen accepit. Ejus meminit Plin. *l.* 37. *c.* 11. A verbo συνέχειν, *continere*, *detinere*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1091. ut & ſuprà in voce *Anancitis*.

SYNODALES Teſtes, in Concil. Cabilon. A. C. 813. *can.* 21. *Teſtes publicos, quos Civitas nuncupat Synodales*, Citeno & Altaſerræ, *Diſſertat. Juris Canon. l.* 2. *c.* 12. ſunt, qui publicè recepti ac probati in Synodo, quaſi cuſtodes & ſpeculatores eorum, quæ fiunt in Eccleſiis vel contra Synodi decreta decernuntur & geruntur, quos Græcis Παραφύλακας appellatos, notavit Cujacius, *ad c.* 7. *de Teſt. cog.* Vel potiùs, qui in quacunque parœcia vel Epiſcopatu eligebantur, adhibitô ſuper IV. Euangelia, vel Martyrum reliquias juramentô, ut omnia, quæ contra fidem & religionem fiebant, obſervarent & inquirerent, ut patet ex Concil. Lateran. ſub Innocentio III. *can.* 6. Eos eligendi modum prolixè exponit, ex Concilio Rotomagenſi apud Reginonem, *l.* 2. *c.* 2. & Burchardo, *l.* 1. *c.* 91. Car. du Freſne *Gloſſar.* in voce *Teſtes*. Sic *Synodalis Liber*, Eccleſiaſticis libris accenſitus, Guilleberto Lunicenſi Epiſc. *lib. de uſu Eccl.* vocatus eſt, vel quòd ad Synodales Conventus ſpectantia contineret, vel quòd *Synodi* in illum *Epiſcopales* referrentur: quomodo appellari conſuevêre, quæ ab Epiſcoporum quolibet cogebantur, convocatis quotannis Parœciæ ſuæ Presbyteris. Cujuſmodi *Synodorum*, cùm Aliæ fierent tempore Quadrageſimali, in quibus vocati Presbyteri, qui in urbem commeabant, ab Epiſcopo Theologicis doctrinis imbuebantur, eas ſuſtulit Ludovicus Pius, ut quæ Presbyteros à gregis ſui curâ, tempore ſacro, avocarent, in *Capitul. Aquiſgran. ann. Imperii* 3. Aliæ inſtituebantur ad coërcendos Presbyteros ac Clericos, ſi quà in Canones peccâſſent, quod bis quotannis contigiſſe, mediô ſcil. Majô & Kal. Nov. patet ex Concilio *Autiſiodor.* 6, 7. Et ad has Synodos annuas venientes Clerici, Epiſcopo cenſum pendere ſolebant, qui *Synodus* quoque, item *Synodalis cenſus* & *Synodaticum* dictus eſt; improbantibus iſtiuſmodi præſtationem non paucis Epiſcopis, inter quos Rodulphus Epiſcopus Eugubinus, *nullum aſſuetæ oblationis vel exeniorum canonem a Clericis exigi permittebat — abſit, inquit, ut Synodum vendam*, apud P. Damianum, *l.* 1. *Ep.* 9. Vide plura hanc in rem apud præfatum *Gloſſarii* Auctorem, nec non Macros Fratres *in Hierolex.*

SYNODI Archiereus in *veter. Inſcr.*

L. AVRELIO.
APOLAVSTO. MEMPHIO.
AVGG. LIB. HIERONICÆ.
CORONATO. ET. TON. DIAPAN
DON. APOLLINIS. SACERDOTI.
SOLI. VITTATO. ARCHIERI
SYNHODI. ET. AVGG.

Ut

Ut & primus *Sacerdos Synhodi*, in aliâ [illegible]

M. AVRELIO. AVG. LIB.
AGILIO. SEPTENTRIONI.
PANTOMIMO. SVI
TEMPORIS. PRIMO. SACERDO
TI. SYNOD. APOLLINIS. PA
RASITO.

eſt collegii Scenicorum Pontifex: cujuſmodi Collegia ſua ſacra, ſuos Pontifices & Sacerdotes habuêre. Nempe [illegible] etiam ſimpliciter [illegible] de Scenicorum Collegio & congregatione [illegible] Latini [illegible]. Ut & de Xyſticis, in veter. *inſcr.* [illegible] in alia, *ὁ Ἀρχιερεὺς τῆς σύμπαντος* [illegible]. Sic [illegible], in alia. Apud Strabonem eâdem voce inſignitur collegium Philologorum, qui publico ſumptu in Muſæo Alexandrino alebantur. Unde ſumptâ occaſione Tertullian. de Antinoi, Hadriano in deliciis, conſecratione agens, *Apolog.* c. 13. *Cum de pædagogiis aulicis noſtri [illegible] Deorum facit*, inquit, i.e. in Synodum & collegium Deorum [illegible]. Ubi *Synod um Deorum* vocat, quod *Collegium Deorum, Deorum Concilium, Conſ[illegible] Deorum* in veterib. *Inſcr.* dicitur paſſim. Qui enim de hominibus in Deorum numerum referebantur, hi [illegible] eorum & [illegible], quaſi *adſeſſores & ejuſdem cum illis Sedis participes* fieri dicebantur: quod Tertullianus *Synhodi Deorum fieri*, & collegio eorum adſcribi, vocat. Et quidem *Synhodus Deorum* apud Græcos ex XII. Diis erat, quos *magnos* appellabant; in quorum numerum qui ex hominibus referebantur, hi *πάρεδροι* appellabantur *τῶν μεγάλων θεῶν*. Unicuique enim Deorum ſuos attributos *παρέδρους* ſuprà diximus &c. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Adrian.* c. 14. & ſuprà ubi de more *in Deos* referendi.

SYNODICA Epiſtola, Græcè *Συνοδικὰ* & *Συνοδικὰ γράμματα*, Epiſtola eſt à Patribus Concilii ſeu Synodi ſcripta, de iis quæ ibi dicta actaque eſſent. Cujuſmodi literas complures habemus in Conciliorum C[illegible], de quibus copioſè agit Bernardinus Ferrarius, *de Epiſt. Eccl.* l. 2. c. 6. Sed & Veteribus fuit in more poſitum, ut ſedi alicujus, præſertim eminentioris, Epiſcopus recens promotus, fidei ſuæ confeſſionem ſcriptam mitteret ad alios Epiſcopos vel Patriarchas (in quo ſe imitari dicebant exemplum Apoſtoli Pauli, de quo vide Galat. c. 2. v. 2.) ut ſic in Eccleſia & fidei ſinceritas & Catholica unitas conſervaretur. Quale ſcriptum Græci ſimiliter *Συνοδικὸν* appellare ſolebant, quod non minus de fide ageret, ac ea quæ ab ipſis Synodis mitti conſuevêre. Seu potiùs, quod novus Præſul ea ſcriberet, cum conſenſu Synodi ſuæ. Vide de iis Jo. Garnerium, *Notis ad Liberatum* c. 18. Hinc Sergius, *Ep. ad Honorium* ſcribit, ſe ex ſolo auditu percepiſſe promotum eſſe Sophronium ad Epiſcopatum Hieroſolymitanum, eò quòd nondum acceperit ab eo hujuſmodi ſcriptum, *Nondum enim ejus Synodicam epiſtolam, uti moris eſt, accepimus.* Vide quoque Gregorium M. l. 1. *ep.* 25. l. 6. *ep. ex regiſtro* c. 169. & 188. & plura hanc in rem apud Jo. Forbeſium *Inſtruction. Hiſtorico-Theolog.* l. 5. c. 9. ubi de præfatt Sophronii *Synodica*.

SYNODICÆ Stellæ, vide ſuprà *Abſrenſe*.

SYNODITÆ, in l. 57. Cod. *Th. de Appell. Addictos ſupplicio —— nulli Clericorum vel Monachorum, eorum etiam, quos Synoditas vocant, per vim atque uſurpationem vindicare liceat ac tenere*, alibique Græcè *Συνοδῖται*, Cœnobitæ ſunt, *οἱ ἐν κοινοβίοις ἢ συνοδίαις μοναχοί*, apud Socratem, *Hiſt. Eccl.* l. 4. c. 23.

SYNODIUM, apud Diomedem. *Sed quod paribus tibiis aut imparibus invenimus ſcriptum, quòd ſi quando monodia agebat artifex, unam tibiam inflabat: ſi quando ſynodiò, utramque*: chori concentus eſt, ſicut *Monodium*, cantici cantus. Et quidem Artificem, ſi quando monodia ageret, unam tibiam inflâſſe dicit; ſi quando *Synodio*, utramque, per illam *pares*, per has *impares* intelligens. Sed nec pares tibiæ de una tibia dici poſſunt, omneſque illæ antiquæ Comœdiæ, quæ inſcribebantur, *actæ tibiis paribus aut imparibus*, chorô caruêre, & ſolis canticis ornatæ fuêre. Qua de re vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*, c. 19.

SYNODUS, Græcè *Σύνοδος*, item *Σύνεδριον*, Hebr. כנסיה, vox Eccleſiaſtica eſt, cœtum denotans ſacrum ex Eccleſiæ Præſtitibus membrisque illuſtrioribus, munere, doctrinâ, pietate collectum, ad fidem contra Hæreticos defendendam, moreſque Eccleſiæ, lapſos in deteriora, denuo erigendos, juxta infallibilem Spiritus S. normam in Verbo Dei nobis præſcriptam. Cujuſmodi conventus *Synodique*, pro Eccleſiarum eò convenientium numero, vel *Provinciales* vel *Nationales* vel *Oecumenicæ* dicuntur. Vide ſuprà in voce *Synodales*, item ubi *de Oecumenicis Conciliis*. Unius autem Eccleſiæ Rectorum Conventum ſpecialius *Πρεσβυτέριον* appellari, notum. Vide Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl* voce *Σύνοδος*, ubi etiam de Conciliis Oecumenicis VI. Nicæno I. Conſtantinopolitano I. Epheſino, Chalcedonenſi, Conſtantinopolitano II. & III. ſuccinctè agit.

SYNOECIA, Græcè *Συνοικία*, feſtum Athenis de quo ſic Thucydides l. 2. *Cecrope priſciſque Regibus uſque ad Theſeum, Attica ſemper oppidatim incolebatur, Prytanea* [illegible] *Curias habens* [illegible] *Magiſtratus. Neque Regem conſulebant, quando nullus erat ex periculo metus; ſed per ſe quique ſuorum Remp. adminiſtrabant & concilium habebant —— Theſeus autem regnum adeptus, (vir & prudens & potens) cum [illegible] tum etiam Concilia & Magiſtratus aliarum urbium ſuſtulit: omneſque in unum Concilium & Prytaneum Athenis coëgit, Singuli res ſuas, ut antè, poſſidebant, ſed unâ hâc civitate uti neceſſe erat: in quam cùm omnes jam convenirent, pecuniamque ad uſus publicos conferrent, auctor illa poſteris à Theſeo tradita eſt. Inde Athenienſes Συνοικία, publicum Minervæ feſtum celebrant. Antehac urbs erat, quæ nunc eſt arx —— igitur, & antè & poſt in agris cum tota familia habitabant liberi & ſub jure.*

SYNONETA, in l. Cod. *Theod. de publ. comp.* publica eſt comparatio ſpecierum, ex Græco *σὺν* & *ὠνή*. *Coemptionem* apppellari, in l. c. C. *de frum. urb. Conſtant.* & in rubr. *ut nemo hic in coëmp. ſpec. ſe excuſ.* docuit Jac. Cujacius, *Obſervat.* l. 1. c. 35. Quam coëmptionem ſic accipit Accurſius, ut Provinciales à fiſco res annonarias emere cogantur: Alii, ut in Fiſco [illegible] formiſſent pretiis compellantur. Vide de hoc [illegible] ſeu [illegible], uti appellat, onere, *Suidam*, Caſſiodorum, [illegible] excepta doce[illegible], Prateijum, Alios. [illegible]

SYNO[illegible] [illegible], [illegible] ab Ottomanno, cum Natolia, Ancyra & Sebaſtia, A. C. 1[illegible]8. Curio, *Hi[illegible]. S[illegible]* 3. v. 2.

SYNORIS vide ſuprà *Curru[illegible]*.

SYNTAXIS, Græcè *Σύνταξις* portio ſpecialium ac leve, quô moleſtum *φόρον* nomen lenire ſolebant Athenienſes, teſte *Harpocratione*. Hoc: [illegible]. C. Nepos reddit, *quantum pecuniæ quotannis* [illegible] *daret*, *Ariſtide*, c. 3. Et *Φόρον* tamen appellaſſe, dicas [illegible] Æſchine, [illegible]. Vide collecta Meurſio, *Fortunâ Atticâ*, c. 7. p. 52. & ſqq.

SYNTHESIS, communis apud Romanos convivantium veſtis fuit. Licet enim in conviviis publicis ac ſolemnibus Toga adhibere uſus, cœnæque imprimis Imperatoriæ nemo niſi togatus intereſſe auderet; domi tamen privatis conviviis Togas Cœnatorias [illegible] utabant, quas & *Syntheſes* dixerunt. Harum mentio frequens in antiquis Scriptoribus, præcipuè apud Martialem, eaque omnibus obvia. Juſtus Lipſius in *Saturnalibus ſuis* ditiorum ſolùm & lautiorum illas fuiſſe exiſtimat, ex eo, quòd apud Martialem, l. 5. *Epigr.* 81. v. 2. Zoilus quidam unâ cœnâ undecies Syntheſin mutâſſe, quodque apud Suetonium, c. 51. Nero plerunque *ſyntheſinam* prodiiſſe in publicum, legitur. Interim viliorum quoque hanc veſtem fuiſſe, etiam in municipiis, ex eodem Poëta, l. 4. diſcimus, ubi, quamvis Poëticè ait, *Epigr.* 66. v. 4.

Dixit & æſtates Syntheſis *una decem.*

Fuit autem ad inſtar Pallii, & linea ſindon, quâ involvebantur in convivio, reliquis utplurimum depoſitis veſtimentis; quamvis Martialis & Ovidius *Pallia* appellent communi voce, quæ de omnibus veſtium generibus non rarò uſurpatur. Sanè in antiquis Tricliniorum figuris homines ſeminudi cubant [illegible], quod fortaſſe *Syntheſis*, ſemiamictus. Atque à ſindonem, quâ *indutus ſuper nudo adoleſcens* ille erat, qui CHRISTUM à Judæis captum ſequebatur, quâque relictâ nudus aufugit, Marc. c. 14. v. 52. *Syntheſin* fuiſſe, credit Ferrarius, vel certè veſtem convivalem, quas non fuiſſe pretioſas, ut volebat debili conjectura Baronius, oſtendit Caſaubonus *Exerc.* 16. Mulieb res quoque cœnatorias fuiſſe, docet Pomponius, *de auro arg. leg.* Q. *Mutius, ait, ſciſſe ſe quendam Senatorem muliebribus cœnatoriis uti ſolitum*; quæ colore fortaſſe à virilibus diſtinctæ. Martial. l. 10. *Epigr.* 29. v. 1.

Quam mihi mittebas Saturni tempore lancem,
Miſiſti domina Sextiliane, tuæ:
Et quam donabas dictis à Marte Calendis,
De noſtra Praſina eſt Syntheſis *empta toga.*

Pretiô nempe, quô emere ſolebat togam, quam Poëtæ natali ſuô mitteret, emit [illegible] cœnatoriam amicæ. Et fortaſſe *Syntheſis* eſt, quâ indutum videmus ſenem diſcubiturum, in monumento quod publicavit Urſinus, *ad Ciacconii Triclinium*. Non verò ſolùm *Syntheſis* in cœnis, ſed & totô Saturnalium tempore, uſus fuit. Romani enim omnes, his durantibus, *ſyntheſinati* ſive in cœnatoriis, quaſi eô tempore eſſet perpetuum convivium, inceſſiſſe leguntur. Quare meritò Caniſianum reprehendit Poëta ſæpe laudatus, quòd Saturnalibus togatus incederet, l. 6. *Epigr.* 24. Et Seneca, *December*, inquit *Ep.* 18. *eſt menſis cum maxime civitas deſudat. Si te hic haberem, libenter tecum conferrem, quid exiſtimares eſſe faciendum, utrum nihil ex quotidiana conſuetudine movendum: an ne diſſidere videremur, cum publicis moribus & hilarius cœnandum & exuendam togam* &c. Unde colligimus, *Syntheſin* à tunica fuiſſe diſtinctam, alioqui enim Romani, non in conviviis modò, ſed & Saturnalium tempore, ſaltem inceſſiſſent tunicati. Sic apud Xiphilinum, l. 63. Cornelius Fronto, cauſarum Patronus, cum aliquando altâ nocte domum rediret, ac intellexiſſet à quodam, cui patrocinium promiſerat, Hadrianum jus reddere, [illegible], ut erat *in cœnatorio amictu*, ad Tribunal acceſſiſſe legitur. Octavius Ferrarius, *de Re veſtiaria*, *Part.* 1. l. 1. c. 30. & 31. Interim æſtate quidem *Syntheſes*, quæ ex lino & leviore materia erant: hyeme verò lænæ, utpote indumentum denſum ac villoſum, adhibebantur. Unde Martialis, l. 14. *Epigr.* 136. cujus titul. *Læna*, ſic ait:

Tempore brumali non multùm levia proſunt,
Calfaciunt villi pallia veſtra mei.

De *Syntheſi* Gallorum, i. e. Sacerdotum Cybeles, ita Dionyſ. l. 2. *Ingenuus Romanus nemo eſt mendicus, nec oberrat ad Phrygios modulos indutus Syntheſin, neque ex decreto Senatus initiatur magnæ Matris Orgiis.* Vide Roſin. *Antiqq.* l. 5. c. 32. Sed & elegantiorem veſtem, quâ certis diebus feſtis populo Rom. extra ordinem uti licuerit, hac voce denotatam vult Turnebus, *Adverſ.* l. 23. c. 19. ubi eam inde dictam, quòd cum eâ rarò uterentur, domi in arca & prelis compoſitam haberent, addit. Salmaſio veſtes aliæ ſingulares, ſparſæ & ſolutæ erant, Græcis *μονάχαι* dictæ, aliæ in *Syntheſis* compoſitæ & congregatæ. Et quidem quæ in ſyntheſi ſtruebantur, certo numerò ſolebant ſecundum ſpecies inter ſe jungi ac componi, ſeptenæque veſtes ejuſdem coloris, facturæ & materiæ, ſyntheſin unam conſtituebant: ut *ſeptem tunicæ ſubſericæ coloreæ, ſeptem purpureæ, ſeptem pallia aureâ ſparſa* &c. Septenariô enim numerò ſemper conſtruebantur hæ veſtium ſyntheſes: unde

Septenaria ſyntheſis Sagunti;

apud Martialem, l. 4. *Epigr.* 46. v. 15. pro ſeptem vaſis paribus fictilibus. Namque & ad vaſa vocabulum tranſlatum. Sic Statius, l. 4. *Sylv.* 9. v. 44.

Aut unam dare ſyntheſin (quid horres!)
Alborum calicum atque caccaborum!

Ubi *Syntheſis calicum*, ſunt ſeptem calices; *Syntheſis caccaborum*, ſeptem caccabi. Sic itaque ſeptenæ veſtes Syntheſin faciebant. Pretioſæ verò tantùm illæ, & quæ rarò uſurparentur, quæque diebus feſtis ſolùm ſumerentur, ita per ſyntheſes diſponebantur.

Unde [illegible] ſynth[illegible], pro ſumptuoſa & pretioſa qua [illegible], qua materia, qua p[illegible] [illegible]. Et Syn[illegible] [illegible] quæ in ſ[illegible]theſi [illegible] [illegible]ebant, Græcis [illegible] vocatum. Origo vocis à Græco [illegible], comp[illegible] &c. Vide [illegible] [illegible]um, [illegible] ad [illegible] in [illegible]ſo, c [illegible] & ad Solinum, p. 1170 nec non ſuprà in voce Cœnatiſſa.

SYNTHRONUM Græcè Σύνθρονον, apud Jo. Curopalatem, in Conſtantino, ubi dic Pen[illegible]ſtes in Liturgia turbas ortas eſſe, quòd Metropolitæ non ſuſtinerent, Syncelli ἐν τῷ συνθρόνῳ in ſynthrono [illegible]rent: ſubſellium eſt, de quo etiam Euchologium, ubi, de conſecratione Templi, alibique ubi in ſanctum Synthronum, poſt conſecrationem Epiſcopos deferri, ut in eo, veluti Majeſtatis throno, ſedentes ſuæ au[illegible]oritatis ſe compotes factos agnoſcant, conſueviſſe refert. At Σύνθρονος, qui eodem throno [illegible] ut σύνθρονοι θεοί, Synthroni Dii, qui & Paredri, de quibus ſuprà.

SYNTIA Terra, apud Ovidium, Ep. 6. Hypſipyles, Heroid. v. 141.

> *Dic age, ſi ventis, ut oportuit, [illegible] iniquis*
> *Intraſſet portus, tuque, comeſque, meos:*
> *Obviaque exiſſem fœtu comitata gemello,*
> *Syntia nonne tibi terra roganda foret.*

Ubi geminatam lectionem reſtituit Barthius, ex Apollonio, l. 1. v. 608. qui Σιντηΐδα vocat. Lemnos eſt inſul. cujus primos incolas ex Thracum genere Σίντιας dictos eſſe, habes apud Strabonem, l. 7. Vide in [illegible].

SYNTONA, apud Quintilian. l. 9. c. 4. *In univerſum autem ſi ſit neceſſe, duram potius atque aſperam compoſitionem malim eſſe ——— quotidie magis [illegible] [illegible]vimus* ſyntonorum *modis ſalitantes*: ſunt ſcamella ſeu ſcabella Symphoniacorum, quòd ſine ulla toni variatione tenore quodam continuo & æquali ad pedem feriebantur, vulgò ſic dicta. Σύντονα enim Græci, non tantùm, quidquid vehemens eſt rigidum & incitatum, ſed etiam quod unius toni, ejuſdemque tenoris eſt, appellant. Unde *Syntonarius*, qui ſcabella aut cymbala pede percutit. Gloſſæ, *Pedicularius*, Συντονάριος, ſicut Τοναριον [illegible], à quo Tonarium, fiſtulæ genus, quâ vocis modos regebant ac temperabant Muſici, apud eundem Quintilianum, l. 1. c. 10. & Plut. περὶ ἀοργησίας, ubi de Graccho concionante, & Muſico poſt eum conſiſtente, [illegible] iſtiuſmodi fiſtulâ modos ei miniſtrabat. An indidem *Syntonator*, in veteri *Inſcr.* quam ſuprà vidimus in hac voce? Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*, [illegible] 19.

SYNTYCHE, mulieris nomen. Philip. c. 4. v. 2.

SYNUSIASTÆ, Græcè Συνουσιασταί, Hæretici dicti ſunt, qui aſſerebant Chriſtum unicam tantùm φύσιν, *ſubſtantiam* habuiſſe, nec ex utero Virginali carnem ſumpſiſſe, ſed potius aliquam portionem Divinitatis Verbi converſam fuiſſe in carnem, credebant: ac proin conſtituebant Verbum Patri ὁμοούσιον, *conſubſtantiale*, non ſolùm in Divinitate, ſed etiam in Humanitate, unde vocis etymon clarum eſt, apud Car. Macrum *in Hierolex.* Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Συνουσιασταί, & ſuprà in voce *Chriſtomachi.*

SYOPII, populi Liburnis vicini. *Steph.*

SYPALETTUS, vicus in Cecropide tribu. *Steph.*

SYPERIS, apud Plin. l. 6. c. 23. uti in quibuſdam libris extat, aliàs *Hyperis* legitur, de quo fluvio. Vide in hac voce.

SYPHAX, partis Numidiæ ſeu Maſſylorum Rex, qui cùm Scipioni per Lælium fuiſſet conciliatus, belliqué ſocietatem cum eo iniiſſet, poſteà, violatâ fide, Hannibali adhæſit. Hunc Scipio in Africa, cum Aſdrubale, filio Giſconis bis vicit: priori prælio cæſis aut exuſtis hominum 40000. captis 6000. poſteriori verò, copiis penitus [illegible]patis, ipſoque à Lælio & Maſiniſſa, cum uxore Sophoniſba, capto: quam cùm deperiret Maſiniſſa, à Scipione prohibitus eſt, animos filiæ Aſdrubalis & odium ejus in Romanos veritò. Dein victò quoque Verminâ filiò vivus in Scipionis manus traditus eſt, à quo in triumpho circumductus, & in carcerem incluſus, inediâ vitam finiit, regno Maſiniſſæ conceſſò, Plut. *in Scip.* Liv. l. 24. c. 48. 49. l. 27. c. 4. l. 28. c. [illegible] l. 29. c. 23. *Polyb. Eutrop.* &c. Ovid. *Faſt.* l. 6. v. 769.

> *Poſtera lux melior, vincit Maſiniſſa Syphacem.*

Propert. l. 3. El. 10. v. 59.

> ——— *V[illegible] monimenta Syphacis.*

Juvenal. *Sat.* 6. v. 170.

> *Tolle tuum precor Annibalem, victumque Syphacem*
> *E caſtris, & cum totâ Carthagine migra.*

Corripuit ſecundam ſyllabam Claudian. l. *de Bello Gildonico*, v. 91.

> ——— *Haurire venena*
> *Comp[illegible]imus [illegible] Syphacem, fractumque Metello*
> *Traximus immanem Marti ſub vincla Jugurtham.*

Vide ſis illic *Barthium* Nic. *Lloyd.*

SYPHEUM Brutiorum oppid. Liv. l. 30. c. 19. Hodie *Caſtrovillari*, oppid. Calabriæ citerioris ad Sybarim fluv. prope Apenninum, 36. mill. paſſ. à [illegible]entia in Boream, 5. a Caſſano in Occidentem in edito loco.

SYPONTUM, vide *Sipontum.*

SYRA, [illegible] *Syria Dea*, tantopere Priſcis celebrata cum Atergati eadem quibusdam videtur, ex illo Strabonis, l. 16. ubi Interpr. *Sita eſt [illegible], quatuor ſtadiorum ſpatiô, Bambyca, quam Edeſſam & Hier[illegible] [illegible] Sacram Urbem, nuncupant: in qua colunt Deam Syriam, quæ dicitur Atergatis.* Sed Atergatin conſtat quidem unam fuiſſe ex Syrorum Deabus, ab hac vero aliam arbitratur Voſſius, quæ κατ' ἐξοχὴν Dea Syra appellabatur. Nam Atergatis ſive Derceto erat ſemimulier & ſemipiſcis, ut ex Luciano patet: Quæ autem Hierapoli colebatur, tota erat mulier, unde idem, [illegible] ἐν ἱρῇ πόλει [illegible] [illegible]. Dein hæc *Syria Dea*, non tam animale, quam naturale Numen videtur fuiſſe; vis nempe generatrix, quæ [illegible] Veneris, cum Matris Deûm, nomine intelligitur. Vel ſi cum naturali hoc Numine pariter coluerint animale, non hoc Derceto [illegible], Semiramidis mater; ſed Semiramis ipſa: cùm nulla Syris heroina celebratior fuerit Semiramide, uti nulla Diva iis divinior *Dea Syria.* Accedit, quòd Semiramis dicitur educata a columbis & columbæ etiam ſymbolò ſignabatur: Dea autem Syria, ex ovo, cui columba inſederit dicitur pregnata, idque ad Euphratem ubi Babylon Semiramidis Regia. Vide Gerh. Jo. Voſſium *de Idol.* l. 1. c. 23. & Salmaſ. *ad Solin.* p. 474. & *ſeqq.* Redeo ad id, quòd naturale potiùs Numen hôc nomine indigitatum diximus, & quidem non Lunam ſolum, ſed & Terram. Idem enim numen ſunt, *Dea Syria, Juno Aſſyria & Dea Hierapolitana.* Unde Lucianus in erudita *de hac Dea* diſſertat. ſic orditur, Ἔστιν ἐν Συρίῃ πόλις, οὐ πολλὸν ἀπὸ τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ, καλέεται δὲ ἱρή, καὶ ἔστιν ἱρὸν τῆς Ἥρης Ἀσσυρίης. Nec quòd *Dea Syria* ſit Juno, ei obſtat, quòd Tellurem ſignare dictum, Juno enim Orienti eſt aggregatum ex Luna & omni Natura Lunæ ſubjecta; quocirca probè hoc convenit cum eo, quod Lucianus *ibid.* refert, audiſſe ſe ex ſapiente Viro, Deam hanc Hierapolitanam eſſe Rheam: *Nam, inquit, & Leones ipſam ferunt, & tympanum habet, & coronam in capite turritam geſtat, qualem & Lydi Rheam effingunt.* Subditque, *ut Galli Rheæ ſic & Hierapolitanæ Deæ ſacerdotes caſtrari ſolent, exemplô Attinis.* Templum ei condidit Stratonice, Antiochi Soteris noverca & uxor, quæ Combabum adeò perditè amavit: Sed vetus illius Templum, à quo extructum ſit, ob antiquitatem ejus non convenit. Aliqui attribuêre Libero, cùm in Orientem expeditionem ſuſcepiſſet: Alii Attini Lydo, ex Phrygia in Syriam profecto: Alii Semiramidi, cujus & imago ad ſiniſtram Templi erat, dextrâ ædem demonſtrans, ut oſtenderet, non ſe, ſed Deam Hierapolitanam coli oportere. Alii denique tribuere Deucalioni Scythæ, quò nomine non illum, Moſis æqualem, ſed Noachum, diluvio cum ſuis ſuperſtitem, ſignari: liquet ex iis, quæ eruditus ille Syrus *loco cit.* narrat, de antiquis hominibus univerſali diluviô ſublatis, & λάρνακι ſive arca, quâ Deucalion cum uxore & liberis & omnis generis animantibus fuerit ſervatus. Mentio Deæ ſæpius eſt in *Collectione Inſcr. Gruteriana* p. 86. unde & diſcere eſt, quomodo ſolita fuerit effingi: Nempe velata caput tiara ſive diademate lunatô, ac dextrâ tenens noctuam, lævâ autem quiddam non abſimile cochleari, parte pectoris nudâ, reliquâ verò laciniosâ veſte contectâ. Vide iterum Voſſ. l. 2. c. 55.

SYRA, locus Judææ, qui ſecundùm Joſephum 20. ſtadiis ab Hebrone diſtat. 2. Sam. c. 3. v. 26. Item Inſul. maris Ægæi, proxima Delo, patria Pherecydis. Vide *Syros.* Eadem enim videtur.

SYRACES, equiſo Saccarum, qui naribus auribuſque abſciſſis ſe transfugam mentitus, Darium cum exercitu Saccas oppugnantem, in maximas difficultates conjecit. Vide Polyæn. l. 7. c. 10. *Dario cam.* 8.

SYRACI, Hyrcaniæ, vel ſecundùm alios, Armeniæ majoris populi, qui regem legebant proceriſſimum, cuique caput longiſſimum eſſet, ut tradit Zenodotus, *in adagio* Νῆμα [illegible] Χ[illegible].

SYRACIDES, vide *Eccleſiaſtus*, it. *Jeſus.*

SYRACUSÆ, quæ SYRACUSSÆ *Theocrito*, prius *Ortygia*, urbs Siciliæ ampliſſima, in ora ad ortum, inter Catinam 48. & Pachynum promuntor. in Auſtrum 40. mill. paſſ. Magnitudinem ejus innuit Pindarus, quando μεγαλοπόλιας Συρακόσαι, h. e. *grandiurbes Syracuſæ* vocat. Erat ſiquidem urbs non Siculorum modò, ſed & Græcarum omnium celeberrima, ab Archiâ Corinthio annis ante Chriſtum plus ſeptingentis condita. Hujus partes 4. *Inſulam, Acradinam, Tychen,* & *Neapolin* multis deſcribit Cicero, *Verrinâ quartâ.* Unde Auſonius, *de Clar. urbib. Epigr.* 11. v. 1.

> *Quis Catinam ſileat, quis quadruplices Syracuſas?*

Alii quintam addunt *Epipolas.* Portus duplex: Major unus octoginta ſtadiorum, cujus fauces quingentis paſſibus patent, ad Ortygiam inſ. Arethuſâ fonte inſignem. Murorum ambitus apud Strab. erat ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων, i. e. 24. mill. paſſ. Dicit Liv. l. 25. c. 31. in Syracuſis captis, *prædæ tantum fuiſſe, quantum vix captâ Carthagine fuiſſet.* Plut. etiam *in Marcello*: [illegible]. Tum illi cum Athenienſibus, Pœniſque bellum: Dein ſub Dionyſio & Hierone, patriæ tyrannis fuit: ſæpe obſeſſa, nunquam expugnata, donec Marcellus illâ, non obſtante Archimedis multijugâ arte, quâ ſatis diu hoſtem remoratus erat, tandem potitus eſt. Hic ſpolia Romanâ Conſtantinus Pogonatus, Imperator Græc. amiſit A. C. 669. Poſtmodum urbs ſolo eſt à Saracenis æquata, A. C. 884. Patria Archimedis, Antiochi Hiſtorici, Epicharmi, Ariſtarchi, Philemonis, Theocriti, Stephani III. &c. Olim Metropolis nunc Epiſcopalis ſolùm. Vincent. Mirabella, *Antiq. Siracuſa.* Jacobus Bonannius, *l'antica Sirac. illuſtr.* Vide infrà quoque. Vocis originem quod attinet, doctiſſimus Fullerus, *Miſcel.* l. 4. c. 10. Syracuſarum nomen Punicè ſcribit צור כוסיא *Sor Coſia*, quaſi *Tyrum latentem* dicas. Fruſtrà, inquit Bochartus, cùm Syracuſas non condiderint Phœnices, ſed Græci Dorienſes, Archiâ duce; vide *Thucydidem, Strabonem, & alios.* Sed præcipuè Marcianum Heracleotam, qui [illegible] nominis originem aperit his verbis,

> Ἐκ τῶν Ζεφύρου [illegible] Δωρικὰς
> Κατῴκισ' Ἀρχίας [illegible]
> Ὁ Κορίνθιος μετὰ Δωριέων, κατοικίσας
> Ἀπὸ τῆς [illegible] λίμνης [illegible]
> Τὰς νῦν Συρακούσας [illegible]

Paludem intellige *Syraco*, de qua Steph. ubi de Syracuſis [illegible] καλεῖται Συρακώ. Meliùs quàm *Tyraca*, quomodo ſic [illegible] Vibius *in catalogo paludum*; *Tyraca Syracuſis. Syraco* autem vox Phœni-

tia eſt, [illegible] *Hanno*, *Giſco*, *Dido*, *Samatho*, Radix [illegible] *ſerach*, vel *ſarach* lucere eſt. Nec immeritò, ἀπὸ τ̃ [illegible], nomen paludi factum, cujus exhalationes morbos creabant plurimos. Id ipſum enim Syracuſani damnô ſuô multories experti ſunt, & ferè quotquot hoſtes æſtatis aut autumni menſibus Syracuſas circumſederunt. Hinc illud Diodori, *l.* 13. de Athenienſibus hanc urbem obſidione prementibus, [illegible]. Et *l.* 14. de Carthaginenſibus, quos ibidem per æſtivos ardores gravis invaſerat lues: [illegible]. Ita cum eidem urbi Marcellus immineret: *Acceſſit* (inquit Livius, *l.* 25. *c.* 26.) *peſtilentia, commune malum.* Et paulo poſt: *temporis & loci vitio & ægri erant, & moriebantur.* Cauſam ad conditorem referunt. Myſcellus enim & Archias, cum Delphos ſe contuliſſent, oraculum conſulturi de loco condendæ urbis, ab Apolline rogati utrum mallent,

Πλοῦτον ἔχειν πόλεων, ἢ τερπνοτάτην ὑγίειαν

Salubritatem Myſcellus, & Archias divitias elegit. Quarum urbium illa ſaluberrima, ſed pauper fuit; hæc ditiſſima, ſed inſalubris. Hanc ſive hiſtoriam ſive fabulam referunt Strab. *l.* 6. Steph. in Συρακοῦσαι, Ariſtophanis Interpres in *Equit.* ad verbum πλουθυγίεια, quò Comicus tribuit Athenis Syracuſarum opes, & Crotonis ſalubritatem, Suidas denique in Ἀρχίας, & rurſum in Μυσκελλος, *Bochartus.* Et quia opibus florebant, unde proverb. *Ne decima quidem Syracuſan. pars*, hinc voluptatibus erant deditiſſimi, unde *Menſa Syracuſana* proverb. apud *Athenæum*, *Ariſtoph. alios.* Patria inſuper fuit hæc Urbs, Demolchi fil. Epicharmi, Philemonis, qui novæ Comœdiæ ſcriptor, ſub Alex. M. anno 90. nimiô riſu obiit &c. Phormus item Comicus ſub Gelone floruit. Plura de civitate Syracuſana legere volentibus adeundi ſunt *Fazellus* & *Cluverius*, *Nic. Lloyd.* Hodiè *Saragoſſa*, in ora & Orientali Vallis Netinæ. Tota compacta in Inſul. Ortygiam, undique mari eluta, cum duplici portu, *Porte Maggiore & Piccolo*, cum unica porta ad Iſthmum, ubi & duo excitata ſunt propugnacula. Cherſoneſus ipſa in mare porrecta Inſulæ formam effingit. In vertice habet Arcem *Maniace*, & ſcopulis undiquaque munitur. Nunc urbs ipſa deficit in dies, vinô ſuô celebris. 40. mill. paſs. à Catana in Auſtrum uti 23. ab Auguſta 38. à Pachyno promontor. in Boream *Baudrand.* Plura apud Marſhamum *Canone Chron. Sec. XVI.* tit. *Syracuſæ conditæ*, ubi *de tempore quò extructa, de ſitu, partibus, opulentia & nummis* accuratè agit.

SYRACUSÆ, locus in editio ſingularis Auguſti, quem Τεχνόφυον Græcè vocare ſolitus eſt. Caſaub. *ad Capitolin. in Pertinace*, *c.* 11.

SYRACUSANUS Portus, vulgò *Golfo di S. Manza*, Sinus parvus Corſicæ, cum uno alteróve caſtro in parte Auſtral. Inſulæ, in ora maris Tyrrheni 7. milliar. à Bonifacio arce in Boream paulò minus à Portu veteri in Meridiem 48. ab Aleriæ ruderibus, 40. ab Adjacio in Eurum.

SYRACUSARUM in India ab Alexandro expugnatarum, meminit Diodor. *l.* 17. *fol.* 613. *f.* niſi ibidem nomen corruptum eſt.

SYRACUSIUS, Athenis quidam cauſidicus, quem ob garrulitatem & caninam facundiam Comici traducunt. Vide *Scholia in Ariſtophanis Aves*, 602. *D.* 1.

SYRASTENE *Ptol. Cambaja* Stuckio, regio Indiæ citerioris, apud Indi oſtia, ubi vicus *Saurac Caſtaldo.*

SYRASTRA, Indiæ intra Gangem vicus, *Ptol. Saurac* Caſtaldo.

SYRBANE, inſul. in Euphrate. *Steph.*

SYRE, Perſica vox, *Deum* denotans, de qua vide Tob. Pfannerum, ubi ex Marſilio Ficino, apud omnes gentes, præcipuum Dei nomen quatuor ſolùm literis pronuntiari, docet *Syſtemat. Theolog. Gentil. pur. c.* 2 §. 11.

SYRENTION & SYRCENTIUM, oppid. Hetruriæ. *Steph.* De quo nihil apud alios.

SYRGIS, fluv. Scythiæ Europææ in Mæotidem paludem influens.

SYRI, apud Sidonium Apollinarem, *l.* 1. *Ep.* 8. *Fænerantur Clerici, Syri pſallunt*, Hieronym. item in *Ezech. l.* 8. *c.* 26. Salvianum, *de Provid. l.* 4. Alioſque recentioris ævi Scriptores, Negotiatores ſunt, qui ex *Syria* in Occidente mercaturam exercebant, de quibus vide Savaronem *ad Sidonium*, Gravium ad *Hieronymum Ep.* 8 Nic. Fullerum, *Miſcellan. Sacrorum l.* 1. *c.* 11. & Altaſerram ad *l.* 9. *Gregorii M. Epiſt.* 41. laudatos C. du Freſne *in Gloſſar.*

SYRI Dii, apud Arnobium, *l.* 1. *Titanes & Bocchores Mauri, & ovorum progenies Dii Syri*, & paſſim in *veter. Inſcr.* Salmaſio ſunt Dea Syria, h. e. Venus, & ejus filius Cupido, forte & Adonis, qui Veneri [illegible] & pariter à Syris cultus eſt. Eos Perſius intelligit, cum dicit *Sat.* 5. v. 187.

Incuſſere Deos inflantes corpora ——

Dicit autem illos *ovorum progeniem* Arnobius, quaſi non ſola Venus ex ovo edita, ſed etiam filius ejus ita natus ſit. Certè Venerem cum filio in Syriam ad Euphratem, metu Typhonis, veniſſe, & figuram piſcium formâ mutaſſe, ſcribit *Hyginus*; *Eratoſthenes* verò ex eo piſce natos illos dicit. Quô pactô ovorum planè progenies fuerint. Sed & Germanicus Arati Interpres piſcium cœleſtium par, *duo Syriæ numina* vocat: quaſi piſces illi duo cœleſtes Veneris & Cupidinis imagines referant, quos fabulæ volunt piſcium figuram ad Euphratem ſumpſiſſe. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 281, 282, 574. ut & hic ubi de *Piſcibus & Syria Dea*, nec non hic infrà.

SYRIA, provincia maxima Aſiæ, inter Ciliciam & mare Syrium ad occaſum & Meſopotamiam ad ortum, Euphrate fluv. hanc diſterminante, [illegible] Aram [illegible] Aram minor incumbit ad Arctos, ad [illegible] verò, [illegible] & Palæſtina, (quæ apud *Ptol.* a Syria [illegible] eſt, [illegible] in Syria comprehenditur, ut [illegible] Comagenem ad ſeptentrionem, Phœniciam ad occaſum, Cœleſyriam ad meridiem, Palmyrenem ad ortum & Seleucidem [illegible]. Longa inter Ciliciam & Arabiam 470 mill. paſſ. [illegible] inter Seleuciam Pieriam & Zeugma 175 teſte Plin. *l.* 5. *c.* 12. *Heſych.* [illegible] Συρίαν [illegible]. [illegible] Leones, *Phil.* ſuntque in tribu Manaſſe. Vide *Aſſyria*, ut & Seldenum *de Diis Syr. Proleg. c.* 1. at Mountanum *ad Dionyſ. v.* 772. Regnum olim celebre fuit, cujus fundamenta jecit Seleucus Nicanor, duravitque ann. 246. ſub 25. Regibus, quorum ultimus Antiochus fuit XII. Vide *Annales V. T.* Joſeph. Appian. Alex. *de bello Syr.* A' Pompejo dein in provinciam redacta, a Saracenis ſeculô 7. & 8. occupata eſt; quibus eam Conſtantinus Imperator A. C. 932. poſteà Godofridus Bullionæus eripuere: Sed poſtmodùm Saraceni denuo hic rerum potiti ſunt, donec, poſtquam Balduinus IV Hieroſolymor. Rex eam bis vaſtavit, circa A. C. 1173. Seraph autem Sultanus Babyloniæ totam occupavit A. C. 1292. ad Ægyptios tradente [illegible], Caycapho, quem Cazanus Tartarus regioni præfecerat, A. C. 1304. tandem ad Turcas, ſub Selimo I. A. C. 1517. devolveretur. Hodiè *la Sourie* Gall. *Souri ſtan* incolis, cum latè ſumitur, complectitur Syriam propriam Palæſtinam & Phœniciam. Tota ſub Turcis, cùm an[illegible] Ægyptus paret. Vide ſuprà. Syriæ propriæ maxima latitudo eſt ab Ortu in Occaſum 175 mill. paſſ. longitudo à Septentrione in Meridiem 430. nempe inter Ciliciam ad Boream & Phœniciam ad Meridiem. Terminatur ab Occaſu mari Mediterraneô ſeu Syriacô hinc dictô, ab Ortu Arabia deſertâ & Aſſyriâ. Ejus præcipuæ partes fuêre Syria propriè dicta, Cœleſyria, Comagene & Palmyrene. Caput Antiochia, ad Orontem, hodie *Antachia*, *Baudrand.* Addo quod adeò laxè nonnunquam Veteres *Syriæ* voce uſi deprehenduntur, ut Meſopotamiam quoque, Babyloniam, & Aſſyriam complecteretur. Unde Mela, *l.* 1 *c.* 11. *Syria & Cœle dicitur & Meſopotamia & Damaſcene, & Adiabene, & Babylonia, & Judæa & Sophene.* Vide quoque Plin. *l.* 5. *c.* 13. Itaque videas ab ipſo Cicerone *de Divin. l.* 1. Chaldæos in *Syria* ſtatui; & Sardanapalum dici *Syriæ Regem*, *Tuſcul. quæſt. l.* 5. quem *Aſſyrii*, [illegible] nuncupant. Nec mirum, quando *Syria* prius *Aſſyria*, quique *Syri*, illi antea *Aſſyrii*, ut ex Herodoto, *Polyhymnia*, Trogo, *l.* 1. *c.* 7. Aliis conſtat. Maro proin quoque *Georg. l.* 2. *v.* 465. *Aſſyrium venenum*, pro *Syra* ſeu *Tyria purpura* dixit, & Senecæ *in Hippol.* Actu 1. v. 87. mare Mediterraneum *Aſſyria tenus* ſe extendit Voſſ. *de Idol. l.* 2. *c.* 9 qui etiam *l.* 1. *c.* 24. Strabonis quidem temporibus, ad ſinum Iſſicum, ſed antiquioribus, uſque ad Pontum Euxinum, extendiſſe ſe *Syros* tradit. Strabo enim id *l.* 16. indigitat, ubi oſtendit, Cappadoces utroſque, & qui Taurum & qui Pontum accolunt, *Leucoſyros* vocatos, ut diſtinguerentur à *Syris* nigris, qui erant extra Taurum, ad Amanum uſque montem: Unde Armenia minor & Cappadociæ pars olim Syriæ tributa. Porrò *Syriæ* nomen aliter uſurpant Scriptores ſacri, aliter profani. Scripturæ enim more *Aram*, quam *Syriam* reddunt Interpretes LXX. tum de Meſopotamia dicitur, quæ vocatur *Aram Naharaim*, *Padan Aram*, tum de Cœleſyria, unde legas *Aram Dammeſek*, h. e. *Syria Damaſcena*: Item *Aram Zoba*, h. e. *Zophena*, ut vocat *Joſephus*, & ſic in aliis. Itaque eadem S. Literæ nomine *Aram* diſtinguunt Syriam à Phœnicia & Palæſtinâ ut videre eſt Judic. *c.* 10. *v.* 6. & 2. ſive 4. Regum *c.* 24. *v.* 2. Græci verò ac Romani laxiùs voce utuntur ut vidimus. Adde, quæ de homonymia vocis habet Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, qui inter alia nihil odorum, præter calamum & juncum, in *Syria* naſci, adnotat, p. 1059. & 1068. Inter *Syrorum* Deos, de quibus Jo. Seldenus integrô opere commentatus eſt Jephthæ quoque filiam locum habuiſſe, ſuggerit Epiphanius, *hær.* 55. ubi de Melchidecianis, [illegible] *Sebaſte verò, quæ olim Samaria, Jephthæ filiam divinis honoribus conſecrarunt, in cujus memoriam ſolemne quotannis feſtum celebrant.* Cujus feſti originem cognoſcimus ex Judic. *c.* 11. *v.* 39. 40. Et fortè ex [illegible], quomodo filia ſit à Patre dicta, correptum [illegible], atque ex eo & [illegible], conflatum [illegible]: item, quia genita ex *Iphe*, h. e. *Jephthe*, dicta eſt *Iphigenia*: quæ Homero fabulæ de Agamemnone, filiam Iphigeniam ſacrificare parato, occaſionem præbuiſſe videtur. Et hæc quidem Numina à *Syris* culta, dum res florerent Aſſyriæ. Poſtquàm verò Perſæ rerum potiti ſunt. Naturæ ſolùm partes pro Diis coluêre: donec in Græcorum poteſtatem *Syria* pervenit de quorum cultu dicetur infra in voce *Syromacedones.* Cur piſcium & columbarum eſu abſtinuerint *Syri*, Vide ſuprà in voce *Atergatis* ſeu *Derceto* item in voce *Piſ*[illegible]. Piſces enim duo Venerem & Cupidinem indigitantes, Veteres *Deos Syros* dictos eſſe, præcipuò à Gente honore cultos, ibi oſtendimus. Imò & capitatam piſcium hinc averſati ſunt, ut ex *Hygino* patet. Quare Poëta incertus Ἀνθολογ. *l.* 6. Heliodorum rete ſuum Deæ Syriæ dicâſſe, ait: ſed

Ἄγρης ἀπ' [illegible],
Prurum a venatione piſces capiente, &c.

Vide Voſſ. *l.* 2. *c.* 36. Cœterum Græcis *Syrorum* non minùs, ac Medorum & Perſarum, res ante Perſicum bellum quaſi ignoræ erant: quemadmodum clarè ait Strabo, *l.* 15. gravi Auctore Homero illud altruens: ubi Interpr. *Nec enim Homerus Syrorum vel Medorum nôrat imperium. Alioqui cum Thebas Ægyptias & earum & Phœnicum nominaret divitias: minimè præteriiſſet divitias Babylonis ac Nini & quæ Ecbatanis.* Fuit [illegible]que *Syrus*, ſervile nomen, à natione inditum, quemadmodum *Davus* & *Geta*, apud Athenienſes, teſte Strabone, *l.* 7. Item *Myſis*, *Phryx*, *Lydus*, *Thrax* &c. Sicut autem Alexandrini, nequitia, ſalibus, cantu: Aſiatici *Phryges* [illegible] & *Lydi* formâ: Sic Medi, Mœſi, Galli, Bithyni, Cappadoces. Liburni,

burni, *Syrique*, viribus valentes, ad lecticas & onera parabantur, &c. Laur. Pignorius, *de Servis*. A *Syris* porrò dicti *Syriarchæ*, Sacerdotes provinc. Syriæ, de quibus prolixè agit Jac. Gothofredus, *ad l.* 1. *Cod. Theod. de Prædiis Senator.* Vide quoque ubi de *Aſiarchis*, *Lyciarchis* &c. uti de *Syria triplici* Salmaſ. *ad Solin. p.* 470. & 488.

Syriæ propriæ urbes præcipuæ.

Alexandria, *Aleſſandretta.*	Hierapolis, *Tedab.*
Antiochia, *Antachia.*	Laodicea, *L*[illegible]*ia.*
Berrhœa, *Alep.*	Palmyra, *Fayn.*
Emeſſa, *Hems.*	Samoſata, *Scempſat.*
Zeugma, *In*[illegible]*.*	

Populi *Syri*, quorum lingua, ut & Chaldæorum, magna ex parte Hebræorum ſermoni conſimilis eſt, atque eôdem quidem literarum ſive elementorum ſonô, ſed diverſis duntaxat in iis exprimendis utuntur characteribus. Ipſi vero Syri molles ſunt, effœminati, delicati, unde *Syri ſatir*, & ad res novandas magnoperè leves. Perunguntur oleô pretioſô, & liniuntur unguentis. Ludis præterea celebritatibusque dediti, ad nullam aliam rem promptiores ſunt quàm ad iracundiam: ad hæc aſtutiæ notâ infames ſunt & mercaturæ lucroque maximè addicti. Hinc proverbium: *Syri ad*[illegible]*us Phœnices*, apud *Suidam*, in verſipelles & fraudulentos mutuo, quales erant inter ſe Syri & Phœnices. *l.* 2. *c.* 7. [illegible] Σύροι. *Multa Syrorum olera* apud Plin. *l.* 20. *c.* 5. vice proverbii habeatur in eos, qui in rebus plus voluptatis, quàm utilitatis afferentibus occupantur. *Syrus cum non ſis, ne Syriſſa*, h. e. ne alius videri velis, quam ſis. Hinc *Syriæ*, Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 88 *Cruſtumiis, Syriiſque pyris, gravibuſque volemis.* Propert. *l.* 2. *El.* 13. *v.* 30.

Cùm dabitur Syrio munere plenus onyx.

SYRIACA Radicula, ſiccando apta, & cibis Syrorum expetita, aliàs *Syriacus Color*, Græcis Συριακὸν [illegible], abſolutè ῥίζιον. Antiquis [illegible] & χεῖμα, vide ſuprà *Radicula*.

SYRIACUM Mare Ptol. *Sidonium* Euſtath. *Judaicum* Tacit. *l.* 5. *Hiſtor. c.* 7. *Mare di Soria*, apud Syriam, Phœniciam Palæſtinamque alluit.

SYRIACUS Pons, locus Galliæ, quem vulgò Pontes Icaunæ, *Pons ſur Yonne* vocant, 7. mill. paſſ. à civitate Senonum. Hic ſignum majoris Eccleſiæ Senonicæ, quod miram habebat dulcedinem, de quo vide *in vita S. Lupi Epiſcopi Senon.* Chlotarius Rex Chlotarii majoris nepos, Chlodovei pronepos circa A. C. 620. navibus imponi juſſit, ut ſecundo fluv. Icauna, deinde Sequanâ Lutetiam deferretur: quod poſteà Agedicum Senonum reportatum eſt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* qui occaſione hujus ſigni, de Veter. campanis egregiè diſſerit, in voce *Siriacus pons*.

SYRIÆ Portæ, [illegible]. Vide *Portæ Amanicæ* & Ciliciæ.

SYRIANI Hæretici, vide ubi de *Eutychianis* & *Neſtorianis*.

SYRIANUS, Alexandrinus Philoſophus Platonicus, An. 470. docuit Athenis, ſcripſitque *in totum Homerum commentarios*, *libros* 7. *in Platonis Remp. libb.* 4. & alia. Hujus diſcipulus & ſucceſſor fuit Proclus. *Suidas.* Item, Præfectus Ægypti, Athanaſii perſecutor.

SYRIATICUS, apud Solin. c. 1. *Regem Antiochum Artemon quidam plebe Syriatica ſic facie æmulâ mentiebatur* &c. idem quod *Syrus*, à *Syriatis* enim gentile, unde Συριατικός. Sic *Syriaticum bellum*, apud [illegible]um, *l.* 2. *c.* 9. pro *Syriaco*, Salmaſius, *ad l.* Aliter vox ſumitur apud Baldericum Noviom. *Chron. l.* 2. *c.* 63. *Syriatico turgore inflatus.* Hic enim ſic dicitur, qui voce Gall. *Sire*, quâ donabantur Magnates, compellari ſuperbiebat. Originem ejus è Græco Κύριος, ſeu ut Byzantini efferebant, Κῦρ vel Κύρις, nonnullos arceſſere, diximus ſuprà in hâc voce.

SYRICA Carpenta, apud Propertium, *l.* 3. *El.* 8. *v.* 23.

Syrica nam tacco Vulſi carpenta nepotis:

pigmentô ſyricô miniata ſunt. *Syricum* nempe, ſeu *Sericum*, dictus color ruber & [illegible]aracinus: quem ex ſandice & ſinopide mixtis fieri Plin. *l.* 35. *c.* 6. habet. A *Syro* inſula, de quâ ſuô locô. Idem cum *Seri* facere Re[illegible]iores, & genus Silis eſſe (imò vocem *Syl* vel *Sil* inde ortam) refert Salmaſ. *ad Solin p.* 1158.

SYRICIUS, Roman. poſt Damaſum, Papa, A. C. 385. ope Valentiniani Imperatoris Urſicinô fruſtra renitente. Primus inter ſuos Sacerdotibus conjugium interdixiſſe fertur, malè intellectô dictô Pauli Roman. c. 8. v. 8. *Qui in carne ſunt, Deo placere non poſſunt*: cùm concil. Nicenum libera ea eſſe voluerit, Hilariuſque Pictavienſis, Nazianzeni pater, Nyſſenus Baſilii M. frater, aliique plurimi conjugati, imo & poſteà, Alcimus Ecdicius Avitus, qui floruit ſub finem ſeculi 5. patri ſucceſſor in Archiepiſcopatu Viennenſi, nepos inſuper, pronepos, & abnepos Epiſcoporum fuerit. Unicè eſt autem Cœlibatus promotoribus, in Oriente Euſtathiô, & Epiphaniô: in Occidente, Ambroſiô & Hieronymô, *contra Jovinianum*. Nihilominus tamen etiam 200. ann. poſt Eccleſiaſtici, in Hiſpania Galliâque, ubi tot ſynodi eô fine celebratæ, uxorati manſêre. Tantì erat Cœlibatus condere legem. Mart. Chemnitius, *exam. part.* 3. *de Cœlib.* Socrat. *l.* 3. *c.* 14. Salvian. *l.* 5. *de Provid.* Obiit A. C. 398. Iſidor. *de Vir. Illuſtr. c.* 3. Anaſtaſius & Ciaccon. *de vit. Pontif. Trithem* &c. Succeſſit Athanaſius.

SYRICIUS, Sophiſta Sichemienſis, in Palæſtina. Docuit Athenis, & ſcripſit quædam. Suid. *in Lex.*

SYRICTÆ, [illegible] inter Nomadas & Indos, narium locô foramina tantum habentes, *anguium* modo loripedes. Plin. *ex Megaſthene l.* 7. [illegible] Ubi Salmaſ. legendum cenſet *Syrtas*; quia nempe traherent pedes, ἀπὸ τοῦ σύρειν. Sed rectè ſeſe habet vulgata lectio. Quâ enim fiſtulâ ſorbebant, eâdem etiam ſibilabant. Confirmat hanc lectionem Ælian. *de Anim. l.* 16. *c.* 22. [illegible] Σύριγκτας [illegible] Ἰνδῶν ἔθνος [illegible] Male vulgò Σκιρίτας. Sed & ſequentia quis intelligat? Radiculè verterunt interpretes. *Sunt & Syrictæ gens ultra Indiam, ſimi naribus, ſive ita nati, ſive a teneris aſſueti in mare degere, & urinando naſum offendere ad ſaxa.* Profectò ſcripſit Ælianus ἐν ὠδῖσι, non ἐν θαλάσσῃ. Hæc vera eſt cauſa, quamobrem Mauri, & variæ Indorum & Æthiopum gentes ſimas habeant nares, quia nempe recens natis naſus infringitur. Voſs. *ad Melam*, *l.* 3. *c.* 9. *Nic. Lloydius.*

SYRIMALAGA, urbs Indiæ intra Gangem. *Ptol.*

SYRINGES, locus Ægypti apud Thebas, trans Nilum, in quo ſtelæ à Mercurio primùm hierographicis literis exaratæ, conditæ erant. De illo ſic Pauſan. *l.* 1. *non procul à ſonante Memnonis ſtatua: locum* [illegible] Σύριγγας *appellant.* Et Amm. Marcellin. *l.* 22. *Sunt Syringes ſubterranei quidam & flexuoſi ſeceſſus, quos -- periti rituum vetuſtorum (adventare Diluvium præſcii metuenteſque ne ceremoniarum obliteraretur memoria) penitus operoſis digeſtos fodinis per loca diverſa ſtruxerunt: & excisis parietibus volucrum ferarumque genera multa ſculpſerunt, & animalium ſpecies innumeras quas Hieroglyphicas literas appellant.*

SYRINTHUS, urbs Cretæ: Nunc in ruinis. Gentile *Syrinthius*. *Steph.*

SYRINX, Nympha Arcadica, una Naidum, quæ cùm vim Panos alioqui effugere non poſſet, invocato ſororum nomine, in calamos paluſtres eſt mutata. Ovid. *Met. l.* 1. Σύριγξ nempe Græcis *calamus* eſt, ſeu fiſtula, propriè πολυκάλαμος, Marſyæ inventum, vide ſuprà. Sed & genus ornamenti circa crines, quo continebantur cirri, quodque alias καλάμις dictum, hâc voce occurrit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 761. Unde συριγγίας καλάμους, *Syringiæ* Plinio, item *fiſtulatorii* dicti non quòd ex eo fierent fiſtulæ, ſed quòd toti eſſent concavi, ad fiſtulæ inſtar, minimumque haberent carnis & ligni. Inde dein verbum συρίζειν, *fiſtula canere*, & συρίττειν *ore ſibilum edere*: de quibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 220. 221. 1299. & *ſeqq.*

SYRIS fluv. Magnæ Græciæ, vide *Siris*.

SYRIUM, fluv. Bithyniæ.

SYRIUS Ros, apud Tibullum, *l.* 3. *El.* 4. *v.* 28.

Stillabat Syriô myrtea rore coma:

ſtacte eſt, quod erat liquidiſſimum ac pinguiſſimum è myrrha expreſſum, & per ſe unguentum faciebat, *myrrhæ* nomine Latinis dictum; adeoque *ros Syrius*, eſt ſtacte myrrhæ Syriæ. Sic autem hæc dicta eſt, non quòd in Syria naſceretur, nuſquam enim ibi inveniebatur, niſi advectitia: Sed eôdem modô, quô Malabathrum *Syriacum* Nardus *Syriaca* &c. quòd è Syria, aliunde in illam advecta, ad Romanos iſta deferrentur. Quod minimè novum, cùm hodieque merces ab emporiis æquè, ac à ſolo natali, denominationes ſumere ſoleant. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1061.

SYRMA, Tragœdis proprium. *Ut enim perſonæ communes eâ formâ introducebantur, quæ à veris ſuſtinebatur: Sic ſeorſim pro ſtatu cujuſque aut fortuna, Reges Latini, cum trabea & lituo; Romani Imperatores paludati, cum purpura & lancea & ſtipatoribus & igni, qui præferebatur: Reginæ cum Palla & croceo velo. Pallæ facies tractitia unde, & Syrmata & σύρτις à Græcis & πέπλοι & ποδήρεις, omnes demiſſæ: Cujuſmodi liberas uti ſolitas ſcribunt, nunc tota Aſia & Europa univerſa.* Jul. Cæſ. Scaliger, *Poëtices l.* 1. *c.* 16. Itaque ea veſtis pars fuit, quæ oblonga ſolum verrebat. Quô factum, ut pro Tragico ſtylo ab Auctoribus non rarò uſurpetur. Unde Martialis, *l.* 4. *Epigr.* 49. *v.* 9.

A noſtris procul eſt omnis veſica libellis,
Muſa nec inſano Syrmate noſtra tumet.

Idem *Syrmatis* quoque meminit, *l.* 12. *Epigr.* 94. *v.* 3.

Tranſtulit ad Tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos,
Aptâſti longum tu quoque Syrma tibi.

Unde meritò Auctorem *Prolegom. Terentii* Comœdiæ tribuentem *Syrma*, refellit Octav. Ferrarius, *de Re Veſtiar. Parte* 2. *l.* 4. *c.* 1. Sed & σύρμα, Græcis de filis, propriè de argenteis. Unde συρματὸν & συρματουργεῖν, *veſtimentum filis argenteis textum & opertum* apud infimæ Græciæ Scriptores. Qua de re vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano*, *c.* 46. & *ad Tertull. Pallium c.* 3. uti de paliis συρματικοῖς Procerum olim in Aula Conſtantinopol. à Magno Primicerio uſque ad Curopalatem, infrà voce *Umbella*.

SYRMA Antigones, locus Pauſaniæ memoratus, *l.* 9. à Polynicis corpore, per illum ægrè ab ea *tracto*, nomen adeptus, de quo vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Statium Theb. l.* 12. *v.* 411.

SYRMÆUM, campus inter Nomadas & Nabatæos. *Steph.*

SYRMATÆ, iidem qui *Sauromatæ*: Scribit enim Eudoxus, Syrmatas ad Tanaim fluv. habitare. *Steph.*

SYRMIUM, Pannoniæ inferioris oppid. cujus Epiſcopus Photinus Sabellii & Samoſateni dogmata reſumpſit, ſed conciliô ibidem convocatô condemnatus, A. C. 352. Occupatum à Theodorico, Anaſtaſio Imperatore irato, quòd Bulgaros in Pannoniam immiſiſſet, A. C. 504. Vide *Syrmiam*.

SYRMUS, Triballorum Rex. Arrian. *l.* 1.

SYRNA, urbs Cariæ à Podalirio condita. Ajunt enim Podalirium cùm aberrâſſet, delatum in Cariam à caprario quodam ſervatum eſſe, & ductum ad Cariæ regem Damæthum, cujus filiam è tecto delapſam, & detractô ab ambobus brachiis ſanguine ille curavit: quod admiratus rex filiam ei conjunxiſſe fertur, & Cherſoneſum donâſſe, in quâ Podalirius 2. civitates, alteram uxoris nomine, *Syrnam*, alteram verò paſtoris nomine, à quo ſervatus fuerat, *Caprariam* condidit. *Steph.*

SYRNOS, inſul. maris Ægæi, ab Andro 80. mill. paſſ. *Sirna* nunc in *tabulis recent.*

SYROCILICES, populi in confinio Syriæ, ad Amanum montem. Mela, *l. 1. c. 2.*

SYROMACEDONES, dicti ſunt Græci, poſtquam in *Syria* rerum potiti ſunt. Hi, ex ſua gentis conſuetudine, cum Perſæ Naturæ ſolùm patres, non verò defunctorum animas in illa coluiſſent, alium videntur inveniſſe morem, illi conſimilem, quem apud Syros, cùm Aſſyriæ res florerent, viguiſſe diximus. Ante omnes honore cœleſti ab iis celebratus Seleucus Nicanor, ut Macedones vocârunt: ſive Nicator, ut reliqui nominabant Græci. In cujus honorem cùm variæ ſint conditæ Seleuciæ; Fanum honori ejus, fortè & alibi, ſed ſaltem in ea Seleuciæ urbe fuit, quæ erat in littore Maris Mediterranei, prope Phœniciam, uti diſcimus ex Appiano in *Syriacis*: ubi Νικατόρειον, *Nicatoreum* dictum fuiſſe tradit. Ab ejuſdem Seleuci initiô, ſive duodecimô annô ab exceſſu Alexandri, populi hi, ut & pleriqué Orientis alii, annos numerare conſuevêre; quemadmodum Romani olim ab Urb. Cond. Græci veteres ab Olympiadum initio, ab Orbe condito Conſtantinopolitani; Chriſtiani, præeunte Dionyſiô, cognomine *Exiguo*, Abbate Rom. circa A. C. 526 à nato CHRISTO, illos orſi ſunt. Gerh. Jo. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 40. §. 11. Vide eundem *de orig. & progr. Idol. l.* 1. *c.* 23.

SYROMEDIA, regio Aſiæ, in qua Cyropolin conſtituit Ammianus, Eam Perſidi prætendi, *Ptolemæus* habet. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1193.

SYROPHOENIX, habitans in ora maritima Syriæ. Juvenal. *Sat.* 8. *v.* 158.

> *Sed cùm pervigiles placet inſtaurare popinas;*
> *Obvius aſſiduò Syrophœnix udus amomô*
> *Currit, Idumææ Syrophœnix incola portæ.*

Mulier *Syrophœniſſa* dicitur. Marc. *c.* 7. *v.* 26. Item regio Syriæ, eadem Phœniciæ. *Ferrar.* Quà ad Boream Libani ſita, Syriæ potiori conjungitur: Fuit in tribu Aſer.

SYROS, hodieque *Siro*, maris Ægæi inſul. quam Homerus *Syriam* vocat *in Odyſſ.* uti *Strabo* & *Stephanus* teſtantur. *Syra* Sophiano adhuc dicitur. Satis culta. Sub Turcis. Habet Epiſcop. Latini ritus. 16. milliar. à Thera Inſ. Locus Hom. *eſt Od.* O. *v.* 402.

> Νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται (εἴ που ἀκούεις)
> Ὀρτυγίης καθύπερθεν, ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο.
> Εὔβοτος, εὔμηλος, οἰνοπληθής, πολύπυρος.
> Πείνη δ' οὔ ποτε δῆμον ἐσέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη
> Νοῦσος ἐπὶ στυγερὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

Inde per aphæreſin Phœnicibus familiarem, vel שירה *Sira* pro עשירה, i. e. *dives.* Vel שורה *Sura* pro אשורה *Aſyra*, i. e. *beata* dicta eſt hæc inſula, *Scyros* verò pro Syro perperam habent *Scylax*, Mela, *l.* 2. *c.* 3. & *Ptol.* Sed in cenſu Cycladum apud Plinium Scyros eſt intruſa perperam, & libris repugnantibus, ut obſervatum eſt à magno Salmaſio. *Bochart. l.* 1. *Chanaan. c.* 14. *Nic. Lloyd. Syros* quoque fluv. Arcadiæ in Alpheum influens. Pauſan. *in Arcadic.* Item fluv. M. Græciæ in Calabria ultima, in ſinum Scyllaceum per Chuniam urbem ſe exonerans. *Naſcar* Barrio. Vide *Sinus. Ferrarius.*

SYRTÆ, apud Plin. *l.* 7. *c.* 2. *anguium modo loripedes vocari Syrtas*, nomen populi, de quo vide in voce *Syrictæ*. Nempe ſic appellati ſunt, quod pedes habeant lentos & fluxos anguium inſtar vel lori, adeoque *trahant* pedes & repant potiùs, quam ambulent, ἀπὸ τοῦ σύρειν τοὺς πόδας, ut habet Salmaſ. *ad Solin.* Sed *Syrictas* quos ille locô movet, apud Plin. retinendos eſſe, jam diximus.

SYRTES, mare vadoſum & ſcopuloſum Africæ inter Byzacenam ad occaſum & Cyrenaicam ad ortum longè lateque diffuſum; vulgò *le Secche di Barbaria*, & *Baxos di Barbaria* Hiſpanis, *mare Syrticum* apud Senecam. In magnam & parvam dividitur. *Magna*, ſinus eſt maris Africi, inter Leptim magnam ad occaſum & Berenicen urbem Cyrenaicæ ad ortum aditu 316. mill. paſſ. patens, circuitu 625. teſte Plinio, *l.* 5. *c.* 4. *Golfo di Solocho.* & *Golfo di Palo* in tabul. *Parva*, inter Taphruras ad occaſum & Zetham promuntor. ad ortum apud Leptim magnam, quæ inter utramque intercedit, ambitu 300. mill. paſſ. patens, quot à Carthagine diſtat, *Golfo di Capes* Ortelio; & *Golfo di Beteo* Fazello. Utraque navigantibus eſt periculoſiſſima, quòd mare ibi vadoſum ſit, arenæ vehens cumulos, qui loci faciem viciſſim immutant, dorſaque & brevia in alia atque alia loca transferunt. Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 114.

> ——— *Tres Eurus ab alto*
> *In brevia & Syrtes urget (miſerabile viſu)*
> *Illiditque vadis, atque aggere cingit arenæ.*

Idem *l.* 4. *Æn. v.* 41.

> *Et Numidæ infræni cingunt & inhoſpita Syrtis.*

Horat. *l.* 2. *Carm.* Od. 6. *v.* 3.

> *Barbaras Syrtes, ubi Maura ſemper*
> *Æſtuat unda.*

Idem, *l.* 1. Od. 22. *v.* 5.

> *Sive per Syrtes iter æſtuoſas.*

Idem, *Epod.* 9. *v.* 31.

> *Exercitatas aut petit Syrtes Noto.*

Propert. *l.* 2. *El.* 9. *v.* 33.

> *Non ſic incertò mutantur flumine Syrtes,*
> *Nec folia hybernô tam tremefacta Notô.*

Inde *incerta Syrtis* dicitur Senecæ, *in Hyppolyto. Actu* 2. *v.* 570. Idem Propert. *l.* 3. *El.* 18. *v.* 7. ubi de Impoſſibilibus:

> *Et placidum Syrtes portum, & bona litora nautis*
> *Præbeat hoſpitio ſæva Malea ſuo.*

Silius, *l. ultimo, v.* 619.

> ——— *Et ſemper naufraga Syrtis.*

Val. Flaccus, Argon. *l. penultimô, v.* 86

> ——— *Et ſævas accedere Syrtes.*

Lucanus, *l.* 9. *v.* 304.

> *Syrtes vel primam mundo Natura figuram*
> *Cùm daret, in dubio pelagi terræque reliquit.*
> *(Nam neque ſubſedit penitus, quò ſtagna profundi*
> *Acciperet, nec ſe defendit ab Æquore tellus,*
> *Ambiguâ ſed lege loci jacet invia ſedes:*
> *Æquora fracta vadis, abruptaque terra profundô,*
> *Et poſt multa ſonant projecti litora fluctus.*
> *Sic male deſeruit, nulloſque exegit in uſus*
> *Hanc partem Natura ſui.) vel plenior altô*
> *Olim Syrtis erat pelagô, penituſque natabat:*
> *Sed rapidus Titan ponto ſua lumina paſcens,*
> *Æquora ſubduxit Zonæ vicina peruſtæ:*
> *Et nunc pontus adhuc Phœbô ſiccante repugnat.*
> *Mox ubi damnoſum radios admoverit ævum,*
> *Tellus Syrtis erit: nam jam brevis unda supernè*
> *Innatat, & latè periturum deficit æquor.*

Salluſtius, *in Jugurtha*, *c.* 78. *Cæterùm ſitum erat inter duas Syrtes, quibus nomen ex re inditum. Nam duo ſunt ſinus prope in extrema Africa, impares magnitudine, pari natura, quorum proxima terræ præalta ſunt, cætera, uti fors tulit alta, alia in tempeſtate vadoſa: nam ubi mare magnum eſſe, & ſævire ventis cœpit, limum, arenamque & ſaxa ingentia fluctus trahunt; ita facies locorum cum ventis ſimul mutatur.* Seneca, *l. de Vita beata, c.* 14. *Sicut deprehenſi in mari Syrtico, modò in ſicco relinquuntur, modò torrente unda fluctuantur.* Vide Plin. *l.* 5. *c.* 4. Mela, *l.* 1. *c.* 7. *Syrtis ſinus eſt centum ferè millia paſſuum, qua mare accipit, patens: trecenta, qua cingit. Verum importuoſus, atque atrox, & ob vadorum frequentium brevia, magiſque etiam ob alternos motus pelagi affluentis & refluentis infeſtus.* Solinus, *c.* 30. *Inter duas Syrtes quas inacceſſas vadoſum ac reciprocum mare efficit. Cujus ſali defectus atque incrementa haud promptum eſt deprehendere, ita incertis motibus, nunc in brevia reſiduum dorſuoſa, nunc æſtibus inundatur inquietis.* Hactenus Latini; jam Græcos videamus. Dio Chryſoſtomus *in fabula Libyca, Orat.* 5. Ἔστι δὲ ἡ Σύρτις κόλπος θαλάττης εἰσέχων ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας, καὶ τριῶν ἡμερῶν φασι, πλοῦν ἀκωλύτως πλέοντι. Τοῖς δὲ κατενεχθεῖσιν, ἀδύνατον τὸν ἔκπλουν εἶναι. Βράχη γὰρ καὶ διθάλαττα, καὶ ταινίαι μακραὶ μέχρι πολλοῦ διήκουσαι παντάπασιν ἄπορον καὶ δύσκολον παρέχουσι τὸ πέλαγος. οὐ γάρ ἐστι κατ' ὄνομα τὸ τῆς θαλάττης ἐγγὺς καθαρόν. κοῖλος δὲ καὶ ψαμμώδης ὁ τόπος ὤν, εἰσδέχεται τὸ πέλαγος, οὐδὲν ἔχων στερεόν. &c. Strabo, *l.* 17. Ἡ χαλεπότης δὲ καὶ ταύτης τῆς Σύρτεως καὶ τῆς μικρᾶς, ὅτι πολλαχοῦ τεναγώδης ἐστὶν ὁ βυθὸς καὶ κατὰ τὰς ἀμπώτεις, καὶ τὰς πλημμυρίδας, συμβαίνει τισὶν ἐμπίπτειν εἰς τὰ βράχη, καὶ καθίζειν, σπάνιον δ' εἶναι τὸ σωζόμενον σκάφος. Διόπερ πόρρωθεν τὴν παραλίαν ποιοῦνται, φυλαττόμενοι μὴ ἐμπέσωσιν εἰς τοὺς κόλπους ὑπ' ἀνέμων ἀφύλακτοι ληφθέντες. Vide ſeqq. *Nic. Lloydius.*

SYRTIS Judææ, ſcopuli & brevia maris Æthiopici inter Delphinam Inſul. ſeu Madagaſcariam ad Ortum & oram Zanguebariæ ad Occaſum. Extenſi ad 50. mill. paſſ. à Septentrione in Meridiem. *Os Baxos de Judia* Luſit. *les Baſſes de la Juifve* Gall.

SYRTIS Magna ſeu Major, ſinus eſt magnus maris Mediterranei in ora Africæ, extenſus inter Cyrenaicam & Tripolitanam regionem, hodie *les Seiches de Barbarie* Gall. *Baxos de Barberia* Hiſp. *Golfo de Sidra* Italis: Ejus circuitus eſt 400. mill. paſſ. circiter. Sed nullus in eo portus. *Baudrand.*

SYRTIS Maxima, mare vadoſum Americæ Septentrionalis, verſus partem Orientalem Inſulæ Terræ Novæ; *le grand Banc*, Gall. Extenſum ad 500. mill. paſſ. à Septentrione in Meridiem, ſed 200. tantùm ab Ortu in Occaſum, ubi quotannis maxima Molucii piſcis piſcatio ab Europæis. Hinc in Ortum altera Syrtis minor, *le petit banc*, diſtat.

SYRTIS Parva ſeu Minor, Sinus ejuſdem maris, in ora Africæ, inter Tripolitanam & Byzacenam regiones extenſus, hodie *Golfe de Capes* Gall. ſeu *Capſus ſinus*, cujus circuitus 190. mill. paſſ.

SYRTITES, nomen gemmæ, apud Solin. *c.* 2. *Eruitur gemma in parte Lucaniæ, facie adeò jucundâ, ut languentes intrinſecus ſtellas & ſubnubilò renidentes croceo colore perfundat, ea quoniam in littore Syrtium inventa primùm eſt*, Syrtites vocatur. Simpliciùs & veriùs Plinius, *Syrtiten è melleo colore croco refulgentem, ſtellas intus continere languidas*, ait, *l.* 37. *c.* 10. Senſus eſt, Syrtitæ melleum colorem in croci fulgorem exire. Dicitur autem *color* in gemma, quem prima ἔμφασις exhibet, *fulgor* verò, qui in ſuſpectu vel deſpectu, luce aliter & aliter acceptâ, variè nunc igne, nunc ſole, nunc inclinatione excitatur & radiat. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 91.

SYRUS, Ionica inſula, Aſiæ oppoſita, unde Pherecydes ortum habuiſſe dicitur. Strabo, *l.* 12. Vide *Steph.*

SYSARION, Icarienſis (à pago dictus) Comœdiæ auctor. Clemens, *l.* 1. *Strom. Jambum excogitavit Archilochus Parius: claudum Jambum Hipponax Epheſius; Tragœdiam Theſpis, Comœdiam* Syſarion *Icarius.* Quam primò [illegible] fuiſſe, ex *fragmento* ejus apud Stobæum liquet, quod vide ſuprà voce *Suſarion*, namque & ſic ſcribitur.

SYSCIA, vide *Sciſſia.*

SYSIGAMBIS, mater Darii ultimi ab Alexandro ad Iſſon capta, ac matris veneratione culta.

SYSIMETHRES, Perſarum ſatrapa fuit, qui duos ex matre liberos ſuſcepit. Nam, authore Qu. Curtiò, apud Perſas parentibus ſtuprò coire cum liberis fas eſt, *l.* 5. *c.* 1. Infandum ſcelus, & per quod jure gentium inceſtus committitur, *leg. fin. de R. N.* ſed viderit ibi Paulus, quid appellet jus gentium. Ecce enim, quod nos meritò abhorremus, probabatur Arabibus, Perſis, Aſſyriis, Parthis, Medis, Ægyptiis, Phrygibus, Galatis, Æthiopibus, Indis, Scotis, Hibernis, Nauræ regionis incolis, Nomadibus; ut ex variis Auctoribus oſtendit Tiraquellus, *leg. Connub.* 7. 30. 32. 33. & Alexandri *Dier. Genial. l.* 1. *c.* 24. Quibus accedunt haud pauci ex incolis terrarum recens repertarum. Eò reſpicit Ovidianum illud, *Metamorphoſeon l.* 10. *v.* 331.

> ——— *Gentes tamen eſſe feruntur,*
> *In quibus & nato genitrix, & nata parenti*
> *Jungitur.* ———

Oroſius, *l.* 1. *c.* 4. à Semiramide hunc morem introductum refert. Theodoretus *contra Græcos*, Grat. 9. *de legg.* ait, Perſas, ex Zaradæ cujuſdam inſtituto, matribus miſceri. Apud Diog. Laërtium, Pyrrho, hâc conſuetudine, & aliis ſimilibus, demonſtratur: *idem aliis bonum, aliis malum videri.* Quomodo & Corn. Nepos, *proœmio*: *Non eadem omnibus eſſe honeſta, atque turpia, ſed omnia Majorum inſtitutis judicari.* Eódemque ſenſu Artabanus in Plut. *Themiſtocle*, *c.* 46. Summus quoque gentilium Philoſophor. *Ethic. l.* 1. *c.* 3. *Τὰ καλὰ*, inquit, *καὶ δίκαια τοσαύτην ἔχει διαφορὰν, ὥστε δοκεῖν νόμῳ μόνον εἶναι, φύσει δὲ μή.* Quorſum hæc? Ut nempe conſtet, rectos indubitatóſque bonorum & malorum fines conſtituere, non eſſe Naturæ, ſed Gratiæ, Freinshemius *not. in locum Curtii ſuprà citatum.* Cœterùm *Syſimethres* hic, adventu Alexandri, cum 2000. armatis fauces regionis, validô munimento, ſepſit. Sollicitatum ad deditionem, mater eadémque conjux mortuum ſe ante denuntians, quàm in ullius veniret poteſtatem, barbari animum ad honeſtiora, quàm tutiora flexerat. Mox tamen, quum hoſtis vires, ſuaſque penſaret, permiſit ſe victori, imperium recepit: quam gratiam paulo pòſt largè retulit, cùm multa jumenta & camelorum duo millia adduxit, pecoraque & armenta: quibus diſtributis miles Alexandri & damno & fame quâ laborabat, liberatus eſt, Rege præfato, *gratiam ſibi relatam à Syſimethre*, Idem Curtius, *l.* 8. *c.* 4. *Nic. Eloydius.*

SYSINAS, Datamis natu maximus fil. qui à Patre ad Artaxerxem deſciit & ad Regem de defectione detulit, Nepos *l.* 14. *c.* 7. Ita enim ibidem rectiùs libri ſcripti legunt, quàm *Sciſmas*, teſte *Jand Gebhardô.*

SYSTATICÆ, in *Nov.* 6. *c.* 3. *Ne Epiſcopi ad Principis comitatum accedant, ſine* ſyſtaticis *literis*: i. e. *commendatitiæ*, dictæ ſunt, *quæ Clericis peregrinantibus ab eorum Ordinariis concedi ſolent*, uti legimus apud Domin. Macrum, *in Hierolex.* Græcè *συστατικαί*. Paulus, 2. Corinth. c. 3. v. 1. Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν, εἰ μὴ χρήζομεν, ὥς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν; ad quem locum vide Bezam, Grotium, Alios, ut & ſuprà in voce *Commendatitiæ*: plura verò hanc in rem apud Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl.* in voce *Σύστασις*, quæ inter alia quartam quoque in Eccleſia olim ſtationem Pœnitentium, qui *Conſiſtentes* Latinis dicti, notat, item voce *Συστατικὸς*

SYTHAS, fluv. Peloponneſi, per Sycioniam regionem in Sinum Corinthiacum fluens. Pauſan. *l.* 2.

SYVERUS, fluv. Atticæ, in quo chryſopraſus. *Plin. l.* 37. *c.* 8.

SYZETETÆ, Græcè *Συζητηταὶ*, Latinè *Diſquiſitores*, Hebraic. *Darſchan*, poſt Sapientes & Scribas, memorati Apoſtolo, 1. Corinth. 1. v. 20. dicebantur apud Judæos, qui Allegoriis intenti, Biblici textus myſticum ſenſum eruebant; unde ipſi *Darſchan*, & expoſitio illorum *Midraſch*, ac Schola *Bethhammidraſch* appellata. Profundiſſimi Scripturæ interpretes habebantur: quæ cauſa, quòd verba Davidis Pſal. 48. 7. *Qui pergunt ab acie ad aciem*, vulgò exponantur, *A templo ad Beth Hammidraſch*, h. e. à ſchola inferiori ad ſuperiorem. Sapientes contrà, quorum meminit Paulus, Traditiones docebant, Scribæ verò literam urgebant. Dicti autem *Συζητηταὶ* ſunt Apoſtolo, quia dum illi ſolas Allegorias ſectari fabuloſis expoſitionibus ſæpe textum involverent, *ζητήσεις* inde & diſquiſitiones quamplurimas oriri neceſſum erat, unde iterum alibi de illis Apoſtolus verba faciens, Timotheum monet, ab hoc Scripturas interpretandi modo ſibi caveat, 1. Timoth. 4. v. 7. &c. Vide Thomam Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 1. *c.* 6. & aliquid ſuprà, voce *Phyſica.*

SZEGEDINUM, inferioris Pannoniæ emporium, ſale Tranſylvanicô celebre. Patria fuit Stephani Szegedini, cognomine *Kis*, ex genere Cumanorum, Theologi clariſſimi, qui diſcipulus Lutheri ac Melanchthonis, variis in Hungariæ urbibus, etiam poſtquam eſſet à Turcis captus ac malè habitus, privatim, Evangelium prædicavit ad ſe venientibus, inque ipſis vinculis varia ſcripſit, ac inter alia *Locos Communes Theologiæ ſinceræ*: Obiit A. C. 1572. Ætat. 67. Auctor porrò *tabularum Analyticarum Vet. Teſtamenti*, *edit. in fol.* A. C. 1595. *Speculi Romanor. Pontificum, cum quæſtionibus quibuſdam de Traditionibus Pontificiis*, & *Aſſertionis de Trinitate.* Thuanus *Hiſtor.* Anton. Teiſſier, *Elog. Part. I.* *Quenſtedius*, *Melchior Adami* &c.

T.

T inſtar reliquarum mutarum, non ſine difficultate aliqua pronuntiatur, hinc ei ab *M.* apud Lucianum, *Dial. Voc.* exprobratur, quod diſcerpere velle vocem videatur. Sæpe pro *S.* ponitur: unde *Puſtare*, pro *Pulſare*: locô *D.* quoque, cum quo ei magna affinitas eſt, haud raró adhibetur, unde *Alexanter* & *Caſſantra*, pro *Alexander* & *Caſſandra* quandoque dicitur. Apud Romanos uſurpatum, ſignificabat Tribunos ratum habuiſſe decretum Senatus. Malo navis comparatur, apud Auſon. *in Technopægnio, de liter. Monoſyll.*

> *Malus ut antennam fert vertice, ſic ego ſum T.*

Et quia crucis figuram imitatur, hinc prædonis ſupplicium denotare Lucianus, *ibid.* ait: In Romana autem communione Monachi S. Antonii Viennenſis *T.* cœruleum in veſtibus geſtare ſolent, ut ſe ſub protectione Crucis Chriſti, uti dicunt, eſſe oſtendant: quamvis necdum liquidò conſtet, quæ figura cruci fuerit, cui affixus eſt SERVATOR noſter, &c. Vide Voſſ. *in Ariſtarcho. l.* 1. *c.* 28. *l.* 2. *c.* 32. Sed & litera Senatuſconſultis olim ſubſcribi ſolita: Val. Max. *l.* 2. *c.* 2. *n.* 7. Iidem Romani, per Θ & H. in urnam conjectas literas, in judicio capitis, condemnabant: per T. & A. abſolvebant. Etiam nonnulli, in nomenclatura militum, per T. ſuperſtites, per Θ. defunctos in acie Tribunos annotari, producerunt. Vide Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 3. *c.* 5. Contrà apud Anglos, in palma manus ſiniſtræ ſub pollice, furibus inuritur litera T. quòd fur in ea lingua *Theſ* dicitur, inſtituit auctore Henricô VII. uti diſcimus ex Polydoro, *Angl. Hiſt. l.* 26. De baculo Abbatum Græcorum, formam hujus literæ exprimente, diximus ſuprà, ubi de *Baculo Epiſcopali* &c. Vide quoque infrà *Th.*

TA, fluv. Sinarum, in parte Auſtrali in Quanſia & Quantunia. *Martin.*

TAAUTES, fil. Miſoris, ut habet Sanchoniathon, apud Euſebium, *Præpar. Evangel. l.* 1. artem ſcribendi reperit, primuſque rerum geſtarum Commentarios reliquit: ac Ægyptiis quidem *Θωὺθ*, vel potiùs *Θωὺθ*, Alexandrinis autem *Θωθ*, Græcis *Ἑρμῆς* dictus eſt. Ejus nomine exſtitere olim *rerum ab Ægyptiis Regibus geſtarum* commentarii, qui ob beneficia divinô honore colerentur: uſque apertè omnia narrabantur. Sed Sacerdotibus ſatius viſum, ſi rebus geſtis allegoricus tribueretur ſenſus: quod proin reprehendit in illis Philo Byblicus, ſic tenebras hiſtoricæ veritati offuſas, queſtus; commendatque contrà Sanchuniathonem Berytium, qui ad vetuſtiſſimos Ammunæi Templi libros admiſſus, reſectis fabulis, omnia uti geſta prodiderit. Alterius ejus operis meminit ex eodem Sanchoniathone Euſebius, *l. cit. c.* 7. *Hæc in libris Taauti de origine Mundi conſcripta reperimus*: additque, *Theologiæ* ejus *myſteria* non niſi per allegorias tradita, primùm à Surmobulo & Thurrone, in lucem fuiſſe producta. Phœnicium fuiſſe, & primum omnium Deorum, Ægyptiis *Thoth*, quod ex Hebr. תהו *Tohu*, ſicut Baau ex בהו *Bohu*, quâ voce noctem à Phœnicibus indigitatam docent Eruditi; notat Martinius, *Lexic. Phil.* Quis autem is propriè fuerit, Deus ne ſummus, an homo propter inventas Artes divinis honoribus excultus, diſcrepantes enim Auctorum de eo ſententiæ ſunt; diſquirit Georg. Hornius, *Hiſtor. Philoſ.* variis in locis, *l.* inprimis 2. *c.* 12. ubi *Taautis*, ſeu potiùs *Thebuthi* nomine non verum Deum, cœli terræque conditorem, ſed antiquum quidem interim ignotum Numen, à quo omnia, & hinc ipſæ quoque artes, originem ſumpſerint, cultum fuiſſe oſtendit. Vide infrà in vocibus *Teuth* & *Thewth*, item *Teutates*. Addo ſaltem cum Mercurio eundem haberi Voſſio, de *Idol. l.* 1. *c.* 22.

TABACI Inſula, quæ & *nova Valachria*, Inſula Americæ meridialis, in mari Boreali ſub Hollandis. Vide *Inſula Tabaci.* Cœterum dicta eſt à *Tabaco* herba, quæ ibi magna copia provenit; Olim & *Nicotiana*, à Nicotio inventore appellata, quòd primus eam ex India ad nos adduxit, Indis ſuâ linguâ *Piciel* vocatum. Fuit autem Nicotius is Luſitanus qui cùm ornatûs ſolùm gratiâ *Tabacum* herbam, in hortus ſuos tranſtuliſſet, vis ejus innotuit famulo, hâc occaſione. Fecerat is ſibi per imprudentiam in digito vulnuſculum, quod neglectum & nimiô muneris exercitiô adeoque madore aquæ irritatum, cœpit inflammari: unde lancinatio interior, extus inflammatio & doloris in partes proximas diffuſio tanta, ut febricula univerſum tandem corriperet corpus. Quare, cùm vidiſſet braſſicæ folia, carbonibus aliquantillum ad expellendam frigiditatem fracta, imponi partibus affectis & ſic eas demulceri: folium *Tabaci* dextrâ illæſâ atterit & ſiniſtræ laboranti imponit; mirum, continuò virtutem fruticis experitur, videt evaneſcere vulnus adeoque coire & ſanari: quod heto relatum, frutici honori, mortalibus uſui fuit. Factum id præteritô ſeculô. Inde in Galliam delata herba, *Medicea*, à Catharina de Medicis, Regina Matre, nomen accepit: Hinc in alias Europæ regiones diffuſa. Itaque Luſitanis, ſed & Anglis debet hoc Europa, è quorum provinc. *Virginia* dicta, laudatiſſimum adfertur. Semen ſpargitur in ſolum fœcundum, quod rigatum, pro more braſſicæ, producit germen bifolium, id propaginem liceat dicere, quod ex lectulo revulſum agro committatur pingui, ut adoleſcat: Cùm autem plurimum ſitiat, ſcrobem amat ſibi fieri, ut pluviam copioſiùs hauriat & ad radicem fovendam corrivet, adeò ut cœlô longùm ſiccô à cultore poſcat fluvialem, putealemve. Hinc fabula nata, *Tabacum* nubes attrahere, pluvium facere cœlum, remorari meſſem: ſcil. ad Septentrionem emittet frutex exhalationem & effractis abyſſi repagulis remulcô attinebit nubes, quæ noſtrum obtegant Horizontem, ut cœlum vehementiùs lachrymetur. Fuit tamen, cùm hæc opinio pervaſiſſet & frutex novus per agrum ſecalem ſparſus abundaret humidô cœlô, meſſe ob id tardiuſcula, per flagellationem annonæ, ut pueri ex urbe M. ad Moſellam proruerent agminatim in agrum ſuburbanum, ac *Tabacum* nihil tale metuens crudeliſſimè

invo-

[illegible]latem, apicemque, poſterorum ſpem, à caule non ferrò, [illegible] breviſſimum ſupplicium, ſeparatem, ſed manibus digitiſque [illegible]cellentes, radicitus extirpatum irent. Actum erat de univerſa colonia, niſi miles imperii [illegible] ſclopeto ad terrorem innocuè exploſiſſet, [illegible] [illegible] reliquiæ. Sed Germaniæ ſuperi[illegible] Galli cuidam ſert, qui [illegible] Virginia diutius commoratus, modum ejus plantandi & fumi[illegible]culandi probè animadvertit, & rei [illegible], ſemen cum [illegible] apud [illegible] ac per[illegible] tractum Rhenanum, maximè ubi Alſatia audit, [illegible] M[illegible] inferiori, ſibi elegit. Ubi conducto agro [illegible] diuſculis chordas digitali craſſitie aut minori [illegible] ces vi[illegible] & herbarum [illegible] virtutes (tinctorum [illegible] tamen [illegible] ſit inter peritos, ſulcà non [illegible] ſpecie [illegible], fiſtulas Lemni[illegible] porcellan[illegible], ſi [illegible] ſubacta [illegible] quæ capitolium [illegible] præſ[illegible] [illegible] Tabacum excip[illegible] jam fuſticularum quidem ſed minutiſſimè concium [illegible], unde admiſit, cui ardeat & fumum, per fiſtulam [illegible], attrahens [illegible] permitteret: fumus au[illegible] cende[illegible], ita [illegible] infelior per vaſa ventricul[illegible] [illegible] ictu reſolveret [illegible] citius dejiceret, nullò ad compoſitionem corporis nidulo tempore. [illegible] Tantus [illegible] indicteæ ad loc & rapius [illegible] ſubtilior pars fumi tentat cerebrum, quod N[illegible] homin[illegible] frigidiſſimum fecit, & humores ſuperfluos præcipitat in linguam, unde puri copia & neceſſitas, dum craſſior pars fumi ſemibrante [illegible] in aërem remittitur: quemadmodum omnis digeſtio, omniſque cribratio & & hltrat[illegible] purum ab impuris ſeparat. Porro, red[illegible] igitur [illegible] folium chordatum in pulverem, cui [illegible] convallium & aliæ herbæ acrioris vi[illegible] admixtæ, ad conci[illegible]andam ſternutationem, ſi ex ſuperficie convexæ manus [illegible] naribus attrahatur ad veſtibulum ſyncipitis egregio cerebri evacuandi & extergendi remedio. Ajunt tamen, nimiò uſu illud exſiccari inſtar pyri in fornace, etiam fuligine admiſſà. Nunquam verò ſatis laudari poteſt vel cuteris virtus, qui in vulnus [illegible] mordet quidem ſed a [illegible] [illegible] abluitur, ſanationis fidiſſimus miniſter: etiam inveteratis & ſerpentibus fiſtulis feliciter adhibitus. Et ſuſtulit Tabacum, in [illegible] Germaniæ locis paſci ſoli[illegible] Virginiani quoque deſiderium, [illegible] & inde in Inferiorem Germaniam deſcend[illegible] ut non niſi, ad ſummam laudem, compage ac ſigno ex[illegible] opus habere videatur. Volunt tamen æſtu marino & ſolari reddi [illegible], quòd navigationes aliquot menſibus egeant, al[illegible]ando etiam merces hæ ne[illegible] ſc[illegible] habeantur[illegible]que & pro curſu Solis umbra modo [illegible] modo [illegible] ſpargentis, cis Æquatorem, d[illegible]verſum quid [illegible] tenuius ſp[illegible]. Adam Preyelius, [illegible] agris Angliæ Gloc[illegible] [illegible] magno cum ſucceſſu [illegible] plantæ proventu tentatus eſt, ſed [illegible] R[illegible], quanquam [illegible] ſunt [illegible] quòd metueretur, ne, ſi in [illegible] Anglia negoti[illegible] [illegible] Americanæ inde caperent detri[illegible]entum, Auctor An[illegible] Hiſt. Orbis Terr. l. [illegible] 3 §. 4. Plura de uſu abuſuque Tabaci, Vide in Jac. Balde [illegible] in Tabacis[illegible], cujus Præfatio [illegible] ordirur: *In omnem [illegible] [illegible] ſed accept[illegible] gentes. Tabacum, ſive potius amatores ejus ſu[illegible] acerrè nimis [illegible]. Invadimus [illegible] ſcriptione [illegible] non timidè, quod multorum mortalium [illegible] gratia atque votis [illegible] præſtamus. Præſtantiſſimum apud ex Braſilia adl[illegible], [illegible] Luſitani, Britannici, Batavi. Primarium ex Inſula Fer[illegible], quanquam & tota Virginia commendabilem virtutis hujus herbam copiosè ſubmittit. Alii &* Pætum & Nicotiana herba [illegible] *qui honorificentius ſentiunt ac Medicè loquuntur,* Panaceam *quoque appellant.* Ut autem Americam Tabacum, ſic O[illegible] India, Be[illegible] celebrem [illegible], cujus folio Arecæ fructu adhib[illegible], quo utrôque hoſpites, appoſita quadrà calci dicatà, quam ex oſtreis excoctam & modico uſu junoxiam, Betrelæ illinunt, ſolent excipi. Qua de re præter alios, vide Auctorem *Sinæ & Europæ,* [illegible].

TABÆ, à *Tabo* conditore dicta, urbs Lydiæ in Piſidiæ Cariæque confinio. Item oppid. Cariæ, Syriæ item in Peræa regione. Dicuntur *Tabæ* quaſi petra, in petris enim conditæ, teſte *Steph.* quem ſis vide. Sed Alexander in libro de Syria interpretatur *bonam.* Sane *Tobh* Hebræis *bonum* ſignificat.

TABÆ Græcè Τα[illegible], promontor. in Arabico Sinu, apud Auctorem *Peripl.* [illegible] quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 996. ut & in voce *Tabæ.*

TABAITÆ, Græcè Ταβαῖται, apud Amentam, [illegible] laudatum Athenæo, *l.* 11. Julio Scaligero ſunt Populi interioris Libyæ, iidem cum *Tapanitis* Ptolemæi, infrà Naſamones ſiti. Salmaſio verò poculi genus lignei, in quo maximam ſuam Veteres diſſolvebant [illegible] T[illegible] hos ſcyphos appellatos viſum, quòd eſſent inſtar [illegible]. *Tabala* autem Parthi vocabant tympana ænea, ad formam clibani facta, quibus in bellis utebantur: hodieque *Atabala* Mauris. Cujuſmodi pocu[illegible] etiam [illegible] tornantur quæ ſi ſtatu[illegible] inverſa, clibani formam referunt. Vide eum *ad Solin. p.* [illegible]19. & 1020.

TABANA, oppid. Cherſoneſi Tauricæ, *Ptolem.*

TABANUS, Varroni à *tabe,* quòd corpore *tabeat,* i.e. gracilis ſit, Græcè [illegible], à [illegible]que Scriptoribus, cum [illegible]lo, quem [illegible] Græci appellant confunditur. Inter quos Plin. *l.* 11. *c.* 28. *Quibuſdam aculeus in ore, ut aſilo, ſive tabanum dici placet.* Et Servius, *[illegible]ſtrum autem Græcum eſt, [illegible] aſilus, vulgò tabanus vocatur.* Inprimis Poëtæ paſſim hæc [illegible] promiſcuè ſumunt, aliter ſentiunt qui ſcribunt accuratiùs. Vide Ariſtot. *Hiſt.* [illegible] *c.* 5. & *l.* 4. *c.* 4. & 7. & *l.* 8. *c.* 11. Nempe aſilus ex l[illegible] animalc[illegible], quæ ferunt [illegible] ſuper amnes; unde eſt, quod [illegible] plurimi [illegible]. At *tabani* ex ligno originem habent. Id[illegible] Dein aſilus [illegible] & [illegible], tabanus bombô ſuperior eſt. Ælian. *Hiſt.* l. 6. [illegible] 38. Por[illegible] ſit bobus, equis & camelis, *taba*[illegible] al[illegible] animalibus infeſtus eſt. Quippe etiam ex anguium genere [illegible] hydrum invadit, ut docet Nicander, *Theriacôn v.* 416. Bobus tamen tam aſilum, quàm tabanum,

eſſe maximè infeſtos, cla[illegible] Poëtæ omnes. Unde [illegible] bo[illegible] [illegible] [illegible] *v.* 348. Et quidem [illegible] Sinyrnæus, *l.* 11 *v.* 107. ſeu, quod idem, λεγο[illegible] Oppianus, *Halieut. l.* 2. *v.* 521. boves utrumque [illegible] hæ partes, [illegible] molliores, eorum aculeis maximè patent. P[illegible] verò & autem ingredi ait, *l. de Diſcrim.* [illegible] & [illegible] certum eſt, boves [illegible] vulnere ita a[illegible], [illegible], &, omni jugô excuſſo, in [illegible] ciri, uti apud Poëtas paſſim videre [illegible]. Vide hac in re plura apud Sam. Bochart, *Hier. P.* [illegible] *l.* 4. [illegible] 14.

TABAR[illegible]A, [illegible] Hiſpanis Familiæ, quæ Pimentelliæ ſtirpis [illegible] eſt. [illegible] Comitis Beneventani filia minor [illegible] V[illegible] ex ſilio cognomine, Agnetis Henricæ ma[illegible] Bern[illegible]dini I. Pi[illegible], Marchionis de *Tabara,* qui e Com[illegible] P[illegible]tum, maritum Leonoræ He[illegible], ex ea [illegible] Bernardini II. quô & Joannà To[illegible] (neptre ex parte Gallis [illegible] oletani Proregis Neapolitani defuncti A.C. 15[illegible]. [illegible] Antonius Pimentelius Marchio de *Tabara* junxit [illegible] Iſabellam [illegible] *M*[illegible] O[illegible], atque ex ea genuit Henricum P[illegible]um, Joannem, uxorem F[illegible] *Aſſo,* Mariel[illegible] *Ferreira* C[illegible] [illegible] A.C. 1645.) Lupum, Leonoram, Bernardinum &c. Vide Phil. Jac. Spenerum, *T*[illegible] *Exr. Part.* [illegible] *p.* [illegible]2. *de Arte H*[illegible] *l. Tom. II.* & ſupra, ubi *de* [illegible] *Fam.*

TABARDUM, in *Statutis* Hoſpitalis S. Juliani *in* [illegible], *ad Matth. Par.* *p.* 164. *Fra*[illegible] *Sacer*[illegible] *Hoſp*[illegible], [illegible] tabar[illegible] *& caputiò nigro* [illegible] —— [illegible] alibi *Tabardus,* item *Taba*[illegible], Italis *Tabarro,* Hiſpanis *Ta*[illegible], Anglis *Tabar* & *Tabard,* Boxhornio *in Lex. C*[illegible]*ro-Brit.* tunica eſt *longa,* [illegible], teg[illegible] in Concilio Budenſi A.C. 1279. [illegible], Macro *in* [illegible] *pro* [illegible]*uſuale.* Q[illegible] ſenſu [illegible] dixit Nicetas in *Ma*[illegible], *l.* 4. *num.* 2. Vide quoque C[illegible]dinum, *de Offic*[illegible], *c.* 3. *num.* 4. Eſt voce in pectho, ſigni olim locô, uti[illegible] Scotos, habent Henr. Knyghton A.C. 1295. *Dederuntque* [illegible] *ſe, ut* [illegible] *ſuas minuo* [illegible] *ferrent in* [illegible] *cum A*[illegible] *ut* [illegible] *lice* Tabart, *aliter reſpondentes* [illegible]*te, & è converſo* &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Dominic. Marcum *in Hierolex.*

TABAROSTANIA, provinc. Perſiæ, verſus Septentrionem & mare Caſpium, ubi alias major pars Hyrcaniæ, inter provinc. Khœmum ad Ortum, & Geyl[illegible] ad Occaſum. Ejus præcipua urbs eſt Aſterabatum.

TABAS, oppid. in Parætacene ultima, Curt. *l.* 5. *c.* 13.

TABASCA, provin[illegible] novæ Hiſpaniæ in Præfectura Mexicana, inter Sinum Mexicum ad [illegible] & C[illegible] provinc. ad Meridiem. Ad Occidentem [illegible] Or[illegible] extenſa per 40 leucas Hiſpanicas. Ejus urbs [illegible] [illegible]baſca, ſeu *N*[illegible] *Senora de la Vitoria,* Laet.

TABASO, urbs Indiæ citerioris, nunc [illegible]*abad,* ſeu *Dul*[illegible]*bau,* in regno Decani, munita, in regione *[illegible]ſapatte,* ad radices montium, juxta fluv. Guengam, in limite regni Golcondæ & ditione Magni Mogolis.

TABATHA vicus in tribu Simeon, Hilarionis patria, 5. à Gaza milliaria, Hieron. *in vita Hilar*[illegible].

TABBOATH, nomen viri, Eſdr. *c.* 2. *v.* 43.

TABEÆ, vide *Tavium.*

TABEE fil. Nachor ex Roma concubina, Gen. *c.* 22. *v.* 24.

TABEEL, nomen viri, Iſaiæ 7. *v.* 6.

TABELIAS, nomen viri, 1 Paral. *c.* 26. *v.* 11.

TABELLA, olim chartæ locô. Poſtquam enim literæ, quæ priùs ſculpebantur, pingi cœ[illegible] materiem, in qua illæ pingerentur, multi arbores hinc quad[illegible]pedia, poſteà & lintea præbuere. Et quidem ex arboribus huic rei primùm [illegible] intervenerunt, poſteà libri, ſive interior corticis tunica, poſtremò & tabulæ ſeu *tabellæ* dolatæ: quibus Græci pariter ac Romani uſi ſunt. Hieronymus, *l.* 1. *Ep.* 1. *ad Nitium: Ante charta aut membrana[illegible] uſum, aut in dedolatis è ligno codicellis, aut in corticibus ar[illegible] mutu[illegible] [illegible] tabant: unde & portitores earum tabell[illegible] & [illegible] a libr[illegible] librarios vocant.* Feſtus, *Tabellis, pro chart*[illegible]*antur, quibus ultro citroque, ſive privatim, ſive publicè opus erat,* [illegible] *facieban*[illegible]. Symmachus, *l.* 4. [illegible] 28. *Malim* [illegible] *Arbor*[illegible] *alterna ligno aut corticibus.* Vide Juſt. L[illegible] [illegible] 1. Erant autem forma triangulari, [illegible] docet [illegible] *ad* [illegible]. Δέλτοι [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. E quibus, è buxo plerumque conſtituiſſe patet. Joh. Meurſius, *Comm. in Lycophr.* [illegible] *hunc verſum,*

[illegible]

Duplicis verò generi[illegible] & *Tab*[illegible] *cera*[illegible], [illegible] illæ fuere *Tabellæ* [illegible], [illegible] Plin. *l.* [illegible] 14. *Tenuis monumenta* [illegible] [illegible] cum [illegible]ces, craſſiores erant, ut è quibu[illegible]. Plautus [illegible]. *Nunc experiar,* v. 37.

Extempl[illegible] puer Pedag[illegible] tabulâ dirumpit caput.

Quod tenuis *tabella* non potuiſſet. Sin plures jungi opus foret, ſecabantur in tenues laminas, [illegible] Martiali, *l.* 14. *Epigr.* 3. *lemm.* [illegible],

[illegible] Tabellæ.

Præterea dolabantur, [illegible] Feſtus in iis ſcriberetur. Iſidorus, *l.* 6. *c.* 8. *Ante* [illegible] *in dolatis ex ligno codi*[illegible] *ba*[illegible]. De[illegible] in Caſſiodorum [illegible] 11. *Erat indecorum,* [illegible], *doctos* [illegible] *tabulis* [illegible] *terreis ramentibus imprimere, quod* [illegible] *poterat* [illegible]. Dicti autem *codices* & *codicilli,* quia ex caudice. Similiter [illegible]

Dani *boger* appellant, quia res geſtas in fagis conſcribebant, Ol. Wormius in [illegible] *Dan.* [illegible] Ceteræ Ta[illegible] reliquæ [illegible]antur, quòd eſſent cruſtâ ceræ illitæ. Unde A. Gellius, *l.* 17. *c.* 9. *Pugillaris novi* [illegible] *amerrazina.* [illegible], *l.* 8. *c.* 20. [illegible] & apud Auctores paſſim, Pollucem imprimis, *l.* 10. A' cera notæ loq[illegible] [illegible], *i.* [illegible], h. e. mitto vel ſine libellis ſeu epiſtolæ. Quem[illegible] [illegible] in libris [illegible]ebant, nec delebant: in *tabe*[illegible] [illegible]cillis, quæ ſcripta [illegible], poſtmodum inducebantur ſtylo verſo, qua [illegible] vide, ubi de [illegible] & *ſtylo*. Cùm Epiſtolas *tabe*[illegible] conſtruebant [illegible] imponebant [illegible] quò illæ petere [illegible]antur, quod [illegible] Ja. Cujacio [illegible] JCto o[illegible] [illegible] P. Colvius. Nec ſolum ab his Tabe[illegible] & T[illegible], ut dictum, ſed & T[illegible], locus in Atrio [illegible] quo ſervabantur codices rerum in Magiſtratu geſtarum. Vide Vitruvium, *l.* 6. *c.* 4. Item Tabul[illegible] &c. de quibus infra. [illegible] hanc in rem vide apud Gerh. Joh. Voſſium, [illegible] *l.* 1. *c.* 38. Succeſſere [illegible] libri membranacei (apud [illegible] Græcos [illegible] apud Romanos tard[illegible]) in quibus tamen pri[illegible] man[illegible] [illegible] ut *pagi*[illegible] de libris chartaceis [illegible] d[illegible], ut *tabella* de membranis, Græcè [illegible], ſicut pagin[illegible] [illegible]. Et quidem tabellæ ex utraque parte ſcribebantur, paginæ ex una tantum, ut pluribus docet Salmaſ. *ad* [illegible] *in* [illegible], *c.* 3. Donec linei ſcribere in uſum, de quibus vide [illegible] loco. Apud Lamprid. *A*[illegible] *c.* 58. *ex* [illegible] *loci*, [illegible] *laureata* [illegible]. T[illegible] *laureatæ*, ſunt literæ læta ex provinciis afferentes, quas lauro ornatas, ſicut & ſummam pilam [illegible], qui eas portabant, notum. Sicut contra, qui triſtia ferebant, pinnas in ſummo haſtarum gerebant fixas, *Πτεροφόροι* hinc appellati. Inde [illegible] *milit*[illegible], Græcis A'[illegible], quos cum Speculatoribus plurimi confundunt, D[illegible] verò ſeparat, hos illis ordine inferiores fuiſſe, [illegible] [illegible] Caſaubon. *ad Sueton.* & hic ubi [illegible], [illegible] &c. In Græcorum libris [illegible] [illegible] in qua [illegible] fatidicos delectabant, & talorum arbitratu alea [illegible] peragebant, ut vidimus ſupra ubi de Veterum R[illegible] *ſedentaria*, nec non voce *Sirio*, [illegible]. Simile quid iuſta habe[illegible], ubi de [illegible] *natalitiis*. O[illegible] [illegible] meminit, *l.* 3 *Amo*[illegible] *El.* [illegible] 38. [illegible] motitatione ventulum ſibi in æſtu faciebant mulieres, Græci [illegible] dixere, vide ſupra *Rhipidium*.

TABELLÆ, apud Romanos in Comitiis adhibitæ ſunt, quemadmodum [illegible] ſeu teſtæ, apud Athenienſes. Poſtquam enim Populus diu ſuffragium vivâ voce tuliſſet, poſteà, ut quiſque liberius ſententiam ſuam proferre poſſet, inventum [illegible], Legeſque variæ hinc *Tabellariæ* dictæ, latæ ſunt, [illegible] prima Gab[illegible] anno Urb. Cond. 614. rogata, cavum [illegible] invexit, caveretque, ne quis T[illegible] inſpiceret, ne rogaret ne a[illegible] [illegible] ab omni parte liberum judicium ſuum in Magiſtratibus creandis Populus haberet, Cicer. *de LL.* *l.* 3. *de Amicit.* & *pro* [illegible]. Sequutæ illam ſunt Caſſia, Papiria, Cœlia, quæ in perduellionis judicio, quod Caſſia lege exceptum erat, Populum ſidem tabellâ ſententiam ferre voluit, Sempronia, Maria, Fuſia & Antonia, de quibus omnibus ſuo locô. Actu Comitiis quidem Magiſtratuum oportuit Tabe[illegible] nomina Candidatorum inſcribi, ut darentur iis per tabellam Magiſtratus: Tot autem tabellæ unicuique de populo dabantur, quot eſſent Candidati, quorum rationem haberi oportere judicatum eſſet. Non verò integrè Candidatorum nomina, ſed, brevitatis ergò, primas tantum literas in tabellis ſcribi conſueviſſe, docet Cicero, *Orat. pro Domo*. In Comitiis [illegible] um d[illegible] dabantur, una, in qua ſcriptum U. R. *i. e. uti rogas:* altera, in qua *A. i. e. Antiquo*: quod [illegible] in Comitiis Judiciorum factum eſſe, legimus. Non verò dumò aſſerebantur *Tabellæ* illæ à Populo, ſed erant qui eas Populo, ſuffragium inituro miniſtrarent, *Diribitores*, [illegible], hoc ordine [illegible] tempo inter Tribus & Centurias de [illegible] ſorte facta eſſet, & Magiſtratus in Tribunali ſedens, per præconem prærogativam Centuriam ad ſuffragium vocaſſet, illa de loco, in quem conſtiterat, deſcendebat in Septum, per pontem, in cujus introitu ſtabant præſtò Diribitores, qui *Tabellas* ſingulis miniſtrabant. [illegible] in Septum ſeu Ovile, Rogatores ciſtam proponebant, in quam conjicerent ſuffragium laturi eam quam vellent tabulam. [illegible] Centuriæ *Tabellis* collectis, Cuſtodes eas educebant, [illegible] manus erat deſcribere ſuffragia, ut ea Centuriæ ſententia renunciaretur, in quam plures inclinâſſe conſpiceretur. Hoc autem erat deſcribere ſuffragia, punctâ in tabella notare quot *Tabellæ* ſimiles reperirentur; Dionyſius, *l.* 7. Poſtquam ita Prærogativæ Centuriæ ſuffragium renunciatum eſſet, tum ea [illegible] Ovili diſcedens, locum faciebat primæ [illegible] Centuriæ, poſt quam ſingulæ Centuriæ primæ Claſſis ordine eôdem modô, ad ſuffragium vocabantur, donec omnes primæ Claſſis [illegible] ſuffragium tuliſſent, tum ea ſecundæ [illegible] &c. Vide Jo. R[illegible] *Antiq. Rom. l.* 6. *c.* 19. E[illegible] [illegible] dari ſolebant, una abſolutionis, [illegible] A. altera [illegible], in qua C. tertia [illegible] his elementis [illegible] id [illegible], *Non liquet*. Dabantur autem Prætore [illegible] ad manus ite, [illegible] in earum unam [illegible], ſententiam [illegible] jubebat, *mittere* ſeu *immittere* [illegible] *in conjiciendo* [illegible], *l.* 9. *c.* 24. Vide quoque ſupra [illegible] & hic paulò poſt. Plura [illegible] de *Tabellis* cet. [illegible] ſupra in vocibus *Diplom*[illegible], *Tripty*[illegible], *Intra*[illegible], *Polypty*[illegible] & [illegible] *Tabel*[illegible], ubi de [illegible] de *Tabel*[illegible] ſupra Magi[illegible] Carthagine ſuſpensâ voce *Presbyter*, [illegible] de A[illegible] Tyro: de aliis infra [illegible].

Tabellariæ Leges, quando & à quibus latæ.

Gabinia, cujus Auctor A. Gabinius Tribun. Pleb. Cn. Calpurnio Piſone, M. Popilio Lænate Conſul. an. U. Cond. 614. lata eſt, ut Comitiis, quibus Magiſtratus crearentur, *Populus* [illegible] *voce, ſed per tabellam ſuffragium ferret.*

Caſſia, [illegible] cum Gabinia, in Judiciis [illegible] Populi in Comitiis [illegible] Tributis tantum, quibus de mulctâ judicaretur, ſuffragia ſint liberata [illegible]. [illegible] Cond. [illegible].

Papiria, idem [illegible] dum eſſe, [illegible] à C. Papirio Carbone Tribuno Pleb. P. Pollio Læn[illegible], P. Rupiliô Conſulibus an. [illegible]. Ut in jubendis aut vetandis Legibus, [illegible] tabellâ ſuffragium ferret.

Cœlia, à Cœlio Tribun. Pleb. rogata, Q. Cœ[illegible] Metello Baleanco, T. Quinctiô Flamininô Conſulib. an. 633. etiam in Perduellionis crimine tabellâ ſententiam ferri juſſit.

TABELLARII potiſſimum olim dicti literarum, quas in *Tabellis* è ligno, [illegible] aut cito, dedolatis, exarari conſueviſſe, [illegible] memin[illegible] [illegible] *ipſa inter* [illegible] *ſtore* [illegible] *inſcripta*, *ne igitur* [illegible] *admo*[illegible], *& forſitan* [illegible] *cum in* [illegible], *ut* Tabellarius *Trinitat*[illegible] *inter veniſſet vehicul*[illegible]. Ciceroni item, *l.* 9. *Famil. Ep.* [illegible]. *Duabus tuis Epiſt*[illegible] [illegible], *tuo quam triduo ante acceptam à Zetho, alteri, quam* [illegible] *Philerot Tabellarius.* Ubi Ze[illegible] [illegible] mentex Æ[illegible] Cæſaris inſtituto. Curſori non poteſt non convenire. Illum enim Spartian. [illegible] 3. refert, *Curſoribus ſuis, exemplô Capſariorum*, [illegible] *frequenter adpoſuit*, [illegible] *ſunt ventos in nominibus ſæpius vocitaſ*[illegible] &c. Ad quam normam, [illegible] ille cujus meminit D. Hieronymus, *Ep. ad Marcellam* nomen ſine dubio nactus [illegible]. *Tabellarii* vi[illegible] [illegible] eſt, curſus & feſtinatio, Laur. Pignorius, C[illegible] *de Servis*, vide quoque ſuprà, ubi de *Curſoribus*. Item in voce *Marg*[illegible]. Pontinum. *Tab*[illegible] mentionem ſervat vetus lapis *Viam fec. ab. Regio ad Capuam, & in ea via, pontes omnes, miliarios, tabellarioſque, poſeivei.* Ubi Gualterus *Prouce milliarios* interpretatur, [illegible] numerô milliarium inſignitas. *Tabellarios* lapides [illegible] milliaria, interallis diſtantes, poſitoſque, ut [illegible] adjuti commodius equit inſilirent. Sed, *quis non miretur*, vetis ſunt Gronovii, [illegible] *columnas*, *& tabellas lapides* [illegible] *Quid vetat* [illegible] *intelligere, è tab*[illegible] *ſeu aſſeribus, pontes* [illegible] *pedum* [illegible] *Pontibus autem propter vias interruptas, opus eſt.* Vide eum *de Pecun. Vet. l.* 1. *c.* 3.

TABELLICUM, item *Tallebur*[illegible], vel *Talrabur*[illegible], vulgò *Taillebourg*, munitio Galliæ ad ripam Carantoni, non procul ab urbe Santonum. Hucuſque Henricus Rex Angliæ capite in Santonibus, Rich[illegible]dum filium rebellem fugaviſſe legitur, A. C. 117[illegible]. Hadr. Valeſ. *Notit.* [illegible]

TABELLIO, ſeu à *Tabulis*, ex eadem [illegible] unde *Tabellarius*, idem olim qui Exceptor ſuit & Scriba publ[illegible] [illegible] excipere A[illegible] Notariorum erat, ſive Notariorum [illegible] munere al[illegible] diu functi ſunt Geneſius & Caſſianus, clariſſimi Martyres; quorum ille Exceptoris officiô fungens, cùm impia edicta, quibus Chriſtiani puniri jubebantur, nollet excipere & [illegible] jectis in publicum *tabulis*, ſe Chriſtianum eſſe fateretur, comprehenſus atque decollatus eſt; Alter, execrabile ducens, Chriſtianorum deſervire neci, ſub Chriſtianæ fidei confeſſione, triumphum ſimi[illegible] Martyrii meruit. Et hinc, quod cecinit Juvenalis, *Sat.* 7. *v.* 104.

Quis dabit Hiſtorico, quantum daret acta legenti?

Ubi Gloſſæ [illegible] *acta legenti, Exceptori*. Sic *Tabularii*, quos Arcadius & Hon[illegible] AA. *l.* 5. C. T[illegible] *l.* [illegible] *C. Cenſ.* ſervituti obnoxios eſſe vetuerunt, rationes publicas tractabant; hinc aliquando *computatores* dicti unde *Numeratores* quoque & *Calculatores*. A' *tabulis* verò denominati videntur, eâ propriè ratione, quâ *Tabularium*, quod Italis, ſumentibus à Græcis mutuum, *Archivum* eſt. Ovidius elegantèr, *Metam. l.* 15. *v.* 810.

[illegible] [illegible] ipſa ſororum
Tecta trium: cernes [illegible] *moliminæ vaſto*
Ex ære & ſolido rerum Tabularia *ferro.*

Nec malè Martianus Capella, *l.* 1. *Clotho vero, Lacheſis Atropoſque,* [illegible] *ſententias Jovis orthographa* [illegible] *verrans* [illegible], *utpote Libraria Superûm Archivique cuſtodes* [illegible] *Senatum Curiamque contraheret* [illegible] *ipſum Tonant*[illegible] *publice cernerent, Magiſtratui in acta, cæleſtiumque conſultum*, [illegible] *componunt.* At ab his *Tabularius* publici fuerunt illi [illegible] Palatini Miniſterii potiùs erant non contemnenda. Hi cùm complures eſſent, ut h[illegible] [illegible] debitur, ſanè non pauca habuerunt Adjutores, [illegible] negotio, non partes omnino eſſent, tum ut C[illegible] [illegible] ex hoc quoque capite eluceſceret. Vide Laur. Pignorium *de Servis*. De *Tabellionibus* verò, qui, cùm antè Ro[illegible] [illegible] ſcribendis omnibus paulò majoris momenti contractibus, [illegible] in ſcribendis teſtamentis, ad Juris periti[illegible], poſtea hi partes [illegible] vindicârunt, à quibus proin Juris periti [illegible], vide Suet[illegible] in *Ta*[illegible], Alciat. & Iſ. Caſaubonum *ad* [illegible] [illegible]. Meurſium, *Gloſſ.* Wower[illegible] *Polym*[illegible], Jo. Brodæum, *Miſcellan. l.* 4. *c.* 9. & plura [illegible] *Scribis*, [illegible] [illegible] ac ſupra [illegible].

Tabularii P[illegible] *varii* [illegible].

Tabularii Auguſtorum vel Au[illegible].	Rationis [illegible] XX.
[illegible].	Hæreditatum Patrimonii, ſeu à [illegible].
[illegible] Alexandrini.	T[illegible] Publiculis, Ve[illegible].
[illegible] Muneribus.	
Tabularii provinciarum Cypri, [illegible] Luſitaniæ Vettoniæ,	Tabularius villæ Tiburtis &c.

TABEL-

TABELLIONES Inquiſitionis, quos & *Notarios* & *Secretarios* vocant, denuntiationes, accuſationes & omnia cauſarum acta ſcribunt. Nec ſcribunt ſolùm, ſed etiam diligenter explicare & extendere debent in proceſſu accidentia teſtificantis, & denuntiantis vel inquiſiti; ut, *ſi faciei color mutatus eſt, ſi trepidat, ſi balbutiendo loquitur, ſi frequenter excreando aut exſpuendo interrogationem divertere conatur, ſi vox tremula redditur, aut quid ſimile patitur*: ne poſſit argui Judex, quòd abſque indiciis inquiſitum torqueri juſſerit. Plura de iis, vide apud Phil. Limborch. *Hiſtoria Inquiſitionis, l. 2. c. 6.*

TABENI, populi juxta deſertum Carmaniæ habitantes, *Steph.*

TABENNA, inſul. Thebaidis, intra Nilum, ubi *Tabennis* vicus. *Cellar.*

TABERENI, vide *Tabareni*.

TABERLA, vide *Tarbellicæ Aquæ*.

TABERNA, quæ & *Triſchene*, urbs Calabriæ ulterioris ad Semirum fluv. & radices Apennini, 15. mill. paſſ. à Scyllacio in Boream, 34. à Nicaſtro in Ortum Siberenam verſus 20. & 34. à Beſidiano in Meridiem parva.

TABERNA, oppid. Germaniæ ſecundæ triplex, Unum in Alſatia inferiori *Zabern*, ſimpliciter, vel *Elſaszabern* incolis, amplum, aliàs munitum, cum arce valida, nunc disjecta. *Baudrand.* de novo inſtauratur, A.C. 1675. Ad amnem *Sorr*, 4. leucis ab Argentorato in Circium, 4. ab Hagenoa in Occaſum, Nancejum verſus, in limite Lotharingiæ, ſub Epiſcopo Argentoratenſi, cujus ſedes eſt. Munimentum olim Roman. contrà Alemannorum incurſiones in Gallias. Ab Alemannis dirutum, ſed à Juliano reſtitutum, *Amm. Marcellinus* ſcribit. An à Cæſare extructum? Alterum *Bergzabern*, interdum parvæ Tabernæ, Gall. *le petit Saverne*, in Palatinatu Rheni, ad amnem *Erlbach*, verſus montes, in limite Alſatiæ inferior. vix 1. leuc. à Weiſſenburgo, 7. ab Argentorato, in cineres à Gallis redactum, A.C. 1675 Tertium *Rhein Zabern*, Gall. *Severne*, oppid. Palat. ad amnis *Erlbach* confluentes in Rhenum, vix 2. milliar. German. à Philippoborgo in Meridiem uti 3. à Spira. De Medio ita Auſonius, *Eidyllio 10. v. 1.*,

Tranſieram celerem nebuloſo flumine Navam,
Prætereo arentem ſitientibus undique terris
Dumniſſum, riguaſque perenni fonte Tabernas:
Et tandem primis Belgarum conſpicor oris
Nivomagum, Divi caſtra inclyta Conſtantini.

TABERNA, quid olim fuerit, docet Caſſiodorus *in Pſalmum 14.* *Majores noſtri* Tabernas *domos appellaverunt pauperum, & quod ibi habitabant, & cœnabant; Sicut antiquis mos erat ſemel cibum ſumere: ex duobus nominibus unum traditur factum eſſe vocabulum, ſcilicet Tabernaculum.* Hinc in genere ſic dictum omne ædificium popularis uſus, ex eo, quòd *tabulis* claudatur: qualia domicilia primis temporibus omnium Romanorum fuêre, uti *Feſtus* auctor eſt, laudatus Jac. Ouzelio *Animadverſion. ad Minutium Fel. p. 4.* Unde *Tabernacula* & *Contubernales* appellantur, *l. 183. & ſeq. ff. de verb. ſignif.* Iſidoro, *Etymologic. l. 15. c. 2.* *Tabernæ olim vocabantur ædiculæ parvæ & ſimplices in vicis, axibus & tabulis clauſæ. Unde & Tabernariæ, quòd ſoleant conſidere. Dictæ autem Tabernæ; quòd ex tabulis ligniſque erant conſtructæ.* Poſteà verò ſic dici conſueverunt, ubi merces venales exhibentur. Ut *Taberna caſearia, l. 8. §. Ariſt. ff. ſi ſerv. vind.* Et *Taberna ferraria, l. 13. ff. de inſtr. & inſtrum. leg.* Sic *Tabernæ negotiatoriæ & Purpurariæ*, mentio, *l. 2. ff. de Inſtitor. Act. l. 91. §. pater ff. de legat. 3.* &c. Vide hic infrà, *Tabernas* quoque ad *merces* & *negotiationes* adhiberi, dicitur *l. 27. §. 1. ff. de uſufr.* Hinc *Tabernam exercere, l. 13. §. ult. ff. de Inſtitor. act.* quod qui faciebat *Tabernarius* dictus eſt, *l. 52. §. 1. ff. ad leg. Aquil. l. 5. ff. de Inſt. act.* qui alibi *Tabernæ præpoſitus, l. 3. l. 19. §. Tabernæ. & l. 8. ff. de Inſt. act.* Item *Inſtitor* vocatus. *Inſtitor enim is eſt, qui* Tabernæ *locove ad emendum vendendumve præponitur*, Paulô teſte & Ulpianô, *l. 18. & 3. ff. de Inſtit. Act.* In *Tabernis* hiſce, canis videtur fuiſſe cuſtodiæ gratiâ: ut iterum docet Paulus JCtus, *l. 2. § 1. ff. ſi quadr. paup. fec. dic.* *Si quis aliquem evitans, Magiſtratum fortè, in* Tabernam *proximam ſe immiſiſſet, ibique à cane feroce læſus eſſet, non poſſe agi canis nomine quidam putant. At ſi ſolutus fuiſſet, contra.* Illud ſanè obſervatum, in *Tabernis* quandoque fuiſſe adfixos titulos, qui cum aliquo ſervo prohiberent negotium geri. *l. 47. ff. de pecul.* Operam horum Inſtitorum ſtatariam & ſedentariam fuiſſe, ut ideo veſtes non ſuccingerent, diſcimus à Vertumno, apud Propertium, *l. 4. Eleg. 2. v. 38.* ubi is ita de ſe,

——— ——— *& ibo,*
Mundus, demiſſis Inſtitor in tunicis, &c.

Laur. Pignorius *Comm. de Servis*. Atque hinc *Tabernarii*, qui in tabernis negotiantur, apud Cicer. pro *Flacco, c. 8. Opifices* & Tabernarios, *atque illam omnem fæcem civitatis, quid eſt negotii concitare?* Vide quoque infrà *Tabernaria*. Porrò, quales in Græcia Λέσχαι, tales Romæ quoque *Tabernæ*. Erat autem Λέσχη, locus confabulationibus deſtinatus, iſque vel pauperum vel divitum. Pauperum, in omnibus Fabrorum officinis, ad quas hyeme maximè ad calefaciendum conveniebant & confabulabantur, de quibus vide Homerum *paſſim*, Heſiodum, *l. 2.* Antiphontem *Orat. ad Nicocl.* & ſuprà in voce *Leſcha*. At aliæ divitum erant, nempe in partibus domus ſecretioribus, ubi ſimiliter hyeme, ad accenſum ignem, δημιέργων ἀδολεσχοῦντες καὶ φλυαροῦντες, ut ait Etymologici auctor. Sed quod magis huc facit, Λέσχαι quoque olim vocabantur loca aprica, in quæ commentandi causâ conveniebant Philoſophi. Unde Hierocles *Philoſ. l. 1.* ait λέσχας dictas fuiſſe cathedras & conventicula, in quibus de Sapientia diſputationes habebantur. Exque proin Leſchæ Apollini ſacræ erant, vide Harpocrationem, Scribonem, Phurnutum, *de Nat. Deor.* & Bon. Vulcanium, *ad Callimachum*. Tales itaque & *Tabernæ* Romæ, quæ ad pilas fixæ. Horatius, *l. 1. Sat. 4. v. 71.*

Nulla Taberna *meos habeat, neque pila libellos,*

Catullus, *Epigr. 38. v. 1.*

Salax Taberna, *voſque contubernales,*
A pileatis nona fratribus pilâ, &c.

Sed & *Tabernas* καπηλεῖα ἢ πανδοχεῖα Suidas interpretatur: quas *Tabernas cauponias* vocat JC. *l. 43. pr. ff. de rit. nupt.* *Apothecas* Vitruv. *l. 6. c. 9.* Οἰκήματα *Xenophon.* Sic Juvenalis, *Sat. 3. v. 302.*

——— *Nam qui ſpoliet te*
Non deerit, clauſis domibus poſtquam omnis ubique
Fixa catenatæ ſiluit compago tabernæ.

Unde *Taberna* & *Popina* conjunguntur, *l. 41. §. 8. ff. de legat. 1.* & talem Phædrus fortè intelligit, *l. 4. fab. 6. v. 1.*

Cum victi mures muſtelarum exercitu,
(Hiſtoria quorum in Tabernis *pingitur)*
Fugerent, &c.

Et quidem medii ævi Scriptores *Tabernas* tantùm de vinariis dixêre, quod Galli in lingua ſua retinent: cùm Veteres *luſtra* & *ganea* iſta loca appellarent. Aperiebantur hæ apud Romanos, eâdem horâ, quâ balnea & lupanaria, ad nonam videl. at in Coloniis maturius ut Salmaſ. docet. *ad Hadrian. Spartiani, c. 22.* Sed viliſſimi tantùm homines inde vinum petebant, reliqui è cella ſua, Cicer. *in L. Piſonem.* Vide quoque Plutarch. *in Timoleonte*, ubi de Dionyſio Juniore poſt amiſſam tyrannidem, Corinthi in ſummâ tenuitate degente, ut & ſuprà in vocibus *Copa* & *Cupa*. Plura verò hanc in rem, apud Schefferum *de Arte Pictoria, c. 4.* B. Briſſonium *de verbor. ſignif. ſub init. l. 18.* & Joh. Laurentium JC. *Notis in Phædr.* inprimis de *Tabernis* Romæ à Tarquinio factis, Liv. *l. 1. c. 35.* de claudendis eas in luctu more, eund. *l. 3. c. 27.* &c. uti de *Comœdiis Tabernariis*, infrà.

Tabernæ urbis Romæ, quarum Veteres Scriptores meminêre.

Argentaria, apud Liv. *l. 26. c. 11.* circa Forum. Harum 7. olim, poſteà 9. fuêre, vide Hadr. Turnebum, *l. 20. c. 10.* Juvenalis tempore 5. Ita enim is de libertino divite, *Sat. 1. v. 105.*	Ferraria, apud Scævolam, *l. pen. de legat. 2.*
——— *Sed quinque tabernæ*	Fullonia.
Quadringenta parant ———	Lanionia.
Caſearia, in *l. ſicut §. Ariſtot. D. ſi ſervi vendi.*	Medicinæ exercendæ cauſâ.
Cauponia.	Pelleſuina.
Cretaria.	Piſtoria.
Diverſoria.	Purpuraria.
	Sutrina.
	Vinaria.
	Unguentaria, &c.

TABERNA Meritoria Romæ, apud ædem S. Mariæ trans Tiberim ubi milites emeriti & infirmi habitabant. Hic horti & turris, ex qua Nero incendium urbis ſpectavit.

TABERNACULORUM Feſtum, Græcè Σκηνοπηγία, Hebr. חג הסכות *Chag Haſſuccoth*, unum erat ex tribus anniverſariis Judæorum Feſtis, quod incidens in diem 15. menſis Tiſri, qui primus erat anni civilis, durabat ſeptiduum integrum, quô in Tabernaculis commorabantur. Octavus autem dies, quo illis exibant, ut & primus Feſti, peculiari religione ſacer erat & publicâ panegyri celebrabatur, ac ſimul frugum ſerotinarum primitiæ offerebantur Deoque gratiæ agebantur pro univerſa meſſe. Exodi *c. 23. v. 16.* Levit. *c. 23. v. 34.--36.* Numeror. *c. 29. v. 12.* Deuteron. *c. 16. v. 13.--15.* Agitabatur hoc Feſtum in tuguriolis & umbraculis, à quibus ei nomen, ex frondibus, in ædium ferè tectis conſtructis: quæ non in faſtigium ſurgentia, ſed plana & cubantia erant. Quem in uſum deligebantur arbores frondoſæ comatæque ac vivacioris ſucci, quæ virorem ſuum per dies aliquot illibatum ſervare poſſent, Levit. *c. 23. v. 40.* *Sumptis itaque pro vobis ipſo die primo termitibus arborum ſpecioſarum, ſpathis palmarum & ramis arborum denſarum, cum ſalicibus torrentis.* Et Nehem. *c. 8. v. 16.* *Exite in montana & afferte ramos olivarum, & ramos arborum oleoſarum; ramoſque myrti & ſpathas palmarum, cum ramis arborum denſarum.* Quibus in locis 4. arborum genera indigitantur, Citrus, Palma, Myrtus & Salix torrentis, docente *Godwyno*. E quibus omnibus faſciculum quôlibet manè attuliſſe unumquemque Iſraëlitarum, ſub pœna jejunii illô die tolerandi, faſciculumque illum *Hoſanna* dictum, tradunt Rabbini. Quò pertinet id, quod legimus Matthæi *c. 21. v. 8. & 9.* *Alii verò cædebant ramos ex arboribus & ſternebant in via. Porro turba quæ præibat, & quæ ſequebatur, clamabat dicens; Hoſanna filio David.* Alii *Hoſanna*, factum fuiſſe carmen volunt, quod univerſus populus quotidie in cœtus ac conciones prodiens, ramoſque palmarum præferentes ac feſtum in modum agitantes, ſoliti fuerint inclamare. Quod cùm ſolennius & crebrius facerent die octavô ſeu ultimô, ille *Hoſanna Rabba* appellabatur. Unde occaſio nata Plutarcho, comparandi Feſtum hoc ſacrum cum Liberalibus, in quibus Bacchæ huc illuc diſcurrebant, geſtantes haſtas hederâ circumdatas, i. e. thyrſos, hocque ipſum Feſtum θυρσοφορίαν propterea vocandi. Nec abludebat multum illa Athenienſium feſtivitas, quam Εἰρεσιώνην dixêre. Eâdem de cauſa, ipſi etiam hujus Feſti dies *Hoſannoth* dicti ſunt. Porrò ſingulis diebus Sacrificia offerebantur, de quibus prolixè agitur Numer. *c. 29. v. 13. 34.* unde hoc tantùm notamus, quòd, cùm ſingulis diebus ejuſdem generis ſacrificia peragerentur, in eo tamen diſcrimen eſſet, quòd numerus quotidie minueretur. Die enim 15. menſis, & primô Feſti *juvenci ſubruini, terni deni*, ſecundô *duodeni*, tertiô *undeni* & ſic conſequenter offerri ſolebant, uſque ad diem ſeptimum ſeu ultimum, quô *ſeptem* mactabantur: cujus rei rationem vide apud Hoſpinianum, *de orig. hujus Feſti*. Cauſa Feſti, ut in reliquis, partim Veterum fuit beneficiorum commemoratio, partim futurorum adumbratio. Ita enim Iſraëlitæ errorum ſuorum in deſerto totque annorum ſub Nube, tanquam *Tabernaculo*, atque in tentoriis actorum, recordabantur, Levit. *c. 23. v. 43.* Deoque pro illis finitis gratias agebant. Simul publicas grates egerunt Deo, ob collectas atque reconditas omne genus fruges Unde

Pſalmos illos, qui על הגתית, *pro torcularibus*, appellantur, in hoc Feſtum compoſitos eſſe, docent nonnulli. Sed & altiùs ſpectare jubebantur Iſraëlitæ. Cùm enim integram hebdomadem in tuguriolis iſtis habitarent, ſeſe advenas in terra eſſe confitebantur, nec ſedes manſuras in ea habere; quod totò incolatus ſui tempore identidem fateri, ac ad meliores ſedes interim ſuſpirare, monebantur, vide 2. Corinth. c. 5. v. 1. 1. Petri c. 1. v. 13. Cumque Zacharias Proph. c. 14. v. 16. Feſtum hoc ſub Nov. T. extremis ejus temporibus, ubi Eccleſia tabernaculis illis exire ſeculo valedicere Chriſtoque occurrere geſtiet, celebrandum dicat, ad CHRISTUM quoque ſpectat qui *ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν*, ut loquitur Johannes Euangeliſta ad Feſtum hoc alludendo c. 1. v. 14. Addebatur autem huic Feſtivitati & nonus dies, quò feſtum *lætitiæ Legis* agebant, quod quamvis à priori diſtinctum eſſet, Nehem. c. 8. v. 18. tamen quia illud immediatè ſequebatur, ei accenſeri ſolebat. Eô die Legis lectionem abſolvebant, ruſuſque inchoabant. Eôdem, quamvis id alii referant ad diem octavum ſeu ultimum *Feſti Tabernaculorum*, ex inſtituto Haggæi, Zachariæ, aliorumque virorum Synagogæ M. aqua è fonte Siloæ petita, ad Sacerdotes afferri, & in Altare unà cum vino, effundi ſolebat, cantante populô illud Eſaiæ c. 12. v. 3. *Haurietis aquas cum gaudio è fontibus hujus ſalutis.* Quò alluſiſſe videtur Chriſtus Joh. c. 7. v. 38. ubi hâc aquarum libatione Spiritus S. copiam adumbratam fuiſſe, docemur; quemadmodum per ramos illos ac frondes, de quibus ſuprà, Eccleſiæ fœcunditas ſignificata eſt, vide Joh. c. 15. v. 1. 2. Pſal. 92. v. 13. 14. &c. Nec omittendum, quod Hoſpinianus obſervavit *de Orig. Feſtorum c. 7.* proximô nempe poſt Feſtum hoc die, Altare ſepties cum palmis in manibus circumire ſolitos, in memoriam Hierichuntis ſeptuplici Populi circuitu expugnatæ, & proin, diem hunc *Palmarum*, appellatum eſſe, vel quia palmas gerebant, vel quia in faſciculo, de quo ſuprà, præcipuum frondium genus ex hac arbore eſſet deſumptum. Vide quoque Munſterum *in Calend.* p. 150. qui idem in Levit c. 23. præfatum, ait, *Tabernacula* hæc ab Iſraëlitis ſub dio fuiſſe extructa, eaque nec veſtibus contecta, nec ita denſè compaginata, ut radiis Solis pluviæque non eſſent pervia. Hic porro habitaſſe illos totô eô tempore, adeoque ſupellectilem omnivariam eò detuliſſe, ut ibi cibum capere, commorari & dormire commodè poſſent; nec inde exiiſſe, niſi pluviâ ingruente, tum enim, donec illa præteriiſſet, domum ſe recipere fuiſſe ſolitos. Infirmos autem homines, ac ſeniô graves ab hoc rigore fuiſſe liberos. Idem temporibus Nehemiæ *Populum feciſſe Tabernacula, quemque in tecto ſuo aut in atriis ſuis, ac in atriis domus Dei: etiam in platea portæ aquarum & in platea portæ Ephraim*, tradit ex c. ejus 8. v. 17. Vide præter Auctores ſuprà memoratos, Franc. Burmannum *Synopſ. Theol. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 18. Thom. Godwyn. *de ritibus Hebr.* *l.* 3. c. 6. &c. ut & infrà *Tenſa.*

TABERNACULUM, locus erat ſacer, divinô juſſu & inſtinctu, à Moſe extructus, in quo Iſraëlitæ in deſerto degentes, imò & jam Terrâ S. potiti, uſque ad Salomonem Regem, cultu Numinis religioſè defuncti ſunt. Hoc medium ac velut centrum caſtrorum obtinebat, *Caſtra Divinæ Majeſtatis*, vocatum: circa quod proximè diſpoſiti erant Sacerdotes ac Levitæ *Tabernaculo* inſervientes; quibus tandem tribus XII. Populi circumfundebantur, ut videre eſt Numer. c. 1. v. 53. ſic ut extima caſtrorum à *Tabernaculo* milliaris ſpatiô diſtarent, quod *Sabbathi* fuiſſe *iter*, colligitur ex Joſuæ c. 3. v. 4. Structuram *Tabernaculi* hujus quod *Tabernaculum teſtimonii* dici conſuevit, pluribus *capp.* exſequitur Moyſes, Exodi c. 25. & *ſeqq.* cùm totiùs Univerſi conditum unicô eôque brevi capite abſolverit. Sic autem dicebatur, ut & potiò *Tentorium conventus*, quia Populus eò coibat, tum ad cultum publicum, tum ad Deum per Moſen conſulendum, Exodi c. 25. v. 22. quæ antea in Moſis *tabernaculo*, vel alio peculiari loco peragebantur, Exodi c. 33. v. 7. Architectus ipſe fuit Deus, cujus juſſu, ut dictum, exornatum & juxta formam, ab ipſo in monte oſtenſam, extructum fuit, Exodi c. 25. v. 40. vocatis ad id opus, ac divinitus inſtructis Beſaleele & Aholiabô, Exodi c. 31. v. 2. 3. & c. 35. v. 30. 31. Quod non leviter mirandum, in iſto exulum agmine, qui tamdiu non niſi ſervilibus miniſteriis exerciti, recenſque ex Ægyptiorum ergaſtulo educti erant, repertos fuiſſe, qui tantæ artis opus, Dei ædem ac templum, quod unà cum Iſraëlitis deſertum perambularet, tam brevi ſpatiò abſolvere potuerint. Strui enim cœptum eſt menſe *Tiſri* ſeu Septembri (quô Feſtum *Tabernaculorum* celebratum fuiſſe diximus) annô primô exitus, ac ſequenti Martiô, intra ſex menſes non totos, perfectum eſt, Exodi c. 40. v. 1, 2. Materia erat aurum, argentum, æs, ſerici ac lanarum fila, hyacinthina & purpurâ ac coccô tincta, linum Xylinum, caprarum pili, arietum ac melium vellera, ac denique cedrorum ligna, Exodi c. 35. v. 5. — 9. Longitudo ejus cubitorum 30. latitudo 12. altitudo 10. comprehendebat: Latera tria 48. cedrinis tabulis in altum porrectis conſtabant, quæ ſingulæ duobus ſtylobatis innitebantur & lignis tranſverſis conjungebantur. Ad Orientem anteriora ſpectabant, ubi aditus quinque columnarum ordine aperiebatur: Sanctuarium autem ſub Occidentem recedebat. Intus totum pretioſis aulæis obvelatum erat, quæ ex pretioſiſſimo lino confecta & Cherubinorum formis picta, interiorem *Tabernaculi* ambitum incingebant. Exteriùs verò triplici velô erat contectum, quorum primum è caprarum pilis, ſecundum ex arietum, tertium ex melium pellibus conſtabat: quæ contra aëris injurias, portatile hoc Templum, tuerentur, vide Exodi c. 26. Ambiebatur undique *Atriô* ſive porticu, quò Populus ad cultum quotidiè conveniebat, 100. cubitos longâ, 50. latâ, & 5. altâ: ac in circuitu diſpoſitas habebat 56. columnas, quæ tapetes & pretioſa vela ſuſtinerent. Ingreſſus ad Orientem erat, quem 4. columnæ præbebant; quæ oppanſô velô aperiebantur & concludebantur. Ipſius autem *Tabernaculi* duo erant thalami ſive cellæ, quorum primum *Sanctum*, alterum *Sanctum Sanctorum* appellabatur, de quo utroque ſuprà dictum, in voce *Sanctuarium.* Vela, præter aulæa & tapetes, terna erant. Primum, ad ingreſſum Atrii, ad 4. columnas erat appenſum, Exodi c. 27. v. 16. Secundum ante Sanctum extendebatur, ac Sacerdotibus inter quinque columnas deauratas aditum præbebat, Exodi c. 26. v. 36. Tertium, in interiori *Tabernaculi* parte, Sanctum Sanctorum à priori thalamo ſeparabat, & 4. columnis ſuſpenſum, Pontifici Max. per illas quotannis aditum dabat Exodi c. 26. v. 31. *ac ſeqq.* & c. 36. v. 35. Super *Tabernaculum*, unde ab omnibus conſpici poſſet, imago ignis, nube incluſa, undique refulgebat, divinæ gloriæ vehiculum ac ſedes &c. Significabat autem illud cùm Chriſtum tùm Eccleſiam: Unde *exemplar & umbra rerum cœleſtium* dicitur Apoſtolo, Hebr. c. 8. v. 5. Vide Franc. Burmannum, *loc. cit. c.* 13. In illius locum, ſub Salomone, ſucceſſit Templum, ædes ſtabilis & magnificentiſſimè extructa, typus Eccleſiæ Chriſtianæ ac Triumphantis in cœlis: quemadmodum *Tabernaculum* imago erat Eccleſiæ Judaicæ, ac ulteriùs Chriſtianæ militantis. Hinc utrumque conjungens David, Pſ. 15. v. 1. *Jehova, quis commoratus eſt in tentorio tuo? quis habitaturus in monte Sanctitatis tuæ?* ubi per *Tentorium*, *Tabernaculum*; per *montem Sanctitatis Jehovæ*, *Templum* indigitat. Factum eſt autem Templum, ad *Tabernaculi* omninò formam, conſtabatque ſimiliter, Atriô, Sanctô, & Sanctô Sanctorum. Niſi quòd cùm in *Tabernaculo* unum tantùm eſſet Atrium, hic varia erant, Atrium videl. Sacerdotum, Atrium Iſraëlis, hocque à Joſaphato diviſum in Atrium mulierum & virorum; quibus Herodis tempore acceſſit quartum, pro Gentibus & immundis &c. De *Tabernaculo* Dei Molochi & Remphan: Vide Amos c. 5. v. 26. & Actor. c. 7. v. 43. uti *de Vaſis Tabernaculi Teſtimonii*, & quidem *Atrii*, ſuprà voce *Altare*, item *Mare Æneum*: *Sancti*, & *Sanctis Sanctorum*, ſuprà voce *Sanctuarium.*

TABERNACULUM, fabrica honeſtior, quâ Sacramentum, quod vocant Altaris, conſervatur in Eccleſ. Romanâ, pyxide incluſum, Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

TABERNÆ, locus Hieroſolymis, ubi Synedrium M. aliquandiu ſedem habuit, vide ſuprà in voce *Jabne.*

Tres TABERNÆ, locus non longè à Româ, Actor. c. 28. v. 15. Item *Tabernæ*, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ inter Lixum & Zilam. *Antonin.*

TABERNÆMONTANUS Joh. Theodorus, à Tabernis-Montanis natali ſolo nomen nactus, Archiater Electoris Palatini, Marquardi Epiſcopi Spirenſis aliorumque Principum virorum, Wormatiâ, ubi Phyſicus Ordinarius erat, Heidelbergam migravit. In Medicina facienda, extra Theriacum & Mithridaticum, pauciſſimis uſus exoticis, Deum herbis noſtratibus vires indidiſſe corporibus noſtris familiares, ſtatuit: in obſidione Metenſi certè A. C. 1552. cùm caſtrenſem ageret Medicum, multos globis tormentorum ictos artemiſiæ ſaltem pulvere curavit. Obiit A. C. 1590. pater 18. liberorum, inter quos *Joh. Jacobus* & *Phil. Jacobus* itidem Medicinæ laude floruerunt. Elucubravit, *Herbarium 36. annorum ſpatiô congeſtum, in quo ultra 3000. ſimplicium continentur*; Hieron. Bauhini Medici clariſſ. Baſilienſis operâ haud pridem inſigniter locupletatum: it. *Theſaurum Thermarum & Acidularum*, cum titulo *Waſſerſchatz.* Melch. Adami *Vitis Medicor.*

TABERNARIÆ, Comœdiæ dictæ ſunt Togatæ, minus nobiles Prætextatis, in quibus Senatores privati cum Togis introducebantur, ut Scaliger vult, *Poëtic. l.* 1. *c.* 7. Sed cur ſoli Senatores togati, cùm genus univerſa togata eſſet? ſubjicit idem: Ultimum genus fuiſſe, quod capiebat humilem fortunam negotiorum popularium, cum tunicas tantùm. Eas autem non *Tunicatas* dictas, ſed ab habitaculis *Tabernarias*, quòd cum tabernis Scenæ diſponerentur. Verùm, ſi nullus in illis Togæ uſus, cur inter Togatas recenſitæ? Auctor *Prolegomenon* Terentii contrà *Tabernarias* palliatas fuiſſe, tradit: *Palliatæ Græcum habitum ferentes, quas nonnulli* Tabernarias *vocant.* Idem tamen pauló ante, ſi modò unus Auctor eſt, *Tabernarias* ab humilitate argumenti & ſtyli dictas contendit. Sed quòd palliatæ fuerint, falſum; quis enim ignorat, infimam plebem ac minutum populum in cœnaculis habitâſſe? Togatæ ergo fuerunt, unde & Diomedes *l.* 3. Togatas nomen genericum facit, ad *Prætextatas*, ſic dictas ab argumenti gravitate & honeſtate, & *Togatas* in ſpecie ſic vocatas ſeu *Tabernarias* in quibus Opifices, Inſtitores ac Sellularii, qui in *Tabernis* degebant, introducebantur. Octav. Ferrarius *de Re Veſtiar. Parte* 2. *l.* 4. *c.* 3. Apud *Monaſticæ Rei* Scriptores, *Tabernaria*, præpoſitura eſt in Monaſteriis, cui incumbit cura *tabernarum* Monaſterii, ſeu *tabernagia*, h. e. mulctam, quâ tenentur caupones, qui Statuta Superiorum de tabernis tranſgrediuntur, exigendi, vide Car. du Freſne *Gloſſ.*

TABERNIACUM, vulgò *Taverni*, vicus Galliæ in agro Pariſienſi, à *tabernis* dictus, quòd militibus Romanis iter facientibus, inſtar tabernarum eſſet. Hic graviter ægrotâſſe Johannem Ducem Normanniæ A. C. 1335. ſcribit Appendix Chronici Nangiacenſis, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Pariſii.*

TABIA, caſtellum Liguriæ, vinis Apianis inclytum, ambitu quidem exiguô, ſed nomine celeberrimum, ob generoſitatem ſucci nec Malvatico Cretæ, nec Cyprio, vel ulli tum Italico, tum exotico vino, ſuavitate cedens.

TABIANA, ſeu TIBIANA *Marcellino*, Perſici ſinus inſul. *Ptol.*

TABIENSIS Johannes, vide *Johannes.*

TABII, urbs Italiæ, in qua Remus inſtitutus eſt, *Steph.* Ita quidem vulgò apud eum legitur, ſed per ſummam imperitiam. Nam pro *Τάβιοι*, *Γάβιοι* reponendum, illic enim Remus Romulusque nutriebantur, Plut. *in Romulo*: *Οἱ παῖδες εἰς Γαβίους κομισθέντες.*

TABINUM, promontor. Scythiæ, magis ad Boream protenſum, Plin. *l.* 5. *c.* 5. Quibuſdam eſt *Tabis*, promontor. Scythiæ in ora maris Eoi.

TABIS, urbs Arabiæ, *Stephan.*

TABIS, promontor. Scythicum, Oceano Serico ſeu Scythico incumbens, apud Melam, *l.* 3. c. 7. de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 993. & *ſeqq.*

TABITHI, veſta apud Scythas Herodot. *Melpomene.*

TABLA, oppid. ſuli Batavorum; hodie *Alblas*, vicus Hollandiæ. *Phil. Cluverius.*

TABLINA antiquorum, codicibus & monomentis rerum, in Magiſtratu geſtarum, impleri ſolita, occurrunt apud Plin. *l.* 35. *c.* 2. qualis verò is locus fuerit, vide ſuprà in voce *Tabella*, & infrà *Tabularium.*

TABOR, urbs Levitarum, in tribu Zabulon, Joſ. *c.* 19. *v.* 12. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 77.

TABOR, mons Galilææ rotundus ac ſublimis. Vide *Thabor.*

TABORELLUS, apud medii ævi Scriptores, inſtrumenti Muſici ſpecies eſt, de quo vide aliquid ſuprà, in voce *Bandoſa.*

TABORITÆ, an quòd in ſaxoſo monte, decimò ab urbe Pragâ lapide, ſub nomine *Tabor*, urbem ſundârint & Remp. uti mox videbimus; an potiùs à *caſtris*, quæ Sclavonicâ linguâ *Thabor* dicuntur? Huſſitarum appellati, quinam ſint, vide infrà voce *Taborium.* Horum dux ipſe Ziſka, ſeductus cùm Calixtinis acceſſiſſet, in illos non minùs quàm in Pontificios ferrô, ac igne, ſævit: qui præliô à Calixtinis ſuperati A. C. 1434. impoſterum non niſi *Verbi* gladiô & *patientiâ* ſe tuebantur. Reliquiæ eorum fraude, Rokyzanæ tantùm non penitus extinctæ ſunt, pellicientis eos blandis verbis, ut controverſias ſuas judicio *Ordinum* ſine *provocatione* ſubjicerent. Quod cùm ſimplices illi feciſſent, pro Calixtinis pronuntiatum, *Taboritæ* ad conſenſum adacti, &, quòd cum differrent, urbs Tabor à Georgio Podiebradio Bohemiæ Rege capta, cœtuſque illorum diſſipati ſuo: A. C. 1544. Nova quidem illis ſpes affulgere cœpit, cùm Rokyzana eluſum ſe à Papa videns, in hunc velut Antichriſtum denuo detonare, ac ſeceſſionem ab Eccleſia Romana iterum & cum Græcis unionem, moliri aggreſſus eſt. Sed parum inde illis præſidii, ut vidimus ſuprà voce *Jamnici*, plura apud Mutium in *Chronico*, Regenſvolcium *Hiſtoriâ Sclavonicâ*, Alios.

TABORUM, oppid. Bohemiæ, ad amnem *Lauſnitz*, 20. mill. paſſ. à Budoviſſa in Boream, Pragam verſùs 45. Caſtrum habet aliàs munitum ab Huſſi diſcipulis, qui inde *Taboritæ* dicti, ſuperſtitiones omnes Papales rejiciebant, à *Calixtinis*, qui, calicis communione retentâ, in cæteris Eccleſiæ Romanæ inſtitutis ſe attemperabant, diſtincti. Hæ piæ Huſſi reliquiæ, cœtus peculiares, Ordinem atque Conſiſtorium Lhotæ (quæ vox è ſervitute liberationem notat) prope Richnoviam crevêre, congregationi *Fratrum* nomine impoſito, A. C. 1457. Camerar. *in Hiſt. Fratrum Bohem.* Vide ſuprà.

TABOURETA Stephanus, Vide *Stephanus.*

TABRACA, quæ TABRACHA Plinio, *l.* 5. *c.* 3. *Tabratha* Stephano, *Toabraca* Ptolemæo, vulgò *Tabarca*, colonia & urbs olim Epiſcopalis Africæ maritima, cum inſula vicina cognomine, inter Hipponem ad Occaſum & Uticam ad Ortum quaſi 100. m. p. coralli piſcatione dives. *Baudrando* urbs Epiſcopalis fuit Africæ propriæ in ora maris Mediterranei nunc oppidul. tenue, cum portu capaci, in regno Algerii, & provinc. Conſtantina. Inſula autem *Tabarca* pertinet ad Lomellinos, nobiles Genuenſes; eſtque ſatis parva, contra Tabracæ portum, 50. mill. paſſ. ab Hippone in Ortum 90. ab Utica. Claudian. *Prolog. l.* 2. *in Eutrop. v.* 71.

Inclyta captivo memoratur Tabraca Mauro.

Silius, *l.* 3. *v.* 256.

Tabraca tum Tyrium vulgus, Sarranaque Leptis.

Juvenalis, *Sat.* 20. *v.* 194.

Quales, umbriferos ubi pandit Tabraca ſaltus,
In vetula ſcalpit jam mater ſimia bucca.

Ad quæ verba vetus Scholiaſtes: *Opacas ſilvas eſſe in Africâ Poëta dicit in regione Tabracenâ.* Nempe טרף Syris eſt libri folium, & Arabibus etiam arboris: onde טרפין *thaurie*, φύλλωσις, φυλλοφορία. Itaque תורפין *Thaurita* eſt Φυλλῶς, cujus nominis in Theſſalia fuit oppidum, *Stephanô* & *Strabone* teſtibus. *Nic. Lloyd.*

TABREMON, fil. Rezonis ſeu Hezonis, qui poſt cladem domino ſuo Adad-ezeri à Davide illatam, Regnum Syriæ Damaſcenæ à Syriæ Sophenæ Regno avulſerat, memoratus 1. Regum *c.* 15. *v.* 18. pater Benhadadi Regis Syriæ, *Ibid.*

TABRESIUM, ſeu TAURISIUM, *Cedren.* urbs ampla regni Perſarum, aliàs ſedes regia, in provinc. *Servan.* Pluries capta fuit à Turcis, ſed recepta à Perſis, 1100. mill. paſſ. à Byzantio. Vide *Tauriſium.*

TABUDA, fluv. Belgii, fortè oſtium ſeu alveus Scaldis, *de Honte*, inter Zelandiam propriam & Flandriam. *Ptol. Cluver.*

TABULA, ab inuſitato *taba*, & hoc à Græco τάζω, quòd *tabulata* in ædibus & ulmis planitiem extendebant: de pluribus rebus dicitur, uti ex parte videre eſt ſuprà ubi de *Tabellis*. Apud *Feſtum*, ubi de igne æterno, ſi quando defecerat, à Veſtalibus reparari ſolito, *His mos erat, tabulam felicis materiæ tamdiu terebrare, quouſque exceptum ignem in cavo æneo virgo in ædem ferret*: tabula σορὸς eſt ſeu ἐσχάρα, lignum quadratum felicis materiæ, quod ad excudendum ignem terebrâ perforabant ferreâ, quod igniarii genus inventum Mercurio Homerus canit in *Hymno* ejus, vide ſuprà, ubi de Veterum re *Igniaria*. Apud Capitolin. *in Pio*, *c.* 13. *Cùm eſſet longus & ſenex, incurvareturque tiliaceis tabulis in pectore poſitis faſciabatur, ut rectus incederet*: vox idem notat, quod νάρθηξ, παράζωμα & ὑποστήριγμα Hippocrati dicitur. Cujuſmodi *tabularum* in Medicorum libris multiplex docetur uſus. Utebantur & fœminæ, ad celanda corporis vitia, quas Alexis Comicus κανθ Comicè appellat. Hodie fœminæ ſurrigendo corpori earum vice ferulas, è balenæ coſta, aut ebeno, aut alia materia non rigida nimis, pectori adponunt, Caſaub. *ad loc.* Sed & de naufragiis uſurpat vocem hanc elegans Fabularum Scriptor Phædrus, *l.* 4. *Fab.* 21. *v.* 24.

——— *Cæteri tabulam ſuam*
Porrigunt, rogantes victum ———

Nempe naufragi, ut etiam ex *Juvenale* diſcimus, ſtipem oſtiatim corrogaturi, in tabula quadam depictum exhibebant naufragii ſui caſum; commiſerationi excitandæ, Joh. Laurentius *Not. ad loc.* quemadmodum in Gladiatoriis, aliiſque Ludis Veter. Editores *tabula* publicè affixâ, in qua ſimulachrum ludorum exprimebatur, hominum deſiderium excitare & frequentiam ſpectaculis conciliare conſuevêre. Apud Athenienſes, *Tabellæ* ædibus prædiiſque affigebantur, quæ ære alieno obſtricta & Daniſtis oppignorata eſſent, ὅροι illis dictæ. *Etymologicum M.* Ὅρος σανίδιον *tabella ædibus appoſita* &c. Affigebantur autem ab ipſis Creditoribus, ut ſuprà dictum in *Oneris Excuſſio*. Apud Monaſticæ rei Scriptores, *tabula lignea* occurrit, cujus percuſſione excitabantur Monachi, σήμαντρον Palladio *Hiſtor. Lauſiacâ c.* 164. vel ad ſacram Synaxin evocabantur, Matth. Pariſ. A. C. 1196. vel ad precandum pro Monacho in extremis agente cogebantur, Udalr. *Conſuet. Cluniac. l.* 3. *c.* 29. Eadem pulſabatur, cùm *Breve*, uti vocant, *Defunctorum* advenisset, Herbertus de *Mirac. l.* 1. *c.* 1. cùm ad laborem conveniendum eſſet, *Liber Ord. S. Victoris Pariſ. MS. n.* 3. cùm licentia item loquendi daretur, Udalricus iterum *l.* 3. *c.* 8. Hodieque in Eccleſia Romana *tabula* hujuſmodi percutitur tribus diebus *majoris*, ut appellant, *hebdomadæ*, quibus campanarum ceſſat uſus, Idem *l.* 1. *c.* 12. Vide quoque infrà *Tarabga*; uti de Græcis ſuprà in voce *Simandrum*: plura vero de vocis hujus in Eccleſia Romana uſu, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *Hierolex.* Addo ſaltem, *Tabulam* quoque dictam fuiſſe, genus inſtrumenti Muſici, quod in Eccleſia Cantor manibus tenebat, ex Jo. Abrincenſi *de Offic. Eccleſ. p.* 13. quas *de offic* fieri ſolitas, habet Amalarius *de Div. Offic. l.* 3. *c.* 16. pluribus verò deſcribit, Gaufredus de Vinoſalvo *in Poëtria MS.* quæ in Thuanæa Bibliotheca extat, laudatus eidem *Gloſſarii* Auctori &c. In plurali *Tabulæ*, literæ ſunt varii generis, quòd in *tabulis* olim ceratis ſcriptitatum fuerit, uti pluribus viſum ſuprà, in voce *Tabella*. Unde *Tabulæ* publicæ, quæ in *Tabulario*, hodie *Archivo*, aſſervabantur: *Tabulæ* accepti & expenſi aliæque complures, de quibus hic paulo infrà. Imprimis *Tabularum* appellatione Gellius Chirographa & Syngraphas deſignare videtur, *l.* 14. *c.* 2. Ubi tamen Salmaſ. non tantùm Chirographarias Syngraphariaſque intelligit, verùm etiam Expenſi *tabulas* & ſcripturam menſæ, quæ in *Tabulas* quoque ab Argentario ſeu Menſario referebatur, in quibus rationes ſuas perſcribere ſolitus erat. Sic ut, ex ejus ſententia, Gellius omnes tunc ſolennes debiti, ſi negaretur, probandi à creditore modos his duobus verbis *tabulis teſtibuſque* complexus ſit, omnes nimirum, quos ſpeciatim mox *ibid.* diducit & explicat, ſcil. expenſi lationem, menſæ rationes, chirographi exhibitionem, *Tabularum* obſignationem teſtiumque intercceſſionem, Jac. Oiſelius JCtus *Notis in Gell.* Cujuſmodi *tabulas*, civium ſubditorumque debita continentes, boni Principes non ſemel exuſſiſſe leguntur. Ut inter alia de Aureliano, Vopiſcus, *c.* 39. *Tabulas*, inquit, *publicas ad privatorum ſecuritatem exuri in Foro Trajano ſemel juſſit. Amneſtia etiam ſub eo delictorum* &c. Vide ſuprà in voce Soter; & plura hanc in rem hic paſſim.

Tabulæ varii generis, apud Veteres.

α. *Accepti, & Expenſi*, erant vel menſtruæ, quæ dicebantur *Adverſaria*, quòd *adverſâ* etiam parte ſcriptis implerentur: vel perpetuæ, quæ propriæ *Tabulæ Accepti & Expenſi* vocabantur, in quas ex Adverſariis rationes tranſcribebantur. Vide quoque infrà *Expenſi*. *Aſcetarum* exigua, cui incumbentes ſomnum capiebant, vide ſuprà *Somnum it. Stoici*. β. *Auctionariæ*, in quibus Argentarii, quarum rerum auctio futura eſſet, præſcribebant: Mentio earum apud Cicer. *in Catil.* & Quintilian. *l.* 11. Vide Caſaubon. *ad Capitolin. in Pertinace, c.* 8. γ. *Chirographariæ*, ſolebant ſcribi propriâ debitoris manu, nullis teſtibus adhibitis neque obſignabantur: unde à Syngraphariis multùm diſtabant. Salmaſ. *de Uſura c.* 10. & 11. δ. *Dati & Expenſi*, inprimis celebres in Foro erant, quas Accuſator à reo poſtulabat in certis cauſis, ut repetundis & peculatus: Sic enim de iis Aſconius: *Moris fuit, unumquemque domeſticam rationem ſibi totius vitæ ſuæ per dies ſingulos ſcribere, ex qua appareret, quid quiſque de reditibus ſuis, quid de arte, fœnore lucroque ſepoſuiſſet quoque die, & quid item ſumptus damnive feciſſet: ſed poſtquam obſignandis literis reorum ex ſuis quiſque tabulis damnari cœpit, ad noſtram memoriam tota hæc conſuetudo ceſſavit.* Fuêre & *Tabulæ* rationum relatarum, quibus Judices docebantur quæ publicè data & accepta eſſent, *Feſtus*. ε. *Dotales*, quibus dos perſcripta. Hæ dote dictâ ſignabantur, poſtquam ſolemnis ſtipulatio fuiſſet interpoſita, acclamatumque eſt ſponſis, *Feliciter*, & nuptiæ ſic firmabantur, contrà diſſolvebantur, iis fractis: uti dictum ſuprà, ubi de *Repudio*. ζ. *Expenſi* erant, in quibus, qui pecuniam, quam mutuo dabant, numerabant ex arca ſua, nomen illius, cui dederant, perſcribebant unà cum ſumma debiti. Quæ *Tabulæ*, etſi domeſticæ, in judicio prolatæ, fidem tunc faciebant ad debitum probandum. Dicebaturque *Expenſi latio*, quia creditor in tabulis ſuis ſcribebat nomen debitoris, cui expenſam illam crediti ſummam ferebat, quam dediſſet mutuam. Cùm debitum illud receperat, tunc acceptum in iiſdem ferebat: Inde *accepti & expenſi Tabulæ*; hæcque mutui contrahendi obligatio erat, quæ olim *nominibus* fieri dicebatur. Vide iterum Salmaſium de *Modo Uſurar. c. cit.* η. *Legis divinæ*, duæ fuêre, quibus Decalogi præcepta ipſe Deus expreſſit, Exodi *c.* 31. *v.* 18. Illas Judæi albicantes & ſapphirinas atque ad unius cubiti menſuram longas lataſque, craſſitie autem dimidii cubiti fuiſſe tradunt; & alii bis mille annis ante mundum conditum, alii primæ hebdomadæ feriâ ſextâ exaratas, nugantur: Scriptura verò *digitô Dei* fuiſſe *ſcriptas* refert *loco citat.* ac מזה ומזה *hinc inde*, utraque facie, peraratas adeoque opiſtographas,

phas, Exodi c. 32. v. 15. aliter ac Pictores eam exhibent. Quibus à Moſe, ob Populi apoſtaſiam, non ſine divino inſtinctu, confractis, alias rurſus ipſe edolavit, quibus Deus eaſdem fœderis conditiones inſcripſit; quæ poſtmodum in Arca Fœderis fuêre repoſitæ. Earum inſtar aliquod quô pactô τιτάνικῶ ſuo in Eleuſiniis ſimia Dei exhibere conatus ſit, vidimus ſuprà, in voce *Petra*. θ. *Legum*, apud Romanos variæ fuerunt: Scriptâ enim lege, Legiſlator bene de Rep. ſentiens antequam eam promulgabat, i. e. in publico ponebat, ut inſpiceret in *tabula* ſcriptam, qui vellet, inſpectam conſideraret; ſicque, quivis monere cum poſſet, vel de corrigenda, vel de antiquanda Lege. Spatium autem promulgationis trinundinum erat. Poſt tertias verò nundinas, Populus convocabatur, & unicuique diribebantur duæ *Tabulæ*, ut dictum in voce *Tabella*. Diremptis dein ſuffragiis, vel de antiquata, vel de accepta Lege cognoſcebatur: Et ſcitam quidem atque acceptam, omnes cives jurejurando confirmabant. Quô factô, in æs, ſive æneas *tabulas* Lex incidebatur, quæ publicè interdum proponebantur, ut oculis civium paterent; interdum verò ad Ærarium deferebantur & ibi reconditæ adſervabantur. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 2. De Legibus Solonis & Lycurgi, vide ſuprà paſſim, in vocibus, *Axones*, *Cyrbes*, *Lex*. ι. *Menſæ* rationes continentes: Creditores enim, cùm pecuniam, quam ibant creditum, ex arca ſua non numerarent, ſed per Argentarium ſive Trapezitam ſuorum nomine id fieri curarent; iſta pecunia ex menſa dari dicebatur ſive ex menſæ ſcriptura; Trapezita autem in rationes ſuas referebat, ſe nomine & mandatô Sempronii Titio tantam pecuniam numerâſſe: quam ſi hic inficiaretur, tum ille rationibus menſæ id factum probare poterat, Salmaſ. *loc. cit.* κ. *Novæ* dicebantur, quæ in Foro ſuſpendebantur juſſu Imperatorum in gratiam hominis alicujus obærati quibus is contra Creditorum rigorem tutus præſtabatur, Fr. Sylv. *in Orat. Catilin.* Earum mentio apud Juſtinum quoque *l.* 16. *c.* 4. *Paſſi ſunt* (Athenienſes) *inter plurima mala etiam tyrannidem: ſiquidem cum plebs etiam* Novas tabulas; *& diviſionem agrorum divitum impotenter flagitaret &c.* uti Berneggerus duas haſce leges, alteram *Novarum tabular.* (χρεωκοπίαν & νεοχμῶν Græci) alteram agrorum virium ex æquo dividendorum, *duas eſſe faces novantibus res, ad plebem in Optimates accendendam*, ex Liv. *l.* 32. *c.* 38. adnotat. λ. *Nuptiales*, vide ſuprà. μ. *Pactionales*, in quas obſignatas pacta referebantur. Meminit earum Cicer. *de Orat. l.* 1. ν. *Tabula Patronatus*, veteri Interpreti Juvenalis, *Sat.* 10. quam Poëta *paginam honorum* vocat, *ænea eſt pagina, quæ ante imagines patritiorum ſtant omnes eorum gradus honorum ſcriptos continet.* Effigies enim majorum, cum titulis ſuis, in prima ædium parte poni conſueviſſe, notum. Quô exemplô, & in Provincialium atriis, Præſidum benemerentium, & Imperatorum imagines, cum titulis poſitæ ſunt. Idemque clientes ſuis patronis fecêre, qui cùm ſtatuas hujuſmodi illis dedicarent, in tabulis æneis, eorum honores ac Magiſtratus geſtos deſcribere ſunt ſoliti, uti paſſim diſcimus ex *veterib. Inſcript.* ξ. *Tabulæ Pictæ*, vide ſuprà *Pinacotheca*. ο. *Publicæ*, in quibus ſcribebantur, quæ ad Remp. pertinerent; adſervabantur in Ærario. De iis ſic Seneca, *de brev. vitæ l. c.* 13. *Plurium tabularum contextus caudex apud Antiquos vocabatur: Unde* publicæ Tabulæ *Codices dicuntur.* Hinc *Tabularium* locus, & *Tabularius* is qui publicas iſtiuſmodi rationes tractabat. Codices verò rerum, in Magiſtratu geſtarum, in Atrio *Tablinum* ſervabat, uti dictum ſuprà. π. *Rationum* relatarum, quibus Judices docebantur, quæ publicè data acceptaque eſſent. Vide *Feſtum*. ϛ. *Sponſalitiæ*, vide ſuprà. ρ. *Syngraphariæ*, Syngraphas continebant; Syngraphæ enim in *Tabulis* à Tabellione publico ſcribi & à teſtibus ſubſcribi & obſervari ſolebant: Atque ab utroque contrahentium, apud amicum vel menſarium aliquem, quorum publica erat fides, deponebantur, ut, ſi quid controverſiæ ortum eſſet, ex *Tabulis* dirimi poſſet. Per has, quia obſignabantur, longè validiùs, quàm Chirographô, debitor reus fidem ſuam obſtringere cenſebatur; cùm publica inſuper inſtrumenta eſſent. Salmaſius ubi *ſuprà*. σ. *Teſtamenti*, celebres admodum apud Antiquos: Unde *ſecundùm & contra Tabulas bonorum poſſeſſio*. P. Pellicar. *in Orat. pro Cæcina.* Item, *Heredes primæ ceræ*, i. e. *primæ tabulæ, & in primo gradu inſtituti.* Vide plura, ubi de *Teſtamentis*. υ. *Tetragona*, haud pridem inventa; quæ ædium faſtigiis ſolita adfigi ſpirantem ventum indicat, vide infrà *Ventilogium*. φ. *Votivæ*, ſuffigi ſolebant non columnis modò, & parietibus Templorum, ſed & tholis ipſis ſeu faſtigiis, ab his, qui vel ſanitatem recuperârunt, vel victoriam de hoſtibus reportaverunt, vel è naufragio emerſerunt. Hinc Templum Epheſinum, iſtiuſmodi *Tabulis*, remedia continentibus, quibus quis à morbo liberatus erat, non minùs, quàm ſtructuræ magnificentiâ celebre fuiſſe legitur. Hector ſimiliter *Il.* η. Ajacis arma Apollini vovet: & de *Tabulis* naufragorum diximus paulo antè. Vide quoque ſuprà, ubi de *Donariis*, infrà ubi de *Votivis Tabulis*.

TABULA, vel Menſa *Rotunda*, condita, Walſingh. *p.* 164. *l.* 33. Feſtum *Tabulæ rotundæ* ab Eduardo I. ſolenniter celebratum, A. C. 1281. regni 9. Holl. *p.* 280. *col. b.* 56. Sed prius inſtitutum à Rogero Mortimero, heroë bellicoſo, A. C. 1279 ad caſtrum Killingworthiæ, conſcriptis huic ludo militari 100. Equitibus auratis, & totidem dominabus. Stow. *p.* 309. Eduardus III. A. C. 1344. domum ædificavit, ad caſtrum *Windeleshores*, quæ *Tabula rotunda* vocaretur, diametrum habens 200. pedum &c. Ypodig. *p.* 515. apud Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Fuit nempe decurſionis aut haſtiludii ſpecies, à certo & definito Militum numero obiri ſolita, qui, priuſquam in arenam deſcenderent, vel etiam, poſtquam præliis & velitationibus defuncti eſſent, ad menſam orbicularem unà cibum capiebant, ne quod diſcrimen inter Nobiles ex ſedis prærogativa, indeque jurgia ac diſſidia emergerent. Quòd vetus Gallorum inſtitutum, quos menſis hujuſmodi rotundis circumſediſſe, armigeris eorum à tergo aſtantibus, Athenæus memorat, *l.* 4. renovatum ab Arthuro Britanniæ Rege cujus *Tabula rotunda* in omnium ore verſatur: at ſublatum à Clemente V. Pontifice, quòd cædes aliaque pericula non mediocria inde ſubinde emergerent, ait Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque hîc paſſim, ubi de *Menſa rotunda*, *Monomachia*, *Tornamentis*, nec non in voce *Juſta*.

TABULÆ, ſeu TABLÆ, locus Bataviæ, cujus in *tabula Theodoſiana* mentio, vicus *Alblas* Cluverio exponitur.

TABULÆ Luſus, apud Iſidorum, *Origin. l.* 18 in *Epigramm.* veter. *Tabula* ſimpliciter, Græcis recentioribus quoque τάβλα, luſus eſt, qui in *tabula* calculis teſſeriſque peragebatur, *Aleæ* nomine κατ' ἐξοχὴν inſignitus. *Caſum tabulæ* dixit Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 9.

——— *nec enim loculis comitantibus itur*

Ad caſum tabulæ, *poſitâ ſed luditur arcâ* &c.

Nempe in *Tabula luſoria*, uti hodie apud nos, ſic olim apud Veteres duplex præcipuè ludus ludebatur, *Calculorum*, quos & *Latrunculos*; & *Teſſerarum*, quem propriè *Tabulæ luſum* ſeu *Tabulam* dicebant: Sic quidem, ut alterum *Tabulæ* latus calculis ſeu latrunculis inſerviret, de quibus vide in his vocibus, item infrà in voce *Zatricium*: alterum teſſeris, quod lineis vel punctis duodecim deſcriptum diſtinctumque erat, in quibus calculi variè diſponebantur, prout teſſeræ cecidiſſent. Utrumque uſum indicat Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 17. cujus lemma *Tabula Luſoria*,

Heic mihi biſſeno numeratur teſſera *puncto*:

Diſcolor heic geminô calculus *hoſte perit.*

Lineæ autem illæ ſive puncta, *ſcripta* etiam Latini vocabant, unde idem Luſus *Duodecim ſcriptorum* dictus eſt. Per quæ ſcripta quia commeabant calculi, *ſcriptorum tramitem* vocat vetus Epigr. de *Tabula*, ὁδὸν Agathias *in Græco Epigr.* τόπους quoque & χώρας alii, unde μονόχωρος, infelix tabulæ luſor, qui ad unum ſcil. calculum redactus erat, in *Gloſſ.* In hoc enim luſu vincebatur, qui cum paucioribus calculis erat relictus, imò qui omnes ad unum remittebat, Artemidorus, *l.* 3. *c.* 1. Porrò, uti in luſu latrunculorum loculi lineis diſtincti, in quibus calculi ſtatuebantur, dicti ſunt *carceres* & *mandra* & *ſepta*: ſic etiam *in tabulæ luſu* lineæ, per quas currebant calculi, dicebantur *capſi* & *ſepta*, Græcè χαρακώματα. Certabat autem in ea ars cum fortuna, & fortuna quidem ex teſſerarum *jactu* pendebat, at ars in calculorum diſpoſitione poſita erat: licebatque quod fortè malè cecidiſſet in arte corrigere, & teſſerarum *jactu* minùs favente calculum tamen bene *dare* ſeu promovere. Imò & aliquando calculum jam datum, ſi pœnitentia ſubiret, & adverſarius permitteret, in priſtinam ſedem *revocare*, quod ἀνατιθέναι ψῆφον Græci dixêre. Calculi verò ſive ψῆφοι, quibus *in Tabula* ludebatur, erant rotundi, Græcis propriè πεσσοὶ, unde toti ludo nomen, qui & πεσσεία hinc dicebatur, ſeu πεττεία iique numerô triginta, quindecim nigri, quindecim albi. Quem totum luſum, Ægyptiorum, ut videtur, inventum, philoſophiâ multâ refertum fuiſſe, vidimus ſuprà, ubi de *Ægyptiaca* Πεττεία. Hujuſmodi autem *Tabulæ luſoriæ* formam, ex *Theſauro antiqq. Inſcriptionum* Gruteri, exhibet Salmaſ. *ad Proculum Vopiſc. c.* 13. Tabula eſt marmorea, longior, quam latior: tertiam enim partem latitudinis ad longitudinem adjici conſueviſſe, in hujuſmodi alveis luſoriis fabricandis, ex Pliniô diſcimus, ubi de actis triumphorum Pompeji M. *tranſtulit*, inquit, *alveum luſorium cum teſſeris è gemmis duabus latum pedes tres; longum pedes quatuor.* Inſcriptionem Græcam habet à Chriſtiano homine factam: namq; & crucem in medio fingendam curavit, & Chriſti nomen ſcribendum, parùm Chriſtianè. Imò & impiè adjutorem illum futurum dicit ludentibus aleam, legibus vetitam, boniſque moribus contrariam, omnibus olim Chriſtianis impermiſſam, poſteà ſolis prohibitam Clericis, *Nov.* 123. Juſtin. Ipſam porrò tabulam quod attinet, eam per partes ac velut per lineas, accuratè explicat Salmaſ. *ubi ſuprà*. Vide quoque hîc paſſim, ubi de *Alea*, *Fritillo*, *Palamede*, *Pyrgo*, *Reginula*, *Teſſeris*, *Trictraco* &c. Aliud eſt, quum in plurali Latini *tabulis ludere*, & Græci τάβλαις παίζειν, dicunt. Tum enim per *tabulas* non intelligunt alveos luſorios, ſed vel teſſeras ipſas, vel calculos, quibus in tabula luditur. Græci enim recentiores τάβλας etiam & ταβλία pro teſſeris dixêre. Hinc ταβλία pro clavis aureis purpureiſque, quibus veſtes intexi prætexique ſolebant, occurrunt in *Chron.* Alexandrino non ſemel: κύβους etiam Græci veteres, dixêre, ut *Heſych.* docet. Sicut *teſſeras* Latini, Anaſtaſius quoque *tabulas* in *Hormiſda* alibique. Sed cùm teſſeræ quadratæ fuerint, *tabulæ* autem hæ veſtium apud Anaſtaſium orbiculares, videtur hic potiùs ad alteram notionem vocis reſpexiſſe, quâ ipſos calculos ſeu orbiculos ligneos vel eboreos illa (quod hodieque Galli retinent) notabat. Ita enim *in Leone* III. *Pontifex fecit* —— *tetra vela rubea holoſerica alethina, habentia* tabulas ſeu orbiculos *de chryſoclavo* &c. Quam in rem vide plura apud eundem Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Vita Carini, c.* 20. ut & ſuprà paſſim, ubi de veſtium *Clavis*, *Oculis*, *Plumis*: adde Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Τάβλα.

TABULÆ Sinus, parvus admodum Caſtrix, prope bonæ Spei promuntor. ubi arx à Batavis nuper excitata, in colle in inſula parva adjacente, *Taffel Bay* Hollandis.

TABULAM tenere, dicebatur olim apud Catalanos, Vicarius ſeu Judex, qui poſt exactum officium, eo in loco, ubi illud exercuerat, ſtatis diebus 30. videl. à Kal. Jan. incipiendo, morabatur, quò de ſe conquerentibus coram alio Judice, à Principe delegato, reſponderet. Car. du Freſne, ex Curia Gen. Barcinonenſi Jacobi II. Aragon Regis, A. C. 1291. & 1299. *MSS. in Gloſſar.* ubi etiam de *Tabula Cambii*, quam tenere dicebantur Menſarii, ſeu Nummularii, qui inde Græcis τραπεζῖται, ex ejuſdem Regis Curia General. Cataloniæ Ilerdæ A. C. 1301 celebratâ: de *Tabula Altaris*, in Eccleſia Romana quam vulgò *Menſam Sanctam* vocant, & de qua idem *in Deſcript. S. Sophiæ num.* 53. pluribus; de *Tabula* porrò alia, non quæ Altari ſuperponitur, ſed eâ, quæ ſolida & figuris exornata ipſi Altari prætenditur; de *Tabula Itineraria*, quæ vulgò *Altare portatile*: de *Tabula Offi*-

cialis.

[illegible] ministrorum & officialium qui hebdomadum pu- [illegible] in [illegible] Cant [illegible] de [illegible] tur [illegible] De [illegible]

TABULARII, [illegible] & [illegible] Clar- lar [illegible] LL. [illegible] apud vet [illegible] jus habebant [illegible] Vide de iis Cl. Ottonem J [illegible] 2. 1. 492.

TABULARIUM, [illegible] in quo [illegible] Acta pub- lica [illegible] Romæ in [illegible] Li [illegible] Capres [illegible] *publicam* [illegible] *& dimi* [illegible] &c. Nempe, ut mar- di [illegible] privatæ [illegible] hecas, adjunctas, in [illegible] mnis cinctam, [illegible] hinc, [illegible] Sic Atrium Libe [illegible], quod fuit in Aventino, & [illegible] ad *ἀσύλω* con [illegible], similem formam [illegible] habuit &c. Casaubon. [illegible] 39. [illegible] Jul. Capitolin. de Maximo Imperat. cap. *Primus* [illegible] *apud* [illegible] *erant* [illegible] reformavit. *Per provincias* Tabulariorum *publicorum* [illegible] &c. Ubi *Tabulæ* servarentur publicæ, quo in provinciis [illegible] tibus *Tabula* [illegible] habebant [illegible] missa [illegible] illam, quod *Tabularium* adm [illegible]. Sed id postea mutatum, Con- [illegible] Arcadius & Honorius, qui *Tabularios* [illegible] jussere ut [illegible] Diversi ab [illegible] *Tabularii* per singulas provincias [illegible], quorum unus fiscalis [illegible], alter [illegible] in Cod. Theod. *l.* 1. *tit.* 8. Sed & *Tabu- laria* [illegible] Lap [illegible] *ad Lam- prid.* [illegible] Apud [illegible] xvi Scriptores, *Tabu- larii* [illegible] *per* [illegible] de quo [illegible] *l. Ripua* [illegible] 8. §. 1. & supra, [illegible] In Ec- [illegible] *Tabul* [illegible] *Officio* in Monaste- riis curant &c. [illegible] passim.

TABULATA, in [illegible], in quibus stantes spectabant, [illegible] ut ait Dionysius Halicarn. *l.* 3. seu [illegible] sustentabantur [illegible] faciebantque ea [illegible], & ad [illegible] tempus. Artem aliquam a [illegible] Superior, & mansiora [illegible] pu- blica impensa curavit. [illegible] Circi [illegible] Cæsar &c. Vide supra [illegible], in primis in voce [illegible], item *Spectacu- lum*. Al [illegible] in [illegible] Constantinopolitano Foro *Ta- bulata*, de quibus Coripp. *de* [illegible] *Justin. Jun.* [illegible] 4.

> [illegible]
> *P* [illegible] *fixi tabulata* [illegible] *ebant*
> [illegible]

Supra [illegible] haud [illegible] atque in Thea- tr [illegible] populus [illegible] stabat, ut [illegible] & Con [illegible] bus [illegible] habant, [illegible] & [illegible] quoque [illegible]. [illegible] bat populus in [illegible] *grad* [illegible] hinc dictos. E- [illegible] voces [illegible] *Orat.* 4. [illegible] quoque idem Corippus, *l. eod.* [illegible] & sic prol [illegible] de ill [illegible]

> *Omnia* [illegible]
> *C* [illegible] *tabulas* [illegible]
> *Qua* [illegible] *strepitu* [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible] *præbent*,
> *D* [illegible] *gradu* &c.

[illegible] *ad* [illegible] *in* [illegible] *ita Aureliani*, c. 35. & hic passim. Apud S [illegible] *tabulatum* est a [illegible] *tabula* scil. affixa in na- vibus [illegible], interdum scuta vel cl [illegible] formam [illegible] ut in palea, emine- ba [illegible] est [illegible] M. Antoni & Hadriani, al [illegible] *Ariter* [illegible] vocat [illegible] Vide Salmas. [illegible] *ad Solin.* p. 572. & 573. A [illegible] sunt seu *lagan*, alues [illegible] *tabulis* junctis, ut cum de classe Sori [illegible] Val. Flaccus, *l.* [illegible]

> ——— [illegible] *fregent*
> *Iun* [illegible] *& ped* [illegible] *tabulata* [illegible] *nentes.*

Postquam d [illegible] v. 187.

> [illegible] *frondentem undam*:
> [illegible]
> [illegible] *arbor*,
> [illegible] &c.

De [illegible] *strata*, ut vocat [illegible] *tabulatum*, q [illegible] [illegible] *ferens* [illegible], diximus ibi- dem supra &c.

TABULEJUM, [illegible] *Theologium*, sive *Dologium*, hodie *Thube*, [illegible] Wallerbu [illegible] apud Trevirus. Surius, [illegible]

TABULUM, [illegible]

[illegible] apud Radulphum de Diceto A. C. 1191. *Juxta* [illegible] *cer* [illegible] *quædam* [illegible] 2. *part.* 4. c. [illegible] A [illegible], tympanum est [illegible] a Saracenis ex [illegible] tatum [illegible] qui vocere- [illegible] A [illegible] A. C. [illegible] hoc Saracenorum in- [illegible]

TABURNUS, [illegible] Vir [illegible] Georgic. *l.* 2. v. 37.

> ——— *Juvat* [illegible] *Bacho*
> *Conserere*, *atque* [illegible] *Taburnum.*

Hodie *Taburo* dicitur, teste [illegible].

TACAPE, [illegible] Syrt [illegible] Peu- [illegible] h c. lo- [illegible] *per* [illegible] *sed certi* [illegible] An à [illegible] Vide C [illegible].

TACARA, regnum [illegible] Guineæ, in ora Aurea.

TAC [illegible] ASTA, u [illegible] M [illegible] & [illegible] *Tar* [illegible]

TACASSY, civitas [illegible] Zabul [illegible] 19. [illegible]

TACASSÆ, fluvius [illegible] Abassinorum. Oritur in [illegible] regni [illegible] tribus [illegible] fontibus [illegible] in [illegible] Da [illegible] & Hoa [illegible], unde [illegible] inde mediam [illegible] Ob [illegible] bam [illegible] Conjun- g [illegible] flu [illegible] qui non procul [illegible] fluentus [illegible] ad regnum Dongala [illegible] Mauri Bal- [illegible] ac deinde Nilo [illegible] *Jalas*; *Tacaze* vulgo. V [illegible].

TACATUA, [illegible] *l.* 5. c. 3. *Ta* [illegible] *Tacatua* [illegible] in *Suchaida Al* [illegible] oppid. Africæ, in ora litorali [illegible] Collopem magnum, sive [illegible] Occasum 22 & supponem Reg. ad Ortum 54. mill. pass. [illegible] Collopem parvum, ab eo [illegible] in Occidentem di- stans.

TACELLOTHIS, Rex Ægypti, in Bubastitarum Dynastia III. & ut [illegible] successit Osorthoni, regnavit ann. 13. & cum reliquis Ægypti R [illegible], de quorum [illegible] diximus aliquid voce *Do- decarch* [illegible] Æthiope, [illegible] Olympiadum, oppressus est. Joh. Marshamus, *Canone Chron.* Sæculo XVI. Vide *Sabacon*. Ejus tempore apud Suitas Nechus seu Nechao I. alibi in Ægypto, Boccho- ris & Amasis [illegible], de [illegible] hic passim.

TACIADI in Sacris [illegible], vide supra ubi de *Silentia*.

TACFARINAS, natione Numida, in castris Romanis auxiliaris stipendia meruit [illegible] mox des [illegible] turbam primum con- gregavit, dein M [illegible] dux [illegible]. Marsos [illegible] in arma [illegible] Dec [illegible] Furio Camillo procon- sule A [illegible] Vibio Varrone C [illegible] & Africam rapiunt, auxilio Maurorum auxiliis, à Dolabel- la Africæ proconsule apud Castellum Auzea, oppressus est cum suis [illegible] *Tacfarinatem* omnes [illegible] nunc- [illegible] duce [illegible] requiem [illegible] raptoribus vinctoque jam filio, & effusis undique Romanis [illegible] tela ca- pt [illegible] haud inultam morte effugit. Vide Tacit. *Annal.* l. 2. 3. & 4.

TACHASARA, [illegible] M [illegible], *Ptolem.*

TACHEMPSO, [illegible] insula Herodot. *l.* 2. *Syphane* insula Æ- thiopiæ [illegible] *Tachem* [illegible]

TACHOS, [illegible] cum Agesilao Lacedæmo- niorum R [illegible] hominem [illegible] vene- [illegible] joco lacessisset: *Parturi* [illegible] *mons, at Jupiter* [illegible] *ille* [illegible] regno [illegible] est [illegible] Agesil [illegible] Athen. *l.* 14. [illegible]

TACHYGRAPHIA, Ars est [illegible] quâ sine vitiis scriptas [illegible] compendio, ex [illegible] vit. Apud R [illegible] jam tum [illegible] charactere à Nota- [illegible] ut ve [illegible] signarent, prout Lipsius [illegible] Cent. [illegible] *ad* [illegible] 23. Et apud [illegible] ita [illegible] non obscurum [illegible] specimen præbet [illegible] Antic [illegible] nummi [illegible] curavit [illegible] TYTIA deinde credunt. Vide supra, ubi de [illegible] Nunquam autem melius se habuit, quàm in [illegible] Ar [illegible] nostri temporis [illegible] conciones seu sermones [illegible] consignare [illegible], ut [illegible] Martialis illud in eos quadret: *l.* 14. [illegible] 208.

> *Currant* [illegible] *manus est velocior illis*,
> [illegible] *lingua suum dextra* [illegible] *opus.*

De [illegible] hanc Artem Jo. Wallis *The Schoolmaster to the Art of* [illegible] A. C. 1647. Thomas item Schel [illegible] Lond. A. C. 1647. & Joh. Wil [illegible] *secret messenger*, nec non Jer. Rich. Ta [illegible] *maj.* [illegible] *dultio*

doctioris loco emiſſâ, qui & integrum Pſalterium in minutiſſimam formam hâc viâ contraxit & edidit. Principia ejus breviter hæc ſunt: 1. [illegible] *unice habeat pronunciationem vocem, non autem* [illegible] *ordinariam*, 2. *Literarum loco* [illegible] *ſimplici* [illegible] *rectis, semicirculari* [illegible], *aut ſeorſim aut* [illegible] 3. *Vocales* [illegible] *ponit, ſed voces ex ſitu literarum pridie* [illegible] 4. *Articulos plane omittit*. 5. *Verba auxiliaria, præpoſitiones, conjunctiones, terminationes frequentiores, non ſcribit, ſed* [illegible]. 6. [illegible] *ribus quoque vocabula & phraſes ac ſententias abbreviat*, [illegible] *eorum* [illegible] *poſito*. Iidem Angli, an univerſali ejuſmodi character ſperandus ſit, quem unaquæque Gens patria lingua legere & intelligere poſſit, non [illegible] ſolum tè quæſiverunt; ſed ſucceſſus hu[illegible] mentis ex voto reſpondit. Plura hanc in rem vide apud Auctorem Anonymum *Hiſtoriæ Orbis Terrar.* [illegible] 9. [illegible] 3. [illegible] 4.

TAC[illegible]A, fluv. magna Græciæ in ſinum Scyllacæum, citra Scyllacium urb. 22. mill. paſſ. Corinthum promontor. verſus influens, *Antoni* [illegible] *Plinii*.

TACITA, [illegible] apud [illegible].

TACITUM Senatusconſultum [illegible] batur apud Romanos, cum rebus repertis [illegible] et conve[illegible], non ſolùm more in Curiam, ſed in Capitolium, & Jovis Capitolini [illegible] ſerviis publicis ac cen[illegible] eo [illegible] Jovis oculis deliberabant, [illegible] videre eſt apud Jul. Capitolin [illegible] 12. ubi locus eſt hac de re plane ſingularis, ad quem vide [illegible] *Notas*, ut & [illegible] ubi de [illegible] *Vit*. De A[illegible] qui *tacens* judicabatur in caſu homicidii, Vide in hac voce.

TACITUS M. Claudius, Imperator prudentiâ inclytus, ſucceſſit Aureliano, poſt 7. menſium interregnum, approbante electionem exercitu, & [illegible] te ejus [illegible], in [illegible] ſibi po[illegible]. Taci um Hiſtoricum familiarem agnovit, ejuſque ſtatuam & ſcripta in omnibus Bibliothecis, ne interirent, collocari juſſit. Occiſus à militibus prope Thyanam, A. C. 275 ætat. 65. ſexto Imperii menſe. [illegible] ſucceſſit Florianus, [illegible] meritus, qui non niſi 2. menſ. præfuit. Vopiſcus in *Tacito & Floriano*.

TACITUS Cornelius, ſub Adriano Principe orator clariſſimus, æqualis ac familiaris Plinii Junioris. Galliæ Belgicæ rationes procuravit ad Veſpaſianos uſque pertinent, ab iiſque honoribus evectus, *Hiſtoriam* [illegible] *ſcripſit à* [illegible] *ad Adrianum*. An ſub Trajano id fecerit [illegible] quinque ſolum ſuperſunt; idem *Annales* [illegible] quos e [illegible] mutilos habemus. Porrò ſcripſit *de variis Germaniæ populis*, [illegible] *moribus*, vitam quoque *Agricolæ* ſoceri ſui. Quod e[illegible] librum *de cauſis corruptæ Eloquentiæ Latinæ* attinet, illum ſunt qui Quintiliano aſcribant, Lipſius neutri [illegible] eſſe cenſet. Fulgentius Planciades, librum *Facetiarum*, ſub Taciti nomine, laudat, ſed immaniter fallitur. Plin. *in epiſt. l.* 1 4. 6 & 7. Lipſ. *not. ad Tac.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. c. 30. [illegible] De hoc ſcriptore nos alibi plura. [illegible] Vide ſupra voce *Cornelius*.

TACITUS Menſis, September dictus eſt à Tacito Imperatore, quod eô & natus & factus eſſet Imperator, apud Vopiſc. in *Tacito*, c. [illegible]

TACOLA, Indiæ emporium extra Gangem, *Ptol.* [illegible] *Malacca*. Aliis *Juncaloon*, urbs regni Siami, in ora ſinus Gangetici 400. mill. paſſ. à Malacca in Circium.

TACOMPSOS, vicus in finib. Ægyptiorum & Æthiopum juxta Philam inſul. Gentile *Tacompſites*, *Steph.*

TACTICE, Græce Τακτικὴ, aciem inſtruendi Ars; unde *Tactici* Scriptores, qui de ordinibus militaribus literis quædam conſignârunt, [illegible]. Quantum vero inſit in acie diſponenda inſtruendaque momenti, cum res ipſa, tum Vegetius docet, *l.* 3. c. 14. Nam *ſi ſapienter*, inquit, *ea diſponitur, plurimum juvat: ſi imperitè quamvis optimi bellatores, malâ diſpoſitione franguntur*. Cujus rei præceptum vir [illegible] antiquus ac [illegible] Homerus, ubi Neſtoris in acie inſtruenda artificium, his verbis deſcribit, *Il.* δ. v. 297.

> Ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι,
> Πεζοὺς δ' ἐξόπιθε στῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς,
> Ἕρκος ἔμεν πολέμοιο, κακοὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσεν,
> Ὄφρα καὶ οὐκ ἐθέλων τις ἀναγκαίῃ πολεμίζοι.
>
> *Atque Equites primùm cum Curribus ordine primò:*
> *At* [illegible] *ſtetit pedites & robora, belli*
> *Munimen; ſegnemque* [illegible] *in medio agmine viles,*
> *Ignavoſque* [illegible] *uti vel nolentes depugnarent*.

Cui ſubſcribit Xenophon, *Memorabil. l.* 3. p. 601. *In bello*, ait, *fortiſſimos quoque primò ultimòque* [illegible] *collocatos, pejores vero in medio, ut ab iis ducantur, ab his repellantur*. Nec è Romanorum militiæ Doctoribus abludit Vegetius, [illegible] 3. docet, inſtructionis eſſe legem, ut in prima acie milites exercitati veterum [illegible] collocentur, qui antea *Principes* vocabantur; In ſecunda [illegible] maturiores & [illegible], præcipuè verſus [illegible] tur. Idemque tertium, h. e. ultimum ordinem, à fortiſſimis [illegible] ac [illegible] & omni armorum genere [illegible] bellatoribus, te[illegible] debere monet; quos antiqui *Triarios* vocabant. Idem Germanis in [illegible] Tacitus *de* [illegible] docet, ubi ait, c. 6. §. 6. *E* [illegible] [illegible] Et c. 31. §. 4. [illegible] (*Cattorum*) [illegible] *omnium*. Porro per gentes & [illegible] [illegible] moneat literum [illegible] Ono[illegible] 24 [illegible] *Imperatoris, ordines ita diſponere*, [illegible] *in dextra* [illegible] *ſe diſtet, atque neceſſarie venit*, [illegible] *ſuit pe gratiam* [illegible] & [illegible] Xenophon, Cyrop. [illegible] *phalanx* [illegible] & Leo Imperator, [illegible] 20. [illegible] *tempore* [illegible] & *ſigna-*

tos [illegible] *inter ſe collocabis*, [illegible] Atque hæc aciei diſponendæ ta[illegible] placuit apud Cu[illegible] 4. Britanni Gal[illegible] apud Ta[illegible] [illegible] *l.* 4. [illegible] cauſam, Cat[illegible] [illegible] a C[illegible] compoſitos fuiſſe, [illegible]. Idem de Germanis fic, 7. 4. *Quodque præcipuum* [illegible] *turmam* [illegible] *facit* [illegible]. Quo pertinere videtur & illud, quod Plut. [illegible] Sacra Thebanorum cohorte ſcribit, quæ 300 conſtans [illegible] quod amori mutuò nexu jungeretur, [illegible] unicuique [illegible] victa, ad extremum [illegible] duravit [illegible]. Berneggerus *in Tacit.* [illegible] 11. & 40. De Romanorum acie proſtrè agit, Liv. *l.* 8. [illegible] *l.* 6. [illegible] utroque Roſinus, *Antiqq. Rom.* *l.* 10. c. 14. Scriptores *Tacticos* celebriores [illegible]

[illegible] *Scriptores* [illegible] *ac recentiores ævi*.

Æneas, cognomine *Tacticus*, Ariſtotelis [illegible] *Στρατηγικά* ſeu *de Arte Imperatoria*: è quibus ſupereſt *Tacticum*, [illegible] *Obſidionem* [illegible] autem *Tactica* hæc vulgavit Caſaubonus, qui & Æliani *Tactica*, à ſe emendata & [illegible] ſervationibus [illegible], edere decreverat.

Cineas [illegible], [illegible] Pyrrho à conſiliis fuit, Æneæ [illegible] in Epitomen redegit. Meurſius librorum ejus Cicer. *l.* [illegible] ep. 25.

Sextus Julius Frontinus, Vir Conſularis, poſt Statilium & [illegible], ſcripſit de *Tacticis*, quæ Homeri temporibus obtin[illegible] [illegible] nem vocat: [illegible] autem [illegible] Veſpaſiano, uſque ad Trajanum.

Claud. Ælianus, ſub Trajano & Adriano vixit, ſimiliter *Tacticon* ſive *de acie ordinanda* compoſuit: Quem librum Latine reddiderunt [illegible] Theod. Gaza, Franc. Robortellus & Sextus Arcerius. Voſſ. [illegible] 11.

Arrianus Nicomedienſis, ob ſuavitatem ſermonis *Xenophon junior* dictus, *Tactica*, ſub eodem Hadriano, compoſuit. Quorum ſuperſunt tria capita, hactenus inedita. Idem de *Mathemat.* [illegible] c. 48. §. 13.

Julius Africanus, [illegible] M. Antonino Elagabalo, & ipſe, inter alia, *Tactica* ſcripſit, quæ MS. adhuc in ſua cimelia habuit Voſſ. [illegible].

Pappus, de eadem Arte, ſub Theodoſio M. [illegible]. Idem, *de Scientiis Math.* c. 16 §. [illegible].

Urbicius, ſub Anaſtaſio Imperatore, cujus juſſu *Tactica* [illegible] literis mandavit. Tranſtulit vero, quæ Trajanus & Hadrianus hac de Arte ſcripſerunt, ſed ſic, ut non pauca adderet de ſuo. Extant MS. Florentiæ & Mediolani.

Mauritius quoque Imperator *Tacticus* inclaruit, quæ multum cum [illegible] conveniunt. XII. ejus libb. [illegible] memi[illegible] Geſnerus in [illegible].

Leo, fil. Baſilii Macedonis & [illegible] ejus Conſtantinus cognomine *Porphyrogennetus*, Imperatores *Tactica* quoque ediderunt: Et eoſdem [illegible] Leonis Latine prodierunt A. C. 1554 Baſileæ, Græcè autem primus [illegible] [illegible] 49. [illegible]

dit Joh. Meurſius, [illegible] & poſtea [illegible] Conſtantini.

Aſclepiodotus [illegible] etiam innotuerit quis [illegible] [illegible] Hero [illegible] alius. Anonymi [illegible] fuêre ante A. C. 1500. Quibus addere placet, ob ſimilitudinem argumenti, qui [illegible] *Poliorcetica*, alia[illegible] ſcripſêre.

Æneas Tacticus, Πολιορκητικόν [illegible] ut diximus, [illegible] tam obſidendi, quam ob[illegible] bus præcepta dat. Suidas [illegible] pe am vocat [illegible] [illegible] ſcripto eſt Στρατηγικά, ſeu *de Arte Imperatoria*.

Archimedes, inter Mechanicos Scriptores, præcipuum [illegible] [illegible] & in hac arte [illegible] Mechanicos [illegible] libros plures recenſeant Strabo, [illegible] Pappus, Col[illegible] [illegible] 9.

Athenæus *de Machinis bellicis* libros dedicavit Marcello, à cujus [illegible] edes interemptus eſt.

Heron Alexandrinus, inter alia, & [illegible] extant. Vide Bernardinum [illegible], qui Bel[illegible] ſcripta ſubjecit.

Diades, [illegible] Philodoros, [illegible], Diphilus, [illegible], Pyrrhus, Ariſtratus, *de Arte* [illegible] ipſe, quorum è Commentariis, ut & Archytæ, ſuum confecit M. Vitruvius Pollio.

Jul. Africanus, præter *Tactica* ſupra memorata ſcripſit [illegible], *Præparatione* [illegible].

Pappus [illegible] memorato e[illegible] Theodoſio M.

Exterm quoque in Bibliothecis variis ſuperſunt [illegible] πολιτικά [illegible].

Damianus ſimiliter *Hypomnemata* [illegible], in Bibliothecis Italiæ [illegible].

Poſidonius Rhodius [illegible] Commentarium [illegible].

Baſilius [illegible] [illegible].

Vannoccius Biringucius, *Pyrotechniam* [illegible] libris 10. A. C. 1540.

Nicolaus Tartaglia, A. C. 1550. mul[illegible] *Artem militarem* [illegible] Tarteia &c. Vide præfatum Voſſ. *de Scient.* [illegible]

TACUBIS, *Ptol.* Tabucci [illegible] oppid. Luſitaniæ [illegible] & clarum, [illegible] Reges Portugalliæ [illegible] ad [illegible] *Tagus Munio*. Sed [illegible] apud [illegible]

TADER, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis, in mare [illegible] Baetus [illegible]. Nunc *Rio* [illegible]. Oritur in finibus [illegible] Murcian [illegible] & Catalem [illegible] & in [illegible] Illicitanum ſe exonerat, 5. [illegible] Meridiem, *Baustrad*.

TADINUM, urbs fuit Epiſcopalis Umbriæ, cujus veſtigia in via Flaminia, prope Gualdum, ultra Nuceriam, in ſummo Apennino, *L. Holſtenius.*

TADIUS, vide *Cadius.*

TADUSSACUM, oppid. novæ Franciæ, cum portu amplo, & colonia Francorum, in ora Boreali magni Sinus ſeu æſtuarii S. Laurentii, ubi recipit Saguenæum fluv. 140. mill. paſſ. à Quebeco in Cæciam.

TÆDA, an quaſi δετὴ, quòd eſſet *fax in faſciculum colligata*, an ex δᾷς δᾳδὸς &c. frequenti in uſu priſcis fuit, unde inter ſervos, non ſolùm *ad Lychnum, ad funale, ad laternam Lampadophorique*, ſed & *Tædigeri* fuêre: Inprimis in Sacris Nuptiis & Suppliciis. Apud Romanos enim (ut de Sacris jam nil dicam de quibus apud Faruabium aliquid, *ad Phœniſſas Seneca v.* 263.) pueros quinque Sponſæ ad domum Mariti eunti prætuliſſe faces, diximus ſuprà, ex Plutarcho *Problem. Rom. c.* 20. quod apud Græcos ipſa Sponſæ mater obire eſt ſolita, Eurip. *in Phœniſſis.* Quas faces *Tædas* communiter vocant Scriptores. Materia illis pinus ut plurimùm. M. Varro *Gerontodidaſc.* & *de vita Pop. Rom. l.* 2. *Cùm à nova Nupta ignis in face adferretur, de foco ejus ſumtus, cùm fax ex pinu ablata eſſet, ut eam puer ingenuus adferret.* Virgilius, *in Ciri.*

Pronuba nec caſtos accendit pinus odores.

Ovid. *Faſt. l.* 2. *v.* 558.

Exoptat puros pinea Tæda *Deos.*

Vel ex ſpina alba, Maſſurius Sabinus apud Plinium, *l.* 16. *c.* 18. Feſtum, *l.* 14. in voce *Patrimi* Q. Catullus *in Epithalamio Mallii*, 62. *v.* 15.

Spineam quate Tædam.

Ubi tamen editio Achillis Statii Neapolitani, *pineam* diſertè habet: Vel denique ex picea, larice, aliiſque reſiniferis arboribus, quarum interiores & craſſiores partes abundantiùs flammam ſpargunt. Unde *Tædæ pingues*, Virgilio, *Eclog.* 7. *v.* 49. ubi Scholiaſtes, *Tæda*, inquit, *eſt ſpecies pinus, ignem facilè concipiens.* Sic per Metonymiam materiæ, & Synecdochen ſpeciei, *Tæda* denotaret quamvis facem ex prædictis arboribus deſumptam. Incidebantur autem illæ; uti diſcimus ex eodem, *Ecl.* 8. *v.* 29.

Mopſe novas incide faces: ———

cùm nempe inſpicabantur, i. e. in modum ſpicæ in apice diffindebantur, ut lubentius arderent. Unde Idem iterum *Georg. l.* 1. *v.* 292.

——— *Ferroque faces inſpicat acuto.*

Vide Demſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 5. *c.* 37. & ſuprà ubi de *Facibus ac Nuptiis.* Sed &, quibus rei olim, ſancti inprimis Martyres, adurebantur facibus, duplicis fuêre generis, *Tædæ* & Funalia, de quibus *ſuprà.* Utrarumque meminit Plut. *in Cicerone*, *Funalia præterea per Urbes, vicos elucere, lampades, faces*, Tædæque *in foribus figi.* Et quidem de *Tædis* teſtes ſunt Acta S. Barbaræ virginis, quam cùm alii facibus aduſtam, Metaphraſtes *Tædis* excruciatam fuiſſe, memoriæ tradidit: *Accenſus Præſes ad majorem iracundiam & non valens ſe continere, jubet iis qui aderant, ferreis pectinibus latera Virginis ſcindere &* Tædis *igneis membra jam lacerata urere.* Accedit, quod *Tædæ* temporibus priſcis admodum in uſu eſſent; cùm tæda redundantior ſit humore aliis arboribus reſinam ferentibus, parcior liquidiorque, quàm picea *flammiſque*, ut inquit Plinius, *l.* 16. *c.* 10. *& lumini ſacrorum gratior.* Vide Gallonium *de Martyr. Cruc.* & *Notas* Goth. Jungermanni *in Hier. Magium de Eculeo.* Sed & *tædam* coronamentum vocat Calpurnius, *Ecloga* 2.

Me Sylvanus amat, dociles mihi donat avenas,
Et mea frondenti circumdat tempora tædâ.

Quod genus antiquum fuiſſe agreſtibus incultiſque temporibus & hominibus, teſtatur Ælian. *pineos ramos* in coronas adſcribens Centauris, *Var. l.* 13. c. 1. Imò & unius ex celeberrimis Græciæ agonibus victorem non aliter olim coronatum fuiſſe, vidimus ſuprà. Vide quoque Caſp. Barthium, *Animadverſ. ad Stat. Theb. l.* 5. *v.* 582. & *Adverſar. l.* 103. *c.* 15, uti de *tæda*, unà cum ſulphure & bitumine, populo diſtribui ſolitâ, in Secularibus olim ludis ſuprà ubi de iis: plura verò de *tæda*, quam arboris certum genus & quidem à picea diverſum (fortè πεύκη Græcis) facit Plin. quoque *loc. cit.* Salmaſ. verò propriè δᾷδα eſſe dicit ſeu λαμπάδα, non ex una aliqua certa arbore, ſed ex omnibus δᾳδοφόροις, inter quas πεύκη Græcorum eminet; deſumi ſolitam, apud Auctorem hunc *Exercitat. Plin. ad Solin. p.* 502. & *ſeqq.*

TÆNARIA, vulgò *Capo Matapan* Sophian. *Capo Matna* Gregoræ, promontor. Peloponneſi, dividens ſinum Meſſeniacum à Laconico, à Malea promuntor. 84. mill. paſſ. *Suidas*: Ταίναρος, ἀκρωτήριον Λακωνικῆς. Statius, *Theb. l.* 2. *v.* 32.

Eſt locus Inachiæ, dixerunt Tænara gentes,
Quà formidatum Maleæ ſpumantis in auras
It caput, & nullos admittit culmine viſus.
Stat ſublimis apex, ventoſque imbreſque ſerenos
Deſpicit, & tantùm feſſis inſiditur aſtris.

Hic ſpecus horrendi, & hiatus profundi, ubi Cerberum, inferorum canem, ab Hercule occiſum fabulantur. *Tænarus* Straboni, *Tænarum* Solino, c. 13. nomen non tam promuntorii, quam urbis Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Lacedæmonienſi, quæ Ptolemæo *Tænarium* dicitur, vulgò *Matna*, à Lacedæmone 45. mill. paſſ. in Africum. Sed Nigro *Porto delle Quaglie*, à coturnicum copia, nominatur, Lucan. *l.* 9. *v.* 36.

Dorida tunc Malean & apertam Tænaron umbris.

Plin. *l.* 4. *c.* 5. *Oppida, Tænarum, Amyclæ, Pheræ, &c.* Solin. *loc. cit.* percurrens hunc tractum: *Eſt & oppidum Tænarum nobili vetuſtate.* Incolæ *Tænarii.* *Pro Pytho Tænarum* adagium eſt, cùm permutantur inæqualia, teſte *Euſtathiô.* Item *Tænarium malum* proverbium eſt, cùm crudeliùs in ſervos ſævitur. Nam Lacedæmonii ſervos, qui Tænarum confugiebant, reductos capite plectebant. Cæterùm *Tænarus*, non ſolùm oppidi & promuntorii nomen eſt, ſed portus; de quo ſic Papinius, *l.* 2. *Theb. v.* 43.

Interiore ſinu frangentia litora curvat
Tænarus, expoſitos non audens ſcandere fluctus:
Illic Ægæo Neptunus gurgite feſſos
In portum deducit equos.

Apollonii Scholiaſtes, *In l.* 1. *ex Pherecyde*: Ταίναρος ἀφ' οὗ Ταίναρος καλεῖται, ἡ πόλις, καὶ ἡ ἄκρα, καὶ ὁ λιμήν. Fuit in hoc loco antrum, per quod aditus erat ad inferos. *Suidas* poſt nuper adducta verba: ἐν ᾧ τόμιον ἦν καταγωγεῖον εἰς ᾅδου. Euripides *in Hercule*: Ταινάρου στόμα. Solinus *ubi ſupra*: *In Laconia ſpiraculum eſt Tænaron.* Apulejus, *l.* 6. de Tænario: *Ibi ſpiraculum Ditis, & per portas hiantes monſtratur iter invium.* Senec. *in Hippol. Actu* 5. *v.* 1201. *Tænarii ſpecus.* Et *in Hercul. Oet. Actu* 3. *v.* 1061. *Tænarias fores.* Lucan. *l.* 6. *v.* 648.

——— *Non Tænariis ſic faucibus aër*
Sedit iners, mæſtum mundi confine latentis
Ac noſtri. ——— ———

Papinius, *Theb. l.* 1. *v.* 48.

Hoc, ut fama, loco pallentes devius umbras
Trames agit. ——— ———

Val. Flacc. *l.* 1. *Argon. v.* 365.

——— *Semperque patentem*
Tænaron. ——— ———

Horatius, *l.* 1. *Carm. Od.* 34. *v.* 10.

Quo Styx, & inviſi horrida Tænari
Sedes, &c.

Deſcenſus Orphei hôc locô ad inferos ipſe in primis meminit *in Argonaut.*

Ταίναρον ἤλυθον αἰπὺ σκοτίην ὁδὸν ᾍδος εἴσω,
Ἡμετέρῃ πίσυνος κιθάρῃ δι' ἔρωτ' ἀλόχοιο.

Virg. *Georgic. l.* 4. *v.* 467.

Tænarias etiam fauces, alta oſtia Ditis,
Et caligantem nigrâ formidine lucum
Ingreſſus, maneſque adiit, regemque tremendum,
Neſciaque humanis precibus manſueſcere corda.

Ovid. *Metam. l.* 10 *v.* 13.

Ad Styga Tænariâ eſt auſus deſcendere portâ,
Perque leves populos, ſimulacraque functa ſepulcro
Perſephonen adiit, inamœnaque regna tenentem
Umbrarum dominum. ——— ———

TÆNARUS, (inquit Bochart. *l.* 1. *Chanaan, c.* 22.) vel Ταίναρ, eſt ipſiſſima vox Phœnicia טינר *tinar*, quæ pro rupe paſſim occurrit in Chaldæa paraphraſi. Syri verò trajectis literis ſcribunt טירן *tiran*, & טירנא *tirno.* Itaque *Tænar* eſt rupes. Et verò in Tænaro monte lapidicinas deſcribit Strabo, *l.* 8. Ἐστὶ δὲ, inquit, λατομίαι λίθου πολυτελοῦς, τοῦ μὲν Ταιναρίου ἐν Ταινάρῳ παλαιαί. Fuit & circa Tænarum, ut in Cytheris, purpuræ piſcatio: Val. Flacc. *l.* 5. *v.* 312.

Accipe Tænarei chlamydem de ſanguine aheni.

Nic. Lloydius.

TÆNARUM, Leunel. *Tunza*, fluv. Thraciæ, apud Ænum urbem, in mare Ægæum fluens.

TÆNIA, faſcia ſeu vinculum eſt. Cæcilius apud *Feſtum.*

Dum tæniam, qui vulnus vinciret, petit.

Et quidem & τῶν μασῶν γυναικῶν ζῶσμα, *uberum muliebrium cinctus*, Pollux, *l.* 7. *c.* 13. ſed & ἀφ' ἧς αἱ τρίχες δέονται, *vitta quâ crines ligabantur*, Luciano *de Domo*, ſeu potiùs faſcia è vitta dependens. Virg. Æn. *l.* 7. *v.* 352.

——— *fit longæ* tænia *vittæ.*

Oblongus nempe & anguſtus pannus, qualis eſt apud Oppianum illa Κυνηγ. *l.* 4.

Τὰς δ' ἤτοι μὲν κρήμνατο περιδαίδαλα παμφανόωντα
Ἄνθεα ζωστῆρος, πολύχροα δείματα θηρῶν.

Ex lana ut plurimùm, Appulejus *Metam. l.* 8. ſed & ex ſparto, Idem, *l.* 9. alibi communiter coloris, Plin. *Proœm. l.* 3. poſtquam verò ad ornatum *tæniæ* adhibitæ, purpurei quoque aureique. Namque ἐκ τῆς στηθοδέσμης, *è faſcia pectus obligante*, facta eſt, περιτραχήλιος κόσμος, *ornatus* ſeu *torques*, *cervicem ambiens.* A cervice ulteriùs aſcendit ad ornandum caput, ut apud Achillem Tatium Ταινία περὶ τὴν κεφαλὴν φοινικοβαφής, *tænia circa caput purpurâ tincta*, *l.* 8. Vide quoque Platonem *Sympoſ.* Non verò ipſa corona *tænia* fuit, ſed ei adhæſit, èque illa facta eſt περιείλησις ἐν τῇ κεφαλῇ, *circumvolutio in capite*, ut ait *Scholiaſtes* Ariſtophanis. Cujuſmodi tænias lanceæ circumvolutas, unà cum coronamen-

tis, laga Marii ferre ſolita erat, apud Plut. *in eo.* Vide eundem *Timoleonte*, unde *tæniis* ſæpe coronas adhæſiſſe diſcas. Vide Muretum, *Variar. l.* 15. *c.* 7. Videnturque hæ *cum tæniis conjunctæ coronæ* fuiſſe illa præclara munera, quibus coronabantur victores illi maximorum bellorum, atque adeò in ipſis tæniis videntur fuiſſe notæ, tantas eas victorias disertè deſignantes. Idque non ſolùm ex hoc loco conjici poteſt, ſed & ex hocce Appiani παρεμβ. πε. σχισμ. ubi, *στεφάνους δὲ*, ait, *καὶ ταινίας ἐπέβαλλον τῷ στρατηγῷ*, *Coronaſque & tænias* (i. e. cum tæniis) *conjecerunt in Ducem*, de quo ritu vide ſuprà in voce *Jacere*. Ut plurimum verò adhibebantur tæniæ coronis feralibus, i. e. iis, quæ mortuis imponebantur, aut etiam ſacerdotalibus. Urnam certè Philopœmenis mortui tæniis & coronis circumdatam, ipſamque hydriam præ multitudine earum vix viſam eſſe, narrat idem Plut. *in eo.* Factumque hinc, ut *tæniæ* pro omine mortis haberentur, uti legimus apud Lucianum, *in Dial. mort.* ubi Alexandrum Diogenes apud Inferos facit *διαδεδεμένον ταινίᾳ λευκῇ τὴν κεφαλήν*, *evinctum caput albâ tænia.* Sed & *tæniæ*, *Heſychiô* auctore, ſignant *στέμματα τῶν ἱερέων, διαδήματα ἀρχιερατικά, δεσμοὺς ἱερούς*, *inſignia Sacerdotum, diademata Pontificalia, vincula ſacra.* Quô factum, ut *tænia* pro ipſa corona, & *τὸ ταινιοῦν* pro *στεφανοῦν*, non rarò occurrat. Potiſſimùm, quoties caput evinciebat aut demortui, aut Sacerdotis, aut Regis, aut aurigæ, aut etiam alicujus præclariſſimi Athletæ. Quippe victoribus etiam *tænias*, quibus redimirentur, datas, habemus ex Xenophonte in *Conv.* & Virgil. *Æn. l.* 5. *v.* 269.

Jamque adeò donati omnes, opibuſque ſuperbi
Puniceis ibant evincti tempora tæniis.

Erat autem hæc *tænia*, diverſa à corona Hieronicarum, unde utramque obtinuiſſe legitur Polycles, apud Pauſan. *l.* 6. utraque Pericli decreta, apud Plut. *in eo.* Utraque in ſtatua Pelichi Ducis Corinthii conſpicua fuit, apud Lucianum *Philopſ.* & infrà dignitatem ejus, ſæpe enim *tæniæ* privatim dabantur, uti de Braſida Thucyd. *l.* 4. & de Pantarce, ſibi ipſi *tæniâ* caput vinciente, Pauſan. *l.* 5. tradunt. Quid quòd Priapo, utpote minori Deo, *tænias*, at Ariadnæ, cœlo receptæ, ſertum ex auro & gemmis, tribuit Diodorus apud Tertull. *de Cor. Milit.* At cum utraque uni data eſt, id verò ſpectatiſſimum coronamenti genus fuit &c. Sed & extra coronarum uſum, *tæniæ* aliis quoque rebus adhibitæ ſunt. *Χρυσαῖς ταινίαις τὴν ἐσθῆτα πεποικιλμένοι*, *aureis ſegmentis veſtem habentes variegatam*, memorantur Luciano *de Gymnaſ.* qua de re vide hîc paſſim in vocibus *Faſcia*, *Inſtita*, *Lorum*, *Pannus*, *vitta*, ut alia omittam: poſtquam aliquid addidero, de uſu *Tæniarum*, in donariis & anathemaſi Veter. olim frequentato. Eum indigitat Arnob. *adv. Gentes l.* 1. *Lubricatas veternosi in arboribus tænias ſi quando conſpexeram — tanquam ineſſet vis præſens adulabar, affabar, & beneficia poſcebam.* Ubi *arbores* dicit, in quibus ſpolia ſuſpenſa erant & Diis conſecrata de quo more diximus ſuprà. In his vero donariis & anathemaſi *tæniæ* erant & aliquid inibi depictum. Plut. *Timoleonte*, Ἐκ γὰρ τῶν κειμένων ἀναθημάτων ταινία τις ἀποῤῥυεῖσα καὶ φερομένη στεφάνους, ἔχουσα καὶ νίκας ἐμπεποικιλμένας, ἐπεστάθη τῇ κεφαλῇ τοῦ Τιμολέοντος. Vide Deſid. Heraldum, *Animadverſion. Arnobianis*, *ad d. l.* A *ταινία*, *tænia*, fit *ταινίδιον*, *tæniola*, in ſupellectile hiſtrionica memorata Polluci, *l.* 4. *c.* 19. ubi lenones lenaſque meretricularum caput purpureâ tæniolâ, veræ tæniæ imitatrice, in Comœdia, evincire ſolitos tradit. Quam in rem vide plura apud Car. Paſchalium, *Coron. l.* 4. *c.* 8. & *l.* 9. *c.* 1. Indidem per tralationem dicta *Tænia*, urbs Ægypti, cujus meminit Athenæus, *l.* 1. Et ſic interpretatur *ταινίαν στενήν*, i. e. *faſciam anguſtam Voſſius*, quam inter Canopicam foſſam & mare ſtatuit *Strabo.* Hinc charta *Tæniotica*, plebeji uſus & Saiticâ deterior. Hoc enim ordine Chartarum genera præfatus recenſet Voſſius, Hieraticam, Auguſtam, Liviam vel Livianam, Claudiam (quæ tenuior Liviâ, minùs Auguſtâ tenuis) Amphitheatricam, quæ & *Fannia* ſeu *Fanniana*, Saiticam, *Tænioticam* & Emporeticam, *de Arte Grammat. l.* 1. *c.* 37. Item *Tænienſe* genus purpuræ, luteuſi & algenſi meliùs; ſed vilius ac dilutius calculenſi, apud Plin. *l.* 9. *c.* 37. quòd in *tæniis* maris colligatur, ſic appellatum, de quo plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1133. *b.* quem etiam *Hieronicarum tænias Sacerdotalibus infulis* ſimiles facientem, vide *p.* 370. Eâdem metaphorâ *nigram tæniam* in onagri dorſo ducit Oppianus, *Cynegetic. l.* 3. & *ταινίας* maculas tigrium oblongas vocat alibi &c.

TÆNIAS, pars Mareotidis paludis, inter Mare & foſſam Canopicam. *Strab. Ptol.*

TÆNIOLONGA, Mauritaniæ Tingitanæ oppid. ad mare Ibericum, *Ptol. Meſenna* Caſtaldo.

TÆPOCON, in aliis Codicib. *Tarnpocon*, item *Tahenpocon*, Feſto fuit *genus ſcribendi deorſum verſus, ut nunc dextrorſum ſcribimus.* Quarum lectionum cui adhæreant, non habent Eruditi: Quidam tamen obſervant, habere hoc ſcribendi genus, aliquid commune *ἀκροστιχίδι*, de qua M. Tullius *de Divin. l.* 2. *Non eſſe autem illud carmen furentis, cùm ipſum Poema declarat, tum verò ea, quæ ἀκροστιχὶς dicitur, cùm deinceps ex primis verſus literis aliquid connectitur, ut in quibuſdam Ennianis, QUÆ ENNIUS FECIT, id certè magis attenti eſt animi, quam furentis. Atque in Sibyllinis ex primo verſu cujuſque ſententiæ primis literis illius ſententiæ carmen omne prætexitur.* Et quidem aliquid *commune ἀκροστιχίδι habuiſſe, verum eſt*, inquit Petitus, *ſed tota difficultas poſita eſt in eruendo nomine, quô apud Græcos hoc ſcribendi genus appellatur. Scriptæ*, inquit idem, *ſunt literæ perpendiculatim, ita ut ſub unum oculi intuitum caderent, ita ut non opus eſſet oculum huc illuc moveri: unde & ei nomen; itaque reſcribendum exiſtimo, apud Feſtum τὸ ὑπ' ὄκον, Ta hyp ocon, i. e. quæ ſub oculum. Heſychius* certè, ὄκκον, ὀφθαλμόν, unde Latini ſuum *oculum* feciſſe videntur *ὑποκοριστικῶς*. Vide præfatum Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas l.* 2. *c.* 1. Secundùm alios, vocem hanc Græci acceperunt à Phœnicibus Syris. Hebræis enim הפך *Hapach*, eſt *vertit, convertit, evertit, ſubvertit*: cujus futurum תהפוך *Tahapoc*, h. e. *invertes, evertes, perverſes*; unde *Tæpocon.* Quia cùm Phœnices ſiniſtrorſum, Græci dextrorſum ſcriberent; utrumque facerent *βουστροφηδὸν γράφοντες*: hic diverſô ac perverſô modô, non ad alterutrum latus, ſed deorſum procedítur. Nec tamen hoc genus planè ignorârunt Græci, ut vidimus. Ita ergo ſcribendi hoc genere à ſummo ad imum perveniebatur: quomodo incolas Taprobanæ, quæ in Auſtrali eſt Oceano, jam olim ſcripſiſſe, teſtis eſt Diodor. Siculus pæne extremò *l.* 2. *Γράφουσι δὲ τοὺς στίχους οὐκ εἰς τὸ πλάγιον ἐκτείνοντες ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλ' ἄνωθεν κάτω καταγράφοντες εἰς ὀρθόν*, *Scribunt verſus, non eos in tranſverſum extendendo, ut nos; ſed à ſummo ad imum rectâ deducendo.* Uti hodieque Indos ſcribere, proditum eſt à Joh. Franciſco Poggio Florentino, *l. de var. Fortunæ, ubi Indiæ mirabilia narrat.* Idem de Sinenſibus memorat Nicolaus Trigaultius *Sinenſis Expeditionis l.* 1. *c.* 5. De Japonenſibus, ſcripta eorum, quæ è Sinis harum rerum curioſi in Europam adferunt, teſtantur. Vide Gerh. Jo. Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 34. & Cl. Suicerum, qui vocem corruptam eſſe docet, ex *τῶν ὑπ' ὄρχον*, i. e. quæ *ἐπὶ στίχον, ἐπὶ βάθος* & *πυργηδόν*, *deorſum, ſecundùm altitudinem & turris inſtar*, ſcripta ſunt: quod ſcribendi genus *κατάβατον* quoque, *κελὶς*, & *κελίδιον*, dictum, *Theſ. Eccleſ.* voce *Στίχος*.

TAFFATA, in *Monaſtico* Anglic. *Tom. III. part.* 2. *p.* 86. *Unum mantellum —— duplicatum cum viridi taffata*, ſericus pannus, quem hodieque *Taffetas* Galli vocant. Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 9. *Jam quanti illud exiſtimandum, quod bombyces ſuppeditant veſtem ſericam? Quare vel æſtivó tempore aptior, vel hibernô, vel verno, vel autumnali. In æſtu magno ob levitatem accommodatiſſima taſetata, in minori, ormeſina* &c. A *Tavio* urbe, vide ibi.

TAFILETA, regnum Biledulgeridis regionis in parte *Darha.* Inter regna Segellomeſæ ad Ortum & Darhæ ad Occaſum. Terminatur ad Boream regnô Marocanô. Ei ſubeſt Irata, provinc. perampla ad Meridiem cum urbe primaria cognomine. A paucis annis Mex Tafiletæ & Maroci Fezzæque regna, poſt multas inſigneſque victorias ſibi ſubjecit. *Marmol. Baudrand.* Regnum hoc, quod proximis hiſce annis demum innotuit, fertur pars veteris Numidiæ, ſeu hodiernæ Biledulgeridiæ urbique Fezzæ verſus Auſtrum objacere, idque ſole Septentrionalia ſigna tranſeunte, Becmannus *Hiſtor. Orbis terrar. Geograph. & Civil.*

TAFROS, unus ex tribus canalibus, quibus Alexandria olim adibatur, apud Plin. *l.* 5. *c.* 31. *κιβωτὸς Strabonis*, qui, quòd foſſilis eſſet, *τάφρος*, i. e. *foſſa*, nomen accepit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 479. & 480.

TAGABESA, *Ptolemæo*, *Stagabaza* Interpret. urbs Indiæ intra Gangem.

TAGÆ, populi Aſiæ ad Oxum fluv. Bactrianæ incolentes, Solin. *c.* 52. Urbs Parthiæ, Polybio, *l.* 10. *c.* 26. *Ortelius* ex tabulis *Turſon* interpretatur.

TAGASTE, urbs Africæ inter Hipponem Regium ad Boream, & Siccam Veneriam ad Merid. 54. mill. paſſ. In Numidia, aliàs clara D. Auguſtini natalibus, & Epiſcopalis nunc paucis incolis conſtat. In Mediterraneis, in regno Algerii & provinc. Conſtantina. *Baudrand.*

TAGAVOSTIUM, urbs Suſæ provinc. in regno Marrochii, prope Suſum fluv. 45. mill. paſſ. à Tarodanto in Merid. 70. ab ora Oceani in Ortum.

TAGENO, Decanus Paſſavienſis, in Germania, cum Friderico Barbaroſſa, in Orientem profectus, expeditionis hujus ſacræ hiſtoriam ſcripſit, à Marquardo Frehero, inter Germaniæ Hiſtoricos, editam. Aventin. *l.* 7. *Annal. bojor.* Voſſ. *de Hiſtor. Lat. l.* 2. *c.* 54.

TAGES, Genii filius, teſte *Feſtô*, & nepos Jovis, qui adhuc puer 12. Hetruriæ populos haruſpicinam traditur docuiſſe, *Cicer. l.* 2. *de Divin. c.* 23. *Tages quidam dicitur in agro Tarquinienſi, cùm terra araretur, & ſulcus altiùs eſſet impreſſus, extitiſſe repente & eum affatus eſſe, qui arabat: Is autem Tages, ut in libris eſt Etruſcorum, puerili ſpecie dicitur viſus, ſed ſenili fuiſſe prudentiâ. Ejus aſpectu cùm obſtupuiſſet bubulcus, clamoremque majorem cum admiratione edidiſſet, concurſum eſſe factum, totamque brevi tempore in eum locum Hetruriam conveniſſe, tum illum plura locutum multis audientibus, qui omnia ejus verba exceperint, literiſque mandaverint: omnem autem orationem fuiſſe eam qua aruſpicinæ diſciplina contineretur*; De hoc Tage, quem nonnulli malum genium fuiſſe putant, Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 553.

Haud aliter ſtupuit, quàm cùm Tyrrhenus arator
Fatalem glebam mediis aſpexit in arvis,
Sponte ſuâ primum, nulloque agitante moveri,
Sumere mox hominis, terræque amittere formam,
Oraque venturis aperire recentia fatis.
Indigenæ dixêre Tagen: qui primus Hetruſcam
Edocuit gentem caſus aperire futuros.

Lucan. *l.* 1. *v.* 635.

—— *Dii viſa ſecundent,*
Et fibris ſit nulla fides: ſed conditor artis
Finxerit iſta Tages. ——

Alii dicunt hominem fuiſſe obſcurum, qui ſubitò inclaruit, quum artem divinandi eſſet profeſſus. Vide Lindenbrog. *ad Cenſorin. de Die Nat. c.* 4. *Nic. Lloydius.* Ejus præceptó aſini caput præfigi fuiſſe ſolitum ruri, ad arcenda incommoda, docet Johannes Britannicus *ad Juvenal. Sat.* 11. *v.* 97.

—— *Parvis frons ærea lectis*
Vile coronati caput oſtendebat aſelli.

Clarius Jun. Mod. Columella *de R. R. l.* 10. in hortorum cura,

Hinc caput Arcadici nudum cute fertur aſelli
Tyrrhenus fixiſſe Tages in limine ruris.

Imò &, quod primus animadvertit Dempſterus, ſcriptis Auguralem hic Artem mandavit. Namque in voce *Præſegmina*, Furius Fulgentius, *l. de vocibus antiqq. ad Chalcidium*, laudat Tagetem in Aruſpicinis, dicentem, *Præſegminibus amputatis.* Vide Thom.

Dem-

Dempſter. ad Roſin. *Antiqq. l.* 3. *c.* 8. 9. 11. Hinc itaque magna in veneratione Hetruſcis *Tages* fuit; vix tamen, ut pro Deo habuerint. Unde Cicero, de illo verba faciens, *l.* 2. *Divin. loc. cit. Deum*, quærit, *dicam, an hominem? Si Deum, cur ſe contra naturam in terram abdiderit, ut patefactus aratrô lucem adſpiceret? Quid? idem nonne poterat Deus hominibus diſciplinam ſuperiore ex loco tradere? Si autem homo ille* Tages *fuit: quônam modô potuit terrâ oppreſſus vivere? Unde porrò illa potuit, quæ docebat alios, ipſe didiciſſe?* Meminêre quoque illius Cenſorinus *de die Natali, c.* 4. Ammian. Marcellin. *l.* 17. & 21. Marc. Capella, *l.* 6. Iſidorus, *Origin. l.* 8. *c.* 9. Alii. Voſſius totum hoc de *Tage* fabulam eſſe judicat, quæ originem trahere potuerit ab Adamo Terræ filio, à quo primùm homines cultum Dei edocti ſunt. Vel ſi puer ejuſmodi è terra extitit, à quo Lucumones Etruſci diſciplinam extiſpicii diſcerent, malignum eum fuiſſe Spiritum, ait: quem Deus non permiſerit cœlitus deſcendere, quod majorem addidiſſet impietati fidem, eoque ab Acheronte venerit. Qua de cauſa etiam videntur ſacra ipſius *Acherontia* dicta, ut diſcimus ex Servio, qui *in illud Æn. l.* 8. *v.* 398.

> *Nec Pater omnipotens Trojam, nec Fata vetabant*
> *Stare, decemque alios Priamum ſupereſſe per annos.*

Secundum, ait, *ſecundum Haruſpicinæ libros & ſacra Acherontia, quæ Tages compoſuiſſe dicitur, Fata decem annis quadam ratione differri: quod nunc dicit Vulcanus potuiſſe fieri.* Vide præfatum Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 40.

TAGONIUS, Plutarch. *Rio de Henares* Morali, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis Complutum alluens. Aliis *Tajuna*, in Aragoniæ & Caſtellæ novæ confinio, in Tagum influens.

TAGRUS, fortè *Tagus*, mons, pars Herminii, ſicut & mons Lunæ vicinus, uterque *Monte di Sintra*: ubi equas ventô concipere ſcripſit Plin. *l.* 8. *c.* 42.

TAGURA, & *Thagura*, urbs olim Africæ, in Numidia, in mediterran. nunc paucis admodum incolis conſtat.

TAGURUS, mons Sericæ, pars Tauri.

TAGUS, viri cujuſdam nobilis nomen. Sil. Ital. *l.* 1. *v.* 163.

> ——— *Volitabat ovans, acieſque per ambas*
> *Jam Tagus auratis agnoſcebatur in armis.*

Alius fuit ejuſdem nominis apud Lucan. *l.* 3. *v.* 585.

> ——— *Cujus dum pugnat ab alta*
> *Puppe Tagus, Grajumque audax apluſtre retentat,*
> *Terga ſimul pariter miſſis & pectora telis*
> *Tranſigitur,* ——— ———

TAGUS, mons Luſitaniæ, apud quem equæ dicuntur è vento concipere. Vide *Tagrus*.

TAGUS, fluvius Hiſpaniæ celeberrimus, vulgò *Tajo*. Oritur ex monte Oroſpeda in Celtiberis geminô fonte, ac per Toletum, Liboram, Norbam Cæſaream, Scalabim & Ulyſſiponem longô decurrens tractu, in Oceanum occiduum ſeſe (latus in ore 2. leuc.) exonerat. *Baudrando* oritur in Caſtella nova, in ipſo limite Aragoniæ, 4. leuc. à Lobeto in Occidentem prope fontes Sucronis & Turiæ; dein per Caſtellam novam fluens, auctus aliquot minorib. juxta Toletum & Talaveram labitur. Hinc rigans Norbà Cæſ. & aliquot oppidis Eſtremaduræ, per Portugalliam fluit, ubi receptis aliquot fluviis æſtuarium amplum efficit, & 2. leucis infrà Oliſyponem Oceano miſcetur, aurum gignens, Mela, *l.* 3. *c.* 1. *Ulyſſippo & Tagi oſtium, amnis aurum gemmaſque ferentis.* Plin. *l.* 4. *c.* 22. *Tagus auriferis arenis celebratur.* Et ex eo Solinus, *c.* 26. *Tagum ob arenas auriferas cæteris omnibus prætulerunt.* Audiamus Poëtas, Ovid. *Met. l.* 2. *v.* 251.

> *Quodque ſuo Tagus amne vehit, fluit ignibus aurum.*

Idem, *Amor. l.* 1. *El.* 15. *v.* 33.

> *Cedant carminibus reges, regumque triumphi;*
> *Cedat & auriferi ripa beata Tagi.*

Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 96. *v.* 3.

> *Auriferumque Tagum ſitiam, patriumque Salonem.*

Idem, *eodem librô*, *Epigr.* 16. *v.* 4.

> *Aurea quicquid habet divitis unda Tagi.*

Idem, *l.* 1. *Epigr.* 50. *v.* 15.

> *Æſtus ſerenos aureô franges Tagô.*

Seneca Tragœdus, *Hercul. Fur. Actu* 5. *v.* 123.

> *Taguſque Ibera turbidus gazâ fluens.*

Quòd autem *turbidus* dixit, idem eſt quod Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 78. *v.* 5.

> *Non illi ſatis eſt turbatô ſordidus aurô*
> *Hermus, & Heſperiô qui ſonat orbe Tagus.*

Et ante eum Virgilius, *l.* 2. *Georg. v.* 137.

> ——— *Atque aurô turbidus Hermus.*

Juvenal. *Satyr.* 3. *v.* 55.

> ——— *Tanti tibi non ſit opaci*
> *Omnis arena Tagi, quodque in mare volvitur aurum.*

Idem, *Satyr.* 10. *v.* 298.

> *Sed, cujus votis modò non ſuffecerat aurum,*
> *Quod Tagus & rutilâ volvit Pactolus arenâ.*

Silius, *l.* 1. *v.* 234.

> *Hic certant, Pactole, tibi Duriuſque Taguſque,*
> *Quique ſuper Gravios lucentes volvit arenas,*
> *Infernæ populis referens oblivia Lethes.*

Et ante omnes Catullus, *Epigr.* 30. *v.* 20.

> ——— *Amnis aurifer Tagus.*

Nomen ejus, quod attinet, Phœniciè dictus eſt דג Dag, (ſi Bocharto, *l.* 1. *Chanaan, c.* 35. credas) vel דגי *Dagi*, i. e. *piſcoſus*. Et laus à Trogo tribuitur in genere Hiſpaniæ amnibus, qui ſunt, ut ait, *lenes, & virentes, campoſque irrigui, æſtuariiſque Oceani affatim piſcoſi.* At alii ſolum Tagum à piſcium ubertate commendant, Strabo, *l.* 3. Πλείονας ἰχθῦς ἔχει ὁ ποταμὸς (Τάγος) καὶ ὀστρέων πλήρης. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 78. *v.* 12.

> *Piſcoſi calamo Tagi notata.*

Claudianus:

> *Non Tarteſſiacis illum ſatiaris arenis*
> *Tempeſtas pretioſa Tagi.*

Nic. Lloydius.

TAHAT, filius Aſir, 1. Paral. *c.* 6. *v.* 37. Filius Bared, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 20.

TAHUANTISUYO, nomen priſcum Peruviæ Regni, de quo ſuprà.

TAJAHA, Calipha Arabum ſeu Saracenorum ſecundùm quoſdam XLV. ſucceſſit Motyæ, de quo ac ejus deceſſoribus vide aliquid ſuprà, voce *Impraël.* Regnavit annum 1. extinctus A. C. 1013. Quo tempore Caliphæ ſolò nomine præfuerunt, aliis regna & provincias Perſici Imperii tenentibus. Ei ſucceſſerunt, *Kader*, mortuus A.C. 1032. *Alkalem*, & *Abu, aſar*, mortuus A. C. 1074. *Almoktady*, mortuus A. C. 1089. *Almoſtancer I.* mortuus A. C. 1129. *Almoſtarched*, mortuus A. C. 1136. *Rached*, mortuus A. C. 1139. *Almoctafi*, mortuus A. C. 1161. *Almoſtangel*, mortuus A.C. 1171. *Almoſtanzyd*, mortuus A. C. 1180. & *Nazer-Ledin*, ſub quibus Tartari ſæpius, præcipuè ſub ultimo, Perſicas provincias mirè deprædati, ut & ſucceſſores ejus, *Aliaher*, mortui A. C. 1226. & 1227 victi ſunt ab *Almoſtancero* III. penultimo Calipha, de quo vide ſuprà.

TAICHEUM, urbs Chequianenſis provinc. decima, in Sin. In monte: ſub qua quinque aliæ, cum territorio peramplo & montoſo. *M. Martinius.*

TAIFALI, Gallicani, gens Scythica, puerorum ſtupris infamis, in agro Galliæ Pictonico Sellenſique, duce Ataulfô Gothorum Rege aut ductu Goaris Regis cum Alanis gente finitima, olim ſedem fixit: *Teifali* Gregorio. Ab his Auſtrapius Dux, apud Sellenſe caſtrum in Pictonibus Epiſcopus ordinatus, interemptus eſt. Ex iiſdem Senocus presbyter, Clericus factus, in Monaſterio Turonico, multis virtutibus inclaruit, pauloque poſt Sigeberti Regis cædem deceſſit. *Taifaliæ* vico nomen dedêre, in finibus Pictonum, inter Clechionem & Moritaniam, ad Separim fluv. apud Namnetas in Ligerim exeuntem, hodiè *Tifange*. Fuêre & *Taifali* gentiles, quorum unà cum Sarmatis præſidium Pictavis fuiſſe, docet *Notit. Provinciar. Imp. Romani.* Vide Hadr. Valeſium, *Notit. Gall.*

TAJIMA, oppid. Japoniæ, cum tractu cognomine in parte Boreal. Niphoniæ Inſul. & Janioſatiæ regionis. *Briet.*

TAINNI, populi à Saracenis ad Meridiem vergentes, *Stephan.*

TAJOANUM, vide *Tayoanum.*

TAIPINGA, urbs Sinar. XI. provinc. Nanchinenſis, prope lacum cognominem & fluvium *Kiang.* Sub qua duæ aliæ. *Martinius.*

TAIPINGA, urbs VIII. Quanſiæ, in regione feraci; ſed jamdudum ſub Rege Tunchini, cum 22. urb. ei annexis. *Idem.*

TAIRA, una ex illuſtribus Cleopatræ ancillis, ἡ συμπλέκουσα τὰς τρίχας εὐπρεπῶς, *quæ comam illius decenter implicabat*: Sicut Charmione altera erat, ἡ ἀποτέμνουσα τὰς ὑπεροχὰς τῶν ὀνύχων εὐφυῶς, *quæ extremos ungues et dexterè præcidebat*, Galen. de Ther. ad Piſon. *l.* 1. *c.* 8. ubi malè *Naeiga*, ſicut *Plut.* qui illam Cleopatræ κουρεύτριαν, *tonſtricem*, vocat, non meliùs Εἰρὰς habet. Ταίρα enim verum illius nomen fuit, quod etiam retinet Tzetzes, *Chil.* 6. *Hiſt.* 44. ſed malè interpretatur, *columbam* voce hâc indigitari notans, cùm Arabicum *tair* vel *tarra*, avem in genere ſignificet. Atque hæ duæ ancillæ maxima Imperii negotia, ſub Cleopatra, adminiſtrabant, ejus etiam in morte comites. Et quidem *Taira* αὐτῆς ἐπὶ ποσὶν ἀπέθνησκεν, *ad pedes ejus exſpiravit*, Plut. *in Antonio*, de Charmione vide ſuprà.

TAITUNGA, urbs Xanſiæ tertia. Intra montes, valde munita. Sub qua 10. urbes. *Martinius.*

TAJYVENUM, urbs Xanſiæ primaria prope fluv. *Fuen*; magni circuitus, ad radices montium. Sub qua 24. urb. *Idem.*

TAIZALI, (vide *Texali*, ut in codice Græco habet *Ptolemæus*.) Northumbri, teſte Lhuydô, populi Albionis in ora Angliæ Orientali, & Scotiæ confinio, Vernicomibus (in codice Græco Vernicomibus) finitimi, quorum regio *Northumberland* vocatur. Sed ex *Ptolemæi* deſcript. in ora Scotiæ orientali ſunt, ubi Devana urbs, quæ *Aberdone* hodie dici putatur: *Taizalo* promontor. (de quo mox) Borealior. *Baudrando*, meliùs *Texali*, fuêre in illa parte, ubi hodiè *Buchan*, provinc. Scotiæ Tranſ-Taanæ, in ora maris German. Eorum caput fuit Devana, nunc in ruinis; quanquam quibuſdam ſit *Dee*, oppid. in illo tractu, longè ab Aberdonia.

TAIZALUM, ſeu *Texalum*, *Ptolem.* promontor. Albionis in ora Scotiæ Orientali, inter oſtia Celnii & Divæ fluv. in Ortum maximè porrectum, inter oppid. S. Joannis, & Aberdonam urbem Borealiorem. Hodie eſt *Buquhanneſſe*, in Buchania provinc. 24. mill. paſſ. ab Aberdonia in Boream.

TAKORAJUM, portus Guineæ, in ora Aurea, intra montes, ubi aliàs caſtrum & colonia Francorum, vix 9. leuc. à promontor. Trium Cuſpidum, 6. à Bottova arce Holandorum in Ortum.

TALA, arbor Indica, apud Arrianum *in Indic.* in cujus ſummitate τολύπαι, i. e. *lanæ glomera* naſcuntur, cortice verò Indi ſapientes, qui *Gymnoſophiſtæ* vocabantur, vivere conſuevêre. Vide de illa aliiſque arboribus lanigeris linigeriſque Salmaſ. *ad Solin. p.* 297. & 298.

TALABRICA, & TALABRIGA, Luſitan. urbs, *Ptolem.* *Talaga* Jac. Vaſconcello. Baudrando *Talega*, vicus Beiræ Provic. in Portugallia, verſus Vagum fluv. 10. leuc. Portugall. ſuprà ejus oſtia in Ortum, totidem à Conimbrica in Boream.

TALABROCA, oppid. Hyrcaniæ, *Strab.*

TALACATIUM, Latii caſtrum.

TALACORI, emporium Taprobanæ, nunc *Jaſanapatan* fortè, caput regni cognominis in parte Boreali.

TALALATUM, urbs Africæ propriæ *Antonin.*

TALAMINA, oppid. Hiſpan. Tarraconenſ. inter Aſtyres & Callaicos, *Ptol. La Vega* Moletio.

TALAMITA, vulgo *Talande*, vel *Talegande*, locus Galliæ in Arvernia ſuperiori.

TALAMONA, vicus Lombardiæ Tranſpadanæ.

TALANTIA, Spartana mulier, cùm audiviſſet, filium ſuum Pædaretum, inique ſe apud Chios in regni adminiſtratione geſſiſſe, his ad eum verbis ſcripſit: *Aut te melius in Chii adminiſtratione gerito, aut iſtic maneto. Nam ſi Spartam redieris, non eſt quod ultra ſperes te victurum.*

TALAON, fil. Laſii apud Argos regnavit. Boccat. *l.* 2. *c.* 38. *Talaos*, habet Pauſan. *l.* 2. Biantis, qui tertiam regni partem tenebat, filius patri ſucceſſit: pater Adraſti, quem vide.

TALARA, urbs Indiæ, intra Gangem, *Ptolem.*

TALARIA, urbs Syracoſiorum. Gentile *Talarinus Stephan.*

TALARIA Lex, memoratur Plauto *Milit. Glorioſo*, *Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 9.

> *Atque adeò, ut ne legi fraudem faciam* Talariæ,
> *Accuratote, ut ſine talis domi agitem convivium.*

Ubi facetè ad Legem aliquam de alea *Talorumve* luſu veterum, Publiciam fortè aut Titiam, alludit. Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 31. de *Talaris* verò vel *ſaxillatis flagris*, vide ſuprà.

TALARIS Veſtis, vide ſuprà *Poderis* & *Stola*, item in voce *Tunica*.

TALASSIO Latinis, qui Græcis *Hymenæus* dictus eſt. Cauſam afferunt è raptu Sabinarum, quæ hiſtoria eſt à *Plutarcho* conſcripta. Ambigit tamen, utrùm an à lanificio ducta ſit ea vox: τὰς ταλάρους enim etiam τάλαρα vocatos ait, in quibus lana continetur, unde & ταλασιουργοί, lanarii Opifices, haud ſanè ineptè. Novæ enim Nuptæ pellem cum vellere ſubſterni, lanâ poſtes obvolvi, colum in pompa ferri conſuevisse notum: tanquam ad opus faciendum, non ad virginitatem deponendam deducerentur. Aut ſanè, quòd ejuſmodi argumentis ſedulitas futuræ Matrisfamiliâs deſignaretur. Sicut apud Græcos etiam cribrum præferebant, & ante thalamum piſtillum alligabant. Non id Romæ: factâ enim de raptu cum Sabinis pace, inter eos convenit, ne ipſorum uxores molerent, neve coquinam facerent. À lana igitur ſic *Talaſſionem* deducunt. Illud tamen ſecretioris fortaſſe fuerit eruditionis, [illegible], i. e. *deſponſatam virginem*, dicebant Veteres, quare eadem vocis veſtigia cum *Talaſſione* maximam habere videntur affinitatem. Eâ autem voce uſus eſt Sophocles *in Antigone*. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poetic. l.* 3. *c.* 101. In nuptiis itaque *Talaſſionem* Romani, non minùs ac Græci *Hymenæum*, inclamare ſunt ſoliti; qua de re ſic Roſin. *l.* 5. *c.* 37. *Acclamationem hanc ex eo inoleviſſe Livius, l.* 1. *c.* 9. *auctor eſt, quod in Sabinarum raptu Virgo una longè ante alias ſpecie & pulchritudine inſignis, à globo cujuſdam Talaſſii rapta fuerit: multiſque ſciſcitantibus, cuinam eam ferrent deducendam? ne quis violaret, Thalaſſio eam ferri clamitatum: Qua de cauſâ vocem hanc nuptialem factam & ad poſteros inde manâſſe, Plut. quoque in Romulo & Quæſt. Rom. quæſt.* 31. *cenſet. Nonnullis tamen ad lanificium vocis hujus originem cauſamque referendam eſſe videtur. Qua in ſententia Varronem fuiſſe, Sextus Pompejus teſtatur: Talaſſionem, inquiens, Varro ait, ſignum eſſe lanificii. Ita enim vocabant quaſillum, qui aliò modò calathus, vas utique lanificiis aptum. Conſtat autem lanificiis priſcas Matronas valdè deditas fuiſſe, præcipuamque his curam & operam impendiſſe. In fœdere etiam inter Romanos & Sabinos percuſſo, lex hæc atque conditio dicta eſt, ut volentes nuptæ apud Viros quibus conjunctæ erant, manerent, omnium operum ac munerum vacationem præterquam lanificii habituræ.* Vide quoque in voce *Thalaſſius*.

TALAVERA *la Reyna*, urbs Caſtellæ novæ, ad Tagum 12. leucis Hiſpanic. infrà Toletum in Occidentem verſus Pontem Archiepiſcopi 5. Ibi fluv. *Alberche* in Tagum ſe exonerat.

TALAURUS, vide *Galaurus*.

TALAUS, Argivus, ex Argonautis unus, Flacc. *Argon. l.* 1. *v.* 358. & *l.* 3. *v.* 471. 480. Pater Adraſti. Memoratur Statio, *l.* 5. *v.* 406.

> *Nunc magnum Oeniden, nunc ille hortatibus Idam*
> *Et* Talaum, *& cæca rotantem aſpergine ponti*
> *Tyndariden iterans gelidique in nube parentis*
> *Vela laborantem Calais ſubmittere mali*
> *Voce, manuque rogat* ———

Ubi in uno libro verſus iſti ſic leguntur,

> ——— *hortatibus Idam*
> *Tyndariden iterans, gelidique in nube parentis*
> *Æthaliden, & cæca rotantem aſpergine ponti*
> *Vela* &c.

Sicque *Talaus* omittitur, ſed nihil mutandum, ſuadet Barthius. Hinc itaque Adraſtus *Talaonides* Papin. Statio, *Theb. l.* 2. *v.* 141.

> *Cum ſenior* Talaonides, *nec longa moratus*
> *Dircæuſque gravium, pariterque Acheloius heros*
> *Corripuere toris* ———

TALAUS, melius *Laus*, oppid. & fluv. Bruttiorum in Lucaniæ confinio in ora Calabriæ citerioris *Strabo. Scalea*, teſte *Barriò*. Vide *Laus*.

TALBENDA, urbs Pamphyliæ, *Ptolem.*

TALCA, *Ptol.* Talga Melæ, *l.* 3. *c.* 6. *Taxata* Plinio, *l.* 6. *c.* 17. inſul. maris Caſpii fertiliſſima, ex qua aliquid contingere nefas erat veteribus, quòd Diis ſacra habebatur; Hyrcaniæ adjacet, & *Alea* hodie dicitur.

TALCHUM, Arabibus *talck*, *Avicenæ* eſt aſter Samius Veterum, aliis alumen Sciſſile, at Græcis omnibus recentioribus, præcipuè Χημευτικοῖς, Veterum ἀφροσέληνον, qui alio nomine σεληνίτης λίθος, lapis niveus & levis, quod per lunæ augmenta plenior ac ſolidior inveniretur, ſic dictus. *Dioſcorides*, [Greek], *naſcitur autem in Arabia albus, pellucidus & levis*. Unde & καθολικός recentioribus appellatur. Recenſetur *Stephano Alexandrino* inter ea, quæ calcinamus, & quorum cineres magnos præbent effectus in arte ſuffiendi: & ex Lunæ effluvio originem capere τοῖς χημικοῖς Auctoribus Græcis traditur, unde nomen ἀφροσέληνον, quaſi ex *ſpuma Lunæ concreti*. Lunam enim ſpumare in herbas & lapides Veteribus creditum eſſe notum:

> ——— *quod Luna novas deſpumat in herbas.*

Inde *Lunare virus* Lucano, quod Luna magicis cantibus affecta deſpumavit &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1098. Auctor Anon. *Sinæ & Europ. c.* 33. inter ea refert, è quibus ellychnia incombuſtibilia fiunt: *In regno Tauyn naſcitur herba quædam ſuper lapides incombuſtibilis* ——— *Ex ea forte Veteres asbeſton ſuum ſive pannos illos confecêre, in quibus mortuorum comburebant cadavera, ne cineres cum rogo miſcerentur* ——— *Neque enim fuerit ex amiantho lapide, ex alumine pluma, aut* Talco, *quod eſt vitrum Moſcoviticum, ex quibus, ut & ex hac herba, Tartari conficiunt ellychnium perpetuum* &c.

TALCINUM, *Ptol. Talſini* hodie territorium, oppid. olim Corſicæ mediterraneum circa ortum Tooli fluv. inter Niolum & Curiam oppida ex majorib. inter Baſtiam & Adiacium, 40. mill. paſſ. in Corſicæ umbilico.

TALEA, vide infrà *Talia*.

TALEACOTIUM, vulgò *Tagliacozzo*, oppid. Aprutii ulterioris cum titulo Ducat. Columnarum 8. mill. paſſ. à lacu Fucino in Occaſum 18. ab Aquila, in Africum, verſus confinia ditionis Pontific.

TALEMANNI, dicuntur apud Groninganos Triumviri, velut Collegii Præſides ac Rectores, eò quod nomine reliquorum in Senatu verba faciunt; ex *tale*, oratio, ſermo, & *man*, vir. Ubbo Emmius, *in Groninga*, p. 61. At *Talemarii*, vel *Talemellarii* apud Rerum Gallicar. Scriptores, paniſices ſunt, uti ex veter. *Regeſtis* A. C. 1228. & 1231. docet Car. du Freſne, ubi ſupra.

TALENTUM, Græcè τάλαντον, inſtrumentum propriè, quô ponderabatur, unde illud Homeric. *Il.* β. *v.* 636. Διὶ ἀτάλαντος, *Jovi æquiparandus*: Per tralationem, ipſum pondus. Vox Græcis olim in frequenti uſu, qui ſummas rei pecuniariæ Minis & *Talentis* deſignare ſolebant; Romanis adhibita non eſt, nullum enim illis *Talentum* fuit, unde Sardum, quem ſtupor alicujus, qui Servum interpolaverat, decepit, ex Plauti *Moſtellaria*, *Actu* 3. *ſc.* 1. *v.* 109. Romanum quoque *Talentum* facientem, meritò refutat Gronovius. Sine adjectione, Scriptoribus antiquis ſemper Atticum ſignificat: Sic enim idem Gronovius: *Talentum Atticum ſive ſex millium drachmarum ſemper ſignificant Græci & Latini, quoties nullum ei alterius gentis cognomen adponunt.* Cum adjectione, *magnum*, ſoli Latini dixerunt paſſim: quod Priſcianus 80. librarum facit, fingitque, quod nuſquam apparet, *parvum Talentum* minarum 60. Sed hoc omnibus Antiquis ignotum eſt, *magnumque* Plautus, *loc. cit.* non 80. ſed 60. minarum facit. Scaliger id ſic dici cenſet Latinis, quod Græcis ἁδρὸν & παχὺ, quum neceſſe ſit, ſi mina quædam fuerit παχεῖα, etiam *Talentum* fuiſſe. Verùm & hoc non minùs in quæſtione eſt apud Veteres, ut Priſciani parvum; nec ſi μνᾶ ἁδρὰ & παχεῖα δραχμὴ alicubi reperitur, neceſſe eſt & hæc *Talentis* fuiſſe tributa. Præterea deſtruit hanc interpretationem Plautus, *in Rudente*, *Actu* 5. *ſc.* 2. *v.* 31. *Talentum argenti commodum magnum inerat in crumena.* Si *magnum* παχὺ, junguntur diſſociabilia: Nam *commodum*, ipſo interprete, ἀκριβῶς, *juſtum*, *modicum* & nihil ultra. Sic *commodum* particula, quod aliis *tantum quod*. Petitus *magnum* putat argenti Talentum, *parvum* auri, quum illud 60. minarum ſit, hoc 60. drachmarum, tres ſtateres complectens. Huic validè obſtat Virgilii illud, *l.* 9. *Æn. v.* 362.

> *Et tripodas geminos, auri duo magna talenta.*

Ubi expreſſit Homericum, *Il.* 1. *v.* 122.

> Ἑπτ’ ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα.

Vult quidem Petitus, illud auri Talentum *parvum* etiam Diphilo appellari, βραχὺ [illegible], ſed argenti *Talentum* intelligendum eſt vel cum Scaligero, *cui aliquid deeſt*, ut *curto centuſſe*, Perſio, *Sat.* 5. *v.* 191. vel cum Salmaſio, ipſum commodum, ſtrictum, *cui ſi nihil deeſt, certe nihil ſupereſt.* Sic μέτριον *Heſychio* μικρόν. Sic *modicum* & *mediocre*, pro *parvo*, Virgil. Et verba Seuthæ ſunt apud Xenoph. ἀναβάσ. *l.* 7. Ἀργύριον μὲν οὐκ ἔχω, ἀλλ’ ἢ μικρόν τι, ὃ τοῦτο σοι δίδωμι, τάλαντον, *Argentum quidem*, (i. e. argenti copiam) *non habeo, præter commodum quoddam, quod tibi dono, talentum.* Videtur ergo Romanis id diſcrimen additum vocabulo, quòd illis, quàm interiori & Aſiaticæ reliquæque Europeæ Græciæ viciniores Græcorum coloni id uſurparent pro ſumma haud quaquam grandi: quibus cum quia frequens erat commercium, & conſueſſent nominare *Talentum*, pro pauculis nummis, ad ſignificandam penſiorem illam ſummam, quod ſolum *Talentum* noverant remotioris Græci ſive auri ſive argenti, *Talentum magnum* dixêre. Hi populi erant, Neapolitani, Rhegini, Syracuſani, de quibus Feſtus: *Talentum Neapolitanum ſex denarium, Syracuſanum trium denarium, Rheginum victoriati.* Hoc itaque primò noverunt Romani ſolùm, utpote Italiæ aut proximis Italiæ incolis uſitatum: At ubi cum aliis Græcis commercium eſſe cœpit, inveneruntque tantò majorem pecuniam eâ nuncupatione finiri, ad vitandam ambiguitatem 60. minas Atticas *Talentum magnum argenti*: 60. drachmas vel tres ſtateres, *Talentum magnum auri*, appellaverunt. Denique frequens uſus horum & in vicinis locis cum potentia Romana recepta etiam pecunia, merſit, atque deſuetudinem egit iſtam *Talenti* pro

minu-

minutis uſurpationem, manſitque ea vox ſine alia adjectione pro amplioribus pecuniæ peregrinæ ſummis, vide Gronov. *de Pecunia vet.* *l.* 3. *c.* 4. Sic *Talentum magnum* & *Talentum Atticum*, res eadem, minarum 60. ſeu 6000. denariorum, ſeu drachmarum. De quo ſic Rhemnius Fannius,

> *Cecropium ſupereſt poſt hæc docuiſſe* Talentum,
> *Sexaginta minas, ſeu vii, ſex millia drachmas,*
> *Quod ſummum doctis perhibetur pondus Athenis.*

In pecunia Romana 60. libras, 24. Seſtertia, facit. Imò *Talentum* quodvis 6000. drachmarum ſui generis habere, quæ ad Atticas reductæ varient, monet idem Gronov. *c. præc.* de variis, apud varias Gentes, *Talentis*, vide hic *infra*. Recentiori ævô, pro *libra* vox occurrit *in Alexiade* Annæ Comnenæ, & apud alios recentioris ætatis Scriptores: Theophanes verò annô 9. Nicephori Generalis, pro centenario; ſeu centum libris, eum uſurpavit. Sed & pro numiſmate, ſeu nummo aureo, adhibitam docet *Heſychius*: [illegible] Τελάντου. [illegible] Atque ſic videtur accepiſſe idem Theophanes annô I. Michaëlis Curopalatæ, quô locô ſcribit, eum militum provincialium, qui bellô Bulgaricô perierant, uxoribus conceſſiſſe [illegible], cùm vix probabile ſit, de centenariis auri hæc accipienda, Car. du Freſne *Diſſert. de inſer. ævi Numiſm. num.* 81. Vide eundem, *Notis ad Alexiadem cit.* adde Covarruviam *de Vet. Numiſm. Hiſpan. c.* 4. *num.* 5. & Suicerum in Ταλάντον.

Variæ Talentorum, apud diverſos Populos, ſpecies.

Achaicum proprium nullum fuit: unde ſententiam quorundam Eruditorum illud octo millium trecentarum triginta trium drachmarum Atticarum trientis ſive duorum obolorum, ſomnium dicit Gronov. *loc. cit.*

Æginiticum, ſeu Æginæum, ejuſdem cum Corinthiaco valoris, 6000. drachmarum Æginæarum fuit. Sed quia Æginæa drachma decem habebat obolos Atticos, & 6. Æginetææ drachmæ 10. Atticas habuêre: hinc mina Æginæa 166. drachmas & 4. obolos, qui reſpondent noſtris uncialibus 20. ac proin *Talentum Æginæum* 10000. drachmarum Atticarum, h.e. 1600. coronatos, 1200. unciales, fecit, Idem *l.* 3. *c.* 5.

Ægyptium, 80. librarum fuit Romanarum, ut teſtatur apud Plinium, *l.* 33. *c.* 3. Varro, qui ambo Ægyptii numerum tertiâ parte Alexandrinô minorem faciunt; unde fruſtra ſunt, qui utrumque confundunt, 80. itaque minas Atticas, totidem libras Roman. noſtros 800. coronatos fecit.

Alexandrinum duodecim millium denarium fuit, ſeu totidem drachmarum, adeoque duplum ad Atticum.

Argenti, 60. fuit minarum, 6000. drachmarum, ut ſuprà viſum.

Atticum, Auctoribus ſæpe ſine adjectione *Talentum*, Romanis *Talentum magnum* dictum; conſtabat ſexaginta minis, ſive 6000. drachmarum Atticarum. Ad Romanam pecuniam redactum conſtituebat 24. ſeſtertia, 60. libras argenti. Apud *Priſcianum* itaque cùm dicitur conſtitiſſe minis 100. ſeu drachmarum 7500. minæ intelliguntur, quales fuêre ante Solonem; quarum quælibet 75. drachmas habebat. Idem, *l.* 3. *c.* 3.

Auri, 60. fuit drachmarum.

Babylonium, vide *Pollucem*.

Ciſtophorum, idem cum Rhodio, 4500. denariûm fuit. *Feſtus*.

Corinthiacum, [illegible] habuit ſex millia, quæ Atticarum [illegible] reſpondent: ut evidenter patet ex A. Gellio, ubi Laida narrat Demoſthenem [illegible], popoſciſſe. *Quod facit*, addit *nummi noſtratis denarium decem millia. l.* 1. *c.* 8. Idem itaque cum Æginetico fuit.

Cyrenæum, 120. minarum fuit, adeoque idem cum Alexandrino. Ejus meminit Plautus, quod drachma Cyrenis erat.

Hebræum, ככר *Cicar*, cum argenti erat, valebat 3000. ſiclos, vide Exodi *c.* 38. *v.* 25. 26. Cùm auri, duodecimô tantô fuit majus. Godwyn. *de Ritibus Hebr.*

Magnum Romanis, idem cum Attico, vide ſuprà.

Neapolitanum, ſex ſolùm denarium fuit.

Παχύ, non minùs in quæſtione eſt apud Veteres, ac *Magnum*, ut vidimus; vel potiùs *Parvum* Priſciani.

Rhegiuum, victoriati ſolùm fuit valore.

Rhodium, ejuſdem cum Ciſtophoro pretii.

Romanum, nullum fuit.

Siculum ſeu Syracuſanum, 30. fuit denarium.

TALERUS, nomen monetæ, apud Germanos, inſignioris, *ein Thaler*: nomine à Valle Joachimica. German. *Thael* deſumptô, ubi primùm cuſi ſunt per Slicones Comites, Georg. Agricol. *l.* 2. *de pond. & menſur.* circa A. C. 1520. qui adhuc non infrequentes apparent, unâ parte Joachimum Abbatem & inſignia Slikenſia præferentes, cum literis: *AR. DOMI. SLI. STE. & FRA. COM. B. S.* alterâ Leonem Bohemicum, cum literis: *LUDOVICUS PRIM. D. GRACIA R. BO.* quos alii dein ſunt imitati: Interim & antiquiores Joachimici, minus tamen frequentes, ſunt aliqui, ut quem *MAXIMILIANUS. MAGNANIMUS. ARCHIDUX. AUSTRIÆ. BURGUND. ET MARIA. KAROLI. FILIA. HERES. BURGUND. BRAB. CONJUGES.* A. C. 1479. Item, quos Sigiſmundus Archidux A. C. 1486. nominis æternandi ergo formari juſſerunt. Vide Chriſt. Becmannum *Hiſt. Orbis Terrar.*

TALETUM, fanum erat Soli dicatum, in Taygeti montis vertice. Pauſan. *l.* 3.

TALI pedum in Thetidis olim fuêre poteſtate; ut & plantæ: quemadmodum ipſos pedes Mercurius ſacros habuit, teſte. *Servio.* Vide Lil. Giraldum *Syntagm.* 1. *Deorum Gentil.* & Hadr. Junium, *Animadverſ. l.* 4. *c.* 12. nec non infrà *Talus*. Iidem cum Teſſeris, de quibus infrà, Ludi fuêre genus, in conviviis, uſque ad *Talariam* legem latam, non minùs ac Latrunculi, adhibiti: Inter quæ tamen ſic diſtinguit Godwynus, ut Aleam dicat utriuſque ludi fuiſſe genus, Teſſeram autem *a Dye*, ſed *Talum* Anglicè *an huckle-bone* interpretetur *Anthol. Rom. l.* 2. *Sect.* 3. *c.* 13. Hadr. Junius, ubi modò, *l.* 2. *c.* 4. ſimiliter diverſos hos ludos efficit. Dempſterus hoc ſolum inter utroſque agnoſcit diſcrimen, quod *Tali* 6. angulos haberent, Teſſeræ quatuor. Punctis Teſſeras fuiſſe notatas, obſervavit Hadr. Turnebus, *Adverſar. l.* 5. *c.* 6. unde *Numericeburn*, pro *Teſſeris* apud Ovidium, *de Arte l.* 2. *v.* 183. At *Tali pro numeris effigies animalium habebant, ut vulturum aut Regulorum*, teſte eôdem Turnebô *locô cit.* Unde eoſdem *Vulturios*, item *Regulos* dictos reperimus. Et *Vulturiorum* quidem meminit Plautus, *Curculione, Actu* 2. *Sc.* 3. *v.* 78.

> *Tace parumper, jacit Vulturios quatuor.*

An verò iidem & *Reguli* dicti ſint, ambigit præfatus Godwynus, cùm *Regulum* Latinis idem ſignificare velit, quod *Baſilicum* Græcis, nempe non minùs in Teſſeris, ac in *Talis*, totum jactum fortunatum ac felicem, Vide Cœl. Rhodig. *l.* 20. *c.* 18. & ſuprà in hac voce: qui aliàs, & *Venus*, dictus eſt, ut videbimus. Numerô certè differebant, nam *Talis* quatuor, Teſſeris tribus uſi ſunt Veteres: frequentiorque ille, quàm iſte ludus fuit. Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 15.

> *Non ſim* Talorum *numero par Teſſera.*

Ad quem, *tribus quoque* Talis *aliquando luſitatum eſſe*, notavit Scholiaſtes, *Epigr. præc.* Ludebant verò *Talis* Veteres hôc modô: Quatuor talis in fritillum ſive pyrgum ſive orcam (nam hoc commune *Tali* quoque cum Teſſeris habebant) conjectis, juxta illud Horatianum, *Sat.* 7. *l.* 2. *v.* 17.

> *Mitteret in pyrgum* Talos.

eôque concuſſô, ſuper tabulam effundebant: dicebaturque jactus feliciſſimus, quando videl. omnes quatuor *Tali* diverſum oſtendebant latus, *Venus*, ut dictum. De quo ſic Lucianus *Amor.* [illegible] *At quoties jecerat id, quod intendebat, maximè ſi quando Deam ipſam feliciore jactu ſortitus erat, nullô* Talô *pari figurâ cadente, adorabat eam, ſperans ſe id eſſe conſecuturum, quod expectabat.* Contrà infeliciſſimus jactus, tam in *Talis*, quàm in Teſſeris, habebatur *Canis*, qui ſemper nummis ſuis ludentes mulctabat, unde *damnoſi Canes*, ſæpe apud Auctores. De priori jactu Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 14.

> *Cùm ſteterit vultu nullus tibi* Talus *eôdem,*
> *Munera me dices magna dediſſe tibi.*

Ovidius, *locô cit.*

> *Damnoſi tacito ſtent tibi ſæpe Canes.*

De utroque Propertius, *l.* 4. *El.* 9. *v.* 17.

> *Me quoque per* Talos *Venerem quærente ſecundos,*
> *Semper damnoſi ſubſiluêre Canes.*

Dicebatur verò *Canis*, quoties in aliquo laterum ſuperiorum *unio*, (ſecundùm eos, qui punctis ſeu numeris *Talos* notatos fuiſſe volunt) prodibat. *Quatuor enim* Talorum *latera numeros aut puncta ſic habuêre diſpoſita, ut, quæ in duobus lateribus eſſent, puncta ſemper efficerent ſeptem, hoc nimirum modô,*

1. ——————— 6.
3. ——————— 4.

E quibus qui Senionem, qui & Cous dicebatur, jaciebat nummum ex acervo lucrabatur. Hinc Perſius, Sat. 3. *v.* 48.

> ——— *Quid dexter Senio ferret,*
> *Scire, erat in votis, damnoſa Canicula quantum*
> *Raderet.*

Niſi aliter ex luſus lege convenerat, ut de Auguſto legimus in ejus ad Tiberium Ep. apud Sueton. c. 71. *Inter cœnam luſimus* [illegible] *& heri & hodie.* Talis *enim jactatis, ut quiſque Canem aut Senionem miſerat, in ſingulos* Talos *ſingulos denarios in medium conferebat, quos tenebat univerſos, qui Venerem jecerat*, Jac. Oiſelius, *Notis in A. Gellium, l.* 18. *c.* 13. Ubi tamen pro *Aut*, Godwynus *Et* legi vult; Si quis enim Senionem cum Cane jeciſſet, hunc jactum quoque infelicem fuiſſe habitum, docet Martialis, *l.* 13. *Epigr.* 1. *v.* 6.

> *Senio nec noſtrum cum Cane quaſſat ebur.*

Aliter Bartholomæus Merula, *in Ovidium, de Arte am. l.* 2. Unde patet, *jactuum* in Talorum luſu nomina, unde originem habeant, adhuc incertum eſſe. Non verò *jactus* ſolùm, & ſed *miſſus*, & *manus*, in Talis Teſſeriſque locum habuit. Namque Suetonius, *Aug. c.* 71. *Si quas manus remiſi cuique exegiſſem aut retinuiſſem, quod cuique donavi, viciſſem* &c. Erant illi, aut è liguſtro, Plin. *l.* 16. *c.* 18. aut ex ebore, Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 14. cujus lemma eſt, *Tali eborei.* Fuitque hic ludus apud Græcos quoque jam olim in uſu. Nam Homerus, *Odyſſ.* α. in templo Minervæ procos ludentes *Talis* inducit: & conſuetum in Templis fuiſſe ludere, obſervat Fr. Luiſinus, *Parerg. l.* 5. *c.* 21. Dicebant hi illum [illegible], unde [illegible], Item κύβοι, ſed voce magis generali: Unde Polycletus Sicyonius ex ære duos pueros, *Talis* nudos ludentes, qui vocarentur *aſtragalizontes*, feciſſe legitur, apud

apud Plinium, *l.* 34. *c.* 8. Interim id inter Romanos Græcoſque diſcrimen fuit, quod apud illos ſenile plerumque exercitamentum eſſet. Cicer. *de Senect.* *Nobis ſenioribus ex luſionibus multis Talos relinquant & Tesseras*: unde ſuprà Auguſtus, *loc. cit.* *Luſimus γεροντικῶς*. Apud Græcos verò pueris luſus is familiaris erat: ut de Cupidine ac Ganymede proditum Apollonio Rhodio *Argonaut. l.* 3. de pueris Polyclem, Plinio paulo ſuprà; & notum Proverb. *Pueros aſtragalis, viros periurandis fallendos*. Heraclitus quoque Epheſius hinc, propter facti novitatem, quòd *Talis* luderet, puerorum inſtar, *Aſtragalizon* nominatus legitur, apud Diog. Laërtium, *in vita ejus*. Non omittendum, Romanos, cùm *talis* luderent, ſcorta ſibi auxiliatura invocare conſuevisse; ut docet Plautus, *Aſinariâ Act.* 5. *Sc.* 2. *v.* 54.

> AR. *Jace pater* Talos, *ut porro nos jaciamus*. DE. *maxumè*,
> *Te Philenium mihi, atque Uxoris mortem: hoc Venereum eſt*,
> *Pueri plaudite & mihi ob jactum canthara mulſum date*.

Et *in Captivis Actu* 1. *Sc.* 1. *in principio*,

> *At ego aio rectè, nam in convivio ſibi*
> *Amator*, Talos *cùm jacit, ſcortum invocat* &c.

Vide Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. loc. cit.* Thom. Dempſter, *Paralipom. in Roſin. l.* 5. *Antiqq. Rom. c.* 1. Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 4. *c.* 2. Alios, ut & infrà ubi de *Talorum luſu*: de *Talis* verò *aureis* in Aponi fontem olim conjici ſolitis quæ *μαντεῖας* ſpecies erat, diximus voce *Fons*: it. de ratione divinandi è *Talis in menſam conjectis*, ubi de *Sortibus*.

TALIA, urbs Mœſiæ ſuperioris *Anton.* Saliata Mœſiæ primæ, *Libr. Notit. Tabula*, *Pt.*

TALIA, ſeu TALEA, apud Tertullian. *de Pallio c.* 5. ubi de tranſitu à toga ad pallium, *nullo tædio conſtat, adeo nec artifice neceſſe eſt, qui pridie rugas ab exordio formet, & inde deducat in talias* &c. ruga eſt in longum deducta ac directa, à ſimilitudine *taliarum*: prius enim in toga rugæ illæ formabantur, deinde in talias deducebantur. Eſt autem *talia* propriè arboris ramus, ex utraque parte æqualiter præciſus, Græcis *θάλλα* aut *χίζα*, ſeu brevis baculus utrinquè pariter craſſus; unde *taliare* ſcindere eſt, Græcè *χίζειν*. Ad ejus ſimilitudinem *χίζαι* Græcis appellantur homines craſſi & compacti, *οἱ πάντῃ παχεῖς*, qualem Dicæarchus Herculem fuiſſe ſcribit, apud Clementem *in Protreptico*. Indeque *taliam* Galli vocant *τὴν τοῦ σώματος χίζαν*, & *belle taillez* homines dicunt, bene formatos & corpulentos, *Caeſuram* quoque Latini dixêre. Lucretius, *l.* 3. *v.* 220.

> *Extima membrorum circum caeſura tamen ſe*
> *Incolumem præſtat* ——

Ubi *caeſura* idem quod *talia* & *χίζα*. Sic ergo rugarum in veſte partem eminentem ac protuberantem, quæ & *ſtria* vocabatur, *taliam* appellavit Tertullianus, quia Græci *χίζας* etiam nuncupârunt, ut ex Heſychio diſcimus, Salmaſ. *ad Tertullian. d. l.* Sed & *Taleam* ſeu *Taliam*, vulgò *taille*, Galli appellant teſſeram ligneam in duas partes fiſſam, in quarum utraque debitum continetur tranſverſariâ quâdam cæſurâ denotatum, alterâ penès emptorem, alterâ penès venditorem vel creditorem remanente; de qua vocis notione vide Car. du Freſne *Gloſſar.* in hâc voce: ut & in *Tallia*, quod, præſtationis genus eſt, hinc nomen nactum; inſi à quoque aliquid voce *Tenus*. Diminutivum *Taleola*; inde *Taleolæ mutatæ*, de quibus infrà vide, voce *Vigil.*

TALIFRAGIUM, inter Veter. pœnas, quibus de ſuprà voce *Pœna.*

TALIO, fœmin. Plinio, ex *talis*, quaſi *talis retributio*: Tale enim patimur, quale fecimus. Unde Lex *Talionis*, Lex patis vindictæ, vel *ſimilitudo vindictæ*, Iſidor. *Pœna reciproci*, *l.* 11. *Cod. de exhib. reis*, aut *ſimilitudo ſupplicii*, Honor. & Theodoſ. Augg. *l.* 17. C. *de Accuſ.* Græcis *Antipelargoſis* apud Iſidor. *in Gloſſ.* melius *ἀντιπεπονθὸς*, *Gloſſar.* Philoxeni, vel *ἀντιτιμωρία* &c. *Hoc enim naturâ & Lege inſtitutum eſt, ut lædentem ſimilis vindicta ſequatur*, Iſidor. *l.* 5. *c.* 27. Apud Romanos in uſu fuit, in criminibus cujuſcunque conditionis vindicandis: inprimis verò in prævaricationibus, uti docet Franc. Polletus, *Hiſtor. Fori Rom. l.* 4. *c.* 3. quod ipſum loquitur Paulus JCtus, *loc. ff de prævaric. l. fin.* C. *de Accuſ.* Sed multo magis in calumnia, ut apud eundem Polletum videre eſt, *l.* 4. *c.* 5. Imò in atroci quoque injuriâ valuit, ut ex XII. Tabb. fragmentis liquet, apud A. Gellium, *l.* 20. *c.* 1. *Si. membrum. rupſerit. ni. cum. eo. pacit. Talio. eſto.* Cui ſimile quid ex Catone *Orig. l.* 5. adducit Priſcianus *de Grammat. l.* 6. *Si quis membrum rupit, aut os fregit, Talione proximus agnatus ulciſcitur.* Feſtus ſic legit, *Si. membrum. rupſerit. ni. cum. eo. pacit. Talio. eſto.* De cujus iniquitate Favorinum, æquitate Cæcilium, egregiè diſputantes, vide apud Gellium, *loco cit.* Ejuſdem pœnæ uſus apud alias quoque pleraſque Gentes receptus eſt. Et quidem de Græcis ac præſertim axonibus Solonis, vide Diog. Laërtium, *l.* 1. de Iudis, Strabonem, *l.* 15. de aliis alios. Ipſi Rhadamantho placuiſſe, tradit Ariſtoteles, *Ethicorum l.* 5. *c.* 5. *Rhadamantheum* hinc *jus* vocant, quod tamen ipſe non omni ex parte probat. De Populo ſancto, à quo fons Conſtitutionis hujus, in natura ipſa fundatæ omnino repetendus eſt, ita legimus Levitici, *c.* 24 *v.* 19. 20. *Quod ſi quis intulerit corporis vitium proximo ſuo, quemadmodum fecit, ſic fiat ei. Fracturam pro fractura, oculus pro oculo, dens pro dente: prout intulerit corporis vitium homini, ita inferetur ei* &c. Vide quoque Deuteron. *c.* 19. *v.* 21. Ubi, quum duplex Talio ſit, Talio *identitatis* ſeu *Pythagorica*, quâ ſecundùm literam Legis, idem omninò, quod quis fecit, patitur; & Talio *ſimilitudinis*, ſeu *Analogica*, cùm certa & proportionata pecuniæ ſummâ, ſeu mulctâ, damnum illatum penſatur. Hebræi poſteriorem intellectam volunt, & *oculum pro oculo*, interpretantur *pretium oculi*, Targum Jonathanis & Rabbi Salomon, *ad Deuteron. loc. cit.* Non enim ſemper Talionem *identitatis* poſſibilem eſſe, varii caſus evincunt; ut cùm cæcus videnti oculum effodit, aut edentulus alteri excuſſit dentes: & atrocior quandoque pœna foret delicto, ut ſi unoculus alteri binos habenti oculos alterutrum eruat. Proin in mutilationibus corporis, Hebræi doctores quintuplicem rependendam eſſe mulctam, ſtatuerunt, *pro damno, pro laeſione, pro dolore, pro medicina & confuſione*. Vide Munſterum, *in Exod. c.* 21. Apud Romanos quoque, Reum habuiſſe facultatem paciſcendi, neque neceſſe fuiſſe pati *Talionem*, niſi eam elegiſſet, diſcimus ex Gellio, *l.* 11. *c.* 1. *l.* 16. *c.* 10. Apud quos cur Legem hanc placuerit tolli, ut & plura hanc in rem, vide apud Thomam Dempſterum, *Paralipom. in Roſinum paſſim, inprimis l.* 9. *c.* 17. De impendiis verò, Legem vide Exodi *c.* 21. *v.* 19. & pecuniaſtis mulcta, quæ ultra ea exigi ſolebat, Conſtantin. *c.* 8. §. 1. apud Hug. Grotium, *de Jure Belli & Pacis*, *l.* 2. *c.* 20. *Reciproca pœna* porrò dicitur Talio, *in l.* 3. *Cod. Theodoſ. de Exhib. reis* &c. *ἀμοιβαία ἀντεκδίκησις*, apud Dionyſ. *Eccl. Hierarch.* *Vicariam pœnæ genus*, apud Valerianum, *de Bono diſcipl.* uti docet in *Gloſſar.* Car. du Freſne, hanc in rem varios Auctores laudans, Jac. inprimis Godofredum, *ad l.* 7. *Cod. Th. Accuſ.*

TALISMANI, ſacerdotes Turcarum: hos, quoties convivas vocabant, Ottomannus, & Succeſſores ejus, filius Urchan, ac Murates, menſæ adhibuiſſe leguntur, ut eorum præceptis & admonitionibus aurem præberent, ac Alcorani lectioni vacarent. Lipſius, *Mon. Polit. l.* 1. *c.* 2. De iis ita Augerius Busbequius *Legationis Turc. Ep.* 1. *Taliſmannos*, inquit, *habent hominum genus Templorum miniſterio dicatum. Hi menſuris utuntur ex aqua, quibus poſtquam advenиſſe Auroram cognoverint, clamorem tollunt ex celſa turri, in eum uſum conſtructâ, quo homines ad venerandum Deum hortantur & arceſſunt. Idem faciunt medio tempore, inter exortum Solis & meridiem; item inter meridiem & occaſum: Poſtremò, Sole occidente, voce utuntur acutiſſimâ, eam non injucundâ modulatione vibrantes; quæ longiùs, quam credi poſſit, exauditur*, &c. Juxta Templa enim Turcæ altas turres multilateras conſtituunt, quarum faſtigia in pyramides exeunt ligneas, plumbeis laminis, ad imbrium vim arcendam, contectis. Non longè autem à pyramidis initio ita conſtructæ ſunt, ut circumire quis facilè poſſit, eoque ſcalâ cochlide aſcenditur, in cujus ſummitate oſtiola, quibus egreſſus eſt circulare in podium, omnia orientem ſpectant Solem: Ex hiſce itaque turribus podiiſque *Taliſmanni* iſti, ſive Sacerdotes, ſtatis diei noctiſque horis, ut dictum, Omnipotentis Dei nomen Stentoreâ voce inclamant, homineſque ad Templa, ut nos campanis ſolemus, convocant, vide Hieron. Magium, *l. de Tintinnabulis c.* 15. cum *Notis* Franc. Swertii. De *Taliſmannis* verò, ſeu *στοιχείοις* vel *characteribus*, aliiſque rebus Magicis ita appellatis, conſule Salmaſ. *in Kerkoetium*, *p.* 75. *de Annis Climacter. p.* 578. Gafarellum, *de Curioſitatibus inaud.* Alios. Addo hic ſaltem, Græcam hanc vocem eſſe, ſed modicò flexu in Arabiſmum detortam. *Taliſman* enim *τέλεσμα* eſt, ſeu *τετελεσμένον*, ſicuti ſunt *τετελεσμένοι* annuli, de quibus vide ſuprà, in voce *Eleazarus*; *τετελεσμένοι ἀνδριάντες*, & cætera ejuſmodi, de quibus aliquid diximus, *ubi de Conſecratione Magica*, ex Salmaſio eodem, *Not. ad Aurelianum Flavii Vopiſci*, aliquid etiam infrà dicemus voce *Teleſtes*.

TALITRUM, ſeu manus ad *Talitrum* faciendum compoſitæ icon in monumento Sardanapali, cum lemmate, *Omnia nil ſunt*. Eorum in pancratio uſum, vide ſuprà voce *Pancratium*.

TALIUM, urbs Junnaniæ in Sina verſus partem ejus Borealem, & regni Tunchinenſis confinia, juxta lacum Siulum. Sub qua quinque urbes: *Martinius*.

TALIUS Geminus, Accuſator Fabricii Vejentonis. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 50. Mureto, *T. Albius*.

TALLA, apud Lucilium.

> *Flebile cepe ſimul, lacrymoſaque ordine tallæ*:

folliculus propriè cepæ eſt, ex Græco *θύλαξ*. Cæterùm, quia eodem folliculo, quô caput cepæ velatur, etiam magna pars caulis integitur, hinc *tallam* pro caule cepæ poſuit Columella, *l.* 12. *c.* 5. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1068. 1069. & ſuprà in voce *Cepa*.

TALLEBURGUM, vulgò *Tailleborg*, oppid. Santoniæ, ad Carentonium fluv. S. Ludovici victoriâ contra Hugonem Marckium, A. C. 1242. clarum, 2. leuc. infrà Mediolanum Santonum in Boream, Angeriacum verſus 5. & 8. à Broagio in Ortum.

TALLEDIUS, vide *T. Alledius*.

TALLIA, vide ſuprà *Talia*.

TALLIATES, populi Germaniæ inferioris quorum pagus cum arce *Tallendorff*, ſeu *Dallendorff*, vel *Dollendorff*, in regione Eifalia, apud Bonnam urbem, vix milliar. Germ. verſùs *Rhijſdorff* pagum.

TALMÆ, in *Itiner.* Antonini, locus eſt in Occidentali Nili latere, de quo vide Salmaſ. *dicto loco p.* 438.

TALMONTIUM, oppid. Pictaviæ, in ora Oceani Aquitanici, cum titulo Principatus, 8. leuc. à Luciona in Ortum, Arenas Olonenſes verſus 3. Cum portu capaci.

TALMUD Judæorum, circa A. C. 422. à Rabbinis compoſitum eſt, nugis, fabulis, blaſphemiis refertum. Textus ejus volumina ſuperant paginas S. Bibliorum in decuplo, gloſſis antiquis & modernis, ſuprà illud factis quam plurimis, exceptis. Digeſtores codicis edixêre, *ut omnes ordinationes in eo libro, tantam haberent efficaciam, quantam ea, quæ à Deo in lege Moſaica conſtituta ſunt*. Vide Hieron. *de ſanctâ fide in Hebr.* Lexicum *Comp. Hiſt. Univ.* &c. *Pandectæ ſunt rerum Judaicarum, divinarum ac humanarum, inprimis Juris illorum Canonici* de Crules, Martin. *Lexic. Philol.* de quo ſic Buxtorfius: *Antonini cognomine Pii Imperatoris indultu, Rabbi Jehuda cognomine* Sanctus, *qui apud Talmudiſtas* Rabbi, *ſine adjectione, per excellentiam dicitur*, A. C. 190. (*juxta quoſdam* 220. *ſupputatione Judaicâ*) *collegit omnium ſuperiorum Rabbinorum Placita & Conſtitutiones in certos Aphoriſmos & certis libris partibuſque diſtinxit, quibus in Judæa communis ſtatim auctoritas attributa fuit: Hicque Liber* משנה Miſchna *quaſi Lex iterata vel ſecunda*,

da, dictus eſt, qui etiamnum hodie Textum *Juris Judaici conſtituit. Conſcriptus autem eſt vel in urbe Tiberiade, ubi præſulis Rabbi vixiſſe videtur, vel Sephoræ, ubi ſepultus eſt. Hic deinceps ſequentibus annis in Scholis Judææ publicè prælectus, & variis Doctorum diſputationibus illuſtratus ac auctius eſt, è quibus omnibus in unum congeſtis A. C.* 230. *prodiit* Talmud Hieroſolymitanum, *ſic dictum, non quòd ibi concinnatum eſſet, ſed quòd in Judæa, ſive terra Iſraelis, cujus illa caput ac Metropolis fuerat. Tranſlatis poſteà, extinctò Rabbi Jehuda, doctis præcipuis è Palæſtina in Babyloniam, ibi deinceps ſtudia literarum ſervantiſſimè fuerunt exculta. Præcipuè Profeſſio Judaici Juris ibi viguit, quod libro Miſchna, tanquam Corpore Juris authenticò, erat comprehenſum; & hoc quidem continuis prælectionibus diſputationibuſque conſique ventilatum ac diſcuſſum eſt, ut inde annò poſt excidium Urbis* 436. *juxta computationem Elid., i. e. Chriſti* 506. Talmud Babylonicum, *in* 6. *Partes principales &* 63. *libros diſtinctum, prodierit, quò etiamnum hodie univerſa Judæorum natio regitur.* Vide Joh. Buxtorfium *Commentar. Maſorethico* c. 5. & 6. ut & in voce *Talmudiſtæ*, item ſuprà *Kabbala*, ac *Synagoga*, Adde *de origine Talmud* præclarè diſſerentem Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec. IV.* Vide *Talmud.*

TALMUDISTÆ, dicti, qui doctrinam Talmud, libri apud Judæos ſummoperè æſtimati, ſequuntur. Significat hujus nomen *Diſciplinam*, & creditur præcepta continere, utiliſſima, velut Epitome quædam divinarum, humanarumque legum. Has dicunt conſervatas eſſe, in ſcriptis Pontificum, quarum compilator Rabbi Juda Hakkadoſch, edidit A. C. 188. *Miſna*, i. e. repetitionem legis. Dein, A. C. 469. Rabbi Johanan, ab aliis quibuſdam adjutus, novam concinnavit ſyllogen Judaicorum præceptorum, quæ priori adjuncta eſt: Dictum hoc opus Talmud Hieroſolymitanum, quia in hac urbe conflatum eſt: Poſt hæc, Aſe & Hammas, Rabbini Babylonii, addiderunt A. C. 476. varios tractatus, unde Talmud Babylonicum exortum: Sed cùm prior, morte præpeditus, opus affectum reliquiſſet, perfecit: id filius ejus R. Mayr. Hunc librum magno in pretio Judæi habent, & ipſi S. Scripturæ non rarò anteferunt. Interim nil aliud eſt, quam farrago injuriarum & blaſphemiarum atrociſſimarum, contra JESUM noſtrum, & Eccleſiam ejus: Proin condemnavit eum etiam Gregorius IX. A. C. 1230. Innocentius IV. A. C. 1244. Jul. III. A. C. 1553. Paulus IV. A. C. 1559. Dividunt illum Judæi in tractatus 6, quorum quilibet in plurima capita ſubdividitur. Sixtus Senenſ. *Bibl. Sacr. l.* 2. Genebrard. *l.* 2. & 3. Bellarmin. *l.* 2. *de S. S. c.* 6. &c.

TALORUM Luſus, in cœtuis Veter. frequens. Sueton. *Aug. c.* 71. *Inter cœnam luſimus γεροντικῶς — talis enim jactatis, ut quiſque canem aut ſenionem miſerat, in ſingulos talos ſingulos denarios in medium conferebat, quos tollebat univerſos, qui venerem jecerat.* Hinc inter alia apophoreta *talos* quoque datos, ex *Martiali* & *Athenæo* diſcimus. *Talis* autem, juxta Caſaubonum, ita ludebant: quatuor talos vel ex auro factos vel argento vel ebore, vel revera *talos* alicujus animalis (unde luſui nomen) in fritillum conjiciebant, eòque concuſſò ſuper tabulam fundebant. Quò jactu caſuque varietates exhibebant numerò triginta quinque: partes enim tantum habebant quatuor, quibus inſiſtebant & incumbebant, atque ab utraque longitudinis ſuæ parte rotundabantur: cùm in teſſeris ſex occurrant. Imò licèt *tali* haberet 4. πτώσεις ſeu varietates, ferè tamen cùm jacerentur, non aliter cadebant, quàm duobus modis: vel in eam faciem, è duabus, quas habebat latiores, quæque cava erat, vel in oppoſitam, quæ eminebat & protuberabat. Has talorum πτώσεις Græci ajunt ἐξ ἰσοδυνάμων ἀριθμῶν συγκειμένας fuiſſe, h. e. puncta vel numeros ſic habuiſſe diſpoſitos, ut qui in oppoſitis duobus lateribus eſſent, juncti ſemper efficerent ſeptem. Α'ντικεῖται γὰρ, ajunt, μονὰς καὶ ἑξάς, καὶ τεῖας καὶ τέτρας. *Opponebantur monas & ſenio, item trias & quaternio.* Cùm in teſſeris quoque eſſent δυὰς καὶ πέντε, *binio & quinarius.* Qui itaque πλειστοβολίνδα ludebant, ſingulis jactibus infelicibus certam pecuniam, prout convenerat, in medium conferebant: aliquando in ſingulos talos ſingulos nummos, ut Auguſtus *d. l* aliquando in ſingulas unitates, quas jactus oſtendebat, ſive *in punctum*, ut ait Idem in *Nerone*, c. 30. ſingulos nummos. Atque hæ *manus* ſunt, quas vocat Auguſtus in *ſeqq.* Porrò vincebat, qui Venerem jaciebat, ut hic; aliquando qui punctorum numerò eſſet ſuperior, ut apud Pollucem. Sic cùm non in pecuniam facta erat conventio, ſed in aliam conditionem, ſemper vincebantur, qui minus punctorum jeciſſet. Athen. *l.* 10. &c. Finis oblectatio fuit, ut hic: vel lucrum & quæſtus, ob quem legibus alea prohibita. Sed & in futurorum exploratione *talos* adhibitos, declarat Α'στραγαλομαντείων appellatio, & locus ejuſdem Suetonii *in Tiberio*, c. 14. ubi *in Aponi fontem talos aureos* eum jeciſſe refert. Vide ad utrumque locum *Animadverſiones* Iſ. Caſauboni: ut & ſuprà in voce *Talaſiit. Monat.*

TALPA, Levit. c. 11. v. 29. חלד *choled*, à verbo *chalad*: quod penetrare & ſuffodere eſt: ad id enim videtur nata & inſtituta, ut in deſinenti labore terram ſubruat & ſuffodiat, hinc ζῷον γεωρύχον *Heſychio*. Quem in uſum roſtrum habet acutiſſimum, & priorum crurum pars anterior oſſibus geminis breviſſimiſque conſtat, quæ in os humeri ſtatim inſeruntur, ut fortiùs ſic fodere queant. Eadem de cauſa priores pedes & digiti non deorſum, ſed ad latera, ſpectant, volamque habent benè latam, & ungues robuſtiſſimos, proque corporis modulo longè majores, quàm in reliquis animantibus. Unde eſt, quòd tam facilè tamque expeditè terram fodiunt, ut fidem id propè ſuperet: quemadmodum rerum noſtrarum damnò quotidie experimur; & de integro Theſſaliæ oppido teſtatur Plin. *l.* 8. c. 29. Hinc σπάλαξ Græcis idem animalculum vel ἀσπάλαξ, per metathesin ex σκάλοψ, quod vetus fuit *talpæ* nomen, apud Athenienſes, ἀπὸ τοῦ σκάλλειν, ſeu σκαλεύειν, à *fodiendo*: & voce compoſita σκαλόπτειν, apud *Heſychium*. Eſt autem è murium genere *talpa*, ut volunt Arabes, vel ſaltem muri ſimile animal, ut habet *Suidas*. In Lege immundis animalibus accenſita, cùm neque biſulca ſit, neque ruminet. Præstereà, dum in terra fodienda jugiter occupatur, typus eorum hominum qui nil niſi terreſtria curant; & cæcitate ſuâ illorum, quorum mentes excæcavit Deus hujus ſeculi, ne iis oboriatur Evangelii ſplendor. 2. Corinth. 4. v. 4. Inde & cæcitatis apud Ægyptios hieroglyphicum & ex Græco τυφλὸς voxorta videtur. Si cutem tamen detraxeris, veſtigia oculorum conſpici, docet Ariſtoteles, *Hiſt. Animal. l.* 1. c. 9. imò, quanium iis ſatis eſt, videre, Geſnerus, apud Voſſ. *de Idolol. l.* 3. c. 58. Ad eas proin ut *veſpertiliones abjici*, proverbiali Hebræorum locutione, *idola* dicuntur, tanquam in ſummo contemptu futura, Eſaiæ c. 2. v. 20. Ad veſtium tamen uſum & *ſtragulorum cubicularium*, ut habet Plinius, inſervire, alibi diximus. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 3. c. 35. de uſu verò Magico, cui aptiſſima Romanis viſa *talpa* eſt, Plinium, *l.* 30. c. 3. ubi inter alia: *Peculiare vanitatis ſit argumentum, quòd animalium cunctorum talpas maximè miratur* —— *Nullis æquè credunt extis: nullum religionis capacius judicant animal* &c. Per metaphoram apud Petrum Tudebodum, *l.* 3. Robertum Monach. *Hieroſol. l.* 4. aliosque medii ævi Scriptores, *talpa* vocatur, machina ad ſuffodiendos muros, ſub quo latent, qui cuniculos conficiunt. Gotefridus *Viterb. part.* 27. *Chron.*

Hinc cibus arctatur, fons tollitur inde paratur
Talpa cavans arces, mangonibus inſtabulatur.

Α'σπάλαξ itidem Annæ Comnenæ *Alexiad.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Cuniculis*, item in voce *Ericius*. Hinc *Talparii*, cuniculaii, qui ſub *talpis latent*, apud Monachum Altiſiodorenſ. A. C. 1188. laudatum Car. du Freſne *Gloſſar.*

TALTHYBIUS, præco in Græcorum exercitu. Homer. *l.* 1. *Iliad.* qui unà cum Eurybate ab Agamemnone miſſus eſt, ad Achilliſ caſtra, ut Briſeidem ab eo abduceret. Ovid. *Ep.* 3. *Heroid. v.* 10.

Eurybati data ſum Talthybioque comes.

TALUS, adoleſcens, ſororis Dædali filius, repertâ ſerpentis maxillâ, parvulum cùm ſecuiſſet lignum, imitatum poſteà dentium ſerpentis ſpiſſitudinem, ſerram ferream primus omnium fecit. Reperit etiam tornum, & rotam figuli. Ita cùm pluribus rebus profuiſſet, magnâ laude celebratus eſt. Hunc igitur puerum Dædalus invidiâ motus, exiſtimans turpe, magiſtrum ab adoleſcente gloriâ vinci, dolò interfecit. Diodor. Sic. *l.* 5.

TALUS, quid propriè in Animali, notum. His, qui inſiſtunt, πτερνοβάται Græcis, Latinis *talipedes* dicuntur. Unde *talipedare* apud Auctorem *Miracul. S. Adelardi Abb. Corbej.* c. 8. *Et ipſe cœpit vix ſubſiſtens, quaſi ebrius talipedare.* Iis contrarii *attic*, quaſi οἱ ἀσθενεῖς, qui inter ambulandum ſtare neſciunt, ſed ſemper quaſi ſubſiliunt: quòd neceſſatio evenit iis, qui non ὅλῳ ποδὶ βαδίζουσι in primos pedes inſiſtunt, de quibus vide Caſaubon. *ad Tiberium Suetonii c.* 1. uti de *Talorum luſu* ſuprà.

TALY, fluv. Ægypti, per Bolbitinum Nili oſtium, in mare ſe exonerans, *Ptolem.* de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 477. & ſuprà ubi de oſtio præfato, nec non in voce *Delta*.

TAMACA, fluv. Portugalliæ, qui & *Tamaga*, Aquiflavienſes alluit, in finibus Bracarum, in Durium, inter Lamacum & Portum influens. *Inſcr. Vet.* in Aquis Flaviis.

TAMALABATHRA, ſeu TAMALAPATRA, Indis dicitur Folium Indicum, unde μαλάβαθρον ſuum Græci formaſſe videntur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1072. Vide ſuprà ubi de *Folio Indico* & *Malabathro*.

TAMALE, urbs cum portu & promontor. in India extra Gangem, è quo in Auream Cherſoneſum navigabant, Chryſe haud procul, apud *Melam*. *Ptolem.* cui tamen ſpatium, quòd à Tamala ad Chryſin interjacet, mille & octingentis ſtadiis taxat. Fuit autem *à Cory ſeu Coliaco promontorio ad Tamalam curſus, deinde à Tamala in Chryſen*, Salmaſ. *ad Solin. p.* 997. Vide etiam Iſaac. Voſſ. in *Melam*.

TAMARACA, Inſula parva, in ora Orientali Braſiliæ, quibuſdam *Itamaraca*. Verſus oram littoralem ad 10. milliar. extenſa, 15. ab Olinda in Boream Circuitus 22. milliar. Ibi oppid Beatæ Mariæ de Conceptione. Hinc *Præfectura Tamaracæ*, una ex XIV. Braſiliæ patribus in ora maris Borealis ſatis parva. Inter Præfecturas Parabæ in Boream & Pernambuci in Meridiem. Sub Luſitanis.

TAMARE, *Ptolem. Tamerton*, teſte Camdenò, oppid. Albionis in Damnoniis, & Cornubia regione inter Exoniam ad Ortum 30. & Bodminum ad Occaſum 20. mill. paſſ. Aliis *Taviſtock* eſſe videtur oppidum ejuſdem regionis.

TAMARICA & TAMARIX, arbor inter infelices olim numerata, quòd nec ſemen quidem ferr, ſed tota infrugifera eſt. Vox è Græco μυρίκη corrupta. Vide ſuprà, ubi de arboribus *Infelicibus*, nec non in voce *Myrica*, plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 536. & *ſeqq.*

TAMARIS, ſeu TAMARA, *Ptolem. Tamar* vulgò fluv. Hiſpaniæ in Callaicis, à quo populi *Tamarici*, per quos fluit, mari apud Celticum promuntorium exceptus. Hujus fontes habebantur in auguriis, teſte Plin. *l.* 4 c. 20. *Baudrand. Tambre* hodie, fluv Gallæciæ, qui in Oceanum Atlanticum cadit prope oppidul. *Muros*, 6 leuc. à Celtico promuntorio in Meridiem.

TAMARITÆ, populi Aſiæ Hyrcanis finitimi. Hi Baccho ex India victori, ſacra tempore vindemiæ ſtatuerunt, choreas circum torcularia, muſtò deſpumantia, agentes. *Avien Dionyſ.*

TAMARUS, mons Epiri, *Strab.* Vide *Tmarus*, & *Tomarus*.

TAMARUS, qui TAMER, vel TAMAR, *Camdeno*, fluv. Albionis, per oram Cornubiæ Auſtralem fluens; *Tamaram* oppid. alluens, marique apud Plymmouthum (Plymouth) oppidum & portum exceptus. Aliis *Tave* dicitur.

TAMASIDAVA, urbs Mœſiæ inferioris *Ptolem.*

TAMASIS, urbs Indiæ intra Gangem, *Idem.*

TAMASSUS, Cypri inſulæ urbs, Ταμασὸς *Stephano*, ὁ Ταμασσὸς *Straboni*, Ταμασσὸς *Ptolem.* Ταμασσὸς *Polybio*, Ταμασία Conſtantino Porphy-

Porphyrogennetæ *in Them.* *Tamaſeum* etiam hanc urbem vocat Plinius, *l.* 5. *c.* 31. apud quem tamen codd. nonnulli antiqui *Tamaſus*. Eam innuere videtur Ovidius, *Metam. l.* 10. *v.* 644. *ex emendatione Nicolai Heinſii.*

Eſt ager, indigenæ Tamaſenum nomine dicunt,
Telluris Cypriæ pars optima.

Tamaſſum, ubi μέταλλα χαλκοῦ ἦν ἄφθονα, teſtibus Strab. *l.* 14. & Stephan. in Ταμασσός, Phœnices condidiſſe nemo ſcripſit. Nomen tamen eſt Syrum, à metallorum fuſione. Nam אתמשא *etmeſa* verbum eſt *liqueſcere*. At תמס *temes* eſt Hebræis *liquefactio*, dubitant autem interpretes utrum ad hanc Tamaſſum, an ad Brutiorum Temeſam, ab Auſonibus primùm, dein ab Ætolis Thoantem ſequutis, conditam, quæ & ipſa ære abundavit, pertineat illud Homer. *Odyſſ.* α. *v.* 184.

——— Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν.

Nic. Lloydius. Vide *Temeſa.*

TAMASTANI, municipium Mauritaniæ Cæſarienſis. *Peuting. tabul.*

TAMBRAS, urbs Parthyænorum. *Stephan.*

TAMBURLUM, vide *Tabur.*

TAMERLANES, vel *Temur Lancus*, à ſuis vocatus *Temir Cuthlu*, i. e. felix, Tartarorum Imperator, formidabilem ſe ſeculo 14. reddidit. Filius paſtoris, virtute emerſit. Dux enim primò paucorum, ſæpius cum Perſis feliciter conflixit: dehinc majoribus copiis, quæ ad 800000. excreverunt, collectis, brevi tempore Parthos ſibi ſubjecit, ſuperatóque muró Sinicó, varias Indorum provincias, cum Meſopotamia & Ægypto, imperio ſuo adjecit: trium ſic orbis partium domitorem ſe jactans, tria O. O. O. inſignibus ſuis inſeruit. De hoc variè ſentiunt auctores, quorum quidam clementiam ejus & ingenium extollunt, alii ſævitiam deteſtantur: Interim certum eſt, illum Mathematicarum artium non planè rudem, Theologiam quoque Mahometanam percalluiſſe. Urbem aliquam obſeſſurus primò die album, ſecundò rubrum, tertiò atrò colore funeſtum tentorium erigere ſolitus eſt; non aliâ victoriâ magis memorabilis, quàm de Bajazete Turcarum Imperatore reportatâ, prope Angoriam, in Galatia, A. C. 1402. quem cùm victum primò clementer habuiſſet, ferociâ ejus & ſuperbiâ irritatus, ferreæ caveæ poſtmodum incluſum circumduxit. Salutavit hic Tamerlanes, per legatos, Carolum VI. Galliæ Regem. Obiitque An. circiter, 1406. imperiô, filiorum diſſenſionibus, miſerè diſcerptô è quorum, poſteris hodierni Magni Mogores, in India potentiſſimi, orti, Petrus Perondinius, *in vita Tamerl.* Chalcond. *Hiſt. Turc. l.* 3. Bizar. *l.* 9. *Hiſt. Perſ.* Joh. Heroldus, *in Contin. Belli ſacri*, Monachus S. Dionyſii, *in Carolo VI.* P. de Valle, *Itiner. tom.* 3.

TAMESIS, vel THAMESIS, *Jamiſſa Ptolemæo*, vulgò *Thames* (*Temi* verò pronunciant) fluv. Albionis maximus, Londinum Angliæ regiam interluens, ac à Roffa urbe 5. mill. paſs. fluens, mari Britannicô contra portum Iccium urbem Gallicam exceptus. *L. Lloyd.* Oritur in limite Glocestriæ; dein in Ortum per Viltoniam fluens, ubi inter Bercheriam & Oxonienſem Comitatum auctus aliquot fluv. Oxonium, ubi nomen ſuum, à confluxu fluviorum *Tamæ* & *Iſis*, demum accipit, rigat. Hinc Surriam à Midleſexia ſeparans, juxta Londinum labitur: & Eſſexiam à Cantio dividens, ibi æſtuariô amplò in Oceanum Germanic. ſe exonerat, prope Roffam, ſed ferè 55. mill. paſs. ab Iccio portu in Circium. *Baudrand.* Ei adſident, præter Oxonium & Londinum, Windſora, Greenvicum, Graveſandia, urbes: Oſtium eſt ad Inſul. *Sheppey*, quâ ſimul Medweagus *Meduvy*, fluv. ſed Tameſi minor, in mare effluit. Julius Cæſar, *l.* 5. *de B. Gall. c.* 11. *Cujus* (loquitur de Caſſibellauno) *fines a maritimis civitatibus flumen dividit, quod appellatur Tameſis, à mari circiter millia paſſuum* 80. Et paulò poſt *c.* 18. *Quod flumen unô omninò locô pedibus, atque hoc ægre tranſiri poteſt.* Ubi vetus Interpres, (quem nonnulli Max. Planudem fuiſse volunt) Θάμησιν vocat. Dioni vero, *l.* 40. Ταμέσας vocatur. Vide Burton. *in Anton. p.* 173. Camdenum, *Hiſtor. Cantii. &c. Nic. Lloydius.* Paulò ante felicem in Britanniam trajectum Wilhelmi III. ſubitò fiſsus ita, ut ſiccum tranſitum volentibus præberet, augurium mox ſecuturi memorabilis hujus tranſitus, à quo Angliæ pendebat ſalus, fauſtiſſimum præbuit.

TAMIALA, *Lazio Tamberg*, pagus territorii Saliſburg. haud procul Saliſburgo.

TAMIA, *Ptol.* nunc *Tanea* aut *Tayn*, oppid. Roſſiæ, in Scotia; ſeu *Tinge*, ut in *tabulis*, ad oram Boreal. à Toryſdala oppido, 12. milliar. in Occaſum.

TAMIACA Prædia, *rubr. C. de præd. tamiac.* poſſeſſiones erant in Cappadocia, & domus propriæ Patrimonii Principis; ſic dictæ, quòd earum reditus deputati eſſent τῷ Ταμείῳ, i. e. *Cubiculo & Cellario Sacro.* Vide Joh. Cujacium, *Novell.* 50. Alciatum, Alios, Cœterùm Ταμεῖον propriè *cella penuaria* eſt *penu, horreum, conclave.* In Templis Græcorum locus tabulato incluſus ſacer ac venerandus, Clericis tantum, viris ſecularibus rarò, mulieribus nunquam penetrabilis: ἱερὸν Ταμεῖον vocatur, qui aliàs θεῖον ἄδυτον, ἅγιον βῆμα κτλ. Latinis *Oratorium*, item *Cubiculum*, &c. Suicerus *Theſ. Eccl.* voce Ταμεῖον.

TAMIATIS, urbs Ægypti. *Steph. Damiata*; hodie ex primis Ægypti, probè munita & culta.

TAMINGA, urbs provinc. Pechinenſis VII. Sinenſis verſus Guejum fluv. cum lacu adjacente, ſub qua 11. urbes. *Martinius.*

TAMISIUS, vide *Tanuſius.*

TAMNA, urbs Arabiæ *Steph.* Catabanenſium regia. *Strab. Steph.*

TAMNUM, ſeu TAVIUM, oppid. Seguſianorum, quibuſdam *Bourg en Breſſe*; caput Breſſiæ, 4. leuc. à Matiſcone in Ortum, uti ab Arari fluv. 10. à Lugduno in Boream cum arce alias munita.

TAMNUM Alterum, *Antonin.* vulgò *Talmont*, ad Garumnam. Oppid. Aquitaniæ, Blaviæ proximum, inter Burdigalam 35. & Santones ad Arctos 27. mill. paſs.

TAMOME, fluv. regni Mogor, ſe in Gangem exonerans.

TAMOS, Memphites genere, Tiſſaphernis primò legatus: poſteà verò à Cyro fratre regis Perſarum, quod illius conſilia juvabat, Ioniæ præfectus eſt. Cyrô autem ſuperatô, cæſoque à fratre, veritus regis iram, liberis, pecuniiſque in naves impoſitis, in Ægyptum ad regem Pſammeticum navigavit: quem quia beneficiis coluerat, perfugium ſibi futurum ſperabat. Sed is pecuniarum, quas advexerat ille, cupiditate illectus, ſupplicem & bene meritum, contrà jus faſque peremit. Olymp. 95. Diod. Sic. *l.* 14. Thucyd. *l.* 8.

TAMOS, promontor. Eoi vel Indici maris, non longè à Gange, apud Melam, *l.* 3. *c.* 7. ad quem vide Iſ. Voſſium.

TAMPIUS, Hiſtoricus Romanus memoratur Suetonio *in Vitâ Julii, c.* 77. *Nec minoris impotentiæ voces propalam edebat, ut* Tampius *ſcribit*: quemadmodum legi vult Urſinus, ex antiquis *Inſcr.* & *Tampia familia* denariis; cùm aliàs T. *Ampius* habeatur. Vide Caſaubon. *ad l.*

TAMUDA, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ cum fluv. cognomine, *Tamuada* Melæ, *l.* 1. *c.* 5. *Bedia*, teſte *Olivariô.*

TAMUGADA, urbs Africæ mediterranea in Mauritaniæ confinio à Lambeſa 14. mill. paſſ. diſtans.

TAMUL, regnum exiguum Biſnagaris.

TAMULLUMA, urbs Africæ propriæ teſte Victore Uticenſi. Forſan aliis *Tamannuna* & *Tamaunuma*, *in tabulis Peutingerian.*

TAMUSIDA, *Ptol.* urbs Mauritaniæ Tingitanæ mediterraneâ Feſſæ finitima. *Tiſelſeldt Marmolio.*

TAMUSIGA, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ extra Herculis columnas, in ora Oceani Atlantici. *Ptol. Gazola Moletio.*

TAMUTZ, quartus Hebræorum menſis, jejunô 25. diei, de quo Zachar. *c.* 8. *v.* 19. memorabilis.

TAMUZUS, ſive THAMMUZUS, nomen Idoli, magna in veneratione, apud Judæos Idololatras habiti, de quo Ezech. *c.* 8. *v.* 14. *Et deduxit me ad oſtium portæ domus Jehovæ, quæ ad Aquilonarem tractum: ecce autem mulieres ſedebant, deflentes Thammuzum.* Adonim interpretatur Hieronymus *Comm.* 3. *in Ezech.* Adonis autem Sol dictus eſt, ab Hebr. *Adon.* i. e. *Dominus*, idem cum Baale & Molocho, quæ nomina itidem *Dominum* ac *Regem* denotant, Soli apprimè convenientia, qui *Rex* quaſi ac *Princeps Planetarum* eſt. Menſis certè, qui nobis *Junius*, Hebræis *Tamuz* & Solis ingreſſus in Cancri ſignum, *Tekupha Tamuz*, i. e. *Revolutio Tamuzi*, dictus eſt iiſdem. Thom. Godwyn. *de ritibus Hebr. l.* 4. *c.* 2. Quô pactô verò Adonidi, quem *Gingram* quoque Phœnices dixêre, in Phœnicia, apud Biblios inprimis, ſacra fieri olim fuerint ſolita, legere eſt apud Lucianum, *de Dea Syria* Nempe ad repræſentandum Veneris dolorem, ob Adonim ab apro interemptum, totâ regione luctus indicebantur: Tum lacerabant ſe verberibus, quaſi Adonidi parentantes; etiam capita radebant, ὅκως Αἰγύπτιοι ἀποθανόντος Ἄπιος, *ut Ægyptii faciunt mortuô Ape.* Quod ſi quæ mulierum formæ ſtudioſiores radi abnuerent, eæ die unô pudorem peregrinis proſtituebant, mercedem Veneri oblaturæ. Poſt luctum die unô repræſentatum, poſtridie omnes pariter gaudium teſtabantur, ob vitæ Adonim redditum: de quibus Mulierum planctibus in Adoniis meminit Plut. *in Alcibiade & Nicia*; Indeque Ariſtophani *in Pace*, Ἀδωνιασμὸς, ὁ ἐπὶ τῷ Ἀδώνιδι θρῆνος, *lamentatio ob Adonidem*, ut *Heſychius* exponit. Et ſatis veriſimile eſt, Ἀδωνιασμὸν hunc ſignari, apud Ezech. *l. cit.* Cui ſimile quid eſt apud Poëtas, Phaëthontiadum luctus; Nam Phaëthon itidem Sol eſt. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 4. ſub cujus finem monet, non defuiſſe, qui per Adonidem non Solem intelligerent, ſed frumentum, quod parte anni in terra ſepultum latet; parte item feliciter germinans ſe noſtris offert obtutibus. Et fortaſſe inde eſt, quòd in Adoniis frumentum ferebant & hortos faciebant Adonidis, vide Scholiaſtem Theocriti *ad ejus Idyll.* 15. Idolum hoc oculos habuiſſe plumbô oppletos, quô vi ignis intus latentis liquefactô, lachrymantis exhibuiſſe imaginem tradit R. David Kimchi *radic.* Regnâſſe in Ægypto *Thamum*, tempore Mercurii Triſmegiſti, cujus hic ſcripta compilaverit, tradunt nonnulli; & meminit ejus Plato, è quo antiquiſſimum illum fuiſse conſtat: non æquè quis ille fuerit. Adamum quidam hôc nomine deſignari contendunt; Hornius vel ipſum Chamum, unius literulæ mutatione, univerſæ Ægypto dominatum, Pſalmo 105. *v.* 27. vel ipſum Noachum, qui Geneſ. *c.* 6. *v.* 9. תמים appellatur, quod cognomen ab improbis fortaſse, quibus pœnitentiam prædicabat, ei inditum eſt. *Thoni Ægyptii* meminit Homer. Ὀδύσσ. Δ. *v.* 228. Nec inuſitatum huic genti nomen *Thamus* fuiſse, *Thammus* ille oſtendit in hiſtoria Panis demortui, apud Plut. *de def. Orac.* E quibus Orientalibus Sacris Macedonibus fortè *Thaumas* pro Marte innotuit, teſte *Heſychiô*: Seldenus etiam dubitat, num ejus nomen ad *Tamuzum* ſeu *Thammuzum* ſpectet. Philaſtrius *Thamuz* vocat illum Regem, qui Moſis ætate Ægypto præfuit. Hoc certum *Thammuz* Adonim & Oſiridem, unum eundemque fuiſse, ut videre èſt apud Joh. Seldenum, *Syntagm.* 2. *de Diis Syris c.* 11. Unde fortaſse & *Thamus* idem, quod *Dominus.* Vide Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſoph. l.* 2. *c.* 6. ut & ſuprà in vocibus *Adonis*, *Gingras*, *Oſiris* &c.

TAMYNA, urbs Eretriæ. *Strabo.* Hic Jupiter *Tamynæus* colebatur. *Steph.*

TAMYRACE, oppid. Sarmatiæ Europææ olim caput, ad Carcinitem ſinum promuntor. cognomine. *Strabo.*

TAMYRAS, fluv. Phœniciæ inter Tyrum & Sidonem, vulgò Damor. *Damyras* Polybio, *l.* 5. *c.* 68. *Nagoras*, vel *Magoras* Plinio, *l.* 5. *c.* 20. & *Leon. Ptolemæo* dici videtur.

TAMYRAS, vide *Thamyras.*

TANAC, ſive TANACH, urbs magna & potens, cujus regem occidit Joſue, urbem tamen initiô expugnare non potuit, ſed expugnavit

gnavit poſteà, eſt data Levitis. Eſt villa nunc prægrandis, diſtans à Legione tribus milibus. In tractu Aſer. Judic. c. 1. v. 27.

TANAGRA, *Ptol.* Bœotiæ nobile oppid. *Græa* Homero, teſte *Stephanô*, cui *Gephyra*, ut & *Oropus* ab *Ariſtotele* dicitur. Hodiè *Anatoria* dicitur *Caſtaldo*. Ejus meminit Statius, *l. 7. Theb. v. 254.*

Mille ſagittiferos gelidæ de colle Tanagræ.

Nemo paulo humanior eſt, inquit vir magnus, Bochart. *l. 1. Chanaan c. 16.* qui non aliquid audiverit de Tanagræis gallis ad certamina natis. De illis ita Varro, *de Re Ruſt. l. 3. c. 9. Sine dubio ſunt pulchri, & ad certandum inter ſe maximè idonei.* Plin. *l. 10. c. 12. Quidam Galli ad bella tantum & prælia aſſidua naſcuntur, quibus etiam patriæ ſuas nobilitârunt Rhodum ac Tanagram.* Et Pauſan. *in Bœoticis*, ubi de Tanagra: Ἔςι δὲ καὶ ὄρνιθες δύο γένη ἀλεκτρυόνων, οἵ τε μάχιμοι, καὶ οἱ κόσσυφοι καλούμενοι, *Sunt ibi gallorum genera duo, pugnaces, & qui merulæ vocantur.* Columella, *l. 8. c. 2. Tanagrici plerumque Rhodiis ac Medicis amplitudine pares.* Idem, *Deliaci, quoniam procera corpora & animos ad prælia pertinaces requirebant, præcipuè Tanagricum genus & Rhodium probabant.* Unde eſt, quod proverbio jactabant veteres: Ἀλεκτρυόνα ἄθλον τὸν Ταναγραῖον, *Gallum pugilem Tanagræum.* Hi galli Colæphryges dicti ſunt, à monte cognomine prope Tanagram, in quo alebantur. *Heſych.* Κολοίφρυξ, Ταναγραῖος ἀλεκτρυὼν καὶ ὄρος Βοιωτίας. Unde Bochartus, *loc. cit.* nomen Phœnicium eſſe ſuſpicatur. Gallus enim Syris eſt תרנגל *tarnegal.* Græci autem *L.* finali rejectô, ut in Ἀννίβα & Ἀσδρούβα, ex *Tarnega* unius literæ trajectione *Tanagram* fecêre. Ita ut urbs Tanagra ſit urbs galli, i. e. gallorum. Ad hanc aliquando Cetô ingenti delatô, *Cetus Tanagræus* in Proverb. abiit, apud Athen. *l. 22.* de obeſo &c. *Nic. Lloydius.* Vide ubi de *Alectryomachia* ſeu *Gallorum gallinaceor. pugna.*

TANAGRUS, ſive TANAGER, *Negro*, teſte Celſô Cittadinô, fluv. Lucaniæ aliàs, nunc principatus citerioris, ex Alburno monte apud Picenum oppid. oriens, haud procul à Potentia decurrens, Auletamque opidum alluens, qui in campo Atinate merſus ſub terrà, poſt 20. mill. paſſ. emergit. Virgil. *Georg. l. 3. v. 151.*

——— *Et ſicci ripa Tanagri.*

Baudrando oritur propè lacum Nigrum, in limite Baſilicatæ, 12. milliar. à Policaſtro in Ortum, ad radices Apennini. Dein in Boream tendens, rigatis Atinâ, Auletâ aliiſque oppidulis, in Silarum fluv. ſe exonerat, receptis priùs aliquot fluviis minoribus, & nominatim *la Botta*, qui prope Picernum oritur.

TANAIS Dea, colebatur, ab Armeniis, præcipuè in urbe Acileſina, ubi ſervos ſervaſque dedicant: nobiliſſimi etiam filias ei dedicabant, quibus lex erat, ut diu apud deam proſtitutæ eſſent, donec nuptui darentur, nullo renuente talibus conjungi.

TANAIS, nomen proprium viri, Horat. *l. 1. Sat. 1. v. 105.*

Eſt inter Tanaim quiddam ſocerumque Viſelli.

TANAIS, urbs & emporium celebre (maxime pellium) Sarmatiæ, ad oſtia Tanais fluv. ab iſthmo Tauricæ, ubi Precopenſium regia, itinere 5. dierum, ſeu 30. leucis Germanis diſtans *Aſoph* incolis, teſte *Mercatore*. *Azak* Baudrando; urbs emporiumque celebre Tartariæ Precopenſis, in limite Moſcoviæ; juxta Taniam fluv. 15. mill. paſſ. ſupra ejus oſtia, 400. autem à Theodoſia in Cæciam. Capta fuit à Moſcis, verùm recepta à Turcis. Sed nunquam fuit Precopenſium regia.

TANAIS, incolis *Don*, fluv. Sarmatiæ Europææ notiſſimus & maximus, illam ab Aſia diſterminans, in Moſcorum finibus oriens, & in meridiem obliquè decurrens, ac in Mæoticam paludem magnâ vi aquarum influens. *Silis* Scythis dicitur, teſte Pliniô, *l. 6. c. 7.* *Danubius* quoque olim dictus fuit, teſte Acrone Horatii Scholiaſte. Dixi hunc fluv. Aſiam diſterminare ab Europa. Diodor. Sic. *l. 1.* Μέχρι Τανάϊδος ποταμοῦ τοῦ διορίζοντος τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας. Incertus auctor *in Pont. Euxin. & Mæotid. palud. periplo*: τὸν δὲ Τάναιν ποταμὸν, ὅς ἐστι τῆς Ἀσίας ὅρος τέμνων τὴν ἤπειρον ὁμαλῶς δίχα. Lycophron *in Caſſandra*,

Αἱμῶνα τε τέμνων Τανάϊς ἀγχιστέρμονα.

Dionyſius, v. 14.

Εὐρώπην δ' Ἀσίης Τάναϊς διὰ μέσσον ὁρίζει:
Ὅς ῥά τ' εἰλισσόμενος γαίης διὰ Σαυρομαtίδος
Σύρεται ἐς Σκυθίην τε καὶ ἐς Μαιῶτιδα λίμνην.

Et poſteà v. 661.

Ὅς τε καὶ Εὐρώπην ἀποτέμνεται Ἀσίδος αἴης
Ἐς δύσιν Εὐρώπην, ἐς δ' αὐγὰς Ἀσίδα γαῖαν.

Ovidius, *l. 4. Ep. 10. è Ponto, v. 55.*

Quique duas terras, Aſiam, Cadmique ſororem
Separat, & curſus inter utramque facit.

Hinc ab Horatio *diſcors* vocatur *l. 3. Carm. Od. 29. v. 28.*

——— *Tanaiſque diſcors.*

Lucanus, *l. 3. v. 273.*

Riphæo Tanais diverſi nomina mundi
Impoſuit ripis, Aſiæque & terminus idem
Europæ; media dirimens confinia terræ,
Nunc hunc, nunc illum, quà flectitur, ampliat orbem.

Qu. Curtius, *l. 6. c. 2. Tanais Europam & Aſiam medius interfluit.* Mela, *l. 1. c. 1. Hoc mari & duobus inclytis amnibus Tanai & Nilo in tres partes univerſum dividitur. Tanais à Septentrione ad meridiem vergens in mediam ferè Mæotida defluit.* Vide eundem, *l. 4. c. 5.* Ammian. *l. 22. Qui (Tanais) inter Caucaſeas oriens rupes per ſinuoſos labitur circumflexus, Aſiamque diſterminat ab Europa, & in ſtagnis Mæoticis delitescit.* Marcianus Heracleotes: Καὶ ποταμὸς ὁ Τάναις ποταμὸς, ὅς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας ὁρίζων, καὶ ἀπὸ ἀρκτῶν διερχόμενος, εἰς τὴν Μαιῶτιν ἐκβάλλει λίμνην. Herodot. *l. 4.* Ὄγδοος δὲ Τάναϊς ποταμός, ὃς ῥέει τὰ κατύπερθε ἐκ λίμνης μεγάλης ὁρμώμενος, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς μέζω ἔτι λίμνην καλευμένην Μαιῆτιν, ἡ οὐρίζει Σκύθας τε τοὺς Βασιληΐους καὶ Σαυρομάτας. Addenda etiam erant è Plutarcho nonnulla, ſed lectores ad authorem ipſum remittimus (modò Plut. auctor ſit) *l. de fluminibus.* Ariſtoteles in *Meteorologicis* docet, veterum nonnullos crediſiſſe, Tanaim fluv. ex Araxe profluere. Locus eſt, *l. 1.* Ἐκ μὲν οὖν τῆς Ἀσίας πλεῖστοι τε ἐκ τοῦ Παρνασοῦ καλουμένου φαίνονται ῥέοντες ὄρους καὶ μέγιστοι ποταμοί. Τοῦτο δὲ ὁμολογεῖται πάντων εἶναι μέγιστον ὄρος τῶν πρὸς τὴν χειμερινὴν. Ὑπερβάντι γὰρ ἤδη τοῦτο φαίνεται ἡ ἔξω θάλασσα ἧς τὸ πέρας οὐ δῆλον τοῖς ἐντεῦθεν. Ἐκ μὲν οὖν τούτου ῥέουσιν ἄλλοι τε ποταμοὶ, καὶ ὁ Βάκτρος, καὶ ὁ Χοάσπης, καὶ ὁ Ἀράξης. Τούτου δὲ Τάναϊς ἀποσχίζεται μέρος ὤν, εἰς τὴν Μαιῶτιν λίμνην. Sic ſcribendus ille locus, Παρνασὸς Dionyſio & aliis dicitur *Paropaniſus*, uti ſuprà vidimus. Fruſtrà verò hic Olympiodorus Parnaſſum in Aſia quærit. Ineptè item Orpheus *in Argon.*

Ἔνθαδ' Ἀράξης ῥεῦμα μεγαβρεμέταο ποταμοῖο
Ἐξ οὗ Θερμώδων, Φᾶσις, Τάναϊς τε ῥέουσι.

Nugatur, more ſuô, poëta ille. Fragmentum Peripli Ponti Eux. & Mæot. pal. à Voſſio editum (cui hanc notam debeo) Ἐξίησι δὲ ἑπτάστομος ἔχων τὸ ἰσθμόν. Ubi rectè Tanaim δίστομον vocat, ut & alii omnes. Ne fallant Troades Senecæ Tragici, cujus in exordio ſtatim Tanais ſeptem ora habere dicitur:

——— *Columen everſum occidit*
Pollentis Aſiæ, cœlitum egregius labor,
Ad cujus arma venit, & qui frigidum
Septena Tanain ora pandentem bibit;
Et qui renatum primus excipiens diem,
Tepidum rubenti Tigrin immiſcet freto.

Sic legendum ex MS. ſed nemo unquam Græcorum tam imperitus fuit, ut Tanaim ἑπτάστομον eſſe proderet. Error iſte ſolùm eſt Romanorum. Quod jam Acron, *in Commentario ad Horatium*, videtur ſubodoratus fuiſſe. Romani namque ſolent ſæpe confundere Tanain & Iſtrum. Teſtis ejus rei etiam Seneca *in Qu. Nat. l. 6. c. 2. Hinc qui medius inter pacata, & hoſtilia fluit, Danubius ac Rhenus; alter Sarmaticos impetus cohibens, & Europam Aſiamque diſterminans: alter Germanos, avidam gentem belli, repellens.* Non ſollicitanda eſt hæc lectio, quod tamen quidam faciunt. Danubium etiam Tanaim vocat Tibullus, *l. 4. ad Meſſalam, Epigr. 1. v. 147.* cùm inquit:

Quaque Hebrus, Tanaiſque Getas rigat, atque Sigynos.

Sic emendandus iſte verſus: Getæ enim & Sigyni, ad Iſtrum ſunt, non Tanain. Noli audire eos, qui *Moſonas* ſubſtituunt: nam immenſum quantum ab Iſtro, & Tanai, diſtant. Ineptiſſimi verò, qui *Morinos* cogitârunt; qui tantum abſunt,

Quantum Hypanis Veneto diſtat ab Eridano.

Mirabitur forſan aliquis, quòd auctor fragmenti ſuprà memorati inquiat, in Boſporum Cimmerium exonerari Tanain; & quòd infrà os Mæotidis paludis idem faciat ac os Tanaidis, cum tamen tam vaſtum interſit ſpatium. Sanè id ipſum quoque innuit Arrianus, in περίπλῳ Ponti: Τάναϊς ποταμὸς λέγεται ὁρίζειν ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὴν Εὐρώπην, καὶ ὁρμᾶται μὲν ἀπὸ λίμνης τῆς Μαιώτιδος, ἐσβάλλει δὲ εἰς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Quem locum fruſtra emendare aggreſſi ſunt viri docti. Plutarchus Junior in *l. de Flum.* Criumetopon ad Tanaim collocat: Παράκειται δὲ τῷ Τανάϊδι ὄρος τῇ διαλέκτῳ τῶν ἐγχωρίων Βρίξαβα καλούμενον, ὅπερ μεθερμηνευόμενον ἐστὶ Κριοῦ μέτωπον. Alibi quoque ſimilia occurrunt exempla, ubi urbes Boſporanæ, Tanaiticæ dicuntur. Ratio ejus rei eſt, quòd Boſporus Cimmerius etiam Tanais appellatus fuerit. Oſtendit hoc Procopius, *l. 4. de Gothis*: Τάναϊς δὲ καλοῦσι καὶ ἐπιχώριοι καὶ τὴν ἔκβολον ταύτην ἐκ λίμνης ἀρξαμένην τῆς Μαιώτιδος, ἄχρι ἐς Εὔξεινον Πόντον. Hactenus Iſ. Voſſ. *in Melam. Nic. Lloydius.* *Baudrando* eſt fluvius Moſcoviæ, in Rezan Oſera oriens, ex lacu *Jvanowo lezirro*, i. e. lacus Johannis, qui latus eſt verſtas 500. Primùm rectà per Tartarorum Precopenſium agros verſus Ortum labitur, & haud longô à Volga intervallô & oppido Saniſſa cubitô ſe flectens, atque aliquot amnibus auctus, in Mæotidem paludem duobus oſtiis prope Urbem Tanam, commune olim Europæorum, Aſiaticorum, & Tartarorum Nomadum emporium, nunc *Azoph* dictum, munitumque arce & firmô præſidiô Turcarum, ſe exonerat. Hujus cum Volga conjunctionem tentavit aliquando Chamus Tartarorum, Turcis ita in mare Caſpium & Moſcoviam aditum aperturus, ſed operi jam accincto Ruſſi cladem graviſſimam intulêre, quô factum fuit, ut propoſitô ſuô abſiſtere cogeretur. Id tamen poſtmodum perfecit Sachainbejerus Camouz, à quo & *foſſa Camouz* dicta fuit, extructis in ea præſidiôque munitis 17. turribus. Vide Fourn. *l. 12. c. 7.* Beemannum *Hydrographia, &c.* Eſt & alter Tanais minor qui in Siberienſi Ducatu oriens, unde *Donecz Severſky* dicitur, ſupra Tanaim ſeu Tanam urbem in Tanaim magnum influit.

TANAQUIL, Tarquinii priſci uxor fuit perita, ut vulgò Etruſci, cœleſtium prodigiorum mulier. Hæc, cùm aquila, ſuſpenſis demiſſa leniter alis, pileum viri abſtuliſſet, surſuſque, velut miniſterio

ſterio divinitus miſsa, capiti aptè repoſuiſset, hæc inquam, virum amplexa, alta ſperare juſſit: id ſiquidem factum eſt, ipſis primò Romam ingredientibus, antequam regnaret ipſe Tarquinius Priſcus. Ponitur & pro quavis uxore viro imperante. Auſon. *epiſt.* 23. *v.* 31.

> —— *Tanaquil tua neſciat iſtud.*

Vide Scal. Auſon *lect. l.* 2. c. 6. Juvenalis, *Sat.* 6. *v.* 565.

> *Conſulit ictericæ lento de funere matris*
> *Ante tamen de te Tanaquil tua.* ——

TANARUS, fluv. Lombardiæ Ciſpadanæ. *Tanaro* Leandro. Corruptum ejus vocabulum legitur apud Ælianum Ταίναρ☉ pro Τάναρος, quod inſcitiâ librarii factum, cui notius erat eximium Peloponneſi verſus Meridiem promontorium hôc nomine, quàm *Tanarus* Italiæ amnis. Locus eſt, *Hiſt. Anim. l.* 14. c. 29. ubi ὁ Τάναρος ποταμὸς dicitur.

TANATIS, Inſul. in Oceano Britannico, memoratur Solino, c. 22. ubi de Britannia, *At Tanatis inſula alluitur freto Gallico, à Britanniæ continente æſtuario tenui ſeparata, frumentariis campis felix, & glebâ ubere, nec tantum ſibi, verum & aliis ſalubris locis: nam cum ipſa nullo ſerpatur angue, aſportata inde terra quoque gentium invecta ſit, angues necat.* Unde *Thanaton*, à morte ſerpentum dictam, nugatur *Iſidorus*. Sed *Tanatis* verum ejus nomen, quâ terminatione & *Tules* in illo Oceano, apud *Diodorum*, quæ *Thule*, *Ptolomæo*, Plinio *Vectis*. Hodie *Tenet*. Salmaſ. *ad Solin. d. l.*

TANATIS, Mœſiæ ſuperioris oppid. *Ptol.* apud Danubium ubi Moſchtum excipit. *Terriana* Nigro.

TANCARDI Villa, vulgò *Tancarville*, ad dextram Sequanæ ripam in Oceanum properantis, à conditore vel poſſeſſore ſuo ſic dicta. Forte melius *Tancredi Villa.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TANCHELINUS, vel Tandemus, impoſtor quidam Antverpiæ, A. C. 1125. Moreiio fuiſſe dicitur, à S. Norberto convictus, in *Dictionn. Hiſtor.*

TANCREDUS, Bononienſis Archidiaconus, quintæ Collectionis Decretalium Auctor, in qua ſunt Honorii III. Conſtitutiones, ſub cujus nomine etiam publicari debuit. Prodidit illam A. C. 1227. quo Honorius obiit. Ejus interpres perhibetur Jacobus Albanus Faventinus Epiſcopus Henrici Oſtienſis Præceptor. Quam diu deſideratam, neque unquam editam, quia Gregorius Honorii ſucceſſor de nova editione illarum cogitabat, cùm Antonius Auguſtinus inter ſuas Collectiones non edidiſſet, tandem in Bibliotheca Albienſi repertam, Toloſæ A. C. 1645. edidit Innocentius Cironius Academiæ Toloſanæ Cancellarius, & *Notas* addidit doctiſſimas. Gerh. von Maſtricht JCtus *Hiſt. Juris Eccl. num.* 352. Vide quoque Arthur. Duck *de Auctor. Juris*, *l.* 1. c. 7. §. 6.

TANCREDUS de Hauteville, Normanniæ Ducis Roberti vaſallus, cùm numeroſam haberet familiam, nec pares opes, filiorum duos natu maximos, in Italiam miſit, qui, Siciliâ occupatâ, regnum hujus Inſulæ ad poſteros tranſmiſerunt. Poſt mortem Guilielmi II. Boni, A. C. 1189. Siciliâ diviſâ, *Tancredus*, fil. nothus Rogerii, Apuliæ Ducis, thronum conſcendit, trienniô pòſt mortuus; filius autem ejus Rogerius, in carcere, oculis orbatus, obiit. Vide *Sicilia*.

TANDAIA, una ex Philippinis: aliter *Achan*. Ad Eurum Manillæ Inſulæ à qua ſeparatur Fretô *Manillæ*. Sub Hiſpan. Sæpe *Philippina propria* dicitur, quia primò detecta ab Hiſpan. Longa, 50. leuc. lata 40. circiter.

TANDRA, Inſul. Ponti Euxini, prope oſtia Boryſthenis. Recens nomen ignoratur.

TANEGAXIMA, Inſul. parva Japoniæ, ab Auſtro Ximoæ Inſul. *Brietio*.

TANES, vir Perſa ex ducibus Darii.

TANETOS, ſeu *Toliapis Ptol.* inſul. parva Albionis in Anglia in ora Cantii, vix anguſtô fretô ab eo ſeparata, prope Sandvicum, 15. mill. paſs infra oſtia Tameſis ad Ortum, uti 7. à Cantuaria, vulgò *Tenet*, vel *Thanet*. Dicitur & *Thanatos*.

TANETUS, quod TANNETUM *Anton.* TANITUM *Ptol.* oppid. olim nunc pagus Æmiliæ in agro Regienſi, apud Niciam fluv. inter Regium Lepidi 9. & Parmam 6. mill. paſs. *Taneta* P. Diacono.

TANFANÆ Templum, *Benthemerberg*, teſte *Geo Brunô*, locus German. in Weſtphaliæ & Friſiæ confinio apud veteres Marſos & Salios, ubi Benthema oppid. & Comitatus à veteribus Saliis vix milliari Germanicô in ortum diſtans.

TANFELDIA Eliſabetha, vide *ibi*.

TANGATANGA, i. e. *in tribus Unus, & in uno Trinus*, Numen Peruvianorum, cujus effigiem Chuquiſacæ ſe vidiſſe, teſtatur Jo. Hugo Linſchottanus *Hiſt. Ind. Occident.* Vide Tob. Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. purior. c.* 3. *de Deo Trino*, §. 3.

TANGENDI lanuginem, per blanditias, mos memoratur Suetonio *in Nerone*, c. 34. *Quam* (amitam ſuam) *cùm ex duritia alvi cubantem viſitaret: & illa tractans lanuginem ejus, ut aſſolet jam grandis natu* &c. Sed & mentum, dextram, vel genua *tangebant* ſupplices, ut ſuô locô vidimus. De *ſceptrum tangendi* ritu apud Perſas uſitato, res è Sacris notiſſima: de more *terram tangendi*, vide infra *Terra*; *veſte*, quod timidiores faciunt, honoratiorem aliquem compellaturi, ſuprà *Lacinia*, infrà *Veſtis*. Tralatitia phraſis apud Poëtas eſt, *tangere Divos*, vel *Cœlum*, ſummam felicitatem innuens. Statius, *Thebaid. l.* 3. *v.* 155.

> *Vos, uteri fortuna mei, quâ tangere Divos*
> *Rebar* ——

Auſonius,

> *Tunc ero bis Conſul, tunc tangam vertice cœlum.*

Seneca *Thyeſte*, *Actu* 5. *v.* 885.

> *Æqualis aſtris gradior, & cunctos ſuper*
> *Altum ſuperbô vertice attingens polum* &c.

Quam in rem vide plura apud Caſp. Barthium, *Animadv. ad Statium d. l.* De *tactu* rerum ſacrarum alibi. Apud Judæos verò, non tantum eſus immunda erant animalia quædam, ſed & ipſo *contactu* nonnullis, licèt non adeo certò, immunda alia fuiſſe videntur; ut *ſus* &c. præcipuè verò contaminabant mortua, ſive immunda, ſive munda fuiſſent. Et quidem immunda animalia ex quorum contactu immunditiæs contrahebatur, enumerantur Levit. c. 11. v. 24. 27. quibus adduntur octo reptilium ſpecies, *verſibus* 3. *ſeqq.* quin imo contaminabatur omnis res, quæ tale cadaver *tetigiſſet*, v. 32. & 33. munda verò tacta contaminabant, ſi morticina eſſent i. e. ſuâ ſponte, nullâ vi extincta, vel ſuffocata, abſque amiſſione ſanguinis. At ipſius hominis cadavere nihil erat contagioſius, quippe quod ex ſola præſentia, non tantùm ex contactu omnem inficiebat, qui eodem in loco erat, Numeror. c. 19. v. 14. ut ſuprà vidimus, ubi de *Immunditie Legali*, *Morticino* &c. Hinc nec accedere quidem ad mortui cadaver unquam Pontifici licuit, ne ceremonias contaminaret; quoniam in mortem imperium penes Ver. Teſtam. Sacerdotium non erat, ſed CHRISTO ſolo, cujus is typus erat, quà tendum qui ſine pollutionis metu mortuos *tangebat*, cum ſolò attactu vitam illis dare poſſet. Idem verò & Naziræis interdictum, qui proin, quoties mortui vel morticini attactu polluerentur, votum redintegrare & de novo Naziræatus tempus implere neceſſe habebant, Numeror. c. 6. v. 3. 10. qua de re vide Franc Burmannum, *Synopſi Theol. Chriſt. Part. prior. l.* 4. c. 10. §. 5. uti de arrogantia Novatianorum aliorúmque, *tangi* ab aliis indignantium, ſuprà *Noli me* &c. plura verò de verbo *tangere* infrà *Taxare*.

TANGERMUNDA, oppid. veteris Marchiæ Brandeburgenſ. ad Albim, ubi recipit amnem *Tanger*, 7. leuc. infrà Magdeburgum in Boream, Havelbergam verſus. Alias munitum, & pluries vaſtatum ultimô bellô Germanicô.

TANGMARUS, Presbyter Eccleſiæ Hildesheimenſis, in Saxonia, floruit ſeculô 11. Scripſit vitam Bernwardi Epiſcopi cujus præceptor fuerat, ab illo in Italiam deductus, Brouverius, aliique ediderunt. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. c. 43.

TANGROPOLINICES Mucalerus, ſub quo initia Turcicæ potentiæ jacta ſunt, à Mahomete Perſidis Sultano contra Calipham evocatis Turcis; quibus cùm reditum parantibus Mahometes intercluderet, ab iis deſperabundis regnô vitâque exutus eſt, A. C. 1037.

TANGUM, oppid. Niphoniæ, in parte Boreali Jamaſotiæ regionis cum tractu cognomine. *Briet. Tango.*

TANGUTUM, regnum in parte Meridionali Tartariæ veræ, verſus Sinas. Aliter *Tania* & *Boghargar*. Ejus caput *Tangu*, dicitur etiam *Campion* & *Tanu*, *G. Sanſoni*; Eratque aliàs ibi Sericæ regionis pars Auſtralis.

TANGUUM, regnum Indiæ ulterioris juxta Menanum fluvium, cum Urbe primaria cognomine aliàs ſub Rege Peguano.

TANIAORIUM, urbs Coromandeliæ, alias ſub Rege Biſnagaris, nunc ſub proprio Principe, cum tractu adjacente, 60. milliar. ab ora Coromandelis & à Franquebaria in Occaſum Princeps *Naique de Taniaor* dicitur, clientelaris Regis Biſnagaris; & ei ſubeſt Negapatanum.

TANIAXARCES, vide *Smerdis*.

TANIS, unde *Tanites præfectura* Plinio, *l.* 5. *c.* 9. *Taphnis* Ezechieli, *c.* 30. *v.* 18. urbs Ægypti inferioris apud oſtium Taniticum, à Gigantibus condita & nominata teſte *Iſidorô*, ac Pharaonis quondam regia, ubi Moyſes tot edidit ſigna. *Tanet* adhuc dicta, teſte *Nigro*, urbs quondam magna, *Stephanô* authore, & metropolis inferioris Ægypti ſub Paſtoribus, qui ibi ſedem ſuam habuerunt, cùm anteà Heliopolis illius regni fuiſſet caput: Unde illi *Tanitæ* βασιλεῖς *Tanitæ Reges*, ab hac urbe, Syncello dicuntur, *p.* 103. quos in Ægypto regnâſſe annos 511. à Salate primo Rege, uſque ad Zet ultimum, ſuprà vidimus. Mentio fit urbis Pſalmo 78. v. 12. *Deus mirabilia fecerat in terra Ægypti in campo Taneos*, tempore videl. Moſis, ut jam indigitavimus: id quod factum eſt ſub *Tanitarum* Rege IV. Aphophe, de quo ſuô locô. Nimirum Ægyptus ita propriè dicta, & à Thebaide diſtincta, in 2. partes diviſa fuit, una *Superior Ægyptus*, Thebaidi contermina, cujus caput Memphis; altera *Inferior* dicta, Judææ, propior, cujus metropolis Paſtorum tempore erat *Tanis*: atque in hac Iſraëlitæ degebant. Vide Joh. Marſhamum *Canone Chron.*

TANITICUM Oſtium, *Saiticum Strab.* *Taniticum* Pomponio, unum ex 7. Nili oſtiis inter Peluſiacum ad ortum & Mendeſium ad occaſum, *Calixene*, teſte *Bonacciolô* cum aliis: per quod Oſiris olim arcâ incluſus in mare dejectus eſt, Plut. *in Iſid.*

TANNETUS, locus Campaniæ, ubi Buccilinus à Narſete ſuperatus. P. Diaconus, *l.* 2. *de geſtis Longob.* Legitur & *Tannetum* & *Tanetum*.

TANOS, urbs Cretæ. Gentile *Tanius Steph.*

TANTÆUS, Aſſyriorum Rex, A. M. 2881. poſt *Tautanem*, qui regnaverat ann. 32. Obiit Ann 2920. *Thinæô* ſucceſſore Euſeb. in *Chron.*

TANTALIS & TANTALI *ſtagnum*, in Lydia. Plin. *l.* 5. c. 29. Vid *Sypilus*.

TANTALUS, Jovis & Nymphæ Plotæ fil. teſte Euſebiô, *l.* 2. *Præp. Evang.* cùm tamen Jo. Diaconus & Didymus Jovis & Plutus Nymphæ filium fuiſſe arbitrentur: quem Tzetzes *hiſt.* 10. *chil.* 5 prædictâ quidem matre genitum, ac patre Imolo Lydiæ rege ſcribit. Lucianus *in Dipſadibus*, Æthonis filium facit, uti teſtantur carmina ſequentia:

> Τοῖα παθὼν ἀπέπαυσεν Ἄρης Τάνταλον Αἴθων☉ υἱὸν
> Μηονίᾳ κοτιάσαντα ἀδελφεὸν αὐτὸν ἀδελφόν.

Fuerunt qui dixerint, Deos aliquando in hoſpitium ab hoc fuiſſe acceptos, qui cùm lautum convivium illis paraſſet, Pelopem fil. cæſum inter cæteras epulas appoſuit. Id cum Dii cæteri cognoviſſent,

viſſent, ab iis epulis abſtinuerunt, præter unam Cererem, quæ ob raptæ filiæ dolorem pene deſipiens inconſultò humerum edit. Tum Dii reliqui ejus filii miſerti, eum rurſus jecerunt in lebetem, ac recoctum vitæ reſtituerunt, teſte Pindarò. Cùm verò illi deeſset humerus, Dii eburneum feciſse dicuntur: qui humerus omnium poſtmodo Pelopidarum ſignum fuit, ut Spartis pilum, ſicuti teſtatur *Iſacius*. Verùm, quia deorum Epulas humanâ cæde contaminâſset, perpetuô epularum deſideriô ad inferos adductus eſt, qui tamen præſentes lautiſſimô regiôque apparatu ſemper habet epulas, quas nullô pactô poteſt attingere, quamvis is inſatiabili fame excrucietur. Homer. *Odyſſ.* λ. v. 581. ait, Tantalum apud inferos perpetuâ ſiti vexari, & in aquâ eſse pepetuò, quæ uſque ad mentum aſsurgit: ſed quoties labris attingere conatur, illa ſtatim refugit: quod ipſum faciunt varia fructuum genera, quorum deſideriô ſemper diſcruciatur, ut eſt *in his*,

> Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα,
> Ἑστεῶτ' ἐν λίμνῃ, ἡ δὲ προσέπλαζε γενείῳ·
> Στεῦτο δὲ διψάων, πιέειν δ' οὐκ εἶχεν ἑλέσθαι,
> Ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων πιέειν μενεαίνων,
> Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν, ἀμφὶ δὲ ποσσὶ
> Γαῖα μέλαινα φάνεσκε, καταζήνασκε δὲ δαίμων.
> Δένδρεα δ' ὑψιπέτηλα κατακρῆθεν χέε καρπόν,
> Ὄγχναι καὶ ῥοιαί, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,
> Συκαῖ τε γλυκεραί, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι
> Τῶν ὁπότ' ἰθύσει' ὁ γέρων ἐπὶ χερσὶ μάσασθαι,
> Τὰς δ' ἄνεμος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα.

Alii putârunt, lapidem illius capiti imminere, qui quoties bibere conaretur, toties illius caput percuteret. Cicer. *l.* 4. *Tuſc. Qu. c.* 16. *Poetæ impendere apud inferos ſaxum Tantalo faciunt ob ſcelera, animique impotentiam & ſuperbiloquentiam.* Euripides, *in Oreſte*:

> Διὸς πεφυκὼς (ὡς λέγουσι) Τάνταλος,
> Κορυφῆς ὑπερτέλλοντα δειμαίνων πέτρον
> Ἀέρα ποτᾶται, καὶ τίνει ταύτην δίκην·
> Ὡς μὲν λέγουσιν, ὅτι θεοῖς ἄνθρωπος ὢν
> Κοινῆς τραπέζης ἀξίωμ' ἔχων ἴσον
> Ἀκόλαστον ἔσχε γλῶσσαν, αἰσχίστην νόσον.

Ovid. *l.* 2. *El.* 2. *v.* 53.

> *Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat*
> *Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.*

Tibullus, *l.* 1. *Eleg.* 3. *v.* 77.

> *Tantalus eſt illic, & circum ſtagna, ſed acrem*
> *Jam jam poturo deſerit unda ſitim.*

Cornelius Gallus:

> Οὗτος ὁ πρὶν μακάρεσσι συνέστιος, οὗτος ὁ νηδὺν
> Πολλάκι νεκταρέου πλησάμενος πόματος,
> Νῦν λιβάδος θνητῆς ἱμείρεται, ἡ φθονερὰ δὲ
> Κρᾶσις ἀεὶ χείλευς ἐστὶ ταπεινοτέρη.
> Πῖνε λέγει τὸ τόρευμα, καὶ ὄργια μάνθανε σιγῆς,
> Οἱ γλώσσῃ προπετεῖς ταῦτα κολαζόμεθα.

Alii, ut Tzetzes ac Didymus, putârunt hanc pœnam irrogatam Tantalo, quia nectar & ambroſiam ſuis æqualibus impertiverit. Pindarus, *Olympion.* Od. 1.

> Μετὰ τριῶν τέταρτον
> Πόνον, ἀθανάτων ὅτι κλέψαις
> Ἁλίκεσσι συμπόταις
> Νέκταρ, ἀμβροσίαν τε δῶκεν.

Propert. *l.* 2. *El.* 1. *v.* 65.

> *Hoc ſi quis vitium poterit mihi demere, ſolus*
> *Tantaleæ poterit tradere poma manu*

Idem *Eleg.* 17. *ejuſdem libri*, v. 5.

> *Vel tu Tantaleâ moveare ad flumina ſorte,*

Idem, *l.* 4. *El.* 12. *v.* 24.

> *Fallax Tantaleo corripiâre liquor.*

Ovid. *Amor. l.* 3. *El.* 7. *v.* 51.

> *Sic aret mediis facilis vulgator in undis,*
> *Pomaque quæ nullo tempore tangat, habet.*

Claudianus:

> *Non aqua Tantalicis ſubducetur invida curis.*

Seneca, *in Thyeſte*: *Actu* 1. *v.* 152.

> *Stat luſus vacuô gutture Tantalus,*
> *Impendet capiti plurima noxio,*
> *Phineis avibus prædo fugacior, &c.*

Idem, *in Herc. Fur. Actu* 3. *v.* 752.

> *In amne medio faucibus ſiccis ſenex*
> *Sectatur undas, alluit mentum ſenex:*
> *Fidemque cùm jam ſæpe decepto dedit,*
> *Perit unda in ore: poma deſtituunt famem.*

Hujus meminit Statius, *l.* 1. *Theb.* v. 246. licèt pœnam non addit,

> ——— *Neque enim arcano de pectore fallax*
> *Tantalus, & ſævæ periit injuria menſæ.*

Tantali fabulam de divitibus avaris interpretatur Horat. *Serm. l.* 1. *Sat.* 1. *v.* 69.

> *Tantalus à labris ſitiens fugientia captat*
> *Flumina; quid rides? mutatô nomine de te*
> *Fabula narratur.* ———

Petronius Arbiter.

> *Nec bibit inter aquas, nec poma patentia carpit*
> *Tantalus infelix, quem ſua vota premunt.*
> *Divitis hæc magni facies erit, omnia latè*
> *Qui tenet, & ſiccô concoquit ore famem.*

At Cicero curas & timores inanes videtur putâſſe à mentibus hominum, per hanc fabulam, expellendos. Quod etiam ſeu ſit Lucretius *in his carminibus*, *l.* 3. *v.* 994.

> *Nec miſer impendens magnum timet aëre ſaxum*
> *Tantalus, ut perhibent, caſſâ formidine torpens:*
> *Sed magis in vita Divûm metus urget inanis*
> *Mortales, caſumque timent, quem cuique ferat ſors.*

Nic. Lloydius. Cæterùm, Jupiter Phrygius hic fuit, Ganymedis raptor. Euſebius, *ad ann.* 42. *Aod ſeu Ebud Judices Iſrael. Ob raptum Ganymedis Troi, patri Ganymedis & Tantalo, bellum exortum eſt, ut Phanocles Poëta ſcribit. Fruſtra igitur Jovis fabula & raptrix aquila confingitur.* Phryges nempe & Paphlagonas rexit, raptoque flagitioſiſſimo Trojani Regis filiô, bellum id conflavit, uti Oroſius de eodem Jove refert, *l.* 1. *c.* 12. Vide quoque Herodianum *in Commodo*, & hanc in rem plura, apud Ger. Jo. Voſſium, *de Idol. l.* 1. *c.* 15. Ex eadem fabula, de pœna *Tantali* apud inferos colligit Epiphanius, non animam ſolum, ſed & corpus impiorum, cruciatum iri in inferno, Gentilibus quoque non penitus ignotum fuiſſe, *in Ancorato p.* 577. Hinc appellationem accepit *Tantali Poculum*, in *Muſæo* Kircheriano Romæ. Scyphus eſt, ſupernè in hemicyclum arcuatus, totôque ore patulus, intra cujus latentes anfractus purpureus vini Falerni latex captivus hæret, adeò ut credas ſcyphum ad ſumma labra repletum, qui tamen inverſus ne guttulam quidem remittit. Vide Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societatis Jeſu Muſæo p.* 14.

TANTALUS, mons Lesbi, à *Tantalo* dictus. *Steph.* Item oppid. Lydiæ, in Cariæ confinio apud Mæandrum; inter illum & Sipylum montem. *Nicet. Tauſanle Leuncl.*

TANUS, fluv. Peloponneſi per Argiam fluens. Pauſan. *l.* 3. *Tanaus* Euripidi dictus, agrum Argivorum à Spartano dividens. Item Siciliæ mons, teſte *Fazellô.*

TANUSIUS Geminus, Hiſtoriæ ſcriptor ignobilis, Ciceroni familiaris, qui inter alia ſcripſit *de conjuratione Cæſaris cum Craſſo, P. Sullâ & P. Antonio.* Senecæ, *Ep.* 93. vocatur *Tanuſius*, niſi fortè rectiùs ex Suet. *Cæſ. c.* 9. corrigendus Seneca, nam & *Plut.* dicitur Τανύσιος. A' Cicerone impenſè commendatur. *Nic. Lloyd.*

TAOCA, Perſidis urbs *Ptol.* quam *Thevetus Thumas* vocari ait. Populi *Taoci.* Dionyſius, *v.* 1060.

> Πρῶτα Σάβαι, μετέπειτα Πασαργάδαι, ἄγχι Ταοκοί.

Ubi vulgò ἄγχι δὲ Τασκοί. Atqui cùm *Taſcorum* alibi non fiat mentio, *Salmaſio* libens aſſentior, qui Τασκοὺς pro Ταόκους in auctore aliquo malè exarato Dionyſium legiſſe arbitratur. In maritima enim Perſidis ora, non longè a Paſargadis, *Taocene* regio, ubi *Taoce* urbs cum promuntor. cognomine à *Ptol.* ſtatuitur, cujus quoque meminêre tum *Arrianus*, tum Strabo, *l.* 15. urbem regiam nominans: Ubi enim in editis libris eſt ἐν τῇ παραλίᾳ κατὰ τὴν Ὤκην λεγομένην, pro τὴν Ὤκην Ταόκην legendum eſſe monent *Cauſaubon.* & *Salmaſ. Montanus.* Idem *Lloydius.*

TAPABORDUM, Gallis *Tapabord*, Anglicum bardocuculli nautici genus, quô in obſidione Rupellana milites uſos, refert *in Dictionar. Gall.* Richelierus.

TAPÆ, Daciæ oppid. ſub Decebalo, *Xiphilin.*

TAPAISA, fluv. amplus Americæ meridionalis. Oritur in limite Braſiliæ, & poſt longum decurſum in flum. Amazonum ſe exonerat, in Guajana regione & in Tapaiſa provinc. *P. Texeira.*

TAPANITÆ, populi Lybiæ inferioris, infrà Naſamones ſiti, apud *Ptolem.* quos pro *Tabattis* populis malè Virum Eruditum accepiſſe, docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 1015. Vide quoque ſuprà, ubi de *Tabattis.*

TAPARA, emporium ad Sinum Arabicum inter Avalitem & Malao emporia, in Arriani *Periplo*, *Tapharum* fortè *Niceph. Calliſti.*

TAPE, urbs Hyrcaniæ regia fuit, apud oram maris Caſpii à portis Caſpiis in ortum ſtadiis 1400. diſtans. *Strabo.*

TAPETES, Græc. τάπητες, *Ammonio* οἱ ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους μαλλωτὸν ἔχοντες, ſicut Ἀμφιτάπητες οἱ ἐξ ἀμφοτέρων; ubi μαλλωτὸν pro molli villo, ſive pilorum mollitie poſuit: idem fuêre cum Gauſapis, ſicut Amphitapetes cum Amphimallis. Nempe *Tapetes* ex una parte villos habebant, Amphitapetes utrinque. Unde *Amphitapæ veſtes*, teſte *Noniô* Latini dixêre, apud Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. Part.* 2. *l.* 1. *c.* 14. Penſilibus *Tapetibus*, in Theatro olim Tragico, palatia Regum cernebantur obducta, partim ut Regiarum ædium vera ſpecies exhiberetur, quas etiam Heroicis temporibus, *Tapetibus* inſterni fuiſſe ſolitas, ex Homero diſcimus. Primus verò illorum uſus fuit, ut pedibus ſubſternerentur, unde *Tapeta*, quaſi *Tapedia*, Iſidor. *l.* 19. *c.* 26. aliis τάπης, quaſi πάτος, παρὰ τὸ πατεῖσθαι, quod *calcaretur*, nonnullis δάπις, ex δάπεδον. Poſteà & lectis cubitoriis inſternebantur, Curtius, *l.* 8. *c.* 5. *Cum poſt aulæa, quæ lectis obducebantur, ſtaret Rex.* Jul. Pollux, *l.* 6. *c.* 1. *Amphitapetia*

& *Tapetia*, in ornatu convivantium, reponit. Virg. *l.* 9. *Æn. v.* 325.

> —— *Qui fortè* Tapetibus *altis*
> *Extractus.*

M. Varro *in Hercule Socratico*,

> *In omnibus rebus bonis quotidianis*
> *Cubo in Sardinianis* Tapetibus.

Et in quocunque lautioris convivii apparatu parietes totos velabant: ut de Adraſti magnificis epulis, quibus Polynicem & Tydeum acceperat, habet Statius, *Theb. l.* 1. *v.* 518.

> —— *Pars oſtro tenues, auroque ſonantes*
> *Emunire thoros, alioſque inferre* Tapetas &c.

Ad quem ſenſum Bacchylides, apud Athenæum *l.* 11. *c.* 2. οὐ βοῶν πάρεστι σώματα, οὔτε χρυσὸς, οὔτε πορφύρεοι τάπητες, ἀλλὰ θυμὸς εὐμενὴς, μοῦσά τε γλυκεῖα, *Non adſunt boum corpora, neque purpurei tapetes, ſed animus benevolus Muſaque dulcis.* Corippus ad Spectacula Scenica, ut dictum, eos Byzantii adhibitos fuiſſe, inſinuat, *l.* 1. *num.* 8. & *l.* 4. *num.* 2 Quia autem eorum in Aſſyria præcipuus honor prima que ferè periſtromatum hujuſmodi inventio, hinc *Babylonica* vocata ſunt, Plin. *l.* 8. *c.* 48. quibus diverſicolores effigies intexi conſuevisse animalium Heroumque priſcorum, docuit Ægidius Maſenius *ad Val. Flacc. l.* 2. *v.* 147.

> —— *Acclinisque* Tapetis
> *In mediis vacuo condit caput Hippaſus auro.*

Vide quæ ſuprà diximus, de *Periſtromatis*. Meminit *Tapetum fucô ebriorum*, apud Aulum Gellium, *l.* 20. *c.* 9. C. Martius *in Mimiambis*,

> *Jam tonſiles* Tapetes *ebrii fucô,*
> *Quos concha purpura imbuens venenavit.*

In quæ verba eruditiſſimas vide *Notas* Jac. Oiſelii JCti. Vide quoque in *Velum*, ubi de more *tapetibus inſidendi* Turcarum, Perſarum aliarumque in Oriente gentium, P. de Valle *Itiner.* Apud veterem Poëtam, d. *l. Tapetes tonſiles* ſunt brevibus ac tonſis villis, ἀκρόμαλλοι Græcis, Salmaſio *ad Solin. p.* 1000.

TAPHÆ, locus Ægypti, in Occidentali Nili latere, memoratus in *Itinerario* Antonini, de quo vide Salmaſ. *ad eundem, p.* 438.

TAPHETH, Solomonis filia. 1. Reg. *c.* 4. *v.* 11.

TAPHI, fluv. regni Mogor, Urbem *Curate* præterlabens.

TAPHIÆ, inſulæ maris Ionii, quas prope Echinadas Strabo, *l.* 10. ponit, quarum caput *Taphus*. Inter Achajam ſeu inter fauces ſinus Corinthiaci ad Ortum & Leucadiam ad Occaſum. Iis Taphii ac Teleboæ imperârunt, de quibus hujuſcemodi tepent originem Scholiaſtes *Apollonii*. Perſeo ex Andromeda, ut narrat Herodotus 4. fuêre filii, Alaius, Sthenelus, Neſtor & Electryon, qui ſimul regnaverunt. Ex Hippothoë Neſtoris filiâ & Neptunô Pterelas genitus eſt, ex eo Telebos & Taphus, à quo *Taphus* inſul. in qua Teleboæ ac Taphii communi nomine, & imperiô fuêre. Igitur ii Hippothoës eorum aviæ pecuniam ab Electryone eorum neceſſario, qui pro ea teſpondit, repetebant; quâ negatâ ad arma ventum, armenta abegerunt, ipſum denique ac filios ſuſtulêre. Alcmena verò Electryonis filia patrem ultura, Amphitryonem Thebanum, hominum potentiſſimum, in matrimonium accepit, atque hôc pactô, bellô inter eos conflatô, ab eodem Amphitryone deleti ſunt, eorumque regnum Cephalo profugo Athenienſi, qui exercitui præerat, donatum eſt, quod ad Ulyſſem ſucceſſione pervenit, Hæc ille, *Taphiorum* nomen deducit Bochartus, *l.* 1. *Chanaan, c.* 23. per aphæreſin ab חתף *hataph*, i. e. *à rapiendo*. Erat enim gens latrociniis admodum dedita Homer. *Odyſſ.* O. *v.* 426.

> Ἀλλά μ' ἀνήρπαξαν Τάφιοι ληΐστορες ἄνδρες.

Idem, *Odyſſ.* Π. *v.* 426.

> Οὕνεκα ληϊστῆρσιν ἐπισπόμενος Ταφίοισιν.

Apollonius, *l.* 1. *Argon. v.* 749.

> —— Ἀπὸ δ' οἵγ' ἐθέλοντες ἀμέργειν
> Ληϊσταὶ Τάφιοι. ——

Nic. Lloydius.

TAPHII, populi Scythiæ Europææ ad ultimum receſſum Carcinitis Sinus habitabant. *Strab.* Fortè *Taphræ* Plin. *l.* 4. *c.* 12. quod rectius.

TAPHIUS, mons Locrorum Ozolorum, in confiniis Æoliæ, ubi Neſſus, quem Hercules occidit, conditus, *Antigono* teſte. *Taphiaſſus Strab.* & Plin. *l.* 4. *c.* 2. apud Calydonem urbem.

TAPHIUSA, locus juxta Leucadem, in quo *Taphiuſius* lapis naſcitur. Plin. *l.* 36. *c.* 21.

TAPHIUSSA, urbs Cephalleniæ, quondam *Taphos* appellata. Cives *Taphii*, vel *Taphiuſſii*. *Steph.*

TAPHNE, uxor Pharaonis regis Ægypti. 1. Reg. *c.* 11. *v.* 19.

TAPHNIS, civitas Ægypti, munitiſſima, capta à Johanne Brenna, cum Damiata A.C. 1219. Blondus *dec.* 2. *l.* 7. Populi *Taphnæi*. Vide *Tanis*.

TAPHRA, quæ *Taphrura Ptol.* Africæ minoris urbs. *Fachs Moleto*, *Oleario*, inter Uſillam ad occaſum, & Thexnas ad ortum à Carthagine 300. mill. paſs.

TAPHRÆ, ſeu *Taphros Ptol. Precop.* vel *Przecop.* Mercatori, aliis *Mancup*, urbs Tauricæ Cherſoneſi in Iſthmo, regia Tartarorum Precopenſium, à Tanais oſtio 30. milliar. Germanica in Auſtrum Axiacam, ſive (ut nunc vocant) Oczacoviam verſus, 14. à Boſporo Cimmerio 260. mill. paſs. in occaſum teſte Plin. *l.* 4. *c.* 12. quanta eſt Tauricæ longitudo. Auſpiciis Trajani Imperatoris capta fuit, teſte *Floro*, qui eâ tempeſtate vixit. *Taphre Stephano* dicitur, à ſervis, qui, dominis cum Thracibus bellum gerentibus, ſe eorum uxoribus commiſcuerant, habitata. Fortè & *Neapolis, Baudr.* hodie *Precop.* 110. mill. paſs. à Theodoſia in Boream, 140. à Boſphoro Cimmerio in Occaſum tiri 380. à Tanais oſtio. Parva, ſed cum caſtro munito, inter Carcinitem Sinum ad Occaſum & Bugem lacum ad Ortum. Or Tartaris, *Perecop* Polon. Hinc Tartaria minor *Precopenſis*.

TAPHRON, Arabiæ Felicis urbs apud *Marcellinum*.

TAPHROS, quod *Fretum Etruſcum* Melæ, *Fretum Gallicum* Antonino, *Sinus Sardonius* Euſtathio, mare quod inter Sardiniam & Corſicam intercedit. Hodiè *le Bocche di Boniſacio*. Latum 6. mill. paſs. inter Corſicam ad Boream & Sardiniam ad Auſtrum. Vide *Fretum Taphros*.

TAPHSAR, nomen regionis. Jerem. *c.* 51. *v.* 27.

TAPHUA, villa, terminus Palæſtinæ ad Ægyptum. Item alia in tribu Manaſſe Joſ. *c.* 12. *v.* 17. & *c.* 15. *v.* 34. data filiabus Salphaad. Joſ. *c.* 17. *v.* 7. Filius Hebron. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 43.

TAPHUS, vide *Taphiuſſa*.

TAPIACHIA, oppid. Pruſſiæ Ducalis cum arce, ad influxum *Deme* fluv. in Pregelam, aliàs *Sugurbi*. Ibi obiit Albertus Brandeb. Pruſſiæ Dux primus, 30. Mart. A.C. 1568. 5. milliar. Germ. a Regio monte in Ortum, 4. à Curonio Sinu in Occaſum.

TAPIÆUS Mons, *Monte Auſidiano A. Reſendio*, mons Luſitaniæ, inter Thomariam & Conimbricam, in quo Auſidianum oppid.

TAPIUS fluv. Oritur in limite Braſiliæ & poſt longum curſum in fluv. Amazonum abit. *P. Texerra*.

TAPOSIRIS, TAPHOSIRIS, *Plut.* & *Apulejo*, oppid. Ægypti parvum, inter Alexandriam & Canopum, ubi Oſiridis templum eſtat.

TAPROBANE, ZEILAN, teſte *Jo. Barriô* cum *Parrerio*, inſul. magna maris Indici intra Gangem contra Cory promontor. (non *Sumatra*, ut *Mercator* ait, longè in ortum diſtans, cùm *Ptol.* illam apud Cory promontor. Indiæ citerioris deſcribat) cujus ambitus 2000. mill. paſſ. eſſe traditur Lucet ibi Canopus, ſidus clarum & ampliſſimum. Homines corporum magnitudine alios antecellunt, cæruleis oculis, atroci viſu, terrificô ſonô vocis. Montem habent *Pico d'Adam* celſiſſimum, in quo Adamus conditus creditur, ejuſque veſtigia rupi impreſſa & ſacellô jam tecta, oſtendi ſolent. Incolæ plurimi ad extremam ſenectutem perveniunt, ultra 100. annos vitam extendentes, cujus cauſam *Sanrius* in maſticatione certæ alicujus radicis, alii melius in aromatico odore, quô Inſula donata eſt, ſitam putant. Naſcuntur in ea berylli & hyacinthi, ut Ptol. refert *l.* 6. Item aurum & argentum, & marmor teſtudini ſimile; præterea gemmæ & margaritæ præcipuæ bonitatis, majores, quàm in India, teſte Capellâ) inprimis apud Palægones populos ſicuti apud Perimulam, & alia Indiæ loca: ſed laudatiſſimæ in Tyla, inſula ſinus Perſici, teſte Pliniô, *l.* 9. *c.* 35. ſunt. Apud eos annona nunquam augetur, neque ſunt fora, aut lites. Herculem colunt. Populus regem eligit, ſenectâ, clementiâque venerandum, & liberos non habentem. Et ſi poſteà gignit, abdicant, ne fiat hæreditarium regnum. Dionyſius, *v.* 591.

> Κεῖθεν δὲ στρεφθεὶς, τοῖς πρὸς πλάγια οὖσι κελεύθοις,
> Ἀντία κεν Κωλιάδος μεγάλην ἐπὶ νῆσον ἵκοιο,
> Μητέρα Ταπροβάνην Ἀσιηγενέων ἐλεφάντων
> Αὐτὴ δ' ἀργινόεντι μέγα τέλλει.

Hæc inſula olim Σιμοῦνδου (vel πάλαι Σιμούνδου) dicta eſt, teſte *Ptol.* ipſius verò ætate Σαλικὴ & ejus incolæ Σάλαι. Sic enim ille: Ταπροβάνη, ἣ ἐκαλεῖτο πάλαι Σιμούνδου, νῦν δὲ Σαλική, καὶ οἱ κατέχοντες αὐτὴν κοινῶς Σάλαι. Eadem etiam habet Steph. *de urb.* uti etiam *Marc. Heracleota*, & *Periplí auctor*; niſi quod hi duo Παλαισιμούνδου habent, ubi *Ptol.* & *Steph.* diviſis vocabulis πάλαι Σιμούνδου. Sanè Plinius *Palæſimundi* fluvii cum oppido cognomine in Taprobana meminit à quo inſulam denominatam veriſimile ſit. Unde ſatis probabiliter contendit Salmaſius, in cæteris etiam Παλαισιμούνδου legendum. A Σαλικὴ autem vel Σαλη *Selan*, vel *Zeilan* deduci videtur. Quòd autem Dionyſius Taprobanen elephantis abundare ait, idem eſt quod apud alios authores traditur. Solinus, *c.* 56. ex Plinio: *Elephantis repleta eſt majoribus multo quam fert India.* Alexander Lychnus apud *Stephanum*,

> Θηρσὶν ὁμοῦ πέπληθεν ἐϋρρίνων ἐλεφάντων.

Ælian. *Hiſt. Animal. l.* 16. *c.* 18. ubi de hâc inſulâ: Τρέφει δὲ καὶ νομὰς ἐλεφάντων πολλῶν καὶ μεγίστων, *&c.* Tzetzes, *Chil.* 8. *Hiſt.* 215.

> Ἡ Ταπροβάνη τῶν Ἰνδῶν νῆσός ἐστι μεγίστη.
> Ἐν ταύτῃ καὶ ἐλέφαντες, *&c.*

Hujus inſulæ meminit quoque Ovid. *Pont. l.* 1. *El.* 5. *v.* 79.

> *Quid tibi ſi calidâ, proſit, laudère Syene,*
> *Aut ubi Taprobanen Indica cingit aqua?*

Nomen ejus quod attinet, *Taprobane* Bocharto eſt טף פרון *Taph Parvan*, i. e. litus Parvan, ſeu Parvani, quod facit Solomonis Ophir; vide ſis doctiſſimum auctorem *Geogr. p.* 768. *Lloydius*. Baudrando *Taprobana*, hodie *Cylan*, ſeu etiam *Ceylon* quibuſdam, inſula eſt ampla Aſiæ & Indiæ intra Gangem, in mari Indico & in ora ſinus Gangetici prope promontorium Commarium & partem Auſtralem peninſulæ Indiæ cis Gangem, à qua tantum dirimitur fretô *Manaar* dictô 60. mill. paſſ. In ea ſunt ſeptem regna, nempe *Candea*, totius inſulæ præcipuum,

cipuum. *Batecala, Jala, Jaſanapatan, Ceitavaca, Chiloo*, & *Trinquilemale*. Dicitur autem *Tenariſin* incolis, i. e. terra deliciarum; & ejus circuitus eſt 650. mill. paſſ. circiter. Subeſt propriis Regibus: ſed in ejus ora occidentali Holandi habent Columbum & aliquot alias arces munitas. Dicitur ab Arabibus *Zeylan Dive*, i. e. Ceylanum inſula; eſtque felici aromatum proventu nobilis. Cinnamomi in primis feraciſſima, quò fit, ut è longinquo ſuaviſſimum odorem ſpiret: quem advenæ ad tertium & amplius milliare in mari jam ſentiunt. Sed plurimæ inſulæ ſunt ipſâ majores in toto orbe terrarum nempe Albion, Madagaſcaria ſeu Delphina, Java, Sumatra, Bornei inſula, Celebum inſula, Manilla ſeu Luſſonia, Mindanoa, Japonia, Iſlandia, Terra Nova, Hiſpaniola, Cuba, California, & Terra Ignium, cum aliquot aliis: Ideircò inter maximas non eſt cenſenda, nec inter inſulas primum locum tenet, quidquid de ea dixerint antiqui. Quid inter Portugallos & Belgas hujus Inſulæ causâ geſtum ſit, latè proſequitur Joh. Jac. Saarius *in Itinerar.* cui adde Georg. Spilbergii *Iiner.* Cæterùm, ut & hoc addam, ante Alexandrum M. vel nomine tenus ignota fuit, demum per Præfectos ejus patefacta, Oneſicritum & Nearchum. Poſteà, cùm Romanos, cum Annii Plocami liberto, in Inſulam ſuam tempeſtate fortuito delatos, hoſpitaliter excepiſſent incolæ, ibi Libertus bis ſex menſium alloquiô imbutus, cum Rege communicavit, qui & amicitiâ Cæſaris ac Romanorum expetitâ legatos cum iis ad pacem petendam miſit, principe eorum Rachiâ, uti docet Plin. *l. 6. c. 22.* A quo tempore Romani Negotiatores eò commeare cœpêre &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1151. *& ſeqq.* & ſuprà ubi de *Indica navigatione*.

Taprobanæ inſulæ urbes præcipuæ:

Baticala, *Batecala.*	Columbum, *Colombo.*
Candea, *Candia* ſeu *Candy*, inſulæ primaria.	Gallum, *Galo*, ſeu *Punta Galo.*
Cetavaca, *Ceitavaca.*	Jaſanapatanum, *Jaſanapatan.*
Chilaum, *Chiloo.*	Jala, *Jala.*
	Trinquilemala, *Trinquilemale.*

TAPSACUM, Cyrenaicæ regionis oppid. Plin. *l. 5. c. 5.*

TAPSACUM, vel TAPHSACUM, Theveto *Bebeib*, urbs Meſopotamiæ, ad Euphratem, in Arabiæ deſertæ confinio apud Scenitas, à Zeugmate 250. mill. paſſ. in Ortum Babylonem verſus 562. *Xenoph. Strab.* Plin. *loc. cit.*

TAPSUS, Cyzicenus, à Polluce, in conflictu nocturnô, confixus. Val. Flac *l. 2. v.* 191.

TAPSUS, vide *Thapſus*. Item urbs Africæ maritimæ inter Ruſpinam, & Rhuſpas, Lepti parvæ vicina. *Baudrando* urbs eſt Africæ propriæ in ora maris Mediterranei, & regione Byzacena. Hodiè *Africa* ſeu *el Madia*, urbs munita regni Tunetani, cum portu capaci; 100. ferè mill. paſſ. à Tuneto in Ortum, uti 30. à Thyſdro. Sil. *l. 3. v.* 261.

Et Zama, & uberior Rutulorum ſanguine Tapſus.

TAPUAGUAZUA, regio Paraguajæ, prope lac. Xarajorum, in limite Braſiliæ.

TAPUJÆ, populi Braſiliæ, in Præfectura Spiritus S. Etiam quamplurimi, inter Præfecturas Pernambuci & fluv. Januarii. Aliter *Tapojones* dicti. Quæ gens, inter Siaram & Maranthon ſita, vagabunda & locis incultis, & deſertis, fera, ἀνθρωποφάγος, nullâ parte corporis velata, vel non aliâ ſaltem quàm verendis. Imò, cùm Hollandi aliquammultis veſtes donâſſent, priùs quidem rei illos delectavit novitas, ſed intra biduum illas vel reſtituerunt, vel aliis largiebantur, vel abjecerunt. Iidem præputium obligant ligulâ bombycinâ, vimineâ vel alius materiæ, ne caput genis fœdè aſſurgeret, quod utrum ſedulò cavent. Labiis, genis, naribus & auribus perforati, è foraminibus ornamenta geſtant, è ligno, oſſe, lapide, palma. Pro armis clavam è duriſſimo habent ligno, ſagittas ex arundine, ex eadem jacula, longitudine haſtæ: Nullum iis auri vel argenti pretium; ſic ut cùm ſcrinia aureis & argenteis referta armis, quæ humô condiderant Luſitani, effodiſſent, adventantibus Hollandis vili venderent, nunc ſecuribus commutantes, nunc canibus venatui deditis, cuſ admodum ſtudent, nunc vulgaribus etiam ac viliſſimis. Carnibus veſcuntur humanis, ut dictum, ſed eô ſe meliores putant aliis ἀνθρωποφάγοις, quòd hi carnes edant hoſtiles: ipſi manducent cadavera amicorum, prœliô vel morte extinctorum; idque ad teſtandum ſuam erga eos pietatem ac amorem: Itaque ab iſtiuſmodi epulo, præter conſanguineos, omnes alii arcentur. Quæ comedi nequeunt, ut crines, ungues, dentes, oſſa, in cinerem rediguntur, cujus portionem aliquam poculis indunt bibuntque, donec longiori compotatione univerſus abſumatur. Religionem quod attinet, Numen agnoſcunt duplex, *Bonum* & *Malum*. Illud verò, quia ſponte faciat bene, affligat neminem, nullô proſequuntur honore: Malunt contrà venerantur ac invocant, quia iracundum ſit, & cultum ſui negligentes, miſerè perdat. Nec vel iter inſtituunt, vel adverſus hoſtem tendunt, niſi hôc Numine, quem *Dæmonem* dicimus, certis priùs ritibus conſultô. Hinc divinandi ſibi arrogant ſcientiam, & certum eſt, varia ſæpe prædicere, quæ proſpicere mens humana nequeat &c. Vide plura hanc in rem, apud Gerh. Jo. Voſſium, *de orig. ac progr. Idol. l. 1. c.* 8. Eôdem modò antiquos Saxones, præter Pinnum Deum & Deam Sibam, malum Deum, quem *atrum* ajebant, coluiſſe, legimus apud Georg. Fabricium, *Origin. Saxonic. l.* 1.

TAPULLA, quòd *tapulo* ſeu menſæ præſideret, dictus Veteribus eſt, qui aliàs *Magiſter*, ſeu *Rex convivii*, item *Sympoſiarcha*, quas voces vide ſuprà. Item Lex convivalis de qua ſic Feſtus Pomp. *l.* 18. *Tapullam legem convivalem, ficto nomine, conſcripſit jocoſô carmine Valerius Valentinus, cujus meminit Lucilius hôc modô*,

Tapullam vident legem contere optimi:

Quem locum Jo. Meurſius *Criticar. Exercit. parte* 2 *c.* 2. aliter cenſuit legendum, nempe *Tapuliam, legem convivalem*. deinde verſum Lucilii nonnulli ſic deſcribunt,

Tapullam vident legem conterræ optimi.

Aut parvô diſcrimine ſic:

Tapullam vident lebem congeræ optimi.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l. 5. c.* 29.

TAPYRI, populi non procul ab Hyrcanis. *Dionyſius*,

Ὑρκανίοι, Τάπυροί τε. ——

Ubi *Montanus*: Tapyros quod attinet (neque enim admitti poteſt altera lectio, *Ὑρκανίοι τ' Ἄπυροί τε*, obſtat enim aliorum ſcriptorum auctoritas, qui nuſquam Ἀπύρους, ſed Ταπύρους appellant) eos Hyrcaniæ propinquos faciunt Q. Curtius & Plinius, quamvis de accurato eorum ſitu nihil ex illis colligi poſſit. Sed ſi rectô ordine hic progrediatur Dionyſius, eos Hyrcaniâ Orientaliores, & proinde in Margiana eſſe oportet, ubi Ταπύρους quoſdam locat *Ptol.* Atque eô ferè ſitu eos locat *Eratoſthenes*, teſte *Strab.* affirmans μεταξὺ Ὑρκανῶν καὶ Ἀρίων Ταπύρους οἰκεῖν: manifeſtius verò conſentit ipſe *Strabo*, dum μεταξὺ Δερβίκων τε καὶ Ὑρκανῶν eoſdem conſtituit. Alibi tamen Ταπύρους habet *Ptol.* in Media ſcilic. Tapuræos cum Tapuriis montibus in ipſa Scythia. His mos fuit, ut proprias uxores aliis viris nuptui concedant, cum 2. aut 3. liberos ex iis ſuſcepiſſent. Vinô iidem ac unguentô oblinuntur. Juſtitiam colunt. Strabo, *l.* 2. Vide *Steph.*

TAR, pro l'AR, in nummis Criſpi, *percuſſa Arelate* notat, Car. du Freſne, *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus.*

TARA, vulgò TERRAIN, fluv. parvus Inſulæ Franciæ, alluit Curticulam *Courcelle*, Villam Dei, Cannetum *Canni*, Campellos *Campeaux*, Fontanetum, Solliacum, Gerboredum *Gerberoy*, Milliacum, Bellovacum, Taram *Tarre*, Villare ad Taram, Condate ad confluentes amniculi & Taræ, Montiacum caſtellum *Monchi le Chaſteau*, Merlotum *Merlou*, Marcellum *Maiſel*, Tiberniacum *Triverni*, Pontem Taræ *Pont-Teran*, Montem Taræ *Mont à Tarre*, infrà quem locum, in Iſaram ſeu Oeſiam fluv. ſe exonerat, apud Creolium *Creil.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TARA, fluv. Raſciæ, in Drinum fluens. Cinnami *Τάρα*.

TARABAT, vox Gallica ὀνοματοποιητική, notans inſtrumentum ἀφωνητικὸν, apud Auguſtinianos diſcalceatos, Capucinos, aliosque Religioſos, in Eccleſia Romana, uſitatum, quò noctu ad preces in Choro fundendas ſignum datur. Idque non unius generis: Crepitaculi enim inſtar eſt, quo in Sancta, ut vocatur, Hebdomade, ad veſpertina ſolenniorum dierum officia. Monachi convocantur; Aliàs tabellâ utuntur ligneâ, quam ferreô bacillô percutientes ſtrepitum edunt &c. Richeletus *Diction. Gall.* Vide quoque ſuprà in voce *Tabula*.

TARABOCCI, Hæretici Anconitani, apud Waddingum *in Annal. Min. ann.* 1331.

TARACHIE, Inſula parva apud Corcyram, Plin. *l. 4. c.* 12.

TARACHUS, *Africano* in Æthiopum Ægypti Regum Dynaſtia III. Succeſſit Sevecho. Græcè Τάρακος: & quidem annô 14. Regis Ezechiæ contra Senacheribum proceſſiſſe legitur Tiraca ſeu Θαρακὰ βασιλεὺς Αἰθιόπων, 2. Regum *c. 19. v.* 9. Sed in Ægypto regnâſſe, non habetur. *Herodotus* certè unius Sabaconis annos 50. numerat, cùm *Africanus* tribus ſuis Regibus annos tantùm 40. attribuat, *Euſebius* & *Syncellus* 44. hi tamen ambo & quartum addiderunt, Merrem Æthiopem. Vide *Sevechus*.

TARACINA, vide *Tarracina*.

TARACO, vide *Tarraco*.

TARAGA, faſcia eſt, quâ Epiſcopi peregrinantes uti jubentur in *Ceremoniali l. 1. c.* 3. quâque utuntur Doctores Eccleſiæ Siculi & Melitenſes ſupra ſuperpellicеum, in ſtolæ modum, cùm concionantur aut proceſſionibus interſunt: Arabicæ originis vox, de qua vide Macros *in Hierolex.* & ſuprà in *Boja*.

TARAN, ſive THARANIS, veteribus Celtis Jupiter dictus eſt, quem & Suecones *Thor* vocârunt: de quibus ſic Adamus Bremenſis, *Thor, inquiunt, præſidet in aere: qui tonitrus, & fulmina, ventos imbreſque, ſerena & fruges gubernat.* Poſteàque Thor *cum ſceptro Jovem exprimere videtur.* Quaſi Βροντᾶον ſeu *Tonantem* dicas. Nam hodieque Cambro-Britannis ſive Wallis, tonitru *Taran* vocatur; quod trajectis ultimis duabus conſonis, foret *tanar*. Sed Saxones pro eo *Donner*, alii *Tonner*, Batavi & vicini Belgæ *Dondre*; unde Jovis dies *Donnerſ-tag*. Imò ex *Taran*, per aphæreſin, factum fuiſſe Suecoribus *Tor* ſive *Thor*, præter Adamum præfatum, docet Ericus Olaus, *Hiſtor. Suec. l. 1. c.* 1. Thor, *tanquam potentiſſimus & ſummus Deorum, in medio & aliis altior reſidebat, imagine viri nudi, dextrâ quidem ſceptrum, ſiniſtrâ verò ſeptem ſtellas præferentis, inſignis.* Et mox, *Pro pluvia & aura neceſſaria invocabant Thorum: cui ſingulis ſeptimanis quinta feriâ per deputatos Sacerdotes ſacrificia offerebant, à quo erat dies illa dicta* Thorſdag. Vide Gerh. Jo. Voſſ. *de orig. & progreſſu Idolol. l. 2. c.* 33. & in voce *Taranis*.

TARANDRUS, regio Phrygiæ. Gentile *Tarandrius*, *Steph.*

TARANDUS, animal Scythiæ peculiare. Plin. *l. 8. c.* 34. *Mutat colores & Scytharum tarandus* —— *magnitudo ei, quæ bovi, caput majus cervinô, nec abſimile: cornua ramoſa, ungulæ biſidæ, villus magnitudine urſorum. Sed cùm libuit ſui coloris eſſe, aſini ſimilis eſt. Tergori tanta duritia, ut thoraces ex eo faciant. Colorem omnium arborum, fruticum, florum locorumque reddit, in quibus latet, metuens, ideoque rarò capitur. Mirum eſſet habitum corpori tam multiplicem dari, mirabilius & villo.* Solinus Æthiopiæ quoque adſcribit, *c.* 30 ſed nullâ auctoritate nixus. Omnes enim, qui de eo ſcripſêre, Scythiæ faciunt proprium & peculiare, In ſpecie Gelonis illud tribuit Ariſtoteles, Sarmatis Theophraſtus, uti docet Salmaſ. *ad Solin.* Vide quoque Schefferi *Lapponiam c.* 28.

TARANIS, Jupiter à Gallis ſic dictus, cui humanô ſanguine litabant. Lucan. *l.* 1. *v.* 446.

Et Taranis Scythicæ non mitior arâ Dianæ.

Ubi Taranis idem eſt quod Jupiter βροντῶν, hoc eſt, tonans, à *Taran*, quod Britannis *tonitru* ſonat, ut videtur Cluverio, *l.* 1. *Antiquit. German. c.* 9. *Taramis* legit Bochartus, *l.* 1. *Chanaan c.* 42. cui nomen factum videtur ex Phœnicio תרעם *tarem*, ſervili ת præfixô, à radice רעם *tonare*. *Nic. Lloydius.*

TARANNIUS ſeu TARANIUS, in MS. Foxienſi Toloſæ, *Toranius* Plinio, *l.* 7. *c.* 12. *Toranius* ſeu *Thoranium* Suetonio, *in Aug. c.* 69. mango fuit celebris Auguſti Imperatoris principatu ex illorum genere, qui Symphoniacos pueros domi alebant, collatâque mercede in privatas civium aulas publicaque Principum Palatia mittebant. Hic *M. Antonio jam Triumviro eximios formâ pueros, alterum in Aſia genitum, alterum trans Alpes, ut geminos vendidit; tanta unitas erat. Poſtquam deinde, ſermone puerorum detectâ fraude, à furente increpitus Antonio eſt, inter alia magnitudinem pretii conquerente; Nam ducentis mercatus erat ſeſtertiis: Reſpondit verſutus ingenii mango, ob id ipſum ſe tanti vendidiſſe, quoniam non eſſet mira ſimilitudo in ullis eodem utero editis, diverſarum quidem gentium natales, tam concordi figurâ reperiri, ſuper omnem eſſe taxationem.* Eandem hiſtoriam refert Jul. Solinus, Polyhiſtor. *c.* 5. Aliud ejus argutè dictum Aur. Macrobius habet *Saturnal. l.* 2. *c.* 4. *Delectatus erat inter cœnam Symphoniacis Toranii Flacci mangonis, atque eos frumento donaverat, cùm in alia acroamata fuiſſet liberalis nummis, eoſdemque poſtea Toranius æquè inter cœnam quærenti Cæſari ſic excuſavit. Ad molas ſunt.* Suetonius quoque ejus meminit, *Aug. c.* 69. *Ætate adultas virgines denudarent atque perſpicerent, tanquam Thoranio mangone vendente.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 29. *cum Paralipom.* Dempſteri.

TARANTASIA, Gall. *la Tarentaiſe*, provinc. Ducatus Sabaudiæ, inter Alpes Grajas ad Ortum, Maurianam ad Meridiem, Sabaudiam propriam ad Occidentem & Foſſiniacum tractum ad Boream, ubi aliàs Centrones, populi Galliæ Narbonenſis. Ejus primaria olim Forum Claudii ſeu Tarantaſia, Metropolis ab An. 800. nunc dicitur *Monſtiers*, ſeu *Montiers en Tarentaiſe*, ad Iſaram fluv. 6. leuc. à Fano S. Joannis in Boream, 10. à Civarone in Ortum. Moret. *in Dictionar. Hiſtor.*

TARANTUS, urbs Bithyniæ, ubi *Taranteus* Jupiter colitur. *Steph.*

TARAPHA Franciſcus, vide *Franciſcus*.

TARARIA, vulgò TARARE, oppidulum provinc. Lugdunenſis, in valle, ad radices montis cognominis ad amnem Tordivam, in limite provinc. Foriſienſis, medium ferè inter Lugdunum ad Ortum, & Rodumnam ad Occaſum 6. utrinque leucis. Vide infrà in voce *Taratrum*.

TARARIUM, *Ptolem. Trairn Moletio*, oppid. Bithyniæ, in ora Propontidis, inter Chalcedonem ad Boream & Nicomediam ad Meridiem, Olbiæ vicinum. *Τάραιον* in MSC. Seldeni.

TARAS, Neptuni fil. quem *Tarentum* ædificâſſe nonnulli autumant. Unde ΤΑΡΑΣ delphino inſidens, in Tarentinorum nummis. Vide *Tarentum*, quod Græcis, Τάρας dicitur. *Dionyſ.*

——— *Τάρας θ' ἁλὸς ἔγγυθι κεῖται.*

TARAS, Aſiæ minoris urbs, *Curopalates*. Eſt etiam Scythiæ fluvius. Valer. Flacc. *l.* 6. *v.* 102.

Quoſque Tarac, niveùmque ferax Evarchus olorum.

Ubi alii *Tarax*.

TARAS fluv. Italiæ juxta Tarentum *Stephano*. Inter Metapontum ac Tarentum *Appiano*. Pauſanias quoque *in Phocicis*, dicit fluvium eodem nomine, quò urbs, vocari.

TARASCO, vulgò TARASCON, oppid. Occitaniæ, ad Alburacim fluvium, *Baudrand. Valeſius* habet ad flumen Letium, in Comitatu Fuxienſi, 3. leuc. ſuprà Fuxium in Meridiem ad radices Pyrenæorum.

TARASCON, vulgò TARASCON, oppid. Provinciæ Salvorum olim, contra Belcarum oppid. inter Avenionem ad Boream 3. & Arelatum in Auſtrum 6. leuc. *Baudrand.* ad ſiniſtram Rhodani ripam, contrà Ugernum & Belloquadrum, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* amplum. Populi *Tauruſcii Ptolem.*

TARASIUS, vide *Tharaſius*.

TARATRUM, vulgò TARARE, vicus Galliæ, unde mons *Taratrenſis*, ultimum Cebennarum jugum Lugduno proximum, & Lutetiâ Lugdunum petentibus ſuperaudum nomen accepit. Valeſ. *Notit. Gall.*

TARAXIPPUS, Deus cultus ab Eleis, cujus ara erat, in ſtadiodromo, ad ipſum aggeris exitum, figurâ rotundâ: Ad eam Deus hic colebatur, quem *Taraxippum*, ab incutiendo equis pavore, nuncupabant. Solebant enim, injectô terrore, circa aram hanc equi tam vehementer conſternari, ut incertum unde coortâ trepidatione, ſæpe illæſis curribus affligerentur aurigæ. Quò igitur æquô & propitiô uterentur *Taraxippô*, ad eam aram aurigæ vota nuncupabant. Ita Pauſanias *in Eliac. poſter.* Ibi nempe ſepultus creditur quidam Iſchenus gigas, qui ad famem ſedandam Oraculi juſſu immolatus eſt. Lycophron *v.* 42.

Κρόνου πάγ' αἰπὺν ὄχθον, ἔνθα γηγενὴς
Ἵππων ταράκτης ἐστὶν Ἰσχένου τάφος.

Saturni ad celſum, clivum, ubi terrigena
Equorum perturbator eſt Iſcheni tumulus.

Ubi Scholiaſtes, *Taraxippum* cum vocari ait, ob cauſam dictam. Alii Myrtili patrem aut filium hôc nomine indigitari malunt. Etiam quidam Myrtilum ipſum, cui Pelops cenotaphium ibi erexerit, ut à ſe perempto parentaret. Nonnulli ab Oenomao hos terrores equis immiſſos volunt. Quidam denique Pelopem aſſerunt aliquid, ab Amphione acceptum, eo in loco defodiſſe, cujus arcanâ vi cùm Oenomai equi conterriti eſſent, alii quoque equi poſtmodum eodem modò conſternarentur. Atque hæc de *Taraxippo*, in Ludis Olympicis. Alius fuit in Iſthmo, ut itidem indigitatum, Glaucus ſcil. Siſyphi filius, in funebribus ludis, quos patri fecerat Acaſtus, ab equabus diſcerptus. Etiam in Nemea, pro Heroe *Taraxippo* rutilum fuit ſaxum in ipſo curriculi flexu, cujus fulgore equi non aliter concitabantur, quàm ſi objectis ignibus trepidatio fuiſſet orta, eodem *Pauſaniâ* teſte. Quod tamen Apollini ipſi tribuit Statius, *Theb. l.* 6. Ita nempe Diis imputabant miſeri, quæ vel propriâ, vel equorum imperitiâ, ſibi acciderant. Plerunque enim naturâ equi tales, nec niſi curâ ad ferendum fulgorem aut bellicos ſtrepitus, aſſueſiunt. Itaque moris olim erat equos *κωδωνίζειν*, *tintinnabuli ſonô explorare*, an intrepidi eſſe didicerint, uti pluribus docet Sam. Bochartus, *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 8.

TARAXIPPUS, vir quidam in Iſthmo ab equis interemptus. Cæl. Rhodig. *l.* 13.

TARAXOPOLIDES, Philoni *adverſus Flaccum* dicuntur, qui plebem contra Remp. concitare audent, *Civitatis turbantes*, de quibus vide Gothofredum, *Not. ad rubr. Cod. de Seditioſis*.

TARBA, vulgò TARBE, urbs Epiſcopalis lepida & culta Aquitaniæ, ad Aturum fluv. in planitie, 9. leuc. ab Auſciis in Africum, totidem à Palo in Ortum. Ejus Epiſcopi vetuſtiſſimi, Aper, A. C. 506. Julianus A. C. 541. Amelius, A. C. 585. &c. Gregor. Turonenſ. *l.* 9. *Hiſt. c.* 6. Oihenart. *Notit. utriuſque Vaſcon. &c.* Item oppid. Cretæ, in ora Auſtrali inter Criumetopon ad Occidentem, & Pœcilaſium oppid. in Ortum, nunc in ruinis.

TARBELLI, populi Galliæ Aquitanicæ apud Pyrenæi montis radices; *Strabone* teſte, Sinum Aquitanicum cum Santonibus incolunt, & metallis auri excellentis nobilitantur. *Quatuorſignani* à Romanis appellati, quòd quatuor militum ſigna apud ſe haberent in præſidio. Ab his Tibullus *Pyrenen Tarbellam* cognominavit, *l.* 1. *Carm.* 7. *ad Meſſalam*, *v.* 9.

——— *Tarbella Pyrene*
Teſtis, & Oceani littora Santonici.

Horum urbs *Tarba*, & *Aquæ Tarbellicæ*, *Ferrar. Baudrando* ſunt in limite Hiſpan. verſus oſtia Aturi in Oceanum, ubi nunc Navarra inferior, ſeu cis montes & tractus *Labour*, verſus Bajonam & Aquas Tarbellicas. Sed longè à Tarba in Occaſum. Eorum finibus, juxta Valeſium, continentur Aquæ Tarbellicæ, & pagus Aquenſis, in arenis, quas *Landas* vocant, atque Lapurdum ſeu Bajona, cum pago Lapurdenſi. Nec confundendi ſunt, quod Maſſonus facit, cum Tarbienſibus, quorum caput Tarbia, in Bigerronibus, eſt, *Notit. Gall.* Vide infrà in voce *Tarbellicæ Aquæ*. Hinc *Tarbellius*, & *Tarbellicus*, nomen gentile. Auſonius *in Moſel. v.* 468.

Numine adoratò Tarbellius ibit Aturrus.

Lucan. *loc. mox citandò.*

——— *Et ripas Aturi, quà litore curvo*
Molliter admiſſum claudit Tarbellicus æquor.

Straboni Ταρβέλλοι, à Cæſare, *l.* 3. *Bell. Gall. c.* 27. inter populos Aquitaniæ ſuæ, Garumnâ flumine, Pyrenæis montibus & Oceanô clauſæ, primi omnium numerantur, Plinio, *l.* 4. *c.* 19 inter *Begerros* ſive Bigerrones & *Cocoſates & Sexſignanos*, quòd hi ſex ſigna militum apud ſe haberent in præſidio, ſic dictos, ponuntur. Apud *Ptolemæum*, ſub Biturigibus Viviſcis uſque ad ſaltum Pyrenæum habitare dicuntur, & certè inter *Tarbellos* & Santones ſoli alicujus nominis Bituriges hi Viviſci ſunt. Sinum, quem *Tarbelli* incolunt, Lucanus deſignat his verbis, *l.* 1. *v.* 419.

——— *Tum rura Nemetis*
Qui tenet, & ripas Aturi, quà littore curvò
Molliter admiſſum claudit Tarbellius æquor.

Ita reſtituit Valeſius ultimum hunc verſum, ſublatâ unâ literulâ, & *Tarbellius* à Poëta poſitum eſſe pro *Tarbellus*, cùm vulgò *Tarbellicus* legatur, contendit. Caput eorum *Aquæ Tarbellicæ*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in hac voce*, ut & aliquid, apud B. Rhenanum *Rer. Germ. l.* 3. cum *Notis* Cl. Otonis JCti, *p.* 616.

TARBELLICÆ Aquæ, aliis *Aquæ Auguſtæ*, *Taberla* & *Vibio*, Gall. *Dax*, vel *Acqs*, civitas Epiſcopalis Aquitaniæ, ſub Archiepiſcopo Auſcitano, ſedes Seneſchalli, præcipua Tarbellorum eſt, & inter 12. civitates provinc. Novempopulanæ ſecunda collocatur; Ejus Epiſcopus primus eſt inter decem Antiſtites Auſcitano Vaſconiæ Archiepiſcopo ſuffraganeos. Sub Merovingis Comites habuit: ſub Capevingis Vicecomites, uſque ad Richardum Aquitaniæ Ducem, qui Petrum Vicecomitem ultimum, contra ſe rebellem, ſibi ſubjecit, A. C. 1177. Olim quoque *Civitas Nobilium* dicta eſt, quia à 12. Nobilibus aliquando fuit gubernata. Coronæ unita eſt à Carolo VII. A. C. 1451. qui civibus, quòd Anglis adhæſiſſent, ignovit. In media urbe aquæ ſunt admodum calidæ & propè ferventes, ac circa fontem largum atque exundantem ſolia marmorea hodieque ſpectantur, quibus aquis nunc Pyrenaïcæ præferuntur. Ab his olim celeberrimis locus *Aquæ* olim & à gente *Tarbellicæ* dictus: unde & *Aquitaniæ* quidam nomen arceſſunt. Scalig. *l.* 1. *Auſon. Lect. c.* 6. *Ptolemæus*, *Gregorius Turon. Duchesnius*, Moretius *Diction. Hiſt. &c.*

TARBELUS, mons Cariæ, Cauno urbi maritimæ imminens. Qu. *Calaber*.

TAR.

TARBIACI, populi in finibus Agrippinenſium, *Tacitus.*

TARCHAN, apud Tartaros, dicitur, qui ab omnibus quæ à Rege imponuntur, immunis eſt, eo uſque, ut ei, quidquid in bello ſpoliorum reportaverit, totum cedat, nullâ inde parte Regi deciſâ. Abul-Faragius, *in Hiſtor. Dynaſtiarum p.* 281. apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

TARCHETIUS, impius Albanorum Rex, de quo Plut. *in vita Romuli.*

TARCHIA, urbs Siciliæ, *Stephan.*

TARCHO, vel TARCHON, Hetruriæ Dux, & aruſpex inſignis, qui Æneæ ſuppetias tulit adverſus Turnum & Rutulos. Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 603.

TARCHO, vel TARCHON, Cilicum princeps vulgò creditur apud Lucanum, *l.* 9. *v.* 219.

Cùm Tarcho in motu linquendi ſigna Catonis
Suſtulit. ——— ———

Ubi anteà: *Tum Tarchon motus.* Sed in MS. P. inter lineas adſcriptum erat, *alias: dimotus*; quod vim præit ad veram lectionem, *Tarcondimotus*: ſic enim apud Florum vocatur, *l.* 4. *c.* 2. & Græcè Dioni eôdem modô, Ταρκονδίμοτος. *Tarcondemus* eſt apud Plutarch. *in Antonio.* Quem Cicer. *l.* 15. *ep.* 1. *Fideliſſimum ſocium amiciſſimumque* P. R. appellat. Ταρκονδάριος Straboni, *l.* 14. Cæſari, *l.* 3. *Bell. Civ. c.* 4. verò *Tarcundarius* dicitur. *Nic. Lloydius.*

TARCHONIUM, urbs Tyrrheniæ, à Telepho *Tarchonis* filio condita, *Stephan.*

TARCUM, urbs Georgiæ, in provinc *Dagheſtan*, in ora maris Caſpii. Adam Olear. *Tarku.*

TARCUNDARIUS Caſtor, Gallo-græciæ regulus, qui CL. Equites auxilio contra Cæſarem Pompejo adduxerat. Ciceroni vocatur *Tarcondimotus*, *l.* 15. *Ep.* 1. Vide Dionem, *l.* 41. Cæſarem, *l.* 3. *de Bell. Civ. c.* 4.

TARDA Avis, ex genere anſerino, memoratur Plinio, *l.* 10. *c.* 22 *extr.* Vide ſuprà *Otis.*

TARDANENSIS, pagus Galliæ in Capitulis Caroli Calvi vulgò *le Tardenois*, vel *Tardenois*, inter Matronam & Vidulam fluv. ſitus eſt, ubi Fata Tardanenſis, Mons St. Mariæ, Nigella *Neelle*, Longa Villa, Alta Ripa *Auterpe*, Caviniaca, Cartobia *Chartreuve*, Villa Turba, Bracanecum ſuper fluv. Rotumnam *Bricquenay*, Bobiliniaca ſuprà Suipiam *Beul ſur Suippe.* Continetur, unà cum pago Vadenſi, diœceſeos Sueſſionicæ finibus. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TARELEI, populi Æthiopiæ, circa Nigri fluv. ortum. Plin. *l.* 5. *c.* 8.

TARENTASIA, *Antonin.* & alibi *Darantaſia*, regio & urbs Archiepiſcopalis Allobrogum, cujus Antiſtes Monaſterii oppid. inde ad 2. leuc. diſtante moratur. Vide *Tarantaſia.*

TARENTINA Familia, *de Tarente*, inter Galliæ illuſtres, ramus eſt ſtirpis Tremolliæ, quæ ob jura, quæ prætendit in ſucceſſionem Friderici Aragonii Regis Neapolitani ſingulari prærogativâ, in patrio Regno, gaudet. Et quidem ex Franciſci, qui obiit A. C. 1441. & Annæ Lavalleæ (Friderici præfati, per filiam Carolam neptis) filiis, maximus natu Ludovicus, primus Thoarſii Dux, defunctus A. C. 1576. ex Joanna Montmorentia, pater fuit Claudii, qui obiit A. C. 1604. Hôc & Carolâ Brabantinâ (filiâ Guilielmi Principis Arauſionenſis genitus Henricus, Mariam Turriam ſibi junxit, exque ea ſuſcepit prolem: in quâ primogenitus Henricus Carolus *Princeps Tarenti*, maritus Æmiliæ Haſſiacæ (Wilhelmo Haſſiæ Langr. genitæ) pater eſt Caroli Belgici Hollandi D. Thoarſii (nati A. C. 1655.) &c. Principis Talmontii (nati ....). Carolæ Æmiliæ &c. Phil. Jac. Spenerus *Theatro Nobil. Europ. Part.* 1. *p.* 93. & *Part.* 2. *p.* 121. Vide eundem *Arte Heraldic. Tom.* 2.

TARENTINI Ludi, vide ſuprà *Seculares Ludi.*

TARENTINUS Sinus, *Tarinus* Ovidio, *l.* 15. *Met. v.* 52. ſinus M. Græciæ inter 2. promuntoria Japygium ad Boream, & Lacinium ad Auſtrum terminatus. *Golfo di Taranto* vulgò. *Baudrando* pars eſt maris Ionii, inter Calabriam citeriorem, Baſilicatam & Terram Hydruntinam. A' Taranto, urbe in ejus intimo receſſu.

TARENTUM, vel TARENTUS, M. Græciæ urbs clariſſima, *Calabriæ*, quondam *& Apuliæ totiuſque Calabriæ caput; magnitudine & muris portuque nobilis*, Flor. *l.* 1. *c.* 18. in intimo receſſu ſinus Tarentini, à *Tarante*, Neptuni filio primùm condita, à quo & nomen accepit: deinde à Partheniis Laconibus aucta, qui duce Phalantô illuc adventantes, expulſis incolis (ut Juſtinus, *l.* 3. *c.* 4. ſcribit) eam tenuerunt, ab anno 1. Olymp. 18. juxta Euſebium, vide ſuprà *Parthenius.* Annibali ſe dedidit, ſed à C. Fabio Max. An. 545. Urb. Cond. recepta eſt. Colonia Romana evaſit, anno Urb. Cond. 631. Henricus IV. Imperator Vilhelmum, Tancredi filium, ad preces Sibyllæ matris Principem Tarenti creavit, ſed ne ſpes prolis eſſet, ademptâ virilitate, A. C. 1194. Poſteà Carolus Claudus, è captivitate hac lege dimiſſus eſt, ut Neapoli, Calabriâ, Apuliâ, & Tarentô contentus, Siciliam, Sardiniamque Aragoniis cederet. A. C. 1288. Hinc Tarantulis nomen, phalangiorum generi, quorum morſus ſolâ muſicâ medicabilis eſt, Strab. *l.* 6. Liv. Juſtin. *loc. cit.* Albert. *deſcr. Italiæ.* Oſtrea ejus in pretio, A. Gellius, *l.* 7. *c.* 16. ut & ſal candidiſſimus, ſuaviſſimuſque, Plin. *l.* 31. *c.* 7. Patria Architæ, & Pacuvii tumulô clara. *Baudrando* urbs fuit aliàs magnæ Græciæ in Calabria, ſub Salentinis, nunc in Terra Hydruntina, Archiepiſcopalis cum arce permunita. Sita in peninſula, cum titulo Principatus. Portum habuit capaciſſimum, nunc ferè corruptum, 32. milliar. à Brunduſio in Occaſum, 20. à Metaponto in Ortum, 90. à Japygio promuntorio in Boream. Ampla & munita, cum valido præſidio Hiſpan. ſed ſenſim deficit. Incolæ *Tarentini*, qui cum Romanis aliquandiu bellum geſſerunt: quibus cum pares non eſſent, Pyrrhum Epirotarum Regem auxilio ſibi acciverunt. Sunt qui *Tarentum*, non à *Tarante* Neptuni filio, ſed à Sabinâ voce *Tarentum* deducant, quæ illis *molle* ſignificat, propterea quòd in agro Tarentino & nuces & lanæ molliſſimæ provenirent. Locum luxui deditum fuiſſe innuunt *Strabo* & *Euſtath.* qui τρυφὴν illi tribuunt. Unde Horat. *l.* 2. *Sat.* 4. *v.* 34.

Pectinibus patulis jactat ſe molle Tarentum.

Idem *l.* 1. *Ep.* 7. *ad Mæcenatem*, *v.* 44.

——— *Mihi jam non regia Roma,*
Sed vacuum Tibur placet, aut imbelle Tarentum.

Juvenalis, *Satyr.* 6. *v.* 298.

Atque coronatum & petulans, madidumque Tarentum:

Sidonius, *Carm.* 5.

Ipſaque, quæ petiit, trepidaverat uſla Tarentus.

Lacedæmonium vocant Horat. *l.* 3. *Carm. Od.* 5. *v. ult.* & Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 50. Hinc *Tarentinus*: Horat. *l.* 2. *Ep.* 1. *v.* 207.

Lana Tarentino violas imitata veneno.

Vide omnino clariſſimum Cluverium, *de Ital. Ant. p.* 1229. & ſuprà voce *Taras*, quæ etiam in Tarentinorum numiſmatibus occurrit. Addo, *Herculeum* cognominatum eſſe, quòd Phalantus, ejus conditor ex Heraclidis unus, & quidem ab Hercule octavus eſſet. Hinc à Tarentinis *Heraclea* colonia nomen accepit, quum *Polieum* vocaretur Ionum tempore, qui, Lydorum imperium fugientes, illam priùs tenuerant, & ante Ionas, *Siris.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 58. qui etiam de *Tarentinis avellanis* & *caſtaneis* non pauca habet, ubi, quid Διὸς βάλανοι Græci vocaverint, diſquirit *p.* 662. & 663. Sed & ſcapis candelabrorum nobile Tarentum fuit. Plin. *l.* 14. *c.* 18. A' *Tarento*, medio ævo *Tarentinus* dictus eſt nummus aureus, quòd ibi primùm cuſus. *Bulla MS.* Nicolai IV. *an.* 3. de Cenſibus Eccleſ. Roman. *Monaſterium S. Nicolai de Caluſio* 1. *Michaletum auri*, *quod valet* 5. *Tarentinos Regis.* Poſteà voce contractâ *Tarenus*, item *Taris*, cujus apud Apulos & Siculos frequens uſus olim, hodieque in Sicilia utraque & in Inſul. Melita durat, vulgò *tari.* Et quidem Siculum *tarenum* reſpondere octo-baroccis Romanis, ſed Neapolitanum longè plus valere, legas apud Domin. Macrum *in Hierolexico.* Vide quoque *Gloſſar.* Car. du Freſne. Ut de *Principatu Tarentino* verbum addam, titulus hic tum primùm emerſit, cùm Rogerius Siciliæ Rex Simonem filium nothum eô moriens teſtamentô honeſtaret. Sed Gulielmus Rex legitimus filius hunc Simoni ademit, dicens, *Ducatus Apuliæ Tarentique & Capuæ principatum legitimus tantùm filius concedi*, ut eſt apud Palcandum, *p.* 659. Poſteà Boëmundus Tancredi filius, in hæredii ſortem, à fratre Rogerio *Tarenti* & Baris principatus nactus, Antiochiam quoque titulis adjecit: unde *Principii* axioma ad Galilææ quoque ſeu Tiberiadis, in Regno Hieroſolymitano, Dominos tranſiit, inde ad Achajæ & Moreæ, in Imperio Conſtantinopolitano, ſub Imperatorib. Francis, Dynaſtas delatum. Vide ſuprà in voce *Princeps.*

TARENTUM, ara fuit, quæ ludis ſolummodò ſecularibus aperiebatur, aggeſtâque deinceps terrâ, uſque in alterum ſeculum occultabatur. Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 63. *v.* 3.

Bis mea Romanô ſpectata eſt vita Tarentô.

TARGA, regio & deſertum Africæ, cum urbe cognomine juxta lacum, in Zaara regione. Dicitur aliter *Zaghara*, & *Sagra* Arabib. Eſtque inter deſertum Lemptam ad Ortum & Zuenzigam ad Occaſum inter Biledulgeridim ad Boream, & Nigritiam ad Meridiem.

TARGA, ſeu TARGIA, apud medii ævi Scriptores, Britannos inprimis Galloſque, clypeus eſt ſeu ſcutum longum, amplum validumque, totum militem tegens, cujus inprimis uſus erat, cùm copiæ militares ad muros admoverentur. Matth. Paris A. C. 1240. *Oppoſitis corporibus ſuis propriis, & amplis clypeis, qui* Targiæ *appellantur.* Quô caſu cùm ſcuta hæc milites prætenderent, *targer* ii Gallis dicebantur. Sed quia ob gravitatem earum ac pondus lenè procederent milites, hinc porrò *targer*, qui morarentur, & *targe*, mora dicta eſt uti docet Menagius *in Origin. Ling. Gall.* & Ferrarius, *in Ital.* Nangius à ſimilitudine *Teſtudines* vocat hujuſmodi ſcuta, in *Vita S. Ludovici*, *p.* 345. de quarum uſu plenè *Vegetius*, & alii. Hinc nomen datum monetæ 2. denar. Ducum Britanniæ, quod in ea ſcutum inſignium efficttum eſſet, apud Hautinum *de Monetis Franc. p.* 101. alii item in Vaſconia ut & in Hiſpania, quam 4. maravedinos valuiſſe ſcribit Joh. Mariana *de Ponder. & Menſur. c.* 22. Cæterùm vocis etymon nonnulli à Bohemico *Tarts*, quibus ſic dicuntur ſcuta prælonga, penè totam corporis inferioris partem tegentia; alii ex Germanico *Tartſch*; Bochartus ex Arabico *tarks*, vel *darca*. i. e. *clypeus*, arceſſit. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi & navis ſpeciem hôc nomine habet, ex Vitriacenſi & Matth. Paris. A. C. 1219.

TARGARUM, oppid. Africæ propriæ, *Ptol.*

TARGINES, vulgò *Vernauda*, teſte *Barriô*, fluv. M. Græciæ apud Locros decurrens. *Maxellâ* verò teſte, antiquum nomen retinet, ac per agrum Crotonienſium fluit, ubi *Bernalda* oppidum.

TARGOVISCUM, caput Valachiæ, ad Launizam fluv. *Terris* quibuſdam verſùs confinium Moldaviæ. Vide *Tergoviſtum.*

TARGUM, Chald תרגום, plural. *Targumim*, ſignificat *Interpretationem, Verſionem, Paraphraſin*, quæ non tam verbum de verbo, quàm ſenſum ex una lingua in aliam transferat: & propriè de *Paraphraſibus Chaldaicis*, quæ apud Judæos maximo in uſu ſunt & æquali cum Scripturis honore, ſumitur. Originem iis dedit mutatio Linguæ Hebrææ durante 70. annorum captivitate, in Chaldaicam: quò factum, ut licèt multi reducunt, præſertim ætate grandiores ac ſenes, Sacerdotes inprimis & Scribæ, Hebræam adhuc tenerent: in uſum tamen plebis ut Scripturas intelligerent, in Synagogis ac Templo

plo prælegi ſolitas, introductæ ſint *Targumim*, ſive explicationes linguâ ipſi notâ ſcil. Chaldaicâ; ſive quæ eadem fuit, Syriacâ, ut colligere eſt ex Nehem. *c.* 8. *v.* 8. Factæ verò ſunt illæ, non ſolùm in Legem, Actor. *c.* 15. ſed etiam in Prophetas, Lucæ, *c.* 4. *v.* 21. idque à temporibus Antiochi Epiphanis, qui cùm Legis lectionem prohiberet, inceptæ ſunt lectiones ex Prophetis, ſectionibus Legis reſpondentes, quas *Haphtoras* vocârunt. Et quidem primo abſque punctis fuêrunt editæ, poſteà cùm de punctatione deſperâſſent, Chriſtianorum varii opus aggreſſi ſunt, quod tandem Johan. Buxtorfius immenſis laboribus ad umbilicum perduxit, vide Buxtorfii *Gramm. Chaldaic. & Syr.* ac Lud. *de Dieu incompar.* 3. *lingg.* Hæ itaque poſt lectionem textus Hebraici publicè prælegebantur. Unde exemplaria etiam hodieque extant antiqua, in quibus alternatim ſcribuntur Textus Hebraicus & Paraphraſis Chaldaica, ita ut ſingulis verſibus Hebræis ſtatim Paraphraſis Chaldaica ſubjuncta ſit. Originem porro *Targumim*, quod attinet, non altiùs, quàm ab Eſdræ temporibus arceſſenda eſt: ſcriptæ verò ſunt non ante Jonathanem & Onkeloſum, qui circa tempora Chriſti floruerunt. Et quidem pro partitione triplici ſacrorum Codicum à Judæis facta, *Targum* ſeu Paraphraſis Pentateuchi ad Onkeloſum: in Prophetas ad Jonathanem, filium Uzielis, exceptis libris Eſræ, Danielis & Chronicorum: Hagiographorum, ad Joſephum quendam cœcum communiter referuntur. Præter quas cùm duæ extent, in Pentateuchum; una eidem Jonathani adſcribitur, altera, quæ *Hieroſolymitana* dicitur, incerti Auctoris eſt: ut de aliis taceam, de quibus prolixè agitur à Briano Waltono *Prolegom. in Biblia Polyglotta*, *Prolegom.* 12. cui tit. *De lingua Chaldaica & Targumim.*

TARICHEA, oppid. munitiſſimum Palæſtinæ in Galilæa ad lacum Geneſaret. *Jeſſerkin*, teſte P. Lachſtenio, In tribu Iſaſchar. Fuit etiam *Tarichea* oppid. Ægypti apud *Canopum*, teſte *Stephano*: & alterum apud Sonicas. Græcè Ταριχέα, quo nomine & aliæ nonnullæ urbes veniebant. *Stephanus*, Ταριχέαι πόλεις πολλαί, αἱ μὲν Μενδήσιαι, αἱ δὲ Σαϊτικαί, αἱ δὲ Κανωβικαί. Quod videl. in his omnibus multæ eſſent Ταριχεῖαι, *conditura piſcium* ſeu *ſalſuræ*: à quibus urbium etiam harum nomen per ει diphthongum ſcribendum fuiſſet, ſed ad diſtinctionem ita obtinuit, ut urbes Ταριχέαι, ſalſuræ verò hæ Ταριχεῖαι dicerentur. Hinc & ipſe lacus Geneſara, quòd multas ταριχείας exhiberet, Ταριχέας nomen accepit, Salmaſ. *ad Solin. p.* 578. Incolæ Ταριχεάται &c. Cæterum & corpus exenteratum, cerebrô per nares extractô, intrinſecus condire, qui Ægyptiorum mos, ut vidimus, ταριχεύειν fieret unguento & aromatis extrinſecus curare, dein faſciis involvere mortuos, quæ Hebræorum conſuetudo, ἐνταφιάζειν Græci dixêre. Vide Cl. Suicerum voce Ἐνταφιάζω.

TARIDA, in *Pacto* inito inter Philippum Imperator. Conſtantinopolit. & Venetos A. C. 1281. quod deſcripſit Car. du Freſne *In Hiſtor. Gallo-Byzantina p.* 30. *Quia Imperator & Rex non proponunt habere, niſi vaſſella pro deſcendis gentibus, equis & victualibus, videlicet naves & taridas*: Græcis ejus ævi Scriptoribus ταρίς, navis onerariæ ſpecies eſt, quæ vulgò *Tartana*, ut nonnulli volunt. Vide præfatum Auctorem *in Gloſſar.*

de TARIFA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ Henriquezia Stirpis ramus eſt. In hac enim Petrus, minor natu filius Friderici Caſtellæ Thalaſſiarchi, ab uxoribus Beatrice & Catharina, ſucceſſionem & nomen *de Ribera* ſuæ domui, cum officio Supremi Judicis Vandalitiæ ſeu Andaluſiæ, intulit. Inde Comites *de los Molares*, & Marchiones *de Tariſa* deſcendunt, quibus axioma Ducale titulo *Alcala* acceſſit, ut ſuprà vidimus in hac voce. Vide quoque *Tariffa*. Aliàs ταρίχη Græcis area ſepulchralis eſt. *Heſych.* Ταρίχη, κάθετοι μύγαι, οἱ δὲ νεκροφορικὴν ἀγγεῖον. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1205. & hîc infrà.

TARIFFA, urbs Vandalitiæ, juxta fretum Herculeum, olim ampla & munita, nunc ferè in ruinis, à paucis habitata. Aliàs *Tarteſſus*. Hîc Alfonſus, Caſtellæ Rex, à Mauris profligatus, ut obſidionem ſolveret, ad CCM. illorum poſteà cecidit, A. C. 1340. Mariana *de reb. Hiſp.* Vide *Tarteſſus*.

TARINATES, vel TARANATES, populi Sabinorum, quorum oppid. Taranum ad Himellam fluv. apud montem Severum & Cures, à Reate 10. mill. paſs. in Occaſum diſtans, quot à Colle Scipionis.

TARINCA & TARINGA, apud Scriptores medii ævi, qui *Paſſiones* Sanctorum ſcripſêre, Gallicâ linguâ veteri, ſudem ferream notat. Cujuſmodi ſudes modò naribus & auribus immittebantur, modò à cervice uſque ad crura defigebantur, duæ pluresque. Vide Car. du Freſne ubi ſuprà, & Macros Fratres *in Hierolex.* quorum hi *ſubulam* vocem interpretantur.

TARIONA, Liburniæ caſtellum. *Tuina Nigro.* Plin. *l.* 3. *c.* 22. incolas vocat *Tariotae*.

TARIUS Ruffus, civis Roman. ex infima plebe ortus, Conſulatum tamen in militari gloria adeptus eſt.

TARNA, urbs fertiliſſima, Homer. *Il.* 5. quam Enarratores vocatam poſteà *Sardis* dixerunt. Τάρνη *Stephano*, urbs Achajæ: civis *Tarnites*.

TARNADÆ, vulgò *S. Maurice*, oppid Helvetiorum, in Valleſiis, ad Rhodanum, caput Veragrorum Volaterrano, *l.* 3. & Marliano *in Cæſ.* Priùs *Agaunum*, quaſi *Am Gand*, id eſt, ad rupem ſeu montium prærupta. Poſteà à Monaſterio S. Mauritii à Sigiſmundo Burgundiæ Rege hîc exſtructo, recens nomen traxit. Antiquitatem loci teſtantur inſcriptiones: Munitum à Cæſare bellô Gallicô videtur ut in ſua poteſtate Alpium haberet tranſitum. Fuerunt quoque hîc Flamines Sacrorum adminiſtri, ut ex *inſcript.* patet. Vide Johan. Bapt. Plantinum *Helvet. Ant. & Nov.* ut & *Agaunum*.

TARNE, vulgò *le Tarn*, nonnunquam & *Tar*, fluvius Aquitaniæ, unus ex maximis & navigabilibus fluviis, quibus Garumnam augeri, Strabo ſcripſit. Nitiobriges à Toloſanis dividit, Plin. *l.* 4. *c.* 19. *auriſer*, Auſonio *in Moſella*, *v.* 465. dictus: turbidus ſemper fluit. Oritur ex Cebennis montibus, ſeu ex harum portione Leſura monte, *de Loſere*, in Gabalico tractu. Hinc auctus aliquot rivis, in Rutenis, Milhaldum rigat, *Millau en Rouergue*, ad Tarbidæ *Derbie* & ejus Confluentes, Caſtra *Caſtres*, Turrim, Villam Novam S. Andreæ, Bonam Vallem, Condominas, Leſcuram, Albigam, Caſtellum Novum, Barnacum, Baſtitam *la Baſtide*, Galliacum, ubi navigari incipit, Inſulam Albigenſium, & Rabaſtencium *Rabaſtens*, ubi Agotum *l'Agout* fluv. non contemnendum recipit: Tum per Occitaniam fluens, Villam Murorum *Ville Mur*, & Montem Albanum attingit, moxque Avarione *Aveiron*, fluv. illuſtri hauſtô, ipſe demum paulo infrà Moiſſacum in Garumnam cadit 5. leuc. ſuprà Agennum, ad locum *la Pointe*, dictum. Duo enim amnes confluentes angulum efficiunt, & Galli extrema quarumlibet rerum in angulum vel amnem deſinentia *Punctas* appellare conſueverunt. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* A paucis menſibus lintrium capax effectus eſt in Ruthenenſi provinc. *Baudrandus*, *Tarnis* Sidonio, *Carmin. ultim.*

Hinc te Leſora Caucaſum Scytharum

Vincens aſpiciet, citusque Tarnis.

Item fons Lydiæ ad Tmolum montem cum oppido cognomine, *Strabo*.

TARODANTUM, urbs regni Marrochii, primaria Suſæ provinc. & ampla. Principes aliàs habuit proprios, 50. mill. paſs. ab ora Oceani Atlantici.

TARODUNUM, *Ptolem.* oppid. Alemannorum, hodie *Fribourg*, Cluver. urbs munita & Academia Briſgaviæ caput juxta amnem *Treiſ.* 2. leuc. à Briſiaco in ortum ſub Auſtriac. Vide *Friburgum*.

TAROTUS, canis nomen Cornelio Agrippæ dilecti, cujus mentio frequens in Epiſtolis ejus. Inter alia ad quendam domeſticorum, *Commendo tibi* ſcribit, *uxorem, filios, familiam*, Tarotum *cum ſua familia*. Atque hic viciſſim Antverpiâ ſic ad illum, *Tarot, Franza, Muza, diu noctuque perſonant, furibuſque cives minitantur; qui quotidie per viridarium deambulantes verentur ne pro canibus aut hortorum Dii, aut Academici fiant*, idem aliâ epiſtolâ, *Tarot, Franza, Muſa, Ciconiae, Barraſſa, valent, ſalutant, redeas citò precantur.* Ruſumque in alia ejuſdem; *Salutat te*, ait, *venuſtiſſima uxor major Moria & turba canum &c.*

TARPEJA, virgo Veſtalis, teſte *Varrone*, *l.* 4. *de LL.* quæ arcem Capitolinam patris ſui Tarpeji cuſtodiæ commiſſam Sabinis prodidit: à quibus cùm proditionis mercedem peteret (pacta enim erat, quicquid in ſiniſtris brachiis geſtarent, armillas intelligens, quas illi aureas, gemmataſque lævo in brachio ferebant) ſcutis illorum obruta, *Tarpejo* monti nomen fecit, qui prius *Saturnius* dicebatur, ubi Tarpejæ arces. Sed alii pactam illam ab hoſtibus volunt, quod illi ſiniſtrâ gererent, ſcutaque intellexiſſe, eâ ſpe ut illos exarmaret, nudatoſque ſcutis, Romanis ſuis feriendos, traderet. Florus in ambiguo rem ponens, *Hiſt. Rom. l.* 1. *c.* 1. *Sabinis*, inquit, *prodita porta, per Virginem, nec dolô; ſed puella pretium rei, quam gerebant in ſiniſtris, petierat: dubium clypeos an armillas. Illi, ut & fidem ſolverent & ulciſcerentur, clypeis obruêre.* Vide Statium & Freinshemium *Not. in loc.*

TARPEJA Lex de mulctis, eadem cum Ateria: quam enim *Ateriam* A. Gellius, *l.* 11. *c.* 1. eam *Tarpejam*, Feſtus *de Pecul.* vocat. Nempe de mulctis Primi Legem tulêre, Sp. *Tarpejus* Montanus Capitolinus, & Aur. Aterius Fontinalis Conſules an. Urb. Cond. 299. *Ut omnibus Magiſtratibus mulctæ dicendæ jus eſſet, cùm antè ſolis Conſulibus id liceret. Ut duas oves, triginta boves mulcta non excederet.* Ad cujus prius caput reſpexiſſe videtur Ulpianus, *l. un. ff. ſi quis jus dic. non obtemp.* ubi ait. *Omnibus Magiſtratibus ſecundum jus poteſtatis ſuæ conceſſum eſt, juriſdictionem pœnali judicia defendere.* Eam biennio poſt ſequuta eſt Lex Sextia Menenia. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 22. & *l.* 9. *c.* 17. ut & ſuprà *ſuo locô*.

TARPEJA Rupes, ſeu *Tarpejum ſaxum*, miræ altitudinis Romæ erat, in monte *Tarpejo*, è quo certorum criminum reos dejici antiquitus moris erant, quod ſupplicium *Dejectio è ſaxo*, vel *Dejectio è Tarpeja Rupe*, proptereà dictum eſt. Et quidem falſi teſtimonii convictos, de hac rupe dejici voluerunt Leges XII. Tabular. *Ut qui falſum teſtimonium dixiſſet è rupe Tarpeja dejiceretur.* Cujus tam atrocis pœnæ cauſa fuit, ut acerbitas ulciſcendi maleficii benè atque cautè vivendi diſciplina eſſet. Poſteriori tamen ævô, aliquando in Judicum arbitrio fuit poſitum, qualis pœna falſo teſti irroganda eſſet: aliquando Legis Corneliæ pœna ei fuit irrogata, deportatio videl. & omnium bonorum publicatio, quod poſterius teſtatur Marcianus JC. *l.* 1. *ff. ad leg. Cornel. de Sicariis.* Eadem affectati fuit Imperii pœna: unde Manlium ex arce *Tarpeja* dejectum fuiſſe, legimus apud Florum, *Hiſt. Rom. l.* 1. *c.* 26. *Manlium verò Capitolii vindicem, quia pleroſque debitorum liberaverat, altius ſe & incivilius efferentem, ab illa, quam defenderat, arce dejecit.* Vigilis item, qui Gallicô tumultu officii negligens fuit, Liv. *l.* 5. *c.* 47. &c. Facta autem hæc dejectio eſt per Carnificem, prægreſſâ verberatione, juſſu Magiſtratus, eôque ſuppliciô liberi homines ſunt affecti, uti ſcribit Appianus, *Bell. Civ. l.* 3. cujus locô ſervi in crucem agi ſolebant, Val. Maximus, *l.* 8. A. Gellius tamen etiam ſervos manifeſti furti prehenſos, verberibus affectos & de ſaxo præcipitatos fuiſſe, juſſu Decemvirorum, *l.* 11. *c.* 18. refert. Vide Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 9. *c.* 31. Quibus verò vel amicorum interceſſione, vel aliam ob cauſam, pœnæ hujus gratia facta erat, dicti ſunt *de Lapide empti*; quam phraſin, cum illa, *à furca redempti*, multum affinitatis habere, docet Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 25. *c.* 22. Nempe utique quidem vitam ſervabant, ſed non ſine perpetua nota. Vide Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 3. *Sect.* 3. *c.* 8.

TARPEJI Ludi, Jovi Feretrio in *Tarpejo* monte, à Romulo inſtituti, *Capitolini* quoque dicti ſunt, teſte Piſone apud Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 5. *c.* 12.

TARPEJUS, prænomine *Spurius*, arcis Romanæ ſub Romulo cuſtos;

ſtos; à quo gens *Tarpeja* patricia majorum gentium & conſularis fluxit, cognominibus Montani & Capitolini affecta. Vide & *Spurius*.

TARPEJUS, citharœdus Veſpaſiani tempore.

TARPEJUS mons, idem cum Capitolino. Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 652.

In ſummo cuſtos Tarpejæ Manlius arcis
Stabat.

Propertius, *l.* 4. *El.* 4. *v.* 1.

Tarpejum nemus, & Tarpejæ turpe ſepulchrum
Fabor, & antiqui limina capta Jovis.

Tarpeja ſedes & *rupes Tarpeja* Lucano dicitur, *l.* 1. *v.* 196. *l.* 3. *v.* 154.

TARPHA, *Steph.* urbs Locrorum Epicnemidiorum juxta Phrygas. Homer. *in Catal.* Nomen habet à *Tarphe* propinquo fonte, ſive ab arborum denſitate: Ταρφειὸς enim Græcis *denſus* dicitur.

TARPHARA, urbs Arabiæ, *Stephan.*

TARQUINIA Molza, fœmina Mutinenſis, Hebraicè, Græcè, Latinè doctiſſima: ſub cenſura ſua habuit opera Taſſi, Guarini, &c. In aula Alphonſi II. Ducis Ferrar. cum Livia Præparata, & Urſina Cavallera, commercium literarium fovit: à Senatu Romano Civitatis jure, cum familia tota, donata, A. C. 1600. Petr. Paulus Ribera, *l.* 14. *de glor. immortal. Fœmin. illuſtr.* Hilario Coſtus *Elog. Fœmin. illuſtr.*

TARQUINII, colonia & urbs Hetruriæ; οἱ Ταρκυνίοι *Dionyſio Halicarnaſſenſi. Strab.* verò ac *Stephano* ἡ Ταρκυνία, *Ptolemæi* habet Ταρκυνῖαι; quem tamen, quia Romanorum plerumque ſequitur formationes, ſuſpicari poſſis ſcripſiſſe Ταρκυνίοι. In ruderibus, & hodie *la Tarquinia* dicitur, atque ita Cornetani cæterique accolæ, quanquam ruſtici *la Turchina* dicant. *L. Holſtenius.* A' Tarconte, qui Æneæ contra Turnum opem tulit, condita *Tarcona* primùm dicta eſt, poſteà *Tarquinia* à Tarquinio Rege. Oppidani inde dicuntur Vitruvio, Varroni, Tullio, Livio, Plinio, ac Frontino, *Tarquinenſes*; qui Dionyſio, *l.* 5. & 6. Ταρκυνῖται, & Straboni *l.* 5. Ταρκυνῆται. Vide Cluver. *Ital. Ant. p.* 518. Virgil. *Æn. l.* 6. *v.* 818.

Vis & Tarquinios Reges animamque ſuperbam
Ultoris Bruti. ——

Nic. Lloydius.

Reges Romani.

TARQUINIUS I. Priſcus, Demarati Corinthii fil. Tarquiniis, urbe Tuſcorum natus, primum Lucumo dictus; qui ubi ſe in patria nullo in honore eſſe vidit, quòd peregrinô patre eſſet prognatus, ſuaſu uxoris (ea mulier fatidica fuit, nomine Tanaquil) Romam ſeſe contulit: ubi brevi, propter opes ingeniique dexteritatem, in Anci regis amicitiam inſinuatus, ab eo relictus eſt liberorum ejus tutor; quorum tamen commoda propriis rationibus poſthabuit, breviique perfecit, ut magno plebis conſenſu rex crearetur, An. 139. Urb. Cond. Quare ut regnum parum juſtè partum ſtabiliret, centum patres in Senatum allegit, qui minorum deinde gentium dicti ſunt, ſuæ eos factionis futuros ratus, cujus beneficiô in Senatum veniſſent. Bellum primum cum Latinis geſſit, oppidumque Apiolas vi cepit. Circo maximo primus locum deſignavit, locaque patribus equitibuſque diviſit, ubi ſibi quiſque ſpectacula faceret. Sabinos victos Collatiâ, agróque Collatinô mulctavit. Corniculum, Ficulneam veterem, Cameriam, Cruſtumerium, Ameriolam, Medulliam & Nomentum, priſcorum Latinorum oppida partim expugnavit, partim in deditionem accepit. Capitolii fundamenta primus jecit, ingentibus operibus, contra Tiberis exundationem, ſubſtructis. Falcium, togarum, quæ Regibus Auguribuſque convenirent, Sellæ eburneæ, queis Senatores uterentur, annulorum, &c. quibus Equites inſignes eſſent, inventor: 12. populorum victor. Tandem, cùm annos 38. regnâſſet, dolô liberorum Anci, in curiâ obtruncatus eſt, An. 177. Urb. Cond. ætat. 80. Succeſſit in regno Servius Tullius. Florus, *l.* 1. Dionyſ. Halicarn. Liv. *l.* 1. &c.

TARQUINIUS II. Superbus, ſeptimus & ultimus Roman. Rex, à moribus cognomen adeptus. Tulliam, Servii Tullii filiam uxorem duxit, præferoci ingeniô mulierum, cujus conſiliô ſocerum interfecit, regnumque ſceleſtè occupavit. Bellô tamen ſtrenuus fuit, Latinos, Sabinoſque domuit: Sueſſam Hetruſcis eripuit, Gabios per Sextum filium ſimulatô perfugiô in ditionem redegit. Ferias Latinas primus inſtituit. Carceres, exilium, tormenta excogitavit, ſævus in ſubditos cujuſcunque conditionis. Templum omnibus Latinis commune condidit: Capitolium ſtruxit, caput humanum in fundamentis invenit; quâ de re aruſpices conſulti reſponderunt, eam arcem caput gentium futurum. Demum cùm Sextus ejus filius Lucretiæ per vim ſtuprum intuliſſet, cum univerſa familia in exilium actus, An. 245. Urb. Cond. cum in Ardeæ obſidione hæreret, ad Porſenam Hetruriæ regem ſe contulit, qui pro ejus reſtitutione nequicquam Romanis bellum intulit. Liv. *l.* 1. Plutarch. Florus, Dionyſ. Halicarn. &c.

TARQUINIUS Collatinus, Ægerii, ex Tarquinii Superbi ſorore filius, gener Sp. Lucretii, qui Romæ præfecturâ urbis fungebatur. Cùm in Ardeæ obſidione cum regiis juvenibus cœnaret, exortâ de uxoribus mentione, cùm ſuam quiſque certatim laudaret, Collatinus negat verbis opus eſſe, paucis id quidem horis ſciri poſſe, quantum cæteris præſtet ſua Lucretia. Quid multa? citatis pariter equis Romam advolant, regiaſque nurus in conviviis, luxuque cum æqualibus deprehendunt. Deinde Collatiam petentes, Lucretiam noctè ſerâ lanæ deditam inter lucubrantes ancillas in medio ædium ſedentem inveniunt. Quare muliebris certaminis laus penes Lucretiam fuit. Adveniens vir, Tarquiniique benignè accepti, victor maritus comiter invitat regios juvenes. Ibi S. Tarquinium mala libido ſtuprandæ per vim Lucretiæ capit: tum forma, tum ſpectata caſtitas incitat. Diſſimulatâ tamen in præſens cupiditate, tum quidem unà cum cæteris in caſtra redit; ſed paucis poſt interjectis diebus Collatiam reverſus, & à muliere propinqua hoſpitiô exceptus, noctè intempeſtâ conceptum animo facinus vi, minisque exequitur. Quam rem mulier caſtiſſima, tam ægrè tulit, ut poſtridiè viro, patreque per literas accerſitis, cùm rem, uti geſta erat, expoſuiſſet, necem ſibi conſciverit. Pulſis deinde ob facinus tam teterum Tarquiniis, Collatinus Bruto in Conſulatu datus eſt collega: quò tamen non multò pòſt coactus eſt ſe abdicare, non aliam ob cauſam, niſi quòd Tarquiniorum propinquus eſſet, eôdemque quô ille nomine diceretur. Liv. *l.* 1. & 2.

TARQUINIUS Lucius, vide *Lucius*.

TARQUITIUS Creſcens, nomen centurionis, ſub Cæſennio Pæto, Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 11.

TARQUITIUS Priſcus, Legatus Statilii Tauri Africæ Proconſulis, ejuſdemque accuſator. Sed ideò curiâ exactus eſt, quòd Patres, odiô delatoris, contra ambitum Agrippinæ pervicêre. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 59. D. Juniô Q. Hateriô Conſulib. Damnatus Cæſoniô Pætô, Petroniô Turpilianô Conſulib. repetundarum, Bithynis interrogantibus, magnô Patrum gaudiô, qui accuſatum proconſulem ipſius meminerant, Idem, *l.* 14. *Annal. c.* 46.

TARRABENI, Corſicæ inſul. populi, *Ptol.* quorum tractus & oppid. *Baſtilica* Leandro dicitur. Imò potius apud Bonifacium oppidum, ubi *Carabeni* pagus.

TARRACINA, quæ & Anxur prius dicta, teſte Pliniô, *l.* 3. *c.* 5. *Taracina* Straboni, *Tarrachina* Stephano, colonia & urbs Latii Epiſcopalis in colle apud Uſentis oſtia, media ferè inter urbem Romam & Neapolim. A Græcis urbi hoc nomen fuiſſe impoſitum teſtatur Strabo, *l.* 5. *Sequitur poſt centum ſtadia à Circæo Tarracina*, Τραχῖνα καλουμένη πρότερον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, i.e. ab aſperitate. *Nic. Lloyd.* *Baudrando* urbs aliàs Volſcorum, in Latio, nunc Campaniæ Romanæ in confinio regni Neapolitani. Ad radices collis, in ora maris Tyrrheni ſed ejus portus arenâ obductus eſt. Cum caſtro ſatis munito. Urbs deficit indies, ob aëris inclementiam, & paludes Pomptinas adjacentes. In ditione Pontificis.

TARRACO, inſignis Hiſpaniæ civitas, Scipionum opus, à quo provincia ipſa *Tarraconia*, & *Tarraconenſis* vocatur. Mela, *l.* 2. *c.* 6. *Tarraco urbs eſt in his oris maritimarum opulentiſſima.* A' Mauris mœnibus circumdata eſt. Hanc nunquam captam gloriantur Hiſpani. De Conciliis hîc habitis, Moreri. Hinc *Tarraconenſia vina* optima. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 118.

Tarraco Campano tantùm ceſſura Lyæo.

Silius, *l.* 3. *v.* 369.

—— *Dat Tarraco pubem*
Vitifera, & Latio tantum ceſſura Lyæo.

Plin. *l.* 14. *c.* 6. *Hiſpaniarum Laletana (vina) copiâ nobilitantur, elegantiâ verò Tarraconenſia.* Syrum habet nomen טרכון *Tarcon*, quaſi regiam, aut palatium dixeris. Martial. *l.* 10. *Epig.* 104. *v.* 4.

Hiſpanæ pete Tarraconis arces.

Auſonius, *in Emerita, Clar. Urb.* 9. *v.* 4.

Corduba non, non arce potens tibi Tarraco certat.

Quod verò ait auctor noſter, Tarraconem eſſe Scipionum opus, teſtes locum habet Plinium, *l.* 3. *c.* 3. & Solinum, *c.* 26. idque quia non parùm auxerunt. Alioquin autem de Tarracone jam ſcripſerat *Eratoſthenes*, antequam Scipiones pedem in Hiſpaniâ fixiſſent. *Nic. Lloyd.* *Baudrando* fuit urbs aliàs Coſetanorum, nunc Cataloniæ, cum portu, in ora maris Mediterranei, parvi circuitus, deficit indies. Archiepiſcopalis ad oſtia Tulcis fluv. 12. leuc. à Dertuſâ in Ortum, Barcinonem verſus 15. & 250. ab Olarſone oppid. & Fonte Rapido in Eurum. Ab eâ tractus adjacens, *Campo de Tarragona*. Vide Oihenart. *utr. Vaſc.* Nec omittendum quòd *Tarraconenſes* primi Auguſto Templum poſuerunt, adhuc vivo, *datumque in omnes provincias exemplum*, Tacitus, *Annal. l.* 1. *c.* 78. quos tamen in ejus cultu parùm fuiſſe diligentes, notum eſt ipſius Auguſti joco, apud Quintilianum: Ædem poſteà, quum labebatur, *reſtituit ſumptu ſuô Hadrianus, omnibus Hiſpanis Tarraconem in Conventum vocatis*, apud Spartian. *c.* 12. Idem & Severus fecit, ſomniô monitus, ut in ejus *Vita* habet Spartianus &c. De *Tarraconenſi Conventu*, Spartiano indigitato, Plinius, *l.* 3. *c.* 3. & antiquæ *Inſcriptiones* plures. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 276. & *ſeqq.*

TARRACONENSIA Juga, *E. Gueneſio los Romeliros*, mons Hiſpaniæ citerioris apud Cæſar-Auguſtam, 3. leuc. ab ea ubi ſal ſuaviſſimi ſaporis.

TARRACONENSIS Hiſpania, ab Ortu in Occaſum, ad 660. mill. paſſ. extendebatur; à Templo Veneris, ad Nerium promontor. lata non æque. Vide *Hiſpania Tarraconenſ.*

TARRAGA, colonia & oppid. Hiſpaniæ citerioris haud obſcurum in Catalaunia. Populi *Tarragenſes* Plin. *l.* 3. *c.* 3.

TARRAS, quæ THARROS *Antonin. Larghier*, teſte *Nigrô*, urbs Sardiniæ litoralis ad Occaſum, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Turritano. Sed *Aligeri* alius eſt Caracodes. Fortè locus in ora, inter Boſam & Algarium. *Baudrand.*

TARRHA, urbs Lydiæ, & alia Cretæ, patria Lucii Grammatici, ubi *Tarrheus* Apollo colitur. Item alia juxta Caucaſum, colonia Cretenſium. *Stephan.*

THARRÆUS Lucillus, vide *Lucillus*.

TARRUBIUS, cui prænomen *Lucius*, Mathematicorum nobiliſſimus, qui Natalem Urbis Romæ reperit, familiaris Varronis, ac M. Ciceronis. Vide Plutarch. *Romulô*, qui eum vocat *Tarrutium*. Solin. *c.* 2.

TARRUTINUS Paternus, Præfectus Prætorio, conſpirationis

Quadrati & Lucillæ, contra Commodum, conſcius & interventor eâ detectâ per lati clavi honorem à præfecturæ adminiſtratione primo ſubmotus, poſtmodum cum Juliano, quem ſibi generum deſtinaverat, & Vitruvio Secundo, interfectus eſt, apud Lamprid. *in Commodo, c.* 4. *Tarruntius* dicitur *in l.* 12. *ff. de re Mil.* & apud Dionem *in Legationum Excerptis è Marci Vita.* Ταῤῥουντιος, *Tarruntenus*, in vetere *Indice* Pandectarum. Vide Caſaub. & Salmaſ. *ad Lampridii locum.* Meminit & *Lucii Tarruntii, Mathematicorum nobiliſſimi*, Solinus *c.* 1. qui Græcis Ταῤῥούντιος: ſicut iisdem Ὁρτήσιος, qui Latinis *Hortenſius*, uti docet idem Salmaſ. *ad loc.*

TARSA, unus è Ducibus Thracum montanorum, contra Tiberium rebellium, qui, poſtquam à Poppæo Sabino in caſtello ac conjunctis tumulis cum ſociis artâ obſidione premeretur, uſque aqua & pabulum erepta eſſent; deditioni mortem antetulit. Nam properum finem, abrumpendas pariter ſpes ac metus clamitans, dedit exemplum demiſſô in pectus ferrô, nec defuêre qui eôdem modô oppeterent. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 50.

TARSA Samuel, vide *Samuel.*

TARSA, vicus olim Comagenes in Syria populoſus, ad Euphratis ripam, à Samoſatis 150. ſtad. in Meridiem.

TARSATICA, ſeu TARSATICUM *Antonin.* oppid. Liburniæ litorale. *Terzacz* Lazio. *S. Maria de Transfiarch.* Sinilero, Baudrando eſt *Terſacz*, ſeu *Terſtchz* ex *Lazio*, caſtrum Liburniæ in colle, prope amnem *Fiume Carnero.* Vix 1. milliar. German. à Vitopoli 10 Boream, uti ab ora ſinus Carnarii & maris Hadriatici in Carniola ſitca; ſub Auſtriacis.

TARSEA, urbs Bithyniæ, aliàs Tarſus dicta. *Steph.*

TARSEION, *Steph*, oppid. Hiſpaniæ apud columnas Herculis; quod aliis Carteia eſt.

TARSIA, Græcè Ταρσία, vel Ταρσίη ἄκρη, promontorium apud Arrianum, *in Indic.* quod *Themiſteas* Plinio, *l.* 6. *c.* 25. Vide Salmaſ. *in Solin. p.* 118. Item Regnum Aſiæ, *Cathaji*, & *Turqueſtani* Regnis vicinum, apud Aithonum *c.* 2. Sanutum, *l.* 3. *part.* 13. & in *vetere Geographia*, quæ habetur in *Geſtis Dei per Francos, Tom.* 2. *p.* 85. Unde *Tarſicus*, panni pretioſioris ſpecies, in *Viſitat.* Theſaurariæ S. Pauli Londin. *ann.* 1295. *Dalmatica de panno Indico Tarſico Beſantato de auro.* Item, *Caſula de panno Tarſico, Indici coloris* &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi Scriptores alios inferioris ævi *Tartaros Tarſoſque* vulgò confundere, addit. Aliàs ταρσοὶ, Græcis viminea texta vel crates arundineæ, ſuper quibus ſiccabantur caſei, ut ſuprà vidimos. Unde ταρσοὶ καλάμων, *texta cannicea* ad continendam ſtructuram lateribus interpoſita, qua de re vide Salmaſ. *cit. loc. p.* 1230.

TARSIS, ſive TARSES, Jonæ *c.* 1. *v.* 3. & *l.* 1. Reg. *c.* 10. *v.* 22. (quæ *Tharſis*, & *Tharſes* cum aſpiratione apud alios leguntur) locus eſt maritimus, per quem claſſis Salomonis ad Ophir deferebatur, & quò Jonas Propheta, juſſus ire in Niniven, aufugit. Quis ſit hic locus, digladiantur inter ſe ſcriptores. Non deſunt, qui Tarſum urbem Ciliciæ præcipuam interpretentur. At huic interpretationi repugnat utraque hiſtoria, præſertim Jonæ; qui cum nollet ire Niniven, urbem Babyloniæ ſive Aſſyriæ, fugit ad Tarſim locum ex adverſo, qui non Niniven duceret; non ad Tarſum, ex quo brevis eſt in Meſopotamiam trajectus. Aliis *Tarſes* idem, quod Tarteſſus urbs & inſula Hiſpaniæ Bæticæ in mari ſeu freto Gaditano, unde brevior in Ophir (quam diximus eſſe vel Peruviam, vel inſulam maris Atlantici) eſt navigatio: Qua de re vide Becanum *in Hiſpanicis.* Vide quoque in voce *Tharſis.*

TARSIUM, *Ptol.* oppid. Pannoniæ inferior. ubi Maximinianum Imperatorem occubuiſſe Aurel. Victor teſtatur, *Tarſum* habent alii codices.

TARSIUS, fluv. Troadis, *Straboni*: apud Zeliam, & viam eandem vicies ſecans, ſicuti Rheſus Bithyniæ fluv. inter Nicomediam & Nicæam vicies quater.

TARSURAS, fluv. Colchidis, Arrian. *Terſos* etiam dictus & *Theſſyris*, nunc *Ochurus*, Archang. Lamberto. Oritur ex Colchicis montibus, & in Pontum Euxinium cadit, juxta Tarſuram oppid. quod *Taſſiros*, & *Trachea* dictum eſt, nunc in ruinis jacens.

TARSUS, aliàs dicta *Antoniana Severiana*, & *Hadriana*, ut patet ex numiſm. Gr. Anton. Caracallæ, urbs Ciliciæ clariſſima, Strabo, *l.* 15. & regionis totius caput, in campis ſita, & Cydno amne irrigata: cujus conditorem volunt fuiſſe Perſeum, Danaës filium. Solin. *c.* 41. *Matrem urbium habet Tarſon, quam Danaëi proles nobiliſſima Perſeus locavit.* Unde Lucan. *l.* 3. *v.* 225.

Deſeritur Taurique nemus, Perſeaque Tarſos.

Alii tamen urbis hujus originem ad Sardanapalum referunt, poſtremum Aſſyriorum regem: cujus etiam monimento inciſum erat, quòd Tarſum & Anchialom die unô condidiſſet. Hæc fuit Antipatri Stoici, Archidemi, Neſtoris, Athenodori utriuſque, &c. &, quod præcipuum, Apoſtoli Pauli, patria. Ibidem claruit Apollodorus Tragœdus, ſicut Athenis Apollodorus Comœdus, Menandri ſynchronus. Actor. *c.* 21. *comm.* 39. *Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος. Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεὺς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης.* Dicta verò Tarſus eſt, ut quidam exiſtimant, à ſiccitate. Τερσαίνειν enim & Τέρσειν ſiccare ſignificant, vel quòd hujus regionis loca primò poſt diluvium ſiccarentur: vel, ut Eratoſthenes, quoniam in eo tractu primi degentes homines, tritici, & leguminum fruges, ut recunditæ perdurarent, exſiccâſſe perhibentur. Quidam à Tharſi, filio Javanis, & Japeto oriundi, dictam: Allii à parte pedum, quæ *Tarſus* dicitur, ut in mano, ſic vocatam volunt; quoniam eô locô Bellerophon de Pegaſo cecidiſſe, pedemque offendiſſe dicitur. Dionyſius Periegetes, *v.* 869.

Ταρσὸν ἐϋκτιμένην, ὅθι δή ποτε Πήγασος ἵππος
Ταρσὸν ἀφεὶς χώρῳ λίπεν οὔνομα, τῆμος ἀφ' ἵππου
Ἐς Διὸς ἱέμενος πέσεν ὤκεα Βελλεροφόντης

Polyhiſtor tamen non Bellerophontem, ſed Pegaſum eo in loco crus fregiſſe ſcribit. Ideo Juvenalis de Tarſo, *Sat.* 3. *v.* 118.

——— Ripâ nutritus in illâ,
Ad quam Gorgonei delapſa eſt penna caballi.

Nic. Lloydius.

Hodie *Teraſſa* incolis, & *Terſis* Turcis, teſte *Leunclavio.*

TARTALEA Nicolaus, Brixianus, Rem Mathematicam pluribus egregiis ſcriptis illuſtravit; in Patria malè habitus, Venetias ſe contulit, ibique Proceribus Reip. ac Legatis Principum exterorum magni æſtimatus, obiit A. C. 1557. Opera ejus in quibus Tractatus *de Numeris & Menſuris* præ cæteris Thuano laudatur, enumerat Anton. Teiſſier. *Elog. part.* 1. Vide etiam Auctorem *Theatr. d'huom. Lett. p.* 2. & ſuprà *Nicolaus Tartalea.*

TARTARI, populi partim Aſiæ, partim Europæ, qui olim *Scythæ* appellabantur, nomen acceperunt à tribo *Tartar*, ex qua ſenex quidam, *Cangio* appellatus, vir obſcuri quidem generis, verùm prudentiâ & ſanctitatis opinione inſignis, natus, Rex atque Imperator ab illis factus eſt. Quorum originem antiquiſſimam multi ad decem Iſraëlis tribus referunt; quod unde habeant, non video: illud quidem conſtare videtur, Scythas à Magogo, Japeti filio, cujus in ſacris literis ſæpè mentio fit, originem ducere, decem illas tribus à Perſarum Rege, non in Scythiam, ſed in Mediam Perſidemque tranſlatas fuiſſe. Hodie longè lateque in Scythia & Sarmatia dominantur. A *Tartar* vel *Tatar* fluv. denominare illos malunt alii. Qui in Aſia, excuſſô hic Sinenſium dominatu, Cathaium ampliſſimum regnum, nomine *magnæ Tartariæ* condiderunt, A. C. 1203. Auctore Changiô Chamô, qui ſuo. juſſit unicum Deum colere. Ei ex 12. filiis maximus natu Hogotus Cham ſucceſſit: quem excepit fil. Ochtai, A.C. 1226. qui fratres cum copiis ad cæteras orbis partes ſubjugandas miſit, è quibus Batto, cui Septentrio obvenit, Moſcoviam ſubjecit, Ruſſiâque, Poloniâ & Sileſia devaſtatis, Henricum Ducem ad Lignitium cruentiſſimô prælio, incantationibus adhibitis vicit, A. C. 1242. Degunt ſub Magno Chamo, ſævi, crudeles, bellorum avidi, ſagittandi peritiſſimi: diripiunt, vaſtant, quidquid Mars obtulerit: tranquillioris inter illos vitæ amantes, in tentoriis degunt, paſtoritiam vitam ſectati. Equitatu maximè Chamus valet; Cæterùm ferè omnes Mahometani ſunt, licèt Judæorum, Hæreticorum, & Schiſmaticorum, à parte Moſcoviæ, inter illos non pauci. Tartari Europæi, olim ſub propriis Principibus, poſtmodum à Tauris Scythis ſubacti nomen quoque acceperunt. His pulſis, Mithridates regione potitus eſt, donec Romani illô victô, in Cherſoneſo Taurica proprios Reges inſtituerunt, Boſphori Reges dictos. Poſtea diviſô Imperiô, Orientalis Imperii pars Tartaria fuit, à Genuenſibus dein ſubacta. Sed A. C. 1250. Tartari ſuperiores ipſos Genuenſes tributum ſibi pendere coëgerunt, Mahometes tandem II. captâ Caffâ, A. C. 1452. illos penitus expulit. Excurſionibus continuis vicinis infeſti, Kamum Principem habent, Turcæ tributarium, qui illos ſæpe contra Polonos, qui ipſis olim tributa pependerunt, ut auxiliaribus illorum copiis ad omnes caſus uti poſſent, & Coſacos emittit. Sic in Poloniam irruptione factâ, A. C. 1289. unum & XXM. innuptarum puellarum abduxêre, ut recentiora omittam. Panem contemptum beſtiarum pabulum vocant, carne ſolùm veſcentes, quas ſæpiſſimè coquunt, ſub ephippiis. Tartarorum Chamum Turcici Imperii hæredem eſſe, ſi Ottomanorum familiam extingui contigerit, refert Petrus de Valle *Itiner.* præter quem vide Bergeron. *tract. de Tartar.* Nicol. Huenum, *Hiſt. Tartar.* Guil Bruſſium, *Diar. de Tartar.* Mich. Lithuanum de moribus *Moſc. Lithuanorum & Tartar.* Guil. Rubruquiſium, Joh. Carpinum Aſcelinum, *Itiner Tartar.* Martin. Martinium, & Palafum, *Hiſt. occup. Sinenſ. Monarch.* Marc. Paulum, P. de Valle, *Itiner. tom.* 3. Becmannum, *Hiſt. Orbis terr.* ubi *Tartaros* ex Septentrionali Aſia arceſſit, propriòque τῷ *Tartar* nomine venire, qui Mogolorum partem conſtituunt, Scythas extra Imaum montem: nunc autem in univerſum omnes Septentr. Aſiæ incolas ad extremum Orient. uſque ſic appellari refert. Georg. Hornius, *Hunnos* olim *Scythaſque* dictos ait, & de nominis origine ex Monacho Rubruque, ante 4. ſecula in Tartariam à Galliæ Rege miſſo, iſta habet: *Tartari, tribus quadam ſive horda Scytharum fuit ſic appellata, à fluvio Tater. Qui cùm in exercitu Mogolum ſeu Scytharum militantes, perpetuò præmitterentur, ſparſa adventus eorum fama, populus paſſim inclamavit*, Tataros *adventare, quò pactô nomen illud paulatim toti genti hæſit. Quæ opinio etiam hinc capit fidem, quòd ipſi Scythæ ſeſe in hunc diem non Tataros ſed Mogolos apellant.* Idem primam mentionem Imperii Tartarici in A. C. 400. incidere, apud Emireontum Scriptorem *Rerum Perſ.* Regumque commune nomen fuiſſe Hakon, unde *Chaganus*, apud Latinos & Græcos, addit. Quô pactô poſtmodum *Cingis Chan* ſeu *Schinguis-Kan* Imperium totô orbe ampliſſimum, *Tartariæ Magnæ* nomine, condiderit, ſub finem ſeculi XII. & quo modo, poſtquam inteſtinis poſterorum ejus diſſidiis prope collapſum eſſet, illud *Temir-Lenkus* ſeu Tamerlanes reſtauraverit, circa A. C. 1370. ut & alia huc pertinentia, diximus paſſim. Plura vide apud Georg. Hornium præfatum *Orb. Imper cum Animadv. L. Joach. Felleri, p.* 426. & *ſeqq* & *Orb. Polit. cum Animadv.* itidem *L. Ottonis Menckenii Part.* 3. *p.* 417. ubi *de Memorabilibus Tartaricis*: Martin. Bronovium *in Tartar. deſcr.* Alios. Vide quoque infrà.

Series Magnorum Tartariæ Regum.

Schinguis-Khan, cùm 4. haberet filios, ſingulis quidem aliquam ditionum partem aſſignavit, primogenitum vero *Magnum Chamum* appellari, cæteroſque fratres ei ſubeſſe voluit. Itaque ei ſucceſſit.

Octai ſeu Hokota, qui totam Perſiam pulſis Turcis perdomuit.

Man-

Mango, Chriſtianam religionem amplexus, ampliſſimum Chinenſe Regnum in ſuam poteſtatem redegit.
Klubai ſeu *Cobila*, urbem Chinenſium maximam *Cambalu* ſeu *Peking* extruxit. In ejus aula M. Paulus Venetus per 17. annos vixit.
Ulacucan ſeu *Alian*, urbem Bagdadum, necatô in theſauris ſuis Chaliphâ ultimô, expugnavit. Poſt eum inteſtinis diſſidiis omnia in pejus ruere, uſque ad Tamerlanem, ut dictum, de quo vide ſuô locô, & plura apud Bœclerum *Diatribâ pecul. de Tamerlane.*

TARTARI Budziacenſes, vulgò *les Tartares de Budziack*, populi ſunt Europæ in parte inferiori Daciæ, ubi nunc Beſſarabiæ pars Auſtralis, verſus oram Ponti Euxini, & inter oſtia Danubii & Tiræ fluviorum.

TARTARI Dobrucienſes, vulgò *les Tartares de Dobrucce*, populi ſunt Europæ in parte Orientali Bulgariæ, ubi aliàs Scythia provincia Mœſiæ inferioris, extenduntur que inter oſtia Danubii ad Boream & Varnam ad Auſtrum, ſub dominio Turcarum.

TARTARI Oczacovienſes, vulgò *les Tartares d'Oczacow*, ſunt in ora Ponti Euxini, inter oſtia Boryſthenis & Tiræ, in ipſo limite Poloniæ & Tartariæ minoris, cum urbe primaria Oczacovia; ſuntque Turcarum vectigales, ut alii Tartari Europæi.

TARTARIA, vulgò TARTARIE, pars Aſiæ ampliſſima, magis ad Boream extenſa, ubi aliàs Scythia intra & extra Imaum & Serica regio. Dividitur à quibuſdam in quinque partes ſeu regna, nempe in *Tartariam veram*, quæ ad Boream; *Catajam*, quæ ad Ortum; *Tartariam deſertam*, quæ ad Occaſum; *Zagatayam*, quæ verſùs Perſiam: & *Thibeſtaniam*, quæ ad Auſtrum verſùs Indiam propriam. Alii autem, & meliùs, ut Arabes, dividunt *Tartariam magnam* in plures partes Europæis vix nomine notas: quarum præcipuæ ſunt Thibetum regnum, *le Thibet*, ſeu *Tobbat*, ubi aliàs pars Auſtralis Scythiæ extra Imaum; Mauralnaharia, *le Maurenaher*, ſeu *Mawaralnahra*, ubi olim Jaxartæ & Sogdiana pro majori parte; Olgaria ſeu Calmuchi populi, *l'Olgarie ou les Kalmuki*, ubi alias Orgaſi populi Scythiæ intra Imaum; Chazalgitæ, *les Chazalgites*, ubi olim Sacæ populi Scythiæ intra Imaum; Chaulachitæ, *les Caulachites*, ſeu *Kara Cathay*, ubi Alani Scythæ in Scythia etiam intra Imaum montem; Mongalia, *Mongal* ſeu *Moal*, & *Magog*, ubi olim Hyperborei Scythæ; Kaimachitarum ſeu Naimanorum regio perampla, *les Kaimachites ou Naimans*, ubi aliàs pars Borealis Scythiæ extra Imaum & Sericæ regionis; Tangutum regnum, *le royaume de Tangut*, ſeu *Tanin*, & *Bagargbar*, ubi pars Auſtralis Sericæ regionis: Niucanum regnum, *le royaume de Niuche*, ſeu *Tenduc*, ubi minor pars Sericæ Auſtralis; & Jupia regio, *Tupi*, maximè in Ortum extenſa. De quibus omnibus pauca dici poſſunt, cùm in his raræ ſint urbes: & de illis Abulfeda fuſiùs. Subeſt Tartaria plurimis Regibus, ex quibus Reges Niucani Sinarum Imperium devaſtârunt hiſce ultimis temporibus, & etiamnum occupant. Ipſa autem Tartaria, quæ meliùs *Tartaria magna*, terminatur à Septentrione mari Boreali ſeu Scythicô, uti ab Oriente, & mari Kaimachitarum, ab Occidente Moſcoviâ, & à Meridie Perſiæ, Indiæ, & Sinarum Imperiis.

Tartariæ Magnæ urbes ſecundùm recentiores:

Aſmirea, *Cheran Kaimach.*	Damna, *Moſtanah.*
Auzacia, *Siſian.*	Iſſedon Scythica, *Caracoram.*
Baghara, *Baghar.*	Iſſedon Serica, *Suchur.*
Camulum, *Camul*, & *Xamo.*	Maracanda, *Samarcand.*
Caſgatium, *Kaſgat.*	Ottorocora, *Tuluphan.*
Cialium, *Cialu.*	Soeta, *Tobbat.*

Thagura, *Campion*, ſeu *Tangut.*

TARTARIA Minor, ſeu *Precopenſis*, vulgò *la petite Tartarie*, ſeu *Krimsky*, & *Nahaisky*, regio eſt Europæ inter Pontum Euxinum ad Meridiem, paludem Mæotidem ad Ortum, Moſcoviam ad Boream, & Podoliam atque Volhiniam provincias Poloniæ ad Occaſum ubi aliàs parva Scythia ſeu Cimmeria, & Scythia Europæa, in parte Auſtrali Sarmatiæ Europææ. Duplex eſt, nempe *Tartaria Crimea*, ſeu *Precopenſis propria*, vulgò *Krimsky ou Tartarie de Precop*, aliàs *Taurica Cherſoneſus*, & *Tartaria Nogajenſis*, vulgò *Nahaisky ou Tartarie des Nogais*, ubi olim pars Borealis parvæ Scythiæ, & populi Baſilides Scythæ, Nomades Scythæ & Mæotæ. Paret autem tota propriis Principibus è gente Gereja ſub clientela Turcarum. In Nogajenſi raræ admodum ſunt urbes præter Tanaim emporium, *Aſſoph*, & *Azak*. Sed in Taurica Cherſoneſo ſunt Precopia, aliàs Taphræ, *Perecop*, à qua nomen regioni inditum, Baccaſara, *Baciesaray*, Mancupia, *Mancup*, Cercum, *Kerci*, Crimea, *Solat*, ſeu *Crimenda*, & Coſlovia, *Coſelow*: Cavum verò, *Caffa*, emporium celebre in ora Ponti Euxini ſubeſt dominio Turcarum. Vide *Taurica Cherſoneſus.*

TARTARIA, vulgò TARTAR, urbs ampla Aſiæ, Tartariæ veræ caput, ad fluv. cognominem ut quidam tradunt. Sed de ea pauca dici poſſunt, cùm etiam aliqui dubitent, an in præſens extet.

TARTARON, apud Order. Vitalem, *l.* 10. *Imperator autem plurimas naves* Tartaronibus *onuſtas miſit*, alioſque eſt moneta ænea Græcanica, Græcis ipſis τετάρτηρον dicta, quam Nicephorus Phocas Imperator primus cudi curavit, teſte Cedrenô, *p.* 658. 659. & Zonarâ, *p.* 162.

TARTARUS, fluv. Venetiæ, ex Atheſi in Padum per Hadriæ fines decurrens; unde unum ex Padi oſtiis *Tartarum* à Plinio, *l.* 3. *c.* 16. nominatur. Eſt & *Tartarus*, & *Tartara* numer. plural. locus inferorum à poëtis plurimùm celebratus; in quo ſontes plectuntur, Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 543.

Exercet pœnas, & ad impia Tartara mittit.

A verbo Græco ταράττω, *conturbo*, quòd illic omnia plena ſint perturbationis; vel ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν, i. e. à tremore frigoris. Sole enim caret, inquit *Servius*. Aliis placet ab ταρ derivari, ſecundò indefinitô τοῦ τείρω, Τάρος, atque per anadiploſin Τάρταρος. Doctiſſimo D. Windetto origo Chaldaica multo magis placet, à themate דרדר *dardar*, i. e. *decidit*; quò ſenſu Tartarus pro eo quod ſubſidit, ac fundum petit, accipitur. Sic Hebræi ארץ תחתיות *infima terræ* pro Gehenna uſurpant. Homer. *Iliad.* Θ. *v.* 481.

> Ἤ μιν ἑλὼν ῥίψω ἐς Τάρταρον ἠερόεντα,
> Τῆλε μάλ᾽ ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον,
> Τόσσον ἔνερθ᾽ Ἀΐδεω ὅσον οὐρανός ἐστ᾽ ἀπὸ γαίης.

Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 577.

> ——— *Tartarus ipſe*
> *Bis patet in præceps tantum, tenditque ſub umbras,*
> *Quantus ad æthereum cœli ſuſpectus Olympum.*

Non deſunt, inquit vir magnus, *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 40. quibus Tartarus nihil aliud eſt, quàm aer craſſus, frigidus ac tenebroſus circa polos. Ita *Crates* apud *Stephanum*: Τάρταρος, Κράτης, ὁ ὑπὸ τοῖς πόλοις ἀὴρ παχὺς καὶ ψυχρὸς τόπος, καὶ ἀφώτιστος. *Heſych.* Τάρταρος, ὁ ὑπὸ τὴν γῆν κατώτατος τόπος. *Nic. Lloydius.* Duplicia verò habuiſſe *Tartara* Poëtas, liquet ex Papinio Statio, *l.* 5. *Sylv.* 1. *v.* 192.

> *Sic ego, nec Furias, nec deteriora videbo*
> Tartara, *& Elyſias felix admittar in oras.*

Ubi *deteriora* vocat, in quibus pœnæ exercerentur. Altera *Elyſias oras* mox appellat. Vide quoque Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 578. &c.

TARTASSIUM, vulgò TARTAS, urbs culta Vaſconiæ, in tractu Lebretenſi, ad Midunium fluvium, 5. leuc. ſupra Teſtam in Ortum; 16. à Burdegala in Meridiem.

TARTESSOS, quæ *Carteia*, vel *Carteis Ptolemæo*, nomen habet à fluv. præterlabente. *Stephan.* vulgò *Tariffa*, oppid Hiſpaniæ Bæticæ in ora, inter Calpen & Bellonem. Apud Sil. Italicum Carteia à Tarteſſo diverſa eſt. Livius autem Carteiæ ſitum deſcribens, omninò eadem fuiſſe oſtendit. *Unô verbô* (inquit Bochartus, *l.* 1. *Chanaan, c.* 34.) *triplex eſt Tarteſſus apud veteres. Una propriè dicta in inſula ad Bætis oſtia, qui & ipſe Tarteſſus de nomine urbis dictus eſt. Duæ ſic dictæ κατὰ χρῆσιν, Carteia, nimirum, & Gades. Has condidêre Phœnices, ac primam illam jam conditam invenerunt.* Vide quæ ſequuntur, imò & quæ præcedunt apud authorem eruditiſſimum *Geogr. p.* 671. *Nic. Lloydius. Baudrando* Tarteſſus, *Tariffa*, urbs fuit Vandalitiæ, in ora freti Herculei, contra Mauritaniam Tingitanam hinc 6. leuc. diſtantem. Cum portu amplo. Nunc diruta paucíſque habitata. Mauris à Sanctio erepta eſt A. C. 1292. Hinc *Tarteſſius.* Ovid. *l.* 14. *Met. Fab.* 9. *v.* 416.

Preſſerat occiduus Tarteſſia litora Phœbus.

Item *Tarteſſiacus.* Martial. *l.* 9. *Epigr.* 62. *v.* 1.

In Tarteſſiacis domus eſt notiſſima terris.

TARVANNA, melius TERVANNA, vel TARVENNA, urbs Belgii, Morinorum olim metropolis, in *Notit. veter.* inter Provinc. Belgicæ ſecundæ civitates duodecim undecima, in recentioribus ſexta melius: in veteri nummo apud Goltzium *Colonia Morinorum*, ſita fuit in Picardiæ & Arteſiæ confinio Epiſcopalis. Dein urbs munita Arteſiæ, ad Legiam amnem, à Carolo V. Imperatore ſolo æquata, A.C. 1552. Cujus rudera, à paucis habitantur, vix 2. leuc. ab Aria in Occaſum ſub Francis. *Baudrand.* Caput olim pagi Tarvennenſis *le Terouanois*, cujus pars eſt pagus Ternenſis, vel Toënuenſis, *le Ternois*, à Terna fluv. cognominatus: Ejus olim & Bononiæ unus Epiſcopus fuit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide *Tervanna.*

TARUDA, Civitas Mauritaniæ Cæſarienſis; *Ptolem.*

TARVEDUM, quod *Orchas*, *Ptol. Orcha Diodoro Siculo*, promontor. Albionis in ora Scotiæ Boreali, contra Orcades porrectum. *Howburn* Camdeno.

TARVESEDE, pagus Rhætiæ, *S. Jacob in Clavennerthal* Scudo. *Speluga* verò Simleto.

TARUGIUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

TARVISANI montes, colles ad Alpium Tridentinarum radices, inter Feltriam, Belunum, ac Cenetam.

TARVISINA Marchia, vide *Marchia Tarviſina.*

TARVISIUM, incolis *Trevigi*, caput Marchiæ Tarviſinæ, urbs ampla & munita, ſub Venetis. 20. milliar. à Venetiis in Circium, uti 15. ab Opitergio, in Africum, 24. à Patavio in Cæciam Cenetam verſus. A. C. 1509. à Maximil. I. Imperatore expugnata fuit. Condita eſt ab Noricis, Oſirianis & Taurilanis, unde *Taurifium* Joh. Annio dicitur.

TARUM, aromatis genus. Plin. *l.* 12. *c.* 20. *Ex confinio caſiæ cinnamomique & cancamon ac* tarum *invehitur, ſed per Nabatæos* &c. Ubi Dalechampius, Luſitanis hodie *Aquila brava*, i. e. agallochum ſylveſtre, lignum odoratum, agallocho verò nonnihil ſimile, dici, naſcique in promontor. Comorino, & in Zeilana inſul. notat. Garcias quoque ab Orto in Malaca agalochum *garo* vocari, hincque ſumtum *tari* nomen, contendit *de Aromat. l.* 1. *c.* 16. Sed Salmaſius, qui agallochum, cum aloë aromatica, idem eſſe docet, *tarum Plinianum* exiſtimat id eſſe ligni odorati genus, quod Arabes abſoluté *Hard*, i. e. *lignum*, nuncupant, quodque Aëtius in *exemario* Myrepſici Thymiamatis ξυλοχίαν interpretatur. Vide eum *ad Solin. p.* 1054. & 1055.

TARUNTIUS, vir Philoſophiæ, tum Mathematicarum inprimis ſtudioſus; de quo Plut. *in Romul.* Vide *Taruntius.*

TARUS, Lombardiæ Ciſpadanæ fluv. Plin. *l.* 3. *c.* 16. *Taro* Leandro.

TARUSATES, Plin. *l.* 4. *c.* 19. populi Galliæ Aquitanicæ quorum oppid. *Tarſt*, teſte *Marliano* in Auſcenſi diœceſi, inter Vocates & Fluſtates.

ſtates. *Baudrando* horum tractus parvus adhuc *le Turſan* dicitur, in diœceſi Aturenſi, prope Aturum caput, P. du Val. 15. circiter leuc. Aquitan. ab Auſciis in Occaſum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TARUSCUM, Saliorum urbs in Gallia. *Ptol.* vulgò *Taraſcon.*

L. TARUTIUS Firmanus, familiaris Ciceronis, inprimis Chaldaicis rationibus eruditus, Urbis natalem diem repetebat ab iis Palilibus, *quibus eam à Romulo conditam accepimus* (inquit Cicero) *Romamque cùm eſſet in jugo* (ἐν ζυγῷ vel ἐν συζυγίᾳ) *Luna, natam eſſe ajebat, de Divinat. l. 2.* Idem, rogatu Varronis, etiam Romuli geneſin ex ejus apoteleſmaſi indagavit, Plut. *in Romulo*: qua de re vide Joh. Marshamum, *Canone Chronicô Sec. XVI.* ubi *de Roma condita.*

TASACORA, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis *Antonin. Taſaccura Victori Uticenſi.*

TASARTA, oppid. Africæ propriæ. *Antonin.*

TASCA, vide *Phaſca.*

TASCI, vide *Paſagarda.*

TASCIA, in nummis antiquis apud Camdenum *in Britannia.* ubi eos exhibet, cum equo abſque fræno currente. & *inſcr.* TASCIA. in una parte; ex altera, in medio, cum literis his tribus VER. Davidi Povello *tributum* notat, adeoque is *Tributum Verulamii* (urbs Britanniæ eſt) utramque vocem interpretatur: alios, nummos tributarios fuiſſe, qui in capita & agros impoſiti quotannis exigerentur à Romanis, exiſtimare addens. Vide Camdenum, *p. 354. 3. edit.* Certè *Taſca* Gallica vox vetus eſt, quam pro præſtatione agraria recentiores ſumpſêre, uti pluribus docet Car. du Freſne. Unde, quòd agri, hujuſmodi præſtationibus obnoxii, inquinati & commaculati quodammodo ſint, factum ut Hiſpani vocem *tacha*, & Galli *taſche*, pro quolibet defectu, aut macula ſumant. Sed & *taſca* Italis pera, ſeu ſacculus eſt: hodieque Abbavillenſes marſupium, quod à cingulo Majoris pendet, & ſymbolum Magiſtratus eſt, vocant *la taſſe du Majeur.* Vide præfatum Auctorem in *Gloſſar.* pluribus de hac voce agentem.

TASCODRUGITÆ, Hæretici circa ann. 19. Antonini, ſic dicti à τασκὸς, quod illis *paxillum* ſonabat, & δροῦγγος, *naſus*, quòd indicem digitum inter orandum naſo apponerent, ut animi triſtitiam & affectatam quandam ſanctitatem præ ſe ferrent. Aliàs Πασσαλορυγχῖται: item *Phrygiaſtæ* & *Montaniſtæ*, Epiphan. *Hæreſ.* 48. de quibus vide Jacob. Gothofredum, *ad l. 10. Cod. Theodoſ. de Hæret.* laudatum Car. du Freſne ubi ſuprà, ut & in voce *Paſſalorhynchitæ.*

TASCODUNITARI, Plin. *l. 3. c. 4.* populi fuêre Occitaniæ, ubi nunc oppid. *Caſtelnaudarry*, prope Fanum S. Papuli, 6. leuc. à Carcaſſone in Ortum, Toloſam verſùs 9. *Sanſon.*

TASCUTINI, populi Ponticæ regionis, circa Colchidem, Diodor. Sic. *l. 14.* niſi locus vitiatus ſit.

TASGETIUS Carnutus, cujus majores in ſua civitate regnum obtinuerant. Hunc Cæſar in majorum locum reſtituerat, Cæſ. *Comment. l. 5. c. 25.* Tertium jam hunc annum regnantem inimici palam, multis etiam ex civitate auctoribus, interfecerunt. *Ibidem.*

TASIBIS, Græcè Τάσιβις. Solymis cultus; Theodoret. *Græcar. affect. cur. l. 3.* Τάσιβιν vocat Euſebius, *Præp. Evangel. l. 5. c. 5.* ut & *Suidas*: Ταρσιβεῖς Plut. *de Def. Oracul.* Vide ſuprà *Solymi.*

TASITIA, Æthiopiæ ſub Ægypto vicus. *Tapis* Anton.

TASSILO, vide *Thaſilo.*

TASSINGA, Inſul. parva Daniæ, in mari Baltico juxta partem Auſtralem Fioniæ, prope Suinburgum oppid. & Ariam Inſul.

TASSUS, vide *Torquatus.*

TASTA, vulgò *Acqs* ſeu *Dax*, urbs Vaſconiæ lepida & culta; balneis ſuis celebris. 5. leuc. à Tartaſſio in Occaſum Bayonam verſus 9. & 5 ab ora maris Aquit. in Ortum.

TASTACHE *Ptol. Teſte* Moletio, urbs Parthiæ, ultra Marrichen 45. mill. paſſ. in Ortum.

TATA vel TATTA, apud Romanos idem cum Nutricio. Thom. Bartholinus, *de Puerper. Veter. Papa pro Patre, apud Græcos & Romanos, ſeu Avo, ut apud Arabes, pro quo alii Atta, quod ad fratres etiam tranſiit, vel Abba, item Tatta. Mater nutrixque Mamma, quòd mammas porrigerent, & Pappi, qui pappam miniſtrant* &c. Meminit eorum *Inſcript.* vetus quæ Romæ in hortis, ad aquam Virginis, extat, & apud Gruterum legitur *Inſcr. p. 662. Dis. M. Zetho. Corimbiui. Tata. ejus. &. Nice. Mamma. f. v. a. 1. d. 16..* Hinc Τάτας τῆς αὐλῆς, *Tata Palatii*, apud Pachymerem, *l. 4 c. 29.* qui Τᾶς τῆς αὐλῆς: Matthæo Mon. & Τάτ τῆς αὐλῆς, Auctori Anonymo ex Bibliotheca Mazarin. ſed utrique metri cauſâ, dicitur, officium Palatinum, apud Imperatores Byzantinos: quod quale fuerit, non liquere, ait Codinus *de Offic.* Petrus Poſſinus *Obſerv. ad Pachymerem*, Eunuchum majorem fuiſſe exiſtimat, qui Imperatoriæ prolis Nutricibus fuerit præfectus, quod admodum veriſimile eſt. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Dominic. Macrum *Hierolex.* in hac voce.

TATIANUS, Orator Latinus, Præceptores inter Maximini Junioris, *filius Tatiani, qui Provinciarum libros pulcherrimos ſcripſit, & dictus eſt Simia ſui temporis*, memoratur Capitolino *in Maximino Jun. c. 1.* Sed *Titianus* utrobique legi jubent Gruterus & Caſaubonus. Vide ibi. Sic quem apud Spartian. *in Adriano, c. 5.* editi libri *Tatianum* vocant tutorem quondam & præfectum, poſtmodum inter præcipuos amicos hujus Imperatoris *Attianum* dictum eſſe, monet Salmaſ. *ibi.*

TATIANUS, Rhetor Chriſtianus, de quo Euſeb. *l. 4. c. 16. Hiſtor. Eccleſ.: Tatianus quoque vir*, inquit, *eruditiſſimus, in prima ætate ſua magnâ cum admiratione oratoriam docuit, ex qua non parum gloriæ quæſierat: poſtmodum ad noſtra ſe ſtudia convertens, libros etiam ipſe adverſus gentes dignos memoriâ reliquit.* Gente Syrus diſcipulus Juſtini Martyris fuit. Sic diu pietatis & eruditionis ſecundâ floruit famâ, laudatque Origenes tractatum ejus, *pro Chriſtianis contra Græcos*, quem Geſnerus vertit: in quo nihilominus varia falſa & ſuſpecta, ut cùm Animam noſtram, naturâ ſuâ mortalem fieri dicit &c. Poſt Præceptoris mortem, Româ in Orientem reverſus, ſcientiâ animum inflante, in Valentinianorum & Marcionitarum deliria incidit, poſteà Encratitarum anteſignanus factus. Adamum damnatum, conjugium illicitum, &c. eſſe dixit: In Harmonia 4. Evangeliſtarum, quam *Diateſſaron* vocavit, quæque cum præfatione Victoris Capuani, qui claruit A. C. 480. extat in Bibl. PP. omne id omiſit, unde veritas Corporis & naturæ Chriſti humanæ probari ſolet. Tribuitur ei quoque opus, *de perfectione Servatoris*, quam in abſtinentia à conjugio, aliiſque rebus in Evangelio conceſſis, conſiſtere ſtatuebat. Vide Iren. *l. 1. c. 30.* Tertullian. *de Præſcr. c. 52.* Clem. *l. 3. Strom. & l. 2. Pædag. c. 2.* Origen. *l. 1. in Celſ.* Euſeb. *in Chron.* A. C. 172. *& in Hiſt. l. 4. & 5.* Epiphan. *Hær. 46.* Auguſtin. Philaſtrium & Joh. Damaſcen. *de Hær.* Theodoret *l. 1. Hær. fab.* Hieron. *Cat. de Vir. Ill. c. 29. &c.* Dicitur *Aſtronomus excellentiſſimus* Sixto Senenſi.

TATIENSES, tertia pars populi Romani à T. *Tatio* dicta. Fuêre nempe Sabini, & quotquot ex ea regione vel cum T. *Tatio* vel poſtmodum venerunt. Coluerunt autem Capitolinum & Quirinalem; quemadmodum Ramnenſes, à Romulo dicti, Palatium ac Cœlium montes; Luceres verò, loca inter Palatium & Capitolium plana, atque circum Forum, tenuêre. Fuêre poſteà diviſi in *Tatienſes primos & ſecundos*, ut & Rhamnenſes ac Luceres ſimiliter. Cum enim ſub Tullo Hoſtilio Albani victi in Rhamnenſium Tribum adſcripti, cœteriſque omnes populi, qui ſub Regibus Romam venerant habitatum, præter Sabinos, Lucerum tribui incluſi fuiſſent, neque hæ Tribus, urbe jam multùm auctâ, ſufficerent: L. Tarquinius Priſcus numerum Tribuum augere & de ſe aliiſque amicis nominare volens, cùm ne id faceret, ab Augure Navio prohiberetur, veteres illas, ſub iiſdem, quibus inauguratæ ſub Romano erant, nominibus duplicavit, *primoſque & ſecundos Tatienſes*, Ramnenſes & Luceres conſtituit, quod, inter alios, ex Sexto Pompejo manifeſtum eſt, cùm ſcribit: *Sex Veſtæ Sacerdotes conſtituta erant, ut Populus pro ſua quiſque parte haberet miniſtram ſacrorum. Quia Civitas Romana in 6. diſtributa erat partes, in primos ſecundoſque Tatienſes, Ramnenſes & Luceres.* Quomodo Equitum eundem centurias duplicâſſe, tradunt Dionyſius & Liv. *l. 1. c. 35.* Manſitque hoc uſque ad Servium Tullium, qui, Tarquiniô Priſco, filiorum Anci Marci inſidiis è vivis ſublatô, aliam Tribuum diviſionem inſtituit, urbemque poſt 7. colles, muro incluſos in quatuor partes *Palatinam, Suburanam, Collinam & Eſquilinam*, à totidem collibus denominatas, diviſit, quatuorque in poſterum Tribus eſſe juſſit. Dionyſ. *l. 4* &c. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 6. c. 15.*

TATIUS, Sabinorum Dux, acerrimus populi Romani hoſtis, qui proditione Tarpeiæ virginis Capitoliô captô, ex ſuperiore loco adverſus Romanos in aciem deſcendit: ubi cùm aliquandiu acerrimè ſed variâ victoriâ pugnatum eſſet, tandem diremptô interventu Sabinarum prælió, An. 4. Urb. Cond. pax ita convenit, ut Sabini in urbem, Tatius in regni partem reciperetur. An. 7. Urb. Cond. Verùm, cùm poſteà Tatii propinqui Laurentium legatos pulſâſſent, eamque injuriam Tatius inultam reliquiſſet, illorum pœnam in ſe convertit. Nam cùm Lavinium ad ſolenne ſacrificium veniſſet, concurſu opidanorum factô, eſt interfectus: quidam id ex ſuggeſtione Romuli factum autumant. Liv. *l. 1. c. 10. 11. 14.* Virg. *Æn. l. 8.* Plut. *in Romulo, &c.*

TATIUS Cyrillus, Hiſtoricus, memoratur Capitolino in *Maximinis, c. 1. Servavi —— ordinem, quem pietas etiam tua à* Tatio Cyrillo *clariſſimo viro, qui Græca in Latinum vertit, ſervari voluit.* Ubi *Statium*, habere Regium codicem, notat Caſaubonus.

TATIUS Gratianus, præturâ functus, majeſtatis lege extremum ad ſupplicium damnatus ſub Tiberio, C. Ceſtio, M. Servilio Conſulib. *Tacit. Annal. l. 6. c. 38.*

TATIUS Maximus, Præfectus Prætorio, ſub Antonino Pio, poſt Gavium Maximum in cujus demortui locum duos præfectos ſubſtituit Imperator, Fabium Repentinum & Corn. Victorinum, Capitolin. *in Pio, c. 8.*

TATO, cujus meminit Paulus Warnefridus *de geſtis Longob. l. 1. c. 20. Tato Rodulfi vexillum, quod Bandum appellant, ejuſque galeam, quam in bello conſueverat geſtare, abſtulit.* Fuit autem Rodulfus hic Rex Herulorum, *Tato* verò filius Claffonis, in regno Longobardorum, Patris ſucceſſor: cujus filia Rumetruda, Rodulfi Regis Legatum, in ipſa Patentis aula, crudeliter transfigi ac trucidari juſſit, unde bellum. Quod cùm viribus ſuis fidens Rodulfus negligentiùs adminiſtrat, victus & extinctus eſt, atque ex illo tempore omnis Herulorum virtus concidit, ut ulteriùs Regem non haberent: Longobardi verò magna inde cepêrunt incrementa. Verùm non diu *Tato* triumphô lætatus, à Wachone, germani ſui Zuchilonis filio, pauló pòſt necatus eſt: qui idem filium quoque *Tatonis* Hildechim ad Gepidas ſeſe recipere coëgit, Idem, *l. eód. c. 21.*

TATTA, urbs Indiæ propriæ caput regni cognominis ad Indum fluv. ſub Mogole M. ſed in limite regni Perſarum, & ferè 200. mill. paſſ. ab ora maris Indici in Boream. Dicitur etiam *regnum Sinda* hoc regnum.

TATTA, lacus ingens Phrygiæ magnæ, in Piſidiæ & Lycaoniæ confinio *Actroteri* Bellonio, inter Pertam ad occaſum, Iconium ad Ortum. *Strab.* Plin. *l. 5. c. 27. Dioſc.*

TATTIMUTHES, Dux Juſtiniani Imperatoris in Vandalos, Tripoli præfectus. Vide Procopium Cæſarienſem, *Hiſtor. Vandal. l. 1. & 2.*

TAVA, urbs Ægypti. *Steph.*

TAVACA, urbs Siciliæ. *Steph.*

TAVASTHIA, regio Finlandiæ, lacum habet, è quo ferrum extrahitur. Terminatur ab Ortu Savolaxiâ & Careliâ; à Meridie Nylandiâ; ab Occaſu Finlandiâ propriâ; à Septentrione Bothniâ Orientali, cum præcipuo oppido cognomine, quod aliàs *Cronebergum* dictum, intra paludes & olim munitum, contra Moſcorum irruptiones, 90. mill. paſſ. ab ab Aboa urbe in Cæciam. Arcem ibi excitavit Birgerus Jarl. A. C. 1250. ut Tavaſtios contineret, vulgò *Tavaſtus.*

TAUBMANNUS Fridericus, fil. Marci, Conſulis Wonſeſenſis, in Franconia, Sutoris, Wittenbergæ Philoſophiæ Profeſſor, poſt Lauream Poëticam à Paulo Meliſſo impetratam, factus, A. C. 1595. obiit A. C. 1613. Ætat. 48. Literarum Græcarum & Latinarum vindex acerrimus, Barbariei exſtirpator feliciſſimus, Poëta incomparabilis, ut ex Scriptis ejus liquet. In ultima editione Plauti ſue S. Bibliorum Codicem decies novies à ſe perlectum affirmat: & in Epigrammate Phalæcio, quod ſub finem Schediaſmatum ad *Chriſtianum* fil. ſuum, puerum ſexennem, cygneæ cantilenæ inſtar, exaravit, ſe ipſum foris & intus contemplandum egregiè depingit. Et quidem filius hic, Patris *Commentarios in Virgilium* poſteà publici juris fecit, & Doctor U. J. Baſileæ creatus A. C. 1628. Wittebergæ Jus docuit, extinctus A. C. 1651. Ætat. 55. Vide Andr. Sennertum Biblioth. Academiæ Witteberg. & P. Freherum, *Theatrô Viror. erudit. clarorum.*

TAUCHIRA, Libyæ civitas, *Arſinoë* poſteà dicta. *Steph.*

TAVERNICORUM Regalium Magiſter, officium in Aula Hungarica, in *Decretis* Ludovici Regis *ann.* 1351. & Sigiſmundi Regis *ann.* 1435. nec non Odorico Raynaldo *num.* 24. Thomæ Archiepiſcopo *in Hiſt. Salon.* c. 39. Aliis, memoratum. Dicta autem ſunt *Tavernica* Hungaris, Judicia de liberarum Civitatum controverſiis dici ſolita, quæ remitti ſolebant ad perſonalem hunc Præfectum, Car. du Freſne *Gloſſar.* Eundem *Tavernicum*, & *Camerarium* appellat Rogerius, *de Deſtruct. Hungar. per Tartaros c.* 10. & inter potentiores Proceres, recenſet.

TAVIRA, urbs Algarbiæ, in ora Sinus Equarum, media inter oſtia Anæ ad Ortum, 5. leuc. & Faram ad Occidentem totidem, cum portu ſatis capaci, & arce ad oſtia flumin. *Xilean.*

TAVIUM, Galatiæ urbs. *Ptol.* Trocmiorum gentis, teſte Plinio, *l.* 5. *c.* 32. Vulgò *Tabi.* Sic & ſerica opera, ibi confecta, dicuntur.

TAULANTII, qui TAULANTI Plinio, *l.* 3. *c.* 22. *Talantii* Procopio, populi Macedoniæ mediterraneæ, Dyrrachio finitimi & Apolloniæ, quorum regio *Taſlandi* Lazio, *Tamoriza* Caſtaldo, *Muſachia* Nigro, apud quos vinum ex melle fit, ut *Ariſtot.* author eſt. Urbs Atniſſa, *Alado* Moletio. Zonaræ ſunt inter Dalmatas. Lucan. *l.* 6. *v.* 16.

Quamque vocat collem Taulantius incola Petram.

Silius, *l.* 15. *v.* 294.

Quaque per Illyricum Taulantius incola litus, &c.

TAUNAIS, ſi rectè ſcribitur apud *Steph.* ſecundùm aliquos eadem eſt, quæ *Taurica.*

TAUNIACUM, oppid. Galliæ duplex, alterum ad Carentonum fluv. vulgò *Tonay-Charente*; alterum ad Vulturnam fluv. *Tonay-Boutonne*, in finibus Santonum utrumque, & alterum alteri vicinum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TAUNUS, Tacit. *l.* 1. *Annal. c.* 56. *&* *l.* 12. *c.* 28. mons Germaniæ apud Cattos. Cluverio *der Heyrich* ſeu *der Hoheruche*, prope Rhenum, ex adverſo Moguntiaci. Vide Cl. Ottonem JCtum, *Notis ad B. Rhenanum, Rer. Germ. l.* 3. *p.* 633.

TAURACUS, tractus Helvetiorum, Fano S. Galli finitimus, inter Tigurum & Abbatiſcellam. Vide *Turegum.* German. *Turgaw.*

TAURANIA, urbs Italiæ Hipponiatium fuit in Brutiis, quæ *Tauranum* Pomponio, *l.* 2. *c.* 7. & Plinio, *l.* 3. *c.* 5. dici videtur, ſeu *Taurianum*, cujus rudera nunc prope Palmam, in Calabria ulteriore, & ora maris Tyrrheni, vix 3. milliar. à Seminaria, ad quam Ferdinandus Arag. à Gallis victus eſt. 23. mill. paſſ. à Rhegio in Boream, Hipponium verſus. 29.

TAURANTES videntur Tacito, *l.* 14. *Annal. c.* 24. populi Armeniæ, inter Artaxatam & Tigranocertam.

TAURARII, populi in Taurica regione.

TAURAS, urbs Armeniæ, *Cedreno*: *Taras Curopal.* fortè in Taurantiorum regione.

TAUREA, apud Juvenalem, *Sat.* 6. *v.* 492.

——— *taurea punit*
Continuò flexi crimen facinuſque capilli.

ex Græco ταυρέα, lorum bovinum eſt, quô ſontes flagellabantur, ut ex *Pænulo* Plauti, *Act.* 1. *ſc.* 1. *v.* 11. diſcimus, ubi *corium bubulum*, uti *cenſionem bubulam in Aulular. Act.* 4. *ſc.* 1. *v.* 15. appellat, *Bikkoreth* dictum eſſe Hebræis id pœnæ genus, vidimus ſuprà. Sed & *taurea*, Græcè ταυρέα, tubæ ſpecies, an tympani eſt, quâ exercituum motus ſignificabantur, apud Leonem, *Tactic. c.* 7. §. 31. 68. Et Mauritium, *Strategic. l.* 1. *c.* 19. Statius certè *Theb. l.* 2. *v.* 78.

——— *tunc plurima buxus*
Æraque taurinos ſonitu vincentia pulſus:

tympana ex taurinis coriis tenta indigitat, uti docet Barth. *ad loc.* Sed & tubas hujuſmodi ſonum nonnunquam æmulatas, indidem colligas. Vide Joh. Meurſium &, Carolum du Freſne *in Gloſſar.*

TAUREA Jubellius, Campanus, memorandâ vir fortitudine, cùm in caſtris Annibalis Claudium Aſellum Romanum ingenti hominem robore, in exercitu apud Nolam, provocâſſet, poſt inania verba & garrulitatem, ejus congreſſum minimè ſuſtinens, refugiebat. Claudius verò inſequens cum illo urbis portam ingreſſus, tutus, ſtupentibus hoſtibus, per alteram curſu contendens evaſit. Hic poſteà captâ à Fulvio Capuâ manu propriâ conjuge, liberiſque interfectis, ſe poſtremò ante pedes Imperatoris gladiò transfixit. Livius, *de Bell. Pun. l.* 2.

TAUREDUNUM, quibuſdam eſt *Tournon*, oppid. amplum tractus Vivarienſis. Caſtrum habet amplum in colle, 9. leuc. à Vienna in Auſtrum Valentiam verſus, è regione Tini, oppid. Delphinatus.

TAURELEPHAS, animal è boum genere, apud Philoſtorgium, qui, *l.* 3. quoſdam ſe Romæ vidiſſe, è Meridianis locis advectos, ſcribit: ταυρελέφαντας λεγομένους οἷς ὁ μὲν ἄλλα πάντα βοῦς ἐστι μέγιστος, τὴν δὲ βύρσαν καὶ τὸ χρῶμα ἐλέφας, καὶ χεδὸν ἴσος καὶ τὸ μέγεθος, *Taurelephantas dictos: quod genus quoad cætera omnia bos maximus eſt; corio verò & colore elephas, ipſaque adeo magnitudine.* Idem in Nicéphoro legas, *Hiſtor. l.* 9. *c.* 19. Sed vox ταυρελέφαντας utrobique corrupta; in illo enim ταυρελέφαντας, in hoc ſcribitur παρελέφαντας, quod *ſpurios elephantas* perperam reddunt. Fortè *rhizes* intelliguntur, quos formâ quidem *tauris* ſimiles, victu verò & magnitudine, & viribus ad pugnandum *elephantis* pares, ait Strabo in deſcriptione Æthiopiæ, quæ ſuprà Mauritaniam eſt, *l.* 17. fueritque barbarum hujus animalis nomen *rhizes*, ut Græcum ταυρελέφαντες. An hi ſunt Æthiopici tauri, vulgaribus duplò majores, quos multis deſcribit Ælian. *l.* 17. *c.* 45. Bochartus *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 23. Vide quoque Plinium, *l.* 8. *c.* 21. quem ex Agatharchide, circa eorum deſcriptionem, ſemel atque iterum corrigit Salmaſ. *ad Solin. p.* 1010. & 1011.

TAURENTA, caſtellum Maſſilienſium apud Cæſ. *l.* 2. *de bello Civ. c.* 4. Holſtenius Civitatem interpretatur, *la Ciotat* vel *la Ciotad*, quibuſdam *la Ciutat*: qui locus ad mare, vinô ſuô notiſſimus poſitus eſt inter Telonem Martium & Carſicos portum *Carſis* vel *Caſſis* vulgò dictum. Hadrian. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide & infrà in voce *Taurentinum.*

TAURENTINUM, quod TAUROENTIUM *Ptol. Taurenta* Cæſari, *loc. cit. Taurentum* Antonino, *Tolon*, ut pleriſque videtur, urbs Galliæ Narbon. in ora Provinciæ inter Maſſiliam, & Forum Julium 12. leuc. in ortum. Sed apud *Antonin.* Telo à Taurento diverſus eſt, 12. mill. paſſ. ab eodem diſtans in Ortum *Tauroes*, ſeu *Tauroïs* à *Steph.* Maſſilienſium colonia dicitur. Forſan melius eſt *la Seine*, oppiduſ. in ora prope Telonem, ſeu locus dirutus, juxta promontor. Telonenſe, in ora maris Mediterranei. Vide & *Taurenta.*

TAURESIUM, oppid. Macedoniæ in Myſiæ confiniô in Dardania regione Juſtiniani Imperatoris patria, quæ aliis *Priſtena*, ſeu *Priſdena* nominatur, apud Juſtinianam primam, teſte *Procopiô*, quæ à Nicephoro Calliſto *Achridus* appellatur, *Lychnidus* Ptolemæo. Item *Tauresium*, urbs Mediæ, Perſarum olim regia, quæ *Tabreſium* quoque dicitur, & meliùs. Urbs ampla, ultimô ſeculô à Turcis plurìes capta & recepta; in provinc. *Adirbeitzan*, ſub Perſis. Sanſoni 1100. milliar. à Conſtantinopoli in Ortum, Maracandam verſus 800. circiter. Nunc autem Haſpahanum ſedes regia tranſlata eſt.

TAUREUS, Neptuni epitheton, quoniam ei tauros immolabant, vel quia ſit Deus maris, quod ſonum emittit ſimilem voci taurinæ.

TAURI, populi Sarmatiæ Europææ, qui teſte Pliniô, *l.* 4. *c.* 12. Tauricam Cherſoneſum incolunt, qui & *Tauroſcythæ Plin.* ac *Ptolemæo* dicuntur, ſed teſte *Procopiô* Dromum Achillis inſulam inhabitant. *Baudrando* fuêre populi Scythiæ parvæ, qui Tauricam Cherſoneſum incoluêre, uti & Dromum Achillis peninſul. & tractum, inter Carcinitem Sinum ad Ortum, & Boryſthenis oſtium ad Occaſum. Lucan. *l.* 2. *v.* 594.

Armenios, Cilicaſque feros, Tauroſque ſubegi.

Ovid *Pont. l.* 3. *Eleg.* 2. *v.* 45.

Eſt locus in Scythia, Tauros dixêre priores.

TAURI Pylæ, portæ Tauri, per quas ex Cappadocia in Ciliciam Tarſum verſus tranſitus. *Cicer.*

TAURIA, Græcè Ταύρεια, feſtum Neptuni, apud Heſychium in Ταύρεια, qui *Taurius* dictus eſt, Suidæ in Ταυρεῶνος; ex eo quòd eidem præ aliis, ut & Apollini, *taurorum* ſacra fierent, idque interdum ex oraculo, uti docet Pauſan. in *Phocicis.* Vide in voce *Taureus*, & infrà in *Taurus.*

TAURIACI, ſunt Turani, à *Tura* amne, qui fors aliis *Taurus* ſive *Tauria* nominatus ſit, Rhætiæ populi qui nunc *Tragai* vel *Turgai.*

TAURIACUM, caſtrum Galliæ, in Belſia provinc. in finibus Carnutum & diœceſi Aurelianenſi, proximum caſtro Puteolo *Puiſet*: vulgò *Taury en Beauſſe* dicitur, & cum Tibernione, Tilieto Godini ac Tilieto Pagani *Tilly le Paineux* continetur Archidiaconatu Belſiæ: qui inter 6. Archidiaconatus Eccleſiæ Aurelianenſis tertius eſt. Caſtellanis quoque adnumeratur. Aliud in Secalaunia, inque diœceſi Aurelianenſi, non procul à Ligere & Balgentiaco. Aliud in pago Tricaſſino, cujus meminit Aimoinus, *l. de miraculis S. Benedict.* Vide Hadrian. Valeſ. *Notit. Gall.*

TAURIANUM, urbs Brutiorum à Saracenis exciſa, cujus rudera apud Palmam pagum cernuntur: cui *Seminaria* oppid. ſucceſſit amplum.

TAURIANUS Scopulus, *Ptol. Terinæus* Plin. *l.* 3. *c.* 5. locus Brutiorum in ora littorali, *la Nave*, teſte *Barrio.*

TAURICA Cherſoneſus, Ptol. *Scythica* Straboni, *Peninſula Taurorum* Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Cherſoneſus Pontica* Appiano, vulgò *Tartaria minore* Europæis & Italis, *Gazaria* aliis, & incolis *Precopiska*, peninſula Europæ Peloponneſo æqualis, ſecundum Strabonem, cujus fines ſunt Iſthmus, Palus Mæotis, Pontus & Cimmerius Boſporus. Ibi Taphræ in Iſthmo, Precopenſium Tartarorum regia, & Theodoſia apud Cimmerium Boſphorum, à Taphris in Ortum ſuprà 200. mill. paſſ. ſub Turcis, ſedes Satrapæ, cùm olim Genuenſibus pareret, & Panticapæa ad eundem Boſphorum, à Theodoſia 30. mill. paſſ. *Ferrar.* Famoſa olim arâ Dianæ, ſive, ut *Herodotus* vult, Iphigeniæ Agamemno-

memnonis filiæ, cui ibi humanis hoſtiis immolatum. Ovid. *Triſt. l.* 4. *El.* 4. Qu. Curtius, *l.* 4 Auguſtin. de *Civ. Dei, l.* 7. *c.* 19. & 26. Hæc ara poſteà Ariciam in Italiam tranſlata eſt, teſte vetere Scholiaſte *ad Ep. Horatii ad Piſones, v.* 16. Ovid. *Pont. l.* 1 *Ep.* 2. *v.* 79.

Aut quid Sauromatæ faciant, quid Jazyges acres,
Cultaque Oreſteæ Taurica terra Deæ?

Lucan. *l.* 1. *v.* 446.

Et Tauris Scythicæ non mitior ara Dianæ.

Juvenal. *Sat.* 15 *v.* 117.

——— *Quippe illa nefandi Taurica ſacri Inventrix.* ———

Nic. Lloydius.

Baudrando Cherſoneſus hæc, vulgò *Crimsky* incolis, *la Tartarie du Krim ou de Perecop* Gallis, ſeu *la petite Tartarie*, habet à meridie Pontum Euxinum, ab ortu Boſphorum Cimmerium, ab occaſu Carcinitem ſinum, & à ſeptentrione Bugem lacum & Paludem Mæotidem; ſubeſtque dominio proprii Principis, qui Turcarum vectigalis eſt, & cui parent Tartari Nogaicenſes, *les Nogais*, extra Cherſoneſum & inter oſtia Tanais & Boryſthenis fluviorum Tauricæ. Circuitus eſt 550. mill paſs. circiter: & ejus urbs præcipua eſt Bacaſara, *Bacieſaray*, Principis ſedes. Sed Cavum, hodie *Caffa*, ſubeſt dominio Turcarum. Diſtat Taurica Cherſoneſus 240. mill. paſs. ab oſtio Iſtri fluvii in ortum, 360. ab oſtio Tanais in Africum. Ejus promontorium Auſtrale Griumetopon dictum, diſtat 350. mill. paſſ. a Byzantio in Caciam, & ejus Iſthmus prope Perecopiam urbem diſtat 460. mill. paſſ. à Moſcua urbe in meridiem. Taurica dicta fuit *Gazaria* ab antiquis, ac celebris fuit tum propter ſoli ubertatem, tum propter piſcationes. Longò tempore ſub variis fuit dominiis, qui *Principes Boſphorani* vocabantur, ac confuſa fuit regiminis forma, donec eam Tauri Scythæ populi occupàrunt, & *Tauricam* eam denominàrunt. Mithridates poſteà Rex Ponti hos devicit, & provinciam vaſto ſuo adjecit Imperio. Sed a Romanis victus, non Tauricam modò, ſed & Pontum amiſit: & poſt hanc victoriam Romani novos in hiſce partibus conſtituerunt Reges, quos Boſphori Reges appellàrunt. In Imperii diviſione hæ provinciæ Orienti adſcriptæ ſunt, quô nomine etiam Genuenſes majorem ac meliorem Tauricæ partem claſſibus ſuis occupàrunt, & totam ferè maritimam Provinciæ partem poſſederunt. Annô poſteà 1250. Tartari in eam ingreſſi, Genuenſes quidem non prorſus expulerunt, quamvis maximis eos affecerint damnis, donec in dona quædam tributorum locó conſentire coacti ſunt, Tartaris reliquum tam in Paludis Mæotidis & Ponti Euxini littoribus, quàm in continenti, ac etiam extra Peninſulam eam Scythiæ partem, quæ Nogaja dicitur, poſſidentibus. Sed ex quo Mahumetes II. Turcarum Imperator Conſtantinopolim expugnavit A. C. 1452. Genuenſes paulò poſt è Taurica ejecit, & Caffam aliaque oppida oræ meridionalis ſuo ſubjecit imperio.

Tauricæ Cherſoneſi urbes.

Aſſyrani, ſeu Baccaſara, *Bacieſaray*, Principis ſedes.
Caraſini, *Karaſu*.
Cavum, *Caffa*.
Cherronitarum portus, ſeu Coſlovia, *Coſlow*.
Cimmerium, ſeu Crimea, *Solat* ſeu *Crimenda*.
Pallacium, *Baluclawa*.
Panticapæum, *Pantico*.
Taphræ, ſeu Neapolis, *Or* & *Perecop*.
Tractari, *Mancup*, arx munita.

TAURICA Sacra, memorata Prudentio, *contra Symm. l.* 1. *tit. in Spectac. v.* 396.

In caſſum arguere jam Taurica *ſacra ſolemus:*

videntur *Taurobolia*, de quibus infrà, innuere vel ſaltem complecti; licèt à variis viris doctis ſumantur illic, pro *tauris* Plutoni immolari ſolitis. Et Pluto quidem ibi memoratur ut hoſtiis humanis placari ſolitus, cui alia etiam pariter ſacrificia; ſed interim etiam *Taurorum*, ut ex Horatio, *Carm. l.* 2. *Od.* 14. ſcimus aliiſque. Qualia verò *Taurica* illa fuerint, in incerto eſt. Inprimis verò *Sacra Taurica*, dicebatur id, quod Dianæ in honorem fiebat, ſacrum: aliàs etiam *Tauropolion* vocitatum & *Tauropolia. Heſych.* Ταυροπόλια, ἡ ἑορτὴ ἣν ἦγον Ἀρτέμιδι. Sed & & hocce feſtum quale fuerit, incertum eſt. Ταυροπολισμὸ memorat Athenæus, *Dipnoſoph. l.* 6. ut ſatis deteſtanda. Etiam If. Caſaubonus illum explicans, *Qualia*, inquit, *fuiſſe legimus Sacra Cotytûs omnis turpitudinis & obſcœnitatis plena, talia erant Tauropolia, quemadmodum colligas rectè ex hoc loco.* Sed originis horum ſe neſcium planè fatetur. Certè Diana ipſa *Taurica*, à Scythiæ cognomine regione, Ταυροπόλα Sophocli *in Ajace* (quod nomen etiam Minervæ tributum) uti etiam Ταυροβόλος & Ταυρὼ & Ταυρικὴ & Ταυροπόλος Eurip. *Iphigenia in Tauris*, Diodor. Siculo, *l.* 2. aliis, atque Dea Ταυρική. Et templum narrat fuiſſe in Icaria Maris Ægæi inſul. Strabo, *l.* 14. *Tauropolium* nuncupatum; quod dum ex eo citat Stephanus, in Samo inſula perquam vicina collocat. Dum verò nominibus hiſce Dea, templumque ejus ſic celebratur, nihil omninò de *tauris* ſacrificiis apud Veteres admittitur in nominum illorum ratione haberi; ſed voces has à gente Scytharum *Taurica* tantùm deductas eſſe (quaſi diceres *Diana in Tauris*) adeò ut Diana Ταυροπόλος aliud non fuerit, quàm quæ verſabatur ſeu colebatur, apud præfatam gentem; aut ab eo, quòd præfuerit illa armentis, in quibus *Taurus* adeò princeps; aut quòd, cùm Luna fuerit, *Tauris* vehatur, Schol. *Sophoclis in Ajac.* Sacra autem ei hôc nomine fuiſſe peculiaria, ſcimus è Diodor. *loc. cit.* uti ſatis ex Templo, *Tauripolio* dictò & feſto cognomine apud *Heſychium*. Atque illa humano, ſeu hoſpitum immolatorum ſanguine, non *taurinò*, *in Tauris* peragi ſolebant, Herodot. *Melpomene.* Nec poſtquam Oreſtes ſimulachrum inde ſurripuerat & in Græciam detulerat dedicàratque, Sacra ejus quidquam omninò habuêre taurini ſanguinis: ſed humani, interim non ex immolatione, ut in *Tauris*, ſed ex flagellatione, Philoſtratus *in vita Apollonii l.* 8. *c.* 10. Neque enim Græci aliter peſſimorum Sacrorum, memoriam aut reliquias inter ſe admittendas voluêre. Verum quidem, obtinuiſſe opinionem, *Taurica* ipſius gentis nomen ortum, ἀπὸ τοῦ ζώου Ταύρου διὰ τὸ ἐκεῖ τὸν Ὄσιριν ζεύξαντα βοῦν ἀρόσαι γῆν, ut narrat Euſtathius, *in Dionyſ. Perieg. à Tauro animali, quoniam ibi bovem junxit Oſiris, ad tellurem arandam*; atque ex eo quod oriunda ſit ab Ægyptiis Apin bovem colentibus, ſed hoc nihil ad animalis ſacrificium. Ipſique Euſtathio videtur Ταυροπόλου Dianæ nominis originem cauſamque tantùm à gente, in qua verſata eſt, & hoſpitibus cæſis coli ſolebat, eſſe. Nec obſtat, quòd nonnulli voluêre, in Iphigeniæ, cùm in Aulide ei immolanda eſſet, ab ea abreptæ locum, non urſam aut anum, ut voluêre aliqui apud Iſac. Tzetzem *in Lycophron.* nec cervam, ut Euripid. *Iphigen.* ſed *taurum* fuiſſe ſubſtitutum, adeoque ei immolatum; id enim ſacrificium nec pro recepto admittitur, nec in morem tranſiit. Adeoque haud in Dianæ ſacris *Tauricæ* vel *Tauropolus* dictis, *taurus* locum ſortitus eſt ullum, magis quàm in ejuſdem apud Phocenſes Elaphoboliis cervus. Illic enim placentæ tantùm ſacrificabantur, ex adipe, melle & ſeſamo confectæ, quas ἐλάφους Græci dixêre. Sunt tamen, qui *Tauropolia* Dianæ cum Deorum Magnorum Tauroboliis commune quid habuiſſe velint, vide Dempſter. *in Roſin. l.* 2. *c.* 4. Athenæum, *l.* 14. & plura in hanc rem apud Joh. Seldenum *de Synedriis Vet. Ebræorum l.* 3. *c.* 14 §. 9.

TAURICI & TAURII Ludi, item *Taurilia*; quibuſdam quoque *Boalia* & *Bupetia* dicti, Romæ celebrari ſolebant, in Circo Flaminio, in quibus *circum metas currebant.* ut Varro habet *de L. L. l.* 4. Fuit verò Circus ille, extra portam Carmentalem, teſte eôdem. In honorem Inferorum inſtituti leguntur, hac de cauſa: *Regnante Tarquiniô Superbô, cùm magna incidiſſet peſtilentia in mulieres gravidas, quæ fuerat facta ex carne diviſa Populo taurorum, ob hoc Diis Inferis ludi dicati ſunt, & Taurii dicti*, Paulus Diaconus *Feſti abbrev.* Idem habet Sext. Pompejus. Contrà eos ludos Varro ait vocari, *quòd diſcipulus prudens à Doctore inter* * * * *ſolitus ſit impelli, atque uſque eò cogi decere, quoad conſiſteret & virtute talorum conſtaret pedum firmitas*, Feſtus. Quod apud nullum veterem Auctorem temerè invenias. Apparet tamen Varronem ludos *Taurios* ab eo dictos ſenſiſſe, quòd in corio *Tauri* id genus ludi fieret à Ludimagiſtris, eô die, quô ludi Circenſes, qui dicti ſunt *Taurii*, in Circo Flaminio, fierent; aut quòd ſcuticâ *taurea* diſcipulus impelleretur: idque explendum fuiſſe in ea lacuna, in qua cauſa hominis deſiderari videtur, Scaliger *ad Feſtum.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 21.

TAURINA, porta, eadem Eſquilinæ. Vide ibi.

TAURINI, populi Italiæ in Gallia Subalpina & Pedemontana regione inter Libycos ad ortum, Suetrios ad occaſum, & Salaſſos ad Arctos, Padò eos ad Auſtrum terminante. Licet eos Leander *Piemonte* indigitet: Horum caput eſt *Auguſta Taurinorum*, urbs, & Academia, totius principatûs Pedemontani conventus juridicus. Principis ſedes eſt & vulgò *Turin* vocatur: expugnata, à Ludovico XIII. per Harcurtium, in gratiam ſororis viduæ, cui Thomas Sabaudus tum adverſabatur. Vide Galeazzum Gualdum *Hiſtor. Italicè conſcriptâ. Baudrando* fuêre ad radices Alpium Cottiarum, inter Seguſinos, Salaſſos, Libicos, Vagiennos & Brigantios, ſed à Suetriis remotiores. Ubi nunc pars propria Pedemontii, verſus Taurinum, & pars Borealis Marchionatus Salutiarum. Ragumbertus, Taurinatium Dux Italiæ regnum Luitberto, Cuniberti fil. eripuit: Succeſſit fil. Eripertus. A. C. 702. De Taurinenſi Epiſcopo inſigni Claudio, vide in *Claudius. Taurinorum* meminit Sil. Ital. *l.* 3. *v.* 645.

Hic tandem ignotas tranſgreſſus caſibus Alpes,
Taurinis ductor ſtatuit tentoria campis.

TAURINIACUM, caſtrum Galliæ, vel potius oppid. Comitivæ titulô clarum, in confinio Bajocaſſium & Conſtantienſium, 2. milliar. à fluv. Vira, qui ambos Comitatus terminat. Vulgò *Torigny.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TAURINUS, Imperator in Syria proclamatus eſt, tempore Alexandri Severi, A. C. 233. vel 234. quô appropinquante, tantô metu perculſus eſt, ut Euphrate ſe mergeret. Lamprid. *in Alexandro Severo, c.* 36.

TAURISCI, populi Pannoniæ ſuperioris quorum regio *Steyrmark*, teſte *Laziô*, dicitur.

TAURISCI, populi Alpini in finibus Helvetiorum apud Alpes ſummas, & ortum Rhodani, quorum urbs *Ureri*, (*Altorff*, teſte *Scudô*) nominatur ab *uris*, qui ſunt genus taurorum, primus Helvetici conventus, qui ex Italia in Helvetios euntibus occurrit, inter Adulam montem 20. & Lucernam urbem 20. mill. paſſ. *Taurini* etiam *Antonin.* teſte *Orteliô* dicuntur. Sunt & *Taurisci* Plinio, *l.* 3. *c.* 26. & *Livio*, populi Norici Alpini, Alpes Noricas incolentes: in plures tractus diviſi, *Krumler Taurn*, alibi *Felber Taurn*, alibi *Karn Taurn*, *Ortel.* Carni quoque *Taurisci* Plin. dicuntur, qui Carnicas Alpes incolunt. *Taurisci* etiam apud Steph. popul. Alpini, quos & *Taurinos* dici ait apud *Polybium. Ferrar.* Cluverius, *Germ. Antiqq. l.* 1. *c.* 5. & *lib. de Vindel. c.* 2. omnes Alpinos populos unius ejuſdemque gentis fuiſſe, communiter Græcè & Latinè *Taurisci*, ſibi ipſis *die Thaurischen*, dictos appellatione ex Alpium nomine deſumtâ, quô in commune hodieque nonnullis appellantur *Taurn*, refert. Romani omnem *Tauriscorum* gentem dixêre Alpinos & Inalpinos populos; Plut. *in Marcello*, Polyb. *l.* 4. Oroſius, *l.* 4. *c.* 13. Sabellic. *Ennead.* 4. *l.* 6. &c. Hos Phocæorum fuiſſe colonos, qui relictâ Aſiâ in Galliam Taurô navi appu-

appulerint, & Maſſiliam, *Taurobatium Ptolom.* & *Strabone* auctoribus, condiderint, poſtmodum mutatis iterum ſedibus eum Helvetiæ tractum, qui inter Urſam Rhenumque eſt, occupaverint, ſunt qui dicant: vide Gillim, *l.* 3. *c.* 1. Marcellinus verò *l.* 15. de Tauriſco, Galliæ tyranno, ab Hercule interfecto loquens, aliam nominis originem videtur ſuppeditare. Sed hoc fabulam ſapit. Eorum reliquiæ Urani ſunt, vide ibi. Guillimannus non minus, qui Suitiam incoluerunt olim, antequam Cimbrorum reliquiæ ea inſedere loca, *Tauriſcos* fuiſſe exiſtimat, *l.* 3. *c.* 2. Vide Joh. Bapt. Plantinum *Helv. Ant. & Nov.*

TAURISIUM, urbs Perſiæ, in provinc. *Adirbeizan*. Veterib. Ecbatana: opulenta & mercaturâ florens, aërem habet ſalubrem, ſolum, fertile, &c. Theatrum frequens belli inter Turcas Perſaſque: quorum illos Schach Iſmaël repulit, hos viciſſim Solimannus, qui urbem immaniſſimè diripuit: inde ablatô, quidquid Uſum Caſſanis Iſmaëlis, aliorumque Regum magnificentiam teſtebatur. Schach Thamas illam recuperavit, ſed fil. ejus Chodabendes eam denuo amiſit à Mahomete III. occupatam, verùm denuo Schach Abbas recepit, à quo tempore ſub Regibus Perſarum manſit. Paul. Jov. *Hiſt. l.* 14. Samſon. *Geogr.* P. de Valle, *Itiner. t.* 2. & 3.

TAURIUM, urbs Peloponneſi, ab Antigono capta, tempore Peloponn. belli *Polyb.*

TAUROBOLIUM, Græcè Ταυροβόλιον, & *Criobolium*, Græcè Κριοβόλιον, ſacrificia faſtidioſiſſima atque operoſiſſima Veter. alibi quàm in ſaxis rarò occurrentia, uſitata fuêre, in dedicationibus Deûm Magnorum, Matris Deûm & Attidis, quibus ut propria memorantur, Adr. Turnebus, *Adverſar. l.* 17. *c.* 21. & Jan. Gruterus, *ad Lamprid.* Meminit tamen eorum Julius Firmicus, *l. de errore profan. religion.* ubi diu legebatur, *Miſeri ſunt, qui profuſione ſacrilegi ſanguinis* (i. e. taurini & arietini) *cruentantur, Tauribolum vel Orobolium* (pro *Taurobolium* & *Criobolium*) *ſceleratâ te ſanguinis labe perfundit.* Ita ſcil. Sacerdos perfuſus, inquinare etiam, ut videtur, ſolebat Sacrificii Auctores. De dedicatione verò, poſt illa ut prævia, peractâ Romæ extat hæc in marmore grandi Inſcr. apud Smetium *fol.* 20. 1. Gruterum *p.* 28. 2. *DIs. magnis. Matri. Deûm. &. Attidi. Sextilius. Agesilaus. Ædilius. V. C. Cauſarum. non. ignobilis. Africani. Orator. &. in. conſiſtorio. Principum. item. Magiſter. Libellorum. &. cognition. ſacrarum. Magiſter. epiſtular. Magiſter. memoria. Vicarius. Præfectorum. per. Hiſpanias. vice. S. IC. Pater. patrum. Dei. Solis. invicti. Mithræ. Hierophanta. Hecatæ. Dei. Liberi. Archibucolus. Taurobolio. Crioboliòque. in. æternum. renatus. aram. ſacravit. dd. an. Valente. V. &. Valentiniano. Jun. Augg. Coſſ. Idibus. Auguſtis.* Sub ann. nempe Chriſti 376. Nec dum enim publicus paganicorum ſuperſtitionum uſus Romæ, nedum per Italiam evanuerat. Ejuſdem ipſius anni dieique aut dedicatio ejuſmodi, aut ſacrificiorum eorundem Diis Magnis peragendorum votum habetur, apud Smetium *fol.* 19. 11. Ulpii Egnatii Faventini. Etiam ſexennio antè Petronius Apollodorus, Pontifex Major, *Taurobolio. Crioboliòque. percepto. unà. cum. Ruf. Voluſiana. c. f. conjuge.* 16. *Kalendas. Julias. dd. nn. Valentiniano. &. Valente. III. Coſſ. aram. dicavit*: apud eundem *ibid.* 13. & Gruterum, *p.* 28, 1. In qua etiam Numinum figuræ & ſacrificiorum ſymbola. Et Valentiniano ac Neoterico Conſulib. A. C. 390. Kal. Junii Cejonius Rufius Voluſianus, *Iterato. viginti. annis. ex. perceptis. Taurobolis. aram. conſtitui*. Idem *ibid.* 5. Ubi ſupernè arietes quinque & unus mactatus, ad Kriobolii conjuncti quod Attidi; ut Matri Deûm *Taurobolium* perfici ſolebat, deſignationem. Hinc *Taurobolium & Kriobolium facere*, in ſaxis obvium pro initiatione cujuſpiam Diis illis Magnis; adeoque pro ſacrificiis iiſdem propriis, atque in dedicationibus, aut proximè antè perficiendis. Inde etiam *Tauroboliatus* dictus, qui ſacra illa perficeret, Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 7. & Jan. Gruterus *ad eum.* Ita etiam *Taurobolini* & *Taurobolitii*. Renovari ab his Tauroboliatis ac Crioboliatis ſacrificium illud, ut forſan & dedicatio, ſolebat quolibet vicenniô, intra quod tempus *renatus* (ut Sext. Ageſilaus in marmore anteà allato) per ſacrum illud, velut per initiamentum, mundusque habeatur, uſque in vicennii proximi initia. Sed ut hoc vicennale erat, ita alia ſacra Matris Deûm annua, teſte Jul. Firmicô, *loc. cit.* Sacra autem bina illa in aris aliiſque ſaxis à *Tauroboliatis* Diis Magnis dedicatis ſic ſæpius memorantur: nec in ejuſmodi ſive aris ſive ſaxis, alia ſacrificia ipſi dedicationi adhibita aut prævia ſolent occurrere. Sunt verò dedicationes etiam illic, Diis illis breviuſculè & ſine Sacrorum illorum mentione, conceptæ, Gruter. *p.* 29. 1, 2, 3, 6. Nec rarò etiam ſine dedicatione expreſſa, perfectum aut celebratum à quopiam *Taurobolium* eſſe inſcribitur Idem *ib.* 10, 11, 13, 14. Etiam, pro ſalute Augg. aut Civitatis, à Civium Ordinibus & Provinciis. Cujuſmodi lapis Narbonæ cum multis capitibus bubalinis, *ibid.* 12. *Imperio. D. M. Tauropolium, provinciæ Narbonenſis. factum. per. C. Batonium. Primum. Flaminem Augg. pro. ſalute. Dominorum. Impp. L. Septimii. Severi* &c. Ubi *Tauropolium* ſcribitur, ſicut interdum *Tauripolium* & *Tauribolium*, pro *Taurobolio*, quod genuinum nomen eſt. Et *Tauropolium accipere*, locutio ſolemnis, pro *Taurobolium perficere, facere, celebrare.* Fœminæ autem non minùs ac viri, ſic initiatæ, apud eundem Gruterum *pag.* 30. 4. & 31, 3, & 4. Sacrum horrendum quoque, à Prudentio deſcriptum *in Periſteph.* ubi Sacerdos ſummus in ſcrobem defoſſus, *tauri*, ſuper tabulata perforata mactati ſanguinem in oculos, aures, os, nares, avidè combibebat, *Taurobolium* fuiſſe ipſum, exiſtimat Claudius Salmaſius *ad Lamprid. loc. cit.* qui de ſacro illo antè nimis ignorato complura docuit. Sed alii, aliter Videſis Georg. Fabricium *ad Prudentii loc.* & Petrum Aringhium *in Roma Subterr. l.* 2. *c.* 3. §. 15. nec non Joh. Seldenum *de Synedriis Vet. Hebræorum l.* 3. *c.* 14. §. 8. Addo ſaltem, ex eodem Salmaſio, *taurobolio* facto, cornua tauri, quo fecerant, conſecrâſſe illos & dedicâſſe. ex *Inſcr.* hac, *Severus: Julii. F. L. vires. tauri.* (h. e. cornua) *quo. propr. per. tauropol. pub. fac. fecerat. conſecravit.* Vide eum *ad iſta Lampridii in Heliog. Matris etiam Deûm ſacra accepit, & tauroboliatus eſt, ut typum eriperet*; nec non Gerh. Joh. Voſſium, *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 52. & 53. ubi *de cultu Telluris & Sacris Cybeles* prolixè agit. Quia verò Fabricii *ad Prudentium* facta mentio, qui *Romanum* hoc *ſacrum Inferis factum* vocat, illudque multis verbis commemorat, eorum verborum ſummam, uti eam in *Commentario MS. ad Statium Theb. l.* 4. *v.* 451. ubi de M[anium] evocationibus multus Poëtæ ſermo eſt, reperit Caſp. Barthius, adſcribere placuit: *In his ſacris pedum viginti ſcrobs fodiebatur, in quam Sacerdos deſcendebat, omni Antiſtitum ornatu, vittis, infulis, corona aurea toga pretioſa cultus. Superducebatur ſcrobi, quæ perforatis hinc inde aſſeribus tecta erat, ut in tenebris prorſus eſſet Sacerdos, taurus atri coloris, cornibus auratis, collo & armis ſertis nigrantibus innexis. Is taurus crebris ictibus à Flamine ſpiculorum conficiebatur, ut undique ſanguis ebulliens per tabulatum crebris guttis in cryptam deſtillaret. Eum ſanguinem toto corpore ſubtus latens Pontifex excipiebat, quo temporis ſpatio lac, mel & vinum, cæteri Flamines deſuper invergebant. Hoc tandem ſpecu emergens cruore totus perlitus ſe in populi conſpectum Egregius Pontifex proferebat. Populus, pro ſe quiſque procul monſtroſum ſchema devenerans, ſalutabat, apprecabatur, & ſolemnia feſtæ diei peragebat. Quo genere cultus propitiatos Inferos in eum annum credebatur. His ſacris conſtituti erant menſes September, October, December. Ita ut continuis tribus noctibus ſemel quoque menſe hæc fierent.* E quibus liquet, non idem planè eſſe hoc cum *Taurobolio* ſacrum, quod non pro populo Romano neque Diis Inferis, neque quotannis fiebat, ſed viceſimô quôque demum annô, ut plurimum pro ſui, ut rebantur, παλιγγενεσίᾳ, tauroboliati faciebant, uti ex iſto quoque *Poemate antiquo MS.* cujus Salmaſius ubi ſuprà meminit, videre eſt:

> *Quis tibi taurobolus veſtem mutare ſuaſit*
> *Inflatus dives ſubitò mendicus ut eſſes:*
> *Obſitus & pannis modicis tepefactus....*
> *Sub terra miſſus pollutus ſanguine tauri,*
> *Sordidus, infectus, veſtes ſervare cruentas,*
> *Vivere cum ſperas viginti mundus in annos.*

Vide quoque Anton. van Dalen *Diſſertat. de Oraculis* & ſuprà voce *Criobolium*, it. ubi *de Civit. Lactoratenſi* &c.

TAUROBOLOS, Græcè Ταυροβόλος, cognomen quoque Minervæ, quæ in Andro Inſul. colebatur, teſte *Suidâ*: item Dianæ, fortè ut Deæ venatricis. Quæ poſterior etiam Ταυροπόλος nuncupatur, apud Iſtrum, *Miſcell.* 3. Suidæ laudatum, fortè quia Luna, quæ eſt Diana corniculata, eoque tauri referens cornua, curſu ſuô diu noctuque omnem luſtrat terrarum orbem. Gerh. Joh. Voſſius ubi ſuprà *c.* 53. Vide quoque retro dicta, ut & quæ paulo pòſt dicemus.

TAUROCATHAPSIA, Græcè Ταυροκαθάψια, à ταῦρος & καθάπτομαι, apud Græcos nomen Ludi ac certaminis, quorum mentio vix ulla in Veterib. libris. Reperit in marmore ex Græcia Aſiaticâ pridem allato, quod in hortulo Muſæi ſui Carmelitici ſe habere cum figuris ac Inſcr. hac ΤΑΥΡΟΚΑΘΑΨΙΩΝ ΗΜΕΡΑ, docet Seldenus memoratus, *loc. cit.* §. 9. Theſſalorum ibi cum tauris certamen, de quo dicemus paulo pòſt ex Capitolino, voce *Taurus*, repræſentatur, quò Ταυροκαθάψια utique indigitat, etiam ex ipſa voce diſcas. Unde fortè ſinè ratione ludum hunc alio nonnulli trahunt. Sed & Salmaſius, fœneas illas imagines vel pilas, quibus ad pugnandum in Ludis Romanorum tauri proritabantur, quaſque hi diſcerpebant ac lacerabant cornibus, *Pilas taurarias* vocari in *veterib. Gloſſis*, & exponi Ταυροκαθάπτας, adnotat *ad Spartian. in Peſcennio Nigro*, *c.* 12. Vide de illis hic paſſim, ubi de *Fœneis hominibus*, in *Pila prima* nec non in *Taurus*.

TAUROCHOLIA, Ταυροχόλια Græcè Cyzicenorum feſtum apud *Feſtum*, aliter fortè ignotum, Selden. *d. l.*

TAUROCILICIA, pars Ciliciæ, Tauro hærens. *Chryſoſt.*

TAUROCINIUN, fluv. Brutiorum per agrum Rheginorum fluens *Calopinaco*, teſte *Barriô*.

TAUROIS, vide *Taurentium*, & *Taurianum*.

TAUROMENIUS, *Vib. Sequeſtr.* fluv. Siciliæ prope Tauromenium urb. fluens, *Aceſine* Thucyd. *Aſide* Plin. *l.* 4. *c.* 5. *Cantara* Leandro.

TAUROMINIUM, ſeu *Tauromenium Ptol.* Paterculo, *l.* 2. *c.* 79. & *Strab.* quod & *Naxos*, teſte Plin. *l.* 3. *c.* 8. & Solinô, *c.* 11. (licet apud *Strab.* ſint urbes diverſæ, colonia & oppid Siciliæ inter Meſſanam ad Boream & Catanam ad Auſtrum 30. mill. paſſ. nunc *Taormina*. A Siculis, Zanclæis Hybleſibus præcipuè, quibus Naxiorum everſorum agrum donaverat Dionyſius Sen. in monte ſive vertice Tauro conditum, cùm Himilcon eos in deditionem perduxiſſet; ſic dictum, quòd unà in promontorio Tauro congregati, cum muris ſepſiſſent Siculi: & nequicquam à Dionyſio tentatum, cùm hoc loco, ſubactô Rhegiô, copias admovere cogitaret. Diod. *l.* 16. ab Andromacho Timæi Patre inſtauratum ſcribit, nominatumque, quòd tàm diu in colle Tauro, qui Naxo imminebat, habitâſſet ibique eſſet moratus. Congregavit autem is in Urbem reliquias exulum Naxi; quibus incrementis acceptis, urbs cito opes & dignitatem acquiſivit. Demum ſub Auguſto Cæſ. tranſlatis è patria Tauromenitis, Romanam Coloniam recepit. Unde Plin. præfatus *l.* 3. *c.* 8. *Colonia Taurominium, quæ antea Naxus.* Non quòd Naxum incoluerint Tauromenitæ, Sed τὸν ὑπὲρ τῆς Νάξου λόφον *colentes, qui imminebat Naxo*, Strabo, *l.* 6. Apud Goltzium *Sic. tab.* 6. nummus eſt ΤΑΥΡΟΜΕΝΙΤΑΝ Cum VII. Chordarum plectro: & averſa parte ΑΡΧΑΓΕΤΑ cum laureato Apollinis capite: quæ Naxiorum religio fuit. Theocles enim Naxum condidit & Apollinis Ἀρχηγέτου h. e. Ducis aram: eum Naxiorum dein agris etiam ſacra Tauromenitæ acceperunt. Joh. Marshamus, *Canone Chron. Sec.* XVI. At recentiori ævô Saraceni illud expugnârunt, A. C. 891. cum portu in ora Orientali in valle Demonæ, in planitie 6. milliar. ab oſtio Tauromenii fluv. in Boream 33. à Catania in Cæciam. *Tauromenon* Ovidio, *l.* 4. *Faſt. v.* 475.

> *Himeraque & Didymen, Agrigentaque Tauromenonque.*

Hinc *Taurominitanus* nomen gentile. Lucan. *l.* 4. *v.* 461.

> *Taurominitanam vincunt fervore Charybdim.*

Silius, *l.* 14. *v.* 257.

> *Taurominitanâ cernunt à ſede Charybdim.*

Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 92.

Mullus erit domino quem miſit Corſica, vel quem
Tauromenitanæ rupes. ———

Nic. Lloydius. Vide & *Naxus.*

TAURON, Agrianorum, in Exercitu Alex. M. præfectus. Curt. *l.* 8. *c.* 15.

TAUROPOLIS, urbs Cariæ quæ & *Tauropolis.*

TAUROPOLIUM, urbs Aquitaniæ. Erat & templum Dianæ in Samo inſul. præclarum, Steph. in *Icaria. Dionyſius*,

——— Ὄφι Ταυροπόλοιο θεοῖο
Βωμὸς ἀπείριτος ἀδύνατα κατὰ ἔχωσι.

Vide Suidam in Ταυροπόλον. Quibuſdam idem cum *Taurobolio*, de quo ſuprà. Et certè Minerva Ταυροβόλος in Andro Inſul. colebatur teſte *Suida*: & Diana quoque vocata eſt Ταυροπόλος, quia confecit telis ſuis taurum à Neptuno immiſſum Hippolyto, juxta Poëtas. Simpliciùs, quia venationi præpoſita. Sed & eadem Ταυροπόλος nuncupata eſt, an, quia, ut Ister, *Miſcell.* 3. *apud Suid.* taurum præfato Hippolyto immiſſum in varias egerit terras: an, ut Apollodorus, quia ipſa tauri inſtar omnia circumeat: quod Græcè eſt πολεῖν. Simpliciſſimè dixeris, inquit Voſſius, Lunam, quæ eſt Diana, ſic jure appellatam, quia corniculata, eoque *tauri* referens cornua, curſu ſuô diu noctuque omnem luſtrat terrarum orbem, *de Idol. l.* 2. *c.* 53. Interim, ut ad *Tauropolia*, ſeu *Taurica* ſacra Dianæ, nihil omninò attinere boves, aut capita bubalina, ſic nec revera ad ſacra ejus ulla, exceptis iis, quæ Dianæ Aventinæ fiebant, in quibus, dum aliis in Arte miſſis, quæ non pauca Romæ fuêre, cervorum cornua adfigi ſolebant (velut primitiæ à Venatoribus allatæ) cornua ex jure ſingulari boum adfig[e]bantur, teſte Plut. *in Quæſtion. Rom.* diximus ſuprà in voce *Taurica.* Quia vero & *Taurobolium* ſacrum, aliquando *Tauropolium*, quamvis minùs rectè, dicitur, pauca hæc ultra prædicta hic adjungere libuit; Romæ ara eſt marmorea in ædibus (quæ fuêre Cardinalis Cæſii) in qua Cybele capite turritô, inſidens curru à leonibus vecto, dextrâ ſpicas ac milium, lævâ autem tympanum habet, à tergo pedum: cum Inſcript. M. D. M. I. ET. ATTINIS. i. e. *Magnæ Deum Matri Idææ*; & ſubſcr. iſta: *L. Cornelius. Scipio. Orfitus V.C. Augur. Taurobolium ſive. Criobolium. fecit. die.* 4. *Kal. Mart. Tuſco. &. Anullino. Coſſ.* Dextrô latere binas eſt conſpicere inciſas faces tranſverſas, unà cum crotalis; ſiniſtrô autem fiſtulas, vide Gruterum, *p.* 27. *num.* 3. Sed & Romæ, haud procul à Cæſia domo, ara eſt Cybeles: cujus prima facies habet inſcriptionem; averſa duas lances, poculum, lituum, aliud inſtrumentum ad cochlearis modum. In dextro latere eſt pinus, & ſub ea *Taurus*; appendent item tympanum & fiſtulæ: In ſiniſtro itidem pinus & ſub ea aries atque appendent mithra, pedum & quiddam ſimile lanci. Vide *ibid.* Sic in ara, quæ Romæ in æde S. Nicolai in Calvaria viſitur, ab Apollodoro, de quo ſuprà, dedicata, in latere dextro turrita aſt Cybele à leonibus vecta; adſtat pinus & ſub ea *Taurus*: lævô habes mithratum Attin, bis cinctum; cujus dextra tenet fiſtulas & crotala, læva autem pedum. Superiùs eſt cernere tympanum, ponè autem pinum, & ſub illa arietem, ſub quibus ſeorſim eſt *taurus*. In parte averſa videas tranſverſas tædas, lituum, pateram, guttum ſive urceum & ſympinium, apud eundem, *p.* 28. Et aries quidem, unde *Criobolium*, arbori alligabatur, priuſquam mactaretur: quod Julius Firmicus ab exemplo Abrahæ Patriarchæ tractum ait. Vide Geth. Jo. Voſſ. *de Idolol. loco cit. & ſupra.*

TAURORUM Peninſul. Vide *Taurica Cherſoneſus.*

TAUROSCYTHÆ, populi Sarmatiæ, qui Taurum montem habitant penes Achilleum curſum. Eorum bellicum Olbiopolitis meminit Jul. Capitolin. *in Pio, c.* 9. *Olbiopolitis contra* Tauroſcythas *in Pontum auxilia miſit: & Tauroſcythas uſque ad dandos Olbiopolitis obſides vicit.* Ubi Caſaubonus, *Olbiopolitæ*, inquit, *Græci erant, aut certè Græcis mixti; Tauroſcythæ barbari, vel Scythæ, vel Gothi, ſive Getæ: à quibus etiam Boryſthenem civitatem fuiſſe habitatam, auctor eſt Dio Chryſoſtomus, qui omnia illa loca luſtraverat.* Vide hujus Serm. τοῦ Βορυσθενιτικοῦ.

TAURUM, vulgò TORO, urbs regni Legionis ad Durium fluvium, aliàs *Sarabris*, quibuſdam media eſt inter Septimancas ad Ortum, & Sentieam ad Occaſum, 6. leuc. Hiſpanic. utrinque. Deficit index.

TAURUNUM, quod TAURURUM *Ptol. Belgrado* Italis. *Nander Alba* Hungaris, *Griechiſch-Weiſſemburg*, i. e. *Alba Græca* Germanis, urbs Pannoniæ inferioris ad Savi cum Danubio confluentiam, in Myſiæ ſuperioris confinio, caput Serviæ. *Baudrando* Taurunum fuit 3. milliar. à confluente Savi in Danubium è cujus ruinis crevit in viciniis *Alba Græca* Hungaris antiquis *Alba Bulgarica*, recentioribus *Nandor Alba*, Italis *Belgrado*, Germanis *Griechiſch-Weiſſenburg*, Gallis *Belgrade*, Slavis *Beograd*, teſte Johanne Luciô. In Servia, ad radices collis, ſub Turcis ab A. C. 1520. uſque ad præſens bellum, quô quidem iterà Chriſtianis erepta, ſed à Turcis recuperata eſt. Cum arce validâ. Permunita eſt & ampla ac in Epiſcopalem ſedem erecta recens ab Alexandro VII. Vide *Alba Græca.*

TAURUS, ſeu TAUROPHAGUS, Bacchus dictus eſt, quòd tauro aſſimiletur, ex ebriorum violentia, aut quòd natus ſit tauri ſpecie, aut quòd primus tauros jugo ſubjecerit, & arare docuerit, aut quòd Poëtis hymnos in Bacchi honorem canentibus, taurus pro præmio daretur.

TAURUS, unus ex illis legatis, quos Lacedæmonii, octavô Peloponneſiaci belli, ad faciendam pacem, ad Athenienſes miſerunt.

TAURUS, ex Græco ταῦρος, ἀπὸ τοῦ τείνειν τὴν οὐρὰν; Hebr. אביר *abbir*, à robore, dictus eſt; *fortis* epithetô hinc à Poëtis crebrò donatus, Virgilio, *Georg. l.* 3. *v.* 65. Tibullo, *l.* 2. *El.* 1. *v.* 14. Ovidio, *Met. l.* 9. Aliis. Speciatim de Syriacis. Oppianus, *Cyneget. l.* 2.

Αἴθωνες, κρατεροί, μεγαλήτορες, εὐρυμέτωποι,
Ἄγρυλοι, ἀδάμαστοι, περιμήκεες, ἀγρεσίβουλοι

Ut de Æthiopicis, quorum ſuprà aliqua mentio, nihil addam. Itaque ταῦρος Veteres pro *valido* uſurpârunt, uti *Heſychius* docet. qui etiam Gandaros, Indiæ populos, circa Gangem, à taurinis viribus Indorum linguâ ſic appellari contendit. Latin. à *torvo* intuitu quibuſdam nomen accepit. Præter robur enim maximè probatur in *tauro* quædam in aſpectu generoſitas,

——— *torvique decorus*
Frontis honos ———

Proinde Joſepho Moſes benedicit his verbis, Deuteron. *c.* 33. *v.* 17. *Decor* (aut *majeſtas*) *illi eſt primogeniti bovis.* Et *taurum* coli voluit Ægyptiorum Rex Mnevis, ὑπεράγαν ἀγασθεὶς αὐτοῦ ἴσως τὴν ἔκπληξιν, *cùm omnium formoſiſſimum illum eſſe crederet.* Cotta quoque in Epicureos diſputans, qui homine ſtatuerunt nihil eſſe pulchrius, *At mehercule*, inquit, *ego quamvis amem me ipſe, tamen non audeo dicere, pulchriorem eſſe me, quàm ille fuit* taurus, *qui vexit Europam*, apud Ciceronem, *de Nat. Deorum l.* 1. *c.* 28. Ob quas cauſas *eorum victimæ Diis lautiſſimæ*, Plin. *l.* 8. *c.* 45. tauruſque non ſolum, in ſacrificiis olim eximius, imò non *hoſtia* ſolùm major, ſed & ſimpliciter *victima* dictus eſt, ut docet Scaliger *ad Catal. Virgil.* Et quidem *Taurorum* ſacra fiebant Diis Magnis, ut ſuprà viſum; Plutoni apud Horatium. *l.* 2. *Carm. Od.* 14. Neptuno, cujus is opus fingitur, idque interdum ex Oraculo, & Apollini. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 119.

——— *Meritos aris mactavit honores,*
Taurum *Neptuno*; Taurum *tibi pulcher Apollo.*

Mari item & fluviis, ut ex Homero liquet, *Il.* δ. quos ταυρομόρφους fingi conſuevisse, diximus ſuprà voce *Flumen.* Etiam triumphantes Diis ſimul Capitolinis *Tauros* ſacrificabant: ut & Sabini Marti, apud Strabonem, *l.* 5. Sed ita evenit, ut etiam apud Veteres recentioreſque tum *Taurica* quorum genera etiam ſunt alia ſacra, tum nomina alia à *Tauro* aut *Tauris* quomodocunque ſumpta, in obſcuro nimis & incerto, ſi quæ alia, latuerint. Labeo apud Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 10. Neptuno tantùm, Apollini & Marti *Taurum* ritè immolari voluit; nec omninò Jovi: quod tamen ſine temperamentô (utcunque etiam Jovi *Taurum* immolare non licuiſſe, in libris de Jure Sacrificiorum ſcripſerit) haud verum eſt. Nam, ut ex Diis Capitolinis erat, ſeu Jupiter Capitolinus, à triumphantibus ritè ei cum reliquis *Tauro* litabatur, Serv. *ad Æn. l.* 9. ſed nec aliter. Quod diſciplinæ Homericæ conſonum, *Il.* λ. *v.* 726.

Ἔνθα Διὶ ῥέξαντες ὑπερμενεῖ ἱερὰ καλά,
Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ Ποσειδάωνι κτλ.

Ubi quaſi expreſſim Jovi negatur *Taurus.* Vide Selden. *de Synedriis*, *l.* 3. *c.* 14. §. 9. Baccho quoque hoſtiam fuiſſe, diſcimus ex veter. Schol. Statii *ad Theb. l.* 2. *v.* 616. Certè & ipſe *capite* colebatur *taurino*, teſte Tzetze *ad Lycophr.* & Nicandri Scholiographô, qui à vetuſtiſſimo more *è cornibus bibendi*, vel ferocia ebriorum, rei rationem arceſſunt. De Luna alibi dictum. Vide quoque ſuprà in voce *Integer*, it. *Nivei tauri.* Non tamen hic omittendum, quòd *taurum aureum* Typhi ſeu Typhonis, in Ægypto maximè culti, ſymbolum fuiſſe aſſerit, & ad hujus imitationem Iſraelitas vitulum aureum fabricâſſe, Philo *de Vita Moſis*, *l.* 3. alibique paſſim: qua de re vide Bochart. *Hieroz. part. prior. l.* 2. *c.* 34. Cæterùm & ob eximios uſus, quos in humana vita *tauri* præſtant, magni ſemper habiti. Ut alia omittam ut Europam Poëtæ, ita Romani Hiſtriones Herculem *taurô* vexêre, ut diſcimus ex Martial. *l. Spect. Epigr.* 16. *v.* 3.

Vexerat Europen fraterna per æquora taurus:
At nunc Alciden taurus *in aſtra tulit.*

Certè & feretro hoc animal ſe ſubmittere, & puerum aut puellam cervice, dorsô mulierem geſtare, Ælianus ait *Hiſt. l.* 7. *c.* 4. Mediô ævô, Galliæ Reges boves vel *tauros* curribus ſuis junxiſſe tradit Eginhardus in *Vita* Caroli M. unde *taurus Regis*, *in Pacto L. Sal.* §. 10. *Si quis Taurum Regis furaverit*; nec in India hodieque quidquam eſt frequentius, quàm boves videre gerulos, vide Bochartum ubi ſuprà *c.* 33. Sed & oblectationi, in Spectaculis, inſervit, uti vidimus ſuprà in voce *Taurocathapſia*: & de *Tauris Cypriacis* (qui gibberi) refert Capitolin. *in Gordianis*, *c.* 3. inprimis Equites Theſſali taurorum pugnâ clari, qui juxta tauros per ſpatia Circi adequitantes, uſque eò donec defatigâſſent, ita eos conficiebant cornibus ad terram detractos. Plin. *l.* 8. *c.* 45. *Theſſalorum gentis inventum eſt, equò juxta quadrupedante, cornu intortô reſiſtentibus* (vel *reſtibus*) *tauros necare: primus hoc ſpectaculum dedit Romæ Cæſar Dictator.* Quæ ſuprà dicta omnino *Taurocathapſia* eſſe videntur. Vide quoque Sueton. *in Claudio*, Dionem *in Nerone*, ubi ſimile certamen; Pollionem *in Gallienis* ubi taurum ingentem in arenam miſſum, ſed jaculis conficiendum habes; Artemidorum, ubi in Ionia, Theſſalia, Attica, alibi, generoſiſſimos quoſque ταυροκαθαπτεῖν, *cum tauris pugnare*; conſuêſſe ait. Alios. De *taurorum pugna*, quæ in Regia Hiſpaniæ urbe hodieque quotannis exhibetur, res notiſſima: de *tauro* vero Epicorum Poëtarum in certaminibus olim præmio, diximus ſuprà, ubi *de Epico poemate.* Caput porrò Ægyptiis Regibus principatus & regii dominatus inſigne, apud Diodor. *l.* 1. etiamnum fortiſſimæ gentis ſymbolum eſt. At teſſera cædis apud Scotos. Vide ſuprà. De cornibus ſuô locô vidimus. Corium, vetuſtiſſimis mortalium, pectoralis ac clypei in uſum adhibitum eſt. Tympana de taurinis tergis, habes apud Stat. *Theb. l.* 2. *v.* 78.

Era-

Æraque taurinos ſonitu vincentia pulſus.

[illegible] terga vocat idem [illegible] *Achill. l.* [illegible] *v.* 154. Vide infrà ubi de *Tympano*, un[illegible] [illegible] ſupra in voce *Taurea*. Sanguis *peſtifer potu* [illegible], Plin. *l.* 1[illegible] 18. Quò proin uſus fertur Themiſtocles, cum, [illegible] Artaxerxi promiſerat, præſtare vel nollet, vel non poſſet, [illegible] [illegible] *ugam*. Excipit tamen Ægiram idem Plin. [illegible] [illegible] *ſacerdotes* [illegible], *ante ſanguinem bibit primum* (hòc [illegible] compr[illegible]batur) *quàm in ſpecum deſcendat*, *l.* 28. [illegible] Plura de hoc animali, vide hic paſſim, inprimis in voce [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]pſo, Voſſium, *de idolol.* *l.* 3. [illegible] 18 [illegible] de *tauro* ave, cui à voce id nomen, *l.* 3. *c.* 88. de *tauro*, ſcarabæi terreſtris genere, Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 438. de *tauro æneo*, ad [illegible] excruciandas adinvento, in voce *Perillus*, de alio, Cimbrorum [illegible] ſigno, Alex ab Alex. *Gen. Dier.* [illegible] 4. [illegible] 2. de apum ex tauri putredine generatione, Bochartum prælatum, *Hieroz. Parte poſt.* *l.* 4. [illegible] 10. [illegible] [illegible] inſuper cum [illegible] frequenti lucta, eundem, *ibid.* *Part.* [illegible] [illegible] 9. &c.

TAURUS Antonius, vide *Antonius*.

TAURUS Ber[illegible], Philoſophus Platonicus ſub Antonino Pio. Scripſit [illegible] *Philoſophiæ Platonicæ & Ariſtotelicæ*, *de corporeis & incorporeis*, & alia. Vide *Gesn.* Geſner. in *Biblioth.*

TAURUS, Cæſaris Auguſti præfectus, totam pene Siciliam, ferrò peterriam, in [illegible] [illegible] 44. [illegible] [illegible] tunc imperio Auguſti erant [illegible] [illegible], multitudine ferociores, quoſdam pro ambiendis agris tumultus excitaverunt, ſed Cæſar animò ingenti, 20000. militum exauctoravit, 30000. ſervorum dominis reſtituit, 6000. quorum domini non exſtabant, in crucem egit. Vide Sueton. *in Auguſto.* Id factum eſt circa annum mundi 3932. ante Chriſtum natum 30 Cæterum de caſtris legionum Romanarum conſule V[illegible]tium, *l* 2. [illegible] 4. 5 6 & Budæum *de aſſe*, *l.* 2.

TAURUS Statilius, Præfectus urbi, ab Auguſto Cæſare in locum Meſſalæ Corvini ſuffectus. Quod munus, quanquam provectâ ætate egregiè toleravit. T[illegible] *l.* 6. *Annal.* [illegible] 11.

TAURUS Statilius, opibus illuſtris, Africæ Proconſul, quem Agrippina, hortis ipſius inhians, pervertit, accuſante Tarquitiò Priſco, Tauri legatò. Objecit verò et pauca repetundarum crimina, c[illegible]um magicas ſuperſtitiones. Nec Statilius, diutius falſum accuſatorem indignâ ſorte perpeſſus, vim vitæ ſuæ attulit, ante ſententiam Senatûs. Tacit. *l.* 12. *Annal.* 59.

TAURUS, mons Aſiæ totius longè maximus, qui ab Indico mari exſurgens vaſtè ſatis attollitur: dein dextrò latere ad Septentrion. ſiniſtrò meridiem verſus flectitur, in occidentem, rectus, & perpetuò jugò, multarumque gentium, qua deorſum agit, terminus, ſed pro gentium ac linguarum varietate diverſa nomina ſortitur. Nam in Lycia *Cragus*, in Pamphylia *Coraceſius*, & *Sarpedon*, in Cilicia *Taurus*, vulgò *Caraman*, (unde Ovid. *Met.* *l.* 2. *v.* 217.

Ardet Athos, Taurusque Cilix, & Tmolus & Oete)

in Armenia minore *Antitaurus*, incolis *Munzarrum*, in Syria *Amanus*, in Meſopotamia *Chaboras*, in Armenia majore *Pariedras*, & *Gordiæus*, ac *Moſchicus*, in Meſopotamiæ & Armeniæ majoris confinio *Niphates*, in Colchide *Coraxicus*, in Iberia & Albania *Caucaſus*, in Media *Zagrus*, in confinio Aſſyriæ ulterioris *Orontes*, *Iaſonius*, *Coronus*, & *Choatras*, in Parthia *Paracoathras*, in Carmania *Strongylos*, in Bactriana *Paropamiſus*, in Scythia *Imaus*, inter Scythiam & Indiam *Emodus*: quos montes in univerſum *Ceraunios* vocari à Græcis teſtatur Plinius, *l.* 6. [illegible] 7. Mela *l.* 1. *c.* 19. & *l.* 2. *c.* 3. etiam ſub eodem vocabulo maximam [illegible] partem comprehendit. Qu. Curtius videtur cum duobus tantum nominibus deſignaſſe, *Taurô* & *Caucaſô*. *Lloyd. Ferrar.* *Chriſtiano Bremanno* *Tauri* montis jugum, oritur in Aſia minore à Pamphylio mari, progrediturque ab Occaſu in Ortum, uſque ad Indiam, & dividit Aſiam univerſam in duas partes, Septentrionalem, quæ Aſia intra Taurum, & meridionalem, quæ Aſia extra Taurum dicitur. A latere ſtipatur Antitaurô majori ac minori, qui Aſiam majorem ac minorem interſecant, *Hiſt. Orbis Terr.* De periculoſiſſimo montis hujus tranſitu, vide Herbertum *Itiner.* *p.* 94. 95.

TAURUS, mons German. in finibus Cattorum Tacito, *l.* 6. *Annal.* [illegible] 41. & *l.* 12. *c.* 49. & *Jornandi* mons Sarmatiæ Europææ juxta Mæotidem paludem & Herodiano, *l.* 3. *c.* 1. mons Tauricæ Cherſoneſi, & Melæ, *l* 3. *c* 7. mons Germaniæ ſeu Norici in tractu Salisburgenſi & Carinthiæ confinio altiſſimus, teſte *Ortelio*, *Tauern* incolis, in plures diviſus *Krimlhauern*, *Kriumlechtauern*, & *Rhau*[illegible], unde Tauriſci populi. Item *Taurus*, mons Arabiæ Petrææ ad ſinum Arabicum cum oppido cognomine *el T*[illegible], à monte Sinâ 60. mill. paſſ. in meridiem ab Heropoli urbe 6[illegible] [illegible]. Item *Taurus*, promontorium Siciliæ in ora Orientali *Capo di S. Croce* Fazello. Item fluviolus Peloponneſi per Argiam apud Trœzenem fluens.

TAURUS, fons & fluv. Helvetiæ, in agro Tigurino, in villa *Illnach* nomine, cujus aqua hauſta homines ſtrumoſos efficit, in Rhenum elabitur. Dan. Eremita *de Helvet.*

TAURUS, ſecundum Zodiaci ſignum, ſtellarum, ut Hygino *Poet. Aſtron.* [illegible] 20 placet, 14. quod à ſole ſubitur [illegible] [illegible] Aprilis. Hunc [illegible] fabulantur Taurum eum fuiſſe, qui Europam rapuit. Vide Cæl[illegible] *Cælum Aſtronomicô-poët.* ubi de *Tauro*. Voſſio potiùs Oſiridis vel Joſephi Patriarchæ ſignum fuerit, ut princeps Zodiaci ſignum figuram Arietis accepit, in honorem Chami ſive Jovis Ammonii, quò Oſiris genitus. Oſiris enim, ſive *Meſorim*, ſeu *Mizraim*, Ægyptum agriculturam docuit, cujus bos ſymbolum. Joſephus autem, propter ſervatam in fame Ægyptum bovis ſymbolum meruit, & tandem in eo divinos adeptus eſt honores, ut Voſſius contendit *de Idol.* *l.* 1. *c.* 29. Vide & H. Grotium *in Sophomphanea*, ubi inter alia ait:

——— *Honores ad tuos addi volo,*
Ut more Eoægentis, aſtri [illegible]
In ſpatia venias, nominis titulo tui,
Grandiſque meritis grande monumentum ferat
A[illegible] *Taurus, ante* [illegible] *micans.*

Joſephum tamen [illegible] [illegible] Ægypto honoribus cultum non eſſe, adeoque, quæ de b[illegible], apud Ægyptios tam celebri olim, traduntur, [illegible] [illegible], [illegible] Bochartus, *Hieroz. Part. prior.* *l.* 2. [illegible] 34. [illegible] hoc unum ad[illegible] [illegible], quod, Joſephô mortuo, Regem alium ſurrexiſſe, qui Joſephum non noverat, i. e. qui nullâ ejus, [illegible] [illegible] & poſterorum ratione habitâ, graviſſimam in eos tyrannidem exercuit, legimus Exodi *c.* 1. *v.* 8 Nota [illegible] hujus, ♉, qua hodie pingi ſolet, ſatis antiqua eſt ut patet ex veteri ſigillo apud Gorlæum *in Dactyliotheca* ſed qualis ab initio illa fuerit, docet Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 1636.

TAURUS, Vide *Ur*.

TAUS, Scotiæ fluv. *Tay* Camdeno, per Perthiam Comitatum fluens. Vide *Tavus*.

TAUSIUS Tunger, ex occiſoribus Pertinacis, apud Capitolin. *c.* 11.

TAUTANTUM, urbs Valeriæ Ripenſis. *Lib. Notit.*

TAUTICE, urbs Mediæ. *Ptol.*

TAVUS, incolis *Tay*, fluv. amplus, Scotiam bifariam ſecans, nempe in Septentrionalem ſeu Trans Taanam & in Meridionalem ſeu Cis-Taanam. Oritur in Albania, ex monte Grampio & lacum Tavum efficit. Dein in Atholia, aliquot fluviis auctus, per Perthiam fluit, ibique Duncaledonium & Fanum S. Johannis rigat, tandem rigata Abernethea, per æſtuarium *Firth of Tay*, inter Comitatus Fifam & Anguſiam, in Oceanum Germanicum ſe exonerat, paulo infrà Donum Dei, 7. mill. paſſ. ab Andreapoli in Boream 50. ab Aberdonia in Meridiem.

TAXARA, urbs Armeniæ minoris olim *Colonia*. *Nicet. Choniat.* Vide ibi.

TAXARTES Vide *Jaxartes*.

TAXATI, apud Landulphum, *l.* 20. *A*[illegible] [illegible] *Imperii Leonis*, *acie Arabes in Africam venta hanc ob matrem*, [illegible] *ex proprio* [illegible] *taxatos in ea quoſdam conſtituerunt*, & in *Hiſtoria* Miſcell. paſſim, Græcis recentioribus, Theophani, Conſtantino, aliis, *Ταξᾶτοι* milites ſunt ſtipendiarii, qui *taxam* ſeu ſtipendium accipiebant. Sedes eorum *Ταξάτα* Cedren. *in Leontio an.* 3. ad quem vide Meurſ. & Fabrotti Gloſſaria. Nempe *taxare*, æſtimare eſt, pretium imponere, à Græco verbo *τάττω τάξω*, *ordino*: Unde recentioribus *taxa*, certum pretium, & hinc *taxati*. Aliud eſt *taxare* a vetere verbo *tago*, pro *tango*, videl. jocis & maledictis aliquem fatigare. Namque & hoc inter alia *tangere* ſignificat. Comicus, *in Eun.* *Act.* 3. *ſc.* 1. *v.* 30.

Qui [illegible] *Rhodium tetigerim in convivio.*

Sicut eôdem ſenſu Græci verbum *θίγειν* uſurpârunt. Hinc *Taxatores* Scenici olim appellati, quod alter alterum maledictis tangerent. Vide Mar[illegible] *ad Veſpaſian.* *Suetonii*, *c.* 13. & *Titum*, *c.* 2. ubi de differentia verborum *taxare* & *tractare* pluribus diſſerit, ut infrà videbimus: adde Salmaſium *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 1.

TAXEOTÆ, Græcè *Ταξεῶται*, in *Gloſſ. Græco-Latin.* *Ταξεῶται*. apud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *c.* 63. 67. apparitores Principum ſunt Magiſtratuumve Car. du Freſne *Gloſſar.* At *Taxiarcha*, apud Jo. Diaconum in *Vita* Gregorii Pontific. *Hic Taxiarchis vocatus*, *ait*: *Nimia mihi videntur gravia Imperatoris præcepta*: ſunt ordinum militarium præfecti, Græce *Ταξίαρχαι*, *Ordinarii* Latinis, de quibus *ad Bonoſum Vopiſci*, *c.* 14. pluſcula habet Salmaſ. Vide quoque ſuprà, ubi de *Evocatis*, namque & ſic Græcani vocem *Gloſſæ* interpretantur, item in voce *Ordinarii*.

TAXES, Dux auxiliaris, in bello Colchico. Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 252. *Argonaut.*

TAXGÆTIUM, oppid. Rhætiæ propriæ nunc *Tavetſch*, ad Rheni ſuperioris fontem, in limite Helvetiorum, & pagi Urſenſis. Ad radices Alpium, 30. mill. paſſ. à Curia in Occaſum.

TAXIANA, inſul. circa Peloden ſinum. *Steph.* Suſianæ adjacens ad ſinum Perſicum.

TAXILA, numeri plural. urbs maxima Indiæ citerioris inter Indum & Hydaſpen, quam Strabo, *l.* 15. amplam & legibus munitam ſcribit. Arrianus, *l.* 5. *Exped.* [illegible] *Alexandri M. Alexander trajectô Indô Taxila venit urbem magnam*, & *felicem*, *omnium quæ inter Indum & Hydaſpen*, *maximam*. Hodie, quid ſit, ignoratur: licèt quidam Cambajam eſſe velint. Regia fuit olim Phraotis, habuitque omnes ædes ſubterraneas. Strabo, *l.* 15. Vide Philoſtratum *de vita Apollonii*. Populi *Taxili*.

TAXILIS, vide *Omphis*.

TAXILLATA Flagra, vide *Flagra*.

TAXILUS, Taxiliorum Rex. Strab. *l.* 15. *Ὁ βασιλεὺς ὁ αὐτῶν Ταξίλος*. Hunc vocat *Appianus ὕπαρχον*, non *βασιλέα*. *Diodorus Sic.* auctor eſt, Mophin tunc fuiſſe vocatum, quando venit Alexander, ſed ab Alexandro *Taxilum* mutatô nomine fuiſſe appellatum, quod fuerat ipſius patri paulo antè mortuo nomen. *Omphis* Q. Curtio dicitur. *Omphis*, inquit, *l.* 8. *c.* 12. *permittente Alexandrô*, & *regium inſigne ſumpſit*, & *more gentis ſuæ nomen*, *quod patris fuerat*: *Taxilum appellavere populares*, *ſequente nomine imperium*, *in quemcunque tranſiret*. *Nic. Lloydius*.

TAXIMAGULUS, Rex in ea parte Britanniæ, quæ eſt ad Cantium, & tota maritima eſt. Cæſ. *l.* 5. *Comm.* *c.* 22.

TAXIS, nomen Familiæ in Belgio illuſtris, quæ Turrianæ Stirpis ramus eſt. In hac enim Franciſcus, tertius filius Pagani Vicarii Imperat. Mediolani, defunctus A. C. 1241. prælio contra Vicecomitem occiſus, Guidonem filium reliquit, Mediolani feudò Imperiali Dominum, patrem inter alios Lamoraci, qui, domûs infortunio cedens, in Bergomenſem agrum tranſiit, ac in Valle Cornelia ſedem fixit, monte *Taſſo* acquiſitô, unde *Taſſiorum* ſeu *Taxiorum* nomen, Turrianô omiſſô, natum eſt. Ex hujus poſte-

ris R[illegible] I. Auſtriacæ F[illegible] I. [illegible] Juan. & R[illegible] II. [illegible] G[illegible] patris, v[illegible] ered[illegible] Maxi[illegible] à tribus [illegible] E[illegible] in Belgio [illegible] m[illegible], C[illegible] eſt atque ex [illegible] R[illegible] L[illegible] ejus fil[illegible] p[illegible] vid[illegible] Ro[illegible], in [illegible] C[illegible] rum qui præfecturam curſuum pu[illegible] m Veneti[illegible] aud[illegible]. Demum Si[illegible]on in Italiam [illegible] ac ab ejus filiorum altero R[illegible] linea, quæ M[illegible] [illegible] A[illegible] Marchiones de *Paul* [illegible] m. Belgici tam[illegible] nunc [illegible] caput iſta [illegible] eſt [illegible] ius Turrianus *de Taxis* ex [illegible] *Al-brici* [illegible] J[illegible] marium C[illegible] W[illegible]hiendon-ckii, & [illegible] L[illegible] Q[illegible] & I. [illegible] B[illegible] *Do. de* [illegible], natu Lamorall[illegible] C[illegible] d[illegible] ex G[illegible]vel[illegible] ta, ſuſcepit L[illegible]um [illegible] A[illegible]x[illegible] deinde [illegible] pa[illegible] Claud. Franciſci Comit. de [illegible] [illegible] Huic A[illegible] Franc. [illegible] Ho[illegible] P[illegible]m [illegible] im, [illegible] A[illegible] L[illegible], F[illegible] m, A[illegible]m, C[illegible] E[illegible] M[illegible] & M[illegible] Thereſiam, omn[illegible] C[illegible] T[illegible] Spen[illegible]us, [illegible] p. [illegible] & *Ind.* ac [illegible]. *He-*[illegible] 2

TAX[illegible] T[illegible]XUS de animal[illegible], vox nova, [illegible] audita, ante S[illegible] *A*[illegible] inter opera Au[illegible] h[illegible] [illegible]tum. Ita [illegible] C[illegible] [illegible] n [illegible] motum, ſed melem eſſe, [illegible] c[illegible] Salmaſius. [illegible] m V[illegible] G[illegible] item [illegible] *marem* [illegible] S[illegible] & [illegible]. Po[illegible] V[illegible] p[illegible] cum neque L[illegible] Certè vox Gallicæ ori-g[illegible] [illegible] taxa. [illegible] Nam, ut [illegible] obſervat, *ha-bet cum* [illegible]. Proinde cùm Galenus [illegible] Curio [illegible] git *taxo*[illegible]m, qui & in L[illegible] eſt [illegible] & [illegible] habet cu[illegible] urſo commun[illegible] A[illegible] pot[illegible] fit [illegible] modum, ut [illegible] vel [illegible]. P[illegible] ejus mul[illegible] ea[illegible] trum[illegible] [illegible] *prior. l.* 3. *c.* 20. ubi voce H[illegible] [illegible] 6. *v.* 14 & E-zech. *c.* 16. *v.* [illegible], non [illegible] [illegible] *ad* [illegible] *v.* 52.

TAXUS, [illegible] arbor [illegible] Plin. *l.* 16. [illegible] Hinc [illegible] p[illegible] in [illegible] confundend[illegible] ſupra. In-terim & è [illegible] ſed [illegible] & nonnulli, in luctu u-ſurpari [illegible] Statius *l.* [illegible] *v.* 5 [illegible] 129.

> [illegible]
> [illegible]

Apud Inferos namque pro[illegible] credita. Silius, *l.* 13. *v.* 596.

> ——— [illegible] *nemorolaque brachia fundit*
> Ta[illegible] [illegible]

Et Lucanus, *l.* 6. [illegible]

> ——— [illegible]
> [illegible] *vertice* [illegible]
> [illegible] *taxus* [illegible]

Iterque ad Inferos ea arbore obſitum, Ovidio, *Metam. l.* 4. *v.* 432.

> ——— *via declivis funeſta nubila taxo*
> *Ducit ad infernas per muta ſilentia ſedes.*

Indidem Furi[illegible] fac[illegible], apud Claudianum, *de R*[illegible] *l.* 3 *v.* 186.

> [illegible] *taxos*
> [illegible]

Inf[illegible] ſumma animas venientes [illegible] fumigata luſtrare ficta, St[illegible], *Theb. l.* 8. *v.* 9.

> [illegible] *taxo*
> [illegible]

Quam [illegible] arbor Inferorum [illegible] Val. F[illegible] *l.* [illegible]

> ——— [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Certè [illegible] *epulas* [illegible] *per* [illegible] apud [illegible] & de [illegible] cum flor[illegible] plurimus. Unde Lucretius, *l.* 6. *v.* 782.

[illegible]

Cæterùm lign[illegible] [illegible] & [illegible] va & cedrus [illegible] pe[illegible] [illegible] 199.

TAX[illegible] S fluv. [illegible]

TAYGETE, [illegible] gine, [illegible] 1. 3. 791. [illegible] nem, [illegible] 4. 5. [illegible]

> [illegible]
> [illegible]

TAYGETUS, [illegible] [illegible] in [illegible] urbem opp[illegible] C[illegible]

> C[illegible]

In hoc monte [illegible]

> T[illegible] ———

Paspert. *l.* [illegible]

> [illegible]
> [illegible]

Lacænæ virginia [illegible] *l.* [illegible] 481.

> ——— [illegible]
> Taygeta. ———

Servius: *Mons L*[illegible] Eſt enim [illegible] T[illegible] *l.* 8. [illegible]

> [illegible]
> [illegible]

Hunc montem Strabo vocat [illegible] *l.* 8. Unde Statius, *l.* [illegible] 426.

> ——— [illegible] *arbos* [illegible]
> Taygeta. ———

Imò Taygeti tanta eſt altitud[illegible] ut [illegible] in[illegible] Peloponneſum videre [illegible] T[illegible]

> ——— [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Longitudinem ejus innuit Homer. [illegible]

> [illegible]

Lucan. *l.* 5. *v.* 51.

> ——— [illegible]
> Taygeti.

Unde Statius, *l.* 1 [illegible] 3 [illegible]

> *Et Dr*[illegible]
> Taygeta. ———

Nic. Lloyd.

TAYLOR Jeremi[illegible], A[illegible] C[illegible] Theolo-giæ Pro[illegible] Oxonii A. C. 1641 [illegible] à Carolo II. [illegible] victam in R[illegible] ad [illegible] & C[illegible] indulto Regi[illegible] Ob[illegible] 1667[illegible] eruditione o[illegible], eloquenti[illegible] tate & ſcriptis variis Theolog[illegible] A[illegible] Wood, *Historia & Antiquitatibus* [illegible] & Eccleſiæ Anglicanæ Liturgiam ac Min[illegible] pro-pugnaſſe eum, addit.

TAYOANUM, oppid[illegible] Occ[illegible] Formo-ſæ Inſulæ Batavis haud pridem a Sinen[illegible] 120. mill. paſſ. ab ora littorali Sinarum in Oriente.

TAZATA, inſul[illegible] Talga Melæ, *l.* 3. *c.* 6. di[illegible] & *Chaba* [illegible] mari H[illegible]

TAZUS, T[illegible] ex Cherſ[illegible] oppid. [illegible] *Ptol.* T[illegible] N[illegible]ro. Item oppid. Sarmatiæ A[illegible] in [illegible] Euxin[illegible] Cercenecum, inter A[illegible] ad occaſum & A[illegible] ad ortum *Ptol.* [illegible]

TCON, [illegible] TCON, in [illegible] Joh[illegible] V[illegible] mann, [illegible] CPoli [illegible] C[illegible] Freſne [illegible] *bus.*

TE Deum laudamus, [illegible] obtentâ, Deo dec[illegible] de [illegible] *mus.*

TEAN[illegible]M, cognomine [illegible] & [illegible] urbs Camp[illegible] [illegible] 4. [illegible] 8. Ven[illegible] N[illegible] Hinc [illegible] P[illegible] cognomine [illegible] A[illegible] rum fin[illegible] in [illegible] A[illegible] ſem[illegible] b[illegible] m. paſſ. [illegible] *Holſten.*

TEA[illegible] & Joh[illegible]ſes, [illegible] *l.* 3. *c.* 3.

T[illegible], fl[illegible]. Thra[illegible] Herod[illegible] 4. [illegible] veniſſe, & caſtra ad eam triduò [illegible] ciſſi-

culo [illegible] deſcriptum, [illegible] inſcriptione [illegible]

[illegible] TEATIA, quæ [illegible] Silio *l.* [illegible] 348 *Teate* Straboni, [illegible] nitet Aterno [illegible], 12 & An[illegible] in Aprutio [illegible] in limite ulte[illegible] muſſat, ab Aterno [illegible] in [illegible]ſtum, ut 35. ab Aqui[illegible] & [illegible] ad [illegible] & [illegible] ad Boream. Hic [illegible] Paulus IV. [illegible] [illegible] Clerici Regulares. Populi [illegible] 12. [illegible] Situs, *l.* 8. *v.* 521.

[illegible]

Mon[illegible] [illegible] & regula[illegible] reduxit, nec tamen [illegible] Paulus [illegible] Cardinal. Richelietus [illegible]. Cæterum [illegible] in hoc [illegible] ingeſſi &c.

TEBA, [illegible] familiæ in Hiſpania [illegible] Guzmanniæ ſtirpe [illegible] Comites de [illegible] Suarez [illegible], De [illegible] Guzmannia linea, à Ludov. [illegible] Dom. [illegible] & deinceps Marchionum de [illegible] cum Ludovi[illegible], Marchio, *de* [illegible] *Ardal* ſuccederet. Ex hujus qui [illegible] *de Ardal* [illegible], *Comes de Teba*, [illegible] & Ag[illegible] connubio prodierunt Petrus Andr. de *Guz-man* [illegible] *Teba* (maritus Johannæ Henricia Cordubenſis [illegible] Eques [illegible] Balthaſar, Melchior, Maria (uxor [illegible] M. de Laula) Leonora & Brianda [illegible], Phil. Jac. Spenerus, [illegible] *Europ. Tom.* 2. *p.* 67. [illegible] cum [illegible] *Tom. II.*

[illegible] nomen [illegible] Nehem. *c.* 7. *v.* 46.

TEBATH, nomen urbis 1. Paral. *c.* 18. *v.* 8.

TEB[illegible], nomen loci Judic. *c.* 7. *v.* 23.

TEBENDA, urbs Ponti Galatici. *Ptol.*

TEBENNUS, Græce [illegible], Togæ genus, cui nomen ab Arcade *Tebenno*, *qui primus* [illegible] *illud* [illegible] *fuit eſſet*, & *ab illius loci* [illegible] *eodem modo ſe veſtierunt*, & *veſtem* [illegible] *qui poſtmodum nomine corrupt*[illegible] Tebennus vocata eſt, J. Meurſius [illegible] *Critica*, *parte* 2. *c.* 31. ex Dionyſ. Halicarnaſſeo, *l.* 4. Veſtium *Timenium* ab inventore *Timene*, qui tamen poſt corruptò nomine *Tebenn*[illegible] dictus ſit, habet Artemidorus, *Oneirocrit.* [illegible] Idem cum Toga veſtis genus Dionyſio, *loco cit.* [illegible], *Romani certè togas*, *Græci quidem Tebennum appellant*. Unde apud eundem [illegible] idem cum *Trabea* quam peregrinæ fuiſſe originis, nec Romanorum [illegible] uti nec *Tebennum*, certum eſt, vide Thom. Denſter. *Paral. pom.* [illegible] 5. *c.* 32. *Ferrarius* vero negat [illegible] *Trabeam* eſſe, ſimpliciter *Togam* interpretandam aſſerens, *de Re* [illegible], *l.* 2. *c.* 3. [illegible] & apud *Heſychium*, [illegible] doctiſſimus Criticorum [illegible] appellat, quemadmodum *Artemidorus* voce [illegible] uſus eſt, quod nempe Toga ita [illegible] ſive circum[illegible], ut [illegible] corpus involveret. *Etymolo*[illegible] [illegible] dicitur Regum [illegible]. Sed & Romani Reges exceptiuntur, nullis exterorum Tyrannorum [illegible] eſt, niſi ex dono Populi Romani aut ejus imperatore [illegible] Polybio apud Athenæum id firmare dicti conantur; qui Antiochum Epiphanem [illegible] deposito Regio cultu [illegible] *Toga*, [illegible] circumire [illegible] [illegible]. Id enim & præter morem fuiſſe, notat Polybius & ad imitationem Romanorum feciſſe ſubjicit [illegible] Vide eundem Ferrarium, *l.* [illegible] *ſtatim ab initio.*

TEB[illegible]CA, ſeu TEVESTA, urbs Africæ, olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi.

TEB[illegible]A, urbs Africæ mediterraneæ & *Teveſta*. *Ptol.* *Anto-nin.*

TEBETH, nomen menſis, Eſth. *c.* 2. *v.* 16.

TEC, in [illegible] Judæorum, [illegible] nota eſt. Cat. du Freſne ubi ſupra.

TECCALA Lapis, marmoris genus eſt, è quo concinnata vaſa tanta pollent refrigerandi vi, ut liquores [illegible] infuſi eodem gelido [illegible] imbuantur. Georg. de Sepibus *in Deſcript. Muſæi Kircher. p.* 11.

TECCIUM vel TECCIA, oppid[illegible] & arx Germaniæ, in Suevia, [illegible] illuſtriſſimæ familiæ *Ducum* D *ceſium* vel *Teccenſium*, nomen. Fuit ſub antiquis Zeringiæ Ducibus, è quibus Conrad[illegible] Conrado III. Imperatori rebellis, captus Zeringa & Teccio, in [illegible] redactus eſt. Berthold IV. dein frater Adelbertus T[illegible] lineæ conditor, Comitis Duciſque Tecciæ titulò po[illegible] è uſibus tandem hic receptus eſt. Poſt hunc Albertus II. A[illegible] I. (à cujus [illegible] Ludovico genitus eſt [illegible] II. plureſque alii Ducatum tenuere, è quibus Conradus [illegible] marinus, hoc ornatus [illegible] epitaphio: *Anno* [illegible] 1292. *obiit* [illegible] *Dominus Conradus* [illegible] *Teck* [illegible] *Romanum*. Inter hujus poſteros clari Ludovicus IV. qui Ludovico Imperatori pergratus, Fridericus VII. qui bellis exercitatus, atque apud Carolum IV. gratioſus fuit Advocatus provincialis (*Land*[illegible]) Sueviæ & Alſatiæ factus, Fridericus VIII. Sigiſmundi Imperatoris in Italia miles: Georgius, Theologiæ Doctor ordinis Auguſtiniani, Ludovicus VIII. in con-

[illegible] VI. qui A. C. 1371. cum Hul[illegible], & ex [illegible] Archiepiſcopus [illegible] Ducem, [illegible] Beatrix ſeu [illegible] W[illegible] obiit [illegible] Juliæ ac Irmgardi [illegible] VIII. [illegible] ſtirpi [illegible] eſt. [illegible] Cæterum Tecceni [illegible] Teccio [illegible] quondam habitatam unde [illegible] Primum Albertus I. Comes [illegible] Zeringa [illegible] fil. à Friderico [illegible] barbaroſſa, Sueviæ tum Duce impetravit, Comitis titulo, è quo ſucceſſ[illegible] II. [illegible] Ducis nomen aſſumpſit. Tandem ea Wirtenbergicis [illegible] ut diximus. [illegible] cum Wirtenbergica terra unum in Ducatum [illegible] in Manſ[illegible] quibus Principis dignitatem Wirtemberg[illegible] Comes [illegible] eidem tamen [illegible] *Herzogen von* [illegible] *fol*[illegible] *Hertzogthumb Teck* [illegible] *Wapen und Namen gebrauchen ſollen und* [illegible], verba ſunt *Diplomatis* [illegible] *fin.* apud Tob. Pfannerum, *de* [illegible] *Germ.* [illegible] Vide & *Teck*[illegible].

TEC[illegible]IA, [illegible] oppid. German. in Weſtfalia, à Monaſterio [illegible] ſeptem leucis [illegible] in Boream, *Tekelenb*[illegible] *Ortel.*

TECHEDIA, *Plin. l.* 4. *c.* 12. [illegible], [illegible] parva maris Ægæi, [illegible] mill. pall. à Pharmacuſa.

TECHINATIS, P[illegible] *de* [illegible], Rex Ægypti, qui alii [illegible] [illegible], vid. *ibi.*

TECHNICI, Græcè [illegible], vocantur A. Gellio, *l.* 17. *c.* 5. [illegible] *fuere* & *minutuli Doctores*, [illegible] *tamen non impigri*. [illegible] dica[illegible] Maximus Victorinus *de Arte Gram.* [illegible] inter [illegible], Scripto ibi [illegible] *Artigraphi* nominantur, ut [illegible] facit A[illegible] [illegible] Philoſophiæ & [illegible] Artem per præcepta, in compendium redacta, & libellos exiguos ſe tradere profitebantur. [illegible] & Quintilianus, *l.* 2. *c.* 14. [illegible] *ſe juvenes*, *aliis* [illegible] *quem* [illegible] *plerumque* [illegible] *conſtruuntur*, *arti* [illegible] & *velut* [illegible] *Technicos* [illegible] *patent*. Græci tamen [illegible] in laude [illegible]. Sic Eunapius *in Juliano*, [illegible], i. e. *Franc. Junium tempore alii nonnulli*, *qui* [illegible] *acce*[illegible], *ad* [illegible] *animo* [illegible], *quo inter* & [illegible] *Lacedæmonius*, *Technici*, (ſive ut [illegible] Hadr. Junius *Profeſſores Artium Liberalium*) *nomen adepti*. Tzetzes quoque, *Chiliad.* 2. *Rhet.* *Technicorum* eloquentiam & in dicendo vim laudans, inquit:

[illegible]

Vide Jac. Oiſelium JCtum, *Notis in Aulum Gellium.*

TECHNOPHYON, inter loca deliciarum Auguſti, de quo vide aliquid ſupra voce *Sicilia*, it. *Syracuſæ.*

TECHORTINA, regio Biledulgeridiæ cum urbe primaria cognomine & fluv. in limite Zaharæ regionis prope regiones Guargalam, Biledu geridiam, Mezzabam & Targam. Ibi etiam Te[illegible] *ctum* [illegible] erum.

TECLATURA, inciſio ſeu cæſura, in arbore terminali, cujuſmodi inciſiones, vel ſaltem fruſta avulſa hodieque *eclat* & [illegible] Gallis, vide ſupra *Arbor finalis*.

TECKLENBURGUM, oppid. Weſtphaliæ, Latin. *Tecelia*, quod vide. Sub proprio olim Comite, poſteà ad Benthemios Comites pervenit. Eberwinus enim Comes Benthemius, qui obiit A. C. 1562. ab Anna (filia Conradi Comitis Tecklenburgici & Mechtildis Haſſiacæ) ſucceſſionem nactus eſt. Hic genuit Arnoldum Magdalenam Comitem Neuenarium ſibi junxit, à qua Comitatus Limburgicus & alia obtigêre. Quibus cum innumeroſa obtigiſſet ſoboles, filius Arnoldus Juſtus ſeu Jodocus, Benthemium Comitatum nactus eſt, Adolphus vero *Tecklenburgi*[illegible] novoræ ſe dedit, uti dictum ſupra, in voce *Benthema*. Vide quoque Spenerum, *Artis Heraldicæ*, *Tom. I.*

TECLITIUM, & TEGLITIUM, oppid. Mœſiæ inferioris ad Danubium à Dorſtoro 12. mill. pall. in Occaſum *Antonin.*

TECMESSA, ancilla, de qua Horat. *l.* 2. *Od.* 4. *v.* 5.

Movit Ajacem Telamone natum
Forma captivæ dominum Tecmeſſæ.

TECMON, urbs Theſprotorum. *Steph.*

TECOLATA, melius *Tegulata*, urbs Salinorum, in Gallia Narbonenſi in Provincia. & [illegible] ad Latiam ſluv. 6. leuc. ab Aquis Sextiis in Ortum. Alii eſt *Tret*[illegible], [illegible] Provinciæ, 4. leuc. ab Aquis Sextiis in Ortum verſus, Fanum S. Maximini paulo minus.

TECOLITHOS, nomen gemmæ, quæ & *Syriacus Lapis* & *Judaicus* Aetio, à [illegible] *liquefaciendi* communicandiſque nomen accepit. Plin. *l.* 37. *c.* 10. *Tecolithos olex nucleus videtur*, *neque eſt ei* [illegible] *calculos frangit pelitque*. Ubi *bauriendum* mali et Salm[illegible], ſolutam [illegible] in aqua calida hanc umque renum & [illegible] dolores levare, fracta & pulſis calculis, [illegible] tradit. Vel [illegible] idem ex *Necepſo*, ſi [illegible] & inunguatur parti [illegible] circa [illegible] & pudenda depilatis, calculos veſicæ liquefacere & communuere. Vide eum *ad Solin. p.* 722. ubi hanc de *Tecolitho* [illegible] ex ſæpius dicto Aetio addit,

[illegible]
[illegible]
[illegible]

TECTA, Æ, apud Plin. *l. 8. c. 35* *Hyſtrices generat India & Africa ſpinacum* [illegible] cutium eſt ſeu tegmen [illegible], Gr. [illegible] Uti [illegible] &c. [illegible] ad [illegible] p. 390. A [illegible] Iudeus, ubi baltearum exponit [illegible] *manna* [illegible] eſt pro [illegible], i. e. operta [illegible] matronarum in uſu. Tegebantur enim [illegible] ſeu feneſtris, tum velis, ut ſupra diximus, ſicque, ut habet vetus *Epigramma*, de hoc vehiculi genere,

Pro [illegible] *ne per loca* [illegible]
Fuſcetur [illegible] *marita* [illegible]

Vide Salmaſ. eundem *ad* [illegible] *in* [illegible] c. 21. & infrà *Tegeſ*.

TECTA, [illegible] apud Veteres erant vel plana, vel faſtigiata. Et quidem [illegible] Antiquis [illegible] pene Oriente, ædium privatarum tecta plana fiebant: ædes [illegible] habebant culmen & faſtigium, quod [illegible] Græci, atque inde [illegible] dixere. Hieronymus ad Sunniam & Fretell. *Domus in orientalibus* [illegible] *Latini* [illegible]. *In Palæſtina enim* [illegible] *Æ*[illegible] *ſcripti ſunt* [illegible] —— *non habent in tectis* [illegible], *ſed* [illegible] *quod Romani* [illegible] *vocant, i. e.* [illegible]. [illegible] in planis tectis ſtrui [illegible] & [illegible] Latinis [illegible], & [illegible] dicebantur, in quibus [illegible] ſeu [illegible], ne facilè in præceps lapſus [illegible]. *Deambulatoria* recentioris appellatione, [illegible] ambularent ut de Davide ex Sacris, de Auguſto ex Suetonio, c. 83. 96. notum. [illegible] cultu divino, & [illegible] de Petro in Actis c. 10. v. 9. legimus, & idololatriæ, ut alias deſuti conſueverie. Unde in Iſidori [illegible], *Tegula* [illegible] *quod ſupra* [illegible]. Delinquentes post [illegible] & [illegible] civibus [illegible] domi [illegible] ut Frens. [illegible] Cart. *l. 4. c. 4.* & [illegible] tabulæ in varias figuras [illegible] & [illegible] & [illegible] Græcis vocata [illegible] Salmaſ. [illegible] p. 1275. Arabes & [illegible] auro, [illegible] lapide quinque & ſmaragdo, illa ornavere, [illegible] *Dial. l. 5. c. 24.* Vide quoque ſuprà de [illegible] primum fuiſſe, in quarum locum Conſtans Imperator [illegible] ſuiſſe, vidimus: ut & voce [illegible]. In illis porrò elegantiores Romani & [illegible] nemora [illegible] Seneca paſſim teſte. Et recentiori ævò prata Gothi, de quibus Olaus, *l. 9. c. 18.* *domos*, inquit, [illegible] *corticibus arborum betula* [illegible] *induſtria tegunt*, [illegible] *virentes* —— *ſuperimponentes*, [illegible] *pratorum* [illegible] *tempore pecora paſtum* [illegible]. Imo in ſummis ædium culminibus [illegible] Seneca Rhetor, *Controverſ. l. 5. c. 5* &c. [illegible] in [illegible] devexa, quæ [illegible] Romanis dicebantur [illegible] & [illegible] projectas, ad ſtillicidia [illegible] plerumque fiebant: [illegible] Græcis, & [illegible]. Quorum a planis diverſitatem accuratè explicat Galenus, [illegible], quem vide. Hæc culmina ſeu faſtigia [illegible] Deorum ſimulachris, [illegible] privatorum ædificiorum [illegible], ubi cùm multa Cæſari [illegible] decreta ut Deo, [illegible] ornamenti [illegible] aſcitiſſe, refert. [illegible] ſuprà in voce *Faſtigium* ut & inferius ubi de tectis [illegible]. Ut [illegible] Principes [illegible] civium [illegible], ædibus cœnationibus, [illegible] alii æſtate, alii hyeme, [illegible], ut Theod. [illegible] *Ep. 1 ad Macro*. Ita & [illegible] ponerentur hyeme, tollerentur [illegible] Javolenus, [illegible] 24. & §. 2 *de verb.* [illegible] apud eundem, *ad* [illegible] 24. *De Imbricibus*, [illegible] Romam uſque ad Pyrrhi bellum tectam, Plinius ait *l. 16. c. 10.* [illegible], aliàs te huc pertinentibus, vide hic paſſim, ut & [illegible] Ad [illegible] verbum de *foramine* in carinam [illegible] lumen [illegible] cujus Curtius [illegible] 7. c. 3. & Diodorus, *l. 17. c. 8* [illegible] Quod hodieque in locis [illegible] videre eſt, teſte Loccenio *ad Curtium d. l.* Vide quæ ſupra aliquid ſuprà, voce *Carina*. Nec omittendi *Te*[illegible] Lar[illegible] ſeu *Culti*[illegible], memorati Arnolno, *adv. Gentes l. 3.* ubi G. Elmenhorſt, & Des. Heraldus videndi.

TECTA Navis, vide ſuprà *Navis*.

TECTAMUS, [illegible] fil. Hellenus Deucalionis [illegible] nepos, cum Æolio & Pelaſgis in Cretam trajecit [illegible] & ex Creteis [illegible] Aſterium patrem ex Europa [illegible] Regis, Rhadamanthi [illegible] Sarpedonis, qui Lyciam occupavit. Diodorus Sic. l. 4. & [illegible] l. 5. c. 173.

TECTOR, ut [illegible] *Koniatns*, dicitur qui parietes [illegible] ac ſolidaret [illegible] *parietes* [illegible] paſſim apud Vitruvium. Fiebat autem [illegible] calce arenata, vel marmore, [illegible] [illegible] linere & [illegible]. In [illegible] [illegible] & [illegible] ac ſubigebant baculis, [illegible] ta fuiſſe [illegible] ſupra diximus. At [illegible] tium calce [illegible] opus dicebatur & ab Albanis [illegible] proprium [illegible]. Quæ tamen [illegible] Auctores, quemadmodum & Græci [illegible] Opificum *Tectorum* [illegible] *lol. ſic ex plures* [illegible] *C. 7*

marin deſcendere & multa alia ornamenta, præter ſimulachra parietibus increpare. Vide plura hanc in rem, apud Plin. *l. 35. c.* [illegible] Jac. Cujacium, *Obſervationum l. 10. c. 9.* & [illegible] 10. Salmaſ. *ad Sol. p. 121* & ſeqq. [illegible] hic ubi de variis Veterum Cameras [illegible] *Pariet* [illegible] . Sed & [illegible] eleganter Juvenalis, [illegible] egregia illa [illegible] 6 [illegible] locati [illegible] tectorium [illegible] videl. quod [illegible] abaſtergebant ſine [illegible] ex lacte [illegible], cum ad mœchos irent [illegible]

Tandem aperit vultum, & [illegible] *ponit,*
Inc[illegible] &c.

Qua de re ſuprà diximus [illegible] uno [illegible] loco.

TECTOSAGES, pop[illegible] juxta [illegible] Hercyniam ſylvam [illegible] lentes. Cæſar, *l. 6 Bell. Gall. c. 23.* [illegible] B. Rhenanus apud Sylvam nigram juxta Nicri fluv. [illegible] Quorum adhuc extare veſtigium *Teck* [illegible], antiquum nomen [illegible] Ducatu Wirtembergenſi. Vide eum *Rer. Germ. l. 1. & 2.* cum [illegible] Othonis JCti. p. 341. & 417.

TECTOSAGES, [illegible] TECTOSAGÆ [illegible] & ſingulari [illegible] *ſax*, *Tectoſagi* Trogo, *l. 32. c. 9.* [illegible] Floro [illegible] populi [illegible] primi Galliæ Narbonenſ. quorum metropolis eſt Toloſa [illegible] & [illegible]; Eratque [illegible] Gall[illegible] inter Volcas Arecomicos, Helvi[illegible], Con[illegible] Vide [illegible] *Toſages. Baudrand.* Auſonius in *Catalogo* [illegible]

In[illegible] [illegible]
Que in Te[illegible] ———

Alteri Galatiæ populi in Aſia, *Tectoſaga* [illegible] quorum urbs Ancyra, Ol[illegible], & Corbeuntus, à Tectoſagibus Galliæ profecti, qui & regionem nomen indiderunt, Galatiam appellarunt. [illegible] de *Toloſa*, & in voce [illegible].

TECTUM, apud Plinium, *l. 8. c. 47.* genus ovium, ob lanæ præſtantiam, pellibus [illegible] Unde [illegible] apud Horatium, *l. 2. Carm. Od. 6. v. 10.* de quibus ſuprà [illegible] communiter, quò ædificia teguntur, quod [illegible] de ſcandulis, porrò [illegible] ardeſiſque &c. In [illegible] ædium ſtramineo Angliæ [illegible] tales [illegible] dentes num timidè illis hærerent, an [illegible] proreperent & ſe forte [illegible] carpere ſolitos, diximus in voce [illegible]. At [illegible] *poni* [illegible], ſuperſtitioni genus fuit, [illegible] *Parietinalis* apud Car. du Freſne [illegible]. Cæterum [illegible] pro domo toto, in *l. 2. §. 19 ff. de* [illegible] & *l. 5.* [illegible] Sic [illegible] veritum in *L. B*[illegible] tit. 18. §. 1. & 9. Quam Germanorum Celtarumque hoſpitalitatem commendant paſſim Scriptores, apud Cluverium *Germ. Antiq. l. 1. c. 19.* & Lindenbrogium, laudatos præfato *Gloſſarii* Auctori. Reliqua [illegible] in voce *Tecla*.

TEDA, è pinu, in communi uſu, cum cereus dictorum menſis inſerviret. Orientius, *Commonitoriis Dist. 68.*

A[illegible] *in* [illegible]
N[illegible] *menſis* [illegible]

Hodieque videmus [illegible] ramuſculos à paſtoribus & ruſticis in partes diſſici, atque [illegible], longas [illegible], in [illegible] habent [illegible] tædas confici. Vide Barthium, *Animadv.* [illegible] ad [illegible] *l. 2. v. 248.* At [illegible] foribus ædium atque horreorum appendendi tædas ritus, [illegible] ævo frequens, [illegible] quibus ſcelerati latrones [illegible] aliaque [illegible] *tempus* [illegible] *perſol*[illegible], ut habet Synod. [illegible] A.C. 13[illegible]. &c. Plura vide ſupra in voce *Tada*.

TEDANIUM, fluv. Illyr[illegible] & Liburniam à Japydia ſeparat. *Ꝑ. Lucius.*

TEDIASTUM, urbs Liburniæ in [illegible] *Ptol.* Smodrach hodie dicitur, 3. leuc. G[illegible] à Senis, in [illegible] Zagoriam [illegible].

Sext. TEDIUS, [illegible], Clodii [illegible], ſe præcipitavit.

TEDLESA, provinc. [illegible] [illegible] cias Chaus ad Bottam, Hal[illegible] ad Occidentem [illegible] meſtam ad Ortum. Caput [illegible] *Tedla*, ad [illegible] Dunam [illegible] grorum montem 80 [illegible] à Marocho [illegible]

TEGAMUS, canalis [illegible] apud Ale[illegible] Ægypti [illegible] quem ad urbem accedunt naves. Plin. [illegible] 5. c. 31.

TEGANUM, urbs [illegible] Hu[illegible] quarta. [illegible] montium, prope lacum [illegible] [illegible]

TEGANUSA, ſeu THIGANUSA [illegible] parva, inter Sphagiam [illegible] & Ac[illegible] [illegible] no

TEGASSA, urbs [illegible] M[illegible] in [illegible] provinc. E[illegible] V[illegible] 1[illegible] paſſ. ab [illegible], M[illegible]

TEGAZ[illegible]

TEGEA, [illegible] TEGEA [illegible] Peloponneſi in Arcadia & M[illegible] [illegible] Ari[illegible] [illegible] Virg. *Æn. l. 5. v. 299.*

[illegible]

Hinc *Tegeæ*, Ovid. [illegible]

Libe

Liba ſuâ [illegible] *operata* [illegible] *Tegeæa* [illegible]

Propert. [illegible]

——— [illegible]

[illegible] Tegeæ [illegible] Stat. [illegible] Sylv. carm. [illegible]

[illegible]

Q[illegible] T[illegible] & [illegible] bel[illegible] aſſixerint, d[illegible] Atticæ m[illegible] [illegible] ad 6. [illegible] apud unum [illegible]

TEGERE arma. antiquum [illegible] um. Cum enim a[illegible] [illegible] c. 67. [illegible] *corpore* [illegible] *ceſſent*. Unde [illegible] v. [illegible]

[illegible] *erat*, [illegible] *in armis*.

Id[illegible] niſi præ[illegible] tum ſplendida veſ[illegible] apellat, At[illegible] [illegible] Sed & nudabant arma [illegible] ratione, nec non in om[illegible] tranſvectione [illegible] & Sueton. *Julio*, ubi de funere eju[illegible]. Vide ad [illegible] Caſaubon. in [illegible] d. l. Uti vero extra prælium [illegible], ſic in prælio *tegebant Ducem*: Statius, *Theb*. l. 8. v. 691. ubi de Eteocle,

——— *R*[illegible] *Thebana tegebant*
Arma [illegible] ———

i. e. co[illegible] cl[illegible] pe[illegible] objectu eum tuebantur ac defendebant. Quod militum erga Ducem per[illegible] officium, etiam Curtius [illegible] 8. [illegible] de Cl[illegible] infelice, *H*[illegible] *erat* [illegible] *apud Granium* a[illegible] Mox, [illegible] *corpus* [illegible] *clype*[illegible]. Denno [illegible] oratione Hermolai, *Lyncestes*, [illegible] *te clypeis ſuis protegunt*, & *pro gloria* [illegible] *vulnera exc*[illegible] &c. Vide C. Ba[illegible] ad *Stat.* locum, uti de [illegible], it. [illegible] ſuo locô, plura vero hanc in rem ſupra, ubi de *Pecoris uſu*, voce [illegible], it. T[illegible], ac infra *Theca*, it. *Zaba*.

TEGERE Latus, vide ſuprà *Latus*.

TEGERE Pedes, phraſis Hebræorum, uſitata in mentione [illegible], uti inter alia videre eſt, 1. Sam. c. 24. v. 4. de Saule qui *texit pedes ſuos*, h. e. in terram ſe demiſit, ſubſedit, ſcil. ad neceſſitatem naturæ quod [illegible] dixêre i. e. [illegible], ut in Lege Piſiſtrati, quæ [illegible] Cum enim braccas antiqui non nôſſent, ſubſidere hôc caſu neceſſe habebant, & ne aliqua corporis pars nuda[illegible], uti habet Herodianus in *Macrino*, l. 14. c. 13. Quemadmodum metu talis [illegible], Cæſar, cùm occideretur, ſinum veſtis ad ima crura deduxiſſe, legitur. Qua de re vide plura apud Caſaubon. *ad Sueton*. [illegible] & Bochart. *Hieroz*. *Parte prior*. l. 2. c. 56. De Piſiſtrati lege [illegible] aliquid [illegible], [illegible] ſic habet: [illegible] *in judicio deferat eique* [illegible] apud H[illegible], S[illegible], & in V[illegible] *Proverbiorum Ap*[illegible] 82. Itaque ædis profanatæ, quam nemo Diis ſupplicand[illegible], erat [illegible], uti patet ex *Pluto* Ariſtophanis. Quô alluſit Perſius, *Sat*. 1. v. 112.

——— *Hîc, inquis, veto quiſquam f*[illegible] *elerum.*
Pi[illegible] *duos angues: pueri, ſacer eſt locus*, [illegible]
Meite, [illegible] ———

Hinc bonæ i[illegible] meretrices, apud Juvenalem, *Sat*. 6. v. 308. ad aram p[illegible] me[illegible], quia omnem illius, quam à ſe longè amandab[illegible], religionem atque cultum ſublatum vellent &c. Vide Sam. Petitum, Com[illegible] l. [illegible] t. 1. Caverunt autem puritati ædium ſacra[illegible] imitatione, uti in aliis plurimis, Hebræorum, [illegible] inter alia leges caſtrenſes hæc quoque data eſt, De[illegible] c. 23. [illegible] *Spatium eſto tibi extra caſtra, ut egrediaris* [illegible], *præter arma tua: eritque quum* [illegible] *eru*[illegible], *ut ed*[illegible], & [illegible] *teges excrementum tuum. Nam* [illegible] *tuus inde* [illegible] *ambul*[illegible] *in medio* [illegible] -- *idem* [illegible] &c.

TEGES, Græcè [illegible], [illegible] fuit, uti ad *Theophraſtum* notat Caſaubonus. [illegible] phleo, herba paluſtri & [illegible] ſportæ quoque & veſtes texebantur. Unde uti [illegible] ſic [illegible], [illegible] apud *Pollucem*. Sic de ſcirpo Plin. l. 17. c. 27. *Nec in fru*[illegible] *culmove, nec in herbârum, aut ulli alio, quam* [illegible] *genere*, [illegible] *ſcirpo fragile* [illegible] *teges* [illegible]. Ubi *tegilla* [illegible] cucull[illegible], vel perali ex ſcirpo facti: ſicut [illegible] ex [illegible] 21. [illegible] 8. *Simi*[illegible] [illegible] *tegetes*, [illegible] *tegetes* ne[illegible] [illegible] ex ea tota & [illegible] texebant Ægyptii, ex cortice interiore, vel libro [illegible] veſtes; [illegible] medulla [illegible] candelis faciendis [illegible] data Salmaſ. ad [illegible] p. 1003. Vide quoque ſuprà in voce [illegible], item *Pſiathus* & *Storea*, ſic enim R[illegible] appellaret [illegible].

TEGESSUS, urbs Cypri. *Steph.* promontor. *He*[illegible].

TEGESTRA, urbs Illyriæ. *Steph.* Vide *Tergeſte*.

TEGIACUM [illegible]

[illegible] Aſſyriorum Re[illegible] 2 Reg. c. 15. v. 29. Vi[illegible]

[illegible] Viennam ac Va[illegible] qualis eſt ad eundem [illegible] & Taraſcone[illegible]. U[illegible]

I[illegible] *Tarasco*[illegible],
N[illegible],
Non [illegible] *Tournon*.

Non magis palei boves ac verveces, inter Bellum[illegible] drum & Taraſconem, quàm *Tegnam* inter & [illegible] Val. *Not. Gall*.

TEGORARINA regio Biledulgerid[illegible] cum urbe cognomine inter Zebum [illegible] ad Ortum & Segel[illegible] ad Occa[illegible].

TEGRIMIUS Nicolaus, vide *ibi*.

TEGULA vide *Licinius*.

TEGULÆ, Cinyræ inventum Agriopæ filii, Plinio, l. 7. c. 56. quæ cum primum rudi arte ex argilla fierent, [illegible] *tegularum extremis imbricibus impoſuit quæ inter* [illegible] *vocavit*. [illegible] *Hinc &* [illegible] *appellata*, [illegible] l. 35. c. 12. ubi de Plaſtice [illegible] inter hujus laudes etiam [illegible] *imbricibus* [illegible] *ad balineas* [illegible] &c. E lapide te[illegible] p[illegible] ut [illegible] quibus inter[illegible] pl[illegible], tempore Halyattis, Crœſi patris, Lydorum Regis, teſte Paulan. l. 5. Vide [illegible] ſuprà in voce *Ar*[illegible] I[illegible] tectum inſtratum [illegible] Græci, quæ quales eſſe debeant, docet Ga[illegible] ubi [illegible] tectorum fa[illegible] differe[illegible] expli[illegible]. Q[illegible] *Tegula* ſcandulæque d[illegible] *hyemis tempore* [illegible] docet Vegetius *de* [illegible] *mil.* l. 2. c. 2[illegible]. A[illegible] arundines ad[illegible] Vitruvius [illegible] 2. c. 1. [illegible] *marmoreis tecta contegunt, aut plum*[illegible] *Septentrionales* [illegible] *harundine* [illegible] *ſuas operiunt*, [illegible] *alta*. Penès Germanos [illegible] domus tegi conſuevi[illegible], Tacitus [illegible] auctor eſt. Vide etiam Stewechium *ad Veget*. De [illegible] procerita, unde *Culmen*, de quo ſuo locô &c. Neque [illegible] æd[illegible] tel[illegible] ſed & *in* [illegible] ſeu [illegible] *paraſſant*, uti docet Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*. Quam in rem Ovid. *Faſtor*. l. 6. v. 31[illegible].

Su[illegible] *cineri panem focus ipſe parabat,*
Strataque erat tepido tegula quaſſo ſolo.

Et Propertius, de paupere anu, l. 4. El. 5. v. 67.

Hanc vidi in tegetes animam expirare paternas,
Horruit algenti tegula curta foco.

Etiam maleficas *ſupra tegulas ſacrificâſſe*, hincque *Tegularias* fuiſſe vocitatas legimus apud Papiam, & in *Gloſſis* Iſidori: De myſterio *tegularum marmorearum* in æde Junonis Lacinæ, vide Liv. l. 42. c. 3. Val. Maximum, l. 1. c. 1. ex 20. & Servium, *ad Æn*. l. 3. uti de *Tegulis animatis*, apud Vitruvium, ſuprà.

TEGULARIÆ, caſtrum Normanniæ non obſcurum, [illegible] Arvam fluv. *Aure*, Franciæ Normann[illegible] terminum. Conditum à Richardo Duce, Roberto apud Francos regnante, A. C. 660. Everſum juſſu Henrici Francorum Regis à Gulielmo Duce. quod tamen adhuc fumans pa[illegible] poſt reſtauravit, præſidioque militari munivit. Vulgò *T*[illegible], corruptè pro *Tuiliers*, Comitivæ nunc titulô clarum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall*.

TEGYRA, oppid. Bœotiæ, ubi Apollo cultus fuit, qui propterea *Tegyr*[illegible] dicitur.

TEJAS, Oſtrogothorum in Italia Rex VIII. & ultimus ſucceſſit Totilæ; victus à Narſete, Gothico in Italia regno finem impoſuit, A. C. 653. regni 1. Procopius *Gothicor*. l. 4. Paulo pôſt Exarchi Ravennates in Italiam m[illegible], & Longobardi regnare ceperunt, ſub Alboino.

TEJEUTA, urbs Marochii regni, in provinc. Suſa, juxta fluv. *Sus* 25. mill. paſſ. ab ejus oſtiis, & ab ora littorali Oceani Atlantici in Ortum, Tarodantum verſus tendens.

TEJUM, urbs Paphlagoniæ in ora maris Euxini, Anacreontis patria. Licet aliis patria ejus *Tejos*, vel *Teos*, urbs Ioniæ; unde *Tejus*. Horat. *Epod*. Od. 14. v. 9.

Non aliter Samiô dicunt arſiſſe Bathyllô.
Anacreonta Tejum.

Ovidius, *Triſt*. l. 2. v. 364.

Præcepit Lyrici Te[illegible] *muſa ſenis.*

TELA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. *Antonin*. Hinc *Telenſe concilium*.

TELA, apud Virgilium, *Georg*. l. 1. v. 285.

——— & l[illegible] *telæ*
A[illegible] ———

inſtrumentum [illegible] eſt, ſeu ju[illegible], in quo *tela* texebatur & in quo extendebantur ſtamina. Hinc *telæ* [illegible], Catoni, c. 14. ubi in villa ædificanda telas jugales duas, cum ſcamnis, cum feneſtris, cum fulmentis, & al[illegible] fieri jubet. *Telæ*, eodem ſenſu, apud Valer. Flaccum, l. 3. *Argonaut*. v. 339.

Dat [illegible] *auro atque ardenti murice veſtes,*
Q[illegible] *rap*[illegible] *telis formoſa, vacantibus Auſtris,*
Hypſipyle ———

[illegible] à tel[illegible] tenebantur [illegible] in t[illegible] [illegible] tia tela. Sic G[illegible] vocant [illegible] [illegible] fenerat[illegible]. E[illegible] idem p[illegible] la c[illegible] & [illegible] quo Gellius *l. 6. c.* 55. [illegible] Hesiod[illegible], in [illegible] 77. [illegible] Deinde ſtamina telæ vel [illegible] adnecteb[illegible], quod [illegible] *ſuſpenderi*, eſt [illegible] Ov[illegible] v. 14 [illegible] Atticis [illegible] Heſiodo, [illegible], ut [illegible] Latinis. Ad extendendum autem ſtam[illegible] appendebantur, Seneca teſte *Ep.* 91. qu[illegible] [illegible] Conti[illegible] ſtamine, ſtamen cum ſubtemine con[illegible]; quod Latini *conte*[illegible] *m hominis*, Græci [illegible], appel[illegible]. S[illegible] recto radio textorio circumvolutum erat, quod [illegible]que [illegible] Sic *tela*, i. e. textura, fiebat &c. Qu[illegible] p[illegible] us differentem Salma[illegible] ad *Capitolin*[illegible] *c.* 8 nec non in *Maximin.*, *c.* 13. ubi vocis etymon à *τελος* [illegible] adde [illegible] dicemus, ubi de *texendi Arte*. De *Tel*[illegible] autem [illegible], quas hodie co[illegible] mos, veſtigio apud veteres Romanos, Græcosque, [illegible], ubi de *Bombicin*, item in voce *F*[illegible] *tela* [illegible]

TELAMUS, vide T[illegible]

TELAMON, Rex Salamin[illegible], Æaci filius, ex A[illegible], [illegible] Herculi in expugnatione Trojæ, [illegible] quod [illegible] primus [illegible] conſcendiſſet, [illegible] ergo donatus e[illegible] Heſione, Laomedont[illegible], ex qua T[illegible] cum jam [illegible] ex alia uxore [illegible] ſuſſet, qui a pa[illegible] ſui nomine *Telamonis* paſſim a poëtis appellatur. Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 151.

> *D*[illegible] *quod* [illegible] *Telamon* [illegible] *fuerunt,*
> *Æ*[illegible] *meritum* [illegible]

TELAMON, ſive TELAMO, Etruriæ port[illegible], Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Mox Umbro navi*[illegible] *ab eo tr*[illegible], *portuſque Telamon.* [illegible] *Stephano*, qui etiam [illegible] eum vocat. *Iisdem*, Τελαμῶ[illegible] dicitur. [illegible] nomen [illegible] ad Argonautarum uſque tempora [illegible] Græc[illegible] retulerunt, teſte Diod. [illegible] 4. cui *T*[illegible] dici [illegible] nunc *Talamone* [illegible] in media parte agri Senenſis. cum portu [illegible] capaci, in ora maris [illegible] prope Almanæ fluv. oſtia. Ta[illegible] m[illegible] ſub Hiſpan.

TELAMONTIUM, Germ. *Tellsperg*, quaſi oppidum vel mons Teli, in agro Rauraco, ad fluv. Birſam, ubi Sornæ fluviolo augetur, occurrit: cum arce. Hic Galli[illegible] ſermone [illegible] Urbs cum arce terræmotu corruit A. C. 1356. fuitque olim ſub propriis dominis, nomine Spenderis hodie Epiſcopo Baſilienſi paret: cujus hæreditarii Mareſchalli priores [illegible]. Non proxima valle, *De pergerthal*, quam, ut & Monaſterienſem proximam, ingreſſi Bernenſes, quibus cum bellum cum Epiſcopo, longe lateque omnia vaſtârunt, petrâ Portâ perrupta, A. C. 1376. [illegible] fuit incendium Bernæ urbi ab Epiſcopo oblatum. Stumpf. *de Rauraci*, *c.* 17. Ager circa oppidum ad portam uſque Petræam paulo aſperior eſt, quam ut frumentum proferat, hordeô æſtivô exceptô, unde agricolis acervolô pane, præcipuè autem lacte & caſeô, qui illic præſtantes fiunt, victitandum eſt. Chriſt. Urſtiſius *Epitom. Hiſt. Baſil.*

TELANDRUS, ſeu TELANDRUM, vel TELANDRIA, urbs Cariæ. *Steph.*

TELANE, urbs antiquiſſima Syriæ, quam Ninus inhabitabat ante Ninum conditum. *Idem.*

TELAUGES, Philoſophus, fil. Pythagoræ, Olympiad. 65. Præceptor fuit Empedoclis Agrigentini, auctor variorum operum; Vide *Suidam*, *Diogen. Laert. Theodoretum*. &c.

TELCHINES, popul. Rhodi inſulæ, è Creta profecti (unde Rhodus Telchinia dicta) Ialyſum urbem incolentes. Ovid. *Met. l.* 7. *v.* 365.

> ——— *Ialyſios Telchinas,*
> *Quorum oculos ipſo vitiantes omnia viſu*
> *Jupiter exoſus fraternis ſubdidit undis.*

Malefici ſiquidem homines fuiſſe perhibentur, aſpectu ſolô omnia effaſcinantes. Unde *Heſychius* & *Suidas* interpretantur Τελχῖνας βασκάνους, γόητας, φθονερούς. Statius, *l.* 4. *Sylv.* 6. *v.* 47.

> ——— *Idæis quæ quam Telchines in antris.*

Nic. Lloydius. Sacerdotes Rheæ, uti Κουρῆτες, *Curetes*, *Corybantes*, *Cabiri*, *Idæi Dactyli* dicti ſunt, ita & *Telchines* appellatos eſſe, quod novem numero Rheam è Rhodo in Cretam comitati eſſent. quæ cum prius *Ophiuſa*, poſteà *Telchinis* dicta, docet Voſſius ex Strabone, *l.* 4. & 10. in quo poſteriore loco iſta habet, Οἱ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Τελχῖνες ἀπ[illegible] [illegible] *Curetes* [illegible], Qui Creta [illegible] Phrygiaque [illegible] dant, deterius [illegible] Cur[illegible] in Creta [illegible], & Matri Deum [illegible] in Phrygia ac [illegible] Idam Trojæ montem. [illegible] : [illegible] eo demum Corybantes [illegible] Cabir[illegible], [illegible], *Te*[illegible]. Iidem Galli qu[illegible] vocabantur, Herodian. *l.* 1. [illegible] ut [illegible] famulis Deæ Matris novem [illegible] obſervant Auctores, 1.

[illegible] cantum. Plin. *l.* 35. *c.* 12. 2. *F*[illegible], de [illegible] *l.* 3 [illegible] *titium* [illegible] quem [illegible] *L.* 5 [illegible] Dampier[illegible] [illegible] 2. 4 [illegible] *pater* [illegible] de ſua N[illegible] [illegible] vocat [illegible]. 5 [illegible] habebant [illegible] candela [illegible] *l.* 6 [illegible] plexu eſt A[illegible] *c.* 7. *v.* 26. [illegible] *im*[illegible] *etiam a popu*[illegible]. Tam m[illegible] namque [illegible] Nam, [illegible] pe[illegible] [illegible] Deam, quia [illegible] ur per[illegible] tim ob cauſam naturalem. [illegible] *T*[illegible] *l.* 4. A[illegible] *M*[illegible] 8. Te[illegible] Prudentium, [illegible] *S. Roman* &c. 8 [illegible] vide Voſſium, *loc. c.* 1. Tandem [illegible] S[illegible] uendo [illegible] ebant, [illegible] Quod communne fuiſſe Rheæ ac [illegible] R[illegible] ad [illegible] in [illegible] perit [illegible] de *Id. l.* 2. At[illegible] D. Auguſtini temporibus [illegible] ex [illegible] Vide iterum Gerh. Jo. Voſſium, [illegible] 2. [illegible] præ[illegible] De gente ve[illegible] *Rhod*[illegible] *a Rhea*; *qui e* [illegible] *hita*, *Oce*[illegible] *li commun*[illegible] *Primi etiam Deos* [illegible] *pud* [illegible] *Telchines vocat* [illegible] *ſummi*[illegible], *& pot*[illegible] *bri*, *pluvias*, *pr*[illegible] *agrum pro*[illegible]. *Sor*[illegible] *jam adul*[illegible]. *Inde nat*[illegible], *puella nom*[illegible] *R*[illegible] *nomen* [illegible] Telchines quidem, [illegible] *rent*, *inſulâ egr*[illegible] *vari*[illegible] *vagi* [illegible] *illam in* [illegible] *quæ ab eo dicta* [illegible] *plurimi periere*; [illegible] *Rhodi caput*, *inſulam* [illegible] *orti* [illegible] *qui a Sole* [illegible] *lati ſunt*, *Ochimus*, *Cercaphus*, *Ma*[illegible], *A*[illegible], *T*[illegible], *Triopa* [illegible] *da*[illegible]. *Soror iis unica E*[illegible], *quæ* [illegible] *honores.* *Cæterum Heliad*[illegible] *dederunt*; *in quo præcip*[illegible] *Tenages*, *fratrem* [illegible] *tus eſt.* *Quibus* [illegible] *vertere* [illegible] *Aſtrologia illuc* [illegible] Quæ fabula [illegible] Rhodi ſint homines Inſulares ac diu maris potentes, atque Aſtrologiæ gnari, quando ad Nauticam hac [illegible] opus eſt [illegible] Inſul. Sol [illegible] [illegible] facta, ut & Pindaro traditum [illegible]. Hinc Neptunus Rhodus à matre commendatus: [illegible] cum ſorore T[illegible] Alia, [illegible] commixtus: fratres [illegible] De[illegible] tutela, appellati; fratrumque [illegible] qui ut Ægyptum profugus Heliopolim ibi condid[illegible], *Aſtr* vocatus dicitur. A'[illegible] autem Græcis radius eſt. Vide Voſſ. eundem, *de Scientiis Mathem.* 32. §. 5. 6.

TELCHINIA, Pel[illegible] urbs, [illegible] poſtea [illegible], *Steph.* à *Telchinibus*, quos [illegible] & [illegible] habitaſſe, legas apud [illegible]. Poſteà Apis, Ph[illegible] & Telchin [illegible] tradit Apo[illegible] tamen Apin a[illegible] Tandem [illegible] *Pomponio* [illegible] Syncellus, *p.* 149. *b.*

TELCHINIUS, Apollo dictus eſt apud L[illegible], à Telchinibus hominibus maleficis & faſcinatoribus [illegible] quemadmodum [illegible] ſtirpe [illegible] rent, ſic Apollo quoties irrnaretur [illegible] homines & pecora perderet.

TELCHIR, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptol.*

TELCHIS, urbs Æthiopiæ [illegible] *ph.*

TELCHIUS, alter ex Ca[illegible] & [illegible] qui unâ olim Amphiro Dioſcuriadem urbem apud Colchos [illegible] condidiſſe, Plin. *l.* 6. *c.* 5. Ab his gens Henioch[illegible] orta eſt, Strabo tamen *l.* 11. Rhecam & Amphiſtratum vocat, ut [illegible] nondum ſit. Sed fieri poteſt, ut horum fratrum plures fuerint qui [illegible].

TELEAS, homo duplex, qui à Latonæ [illegible] mores cinædicos, timiditatem, luxuriam & ma[illegible] Vide Scholia in *Ariſtoph. Aves p.* 549.

TELEBA, Albaniæ oppid. *Ptol.*

TELEBOÆ, vel TELEBOES, vide *Taphii*, popul. Æ[illegible] ſeu Acarnaniæ, ut apud Ariſtoph. *in pollutas*, & Capte[illegible] trocinii dedit.

TELEBOAS, fluv. ad Tigridis [illegible] *Steph.* Item unus ex Centauris, Ixionis ex Nephele fil. [illegible]

TELEBOIDES, Inſulæ [illegible] Plin. *l.* 4. *c.* 12. Vide *Taphiæ*. Græcè T[illegible] plurimæ [illegible] cadum, a *Teleboi* popul[illegible] ſic [illegible] *Ta*[illegible] popul[illegible] eadem *Taphiæ* appellatæ ſunt. Plin. *lo*[illegible]. Statius *Teleboum domus* Capreas vocat [illegible] 5. *v.* [illegible]

> *Teleboum* [illegible] *ubi dulc*[illegible]
> *Lumina n*[illegible] *pharus* [illegible]

[illegible] hæc, &c. præceſſa in has inſulas [illegible] omni [illegible] L[illegible] ad [illegible] *Annal. l.* 4. D[illegible] fredum ad [illegible] B[illegible] aldum ad [illegible] Alios, ut & [illegible]

TEL[illegible], [illegible] *Steph.*

TEL[illegible], Lacedæmonius, Heraclides, ab Euriſthene VII. filius

[illegible] , Hamet. [illegible] Athen[illegible] [illegible] Rex [illegible]

TEL[illegible] [illegible]

TELECLUS [illegible] , Olym. 8[illegible] [illegible] Scholia[illegible] , p. 400. [illegible]

TELECLEIDES [illegible] Thogrix, Sc[illegible]

TELECOON [illegible] ab Anco [illegible] com. [illegible] Vell. l. 3. c. 140.

TELEBORUS, [illegible]

TELEDA, [illegible] juxta Corpphen promontorium [illegible]

TELEGONUS [illegible] Claudii Imp[illegible] *[illegible] ——* [illegible] apud Suet. in [illegible] 42. [illegible] C. TELEGONI OPTATI C. [illegible]

TELEGONUS, filius [illegible] cum jam ad [illegible] cum [illegible] aliquot ex iis occidit. [illegible] [illegible] est [illegible] capitulum, qui à Græcis [illegible] dicitur. Unde Horatius, l. 3. Carm. Od. 29. v. 8.

Telegoni juga parricidæ.

Quod ubi cognovit Telegonus, [illegible] in Italiam venit, ubi Tusculum condidit. [illegible] Vide Thom. Gale[illegible] 1. Joh. [illegible] Rom. l. 3. [illegible] 8. 9.

TELEM, [illegible] Judâ, Jos. 15. v. 24. Nomen viri, Esdr. 10. [illegible]

TELEMACHUS, Ulyssis ex Penelope filius, quem ad Trojam proficiscens apud [illegible] injuriis, tandem patre domum [illegible] se præbuit adjutorem. Ovid. Ep. 1. Heroid. v. 97.

Tres sumus imbelles [illegible] ,
[illegible] , Telemachusque puer.

Horatius, l. 1. Ep. 7. v. 40.

Haud male Telemachus [illegible]

[illegible] apud Catullum, Carm. 62. v. 229. Celebratur ejus dictum apud [illegible]

[illegible]

Mr. Lloyd.

TELEMACHUS, Monachus, [illegible] Vide [illegible] 26. & [illegible]

TELEMUS, [illegible] qui Polyphemo [illegible] ab Ulysse passus est. Ovid. Metam. l. 13. v. 77[illegible]

Telemus [illegible] ,
[illegible]
[illegible]

TELENICUS, [illegible] ut Seriphii verbum inde finxerint, [illegible] Inde proverb. *[illegible]*

TELENUS, [illegible] tibicen. Dicitur & [illegible]. Vide [illegible]

TELEMUM, [illegible] TELESINUM, [illegible] ad fluv. [illegible] 15. mill. pass. supra ejus ostia, & [illegible] liberrima. [illegible]

TELEPHE, [illegible] Hermionem. [illegible]

TELEPHASSA, [illegible] lo [illegible] [illegible]

TELEPHASSA, [illegible] Thasus [illegible] Europam, [illegible] [illegible] Plin. [illegible] 27.

TELEPHIUM, [illegible] Vide T[illegible]

[illegible] , appul. Colchorum [illegible] præruptus.

TELEPHICUS, [illegible] & fons Lyciæ à Patara [illegible] distans.

TELEPHUS, Mysorum Rex, Herculis [illegible] ex Auge Nympha, [illegible] expositus [illegible] de [illegible] Achillis [illegible] [illegible] Propert. l. [illegible]

[illegible]
[illegible]

Ovidius, l. 5. Trist. El. 2. v. 15.

[illegible]
[illegible]

Seneca Trag. [illegible] v. 15

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Horatius, Epod. 17. v. 8.

[illegible] Telephus [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] Commodianus.

Sumus Achillis remedium Telephi ut verba,
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Mr. Lloyd. [illegible] Pergami, quorum olim ingens [illegible] 33. [illegible] 10.

TELEPHUS, Grammaticus Pergamenus, [illegible] ferè omnia, [illegible] copiam parandam [illegible] Item [illegible] Pergami, [illegible] ab Adriano Imperatore & Verum græcam linguam [illegible] Capit[illegible] Vossius de Hist. Græc. l. 4. [illegible] 16. Item [illegible] Horatii, l. 4. Od. [illegible]

TELEPHUS, mendicus quidam [illegible] , apud Aristophanem. Item nomen Juvenis [illegible] , l. [illegible] Od. 13. v. 1[illegible]

TELEPHIUS, [illegible] Romæ nomenculator, conspiratione in Augustum [illegible] in [illegible] Augusti, c. 19. ubi eum & Senatum [illegible] , & Imperium [illegible] animo destinare ausum, memorat.

TELESIA, vel TELESINA, [illegible] cum qua [illegible] extinctum [illegible] [illegible]

TELEPTE, urbs Africæ [illegible] Augustin. & Cyprian. in Concilio Carthag. Byzacenæ provinc. meminere. Donatistæ [illegible] contra [illegible] celebrarunt, A. C. 418.

TELERICUS, [illegible] Constantinum Copronymum [illegible] victorem [illegible] Hunc postea Leo IV. [illegible] filius & [illegible] communionem & affinitatem assumpsit, A. C. 779. Paul. Diaconus, l. 23. &c.

TELESARCHUS, [illegible] Sexto Empirico, l. 1. [illegible]

TELESCOPIUM, [illegible] beneficiò nostra ætas [illegible] planè fortune [illegible] Hinc enim [illegible] Lunam, quasi aliam terram [illegible] nunc, [illegible] [illegible] se [illegible] conspiciendum præbere, deprehendimus. Circa Jovem

Jovem quatuor cernimus Planetas, qui, tanquam Lunæ totidem, certis periodis & intervallis ejus circuitum faciunt. Ipſum etiam Jovis corpus, quaſi faſciis quibuſdam cingi earumque ſitum mutari, prout ſcil. ipſe Jupiter ſuper centrum ſuum rotatur. Eodem modo Lunulam [illegible] Saturnum decem & ſex dierum ſpatio circumire, ejusque corpus annulô circumcinctum eſſe; atque eadem [illegible] ad Solem Terramque noſtram ſitu, modo [illegible], modo rotundum, nonnunquam etiam lineâ rectâ ad utrumque latus extensâ apparere: Viam denique lacteam, quod jam olim Democritus ſuſpicatus fuiſſe legitur, ſcimus jam nihil eſſe aliud, quam congeriem ſtellarum minimarum, quemadmodum & ſunt ſtellæ, nebuloſæ vulgò dictæ, quæ ita conſtipatæ ex minutis ſtellulis, albedinem quandam, nebulæ inſtar repræſentant &c. Vide Jac. Oiſelium JCtum, *Not. in A. Gellium, l.* 16. [illegible] 18.

TELESETES, vel TELESTES, Poëta Comicus, Olympiad. 95. Ejus verſus Harpalus Alexandro M. obtulit. Vide *Suid.*

TELESIA, urbs Epiſcopalis excisa provinc. Terræ Laboris, prope Sabatum fluv. 16. mill. pass. à Benevento in Occaſum, 23. à Capua in Ortum, 28. ab Ecernia in Meridiem. Ejus modò vix apparent veſtigia. Ab Annibale captam ſcribit, Liv. *l.* 2. *dec.* 3.

TELESIAS, vide *Teleſias.*

TELESIAS, ſaltationis genus, ab inventore *Teleſia* nomen trahens. Non abſimilis fuit priſcæ illi, ſeveræ atque aſperæ, in qua pueros etiam Lacones ſuos exercebant, tecta perfecta integráque armatura; quam [illegible] alii, ipſi [illegible] nominabant. Hanc Scaliger & ſæpe & diu coram Divo Maximiliano, juſſu Bonifacii patrui, non ſine ſtupore Germaniæ, ſe repræſentâſſe, & illam ex Imperatore elicuiſſe vocem, *Hic puer aut thoracem aut propellit, aut pro cunis habuit*, tradit, vide eum *Poet. l.* 1. *c.* 18.

TELESILLA, mulier poetria nobilis, cui etiam apud Argos ante Veneris templum ſtatua poſita eſt, Pauſan. *l.* 2. quia Cleomene, ruente ad expugnationem Urbis, mulieres armavit vimque hoſtis depulit. Clem. *l.* 1. *Strom.* Polyæn. *l.* 8. *c.* 33.

TELESINICUS, Corinthius, inter auxilia Syracuſanorum. Polyæn. *l.* 5. *c.* 28.

TELESINUS, vide *Lucius*, Item *Pontius.*

TELESIPPUS, pauperculus Pheræus, pater Diniæ tyranni. Id. *l.* 2. *c.* 34.

TELESIPPUS, Demophon, Periclet filii Hippocratis, ob porcinos atque inſulſos mores, famoſi. Schol. *in Nub. Ariſtoph. Act.* 3. *Sc.* 3.

TELESPHORUS, Græcus, VI. Pontifex Roman. ſedit ann. 12. A C. 152. Martyriô coronatus. Euſeb. *Hiſt. Eccl. l.* 5. *c.* 6. Anaſtaſius *in vit. Pont.* Succeſſit Hyginus.

TELESSIA, Ptol. TELESIA colonia & urbs Samnii, inter Beneventum ac Teanum. *Theſ. ſ.* Leandro.

TELESTAGORAS. Naxiorum opulentiſſimi, imperiô abuſi, plebis in ſe odium concitârunt. Habitabat autem in eorum vico bonus quidam vir, nomine *Teleſtagoras*, quem populus, ob morum probitatem, valde amabat, adeo ut qui venderent res venum expoſitas; ſi quis emptor fortè difficilis eſſet in emendo, dicerent, malle ſe Teleſtagoræ donare, quàm iam viliter vendere. Accidit, ut nobiles adoleſcentuli quidam piſcem aliquem magnum emere cogitarent; qui cùm de precio itidem cum Piſcatore contenderent, excidit idem illi verbum, quod aliis, malle ſe piſcem Teleſtagoræ donare. Quo dictô adoleſcentes, merô jam antè calidi, in furias inſuper acti, Teleſtagoræ domum irrumpunt, contumeliáque ipſum & nubiles filias duas afficiunt. Cujus facti indignitate moti Naxii, Principe & Capite Lygdamide ſumpſerunt arma, & nobilitatem inſulâ expulerunt. Athen. *l.* 8.

TELESTES, Rex Corinthiorum, ex Heraclidis IX. impubes relictus à patre Ariſtomede Rege ſub tutela Agemonis avunculi fuit, donec adultus regnum ipſe adminiſtraret, regnavit autem ann. 16. Agemon poſt quem Alexander regnum occuparit, per annos 25. qui tandem à *Teleſte*, hactenus exule, ſublatus, hunc ce; per annos 12. ſucceſſorem habuit. Eô verò per cognatos ſublatô Automenes regnavit in annum, Bacchidæ autem omnes, è quibus *Teleſtes* ordine quintus erat, imperium retinuere uno Prytane è numero ſuo electô, qui Regis loco eſſet. Diodorus apud Syncellum. Vide ſupra *Agemon, Alexander, Automenes.* Pauſanias ab [illegible] & *Peranta* Teleſtem ob ſimultatem interemptum, nec Regem poſt illum ampliùs fuiſſe ait, *l.* 2. *p.* 92.

TELESTES, Æſchyli ſaltator, cùm Æſchylus [illegible] in choros Tragicos primus intuliſſet, veteribus modis novos addidit, ut *Chamæleo* auctor eſt. Appellabant autem Veteres [illegible] eos corporis modos, in quibus non ſoli motus, ſed & quietes numerabantur, *ſtantis, dormientis, cogitantis, ſedentis, ſedis, ignavi, metuentis, admirantis*, etiam à partibus quibuſdam corporis, ut *nutus, vultus, oſcitatio, riſus, fletus, digitorum concrepatio.* Quæ omnia apud Græcos & Mauros: itemque eorum ſoboles. Hiſpanos, etiam ſuô ævô vidiſſe, refert Jul. Cæſar Scaliger, *Poët. l.* 1. *c. cit.* Vide quoque Salmaſ. ad *Carinum Vopiſci.*

TELESTES, Selinuntius, Poëta Dithyrambicus, floruit Olymp. 95. Extant ejus verſus, ſuper harmonia Phrygia, lepidiſſimi: quos ideirco operi ſuo inſeruit Scaliger, *l. eod. c. ſeq.*

> Πρῶτοι παρὰ κρατῆρας Ἑλλάνων ἐν αὐλοῖς,
> Συνοπαδοὶ Πέλοπος ματρὸς ὀρείας,
> Φρύγιον ἄεισαν νόμον,
> Τοὶ δ' ὀξυφώνοις πηκτίδων ψαλμοῖς
> Κρέκον Λύδιον ὕμνον.

In Phrygiis enim excitabatur impetus ad [illegible]: quod Philoſophus docet, *Pol. l.* 8. Quarum unus [illegible] fuit Lydia. Vide Auctorem *locô modò laudatô.* Alias Græcis Τελεσταὶ, *Magus* eſt, uti Laius ille apud *Tzetzem*, quem hic [illegible], & *Teleſtem* & Mercurium vocat, quod Antiochenſem peſte liberaſſet, erectâ Charontis ſtatuâ [illegible]. Sic Aſium quendem, qui Dardano Troïam condenti Palladium, ad Urbis & Regni conſervationem, dono dedit, [illegible] & *Teleſtam* appellat *Suidas.* *Olympiodor.* [illegible] quem [illegible] fuiſſe dicit &c. Hunc [illegible] cultus conſecrationem Græci τελετὴν, & ſimulachra [illegible] conſecrata, [illegible] unde corrupta vox *Taliſman*: hincque plus Magos Teleſtas nuncupavêre, Salmaſ. *ad Vopisc. Aurelian.* c. 18. Vide quoque ſupra, ubi de hujuſmodi *Conſtellationum.* Sed & Τελέσσας majores feſtivitates dixit Homerus, cum ſacra quadam conſtitutione, ob impenſas, quæ in eas fiebant, magnificas, τελεῖν etiam *expendere*, Athenæus, *l.* 2. *c.* 1. Imò & *perficere*, unde alia myſteria [illegible] & ſumptuoſa ſacrificia dicta potius videntur, quia ſanctificantes crederentur τελειοῦν, *perficere.* Qualia erant ſacra Soli & Lunæ, ut ſcribit Porphyrius, Bacchi item, & quædam expiationes, per libros Orphei, cujus, poſt Cadmum, inventum τελετὰς Auctores faciunt, & Muſæi continebantur, ſicut Plato docet, *de Rep. l.* 2. quibus ſcilicet non privati tantum modò ſed publicè quoque civitatum, & pro [illegible], & pro [illegible] jam defunctis expurgarentur, per ſacrificia [illegible] & omne genus oblectamentorum. Etſi Plato cultum Τελετὰς ad ſolos mortuos pertinere dicit, & inde dictas ait, nempe à τελευτὴ [illegible]: *quæ nos malis, quæ apud inferos ſunt, liberant.* Vide Ludov. Vivem ad *Auguſtin. de Civ. Dei, l.* 4. *c.* 31. Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 18. *c.* 24. Alios. Intò & in genere quodvis myſterium [illegible] dictum, unde apud *Platonem* [illegible] ſeu [illegible] modò, [illegible] verò [illegible] dixit. Quam poſtmodum vocem, ſacratiori ſenſu, ad ſua, & vera Sacra Patres Græci tranſtulerunt apud quos [illegible], item [illegible], de S. Cœna & [illegible], de Chriſto myſteriorum ſacramentorumque cœleſtium Auctore, paſſim occurrit. Vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Τελετὴ, aliiſque cognatis, & ſupra *Myſterium*, ac infrà *Theurgia*, it. *Vannus.*

TELESTO, Nympha Oceani ac Tethyos filia. Heſiod. *in Theogon. v.* 358.

TELESTOR, pater Euripidis poëtæ.

TELETHRION, mons Oechaliæ in Eubœa apud Chalcidem urbem, *Stephanus.*

TELETHUSA, uxor Lycti, ſeu Lygdi, mater Iphidis puellæ, quæ in puerum mutata fuit. Ovid. *Met. l.* 9.

TELEURIAS, Macedonum Rex, ex parte Athenienſi, Athenienſium & naves & homines plures cepit. *Xenoph.*

TELEUTIAS, frater Ageſilai, cecidit ad Olynthum Olymp. 99. Ann. 3.

TELEUS Jupiter, h. e. perfectus vel adultus, in nuptiis olim colebatur. Hujus Jovis Tragoëtæ aram in foro habuere, ſtatuamque quadrangularem illi ſtatuere, quâ figurâ ipſi gaudebant, inde teleum poculum appellabatur illud, quod Jovi Servatori propinabatur.

TELGA, urbs Sudermanniæ, in Suecia, ad partem Auſtralem Meleri lacus, 4. leucis Suecicis ab Holmia, in Africum, Treſam verſus 3. uti ab ora maris Baltici.

TELINUM, apud Tertullian. *de Pallio, c.* 4. ubi de Hercule apud Omphalem deſide, *Ne [illegible] mulieres quidem [illegible] alienum [illegible] ſub exuvias beſtiæ tantæ introire potuiſſent [illegible] & evigoratas & exodoratas, quod apud Omphalem balſamô, aut telino [illegible] ſolitum:* Græcè τήλινον, unguentum eſt, Menandri Comici Poëtæ tempore celeberrimum, in cujus compoſitione τῆλις, i. e. *fœnum Græcum*, præcipua res erat, unde ei & nomen. Quinque enim libras fœni Græci, olei libras novem calami odorati libram unam, cyperi duas, ſumi ait *Dioſcorides*, quæ omnia, addit [illegible]. Vide quoque Plin. *l.* 13. *c.* 2. & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 466.

TELIS, *Le Navagiero*, fluv. Galliæ Narbonenſ. Obri finitimus.

TELIUM, *Teglio*, caſtrum in Rhætorum & Inſubrum confinio, medium inter Sondrium & Tiranum opp. 8. mill. paſſ. unde *vallis Telina.* Caput eſt tertiæ Præfecturæ Volturenæ ſeu Vallis Telinæ provinciæ, cujus totius arx & propugnaculum, utpote in edito loco ſitum ac munitum, habetur. Vide *Tellina.*

TELLAU, ſeu TALOGIENSIS Furnario, pagus Galliæ, in Capitularibus Caroli Calvi memoratus, inter pagos Rotomagensem & Vimnau, ad amnem Earam, inter Deppam & Ancum fluvium medium, qui alluit Alberti Manſionile, Fulcardi Montem, Bettonis Cortem, Petrecum pontem, Septem Molas, Vallem Regis, Tellium, S. Sulpitii, & apud Criolium, in Oceanum effunditur. Pars fuit Caletorum. Deppam, Arcas, Bettonis curtem *Betencourt*, Balliolum, ad ripam Heldonæ, Ulmitum & Warinnam villas fiſcales comprehendens: Nomen erat à *Tella* fluv. qui idem cum Eara prædicto, hodie *Arce*. Pertinuit à Warinna fluv. qui eſt Sedæ vel Siæ amni proximus, ad Earam fluv. aut etiam ultra, ejuſque amnes exitêre Warinna vel Guarenna, Deppa, Heldona, Eara. nec valde arguendus eſt *Furnarius*, qui illum à Brenna ad Siam, i. e. ab Anco fluv. ad Sedam pertingere aſſerit, promotô trans Earam pagi *Tellau* limite ad Ancum uſque. Præter Tellyam *Tilly*, cujus ſuprà mentio eſt haud procul à Novo Caſtro & flum. Deppa vicus *le Til.* quæ duo loca veteris pagi nomen videntur hodieque ſervare. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TELLEN, vide *Tellenæ.*

TELLIAS, Herod. *l.* 8. vates Helæus [illegible] Phocenſibus cum Theſſalis bellum gerentibus rem hujuſmodi [illegible] Sexcentos viros è Phocenſibus præſtantiſſimos, gypſo illitos, etiam arma [illegible] noctem in Theſſalos [illegible] datô præceptô, ut quemcunque albicantem non cernerent, eum obtruncarent. Hoc primum

primum Theſſalorum excubitores prodigium quoddam eſſe arbitrati, deinde ipſe exercitus adeo exhorruerunt, ut 3. millibus cæſorum, atque ſcutorum Phocenſes potiti ſint.

TELLINA Vallis, ſeu *Volturena*, Gall. *Valteline*, German. *Veltlin*, pars Rhætiæ propriæ, ubi aliàs Vennonetes, ad radices Alpium. Sub Rhætis, quibus illa ab Hiſpanis erepta, ſed à Gallis reddita eſt, A. C. 1620. & ſeqq. Dividitur in tres Tertianas, Ital. *Terzero*, nempe *Terzero di Sopra*, ſeu ſuperiorem, *Terzero di mezzo*, ſeu mediam, & *Terzero di Sotto*: quibus additur etiam Comitatus Bormienſis. Terminatur à Septentrione Rhætiâ propriâ; à Meridie dominiô Venetô; ab Occaſu Ducatu Mediolanenſi; ab Ortu Comitatu Tirolenſi. Pars fuit antiquitus Italiæ, uti poſteà Ducatus Mediolanenſis, ſed à Maximiliano Sfortia Rhætis donata eſt, A. C. 1512. Vinô ſuô nobilis. In ea circa A. C. 1620. magna fidelium ex inſidiis oppreſſorum ſtrages edita & Euangelium exiliô mulctatum eſt. Continet oppida 4. non contemnenda, Morbenium, Tiranum, Sondrium & Bormium. Vide quoque *Volturena*.

TELLINA, vel TELLENA, Straboni *Tellene*, oppid. Latii olim nobile.

TELLIUS Guilielmus, vulgò *Wilhelm Tell*, clarum ac dulce Helvetiis nomen. Hic Uriâ Helvetius, poſt prima fœderis Helvetici à Melchtalio, Stouffachero & Furſtio jacta fundamenta, fœderatis inter primos acceſſit, ingens ad libertatem pondus. Pileum mox juſſu Griſleri præfecti, Altorffii in foro, adorationi publicè expoſitum, cùm nullo honoris ſignô exhibitô prætériiſſet, comprehenſus tyranno ſiſtitur: coactuſque è vertice filioli chariſſimi ſagittâ pomum decutere, poſt rem feliciter peractam, alterâ ſagittâ, quam thoraci inſertam habebat, ſe tyrannum transfixurum fuiſſe, ſi puerum confodiſſet, poſtquam acriter urgeretur, confeſſus eſt. Tum Præfectus, qui vitam vera faſſuro promiſerat, in perpetua eum vincula Suitiam parans abducere, obortâ in lacu tempeſtate, Tellium ſolvit: qui gubernaculô ſumptô, vix multâ vi è fluctibus navem eripit, & eam adverſus Suitiorum terram dirigit, quô locô non multum à litore ingens ſaxum ſuprà undas eminet, quod hodie *Tellii ſaxum dicitur*. In hoc deſilit heros, & ſimul quantô maximô poteſt niſu, navim pedibus in fluctus repellit, ſicque cum filio, arcu & telis, nam hæc omnia cum eo in navem conjecta, dextrè feliciterque eripuerat, curſim feſtinat per Suitiam, in vicum Carum à Cuſſenaco, quò abducendus fuerat, porrectum ad lacum uſque Tuginum. Ibi quærit inſidias, contra quarum locum cùm Præfectus ægrè undis emerſus, perveniſſet, ille telô emiſsô ipſum trajicit, dein revertitur ad ſuos, rem totam ut geſta erat commemorans, Stouffachero, atque Furſtio, qui re prudenter aliquandiu perpensâ, aſcitis undique fœderis ſociis, Kal. Jan. A. C. 1308. in omnibus tribus pagis, arcibus dejectis, libertatis Helveticæ tropæum erexére. Extat noſtrâ ætate ſacellum eô locô, quô Præfectus cæſus eſt, & alterum in ſaxo, in quod Tellius è navi deſilit, perpetua rei geſtæ monumenta. Canitur hodieque apud liberam gentem, non minus ac Guilelmus Arauſionenſis, Belgicæ libertatis auctor, cujus laudibus eoſdem modulos ſuit aptârunt, quibus Tellius apud Helvetios celebratur. Arcus ejus cum gladio, in armamentario illuſtri Reip. Tigurinæ oſtenditur. De hoc Glarean. *deſcr. Helv*, mox ab initio:

> *Cauſam ortus noſtri, qui ſit quoque fœderis auctor,*
> *Tantique imperii, cur malum fronte puſilli*
> *Inviſum certâ figis Guilielme ſagittâ:*
> *Non noſtris puto carminibus celebranda.*

Et in panegyrico Uriæ:

> *Nemo illâ major bellô, nemo acrior armis,*
> *Hæc noſtri fons imperii, quæ prima tyrannos*
> *Corripere eſt auſa, & volitanti plectere ferrô.*

Idem, *ſub finem:*

> *Brutus erat nobis, Uro Guilelmus in arvo,*
> *Aſſertor patriæ, vindexque ultorque Tyrannûm, &c.*

TELLUMO, vim maſculam Telluris, quæ ſemina producit, apud Veteres, denotavit. Ita enim Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 7. *c.* 23. de Tellure: *Eſt igitur Tellus nihil aliud, quam vis, & quidem fœmina, quæ ſemina recipit & nutrit: Vim autem maſculinam, quæ ſemina producit*, Tellumonem *dixêrunt*, vide hîc *infrà*.

TELLUS-LURIS, terræ Dea, rerum omnium mater & alumna: quanquam frequenter pro ipſa terra accipitur. Prima ex elementis in Deos relata eſt: idque laxè acceptâ voce, ut ſignat hunc globum terræ & aquæ, qui opponitur cœleſti, h. e. æthereo & aëreo corpori. Nec enim primitùs inter æthereum, & aëriam ſubſtantiam, diſtinxére; nec, terram colentes, ſeorſim aquam honore dignabantur cœleſti. Imò Sapientes in *Tellure* univerſam coluêre Naturam; quatenus ea, ut fœmina, conſideratur, prout attenditur vis Naturæ ſeminibus, è maſcula Naturæ vi conceptis, novas rerum formas, nova corpora, producens; ſive alia atque alia ſingularia ejuſdem generis ac ſpeciei pariens: Uti maſculam illam Naturæ vim Oſiridem, Saturnum aliiſque nominibus vocârunt, ita fœmineam hanc Iſidem, Opim &c. appellantes. Donec paulatim gliſcente Deorum Dearumque numerô, ſeparatô dignati ſunt cultu terram & aquam; ſeparatô item æthera & aëra. De Ægyptiis tamen non refragatur Voſſius, ſi quis Aquam ab iis priùs cultam arbitretur: de cæteris verò nationum aliter cenſendum eſſe ſtatuens. Namque & Plato *in Cratylo* tradit, Græcorum antiquiſſimos tantummodò coluiſſe Solem, Lunam, Aſtra, Cœlum ac *Tellurem*. Nec mirùm adeò, ſi miſeri illi ab æthereis corporibus prolapſi etiam ſint ad *Telluris* cultum; quando poſt cœlos ea princeps Mundi pars eſt unde & *Cæli* ac *Terræ* nominibus, in Sacris quoque literis, rerum intelligitur univerſitas. Imò Deus die primâ dicitur feciſſe Cœlum & Terram; ut planè his debeatur principatus; utcunque diebus ſequentibus major iis ornatus acceſſerit. Etiam, uti in cœlis Sol & ſidera continuò ſe ingerunt, iis ſenſus: ita in partibus Mundi inferioribus; primò oculis & corporis & mentis, Telluris ſe bona offerebant. Videbant homines hanc eſſe locum & ſedem ſuam: atque eandem eſſe altricem & hominum & omnium animantium: hanc quoque eſſe metallorum & omnium divitiarum productricem. Quas ob cauſas *Heſiodus* principem illi in elementis locum tribuit: uti & *Pherecydes Syrius*. Plato etiam *in Timæo* vocat Deorum antiquiſſimam: ac Avicenna, *l. de Cœlo*, *c. ult.* cenſet *Naturam primo propoſitam ſibi habuiſſe productionem Terræ; dein autem elementa cætera, quia his egeat terra ad cuſtodiam ſui.* Denique propè omnium ea eſt Veterum opinio, *Tellurem* eſſe Antiquam matrem; quam Cœlo nuptam dixêre, quia ut in rerum generatione Cœlum refert marem; ſic in eadem *Tellus* eſſet alma mater. Proin minimè dubium, quin ea præ aliis viſa ſit divinum promereri cultum. Ut mirari quis meritò poſſit, à Scriptore Salomonicæ Sapientiæ cultum eum præteriti. Cùm enim is c. 13. v. 2. referat cultum Cœli, Siderum, Ignis, Aëris, Venti & Aquæ; de *Tellure* ſilet, quam tot Gentes, ut infrà videbitur, coluêre. Præcipuæ, earum Phryges, Syri, Ægyptii, Samothraces, Græci, Romani: è quibus tum Græci, tum Romani, non ſub aliis modò nominibus, ut reliqui; ſed & eô ipſô, quô vulgò hoc Elementum venit, illud venerati ſunt. Apud Athenienſes enim Dii nuptiales fuêre Οὐρανὸς καὶ Γῆ, *Cœlum & Terra*. Quibus connubiô jungendi ſacra illa faciebant, quæ προτέλεια γάμων dicebantur, vide Proclum, *in Plat. Timæum Comment.* 5. Etiam leviculâ immutatione Elementi nomen habes, in Δημήτηρ; ut quæ ſic dicatur, quaſi Γῆ μήτηρ: Item in *Rhea*, quæ per metatheſin ex ἔρα, ut hoc ex Hebr. ארץ *erets*. Similiter apud Romanos, tum Elementi, tum Numinis appellatio erat *Tellus*: quæ & *Tellumo*, ut ſuprà viſum. Et quidem *Telluris* ædes, quæ Romæ prima memoretur, ea eſt, quam extruxére in area Caſſii Spurii, publicatâ an. Urb. Cond. 268. Cicer. *pro Domo* & Val. Max. *l.* 6. *c.* 3. ex 1. Annô quoque 485. P. Sempronius Sophus ædem *Telluris* vovit, cùm, acie jam inſtructâ, adverſus Picentes, terra contremuiſſet, eaque res ingentem Romanis incuſſiſſet horrorem, ſic ut ad pugnandum vix poſſent compelli, uti docet Florus, *l.* 1. *c.* 19. & Oroſius, *l.* 4. Etiam Deæ hujus ædem memorat Plin. *l.* 34. *c.* 6. quam non multùm abfuiſſe à Carinis, indicat Suetonius, *de Illuſtr. Gramm.* item *P. Victor*, qui in quarta collocat Urbis regione, itidem à Carinis non procul. Nec omittendum, quòd *Telluris* cultum primum Meliſſæum quendam inſtituiſſe, Lactantius ex Didymo docet, *l.* 1. *c.* 22. Sed mirum potuiſſe pro Deo coli, quod vulgò omnes pro corpore haberent maximo: eòque ligonibus fodicare, calcare pedibus, ibi etiam excrementis & humore obſcœnô conſpurcare, non vererentur. Stultitiam hanc videbant prudentiores: Itaque dixêre, *Tellurem* eſſe animal, vel partem magni Animalis Mundi. À qua ſententia ſeculô noſtrô non abhorruiſſe videtur ſummus Mathematicus Keplerus. Ita enim is, *l. de Cometis* A. C. 1618. *Facultas mundi ſublunaris Cometam perſentiſcit atque obſtupeſcit, unaque facultates cæteræ omnium rerum ſublunarium.* Ac poſteà. *Facultas telluris, inſolenti Cometæ apparitione conſternata, unô terreſtris ſuperficiei locô multum exudat vaporum, pro qualitate illius partis ſui corporis, hinc diuturnæ pluviæ & eluviones.* Quæ referre eſt refellere. Non malè de *Telluris* cultu ſui temporis homines, his verbis, admonuit Lucretius, *l.* 2. *v.* 654.

> *Hîc ſi quis mare Neptunum Cereremque vocare*
> *Conſtituet fruges & Bacchi nomine abuti*
> *Mavolt, quàm laticis proprium proferre vocamen:*
> *Concedamus, ut hic Terrarum dictitet orbem*
> *Eſſe Deûm Matrem, dum re non ſit tamen apſe.*

Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 4. Gerh. Joh. Voſſ. de *Idolol. l.* 2. *c.* 51. & *ſeqq.* Alios, ut & infrà in voce *Terra*.

Nomina varia, quibus Tellus olim culta.

α. Apia, apud Scythas, Herodot. *Melpomene.* β. *Atergatis*, dicta ab Aſſyriis eſt, ut exponit Phurnutus, παρὰ θεῶν. Vide quoque Macrob. *Sat. l.* 1. *c.* 23. Voſſius tamen, non ſolùm Terram, ſed omnem Naturam Soli ſubjectam, hôc nomine vult intellectam, *l.* 2. *c.* 55. γ. *Bendis*, Thracibus tum Lunam, tum terram ſignabat; more priſcô quô Lunam Terramque eôdem cultu complectebantur. Vide Heſych. δ. *Bona Dea*, apud Romanos appellata eſt, cujus feſtum *Damium*, Doricè Δάμιον, pro δήμιον. ε. *Cabiri* Samothracum, eùm 4. quibuſdam recenſeantur, ex his *Axieros*, Terram frugiferam: *Axiocerſus*, interiorem terram ratione virtutis activæ: *Axiocerſa*, eandem ratione paſſivæ, denotârunt. Interpres Apollonii *Argonaut.* ζ. *Camillus*, Cabirorum quartus, idem cum Mercurio Terreſtri, cui χύτρας ſeu Ollare feſtum ſacrârunt, priorum trium adminiſter fuit. Idem & *Cadoles* dictus. Vide Dion. Halicarn. *l.* 2. η. *Ceres*, apud Romanos terram frugiferam deſignavit, hinc quaſi *Geres* quibuſdam, quòd *fruges gerat*. Intelligenda autem terreſtris Ceres, quæ θεὸς χθονία, & cujus Feſtum χθόνια, Pauſan. in *Corinth.* Cœleſtis enim Luna fuit. θ. *Cybeles* nomine, apud Phrygas fuit celebris: per quam vel ſola, vel præcipuè *Tellus*, indigitata eſt. Cujus varia rurſus nomina, quæ vide ſuprà. ι. *Dea Syria* ſive Hieropolitana, apud Syros, & ab urbe Hieropoli dicta eſt. Vide ſuprà *ſuô locô*. κ. *Derceto*, vide Atergatis. λ. *Dii potes* Latinis, qui Græcis θεοὶ δυνατοὶ, Samothracibus culti, fuêre *Tellus* & *Cælus*, Varro *de L. L. l.* 4. Secundùm Macrobium, *Saturn. l.* 3. *c.* 4. *Jupiter*, i. e. medius & imus æther, cum ſummo aëre: *Minerva* ſeu ſupremus æther, & *Juno*, i. e. medius ac imus aër, cum Terra. μ. Δημήτηρ. Vide *ſuprà*. ν. *Erigone*, eadem ac Atergatis aut Ceres; hinc ſpicas tenet. Vide Baſſum *Comment. in Germanic. Aratea, ubi de Virginis ſigno.* ξ. *Fauna*, quæ & *Fatua*, apud Romanos culta eſt, Voſſ. *l.* 5. *c.* 12. ο. *Flora*, apud eoſdem: Quô nomine *Tellus* plantifera, ac præcipuè florifera intelligenda. π. *Fornax*, apud eoſdem, frumento præerat, ſed cùm *fornacibus* torreretur. ρ. *Hertha*, Germanis in veneratione fuit:

fuit: quibus etiamnum *Erde*: ſicut Anglis *Earth*, ex Græco ἔρα, quod ab Hebr. *Erets*, dicitur. 6. *Hoſtilina*, quòd in ſegete ariſtæ novæ aliæ alias *hoſtirent*, i.e. æquarent, Romanis vocata eſt. 7. *Iſis*, apud Ægyptios, venerationem invenit, eadem cum Cerere. Non univerſa tamen per Iſidem ſignata eſt *Tellus*, ſed ea tantum; quæ a Nilo fœcundata: eoque ex Nili & Iſidis concubitu Orus natus fingitur, i.e. aëris ac terræ temperies, rebus producendis apta, Plut. *de Iſ. & Oſir.* ι. *Juno*, apud Romanos itidem Terram denotavit, nempe Naturam Jovi ſubditam, ſeu aëri. Servius *Æneid. l.* 8. φ. *Lactucina* vel *Lacteus*, à *lactenti* frumento, apud eoſdem cognominata eſt. χ. *Mercurius* terreſtris, vide paulo ſuprà *Camillus*. ψ. *Nodina* vel *Nodinus*, ſeu *Nodotus*, Romanis, à *nodis* & geniculis plantarum dicti. ω *Ops*, vide *ſuô locô*. αα. *Orthesia*, Thracibus in cultu fuit. ββ. *Pachamama* nomine, Peruanis culta eſt. Joſ. Acoſta, *l.* 5. *c.* 4. γγ. *Pales*, vide *ſuprà*. δδ. παμδέχης, cognomen Iſidis. εε. *Patalena*, cùm ſegetes & folliculi *pateſcunt*, Romanis appellata eſt. ζζ. *Pluto* Græcis Romaniſque cultus, *Telluris* divitias indigitavit. Sic ſub *Ditis* nomine Celtis olim *Tellus* culta, unde & originem ſuæ gentis arceſſebant, Cæſ. *de bello Gall. l.* 6 *c.* 17. ηη. *Polybæa*, cognom. Proſerpinæ. θθ. *Pomona*, pomorum Præſes, apud Romanos. ιι. *Proſerpina*, Græcè Περσεφόνη; eadem cum *Tellure*, Il. Tzetzes *in Lycophr.* Sic tamen, ut Ceres, mater ejus, Lunam: ipſa verò, vim Terræ frugiferam notet. Item, ut Ceres ſegetem, ipſa ſemen, ejuſque receptricem terram inferam. κκ. *Puta*, ab arboribus putandis, apud Romanos. λλ. *Rhea*, Phrygibus in præcipuo honore. Vide ſuprà. μμ. *Robigus*, quatenus *robiginem* à ſegete arcere credebatur, inter *Telluris* quoque Deos fuit. νν. *Segeſta*, nomen ſortita à *ſegete*; Plin. *l.* 18. *c.* 2. ξξ. *Sera*, à *ſerendo*: Utriuſque ſimulachrum Romæ in Circo fuit. οο. *Spinenſis*, vide *ſuprà*. Ut & ππ. *Sterculius*: in cujus cultu *Telluri*, fimo lætanti: vel Naturæ virtuti, quâ plantæ, poſt fimum agro adſperſum, feliciter proveniunt, litabatur. ρρ. *Tellus* culta Græcis, Samothracibus, Romanis, Germanis, Scythis, Tartaris, ipſô Elementi nomine, Γῆ, *Tellus*, *Herthus* vel *a* &c. σσ. Θεοὶ δυνατοί, vide paulo ſuprà *Divi potes*. ττ. Τιθώη, Iſidis cognomen. υυ. *Tutulina*, Romanis, quòd *ſegetis* tutatrix. φφ. *Venus* Byblia, Phœnicibus in veneratione, aggregatum quid erat ex Luna & globo Terraqueo, quatenus ab iis generantur omnia, quibus genus nutritur humanum, Voſſ. *l.* 2. *c.* 55. χχ. *Veſta* quoque *Tellurem* ſignavit, Græcis Latiniſque. Vide Suidam in Γῆς ἄγαλμα, & Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 4. *c.* 10. ψψ. *Volutrina*, apud Romanos etiam dicta eſt *Tellus*, ab *involucris* ſegetis &c. Sic apud Scythas Ἀπίας nomine *Tellurem* in honore fuiſſe, teſtis eſt Herodotus *Melpom.* ut alia omittam. Nec verò ſolum tota terra, ſed & partes ejus exiguæ honorem invenêre divinum. Montes pro Diis habuêre Cappadoces & Daci, Voſſ. *Orat. Inſtit. l.* 1. *c.* 5. *ſect.* 39. De Carmelo monte, vide Tacit. *Hiſt.* 2. *l. c.* 78. De Peruanis, Joſ. Acoſtam, *l.* 5. *c.* 2. Apud Græcos Romanoſque urbs Roma pro Numine fuit: quod non κατὰ μεταφορὰν ſolùm, ſed propriè etiam accipiendum eſſe, hinc patet, quòd *inter ſidereos recepta polos*, dicitur Claud. Rutilio, *Itiner. l.* 1. & templum Romæ habuit, cujus meminêre Livius & alii multi: uti pluribus dictum Voſſio, *Orat. Inſtitut. l.* 4 *c.* 6. *ſect.* 5. &c.

TELLUS, neſcio quis pauper, cujus inopiam Solon Crœſi divitiis feliciorem eſſe prædicavit. *Plutarch.*

TELMERA. urbs Cariæ, *Stephan.*

TELMESIUS. Thebanorum mons, Paleph. *c.* 29.

TELMESSUS, urbs Cariæ, in qua excellebat olim Aruſpicum diſciplina, Tullius, *de Divin. l.* 1. Strabo tamen, non Cariæ, ſed Lyciæ facit oppidum prope promontor. *Dædala* dictum, *l.* 14. Claruit certè Aruſpicinæ gloriâ, uſque ad ætatem Alexandri M. quâ Ariſtander floruit *Telmiſſenſis*, in hac arte celeberrimus, & magno illi Regi apprimè charus. Vide Q. Curtium Rufum. *l.* 4. *c.* 2. Arrianum *de geſtis Alex. Mag. l.* 1. Rigaltium *obſervat. ad Artemidorum, l.* 1. *c.* 33. Plinium, *Nat. Hiſt. l.* 17. *c.* 25. Tertullianum *de Anima*, *c.* 46. Alios: Et eſt egregia concertatio de cadavere Alexandri, inter Ptolemæum & Perdiccam, finita ab Ariſtandro, apud Ælianum, *Hiſt. Var. l.* 12. *c.* 64. Ad eoſdem *Telmeſſenſes*, primum Onirocritices ſeu Interpretationis Somniorum inventum quidam trahunt, inter quos Tatianus eſt Martyr: quod tamen non de inventione, ſed frequenti exercitio ſumendum exiſtimat Dempſterus. Nec plus infertur ex Tertulliani *loco cit.* *Telmiſſenſes enim nulla ſomnia evacuant, imbecillitatem conjectationis incuſant.* Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiquit. Rom. l.* 2. *c.* 2. Salmaſ. *ad Solin.* ubi urbem hanc Lyciæ ultimam & initium Aſiæ minoris, inſuper portu celebrem, fuiſſe docet, *p.* 782. & *ſeqq.* nec non in voce *Telmiſſus*.

TELMISINA, nomen urbis de qua vide Voſſ. *ad Juſtinum, l.* 11. *c.* 7.

TELMISSUS, urbs Piſidiæ, de qua ſic vir magnus, *de Phœn. Colon. l.* 1. *c.* 6. Solymi, inquit, Strabone authore, *l.* 13. *Termiſſenſes* appellantur à *Termeſſo* promontor. cui imminet Solymus: Τῆς γὰρ Τερμησσέων ἄκρας, inquit, ὁ ὑπερκείμενος λόφος καλεῖται Σόλυμος, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Τερμησσεῖς Σόλυμοι καλοῦνται. Ubi lege *Telmiſſum*, & *Telmiſſenſes*. Nam pro Τελμισσέων libri ſcripti habent Τελμησσέων, ut obſervatum eſt à Caſaubono. Sic in his verbis *l.* 14. Ὑπέρκειται δ' αὐτῆς τὸ Σολυμαῖον, καὶ Τέρμησσος Πισιδικὴ πόλις ἐπικειμένη τοῖς στενοῖς. Ubi malè pro *Telmiſſo* legi *Termiſſum* patet ex *Euſtath.* qui hunc ipſum locum ſic citat, ubi de Phaſelide, habet enim Τελμισσός. Sed & Arrianus, *l.* 1. ἀναβάσ. conſtanter ſcribit Τελμισσὸν & Τελμισσεῖς. Et *Heſychio* Τελμισσεῖς ſunt ἔθνος περὶ Λυκίαν; & apud Cicer. *de Divin. l.* 1. *Telmeſſus in Caria eſt.* Suidas etiam habet Τελμισσεῖς, ex Polemone ac Dionyſio Chalcidenſi, qui ſcripſit urbium origines. Et verò Solymorum linguâ *Telmiſſus* erat תלמיס *Tahalmis.* Nempe *halmis* Ebræis *rupem* ſonat, & ad formam nominis pertinet ת præpoſitum: Quod à ſaxo deductum ſeu monte prærupto cui incumbebat. *Arrianus*: χωρίον δέ ἐστι ἐν ἀμφοτέρω ὑψηλὸν καὶ πάντη ἀπότομον. *Nic. Lloydius.*

TELMISUS, fluvius Bœotiæ, Theſpias alluens: à quo circumfluo mons *Telmeſſius*, *Orph.*

TELMON, nomen viri, 1. Paral. *c.* 9. *v.* 17.

TELO Martius, *Antonin.* Galliæ Narbonenſis portus. Hodie *Tolon*, vel *Toulon*. Urbs eſt munita Provinciæ, cum portu capaciſſimo, in ora maris Mediterranei, & armamentario inſtructiſſimo. Ibi regia claſſis præparatur, 15. leuc. à Foro Julii, 2. ab Olbia. In planitie, probeque culta. Epiſcopalis eſt ſub Archiepiſcopo Arelatenſi ultima. An à Telone Martio, qui huc coloniam duxit? an à Telone celebri apud Lucan. *in Pharſalia l.* 3. *v.* 592. nauclero? an à Tolumno Gotho, qui ſub Theodorico Italiæ Rege urbem reparavit, dicta? An potius à Marte, & Græco Τέλος, vel Τελώνης, quòd ibi portoria & tributa à mercatoribus publicani, nomine Maſſilienſium, qui fortè urbem hanc condidêre, exigere ſolerent? Ab Henrico IV. egregiè munita eſt. Vetuſtiſſimus ejus Præſul S. Honoratus fuit, cui Cyprianus, auctor vitæ S. Cæſarii Arelatenſis ſucceſſit. Boucheus *Hiſt. de Prov.* Moret. *Dict. Hiſt.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. &c.*

TELOBIS, Hiſpaniæ Tarraconenſis in Jaccetanis oppid. *Ptol.* *Torroella Moletto.* Apud Emporias, inde 1. leuc. Palmos verſus 5.

TELON, Maſſilienſis, navigandi & aſtrorum peritiſſimus. Lucanus, *l.* 3. *v.* 592.

Dirigit hanc puppim miſeri quoque dextra Telonis,
Quâ nullum melius, pelago turbante, carinæ
Audivere manum, nec lux eſt notior illi
Craſtina, ſeu Phœbum videat, ſeu cornua Lunæ.

TELON, Oebali pater. Virgil *l.* 7. *Æn. v.* 734.

——— *Quem generaſſe Telon Sebethide nymphâ*
Fertur, Teleboum Capreas cum regna teneret.

TELONARIUS, qui TELONIUM exercet, publicani ſpecies, *l.* 3. Cod. Theod. *De Indulg. debit.* Publicanus namque, ſive terrâ, ſive mari aut flumine vectigal exigit: *Telonarius* autem propriè eſt, qui mari aut flumine. *Moſchopulus*, τελώνης ὁ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ δασμοῦ ἐπαργῶν. Cujuſmodi officiô functus eſt Sabinus, Veſpaſiani pater, qui, ut ait Suetonius, *publicum quadrageſimæ in Aſia egit. Manebantque imagines à civitatibus ei poſitæ, ſub hoc titulo* ΚΑΛΩΣ ΤΕΛΩΝΗΣΑΝΤΙ, *in Veſpaſ. c.* 1. i.e. BONO QUONDAM TELONARIO, aut qui bene telonium exercuit, uti interpretatur Theod. Marcilius. Sequenti ævô *Telonearius*, dignitas fuit Palatina, apud Franciæ Reges, ſicque dicebatur, qui omnibus Regni portitoribus præerat, & ab ipſis portoria recipiebat. Sic Helmigarii, *Mercati Palatii* Telonearii, meminit Hincmarus Rem. *Opuſc.* 35 namque, uti ex *telonium*, proceſſu temporis, *teloneum*, ſic & *tolonium*, factum eſt. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & hîc ubi de *Publicanis*, & *Vectigalibus*.

TELONIUM, pagus Batavorum, apud Lugdunum, inde vix 1. milliar. verſus oſtium Rheni diſtans. *Rymborch*, vel *Reynsburch*.

TELONIUM, domus erat mari Galilææ juxta Capharnaum adjacens, in tribu Nephthalim, in qua publicani, hoc eſt, qui publica Senatus populique Romani tributa & vectigalia à ſubditis pendenda, certô conſtitutô pretiô redemerant, ea à prænavigantibus & applicantibus recipiebant.

TELONUS, fluvius. Vide *Tolenus*.

TELOS, vel TELUS, inſula maris Carpathii, ante Gnidum urb. Cariæ, quæ *Agathuſa Callimacho*, teſte Plin. *l.* 4. *c.* 12. Unde *Telina unguenta* eidem Plin. *l.* 13. *c.* 1. *Epiſcopia Sophiano.*

TELPHUSSA, fons, cujus aqua adeo frigida eſt, ut Tireſias vates ex ea bibens ſenex obierit. Item urbs Arcadiæ, à *Telphuſſa* Nympha Ladonis filia id nomen habens, *Steph.*

TELPHUSSIUM, vel TILLPHOSSIUM oppid. Bœotiæ, ubi laudatus Bacchus eſt à *Pindaro*. Item mons & fons ibidem.

TELUM, cujus mentio *in XII. Tabb.* *Qui noctu furtum faxit, aut interdiu telis ſe defenderit, tum domino cum clamore teſtificanti occidere jus eſto. Si neque noctu, neque ſe telô defendens prehendatur, virgis cæſus, ei, cui furtum fecit, addicitor.* Cajo idem vulgo *dictum eſt, quod ab arcu mittitur, ſed nunc omne ſignificat, quod mittitur manu. Ita ſequitur, quòd & lapis & lignum & ferrum hôc nomine contineatur: dictumque ab eo ſit, quòd in longum mittitur, Græcâ voce figuratum,* ἀπὸ τοῦ τῆλε Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. Salmaſ. verò vocis etymon arceſſit à *tego*, ſicque dictum vult, quaſi ἀμυντήριον, *quô vim à nobis arcemus, quô nos contra inſultum alterius tuemur. Tegere* enim quoque tueri eſt, ut vidimus. Fuêre hæc Heroicis temporibus gravia admodum, unde Poetæ, in majus omnia augentes, tanti illa ponderis Heroibus ſuis aſcribunt, ut ab alio nemine torqueri potuerint, ad vires eorum indicandas. Statius, *Theb. l.* 4. *v.* 176.

Prominet arce gigas, atque uni miſſilis illi
Cuſpide præfixâ ſtat frondibus orba cupreſſus.

Unde *telum arboreum*, Virg. *Æn. l.* 12. *v.* 888. *telum ingens*, Claudian. de Marte *in Eutrop. l.* 2. *v.* 165.

Tunc adamante gravem, nodiſque rigentibus, haſtam
Telum ingens, nullique Deo jaculabile torſit.

Inſula jaculabilis, Sidon. *Epithalam. Polemii* &c. Veriora, quæ ex Sacris hanc in rem habemus. Ea fracta, tropæorum truncis affixa, legimus apud Virgilium, *Æn. l.* 11. ubi, præter galeam, thoracem, clypeum, aliaque, *tela* quoque *trunca* Mezentii, in tropæum appenſa memorat, *v.* 9. Hinc Prudentius quoque *in Symmachum*, *l.* 2. *v.* 560. narrat,

Suſpenſa gravi telorum fragmina trunco.

Venenata ea, occurrunt paſſim: de cujuſmodi *telis*, acutè Sidonius *Panegyr. Majoriani*,

Spicu-

Spiculaque infuſum ferro latura venenum,
Quæ feriant bis, miſſa ſemel ———

Et quidem hujus rei nec veteres Germanos puduiſſe, teſtis eſt Sulpitius Alexander, ubi de Francis; nec Imp. Græcos, docet Nicetas Choniates, ubi de Joanne Comneno ſui ipſius inſidiis peremto, vide notata Dauſqueio, *Commentar. ad l.* 15. *Silii Ital.* Ut minus mirum ſit, ſi idem de Getis, apud Ovidium, de Parthis apud Lucanum, de Afris apud modo dictum Poëtam: & nominatim de Æthiopibus apud Claudianum legamus. Qua de re dicemus plura infrà, ubi de *Veneno.* Ad divinationem porrò adhibita variè. Sic inter alia Ezech. c. 21. v. 21. *Stetit Rex Babylonis in capite viæ, in bivio, ad divinandum divinationem, expolivit tela.* Species fuit βελομαντείας, juxta Kimchium, *Quia acuebant & expoliebant acum ferri telorum, ut valde ſplenderet & conjectures in ea viderent, quod futurum erat; quomodo vident in ungue poſitis manus, ita etiam in gladio vident, & in ſpeculo.* Unde patet, pertinuiſſe hanc divinationem ad Κατοπτρομαντείαν &c. Sed & *Telum*, quodvis adjumentum ac inſtrumentum quandoque notat. Cicer. *de Amicitia, c.* 17. *Nec mediocre telum ad res gerendas exiſtimare oportet benevolentiam civium.* Et apud eundem, *l.* 7. *Ep.* 16. *ad Trebatium, hic verſus citatur ex vet. Poëta,*

Ubiquequaque ſapere oportet, id erit telum acerrimum,

ὅπλον ἰσχυρότατον, Salmaſ. *ad Solin. p.* 1319. &c.

TELUMNUM, Aquitaniæ urbs, *Auſonio.*

TELYS, Sybaritarum tyrannus. Herodot. *l.* 5.

TEMALA, urbs & fluv. Indiæ extra Gangem, *Ptolem.*

TEMARETUM, oppidul. Africæ, Zocotoræ Inſul. præcipuum in ora Æthiopiæ inferioris, ſedes Principis.

TEMATHEA, Meſſeniæ mons, Pauſan. *l.* 4. *Monte di Coron.*

TEMBASA, Lycaoniæ oppid. in Tauro monte, Plin. *l.* 5. *c.* 27.

TEMBRIUM, urbs Phrygiæ, Charax *Tymbrium* vocat. *Steph.*

TEMBRIUS, fluv. juxta Pontum. Orpheus *in Argon.*

TEMBROGIUS, Phrygiæ fluv. in Sangarium influens, teſte Plin. *l.* 6. *c.* 1.

TEMBROS, urbs Cypri, in qua Helates Apollo colitur, *Steph.*

TEMENIA, urbs Phrygiæ, *Idem.*

TEMENIUM, locus Meſſenes, ubi Temenus ſepultus eſt, Idem, Item vicus in Argia ad Argolicum ſinum, *Strabo.*

TEMENOS, locus Siciliæ infra Epipolas, juxta Syracuſas. Incola *Temenites.* Eſt & *Temenites* collis in Thracia juxta Triballum: *Stephan.*

TEMENTHES, Rex Ægypti, à Pſammeticho ſervo ſuo, ut habet Polyænus ſublatus; qui Ammonis oraculum de regno conſuluit, apud Polyænum, *Strategem. l.* 7. *c.* 3. Fuit ex particularis Ægypti Regulis, qui poſt Thebanorum Regum potentiam collapſam, ſurrexère, vide ſuprà *Dodecarchia.* it *Pſammetichus I.*

TEMENUS, frater Creſphontis Heraclides: poſt feliciter recuperatam Peloponneſum, in diviſione illius *Argos*, uti fratres ejus Creſphontes Meſſenem & Ariſtodemus Spartam, nactus eſt. Vide ſuprà voce *Ariſtomachus.* Ejus verò poſteris Argivi τὸ ὄνομα τῆς βασιλείας μόνον, *nomen regni ſolum*, reliquerunt. Pauſan. *l.* 2.

TEMERANI, apud Calecutenſes, Deus mundi conditor, cui vicarium *Deum* attribuunt. Vide ſuprà *Deum*.

TEMERARII, vide ſuprà *Audaces.* Addo hîc *temerariam deſperationem*, ab Arnobio, *l.* 6. tribui illis, qui divinam iram contemnentes, ſimul omnem ſalutis abjiciunt curam verè deſperati & ἀπεγνωκότες. Et certe προπέτειαν, *temeritatem* cum ἀπονοίᾳ Demoſthenes quoque jungit *adv. Leocharem.* Naſcitur autem temeritas ſæpe à promptitudine, quæ, ſi nimia eſt, τόλμα eſt planè ἀλόγιστος, unde loquacitas emergit ac temerarius ſermo, e quibus omnibus conflatur ἀπόνοια. Graphicè Poëta,

Ingenium velox audacia perdita, ſermo
Promptus ———

Hinc *temeritatem* ac temerariam futilitatem *cum deſperatione*, idem Arnobius jungit etiam *l.* 1. Τόλμαν ἀξύνετον illiuſmodi velocitatem ingenii vocat Dionyſius Halic. *l.* 6. ubi de L. Junio Bruto, plebis Rom. in prima ſeceſſione anteſignano. Θερμότητα quoque Æſchylus *Thebaide*, ubi nautas temerariâ in Deos deſperatione deteſtandos, θερμοὺς vocat, eoſque τοῖς εὐσεβέσιν opponit &c. Heraldus ad *Arnobium, l.* 6.

TEMESA, meliùs TEMPSA, urbs fuit ampla Brutiorum, in ora maris Tyrrheni prope Sinum Hipponiatem: ære celebris, ab Hannibale & Romanis exciſa. Juxtà erat ſacellum Politæ, uni ex Ulyſſis comitibus, ſacrum, quod à Barbaris violatum, graves in illos pœnas exercuit. Ejus rudera hodie *Torre Loppa*, in Calabria Citeriore in limite Ulterioris *Brietiò*, teſte, 4. mill. paſſ. ab oſtio Sabati fluvii, in Meridiem, 6. à Marturano in Occaſum. Quanquàm aliis ſit *S. Lucido*, caſtrum prope oram maris Tyrrheni, 4. mill. paſſ. à Paula in Meridiem. Hinc *Temeſæus*, Ovid. *Faſt. l.* 5. *v.* 440.

Rurſus aquam tangit, Temeſæaque concrepat æra.

Proverb. *Temeſæus Genius*, de pœna res ſacras violantibus imminente. Vide ſuprà. Pauſanias, *l.* 6. rem paulo aliter ſic memorat: Politâ ab incolis, propter ſtupratam virginem, interfectô, larvæ illius, niſi quotannis oblatâ virgine placarentur, graſſari in illos, atque omni ſexui perniciem afferre ſunt ſolitæ: ſicque Genius Temeſæus in proverbium abiit. Gravia enim mala alicui minitantes, dicere ſolebant. *Aderit Temeſæus Genius.* Fuit & *Temeſe Steph.* aliiſque oppidum Cypri. Vide *Tamaſſus.* Item ubi de *Brettiis.* Cæterùm, Auſonios habuit conditores; & æris fodinis olim inclaruit. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Unde *Temeſæa æra*, Ovid. *Faſtor. l.* 5. *v.* 441.

Rurſus aquâ tangit, Temeſæaque concrepat æra,
Et rogat, ut tectis exeat umbra ſuis.

Ubi de ſacrificio agitur, ad ſpectra fuganda ſuſcepto: ad cujus finem crepitus fiebat, ut volens diſcederet umbra. Et ſanè æris tinnitum ad ſpectra ſolvenda aptum eſſe, credidit vetuſtas, ut videre eſt apud Theocriti Scholiaſten. Fuêre & in ſuccurrendo Lunæ labori nobilia olim hæc æra, Hadr. Junius, *Animadverſorum l.* 3. *c.* 11. Quò nomine an tintinnabula vel campanæ intelligenda ſint, quærit Magius, *de Tintinnab. c.* 1. ubi ſic habet: *Campanam quoque à Campania urbe dictam opinantur, ab ære ſcilicet Campano, vel quod in urbe Campania primum reperta ſit. Sane à Temeſa; Campaniæ urbe, in qua æris extiterit vis ingens, quidam ab Ovidio Temeſæa æra dici autumant.* Similis celebritas Dodonæorum fuit lebetum, ut viſum eſt *ſuô locô.*

TEMESEUS, fœnerator quidam, quem Eutymus Locrenſis athleta coëgit reddere, quicquid uſurariô quæſtu ſibi paraverat.

TEMESIUS Clazomenius, Abderæ Thraciæ urbis fundamenta primus jecit, ſed nihil fructus inde à Thracibus retulit, utquem expulerint. Poſteà verò, cùm eò coloniam duxiſſent Teji, ab his divinis honoribus cultus eſt. Herodotus *in Clio*, ὑπὸ Τηΐων ἐν Ἀβδήροισι ὡς ἥρωος ἔχει· ubi quidem heroici ſolùm honoris meminit, ſed is in conditoribus urbium divinus eſſe conſuevit. Voſs. *de Idololat. l.* 1. *c.* 39.

TEMESNA, provinc. Fezzæ regni, in ora Oceani Atlantici, à quo terminatur ab Occidente, à Septentrione, Fezzâ provinc. ab Ortu *Chaus* provinc. à Meridie Duccalâ & Tedleſâ provinciis regni Marochii.

TEMESVARIA, vulgò TEMESWAR, urbs ampla & munita Hungariæ. *Temeſia* etiam quibuſdam ad fluv. *Temes*, in limine Tranſylvaniæ, 5. leucis German. à Lippa in Africum; Belgradum verſus 10. circiter. Caput Comitat. *Temeſvarienſis*, qui à 100. annis ſub Turcis. Poſtquam enim Solimannus ab urbis obſidione à Gregorio Vaivoda ac Caſtaldo ſubmotus eſſet, mox tamen, ob Vaivodæ necem diſſidiô ortô, victiſque Hungaris, reverſus, eam acerrimè oppugnatam, ad deditionem compulit, in deditos, Præfectum inprimis Loſantium, immaniter ſæviens, A. C. 1151. Thuan. *l.* 9. & 11. Terminatur hic Comitatus à Septentrione Chonadienſi Comitatu, ab Ortu Tranſylvaniâ, à Meridie Danubiô ſeparatur à Servia, uti ad Occaſum Tibiſcô fluv. à Comitatu Bodroghenſi.

TEMETUM, Græcis ἄκρατον, item μέθυ, vinum meracum, cujus uſu fœminis Romanis olim interdictum, loream, paſſam, murrinam, aliaque id genus potu dulcia, ejus locô uſurpantibus, uti diximus ſuprà voce *Lorea*, plura vide infrà ubi de *Vino.* Addo ſaltem cauſam ſeu fabulam potiùs, cur mulieres Italicæ vinum non biberint, poſtquam Herculi potum petenti aquam mulier porrexit, in Athenæi *Canu* haberi, *l.* 10. *c.* 13. cui junge Dionyſium Halicarnaſſ. *l.* 1. Pliniumque *l.* 14. *c.* 13. Atque hinc inſtitutum, *ut cognatis oſculum* ferrent, ex Gellio notum &c.

TEMIAMUM, vulgò TEMIAM, regnum Nigritiæ. Terminatur à Septentrione Gangarâ regnô, ab Occidente regnô Biro, à Meridie Nigrô fluv. ab Ortu deſertis *Sert* & *Seu.* Ejus urbs præcipua Temicanum. Teſte *Davitô.*

TEMNES, Sidoniorum Rex, civitatis proditorem interfici curavit. *Diod.* Sic. Oroſius, *l.* 3. *c.* 7.

TEMNOS, Æolidis urbs mediterranea ultra Hermum fluv. patria Hermogoræ. Plin. *l.* 5. *c.* 30. *Steph.* Populi *Temnitæ.* Item mons inter Aſiam & Thebeum campum. *Ptol.*

TEMO, Varroni, *l.* 6. *de LL.* à *tenendo*, quòd plauſtrum teneat ac gubernet. Græcè ῥυμός; in antiquis curribus duplex erat. Veteres enim, ut paſſim ex antiquis monumentis, nummis, annulis, videre eſt, quatuor equos ſic jungebant, ut duplici *temone* equis interjectô, perpetuum jugum omnibus conjiceretur. Tum nullus in quadriga funalis equus fuit, ſed omnes jugales, quorum duos ſiniſtros temo unus interjectus continebat, duos dexteros alter temo. Donec Cliſthenes Sicyonius rationem hanc immutavit & *unô temone* currum fecit, ac mediis tantùm duobus jugô junctis, eis ſingulos adjunxit ex utraque parte lorô vinctos, uti videre eſt pluribus, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 897. Ejus pars ima *Buris*, quod vide. Paxillô *temonis* (clavô ſcil. ligneô per medium temonem trajectô, cui vinculum adſtrictum) jugum temoni in plauſtro Gordii detraxiſſe Alexandrum M. cùm alii gladiô nodum ſolviſſe ſcribunt, tradit Plut. *in eo, c.* 8. In *Cod.* Theodoſ. *Temonis onus, Neceſſitas, Temonaria functio*, munus dicitur *Temonariorum* (quibus *aurum tironum*, i. e. adæratio eorum & pretium ſolvebatur, quippe ad tironum præbitionem provinciæ tenebantur) atque inter vilia munera reponitur, locis à Jac. Gothofredo indicatis *ad leg.* 7. *de Tiron.* ubi de vocis etymo conjecturam ſuam profert.

TEMPE, regiuncula Theſſaliæ, cum urbe Epiſcopali nunc *Lycoſtomo*, in valle amœniſſimâ, per quam Peneus fluv. decurrit, à Poëtis celebrata, inter Lariſſam, & oram maritimam, montibus Olympô, Oſſâ, & Peliô cincta; ubi aqua æs erodit, Plin. *l.* 4. *c.* 8. & 31. *c.* 3. De quâ Ælian. *l.* 3. *c.* 1. Ovid. *l.* 1. *Met. Fab.* 11. *v.* 568.

Eſt nemus Æmoniæ, prærupta quod undique claudit
Silva: vocant Tempe; per quæ Peneus ab imo
Effuſus Pindo ſpumoſis volvitur undis;

Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 317.

Paſtor Ariſtæus fugiens Peneia Tempe.

Hinc *Theſſala Tempe*, Ovidio, *l.* 7. *Met. v.* 222. & Horat. *l.* 1. *Od.* 7. *v.* 4. qui *l.* 3. *Carm. Od.* 1. *v.* 24.

Non Zephyris agitata Tempe.

Virgil. ob frigiditatem laudat *Georg. l.* 2. *v.* 469.

——— *Aut frigida Tempe.*

Nugantur Grammatici, cùm *Tempe* dicta eſſe putant, tanquam τέμνε vel τέμνω· A religione loci nomen hoc inditum eſt. Itaque rectè Mela, *l.* 2. *c.* 3. *Hic ſacrô nemore nobilia Tempe.* Ἀ τέμνω enim fit τέμενος, & contractè τέμνος. Pro eô verò Macedones & Æoles, quibus ubique placet π, ἀντὶ τοῦ μ, dicebant τέμπος. Itaque τέμπος æque ac τέμενος & *lucum* & *fanum* ſignificat. Hinc quoque Romani

ſuum fecêre *tempus*, cujus tantùm ſupereſt diminutivum *tempulum*, vel *templum*, obliteratô priori ad vitandam ambiguitatem ejuſdem, ſed aliud ſignificantis vocabuli. Qui τέμπη interpretantur ἐν τοπῷ, illi non vocem exprimunt, ſed ſitum deſcribunt. *Iſ.* Voſſius, *in Mela loc. cit.* Eſt qui τέμπεα, ab Ebræo צפן deducit, i.e. *abſcondere*. Sanè Ovidius, *loc. cit.* Tempe deſcribit per nemus *Prærupta quod undique claudit Sylva.* Unde Seneca *in Troadibus, Actu* 3. v. 815.

> ——— *Theſſali montes & opaca Tempe.*

Statius, *Theb. l.* 6. *v.* 88.

> ——— ——— *Umbroſaque Tempe.*

Idem, *l.* 10. *v.* 119.

> ——— *Tenebroſaque Tempe.*

Lucanus, *l.* 8. *v.* 1.

> ——— ——— *Nemoroſaque Tempe.*

Sunt & *Tempe* Bœotiæ, quæ *Teumeſſia* dicuntur à Teumeſſo oppid. Stat. *l.* 1. *Theb.* v. 485.

> *Illius in ſpeciem, per quem Teumeſſia Tempe.*

Ovidius, *l.* 7. *Met.* v. 371.

> *Inde lacus Hyries videt, & Cycneia Tempe.*

Sunt & alia in Sicilia. Ovid. *l.* 4. *Faſt.* v. 477.

> *Hinc Camerinam adiit, Thapſonque & Heloria Tempe.*

Denique loca quælibet amœna, nemora præſertim atque aquas habentia καλλιχόρευτικά, *Tempe* vocamus. *Nic. Lloydius.* Apud Græcos recentiores, Τέμπη, montium anguſtiæ ſunt, *clauſuræ*, uti docet Car. du Freſne *ad Alexiadem, p.* 328.

TEMPESTAS, Romanorum numen. Ovid. *Faſt. l.* 6. v. 193.

> *Te quoque Tempeſtas, meritam delubra fatemur,*
> *Cùm penè eſt Corſis obruta claſſis aquis.*

Ædes ei à M. Marcello extra portam Capenam fuit conſtructa, cùm is liberatus eſſet à periculo & *tempeſtate*, quam, cùm in Corſicam & Sardiniam navigaret, paſſus erat. Joh. Roſinus, *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 21. Hinc *Tempeſtarii*, in *Capitular.* Aquiſgran. ann. 789. c. 93. *qui tempeſtates & alia maleficia faciunt*, in *Capitul.* 2. *ann.* 805. c. 25. *emiſſores tempeſtatum* alibi, Græcis Νεφοδιῶκται, in Synodo Trull. *can.* 61. Magi videl. quos ventis imperare, *tempeſtates* ciere ſedareque, Poëtæ paſſim teſtantur. Tibullus, *l.* 1. *El.* 2. v. 51.

> *Quum libet, hæc triſti depellit nubila cœlo,*
> *Quum libet, æſtivo convocat orbe nives.*

Ovidius, *Amor. l.* 1. *El.* 8. v. 9.

> *Cùm voluit, totô glomerantur nubila cœlô,*
> *Cùm voluit, puro fulget in orbe dies.*

Empedocles, apud Laërtium, *l.* 8. *c.* 59.

> Θήσεις δ' ἐξ ὄμβροιο κελαινοῦ καίριον αὐχμὸν
> Ἀνθρώποις, θήσεις δὲ καὶ ἐξ αὐχμοῖο θερείου
> Ῥεύματα δενδρεόθρεπτα, τά τ' ἐν θέρει ἀήσονται &c.

Quam de *Tempeſtariis* opinionem pluribus ſuggillat Agobardus Lugdun. *l. de Grandine & Tonitru.* Vide quoque Delrium, *Diſquiſ. Magic. l.* 2. *quæſt.* 11. P. de Valle *Tom.* 2. *Ep.* 5. Alios; nec non Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *Hierolex.* De *Tempeſtate Cypriana*, diximus ſuprà. Addam hîc ſaltem locum Procopii ſub fin. *l.* 1. qui Latinè ſic habet, *Nautæ verò non parebant: littus enim illic portu carere dixerunt &* tempeſtatem *inſignem ſtatim maximè futuram videri*, ἣν δὴ οἱ ἐπιχώριοι Κυπριανὰ καλοῦσι, *quam indigenæ Cypriana vocant.* Vide quoque Meurſium, *Gloſſar.* & Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Κυπριανά.

TEMPESTIVA Convivia, apud Sueton. *Calig. c.* 45. *Senatum populumque objurgavit edictô, quòd Cæſare præliante* tempeſtiva *convivia, circùm & Theatra & amœnos ſeceſſus celebrarent*: ſunt quæ horâ ſolitâ maturiùs ac *tempeſtivius*, de meridie videl. inibantur, ut ferè moris erat in ſumptuoſioribus conviviis, & quæ feſtis diebus agitabantur, quod *de die epulari* quoque dicebant, ut vidimus. Atque hæc, uti temporiùs iniri, ſic etiam ſeriùs finiri, de more fuit, adeò quidem ut etiam in multam noctem protraherentur, & uſque ad galli cantum. Silius de Campanis, *l.* 11. v. 41.

> ——— *medioque dierum*
> *Regales epulæ, atque ortu convivia Solis*
> *Deprehenſa* ———

Unde de Piſone Cicero, *ubi galli cantum audivit, avum ſuum revixiſſe putat, menſam tolli jubet.* Et de Nerone Sueton. *c.* 27. *epulas à medio die ad mediam noctem protrahebat.* Non tamen hinc, quòd *in intempeſtam noctem* producerentur, *Intempeſtiva* hujuſmodi convivia dicta ullibi reperias, quod Erudito Viro placuit, ſed à *tempeſtiva commiſſione* illis nomen eſt datum: quamvis reverâ & intemperantes hæ epulæ, & ſuô ſenſu *intempeſtæ* fuerint. Stata verò & legitima cœnæ hora decima fuit, imò & ſeriùs cœnabant homines actioſi & in re ſua vel publica occupati. Martialis. *l.* 7. *Epigr.* 50. v. 11.

> *Hunc licèt à decima, neque enim ſatis antè vacabit,*
> *Sollicites; capiet cœnula parva duos &c.*

Vide Salmaſ. *ad Florian. Vopiſci, c.* 6. & ſuprà paſſim.

TEMPLA, loca dicuntur publica, in Dei honorem erecta, ejuſque cultui deſtinata. Aliàs *Sacræ Ædes, Fana, Delubra, Baſilicæ, &c.* quæ tamen voces, rem accuratiùs penſiculanti, non unum idemque penitus deſignant. Clemens, cui Euſebius aſtipulatur, non aliunde ſacrarum Ædium originem deductam putat, quàm à ſepulchris, quæ quidem magnificentiùs condita, *Templorum* appellatione primùm vocata ſint. Eunapius certè *in vitis Sophiſtarum*, ſuggillat Chriſtianos, quòd ad mortuorum ſepulchra convenirent, tanquam ad novos Deos. Primos autem omnium Ægyptios Diis & aras & ſimul ſacra & *Delubra* ſtatuiſſe, docent Herodot. *l.* 2. & Strab. *l.* 17. In Græcia primus Deucalion Deorum *Templa* ædificavit, & civitates condidit, Apollon. *l.* 3.

> Ἰαπετιονίδης ἀγαθὸν τέκε Δευκαλίωνα,
> Ὃς πρῶτος ποίησε πόληας, καὶ ἐδείματο νηοὺς
> Ἀθανάτοις ———

His remedia olim inventa affixêre priſci, unde non minor, quàm à ſtructura, Templi Epheſini fuit gloria. Sic apud Græcos in Æde Æſculapii, Apollinis, atque etiam ipſorum Morborum ſacris locis, remedia contra morbos uſu valida affigi, ſimulque morbi genus, ſigna & ſymptomata deſcribi ſolita ſunt. Idem mos apud Romanos fuit, teſte Valer. Maxim. *l.* 2. *c.* 5. *ex.* 5. qui Febrem, quò minus noceret, templis coluerunt, in quæ remedia delata. Aſylorum item præſtitêre vicem, tum apud Romanos, apud quos Solis Templum Heliogabalo ſecuritatem præſtitit, ne à Macrino interficeretur, tum apud Chriſtianos medii ævi, unde legimus Bonifacium V. inſtituiſſe, ut ad *Templa* confugientes ſalvi eſſent, Volaterr. *l.* 22. *Anthrop. &c.* Alaricum quoque edixiſſe, ne illi læderentur, neve eorum bona diriperentur, qui in Apoſtolorum *Templa* ſe recepiſſent, Auguſtin. *de Civ. Dei, l.* 1. & 2. In iiſdem jurare olim Chriſtianos ſolitos eſſe refert Gregor. M. *l.* 5. *ep.* 33. Sic Armenii in templo Anaitidis Deæ, Græcique in Jovis Olympii templo, jusjurandum de rebus magnis præſtitiſſe, leguntur, apud Alexand. *l.* 5. *c.* 10. Non intravit templum Victorinus Rhetor, apud Auguſtin. *l.* 8. *Confeſſ. c.* 2. Omnia in Ægypto templa obſeravit Cleopes, Ægypti Rex, ne populus Diis ſacra faceret, Herodot. *l.* 2. Portatile *Templum* habuit Conſtantinus Magnus, Nicephor. *l.* 7. *c.* 46. Euſeb. &c. Apud Æthiopes Chriſtianos, niſi nudis pedibus, intrare templum non licuit, Oſorius, *l.* 9. *&c.* Magnificum fuit olim templum Dianæ Epheſinæ, in quo extruendo ornandoque tota Aſia occupata fuit annos 220. quodd cùm conflagrâſſet, ſub tempus naſcentis Alexandri, à Lyſimacho poſteà Thraciæ Rege reparatum fuiſſe pari magnificentiâ legitur. Sed nihil fuit ad Hieroſolymitanum, cujus architectus Salomon, per inſtinctum divinum, illud ad ſymmetriam cœleſtem & prorſus myſticam, ſic exegit, ut ad illud quidquid Architectorum eſt, meritò obſtupeſcat. De templo Meechano, tantæ inter Muhammedanos religionis, aliiſque; vide Adam. Pryelium, *Sinâ & Europâ, c.* 13. 15. *&c.* ut & infrà. Addo, quòd non omnibus fuêre Gentibus. Complures enim utcunque Numina colentes varia, aut Solem ſaltem ſub variis nominibus, neque aras, nec ſtatuas imagineſque ullas eorum habuêre, nec *Templis* eos circumſcribebant; hoſtias interim pro placito, loco in quocunque, immolantes, atque Orbem terrarum Cœlô tectum Mundumque ipſum tantùm eſſe Deorum ſuorum *Templum* exiſtimantes. Sic ex Magorum diſciplina, Perſæ, Scythæ, Aſiorum Nomades ſeu Numidæ, aliique, apud Herodot. *Muſâ* 1. Strabonem, *l.* 15. Cicer. *in Verrem Orat.* 2. Alios. Vide quoque Celſum apud Origenem, *in eum, l.* 7. ubi de Scribus. Imò nec Romanos ipſos ſtatuis ſeu ſimulachris Deorum pluſquam annos 170. in cultu uſos eſſe, teſtis eſt Varro apud Auguſtin. *de Civ. Dei, l.* 4. *c.* 31. i.e. ab Romuli initiis, uſque ad Tarquinii Priſci fermè excidium, qui Hieroſoymorum excidio primo erat coævus. Quod & de *Templis* confirmat Tertullian. *Apolog. c.* 25. *Etſi à Numa concepta eſt curioſitas ſuperſtitioſa, nondum tamen aut ſimulachris aut* Templis *res divina apud Romanos conſtabat; frugi religio & pauperes ritus & nulla Capitolia cœlô certantia, ſed temeraria de ceſpite altaria.* Alii verò, de ſimulachris quidem & tot annorum ſpatio conſentiunt, ſed *Templa* interim (ναοὺς καὶ νεὼς) tunc à Romanis, ſine illis extructa, adjiciunt. Et nihil magis ſub Regum tempora obvium, quàm ab ipſis *Templa* dedicata, ſed ſine ſimulachris, quæ poſteà inolevêre &c. Ab Judæorum autem exemplis, ſicut & alia complura, ita & dedicandi ac ſacros uſus conſecrandi, manavit mos apud Gentiles, ut Ædes eorum, Aræ, Deorum ſtatuæ, ambituſque circumjacentes, per ſolemnia ſacra, dedicarentur, uti & interdum transferrentur, ampliarentur, reficerenturque, uti diximus ſuprà, ubi *de Dedicandi ritu.* Ad id autem publica auctoritas neceſſaria: uti de Athenienſibus diſcimus, ex Harpocratione in ἀνιδρύτου ἱερῶν, Iſocrate *Areopag.* & Lyſiâ *Apolog. ad Mixodemum.* Quemadmodum idem obtinuit apud Hebræos Romanoſque. Et quidem quod ad *Templorum* ac Delubrorum, adeoque dedicationum illorum initia, apud Gentiles, attinet, varia traduntur: Fertur quidem Epimenides Cretenſis (cui ut Deo à Cretenſibus litatum) πρῶτος οἰκίας καὶ ἀγροὺς καθῆραι καὶ ἱερὰ ἱδρύσασθαι, *Primus domos & agros luſtrâſſe ac* Templa *dedicâſſe*, Laërt. *l.* 7. Quod ſi de *Templis* apud Græcos primis verum eſſet, videtur diſciplina ejus in Græciam introducta, planè coæva Hieroſolymorum *Templi* excidio illi primo, ſub quod ipſum ſimulachra in *Templa* receperunt primò Romani; quibus ita templa, antequam Græcis in uſu. Floruit enim Epimenides, *Olymp.* 47. Tarquinio Priſco coævus: Et veri non eſt diſſimile, ex vagante de clade Hieroſolymitana paſſim famâ cultuſque ibi anè Numinis ratione perpenſâ, varias in Græcorum Romanorumque mentes ingeſtas, circa cultum ſuum, aras, *Templa*, perſuaſiones. Alii Ægyptiis tribuunt non ſolùm Deorum XII. nominum Græcis communicationem, ſed & *Aras & ſimulachra &* Templa *Diis ſtatuiſſe ipſos primos*, ajunt: quaſi inde illa Græci, ut alia, didiciſſent. Quorum quidquid ſit, invaluit

valuit apud Græcorum aliorumque non paucos, aut potiùs continuatum eſt diuque permanſit poſtmodum dogma vetus illud, de *Templis* ariſque non adhibendis. Unde etiam circa annos 300. ab Epimenide Zeno Citticus ejuſque ſequaces, *Templa* omnimoda ex profeſſo improbabant; tametſi, ſibi ipſis adverſi, ſic dedicata laudarent interim iisque uti ſrui nihilominus conſueſcerent, Plut. *de Stoicorum repugn.* Interim & ante Epimenidem *Templa* apud Græcos fuiſſe in uſu, probatur ex Pythagora, qui non ſolùm de iis paſſim *in Symbolis*, ſed & in *Templo* Montis Carmeli fertur plerunque μονάζειν. Sic Abaris Hyperboreus in Græciam veniens dicitur καταλύειν ἐν τοῖς ἱεροῖς, *hoſpitari ſolitus in Templis*, velut locis tunc ſatis obviis, Jamblichus, *Vit. Pythag. c.* 28. Imo traditur quidem annos circa 1400. ante Epimenidem, in Creta, à Crete primo illic Rege & Curetibus cæteris conditum Cybeles Matris *Templum*; ut etiam in Delo Apollinis *Templum* ab Eriſichthone, filio Cecropis, fabricatum eſſe, Euſeb. *Chron. l. poſter. num.* 56. De Ægyptiis autem legitur, Moſis jam tempore Dioſpoli ναὸν illos habuiſſe, apud Eund. *de Præpar. Evang. l.* 9. *c.* 18. Vide quoque *c.* 27. Imò apud Græcos quoque eòdem ævô *Templa* fuiſſe & ſimulachra, hinc videtur colligi poſſe, quòd comites ejus in Cananæam, fingebatur apud Græcos, fuiſſe Ægyptios, illumque eos docuiſſe Numinis ſimulachrum non omninò formare. Τέμενος ἀφορίσαντας καὶ νεὼν ἀξιόλογον τιμᾶν ἕδους χωρίς, *Sed Templum ei adſignare & habitationem* (illam ſacram) *honorare, citra ſimulachrum*, Strabo, *l.* 16. In Palæſtina non minùs, circa ſecula illa adeò vetuſta, *Templa* in uſu fuiſſe, ſatis cernitur in Aſdodorum בית דגון *Domo Dagon*, 1. Sam. *c.* 5. *v.* 2. unde urbs ipſa ſic denominata, Joſuæ, *c.* 15. *v.* 41. ſicut & aliæ, à *Templis* tunc ſuis: ut *Beth-Phegor*, *c.* 13. *v.* 20. *Beth-Shemeſh*, *c.* 15. *v.* 10. à *Templo* Phegoris, Solis, dictæ &c. Nec deſunt, qui Phalegi jam ſeculo *Templorum* tribuant initia, ut inter alios Iſidorus Hiſpal. *Chron. æt.* 2. ſed quàm incerta eorum origo, ex aliis eam in rem Lil. Gyraldo *Syntagm. de Diis* 17. & Rud. Hoſpiniano, *de orig. Templorum l.* 1. *c.* 5. congeſtis, videre eſt. In ſcriptis tum chartaceis, tum marmoreis Romanorum, dedicationes *Templorum* ſolennes frequentiſſimæ, quarum etiam, illis in uſu, jura, ritusque expreſſiùs occurrunt, ut vidimus *d. l.* adi quoque Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 6. *c.* 14. cum *Notis* Tiraquelli, Stuckium *de Sacrificiis*, Alios: qui inter alios dedicationum ritus, pulvinaribus quoque, faſciculos de verbenis factos, qui *Struppi* Feſto, & pro Deorum capitibus ponebantur, addi conſueviſſe memorant. In ſpecie de Junonis Soſpitæ dedicationis feſto, vide Ovid. *Faſtor. l.* 2. eundem de Concordiæ ædis dedicatione *Faſtor. l.* 1. de Jovis Victoris, *l.* 4. de Palladis Aventinæ *l.* 6. de Fortunæ Publ. *l.* 4 de Junonis Monetæ, *l.* 6. &c. Scilicet, ut Urbium, Principum, Privatorum, natalitia redeuntia feſta agebantur, ita & *Templorum* dedicationes. De Sacrificiis, in Deûm Magnorum, Matris Deûm & Attidis, dedicationibus uſitatis, diximus ſuprà *in Tauroboliam*. De more Ægyptiorum, in quolibet ſuorum Fanorum virgam, Moyſis virgæ (cui, quidquid miraculi ad motum ejus patraverat Deus, tribuebant, ad veram eorum cauſam non aſſurgentes) ſimilem conſecrandi collocandique, dicemus infrà, ubi de *Virga Moyſis*. Foribus eorum Dei Deæque nomen inſcribi conſueviſſe, vidimus voce *Inſcriptio*. Nec omittendum, quòd *Templa* ſaltem citerioris ævi hominibus, quaſi *Deorum Domicilia* credita, & idcirco Græcis ναοί, ἀπὸ τοῦ ναίειν, οἶκοι it. nonnunquam & οἶκοι Θεῶν, δόμοι quoque ἅγιοι καὶ ἱεροί, Latinis *Sacræ ædes*, ac *domus*, appellatæ ſunt: quod non ſolùm ſalsè ridet Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 6. ſed & Lucian. *l. de Sacrificiis*. In iis conclavia & cellulæ, ſimulachrorum receptacula, deſcribuntur Vitruvio, *l.* 4. *c.* 4, 5, 7. quas σηκοὺς Græcis dictas, *Heſychius* notat, vide quoque Diodorum Sic. *l.* 1. aliquid etiam paulò infrà: quam tamen appellationem alii Herois peculiarem faciunt, de quibus ſuprà, & nonnulla, apud Deſiderium Heraldum, *ad Arnobium loc. cit.* De aliis huc pertinentibus, vide eruditè diſſerentem Joh. Seldenum, *de Synedriis Veterum Hebr. l.* 3. *c.* 13. & *ſeqq.* cui adde Thom. Dempſter. *ad Roſin. l.* 2. *c.* 2. Briſſonium, *Formularum l.* 1. Joh. Catanæum *ad Plinium, Ep.* 4. *l.* 4. Jac. Gutherium, *de vet. Jure Pontificio l.* 3. *c.* 11. & qui primò locô dicendus erat, Jac. Godofredum, *Exercit.* 1. *de Eccl.* ubi, inter alia hanc in rem præclara, poſt imagines à Gentilibus receptas, hæc duo Ναὸν καὶ ἄγαλμα, *Ædem & ſignum*, ad legitimum *Templum* cultumque requiſita fuiſſe, docet, & de *Templorum* columnis, tum iis, quæ in principiis ſeu veſtibulis illorum, in pronao, ut & in poſtico & pteromatis, aliiſque, quæ ante *Templa* ſolutæ ſtabant: tum iis, quæ intrà ipſa Templa partim fornicem, lacunar, culmen, ſuſtinebant, partim ſolutæ *ſimulachra Deorum* impoſita; *arma*, *clypeos aliaque* appenſa; *elegos*, *elogia*, *fœdera*, συνθήκας, *narrationes & traditiones hiſtoricas*; *curationis* item *morborum indicia*, *Leges*, *Decreta*, *morum ſeu virtutis præcepta*, *hieroglyphica & oracula*, inſcripta habebant, accuratè agit. *Templa Chriſtianorum* quod attinet, poſt Apoſtolorum tempora, everſo jam Templô Hieroſolymitanô (de quo infrà) & deletâ gente Judaicâ, Chriſtiani in cœmeteriis conveniebant, donec poſt 300. A. C. ἐκκλησίας & οἴκους εὐκτηρίους, i. e. *Templa & Orationum Domus*, majores magnificentioresque, quàm hactenus per tyrannorum ſævitiam & vulgi rabiem licuerat, condere cœperunt. Quæ tamen felicitas Diocletiani edictô, de Chriſtianorum Templis funditus evertendis, interturbata eſt. At Conſtantinô M. ad Imperium promotô ubique locorum vel Gentilium Templa in Chriſtianorum uſum converſa, vel nova ex fundamentis, ipſius Imperatoris juſſu magnificentiſſimè extructa ſunt, ut videre eſt apud Euſebium, *Vitâ Conſtantin. l.* 2. Theodoretum, *Hiſt. Eccl. l.* 1. *c.* 1. Hoſpinianum *de orig. Templor. c.* 6. Alios. Cæterùm partes *Templorum* in Græca Eccleſ. quinque fuêre, Βῆμα, Ἱερατεῖον, i. e. *Chorus*, (locus Clero & Cantoribus aſſignatus) Ἄμβων, i. e. *Pulpitum* (ubi recitabatur Euangelium ac Epiſtolæ & verba fiebant ad populum) Ναός, i. e. *Navis* (ubi populus orabat ſexu per tabulata diviſô) & Βαπτιστήριον prope πρόναον, ubi hærebant pœnitentes. Ipſorum Templorum totidem formæ: Τετράγωνα, Καμαρωτά, Σταυροειδῆ, Δρομικὰ & ex his mixta. In atriis labra erant, pollubra, fontes &c. in quibus manus ingreſſuri lavabant, uti pluribus videre eſt apud Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Ναός, ubi de *Templis Dianæ*, ſeu Ναΐσκοις, (in Actis Apoſtol. indigitatis) alibique, inprimis voce Στῦλος, ubi multa de *Templo Eleuſiniæ Cereris*, & *Dianæ Epheſinæ*, præcipuè. Addam verbum, de more *Templa coronandi* apud Gentiles, tempore publicæ lætitiæ, paſſim apud Auctores obvio. Ita enim Propertius, *l.* 4. *El.* 3. *v.* 57.

Flore ſacella tego ———

Valerius Flaccus, *Argonaut. l.* 2. *v.* 187.

——— *æquora cuncta*
Proſpiciunt, ſimulantque choros, delubraque feſta
Fronde tegunt ———

Et de antro, unde Apollinea reſponſa edebantur, Pythia apud Æſchylum, *Eumenid.*

Ἐγὼ μὲν ἕζομαι πρὸς πολυσκιφῆ μυχὸν:

ubi antrum illud πολυσκιφὲς, multâ ſcil. fronde umbratum, vocat. Quò faciunt, quæ *de Vittatis Templis* congeſsêre, Bernartius *ad Statium*, *l.* 4. *Sylv.* 8. Hadr. Turnebus, *Adverſ. l.* 22. *c.* 12. Matt. Roa, *Singularium l.* 2. *c.* 11. Alii. Quem morem ad Chriſtianos quoque tranſiiſſe, diſcimus ex Hieronymo. *l.* 2. *Ep.* 22. *Qui baſilicas — diverſis floribus & arborum comis, vitiumque pampinis adumbrans, ut, quidquid placebat in Eccleſia tam diſpoſitione, quàm viſu, Presbyteri laborem & ſtudium teſtaretur.* Nec omittendum, quod in *Templis* theſauri publici, tanquam in loco tutiſſimo, recondi conſueverint: ut de Templo Hieroſolymit. apud Joſephum, de Æde Saturni apud Romanos, ſuprà in voce *Ærarium*, de aliis alibi legas. Sic *in Templo Pariſienſi*, h. e. in Æde Templariorum, reconditum olim Regium Theſaurum, & penès illos ejus fuiſſe cuſtodiam, docet ex *Charta* Philippi Pulchri A. C. 1309. Car. du Freſne in *Gloſſar.* idem de Novo Templo Londinenſi, refert Matth. Paris ann. 1232. &c. De more Sanctorum nomina *Templis* imponendi, qui ſeculô tertiô, aut quartô inter Chriſtianos ortus eſt, diximus aliquid ſuprà, ubi *de Baſilicis*: de partibus *Templorum* præcipuis apud Gentiles πρόναῳ ſeu προδόμῳ, προπυλαίοις ſeu πυλῶσι; *Ædis cellâ* ſeu σηκῷ, cujuſmodi cellæ nonnunquam in eodem conſepto plures erant, præſertim ſi pluribus Divis una eademque ædes ſacra eſſet; ὀπισθοδόμῳ tandem, ſeu *poſtico*, & περιδρόμοις ſeu *deambulationibus* circa latera templorum factis, apud Chriſtianos, *narthece*, qui locum pronai obtinebat, *veſtibulis ſeu ingreſſu*, Græcè πυλῶσι βασιλικοῖς, Latin. *Regiis*; *Templo ipſo*, quam *Navem* vulgò vocant, cum alis ſuis utrinque; umbilico ejus ſeu μεσομφάλῳ, *apſide* denique ſeu *concha*, ſeu *choro*, aliiſque ſupra indigitatis, vide hic paſſim: uti de voce Gallica *Vaſſe*, templum Martis Savaroni, aliis templum in genere ſignificante infrà ſuô locô.

TEMPLARII, Hæretici in Solymorum civitate A. C. 1030. poſt interitum Philippi Auguſti, quia frequenter in templis verſabantur, ſic dicti. Simulacrum habebant factum ſummô artificiô, cui hominis cutem ſuperinduxerant, & binos præfulgentes carbunculos ſub ipſâ fronte collocaverant, qui micabant oculorum vice. Huic autem ſimulachro ſacra faciebant mortuorum corpora in cineres redacta, cæteriſque potum dabant, qui hac potione firmiores & conſtantiores ſe futuros putabant. Eos verò qui ex Templarii virginiſque conjugio nati fuiſſent, ſubjectô igne torrebant, ſimulque ex humore deliquati ſuum perungebant ſimulachrum, quo majorem probarent religionem, *Lloydus*. Alii ſic habent. Ordo fuit militaris, qui initium ſumpſit A. C. 1118. Hieroſolymæ, talc. Hugo de Paganis, Godofridus de S. Audomaro, cum ſeptem aliis, Deo ſe conſecrârunt, votô Religionis coram Patriarcha conceptô. His prope Salomonis templum ædes conceſſit Balduinus II. unde *Templarii* dicti. Scopus erat, peregrinantes, contra Infidelium injurias, tueri, viaſque à Turcarum inſidiis liberas præſtare. Hi novem ſocii A. C. 1128. in Concilio Trecenſi, Regulam petierunt, cujus cura S. Bernardo commiſſa eſt. Juſſi candidâ veſte incedere, & addita eſt A. C. 1146. ab Eugenio III. crux rubicunda. Ab eo tempore famâ & opibus tantopere hic Ordo crevit, ut 9000. ædium numerarentur. Matth. Pariſ. *Hiſtor. Angl. An. Chr.* 1244. Hinc faſtus, inobedientia erga Patriarcham, bellum contra Principes Chriſtianos, clandeſtina cum Infidelibus conſilia, ut qui Soldano Ægypti Fridericum II. Imperatorem prodere auſi ſunt, &c. Certè Fulco Richardum I. Angliæ Regem reprehendens, ob tria aulæ ejus vitia, Superbiam, Incontinentiam & Avaritiam; reſponſi locô tulit, ſe Superbiam Templariis &c. elocâſſe. Tandem graviſſimorum criminum convicti, coràm legatis Philippi Pulchri & Clementis V. Conciliô Viennenſi condemnati, Jacobus Molæus Burgundus, M. Magiſter ordinis vivus exuſtus Pariſiis, A. C. 1313. & magna redituum pars Ordini S. Johannis adjudicata eſt, Guil. Tyr. *l.* 12. *c.* 7. *de bello ſacro*. Tom. Walſinghamus, *in Edward. II.* Rob. Gaguinus, *Hiſt. l.* 7. Paradin. *Hiſt. Sabaud. l.* 2. *c.* 106. Miræus, *in Origin. Ord. Equeſt. l.* 1. *c.* 4 & 5. du Puy, *Hiſt. Condemn. Templar.* Uti verò in Gallia, ſic in Anglia pariter unô eôdemque die, h. e. 4. Idus Jan. A. C. 1307. ad inſtantiam Regis Philippi, comprehenſi, dein variis pœnis addicti, eorumque bona Hoſpitalariis conceſſa ſunt, Knyghton A C. 1307. Cujus rigoris veram cauſam, opum fuiſſe magnitudinem potiùs quàm ſcelera, quæ iis impingebantur, volunt, Antoninus, *Part. Hiſt. Volum. III. tit.* 21. *c.* 1. § 3. Trithem. *Chron. Hirſaug. p.* 227. Hartm. Schedel, *Chron. M. Norimb.* Alii, laudati Cl. Zuingero *Diſp. Hiſtor. Theol. de Feſto Corp. Chr. Parte* 2. *p.* 36. & *ſeqq.* cui adde Nic. Gürtlerum, *Hiſtoriâ Templarior.* ubi plura hanc in rem. Ædes eorum Pariſiis *Templum* dictum eſt, atque etiamnum *le Temple* appellatur, ubi theſaurum Regium olim aſſervatum diximus. Ordinis Magni Magiſtri, Τεμπλάρων μαΐστορες dicuntur Cinnamo, *l.* 4. quorum ſeriem *in Familiis Hieroſolymitanis ſeu Ultramarinis*, hanc exhibet Car. du Freſne.

Series M. Magiſtrorum Ordinis Templariorum.

Hugo de Paganis, Trecenſis, Ordinis fuit inſtitutor.
Robertus cognomine *Burgundio.*
Ebrardus de Barris.
Hugo, ſub A. C. 1151.
Bernardus *de Tremelay*, Sebuſianus.
Bertrandus *de Blanchefort*, interfuit Chriſtianorum cladi ad *Harenc* A. C. 1165. Quò tempore Gaufr. Fulcherius Domus Templi Hieroſol. Præceptor floruit.
Andreas, S. Bernardi avunculus
Philippus Neapolis in Syria dominus.
Odo de S. Amando, interfuit prælio, quô Balduinus IV. Saladinum ad Ramam fudit.
Arnoldus de Torogio, obiit A. C. 1184.
Theodoricus interfuit cladi Guidonis Regis A. C. 1187.
Girardus *de Rederford*, cæſus eſt in prælio inter Guidonem Regem & Saladinum A.C. 1188
Gualterus.
Robertus *de Sabloil*, A. C. 1155.
Gilbertus Eral, A. C. 1196.
Pontius Rigaldus, A. C. 1198.
Philippus *du Pleſſiez*.
Theodatus de Berſiaro.
Gulielmus *de Montedon* A. C. 1216.
Gulielmus de Carnoto, interfuit obſidioni Damiatæ A. C. 1219.
Thomas de Monteacuto, ſub quo Honorius III. *Templarios* à Patriarchæ Hieroſolymitani & Epiſcoporum juriſdictione exemit.
Asmandus.
Hermannus *de Perigord*, à Saracenis cæſus interiit A.C. 1244.
Gulielmus Sonnac, cum Ludovico IX. Gall. Rege Damiatæ obſidioni interfuit A. C. 1249.
Renaldus *de Vibcier*, A. C. 1247.
Aimericus, A. C. 1260.
Thomas Berart, A. C. 1273. cui morem impium Chriſtum abnegandi in profeſſione (qui exteris *Templarus* in eorum condemnatione objectus eſt) aſcriptum, notat Puteanus, *Hiſt. Templar. p.* 20.
Robertus.
Guiffredus *de Salvaing*, Delphinas.
Gulielmus de Bello joco, periit in obſidione Acconenſi, cum omnibus ferè *Templariis*, decem ſolùm Ordinis Militibus fugâ elapſis, A.C. 1291. à quibus
Monachus Gaudini Magnus Magiſter electus in Cyprum Inſulam ſeceſſit.
Jacobus *de Nolay* (non *Molay*, ut vulgò) Burgundus, Tortoſam cum Almerico Tyri domino expugnavit; exinde aliquot annis contra Saracenos fortiter rem geſſit: donec à Sultano Babylon. pulſus in Franciam venit, ubi cum aliis Templariis igni conſumptus eſt Pariſiis. Vide de his omnibus Auctores Car. du Freſne ubi ſuprà & *in Gloſſar.* laudatos. Cæterùm *de Militia Templi*, *primam ſolitam eſſe in congreſſu & ultimam in receſſu*, ſcribit Oliverius Scholiaſticus, ubi de Guil. Carnotenſi ſuprà memorato.

TEMPLI Mons, in *Miſna tit. Celim c.* 1. *Mons Templi, ſanctior eſt Urbe --- Intermurale ſanctius eſt Monte -- Atrium Mulierum Intermurali ſanctius erat* &c. eſt Mons Moriah, in quo Templum Hieroſolymitanum erat conditum, & ipſe aliquando *Templi* nomine inſignis. Nempe non ſolùm ab Atrio Sacerdotum, & eo, quod Iſraelitis Laicis & Proſelytis Juſtitiæ, tertioque quod mulierum proprium erat, verùm etiam ab ipſo Intermurali, quod חיל dictum, loco ſcil. latitudinis 10. cubitorum, qui muros Templi vulgò & ſignatiùs dicti præcingebat, ita arcebantur Gentiles, ut nec intra eum precari, aut hoſtias ſive immolare, ſive popis aut Sacerdotibus in holocauſtis offerre, iis fas eſſet: ſed tantùm in *Monte Templi*, ſeu ſpatiis ac porticibus exterioribus, quibus etiam, uti dictum. *Templi* nomen tributum eſt. Uſque ad hujus radices Urbis aream, vocabant *Caſtra Iſraelitarum*; quæ inde ad portam Orientalem, *Caſtra Levitica*; & demum quidquid erat inde Templi, in atriis, conclavibus, cæteriſque ſtructuræ partibus, *Caſtra divinæ Majeſtatis.* Atque ſic capiendum volunt Ebræi id, quod de Gentilium precationibus in Salomonis oratione ad Deum O. M. habetur 1. Reg. *c.* 8. *v.* 42. ut & illud Joſephi de Alexandro M. quem *aſcendentem in Templum immolâſſe Deo* ait, *Origin. l.* 11. *c.* 8. de loco videl. præfato exteriore, qui & *Atrium Gentium*, quibuſdam & *porticus Salomonis*, & ob Templi viciniam: etiam id nomen aliquando accepit, nonnunquam & *Templum primum* dictus, ad diſcrimen *ſecundi* & propriè ſic appellati, ad cujus frontem columnis inſcriptum, literis tum Græcis, tum Latinis, Μὴ δεῖν ἀλλόφυλον εἰσω τοῦ ἁγίου παριέναι, *Alienigenam in locum ſanctum introire non debere.* Etiam θανατικῆς αἱ προλαμβάνες τῆς ζημίας, *ſub interminatione pœnæ capitis.* De iiſdem porticibus aut locis intermurali exterioribus, Templi nomen in Euangelio aliquoties occurrere, docet Conſtantinus *L'Empereur ad tit. Middoth, c.* 2. *ſect.* 3. *p.* 44. 45. & 190. Ibidem feſtis diebus celebrioribus cohortes Romanæ ſtationes habuiſſe videntur ad cuſtodiam, cohibituræ ſcil. tumultum, ſi quis fortè exiſteret, qua de re vide Joſephum, *Orig. l.* 20. *c.* 4. & 7. & plura huc pertinentia, apud Jo. Seldenum *de Jure Nat. & Gentium, juxta Diſcipl. Ebræor. l.* 3. *c.* 6.

TEMPLUM, Ligurum pars, Tacitus, *Agric. c.* 7. Locus in Africa propria, *Antonin.*

TEMPLUM, Scaligero ex Græco τέμενος, aliis à τέμνω, *abſcindo*, locus eſt ab aliis ſeparatus & quaſi abſciſſus, religionis causâ. Imò locus omnis ſacer & conſeptus clauſuſque palis, vel ſubdialibus ſaltem finitus, licèt ſine tecto, qui σηκὸς ἀνακαλυφὴς *Sophocli*, (quamvis nonnulli *Sacellum* hoc vocent, & à *Templo* diſtinguant) Ara quoque vel Puteal: Etiam figmentum ligneum quadratum, templi inſtar, in quo aquila Romanæ Legionis ſita, vel quod ſupra eam poſitum erat olim, hôc nomine venit. Cujuſmodi inſtar ædiculæ planè expreſſum conſpicitur, in columna Trajani, quod inde ſumtum *in Exercit. ſuis Plin.* exhibet Salmaſ. *Dio* νεὼν μικρὸν vocat *templum parvum*, Ὁ γὰρ αἰετὸς, inquiens, ... ἐστι δὲ νεὼς μικρὸς ... Sic *Polybio* ναΐδια dicuntur loculi vel armaria, quibus imagines ſuas reponebant Priſci. Et in Actis Apoſtolicis *c.* 19. *v.* 34. ναοὶ ἀργυροῖ dicuntur parvulæ effigies argenteæ, ad inſtar *Templi* factæ, quæ templum Dianæ Epheſiæ repræſentarent. Cujuſmodi templorum ſimulachra ex ligno quoque fiebant, & ex alia materie, ab iis, quos *Naopoios* hinc vocat vetus Interpres *Rhetoricorum* Ariſtotelis, & exponit, οἱ τοὺς ναοὺς ποιοῦντες, ἤτοι οἰκοδομάτια τινὰ μικρὰ ξύλινα, ἢ ποιοῦντες, Salmaſ. *d. l. p.* 1140. & *ſeqq.* Vide quoque infrà *Tranquillina Auguſta*, ubi in nummo quodam Smyrnenſium Amazon Smyrna dextrâ ναΐδιον tenens conſpicitur. Sed & *Templum* antiquis dicebatur locus, ſub dio extra Urbem, augurii aut auſpicii causâ, quibuſdam conceptis verbis factus. Ubi Candidati, nocte, quæ Comitia præcedebat, cubabant: deinde è lecto manè ſurgentes & ſolidâ ſellâ ſedentes, expectabant, dum ipſis Deus aliquis bonum ſignum mitteret, more à Romulo ipſo traditô, & diutiſſimè in Rep. Romana ſervatô, quem prolixè explicat Dionyſ. Halicarn. *l.* 2. Atque hoc *augurium capere* dicebatur. Inde viſis auſpiciis tollebant ſe ex templo ac ſurgebant unde verba Augurum *tollere ſe* & *extemplo*, de quibus, aliiſque in hanc rem vide apud Caſaubon. *ad Auguſtum Suetonii, c.* 95. Omnis tandem tractus, Decorumque ac hominum habitatio. Varro *de L. L. l.* 6. laudatus Delrio *ad Her. Fur. Sen. v.* 3. De *Templi* communi notione, ut aliquid præter ſuperiùs dicta addam, in porticibus eorum, ut & aliis locis publicis, mendicos; Philoſophorumque non paucos, peregrinos item, qui hoſpitem non haberent, habitaſſe, diſcimus ex *Dione Chryſoſtomo*, ubi de Diogene, διῆγεν, inquit, ἐν τοῖς κοινοῖς τε καὶ ἱεροῖς. Et *Athenæo*, ubi Stilpon alliô ſatur κοιμηθεὶς ἐν τῷ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱερῷ. Sic Spartian. *in Severo, c.* 7. *Totâ Urbe milites* in Templis, *in porticibus, in ædibus Palatinis, quaſi in ſtabulis, manſerunt.* In iiſdem cubabant, ſomnia capturi, quo de more affatim ſuprà, in verbo *Dormio*, alibique: uti de ritu Ædes ſacras circumeundi Salmaſ. *ad Solin. p.* 936. de quo aliquid, & ſuprà, in voce *Dextratio.* De conſuetudine omnium ferme gentium, in bello, *Templis* lucisque ſacris, imò & hominibus propter *Templa*, parcendi, legi poterit, præ aliis, H. Grotius *de Jure Belli & Pacis, l.* 3. *c.* 12. §. 6. &c. Sed nec omittendum, *Templa* appellatas olim potiſſimùm paganorum ædes ſacras, uti docet ex Cod. Theodoſ. *tit. de Paganis, ſacrificiis & templis*, Jac. Gothofredus *in Paratit. ejuſdem tit.* §. 3. & Heraldus *ad Arnobium l.* 6. de Chriſtianorum tamen, etiam vocem occurrere, *l.* 4. *de his qui ad Eccl. confug.* 4. C. Vide quoque ſuprà in voce *Ædes.*

TEMPLUM Æſculapii, Liv. *l.* 45. *c.* 28 *Æſculapii*, locus Peloponneſi, apud Epidaurum 5. mill. paſſ.

TEMPLUM Dianæ Epheſiæ, *Strab.* & aliis unum ex ſeptem Orbis admirandis operibus, à Creſiphonte architecto deſignatum, 220. annis exædificatum eſt, habens pedes in longitudine 425. in latitudine 220. columnis 127. à totidem Regibus factis, longitudine 60. pedum, è quibus 36. quarum una à Scopa, cælatæ, conſtans. De cujus conſtructione plura Vitruvius, *l.* 2. *c.* 9. In ſolo paluſtri locatum erat, ne terræ motus ſentiret, aut hiatibus abſorberetur. Rurſus, ne in lubrico atque inſtabili fundamenta tantæ molis ponerentur, calcatis ea carbonibus primùm, dein lanæ velleribus ſubſtravêre. Miraculo ſupremis fuit, epiſtylia tantæ molis attolli potuiſſe, ſed conſecutus eſt id Architectus peronibus arenâ plenis, molli pulvinô ſuper capita columnarum exaggeratô, paulatim exinaniens imos, ut ſenſim totum inſideret. Difficillimè hoc in ipſo limine contigit: etenim ea maxima moles fuit, nec ſedit in cubili, anxiô artifice mortis deſtinatione ſupremâ, traductoque in ea cogitatione defeſſum, nocturnô tempore in quiete vidiſſe præſentem Deam, hortantem ut viveret: ſe compoſuiſſe lapidem, ut poſterô die apparuit. Habuit templum hoc ingentem libertatem, doniſque ex omnibus regnis ac civitatibus locupletatum eſt: acceſſit à præſtantiſſimis adverſus varia morborum genera remediis ibi affixis ingens Fama. At tandem ab Heroſtrato, ut famam maleficiô ſibi compararet, incenſum fuit, eâdem Olympiade ac die, quâ Alexander M. natus eſt. Poſt hujus obitum, urbe à Lyſimacho renovatâ, cives, ſi *Straboni* credimus, Templum inſtaurârunt, tantâ quidem ſedulitate ac diligentiâ, ut prioris etiam gloriam ſuperaret: ad quam rem fœminæ quoque ornatum ſuum, è locis etiam maximè diſſitis, aliaſque res pretioſas liberali manu ſuppeditârunt, &c. Vide Adamum Preyelium, *in Admirandis Sinæ & Europa, c.* 13.

TEMPLUM Fortunæ Præneſtes, fuit aliàs celeberrimum, & ipsô Syllâ vetuſtius, prope Præneſtem urbem Latii. Sed & hujus noſtris temporibus pars aliqua ſpectanda ſimulque admiranda remanet in crypta quadam, quæ ad inferiores cellas ædium Epiſcopi abſcondita eſt. Illius fragmenta collegit & delineari juſſit Cardinalis Franciſcus Barberinus, antiquitatis vindex. Templum ſeu templa potiùs ſtupendæ molis omne ferè hodiernæ civitatis occupant ſpatium, appoſita namque devexis inferioribus partibus aſcenſum compoſitis diſtinctum areis duodecim exhibebant, erectis ad eas peramplis ædibus, diverſis ſcalarum ordinibus, parietibus in unum beneque elatum proſpectum cingentibus multiplici porticu, theatrô columnis diſtinctô, cavædiô, arcubus ſpectandis, fontibus, lacuſculis, viridariis. Exciſus erat ipſe mons, & pluribus quaſi planis gradibus fretus in templi conſcenſum, excavatuſque medio in monte aquæductus piſcinas ſeu potiùs lacus in ipſo Fortunæ templo conſtituebat. Cortina templi eminebat in apice, ubi nunc palatium Principis, in eoque ſummo excitabantur ignes accenſis facibus, quæ navigantibus etiam in mari Tyrrheno noctu religioſè conſpectæ prælucebant, ut invocandum ipſis Fortunæ numen, admonerent. Ædificium iſtud immane abs inferioribus ſacellis aſſurgit quatuor gradariis molibus, aliarum quarundam gradibus quaſi adjectis ad ſummam uſque in vertice poſitam obrotundæ in tholum erectionis. De his pluribus & doctiſſimè ſuô more Joſephus Maria Suareſius Epiſcopus Vaſionenſis *in ſuo Præneſt. antiq. l.*

TEMPLUM Hieroſolymitanum, à Salomone Rege ſapientiſſimo in monte Morija extructum, deſcribitur 1. Reg. *c.* 6. &c. Hoc cùm dedicaret Salomon, nubes & gloria Domini implevit illud, ignisque è cœlo miſſus ſacrificia in eo oblata devoravit, 1. Reg. *c.* 8. *v.* 10. 11.

v. 10. 11. Introitus ejus, contrà ac nunc moris eſt, ad Solis Ortum; poſteriora vero ejus ad Occidentem reſpiciebant: unde hic Sacerdotes, unà cum reliquis Judæis, ad Occidentem verſus orabant, Deique cultum peragebant: donec Regum populique impietate, ſpurcitiis idolorum aliquoties profanaretur: Tum factum, ut anno 441 à prima ſui fundatione, per Nabuchodonoſorem, Babyloniæ Regem, in cineres redigeretur, ſicque 70. ann. maneret deſolatum. Dein illuſtris Judæorum Dux Zorobabel, eodem in monte annis 46. templum magnificè reſtauravit; quod licet magnæ quoque per univerſum mundum æſtimationis eſſet, ad gloriam tamen prioris minimè accedebat. Hoc poſt ann. 354. ab Antiocho Epiphane ſpoliatum, ac idolis pollutum, tertiò contaminationis annò, Judas Maccabæus purgavit, ac ne iterum gentibus in prædam cederet, in modum caſtri fortiſſimi munivit, in quo à 120000. hoſtium diu obſeſſus non poterat expugnari. Centeſimò annò ferè poſt, à. M. Pompejo occupatum, atque in eo 12000. Judæorum interfecta ſunt. Neque verò victor, qui uſque ad Sancta Sanctorum ingreſſus cuncta ibi ex auro fulgentia, & in ſacræ pecuniæ theſauris 2000. talenta vidit, eorum quidquam attigit, quin potius poſtridie, æditu um templum purgare, & legitima ac ſolennia ſacrificia celebrare mandavit. Hoc ipſum poſteà relapſum Herodes Aſcalonita annis 9. ſumptuosè reparavit, mox CHRISTUS, præſentiâ, doctrinâ ac miraculis ſanctificavit, prioriquc illô magnificentiſſimò longè glorioſius reddidit. Sed poſtquam Dominum hunc gloriæ crucifixiſſent Judæi, totiuſque proin gentis excidium immineret, annô à fundatione ſui ſub Zorobabele 580. per Titi Cæſaris milites, poſt dubium cruentumque conflictum, expugnatum, tantaque circum altare holocauſti Judæorum cædes facta eſt, ut per gradus templi, torrentis inſtar, interfectorum ſanguis proflueret. Ipſum, in primo prælii furore, per militem quendam, Cæſare invitò, face incenſum, ſicque hoc non Judææ modò, ſed totius Orbis prælustre Ornamentum concrematum eſt, die 10. Auguſti quò menſe & die primum quoque conflagraverat. Poſt annos dein 65. Judæis dennò rebellantibus, & eôdem hôc locô templum reſtituere volentibus, Ælius Adrianus Imperator quinquaginta octo myriades eorum unò die interfecit, & reſiduis Hieroſolymorum ædificiis prorſus deſtructis, montem Moriah, multum complanavit, atque rudera ſabulumque ejus in vallem Joſaphat ac torrentem Cedron projecit, ne urbs montis & templi præſidiô confiſa, jugum denuo excuteret. Imperator poſteà, Julianus Apoſtata, poſt an. 227. ut Chriſti Oraculum de Templi ruina eluderet, datâ Judæis ex publico ærario pecuniâ, mandavit eis Templum de integro reſtaurare, ibique juxta Moſis legem ſacris defungi. Quod cum magnâ alacritate molirentur, apertiſque & purgatis jam fundamentis, ædificationem inchoaturi eſſent, nocte præcedente vehemens procelloſæ tempeſtatis ventus calcem, gypſum ac materiam longè latèque diſperſit. Inſuper terræ motus ingens univerſa veterum Templi fundamentorum ſaxa excuſſit, ac diſſipavit, permultis Judæorum oppreſſis: qui cùm ne ſic quidem inceptò deſiſterent, poſtridiè ignis celô emiſſus, flammaque è templi fundamentis erumpens, plures eorum quàm anteà conſumpſit, malleis, ſecuribus, ſerris, ligonibus, omnibuſque aliis opificum inſtrumentis, in cineres illô die redactis. Sic tandem Judæis ab opere repulſis, Chriſtiani eôdem ferè locô, opere rotundô & Græcô labore amplum & præaltum Templum erexerunt, quod per aliquot ſecula Patriarchali Cathedrâ decoratum, tandem à Saracenis occupatum, ac ſpurcô Muhammedis cultu annis 463 contaminatum eſt. Idem poſteà A. C. 1098. à Chriſtianis duce Godefridô Bullionæô expugnatum, 10000. Saracenorum ſanguine reſtagnavit, victorque Canonicorum Collegium ibi inſtituit. Verùm denuò, per Chriſtianorum diſſidia, Saracenis ceſſit, qui in ejus ſummitate dimidiæ lunæ formâ collocatâ; in atriorum loco ficus & & olivas plantare cœperunt. Idem à Turcis nunc poſſeſſum deteſtabili Muhammedis cultu polluitur, ejuſque ingreſſu penitus Chriſtiani arcentur. Colitur autem à Turcis tantâ religione, ut ad rupem parvam, ferrô undique cancellatam, de qua, in medio Fani ſita, mira fabulantur, nulli Saracenorum vel Infidelium appropinquare liceat. Non procul hinc Ægyptiorum Sultanus, ſeculô præteritô novum ædificavit Templum, ſive Muſchkeam, in qua 88. lampades continuò ardent. Vide Adam. Pryclium, *in admir. Sina & Europa* c. 14. & ſuprà in voce *Hieroſolyma*. Addo hîc, quòd ætas ſecundi *Templi* decenniô major, quàm prioris fuiſſe creditur, ſecundùm nonnullos. Tertium nunc exſpectant Judæi, juxta Ezechielis typum *c.* 40. & *ſeqq.* quod ſub Meſſia Rege exſtruendum ſit: ſed vanâ & mendaci ſpe. Cùm Meſſias ad ſecundum & ad Zionem, venire debuerit, Hagg. c. 2. v. 8. & Pſalmo 132. v. 17. *Templum* verò Ezechielis, non in Zione, ſed alio longè ſitu, ponatur, Ezechiel. *c.* 40. *v.* 2. & c. 45. v. 1--9. & *c.* 48. v. 8. tandemque multa alia illi adſcribantur, quæ juxta literam intelligi nequeunt, vide *c.* 47. v. 1, 7, 8, 9. 12. ut, quanquam ad templum Zorobabelis breviter tunc extruendum in quibuſdam ſpectaverit: præcipuè tamen ſecuturam olim ſub Novo Teſt. Hieroſolymæ novæ ſeu Eccleſiæ faciem ac ſtatum adumbraverit. *Templo* Hieroſolymitano æmulam molem exſtruxêre Judæi ſegreges, primò in monte *Garizim*, in Samaria, auctore Manaſſe, fratre Jaddi Pontificis Max. quod diſſidium inter Judæos & Samaritanos non parùm adauxit: Joh. *c.* 4. v. 20. *Patres in monte hoc adoraverunt: & vos dicitis, quòd Hieroſolymis ſit locus, ubi oporteat adorare.* Verùm hoc, cùm 200. annos ſteiiſſet, ab Hircano dirutum eſt. Præter id & alia *Templa* in Ægypto extructa ſunt. Unum ab Onia, Simeonis Juſti filio minore; in præfectura Heliopolitana: quæ quia ſub Alexandria erat, aliquando illud *Alexandrium* reperitur nuncupatum. Alterum ab Onia, filio Oniæ III. Pontificis M. ſub Antiocho Epiphane & Ptolemæo Philometore, Leontopoli: Quorum prius ſtetit annis 343. tandemque ſub Veſpaſiano clauſum eſt; poſterius annis 200. Tuebantur autem hi apoſtaſiam ſuam oraculô Eſaiæ c. 19. v. 19. *Illo die erit altare Jehovæ in medio terræ Ægypti; & lapis erectus apud terminum ejus Jehovæ.* Nec in Ægypto quoque ſolum, ſed & in Phœnice, alibique, Fana & Sanctuaria ſua poſuiſſe Judæorum quoſdam legimus. Vide Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 15. *ubi de Templo*, & ſuprà *Templi Atrio*.

TEMPLUM Minervæ, *S. Maria*, urbs Salentinorum exciſa, ad Japygium promontorium.

TEMPLUM Muſarum, *Procop. Cinquefrondi*, teſte *Barrio*, pagus Bruttiorum mediterraneus in Calabria ulteriore, Poliſthinæ oppido propinquus, (ad 2. mill. paſſ. diſtans) & Morgetiæ.

TEMPLUM Veneris, *Ptol.* oppid. vulgò *Cap. de Crux*, vide *Aphrodiſium*; quod ab Helena 4. à Narbone 25. à Pyrene 80. leucis.

Templa urbis Romæ ex P. Victore:

Bellonæ, apud circum Flaminum.
Bonæ Deæ, ubi nunc ædes S. Mariæ Aventinæ.
Bonæ Fortunæ erat apud Pantheon.
Cæſaris, ubi ædes S. Anaſtaſiæ.
Caſtoris & Pollucis erat apud ædem S. Mariæ Liberatricis.
Concordiæ, apud Capitolium & porticum Liviæ. Ovid. *l.* 1. *Faſt.* v. 639.

Nunc bene proſpicies Latiam, Concordia, turbam:
Nunc te ſacratæ conſtituêre manus.

Item apud arcum Septimii, & S. columnas.
Dianæ, in Aventino, ubi ædes S. Sabinæ & S. Joannis in Porta Latina & in inſula Lycaonia.
Fauni, ubi ædes S. Stephani Rotundi. Ovid. *l.* 2. *Faſt.* v. 193.

Idibus agreſtis fumant altaria Fauni,
Hic ubi diſcretas inſula rumpit aquas.

Fauſtinæ, ubi ædes S. Laurentii in miranda.
Floræ, ubi ædes S. Urſulæ ad ſedes.
Fortunæ publicæ, apud ædem S. Vitalis.
Herculis, ubi ædes S. Stephani protomartyris, ad Tiberim.
Jani, ſupra ædem S. Vitalis. Ovid. *l.* 1. *Faſt.* v. 317.

Quatuor adde dies ductis ex ordine Nonis,
Janus agonali luce piandus erit.

Iridis, apud ædem S. Mariæ novæ.
Iſidis, ubi baſilica S. Mariæ Majoris. Aliud ubi ædes S. Marcelli.
Martis, ubi ædes S. Martinæ virginis. Aliud ubi ædes S. Martini. Aliud ubi ædes S. Sixti.
Minervæ, ubi baſilica S. Mariæ Minervæ, *la Minerva.*
Pacis, apud ædem S. Mariæ Novæ; vel ibi, ubi nunc dicta ædes.
Palladis, ante porticum Fauſtinæ.
Pantheon, *S. Maria Rotonda.*
Penatum, apud templum Romuli.
Pietatis, in theatro Marcelli, & ubi ædes S. Nicolai in carcere.
Pudicitiæ, ubi ædes S. Mariæ Ægyptiacæ.
Quirini, ubi nunc ædes S. Vitalis, & ubi ædes S. Suſannæ.
Romuli, ubi nunc ædes SS. Coſmæ & Damiani. Non longè erat templum Fauſtinæ.
Serapidis, apud ædem S. Mariæ novæ in horto.
Solis, in ſupercilio montis Quirinalis, *in Monte Cavallo.*
Telluris, ubi nunc Ara cœli.
Veneris genitricis, in foro ubi nunc tres columnæ marmoreæ, & ubi ædes *S. Maria Libera nos.*
Veneris & Cupidinis, apud baſilicam S. Crucis in Hieruſalem.
Veſtæ, ubi ædes S. Mariæ Liberatricis.
Vulcani, ubi nunc ædes S. Theodori. De quo Ovid. *l.* 5. *Faſt.* v. 725.

Proxima Vulcani lux eſt, quam Luſtria dicunt.
Luſtrantur puræ, quas facit ille, tubæ.

Alter index templorum Romæ ex Sexto Rufo & aliis;

Æſculapii, in 5. regione, in inſula Tyberina, cum Jovis & Fauni; ubi cœnobium Sanctimonialium.
Divi Antonini, in 9. regione, cum columna Cochlidæ apud ædem ſanctorum Coſmæ & Damiani.
Apollinis & Cloacæ, in 6. regione.
Apollinis, in 9. regione.
Apollinis Palatini, in 10. regione.
Apollinis in Vaticano, in 14. regione, apud. S. Petrum. Aliud ubi ædes S. Apollinaris.
Auguſti, in 8. & 10. regione. Ovid. *l.* 1. *Faſt.* v. 609.

Sacra vocant auguſta patres; Auguſta vocantur
Templa, Sacerdotum ritè dicata manu.

Bacchi, in 2. regione.
Bonæ Deæ, in 13. regione, in Aventino.
Boni eventûs, in 9. regione.
Bruti Callaici, in 9. regione.
Carmentæ, in 8. regione, ubi ædes ſanctæ Catharinæ.
Caſtoris, in 11. regione.
Caſtorum, ſeu Caſtoris & Pollucis, in 8. regione.
Divi Claudii, in 2. regione.
Concordiæ virilis, in 3. regione.
Concordiæ in porticu Liviæ, in 4. regione.

Con-

Concordiæ cum cella, in 8. regione.
Conſi, in circo maximo, in 11. regione. Ovid. *l.* 3. *Faſt.* v. 199.

Feſta para Conſo: Conſus tibi cætera dicet.

Deæ Carnæ in 2. regione.
Deûm Penatûm, in 8. regione.
Dianæ commune, in 3. regione.
Fauni, in 2. regione.
Divæ Fauſtinæ, in 4. regione.
Febris, in 10. regione, in Palatio.
Fidei, in 6. & 10. regione.
Fidii, in 13. regione.
Floræ, in 6. & 10. regione. Ovid. *l.* 5. *Faſt.* v. 195.

Chloris eram, quæ Flora vocor: corrupta Latinè
Nominis eſt noſtri littera Græca ſonò.

Fortunæ, plura.
Fortunæ viatorum, in 1. regione.
Fortunæ liberæ, in 6. regione.
Fortunæ ſeiæ, in 6. regione.
Fortunæ ſtatæ, in 6. regione
Fortunæ primigeniæ & publicæ, in 6. regione.
Fortunæ reducis, in 6. regione.
Fortunæ novum, in 7. regione.
Fortunæ fortis, in 14. regione.
Fortunæ liberæ, alterum, ibidem.
Gentis Flaviæ, in 6. regione.
Divi Hadriani in 14. regione.
Herculis Victoris, in 11. regione, in foro boario.
Jani gemini, in 8. reg. Alterum extra portam Carmentalem.
Jani Bifrontis, in 9. reg. apud theatrum Marcelli.
Jani ad forum olitorium, in 11. reg.
Jovis Fagutalis ſeu viminei, in 5. reg.
Jovis Capitolini ſive Optimi Maximi, in 8. regione, apud montem Tarpeium, cum templo Cereris ultoris in 9. regione, ubi Pantheon, & Cybeles.
Jovis ſeu Solis Algabali, in 10. regione.
Jovis propugnatoris, ibidem.
Jovis ſtatoris, ibidem.
Iſidis, in 1. regione.
Iſidis & Serapidis, in 3. regione.
Iſidis & Serapidis, in 9. apud ovile.
Iſidis in 13. regione.
D. Julii Cæſaris, in 8. regione.
Junonis Lucinæ, in 5. regione, ubi ædes S. Laurentii in Lucina. Ovid. *l.* 3. *Faſt.* v. 255.

Dicite; tu nobis lucem Lucina dediſti:
Dicite; tu voto parturientis ades.

Junonis maritalis, in 8. regione.
Junonis reginæ, in 13. regione.
Larum, in 8. regione.
Libertatis, in 13. regione.
Lunæ, in 4. regione.
Lunæ, in Palatio, ſeu in 10. regione.
Lunæ in Aventino, in 13. regione. Ovid. *l.* 3. *Faſt. extr.*

Luna regit menſes: hujus quoque tempora menſis
Finit Aventino Luna colenda jugo.

Martis extramuranei, in 1. regione.
Matris Deûm, in 10. regione.
Mentis, in Capitolio.
Mercurii, in 11. regione, ubi ædes. S. Angeli. Ovid. *l.* 5. *Faſt.* v. 673.

Eſt qua Mercurii portæ vicina Capenæ:
Si juvat expertis credere, numen habet.

Minervæ Medicæ, apud Pantheon in 5. regione.
Minervæ Flavianæ, in 6. regione.
Minervæ vetus, in 8. reg. Ovid. *l.* 3. *Faſt.* v. 837.

Parva licèt videas captæ delubra Minervæ,
Quæ Dea natali cœpit habere ſuò.

Minervæ Chalcidicæ, in 9. regione.
Nemeſis, in 8. regione.
Neptuni, in 9. regione apud ſepta, ubi ædes ſancti Blaſii in via Julia, & ubi ædes ſanctæ Anaſtaſiæ.
Divi Nervæ in foro tranſitorio, in 4. regione.
Pacis, in 4. regione. Ovid. *l.* 3. *Faſt.* v. 882.

Et Romana ſalus, araque Pacis erit.

Panis, ubi nunc ædes S. Stephani Rotundi.
Pantheon, in 5. regione. Ovid. *l.* 4. *Faſt.* v. 157.

Roma pudicitiâ proavorum tempore lapſa eſt:
Cumæam, veteres, conſuluiſtis anum.

Quirini, in 6. regione.
Quirini novum in 7. regione.
Quirini, in 10. regione prope lupercal. Ovid. *l.* 1. *Faſt.* v. 69.

Dexter ades patribuſque tuis, populoque Quirini.

Remi in 4. regione. Ovid. *l.* 5. *Faſt.* v. 151.

Hunc Remus inſtiterat fruſtra, quò tempore fratri
Regna Palatinæ prima dediſtis aves.

Romuli, aliàs Quirini, in 8. regione.
Salutis, in 6. regione, in colle Quirinali.
Salutis aliud, in eadem regione.
Saturni, in 8. regione.
Serapeum, in 6. regione.
Serapidis, in 1. regione.
Silvani, in 5. regione, ſub colle Viminali.
Solis, in 4. & 7. regione.
Spei novum, in 7. regione.
Telluris, in 4. regione.
Divi Trajani, in 8. regione.
Tulli Hoſtilii, in 2. regione.
Veneris cloacinæ, in 4. regione.
Veneris Erycinæ, apud portam Collinam in 5. regione. De templo Veneris Erycinæ inter alia Ovid. *l.* 4. *Faſt.* v. 871.

Templa frequentari Collinæ proxima portæ
Nunc decet: à Siculo nomina colle tenet.

Veneris aliud, in ſexta regione, apud hortos Salluſtii.
Veneris calvæ novum, in 8. regione.
Veneris calvæ vetus, in 8. regione.
Veneris genitricis, in 8. regione.
Divi Veſpaſiani, in 8. regione.
Veſtæ, ibidem.
Urbis Romæ & Auguſti, in 4. regione.
Fuêre etiam alia Romæ ſequentia templa à veteribus ſcriptoribus memorata:
Adonidis.
Annonæ ſanctæ.
Apollinis Soſiani.
Apollinis tortoris.
Auguſti ad Minervam.
Cereris, de quo Ovid. *l.* 4. *Faſt.* v. 619.

Alba decent Cererem: veſtes Cerealibus aptas
Sumite; nunc pulli velleris uſus abeſt.

Clementiæ Cæſaris.
Ditis, ſeu Plutonis.
Fortunæ barbatæ.
Fortunæ blandæ.
Fortunæ beneſperantis.
Fortunæ convertentis.
Fortunæ equeſtris novæ.
Fortunæ maſculæ
Fortunæ muliebris, extra Portam Latinam.
Fortunæ plebeiæ.
Fortunæ privatæ.
Fortunæ viſcatæ.
Divi Hadriani.
Herculis, via Latina.
Herculis defenſoris.
Honoris.
Jovis invicti.
Jovis Mariani.
Jovis prædatoris.
Jovis pugnacis.
Jovis tonantis, in Palatio. Ovid. *l.* 6. *Faſt.* v. 349.

Nomine, quàm pretiô celebratior, arce tonantis,
Diſcite Pistoris quid velit ara Jovis.

Jovis Victoris.
Junonis Caprotinæ.
Juſtitiæ.
Juſtitiæ Auguſti.
Mentis: de quo Ovid. *l.* 6. *Faſt.* v. 241.

Mens quoque numen habet: Menti delubra videmus
Vota metu belli, perfide Pœne, tui.

Næniæ, extra portam Viminalem.
Palladis, apud porticum Fauſtinæ. Ovid. *l.* 3. *Faſt.* v. 815.

Pallada nunc pueri teneræque orate puellæ,
Qui bene placârit Pallada, doctus erit.

Pietatis apud theatrum Marcelli.
Pudicitiæ
Quietis, via Lavicana.
Ridiculi, extra portam Capenam, ubi Hannibal conſedit.
Themidis.
Vacunæ.
Veneris lubentinæ.
Veneris victricis.
Victoriæ, apud arcum Septimii, & ſtatuam Morphorii.
Virtutis.
Vulcani.

Præter templa fuerunt & baſilicæ plures, ædes ſacræ, & ædiculæ penè innumeræ, delubra, & aræ. Extra urbem verò erant templa, ſive ædes Diis malis dicatæ; quibus, ne nocerent, ſtatis temporibus ſacra faciebant: veluti Timoris, Palloris, Paupertatis, & Senectæ. Fuit & templum Vejovis in Capitolio; cujus meminit Ovid. *in Faſtis*, *l.* 3. v. 430.

Templa putant lucos Vejovis ante duos.

de TEMPORIBUS Johannes, vide *Johannes.*

TEMPLA R[illegible] ma[illegible]tum co[illegible], ab urb. Cond. 660. Vide [illegible].

TEMPL[illegible] [illegible] Trm[illegible]ſi montis, in quo [illegible]. anno [illegible] [illegible]. [illegible] 7 c. 48.

TEMP[illegible]S, in Sa[illegible] Gentilibus [illegible] [illegible] [illegible], & ex ea [illegible] [illegible] [illegible], qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], fing[illegible]ba[illegible]t [illegible] A[illegible] pe[illegible] Scr[illegible], ſi[illegible] [illegible] ex[illegible]p[illegible], a[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. N[illegible]pe, un[illegible] h[illegible] [illegible] de falce, ex[illegible] F[illegible] [illegible] [illegible] ſive q[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] fr[illegible]m. De ſerpente, Martia[illegible] Cap[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —— [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], eadem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Veteres [illegible] Ægypti[illegible] [illegible] [illegible] docet Orus A[illegible]o ſive [illegible] [illegible] non uno loco [illegible] quem, dicto ſchemate [illegible], [illegible]ulpſiſſe quoque pyramidibus, *æternam circinnationem* [illegible], legas apud Anaſta[illegible]um Sina[illegible] *Commentar.* [illegible], l. 1. Quam in [illegible] pulchre Statius, *Theb.* l. 5. v. 4[illegible].

—— *velox in terga [illegible]*,

Ubi vetus Scholiaſtes, [illegible] [illegible], [illegible] *enim [illegible] ut [illegible] [illegible]*. [illegible] anno [illegible] in [illegible], q[illegible] [illegible] [illegible] omnia [illegible] momenta & [illegible]. E[illegible]que [illegible] periphraſi temporis, *in [illegible] orbem [illegible] atque conſpicient*, quo [illegible] [illegible] acumine [illegible] [illegible] [illegible]. Namque unius anni ex[illegible] ha[illegible] in ſe [illegible] [illegible] ſeque con[illegible] & ſe parat ea [illegible] [illegible] v[illegible], [illegible] ex involucro quaſi ſuo in [illegible], renaſcitur de ſuo fine, [illegible] perpetuum obiens, & circulum [illegible] decurrens. Virg. Ge[illegible] 2. v. 401.

—— *redit agricolis labor [illegible] in orbem*
Atque in [illegible] ſua per veſtigia, volvitur annus &c.

Vide [illegible] de T[illegible] ratione ſcribunt [illegible] Ariſtotelem *Phyſicor.* l. 4. [illegible] Commentatores, Niceph. Blemmydes, *Phy[illegible]* c. 9. S[illegible], [illegible] *Phy.* Laertius, [illegible], Plato *Timæo*, Ti[illegible], *de* [illegible], Seneca *de Brev. Vitæ*, Plotinus, [illegible] *libro*, Auguſtin. *de Civ. Dei*, l. 12. & *Conf.* l. 11. Plut. *de Placit. Ph[illegible]* l. 1. c. 21. Sextus Pyrrhonius, Zacharias *de Opificio Mundi*, Alii. Addam ſaltem ad eundem [illegible] exprimendum aliis quoque figuris Veteres uſos. Namque & annulo annum comparat Servius, *ad Æneid.* l. 1. & in Daphn[illegible] [illegible] ad idem ſignandum coronæ adhi[illegible] ſunt, qua de re vide P[illegible]m, *in Chreſtomathia Poetica Plantini*, & adde ſuperioribus Caſp. Barthium, *Animadv. ad Statium* lo[illegible], de cultu vero temporis religioſo plura ſupra, ubi de *Diis Gentium*, item voce *Cronus*. Ad uſum ejus ſacrum quod attinet, quamvis illud totum jure ſuo vindicare potuiſſet temporis Æternus Auctor, ejus tamen velut primitias ſolum à cultoribus ſuis decidi & offerri voluit, uno tantum hebdomadis die ſolenni ſuo cultui, ut & paucis aliis, ex toto temporis nobis indulti theſauro, celebrioribus beneficiis ſuis commemorandis, ſepoſitis ac deſtinatis: uti videre eſt [illegible] paſſim, ubi de Vet. Teſt. *Feſtis*, *Neomeniis*, *Sabbatho*, alibi. Superſtitio vero Gentium hic immane quantum exorbitavit: ut qui non ſolum Dæmonibus ſuis magnam *Temporis* partem conſecrarunt, ſed & dierum quoſdam aliis auſpicatiores, vel minus auſpicatos eſſe, ſibi perſuaſerunt. Et quidem apud Romanos publico more obſervatum eſt, ut dies poſtridie Nonas, Idus Kalendas atri haberentur, [illegible], *quibus nec rite, nec aliqui[illegible] [illegible] rerum judica[illegible]*. Auguſtus etiam poſtridie Nundinas diem inominatum habuit, an quia aliquoties erat expertus res eo tempore inceptas non vertiſſe bene an ad imitationem ſuperiori obſervationis, ut eſt ſuperſtitio ſæcu[illegible] & [illegible]. Nam & pertinet eodem, quod poſt Latinas Ferias duos dies Romani obſervabant ut religioſos & rebus inchoandis infauſtos, quod [illegible] mus ex M. Tullio, *ad Q. Fratrem*. Porro & Nundinarum dies videtur [illegible] inchoandis parum utilis æſtimatus: unde quoties in Kalendas J[illegible] [illegible]lebant, intercalatione extra ordinem [illegible] illam Pontifices declinarunt, teſte Dione, l. 48. Et Nonas Auguſtum ſimiliter devitaſſe legimus. Nec ſolum obſervatio hæc temporum in ſuſcipiend[illegible] profectione & inchoandis rebus ſeriis; locum habuit, uti de eodem Imperatore Sueton. habet c. 92. de aliis *Plut.* Sed & quidem eâ fuere ſuperſtitione, ut in rebus prope nugatoriis etiam dies obſervarent: Quod notat in Tacito Imperatore Vopiſcus, & rident in mulieribus ſuorum temporum [illegible] ac *Lucianus*. Totum vero id Gentilium reprehendit Ambroſius ſecundo, ubi explicat Pauli verba ad Galat. c. 4. v. 19. Ἡμέρας [illegible], καὶ μῆνας καὶ καιρούς, καὶ [illegible]. *Dies obſervatis, & Menſes, & tempora & annos.* Vide Caſaubon. *ad Suetonium*, d. l. uti de *Temporis* partium unaquaque, ut & Epochis ejus celebrioribus, hic ſuis locis. A tempore, Χρονίτας olim Orthodoxos ab Eunomianis appellatos, quaſi novam & *brevi tempore duraturam* doctrinam profiterentur, obſervat Cl. Suicerus in ea voce.

TENÆ ſeu TILLEMONTIUM, oppid. amplum Brabantiæ, ultimo bello mi[illegible] deformatum. Ad amnem Ghet[illegible] 3. *leu.* a Lovanio in Ortum 6. a [illegible]muco in Boream ſub Hiſpan. *Thenen*, incolis: *Tillemont* Gallis.

TENAGUS, [illegible] Suſianæ [illegible] ad ſinum Perſicum. *Ptol.*

TENASSERIUM, vulgo TENASSERIM, urbs Indiæ ul[illegible] Gan[illegible] gem [illegible] regno Siami, in ora Sinus Gangetici media inter Siamum ad Boream, & Juncalaonum ad Meridiem. Dicitur & *Tanaſſerium*, vide ibi.

TENAX, in laude ponitur [illegible] [illegible] parcus cum modo, at ſordide parcus *pertinax* Latinis eſt. Lapis vetus in Anglia: PATRI PIENTISSIMO. ET. SOCERÆ. TENACISSIMÆ. MEMORIÆ. IOSVIE. C[illegible], [illegible] *partium* [illegible], *in Sever.* § c. 17. C[illegible] *nomin*[illegible] [illegible] *ex* [illegible]*rum partiunomia videtur habuiſſe*.

TENCTERI, alii TENCHTHERI, TANCHARI, *Appiano*, *Tencteri* et *P*[illegible], *Te*[illegible] *Li*[illegible], populi German. quorum regio Dr[illegible], teſte H[illegible] [illegible] dicitur, inter [illegible] Bo[illegible]um, & Occidentem W[illegible]pha[illegible] ad Ortum, & T[illegible]lanam ad Auſtrum. Cluverii erant ve[illegible] Rh[illegible]num, ubi nunc Monten[illegible] Ducatus, pars Weſtphaliæ & pa[illegible] Marchiæ Comit. Vide Cl. Ottonem ad *B. Rhenanum*, l. 3. p. 128.

TENDA vel TENDE, oppid. Italiæ, caput Comitatus cognominis in Comitatu Nicæenſi, intra Apenninum, in limite ditionis Genuenſis. Inde mons *le Col de Tende*, 18. mill. ab Albio Intemelio in Boream, Foſſanum verſus 25. Aliàs Comites habuit proprios, nunc Sab[illegible] Duci ſubeſt.

TANDEBA, Cariæ vetus oppid. *Steph.*

TENDERE, apud Romanos dicti ſunt Duces & exercitus, ubi caſtra eſſent metati, quod ibi tentoria explicarent, vel in tentoriis ſubſiſterent. Sueton. *in Galba*, c. 12. *Cohors Germanorum juxta hortos tendebat.* Tacitus, l. 13. *Annal.* c. 36. *Milites tendere omnes extra vallum juſſit.* Virgil. l. 2. *Æn.* v. 29.

—— *hic ſævus* tendebat *Achilles* &c.

Sicque *tendentes* reponit Palmerius, *ad Salluſtium*, p. 520. pro *tentoria ſ*[illegible], voc[illegible]bulum eſſe Numidarum adde[illegible]. Con[illegible] *prætendere* di[illegible] [illegible] præſidi[illegible] [illegible], quæ a[illegible] juſtum exercitum aut pro cæteris excubabant: q[illegible] hanc rem plurima congeſſit Gronov. *Obſervat. in Eccl. Script.* c. 2. Hinc recentioribus *Tenda*, tabernaculum [illegible], ſeu tentorium. Tudebodus, *Hiſt. Hieroſolym.* l. 2. *Et in noſtras [illegible] ſtatim [illegible] tendas.* Hod[illegible]que T[illegible] Gallis, & *Tenda* Hiſpanis, ſed h[illegible] propr[illegible] ſtat[illegible]nem notat, ſeu Officinam, in Foro, aut locis publicis, exponendis & vendendis mercibus, erectam. Car. du Freſne *Gloſſar.* De reliquis verbi ſignificat[illegible] vide Barthium, *Animadverſ. ad* [illegible].

TENDUCUM, vulgo *Tenduc*, regnum Tartariæ, in limite Sinarum cum urbe [illegible] cognomine. Quibuſdam recentioribus *Chauchir* & *N*[illegible], unde profecti, qui Sina[illegible]um Imperium haud pridem occuparunt. Pars eſt Auſtralis Sericæ antiquæ, terminaturque a Septentrione T[illegible] magnâ, ſeu Karmaclutarum regione ab Ortu Jupiâ regione, ab Occaſu Tanguto regno, à Meridie Imperio Sinarum. Sed de urbibus ejus [illegible] [illegible]nſtat. Ejus pars eſt etiam Ni[illegible]lhanum regnum, *Egrigaja* quibuſdam.

TENEA, quæ TENÆA *Suidæ*, pagus agri Corinthiaci, arboribus conſitus. Unde Proverbium:

Εὐδαίμων γε Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἴην Τενεάτης.

TENEA, fluv. Umbriæ. Vide *Tinia*.

TENEBION, corruptum nomen, apud Diodor. Sic. l. 14. loci in Cilicia, quem nulli in Aſia amœnitate cedere ſcribit. Alii legunt, [illegible], teſte *Henr. Stephano*.

TENEBRÆ, quibus nominibus cultæ fuerint Gentilibus, diximus ſupra ubi de eorum Diis. Per[illegible]ſidem [illegible] Prienenſes, tradit Plut. *Probl. Græc.* Sunt autem [illegible] *quam umbra major, ut umbra nil niſi lumen [illegible]*, V[illegible]ſſio, *de* [illegible] l. 3. c. 24. qui & (poſt Caſaubonum *ad Tiber.* [illegible] *in Suetonii*, c. 68.) complura adducit exempla eorum, qui tenebricoſo quoque aëre viderint, hinc[illegible] etiam in tenebris [illegible]pora de ſe ſpecies ſ[illegible]dere, co[illegible]git, c. ſeq. At nihil tale in *Ægyptiis Tenebris, quæ extiter[illegible] terra t[illegible] Ægyptiorum tribus diebus, Non videbant alter alterum, neque ſurgebat ullus à l[illegible] ſuo tribus diebus*, Exodi, c. 10. v. 22 & 23. Quod nec Scriptores Gentiles latuiſſe, diſcimus ex fabula de Jove cum Alcumena congreſſu, quem præcepiſſe Soli, ut triduum lateret, quo gignendo Herculi vacare poſſet, paſſim legimus. Unde Herculem τριέσπερον λέοντα Lycophron, Statius, *ternoctem* vocat *Theb.* l. 12. v. 301. ut videre eſt apud Meurſium, *ad Lycophronem*, p. 1[illegible]7. ubi plura hanc in rem. Quemadmodum & totum hunc Cœli Terræque orbem denſiſſimis *Tenebris* initio creationis immerſum fuiſſe iidem non ignorarunt. Namque ἀέρα ζοφώδη, *aërem tenebroſum*, principium hujus univerſi poſuit Phœnicum Theologia, uti videre eſt apud Sam. Bochartum, *Geogr. Sacr.* l. 2. c. 2. Et Ariſtophanes apud Lucianum *Philopatr.*

Νὺξ Ἔρεβός τε μέλαν πρῶτον καὶ Τάρταρος εὐρύς.

Et Ovid. l. 1. *Met.* v. [illegible]0.

Nullus adhuc mundo præbebat lumina Titan,
Nec nova creſcendo reparabat cornua Phœbe &c.

Vide infra *Theuth*. Imo & Inferis ſuis tenebras inducunt paſſim. Sophocles *apud Plut. de aud. Poët.*

[illegible]

[illegible]

Unde *loca nocte ſilentia late*, Virgilio dicta *Æn.* l. 6. v. 265. atque *ſilentium noctis perpetuæ domum* Seneca vocat, Hyppolyt. *Act.* 1. *Sc.* 2. v. 221. Vide Tobiam Pfannerum ubi ſupra c. 21. §. 9. De *Tenebrarum* vero Hier[illegible]phico, cauda videl. crocodili Orum, *in Hieroglyph.* &c. In Eccleſia Rom. *Tenebræ*, officium Eccleſ[illegible] dicitur, quod peragitur Feriâ 4. 5 & 6 majoris, ut vocant, hebdomadæ. *Primò quia in luctu & mœrore* [illegible] *Eccleſia eſt, propter D*[illegible] *paſſionem, & propter ejus triduanam mortem eaſ quas celebrat triduanas.* *Secundo*

offitium T[illegible] *umbras, quæ fuerunt ſuper ſaciem* [illegible] *ræ,* [illegible] *crucis* &c. Durandus R[illegible].

TEN[illegible]IA, [illegible] Iber[illegible]. *Steph.*

TENEBRIUM, promontor. Ilercaonum, Hiſpan. Tarraconenſ. cum oppid. [illegible] inter oſtia [illegible] a. [illegible] infra Derruam [illegible] fluvii, [illegible] *aquæ* Moletto. *Capo* [illegible] *at* hodie, [illegible] in ora regni Valentiæ, prope oppid. Peniſcolam, vix [illegible] leuc. à limite Catalauniæ in Occaſ. 6. ab oſtio Iberi, 4. a Oropeſa in Ortum.

TENEDO, oppidul. Silvæ Martianæ, in Suevia, in limite Helvetiorum, prope Rhenum, ubi Arolam recipit, ſupra Valdshutum oppid. 18. mill. paſſ. infra Scaphuſiam, vulgò [illegible] *Cluver.*

TENEDOS, quæ *Tenos Stephano,* inſul. maris Ægæi, ſive Helleſponti parva, amœna, contra Sigeum, Troadis promontor. inde 12. mill. paſſ. ſed teſte *Strabone* 40. ſtad. ad 80. patens, in Occaſum & Circium diſtans, Apollini, qui ibi præcipuè colebatur, ſacra, prius *Calydna,* teſtibus Pauſaniâ ac Diodorô. Sic. *Phœnice* & *Lyrneſſus* etiam, uti Plin. auctor eſt, *l.* 5. *c.* 13. Inſul. hæc ante bellum Trojanum floren[illegible]ſima fuit, in qua Græci ſupremas illas, quibus Troja periit, in[illegible] ſtruentes, ſeſe occultarunt. Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 21.

> *Eſt in conſpectu Tenedos, notiſſima fama*
> *Inſula, dives opum, Priami dum regna manerent.*

Dionyſ. *v.* 537.

> Α[illegible] τ' ἱερυχθονοι, ϗ ἱμερτῆς Τενέδοιο.

Scribit Plinius, *loc. cit.* in hac inſula eſſe fontem, qui [illegible] æſtivi temporis, a tertia diei hora, ad ſextam uſque, tanta aquâ ſcaturiebat, ut omnia vicina loca inundaret, reliquo autem tempore exſiccabatur. *Strabo* templum Neptuni extra civitatis muros fuiſse tradit. Vulgò dici putatur quaſi *Tenu* [illegible], à Tene quodam, quem Cygnus pater, à noverca concitatus cum arca incluſum in mare projeciſſet, [illegible] inſ. l. Leucophryn ejectus eſt, & ab incolis Rex creatus, & poſt obitum pro Deo cultus. Atque ita factum, ut inſul. pro Leucophry *Tenedos* appellaretur. Ita referunt Ariſtot. & Heraclides *in polit.* Strabo, *l.* [illegible] Pauſan. *in Phocicis.* Plut. *in Helladicis*, Conon apud Photium, Serv. *in Æn. l.* 2. Euſtath. *in Il.* [illegible] Tzetzes *in Lycophronem.* Suidas in Τενέδιος [illegible], Stephanus [illegible] alii-que. Tenem vero hunc à Tenediis relatum fuiſſe in Deos, docent hæc Ciceronis *in Verrem* 1. *Tenem ipſum, qui apud Tenedios ſanctiſſimus Deus habetur, qui urbem illam dicitur condidiſſe, cujus ex nomine Tenedos nominatur.* Tamen hanc fabulam non eſſe ex ultima vetuſtatis memoria repetitam, ex eo colligere eſt, inquit Bochartus, *l.* 1. *Chanaan, c.* 9. quod de Tene nil quicquam habetur apud poetas vetuſtiores. Sed nec in *Apollodoro, Hygino, Palæphato,* & *Mythologorum* aliis. Nec à *Tene* fieret *Tenedos*, ſed Τένου [illegible], ut Κεάω [illegible], neque enim fert Græcæ linguæ genius, ut aliter coaleſcant ſubſtantiva cum adjectivis. Denique Τένεδ[illegible] vel Τένεδ[illegible] neutrum eſſet, non fœmininum. Sed fingenda fuit hæc fabula, quia pudebat Tenedios neſcire ſuas origines, & rationem nominis ſui. At Phœnices ſi conſuluiſſent, inſulam ſuam dixiſſent Tenedum dici quaſi inſulam אדם כין *tin-edom*, i. e. *luti rubri*, cujus plurimus in figlinis uſus. Et in Tenedo celebres fuêre figulinæ. Unde *Tenedia vaſa*, magno in pretio apud veteres, quod Plut. *in l. de vit.* [illegible] *cenſura*, & ex eo Ariſtoph. *in Nub. Act.* 4. *Scen.* 3. hi[illegible] docent. [illegible] *Bochart.* *Tenedius tibicen*, de falſo dicitur, apud *Steph.* [illegible] *Tenedia* pro expedita & ſevera juſtitiâ. *Tenes* enim, de quo ſupra, legem [illegible], atque induxit morem, ut à tergo Judicis aſtaret qui ſecurim teneret, videl. in hoc paratus, ut qui perperam [illegible] in judicio dixiſſet, [illegible], opinor, aut falſum teſtimonium, eum protinus ſecuri feriret. [illegible] hæc inſul. 5 mill. paſs. abeſt, a Sigæo promontor. 25. à Leſbo, 65. a Mitylene Urbe in Boream verſus [illegible] Cherſoneſum [illegible] 5. Haud pridem capta & munita à Venetis, ſed recepta à Turcis. Ei ad Auſtrum adjacent Calydnæ inſul. duæ, hodie *Mauro*, *Nigra*, melle fœcundæ.

TENERA fluv. Hannoniæ, *Dender* incolis, *Denre* Gall. 2. leuc. à Mon[illegible] oritur, dein A[illegible] & Leſſinam rigat, uti & Gerardimontem & Aluſtum urbes Flandriæ, tandem ad Teneramundam in Scaldim [illegible].

TENERAMUNDA, [illegible] *Dendermonde*, Gallis *Dermonde*, urbs munita Flandriæ, ad Scaldim, ubi recipit Teneram, vix 2. leuc. ab Aluſto in Boream ferè media inter Gandavum & Antverpiam, 4. utrinque leuc. 5. a Bruxellis in Circium.

TENERCHEBRAJUM Caſtrum, vulgò *Tinchebray*, locus Galliæ, in Pertico, ad Commetem Mortonii olim pertinens, Willelmo Gemeticenſi, *l.* 8. *c.* 13. memoratum. A *Braja*, i. e. luto, quod in loco paluſtri & cœnoſo ſitum, nomen accepit. Hadrian. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Brajum.*

TENERE, apud Optatum, *l.* 5. *Nam & quivis —— ſcrobem fodere & plantaria ponere poteſt: imperare, ut teneat, non poteſt.* idem eſt, quod *comprehendere*, apud Columellam, *l.* 3. *c.* 5. *depoſitæ ſtirpes validè* [illegible], *quamvis celeriter comprehendant.* Vide quoque eum, *l.* 3. *c.* 5. [illegible] *Sobolem deprehendere*, apud Senec. *Ep.* 86. *prendere*, ſimpliciter, apud Ambroſium de Tobia, *c.* 13. *coaleſcere*, apud Varronem, *de L. L. l.* 4. & in *Vita* Virgilii. Hoc imperare non poteſt vinitor aut [illegible], dicere vult Optatus, ut ſtirpes depoſitæ radices agant [illegible] poteſt niſi orare: efficere [illegible] qui adoratur. [illegible] *Et cum hoc* [illegible] *Dei,* [illegible] *palmitem producere* [illegible] *in terram* [illegible] quod ubi factum *tenent plantaria.* cum [illegible] Jo. Fr. Gronov. *Obſerv. in Eccl.* [illegible] *c.* 13. Ap[illegible] Scriptores, [illegible] infantes [illegible] Suſceptores cùm baptizantur [illegible] enim revera in brachia tenent [illegible] ab [illegible] Sacerdotis Miniſtro teneantur, infanſque ſalutari fonte tingitur. Concil. Nicænum Ara-

[illegible] *Dominico* [illegible] *ejus* [illegible] Domi[illegible] ortu eſt [illegible] habe[illegible], C[illegible].

TEN[illegible]ERICUS [illegible], circa [illegible] Copaidem. *Strabo.*

TENERIFFA, una ex Inſulis Fortunatis, [illegible] 50. mill. paſſ. [illegible] 15. à Canaria [illegible]. Cir[illegible] Palma, *Laguna*, Inſulæ præcipua S. Cruz, [illegible] Garrachico cum portu, S. Chriſtophorus [illegible] & [illegible] *Monte* [illegible] *de* [illegible] altiſſimus de quo multa indigenæ [illegible]. Ex eo omnes [illegible] licet, unde & Geographorum aliquam multorum calculum [illegible], ut primum ab eo Meridianum ducant, Clu. Bern[illegible] *Tr.* [illegible] Ad inſulam [illegible] Hiſpanorum [illegible] portum S. Crucis [illegible] Blackius, [illegible] ille [illegible] cu[illegible] & [illegible] Hiſpanorum deſtruxit: [illegible] à P[illegible] m[illegible] *de* [illegible] 4. 9. [illegible] Dom[illegible] habebat IX. [illegible] ſuccedunt. [illegible] Franc. A[illegible] laſſi libro, cum titulo [illegible] que ad Didacum *de H*[illegible] A[illegible] [illegible] Regi tranſcri[illegible] cum rebus Canariis, Hiſpan[illegible]. [illegible] A. L. Joachimi Felleri, *p.* 458.

TENERIFFA, [illegible] Terræ Firmæ, in Gubernio S. Marthæ, [illegible] S. M[illegible] fluv. [illegible] Marthæ. 90. mill. paſſ. à Carthagine nova in Eurum in America [illegible] ridionali.

TENES *Diod.* [illegible] *Tenes*, Cycni filius, ab A[illegible], cum [illegible] Græci vaſtarent interemptus, præcipuâ poſt mortem apud T[illegible] dios in veneratione fuit, ut Athenagoras tradit in [illegible]. Cic. [illegible] *Deor. l.* 3. & [illegible] *l.* 1. *in Verr.* Vide in [illegible].

TENESIS, Æthiopiæ ſub Ægypto regio. *Strabo.*

TENEZA, vulgò *Tenes*, urbs munita regni Algerii, [illegible] mediterranei cum portu [illegible] & promontor. [illegible] ad accente, 1[illegible] mill. paſſ. ab Algerio in Occaſum. Al[illegible] *Sanſon.* C[illegible] ora[illegible] Mediterranei inter Algerium [illegible] ad Ortum, & [illegible] ſeu montem ad Occaſum ubi [illegible] Mauritaniæ Cæſarienſis.

TEN[illegible], Suidas [illegible] dicit [illegible] illis ac [illegible] tes, ſed [illegible] in quibus plerique, ad ipſum Regem, nudi, dum omnium capiunt, [illegible] lecto [illegible] & pulvina[illegible], quæ rebus quibuſdam odora[illegible] ad delitias inſervirunt, ſolent conficere. Lu[illegible] *Keta*, quod vide. Aliud quoddam [illegible] eſt, è cujus liquore [illegible]arum, quod ſ[illegible] a[illegible] appellatur confici, docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 1113.

TENGCHEUM, vulgò *Tenchen*, urbs quinta Xantoniæ, in Sinas, ſub [illegible] 7. minores. In ora Oceani Eoi & Sinus Nanq[illegible]. Probè munita. *Martin.*

TENION, urbs Achajæ. *Steph.*

TENISSA, Mauritaniæ Cæſarienſis oppid. *Ptol.* [illegible] Alius eſt *Teneze.*

TENITRUS, mons Macedoniæ, [illegible] inter Apolloniam, unde nunc [illegible] & D[illegible].

TENIUM, urbs Achajæ. *Steph.*

TENNAGORA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

TENNES, qui & *Tenes*, vide [illegible].

TENNES Rhodius, [illegible] Græcorum mercenariorum, ab Ægyptiis auxilio Phœnicibus miſſorum Dux Diod. *l.* 16. *p.* 532. A' Mentore. Sidonio una Tennes in prodi[illegible] aſſumptus, ſed Sidone proditâ, ab Artaxerxe Ocho, ejus perfidiam ſu[illegible] pectante, occiſus eſt.

TENNUM, oppid. ex Æolidis, unde Hermagoras fuit, [illegible] de dicendi arte conſcripſit. Strab. *l.* 14. Unde [illegible] Ciceroni, *pro Flacco.*

TENOS, vulgò *Teno*, [illegible] parva in Ægæo mari, una Cycladum, in qua urbs eſt ejuſdem nominis, quam propter aquarum abundantiam, *Ariſtoteles Hydruſam* appellatam dici[illegible]. Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Steph.* à [illegible] tore dictam [illegible]. Ejus meminit Ovid. *l.* 7. *Met. v.* 469.

> *At non Oliaros, Didymeque & Tenos & Andros.*

Tenos, inquit Bochartus, *l.* [illegible] *Chanaan, c.* 14. Donec T[illegible], Phœnicibus [illegible] i. e. dracon[illegible] A[illegible] riſtoph. Schol. *in Plutum.* [illegible] ab [illegible] imitati ſunt. [illegible] quod à [illegible] non [illegible], ut veteres [illegible] [illegible] *Tenos cum* [illegible] *quam* [illegible] [illegible] ſet à Teno. *Heſych.* [illegible] ſunt [illegible], ut

ut habet Scholiaſtes qui ſuprà. Ariſtoteles, *in fine l. de Mirab.* narrat de ſerpente quodam in *Teno* urbe Magicis cantibus exanimato. Sed *Tenus* illa in Theſſalia fuit, non in inſula *Teno*. *Τηνίας σκορόδοις alliorum ex Teno* meminit Ariſtoph. *in Pluto*, quæ volunt fuiſſe *δριμύτατα acerrima*. In Ariſtoph. autem non occurrit, quod ex eo citat Stephan. ibi Φιλαπεχθήμων ... ἐκ τοῦ ... Nihilò fortaſſe verius, quàm quod aſſerit Athenæus, *l.* 1. ibidem eſſe fontem, cujus aqua vino non miſcetur. *Antholog. l.* 1. *c.* 38. Antipater Tenum ita cum Delo confert,

Νῦν δὲ σὺ ... τίς κεν ἰδὼν πᾶσαν
Ὀψιγενὴς Τήνου Δῆλον ἐμαρτύρατο;

Unde colligitur Tenum inſulam eſſe non magnæ rei. Circuitus eſt 35. mill. paſſ. cum arce permunita, in monte, ſub Venetis, à tribus ferè ſeculis. Epiſcopalis, habet Latinos ritus, & 12. mill. paſſ. diſtat ab Mycono Inſul. in Boream; *Tenos* item apud ſcriptores Britannicos inſul. Albionis, ante oſtia Tameſis, Cantio adjacens, vulgò *The Iſle of Tenet*. *Nic. Lloydius*. Prior hodie *Tine* Cl. Sponio, qui eam Cycladibus reliquis, quæ ſub Turcico ſunt Imperio, longè altiorem, 24. vicis circiter habitatam, (inter quos reliquiæ Urbis hujus inſulæ, 3. ſolùm aut 4. domibus conſtantes, nominis tamen Πόλις antiqui adhuc tenaces) frumenti inſuper, ficuum vitium feracem eſſe ait. Idem duplicis nummi antiqui meminit, quorum unus, alterâ facie caput Ammonis cornigeri. alterâ uvam, præfert, cum duabus his literis TH. quæ initiales ſunt vocis *Τηνίων* alter, in antica parte caput Neptuni, qui in hac Inſul. ubi celebre Templum habuit, peculiari veneratione, & anniverſariâ ſolennitate cultus eſt, ad quam ex Inſulis vicinis longè lateque confluxus fuit; in poſtica, tridentem cum gemino delphine & voce THNI*ων*, *Itinerar. Part.* 1. *p.* 168. & *Part.* 3. *p.* 171. & *ſeqq.*

TENOS, Laconiæ urbs. *Steph.*

TENSA, M. Græciæ inſul. ab Ionibus inſtituta. Solinus, *c.* 8.

TENSA, non *ἀπὸ τοῦ θεῖν*, quod etymon legas apud Aſconium, *in* 3. *Verr.* nec à *Papia* ſolùm comprobatur; ſed Cæſare etiam Scaligero *de Re Poëtic. l.* 1. *c.* 32. verùm à *tendendo*. Ita autem vocabantur tentoria, ſive umbracula, quæ ſimulachra Deorum continerent, vel tabulis, quæ propriè *Tabernacula*, vel pellibus aut linteis *tenſis*, quæ propriè *Tentoria* & *Tenſa*. Ac hujuſmodi quidem *Tenſa*, vel à bubus, aut equis aut aſinis trahebantur; Unde in gloſſis veterib. *Tenſa* non ſolùm exponitur *θεῶρος*, ſed etiam *ἅρμα θεῶν*; vel ab hominibus geſtabantur; quod indicat locus Amoſi, *c.* 5. *v.* 26. *Imò portâſtis tabernaculum Molochi veſtri, & Baſin imaginum veſtrarum: ſidus Dei veſtri, quæ feciſtis vobis*: & Actor. *c.* 7. *v.* 43. *Imò bajulâſtis tabernaculum Molochi* &c. Hujuſmodi porrò portatiles lecticas cum velis *tenſis* habuiſſe delubri figuram, argumento eſt etiam, quòd Philo Byblius, Phœniciam deſcribens Theologiam, apud Euſebium *Præp. Evang. c.* 10. dicat, Dei illius eximii, qui Phœnicibus Ἀγρὸς, Ἀγρότης & Ἀγρεύτης vocabatur, *ξόανον ... ναὸν ζυγοφορούμενον ἐν Φοινίκῃ*, *Simulachrum eſſe magnæ venerationis & ædem à jugalibus* (ſeu bubus ſeu equis) *ſolitam deferri in Phœnicia*. Nempe forma erat, qualis lecticæ ejus, quam vulgò *papilionem*, Galli *le Pavillon*, dicunt; à figura tentorii è pellibus aut velis tenſi, quod & ipſum Plinio, Tertulliano, Vegetio *papilio* vocatur, à forma inſecti prælargas alas ſuas extendentis *Gloſſ. veter. Papilio, σκηνώματα*. In iſtis itaque ſacris *Thenſarum* vehiculis, Ludis Circenſibus, Romæ Deorum imagines vehebantur, quem ritum graphicè deſcribit Dionyſ. Halicarnaſſ. *l.* 7. Unde multum lucis Ovidio, *Amorum l.* 3. *Eleg.* 2. qui illum quoque tangit, *Faſt. l.* 4. *v.* 391.

Circus erit pompâ celeber, numeroque Deorum.

Uti & M. Tullius, *de Aruſp. Reſp.* Varro de *LL. l.* 4. Suetonius, *Auguſto*, *c.* 16. Feſtus in *Thenſa* & tot alii. Acceperint autem id moris Romani vel ab Aſiaticis vel ab Ægyptiis. De Aſiaticis, conjectura ex eo, quòd apud Cappadoces, ut Strabo ait, *l.* 4. *ξόανον τοῦ Ὠμάνου πομπεύει*, *Simulacrum Omani defertur in pompa*. Omanus verò Perſicum Numen erat. De Ægyptiis ac Æthiopibus ſuſpicamur ex Euſtathio, *Il.* α. Ἐν Διοσπόλει μέγιστόν ἐστι Διὸς ἱερὸν, ... λαβόντες Αἰθίοπες Διὸς ξόανον καὶ ἄλλων δαιμόνων ... ἐπὶ ... ἡμέρας, ... *Dioſpoli* (civitate Ægyptiâ) *grande eſt Jovis delubrum: unde Æthiopes accipientes ſimulachrum Jovis & aliorum pariter Deorum, ſtatis ea temporibus per Libyam circumferunt, publicaque in celebritate magnificè duodecim diebus feriantur, quoniam totidem habeant Deos*. Ubi ſi ex Romanis ſacris de Ægyptiis liceat judicare, intelligit XII. Deos Conſentes, notiſſimis Ennii apud Appulejum, *De Deo Socratis* verſiculis comprehenſos, de quibus ipſis, ut & Carthaginenſibus, ſic Servius commentatur in illud *Virgilii Æn. l.* 6. *v.* 68.

Errantesque Deos: agitataque numina Trojæ:

Signa ξόανα dicit, i.e. ſimulachra brevia, quæ portabantur in lecticis & ab ipſis mota infundebant vaticinationem: quod fuit apud Ægyptios & Carthaginenſes. Sanè & apud *Antium promovebant ſimulachra Fortunarum, ad danda reſponſa*, ut Macrob. tradit *Saturnal. l.* 1. *c.* 23. qui *praced. c.* 21. de Sole Heliopolitanis culto, affinia habet: *Vehitur ſimulachrum Dei Heliopolitani ferculo: uti vehuntur in pompa ludorum Circenſium Deorum ſimulachra*. Hebræis *Succot* סכות dictæ ſunt hæ *Thenſæ*, ut apud Amoſum *loco cit.* videre eſt, &c. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idol. l.* 2. *c.* 10. & hîc ubi de *Circenſibus*, de *Pompa*, &c. It. in *Thenſa*. Aliud quid vox ſonat apud Recentiores, unde *tenſare* illis defendere, ſecurum facere, protegere, & *tenſamentum*, penſatio eſt, quæ à vaſſallis aut ſubditis domino, pro protectione exſolvebatur; aliàs *Commendatio*, *Salvamentum*, & *Tutamentum*, dicta: qua de vocis notione complura habet Car. du Freſne *Gloſſar.*

TENSERA Georgius, vide *Georgius*.

TENSI Cothurni elegantioribus olim in uſu. His enim, ut & avi noſtri hominibus. decorum maximè viſum eſt, ſi ſtrictim calcearentur, ut auctor eſt Feſtus in voce *Tentipellium*, quod calceamenti quoddam genus nonnullis erat. Unde Sidonius Apollinaris, *l.* 4. *Ep.* 13. *tenſum Cothurnum* dicit, ubi de Germano quodam, homine lauto, loquitur. Minus lauti enim, incurii & negligentis hominis indicium erat, ſi pedes in laxa calceorum pelle natarent. Quæ cauſa, quòd Ovidius elegantiæ præcepta ſuæ puellæ tribuens, ait, *l.* 1. *Artis*, *v.* 516.

Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet.

Ita Sidonius præfatus, Thaliam alloquens, *l.* 8. *Ep.* 11.

Soccos ferre cave, nec, ut ſolebat,
Laxus pes natet altus in cothurno.

Quod item D. Hieronymo *Ep. ad Euſtochium* expreſſum, ubi malefanum fœminini cultus ſtudium perſtringit: *Omnis hæc cura de veſtibus, ſi bene oleant, ſi pes in laxa pelle non folleat*. Nec verò ſollicarent calcei, ſi quando pedum modulò laxiores eſſent, ſolebant eos vel tomentô vel quâvis aliâ re idoneâ ſtipare. Quô ſenſu Tertullianus inter cætera, quibus operoſam puellarum in ſui ornatu curam exagitat, dixit: *Calceum ſtipant multiformem*, *l. de vel. Virgin. c.* 12. Sic enim *ad eum locum* illius interpres Rhenanus, *Stipant*, ait, *ne folliceat calceus*. Atque ad hanc rem multum etiam conferebant anſulæ ſive corrigiæ, quibus calcei pedibus ſtrictiùs firmiuſque aptabantur. Unde Tibullus, *l.* 1. *El.* 8. *v.* 14. ait,

Anſaque compreſſos alligat arcta pedes.

Et Sidonius iterum, *Carm.* 2. *v.* 401. & *ſeqq.*

—— Retinacula bina cothurnis
Mittit in adverſum vincto de fornice pollex,
Quæ ſtringant crepidas &c.

Vide Benj. Balduinum, *de Calceo antiquo*, *c.* 21.

TENSURAS, ad occidendum lupos, ponendi conſuetudo indigitatur, in *L.* Burgundionum, cujus *tit.* 46. eſt, *de his, qui tenſuras ad occidendum lupos poſuerint*. Eſt autem *tenſura*, tenſio arcus, Italis etiamnum *Teſa*. Nempe poſuerunt Veteres arcus ſeu baliſtas certis in locis tenſas, ita quidem, ut motis quibuſdam lineis ad id extenſis, ſtatim laxarentur ac ſagittas emitterent. Itaque ne hominum fortè quis læderetur, jubentur in contextu ii qui arcus poſuerint, ut id vicinis ſuis ſtatim indicent, *ac tres lineas ad prænoſcenda poſiti arcus indicia diligenter extendant, ex quibus duæ ſuperiores ſint*, ut videl. hoſce locos devitare haberent, ne laxatis arcubus illi mortis periculum incurrerent. Ita ut *ſi ab homine per ignorantiam veniente, aut ab animali domeſtico tacta fuerint, ſine periculo ſagittas arcus emittat* &c. Vide Carolum du Freſne ubi ſuprà.

TENTIPELLIUM, apud *Feſtum*, nonnullis genus eſt calceamenti ferratum, quô *pelles extendebantur*; aliis medicamentum, quô *cutem erugabant*, ac *tendebant* luxuriæ ac molliciei illa apud Romanos mancipia. Nempe linere illâ faciem ſolebant eum ob alias cauſas, tum ut cutis tenderetur. E quibus medicamina hæc *τιλτικὰ* & *τενόντια* Græcis, Latinis *Tentipellia* dicta ſunt. Juvenalis, panem eô fine adhibitum ait, *Sat.* 2. *v.* 107. contra ſequiorem ſexum,

Et preſſum in facie digitis extendere panem.

Item aſininum lac. Idem, *Sat.* 6. *v.* 468.

Incipit agnoſci, atque illô lacte fovetur.

Quô videl. *tectoria prima* uti de pane loquitur, abſtergebant. Vetus Interpres, *Aſininô lacte*, inquit, *faciem linit, ut cutem tendas, & candorem eliciat*. Martialis lomenti meminit, in hac re, *l.* 3. *Epigr.* 42. *v.* 1.

Lomento rugas uteri quòd condere tentas &c.

Plura vide apud Aëtium, *l.* 7. ubi hujuſmodi *ἐκτατικῶν* genera varia recenſet, Salmaſ. *ad Spartian. Hadr. c.* 4. & hic paſſim, inter alia in *Ichthyocolla*.

TENTORIUM, à *tendendo*: De militibus propriè, quorum *Tentoria* antiquitus è pellibus fuiſſe, docet Val. Maxim. *l.* 2. *c.* 7. *ex* 15. *Decreverunt, ut ex iis, qui equô meruerunt, peditum numerô militarent; qui pedites fuerant, in funditorum auxilia tranſcriberentur, neve quis eorum intra caſtra tenderet, neve locum extra aſſignatum vallô aut foſſâ cingeret, neve Tentorium ex pellibus haberet*. Unde *Tentoria pelles*, Treb. Pollio, *in Claud. c.* 14 Neque tamen ab Urbe Cond. ſtatim id obſervatum: Nam *in Vejorum obſidione*, verba ſunt Livii, *Dec.* 1. *l.* 5. *primùm ſub pellibus hyemare cœperunt*, h. e. anno 327. ab Urb. Cond. adnotavit Joh. Camers *L. Flor. l.* 1. *c.* 12. *Vejentum quanta res fuerit, indicat decennis obſidio: tunc primum hyematum ſub pellibus, taxata ſtipendio hiberna*; quæ ille, ut alia plurima, ex Livio exſcripſit. Conſuetudo poſteà diu retenta *Cæſ. de Bell. Gall. l.* 3. *in fin. Ejuſmodi tempeſtates ſunt conſequutæ, uti opus neceſſario intermitteretur, & continuatione imbrium diutiùs ſub pellibus milites contineri non poſſent*. *Bell. Civ. c.* 13. Qui idem mos & poſt illam ætatem rurſus invaluit, ſub Nerone ſcilicet. Tacit. *Annal. l.* 13. *c.* 35. *Retentus omnis exercitus ſub pellibus, quamvis hyeme ſævâ, adeò ut obductâ glacie niſi effoſſa humus Tentoriis locum non præberet*. Poſt Neronem quoque, ſub Theodoſio Imperatore diſciplinæ militaris obſervantiſſimo, *hyemes actas ſub pellibus*,

libus, memorat Lat. Pacatus *Panegyr.* Sic de Stilicone Claudianus, *l. de laud. ipſius*, *v.* 122.

——— *Quoties ſub pellibus egit?*

Id ipſum à Græcis factitatum eſſe, & ab eis demum ad Romanos tranſiiſſe morem colligitur ex Curno, *l.* 7. *c.* 8. *Sæpe pellibus Tabernaculi allevatis, ut conſpiceret hoſtium ignes*: & Amm. Marcellino, *l.* 9. *Sub pellibus exercitu diffuſo, per iſtri fluminis margines, Barbaros obſervabat.* Meminit eorundem Arrianus, *de geſtis Alex. l.* 1. Tentoria *militum erant ex pellibus levi materie repletis*: ac *l.* 3. *Jubet* Tentoriis *pelles detrahi, eaſque minutis ac levibus feſtucis repletas conſui.* Adhibitæ autem pelles, ſive quòd antiquorum id indumentum, ſeu quòd faciliùs ſic ab aëris injuriis defendi poſſent. Qua de re vide ſuprà in voc *Pellis*. Poſtmodum, ut alia omnia, ſic *Tentoria* quoque, luxus invaſit. Cujus inſigne ſpecimen, ut alia omittam, *Tentoria* fuère *ſigillata*, memorata Pollioni *in Herode*, Odenati filio, de quo inquit, *c.* 16. *Triginta Tyrannor. Homo omnium delicatiſſimus & prorſus Orientalis ac Græca luxuria, cui erant* ſigillata tentoria *& aurati papiliones* &c. Dicta autem ſic ſunt, quæ Græcis *ζωδιωτὰ*, quibus *ſigilla* ſeu *ζῴδια*, h. e. vel hominum vel beſtiarum figuræ ex auro vel purpura erant intextæ; aliàs *belluata* Latinis quoque, uti pluribus oſtendit *ad Pollionem* Salmaſ. Vide quoque ſuprà. Honeſtus verò is ornatus erat, cùm militum victorum *tentoria* hederâ & laurô olim ornarentur. Quemadmodum de Romanis, è prælio, quô Perſes Macedonum Rex victus eſt, reverſis, inveniſſe eos *τὰς σκηνὰς φωτὶ λαμπομένας καὶ κεκοσμημένας κιττοῦ καὶ δάφνης στεφάνοις*, *tentoria luce ſplendentia, ornataque ſertis hederæ & lauri*, refert Plut. *in Æmilio Paulo*: quo de ritu vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 1. *c.* 17. Sed & ſub *Tentoriis* priſci degebant, antequam ædes ſibi ſtruerent, atque in Urbes commigrarent, ut de Patriarchis atque Iſraëlitis totô peregrinationis tempore, legimus, in cujus rei memoriam Tabernaculorum Feſtum inſtitutum, de quo ſuprà: quamvis *Tentoria* à Tabernaculis, ſi penſiculatiùs voces conſideremus, utcunque diſtingui conſueviſſe, ſuprà diximus in voce *Tenſa*. Hodieque Arabes Scenitæ, priſci tenaces moris, non niſi in *Tentoriis* habitant, habitaculô mobili & pro commoditate hominum aliò, ubi lubet, transferri idoneô. Vide Petr. de Valle *Itiner. Tom.* 4. & ſuprà *Paſtor*. In ſacris etiam *Tentoria* habuiſſe locum, dictum itidem in voce *Tenſa*: & cui ignotum Tabernaculum Teſtimonii, quod, portatilis Templi inſtar, Deus ipſe ſibi fieri, inter Iſraëlitas juſſit? Cujus ſimia Satanas, inter ſuos quoque *Tentoria* ſeu Tabernacula erexit. Sic, inter alia, Babylone, in Templo Veneris Uraniæ, illis *Mylittæ*, quam Lunam fuiſſe docet Voſſius, ſua puellis, apud Herodotum, *l.* 1. *Tentoria* fuiſſe legimus, in quibus conſidebant tempora corollis religatæ, uſque dum advenarum aliquis, pronuncians his verbis, *Ἐπικαλέω τοι τὴν θεὸν Μύλιττα*, *Invoco tibi Deam Mylittam*, pecuniam immitteret in ejus, quæ ei placebat, ſinum, ſicque illi à Fano abductæ ſeſe miſceret. A quo nun Templum ipſum סכות בנות *Succoth Benoth* h. e. *Tabernaculum filiarum*, vocitatum eſt. Vide Joh. Seldenum, *Syntagm. de Diis Syris* 2. *c.* 7. & Voſſ. *de Idol. l.* 2. *c.* 22. De *Tentoriis* autem militum Romanorum plura, apud Car. Sigonium, *Scholiis in Liv. l.* 5. Jac. Rævardum, *Variorum l.* 4. *c.* 3. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 31. *cum Paralipomenis* Thomæ Dempſteri: uti de *Tentorio*, Imperatoris Turcarum munere, quo ſepulchrum Mahometis quotannis exornari, quodque Pontifici Muſlimorum, qui Meccæ ſedem habet, maximè lucroſum eſſe ſolet, ſuprà ubi de *Muſlim:t*, &c. de *Tentoriorum* verò *mutatione*, pœna militari, ubi de *Militibus*; uti de *Thalamo* nuptiali ad *Tentorii* inſtar facto infrà.

TENTUGAL, nomen Familiæ, in Portugallia, illuſtris, cum titulo Comitivæ, quæ Bragantinæ Stirpis ramus eſt. Hanc enim cùm orſus eſſet Alphonſus, Dux Bragantiæ, Joannis I. Regis filius nothus, ex filio ejus Ferdinando I. tres lineæ originem habuerunt. Primus nempe, Ferdinandus II. Ducalem Familiam (quæ jam Regnum tenet) continuavit, tertius verò Alfonſus, Comites *de Faro*, *Odemira* atque *Vimiero*, cognomin. *de Faro* & *Norogna*, proſevit. At medius Alvarus Dn. *de Ferreira*, numeroſæ poſteritatis ſator fuit: In qua, præ aliis, cum nomine *de Mello*, Marchiones *de Ferreira* atque Comites *de Tentugal*, hîc memorandi. Alvarus enim is, & Philippa *de Mello* genuit Rodericum *de Mello* Marchionem *Ferreira* Comitem *de Tentugal*, cujus pronepos Franciſcus *de Mello* Marchio *de Ferreira*, Comes *de Tentugal* obiit A. C. 1645. poſt geminum matrimonium, cum Maria primùm Oſoria, inde Joanna Pimentellia, contractum. Vide ſuprà in voce *Mello*, & Philipp. Jacob. Spenerum, *Arte Heraldic. Tom. II.*

TENTYRA, ORUM, & TENTYRIS, urbs & nomus Ægypti ad Nilum cum inſul. teſte Pliniô, *l.* 5. *c.* 9. Incolæ *Tentyritæ*, qui tantò crocodilis terrori eſſe dicuntur, ut ſolâ voce eorum auditâ in fugam vertantur. Plin. *l.* 26. *c.* 8. Strab. *l.* 17. Juvenal. *Sat.* 15. *v.* 76.

Quà vicina colunt umbroſæ Tentyra palmæ.

Hinc qui crocodilos Romæ ex piſcina in pegma viſendos extraherent, retraherentque, non alii, quàm *Tentyritæ* fuère, teſte Strabone & Plinio. Iiſdem bellum cum Ombitis, quibus in veneratione id animal erat, internecinum, Juvenali deſcriptum, *Sat.* 15. quo de, cùm populi hi duo longè à ſe invicem diſſiti eſſent, quos Poëta tamen vicinos facit, vide judicium Salmaſii *Exercit. Plin. ad Solin. p.* 449. & *ſeqq.* Sed & de *Tentyritarum κροκοδειλομαχίᾳ*, cujus nullum hodie illis in locis veſtigium, Sam. Bochartum, *Hierozoici* Part. *poſter. p.* 775.

TENTYRA locus Thraciæ in ora contra Samothraciam inſulam, cujus meminit Ovid. *l.* 1. *Triſt. El.* 9. *v.* 21.

Saltus ab hâc contrà brevis eſt Tentyra petenti.

Ita quidem locus ille vulgò legi ſolet. Pro *Tentyra* verò (notante doctiſſimo Nic. Heinſiô) veteres plerique *Empira*, vel *Empyra*, Combianus autem pro diverſâ lectione *Tempyra*, quomodo & duo alii, rectè. Liv. *l.* 38. *c.* 41. *Inde Ænorum fines, præter Apollinis, Zerinthium quem vocant incolæ, templum ſuperant. Aliæ anguſtiæ circa Tempyra excipiunt, (hoc loco nomen eſt) non minus confragoſæ.* Faceſſat ergo Ortelius, qui cum *Merula Stentora* emendandum cenſet. Populi *Tentyritæ*, qui accipitrem pro Deo colebant, & olfactu ſerpentes fugabant. *Nic. Lloydius.*

TENUIARIUS, in *vet. lapide Romæ*, M. CINCIVS. M. F. THEOPHILVS. VESTIARIVS. TENVIARIVS. In alio, MATTIUS. PATROBIVS. VESTIARIVS. TENVIARIVS. Veſtiarii (quô nomine omnis veſtium, inſtitor vel confector vocatur) ſpecies eſt, cujus artificium in *tenuibus* veſtibus conficiendis conſiſtebat. Salmaſ. *ad Capitolin. Maximo & Balbino*, *c.* 5.

TENUPSIS, oppid. Nubæorum in Æthiopia ſub Ægypto, Plin. *l.* 6. *c.* 30.

TENUS, apud Tertullian. *de Pallio*, *c.* 3. ubi de invento torquendi lanas & in fila deducendi ad eundem modum, quô priùs torquebantur reſtes ex philyra, *Mercurium*, inquit, *fortè palpatu arietis mollitie delectatum, deglubâſſe oviculam, dumque pertentat, & —— tractu proſequente filum eliquat, in reſtis priſtini modum, quem philyræ* tenus *junxerat, exiſſe*: ex Græco *τένος* vel *τόνος*, dicitur, quidquid in longum ducitur & extenditur, unde faſcias & laqueos propriè ſic appellârunt. Idem enim *τένος* & *τόνος*, atque inde *ταινία* & *ταινίδιον*, *parva faſcia*. Pro vinculo vel laqueo Plautus uſurpat, *Bacchid. Actu* 4. *ſc.* 6. *v.* 22.

Nunc ab tranſenna turdus lumbricum petit:
Pendebit hodie pulchre, ita intendi tenus.

Atque hinc tenues etiam virgulas & feſtucas *tenos* dixère, ut *φιλόξενα* Græci: minutas porrò ac tenues de virga præciſa teſſeras, quibus ad ſortiendum utebantur, in *L.* Friſonum, *tit.* 14. §. 1. *Tali de virga præciſi, quos* tenos *vocant.* Infrà, *tunc unuſquiſque illorum ſeptem faciat ſuam ſortem, i. e.* tenum *de virga & ſignet ſigno ſuo* &c. Ubi *tenus* eſt *ξυλήφιον*, *κλῆρος*, feſtuca & ſorticula lignea, unde *κλῆρον βάλλειν*, pro *ſortes ducere*, apud Conſtantinum *de Imperio*. Agitur enim hîc de *ῥαβδομαντείᾳ*, i. e. *divinatione per tenos* vel *virgas*, quam olim Scythis Herodotus, *l.* 4. Alanis Ammian. *l.* 31. Saxonibus Adamus Bremenſis, *c.* 6. adſcribunt. Vide Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect.* 1. *c.* 29. Lindenbrogium, *ad Ammianum*, & *LL. Antiqq.* Delrium, *Diſquiſ. Magic. l.* 4. *quæſt.* 7. *ſect.* 1. *n.* 1. Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi in Concil. Autiſiodor. ann. 578. *c.* 3. verbis illis, *Non licet -- ad ſortes - quas de ligno aut de pane faciunt, aſpicere.* hanc *τενομαντείαν* indigitari cenſet &c. Salmaſ. *curtam feſtucam* vulgò Gallis id ſortium genus appellari ait *Not. ad Tertulliani locum*, ubi plura hanc in rem.

TEORACIA Silva, ac Fania, altera alteri proxima, pagis itidem nomina dedêre, *la Tieraſche* & *la Faigne*. Hîc Avalle, ubi Carolomannus Normannos vicit, A. C. 882. *Avaux*, cum titulo Comitatus non procul ab urbe Remis: Fuſniacum, Auriniacum, Monaſter. S. Michaëlis, veterib. memorata. Hodieque plena ſilvis eſt *Teoracia* reguncula, ſed inter cæteras eminet illa, quæ Picardiam ab Hainoo dividens, ſola meretur *Teoraciæ* nomen. Circa hanc ſunt Monaſterium Abbatiale S. Michaëlis, Iririo *Hierſon*, Fuſniacum, *Foiſny*, vicus Fleo major & minor *le grand & le petit Floyon*, ut & Telotiæ in Hainoo caſtellum, *Trelon*. Eidem attribuuntur nunc Mons Cornutus *Moncornet*, Roſetum *Roſoy*, Ruminiacum, Albento *Aubanton*, Leſcheriæ *Lebevies*, Auriniacum *Origni*, Strata ad pontem *Eſtreaupont*, Altaripa *Autrepe*, Guſia, Verbinum, & Capella *la Chapelle en Teraſſe*. Unus eſt hodie inter Eccleſiæ Laudunenſis Archidiaconatus. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TEORREGUM, vulgò TEORREGU, tractus parvus Biledulgeridiæ, verſus confinium regni Tripolitani & regni Barcæ, Gramajus, & *Johan. Leo.*

TEOS, quæ TEJOS, *Thucydidi*, *Suſer* nunc *Theveto* & *Moletio*, urbs olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Epheſino, & portus Ioniæ in ora litorali inter Erythras ad Boream & Colophonem ad Auſtrum Anacreontis, & Erinnæ poëtriæ patria, licèt alii *Teium* Anacreontis patriam ſcribunt. Hinc *Teius* adject. Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 17. *v.* 18.

——— *Et fide Teiâ*
Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.

De Colonia eorum, Abdera, vide ſuprà. Eſt alia in Scythia, de qua ſis *Stephanum* conſulas.

TEPHENE, Palæſtinæ toparchia. Plin. *l.* 5. *c.* 14.

TEPHLIS, *Cedreno Tiphlis Curopalati*, urbs Mediæ, ſeu potius Armeniæ majoris in Georgianis, munitiſſima, ubi diu Turcarum præſidium fuit; ſed noſtrâ tempeſtate à Perſis recuperata eſt. *Artaxata* veteribus dicta putatur.

TEPULA Aqua, urbis Romæ. Plin. *l.* 36 *c.* 5. etiam *Julia* vocatur apud *Florentinum*.

TER dejeciſſe, in Lucta veteri adverſarium, viciſſe erat, quod *τριάξαι* & *ἀποτριάξαι* Græci dixère. *Pollux*, *ἐπὶ δὲ τοῦ ἐκβάλλειν ἀποτριάξαι νικῆσαι λέγεται*. Ubi *ἀποτριάξαι* non ſolùm eſt, *τρεῖς πληγὰς δοῦναι*, *tres plagas infligere*, uti vocem exponit *Heſychius*, ſed *ter dejicere*, aut tres ictus infligere, qui adverſarium proſternant & ſolo allidant, uti docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 291. plura vide ſuprà in verbo *Cadere*; item voce *Curſus*, uti de *ter luſtratis qui funeri intererant*, ſuprà, ubi de *Cremandi eadem conſuetudine*, de jure Parentum *ter vendendi liberos*, apud Romanos, infrà *vendendi liberos jus*.

TERACATRIÆ, campi German. juxta Danubium, *Ptol. Kunigwiſer*, & *Marchfelder* dicit *Lazius* eos hodie vocari.

TERAPHIM, memorati Geneſ. *c.* 31. *v.* 19. *Furata eſt Rachel* Teraphim *Patris ſui*: & alibi; ut videbitur; vox eſt Hebr. à ſingul.

gul.

gul. תרף *Taraph*, quod in genere ſignificat *perfectam viri imaginem*, ut 1. Sam. c. 19. v. 13. *Michal verò aſſumptam quandam imaginem* (Hebr. *Teraphim*) *impoſuit lecto & caprinum pulvinar cervicali ejus.* In ſpecie *Idolum*, *cui domus credita tutela*, quales apud Romanos Dii Penates ac Lares erant; Cujuſmodi videntur fuiſſe illi, de quibus Geneſ. *locô cit.* item, quorum mentio Judicum c. 17. v. 5. ubi Micha dicitur habuiſſe *ædem Deorum*, & *ſacrô amiculô ac imaginibus conſecráſſe miniſterium unius è filiis ſuis* &c. Vide quoque c. 18. v. 17. 18. 20. ubi vox illa in Hebræa lingua ſimiliter uſurpatur. Figuram habuiſſe *humanam*, videtur colligi poſſe ex *loco* Sam. *cit.* Angelorum fuiſſe ſymbola, vel iis conſecratos, in quos ſeſe Angeli inſinuantes reſponſa darent, quidam inde arguunt, quòd levi mutatione ex *Seraphim* vox *Teraphim* orta videtur. Certè à *ſculptili* & *fuſili* Micæ diſtinguuntur, Judic. *c. cit.* Unde quoque patet, Micham in ſuis *Teraphim* voluiſſe colere Deum Iſraëlis. Sic enim is, v. 13. *Nunc novi Jehovam eſſe benefacturum mihi: eò quid eſt mihi Levita hic in Sacerdotem.* Credebant nempe miſeri illi, in *Teraphim* habitare Deos & ex iis Oracula fundere, Ezechiel. c. 21. v. 21. vel 26. quibus certis ritibus fuêre dedicati: unde & in Judicum loco Eruditi *Sculptile* & *Fuſile*, Micæ Numen fuiſſe ajunt, cui *Teraphim* dicati. Alii tamen hiſce imaginibus Cherubinos Tabernaculi à Mica adumbratos intelligunt: vel ſi hi jam per *Sculptile* & *Fuſile* repræſentati, aliud quiddam *Teraphim* fuerint, ad Oraculum eliciendum adhibitum, ut præter Geneſ. *locum*, videre eſt apud Hoſeam, c. 3. v. 4. *Nam diebus multis deſidebunt Iſraëlitæ, nullô Rege nulloque Principe, & nullô ſacrificio, ac nullô ſtatutô, nullô denique amiculô aut* (Teraphim) *imaginibus.* Ubi quòd vox *Teraphim* amiculo ſeu *Ephod* jungitur, ad cultum Pontificis Max. ſacrum, Deum conſultum eunti, pertinuiſſe, ſunt qui credant: Superſtitione poſtmodum uſum hunc in abuſum vertente. Namque eô fine imagines has uſurpatas, ut Deus per illas conſuleretur, clarè patet ex Judicum, c. 18. v. 5. *Conſule Deum quæſumus.* Neque aliô fine Rachel *Teraphim* Patris furata nonnullis creditur, quàm ne, illis in conſilium adhibitis, de Jacobi fuga is admoneretur. Modum conficiendi Idola hæc, talem fuiſſe legimus apud Rabbinos: *Occidebatur vir, qui primogenitus eſſet Parentum ſuorum, ejuſque caput à trunco revulſum ſale ac aromatibus condiebatur; dein lamina aurea, cui nomen Dæmonis inſcriptum, ſub capite in pariete conſtituto ponebatur, ſicque idolum religiosè colebatur.* Interim imaginem, quâ Michal uſa, integri hominis figuram habuiſſe vidimus. Ut autem *Teraphim* ad vaticinandum fierent apti, Aſtrologorum monitu, certô ſtellarum ſitu obſervatô, ut inde receptô influxu effari diſcerent, fieri conſueviſſe, monet Aben Ezra ad Geneſ. *loc. cit.* Imò & figuram illorum habuiſſe ſiderum, quibus idola hæc conſecrata erant, obſervant nonnulli. Imprimis autem conſulebantur, de rebus agendis vel omittendis; quam vanitatem ridet Propheta Zacharias c. 10. v. 2. *Nam* (Teraphim) *imagines loquuntur vanitatem* &c. Nec omittendum, locô ſæpius laudatô Geneſeos primam Idololatriæ mentionem his verbis fieri, licèt ea jam priùs in Mundo eſſet, ſine dubio ab ipſis Caini temporibus, vide Franc. Burmannum, *Explicat. & Medit. in loca cit.* A voce verò *Taraph*, ſeu, ut alii legunt, *Theraph*, θεραπεύειν Græcorum, i. e. *colere*, *venerari*, originem habet: Quô ſenſu verbum hoc uſurpat Heſiodus, Ἔργ. καὶ Ἡμέρ. v. 133.

——— Οὐδ' ἀθανάτους θεραπεύειν
Ἤθελον.

Vide Thomam Godwyn. *de Ritibus Hebr.* l. 4. c. 9. & infrà *Theraphim.*

TERAPNÆ, vide *Therapnæ* & *Theramnæ.*

TERAPSA, inſul. non magna juxta Carthaginem. *Steph.*

TERBETIA, urbs Siciliæ. *Steph.*

TERCATUM, ſive TRECATUM, oppid. agri Novarienſis, ex præcipuis Orobiorum habitatum, *Treca* vulgò, quaſi tres caſæ. 5. paſſ. mill. à Novaria, Viglebanum verſus.

TERCERA, vide *Tertiaria.*

TERCHIUM, vulgò TERCHI, urbs Aſiæ, prope mare Caſpium, in limite Georgiæ; in ditione M. Moſcoviæ Ducis. *Olear.*

TERDONA, vide *Dertona.*

TEREBINTHUS, arbor in Syria frequens, pluribus deſcribitur Plinio, l. 13. c. 6. fructu, lignô, reſinâ utilis. Eſt autem fructus ejus balſami fructui non abſimilis, ut & ſemen, quô proin balſami ſemen adulteratum olim; edulis Dioſcoridi, qui unum ejus genus facit, Theophraſtô duo genera, alterum φαλακρόν, alterum ἀκανθῶδες, ſtatuente. Et quidem Perſarum Reges, inter alios Regni ineundi ritus, *terebinthum* guſtâſſe, habet Alex. *Gen. Dier.* l. 1. c. 28. Lignum quod ſpiſſiſſimum ac nigrum adeò, ut vel ebenum ipſam nigredine ſuperet, ad manubria cultellorum adhiberi conſuevit. Ex eodem tornabantur pocula thericlea, quæ à fictilibus dignoſci non poterant. Vide infrà ubi de *Thericle.* Etiam laminæ lectorum inde conficiebantur ſectiles, in quibus glutinandis lignum vilius iis operiebatur uti de citro quoque & acere, ebore item ac cornu ſectili fiebat. Tabulam luſoriam ex eodem ligno habes infrà, ubi de *Teſſeris.* Solebat autem oleô in hunc finem ungi, hôc enim pactô pulchrius nitidiuſque evadebat. Plin. idem, l. 16. c. 40. *Omnium hæc ſola ungi vult, meliorque oleô fit.* Poſtmodum cùm *teſtudo in hoc ſecta* — *principatuque Neronis inventum eſſet ut pigmentis perderetur, imitata lignum*, ut apud eundem legas, *ibid.* c. 43. hujus colore teſtudo potiſſimum cœpit pingi. Ita enim ſequitur, *Sic lectis pretia quæruntur, ſic terebinthum vinci juvat.* Nempe teſtudo terebinthini ligni colore picta terebinthum ipſam vincebat, uti eadem citri inſtar picta, facticium erat citrum, verô citrô pretioſius &c. Reſina ex *terebinthis* Petræ Arabicæ optima, eſtque & ſemen *terebinthi* πυρῆνες, ac jucundi odoris. Incidebatur autem in terebintho, ad deſudandam reſinam, non codex tantum detractô cortice, ut in abiete, picea, pinu. ſed & rami; è quibus tamen manabat illa parciùs, & minus pretioſa, quàm ex caudice &c. Quam in rem, ut & plura de hac arbore, vide apud Salmaſ. *ad Solin.* paſſim, inprimis p. 417. 502. 529. 1041. 1291. & *ſeqq.* uti de *nucibus terebinthinis*, inter alia munera, Joſepho à Jacobo Patre miſſis, Geneſ. c. 43. v. 11.

TEREBRA, ex Græco τέρετρον, cujus mentio in *Epigr. veter.* de Inſtrumentis fabrilibus,

Τρύπανα, καὶ δολιχὰ, καὶ ἀκμαῖα τέρετρα.

Ubi τρύπανα, *furfuracula*, ſeu *perforacula* τέρετρα, *terebræ* ſunt. Inter Dædali inventa, Plin. l. 7. c. 56. qui idem *terebris vaginas ex oleaſtro, buxo ilice, ulmo, fraxino, utiliſſimas fieri*, docet, l. 16. c. 43. cui de oleaſtro præivit Theophraſtus, *Hiſt.* l. 5. c. 9. Uſus in bello quoque: Ita enim cùm Henricus III. Petri Hungar. Regis ab Andrea excæcati mortem ulturus, Poſonium obſideret, Zothmundus quidam, nandi peritiſſimus, intempeſtâ nocte clam hoſtium naves ſubiiſſe, ſenſimque eas tenui *terebrâ* perfodiſſe, ut ſecundâ ac tertiâ die imò deſidere cœperint atque Imperator obſidionem ſolvere fuerit coactus, legitur, apud Bonfinium, l. 2. *Dec.* 2. Item in re igniaria Veter. ut vidimus ſuprà voce *Pyreum.*

TEREBS vel TEREBUS, fluv. Hiſpaniæ Taraconenſ. in mare Ibericum inter Carthaginem novam & Alonas influens, qui idem cum Tadero Plinii eſſe videtur. Vide *ibi.*

TEREDO, inter ſpecies vermium, in ligno naſcentium, memoratur, Theophraſto, *Hiſt.* l. 5. c. 5. Ἐσθίεται δὲ τὰ μὲν ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τερηδόνος, τὰ δ' ἐν τῇ γῇ ὑπὸ σκωλήκων καὶ θριπῶν· οὐ γὰρ γίνεται τερηδὼν, ἀλλ' ἢ ἐν τῇ θαλάττῃ. ἔστι δὲ ἡ τερηδὼν τῷ μὲν μεγέθει μικρὸν, κεφαλὴν δὲ ἔχει μεγάλην, καὶ ὀδόντας &c. Unde ſumpta hæc Plinii, licèt nonnihil diverſa, l. 16. c. 41. *Infeſtantium* (ligna) *quatuor genera. Teredines, capite ad portionem graviſſimô, rodunt dentibus. Hæ tantùm in mari ſentiuntur, nec aliam putant* teredinem *propriè dici. Terreſtres tineas vocant*, & quæ ſeqq. Ad quam utriuſque *teredinem* pertinent hæc Poëtæ, *de Ponto*, l. 1. *Ep.* 1. v. 69.

Eſtur ut occultâ vitiata teredine navis.

Alii ſolùm dicunt *teredinem* in ligno generari, Plut. *Sympoſ.* l. 2. *Quæſt.* 3. & *Heſychius*, quam proin generali epithetô ξυλοτρώκτην vocat *Suidas.* Vide Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte poſterior.* l. 4. c. 27. ubi *de vermibus in plantis, ligno & cibis.* Cœterùm *et natura dentes dedit ad robora, etiam cum ſonitu, perforanda*, Plin. iterum, l. 11. c. 2. Verùm *naſci* illam, juxta reliquos lignorum hoſtes, *prohibet in aliis amaritudo, ut cupreſſo: in aliis duritia, ut buxo. Tradunt & abietem, circa germinationes decorticatam* —— *non corrumpi. Alexandri M. comites prodiderunt, in Tylo rubri maris inſula arbores eſſe, ex quibus naves fiant, quas C. annis durantes inventas, & ſi mergerentur, incorruptas*, Idem, l. 16. c. cit. &c.

TEREDON, urbs ad ſinum Perſicum. *Ptol. Balſara Ortelio.* Hujus meminit Dionyſ. v. 982.

Τεύξας ἀρχαίῳ Τερηδόνος ἐγγὺς ἐόντα.

Ubi Scholiaſtes πόλιν Περσικὴν vocat. *Nic. Lloyd. Baudrando, Balſora* & *Baſſora*, urbs Arabiæ felicis in ipſo limite Arabiæ deſertæ Emporium celebre, ubi Tigris & Euphrates confluunt, & in ſinum Perſicum ſe exonerant. A Babylone 15. dierum itinere; Ex quo Rex Perſarum Armuzium expugnavit, ſolent Angli, Luſitani & Batavi merces Indicas huc advehere; Habitant in ejus viciniis plurimæ familiæ Sabborum Mendajorum, qui vulgò Chriſtiani S. Joannis dicuntur. Antè ſub Turcis, nunc ſui juris. Vide P. de Valle, *Itin. tom.* 4.

TERENTIA, Ciceronis uxor, 103. vitæ annum explevit. Val. Max. l. 14. c. 8. Sed Plin. l. 7. c. 48. annos 117. vixiſſe tradit. Repudiata à Cicerone nupſit Salluſtio, deinde Meſſalæ Corvino. Hieronymus contra Jovinianum: *Illa conjunx egregia, & quæ de fontibus Tullianis hauſerit ſapientiam, nupſit Salluſtio inimico ejus, & tertio Meſſalæ Corvino, & quaſi per quoſdam gradus eloquentia devoluta eſt.* De hac flebiliter Tullius ipſe, *ad Att.* l. 11. *Ep.* 16. *De Terentia*, inquit, *auditum ex Philotimo, eam ſceleratè quædam facere.*

TERENTIA Æmylia, Scipionis Africani uxor, præter uxorum morem, cùm videret ſenem maritum ancillulam deperire, ne ejus dignitas imminueretur, tacuit, conſtantique animô pertulit: quin etiam eô mortuô, ad tollendam ſuſpicionem, ancillam manumiſit, libertoque ſuo in matrimonium collocavit. Vide *Supplement. Chron.*

TERENTIA Lex, C. *Terentium* Arſam Tribunum Pleb. auctorem habuit. Cùm enim Conſules multa tyrannicè ac licenter agerent, quippe quorum Imperium nullis erat legibus circumſcriptum, præfatus Terentius (poſt Leges Valerias de provocatione, quibus jam imminui cœperat Conſulum poteſtas) legem tulit an. Urb. Cond. 291. L. Lucretiô Tricipitinô, T. Veturiô Geminô Cicurinô Conſulib. *Ut Quinqueviri crearentur, Legibus de Conſulari imperio ſcribendis, ne ipſi libidinem ac licentiam ſuam pro lege haberent.* Dionyſ. l. 3. ubi quidem non perlatam eam eſſe ſcribit: Interim fuiſſe cauſam creandis Decemviris Legibus ſcribendis Conſulari poteſtate. Fuit & *Terentia* Caſſia Lex, de re frumentaria, poſt Semproniam ac Liviam, lata à M. *Terentio* Varrone, Lucullo, C. Caſſio Conſulib. an. Urb. Cond. 680. *Ut frumenti alteræ decimæ à provinciis coëmerentur pretiô in ſingulis modiis H. S. trium conſtitutô. Item, ut civitatibus æqualiter imperaretur, pretiô in ſingulos modios H. S. quatuor conſtitutô.* Cicer. *Verrinâ* 5. & 7. apud Roſin. l. 8. *Antiq. Rom.* c. 5. & 12. Eam Clodia excepit, an. Urb. Cond. 695.

TERENTIANUS, vir quidam, cui librum ſuum *de ſublimi dicendi genere* dedicavit Dionyſ. Longinus. Utrum verò ille ipſe fuerit, cujus hodieque libellus extat *de metris*, opus omni elegantiarum genere conditum, & amabili quâdam ingenii amœnitate temperatum res eſt quæſitu digna, inquit vir doctiſſ. Tan. Faber *notis ad Longinum nuper editis*, & aliàs ſe quæſiturum promittit. Vide infrà.

TERENTIANUS, præfectus prætorianorum, ſub Juliano Apoſtata, & Joviano. S. Johannem & S. Paulum in carcere clam occidi juſſit, mentitus illos in exilium actos. Converſô dein filiô Terentianô, ipſe ſimiliter fidem amplexus, *Martyrum horum*, ut & *Ovini Galliani*, qui Conſtantini gener fuit, *Hiſtoriam* ſcripſit. Voſſius, *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 2. Ado *in Martyrologio*.

TERENTIANUS Maurus, Præfectus Syenes, in Ægypto. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 87. *v.* 6.

> *Tam longè eſt mihi, quàm Terentianus,*
> *Qui nunc Niliacam regit Syenem.*

Floruit ſub Trajano: auctor *de arte Metrica*, vide Girald. *Dial.* 10. *Hiſtor. Poët.* Voſſ. *de Poët. Lat.* c. 3. Vide ſuprà.

TERENTINA Tribus, cum Anienſi, reliquis Urbis Romæ Tribubus addita, à *Terento*, qui locus erat in Campo Martio, nomen videtur accepiſſe. Ejus meminit Cicer. *Orat. pro Plancio*: *Quas Tribus edidiſti! Terentinam credo.* Et paulò poſt, *Prioribus Comitiis Anienſem à Plotio, Terentinam à Plancio eſſe conceſſam.* Item Cœlius, *Epiſt. ad Cic. l.* 8. *Ep. ad Famil. M. Oppius M. F. Terentina.* Antepenultimam inter 35. Tribus eam ponit, Joh. Roſinus *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 19. De *Terentina* Lucerna, infrà.

TERENTIUS, Poëta Comicus, Carthagine natus, Terentii Lucani libertus, qui cùm eſſet egregiâ indole, à patrono eruditus, & libertate donatus, Comœdiæ egregiam rationem excogitavit, in dramatibus ſuis inimitabilis: Regula puritatis & elegantiarum Latini ſermonis à Tullio habitus. Sic venit in amicitiam nobilium, maximè Lælii & Scipionis; quorum operâ adjutus in ſcribendo fertur ob elegantiam ſermonis, teſte Cicerone, cui adſtipulatur etiam Varro. Quid quòd eandem ipſe famam augere videtur, non enim niſi leviter ſe tutari conatur Prologô Adelphorum. Sex ejus Comœdias habemus. Obiit in Græciam profectus, An. 595. Urb. Cond. 2. Olymp. 155. *Hieron.* Et quidem cum in Arcadia quidam defunctum, Volcatius mari merſum ſcribit:

> *Sed ut Afer ſex populo edidit Comœdias,*
> *Iter hinc in Aſiam fecit: navim cum ſemel*
> *Conſcendit, viſus nunquam eſt: ſic vitâ vacat.*

Sueton. *in ejus vita*. Crinitus *de Poët.* Scaliger, *in Poët.* & Voſſ. *de Poët. Lat. p.* 9. *Nic. Lloydius.*

TERENTIUS Culeo, vel Culleo, ſenator Roman. captus à Carthaginenſibus, redemptus eſt ab Africano majore, ac currum ejus cum pileo capiti impoſito ſequebatur. Liv. *l.* 30. *c.* 45. Hinc natus error apud quoſdam, Terentium Comicum hunc eſſe putantes.

TERENTIUS Evocatus, ſecundum quoſdam, percuſſor Galbæ. Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 41.

TERENTIUS Gentianus, Adriano Imperatori exoſus, *eò vehementius, quòd à Senatu diligi videbat*, memoratur Spartiano *in Vita Adriani, c.* 23.

TERENTIUS Lentinus, Eques Romanus, falſi ſub Nerone damnatus. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 40.

TERENTIUS Libo, Poëta, Fregellis natus. Voſſ. *de Poët. Lat. c.* 8. *p.* 86.

TERENTIUS, prænomine *Marcus*, Amicus Sejani, qui quòd conſtanter id, quod ei crimini dabatur, nempe familiaritatem cum Sejano, confeſſus erat; diſcrimini exemptus eſt; ejuſque accuſatores additis, quæ antea deliquerant, exſiliô aut morte multati ſunt. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 8.

TERENTIUS Scaurus, Grammaticus, quem Gellius, *l.* 11. *c.* 15. dicit floruiſſe Adriani temporibus, ac librum de Cæſellii Vindicis Grammatici erroribus ſcripſiſſe. Vide & *Scaurus*.

TERENTIUS Varro, collega Æmilii Pauli poſt cladem Cannenſem cum reliquiis exercitus Canuſium ſe recepit. Cui Romam redeunti gratulatus eſt popul. Romanus, quòd de Rep. non deſperâſſet. *Plin.* Vide quoque *Varro*, & Varro *Atacinus*: it. voce *Cajus* & *Marcus*.

TERENTUS, locus in Campo Martio, haud procul à Capitolio, ubi templum Plutonis & Conſi, araque ſub terra Inferis dicata, ſic à *terendo* dictus; quòd ibi Tyberis ripas rumpens, terram tereret. Ejus meminit Papinius, *l.* 1. *Sylv.* 4. *v.* 18.

> *Aut inſtaurati peccavit ora Terenti.*

Hinc *ludi Terentini*, qui & *Seculares*. Martial. *l.* 4. *Epigr.* 1. *v.* 7.

> *Hic colat ingenti redeuntia ſecula luſtrô,*
> *Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.*

Nic. Lloydius. De hoc loco ita Val. Max. *l.* 2. *c.* 4. *ex* 5. *Quum ingenti*, inquit, *peſtilentiâ Urbs antiqua agrique vaſtarentur, Valeſius vir locuples, ruſticæ vitæ, duobus filiis & filiâ ad deſperationem uſque Medicorum laborantibus, aquam calidam iis à foco petens, genibus nixus, Lares familiares, ut puerorum periculum in ipſius caput transferrent, oravit. Orta deinde vox eſt, habiturum eos ſalvos, ſi continuò flumine Tiberis devectos* Terentum *portâſſet, ibique ex Ditis Patris & Proſerpinæ ara petitâ aquâ calidâ, quam illi deſiderarent, recreâſſet. Eô prædictô magnopere confuſus, quòd & longa & periculoſa navigatio imperabatur, ſpe tamen dubiâ præſentem metum vincente, pueros ad ripam Tiberis protinus detulit: Habitabat enim in villa ſua, prope vicum Sabinæ regionis Eretum; ac lintre Oſtiam petens, nocte concubiâ ad Martium Campum appulit; ſitientibuſque ægris ſuccurrere cupiens, igne in navigio non ſuppetente, ex gubernatore cognoſcit haud procul apparere fumum: & ab eo juſſus egredi* Terentum *cupidè arreptô calice, aquam flumine hauſtam, eò, unde fumus erat obortus, jam lætior pertulit; divinitùs dati remedii quaſi veſtigia quædam in propinquo nactum ſe exiſtimans: inque ſolo magis fumante, quàm ullas ignis habente reliquias, dum tenaciùs omen apprehendit, contractis levibus & quæ ſors obtulerat, nutrimentis, pertinaci ſpiritu flammam evocavit, calfactamque aquam pueris bibendam dedit, quâ potatâ, ſalutari quiete ſopiti, diutinâ vi morbi repentè ſunt liberati: Patrique indicaverunt, vidiſſe ſe in ſomnis neſcio à quo Deorum ſpongiâ corpora ſua pertergi & præcipi, ut ad Ditis Patris & Proſerpinæ aram, à qua potio ipſis fuerat allata, furvæ hoſtiæ immolarentur, lectiſterniaque & ludi nocturni fierent. Is, qui eô loci nullam aram viderat, deſiderari credens, ut à ſe exſtrueretur, aram empturus in Urbem perrexit, relictis qui fundamentorum conſtituendorum gratiâ terram ad ſolidum foderent: hi Domini imperium exſequentes, quum ad* 20. *pedum altitudinem humô egeſtâ perveniſſent, animadverterunt aram* Diti. Patri. Proſerpinæque. *inſcriptam. Hoc poſtquam Valeſius nuntiante ſervô accepit, omiſſô emendæ propoſitô, hoſtias nigras, Terenti immolavit: ludoſque & lectiſternia continuis tribus noctibus, quia totidem filii periculô liberati erant, fecit. Cujus exemplum Valerius Publicola, qui primus Conſul fuit, ſtudio ſuccurrendi civibus, ſecutus, apud eandem aram publicam nuncupatis votis cæſiſque atris bobus, Diti maribus, fœminis Proſerpinæ, lectiſterniôque ac ludis, trinoctio factis, aram terrâ, ut antè fuerat, obruit.* De quibus Ludis vide ſuprà in voce *Seculares*. Viſum verò à Valeſio fumum è terra aræ ſuperjacente erumpentem, non aliunde, quàm ex lucerna prope aram ab antiquiſſimis temporibus ardente ſive una, ſive multiplici, ſurſum aſcendiſſe, ſatis veriſimile eſſe judicat Fortun. Licetus *de Lucernis Antiqq. l.* 3. *c.* 24. Plura de *Ludis* præfatis, & *Terento*, vide apud Politianum. *Miſcellan. c.* 58.

TERENUTHIS, urbs Ægypti; *Steph.*

TERERE, de Torno ſignanter dictum. Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 444.

> *Hinc radios trivere rotis.* ---

i.e. tornavêre. Unde *Tritores*, οἱ τορευταὶ, vel τορνευταὶ & *tritum argentum* Phædro, *l.* 5. *Fab.* 2. *v.* 7. τόρευμα. Quin & verbum ipſum *tero*, ex Græco τερῶ, quod Æoles dicebant τορῶ: indéque τορὸς Æol. τερὸς, Latinè *teres*, quidquid politum & veluti tornô exactum eſſet. Aliàs *terere* omnium commune eſt, Tornatorum, Sculptorum, Cælatorum & Raſorum: poſſuntque Tornatores etiam γλυπταὶ dici, i.e. *Sculptores* ſeu *Cælatores*, non tamen viciſſim. Illi namque exſculpunt quoque atque inſculpunt ligna, at hi non tornant. Prætereà ſtrias & ſulcos in ligno tornatili illi facere poſſunt, figuras & ſigilla tornô exprimere, quod hi faciunt, non poſſunt. Sic & radunt tam Tornatores, quàm Raſores. Poëta,

> —— *& torno raſile buxum.*

Aliud tamen propriè ξύειν vel ξέειν, *radere*, aliud τορνεύειν, *tornare*, uti ab utroque γλύφειν accuratè loquendo diverſum eſt. Sed & τορευταὶ propriè *Cælatores*, uti τορνευταὶ *Tornatores*. Hinc in *Gloſſis* e. *de argenteis*, ubi eſt *pocula tornata*, ποτήρια τορευτὰ, reponit Salmaſ. τορνευτά. Inſtrumentum indidem ferreum, quô *teruntur* ligna in torno, τορνευτήριον Græcis &c. Vide Auctorem modo laudatum *Exercit. Plinian. ad Solin. p.* 1045. Porrò autem *teruntur* & lapides, ut niteant; quod σμήχειν, item σιλβοῦν Græci dixêre, unde σιλβωταὶ lapidum hujuſmodi artifices: διαυγάζειν *Dionyſius.*

> --- ἐν χλωρῇ διαυγάζονται ἴασπις.

Quod Feſtus Avienus reddit,

> —— *His glauca dehinc tornatur jaſpis:*

impropriè, quia quæ tornô fiunt, etiam *teruntur*, ac lævigantur. Et quidem hodie adamante in minutiſſimum pulverem contritô cæteras gemmas poliunt Gemmarii, attenuantque: apud Veter. ſmiris eâdem fini adhibitus eſt, Cypriæ item & Armeniæ cotes &c. Idem *ibid. p.* 1101.

TERES, fil. Sitalcis, Thracum Regis ab Athenienſibus civitate donatus. Vide Ariſtoph. *Acharn. Act.* 1. *Sc.* 4.

TERES, formoſitatis vocabulum. *Petronius*,

> *Moles*, teretes, *Deliaci manu recisi.*

Horatius, *Epod.* 11. *v.* 27.

> *Sed alius ardor, aut puellæ candidæ,*
> *Aut* teretis *pueri, longam renodantis comam.*

Catullus, *Epigr.* 62. *v.* 181.

> *Mitte brachiolum* teres.

Sic Cæſari *teretia membra* aſcribit Suetonius, c. 45. &c. Inprimis de cervice ſeu collo. Lucretius, *l.* 1. *v.* 35. ad Venerem,

> *Atque ita ſuſpiciens tereti cervice repoſtam*
> *Paſcit amore avidos, inhians in te, Dea, viſus.*

Et Statius, *Achill. l.* 1. *v.* 609.

> *Ut verò à* tereti *demiſit Nebrida* collo.

In ea namque parte magna pars fœmineæ ſpecioſitatis. Unde Caligula, *Quoties uxoris vel amiculæ collum exoſcularetur, addebat: Tam bona cervix, ſimul ac juſſero, demetur*, apud Sueton. c. 33. ab hac inprimis corporis parte eas collaudans. Vide Caſpar. Barthium, *Animadv. ad Statium, Theb. l.* 3. *v.* 263. Propriè autem *teres*, quòd ab Æolico τερὸς, ut dictum, quidquid politum ac velut tornô exactum ac rotundatum eſt, ἐν δὲ ἔστιν στρογγύλον, *in oblongo rotundum*, quales aurium elenchi; unde Martialis pueros formoſos *uniones* appellavit, *l.* 9. *Epigr.* 81. & *l.* 12. *Epigr.* 49. *v. ult.* quos *teretes* alii dixêre. Inde non ad corpus ſolùm, ſed ad animam vox tranſlata. Cicer. *qui teretes habent aures, intelligenſque judicium.* Horatius de viro bono, *l.* 2. *Serm. Sat.* 7. *v.* 86.

--- *in*

——— [illegible] *tuas terra* [illegible] *dus* &c.

V[illegible] *p.* 72.

[illegible]A, Æ[illegible] urb.

[illegible] Thracum, [illegible] Nymphas [illegible], cu[illegible] [illegible]m, uxorem [illegible], ejus [illegible] per [illegible] abd[illegible] & [illegible] vitamque [illegible] p[illegible] ar[illegible] eam cu[illegible]: Quod fa[illegible] cum [illegible]care non[illegible], aut in [illegible] d[illegible] Quâ re co[illegible] Progne ul[illegible] O[illegible] p[illegible] pot[illegible] plur[illegible] bu[illegible] & [illegible]hant, o-[illegible]m [illegible] Bacch[illegible] in aulam perdu-ct[illegible], ubi [illegible] ſuum direptum d[illegible]ce [illegible] apponit. Quod [illegible] ex p[illegible] capite, [illegible] cognoviſſet, jamque ſtrictô [illegible], Progne [illegible] a eſt in hirundinem, [illegible] in [illegible], Tereus autem [illegible] Ovid. *Met. l.* 6. V[illegible] 6. v. 7[illegible]

> *[illegible] arraverit art[illegible]?*
> *Q[illegible] dapes, quæ dona parârit?*

Martial *l.* 4 [illegible] 49 *v.* 3.

> *Ille* [illegible], *qui ſcribit prandia ſævi*
> *Tereos, aut cœnam, crude Thyeſta, tuam.*

Idem, *l.* 14 *Epig.* 75.

> *E[illegible] Philomela nefas [illegible] Tereos* ———

Stat. *l.* 12. *Th[illegible]. v.* 4[illegible]0.

> ——— *Et iniquam Terea* [illegible].

[illegible] *[illegible]dius.*

T[illegible]A, de[illegible] Nigritiæ. Aliter deſertum *Hayr*, ab oppido pri[illegible].

T[illegible]GEDUM, Æthiopiæ ſub Ægy[illegible] oppid. P[illegible]n. *l.* 6. *c.* 29.

TE[illegible]GEMINA, Diana dicta eſt. Solet [illegible] Luna in triplicem ſpeciem ſeſe con[illegible] quòd [illegible] tres faci[illegible], ſeu tres vias, h. e. tria nomina in di[illegible] locis habe[illegible]; [illegible] Luna [illegible] cœlo. H[illegible]cate apud inferos, ſive Proſerpina, Diana verò in terra ſeu ſylvis vocatur. Horatius, *l.* 3. *Carm. Od.* 22. *v.* 1 *ſ.*

> *Montium cuſtos, nem[illegible]mque virgo,*
> *Quæ laborantes utero p[illegible]*
> *Ter vocata audis, adimi[illegible]que letho*
> *Diva tri[illegible]mis.*

Et Virg. *l.* 4. *Æn. v.* 511.

> ——— *Tria virginis ora Dianæ*

Incertus auctor.

> *Terr[illegible], luſtrat, agit, Proſerpina, Luna, Diana,*
> *Ima, ſuperna, feras, ſceptrô, ſ[illegible], ſagittâ.*

[illegible] *Ll[illegible]ydius.* Sic tergemini vigiles, apud Auſonium, *Gripho Ternar.*

> ——— *noctiſque per umbras*
> *Tergemini vigiles* ———

Ubi Scaliger, *cùm ſint quatuor vigiliæ, in ſingulis ternos vigiles*, hîc intelligendos cenſens, duodecim vigiles conſtituit. Bochartus vero Poëtam Chriſtianum Hebræos vetuſtiores, apud quos non niſi tres vigiliæ fuêre, ſequi totidemque, nec plures, vigiles intelligere judicat. *Tergeminum* enim non niſi triplex, ſeu ternum. Ut, præter dicta, *trigemini in duobus exercitibus fratres*, apud Liv. *l.* 1. *c.* 24. de tribus Horatiis, totidemque Curiatiis; *tergeminus Geryo*, apud Virgilium, *Æn. l.* 8. *v.* 202. *tergemina via*, de trivio, apud Senecam, *Oedip.* [illegible] 2. *v.* 278. *tergemini libri*, de tribus Sybillinis, apud Auſonium, [illegible] *tergeminum caput* Cerberi apud Tibullum, *l.* 3. *El.* 4. *v.* 88. &c. Eôdem modo *quadrigeminus*, de quatern[illegible] ceraſtarum corniculis, apud Plin. *l.* 8. *c.* 2[illegible] *ſeptemgeminus*, de Nilo ſeptem oſtia habente, apud Catullum, ut plura omittam, quæ videre eſt apud præfatum Bochartum, *Hieroz. Part prior. l.* 2. *c.* 40.

TERGESTE, ſeu TER[illegible]UM, P[illegible]. & M[illegible]æ, *l.* 2. *c.* [illegible] & 4. colonia & urbs Carnorum, ſeu Hiſtriæ in confinio maritimo [illegible] Aquilejâ 25. mill. paſſ. in ortum; nunc Iſtriæ *Baudrando* in ora maris Adriatici & infimo receſſu Sinus Tergeſtini. Parva ſed munita, ſub Imperatore. Cum portu capaci, cui adjacet caſtrum *B*[illegible] 33. mill paſſ ab Aquileja, 50. à Pola in Circium; Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi. Hinc *Comitatus Tergeſtinus* tractus adjacens, ſub Auſtriacis. Populi *T*[illegible]*ini*. Hi[illegible] *Tergeſtinus ſinus*, qui & *Aquilejus* dicitur. Nunc *Golfo de T*[illegible] [illegible] maris Hadriatici receſſus, inter Carnos & Iſtros, ſeu inter Sontii fluv. oſtia, in ora Foro-Julii & promuntori. Albeam, prope Umacum in ora Iſtriæ. *Tergeſtra* vocatur *Stephano.* Dionyſ. *v.* 380.

> ——— Τῆδι τύρσι[illegible] Α'[illegible] ἄλμυ
> Πό[illegible] [illegible] Α'[illegible] ἄλλοι [illegible]
> Α[illegible] Τερ[illegible], μυχῷ [illegible] ἐπὶ [illegible] Πόντῳ.

Nic. [illegible]d.

TERGIDUCTOR, officium militare apud Romanos, de quo [illegible] infra, voce *V*[illegible]. [illegible] Græcis.

TERGILANI, Lucanorum gens, Plin. *l.* 3. *c.* 11.

T[illegible]RG[illegible]IS, [illegible] a Æ[illegible]iam, *Steph.*

TERGOL[illegible] *h*[illegible] monaſterium in Auſtria ſuperiore ad [illegible] fl[illegible], [illegible] & Ovilabam, aliàs celebre oppid. [illegible] m[illegible] r. Germ. a L[illegible]d.

TERGOVISTUS, ſeu TA[illegible]GOVIS[illegible]M, incolis *Terwiſch*, Gallis *Ter*[illegible] Ital. *Targoviſa*, ali[illegible] *T*[illegible], ſedes eſt Principis Valachiæ, [illegible] Launizam fluv. vix 6[illegible]. milliar. à N[illegible] in Boream.

TERGUM, an quia in [illegible] ſ[illegible] *ra* jacemus, an quia onere crebrò *ter*[illegible], Græcè νῶ[illegible] eſt, de qua [illegible] poris humani parte diximus aliquid in voce Caro[illegible], item in C[illegible], *Dor*[illegible] alibique. Pancirollo, *tergo* & capite etiam antiquiſſimis Romæ temporibus punitos fuiſſe Legis Duiliæ violatores, uti [illegible] ſupr[illegible] ubi de hac lege. Hodieque & fuſtibus *terg*[illegible] que & cauteriis obno[illegible]um eſt. A *tergo* verò, Parthi Perſæque olim, jaculari averſique ſequentes hoſtes, perinde ac adverſi, lædere conſuevêre: [illegible] mos Moſ[illegible], Tur[illegible] T[illegible]que etiamnum frequens eſt, Z[illegible]ngerus, *Theatr. Vita h*[illegible]m. Eôdem geſtu Veteres olim pyras, in quibus cadavera comburebantur, face admotâ accendiſſe retro quoque vidimus. Porrò *p*[illegible] *terga* re[illegible]ctis manibus in triumpho olim capti Duces trahebantur. Quem ritum indigitat Senec[illegible], *Troadibus*, *Actu* 1. *v.* 133.

> *N[illegible]n aſſuetas ad ſceptra m[illegible]*
> *Po[illegible] terga dabit.*

Inſtar habes in duobus numm[illegible] an[illegible] Cæſari[illegible], in quibus tropæum expreſſum, cum imagine ſeden[illegible] ſuppl[illegible], nudi & [illegible] *terga* ligati apud J. Frid. Gronov. *Not. in h. l.* Perſæ ſimili geſtu, proſtrati corpori[illegible], Reges ſuos ad[illegible] Lucian. N[illegible] *vigrô* teſtis eſt. &c. Im[illegible] [illegible], apud Muſæum & Nonnum: *terga* itidem vocat Virgilius, *Georg. l.* 1. *v.* 97.

> ——— *proſ[illegible] qu[illegible] ſ[illegible] [illegible] terga,*

i. e. ſummitas, ſuperficies planities. *Dorſum* eôdem ſenſu, dicit Statius, *l.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 3[illegible] vide Caſp. Barthium, *Animadv.* ut & ad eundem [illegible], *Theb*[illegible] *l.* 6. *v.* 795.

TERGUS ab Æolico, [illegible] à [illegible] propriè corium eſt *adh*[illegible] *non conſ*[illegible], [illegible] tergum, [illegible]. ſicut [illegible], [illegible] ſeu pelles confectæ. Neque enim de feris ſolùm, ut qu[illegible]dam placet, vox in uſu eſt: nam & *tergora* beſtiæ d[illegible]untur, & aliarum anim[illegible] [illegible] non ſuut. De [illegible]ſque Pli[illegible]. *l.* 11. [illegible] 39. *Be*[illegible] *terg*[illegible], [illegible] *immeantis ſpiritus* ——— [illegible] *vero* [illegible] *& di*[illegible] *tergoris tribuatur & ſoliditas. Hippopotami cori*[illegible] *craſſitudo tal*[illegible], *ut inde* [illegible] *hallæ, & tamen quadam* [illegible] *medicæ di*[illegible]. [illegible] *Elephantorum quoque tergora impenetrabi*[illegible] [illegible] *habent, cum tamen omnium quadrupedum ſubtilitas* [illegible] *præcipua perhibeatur* [illegible] &c. Ubi quod de *tergore* crocodili habet, mirè c[illegible] ipſius Dei verbis apud Hiobum, *c.* 41. *v.* 6. & *ſeqq. Tergum (ejus) eſt ut lam*[illegible] *ſcutorum, clauſa arcto ſigillô. Una alteri tam vicina eſt, ut ventus non ingrediatur* ——— *Apprehenſis cum gladius non conſi*[illegible], *neque lancea, telum ac ſpiculum. Reputat ferrum, ut paleam, æs ut lignum putridum. Non fugat cum ſagitta: In ſtipulam convertuntur lapid*[illegible] *fundæ* &c. ad quem locum vide Sam. Bochart. *Hier*[illegible]. *Parte po*[illegible], ubi de *Leviathane.* Adde Salmaſ. ad [illegible] *p.* 443. ubi inter alia, [illegible] hanc [illegible] crocod[illegible], eleganter & [illegible] ab [illegible] De [illegible] *tergore bovis recens caſi ſedendi*, qu[illegible] ſideiac protect[illegible] [illegible] olim apud Scythas ſacramentum erat, diximus ſupra. Vide quoque in voce *Corium*, [illegible] *Pellis.* Sed & [illegible] & [illegible] promiſcuè ſumpta, apud Ve[illegible]. T[illegible] [illegible] tergo, i. e. corio crudo, occurrit apud Plautum, *P*[illegible]. *Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 21. *Nunq*[illegible] *pol tergum* [illegible] *duriores*[illegible], *q*[illegible] *tergi*[illegible] *meum.* Et Lucilium,

> *S*[illegible], *dum ſalvo tergô, & tergino, licet.*

Dum enim q[illegible] cæ[illegible], tam latum, quàm tergum, cædendo di[illegible] &c. Salmaſ. [illegible], *p.* 1[illegible]6.

T[illegible]RIAS, ſeu TYRIAS Di[illegible], Sicil[illegible] fluv. Inter Amenanum & Sym[illegible] apud Catan[illegible]. *La Jaretta.* Hodie *Fiume d S L*[illegible], [illegible]. *Baxt.* vix mill paſſ. à Leontini labitur in valle Nectina, dein in mare Ionium ſe exonerat, [illegible] mill. paſſ. à Catana in Me[illegible] *Leadra*[illegible].

TERIBAZUS, magni nominis apud Perſas Purpuratus, nauticis copiis ab Artaxerxe, ad bellum Cyprium contra Euagoram præpoſitus. Cùm jam [illegible] Salamineos [illegible], [illegible] à Orontis, novarum rerum [illegible], apud Artax[illegible] revoca[illegible] atque in vincula conjectus cauſam cap[illegible]. Quomodo ab Oronte barbarâ calliditate in poteſtatem redact[illegible]it, docet Poly[illegible] *l.* 7. *c.* 1[illegible].

TERIDATA, Meſopotamiæ urbs, *P*[illegible]*m.*

TERINA, urbs Italiæ in B[illegible], à Crotonienſibus condita *Nocera Barrio*, ad ſinum H[illegible] qui & *Terinæ* Plinio, *l.* 3. *c.* 5. ex ea nominatur, vulgo *G*[illegible] *di S*[illegible] in Calabria citeriore à Conſentia 16. mill. paſſ. ab A[illegible] in Boream, 8 apud oſtia Oci[illegible], ſive Sabbat[illegible] fluv. *T*[illegible] etiam fluv. qui oppid. irrigat, appellatur, teſte *Steph.* [illegible] *T*[illegible] a Crotonia[illegible] conditam ſcribit. In numm[illegible] TERI[illegible], [illegible] A[illegible]ERONTAN, quia enim intus in peninſula fluv. A[illegible]heron, inde opp[illegible] *Acherontini* [illegible] ex Plinio, *l.* 3. *c.* 4. J[illegible] Ma[illegible]hamus, *Canone Chron. Sec.* XVII. ubi *de Magna Græ*[illegible].

TERIOLTES, ab Alexandro Parapamiſadis præfectus, quem, cùm, provinci[illegible] a[illegible] multa avarè ac ſuperbè egiſſe cognoſſet interfici juſſit, Curt. *l.* 9. *c.* 8.

TERIOLUM, vulgò *Tyrol*, oppid. aliàs Rhætiæ, nunc caſtrum tenue in colle, prope A[illegible]heſim fluv. & Meranum oppid. ad radices Alpium Tridentinarum, aliàs caput Comitatus Tyrolenſis, hinc dicti.

dicti. Medium [illegible] Oenipontem ad Boream & Tridentum ad Meridiem. 9. milliar. German. [illegible]. Sub Auſtriaci[illegible]

TERIKES, vict. Olympia, Olymp. 97. An. 1. Diod. *l.* 14.

TERIS, [illegible]. Polyænus ejus me[illegible], *l.* 2. [illegible] *Chandrida*. Sed *Termes* erat alia lectio & vera. Nam idem *T*[illegible] gentiles inde habet; quos *Termea* quoque facit *Stephan.* Vide *Termes.*

TERIUM, Pieriæ urbs in Macedonia. Polyb. *l.* 4.

TERLUINUM, ſeu *Tilonus* Hermaino, [illegible] *Maris Laxdum* vicus [illegible] caſtrum Galliæ Belgicæ nunc *Tref*[illegible], in Hainoo, inter Cimacum, & Avennas, [illegible] maxima diœceſeos Laudunenſis, *T*[illegible]cea vel Teoracia [illegible] dirutum ab Henrico II Galliæ Rege. Vide Hadr. Val. *l. Not. Gall.*

TERMANTIA, ſeu TERMES, *Ptol.* oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in Arevacis, apud Durium fluv. excidium *Nunc la Sierra de Termes* adhuc nominatur, teſte *Morali*, apud Uxamam urbem. Popul. *Ter*[illegible] Tacito, *l.* 4. *Annal.* c. 45.

TERMELA, vel TERMERA, urbs Lyciæ, à *Termero* dicta. Vide *Steph.*

TERMERIUM, promuntor. Myndiorum in Caria.

TERMES, vide *Termantia.* Hic Lucius Piſo, Prætor Hiſpaniæ citerioris ob nimia tributa, ab Agric[illegible] Termeſtino contruditur, circa A.C. 20. qui nullo [illegible] mentu[illegible] ut ſocios proderet, potuit adigi.

TERMESSUS, fluv. Arcadiæ. Pauſan. *l.* 9. *In Helicone, quà itur ad M*[illegible] *lucum, ad lævam* [illegible] *Agamppe. Filiam Agamppen Termeſſi* [illegible] *dicunt. Circum*[illegible] *Term*[illegible]. Strabo aliique *Permeſſum* vocant [illegible] de re vide Barthium, *ad Statii Theb.* *l.* 7. v. 283.

TERMESUS, vide *Term*[illegible].

TERMES, Aux minoris mons, Olympi radicibus junctus, Plin. *l.* 5. c. 29. [illegible]

TERMILE, mons Lyciæ. Vide *Termile.*

TERMINALIA, Feſta à Romanis Termino Deo nuncupata; quem Numa Pompilius, [illegible] cum fi[illegible] intra agri terminos conſtituiſſet, in finibus, [illegible]quam horum præ[illegible]m, amicitiæque ac pacis cuſtodem, poſuit, Plut. *in Probl.* 13. Horum vice Angli, ex vetuſtiſſima conſuetudine p[illegible] terminos luſtrant: Hodie *Proceſſiones*, & *R*[illegible] appellantur. Vide Henr. Spelmanni. *Gloſſ. Archaeol.* Eorum quoque meminit Dionyſ. [illegible] ubi cum multa de *Terminis* Deis verba feciſſet, tandem ita concludit: [illegible] *Deos putant Terminos eiſque Sacra faciunt*, [illegible] *cadentes*, *quod nefas ſit cruentari hos lapides, ſed liba Cerealia*, [illegible] *primitias*. Celebrata ſunt d. 22 Febr. magnâ ruſticorum ſolemnitate, ſed variato pro ſeculorum rati[illegible], quippe cum Numa nihil animatum ei immolari vellet Deo, uti diximus, poſteà tamen ea ſacrificandi ratio mutata eſt & Termino non minus ac reliquis Diis, hoſtia cæſa, Cicer. *Philipp.* 12. Aliis: quæ vel porca fuit, ut docet Ovid. *l.* 2. *Faſtor.* v. 656.

Nec queritur, lactens, cùm ſibi porca datur.

Aut agnus, idem *ibid.* v. 655.

Spargitur & caſo communis Terminus agno,

Et Horat. *l. Epod.* Ode 2. v. 59.

Vel agna feſtis cæſa Terminalibus.

Fiebat id ſacrum ſub dio, Servius, *ad Æn.* *l.* 9. v. 446. ingens enim & patulum in Termini templi tectis ſuiſſe foramen, notum. Obvius haud omnibus de *Terminalibus* locus eſt Livii, Dec. 5. *l.* 3. *Hoc anno intercalatum eſt, tertio die poſt Terminalia. Kalendæ intercalares fuerunt*; quem diligenter & eruditè diſcuſſit Marcellus Donatus Ponte[illegible], è quibus totam intercalandi rationem ac methodum pere[illegible] difficile. Vide Thom. Dempſter. *in Roſin.* *l.* 4. c. 6. & *infra.*

TERMINALIS, Jupiter cui termini agrorum ſacri erant, Romanis dictus eſt. Ita enim Dionyſ. Halicarn. *l.* 2. *Ut Romani contenti propriis aliena non concupiſcerent, Numa lege cavit, de terminandis prædiis. Cum enim unumquemque juſſiſſet agrum ſuum circumſcribere ac in finibus ſtatuere lapides, hos ſacros eſſe Jovi Terminali* [illegible], *&* [illegible]*que, ut quotannis ſtatâ die* [illegible] *divina eo in loco, in pagani ſuum cœtu, fieret, ſacraque imprimis nobilis feſti in honorem Deorum, qui terminis tutelares præſunt. Id Romani vocant* Terminalia, *ſicut lapides ipſos* Terminos, [illegible] *variâ* [illegible] *literâ* Termonas *quos ſi quis transvertere auſus* [illegible], *aut tollere*, Lege Terminali *caput ejus his Diis devovit, interficientique tanquam ſacrilegi impunitate* [illegible] *& pietate à ſcelere. Nec de privatorum tantùm agris hoc jus* [illegible], *verùm etiam de publicis* &c. Neque verò lapides ſolùm *Terminales* reperimus apud Antiquos; ſed & *Arbores Terminales*, apud Paulum JC. *Receptar Sent.* *l.* 5 tit. 22. & indiſcretè, *arbores lapid*[illegible] *Terminales*, apud JC. *legg.* 2. 3. *ff.* de *Term. moto.* Signatè Ovid. *Faſt.* *l.* 2 v. 641.

Termine, ſive lapis, ſive es defoſſus in agro
Stipes, ab antiquis ſic quoque Numen habes.

Et ex ejus imitatione Tibullus, *l.* 1. *Eleg.* 1. v. 11.

Nam veneror, ſeu [illegible] *pes habet defoſſus in agris,*
Seu vet[illegible] *in trivio florida ſerta lapis.*

Frequentius tamen lapide terminatos fuiſſe agros, docet idem *El*[illegible] 3. [illegible]. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* *l.* 2. c. 20. [illegible] Thomæ Dempſteri, ſuper voce [illegible], qui primus inter ea lapidem finalem poſuiſſe olim creditus eſt, hinc que *Terminalis* quoque nomen accepit, ut & hic *infra.*

TERMINARII, in Eccleſ. Roman. dicuntur apud Ordines Mendica[illegible] ut habendis per ag[illegible] C[illegible] dictos concionibus deſti[illegible]ur. *Habent* [illegible] *Ordines* [illegible] *Conventus deſcriptos circum* [illegible] *terra* [illegible], *intra* [illegible] *elemo*[illegible] *colligere liceat*, [illegible] *jactura charitatis &* [illegible] *ſcandali, mutuis offi*[illegible] *commodis*, Car. du Freſne [illegible]. At Terminator, Ordinarius eſt in Eccleſia Pa[illegible]mitana, Agr[illegible] [illegible] Rocchus Pirrus [illegible] laudatur [illegible] in veſte u[illegible] Ipſum officium [illegible] appellatur, in *Charta F*[illegible] *II.* Imperatoris an[illegible] *Et* [illegible] *&* [illegible] apud Rocchum modo dictum *Tom.* [illegible] p. 24[illegible].

TERMINUS, Dei loco habitus [illegible] S[illegible]mum erectum, cæde ac ritu ruſticorum di[illegible] Sacrificabant ei menſe Februar. in æde [illegible] patebat, quod [illegible] eſſe putarent [illegible] Numa Pompilius, ſecundus Romanorum Rex, cum publicum agrum populo Romano & privatum civibus [illegible] terminis [illegible] deli[illegible]ſet, ſacellum ereaiſſe [illegible] in colle [illegible] cui nihil animatum ſacrificaretur, ſed liba tantum, pultes, & [illegible]gum primitiæ. Saxum verò fuit hic Deus, unde & termi[illegible] tales fuerunt, licet & poſteà ſtipes & arbor & tegula etiam pro termino poſita. Exiſtimat Lactantius in [illegible] *Terminum* cum fuiſſe lapidem, quem pro Jove devoravit Saturnus, quem Græci [illegible] vocant, *Abadir* Latini, ut Priſcianus & alii ſcribunt. De hoc extat lepidum ænigma apud Agellium, quòd Jovi ſolus omnium Deorum cedere noluerit, *l.* 12. c. 6.

Semel minuſne, an bis minus ſit, non ſat ſcio,
An utrumque eorum, ut quondam audivi dicier,
Jovi ipſi regi noluit concedere.

Feſta ejus dicuntur *Terminalia.* Horat. *Epod* Od. 2. v. 59.

Vel agna feſtis cæſa Terminalibus.

Ovid. *l.* 2. *Faſt.* v. 6[illegible].

Spargitur & caſo communis Terminus agno:
Nec queritur, lactens cum ſibi porca datur.
Conveniunt, celebrantque dapes vicinia ſimplex;
Et cantant laudes, Termine ſancte, tuas.
Tu populos urbeſque, & regna ingentia finis.
Omnis erit ſine te litigioſus ager.
Nulla tibi ambitio eſt, nullo corrumperis auro:
Legitima ſervas credita rura fide.

Hinc Eraſmi Symbolum: *Cedo nulli.* Nic. L[illegible]ydius. Cæterum inter antiquiſſimos Romanorum Deos fuiſſe habitum, [illegible] Legg. Regiarum fragmenta, à Viris doctis digeſta, & [illegible] eſt, nullum Deum priùs [illegible], ea Legem præ[illegible] vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* *l.* 4. c. 6. Nomen [illegible] deſumptum, Græcâ origine. Xenoph. *de Lacæd. Rep.* [illegible] Statua illi erecta erat, quadrato lapide vel ſtipite dedolato, uncto, coronato. Arnob. *contra Gentes*, *l.* 1. *Venerabar* [illegible] *per ſimulachra, modo ex fornacibus prompta, incudibus Deos & malleis fabricatos*, [illegible] *piſtrinas, verruoſis in arboribus* [illegible] *ſi quando* [illegible] *lubricatum lapidem & ex olivi unguine ordi*[illegible]*tum*, [illegible] *præſens, adulabar, affabar.* L. Appuleius, *Floridorum*, *l.* 1. [illegible] *cum celſi*[illegible] *ſepimine conſecratus, vel truncus dolamine effigiatus*, [illegible] *libamine humigatus, vel lapis unguine delibutus.* Et *Apolog.* *l.* 1. *Negant ſe viſſe aut lapidem unctum, aut ramum coronatum in fundo ejus.* Similiter Siculus Flaccus, *l. de conditionibus agr.* *Cum terminos diſponerent, ipſos quidem lapides in ſolidam terram col*[illegible]*bant, proximè ea loca quibus* [illegible] *factis defixuri eos erant & unguento velaminibuſque & coronis eos* [illegible]*bant.* Plura vide apud Minucium Felicem O[illegible]. C[illegible] Alex. *l.* 7. *Strom.* & *in Protrept.* Luc[illegible], *in C*[illegible] Colvium, *in Appuleji* [illegible]. In eodem Poetæ ſequentes [illegible] inter quos Prudentius, *in Symm.* *l.* 2. v. 1005.

——— [illegible]
Si ſtetit antiquus, quem cingere ſueverat error
Faſcealis.

Et T. Lucretius Carus, *l.* 5. v. 1197.

——— [illegible] *ſæpe videri*
Vertier ad lapidem, atque omnes accedere ad aras &c.

Coluerunt autem Romani *Terminum* in Capitolio inprimis, ubi cum Tarquinius Superbus templum ampliſſimum Jovi Opt. Max. extruere vellet & proptereà omnium aliorum Deorum ædes exaugurarent, Terminus & Juventas ei cedere noluerunt, [illegible] ex Livio, *l.* 5 c. 54 Dionyſio Halicarn. *l.* 2. Lactantio [illegible] *religione* 1. c. 20. Auguſtino, *de Civ. Dei* *l.* 4. c. 23. Aliis. Unde ænigma apud A. Gellium, *l.* 12. c. 6.

Semel minuſne, an bis minus, non ſat ſcio:
[illegible]*rum, ut quondam audivi dicier*
Jovi ipſi Regi noluit concedere.

Et Poëta alibi proptereà

——— *Capitoli immobile ſaxum*

vocat. De ſacrificio ei o[illegible], diximus [illegible] quod feſtum in[illegible]ebat in [illegible]. Kal. Martias. Vide de T[illegible] feſtum Rycquium *de* [illegible] *Rom.* c. 14. Sacra au[illegible] loca, acta [illegible] Laurentina, [illegible] & [illegible] urbe lapide[illegible], quod [illegible] eſſent antiqui agri Rom[illegible] S[illegible] 5.

ubi

ubi inter alia Sacerdotes ſacrificium eo in loco peragere, quòd *Ambarvalia* appelletur, refert. Ovidius verò *Faſtor. l.* 2. tertium ab Urbe lapidem fuiſſe dicit. vide Anton. Thyſium JCtum, *Notis in A. Gellium, l.* 12. *c.* 6. Quòd verò à *Terminí* ſacris omnem ſanguinem abeſſe voluit Numa, ſignificare hôc modô voluiſſe, ad quietem & certam pacem nihil utilius eſſe, quàm ſuis ſe finibus tenere, docet H. Grotius, *de Jure Belli & Pacis, l.* 3. *c.* 15. §. 7. Ejuſdem imagine Eraſmum Roter. ſignare conſueviſſe, cum lemmate prædicto, refert Muretus, apud Jo. Kirchmannum, *de Annulis, c.* 11. Nec omittendum, quòd ad Chriſtianos quoque priſcæ ſuperſtitionis Deo huic ſacra facientis ſtricturas exiliiſſe legimus, apud Burcardum, *l.* 8. *c.* 94. *Vel ſi aliquis vota ad arbores, vel ad fontes, vel ad lapides faciat, vel ibi candelam, ſeu quodlibet munus deferat, velut ibi quoddam Numen ſit.* Quos *ſacularum accenſores* appellatos hinc eſſe, Car. Macer. ait *in Hierolex.* &c. Hactenus de Deo *Termino*: Agrorum *terminos* ſeu limites quod attinet, olim nulli. Seneca, *Hippolytô, Actu* 2. *Sc.* 2. *v.* 528.

> ——— *Nullus in campo ſacer*
> *Diviſit agros arbiter populis lapis,*

Tibullus, *l.* 1. *Eleg.* 3. *v.* 43.

> *Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris*
> *Qui regeret certis finibus arva lapis.*

Poſteà Numa, ut dictum, finibus agros quà publicos, quà privatos accuratiùs *terminiſque* diſtinxit, quod alii poſt exactum ſtatim Saturnum factum fuiſſe contendunt: & quidquid ob ſervationem finium in agro operâ manuum factum eſt, *Limes* nonnullis auctore Aggenô Urbicô eſt appellatum. Quorum ponendorum ritum, ſic deſcribit Siculus Flaccus, *loco cit. Cum terminos diſponerent, ipſos quidem lapides in ſolidam terram collocabant proxime ea loca, quibus foſſis defixuri eos erant & unguentô velaminibuſque & coronis eos coronabant: In foſſis autem, quibus impoſituri erant, ſacrificiô factô hoſtiaque immaculatâ cæſâ, facibus ardentibus in foſſa cooperti, ſanguinem inſtillabant, eoque fruges & thura jactabant: favos quoque & vinum aliaque quibus ea conſuetudo erat terminis ſacrum fieri, adjiciebant, conſumptiſque omnibus dapibus igne, ſuper calentes reliquias lapides collocabant, atque ita diligenti curâ confirmabant.* Figuram eleganter expreſſit Andr. Alciatus JC. *Emblem.* 157.

> *Quadratum infoditur firmiſſima teſſera ſignum,*
> *Stat cirrata ſuper pectore imago tenus:*
> *Et ſeſe nulli profitetur cedere, talis*
> Terminus *eſt.*

Propriè verò aliud *limes* olim, aliud *terminus*. Limites enim terminis diſtinguebantur, ſolique agri aſſignati continebantur limitibus. Hodie nullus ager limitatur, ſed omnes terminantur, ſicque omnis ager jam eâ conditione eſt, quâ Veter. arcifinius fuit, nullâ videl. menſurâ, nec ullis limitibus clauſus, ſed montibus aut viis, aut rivis, aut foſſis, aut aquarum divergiis, aut arboribus antemiſſis, aut quodam culturæ diſcrimine, terminatus. Agri verò privatorum invicem ſeparantur lapidibus &c. Includebant autem apud Veteres centurias limites, per actus diviſas ac in ſingulas centurias *lapides* ponebantur *terminales*, qui invicem diſtabant ped. II CCCC. ſi centuriæ 200. tantùm jugeris conſtarent: at in ſingulos actus pali defigebantur, pedes 120. à ſe invicem diſtantes, quæ unius actus longitudo eſt. Salmaſ. *ad Solin. p.* 680. ubi rem Agrimenſoriam Veterum accuratè perſequitur. Sicut de *Terminis* plura congeſſit Car. Paſchalius, *Coron. l.* 4. *c.* 4. Vide quoque ſuprà in voce *Confinia*. Addo ſalem, *arcas finales* paſſim dictos eſſe veter. Romanorum terminos, quòd ex lapide in modum arcæ ſtruerentur. Atque hæ arcæ nonnunquam tantùm finiendis agris inſerviebant, ut plurimùm verò ſimul ſepulchrales erant, unde & *ſepulturæ finales*, & *monumentales termini*, & *memoriæ in finem conſtitutæ*, in libris Agrimenſorum occurrunt paſſim. Certè & arcæ juxta ſepulchra plerunque ponebantur, & in ipſis ſepulchris aræ conſecrabantur finales, ſolebantque hujuſmodi arcæ ſepulchrales arcuatô tectô concamerari, cujuſmodi *termini*, ut & alterius, qui nil niſi terminabat, figuram ex Hygino expreſſam habes apud retro laudatum Salmaſ. *d. l. p.* 1206. Vide quoque aliquid ſuprà, in voce *Area*. Apud eoſdem porrò Romanos, Leges *terminorum* causâ latæ variæ ſunt, de quibus hic *infrà*. Plura autem in hanc rem, præter Auctores præfatos, vide apud Angelum Politianum, *Miſcellan. c.* 36. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 20. *l.* 4. *c.* 6. & *l.* 8. *c.* 11. *cum Paralipomenis* Th. Dempſteri. Caſp. Barthium, *ad Statium*, Alios: ut & ſuprà *paſſim*. De *Termino*, in Ludis Veter. ubi conſiſtebant curſores & quadrigæ, curſu legitimô peractô, quod *τέρμα* Græcis, vide ſuprà in voce *Calx*, item *Creta*, *Meta*, alibique: Antequam autem muris & ſepimentis loca deſignata eſſent, ſtipes querneus aut quercus ipſa circumciſa, ne fronderet ampliùs: vel ingens lapis, aut plures lapides itidem in ſtatuam aut molem rotundam compoſiti, ejus vicem præſtitêre: uti diſcimus ex Statio, *Theb. l.* 4. *v.* 351. ad quem vide Barthium modò dictum: plura apud Jac. Ouzelium, ad Minucium Fel. *p.* 13. & *ſeqq.* &c. uti de vitro confracto minutatimque contuſo ac *Terminis* nonnunquam ſubdito, infrà voce *Vitrum*.

Leges de terminis ſeu limitibus rogatæ.

α. Numa Pompilius Legem tulit, *qui Terminum exaraſſit, ipſe & bos ſacer eſto*, Feſt. Dionyſius Halicarn. &c. β. T. Sempronius Gracchus Tribun. Plebis an. Urb. Cond. 620. P. Mutiô Scævolâ, L. Calpurniô Conſulib. *Ut per actuarios limites populo jus eundi eſſet*, ſanxit. Hyginus *libellô de limit. conſtit.* γ. Mamilia poſteà, à C. Mamilio qui hinc *Limitanus* dictus, lata eſt, *quæ in finibus agrorum* 5. *aut* 6. *pedum latitudinem præſcripſit*, quos uſu capi vetabat. Cicer. *de LL. l.* 1. & *in Bruto.* Eâdem *ſingulos arbitros regendis finibus datos eſſe*, docet idem. δ. Cornelia Lex, L. Cornelii Sullæ Felicis; & Julia C. Julii Cæſaris Dictatorum, repetitio Semproniæ fuit. Hyginus ubi *ſuprà*. Præter has reperiuntur *in lib. Variorum Auctorum de agrorum conditionibus*, fragmenta aliquot legis Mamiliæ, Roſciæ, Peduceæ, Allienæ, Fabiæ, quæ, uti à Juſto Lipſio annotata ſunt, in opus ſuum tranſtulit Roſinus, *l.* 8. *c.* 11. *ubi multa addit de limitibus decumanis, cardinibus prorſis, tranſverſis, maritimis, montanis, actuariis, linearis aliiſque huc ſpectantibus.*

TERMISSUS, Strabo, *Termeſſos* Ptolemæo, *Termeſus* Livio, *l.* 38. *c.* 15. (vide *Telmiſſus*) urbs Pamphyliæ in Piſidia, inter Pergen ad Auſtrum, & Antiochiam ad Boream. Item fluvius Bœotiæ, Heliconem circumfluens.

TERMISUM, Hiſpaniæ oppid. ampliſſimum, Romanis ſemper infidum; quod T. Didius ex loco tuto in planitiem tranſtulit: juſſis oppidanis ſine munimentis habitare. Appianus in *Ibericis*. Fortè *Termes* Plinii, *l.* 3. *c.* 29. & *Termeſtini* Tacit. *Annal. l.* 4. *c.* 45. Quô loco nunc ſacrarium Virginis matris cernitur, *Tiermes* nomine; ut habet *Joan. Mariana*.

TERMULÆ, urbs Capitanatæ provinc. In ora maris Adriatici Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Beneventano, ad oſtia Tiferni fluv. in limite Aprutii citerioris 30. mill. paſſ. ab Anxano in Ortum, uti 22. à Tridento, 11. à Larina in Cæciam. Vulgò *Termini*.

TERMUS, Sardiniæ fluv. *Ptolem.*

TERNARIUS Numerus, perfectionis ſymbolum. Ita enim Servius *ad illud Virg. Ecl.* 8. *v.* 75.

> ——— *Numerô Deus impare gaudet.*

Aut, inquit, *quemcunque Superorum, juxta Pythagoræos, qui ternarium numerum perfectum ſummo Deo aſſignant; à quo initium & medium & finis eſt: aut revera Hecaten dicit, cujus triplex poteſtas eſſe perhibetur; unde eſt Tria virginis ora Dianæ. Quamvis omnium propè Deorum poteſtas triplici ſignô oſtenditur: ut, Jovis triſidum fulmen, Neptuni tridens, Plutonis canis triceps. Vel quod omnia ternariô continentur: ut Parcæ, Furiæ: Hercules etiam trinoctiô conceptus: Muſæ ternæ.* &c. Ubi mirum, de Gratiis præteriri; de Muſis adſerti, quæ novenæ. Sed & hæ priùs ternæ, & apud Servium *ter ternæ* reſcribendum putat Voſſius, *de Idolol. l.* 2. *c.* 29. Hinc & in Sacris hôc numerô paſſim Gentiles uſi, præcipuè in luſtrationibus. Virg. *l.* 11. *Æn. v.* 188.

> *Ter circùm accenſos, cincti fulgentibus armis*
> *Decurrêre rogos* ———

Statius, Theb.

> ——— *luſtrantque ex more ſiniſtro*
> *Orbe rogum, & ſtantes inclinant pulvere flammas,*
> *Ter curvos urgêre ſinus* ———

Columella, *l.* 10.

> *Fœmina, quæ, juſtis tum demum operata, juventæ*
> *Legibus obſcœno manat pudibunda cruore,*
> *Ter circum areolas & ſeptem ducitur horti* &c.

Imò de Diis ſuis dixêre, *τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται*, *trifariam omnia diviſa ſunt*: quanquam ad fabulas ſuas traducant, Zoroaſtres quoque hanc trinitatem aliter intelligat, apud Plethonem *Scholiis ad Oracula Magica*. Quin & numerus hic juxta Pythagoræos, ut jam indigitatum, *πάντα τὰ ἀνθρώπινα συνέχει*, *omnia humana complectitur.* Vide Ariſtotelem, *de Cœlo l.* 1. *c.* 1. Marcianum Capellam, Porphyrium *Vitâ* Pythagoræ, Chalcidium *in Timæum*, A. Gellium, *l.* 1. *c.* 20. cum *Notis* Anton. Thyſii JCti. Caſp. Barthium, *ad Statium d. l.* Alios, ut & ſuprà in voce *Ter*.

TERNARIUS Nummus, ſeu *Ternio*, nummus aureus ternos ſimplices pendens, ſub Heliogabalo in uſu fuit. Æl. Lamprid. *in Alex. Severo, c.* 39. *Formas binarias, ternarias &c. quas Heliogabalus invenerat, reſolvi præcepit, neque in uſu cujuſquam verſari.* Vide *Notas* Salmaſii.

TERNATA, Inſula parva, una ex Moluccis propriè dictis, aromatum proventu dives: Vulgò *Ternate*. Anteà ſub Rege proprio, dein ſub Hiſpanis, tandem Batavis ceſſit, qui ibi aliquot habent arces, uti Gammalammam & Malayum oppid. ubi hodieque commoratur Rex Ternatæ. Vix 2. mill. paſſ. à Tidoro inſula in Boream, 44 ab ora Occidentali Giloli inſul. Vide *Molucca*.

TERNATUM, ſeu US, pagus Inſubriæ, *Trina*, vel *Terna*, ad lacum cognominem Verbano lacui propinquus, inter Mediolanum 30 & Angleriam 6. mill. paſſ.

TERNOBUM, ſeu US, *Nicet. Gregoræ Trinabum Laonico*, *Ternova*, urbs Myſiæ, in Thraciæ confinio, ad Hæmum, Bulgariæ metropolin, munitiſſima.

TERNODURUM, meliùs TORNODURUM, oppid. aliàs Lingonum, nunc tractus Senonenſis, ad Armantionem fluv. cum titulo olim Vice-Comitatus, nunc Comitatus etiamnum Lingonenſis eſt Diœceſis, 24. leuc. à Lingonibus in occaſum Antiſſiodorum verſus 8. Vulgò *Tonnerre*. Caput eſt pagi *Ternoderenſis*, in quo ponuntur Ciconiæ *Cichees*, Anciacum *Ancy le Franc*, Rapariæ *Ravieres*, Marcumania, *Marmaigre*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TERPANDER, Antiſſæus, ſive Lesbius, poëta Lyricus, primus in lyra *Heptachordum* & *lyrici carminis canonem* ſcripſit; quanquam id Philemoni quidam adſcribunt, *Suid.* Hujus famæ ac nominis maximi judicium patet, quòd Lacedæmonii ſeditione quâdam admoniti fuerint ab oraculo, ut ad Terpandrum mitterent, qui lyræ & poëſeos dulcedine animos vulgi ac tumultus ſedaret. Unde proverbium

apud Græcos, *Lesbius cantus*, pro dulci Muſices concentu. Vixit Olympiade 33. Euſebius *in Chronico*. Lil. Giraldus, &c. An idem cum eo, quem primùm τὰ Κάρνεια νικῆσαι, *in Carneis viciſſe*, Hellanicus tradit apud Athenæum, *l.* 14. In catalogo autem Σπαρτιονικῶν cum Euſebianis edito, *p.* 217. *Olymp.* 26. Κάρνεια ἐτέθη πρῶτον ἐν Λακεδαίμονι κιθαρῳδῶν ἀγών *Carneorum feſtô primum introductum eſt certamen citharœdicum.* Erat & is peregrinus, & à Lacedæmoniis, *qui, cùm eſſent literarum artiumque imperiti, quando opus erat, conſulebant peregrinos*, Ælian. *Var. Hiſtor. l.* 12. *c.* 50. accerſitus. Ejus meminit Marmor Arundelianum, annô Atticô 381. monente *Marshamô*. Vide de feſto præfato plura ſuprà, voce *Carnia*. De eodem Salmaſius, *Terpander*, inquit, *antiquiſſimus* νόμους κιθαρῳδικοὺς ποιητὴς, *nomos ſuos verſibus Heroicis compoſuit, quibus modulos addebat. Idem quoque de Homeri verſibus faciebat. Poſt eum Phrynis Mitylenæus* τὸ ἑξάμετρον τῷ λελυμένῳ *conjunxit & numerum chordarum auxit* &c. *Not. ad Capitolin. in Pio, c.* 7. ubi plura de Poëta hoc & Citharœdo. Vide quoque eum, *ad Solin. p.* 854.

TERPHALÆI, populi, Eſdr. *c.* 4. *v.* 9.

TERPNUS, citharœdus; cujus cantu oblectatum Neronem ſcribit Suetonius, *c.* 20. *in his*: *Statim ut imperium adeptus eſt, Terpnum citharœdum vigentem tunc præter alios accerſit, diebuſque continuis poſt cœnam canenti in multam noctem aſſidens, paulatim & ipſe meditari, exercitarique cœpit, nec eorum quicquam omittere, quæ generis ejus artifices, vel conſervandæ vocis cauſâ, vel augendæ factitarent.*

TERPSICHORE, una 9. Muſarum, ſic dicta quòd *choreis & tripudiis delectetur*. Huic quidam citharæ inventionem tribuunt.

TERRA, communis omnium parens, ut cœlum Deorum, credita eſt, Plin. *l.* 2. *c.* 63. unde pro Numine olim culta, quod modò aliter, modò *Veſtam* vocabant, Servius, *ad Æn. l.* 3. *v.* 283. *Nam & Veſtam ideò Trojani colunt, quia eadem* Terra, *terrigenas autem Athenienſes nemo dubitat.* Cujus ſimulachrum muliebris forma, tympanum geſtans, quòd *Terra ventos in ſe contineat*, Suidas in voce γῆς ἄγαλμα. Hinc per eam juratum Romanis, Græciſque, uti *in Theatro Hum. Vitæ* docet Zuingerus, *p.* 142. Vide quoque Cœl. Rhodig. *l.* 15. *c.* 14. & hìc paſſim, inprimis in voce *Heribus*, ac *Tellus*, quæ in Sacris uſitata, plura verò *de cultu, habitu & ſtatuis* ejus habes legere apud Pauſaniam, *l.* 8. & *in Superſtitionibus* Caſpar. Barthii. Addo ſaltem tunicam *Terræ* tribus coloribus variari conſueviſſe, pro temporum anni ratione, viridi in ſegetibus lactentibus, flavô in maturis & candidô in nivibus, uti apud Salmaſ. videre eſt *Not. ad Tertullian. de Pallio, c.* 2. In hanc infans, modò in lucem editus, ſolenni ritu olim ſtatuitus eſt, poſtquam eſſet lotus: Quæ cauſa, quòd apud plurimos Auctorum infantes nudos *Terra* excipere dicitur. Quo eleganter collineat Plin. *l.* 7. *in proœm. Natura hominem tantùm nudum & in nuda humo, natali die abjicit ad vagitus ſtatim & ploratum.* More è ſacris Hebræorum ad Romanos tranſlatô, qui tamen ante Juſtinianum deſiit. Religiosè autem ea, quamprimum attigiſſent Auguſti, conſecrata eſt, Sueton. *Octav. c.* 5. Cauſa ritus triplex fuit, ſive ut vocem, *Terræ* contactu, acciperet infans, Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 12. ſive, ut auſpicaretur rectus eſſe Diis Conjugalibus, Varro, *de R. R. l.* 2. unde ab Obſtetrice erectus in *Terram* ſtatuebatur: ſive denique, ut Opem ſeu Matrem communem ſalutaret. Macrob. iterum *Saturn. l.* 1. *c.* 10. Et ſic in *terra* conſtitutis Statina Dea puerilis, vel, ut aliis viſum, Statanus, præfuit. Inde ſuſcipiebantur à Parente, vel Procuratore ejus, quò inter legitimos numerarentur hæredes: quæ ſublatio ope Deæ Levanæ facta credebatur, uti dictum pluribus, ſuprà *non in uno loco*. Sed & in Opalibus tangebant *Terram* ut ſuprà diximus ubi de iis. Contrà, Parricidis, ex veter. legum Romanarum præſcriptô, ſoleæ ligneæ inductæ ſunt, ſicque in carcerem ii ducti. *Ne terram communem omnium parentem attactu improbô contaminarent*, Hadr. Turneb. *Adv. l.* 13. *c.* 13. Poſteaque, ob eandem rationem, culeo inſuti ac in mare projecti ſunt, uti *ſuprà* dictum. At ſcelerati alii vivi eâ obruti, uti Veſtales ſtupri convictæ. Sed & Olha Pleſcovienſis legatos Drevulianorum, qui eam Maldito Principi ſuo, à quo Igorus Ruſſorum Princeps Olhæ maritus cæſus fuerat, in uxorem peterent, eôdem ſuppliciô affecit, teſte Sigiſmundô Herberſteniô *de Rebus Moſcov.* Alias ſepultis *terram levem* precabantur Veteres, inſepultis *terræ* aliquid injiciebant, uti diximus ſuprà in voce *Gleba*, item *Pulvis*: quemadmodum *de more terram & aquam offerendi*, in ſignum deditionis, Perſis olim uſitato alibi. Vide quoque Alexandrum ab Alex. *Gen. Dier. l.* 4. *c.* 7. de ſimulachro verò Terræ Athenis, à Jove ſuppliciter petentis aquam, eundem, *c.* 16. &c. Cæterum Geographis *Terra* ſeu *Orbis Terrarum*, orbem denotat *Terraqueum*, partibus ſuis ſolidis ac liquidis conſtantem, h. e. ipſâ *Terra*, Aquâ & Aëre, cujus ambitum vocant *Atmoſphæram*. Et quidem, quod ad figuram *Terræ*, non tantùm volgus credit, in latiſſimam planitiem eam excurrere, cujus terminus ſit circularis linea, ſed & Patrum non paucis idem creditum: illam nempe infinitis radicibus extendi ac fundari. Lactantius, *Inſt. div. l.* 3. *c.* 24. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 16. *c.* 9. Alii: quod noſtrâ quoque ætate Franc. Patricios magnô niſu contendit. Unde error ortus alter, *Antipodes non dari*, vide Nicol. Nancel. *Microſcomi l.* 9. ubi Lactantii, Auguſtini, Nazianzeni verba laudantur: Quod Chriſtiani plerique mediæ ætatis ſenſerunt, & Bonifacius Epiſc. Moguntinus hôc argumentô confirmavit, *Si eſſent Antipodes, alii homines, alius Chriſtus*, Aventin. *Ann. Bojor. l.* 3. Cui cùm Virgilius in Bavaria Epiſcopus adverſaretur, Bonifacius apud Zachariam Pontificem Roman. tantum effecit, ut is ad Utilonem Regem Bavariæ literas daret, quibus hic motus Virgilium exiliô multavit. Hodiè verò rotunditas *Terræ* experientiâ & rationibus ita demonſtrata habetur, ut omnis planè ſcrupulus facilè cuique demi poſſit. Neque obſtat Joh. Childrei, Angli diligentiſſimi, *in Britannia Baconica* ſententia, quâ *Terram ovalem* facit. Vide quoque ſuprà *Globus*. Magnitudo illius 5400. milliar. German. quorum ſingula 1900. perticas Rhinlandicas contineant, æſtimari ſolet: *Hoc ſcil. eſt punctum illud, quod inter tot gentes ferrô & igni dividitur*, Seneca *præfat. l.* 1. *Natural. Quæſt. O quam ridiculi mortalium termini, Ultra Iſtrum Dacus ne exeat: Strymo Thracas includat: Parthis obſtet Euphrates: Danubius Sarmatica ac Romana diſterminet: Rhenus Germaniæ modum faciat: Pyrenæus medium inter Gallias & Hiſpanias jugum extollat: Inter Ægyptum & Æthiopiam arenarum inculta vaſtitas jaceat.* Idem paulo pòſt, *Punctum eſt iſtud, in quo navigatis, in quo bellatis, in quo regna diſponitis, minima, etiam cùm illis utrinque Oceanus intercurrit.* Modos magnitudinem iſtam inveniendi prolixè tradit Varenius, *Geogr. l.* 1. *c.* 4. & Willibrordus Snellius in *Eratoſthene Batavo*. Cauſam cum Ricciolo, *Geogr. l.* 5. balbutimus: Hominem unô annô, ab uno Polo ad alterum ambulare poſſe, ſi, quod non adeò difficile iter eſt, ſeptem milliaria cum dimidio quotidie conficiat; *Videri itaque probabile, Deum O. M. admenſum fuiſſe Terræ Globum humanæ ſtaturæ, & facultati ambulandi, ut homo, ſi velit, poſſit unô annô diſcernere omnes tempeſtatum viciſſitudines, quas Sol abeundo ab uno Tropicorum & redeundo ad eundem efficit & ex ea contemplatione rapi in admirationem ac amorem Sapientiſſimi ac Munificentiſſimi Conditoris.* Longitudo ejus extenſio eſt ab Occidente in Orientem; Latitudo, extenſio ejuſdem verſùs Polos: quam utramque Geographi in *Terreſtri* globo certis exprimunt circulis. E quibus circuli longitudinis, quos & *Meridianos* vocant, Æquatorem ad angulos rectos ſecant, & integri exhibentur numero 18. dimidiati ſeu ſemicirculi 36. Latitudinis verò Circuli, ad Æquatorem parallele ducuntur & ad utrumque Polum uſque pertingunt, denis à ſe invicem gradibus diſtantes. Inter quos occurrunt obliquè ducti circuli ſeu arcus reliquos omnes variè ſecantes, hincque *Loxodromiæ* appellati numerô totidem, quot venti ſunt, quorum etiam nominibus veniunt, in re nautica magni uſus &c. Vide hac de re pluribus diſputantem Auctorem *Orbis Geogr. ac Civilis, part. l. c.* 1. uti de *Terræ meditullio* aliquid infrà, voce *Umbilicus*. Quod verò *Terræ* totius proportionem attinet, inter Chriſtianos, Muhammedanos & Paganos idololatras inſtituendam, Edwardus Brerewodus Anglus *in ſua Inveſtigatione Linguarum ac Religion. c.* 11. & 14. hanc init: *Si cogitas Mundi regiones* (videl. Europam, Aſiam, Africam, Americam & iis contributas inſulas) *dividamus in triginta portiones æquales; Chriſtiani poſſident portiones quinque, Muhammedani portiones ſex, idololatræ ſive pagani portiones novendecim. Quamvis interim omittas conſiderationem terræ Auſtralis ſive Antarcticæ, quam Magellanicam vocant.* Ubi meritò uſurpes illud Servatoris noſtri: *Ampla quidem eſt meſſis, operarii autem pauci. Rogemus igitur Dominum meſſis, ut emittat operarios in meſſem ſuam*, Matth. *c.* 9. *v.* 37, 38, & *c.* 24. *v.* 14. De inveſtitura *per Terram*, diximus ſuô locô. De *Terræ motu*, ut hoc unum addam, tremente *Terrâ* Neptuno olim, illô tamen non nominatô, ſacrificatum fuiſſe, diximus ſuprà, in *Neptunus*: quem proin cum ea commune habuiſſe templum, ex Muſæo apud Pauſaniam notavit Marcellus Donatus *in Dilucidationibus ſuis* citatus Dempſtero, *in Roſin. l.* 4. *c.* 21. Vide & ſuprà aliquid voce *Pithaules*. De *Terris medicinalibus*, vide Plin. *l.* 35. *c.* 16. Salmaſ. *ad Solin. p.* 130. Alios, ut & hìc paſſim quædam etiam ſuprà, vocibus *Geographia Geomantia*, & *Geometria*, nec non *Iter extaticum terreſtre*.

TERRA Antarctica quid ſit, non conſtat, cùm nondum detecta ſit. Vide *Antarcticæ regiones*, ſeu quæ magis verſùs Antarcticum circulum excuduntur, & terra Auſtralis.

TERRÆ Arcticæ ſeu Arcticæ regiones, *les Terres Arctiques*. ſunt regiones orbis magis verſùs Boream & Polum Arcticum extenſæ, uti Spitzberga ſeu regio montium acutorum, *Spitzberg*, Gronlandia ſeu terra Viridis, *le Groneland*, nova Dania, *le nouveau Dannemarck*, Eſtotilandia, *l'Eſtotiland*, & aliæ plurimæ verſùs fretum Hudſonium, fretum Daviſium, mare Chriſtianum, & Baffinum ſinum protenſæ, in parte Septentrionali Americæ Borealis, vix nomine notæ. Minimum hæc *Terra* intervallum à veteri orbe habet, ad Fretum *Waygatz*, ab America ad Fretum *Davis*.

TERRA Auſtralis, *la terre Auſtrale*, pars eſt ampliſſima orbis verſùs Auſtrum extenſa, ſed etiamnum pro majori parte incognita, & vix luſtrata quibuſdam in locis verſùs oram littoralem; ita ut de ea pauca admodum dici poſſint. Ejus partes hactenus cognitæ ſunt nova Hollandia, ubi terra Concordiæ & terra Nuitsi; terra Diemeni, nova Zelandia, terra Quiri, & terræ incognitæ, quæ protenduntur verſùs auſtrum Africæ & terræ Ignium, quanquam multùm ab ipſis ſint diſſitæ. Hinc Fero Menpezio de Quiro *Auſtralia incognita* dicitur. Maximè vicina eſt *Terra Auſtralis* veteri orbi ad procurrentem tractum N. Guineæ, Americæ verò ad fretum Magellanicum, ſolamque hanc conſtat mari undique cinctam eſſe. De ſemeſtri die ac nocte regionum, vide Becmannum, *Hiſtor. Orbis Terr.* qui ſub ipſis Polis perpetuam & taltem creperam lucem dari oſtendit. Cæterùm Kircherus animadvertit, eſſe in Regionibus hiſce Subpolaribus ingentes voragines, quibus mare ſub Polo Arctico abſorbeatur, ſub Auſtrali iterum emergat: hincque fieri quòd maria Subpolaria ob rapiditatem ſuperari non poſſint, *in Itin. Ecſtatico* 2. *Dial.* 1. & *M. S. l.* 3. *c.* 2.

TERRA Chabul ſive Cabul, regio eſt in tribu Aſer, Galilææ gentium, Tyriorum finibus vicina, cujus viginti civitates non procul à Tyro diſſitas Tyriorum regi Hyram Salomon Rex gratitudinis ergò dedit.

TERRA Concordiæ, *t'landt van Eendracht* Batavis, *païs de Concorde* Galli, pars eſt terræ Auſtralis & novæ Hollandiæ. Vide *Concordiæ regio*.

TERRA Eſonis, *terre de Jeſo*, ſeu *de Jedzo*, & *Jeſſo*, regio eſt perampla inter Californiam inſulam Americæ Septentrionalis ad Ortum, & Tartariam Japoniamque ad Occaſum, nuper detecta verſus oram Auſtralem. Sed an ſit inſula aut continens non conſtat, quanquam luſtrata ſit à Batavis A. C. 1643. & ſequentibus. A quibuſdam

buſdam conjungitur cum parte Boreali Japoniæ, ab aliis autem ab ea ſeparatur anguſto fretô 15. mill. paſſ. Extenditur verò, uti narrant, ab Ortu in Occaſum per 3000. mill. paſſ. & ejus præcipua urbs eſt *Matſumay*, ſeu *Matſmay*, in provincia cognomine. Sed in illa regione nulla eſt colonia Europæorum, & de ea pauca admodum dici poſſunt.

TERRA Ethim, in tribu Ephraim, in qua Luza ædificatur, Judic. *c.* 1. *v.* 23.

TERRA Firma, *Terre ferme* Gallis, *Tierra Firme* Hiſpanis, regio Americæ meridionalis, quæ duplex eſt, vel lata, vel ſtricta. Terra firma lata, aliàs Caſtella aurea dicta, complectitur provincias Terram firmam, Popayanum, novam Granatam, Pariam, novam Vandaluſiam, & Gubernia Venezuelæ, ſanctæ Marthæ, fluvii Facis, & Carthaginis novæ, quæ omnia ſubſunt Hiſpanis pro majori parte.

Terræ firmæ in America urbes præcipuæ:

Fanum S. Mariæ de Remediis, ſeu fluvius Facis, *nueſtra Sennora de Remedios, ò Rio de la Hacha.*
Calium, *Cali.*
Carthago nova, *nueva Carthagena.*
Corum, *Cori.*
Fanum S. Fidei de Bogota, *S. Fè de Bogota.*
Fanum S. Matthæ, *S. Marta.*
Nova Corduba, ſeu Comana, *Nueva Cordoua, ò Comana.*
Panama, *Panama.*
Popajanum, *Popajan.*
Portus Belus, *Puerto Belo.*

TERRA firma autem ſtrictè ſumpta, *Tierra Firme* vulgò dicta ab Hiſpanis, pars eſt parva Americæ meridionalis versùs Iſthmum Panamæ, & inter ſinus Panamæ & Urabæ, ubi urbes præcipuæ Panama, vulgò *Panama*, & Portus Belus, ut ajunt, *Puerto Belo*, ſub Hiſpanis.

TERRA Geneſar, quæ & Græcè *Genezareth*, in tribu Zabulon, regio eſt naturâ ubertate ſimul & pulchritudine tam admirabilis, ut naturæ magnificentiam hanc eſſe quis dixerit. Ejus tanta temperies ut omnium, quæ terra profert, conveniat diverſitati. Illic & quæ frigore aluntur, ſeſe multipliciter effundunt, & quæ æſtu foventur, nullumque pro ubertate ſua negat arbuſtum.

TERRA Hus, regio quæ Hebraicâ voce *Hus*, ſive *Hux* dicitur, in tribu Manaſſe, à multis interpretibus Αὐσῖτις *Auſitis*, quaſi Οὐσῖτις, *Huſitis* nominatur: ſita eſt ultra Jordanem in Trachonitide regione, inter Palæſtinam & Cœleſyriam media. Juxta Joſephum & Hieronymum condita eſt ac nomen accepit, ab *Hus*, filio Aram, filii Sem, filii Noë, qui & Trachonitidis & Damaſci quoque conditor fuit.

TERRA Ignium, *Tierre del Fuego* Hiſpanis, *terre de Feu* Gallis, inſula eſt ampla Americæ meridionalis, inter fretum Magellanicum & fretum Mæreum extenſa, & primùm à Ferdinando Magellano detecta. Vide *Ignium regio.*

TERRA Laboris, *terra di Lavoro*, provincia regni Neapolitani, in ora maris Tyrrheni, ubi aliàs Campania felix cum parte Latii novi. Irrigatur Liri & Vulturnô fluviis, & terminatur à Septentrione Aprutiô, ab Oriente Comitatu Moliſinô & Principatu ulteriori, à Meridie Principatu citeriori, & ab Occaſu mari Tyrrhenô & Campaniâ Romanâ. Tota admodum fertilis eſt & rigua. Provinciæ urbs primaria eſt Neapolis, *Neapoli*, totius regni caput & ampliſſima. Aliæ urbes præcipuæ ſunt Capua, *Capoa*, Surrentum, *Sorrento*, Cajeta, *Gaeta*, Puteoli, *Pozzuolo*, Nola, *Nola*, Sueſſa, *Seſſa*, Sora, *Sora*, & Venafrum, *Venafro.*

TERRA Magellanica, *la Magellanique*, regio eſt Americæ meridionalis, in ejus parte Auſtrali. Vide *Magellanica.*

TERRA Mauritii, *Maurice land* Batavis, tractus Americæ Auſtralis, in parte Occidentali terræ Ignium, juxta fretum Mæreum. Sic dicta fuit à Batavis A. C. 1616. in honorem Mauritii Principis Auraici.

TERRA Nova, *Iſle de terre Neufve*, inſula Americæ Septentrionalis, in nova Francia, perampla, & figuræ ferè triangularis, prope ſinum Sancti Laurentii, cum aliquot coloniis Francorum. Vide *Inſula terræ novæ.*

TERRA Nova, *terra Nova*, oppid. Siciliæ, in Valle Neetina, in ora maris Africi, Ducatus titulô clarum Gentis Cordubæ, aliàs *Gela* dictum. Vide *ibi.*

TERRA Nuitii, *païs de Nuits*, pars eſt ampla terræ Auſtralis & novæ Hollandiæ recens detecta. Vide *Nuitii regio.*

TERRA Papuorum ſeu Nigrorum, *terre des Papous*, regio ampla Aſiæ, in parte Auſtrali Oceani Indici, inter novam Guineam ad Ortum & Moluccas inſulas ad occaſum. Hiſce ultimis temporibus detecta fuit à Batavis, ſed tantùm versùs oram littoralem, & à multis creditur pars novæ Guineæ ei adjacentis.

TERRA Quiri, *païs de Quir*, pars eſt terræ Auſtralis versùs meridionalem partem maris Pacifici. Vide *Quiri regio.*

TERRA Salica, in *Traditionibus* Fuldenſ. *l.* 3. *tradit.* 28. *Centum quinquaginta* terræ Salicæ *& Eccleſiam cum omni decimatione ad eam pertinentem*: portio eſt terræ *Salio* militi, atque adeò Principi ſeu Regi aſſignata ex iis, quas in Galliis virtute bellicâ acquiſierant, partitione inter Victores factâ. Harum enim aliæ ab omni munere ac ſervitio præterquam militari, immunes dictæ *Salicæ*, utpote aſſignatæ *Saliis*, i. e. viris principibus, vel certè ex Salica gente, quæ primas tenuit, inter Septentrionales illas gentes, quæ in Gallias irruperunt eaſque Romanis ademerunt: aliæ *Leticæ* & *Lidiales*, quæ Lætorum vel Litorum erant h. e. virorum obnoxiæ conditionis, quales Læti fuerunt, vel quos *Romanos* appellabant, de quibus ſuô locô. Erat verò *Terræ Salicæ* ea prærogativa, ut cùm ſub militaris obſequii conditione aſſignata eſſet, ad mulierem pervenire non poſſet, vide *l. Sal. tit.* 60. & plura hanc in rem, apud B. Rhenanum, *Epiſt. ad Petrum Heldingum*, Dominic. *de prærog. alodiorum*, *c.* 7. Car. du Freſne, *Differt.* 17. *ad Joinvill.* & hic ubi de *Salica Lege.*

TERRA Sancta, *la Terre Sainte*, regio eſt Aſiæ, quæ aliàs Palæſtina & Judæa dicta fuit, eſtque pars Syriæ latè ſumptæ: & ſubeſt nunc dominio Turcarum. Terminatur ab Occidente mari Mediterraneô ſeu Syriacô, à Septentrione Syriâ propriâ, & ab Oriente & Meridie Arabiâ. Nunc ejus partes ſunt ſex, nempe pars regni Arabum trans Jordanem fluvium, Principatus Sidonis, *la Principauté de l'Emir de Saide*, Principatus Cæſareæ, *Principauté de l'Emir de Caſair*, Præfectura Neapolis, *le Sangiacat de Naplouſe*, Præfectura Hieroſolymitana, *le Sangiacat de Hieruſalem*, & Præfectura Gazæ, aliàs Principatus, *le Sangiacat de Gaze.* Ejus præcipua urbs eſt Hieroſolyma, *Cuts Xerif* Turcis. Vide *Palæſtina.* Addo hîc, quòd univerſa hæc, quæ & *Terra Iſraëlis*, olim ſancta erat, quam proin velut Mundi corculum, ejuſque delicias etiamnum Judæi habent: reliquum Mundum, tanquam impurum & profanum, tantùm non abominati, cunctoſque mortales per opprobrium גוים *Gojim*, quaſi alterius & vix humani generis forent, ac *Mundum*, Lucæ *c.* 12. *v.* 30. item τὰ ἔξω, Marci *c.* 4. *v.* 11. vocantes. Et quidem triplicem ejus conſecrationem commemorant, univerſam gentis ſuæ Politiam, Judicia & Leges cum politicas, tum ſacras, ab ea pendere, dicentes: Ita, ut ne promotionem quidem Scholaſticam manuumque impoſitionem, extra illam ritè peragere ſeſe poſſe putent. Quæ, quanquam ſuperſtitione non careant, tamen cùm *Terra* illa cœleſtis hæreditatis pignus ac arrhabo fuerit, non leviter illam olim adamare & vitam longam ac pacem in ea exoptare tenebantur. Nunc autem typô iſtô impletô, ac univerſâ *Terra* per ſanguinem Chriſti luſtratâ, fruſtra tum ii ſunt, tum ex Chriſtianis quidam, qui *Terram* hanc religioſis peregrinationibus frequentant: *Domini* Terra *& plenitudo ejus*, Pſ. 24. *v.* 1. Vide Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. Parte* 1. *l.* 4. *c.* 16. Plura verò de *Terra Iſraëlis* ab Jo. Selden. *de Jure Nat. juxta Diſcipl. vett. Ebræor. l.* 6. *c.* 16. Addo hîc ſaltem, quòd B. Auguſtinus *terram ſanctam*, *de Hieroſolymis allatam*, contra vexationes Spirituum malignorum & contra morbos valuiſſe ſcribit, qua de re vide judicium Iſ. Caſauboni *ad Annales Eccl. Baronii Exercit. XVI. num.* 104.

TERRÆ Filius, apud Cic. *l.* 7. *ad Trebatium*, *Ep.* 9. ignobilis, ignotus eſt. Minucius Fel. *Ignobiles & ignotos*, Terræ filios *nominamus.* Tertullianus, *Apolog. c.* 10. *Terræ filios vulgus vocat, quorum genus incertum eſt.* Ipſe Cicer. *ad Attic. Ep.* 13. *l.* 1. *Huic* Terræ filio *neſcio cui, committere epiſtolam tantis de rebus non audeo.* Sic Ion. apud Euripidem, Γῆς δέ' ἐκπέφυκα μητρὸς, *Terrâ matre editus ſum.* Omnia nempe è cœlo & terra, mari item, orta credebant Veteres unde ignotorum origo cò relata; ut Cœli, Telluris, Neptuni filii viderentur. Ita de Saturno Minucius, *ibid. Homo --- qui fugit, homo qui latuit, & pater hominis & natus ex homine: Terræ enim & Cœli filius, quòd apud Italos eſſet ignotis parentibus proditus.* Sed & Scholiaſtes Apollonii monſtroſos *Terræ filios* truculentos Neptuni habitos ſcribit. Ariſtophanis Schol. τοὺς γηγενεῖς, *Terrâ genitos* appellatos addit, διὰ τὸ αἰχμὰς καὶ σεσιδηρωμένας εἶναι, ἢ ἀσεβεῖς, καὶ θεομάχους διὰ τοὺς γίγαντας. E quibus diſcimus, quid Juvenalis, *Sat.* 4. *v.* 98. *fraterculô Gigantis* notet. Nævius apud Priſcian. *Titanes filii terræ.* Orpheus, *in Hymno*,

Τιτῆνες γαίης καὶ οὐρανοῦ ἀγλαὰ τέκνα &c.

Wowerius, *ad Minucium Fel. d. l.* Penitiùs qui rem inſpiciunt, ſub appellatione hac altius quid latere deprehendunt, uti videre eſt ſuprà voce *Lutum*: ſtricturam nempe veteris hiſtoriæ, de prima hominis origine, cujus corpus è terra & aqua anima è cœlo fuit. Hodie in Anglia, quotannis *Terræ filius* in Comitiis Academ.

TERRA Societatis, *terre de la Compagnie*, pars eſt ampla terræ Eſonis, in America Boreali, recens à Batavis detecta, versùs Statuum inſulam & fretum *Uries* dictum: Sed à quibuſdam creditur inſula.

TERRA Thob, eſt in tribu Gad, ad hanc fugit, hicque habitavit Jephthe, Judic. *c.* 11. *v.* 3.

TERRA Viridis, *Groneland*, pars terræ Arcticæ, quæ aliter & ſæpius dicitur Gronelandia. Vide *ibi.*

TERRACINA, civitas Latii, exigua ſed frequens.

TERRÆ Mater, quare Obſtetrix dicta? Vide ſuprà *Infans.*

TERRARIUS Turdus, apud vet. Interpretem Perſii & Juvenalis, *ad illud*, *Sat.* 6. *v.* 25.

——— *turdorum noſſe ſalivam*,

cognoſcere turdorum ſapores; ſolent enim quidam gulæ dediti tantæ ſubtilitatis habere palatum, ut dignoſcant turdos, an cellarius, an terrarius *ſit*, qui in aviario incluſus paſcitur. Ex avibus enim quæ villæ ſeptis incluſæ tenentur, aliæ *terrâ* tantùm contentæ ſunt, ut turdi, pavones & turtures, aliæ etiam aquam requirunt, ut annates, & anſeres & querquedulæ, Varro *de R. R. l.* 3. *c.* 3. Periſtyla autem ſatis ampla in villis ſuis ædificabant Veteres, in quibus aliquot millia turdorum includi poſſent, idem *c.* 5. His igitur amplis ſeptis incluſi turdi *terrarii* dicebantur, & longè erant melioris ſaporis, quàm qui apud fartores urbanos in cellis anguſtis & obſcuris alebantur, ut citò pingueſcerent, inde *cellarii* vocitati. Utriſque opponebantur *aërii*, qui ſcil. liberô aëre fruuntur, unde *aëriæ volucres* apud Poëtas paſſim. Eôdem ſenſu, murænam piſcinâ concluſam, *beſtiam terrenam* vocat Tertullian. de *Pallio*, *c.* 5. Vide quoque infrà, ubi de *Terrenis piſcibus.* At apud citimæ ætatis Scriptores, *Terrarii* dicuntur, qui multas terras ſeu prædia poſſident, *grand Terriers* Gallis. Sic *Terrarii Cypri*, apud Vinc. Belvacenſem, *l.* 32. *c.* 89. *Terrarii Angliæ*, in *Annal.* Waverleienſ. A. C. 1086. &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

TERRASIDIUS, prænom. Titus, eques Roman. præfectus militum, in legione, 7. Cæſare in Gallia bellante *l.* 3. *Comm. c.* 7. & 8.

TERRASSONIUM, vulgò *Terraſſon*, oppid. Petrocoril. ad Veſeram fluv. in limite Lemovicenſi, 3. leuc. infrà Brivam Curretiam in Occidentem, uti 5. à Tutela.

TERRENA Opera, apud Vitruvium, dicuntur ligna, quæ in fundamentis ponuntur & *terrâ* obruuntur, de quibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1034. At *Terreni Piſces* Plinio ſunt, *l.* 9 *c.* 57. *qui prope rigua Babylonis decedentibus fluviis, in cavernis aquas habentibus remanent.* Sed &, qui cavernas ſibi faciunt, circa extremas fluminum oras, quique in altis ſcrobibus effodiuntur, etiam ubi nullæ reſtagnant aquæ, quales in multis locis piſces olim reperiebantur, hodieque reperiri ajunt, Græci *ἐγγείους* vocant, uti docet apud Athenæum, *l.* 7. Timæus. Idem Plinius, *l. eod. c.* 16. *terram* vocat vadum maris excavatum, quô per hyemem piſcium quidam conduntur: *terrâ quidem, hoc eſt, vadô maris excavatô condi per hyemes torpedinem, pſittam ſoleamque tradunt.* Quos piſces itidem *terrenos* liceat nominare. Quin & ſic non ineptè dicantur, qui in terra haberi nutririque ſolent, in piſcinis ſcil. longè à mari factis, ad differentiam marinorum & qui in pelago degunt. *Terreni* enim illi potiùs, quàm marini piſces, qui in piſcinis nutriuntur, imò nullô modô marini: piſcinæque *terricipina* nuncupatæ, quod intra *terram* conſtitutæ eſſent & terrâ conciperentur, uti eſt apud Iſidorum, *in Gloſſis.* Quemadmodum hodieque Galliæ ruſtici foſſas, quæ in agris fiunt, ad accipiendas aquas, *terrata* & *terralia* vocant. Hinc Tertullianus murænam piſcinâ concluſam *terrenam* vocat, ad diſcrimen marinæ, quæ in alto degit & aquâ ſuâ fruitur, *d. l.* ad quem vide Salmaſii *Notas.*

TERRICULÆ, in verſu Lucilii apud Lactantium, *l.* 1. *c.* 21.

> Terriculas, *Lamias, Fauni quas Pompiliique*
> *Inſtituêre Numæ* ———

Idola dicuntur, ſeu facies barbaræ, quas *terrendis* pueris Veteres pingebant; uti de Batavo vultu teſtatur Martialis, *Apophoret. l.* 14. *Epigr.* 176.

> *Sum figuli luſus, rufi perſona Batavi,*
> *Quæ tu derides, hæc timet ora puer.*

Ubi quòd *rufi* ait, nota *perſonas* quoque ſeu larvas *hiſtrionicas* μορμυ-κίων & minió ac quaſi ceroto ſanguineô ac rubrô plerunque lini conſueviſſe, ex Heraldo, *ad Arnobium l.* 6. ubi hic, *Inter Deos videmus veſtros leonis torviſſimam faciem, merô oblitam minio* —— *Ergo & in cœlo habitare dicendus eſt Deus talis*—*perſona & facies ſola fremebundis hiatibus, torvis rictibus, ſanguineo de ceroto.* Vide ſuprà in voce *Formido*, it. *Larvati*, de *terriculamentis* autem, quæ veteris ævi Duces galeis addebant, ad hoſtes, quæque hortis templiſque imponi ſolent, ad aves terrendas, ſuprà ubi *de Caſſide* & *Galea*, nec non in voce *Proboſcamion.*

TERRIPAVIUM, vide infrà *Tripudium.*

TERRITORIUM, non tam à *terendo*, ut Varroni; vel à *terra*, ut Frontino; vel à *terrendi* jure, quod habet Magiſtratus, ut Pomponio JCto, quàm à *terrendis hoſtibus*, H. Grotio dictum. Is enim ager demum captus ac noſter cenſetur, qui manſuris munitionibus ita includitur, ut niſi iis expugnatis, parti alteri, palàm non ſit aditus. Vide eum *de Jure Belli ac Pac. l.* 3. *c.* 6. §. 4. Græcè ὁρογία, ἀφόριχος, item ἐπιτειχίζομαι, ἀγρὸς ἐπὶ κολωνίᾳ, in *Gloſſ.* Salmaſius verò compoſitum id vocabuli eſſe ait, ab antiqua voce *tores* ſeu *torres*, quæ terminum ſignificabat, (unde *extorris* exul) & *terra*: cui proin ſic dicitur omne terræ vel agri ſpatium, certis terminis finitum delimitatumque, intra quod juriſdictionem civitas aliqua habere debet. Gallis ad verbum *Finagium*; aliter *Banleuca*, quod vide: plura verò hanc in rem apud Auctorem laudatum, *ad Treb. Pollionem in Tetrico Sen. c.* 24. obi *de Territorio veteris urbis Rom.* De quæſtione autem, an *Territorium*, vel *pars territorii à populo libero aut Rege etiam alienari poſſit?* Vide præfatum Grotium ubi ſuprà *l.* 2. *c.* 6.

TERROR, inter Martis comites, apud Homerum, *Il.* ξ. Vide ſuprà *Mars.*

TERSA Leporia, una ex tribus partibus Lapponiæ Moſcoviticæ, maximè in Ortum extenſa, inter Oceanum Septentrionalem & mare Album, ſub Moſcis; Vulgò *Terskoy Leporie.*

TERTA, oppid. Thraciæ, inter Sardicam & Philippopolim, *Ptolem. Tinto*, vel *Trito Moletio. Tedia* aliis.

TERTIA, ſive TERTULLA per diminutionem, Bruti ſoror, uxor Caſſii, ſic dicta, quia poſt 2. edita eſſet. Hæc abortum fecerat, quod queritur Cicer. *Ep.* 20. *ad Attic. l.* 14. *Tertullæ nollem abortum: tam enim Caſſii ſunt jam, quàm Bruti ſerendi.*

TERTIA, inter ſtatas precum ac publicorum ſacrorum horas, apud Judæos (qui tres earum præcipuè numerant, tertiam, ſextam & nonam) indigitatur voce *manè*, Pſalmo 55. *v.* 18. *Veſpere & manè & meridie meditabor*; & exprimitur diſertè Actor. *c.* 2. *v.* 15. *Non, ut vos præſumitis, iſti ebrii ſunt, quum ſit hora diei tertia.* Notum autem, diem à Solis ortu inchoâſſe, horaſque inde numerare cœpiſſe Hebræos. Sic *tertia* eorum cum noſtra nona coincidet: quâ etiam ſacrificium juge, ex duobus agnis anniculis alter, ſicut alter veſpere ſeu circa horam eorum 9. noſtram *tertiam* (quâ & Servator noſter, hôc ſacrificiô inprimis repræſentatus, mortuus eſt) mactari conſuevit. Vide Franc. Burmann. *Synopſi Theolog. Chriſt. Part. prior.* ubi *de Sacrificiis*, & *Temporibus Sacris V. T.* nec non ſuprà aliquid voce *Nona*. In Eccleſia Romana *Tertia* vocatur officium Eccleſiaſticum diurnum, quod horâ *tertia* canitur. Gregorius Turon. de Juniorſ. Epiſc. Turon. *Hic inſtituit* Tertiam & *Sextam in Eccleſia dici.* Vide ſuprà ubi *de Horis Canonicis.* Item tertia pars oblationum Epiſcopo debita, in Concil. Aurelianenſi I. A. C. 511. *can.* 15. At in L. Wiſigothorum, *l.* 10. *tit.* 1. 9. 8. *nec de tertia Romani Gothus ſibi aliquid audeat uſurpare*, portio agri eſt antiquis poſſeſſoribus relicta. Debellatâ enim & ſubjugatâ Italiâ, à Gothis & Viſigothis ita diviſi agri ſunt, ut victoribus partes duæ, *tertia* victis & in obſequium redactis priſcis colonis cederet. Quod etiam Burgundos obſervâſſe in Galliæ, quam occupârunt, parte, docet *L.* Gundebalda *capp.* 54. 57. 79. Sic tamen, ut in hac agrorum diviſione Princeps exactionem & tributum aliquod in veterum poſſeſſorum *Tertiis* ſibi reſervaret, quæ quotannis Fiſco inferrentur. Uti verò iidem agrorum partem tertiam victis relinquebant, alteris duabus ſibi vindicatis: ſic contrà, mancipiorum duabus partibus illis conceſſis, ſibi tantùm *tertiam* aſſerebant, uti docet *L.* Burgund. *tit.* 54. §. 1. & *tit.* 57. Sed & *Tertia* dicta, quam liber homo dabat Sponſæ ſuæ ad oſtium Eccleſiæ, tempore deſponſationis: *Dos* ſcil. *rationabilis*, quæ tertia pars erat totius *tenementi* viri ſui, quod tempore deſponſationis habuit &c. de quibus vocis notionibus vide plura apud Car. du Freſne *Gloſſar.* *Tertium* verò, apud Plantavitium, *Epiſc. Lodov.* alibique tertia pars eſt pretii divendui prædii, quæ Domino feudali debetur: in *Charta Ludovici Hutini* Regis Franciæ pro Normannis A. C. 1315. apud eundem, jus, quod Rex habet in foreſtis & ſylvis Normanniæ, in quarum cæſionibus ac venditionibus pretii tertiam partem percipit &c. Sed & *Tertium defunctorum diem* à Chriſtianis olim feſtivè habitum, memorat Ambroſius, *Orat. de Theodoſii Imp. obitu.* τρίτα τῶν κεκοιμημένων appellantur in Canonibus, qui *Apoſtolici* dicuntur. Sicut & *tricenarium*, alioſque, de quibus ſuô locô. Hinc *Tertiatores*, quorum frequens mentio in *Capitulari* Sicardi Principis Benev. A. C. 836. Longobardis oppoſiti, fortè à *tertia* agrorum, quam poſſidebant priſci incolæ, victorum conceſſu, uti diximus. Vide Dominic. Macrum, *in Hierolex.* De *tertiatione* verò, voce Romanæ Agriculturæ, Salmaſ. *ad Solin. p.* 728. & *ſeqq.* nec non aliquid ſuprà ubi de *Imporcatione* & *Iteratione.*

TERTIARIA, Gall. *la Tercere*, Azorum Inſul. præcipua, quæ hinc *Tertiaria* ſæpe dicuntur. Media ferè inter Africam & Americam Septentrionalem. Ab Ortu in Occidentem extenſa per 25. mill. paſſ. non æquè lata. Caput ejus Angra, in parte Auſtrali 90. milliar. ab Inſula S. Michaëlis in Occidentem 40. ab Inſul. Pici in Ortum, cum arce S. Philippi, *Fortalezza di S. Felippe*, prope Angram, permunita, *Baudrand.* Tanta eſt circa hanc inſulam, ventorum, turbinum, imbrium procellarumque vis & potentia, ut ſaxa, ferrum, & quicquid ventis expoſitum eſt, arrodatur atque atteratur. Terræ motu crebrò concutitur: ignes quoque & flammarum ſpiracula in ea videntur: fontes in ea ſunt, in quibus ova velut ignis beneficiô coquas. Duas habet urbes Ancam, & Villam de Prapa, *Mercl. Bert.*

TERTIOLUS, nomen monetæ Mediolanenſis in *Charta* A. C. 1171. apud Puricellum, *in Ambroſiana Baſil.* Item accipitris minoris ſpecies, quem Galli *Tiercelet* vocant, apud Fridericum II. Imperatorem de *Art. Ven. l.* 2. *c.* 19. Vide ſuprà ubi de Veterum Re *Accipitraria.*

TERTIUS Julianus, ſeptimæ legionis in Mœſia legatus, ad quem interficiendum Aponius Saturninus Mœſiæ rector miſit centurionem ob ſimultates, quibus cauſam partium prætendebat. *Julianus*, compertô diſcrimine & gnaris locorum adſcitis, per avia Mœſiæ ultra montem Hæmum, profugit, Tacit. *l.* 2. *Hiſt.* c. 85. Dein huic Prætura, quòd tranſgredientem in partes Veſpaſiani legionem deſeruiſſet, ablata, ut in Plotium Griphum transferretur, *l.* 4. *c.* 39. Verùm mox reddita, poſtquam cognitus eſt ad Veſpaſianum confugiſſe, *c.* 40. Pro *Tertius*, lege *Titius. Nic. Lloydius.* Vide *Julianus.*

TERTIUS, nomen viri, Roman. *c.* 16. *v.* 22.

TERTIUS, Ordo S. Franciſci, ſeu congregatio Pœnitentium; non niſi ſecularium primò hominum cœtus fuit. Regulares dein facti ſunt, ſed cùm luxu laxata diſciplina eſſet, Vincentius Maſſartius Pariſienſis reformationi ejus incubuit, A. C. 1595. Tum primum Ordinis Monaſterium erectum eſt, in vico Franconville, inter Pariſios & Pontoſium: ſecundum in loco, dicto *Piquepux*, in extremitate ſuburbii S. Antonii, unde vulgus illos *Piquepuſſes* vocandi occaſionem ſumpſit. Hodie in quatuor provincias diffuſus, ultra ſexaginta Monaſteria numerat. Vide Moretium, *in Diction. Hiſtor.*

TERTONA, vide *Dertona.*

TERTULLIANUS Quintus Septimius Florens, Theologus, patriâ Carthaginenſis, nobilitate inſignis, variâ doctrinâ inſtructiſſimus, floruit A.C. 200. Hiſtoria ejus hæc eſt: Presbyter Carthaginenſis fuit, patre Ethnicô, virô proconſulari natus, qui, ſub Præfecto provinciæ, cohortis centurio fuit. Ut baptiſmum accepit, fidei brevi ingens zelator extitit, ingenii dotibus ſuper omnes. Philoſophiæ, Legum, Hiſtoriæ, Idololatriæ Ethnicæ peritiſſimus: Eloquiô inſignis Scripturarum callentiſſimus, pietate illuſtris. In juventute librum *de curis Conjugii* ſcripſit, *Hieron.* teſte: pauloque pòſt, *de Præſcriptionibus, contra hæreticos*, quorum catalogum ab Eccleſiæ incunabulis pertexit. Dein, ut Severianæ perſecutionis furor inhiberetur, & calumniatorum os obturaretur, doctiſſimum *Apologeticum* Romæ edidit, quem ſuppreſſô nomine, Magiſtratibus Judicibuſque inſcripſit per Imperatoris abſentiam, in Parthia acerrimè Plautianô, urbis Præfectô, in fideles ſæviente. Alia quoque in lucem edidit, tum contra Apoſtatas, Hæreticoſque, Marcionitas, Valentinianos, Judæos, &c. quos eloquentiæ fulmine, & rationum pondere proſtravit potiùs quàm convicit. Unde Vincent. Lirin. *Tertulliani quot voces tot ſententiæ, quot ſententiæ tot victoriæ.* Tantus at Doctor Eccleſiæ, ô dolor! Eccleſiam tandem deſeruiſſe potuit, an quia in Epiſcopatu Romano Victor ei prælatus, an quia Sedi Carthaginenſi fruſtra inhiavit, an quòd Presbyteri Romani illum acrius inſectarentur. Zephyrini Papæ lenitate erga adulteros, quos ad publicam pœnitentiam admittebat, offenſus, homo naturâ auſterus, & quæſitâ meritis ſuperbiâ elatior: Procli, qui Montani diſcipulus fuerat, vitam ſuo genio convenientiorem credidit. Cùm enim contra Trinitatem & Incarnationem nihil doceret, diſcipuloſque ſuos jejuniis perpetuis, continentiæ admodum rigidæ, Martyrii deſideriô &c. adſtringeret, Montani diſcipulis apertè adhæſit. Obiit decrepitus. Sectatores ejus *Tertullianiſtæ*, jam Auguſtini ætate, extincti vel converſi. Ex præcipuis illius erroribus fuit, quòd Animam hominis ex traduce eſſe, docuerit. Opera ejus cum eruditorum Commentatis, Rigaltii inprimis & Pamelii, qui videri poſſunt, ſæpius prodiêre. *Solertiſſimus omnium doctrinarum ſcrutator, impietatis omnis rigidiſſimus cenſor.* Ita de eo Montacutius Anglus. Duriuſculè cum eo agit Calvinus: *Scis*, inquit,

quit, *quàm durus ſit, & aſper ſermo Tertulliani, certè ſtrédit magis quàm loquitur.* Quanto melius Junius, cui dicitur *Auctor antiquitate celebris, auctoritate gravis, ſermonis proprietate puriſſimus, & ſententiarum nervis inſtructiſſimus*: & Caſaubonus, cui *inculpatæ Latinitatis auctor* dicitur. Sanè B. Cyprianus adeò Tertulliani ſcriptis delectabatur, ut quotidie aliquid ejus ante oculos habuerit, ſervo ſuo inquiens; *Da mihi Magiſtrum*, i. e. Tertullianum. Vide præter Auctores ſupra laudatos, Euſeb. *in Chron. A.C.* 107. & *l.* 2. *Hiſt.* c. 2. Lactant. *l.* 1. *divin. Inſtit.* c. 1. Hieron. *c.* 53. *Catal.* Hilarium *c.* 5. *in Matthæum.* Niceph. Calixtum, Auguſtin. *de Hæreſ. Claud. Salmaſium, Petavium*, &c. Alius fuit ejuſdem nominis Juriſconſultus, ab hoc diverſus, de quo vide Menagium *Juris Civ. Amœnit.* c. 12.

TERTULLINUS, Martyr, A.C. 260.

TERTULLUS, nomen Oratoris cujuſdam, accuſatoris Pauli, Actor, *c.* 24. *v.* 1. Item Conſul, A.C. 412.

TERTULLUS, inter adulteros Fauſtinæ, apud Capitolin. *c.* 29. *in Marco.*

TERTULLUS Qu. Flavius, Conſul, cum T. Flavio Clemente, A.C. 195.

TERVA, urbs Armeniæ, *Ptol.* Vide Gerva.

TERVANNA, vulgò *Terouenne*, urbs Epiſcopalis Artefiæ, anteà Morinorum caput, ad Legiam fluv. à Carolo V. capta & ſolo æquata eſt, in odium Gallorum, Annô quô DeLetI MorInI, ſeu, 1553. 1. leuc. cum dimid. ab Aria in Occidentem 2. ab Audomaropoli in Meridiem 6. à Bononia in Ortum. Paucis nunc incolis conſtat. Sub Gallis. Morer. *in Diction. Hiſt.*

TERULUM, vulgò *Teruel*, urbs Aragoniæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſaraugustano, ab Turiam fluv. ubi Alhambram recipit, 5. leuc. à Lobeto in Ortum, uti à confinio Caſtellæ novæ. Dertuſam verſùs 24. & 18. à Valentia in Boream.

TERUNCIUS, fuit primò nummulus argenteus, ſicut & libella & ſembella: poſteà dum frangi argentum in exiguitatem tantam diſplicuiſſet, retenta ſunt vocabula in rationibus argenteæ pecuniæ, ne quid ſcilicet ibi nominaretur præter argentum, etſi res eſſet ex ære. Quemadmodum hodieque paſſim nummos imaginarios in ore habemus: quos fuiſſe olim credibile eſt, nunc cùm formentur nuſquam, ad ſummulas, quas valuerunt, in ea, quâ utimur, pecunia, compendiô velut enuntiandas revocantur & retinentur. Et quidem ſummarum auctores Romæ, qui æs excurrens ultra denarium, victoriatum, & ſeſtertium, *libellam*, *ſembellam* vel *ſingulam*, ac *teruncium* dicebant, pro aſſe libellam, pro ſemiſſe ſembellam, pro quadrante *teruncium* poſuêre, quandiu denarius decem, victoriatus quinque, ſeſtertius tandem duobus & dimidiatô aſſibus æſtimatus eſt. Poſtquàm verò denarius ſedecim, victoriatus octo, ſeſtertius quatuor aſſium facti, & ad æs excurrens denarii denotandum tranſtulerunt vocabula & notas ærariæ rationis, hæſerunt in rationibus ad ſeſtertium libellæ, ſembellæ & *teruncii*, & quæ pro decima, viceſima, quadrageſima denarii parte in æreis nummis fuerant, eaſdem partes ſeſtertii in ære ſuſtinere juſſerunt. Sic *teruncius* quadrageſima pars ſeſtertii eſſe cœpit. Nomen, non à dodrante unciæ, ut quidam volunt, ſed à *tribus unciis*, quæ quadrantem aſſis conſtituunt. Unde *hæres ex teruncio*, apud Cicer. *ad Atticum, lib.* 7. *Ep.* 2. de teſtamento Cutii, *Fecit palam te ex libella, me ex teruncio* &c. Vide Frider. Gronov. *de Pecunia vet. l.* 3. *c.* 12.

TES. in nummis, Conſtantii, Conſtantis, Helenæ, Phocæ: uti TESA, in Arcadii, *Theſſalonica* nota eſt. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmat.*

TESA, Carmaniæ urbs. *Ptolem.*

TESAN, in tribu Juda, Hieron. *in Loc Hebr.*

TESCHINA, vulgò *Teſchen*, urbec. Sileſiæ, caput Ducatus cognominis prope confinia Moraviæ, ad Elſam fluv. 4. milliar. Germanic. in confinio Poloniæ ſuperioris in Occaſum ferè 7. ſupra Ratiboriam in Meridiem. Olim ſub Principe proprio, è familia ſuperioris Sileſiæ Ducum. Auctor rami *Teſchinenſis* Caſimirus II. fuit, fil. Vladiſlai ſuperioris Sileſiæ Ducis. Hic Caſimirus A. C. 1288. Wenceſlao Bohemiæ Regi ſe ſubmiſit, & ſequenti annô extinctus, reliquit ex Beatrice Brandeburgica Johannem, cujus familia in abnepote Duce Teſchinenſi, Domino Zatoriæ, A.C. 1513. defecit: & Caſimirum III. cujus filius alter Primiſlaus Teſchinenſem principatum tenuit, inde fratris Semoviti Glogovienſis hæres, & poſteà quoque Falcoburgiô, ex donatione Wenceſlai Imperatoris auctus eſt, obiit A.C. 1407. pater Boleſlai, qui Wenceſlao itidem charus, Sigiſmundi adjutor A. C. 1417. adverſus Boruſſos fuit. Hôc natus Boleſlaus, obiit A. C. 1460. pater ex Anna Mazovia Caſimiri IV. qui partem dimidiam Glogoviæ ſuam regi Bohemiæ ceſſit: mortuus A. C. 1528. utriuſque Sileſiæ Capitaneus. Hujus poſtumus Wenceſlaus Adamus, Auſtriacis fidiſſimus, filium Adamum Wenceſlaum ſucceſſorem reliquit A. C. 1579. qui in aula Chriſtiani I Electoris Saxoniæ educatus, poſteà in bello Turcico ſe ſtrenuè geſſit, & A. C. 1617. ſupremus Sileſiæ Capitaneus conſtitutus, ſequente annô obiit, cùm ad Latina ſacra tranſiiſſet: in quibus etiam, filius ejus ex Eliſabetha Curlandica Fridericus Wilhelmus, educatus, noſtrâ memoriâ morte ſuâ totam Miciſlai, cui ſuperior Sileſia A. C. 1664. ſicut fratri ejus Boleſlao inferior, obtigerat, lineam terminavit. Vide Phil. Jacobum Spenerum *Sylloge. Genealog. Hiſtor.*

TESECA, oppidum agri Tarviſini, juxta quod Calorus in Anaxum evolvitur.

TESQUA, apud Papinium Statium, *Theb. l.* 12. *v.* 447.

> *Vix ea, cùm ſubitus campos tremor, altaque teſqua*
> *Impulit* ---

Ubi *teſca* habent optimæ membranæ; ſpatia ſunt campi inculta, religione quâdam à cœteris diſtincta. Quaſi *tueſca* Feſto, à *tuendis ſacris*; à Græco *δάσκια*, pro *δασκιον*, *umbroſa*, *opaca*, Scaligero. Sabinam vocem eſſe, & *quævis inculta loca* denotare, ait Scholiaſtes Horatii *ad l.* 1. *Ep.* 15.

TESSARACOSTE, Græcè Τεσσαρακοστὴ, intervallum inter Paſcha & Aſcenſionem 40. dierum; unde nomen: cujus ſolenne ipſa Aſcenſio, *Scal.* Vide Cæl. Rhodig. *Antiqq. lect. l.* 27. *c.* 21. & ſuprà *Quadrageſima.*

TESSARESCÆDECATITÆ, vide ubi de *Quatuordecimanis.*

TESSELLATA Pavimenta, apud Sueton. *Julio c.* 46. *In expeditionibus teſſellata & ſectilia pavimenta circumtulit*: ſunt materia pavimentorum, ipſa nempe ſectilia, marmoriſque cruſtæ & teſſeræ, quas in expeditionibus circumferebat Cæſar, ut, quoties caſtrametandum eſſet, pavimenta ex iis in prætorio ſtruerentur, ab Artificibus huic rei deſtinatis; cùm apud Veteres τὸ περὶ τὴν σκηνὴν τόπον ἐδαφίζειν gregariorum militum munus fuerit, ut ex Polybio diſcimus. Fuêre iſtiuſmodi pavimenta in frequenti uſu apud Romanos, adeò ut, cùm plurima eorum eſſent genera, iſtud tamen *pavimenti* appellationem propriam ſibi fecerit. Itaque auctor *Gloſſarii* vertit, *Pavimentum*, ψηφολόγημα, ψηφολόγητον ἔδαφος: & Cicero porticum domus ſuæ *pavimentatam* ait fuiſſe, *Pro domo*, non ſimpliciter ἐστορεσμένην, ſed *arte pavimenti*, ut *Lucilius* dixit. Meminit artis Seneca *l.* 2. *Controv.* 1. Auguſtinus *l.* 1 *de ord. c.* 1. Gregor. Nyſſenus *in Theod. Teronem Mart.* ubi Artifex talis ὁ τῆς ψηφίδος συνθέτης appellatur, Alii. Idem verò & ψηφοθέτης & χονδροβόλος dictus. Eſt autem ψηφίς, item χόνδρος, *glarea & minutiſſimus calculus*. E cujuſmodi calculis quadratis in varios colores tinctis ac artificiosè inter ſe junctis, ſtructum pavimentum exprimebat varias imagines aut avium, aut piſcium, aut hominum, aut alias qualcunque. Unde Providentiam Dei, ſimilitudine ab hujuſmodi pavimento petitâ, elegantiſſimè illuſtrat Auguſtinus *d. l. Si quis*, dicens, *tam minutum cerneret, ut in vermiculato pavimento nihil ultra unius teſſellæ modulum acies ejus valeret ambire, vituperaret artificem, velut ordinationis & compoſitionis ignarum: eo quòd varietatem lapillorum perturbatam putaret, à quo illa emblemata in unius pulchritudinis faciem congruentia ſimul cerni* --- *non poſſunt*, & quæ ſeqq. Recentiores *marmorea exempla*, ἐξαμπλώματα dixêre, ut vidimus &c. Ab his diverſa lithoſtrota, quæ poſtquam ſub Sulla demum cœpêre, cùm pavimenta teſſelata jam ante Cimbricum bellum frequentata eſſent, teſte Pliniô *l.* 36 *c.* 25. lithoſtrota in pavimento ac ſolo manſère, *teſſellata* verò ad cameras tranſlata, & *Muſivi operis* nomine appellata ſunt. Vide Caſaub. *ad Suetonium, d. l.* Salmaſ. *ad Peſcennium Nigrum Spartiani, c.* 6. & *ad Solin. p.* 1214. nec non hic paſſim, ubi de *Calculis*, *Lithoſtrotis*, *Muſivo opere*, item in voce *Pavimentum.* Addam ſaltem, ex Plinio *d. l.* apud Græcos originem hujuſmodi pavimenta habuiſſe, & celeberrimum in hoc genere fuiſſe Soſium, qui Pergami ſtatuit, quem vocant, *aſarοton œcon*, mirabilis operis, de quo ſuprà. Vide apud eundem. *Teſſellata veſtimenta* occurrunt *l.* 35. *c.* 9. de quibus aliquid infrà.

TESSERA, ab Ionico τέσσερα pro τέσσαρα, i. e. *quatuor*, quòd omni ex parte *quadrata* eſſet; in genere idem cum ſigno ſymboloque: Quæ quanta apud Veteres in celebritate fuerit, nemo eſt qui neſciat, in Ludorum Hoſpitalitatiſque ratione imprimis. Cujus figuræ eſſent, nomen ſatis indicat: materia liguſtrum fuit, teſte Pliniô, *Hiſt Natur. l.* 16 *c.* 18. Pignorius eburneas ſe vidiſſe ait non paucas, ac ejuſmodi unicæ, quam penès ſe habebat exemplum appoſuit, in *Comm. de Servis*, cum *inſcr.* HILOMUSUS HERELI in uno latere: in altero SPECTAVIT; & icone *fuſcinæ trifurcæ*, in tertio; ac *rami olivæ*, in quarto. Unde probat, notas illas SP & SPECT. ſicut in aliis expreſſum oſtendit, quæ doctos viros hucuſque torſerunt, nihil aliud ſignificare, quàm SPECTAVIT: ut detur intelligi, conductos fuiſſe aliquos, velut ab Editore Gladiatores inſignes, rude olim donatos, ſpectandi gratiâ, non pugnandi: *Et ſanè*, pergit, *in his Teſſeris vix aliud ſymbolum videas, quàm fuſcinarum & palmarum, quæ ad ludum gladiatorium pertinent. Vulgârunt earum inſcriptiones* (vide Aldum *in Orthogr.*) *alii cum titulo neſcio cujus eburnei Figlini, quod ego non ſatis capio. Nomina, quæ in ipſis leguntur, ſervilia procul dubio ſunt* ANTHUS, FAUSTUS, INGENUOS, OLYMPUS, REPENTINUS, HERMES, FELIX, PHILODAMUS, PHILARGYRUS: *& me judice, non alios innuunt, quàm teſſerarios noſtros, ut is, cui Teſſera obtigerat, haberet ſtatim in promtu nomen erogatoris familiaris. Non pugnabo tamen admodum, ſi quis Gladiatores, qui ſpectabant, interpretetur: pronior utique in priorem illam ſeu divinationem, ſeu conjecturam.* Urut res ſit, illud profectò ſtatuendum videtur, hujuſmodi *Teſſeras* in uſu fuiſſe, ut Spectatores inde aliquid lucrarentur. Martialis *l.* 8. *Epigr.* 78. *v.* 9.

> *Nunc veniunt ſubitis laſciva numiſmata nimbis,*
> *Nunc dat ſpectatas teſſera longa feras.*
> *Nunc implere ſinus ſecuros gaudet, & abſens*
> *Sortitur Dominos, nec laceratur avis.*

In quæ verba ſic Turnebus, *Adv. l.* 29. *c.* 9. *In ſphærulis*, inquit, *ſeu teſſeris ligneis, quæ ſpargebantur in Populum, inſcripta ſunt munera vulgò ceſſura vel viſarum & præſentium; vel abſentium ferarum aviumque. Teſſeras ergo & ſphærulas ſeu globulos populus rapiebat, quum jactarentur, & quod quiſque in Teſſera ſignum habebat, illud accipiebat ab Imperatore ut ſi inſcriptus eſſet cervus, equus, domus; domum, equum vel cervum, à Cæſare vel Munerario acciperet. Miſſilia itaque rem ipſam ſpargebant & mittebant*: Teſſeræ *promittebant. Ita non lacerabatur rapientium manibus abſens avis, & implebat ſinus ſecuros.* Et ſic demum intelligitur, quod eſt apud A. Gellium, *l.* 10. *c.* 27. de Q. Fabii Epiſtola ad Carthaginenſes miſſa, *M. Varro autem non haſtam ipſam, neque ipſum caduceum miſſa, ſed duas* Teſſerulas, *in quarum altera caduceum, in altera ſimulachra haſtæ fuerunt inciſa.* Ad eaſdem videtur reſpexiſſe Claudian. *de laud. Stiliconis Panegyr.* 3. *v.* 345.

> *Tum virides pardos, & cætera colligit Auſtri*
> *Prodigia, immaneſque ſimul Latonia dentes,*
> *Qui ſecti ferro in tabulas, auróque micantes.*

Inſcripti rutilum cælatò Conſule nomen
Per Proceres & vulgus eant.

Deſcripſit autem hîc Diptycha, quorum meminêre Valentinianus, Theodoſius & Arcadius A. A. A. *Illud etiam conſtitutione ſolidamus, ut (exceptis Conſulibus ordinariis) nulli prorſus alteri auream Sportulam & Diptycha ex ebore dandi facultas ſit: cùm publica celebrantur officia, ſit Sportulis nummus argenteus, alia materia Diptychis.* Et Symmachus, *l.* 2. *Ep.* 80. *Quæſo igitur, ut ejus nomine Diptycha & Apophoreta ſuſcipere digneminî, qui apparatu ejus plura & præclara tribuiſti, præterea, Domino & Principi noſtro, ad referendam largitatis ejus ſedulam magis, quàm parem gratiam; aurô circumdatum Diptychum miſi, cæteros quoque amicos eburneis pugillaribus & caniſtellis argenteis honoravi.* Et hæ *Tesſerarum* epigraphæ explicant nobis ſententiam Theodoſii & Valentiniani, *l.* 3. *C. Theodoſ. de diverſ. reſc. Periſſochoregiæ nomen penitus amputetur & Teſſeræ deſignentur, & noſtræ pietatis nomine cenſeantur*: quod eſt, *feliti nomine pietatis noſtræ impreſſô ſignentur*, ut Imperator Zeno loquitur, *l.* 10. *C. de aquæduct. l.* 11. Non enim ſatis erat, ut *Honoriane* appellarentur. Vide Pignorium, *loc. præſ.* Hoſpitalitatis *Teſſeras* quod attinet Veteribus uſitatiſſimas & Homero ſæpius memoratas, erant itidem ex ligno; aliave quandoque materia: quæ in duas diviſæ partes jus inter duos hoſpitii firmabant, ad poſteros quoque tranſmittendum. Hinc apud Plautum, *Pœnul. Actu* 5. *ſc.* 1. *v.* 25. is, qui Antidomô hoſpite uſus erat, poſt hujus obitum, filium ejus adoptivum, certâ hoſpitii ſpe adiit, *Deum*, inquiens, *hoſpitalem & teſſeram mecum fero*: Contrà fidei in hoſpitem violatæ reus, *Teſſeram hoſpitii confregiſſe* dictus. Qua de re vide plura ſuprà, ubi de *Hoſpitibus*. Præter has *Teſſeræ frumentariæ* ſæpius occurrit; apud Suetonium inprimis. Cùm enim lege Gracchi eſſet obtentum, ut frumentum populo divideretur, & quidem ſenis æris trientibus in ſingulos modios veniret; P. autem Clodii rogatione effectum eſſet, ut gratis daretur: Octavius Aug. ubi Imperium adeptus eſt, ſummopere curavit, ut illud inſtitutum obſervaret, hâcque liberalitate Populus benevolentior ei redderetur. Ideoque *ter in annum quaternum menſium* Teſſeras *dare deſtinavit, deſiderantique conſuetudinem veterem conceſſit rurſus, ut ſuis quiſque menſibus acciperet.* Sueton. *in eo, c.* 40. Atque inſuper Præfectum frumenti Populo dividendi conſtituit. Fuêre autem hæ *Teſſeræ* ſigna, quæ qui exhiberent, frumentum Romæ accipiebant. Hadr. Turnebus, *Adv. l.* 19. *c.* 26. exiſtimat, fuiſſe fruſtilla lignea quadrata, certâ inſignita, & notata formâ, quæ data ſint iis, quibus jus fuerit petendi frumenti publici, ideoque à Græco τέσσαρα, uti dictum, derivat. Hoc certum, eſt, & ipſas minutas fuiſſe, *Teſſerulas* proin Perſio dictas, *Sat.* 5. *v.* 74.

Publius emeruit ſcabioſum Teſſerulam *Far.*

An autem eodem referendi ſint parvi globuli lignei, de quibus *Joh. Xiphilinus*, Epitomator Dionis, dubitat Pignorius, formâ reclamante. Interim cùm videamus non rarò tranſire in aliam figuram res, quæ ab arte ſunt, manentibus tamen primigeniis nominibus: non temerè σφαίρια hæc Dionis è numero *Teſſerarum* eximenda videntur. Accedunt ad ea, eburnea quædam circularia ſegmenta, notis numeralibus inſcripta: de quibus Romæ erutis A. C. 1607. Pignorius quædam ex archetypis expreſſit in ſuo *de Servis Comm.* vide quoque ſupra *Globuli*. Ab his *Teſſeris Frumentariis*, an diverſæ fuerint *Teſſeræ nummariæ*, an hæ in vicem frumenti datæ, quarum idem Suetonius, ubi ſuprà, meminit, quærunt Eruditi: ad inopiam certè Plebis ſublevandam & illas fuiſſe adhibitas, ibi legimus. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 34. Thomam Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *Sect.* 3. *c.* 13. Iſ. Caſaubon. *ad Severum Spartiani, c.* 23. ubi *teſſeras* has *frumentarias* chœnicarias fuiſſe cum Guil. Budæo ſtatuit, Salmaſ. *ad Aurelian. Vopiſci, c.* 35. Alios; nec non ſuprà paſſim, ubi de *re Annonaria* & *Frumentaria* Veter. item in voce *Liguſtrum* item *Panis*. De *Teſſera Militari*, infrà dicemus: de *Teſſeris Veſtium* ſeu *Scutulis* quadratis videl. clavis, quæ veſtibus intexi apud Veteres quoque ſolebant & Græcis κύβοι, πλίνθοι, ῥόμβοι, infimæ Latinitatis Auctoribus *tabulæ* dicuntur (ſicut rotundi clavi in iis, *oculi* Latinis, Græcis σφραγῖδες, κόγχοι & ἐγχρώματα dicti ſunt) egimus ſuprà non unô locô. Addam Plinii locum de Zeuxide Pictore, *l.* 35. *c.* 9. *Opes tantas acquiſivit, ut in oſtentatione earum Olympiæ, aureis literis, in palliorum teſſeris, intextum nomen ſuum oſtentârit.* Sed & ad mandata perferenda *teſſeræ* adhibitæ, ut ex Livio diſcimus paſſim. Quâ notione vox extat apud Sueton. *Galba, c.* 6. *ſolemni forte ſpectaculô plaudentes inhibuit, data teſſerâ, ut manus panulis continerent.* Ubi *teſſeram* vocat Ducis præceptum, quod ab iis, qui proximi erant, primò exceptum per ſucceſſionem ad omnes pervenit: nec refert ſive id voce datum eſt, ſive in pittacio ſcriptum. Utrôque enim modô fieri ſolitum. Caſaubon. *ad loc.* In divinatione quoque per Sortes, quam vocem ſuprà vide, ubi γραμματεῖα hujuſmodi *teſſeras* Græcis dictas eſſe vidimus. Ad debiti porro memoriam ſervandam. Vide ſuprà *Talia.* Ad alia item: cujuſmodi *Teſſerarum* magnam copiam adfert Tomaſinus, *de Teſſeris hoſpitalitat.* non ita pridem juris publici factus, è quo duas mutuò ſumtas tranſtulit Andr. Friſius, *in ultimam Pignorii editionem* unam cum *inſcript.* MANLII MARTIALIS ſpectaculis deſtinatam; alteram, quam amatoriam fuiſſe amantiumque nomina peculiaribus intricata notis exprimere, arbitratur Olaus Wormius, *in Monum. Dan. l.* 22. &c. Hinc *Teſſerarii* in familia dicti, qui adferentibus *Teſſeras*, quas acceperant, frumentum, nummos, veſtem, gemmas, mancipia, jumenta, & cætera hujuſmodi viciſſim erogabant. De iis extat vetus Romæ *Inſcr. Symphoro Teſſerario Ser. Cæſaris de domo Geloiana fecit Philodeſpotus ex Hermæo Fratri b. m.* apud eundem Pignorium, ubi *ſuprà*.

TESSERA Militaris, Palamedis inventum, Plin. *l.* 7. *c.* 56. tabella erat inſcripta, quæ Sole occiduô à Tribuno accepta ferebatur ad ſignorum Principes, rurſumque ad Tribunum redibat, unde is omnibus datum eſſe ſignum cognoſcebat, necdum ſe intendentibus tenebris, perque omnes ad ſe perveniſſe, Cœl. Rhodig. *l.* 27. *c.* 21. πλατεῖον vocat Polybius, quòd taleola eſſet vel tabella *lata* inſcripta; item ξυλήφιον, quòd è *ligno*. Parthenii Spartani lutô ejus vice, aliàs Spartani arundine, uſi ſunt: Septem Perſæ, dum Magos noctu adoriuntur, nodum poſticum tiaræ in frontem, eôdem fine rejecerunt; nonnunquam & voce ſeu clamore, buccinâ, auriquttus ſcil. dabatur. Nempe hôc bellicô ſymbolô ſignôque ſocii milites dignoſcebantur ab hoſtibus, ut pro quibus, & contra quos, arma ſumerent, haberent notum, ut hodieque fieri videmus. Dabatur autem illa celerrimè. Statius, *Theb. l.* 7. *v.* 236.

——— *Fugit ordine velox*
Teſſera ———

Et quidem Iphicrates militibus ſuis dedit teſſeram, *Mercurium Philium*; Julius Cæſ. *Victoriam*, Pompejus M. *Herculem Invictum*. In Pompeji Junioris caſtris teſſera fuit, *Pietas*; in M. Antonii *Lardeus*, Syllæ *Apollo*, ut & Bruti in Philippicis. Auguſtus *Venerem dedit Genetricem*, Nero *Optimam matrem*, Antoninus *æquanimitatem*, Severus *Laboremus*, Pertinax *Militemus*, Manuel Comnenus *Ferrum*; Chriſtiani in Orientem militatum proficiſcentes, *Deus vult* &c. Sed & Cyri teſſera fuit, *Jupiter belli ſocius & dux*, Demetrii Poliorcetæ *Jupiter & Victoria*, Antiochi Soteris adverſus Galatas moturi, *Bene valere* &c. Vide Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 4. *c.* 2. Hanc qui militibus tribuebat ac per contubernia militum prætorianorumque nuntiabat, *Teſſerarius* itidem dictus eſt, apud Romanos, cujus officii mentio non infrequens in *veteribus Inſcr.* Sic legimus, TESSRARIO. OPTIONI FISCI. CURATORI. Item IN. EIS. TESSERARIO. OPTIONI. VEXILLARIUS, apud Salmaſ. *Not. ad Adrian. Spartiani, c.* 11. In quarum illa miles ex *Teſſerario* promotione factus Optio & poſteà Procurator Fiſci: in hac ex *Teſſerario* item Optio, inde Vexillarius factus, indigitatur. Vide hanc in rem apud eundem, *ibid.* plura, nec non apud Lipſium *de Militia Rom. l.* 5. *c.* 9. & *ad Polyb.* Bernartium *ad Statium init. l.* 10. Alios infrà itidem voce *Vigil. Teſſeras* verò dare non eſſe Imperatorum, ſancit Leo Imp. *in Tacticis c.* 10. *v.* 180.

TESSERÆ, nomen ludi apud Veteres multùm uſitati. A. Gellius, *l.* 1. *c.* 20. Κύβος *eſt figura ex omni latere quadrata: quales ſunt* Teſseræ, *quibus in alveolo luditur: ex quo ipſæ quoque appellatæ* κύβοι. Ubi *Teſſeras* ſive cubos à *cubo* denominari ſcribit: aliis *Teſſerarum* figuram, quæ *cubi* appellantur, cubo nomen dediſse exiſtimantibus. Quale id ludi genus fuerit, non adeò obvium: Dempſterus cum *Talis* confundit, uti viſum; At numerus Talorum major. Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 15.

Non ſum Talorum numero par Teſsera ———.

Talis enim ludebatur quatuor, *teſſeris* verò duabus, ad ſummum tribus. Et diſtinguit Gellius, *l.* 18. *c.* 13. *Talos aut teſſerulas*: ut alia omittam. Gronovius hôc nomine intelligit Ludum duodecim ſcriptorum, admodum ſimilem illis, qui hodie *Triſtrac*; aut *Verkeeren* aut *Lurtſchen* aut ſimplicius genus *Aus und ein* Gallis Germaniſque utriſque appellantur. Et certum in tabula luſoria, ut apud nos, ſic olim apud Veteres duplicem præcipuè luſum viguiſse, *Calculorum* ſeu *Latrunculorum* & *Teſſerarum*, quem & *Tabulæ luſum* ſimpliciter nominabant; in quo calculi quoque adhibiti. Mittebantur itaque *Teſſeræ* vel jactabantur per pyrgum ſeu fritillum, (præter pyrgum etiam φιμοβόλον habet Joh. Antiochenſis) ut hodièque inter colluſores diffidentes: Calculique dabantur & movebantur in eadem tabula vel alveo luſorio, notato duodecim lineis, ſive ſcriptulis utrinque, Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 17.

Hic mihi biſſenô numeratur Teſsera *punctô*:

Per quæ collocabantur & procedebant calculi, prout illos Fortuna jactus & ars jactum diſponentis juviſset. Calculum verò reducere licitum non erat, niſi adverſarius concederet. Erant calculorum triginta, quindecim ruſsei ſeu nigri & quindecim albi: *Teſſeris* verò plurimùm duabus, interdum & tribus utebantur. De illis cento Virgilianus,

Triginta magnis adverſos orbibus Orbes.

De iſtis, Seneca *in ludo de morte Claudii, extr.*

Nam quoties miſſurus erat, reſonante fritillô,
Utraque ſubductô fugiebat Teſſera *fundo.*

Seriem linearum ſeu ſcriptorum, *Iter* Petronius; *Tramitem* vetus Epigr. vocat; quem qui occupâſſet, & adverſarium cum calculis in ſua parte frequentibus, minimùm uno, reliquiſſet, victor erat. Quod Petronius *omnium teſſerarum iter conſumere*, ait, vide Joh. Frider. Gronov. *de Pecunia vet. l.* 3. *c.* 15. & ſuprà, ubi de *Scriptorum duodecim* ludo. Inventorem Ludi, Græc. τῆς πεττείας, Palamedem faciunt plurimi. Nonnulli de Latrunculorum id concedentes ludo, *Teſſerarum* ludum ab Ægyptiis ortum fuiſse, contendunt ex Platone *in Phædro*: Nam πεττεία hæc curſum Solis oſtendebat, per duodecim Zodiaci ſigna, ut Euſtathius monet. Vide Anton. Thyſium, *Notis in Gellium, l.* 1. *c.* 20. Salmaſius duplicem apud Græcos uſitatam πεττείαν contendit, alteram ſimpliciſſimam, quinque ſolùm calculis (quos Græci πεσσοὺς dicunt) ab utraque ludentium parte, abſque teſſeris, tractatam; alteram, longè operoſiorem & ingenioſiorem, teſſeris calculiſque 15. utrinque ludi ſolitam: In illa, tabulam decem lineas habuiſſe, quinas ab utraque parte, & mediam inter illas, *Sacram* dictam, ad quam victus quaſi ad ultimam anchoram confugerit; in iſta, duodecim lineas ſive ſcripta fuiſſe,

fuiſſe, in quibus ad *teſſeræ* jactum calculi fuerint dati: illam Palamedis, hanc Ægyptiorum fuiſſe inventum ait. Certè *Sophocles* de his πεσσοῖς loquens, quos primus invenit *Palamedes*, ſemper eos ἀπὸ τῶν κύβων ſeparat: *Heſychius* quoque, ubi πεσσοὺς ἀπὸ τῶν κύβων diſtinguit, priori voce ſimplicem illam, quæ meris calculis: poſteriore vel ſimplicem item, in qua meris teſſeris, vel duplicem illam, in qua & teſſeræ jactabantur, & ad earum jactum calculi movebantur, quamque διὰ κύβων πεττείαν plenè alibi vocat, intellectam vult. De *Latrunculorum ludo* ſuô locô. Materiam quod attinet, apud Petronium *Satyr.* Trimalcionem tabulâ terebinthinâ, *Teſſeris* cryſtallinis, & loco calculorum aureis argenteisque denariis, uſum fuiſſe legimus: E liguſtro & ebore aliàs *Teſſeræ* frequentes, &c. Hæc de ludo, in quo & *Teſſeris* & calculis pugna fiebat: Sed & ſolis *Teſſeris* non rarò ludebant, & quidem tribus antiquitùs; mediâ ætate duobus, poſtremò ævô ad trinos redeunte. In hoc ludo, miſſus ſeu jactus duo inprimis notabiles erant, *Senio & Monas*; quorum ille Græcis Κῷος, hic Χῖος, dictus eſt: Suid. in voce Κῷος, ὁ μὲν γὰρ Χῖος ἐδύνατο ἕν, ὁ δὲ Κῷος ἕξ. Unde Proverb. Κῷος πρὸς Χῖον, de comparatione maximè imparium. An autem hi jactus à numero punctorum, an *Teſſerarum* omnium ſitu, nomen nacti ſint (Non enim ſingulis *Teſſeris*, ſed tribus, ut dictum, luſiſſe videntur) incertum eſt. Interim hoc certum eſt, *Teſſeras* punctis notatas fuiſſe, Hadr. Turnebus, *Adverſar. l.* 5. *c.* 6. Quo proin trahit Gronovius *verſum* Martialis *de biſſeno puncto*, proximè laudatum: quæ cùm alii explicent de lineis ſeu ſcriptis ſeu γραμμαῖς tabulæ; ille de numeris, in ipſis *Teſſeris* punctis ac ſignatis, accipit; Ita enim is, *Unde numeros pro Teſſeris, in quibus numerantur puncta*, Ovidius *l.* 2. *Artis*, *v.* 203. *Numeroſque manu jactabit eburnos. Et nihil verius illâ vulgi Interpretum ſententia, in hac Tabula binis teſſeris ludi, ſive exercere Teſſerarum & calculorum luſum, quo Teſſeræ ſummum habebant duodecim puncta, nempe ſi exiſtant duo ſeniones: in quo per teſſeras numerantur uſque ad* 12. *puncta. Si plura numerari dixiſſes, plures fortè Teſſeras intellexiſſet, loco cit.* Videtur tamen, *Senio*, qui aliàs *Baſilicus*, item *Venus*, (namque nomina hæc *Teſſerarum* æquè ac Talorum ludo nonnulli communia faciunt) is dictus eſſe jactus, cùm omnes tres Teſſeræ ſenionem oſtenderent; cui *Canis* ſeu *Canicula*, cum nempe tres monades prodirent, opponebatur. Perſius, *Sat.* 3. *v.* 48.

> ——— *Quid dexter Senio ferret,*
> *Scire erat in votis, damnoſa Canicula quantum*
> *Raderet.*

Quod probatur verivetbiô, *Aut tres ſex, aut tres Teſſeræ*: quô indignatur, aut omnia lucrari, aut omnia perdere nobis conſtitutum eſſe. Eundem *Senionem* Rhodiginus *Midam* quoque nominatum eſſe, annotavit, *In Teſſerario ludo Midas jactus erat fortunatiſſimus*; ex *Suida*, ubi ait,

> Μίδας ὁ ἐν κύβοις ἄριστος,
> *Midas in teſſeris conſultor optimus.*

Aliud ſignificabat ſenio in Talorum ludo, ubi ſimiliter feliciſſimus habebatur. *Steſichorius jactus*, cujus mentionem facit præfatus Cœl. Rhodig. *l.* 20. *c.* 27. aliud ludi genus innuere videtur, in quo octonarius numerus victoriam dabat: idque ex eo, quòd monumentum Poëtæ hujus *ex octonis conſtaret omnibus*, unde Proverb. Ἀ πάντα ὀκτώ. Porrò, *Teſſeræ* in conviviis, non minùs quam Latrunculi frequentiſſimæ. Jul. Capitolin. *in Vero, c.* 5. *Poſt convivium luſum eſt Teſſeris uſque ad lucem.* Senile inprimis exercitamentum, Cicer. *de Senect. c.* 16. *Nobis ſenibus ex luſionibus multis Talos relinquant & Teſſeras*: apud Latinos nempe; Græcis enim puerile id &c. Vide Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *Sect.* 3. *c.* 13. Thom. Dempſt. *Paralipom. in Roſin. l.* 5. *c.* 1. Alios; inprimis verò Claud. Salmaſ. qui ludum hunc Veterum præclarè illuſtravit, ad Flav. Vopiſc. *in Vita Proculi, c.* 13. nec non hic paſſim, præſertim ubi de *Alea*, item in voce, *Planum*, *Pliſtobolinda* & *Tabula*: uti de voce Ambigua Lartis Tolumnii Vejentium Regis *in Teſſerarum jactu*, Legatis Romanis exitiali, Liv. *l.* 4. *c.* 17.

TESSETA, vulgò *Teſſet*, regio in parte Occidentali Biledulgeridiæ, cum urbe primaria cognomine inter regnum Marochi ad Boream, Oceanum Atlanticum ad Occaſum, Darham Segelmeſſam ad Ortum, Zanhagamque deſertum ad Meridiem extenſa.

TESSUINUM, oppid. Piceni; in finibus Aprutii apud Truentum fluv. *Muro Traſſino Blondo.*

TESTA, quaſi *toſta*, à *torreo*, Græcè ὄστρακον, multiplici uſu inclaruit. Namque & in ſuffragiis *teſtæ* adhibitæ ſunt Athenis, unde *teſtulâ collabefactus*, *teſtarum ſuffragiis ejectus*, aliæque phraſes apud Corn. Nepotem in *Ariſtide, c.* 1. & *in Themiſtocle, c.* 8. & celebre illud Ὀστρακισμοῦ nomen, de quo ſuô locô: & chartæ locô fuêre. Boum enim oſſibus & *teſtis fictilibus* inſcribere ſolitum Zenonis præceptoris dicta Cleanthem, ex *Laërtio* diſcimus. Porrò ſaltantibus Pantomimis, præter ſcabellorum crepitum, de quo ſuprà, ſolebant etiam *teſtæ* percuti. Vetus Scholiaſtes Juvenalis *ad illud, Sat.* 11. *v.* 169.

> —— *audiat ille*
> *Teſtarum crepitus* ——

Teſtis, inquit, *antea percutiebant ſaltantibus Pantomimis, quoniam tunc non erat, ut Meſochori percuterent manibus.* Etiam *teſtarum jaculatione in mare* ludebant olim pueri, de quo ſic Minucius Felix, *Octavio*, *Is luſus eſt*, inquit, *teſtam teretem, jactatione fluctuum levigatam, legere de litore: eam teſtam planô ſitu digitis comprehenſam, inclinem ipſum atque humilem, quantum poteſt, ſuper undas irrotare: ut illud jaculum vel dorſum maris raderet, vel enataret, dum leni impetu labitur: vel ſummis fluctibus tonſis emicaret, emergeret, dum aſſiduô ſaltu ſublevatur. Is ſe in pueris victorem ferebat, cujus teſta & procurreret longiùs & frequentiùs exſiliret.* Græci ἐποστρακισμὸν hunc luſum appellant. *Heſych.* ἐποστρακίζειν, ὀστρακοπαίζειν, vide Paul. Leopardum *Emendat. l.* 6. *c.* 8. Deſider. Heraldum, *Caſtigat.* & *Notis*, ut & Jac. Ouzelium JCtum, *Animadverſion. ad Minutium*, Alios. Sed hic *teſta*, pro calculo eſt ſeu lapillo, uti *teſtum* apud Petronium, ubi de XII. Scriptorum ludo, *Dum ille*, inquit, *omnium teſtorum ucr luſu conſumit.* Aliud erat ὀστράκου περιστροφή, *teſtæ converſio*, indigitata Platoni, *l.* 7. & *Polluci* deſcripta, hôc modô: Pueri ductâ in medio lineâ, duas in partes ſeſe diſtribuebant; quarum altera *intra teſtam*, altera *extra* dicebatur. Deinde mittente quòpiam ad lineam *teſtam*, utrius partis ſuperior extitiſſet aliquis, hunc inſequebantur, qui illi adhærebant reliquis in fugam converſis. Cœterùm e fugientibus, qui comprehenſus eſſet, is conſidebat, Ὄνος, *aſinus*, dictus, teſtâque projectâ dicebat, *Nox dies*: nam interior teſtæ pars pice ſublita erat, quæ nocti reſpondebat. &c. Vide Eraſmum *in Adagiis.* Sed & ſævitiæ inſtrumenta *teſtæ*. Ut enim væcordiam Gallorum Cybeles prætercam, qui *teſtâ* (quam *Samiam* ἐπιθετικῶς appellat *Lucilius* à loco, quòd *teſtæ* ibi optimæ fierent) virilitatem ſibi olim demeſſuêre: *teſtarum fragmenta impolita jacentibus ſubſtrata*, inter Veterum tormenta, memorantur Euſebio, *Hiſtor. Eccl. l.* 4. *c.* 14. etiam miſerè jam laceratis ac conciſis corporibus, velut pulvillorum vicem præſtitura, *Epiſt.* Seniorum Eccl. Smyrn. *de Martyrio B. Polycarpi.* Quin & iiſdem vulnera fricabantur. *Paſſio* Tharaci & Sociorum *Interrog.* 1. *Præſes dixit: Tollite teſtam, & plagam refricate. Minutatim te exterminabo.* De quo ſupplicii genere, in Martyres à Tyrannis crebrò uſitato, multis agit Prudentius, *Coronâ Paſſionis Vincentii*, *v.* 257. & *ſeqq.* ubi inter alia:

> *Fragmenta* teſtarum *jubet*
> *Hinc, impolitis angulis*
> *Acuminata, informia,*
> *Tergo jacentis ſternerent.*
> *Totum cubile ſpiculis*
> *Armant doloris anxii*
> *Inſomne quæ ſubter latus*
> *Mucrone pulſent obvió* &c.

Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. *c.* 17. ubi illa verba Dei de Leviathane, apud Jobum, *c.* 41. *v.* 21. *Pro eo* (cubili, ut quidam capiunt) *ſunt acumina teſtæ*, explicat, Caſp. inſuper Barthium *Animadverſion. ad Statium, Theb. l.* 5. *v.* 597. Gallonium, *de Martyrum Cruciatibus, c.* 6. Alios: ut & plura hanc in rem ſuprà, in voce *Calculus*, *Lapillus* &c. uti de *Teſtæ tritæ* in picturis colorandis antiquo uſu, ſuprà ubi de *Pictura*. Nec omittendum, quòd & ex *teſta* Dii memorantur Arnobio, *adv. Gentes, l.* 7. *Dii ex are facti*; teſta, *gypſo*: qui & *l. præc. colligati*, inquit, *nobilitent teſtulas*; & *cætera, quibus ſigna confiunt.* Addo tribus verbis, *teſtam* vas vinarium fuiſſe, apud Martialem, *l.* 1. *Epigr.* 27. *v.* 7. *teſtâ* menſas ſuas fulcire conſueviſſe pauperes, *l.* 2. *Epigr.* 43. *v.* 10. iiſdem urinam excepiſſe fullones: *l.* 6. *Epigr.* 93. *v.* 2. Sed & in angiportis paratas fuiſſe iis, qui illam emittere cupiebant. Unde idem, *l.* 12. *Epigr.* 48. *v.* 5. *ſ.* ſtatim à cœna nullam manere gulæ voluptatem oſtenſurus ait,

> *Lauta tamen Cœna eſt; fateor, lautiſſima: ſed cras*
> *Nil erit, imo hodie; protinus imo nihil;*
> *Quod ſciat infelix damnatæ ſpongia virgæ,*
> *Vel quicunque canis, junctaque teſta viæ.*

De *teſtaceis navibus* hic infra; uti de *teſtuatio*, libo in Matralibus offerri ſolito, ſuprà, ubi de feſto hoc.

TESTACEA, in Aquatilibus, *lepas*, *oſtrea*, *concha*, *cochlea*; *ſicut cruſtata*, cancer, pagurus, maja, locuſta &c. Homini inſerviunt, ad cibum, ut oſtrea: ad ornatum, ut conchylia & murices, unde purpura; pinnæ item, unde margaritæ eruuntur: ad ſuffitum, ut ὄνυξ, conchylii operculum, Hebr. *Schecheleth.* quod inter aromatum ſpecies cenſetur, Exodi c. 30. *v.* 34. & Eccleſiaſtic. *c.* 24. *v.* 21. Bochart. ubi ſuprà, *l.* 1. *c.* 8. Plura verò, apud Ulyſſem Aldrovandum *de Teſtaceis*, ubi icones ferè ſexcentas teſtudinum & oſtreorum expreſſit &c. Sed & *ſcaphis teſtaceis* in Nilo Ægyptios uſos legimus, apud *Strabonem*, ubi de canalibus ac foſſis Nili: ὥστε καὶ ὀστρακίνοις πορθμείοις ἐνίους πορθμεύεσθαι. Quod Juvenalis *Sat.* 15. *v.* 127. explicat,

> *Parvula fictilibus ſolitum dare vela phaſelis*
> *Et brevibus pictæ remis incumbere teſtæ.*

Nempe ex *teſta fictili*, de qua ſuprà, iſtiuſmodi ſchaphas factas, indigitans. Sed & teſtudinum marinarum *teſtas* Chelonophagis populis caſarum vice fuiſſe, ſuprà diximus: quidni & ſcapharum? Plura vide infrà, in voce *Teſtudo*.

TESTACEUS Mons, ſeu *Doliolum*, Romæ eſt, inter Aventinum, Tiberim fluv. & Portam Oſtienſem ſeu S. Pauli. Hodieque *monte Teſtaceo*, à teſtis fractis illuc comportatis.

TESTAMENTARIUS, in Eccleſia Romana Officium Monaſticum eſt, penès quem fuit diſpoſitio piorum legatorum, ſeu ab exteris ea, ſeu à domeſticis proficiſcerentur, tanquam *teſtamentorum* exſequutorem, uti diſcimus ex Brouvero, *Antiqq. Fuld. l.* 2. *c.* 10.

TESTAMENTUM, alienationis ſpecies eſt, & juris naturalis. Quamvis enim id, ut actus alii, formam certam accipere poſſit à jure civili, ipſa tamen ejus ſubſtantia cognata eſt dominio, & eô datò juris naturalis. Poſſum enim rem meam alienare, non purè modò, ſed & ſub conditione; nec tantùm irrevocabiliter, ſed & revocabiliter, atque etiam retentâ interim poſſeſſione & pleniſſimô jure fruendi. Alienatio autem in mortis eventum, ante eam revocabilis retentâ

retentô interim jure poſſidendi, ac fruendi eſt *Teſtamentum*. Vidit hoc rectè Plutarchus, qui cum à Solone dixiſſet permiſſam civibus Teſtamenti factionem, addit: Τὰ χρήματα κτήματα τῶν ἐχόντων ἐποίησε; *Effecit, ut res cuique ſuæ propriæ & in pleno dominio eſſent.* Quò jure Abrahamus Patriarcha ſi ſine liberis deceſſiſſet, res ſuas Eliezero relicturus fuerat, ut indicat locus Geneſ. *c.* 15. *v.* 2. Quòd verò alicubi externis *Teſtamentum* facere non conceditur, id non eſt jure Gentium, ſed ex jure proprio illius civitatis, & fortè ab illa veniens ætate, quâ externi quaſi pro hoſtibus habebantur: itaque apud moratiores populos meritò exolevit. Sic Grotius *de Jure Belli ac Pacis l.* 2. *c.* 6. *ſub fin.* Apud Romanos tria fuiſſe *teſtamentorum* genera, A. Gellius docet, *l.* 15. *c.* 27. *Tria enim genera Teſtamentorum fuiſſe accepimus, unum quod Calatis Comitiis in populi concione fieret: alterum in procinctu, quum viri ad prælium faciendum in aciem vocabantur: tertium per familiæ emancipationem, cui æs & libra adhiberetur.* Quæ verba haud aliunde meliorem accipient lucem, quàm ab iis, quæ Theophilus ſcribit in *Paraphr. Inſtit. l.* 2. *tit.* 10. *de Teſtamentis.* Et quidem de *Teſtamento*, quod *Calatis Comitiis* dicebatur, *Teſtamentum*, inquit, *hoc tempore pacis fiebat bis in anno hunc in modum. Præco univerſam circumibat civitatem conclamans & totus Populus congregabatur, & ita qui volebat, teſte Populô, Teſtamentum ſcribebat.* De *Teſtamento in procinctu* paulo poſt: *Procinctum verò Teſtamentum eſt, quod fiebat, cùm in prælium eſſent exituri: nomenque ab habitu, in quo Teſtamenta fiebant, ſortitum eſt. Nam cum in incerto eſſet, an redituri eſſent procincti* (i. e. parati ad prælium) *Teſtamentô priùs factô in pugnam exibant.* Pergit idem, *Porrò cùm hæ duæ ſpecies tantùm in uſu eſſent, eveniebat, ut nonnulli repentinâ morte ſublati inteſtati morerentur; neque enim Calatis Comitiis teſtabantur, quia nondum inſtaret tempus; neque item in Procinctu, quia bellum non eſſet. Deinde & illud mali ominis videbatur, ſanô quempiam & valente corpore* Teſtamentum *facere. Ob hæc igitur tertia ſpecies inventa eſt, quæ dicebatur* per Æs & Libram: *Fiebat enim per emancipationem. Porro emancipatio eſt imaginaria venditio: In hunc verò modum vendebatur: Quinque aderant teſtes & Libripens, cives Romani, hique puberes. Atque his præſentibus, is qui ſucceſſor defuncti erat futurus, patrimonium morituri emebat, verba quædam dicens ſollennia, & imaginarii pretii nomine nummum rerum domino dabat; appellabaturque* Familiæ Emptor. *Deinde ordinabat moriens, quid poſt mortem ſuam fieri vellet, dicebat enim Familiæ emptori ſive heredi: Huic volo dari fundum, illi domum, alii centum ſolidos. Quô Teſtamenti genere inventô, priora illa jam longô tempore in deſuetudinem abierant. Sed & teſtandi genus per Æs & Libram, paulatim ſpernì cœperat. Nam cùm idem Familiæ emptor eſſet & heres, pro certo habens is ſe heredem futurum, in dominum hereditatis inſidias comparabat; unde complures pro veteri more familiæ emtorem adhibebant; qui imaginariâ emptione patrimonium morituri emeret. Sed Teſtator ſeorſum in tabulis aut chartis, quem ſibi heredem eſſe vellet, ſcribebat*, vide de hoc ultimo *Teſtamenti* genere, Joh. Frider. Gronov. *de Pecunia vet. l.* 4. *c.* 7. Ordinem in *Teſtamentis* obſervari ſolitum, annotavit Alex. ab Alexandro, *Genial. dier. l.* 2. *c.* 1. *Primô capite* (ſeu in prima cera) *heredis fiebat inſtitutio, ſive unus, ſive plures eſſent, qui in univerſum bona ex defuncti voluntate caperent. Sequenti capite & in ima cera, ſecundi heredes, legata & reliqua Teſtatoris voluntas ac diſpoſitio ponuntur: ſive aliquos onere gravare, aut ſi quibus dari, fierive oportere, Teſtator pro ſua voluntate, arbitratus eſſet: qui non Heredes, ſed Legatarii ſunt dicti.* Fiebat autem id, ut etiamnum, ſeptem teſtibus præſentibus, origine conſuetudinis tractâ ex Leg. XII. Tabb. *Ut cùm Pater familiâs ſuper familia ſua legaret, nexum faceret, perque Æs & Libram familiam manciparet: ac præter Libripendem cives Romanos puberes ne minus quinque adhiberet:* Ubi de *Teſtamento per Æs & Libram*, quod aliâs quoque *Teſtamentum per Nexum*, agentes Decemviri, in hac imaginaria venditione quinque cives Romanos, Libripendem & emtorem, adeoque numerô 7. requirebant. Verba ſolennia, quæ dicens Emptor, patrimonium morituri emebat, uti diximus, hæc erant: *Hujus ego familiam, quæ mihi empta eſt hôc ære, æneâque libra, jure Quiritium, meam eſſe ajo:* Deinde ære percutiens libram id æs dabat ei, à quo hæreditatem exſpectabat, quaſi locô pretii. Quæ mancipatio cùm facta eſſet, tum ordinabat Venditor, quid poſt mortem ſuam fieri vellet: atque hæc *Teſtamenti nuncupatio* dicebatur, quæ ſic conſueverat fieri, teſte Ulpianô *tit. Inſtitut.* 20. *Tabulas Teſtamenti Teſtator tenens ita dicebat, Hæc uti his tabulis cerisque ſcripta ſunt, ita do, ita teſtor. Itaque vos Quirites teſtimonium prabitote.* Fuiſſe verò *teſtandi* jus ſolis Patribus familiâs, annotavit Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 6. *in tertia parte Legum XII. Tabularum* n. II. &c. Cæterum ingens apud Romanos *Teſtamentorum* licentia, notatur Suetonio in *Aug. c.* 56 ubi, *Jocis quorundam invidioſis aut petulantibus laceſſitum, contradixiſſe edicto. Et tamen de inhibenda Teſtamentorum licentia, ne Senatus quicquam conſtitueret, eum intercesſiſſe*, refert. Mos ſcil. fuit Romanorum in Teſtamentis increpare alios, maledicere aliis, & liberam, de quibuſcunque vellent, etiam de Auguſtis ipſis, vocem edere, uti diſcimus ex Luciano, apud quem Nigrinus Romanos per totam vitam μίαν φωνὴν ἀληθῆ, *unicam vocem veram*, edere, in Teſtamentis videl. ait. Clauſula uſitata fuit, *ut tribus penſionibus ſolverentur*, Caſaubonus *ad Sueton. Aug. c.* 101. Obſignabantur dein ſolenni ritu, de quo pluribus agit Jo. Kirchmannus, *de Annulis*, *c.* 3. Vide quoque ſuprà *Obſignatores*, it. *Signatores*. Sic condita autem Teſtamenta iiſdem Veſtalibus plerumque commendabant, uti de Cæſaris teſtamento legimus, apud Sueton. *in eo*, *c.* 83. Nonnunquam plura ultimæ voluntatis exemplaria ſeu ἀντίγραφα, diverſis locis, majoris ſecuritatis causâ deponebant, de quo more *ad eundem in Aug. c.* 101. Caſaubonum vide &c. Sed nec privatorum ſolùm opes, verùm integra quandoque Regna *Teſtamentô* ad alios tranſiêre, quod de Regnis patrimonialibus, non verò de iis, quæ Populi voluntate delata ſunt, intellectum vult Grotius. Sicuti Rex Salomo Regi Phœnicum Hieromo dedit urbes 20. 1. Regum *c.* 9. *v.* 11. quas propriô jure poſſederat: ita Attalus Rex Eumenis fil. Regnum Pergamenum; & poſteà Nicomedes Rex Bithyniam, Romanis *Teſtamentô* legavit, apud Florum *l.* 2. *c.* 20. *Epit. Liv.* 58. & 59. Unde Cicero 2. *Or. in Rullum*, *Hæreditatem cernimus, regnum Bithyniæ.* Libyæ quoque pars Cyrenaica eiſdem ab Apione Rege relicta eſt, Tacit. *Annal. l.* 14. *c.* 18. Et *quis ignorat*, verba ſunt Tullii *de lege Agr. Regnum Ægypti, teſtamentô Regis Alexandrini, Populi Romani eſſe factum?* Vide plura apud prænominatum Grotium, *de Jure B. ac P. l.* 2. *c.* 3. nec non *ad Juſtin. l.* 5. *c.* 11. de Legibus verò *Teſtamentorum* nomine latis vide infrà. Apud Athenienſes ante Solonem neminem licebat extra gentem & familiam ſuam hæredem ſcribere, ex Lege memorata Plut. *in Solone*: Ἐν τῷ γένει τοῦ τεθνηκότος ἔδει τὰ χρήματα καὶ τὸν οἶκον διαμένειν. Cujus ratio eſt apud Platonem, *de LL. l.* 11. quia *bona teſtantis non ſunt, ſed gentis & familiæ.* Neque tamen omnibus fas fuit indiſcriminatim è Solonis lege, ſua *Teſtamentô* dare legare: Feminis namque & pueris non licebat dare legare Teſtamento cuiquam, quod excederet pretium medimni hordei, Παιδὶ μὴ ἐξεῖναι συμβάλλειν μηδὲ γυναικὶ πέρα μεδίμνου κριθῶν: apud Iſæum *de Ariſtarchi her.* Quæ lex non fuit ſolis divitibus, ſed etiam pauperibus ſcripta: habuitque pro modulo, pauperiorum cenſum, ſeu fœnus annuum cenſus eorum. Cœteris conceſſit Solon neceſſitudini generis amicitiam præferre, & bona in uniuſcujuſque poſuit manu, ut poſſent quem vellent hæredem ſcribere, nullis ſuperſtitibus liberis maſculis; ſi modò non eſſent furioſi, aut vi morbi aut ſenectutis, vel pharmacorum de mentis ſtatu dejecti, aut ab uxoribus circumventi, aut denique neceſſitate impulſi, aut in vinculis habiti, ex Lege, Ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο ὥστε μήτε ἀπειπεῖν, μήτ' ἐπιδικάσασθαι, ὅτε Σόλων εἰσῄει, τὰ ἑαυτοῦ διαθέσθαι εἶναι, ὅπως ἂν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι ἄρρενες, ἂν μὴ μανιῶν ἢ γήρως, ἢ φαρμάκων, ἢ νόσου ἕνεκα, ἢ γυναικὶ πειθόμενος ὑπὸ τούτων τοῦ παρανοῶν, ἢ ὑπ' ἀνάγκης ἢ ὑπὸ δεσμοῦ καταληφθείς, Demoſth. ψευδομαρτ. β. Quâ ſolis civibus Aboriginibus & indigenis *Teſtamentum* facere conceſſum eſt: cùm aſcriptorum civium, qui orbi eſſent, bona in Ærarium fuerint relata. Qui verò hæredes ſcribebantur, etiam in filios adſumebantur, Iſæus *l. c.* inde peregrini hæredes ſcribi non poterant ab Athenienſi cive, Plato, *ubi ſupra*: quod etiam apud Romanos obtinuiſſe colligitur, ex Reſcripto Imperatoris Titi Ælii Antonini A. ad Anteſtianum, *l.* 1. *C. de hæred. inſtituend.* Nec nothi, niſi adoptione in familiam eſſent adſciti &c. In conſcribendis tabulis Magiſtratum advocabant qui præſentiâ ſuâ illas vel confirmaret & ſtabiliret, vel ſolveret ac infringeret: *Harpocration è Dinarcho, Suid. Iſæus, Alii.* Nominatim verò Aſtynomus advocabatur, Idem de *Cleonymi her.* Nonnunquam, qui *Teſtamenti* tabulas conſignabant, advocabant teſtes, non eorum, quæ Teſtamentô ſuô dabant legabant, ſignatæ enim erant jam tabulæ, ſed ut meminiſſent & teſtarentur, illum Teſtamentum feciſſe, Idem de *Nicoſtrati her.* Factum etiam eſt, ut nullæ tabulæ ſcriberentur (ſicut apud Romanos calatis Comitiis) ſed Teſtator voluntatem ſuam pro concione declararet & voce nuncuparet, Plut. *in Alcibiade*: quod tum fiebat quando convenerat Populus, ἐν ταῖς κυρίαις ἐκκλησίαις. Quod ſi Pater *Teſtamentum* ſcripſerit, & liberis maſculis hæredes ſubſtituerit, ſi ante annum viceſimum ætatis liberi decederent, ratum id erat ex Lege: Ὅ, τι ἂν γνησίων ὄντων υἱῶν ὁ πατὴρ διαθῆται, ἐὰν ἀποθάνωσιν οἱ υἱεῖς πρὶν ἐπὶ δίετες ἡβᾶν, τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην κυρίαν εἶναι, apud Demoſthenem *locô cit.* Superſtite tamen fœmineâ prole, licebat *Teſtamentô* ſua dare legare alteri, ſub hac conditione, ut filiam ſuperſtitem in uxorem duceret: Ita enim Lex, Ἐξεῖναι διαθέσθαι ὅπως ἂν ἐθέλῃ τις τὰ αὑτοῦ ἂν θηλείας γνησίας καταλίπῃ, ἐπὶ ταύταις, apud Iſæum *de Pyrrhi her.* Adoptatis autem, ſi orbi decederent, *Teſtamentum* ſcribere non licebat: Nam aut filios habebat Pater adoptans ſuperſtites, aut ab inteſtato hæreditatem illius adibant ejus propinqui ex Lege: τοὺς ποιηθέντας μὴ ἐξεῖναι διαθέσθαι, ἀλλὰ ζῶντας ἐγκαταλιπόντας υἱὸν γνήσιον ἐπανιέναι, ἢ τελευτήσαντας ἀποδιδόναι τὴν κληρονομίαν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἰκείοις οὖσι τοῦ ποιησαμένου, apud Demoſth. *contra Leocharem.* Itaque Pater naturalis cernere non poterat hæreditatem filii, quem adoptandum dederat in alienam familiam, *Ibid.* &c. Vide Plura apud Sam. Petitum, *Comment. in Leges Atticas*, *l.* 6. *titulô* 6. alibique paſſim. Ut de veteribus Germanis hoc unum addam, *teſtari* illos non fuiſſe ſolitos, ſed mortuis parentibus liberos, vel ſi non adeſſent, proximos agnatos, in eorum ſucceſſiſſe bona, *ab inteſtato*, adnotat Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 6. *c.* 10. &c. Atque hactenus de *Teſtamento Civili*, præter quod aliud *Phyſicum* dictum, occurrit apud Varronem in *Bellicres*. Mandatum videl. morientis; cujuſmodi eſt Micipſæ Regis apud Salluſtium, *in Jugurth. c.* 5. 6. 7. *ſ.* Archippi & Antigenis *in Epigramm.* Pæti, apud Propert. *l.* 3. *El.* 6. &, ut alios omittam, Othonis Imperatoris apud Sueton. *Veſpaſ. c.* 6. ubi is *extremâ obteſtatione ultionem mandâſſe* Veſpaſiano, ut hæredi & amico, legitur. Ultionem enim mortis ſuæ Romanos hæredibus Teſtamentô commendâſſe, etiam aliunde diſcimus. Vide Marcilium, *ad loc.* Ex hoc verò teſtamentorum genere nata eſſe civilia, Tullius notat, *de Finib. l.* 3. Hinc *Teſtatio* apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ jus dicitur, quod Epiſcopi habebant diſponendi *de quarta*, interdum *nona* parte relictorum in Teſtamentis, in pios uſus; inde ortum, quod antiquitus ſtatutum ſit, ut rerum Teſtamentis relictarum auctoritate Eccleſiæ diſtributio deinceps fieret, & ut Epiſcopis in pios uſus certam illorum partem diſtribuere liceret. *Decima* poſtmodum pars conceſſa, teſte Matth. Paris, A. C. 1190. eoſdem in uſus: *Quartam* tandem ſibi arrogâſſe, nec amplius in pios uſus expendendam, ſed tanquam ſibi propriam, & de qua diſponere ipſis omnino eſſet liberum, uti de *inteſtatorum bonis*, docet C. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà, *Anderabeo, Heres, Inteſtatus.*

Leges Teſtamentorum nomine ſcriptæ, apud Romanos.

Furia, à C. Furio Tribuno Plebis lata eſt: *Ne cui, niſi Manumiſſoris cognato, certiſque aliis perſonis ſupra mille aſſes legare, mortiſque cauſâ donare liceret.*

Voconia, à Q. Voconio Saxa Tribuno Plebis. *Ne qui cenſus eſſet, Virginem neve Mulierem ſupra quadrantem ſuorum bonorum heredem inſtitueret: pluſque cuiquam legaret, quàm ad heredem heredesve perveniret. Ne fœminæ, ultra conſanguineos, ab inteſtato ſuccederent.*

Falcidia, auctore P. Falcidiô Tribuno Plebis lata annô 613. varia habuit capita, de quibus ſuprà *ſuò locô*,

Cornelia, cujus auctor L. Cornelius Sulla Felix Dictat. & Conſul. an. Urb. Cond. 673. ſanxit: *Ut eorum teſtamenta, qui in hoſtium poteſtate eſſent, perinde eſſent rata, ac ſi in hoſtium poteſtatem non perveniſſent.* Eque hac Lege inducta fictio eſt, ut qui captus apud hoſtes decederet, mortuus eôdem momentô, quô captus eſſet, putaretur.

Julia Velleja, duo capita habuit: Primum, *ut mortuo Filio, nepotes nondum nati poſſint inſtitui* &c. Alterum, *ut nepotes jam nati, vivente filiô, abavo heredes inſtituantur vel nominatim exheredentur, ne fortè mortuô poſt Teſtamentum filiô ſui heredes, ad exemplum poſtumorum, Teſtamentum infirment.*

Julia de viceſima.

Julia Caducaria.

Julia Miſcella, vide *ſuis locis.*

Pappia decimaria, *ut vir & uxor, nullis ex eo matrimonio extantibus liberis, decimam ex Teſtamento, matrimonii nomine, capere poſſit. Si verò extent liberi ex alio matrimonio, pro unoquoque ex liberis aliam decimam, & pro communi filio, poſt nonum diem amiſſo, aliam; pro duobus poſt nonum diem amiſſis, duas.*

Glicia lex, de ratione inducendæ querelæ inofficioſi. Teſtamenti. Vide ſuprà.

TESTAMENTUM, præter ſignificata, quæ in ſeculo habet, ſacra vox eſt, & modò propriè, modò Metonymicè pro tabulis Teſtamenti, quibus Deus credentibus vitam & cœleſtia bona morte Filii ſui parta pollicetur, ſumi ſolet: Unde *Veteris & Novi Teſtamenti* appellationes ortæ, quorum illud Moſen, Pſalmos & Prophetas: Hoc Euangelia cum Actis, & Epiſtolas cum Apocalypſi, complectitur. In *Utrumque Teſtamentum*, ſive univerſa Biblia plurimi commentati ſunt: Extant Adriani *Iſagoge Sacr. Lit.* Græcè in 4to. Auguſtæ Vindel. A.C. 1602. Albæ, *Annotationes Selectæ*, in 4to. Valentiæ A. C. 1614. de Alliaco. Alberti M. *Commentar.* in fol. Alloti *Theſaurus Bibliorum*, in 8r. Coloniæ, A.C. 1612. Althameri, *Sylva Biblicorum nomin.* in 8r. Baſileæ, A. C. 1538. Item *Conciliationes locor. S. Scripturæ, quæ in ſpeciem pugnare videntur*, in 8r. Witebergæ, A. C. 1581. Amœni *Enchiridion*, in 4to. Baſileæ, A. C. 1564. Andreæ Ἀ'ποσπασμάτια, in fol Angl. Londini, A. C. 1657. Anſelmi *Gloſſa.* Antonini *Chronica.* Arborei *Expoſitio locor. difficil.* in tom. 2. in fol. Pariſiis, A. C. 1599. Aquinatis *Comment.* Athanaſii *Synopſis.* Auguſtini *Locutiones.* Aureoli *Breviarium.* in 12. Bailii *Chronol. Sacra.* Balduini *Idea Diſpoſitionum. Biblic* in 8r. Witteberg: A. C. 1622. de Balinghem *Loci Communes morum* in 2. tom. in fol. Duaci, A. C. 1624. Balleſtri, *Onomatographia*, in 4to. Lugduni, A.C. 1617. Baſilii *Homiliæ.* Becani *Analogia V. & N. Teſt.* Bellabucens. Benedictus. Bergamenſis. Berthorius. Bertramus. Bidembachius. Blancus. Bocharti *Geographia Sacra*, in fol. Cadomi; A. C. 1646. &c. Bohæmus, Bovillus. Bonlæſc. Brandmylleri. Joh. *Conciones*, in 8r. Baſileæ, A. C. 1572. & 1608. Bravus. Brenii *Annotationes*, in fol. Herbornæ, A. C. 1646. Brucciolus. Brugenſis. Bruno. Buchius. Bullocus. Buntingerus. Burgenſis Buſtamantius. Cajetani *Commentaria*, in tom. 5. in fol. Lugd. A.C. 1639. de la Camera, *Quæſtiones Conciliatrices*, in 4to. Compluti, A.C. 1587. Capito. Caſtalius. Caſſiodorus. Caſtanæi *Exercitationes*, in fol. A. C. 1646. Caſtellionis *Annotationes.* Catharinus. Celada. de Cerda. Chryſoſtomi *Homiliæ.* Chytræi *Onomaſticon*, in fol. Lipſiæ, A. C. 1591. Clarius. Cockburne *libri* 2. in 8r. Pariſ. A. C. 1552. Codomanni *Annales*, in 4to. Witteberg. A. C. 1581. 1602. Cloppenburgi *Deliciæ*, in 12. Franck. 1652. Comeltor. *Critici Sacri*, in 10. Vol. Londini, A. C. 1660. Cumiranus. Curiel. Deucerus. de Dieu *Animadverſiones.* Diodati *Annotationes.* Dionyſius. Dorotheus. Doughtejus. Drandii *Pandectæ.* in 8r. Francof. A. C. 1618. Druſii *Parallela ſacra.* Item *Quæſtiones & Reſp.* Ederus. Enjedini Socin. *Poſthumæ Explicationes.* Eſtius. Eucherius. Fabri *Enchiridion Bibl.* in 12. Colon: A. C. 1568. Fayardus. Ferdinandus. Finckii *Clavis*, in 4to. Jenæ. A. C. 1618. Flamma. Floravantius. Flumaro. Frantzius. Friedlibius. Friſius. Fulleri *Miſcellanea.* in 4to. Londini, A. C. 1617. in 8r. Argentor. A. C. 1650. de Furno. Galarza. Gaudentius. Gaſtius. Gatakeri *Cinnus*, in fol. Londini, A. C. 1658. Genebrardus. Gerſonis *Tractatus.* Geſſelius. Glaſſii *Philologia ſacra*, in 4to. Jenæ. Gomezius. Gordonius. Graſſeri *Theologia Myſtica*, in 8r. Argentinæ, A. C. 1618. Gregorius. Groſſii *Theatrum*, in 2. Vol. in 4to. Francof. A. C. 1615. Grotii *Annotationes.* Guernerus. Hackſpani *Miſcellan. ſacra.* Hallus, Angl. inter opera 3. Vol. in fol. Londini, A. C. 1660. &c. Harlæus. Harlemius. Heggus. Herlini *Iſagoge Analytica*, 3. part. in 8r. Bernæ, 1608. Helpidius. Hieronymi *de Locis & nomin Hebr.* Himmelius. Hofmeiſterus. Holkoti *Allegoriæ.* Hottingeri *Theſaur. Philolog.* in 4to. Tiguri, A. C. 1659. Huetii *de claris Interpretibus S. Script.* in 4to. Hugo. Hulſii *Nomenclator*, in 8r. Bredæ, A. C. 1650. Jacobus. Illyrici *Clavis*, in fol. Baſileæ, A. C. 1567, 1628. Joachimi *Concordantia*, in 4to. Venet. A.C. 1519. Iſidorus Hiſpal. & Peluſiota. Junii *Parallela Sacra.* Juſtinianus. Kilius. Lanſelius. à Lapide *Commentaria.* Lauretus. Leigh *Critica ſacra*, in fol. Londini, A. C. 1662. Lemnichius. Lemnius. Loſſius Luppius. Luſcinius. Lyrani *Gloſſa ordin.* in fol. 6. Vol. Baſileæ, A. C. 1501. Mailroſius. Maldonatus. Mammotreptus. Maria. Mariana. Marlorati *Theſaurus Locorum Comm.* in fol. A. C. 1624. &c. Marinarius. Martinii *Hypotheſes Theol.* in fol. Salmanticæ, A. C. 1563 Matthiæ Martinii *Memoriale Bibl.* in 12. Francof. ad Oderam, A. C. 1618. Matheſius. Menochius. Medi *Diatribe*, in 4to. Londini, A. C. 1642. Mettingerus. Montani *Apparatus.* Morinus. Mori *Exercitationes*, Genevæ, in 4to. Nannius. Nierembergius. Novatinus. Novocampianus. Oleaſter. Oomlelius. Origenis *Philocalia.* Oſiander Andr. & Lucas de Padua. Pagninus. Palladius. Paludanus. Panvinius. Paræus in 3. Vol. in fol. Francof. A. C. 1647. Parez. Patherius. de Payva. Pellicani *Commentaria Cathol.* 3. tom. in fol. A. C. 1533. Peregrinus. Perionius. Perkinſi *Harmonia*, in 4to. Genevæ. Petraſancta. Pflacheri *Analyſis typica*, in fol. Baſileæ, A. C. 1587. 1606. in 4to. Londini. Pineda. Pinto. Piſcatoris *Comment.* Herbornæ, A. C. 1646. Placo. Placus. Polyandri *Harmoniæ.* Pometius. Pontanus. Prætorius. Peynneti *Comment.* in fol. Francof. A. C. 1668. Pulſictus. Quiſtorpii *Annotationes*, in 4to. Roſtochii, A. C. 1648. Rabanus. Rabus. de Rampelogis. Ravanelli *Bibliotheca Sacra*, in fol. 2. Volum. Genevæ. Regius. Reneccius. Reudenius. del Rio. Rivetus. de la Roa. Robertſius. Robinſoni *Lapis ad altare.*, in 8r. Londini, A. C. 1656. Rueus. Ruiſius. Rupertus. Ruthenus. Sà. Sachſius. Salmeron. Salzedi. Sarcerius. Scharpius. Scherzii *Animadverſiones Iſagogicæ*, in 12. Leidæ, A. C. 1655. Schickardus, Schindlerus. Schwebelius. Scrarius. Serpenſis. Sibelius. Simondus. Simpſonus. Sixtus Senenſ. Speranza. Stephanus. Strabus. Sturmius. Szegedini *Tabulæ Analyt.* in fol. Scaphuſiæ, A. C. 1595. Tarnovii *Exercitationes*, in 4to. Roſtochii, A. C. 1622. de Tena *Iſagoge*, A. C. 1620. Thaddæus. Theodoretus, Theodorus. Theſaurus. Thyræus. Tilemannus. Tirini *Commentarii.* 3. Vol. in fol. Antverpiæ, A. C. 1645. Tornielius. Toſſani *Index locupletiſſ. in.* fol. Hannoveræ, A. C. 1624. Turnerus. Valeſius. Venetus. Victor. Vio. Vitus. Urſini *Exegeſis.* Uſſerii *Annales*, in fol. Londini, A. C. 1650. 1654. Waltheri *Harmonia*, in 4to. Norimberg. A. C. 1654. Weberi *Scrutinium*, in 8r. Gieſſæ, A. C. 1614. Weltheneri *Phraſes & Tropi*, in fol. Baſileæ, A. C. 1551. Wittichii *Diſſertationes*, in 12. Amſtelod. A. C. 1653. Wowerii, *Syntagma de Græc. & Lat. Interpretatione Bibliorum* in 8r. Hamburg. A. C. 1618. Zanchius. de Zamora. Zehneri *Adagia & Similitudines*, in 4to. Lipſiæ, A. C. 1601. 1603. Zenonis Veron. *Sermones*, Prætereà ſeorſim in *Vetus Teſtam.* extant:

Ex Hebræis, Rabbi Abraham Aben Eſra. Rabbi David Kimchi. Rabbi Levi ben Gerſon. Rabbi Salomo ben Melech. Rabbi Salomo Jarchi, aliàs Raſchi. Rabbi Simeonis *Jalkuth*, &c.

Ex Chriſtianis: Abrami *Pharus Vet. Teſt.* in fol. Pariſiis, A.C. 1648, Alcaſaris *Commentaria*, in fol. Lugdun. A.C. 1631. Amamæ *Antibarbarus Bibl.* in 8r. Amſtelod. A. C. 1628. Ambroſius. Backmeiſteri *Explicatio typorum* in 8r. Lubecæ, A. C. 1604. de Baëza. Bootii *Animadverſiones Sacræ*, in 4to. Londini, A C. 1644. Bruno. Buxtorfius. Caninius. Caraffa. Capellus. Chryſoſtomi *Homiliæ.* Cooperi *Expoſitio.* Crameri *Schola Prophetica.* Cyrilli *Interpretatio Anagogica.* Druſii *Fragmenta Vet. Interpr.* Item *Parallela Sacra*, in 4to. Franekeræ, A. C. 1618. 1581. Epiphanius. de Eſcalante. Fabricii *Partitiones Cod. Hebr.* in 8r. Witteberg. A. C. 1626. Fernandius. Fortius. Freculphi *Hiſtoria Univ.* Galatini *Enodatio locorum difficil.* Galeſinii *Comment.* Rom. A. C. 1586. Helvici *Vindicatio locor.* in 8r. Gieſſæ, A. C. 1620. Hibernici *Flores*, in 12. Colon. A. C. 1631. Hilleſemii *Antiquitates Sacræ*, in 8r. Antverp. A. C. 1577. Hunnii *Epitome Bibl.* in 8r. Witeberg. A. C. 1603. Janſenii *Canticorum Paraphraſis*, Lovan. A. C. 1586. Leuſden *Philologus Hebræus*, in 4to. Ultrajecti, 1657. Loniceri *Συναθροισις figurarum*, &c. Francof A. C. 1560. Muſculus. Meuſchii *Chronologia* in 4to. Spiræ, A. C. 1612. Munſteri *Annotationes.* Nobilius. de Padua. Pampolitanus. Philippi *Chronol. V. Teſt.* in 4to. Colon. A.C. 1637. Philo Judæus. Polani *Exegeſis Analyt. Vaticiniorum*, in 8r. Baſileæ, A. C. 1615. Regii *Collectio Prophetiarum V. Teſt.* in fol. Norimb. A. C. 1562. Richardſoni *Obſervationes ſelectæ*, Angl. in fol. Londini, A. C. 1655. del Rio. Saliani *Annales V. Teſt.* 3. Vol. in fol. Pariſiis, A. C. 1624. Samerius. Scotani *Bibliotheca Hiſt. ſacra Vet. Teſt.* tom. 2. in fol. Franequeræ, A. C. 1661. Selneccerus. Spangenbergius. Stenus. Steuchi *Recognitio Vet. Teſt. ad veritatem Hebr.* in 4to. Venetiis, A. C. 1617. Szentkirali *Vindicatio locorum*, in 8r. Hanoviæ. A. C. 1620. Theodoretus. Vatabli *Annotationes*, in fol. Pariſ. Victor. Uſſerii *Annales V. Teſt.* fol. Londin. A. C. 1650. Worthingtoni *Annotationes*, tom. 2. Duaci, A. C. 1609. Waſeri *de Nummis antiquis, & menſuris Hebr.* in 4to. Tiguri, A. C. 1605. Vide Crowæi *Elenchum.*

In *Novum Teſtam.* in univerſum extant: Alardi *Pathologia ſacra N. Teſt.* in 12. Alulphi *Gregorianum*, in 4to. Argentinæ. A. C. 1516. de Aquino, *in Nov. Teſt.* in fol. Pariſ. A. C. 1640. Aretii *Commentarii*, 3. Vol. in fol. Bernæ, A. C. 1607. Bedæ *Expoſitiones.* Benedicti *Obſervationes*, in 8r. Colon. 1564. Betulcji *Symphonia*, in fol. Baſileæ, A. C. 1546. Bezæ *Annotationes*, 2. part. in fol. Cantabrig. A. C. 1642. &c. Brenius. Bridges *Hexametri*, in 8r. Londini, A. C. 1604. Bullingerus. Camerarii *Notatio figurar.* Græc. Lat in 2. Vol. in 4to. Lipſiæ, A. C. 1573. Cameronis *Prælectiones*, 3. tom. in 4to. Salmurii, A. C. 1628. Caninii *Diſquiſitiones*, in 8r. Francof. A. C. 1602. Capelli *Obſervat.* in 4to. Amſtelodami, A. C. 1657. & *Spicilegium:* Ibid. Cartwrighti *Commentaria Practica*, 3. Vol A. C. 1630. Clarii *Scholia*, in 8r. Antverp. A. C. 1543. Coſterus. Chryſoſt. *Expoſitio.* Crellii Socin. *Commentar.* Ceineſii *Analyſis.* Croji *Obſervation. ſacræ & Hiſt.* in 4to. Genevæ, A. C. 1644. Dinſii *Præterita.* Epiſcopii quædam. Eraſmi *Paraphraſes.* Fabri *Commentarii Initiatorii.* Gagneji *Scholia* in 8r. Pariſiis, A. C. 1631. Gatakeri *Diſſertatio.* Gorranus. Grotii *Annotationes.* Gualteri *Homiliæ.* Gualtperii *Sylloge Vocum exoticarum*, 2. part. in 8r. Hamburg. A. C. 1608. Hammondi *Annotationes*, in fol. Londini, A. C. 1659. Haymo. Heinſii *Exercitat. & Ariſtarchus ſacer.* Heshuſius. Illyrici *Gloſſa compendioſa*, in fol. Baſileæ, A. C. 1570. de Lapide. Leigh *Annotationes Philolog. & Theol.* in fol. Lond. A.C. 1650. Lightfooti *Horæ Hebraic.* Leuſd. Lorichius. Mahuſii *Epitome.* Marlorati *Expoſit. Eccleſ.* in fol. A.C. 1570. & 1620.

Matheſii *Verſio vulgata Nov. Teſt. correcta ad normam libri Concordiæ*, in 4to. A.C. 1611. Montanus. Nortoni *Animadverſiones Paradoxæ Orthod.* in 8. Londin. A.C. 1659. de la Nuza *Tractatus Evangelici*, 2. tom. in 8. Venetiis, A.C. 1630. Obenhemii, *Locorum pugnantium expoſitio*. Origenes. Paulutii *Annotationes*. Pſochenii *Diatribe*, in 12. Amſtelod. A.C. 1629. Piſcator. in fol. 2. Volum. Herbornæ, A.C. 1621. Revii *in Vallæ Annotationes*, Salmeronis *Comment.* inter opera. Schotti *Adagialia ſacra*, in 4to. Antverp. A.C. 1629. Stephani *Annotationes marginales*, Strigelii Ὑπομνήματα, in 4to. Lipſiæ, A.C. 1565. Theodori *Annotationes compendiariæ*, in 4to. Francof. 1545. Thyræi *Apparitiones divinæ*, lib. 3. in 4to. Colon. A.C. 1625. Toſſani 2. Volum. in 4to. Hannoviæ, A.C. 1604. Troſtii *N. Teſt. Syr. cum var. lectionibus*. Vallæ *Annotationes*. Walæi *Commen. Philolog.* Zegerii *Caſtigationes*, in 8. Colon. A.C. 1555.. Vide Crowæi *Elenchum*, Ut & hoc addam: *Vetus* totum rejecerunt Marcionitæ, Manes, Cerdo, Agapius, Bogomili, Simoniani, Cajani, Archontici, Apellitæ, alii, *Pentateuchum* ſolum admiſerunt Samaritani, & Sadducæorum quidam: *Leviticum*, *Joſuam* aliosque inutiles cenſuerunt nonnulli, apud Chryſoſt. *Hom.* 31. *in ad Rom. Danielem*, aliqui Judæorum, apud Theodoretum, *præf. in eum. Novum* totum repudiarunt iterum Bogomili, Nepos &c. *Evangelia* corrupit Tatianus: ſolô Matthæi utebantur Ebionitæ & Cerinthus: ſolô *Lucæ* Marcion: *Joannis* rejecerunt & Ἄλογοι *Acta*, Severiani & Encratitæ: *Pauli Epiſtolas*, iidem cum Cerinthianis & Elceſæis· Aliorum *Epiſtolas*, ut & *Apocalypſin*, non pauci, ut videre eſt apud Cl. Suicerum *Theſauro Eccl.* paſſim, inprimis voce Γραφή.

ſuper TESTIBUS Aptinis Herculi juratum, docet Pauſan. ſicque fœdus factum cum Nelei liberis. *l.* 4. Cujus juramenti inde ſolemnis omnibus Athletis, eorum parentibus, fratribus, Gymnaſiarchis, ad Olympiacos Ludos ritè faciendos, idem meminit, *l.* 5. Vide Caſpar. Barthium *ad Papinium*, *Theb. l.* 5. *v.* 329. ubi de variis Veterum juramentis: uti de *Teſticulis victimarum* inter alia, Diis offerri ſolitis, Clem. *l.* 7. *Strom.* & Arnob. *l.* 7. Hebræis agnus, qui caſtratur, ut ex eo vervex fiat, quatuor nominibus appellatur כתות *contuſus*, נתוק *avulſus*, מעוך *compreſſus*, & כרות *exciſus*, i.e. cui *teſticuli contuſi*, vel *avulſi*, vel *compreſſi* vel *exciſi* ſunt. Tot enim modis caſtratio ejus, ut & capri ac vituli, de quibus vide Ariſtotelem, *Hiſtor. Anim. l.* 9. *c.* 50. ex Magone Columellam, *l.* 7. *c.* 25. Palladium, *l.* 6. *c.* 7. & Sotionem *in Geoponicis*, peragitur: inde ad nobilius animalium genus hominum ſævitiâ more translatô, uti ſuprà vidimus non unô locô. Quibus 4. vocabulis Hebræorum examuſſim reſpondent Græcorum hæc, θλαδίας, σπάδων, θλιβίας, & τομίας, ſeu εὐνουχίας. Vide Levit. c. 22. *v.* 22, 23, 24. ubi de duodecim vitiis, quæ animal ab Altari, quô minùs in eo offerretur, excludebant, agitur. Sed & in ſacris ſuis Græci ac Romani accuratè obſervabant, ut hoſtiæ lectæ & eximiæ eſſent, neque claudæ nec vitioſæ: An verò & caſtratas illis offerre fuerit nefas, non adeò liquet: certè ubi de victimarum probatione Plinius agit, *l.* 8. *c.* 45. & 47. hujus rei disertè non meminit. Interim, uti Eunuchos à ſacra congregatione excludit Deus Deuter. *c.* 23. *v.* 1. ſic in *Eunucho* Luciani, Diocles aſſerit, Eunuchos non ſolùm à Philoſophia ejuſque præmiis, ἀλλὰ ἢ ἱερῶν αὐτῶν καὶ περιῤῥαντηρίων, καὶ τῶν κοινῶν ἁπάντων συλλόγων, *ſed & ab ipſis ſacris, & aſpergillis, & publicis omnibus cœtibus* excludendos eſſe. Unde de hoc hominum genere Claudian. *in Eutropium*, *l.* 1. *v.* 330.

Hi nullas meriti vittas, ſemperque profani &c.

Vide Bochart. *Hierozoici Part. prior l.* 2. *c.* 46. De *ſuſpenſione per teſtes*, inter ſupplicia Martyrum, nonnunquam adhibitâ, ut de Didymo apud veteres, de Waldenſibus apud recentiores Scriptores, legimus, alibi. In *Statutis* Synodalibus Nicolai Epiſcopi Andegav. A.C. 1163. ubi legitur, *Prohibemus ſingulis Sacerdotibus Parochialibus, ne ipſi Parochianis ſuis die Paſchatis teſtes, ſeu hoſtias locô panis benedicti miniſtrent, ne ex ejus miniſtratione, ſeu receptione erubeſcentiam excitare videantur, ſed panem benedictum faciant, ſicut aliis diebus Dominicis fieri conſuevit*: Car. du Freſne, *fortè*, inquit, *intelliguntur panuculi ſeu oblatæ in teſticulorum figuram formatæ, quas in hoc Feſto Paſchali, locô panis benedicti, dabant*, in *Gloſſar.* &c

TESTIMONIALES, in *l.* 8. Cod. Theodoſ. *de Honorariis codicill. Teſtimonialibus dignitatem adipiſci*; diplomata ſunt vel epiſtolæ, quæ à Principibus concedebantur iis, *qui militiam ſub armorum labore exegerunt*, ut ſic, in emeritæ militiæ præmium, in Protectorum, Præpoſitorum, vel Tribunorum ordinem aſcriberentur. Vide Jac. Gothofredum *ad eund. Cod. tit. de Teſtimoniali ex Tribunis & Protector.* Apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ *Teſtimoniales* dicuntur Diaconi Aſſiſtentes, qui videl. aſſiſtebant Epiſcopis, ut eorum vitæ ac converſationis *teſtimonium*, cùm opus eſſet, perhiberent, uti legas apud Macros Fratres in *Hierolex.* qui moris hujus originem à Symmachi Epiſcopi Romani ætate, imò altiùs arceſſunt.

TESTIS, Iſidoro, *à quo quæritur veritas in judicio, quem quiſque ante judicium ſibi placitis alligat, ne ei ſit poſteà liberum, aut diſſimulare aut ſubtrahere ſe*: *Unde alligatus* quoque Cicer. *l.* 2. *ad Q. Fratr. Ep.* 3. *Nerius index edidit ad alligatos, Cn. Lentulum & C. Cornelium.* Erant illi homines liberi, de quorum conditione vide Calliſtratum *ff. de Teſtibus*, & quæ ibi Arcadius ac Papinianus. De iis verò, qui teſtimonium dicere non potuerunt, vide A. Gellium, *l.* 15. *c.* 13. Qui idem, *omnium fœminarum unam Tarratiam virginem Veſtalem lege ſuper ea ad Populum latâ teſtabilem* (idoneam ad teſtimonium dicendum) *factam eſſe*, refert, *l.* 6. *c.* 7. Teſtimonium autem alii illorum ſpontè dicebant, alii inviti; quibus lex jubebat ut teſtimonium denuntiaretur ab Accuſatore, qui uti eorum teſtimoniô cupiebat. Val. Max. *l.* 8. *c.* 1. & Cicero *in Verrem*, *Non putâſti me in hanc rem tuis familiariſſimis teſtimonia denuntiaturum.* In quibus cauſis verò invitis teſtimonium denuntiari non potuerit, oſtendit Lex Julia publicorum Judiciorum, de qua *ſuprà*. Et de his *Teſtibus*, ſi teſtimonium dicere reſpuiſſent, ſic ſcriptum reperitur in *XII. Tabb. Cui teſtimonium defuerit, is tertiis diebus ob portam obvagulatum ito.* i.e. ſi quis, cui teſtimonium denuntiatum ſit, ipſum teſtimonium deſeruerit, tum ad ædes ejus, ad dicendum convitium, ito. In interrogando *Teſte* ſummam induſtriæ laudem fuiſſe poſitam, diſcimus ex Quintiliano, *Inſtitut. orator. l.* 5. *c.* 7. ubi de tota ratione interrogandorum ab utraque parte *Teſtium* pluribus ac ſubtiliùs agit. Vide quoque Ciceronem *pro Flacco*. Formula interrogandi fuit: *Quæro de te, arbitrerisne?* Cui reſpondebant *Teſtes* jurati. *Arbitror*, Aſconius. *Religione huc adducti Teſtes* à Cicerone dicuntur, quia illi jurati produci ſolebant, non ſolum, ne falſa dicerent, verùm etiam, ne quæ vera eſſent, tacerent, Cicer. *in Lucullo*. Cœterum interrogatio hæc ipſam accuſationem præceſſit, id quod tùm aliis legibus cautum eſt, tum Pompejâ, de vi. Vide *ſuô locô*. Aliæ tamen leges, poſt cauſam actam, *Teſtes* dari voluerunt, ut Lege Corneliâ *de repetundis*, *in Verr.* Addit Quintilianus, aut à præſentibus teſtimonia dicta, aut per tabulas ſimpliciorem fuiſſe contra tabulas pugnam: Et adjicit, ſæpe contigiſſe, ut teſtes laudare opus eſſet, cujus rei ratio ex artificio Oratorio repetenda. Vide Joh. Roſin. *Antiq. Rom. l* 9. *c.* 21. Apud Hebræos duo vel tres *Teſtes*, ad probandum requirebantur; duo autem ad minimum, Deuteron. *c.* 19. *v.* 15. Hi in cauſa capitis, poſt ſententiam latam, unà cum Judicibus manu impoſitâ condemnati hominis capiti, dicebant: *Sanguis tuus ſuper caput tuum.* Quò reſpicientes Judæi, clamabant: *Sanguis ejus* (Chriſti) *ſuper nos & ſuper filios noſtros.* Matth. *c.* 27 *v.* 25. Cum dein ad ſolum ſupplicii deducebatur, ante eum incedens Præco publicus altâ voce clamabat. N. N. *ad mortem ducitur, ob commiſſum tale vel tale crimen, in hoc vel illo loco, hôc vel illo tempore, cujus rei* Teſtes *ſunt N. N. Quod ſi quis noverit miſero homini futurum utile, proferat*, Moſes Kotſenſis *in Sanhedrin*. In ipſo ſupplicio primi manum admovebant *Teſtes*, & cùm reus e.g. lapidandus erat, primum in eum lapidem conjiciebant ex lege Deuteron. *c.* 17. *v.* 7. *Manus Teſtium primùm eſto contra eum, & morte afficiant eum, poſteà verò manus totius populi* &c. At ſi quis falſum dixiſſet *Teſtimonium*, quô pœnæ genere affectus fuerit, videndum. Et Carolus quidem Magnus *Capitular. l.* 3. *c.* 41. ſimpliciter, *Falſi teſtes, ut non reperiantur*, edixit: eademque præſcripſit Synodus Bavarica, *p.* 146. Sed cùm in id flagitii nimis proclives ſint plurimi, apud varias gentes varia illis ſupplicia deſtinata ſunt. *Cappadoces enim*, verba ſunt Pſeudocornuti *ad A. Perſium Sat.* 6. *v.* 77. *dicebantur habere naturale ſtudium ad falſa teſtimonia dicenda; qui poſtea nutriti in tormentis à pueritia, equuleum ſibi facere dicuntur, ut in eo ſe invicem torqueant, cumque in pœna perdurare apti ſunt, ad falſa teſtimonia ſe bene venundent.* Similiter non incelebris hodie Europæ gens eſt, quæ vili mercede conduci ſe patitur, ad idem faciendum, ut de aliis nil dicam; de quibus verè uſurpes illud Juvenalis, *Sat.* 14. *v.* 218. & 219.

Falſus *erit* Teſtis, *vendet perjuria ſumma*
Exiguâ, Cereris tangens aramque pedemque.

Apud Hebræos itaque talibus Talionis pœna irrogabatur, Deuteron. *c.* 19. *v.* 19. *Omnino facietis ei*, (qui falſum teſtatus fuerit contra fratrem ſuum) *quemadmodum molitus fuerat facere fratri ſuo: ut tollas malum è medio tui.* Ægyptii capite plectebant. Diodor. Sic. *Biblioth. l.* 1. *c.* 3. Lydi, tanquam ſocietate ſuâ indignos, vendebant, Melchior Junius, *Quæſtionum Politicarum tom.* 3. *qu.* 98. Indi, quàm graviter in eos animadverterint, docet Strabo, *l.* 15. De Romanis vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 26. *cum Paralipomenis* Thomæ Dempſteri. Addo ſaltem, apud Hebræos decem fuiſſe hominum genera, qui *in teſtimonium* à Synedriis neutiquam recipiebantur: *Fœminas*, *Servos*, *Minores*, *Fatuos*, *Surdos*, *Mutoſque*, *Cœcos*, *Impios*, *Impudentiores*, *Propinquos*, & *Perjurii falſique ante convictos*, de quibus ut & *Teſtium falſorum* pœna, vide Jo. Seldenum *de Synedriis veter. Hebr. l.* 2. *c.* 13. §. 11. de accurato verò *Teſtium* in eadem gente examine, *ibid.* Indico ſaltem breviter rationes, ob quas Magiſtri hæc hominum genera ad teſtimonium perhibendum velint eſſe inidonea. Et quidem *Fœminas* arcent, quòd ubi teſtes in Lege ſacra deſignantur: maſculinè ſemper, nunquam verò proferantur fœmininè, vide Numer. *c.* 35. *v.* 30. Deuter. *c.* 17. *v.* 6. & *c.* 19. *v.* 15. *Servos*, quia *fratris* nomen iis non competat, quod adhibetur in hac materia Deuteron. *c.* 19. *v.* 19. *Minores*, quia dicatur, & *ſtabunt bini viri* aut *vir uterque* &c. ubi de *Teſtibus* agitur. Nec tamen majores admitti volebant, ſine ætatis integræ ſignis, nec inſuper illos, niſi rerum agendarum ſcientiores eſſent, ad teſtimonium de fundo aut prædiis, ſed tantùm in cauſis rerum mobilium. *Fatuum*, juxta Legem excludi ajunt, *quoniam non ſit filius Præceptorum*. *Surdum* porrò *Mutumve* velut fatuum cenſebant. *Cœcum* (de utroque oculo intellige) noluere admitti, quia in Lege habeatur, *& teſtis fuerit, aut viderit* &c. *Impium*, quia legatur, *non pones manum tuam cum impio, ut ſit teſtis iniquus*, Exodi *c.* 23. *v.* 1. Impii autem nomine intelligunt quemque reum facinoris alicujus, ſive capitaliter, ſive verberum pœnâ plectendi. *Impudentiores* ob eandem rationem arcent, uti viſum ſuprà, in hac voce. *Propinquos* item, nempe paternô ſanguine conjunctos. Maritus quoque & uxori in teſtium recipiendorum jure, velut pro una perſona, ita habebantur, ut ſi alteruter inidoneus eſſet, utrique pariter eſſent inidonei. Et quidem hos excluſos ajunt, quod affectu facilè abripi poſſent in tranſverſum, &c. Præterea Pontifex Maxim. non obligabatur in teſtimonium, niſi tantùm pro cauſa Regis Iſraëlis, uti habet Majemonides, *Tract. Atdoth* c. 1. §. 3. & c. 11. §. 9. Vide quoque *Gemaram* Babyloniam *ad tit. Sanhedrin. c.* 2. *fol.* 18. 2. &c. Nec omittendum, quod *Claſſici teſtes* Romanis dicti ſunt, *qui ſignandis teſtamentis adhibebantur*, *Feſt.* aliàs *Signatores* quoque & *Obſignatores* appellati, ſeptem numerô, vide ſuprà. Apud Scriptores Eccleſiaſticos *Teſtes Synodales* teſtes ſunt publicè recepti à *Synodo* & probati, qui velut cuſtodes & ſpeculatores erant eorum, quæ in Eccleſia fiebant, vel contra Synodi decreta decernebantur gerebanturque, Græcis Παραφύλακες nominati, ut notavit Jac. Cujacius *ad cap. ſeptim. de Teſtibus cog.* Ii. qui in quacunque parœcia eligebantur, adhibitô ſuper 4. Evangelia vel Martyrum reliquias

quias juramentô, ut omnia, quæ contra fidem fierent, obſervarent ac inquirerent, *Juratores Synodi* etiam dicti, Car. du Freſne *in Gloſſario*, qui idem in *Chartis* Angliæ Regum, quibus ſolus Rex ſubſcribit. *Teſte me ipſô* vel *Teſte Rege*, formulam eſſe uſitatam, Pio II. olim ſugillatam *Commentar. ſuorum l.* 3. ubi de mandato Henrici VI. alibi obſervat &c.

TESTON, nummi genus, quod 18. denarios valebat olim apud Anglos; æreum autem & argentô delibatum ſub Henrico VIII. ad 12. Eduardi VI. poſtmodum principatu ad 9. denarios contractum eſt. Tandem, quale hodieque permanet, ad ſex pervenit, ſed hoc optimi argenti. In Francia idem nummo nomeo, qui ſub Franciſco I. 10. ſol. aliquot denar. valens habebat utplurimum expreſſam imaginem Regis, aut provinciæ, orbiſque in qua cuſus, ab una parte; ab altera ejus inſignia: ſub Henrico verò II. imaginem Regis, cum lemmate: HENRICUS II. DEI GRATIA FRANCORUM REX, in uno; in altero latere. 3. lilia in ſcuto coronato, cum verbis, CHRISTUS. VINCIT. REGNAT. IMPERAT. Aſcendit poſteà ad 14. ſol. ſub Carolo IX. & in poſtica parte ad latus 3. illorum duplex præferebat C. cum Inſcr. SIT NOMEN DOMINI BENEDICTUM; uni geminum H. ſub Henrico III. extera prioribus ſimilis. Sub Henrico IV. dein inprimis frequens, & Ludov. XIII. 19. ſol. cum dimidio valuit, donec in uſu eſſe deſiit A. C. 1641. Richelietus *Diction.* Vide quoque Car. du Freſne *Syntagm. de Monetis Francicis argent.* quod *Gloſſar.* ſuo inſeruit voce *Moneta*, ut & ſuprà in voce *Capito*, German. *Kopffſtuk.* namque & alibi locorum ejuſmodi monetam; adhiberi conſueviſſe, notum.

TESTREBANTUM, vulgò *Teyſterbant*, quaſi Toxandriæ limes, ut vult Wendelinus Belga, qui regionum limites ac confinia linguâ patria *Bant* vocari prodidit. Comitatus fuit, in diviſione regni Lotharii A. C. 870. facta, memoratus; Batuæ *Betuwe*, ſeu Comitatui Batavorum proximus, ſub proprio antiquitùs Comite. In eo fuiſſe Doreſtadum, i. e. Batavodurum, vulgò dictum vicum Duroſtate *Wyck de Duerſtede*, item oppidum Heuſdani Tranſmoſanum, referunt. Quidam Ducatus Brabantiæ faciunt portionem. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TESTUDO, Hebr. גל, *gal*, à *teſtæ* forma, quæ ferè eſt orbicularis. Græcè χελώνη. Arab. *ſulachphia*, quaſi cortice vel putamine latens; & in ſpecie mas, *gailam*, à libidine. Terreſtris enim teſtudo, ζῶον λαγνίστατον· αὐτὸς γε ἄῤῥην· ἡ μὲν θήλεια ἄκουσα, *animal eſt ſalaciſſimum; illius mas ſcilicet, fœmina enim nonniſi invita coit*, qua de re vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 4. *c.* 8. Carnes earum *ſuffitionibus, propriæ magiciſque artibus refutandis*, &c. Plinius, *l.* 32. *c.* 4. ubi de omnibus *teſtudinum* generibus, *terreſtribus*, *marinis*, *lutariis & quæ in dulci aqua vivunt*, complura habet. De marina inprimis porrò dicam: inter præcipua illa Veterum luxuriæ inſtrumenta fuit; primùm quidem in Oriente: Inde Romanis Græciſque ad lectos, repoſitoria & ſimilia olim adhibita. Plin. *l.* 9. *c.* 11. *Teſtudinum putamina ſecari in laminas, lectoſque & repoſitoria his veſtire, Carbilius Pollio inſtituit, prodigi & ſagacis ad luxuriæ inſtrumenta ingenii.* Quem luxum ſuô ævô fuiſſe, docet Philo Judæus ad Tiberium Imperatorem legatus, Τρίκλινα καὶ στιβάδια χελώνης ἢ ἐλέφαντος κατεσκευασμένα, καὶ τιμαλφεστέρας ὕλης ἃν τὰ πλεῖστα λιθοκόλλητα, *Triclinares lecti & ſtibadia teſtudine aut ebore adornata, & meliore etiam materia atque ea pleraque gemmata.* *Clemens* Alexandrinus χελώνας ποικιλομένας κοίτας, *Teſtudine variegatos lectos* hinc dixit. Sic enim menſarum fulcra eburnea eſſent, laminis putaminum teſtudineorum minutim ſectis obducebantur cooperiebanturque. Inſerebatur autem & purô lignô *Teſtudo* ſecta, ut ex utroque velut unum corpus affabrè fieret. Lucian. *in Aſino*, κλίνη ἦν μεγάλη ἀπὸ χελώνης Ἰνδικῆς, *Lectica erat magna ex teſtudine Indica.* Nempe probata inprimis in hos uſus longè advecta & è maximè diſſitis petita regionibus. Hinc *Lecti Indicâ teſtudine pellucidi*, quoque Appulejus meminit *Metamorph. l.* 10. & vetus Schol. Juvenalis *ad Sat.* 11. *v.* 94. *& ſeqq.*

> *Qualis in Oceani fluctu* Teſtudo *nataret,*
> *Clarum Trojugenis factura, ac nobile fulcrum,*
> *Sed nudô latere & parvis frons ærea lectis*
> *Vile coronati caput oſtendebat aſelli,*
> *Ad quod laſcivi ludebant ruris alumni,*

Ut lectum, ait, *teſtudinem haberet. Lectos namque antiqui Teſtudine Oceani ornabant* Unde gravis querela Senecæ de *Benefic. l.* 7. *c.* 9. *Video elaboratam ſcrupuloſâ diſtinctione* Teſtudinem *& fœdiſſimorum pigerrimorumque animalium teſtas, ingentibus pretiis emtas, in quibus ipſa, quæ placet, varietas ſubditis medicamentis in ſimilitudinem veri coloratur.* Ubi, quod de *Medicamentis*, egregiè illuſtratur è Plinio *l.* 16. *c.* 43. *Excogitatæ ſunt & ligni bracteæ, nec ſatis; cœpêre tingi animalium cornua, dentes ſecari: lignumque ebore diſtingui: mox operiri placuit deinde materiam & in mari quæri.* Teſtudo *in hoc ſecta. Nuperque portentoſis ingeniis principatu Neronis inventum, ut pigmentis perderet ſe, pluriſque veniret, imitata lignum* Nempe ut luxuriæ faſtidio ſubveniretur, poſtquam verò ejus colore laſſata eſt, *teſtudinem* terebinthi vel citri vel aceris colore pingere cœpêre, ſicque eam in lignum quâ pote transformare. Unde pergit idem, *Sic lectis pretia quæruntur, ſic terebinthum vinci juvat, ſic citrum pretioſius fieri*, apud quem locum vide egregiam *Exercitationem* Salmaſii *ad Solin. p.* 416. & 417. ut & 1189. ubi inter alia *teſtudinum* piſcationem, tam in Æthiopia, quàm India celebrem, & ex utroque latere Romanis allatas fuiſſe, ex *l.* 16. *ff. de Public.* ubi *Æthiopicæ* & *Indicæ teſtudinis* mentio; inſuper oculum Indicæ teſtudinis, *chelonitæ* nomine, in gemmis numerari Plinio, docet. Sed & ad excaldationes puerilesdatas *teſtudines*, diſcimus ex Capitolini *Albino*, *c.* 5. &c. Martialis, *l.* 12. *Epigr.* 67. *v.* 5.

> *Gemmantes, primâ fulgent* Teſtudine *lecti*
> *Et Mauruſiaci pondera rara citri.*

Ac *l.* 9. *Epigr.* 60. *v.* 9.

> *Et teſtudineum menſas quater Hexaclinon,*
> *Ingemuit citro non ſatis eſſe ſuo.*

Vide Thomam Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. l.* 5. *c.* 26. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 48. Alios. Ut & hoc addam, carne *teſtudinum* veſci, & teſtas earum, ædium locô, inhabitare, cymbarumque adhibere vice, Chelonophagi leguntur, de quibus vide ſuô locô. Quam in rem faciunt verba Georg. de Sepibus *in Muſæo Kirch. c.* 26. *Teſtudo Marina, animal tardigradum, viſu horridum, cætera animal innoxium, imò inter menſarum delitias connumeratum, putamine robuſtiſſimô ita contectum eſt, ut plauſtrum etiam ſupervehens ſuſtinere poſſit. Quatuor ejus pedes, cute ſquamoſâ contecti, ungues habent acuminatos, & verſus terram ſic arcuatos, ut alterutris, dum ſe tanquam uncinis ſolo aſtringit, versùs terram fixis, protrahat. Cujuſmodi Teſtudinum exuvias ſeu teſtas, magnitudine bipalmares, Kircherianum Muſæum habet; quarum 4 tantæ ſunt capacitatis, ut qualibet earum pro clypeo eſſe poſſit. Braſilia littus tam grandes habet, ut referant nonnulli, unam ſolam hominibus* 80. *lautam cœnam ſuppeditare poſſe. In Mari verò Indico reperiri, quæ accolis cymbarum, item domiciliorum, vicem ſuſtineant.* Ubi quod de magnitudine habet, confirmat Auctor Anonymus *Sinæ & Eur.* in Quantonia provinc. Sinici Imperii ad *Hocichen* mare adeò magnas teſtudines, ut longè aſpectantibus ſcopuli eſſe videantur, nutrire, referens *c.* 41. ubi in Huquania provinc. ejuſdem Imperii, etiam parvas, quæ magnitudinem aviculæ quandoque vix ſuperent, ſed adeò pulchras, ut proin domi paſſim voluptatis ergò alantur, reperiri, addit. Vide quoque Jo. Bapt. Tavernier, *Royaume de Tunquin*, *c.* 3. ubi inter Tunquinenſes & Cochinenſes non minùs de *Teſtudinum*, quàm inter Batavos & Anglos, de Harengarum piſcatione, lites ac bella perpetuò fervere refert. Majori apud Troglodytas *Teſtudo* in honore, quibus illam pro Numine fuiſſe, diſcimus ex Plinio, *l.* 9. *c.* 10. *Troglodytæ cornigeras habent*, (Teſtudines) *ut in lyra, annexis cornibus latis, ſed mobilibus, quorum, in natando, remigiô ſe adjuvant. Celtium genus id vocatur eximiæ Teſtudinis, ſed raræ. Namque ſcopuli præacuti Chelonophagos terrent. Troglodytæ autem, ad quos adnatant, ut ſacras, adorant.* Quem tamen cultum ſymbolicum fuiſſe contendit paulo antè laudatus Voſſius *de Idolol. l. eod. c.* 51. Nec omittendum, quòd *teſtudine* olim ſignavêre Peloponneſii, unde & monetæ apud illos χελώνης nomen, de qua alibi, uti de Venere *teſtudini* inſidente à Phidia pictâ: Vide quoque ſuprà in voce *Chelonia* & *Chelonis*.

TESTUDO, ſpecies cameræ, *Hemiſphærii* inſtar referens, niſi quòd *teſtudo* ex duobus arcubus conſtet, in medio centro invicem ſe ſecantibus, hemiſphærium verò in convexo totum ſit ſphæricum, Salmaſ. *ad Solin. p.* 639. Quemadmodum rurſus *Concha*, alia cameræ ſpecies, ſphæræ quadrifariam diviſæ quartam partem, & *Fornix* hemicylindri figuram adſimilat, Idem, *p.* 1216. Fuit autem *teſtudo* Arthemonis Clazomenii inventum, teſte Pliniô, *l.* 7. *c.* 56. Sicut *Teſtudo*, celebre Muſicæ organum *dulce laborum lenimen*, ut Horatius habet, *l.* 1. *Carm. Od.* 32. *extr.* à Mercurio excogitata dicitur Servio *ad Georg. l.* 4. *v.* 464. ubi ait, *Cum regrediens Nilus in ſuos meatus varia in terris reliquiſſet animalia, relicta etiam* teſtudo *eſt. Quæ cùm putrefacta eſſet, & nervi ejus manſiſſent extenti, intra corium, percuſſa à Mercurio, ſonitum dedit, ex cujus imitatione cithara compoſita.* Idem *de lyra* refert Scholiaſtes Germanici. Nempe utraque *teſtudinem* habebat, uti patet ex pictura lyræ, inter imagines veteris Germanici *Arato* inditas, & Favonio Eulogio *in Somnium Scip.* Vide quoque ſupra in voce *Chelys*: quæ tria, *lyram*, *citharam* & *chelyn* Poëtæ unam rem faciunt, cùm volunt, Caſp. Barthius *ad Statium l.* 1. *Sylv.* 5. *v.* 4. Hujus lyræ Mercurialis teſtudinem ſeu tympanum quòd referret comarum ille ſuggeſtus, quem in mulierum cervicibus multi veter. nummi exhibent, *teſtudinis* quoque nomen accepit. Ovid. *l.* 3. *Artis*, *v.* 147.

> *Hanc decet ornari* teſtudine Cyllenæa,
> *Suſtineat ſimiles fluctibus illa ſinus.*

Vide de hoc capitis ornatu hîc paſſim, ubi de *Capillis* & *Coma*, item in voce *Collyra*, *Suggeſtus*, *Tutulus* &c. aliam vero notionem vocis ſuprà in *Targa*.

TESTUDO, in re militari tabulatum erat ex trabibus pluteiſque factum, coriiſque ac ciliciis contectum, adversùs flammam & incurrentia ſaxa, ſub qua latebant milites, qui viam turribus ac vineis muniebant, ſaxa de via removebant, ſolum æquabant, ac muros oppugnandæ Urbis tentabant, Vitruvius, *l.* 10. *c.* 20. 21. & Cæſar, *l.* 2. *Bell. Gall. c.* 6. *l.* 5. *c.* 9. 41. 42. 50. & *paſſim.* Interdum etiam ſignificat cratem ſcutorumque continuitatem, quâ ſublatis ſupra capita ſcutis protecti pedites ſagittantium nubem vitabant. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 16. Cujuſmodi *Teſtudinis* meminit Florus, *l.* 3. *c.* 10. *Quis calor in præliando militum fuerit, nullò magis exprimi poteſt, quàm quòd elatis ſuper caput ſcutis, quum ſe* Teſtudine, *Barbarus tegeret, ſuper ipſa Romani ſcuta ſalierint: Et inde in jugulos gladiis deſcendebant*, Ubi Stadius, *Teſtudo*, ait, *hôc locô militum manus eſt, quæ confertis ſuper caput ſcutis ſeſe contra impetus lapidum & telorum deſuper cadentium protegit*, vide *Lipſium Poliorcet. l.* 1. *c.* 5. Similiter reliquiæ Craſſiani exercitus, *urgentibus* (Parthorum) *telis in modum grandinis procubuêre in genua & elatis ſuper capita ſcutis, cæſorum ſpeciem præbebant, dein cùm ſe rurſus extuliſſent, miraculo fuêre*: apud eundem, *l.* 4. *c.* 10. Fiebat autem illa hôc modô: Impedimentis & levis armaturæ militibus equitibuſque in medium

dium receptis, gravis armaturæ pedites, qui oblongis & in morem tubi convexis utebantur clypeis, undique extrema claudebant, clypeoſque hoſtibus objiciebant. Cæteri, qui lata geſtabant ſcuta, in medio conſerti, ea ſupra ſe & reliquos extollebant, ut denſitate ordinum à telis deſuper labentibus protegerentur: Huic itaque *Teſtudini* nomen factum, à *teſta*, quâ cognomine animal ſe protegit, ſimilitudine. Ejuſdem uſus erat & in urbium oppugnatione, & quando a Sagittariis, ut in Flori hoc loco, circumfuſus erat exercitus. Stadius *in locum*. Sed & *Teſtudo* cuniculus ſubterraneus, quô ſenſu *cæca teſtudo*, occurrit apud Statium, *Thebaid. l.* 10. *v.* 542. ubi vetus Scholiaſtes, *Subfoſſis*, inquit, *teſtudine muris. Teſtudo enim omnis concavitas.* Vel, *quia tecti teſtudine ſuffodiebant cuniculo muros.* E' quibus priorem interpretationem probat Barthius. *Cæca* enim, ait, *teſtudo nihil aliud quam cuniculus ſubterraneus eſt, qualibus turres præcipuè ſuffodi ſolitas notum.* Vide eum *ad loc.* nec non *ad Claudianum* & *Guil. Brittonem*: adde Lipſium, ubi ſupra, *c.* 8. & quæ retro dicta, ubi de *Cuniculis*.

TETARTERON, & contractè *Tartaron*, apud Alb. Aquenſem, *Imperator* —— *de moneta, quæ dicitur* Tartaron, *modium unum exercitui illius erogavit, l.* 1. *c.* 16. alioſque *Rerum Hieroſol.* Scriptores, monetæ nomen eſt Byzantinæ, quam Græci τεταρτηρὸν vocavêre, uti Lamprid. *quartarium* dixit in *Alexandro Severo, c.* 39. *Tunc primum ſemiſſes aureorum formati ſunt: tunc etiam, quum ad tertiam partem vectigal decidiſſet, tremiſſes, dicente Alexandro, etiam quartarios futuros, quod minus non poſſet.* Ubi *quartarii* ſunt, qui quartam aurei ſolidi partem appenderent. Et quidem ad verbum τεταρτηρὸς *quartarius* eſt; nam τέταρτον *quarta* eſt *pars* & *quadrans*, aliter τετάρτη. Sed tum nondum vox Græca in uſu fuit, nec, poſtquam de nummo dici cœpit, idem valuit quod *quartarius* Lampridii. Nempe Nicephorus Phocas, *Zonara* teſte, cupiditate & avaritiâ impulſus, cum priùs aureus nummus ſextam unciæ auri partem penderet, τεταρτηρὸν formari juſſit, pondere longè leviorem & exactiones quidem graviore illô & juſti ponderis ſolidô celebrari voluit, impenſas verò & largitiones, illô quartariô cum primùm à ſe inventô & editô. Sic autem dicebatur, non quòd *quartam* unciæ partem appenderet (ſic enim major fuiſſet vetere ſolidô, qui ſextam tantùm penſabat) ſed quòd *quartam* aurei ſolidi partem ſolùm haberet in pondere; an quòd quarta ei legitimi ponderis abeſſet? Salmaſ. *ad Lamprid. d. l.* Priorem ſententiam probat Car. du Freſne, ſic tamen, ut paulo plus pependiſſe aſſerat, cùm octo ſolidi legitimi ponderis dicantur efficere 35. *ſolidos tetarterorum*, in veterib. Tabulis Conſtantinopoli ſcriptis A. C. 1064 poſt Phocæ interitum 450. apud Ughellum, Tom. 5. p. 1505. Imò prorſus diverſam ab aureis & Byzantiis nummis ſeu ſolidis hanc monetam fuiſſe firmat idem, ex Fulcherio Carnotenſ. qui exertè ſcribit *Tartarones* æreos fuiſſe, *l.* 1. *c.* 4. & Orderico Vitali, qui *quadratos ex cupro nummos* vocat, l. 10. *p.* 791. & 792. Fuêre namque ex monetarum genere, quas τετραγώνους vocat *Nov.* Juſtiniani 105. *c.* 3. *Cujuſmodi & argentei ſunt nummuli*, ait Scaliger, *quos Græci ἀσπρους vocant.* Item *tetarti* Tartarorum, quorum meminit Joſ. Barbarus, *Itiner. ad Tanaim*, quique itidem argentei ſunt, & *Iſidoroy* quoque dici poſſunt, cùm id appellationis ad monetas minutiores qualcunque videatur extenſum. Vide præfatum Auctorem *Diſſertat. de infer. ævi Numiſm. n.* 87. Repetitur & τέταρτα apud *Heſychium*. Ἑ'ντα, τρίτα, τέταρτα, νομίσματα ἀργυρᾶ, καὶ χρυσᾶ καὶ χαλκᾶ. Ad quæ verba Gronovius. *Non*, inquit, *ſingula nummorum corpora fuerunt eo nomine: & tamen nummos vel ſummulas pecuniæ ſignificant hæc vocabula: & quidem χρυσᾶ, quia ſunt partes ſolidi, qui aureus; ἀργυρᾶ, quia poſſunt eſſe in argento, ἡ ἕκτη milliarenſes bini, ἡ τρίτη quaterni, ἡ τετάρτη milliarenſes tres: χαλκᾶ, quia poſſunt eſſe in ære, ἡ ἕκτη folles XLVIII. ἡ τρίτη folles XCVI. ἡ τετάρτη folles LXXII. de Pec. vet. l.* 4. *c. ultimo.*

TETBERTI Villa, vulgò *Tiberville*, locus Galliæ, in pago Lexovienſi.

TETEGUINA, ſeu TETUANUM, urbs munita Habatæ, in parte Boreali regni Fezzæ, cum portu, in ora maris Mediterranei prope fretum Herculeum 25. mill. paſſ. à Septa in Eurum; Vulgò *Tetuan*.

TETHYS, uxor Oceani, Terræ & Cœli filia. Heſiod. *in Theogonia, v.* 134.

> Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα τέκ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην,
> Κοῖόν τε, Κρεῖόν θ', Ὑπερίονά τ', Ἰαπετόν τε,
> Θείαν τε Ῥείαν τε, Θέμιν τε, Μνημοσύνην τε,
> Φοίβην τε χρυσοστέφανον, Τηθύν τ' ἐρατεινήν.

Ovid. *l.* 5. *Faſtor. v.* 81.

> *Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn.*

Catullus, *Epigr.* 67. *v.* 70.

> *Luce tamen cana Tethyi reſtituor.*

Ovid. *l.* 2. *Faſtor. v.* 191.

> ———— *Canamque petit Saturnia Tethyn,*

Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 31.

> *Teque ſibi generum Tethys emat omnibus undis.*

Dicta eſt quibuſdam hôc nomine quaſi τιθήνη, i. e. *nutrix*, cùm aliorum, tum Deorum. Eſt enim humiditatis domina, quâ omnia aluntur. Homer. *Il.* ξ. *v.* 201. 302.

> Ὠκεανόν τε Θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.

Aliud tamen etymon exſculpſit Plato *in Cratylo*: Τὸ μὲν τῆς Τηθύος οὐκ ἔτι ἔχω ὄνομα, τί βούλεται. ΣΩΚΡ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ὀλίγου αὐτὸ λέγει, ὅτι πηγῆς ὄνομα ἐπικεκρυμμένον ἐστί. Τὸ γὰρ διαττώμενον καὶ τὸ ἠθούμενον πηγῆς εἰκασμά ἐστι. Ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων ἡ Τηθὺς τὸ ὄνομα σύγκειται. Ponitur aliquando pro mari. Lucan. *l.* 6. *v.* 67.

> *Aut vaga cùm Tethys Rutupinaque litora fervent,*
> *Unda Caledonios fallit turbata Britannos.*

Idem, *l.* 1. *v.* 413.

> ———— *An ſidere mota ſecundo*
> *Tethyos unda vagæ lunaribus æſtuet horis?*

Ubi maris fluxûs, refluxûſque cauſam facit lunare ſidus, uti Tullius, *l.* 2. *de Nat. Deor. c.* 7. Senec. *de Provid.* c. 1. Plin. *l.* 2. *c.* 99. Strabo, *l.* 1. & 3. Photius doctè & ubertim, *c.* 24. Solin. *c.* 36. Vide Melam, *l.* 3. *c.* 1. Et adde Silium, qui ſic de hac re, *l.* 3. *v.* 58.

> *Cymothoës ea regna vagæ, pelagique labores*
> *Luna movet. Luna immiſſis per cærula bigis,*
> *Fertque refertque fretum, ſequiturque reciproca Tethys.*

Nic. Lloydius. Ex Oceano Doridem ſuſtulit, *Thetidos* ex Nereo matrem, ſicque ejus avia extitit, ut diſertè teſtatur Catullus, *de Nupt. Pelei & Thet.* Quam in rem vide plura apud Voſſ. *de Idolol. p.* 708. ut & infrà in voce *Thetis*.

TETRACHORDUM, inſtrumentum Orphei 4. *chordis*, unde nomen, conſtans, quorum ſonis permixtis ſuaviſſimus edebatur ſonus. Figurabat IV. Elementorum concordem diſcordiam, quorum concurſu mixta omnia generantur, hôc modô: Chorda ὑπάτη ὑπάτων ſonum edebat graviſſimum, νήτη, acutiſſimum; ad quorum illum proximè accedebat παρυπάτη ὑπάτων, ad iſtum παρανήτη. Sic enim in elementis unum eſt graviſſimum Terra; unum leviſſimum, Ignis: ac præterea duo intermedia ſunt, unum gravius, Aqua; alterum levius, Aër. Qui admirandus elementorum concentus, cùm diſertè oſtendat eſſe Numen, per quod tantoperè diſſita pugnantiaque in mixtione rerum ita conſentiant ac conſpirent: hallucinatus eſt Pythagoras, qui τετράδα ſeu τετρακτὺν, *quaternarium* ipſum, ob hanc elementorum fœcunditatem, non ſolùm vocavit πηγὴν ἀεννάου φύσεως, *fontem æternæ naturæ*, ſed etiam Deum dixit, & quidem undecunque divinum, neque ſanctius, quàm per τετράδα, habuit juramentum. Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 51. Aliam vocis explicationem habes ſuprà. Plut. *de Iſide*, Ἡ καλουμένη τετρακτὺς ἓξ καὶ τριάκοντα (μέγιστος ἦν ὅρκος, ὡς τεθρύλληται) καὶ κόσμος ὠνόμασται) τεσσάρων μὲν ἀρτίων τῶν πρώτων, τεσσάρων δὲ τῶν περιττῶν, εἰς τὸ αὐτὸ συντιθεμένων ἀποτελουμένη, *Quæ vocatur* Τετρακτὺς, *conſtat* 36. *unitatibus* (*maximum erat juſjurandum, ut fertur, & appellabatur Mundus*) *Conficitur autem primis quatuor paribus* Scilicet 2. 4. 6 8. *& primis quatuor imparibus* Scilicet 1. 3. 5. 7. *in unam ſummam collectis.* Qui Τετρακτὺν ſumunt pro *Anima*, ajunt illam ex *Quaternione* hoc, *Mente* ſcil. *Scientia, opinione, Senſuque* conſtare, uti eſt apud Plut. *de Placitis Philoſophorum, l.* 1. Vide & quæ ſuprà diximus, voce *Quaternio.* Imitatione Τετρακτύος Pythagoricæ *Tetracty virtutum* vocat quaternionem Virtutum Cardinalium Juſtitiæ ſcil. Prudentiæ, Fortitudinis, & Temperantiæ, Ingobertus Caroli M. Scriba, in verſibus Car. du Freſne *in Gloſſ.* laudatis. Vide eum etiam *Not. ad Alexiadem*, & Nic. Alemannum, *Diſſertat. de Lateran. Parietinis c.* 9.

TETRACHORITÆ, populi qui aliàs *Beſſi* ac *Tetracomi*. Strab. *l.* 7.

TETRADITÆ, Græcè τετραδῖται, dicti ſunt Sabbatiani, quòd in feſto Paſchatis, ceu feriâ IV. jejunarent: Item Manichæi, aliique qui *Quaternitatem* pro *Trinitate* admittebant, Dominico Macro in *Hierolex.* A' Græco τετρὰς *quaternio*, quam vocem in Latium tranſtulit S. Ambroſius, *de Incarn. Domin. c.* 7. ubi hac ipſa de re loquens, *Nec timeo*, ait, *ne tetrada videar inducere.* Idem Halithgarius *in Pœnitentiali*, ubi *jejunare ſive tetradas ſive Paraſceve*, ait. Sic autem hic vocat *quartam* cujuſque hebdomadis feriam, quam non minùs olim quidam, ac ſextam jejuniô ſolebant tranſigere. Νηστεύειν δὶς τετράδας dixit Socrat. *l.* 7. *c.* 21. &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Cl. Suicerum, *Theſ. Eccleſ.* voce hâc, ubi etiam eos, qui cum Petro Fullone additionem in Triſagio defendebant, ſic dictos fuiſſe, addit. Sed & jam olim ſic dicti, qui, *quartâ Lunâ editi*, infelices habebantur, qualem fuiſſe Herculem ferunt, cujus proin *ſidus* quartam Lunam appellat L. Florus, *Hiſt. l.* 1. *c.* 18. Vide adagium ἐν τετράδι γεγένησαι.

TETRAETERIS Ægyptia, item Eudoxi, vide ſuprà ubi de *Canario Anno*, nec non voce *Eudoxus*, it. *Octaëteris*.

TETRAGAMI, à veterib. Chriſtianis rejecti, vide ſuprà ubi de *Nuptialibus moribus*.

TETRAGONIS, Aachoſiæ oppid. ſub Caucaſo. Plin. *l.* 6. *c.* 23. Quod ante *Cartana* dictum fuit.

TETRAGRAMMATON, Græcè τετραγράμματον, i. e. *quatuor literarum*, dictum eſt proprium apud Hebræos nomen Dei; quod *Jahve* vel *Jahave* Samaritani; *Jao* Græci veteres alii *Jova*, alii *Jehova* vel *Jehovi*; quidam *Jeheve*, *Jehve* & *Jihve* pronuntiabant: Joſephus Ιωα per *quatuor* vocales legit, & Judæi ἀνεκφώνητον, *ineffabile*, vocant. *Quod ex religione primùm ortum, cum in hoc nomine primarium Religionis myſterium agnoſcerent, in ſuperſtitionem tandem vertit: unde ejus uſus extra ſacras actiones fuit vetitus & tandem in deſuetudinem ac oblivionem venit. Rectiùs autem ἄῤῥητον dictum fuit, quia Græcis literis exprimi non poterat*, Franc. Burmannus, *Synopſi Theol. Chriſt. Part. prior. l.* 1. *c.* 16. §. 10. Vide quoque ſuprà in voce *Jabel*, item *Jehova*, ubi *de excommunicatione in ſecreto nominis tetragrammati* ſuô locô. Sed & apud alias pleraſque gentes nomen Dei *quatuor literis* conſtare, adeoque τετραγράμματον eſſe, ſuprà oſtendimus.

TETRAO, apud Sueton. *Calig. c.* 22. *Hoſtiæ erant phœnicopteri, pavones, tetraones, Numidicæ, Meleagrides, phaſianæ, quæ generatim per*

ſingu-

ſingulos dies immolarentur, ubi de ſacrificio, quod ſibi ipſi fieri juſſit, ut Deo, Caligula: Græcè τετράων, notum avis nomen ex *Athenæo* & *Heſychio*, de quo ſic Plin. *l.* 10. *c.* 22. ubi de anſerum variis generibus, *Decet tetraonas ſuus nitor, abſolutaque nigritia, in ſuperciliis cocci rubor. Alterum eorum genus vulturum magnitudinem excedit, quorum & colorem reddit. Nec ulla ales, exceptô ſtruthiocamelô, majus corpore implet pondus, in tantum aucta, ut in terra quoque immobilis prehendatur. Gignunt eos Alpes, Septentrionalis regio. In aviariis ſaporem perdunt. Moriuntur contumaciâ ſpiritu revocatô. Proxima eis* —— *otid s* &c. *Urogallum* alii appellant. Vid Macros *Hierolex.*

TETRAODIUM, Græcè Τετραώδιον, hymnus eſt magnô Sabbatô, in Eccleſia Græca cani ſolitus, quòd 4. partibus, quas ᾠδὰς dicebant, conſtaret, id nomen adeptus. Eum à Patriarcha Thoma inceptum, abſolvit Marcus Monachus, teſte Cedrenô, *Compend. Hiſt.* Vide Cl. Suicerum *Th. Eccl.* in hac voce.

TETRAPHARMACUM, ferculum Ælii Veri Auguſti. Poſt Aſiam enim domitam, luxus in urbem invectus, uſque ad lapſam Reipubl. majeſtatem invaluit, uſque adeò, ut ingenioſi in gulam & helluationem Principes, in id unicè incubuerint, ut novum aliquod convivandi deliniatumque genus excogitarent. Unde nonnulli apros integros convivis adponebant, Vetus Schol. Juvenalis, *ad Satyr.* 1. *v.* 140. Quidam tot in menſa ſtationes faciebant, quot eſſent literæ, quod commentum Getæ fuit, Severi Principis filii, apud Spartianum, *in eo, c.* 5. Erant qui ex omnibus Naturæ Elementis, quod exquiſitiſſimum erat, gulæ parabant. Lucan. *Pharſaliæ l.* 10. *v.* 156.

Infudêre epulas auro, quod Terra, quod Aer,
Quod Pelagus, Niluſque dedit ————

Nec defuêrè, qui, in vicinia præparatos cibos faſtidientes, è longinquo advectos impensè probarent: Ita enim frater Vitellii *in patina, quam ob immenſam magnitudinem Clypeum Minervæ dictitabat, ſcarorum jecinora, faſianorum & pavonum cerebella, linguas phœnicopterûm, murænarum lactes Carpathiô uſque fretoque Hiſpaniæ per Navarchos ac triremes petitarum, commiſcuit*, apud Sueton. *Vitellio, c.* 13. Plura ſuprà, ubi de *Luxuria*. Hujuſmodi itaque delicatioris gulæ Candidatos æmulatur Verus, in una paropſide varias rerum ſpecies confundere gaudens, *Tetrapharmacum*, ſeu, ut alii, *Pentapharmacum*, excogitavit, ferculi genus, in quo *ſumen, phaſianus, pavo, cruſtulata, aprugna*. Vide Æl. Spartian. *in ejus Vita, c.* 5. & plura hanc in rem apud Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 29. Imò *tetrapharmacum* Hadriani fuit, cui pavone addito pentapharmacum fecit Verus. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Æl. Vero*, & ſuprà in voce *Pentapharmacum.*

TETRAPHYLLUM, Græcè Τετράφυλλον, Latinè *Quadrifolium* dicas, nomen pilei, quod Imperatores Conſtantinopolitani in publicis ſolennitatibus, quemadmodum & *Crinonia*, utebantur. In uſu enim communi, pileum adhibebant non multum à reliquis diverſum: quem poſteà, vel *Tetraphyllô* vel *Crinonia*, cùm pompa & ſplendor id poſceret, mutabant. Et quidem *Crinonam*, à ſpecie lilii, quod κρίνον Græcis: *Tetraphyllum* à quatuor foliis denominatum, cenſet Gretſerus, *Commentar. l.* 3. *c.* 1. §. 8. *ad Codin. de Officiis Conſtantinop. c.* 6. *n.* 18. &c.

TETRAPLA, vide *Biblia.*

TETRAPOLIS, Regiæ Syriæ, in qua ſunt quatuor urbes à Seleuco rege conditæ, quæ ſorores appellantur, *Antiochia*, à patre, *Seleucia*, à ſe, *Apamia*, ab uxore, & *Laodicea*, à matre, nominatæ. Item locus Atticæ, 4. oppidis conſtans, *Oenoë*, *Probalinthô*, *Tricorythô*, & *Marathone*. *Steph.*

TETRAPOLIS, vide *Zea.*

TETRARCHA, Græcè Τετράρχης, nomen dignitatis, regiæ proximæ: Lucæ *c.* 3. *v.* 1. *Tetrarchâ Galilææ Herode, Philippô autem ipſius fratre Tetrarchâ Ituræ & Trachonitidis regionis & Lyſania Abilenes Tetrarchâ.* Nempe ampliſſimum Herodis regnum mutatâ formâ in Ethnarchias tres ab Auguſto ſic diviſum eſt, ut maximam & cœteris duabus parem Archelaus, eôque pulsô, Cæſaris Procuratos obtineret: reliquas duas Herodes Antipas & Philippus haberent. Unde Imperatori Lucas ſtatim ſubjecit Procuratorem Pontium Pilatum, huicque demum *Tetrarchas*: quod Joſeph fecit, in diviſione Regni Herodis, *l.* 11. *de Bello c.* 13. Et quidem de *Tetrarchia* Herodis ac Philippi nullum dubium: Sed quare Lucas *Tetrarchiæ Lyſaniæ* deinceps meminerit, quærunt Eruditi. Ubi notandum, Euangeliſtam in deſignando tempore, quô DOMINUS noſter miniſterium ſuum inchoavit, maximam adhibuiſſe diligentiam, ut plurimis rem hanc indiciis inſigniret redderetque illuſtrem ac teſtatam. Erat autem illis temporibus *Tetrarchia*, quæ dicebatur *Abilena Lyſaniæ*: quam pro voluntate Imperatoris, vel proprius obtinebat Princeps, vel major aliquis acceſſionis locô capiebat. Proin cùm acceptabili hôc ac verè magnô annô quidam Lyſanias eum Principatum teneret; nec hunc quidem Lucas putavit ſibi eſſe prætermittendum; quum præſertim Judæi non pauci in ejus ditione habitarent, in finibus Decapoleos, quò veniſſe Chriſtum atque Euangelium prædicâſſe, legimus Matthæi *c.* 4. *v.* 25. Sedem verò hic dominationis ſuæ collocavit Abilæ, quô nomine vocabatur urbs quædam Syriæ, quam Plinius unam facit è *Tetrarchiis* ſex, quæ urbibus Decapoleos immixtæ erant. Unde videmus vocem *Tetrarchæ* non ſemper præcisè eum indigitâſſe, qui *quartæ regni parti* præeſſet, uti de Archelao, Herode & Philippo vidimus. Sed & laxius uſurpari conſueviſſe, pro *Regulo* ſeu *Principe*. Ita ante natalem DOMINI quinquaginta circiter annis, vivebat in Syria Ptolemæus Mennæ F. *Tetrarcha* ſive Regulus Ituræ regionis parvæ in confinio Syriæ & Arabiæ; cui montana Ituræ, Marſyan, Heliopolin & Chalcidem, paruiſſe tradit Strabo, *l.* 16. Hunc fil. Lyſanias in *Dynaſtia* excepiſſe dicitur, apud Joſephum, *l.* 14. *c.* 23. quem proin beneficiô Antonii *Ituræ Regem eſſe factum*, ait Dio, *l.* 46. Eô, ejuſdem Antonii, ut Cleopatræ gratificaretur, juſſu, occisô (precariò enim ſolùm Dynaſtæ hi dominabantur, Cleopatra hanc *Tetrarchiam* poſſedit: poſteà Auguſtus Fiſco addixit, & certâ impoſitâ penſione conducendam tradidit Zenodoto cuidam: qui quamdiu eam in poteſtate habuit, *Zenodori Tetrarchia* dicta eſt; Joſephus appellat Ζηνοδώρου οἶκον, quæ vox Autori huic ſæpè idem eſt, quod *Dominatio* ſeu *Tetrarchia*. Herodi dein eam Auguſtus donavit, an. Urb. Cond. 734. teſte Dione, *l.* 54. ante Natum Chriſtum 8. Quô mortuô, quum inter poſſeſſas ab illo terras eſſet reperta hæc *Tetrarchia*, Auguſtus partem illius Philippo ejus filio attribuit de reliqua quid ſtatuerit, neque dicit Joſephus, neque ullus alius Hiſtoricus. Sed docet nos Lucas *l. c.* Lyſaniam quendam hujus nominis II. parte præcipuâ illius atque adeò ipsâ Abilenâ fuiſſe ornatum, vel à Tiberio, vel potiùs ab ipſo Auguſto. Qui quis fuerit, aut quô fatô vitam finierit, non annotatum reperimus: illud ſcimus paulo pòſt, h. e. decem ferè pòſt annis, rediiſſe ejus *Tetrarchiam* in poteſtatem filiorum Herodis. Scribit enim Joſephus, *l.* 18. Cajum inter alia plura, dediſſe Agrippæ τὴν Λυσανίου τετραρχίαν, quam olim Lyſanias Ptolomæi fil. obtinuerat, paulo ante Lyſanias Lucæ. Non tamen tranſmiſit ad filium Agrippa Dynaſtiæ poſſeſſionem; ſed Agrippa junior à Claudio ſibi donatam accepit, annô Imperii ejus, 12. Joſeph. *l.* 20. *c.* 3. Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercit. l.* 13. *ad Annales Baronii*, §. 3. & ſuprà *Lyſanias*. Adde Salmaſ. *ad Solin.* ubi in Syria & Phœnice ſingulas urbes dictas fuiſſe *Tetrarchias*, propriè vero *Tetrarchiam* eſſe, quaternorum ſimul in una eademque provincia vel gente principatuum, cujuſmodi Principes habuerit natio Galatarum, ut tres populos diviſa, quorum ſinguli in quatuor partes diſtributi totidem ſubfuerint Τετράρχαις, docet, *p.* 596.

TETRAS, apud Hyginum, *in caſtris groma ponitur in Tetrantem*, non idem eſt, quod aliàs *quadrans* Latinis, & quartam partem denotat: ſed *quatuor partes* ſignificat, diciturque groma *in tetrantem poni* Agrimenſoribus, cùm figitur ad tetrantem faciendum, i. e. quatuor partes, in quas ſic diviſus eſt locus, ut quatuor angulos normales faciat dirigendos. Hinc apud eundem, *Tetrantum lapides inſcripti*, & *in mediis tetrantibus lapides defigere*; Et *tetrantis locus*, qui aliàs *umbilicus ſoli*, in caſtris *locus gromæ*, Græcis τὸ μέσον vocatur. Quam in rem vide Salmaſ. *ubi ſupra*, *p.* 672. & 690. Et hoc Græcè Τετρὰς, ἀριθμὸς, aliud Τετρὰς ἡ ..., de qua voce vide retro dicta in *Tetrachordum*, & *Tetraditæ.*

TETRASSARIUS, apud Marcellum Empir. τετρασσάριος, in *Epicteto* Arriani, ſemuncia eſt. Τετράσσαρον verò Italicè unciam eſſe, ſcribit Cleopatra apud Car. du Freſne *Gloſſar*, vide quoque ſuprà *Aſſar*. At *Tetraſtater* Cyrenaicus, 8. drachmarum fuit, Gronov. *de Pecun. vet. l.* 3. *c.* 7. Vide retrò voce *Stater.*

TETRASTICHE, apud Treb. Pollionem *in Gallienis, c. ult. Porticum Flaminiam uſque ad pontem Milvium & ipſe paraverat ducere, ita ut* tetraſtiche *fieret* --- *ita ut primus ordo pilas haberet, & ante ſe columnas cum ſtatuis, ſecundus & tertius, & ſic deinceps* διὰ τεσσάρων *columnas*, vox Græca eſt, ſed minùs Græcô more enuntiata, unde *tetraſtichæ* reponit Salmaſius. Fuêre nempe τετράστιχοι, quatuor ſcil. ordines columnarum: vel columnæ quaternis ordinibus poſitæ. Vide eum *Not. ad l.* Simile quod de villa Gordiani *ducentas columnas in tetraſtylo habuiſſe*, legimus apud Capitolin. *in Gordiano III. c.* 32

TETRASTYLUM, Græcè Τετράστυλον, locus ſeu ſpatium Veſtibuli, apud veteres Romanos, quatuor columnis diſtinctum, quod omnibus deambulaturis patebat, Vitruvius, *Archit. l.* 4. *c.* 1., Vide quoque infrà *Veſtibulum*,

TETRAUANGELIUM, nomen codicis IV. Euangeliorum Hiſtoriam complexi. Platina *in Marco. P. Conſtantini temporibus fuit Juvencus Hiſpanus Presbyter genere nobilis, qui* Tetrauangelia *hexametris verſibus ferè ad verbum transferens, quatuor libris compoſuit.* Vide in voce *Juvencus*. Græcè Τετραευάγγελον quoque corr. ex Τετραδιάγγελον ſeu Τετραευαγγέλιον, vide Cl Suicerum *Theſaurô Eccleſiaſticô.*

TETRAVELUM, apud Anaſtaſium *in Leone III. Super altare majus fecit* tetravela *holoſerica*, alibique paſſim, Græce τετράβηλον, velum eſt *quadruplex* ſeu vela quatuor, *quæ in circuitu Ciborii, quô Altare tegitur, expandi ſolent*, uti loquitur C. du Freſne *Gloſſar*. Vide quoque eum *in Deſcript. Ædis Sophianæ num.* 65. & Dominicum Macrum *in Hierol.*

TETRICUS Senior Cajus Peſuvius dictus, populi Romani Senator, cùm præſes in Gallia eſſet, ad capeſſendum imperium inſtigatus eſt, à Victorina. Auguſtum itaque eum appellari fecit, filiumque ejus Cæſarem nuncupavit, mortuô Victorinô ejuſque filiô. Tandem cùm multa feliciter geſſiſſet, ab Aureliano victus an ſponte ſe ei permittens; & in triumphum ductus, poſteà tamen Italiæ præfectus, & in ſumma dignitate collocatus eſt ab ipſo Aureliano, pudore victô. Filius ejus cognominis, ſimiliter triumphi pars fuit, poſteà in Senatum admiſſus tranquillus omnibuſque æſtimatus reliquum vitæ exegit. Trebellius Pollio, *de* 30. *tyrann. c.* 23. & 24. Vopiſcus *in Aureliano, c.* 39. Cœterùm, *Tetricorum domus* --- *in monte Cœlio inter duos lucos, contra Iſium Metellinum, pulcherrima, in qua Aurelianus pictus eſt, utrique prætextam tribuens & Senatoriam dignitatem, accipiens ab his ſceptrum, coronam, cyclum, picta omnia de Muſeo*, memoratur Treb. Pollioni *in Tetrico Jun. c.* 25. ubi, quum hanc domum dedicâſſet Aurelianus, ab utroque Tetrico convivio adhibitum, addit.

TETRICUS, (inquit Servius, *in Virgil. loc. mox citand.*) *mons in Sabinis aſperrimus, unde triſtes homines* tetricos *dicimus*: In tres diviſus, quorum unus *Monte di S. Giovani*, alter verò *Monte Severo*, tertius *Monte Nero* dicitur, *Tetrica* Virgil. *l.* 7. *Æn. v.* 713.

Qui Tetricæ horrentes rupes, montemque Severum
Caſperiaſque colunt. ---

Itemque Silio Italico, *l.* 8. *v.* 418.

> —— *Nec non habitata pruinis*
> *Nurſia, & à Tetrica comitantur rupe cohortes.*

TETRINIUS, latro quidam, de quo Sueton. *in Calig. c.* 30.

TETUANUM, & Teteguina, urbs & Reſp. parva, in regno Fezzano, cum portu.

TETUS, vulgò *Trieu B. Argentræo*, ſeu *Caſnon*, *Canalis* fluv. Galliæ Celticæ per minorem Britanniam fluens. *Ptol.* Τῆς *MS. Seldeni.*

TEUCA, quæ & TEUTHA, regina Illyricorum, Romanos ſæpe ſregit, caſtitate admodum clara. P. Junium & T. Coruncanium legatos Romanorum ſummâ injuriâ interemit. Plin. *l.* 34. *c.* 6.

TEUCER, Babylonius, de *Decanis* ſcripſit, memoratus Salmaſio *ad Solin. p.* 654. Vide ſuprà de hac voce.

TEUCER, Cruſtarius, apud Plin. *l.* 33. *c.* 12. *Habuit & Teucer Cruſtarius famam. Subitoque ars hæc ita exolevit, ut ſolâ jam vetuſtate cenſeatur.* Ubi *Cruſtarium* interpretatur *Dalechampius*, qui in tenuiſſimis argenti laminis & quaſi *cruſtis* retunſas caſtigataſque ſcalpebat imagines, non autem extantes, & à corio frontis extimæ prominentes: Gallicè *Ciſelêts à demy boſſe*. Vide ſuprà.

TEUCER, Cyzicenus, Hiſtoricus, edidit volumen de *terra auriſera*, *de Byzantio*, *rerum Mithridaticarum libros* 5. *de Tyro totidem*, *totidemque rerum Arabicarum*, adhæc *hiſtoriæ Judaicæ libros* 6. & alia. *Suidas.*

TEUCER, Scamandri Cretenſis fil. qui in Troade unà cum Dardano genero, qui Batieam filiam ejus ſibi junxerat, regnavit; unde Iliéoſium regum fluxit origo. Ab hoc Troja, quæ à nepote ejus Troë hoc nomen nacta eſt, *Teucria* dicebatur. Virg. *l.* 2. *Æn. v.* 26.

> *Ergo omnis longo ſolvit ſe Teucria luctu.*

Et populi *Teucri.* Ovid. *l.* 1. *Triſt. El.* 2. *v.* 6.

> *Æqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit.*

Idem, *l.* 13. *Met. v.* 705.

> *Inde recordati Teucros à ſanguine Teucri.*

TEUCER, Telamonis ex Heſione fil. ſagittandi peritiſſimus, quem Homer. *Il.* 8. inducit ſub Ajacis fratris ſui clypeo latentem, multoſque Trojanorum occultè ex inſidiis vulnerantem. Hic cùm everſâ Trojâ, in patriam rediiſſet, indignatus Telamon, quòd necem Ajacis fratris ſui, Ulyſſis inſidiis circumventi, ultus non eſſet, Salamine eum expulit. Patriâ itaque profugus, navigavit in Cyprum, ibique urbem condidit, quam de nomine relictæ patriæ Salaminem vocavit. Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 7. *v.* 21.

> —— *Teucer Salamina, patremque*
> *Cùm fugeret.* ——

Idem, *l.* 1. *Carm. Od.* 15. *v.* 23.

> *Urgent impavidi te Salaminii,*
> *Teucerque & Sthenelus ſciens pugnæ.*

Et *l.* 4. *Car. Od.* 9. *v.* 17.

> *Primuſve Teucer tela Cydonio*
> *Direxit arcu.* —— ——

Nic. Lloydius.

TEUCERA, vulgò TIEURE, vicus Galliæ Belgicæ in finibus Ambianorum, ad Altiliam vel Altejam fluv. hodie in Arteſia, ſed in ipſo limite Picardiæ, 1. leuc. ſuprà Dulendium in Ortum.

TEUCHIRA, urbs Cyrenaicæ maritima, quæ & *Arſinoë*, vulgò *Tocara.*

TEUDERIUM, *Ptol.* urbs German. in Weſtphalia; vulgò *Paderborn. Cluverio* oppid. fuit Eburonum, hodie *Tudder*, vicus Ducatus Juliacenſis, ad amnem *Robeke*, prope Sitardum oppid. 6. mill. paſſ. à Mosa in Ortum, Juliacum verſus 23. Vide *Theudurum.*

TEVIOTIA, vulgò *Tivedall*, provinc. Scotiæ meridionalis in ipſo limite Angliæ, juxta fluv. Teviotam, inter Marchiam & Tuediam provincias Scotiæ ad Boream & Northumbriam in Meridiem. Ibi Jedburgum & Rosburgum oppida.

TEUMESSUS, mons Bœotiæ (vide *Theumeſius*) ubi Hercules Teumeſſium leonem, adhuc puer, occidiſſe traditur. Hinc *Teumeſſius.* Papin. *Theb.*

> *Non alias tacitâ juvenes Teumeſſius iras*
> *Mente acuit.* —— ——

Item parvum oppid. in Thebanorum finibus, fluv. quoque & regio.

TEUOCHIS, urbs Ægypti, & lacus. *Steph.*

TEURIOCHÆMÆ, populi Germaniæ. *Ptol. Thuringer Peucero.*

TEURNIA, oppid. Norici mediterranei, nunc *Villach*, oppid. amplum ad Dravum, ubi Geylam recipit, in Carinthia ſuperiore ſed ſub Epiſcopo Bambergenſi 4. milliar. Germanic. ſuprà Clagenfurtum in Occidentem, 6. à Gurchio in Meridiem. *Cluver. Baudrand.*

TEUSARA, ſeu *Biledulgerid*, urbs Biledulgeridiæ propriæ in confinio regni Tunetani, vix 60. mill. paſſ. à Tebeſſa in Eurum.

TEUTAGONUS, Baſtarnarum dux, auxilia adducens Perſæ, contra Æëten. Flac. *l.* 6. *Argon. v.* 97.

TEUTAMUS, alter Argyraſpidum Macedonum Dux, qui Eumenem Antigono prodere adjuvit.

TEUTANA, locus Sicyoniæ, qui priùs *Titana.* *Steph.* Τίτανα χωρίον τῆς Σικυωνίας. νῦν δὲ Τευτανοὶ καλοῦνται. Hinc *Teutani* populi; quos conditores Piſarum in Italia nonnulli tradiderunt, Plin. *l.* 3. *c.* 5. Niſi malis à Teuthea urbe Elidis, vel à fluv. Teuthea in Peloponneſo arceſſitos illos, Teutham urbem in Italia, quæ poſtmodum Piſa, exſtruxiſſe, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 60.

TEUTATES, linguâ Gallicâ dictus eſt Mercurius. Lucan. *l.* 1. *v.* 444.

> *Et quibus immitis placatur ſanguine diro*
> *Teutates, horrenſque feris altaribus Heſus.*

Liv. *l.* 26. *c.* 44. *Scipio in tumulum obverſus, quem Mercurium Teutatem appellant.* Teutates igitur Gallis idem qui Phœnicibus Τάαυτος & Ægyptiis *Thouth*, vel *Theuth*, & *Thoth.* Philo Byblius ex Sanchoniathone Phœnicio, ſcriptore vetuſtiſſimo: Ἀπὸ Μισὼρ Τάαυτος, ὃς εὗρε τὴν τῶν πρώτων στοιχείων γραφήν, ὃν Αἰγύπτιοι μὲν Θωὺθ, Ἀλεξανδρεῖς δὲ Θωὺθ, Ἕλληνες δὲ Ἑρμῆν ἐκάλεσαν. Plato *in Philebo*: Θεῦθ ἄπειρον κατενόησεν, εἴτε τις θεὸς, εἴτε καὶ θεῖος ἄνθρωπος, ὡς λόγος ἐν Αἰγύπτῳ Θεῦθ τινα τοῦτον γενέσθαι. Idem πατὴρ γραμμάτων appellatur *in Phædro*, ubi Rex Ægypti *Thamus* multis cum illo diſſerit, de uſu literarum. In Cicerone, *l.* 3. *de Nat. Deor.* legitur *Thoyth* & *Theuth.* In Lactantio, *l.* 1. *c.* 6. *Theutus* & *Thot*, ut in Græco epigrammate, *l.* 1. *Anthol. c.* 91.

> Πρῶτος Θωὺθ ἰδίην ἐφεύρατο ἐπὶ βίβλοις ἐγράφεν.

Quomodocunque legas, Gallicum Teutatis nomen inde apparet eſſe deflexum. Bochart. *l.* 1. *Chanaan, c.* 42. *Nic. Lloydius.* Ejuſdem meminit Lactantius, *l.* 1. *c.* 21. *Galli Heſum atque* Teutatem *humano cruore placabant*: quibus *Taranim* addit Lucanus, uti dictum ſuprà. Et ex hiſce *Teutatem* fuiſſe Mercurium, hæc ipſa victima probare videtur: Mercurio enim homines à Gallis ſolitos fuiſſe mactari, judicat etiam Tertullianus, *Apologet. c.* 9. & Minucius, *Octavio.* Verùm non commodè ſatis hâc voce Mercurium reddi; cùm non Mercurii ſidus, ſed Solis, vel vis Jovis, h. e. cœli, eâ fuerit indigitata, contendit Voſſius: *Nam quis*, inquit, *credat, vel Martis* (quem *Heſum*) *vel Mercurii planetam* (quem *Teutatem*, Galli, *Wodan* Germani dixêre) *majori eos in veneratione habuiſſe, quam Solem ipſum? Utrobique igitur Sol intelligendus, quem quia diverſimodè Germaniæ gentes expreſſerunt: diverſis quoque Martis atque Mercurii vocabulis reddiderunt Romani; ſed parum appoſitè. Quia Latinè qui loquerentur, non Solem, ſed duos è quinque Planetis, per Martem & Mercurium intelligerent: ea verò quæ ab antiquiſſimis hominibus prodita eſſent de Martis ac Mercurii cultu ad Solem reduci, pauculi ſcirent; nempe non niſi homines eruditiſſimi & qui omnis Theologiæ arcana penetrâſſent. Quare ſatius fuerat, retinere appellationes Barbaras; vim autem vocum rectius per Jovis aut Apollinis nomina expreſſiſſent, de orig. & progreſſ. Idol. l.* 2. *c.* 13. Ab hoc *Teutate*, Germanis *Teuth*, populus hic appellationem nactus eſt, *Teutſche.* Nationes enim Germaniæ à Deo, ſua quæque dialectô, nomen aſſumpſerunt: ut à *Wodan* ſeu *Godan*, non ſolùm Inſul. *Godanonia*; ſed etiam eliſô O. *Gdan*, & primâ literâ per aphæreſin ablatâ *Dan*, *Dani.* Quaſi *populum Dei* diceres: quod facere iis viſum ad cultum Dei inculcandum ſuis & ſimul ad terrorem incutiendum hoſtibus. Vide eundem, *l.* 1. *c.* 37. Georg. Hornius tamen, ex Aventino, in Germania regnâſſe *Teutem*, *Teutonem* vel *Teutanem*, virum ſapientem & diſciplinarum apud Germanos auctorem, qui poſt obitum divinos honores meruerit, tradit; Ab eodem hodieque vocem *Deuten* pro חוה derivans: unde *Teutonem* ac Jovem ſignificatione planè convenire contendit, *Hiſt. Phil. l.* 2. *c.* 12. Vide quoque infrà in voce *Theut.*

TEUTH, vide ſimiliter in *Theuth.*

TEUTHA, vide *Teuca.*

TEUTHADAMAS, pater Pelaſgi. Homer. 2. *Iliad.*

TEUTHEA, Græcè Τευθέα & Τευθίς, urbs Elidis. Et Teutheas fluv. Peloponneſi, de quibus vide ſuprà in voce *Teutana.*

TEUTHIS, vir princeps, qui ad expeditionem Trojanam cum Græcis navigare volens, dum in Aulidis rupes impegiſſet, indignatus Palladem vulneravit. Item urbs Arcadiæ. *Steph.*

TEUTHLACOCAUHQUI nomen ſerpentis, Indis Occidentalibus in cibo & delitiis, hinque patriô ſermone *dominus ſerpentum* dicti. Quatuor eſt pedes longus, vel ampliùs, & caninorum dentium tubulis venenum jaculatur; quibus Mexicani pungunt collum ac cervicem illorum, qui gravi corporis dolore laborant: carnem verò ita præparare nôrunt, ut non minùs iis ſapiat quàm nobis altilium eximia. Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idol. l.* 4. c. 62.

TEUTHRANIA, vulgò *Tripoli* Moletio, urbs Paphlagoniæ ad Carambim promuntor. Stephanus verò *Teuthraniam* à *Teuthrante* dictam, urbem Myſiæ, non Paphlagoniæ facit. Unde Ovid. *l.* 2. *Triſt. v.* 19.

> *Forſitan ut quondam Teuthrantia regna tenenti,*
> *Sic mihi res eadem vulnus opemque feret.*

TEUTHRAS, Pandionis fil. Ciliciæ & Myſiæ Rex, qui Augen Alei filiam ab Hercule compreſſam, ideoque patris juſſu unà cum Telepho filio arcæ incluſam, ad oſtium Caici fluv. delatam uxorem duxit, filiumque ejus Telephum pro ſuo educavit: ut ex Euripidis ſententia refert Strabo, *l.* 13. Sunt qui Teuthrantem hunc 50. filias habuiſſe tradunt, quas Hercules omnes nocte unâ compreſſit, gravidaſque reliquit. Ovid. *Ep.* 9. *Heroid. v.* 51.

> *Non tibi crimen erunt Teuthrantia turba ſororum.*

Regnum reliquit Argiopæ filiæ, ἄπαις ὢν ἀῤῥένων, *non habens mares liberos*, apud Diodor. Sic. *l.* 4. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec.* IV, ubi, *de Regnandi jure Muliebri*, apud omnes gentes jure an-

tiquiſſimo, deficiente mare, fœminam ſuccedere docet. Hinc *Teuthrantius*. Ovid. *l.* 2. *Met.* v. 243.

Peneuſque ſenex, Teuthranteuſque Caicus.

TEUTHRAS, fluv. nomen. Propert. *L.* 1. *El.* 11. v. 11.

Aut teneat clauſum tenui Teuthrantis in undâ.

Apud Strab. *l.* 6. eſt Italiæ urbs aut fluv. de quo ſis ibi conſule Caſaubonum. Sanè Silius, qui ſolet à fluviis nomina fingere, Cumanum quendam Teuthrantem vocat, *l.* 2.

TEUTHRONE, Laconicæ urbs. *Ptol. Scopia Nigro.*

TEUTI, ſeu TEUTISCI & TEOTISCI, vide *Teutones*,

TEUTLUSSA, Inſul. Ioniæ. *Thucyd.* Gentile *Teutluſſaus. Steph.*

TEUTOBODIACI, inter Gallorum gentes, quæ Galatiæ, à ſe occupatæ nomen dederunt, memorantur Plinio, *l.* 5. *c.* 32. de quibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 876.

TEUTOBURGENSIS ſaltus, ſylva German. in Weſtphalia, inter Amaſium & Lupiam fluv. apud *Falckenberg* arcem, inter Monaſterium, & Paderbornam.

TEUTOBURGIUM, quod *Draſat Lazio*; aliis *Erdewdy*, & *Semia Erdet* oppid. proximum, urbs olim, nunc pagus Pannoniæ ſuperioris Drai cum Danubio confluentiam, à Buda 22. leuc. in Euronotum. ad Alii, ut Lazius, *Funfkirchen*, i.e Quinque eccleſias, illam indigitant. *Baudrando* urbs aliàs Pannoniæ inſul. nunc caſtrum *Erdewdy*, in Inſul. Danubii, ubi recipit Dravum, in Comitatu Bodroghienſi & Hungaria inferiore 15. mill. paſſ. à Murſa in Ortum, 55. ſuprà Belgradum in Circium, *Teutoburgium* alterum, *Doeburg*, quaſi Druſiburgum, oppid. Germaniæ inferioris in Geldria, ad Foſſam Rheni Druſianam, inter Noviomagum ad occaſum, & Zutphenum ad ortum.

TEUTOBURGIUM, oppid. Weſtphaliæ, in Lemgovienſi agro, *Dietmele*; ubi Chaſſuarii populi. Non procul hinc Saltus Teutoburgenſis, ubi Q. Varus cæſus ſub Auguſto prope fontes Amaſis & Lupiæ fluv. 12. mill paſſ. à Paderborna in Boream, *Cluver.*

TEUTOMATUS, Rex Nitiobrigum, cujus pater ab Senatu Romano amicus appellatus erat. Cæſ. *Comm. l.* 7. *c.* 31. & 46.

TEUTONI, & TEUTONES populi German. mare Germanicum apud Cimbros incolentes, in Fionia & Selandia. *Ptolemæus* non longè ab Albi fluvio, inter Pharodinos & Suevos ponit. Vicus hodie eſt, è regione urbis Agrippinæ trans Rhenum, nomen regis Tuiſconis obtinens, ut putant. Neque verò Teutones & Germani iidem ſunt; ſicut neque Alemanni & Germani. Quanquam hodie omnes Germani *Teutones* vocantur. Horum lingua, vulgò *Teutonica* ſeu *Celtica* Boreales Europæ partes, ſicut Latina Occidentales, Slavonica Orientales & Græca Auſtrales, occupavit: latiſſimè diffuſa. Ejus dialecti ſunt vel *Remotiores*, quales ſunt Iſlandica, Norvegica, Danica, Suecica, Anglica, Scotica, Hibernica, Wallica. Gothica, quæ ſupereſt in Taurica Cherſoneſo: vel *Propiores*, ut *Teutiſca*, ſeu vetus Saxonica vel *Theotiſca*, ſeu Francica *die Hochteutſche*. Illa originarii Genii magis tenax, ſubdiviſa eſt in idiomata varia: Belgicum ſeu Hollandicum, Brabanticum, Friſicum, Weſtphalicum, & Brunſuicenſe, ſeu inferius Saxonicum propriè dictum, Holſaticum, Meckelburgicum, Pomeranicum, Marchicum, Boruſſicum, Livonicum, & Saxonum veterum in Tranſylvania. Iſta ſucceſſu temporis expolita, habet ſuas iterum dialectos: Auſtriacam, Helveticam, Bavaricam, Franconicam, Suevicam, Miſnicam, Thuringicam, Haſſiacam & Sileſiacam, Schottelius. Becmanno matricis Teutonicæ propagines præcipuæ ſunt, dialectus, *Francica*, in ſuperiore Germania: *Saxonica*, cujus ſubdialecti in Germania inferiore, Belgio & Anglia, quæ poſtrema iterum Anglicismum & Scotiſmum genuit: & *Danica*, cujus iterum tria diſcrimina ſunt, Danorum Limitaneorum, quos *Dennemarckos* vocant, Suedorum & Norvegorum: à quorum idiomate Iſlandica hodierna profluit, quam ita Norvegi intelligunt, ut linguam Belgicam Germani, *Hiſt. Orbis Terr.* Lucan. *l.* 6. v. 259.

Cantaber exiguis, aut longis Teutonus armis.

Hinc *Teutonicus*. Virg. *Æn. l.* 7. v. 741.

Teutonicô ritu ſoliti torquere cateias,

Claudian. *in Eutrop. l.* 1. v. 406.

Teutonicus vomer, Pyrenæique juvenci
Sudavere mihi. ———

TEUTONICÔ LEOPOLDINA Societas Hiſtoriæ Univerſ. Germaniæ, paulò ante noviſſimum hoc bellum, quô Imperium Germanico-Roman. imò præter illud magna Europæ pars, concutitur, felicibus auſpiciis inchoata, Præſide Jobô Ludolfô Syndicô, N. Paulinô Medicô & Hiſtoricô Iſenacenſi, Sub-Syndicis per omnes Imperii Circulos, ac Collegis, Viris undiquaque Illuſtribus, Excellentiſſimis, πολυμαθεστάτοις, hactenus ſub umbone Auguſti feliciter proceſſit. E quibus annô præteritô eruditas ſuas in *Res Germ. B. Rhenani Notas* Ulmæ in lucem edidit Vir Ampliſſ. D. D. Jac. Otto, cæteri Viri Inſignes in penſo quiſque ſuo, ad unguem elaborando gnaviter deſudant. Vide *Leges pro fundando Collegio Imperiali Hiſtorico*; *ad conſcribendos Germaniæ Annales*, *Francofurti editos* A.C. 1691. *Delineationem Imperialis Collegii Hiſtorici*, it. *Propoſitionem Imperialis Collegii Hiſtorici*, *quâ omnes-Germani-ad conſcribendos Patriæ Annales à primordio gentis inter Collegas diſtribuendos invitantur*, aliaque hanc in rem publici jam juris facta. Cui pulcherrimo cœpto ſic bene ominatur Auctor Ode ad Joh. Lentium Prof. Herborn.

——— *Rem geres,*
Junctus Ludolphis, junctus Othonibus,
Conſorſque Paulino laborum,
Et Pregizere tibi diſerte,
Vobiſque tantis, quos dabit indies
Excelſa virtus connumerarier:
Sors namque dictat, ne venire
Omnibus hanc liceat Corinthum.
Vos Magna ſaltem nomina pergite
Sibi celebrem reddere Teutona,
Et jura Mannorum tueris
Vos calamô, LEOPOLDUS *enſe!*

Baſileæ, menſe Sept. A. C. 1690.

TEUTONICUS Ordo Militar. *die Teutſche Herren*. Hujus primus auctor Germanus quidam fuit, qui, occupatâ à Chriſtianis terrâ ſanctâ, Hieroſolymis tum populares ſuós, tum alios, linguæ loci ignaros, hoſpitiô excepit. Quod ut commodius faceret, impetravit à Patriarcha veniam Xenodochium, cum Sacello B. Virgini dicato, extruendi. Huic dein alii quoque Germani juncti, Bremenſes inprimis & Lubecenſes nonnulli, opibus affluentes, novum Xenodochium Acræ excitârunt, A. C. 1191. titulô Equitum Teutonicorum ſub regula S. Auguſtini, cum duplici cruce in pallio albo, aſſumptô: hinc *Crucigeri* quoque dicti. S. Ludovicus, Galliæ Rex poſtmodum caput Ordinis fuit, ut quidam volunt: qui à Cæleſtino III. A. C. 1195. confirmatus & à ſucceſſoribus ejus inſignibus privilegiis donatus eſt. Primus Ordinis Magni Magiſter fuit Henricus à Valpot; Captâ à Saladino Hieroſolymâ, Equites Ptolemaidem conceſſerunt, inde in Germaniam tranſlati, Pruſſiam occupârunt, per duo ſecula famâ viribuſque florentiſſimi. Albertus Brandeburgicus Magnus Magiſter, A. C. 1525. à Sigiſmundo Poloniæ Rege. Pruſſiæ Dux creatus, hâc lege, *ut in Ducatu Kinsbergenſi, cum poſteris ſuis legitime ſuſceptis, ut & in terra Samnia regnaret: deficiente ſtirpe, Ducatus feudali jure ad regnum Poloniæ devolveretur*: Evangelium amplexus eſt, in exules Bohemos hoſpitalis: Proin Equites in Germaniam ſe receperunt reliquam, in qua ampliſſimi illis reditus Magnumque Magiſtrum creârunt, Albertum de Volfang: à quo tempore juniores filii Principum Procerumque in Imperio, Ordini aſcripti, iis gaudent. Gaignius & Cromer. *Hiſt. Polon.* Jac. Vitrius, *Hiſt. Or.* c. 66. Joh. Euſtachius Sollius, *Hiſt. Ord. Teuton.* Thuanus, *in Hiſtor.* Albertus Miræus, *de orig. Ord. Eq. l.* 1. *c.* 3. Vide *Crucigeri* & *Enſiferi*. Item *Pruſſia*.

TEUTRIA, vulgò *S. Domini*, vel *S. Domo*, Inſul. una ex Diomedeis, vide *Diomedeæ*.

TEUTUS, Veſſæ ſeu Ineſſæ Princeps, dolo Phalaridis ſubverſus. Polyæn. *l.* 5. *c.* 1. *in Phalar. com.* 4.

TEXALI, horum urbs *Devana*, vide ibi, & *Aberdonia*. Quidam cum Taizalis confundunt.

TEXELIA, vulgò *Texel*, Inſul. Hollandiæ Septentrional. in Oceano German. prope oſtium Sinus Auſt. cum arce permunita, in ora Meridionali portu capaciſſimo vix 3. mill. paſſ. ab ora Septentrionali Hollandiæ, 24. ab Alcmaria in Boream. Hic quinque vici ſeu caſtra, & aggeribus munitur contra Oceani furias.

TEXENDI Ars, Græcè Ὑφαντικὴ, unde *Hyphantice* eadem ex Græco dicta, Senecæ, *Epiſt.* 90. definitur Græcis ἡ σύνδεσις τῆς κρόκης πρὸς τὸν στήμονα, *ſubteminis ad ſtamen connexio*: connexu namque ſtaminis ad ſubtemen tota telæ ſtructura conſtat uti habet Vitruvius, *l.* 10. *c.* 1. Quam in rem vide Salmaſ. ad *Tertullian. de Pallio*, *c.* 1. & quæ jam ſuprà diximus, ubi *de Stamine*, *Subtemine*, *Telo* &c. Originem ejus, ex Ægyptiorum ſententia, hanc refert Tertullian. ubi modò, *c.* 3. *Ægyptii narrant — eâ tempeſtate Oſiridis, quâ ad illum ex Libya Ammon vaſit, ovium dives: — Mercurium — forte palpati arietis mollitie delectatum, diglubâſſe oviculam: dumque pertentat, quod materiæ facilitas ſuadebat, tractu proſequente filum eliquâſſe & in veſtis priſtina modum, quam philyræ tenus junxerat, exiſſe* &c. Sed ultima verba ſic legit Salmaſius, *& quod materiæ facilitas ſuadebat, tractu proſequente filum eliquat, in veſtis priſtini modum, quem philyræ tenus junxerat, exiſſe*. Senſumque loci eſſe vult, floccum lanæ ex ovicula à Mercurio vulſum manibuſque ejus tractum & eliquatum in filum exiiſſe, quales è philyra reſtes priùs necti moris erat, hincque artem materiamque *texendis* veſtibus iiſdem excogitâſſe. At Græci, ut idem pergit Scriptor, *omnem lanitii diſpenſationem ſtructuramque telarum Minervæ maluerunt, cùm penès Arachnen diligentior officina*, ad quæ verba ejuſdem Salmaſii *Notas* vide, ut & ſuprà in *Naema*. Et quidem gemina erat *Texturæ* apud Veteres ratio. Antiquitus enim ſtantes & ſurſum ſubtemen impellentes ſpathaque percutientes telam texebant, quod ἄνω ὑφαίνειν Græci, item ἀνακρέκειν, Latini *ſurſum verſum* & *in altitudinem texere*, dicebant. Trama enim vel fila infrà erant, in ſuperioribus texebatur veſtimentum; ſicque trama ſemper ſpathâ ad ſuperiorem partem ducebatur ac trudebatur. Quô genere texta ἀνάκρουστα dicebantur illis, uti *Iſidorus Peluſiota* docet, qui σωθαδίζιδας, *faſcias pectorales* ſic vulgò texi conſueviſſe inter alia ait, de Galilæis loquens, item ὀρθυφῆ Heſych. & ὀρθά: his *recta*, unde *rectæ tunicæ*, eâdem ratione textæ, cujuſmodi fuiſſe & tunicam Domini noſtri ἄῤῥαφον, *inconſutilem*, ut vulgò redditur, Salmaſius cenſet, ut infrà videbimus. At apud Recentiores à ſedentibus tela texebatur & pectine feriebatur, ac ſubtemen deorſum trudebatur: cùm enim in ſuperioribus fila haberent vel licia, ad inferiora procedebant, ubi veſtimentum, vel tela, quæ texebatur, inerat. Quod inventum Ægyptiorum fuit, atque inde ad Græcos Romanoſque dimanavit, veteri in altum texendi more apud ſolos Linteones remanente, uti notat Servius, *ad illud Virgilii*, *l.* 1. *Georg.* v. 294.

Argutô conjunx percurrens pectine telas.

Unde & *Minervæ ſedentis* ἄγαλμα dedicâſſe Ægyptios, Grammatici referunt. Utrumque modum indicat Herodotus, *l.* 2.

ὑφαίνου-

ὑφαίνουσιν οἱ μὲν ἄλλοι ἄνω τὴν κρόκην ὠθέοντες Αἰγύπτιοι δὲ κάτω. Et Seneca, *Ep.* 90. *Poſſidonius — dum vult deſcribere primum — quemadmodum tela ſuſpenſis ponderibus rectum ſtamen extendat, quemadmodum ſubtemen inſertum, quod duritiam utrinque comprimentis tramæ remolliat, ſpathâ coire cogatur & jungi; textricum quoque artem à ſapientibus dixit inventam, oblitus poſteà repertum hoc ſubtilius genus, in quo*

> *Tela jugo juncta eſt, ſtamen ſecernit arundo:*
> *Inſeritur medium radiis ſubtemen acutis,*
> *Quod lato feriunt inſecti pectine dentes.*

Ubi habes utrumque texendi modum *per ſpatham* & *per pectinem*. Tela, quæ jugo jungebatur, *Jugalis* hinc *Catoni*; eam ſedentes mulieres detexebant & pectine feriebant: quæ verò ſuſpenſis ponderibus rectum ſtamen extendebat, & ipſa recta erat & à mulieribus ſtantibus ac ambulantibus pertexebatur, quò illud Homericum ἱστὸν ἐποιχομένην pertinet &c. Plura vide apud Salmaſ. *ad Aurelian. Flavii Vopiſci*, c. 46. ut & paulò infrà; De araneorum autem in *texendo* ſagacitate, unde prima fortè artis occaſio, Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idol. l.* 4. *c.* 73. ubi & à *tego*, quòd videl. trama ſtamen trameet, & alternis nunc illud tegat, nunc ab eo tegatur, verbi etymon arceſſit. Sed & *texere* Plumarii dicti, de quibus ſuprà.

TEXMINANI, quaſi *Oculipeta*, quòd de arbore jaculi inſtar, in prætereuntium oculos, ſe evibret, virulentus apud Quanahuacenſes Americæ populos ſerpens eſt, Amoris hieroglyphicum, in quo *duces oculi* Poëtæ veteri verbô. Vide Voſſ. ubi ſuprà, *c.* 57.

TEXTOR, ſervilis miniſterii apud Romanos nomen. Marcianus, *l.* 65. §. 2. *ff. de Leg.* 3. *Si unus ſervus plura artificia ſciat, & alii Coci legati fuerint, alii Textores, alii Lecticarii, ei cedere ſervum dicendum eſt, cui legati ſunt, in quo artificio plerunque verſabatur.* Apud Sueton. *de Ill. Gramm. c.* 23. *Remmius Palæmon Vicentinus, mulieris verna, primò ut ferunt textrinum; deinde, herilem filium dum comitatur in Scholas literas didicit.* Hinc *Textrix*, de qua C. JC. *l.* 27. *ff. de pecul.* *Et ancillarum & filiarum familiâs nomine, de peculio actio datur, maximè ſi qua Sarcinatrix, aut* Textrix *erit.* Et Ulpianus, *Quare ſi lanam conduxerit uſuarius expediendam, poterat etiam per uſuarias ancillas opus perficere. Itemque ſi veſtimenta texenda redemerit.* Portius quoque Latro apud Senecam *Controv. ult. l.* 2. *Ex omni rupe conchylium trahitur, quô veſtes cruententur, infelices ancillarum greges laborant, ut adultera tenui veſte pelluceat.* Atque hoc artificium adeò ancillas decuit, ut Ammianus, *l.* 14. univerſas unicô *Textrini* nomine comprehenderit. Vide de lana & lino, quatenus in *Textrinum* recipiuntur, Ulpianum, *l.* 70. *ff. de Legat.* 3. Partiebantur verò inter Lanificas penſa ipſæ dominæ; imò & laudatas Matronas lanam feciſſe olim laudatum: at poſtquam ea illis munera ſordere viſa ſunt, Lanipendiæ ſunt inſtitutæ, de quibus Plaut. *Menæchmis, Act.* 5. *Sc.* 2. In familia quoque ruſtica *Textores* fuêre & *Hyſtones*, inquit Varro, *de re Ruſt. l.* 1. *c.* 2. Et ſanè curam veſtis conditæ uni villicæ præſcribit Columella: & inſuper, ut præparatas & pectitas lanas habeat, è quibus ſibi actoribus & aliis in honore, ſervilis veſtis domi conficiatur; Monet prætereà ut ad telam accedat, & ſi quid melius ſciat, doceat, *l.* 12. *c.* 3. Confecerunt autem ſicut hodie *Textores* telas & pannos è lana aut ſerico aliave materia, uti, artem earum *Hyphanticen* ex Græco dictam eleganter deſcribens, Seneca habet, *Ep.* 90. Neque hoc ſolum, ſed & integras veſtes abſolvebant: non utentes operâ eorum ut plurimùm, quos Galli *Couturiers*, Latini *Sartores* vel *Sarcinatores* dicunt; quæ vocabula refectorem potiùs veteris veſtis, quàm novæ confectorem, indigitant. Hinc Galenus, *l. ad Thraſyb.* ubi multam facit mentionem earum artium, quæ veſtes Veter. conficiebant, noſtrorum Sartorum non meminit, ſolam in eo genere agnoſcens *Textoriam*: quaſi illa non tantùm pannos confeciſſet, ſed etiam veſtimenta abſolviſſet. Unde ſequitur, aut eoſdem, qui erant *Textores*, etiam Sarcinatores fuiſſe, qui tamen à parte artificii præcipua Ὑφάνται, *Textores*, potiùs dicti ſint: aut certè longè aliam fuiſſe rationem olim indumentorum faciendorum, quam hodie &c. Vide quæ hanc in rem eruditè congeſſit Iſaac. Caſaubonus, *Exercit.* 16. *ad Annales Eccl. Baron.* §. 48. & ſuprà ubi legimus *de Sarcinatoribus*. Proprium autem *Textorum Textricumque plaudere* fuit, cùm licium denſius inculcabant & cum plauſu collidebant: Græcè κτυπεῖν vel κροτεῖν. Appulejus, *Metamorph. l.* 1. *Dextra ſævientè frontem replaudens*, i. e. repercutiens. Undè poſteà verbum in Theatrum migravit, eoque peractis fabulis Spectatores dimitti cœperunt, Job. Laurentius JC. *in Phædrum, l.* 5. *fab.* 7. Cantilena eorundem dicta Αἴλινος eſt, à *lino*, ut videtur Scaligero, ſicut Ἴουλος ad lanificia adhibebatur. Vide eum, *Poetices l.* 1. *c.* 55. &c. Ovidius *Textrinum* & *Textricem* ob oculos his verſibus ponit *Met. l.* 6. *v.* 55.

> *Haud mora; conſtituunt diverſis partibus ambæ,*
> *Et gracili geminas intendunt ſtamine telas.*
> *Tela jugo vincta eſt; ſtamen ſecernit arundo.*
> *Inſeritur medium radiis ſubtemen acutis,*
> *Quod digiti expediunt, atque inter ſtamina ductum*
> *Percuſſo feriunt inſecti pectine dentes.*
> *Utraque feſtinant: cinctaque ad pectora veſtes*
> *Brachia docta movent, ſtudiô fallente laborem.*

Textrinum ruſticum ſic deſcribit Sidonius, in Burgo Pontii Leontii, *carm.* 22. *v.* 192.

> *Continuata dehinc videas, quæ conditor auſus*
> *Æmula Palladiis Textrina ducere templis,*
> *Hac celſi quondam conjux veneranda Leonti*
> *(Qua non ulla magis nurus unquam Pontia gaudet*
> *Illuſtris pro ſorte Viri) celebrabitur æde,*
> *Vel Syrias vacuâſſe colus, vel Serica fila,*
> *Per cannas torſiſſe leves, vel ſtamine fulvô*
> *Prægnantis fuſi molitum nôſſe metallum.*

Ubi quòd *Palladiis templis* æmulam *Textrinam* dicit, Minervam Artis hujus vel Inventricem vel Præſidem, indigitat. Vide Laurentium Pignorium, *tr. de Servis*. Unde Tibullus, *l.* 2. *El.* 1. *v.* 65.

> *Atque aliqua aſſiduè* Textrix *operata Minervam*
> *Cantat.* ——

Plura ſuprà, ubi de *Fuggeris*, *Lana*, *Lino*, *Texendi Arte*, *Tunica inconſutili*, ubi veram Veterum textrinam noſtrâ demum memoriâ denuo in apricum productam dicemus, &c. *Textores Plumarios* habes, ubi de *Plumandi artificio* &c.

TEXTOR Joh, Raviſius, vide ibi.

TEXTORES Gall. *Tiſſerans*, inter nomina, quibus Albigenſes olim aſperſi. Vide iis ſuô locô.

TEXTRICIUM, aliis *Teſtricium*, vicus non procul ab Auguſta Veromanduorum, ad Dalmannionem fluv. ad quem Theodoricus Francorum Rex à Pippino Majore Domus acie fuſus eſt, A. C. 687. vulgò *Tertri* vel *Teſtri ſur Daumignon*: inter Auguſtam Veromanduorum & Peronnam. Dalmannio hic, poſtquam Viromandum Monaſter. *Vermand*, Textricium, Montiacum *Monchi vel Mouſſi la Gaſſe*, Atteiamque *Atie* &c. alluit, in Suminam influit inter Hammum & Perronam. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TEXTUALES, vide ſuprà *Scripturaris*.

TEXTUS, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ liber dicitur ſeu codex Euangeliorum, qui inter Cimelia Eccleſiaſtica reponi ſolet, aurô gemmiſque ut plurimum exornatus, interdum & aureis literis exaratus. Seu verbis Fridegodi.

> *Codex auratô conſeptus grammate ſcriptus,*
> *Auctus Euangelicum ſervans in corpore textum:*

quem Pontifici apertum, cæteris clauſum oſculandum deferri & ſuper quo, Altari impoſito, jurari conſueviſſe, habet Hildebertus Epiſcopus Cenom. *Ep. l.* 15. & diximus ſuprà, ubi de variis *Jurandi* ritibus. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & ſuprà voce *Poſtilla*; ubi de inveſtitura *per Textum Euangelii* ſuô locô.

TEYDERA, vulgò TEYDER, fluv. Litlandiæ provinc. in Livonia. Adzeliam, Volmariam & Segevoldiam urbes illius provinc. rigat; dein in Sinum Rigenſem ſe exonerat, 12. mill. paſſ. ab oſtio Dunæ in Boream, uti 17. à Riga.

TEZELIUS Johannes, vide *Johannes*.

TH. in nummis Conſtantii, *Theſſalonicæ* nota eſt, vide ſuprà *Tes.* Græcis Θ, damnationis apud hos, ſicut C. apud Romanos fuit litera. Perſius, *Sat.* 4. *v.* 13.

> *Et potis es nigrum vitio præfigere Theta.*

An quia Θ. ut vult Eraſmus, cor hominis telo in medio vulnerati repræſentat, an quia vocem Θάνατος, i. e. *mors*, inchoat? juxta illud,

> *Infelix multis Theta eſt, mihi litera felix;*
> *Si Θάνατον ſcribis, ſcribit & illa Θεόν.*

Quam ob cauſam inter quinque literas Græcorum myſticas etiam hanc reponit Iſidorus, *Origin. l.* 1. *c.* 3. mortem ſignificare, dicens: idemque annotat, in breviculis, quibus nomina militum continebantur Θ. *ad uniuſcujuſque defuncti, nomen apponi* conſueviſſe. Imò eandem notam in variis ſepulchris Chriſtianorum exaratam, à fronte nominis defuncti, diſcas ex Browero, *in Annal. Trevir. l.* 9. & 10. & *Antiqq. Fuldenſ.* non unô locô. Vide quoque Jan. Gruterum, *Inſcr. p.* 567. 6. ut & in voce *Theta*. In veterib. lapidibus & libris Θ ut & O. ac P. ſæpe pro figura rotunda quadratam habere, adnotat Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 30. qui idem Θ. & X. ab Epicharmo Syracuſano, inventa eſſe, ex Ariſtotele, ac Plinio, *l.* 7. *c.* 56. docet, *de Arte l.* 1. *c.* 15.

THAAS, fil. Nachor ex Româ concubinâ. Gen. *c.* 22. *v.* 24. Latin. *hyacinthinus*, *feſtinans*, aut *ſilens*.

THABATA, pagus Palæſtinæ. Hilarionis patria.

THABENNA, Hirt. *de Bello Afric. c.* 77. *Thabba Ptol.* urbs Africæ mediterran. Poſidonius, *in Vita D. Auguſtini*.

THABIS, Scythiæ mons. Mela, *l.* 3. *c.* 7.

THABOR, mons Palæſtinæ in Galilæa apud campum Eſdrelon, à Nazareth ad. 6. mill. paſſ. in ortum diſtans. Alter eſt in tribu Nephthali verſus Dan. Eſt & *Thabor*, urbs Bohemiæ, quæ & *Thaboria*, valdè munita, civibus *Hradſtle Hori Tabor*, i. e. caſtrum montis Tabor, ab Huſſi diſcipulis conditum. Urbs eſt Bohemiæ propriæ in Brechinienſi circulo, ad amnem *Lauznicz*, 6. milliar. German. à Budoviſſa in Boream, 11. à Praga in Meridiem. In ejus viciniis, & prope Janovitium caſtrum A. C. 1645. Auſtriaci grandi clade affecti fuêre à Suecis, duce Leonhardô Torſtenſoniô. *Baudrand.* vide ſuprà, voce *Tabor*.

THABORITA Henricus, vide *Henricus*.

THABRACA, Vide *Tabraca*.

THADAL, vel TIDAL, Rex Gentium. Gen. *c.* 14. *v.* 1. Latinè *conterens jugum*, ſive *ſcientia elevationis*, vel *aſcenſionis*.

THADDÆUS, unus ex XII. Apoſtolis, qui & *Lebbæus* Matth. *c.* 10. *v.* 3. De quo Euſeb. *l.* 1. *c.* 5. *Hiſt. Eccleſ.* Vide *Judas*.

THADDÆUS, Abbas, Scotus gente, floruit Ratisbonæ, A. C. 1457. Precibus Conradi præpoſiti, *Chronica patriæ ſuæ in unum collegit*, & *vitas Sanctorum aliquot*. Caniſius, *Tom.* 4. *Antiqq. Lect.* Alius eôdem tempore, Romanus, ſcripſit *Hiſtoriam Friderici I.* quâ Cuſpinianus ſe uſum refert. Item, Medicus Florentinus, doctrinâ & ſcriptis inclytus, ſeculô 13. Galenus ſui temporis dictus, Bononiæ docuit.

Com-

Commentarium [illegible] eſt in *Aphoriſmos* [illegible] *Hippocratis* &c. Obiit A. C. 1270 [illegible] Caſtellanus [illegible] Vander Linden [illegible]

THADDÆUS de Pepulis, D. & r Juris Utriuſque [illegible] us, [illegible] Ann [illegible]

THADDÆUS [illegible] Ordinis D. Auguſtini cujus [illegible] Ge [illegible] Scripſit [illegible] qui [illegible] A. C. 1518. & [illegible]

THAEMA [illegible] med [illegible] Arabiæ Felicis [illegible] *Thea-ma*.

THAEMAN, five THEMAN, [illegible] Edom, apud [illegible] De ſert. [illegible] & [illegible] Patris F [illegible]

TH [illegible] NÆ, [illegible] mare [illegible] & [illegible] um [illegible] & Ma [illegible] mill. paſſ. [illegible] Car-thag [illegible] magna in Oceanum. [illegible] Ejus rudera [illegible] regni Tunetani.

TH [illegible] Vide [illegible]

TH [illegible] O, Decanus Pat [illegible] enſis [illegible] Mi- ſterium [illegible] Ther [illegible] Theo-rem Græcum [illegible] codem [illegible]

THAGUNA, [illegible]

THAHAN, [illegible] 1 Paral. c. 7. v. 25. Latinè *deprecans*, aut [illegible]

THAHATH, [illegible] 1 Paral. c. 6. v. 37. Latinè [illegible] vel *pavor*, vel Syriacè [illegible] Eſt [illegible] Iſraelitarum manſio. Numer. c. 33. v. 26.

THAINI [illegible] nomen dignitatis olim apud Anglo-Saxones, item Normannos, Anglo p [illegible] Fuit autem [illegible] plicis ordinis, [illegible] R [illegible] & *Thaini* [illegible] majoribus [illegible] minores [illegible] male [illegible] Nempe Canu [illegible] M [illegible] R [illegible] ſuum con [illegible] ſtatum ad [illegible] nob [illegible] *Caſtr.* c. 1. qu [illegible] tria millia [illegible] idiomate [illegible] *Thein* [illegible] unde poſtea [illegible] *Thaini* & [illegible] V [illegible] *Par.* [illegible] 5. § 2. 4. & *Not. ad Eadmer.* p. 170. nec non [illegible] voce *Minis* [illegible] at [illegible] hanc [illegible] Du Freſne [illegible]

THAIPHALI, populi Scythiæ Europææ circa Hieraſum fluv. à Trajano [illegible]

THAIS, [illegible] nobilis, patriâ Alexandrina, quæ cum Athenas quæſtus gratia [illegible] Atticæ juventutis florem in ſui amorem pellexit. Hanc carminibus ſuis celebravit Menander, unde & *Menandrea* dicta eſt. Propert. *l.* 2. *El.* 6. *v.* 3.

> *Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim,*
>
> *Tanta, in qua populus luſit Erichthonius.*

Idem, *l.* 4. *El.* 5 *v.* 43.

> *Sed potius mundi Thais* [illegible] *Menandri,*
>
> [illegible] *ſerit aſtutos Comica mæcha Getas.*

Lemma eſt apud Martialem, *l.* 14. *Epigr.* 18. *Menandri Thais*, cui ſubſcriptum eſt,

> *Hac primùm juvenum la*[illegible] *luſit amores,*
>
> *Nec Glycera, verè Thais amica fuit.*

Lege Athen. *l.* 13. *c.* 13. Qu. Curt. *l.* 5. [illegible] 7. Plut. *in Alex.* Ovid. *l.* 1. *Amor. El.* 15 *v.* 17.

> *Dum fallax ſervus, durus pater, improba lena*
>
> *Vixerit, & meretrix blanda, Menandros erit.*

Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 93.

> ——— *An melior cùm Thaida* [illegible] *aut cùm*
>
> *Uxorem Comœdus agit, vel Dorida nullo*
>
> *Cultam palliolo.* ———

Nic. Lloyd. [illegible] Gronovio *Thais Menandri*, non eſt nobile illud ſcortum, Glyceram [illegible] amaverat, ſed fabula ejus celeberrima, *Thais* inſcripta. [illegible] primùm in ſcena exhibuit [illegible] Comœdiæ [illegible] amantem [illegible] partes a [illegible] Significat itaque Poëta, Menandrum auctorem [illegible] Novæ Comœdiæ & [illegible] auſpicatum; Cujus cùm tanta virtus, ars tanta, tanta ſuavitas ut dicere poſſim hoc excellentiſſimum Poëma verè ſi iſſe amicam Poëtæ, i. e. [illegible] eo cultiorem [illegible] exornatam, velut hoc unum [illegible] adeo illa omnes Atti [illegible] ſales, totum [illegible] ingenii [illegible] omneſque [illegible] arculas & pigmenta [illegible] denique a [illegible] in illam [illegible] potem [illegible] verſu; [illegible] *Thais* [illegible] *amica* [illegible] Fred. Gronov. [illegible] *Scriptore* [illegible] Medica, apud [illegible] ornare [illegible] Quemadmodum [illegible] ab alio [illegible] hodie [illegible] caput [illegible] habent, appellatus eſt. V. Salmaſ. *ad* [illegible] *p.* 750.

THALA, urbs Africæ propriæ Tacit. [illegible] *l.* 21. *Strabo. Ptolemæo* mons eſt in Libya interiore ubi & *Thalas* populos habet.

THALAMIA, [illegible] Steph. Euſeb. *l.* 7. [illegible] Eſt etiam urbis [illegible]

THALAMÆ [illegible] oraculi nomen [illegible] *alamata* [illegible] An *The-* [illegible]

THALAMÆ [illegible]

TH [illegible] apud [illegible] (Cleopatra) [illegible] thalamego [illegible] nunc Venetorum [illegible] & ob- [illegible] apud [illegible] Galli [illegible] & [illegible] Neroni [illegible] G. [illegible] *Ru- denus,*

> *P*[illegible] *mihi navem* [illegible] *Stratonicam,*
>
> [illegible] &c.

Ipſe [illegible] fuit [illegible] navis à [illegible] ædificata, [illegible] & [illegible] per [illegible] here- ret. [illegible] hæc [illegible] magnitudo [illegible] um [illegible] abe at. [illegible] navis [illegible] latur, nec [illegible] ſed ab [illegible] diver [illegible] &c aliud ne ſimile [illegible] ad [illegible] partes præcipue ad [illegible] am, [illegible] prora, di plexque puppis [illegible] ſtructa [illegible] in ambitu [illegible] in [illegible] quidem humoque [illegible] diſpoſitæ [illegible] Veſtibula [illegible] ex ebore aliave materia pretioſiſſima. [illegible] domus, u- no tantùm col [illegible] ordine [illegible] pi [illegible] cedro [illegible] materia a copreſſoque [illegible] clavis [illegible] color aureus igne [illegible] eſt. Co- lumna [illegible] capitula [illegible] Corinthiaci, aurò & e- bore [illegible] capitulum [illegible] poſita) [illegible] cui [illegible] apta [illegible] cum inſigni- bus [illegible] majoribus, artificii [illegible] admirandi. [illegible] tectum ſupe [illegible] cum variis ornamentis ſcul- ptis, inaurata ſuperficie. Inde [illegible] cubiculum cum le- ctis quinque, cui [illegible] amplius [illegible] In latum per [illegible] conclave dirimens, in quo cœna- culum [illegible] cum lectis novem, ſumptu & magnificentia majori ac cubiculum cum lectis quinque [illegible] ad primum [illegible] lectum hæc [illegible] In [illegible] alas vero cubiculo vicinas [illegible] aſcendimus, alia [illegible] apparebat, inſtructa quinque lectis [illegible] tecti ſum- mitate [illegible] bombo [illegible] & prope ipſam [illegible] Veneris came- rata, [illegible] rotundum [illegible] in qua marmorea D [illegible] ſtatua. E regione hujus domus aliud erat cœ- naculum ſumptuoſum, uno columnarum ordine circumſeptum, columnis conſtr [illegible] lapide Judaico: cui propinqua cubicula iis, quæ antea declaravimus, ornatu ſimili reſpondebant. In proram [illegible] Bacchica domus [illegible] uno columnarum ordine cin- cta, [illegible] ſuggrunda [illegible] prominens [illegible] uſque ad epi- ſtylia [illegible] Tect [illegible] eadem, quæ & Veneris ædis [illegible] ad dextrum latus antrum [illegible] eò prorſus colore, qui videtur [illegible] lapideo cæmenti [illegible] opere, ex [illegible] lapidibus atque auro con- fectum. [illegible] regiæ ſtirpis ac cognationis imagines collocatæ, ex lychn [illegible] Fuit & alia cœnatio perquam amœna, ſuper maxi- [illegible] poſito [illegible] Adverſò flumi- ne [illegible] aulæa in ea expandebantur purpurea. Cœ- nat [illegible] locus [illegible] ſupe [illegible] navis ea col- locat [illegible] ſtadiis ſeu viæ, quæ à portien in Gynæ- ce [illegible] fabrica Ægyptiaca. Nam [illegible] fulti [illegible] ſcal- [illegible] candidæ vicisſim ac nigræ. Rotundæ [illegible] for- ma [illegible] totaque circumſcriptio roſis aliquantulum [illegible] ſimilis. Circa [illegible] quam calathum vocant [illegible] vol [illegible] quem [illegible] in Græcis. [illegible] folia, ſed loti fluviatilis calyces & palmæ nuper germinantis fructus. In qui- bus [illegible] aliorum florum [illegible] Quod autem radi- ci [illegible] ſubierat, nempe quo [illegible] cum ſcapo inſide- bat [illegible] ciboriorum, h. e. fabæ Ægyptiacæ floribus & veluti compli- catis [illegible] cælatum erat. Sic [illegible] Ægyp [illegible] conſtruebant & ornabant, [illegible] & albis [illegible] interdum etiam la- pide, quem alabaſtritem vocant. [illegible] multa, alia in media mole [illegible] Malus cubi- torum [illegible] velum [illegible] purpureis [illegible] Adam Prevelt [illegible] *ubi &* [illegible] De *Thalam* [illegible] appel- latam maluit. Nempe [illegible] magnificas & [illegible]

THALAMITUM [illegible] Venetiarum fluv.

THALAMIA, urbs [illegible] quæ & [illegible] Steph.

THALAMUS, Græcè Θάλαμος, item θαλάμη: quæ tamen ſic [illegible], ut [illegible] propriè ſint [illegible] rum, [illegible] Deorum [illegible] cellæ. Deorum [illegible] quæ aliàs [illegible] plumario [illegible] quibus [illegible] ſupra in vocibus Cal[illegible] [illegible] & [illegible] vero [illegible] dicantur, quod tamen [illegible] tu m [illegible] & Deam in calybæ [illegible] appellent [illegible]. Et au tem *Thalamus* [illegible], remotiſſima pars ædium,

Virgo [illegible] ———

Uti ait St[illegible] *Achilleid. l.* 2. v. 77 [illegible] C[illegible] & [illegible] Νυμφῶν [illegible], et quem [illegible] *gmo thalamo* [illegible], ut loquitur vetus ejuſdem Schol. *ad Theb.* l. 4. v. 751. [illegible] conveni[illegible] aut tha-*mi*, [illegible] in hæc concl[illegible] exſtructi, idque ſingulari artificio. Claudian [illegible] H[illegible], v. 214.

——— *alii thalamum docti componere textu,*
Stamina [illegible]*mmato*, [illegible]
Ædificent apex ———

Componebantur autem inſtar tentori[illegible], ut nunc etiam. Unde [illegible] dicti Poetæ veteri apud Suidam

——— [illegible] μελι[illegible]
Ν[illegible] ἱμπλουσι [illegible] θαλάμης &c.

Quam in rem vide Caſp. Barthium, *ad Statium l. l. alibique paſſim.* Apud Hebræos *Nuptialis Thalamus* dictus eſt חפה Chuppa, cujus vocis hæc primaria notio eſt [illegible] interiorem illum domus receſſum ſeu thalamum notet, in quem Ded[illegible] nuptial. fieri ſolebat. Quò pertin ſignificat[illegible] currit in Benedi[illegible] Sponſalium, in ea gente uſitata, qua inter [illegible] gratias Deo agunt, quod [illegible] *interdicto, uxores tam Thalamo* (ubi vox *Chuppa*) *quam Sponſalibus conjunctas ſibi permiſerit.* adduntque, [illegible] *qui ſanctificavit populum ſuum Iſraël per* (chuppa) *Thalamum & Sponſalia*. Vide Gemar. Babylon. *ad tit. Chembothot* [illegible] Quæ poſtrema verba Genebrardus *in ſubjunctis Chronol.* p. 7[illegible] vertit, *Permittens [illegible] in matrimonium interventu thori genialis & [illegible]* Et hæc, ut dictum, primaria ſignificatio vocis, tum in ipſis complendis nuptiis, tum in earum celebratione. Aliàs, uſurpatur etiam τὸ חופה *Chuppa*, pro velamine Sponſorum, quò velut flameo capita eorum obtegi: item pro tentoriolo illo, quò obumbrari, in ipſa Benedictione Nuptiali Sponſi conſuevère. Quemadmodum viciſſim vox אפירין, propriè Velamen nuptiale denotans, etiam pro ipſo Thalamo conjugali nonnunquam ſumpta reperitur. Idem Thalamus etiam חדר *Cheder* dicitur Joëlis c. 2. v. 16. ubi Thalamus ejuſmodi memoratur, idque quatenus tempus nuptialis celebrationis ſpectat. *Exeat ſeu exibit Sponſus è cubiculo ſuo & Sponſa Thalamo ſuo.* Quibus in verbis Sponſæ tribuitur Chuppa, quod vocabulum plerunque ferè ſemper pro Thalamo, in quem ſolennis deductio facta eſt, uſurpari diximus & *Cheder* Sponſo. Verum quidem, *Chuppa*, a verbo חפה deductum, quod *obtegere* denotat, ex natura ſua locum, quò obteguntur ſeu occultantur Sponſi, ſignificare adeoque thalamum ſeu [illegible] (quod habent Helleniſtæ, vide *infra*) in quem ad concubitum Sponſorum deductio fiebat; *Cheder* verò *cubiculum* ſeu *conclave* denotare. Sed in idem planè ita recidunt. Chaldæi etiam גננא & בית גננא vocavère. In hunc itaque Thalamum deductio fiebat, ſicque Sponſa omnimodà ratione perfecta uxor regulariter habebatur. & Sponſi ex eo, tum ſplendidis veſtibus, tum nuptialibus omnium officiis, uſque lætiſſimis, durante Nuptialis celebritatis tempore, ornati progreſſus, Soli comparatur, Pſalm. 19. v. 6. Sponſi enim amici ac miniſtri aderant, quorum officia nuptialia Sponſis, durante illà ſive tridui ſive ſeptidui tempore, præſtanda fuère. Quo reſpicitur Math. c. 25. v. 10. *Dum irent emere* (Virgines fatuæ) *venit Sponſus: & quæ paratæ erant, intraverunt cum eo ad nuptias & clauſa eſt janua.* Ubi, quod in Græco eſt, εἰς τοὺς γάμους, à Syro redditur, *in domum* [illegible], [illegible] & *nuptiarum*, cui etiam alibi ſæpius [illegible] *nuptiæ*, nuncupatur *Sympoſium nuptiale*. Quò autem ibant Virgines hæ [illegible], *in occurſum Sponſi*, Syrus addit, *& Sponſæ*. quibus venientibus amici in occurſum ibant, [illegible] *filii Thalami Nuptialis* propterea dicti. Matth. c. 9. v. 15. Inter quos duo erant præcipui, videl. alter Sponſi, alter Sponſæ, è quibus ille, qui Sponſo, ut amicus fideliſſimus, ſtra tempore nuptiarum officium præſtaret, innuitur in ſimilitudine illa ſacra Johannis. c. 3. v. 28. *Ipſi teſtimonium mihi per[illegible] quod dixerim, Non ſum ego Chriſtus, ſed quod miſſus ſum ante illum.* Et mox, ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστὶν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἑστηκὼς &c. *Qui habet Sponſam, Sponſus eſt.* [illegible] *autem Sponſi, qui ſtat & audit eum gaudio, gaudet propter vocem Sponſi. Hoc ergo gaudium meum impletum eſt.* Vocis Sp[illegible] ſicque mentio tum in ſacris literis ſolennis tum in ipſa, quæ ded[illegible] erat [illegible], Benedi[illegible], vocemque mutuos conjugum ſeu ſponſ[illegible] utque exh[illegible] animi invicem [illegible] indicantem denotat [illegible] audire atque obſervare, [illegible] p[illegible] Sympo[illegible] Sponſi Sponſæ [illegible], indeque more nupti[illegible] eos conduxiſſe, certum [illegible] a ve[illegible] uſus erat, [illegible] in Th[illegible] in [illegible] cubili ſeu [illegible], id [illegible] totâ [illegible] nocte. Tametſi [illegible] paſſim ferme pud [illegible] ut [illegible] etiam [illegible] *famul[illegible] atque* [illegible] ut [illegible] ipſi thoro C[illegible] ut [illegible] al-

te[illegible] de V[illegible] com[illegible] Vide [illegible] Eſaiæ [illegible] 7. v. 3 & 16 [illegible] Adde hiſtoriam Nuptiarum R[illegible] .7 [illegible]. Ora[illegible] ne [illegible] Apud Hebræos [illegible] ſimplex [illegible] Ali[illegible] Spon[illegible] cti [illegible] in ipſa Benedictione nupt[illegible] lu[illegible] pertinere, eos [illegible]. [illegible] c. 9 Talm. Ba[illegible] de[illegible] Sed [illegible] Poſte[illegible] ſoli[illegible] in ve[illegible] [illegible] pertinuit [illegible] per[illegible] ſuper caput Sponſi ac [illegible] veſt[illegible] tempore [illegible]. Utrum[illegible] quam appellat eont[illegible] ſte, di[illegible] Velamen [illegible] ſo[illegible] *verecundiæ cauſa* obtegeret [illegible] ex [illegible] materia conſecta [illegible] m[illegible] hinc inde pe[illegible]. [illegible] quod in loco Miſnæ citato [illegible] velamen [illegible] manifeſtum [illegible] ex u[illegible] eſt apud Seldenum. Quam [illegible] autem, pro [illegible] hæc [illegible], tamen plerumque faſtigiata [illegible] in conum [illegible] deſinentia, quæ etiam figura centoriolo [illegible] Eorum [illegible] hodieque ſolennis in [illegible] loco ſunt more [illegible] Maha-ril [illegible] M[illegible] *l. l.* [illegible] 4 [illegible] 7 [illegible] tranſiit, ut alia multa, Velamen Nuptiale [illegible] quoque gentes, de quib[illegible]. De Occidentali ſaltem ut [illegible] Eccleſia [illegible] in Reſponſ[illegible] l. Pontif. Rom. P[illegible] 3 [illegible] 30. *quæſt.* 5. [illegible] legimus: *Apud* [illegible] *—— foedera —— celebrant. Et poſtquam arr[illegible] Sponſam [illegible] per digitum fidei annulo* [illegible] *ad N[illegible] dera perducuntur & primum in Eccleſia Domini cum oblationibus, quas offerre debent Deo, per Sacerdotis manum, ſtatuuntur, [illegible] que demum* [illegible] *& VELAMEN cœleſte ſuſcipiunt, ad* [illegible] *quòd Dominus primos homines in P[illegible] eis dicens, Creſcite & multiplicamini &c. —— Verumtamen VELAMEN* [illegible] *ſuſcipit, qui ad ſecundas Nuptias migrat. P[illegible] autem de Eccleſia egreſſi, coronas in capitibus* [illegible]. &c. In [illegible] Bononienſi, hæc verba legimus: *Tunc* Annulo nempe benedicto [illegible] *chiæ Sponſorum colla candido* [illegible] *velo, ad* [illegible] *&* *eos matrimonio jungit.* In Diœceſi Leodienſi, poſtquam Sacerdos Sponſos copulavit, eos ad gradus Altaris procum[illegible], illiſque benedicit: dein ſtolæ è collo dependentis extremu[illegible] ſuper caput Sponſi & Sponſæ (quod [illegible] vice eſt) ponit [illegible] *Dominus vobiſcum.* R. *Et cum Spiritu tuo.* Initium Evangelii Johannis, & poſt laudes aliquot ac preces, faciendo ſuper eos [illegible] crucis, dicit *Benedictio Dei Patris & F[illegible] & Spiritus Sancti* [illegible] *maneat ſemper.* Aſpergit poſteà Sponſum & Sponſam, quos benedi[illegible], & illum primò, dein hanc Altare reverenter oſculari facit, ſicque dominum remittit in pace. In *Formula* vero, quæ eſt [illegible] Eccleſiæ Atg[illegible] tinenſis, in Agendis ejuſdem ab Johanne Epiſcopo [illegible], Coloniæ, A. C. 1590. Sacerdos partem Stolæ Sponſorum manibus circumvolvit, dicitque, *Ideo Matrimonium per vos contractum,* [illegible] *ratifico & benedico in nomine Patris & Fil[illegible] & Spiritu[illegible]* [illegible], quod Venetiis prodiit A. C. 1576. Velum un[illegible] Sponſorum ſpatulis, ad altare procumbentium. In Anglia [illegible] proſtratis Sponſo & Sponſa ad gradum Altaris, extendebatur ſuper eos pallium, *quod tenebant 4. Clerici per quatuor cornua* [illegible] niſi alter eorum prius eſſet diſpenſatus ac benedictus: [illegible] enim non habebatur pallium ſuper eos, nec dicebatur Sacramentalis Benedictio. Etiam cum mutuò interrogabantur Sponſi & mulier reſpondebat, *Volo*: dabatur illa à Patre ſuo, vel ab Amicis [illegible], & habebat, ſi vidua eſſet, manum *velatam* (Virgo vero [illegible] pertam) quam Sponſus recipiebat, in Dei fide &c. Vide Selden[illegible], *lib. cit.* paſſim inprimis c. 15. ut & infrà ubi de [illegible]: Ut & quæ ſuprà diximus, voce *Alkova*, item ubi *de Lecto nuptiali.* Vocis origo, [illegible] τὸ θάλλειν, *florere, vireſcere, germinare.* &c.

THALASSAR, & THELASSAR, regio Syriæ, *Eſ.* c. 37. v. 12. Latinè *ſuſpenſio*, vel *tumulus principis*, aut *ſuſpendens canticum*, vel *tumulus* [illegible].

THALASSIARCHUS, vulgò *Admiralius*, de qua voce, ex Spelmanni *Gloſſario Archæol.* pauca hæc aſpergere lubet. Ex Arabico & Græci connubio vox orta videtur, namque Arabicum [illegible] princeps, præfectus, A[illegible] Græcis m[illegible] eſt: ut ſic Præfectum maritimum denotet. Reperitur in Orientali Imperio vox [illegible] ſpicue, de Magiſtratu navali, non autem ſummo illo, cui hodie id nominis opponitur, ſed de ſubordinato quopiam ejus præfecto (quem tunc magnum Ducem appellabant) ejuſque vicario, i. e. Magno Drungario claſſis inſervienti. Vide Curopal. *in* O[illegible] *Aulæ Conſtant.* Sed hæc ipſa appellatio communis etiam fuit terreſtribus Principibus. Babylonis enim tyrannum *Amiraium* vocat [illegible] menſis, qui ſub Stephano Rege floruit A. C. 1148 & S[illegible] Auctuarium. Iuſto ſecutus apud Mouſtr[illegible] A[illegible] *Admiralius* i. e Præfectus. V[illegible] terreſt[illegible] Turcis & A[illegible] M[illegible] Orie[illegible] deprehendo [illegible] H[illegible] detur nomen *Admiralii* G[illegible] inde [illegible] prælus I[illegible] imque uſi ſunt F[illegible] A[illegible] in pervenit, ſed contra à jam [illegible] cum *Admiralis* vox [illegible] manſit [illegible] Thalaſſiarchus. S[illegible] præfectis claſſici, dum nec adhuc [illegible] mu-

maritimæ adminiſtrator. Perpetuus enim nullus olim fuit in hoc munere, ſed ex arbitrio Regis, aut annuus aut biennalis, aut paulo diuturnior: aliquando ne ſemeſtris quidem, ſed velut repentinæ alicui expeditioni datus: dictus ſæpe non Admiralius maris ſed *flottæ navium*, i. e. claſſis. Claſſis autem Admiralius nemo ſalutabatur, qui non denis præficeretur navibus, quod à Genuenſibus primò latum. Primus qui univerſali nomine *Admiralius Angliæ* dictus eſt, fuit Richardus fil. Alani junior, Comes Arundelliæ & Surregæ, hôc munere, & titulô donatus, d. 10. Sept. Annô 10. Richardi II. Cauſarum verò nauticarum cognitio & Forum rei marinæ, quod hodie *Curiam Admiralitatis* vocant, Admiralio primùm illuxit, ſub Eduardo III. Seriem Admiraliorum, qui in Anglia floruêre, exhibebimus infrà ex præfato auctore. Apud Gallos vix antiquior Admiralii inſtitutio, cùm vox capitur de ſummo ſtationarioque Magiſtratu, qui univerſæ marinæ Reip. præeſt, ſuôque forô & ampliſſimâ juriſdictione, tam in cauſis civilibus judicandis, quàm in claſſe regia gubernanda inſignitur. Et probabilis ſententia eorum eſt, qui primum apud Gallos Admiralium faciunt, vel Enguarrantum Dominum de Caccy, ſub Philippo III. filio S. Ludovici, A. C. 1280. vel Americum Vicecomitem Narbonenſem, ſub Johanne Rege poſtquam nempe Galliæ Rex, Johanni Anglo Normanniam alioſque Galliæ tractus maritimos, ob Arthuri, Ducis Britanniæ cædem abſtuliſſet. A Principibus Hiſpaniæ Chriſtophorum Columbum, ob egregiè expeditam navigationem, *Admirantis*, quod idem, titulô donatum refert Munſterus, *Coſmograph. l. 5. c. 159.* Huic Magiſtratui ſi nomen à Romanis peteretur, magis congruum id videtur, quod offert Cicero, *in Ep. 7. ad Atticum l. 11.* cùm ait: *Vult me Pompejus eſſe, quem tota hæc maritima ora habeat ἐπίσκοπον ſpeculatorem & cuſtodem.* Quemadmodum autem apud Romanos, qui oræ maritimæ proſpiciebat, *Epiſcopus*, ſic idem Athenis appellatus eſt Ἀπόστολος, Apoſtolus, ἀπὸ τοῦ στόλου &c. *Nic. Lloyd.* Vide ſuprà voce *Amir*, item *Megaducas*, aliquid etiam voce *Satrapa*, quâ primitus Maris præfectum apud Perſas denotatum diximus.

Angliæ Thalaſſiarchi ſeu Admiralii.

Richardus filius Alani, Comes Arundel. & Surregiæ. An. 10. Richardi II.
Eduardus Comes Rutland & Corcagiæ, An. 15. Richard II.
Joh Beaufort Comes Somerſeti, An. 21. Richardi II.
Thomas Percey, Comes Wigorniæ, An. 22. ejuſdem.
Thom. Lancaſtrius Regis Henrici IV. filius. An. 6.
Joh. Beaufort prædictus, An. 8. Henrici IV. quô tempore juriſdictio Admiral. magnum accepit incrementum.
Edm. Holland, An. 8. Henrici IV.
Thom. Beaufort, An. 9. Henrici IV.
Joh Lancaſtrius, An. 4. Henrici VI.
Joh Holland, An. 14. Henrici VI.
Wilh. de la Poole, An. 25. Henrici VI.
Henr. Holland, An. 28. Henrici VI.
Rich. Nevil. An. 1. Eduardi IV.
Wilh. Nevil. An. 1. Eduard IV.
Wilh. Nevil An. 2. Eduardi IV.
Richardus Dux, frater Regis.
Richardus Nevill, Comes Warr.
Richardus Dux Glocestriæ, An. 11. Eduard. IV.
Joh. Howard, An. 1. Richardi III.
Joh. de Veer, Comes Oxon. An. 1. Henrici VII.
Eduard. Howard, An. 4. Henrici VIII.
Thom. Howard. An. 5. Henrici VIII.
Henricus fil. Nothus Henrici VIII. An. 17.
Will. Fitzwilliam, An. 28. Henrici VIII.
Joh. Ruſſel, An. 32 Henrici VIII.
Joh. Dudley, An. 34 ejuſd.
Th. de S. Mauro, An. 1. Eduardi VI.
Joh. Dudlejus, An. 3. Eduardi VI.
Eduard. Clinthon. An. 4. Eduardi VI.
Will. Howard, An. 1. Mariæ.
Eduard. Clinton, An. 3. Mariæ.
Carolus Howard, An. 27. Elizabethæ.
Georgius Buckingham An. 16. Jacobi.
Rupertus Princeps Palatinus, ſub Carolo II.
Jacobus Dux Eboracenſis Caroli II. Regis frater.

Reliquos, alicujus tantùm Regni partis, Borealis putà, Meridionalis vel Occidentalis, duarum extremarum imprimis Admiralios vide apud eundem Spelmannum.

THALASSIO ſeu THALASSIUS, carmen Nuptiale, apud Romanos, vide ſuprà *Talaſſio.* Aliàs θαλάσσιος, *marinus*: unde θαλασσίτης, primum genus hyacinthi, de quo Salmaſ. *ad Solin. p.* 1107. & *thalaſſites* genus vini falſi, apud *Plin. l. 14. c. 8.* propriè verò θαλάσσιον, *quod in mari naſcitur, propiùs terram aut littora*; ſicut πόντιον ſeu πελάγιον, *quod in alto*, vide eundem Salmaſ. ubi modò *p.* 1146. ut & ſuprà, in voce *Mare.*

THALASSIUS, Deus nuptiarum, vel vox nuptialis, ut quidam volunt, quâ ſe ad operas domeſticas duci novæ ſponſæ admonebantur; ταλασίαν enim Græci *lanificium* vocant. Originem exponit. Liv. *l.* 1. *c.* 9. Sed prolixiùs Plut. *in Romulo.* Catull. *in Epithalamio Juliæ, c.* 62. *v.* 132.

—— Satis diu
Luſiſti nucibus, lubet
Jam ſervire Thalaſſio.

Martialis, *Thalaſſum* vocat. Sic enim ille, *l. 12. Epigr.* 42. *v.* 4.

Nec tua defuerunt verba Thalaſſe tibi.

Item, *Thalaſſionem* legimus apud eundem, *l. 1. Epigr.* 36. *v.* 6.

Quid ſi me jubeat Thalaſſionem
Verbis dicere non Thalaſſionis?

Nic. Lloyd. Vide & ſuprà.

THALASSIUS Comes, ſub Conſtantino & filiis ejus: gratus Conſtantino, quòd Arianiſmo adhæſerat, variis negotiis ab eo adhibitus, illius quoque nomine Concilio Sirmienſi interfuit; Ammian. Marcellin. *l.* 14. & 22. qui eum præfectum prætorio fuiſſe refert; Athanaſ. *Ep. ad Solit. & Apol. ad Conſt.* Scripſit *Hiſtoriam ſui temporis.* *Zoſim. l.* 2. Suidas in Θεόφιλος. Epiph. *hær.* 71. Voſſ. *de Hiſt. Gr. l. 4. c.* 20.

THALASSIUS Jupiter, Θαλάσσιος Ζεύς, Sidone olim cultus, occurrit apud *Heſychium* Θ: an idem cum Belo, apud eundem, Βῆλος, Οὐρανὸς καὶ Ζεὺς Ποσειδῶνος υἱὸς, *Belos, Cœlum & Jupiter Neptuni filius* in B. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec.* 1. ubi *de Mene, Hammone, Belo.*

THALASSIUS Monachus, Maximi martyris familiaris, floruit An. 650. Scripſit, *de Sincera Charitate, ac vera continentia: de Regimine mentis.* Vixit in Africa, & ſcripſit Græcè.

THALASSOCRATIA, Latini, *Maris Imperium.* Hujus primum auctorem Minoëm facit Thucydides, qui eum Imperio Maris Carici, poſteà *Græci* dicti, longè latèque potitum eſſe, Inſulas Cycladas ſub ditione tenuiſſe, & in pleraſque primùm colonias deduxiſſe, piratas è mari ſuſtuliſſe, ac conſtitutâ ejus claſſe, maria ultro citroque liberius navigari cœpiſſe, ait, *l.* 1. Tantum intereſt humano generi, ut penès unum harum rerum ſumma conſiſtat. Qualis autem fuerit Minois claſſis, hinc conjicere liceat, quòd Dædalus, ab eo fugiens, omnium primus velificatus ſit: & Aminocles Corinthius poſt annos fermè 600. i. e. 300. circiter annos ante finem belli Peloponneſiaci, primus triremes quatuor Samiis fabricaverit. poſtque annos inde 40. pugna navalis vetuſtiſſima inter Corcyræos & Corinthios commiſſa ſit, Idem, *ibid.* Poſt Minoëm multos populos θαλασσοκρατήσαι, ex Caſtore Rhodio, recenſet Euſeb. *in Chron. Lydos, Pelaſgos, Thracas, Rhodios, Phrygas, Cyprios, Phœnices, Ægyptios, Mileſios, Caras, Leſbios, Phocæenſes.* Thucydides præfatus Ionum meminit, *Polycratis & Phocæenſium*: è quibus Polycrates Samius erat & Minoë recentior annis 750. primus Græcorum, qui poſt Minoëm *θαλασσοκρατέειν ἐπενόησε, animum induxit, ut mari potiretur*, Herodoto, *l. 3. c.* 122. Poſt quæ, Romani hôc jure fecêre pacem, Carthaginienſibus eâ lege conceſſerunt, Τὰς μακρὰς πλοίας παραδόντας πάσας πλὴν δέκα τριηρῶν. Πόλεμον μηδένα τῶν ἔξω τῆς Λιβύης ἐπιφέρειν καθόλου, μηδὲ τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ χωρὶς τῆς Ῥωμαίων γνώμης, Polyb. *l.* 15. Livius vertit, *Ut naves roſtratas, præter X triremes traderent, bellumve neque in Africa, neque extra Africam, injuſſu Pop. Rom. facerent, l. 30. c.* 37. &c. Vide Joh. Marshamum, *Can. Chron. Sec. XI.* ubi Edgarum Anglo-Saxonum Regem *Minoëm Britannicum* indigitat, & ſuprà voce *Mare.*

THALCA, in tractu Simeon. Hieronym. *Loc. Hebr.*

THALE, nomen viri. 1. Paral. *c.* 7. *v.* 25. Latinè *humectans* aut *vireſcens.*

THALERUS, vide *Talerus.*

THALES, Mileſius, Examii è Cleobulina filius; natus Olymp. 36. Cadmum Agenoremque inter Majores habuit. Auctor Sectæ Ionicæ, primus è 7. Græciæ ſapientibus quoque Phyſicen primus, & aſtrologiæ ſecreta deprehendit. Aquam, rerum omnium principium eſſe, mundum animam habere, Spiritibuſque plena omnia, aſſeruit. Temporum vices accuratè obſervavit, annumque in dies 365. diſpeſcuit; quam ſcientiam, hactenus Græciæ incognitam, ab Ægyptiis Sacerdotibus partim, partim propriâ induſtriâ adeptus eſt. Crœſo, quomodo abſque ponte Halyn trajicere poſſet, oſtendit: Solis eclipſin primus prædixit, quæ fuit A. M. 3379. contigitque durante prælio inter Cyaxarem Medum & Alyattem Lydum. De qua ſic Herodot. *l. 1. c.* 74. *Bellum quinquennale inter Medos Lydoſque conflatum eventu variô: ſemel etiam noctu pugnatum eſt. Sextô demum annô ſignis collatis, quum æquô Marte certarent, inter pugnandum contigit, ut dies repente in noctem verteretur. Hanc diei immutationem* Thales Mileſius *Ionibus prædixit, annum hunc ipſum præfiniens —— Tam Lydi, quàm Medi, diem noctеſcere videntes, à pugnando deſtiterunt, & ad pacem propenſi —— fœdus ſanxerunt, ac Alyattes filiam Aryenim Aſtyagi Cyaxaris filio nuptum dedit, Mutuum de lingendo ſanguinem, ſancitum eſt fœdus* &c. Quod factum annô 4. Olymp. 45. cùm Thales ageret ætatis annum 43. vult Petavius; annô regni Cyaxaris 38. Nabonaſſaris 151. addit Marshamus, *Canone Chron. Sec.* à diluvio XVIII. Vide quoque de hac pace voce *Syenneſis.* Exceſſit è vita, dum Gymnicum certamen ſpectaret, æſtu ac ſiti lapſus, jam ſenex Olymp. 58. An. 209. Urb. Cond. 95. ætat. Dicebat, difficillimum eſſe, ſeipſum noſſe, facillimum alteri conſulere: Felicitatem corporis in ſanitate; Animi, in ſapientia conſiſtere: Deum vetuſtiſſimum, Mundum pulcherrimum, locum capaciſſimum: Spiritum perniciſſimum, neceſſitatem validiſſimum, tempus ſapientiſſimum eſſe, &c. Inſuper ajebat, ſe trium maximarum rerum causâ gratias Fortunæ agere. Πρῶτον μὲν ὅτι ἄνθρωπος ἐγενόμην, καὶ οὐ θηρίον· εἶτα ὅτι ἀνήρ, καὶ οὐ γυνή· τρίτον, ὅτι Ἕλλην, καὶ οὐ βάρβαρος. Vitam ejus habes apud *Laërtium.* Nonnulla etiam de eo invenies apud Plutarchum, Plin. *l. 2. c.* 12. Lactant. *l. 3. c.* 14. Apul. *Flor. l.* 4. Cicer. *l. 1. de div. &c.* Scripſit *de Meteoris, de Æquinoctio,* &c. It. poëta Lyricus, Cretenſis, quem è Creta Solon Spartam miſit, cujus odis ac poëſi Spartani deliniti, animarum feritatem nimiam ex Lycurgi legibus imbutam caſtigabant. Plut. *in Solone.* *Thaletem* verò Mileſium primum Σοφὸν dictum; Cretenſem autem primum Creticis rhythmis uſum, primumque τὰ ὑπορχήματα compoſuiſſe, habes apud Salmaſium qui de prioris ætate, ſcriptis obituque ſatis multa congeſſit, ubi ſuprà, *p.* 656 843. & *ſeqq.*

THALESTRIA, vel *Thaleſtris,* regina Amazonum, quam alii *Minithiam* vocant, quæ 35. dierum inter confertiſſimas gentes itinere factô, cum 400. mulieribus occurrit Alexandro in Hyrcania res gerenti, ut liberos ex eo ſuſciperet; & ut viſa eſt uterum impléſſe, diſceſſiſſet. Strabo *l.* 11. Curt. *l. 6. c.* 5. Aliter rem narrat Arrian. *de rebus Alex. l.* 7.

THALI, populi Sauromatis vicini, qui Caſpii maris fauces attingebant, apud Plin. *l. 6. c.* 5.

THALIA, una ex IX Muſis, ἀπὸ τοῦ θάλλειν, *virere,* ſeu *florere,* quòd

Poëtarum fama nullô tempore marceſcat. Horatius *argutam* eam appellat, *l.* 4. *Carm. Od.* 6. *v.* 25. Statius verò *laſcivam*, *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 116. Inventrix Geometriæ & Agriculturæ dicitur: Præſidet Comœdiis, pingiturque vultu laſcivo, cincta ex hedera ſertô, larvam manu, & ſoccos in pedibus geſtans. Sed & *Thalia* una ex Gratiis. Licèt enim Placidius Luctat. *Thebaid. l.* 2. *v.* 284. nomina Gratiarum, *Paſithea, Aglaja, Euphroſyne* eſſe dicat; Plutarchus tamen Paſitheæ loco *Thaliam* ponit, *l. Philoſopho cum principibus viris eſſe diſputandum*, Ἀλλὰ σοφὸς ἦν ὁ ταῖς χάρισι τὰ ὀνόματα θέμενος, Ἀγλαΐαν, Εὐφροσύνην καὶ Θάλειαν, τὸ γὰρ ἀγαλλόμενον καὶ τὸ χαῖρον ἐν τῷ διδόντι, *Et ſapuit, qui Gratiis nomina impoſuit, Aglajæ, Euphroſynes & Thaliæ: Major enim & purior eſt lætitia in eo, qui dat.* Similiter, Homerus quidem *Il.* ξ. *v.* 269. in numerum Gratiarum *Paſitheam* reponit, quam Papinius quoque *loco cit. primam ſororum* vocat: At Orpheus pro communi ſtans ſententia, *in Hymno Grat.* ait,

> Ἀγλαΐη τε, Θάλειά τε καὶ Εὐφροσύνη πολύολβε,
> Χαρμοσύνης γενέτειραι, ἐπήρατοι.
>
> *Aglaiaque Thaliaque & Euphroſyne dives*
> *Gaudii genitrices, amabiles.*

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 2. *c.* 10. & in voce *Gratiæ*. Aliàs Thalia Græcè θάλεια, *convivium* eſt, unde *Thaliarchus*, apud Horatium, *l.* 1. *Carm. Od.* 9. *v.* 8. de Magiſtro convivii, item liber Arii in quo ad fœdiſſima carnis vitia homines excitabat, memoratus Sozomeno, *l.* 1. *c.* 20. & Athanaſio, *Orat. contra Arian.* Ubi tamen alii *Toalea* legunt, quod nomen fuit nobili ſcorto Romæ olim, uti habes apud Dominic. Macrum, *Hierolex.* Sed & θαλία vel θαλλία, *riſus* vel *ciſtella*, item *ſaccus* vel *marſupium* Græcis eſt θάλοι & θάλια & θαλίαι, *folia palmea* à θαλλός, quod propriè *termes olivæ*, inde ad aliarum arborum, ramos extendi cœpit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 281. & 1169. ut & hic infrà.

THALIA, inſul. Tyrrheni Maris, Ariſtot. *in Mirabilibus.*

THALISAMUS, pagus Meſopotamiæ, apud Amidam urbem ab ea 40. ſtadiis diſtans. *Procop.*

THALLO, & *Auxo*, inter Athenienſium Numina, παρὰ τὸ θάλλειν καὶ αὐξάνειν, ab eo quod *germinare* ac *creſcere* plantas facere crederentur. Franc. Rolſæus, *Archæol. Attica l.* 2. *c.* 1.

THALLOPHORI, apud Jo. Chryſoſtomum, *Hom.* 8. *de Anna*, *Annon vides frequenter quod, qui in urbibus verſantur, pueros nuper lacte depulſos faciunt thallophoros*: ſunt *frondiferi*, ſeu ramos olivæ aliarumque arborum manibus ferentes, ex Græco Θαλλοφόροι. Apud Athenienſes inprimis ſic dicti ſunt Senes in pompa Panathenaica ramos hujuſmodi geſtantes. A quibus occaſione ſumptâ Chorus apud Ariſtophanem *Veſpis*, de ſenibus loquens, ait eos, ut inutiles rebus agendis ac pompæ tantùm traducendæ idoneos, per riſum vocari θαλλοφόρους.

> Σκεπτέσθωσαν γὰρ ἂν ἐν
> Ταῦτα ἰδὼν ἀπ᾽ αὐτῶν
> Θαλλοφόροι καλοίμεθα κτλ.

Vide ſuprà ubi de *Panathenaicorum Feſto*. Veſtigium moris, apud Chriſtianorum non paucos ad hanc uſque ætatem ſupereſt; Romæ abolitum ab Alexandro VII. ubi Kalendis Maji ramos virentes, in anni recentis ſignum, ſuſtollere conſuevêre; niſi hæc potius Majumæ Feſti λείψανα fuerint. Vide Dominic. Macrum, *Hierolex.* Sed & in aliis ſuperſtitionibus θαλλοὶ adhibiti. Oedipus namque jubetur ter novem ramos oleæ ambabus manibus offerre, apud Sophocl. *in eo.* Caducea θαλλοῖς, i. e. *ramis oleaginis* circumvolvi ſolita ſunt, Dinarch. *in Demoſt.* &c. Et quia θαλλὸς, ut dictum, propriè Palladis ramus, ex eo Sapientiæ corona conſtabat, quam, Miltiadi negatam, auctore Sacharo Docelcô, Themiſtocli dederunt, poſt Xerxem devictum, Lacedæmonii, Eurybiadi fortitudinis coronâ collatâ, uti legas apud Plut. *Themiſtocle.* Sed & θαλλὸν coronamentum Magiſtratus recèns creati fuiſſe, apud Athenienſes, diſcas ex Platone, *de LL. l.* 12. plura de his θαλλοῖς vide apud Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 6. *c.* 16. ut & ſuprà in voce *Ramus*, it. *Oſanna.*

THALLUMETUS, libertus Titi Pomponii Attici ſervus, de quo Cicer. *l.* 5. *ad Attic. Ep.* 12.

THALLUS, Auguſto Imperatori à manu, cui, *quòd pro epiſtola prodita denarios quingentos accepiſſet, crura effringi* Imperator juſſit, uti habes apud Sueton. in *Vita* ejus, *c.* 67.

THALLUS, hiſtoriam Syriacam diligenter tractavit, ut auctor eſt Africanus, apud Euſeb. *l.* 1. *Chron. & l.* 10. *de Præp. Evangel.* Ejus meminêre Juſtinus Martyr. *paræn. ad Gent.* Tertullianus, *in Apol.* Minucius Felix & Lactantius, *l.* 1. *c.* 13. & 23. Vide *Caſtor.*

THALLUSA, libertæ nomen in vetere Lapide, apud Cauſabon. *ad Sueton. d. l.*

THALO Cretenſis, primus mares amâſſe perhibetur, unde averſa Venus, lege etiam latâ apud Cretenſes permiſſa.

THALPUSA, urbs Orchoniem in Arcadia. *Steph.*

THALUCTÆ, Indiæ populi apud Plinium, *l.* 6. *c.* 19. *Inſula in Gange eſt —— ultra ſiti ——* Thaluctæ. *Rex horum, peditum L. M. equitum IIII. M. elephantos* CCCC. *in armis habet.*

THALUDA *Ptol. Tagazza Marmolio*, ab urbe quam alluit, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ in Jagath ad Occaſum apud Abylam & Olcaſtrum promontor. ad Ortum ibi mari exceptus. *Moletio* verò *Taſacel* dicitur.

THALYSIA, Græcè Θαλύσια, ſacra Cereri Liberoque communia: Eorum meminit Menander Rhetor, *c.* περὶ λαλιᾶς: Τῶν λόγων δὲ ἀπαρχὰς ἀνιέναι τῇ πατρίδι καὶ τοῖς πολίταις, ὥσπερ τῇ Δήμητρι καὶ τῷ Διονύσῳ, οἱ γεωργοὶ τὰ Θαλύσια, *Primitias orationum dedicans Patriæ & civibus, ut Agricolæ Thalyſia Cereri & Libero.* Ab Agricolis itaque celebrantur, quibus ſummo Dii hi duo in pretio fuêre. Nempe per *Cererem* Tellus fruges producere idonea indigitabatur: *Liber* autem aqua fuit, qua omninò opus Tellurem humectari, ad rerum generationem. Eadem proin Numina jungit Virg. *l.* 1. *Georgic. v.* 7.

> *Liber & alma Ceres* ——

Quòd verò de Libero dictum, *aquam* denotâſſe; notat Voſſius, Græcis, poſtquam ſacra recepêre Ægyptia, nomine Oſiridis in Διόνυσον, uti Iſidis in Cererem, converſo, Liberum quidem cœleſtem fuiſſe Solem: Subcœleſtem verò, Aquam ſeu liquorem potabilem; qualis pluvia, fluvialis, fontana & putealis. Unde cauſa patet, cur à nonnullis Liber *Lunæ filius* dictus ſit. Ulpianus *in Midiana*, Ἔνιοι δὲ καὶ παῖδα Σελήνης Διόνυσον καλοῦσι. Eò videl. attenderunt, quod Luna imperium habeat in humorem ſive aquam. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 79. & ſuprà ſuis locis.

Rabbi THAM, prænomine Abraham, nepos Raſi ex filia, ſcripſit librum *Jaſchar*, obiit in Gallia, A. M. 4930. juxta Rabbi Ganz *in Chronologia Rabbinorum.*

THAMANÆI, Perſis tributarii. Herodot. *l.* 3.

THAMAR, uxor Her, quæ ex inceſtu gravida gemellos peperit, è quibus Perez, ex progenitoribus CHRISTI fuit, Gen. *c.* 38. *v.* 6. Matth. *c.* 1. *v.* 3. Filia David, quæ à fratre Amnone violata fratrem ultorem habuit, 2. Sam. *c.* 13. *v.* 1. Filia Abſolon. 2. Sam. *c.* 14. *v.* 27. Item urbs Syriæ. Latin. *palma, dactylus, conſummatio, permutatio*, aut *amaritudo.* Urbs Arabiæ Felicis, Plin. *l.* 6. *c.* 28.

THAMARITA, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis *Ptol.*.

THAMARUS, *Antonin. Tamaro Mazzella*, fluv. Samnii, ex Apennino, per Sæpinum, in Calorem paulo ſuprà Beneventum influens inque Auſtrum decurrens.

THAMESIS, vide *Tameſis.*

THAMIMASADES, veteribus Scythis idem fuit, qui Romanis *Neptunus*: Herodotus, *Melpomene*, Ὀνομάζονται δὲ Σκυθιστὶ Ἱστίη μὲν, Ταβιτί· Ζεὺς δὲ καλλιστα(?) Παπαῖος, Γῆ δὲ, Ἀπία. Ἀπόλλων δὲ Οἰτόσυρος, Οὐρανίη δὲ Ἀφροδίτη Ἀργίμπασα, Ποσειδέων δὲ, Θαμιμασάδης, *Veſta Scythicè vocatur Tabithi; Jupiter autem, Papæus; Tellus, Apia, Apollo, Oethoſyrus: Cœleſtis Venus Artimpaſa; Neptunus, Thamimaſades.* Quem locum etiam Origenes adducit, contra Celſum, *l.* 6. Scythæ videlicet, uti Solem & Lunam; aërem & terram; ſic aquam etiam colebant: Unde verò nomina iſta, poſt tot ſecula, difficile dictu eſt; cùm ne illud quidem ſatis conſtet, utrum Herodotus ea fideliter expreſſerit. Ferè enim ita uſu venit, ut, cùm nomina in aliam transfunduntur linguam, multum de genuinis deperdant, ſic ut illi, unde profecta, vix ea pro ſuis agnoſcant. Interim *ſi de origine eorum commentari animus ſit*, verba ſunt Voſſii, *non ea aliunde arceſſam, quàm è veteri Germanorum lingua, cui proxima erat iſta Scytharum; quando ex Aſiatica Scythia Europæam vicinaſque magnæ Germaniæ gentes ducere, validis evincere argumentis admodum proclive ſit.* Vide eum *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 82.

THAMISSA, *Ptol. Tamacrati*, urbs Africæ littoralis, Uticæ proxima. Forſan pro *Thimiſſa.*

THAMMATA, oppid. Palæſtinæ mediterraneum in Arabiæ Petrææ confinio *Timia* hodie *Benjamino Tudelenſi.*

THAMNA, concubina Eliphaz. Gen. *c.* 36. *v.* 12. Latinè *prohibita*, aut *perfecta*, vel *conſummata commotio.*

THAMNA,. urbs Palæſtinæ. Steph. Vide Gen. *c.* 36. *v.* 40.

THAMNA, civitas in tribu Judâ. Joſ. *c.* 15. *v.* 37. Latinè *imago*, vel *figura*, aut *numeratio*, vel *numerans.* Item in tribu Dan, Inter Ptolemaida & Gazam.

THAMNATH, oppid. tribus Dan, inter Modin & Emmaum, Arimathiæ proximum, ac Nibe.

THAMNATHSARA, ſeu THAMNATHSARE, una ex undecim Judææ Toparchiis, ordine quarta, in tribu Ephraim regio, præfectura & urbs maxima ſita in montanis Ephraim: data eſt ab Iſraëlitis Joſuæ duci hæreditaria, in qua habitavit & ſepultus eſt; quæ & *Thamnath heres* per literarum tranſpoſitionem. Latinè *figura*, vel *imago extenſa*, vel *remanens*, aut *fœtens*, ſive *numeratio reſidua*, aut *numeratio extenſionis*, vel *fœtoris.*

THAMNUS, apud Plin. *l.* 21. *c.* 15. ubi de herbis ſponte naſcentibus, *in Italia pauciſſimas novimus, fraga*, thamnum, *ruſcum, maritimam*: & Columellam, *l.* 10.

> —— *jam thamni ſponte virescunt*,

genus oleris eſt vel herbæ, quæ ſale condiebatur & ſervabatur ad cibos. Idem, *l.* 12. *c.* 7. *vitis albæ, ruſcum & thamnum —— generatim in alveos componuntur, & ſale conſperſa biduo ſub umbra, dum conſident, reponuntur.* At apud Græcos θάμνος, *frutex* eſt quilibet, unde θαμνῶδες δένδρον, arbor minuſcula, in *fruticum* potiùs, quàm in arborum numero, reponenda. Vide de *thamno* Latinorum, Salmaſ. *ad Solin. p.* 225. de θάμνῳ Græcorum, eundem, *ibid. p.* 363. 1031. & *ſeqq.*

THAMPHTHIS, Memphitarum Rex XVI. poſt Seber-Cherem præfuit annos 9. Rameſſe in inferiore Ægypto regnante: eum excepit Othoës. Joh. Marshamus, *Canon Chron.* ex *Manethone.*

THAMUDA, locus prope Nabatæos Arabas. *Steph.*

THAMUZ, idolum memoratum Ezechieli, *c.* 8. *v.* 14. Adonis erat, ut Hieronymus interpretatur, *Com. in locum*, & *Epiſt. ad Paulinum, de inſtitut. Monachi*; Hinc Procopius quoque in *Eſaj. c.* 18. Ezechielis locum adducens, poſt Θαμμοὺζ addit τουτέστι τὸν Ἄδωνιν *quod eſt Adonim.* Adonis autem Sol fuit, Veneris amaſius verè, qua-

quomodocunque hanc ſumas ſive de Luna, ſive de Lucifero, ſive de Venere ſubcœleſti, terræ nempe ſuperficie, uti pluribus oſtendit Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l. 2. c. 4.* Idem Oſiris fuit Ægyptiorum, in cujus ſacris, *Adonia* Græcis dictis, duo inprimis celebria erant; ejus Ἀφανισμὸς, & Εὕρεσις *Diſparitio* & *Repertio*. Uti igitur, ob mortem ejus, dolor ingens & luctus ciebatur,

—— — . Nunquamque ſatis quæſitus Oſiris,
Semper enim perditus: —— ——

à fœminis præcipuè: Sic ingens contrà gaudium, ob eundem redditum. Quem ritum etiam Græcos imitatos eſſe, docet *in eand. Prophetam* Cyrillus, *l. 2. Græci hinc latè feſtum excogitavere, ut ſe cum Venere, propter mortem Adonidis mœſta, condolere & lugere; redeunti autem ex Orco & inventum eſſe dicenti, quem quæſiverat, gratulari, & unà exultare ſimularent.* Sic itaque fœminæ Hebræorum Idololatriæ *loc. cit.* dicuntur *ſediſſe deflentes Thammuzum.* Rationem ritus, ex Sacrorum ratione, his verbis illuſtrat Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 21. princip. Adonin quoque Solem eſſe, non dubitabis, inſpectâ religione Aſſyriorum, apud quos Veneris Atergatis & Adonis maxima olim veneratio viguit: quam nunc Phœnices tenent. Nam Phyſici terræ ſuperius hemiſphærium, cujus partem incolimus, Veneris appellatione coluerunt; inferius verò, Proſerpinam vocârunt. Ergo apud Aſſyrios ſive Phœnices, lugens inducitur Dea: quòd Sol, annuo greſſu per 12. ſignorum ordinem pergens, partem quoque hemiſphærii inferioris ingreditur: quia de duodecim ſignis Zodiaci ſex ſuperiora, ſex inferiora cenſentur: Et cùm eſt in inferioribus, ideòque dies breviores facit, lugere creditur Dea, tanquam Sole raptu mortis temporalis amiſſo & à Proſerpina retentô: Ruſumque Adonin redditum Veneri credi volunt; cùm Sol, evictis ſex ſignis inferioribus, incipit noſtri Circuli luſtrare hemiſphærium, cum incremento luminis & dierum. Ab apro autem tradunt interemtum Adonin, hyemis imaginem in hoc animali fingentes: quòd aper hiſpidus & aſper gaudet locis humidis & lutoſis, pruinàque contectis. Ergo hyems veluti vulnus eſt Solis; quæ & lucem ejus nobis minuit & calorem,* &c. Nec obſtat prædictis, quòd Ægyptii Adonia ſua menſe Novembri, Judæi verò idololatræ menſe Juniô ea celebraverint; illi enim Solis à nobis receſſum Auſtrum: hi Septentrionem versùs, hòcce ſacrorum commentò coluêre. Biblienſes verò inprimis atque Alexandrini Adonia iſta celebrârunt, idque his ritibus: Cùm Biblienſes celebratum irent ἀφανισμὸν Ἀδώνιδος; Alexandrini epiſtolam, in qua ſcriptum erat, *Adonidem repertum eſſe*, in arca ſcirpea repoſuerunt eamque certis ceremoniis adhibitis, flumini commiſerunt Biblum deferendam; cujus cives appulsâ arcâ recluſiſque literis; nuntiô reperti Numinis læti, magna gaudii ſigna edebant. Procopius & Cyrillus ubi *ſuprà*. Jul. Mat. Firmicus, *l. de errore profan. relig.* ritum paulo aliter deſcribens, nocturnô tempore, coram Idolo, mulieres planxiſſe; poſteà introlatô lumine (quô Solis ad nos reditus myſticè ſignabatur) Sacerdotem, ſubmiſſâ voce murmuràſſe, Θαῤῥεῖτε τῷ θεῷ, ἔστι γὰρ ὑμῖν ἐκ πόνων σωτηρία, *Confidite Deo, liberatio enim nobis à doloribus aderit*, refert. Vide præter Auctores laudatos, Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l. 4. c. 2.* ut & ſuprà in voce *Tammuzus.*

THAMYRAS, Cilix, qui ſcientiam artemque haruſpicum in Cyprum intulit; ita pactus, ut familiæ utriuſque (& ſuæ & regiæ) poſteri cærimoniis præſiderent. Tacit. *l. 2. Hiſt. c. 3.*

THAMYRAS, vel THAMYRIS, *Suidas.* Poëta Thrax, qui cùm omnes pulchritudine præcelleret, ab initio mares dilexit, deinde mutatâ conſuetudine, Muſas amavit, cum quibus de cantu certavit hiſce conditionibus, ut ſi vinceret, earum complexu potiretur; ſi ſuccumberet, ab illis pateretur, quicquid eis videretur. Itaque ſuperatus, & oculis & lyrâ privatus eſt. Hinc proverb. in eos, qui præter ingenium proprium aliquid agunt, *Thamyras inſanit. Nic. Lloydius.* Et verſus de Muſis apud Homerum, *Il. β. v. 595.*

Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς,

Fuit is Philammonis, de quo ſuprà, filius, ex Argiope nympha, Parnaſſi incolâ, quæ quòd poſtmodum in Odryſas migravit, inde Thamyris *Thrax* vocatur. Lini diſcipulus, ſcripſitque poëma *de Titanum bello contra Deos*; ac in Pythiis Ludis cantu tertius vicit. Pater Muſæi Thebani Μιλησίου. Diodorus Sic. *l. 3.* Pauſan. *Phocicis*, Joh. Marshamus, *Canone Chron. Sec. XV.* ubi *de Heſiodo Poëtâ*, & *Sec. XVIII.* ubi de *Pythiis Ludis*. Cæterùm, tum citharâ, tum cantu, principibus in utraque arte jungitur Platoni *in Ione*, opulentiâ Regibus. Chryſoſtomo, *Orat. de Fuga*. De cujus patria porrò Homerum, de cæteris Apollodorum conſule, *l. 1.* Lucianum, *Comm. de Domo*, Alios; è recentioribus Caſp. inprimis Barthium, qui de eo multa, *ad Theb. l. 4. v. 181.* à Theone pictum habes, apud Plinium, *l. 35. c. 11.*

THAMYRIS, unus ex Sacarum regulis, quos Darius opugnabat. Vide Polyæn. *l. 7. c. 10 in Dario, com. 8.*

THANATHSELO, villa in tribu Ephraim, Joſ. *c. 16. v. 6.* Hieronym. *de Loc. Hebr.* videtur urbs fuiſſe in 10. milliario Neapoleos contra Orientem deſcendentibus Jordanem.

THANATOS, à Cantio, cujus pars eſt, fluviô Sturâ in duas partes ſectô ſeparatur. Ibi 10. parochiæ. Longa eſt ab Ortu in Occaſum 6. milliar. Angl. lata 4. vide *Tanetos*.

THANEHUMETH, pater Saraiæ. Jerem. *c. 40. v. 8.* Latinè *mœrens*, ſive *donum indignationis*, vel *caloris*, aut *requies mortis.*

THANEUM, urbs Ægypti. Vide *Tanis.*

THANNOM, Suntgoviæ oppid. in Comitatu Ferretano. *Merul.*

THAPHNES, vel TAPHNIS, civitas Ægypti. Ezech. *c. 30. v. 18.*

THAPSACUM, vide *Tapſacum.*

THAPSACUS, urbs Syriæ juxta Euphratem. Steph. Anteà *Europum*, poſteà *Amphipolis* dicta fuit. Plin. *l. 5. c. 24.*

THAPSIA, Græcè θαψία, herba ferulacea, *foliis fœniculi, inani caule — fodientibus nocet: ſi minima aſpiret aura, intumeſcunt corpora, faciemque invadunt ignes ſacri: ob id cerato prius illinunt — in Africa eſt vehementiſſima. Quidam caulem incidunt per meſſes, & in ipſa excavant radice, quò ſuccus confluat, areſactumque tollunt. Alii folia, caulem, radicem, tundunt in pila & ſuccum in ſole coactum dividunt in paſtillos*, Plin. *l. 13. c. 22.* Uſus autem hujus ſucci ad tincturam. Unde Θαψία diſertè Chymicis inter herbas numeratur, quæ βαφικὰ ξύλα ad luteos colores conficiunt: quam ob cauſam & νεκρώσιμον dixerunt; fortè quod colorem efficeret luteum ex pallido, qualis ἐν τοῖς θνησιμαίοις, *in morientibus*, cernitur. Quemadmodum & inde fortè, quòd colorem oſtenderet, ut in ſepeliendis eſſe ſolet θαψίας nomen, ἀπὸ τοῦ θάψαι. Tinxerunt autem eô crinem priſcæ mulieres, & lanam, &c. *A thapſi* ligno, quod in Scythia naſcitur, & glycyrrhiza nonnullis videtur, quodque χρυσόξυλον Græcis, item ξανθὸν ξύλον, id factum docet Salmaſius. Hoc certum, *Thapſiam* ſugillata mirificè ſanare, atque hinc ὑπωπίαν accepiſſe nomen. *Certè Nero Cæſar claritatem ei dedit initiô Imperii, nocturnis graſſationibus converberatam faciem illinens ſibi cum thure ceraque, & ſequentâ die contra famam cutem ſinceram circumferens*, Plin. ubi ſuprà. Ejuſdem ſuccus, ad reficienda præputia recutitorum, naturâ idoneus, uti docet Salmaſ. modò laudatus, *Exercit. Plin. ad Solin. p. 1050.* qui plura de hac herba ac ligno, *ibidem* congeſſit, *p. 1163. & ſeqq.* nec non *in Addendis*. Hinc Θαψιναὶ mulieres, quæ luteô colore deformes, vel ex morbo pallidæ, quòd *thapſiæ* herbæ, cujus flores lutei, vel *thapſo*, ligno planè buxei ac pallidi coloris, ſimiles ſint &c.

THAPSIPOLIS, prope Chalcedonem eſt. *Steph.*

THAPSUS, oppid. Siciliæ vetus in peninſula ſitum non procul à Syracuſis, plana & quàm minimum à mari eminens, adeò, ut undis merſa videatur; unde & nomen ἀπὸ τοῦ θάπτεσθαι, quòd in mari quodammodo *ſepulta* videatur. Unde Virgil. *l. 3. Æn. v. 698.*

—— Thapſumque jacentem.

Ita vulgus Grammaticorum. *Thapſi* verò nomen è Phœnicio תפסיתא *thapſitha* ſumptum, putat Bocharus, *Geograph. l. 1. Chanaan, c. 28.* quod pro abſciſſione ſumitur, in Ebræorum libris. Nempe Siciliæ Thapſus tam anguſtô colle cohæret, ut ab ea putetur eſſe divulſa, & planè abſciſſa. Thucyd. *l. 6.* Ἔστι δὲ χερσόνησος μὲν ἐν στενῷ ἰσθμῷ προέχουσα ἐς τὸ πέλαγος, τῆς δὲ Συρακουσίων πόλεως οὔτε ὁδὸν πολλὴν ἀπέχει. *Stephanus.*: Θάψος πόλις Σικελίας ἐστὶ καὶ χερσόνησος ἐν τῷ στενῷ τοῦ ἰσθμοῦ. Reverà enim tam anguſtâ cervice continenti jungitur, ut eminus conſpicientibus videatur eſſe inſula. Nec deſunt, qui *inſulam* appellent. Servius *in l. 3. Æn. Thapſus inſula non longè à Syracuſis, plana & penè fluctibus par.* Neque alia mens Dioſcoridis, cùm *Thapſiam* ſcribit ἐν Θάψῳ τῇ νήσῳ primùm eſſe repertam. Neque enim terrarum uſpiam ulla alia eſt inſula *Thapſus*. Et fallitur Marcellus, cùm vult unam eſſe Sporadum, quamvis præeuntem habuerit Nicandri Scholiaſtem, *in Theriaca, v. 539. Nic. Lloydius. Baudrando* eſt *Iſola delli Manghiſi*, peninſula parva Siciliæ, cum oppidulo cognomine in ejus ora Orientali in valle Neetina. 14. mill. paſſ. à Syracuſis in Boream, Megaram verſùs & Auguſtam, cum portu capaci. Addo hoc unum, quòd hanc urbem lunatis caſtris circummunivіſſe legitur Cæſar, *in Hiſtor. Belli Afric. c. 30.*

THAR, urbs Arabiæ Felicis. Ptol. *Ithar* Interpretes.

THARA, fil Micha. 1. Par. *c. 8. v. 35.* Latinè *ululans*, aut *malefaciens*, vel *cubiculum malitiæ*, *paſtoris* vel *ſocii.*

THARA, nomen viri. 1, Par. *c. 9. v. 41.* Latinè *contentio prava*, aut *ſocii*, vel *paſtoris.*

THARACA, Rex Æthiopiæ. Eſai. *c. 37. v. 9.* Latinè *explorator*, vel *contemplator obtuſus*, ſive *legis hebetudo*, vel *impedimentum*, vel *turturis obtuſio*, aut *hebitudo.*

THARANA, fil. Caleb. 1. Paral. *c. 2. v. 48.* Latinè *explorator*, vel *contemplator gratiæ*, aut *miſericordiæ.*

THARASIUS meliùs *Taraſius*, Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſtirpe, variâ eruditione, muneribus illuſtris. Conſul enim primò, dein Conſtantino & Irenæ à ſecretis, tandem Paulo Patriarchæ ſurrogatus eſt, A. C. 784. Præſedit in Pſeudo Concilio Niceno, quô, rebus ita instructis, ut nemo diſputare auderet, ſubſtratis fundamenti locô figmentis & fabulis, imaginum cultus, & adoratio ſtabilita eſt: Carolô M. in Occidente contra nixô, qui Francofurti Conciliô 300. Epiſcoporum convocatô, A. C. 794. Synodum hanc Nicenam deſtruxit acta reſcidit, ſtatuitque, ut nec ſeptima, nec Oecumenica, ſed Pſeudoſynodus diceretur. M. Chemnit. *in exam. de imagin.* Simoniæ poſtmodum accuſatus, ſcriptâ ad Adrianum Papam epiſtolâ, ſe purgavit. Obiit A. C. 806. Theoph. *in Annal. Gr.* Baronius, *in Annal. Eccl. &c.*

THARE, fil. Nachor, propter Chaldæorum idololatriam, qui tunc ignem præcipuè colebant, tum propter obitum filii ſui Aran, in Meſopotamiam perrexit, ac in urbe nomine Charan, obiit, A. M. 2114. ætat. 205. Sculptorem eum fuiſſe, & primum imagines effeciſſe, adorationi exponendas, Epiph. *l. 1. de Hær.* refert: & *Suidas* eidem artis hujus inventionem & idololatrici cultus originem adſcribit. Hinc probabiliùs eruditi credunt, illum, poſt diceſſum demum ex Ur, à filio Abramo verum Dei cultum edoctum eſſe. Gen. *c. 11. v. 24.* Latinè *odorans*, *ſpirans*, aut *abigens.* Vide Auguſtin. *de Civ. Dei, l. 16. c. 13.* De illo ſic Epiphanius præfatus, *Hær. l. 1. §. 6.* Ναχὼρ δὲ γεννᾷ τὸν Θάῤῥα ἐντεῦθεν γέγονεν ἀνδριάντων πλάσις ἀπὸ πηλουργίας καὶ κεραμικῆς ἐπιστήμης, διὰ τῆς τοῦ Θάῤῥα τέχνης, *Nachor genuit Tharam: tum ſimulachra ficta ſunt figulinô opere, ex argilla, artifice Tharâ.* Nempè, cùm ſub avo ejus Sarugo Pictura incepiſſet Idololatriæ adhiberi, jam Statuaria quoque in ſuperſtitionem vocata eſt. Hujuſmodi verò ſtatuas Ἀνδριάντας εἰδώλων vocat Ce-

drenus, *lapides ſcil. informes & impolitas ſtatuas*, quum ἀγαλματικὴ & ars affabrè cœlandi nondum extiterit. Sanchuniathon Βαιτύλια vocat apud Euſebium, *Præpar. Evang. l.* 1. Bochartus vertit *lapides* .... Sanè non ita multo poſt Jacob lapidem, quem pro cervicali ſuppoſuerat capiti, ἔστησεν αὐτὸν στήλην, *erexit in ſtatuam, & effudit oleum in ſummitatem ejus: & vocavit nomen loci Bethel*, Οἶκος Θεοῦ, *Domus Dei*, Gen. *c.* 28. *v.* 18. Unde *Batylorum* nomen. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec. IV.* ubi de *Idololatriæ vetuſtate*, & hic paſſim.

THARELA, civitas in tribu Benjamin. *Joſ. c.* 18. *v.* 27. Latinè *exploratio*, vel *turtur maledictionis*, aut *ſortitudinis*, aut *dicis*, aut *explorans dicem*, vel *fortitudinem*.

THARES, Eunuchus, Eſth. *c.* 2. *v.* 21. Latinè *hares*, *miſer*, vel *exul*.

THARGELIA, feſtus dies apud Athenienſes Apollini & Dianæ ſacer, à quo menſis Aprilis denominatus eſt. Gyraldus, *l. de an. & menſibus. Suid.* Θαργήλια, ἑορτὴ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος. Juxta *Etymologum* ab omnibus Terræ fructibus nuncupatum eſt. Colebatur autem his ſacris, uti Apollo i. e. *Sol*, ita Diana, i. e. *Luna*, terras illuminans, & calore ſuô generationem uterque promovens, qui ambo proin, inter alia, & agriculturæ præeſſe credebantur. Eandem ob cauſam Diana Epheſia, cum multis mammis fingebatur, tanquam uberibus ſuis nutriens genus humanum. Unde B. Hieronym. *Ep. ad Epheſ. Erat Epheſi templum Dianæ, & ejuſdem in ipſo Multimammiæ, i. e. multarum mammarum effigies, quâ cultores ejus decepti, putabant eam omnium viventium nutricem.* Et ante eum Min. Felix, *Octavio*: *Diana eſt altè ſuccincta venatrix Epheſiaque mammis multis & uberibus multis extructa.* Etiam in antiquis numiſmatis DIANA POLYMAMMA reperias: quam Lunam eſſe ex Trebellio Pollione diſcimus, *in Gallienis duob. c.* 6. ubi pro *Dianæ Epheſiæ templo* (in veterib. libris *Lunæ Epheſiæ* legas. Extat de *Thargeliis* lex Solonis, Ὅταν ἡ πομπὴ τῷ Διονύσῳ ἐν Πειραιεῖ ᾖ καὶ οἱ Κωμῳδοὶ καὶ οἱ Τραγῳδοὶ καὶ ἡ ἐπὶ Ληναίῳ πομπὴ καὶ οἱ Τραγῳδοὶ καὶ οἱ Κωμῳδοὶ καὶ τοῖς ἐν ἄστει Διονυσίοις ἡ πομπὴ καὶ οἱ παῖδες καὶ ὁ Κῶμος καὶ οἱ Κωμῳδοὶ καὶ οἱ Τραγῳδοὶ καὶ Θαργηλίων τῇ πομπῇ καὶ τῷ ἀγῶνι, μὴ ἐξεῖναι μήτε ἐνεχυράσαι, μήτε λαμβάνειν ἕτερον ἑτέρου, μηδὲ τῶν ὑπερημέρων ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις κτλ. *Cum pompa Libero ducitur in Piræeo, agunt Comœdi & Tragœdi; item Lenæa pompâ, & agentibus Tragœdis; item Lenæa pompâ; & agentibus Tragœdis atque Comœdis: Aſtycorum quoque Liberalium pompa aſtante puerorum choro, dum fit Comus, aguntque Comœdi atque Tragœdi: Thargeliorum item pompâ ac certamine: neque pignus neque quidquam alterius capito, neve pœnam pro mora exigito ab eo, qui judicatum non ſolverit* &c. apud Demoſthenem *in Midiana*. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas*, *l.* 1. *tit.* 1. Celebrabantur illa Athenis die 6. *Thargelionis*, quô peccatorum univerſi populi fiebat expiatio. Solebant enim Athenienſes è publico nutrire hominem aliquem infimæ plebis, quem dein; cùm vel peſtis; vel alia Deûm ira ingruere videretur, pro totius Civitatis peccatis ſacrificarent. Scholiaſtes Ariſtophanis *Equit.* binos illorum ſic ali conſueviſſe ait, qui δημόσιοι dicti: ſed magis propriè vocabantur καθάρματα, item Φαρμακοί, Idem *Ranis*. Quò fortè reſpiciens Apoſtolus, Inquit 1. Corinth. *c.* 4. *v.* 13. ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν. Vide Franc. Roſſæum, *Archæol. Atticæ l.* 2. *c.* 11. & Voſſ. *de Idol. l.* 2. *c.* 35. nec non ſuprà ubi de *Expiationis feſto*.

THARGELLA, nobilis fœmina, Philoſophiæ ſectatrix, Plut. *in Pericle*.

THARIADES, inter Duces Antiochi M. unà cum Artaxia, Armeniam majorem brevioribus antea finibus comprehenſam, amplârunt, & regnum ejus tandem uſurpârunt, ex regionibus vicinis ad ſuam ditionem adjunctis, quæ finitimis populis ademerant, ut Medis, Iberis, Chalybibus, Cataonibus, Syris &c. Strab. *l.* 11.

THARIBA, vicus quidam, cujus meminit. Steph. in *Candara*.

THARIBAEL, Rex Homeritarum & Sabaitarum, apud Arrianum, *Periplô*. Vide ſuprà *Charibael*.

THARO, Græcè Θαρὼ, Inſul. Sinus Perſici, *Ptol. Aug. Stephano*. Vide *Dora*.

THAROPS, Oeagri pater, Orphei avus, cui Bacchus regnum Thraciæ, Lycurgô occiſô, dedit, eo quòd Lycurgi inſidias detexiſſet. Diodor. *l.* 3.

THARRELIDES, civis Athenienſis, ob exilitatem, à Comicis traductus. Vide Schol. *in Aves*.

THARSIS, oppid. ſeu locus Comagenes, à Samoſatis 13. milliar. diſtans. *Tharſis* item in Sacris literis memorata *Tharſus* eſt, teſte *Joſephô*, urbs Ciliciæ præcipua. Euſebius autem ad Hiſpaniam refert: Θάρσεις ἐξ ἧς Ἴβηρες. Vide Bochartum in תרשיש *Phal. l.* 3. *c.* 7.

THARTRAC, Idolum Hevæorum. 2. Reg. *c.* 17. *v.* 31. Latinè *concatenatus*, ſive *retruſus*, vel *concluſus*.

THARTAN, princeps quidam. Eſajæ *c.* 20. *v.* 1.

THASCIUS, prænomen S. Cypriani, apud Prudentium, *de Martyrio ejus*: ubi tamen *Tatium* alii legunt, & cognomen illius eſſe volunt: nonnulli patriæ id nomen cenſentibus. Marci Fratres *Hierol.*

THASILO, ſeu *Thaſſilo*, *Taſilo*, Bavariæ Dux nepos Pipini Galliæ Regis fidem huic ſanctè juratam non ſervavit, ſed cum Longobardorum Rege, ſocero ſuo, fœdere initô, fruſtra fuit. Idem, cùm erga Carolum M. perfidè ageret, excommunicatus & hujus armis expoſitus, pacem petit, *Theodone* filiô obſide datô. Verùm cùm uxoris inſtinctu, nova moliretur, unà cum filio ad mortem damnatus, &, ad mitiora inclinante Carolô, in Monaſterium detruſus eſt, A. C. 788. Aimoin *l.* 4. Otto Friſing. *l.* 5. Hunc an alium, per Danckonem filium Comites Zollerios, hodiernæ familiæ Brandeburgicæ progenitores, per alium Gotboldum Habſpurgios & Columnios proſeviſſe quidam volunt. Certè Danckonem arcem Zolleranam A. C. 829. tenuiſſe à certo parum abeſt. Ejus poſteri iſtâ graduum ſerie enumerantur, Rudolfus, ſub Henrico Aucupe, Otto, Wolfgangus, Fridericus II. & III. Burcardus, cæſus ex partibus Rudolfi Anticæſaris ad Merſburgum A. C. 1080. Fridericus IV. Rudolfus II. frater Friderici V. Fridericus VI. Comites Zolleram à patre in filium tranſmiſſâ ſucceſſione: cujus filii Fridericus Burggravios Norimbergenſes, Eitelfridericus verò Zollerenſes hodiernos genuêre. Ex fratre verò Danckonis Gotbaldo, non ſine ratione Comites Saulgaviæ, Sigmaringæ, Landenbergæ & Pfullendorfii, celebres & affinitatibus illuſtres, deducuntur. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor. in Fam. Zollerio Brandeburgica*.

THASSI, fil. Mathathiæ. 1. Mach. *c.* 2. *v.* 3.

THASUS, frater Cadmi Phœnicis, ab illo ad comparandum ſibi in Europa imperium profectu, in Inſula *Thaſo*, cui is nomen dedit, relictus, ibi regnare cœpit. Photius, *Biblioth. p.* 446. *Narrat.* 37.

THASUS, vel potiùs *Thaſſus*, inſul. Thraciæ in mari Ægæo, prope oſtia Neſſi fluv. verſus Strymonicum Sinum, 60. mill. paſſ. ab oſtiis Strymonis in Ortum, 8. ab Abdera in Meridiem, 40. à Lemno in Boream, 30. ab Atho promontor. Ab Ortu in Occaſum 15. mill. paſſ. extenſa. Stat. *l.* 5 *Theb. v.* 182.

Et Paros, & nemoroſa Thaſos, crebræque relucent
Cyclades. —— ——

Item oppid. ejuſdem nominis in eadem inſul. à Pariis conditum, teſte Strab. *Thaſium vinum* laudatur apud Apul. *in Apol.* Unde adagium *Thaſium infudiſti*, ubi quis vinum temperat non aquâ, ſed alio vinô potentiore; ex Ariſtoph. *in Pluto*. Antiphanes apud *Athenæum*:

Οἶνός τι Θάσιος καὶ μύρον καὶ ταινία.

Plin. *l.* 14. *c.* 7. *In ſumma gloria fuêre Thaſium Chiumque.* Dio Chryſoſt. *Orat.* 6. Εἰ δὲ ... Θασίων. Vide Ælian. ποικιλ. *l.* 12. *c.* 31. & 13. *c.* 6. Erat autem vinum iſtud ſuavi odore maximè celebratum; Unde Athen. *l.* 1. vocat ... Et Clemens, *Pædag. l.* 2. *c.* 2. *Thaſium odoriferum* dixit. De la Cerda *in illud l.* 2. *Georg. v.* 91.

Sunt Thaſiæ vites, ſunt & Mareotides albæ.

Dionyſius *Frumenti* feracem eſſe innuit hanc inſulam, *v.* 523.

—— Ὠγυγίη τε Θάσος, Δημήτερος ἀκτή.

Mira quoque ejus fertilitas commendatur à *Zenodoto*, qui ſcribit, Calliſtratum oratorem Athenienſibus perſuadere conatum, ut regionem illam occuparent, tanquam fœcundiſſimam, & quæ auri etiam venas haberet: qui tandem orationem concludens, dixit? *Summa Thaſus bonorum eſt.* Unde *Thaſi* nomen à טסה *Thaſe*, i. e. *auri bractea* deducit Bochartus, *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 11. Ante Phœnicum adventum Græcis nomen erat χρυσῆ, propter aurum. Euſtathius ex *Arriano*: Ἐκαλεῖτό ποτε καὶ χρυσῆ ... διὰ τὰ χρυσᾶ μέταλλα. An eodem referendum, quod etiam *Odonis* dicta eſt? Sane *Heſychius*. Ὠδωνίς, ἡ Θάσος ... tanquam ab Arabico עדן *a ara*, unde addito ſervili Mim, מעדן *madan*, eſt *fodina*, ut Hiſpanis *Almaden*. Hîc & marmor variô colore, & auri venis reſpertum. *Nic. Lloydius*. Ibidem Telephaſſa, Europæ mater, deceſſit, Steph. in Θ. Herculis templum à Phœnicibus conditum in eadem Inſul. celebre fuit: unde in ſtatere Marshami ΘΑΣΙΩΝ, ſtat ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ſimulachrum: Phœnicii nempe, non Thebani, qui quinque ætatibus poſterior fuit. Vide eum, *Canone Chron. Sec.* IX. ubi de *Cadmo*.

THATANAI, vel *Tatni*, nomen viri. Eſd. *c.* 5. *v.* 3. Latinè *donans*, vel *donator*.

THAULERUS Johannes, gente Germanus, Dominicanus, floruit A. C. 1350. Scripſit in lingua vernacula *Homilias*, *de veris Virtutibus*, *Epiſtolas*, *Prophetias*, *Cantica*, &c. In quibus cùm Joh. Eccio plurima diſpliceerent, defenſus eſt à Bloſio & Surio, qui ſcripta ejus Latinè verſa Coloniæ edidit, A. C. 1548.

THAUMACIA, urbs gemina: una in Magneſia, altera in Phthiotide, *Thaumaco*, vulgô, ad ſinum Maliacum, teſte Strabone, apud quem *l.* 9. Θαυμακοὶ, legas. Liv. *l.* 32. *c.* 4. *Thaumaci à Pylis ſinuque Maliaco per Lamiam eunti, loco altô ſiti ſunt, ipſis faucibus imminentes ejus quem Cœlen vocant: Theſſaliaque tranſeunti confragoſa loca, implicitaſque flexibus vallium vias, ubi ventum ad hanc urbem eſt, repente velut maris vaſti, ſic immenſa panditur planities, ut ſubjectos campos terminare oculis haud facilè queas: ab eo miraculo Thaumaci appellati.*

THAUMANTIAS, Iris ſic dicta, Thaumantis & Electræ filia, nuncia Deorum in rebus malis, ut Mercurius in bonis. Cæterùm & ex admiratione hoc nomen accepit, quæ de ejus coloribus naſcitur. Auctor Servius *in illud Virg. l.* 9. *Æn. v.* 5.

Ad quem ſic roſeô Thaumantias ore locuta eſt.

Hinc *Thaumantis*. Stat. *l.* 3. *Sylv. carm.* 3. *v.* 81.

—— *Imbriferâ potitur Thaumantide Juno.*

Item *Thaumantea*. Ovid. *l.* 14. *Met. v.* 845.

—— *Romuleos cum virgine Thaumantea*
Ingreditur colles. —— ——

THAUMASIUM, Mons Arcadiæ, in quo Saturnus lapidem devoravit. *Steph.*

THAUMATOPOEI, Græcè Θαυματοποιοὶ, dicti ſunt vulgo, qui periculoſas, ſed ludicras ſimul artes oſtendunt, ac profitentur. Quales apud Maternum Firmicum, *l.* 8. *c.* 23. de Delphino oriente,

te, in octava parte Capricorni, *Petaminarſi*, *Ephalmatores*, *Petaurithari*, [illegible] *in* [illegible] *cur*[illegible] [illegible]. alibi *Conopſ*[illegible], *Fa*[illegible]*ri*, &c. de quibus [illegible] paſſim. At *Thaumaturgus*, Græcè [illegible], cognomen Gregorio Neocæſar. Epiſcopo obtigit, quod non [illegible] ſolum, ut [illegible], ſed *mirac*[illegible], virtute divina, operatus ſit. Vide de illo ſuo loco, & Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* in hac voce, unde *Thaumaturgice* pars Mechanices, ſive [illegible].

THAURUS, vel *Durus*, German. *Thur*, aut *Dur*, fluv. Helvet. ori[illegible] in [illegible] Werdenbergenſibus, aut in [illegible], ſupra pagum qui S. [illegible] domus *Wildhaus* dicitur, & Zvinglii patria fuit. Inde in Septentrionem decurrens, Turgoviam, cui [illegible] nomen dedit, [illegible], à Finibus dein [illegible] in Occidentem curvatur, donec ad Schellembergam in Rhenum influit. Recipit plurimos amnes, Joh. Bapt. Plantinus *Helvet. Ant. & Nov.* &c. Oſwaldo Molitori [illegible] *Glareani Panegyr.* oritur in finibus diœceſis Curienſis, valle S. Johannis, inde per T[illegible], &c. Ab eo *Durlach*, *Winterthur*, pleraque alia loca nomen habent. De eo præfatus Glareanus:

Primus ad [illegible] *Duras, pler'ique in parte vadoſus,*
Durus agris, pinoſque & ſummo littore fagos
E[illegible] *caulis* [illegible] *trahens & ovilia* [illegible]*m,*
T[illegible] *lapſ*[illegible] *caula grasſatur in* [illegible].

THEA, Nympha, Oceani ac Theryo. filia, Heſiod. *in Theog. v.* 233. 314. Stephano Θέα eſt urbs Laconiæ.

THEÆTETUS, Athenienſis ex iis, quorum alios pedibus, alios manibus, auribuſque amputatis inuſtiſque barbararum literarum notis, in longum ſui ludibrium, reſervaverant & in Perſide locaverant. Curt. *l.* 5. *c.* 5. Item, Mathematicus, Olymp. 86. Scripſit quædam in Geometria Proclus Diadochus *l.* 2. *Comm. in* 1. *Eucl.*

THEAGENES, Dux Athenienſium, quomodo æmulantes & de ordinibus militaribus diſceptantes ſine invidiâ, ſolius virtutis reſpectu compeſc[illegible] ac digno quemque locô reddiderit, vide Frontin. *l.* 4. *c.* 1. *exempl.* 8. à Polyæno, *l.* 5. *c.* 28. vocatur *Theogenis*.

THEAGENES, occidendis divitum jumentis, Populi favorem Megaris captavit Tyrannidemque invaſit Ariſtot. *l.* 5. *Polit. c.* 5.

THEAGENES, tres Athenis diverſis temporibus *Suidas* fuiſſe recenſet. Unum, qui de Homero ſcripſit, de quo Tatianus λόγῳ πρὸς Ἕλληνας, & ex eo Euſeb. *de Præp. Evang. l.* 10. Alium, qui [illegible], i.e. *fum*[illegible], eſt appellatus, quod multa promittens nihil præſtaret; pauper enim erat, ac dives videri volebat. Vide Schol. *in Aves.* Tertius fuit vir potens ac dives, qui liberalitate ac beneficentiâ, publicè ac privatim multa laude digna geſſit. Quartum addit Pauſanias, athletam, patriâ Thaſium, qui 1400. coronas è certaminibus retulit, Thaſiis pro Deo cultus, Pauſan. *Eliac.* & Athenagoras *Legat.*

THEAGENES, vir quidam uſque adeò ſuperſtitioſus, ut domi haberet Hecates ſimulachrum, nec uſque pedem moveret, niſi illo conſultô. Unde proverbium: *Theagenis Hecateum.* Fuit & *Theagenes* Megarenſium rex, Cylonis ſocer juxta *Thucydidem.* *Theagenes* quidam dux erat, tempore Philippi Macedonis apud Plutarch. in Alexandr. *Theagenem* Cnidium [illegible] cum, Herodis ſub Adriano magiſtrum [illegible] Philoſtra[illegible] *l.* 2. *Sophist.* Herodes [illegible] *Theagenem* Cynicum ab Attalo Sorani Methodici diſcipulo ſua ætate occiſum fuiſſe, auctor eſt Galenus, *l.* 13. *Meth. Med.* *c.* 15. *Theagenes* quidam Marino Philoſopho Platonico æqualis erat, teſte Damaſcio apud Photium, *Epit.* 142. *Theagenes* Charicleæ amicus, ab Heliodoro in *Æthiop.* [illegible] memoratur. De [illegible] autem iſto Theagene Priſco, apud *Ariſtophanem*, agit quoque Suidas, in Θ[illegible], & A[illegible].

THEAGENES Rhegius, Hiſtoricus Græcus, tempore Cambyſis, Olympiad. 63. Scripſit varia, Euſeb. *l.* 10. *Præpar. Evangel.* Item, Grammaticus. Caricæ & Macedonicæ conditor hiſtoriæ. Voſſ. *de Hiſtor. Græc. l.* 1. *c.* 1. *p.* 6.

THEAGES, Philoſophus, cujus meminit, Plato; *l.* 6. [illegible] de quo etiam Ælianus [illegible] *l.* 4. *c.* 15.

THEANDRICUS, Græcè Θεανδρικὸς, Latin. *Dei-virilis*: vox a Monothelitis inventa, ad opinionem ſuam, de unica in Chriſto Θεανδρικῇ operatione denotandam, eô ſenſu & Orthodoxis jam olim damnata; & ſanctiore notione ad apoteleſmata Mediatoris, in qua utraque Natura [illegible] ſuum, divina, quod divinum, humana, quod humanum eſt, facit, ut ſunt *Redemtio generis humani miraculorum patratio, mortuorum vivificatio,* &c ſignificanda, tranſlata eſt. Vide Dominic. Macrom *Hierolex.* nec non ubi de *Monophyſitis*, ac *Monothelitis*.

THEANGELA, urbs Cariæ. *Steph.*

THEANO, Metaponti Icari Regis uxor, quam cùm ob ſterilitatem maritus repudiare vellet, illa paſtores ſubornat, ut puerum unum vel alterum invenirent, quem pro ſuo ſupponeret. Opportunè tunc tempori Menalippe, Deſmontis [illegible] (quam Neptunus compreſſerat) gemellos peperit. Quod tam ægrè tulit Deſmontes, ut & filiam excæcatam carceri incluſerit, infantes autem feris objici juſſerit. In hos itaque cum paſtores incidiſſent, divinitus ſibi eos oblatos rati, ad Theanon deferunt, quæ eos pro regis pueris educavit. Verùm cùm poſtea ex Metaponto concepiſſet, geminoſque peperiſſet, virumque ſuum animadverteret majore ſuppoſitiorum, quam legitimorum amore [illegible]; nec diu [illegible] potuit ad tempus dolorem diſſimulavit. Verùm cum jam ad [illegible] ætatem liberi perveniſſent, indicat iis duos majores natu, quos fratres ſuos eſſe rebantur ſuppoſititios eſſe, hortaturque ut in venationem perductos interficerent. Quod cùm illi conarentur, Neptunus filiis ſuis ſuppetias tulit, cujus operâ [illegible] illi Theanûs filios interfecerunt. Quorum corpora cum in regiam eſſent allata, Theano venabulo incumbens ſe interfecit. Hygin. *Fab Poet.* 186.

THEANO, Antenoris uxor, ſacerdos Palladis, Homer. *Il.* 6. Palladium Græcis prodidit, Suid. in voce [illegible].

THEANO, [illegible], vel Thuria Brontini Pythagorei uxor. Scripſit verſu [illegible] & [illegible], teſte Suida in [illegible]. Sed cùm [illegible] ep[illegible], magna deinde orta eſt contentio. Theano Cretenſem [illegible] filiam Pythagoræ uxorem facit Suidas in Θεανώ; quam primam fœminarum fuiſſe philoſophatam, & poëmata ſcripſiſſe, Didymus *l.* [illegible] *philoſophia Pythagorica* tradit, apud Clem. *l.* 4. *Strom.* Hujus Theanûs Pythagoricæ quæ [illegible] erat idem [illegible]. Hæc defuncto marito ſchola præfuit, teſte Theodoreto, *Serm.* 2. Fortè eſt illa [illegible] Φιλεταῖρος, cujus [illegible] mata laudat Theo, *Progymnaſm. c.* 5. *Theano* Locrenſis, *Lyrica* ſcripſit *carmina*. Vide Voſſ. *de Poet. Græc. c.* 4. Jamblich. *de vita Pythagor. c.* 17. &c. *Nic. Lloydius.*

THEANO, Pauſaniæ mater, quæ dicitur laterem primum ad introitum, in qua proditor filius erat, attuliſſe, ut cum exitu prohiberet, & fame necaret. Polyænus, *Stratagem. l.* 8. *c.* 51. Corn. Nep. *in Pauſania*, *c.* 5.

THEANO, Scedaſi filia, pauperis ſed honeſti viri Leuctris habitantis, quæ cum à Spartanis legatis violata eſſet, doloris impatientiâ manus ſibi attulit, cum prius diris urbem tales homines producentem devoviſſet. Vide Diodor. Sic. *l.* 15.

THEANUM, corruptè pro *Teanum*.

THEARIDAS, alter Dionyſii ſuperioris frater, cui, rejectô Leptine, fratre quoque, claſſem commiſit. Diodor. Sic. *l.* 14.

THEARUS, fluvius Thraciæ, in Hebrum confluens, omnium illius regionis optimus eſt, ad morbos & ſcabiem curandam hominum & equorum, *Merel.*

THEATE, vide *Teate*.

THEATINI, Congregatio Clericorum Regularium in communione Romani inſtituta, à Joh. Petro Caraffa, Epiſcopo Theatino, in regno Neapolitano qui poſteà, nomine Pauli IV. aſſumptô, Papacie[illegible]tus eſt: Approbata à Clemente VII. A. C. 1524. Nihil proprii habent, eo ſolùm vivunt, quod aliorum liberalitate, citra illorum preces, ſuppeditatum fuerit. Joh. Bapt. Tuffius, *in Annal. Theatin.* &c.

THEATRALES Leges, ex paucis illis ad Religionem veterum Romanorum, quæ [illegible] tanto Scriptorum naufragio ad nos pervenerunt, ſpectantibus, duæ occurrunt, de locis ſive ſedibus Ordinum in Spectaculis agentes. Poſtquam enim per annos 505 Senatus Populo mixtus ſpectaculis Ludorum interfuerat, ut, Val. Max. docet *l.* 2. *c.* 4. *n.* 3. eum morem Atilius Serranus & L. Scribonius Ædiles, Ludos Matri Deum facientes, ſuperioris Africani ſententiam ſecuti, diſcretis Senatus & populi locis, ſolverunt: quæ res avertit vulgi animum, & favorem Scipionis maximoperè quaſſavit. Aliquanto deinde poſt etiam Equitum loci a Populi ſedibus ſunt diſcreti, Lege Roſciâ *Theatrali*, quam tulit L. Roſcius Otho Tribun. Pleb. L. Cæliô Metellô, Q. Martiô Rege Coſſ. ab Urb. Cond. 685. *Ut in Theatro Equitibus Romanis, qui HS. quadraginta poſſiderent, 14. gradus ſpectandi gratia adſignarentur: exceptis iis, qui ſive ſuô, ſive fortunæ vitiô, decoxiſſent.* Cicer. *Philipp.* 2. Aſconius *in Cornelian.* Florus, *Epit.* 99. Dio, *l.* 36. Plin. *l.* 7. *c.* 30. & Tacit. *Annal. l.* 15. *c.* 32. qui tamen legem interpretatur, hanc habuiſſe vim, ut Equites non ante plebem ac ſeparatim, ſed confusè tantum 14. ordines haberent. Poſt aliquos inde annos, cum C. Octavius Auguſtus ordinem Equeſtrem recognoviſſet, cenſumque ejus auxiſſet, multi autem, quibus cenſus ille non eſſet, à 14. illis gradibus Lege Roſciâ excluderentur, mitigavit eam aliquô modô Auguſtus & Juliam Legem tulit, *ut Equitibus Romanis, quibus ipſis, par*[illegible] *ſuis cenſus unquam fuiſſet, in quatuordecim ordinibus lege Roſcia Theatrali conſtitutis conſidere liceret*, Sueton. *Aug. c.* 40. Plin. *l.* 33. *c.* 2. Aln. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Romanar. lib.* 5 *c.* 10. & plura in voce *Theatrum*.

THEATRAPUS, in *Bulla* quadam Marini I. nomen officii in Aula Pontificis Romani, corruptum fortè ex *Theopropus*. Eſt autem Θεοπρόπος Græcè *oraculorum interpres*, qualis Cancellarius dicatur ſeu Bibliothecarius, cujus officium olim in eadem aula Cancellariatui annexum erat. Amandus enim Eluonenſis Epiſcopus, qui in *Bulla* citata *Theatrapus*, in alia ejuſdem Pontificis, *Bibliothecarius S. Sedis Apoſtolicæ*, vocatur. Vide ſuprà *Theopropia*.

THEATROQUINEGIUM, pro *Theatrocynegium*, ex Græco Θεατροκυνήγιον, inter proceſſiones Conſulis recenſetur tertiô locô, Juliano Anteceſſori, *Conſtit.* 98. *Proceſſiones autem ipſius volumus eſſe ſeptem omnes in circo & harena & in theatro. Et prima quidem proceſſio erit Kalendis Januarii, ſecunda* [illegible], *quæ Mappa, tertia autem quæ* Theatroquinegium *appellatur*, &c. Vide infrà ubi de Theatrali *Venatione*.

THEATRUM, locus fuit, in quo Deorum immortalium, ut Gentilibus viſum erat, diebus feſtis ludos ſpectabant Romani ſedentes cum conjugibus & liberis: Hic enim ſcenici ludi, ſicut Circenſes in Circo agebantur. Figuram habebat hemicycli, cujus ab utroque cornu ſcenæ erant cum ſingulis aris, quarum una Bacchi, altera ejus Dei, in cujus honorem ludi fiebant. Partes *Theatri* erant Scena, Orcheſtra, proſcenium, & Pulpitum. Origo hæc: Apud Romanos *Theatrum* diu nullum fuit. Olim enim in diem ad locum indictum convenientes, qui ſpecimen [illegible], aut dexteritatis aut pernicitatis edituri erant, in medio nomina profitebantur. Aderant Judices & Spectatores in turba, qui cum in plano commodè omnes ſpectare non poſſent, [illegible] celſ[illegible] editiorem locum ſibi pulvillis actis faciebant: [illegible] medius locus depreſſior, *Cavea* nomen accepit. & illi qui poſt inter [illegible] ſpectabant, poſteà *Subſellia* ſibi quiſque [illegible]. Tandem [illegible] primi locârunt M. Valerius Meſſala atque [illegible] Caſſius Longinus, Cenſores, An. 599. U.C verùm auctore P. Scipione [illegible] ejus apparatum haſtæ ſubje[illegible] M[illegible] cautum eſt, ne quis in urbe propiuſve paſſus 1000 ſibi[illegible] poſuiſſe ſedenſve ludos ſpectare vellet, quo ſcil. remiſſioni animorum juncta ſtandi virilitas propria

Romanæ gentis eſſet, Val. Max. *l.* 2. *c.* 4. Vide quoque Vell. Patere *l.* 2. *c.* 40. & Liv. *l.* 48. Deletâ Corintho L. Mummius [illegible] ludos, quos in Triumpho fecit, *Theatrum* erexit, ſed temporarium. Superbiſſimum M. Scauri fuit, quod deſcribitur à Plinio, *l.* 36. *c.* 15. Amplius [illegible] Curionis, apud eundem, paulo poſt. [illegible] C. Pompejus M. extruxit lapide quadrato, authore Cornelio Tac. *Annal. l.* 14. *c.* 20. exemplum ejus, quod Mitylenis viderat, bello Mithridatico: Hoc *Veneris templum* potiùs, quàm Theatrum cur vocari voluerit, vide Tertull. *l. de Spectaculis*. Cæterùm uſque ad An. Urb. Cond. 558. Senatus populo mixtus ludis intererat, juvandæ concordiæ, fovendæque libertatis gratiâ: quem morem, cum Atilius Serranus & L. Scribonius Ædiles, ludos Matri Deûm facientes, ſuperioris Africani ſententiam ſecuti, diſcretis Senatui Populique ſedibus ſolviſſent, res nova vulgi animum [illegible] & Scipionis favorem non parum imminuit. Latâ deinde lege Roſcia de XIV Ordinibus, Metello & C. Martio Conſulib. an Urb. Cond. 659. Eques quoque à Plebe diſtinctus eſt, ſic tamen, ut qui ex Equite vel vitio, vel fortunâ decoxiſſent, ab aliis ſepararentur, vel ſeniore loco conſiderent, vide Horat. Juvenal. Cicer. præſertim *Philippicâ* 2. Plut. *in* [illegible] *vita*, & Plin. *l.* 7. *c.* 30. Poſteà vero Auguſtus, cùm plerique Equites attritô bellis civilibus patrimonio, metu pœnæ Theatralis ſedere in XIV non auderent, eâ neminem teneri voluit, quibus vel ipſis, vel quorum parentibus equeſter cenſus unquam fuiſſet. Idem primum ſubſelliorum ordinem Senatoribus relinqui voluit: militem præterea ſecrevit à populo, ac maritis è plebe proprios ordines. Prætextatis quoque ſuum cuneum attribuit, vide Lævinum Torrentium, *Comm. in Suetonii Neronem*. Nomina peculiarium locorum hæc; ex Orcheſtra ſpectabant Senatores: Senes in Buleutico ſedebant, Juvenes ſpectabant ex Ephebico: Imperatores aut Conſules è Pudio; In quatuordecim gradibus Eques ſedebat: Habebant Veſtales virgines ſuum a reliquorum cœtu locum diſcretum: Caveam plebs implebat, &c. Duo *Theatra* juncta Amphitheatrum faciebant, quæ vel circulari integrâ formâ conſtruebantur, vel ovali & oblongâ, in quibus exhibebantur gladiatorii ludi & concluſarum ferarum venationes, in area, quam *Arenam* dixêre. Ut de luxu ſenſim etiam in hiſce creſcente quædam addam: C. Catulus, Campanam imitatus luxuriam, primus ſpectantium conſeſſum velorum umbraculis texit. Cneus Pompejus, ante alios, aquæ per ſemitas decurſu, æſtivum minuit fervorem. Cl. Pulcher ſcenam varietate colorum adumbravit, vacuis antè pictura tabulis extentam: Eam totam argento Cajus Antonius, auro Petrejus, eboreQ. Catulus prætexuit: Verſatilem fecêre Luculli, argentatis choragiis P. Lentulus Spinter adornavit: Tabulatum atrea Phœniceis indutum tunicis M. Scaurus exquiſitiô genere veſtis cultum induxit. Val. Max. *loc. cit.* Vide plura apud Thom. Dempſterum *in Antiq. Rom.* Lipſium, Al. Roſſæum, Georg. Fabric. *Roma*, *c.* 12. Onuphr. Panvinium *de* 14. *Regionib. urbis*, qui quatuor Theatra recenſet, Balbi Marcelli, Lapideum & Pompeji: Amphitheatra tria, Magnum, Caſtrenſe & Statilii Tauri, Odea quinque, &c. Nec omittenda ſuperior *Theatri* pars, [illegible], ut quibuſdam videtur, dicta Dioni, *l.* 49. in quam aſcendere ſolebant Imperatores, miſſilia ſparſuri, ut idem refert ubi de Tito, &c. Cæterum eam reverentiam Theatro Hiſtriones præſtabant, ut in eo non minùs ac in Templo, exſcreare aut emungere nefas eſſet, qua de re vide quæ ſuprà diximus, in voce *Exſcreare*. Interim non ſolum de [illegible] aliique per theatrum ignominioſè [illegible] ducebantur, uti de Stephanione Togatario, cui in puerilem habitum circumtonſa matrona miniſtraverat, *per bina Theatra* [illegible], legas apud Sueton. *Aug. c.* 45. quod [illegible], & [illegible] Græci appellabant. Vide quoque ſuprà in voce *Catomizare*. Sed & Deorum hominumque imagines non raro, ab infenſo populo, lapidibus petebantur, qua *de* [illegible] *lapidatione* multa Caſaubono dicta *Animadv.* [illegible] *in Athenæum*, *l.* 6. *c.* 11. Imò tanta petulantia in illis locis agitatur, ut apud Græcos Romanosque, qui ſeveriùs juventutem inſtituebant, eam à theatris arcerent, aut non niſi pædagogis comitatam eò ire paterentur. Vide Julianum *Miſopogone*, trium Augg. in *Cod. Theodos. tit.* 8. Caſaubon. *ad Auguſt. Suetonii*, *c.* 44. & eundem *ibidem*, *c.* 83. ubi de *Theatri refrigerandi ratione*, à Pompejo Magno inventa, &c. Sed & *Theatrum* Græcis ac Græcienſibus plerumque pro Curia, Foro, Comitio fuit, ut adnotat Boſius *ad iſta Nepotis, Timoleonte*, *c.* 4. *Veniebat autem in* Theatrum, *quum ibi concilium populi haberetur.* Vide Juſt. Lipſium ad *Tacitum*, *Hiſtor. l.* 2. Berneggerum *ad Juſtin. l.* 22. *c.* 2. Jo. Priceum *Notis ad Actor. c.* 19. *v.* 29. & Farnab. *ad illud Juvenalis*, *Sat.* 10. *v.* 128.

> *— quem mirabantur Athenæ*
> *Torrentem, & pleni moderantem frena theatri.*

THEATRUM Catoptricum, in *Muſæo Kircheriano*, Inſtrumentum eſt, quo quæſtionem inter Phyſicos tam celebrem de *Infinito actu* Auctor pluribus planis ſpeculis ingenioſè decidere conatur. Ciſta eſt ſub forma *Theatri*, quæ ex interiore parte undiquaque planis ſpeculis circumveſtita eſt. Specula hæc ex parte poſteriori, non ad latus ſeu angulum rectum, ſibi invicem conjuncta ſunt, ſed ad angulum acutum, unde in cavum quatuor laterum ſe arcuat. Planum verò horizontale quadrilaterum eſt, quod in centro ſuper axem mo[illegible] volvitur & [illegible] adversatram objicit figuratum ſeu planorum differentiam. Sic ſpecula plana mutuata reflexione, unum alteri objectorum planorum ſpecies reflectunt, communicant & multiplicant, ſemperque eaſdem ſpecies recolligendo opticè diminuunt, ut eaſdem numerare impoſſibile ſit, adeo [illegible] a Ɛtu ſpatium repræſentent. [illegible] ergo mox [illegible] ad utram que partem ſe opticè protendentium ſeries, ut oculus tuus tali labyrinthi [illegible] in infinitum ſpatium & campos protractum ſe putet. Mutato mox plano machina te in tam uberem & locupletem Bibliothecam introducit, ut ejus apparatu attonitus, librorum incredibilem copiam te videre fateri cogaris. Quæ dum tibi ab oculis ſubducuntur, te [illegible] magnificentiſſimorum Palatiorum & Fabricarum Theatrum, quo evaneſcente, [illegible] omni adornatum fructuum florumque genere, vel [illegible] ciborum [illegible] Ad ejus imitationem, varias ſcenicas projectiones, omnia [illegible], infiniti columnatum productorum ordines, varia ſimulachrorum diverticula, hortorum florum plantarumque [illegible], menſæ omni ſupellectilium genere refertiſſimæ, theſauri inexhauſti, anfractus infiniti &c. repræſentari poſſunt. Georg. de Sepibus in *Collegii Rom.* [illegible] p. 50 & 51.

THEATRUM Cornelii Balbi, apud circum Flaminium. Ovid. *de arte*, *l.* 3. *v.* 394.

> *Viſe conſpicuis terna theatra locis.*

THEATRUM Marcelli Romæ, *P. Vall.* ubi palatium Savellæ familiæ, ubi erat templum Pietatis, & porticus Octaviæ.

THEATRUM Pompeji, ubi palatium Urſinorum, in campo Floræ.

THEATRUM Statilii Tauri erat ante ædem S. Crucis in Hieruſalem, ſive ubi nunc eadem eſt, apud templum Veneris. Theatra etiam plura extra urbem fuêre. Fidenis, ubi theatro corruente 20000 hominum interiêre, ut Suetonius auctor eſt, in *Tiber.* *c.* 40. Hiſpelli in Umbria. Adhuc reliquiæ theatri extra urbem ſeculi [illegible] conſpiciuntur. Calini in Latio, & Minturnis apparent veſtigia. Veronæ ingens theatrum ferè integrum eſt, quod vulgò *l' Arena di Verona* nominatur. Præneſte præterea, Spoleti, Vinceniæ, & Polæ in Hiſtria, & alibi fuere. Nemauſi in Gallia, inter alia antiquitatis monumenta, etiam theatri nobilis veſtigia apparent. Toloſæ item, & Arelati ſunt antiqua theatra. In Hiſpanis quoque fuere theatra haud contemnenda, præſertim Tarracone, & Sagunti. In Thracia Perinthi ampliſſimum erat amphitheatrum.

THEAVA *Ptol.* [illegible] oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Ilercaonum, apud Carthaginem veterem & Iberum fluv. in confinio Arragoniæ & Cataloniæ, nunc pagus.

THEBÆ, Ciciliæ urbs, Straboni, *l.* 11. & Ciliciæ Q. Curtio, *l.* 3. *c.* 4. Utraque Lyrneſſum & Thebem urbes interſe vicinas facit. Vide [illegible]. Eſt & nomen urbis in Palæſtina, Judic. *c.* 9. *v.* 50. Prior verò potiùs juxta Corycum Pamphyliæ. Nempe Lyrneſſus & *Thebe* in Cilicia Hypoplacia, prope Trojam ſitæ erant, quas urbes cum Achilles evertiſſet, incolæ inde ejecti aliam Lyrneſſon & Thebem, in Pamphyliæ ora condiderunt, quarum veſtigia, inter Attaliam & Phaſelidem Pamphyliæ, monſtrata fuiſſe, docet ex Strabone, Salmaſ. *ad Solin. p.* 775. De *Thebis Ægyptiis Bœotiiſque* infrà.

THIBÆA Legio, decimata à Maximiniano Imperatore, A. C. 297. Vide Oroſ. *l.* 7. *c.* 17. [illegible]

THEBAIS, quæ in Sacris *Pathros*, Auſtralior Ægypti pars, & ab Ægypto propriè dictâ diſtincta, indigitatur, Jerem. *c.* 44. *v.* 1. ubi ſeparatim nominat *habitantes in terra Miſraim*, i. e. in Ægypto propriè dictâ, & *in terra Pathros*, h. e. in illi contermina *Thebaide*, uti docet Bochart. *Geogr. S. l.* 4. *c.* 27 adeo ut illa Ægypti partitio, quâ *Thebais* ab Ægypto propriè dicta diſtinguitur, quæ in infima Romanorum tempora duravit, etiam ab ultima antiquitate [illegible] nomine non raro venit, metropolimque *Thebas* habuit, totius aliquando Ægypti, imò & ſub Seſoſtre ejuſque ſucceſſoribus, [illegible] Aliæ inſuper, dominam. Vide infra *Thebe*. Nomi ejus [illegible], *Aphroditopolites*, *Thinites*, *Dioſpolites*, *Tentyrites*, & *Hermonthites*, juxta *Ptolem.* quibus quoſdam alios, Plin. addit *l.* 5. *c.* 9. ut videbimus & hi erant ab Occidenti. fluminis latere Arabici ejus Nomi ſunt, *Cynopolites*, qui tandem *Antæopolites*, *Panopolites*, *Coptites* & [illegible], *Thebarum Nomus*, cujus caput Dioſpolis Magna, non ſolum Ægypti ſed & Thebani Imperii [illegible], *Thebæ* videl. modò indigitatæ: de quibus omnibus vide Joh. Marſhamum, *Chron. Canon. Sec.* XV. in. *Thebais*, & [illegible].

THEBAIS, inſigne Statii opus [illegible] 12 [illegible] ſummâ curâ ab eo elaboratum. Nomen autem habet ab argumento; eo quod bellum contineat inter Eteoclem & Polynicem ad Thebas geſtum, in quo duo fratres mutuis vulneribus periêrunt. Juvenal. *Satyr.* 7. *v.* 82.

> *Curritur ad vocem jucundam, & carmen amicæ*
> *Thebaidos, lætam fecit cum Statius urbem;*
> *Promiſitque diem, tantâ dulcedine captos*
> *Afficit ille animos, tantaque libidine vulgi*
> *Auditur. —— ——*

Item, fluv. Lydiæ, Trallcis alluens. Item *Thebais*, nomen patronymicum fœmin. Ovid. *l.* 6 *Metam. v.* 163.

> —————— —————— *Et* [illegible]
> *Thebaides juſſis ſua tempora frondibus ornant.*

Nic. Lloydius. De ea affatim, apud Caſparum Barthium *Animadv.* [illegible] Sed & [illegible] *Thebais* [illegible] poſt Iliadem & Odyſſeam, omnium optima, [illegible] habitus eſt jam veteribus Græcis. Athenæus, *l.* 11. [illegible] Ab hac [illegible] fuit *Thebais* inde [illegible], quem Athenæus [illegible] tribuit aut quatuor [illegible], *ibid.* Apollonius quoque, qui ex [illegible] prima, illud [illegible],

> [illegible]

Et ex [illegible] 3.

> [illegible]

citat

citat. Vide de utraque Salmaſ. ubi ſuprà *p.* 948. & *ſeqq.* De *Thebaide* verò, Ægypti regione, hîc infrà.

THEBANUS cognomen *Herculis.* Vide ſuprà.

THEBE, uxor Alexandri Pheræorum tyranni, quæ maritum cum fratribus Lycophrone & Tiſiphono occidit, Olympiadis centeſimæ quintæ annô quartô.

THEBE, ſeu THEBA, & THEBÆ, vulgò THEVES, teſte Jo. Leone Africanô, urbs Ægypti, ſuperioris Thebaidis, unicè miranda, tum ob magnitudinem, tum ob antiquitatem, tum ob potentiam, quam ptc in *nemo non novit*, Ammian. in ea ſub Diocletiano ingens fidelium numerus ſublatus eſt, A. C. 304. Euſeb. *l.* 8. *c.* 6. & 12. hodie *Almo* Sanſoni, caput Præfecturæ ſeu Calliſatus cognominis, paucorumque nunc incolarum, ſub Turcis. Exciſam tamen penitus jam olim fuiſſe, infrà videbimus. A Buſiride, an Oſiride Rege condita, ambitu 140. ſtad. uti refert *Herodotus*; centum portis nobilis. Dionyſ. *v.* 249.

Θήβην ὠγυγίην ἑκατόμπυλον.

Juvenal. *Sat. penultimâ*, *v.* 6.

Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis.

Mela, *l.* 1. *c.* 9. *Et Thebæ, (ut Homero dictum eſt) centum portas, ſive (ut alii ajunt) centum aulas habent, totidem principum domos; ſolitasque ſingulas, ubi negotium exegerat, dena armatorum millia effundere.* Ubi nunquam ſine laude nominandus clariſſimus Voſſius. Primus Pintianus hunc locum ita conatus eſt corrigere, *ducenos armatos milites effundere*: eamque emendationem valde probant viri eruditi. Nempe non rectè intellexerunt verſus iſtos Homeri, *Il.* 9. *v.* 381.

— Οὐδ' ὅσα Θήβας
Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται,
Αἵθ' ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην
Ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν.

Loquitur hîc, non de univerſa Thebanorum militia, ſed de ſolis aurigantibus & ἁρματηλάταις. Viginti enim curruum millia ex hac urbe ad bellum ſolita fuiſſe prodire, affirmat Diodorus Siculus. Sed verò numerus militum is omnem videtur fidem ſuperare. Nam ſi ex unâ quaque porta dena armatorum millia ad bellum proficiſcerentur, jam oportet, ut numerus militum fuerit decies centenûm millium. Rectè tamen ſeſe habere locum hunc Melæ, apparebit ex illuſtri loco vetuſtiſſimi cujuſdam auctoris, cujus verba nobis ſervavit Scholiaſtes quidam, *ad nonum Homeri librum*, ante aliquot annos in Germania editus. Is itaque hôc pactô de Thebis loquitur; Ἐν ταύτῃ δὲ ἦν ἐστιγέρ ἡ βασιλεία τῆς Αἰγύπτου, εἰς ἣν πολλοὶ ἔφερον φόρους Λίβυες, Αἰγύπτιοι, Αἰθίοπες. Νῦν δὲ Διόσπολις ὀνομάζεται· εἶχε δὲ κώμας μὲν τετρακισχιλίας τριακοσίας τεσσαράκοντα. Τὸ δὲ ἄστυ εἶχεν ὀρύγματα ..., καὶ πύλας ἑκατόν, ἀνδρῶν δὲ μυριάδας ... Ταύτην ἐπεχείρησεν ὁ βασιλεὺς Ὄσιρις. Ἐξ ἑκάστης δὲ πύλης ἐστρατεύοντο ὁπλῖται μὲν μύριοι, ἱππεῖς δὲ χίλιοι, ἁρματηλάται δὲ διακόσιοι. Hæc verba unicè confirmant hanc, quam reddidimus Melæ lectionem. Sed quis non obſtupeſcat, tam portentoſô numerô, aut credat in una urbe vel mille millia armatorum, vel ſeptuagies centena hominum millia claudi potuiſſe & comprehendi? Docet tamen id ipſum etiam Strabo, qui eos centum myriadum exercitus habuiſſe ſcribit. Aliquanto pauciores refert Corn. Tacitus. Is namque *l.* 2. *Annal. c.* 60. Thebis olim habitâſſe, inquit, ſeptingenta millia ætatis militaris. Nonnulli viri eruditi, & hanc ſummam nimiam eſſe exiſtimant, ideoque *ſeptuaginta* millia pro *ſeptingentis* reponunt. Verùm illos errare, ſatis indicat is quem adduximus locus. Sunt tamen & in hoc nonnulla, de quibus aliquis meritò poſſit inquirere. Qui enim fieri potuit, ut hîc centum equitum millia alerentur, cùm tantùm centum illic numerârit equilia Diod. Siculus, quorum unumquodque ducentos caperet equos? Poſſit tamen hoc ita excuſari, ut nempe 100. iſta equilia dicantur deſtinata fuiſſe equis tantùm Curulibus. Strabo ſuo tempore, cùm minimæ eſſent Thebæ, in longitudine occupâſſe loquit octoginta ſtadia. Sed verò, antequam Cambyſes urbem eam vaſtaret, tum longè maximam fuiſſe certum eſt. Euſtathius *ad Dionyſium* inquit, eam tunc extenſam fuiſſe ad 420. ſtadia. Porphyrius *in optimis Scholiis ad Iliada Homeri nondum editis*, necnon Stephanus Grammaticus ſimilia ſupra memoratis ex Catone citant, ac 400. ſtadiorum faciunt longitudinem. Sed quomodo tanta potuit eſſe longitudo Thebarum, ſi mille tantùm & ſeptingentas ἀρούρας comprehenderit? Iſte enim ἀρουρῶν numerus commodè contineri poteſt ambitu ducentorum & ſexaginta quatuor ſtadiorum. Videtur autem hæc urbs in longum fuiſſe porrecta, ad ripas Nili, ac non multùm poſſediſſe latitudinis. Sed verò omnia prius credam, quàm tantam incolarum copiam in ulla unquàm fuiſſe urbe. Unum adferam, unde quàm maximè abſurdum id eſſe apparebit. Tradunt Diodorus Siculus & alii, Ægyptum cùm maximè populô abundaret, habuiſſe in univerſum ſeptuagies centena hominum millia. Atqui ſi totidem quoque Thebis fuiſſent, jam oporteret cæteras Ægypti urbes vacuas fuiſſe habitatoribus. Hinc apparet, quæcunque de Thebanis, Ægyptiis eorumque potentia dicuntur, accipienda de tota Ægypto. Verum id eſſe & univerſam Ægyptum Thebas olim fuiſſe vocatam, luculentiſſimus teſtis eſt Herodotus, *l.* 2. ubi de Delta, Πάλαι, inquit, αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλέετο. Sed & Ariſtoteles, *Meteorolog.* 1. Τὸ ἀρχαῖον ἡ Αἴγυπτος Θῆβαι καλούμεναι. Hæ Thebæ palmis inclytæ fuerunt. Vide Paſſeratium *in illud Propert. l.* 4. *El.* 5. *v.* 25.

Seu quæ palmiferæ mittunt venalia Thebæ.

Eas verò Corn. Gallus, Poeta inſignis, Virgilii Ovidiique σύγχρονος, Ægypto ab Auguſto præpoſitus, expoliavit. Unde de repetundis accuſatus & à domo Auguſti excluſus, ſibi ipſi mortem ferrô attulit, inviſus omnibus, ob maledicentiam. Amm. Marcell. Suetonius; Adde his Strab. *l.* 17. Plin. *l.* 5. *c.* 9. *&c.* *Nic. Lloydius.* Ejus pars in Libyco littore, *Memnonium* dicta eſt, à *Memnonis* ſtatua, quæ ibi erat, unde *Thebe Memnoniæ* Poëtis appellantur. Cæterùm urbs hæc regionis *Thebaidis* caput fuit, quæ in ſumma parte Ægypti poſita, ſicque Arabiæ contermina, plures continebat Nomos, *Ombitem, Phaturitem, Apollopolitem, Hermonthiten, Thiniten, Phaturiten, Coptiten, Tentyriten, Dioſpoliten, Antæopoliten, Aphroditopoliten, & Lycopoliten*, quô ordine eos enumerat Plin. *l.* 5. *c.* 9. à ſummo incipiens, id eſt, Ombite, qui prope Syenen, & ad infimum ordinem deſcendens: Græcè ἡ Θηβαῒς χώρα. Fuit illa una ex V. Ægypti provinciis, ſub Romanis, in *primam* & *ſecundam* diviſa, uti patet ex *Excerptis Geogr.* Bibliothecæ Regiæ, ubi ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Θηβαΐδος collocantur Ptolemais metropolis & Coptus ſeu Juſtinianopolis, apud Salmaſ. *ad Probum Vopiſci*, *c.* 17. Habuit etiam tum proprium Regem, Spartianus *in Peſcennio Nigro*, *c.* 12. Inde *Thebaicæ palmæ*, ſeu caryotæ, jam ſuprà indigitatæ, macrô corpore exiles, & *cruſtâ placentes*, ut ait Plinius, quæ præſtantiſſimæ *Straboni*, ut quarum facultates non multum à chryſobalani virtutibus diverſæ, in cados propterea condebantur ſervabanturque: ſicut caryotæ Judaicæ, *ſuccô* magis commendabiles, de quibus idem Salmaſ. pluribus agit *ad Solin. p.* 1319. & *ſeqq.* uti de *Thebaico lapide* ſeu gemma, aurô ſcintillante, *p.* 1075. de *Thebaica Spina*, *p.* 532. &c. Sed de hac totius olim Ægypti metropoli, & Regni Thebani, antiquiſſimi ſimul omnium & potentiſſimi ſede, ultra XV. ſecula: de illius magnitudine, Regibus, excidioque tandem, nemo accuratiùs Ill. Marshamô Equit. *Canone Chron.* quem vide. Ex illo pauca hæc ſuperaddam: *Thebarum fortuna adhuc ſuperba* (Secul. XV.) *indies creſcebat: poſteà verò declinavit illa, urbsque à Sabacone, Nabuchodonoſoro, Cambyſe, capta eſt & malè mulctata. Poſt conditam Alexandriam primatum amiſit: à Ptolemæo Philometore II. ob defectionem ad pauperatem redacta, à Cornelio Gallo* (*primo Ægypti Præfecto Auguſtali*) *penitus exciſa eſt.* Rex primus Menes ſeu Chamis, potentiſſimus Seſoſtris & aliquot Succeſſores ejus, ultimus Thuoris fuit, quorum indicio reliquos Reges hîc paſſim, ſimulque præcipua auguſti hujus Regni memoranda, facilè reperies. Vide & voce *Dioſpolis.*

THEBE, Latinis *Thebæ*, urbs Bœotiæ ad Iſmenum fluv. aliquot milliar. ab Aſopo in Boream regionis quondam primaria. *Tiva Sophiano*, & *Stives*, vel *Stibes.* Ejus arx *Cadmea* dicta fuit. Nunc vicus, paucorum incolarum, ſub Turcis, 50. mill. paſs. ab Athenis, 30. à Chalcide, 50. ab Oropo in Occidentem. *Baudrand.* A Cadmo condita fuiſſe dicitur. Hinc Propert. *l.* 1. *El.* 7. *v.* 1.

Dum tibi Cadmeæ dicuntur, Pontice, Thebæ,
Armaque fraternæ triſtia militiæ.

Alius.

Hâc duce Cadmeæ viderunt prælia Thebæ.

Condita, inquam, à Cadmo A. M. 2620. vel arce Cadmæâ ſaltem aucta: A. 57. ante Trojam captam, à Polynice, Adraſti ſoceri opibus adjuto, obſeſſa eſt; quod bellum ſeptem Ducum appellatum, Statio poëmatis argumentum, ſucceſſu cùm caruiſſet, à filiis horum, decenniô pòſt, A. M. 2843. capta eſt. Potentes olim Thebani, cum Athenienſib. & Spartanis diu colluctati, hos ad Leuctra, per Epaminondam, ingenti clade affecerunt. A Philippo Macedone victi, jugum ejus ſubierunt, præſidiô intra urbem receptô; falſò dein de Alexandri morte rumore permoti, rebellantes, everſi ſunt penitus, ſolâ Pindari domô manente intactâ. Olymp. 111. A. 419. Urb. Cond. Urbs dein ab Antipatri filio Caſſandro annis 20. pòſt reparata, Archiepiſcopalis ſedes ſub Chriſtianis fuit. A Statio *Aoniæ* vocantur, ab Horatio & Statio *Echioniæ*, ab Ovidio & Lucano *Oedipodioniæ*, à Seneca *Herculeæ.* Hæ Thebæ ſeptem portas habuere. Unde Juvenalis de bonorum paucitate, *Sat.* 13. *v.* 26.

— *Numero (inquit) vix ſunt totidem, quot*
Thebarum portæ, vel divitis oſtia Nili.

Heſiodus, Ἔργ. α. *v.* 162.

Τοὺς μὲν ἐφ' ἑπταπύλῳ Θήβῃ, Καδμηΐδι γαίῃ.

Ubi *Tzetzes*: Τρεῖς εἰσι Θῆβαι. Αἱ ἑπτάπυλοι, ἃς ὁ Κάδμος ἔκτισεν ἐν Βοιωτίᾳ. Αἱ ἑκατόμπυλοι ἐν Αἰγύπτῳ καὶ αἱ Ὑποπλάκιοι περὶ τὸ Ἀτραμύττιον. *Euſtath.* novem Thebas fuiſſe memorat, ſed non nominavit. In hac Bœotiæ urbe hirundines non nidificant, ſicut nec cornices Athenis: & Amphiaraus vates, apud Thebas pugnans hiatu terræ abſorptus eſt. Sunt qui vocis originem ab Ægypto accerſunt, & Bœoticas Thebas volunt ab Ægyptiis nomen mutuari. Varro autem *Thebas*, vel ſine afflatu *Tebas*, ex Sabinorum lingua *colles* exponit. Alii Cadmum ſibi fingunt, urbem à ſe conditam à תבה *Theba* nominâſſe, i. e. nave, in formam arcæ, quâ in Bœotiam ſit advectus. Pauſan. *l.* 9. à *Thebe* deducit, Aſopi ſcil. filiâ. *Euſtathius*, ἀπὸ τῆς θήβεως, ὃ ἐστι ἡ ὁρμὴ τοῦ βοός, à curſu bovis, quem ducem itineris habuerit Cadmus. Quin ſi fides Etymologo, & Iſacio *in Lycophronem*, Θῆβαι Συριστὶ λέγεται ἡ βοῦς. Nugæ nugaciſſimæ. *Thebæ* igitur Bocharto תבץ à בץ *bei*, vel בצה *betſa* lutum. Quod etymon quàm ſit appoſitum, te docebunt hæc Dicæarchi in libro, cui titulus: Βίος Ἑλλάδος, *p.* 174. ubi de Thebis, Εὔχυμος πάρα χλοεῖσα διὰ τοὺς ποταμούς, καὶ ἐν πεδινωτάτῃ, καὶ τὸ ὑδάτων καὶ πηλῶν ἔχει πολλά. Vide ſis Xenoph. *l.* 6. Diodor. Sic. *l.* 15. *& ſeqq.* Juſtin. Arrianum, Pauſaniam, Strabon Plin. Plutarch. & doctiſſimum authorem *de Phan. Colon. l.* 1. *c.* 16. *Nic. Lloydius.* Urbis

ſundamenta prima Antiopes filios locâſſe, ex Homero, *Od.* λ. diſcimus, & à *Thebe* Nympha, Promethei filia, ei nomen impoſuiſſe, ex Pauſania, *loc. cit.* Cæterùm altiſſimis muris munita fuit, τεῖχ@ Ἀ*ρεῖον* appellat idem Homerus, *Il.* δ. habuitque ſtadiorum 43. ambitum, teſte Dicæarchô *in Jambicis Geogr.* Leges à Philolao accepit, Ariſtot. *Polit. l.* 2. *c.* 10. &c. Ipſam urbem ſimulachrô expreſſam, & apud Meſſenios, in Æſculapii Fano dedicatam, ſe vidiſſe, memorat Pauſan. *l.* 4. Incolas quod attinet; Mares bellicoſiſſimi fuêre, quippe qui, cùm robore reliquos Græcos omnes ſuperarent, illud exercitus ita excoluêre, ut nullis illorum in re militari cederent, Diodor. Siculus, *l.* 15. Sphinge, pro ſigno uſi, Plutarch. *in Pelop.* Fœminæ inter alia eo nobiles, quòd ſulæ Deos peperiſſent. Quam in rem notus Sophoclis verſus,

Θήβας λέγεις μοι, ὡς πύλας ἑπταστόμους,
Οὗ δὴ μόναι τίκτουσιν αἱ θνηταὶ θεούς.

Thebas dicis mihi, ſeptem portis apertas,
Ubi ſolæ pariunt mortales fœminæ Deos.

Eædem principes Græcarum formâ, ore tectô, crine in apicem convolutô, quem ornatum λαμπάδιον dixêre, veſte prolixâ candidâque, pedibus per calceos penè nudis, inambulavêre, uti Dicæarchus *Vitâ Græciæ*, ubi de habitu illarum, refert. Plura de veteri Urbis ſtatu, apud Caſparum inprimis Barthium, *Animadverſion. ad Thebaida Papinii*, innumeris locis. Hodie *Thiva* dicitur, ſed in ruinis eſt, arce exceptâ, cujus muri & turres aliquot ſuperſtites Cadmi ævum ſatis ſuperque teſtantur. Ibi duæ meſquitæ Turcarum & Græcorum aliquot Templa; quorum primarium *Panagia Chryſophoritza* vocatur. Incolarum numerus ad tria circiter millia aſcendit, ſi unà ſuburbia computes, quorum pulcherrimum *S. Theodori* nomine inſigne, fontem habet eximium, fortè eundem cum illo quem *Dircen* appellavêre Veteres. Haud procul terra eruitur fiſtulis, quibus tabaci fumus hauritur, aptiſſima; unde vico 300. paſſ. ab urbe diſtanti *Tabakides* nomen. Vide Jacob. Sponium, *Itinerar. part.* 2. *p* 90. & *ſeqq.*

THEBE, vel THEBÆ, Ciliciæ urbs, Eetionis regia, patria Andromaches, quam Ovidius idcirco *Thebaidem* cognominat, *l.* 3. *de Art. Am. Philippepolim* vocatam refert Polybius, *l.* 5. Stephanus, *Philippos*, qui eam in Theſſalia ponit. Hodie *Zetion* appellari ait, Sophianus. Ovid. *l.* 12. *Met. v.* 110.

Eetioneas implevit ſanguine Thebas.

THEBE, vel THEBÆ, Lucaniæ, cognom. *li Luzzi*, oppid. Brutiorum mediterraneum in Calabria citeriore, ad Crathin fluv. Item oppidum Troadis, ab Achille cum Lyrneſſo everſum, *Homer.* Sunt & *Thebæ* Saxonicæ, oppid. inter Witebergam & Lipſiam, vulgò *Dieben*, à Witeberga 6. leuc. in Meridiem.

THEBE, vel Æ, tandem Phthiotidis urbs, ad Sinum Maliacum, vulgò *Zeton*, 300. ſtad. in Auſtrum, à Lariſſa, Polyb. *l.* 17. *c.* 3.

THEBES, urbs terræ Chananææ, Judic. *c.* 9. *v.* 50. Latinè, *cœnoſus*, aut *ſericeus*, vel *ovum*.

THEBES, urbs olim inſignis, in tribu Manaſſe, ſita in ſolo mirum in modum fertili, cujus cives *Thebitæ*, *Thebei Ægypti*, *Thebæi*, & *Thebani*: diſtat ab hac Neapolis unô ſtadiô. Et autem, ut ait Hieronymus, uſque hodie vicus nomine Thebes pergentibus Scythopolim, in 13. ejus lapide.

THEBESTE, vide *Tebeſta*.

THEBETA, caſtellum Meſopotamiæ, *Steph.*

THEBIT, Aſtrologus Anglus, A. C. 1300. Trepidationis motum primus introduxit, ab Auguſt. Riccio oppugnatum, in tractatu motu Sphæræ octavæ. Blancan. *in Chron. Math.* Voſſ. *de Scient. Math. c.* 35. Item *Thebit* Ben Coré, Mathematicus Arabs.

THEBNI, filius Gineth, 1. Reg. *c.* 16. *v.* 21. Latinè, *palea*, vel *fœnum*, *intelligens*, aut *ſtultio*.

THEBUTES, Hæreticus, tempore Apoſtolorum; Epiſcopatui fruſtra inhians, varios docuit errores, qui illi cum Simone Mago & Menandro fuêre communes. Hegeſippus, Nicephorus Caliſtus, *l.* 4. *c.* 7. *&c.*

THECA, in *Vita* Eligii Epiſcopi Noviom. *Multis Sanctorum ex auro, argento atque gemmis fabricavit thecas ſive tumbas*, capſa eſt SS. reliquiis inſtructa. Ex Græco θήκη, quod inter alia loculum, in quo defuncti corpus efferebatur, inprimis notavit. Eâdem voce veniebant apud Ægyptios lignei loculi, in quibus cadavera, odoribus condita, domi apud ſe in conclavibus ei rei deſtinatis, aſſervabant: ξυλίνας τύπους ἀνθρωποειδέας, item θήκας ἐνοικήσαι Herodotus appellat; γλωσσόκομον Aëtius, *l.* 16. Nec verò arculas ſolùm in quibus jacebant, (vel, ut apud Ægyptios, ſtabant) condita cadavera, ſed etiam monumenta ipſa, plurium arcarum capacia ſic vocàrum. Æſchylus, προγόνων τε θήκας, *monumenta Majorum.* Plato, de *LL. l.* 12. τελευτήσαντι τε ἀποθέσεις τε, καὶ ἐκφορὰς, καὶ θήκας διαφόρους εἶναι τῶν ἄλλων πολιτῶν. Ubi quod θήκας vocat, paulo pòſt explicat de monumentis hypogæis & fornicatis, in quibus plures lectuli lapidei, Græcis κλίνας, repoſiti condendis corporibus. *Diodorus*, νεκρῶν θήκας appellat. In veteri *Inſcript. Armarium diſſegum*, pro monumento vel theca mortuorum. Unicâ voce Νεκροθήκας dicere liceat, uti Ζωθήκας dicebantur cellæ, in quibus viva animalia, turdi, gallinæ, alia ſaginabantur &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1208. & 1222. & Suicerum in voce Θήκη: uti de Judæorum *theca*, quâ circumciſionem inter Romanos celatum olim ivêre, infrà voce *Verpus* at plura ſuprà, ubi de more *Tegendi arma.*

THECOLITHOS, lapis pretioſus, in ſpongiis naſcens, Plin. *l.* 36. *c.* 19. *oleo nuclei ſimilis videtur — lingentium calculos frangit.* Idem *l.* 37. *c.* 10. Meliùs *Tecolithos*, quod vide ſuprà.

THECUA, pater Sellum mariti Holdæ Prophetidis, 2. Paral. *c.* 34. *v.* 22. Latinè *ſpes*, *funiculus*, *linea*, vel *congregatio*.

THECUA, civitas in tribu Juda, in monte ſita, uberrimis abundat paſcuis, diſtat à Bethlehem miliaribus duobus, Ferrario 7. mill. paſſ. hanc Roboam munivit ædificiis. Eſt autem nunc Thecua vicus, ait *Hieronym.* in nono ab Ælia miliario contra meridionalem plagam.

THEGANUS, Chorepiſcus Trevirenis, ſecul. 9. ſub Ludovico Pio, *cujus hiſtoriam* ſcripſit: diviſam in 58. partes à Walafrido Strabone. Pithœus edidit. Eruditus, & Principi ſuo gratus, ſed muneris negligentior. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 33. *p.* 305.

THEGILIS, epitheton Minervæ, Steph. *in Pamphylia.*

THEGLAT-PHULASSER, Aſſyriorum Rex, ſucceſſor & filius, ut quidam volunt, Phul: ab Achazo Judæorum Rege contra Phaceam, Iſraëlis Regem evocatus, Iſraëlitas in captivitatem abduxit, A. M. 3295. Vide 2. Reg. *c.* 15. *v.* 29. Torniel *in Annal. Vet. Teſt.* Marshamo *Teglat-Phul-Aſar*, ſive alius à *Phule*, ſive idem, Damaſcenum Regnum excidit, & Galilæam in provinciæ formam redegit, anno Templi 260 circa vel paulo ante initium Nabonaſſari Babylon. Regis ex 2. Regum *c.* 15. *v.* 29. Vide præfatum Marshamum, *Canone Chron. Sec. XVIII.* ut & ſuprà voce *Phul.*

THEGONIUM, urbs Theſſaliæ, *Stephan.*

THEHEN, filius Ephraim, Numer. *c.* 26. *v.* 25. Latinè *deprecans*, aut *miſericors*, ſive *gratioſus*, vel *caſtrametans*.

THEISPEUS, Nobilis Perſa, Achæmenis pronepos, Arſamis avus cujus ex filio nepos fuit Darius, poſt Cambyſem, Perſarum Rex. Joh. Marshamus, *Canone Chron. Sec.* XVIII. ubi de *ſtemmate Cyri.*

THELAMUSA, caſtellum Arabiæ juxta Euphratem, *Steph.*

THELASSAR, regio Syriæ, 2. Reg. *c.* 19. *v.* 12. Latinè *coacervationem*, vel *ſuſpenſionem auferens*: aut *coacervationis receſſus*.

THELBENCANE, Babyloniæ urbs juxta Euphratem fluv. *Ptolem.* Hodie *Maraza.*

THELDA, Meſopotamiæ oppid. *Ptol. Bachdad. Nigro.*

THELEBRÆ, apud Statium, *l.* 3. *Sylv.* 1. *v.* 129.

——— *dites Capreæ, virideſque reſultant*
Thelebræ, *& terris ingens rediſſequoris Echo:*

loci nomen, de quo vide Lucam Joannem Scoppam, *Collect. l.* 1. *c.* 30.

THELESINUS, vir quidam, quem turpi quæſtu divitem factum ridet Martial. *l.* 6. *Epigr.* 50.

Quum coleret puros pauper Theleſinus amicos,
Errabat gelidâ ſordidus in tegulâ:
Obſcœnos poſtquam cœpit curare cinædos,
Argentum, menſas, prædia ſolus emit.

Fuit etiam Theleſinus poëta, de quo, & ad quem Juvenal. *Sat.* 7. *v.* 25.

——— ——— *Quæ*
Componis, dona Veneris, Theleſine, marito.

Item Anglus, aliàs Telieſinus Helius, ſcripſit A. C. 540. *hiſtoriam Arthuri*, *Prædictiones*, *Poëmata*, &c. Item *Thelaus.* Eliud, Epiſcopus Anglus. A. C. 563. ſcripſit varia. Pitſeus de *Angl. Scriptor. Nic. Lloyd.*

THELESIS, Argiva mulier, Argos oppid. Græciæ, à Cleomene, Spartanorum rege obſeſſum, unà cum cæteris mulieribus tutata eſt.

THELESPHORUS Deus, à Pergamenis cultus, ex Oraculo ſic nuncupatus, quem Epidaurii *Aceſion* vocant, Sicyonii *Euameriona.*

THELIS, fluv. Galliæ Narbon. hodie *Egli*, *Sanſoni*, *Brietio.* Oritur in Occitania ex Pyrenæis montibus, dein aliquot fluviis auctus, per Comitatum Ruſcinonenſem fluit, & ibi in Mare Mediterraneum labitur, 50. mill. paſſ. ab oſtiis Ruſcinonis fluv. in Boream. Parvus eſt, ſed ubi increvit, perſævus.

THELLA, vicus Jordani proximus in tribu Nephthalim, verſus Orientem, Galilææ ſuperioris finis. Joſeph. *l.* 3. *c.* 2. *de bello Jud. Thalla* Hegeſippo.

THELLA, vicus grandis Judæorum, in tribu Juda, ætate Hieronymi quaſi in decimoſexto milliario Eleutheropoleos contra Orientalem plagam, *in Loc. Hebr.*

THELMINISSUS, Syriæ oppid. ad Orontem fluv. *Ptol.*

THELONUS, fluv. Latii, idem cum Liri, *P. Marſo*, ſeu non longè fluens, ex finibus Marſorum, Lirique congrediens. Ibi Rutilium cum 7000. Roman. à Marſis captum ſcribit *Oroſius.*

THELPHUSSA, vide *Telphuſſa.*

THELSEA, *Antonin. Thalſea lib. Notit.* oppid. Cœleſyriæ, in Phœniciæ confinio 24. mill. paſſ. à Damaſco in Boream.

THELXINIA, una ex tribus Ogygis filiabus, quæ omnes Πραξιδίκαι nuncupatæ, vide *Ogyges.*

THELYPHONUM, vide *Cammoron.*

THEMA, filius Iſmaëlis, Gen. *c.* 25. *v.* 15. Latinè *admiratio*, aut *conſummatio*, vel *Auſter.*

THEMA, Græcè θέμα, uti & θέσις, *poſitio* eſt, ſitus, regio: *ſitum* certè pro regione Plinius, *l.* 6. *c.* 15. habet, ubi de Choara Parthiæ regione; & θέμα recentioribus inprimis, de regione aut provincia, frequenter uſurpatur. Sic Ἀνατολικὸν θέμα appellata eſt regio aut provincia Orientalis, quam *Natoliam* vulgò dicunt, Θρακήσιον θέμα, provincia Thracenſis, quam *minorem Aſiam* prius dixêre &c. apud Conſtantinum *de Thematibus.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 805. & *ſeqq.* Atque hinc Legiones nonnullis, quæ in hiſce provinciis præſidio erant

tr*a*tæ. Niſi malis cum Car. du Freſne. Legiones primum Θέματα, i. e. [illegible], inde demum provincias ſic appellatas eſſe. Vide in *Gloſſar.* & plur. hanc in rem apud Bonavent. Vulcanium, & Freder. Morellum, *ad libb. Thematum Conſtantini Porphyrog.* Fabrotum, *Gloſſar. ad Cedrenum*, Macros Fratres *in Hierolex.* ubi locum Luithprandi, *Duo illa thema*, *quæ ultra mare habet, volebant auferre*, exponentes, *Thema* Italicè eſſe dicunt *Un teſſo ſeſe, o preſidiato da Soldati*, Alios. Sed & ædificia *Bipeda* dicta, Codinus, *Origin.* Conſtantinop. menſæ quoque tripodes, quæ conſecratæ in Templis aratum vicem tenebant, Idem *ibid.* Statuæ denique, *ibid.* Hinc Θεματικοὶ *provinciales* &c. Vide Cl. Suicerum, *Theſauro Eccleſiaſtico* voce Θέμα.

THEMACI, vicus in tribu Erechtheide, *Steph.*

THEMAN, civitas Principum Idumæorum, quæ à *Theman* filio Eliphaz ex Adâ uxore nomen accepit. Inde *Themanites*, Job. *c.* 4. *v.* 1. In tribu Manaſſe.

THEMAN, alias THEMA, alia eſt urbs ab ea, quæ eſt in dimidia tribu Manaſſe, metropolis Idumææ, & regia Principum Edom, ſita in montibus Seir, in Auſtrali parte Idumææ, ita dicta à Theman primogenito Eliphaz, ex Ada uxore primogeniti Eſau, Gen. *c.* 36. *v.* 15. Jer. *c.* 49. *v.* 20. Ab hac urbe tota Idumæorum Auſtralis regio nomen accepit.

THEMANI, filius Aſhuræ ex Naari uxore, 1. Paral. c. 1. *v.* 44. & *c.* 4. *v.* 6.

THEMANIM, vide Hammondum *in Annotat. ad* 2. *Petr. c.* 2. *v.* 5.

THEMBRIMUS, urbs Cariæ, à *Thembrimo* quodam, *Steph.*

THEMESION, Eretrienſis tyrannus, occupavit Olymp. 103. Ann. 3. Oropon, ſed dum Thebanus, contra Athenienſium copias, urbem ſibi vindicantium, advocat, illi urbem reddere recuſârunt, Diodor. *l.* 15.

THEMILAS, proprium viri, *Servius.*

THEMINÆ, caſtrum Galliæ, cum titulo Marchiæ, vulgò *Themines*: Memoratur in literis datis A. C. 1230. in quibus Dominorum de Toiraco *Toirax*, & hominum caſtri de Theminas, ac hominum de Montemirato mentio fit, apud Valeſ. *Notit. Gall.*

THEMIS, IDIS, vel, ut nonnulli, *iſtos*, Cœli ac Terræ filia, quæ Jovis nuptias fugiens, ab eo in Macedonia compreſſa fuit. Hæc Oraculorum, divinationumque prima inventrix, Dea putabatur, quæ præciperet hominibus id petere, quod fas eſſet, ut ait *Feſtus*. Nam Θέμις Græcè *fas* dicitur: habuitque vetuſtiſſimum oraculum in Bœotia ad Cephiſum amnem. Heſiod. *in Theog.* Diodor. *Bibl. Hiſtor. l.* 5. Ovid. *l.* 1. *Met. v.* 321.

Fatidicamque Themin, quæ tunc oracla tenebat.

Calpurnius:

——— *Tandem ſqualore, ſituque*
Alma Themis poſito. ———

Claudian. *l.* 1. *Rapt. Proſerp. v.* 218.

Sic cecinit longæva Themis. ———

Nic. Lloyd.

THEMIS, quam Euſeb. *l.* 3. *Præp. Evang.* Carmentam vocat, ex Jove, Juſtitiam, Legem, Pacemque ſuſcepit, vi compreſſa.

THEMIS, oppid. Africæ propriæ *Ptol.*

THEMIS, fluv. in Angliæ Walliæque confinio in Sabrinam immittens, apud Vigorniam urbem. *Theme*, vel *Temde*.

THEMISCYRA, quæ *Lirio Nigro*, *Fanagoria*, teſte *Pinetô* (eo quod in Phanagoriâ ſit, quæ apud Strab. *Themiſcyra* dicitur, unà cum fluv. qui in Irim labitur) urbs Cappadociæ maritima apud oſtia Iridis fluv. (à quo nunc accipit nomen vulgare) in Ponti Galatici & Pelomoniaci confiniis. Aliis *Temir*, & *Temiſira* dicitur apud Thermodoontem fluvium ſita. Salmaſio campus eſt Amiſenæ Regionis 60. ab urbe ſtadiis diſtans, quem ſtatim ingreditur Iris poſtquam cum Lyco ſeſe junxit; ad ipſam verò utriuſque amnis συμβολὴν Eupatoria fuit ſeu Magnopolis. *Amazonum campus* eidem ex Strabone, *l.* 2. Vide illum *ad Solin. p.* 802. & 889. Barthius Scythicam urbem hujus nominis Amazonum Regiam habet, *Animadverſ. ad Statium, Thebaid. l.* 12. *v.* 635. &c.

THEMISON, Medicus Laodicenus, auditor Aſclepiadis Myrleani, quem Pompeji Magni ætate vixiſſe dicit Voſſius. Hic cùm præceptor novam ſectam condidiſſet, multa in eo innovavit, tertiamque Sectam fecit: Hinc Senec. *Ep.* 95. *Adjice nunc, quòd artes quoque pleræque imo ex omnibus liberaliſſimæ habent decreta ſua, non tantùm præcepta: Sicut Medicina. Itaque alia eſt Hippocratis Secta, alia Aſclepiadis, alia Themiſonis.* Ea Themiſonis ſecta fuit Methodica. Meminerunt ejus Dioſcorides, *l.* 7. *c.* 2. Corn. Celſus *in proœmio*, & Plin. *l.* 14. *c.* 17. & *l.* 29. *c.* 1. Ubi *ſummum authorem* vocat. Non audiendus autem Interpres Juvenalis, *ad illud Satyr.* 10. *v.* 221.

Quot Themiſon ægros autumnô occiderit unô.

Ubi ait

Themiſon Archiater illius temporis, cui detrahit.

Vult igitur vixiſſe temporibus Domitiani: nempe non vidit, Themiſonis nomen poni pro quovis Methodico; quia cùm primitus multi Themiſonem ſequi ſe profiterentur, neutiquam tantum præſtarent, ac ſectæ conditor, ſed multis necis cauſa forent. Crebra quoque mentio *Themiſonis* apud Cælium Aurelianum, ut mittam Paulum Æginetam, *l.* 12. *c.* 15. atque alios. Caſtellan. *in vita Medic.* Voſſius.

THEMISON, in Pellenide citatur ab Athenæo, *l.* 6.

THEMISONIUM, regio Phrygiæ magnæ, & urbs ejuſdem: cujus populi *Themiſonii* dicuntur, à Cibyris parum in Occaſum diſtantes.

THEMISSUA, Africæ propriæ oppid. *Ptolem.*

THEMISSUS, urbs Cariæ, quam condidit Dadus, à *Themiſſo* filio, quem lupi diſſipavêre. *Steph.*

THEMISTAGORAS, auctor fuit Aurei libri. Ita enim inſcripſit Etymologus in Ἀ[illegible].

THEMISTIANI iidem cum Agnoëtis, quos vide: dicti à *Themiſtio* Diacono (quem malè cum Themiſtio Philoſopho, de quo mox, Nicephorus confundit). Fuit hic corrupticola, & Timotheo Epiſc. Alexandr. ſimilis ſectæ, *Si corpus Chriſti*, dixit, *corruptibile eſt, debemus dicere eum etiam quædam ignoraſſe, ſicut de Lazaro.* Quod cùm Timotheus negaret dicendum, ſeparavit ſe à communione ejus, ac ſchiſma fecit *Themiſtianorum*, quorum dogma, *Chriſtum animam judicii diem & alia quædam penitus ignoraſſe, adeò ut ne quidem ſecundùm Deitatem ea cognoverit*: malè intellectis locis Matth. *c.* 13. *v.* 32. Luc. *c.* 11. *v.* 39. Joh. *c.* 11. *v.* 34. de quorum ſenſu, inter Monophyſitas Corrupticolas, hæc digladiatio cœpit, circa A. C. 550. Georg. Hornius, *Hiſtor. Eccl. ex edit. Leydeckeri*, *p.* 231.

THEMISTIUS, Philoſophus ſub Juliano Imperatore apoſtata, cujus præfectus prætorii fuit Conſtantinopoli, ob eloquentiam *Euphrades* dictus; Auguſtin. *præc. lib. de Categ.* Scripſit *Paraphraſin in Ariſtotelis Phyſicam libris* 8. &c. Præterea edidit Iun. videl. *de interpretatione, & inſcriptione prædicamentorum, diſputationes etiam quaſdam & orationes, ad Principes*, ſub quibus vivebat. Hic licèt gentilis Valentem Imperatorem quotidiè ſævientem in Orthodoxos, authoritate ſuâ & epiſtolis reddidit mitiorem. Sozom. *l.* 9 *Suid.* Vide & fuſam ad illum Juliani *Epiſtolam*, in ipſius operibus.

THEMISTO, Crethonis Neantii filia, à Phricodemo tyranno, in matrimonium filio ſuo Philoni petita. Cui cùm invita copularetur, noctu è thalamo, ſponſi juguló hauſtô, profugit. Vide Polyæn. *l.* 8. *c.* 46. *f.* 623.

THEMISTO, filia Zabii Hyperboreorum regis.

THEMISTOCLEA, ſoror Pythagoræ, cujus placitis & opinionibus pleriſque in locis uſus eſt Pythagoras.

THEMISTOCLES, Archon Athenis, Olympiad. 108. An. 2.

THEMISTOCLES, Neoclis filius, ex matre Halicarnaſſa, Athenienſis clariſſimus, qui cùm adoleſcentiam in omni luxûs laſciviæque genere peregiſſet, tandem cùm in virum evaſiſſet, juventutis ſuæ maculas præclariſſimis geſtis delevit. Nam & primus Piræeum muniit, pulſis, bellô Corcyræô, piratis, & præliô navali Perſas Olympiad. 75. apud Salaminem vicit. Poſt hæc, ab ingrata patria exul factus ad Admetum primò Moloſſorum Regem, dein ad Xerxem confugit, à quo dux exercitûs adverſus Athenienſes magno cum honore creatus, cùm videret patriæ ſuæ ingentis cladis periculum imminere, hauſtô tauri ſanguine ſeipſum Salamine interfecit, ne aut Regi de ſe benè merito infidelis eſſet, non pugnando viriliter, aut patriæ ſuæ hoſtis atque oppugnator videretur. Plutarchus, *in ejus vita*. Olympiad. 78. An. 290. Urb. Cond. Vir alioqui tantus, *ut nemo Græcorum ei anteferatur, pauci pares putentur*, quemadmodum de eo Nepos, *c.* 1. cenſuit, qui ejus vitam ſcripſit, quam poſt eum Plutarchus Græcè dedit, Itaque & jactare ſolitus fuit, *ferociſſimos pullos generoſiſſimos equos evadere, ſi rectè docti, formatique fuerint.* B. Hieronymus, *ep. ad Nepotianum* ſcribit, Themiſtoclem, cùm expletis centum & ſeptem annis ſe mori cerneret, dixiſſe, dolere ſe, quòd tum egrederetur è vita, quando ſapere cœpiſſet: Sed ibi pro Themiſtoclis nomine Theophraſti ſubſtituendum, monet Caſaub. *ad Charactere. Theophraſti. Themiſtocles cùm pecuſiſſet tyran. habitus eſt indoctior*, Cicer. *l.* 1. *Tuſc. Qu. c.* 46. Quintil. *l.* 1. *c.* 17. Idem Cicer. *de Fin. l.* 2. Themiſtocles cum ei Simonides artem memoriæ polliceretur: *oblivionis*, inquit, *mallem. Memini enim etiam quæ nolo, oblivisci non poſſum quæ volo.* Idem cùm ex duobus filiam ſuam ambientibus, bonis moribus præditum diviti prætuliſſet, [Greek illegible]. Plut. *in Apophth.* Ælian. *l.* 11. & alii hoc Themiſtocli etiam tribuerunt. [Greek illegible]. *Nic. Lloydius.*

THEMISTOGENES, Syracuſanus hiſtoricus, tempore Artaxerxis Mnemonis, Cyri expeditionem, & bella, quæ in hiſtoria Xenophontis continentur, compoſuit, *Suid.* Vide Xenoph. *l.* 3. *c.* 1. *Hiſt. Græc.*

THEMMA, Arabiæ deſertæ oppid. *Ptolem.*

THEMNA, civitas maxima in tribu Dan, ſita in monte Ephraim, Joſ. *c.* 19. *v.* 43. Latinè *imago*, vel *figura*, aut *numeratio*.

THENACH, vel *Thanach*, civitas in tribu Manaſſe, Joſ. *c.* 17. *v.* 11. Latinè *confringens*, vel *humilians te*, aut *reſpondens tibi*.

THENÆ, urbs Cretæ *Callimacho* vel Arcadiæ, alii montem eſſe dicunt. Stephano *Thenna*. Item oppid. in monte, in Brabantiæ Hasbaniæque confinio, inque diœceſi Mechlinienſi: Incolis *Thenen*. Gallicè *Tillemont*.

THENÆ, Colonia in Africa celebris. Item pro *Athenæ*, in optimo Codice Spartiani, apud Salmaſ. *Notis ad eum in Adriano*, *c.* 20.

THENNA, Africæ propriæ urbs, *Autumn.* vide *Thena*.

THENSA, Græcis *ἀγαλμ* [illegible] ſive λίχνον in *Gloſſario*, ὄχημα Θεῶν, quod *Diomedes* exponit *Deorum vehiculum*, inter Divinitatis apud Gentiles inſignia fuit. Hinc inter ea, quæ Julius Cæſar humanô faſtigiô ampliora ſibi decerni paſſus eſt, *ſedem auream in Curia & pro tribunali, thenſam & ferculum Circenſi pompâ, templa, aras, ſimulacra juxta Deos, pulvinar*, alia recenſet Sueton. *in eo*, *c.* 76. Plura de ejus uſu ſuprà in voce *Tenſa*. Addam hic ſaltem, pueri ἀμφιθαλοῦς intervenienda *Thenſa* meminiſſe Ciceronem, *Aut puer ille patrimus & matrimus, ſi tenſam non tenuit, aut lorum omiſit.* Unde Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 4 *Aut ſi patrimus ille, qui vocitatur puer omiſit per ignorantiam lorum aut tenſam tenere non potuit.* Tunc nempe infelici auſpiciô ludi polluti exiſtimabantur. Vide Deſid. Heraldum, *ad h. l.* ubi *Tenſam* [illegible] Dioni dici, *l.* 44. & ex ebore ac argento fuiſſe, ex *Feſto*, obſervat. Sed & *Tenſam Jovi deducere*, inter Imperatoris fuiſſe partes, at in Republica vetere Conſulis, vel Prætoris, eô abſente, uti apud Juvenalem, *Sat.* 10. in deſcriptione Circenſis pompæ. De Imperatore inſignis eſt

locus ejuſdem Suetonii, *Aug.* c. 43. *Accidit votivis Circenſibus, correptus valetudine, lecticâ cubans, thenſas deduceret.* Unde, Nerone per quietem monitô *ut thenſam Jovis — è Sacrario in domum Veſpaſiani & in Circum deduceret*, translationem Imperii ab illo ad iſtum denuntiatam hôc pactô eſſe, legimus apud eundem, *Veſpaſ.* c. 5. Ideo vero Jovis thenſam deducere ſolitus Princeps, quia prima illa, & quam alii ſequebantur, ut & deductorem illum alii deductores. Erant hi triumphali habitu, & tenebant lora tenſæ illius, quam deducebant, Aſconius, *in* 3. *Verr.* capitique habebant imminentem coronam Hetruſcam quæ & ipſa Jovi ſacra erat. Tertullian. *de Coron. Militari*, c. 13. Id verò peculiare Heliogabalo, quod, cùm Deo ſuo thenſam duceret, retro ambularet, ἀποβλέπων εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ, *defixis oculis in antirotæ idolo*, neve fortè, non reſpiciens, quâ vaderet, laberetur, viam auroſâ harenâ ſparſam haberet, apud Herodian. *l.* 5. *c.* 6. &c.

THEO, vide *Tiron.*

THEO, Chius, Cæſarianorum temporum Scriptor, memoratus Vopiſco *in Aureliano*, c. 6. uti quidem legit Caſaubonus, pro *Theoclius*, quod vulgati Codd. præferunt. Niſi malis *Theocles.*

Reges Auſtraſiæ, Navarræ, & Oſtrogothorum.

THEOBALDUS, Auſtraſiæ Rex filius Theodeberti, cui A. C. 548. ætat. 12. ſucceſſit: ſeptennió poſt improlis obiit: cujus viduâ Valdradâ ductâ Clotarius, patruus ejus magnus, opulentâ hâc hæreditate potitus eſt. Gregor. Turonenſ. *l.* 3. & 4.

THEOBALDUS I. Navarræ Rex, Comes Campaniæ hujus nominis VI. filius Theobaldi V. ex blanca Navarræa, fil. Sanctii Sapientis & ſorore Sanctii Fortis: Poſthumus, Magnus, & Pſalmodus dictus. Bellum cum Gallis geſſit, Ludovicô IX. adhuc minorenni, quod brevi finitum. Dein Avunculi ſucceſſor, in reditu ex Oriente, Obiit Trecis, A. C. 1254. Eô genitus ex Margaretha Borbonia, filia Archembaldi VII.

THEOBALDUS II. Junior qui ductâ Iſabella, filiâ Ludovici IX. ex Oriente redux, in Sicilia obiit A. C. 1270. Frater Henrici III. ſucceſſit.

THEOBALDUS, ſeu THEODEBALDUS, aliis *Ildibaldus* vel *Ildovaldus*, Oſtrogothorum in Italia Rex V. ſucceſſit Vitigi, regnavit ann. 2. à ſuis interfectus, A. C. 541. Illum excepit *Araricus*, quem vide. Procopius, *l.* 3. *initiô.*

Comites Campaniæ.

THEOBALDUS I. Comes Campaniæ, celebris ſecul. 10. Vide *Flodoard.* ex Leutgarde, filia Heberti II. Veromandui pater Comitis Eudis I. cujus filius

THEOBALDUS II. & Eudis II. quô genitus

THEOBALDUS III. Hunc Godofridus Martellus Comes Andegavenſ. captum, Turonum urbe multavit. Pater fuit Stephani, cujus fil.

THEOBALDUS IV. virtutibus inclytus: Obiit A. C. 1152. Hujus filius Henricus I. pater Henrici II. cujus filius fuit

THEOBALDUS V. mortuus A. C. 1201. Vide *ſuprà.*

Principes Lotharingiæ.

THEOBALDUS I. Lotharingiæ Dux poſt patrem Fridericum I. Occiſus in prælio, ad Bovinas, A. C. 1214. vel vulneratus, ſecundùm alios, Obiit A. C. 1220. Ejus frater Matthæus II. pater fuit Friderici II. à quo natus

THEOBALDUS II. in prælio Curtracenſi captus eſt, A. C. 1302. Hic Henricum Valdemontium ſæpius vicit, in obſidione Florentiæ, ſub Henrico VII. Imperatore interfectus, A. C. 1312.

THEOBALDUS, Auctor vitæ S. Gulielmi, Comitis Pictavienſis & Aquitaniæ. Item Carthuſianus Anglus, A. C. 1320. Scripſit *de vita Contemplativa, & progreſſu SS. Patrum.* Piſeus, *de Scriptor. Angl.* &c.

THEOBRICULA, Hiſpaniæ urbs circa Auriam. *Antonin.*

THEOCI Curia, oppid. amplum Gloceſtriæ, ad Sabrinam, ubi Avonam recipit. In ipſo limite Comitatus Vigorniæ, 12. milliar. Anglic. à Vigornia in Meridiem, Gloceſtriam verſus, *Tewkesburye.* Notum præliô Lancaſtrenſi familiæ funeſtô, quô ita eorum res exciſa, ſublatô Eduardô, Henrici VI. filiô unicô, ut jam inde contra Eduardum IV. ſigna non extulerint, A. C. 1471.

THEOCLES, Chalcidenſes ex Eubœa in Leontinorum civitatem deduxit, eamque cum Siculis obtinuit. Quos ope Megarenſium ejecit, his in ſocietatem adſcitis. Paulò poſt à Megarenſibus, armis, ad feſtivam pompam celebrandam utendis, acceptis, ſocios contra datam fidem expulit. Vide Polyænum, *l.* 5. *c.* 5.

THEOCLES, vel ſecundum Caſaubon. *Theo Chius*, ſcripſit Hiſtoriam, cujus meminit Vopiſcus, *in Aureliano*, c. 6. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 4.

THEOCLIA, ſoror Alexandri Severi memorata Capitolino, *in Maximinis*, c. 3.

THEOCLYMENUS, vates, qui Penelopæ prædixit Ulyſſis in Græciam reditum, Homer. Od. 17.

THEOCRATIA, ſtatus Reip. Iſraëliticæ ante Reges. Vide ſuprà *Judices.* Simile quiddam de Athenienſibus legimus, apud Scholiaſtem Ariſtophanis ad *Nubes*, init. *verb.* Ζεῦ βασιλεῦ: τοὺς Ἀθηναίους [illegible] βασιλεῖας, [illegible] δὲ Δία βασιλέα, *Oraculum Apollinis in cauſa fuit, cur Athenienſes Reges ſuos exigerent, & Jovem Regem conſtituerent.* Nempe, cùm poſt mortem Codri, filii ejus de regno contenderent, arbitrio diſceptationis Oraculo Delphico permiſſô, Pythia Medonti dedit Athenienſium regnum, qui verò non Regis, sed *Archontis* nomine, præfectus, poteſtatem non parùm imminutam, utpote ὑπεύθυνος, *rationi reddendæ obnoxiam*, habuit. Atque ſic uti Moſes prudens Θεοκρατίαν declaravit Hebræorum Rempublicam, ne ſibi poteſtas regia deferretur, *Joſephus contra Apion. l.* 2. Sic Athenienſes, *Archontiam* ſuam ab Apolline retulerunt, ut *Regis* nomen Jovi cederet, ut que tam titul[illegible] poteſtas imminueretur, Marsham. *Can. Chron. Sec.* X[illegible].

THEOCRESTOS, *res Libycas* conſcripſit, quarum primum librum citat Apollonii *Schol. in l.* 4.

THEOCRINES, viri proprium, qui primùm Tragœdiarum actor fuit, deinde calumniator, & Sycophanta. Unde Demoſth. *pro Cteſiphonte*, Æſchinem tragicum Theocrinem vocat.

THEOCRITIANUS, cui à militibus imperium cum emendum eſſet, per Juſtinum, hic acceptâ ab Amantio Eunucho pecuniâ illud ſibi conciliavit, A. C. 520. Paul. Diacon. *l.* 15. Zonaras, *tomô* 3. &c.

THEOCRITUS, poëta Syracuſanus ſuaviſſimus, floruit ſub Ptolemæis, Lagide ac Philadelpho, qui ſic ipſe de ſe:

> Ἄλλος ὁ Χῖος, ἐγὼ δὲ Θεόκριτος ὃς τάδ᾽ ἔγραψα,
> Εἷς ἀπὸ τῶν πολλῶν εἰμὶ Συρακοσίων,
> Υἱὸς Πραξαγόραο περικλειτᾶς τε Φιλίνας,
> Μοῦσαν δ᾽ ὀθνείαν οὔτιν᾽ ἐφελκυσάμαν.

Juſſu Hieronis tyranni, ob maledicentiam, occiſus. Scripſit linguâ Dorica quæ extant *Idyllia* 36. Quod ſcripti genus in Bucolicis Virgilius imitatus eſt. Unde *Eclog.* 6. *v.* 1. 2.

> *Prima Syracuſiô dignata eſt ludere verſu*
> *Noſtra, nec erubuit ſylvas habitare Thalia.*

Item augutis nomen apud Plut. *in Pelopida*. Alius inter hiſtoricos recenſetur à Fulgentio, Mythol. *l.* 1. *Nic. Lloyd.*

THEOCRITUS, Chiô oriundus, Orator & Sophiſta, diſcipulus Metrodori. Scripſit *Epiſtolas* maximi æſtimatas, & *Libycarum hiſtoriam*, Suid. Strabo, *l.* 14. Olymp. 94. An idem cum eo, cujus Fulgentius meminit, Mythol. *l.* 1? Vitam illius ſcripſit Ambrion, quem in Ariſtotelem Epigrammate quodam acriter invectum memorat, Diog. Laert. *l.* 5. *in Ariſtotele.*

THEODAMAS, pater Hylæ fuit, qui cùm Herculi cum Dejanirâ, & Hyllô filiô ad Dryopes venienti, eſurientique cibum denegâſſet, ille arreptum unum ex bobus Theodamantis mactavit, atque comedit. Quapropter Theodamas arma adverſus Herculem movit: ſeruntque Herculem in eo certamine ita ab hoſtibus preſſum, ut etiam Dejaniram uxorem armâſſet, quæ & in mamillâ vulnerata eſt. Ipſe tamen victoriam obtinens Theodamantem occidit, filiumque ejus Hylam ſecum abduxit, quem tum deinde pro chariſſimo habuit, eumque etiam cum Argonautis proficiſcens, abduxit: Vide *Hylas.*

THEODAS, Vide *Theudas.*

THEODATUS, ſeu Theodahadus, Oſtro Gothorum in Italia Rex III. filius Amalfridæ, ſororis Theodorici Regis ex nobili quodam aulico. Hunc Amalſuintha, amiſſô Athalaricô filiô, regni compotem fecit, hâc lege, ut ipſa, dum viveret, præeſſet. Sed throno potitus ille, Reginam in Inſulam relegatam, ibi in balneo ſtrangulari curavit, A. C. 534. Hanc necem ulturus Juſtinianus Imperator per Belliſarium Dalmatiam, per Mundum Siciliam ſubegit: quô ſucceſſu territus Theodatus, per Agapetum Papam, Conſtantinopolim miſſum, pacem petiit. Sed, dum Ebremundus, qui Theodenandam illius filiam ſibi junxerat, ſe Beliſario Neapoli [illegible] dit, à Vitige, copiarum præfecto, quem Gothi Regem proclamaverunt, A. C. 537. cum filio Theodegiſilo, occiſus eſt, cùm Româ Ravennam rediret. Procop. *l.* 1 *de Bell. Goth.* Marcellin. *in Chron.* Inter im. eruditus fuiſſe dicitur & Hiſtoriæ conditor. Caſſiodor. *l.* 10. *Ep.* 3. Poſſevin. *in Appar.*

THEODATUS, Archon. Athenis, Olymp. 98. An. 2.

THEODATUS Frithona, Anglus, A. C. 664. Honorio Cantuarienſi familiaris, hujus ſuaſu, *H[illegible]* [illegible] conſcripſit. *Beda, Guilhel. Malmesbur. Lelandus*, cum impenſè commendant.

THEDAXIUM, vulgò TIAIS, vicus agri [illegible] ad Sequanam, inter Aureliacum & Vitriacum poſitus non in[illegible]: in Decanatu Montis Leutherici, ſub Archidiacono Joſacenſi. Alii tamen eum ponunt in Decanatu Linarienſi, & Eccleſiam vicinam numerant inter Eccleſias, quas Abbas Monaſterii S. Germani de Pratis donare conſuevit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

THEODE, nunc *Gomera*, una ex Inſul. Fortunatis, inter Nivariam ad Ortum, & Pluvialiam ad Occaſum. Satis parva, cum urbe cognomine ſub Hiſpan.

Reges Auſtraſiæ.

THEODEBERTUS, vel Theibertus I. Metenſium Rex ſucceſſit patri Theodorico, A. C. 534. S. Niceti vel Nicetii, Epiſcopi Trevirenſis monitis in melius mutatus, juſtitiæ in poſterum & pietatis laudem tulit. Hic cernens Romanos cum Gothis colluctari, cum exercitu C. M. hominum, Procop. *de Bell. Goth. l.* 2. vel CCM. ſecundùm *Jornandem & Frecvlphum*, Italiam ingreſſus, vicit utroſque: ſed commeatus inopiâ, poſt Genuam, aliaſque Liguriæ urbes direptas, reverſus, Deuteriâ repudiatâ, Wiſigardem jam priùs ſibi deſponſatam, duxit. Dein, contra Juſtinianum motus, Longobardis ſibi faventibus, in venatione obiit: Liberalis, Fortis, Prudens, Clemens, Pius, &c. Pater, ex Deuteria, Theobaldi ſucceſſoris. Gregor. Turonenſ. *Hiſt. l.* 3. Aimoin. &c. A. C. 548.

THEODEBERTUS II. Auſtraſiæ Rex, patri Childeberto ſucceſſit, A. C. 596. ditionibus inter illum, & fratrem Theodoricum, diviſis. Brunechildem aviam, ob mores, aulâ pepulit, quæ fratre contra illum ſuſcitatô, fruſtra fuit: poſtmodum eundem contra Clotharium II. agnatum incitavit, majori ſucceſſu, cùm à fratre adjuvaretur. Tandem, fratribus iterum inter ſe colliſis, Theodebertus, à ſuis

à ſuis Coloniæ occiſus eſt A. C. 612. Bilichildis ancilla primò maritus, illa A. C. 610 occiſa, Teudechilden duxit patrem Merovei & Clotharii, quos Brunchildis occidi curavit, & Bertboaræ, quæ Adaloaldo, filio Agilulphi Longob. deſponſata eſt, nuptura patruo Theodorico, ni eadem Brunchildis obſtitiſſet. Fredegar. in Chron. c. 35. & ſeqq. Aimoin. Hiſtor. l. 3. Paulus Æmylius &c.

THEODEBERTUS, fil. Chilperici I. a Patre, contra Sigebertum Auſtraſiæ Regem, fratrem ſuum miſſus, Turones & Pictones acerrimè infeſtavit, Gondebaldô, duce Sigeberti, in acie occiſô. Sed, variante vices fortunâ, ſequenti prælio à ſuis deſertus, & a Boſone occiſus eſt. A. C. 575. Gregor. Turonenſ. l. 4. c. 40. Aimoin. Hiſt. l. 3.

THEODECTES, orator, Cilix genere, Olymp. 103. diſcipulus Platonis, Iſocratis & Ariſtotelis, qui ei ſuos de Rhethorica libros dedicavit: ab Artemiſia, ut Mauſolum pro funere laudaret, adhibitus eſt: Converſus deinde ad Tragœdias, ſcripſit fabulas L. Deceſſit Athenis annos natus 41. Scripſit & verſibus artem Rhetoricam, laudavit & virum Artemiſiæ, ut dictum, unà cum claris eô tempore oratoribus. Alius orator, prioris fil. qui ſcripſit encomium Alexandri regis Epirotarum, commentarios hiſtoricos, artem Rhetoricam libris 6. aliaque quamplurima. Suidas, Voſſ. de Poet. & Hiſt. Græc. quòd S. Scripturam in ſcenam transferre vellet, divinitus punitus, ſanatuſque. Joſeph.

THEODELINDA, Longobardorum Regina, vidua Autharis, A. C. 591. ſummâ rerum retentâ, Agilulpho nupſit, cumque cum tota gente ab Arianiſmo convertit: poſteà tamen Schiſmati Epiſcoporum Iſtriæ, ob tria capitula, involuta eſt, ſed Gregorii M. monitis, ad ſe rediit. Mortuô ſecundô quoque maritô, iterum clavum Regni moderata eſt, per ann. 10. ab A. C. 616. uſque ad A. C. 626. cum filio Adeluvaldo: qui ambo ab Arioaldo pulſi ſunt. Paul. Diac. Hiſt. Longob. l. 4. Gregor. in Epiſt.

THEODEMERENSIS Pagus, pars exigua pagi Carnutini, vulgò Thimerais, à caſtro cognomine vulgò Thimer nomen habet. Hoc, à Guazone quodam, ante annos circiter 600. conditum, & Theodemeris cujuſdam nomine appellatum, obſeſſum eſt, circa A. C. 1059. ab Henrico Galliæ Rege, Pagi caput nunc Caſtrum Novum eſt, Chaſteau Neuf en Timerais. Hadr. Valeſ. Notit. Gall.

THEODEMIRUS, Suevorum vel Galiciæ in Hiſpania Rex, poſt Remiſmundum, vel Theodomundum, A. C. 558. Arianus. Ariamiro vel Mirone fil. à S. Martino ſanatô, hæreſin ejuravit, obiit A. C. 570. Gregorius Turon. de Mirac. S. Mart. l. 4. c. 7. Mariana &c.

ad S. THEODORICUM, locus eſt Galliæ, in pago Remenſi à Monaſter. S. Theodorici vetuſtiſſimo dictus, vulgò S. Thierri. Huic Theodorico Abbati Gaugiacum in pago Remenſi Curux. ac Germiniacum contulit Theodoricus, Chlodovæi filiorum maximus, cujus etiam exſequias celebravit. Hadr. Valeſ. Notit. Gall.

THEODISCUS, Viſigothorum in Hiſpania Rex XIV Theudæ ſucceſſor: Eum Agilas mox excepit, A. C. 548. Iſidor. in Chron.

THEODOMIRUS, Monachorum præfectus, cum Claudium Taurinenſem Epiſcopum in imagines acriter pugnare videret, illum reprehendit: ſed Apologeticô inſigni cauſam Epiſcopus tutus eſt, circa A. C. 820.

THEODONIS Villa, à Thedone, homine Franco, conditore ſuo, dicta, villa olim regia, ſeu fiſcalis fuit, nunc urbs permunita Belgii, ad Moſellam, 9. leuc. à Treviris in Meridiem Metas ſeu Divodurum verſus. Sub Gallis ab A. C. 1643. Diedenhoven German. Thionville Gallis. In Ducatu eſt Lucilburgenſi, Præpoſituræ ac dominii titulô clara. Seceſſus olim Caroli M. Vide Hadr. Valeſ. Notit. Gall.

Imperatrices Romanæ.

THEODORA, uxor Juſtiniani Imperatoris Auguſta pronuntiata eſt, eodem tempore, quô maritus à Juſtino Seniore coronam accepit. Ob Anthimum Patriarcham Agapeto Papæ infenſa; plurimum apud Imperatorem valuit, ejus autoritate ad varia abuſa. In negotio trium Capitulorum, Eutychianis impensè favit, Vigilium quoque contra Sylverium Papam iuita; obiit A. C. 548. Vide Procop. de Bell. Goth. & Perſ. in Anecdot. Euagr. Hiſtor. l. 4. Baronium, in Annal.

THEODORA, Theophili Balbi Imperatoris, uxor, avara ac quæſtus ſtudioſa. Hujus cùm appellentem ad portum navem mercibus plenam, quibus illa compendium facere cogitabat, deprehendiſſet maritus, incendi juſſit, his verbis conjuge compellatâ, Non te pudet Theodora, nos, quos Deus Chriſtiani Orbis Principes fecit, cauponés & portitores efficere. Hæc cùm ſponte in imagines inclinaret, poſt obitum mariti, excitata inſuper à Manuele, filii tutore, imagines reſtituit, Johanne Patriarchâ depoſitô: A filio poſtmodum Michaële III. impulſu Bardæ, qui frater Theodoræ fuit, cum filiabus, in monaſterium detruſa, & tonſa. Vide Sigon. l. 5. Zonar. tom. 3. Cedren. in Hiſt. Manichæos Paulicianos magnô numerô, per immiſſos tortores, ſuſtulit &c.

THEODORA, filia Eutropiæ, uxoris Maximiani Herculis, nupſit Conſtantio Chloro, Imperatori patri Conſtantini M. Item, filia Conſtantini Junioris ſoror Zoës. E monaſterio, in thronum evecta, ſucceſſit Conſtantino Monomacho Zoës marito, A. C. 1054. Obiit, A. C. 1056. Michaële VI. Imperatore creatô. Curopal. in Annal.

THEODORA, illuſtris fœmina Romana, Molis Adriani & Papatus arbitra, ope Tuſciæ Marchionum, A. C. 908. Johannem X. Adulterum ſuum, poſt Landonem, Papam eſſe juſſit: Maroziæ mater, quæ non minus impudica, Romanæ ſedi diu inſultavit. Luitprand. l. 2. Leo Oſtienſ. in Chron. l. 1.

THEODORA, virgo Antiochena ſub Diocletiano, quæ cùm ob Chriſtianam fidem in carcere detineretur, militis cujuſdam ad eam ſtuprandam miſſi libidinem & furorem adeò verbis emollivit, ut non ſolùm à flagitio hominem deterruerit, veſtimentis etiam mutatis veſtimentis cum eo exitum è carcere, quo per Diocletianum fuerat incluſa, & impunitatem meruerit.

THEODORETUS, Epiſcopus Cyri, in Syria, floruit ſeculô 5. eruditione & judiciô inter primos. Patriâ Antiochenus, genere nobilis, diſcipulus Chryſoſtomi fuit, domi parcus, urbem magnificè exornavit, a Pulcheria quoque impetravit, ut tributa in diœceſi ſua remitterentur: quæ cùm 800. contineret parœcias, quarum plurimæ hæreſibus variis infectæ, omnes magnâ induſtriâ & felicitate purgavit. Ob eloquentiam, doctrinam & pietatem, Antiochiæ Præſulibus tantopere gratus, ut illum diu ſecum retinerent; concionibus frequentibus ibi defunctum. Cum Johanne dein Patriarch. Primate ſuo, qui nimis præcipitem ratus eſt Neſtorii condemnationem, à Concil. Epheſino factam, colliſus: Scripſit quoque contra 12. anathemata, à S. Cyrillo, in Synodo Alexandrina, vulgata contra Neſtorium: ſed utrique poſtmodum reconciliatus, tantô zelô, Neſtorii, cujus perſonam aliquandiu defenderat, hæreſin impugnavit, ut in Pſeudo-Synodô Epheſina ab illis Epiſcopatu ſit motus, ſed à Concilio Chalcedonenſi magna cum gloria reſtitutus eſt: Obiit fortè A. C. 451. quidam tamen A. C. 460. nonnulli quoque A. C. 470. habent. Opera ejus à Sirmondo ultimò edita, A. C. 1642. quatuor Voluminibus conſtant: quorum duo priora varios in S. Scripturam Commentarios complectuntur: Tertium Expoſitionem Epiſtolarum S. Pauli libros 5. Hiſtoriæ Eccleſ. ab Ario, uſque ad Theodoſium Junior. quibus additos fuiſſe quinque alios, uſque ad Leonis Imperium Gennadius refert: Epiſtolas porro 147. continet. Quartum, comprehendit 1. Eraniſtem, ſeu Polymorphum, tribus dialogis, libros 5. de fabulis hæreticorum, 3. Orationes 10. de Providentia 14. Diſcurſus 12. contra Gentiles. In opere, cui titulus, Medela paſſionum Græcarum, tota veterum Philoſophia & Theologia latet. Gennadius quoque libri ejus, contra Eutychen & Dioſcorum, meminit; cujus argumenta recenſet Photius, Cod. 31. 46. 56. 204. 205. & 273. Involutus ſceratinſignis hic Præſul negotio trium Capitulorum, cum Theodoro Mopſveſtio & Iba Edeſſeno, damnatoque ejus cenſura anathematum Cyrilli. Concilio II. Conſtantinopolit. A. C. 553. ſed, ut dictum, Neſtorium publicè poſtmodum verbis & ſcriptis impugnavit, a Concil. Chalcedonenſi in Communionem receptus. Fuit ingenio excellentiſſimò, & ad omnis generis diſciplinas percipiendas capaciſſimò, Catal. Teſt. Ver. Vir ſui ſeculi eruditiſſimus, Dallæo. Sanctiſſimus & S. literarum intelligentia præcellentiſſimus Theologus, Drutio: Sectator Magni Joh. Chryſoſtomi, cujus imitatione ſtudiis admodum & in elocutione facilis, & Atticam gravitatem redolens, ex Viti. Hinc & Cauſſino Cl. Alexandrinus, Cyrillus & Theodoretus inter eloquentes ſummè doctis, inter doctas ſummè eloquentes. Vide & Leon. in Epiſt. Gennad. in Cat. Sigebert. c. 9. Nicephorum Caliſtum, Voſſium, l. 2. de Hiſt. Græc. c. 20. p. 261. Rivetum l. 4. Critici ſacri, c. 22. Poſſevinum, in Apparat. &c. Nic. Lloyd.

THEODORETUS, Præceptor Tiberii Imperatoris. Scripſit Hiſtoriam.

THEODORIAS, urbs Phrygiæ, quæ & Laodicea.

de S. THEODORICO Hugo, vide Hugo.

Galliæ & Auſtraſiæ Reges.

THEODORICUS, I. fil. Clodovæi II. frater Clotarii III. & Childerici II. Gallorum Rex, qui ignaviæ deditus, adeundi ſalutandique ſui copiam nulli, niſi Calend. Maji faciebat, & per Ebroinum regnum adminiſtrabat. Hanc ignaviam regni proceres indignè ferentes, Theodoricum & Ebroinum monaſteriis incluſerunt, advocatô in regem Childericô, A. C. 673. Sed ambo, poſt hujus mortem, inde liberati ſunt; & Ebroinus quidem, dignitate Majordomatus potitus denuò, non paucos Procerum ultioni ſuæ ſacrificavit. Theodoricus autem, regni umbram tenuit, uſque ad A. C. 690. per ann. 14. vel 24. Ex Clothilde, pater Clodovei III. & Childeberti Juſti, qui familiam propagavit. Vide Gregor. Turonenſ. Aimoinum, &c.

THEODORICUS II. fil. Dagoberti II. molliter in monaſterio quodam educatus, indeque throno impoſitus eſt, a Carolo Martello, qui ſub Regis nomine res feliciſſimè geſſit. Obiit A. C. 737. ætat. 25. regni 17.

THEODORICUS I. Auſtraſiæ Rex primogenitus Clodovæi M. Hermenfridum Thuringiæ Regem cui opem tulerat, ingratum, in aulam pellexit, illumque de muro præcipitem dari juſſit: Childebertum, dum ille bellô detineretur, Arverniam invadentem, redux pepulit, Obiit A. C. 534. Succeſſit fil. Theodebertus. Gregor. Turonenſ. Aimoinus &c.

THEODORICUS II. Auſtraſiæ & Burgundiæ Rex fil. Childeberti, frater Theodeberti: ab avia Brunchilde contra fratrem concitatus, eum vicit. Contra Clotarium denuo motuus, obiit Metis A. C. 613. Filius ejus à Brunhilde ſuccedit, Clotarius II. inſignem hanc hæreditatem adiit. Iidem. Vide Brunchildis & Clotarius.

Reges Gothorum.

THEODORICUS, Oſtro-Gothorum in Italia Rex I. fil. Valamiri, Daciæ & Myſiæ ex parte Regis, è pellice Erilieva, vel Euſebia. Amalus quibuſdam dictus, quia à priſco quodam Rege hujus nominis oriundus eſſet. In juventute, per decennium, obſes fuit, in aula Leonis Thracis, inde in patriam redux, poſt patris, & patruorum Theodemiri & Widemiri obitum, Rex coronatus eſt. Paulò poſt Zenoni Imperatori à Baſiliſco pulſo, opem tulit, hinc triumphi honore, ſtatuâ equeſtri in urbe, & Conſulatu, A. C. 484. ornatus, adoptatuſque inſuper, partem inferioris Mœſiæ, cum urbe Novi, in qua communiter verſabatur, accepit, veniam quoque in Italiam, contra Odoacrum movendi, in cujus locum, Rex Italiæ, ab Imperatore creatus erat, nactus. Hic enim cùm Herulorum Regem

gem Feletheum vel Phœbum viciſſet, filius hujus Fridericus apud Theodoricum perfugium habuit, qui, lætus occaſione, in Italiam profectus, Odoacrum tribus prælis, primò ad Sontium flumen, mox ad Veronam, unde *Veronenſis* dictus, tertiò ad Adduam, victum Ravennæ, per biennium obſedit, illi tandem, A. C. 493. pace conceſſâ, & imperiô diviſô: mox rerum novarum accuſatum è medio ſuſtulit. Sic Italiæ totius dominus Audefledam, vel Audofledam, Clodovei Galliæ Regis quem tamen paulo poſt per Hiddam vicit, ſororem duxit; Sororum ſuarum unâ Alarico, Wiſigothorum Regi, altera Sigiſmundo, filio Gundebaldi Burgund. Regis, filiâ vero Amalesvinthâ, Eutharico Regi Gothorum in Hiſpania, elocatâ. Pace dein cum Anaſtaſio Imperatore cui iratus, quod Bulgaros in Pannoniam immiſiſſet, iis devictis, Sirmiôque occupato Pannoniam rapuerat, & Vandalis in Africâ ictâ, regno ſuo exornando incubuit, Caſſiodori ad id, qui ipſi à ſecretis fuit, operâ uſus. Orthodoxis, licet ipſe Arianus, libertatem dedit, Diaconô etiam ſuô, qui in Regis gratiam Arianiſmum amplexus erat, occiſô: dicens, *Non ſervaturum ſibi fidem, qui Deo non ſervaſſet.* Interim quia Arianâ hæreſi commaculatus (hâc enim à Valente Imperatore Gothi imbuti erant) Joannem Epiſcopum, Agapetum, & Petrum Conſul. Theodorum & Importunum legatione ad Juſtinum miſit, ut expulſos Epiſcopos revocaret, aliàs ſe Italiam devaſtaturum minatus: cui à Juſtino Epiſcoporum reſtitutio fuit negata: Primus à Joanne & Romanis Senatoribus coronari Imperator voluit. Poſt Papam Anaſtaſium, lite obortâ, A. C. 1408. Symmachum ſucceſſorem ejus renuntiavit: dein contra Bulgaros, & Gallos, quorum hi Arelatum obſidebant, felix, magnâ apud omnes nominis famâ fuit: Romam magnificè ornavit, muris reparatis: inſigniter prudens, quod inprimis ex Johannis I. legatione colligere eſt. Leges 150. novas veteribus addidit, aſylorum licentiam coërcuit, aliaque plurima egregiè ſanxit: à Caſſiodoro *in Epiſt. & Chron.* nec non Ennodio, Diacono Roman. panegyricô, laudatus. Tandem, poſtquam Johannis Papæ mortem juſſiſſet, Symmachum & Boëtium viros totius Italiæ clariſſimos, conjurationis cum Juſtino Imperatore ſuſpectos, ſecuri percuſſit: inde trimeſtri elapſo, cum eximii piſcis caput menſæ inferretur, quaſi Symmachi capite viſô, territus, in morbum incidit, ſibi lethalem. Obiit A. C. 526. regni 37. Jornand. *de reb. Goth.* Procop. *l. 1. de Bell. Goth.* Sigonius, *de regno Ital. &c.* Ei ſucceſſit ex filia Amalesventa Athalaricus nepos. Vide *Amalaſunta*, it. *Athalaricus.* Memorabilis fuit ſtatua *Theoderici* affabrè facta, quam Neapoli erexerat, Fati Gothici prænuntiam: In qua, paulo ante Theodorici mortem, compago lapillorum caput conſtituentium ſoluta: ante Athalarici mortem venter diſſiluit: Amalesvinthâ occumbente viſcilia collapſa ſunt: tandem Gothis urbem obſidentibus, femora, pedes ac reliquum ejus omne concidit. Graſerus, *in Hiſt. exot.* Addo, quòd Rex hic Gladiatorum uſum univerſum, poſtquam tam diu inter Romanos viguiſſet, penitus ſuſtulit. *Quid enim immanius, quam vitam dare hominibus, ut eam ipſi mutuis cædibus à ſeſe auferant?* Jul. Cæſar. Scaliger, *Poetices l. 1. c. 35.* Ejuſdem non vulgaris apud Scriptores laus, quod, dum epularetur, *Organa hydraulica non ſonarent*, Sidon. Apollinaris, *l. 1. Ep. 2.* damnatô ſic Romanorum luxu, de quo nos ſuprà &c. Vide quoque retrò *Dietericus*, item *Dietherus*.

THEODORICUS I. Wiſigothorum Rex in Hiſpania VI. *Theodoredus* Scaligero, aliis, Valliæ ſucceſſit, A. C. 419. vel 29. Ab Arelati obſidione, virtute Aëtii repulſus, paulò pòſt Litorium, Ducem Romanum, Ethnicum, cepit duxitque Tholoſam. Dein Merovæo Gallorum Regi, Aëtio, Theodorico & Gundicario Burgundionum Regi junctus, Attilam in campis Catalaunicis, vel, ut *Moreriо* viſum, Secalaunicis vicit, re ibi fortiſſimè geſtâ, occiſus in prælio A. C. 451. regni 23. an 33. Idacius, & Iſidorus *in Chron.* Paul *Diac. l. 15.* Jornandes *de rebus Goth.* Greg. Turonenſ. *l. 2. &c.* Vide quoque *Theoredus*.

THEODORICUS II. fil. prioris, fratrem Thoriſmundum vitâ & regnô exuit, A. C. 453. Per Romanorum diſſidia mirè amplificatis Imperii finibus, Narbonâ potitus eſt, tradente illam Comite Agrippinô, A. C. 462. Hiſpaniam ingreſſus, cum ingenti exercitu, Rechiarium vel Rechiarium, Suevorum Regem, Affinem ſuum, præliô prope Aſturiam vicit, & ad ſe perductum, necari juſſit. Ipſe tandem inſidiis fratris ſui Evarici occiſus, A. C. 466. Iſidor. *in Chron.* Jornandes *in reb. Goth.* Succeſſit *Evaricus*, ſeu *Euricus*.

Principes varii.

THEODORICUS, cognomine *Fortunatus*, Comes Oldenburgicus, fil. Chriſtiani, lineatum reliquatum familiæ Oldenburg. bona collegit: ex pacto etiam A. C. 1460. Comitatum Delmenhorſtanum ſibi adverſus Bremenſes aſſeruit, & ob uxorem Hedwigem filiam Gerhardi Holſati Ducis Sleſvici, familiæ Schawenburgicæ, jus ſucceſſionis in Sleſvicenſem Principatum & Holſatiam liberis reliquit. Pater Chriſtiani I. Daniæ Regis, à quo hodierni Daniæ Reges & Holſatiæ Principes, ac Gerardi, qui Oldenburgicos continuavit, è quibus ultimus Antonius Guntherus haud pridem deceſſit: relictô Antoniô filiô, ex impari Ungnadiæ conjugio, qui Comitis Imperii, Domini in Oldenburg. nobil. Domini in Varel, Dn. in Kniphauſen titulum à Cæſare nactus, Auguſtam Wittgenſteniam uxorem meruit.

THEODORICUS, fil. Diethmari, Saxoniæ Ducis, ab Henrico Aucupe Imperatore bonis [illegible], cæſus eſt A. C. 1009. in prælio, adverſus Werinherum Marchionem, pater Dedonis II. cui à matre Juditha Merſeburgica [illegible] Comitatus, præter avita *Sorbeck*, *Wettin*, [illegible], ab Ottone III collatus eſt. Eô genitus Fridericus Comes Palatinos Saxoniæ fecit, & *Theodoricus*, gener Eccardi Marchionis Miſnenſis, Marchionatu Landsbergenſi & Comitatibus Eulenburgico, ac Seuſlicenſi ab Henrico II. interceſſione Kunigundæ Auguſtæ auctus eſt. Hic pater fuit Dedonis Luſatiæ Marchionis, Geronis Comitis Brenæ, & Thiemonis: quô Conradus genitus Marchio Miſniæ A. C. 1126. & Luſatiæ A. C. 1136. factus, pater ex filiis Henrico Wethinenſium, *Theoderico* Luſatorum, Friderico Bremenſium & Dedone Rochlicenſium fuit, qui omnes tamen tam brevi extincti ſunt. Solus Otto Dives, à repertis argenti fodinis, Fribergæ conditor, Friderici I. Imperatoris ad ſuus Henric. Leonem miles, per filium *Theodericum* genus ulterius produxit.

THEODORICUS, Ottonis præfati filius, à fratre Alberto Superbo, qui Patrem quoque in vinculis habuerat, vexatus & ditione ejectus, improli demum ſucceſſit. Obiit A. C. 1222. venenô, Medici, à Lipſienſibus, quos bellô urſerat, corrupti perfidiâ. Pater ex Juditha Thuringica Henrici cognomine *Illuſtris*, qui Thuringiæ Landgraviatum, poſt Henricum genus ultimum extinctum A. C. 1249. ſibi vindicavit, cumque eo Palatinatum Saxoniæ in domum ſuam poſtliminiô reduxit. Eô genitus eſt *Theodoricus* cognomine *Sapiens* pater Friderici Theut, Friderici Rigoroſi & Alberti, hodiernorum Saxoniæ Principum conditoris. Spenerus, *Syll. Geneal. Hiſt.*

THEODORICUS, Dux Lotharingiæ, fortitudine inclytus, fil. Gerhardi Ducis, qui primus Ducatum jure hæreditariô ad poſteros tranſmiſit; tam directâ lineâ, quàm laterali. Unde Simoni II. Duci abſque liberis defuncto, ſucceſſit A. C. 1207. Fridericus III. ejus ex fratre nepos.

THEODORICUS, è Weſtphalia tonſor, Sigbritæ commendatione, à Chriſtiſtiano II. Daniæ Rege Archiepiſcopali dignitate ornatus ſuaſit Regi, ut novas exactiones victis imponeret Scholaſticoſque alumnos urbe ejiceret. Poſteà Sueciæ regno à Chriſtiano occupato Protex impoſitus, cùm innumeris flagitiis populo ſe exoſum redderet, à Guſtavo Dalecarlorum ope, fugatus eſt. Hinc à Rege ſuo, velut odii publici victima, in vincula compactus, inde cum ſcala, è qua ſuſpenſus erat, in rogum conjectus atque combuſtus, argumento fuit, non nixam virtute felicitatem calamitoſâ innocentiâ longè miſeriorem eſſe.

Johannes THEODORICUS, fil. Ludovici, Comitis Werthemii, è familia Leoſtenia, Rupifortiæ lineæ auctor, linguis literiſque in variis regnumbus vacavit: In Hungaria dein, contra Turcam, præliô inter Hidvegum & Caſtrum Ferreum, fortiſſimè pugnavit, adverſô corpore vulneratus. Quæ pro patre contra Herbipolenſes, ob Comit. Werthemium, acta, vide apud Thuan. *l. 138.* Spinola in Palatinatum abituro, ſub Archiduce 500. cataphractorum Dux, ſtrenuè ſe geſſit, & inter alia tractum ab Heidelberga Darmſtadium uſque in poteſtatem redegit. Obiit A. C. 1644. Pater Ferdinandi Caroli, Camerarii Ferdinandi III.

Viri Celebres

THEODORICUS, Triarii filius, Thraciam vaſtavit, imperante Zenone, A. C. 482. Vide Euagr. *l. 3. c. 24. 25. 26.*

THEODORICUS de S. Albano, Monachus Moguntinus, ſcripſit ſeculô 10. *vitam S. Beordi ii. Hiſtoriam Epiſcoporum Moguntinorum* &c. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. Nic. Lloydius*

THEODORICUS de Appoldia, Dominicanus Erfordienſis, ſeculô 14. ſcripſit *vitam Dominici*, &c. Quidam eum confundunt, cum *Theodorico* vel Dieterico de Thuringia, auctore *vitæ S. Elizabethæ.* Vide Voſſ. *ibid. l. 2. c. 62.*

THEODORICUS de Niem, Pontificibus à ſecretis, dein Epiſcopus Verdenſis, in Germania. Scripſit *libros 4. hiſtoriam Schiſmatis ſeculi 14. & 15. graſſantis.*

THEODORICUS Pauli, Gorichemiô Hollandus; ſcripſit A. C. 1450. varios tractatus Hiſtoricos. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. c. 6.* Valer. Andr. *in Biblioth. Belg.* &c.

THEODORICUS Schnepfius, Germano-Suevus, patriâ Greichgæenſis, oppidô Wimpina oriundus, fil. Erhardi, Theologus *de Germanis minimè poſtremus, doctus, diſertus, in concionibus fervidus, acer in reprehendendo, ſuavis in conſolando, gravis in verbis* [illegible] *liberalis in egenos, in officio tam aſſiduus, ut ad* [illegible] *decem horarum multa, docendo, commentando & diſputando,* [illegible] *pſiſſe viſus ſit.* Melch. Adamus *in vita ejus.* Scripſit varia: Obiit A. C. 1586. ætat. 64.

THEODORICUS Triultius, Comes [illegible] magnæ virtutis & experientiæ, Obiit in conſilio [illegible], A. C. 1605.

THODORICUS Urie, magni nominis in Concilio Conſtantienſi, ſeculô 15. *Opus de* [illegible] *Philoſophiæ* metrico-proſaicum inſcripſit Imperatori Sigiſmundo.

THEODORIDES, Vide *Theoredus*.

THEODOROPOLIS, Thraciæ urbs in Mœſia regione à Juſtiniano rege condita. *Procop.* Vide Zonar. *l. 3.*

Pontifices Romani.

THEODORUS I. Hieroſolymitanus, poſt Johannem IV. Papa, A. C. 641. Monothelitis acriter ſe oppoſuit, miſſis in Orientem, ubi virus jam latè ſerpſerat, legatis, Typô damnatô, & ad fidem perductô Pyrrhô, Patriarchâ Conſtantinopolitano, qui tamen Româ, ubi confeſſionem ſuam Theodoro obtulerat, diſcedens, Ravennæ denuo ejurarum errorem docuit, excommunicatus, cum Paulo Patriarchâ. Obiit A. C. 649. Anaſtaſ. *in vit. Pont.* Victor Carthag. & Sergius *Cyprius*, *Ep. ad Theodor. ex Conc.* Succeſſit Martinus.

THEODORUS II. Romanus, ſucceſſit Stephano VI. per dies 20. A. C. 901. Ciacconius, Genebr. Ducheſnius, *de Rom. Pont.* Ei ſucceſſit Johannes X.

THEODORUS, poſt Johannis I. mortem, A. C. 687. à militibus electus contra Petrum Archipresbyterum, à Clero creatum, unde diſſidium, quod Conone ſubſtitutô utcunque ſedatum eſt. Poſt cujus mortem, Theodorus cum Paſchali Archidiacono de ſucceſſione contendit, obtinuitque contra Sergium I. qui non, niſi poſt mortem Theodorici, ſedem occupavit.

Patriarchæ Conſtantinopol. & Alexandrini.

THEODORUS I. Patriarcha Conſtantinopolitanus, A. C. 666. Monothelita, è ſacris Diptychis nomina Epiſcoporum Romanor. eraſit; concilio 6. Generali A.C.681. reſtitutus, poſt ſimulatam pœnitentiam, actiſque Synodi corrumpendis intentus, Obiit A.C.684.

THEODORUS II. præfuit A. C. 1117.

THEODORUS III. Michaëli ſucceſſit, ſecul. 13.

THEODORUS, Patriarcha Alexandrinus, poſt Eulogium, cognomine *Scribonius*, obiit A. C. 610. poſt biennium. Item Patriarcha Antiochenus, A. C. 751. ab Hali Saracenorum Principe, ob literas ad Conſtantinum Copronymum miſſas, in exilium pulſus. A. C. 756. Item, Patriarcha Hieroſolymitanus A. C. 799. Baron. in *Annal.*

Principes, aliique Viri Celebres.

THEODORUS, fil. Johannis Baſilidis II. inde *Feder-Jenowitz* patrio ſermone dictus, M. Moſcoviæ Dux, ſucceſſit Patri A. C. 1584. Vallum ingentis longitudinis inter Tartariam Precopenſem & Ruſſiam, quod deſectis arborum truncis ſuperingeſtâ terrâ conſtat, ad prohibendos Tartarorum quotidianos incurſus, ſtruxit: cetera ingenio ſocors ſocium in Imperio fecit Boriſium Fedrovitium. Obiit A. C. 1597. ſucceſſore Boriſio ſeu Borislao: ſed huic mox turbata ſucceſſio, & per integrum decennium tota Ruſſia, à Pſeudo-Demetriis inprimis variis, miſerum in modum afflicta eſt; donec Michael Fedrovitius, ex ejuſdem Johannis Baſilidis Ducis familia priſtinam quietem reduxit, in cujus poſteritate hodiernum Imperium durat. Vide hic paſſim, ubi de *Michaële* modò dicto, *Moſcovia*, *Pſeudodemetrius* &c.

THEODORUS, Epiſcopus Heracleæ, in Thracia, ſub Conſtantino Imperatore commentatus eſt in *Pſalmos*, *Matthæum* & *Johannem*, ut & *Epiſtolas Paulinas*. Hieronym. *de Scr. Eccl.* Item Presbyter, diſcipulus S. Pachomii, ſcripſit *Epiſtolas* inſignes, &c. Gennad. *Catal. Vir. Ill.* Item, Epiſcopus Ancyranus, ſcripſit *contra Neſtorium*. Item Presbyter, Scripſit *de libris S. Dionyſii*, Photius Cod. 1. Item, Monachus Alexandrinus, auctor libri *contra Themiſtium*, Phot. cod. 108. Item Colophonius, *Poëmatis* auctor. Jul. Pollux, *l.* 4. *c.* 7.

THEODORUS, Vide *Methodius I. Patriarch. Conſtantinopolitanus.*

THEODORUS, à Salluſtio Prætorii Præfecto quæſtioni ſubjectus, in eculeo, vultu læto & ſecuro Pſalmum cecinit, obſtupeſcente Salluſtio; cui juvenis, cauſam rogatus, ſe à juvene quodam, ſudores ſibi abſtergente & ſubinde frigidam affundente, corroboratum fuiſſe reſpondit. Rufin. *l.* 1. *c.* 36. Imperante Juliano.

THEODORUS, Præſidiariorum Seſti præfectus, rem cum quadam muliercula in ſuburbio habuit, atque aquæductu per muros tenui penetrante lapidem unum eximens ſub noctem exibat; & intrans lapidem reponebat: idque clam. Quam rem Cleoni quaſi ludicrum quoddam faſſus eſt. At ille, Abydenis hoc renuncians ſecretum, noctemque illunem obſervans, per aquæductum, cùm lapidem *Theodorus* exemiſſet & adulterio occupatus eſſet, milites clam introduxit: qui cuſtodibus interfectis & portis intus reſeratis omnes copias admiſerunt, ſine labore Seſto potiti ſunt.

THEODORUS, Archiepiſcopus Doruvernenſis, in Anglia, quò Româ miſſus fuerat, cùm patriâ Tharſenſis eſſet, ſeculari & divinâ literaturâ & Græcè inſtructus & Latinè, nonnullis Auctor eſt, vel ſaltem Collector *Codicis Canonum Eccleſiæ Britannicæ*, eò quòd in Concilio Herefordienſi A. C. 673. librum protuliſſe legitur, in *Antiqq. Britannicæ Eccleſiæ*, qui *Patrum Canones* vocabatur, atque in eo Concilio probatus eſt, uti colligitur ex Beda, *Hiſt. Eccl. l.* 4. Sed librum illum non alium fuiſſe, quàm *Codicem Romanæ Eccleſiæ*, ab eo Româ allatum, contendit Gerh. von Maſtricht *Hiſt. Eccl.* §. 89. & 91.

THEODORUS, Monachus Sanctogallenſis, in Helvetia, A.C. 680. Scripſit *vitam S. Magni*. Item Presbyter ſeu Epiſcopus Cantuarienſis: Scripſit *Pœnitentiale*, A. C. 690.

THEODORUS, è municipio Diomeæ, ob mollem libidinem infamis & ſervili origine. Vide Schol. *in Ariſtoph. Acharn. p.* 399. *G.* 2.

THEODORUS, Philoſophus, qui Ἄθεος cognominatus eſt, diſcipulus Anniceris, Dionyſii Logici & Ariſtippi, dicebat nugas eſſe, qui de Diis ſermones haberentur, nec Deos eſſe; quare omnes ad furta, perjuria & rapinas hortabatur. *Suidas*. Finem omnium rerum gaudium & dolorem, quorum unum è prudentia, alterum è ſtultitia fluat, aſſeruit: Prudentiam & Juſtitiam bona; habitus his contrarios, mala: voluptatem & dolorem medium quid eſſe ſtatuit. Crimina, non naturâ ſuâ, ſed hominum opinione turpia eſſe docuit. Ob Atheiſmi dogma Athenis pulſus, ſecundùm alios quoque, occiſus eſt. Diogenes Laërtius tamen *l.* 2, ejus libri *de Diis* meminit, illumque magnopere laudat.

THEODORUS, Tragœdus antiquiſſimus, quem Laërtius in *Theodoro* Atheo laudat, inter nobiliores hiſtriones. Hic ferre nunquam voluit, ut actor aliquis fabularum ante ſe prodiret in ſcenam, etiamſi humilis eſſet & nullius præ ſe exiſtimationis, rationemque ejus rei attulit, quòd ſpectatores ita primis actionibus capi ſolerent, ut non facile ſequuturas deinde, quamquam meliores, probare vellent. Ariſtot. *l.* 8. *Polit. c.* 17.

THEODORUS, & TELADEUS, fratres Samii ſculptores celeberrimi, quorum alter in Samo Pythii Apollinis ſignum incepit, alter Epheſi eodem tempore ex alio ſaxo abſolvit; quibus ſimul compoſitis ita convenit, ut unum corpus ab uno artifice, & ex uno lapide ſculptum videretur. De hoc Diodoro Diogenes teſtatur, quòd non ſolùm ſculptor, ſed etiam architectus fuerit, unuſque conſuluerit ſubjiciendos eſſe carbones fundamentis Epheſii templi. Nam cùm humidus eſſet locus, omiſsâ ligni naturâ, ſoliditatem accepit humor immobilem. Idem primus ferrum fundere docuit, ſtatuamque ferream fecit. Pauſan. *l.* 3. 8. & 10.

THEODORUS Æliota, Abbas, Imaginum cultus acer defenſor, cujus doctrinam probavit Jo. Damaſcenus, *Orat.* 1. *de Imag. ſub fin.* & *Orat.* 3. & Synodus Nicæna II. pondus addidit. Vide Jo. Forbeſium, *Inſtructionum Hiſtorico-Theolog. l. VII. c.* 2. *n.* 30.

THEODORUS Anagnoſtes, ſecul. 5, Lector Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Scripſit *Hiſtoriam* 2. *libris* cum titulo *Collectanea Hiſtor. Eccleſ.* a morte Theodoſii Junioris uſque ad Juſtinum, Poſſevin. *in appar.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 22. &c.

THEODORUS Aſcidas, Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus, Origenis & Origeniſtarum fautor ac defenſor Liberato, Evagrio & Nicephoro; qui, eò permovente dilatam in Synodo V. quæſtionem de Origeniſtis, ſcribunt: ſed aliud ſuadent ipſius *Theodori* verba in hac Synodo, *Collat.* V. è quibus illum Origenis damnationi conſenſiſſe patet. Joh. Forbeſius ubi ſuprà *l. III. c.* 22. *n.* 8.

THEODORUS Balſamo, Diaconus, dein Nomophylax, & Cartophylax, tandem Patriarcha Antiochenus, eruditiſſimus ſui ſeculi. Spe ſedis Conſtantinopolitanæ, ab Iſacio Angelo Imperatore lactatus, in Præſulum cœtu, translationem ex una ſede in aliam Canonibus non eſſe contrariam obtinuit, ſed Doſitheo, qui Patriarcha Hieroſolymitanus fuerat, ab Imperatore promoto, deceptus eſt. Scripſit *notas in Nomocanonem Photii*, & *ſyllogen Conſtitution. Eccleſiaſticarum*, quorum illæ in Biblioth. Juris Canonici Juſtelli, hæc cum notis Car. Annibalis Fabroti prodierunt. Sed commentarius ejus in Nomocanonem, in Biblioth. Baſilienſi, longè amplior extat, quàm qui Pariſiis habetur: Scripſit porrò *meditationes in privilegia Patriarcharum*, *Reſponſiones ad Marcum Patriarcham Alexandriæ*: ubique acris contra Latinos, qui tum Antiochiam tenebant. Obiit A. C. 1203. Nic. Choniates, *l.* 2. *Hiſtor. Iſacii Angeli.* Juſtellus, Fabrotus, &c. *Nic. Lloydius.* Reſtituerunt illi Viri docti jam pridem opuſculum, quod ſub *Paratitlorum* nomine, Auctoris nullâ mentione factâ, Latinè ediderat Leunclavius; cùm verus ejus titulus ſit, Συναγωγὴ τῶν ἑρμηνειῶν ἐν τῷ Κώδικι, καὶ τοῖς Διγέστοις, καὶ νεαραῖς διατάξεσι, περὶ Ἐπισκόπων καὶ Κληρικῶν, καὶ Μοναχῶν, καὶ πραγμάτων ἁγίων, ἔτι δὲ Ἰουδαίων καὶ αἱρετικῶν, *Collectio expoſitionum in Codice & Digeſtis & Novellis conſtitutionibus de Epiſcopis & Clericis & Monachis & rebus ſacris, atque etiam de Judæis & Hæreticis*, uti in *Bibliotheca Juris Canonic. veter.* editur. Conſtat id *libris* 3. Vide jam laudatos Juſtellum filium & Fabrotum, iſtum *princ. Notar. ad hanc Collect. in Bibl. cit. p.* 1377. illum *Præfat. ejuſd. Bibl. ſub fin.*

THEODORUS Beza, vide *Beza*.

THEODORUS Bibliander, vide *Bibliander*.

THEODORUS Byzantius, ſophiſta, qui à Platone Λογοδαίδαλος vocatus eſt. Scripſit *contra Thraſybulum & Andocidem* & alia quædam, *Suidas*. Cæterùm de variis *Theodoris* præter Laërtium, vide Voſſium & Jonſium. *Nic. Lloydius.*

THEODORUS Canterus, Ultrajectinus, Scripſit ſeculo præterito *Varias lectiones*, *Notas in Arnobium*, &c. Vide *les Eloges* Anton. Teiſſier, *Part. I.*

THEODORUS Cæſarienſis, Epiſcopus Juſtiniano Imperatori gratus. Origeniſta & Acephalus clam fuit, perſuaſitque Imperatori, ut tria capitula, vide *Theodorus Mopſveſtenus*, condemnaret, A. C. 538. unde non parvæ in Eccleſia turbæ. Eutychianiſmum ſimiliter fovit, tantumque apud Juſtinianum effecit, ut ad Incorruptibiles accederet. Baronius *in Annal.* Facundus *in defenſione 3. Capitul.* Euſtathius, *in vita Eutychii*.

THEODORUS Crithinus, Iconomachus, cùm miſſo ad ſe numiſmate, characterem ferente Baſilii Imperatoris hujuſque per Legatos acri hortatu, à ſententia dimoveri ſe non pateretur, condemnatus eſt, Synodo Conſtantinopolitan. ſub hoc Imperatore habitâ. Vide hujus *Actionem* 8.

THEODORUS Douza, Hollandus, Fil. Johannis, edidit de novo *Chronicon Georgii Logothetæ*, *Epiſtolas Johannis Zonaræ*, &c.

THEODORUS Forojulienſis, Epiſcopus poſt Leontium, ci Victorinus ſucceſſit ſub initium ſeculi 6. Vide Leon. *in epiſt.* Moreriūm *in Dict. Hiſt.*

THEODORUS Gadareus, nobilis orator (Gadara verò civitas eſt non longè ab Aſcalone) verùm ipſe dici maluit Rhodius, teſte *Strab.* cujus tempore fuit. Ejus diſcipuli *Theodorei* dicti ſunt, inter quos fuit Hermagoras, qui *de arte Rhetorica* ſcripſit. Tiberius quoque Imper. cùm ſeceſſiſſet Rhodum, eum ſtudioſè audivit. Quinctil. *l.* 3. *c.* 1.

THEODORUS Gaza, Theſſalonicenſis, Conſtantinopoli à Turcis captâ, in Italiam pervenit, à Cardinale Beſſarione inſigniter adjutus. Latinam linguam ad unguem perdidicit, *Ariſtotelis Hiſtor. animalium vertit*, cum *Hiſtoria plantarum Theophraſti* &c. In *Græcam verò linguam tranſtulit Ciceron. de Senectute.* Idem ſcripſit de *Menſibus*, *de origine Turcarum* &c. Alia quoque elaboravit, quæ cùm Sixto IV. obtuliſſet, nec magnificè ſatis eſſet donatus, in Tiberim abjecit, addens: *ſibi ſatius eſſe in Calabria*, *ubi* beneficium aliquod poſſidebat, *deſerto habitare*, *quàm Romæ vivere*, ubi *quò pinguiores aſini, eò pertinaciùs optimum frumentum averſentur.* Obiit A.C. 1478. Paul. Jov. *in Elog. Doct. c.* 26. Voſſius, *l.* 4. *de Hiſt. Græc. c.* 19. *Leo Allatius* &c *Nic. Lloyd.*

THEODORUS Laſcaris, Imperator Græcorum, Nicææ. Gener tyranni Alexii Angeli ſeu Comneni, qui cùm fratri Iſacio Angelo ſucceſſiſſet, & nepos ejus Alexius Junior à tyranno Alexio Duca Murtzulfo ſtrangulatus, hic autem à Latinis, urbe captâ, A. C. 1204. depoſitus eſſet; Theodorus à Clero Deſpota pronuntiatus, cum Anna uxore; & Irene, Maria Eudoxiaque filiabus ex urbe Nicæam ſe recepit, ibi Imperator coronatus. Tabulis aliquot naufragii collectis, regnavit uſque ad A.C. 1222. Poſt obitum Annæ Comnenæ uxoris, Armenam ſibi junxit, hâcque mox repudiatâ, Mariam Curtenæam Petri Imperatoris filiam duxit: Ei ſucceſſit gener Johannes Ducas, qui obiit A. C. 1255. pater *Theodori Laſcaris* Junioris cui cognomentum Ducas & Conſtantinus. Mortuus hic A.C. 1259. relicto filio Joh. ſub tutela Patriarchæ Arſenii & Georg. Muzalonis Proto-

ve-

veſtiarii. Niceph. Gregoras, *l.* 2. & 3. *Hiſt*, Georg. Logotheta *in Chron*. Spondus *in Annal. &c.* Idem *Lloyd*.

THEODORUS Lector, *Collectaneorum* edidit libros aliquot, Seculô VII. de quo vide Joh. Forbeſium, *d. l. l. VII. c.* 8. *n.* 10.

THEODORUS Marſilius, Arnhemio Guelrus, Criticus eruditiſſimus, ſcripſit notas *in Perſium, A. Gelium*, Orationem *de Nemo*, *&c.*

THEODORUS Metochites, Logotheta ſeculô 14. floruit, eruditione inter primos, ab Andronico Imperatore ampliſſimis muneribus adhibitus. Tam felicis memoriæ fuit, ut nihil unquam eorum, quæ vel legiſſet, vel vidiſſet, oblivîſceretur, *Bibliotheca ἔμψυχος* proin quô elogio Longinum Eunapius ornavit, dictus: nihilominus ſtylus ejus non omnium puncta tulit, & rolas in ſcriptis ejus quærentibus non raro ſpinæ occurrunt. Scripſit *hiſtoriam, a Jul. Cæſare, uſque ad Conſtantinum M.* quam Joh. Meurſius edidit, cum notis: Item *Paraphraſin Phyſicæ Ariſtotelis*, à Gentiano Herveto, publici juris factam: *Hiſtoriam* quoque *ſacram libb.* 2. *Hiſtoriam Conſtantinopolitanam*, &c. Obiit A. C. 1332. A Nicephoro Gregora diſcipulo funebri oratione laudatus, vide hunc *l.* 7. 8. 9. Joh. Cantacuz. *Hiſt. L.* 1. *c.* 59. & *l.* 2. *c.* 1. Meurſ. *in not. ad Metoch.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 29. *&c. Lloyd*.

THEODORUS Mopſveſtinus, Epiſcopus hujus urbis, Hæreticus & Præceptor Hæreſiarchæ. In monaſterio educatus, incontinentiſſimè vixit, à Joh. Chryſoſtomo commilitone inſigni invectivâ, cui titulus, *Theodorus lapſus*, reprehenſus. Hinc paulo melior, ad Epiſcopatum evectus eſt, ſed in luxum revolutus, in illo obiit. Ab hoc Neſtorius hæreſin ſuam imprimis hauſit. Acta 5. Concil. *Act.* 4. Liberatus *in Breviar. c.* 4. Gregor. M. Scripſerat in hujus favorem, quod opus Neſtoriani, poſt Concil. Epheſinum, A.C. 431. non Græcè ſolùm, ſed & Syriacè, Armeniacè & Perſicè ediderunt. Laudatus à Theodoreto, qui non noverat errores in ſcriptis ejus latentes, à S. Cyrillo, Proclo Conſtantinop. & Rabullo egregiè refutatos. Quorum ultimus hic Epiſcopus Edeſſenus, Ibam ſucceſſorem habuit, qui in epiſt. ad Marinum Perſam, Rabullum reprehendit, quòd de Theodoro ſiniſtrè ſenſiſſet: idque eôdem tempore, quô Theodoretus Cyri Epiſcopus contra anathemata Cyrilli ſcripſit. Sed Ibas & Theodoretus, in melius mutati, à Concil. Chalcedonenſi reſtituti ſunt, Theodori non niſi hiſtoricâ mentione injectâ. Dicti hi tres *tria Capitula*, quorum, ob turbas in Eccleſia, famoſum adeo nomen eſt: nec terminatum negotium, niſi Concil. V Generali, A.C. 553. quò contra perſonam & ſcripta Theodori anathema pronuntiatum eſt. Vide *Evagr. Theodoret* &c.

THEODORUS Petrejus, Campenſis Trans Iſalanus, Carthuſianus. Edidit *varias Confeſſiones è ſcriptis S. Gregorii, Cypriani, Tertulliani, Leonis, Bernardi &c. exceptas. Chronicon Carthuſianum Dorlandi novis* inſtruxit, condidit *Bibliothecam ſui Ordinis*, &c. Vide Valer. Andr. *biblioth. Belg.*

THEODORUS Pharanius Epiſcopus in Arabia, Monothelitarum ſectæ auctor: à quo illam Sergius Epiſcopus Arſinoës hauſit, qui Sergium Patriarcham Conſtantinopolitanum, Cyrum Epiſcopum Phaſidenſem aliosque Præſules in ſuas partes pertraxit: damnata hæreſis eſt Concil. VI. Oecumen. A.C. 681. Baronius *in Annal.*

THEODORUS Raitenſis, Monachus, idem cum presbytero Antiocheno, cujus meminerunt Gennadius *de Vir. Ill.* & Honor. Auguſtod. *de Lumin. Eccl.* Scripſit *libb.* 15. *quemque* verſibus mille conſtantem. *de Incarnatione* CHRISTI, *contra Neſtorium*: quod opus periit. Seculô 5. Item Presbyter ſeu Abbas Raitenſis, ſeculô 7. ad quem Maximus martyr *Epiſtolam* exaravit, *de Voluntatibus & Operationibus* JESU CHRISTI Idem auctor eſt *Commentarii de Incarnatione Filii Dei, contra errores Manis, Apollinaris, Neſtorii, Eutychis* &c. Photius Cod. 38. 81. & 177 Poſſevinus, *in Appar. ſacro &c.*

THEODORUS Samius, Toreutices inventor, memoratur Plinio, *l.* 7. *c.* 56.

THEODORUS Siceotes, urbeculâ cognomine Galatiæ oriundus, Anaſtaſiopolis Epiſcopus, obiit ſub Heraclio Imperatore A.C. 613. Miraculis claruiſſe dicitur. Ejus vitam ſcripſit Georgius Presbyter, diſcipulus.

THEODORUS Studita, Abbas monaſterii, quod Conſul Studius ſub Leone M. Imperatore in ſuburbio Conſtantinopolitano extruxerat; Sanctitate & eruditione inclytus. Junctus Platoni Abbati, Taraſii Patriarchæ, qui repudium Mariæ, à Conſtantino fil. Leonis IV. factum, ut Theodotam duceret, ſilentiô tranſmiſerat, communionem deſeruit: Interim, imaginum cultum contra Leonem Armenium, Michaëlem Balbum, &c. defendendo aliquid humani paſſus, in Chalcide exul, obiit A. C. 826. ætat. 67. Scripſit *Homilias Catech.* 124. *Epiſtolas*, &c. Michaël Studita vitam ejus delineavit. *Zonar. Curopal. Cedrenus*, &c.

THEODORUS Syncellus, Patriarcha Conſtantinopolitanus, interfuit Synodo VI. Monothelitarum fautor, de quo in voce *Theodorus I.* & plura apud Joh. Forbeſ. *d. l. l.* 5. *c.* 11. *num.* 3. & *c.* 12. *num.* 1. 2. & *ſeqq.*

THEODORUS Zuingerus, Medicus apud Baſilienſes excellentiſſimus Auctor *Theatri vitæ humanæ*. Pater Jacobi, Avus *Theodori*, Theologi præclariſſimi, qui ſextus Eccleſ. Baſilienſ. Antiſtes, à Reformatione, *Theatrum Sapientiæ cœleſtis, Commentar. in Epiſt. ad Roman.* aliaque æternùm victura ſacræ eruditionis monumenta, edidit. Ob iit ante aliquot luſtra: avus, ex Johanne Filio *Theodori*, Medicinæ eidem Doctoris, ac in Academia Rauraca Prof. Phyſicæ, ſcriptis jam inclyti. Vide *Zuingerus*.

THEODORUS, Aſiæ fluv. circa Bactros aurum ſecum ferens. *Ariſtot.* Item, palus, circa Hiſpaniam Bæticam. *Avienus*.

THEODOSIA, quæ *Theudoſia Appiano, Polyæno, & Stephano*, *Caffa* Italis, *Caſo* vel *Cofe* Turcis, teſte *Leunclavio*, urbs Tauricæ Cherſoneſi & regni Boſphorani præclara, ac Satrapæ Turcici ſedes, inter Cherſoneſum urbem ad Occaſum 165. & Panticapæum ad Ortum 35. mill. paſſ. à Byzantio 470 mari rectà navigatione in Boream olim Genuenſium colonia, à Mahomete II. Turcarum Imperatore capta. *Baudrando* ad oſtia Iſtriani fluv. hodie *Caſſa* creditur, caput Tartariæ minoris cum portu in ora Ponti Euxini 140. mill. paſſ. a Cherſoneſo in Ortum, & 70. à Panticapæo, 400. a Byzantio. G. *Sanſon* tamen nunc *Tusba* dicitur, *Caffa* vero ei fuit alias Cavum, ubi Tauro-Scytharum portus, quod crevit ex ruinis Theodoſiæ, à qua 30 mill. paſſ. in Occidentem diſtat. Item *Theodoſia*, urbs Paphlagoniæ Archiepiſcopalis & Metropolis, *Gangrorum* cognominata ad alterius diſcrimen. Vide *Gangra*.

THEODOSIANI, Hæretici corrupticolæ, *φθαρτολάτραι* a *Theodoſio* Patriarcha Alexandrino dicti ſunt, de quo ſuô locô. Vide quoque Forbeſ. ſæpe memoratum *l.* 3. *c.* 18. *num.* 2. item ubi de *Chriſtomachis, Eutychianis & Severo Hær.*

THEODOSIANUS Codex, in epitomen 16. libb. redactus, auctore Aniano publicatus eſt ab Alarico Viſigothorum Rege in Aquitania, A. C 506.

THEODOSIOPOLIS, vide *Apros*, quæ ſic dicta eſt in Theodoſii Imperatoris honorem.

THEODOSIOPOLIS, *Procop. Eſiron P. Gyllio*, aliis *Eſdrelon*, urbs Armeniæ majoris ad Euphratem Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Antiocheno. Item Phrygiæ Pacatianæ; Item Ioniæ, prius *Peperine*. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Epheſino, vide ibi.

THEODOSIUS, Dux inclytus, pater Theodoſii Imperatoris, Saxones & Scotos vicit. Latinus Pacatus de eo, *Saxo conſumptus bellis navalibus offeretur: Redactum ad paludes ſuas Scotum loquar?* Quò reſpiciens *Sidonius*,

> *Quin & Armoricus piratam Saxona tractus*
> *Sperabat, cui pelle ſalum ſulcare Britannum*
> *Ludus* ——— ———

Vide quoque Frid. Gronov. *Obſervat. in Eccl. Script. c.* 1. ubi de ætate Hegeſippi, qui eorundem geſtorum meminit, *l.* 5. *c.* 15.

Imperatores Romani.

THEODOSIUS I. Magnus, Imperator Fil. Theodoſii, Ducis inclyti, qui Valentis, quem à tyrannide Firmi liberaverat, juſſu in Africa occiſus eſt. Gente Hiſpanus, per omnes militiæ gradus, brevi Ducis legatus, in Mœſia, contra Sarmatas, evaſit. Auditâ patris morte A. C. 374. jam ſæpius contra hoſtes victor, prudentiæ quoque non vulgaris varia edidit ſpecimina: in tantum, ut Gratianus Imperator quo Gothis & Alemannis acriùs obniteretur, Theodoſium collegam aſciverit, quem Aur. Victor *in epit. Cæſar.* à Trajano deſcendiſſe oſtendit. Purpurâ ergo Syrmii ornatus, A. C 379. ætat. 43. mox in Thracia, Gothos ad internecionem excidit, ipſemet Gratiano victoriæ nuntius. Anno pòſt, Theſſalonicæ æger Baptiſmum recepit, edictiſque variis contra Hæreticos evulgatis, pacem Unionemque in Eccleſia omni ope conſervare anniſus eſt. Athanaricum dein Gothorum Regem regnô ſuô exutum, Conſtantinopoli humaniter excepit, paulo pòſt pace Perſis petentibus conceſſâ. Sed, *quia magis gaudebat, quòd membrum Eccleſiæ eſſet, quàm quòd in terris regnaret*, Theodor. *l.* 5. *c.* 24. Concil. II. Conſtantinop. A. C. 381. indictô, Macedonianos & Apollinariſtas condemnavit, fide Concilii Niceni ſtabilitâ. Poſtmodum, contra Maximum Tyrannum, qui Gratianô occiſô ſe Imperatorem fecerat, Valentiniano in Occidente regnanti gravit, movit, precibus priùs & jejuniô præparatus, eumque binis prœliis, in Hungaria & Italia fractum, Aquilejam uſque perſecutus eſt, illi tamen dedito parſurus, niſi milites è tentorio extractum illum capite truncâſſent. A.C. 388. Annò ſequente Romam pervenit, triumphaturus, ibique Idololatriæ reliquias abolevit: à Latino Pacato, in Senatu Panegyricè laudatus. Sed A. C. 390. ob occiſum Præſidem Botericha, in Theſſalonicenſes ſævus, 7000. è plebe ſuſtulit: ob quod crimen excommunicatus ab Ambroſio Epiſcopo Mediolanenſi, octo menſium cenſuram benignè tulit, abſolutuſque, ejuſdem conſiliô, capitalem ſententiam in poſterum, in triceſimum diem differri præcepit. Idem Antiochenis ob dejectas ſuas conjugiſque Placillæ ſtatuas, iratus; per Flavianum Epiſcopum, qui Imperatoris Muſicis, ut in cœna lugubres Antiochenſium cantiones decantarent, ſuaſerat, placatus eſt. Tandem Arbogaſtum, qui occiſô Valentinianô, Eugenium de vulgi fæce, ut qui Grammaticem docuerat, ad imperium evexit, acie vicit, A. C. 394. Eugeniô capite plexô, & Arbogaſtô ad deſperationem adactô. Ita victor Mediolanum regreſſus, obiit A. C. 395. ætat. 60. Arcadiô & Honorio filiis, quorùm illum Orientis, hunc Occidentis Imperatorem declaravit, pietate legatâ: *Hac enim*, inquiebat, *& pax conſervatur, & bella conficiuntur, & hoſtes dantur in fugam, & trophæa excitantur, & conciliatur victoria.* Theodor. *l.* 5. *c.* 25. Princeps laudatiſſimus, à ſolo Zoſimo idololatra minus commendatus. Vide Paulin. *ep.* 9. *Socr. Sozom.* &c. *Theodoſii* nomen nummi præferunt varii, qui verò an Seniori, an Juniori, adſcribi debeant, non uſque adeò liquet. In iis tamen bini aurei, quorum alter SALVS REIPVBLICÆ, alter VOT. XXX. MVLT. XXXX. indubitatè Junioris ſunt: cùm prior par Conſulum referat, ipſius Theodoſii & Valentiniani; poſterior per vota tricennaliorum Vicennalia deſcribat, quæ Senior non attigit, Imperii quippe annô 16. defunctus. At quia bini hi nummi Theodoſii protomen cum caſſide, ſpiculo ac clypeo monſtrant, probabili conjecturâ ſimilis figuræ nummos juniori; cæteros, in quibus figurâ luſcâ exprimitur Auguſtus, Seniori adſcribit Car. du Freſne quem vide *Diſſertat. de Inſcr. ævi Nummiſm. n.* 70.

THEODOSIUS II. Junior, fil. Arcadii ex Eudoxia, A.C. 401. Hic cum baptizatus è templo in aulam referretur, Porphyrius Epiſcopus Gazenſis, qui ejus nativitatem prædixerat, obtulit illi ſupplicem libellum, quo Idoleum quoddam Gazæ deſtrui petiit, impetravitque

utroque à patre, Eudoxiæ conſiliô: quô mortuô relictus ſub tutela Iſdegerdis, Perſarum Regis, ab Antiocho, quem tutor miſerat, imprimis autem à Pulcheria ſorore optimè educatus, tam religioſus fuit, ut non tantùm regia ejus, ſed & urbs veluti in templum commutata videretur. Vide Socr. *l.* 7. *c.* 22. Imperium auſpicatus, à ſeveris contra Judæos hæreticoſque edictis, Pulcheriam A. C. 415. Auguſtam pronuntiavit: Prudentiâ, pietate, Philoſophiæ amore inclytus. Interrogatus, cur non morte puniret eos, à quibus offenſus eſſet: Utinam, regeſſit, etiam illos è ſepulchro revocare poſſem, qui propterea mortem ſubierunt: Et cœlitus pietati ejus Deus benedixit. Rhodas enim Scytharum Dux, Danubiô trajectô, Thraciam vaſtavit, ipſi Conſtantinopoli minatus, ſed cum exercitu miſſo cœlitùs igne conſumptus eſt, ut alia omittam. Interim bonum virum potiùs, quàm Principem præſtitit, omnia adminiſtrante Pulcheriâ, cujus ſuaſu Athenaidem filiam Leontii Philoſophi, quæ in baptiſmo Eudoxiæ nomen acceperat, uxorem duxit. Acta dein reſciſſurus Synodi Epheſinæ, contra Neſtorium, exercitum ſub Aſpare, contra Genſericum miſſum, amiſit, mox meliùs à Patribus Concilii edoctus, in Neſtorii condemnatione acquievit, eumque Urbe pepulit; poſtmodum reconciliationi Johannis Antiocheni & Cyrilli Alexandrini intentus, tandem nova quoque edicta contra Paganos, Judæos, Samaritanos & Hæreticos publicavit. Interim nova ejus claſſis, ſub Areobindo, Anaxillo & Germano, contra Genſericum, emiſſa, poſtquam diu inutilem circa Siciliam moram traxiſſet, revocata eſt, ut Hunnis, ſub Attila, Thraciam infeſtantibus, opponeretur: Verùm antequam rediret, coactus Imperator, pacem à Barbaris, oblatâ magnâ auri vi, & promiſſis M. libris annuis redemit. De negligentia ejus, in ſubſcribendo, à Pulcheria correcta, de nece Paulini & Pulcheriæ ex aula ſeceſſione, alibi. A Chryſaphio dein ad varia ſe indigna abripi paſſus, Eutychis partes amplexus eſt, & Synodum Lyſtricam Epheſi coactam approbavit: Sed reverſâ in aulam Pulcheriâ, ab Eunucho deceptum ſe edoctus, novum Concilium mente volvit, at præreptus eſt morte, in venatione equô lapſus, A. C. 450. ætat. 49. nullis liberis relictis. Quidam tamen morbô illum obiiſſe, alii, ut *Theodorus Lector*, flumine merſum, referunt. Poſt mortem ejus, Pulcheria ſoror, occiſô Chryſaphiô, fratris votum implevit, Conciliô Oecum. 4. Chalcedone celebratô. Succeſſit ei Martianus, cui Pulcheria nupſit. Socrat. *Hiſt. l.* 7. Theodoret. *Hiſt. l.* 5. Niceph. *l.* 14. Evagrius, Liberatus, &c.

THEODOSIUS III. cognomine Adramytenus, in thronum invitus evectus eſt, A. C. 715. ab exercitu navali, contra Saracenos emiſſo, poſt Ducem occiſum: Anaſtaſiô II. qui Monachum ſe fecerat, nequicquam contra nitente. Interim Leo Iſaurus, Nicomediæ Imperatorem ſe proclamari curavit, cepitque filium Theodoſii, qui tranſitu ipſum arcere conatus eſt. Conſtantinopolim hinc venienti, ceſſit ſponte Theodoſius, A. C. 717. ſeque ipſum cum filio Epheſi monaſterio incluſit. Hic juſſit in Epitaphio ſcribi, Ὑγίεια. *Theophan. Zonar. Cedr.*

Viri Clari.

THEODOSIUS, Diaconus, frater Conſtantis Imperatoris hujus juſſu occiſus eſt: qui proin furiis mox agitatus, in ſomnis ſubinde fratrem, calicem cruore plenum exhibentem, vidit & exhorruit. A. C. 659. Cedrenus *in Hiſt.*

THEODOSIUS, Patriarcha Alexandrinus, hæreticus, ope Theodoræ Imperatricis, quæ Eutychianis favebat, muneri admotus, A. C. 535. poſt Timotheum, eôdem tempore, quô Gajanus quoque electus eſt. Sed hôc pulsô, ille paulo ultra annum præfuit, urbe inter Gajanitas & Theodoſianos diviſâ, quorum hi Corrupticolæ, illi Incorruptibiles & Phantaſtici dicti ſunt. Poſteà Conſtantinopolim veniens, Imperatricem ſibi faventem habuit, novoſque ibidem errores diſſeminavit. Joh. Damaſcenus, *de Hæreſ. l.* 3. Baronius, *in Annal.*

THEODOSIUS, Pſeudopatriarcha Hieroſolymitanus, A. C. 451. Eutychianus Monachus cùm eſſet, Patres Concilii Chalcedonenſis, veluti Neſtorianos, traduxit, tantumque per ſocios ſuos effecit, ut Juvenalis Epiſcopus Conſtantinopolim fugere coactus fuerit. Ipſe domos incendendo & plurimos fideles neci dando ſævus, criminum reos vinculis exſolvit, ubiſque portis clauſis quidvis faciendi dedit licentiam: Imo, Eudoxiam Theodoſii Junioris viduam quoque aggredi, illamque ſeducere auſus eſt. Auditô poſtmodum, ſibi Martiani juſſu, quem his de rebus Euthymius monuerat, vincula parari, in montana Sionis confugit, Marianô, cum Pulcheriâ, acerbiſſimis conviciis proſciſſô. Sed hæc Hieroſolymæ incolas meliora edocuit, in literis Monachum hunc infelicem, diſcipulum Simonis Magi & Antichriſti præcurſorem vocans. Evagr. *l.* 2. *c.* 5. Nicephorus, *l.* 15. *c.* 9.

THEODOSIUS, Bithynus, qui & Tripolites, teſte Voſſiô, quem ſis vide *de Scient. Mathemat. c.* 16. §. 6. & *l.* 33. §. 8.

THEODOTA, uxor Conſtantini Junioris poſt Mariam repudiatam. Unde inter Taraſium Patriarcham & Abbates, Theodorum Studitam & Platonem, turbæ.

THEODOTIO, Epheſius, ſeculô 2. Diſcipulus Tatiani, dein Marcionem ſectatus, tandem ad Judæos tranſiit, qui ipſi Vet. Teſt. Græcè vertendi legem impoſuerunt. Quod ſub Commodo Imperatore effectum dedit. Verſio ejus Aquilæ exactior eſt tranſlatione, interim varia & ibi vel omiſſa, vel addita, quod Origenes probè obſervavit. Baron. *ad A.* C. 184. Seratius, *in proleg. Bibl. c.* 16. & 17.

Viri Illuſtres.

THEODOTUS, Gallieni Dux, Æmilianum, qui apud Ægyptum Imperium ſumſit, *conflictu habitô cepit, atque Imperatori vivum tranſmiſit* — Inde contra Poſthumium, quem Galli ad Imperium vocaverant, exercitum duxit, ſed ab hoc victus & in urbem aliquam compulſus ac obſeſſus eſt; in qua obſidione ſagittâ ictus eſt Gallienus, qui illum venerat liberatum, Trebell. Pollio *in Gallienus*, c. 4. ad quem vide Caſauboni *Notas*. Eidem cùm in Ægypto Imperium proconſulare decernere vellet Imperator, à Sacerdotibus eſt prohibitus, qui dixerunt, *Faſces Conſulares ingredi Alexandriam non licere*, Idem *in Æmiliano.*

THEODOTUS, Patriarcha Conſtantinopolitanus, dictus *Caſſitera*, fil. Patricii Michaëlis, cujus ſororem Conſtantinus Copronymus duxit. Leoni Armenio gratus, magno cum zelo Imaginum abolitionem urſit. Tenuit ſedem ab A. C. 816. uſque ad A. C. 831. *Cedren. Zonaras*, &c. Item, Patriarcha Antiochenus poſt Alexandrum, A. C. 421. ob probitatem & lenitatem morum, commendatus à Theodor. *l.* 5. *c.* 37. Obiit A. C. 427.

THEODOTUS, ſeptimum locum inter Chiliarchas, præmium fortitudinis, ab Alexandro M. cum in Sattapene ſubſiſteret, tulit. Curt. *l.* 5. *c.* 10. Fortè is eſt, qui poſteà Lyſimacho militavit, ab eo arci Sardium & ibidem theſaurorum cuſtodiæ præpoſitus. Eam arcem obſidens Seleucus, cùm ob firmitudinem expugnari poſſe diffideret, per præconem promulgavit, ſe centum talenta daturum eſſe interfectori Theodoti. Quâ re milites ſpe & ille diffidentiâ accenſus, ne prodiit quidem in publicum. Vulgus verò moleſtè ferens, ſibi fidem non haberi, occultam vindictam agitabat. Hoc animadvertens Theodotus, prævenit noctu portamque aperuit & introducto Seleuco theſauros tradidit. Polyæn. *l.* 4. *c.* 9. *in Seleuco comm.* 4. Ejus quoque facit mentionem in Apollodoro, *l.* 6. *comm.* 2.

THEODOTUS, Bactrianorum præfectus, regem ſe appellari juſſit. Juſtin. *l.* 41. c. 4.

THEODOTUS, *res Phœnicum* conſignavit, ſed linguâ Phœniciâ. Græcè eas ſive Χαῖος, ſive Α᾿ιτος (variant enim codd.) tranſtulit, teſte Tatianô, *Orat. ad Gent.* Euſeb. *de Præp. Evang. l.* 10. Joſeph. *l.* 1. *contr. Appion.* Alius ab hoc videtur *Theodotus*, cujus quartum adverſus Epicurum librum citat Laert. *l.* 10. Alius item Grammaticus Etymologo in Ὀρίγινος celebratus. Alius quoque hæreticus, ex Montaniſtarum præcipuis, qui in aërem à Satana ſublatus, in terram dein præceps datus, miſerè vitam finiit, de quo Euſeb. *Eccleſ. Hiſt. l.* 5. *c.* 8.

THEODOTUS Argentarius; Filium Dei dixit eſſe inferiorem Melchiſedecô, quem abſque patre, abſque matre, Angelorum advocatum aſſeruit: Cùm Chriſtus, non niſi merus homo, ſaltem pro hominibus officiô Mediatoriô defungatur. Ejus ſectatores vocati Melchiſedeciani. Tertull. *c. ult. de præſcr.* Euſeb. *l.* 5.

THEODOTUS Byzantinus, Coriarius; poſtquam perſecutionis tempore CHRISTUM abnegâſſet, crimen crimine cumulans, eum merum hominem, aliis tamen ſanctiorem eſſe docuit. A Victore Epiſcopo Rom. cùm illuc perveniret, pulſus. Euſeb. *Hiſt. l.* 5. Epiphan. *Hær.* 54. Theodor. *Hær. Fab. l.* 2. *c.* 10. Baron. *A.* C. 196. *n.* 9. &c.

THEODOTUS Chius, præceptor ultimi Ptolemæi in Rhetorica: Decertantibus in Conſilio regis, an profugus Pompejus eſſet recipiendus, ſolus conſuluit interfici debere: quod ſanè factum eſt. Hunc poſteà Brutus jam Auguſto inimicus in Aſia compertum & ad ſe adductum interfici juſſit. Plut. *in Pompejo.* Alius fuit qui tempore Herodis Attici præfuit Athenienſium ſcholæ. Philoſtr. *in Soph.*

THEODULPHUS, Epiſcopus Aurelianenſis, floruit ſeculô 9. eruditione & auctoritate apud Carolum M. cujus Teſtamentum ſignavit, & Lodovicum Pium, inter primos. Nihilominus conſpirationis cum Bernardo Italiæ Rege contra Pium accuſatus, aliquandiu in vinculis fuit, quibus, cùm prætereunte fortè Imperatore Hymnum Eccleſ. à ſe compoſitum, *Gloria laus & honor*, de carceris feneſtra recitaret, ſolutus eſt. Scripſit quædam, à Sirmondo edita, A. C. 1646. ubi inter alia, *Capitula ad presbyteros Parochiæ ſuæ.* Obiit A. C. 821. vel 822. Succeſſit ei Jonas. Scripſit quoque *de Ordine Baptiſmi, ad Magnum Senſ. de S. Spiritu, ad Carolum M. Carmina*, &c. Alcuinus *ep.* 4. *ad Carol. M.* Thegan. *de geſtis Ludov.* Eginart. *in Annal.* &c.

THEODULUS, Italus, Epiſcopus Palæſtinæ, interfuit Concilio Epheſino, Obiit A. C. 480. decrepitus. Scripſit *de Conſonantia Scripturarum, de miraculis V. T. de Fabulis, à Poëtis inventis.* Gennad. *Cat. Vir. Ill.* Sigebert. *in Catal.* Lil. Girald. *Hiſt. Poët.* &c.

Viri Celebres.

THEOGENES, quidam fuit Acharnenſis, qui, quia altum pedebat, deridebatur à Comicis.

THEOGENES Thaſius, ſtatuam æream è foro ſuccollatam, in ædes ſuas, tranſtulerat. Deinde, cùm id ægrè ferret populus, rurſum ex ædibus ſuis in forum deportavit, unde magnam à populo inivit gratiam & laudem ſibi ingentem paraſſe dicitur, *Suidas.*

THEOGNETE, Laodici filia, Iaſonis mater. *Apollon. Schol.*

Viri Illuſtres.

THEOGNIS, Epiſcopus Nicænus, diſcipulus Luciani martyris. Sub Diocletiani perſecutione, idolis adolevit, poſteà Arium ſectatus: proin motus ſede, mox tamen reſtitutus eſt, amore nihilominus hæreſeos ſemper mordicus retentô. Baron. *in Annal.*

THEOGNIS, Poëta Græcus, Olymp. 59. natus Megaris, non Siciliæ, ut Plato putavit, ſed Atticæ, ut ex ipſo Theognide non obſcurè colligit *Val. Harpocration*, Crœſi temporibus fuit, ſed diu ſupervixit, nempe ad initium belli Perſici. *Theognis* alter Comicus, ſed frigidus adeò, ut Χιών, ſive *Nix* diceretur. Euſeb. *in Chron.* Voſſ. *de Poët. Græc. c.* 4. & 6. Scalig. Vide Ariſtoph. *Acharn. & Schol.* Lil. Girald. &c. Ætatem ejus indicat, quòd cum Euripide à Nicomacho ſit victus, *Theognis* (alius ut arbitratur Voſſius, tam à Tragico, quàm ab eo, cujus Γνώμας habemus) volumen compoſuit de ſacrificiis Rhodiis, cujus ex operis 2. libro teſtimonium petit Athenæus, *l.* 8. *Theognis* dux quidam Athenienſium, cujus meminit Polyænus, *Stratagem. l.* 5. *c.* 28. p. 397. Unus item è ſectatoribus Arii. Socr. *Hiſt. Eccleſ. l.* 1. *c.* 8.

THEOGNIS, vide *Theogenes*.

THEOGONIA, Græcè Θεογονία, nobile Heſiodi Poëma, quô Deorum Gentilium ortum & genitores proſequutus eſt. Lutatius ad Papinium, *Theb. l. 4. v. 482. Quidam volunt, non filium Jovis Mercurium, ſed Pyrrhæ, in qua opinione & Heſiodus verſatur, in his libris, quos de* Theogonia *ſcripſit.* An autem hæc eadem, cum illa, quæ hodie Heſiodi nomine inſcribitur, dubitat Barthius, imò diſertè negat, ut quæ ab initio ipſamet prodat, Heſiodi aute ſe ſcriptam eſſe, v. 22.

Αἵ νύ ποθ' Ἡσίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδὴν,

nec dictione Heſiodeâ exarata ſit. Vide eum *Animadverſion. ad Statium, d. l.* Sed & Θεογονίαν Pherecydes contexuit, quem titulum cùm quis pertendere poſſet, omnium librorum ejus fuiſſe, quibus fabularem hiſtoriam complexus eſt (Nam & Apollodori liber, de eadem re Βιβλιοθήκη ἢ περὶ θεῶν inſcribebatur, a nobiliori ſcil. parte, & quòd à *Deorum generatione* primaque illorum origine auſpicium operis ſumpſerat) peculiare tamen opus extitiſſe cenſet Salmaſius, partemque Epici Cycli, qui à prima conjunctione Cœli & Terræ, unde Deorum turba nata eſt, uſque ad Ulyſſis reditum, totam Græcorum Mythologiam comprehenderat. Vide illum *Exercit. Plin. ad Solin. p.* 647. & 648. *ad Theogoniam* autem *Heſiodo* tributam, inſignem *Comment.* Lamberti Barlæi.

THEOLOGIA veterum Romanorum Græcorumque, ut & cœterorum Gentilium, triplex fuit, *Fabularis, Naturalis* & *Civilis*. Quarum prima hauritur ex Poëtarum figmentis: altera ex Naturæ myſteriis: tertia ex Legislatorum decretis. Præivit ad hanc diviſionem primus Q. Mutius Scævola; non ille, quem *Augurem* Tullius vocare ſolet: Sed Publii filius, quem *Pontificem* appellat, cùm alibi, tum *de Nat. Deor. l. 3. Temperantiæ prudentiaque ſpecimen, ante ſimulachrum Veſtæ Pontifex Max. eſt Q. Scævola trucidatus*: quod factum à Marianis An. Urb. Cond. 671. Cicerone annum tum agente 25. Summo huic viro illam *Theologiæ* diviſionem tripartitam deberi ex B. diſcimus Auguſtino, *de Civ. Dei, l. 4. c. 37. Relatum eſt in literas, doctiſſimum Pontificem Scævolam diſputaſſe, tria genera tradita Deorum, unum à Poëtis, alterum à Philoſophis, tertium a Principibus civitatis. Primum genus nugatorium dicit eſſe, quòd multa de Diis fingantur indigna: ſecundum non congruere civitatibus, quod habeat aliqua ſupervacua; aliqua etiam, quæ obſit populis nôſſe: Hæc, non eſſe Deos, Herculem, Æſculapium, Caſtorem, Pollucem. Proditur enim à doctis, quòd homines fuerint, & humanâ conditione defecerint.* Subjungit mox, *Hæc Pontifex nôſſe populos non vult, nam falſa eſſe putat. Expedire igitur exiſtimat, falli in religione civitates:* quod dicere etiam in libris *Rerum divin. ipſe Varro non dubitat.* Addit dein de Poëtica Theologia: *Poëticum ſanè Deorum genus cur Scævola reſpuat, eiſdem literis non tacetur: quia ſic videl. Deos deformant, ut nec bonis hominibus comparentur.* Quod Scævolæ judicium ſequutus eſt Terentius Varro, apud eundem Auguſtinum, *l. 6. c. 4.* quem locum videre operæ pretium eſt. In hac itaque *Theologia* triplici, nihil *Fabulari* illâ ſeu *Mythicâ* Poëtarum fuerit inſulſius, niſi ad allegorias recurratur. *In ea,* namque ut Varro *loc. cit. multa contra dignitatem & naturam immortalium ficta ſunt. In hac enim eſt, ut Deus alius ex capite, alius ex femore ſit, alius ex guttis ſanguinis natus. In hac, ut Dii furati ſint, ut adulteraverint, ut ſervierint homini* &c. Atque ideo Dionyſius Halicarnaſſenſis *Antiqq. Rom. l. 2.* in eo Romuli commendat prudentiam, quòd neutiquam admiſerit Græcorum de Diis fabulas. Quæ licèt vel occulient naturæ arcana, vel ad ſolatium ſuperſtitum, aut aliud emolumentum fuerint confictæ, vulgus tamen, ut *ibidem* Dionyſius cenſet, non penetrat hæc arcana; imò nec inquirit quidem; ut planè ea notitia ſit damnoſa: quia vel inde colligunt, non eſſe Numen, vel ſi ne Dii fœdis abſtineant facinoribus, ſibi quoque licere in iſtis Deorum imitari exemplum. Vide quæ pluribus hac de re dixit Voſs. *de Re Poëtica, l. 1.* Multis verò partibus *Poëticæ* huic *Theologiæ* præferenda eſt *Civilis*. Et tamen nec illa probare ſe potuit vel Mucio Scævolæ, qui multa ei falſa ineſſe ait; vel Varroni, Romanorum doctiſſimo. Quid enim ſanius vir ſenſerit, indiciô ſint, quæ ex eodem illius *Rerum Divin. opere* adducit Auguſtin. *de Civ. Dei l. 4. c. 31. Non ego illa judiciô meô ſequor, quæ civitas Romana inſtituit. Nam ſi eam civitatem novam conſtituerem, ex Naturæ potiùs formula Deos, nominaque Deorum eſſem dedicaturus: ſed quoniam in vetere populo eſt accepta, ab antiquis nominum & cognominum hiſtoriam tenere, ut tradita eſt, debeo, & ad eum finem illa ſcribere ac perſcrutari, ut potiùs eos magis colere, quàm deſpicere, vulgus velit.* Quæ abunde oſtendunt, Varroni non uſqueqnaque placuiſſe Religionem Populi Romani, & ſi ipſe locô fuiſſet Romuli, aut Numæ Pompilii, vel eorum, qui poſteà ſecuti, longè aliâ opinione de Diis imbuturum fuiſſe gentem Romanam. Placuit autem Varroni inprimis *Theologia Naturalis, de qua,* ut ejus verba habent, *multos libros Philoſophi reliquerunt. In quibus eſt, Dii qui ſint, ubi ſint, quod genus, quale, ex quonam tempore, an ſempiternò fuerint, an ex igne ſint, ut credit Heraclitus; an ex numeris, ut Pythagoras; an ex atomis, ut Epicurus. Sic alia, quæ faciliùs intra parietes in Schola, quàm extra in Foro, ferre poſſint aures.* Et hanc in erudito ſuo *de orig. & progreſſ. Idolol. opere* exponit Clar. Voſſius: ſed ſic, ut ſuis miſceat locis, quæ ad *Civilem* vel *Fabularem* meliùs intelligendam pertineant. Obtinebat autem *Theologia* prima, quæ Poëtarum erat, in Theatris: Secunda, quæ Philoſophorum, in Scholis: Tertia, quæ in urbibus Civium, maximè Sacerdotum, in Templis. Unde iterum Varro, *Primam ad Theatrum; Secundam ad Mundum; tertiam ad urbem maximè accommodatam eſſe,* ait. Vide Voſs. modò dictum, *l. 2. Operis cit. c. 1.*

THEOLOGIUM, Græcè Θεολογεῖον, ſublimis dicebatur in Theatro locus, ſive machina extraordinaria, ſi quando Numen introducebatur. Qualis in *Ajace* Sophoclis, & in *Hippolyto* Euripidis. Jul. Cæſ. Scaliger, *Poëtices l. 1. c. 1.* Ei proxima alia machina verſatilis, unde nomen Στροφεῖον, cujus operâ Heroës in Deos transformabantur, ut in Hercule Oeteo. *Ibid.* Vide Jo. Frid. Gron. *ad Senec. in eo, Actu 5. v. 1940.*

THEOLOGUS, Græcè Θεολόγος, cognomen D. Joannis Euangeliſtæ & Apoſtoli, quod inſcriptio Apocalypſeos à Veteribus addita præfert, Ἀποκάλυψις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, *Is enim, tanquam aquila, in verbi increati generationem ſua lumina direxit, ac inde ſuam eſt exorſus Euangelicam narrationem*, Dominic. Macer *Hierolex.* Unde antonomaſticè ſub *Theologi* nomine ſemper hic Euangeliſta à Græcis intelligitur. Aliquando *Theologus Senior* dicitur, ad differentiam *Theologi Junioris*, Gregorii Nazianzeni, qui *Theologi* nomen inter Patres ſimiliter præcipuô quôdam honore adeptus eſt, Tob. Pfannerus, *Syſtem. Theol. Gentil. pur. c. 7. §. 5.* Vide & Clar. Suicerum *Theſ. Eccleſ.* in hac voce. Hodie, quinam voce hâc deſignentur, notum. In Eccleſia Romana, *Theologus*, in ſingulis Eccleſiis Cathedralibus, *qui Sacerdotes & alios in ſacra pagina doceat, & in his præſertim informet, quæ ad curam animarum ſpectare noſcuntur*, inſtitutus legitur *Statuto* Concilii Lateran. ſub Innocentio III. c. 11. &c. Θεῶν παῖδας καὶ παλίγγους τῆς περὶ αὐτῶν ἀληθείας Platonicis olim *Theologos* appellari conſueviſſe, diximus ſuprà, voce *Pater Synedrii*.

THEOMANTIS, Vates admodum pauper, de quo Ariſtoph. *Equ.*

THEOMNESTUS, *Artis Veterinariæ* ſcriptor Græcus. Alius Athenis clarus adminiſtratione Reip. & Niciæ æmulus. Strabo, *l. 14.*

THEON, Alexandrinus, Philoſophus & Mathematicus celebris, floruit ſeculô 4. ſub Theodoſio Magno. *Commentatus eſt in Ptolemæum*, &c. Pater Hypatiæ, quâ magiſtrâ Philoſophiam ſe didiciſſe, Syneſius fatetur. Socrat. *Hiſt. l. 7. c. 15.* Voſſ. *de Scient. Mathemat. c. 16. §. 9. & c. 33. §. 17. 22.*

THEON Claudius, vide *Claudius*.

THEON, pictor Samius, Quintilian. *l. 12. c. 10.* Alter Mathematicus, qui ſcripſit *de ſpiritibus*, ad Ptolemæum Aſtrologum. Alius Medicus Alexandrinus, ſub Nerone. Scripſit *de exercitationibus*. Vide Galen. *l. 2. & 3. de tuenda San.* Caſtellan. *in vita illuſtr. Medic.* Alius, qui Apollodori Ephilli Φυσιολογικὴν συναγωγὴν commentariô illuſtravit, patriâ Alexandrinus, Stoicus ſub Auguſto. Suidas in Θέων. Cæterùm de hoc, uti de Theone Smyrnæo, vide Blancan. *in Chron. Math.* & Voſſium *de Scient. Math. c. 14. §. 6. c. 33. §. 13. c. 62. §. 14.* Vide ſis quoque Suidam, apud quem plures Theones invenies.

THEONAS, Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopus, poſt Maximum, A. C. 285. *Euſeb.* pius admodum; Et A. C. 300, ſucceſſit Petrus. Alius Monachus Ægyptius, Græcis & Latinis literis eruditus, A. C. 30. habuit ſilentium. Porro à nemine viſus iraſci, aut mentiri, aut vanum aliquid vel aſperum, vel infirmum protuliſſe ſermonem, Sozom. *l. 8.*

THEONINUS, ut *Dens Theoninus*, apud Horat. *l. 1. Ep. 18. v. 82.* i. e. dicax. Theon enim fuit dicaciſſimus & maledicus, per quem detrectatores & maledici intelliguntur, *Acron*.

THEON-OCHEMA, i. e. *Deorum currus*, jugum montis ſemper ardentis in Æthiopia ſeu Libya interiore. *Ptol.*

THEOPASCHITÆ, Hæretici, totam SS. Trinitatem paſſam eſſe delirantes. Vide *Petrus Fullo*.

Viri Illuſtres.

THEOPHANES, Siculus, Patriarcha Antiochenus, ſeculô 7. virtute & fide inclytus, à Patribus Concilii III. Oecumenici Conſtantinopol. A. C. 681. depoſito Macario ſurrogatus. Obiit A. C. 685. Item, Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſeculô ultimô.

THEOPHANES, Zonaræ τοῦ μεγάλου ἀγροῦ καθηγούμενος, *magni agri Magiſter*, *Annal. l. 3. in Leone Arm.* coævus Nicephoro Patriarchæ Conſtantinopolitano, *Hiſtoriam* ſuam perduxit uſque ad Imperatorem modò dictum: quam Latinitate donavit Anaſtaſius, ſic tamen, ut aliqua omiſerit perſtrinxeritque aliquâ brevitate, ſicut ipſe de ſe hic teſtatur, referente Baroniô, A. C. 813. *num. 3.* Vocat autem eum *Abbatem Monaſterii agri*, ſicut Voſſius *ruri cœtus degentis præfectum*, aliter atque aliter Zonaræ verba interpretati, vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 2. c. 24.* nec non ubi de *Theophane Abbate*.

THEOPHANES, Byzantinus, floruit ſub Juſtino II. Auctor *hiſtoriæ libb. 10. de bello Juſtini, contra Choſroëm*, &c. Ex hoc Scriptore refert Photius, Cod. 64. rationem ſerici per bombyces conficiendi, innotuiſſe Græcis, Romaniſque, ſub Juſtiniano. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 2. c. 22. & 24. Geſner.* &c.

THEOPHANES, Mitylenæus Hiſtoricus, qui Pompeji M. res geſtas conſcripſit: quamobrem ab eo, in concione militum, civitate donatus eſt, libertate patriæ redditâ, Cicer. *pro Archia Poëta.* Ejus filius M. Pompejus Theophanes, Aſiæ Procurator, Tiberio ex intimis amicis: tandem infelix fuit. Vide de Patre Jul. Cæſar. *l. 3. de bello Civ. c. 18.* Val. Max. *l. 8. c. 14. ex. 3.* Jul Capitolin. *in Maxim. & Balb. c. 7.* Plut. *in vita Pomp.* Strabon. *l. 11. & 13.* Cicer. *l. 2.* ad Attic. *ep. 17.* De Filio, Tacit. *l. 6. Annal. c. 18.* Vellej. Paterc. *l. 2. Hiſt. c. 18.* Voſs. *de Hiſt. Græc. l. 1. c. 23. &c.*

THEOPHANES, Presbyter Conſtantinopolitan. auctor *Orationis de Nicephoro Patriarcha.* Item Epiſcopus Nicææ, ſcripſit *contra Judæos*, &c. Geſner. *in Biblioth.* Vide quoque *Methodium 1. Patriarch. Conſtantinopolit.*

THEOPHANES, qui ab Ariſtophane, *Equitib. Actu 3. Sc. 1.* per craſin Atticam *Thuphanes* nominatur, ſcriba & familiaris Cleonis Athenienſis, quem tanquam deceptorem & adulatorem Poëta traducit.

THEOPHANES Georgius, Abbas, nobilitate & opibus, inter Conſtantinopolitanos præcipuus; uxore deſertâ, Monachatum amplexus eſt. Interfuit Pſeudoconcilio Niceno, A. C. 788. quô imaginum cultus eſt reſtitutus. Obiit exul in Samothracia, A. C. 818. Scripſit *Chronicon*, & addidit quædam hiſtoriæ miſcellaneæ. Glycas in *Annal.*

Annal. Cedrenus & Curopal. *in Hiſt. Proœm.* Voſs *l.* 2. *de Hiſt. Græc. c.* 24. *Fr*[illegible], &c.

THEOPHANIA, vide *Epiphania.* Sed & *Theophania*, ſacra quæ fiebant Delphis, Herodot. *l.* 1.

THEOPHILA, uxor Euſtachii, aulici Imperatoris Trajani, qui dum cervum in venatione ſectaretur, viſô inter ejus cornua ſimulachrô; auditaque hâc voce: Cur me perſequeris? ſtatim ad fidem Chriſtianam ſe recepit unà cum uxore Theophilâ. Quod ubi poſtea reſcivit Trajanus, ambos in tauro æneo comburi juſſit. *Volaterran.*

THEOPHILA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

Imperator Roman.

THEOPHILUS, Imperator Orientis, Princeps juſtus. Succeſſit A. C. 829. patri Michaëli Balbo, à quo jam antè in conſortium fuerat aſcitus. Leonis Armenii parricidas ſuppliciô, Perſonam aſſinem, ob injuriam viduæ, verberibus affecit, Theodoræ uxoris avaritiam punit, novercam Euphroſynen, in Monaſterium, unde illam Pater rapuerat, remiſit, Sozopetrâ, Syriæ urbe Amiræ patriâ captâ, XXV M. captivorum abduxit. Imagines hic quidem pingi voluit; quo tempore Synodus Pariſienſis, illarum adorationem damnavit; & Claudius Taurinenſis Epiſcopus cunctas Baſilicas ſuæ diœceſeos picturis atque imaginibus nudavit. Amorium patriam amiſit, unde propinquos à Saracenis abductos eum redimere non poſſet, mœrore animi extinctus eſt. A. C. 842. Imperii 12. Succeſſit filius Michaël, ſub tutelâ matris. Curopalates, Cedrenus & Zonaras *in Annal.*

Epiſcopi, & Viri Celebres.

THEOPHILUS, Epiſcopus Alexandrinus, poſt Timotheum, A. C. 385. eruditione clarus. Prudentiâ ſuâ Flavianum Epiſcopum Antiochiæ, cum Innocentio I. reconciliavit: Templ. Serapidis deſtructô, (in quo variæ repertæ fraudes, inprimis idoli cujuſdam, quod ingreſſus olim ſacrificulus, ſub prætextu Dei, Matronarum Virginumque pudori illudere ſolitus erat) aliud in honorem Johannis Baptiſtæ extruxit, diſſidium Eccleſiarum Ægypti & Orientis, ob Origenem, componendis intentus, Hieronymum quoque cum Ruffino in gratiam reduxit; Origeniſtas A. C. 399. totâ Ægyptô pepulit, propterea cum Johanne Chryſoſtomo graviſſimè colliſus. Obiit A. C. 412. ſedis 27. Ei ſucceſſit Cyrillus nepos. Scripſit *contra Origeniſtas, Anthropomorphitas, & de Fide. Cyclum* quoque *Paſchalem annorum* 100. adhuc Presbyter, compoſuit, orſus à 1. Conſulatu Theodoſii I. ad Græcorum Latinorumque controverſiam de Paſchate dirimendam. De eadem re quoque tres epiſtolas ſcripſit ab Hieronymo Latinè verſas. Fridericus Morellus, ejus *Diſſertatiunculam, cujus rei homo ſimilis ſit*, Græcè Latinèque edidit, Pariſiis, A. C. 1608. Hieronym. *in Ep. & Apol.* 2. *adv. Ruffinum.* Syneſ. *Ep.* 9. Leo, *Ep.* 52. & 64. Gennad. *in Catal. c.* 33. Joh. Damaſcen. *l.* 3. *de Imag.* Socr. Sozom. & Theod. *in Hiſt. Eccl.* Baron. *in Annal.* Bellarmin. Poſſevin. &c.

THEOPHILUS, Epiſcopus Antiochiæ, ſeculô 2. ſub Antonino Vero. Ejus ſuperſunt *Commentarii in Evangelia*, & *libri* 3. *contra calumniatores Eccleſiæ Chriſtianæ.* Euſeb. *l.* 4. *Hiſt. c.* 19. & 23. & *in Chron.* A. C. 168. meminit quoque libri, *contra Hermogenis hæreſin*, aliorumque in quibus Chriſtianæ Religionis rudimenta docuit. Idem contra Marcionem ſcripſit. Vide quoque Hieronym. *c.* 25. *Catal. Aut. Eccl.* Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Græc. c.* 14. *extr.* Honor. Auguſtodunenſ. *l.* 1. *c.* 26. &c.

THEOPHILUS, Cæſareæ Palæſtinæ præſul, Severô imperante, librum *in Marcionem* edidit, cum alia quæ ab Hieronymo commemorantur. Item Comicus antiquæ comœdiæ; cujus fabulas enumerat *Suidas*. Alius Martyr. *An. Dom.* 251.

THEOPHILUS, Archon Athenis, Olymp. 108. An. 1.

THEOPHILUS, vir ad quem ſcribit D. Lucas Evangelium & Acta Apoſtolica.

THEOPHILUS, Presbyter, Commentatus eſt in tractatum Leonis Sapientis Imperatoris. Poſſevin. *in Appar.* Item Medicus Græcus. Scripſit *de Corporis humani fabrica libb.* 5. quos Jul. Paulus Craſſus Patavinus Latinè vertit. Item, Epidaurius Medicus. Item Poëta Comicus. Athen. *l.* 10. *Suid.* &c.

THEOPHILUS, quidam è clientibus Cnei Piſonis; quem quia Athenienſes precibus patroni non conceſſerunt, ſed Areô judiciô falſi damnârunt; magnas inde in Piſones offenſas ſe conjecerunt. Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 55.

THEOPHILUS, Hiſtoricus, literis mandavit *Italica & Peloponneſiaca*, Plutarch. *in Paral. Min. Theophili* (ejuſdem an alterius, non ſat ſcio) librum 1. *Περιηγήσεως* advocat Steph. in Βαλῖνα. *Theophilum* quoque inter eos hiſtoricos, qui & Judæorum meminerint, reponit Flavius Joſephus, *l.* 1. *contra Apion.*

THEOPHOBUS, nomen proprium Viri, apud Baronium, *A. C.* 842. *num.* 4. & *ſeqq.* Ex Græco Θεόφοβος, *Dei-timens.*

THEOPHORUS, Græcè Θεοφόρος, *Deifer*, cognomen apud Græcos Ignatii Martyris, de quo vide Macros Fratres *Hierolex.* plura verò de ipſo Ignatio, ſuô locô.

THEOPHRASTUS, Archon Athenis, Olymp. 110. An. 1.

THEOPHRASTUS, Thaumantis fil. cum Lyſiſtrato, ob paupertatem, exagitatus, vide & *Crabrones.*

THEOPHRASTUS, ex amicis, ut apparet, Antigoni Junioris, & ab eodem præſidio Acrocorinthi, cum Perſeo Philoſopho & Archelao duce, impoſitus. Proditâ, per quatergeminos fratres Syros, arce, inde diſcedere pertinaciſſimè recuſans interfectus eſt. Vide Polyænum, *l.* 6. *c.* 5. *in Arato.*

THEOPHRASTUS, Philoſophus ex Ereſſo Lesbi oppido ſic vocatus ob vocis & eloquentiæ ſuavitatem quaſi divinam, quum anteà *Tyrtamus* vocaretur. Strabo, *l.* 13. Τύρταμος δ' ἐκαλεῖτο πρότερον ὁ Θεόφραστος. Μετωνόμασε δ' αὐτὸν Ἀριστοτέλης Θεόφραστον, ἅμα μὲν φεύγων τὴν τοῦ προτέρου ὀνόματος κακοφωνίαν, ἅμα δὲ τὸ τῆς φράσεως αὐτοῦ ζῆλον ἐπισημαινόμενος, ἅπαντας γὰρ λογίους ἐποίησε τοὺς μαθητὰς Ἀριστοτέλης, λογιώτατον δὲ Θεόφραστον. Idem de hoc Tyrtami nomine habes apud *Diog. Laërt. Heſych. Illuſtrium, Suidam*, aliosque. Primus fuit Alcippi, aut tot Leucippi primo, dein Platonis, tandem vero Ariſtotelis. Succeſſit Ariſtoteli in Schola Peripatetica. Dicere ſolebat, *doctum nemini exire. . . . neque alienis locis peregrinum eſſe, neque inopem amicorum.* Oratorem abſque judicio, equum effrenem vocavit: Tempus πολυτελὲς ἀνάλωμα dixit: Taceniti, *ſi ſapiens es*, inquit, *male facis; ſi non, ſapiens es.* Habuit diſcipulos ad 2. millia. Opera ejus à Diogene commemorantur, de quibus librô ſingulari egit Joh. Meurſius. Vide Gellium, *l.* 13. *c.* 5. Diogen. *l.* 5. Strab. *l.* 13. *aliô.* &c. *Hominem doctiſſimum* vocat Cicer. *in Brutô.* Idem *Tuſc. Qu. l.* 3. *Theophraſtus moriens accuſaſſe naturam dicitur, quod cervis & cornicibus vitam diuturnam, quorum id nihil intereſſet; hominibus quorum maxime intereſſet, tam exiguam vitam dediſſet: quorum ſi ætas potuiſſet eſſe longinquior, futurum fuiſſe, ut omnibus perfectis artibus, omni doctrinâ hominum vita erudiretur.* Alter fuit Epheſius, de quo Ælian. *l.* 2. *Var. Hiſt. c.* 38. *l.* 9. *c.* 11. &c. *Nic. Lloydius.*

Præſules, & Viri Illuſtres.

THEOPHYLACTUS, Patriarcha Conſtantinopolitanus, filius Romani, qui juventute Conſtantini Porphyrogenneti, generi ſui, abuſus, filios ſuos in thronum evectum ibat. Theophylactus an. ætat. 16. huic functioni deſtinatus, Tryphoni intereà ſacrorum curâ commiſſa, cum hic poſtmodum cedere nollet, ei depoſito ſurrogatus eſt. Eunuchus pietatis omnis expers, nullô rerum uſu, munera auro vendidit, ipſe equorum amore, quorum 2000. delicatè alebat, inſanus adeò; ut aliquando, cùm ſacra obiret, auditô equam peperiſſe, inde in ſtabulum decurreret, nec niſi viſô pullô rediret. Obiit hydrope, A. C. 956. Joh. Curopal. *in Hiſt.* Item, Patriarcha Antiochenus, poſt Stephanum IV. A. C. 744. urbe tum à Saracenis occupatâ. Obiit A. C. 751. Succeſſit Theodorus, Baron. *in Annal.*

THEOPHYLACTUS, patriâ Conſtantinopolitanus, Archiepiſcopus Acridæ in Bulgaria, magni nominis, ſub Michaële Duca, Nicephoro Botoniata & Alexio Comneno Imperatorib. Conſtantinopolit. ſeculi ſui decus: ingenti zelô Bulgaris convertendis intentus, Obiit A. C. 1071. Scripſit *in Evangeliſtas, Acta Apoſtol. Epiſtolas Paulinas, Abacuc, Jonam, Nahum & Hoſeam*; ubi ſententiis ex Johanne Chryſoſtomo frequenter utitur. Ejus opera prodierunt Græc. Latin. in fol. Pariſiis, A. C. 1631. Græc. Latin. in fol. Londini A. C. 1636. Inſuper Joh. Meurſius edidit A. C. 1617. *Epiſtolarum* ejus 75. Lugduni Batav. quæ poſtmodum Latinè verſæ ſunt. Tandem A. C. 1651. prodiit, curâ Pouſſini, *Inſtitutio regia, ad Conſtantinum Porphyrogennetum, Michaelis Ducæ filium.* Sixtus Sen. *in Bibl.* Poſſevin. *in Appar.* &c. Pater hic *ita Chryſoſtomum ſecutus eſt*, ſcil. in *Commentar. in Evangelia & Epiſtol.* ut *Chryſoſtomi abbreviator dici poſſit*, Bellarm. *de Scriptorib.*

THEOPHYLACTUS Simocattus, Ægyptius, floruit A. C. 612. ſub Heraclio Imperatore. Scripſit Græcè *Hiſtoriam Mauritii Imperatoris libris* 8. Item *Epiſtolas ruſticas, morales, amatorias*, ab Aldo Manutio publici juris factas. Bonavent. Vulcanius edidit ejus Problemata Phyſica, Leidæ. ut & And. Schottus ac Gruterus, ſed correctius, &c. Phot. *Cod.* 65. Suid. *in Lex.* Tzetzes, *Chil.* 3. *hiſt.* 69. Voſſ. *de Hiſtor. Græc. l.* 2. *c.* 23. *Geſner. Poſſevin.* &c.

THEOPOLEMUS, & Hiero, fratres fuerunt, qui unà Apollinis fanum expilârunt; quô factô pœnam judicii reformidantes, domô profugerunt. Cicer. *Verr.* 5.

THEOPOLIS, maxima civitas Orientis, ſic à Juſtiniano nominata poſt terræ motum, mutatô *Antiochiæ* nomine, *Steph.*

Reges, & Viri Illuſtres.

THEOPOMPUS, Lacedæmoniorum Rex, ex Proclidis, IX. ſucceſſit patri Nicandro, regnante, ex Agidis, Alcamene, ſub quibus ob leviculam cauſam Meſſenii bellô petiti ſunt. Poſt eum fuit collega Polydori, quorum ſimulatâ diſcordiâ Meſſenii poſt 20. ann. certamina debellati ſunt. Annô enim 3. Olymp. 10. uterque Rex, Meſſenios iterum invadunt: pugnatum eſt æquô Marte, ſed Meſſenii, calamitatibus oppreſſi Ithomen muniunt in eamque ſe recipiunt. Hinc Ithone petita, iterumque pugnatum, ſed ab Ariſtodemo Euphais Meſſenii ſucceſſore victi Lacedæmonii: qui proin ad aſtum ſe convertunt, ſuadente Pythiâ (oracula recitat Pauſanias) ac Ithomen expugnant annô 1. Olymp. 14. ſoloque æquant. Sub eodem *Ephori* Lacedæmone inducti ſunt, qui exprobranti ſibi uxori, *quod regiam poteſtatem minorem, quam acceperat, filiis ſuis traditurus erat*, reſpondit, *Imo majorem, utpote durabiliorem.* Plut. *Lycurgô.* Illi ſucceſſit ex Archidamo fil. præmortuo nepos Zeuxidamus I. quem vide, ut & vocibus *Ariſtodemus, Elatus, Euphaes, Ithome, Polydorus, Thyrea* &c.

THEOPOMPUS, Athenienſis, ex iis ducibus, qui CCCCXX. viris, noctu clam in urbem introductis, populum dominatu Demetrii & præſidiô Heraclidis liberare conati; ſed re per Hieroclem Cariem detectâ, oppreſſi ſunt. Polyænus, *l.* 5. *c.* 17. *n.* 1.

THEOPOMPUS, Athenienſis Comicus, cujus *Pollux, Athenæus, Laërtius, Harpocration*, & alii veterum meminerunt.

THEOPOMPUS Chius, Orator & Hiſtoricus, inter Iſocratis diſcipulos familiam ducebat. Vixit ſub Artaxerxe Ocho, & Philippo Macedone. Scripſit *Orationes, Epiſtolas, Hiſtorias* ſæpe priſcis laudatas. Huic Ariſtæus *l. de LXX. Interpretib.* & Joſephus, *l.* 15. *Jud. Ant.* cùm è Scriptura S. aliquid in opera ſua transferre conaretur, divinitus calamitatem immiſſam eſſe, referunt: An potius alii hujus nominis longè juniori? cum Scriptura S. non niſi ſub Philadelpho Græcè fuerit verſa. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 7. ex priſcis, Athen. *l.* 3. Strabon. *l.* 14.

THEOPOMPUS Cnidius, Orator & Hiſtoricus poſt Herodotum & Thucydidem, quibus ut in hiſtoria minor, ita oratori magis ſimilis, ut qui antequam eſſe: ad hoc opus ſollicitatus, diu fuerit orator: Jul. Cæſari gratus, Strabo, *l.* 14. Quintilian. *l.* 9. *c.* 4. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1.

THEOPOMPUS Colophonius, ἐποποιὸς, cujus librum, nomine ἁρμάτιον citat Athen. *l.* 4.

THEOPOMPUS, Comicus, cujus *Pæanas* laudat Auctor Scholiorum in *Ariſtoph. Aves* 614.

THEOPOMPUS, Philoſophus apud Chæroneam. Eutrop. *l.* 10. Item Rex Spartæ, qui Ephoros inſtituit.

THEOPOMPUS, Sinopenſis Hiſtoricus, cujus libri περὶ νόφρων meminit Phlegon Trallianus *c.* 19.

THEOPROPIA, apud Auguſtin. *Ep.* 158. *Quod autem ſcripſit Eximietas tua, dubitare te, utrum in* theopropia *debeas eadem geſta jubere proponi, fiat* &c. Aliter *Theopropium*, locus videtur appellatus, in quo Cæſarum Edicta ſolebant promulgari. Θεοπρόπιον enim & Θεοπρόπιον, μαντεῖον ἐκ θεῶ, *Heſych.* oraculum Græcis notat. Vide Clement. *l.* 7. *Strom.* Unde Θεοπρόπος, *Oraculorum Interpres*, in *Prometheo* Æſchyli, è qua voce corruptum fortè *Theatrapus*, in *Bulla* Martini Pontificis, de quo ſuprà.

THEOPTIA, vide ſupra *Theophania* in. *Adventus*.

THEOREDUS ſeu THEODORIDES, Viſigothorum in Hiſpania Reg. VI. Walliam excepit, Romanis provinciis infeſtus. Obiit A. C. 451. regni 32. Iſidorus *Erâ* 457. Eum excepit Thoriſmundus fil: vide quoque *Theodoricus I.*

THEORETICI, Medicorum genus, de quibus vide ſuprà, voce *Medici*.

THEORETRA, Græcè θεώρητρα, apud Harmenopul. dicta ſunt Græcis munera, quæ Sponſæ dabantur ante nuptias, cùm ſe viſendam præberet, flammeô depoſito: Ὀπτήρια quoque, item Ἀνακαλυπτήρια, & Προσφθεγκτήρια, quòd tunc Sponſa primùm à Sponſo videretur, cumque alloqueretur, appellata. Unde ille Antipatri jocus, qui, cùm deformem duxiſſet & ἀνακαλυπτήρια poſceretur, ἐγκαλυπτηρίοις potiùs opus eſſe, reſpondit, Pratejus apud Calv. Scaliger ad lectum perductam Sponſam primùm detectam, à Sponſo, atque ab hoc ejus rei causâ θεώρητρα accepiſſe, docet. Alia ſunt ὀπτήρια, apud Callimachum, dona videl. affinium ſeu parentum, cùm primùm infantes viderent &c. Vide Scaligerum, *Poëtices l.* 3. *c.* 101.

THEORI, dicti olim, qui ab Athenienſibus ad Delphicum Oraculum mitti quotannis ſunt ſoliti, quaſi *Videntes*. Aliàs Δηλιασταὶ, à feſto Delia, quô id fiebat. Hi, cùm eò ibant, dicebantur ἀναβαίνειν· cùm revertebantur, καταβαίνειν. Caput eorum Ἀρχιθέωρος appellatus eſt: navis quâ vehebantur, θεωρὶς, item Δηλιὰς dicta, erat navis illa, in qua virgines Minotauro offerendas, incolumes Theſeus olim reduxerat: præter quam quatuor aliæ naves ſacræ erant, videl. 20. Paralos, Antigonis, Ptolemais & Ammonis. Quæ ad celebrationem feſti & ſacrificia peragenda unà mittebantur, πομπεῖα nuncupata ſunt. Eò igitur cum perventum, poſt ſacra peracta, Virgines peculiari choreæ genere, γέρανον dictô, quô Labyrinthi varios flexus & in ſe redeuntes gyros repræſentabant, circum altare, defungebantur: neque, quamdiu celebritas durabat, reum neci dare mos erat, unde & Socrates eò uſque ſervatus eſt, ἕως ἂν ἡ θεωρὶς ἐκ Δήλου ἐπανέλθῃ, *Xenophon*. Redeuntes tandem domum *Theoros*, cives in occurſum egreſſi, feſtivis acclamationibus paſſiſque portis excipiebant. Unde ille apud Euripidem in *Hippol.* queritur:

> Οὐ γάρ τι μ' ὡς θεωρὸν ἀξιοῖ δόμος,
> Πύλας ἀνοίξας εὐφρόνως προσεννέπειν.

Vide Franc. Roſſæum, *Archæol. Attic. l.* 7. *c.* 2. *de Templo Delphico, de Theoris, & Oraculi ceſſatione.* Erant autem illi coronati, neque niſi re, ad quam miſſi fuerant, peractâ, coronam ponebant, in æde alicujus Dei conſecrandam. Sed & θεωρὶς, navis illorum, coronari conſuevit. Plut. *de Fato*, Ἐτύχε γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν. Eratque hoc *theoriæ* principium, cùm Apollinis Sacerdos τῆς θεωρίδος puppim coronaret. Quem in rem vide pluſcula, ſuprà voce *Paralus*, nec non apud Car. Paſchal. *Coron. l.* 4. *capp.* 18. & 19. & de velo hujus navis aliquid ſuprà, voce *Iſthmia*. Apud recentiores Græcos ſic vocantur, qui ſacra vaſa cuſtodiunt eorumque conditoria, & ad Altare Sacerdoti miniſtrant, Meurſius *Gloſſar.* ex Joannis Epiſcopi Citri *Reſp. ad Cabaſilam*. Voci origo ἀπὸ τῆς τῶν θείων ὤρας, *à ſacrorum cura*, Suicerus *Theſ. Eccl.* in Θεωρός.

THEORIANUS, ab Emanuele Comneno, miſſus A. C. 1170. ad Armenios convertendos, *hiſtoriam Legationis ſuæ* conſcripſit, & *Dialogum Orthodoxi cum Epiſcopo quodam Armenio*: In *Bibliotheca Patrum*. Vide Morer. in *Diction. Hiſtor.*

THEORICA Pecunia, dicebatur Athenis pecunia illa, quæ viritim Athenienſibus civibus diſtribuebatur, ad dies Feſtos, Ludos & Spectacula, τὰ θεωρικά. Fiebat autem hæc diſtributio à certo Magiſtratu, qui circa Dionyſia τὰ κατ' ἄστυ, Elaphebolione menſe, eligebatur: Nam tunc ſolemnia maximè ſpectacula, ut colligitur ex Æſchinis *Orat. ad Cteſiph.* dicebaturque is *Quæſtor* τῶν θεωρικῶν. Suſtinuit id muneris Demoſthenes, Lyſimachidâ Prætore, annô 2. Olymp 110. quem cùm annô ſeq. Archonte Euthycle Cteſiphon coronandum judicâſſet, Æſchines Cteſiphontis nomen apud Archontem detulit, quòd Populi ſcitum feciſſet παράνομον, ut coronaretur Demoſtenes in hoc Magiſtratu priùs, quàm rationes retuliſſet. Memorantur de eo munere Leges duæ Æſchini *loc. cit.* Nempe Νόμος περὶ τῶν ἐπὶ τὸ θεωρικὸν κεχειροτονημένων, *Lex de Quæſtoribus Theorica pecuniæ.* Et Ὁ Ἡγήμονος περὶ τῶν ἐπὶ τὸ θεωρικὸν κεχειροτονημένων, *Lex Hegemonis de Quæſtoribus Theoricæ pecuniæ.* Quarum priore, quæ in gratiam Eubuli lata eſt, hi Quæſtores ſingulis Prytaneis, ſua Populo enumerabant vectigalia, Navalia & Armamentaria curabant; viarum quoque refectores erant & Quæſtorum cæterorum obibant munera: Poſteriore Hegemon fines rexit, motos reſtituit terminos diſtinctionemque dominiorum fecit, ſolâ *Theoricæ* pecuniæ adminiſtratione ſibi ſervatâ. Lege autem ſanxit Eubulus, *Ut capital eſſet ei, qui vellet* τὰ θεωρικὰ *etiam ingruente bellô, etiam in militum ſtipendia, impendi*, vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas l.* 3. *tit.* 2. Quâ abſterritus Demoſthenes, licet maximè vellet, tamen ſuadere contrarium Populo non auſus, quod Apollodorus antea cenſuerat, deſtitit, *Olynthic.* 1. Quô factum, ut plus impenſarum in ludicra hæc ſpectacula, quàm in Patriæ libertatis vindicias, facerent Athenienſes: ſed infelici tandem exitu, ut ex Juſtino dicimus, ubi ita de Epaminondæ obitu, *l.* 6. *ſub fin. Siquidem amiſſo, quem æmulari conſueverant, in ſegnitiem torporemque reſoluti, non ut olim in claſſem exercitumque, ſed in dies feſtos apparatusque ludorum, reditus publicos effundunt: & cum Auctoribus nobiliſſimis Poëtiſque Theatra celebrant frequentius ſcenam, quam caſtra viſentes, Verſificatoreſque Oratoreſque meliores, quam Duces, laudantes. Tunc vectigal publicum, quô ante milites & remiges alebantur, cum urbano Populo dividi cœptum eſt. Quibus rebus effectum, ut, inter otia Græcorum, ſordidum & obſcurum antea Macedonum nomen emergeret* &c. Fuit verò τὸ θεωρικὸν drachma inſtituta Archonte Diophantô, eô fine ut lites & pugnæ de ſedibus in Theatro hactenus fervente tollerentur, & quiſque duobus obolis ſeu drachmâ emtum ſpectandi locum tueretur. Quam pecuniam cùm è populo pauperiores expendere non poſſent, Pericles plebis captans gratiam, Legem tulit ut è Fiſco iis tantundem daretur, quo & illi Ludis pro libitu intereſſe poſſent. Non erogabatur autem, niſi quorum nomina Lexiarchico eſſent inſcripta, ut ex Demoſthene apparet *contra Leochar.* Vide Franc. Roſſæum, *Archæol. Atticæ l.* 2. *c.* 9. *ſub fin.* & Zenobium in Proverb. Δραχμὴ χαλαζῶσα, nec non ſuprà, in voce *Lucar*.

THEORODUNUM, vulgò *Wels*, urbs aliàs Belgarum, nunc Angliæ, in Comitatu Somerſetenſi, à fontibus dicta, qui paſſim in ipſa ſcaturiunt, undè & *Fontanenſis Eccleſia* hæc dicitur. Parva eſt, ſed ſatis culta, 15. mill. paſs. à Bathonia, uti à Briſtolio in Meridiem paulo minus ab æſtuario Sabrinæ in Ortum.

THEORUS, Poëta quidam Comicus, qui ſcripſit κωμῳδίαν. Traducitur adulterii & adulationis & piſcium cupiditatis nomine. Verſatus eſt Corinthi plerumque, ob copiam ſcortorum, quæ ibidem eſt. Ariſtoph. *Equitib.* & Scholia *ibid. p.* 324. & 325. Ejus quoque meminit *Acharnenſ. Act.* 1. *Sc.* 4. & *initiô Veſparum*, *p.* 434. Olim miſſus ad Sitalcem, Thraciæ regem, ab Athenienſibus: præfuit cum Cleone judiciis. Quòd autem eſſet improbus & nequam, ei θεοῖς ἐχθρὸς, odium Dei tribuit, *p.* 358. *E.* Vide & *p.* 519. *B.*

THEORUS, perjurus quidam, eoque crimine, ab Ariſtophane taxatus, *in Nubibus*.

THEOSTERICTUS, Auctor Græcus, ſub Michaële Balbo, & filio hujus Theophilo, ſecul. 9. *Nicetam Confeſſorem*, præceptorem ſuum, *funebri oratione* laudavit.

S. THEOTFRIDI Monaſterium, Galliæ, inter Monaſteria à Ludovico Imperatore aut reparata, aut à fundamentis extructa: aliis communi nomine *Monaſtier*, aliis à Patrono loci, *S. Chaffre*, hoc enim incolis *Theotfridus* eſt, dicitur. Olim *Calmilienſe* aut *Calmeliacenſe* Monaſterium, à loco, in quo ſitum erat, appellatum fuiſſe ajunt, poſitumque eſſe in Vellavis, ad Anſam fluv. qui in Ligerim defluit, & ad radices celſiſſimi montis, non longè à Podio. Quædam tabulæ non *S. Chaffre*, ſed *S. Cleſride* nuncupant, atque à Monaſterio *Monaſtier* diſtinguunt.

THEOTIMUS, in 2. *rerum Italicar.* teſtis adducitur à Plut. *Par. Min.*

THEOTIMUS, Eleus pugil, Pauſan. *l.* 6.

THEOTUADUM Caſtellum, unum è quatuor nobiliſſimis Aquitaniæ Regum Palatiis, ſeu Villis Fiſcalibus ac hibernis, fuit: cujus hodieque reliquiæ ſuper, in confinio Andium & Pictonum: in Andicavenſi diœceſi. Hodie vicus *Doué*, 15. mill. paſſ. à Ligere fluv. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

THEOXENA, mulier, quæ à Philippi Macedonis militibus cincta, cùm eorum manus effugere non poſſet, ſeſe præcipitem dedit in mare. Liv. *l.* 40. *c.* 4.

THEOXENIA, apud Græcos erat ſacrificium, quod omnibus ſimul diis exhibebatur. *Pollux* & *Heſych.*

THEOXENIUS, Apollo dictus eſt à Pellenſibus, à quibus in honorem Apollinis Theoxenii certamina inſtituta fuerant, Græcè Θεοξένια, aliis Ἕρμαια, certamina hæc dicta, & in urbe Pellene celebrari ſolita, lænam pro præmio habuiſſe, adnotat Salmaſ. *ad Solin. p.* 849.

THERA, vulgò *Gozi*, teſte *Nigrô*, inſula maris Ægæi apud Cretam, quæ, ut primùm enata eſt, *Calliſte* appellata fuit, teſte Pliniô, *l.* 4. *c.* 12. juxta Diam, à qua Theraſia poſteà avulſa eſt, proxima Anaphe, ab Heracleo oppid. Cretæ 85. mill. paſſ. in Boream, ab Io. 25. Callimachus apud Strab. *l. ult.*

> Καλλίστη τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὔνομα Θήρη,
> Μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρης.

Pauſanias *in Laconicis*: Τὴν δὲ νῆσον ὁ Θήρας ἔστειλεν ἐς τὴν νῆσον τὴν τότε ὀνομαζομένην Καλλίστην, *Coloniam Theras (Thebanus, Auteſionis filius, ex Lacedæmoniis & Minyis, quos Pelaſgus è Lemno ejecit) deduxit in inſulam, quæ antea Calliſte vocabatur.* Factum id ætate unâ ante Ionicam. Joh. Marshamus *Canone Chron. ad Sec. XIII.* &c. Ab eo igitur hæc inſula ſic dicta. Ex *Theræ* autem poſteris fuit Battus, qui Cyrenas in Africa condidit. Ἱερὰν νᾶσον vocat Pindarus *in Pythiis*, *Ode* 4. Vide ſis *illic* Benedictum. Apollonius, *l.* 4.

> Ὣς ἔφατ', οὐδ' ἀλίωσεν ὑπόκρισιν Αἰσονίδαο
> Εὔφημος. Βῶλον δὲ θεοπροπίῃσιν ἰανθείς,
> Ἧκεν ὑποβρυχίην· τῆς δ' ἔβλαστε νῆσος ἀερθεῖσα
> Καλλίστη, παίδων ἱερὴ τροφὸς Εὐφήμοιο,
> Οἳ πρὶν μέν ποτε δὴ Σιντηίδα Λῆμνον ἔναιον.
> Λήμνου δ' ἐξελαθέντες ὑπ' ἀνδράσι Τυρσηνοῖσι
> Σπάρτην εἰσαφίκανον ἐφέστιοι, ἐκ δὲ λιπόντας
> Σπάρτην Αὐτεσίωνος ἐὺς πάις ἤγαγε Θήρας
> Καλλίστην ἐπὶ νῆσον, ἀμείψατο δ' οὔνομα Θήρας
> Ἐξ ἕθεν. —— ——

In hac inſula 7 aut 8 annorum pueros defunctos non lugebant. Eſt & inſula maris Ægæi, apud Eubœam & apud Melon, unde *Antimilo* vulgo vocatur, teſte *Bordono*, Callimachi patria, *Ferrar.* Item Rhodi civitas humilis, & alia Sogdianæ, alia Cariæ, *Stephan.* Vide omninò Palmerium, *ad Strab. l.* 1. *p.* 57. *Nic. Lloydius.*

THERAMBES, urbs circa Pallenem. *Herodot.*

THERAMENES, Agnonis filius, ex Stirea municipio Atticæ, Pandionis tribus, Iſocratis præceptor, Dux & actor ſcenicus. Huic plura alia attribuuntur; ſed duo maxima & inprimis miſeranda: Prætorum in Arginuſâ adductio, & triginta tyrannorum, everſô populari ſtatu, introductio. Qui quidem dignum vitâ ac moribus exitum ſortitus eſt: nam ab ipſis illis triginta collegis ſuis ſublatus eſt condemnatore Critiâ: de quo Cicer. *l.* 1. *Tuſc. c.* 40. *Quam me delectat Theramenes, quàm elato animo eſt. Etſi enim flemus quum legimus, tamen non miſerabiliter vir clarus emoritur: qui cum conjectus in carcerem* 30. *juſſu Tyrannorum venenum ut ſitiens obbibiſſet, reliquum ſic è poculo ejecit, ut id reſonaret. Quo ſonitu reddito ridens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ; qui in eum fuit teterrimus. Græci enim in conviviis ſolent nominare, cui poculum tradituri ſunt.* Hæc Cicero. Quidam affirmant, à ſociis Deorum abſtractum ac trucidatum fuiſſe. Hic, ob mores varios & verſipelles, *Cothurnus* appellatus eſt, quòd utrique parti in Rep. ſe æqualiter applicavit, utilitatem honeſtati ac fidei præferens, nam cothurnus calceamentum viris pariter atque fœminis aptari poteſt. Videtur idem illa tria locô mulctæ decreviſſe vel vinciri in ligno, vel bibere cicutam vel pelli in exilium. Quidam exiſtimant, ex Ceo inſul. oriundum eſſe & ob id haud legitimus civis dicitur. Alii notant *Theramenem* fuiſſe hominem aſtutum & temporibus ſervientem: conflatô inter Chios & Cios bellô utriſque ſe dabat, quando erat cum Chiis, ſe Chium; quando verò cum Ciis Cium ſe dictitabat: cùm revera eſſet *Chius*.

THERAMNÆ, oppid. Sabinorum, ex quo Actius Clauſus, qui poſt Claudius dictus eſt, originem habuit.

THERAPEUTÆ, nomen Sectæ, apud Judæos, quos etiam Θεραπευτὰς vocat Philo, & ab Eſſenis, qui vitam activam exercebant, diſtinguit *de Vita Contempl.* Unde Photius, Ἀναγνώσθη τὸ περὶ τοῦ Ἰουδαίων φιλοσοφεῖν τὸν πρακτικὸν καὶ θεωρητικὸν φιλοσοφίας βίον· ὧν οἱ μὲν Ἐσσαῖοι, οἱ δὲ Θεραπευταὶ ἐκαλοῦντο. *Lectæ ſunt philoſophantium apud Judæos vivendi rationes; & Contemplativa & Activa: quorum hi Eſſeni, illi* Therapeutæ *appellantur*, Scaliger, *de Emend. l.* 6. eumque ſecutus Patavius, *Miſc. Exerc. ad Julian.* utroſque Eſſenos eſſe ſcripſerunt, Euſeb. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ l.* 2. *c.* 17. Chriſtianos. Vide ubi de *Eſſenis*.

THERAPHIM, 1. Sam. c. 19. v. 13. ubi Mical virô per feneſtram fune demiſſô, poſuiſſe in lecto pro Davide הַתְּרָפִים *theraphim* legitur, non ſunt idola, ut in Scriptura paſſim; quippe veri Dei cultui addictior fuit David, quàm ut in ædibus ſuis ulla ſervaret idololatriæ monumenta. Nec imagines cœleſtis influentiæ capaces, ut ait *Aben Ezra*, namque & hoc, ſi minùs idololatricum, ſaltem eſt ſuperſtitioſum & Davidis ævô multò recentius. Sed grandes pupæ, cujuſmodi unam aliquam fecit Mical, tumultuariô opere, quæ ad hominis formam utcunque accederet. Quales erant, quæ tauris objiciebantur in Circo, aut Argei, ſeu ſcirpeæ effigies è ponte Sublicio Romæ in Tiberim jaci ſolitæ, aut μορμολύκεια in hortis aut in agris ad terrendas aves, poni ſolita. Proin *Aquila* hic vocem reddit μορφώματα, Hieronymus *ſtatuam*, Septuaginta κενοτάφια, fortè quòd in cenotaphiis iſtiuſmodi imagines, quæ abſentem aliquô modô referrent, ſolerent poni &c. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 21. *c.* 51. Plura vide ſuprà in voce *Teraphim*.

THERAPNÆ, quæ THERAMNE Steph. *Terapnæ* Papinio, oppid. Laconicæ apud Eurotam fluv. proximum quoque Spartæ urbi, ubi Diana primùm coli cœpit, teſte Solinô, c 13. & Leda Caſtorem, Pollucem & Helenam peperiſſe traditur. Stat. *Theb. l.* 3. *v.* 422.

Tænariumque cacumen, Apollineaſque Terapnas.

Idem, *l.* 4. *Syl.* 8. *v.* 53.

——— *Umbroſæque magis coluêre Terapnæ.*

Terapne dicitur Silio, *l.* 6. *v.* 303. ubi

——— *Animoſa Terapne.*

Hinc adjectivum *Terapnæus*, vel *Therapnæus*. Statius, *l.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 111.

Blanda Therapnæi placeant vineta Galeſi.

Item urbs Cretæ una ex præcipuis, teſte Solinô. *Nic. Lloyd.*

THERARCHUS, Græcè Θήραρχος, dicebatur olim, qui duobus elephantis in bello præerat, unde Θηραρχία ejus ſyſtema. Sic Ζώαρχος, qui uni; Ἐπιθηραρχης, qui quatuor; Ἰλάρχης, qui octo; Ἐλεφαντάρχης, qui ſedecim; & Κερατάρχης, qui triginta duobus, erat præfectus. Vide Ælian. *Tactic. c.* 22.

THERAS, Thebanus, fil. Auteſionis, coloniam deduxit in inſulam, quæ ab illo *Thera* accepit nomen. Vide ſuprà. Pauſan. *l.* 7. Hæc altera Græcorum fuit colonia, primam enim Iolaus in Sardiniam deduxerat, uti vidimus. Plura apud Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec.* XIII. ubi de vetuſtioribus *Græcorum Coloniis*.

THERASIA, Inſula maris Ægæi, in duas à terræ motu diviſa, inter Delum ad Boream & Cretam ad Auſtrum, 160. mill. paſſ. *Santorino* Sophiano. Vide *Thera*. Baudrando, una Sporadum, *Santerini* dicta, circuitus 30. mill. paſſ. cum aliquot caſtris & vicis, à paucis habitata. Sub Turcis, 120. mill. paſſ. à Delo inſula in Merid. 36. ab ora proxima Cretæ inſulæ in Boream, ferè 40. à Melo in Ortum. Gallis *S. Erin*, ſeu inſula St. Helenæ, ut ajunt nautæ. Ejus caſtrum præcipuum *Scaro*. Ad Occidentem adjacet ei altera inſula minor, *Tireſia* etiam vocata, quæ A. C. 1507. terræ motu ab altera diviſa fuit.

THERATÆ, Græcè Θηραταί, gens Troglodytarum, apud Plin. *l.* 6. *c.* 29. *Gentes Troglodytarum idem Juba tradit* Theratas, *à venatu dictos, miræ velocitatis.* Iidem cum Κυνηγέταις *Agatharchidis*, *Straboni* & *Diodori*: *feras* omne genus *venabantur*, unde nomen, & earum carne victitabant. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1267.

THEREBINTHUS, mediô milliari ab Jeruſalem, ſub qua quieſcere ſolebat beata Virgo, ut author eſt Saſign. *tom.* 10. *c.* 2. nominatur & in regnorum libris Therebinthus juxta Bethel, 1. Reg. *c.* 13. *v.* 14. ubi requieſcebat vir Dei, qui maledixerat Jeroboam, ſacrificanti Idolis.

THERGUBIS, Meſopotamiæ urbs, *Ptolem.*

THERIACA, ex Græco θηριακή, antidotum contra venena, quòd ex viperæ carne fieret, quæ per excellentiam θηρίον dicta, nomen accepit, Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 62. Cur verò non caro ceraſtæ, quod ſerpentis genus viperæ admodum ſimile, aſpidis alluſve ſerpentis, eam ingrediatur, Galenum vide diſquirentem *l. de Theriaca, c.* 8. qui Andromachi eam, Neronis Archiatri, inventum alibi facit. Scripſit autem hic *Theriacam* carmine elegantiſſimô. Nempe Andromachus hic, antidoto Mithridaticæ admiſcuit non exiguam partem carnium viperæ: quô factum, ut hæc antidotus Andromachi propè antiquaverit Mithridaticum, *Theriaca Andromachi*, & aliquando *Theriaca* abſolutè, nomine inſignis. Sed & jam ante Mithridatem Nicander Colophonius *Theriaca* & *Alexipharmaca* ſcripſit. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophis, c.* 11. *num.* 36. 37. & *c.* 12. *num.* 8. de *Theriaca* Antiochi M. inciſâ lapidi verſibus itidem, in limine ædis Æſculapii, Plin. *l.* 20. *c.* 24. de voce verò θήρ, vel θηρίον, aliquid etiam ſuprà, in *Belua*, item *Fera*, & *Therarchus*. Aliàs θηρίον, in genere animantia notat, volucres quoque, in vivariis ali aſſervarique ſolitas, unde celebre Θηριοτροφεῖον Hortenſii, de quo alibi.

THERICLES, figulus Corinthius, à cujus nomine fictilia quædam vaſa *Thericlea* dicta ſunt, Plin. *l.* 18. *c.* 40. Ad poculorum horum imitationem, è terebintho poſtmodum calices facti ſunt, adeo ſimiles, ut à fictilibus vix dignoſcerentur, atque hi tornatiles fuêre; Vide Theophr. ubi *de ebeno*. Inde & ex argento cælatiles fieri cœperunt, vide Cicer. 6. *Verr.* quibus utriſque manſit propterea *Thericleorum* nomen. Fuêre autem *Thericlea* pocula, è terra nigra & ſummi nitoris, primuſque is calices eâ formâ inſtituit; quam deſcribit hiſce *Athenæus*, Θηρίκλειος ἡ κύλιξ αὕτη ὀνομάζεται περὶ τὰς λαγόνας, ἱκανῶς βαθυνομένη, ὦτα δ' ἔχει βραχέα, ὡς ἂν κύλιξ οὖσα. Vide de illis plura apud Salmaſ. ubi Plinium, *Thericlem ex terebintho calices facere torno ſolitum*, ſcribentem refellit, *Exercit. Plin. ad Solin. p.* 1043. & 1044.

THERIMACHUS, Spartiata, in prælio ad Methymnam, à Thraſybulo, duce Athenienſium, occiſus, Olymp. 97. Anno 1.

THERIONARCE, Doridis inſula parva, circa Gnidum, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

THERIPPIDAS, Lacedæmonius, Neogenem tyrannum arce Aſtiacorum & dominatu Oreiorum, ſcitô Ephorûm ejecit ſociiſque libertatem reddidit. Diodor. *l.* 15. *fol.* 472. *F.* Olymp. centeſimæ, annô 4. Vide *Eripidas*.

THERISTRUM, Græcè Θέριστρον, memoratur Cœlio, *l.* 13. *Antiqq. Lection. c.* 6. ex Hieron. *Nam & Hieronymus de puella Chriſto deſtinata; Nunquam exeat (inquit) foràs, ne inveniant eam, qui civitatem circumeunt, ne percutiant & vulnerent, auferantque pudicitiæ* Theriſtrum *& nudam in ſanguine derelinquant.* Ubi conſtat appellari *Theriſtrum*, id genus veſtis, quod ſuper nudo corpore geſtatur; & vulgò *Subuculam* dicimus, Itali *Camiſcia*: quæ linea eſt: Dicitur autem *pudicitiæ veſtis*, quia ea pudoris eſt proprium velamentum; Nam pudica mulier neque ſe marito viſendam præbet illô prorſus exutam: at eô ſolô contectas cuivis meretrices conſpiciendas ſe offerunt. Quapropter ille non ineptè, mulieres fatuas ait una cum ſubucula ſimul pudorem exuere. Pergit autem Rhodiginus: *Ut verò Hieronymi verbum intelligas, multis incognitum, dicitur æſtiva veſtis Theriſtrum. Eidem alibi pallium dicitur, genus etiam nunc Arabici veſtimenti, quô mulieres provinciæ illius velantur*: Et inferiùs addit, *l.* 16 *c.* 10, *Poſtremò æſtivam veſtem* Theriſtron *dicimus, &* Therillrion, *ſicut hyemalem, Chimaſtrum: Homerus Alexamenon appellavit. Coccò tingi ſolita Theriſtra ſcribunt Eruditi, tenuiſſima adeò, ut diaphana forent planè. Meminit c.* 3. *Eſajas, v.* 22. *Auferet Dominus diſcriminalia, periſcelidas, murenulas & olfactoriola, metatoria, vittas & theriſtria.* Sic ergo *Theriſtrum* veſtis erat linea, tenuiſſima, præ raritate tranſparens, tincta coccô, quam pudicæ mulieres aliis veſtibus ſuperinduebant; at meretrices ſuper nudo geſtabant, quò eo faciliùs ad libidinem prætereuntes allicerent; ſiguræ, quâ nunc *Cingaræ* dictæ, pallii nomine, uſurpant. Unde, ut meretricem ſe ſocero ſuo mentiretur Thamar, *Deponens veſtes viduitatis ſuæ, operuit ſe velo* (Theriſtrô) *& obtexit ſe, conſeditque in bivio*, Gen. *c.* 38. *v.* 14. In quæ verba Lyranus, *Aſſumpſit*, inquit, *Theriſtrum: veſtis eſt linea, quâ mulieres utebantur æſtate, & dicitur Græc.* θέριστρον, *veſtimentum meſſoris æſtivum.* Sic Geſnerus *Onomaſt. Theriſtrum, velamen, vel veſtis tenuis, quâ utebantur mulieres Palæſtinæ.* Conſtantinus & Portus *in ſuo Lexicogr.* pariter, *Theriſtron poſſumus appellare*, ait, *palliola, quibus obvoluta erat Rebecca, & hodiè quoque Arabiæ & Meſopotamiæ operiuntur fœminæ: ab eo quòd* θέρει, *id eſt, æſtate & caumate corpora protegant fœminarum, ex Hieron. in Eſaj.* Sed iſtiuſmodi *Theriſtra*, ſicut in calidiſſimis illis regionibus, ob ſubtilitatem, ſatis erant, ad corpora mulierum defendenda, ne nigreſcerent ardore æſtivi Solis, maximè ſuperpoſita tunicis interioribus: ita ſine aliis veſtibus, immediatè nudo corpori circumvoluta tranſparens oſtendebant corpus, uti dictum. Cæterùm, apud antiquos, linteum iſtiuſmodi ſubtile, quô mulierum nihil ferè velabantur corpora, meretricium fuiſſe veſtitum, Petronius Arbiter docet *Satyr. c.* 37. ubi *nebulam lineam* talem veſtem vocat: quemadmodum *ventum*, Tibullus, *l.* 3. *eleg.* 2. *v.* 21. imò *ventum textilem*, iterum *Petronius*. Vide Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 69. Alii Thamarem ſumptô *Theriſtrô*, virginalem habitum ementitam fuiſſe contendentes, nuptialem fuiſſe amictum

θέριστρον; Hebræaſque mulieres peplum tale, à capite ad talos ferè demiſſum, geſtare conſueviſſe, quò virgines & faciem & corpus totum operirentur; uxoratæ corpus quidem, non verò faciem: fornicariæ autem, habitu Virginum ementitò, totum corpus involverint, ajunt. Unde quod Cantic. *c.* 1. *v.* 7. ait Sponſa: *Ne fortè vagari incipiam*, juxta textum primævum habet, *Cur ero quaſi de uper amicta?* id eſt *velut meretrix huc illuc oberrans*, quæ eſt ſuperamicta & contecta per totum, præferens externâ ſpecie virginem, ut eo faciliùs procos ſeducat. Sic ergo meretrices Poppææ fuerint imitatæ aſtum, quæ nunquam totam faciem Neroni oſtendit, ut formæ latentis deſideriô acrius ureretur. Ezechielis, *c.* 16. *v.* 13. Interpretes LXX. *Theriſtrum* dixêre *τρίχαπτον*, de qua voce pulchrè *ibi* Hieronymus, qui vertere maluit, *Indui te ſubtilibus*: valde enim hoc peplum, utpote ex lino, vel ſerico, tenue ac ſubtile fuiſſe, dictum. Idem, *ad Lætam, pudicitiæ* vocat *ſignum*: & *in Epiſt. de ſuſpecto contubern.* humeros texiſſe docet. Hinc Solerius, *Theriſtrum* pallium dicit fuiſſe fœmineum, prælongum & laxum, ſic ut etiam caput involveret; quod probat, inter alia, & ex Gen. *c.* 24. *v.* 65. ubi Rebecca, adventantem Sponſum audiens Iſaacum, citò peplum ſuum arripuit, eôque vultum texit. Vide Tertullian. *de vel. Virg.* c. 11. &c. Quod verò de nuru Judæ *Thamar* dictum, negat Bochartus, more meretricis faciem *theriſtrô* obtexiſſe, ſed ne agnoſceretur, cùm meretricum non ſit proprium velari, ſed revelari potiùs, ex Eſai. *c.* 47. *v.* 3. Ezech. *c.* 16. *v.* 36 37 & Nahumi *c.* 3 *v.* 4. Vide eum *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 46. ubi quoque ad Cantici locum citatum egregia quædam addit. Sed & virile *Theriſtrum* fuiſſe, docet Luitprandus, Epiſcopus Cremonenſis, qui ſuam ad Nicephorum Phocam legationem deſcribens, Imperatorem Græcorum, *Theriſtratum* fuiſſe, refert. Idem *Hiſtor. l.* 3. *c.* 5. eum penè laceratum fuiſſe, per canes ab Hugone Rege miſſos, narrat, eò quòd Græcorum more *Theriſtrô* opertus, velut monſtrum canibus apparuiſſet: & *in Legat.* à Curopalate, ſe monitum eſſe, *fas non eſſe quempiam, ubi Imperator eſſet, pileatum, ſed Theriſtratum, incedere*, ait. Verùm aliud hoc planè à fœmineo fuit, maphortti ſimile fortè, quod breve capitis operculum, non niſi ad humeros demittebatur. Unde & Tertullian. *de Pallio, c.* 14. Herculem in *Theriſtro* fuiſſe reſciens, hujuſmodi maphortem ſignâſſe videtur. Cum *Theriſtro* & Flammeo Nuptiali, Calyptram confundit Delrio *ad Gen. c.* 24. *v.* 65. ſed hæc propriè Reginarum tegmen erat; ut vidimus *ſuò locô*. Vide Anſelm. Solerium, *de Pileo, ſectione* 6.

THERMA, parva regio Siciliæ, *Steph.*

THERMA, Bithyniæ urbs, *Steph.* & Cappadociæ oppid. *Antonin.* Africæ quoque Propriæ, *Strabo*. Eſt & locus Pruſiæ, *Steph.* & Galatiæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Peſſinuntio, inde 16. milliar. in Ortum Ancyram verſus 83. *Herma* in tabulis recentiorib.

THERMÆ, caſtrum agri Narbonenſis, 5. leucis à Carcaſſona, in altiſſimi montis ſupercilio, quod unâ ſolùm parte adiri poterat. Ejus domini Raimundi Militis, ſub dominio Vicecomitis Biterrenſis, meminit Petrus *de bello Albig. c.* 41 Etiam caſtrum, *de Terminis* dictum eſt, hodie *Termes*, cujus ager *Termenez*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Item civitas Thraciæ; unde *ſinus Thermaicus*, Ital. *Golfo di Salonichi*. Sinus maris Ægæi, in Macedoniam extenſus, in cujus intimo receſſu ad Boream Theſſalonica eſt, ubi anteà Therma, unde ei nomen, vide infrà in voce *Thermæus ſinus*. Urbs quoque Angliæ, vulgò *Bathe*. Vide *Mons Badonicus*, & *Bathonia* urbs. *Thermæ* quoque in Gallia ſunt, vulgò *Chaudes Aigues*, oppid. Velaunorum, inter Fanum S. Flori & Mimatum. Baudrando oppid. Alverniæ ſuperioris in limite Ruthenorum & Mimatum, longè à Velaunis in Occaſum, 3. leuc. à Floriopoli in Meridiem, *Thermæ* item geminæ, Germaniæ urbes, ſuperior & inferior, utraque *Baden* vulgò. Una in Helvetiis ad Limagum fluv. inter Tigurum 2. & Baſileam 6. leucis, ubi comitia generalia Helvetiorum fiunt. Vide *Badena*. Altera urbs Marchiæ Badenſis caput in Briſgoia & ſylva nigra, inter Friburgum ad Auſtrum 8. & Spiram in Boream ferè totidem leuc. ab Argentorato 5. Vide *Bada*. Sunt & *Thermæ* Auſtriacæ, *Baden*, oppid. cum Balneis inter Viennam & urbem novam 4. leuc.

THERMÆ, ſpecies aquarum medicatarum, quarum ſeriem & virtutem recenſent Kircherus, *Mund. Subterran. l.* 5. *ſect.* 3. Bauhinus, Fallopius, Rulandus, &c. Et primus quidem obſervat, earum octo dari in Portugallia, 40. in Hiſpania: 45. in Gallia: 120. in Germania: 86. in Italia: 9. in Hungaria, locisque vicinis: 16. in Illyrico: in Græcia & vicinis Inſulis 22. Polonicas certô numerô non prodit. Beermannus è thermis Angliæ nobiliores Bathonienſis tribus, & Buxtonenſes, novem fontibus ebullientes, addit. Thermarum Japanenſium lacûs *Singacko*, aqua adeò acris eſt, ut ad oſſa uſque carnem corrodat; quô ſuppliciô haud pridem Chriſtianorum Nangelaccenſium conſtantia, poſt multa alia fruſtra tentata, expugnata eſt: Eorum enim nemo præ doloris magnitudine perſtitit, præter adoleſcentulum ſeptendecim annorum, qui multoties aquâ illâ ſtillatim nudo ſuo corpori affuſâ cruciatus, mox refocillatus, dein iterum cruciatus, animam maluit Servatori hôc lotam liquore reddere, quàm fidem abnegare. Varen. *de religion. Japan. c.* 11. Parum abſimiles *Thermis*, ignei ſunt fontes, quorum magnus numerus in regni Chinæ provinc. *Xanſi*, quibus & incolæ ad coctionem ſuam utuntur, Neuhof. *Itiner. Chinenſ. p.* 12. *&c.* Unde *Thermus* calor, Pontanus his verbis ſcribit:

Bajano ſed ne fumare in littore Thermas,
Mirère, aut liquidis fluitare incendia venis,
Vulcani fora ſulphureis incenſa caminis
Ipſa monent, latè multum tellure ſub ima
Debacchari ignem campoſque exurere apertos.
Inde fluit calidum referens ex igne vaporem
Unda fugax, tectis fervent & balnea flammis.

De quibuſdam *Thermis* in ſpecie, vide porrò *infrà*. Dictæ etiam ſunt *Thermæ* loca balneis deſtinata, in quibus plus luxus & inſaniæ quàm in ullis aliis operibus, apud Veteres Romanos deprehenditur, notatque *Ammianus*, Thermas Imperatorum provinciarum in modum extructas fuiſſe. Erant aut æſtivæ aut hyemales, quales uno eodemque in loco extruere inſtituerat Gordianus: ſed morte præventus non abſolvit. Hyemales trans Tiberim Aurelianus fecit. Serviebant autem illæ primùm Imperatoribus privatim, poſteà & populo vulgata ſunt: patebantque aliquando interdiu, corruptioribus temporibus etiam noctu. Conſuetô more mixtæ & communes minimè fuerunt, quod tamen malorum Principum culpâ aliquoties factum eſt. His, ut Aquæductibus, caſtella adjuncta erant, in quibus aqua conſervabatur & ſubjuncti canales, per quos caduca & inutilis effluebat. Parietes autem caſtellorum maltha erant tam tenaci ac durâ materiâ, ut vix ferrô frangerentur. Sola *Thermarum* Balnearumque interdum vitrô ſternebantur, ut Agrippinarum: frequentius lapide, aut cruſtis marmoreis latis, teſſellis quadratis varii coloris; nigri, ut Balneæ Palatinæ: nigri albique, ut *Thermæ* Commodi & Antonini, vide Nicol. Sipontinum, Lipſium, Roſinum, *l.* 1. *Antiqq. Roman. c.* 14. Alios: inprimis Andream Baccium Elxidianum, *l.* 7. *de Thermis*. Hodie in urbe majora omnia ædificia ab imperitis *Thermæ* vocantur, inquit Dempſterus, propter Diocletianeas & Antonianas, quod ſuô quoque factum tempore non diſſimulavit *Blondus*. Species quædam *Thermarum* Romanar. Vide infrà. Adde de voce, Subintellig. *aquæ*, ſicut Græci cùm *θερμὰ* dicunt, ſubintelligunt, *ὕδατα*, Salmaſ. *ad Solin.* ubi de *Thermis Himeræis*, Siciliæ urbe, Romanorum Colonia, multa, *p.* 114. Cæterùm *Thermæ* nunquam Romæ ante nonam olim patebant: Hadriani tempore octava iis aperiendis conſtituta eſt. Tacitus verò Imperator ante lucernam claudi juſſit, ne quid per noctem ſeditionis oriretur; Quam in rem vide Salmaſ. *ad Hiſtoriam Aug.* ubi & *de Thermis Alexandrinis*, *Antoninianis*, *Commodianis*, *Diocletianis*, *Gordianis*, *Hyemalibus*, *Neronianis*, *Severianis*, *Titianis*, *Varianis* paſſim: adde quæ ſuprà diximus *de Balneis* ſeu *Balneis*, *Gymnaſiis* & *Lavandi ritu*.

THERMÆ Alvanienſes, ſeu Alvonovanæ, à vico Alvanio vel Alvinovo *Alfenau*, in tertio Rhætorum fœdere, dictæ: Sulphureæ, mulieribus & febre diuturnâ laborantibus maximè conducibiles, Sprecherus, *Pall. Rhæt. l.* 9.

THERMÆ Brigenſes, vel Brygenſes, in Valleſia, à Briego vico dictæ: aquam habent limpidam, calidam & ſulphur valde olentem. Vide Munſter. Collin. & Simler. *de Vall.*

THERMÆ Fabariæ, vide *Fabariæ Thermæ*.

THERMÆ Helveticæ, ſeu *Caſtellum Thermarum* apud Tacitum, *Hiſtoriar. l.* 1. *c.* 67. ubi de Cæcina, *locus amœnè ſalubrium aquarum uſu frequens*; urbs Helvetiorum inter Tigurum 2 & Baſileam 6 leuc. ubi Comitia Helvetiorum generalia haberi ſolent, German *Ober-Baden*, ad diſcrimen *Thermarum* in Marchia Badenſi. Vide Cl. Ottonem JCtum *Notis ad Rhenanum, p.* 430, & ſuprà vocibus, *Bada*, *Badena* &c.

THERMÆ Leucenſes, in Valleſiæ conventu Leuciano, à præcipuo hujus pago Leuca, *Leuck* nomen habent. Sunt in loco aditu difficili, rupibus arduis & horrendis circumdato, ſcaturiuntque è 5. fontibus calidis nullius odoris, per cupri & auri, cum aliqua calcis portione, mineras defluentibus. Vide Munſterum, *l* 3. & Collinum.

THERMÆ S. Martini, in valle Telina, ſaluberrimæ, podagricis, iſchiadicis, ſterilibus fœminis aliiſque frigidis morbis utiles. Vide Gaſp. Sermundum & Gulerum.

THERMÆ Himerenſes, colonia & urbs Siciliæ in ora occidua, ad oſtia Himeræ fluv. inter Panormum ad Auſtrum & Cephalœdium ad Boream. Vide Cluver. *Sicil. Ant. p.* 280.

THERMÆ Selinuntiæ, colonia & urbs Siciliæ in ora meridionali, inter Agrigentum ad Ortum 40. & Lilybæum ad Occaſum 18. mill. paſſ. *Xacca*, vel *Sacca* hodie *Fazello*. Vide Cluv. *Ant. Sicil. p.* 222.

THERMÆ Stygianæ, Tuſciæ urbs *Antonin. Bagni Sabatini Leandro. Baudrando Stigiane*, ſeu *Stillane*, vulgò *Bagni di Stigliano*, prope Stilianum caſtrum Ducatus Braciani, in provinc. Patrimonii, in ditione Pontificis, 8. milliar. à Braciano & à lacu Sabbatino in Occidentem, 9. à Cære in Circium.

Thermæ urbis Romæ ex Publio Victore & Sexto Rufo:

Agrippinæ, apud Pantheon, inter illud & ædem Minervæ, ubi adhuc multa exſtant veſtigia.

Alexandrinæ, ab Alexandro Severo, cujus veſtigia apud ædem S. Euſtachii retro cernuntur.

Antonianæ, apud ædem SS. Sixti & Balbinæ, verſùs ædem S. Gregorii, adhuc exſtantes, ſed ſemidirutæ. Antonianæ verò à Caracalla cœptæ, & à Severo perfectæ, in monte Aventino, ubi multa veſtigia & rudera marmorea adhuc viſuntur.

Conſtantinianæ, in dorſo montis Quirinalis, ubi equorum ſtatuæ, quorum adhuc aliquot exſtant veſtigia: vel inter Thermas Diocletianas & ædem S. Suſannæ, ubi & Senatulus mulierum Romanarum.

Diocletiani, apud ædem S. Suſannæ, ubi nunc granarium Pontificium.

Domitiani, quæ & Trajani, in campo Martio, ubi ædes S. Sylveſtri, & ubi veſtigia perdurant.

Gordiani, apud ædem S. Euſebii, ubi columnæ 200. marmoreæ & pulchræ fuerunt.

Neronianæ & Alexandrinæ, apud ædem S. Euſtachii, ibi enim veſtigia apparent retro: ſeu Neronianæ poſt Thermas Agrippæ. Locus dicitur *Palazzo di Madama*.

Novatianæ, ubi nunc ædes S. Pudentianæ.

Olympiadis ubi nunc ædes S. Laurentii in Paniſperna.

Philip:

Philippi, in monte è regione ædis S. Matthæi in Merulana, ubi veſtigia cernuntur cum inſcriptione lapidea veteri.
Tatianæ, ſeu Titianæ, ubi ædes S. Petri in Vinculis, non procul ruinæ apparent.
Trajani, apud ædem S. Martini in montibus Eſquilinis.

Præter memoratas fuerunt & ſequentes:

Aurelianæ, ab Aureliano Imperatore trans Tyberim, ubi veſtigia adhuc ſunt.
Agrippæ, in *6.* regione.
Commodianæ, in 1. regione.
Decianæ, in monte Aventino, ubi templum Herculis, & nunc ædes S. Priſcæ virginis.
Privatæ, in Tranſtyberina.
Publicæ, ibidem.
Septimianæ, in Tranſtyberina, inter ædes S. Cecilix & S. Chryſogoni, ubi templum Jani & arcus Septimianus.
Severianæ, quæ & Severiæ, ibidem, in monte Aventino, inter portam Capenam & Hôſtienſem, à Severo Imperatore.
Titi Cæſaris Auguſti, locus hodie *le ſette Sale* appellatur, & apud Sanctum Petrum in Vinculis. De quibus Martialis, *in epigrammate de Spectaculis* 2. *v.* 7.

Hic, ubi miramur velocia munera Thermas,
Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.

Varianæ, in Aventino.
Harum verò nonnullarum vix locus indicatur, cùm ſint penitùs exciſæ.

THERMÆ Zeuxippi, vide *Zeuxippi porticus.*

THERMÆUS, ſeu, & meliùs, *Thermaicus*, vulgò *le Golfe de Theſſalonique* Gallis, ſinus eſt maris Ægæi in Macedoniam extenſus, in cujus intimo receſſu ad Boream Theſſalonica urbs ſita eſt, ubi antea Therma oppid. Extenditur autem à meridie in ſeptentrionem per 100. mill. paſſ. & in eum ſe exonerant Axius, Peneus, Chabrius, Aliacmon, & aliquot alii fluvii. *Thucyd. Strab. Tacit. l.* 5. *Annal.* c. 10.

THERMAYSTRIS, Græcè Θερμαυστρὶς, inter ſaltantium olim ſchemata, quaſi quis vellet vociferari ore apertô, elatis ſuperciliis, cervicibus inflatis. Item alia Tragicæ ſaltationis ſpecies, quam magnum ac laborioſum motum in manibus præ ſe tuliſſe ſcribunt: inter furioſas recenſita unà cum cernophoro & monga, de quibus J. C. Scaliger, *Poëtices l.* 1. *c.* 18.

THERMIA, nomen Inſul. à *thermis* ſuis ſic dictæ, de qua vide ſuprà in voce *Delos*.

THERMIDA, Carpetanorum urbs, *Ptol. Rajas Pineto.* Nunc pagus Madrito finitimus.

THERMIDAVA, Dalmatiæ oppid. *Ptol. Dagno Moletio*, in mediterran. inter Scodram & Siparuntum, à Scodra 20. mill. paſſ. in Ortum Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Antibarenſi.

THERMODON, vulgo PORMON, teſte *Nigrô*, fluv. Cappadociæ in mare Euxinum, inter Themiſcyram ad Occaſum & Polemonium ad Ortum prolabens. Eſt etiam fluv. Scythiæ Europææ apud Plut. & Thraciæ apud *Suidam* & *Statium*. Thermodonta vero Amazones incoluêre. Unde *Dionyſius* de Amazonibus:

Πλαγχθεῖσαι πάτρηθεν ἀποπρόθι Θερμώδοντος.

Virgil. *l.* 11. *Æn. v.* 659.

Quales Threiciæ cùm flumina Thermodontis
Pulſant, & pictis bellantur Amazones armis.

Propert. *l.* 3. *El.* 13. *v.* 13.

Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodontæis turba lavatur aquis.

Idem, *l.* 4. *El.* 4. *v.* 71.

Illa ruit celerem qualis prope Thermodonta
Strymonis abſciſſo fertur aperta ſinu.

Claudian. *l.* 2. *Rapt. Proſerp. v.* 61.

Qualis Amazonidum peltis exultat ademptis
Nuda cohors: quoties Arcton populata virago
Hippolyte niveas ducit poſt prælia turmas,
Seu flavos ſtravêre Getas, ſeu fortè rigentem
Thermodontiacâ Tanaim fregêre ſecuri.

Nonnus, *l.* 10.

Οἷον ἀπὸ Θερμώδοντος Ἀμάζονες.

Hinc ab Ovidio *Amazonius Thermodon.* Idem *Pont. l.* 4. *Ep.* 10. *v.* 51.

Et tu fœmineæ Thermodon cognite turbæ.

Statius quoque Amazonas deſcribens, *Thermodontiacas turmas* vocavit, uti Seneca Tragœdus, *in Oedipo*, *v.* 481. *Thermodontiacam catervam.* *Tryphiodorus*,

Αἱ δ' ἀπὸ Θερμώδοντος ἀρηϊφίλοιο γυναῖκες.

Dionyſ. Periegetes,

Λευκὸν ὕδωρ προΐησιν Ἐνυάλιος Θερμώδων.

Quinctus Calaber, *l.* 1.

Καὶ τότε Θερμώδοντος ἀπ' εὐρυπόροιο ῥοάων,

Memoratur præterea ab Æſchylo, Apollonio, Orpheo, &c. Homeri Interpres. Αἱ δὲ Ἀμάζονες λέγονται εἶναι Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης θυγατέρες· πεφῦκαι παρὰ Θερμώδοντι ποταμῷ τῆς Σκυθίας. *Nic. Lloydius.*

THERMOMETRUM ſeu THERMOSCOPIUM Inſtrumentum eſt, quô Philoſophi motum aëris, quoad qualitates ſeu gradus caloris & frigoris, humidi item & ſicci, ſenſui oculorum dignoſcibilem reddere conantur. Et quidem primi hujus Artis inventores vas vitreum parabant longioris colli, quod repletum alteri phialæ aquâ itidem repletæ inverſo ore indebant, quô fiebat globus vitreus, qui ex ſuperiori parte vacuus aquâ in canali ex aëris in globo contenti rarefactione vel condenſatione mox deprimeretur calore vel frigore attolleretur. Verùm cùm vaſa hujuſmodi non perfectè, quod petitur, exhibeant: ut accuratior praxis ſit, vult Kircherus, experiare primùm, quouſque aqua aſcendere aut deſcendere poſſit. Quod fiet, ſi obſervâris, quouſque in maximo frigore attollatur, aut in maxima æſtate deprimatur aqua in canali. Tum ſignatis, inquit, extremitatis punctis intermedia ſpatia (ſi canalis ejuſdem ubique craſſitiei ſit) in 4. æqualia ſpatia divide principaliter; quorum unumquodque iterum ſubdivide bifariam, ſignô tamen tali, ut notabilis ſit graduum differentia. Harum porrò partium quamlibet (ſi proportionem quantitatis diſcretæ immutare velis) in 3. quomodo habebis decades minutorum, aut ſex, & habebis quinarium numerum minutorum. Quòd ſi conſultius viſum, quantitatis continuæ proportionem ſequi, imagineris tibi, quemlibet 4. graduum ſpatium palmare explere. Sic quodlibet in duodecim uncias harumque quamlibet in 5. minuta ſubdividendo, habebis 60. minuta. Qualitatem liquoris quod attinet, quò magis defæcatus fuerit, ut ſpiritus vini, eô accuratius evadet Thermometrum &c. Vide Athanaſ. Kircherum *in Arte Magnetica*, & Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societatis Jeſu Muſæo p.* 52.

THERMOPYLÆ, anguſtiæ montis Oetæ in Theſſalia, in Phthiotide regione apud ſinum Oetæum, ſeu Maliacum, ubi ex Phthiotide in Phocidem tranſitus eſt, 25. tantùm pedum ſpatiô, variè indigitatæ. *Scelos* Jo. Lydo: *Terremotto* Bonacciolo; *Bocca di lupo* Nardo, *Lycoſtoma* Græcis. Hic Perſarum impetum Leonidas Spartanus cum paucis, nempe 300. ſuſtinuit: ubi Euthycus ob cæcitatem domum remiſſus, potiùs dimicando mori voluit, quàm ſolus periculum declinare. Cicer. *l.* 2. *de Fin.* Appellantur etiam *Pylæ* Livio, *l.* 6. *Decad.* 4. Catullus, *Epigr.* 69. *v.* 54.

Lymphaque in Oetæis Malia Thermopylis.

Claudian. *Bell. Get. v.* 188.

——— Primo conamine ruptæ
Thermopylæ. ———

Vide Strab. *l.* 9. Plut. *in Cat. Cenſor.* Herodotum inprimis illas prolixè deſcribentem, *l.* 7. *Nic. Lloyd. Baudrando* hodie *Bocca di Lupo.* Eas præter retro laudatos *Appianus* accuratè deſcripſit. Juxta has erat conventus totius Græciæ ſtatis diebus. Diſtant 110. mill. paſſ. ab Ambracia in Ortum, 90. à Chalcide in Circium, 70. à Criſſæo ſinu in Boream. Sed nulla urbs ſic dicta, ut alii volunt. Iſtiuſmodi aperturæ vel tranſitus montium ſunt quoque *Portæ Caſpiæ*, quarum unam juxta *Derbent*, ad mare Caſpium, inter nobiliſſimas totius Orientis antiquitates numerat Mandelſlovius, *Itiner. l.* 1. *c.* 4. Item *Porta Ferrea*, vulgò *das Eiſen thor*, anguſtiſſimus in Tranſylvaniam ex Europa Orientali aditus, per quem A. C. 1661. Turcæ in Tranſylvaniam irruperunt, Joh. Beza *Deſcr. Hungar.* Inſuper *Porta Cordilleræ*, qui tranſitus eſt per juga montium Americanorum unicus, *Varenius.* De vario Alpium tranſitu, vide Ricciolum, *Geogr. l.* 3. *c.* 1.

THERMUS, oppid. Ætoliæ, Gentile *Thermius*; poſſeſſivum *Thermicus. Stephan.*

THERMUSSA, mulier Romana, concubina Phraatis, Parthorum Regis, ex qua Phraates nothus genitus, qui, quatuor legitimis filiis Auguſto obſidibus datis, aſtu matris in Parthis remanſit.

THERMUTHIACUS fluv. Græcis ποταμὸς Θερμουθιακὸς, unus eſt ex ramis ſeu brachiis Nili. A cujus majori flumine, qui μέγας ποταμὸς Græcis, ad ipſum Deltæ verticem, duæ ſeſe findunt ectropæ, quæ rectà Septentrionem petunt. Harum altera dicitur *Thermuthiacus fluv.* & per Sebennyticum oſtium exoneratur; alteri nomen eſt *Taly*, quæ per Bolbitinum exit. Inter majorem verò fluvium & fluv. Thermuthiacum, Sain urbem & Saiticum nomum collocat *Ptolemæus.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 477. & 478.

THERMUTHIS, Pharaonis filia, quæ Moyſen educavit. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 2.

THERMYDRA, portus civitatis unius in Rhodo. *Steph.*

THERNE, urbs Thraciæ. *Steph.*

THERO, vel THERON, viri proprium. Virgil. *l.* 10. *Æn. v.* 312.

THERODAMAS, Rex Scythiæ, qui ne per inſidias occideretur, leones hominum ſanguine alebat, quò magis ſævirent Ovid. *Pont. l.* 1. *El.* 2. *v.* 121.

Non tibi Theodamas, cruduſque rogabitur Atreus.

Idem, *in Ibin, v.* 383.

Therodomanteos ut qui ſenſêre leones.

THEROMACHUS, ſtatuarius egregius. Plin. *l.* 34. *c.* 8.

THERON, Æneſidami filius, Hiſpaniæ citerioris Rex.

THERON, Agrigentinorum tyrannus. Vide Benedictum *ad Pindari Olymp. Od.* 2. Item nomen unius ex canibus Actæonis. Ovid. *l.* 3. *Met. v.* 211.

Nebrophonuſque valens & trux cum Lælape Theron.

THERON, Miltiadis fil. civis Selinuntius. Vide Polyæn. *l.* 1. *c.* 28.

THEROTHOÆ, gens Troglodytarum, apud Plin. *l.* 6. *c.* 29. *Gentes Troglodytarum —— Juba tradit* Therothoas *a venatu dictos, mira velocitatis.* Melius *Theraiæ* Salmaſio, de quibus vide ſuprà.

THERSA, civitas in alto ſita monte, in tractu Manaſſe. A Joſua capta, occiſô Rege. Eâ Iſraëlitarum reges ante conditam Samariam pro regiâ uſi ſunt. 2. Reg 15. v. 14. Item Salphaad filia. Numer. *c.* 26. *v.* 33. Latinè *complacens, volens, ſuavis,* vel *currens.*

THERSANDER, Polynicis fil. ex Argia, teſte Statiô, qui unà cum cæteris Græcorum Principibus ad Trojam navigavit. Item tubicen nomus inſignis admodùm. De quo Polyæn. *l.* 6. *c.* 10.

THERSARA, Aſſyriæ urbs. *Ptol.*

THERSILOCHUS, Antenoris fil. in bello Trojano occiſus: quem Virg. *l.* 6 *Æn.* inter viros fortes enumerat, qui etiam apud Inferos arma tractent.

THERSIPPUS Athenienſis, eximiæ fortitudinis & amoris in patriam, cùm prœliô mutilus debiliſque factus eſſet, inde, decretô Solonis, ſtatuta eſt lex, ut ex publico alerentur, qui in bello membrô aliquô fuiſſent mulctati, teſte *Heraclide Pontico.*

THERSIPPUS, 4. Athenienſium princeps, regnavit ann. 12. A. M. 2971.

THERSIPPUS, lator literarum Alex. M. ad Darium. Curt. *l.* 4. *c.* 1.

THERSITÆ, gens Iberica. *Steph.*

THERSITES, Græcorum omnium fœdiſſimus, idemque ignaviſſimus, quem Achilles ſibi procaciter convitiantem pugni ictu interfecit. Hujus inſignis deformitas ab Homer. *l.* 2. *Il.* γραφικῶς expreſſa, effecit, ut cùm hominem vehementer fœdum ſignificare volumus, *Therſitæ faciem* eum habere dicamus. Verſus Homeri hi ſunt, *v.* 212.

> Θερσίτης δ' ἔτι μοῦνος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα,
> Ὃς ῥ' ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ᾔδη
> Μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν,
> Ἀλλ' ὅ,τι οἱ εἴσαιτο γελοίιον Ἀργείοισιν
> Ἔμμεναι, αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε.
> Φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα, τὼ δέ οἱ ὤμω
> Κυρτώ, ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε· αὐτὰρ ὕπερθε
> Φοξὸς ἔην κεφαλήν, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη.

Ovid. *l.* 4. *Pont. Ep.* 13. *v.* 15.

> *Tam mala Therſiten prohibebat forma latere,*
> *Quam pulchrâ Nireus conſpiciendus erat.*

Juvenalis, *Sat.* 8. *v.* 269.

> *Malo pater tibi ſit Therſites, dummodo tu ſis*
> *Æacidæ ſimilis, Vulcaniaque arma capeſſas.*

Οὐτιδανὸν, *nullius pretii hominem* vocat Qu. Smyrnæus, *l.* 1. *Lycophron* verò πιθηκομορφον, h. e. *Simiæ ſimilem. Nic. Lloyd.*

THERUINGI, pop. trans Iſtrum, quos Trajanus Imperator ſubegit. *Eutrop.*

THERUMA, vox Hebræa de qua Rabbini: *Quidquid edulsorum ex terra incrementum capit, obnoxium eſt primitiis,* Therumæ *&* *decimis,* Moſes Ægypt. *in Jad. part. tract. de Therumoth, c.* 2. Græci reddunt ἀφορισμὸς, i. e. *ſeparatio*, erat enim ſeparatio portionis Deo conſecratæ, & oblationis Jehovæ de omnibus decimis quæ fieri ſolebat *per elevationem*: ſicut contrà *Thenuphoth* offerebantur, per agitationem. Quò reſpiciens Paulus Apoſtol. ſe vocat ἀφωρισμένον εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, Rom. *c.* 1. *v.* 1. Vide quæ diximus ſuprà, ubi de *Primitiis.*

THESAURARIUS, dignitatis nomen in aula Francica, quâ apud Dagobertum Regem Deſiderius inſignitus legitur, in Regis hujus *Præcepto*, de Epiſcopali dignitate Cadurcorum urbis ei collatâ: Idem cum *Theſaurorum Regalium ſummo Procuratore*, uti Rado vocatur, apud Fridegodum. In Anglica item, cujus deſcriptionem habes in *Fleta*, *l.* 2 *c.* 25. 28. Mediò ævô *Comes Theſaurorum*, cujus Officiales *Theſaurenſes* dicti, *l.* 14. Cod. Theodoſ. *de diverſ. offic.* & *l.* 2. *Cod. de Palatin.* Vel potiùs *Comes Sacrarum Largitionum*, cui *Comes Theſaurorum* (in quibus veſtes reponebantur ſacræ privatæque Principis) ſuberat, ut Comes domorum Comiti privatarum, monente Salmaſiô, *ad Alexandr. Sev. Lampridii*, c. 40. Antiquiori *Ærarii Præfectus*, apud Romanos: *Gazæ cuſtos*, apud alias gentes, Orientales inprimis, uti videre eſt ſuprà in his vocibus. Eunuchi Candacis Reginæ Æthiopum, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, hiſtoriam habes in Actis Apoſtol. *c.* 8. *v.* 26. & *ſeqq.* Sed & apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores *Theſaurarius* dicitur, *cui in Eccleſiis Cathedralibus & Capitularibus, theſauri Eccleſiæ ſervandi cura incumbit*, uti habet Car. du Freſne *in Gloſſar.* ubi etiam *Subtheſaurarii*, in Eccleſia Remenſi meminit, ex Joanne Sarisber. *Epiſt.* 268. Vide quoque ſupra, *Apocriſiarius*, *Gazophylaces*. Apud Hebræos, tres ad minimum erant, גזברין ſeu *Theſaurarii* itidem dicti, qui ſacrum curabant Ærarium: è quo non ſolùm ſacrificia omnis generis atque veſtes Sacerdotales Pontificiæque alia item ad cultum ſpectantia, ſuppeditabant; verùm etiam Cenſorum ſeu Curatorum Urbis eorum qui Sacerdotes ritus immolandi atque id genus alios docerent, libros Hieroſolymis deſcriptos corrigerent, judicia exercerent, aliorum etiam ejuſmodi Reip. miniſtrorum operarumque ſtipendia ac mercedes in muros, arces, aquæductus, alia reficienda, ſolvebant, juxta Synedrii M. taxationem. In quos ſumtus quotannis à quolibet 20. annorum, exceptis fœminis, ſervis & minoribus, dimidius ſiclus Sanctuarii, i. e. integer ex vulgaribus, didrachmæ Atticæ æquiparari ſolitus, conferendus erat, ex Lege Exodi *c.* 30. *v.* 12. Quæ ſumma ſi fortè non ſufficeret, ex aliis ſpontè oblatis, quæ deerant, ſupplebantur; quemadmodum tertia pars ſicli, ſub initio templi ſecundi, ob graviores tum ſacrorum operumque impenſas, edicto temporario adjecta eſt, Nehemiæ *c.* 10. *v.* 32. &c. qua de re vide Jo. Seldenum, *de Synedriis veter. Ebr. l.* 3. *c.* 10. §. 1. & *ſeqq.* nec non ſupra, vocib. *Apoſtoli, Arcarii, Archiclavus, Archidiaconus*: de *Theſaurario Garderobæ*, apud Anglos, vide ſuprà eidem.

THESAURUS, pecunia in futuros uſus recondita à privatis, ita *ut neque memoria extet, neque dominum habeat, l.* 1. *ff. de acquir. rer. dom.* ſive, ut definit M. Aurelius Caſſiodorus, *l.* 6. *Ep.* 8. *Depoſitiva pecunia, quæ longâ temporis vetuſtate competentes dominos amiſit.* Quemadmodum contrà omnes opes publicæ in unum locum congeſtæ ac depoſitæ, *Ærario* nomen dederunt, de quo dictum *ſuprà.* Latini veteres *Thenſaurum ſecundum Græcos proferebant.* Æl. Donatus *in Terentium*, atque ita ex ex fide Ms. codicis *in Prologo Eun. v.* 9. legendum:

> *Idem Menandri phaſma nunc nuper dedit,*
> *Atque è Thenſauro ſcripſit, cauſam dicere*
> *Prius, unde petitur aurum, quare ſit ſuum,*
> *Quàm ille qui petit, unde is ſit Thenſaurus ſibi.*

Deponebatur verò pecunia variè: Aliquando in tumulis Majorum, qui ſacrorum in numero habebantur, neque ſine piaculo poterant violari, Feſtus, *l.* 17. in voce *Sacrum*: & *l.* 16. in voce *Religioſum.* Unde Andromache, apud Senecam, *Troadibus, Act.* 3. *ſc.* 1. *v.* 483.

> *Eſt tumulus ingens conjugis chari ſacer,*
> *Verendus hoſti, mole quem immenſâ parens*
> *Opibuſque magnus ſtruxit in luctus ſuos*
> *Rex non avarus ——*

Et paulo pòſt, *v.* 668.

> *—— Fuerat hoc prorſus nefas,*
> *Danai, inauſum, templa violâſtis, Deos*
> *Etiam faventes, buſta tranſierat furor.*

Vide quoque Donatum, *in loc. cit.* Arrianum, *l.* 6. & Curtium, *l.* 10. *c.* 6. Alios, & ſuprà ubi de *Naulo Charontis.* Inde Theodorici, Gothorum Regis, extat Edictum, apud Caſſiodorum, *l.* 4. *Ep.* 30. quô iſtiuſmodi opes in tumulis reconditas, *compendio publico vindicare* jubet, *ita tamen ut à cineribus mortuorum manus abſtineantur.* Ut de *talentis* 300, *ornatu ex auro & Theſauro multo*, è monimento Davidis ab Hyrcano & Herode, apud Joſephum, *Ant. Jud. l.* 11. *c.* 11. deprompto, nil dicam. Non rarò in Templis recondebatur; ut de Populo ſancto legimus, Joſuæ *c.* 6. *v.* 24. *Nam totum argentum & aurum & inſtrumenta ærea aut ferrea, res ſancta ſunt Jehovæ: in Theſaurum Jehovæ veniet*: ubi de Hierichuntis expugnatione agitur. Memoratur quoque *Theſaurus* domus Domini, 2. Reg. c. 12. *v.* 5. 4. & *Theſauri divini Præfecti*, 1. Paralip. c. 9. *v.* 26. Erant verò in *Theſauro* hoc ſacro, non modò veſtes ſacræ (vide infrà *Tunica*) aut pecunia, ſed & ſpolia hoſtibus detracta, ut patet de *lanceis & ſagittis aureis, quas a Rege Sophene rapias David* gazophylacio *conſecravit*, apud Joſephum, *l.* 8. *Ant. Jud. c.* 10. Sed & privati in ſacris ædibus pecuniam, tanquam in loco tuto, non rarò deponebant: apud Romanos inprimis. Ulpianus apud Jac. Rævardum, *Varior. l.* 1. *c.* 15. *Rem pecuniamque ſignatam in æde reponere.* Paulus JC. *Sed conſtat, ut ante litem conteſtatam Præſes jubeat in æde ſacra pecuniam deponi.* Cicer. *l.* 5. *Epiſt. famil.* 20. *Nam de Luccejo eſt ita actum, ut auctore Cn. Pompejô iſta pecunia in fano poneretur.* Idem ad Attic. *l.* 15. *Ep.* 15. *Quum ex reliquis, quæ Nonis Aprilis fecit, abundarem, cogor mutuari, quodque ex iſtis fructuoſis rebus receptum eſt, id ego ad illud Fanum ſepoſitum putabam.* Meminit moris quoque Plautus, *Bacchidib. Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 72,

> *Nos ibi apud Theotimum omne aurum depoſuimus,*
> *Qui illic Sacerdos eſt in Dianæ Epheſiæ.*

Addebantur autem pretioſiſſima quæque in ipſo Penetrali, parte Templi ſecretiore, ut metus præſentis Numinis ſacrilegos deterreret. Quippe hîc ſimulachra ipſorum Deorum, apud Gentiles, erecta ſtabant; Claudian. *de Raptu, l.* 3. Plura apud Alexandrum ab Alex. *l.* 1. *c.* 2. Jo. Brodæum, *Miſcellan. l.* 4. c. 17. Ferrandum, Schottum *ad Annibalem Nepotis, c.* 9. In fluminibus nonnunquam: ſic Decebalus Daciæ Rex Trajanô urgente, *theſauros* omnes in Sergetiæ amnis averſi & mox reducti vado recondidit, operis mox interfectis &c. Inter ἀδέσποτα reponit Grotius *Theſauros*, i. e. pecunias, quarum dominus ignoratur; quod enim non apparet pro eo, eſt quaſi non ſit: quare & *Theſauri* naturaliter fiunt Inventoris, i. e. ejus, qui locô moverit apprehenderitque. Neque tamen id obſtat, quò minùs legibus aut moribus aliud conſtitui poſſit. Plato Magiſtratibus indicium fieri vult, & Oraculum conſuli; Apollonius, *Theſaurum* quaſi Dei beneficium, adjudicabat ei, qui ipſi optimus videbatur, *Philoſtr.* Apud Hebræos receptum, ut domino agri *Theſaurus* cederet, videtur colligi poſſe, ex parabola Chriſti, quæ extat Matthæi *c.* 13. Idemque in Syria juris fuiſſe, diſcimus ex hiſtoria, quæ eſt apud Philoſtratum, *l.* 6. *c.* 16. Romanorum Imperatorum Leges valde hac in parte variârunt; quod partim Conſtitutiones oſtendunt, partim Hiſtoriæ Lampridii, Zonaræ, Cedreni. Germaniæ populi *Theſauros*, ut & alia ἀδέσποτα, addixerunt Principi: atque id nunc jus commune eſt & quaſi gentium. Nam & in Germania, & Gallia & Anglia & Hiſpania, & Dania id obſervatur. Quod cur injuriæ accuſari non poſſit, pluribus docet præfatus Grotius, *de Jure Belli & Pacis, l.* 2. *c.* 8. *ubi de acquiſitionibus, quæ vulgò dicuntur Juris Gentium* &c. Cùm incidiſſent in *Theſaurum* Veteres qua exclamandi formulâ fuerint uſi, ſuggerit Phædrus, *l.* 5. *Fab.* 6. *v.* 3.

> *Heja, inquit, commune quodcunque eſt lucri;*

Si

Si nempe quid [illegible] forte in via reperiſſet alter, ut alter hoc pacto ad ambos illud pertinere oſtenderet. Cui ſimilis ities noſtrates quoque conteſtatio eſt, [illegible], *mein halb*. Unde facilius intelligitur, quis ſenſus ſit adagii Græcorum, Κοινὸς Ἑρμῆς: Mercurius enim & lucri Præſes & viarum habebatur. Theophraſtus, *charact.* 14. [illegible] Ἑρμῆ. Vide & Phurnutum in *Mercurio* nec non Æſopum *fab.* [illegible], & Camerarium, *p.* 110. & 118. In ejuſdem Phædri, ibidem loci, verba, *v.* 6.

Carbonem, ut ajunt, pro Theſauro *invenimus*

Notat Schefferus, natam hoc eſſe ex ſuperſtitione vulgi, cui perſuaſum, ubi obſerventur omnia in *Theſauris* effodiendis, quæ obſervanda præcipiunt hujus Artis periti, argentum omne diſparere, illiuſque loco meros relinqui carbones; à Dracone ſcilicet, cujus idem Auctor meminit, *l.* 4. *fab.* 19. unde diſcimus, jam olim Dracones habitos fuiſſe cuſtodes defoſſarum ac reconditarum opum, ſicut hodieque vulgus credit. Vide quæ de vellere aureo, deque pomis aureis Heſperidum, Ovid. habet in *Metam.* &c. De ritu locum, ubi *theſaurus* inventus, coronandi, apud Veteres uſitato, Vide Car. Paſchal. *Coronar. l.* 4. *c.* 4. De *Theſauro* Galliæ Angliæque Regum, aliquid ſuprà, ubi de *Templariis*. Addo ſaltem, in *Theſauro San Dionyſiano* eorundem Galliæ Regum aſſervari, pulcherrimum calicem ex agathe gemma, Caroli Simplicis munificentiâ theſauro illi illatum, unam ex 6. hydriis creditam, quarum in Hiſtoria Euangel. meminit, pallium Stephani Pontificis Sanctis annumerati, plurimos libros *MSS.* præterea vas cryſtallinum inſigne cum operculo aureo, poculum porphyreticum utrinque anſatum, cornu monocerotis 6. pedes longum, laternam Judæ, ſpeculum Virgilii, gladium Joannæ Aurelianenſis, ſeptem coronas Imperatorias Regaleſque, coronam Caroli M. Ludovici IX. Henrici IV. & Ludovici XIII. manum juſtitiæ Ludovici IX. enſem Caroli præfati, alia, legi apud P. Richeletum, *Diction. Gall.*

THESAURUS Corinthiorum, apud Herodot. *l.* 1. *c.* 14. *Gyges, regnò potitus, primus Barbarorum (poſt Midam Phrygiæ Regem) Delphos miſit donaria, cùm argentea plurima, tum aureas ſex pateras pondo talentorum XXX. quæ in* Theſauro Corinthiorum (*vel Cypſeli potius*) *collocata fuerunt.* Loculus fuit ſeu ναός, ædicula, in Templo Delphico, in quo Corinthiorum donaria reponi ſolebant. Civitates enim Græciæ, in Apollinis Delphici templo donaria ſua ſeparatim condebant. Unde *Theſauri Sicyoniorum, Siphniorum* (*qui aurifodinarum decimam Apollini obtulerunt*) *Thebanorum, Athenienſium* (*ob victoriam Marathoniam*) *Potidæatarum, in Thracia, & Syracuſanorum*, memorantur Pauſaniæ *in Phocicis*. Sed & Romanis & Maſſilienſibus, ſuus ibidem *Theſaurus* erat. Appian. *Excerpt. Valeſii, Capta Veja ex decima prædæ conflatus, crater aureus Delphos miſſus, in* Romanorum & Maſſilienſium theſauro *fuit repoſitus*, p. 546. Neque aliter Olympiæ. Pauſan. *Eliacis, in Altis* [illegible] *ſuper quæ ſunt* Theſauri (*quales Græci Delphis Apollini conſtruxerunt*) *Sicyoniorum, Syracuſanorum, E*[illegible]*damniorum ædificarunt etiam Sybaritæ* Theſaurum *ſuum, & Cyrenei, Selinuntii Metapontini, Megarenſes, & Geloi*. Sic Polemo apud Athenæum, *l.* 9. *In Olympia* [illegible] *in quo argenteæ phialæ* 132. [illegible] *Metapontinorum* [illegible] &c. Habebant autem inſcripta nomina dedicatorum. [illegible] *Inſcriptiones in* Theſauris *manebant incolumes, quibus dedicatores indicantur Gy*[illegible], *Craſini, Sybaritæ, Spinatæ, alii*, Strabo, *l.* 9. Vide quoque ſuprà *Donaria*.

THESAURUS Orchivus, in *verſu* Nævii,

Itaque poſtquam Orchivo *traditus* theſauro &c.

monumentum eſt, ſeu ſepulchrum hypogeum. Nempe *Theſauri Templorum* dicebantur, in quibus res ſacræ vetuſtate collapſæ reponebantur, eratque, in area Templi, ſtructurâ & fornice ſub terra facti ac operculò ſaxi clauſi, uti diximus ſuprà, in voce *Ciſterna*, item *Faviſſa*, quomodo theſauri illi quoque dicebantur. Hinc monumentum ſubterraneum ſimili ratione lapide impoſitò clauſum, quali apud Romanos olim Judæoſque erant, *Orchivi theſauri* nomine à vetere Poëta eleganter inſignitum eſt. Sed & Θησαυροὺς Græci dixêre locum circa Templa, in qua erat aqua incluſa, quâ ſe templum ingreſſuri luſtrabant: alias [illegible]. Imò vas ſic vocabatur luſtralis aquæ plenum, quod in ingreſſu Templorum ponebatur. Cujuſmodi Θησαυρὸν ſeu [illegible] totulam ex ære habebant verſatilem, [illegible] dictam, quam templum intrantes vertebant, & aquâ inde effluente ſe circumſpergebant ac purificabant. Hero *Automat*: ubi de Ægyptiorum Templis, [illegible]. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 306. & ſuprà, ubi de *Aſpergendi ritu* &c. Addo ſaltem ipſum quoque Adytum, ſeu τὸ [illegible], *Theſauri* & quidem *interioris* nomine venire apud Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 1. ipſius ſcil. Templi penetralia, ubi imago & cetera, quæ Myſtis, cùm conſecrarentur, oſtendebantur ſolebant cuſtodiri. De cujuſmodi imagine in theſauro aſſervata ſic Themiſtius, *Orat.* 2. [illegible] Vide Deſid. Heraldum, *Animadverſion. ad Arnob. l.* 1.

THESBA, ſive THESBE, civitas in tribu Gad regionis Galaad illuſtris, maximè natalibus Eliæ prophetæ, unde & *Theſbites* vocatur.

THESEA, dies feſti, in honorem Theſei inſtituti. Nam poſtquam *Theſeus* populum Athenienſem liberum eſſe conceſſit, vivereque ſuis legibus permiſit, Lycus quidem [illegible], tent calumniis apud populum eo deducit, ut [illegible] urbe pelleretur. Quare Heros Scyrum, ad Lycomeden, concedit, [illegible] illi dominantem, a quo, ob invidiam & æmulationem, dolo ſublatus eſt. Ob eam cauſſam fame exorta, [illegible] juſſi Athenienſes *Theſea* ulciſci, Lycomeden necaverunt illiuſque oſſa Athenas deportarunt, ac templô, quod *Theſeum* dixerunt, dedicato heroicos honores habuerunt. Nam in *Theſei* honorem octavum cujuſque menſis diem celebrârunt. Cæterùm diebus his feſtis *Theſea* inſcriptis largiebat populo, ut eo die non ſolum divites, ſed & cujuſcunque generis homines convivia [illegible] ſolidiſque ſplendidius viverent. Tantis autem honoribus eum cumularunt, quod Athenienſes diſperſos & vicatim habitantes nactus, in unam urbem coegerit, ſolum urbis conſtituerit, mores & leges civitati dederit. Græcè Θησεῖα. *Heſych.* Θήσεια, [illegible]. Celebrata eſſe octavò menſis die, Scholiaſtes docet Ariſtophanis, [illegible]. *Suidas*, [illegible] Θησεῖ, *Dies quidam Athenis ſacri ſunt Diis quibuſdam, ut menſis primus* [illegible] *Apollini, quartus Mercurio, octavus Theſeo*. Unde & ſacrificium [illegible] factum, Ὀγδόδιον dictum eſt. [illegible] Ἀθηναίοις [illegible] Θησεῖ. Meminit certaminis *Theſeis* celebrari ſoliti, A. Gellius, *l.* 15. *c.* 20. *At primo quidem* [illegible] de Euripide Poëta) *in certamen per* [illegible] *Poſt Eleuſinia & Theſeia* [illegible] *pugnavit, & coronatus eſt. Mox* [illegible] *corporis cura ad excolendi animi ſtudium tranſgreſſus, auditor fuit* &c. Vide *Theſeus*.

THESEIS Græcè Θησηΐς, pars Cycli Epici, de quo dictum ſuprà. Vide quoque in voce *Theſeus*. Item tonſuræ genus, apud Athenienſes frequent. Quoniam enim inoleverat mos, ut, qui ephebi eſſent, capillum & barbam ſuam inbuti, ac Apollini [illegible] primùm tonderent, & alii quidem temporum comam offerrent, alii poſteriorem, *Theſeus* Delphos profectus, comæ primitias Idolo obtulit, anteriore capitis parte abraſa; qui modus tondendi poſteà ab aliis quoque adhibitus ab eo Θησηΐς nomen accepit. Plut. in *Theſeo*, *Ionica*, Alii.

THESEUS, Rex Athenienſium X. Ægei Regis fil. nothus, ex Æthra Pithei filia, Pelopis nepte adhuc adoleſcens, operâ Medeæ novercæ, penè veneno periit. Sed poſt mortem patris ad regnum evectus, tam multa memoratu digna geſſit, ut inter plures Hercules unus connumeretur. Debellavit Amazonas, earumque reginam Hippolyten ſecum abduxit, ex qua genuit Hippolytum. Creontem regem Thebanorum, cadavera Argivorum, qui in bello Thebano occiderant, ſepeliri prohibentem, interfecit. Oppreſſit etiam terribilem taurum in Attica, Minotaurum in Labyrintho occidit, & Ariadnam, Phædramque Minois filias eâm ſecum abduxit: ſed illâ relictâ in Chio inſul. Phædram ſibi conjugiô copulavit. Hæc fabulis involuta, ita autem ſe res habuit. Minos mari potens, Androgei filii necem ulturus, coëgit Athenienſes nonô quoque annô tributi locô certum ſibi juvenum puellarumque numerum mittere; à qua calamitate tandem liberati ſunt, virtute Theſei, qui Tauro, inſigni Minois duce, interfectô, monetam poſtmodum, in ejus memoriam, bove ſignavit. An potius id factum, quod Marathone cum bove luctatus, ſuperior evaſerit: an ut hôc pactô cives ad agriculturæ ſtudium excitaret? Porro Iſthmios ludos, in Neptuni honorem, ſine occaſio inſtituit, Herculem imitatus, qui Olympicos Jovi ſacraverat. Scironem, Procruſten, & Scinim latrones Atticæ nec debellavit: Debellavit Centauros, Thebas domuit, Pirithoum præcipuâ coluit amicitiâ (vide *Pirithous*) quo cum deſcendit ad inferos ad rapiendam Proſerpinam: Sed occiſo Pirithoô, ipſe aliquamdiu in vinculis Plutonis fuit detentus, donec ab Hercule, qui illum ſummâ proſequebatur benevolentiâ, liberaretur. Poſtremò jam ſenior, ire, tauque rebus geſtis, patriâ, regnôque pulſus, in Scyrum inſul. navigavit, ubi & periit, à rege Lycomede (ut quidam tradunt) interfectus: aut (ut alii malunt) cùm à cœna deambularet, ex loco edito delapſus. Vide Plutarch. in *Theſeo*, & Meurſium *de Reg. Athen. l.* 3. nec non Lud. de la Cerda *in illud Virg. Æn. l.* 6. *v.* 618.

—— *Sedet æternùmque ſedebit*
Infelix Theſeus. ——

Hinc *Theſeis*, fabula ſcil. de Theſei rebus geſtis conſcripta, Juvenalis, *Sat.* 1. *v.* 2.

Vexatus toties rauci Theſeide Codri.

Item *Theſides*, unde Athenienſes *Theſidæ* dicuntur. Virg. *l.* 2. *Georg. v.* 382.

Præmiaque ingenuos pagos & compita circum
Theſidæ poſuere. ——

Hinc etiam *Theſeus*. Propert. *l.* 1. *El.* 3. *v.* 1.

Qualis Theſeâ jacuit cedente carinâ,
Languida deſertis Gnoſia littoribus. Vide & *Theſea*.

Addam hîc ſaltem, quod *Atticas XII. Urbes in unam collegit & Rempublicam & ſtatum popularem* .... in Marmore Arundelliano. Nempe huc uſque Attica [illegible], ſeparatim incolebantur, Curias habebant & Magiſtratus: neque Reges conſulebant, ubi nullus erat ex periculo metus; ſed per ſe quiſque ſuam Remp. adminiſtrabant & conſilium habebant: quin etiam nonnulli bellum aliquando Regibus moverunt. *Theſeus* autem re-

regnum adeptus, Conciliis & Magiſtratibus cæterarum urbium ſublatis, *omnes in unum Concilium* [illegible] *Athen* [illegible] cui rei publicum Minervæ feſtum [illegible] nomine inſtitutum [illegible]. Idem primus populum diviſit in Εὐπατρίδας, [illegible] & Δημιουργοὺς *Patricios, Agricolas & Opifices*. Monarchiam tamen non abolevit. Porrò Pallantidas (vide ubi de [illegible]) proſligavit [illegible] Attico Megaricum adjecit: manſere tamen facillè [illegible], Παραλίαν & [illegible] nomina, quæ demum in Piſiſtrati rebus ſe conſpiciendas præbuerunt. Thucyd. *l.* 2. Herodot. *l.* [illegible] 173. Joh. Marshamus, *Can. Chron. ad Sec. XI.* Circa tempora Baraci & Gedeonis Judicum, quem & VII. ad Thebas, & Olympia ac [illegible] Herculis, referunt. Illi ſucceſſit Meneſtheus, quem vide. Addo, ex Petito, cum ante ipſum Attica quidem oppidis frequens eſſet, [illegible], ſed non tantum, ut [illegible], una ſingulæ [illegible] ſibi procurarent atque [illegible] [illegible] etiam inter ſe bellum dicerent, ita ut ad arma venirent, teſte Thucydide, *l.* 2. [illegible] maximè [illegible]. Rerum nam [illegible] in unam conſtituit Athenarum urbem juſſit, uno Senatu [illegible] qui [illegible] præeſſet, Dicaſteria atque inſtituit, [illegible] hâc Lege [illegible] voluit, [illegible], Plut. *in Theſeo*, tanquam cum aliqua exceptione. Nam ſi [illegible] Magiſtratus & Legum [illegible] divinarum interpretes [illegible] hac ſua Lege conceſſit: [illegible] apud [illegible] Neu [illegible] civitatem diviſit in [illegible], Εὐπατρίδας, qui cæteris dignitate, [illegible] utilitate, & Δημιουργοὺς, qui neceſſitate antecellebant. E quibus [illegible] & Regibus [illegible] antiquiorum apud Romanos inſtar, in urbe ſua ſedes [illegible], ſicut & Δημιουργοὶ, [illegible] ut habet Auctor Etymologici hac voce ſupplendus, erant Opifices. Reliqui verò, [illegible] appellati, [illegible] habitabant, & agros colebant, ut idem docet. Manſitque hæc diviſio populi Athenienſis, uſque ad Solonis ætatem, qui cenſum ſuorum civium egit, Athenienſeſque univerſos in quatuor diſtinxit ordines, quos [illegible] ſeu [illegible] vocant Græci Scriptores, pro uniuſcujuſcunque cenſu: *Pentacoſiomedimnorum* nempe, *Equitum*, *Zeugitarum* & *Proletariorum* ſeu *Thetarum*, Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 2. *tit.* [illegible]. Ob tanta itaque in Remp. merita, pro ſuperſtitione ſeculi, poſt mortem ab Athenienſibus pro Numine habitus eſt, & complura in Urbe Fana habuit: quorum unum inprimis memorabile in Urbe media, in quo oſſa Theſei. Vide Plut. *loc. cit.* & Diodor. Siculum, *l.* 4. Ad hoc Theſei ſacellum confugiebant ſervi, ab heris malè habiti, tanquam ad Aſylum, ibique jus iis dicebatur, cùm [illegible] peterent, humanioribus dominis vendendi. Grammatici. Θησεῖον, [illegible] ἐν τῷ Θησείῳ [illegible]. Meminit moris Ariſtophanes [illegible], apud Pollucem, *l.* 7. *c.* 2.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Idem verò jus habebat & alterum ejuſdem Herois ſacellum, ſive ædicula, quæ, ut prius fuit propè Gymnaſium in media, ut dictum, urbe, extra Urbem erat, ad mare, in Piræeo, non longè à muro longo, intra [illegible] ſive [illegible] & [illegible] ſive [illegible], quod erat medium inter murum longum & Phalericum. De utroque capiendus *Heſychius*, Θησεῖον, inquiens, [illegible]. Vide Diodor. quoque Siculum, *l.* 4. Apud Auctorem Etymologici, non ſervos modò, ſed & [illegible] *alios quoſcunque ſupplices*, ad Theſei ſacellum confugiſſe ſcribitur. Eodem jure gaudebant, Minervæ templum in arce & Eumenidum aræ, Plut. *Solon.* Illud tamen obſervandum, in his ædibus ſacris Aſyli ſanctitatem certis finibus circumſcriptam fuiſſe. Proin, cùm neminem inde liceret vi abripere, ut tamen arcerentur, qui indigni eſſent, admovebant ignem, atque ita non ab hominibus, ſed à Deo amoveri credebantur: uti ſupra fuſius dictum eſt, *in* de *Aſylo*. Vide iterum Petitum, *l.* 1. *tit.* 1. eoque adde Jac. Sponium, *Itinerar. part.* 2. [illegible] *& ſeqq.* ubi Fanum, poſt Marathoniam victoriam, in Herois hujus honorem, ab Athenienſibus media in Urbe conditi, ſacieris [illegible] etiamnum eſt [illegible] accuratam habes, & quæ ſuprà dicta, voce [illegible]. Nec verò fanis ſolum templiſque honoratus ab indigenis Theſeus eſt, ſed & geſta illius frequenter cantari atque feſtis celebrari conſueverunt. Ovid. *Metam. l.* 7. *v.* 431. de Athenienſibus,

—— agitant convivia Patres,
[illegible]
[illegible]
[illegible] *Marathon Cretæi ſanguine Tauri*, &c.

Vide ſuprà [illegible] *Veter. & Scolia Convivialia*. Etiam pingi [illegible] eſt [illegible] Inter quos Para [illegible] Porrò, Delo [illegible] *Theſei* repræſentabatur, quem ad [illegible] & navi [illegible] dicta, quâ Theori Delum vehebantur, ea fuiſſe creditur, quâ *Theſeus* virgines, Minotauro offerendas, reduxerat. Inſtituiſſe autem ſaltationem [illegible] Theſeus dicitur, [illegible] Minotauro, ad Labyrinthi imitationem [illegible] aram Deliam [illegible] Plures erant ſimul, certum certis ordinibus, [illegible] verſu, certos inter ſe ſubeuntes implicabant [illegible] Labyrinthi [illegible] appellavit, *i. e. gruem*, tum ob [illegible] aciem, tum propter commutationem certis legibus ſervatam.

Vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poet.* [illegible] hunc [illegible] conſueviſſe [illegible] Roſſæum [illegible] *l. Att.* [illegible] 7. *c.* 1. &c.

THESEUS, Hiſtoricus *Illuſtrium virorum vitas* [illegible] 5. Suid. [illegible] Stob. de *Fortitud.* Item [illegible] & Etymologic. Etiam Theſei [illegible] ubi [illegible] bæus, *Serm. de Fortit.*

TH[illegible], Hippali [illegible] eſtudis [illegible] Vide [illegible] *p.* 159. E.

TH[illegible] Menſis [illegible] Junius perperam di[illegible] ſic [illegible] Junio reſpondens, ut [illegible] *l.* 24. [illegible] *Ch.* 973.

Hi [illegible] *Nat* [illegible] *A ha ben* [illegible]
Menſtrua quinta [illegible] *præ* [illegible] *lunæ Kalendis*,
Cum [illegible] *Theſ.*

Ibi Goldaſtus, *Menſe* [illegible], Junio. Vide Spelmannum, *Gloſſar. Archæol.*

THESMOPHORIA, feſtum cui à Cerere [illegible] nomen, [illegible] beneficio [illegible] fruges inventæ eſſent, [illegible] dem [illegible] decre[illegible] populi Athenienſis, [illegible] hoc inſtitutum [illegible] Cerere, [illegible] dictum *The*[illegible], & à pa[illegible] Eleuſin [illegible], L[illegible] 153 [illegible] Strabo, *l.* [illegible]. Celebrabantur illa [illegible], Stat. [illegible] 412.

El[illegible] *laſvit Eleuſin*
Menſibus [illegible]

Et *l.* 2. *Theb.* *v.* 118.

N[illegible] *quem, quam* [illegible] *leges, Eleuſin,*
Flevit & arcanas [illegible] *ignes.*

Ubi *arcanæ* [illegible] faces ſunt, quæ in *Theſmophoriis* accenſæ geſtabantur, exemplo Cereris, quæ ſub noctem quærendæ filiæ laborem exorſa. Claudian. *de Raptu l.* 3. *v.* 331.

Noctivago tædas inflammat [illegible] *labori.*

Cum iſtis faculis autem luto & furfure obliti currebant, *Brodæus*. Sic tamen, ut non unicuique ſua eſſet, quam geſtaret, ſed currentes ſibi mutuò traderent, quod fiebat hâc potiſſimum ratione. Unus aliquis facem accenſam manu comprehendebat, & ad certum ita templo locum currebat, quo cum perveniſſet, alteri ſucceſſuro & curſuro eandem tradebat, verbis: *Tibi trado*. [illegible] & [illegible] *Doctores ſacrorum* [illegible], in ſacris recepta vocabula. Unde Callias Cereris ſacerdos [illegible] dictus. Porrò in his ſacris perpetua taciturnitas [illegible] eſt, ideo Papinius tacitas [illegible] dixit, unde & Myſteria [illegible], quod eſt, os claudere, nomen acceperunt. Erant autem hæc [illegible] *Parva*, quæ Proſerpinæ [illegible] *Orat. contra* [illegible] & *Magna*, quæ in [illegible] Cereris honorem ſiebant Scholia Ariſtoph. [illegible] *act.* 4. *ſc.* 2. Additur [illegible] ſuiſſe velut [illegible]. At in magn[illegible] qui initiari volebat, moris fuit, ut quam quis tum initiatus tempus veſtem geſtabat, eam non priùs exueret quam longò uſu detrita geſtari amplius non poſſet. Tum enim ferebatur in templum, dicanda Deo illi, cujus religionis candidatus eſſet, qui ſacrandam offerebat. Hinc Ariſtoph. *loco laudato*,

[illegible]

Quod Nic. Friſchlinus ſic [illegible]:

Nummum hac ea veſtis [illegible] *magnis ſacris*
[illegible]

Plura vide ſuprà in voce [illegible] *Lloydius*. Celebrabantur nempe illa quotannis [illegible] quoque Cererem, idque ex lege, memoratâ Græco Theocriti Interpreti *ad Idyl.* 4 [illegible] ubi ſimul docet, feſtum procuratum fuiſſe Matronis, ſed quæ, ut ab [illegible] eſſent in caſto, [illegible]

[illegible]

Quam in rem ſemen [illegible] tenebatur maritus, [illegible] idem uxorem duxiſſet, cui [illegible], ut docet Iſæus, *Orat. de Pyrrh. hær.* Sicut [illegible] & [illegible], ita quoque in *Theſmophoriis* [illegible] & Lege [illegible] teſte *Marcello* [illegible] *Sopaſtro*. Sed [illegible] a [illegible] ob piaculum, adt alia de [illegible] eximebant [illegible] Chriſtianis Imperatoribus [illegible] fuerunt [illegible] Paſchales, idque quoniam [illegible] Reſkius [illegible] runt. Vide Cel. Theodoſ. [illegible] & plura [illegible] rem, apud Sa[illegible] *L.* [illegible] *Attic.* [illegible] ac quem [illegible] colerent ut [illegible] Flavius, Stace[illegible] hoc feſto [illegible] Deæ [illegible] ſimulachra, ſexu [illegible], docet. [illegible], *l.* 13. [illegible]

ἐμφύεσιν γεννητικὴν ἃ καλοῦσι τῷ πάντων Σικελίαν μεγάλοις καὶ ἀπορρήτοις τοῖς Θεοῖς. Qui mos flagitioſus quidem, at ſymbolicus fuit. Uti enim in Oſiridis & Bacchi ſacris, phallus eſt circumgeſtatus ad ſignandam generandi vim activam, quæ eſt in Sole & Humore: ita in Syracuſanis *Theſmophoriis* circumferebantur μυλλοὶ, ad indigitandum principium generationis paſſivum. Vide Voſſ. præfatum. *de orig. & progr. idolol. l. 2. c. 59.* Nec verò, præter Athenas, Syracuſis modò, ſed & in aliis compluribus Græciæ Aſiæque urbibus, Romæ quoque Athenienſium imitatione, hæc ſacra celebrata ſunt, uti pluribus docet Jac. Gronov. *Epiſtolarum*, quas Livianæ ſuæ editioni, Tomo II. ſubjunxit, *primâ*. Salmaſio *Theſmophoria* cum *Eleuſiniis* multa communia habuêre: Utriuſque enim ſacri eadem origo & cauſa, utrumque eidem Numini inſtitutum; utrumque μυστικὸν & ὀργιαστικόν; in utroque Iacchus cum Cerere & Libera colebatur, & porci myſtici, quos Latini *porcos ſacres* dixêre; immolabantur (*Pharnuchus* δὲ ἐγχύμονας Cereri in Theſmophoriis mactatas ait) junctis prætereà menſibus celebrabantur, Eleuſinia Boëdromione, *Theſmophoria* Pyanepſione. Differebant verò, quòd Eleuſinia virorum, Theſmophoria mulierum, initia fuêre, qui ambo à Venere abſtinere tenebantur; unde Θεσμοφοριάζουσαι *Ariſtophanis*. Præterea Theſmophoria cum luctu ſolebant agitari, utpote in quibus raptus Proſerpinæ deplorabatur, unde σκυθρωποτάτην Θεσμοφορίων ἡμέραν vocat Plut. *in Vita Demoſthenis*: At omnia in Eleuſiniis læta, quippe quæ Cererem, hauſtô cyceone, ad quem facetiis Baubonis incitata erat, exhilaratam repræſentabant. Sed & *Theſmophoria* in urbe; Eleuſinia in agro, agebantur, &c. Vide eum *ad Solin. p. 750. & ſeqq.* ut & ſuprà voce *Humi*, item *Inauris*, ubi Βοτρύδιον dictum eſſe inauris genus, quô feſto huic operantes ornabantur, vidimus: quemadmodum de placentæ genere in eodem matronis dari ſolito, diximus aliquid, ubi de *libendi ritu*.

THESMOPHOROS, Cereris epitheton, quæ & *Legifera* poëtis dicitur: Servius Honor. *ad l. 4. v. 57. Leges*, inquit, *Ceres dicitur inveniſſe: Nam & ſacra ipſius* Theſmophoria *i. e. legumlatio, vocantur. Sed hoc ideo fingitur, quia ante frumentum à Cerere inventum, paſſim homines ſine lege vagabantur, quæ feritas interrupta eſt, poſtquam ex agrorum diſcretione nata ſunt jura. An ideo* Theſmophori *dicuntur, quia in æde Cereris, æri inciſæ leges aſſervabantur?* Vide quoque Clem. Alexandrinum *in Protrept.* Arnob. *contra Gentes*, Herodot. *l. 2. &c.* Inter recentiores Lilium Gyraldum, *Syntagm. Deor. Gentil.* 14. Wolphgangum Lazium, *l. 2. Comm. Reip. Rom. c. 7.* Bapt. Pium *Annotat. poſter. c. 9.* Calimachus *in hymno ejus*:

Ὡς πολίεσσιν ἑαδότα θέσμια δῶκε,

Virgil. *l. 4. Æn. v. 58.*

Legiferæ Cereri.

Calvus antiquus Poëta, *de Cerere*:

Et leges ſanctas docuit, & chara jugavit
Corpora conjugiis, & magnas condidit urbes.

Vide *Ceres*. Item Iſis ſic dicta, quæ leges Ægyptiis ſtatuiſſet, quibus æque omnibus juſtitia ſervaretur. Diodor. *Nic. Lloyd.*

THESMOTHETÆ, inter præcipuos Athenienſium Magiſtratus, numerô ſex erant: è Novemviris illis annuis, de quibus ſuprà. Horum enim unus *Archon* dicebatur, & ſignabat Faſtos; alter Rex, qui ſacra curabat; tertius *Polemarchus*, cui belli commiſſa cura; reliqui ſex *Theſmothetæ* nuncupati, Legum ferendarum rationem habebant, Pollux, *l. 8. c. 9.* Et quidem, antequam hi Magiſtratum capeſſerent, in eorum vitam inquirebatur, idque prius apud Quingentorum Senatum, deinde apud Judices; fiebatque *Theſmothetarum ἀνάκρισις*, hôc modô, Εἰ Ἀθηναῖοί εἰσιν ἑκατέρωθεν, καὶ τὸν δῆμον πόθεν· Καὶ εἰ Ἀπόλλων ἐστὶν αὐτοῖς Πατρῷος καὶ Ζεὺς Ἑρκεῖος· καὶ εἰ τοὺς γονέας εὖ ποιοῦσι· καὶ εἰ ἐστρατευμένοι· καὶ εἰ τὰ τιμήματα ἐστὶν αὐτοῖς, Idem *loc. cit.* Quod ad omnes Novemviros trahit Demoſthenes ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀρχόντων ἀνακρίσει. Ne quis verò *Theſmothetis* injurius eſſet, Lege cautum: Ἐὰν Θεσμοθέτην ἢ Ἄρχοντα ἐστεφανωμένον, ἢ τινα τούτων, οἷς ἂν ἡ πόλις τινὰ ἄδειαν, ἢ στεφανοφορίαν, ἢ τινα τιμὴν, τοῦ ὑβρίσῃ τις, ἢ πατάξῃ, ἢ κακῶς εἴπῃ, ἄτιμος ἔστω καθαπαξ, *Si quis Theſmothetam aut Archontem coronatum, aut aliquem eorum, quibus civitas aut immunitatem aliquam, aut coronam ferre, aut honorem aliquem conceſſit, contumeliâ affecerit, aut pulſaverit, aut maledixerit, ignominioſus eſto*, apud Demoſthenem *in Midiana*. Differebant autem hi *Theſmothetæ*; à Nomothetis, quorum quidam à Senatu Quingentorum è ſingulis Tribubus ſinguli eligebantur, *Theſmothetæ* quoque dicti, Scholiaſtæ Ariſtophanis; Alii, propriè *Nomothetæ* appellati, unus & mille legebantur: Quorum hi poſteriores Leges novas à prioribus ſcriptas & publicè propoſitas debebant δοκιμάζειν καὶ κυροῦν ſuô calculô, vel ἀντιχειροτονεῖν & ἀποδοκιμάζειν. Vide ſuprà, ubi de *Legibus*. Cùm verò fieri non poſſet, quin obreperent Leges aliæ aliis contrariæ, aut quæ ratæ non eſſent inter ratas, aut de una re plures: hinc *Theſmothetæ* quotannis in publico Tabulario convenientes in Leges inquirebant & cum cura videbant, utrum Lex ulla alteri contraria obtineret, aut quæ rata non eſſet: aut an plures eſſent ſcriptæ una eademque de re. Quòd ſi quam hujuſmodi deprehendiſſent, deſcriptam in tabella ad Eponymorum ſtatuas proponebant, Prytaneiſque concione habitâ Nomothetas deſignabant, & Proëdrorum Epiſtates, populô in ſuffragia miſſô de Legibus, quæ vel abrogandæ vel ratæ habendæ eſſent, procurabat: ex Lege, cujus meminit Æſchines, *Orat. contra Cteſiphontem*. Vocat domum, in qua conveniebant, τὸ οἴκημα ἐν ᾧ οἱ θεσμοθέται γράφοντες ἐκάθηντο, Ulpianus, *in Demoſt. Orat. de Corona*. Apud eoſdem dicas metallicas conſueviſſe ſcribi, diximus ſuprà, ubi de *Metallis*. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas l. 2. tit. 1. & l. 3. tit. 2.*

THESPEUS Archon Athenis, τῶν διὰ βίου, ſeu perpetuorum, X. poſt Ariphronem præfuit ann. 27. circa tempora Rameſſis Ægyptiorum Regis inclyti. Illum excepit Agameſtor, quem vide. Meliùs *Theſpieus*.

THESPIA, Herodot. *Theſpiæ* Xenophonti, Ptol. Plin. & Strab. *Teſpe* adhuc, urbs Bœotiæ ſatis ampla, proxima Thebis, inde 12. mill. pall. in Meridiem, Megaram verſus 40. ad Theſpium fluv. (de quo *Heſych.* Θέσπιος, ποταμὸς Βοιωτίας) Platæis finitima. A Theſpiade, Teutrantis, fil. condita. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Athenienſi primùm, dein Thebano: Ejus meminit Actius Syncerus, *l. 1. Epigr.*

Ergo tu nobis Helicon, & udæ
Phocidis ſaltus, hederiſque opacum
Theſpiæ ripis nemus, & canorô
Vertice Pindus.

Hinc *Theſpius*, ut *Theſpia rupes* apud Catullum, *Epigr. 62. v. 27. 28.* Item *Theſpiacus*, ut *mœnia Theſpiaca* apud Val. Flaccum, *l. 1. v. 93.* Numeratur autem hæc urbs inter ea loca, quæ Muſis conſecrata credidit antiquitas, unde & Muſæ ipſæ *Theſpiades* cognominantur. Ibi fons, qui mulierum conceptus repræſentat, Plin. *l. 1. c. 2.* Et Glyceria Theſpienſis, tabulam Cupidinis, magni æſtimatam, quam à Praxitele donô habuerat, civibus ſuis donavit: Unde *Amor* ibi coli, cœpius. Vide etiam ſuprà, voce *Cupido*. Hodie vicus eſt urbs hæc prope Heliconem, in limite Phocidis; medius inter Copaidem lacum ad Boream & Corinthiacum Sinum ad Meridiem 12. mill. pall. utrinque; ſed à Thebis 40. in Africum. Sub Turcis, *Baudrand*. Eſt & altera *Theſpia*, urbs Theſſaliæ, Val. Flac. *l. 1. v. 92.* Tertia Sardiniæ. *Lloyd.* *Theſpiades* ex marmore Cleomenis opus, inter monumenta Aſinii Pollionis, memorantur Plin. *l. 36. c. 5.* uti *Theſpiadum prælium* ex ære, ab Euthycrate factum, *l. 34. c. 8.* Meminit quoque *Theſpiadum, ad ædem Fortunæ, à Mummio dedicatarum*, Cicer. 6. *Verr.* &c.

THESPIEUS Archon Athenis, de quo voce *Theſpeus*.

THESPIS, ex Icaria Atticæ civitate, primus poëta Tragicus, & qui perſonas invenit. Floruit tempore Solonis, *Diog. Laert.* vel Olymp. 61. ſecundùm *Suidam*. Lil. Giraldus, *in Hiſt. Poët.* Horatius, *ad Piſones, de Arte, v. 275.*

Ignotum Tragicæ genus inveniſſe camenæ
Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis,
Quæ canerent, agerentque peruncti fæcibus ora.

THESPIS, ſive THESPIUS, Athenienſis, Erechthei Regis filius, qui è pluribus fœminis filias genuit 50. cum quibus vocatus ad epulas Hercules ſigillatim concubuit, ſuſcepitque totidem liberos mares, qui *Theſpiades* dicti ſunt. Hi cum Jolao, Herculis ex Iphicleo fratre nepote in Sardiniam profecti, civitates quamplurimas extruxerunt. Diod. *l. 5. Silius*,

Nec parvum decus, advectô cum claſſe paternâ
Agmine Theſpiadum, terris Iolae dediſti.

THESPROTIA, nunc *Vajelitia* Nigro, Epiri regio Chaoniæ proxima. Plin *l. 4. in Procemio*, cujus incolæ *Theſprotæ* & *Theſproti* Ptol. & Strab. Horum meminit Lucan. *l. 3. v. 179.*

Theſproti, Dryopeſque ruunt, quercuſque ſilentes.

Vide ſis Paſſeratium in illud Propert. *l. 1. El. 11. v. 3.*

Et modò Theſproti mirantem ſubdita regno
Proxima Miſenis litera nobilibus.

Hinc *Sinus Theſprotius* Liv. *l. 8. c. 24. Golfo di Butrinto*, Ptol. *Buthrotum Sin.*

THESSALIA, regio & pars ampla Macedoniæ apud *Ptol.* Achajæ, ſeu Helladi ad Meridiem, Epiro ad Occaſum continis; ad ſinum Pelaſgicum & Maliacum: licet apud Plinium, *l. 4. c. 8.* ac Melam, *l. 2. c. 3.* & Solinum, *c. 14.* ſit regio à Macedonia diſtincta, inter illam ad Arctos, & Bœotiam ad Auſtrum, montibus Olympô, Oſsâ, Peliô ad Boream, Othry, & Oetâ ad Meridiem, Pindôque ad Occaſum cingentibus. Antiquitus ſub Regibus propriis, dein Macedones Dominos habuit, his Romani, Romanis Græci, à quorum Imperatore Henrico, Bonifacius Marchio, Theſsalæ Rex creatus eſt, A. C. 1210. ſucceſsêre, donec ſub Turcarum, quorum Imperator Amurathes, jam A. C. 1380. multa in Macedonia & Theſsalia occupavit, jugum redacta eſt. Vide infrà. Varia nomina habuit apud veteres. *Æmonia* enim teſte Halicarnaſs. *Dryopis*, teſte Pliniô, *Heſtiaotis*, teſte Strabon. *Eſtiotis*, Ptol. *Pelaſgia*, teſte Steph. *Argos, Pelaſgicum* Homero, teſte Strabone, & Solinô, *locis citt.* dicta eſt. Variè quoque vulgò nominatur. *Comenolitari* Caſtaldo. *Thomeneſtia* Anton. Geufreao; *Lamina* Lazio. In 4. reg. diſtribuitur à Strab. in *Theſſaliotim*, *Phthiotidem*, *Pelaſgiotim*, & *Heſtiotim*. Hîc genitus Rex, nomine *Græcus*, à quo *Græcia*; Hîc Hellen, à quo Hellenes: quos Homerus Myrmidonas quoque & Achæos vocavit: donec *Theſſaliæ* nomen invaluit. Ibidem primùm equi domari cœperunt. Vide Pauſan. *initiô Phocicorum, ſive l. 10.* Unde verſiculus:

Ἵπποι Θεσσαλικοὶ, Λακεδαιμόνιαί τε γυναῖκες.

Fuit & *Theſſalia* oppid. illius regionis, olim, teſte Solinô præcipuum. Populi *Theſſali*, Cicer. Cæſ. & aliis. In Theſsalia diluvium ſub Deucalione contigit, ſtagnante Peneô fluv. Unde Claudian. *l. 2. de Raptu Proſ. v. 179.*

Sic cùm Theſſaliam ſcopulis incluſa teneret
Peneo ſtagnante palus, & merſa negarent
Arva coli, trifidâ Neptunus cuſpide montes
Impulit adverſos: tum ſorti ſaucius ictu
Diſſiluit gelido vertex Oſſæus Olympo.

Cæterùm ora Theſſaliæ inter Penei fluv. oſtia ad Boream & Thermopylas ad Auſtrum continetur. Incolæ edaces fuiſſe perhibentur, quod *Theſſala bucca* ſit in proverbio, apud *Athenæum* & *Jul. Pollucem*: ſicut & *Theſſalicum numiſma*, apud *Suidam* & *Heſychium* pro pecunia adulterina, ſive pro fuco & fraude. *Theſſala equa*, pro præſtantiſſimis. *Theſſalorum* quoque *commentum* apud Suidam in eos, qui fraude alios circumveniunt, dicitur, & *Theſſalicus miſſus*, apud Pauſan. *in Atticis*, de lauta menſa. Theſſali maleficiis addicti fuiſſe, à Medea ſuperſtitiones & veneficia edocti, traduntur: unde apud Ariſtoph. Apul. & Plin. *l.* 30. *c.* 1. magiam apud Theſſalos propagatam apparet. teſtantur id paſſim Poëtæ. Plautus *in Amphitryone*, *Actu* 4. *ſc.* 3. *v.* 9.

Ego pol illum ulciſcar hodie Theſſalum veneficum.

Horat. *l.* 1. *Carmin. Od* 27. *v.* 21.

Quæ ſaga, quis te ſolvere Theſſalis
Magus venenis, &c. ———

Idem, *Epod.* 5. *v.* 45.

Quæ ſidera excantata voce Theſſalâ
Lunamque cœlò deripit.

Idem, *l.* 2. *Ep.* 2. *v.* 208.

Somnia, terrores magicos, miracula, ſagas,
Nocturnos Lemures, portentaque Theſſala rides.

Tibullus, *l.* 2 *El.* 4. *v.* 56.

Quidquid & herbarum Theſſalâ terra gerit.

Loquitur de venenatis. Unde Propert. *l.* 1. *El.* 5. *v.* 6.

Et bibere è totâ toxica Theſſaliâ.

Idem, *l.* 3. *Epigr.* 23. *v.* 9.

Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
Eluere aut vaſto Theſſala ſaga mari.

Lucan.

Theſſala quinetiam tellus herbaſque nocentes
Rupibus ingenuit. ———

Claudian. *in Rufin. l.* 1. *v.* 147.

——— *Novi quo Theſſala cantu*
Eripiat Lunare jubar. ———

Nic. Lloyd. Baudrando fuit hæc regio à Macedonia propria diſtincta, diviſaque in V. partes, nempe in Theſſaliotim, Phthiotidem, Pelaſgiotim Æſthiotim & Magneſiam. Ejus urbes præcipuæ Lariſſa, aliæ minores fuère Tricca, Demetrias, Pharſalus, Thebæ Phthioticæ, Pheræ & Gomphi, vide infrà. Nunc *Jama* maxima pro parte dicitur, *Brietio* teſte. Sub Turcis; ejuſque primariæ urbes ſunt *Janna* & *Lariſſa*.

Oppida & loca celebriora Theſſaliæ.

Ætinium, in Eſtiotide.
Aira, in Pelaſgia.
Caſtanea, in Magneſia.
Cypera, in Theſſalia propria.
Demetrias, in Phthiotide.
Echinus ibidem.
Gomphi, in Eſtiotide.
Hermenium, in Magneſia.
Hypata, in Theſſalia propria.
Jolcus, in Magneſia.
Lariſſa, in Phthiotide.
Melibœa } in Magneſia.
Methone }
Pagaſæ, in Phthiotide.
Pharſalici ſeu Philippici campi.
Pheſtus, in Eſtiotide.
Phthia, in Phthiotide.
Pytheum, in Pelaſgia.
Tempe, ad Peneum fluv. in Phthiotide.
Thebæ, ibidem.
Thermopylæ in Magneſia.
Tricca in Theſſalia propria &c.

THESSALICUS, cognomen Valentis Imperatoris, quod is aſſumpſit, poſt Piſonem, qui à Macriano ad eum opprimendum miſſus erat, in *Theſſalia* ſuperatum occiſumque, apud Treb. Pollionem, *Galienus*, *c.* 2. De *Theſſalis* verò *Equitibus*, Romæ in Circo, *feros tauros per ſpatia Circi agere, inſilireque deſeſſos & ad terram cornibus detrahere ſolitis*, ut ait Suetonius, *Claudio c.* 21. diximus aliquid ſuprà, in voce *Taurocathapta*.

THESSALIDES, calcei dicti ſunt, *Theſſalis* uſitati, ſicut *Argia* Argivis; *Rhodiaca* Rhodiis, &c. Vide Lyſyppum *Bacchadibus*. Pileos verò *Theſſalorum* quod attinet, fuerunt illi arcendo maximè Soli accommodati, utpote largè marginati, ac petaſis ſimiles; quales galeri noſtrates: Cùm pilei Veterum communes margine carerent, ſicut ii, quibus cubitum ituri uti ſolemus. Vide Anſelm. Solerium, *de Pileo*, *ſect.* 8. & ſuprà *paſſim*.

THESSALION, ſervus Mentoris, Principis Sidoniorum, proditionis à Domino, cum Artaxerxe Ocho agitatæ, internuncius. Diodor. *l.* 16. *ſ.* 532.

THESSALONICA, hodie *Salonichi* Sophiano, & aliis, urbs Macedoniæ ad ſinum Thermaicum clariſſima, emporium amplum & ſedes Præfecti. Hic Apoſtol. Paulus Euangelium prædicavit, magno cum ſucceſſu, cum eò redire prohiberetur, Timotheum miſit, qui illos in agnita veritate confirmaret. Hûc ad Paulum reverſò, ſcripſit Apoſtolus Corinthi A. C. 52. duas Epiſtolas divinas ad Theſſalonicenſes: priorem 5. capitib. poſteriorem, in quâ Antichriſtum graphicè depingit, 3. Vide infrà. Theodoſius Imperator VII. M. è plebe hujus civitat. ob occiſum Præſulem Botericha, nonnulloſque Nobiles ſuſtulit, A. C. 390. Expugnata à Saracenis eſt, A. C. 895. Ab Apollonia, & Dyrrhachio 265. mill. paſſ. in Ortum. *Baudrando* urbs etiamnum ampla, populoſa & dives, cum portu commodiſſimo, in ipſo receſſu Sinus cognominis olim Thermaici. Vendita fuerat ab Andronico Palæologo Venetis, quibus erepta eſt A. C. 1432. ab Amurathe II. 220. mill. paſſ. à Dyrrachio in Ortum Byzantium verſus 350. Hic ingens Hebræorum, Chriſtianorum, Turcarum numerus. *Strabo*, Plin. *l* 4. *c.* 10. *Phrantz. Chalcondylas*, &c. Ejuſdem urbis mentio in veterib. nummis ubi notæ SMTLS. SMTSE. TEC. TES. TESATH. THEU. THEUP. occurrunt, vide ſuô quamque locô, quòd ibidem cuſi eſſent. Populi *Theſſalonicenſes*. Claudian. *l.* 2. *in Rufin. v.* 279.

Tangebat Macedum fines, muroſque ſubibat
Theſſalonica tuos. ———

In 1. *Epiſtolam ad Theſſal.* prodierunt. Calixtus. Crellii Sociniani *Prælectiones*, Faucheur *in c.* 1. *Gall.* Godeau. Gomari *Explicatio loc. diffic.* Hunnius. Ivellus Angl. in 8r. Londini, A. C 1583. Morſchovius. Martini *Analyſis*. Muſculus. Origenis *Tractatus*. Quiſtorpius. Rollocus, Sculteti *Idea Conc.* in 4to. Witteb A C. 1627. Sclaterus, *Angl.* in 4to A. C. 1630. Stevertius. Theveti *Expoſitio*. Gall. Vaſquez. Vorſtius. Weinrichii *Explic.* Welleri *Enarratio*, in 8r. Norimb. A. C. 1561. Willichii *Comment.* Argentor. A. C. 1545. Zanchii ibidem. Zuinglii *Annotationes*. In 2. *Epiſt.* extant: Crellius. Godeau. Gomarus. Hofmanni *comm.* in 8r. Francofurti A. C. 1545. ut & Morſchovii Socinian. Muſculus. Rolloccus. Sclaterus Angl. in 4to A C. 1630. Sculteti *Idea Conc.* Stevartius. Thevetus. Vaſquez. Vorſtius. Weinrichius. Wellerus. Willichius. Zanchius Zuinglius, &c.

THESSALONICE, ab Antipatro fil. quem fruſtra per ubera, quæ eum lactaverant, deprecata eſt, interfecta memoratur, à Pomp. Trogo.

THESSALUS, Archon. Athenis, Olymp. 107. An. 2.

THESSALUS, Medicus, qui convivió inſtitutô, Babylone invitavit Alexandrum, ut eâ occaſione venenum ei ab Antipatri filiis Caſſandrô & Jollâ propinaretur. Curt. *l.* 10 *c.* 4.

THESSALUS, fil. Hippocratis, Draconis frater: qui ambo Medicinæ gloriâ patrem æmulati ſunt. Proverbium enim, *non minus rudis es, ac filii Hippocratis*, in alium quadrant Hippocratem. Caſtellan. *in vit. Medic. illuſtr.*

THESSALUS, Trallibus oriundus, Medicus ſub Nerone Imperatore, qui triduanum jejunium ægris quibuſlibet imperabat, totiuſque Medicinæ perfectam cognitionem intra 6. menſes pollicebatur, contra cujus placita multis in locis diſputat Galenus. Solus Medicinæ arcana ſe perноſſe jactitans, ſcripſit *contra Hippocratis aphoriſmos*: cùm tamen ipſemet nihil novi inveniſset, ſed Themiſonis principiis mordicus inhæreret. Obiit Romæ, in via Appia ſepultus. Scripſit porrò *de Communitatibus & Syncritica*. Plin. *l.* 29. *c.* 1. Galen. *l.* 1. *Meth. c.* 2. Caſtellan. *in ill. Med.* Vander Linden, *de Script. Med. Nic. Lloydius*.

THESSYRIS, Sarmatiæ Europææ fluv. *Ptol.* qui & *Hetheſſyris* legit.

THESTIA, Acarnaniæ urbs. Polyb. *l.* 5. *c.* 7. & oppidum Laconiæ ad Eurotam. *Cedrenus*.

THESTIADES, vide *Theſpis*, ubi *Theſpiades*, de iis enim eadem hiſtoria narratur.

THESTIDIUM, urbs Theſſaliæ, item ſtagnum Thraciæ. *Steph.*

THESTIS, urbs Arabum, & alia Libyæ. *Steph.* & fons in Cyrene. *Herodot.*

THESTIUS, Parthaonis fil. pater Toxei ac Plexippi, & Althææ matris Meleagri, quæ *Theſtias* dicitur. Ovid. *Met. l.* 8.

THESTOR, Idmonis & Laothoës fil. pater Calchantis, qui ab eo *Theſtorides* vocatur. Ovid. *l.* 12. *Met. v.* 19.

——— *Veri providus augur*
Theſtorides. ———

Statius, *l.* 1. *Achil. v.* 496.

O *nimium Phœbi, tripodumque oblite tuorum*
Theſtoride. ———

THESTORIDES Ludimagiſter, ſibi datam ab Homero (quem hoſpitiô exceperat) ἰλιάδα μικρὰν, i. e. *minorem*, Iliadem pro ſua venditavit, teſte Herodotô *in Vita Homeri*: inter Cyclicos Scriptores recenſitus. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 853. & ſuprà, ubi *de Cyclo Epico, Cypriis*, ac *Iliade parva*.

THESTORUS, urbs Thraciæ. *Steph.*

THESTYLIS, mulier quædam ruſtica apud Theocritum & Virgil. *in Pharmacent.*

THETA, olim capitali ſententiæ præfigi ſolitum eſt. Iſidor. *l.* 1. *c.* 20. & 23. Pſeudo-Cornutus ad *v.* 12. *Sat.* 4. *A. Perſii*, *Judices inquit, literam* Theta *apponunt ad nomina eorum, quos ſupplicio afficiunt, meritò*, Θῆτα ἀπὸ τοῦ θανάτου *quòd quaſi habet telum ſuum, ideoque quaſi triſte intelligitur, vel mortis ſignum: Unde quidem ait*;

O *meritò ante alias infelix litera Theta.*

D. Auſon. *Epigr.* 120.

Miſelle Doctor, ni tibi ſit obſcœna,
Tuumque nomen Theta *ſectilis ſignet.*

A. Per-

A Perſius, *locô citatô*:

Et potis es nigrum vitiis præfigere Theta.

Sidonius Apollinar. *Carm.* 9.

Iſti qui volet exarationi
Deſtrictum bonus applicare Theta.

Contrario ritu Hebræis ſalutiferam fuiſſe *Thau*, ex S. literis patet, vide *Ezech.* c. 9. *&* c. 59. Hieron. *ibidem*, *&c. Nic. Lloydius.*

THETÆ, Græcè Θῆτες, dicebantur apud Athenienſes, quos Romani *proletarios* & *capite cenſos* appellavêre. Poſtquam enim Solon civium ſuorum cenſum egit, Athenienſes univerſos in 4. diſtinxit ordines, *Pentacoſiomedimnos*, qui Reip. talentum pendebant: *Equites*, qui ſemitalentum: *Zeugitas*, qui minas decem: & *Thetas*, qui nihil conferebant; quique proin non habebant ad Magiſtratus aditum, ut conſtat è Plut. *in Solone*, & *Polluce*, *l.* 8. *c.* 10. vi Legis: Τὸν θῆτας μὴ ἄρχειν μηδεμίαν ἀρχήν. Interim, ne omnium omninò partium Reip. expertes eſſent, voluit Solon, ut & cum cœteris in concione ſuffragia ferrent, atque inter Judices adlegerentur; quod cùm primo leve videretur, maximæ tamen fuit auctoritatis, quippe penès Judices omnium ferè rerum fuit arbitrium, cùm ad eos à Magiſtratibus ſoleret provocari, Plut. *ibid.* Adde, quòd utrumque rem eorum juvabat. Namque trioboli gratiâ, quod erat τὸ ἐκκλησιαστικὸν à tempore Agyrrhii, maximè in concionem veniebant *Thetæ*: unde Jocus Comici *Pluto*,

Ἐκκλησία δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον γίγνεται.

Ubi Scholia, διεδίδοτο δὲ τὸ ἐπὶ φιλοτιμίᾳ τῶν Ἀθηναίων τριώβολον. Et cùm Judices eſſent, habebant unde viverent: Nam οἱ Δικασταὶ ἐλάμβανον μισθὸν, *Judices accipiebant mercedem.* Iidem ex inſtituto Periclis, ut Ludos ſpectare poſſent, accipiebant ex publico τὸ θεωρικὸν, drachmam videl. ſeu duos obolos, qua de re dictum ſuprà, in voce *Theorica pecunia.* Neque verò claſſi ſuæ ſic adfixi manebant, ut re familiari creſcente, non allegerentur in ſuperiorem aliquem ordinem; cujus rei illuſtre exemplum legitur apud Pollucem, *l.* 8. *c.* 10. de Anthemione Diphili filio, qui in Equitum ordinem ex illo *Thetarum* allectus eſt: cui proin icon in Acropoli poſita, ἵππος ἀνδρὶ παρεστηκὼς, *equus viro adſtans*, cum Epigramm.

Διφίλου Ἀνθεμίων τὴν δ' ἵππον θεοῖς ἀνέθηκε,
Θητικοῦ ἀντὶ τέλους ἱππάδ' ἀμειψάμενος.

Vide Sam. Petitum, *Comm. in Leges Atticas*, *l.* 2. *tit.* 3. & ſuprà ubi de *Proletariis*, it. voce *Sextantuli.*

THETBOLDI Villa, *Thibouille*, locus Galliæ, Order. Vitali, *l.* 12. non indictus, ad Riſelam fluv. *Rille*, ubi Carentonâ augetur; inter Alnetum *l'Auney* & Brioniam oppid eidem, *l.* 8. memoratum, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Riſela.*

THETIS, Nerei & Doridis filia uxor Oceani, Nympharum mater: inter quas *Thetis* junior, quam cùm Jupiter, pulchritudine ejus captus, adamaret, uxoremque ducere decreviſſet, monitus eſt à Prometheo, ita eſſe in fatis, ut quicunque ex ea naſceretur, patre major eſſet futurus. Quâ re auditâ, Jupiter à nuptiis ejus abſtinuit. Thetidem verò poſteà Peleus uxorem duxit, Æaci filius, qui Achillem ex eâ ſuſcepit. Ovid. *l.* 11. *Met.* Vide Nat. Com. *l.* 8. *c.* 2. Catull. *Epigr.* 65. *v.* 28.

Tene Thetis *tenuit pulcherrima Neptunine?*

Hæc ſuſceptos ex Peleo filios, igni impoſuit, ſique iis mortale corpus exuere cupiens immortalitatem acquirere ſtuduit. Hôc pactô, multis combuſtis, editum Achillem flaminis injecit: quod animadvertens Peleus exclamavit; ſed illa hoc ægre ferens divortium fecit. Alii ajunt, in cacabum æneum ferventis aquæ, ab ipſa filios conjectos eſſe, ut exploraret an mortales eſſent; quoſdam in ignem, ut Achillem. Staphylus, *de rebus Theſſalic.* ſcribit Chironem Sapientiâ & rerum cœleſtium peritiâ inſignem cogitâſſe Peleum celebrem reddere, arceſſiviſſe filiam Actoris Myrmidonis; divulgâſſe verò famam: quòd Peleus Thetidem, Jove collocante, ducturus eſſet: Diique nuptiis eum imbre & tempeſtate adfuturi. Hôc rumore delatô obſervavit tempus, quô ingentes pluviæ ventorum turbines exiſterent, Philomelamque Peleo elocavit. Tali ratione, fama de Thetide ductâ invaluit. Accipitur quandoque pro mari. Virgil. *Ecl.* 4. *v.* 32.

—— *Tentare Thetim ratibus.*

Sic *plana Thetis* pro tranquillo æquore apud Statium, *l.* 5. *Theb.* *v.* 709. Claudian. *l. de Rap. Proſ.* *v.* 148.

Hinc latrat Gætula Thetis.

Nic. Lloyd. Cœterùm *Thetis* ſenior, per *y.* melius ſcribitur, & *Thetidis* fuit avia, ut infrà videre eſt. Sic autem clarè diſtinguit Catullus, *carm.* 65. *de Nuptiis Pelei & Thetidos*, *v.* 28.

Tene Thetis *tenuit pulcherrima Neptunine,*
Tene ſuam Tethys conceſſit ducere neptem?

Nempe *Tethys* ex Oceano Doridem ſuſtulit, Doris ex Nereo *Thetidem*, Nereidum unam. Nec obſtat, quòd *Neptuninen* eam Poëta vocat: Eos enim ſequitur, quibus Neptunus ex Canache genuiſſe dicitur Nerea: quomodo Neptuni fuerit neptis. Quare ſecundùm hos quidem *Neptuninen*; ſecundùm alios verò *Oceaninen* rectiùs nuncupes. Imò etiam dicere poſſis, *Neptunum* poni pro *Oceano*; Namque & Poëtæ, cùm ajunt, Neptuno maris imperium obtigiſſe, non internum duntaxat, ſed externum etiam Mare, intelligunt. Illud magis mirum, *Thetin*, quæ Nympha ſolùm marina erat, atque ex 50. Nereidibus una, non minùs tamen, quàm *Tethyn* ipſam, Oceani uxorem, pro mari poni. Ut apud Maronem *Pollione*, *loc. cit.*

Quæ tentare Thetin *ratibus, quæ cingere muris*
Oppida. ———

Quod vix aliter excusâris, quàm per Synecdochen. Quô ſenſu cùm *Thetis* ſumitur, fabula de ea Peleo nuptâ, ad connubium Maris & Terræ egregiè quadrat. Πηλεὺς enim à πηλὸς, *lutum*, dictus eſt: Quò etiam reſpexêre olim, cùm dicerent, Μὴ δεῖν τὸν Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν, *Oenea non convertendum eſſe in Pelea*; indigitantes, cavendum eſſe pincernæ, ne vinum effundat in terram, atque ſic lutum faciat. Sed & ad communem mortalium generationem, illud, de nuptiis hiſce, referre poſſis, quod fecit Clemens Romanus, *Recognitionum l.* 10. ubi Achillem ait Pelei & Thetidos filium dici, quia homines cuncti componantur ex arido & humido, è quibus duobus fit lutum: unde & Gigantes non ſolùm Γηγενεῖς, h. e. *Terrigenæ*, ſed & Πηλογόνοι, h. e. *Lutigenæ*, appellati leguntur. Et hôc pactô Pelei ac *Thetidos* nuptiæ, ad rerum pertinent Naturam: quomodo autem ad veterem etiam hiſtoriam eas reducere liceat, viſum eſt. Plura apud Gerh. Joh. Voſſium, *de Orig. & Progr. Idololatriæ*, *l.* 2. *c.* 78. & in voc *Peleus.* E marmore *Thetis*, inter Scopæ opera, memoratur Plinio, *l.* 36. *c.* 5. *Sed in maxima dignatione Cn. Domitii delubro in Circo Flaminio, Neptunus ipſe, &* Thetis *atque Achilles* &c.

THETYS, meliùs *Tethys*, & Amphitrite, in muliebribus Maris Numinibus, apud Poëtas, familiam ducunt: quarum hæc Neptuni uxor; illa Oceani, ex hoc omnium Nympharum mater, Τηθὺς appellata eſt, à τήθη vel τηθὶς, quorum prius *aviam* vel *nutricem*; poſterius *amitam* vel *materteram* ſignat. Latinis *Salacia* dicta eſt, ut Tullius indicat, *l. de Univerſ.* & ex eo Servius *in Georg.* *l.* 1. Favet proin Tullius iis, quibus *Tethys* mare. Aliquibus tamen connubium Oceani ac Tethyos, maris & terræ, Euſt. *Iliad.* ξ. Sed omnino receptius eſt, ut Τηθὺς ſit mare, quàm tellus. Opponit enim hæc Lucanus, *l.* 10. *Pharſal.* *v.* 204.

Luna ſuis vicibus Tethyn terrenaque miſcet.

Atque apud eundem *Thetyos unda* legas; item *æquora Tethyos* *l.* 1. *v.* 414. & *l.* 3. *v.* 233. quod & epitheta docent, cùm eidem Diva hæc *vaga* *l.* 6. *v.* 67. Silio, *l.* 3. *v.* 60. *reciproca*; Ovidio *cana* dicatur, *l.* 2. *Met.* *v.* 509. Nec ſi & Oceanus & *Tethys* mare deſignent, eò ineptè hæc Oceano nupta fingitur. Nam Oceanus ſæpe conſideratur, quaſi Spiritus vel anima marina: unde vis tanta Elementi: at *Thethys* eſt quaſi corpus maris & principium paſſivum, vim illam recipiens. Illa igitur ex Oceano Doridem ſuſtuliſſe fingitur, quæ ex Nereo *Thetidem*, de qua *ſuprà*, ſuſcepit. Vide Voſſ. *ubi ſuprà*, ut & in voce *Tethys.*

THEU, in nummis Juſtini, Tiberii II. & Mauricii, *Theſſalonicæ urbe* notat. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus.*

THEUDALE, Africæ Propriæ urbs *Ptol.*

THEUDAS, Wiſigothorum in Hiſpania Rex, ſtabuli præfectus erat Theodorici II. à quo Amalarici filii tutor relictus, hôc occiſò thronum occupavit, A. C. 531. Occiſus à quodam amentiam ſimulante A. C. 548. dicitur vetuiſſe, ne quiſquam cædem ſuam ulciſceretur, utpote divinitus, ob prædictum ſcelus, immiſſam. Ei *Theuſcles* ſeu Theodegeſilus ſucceſſit, Hiſpali annô pòſt ſimiliter necatus. Iſidor. *in Chron.*

THEUDAS, nomen viri, de quo vide Euſeb. *l.* 2. *c.* 12. Ejus meminit Gamaliel, Actorum *c.* 5. *v.* 36. *Nam ante hæc tempora exortus eſt Theudas, dicens ſe aliquem eſſe: cui agglutinatus eſt numerus virorum circiter quadringentorum, qui interemptus eſt, & omnes, qui aſſenſi ſunt ei, diſſoluti ſunt & ad nihilum redacti.* Quæ hiſtoria circa nativitatem CHRISTI & ultimos Herodis annos contigiſſe videtur. Unde Origenes *contra Celſum*, *l.* 1. aſſerere non dubitat, *Theudam* Chriſti præceſſiſſe nativitatem; fierique poteſt, ut occaſionem iſte arripuerit, ex periculo, in quo verſatus eſt Herodes, ſub poſtrema tempora, quando Auguſtus, accuſatione Syllæi adversùs illum irritatus, literas minarum plenas ad eum ſcripſit, de quibus vide Joſephum, *l.* 16. *c.* 15. Alius poſteà ejuſdem nominis, ſub Procuratore Judææ Cuſpio Fado, turbas dedit, teſte eôdem, *l.* 20. *c.* 2. qui is eſſe non poteſt, cujus Gamaliel *locô cit.* meminit, cùm inter habitæ concionis à Gamaliele tempus & procurationis Fadi extrema tempora, in quibus *Theudæ* Joſephus facit mentionem, anni minimùm quatuordecim intercedant. Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercit.* 2. §. 18.

THEUDERICUS, vide *Theodoricus.*

S. THEUDERII, vicus Galliæ in pago Vienneſi, cum monaſterio Abbatiali, à Theuderico, ante annos 1100. extructo, *S. Chef.*

THEUDURUM, oppid. olim nunc pagus Germaniæ inferioris in ducatu Juliacenſi, *Tudder* Simlero. 6. leuc. à Juliaco in Occaſum apud Sittardum oppid.

THEVESTE, *Antonin.* *Ptol.* *Thebeſſa*, urbs regni Algerii, in regione Conſtantina, & limite regni Tunetani regioniſque Biledulgeridiæ, in mediterraneis 180. mill. paſſ. à Carthagine, 120. à Cirta, Thenas verſus 185. Satis parva eſt, & à paucis habitatur.

THEVETUS Andreas, Engoliſmenſis, edidit *Coſmographiam*, A. C. 1563. Item *Singularitates Franciæ Antarcticæ*, *de Prælio ad Druidum urbem*, &c. Peregrinatione annorum 17. defunctus. Præcipuum verò ejus opus, ſunt *Icones virorum Illuſtrium*, Henrico III. dicatæ.

THEUP. *Theſſalonicæ urbe percuſſa*, in nummis Juſtini Juſtiniani, Tiberii II. & Mauricii. Car. du Freſne *d. l.*

THEUMESIUS, vide *Teumeſius.*

THEUPROSOPON, *Ptol.* ſeu *Theouproſopon* aliis, *Nenfrus Brocardo*, promontor. Phœniciæ, vix 6. mill. paſſ. à Tripoli in Meridiem, Botrim verſus.

THEURGIA, Græcè Θεουργία, Veteribus dicta eſt illa Magiæ ſpecies, quam *albam* vulgò; ſicut Γοητεία, quam *nigram* communiter appellant. Quorum illi deditos, laudabiles ajebant; iſti addictos, deteſtabiles, utrique Spirituum ope miranda ſæpe edidêre. Sed, ut Auguſtinus ait, *de Civ. Dei, l. 10. c. 9. ſunt utrique ritibus fallacibus Dæmonum obſtricti, ſub nominibus Angelorum.* Quamvis enim, qui hujuſmodi Magiam exercebant, ferè eum ea conjungerent, naturalem ac artificioſam Magiam, ut cœtera etiam ab natura vel arte eſſe viderentur, ut de Anaxilao habet Irenæus, *l. 1. c. 7.* & de Marco Hæretico, *c. 9.* Ad ludicra tamen eorum acceſſit plerumque commercium cum maligno Spiritu, cujus operâ e. g. corpus humanum horæ ſpatiô transferebant ad centies mille paſſus, caput æneum ad quævis interrogata reſpondere faciebant, de furtis quibuslibet occultis cognoſcebant &c. Gerh. Jo. Voſſius *de orig. & progr. Idolol. l. 1. c. 6.* & infrà *Tacia.* Utebantur autem *Theurgiâ* ii inprimis, qui blandâ ac benignâ converſatione homines ad idololatriam atque impietatem pellicere ſatagebant, Sacerdotes Gentilium Hæreticique. Et quidem Porphyrius *quandam quaſi purgationem animæ per Theurgiam, cunctanter tamen & pudibundâ quodammodo diſputatione, promittebat. Reditum verò ad Deum hâc arte præſtare cuiquam ipſe inficiatus, quod alii ibant aſſertum, quibuſdam conſecrationibus Theurgicis, quas Teletas vocant, idoneam fieri atque aptam ſuſceptionem Spirituum & Angelorum ad videndos Deos arbitratus eſt.* Theodor. Zuingerus, *Theatrô Vitæ Hum. Vol. 4. l. 4. p. 1329.* Vide quoque ſuprà ubi *de Magia.*

THEUTH, vel THOT, THOYTH, aut THOUT, Ægyptiorum fuit Deus; Θεὺθ ſæpè Platoni *in Phædro*, vocatur. Ciceroni *de Nat. Deor. l. 3.* eſt *Thoyt*, *Hunc* (Mercurium inquiens) *Ægyptii Thoyth appellant, eôdemque nomine anni primus menſis* (September tempe) *apud eos vocatur.* Sic editio Aldi ſenioris: nec longè abit, quæ eſt nepotis Aldi, ubi eſt *Thoit.* Illa quoque Robert. Stephani A. C. 1543. cum Aldi ſenior. convenit: uti & Lambiniana; niſi quod in ea ad latus annotatur, alios legere *Theuth.* Sed tanti aliis Platonis eſt auctoritas, ut, codicibus illis inſuper habitis, præferant apud Tullium *Theuth.* Nec diffitendum, non longè hinc multos abire codices: in quibus reperias *Theyn*, *Thear* & *Their*, quod poſtremum Voſſius in veteri reperit editione; in iſto Tullianorum codicum diſſenſu, eò potiſſimùm propendens, ut *Thoyt* vel *Thout* ſcripſerit Tullius. Movet eum mellorum è MSS. auctoritas: Euſebius item, *Præpar. Evang. l. 1. c. 9.* ubi legas, Αἰγύπτιοι μὲν ἐκάλεσαν Θωύθ, Ἀλεξανδρεῖς δὲ Θώθ, Ἑρμῆν δὲ Ἕλληνες μετέφρασαν, *Ægyptii Thoyth vocârunt, Alexandrini Thoth, Græci Hermen, h. e. Mercurium interpretati.* Qui locus veterem lectionem Tullii confirmat, uteunque Xyſtus Betulejus & apud Tullium *l. cit.* & apud Lactantium, *l. 1. c. 6* ubi *Thoth* editum eſt, etiam ab Aldo, *Theuth* legere maluit: ſanè aliter quàm Thomaſinus, qui ad oram *Thoyth* repoſuit. Porrò ab *Thoyth* ſive *Thout*, eſt κατ' ἀντίθεσιν *Thoth*: quæ pronuntiatio durior, Germani igitur, qui literâ *VV.* gaudent, *T.* rejectô, fecêre *Woth*, ſive terminatione additâ *Wothan* vel *Wodan*, vel *Woden* aut *Wode*: è quo *Wode* vel *Woth* eſt *Gueth*, *Goth*, *God* vel *Got.* Ab eodem *Theuth*, Græcorum fluxit Θεός, Latin. *Deus* &c. Hactenus Voſſius *de orig. & progr. Idol. l. 1. c. 37.* Hornius *Thoith* quoque potiùs, quàm *Theuth* probat, primævamque ſcriptionem *Thohu* vel *Thohuth* fuiſſe, contendit. Cùm enim à condito Mundo id egerit Diabolus, ut & Dei gloriam & S. Hiſtoriæ veritatem obſcuraret, tot Deos & tot Deorum nomina antiquis, non aliunde quàm ex Sacris petita, obtruſit: inprimis Creationis hiſtoriâ peſſimè abutens. Hinc, cùm in principio Cœlum & Terram ſciret conditam, antiquiſſimos & primos hos Deorum finxit: à voce Hebr. *Schamajim*, *Bel-Samen* quoque & *Semones*, denominans. Cùm dein Scriptor ſacer addat, terram fuiſſe תהו ובהו *Tohu Vabohu*; ex *Thohu* fecit *Theuth* ſive *Thohuth*; à *Bohu* deſumſit *Bau*, i. e. *Noctem*, ex qua, ut & vento Colpia, Phœnices tradidêre natos fuiſſe, Seculum & Primogenitum, teſte Sanchoniathone apud Euſebium, *Præpar. l. 1.* Sic ergo initium ſtatim S. Scripturæ ad Deos ſuos detorſiſſe videtur Satanas, ut legentes illud Gentiles nihil aliud, quàm rerum & Deorum origines, referri putarent: Primò quidem Cœli & Terræ, è quibus mox *Thohu* & *Bohu*; Dein Lux ſive Ignis, Tenebræ ſive Nox; Tandem Sol, Luna & reliquæ Stellæ, quæ omnia priſcis illis Deorum numerum implebant. Quô factum, ut & Triſmegiſtus apud Lactantium, *Inſti. l. 1. c. 11.* Uranum, Saturnum, Mercurium, cognatos ſuos nominet. Imò, quô pactô totam Hiſtoriam creationis idem corroperit, per Phœnicum Theologiam, è Moſe expreſſam, videre eſt apud Euſeb. *Præparat. l. 1 c. 7.* Confirmat ſententiam opinio, quam de Mundi & rerum omnium origine habebant Antiqui. Ex horum enim animis Creationis hiſtoria extincta, DEI hoſtis contra iis è materia quadam æterna & confuſa tandem emerſiſſe Solem, cujus calore ad maturitatem cœtera ſint perducta, inſpiravit: quam *Thohu* Moſi dictam ipſi æternam ac increatam fingebant. Inde antiquiſſimi Græciæ Philoſophi, qui ſua omnia ex Oriente hauſerunt, de Chao, Erebo, Nocte ſive Ἅιδη & Orco tam multa ratiocinati ſunt. Ovid. *Met. l. 14. Fab. 8. v. 404.*

> *Et Noctem, Noctiſque Deos, Ereboque, Chaoque.*

Virg. *l. 4 Æn. v. 510.*

> *Tercentum tonat ore Deos Ereboque, Chaoque,* &c.

Quarum rerum & nomina ipſa ex oriente. Χάος enim, quod priſcis, *Feſto* teſte, *Cohum*, à *Thohu* vel *Bohu*, unius literulæ mutatione facilè deducitur, ut alia omittam. Ex his itaque tenebris, cùm ſeipſos extricare non poſſent Ægyptii, *Thohuth* vocâſſe videntur primum & antiquiſſimum Deum, à quo eſſent omnia: Ovid *Met. l. 1. v. 21.*

> *Hanc Deus & melior litem Natura diremit.*

Et paulo poſt, *v. 32.*

> —— *Quiſquis fuit ille Deorum,*
> *Congeriem ſecuit* —— ——

Cæſar quoque *Bell. Gallic. Comm. l. 6. c. 17.* ſatis clarè innuit, Ditem Gallis nihil aliud, quàm quod Hebræum eſt *Thohu*, fuiſſe, cùm ait: *Galli ſe omnes à Dite Patre prognatos dicunt. Idque ab Druydibus apud proditum: ob eam cauſam ſpatia omnis temporis non numerò dierum, ſed noctium finiunt, & dies natales & menſium & annorum initia ſic obſervant, ut noctem dies ſubſequatur.* Unde patet, *Thohuthum* Ægyptiis non notâſſe verum Deum, cœli terræque conditorem, ſed antiquum quidem, ignotum verò Numen, à quo omnia & proin ipſæ quoque Artes initium ſumſerint. Hoc poſteà cùm variis, nominibus a variis Gentibus inſignitetur, errore vulgi Πολυθεΐα invecta, & qui primus erat *Theuth*, à Græcis Latiniſque Mercurius, Hermes, Hercules, Apollo, Kadmus, aliſque nominibus appellatus eſt. Vide præfatum Georg. Hornium, *Hiſt. Philoſ. l. 2. c. 11. & 12.* ubi Germanorum *Teutatem* vel *Teutonem*, alium ab hoc Ægyptiorum Deo *Theuth* fuiſſe aſſerit, qua de re vide quoque ſuprà in voce *Teutates.* Vocem dein ad alios quoque fuiſſe translatam & Sapientiſſimo cuique ab Ægyptiis ac Germanis inditam, Scaliger docet *Epitaph. eorum, qui ad Viennam ceciderunt*, cùm ait: *Theuthus*, (*unde Teutones dicti*) *tantâ fuit ſapientiâ, ut hoc ipſum nomen mutuati ſint ii, penès quos ſumma divinitatis opinio extitiſſet. Ægyptii namque ſapientiſſimum quemque* Theuth *vocârunt, quemadmodum & Mercurium illum*, Vide quoque Phil. Cluverium *de Germ. Antiq. l. 1. c. 26. &c.* Idem verò & menſis nomen; ad cujus diem octavam Judæos anniverſariô jejuniô mœrorem ſuum doloremque, ob Sacrum Codicem, poſtulante Ptolemæô Philadelphô, Græcè verſum, publicè profiteri conſueviſſe, tradit P. Cunæus, *de Rep. Hebr. l. 3. c. 4.* Vide Illuſtr. Marſhamum, *Canone Chronicô, Sec. 1.* ubi *de Thot, Mercurio, Taaute, Menis filio*, it. *Sec. XI.* ubi *de Menſe, quô Caniculæ ſidus oritur*, Jac. Ottonem JCtum, *Notis ad B. Rhenanum, p. 646.* ubi de vocibus *Theut*, *Thiet*, *Diet* &c. Alios.

THEUTONI, vide *Teutoni.*

THEYA, vel *Deins*, vel *Thiſſa*, fluv. Moraviæ. Zuoynam præterfluit, & limitem Moraviæ Auſtriæque ſtatuit. *Metel.*

THIA, mater Solis, Lunæ & Auroræ, ex Hyperione. Heſiodus, *Theogon. v. 371. 374.*

> Θεία δ' ἥλιόν τε μέγαν, λαμπράν τε σελήνην κτλ.
> *Γείναθ'* ——

Quod ideo confictum, ut omnia bona, in quibus hæc eminent, à divina procedere Natura & bonitate, indigitetur, ait Lamb. Barlæus *ad l.* Θεία enim *divinam* notat. Aliàs Euryphaëſſam Solis matrem facit Homerus in *Hymno* ejus. Vide ubi de *Sole.*

THIA, Inſul. maris Ægæi, circa Hieram, recens enata, Plin. *l. 2. c. 87.* Fortè *Dia Strab.* & *Ptolem.* Vide ibi.

THIAGOLA, palus Myſiæ inferioris ad oſtia Iſtri *Ptol. Roxene*, vel *Roſene Ortelio.*

THIARDÆUS Pontus, Matiſconenſis, τρίγλωττος inſignis, Poëta eximius, Mathematicus & Theologus non incelebris in Aula perpetuò ferme vixit, ab Henrico III. Epiſcopatu Matiſconenſi honoratus. Ut erat corpore ingens, ac in ſtudiis aſſiduus, cibô quoque & potu utebatur largô, vini ita patiens, ut nunquam illi ſuccumberet. Moriturus ſibi ipſi Epitaphium metricum compoſuit, defunctus A. C. 1605. ætat. 84. Thuan. *Hiſtor.* Sanmartan. & Anton. Teiſſier *Elog. Part. 2.* quorum hic ſcriptorum ejus catalogum exhibet. Cyro nepoti ſucceſſionem vivus adhuc procuravit. Thuan *d. l.*

THIASUS, apud Papinium Statium, *Theb. l. 9. v. 612.*

> *Si mihi non unquam* thiaſi, *luſusve protervæ*
> *Nollit* ——

alibique paſſim, ex Græco Θίασος, Bacchi chorea eſt, pueris & virginibus, Bacchis & Satyricis, quæ vinô ebriæ colebant cantu ſuum Numen, conſtans. Inde ad alia quoque pacifica ſacra translata. Cujuſmodi choream ſic deſcribit idem, *Achill. l. 2. v. 153. & ſeqq.*

> —— thiaſis *Iſmenia buxus*
> *Signa dedit, quater æra Rheæ, quater Evia pulſant*
> *Terga manu, variosque quater legêre recurſus.*
> *Tunc thyrſos pariterque levant, pariterque reponunt,*
> *Multiplicantque gradum, modò quô Curetes in actu,*
> *Quoque pii Samothraces eunt, nunc obvia verſæ*
> *Pectine Amazonio, modò quô citat orbe Lacænas*
> *Delia, plaudentesque ſuis intorquet Amyclis.*

Porrò quodvis tripudium ſic dici cœpit. Ita choros Virginum per littus tripudiantium ludentiumque *thiaſos* idem Poëta vocat, *Theb. l. 11. v. 213.* inprimis convivialia tripudia, uti diſcimus ex Polluce, *l. 6. c. 1. &c.* Quam in rem vide plura, apud Caſpar. Barthium *ad Claudian. de Raptu, l. 1.* ut & ſuprà ubi de *Choreis* & *Saltatione V.* ter. Hinc θιασεύειν, ut θιασεύειν θιασεύειν, *thiaſos in montem inducere*, in monte choreas celebrare, apud *Strab.* ubi de annua in montibus curſitatione, cum Hylæ inclamatione, fieri ſolita. Θιασῶνες domus ubi *thiaſi* agitabantur, cœnationes, loci convivales; Θιασῶται, *qui ſimul choros exercebant*, hincque qui ſacrificiorum & cultus Deorum obtentu, ſodalitates temporarias quotannis coibant inque iis vino & epulis

epulis indulgebant, apud Ariſtot. *Ethic.* l. 8. atque porrò ſocii, ſodales quicunque &c. Nomen [illegible] quod in choreis [illegible] Athenæos vero ſic appellatos vult, quaſi [illegible], a [illegible], pro [illegible], l. 8. c. 16. Vide Chriſt. Becmanum, *de Orig. L. L.*

THIBETUM, vulgo TIBET & THOBBAT, regnum Tartariæ, cum urbe primaria [illegible]. Excurritur ab Ortu in Occaſum inter Tartariam magnam, Butam & Indiam propriam, ad Meridiem, atque inter regnum Tangutium ad Ortum, & Mawaralnahram ad Occaſum. [illegible] alias pars Scythiæ extra Imaum; [illegible] optimum [illegible] conſerunt Arabes, [illegible] libentius, quam [illegible], ut & Sinenſes. [illegible] quod capreæ Tubetienſes [illegible] odoratæ ſeu [illegible] incolæ [illegible] non [illegible], apud Bocharum, [illegible] l. 3. c. 20. Vide quoque ſupra ubi *Ab A[illegible]*.

THIEUM, [illegible] perpetuò [illegible]; quod cùm [illegible] Græci, ambiguitate vocis deceptus Plinius *in altero* [illegible], *in altera equinam effigiem*, habere ſcribit, l. 7. c. 2. Vide [illegible] l. 3. c. 23. Θιβῖς Græci & Θιβιοι, à [illegible] de Amazone quadam, [illegible] occaſa [illegible] rectius, cum *Thibii* eos ex Phylarcho [illegible] [illegible] l. [illegible], de quibus [illegible]. Vide Salmaſ. [illegible] congeſſit, *ad Sol.* p. 46. & 47.

[illegible], Lacedæmonius, ut e re [illegible] ingenio [illegible] cæteri & [illegible] cetera [illegible] teſtimonia deſſient. Hic in Aſia [illegible] oppugnans, præfectum præſidii [illegible] ad [illegible] fœdus prodiit, juramentò interpoſitò, ſi non [illegible] conveniret, ſe ipſum in caſtellum eſſe remiſſurum. Qua progreſſus [illegible] colloquium venit. Cuſtodibus autem ſpe pacis [illegible] opportunè Thibron [illegible] cap[illegible] Thibron vero præ[illegible] ductum in caſtellum, ſicut ju[illegible]raverat, [illegible] eum interfici jubet.

THIBRUS, nomen urbis apud Lycophronem. *Steph.*

THICHIS, Hiſpaniæ Tarraconenſis fluv. ad Rhodam urbem, *Pompon.* l. 2. c. 5. *Ter Varrerio.* Quibusdam fluv. [illegible] *drand.* qui ex Pyrenæis ortus, in Meridiem labitur, [illegible] dein in Ortum tendens Gerundam rigat, & in mare Mediterraneum ſe exonerat, 11. mill. paſſ. a Rhoda in Meridiem. [illegible] fluv. ab aliis *Sambroca* [illegible] & *Bertii* teſtibus. Alius eodem nomine [illegible] Narbonenſi. Item *Pompon. le Tech* in Comitatu Ruſcinonenſi. Oritur ex Pyrenæis montibus, in limite Ceretaniæ, Ceretamque rigat, & paulo infra [illegible] Mediterraneo miſcetur, 12 mill. paſſ. ab oſtio Thelis in Meridiem.

THILON, nomen pagi Ezech. c. 47. v. 16. juxta terminum Auranitidis in tractu Nephthali.

THIELA, ſeu TILA, vulgò TILE, vel TIEL, oppidul. Bataviæ, tractus Geldriæ in [illegible] ad Vahalim. Vide *Tiela.*

THIEMO, fil. Th[illegible] Saxoniæ Ducis, Henrici V. Imperatoris copiarum Dux, [illegible] A. C. 1115. ab eo Marchio Miſniæ [illegible] eſt, [illegible] Bohemi eam tenerent, non obtinuit administrationem; ipſe filius tamen [illegible] hodiernorum Saxoniæ Principum [illegible], eam nactus eſt, A. C. 1126. ab Imperatore Lothario. Vide Phil. Jac. Spener *Syll. Geneal. Hiſtor.*

THIERNUM, vulgo TIHERS, oppid. Alverniæ inferioris juxta amnem Durolam, in limite Foriſienſis provinciæ, 6. leuc. a Claromonte in Ortum Lugdunum verſus.

THIERSTENIUM, vide [illegible].

THIETMARSIA, regio Daniæ & Holſatiæ [illegible] proxima, de qua vide Alb. Crantzium [illegible]

THILIA vel TELLA, [illegible] nunc [illegible] quæ Lo[illegible] Demetrâ [illegible] exit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gal.*

THILON, fil. Simon, 1. Paral. c. 4. v. 30.

THIMA, vide ſupra Ortia.

THIMBRON, Lacedæmonius, ab Ephoris contra [illegible] Regem, Dux belli electus. Qui cùm minus [illegible] domum revocatus, eique [illegible] eſt. Olymp. 95. an. 2. Sed Olymp. 97. an. 3. iterum contra Struthas Perſæ ducem miſſus, ab eodem in prœlio, prope Jonia & Coreſſon occiſus eſt. Diodor. Sic. l. 14.

THIMBRON, amicus Harpali ejus ad Tænarum Laconicæ interfector. Diodor. Sic. l. 17. & 18. Cum magnis cladibus Cyrenenſes afflictaviſſet, à prætore Ptolemæi Ophella ſuperatus & vivus captus eſt. *Ibidem.*

THINÆ, Sinarum metropolis. *Ptol.* [illegible] ut videtur *Mercatori.* *Baudrando* etiam *Thina*, & [illegible], ubi nunc Nanquinum, urbs ampla verſus Oceanum [illegible] & Sinum Nanquinenſem, quæ aliàs Imperii Sin. ſedes fuit.

THINGE, urbs Libyæ. *Steph.*

THINGUS, idem cum *Th*[illegible] ſeu [illegible]. Vide [illegible].

THINIAS *Ptol.* *Capo Tynias Molgrio*, promontorium [illegible] ad mare Euxinum inter Boſporum Thracium ad Meridiem & Apolloniam urbem ad Ortum cum oppido cognomine, quod vulgo *Sagora.*

THINILLUS, Rex in Ægypto Thebanorum XXV. exponitur Αὐξήσας [illegible] præfuitque poſt [illegible] annos 8. circa extrema, Jo[illegible] Patriarchæ, dum [illegible], Paſtorum regnum in Ægypto inferiore exciſum, [illegible] graviſſimè premere incipe[illegible]ret. Eum excepit Semphucrates, quem vide.

THINISSA, Zeugitanæ provinciæ urbs, *Ptol.* Hodie *Tenis.*

THINIUM, oppid. Delphinatus in Rhodani ripa. *Merul.*

THINUS, fluv. Angliæ in ora Orientali per Northumbriam fluens. *Tina Ptolemæo.* Vulgò *Tine*, apud [illegible] *Tinmouth* vulgariter nuncupato. *Baudrando* fluv. Angliæ Borealis, Oritur

incolas. Oritur in [illegible] Scotiæ, dein per Northumbriam fluens, [illegible] ad caſtrum *Tynmouth* in Oceanum Germanicum [illegible] a Dunelmo in Boream.

THIOLIAMAS, vide *Thiodamas.*

THIRAS, fil. Japheth Gen. c. 10. v. 2. Vide Bochart. *Phaleg.* l. 3. c. 2. [illegible] ignem [illegible] unquendam [illegible] non in genere univerſa, ſed de parte [illegible] Ita [illegible] [illegible] Θρᾳκῶν [illegible] [illegible] *ermata, Scythicum gentem* [illegible] *a qua Thraces* [illegible] *ex quo etiam accidit, ut à Thiras* [illegible] *Thracum appellatio deducta* [illegible] Vide Geſh. Jo. Voſſ. *de Idol.* l. 1. c. 39.

THIRIA, fil. Jaleleel. 1. Paral. c. 4. v. 16. Latinè *explicatio*, vel *contemplatio.*

THIRSIPPUS, Archon Athen. [illegible] poſt Archippum, [illegible] fuit ann. 41. circa tempora Salomonis Regis. Sub eo Thraces Aſiam occupaverunt. *Euſeb.* Li[illegible] Thorbas, quem vide. [illegible] autem apud Joh. Marſhamum, *Canone Chron.* ad *Sec.* [illegible]

THIS, urbs Ægypti prope Abydum. Cuſ. *Thinites. Steph.* Metropolis fuit regni vetuſtiſſimi *Thinitarum*, quod ad Libycam Nili ripam fuit, pei [illegible] a [illegible] no, inter [illegible] Ægyptiaca [illegible] mo & potentiſſimo, diremptum videtur ſuiſſe. Co[illegible] cenſe Athothis filio Menis nepote [illegible] poſt al qu[illegible] ſecula [illegible] Saphe, Syncello memorato, p. 54 poſtquam duraſſet [illegible] 551. Reges, quorum tempora ſatis certa, & ab A[illegible] ſunt, accurate enumerat Jo. Marſhamus, *Canone Chron. Sec. I.* [illegible] autem res geſtæ tenues ſunt & obſcuræ [illegible] tempore [illegible] in Ægyptiis adhuc com[illegible] Ven[illegible] ſaltem *pyramides* ſtruxit in Cochome [illegible] & *Ad[illegible] caper* [illegible] Diſſuit habu[illegible] ſub [illegible] [illegible] dies fluxit. [illegible] cùm Ipſe [illegible] tertii prodigiosè [illegible] ſeſedeſſe [illegible] Deficientibus Regum horum ſucceſſione, videtur regnum cum Thebano, cujus antea pars fuerat, iterum coaluiſſe, ſi [illegible] Thebanorum Rege XX. qui *Maximi* hinc [illegible] nomen, ab Imperii incrementis [illegible] urbs primaria fuit uſque ad Seſoſtris tempora, cùm ab illa *Nomus Thinites* nomen acceperit poſtquam verò Memnon regiam in Abydo conſtruxerat, *This* poſthabita eſt, ac [illegible] Vide Ptolem. l. 4. c. 5. Plin. l. 7. c. 56. Anguſtin. de [illegible] l. 21. & Marſhamum d. l. *paſſim*, imprimis *Sec. VI.* ubi an [illegible] Elephantini, [illegible] velut quinta dynaſtia inter Memphitarum Regem XVI. & XVII. ab Africano interſerit, non iidem cum *Thinis* ſint, diſquirit.

THISBE, puella Babylonica, vide *Pyramus.*

THISBE, quæ & *Ogyg*[illegible], & *Hamis* dicta eſt, *Janzi* nunc, teſte *Nigro*, oppid. Bœotiæ mediterraneum ſub Helicone monte, ubi ingens columbarum copia, Homerus, *Il.* β. v. 502.

Κώπας τ' Εὔτρησίν τε πολυτρήρωνά τε Θίσβην.

Eutreſis autem erat pagus Thiſpius proximus.

THISIAS, Siculus, antiquiſſimus artium ſcriptor. Quintilian. l. 3. c. 6.

THISICA, urbs Africæ propriæ. *Ptol.*

THISOA, urbs Arcadiæ, *Steph.*

THISSAMISSA, Cariæ portus. Mela, l. 1. c. 16.

THIUSE, ſeu A, oppid. Siciliæ mediterraneum excisum, apud [illegible] montem, [illegible] oppid. & Amelltratam [illegible] vel [illegible], caſtrum apud Tuſſam arcem, a. [illegible] paſſ. diſtans, Ittiam verſus 4. a Cephaledio Urbe 18.

THIUFHADUS, poſt Duces, Comites & Gardingos, præcipua in aula Gothicarum olim Regum dignitas fuit, cui ſuberant Millenarii, Quingentenarii, Centenarii, Decani; Exercitus etiam Compulſores, Annonarii, Defenſores, Pacis Aſſertores, Numerarii, Villici, & Sajones. Habebat is civilem adminiſtrationem, & in omni criminalium negotiorum genere judicandi facultatem, ex[illegible] in criminibus, quæ Legum ſententia apertè condemnaret, quibus prius obſtrictos non judicare am[illegible], ſed ut jam a lege judicatos, condemnatosque ſtatim pœnis ſubjicere tenebatur. Quòd ſi ad bellum alio vocaretur, vices ſuas aliis committere poterat. In bellum porro provinciales ſuos educebat, uti Ballivi ac Seneſcalli apud Francos olim, & ad hoſtem exire compellebat Regios ſubditos, qui ex ſua *Thiuphadia*, h. e. provincia ſeu diſtrictu erant &c. [illegible] ducet Car. du Freſne, ex L. Wiſigoth. l. 24. & 9. *Diploma* quoque hanc in rem [illegible] Ervigii Regis, poſt Concil. Tolet. XIII. Origo nominis fortè à Germanic. *Tief*, i. e. profundus; erat enim [illegible] pri[illegible].

THIYÆ, comites & miniſtræ Liberi Patris.

THLADIAS, ſeu THLASIAS, ex Græco Θλαδίας dicitur, cui teſticuli *contuſi* conquaſſatique ſunt. Sicut *Thlibiæ* dicti, Græcè Θλιβίαι, quibus ii *contriti.* Quod fiebat in infantia ſotu calidæ aquæ & manuum attritione, donec evaneſcerent, ut hôc pactô [illegible] eſſent, & [illegible] deberent. Sic Eart[illegible] meminit, ſine ulla prol[illegible] poteſtate ſpoliati, Statius, l. 3. [illegible] 4. [illegible]

— Haud ulli puerum mollire poteſtas
Cre[illegible] [illegible] tacita juvenis Phœbeius arte
Leniter, haud ullo concuſſum vulnere, corpus
De ſexu tranſire jubet —

Atque hi, quia ſan[illegible] ſpem habebant, adoptar[illegible], imò & matrimonium contrahendi habebant facultatem, *l. [illegible] ff. [illegible] jure dot.* Verum & is caſtrandi modus Domitiani lege inhibitus eſt, ut ex Statii loco patet. Alias enim herbas quoque eunuchi fiebant, Plin. *l.* 19. *c.* 8. alioſque uti ſuprà diximus loco non uno.

THMUIS, urbs Ægypti, *Steph.* olim Epiſcopalis, ſub Patriarcha Alexandrino: ubi Pan colebatur, apud Mendeſium oſtium, 66. mill. paſſ. à Peluſio. Thmuitæ hircum colebant; ſicut Mendeſii capram & Suitæ ovem. *Nic. Lloydius.* Vide ſuprà *Mendes.*

THNETOPSYCHITÆ, quos mu[illegible] nomine inter hæreticos refert Johannes Damaſcenus, *l. de Hæreſibus*, ut Chriſtianô quidem hactenus digni, circa A. C. 530. *[illegible] animas [illegible] eudem animi [illegible], atque ea una cum corporibus interire* dixerunt. Quibus adhuc le[illegible] peccârunt, circa A. C. 249. *Arabes*, qui animas quidem cum corporibus interire, extremo tamen judiciô reſuſcitatum iri, crediderunt. Quorum cauſa cùm ingens conveniſſet Concilium, in eo omnes ad fidem rectam ab Origine ſunt converſi. Vide de illis Auguſtin. *Hær.* 83. Rufinum, *c.* 27. Nicephorum, *l.* 5. *c.* 23. & Euſebium, *Hiſtor. Eccleſ. l.* 6. *c.* 37. Adde Joann. Gerh. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 40.

THNOCIA, vel potius *Thocnia*, Arcadiæ urbs. Pauſan. *in Arcad.*

THOA, vel *Thoe*, Nympha marina, Tethyos & Oceani filia, à *natandi celeritate* dicta. Heſiod. *in Theog.*

THOANA, Arabiæ Petrææ Oppid. *Ptol.*

THOANES, populi ſupra Colchidem, finitimi Phthirophagis, *Strab.*

THOANTIUM, litus Rhodi inſul. *Strab.* & urbs Carpathi inſulæ *Ptol.* à Thoante conditore ſic dicta. Cujus meminit Statius *l.* 5. *Theb.* & Ovid. *l.* 3. *de Ponto.*

THOAR, Meningis inſul. oppid. Plin. *l.* 5. *c.* 7. Vide *Gerba.*

THOARIS, Cappadociæ fluv. *Arrianus.*

THOAS, *antis*, Tauricæ regionis Rex, ad quem delata eſt Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eo Tauricæ ſacris præfecta. Eum poſteà occidit Oreſtes, à ſorore adjutus, cùm illum quoque Thoas Dianæ aræ deſtinâſſet. Ovid. *l.* 3. *Pont. El.* 2. *v.* 59.

Regna Thoas habuit Mæotide clarus in orâ,
Nec fuit Euxinis notior alter aquis,

Hinc *Thoanteus.* Val. Flaccus, *l.* 8. *v.* 208.

Illa Thoantea tranſit dejtera Dianæ,

Item Lemni rex, Liberi patris fil. ex Ariadne Minois filiâ, pater Hypſipyles, ſolus filiæ pietate ſervatus, cum exteræ omnes Lemniæ mulieres viros ſuos & parentes trucidarent. Ovid. *l.* 7 *Met.*

THOAS, Acarnaniæ fluv. Vide *Achelous.*

THOCHEN, civitas, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 32.

THOCNIA, vide *Thnocia.*

THOE, una Amazonum præcipuarum, à Geſandro in prælio Colchico graviter ſauciata. Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 375. Vide quoque *Thoa.*

THOE, equa funalis, in Admeti curru, apud Statium, *Thebaid. l.* 6. *v.* 461.

Nominibuſque ciens Pholoen Admetus, & Irim
Funalemque Thoën —

ex Græca θοὴ, *cita*, Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 900.

THOES, ex luporum genere, *procericate [illegible] magnitudine, brevitate crurum diſſimiles, velaces ſaltu, venatu viventes, [illegible] homini*, Pliu. *l.* 8. *c.* 34. imò φιλανθρωπότατοι, ut qui hominem occurrentem venerentur, ac, ſi feræ aliæ invadant, opitulentur, Cœlio Rhodigino, *Antiqq. Lect. l.* 23. *c.* 27. Cœterum coloris egregiè fulvi, gregarii & acuti ululatus, unde [illegible] *Ipni* Hebræis. Vide Eſai. *c.* 13. *v.* 22. *c.* 34. *v.* 14. & Jerem. *c.* 50. *v.* 39. Arabibus *[illegible]* dicti. Inimiciſſimi leonibus, Plin. iterum, *l.* 10. *c.* 74. Hinc Ariſtoteles, *Hiſtor. l.* 9. *c.* 44. Πολέμιοι δὲ τοῖς θωσὶ, καὶ τοῖς λέουσιν [illegible] ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ γίγνονται. Ubi tamen πολεμεῖν, non eſt [illegible] *bellum gerere*, quod Euſt. *in Iliad.* v. contendit, ſed ſimpliciter *diſſidere*: ex quo diſſidio fit, ut *thoes* à leonibus fugiant, ut quibus ſe multò inferiores eſſe nôrint. In Homero ter clara, cùm in Ulyſſem graviter læſum irruiſſe fingit Trojanorum imbelle vulgus: ſed eosdem in fugam ſedediſſe, quam primum conſpectus eſt Ajax, quo modo in cervum jaculô percuſſum turma *thoum* irruens, leone viſo, fugam capeſſit. Verba ſunt. *Il.* λ. *v.* 480.

— ἐπί τε λῖν ἤγαγε δαίμων
Σίντην, θῶες μέν τε διέτρεσαν —

In Q. Smyrneo item, in cujus [illegible] 9. etiam aprum habes, non confeſtim cum leone, *thoas* ſimiliter fugantem. Neque vero ſolum lupo, ſed & hyænæ tam ſimile hoc animal, ut nonnulli Veterum lupis [illegible] hyænæ acceſſuerunt, alii tertium eſſe animal dixerint, ex utroque mixtum, Ariſtoteles, *Hiſtor. l.* 2. *c.* 17. Sed in [illegible] utroque, unde [illegible] minorem ſerias recentiores Pollux, medio inter vulpes & lupos locô [illegible]. Græci recentiores [illegible] *[illegible]*, & *[illegible]*, Barbari [illegible] & *babuinum* vocant, de quo vide plura apud Samuel. Bochartum [illegible] *l.* 3. *c.* 12. *[illegible]*, ut & inſra in voce *Thoi.* Adde [illegible] ubi communem hoc animal eſſe in Græcia & alibi [illegible] in Africa etiam (adde Arabiam, Ciliciam, Syriam & [illegible] naſci do-

ceus, perſtringit Solinum, *Æthiopum* [illegible] nomine (quaſi in Æthiopia ſolum reperiretur) id ſubigment[illegible] [illegible] lupos cervarios cum *thoibus* confundunt, [illegible] ibi & aliquid de quinque *Thoum* generibus, ex præſato Ariſtotele.

THOGARA, urbs Sericæ, melius *Trogara*, nunc teſte *Sanſone Tangut*, ſeu *Campion*, regni Tangut primaria.

THOGARMA, fil. Gomer, Gen. *c.* 10. *v.* 3. Vide Bochart. *Phaleg. l.* 3. *c.* 11.

THOHU, fil. Eliu, 1. Sam. *c.* 1. *v.* 1. Fil. Suph. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 34.

THOIREA, Familia Galliæ illuſtris, in [illegible] *de Thoire* floruit circa A. C. 1080. Acceſſit deinde etiam ii [illegible] & in penultimo ſtirpis Humberto, [illegible] ma[illegible]. In ſecundogenitum nomina *de Beauvoir* & *de Montreal* [illegible] tur. Cœterum ex hac gente plurimi Abbates, Epiſcopi, Archiepiſcopi prodiêre. Ex nothorum eſt linea, quæ cognomen *Iſarent* ſeu *Glareus* aſſumpſit, ac alium ramum Domino[illegible] re ex ſe emiſit. Utraque verò extincta eſt. Phil. Jac. Spenerus, *Theatro Nobil. Europ. Pars II. in Indice.* Vide eundem, *Artis H[illegible] Tom. II.*

THOLA, fil. Iſſaſchar, Gen. *c.* 46. *v.* 13. Fil. Phua, dux in Iſraël, Judic. *c.* 10. *v.* 1. Judicavit autem populum Ann. 23. poſt Abimelech, ab A. M. 2804. uſque ad 2856. Ei Jair ſucceſſit. Torniel. & Salian. *in Annal. V. Teſt.*

THOLAD, civitas in tribu Simeon, 1 Paral. *c.* 4. *v.* 29.

THOLMAI, fil. Enac, Joſ. *c.* 15. *v.* 14. Rex Geſſur, 2. Sam. *c.* 3. *v.* 3.

THOLOBIS, Hiſpaniæ Tarr[illegible] ſ[illegible] & oppid. Nunc *Tamarit*, oppidul. Cataloniæ, 5. mill. paſſ. à T[illegible] ad [illegible] fluv. C[illegible].

THOLOSA, urbs inclyta Galliæ, caput Aquitaniæ provinc. Archiepiſcopalis, Academiæ & Parlamenti ſede. Hic Exuperium Epiſcopum ca[illegible] refert Hieronym. *ad Ruſticum*, *l.* 2. *c.* 13. Expugnata eſt à C[illegible] [illegible] Rege, A. C. 5[illegible]8. Poſtea Comes ejus Raimundus A[illegible] contra quos 12. ann. Dominicus Calaguritanus in urbe prædicâſſe & certâſſe fertur, deſ[illegible] A. C. 1210. per [illegible] obſidione Simon Montfortius, lapide [illegible], A. C. 1218. Prope hanc Gaſto Dux Aurelianen ſis frater Ludovic. XIII. ope Hugonotarum, ut vocant, A. C. 1632. victus eſt, Henrico Montmorantio exercitus Duce captô, qui paulo poſt Tholoſæ capite rebellionem luit. Vide T[illegible].

THOLUBANA Indiæ intra Grangem Urbs. *Ptol.*

THOLUS, apud Statium, *l.* 3. *Sylv.* [illegible] 3.

Quòd celeris majore tholò, nec littora pauper
Nuda tenes —

Barthio eſt recurvum templum, fornix. Propriè umbilicus teſtudinis in Templis, è quo donaria olim ſuſpendi ſolebant, quæ Græci *[illegible]* dixêre. Erant autem hæc velut argumenta caſuum præteritorum: Sic enim emeriti milites ſua arma; qui naufragium evaſiſſent, veſtes in tabula depictas, qui à morbo liberati eſſent, ex auro vel argento membrum ſanitati reſtitutum vel etiam res editum, quod læſum fuerat, deſcriptum, Diis dedicare publicèque exponere ſolebant. Unde Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 52.

——— ——— *Caſus effinxit in auro.*

Similiter defuncti Duces arma Diis quos coluiſſent ſuſpigenda relinquebant, ut Parthenius ille moriturus apud Papinium Statium, *Theb. l.* 9. [illegible] & reduces ab expeditione [illegible] apud Ovid. [illegible], &c. Quæ omnia tuſſi[illegible] non columnis modo & [illegible], ſed & ipſis Templorum [illegible] ædium ſacratum. Arnob. *l.* 6. *Adverſ. [illegible]*, *& ſublimibus tecta faſtigiis.* Luctatius Pl[illegible] *l.* 2. *v.* 734. *Tholus eſt in media Templi camera, in quo [illegible].* Martialis, *l.* 2. *Epigr.* 71. *v.* 10.

Et Cy[illegible]

In quæ verba Scholiaſtes [illegible], inquit, *in Cybeles templo*, *ſupra quem [illegible] Dea [illegible] Sacerdotes, eſſe [illegible].* E[illegible] Tholus, *camera adjuncta in [illegible] acumen deſinens, in qua trabes [illegible] in circumque [illegible] affixum, [illegible] ſuſpenduntur.* Aliter tamen apud eundem vox ſumitur, *l.* 2. *Epigr.* 59. cui titul. *de Cœnatione [illegible]*, quò nomine, ob parvitatem, dictam ſeu cœnationem auream, à ſe extructam, Domitianus Imperator vocavit,

Mica vocor. Quid ſim, cernis: Cœnatio parva.
Ex me Cæſareum proſpicis ecce tholum.
Frange toros, pete vina, roſas cape: tingere nardò,
Ipſe jubet mortis te meminiſſe Deus.

Hic enim, quid *Tholus* dicatur, non ita facilè ſciri poteſt. *Non dubium eſt*, inquit Joſ. Scaliger, *Lect. [illegible]* *l.* 2. *c.* 36. *quin [illegible] canat [illegible] Domitiani Cæſaris, [illegible] micam auream [illegible] ex Tholo, [illegible] mortis, quod [illegible] admoneret.* Simplicius tamen alii, [illegible] conjecturam, per *Tholum* intell[illegible] Mauſolæum Auguſti, [illegible] cum [illegible] eſſet, ut con[illegible] Epigr. [illegible] poſſet mortis admonere, [illegible] ulti [illegible] ſpectantes [illegible]. R[illegible] verò, M[illegible] hanc ita fuiſſe ex [illegible] exiſtimat, ut ex ipſo Triclinio [illegible] aliquis *Tholus* ædificii, quod ſepulchrum alicui [illegible] totis [illegible], inquit, *affirmare, [illegible] Mauſ. cum [illegible] ut ex ejus rudeibus & modo adificio con[illegible] poſſumus [illegible]; quo viſo [illegible]*, Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Jo. Roſin.* *l.* 2. *c.* 2. & ſupra [illegible]

mus

mus de Donariis. Sed & omnia Templorum loca, quibus aliquid figi poſſit, tholos dici, notat Gloſſographus antiquus, uti obſervat Barthius *ad Papinianum illud, Theb. l. 2. v. 733.*

——— figamque ſuperbis
Arma tholis ———

Idem porrò ædificio nomen fuit, quale Æſculapii delubro adjectum ſcribit Pauſanias *Corinthiacis*, ubi pernoctaverint ab eo quid petituri: τοῦ ναοῦ δέ ἐςι πέραν, ἔνθα οἱ ἱκέται τοῦ θεοῦ καθεύδουσιν, οἴκημα δὲ περιφερὲς λίθου λευκοῦ, καλούμενον Θόλος — θέας ἄξιον. ςῆλαι δὲ εἱςήκεσαν ἐντὸς τοῦ περιβόλου. ταύταις ἐγγεγραμμένα καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐςιν ὀνόματα, ἀκεσθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, προσέτι καὶ νόσημα &c. Quales *tholos* etiam aliis Æſculapii Fanis adfuiſſe, diſcimus ex Statio eodem, *l. 1. Sylv. 4. v. 99.*

Si qua ſalutifero gemini Chironis in antro
Herba: tholo quamcunque tibi Trojana recondit
Pergamus, aut Medicis felix Epidaurus arenis
Educat ———

Ad quem loc. Vide *Animadv.* Barthii ſuprà laudati: uti de *Templis* θολωτοῖς, ſeu θολοειδέσι, Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Ναός.

S. THOMÆ Inſul. Vide *Inſula S. Thomæ.*

THOMÆUS Nicolaus Lonic. Vide *ibi.*

THOMAITES, triclinii genus, Curopalates, *l. de offic. aulæ Conſtantinopol.* quod cum quibuſdam D. Chryſoſtomi in S. Script. Commentaris conflagravit, tempore Irenes. Sic autem is de illo: Μετὰ τοῦτο ἄνεισιν ἐπὶ τὸ τρίκλινον τὸ λεγόμενον Θωμαΐτην, πρὸς τὸ Αὐγουσταῖον ὁρῶντα, *Poſteà igitur aſcendit triclinium, quod appellatur* Thomaites *& ſpectat Auguſtale verſus, p. 128.* Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l. 5. c. 28.*

THOMANII, pop. Aſiæ, *Herodot.* quorum opp. *Tomanis* videtur, in Armenia majore quà Trapezunte Taureſium itur, inter Arzirim ad Occaſum & Artaxata ad Ortum.

THOMAS, unus ex Chriſti Apoſtolis, cùm Domini ſui reſurrectionem credere nollet, ab illo convictus eſt, argumentô irrefragabili: Unde incredulitatem ejus plus profuiſſe nobis, quàm reliquorum Apoſtolorum fidem, ait Chryſoſt. *homil. 2. in Matth.* Dealbavit Æthiopes, verba hujus; iiſque Evangelium annuntiavit, ut & Parthis, Perſis, Medis, Indis, & Taprobanæ incolis. Lanceæ ictu, prope urbem Meliapur, hodie urbem S. Thomæ dictam, confoſſus, martyrium ſubiit. In regnis Narſinga, Cranganor, & vicinis regionibus hæc conſtans traditio eſt, & Chriſtiani S. Thomæ dicti, qui ibi reperiuntur, varia de hoc Apoſtolo narrant, ex Annalibus ſuis deſumpta, & à Malabarum infantibus decantari ſolita. Joh. *c. 20. v. 24.* Euſeb. *Hiſt. l. 3.* Nicephorus, *l. 2. c. 46.* Maffæus, *Hiſt. Ind.* Petr. de Valle, *Itiner. tom. 4.* Latin. *Gemellus.* Ejus *Acta* jactabant legebantque Apotactici, Encratitæ, Quartidecimani; *Apocalypſin* citat Gratianus *Decr. part. 1. Evangelium* Manichæi adhibebant. Vide Suicer. paſſim.

THOMAS, Tyrannus Orientis, ex gregario milite. Hunc Leo Armenius Imperator Legionum ſuarum fortiſſimæ præfecit: cui cùm Michaël Balbus ſuccederet, Thomas contra ipſum inſurgens, totâ Aſiâ potitus eſt, ſub ultionis prætextu, throno inhians. Interim audiens, Saracenos rebellâſſe, illos brevi devictos ſibi junxit, & Antiochiæ purpuram ſumpſit: Claſſe quoquè Imperatoris in ſuam poteſtatem redactâ, Conſtantinopolim obſedit. Sed bis mari, ter terrâ ſuperatus, Adrianopolim confugit, à civibus Michaëli deditus, A. C. 823. à quo exquiſitiſſimis cruciatibus, unà cum Anaſtaſio, quem è Monaſterio extractum Cæſarem creaverat, enecatus eſt. Alii tamen affirmant, cum Senatoris cujuſdam uxore corruptâ ad Saracenos ſe recepiſſe, fide abnegatâ, dein Conſtantinum Irenes filium ſe mentitum Armeniam, ſub Leone Armenio, occupâſſe. Cedrenus, Zonar. Baron. *in Annal.*

Comites Sabaudiæ.

THOMAS I. fil. Humberti III. Comes Sabaudiæ, patri ſucceſſit, A. C. 1188. Generoſus & prudens, Obiit A. C. 1233. Pater *Thomæ II.* Avus *Thomæ III.* Comitum Mauriennæ & Pedemontii: Guic. *Hiſt. Sabaud.*

Patriarchæ Conſtantinopol. &c.

THOMAS I. Patriarcha Conſtantinop. poſt Cyriacum, A. C. 606. Obiit A. C. 608.

THOMAS II. Monothelita, A. C. 656. Obiit A. C. 658. Item Patriarcha Antiochenus, ſecul. 9. Item Patriarcha Hieroſolymitanus, ſeculô 13.

THOMAS Maurocenus, Venetus, primus Latinorum Patriarcha Conſtantinopolit. poſt urbem captam.

THOMAS, Cardinalis Strigonienſis, indulgentiis liberaliter propoſitis, omnem plebem in Hungaria, ad pacem cum Turcis rumpendam, concitavit, A. C. 1514. Paul. Jovius *Hiſt. l. 13.*

THOMAS, Epiſcopus Apamenſis, Coſroëm urbi dira omnia minantem, ſcitô reſponsô, placavit, circa A. C. 544.

THOMAS, Diaconus, in cujus femoralia ludens ad Alachis, qui Cunibertum Italiæ regnô ſpoliaverat, odium ſibi concitavit, A. C. 691. P. Diaconus *Longob. l. 5. c. 40. 41. & l. 6.*

THOMAS Aquinas, ſeu de *Aquino*, Neapolitanus, ex Aquino in Aprutio, genere illuſtri, natus quippe è Comitum Aquinatum proſapia, *Volaterr.* Dominicanus, Coloniæ Pariſiisque literis incubuit, hîcque Doctor creatus Theologiam diu docuit. Dictus *Doctor Angelicus, & Theologorum aquila*, Obiit A. C. 1274. ætat. 50. A Johanne XXIII. canonizatus, A. C. 1323. Opera ejus, quà Theologica, quà Philoſophica 18. Volumin. plurimis in lucis edita ſunt. Vide Morer. *Dict. Hiſt.* De eo Sixtus Senenſ. *Theologorum fuit ac Philoſophorum omnium, quos in hunc uſque diem Scholaſticorum Academia protulit, ſine ulla controverſia Princeps: quippe qui primus omnium Latinorum Philoſophorum, non minùs incredibili, quam felici auſu omnem Ariſtotelis Philoſophiam commentariis lucidiſſimis illuſtravit.* Idem, *Ita mentem D. Auguſtini introſpexit & exhauſit, ut juxta Pythagoræ* μετεμψύχωσιν*, communi omnium doctiſſimorum adagiô jactatum ſit, Auguſtini animam migrâſſe in Thomam,* Volaterr. *l. 2. Anthrop. Sumpturus ad extremum Euchariſtiam, Dominum Jeſum flendo rogavit, ut ea quæ de ipſius myſteriis ſcripſiſſet, ſi minùs rectè fuiſſent, veniam tribueret.* Hinc *Thomiſtæ*, qui ſententias ejus ſequuntur, Jacobini inprimis ſeu Dominicani, appellari conſuevêre, Richeletus *Diction. Gall.*

THOMAS Argentina, Auguſtinianus Monachus, Ordinis ſui Prior generalis, Pariſiis creatus, A. C. 1345. Obiit Viennæ Auſtriæ, A. C. 1357. Scripſit varia, *Idem.* Item alius Dominicanus, Auctor *Homiliarum, Epiſtolarum, Quæſtionum,* &c. A. C. 1495. *Trithem. Simler.*

THOMAS Baſinus, Epiſcopus Lexovienſis, ſecul. 15. Ludovico XI. parum gratus, varias ſcripſit *apologias.* Obiit A. C. 1486. Gaguin. *in Lud. XI.*

THOMAS Bungæus, Franciſcanus, docuit Theologiam Oxoniæ. Necromantiæ ab imperitis accuſatus, quòd Rogerii Baconis familiaris, Mathematum non rudis eſſet, imprimis autem, quòd de *Magia naturali* tractatum ediidiſſet: Ordinis ſui Provincialis creatus eſt. Scripſit inſuper *Commentar. in Magiſtrum Sententiar. & librum de Quæſtionibus Theologicis.* Pitſeus *de illuſtr. Angl. Script.*

THOMAS Campegius, Epiſcopus Veliternſ. Scripſit *de Cœlibatu Sacerdotum, de Papis,* &c.

THOMAS Cantimpræus, Brabantus, diſcipulus Alberti M. Thomæ Aquinatis commilito. Theologiam Lovanii docuit. Scripſit *Bonum univerſale de Apibus, &c.* Obiit A. C. 1263. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 2. c. 60. p. 487.* Morer. *Dict. Hiſt.*

THOMAS Cantuarienſis, cognomine Becquetus, Londinenſis. Cancellarius primò Henrici II. dein Archiepiſcopus Cantuarienſis: cùm Regi, jura regni antiqua reſtauraturo, obniteretur; juſſu ejus occiſus eſt, A. C. 1170. inter Martyres relatus ab Alexandro III. Math. Pariſ. *in Henr. II.*

THOMAS Cartwrightus, Anglus, Herfordienſis, Theologus non è multis, D. Margaretæ S. Theolog. Prof. in Acad. Cantabrigienſi. Ejus extant: *Commentarii ſuccincti in Proverbia, Metaphraſis in Eccleſiaſtem, Commentaria practica in Evangelia, Harmonia Evangelica, in ad Coloſſenſes, contra Nov. T. Rhemenſe, &c.* omnia fermè Anglicè. Obiit A. C. 1603. Varvici ſepultus.

THOMAS Cramerus, Præſul Cantuarienſis, purioris Religionis inſignis hyperaſpiſtes, ſub Eduardo VI. ſæviente poſtmodum in fideles Mariâ, exuſtus Londini, martyrium ſubiit, A. C. 1556. ætat. 68. Balæus, Beza *in Iconibus.*

THOMAS Dempſterus à Muresk JCtus Auctor *Hiſt. Eccl. Scot.* Scotus. Idem *Antiquitatum Roman.* abſolutiſſimum edidit corpus, in quo, præter ea, quæ Johannes Roſinus delineaverat, infinita ſupplentur, adduntur: ex Criticis & omnibus utriusque linguæ auctoribus collectum, Poëtis, Oratoribus, Hiſtoricis, Juriſconſultis, qui ibi laudantur, explicantur & corriguntur; In 4to Genevæ prodiit, 1658.

THOMAS Eliotus, nobilis Anglus, Thomæ Mori familiaris, Obiit A. C. 1546. Scripſit *Flores ſapientiæ, de rebus Angliæ memorabilibus, Bibliothecam Dictionariam, &c.* Balæus & Pitſ. *de Ill. Angl. Script.*

THOMAS Fazellus, Dominicanus, auctor *Hiſtoriæ Siculæ*, diviſæ in 2. Decades ad Carolum V. Imperat.

THOMAS Fienus, Medicus Antverpianus, ſcriptis inclytus.

THOMAS Fullerus, Anglus, *Alwinckle* in Northantonia editus, 5. milliar. ab Oundle, Præbendar. Satisburienſis, S. Theol. D. Carolo II. à ſacris. Ejus extant: *Commentarii in Ruth, & in Matthæi c. 4. v. 11. pr.* Anglicè. Plurima prætereà ſcripſit tam Theologica quàm Hiſtorica. Obiit A. C. 1662.

THOMAS Gatakerus, Anglus, Londini natus in vico S. Edmundi, ex familia Gatakerorum de Gataker, in agro Salopienſi, Theologus egregius. Ejus extant: *Cinnus ſive Adverſaria Miſcellanea, in quibus Sacra Scriptura primùm, deinde aliorum Scriptorum locis lux redditur*, Angl. Item, *de N. Teſt. ſtylo diſſertatio.* Satur vitæ, tanquam conviva receſſit A. C. 1654. ætat. 80. Barkedalii.

THOMAS Gratianus, Provincialis Auguſtinianorum in Belgio. Scripſit, *Anaſtaſin Auguſtinianam.*

THOMAS à Kempis, Canonicus Regular. Ordin. S. Auguſtini, in diœceſi Colonienſi, floruit ſeculô 15. Opera ejus 3. Volumin. prodierunt, Duaci, Antverpiæ, &c. Inter quæ præcipuum eſt, *de Imitatione Chriſti:* Reliqua ſunt, *Soliloquia Animæ, Hortulus roſarum, Vallis liliorum.* Obiit A. C. 1471. ætat. 91. Libellus ejus de Imitatione Chriſti, quem quidam Johanni Gerſoni, alii Abbati Geſſeno Benedictino, adſcribunt, in varias linguas tranſlatus, in Bibliotheca Regis Maroci Turcicè extat. Joh. Badius *in ejus vita.* Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* & Paul. Freherus *Theatrô Viror. erudit. claror.*

THOMAS Langfordus, Dominicanus Anglus. Scripſit *Chronicon Univerſale. Commentaria in Job. &c.*

THOMAS Linacer, Anglus, eruditione inſigni præditus. Florentiæ Demetrium & Politianum; Romæ Hermolaum Barbarum audiit, manuſcriptis in Bibliotheca Vaticana magnâ diligentiâ evolutis. In patriam redux Arturi, qui Henrici VII. primogenitus fuerat, educationi admotus, dein Medicus Henrici VII. & Henrici VIII. fuit. Scripſit varia, plurimos inprimis Galeni libros latinè vertit. Obiit A. C. 1524. Paul. Jov. *in Elog. c. 63.* Pitſeus, *de illuſtr. Angliæ Script.* Eraſmus, Budæus, vander Linden, &c.

THOMAS Mortonus, Anglus, Epiſcopus Dunelmenſis. Item alius, cujus extat *Commentar. in prior. ad Corinthios*, Latin. 8. in Londini, A. C. 1596. *Acutus ſanè accuratusque Scripturæ ſacræ interpres*, Gatakero *in Cinno.*

THOMAS Morus, Londinenſis, fil. Johannis, Cancellarius Angliæ, primus Miniſter Juſtitiæ, ſub Henrico VIII. Oxonii Thomæ Linacri auditor fuit, tantumque in liberalibus ſtudiis profecit, ut eru-

eruditione & plurimarum linguarum notitiâ multos ſui ſeculi longô poſt ſe intervallô relinqueret. Ab Henrico hoc crebris legationibus adhibitus, Cameracenſi pacificationi, inter Franciſcum I. & Carolum V. Imperatorem interfuit, reverſusque Magni Cancellarii axioma impetravit: Sed quod Regis divortium approbare nollet, menſes 14. in carcere detentus, poſtmodum, cum conſtanter in propoſito perſeveraret, capite plexus eſt, A. C. 1535. ætat. 62. Scripſit *Utopiam libb. 2. Hiſtoriam Richardi IV.* &c. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. c. 13. p. 687.* Lilius Giraldus, *Dialog. 2. de Poët.* Eraſmus, *in Ciceroniano*, Scævola Sammart. &c.

THOMAS Petrus, vide *Petrus.*

THOMAS Platerus, vide *Platerus.*

THOMAS Stapletonus, Anglus, è provinc. Suſſexia, oppid. *Henfield*, genere nobili, Theologiam Duaci & Lovanii docuit. Obiit A. C. 1598. Scripſit *Antidota in 4. Evangelia*: Item *in Acta ad Rom. in utramque ad Corinthios, de tribus Thomis, Promptuarium Catholicum Concionum, de principiis Fidei, Manuale peccatorum*, & varia adverſus Guil. Witakerum, &c. Ejus opera prodierunt 4. tomis in fol. Pariſiis & alibi. De illo Aub. Miræus *in Elog. illuſtr. Theol. Paucos ætas noſtra Theologos tulit, in linguarum trium eruditarum cognitione, in Hiſtoriæ tum ſacræ tum profanæ notitia, in eloquentiæ denique præſtantia cum illo Stapletono conferendos.* Montacutius *Origin. Eccleſ. Stapletonus noſter Origenſis, inter Theologos tam illuſtris, ut vel Bellarmino palmam præripere poſſit.* Idem *Exercit. Iracundus ille ſenex Stapletonus noſtras.* Pitſeus, *de illuſtr. Angl. Scripi.* Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

THOMAS Villanovanus, Archiepiſcopus Valentinus in Hiſpania, Carolo V. & Iſabellæ Luſitanicæ, à concionibus: omnia pauperibus diſtribuit, moriturus. A. C 1555. ætat. 97. Ab Alexandro VII. haud pridem Catalogo Sanctorum inſertus eſt. Scripſit *Homilias.*

THOMAS de Vio, dictus *Cajetanus*, à Cajeta urbe Neapolitani regni. Generalis Dominicanorum per Ann. 10. ſuæ Cajetæ Epiſcopus inter ſuos æſtimatus, renaſcenti in Germania Evangelio, nequicquam ſe oppoſuit. Scripſit *de poteſtate Papæ, opera Philoſophica & Theologica varia, Commentariosque in omnes Scripturæ libros*, exceptis Canticô Canticor. Prophetis Minorib. & Apocalypſi, quam de induſtria attingere noluit, Poſſev. tomô 1. in fol. Lugdun. A. C. 1639. Obiit A. C. 1534. ætat. 65. Moreius *Diction.* De eo Chamierus: *Cardinalis Cajetanus omnes Epiſt. Nov. Teſt. & Actorum librum recenſuit ad veritatem Græcam, & Annotationibus illuſtravit, infra ſpatium circiter 10. menſium.* Bellarminus: *Vir fuit ſummi ingenii nec minoris pietatis.* Sixtus Sen. *Subtiliſſimus Dialecticus, admirabilis Philoſophus, Theologus incomparabilis, & inter eruditiſſimos ſui ſeculi longè eruditiſſimus.* Iterum Chamierus, *Vir meô judiciô candidus, plurimumque diſtans ab ea pertinacia, quam in reliquis deplorare cogimur.*

THOMAS Waldenſis, Anglus, Carmelitarum provincialis: ab Henrico IV. V. & VI. magnis negotiis adhibitus, interfuit Concilio Conſtantienſi, ubi contra Huſſitas & Wiclefi diſcipulos parum felici ſucceſſu diſputavit. Scripſit *Doctrinale Antiquitatum Fidei Eccleſiæ Catholicæ.* Item in multos Scripturæ libros in fol. Venetiis A. C. 1571. &c. Obiit A. C. 1430. *Idem.*

THOMAS Walſinghamus, Benedictinus Anglus, floruit A. C. 1440. Scripſit *Hiſtoriam majorem*, ſeu *Hypodigma Neuſtriæ*, &c. Pitſ. *de illuſtr. Angl. Script.* Balæus, Voſſ. *l. 3. de Hiſt. Lat c. 9. p. 631.*

THOMASINUS Philippus, ſcripſit *Elogia virorum doctorum.*

THOMELLUS, Flander, Monachus S. Amandi, floruit A. C. 1080. Scripſit *vitam Balduini Pii, Comitis Flandriæ & Chronicon monaſterii ſui.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. c. 6. p. 769.* Mejer. *l. 3. rer. Flandr.*

THOMNA, Græcè Θόμνα, Gebanitarum regia, Plin. *l. 6. c. 2.* de qua vide Salmaſ. *ad Solin. p. 494.* & 496.

THOMUM, Ægypti urbs, circa Chenoboſciam, *Anton.*

THOMYRIS, Scytharum regina, quæ irata, quòd Cyrus Rex Perſarum Sargapiſcem filium bellô captum ad mortem impuliſſet, non prius finem fecit furori, quàm mortuum ultaeſſet. Contractis itaque copiis ita conflixit, ut maximam inimicorum partem, cum ipſo etiamnum rege occiderit. Nec tamen hôc eventu propterea emollita eſt animi rabies: mortui enim caput in utrem humanô cruore plenum demiſit, his verbis inſultans: *Filii mei ſanguinem hauſiſti, & meum ſitiviſti, Cyre, At ego te cruore ſaturabo.* Herodot. *l. 2.*

THON, primus apud Ægyptios medicinam in artem redegit, Homer. *Od. 4.* Alter, teſte Hellanicô, rex Canopi, ad quem cum Menelaus Trojâ cum Helena diſcedens, tempeſtate maris deduceretur, fuit primùm ab illo, antequam Helenam conſpiceret, gratè ſuſceptus. Sed ut illam conſpexit, vim Menelao inferre conatus, ab illo interfectus eſt.

THON, Africæ Propriæ urbs, *Appian.*

THONIA, urbs & caput Gabaonitarum, à Gaza millequingentos triginta ſeptem paſſus diſtans.

THONIS, urbs Ægypti ad oſtium Canopicum, ubi lacus *Thonites.*

THONITES, Armeniæ majoris lacus in confinio Meſopotamiæ piſcoſus eſt, & veſtes polit, Euſtath. Dionyſ. v. 987.

> Ἔστι δὲ τις καὶ κεῖνα περίτροχος ὕδατι λίμνη
> Οὔνομα Θωνῖτις, ἐς ἣν ἐλάσας ἐς μυχὰ Τίγρις
> Δινεῖται πολλὴν ἴσχεται· πάλιν δ' ἐξαῦθις ἀναχεὶς
> Ὀξύτερος προθέει κάτω ῥόον.

Thonitis dicitur Straboni, *l. 16.* Διαῤῥεῖ δ' ὁ Τίγρις τὴν Θωνῖτιν καλουμένην λίμνην. *Thoſpites* eſt Plinio, *l. 6. c. 27.* ubi de Tigri: *Fertur autem & curſu & colore diſſimilis, tranſvectusque occurrente Taurô monte in ſpecu mergitur: ſubterque lapſus, à latere altero ejus erumpit. Locus vocatur Zoroanda. Eundem eſſe manifeſtum eſt quòd demerſa perfert. Alterum deinde tranſit lacum, qui Thoſpites appellatur, rurſuſque in cuniculos mergitur, & poſt 25. mill. paſſ. circa Nymphæum redditur.* Nic. Lloyd.

THONITIS, lacus Ægypti & amnis, apud Canopum, cum Thoni urbe, *Strab.*

THONIUS, unus ex Centauris, Ixionis & Nubis filius.

THONNA, vide *Tonna.*

THONOS CONCOLOROS, Sardanapali cognomen. Jornandes *de regnorum ſucceſſionibus*: *Thonos Concoleros, quem Græci Sardanapalum nominant.* Neque aliter Euſeb. *in Chron.* (& ex eo *B. Hieronymus*) Σαρδανάπαλος, ὅσπερ ἐστὶ Θῶνος Κονκολερος ὀνομάζεται. Apud *Suidam* tamen non *Thonos*, ſed *Conus Concolorus* vocatur. Ejus hæc verba ſunt: Κωνοσκογκόλερος ὁ Ἕλλησιν ὀνομαζόμενος Σαρδανάπαλος. *Nic. Lloyd.*

THOON, vir. Trojanus ab Ulyſſe interemptus. Ovid. *l. 13. Met. v. 259.*

> *Exitioque dedi cum Cherſidamante Thoona.*

THOOSA, Phorci filia, ex qua Neptunus Polyphemum ſuſcepit. *Homer.* Alii, inter quos *Servius*, dicunt, Neptunum Thooſæ commiſtum, genuiſſe Phorcum.

THOOTES, unus ex præconibus Græcorum, Homer. *Il. 12.*

THOR, magus apud Saxonem Grammaticum, qui ludificatis idiotarum mentibus divinitatis faſtigium ſibi arrogabat. Adamus Brem. Sueonibus Jovem hôc nomine veniſſe indigitat. Sic enim ille, *Thor*, inquiunt, *præſidet in aëre: qui tonitrus & fulmina, ventos imbresque, ſerena & fruges gubernat.* Et paulo pòſt, *Thor cum ſceptro Jovem exprimere videtur.* Vide plura ſuprà voce *Taran.*

THOR, vel THOUR, emporium & portus nominatiſſimus maris rubri, ubi applicant omnes naves, onuſtæ mercibus aromaticis ex India: ſunt autem non clavis ferreis, ſed ligneis tenaculis conjunctæ, propter ſcopulos magneticos, quos tranſire debent ne ab iis attrahantur & collidantur, atque hinc Alexandriam, inde Venetias aut aliò transferuntur.

THORA, Campaniæ oppid. Florus, *l. 3. c. 20.* Cujus veſtigia ad Thoranum fluv. in Aprutio, & limite Sabinorum, è regione Caſtri veteris & Antimi, paulo ſupra caſtrum *Colle piccolo*, ubi S. Anatoliæ celebre templum, in quo columnarum & inſcriptionum veſtigia viſuntur, & ager ad flumen uſque longè lateque oppletus cernitur. Eſt autem Thorax 7. mill. paſſ. à Trebula Mutuſca, 13. à Reate. *L. Holſtenius.*

THORACIDA, apud Walfr. Strabonem, *de Rebus Eccl. c. 8.* ubi dicitur, *Conſtantinum Imperatorem per* Thoracidas *Apoſtolorum, quos ipſe in viſione viderat, cognoviſſe*, ex Græco θωρακὶς, imago eſt pectore tenus expreſsa, ſeu, ut ait Treb. Pollio, *in Claudio, c. 3. expreſſa thorace imago*; aliter Græcis θώραξ, ὅπλον, δίσκος, κύκλος, προτομὴ, στρόγγυλα, recentioribus στηθάρια, item στηλογραφίαι (quod hujuſmodi *diſci* vel clypei, ac *columnas* templorum ſolerent affigi, in quarum cavitate hiſtoriæ eò pertinentes cœlo exprimebantur, unde) & μονόφωτα ἀνάγλυφα. Latinis *clypeus, cyclus, diſcus, ſcutum, thoracleta, thoracis, thorax* &c. Vide hic paſſim, & plura apud Salmaſ. *ad Hiſtor. Aug. Divi Claudii* inprimis à Treb. Pollione exaratam, nec non *ad Solin. p. 869.* Quouſque verò iſtiuſmodi picturæ hominem expreſſerint, an à capite ad ventrem, an ulterius ad crura uſque, ex Hippocrate *de Arte*, & Ariſtotele *Hiſt. Animal. c. 7.* eouſque *thoracem* pertingere aſſerentibus, diſputantem vide Domin. Macrum *Hierol.* ubi Apoſtolorum icones ad crura uſque expreſsas in Baſilica Vaticana oſtendi addit.

THORACOMACHUS, veſtimenti militaris genus, *quod mirâ utilitate ad levamen corporis armorum ponderi & aſperitati ſubjecit antiquitas*, apud Auctorem Anonymum *de Rebus Bellicis*, *l. Thoracomachum*; Græci namque recentiores Θωρακομάχους, quaſi θώρακας κακτοὺς appellavère, quos πιλωτοὺς dicebant Veteres, ex lana ſcil. *ſubcoactos*, ut ait Cæſar, ſeu *coactiles*. Hinc ſequitur mox, *Hoc enim veſtimenti genus, quod de coactili ad menſuram & tutelam pectoris humani conficitur, de mollibus lanis, timoris ſolicitudo ſolertia magiſtra compoſuit: ut hoc inductô primùm lorica vel clibanus, aut his ſimilia, fragilitatem corporis ponderis aſperitate non læderent: membra quoque veſtientis, inter armorum hyemisque diſcrimen, tali ſolatiô adjuta labori ſufficiant.* Vide Salmaſ. *ad Lamprid. Alex. Severo, c. 56.* & *ad Solin. p. 488.* Plura verò de operibus iſtiuſmodi coactilibus, apud Gerh. Jo. Voſſium, *de Idolol. l. 3. c. 70.* ut & ſuprà.

THORÆ, vicus in tribu Antiochide. *Steph.*

THORATES, Apollo ſic dictus. *Heſych.* Θοράτης, Ἀπόλλων παρὰ Λάκωσι.

THORAX, mons juxta urbem Magneſiæ, in quem Thimbron urbem Magneſiæ tranſtulit, ne, ſe recedente, Tiſſapherni ac Perſis ad direptionem foret expoſita. Hic dicunt crucifixum fuiſſe Daphitam Grammaticum, propterea quòd reges verſibus inceſſeret. Unde proverbium: *Cave à Thorace.* *Stephano* urbs eſt Ætoliæ, & alia Magneſiæ.

THORAX, Græcè θώραξ, à θορῶ, *ſalio*; quod in ea corporis parte cor perpetuò agitetur motu. Ejus partes pectus & venter, Philoſopho, *Hiſt. Anim. l. 1. c. 1.* quemadmodum totus tractus anterior humani corporis, priſcis Latinis: unde militare munimentum, quod eam partem, uſque ad pubem tegeret, eâdem voce illi inſignierunt. Idem tamen Ariſtoteles alibi pectus ſolùm *thoracis* nomine intelligit, ut & Plinius paſſim. Celſus quoque, *l. 5.* Alii. Vide hanc in rem Caſp. Hoffmannum *de Thorace.* Papinius Statius pro pectore ſumit *Theb. l. 2. v. 634.*

> —— *Singultibus arctum*
> *Exhaurit* thoraca *dolor.* ——

ad quem locum vide *Animadverſ.* Caſpari Barthii. Virgilius pro munimento partis anterioris inprimis, *l. 11. Æn. v. 487.* ubi de Turno,

> —— *Rutilum* thoraca *indutus, ahenis*
> *Horrebat ſquamis* ——

Unde

Unde ſimul diſcas, multiplicibus circulis ſquamiſque chalybe ductis, Veteribus fuiſſe in uſu. Ut & ex Papiniano illo, *Theb. l. 4. v. 172.*

At laterum tractus ſpatioſaque pectora ſervat
Nexilis innumero chalybum ſubtemine thorax.

At alii ſolidò metallò factos induebant, uti de aureo Herculis Apollodorus habet, *l. 2.* Quin, ut audentiores adirent pericula, duobus *thoracibus* nonnulli ſe tutabantur. Val. Flaccus, *Argon. l. 6. v. 248.*

Contra autem geminis fidens thoracibus ictum
Suſtulit, & gladiò Sybotes ferit ultima teli.

Ne verò *thoracum* hujuſmodi aſperitas corpus læderet, primò ex corio crudo pectorale eis ſubjecerunt, uti diximus in hac voce: poſtmodum ex lana coactili opere factum adhibere cœperunt, ut videre eſt ſuprà in voce *Thoracomachus.* Sed & ipſi tandem ferrei thoraces, quòd militantibus graves nimiùm eſſent, lineis expulſi ſunt, uti vidimus, ubi de *Lineis thoracibus.* Vide quoque Jac. Cujacium, *Obſerv. l. 5. c. 11.* & ſuprà *Suta*. Recentiori ævò *vulgus Latinorum thoracem appellare cœpit: quod patria lingua Wammes* — *Galli Pourpoint*, uti ait Philip. Cluverius, *Germ. Ant. l. 1. c. 16.* ubi χιτὼν χειριδωτὸς, ad inguina & nates uſque demiſſos, de iſtiuſmodi veſtimenti genere, quod videl. quia ventrem & pectus tegit, à Saxon. *Wamb* nomen nactum eſt, exponit *Gambejones* Scriptores rerum Gallicar. paſſim vocant, de quorum frequenti olim in bello uſu, vide Car. du Freſne, *Notis ad Vilharduin. p. 294.* & *ad Joinvillam, p. 74.* Aliam vocis notionem Veteribus uſitatam vidimus ſuprà. Nec omittendum, quòd *thoracem* ex Britannicis margaritis factum Veneri Genitrici Cæſar dedicâſſe legitur apud Sabellicum, *l. 6. En. 6.* quemadmodum Amaſim Ægypti Regem *thoracem lineum*, frequentibus animalium figuris, ex auro & lana verſicolore, intertextum, in quo venationes quælibet exiles ſingulæ in ſe habebant 360. beſtiolas, Lacedæmoniis donò miſiſſe, à Samiis interceptum, ſimilemque alterum, in Lindo, Minervæ conſecrâſſe, refert Herodotus, *l. 1.* Ut nec illud, quòd ex accuſativo θώρηκα, *dorica* primùm, inde *Lorica* Latinis, factum docet Salmaſ. *ad Solin. p. 872.*

THORIA Lex, vide *Thorius.*

THORICUS, vicus Ægypti prope Canopum juxta Alexandriam. *Stephanus.*

THORICUS, vicus in tribu Acamantide, ubi Smaragdus lapis reperitur. Hecatæus urbem eſſe tradit.

THORIGNIA Familia, inter Galliæ illuſtres, Gobioniæ (*Goyon*) Stirpis ramus eſt. In hac enim Stephanus, Alanô II. genitus, cùm tres filios ſuſcepiſſet, primogenitus Bertrandus Comitea *de Thorigny*, Dominos *in Matignon*, protulerit, uti videre eſt ſuprà ubi de *Gobionia Familia.*

THORISMUNDUS, Wiſigothorum Rex in Hiſpania VII. primogenitus Theodorici I. in prælio contra Attilam occiſi, A. C. 451. in eodem vulneratus, patri ſucceſſit: quòd Ætius ſibi in ſecundo contra Attilam bello ſuppetias non tuliſſet, iratus, ægrè *Orbiculò aureò* 500. *librarum, gemmis ornatò*, placari ſe paſſus eſt, annò pòſt à fratribus, Theodorico & Friderico occiſus, A. C. 454. Idacius *in Chron.*

THORIUS, Floro, qui *Thoranius* Plutarcho, unus ex Metelli Legatis, ad debellandum Sertorium miſſus; de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p. 40.*

Sp. THORIUS, Tribun. Plebis legem tulit, *Ne quis vectigal ullum agrorum, quos poſſideret, ſolveret*, cavitque de paſtione pecoris, Cicer. *in Bruto.* Duo hujus legis fragmenta ex æneis tabulis exſcripta, ac ſuppleta habet Sigonius, *l. 2. de antiquo jure Italiæ, c. 2.*

THORNAX, mons Laconiæ. *Stephan. Heſych.* Θόρναξ, ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐν τῇ Λακωνικῇ, ἀπὸ Θόρνακος, Θόρναξ τοῦ Ἀπόλλωνος. Meminit ejus quoque Herodot. *Muſâ* 1.

THORNUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

THORONUM, vulgò THORON, amplum & nobile caſtrum eſt, in tribu Aſer, naturali ſitu & artificiò munitiſſimum, quod in montanis tribus Aſer, quæ Tyro ab Oriente adjacent, ſitum verſus Boream, à Caſtro montis fortis quatuor, contra Africum, à civitate Aſer totidem, verſus Eurum verò, à Tyro ſeptem milliarib. diſtat: ædificatum autem eſt Ann. nati Salvat. 1107.

THORONUS, inſula prope Corcyram, inter Hydruntum 60. & Corcyram 40. mill. paſſ. *Phanu Nigro.*

THORSUS, Sardiniæ fluv. Pauſan. *l. 10. Ptolemæo Thyrſus*, vide ibi.

THORUNUBA, urbs Africæ propriæ. *Ptolem.*

THORUNIUM, urbs Boruſſiæ ad Viſtulæ ripam, condita à Crucigeris A. C. 1234. cujus muros ſpectans Vladiſlaus Jagello Polonor. Rex, à mulíercula ſordibus perfuſus ei tamen pepercit A. C. 1405. Hîc Synodô generali habitâ Proceres Poloni, A. C. 1595. querimonias libellô ſupplice comprehenderunt, Regi offerendas: Syncretiſmum quoque inter confeſſiones Auguſtanam, Bohemicam & Helveticam renovârunt. Unde exacerbati adverſarii, mox ſequenti annô res in Boruſſia pacatas turbârunt: Thorunique in Fanum Johannis Jeſuitæ ſe inſinuaverunt, ſed mox à Magiſtratu Scholâ & templò cedere juſſi, quòd ex veteri pactò penes Plebanum, jus Patronatus penes Senatum, ceſſerunt, mox tamen ad interceſſionem Regis rurſus certis ſub conditionibus admiſſi, A. C. 1596. Infeliciter poſteà urbs tentata eſt, à Guſtavo Adolpho Sueciæ Rege, A. C. 1628. Vide *Torunum.*

THORYCION, Athenienſis, qui, conſpiratione cum Peloponneſiis initâ, clam eis Æginâ ſuppeditavit lora, linum, & picem. Ut proditorem, traducit Semichorium in Ariſtoph. *Ranis, Act. 1. Sc. 7.*

THORYCIUM, urbs Italiæ verſus Crotonem & Crimiſſam, Iſac. *in Lycophr.*

THOS, Græcè θὼς, animal è luporum genere, ut nonnullis videtur, paulò vulpibus majus, hominibus armentiſque innoxium, furtò magis & dolò, quàm vi, victum quærens, gallinis inprimis inſeſtum, & avibus aquaticis, quas ingenioſè admodum venatur, uti apud *Alkazuinium* videre eſt. Unde ab harum ferarum ingenio Turcæ homines fraudulentos & verſipelles, maximè Aſiaticos, *Ciacales* appellant, quod corruptum ex σκύλακες, quâ voce recentiores Græci *thoes* indigitant. Nempe & *tentoria Turcarum, aut etiam domos, noctu ſubeunt, in quibus, quicquid inveniunt eſculentum, vorant. Quòd ſi aliud deeſt, quicquid eſt operis coriacei, rodunt* — *Neque deeſt ad furtum ſolertia, niſi (quod ridiculum eſt) ſuò ſe proderent indiciò. Nam, cùm maximè ſunt in ipſo furto occupati, ſi quis fortè gregalium, qui foris remanſit, ululare incipiat, mox ipſi idem faciunt, parùm memores, ubi verſentur. Quò clamore expergefacti homines, arreptis armis, fures manifeſtarios malè mulctant*, Albertus apud *Geſnerum*, ubi hoc animal circa Cæſaream abundare ait. Vide quoque Olearium, *Itin. Moſcov. & Perſ. l. 4.* ubi, de provinc. *Schirwan* agens, illis lanam pro pilo, ventrem album, aures nigras, caudam minorem, quàm noſtratium vulpium, cæterùm vulpium ſimilitudinem, & clamorem aſſiduum eumque protractum & quaſi lugubrem, quô gregatim circa pagos noctu oberrantes obtundant homines, tribuit. Quem eorum clamorem Propheta Eſaias quoque innuit, cùm de maceriis deſolatæ Babylonis, *Clamabunt*, inquit; *c. 13. v. 22. alternis* אִיִּים *in palatiis ejus.* Hoc enim iis maximè proprium, quòd alternis ululatibus ſibi mutuò reſpondent. Albertus, *Ululant unò præcinente, aliis reſpondentibus.* Scaliger, *Mutuis ululatibus quaſi ſignò datò conveniunt &c.* quod illis adeò innatum, ut ne periculô quidem ſuô inde abſterreantur, uti vidimus. Hinc *filium awi* thoëm Arabes vocant, acutum animalis ululatum utcunque ſic expreſſuri, quô illi, gregatim curſitantes, Syriæ agros perſonant. Cœterùm, utut homini amicum animal, urgente tamen fame ſepulchra aliquando ingredi & cadaveribus veſci dicitur, hyænæ more: quam in aliis etiam ſic refert, ut, ſicut nonnulli lupis illud annumerant, ita non pauci ex hyænarum genere eſſe velint, cùm tamen propriè ſui generis eſſe videatur. Captivitatem verò impatientiſſimè fert, nec unquam in cavea calcitrare deſinit &c. Reliqua vide ſuprà in voce *Thoes.*

THOSPIA, *Ptol. Tolgic Moletio*, urbs Armeniæ majoris ad Thoſpitem lacum & Tigridem fluv.

THOSPITES, Armeniæ majoris regio & urbs, *Ptolem.* Vide *Thoites.* Item lacus ingens Armeniæ, in Meſopotamiæ confinio, quem Tigris efficit, *Gabacu* hodie *Caſtaldo.* Ejus meminit *Ptolem.*

THOU, Rex Syriæ in *Hamath*, tempore Davidis Regis. Vide *Toi.*

THOU, Ægypti oppid. inter Peluſium & Memphim. *Antonin. Tobum* in *lib. Notit.*

THOUS, unus ex Trojanorum principibus. *Homer.*

THRABUNACTUM, Africæ propriæ urbs, *Antonin.*

THRACA Palus, apud Valer. Flacc. *l. 2. v. 202.*

THRACE, Titanis filia, ex Jove habuit Bithyn, à quo Bithyni; ex Saturno Doloncum, à quo Dolonci. Erant autem Bithyni & Thyni populi olim Thraciæ, qui in Aſiam commigrârunt, Strabo, *l. 7. & 12.*

THRACENSIUM Præfectura, Græcè Θρακησίων θέμα, recentiori Græcorum ævô dicta eſt Aſia minor Antiquorum, quæ à Proconſule regebatur, uti quidem ſcribit Conſtantinus *de Themat.* ubi ex Lydia, Mæonia, Caria, Ionia & Phrygia minore hanc Præfecturam compoſitam fuiſſe, ait. Salmaſius verò τὸ Θρακησίων θέμα Aſiæ citeriori, ſicut τὸ Ἀνατολικὸν Aſiæ ulteriori, reſpondiſſe, atque hinc utrumque *θέμα minoris Aſiæ* nomine Veteribus veniſſe, docet. Θρακήσιοι autem nomen eſt, ex Latino Græcorum more modoque depravatum. Nempe Conſtantinopolitani, qui *Thraces* erant, partem eam Aſiæ, quæ ſibi i. e. Thraciæ propior eſſet, *Thracenſem* inde appellâſſe videntur, & eos Aſiæ populos *Thracenſes*, Θρακησίους; alteram autem & magis Orientalem partem, Ἀνατολικὴν. Niſi malis Thracenſium præfecturam ab aliqua cohorte, vel ala Thracum auxiliari, quæ ibi prætendebat, vel in præſidiis erat collocata, nominatam. Certè *Cohortis primæ, ſecundæ, tertiæ, quintæ, ſeptimæ Thracum*, & *alæ Thracum*, frequens in veter. monumentis eſt mentio. Vetus quoque *Notitia* Arcadii *Thracum Auxiliarium* meminit, ſub Magiſtro militum Præſentalis in Imperio Orientali. Sed &, uti θέμα tertium Imperii illius in Aſia minore Θρακησίων, à militibus dictum videtur, ita ſextum Βουκελλαρίων, itidem à militibus Buccellariis, qui olim in ea regione excubabant, nomen accepit &c. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin. p. 805. & ſeqq.* nec non ſuprà ubi de *Aſia minore.*

THRACES, gens regionis, quæ *Thracia* dicta, de qua *ſuô locô.* Conditor eorum ex patre Odryſus, in univerſum *Thiras* fuit, uti vidimus. Eô nomine antiquitus etiam Getas, Dacos, item Myſos vocatos fuiſſe, Strabo teſtis eſt, *l. 7.* & Pomponius, *l. 2. c. 2.* Unde Herodotus, *Thraces* gentem eſſe, poſt Indos maximam, aſſerere haud dubitat, *l. 5.* Nempe quandoque *Thracum* & Scytharum vocabula promiſcuè Veteres uſurpant. Vide Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l. 1. c. 35.* Eos Orpheus *Thrax*, ſacris initiatus Ægyptiis, illa primùm docuit: unde & θρησκείας nomen: poſteà verò & Thebanos iis imbuit; inque eorum gratiam, quæ honori fierent Oſiridis, accommodavit Διονύσῳ, Cadmi ex Semele nepoti, ut *Diodor. Siculus* teſtatur. Unde factum, ut multi Oſirim, idem cum Thebanorum Baccho Numen eſſe crederent, quamvis hic illô multis ſeculis fuerit recentior, Idem *præc. c. 27.* Sed de Diis illorum, hic infrà, ex eodem *c. 39. ejuſd. libri* & *l. 2. c. 57.* uti de Philoſophia eorum aliquid ſuprà diximus, voce *Orpheus.*

Thracum Dii, ex Voſſio.

Βένδις, teſte *Heſychiô*, Diana ipſis dicta eſt: quam alias & *Orthoſiam* vocavêre. Intellexêre autem per Βένδιν, non Lunam ſolùm, ſed & Terram, quæ ambo Priſci eôdem cul-

tu complectebantur. Μεγάλη ϑεὸς, *Magna Dea*, *Heſych.* Δίλογχος item appellata eſt, Cratino *Thriſſis*, vel, *quia geminum ſortita honorem, cæleſtem & terreſtrem; vel quia duas gereret lanceas, utpote venatrix; vel quia geminum habuerit lumen, Solare & proprium.* Cultus illius à *Thracibus* Athenas pervenit, ubi *Feſtum Bendidium*, cujus meminit Xenophon, *Hellen.* 2. ſicut Templi *Bendidiorum* Livius, *l.* 48.

Diana, *Thracibus* in veneratione fuit, apud quos Βένδις, Δίλογχος, Ortheſia dicta eſt, uti vidimus.

Δίλογχος, vide ſuprà.

Liber, cultus eſt eidem genti, Herodot. *Terpſ.*

Mars præcipuus illorum Deus, vide *Thracia.*

Mercurius, non minùs à *Thracibus* honoratus eſt; utpote per quem ſolùm jurabant; & à quo ſe prædicabant oriundos. Idem *ibid.*

Muſæus Poëta, domô *Thrax*, in numerum Deorum poſt obitum relatus eſt.

Odryſus, à quo ex parte gens oriunda, ſimiles in illa honores eſt adeptus.

Orpheus, non Poëta, ſed Argonauta, jure enim illos diſtinguit Scholiaſtes Apollonii in *Argonaut. l.* 1. vixit 30. circiter annis ante excidium Trojanum, & ſicut Muſæus divinos promeruit honores. Vide Voſſ. *de Re Poëtica* quoque *l.* 1. Fœminis ejus templum fuiſſe inacceſſum, tradit Conon, *narrat.* 45. apud Photium *in Biblioth.*

Orthеſia, *Thracibus* Diana nuncupata eſt, ἀπὸ τοῦ ὀρϑοῦν, i. e. *erigere*, quia parturientes elevet & adjuvet. Eandem & *Bendim* vocavêre, uti vidimus.

Pleſtorus, Græcè Πλείστωρος, Herodoto *Calliop.* ἐπιχώριος ϑεὸς, *indigena Deus* dicitur, cui Oeobazum ritu ſuô immolaverint. Voſſius dubitat, utrum naturale, an animale fuerit Numen.

Zamolxin quoque hominem fugitivum è Samo coluiſſe *Thraces*, teſtis eſt Lucianus, *Jove Tr.*

THRACES, Gladiatorum etiam genus Romæ, quorum arma fuêre *parma* & *ſica*. Parmâ autem primos Thracas uſos fuiſſe, docet Adrian. Turnebus, *Adverſar. l.* 5. *c.* 10. Similiter Sica fuit Θρᾳκικὸν ξίφος ἐπικαμπές, *Thracicus enſis recurvus.* A gente igitur Gladiatoribus hiſce nomen: Sed & iidem à parma, *Parmularii* ſunt appellati. Sueton. *Domit.* c. 10. *Patremfamilias, quòd Thracem Myrmilloni parem, Munerario imparem, dixerat; detractum è ſpectaculis in arenam, canibus objecit, cum hoc titulo: Impiè locutus Parmularius.* Vide Alexandr. ab Alex. *Genial. dier. l.* 6. *c.* 22. & Thom. Godwyn. *Antholog. Rom. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 10.

THRACESIUM, Aſiæ minoris tractus ad Ægæum mare. Complectitur ferè Lydos, Mæonas, Caras & Ionas: uti docet *Porphyrogen.*

THRACIA, ſic à ſævitia incolarum, teſte *Iſidorô* dicta, olim *Perce*, teſte *Stephan.* & *Sithon*, teſte *A. Gelliô*, regio maxima Europæ, mari Ægæô ad Auſtrum, Propontide, quâ ab Aſia ſeparatur ad Ortum & mari Euxinô definita, à Myſia ſuperiore & inferiore ad Occidentem & Boream, Hæmô monte diviſa: A Macedonia pariter ad Occidentem Neſſô fluviô diſterminata. Olim ſub propriis Regibus, poſteà Macedonibus paruit: à Cajo Scribonio Curione Proconſule Romanis ſubdita, poſtmodum eaſdem cum Græcia vices experta, captâ à Mahomete II. Conſtantinopoli, Turcicum jugum ſubiit; poſtquam à Bulgaris, imperante Baſiliô, qui ab illis victus erat, vaſtata eſt, A. C. 978. Nicephorus Briennius hic imperium arripuit, à Nicephoro Botoniate mox excæcatus, A. C. 1078. Scythas inde depulit Calo Johannes Imperator A. C. 1118. Valachis prædæ fuit, regnante Balduinô, A. C. 1206. Andronicus illâ, uti mox totô imperiô avum Michaëlem exuit, A. C. 1326. Sed & Koſaci, A. C. 1616. uſque ad Byzantina mœnia illam depopulati ſunt. Dicitur *Romania* Sophiano. In ea Mars ubique colebatur; erant enim gens bellicoſa. Unde Horat. *l.* 2. *Carmin.* Od. 16. *v.* 5.

—— —— *Bellô furioſa Thrace.*

Et *l.* 1. *Carmin.* Od. 27. *v.* 1.

Natis in uſum lætitiæ ſcyphis
Pugnare, Thracum eſt.

Ut & apud Ovid. *Ep.* 2. *Heroid.* v. 84. *Armiſeram Thracen* legas. Quæ proinde forſan *horrida* Catullo, *Epigr.* 4. *v.* 8. & *ſæva* Statio dicitur. Eidem Statio *Tumidi Thraces.* Virg. *l.* 3. *Æn.* v. 13.

Terra procul vaſtis colitur Mavortia campis,
Thraces arant. —— ——

Porrò de virtute Martia Thracum ſunt illa Euripidis *in Hecuba*:

—— —— Θρῄκες
Λογχοφόροι, ἄνοπλοι, ἄϊστοι, Ἄρει κάτοχον γένος.

Et in eadem Tragœdia de eadem gente, φίλιππος λαός. Minutius *in Octavio*: *Mars Thracius.* Virg. *l.* 4. *Georg.* v. 462.

—— *Rheſi Mavortia tellus.*

Huc pertinet dici ab Arnobio, *l.* 4. ex ſententia Sophoclis Martem *in Thraciæ finibus procreatum*, & ab Homer. Od. 8. Deum hunc abſolutum à Vulcani vinculis abiiſſe in Thraciam. Datum locum credit Lud. de la Cerda huic natalitio à moribus Thracum bellicoſiſſimis. Plin. *l.* 4. c. 11. *princip. Thracia inter validiſſimas Europæ gentes.* Plutarch. *l.* 1. *de LL.* Καρχηδόνιοι καὶ Κελτοὶ καὶ Ἴβηρες καὶ Θρᾷκες, πολεμικὰ ἔϑνη ζῶντα ἐστίν. Ob hanc cauſam forraſſe Pomponius Thracibus fœcunditatem negat, & ſolum fertile. Verba ejus apponam è *l.* 2. *c.* 2. *Regio nec cœlô læta, nec ſolô: & niſi quà mari propior eſt, infœcunda, frigida, eorumque, quæ ſeruntur, malignè admodum patiens. Raro uſpiam pomiferam arborem, vitem frequentius tolerat: ſed nec ejus quidem fructus maturat ac mitigat, niſi ubi frigora objectu frondium cultores arcuêre. Viros benignius alit, non ad ſpeciem tamen: nam & illis aſper atque indecens corporum habitus eſt: cæterum ad ferociam & numerum, ut multi immitesque ſint, maximè ferax.* Hæc ille. Interim voces illæ *colitur*, & *arant* apud Poëtam aliud planè præ ſe ferunt. Hinc fertilitatem ei dat Euripides *in Hecuba*, cujus hæc ſunt ex verſione Eraſmi:

—— *Thraicô emiſit ſolô*
Ad hoſpitam Polymeſtoris Thraciæ domum,
Qui Cherroneſi fertilem glebam colens
Armis ferocem Martius gentem regit.

Ubi verba Græca ſignata ſunt, ἀρίστην πλάκα. Quin & Plato, *l.* 7. *Leg.* loquens de Thracia, illi attribuit γεωργεῖν, βωλοκοπεῖν, ποιμαίνειν. Ammianus dat Thraciæ *immenſam camporum placiditatem.* Idem claiè, *l.* 31. loquens de Thracia, *ceſpitis*, inquit, *eſt feraciſſimi.* Iterum: *vicos uberes.* Apud *Cedrenum* orientales homines frumenti inopiam paſſi migrant in Thraciam, non facturi, niſi hæc fertilis. Vites vero quod attinet, Hippocrates *in Epp.* locum quendam Abderæ urbis (quod oppid. Thraciæ eſt) ornatum exhibet αὐτοφυέσιν ἀμπέλοις. Unde Athen. *l.* 1. Ἐπαινεῖ δὲ ὁ Θρᾴκιος ϑαυμάζεις οἶνον. Verùm enim verò rectè Pomponius ait, infœcundam eſſe Thraciam, niſi quà mari vicina eſt. Univerſum enim hujus regionis litus Græcis erat refertum coloniis; vinaque hîc naſcebantur generoſiſſima, Maroneum, Biblinum, aliaque, vixque ulla regione major erat cultus Bacchi, quàm in litoralibus illis Thraciæ oppidis, adeo illa paſſim erant πολυοινα. At verò interior tractus, qui propriè Thracia erat, altior & frigidior orâ illâ, quam Græci inhabitabant, vel nullum omninò, vel malignum ſatis producebat vinum. Neque id tam regionis, quàm incolentium vitio imputandum eſſe videtur. Barbari enim & bellatores erant pleriique Thraces, agriculturæ ignari, lacte tantùm & pecoribus viventes, aut raptu vicinorum. Vitam illorum breviter ſic deſcripſit Herodotus: Ἀργὸν εἶναι κάλλιστον, γῆς δὲ ἐργάτην ἀτιμότατον, τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ ληιστύος, κάλλιστον. Apud *Zenodotum* perfidiæ notantur, unde pactis cum Bœotis induciis noctu populati ſunt agros, hinc *Thracum commentum.* Poëtis *Biſtonii*, *Iſmarii*, *Mantini*, *Odryſii*, *Oeagrii*, *Pangæi*, *Rhodopæi* dicuntur. Fuit hæc regio, quæ hodie *Romania* dicitur, aliàs diviſa in *Thraciam cis* & *trans Rhodopen.* Poſteà in IV. provinc. Nempe in Thraciam propriam ad Occidentem, Hæmimontium ad Boream, Rhodopen ad Meridiem & Europam ad Ortum. Ejus primaria Conſtantinopolis. Vide ibi. Etiam *Rumelia* perſæpe tota regio dicitur; ſub Turcis, quibus *Icella* vocatur. Terminatur à Septentrione Bulgariâ, ut & ab Occidente à Meridie mari Ægæô, ab Ortu Pontô Euxinô, Boſphorô Thraciô, Propontide & Helleſpontô. *Baudrand.* Hinc *Thracius.* Ovid. *Ep.* 1. *Heroid.* v. 42.

Thracia nocturnô tangere caſtra dolô.

Item *Threicius.* Virgil. *l.* 3. *Æn.* v. 51.

Infelix Priamus furtim mandârat alendum
Threicio regi. ——

Cujus fœminin. *Threiſſa.* Idem, *l.* 11. *Æn.* v. 858.

—— *Auratâ volucrem Threiſſa ſagittam*
Deprompſit pharetrâ. ——

Item *Threſſa.* Horat. *l.* 3. *Carm.* Od. 9. v. 9.

Me nunc Threſſa Chloë regit.

Nic. Lloydius.

THRACIDÆ, præcipua familia Delphis, quos Philomelus Phocenſium dux, conatibus ſuis adverſantes, è medio ſuſtulit, eorumque bona publicavit. Diodor. Sic. *l.* 16.

THRACIS, Phocica urbs, Pauſan. *l.* 10.

THRACIUM Mare, pars Ægæi, quod Thraciam ad Meridiem alluit.

THRACIUS Lapis, Græcè Θρᾳκίας vel Θρᾴκιος λίϑος, uti *Nicander* vocat, aquâ accenditur, accenſuſque odorem bituminii ſimilem reddit, oleô verò reſtinguitur. Ita enim hic,

Ἠδὲ σύ γε Θρῄισσαν ἐνὶ φλογὶ ϑὲς πυρὸς λᾶαν,
Ἥ ϑ' ὕδατι βρεχϑεῖσα σελάσσεται, ἔσβεσε δ' αὐτὴν
Τυτϑὸν ὅτ' ὀδμήσηται ἐπιρρανϑεῖσιν ἐλαίου.

At Veteres flabellatione reſtingui, ſcripsêre, uti videre eſt apud Ariſtotelem, *in Admirandis*, ubi de his lapidibus, ῥιπιζόμενοι, ait, σβέννυνται ἔχειν. ὕδατι δὲ ῥαινόμενοι, ἀναλάμπουσι καὶ ἀνάπτουσι μᾶλλον. Sed nihil prohibet, & flabellatione ſimul, & oleô quoque eundem reſtingui, Salmaſ. *ad Solin. p.* 252. ubi Solinum ad gagatem referentem, quæ de *Thracio lapide* annotârunt Scriptores, pluribus refellit. Ab hoc diverſus eſt alter in Thracia lapis, quem diſſectum accendi & rurſus in ſe compoſitum, ac aquâ aſperſum, ardere carbonum inſtar, idem habet Ariſtoteles. Hic enim carbo metallicus eſt & lapideus, quô hodieque fabri ferrarii in fornacibus ſuis utuntur. Salmaſ. *ibid.*

THRACON, vicus prope Antiochiam. Incola *Thracocometes*; *Steph.*

THRÆSTUM, quæ & *Thrauſtum*, Actoriorum oppidum in Elide.

THRAMBUS, promuntor. Macedoniæ, *Steph.*

THRAMUS Duſis, oppid. Africæ propriæ *Antonin.*

THRASCIAS, Græcè Θρασκίας, ventus vicinus Argeſtæ, idem cum Circio nonnullis, inter tres ventos Septentrionales unus Senecæ, *l.* 5. *Natural. Quæſt. c.* 16. inter Argeſten ſeu Caurum & Aparctian medius locatur Ariſtoteli, *Meteorolog. l.* 2. *c.* 5. Sic Appulejus *in tract. cognomine*, *Et Aquilo — Huic vicinus eſt Aparctias. Hic propior ad diem medium. Thraſcias & Argeſtes ſunt in Indiam flantes.* Ubi Aparctian *in diem medium*, i. e. contra Meridiem, reliquos duos *in* i. e. contra *Indiam* flare ait. Nomen habet, ut & alii venti, à loco, unde flandi ei initium, ſed quis ille ſit, non liquet. Salmaſ. ubi ſuprà, *p.* 1259. &c.

THRASCYPOLIS, Dynaſta, in finitimis Armeniæ locis, ſub Nerone.

THRASEAS, vel *Thraſius*, Augur, qui in ſumma ſiccitate Buſirim Ægypti tyrannum adiens, oſtendit à ſuperis poſſe exorari pluviam, ſi Jovi hoſpites immolaret. Quærente deinde tyrannô, quiſnam & cujas eſſet, cùm ſe peregrinum profitetur, *Tu igitur primus*, inquit, *Ægypto dabis aquam*. Itaque primus immolatus eſt. Ovid. *l.* 1. *de Art. Am. v.* 647.

Dicitur Ægyptus caruiſſe juvantibus arva
Imbribus: atque annos ſicca fuiſſe novem;
Cùm Thraſius Buſirim adit, monſtratque piari
Hoſpitis effuſô ſanguine poſſe Jovem.
Illi Buſiris, fies Jovis hoſtia primus;
Inquit: & Ægypto tu dabis hoſpes aquam.

Idem *in Ibin*, *v.* 397.

Ut qui, poſt longum ſacri monſtrator iniqui,
Elicuit pluvias Victima cæſus aquas.

THRASEAS Pætus, Patavio oriundus, admirator unicus Catonis, *de cujus vita* librum ſcripſit, quindecimvirali ſacerdotiô præditus, Philoſophus Stoicus ſub Nerone, Maritus Ariæ, à quo cùm juſſus eſſet mori, fletum ſuorum magnâ conſtantiâ compeſcuit: porrectiſque alacriter ad inciſionem brachiis, humumque cruore aſpergens; Hunc, inquit, ſanguinem libemus Jovi liberatori. Tacit. *l.* 16. *c.* 35. Dio, *l.* 16. Plin. *l.* 8. *ep.* 22. Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 9. *v.* 1.

Quòd magni Thraſeæ, conſummatique Catonis
Dogmata ſic ſequeris, ſalvus ut eſſe velis, &c.

Juvenalis, *Sat*, 5. *v.* 36.

Quale coronati Thraſea Helvidiuſque bibebant
Brutorum & Caſſi natalibus. ----

Vide *Aria*.

THRASIDEUS, fil. & ſucceſſor Theronis, Tyranni Agrigentini, victus ab Hierone, pauloque pòſt à civibus ſuis, excuſsô jugô, occiſus eſt. Diodor. Sic. *l.* 11.

THRASIMENUS Lacus. Vide *Thraſymenus*, & *Traſimenus*.

THRASIMUNDUS, Vandalorum in Africa Rex IV. poſt fratrem Gundebaldum, vel Gunthamundum, A. C. 496. Qui ambo, Ariani, crudeliter in fideles ſævierunt: poſteriori inprimis, ne Epiſcopos ſibi eligerent, inhibuit; quod cùm nihilominus facerent, illorum 126. inter quos Fulgentius, in Sardiniam relegavit. Cum Fulgentio inde revocato colloquutus, viri eruditionem & eloquium admiratus quidem eſt, perſequi tamen Orthodoxos non deſtitit. Bellô contra Mauros infelix: obſeſsâ fruſtra Tripoli, quam Cabao, pietate & fortitudine inclytus, ſtrenuè defenderat, animi mœrore extinctus eſt, A. C. 523. Procop. *l.* 1. *de bello Vandal.* Victor &c. Succeſſit *Hildericus*, de quo ſuprà.

THRASIPPUS, Athenis dedicavit tabulam, in qua expreſſum, quòd chorum Ecphantidæ tibia præcederet ipſe. Ariſtoteles, *l.* 8. *Politic. c.* 6.

THRASIUS, mercenariorum Phocenſium in Sicilia Dux, ſeditionis contra Timoleonta auctor: ſeceſſit cum ſuis Syracuſas; ſed inde, devictis Carthaginienſibus, ejectus in Brutiis, cum omnibus ſuis, occiſus eſt. Diod. Sic. *l.* 16.

THRASO, nomen militis glorioſi apud Terentium. Item pictor ſic dictus. Strab. *l.* 14.

THRASYALCES Thaſius, Scriptor vetuſtus, ex Æthiopiæ Superioris imbribus Nilum augeri, illiſque deſinentibus ſenſim imminui, tradidit: à quo id hauſit Ariſtoteles. Ipſe verò *Thraſyalces* ab alio id accepit, qui ab Homero, canente Od. δ. v. 581.

Ἄψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο διιπετέος ποταμοῖο.
Rurſus ad Ægypti (i.e. Nili) *cœlô delapſa fluenta.*

Poſidonius apud Strabonem, *l.* 17. Atque hanc incrementorum Nili veram eſſe cauſam, non ſaltem exploratiùs poſteà innotuit, ſub Ptolemæis, Philadelpho inprimis, vide ſupra *Agatharchides*: ſed & hodierna experientia confirmat, ut diximus, voce *Alvarez* Franc. it. *Nilus*.

THRASYBULUS, fil. Gelonis majoris, Olympiad. 78. frater Hieronis, qui, cùm Gelonem minorem ex fratre nepotem ad voluptates pelliciendo enervâſſet, omnique imperiô ſubmoviſſet, ejuſdem Gelonis alii propinqui, Syracuſanos contra Thraſybulum concitârunt: qui hâc occaſione arreptâ & Thraſybulum occiderunt, & tyrannidem in totum ſuſtulerunt. Ariſtotel. *l.* 5. *Polit. c.* 10. Aliter Diod. Sic. *l.* 11.

THRASYBULUS, Athenienſis exul, comparatô, exercitu 30. tyrannorum dominationem Athenis ſuſtulit, juvante Lyſandrô, Lacedæmoniorum duce, exuleſque reduxit. Inſuper plebiſcitum tulit, quod ἀμνηστίαν vocant, quò injuriarum memoria deleretur, exulibus jurejurando adactis. Cicero, *Philipp.* 1. Val. Max. *l.* 4. *c.* 1. *de modeſtia. ex. ext.* 4. Rebus in Thracia præclarè geſtis, plurimas urbes occupavit, Therimachumque Lacedæmoniorum Ducem acie vicit. Ipſe tandem noctu interfectus eſt, ab Aſpendiis, in Pamphylia, An. 364. Urb. Cond. Item dux Mileſiorum, qui ut portum Sicyoniorum occuparet, ex adverſa parte oppidanos tentavit: dumque ſic detinerentur, cum inſperatâ claſſe portum cepit. Frontin. *l.* 3. *c.* 9. *ex.* 7. *c.* 15. *ex* 6.

THRASYBULUS, Athenienſis, in commilitio Perſarum, unà cum Memnone ſuſtinuit oppugnationem Halicarnaſſi. Diodor. Sic. *l.* 17.

THRASYBULUS, Mathematicus, Alexandro Severo Imperatori quòd barbaricô is gladiô periturus eſſet, prædixit: gaudente Imperatore & dicente, optimos quoſque violentâ morte conſumptos, Alexandrum, Pompejum, Cæſarem, Demoſthenem, Tullium. Ælian. Lamprid. *in vita ejus*, *c.* 62. Herodian. *Hiſt. l.* 6. &c.

THRASYLLUM, vel *Thraſyllus*, mons Myſiæ, Caico amni vicinus, *Teuthras* poſteà dictus Plutarcho *l. de Flum.*

THRASYLLUS, unus ex infelicibus Ducibus, qui re ad Arginuſas improſperè geſtâ, à Popul. Athenienſi morte affectus eſt. Schol. *in Ranas*, *Act.* 5. *Sc.* 1.

THRASYLLUS, Æxoneus, quem inauditus quidam ac novus dementiæ morbus invaſit. Nam Athenis relictis migrabat in Piræeum, quumque ibi habitaret, omnes naves quæcunque in eo ſubducerentur, ſuas eſſe putabat, & in album ſuum referebat. Vide Ælian. ποικίλ. *l.* 4. *c.* 25. Auctor hujus rei Heraclides Ponticus, apud Athen. *in fine l.* 12. Sed ibi Θρασύλλος Ἀξωνεὺς vocatur. Alter Athenienſis rei militaris peritiſſimus, qui claſſis præfectus Mindarum Lacedæmoniorum ducem apud Seſtum Helleſponti urbem navali prælio ſuperavit. Thucydid. *l.* 8. Item vetus author, de quo Juvenalis Scholiaſt. *in Satyr.* 6. *Thraſyllus multarum artium ſcientiam profeſſus, poſtremo ſe dedit Platonicæ ſectæ, ac deinde Matheſi, quâ præcipue viguit apud Tiberium, &c.* Patriâ Mendeſius fuit, & inter alia *de lapidibus* ſcripſit. Plutarch. *de Flum.* Sed præterea *hiſtoriam Ægyptiacam* conſcripſit, eôdem ibidem teſte; Alius forſan eſt, qui *de lectione librorum Democriti* ſcripſit, de quo Laërtius, *l.* 3. *c.* 1. & *Plin. Nic. Lloydius.*

THRASYMACHUS, Cumis Democratiam ſolvit. Ariſtoteles, *l.* 5. *Politic. c.* 5.

THRASYMACHUS, Carthaginenſis Sophiſta, Iſocratis diſcipulus, periodon, & colon primus monſtravit. Vide *Suidam*.

THRASYMEDES, Philomeli filius, amore filiæ Piſiſtrati captus, eam pompam celebrantem, accurrens oſculabatur, fratribus puellæ id ægrè ferentibus & gravem injuriam interpretantibus. Piſiſtratus; Si, inquit, amantes pœnis affecerimus, quid iis faciemus, qui nos odiô proſequuntur? Thraſymedes, amore magis ac magis indies gliſcente, adſumptis æqualibus ſuis, puellam in mari ſacrificium obeuntem obſervavit: Qui diſtrictis gladiis turbam disjecerunt inque navim eâ impoſitâ Æginam tetenderunt. Hippias adulterinis, Piſiſtrati filius, mare à latrociniis repurgans, hanc etiam navem ob remorum celeritatem latronum eſſe exiſtimans, ſororem recuperavit, eoſque qui rapuerant, comprehenſos reduxit. Thraſymedes aliique coram tyranno conſtituti, nullô modô ſupplices ſe præbuerunt, ſed admodùm viriliter, ut pro lubitu ſe tractaret, hortabantur: dicentes ex eo tempore ſe contemnere mortem cœpiſſe, cùm primùm de raptu conſilium iniiſſent. Tum Piſiſtratus admiratus in juvenibus animi celſitudinem, filiam ſuam Thraſymedi nuptum dedit. Polyæn. *l.* 5. *c.* 14.

THRASYMENUS, lacus in agro Peruſino, *Lago di Perugia*. Item, *di Paſſignano*, & *Caſtiglione*, Annibalis victoriâ, & Flaminii Conſulis clade nobilis. Apud Strab. *l.* 5. ubi de maximis ei ſermo eſt Etruriæ lacubus, per ſimplex *T.* legitur Τρασουμέννα λίμνη Polybius Θρασυμέννῳ λίμνῃ habet. Stat. *Thraſimenum* vocat, *l.* 1. *Sylv.* 4. *v.* 86.

---- *Gaudent Traſimenus & Alpes*
Cannenſeſque animæ. ----

Ovid. *Faſtor. l.* 6. *v.* 765.

Sunt tibi Flaminiis Thraſymenaque litora teſtes.

Vide omnino Cluver. *Ital. Ant. l.* 2. *p.* 578.

THRATTA, ancillæ nomen, apud Ariſtophan. *Acharn. Act.* 2. *Sc.* 1. Sic dictæ, quòd Threſſa eſſet.

THRAUSI, Thraciæ populi qui naſcentes lugent, mortuos autem per luſum & lætitiam terræ mandant.

THRAUSTUM, Actoriorum oppid. in Elide, provinc. Peloponneſi. Vide *Thraſtum*.

THRECIS, oppid. Phthiotidis, juxta Thermopylas. *Herodot.*

THREICIUS, vide *Thracia*.

THRENI, Græcè Θρῆνοι, carmen lugubre, quale illud in libris divinis, quo deflet Vates ſanctam civitatem, Inter Græcos ajunt primum Linum Poëtam *Threnos* feciſſe: Alii verò propiùs accedere videntur; Eum Herculi ſuccenſentem, quòd eſſet ineptior ad diſcendum, ab irato ingratoque diſcipulo interemtum ab reliquis diſcipulis defletum carmine, quod ab ejus nomine & nota ejulationis *Ælinum* appellârunt; cujus vocis in luctu Theocritus meminit. Hinc & *Scaliger*, virum tam fortem, quàm infelicem; Patrem ſuum in agreſtibus Poëmatis *Ælinum* vocavit, & à Threno, quem genetrici ejus fecit. Primum & poſtremum omnium *Euripidem* ajunt abuſum Linô: à triſtibus enim ad læta tranſtuliſſe, tum ſine ulla imitatione, tum ſine ullo imitatore. Idem carmen etiam Νήνιτον dixêre, i. e. *extremum*, & *ultimum*, eâdem ratione. Vide plura apud Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poët. l.* 1. *c.* 50. *ubi de Threnis*, *Hymenæis*, *Elegiis*. Cantari ſuiſſe ſolitos Threnos, in everſione urbium ac regionum docet idem, *l.* 3. *c.* 122. Hinc Θρηνῳδοί, *Threnodi*, threnorum Cantores, in funeribus olim adhibiti, de quibus ſic Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 17. *c.* 21. *Alexandriæ oboli conducuntur, qui mortuos flent: quòd munus ſolicitè adeò ac planè præſtant, ut ad eos funus pertinere putes. Ii ergo ab re vocantur* Threnodi. Vide quoque hic paſſim.

THRENI, ſeu Lamentationes Jeremiæ, liber Vet. Teſt. Canonicus, in quo 5. Capp. Mortem Joſiæ Regis & hunc Eccleſiæ Judaicæ ſtatum afflictiſſimum deplorat Propheta. In hos extant:

Acoſta *Comment.* in fol. Lugd. A. C. 1641. Agelii item, Romæ, A. C. 1589. Aquinas. Aſclepius. Backmeiſterus in octav. Roſtochii, A. C. 1603. Bonaventura. Brandmyllerus. Broughtonus. Bugenhagii *Annotat.* Bullingeri *Conciones.* Calvinus. Capella. de Caſtro. Clenardi *Meditat. Hebr.* de Coſta. Ferus. Figueiro, Ghiſlerius. Hieronymi *Commentaria.* à Jeſu Maria. Kyberi *Meditationes Gramm.* de Lapide. Lateburius. Lavateri *Conciones.* Maldonatus. Malvenda. Martyr. Melanchthon. *Argum.* de Navarete. Oecolampadius, Argentinæ, A. C. 1530. Olympiodorus. Origenes. Palladius. Pampolitanus. Panicarola. Parez. Paulutius. Pintus. Polanus. Rabanus. Ratbertus. Rhumelius. del Rio. Sanctii *Paraphraſis metric.* Antverp. A. C. 1618. Strigelius. Szegedinus. Tallepied. Toſſani *Paraphraſis.* Tollarii *Comm.* in fol. Baſileæ, 1558. de Victore. Wicelius. Willetus, Zuinglius; &c. Vide Crowæi *Elenchum.* Item ex Rabbinis, in librum hunc prodierunt: Don Joſeph. aben Jeebija. Rabbi Iſaac ben Arama. Lechem Setharim, Rabboth, &c.

THRIA, vicus in tribu Oeneide. Vide *Steph.* Inde *porta Thriaſia* Athenis, quâ exibant Thriam profecturi; poſtmodum *Dipylon* dicta; de qua, uti & plura de vico hoc agriſque *Thriaſiis*, vide apud Jac. Sponium, *Itinerar. Part.* 2. *p.* 195. Aliàs θρῖον Græcis folium ficus eſt, quod *ob aſperitatem* ſic dici, Plut. ait, *Sympoſ.* 5. Symbolum id Bacchi fuit, eôdem teſte; *de Iſ. & Oſir.* ubi θρῖον, inquit, *Auſtralem mundi plagam* repræſentant. Et interpretantur θρῖον *πορνικόν*, *& videtur genitali parti natura ſimile eſſe.* Hinc Liber inſidens currui, quem leones trahebant, cinctuſque coronâ è foliis *ficulneis*, de Indis triumphâſſe, legitur: qua de re varia habet Car. Paſchal. *Coronar. l.* 1. *c.* 5. Idem poſteà nomen figuris foliorum hujuſmodi in veſtibus depictis impoſitum; ſed & quandoque ad chamæpityn, onogyrum & ſideritem extenſum occurrit. Vide Scholiaſten Nicandri *Alexiph. voce* θρῖον.

THRIÆ, tres Nymphæ, Apollinis, nutrices, Parnaſſum incoluêre, teſte *Philochorô* apud *Zenodotum*, unde poſteà receptum, ut calculi ſorteſque divinorum *Thriæ*, & qui thrias in urnam divinam jaciebant, Θριοβόλοι dicerentur. Vide Eraſmum *in Adag.*

Πολλοὶ θριοβόλοι, παῦροι δέ τε μάντιες ἄνδρες,

& ſuprà, ubi de *Divinatione & Sortibus.*

THRIASIUS, pagus Atticæ, cum fluvio cognomine inter Athenas & Eleuſin in mare influente, contra Salaminem inſul. Heſiod. Plin. *l.* 4. *c.* 7.

THRINCE, urbs prope columnas Herculis. *Steph.*

THRIPS, inter quatuor vermium genera, quæ lignum infeſtant, memoratur Plinio, *l.* 16. *c.* 41. *Culicibus verò ſimiles, tripas*: ex Græco θρίψ. A' quo eroſa ligna priſcos Lacones pro ſigillis habuiſſe, Hercule inventore, refert apud Heſychium Philoſtephanus in Θριπόβρωτος. Inde θριπόβρωτος σφραγίς, Lycophron, v. 508. Quô alludens in Luciano Lexiphanes olivas ſuas ſe ſervare ait, *ὑπὸ σφραγῖσι θριπηδεστάταις*, *ſub ſigillis à thripe quàm maximè eroſis.* Id enim eſt θριπηδεστές *Heſych.* Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 4. *c.* 27. ut & ſupra, ubi de *Clavibus.*

THRISTISIMA, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis. *Ptolem.*

THRIUS, vel *Thryus*, oppid. Peloponneſi, priùs ſub Patris, dein ſub Elide, inter illas, unà cum fluvio cognomine in Alpheum labente. *Strab.* Q. Calaber *Thrion* Statio, *l.* 4. *Theb.* v. 180.

Quos Thrion & ſummis ingeſtum montibus Æpy.

THROANA, latronum, ſive λῃστῶν regionis urbs in India extra Gangem. *Ptol. Targin Caſtaldo.*

THRONI, vulgò *Pile*, teſte *Steph. Luſignano*, urbs (cum promontorio) Cypri olim Epiſcopalis nunc pagus in ora Auſtrali, ubi Orientalis incipit. Aliis *Salinæ* dicitur.

THRONIUM, oppid. Achajæ geminum, unum in finibus Locrorum Epicnemidiorum, à Scarphia 30. ſtad. in Meridiem diſtans: Alterum Phocidis, Lilææ finitimum in Meridiem diſtans, inde 75. ſtad. recedens. Fortè idem cum ſuperiore, ob vicinitatem utrique regioni attributum.

THRONUS, Coloſſ. *c.* 1. *v.* 16. *εἴτε θρόνοι εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἐξουσίαι, ſive throni, ſive principatus, ſive dominia, ſive poteſtates.* nomen Angelorum, quod nonnulli cum reliquis tribus idem valere volunt, indigitarique hôc pactô, Angelos eſſe inſtrumenta Dei & miniſtros, quibus *thronum*, h. e. regnum, dominium, principatum & poteſtatem ſuam, pro arbitrio, exerceat. Plerique verò diverſis his verbis diverſos Angelorum ordines & officii gradus denotari exiſtimant. Et quidem Eccleſiæ Romanæ Scriptores, qui novem Angelorum gradus conſtituunt, in tres terniones ſeu hierachias diviſos, in harum ſuprema infimô locô *Thronos* ponunt. Auguſtinus verò, *Tom. VI. contra Priſcillian. ad Oroſium*, *c.* 11. & *Enchiridio ad Laurent.* c. 58. *Quid*, inquit, *inter ſe diſtent quatuor illa vocabula --- dicant qui poſſunt: ſi tamen poſſunt probare quod dicunt. Ego me iſta ignorare confiteor.* Aliàs quid *Thronus* ſit notum, ſella videl. ſublimis, unde à θρῶ, *ſolio*, nonnullis nomen habet. Certè *Solium eburneum* Salomonis, *quod obduxerat aurô depuratiſſimô, ſex gradus habebat & faſtigium rotundum à poſteriori parte ejus.* 1. Regum *c.* 10. *v.* 19. Fulcris dein manuariis inſtructa, unde *Ibid.* legas, *Et fulcra manuaria hinc & inde ad locum ſeſſionis.* Et ſcabellum pedibus ſuppoſitum habens, uti docet Euſtathius *ad Homer.* Quo referas illud Eſajæ, *c.* 66. *v.* 1. *Sic ait Jehova, cælum ipſum ſolium meum, & terra ſcabellum pedum meorum.* Quâ ſede nemini privato ſedere permiſſum. Unde apud Auctorem Aruch; inter triginta Regis Judæorum מעלות i. e. prærogativas, etiam hæc memoratur, *Nemo ejus ſellâ ſedet.* Niſi hæredi Regni, ac ſucceſſori jam ſolenni ritu inaugurato, uti de eodem Salomone legimus, quem pater, inter alios ritus, quibus ille in Succeſſorem erat conſecrandus, etiam *in Solio ſuo ſedere voluit.* 1. Regum *c.* 1. *v.* 35. Vide quoque *v.* 46. In Hiſtoria profana memorabilis *Thronus aureus, variè gemmatus effigiatuſque*, Alexandri M. quem Babylone, poſt reditum ex India, ſedem Imperii collocaturus, ſibi fieri curaverat. In eo titulus *ſequens & Græcis & Latinis literis ſculptus inhærebat.*

Ortus & Occaſus, Aquilo mihi ſervit & Auſter.

uti habet Freinshem. *Not. ad Curtium*, *l.* 1. *c.* 4. citans in hanc rem Strabonem, *l.* 15. plura ſupra, in vocibus *Sella*, *Solium* &c. Apud Scriptores Eccleſiaſticos *Thronus*, ſedes Epiſcopalis paſſim dicitur: unde Ἐνθρονίζω, *in ſede Epiſcopali colloco*, apud Socratem, *Eccl. Hiſtor. l.* 2. *c.* 43. Ἐνθρονιστικὸν, *quod pro ordinatione Epiſcopi dabatur ordinanti*, vel Clericis, vel Notariis, apud Balſamonem *in Nomocan. Photii tit.* 1. *c.* 34. Vide quoque ſuprà ubi de literis *Inthroniſticis*, it. in Voce *Synthronum.* Nec omittendum, quod Euangeliorum librum in Synodis ἐν τῷ μεσαιτάτῳ θρόνῳ, *in medio throno*, collocari conſuevitſe, legimus in *Actis* Synodi Epheſinæ, qua de re multa apud Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Εὐαγγέλιον &c.

THRYANDA, urbs Lyciæ, *Steph.*

THRYMSA, in LL. Æthelſtani, ubi omnium capita æſtimantur, & quidem *Archiepiſcopi* & *Satrapæ* 15000. *thrymſis*, *Epiſcopi & Aldermanni* 8000. *Belli Imperatoris & ſummi Præpoſiti* (hodie Vicecomes) 4000. genus nummi eſt Anglo-Saxonici, trium ſolidorum *Lambardo* & *Spelmanno*, quos vide.

THRYON, vel *Thryum*, Meſſeniæ oppid. non procul ab Alpheo fluv. Homer. *in Catalog.* & Strabo, *l.* 8. Ejus quoque meminit Stat. *l.* 4. *Theb.* v. 180.

Quos Thryon & ſummis ingeſtum montibus Æpy.

Vide ſuprà.

THUANUS Chriſtophorus, vide *Chriſtophorus.*

THUANUS Jacobus Auguſtus, vide *ibi.*

THUANUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

THUBAL, fil. Japheth, Gen. c. 10. v. 2. Vide Bochart. *Phaleg. l.* 3. *c.* 12.

THUBURSICA, urbs Africæ propriæ. *Ptolem.*

THUBUSCUM, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis aliàs *Tubuſuptus*, & *Sucenbæ.*

THUCYDIDES, Meleſiæ fil. Athenienſis, magnus adverſarius Periclis & factionis ſodalium princeps, Vir bonus & Orator optimus, Cimonis affinis, non tam belli gerendi, quàm civitatis regendæ peritus: primùm Dux fuit quadraginta navium & velut Triumvir cum Agnone & Phormione ſuccurrentibus Pericli, teſte *l.* 1. Thucyd. Deinde, ut ait *Philochorus*, cùm in Thracia ſuſpicionem incurriſſet proditionis, inque jus vocatus pro ſe quicquam dicere nequiſſet, indictâ cauſâ damnatus & oſtraciſmô relegatus fuit.

THUCYDIDES, fuerunt quatuor; primus Hiſtoricus, ſecundus Gargettius, tertius Theſſalus, quartus Meleſiæ filius, quem ob improbitatem traducit Ariſtoph. *Acharn. l.* 2. *c.* 6. Anonym. *in Scholiis ad Crabrones*, *p.* 498. E. ita recenſet. Quatuor fuêre Thucydidæ. Primus Meleſiæ filius, ex Alopecide tribu. Secundus Gargettius. Tertius Theſſalus vel Pharſalius. Quartus Hiſtoriæ ſcriptor, Olori ex filia Thraciæ Regis nati filius, qui genus à ducibus Miltiade & Cimone, qui & ipſi Æaco, Jovis filio, originem debuêre, duxit. Copiarum in Thracia Dux, ibi ob aurifodinas, quas poſſidebat, magni habitus eſt: Uxorem quoque habuit è Thracia oriundam, alioquin divitem, cujus opes aſſecutus, non in voluptates, ſed partim in otium literarum erogavit. Juvenis admodum, cùm in Olympicis ludis, Herodotum hiſtoriam ſuam recitantem audiret, in lachrymas ſolutus eſt, quô viſô gratulatus patri ejus Herodotus eſt, quod filium haberet tam proni in literas affectus. Pulſus dein injuſtè in exilium, à Cleone, quód Amphipolim non juviſſet: durante exiliô tempus optimè collocare conſtituit. Nam bellum Peloponneſiacum ſcribere aggreſſus, quô tempore illud gerebatur, Athenienſibus pariter ac hoſtibus Lacedæmoniis militibus, qui bello intereſſent, mercedem præbebat, ut res quotidiè veras ei renunciarent, quas fideliùs ſe accepturum ſperabat, ſi non ſolùm ab amicis, ſed etiam ab inimicis edoceretur, ne partes quiſque ſuas falsò tueretur. Comprehendere debebat opus bellum Peloponneſiac. quod ann. 27. duravit, inter Athenienſes & Spartanos; ſed morte præventus, uſque ad an. ejus 21. ſaltem pervenit; quod reliquum erat, continuavit Theopompus, & poſt hunc Xenophon. Imo & ſunt, qui nec 8. librum ab eo ſcriptum eſſe credant, ſed vel à filiâ ejus, vel ab eodem Xenophonte, aut Theophane, doctoribus Criticis reclamantibus. Præceptores habuit, in Philoſophia Anaxagoram, in Rhetorica Antiphontem, cujus & ipſe meminit, *l.* 8. dicens, eum cauſam fuiſſe perdendæ Reip. & conſtituendæ tyrannidis trecentorum. Ejus cum Herodoto collationem vide apud Quinctilian. *l.* 10. *c.* 1. Dionyſ. Halic. ſcribit, Demoſthenem adeò Thucydidis ſtylum probâſſe, ut ejus librum octies ſcripſerit, totumque ferè edidicerit. Cicer. *de Oratore*, *c.* 9. *Graviter ſanè & probè res geſtas & bella, & prælia narrat Thucydides.* Idem *l.* 2. *de Oratore*, *c.* 13. *Thucydides omnes dicendi artificiô meâ ſententiâ facilè vicit.* Vide Voſſ. *de Hiſt Gr. l.* 1. *c.* 4. *Thucydides* alios Marcellinus ponit: Unum Meleſium Athenis inter principes viros ac duces, æmulum Periclis, de quo ſuprà: Alium Pharſalicum, Memnonis filium, cujus meminit Polemon in iis quæ de *Acropoli* ſcripſit. Quartum poëtam, natione *Acherdyſium*, cujus meminit Androtion *in Attide*, dicens eum filium eſſe Ariſtonis, qui fuit tempore Ariſtonis Comici, & Agathonis Tragici, & Nicerati verſificatoris. *Nic. Lloydius.*

THUISTO, Germanorum Deus, unde genti nomen *Teutſche.* Memoratur Tacito, *de moribus Germ. c.* 2. *Celebrant carminibus antiquis (quod unum apud illos memoriæ & Annalium genus eſt) Tuiſtonem Deum terrâ editum, & filium Mannum, originem gentis conditoreſque.* Alii *Thiſconem* vocant, qui circa Pelegi tempora regnans Germanis præcepta bene vivendi carminibus, ne memoriâ exciderent, tradiderit,

derit, uti narrat Aventinus, *Annal. Bojor. l.* 1. Qui idem circa Moſis tempora, in Germania rerum potitum eſſe, *Teutatem*, *Teutonem*, virum ſapientem & diſciplinarum apud Germanos auctorem, ac, poſt obitum, divinos honores nactum, memorat, *Ibid.* Vide Georg. Hornium. *Hiſtor. Philoſophic. l.* 2. *c.* 12. & ſuprà in voce *Teutates*, ut & ubi de *Teutonibus*.

TULCIS, vide *Tulcis*.

THULE, nomen inſulæ, de qua differentem Bochartum his verbis audire operæ pretium fuerit. De Thules inſulæ ſitu, inquit, tres ſunt veterum ſententiæ. Una Procopii, *l.* 2. *Gothicorum*, Thulen eſſe Scandiam, quæ inſula non eſt, ſed peninſula, & ab iis locis remotiſſima, in quibus alii Thulen deſcribunt. Secunda Pytheæ Maſſilienſis, Thulen 6. dierum navigatione in Septentrionem à Britannia diſtare, habere Tropicum æſtivum pro circulo Arctico, & ſolſtitio nullas noctes, ut nullos contra per brumam dies, quæ ad amuſſim *Iſſlandiæ* quadrant. Tertia ſententia Marini eſt, & Ptolemæi, quibus Tule inſula eſt non magna ad gradum 63. ubi maxima dies eſt 20. horarum, à Britannia vix bidui curſu remota; quæ Schetlandiæ conveniunt, uni Orcadum. Ex his tribus ſententiis quarta emergit, quæ noſtra eſt. Græcos & Romanos ſcriptores, cùm ex incerta fama accepiſſent, in ultimo Septentrione aliquam eſſe inſulam hujus nominis, atque ea nuſquam compareret, tamen quam que ſic appellâſſe, quam putârunt eſſe extremam. Hanc porro famam Phœnicibus ad Græcos dimanâſſe ſuadent, primò ipſum nomen Thule טולי quod planè Phœnicium eſt, teth expreſſum per theta, ut in Cadmi Alphabetho, טולי *Thule* autem Syris propriè *umbræ* ſunt. Hinc טולי רמשא *thule Ramſa*: *umbræ veſpertinæ*, Jerem. *c.* 6. *v.* 4. in Chald. Paraphr. Itaque Phœnicibus גזירת טולי *gezirat Thule*, erat *inſula tenebrarum*, vel quod idem eſt, *tenebricoſa*. Ita enim *Thule* à veteribus deſcribitur, Stat. *l.* 3. *Sylv. ult. v.* 20.

Vel ſuper Heſperiæ vada caligantia Thules.

Et *l.* 4. *Sylv.* 4. *v.* 62.

——— *Aut nigra litora Thules.*

Et *l.* 5. *Sylv.* 2. *v.* 54.

——— *Quantuſque nigrantem*
Fluctibus aſſiduis feſſoque Hyperione Thulen
Intrârit. ———

Apud Strab. *l.* 4. Ἡλιος οὐκ ἔχουσι καθαρὸς Mela, *l.* 3. *c.* 6. *Noctes per hyemem obſcuræ.* Plin. *l.* 2. *c.* 75. *Nulli per brumam dies.* 20. Antonius Diogenes, antiquiſſimus ſcriptor, qui τῶν ὑπὲρ Θούλην ἀπίστων λόγους κδ. h. e. *Incredibilium de Thula inſula*, libros 24. ſcripſit, ἐν χρόνοις τῶν βασιλέως Ἀλεξάνδρου, ut teſtatur Photius *num.* 166. vel fabulam, vel hiſtoriam ſuam profitetur, ſe deſcripſiſſe ex cypariſſinis tabulis Tyri effoſſis, cùm urbs capta eſt ab Alexandro, è Mantineæ & Dercyllidis tumulis, qui è Tyro profecti poſt varios errores tandem in Thulen migrârunt, & ibi aliquandiu hæſerunt. Unde Græcos liquidò conſtat à Phœnicibus didiciſſe de Thule inſula quicquid afferunt. Hæc vir magnus *de Phœnic. colon. l.* 1. *c.* 41. Miror autem, quid Claudiano in mentem venerit, cùm ſcripſit,

——— *Ratibuſque impervia Thule.*

Cùm disertè contrarium affirmet Dionyſius ὁ Περιηγητὴς, *v.* 581.

Νῆσον κὲν Θούλην ἀφίκοιο καὶ περιέλθοις

Hujus inſulæ quoque meminit, Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 30.

—— *Tibi ſerviet ultima Thule.*

Unde Claudianus,

—— *Thulen procul axe remotam.*

Nic. Lloyd.

Baudrando Iſlandia eſt, Inſul. perampla maris ſeptentrionalis ſub Danis. Antea dictà eſt *Snalandia*, & à quodam Gadaro primo dicitur detecta, Sub initium IX. ſeculi ab Europæis, Danis inprimis, Norvegis & Belgis, frequentari cœpit. 420. mill. paſſ. ab ora proxima Norvegiæ in Occaſum & 360. ab ora Boreali Scotiæ in Arctos. Extenditur majore ex parte ab Ortu in Occaſum dividiturque in IV. partes, nempe in Orientalem, Occidentalem, Septentrionalem & Meridionalem. Ejus urbes ſunt Hola & Schalotum, atque arx Beſteda, ubi Prorex degit; Ibi & *Hecla* mons ignivomus, & ſpectris horreus. Tanta quoque hîc piſcium copia, ut oſſa exſiccata, ligni locò adurant. *Ortelio* tamen Thule eſt *Tilemarck*, tractus Norvegiæ, cui convenit longitudo & latitudo Thules, teſte *Ptol. Camdeno* Thule eſt Schetlandia, *Thylenſel* adhuc nautis. Sed ſententia de Iſlandia veriſimilior, quæ Inſularum Europæarum Borealiſſima, in Oceano Septentrionali ſita eſt ad 65. gradus, & amplius, reliquam ejus diſtantiam vide ſuprà. Incolas coloniam Norvegorum eſſe Scriptores plerique aſſerunt, unde & alia linguæ Iſlandicæ cum Norvegica affinitas. Huc ab Anſgario Chriſtianam fidem introductam eſſe A. C. 824. probat Pontanus, contra Arngrimum Jonam Iſlandum, qui ex eo, quòd Islandiam demum vult detectam A. C. 874. negat Islandiam veteribus cognitam, atque adeò Thulen eſſe. Vide hujus tractatum *de Iſlandicæ gentis origine & vet. Rep. ejuſdemque ſpecimen Hiſtoricum Islandiæ*, ut & ſuprà in voce *Islandia*.

THUMMIM, vide infrà *Urim*.

THUMMOSIS, vide *Thuhmoſis*.

THUNENSIS Lacus Helvetiæ, in Argovia, vulgò *Thunerſee*, ab oppid. *Thunum*, de quo infra. Amœnus admodum, 1. cum dimidio milliar. longus, ad ſiniſtram Uchtlandiam habet, ad dextram Argoviam verſus vitiferis collibus prætexitur. In hunc Brientzenſis lacus, jam Arolâ auctus influit; qui inde prope oppidum præfatum, ſervatô nomine, iterum ſe evolvit. Uterque magnam piſcium vim habet, unde apud Abbatem præcipuè Interlacenſem, aliquando piſcatio tam copioſa eſt, ut prodigii ſpeciem habeat: ſed Brientzenſi *Thunenſis* major eſt: ex utroque Orientem verſus, Alpium perpetuis nivibus albicantium proſpectus patet. Lacum hunc *Thunenſem*, Aimoinus *de geſt. Franc. l.* 3. *c.* 86. ita, circa tempora Theoderici & Theodeberti Gall. & Burgund. Regum, internô æſtu efferbuiſſe refert, ut magnam piſcium copiam, velut toſtam, ripam ejecerit, Stumpf. *de Argov. l.* 7. *c.* 22. Joh. Bapt. Plantinus, *Helv. Nov. Ant. &c.*

THUNICATES, pro *Rhunicata* legit Aventinus, apud *Ptol.* Vindeliciæ populi ſunt, quorum tractus hodie *Im Thunca* in Bavaria. Dicuntur & *Virunicates*.

THUNIUM, oppid. Hannoniæ, ad Sabim fluv. tamen in ditione Leodienſi; *Thuin*, 2. leuc. à Bellomontio, in Boream medium inter montes ad Circium & Philippovillam ad Eurum.

THUNNI, Græcè Θοῦνοι, Sarmatæ, vicini Chaſpiis. *Dionyſ.*

Θοῦνοι δ' ἑξείης, ἐπὶ δ' αὐτοῖς Κάσπιοι ἄνδρες,

Et *Priſcianus*.

Hinc Thunus ſequitur, poſt fortis Caſpia proles.

Iidem cum Chunis & Hunnis, qui Χοῦνοι Græcè, *Ptol.* Alii à *Thunus* ſeu *Thynus* Thraciæ populo, quos in Aſiam commigrâſſe, legas apud Strabonem, *l.* 7. Vide de utriſque Salmaſ. *ad Solin. p.* 158.

THUNNUS, vide infrà *Thynnus*.

THUNUM, vulgò *Thun*, oppid. pagi Bernenſis, ad lacum cognominem, ubi ex eo Arola erumpit, quò oppid. in duas partes dividitur, quarum minor in Uchtlandia; major cum arce, in Argovia ſita eſt. Olim ſub propriis Comitibus, è quibus Henricus Epiſcopus Baſilienſis, obiit A. C. 1238. Poſteà ad Comites Kyburgios pervenit: è quibus cum circa A. C. 1320. Comes Eberhardus fratris Hartmanni inſidiis, uti creditum, occiſus eſſet, hic odium civium veritus, oppidum Bernenſibus, cum aliquot aliis dominiis, vendidit, iterumque ab iiſdem feudi nomine accepit: Poſtmodum verò præſidiô oppidum contra Bernenſes munit, qui injuriam ulturi, oppugnârunt illud, ſed nullô ſucceſſu: verùm A. C. 1343. Thunenſes iterum cum Bernenſibus amicitiam coluêre: tandem Hartmannus Comes A. C. 1353. urbem cum arce acceptâ ingenti auri ſummâ, Bernenſibus pignori dedit: à quo tempore illis ſubeſt, ſalvis tamen privilegiis ſuis: fruſtra inſidiis Archiducis Leopoldi tentata, A. C. 1382. Habet proprium Senatum, cujus caput Scultetus, ut vocant German. *Schuldtheiſſ*, ex urbe Berna præponitur. Diſtat 17. mill. paſs. à Berna in Merid. 20. à Friburgo in Ortum.

THUORIS, Ægypti Rex, à Seſoſtri, qui Aſiam primus obtinuit, VI. & ultimus Regum Thebanorum, quorum nomina superſunt, Ammenemi ſucceſſit, Homero *dictus Polybus*, *Alcandræ maritus*, *qui excepit Menelaum* uti quidem *Euſebius & Syncellus Africanum* ſecuti, tradiderunt, ſed perperam, docente Marshamô *Canone Chron. ad Sec. XVI.* imò ipsô Herodotô ex fide hiſtorica tradente, nullum fuiſſe in Ægyptum Græcis aditum, nullum commercium, ante Pſammetichi tempora, *l.* 2. *c.* 154. Cœterùm non minùs, ac Ammenemus, inglorius erat, Thebani nominis ſplendore poſt Rameſſem, ſenſim evaneſcente. Et ſic à Mene, primo ad *Thuorim* ultimum, XVI. ferè annorum centuriæ effluxêre, de poſtremis verò Thebanorum Regum temporibus nihil certi habetur, tum ob auctorum exilitatem, tum diſcordiam. Labente intereà jam tandem fortunâ, immenſa illa ultimorum à Seſoſtre Regum potentia intra Ægypti limites ruſſus redacta, & Imperium toto orbe ſplendidiſſimum, in minutulas quaſdam dominationes diſſipatum eſt. Cùm enim Sabacon Æthiops Ægyptum occupans *Anyſin* Regem in paluſtria pepuliſſe; *Bocchorim* Regem cepiſſe; *Nechum* Regem ſuſtuliſſe dicatur, Diodor. *l.* 1. claret, ſub ejus adventum Reges diverſos, in diverſis Ægypti partibus, ſimul regnâſſe. Ejuſdem temporis (nempe ante Æthiopum invaſionem) fuit Dynaſtia Bubaſtitarum, & Thebanorum regnum (ſi *Africano* fides) nondum deſiit, licèt tum valde imminutum. Poſt Æthiopum diſceſſum, Δωδεκαρχίαν teſtantur *Herodotus & Diodorus*: repetentibus ſcil. cedente Sabacone, ſua dominia Regulis, donec tandem tota illorum potentia Pſammeticho collata eſt. Vide hîc paſſim inprimis vocibus, *Dodecarchia*, *Sabacon*, *Sais*, &c.

THUPHA, animal carnivorum, pardo ſimile, ſed non niſi felis aut catelli ſtaturâ, cujus pellis apud Arabes & Perſas in pretio eſt. Vide *Damirem* Scriptorem Arab. ubi de hoc animali pluribus, laudatum Bocharto, *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 1. Vide quoque infrà *Tufa*.

THUR, ſeu THOR, Getharum Gothorumque Deus, cui humanô ſanguine litabatur. Nonnullis Marti, aliis Saturno, quibuſdam Jovi Romanorum reſpondebat: cui ultimæ ſententiæ favet diei Jovis appellatio apud Anglos, Danos & Germanos, qui *Thursday* illum vocitant. Certè & Jovi apud Romanos humanum ſanguinem fuiſſe ſacrificatum, docet Tertullianus, *Apologet. c.* 9. Vide infrà voce *Tor*.

THURAS, ſive *Thuras*; inter Deos ab Aſſyriis relatus, & Mars dictus. Vide Suidam in voce Θοῦρας.

THURI, populi Athacoris vicini, Plin. *l.* 6. *c.* 17. Φροῦροι, *Dionyſ.* Vide ſuprà.

THURIA, *Strab. Thurium Ptol. Thyrea*, ut videtur Plinio, *l.* 4. *c.* 5. oppid. Meſſeniæ apud fines Laconicæ, *Calamata Nigro*, *Cumeſtra Molctio*. *Thurii* ob animi fortitudinem & conſtantiam apud veteres celebrabantur. Unde natum adagium: *Thurium lerna* apud *Suidam*, de intrepido & ad bellum parato.

THU-

THURIA, fons Magnæ Græciæ, *Acqua Favella Leandro.*

THURIÆ, vel *Thurium*, vel *Thurii*, quæ anteà *Sybaris*; dein Copiæ, urbs ampla Magnæ Græciæ, olimque nobiliſſima, à Philoctete condita, *Trog.* ad ſinum Tarentinum, ſita inter oſtia Crathis & Sybaris amnium. Nunc diruta, ubi locus *Terre Brodogneto*, in ora littorali ad oſtia Sybaris, ubi etiam rudera viſuntur, *Sibari Rovinata* dicta, in Calabria citeriore, 10. mill. paſſ. à Roſciano, 15. à Beſidiis in Boream *Baudrand.* Populi *Thurii* & *Thurini*, de quibus Strabo, *l.* 6. & Diod. Sic. *l.* 12. Ovid. *l.* 15. *Met. Fab.* 1. *v.* 52.

Thurinoſque ſinus, Temeſenque & Japygis arva.

THURIATES Ager, legitur à Joſia Mercero, apud Tacitum, *l.* 4. *c.* 43. pro *Denthaliates*, quia in eo *Limnæ* vicus, ſacer cultu Dianæ, atque inter Meſſenios & Laconas controverſus.

THURIBULUM, vas in quo thus reponitur, magni olim in Sacris uſus. Et quidem Hebr. *c.* 9. *v.* 4. inter inſtrumenta Sancti Sanctorum *thuribulum aureum* memoratur, quod nonnulli peculiare faciunt ſanctiori huic loco, ex Levit. *c.* 16. *v.* 12. Alii Apoſtolum intelligunt, de *thuribulo*, quod Sanctum penetrale proximè ante velum ſibi adjunctum habebat, quam in rem vide Franc. Gomarum *Analyſi Epiſt. ad Hebr.* Certè in Sancto varia eorum erant, uti diſcimus ex Exodi, *c.* 25. *v.* 29. Adolebantur autem ſuffitus ſuper Altari aureo, quod *Altare ſuffitus* hinc dicebatur, bis de die: non à Pontifice ſolùm, ſed & à reliquis Sacerdotibus, Lucæ *c.* 1. *v.* 8. 9. 10. Semel verò quotannis ſolemniori modô odores in eo incendebat Pontifex; & piacularis victimæ ſanguine illud expiabat ac luſtrabat, Exodi *c.* 30. *v.* 10. Porrò in Menſa Aurea, unà cum duodecim lancibus, in quibus panes propoſitionum; totidem acerræ erant, thure repletæ; quod ſingulis Sabbathis, cùm Menſam adornari ac de novo inſtrui oporteret, adolebatur, Levit. *c.* 24. *v.* 7. 8. Inprimis verò, in Expiationis Feſto, ſacrum hoc inſtrumentum uſui fuit. Antequam enim Feſtum affulgeret, inter alia, quibus ad id præparabatur Pontifex, deducebatur in conclave *Aphtines*, ſeu odoramentorum, ut ſuffitus faciendi rationem ediſceret, quod difficillimum habebatur. Poſtmodum inter ipſa Feſti ſolennia, poſt juvencum pro ſe & domo ſua oblatum, duoſque hircos adductos, & confeſſionem pro ſe & domo ſua nec non pro univerſis filiis Aaron, editam: *Thuribulum*, quod eô die *aureum* erat, ex Hebræor. *loco cit.* prunis ex Altari implebat, atque ex alio thuribulo ſuffimenta capiebat & ad Sanctum Sanctorum contendebat. Quod cùm intraſſet, thuribulum deponebat, injectiſque odoribus fumi nubem excitabat, quæ locum impleret & adſpectum probiberet, uti videre eſt, Levit. *c.* 16. *v.* 12. 13. Quæ omnia Chriſti beneficia figurabant, qui inter alia *ſtat apud Aram, habens Thuribulum aureum*, h.e. intercedit pro nobis. Apocalypſ. *c.* 8. *v.* 3. Plura vide apud Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. Chriſt. part. prior. l. IV. c.* 14. *num.* 7. 11. & *c.* 18. *num.* 18. Gentiles, uti in aliis, ſic etiam hac in parte ſacros Vet. Teſt. ritus æmulati, Diis ſuis quoque odoramenta adolebant, uti de Alexandro M. inprimis nota res: proin & ipſi in ſacra ſupellectile *thuribulum* habuêre, cujuſmodi vaſis iconem, quô veteres Romani uſi, exhibet Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 32. Vide & retro, *Acerra.* Sed & inter miniſteria ſacra Eccleſiæ Romanæ, *thuribulum* memoratur Dudoni de *Moribus Normann. l.* 3 Leoni Oſtienſi, *l.* 1. *c.* 58. Alcuino, *Poëmate* 3. Aliis: Vide quoque ſuprà, voce *Navis.* Quod qui defert, Acolythus *Thuriferarius* dicitur. Durand. *l.* 4. *c.* 5. & *portator thuribuli*: Hugoni à S. Victore, *Specul. Eccl. l.* 1. *c.* 7. Suffiri autem in ea ſolent Altaria, S. Euchariſtia, Miniſtrantes, Alia, uti pluribus videre eſt apud Macros Fratres, *Hierolex.* ubi & Græcos thuribulô formare ſignum crucis ſuffimentum adolentes addunt, & *Thuribulorum feſtivitatis*, in eadem Eccleſia Romana à Clero celebrari ſolitæ, *quando accipiebantur à Papa quadam munera, Presbyterium appellata*, meminêre. Vide quoque ſuprà in voce *Incenſum*, ut & paulo infrà, ub de *Thure.*

THURIFICATI, dicti olim, qui ut perſequutiones Imperatorum gentilium effugerent, thus Diis offerebant, Cypriano acerrimè increpiti, *Serm.* 5. *de lapſis.* His in exitu vitæ demum venia dabatur, cùm *Libellatici* mitiùs haberentur. Idem *Ep. l.* 3. *ad Nemeſiam. Ep.* 2. *l.* 4. *ad Antonianum, &c.* Vide & *Mittentes*, *Negatores*, *Sacrificati.*

THURINGIA, vulgò *Thuringen*, provinc. Saxoniæ ſuperioris ob fertilitatem *Sinnen German.* dicta *Georg. Agricolæ.* Aliàs amplior fuit, & Reges habuit proprios, tempore primæ ſtirpis Franciæ Regum: nunc valde imminuta. Subeſt partim Electori Saxoniæ, partim Ducibus Weimarienſibus & Comitib. Mansfeldenſibus. Hiſtoria paulo amplior hæc eſt. Olim ſub Regibus propriis, poſteà Franciæ Regibus ex prima familia paruit. Ludovicus I. Thuringiæ & Haſſiæ Landgravius, à Carolo M. ortus, fil. creditur Caroli Ducis inferioris Lotharingiæ. Hermannus I, fil. Ludovici IV, frater Ludovici V. Pii, obiit Gothæ, A. C. 1215. pater Ludovici VI. ex Sophia, filia Friderici, ultimi Saxoniæ Palatini, & Henrici, ex Sophia, filia Ottonis Bavari. Maritus fuit S. Elizabetæ hic Ludovicus VI. è qua Hermannum II. ſuſcepit, qui an. ætat. 18. venenô ſublatus eſt. Frater ejus Henricus, Thuringiâ occupatâ, Romanorum Rex electus eſt, A. C. 1245. bienniô poſt, aliis A. C. 1240. in obſidione Ulmæ, ſagittâ occiſus. Poſt hunc variè diſcerpta provincia eſt. Hôc enim ultimô gentis extinctô, Theodorici Miſnici filius ex Judita, filia Hermanni Thuringiæ Landgravii, Henricus Illuſtris Landgraviatum ſibi vindicavit, eumque eo Palatinatum Saxoniæ in domum ſuam poſtliminio intulit. Hinc bellum cum Sophia Brabantina conſobrina, quod ita terminatum, ut Sophiæ filius Henricus, Haſſiam, Thuringiam tenerent Miſnici, confraternitate utriuſque domus ſancitâ. Hic Henricus ditiſſimus ex Friburgenſibus fodinis factus, Northeſii in ludis equeſtribus ingentem quercum argenteam, aureis ornatam foliis exhibuit. Vide de hujus ſucceſſoribus Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſtor.* Hanc dein Adolphus Naſſovius Imperator pecuniâ, quam ab Eduardo I. Anglorum Rege ut ſe juvaret, acceperat; emit, ab Alberto Landgravio, qui propenſus in pellices, legitimos filios Fridericum & Diezmannum exhæredaverat: unde cum his bellum, quô miſerè provincia vaſtata eſt, A. C. 1295. & 1296. Polydor. *l.* 17. Trithemius *in Chron.* Albertus dein Imperator à Marchionibus Thuringiæ, quos principatu excutere voluit, magnâ clade victus eſt, A. C 1307. Cuſpinianus *in Alberto.* Fridericus poſteà Landgravius, Carolo IV. Imperatori à quibuſdam Electoribus oppoſitus, ſeſe Modeſtè excuſavit, A. C. 1348. *Idem.* Hodie diverſis, ut dictum, Dominis paret: Caput totius provinc. eſt Erfordia; ſub Electore Moguntino. Aliæ urbes ſunt Mulhuſia & Northuſia, liberæ & ſui juris; Weimaria, Jena, Gotha & Eyſenacum, ſub Ducibus propriis uti Mansfeldia, ſub Comite proprio. Terminatur ab Ortu Miſniâ, à Septemtrione Principatu Anhaltinô & Ducatu Brunſvicenſi, ab Occidente Haſſiâ, in Meridiem Franconiâ & Principatu Hennebergenſi, & Landgraviatus titulô inſignitur. Sunt autem Thuringi victi cæſique ab Othone Imperatore A. C. 1069. Pfannero, *Thuringiæ* (quæ in Thuringiam Orientalem & Occidentalem diviſa Thuringiam Haſſiamque complectebatur) quondam *Reges* dominati ſunt, quorum poſtremus Hermenfridus, multis facinoribus inſignis, à Theodorico Francorum Regē, ope Saxonum, Trans-Unſtruthanam ſive Septentrionalem Thuringiæ partem, in navatæ operæ præmium, adeptorum, victus capiteque & fortunis mulctatus eſt. Inde *Duces*, Regum, ut videtur, pòſt Cæſarum nomine, provinciæ præfuêre; ex quibus Burcardô prælio contra Hungaros cæsô A. C. 908. & tranſlata poſteà ad Henricum Aucupem Imperii ſummâ, coaluit iterum cum Auſtrali ſive Francia Septentrionalis provinciæ portio. Inde eam tum ipſi Reges, Henrico prognati, jure patrimoniali atque hæreditariô, tum alii, iſtorum auſpiciis, *Ducum*, *Comitum*, *Marchionumque* titulô, gubernârunt. Hujus familiâ in Henrico II. extinctâ, Conradus Salicus Imperator conſobrino Ludovico Barbato Comiti, ex Aurelianenſium Principum domo, provinciam dedit, cujus poſteri *Landgraviorum* titulô (quô primum Ludovicum Barbati nepotem Socer Lotharius Imperator ornavit) ad ſeculum uſque XIII. eam tenuêre. In poſtremis Hermannus fuit, cui duo filii, Henricus *Raſpo* dictus, & Ludovicus, filia præterea, cui Judithæ nomen, Theodorico Miſniæ Marchioni elocata. Atque illis ſuô fatô, nullâ relictâ maſculâ ſobole, defunctis, inde Henricus Illuſtris, Theodorici ex Juditha filius, hinc Sophia Ludovico nata, opulentam adeò hæreditatem ex aſſe utraque ſibi aſſeruit eô eventu, quô diximus. Plura vide apud præfatum Tob. Pfannerum *de Præcipuis Germ. Principp. Gentibus*, c. 2. adde Hornium *Orbe Imp. cum Anim. Felleri p.* 203.

THURINUS, cognomen infanti Auguſto inditum, in memoriam Majorum originis, qui hôc pagô oriundi; vel quòd in regione Thurina, recens eô natô, pater Octavius adverſùs fugitivos rem proſperè geſſerat. Eô inſcriptam puerilem imagunculam Auguſti veterem, ferreis ac penè jam exoleſcentibus, literis, habuit Suetonius, quam ſibi ab illo donatam inter cubiculares ſuas coluit Trajanus. Sed & à M. Antonio in epiſtolis per contumeliam ſæpe *Thurinus* appellatus eſt, & ipſe nihil ampliùs, quàm *mirari ſe reſcripſit, pro opprobrio nomen prius ſibi objici.* Poſtea C. *Cæſaris*, & deinde *Auguſti* cognomen adſumpſit. Vide Sueton. *in Eo, c.* 7.

THURNYSERUS Leonardus, vide *Leonardus.*

THURRAS, Aſſyriorum Rex Nino ſucceſſit, Beli filio. Hic quòd egregius bellator eſſet, Deus habitus & *Mars* dictus eſt; quemadmodum ante ipſum Nimrodus ac Ninus idem poſt mortem nomen eundemque cultum ſuſtinuerunt, Suid. in Θοῦρρας. Hinc Faſti Siculi ſeu Chronicon Alexandrinum, Μετὰ δὲ Νῖνον, inquit, ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων Θοῦρρας ὀνόματι, ὅν τινα μετωνόμασεν ὁ τούτου πατὴρ Ζάμης ὁ καὶ τῆς Ῥέας ἀδελφὸς Ἄρεα, εἰς ὄνομα τοῦ πλανήτου ἀστέρος, *Poſt Ninum Aſſyriis imperavit Rex nomine Thurras, cui Pater Zames, idemque ex Rhea frater, Martis nomen indidit à Planeta ejus nominis.* Ubi pro *Zames*, reponit Voſſius Ζάνης ſive Ζὰν, quæ eſt inter veteres Jovis appellationes: Primitus verò idem Jupiter ac Mars, imò & Sol, ut idem pluribus oſtendit. Subjicit dein idem Chronicon, *Thurram* hunc fuiſſe γενναῖον πολεμιστὴν, *acrem bellatorem*, eumque Arctoas paterno Imperio plagas addidiſſe: Nempe, vel eò colonos miſerit, vel, qui eò migrâſſent, adegerit, ut ſe Dominum Principemque agnoſcerent. Poſteà indicat, hunc *Thurram* non ſolùm Martem creditum; ſed etiam vocatum fuiſſe *Baal*, ſive *Belum.* Sic enim ſubjungit: ᾧτινι Ἄρει ἀνέστησαν πρώτην στήλην οἱ Ἀσσύριοι καὶ ὡς θεὸν προσκυνοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἕως τοῦ νῦν καλοῦσι Περσιστὶ τὸν Βαὰλ θεὸν, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Ἄρης, πολέμων θεός, *Cui Marti primam Aſſyrii columnam conſtituêre eumque velut Deum venerati ſunt, & haſtenus eum voce Perſicâ nuncupant, Baalem Deum: quod ſi transferatur, fuerit Mars bellorum Deus.* Ubi pro θεὸν ſuſpicatur Voſſius poſitam fuiſſe aliquam Orientis vocem, quæ bellum notaret: ni ſi Hebr. dixiſſet מַר מלחמות hoc eſt, *Dominus bellorum*, quod optimè conveniret cum eo, quod transfertur πολέμων θεόν. Sanè etiam Deus Hebræis vocatur יהוה צבאות, *Dominus Exercituum.* Vide Gerb. Joh. Voſſ. *de orig. ac progr. Idolol. l.* 1. *c.* 16. & *c.* 24. *ſub finem*, ut & in voce *Thuras.* Adde Salmaſ. *ad Solin. p.* 1235.

THURSINUS, in Gallia Comes Theoloſæ, Burdigalæ, Narbonæ & Provinciæ, factus eſt A. C. 779. ex quo deſcendêre Comites Pictonum, Phocenſium & Caſtelli Boni. Georg. Hornius, *Orb. Imp. p.* 127. *edit. A.* 1668.

THURSIO, piſcis genus ſimile delphini, roſtrô caniculæ, Plinio, *l.* 9. *c.* 9. quibuſdam phocæna eſt, de qua vide Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 32. aliis ſturio. Salmaſio pars ſalita ſeu fruſtrum caniculæ carchariæ, ſic dictum à ſimilitudine capitis *thyrſi*: Cùm enim omnibus thyrſis globus imponeretur, hinc & fruſtum ſalſamenti eâ formâ conciſum θύρσιον appellatum. Vide eum *ad Solin. p.* 1316. & *ſeqq.* nec non ſuprà, voce *Cybium*, item *Pelamis.*

THUS, ex Græco θύον vel θύος, quod quamvis de quibuslibet odoribus in genere dicatur, κατ' ἐξοχὴν tamen, uti & vox θυμίαμα.

Recen-

Recentioribus *thus* notat, ſicuti *Incenſum* apud Latinos: Græcè λίβανος, unde Λιβανοφόρος χώρα, *Thurifera regia*, apud *Ariamum*; quæ, juxta Sachalitem ſinum extenſa, Atramitis contigua erat, habebatque præcipuam urbem *Sabotha* vel *Sabbatha*, quò thus omne in illa regione proveniens camelis convehebatur, non longè à Cane emporio ejuſdem. Minimè proin confundenda cum Sabæorum regione ad Occidentem Arabiæ Felic. poſita, uti Veteres fecerunt, thus apud Sabæos provenire exiſtimantes. Certè & diverſis Dominis paruere. Arriani quidem temporibus, & Charibaël Homeritarum Sabæorumque genti imperitabat, at Eleazas regnabat ἐν τῇ Λιβανοφόρῳ, vide eum, ubi de *Dioſcoridis Inſul.* quæ, licèt in mari Azanio, ad Charibaëlem pertinente, eſſet, parebat tamen Thuriferæ Domino. Et quidem, *Thura, præter Arabiam nullis, ac ne Arabiæ quidem univerſæ. In medio ejus ferè ſunt Atramitæ ... capite regni Sabota, in monte excelſo ... regio ... undique rupibus invia ... Sylvarum longitudo eſt ſchœnorum XX. latitudo dimidium ejus ... Minæi ... primi commercium thuris fecêre, maximeque exercent; à quibus & Minæum dictum eſt. Nec præterea Arabum alii thuris arborem vident, ac ne horum quidem omnes. Feruntque MMM. non amplius eſſe familiarum, quæ jus per ſucceſſiones id ſibi vendicent. Sacros vocari ob id, nec ullo congreſſu fœminarum funerumque, cum inciduntejus arbores aut metunt, pollui. atque ita religione merces augeri. Quidam promiſcuum iis populis eſſe tradunt, in ſylvis: alii per vices annorum dividi. Nec arboris ipſius, quæ ſit facies, conſtat ... Cortice lauri eſſe conſtat; quidam & folium ſimile dixêre. Talis certè fuit arbor Sardibus. Nam & Aſiæ Reges ſerendi curam habuêre. ... Meti ſemel annò ſolebat, minore occaſione vendendi. Jam quæſtus alteram vindemiam affert. Prior atque naturalis vindemia, circa Canis ortum, flagrantiſſimo æſtu, inciduntibus quà maximè videatur eſſe prægnans, tenuiſſimuſque tendi cortex. Laxatur hic plaga, non adimitur. Inde proſilit ſpuma pinguis. Hæc concreta denſatur, ubi loci natura poſcat, tegete palmeà excipiente, aliubi areà circumpavitâ. Purius illò modò, ſed hôc ponderoſius. Quod in arbore hæſit, ferrò depectitur, ideò corticoſum. Sylva diviſa certis portionibus, mutuâ innocentiâ tuta eſt. Neque ullus ſaucias arbores cuſtodit. Autumnò legitur ex æſtivo partu. Hoc puriſſimum, candidum. Secunda vindemia eſt vere, ad eam hyeme corticibus inciſis. Ruſſum hoc exit, nec comparandum priori ... Quod ex eo rotunditate guttæ pependit, maſculum vocamus ... à ſpecie teſtium ... Præcipua autem gratia eſt mammoſo, cùm hærente lachrymâ priore conſecuta alia miſcuit ſe. Singula hæc manum implere ſolita invenio ... Græci ſtagoniam & atomam tali modo appellant, minorem autem orobiam. Micas concuſſu eliſas mannam vocamus* &c. Plin. *l.* 12. *c.* 14. ad quem, ut & Solinum, qui Thuris hiſtoriam ex eo deprompſit, vide Salmaſ. *ad Solin. c.* 33. ut & ſuprà, in voce *Atomum*, item *Stagonias*. Thus autem collectum, *Sabotam, ut dictum, camelis convehitur, portâ ad id unâ patente. Digredi viâ capitale leges fecêre. Ibi decimas Deo, quem vocant Sabin* (Soli Theophraſtus ait tertiam partem) *menſura, non pondere Sacerdotes capiunt. Nec antè mercari licet. inde impenſæ publicæ tolerantur. Nam & benignè certis itinerum numerò Deus hoſpites paſcit. Evehi non poteſt niſi per Gebanitas*, & quæ *ſeqq.* apud Plin. *ibid.* ubi *optimi thuris libram*, poſt innumeras impenſas in itinere XVI. *den.* Romæ ſuò tempore veniſſe, *probari autem candore, amplitudine, fragilitate, carbone, ut ſtatim ardeat. Item ut dentem recipiat potiùs, quàm in micas frietur*, addit. Tantæ nempe molis erat præſtantiſſimum hoc odoramenti genus naciſci, quod Diis ſuis, majore jam ſpe, ut rebantur, favoris eorum impertandi, offerrent priſci, poſt Trojana ſcil. tempora. Ita enim nondum *thure ſupplicabatur: Cedri tantùm & citri ſuorum fruticum in ſacris fumò convolutum nidorem veriùs, quàm odorem, noverant*, Plin. *l.* 13. *c.* 1. Quam ob rem Homerus nuſquam ejus meminit, quum tamen religiones antiquas & ceremonias diligentiſſimè frequentet, Sacrorumque ritus accuratè deſcribat. Quando autem innoteſcere hominibus cœperit, Arnobius diſputat, *l.* 7. *contra Gentes*, *Percunctamur de Thure, unde aut quô tempore uſſe illud aut ſcire potueritis, ut merito exiſtimetis, aut eſſe Diis dandum, aut eorum acceptiſſimam voluntati; novella enim propemodum res eſt, neque annorum inexplicabilis ſeries, ex quo ejus notitia profluxit in has partes & delubris meruit intereſſe divinis: Neque enim temporibus, quemadmodum creditur & perhibetur, Heroicis, quidnam eſſet* Thus, *ſcitum eſt, Scriptoribus ut comprobatur à priſcis, quorum in libris poſita nulla ejus mentio reperitur, neque genitrix & ſuperſtitionis mater Hetruria opinionem ejus novit & famam, ſacellorum ut indicant ritus! neque quadringentis annis, quibus Albana rès viguit, in uſum cuiquam venit, ſacra res cùm fieret: neque ipſe Romulus, aut Religionibus Artifex in comminiſcendis Numa, aut eſſe ſcivit, aut naſci.* Unde & quòd, thus inter alia, Jano oblatum fuiſſe, canit Ovidius, *Faſtor. l.* 1. *v.* 171.

> ——— *Cur, quamvis aliorum Numina placem,*
> *Jane, tibi primùm thura merumque fero:*

Vel de ſuo ſeculo intelligendum Poëtam, vel licentiâ huic hominum generi familiari, dictum id eſſe, arguunt eruditi, cùm Q. quoque Fabius Pictor de *Aureo Sec. l.* 1. far ſolùm & *vinum*, hunc in uſum, nominaverit. Poſtmodum verò nihil in ſacris *thure* pretioſius, quod quia magni conſtaret, publicè id Romæ ſuppeditatum ſacrificantibus, ex Livio diſcimus, *l.* 10. *c.* 23. Atque hoc *Thus dare* dixerunt ſignatâ phraſi. Arnobius, *adv. Gentes l. cit.* ubi ſacrificia Gentilium in ſuas ſpecies dividit, *Aut enim, ait, Thus datur, & liquefactum carbonibus diſperit: aut animalis eſt hoſtia* &c. Ovid. *l.* 2. *Triſt. El.* 1. *v.* 59.

> *Et pia thura dedi pro te.* ———

Thus nempe *dabant* primitus, cùm nondum hoſtiæ cæderentur, ut ex Theophraſto, Porphyrio, aliis, docet *Euſebius*. Imò & poſtmodum datum id ſæpiſſimè, nullâ animali hoſtiâ adjectâ. Certè vix precabantur Deos, quin, ſi facultas daretur, *Thus* illis incenderent. Ovid. *de Ponto l.* 4. *Ep.* 9. *v.* 111.

> *His ego do toties cum thure precantia verba,*
> *Eoo quoties ſurgit ab orbe dies.*

Sed & quoties addebantur hoſtiæ, *Thus* tamen ſemper prius dabatur, *locumque ſic ſumebat in ceremoniis primum*, ut idem Arnobius ait, *ibid.* Ita enim res erat, ignem accendebant, tum in aram thus ingerebant, victimas poſteà mactabant, uti ad eum ex Senecæ *Oedipode* Heraldus docet. Injectò verò aræ thure, vinum ſuper ingerebatur & infundebatur, quod pro *in igne ſtrideret*. Ovid. unde *merum thuris ſocium* uetum Arnobio. Fieri autem id ſolebat, *thure* ex acerra tribus digitis ſumptò. Ovid. *Faſtor. l.* 2. *v.* 573.

> *Et digitis tria thura tribus ſub limine ponit.*

Unde Lactantius, *Inſtitut. l.* 5. *Nam cruciari atque interfici malle, quàm thura tribus digitis comprehenſa in ſocum jactare.* Vide quoque Plautum *in Bacchid.* & *Milite*: plura verò de ritu iſto, apud Brodæum, *Miſcellan. l.* 6. *c.* 8. & Dalechampium *ad Plin. c.* 14. *l.* 12. *ſuprà cit.* Pertinet huc, quòd Alexander M. in pueritia ſine parſimonia thura ingerens aris à Pædagogo Leonida increpitus legitur, apud Plut. alioſque. At apud aliquoties jam laudatum Arnobium legas, quoſdam, qui religioſiores cæteris eſſe volebant, non ſolum thure altaria cumulâſſe, ſed & ipſas eum eo acerras in illa effudiſſe, *l.* 2. uti vidimus ſuprà, voce *Acerra*. Ex eodem porrò incenſo, hôc pactô divinabant: Si ignis mox illud arreptum diſſolutumque verteret in fumum, & ſuffitum cieret gratum, læta; ſi refugeret, aut odorem exprimeret, inde fœdum, & à natura thuris diverſum, abominanda oſtendi putabantur. Hinc meminit loci cujuſdam Dion. *in Hiſt. Rom.* quem *Nymphæum* appellat, in quo ex ſuffito *Thure* hoc modo præſcita de omnibus rebus futuris petita fuerint, præterquam de conjugio & morte. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 11. Vide quoque ſuprà *Mola*. Sed hic pretioſi hujus aromatis abuſus; genuinus ejus in Eccleſia V. T. uſus fuit, ubi, divinò juſſu, in eo oblationum genere, quod *Munus* vocant Theologi, farinæ pugillus, cum olei ac *Thuris* libamine, offerebatur: Idem quotidie bis in Templo, ſingulis porro diebus Sabbathi, quotannis tandem modò longè ſolenniori, adolebatur in Feſto Expiationum, uti ſuprà diximus, in voce *Thuribulum*; vide quoque infrà, ubi de *Thymiamate* ſacro, quod inter alia aromata, etiam ex *thure puro*, aliis *lucidiſſimo*, conficiebatur, Exod. c. 30. *v.* 34. imò ab ipſo nomen trahebat. Maſculum verò præſtantiſſimum habebatur, quod *melano* hodie Arabes vocant. Quod proin Gentiles quoque qui ſacris operando eblandiri favorem Deorum omni induſtriâ cupiebant, quique Magicò ſacrò & amatoriis carminibus mentem alicujus mutare aut Deos ſibi propenſiores reddere conabantur, potiſſimùm adolebant. Virg. *Ecl.* 8. *v.* 65.

> *Verbenaſque adole pingues & maſcula thura.*

Quem locum explicantem Turnebum vide *Adverſar. l.* 10. *c.* 2. Atque hinc *thus* inter præcipua dona, Principibus offerri ſolita, uti patet ex hiſtoria Magorum, qui cùm ex conſuetudine gentis pretioſiſſima quæque recèns nato Servatori oblatum venirent, *thus* quoque ei obtulerunt. Quamvis in hoc Magorum facto ſublimius quidpiam latere, piè agnoſcant illi, qui ei aurum ut regi, *thus ut Deo*, myrrham ut homini, ab illis donata ſentiunt: thus enim eſſe adhibitum in libamentis ſacrificiorum, & thymiama de Thure ſoli Deo reſervatum, retro diximus. Vide Spanhemium *Dub. Evangel.* 53. Uti porrò apud Gentiles, cum imagines Deorum de loco in locum transferentur, *thure* inter alia *odoribuſque incenſis, uſque ad agri fines*, illas populus proſequebatur, uti docet Cicer. 4. *Verr.* ſic honos poſtmodum iiſdem Principibus viris exhibitus eſt, uti de Alexandro M. Babylonem ingreſſo, refert Curtius, *l.* 5. *c.* 1. de Auguſto, Puteolanum ſinum prætervehente, Sueton. *c.* 98. de Imperatoribus quoque Chriſtianis, ſive eorum laurata, ſive cadavera, deferrentur, Corippus, *l.* 2. de aliis alii. Imò & Cyrillus è Concilio Epheſino ad ſua reverſus ſic exceptus eſt, ut paſſim mulieres præirent, Θυμιατήρια κατέχουσαι, *thuribula manibus tenentes*, ut ipſemet memorat *Ep. ad Presbyteros Alexandr.* in Actis Concilii modò dicti: Qua de re ſuprà dictum non unò locò. Sed nec lignum ſuò uſu caret, eò enim cibum Sabæos coquere, Plinius refert, *l.* 12. *c.* 17. & Scythas, balnei locò, uxoribus aquam ſtudentibus, corpora ſcabrò lapide contrita, cupreſſò, cedrò & *thuris* lignò confricare ſolitos, habet Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 4. *c.* 30. Plura de *Thure*, apud Auctores retro laudatos, ut & ſuprà aliquid voce *Myrrha*, it. *Stagonia*. Hinc *Thuraria tibia* de quibus ſuprà voce *Spondalea*. Thuri verò ſervando, malorum Poëtarum ſcripta deſtinari moris fuiſſe, apud Græcos olim Latinoſque, diſcimus ex Athenæo, *l.* 8. ubi Anaxandridem Comicum, cùm adverſarios Poëtas viciſſe declaratus non eſſet, præ indignatione & moroſitate, ſenectutis vitio, ſuas fabulas ſuſpere conſueviſſe, atque Thuri mandare diſcerpendas refert: & Horatio, *l.* 2. *Epiſt.* 1. *in fin.*

> *Deferar in vicum vendentem* Thus *& odores,*
> *Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis.*

Adde Martialem, qui librum ſuum ſic admonet, *l.* 3. *Epigr.* 2.

> *Cujus vis fieri, libelle, munus,*
> *Feſtina tibi vindicem parare,*
> *Ne nigram citò raptus in culinam*
> *Cordyllas madidas tegas papyrò,*
> *Vel* Thuris *piperiſque, ſis cucullus.*

Vide quoque ſuprà ubi de *Pipere Scombriſque*: talia enim chartis ad nihil aliud profuturis à mercatoribus involvi ſolent.

THUSCANICUS Apollo, Romæ fuit in Bibliotheca templi Auguſti, quinquaginta pedum à pollice, de quo Plin. *l.* 34. *c.* 7. *dubium eſſe dicit, ære mirabilior ſit, an pulchritudine?*

THUSCIA, vel *Tuſcia*, fœcundiſſima Italiæ regio à Latio Tiberi, à Liguribus Macrâ fluv. dirempta, aliô nomine *Hetruria* dicta, hodie verò *la Toſcana*, ubi lingua Italica inprimis floret. Sic dici quibuſdam videtur ἀπὸ τοῦ θύειν, h. e. *ſacrificando*, proptereà quòd Thyrreni ſemper habiti fuerint religioſi, deorumque cultui & ſacrificiis, ad ſuperſtitionem uſque dediti. Urbes olim Græcas habuit ΦΑΛΕΚΙΩΝ & ΚΟΣΩΝ, ut ex nummis docet Joh. Marshamus, *Canone Chron. Sec. XVII.* ubi de *Græcorum colonis*. *Baudrando* majorem Etruriæ partem comprehendit. Terminatur à Septentrione Appenninô, ab Occaſu Macrâ fluv. & mari Tyrrhenô uti à Meridie, ab Ortu Tiberi, Blani & Mariâ fluv. Hodie continet tantùm ditiones, Florentinam *il Fiorentino*, Senenſem, *il Seneſe*, Piſanam *il Piſano*, ſub Hetruriæ Magno Duce & Lucenſem, *il Luceſe*, quæ Reſp. libera eſt. His inſeriæ ſunt aliquot minores ditiones, ut Carfetoniana *la Grafignana*, ſub Duce Mutinenſi Ducatus Maſſæ, ſub Duce proprio, Serezana ſub Genuenſ. Principatus Plombini, ſub clientela Hiſpan. & Status præſidii ſeu Orberellum cum annexis, ſub Hiſpan. Totius Tuſciæ caput Florentia eſt. Populi *Thuſci* ſeu *Tuſci*, & *Thuſcus* nomen gentis. Ovid. *in Ibin. v.* 138.

Dum Tyberis liquidas Thuſcus habebit aquas.

Vide *Hetruria*, vel *Etruria*.

THUSCUS, vide *Tuſcus*.

THUSCUS Cornelius, vide *Cornelius*.

THUSCUS Vicus, Romæ dictus eſt, locus planus, in quem Hetruſci, qui montem Cœlium prius incolebant, deducti ſunt. Cœlius enim Vibennus Thuſcus dux nobilis, poſtquam cum ſua manu Romulo veniſſet auxilio, contra Sabinorum Regem, montem, qui antè *Querquetulanus* vocabatur, habitandum accepit atque à ſuo nomine *Cœlium* appellavit. Quem cùm Hetruſci nimis munientes in ſuſpicionem, ſequentibus temporibus, veniſſent, inde in locum planum deducti ſunt, qui ab ipſis *Thuſci vici* accepit nomen, Varro *de L. L. l.* 4. & ex eo Tacitus, *l.* 4. *Annal. c.* 6. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Romanarum l.* 1. *c.* 7.

THUSI-MARES, Rex inferioris Ægypti XX poſt Rameſſe-Menem præfuit annos 31. Phiô apud Memphitas regnante. Eum excepit Rameſſe-Seos. Joh. Marshamus, *Canone Chron.* ex Syncello.

THYA, apud Plinium, *l.* 13. *c.* 16. ubi de citri arbore: *Inter pauca nitidioris vitæ inſtrumenta eſt hac arbor — Nota etiam Homero fuit: Thyon Græcè vocatur, ab aliis Thya*; eadem eſt cum citro, unde citreæ menſæ fiebant, tanti olim Romanis habitæ. Sed Homeri ævô in Græcia paſſiva non fuit; utpote apud Hammonis fanum & in Cyrenenſi tantùm agro proveniens, teſte Theophraſtô. Nec θύον, cujus meminit Homerus, *Odyſ. ε. v.* 60. ubi cum cedro & larice, in foco Calypſus, uri tradit, de citro, ſed de brathy potiùs, ſeu herba Sabina, intelligendum venit, quam ante thuris notitiam, Veteres præ omnibus aliis ad ſuffitus adhibere ſoliti, per excellentiam Θύα nomine inſignierunt. Virgilius *in Culice*, *v.* 402.

Herbaque thuris opes, priſcis imitata Sabina.

Θύειν autem propriè *odores incendere* eſt; quâ ratione cùm primitus ſolâ Deos ſuos propitiare quærerent priſci, poſtmodum, ubi victimæ mactari cœperunt, id nomen abuſivè de victimis cæſis uſurpatum eſt &c. Itaque de *thya* arbore, quod arboris genus ſit, fruſtra diſputant Herbarii, quum non *thya*, ſed *citrus* Latinè ſit appellanda. Salmaſ. *ad Solin. p.* 950. & *ſeqq.* Hinc ξύλον ἐυγ[illegible] agallochum Dioſcoridi dicitur, quòd maculas ligno citri ſimiles habet, ut idem notat, ubi de agallocho, *p.* 1056. Vide etiam infrà *Thyon*. At Θυῖα, apud Eleos, nomen fuit feſti, Baccho celebrari ſoliti, quô illati templo lebetes tres, foribus accuratè occluſis obſignatiſque, noctu ſponte vinô repleri credebantur, Cœlius, *Antiqq. Lect. lib.* 15. *c.* 23. qua de re diximus ſuprà aliquid in voce *Domus*, it. *Lebes*.

THYADES, Bacchi ſacrificulæ, quas *amentes* vocat Statius, *pervicaces* Horat. *l.* 2. *Carm.* Od. 19. *v.* 9. *l.* 3. *Carm.* Od. 15. *v.* 10.

Pulſo Thyas uti concita tympano.

Virg. *l.* 4. *Æn. v.* 302.

— *Qualis commotis excita ſacris*
Thyas. — —

Stat. Theb. *l.* 5. *v.* 92.

— *Inſano veluti Teumeſia Thyas*
Rapta Deo. —

Val. Flac. *l.* 5. *Argon. v.* 81.

— *Bœotia qualem*
Thyas, & infelix cuperet vidiſſe Cithæron.

Nic. Lloyd. Inter Praxitelis ex marmore opera, quæ Romæ olim viſebantur in Aſinii Pollionis monumentis, *Thyades* quoque memorantur Plinio, *l.* 36. *c.* 5.

THYAMIS, vulgò *Capo Niſla*, Nigro, promunt. Epiri quod Theſprotiam regionem à Ceſtrina ſeparat, inter Buthratum ad Arctos & Sybota ad Auſtrum ad oſtia fluvii cognominis, Theſprotiam à Ceſtrinia dirimentis, teſte *Thucydide*, qui nunc *Calama* incolis, *Thevet*.

THYAMUS, *Strab. Thucyd. Pauſaniæ*, *Thyamis* Ciceroni. *l.* 7. *Attic. Ep.* 2. & *Ptolemæo*, fluv. Theſprotiæ in Epirô, apud Thyamim promontor. Sybota verſus in mare Ionium fluens, vide ſuprà. Item mons ejuſdem nominis, teſte *Thucydide*, Theſprotos à Caſtriis dividens, Chimerio finitimus, *Ferrar.*

THYANA, urbs Cappadociæ, ad radicem Tauri, Archiepiſcopalis patria Apollonii Thyanæi. *Strabo.* Plin. *l.* 6. *c.* 3. *Ptol.* &c. Hic conciliô, A. C. 365 habitô, Euſtathius Epiſcopus Sebaſtes reſtitutus eſt, Theodoret. *l.* 4. *c.* 8. Sozom. *l.* 6. *c.* 2. Baronius *in Annal.*

THYATIRA, urbs Lydiæ ad Lycum fluv. *Pelopia*, & *Euhippa* aliquando dicta, teſte Pliniô, *l.* 5. *c.* 29. *Semiramis* & *Myſorum ultima*, teſte *Steph.* inter Sardes ad Meridiem 30. & Pergamum ad Boream 58. mill. paſſ. una ex 7. Eccleſiis Aſiæ in Apocalypſi D. Joannis, *c.* 2. *v.* 18. memoratis. Baudrando *Thyatira* & *Tyatira*, eſt ad Hillum amnem. 85. mill. paſſ. a Pergamo in Ortum prope Hermum fluv. Hodie Turcis *Ak-hiſſar*, h. e. *Caſtrum candidum*; in ipſis enim veteris urbis ruderibus id illi condiderunt, quod & à ſolis Turcis habitatur, nullô Chriſtianæ religionis ibi loci veſtigiô ſuperſtite. Supereſt tamen de Templo Bacchi, qui in urbe antiquitus colebatur, aliquid. Nec non inſcriptiones quædam, quarum una ſic incipit: Η ΚΡΑΤΙΣΤΗ ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ ΒΟΥΛΗ, &c. facta in honorem Ulpiæ Marcellæ Sacerdotis Dianæ, quæ & ipſa hîc ædem habuit. Alia, in qua mentio Ludorum & Sacrorum publicorum Dei Tyrimni, Alia Clodio cuidam Aurelio Proclo facta ΕΠΙ ΣΕΜΝΟΤΗΤΙ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙΣ ΠΑΣΑΙΣ. Alia, Marco Aur. Diadocho Hippico Pontifici Aſiæ minoris in Templis Pergamenſibus, & ſimul Patriæ tunc temporis ſuæ, (cujus & ΣΟΥΛΑΡΧΟΣ perpetuus ibi dicitur) honorato tantis muneribus à Caracalla Imperatore qui in alia *Inſcr.* ejuſdem loci Ο ΓΗΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΤΤΗΣ ΔΕΣΠΟΤΗΣ, *Terræ Mariſque Dominus*, appellatur &c. Integras videre eſt apud Jac. Sponium, *Itinerar. Part.* 3. *p.* 111. & *ſeqq.* qui & nummi ſub Alexandro Sev. ab hac Civitate cuſi cum nomine ΘΥΑΘΕΙΡΩΝ, & lupæ Romulum Remumque lactantis icone, in poſtica parte, typum exhibet, *ibid. p.* 183.

THYATIRA, una Echinadum. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

THYBARNI, populi Aſiæ minoris circa Sardim urbem, Diod. *l.* 18 forte à *Thybarra*.

THYBARRA, locus in Aſia minori, circa Pactolum fluvium, conventus incolarum Syriæ inferioris, Xenoph. *l.* 6. *Cyropæd.* *Thymbarrha* & *Thymbrara* in margine erat. Idem locus videtur ab eodem *l.* 6. *Thymbarris* vocari. *Thymbrara* autem legit *Steph.* idque ex *Xenophonte*.

THYBRIS, vide *Tiberis*.

THYELLA, quæ *Hyelia Herodoto*, oppid. Brutiorum, ab Oenotris habitatum apud Amantium urb. in Calabria citeriore *Thyote*, vel *Ginero Barrio*, à littore 3 mill. paſſ. ab Artemiſio S. *Agathe* 4. quot à Bombicino, ab Argentano ſeu Macropoli 20.

THYESSUS, urbs Lydiæ, à *Thyeſſo* caupone. Alia eſt Piſidiæ. *Steph.*

THYESTES, fil. Pelopis ex Hippodamia, Tantali nepos, qui cùm Atreo, fratri cui peſſimè cupiebat, aliter nocere non poſſet, uxorem ejus per adulterium polluit, ac χρυσοῦν ἄρνα, *aurei velleris agnum* ipſi abſtulit, Pauſan. *l.* 2. Atreus verò ei filium epulandum appoſuit. Ob quæ flagitia, Sol, ne pollueretur, retro curſum fertur convertiſſe. Perſius, *Sat.* 5. *v.* 8.

— *Aut ſi quibus olla Thyeſtæ*
Fervebit. —

Martialis, *l.* 4. *Epigr.* 49. *v.* 3.

Ille magis ludit, qui ſcribit prandia ſævi
Tereos: aut cœnam crude Thyeſta tuam.

Idem, *l.* 10. *Epigr.* 35. *v.* 6.

Diri prandia nec refer Thyeſtæ.

Hinc *Thyeſtem* Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 462.

Neve Thyeſteis cumulemus viſcera menſis.

Succeſſit tamen fratri in regno Mycenarum, ut ex Homero colligitur, qui *Vulcanum Jovi fabricaſſe ſceptrum, quod Jupiter Mercurio, Mercurius Pelopi, Pelops Atreo, Atreus Thyeſti. Thyeſtes Agamemnoni tradiderit*, canit *Il. β. v.* 100 Atque hoc ſceptrum *præ Diis omnibus à Chæronenſibus cultum eſſe*, Pauſan. *l.* 9. docet. Ex filia Pelopea Ægiſthum genuit: ipſi verò in regno ſucceſſit, an Agmemnon Atrei fil. ut Homerus eum crebrò vocat; an Pliſthenes, Atreô genitus, & pater Agamemnonis? ut *Herodotus* habet. Vide Joh. Marshamum, *Can. Chronicô ad Secul. XI.*

THYIA, Deucalionis filia, quæ ex Jove peperit Macedoniam, quæ regioni Macedoniæ nomen dedit.

THYLLESIUM, vide *Tylleſium*.

THYMALLUS, Piſcis adeò boni odoris, ut thymum videaris olfacere, unde & nomen, ut omnino perperam apud Iſidorum *timallus* ſcribatur, *Origin. l.* 12. *c.* 6. De eo Ambroſ. *Hexaëmer. l.* 5. *c.* 2. *Neque te inhonoratum — Thymalle dimittam, cui à flore nomen inolevit: ſeu Ticini te unda fluminis, ſeu amœni Atheſis unda nutrierit, flos es. Denique ſermo teſtatior, — Aut piſcem olet, aut florem: ita idem pronuntiatus eſt piſcis odor eſſe, qui floris. Quid ſpecie tua gratius, quid ſuavitate jucundius, quid odore fragrantius? Quod mella fragrant, hoc tu corpore ſpiras.* Nec odore modò, vel ſpecie, placet, ſed etiam ſapore Salvianô *de Piſcibus* teſte, qui & majores præfert elixos ac butyro conditos, minores autem aſſos. Idem, ſed adverſante Geſnerô, negat opus eſſe, ut eximantur inteſtina, quia felle careant, Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 30.

THYMARADÆ, vicus in Hippothoontide tribu.

THYMATERIUM, Stephano *Thymiateria*, Marianæ & Ramuſio *Azamur*, urbs Mauritaniæ Tingitanæ ad oſtia Rurubis, extra columnas Herculis, in ora Oceani Atlantici, inter illas 197. & Atlantem montem majorem, 120. mill. paſſ. Sub Luſitanis.

THYMBRÆUS, Apollinis cognomen, ſive à *Thymbra* Troadis campo, ſive ab ejuſdem nominis urbe in qua colebatur, impoſitum. Campo autem *Thymbræ* nomen factum putatur à *thymbra*

herbæ

herbæ copia, quam Latini *cunilam* vocant, cujus hoc in campo maximus eſt proventus. Servius in illud Virg. *l.* 3. *Æn.* v. 85.

— Da propriam Thymbræe domum.

Apollinis *Thymbræi* templum *Strabo* ponit ea in parte, quâ Thymbrius fluv. in Scamandrum influit, quo in templo ferunt Achillem à Paride fuiſſe interemptum: Unde factus eſt locus fabulæ, Achillem Apollinis ſagittis occiſum fuiſſe. Stat. *l.* 4. *Sylv.* 7. v. 21.

Torpor eſt noſtris ſine te Camœnis.
Tardius ſueto venit ipſe Thymbræ
Rector. ——

Idem *l.* 3. *Sylv.* 2. v. 97.

Pergama Thymbræa. ——

Nic. Lloydius.

THYMBRARA, civitas ad Pactolum ſita.

THYMBRIA, pagus Cariæ, à Myunte urbe, apud Mæandrum, ad 4. ſtad. diſtans. *Strab.*

THYMBRIS, Siciliæ fluv. qui & *Thybris. Schol. Theocriti.* Bithyniæ fluv. qui oriens in Galatia, in Sangarium influit, Liv. *l.* 38. *c.* 18. *Thymbrius Strab. Tembrogius* Plin. *l.* 6. *c.* 1. *Tembrius Orph. Tiberis Procop.*

THYMELE, ſaltatricula nota Domitiani temporibus, cujus geſticulatione Domitianus impenſe fertur delectatus; à qua & *Thymelica cantilena*, quibus olim plurimùm colebatur Bacchus, Martial. *l.* 1. *Epigr.* 5. v. 5.

Quâ Thymelem ſpectas, deriſoremque Latinum.

Juvenalis, *Sat.* 6. v. 66.

—— *Thymele tunc ruſtica diſcit.*

Hinc *Thymelici*, artifices inſtrumentorum Muſicorum. Iſidorus tamen, *l.* 6. *c.* 47. nominis rationem à voce Θυμέλη, i. e. pulpitum arceſſit. In pulpitis enim lyriſtæ, choraules, tibicines organarii, aliique artifices, ſive ſcenarum, ſive domeſticarum oblectationum ſedere atque inde audiri conſueverunt, Vitruv. *l.* 5. *Archit. c.* 8. Cenſebantur autem hi laude digni olim, Jul. Firmicus, *Matheſ. l.* 4. *c.* 15. & Ulpianus, *l.* 4. *ff. de his qui not. infamiâ*, inquit: *Neque Thymelici, neque Xyſtici, neque Agitatores, nec qui aquam equis ſpargunt, cæteraque eorum miniſteria, qui certaminibus ſacris deſerviunt, ignominioſi habentur.* Cæterùm de Thymelices vide Ritterſhuſium *in Salvian. p.* 207. Alex. ab Alex. *l.* 3. *c.* 9. & Angel. Polit. *Ep. l.* 7. *ad Bapt. Guarinum. Nic. Lloydius.*

THYMIAMA, Græcè Θυμίαμα. Latin. *Incenſum*, in V. Teſt. ſacrificii genus fuit, quod, in Altari thymiamatis ſeu ſuffimenti, quotidiè Deo offerebatur. Ita enim Dominus, Exod. *c.* 30. v. 1. *Facies Altare ſuffimenti, & pones illud ante velum*, v. 6. &c. *adolebit ſuper illud Aaron ſuffimentum aromatum ſingulis matutinis, quando aptabit lucernas, adolebit illud*, v. 7. *non offeretis ſuper illud ſuffimentum alienum, neque holocauſtum, neque mincham, ſed nec libamen libabitis ſuper illud*, v. 9. &c. Itaque cùm filii Iſraël ſerpenti æneo adolerent incenſum ſeu thymiama, confregit illum Ezechias Rex, utpote idololatricô cultu pollutum 2. Regum *c.* 18. v. 4. Et Sedulius, *Oper. Paſchalis*, *l.* 2. ſcribens de muneribus Chriſto oblatis à Magis, à *thure* ei donato, divinitatem illius arguit, cùm ait.

Aurea naſcenti fuderunt munera Regi,
Thura dedêre Deo, myrrham tribuêre ſepulchro.

Apud Gentiles quoque ea opinio de *thymiamate* ſoli Deo offerendo eouſque invaluit, ut verbum θύειν, quod propriè *ſuffire* ſolùm & *odores incendere* notat, ad totam cultus divini ſacrificiorumque rationem denotandam, extenderint, uti diximus ſuprà in voce *Thya.* Fuit autem *Thymiama* illud ſacrum, Deo offerendum, non humani arbitrii, ſed ipſiuſmet juſſu compoſitum, ut cui non alius cultus placet, quàm quem ipſe præſcripſit. *Dixit itaque Dominus ad Moſen: Sume tibi aromata, ſtacten, & onycha, galbanum boni odoris & thus lucidiſſimum, æqualis ponderis erunt omnia. Faciéſque thymiama compoſitum opere unguentarii, mixtum diligenter & purum & ſanctificatione digniſſimum. Cumque in minutiſſimum pulverem univerſa contuderis, pones ex eo coram Tabernaculo teſtimonii, in quo loco apparebo tibi. Sanctum ſanctorum erit vobis thymiama. Talem compoſitionem non facietis in uſus veſtros, quia Sanctum eſt Domino. Homo quicunque fecerit ſimile, ut odore illius perfruatur, peribit*, Exodi *c. cit.* v. 34. & *ſeqq.* ad quem locum vide Andr. Rivetum *Commentar. in Exod.* ubi inter alia licèt ex quadruplici materia hoc Thymiama conſtaret, à *thure* tamen nomen maximè ſumpſiſſe; dein ſitum Thymiamatis, è regione Propitiatorii (quô præfigurabatur Chriſtus) ſicque ſine illo preces noſtras, (quæ ſuffimento illô ſacrô denotabantur, Apocal. *c.* 5. v. 8.) Deo placere non poſſe, fuiſſe indigitatum, adnotat. Uti verò ſuffimentum alienum adolere erat nefas, ſic ab aliis quàm à Sacerdotibus, fieri legitimè id non poterat. Unde cùm Huzziia Rex *ingreſſus eſſet in Templum Jehovæ, ut adoleret ſuper Altare ſuffitus*, nec monitus quamvis abſiſtere vellet, *lepra exorta in fronte ejus, coram Sacerdotibus, in domo Jehovæ, ab altari ſuffitus*, legitur 2. Chron. *c.* 26. v. 16. & 19. &c. Sed & Sacerdotes Ægyptii, ad purgandum aërem, quotidie ter Soli adolebant; Reſinam ſub ortum, Myrrham meridie Κῦφι circa occaſum. Plut. *de Iſide.* Cujus compoſitionem ex Manethone Ægyptio hanc tradit, Κῦφι, *mixtura eſt XVI. rerum, in unum compoſitarum, Mellis, vini, uvæ paſſæ, cyperi, reſinæ, myrrhæ, aſpalathi, ſeſelis, junci odorati, bituminis, folii ficulni, rumicis, juniperi utriuſque, cardamomi, & calami, iſta non temerè componuntur, ſed ſeplaſiarii, dum miſcent, ſacræ literæ recitantur. Numerus* τετράγωνος *ὑπὸ* τετραγώνου *quadratus à quadrato.* Cum in Moſaica compoſitione quaternio eſſet, in quo Philo *ſtacten* ad aquam, *onycha* ad terram, *galbanum* ad aërem, *thus* ad ignem refert, *de Hærede Divin.* apud Joh. Marſhamum, *Can. Chron. Sec.* *l.* X. *ubi de Hierô* Ἀποτεραπείᾳ. Plura vide ſuprà ubi de *Suffitu*, *Thuribulo*, & *Thure.*

THYMIATERIA, urbs Lybiæ ad Oceanum Atlanticum ſita *Steph.* Hodie *Azamor* dici *Romanus* conjicere videtur. Vide *Thymaterium.*

THYMIATHIS, fluv. Epiri, Strab. *l.* 7. Ῥεῖ δὲ καὶ Θυμιάθις πλησίον. *Thyamis* legendum (de quo ſupra) ſic enim ille Θύαμις ποταμὸς ὁρίζων τὴν Θεσπρωτίδα καὶ Κεστρίνην: quem locum cùm videatur Strabo exſcribere, non eſt dubium ſcripſiſſe eum Θύαμις. Sic enim Plin. *l.* 4. *c.* 1. & *Ptol.* habent & libri veteres. *Nic. Lloydius.*

THYMNIAS, ſinus Doridis, ubi promontor. cognomine inter Gnidum ad Occaſum & Latumnam ad Ortum, ubi quoque *Schœnus* & *Bubeſſus*, ſinus parvi, contra Rhodum. Plin. *l.* 5. *c.* 28. Mela, *l.* 1. *c.* 16.

THYMODES, Mentoris fil. peregrinorum militum Dux, à Dario conſtitutus. Curt. *l.* 3. *c.* 8.

THYMOETES, Oxidæ ſeu Oxyntis Regis fil. nothus, occiſô fratre Aphidante Rege Athenienſium, Rex XV. regnavit ann. 8. ultimus ex familia Erectheidarum; qui quô pactô regnô exciderit, diximus ſupra voce *Melanthus*, qui ei ſucceſſit, it. *Apaturia.* Item Priami fil. ex Ariſbe, aut, ut alii malunt, Ariſbes maritus, cujus uxor cùm filium peperiſſet eôdem die, quô Hecuba Paridem, aſſerentibus hariolis, eo die natum eſſe puerum, cujus causâ Ilium everteretur, juſſit Priamus utrumque interfici. Et Paris quidem matris aſtu clam traditus eſt educandus: Thymœtus autem puer eſt interfectus. Cujus injuriæ ultione in multos annos dilatâ, Thymœtes, cùm equi lignei dolum ſentiret, commodum ſibi vindictæ tempus oblatum ratus, primus author fuit, ut in urbem reciperetur. Servius enarrans locum illum Virgilii, *l.* 2. *Æn.* v. 32.

— Primuſque Thymoetes
Duci intra muros hortatur & arce locari.
Sive dolô, ſeu jam Trojæ ſic fata ferebant.

THYMOETES ætate Orphei, poëſin Phrygiam *de Bacchi geſtis* compoſuit, & ſermone & literis vetuſtis. Diodor. *l.* 3.

THYMOTES, Rex Athenienſium, qui, cùm à Xantho, vel, ut alii, Xanthio Bœotorum rege, ad duellum, dirimendæ controverſiæ de Celænis, caſtellô in finibus ſitô, provocatus eſſet, pugnam detrectavit; quam tamen, vice ejus, ſubivit Melanthius. Vide Schol. *in Ariſtoph. Acharnenſ. p.* 378. Meliùs *Thymoetes*, quem vide.

THYMUM, & *us*, Græcis θύμον, & θύμος, vetuſtiſſimis temporibus iiſdem θυμβρα, & ος, recentioribus hinc, tranſpoſitis literis θύμβρος, inter condimenta veterum Græcorum fuit, in lautioribus culinis uſurpatum, quô & ſales condiebant, unde θυμίτης ἅλες *Alexis* Comicus, in recenſione condimentorum,

Ὀρίγανον, γήτειον, ἄνηθον, θύμον, σήσαμον·

At apud *Eubulum.*

Καὶ σίλφιον, θυμόν τε τῶν ὀρεινῶν.

Idem tamen in *Pluto* Ariſtophanis, inter tenuis victus, & agreſtis cupedias commemoratur: Verùm eô locô vetus Interpres θύμον non de condimentaria herba accipit, ſed bulbos ac cepas agreſtes exponit. Quemadmodum & *Heſychius* θύμον *κρόμμυον* interpretatur: qua de re vide Salmaſ. *ad Solin.* ubi plura de hac herba paſſim, inprimis *p.* 1256. Porrò coronamentis inſeri conſueviſſe, notum ex illo,

Pars thyma, pars rorem, pars meliloton amant.

Suavitate certè odoris commendatur Ovidio, *l.* 15. *Met.* v. 80.

— — nec vobis lacteus humor
Eripitur, nec mella thymi redolentia flore.

Tamque gratus & allubeſcens flos hic habitus, ut ſymbolum ejus gratiæ, quæ cuique rei nativa eſt, eum Horatius faciat, *l.* 1. *Ep.* 3. *ad Jul. Florum*, v. 21.

— — ipſe quid audes?
Quæ circum volitas agilis thyma?

Vide Car. Paſchal. *Coronar. l.* 3. *c.* 17. Et quidem purpurei floris vulgare thymum eſt, quod μέλαν proin ſeu *nigrum Theophraſto* dictum, præter quod aliud flore candidô eſt, de quo utroque Salmaſ. ubi ſupra. Ex *thymo* divites factos fratres duos Vejanios, habes apud Varronem *de Re R. l.* 3. *c.* 16. hôc enim pabulô apes delectantur maximè, unde mellis copia. Notum Poëtæ: *Ecl.* 5. v. 77.

Dum thymô paſcentur apes &c.

Vide & Plin. *l.* 21. *c.* 10.

THYNE, urbs Libyæ. Inde *Thyneus Steph.*

THYNI Cirographi, apud Catullum, *Epigr.* 25. v. 6.

Remitte Pallium mihi meum quod involaſti,
Sudariumque ſætabum, cirographoſque Thynos.

pro *Cerographi*, ex Græco Κηρογράφοι annuli ſunt ſignatorii, *ceram pingentes* & ſignantes vel charaxantes, qui in Bithynia fiebant, Salmaſ. *ad Vopiſc. Aureliano*, *c. ult.* Vide quoque ſuprà *Cyrographi.* Aliàs *Thyni*, Græcè Θυνοί, populi olim Thraciæ, ut & Bithyni, quos in Aſiam commigrâſſe, legimus apud Strabonem, *l.* 7. & 12. Vide etiam in voce *Thynia.*

THYNIA, regio Thynorum. *Steph.* Thyni autem popul. Thraciæ ex adverſo Bithyniæ. Unde illud,

Thyni Thraces erant quæ nunc Bythynia fertur.

Hinc adjectivum, *Thynus*, ut apud Horat. *l.* 3. *Carm. Od.* 7. *v.* 3. *Thynâ merce beatus*, i. e. inquiunt, *Bithynâ*. Idem *l.* 1. *Ep.* 6. *v.* 33.

Ne Cibyratica ne Bithyna negotia perdas.

THYNIAS, ſeu *Thynnias*, Plin. *l.* 5. *c. ult. extr. l.* 6 *c.* 12. Melæ, *l.* 2. *c.* 7. & aliis inſul. maris Euxini in ora Ponti, Bithyniæ adverſa. *Thyneis* Orpheo, *Thynis* & *Thyne*, Steph. *Apollonia* Arriano, *Fornaſia* nunc, teſte Nigrô. Catullus, *Epigr.* 32. *ad Sirmionem*, *v.* 5.

Vix mihi ipſe credens Thyniam atque Bithynos
Liquiſſe campos, & videre te in tuto.

THYNIAS, vulgò *Sagora*, teſte Nigrô, oppid. Thraciæ in ora maris Euxini ad Thyniam promont. *Capo Tenia*, apud *Apollonium*, ab ea in merid. Byzantium verſùs. Inde *Thyniacus ſinus*, *Golfo di Sagora* apud Ovid. *l.* 1. *Triſt. El.* 11. *v.* 35.

THYNNUS, à θύειν, *ruere cum impetu*, quod tum maximè facit, cùm œſtrô agitatur, adeò ut etiam in naves inſiliat. *Geſner.* Hujus piſcis fœtus σκορδύλη; ac fit ex ovo, quod *Thynnus* in ponto peperit: Byzantii vocant αὐξίδα, quaſi dicas *auxumam*, quia citò augetur. At poſteà *Pelamys* appellatur, donec, hôc nomine annum obtentô, *Thynnus* dici mereatur, uti teſtis eſt Ariſtoteles, *Hiſtor. Animal. l.* 6. *c.* 16. & ex eo Plinius, *l.* 9. *c.* 15. his verbis: *Cordyla appellantur partus, qui fœtas redeuntes in mare autumni comitantur. Limoſæ verò à luto pelamides incipiunt vocari & cùm annum exceſsêre, Thunni.* Lucilius hinc apud Varronem, *l.* 6.

Thunnos capiato: cordylum exclude

Imò ad ſuperiorem Ariſtotelis locum annotat Scaliger, ſi *Thunnorum* moles majus ſit nacta incrementum, vocari *Orcynos*: ſin ſupra modum creverint, *Cete* nuncupari. Ita quandoque in piſcibus nomina, pro ætatis incremento, variari videmus. Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 9. Præcipuâ magnitudine *Thynnum talenta quindecim pependiſſe: ejuſdem caudæ latitudinem duo cubita & palmum*, refert Plin. *l.* 9. *c.* 15. ubi *vitam* eorum *longiſſimam biennio* definit. Pavidum eſſe piſcium genus, Ovidius habet, in *Halieut. v.* 98.

Et pavidi magnô fugientes agmine Thynni.

Hinc magna illis à Natura celeritas, ut dictum. Et quidem majorum *Thunnorum* caro excrementitia ac pravi ſucci: eoque ſaliri eam jubet Galenus, *de Alim. facult. l.* 3. *c.* 37. ut ſic attenuetur & coctioni gignendoque bono ſanguini reddatur aptior. Sed juniorum caro non æquè fuit improbata. Itaque non ignobilis erat piſcatio *Thunnaria*; cujus fit mentio, *l.* 8. *Digeſt. Tit.* 4. *qui eſt Comm. præd.* Inprimis autem horum abdomina commendabant, ut ex Athenæo diſcimus, *l.* 7. Quod idem indicat Lucilius apud A. Gellium, *l.* 10. *c.* 20.

Ad cœnam adducam, & primùm his abdomina Thynni
Advenientibu' priva dabo, cephalæaque atarnæ.

Ubi mavult Voſſius *Atarnæ*, ab Myſiæ oppido è regione Lesbi: *l. cit. c.* 3. Plin. hac de re ſic *l. cit.* *Thynni membratim cæſi, cervice & abdomine commendantur atque clidiô, recenti duntaxat --- cætera parte plenis pulpamentis ſale aſſervantur. Melandrya vocantur, cæſis quercus aſſulis ſimillima. Viliſſima ex his, quæ caudæ proxima, quia pingui carent. Probatiſſima, quæ faucibus -- Pelamides in apolectos particulatimque conſecta, in genera cybiorum diſpartiuntur.* Ubi quid *Apolecti*, *Cybia*, *Pelamides*, diximus ſuô locô. Nec ommittendum, quòd *Thynnum* Ariſtoteles tradit, in pontum navigantem dextrum littus radere, exireque lævô, quòd oculô dextrô plus cernat, ſiniſtrô hebetiore, apud Athenæum, *l. cit.* Unde prudentis ac conſiderati hominis hieroglyphicum fœneratur Cauſſinus: dextrum enim littus amica ſecuritas; oculus dexter, recta cognitio ſeu ratio eſt, *quâ duce per totam vitam eundum* eſſe, graviter monet Seneca *de Benefic. l.* 2. *c.* 18. Vide Nicol. Cauſinum, *Paraboiar. Hiſtoricar. l.* 8. *ubi de Piſcibus*, *c.* 42. *Intrant autem vernô tempore è magno Mari pontum gregatim*, Plin. ubi ſuprà, ad dulciora ſcil. pabula, *unà cum ſuis ducibus, nec alibi fœtificant -- Eorundem captura eſt a Vergiliarum exortu, ad Arcturi occaſum: reliquô tempore hyberno latent in gurgitibus imis, niſi tepore aliquô evocati, aut plenilunis. Pingueſcunt & in tantum, ut dehiſcant. Vita longiſſima his bienniô*, *Ibid.* &c. Ad nomen ut redeam, ab Hebr. תנין *thannin*, etymon ejus mavult arceſſere Bochartus, quô *Cetus* ſignificatur. *Thynnum* enim, poſtquam in eximiam magnitudinem excrevit, cetis accenſeri, diximus, idemque teſtatur Soſtratus περὶ ζῴων, & Archeſtratus, apud Athenæum, *l.* 7. Hinc apud Varronem, *cetarii* ſunt thynnorum piſcatores, qui aliàs *thynnoſcopi*, quòd ex ſuperiori littoris parte thynnos ſpeculati conſueverint, ſic dicti, Latin. *thynnarii* & *thunnarii*: Et in Horatio, *Serm. l.* 2. *Sat.* 5. *cetaria*, loca thynnis referta: Et in Æliano, *Animal. l.* 9. *c.* 49. θυννοθήρια, piſcatoriæ caſæ, reponendis retibus & reliquâ ſupellectile, thynnorum piſcationi deſtinatæ. A' Phœnicibus certè, quos thynnorum piſcatione celebres fuiſſe cùm alii teſtantur, tum maximè Ariſtoteles *de Mirabil.* hoc illis nomen inditum eſſe, veriſimile eſt. Dignus proin, qui Neptuno olim ſacrificaretur, thynnus viſus eſt, uti ex Antigono Caryſtio docet Natalis Comes, *Mythol. l.* 2. *c.* 8 Nec mirum, Alexandri M. claſſem in Oceano Indico, cum ingenti thynnorum multitudine, non ſecus ac cum hoſte legitimo, navali prælio decertâſſe, quod ſcribit Plin. *l* 9. *c.* 3. Gaditanus autem, Samius & Byzantius maximè laudati, Athen. *l.* 7. *c.* 20. &c. Plura hanc in rem vide apud ſæpiùs memoratum, Plin. *c.* 15. *cit.* ubi inter alia de aſilo ſeu œſtro thynnorum, Voſſium itidem *d. l.* ubi & de αἰγοφαγίᾳ illorum, aliiſque huc pertinentibus, Alios: nec non ſuprà voce *Mæria*.

THYNOS, oppid Ciliciæ. Plin. *l.* 5. *c.* 27.

THYNUS, viri proprium, cujus Orpheus meminit in *Argon.*

THYODAMAS, vel *Thiodamas*, aut *Theodamas*, fil. Melampodis, divinandi peritus. Statius, *l.* 8. *v.* 278.

Inſignem famâ ſanctique Melampode cretum
Thyodamanta volunt, qui cùm ipſe arcana Deorum
Partiri, & viſus uni ſociare ſolebas
Amphiaraus aves, tantæque haud invidus artis
Gaudebat dici ſimilem, paremque ſecundum.

THYON, apud Plin. *l.* 13. *c.* 16. ſeu *Thya*, citri arbor, quam Græci Theræi, qui coloniam in Africam deduxerunt, & Cyrenas condiderunt, videntur novô ſibi nomine θύον nuncupâſſe, quod haberet folia ſimilia θύῳ, h. e. brathy, vel herbæ Sabinæ, quam quia ante thus inventum non ex alio magis frutice vetuſtiſſimi Græci in ſacris convolutum nidorem odoremque noverant, θύον per excellentiam apellavêre. Aliàs enim θύον omne odoramentum Græci dixêre: Lat. verò *thus* inde ſuum formavere. A' *thyo citrino*, Θύϊνα ligna dicta ſunt, memorat 1. Reg. *c.* 10 *v.* 11 è quibus ſimulachra Deorum, menſæ, imò & contignationes factæ, vide ſuprà in voce *Thya*. At à χύω, i. e. *odoramento*, θύηεντος θυώδης dicitur Heleuæ, i. e. *bonis odoribus repletus*, apud Homer. *Hymn.* 2. *v.* 87. 4. *v.* 59. Templa, aræ, loca ſacra, θυώεντα, & θυόεσσα, & θυοδόκα, apud alios paſſim, ab odoribus ſcil. & aromatibus in ſacris incendi ſolitis, &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 910. & *ſeqq.*

THYONEUS, Bacchi cognomen ἀπὸ τοῦ θύειν, ut vulgò volunt, propterea quòd illi adhuc inter homines verſanti ſacrificaretur. Alii à Semele matre ſic vocatum putant, quæ aliô nomine dicta eſt *Thyone*. Horat. *l.* 1. *Carmin. Od.* 17. *v.* 22.

— Nec Semelejus
Cum Marte confundet Thyoneus Prælia.

Catullus, *epigr.* 27. *v.* 5.

At vos quò lubet, hinc abite lymphæ,
Vini pernicies, & ad ſeveros
Migrate, hic merus eſt Thyoneus.

Ovid. *l.* 4. *Met. v.* 13.

Additur his Nyſeus, indetonſuſque Thyoneus.

Nic. Lloydius,

Item Liberi fil. qui in Chio inſul. regnavit, pater Thoantis Regis, cujus filia fuit Hypſipyle. Acron *in Horatii locum ſupra adductum.*

THYOSIMARES, Rex Thebanorum in Ægypto XXIV, exponitur Κρατερὸς, *Fortis*, i. e. *Sol.* dum Concharis in inferiore Ægypto regnaret, mox à Paſtoribus thronô deturbandus, & Iſraëlitæ in Ægypto valde multiplicarentur. Eum excepit Thinillus, quem vide.

THYOTES, ſacerdos Cabirorum, in Samothracia, à θύω. i. e. ſacrifico, Val. Flacc. *l.* 2. *v.* 438. Multumque fallitur, qui Deum Matrem *Thyoten* accipere mavult, quòd in Samothracia illi ſacra fiant. *Lloyd.*

THYRÆI, populi Salentinorum inter Tarentum & Brunduſium, quorum oppid. *Turi* in Apuliæ Peucetiæ finibus apud Nuces oppid. à Cuperſano urbe 10. mill. paſſ.

THYRÆUS, Græc. Θυραῖος, cognomen apud Græcos Apollinis, qui idem cum Romanorum Jano, cui *januæ* dicabantur, imò à quo *januæ* nomen ſuum habebant, quòd iis præeſſe crederetur. Utroque autem nomine Sol cultus eſt, qui & *Patulcius*, & *Cluſius*, & *Claviger*, Romanis eſt appellatus. Duæ enim Cœli portæ ſunt: Orientali ingreditur Sol, & omnia patefacit; unde Jano *Patulcii* nomen: nec aliunde *Pater matutinus* dicitur Horatio, *l.* 2. *Sat.* 6. *v.* 20. Occidentali exit, diemque claudit nobis, unde *Cluſii* appellatio: ad utramque verò *Clavigeri* pertinet vocabulum. Nam, ut virgam ſive ſceptrum, tenebat manu unâ; ad Imperium ſuum per orbem indicandum; ita manu alterâ geſtabat clavem, quia portas cœli aperit, & claudit: quomodo eâdem quoque clavi & fores aperimus, eâ in ſeram immiſſâ, reducentes ferreum illum peſſulum, qui januam poſti jungit: & eaſdem claudimus, adducendo eôdem per immiſſam clavem peſſulô. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l* 2. *c.* 16.

THYRE, oppid. Meſſeniorum, cujus meminit Statius, *l.* 4. *Theb. v.* 48.

Et Lacedæmonium Thyre lectura cruorem.

Hinc ager *Thyreates*, de quo quum bellum eſſet inter Argivos & Lacedæmonios, res pugnæ 300. militum utrinque commiſſa eſt: quibus omnibus interfectis, Othryades Spartanus; qui ſolus evaſerat, ſe interemit, & aliis ſe comitem dedit. Vide infra.

THYREA, inſul. Peloponneſi apud Hermionem, Herodot. *l.* 4. ab Athenienſibus capta, A. M. 3538. unde *ſinus Thyreaticus*, qui & *Hermionicus*. *Thyrea* item *Strab. Thucyd.* & *Herod.* *Thyræa* Pauſan. *l.* 8. oppid. Peloponneſi mediterran. in Argivorum & Spartanorum confinio *Thyræum* Stephano, nunc *Bardugna*, teſte Nigrô. Ejus cauſa ingens bellum inter utramque gentem conflatum eſt, Theopompô ex Proclidis Spartanorum Rege, qui quidem ipſe non interfuit, ſeniô & animi ægritudine, ex Archidami fil. morte conceptâ, præpeditus, Olymp. 14. Compendium belli fuit pugna in trecenos ab utraque parte, de qua vide voce *Othryades*. Conditio, ut ubi ſuperiores eſſent, eorum regio foret, Eventus, lis ſecundùm Lacedæmonios ab Amphictyonibus αὐτίκα ὅτε deciſa. Joh. Marshamus, *Canone Chron. Sec.* XVII. ubi de *Bello Thyreatico*. Vide quoque Solin. *c.* 7. qui annô 17. regni Romuli, ingentibus id animis geſtum ait, & Scaligerum *ad Euſebium*.

Addo

Addo id ſaltem, quòd, in victoriæ apud Thyream obtentæ monumentum, Lacedæmonios coronas è palmis, quæ aliàs *pſilinæ* dictæ, *Thyreaticas* appellaſſe, notat ex Athenæo, *l.* 15. Car. Paſchalius *Coronarum l.* 6. *c.* 21.

THYREUM, urbs Arcadiæ ab Hypſunte filio Lycaonis condita. *Steph.*

THYRIDES, vertex Tænari montis, ſeu promontor. in ora Laconicæ, ab ipſo 30. ſtad. Pauſan. *l.* 3. Item Inſul. tres parvæ maris Ionii t oræ Meſſeniæ adjacentes, in Sinu Aſinæo. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

THYRION, Acarnaniæ oppid. *Thyrienſes*, *Xenoph.*

THYROS, urbs in regno Neſtoris. Homer.

THYRRENI, vide *Tyrrheni.*

THYRSAGETÆ, populi Sarmatiæ Gelonis ac Turcis finitimi, ſylvas incolentes, victumque ſibi venatu comparantes, *Tyrregetæ Strabon. Thuſſagetæ* Plin. *l.* 4. *c.* 12. & alibi *Thyrſagetæ*, in utraque Sarmatia apud Mæoticam paludem. Val. Flac. *l.* 6. *v.* 134.

> *Non ego ſanguineis geſtantem tympana bellis*
> *Thyrſageten, cinctumque vagis poſt terga ſilebo*
> *Pellibus.* ———

THYRSUS, nomen paſtoris apud Virg. *in Bucolicis.*

THYRSUS, fluv. Sardiniæ præcipuus, in ora occidentali vulgò *Terſo. Baudrando* hodie *Thirſo*, oritur in parte Boreali dein per mediam Inſulam fluens, 5. mill. paſſ. ab Arborea in mare ſe Sardoum exonerat.

THYRSUS, haſta dicta eſt hederâ involuta, (unde *Hederern* Pauſaniæ *Attic.*) quam Bacchi in India exercitus, ad decipiendos rudes Indorum animos belloque inidoneos geſtavit, Unde ejus in Bacchi ſacrificiis frequens uſus. Et quia Satyri, Libero Patri militantes, cum contis & *Thyrſis*, prælia iniiſſe credebantur, hinc θυρσῶν Διονυσιακὰ Græcis dicta ſunt, atque *Thyrſus* in Satyras etiam translatus eſt. Unde Scaliger, *A charactribus ſpeciei Satyræ duæ: Altera ſedatior, qualis Horatianæ, ac ſermoni propior, Altera concitatior, quæ magis placuit Juvenali ac Perſio. Hi ſtrictiam habent cuſpidem: illi velut fronde contectum gerunt* Thyrſum, *Satyrorum more, quò feriant imprudentes. Hederâ namque obductus contus incautos vulnerabat: Hederam, quam contemnerent, non metuebant: cuſpide, quam non viderent, transfigebantur*, Jul. Cæſ. Scaliger, *Poetices l.* 1. *c.* 12. & 17. qui etiam ſaltationem Theſei, γέρανον dictam, ſaltatricum *Thyrſis* fornicatis, non ſine arte atque venuſtate, ſe vidiſſe, refert, *cap. ſeq.* Vide quæ, de Alexandro M. ex India reduce, Curtius habet, *l.* 9. *c.* 10. Cæterùm *thyrſum* circumloquitur, *l.* 3. Ovidius *Met.* his verbis, de Baccho loquens, *v.* 666.

> *Ipſe racemiferis fronte circumdatus uvis*
> *Pampineis agitat velatam frondibus haſtam.*

Ubi pampinis haſtam circumplexam fuiſſe indigitat, quod & teſtatur Silius, *Punicor. l.* 7. Nempe & hederâ, ut dictum, & pampinis illa circumvicta erat. Et quidem corymbis ſumma, ima haſtæ & media hederis implecti ſolita, docet Nonnus, *l.* 9.

> Αὐτὰ δ᾽ ἐπ᾽ ἄλλοις θυρσὸν ἐμάζογον εἴατι κισσῷ
> Ἀργυρέῳ ἢ σιδήρῳ ἐπεστέψαντο κορύμβῳ.

Unde καλυπτοὶ, quòd ſic *hederâ tecti* eſſent, thyrſi Græcis. In gracilitatem coni eos faſtigiatos, diſcimus ex Plinio, *l.* 13. *c.* 11. ubi de papyro, *In gracilitatem*, inquit, *faſtigatum, thyrſi modò cacumen includens, nullo ſemine*, ad quem locum vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 536. qui etiam omnibus thyrſis globum impoſitum, ex antiquis monumentis, oſtendit. Unde Heſych. θυρσὸν κῶνον exponit, & κωνοφόροι in ſacris Bacchi, iidem qui θυρσοφόροι; *thyrſia* quoque pars caniculæ ſalita, apud Romanos, & thymum capitatum θυρσίον Græcis, à ſimilitudine baculi hujuſmodi capitati, ut apud eundem videre eſt *ibid p.* 1287. & 1317. &c. Denotabat autem *thyrſus* Bacchi de Indis triumphantis, h. e. vitibus ſeu racemis denſis inducta haſta, vini vim virtuti Martiæ jungendam, Barthio *ad Papinianum illud Theb. l.* 8. *v.* 237.

> *Gemmiferum* thyrſo *populatus Hydaſpen.*

Atquia in vitia gens prona ſumus, in deterius paſſim vox accepta. Idem certè Poëta *turpem haſtam* vocat *Theb. l.* 4. *v.* 796. id eſt, imbellem; vinum enim immodicè ſumtum inter tria illa, quæ maximè vires enervant. Unde idem *teretes thyrſos*, convitio imbellitatis dixit, *l.* 9. *v.* 614. *fragiles* item *l.* 2. *v.* 664. Sed & *leves* Ovidius, *Met. l.* 6. qui rationem indigitat *l.* 11. ubi de Ciconum mulieribus Bacchantibus, *v.* 6.

> *E quibus una leves jactato crine per auram,*
> *En, ait; en hic eſt noſtri contemtor: & haſtam*
> *Vatis Apollinei vocalia miſit in ora,*
> *Quæ, foliis præſuta, notam ſine vulnere fecit.*

Talia ſcil. tela porrò dabantur Baccho, ad indicandum, ſi quis per ebrietatem quid peccaret in alterum, puerili more caſtigandum venire, non effundendas iras & quærendum ſanguinem, uti idem Barthius ait *ad locum Statii poſtremò laudatum.* Thyrſi namque inſuti erant foliis viteis, ut vidimus, nec vulnerabant, niſi ſolverentur &c. Iſtiuſmodi autem *thyrſo* à Libero Patre perculſi, furore Bacchicô ſtatim rapiebantur. Græcis hinc θυρσοπλῆγες, κατακισσῶντες, & quia κισσῷ ſeu *thyrſus* hederâ circumvolutus erat, κισσόπληκτοι appellati. Unde vox pro afflatu divino, occurrit apud Lucretium, *l.* 1. *v.* 921. Neque verò manu ſolùm *thyrſum* geſtabat Liber, ſed & *minuti thyrſi*, inter capitis ejus ornamenta, memorantur Papinio, ubi ſuprà, *l.* 9. *v.* 435. &c. Aliàs *thyrſus* in genere, quod in herbis virgulæ in modum conſurgit. Nominis origo, à Græco verbo θύω, an ob ſacrificia, an ob furorem ac impetum ſolennem, quem in ſacris ſuis Idololatricis Gentiles ſibi, vel Magiæ beneficiô, vel etiam halicaccabi uſu, conciliavêre, uti ſuprà diximus paſſim: id ſcil. ad religiones confirmandas pertinere rati. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1078.

THYSDRUS, ſeu TISDRUS A. Hirtio, *de Bell. Afric. c.* 36. *Tiſdrum* Jul. Capitolin. *Tuſdrum*, ſeu *Tuſdrus* Antonin. *Tiſdritanum* oppid. Plin. *l.* 5. *c.* 4. colonia & urbs olim Africæ mediterran. à Teveſta 185. mill. paſſ. ex Antonin. diſtans. *Baudrando Carroan*, in regno Tunetano, ad Capulliam fluv. ampla & celebris etiamnum; Arabib. *Cairavan*, 40. mill. paſſ. ab ora maris Mediterran. & Syrtis minoris ad Occaſum 45. ab Hadrumeto in Meridiem, uti 90. à Tuneto, paulo plus à Tacape in Boream.

THYSIAS, Græcè θυσιάς, vox olim Baccharum vociferantium. Heſychius, Θυσιάδες, βάκχαι. ἀπὸ τῆ Βακχῶν φωνῆς θυσιάδα φασί. Unde Θυάς, i. e. *furens*, Baccharum nomen. Lutatius *ad Papinium Theb. l.* 5. *v.* 92. *Thyas* eſt Baccha, ἀπὸ τοῦ θυσιάζειν, à θύω. Idem Heſych. θύει, μαίνεται, ἐνθουσιᾷ. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad dictum Papinii locum*, ut & in voce *Thyades.*

THYSIUS Antonius, Antverpianus, natus A. C. 1565. Bonav. Vulcani in patria diſcipulus, cum ad Græcam Cathedram Lugduni-Batav. vocatum A. C. 1580. ætat. 15. ſubſecutus eſt. Genevæ dein in Græcis Iſ. Caſauboniô, in Theologicis Bezâ & Fayô præceptoribus uſus, in Angliam abiit A. C. 1589. & Cantabrigiæ Witakerum, Oxonii Rainoldum, audiit. Lugdunum inde reverſus, Miniſter Eccleſiæ Harlemenſis aliquandiu fuit, annô ſeq. Paſtor dein Amſtelodami, A. C. 1594. Theologiæ Profeſſor Hardervici, Gymnaſiô tum primùm inſtitutô, A. C. 1601. tandem in inclyta Leidenſi, creatus, A. C. 1619. ibi obiit. Auctor *Corporis Doctrinæ Eccleſiarum Belgic* & *Paræneſeos, de Theol. Studio capeſſendo.* Pater III. cognominis, JCti & Philologi celebris. Ex eadem urbe *Jacobus*, Poëta & πολύγλωττος, in aula Mauritii Cattorum Principis, Bibliothecarii, & LL. exoticarum Interpretis munere per 20. annos functus, Hiſtoriarum & Poëeos Profeſſor ſucceſſit Herm. Kirchnero, circa A. C. 1615. Paul. Freherus *Theatrô Viror. erudit. claror.*

THYSSAGETÆ, vide *Thyrſagetæ.*

THYSSUS, quæ THYSUS Herodot. *Thyſſa* Strab. oppid. Macedoniæ in monte Atho.

THYSTADIUM, vulgò THYSTED, oppid. Jutiæ Septentrional. cum arce, in Diœceſi Alburgenſi, juxta Sinum *Limford*, vix 2. leuc. Danic. ab ora Oceani German. in Ortum, 6. à Viburgo in Circium & 11. ab Alburgo in Occaſum.

THYSTRUS, urbs Libyæ. Herodian. *l.* 6.

TI, in nummis Conſtantini M. *Treveris* fortè notat. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus.*

TIAR Julia, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſ. *Ptol. Teruel*, teſte *Meletiô. Baudrando Tiar* Julia, ſeu *Tiara Julia*, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, in Celtiberis, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſarauguſtano, in Aragonia apud fines regni Valentini, inter Valentiam 25. & Cæſarauguſtam 35. leuc. quæ *Terulium*, ſeu *Turulium* à fluv. Turuli dicitur. Hic tumulus duorum amantium viſitur, quorum alter, nempe mas, ob baſium ſibi ab amaſia negatum, obiit: Altera, hoc eſt, amaſia ob baſium amatori mortuo datum illico expiravit. *Bretio Indibilis* eſt oppid. Ilercaonum, hodie *Trayguera*, in regno Valentino, juxta amnem *Servol*, 3. leuc. Hiſpan. ab ora maris Mediterranei in Boream, 7. à Dertuſa in Occidentem, 19. à Terulo in Ortum *Baudrand.*

TIARA, capitis tegmen vel vinculum, pavoninis pennis inſigne, Schol. Ariſtoph. *ad Acharn. act.* 1. *ſc.* 2. quod forſan de galea bellica, non de habitu pacifico intelligendum. Claudian. *de* 6. *Conſul. Honorii*, *v.* 69. *ſ.*

> *Te linguis variæ gentes, miſſique rogatum*
> *Fœdera Perſarum proceres, cum patre ſedentem,*
> *Hac quondam vidêre domo, poſitâque tiarâ*
> *Submiſêre genu.* ———

Hieron. *in Danielem*, *c.* 5. *Tiara eſt genus pileoli, quô Perſarum Chaldæorumque gens utitur.* Vetus Scholiaſtes Juvenalis *ad Satyr.* 6. *v.* 516. Tiara *galea ſacerdotis eſt, quæ per malas veniens mento ſubligatur*: Servius in *l.* 7. *Æn. v.* 247. *Tiara eſt pileum Phrygium, quod dicunt.* Quò alluſit L. Seneca Tragœdiis, *Thyeſte*, *Act.* 4. *ſc.* 1. *v.* 663.

> *Hoc Phryges loco*
> *Fixas tiaras Pelopis.*

Ipſe tamen Papinius, uti Claudianus, Regibus Parthorum aſcribit, *l.* 8. *Theb. v.* 286. *ſ.*

> *Sicut Achæmenius ſolium, gentesque paternas*
> *Excepit ſi fortè puer, cui vivere patrem*
> *Tutius, incertâ formidine gaudia librat,*
> *An fidi proceres, an pugnet vulgus habenis,*
> *Cui latus Europæ, cui Caſpia limina mandet,*
> *Sumere tunc arcus, ipſumque onerare videtur*
> *Patris equum, viſusque ſibi nec ſceptra capaci*
> *Suſtentare manu, nec adhuc implere tiaram.*

Nec minus Suetonius *in Nerone*, *c.* 13. cùm ait: *Deinde precanti, tiarâ deductâ, impoſuit diadema.* In buccas autem propendebat, Juſtin. *l.* 1. *c.* 2. *Brachia ac crura velamentis, caput tiarâ tegit* (Semiramis) *& ne novô habitu aliquid occultare videatur, eôdem ornatu & populum veſtiri jubet.* Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 516.

> ——— *Phrygia veſtitur bucca tiara.*

Color illi purpureus, Ovid. *l.* 11. *fab.* 5. *Met. v.* 180.

Ille quidem celare cupit, turpique pudore
Tempora purpureis tentat velare tiaris.

Gemmis & margaritis diſtinguebatur, ut regalem teſtaretur opulentiam, Val. Flaccus, *Argonaut. l. 6. v. 700.*

At viridem gemmis & Eoa ſtamine ſilva
Subligat, extremâ patrium cervice tiaram.

Aſſimilabat porro dimidiatæ lunæ effigiem, hinc *lunata tiara* Sidonio Apollinari dicitur, *Carm. 2. v. 51. & carm. 23. v. 251.*

Ut ſaltu poſitò tumentis aulæ,
Qui ſupra Satrapas ſedet tyrannus,
Ructans ſemideum propinquitates,
Lunatam tibi flecteret tiaram.

Cæterùm cùm Regum Sacerdotumque tegmen eſſet, hoc tamen diſcriminis erat, quod ſacerdotalis tiara acumine carebat, quô regia erat inſignis, Hieron. *in Epiſt.* Cumque & aliis quandoque illam geſtare concederetur, differentiam tamen Philarchus docet *Hiſtor. l. 11.* referente *Suidâ*: *Tiara ornatus capitis, quam ſoli Reges rectam ſerebant, apud Perſas, Duces autem inclinatam. Demaratus autem Lacedæmonius, qui cum Xerxe Athenas venit, ob ſucceſſum aliquem lætiorem Rege ei permittente, petere quod vellet, petiit, in rectâ tiara Sardes invehi.* In quibus verbis hiſtoricum σφάλμα notat Th. Dempſterus *Antiq. Rom. l. 5. c. 35.* Non enim *ob lætiorem ſucceſſum*, qui nullus fuit, ſed ob ſalubre conſilium ei datum, ne vellet bellum in Græcos jam deſtinatum exſequi: ut narrat L. Seneca copioſiſſimè *de Benef. l. 6. c. 13.* qui ubi totum belli apparatum ornatiſſimè expreſſit, tandem concludit: *Ita Xerxes pudore, quàm damnô miſerior, Demarato gratias egit, quod ſolus ſibi verum dixiſſet, & permiſit petere quod vellet. Petiit ille, ut Sardes maximam Aſiæ civitatem curru vectus intraret, rectam capite tiaram gerens: id ſolis datum Regibus, dignus fuerat præmiô, antequam peteret. Sed quam miſerabilis gens, in qua nemò fuit, qui verum diceret Regi, niſi qui non dicebat ſibi!* Quid diſcriminis ſit inter tiaram & mitram, primus admonuit Briſſonius, *de Perſar. principatu, l. 1. p. 24.* Nam Max. Tyrius, *Serm. 16.* mitrophorum à *tiarophoro* diſtinguit, & Herodot. *l. 7.* tiaram Perſas geſtâſſe ſcribit, Ciſſeos verò pileos ſeu mitras, *Nic. Lloyd.* Apud hodiernos Perſas Regii capitis tegmen *Tag* i.e. Corona dicitur, cujus primus auctor Iſmael fuit Sophi. Hoc rubrum geſtant etiam milites, Sophi ſeu ſacerdotes & Regii ſatellites, nobilitatis inſigne, quô diſcrimine, vide apud Petrum de Valle, *Itinerarii tom. 2.* Addo, quod *Tiara* Perſarum inprimis tegebat capita, unde Cimonis aſtus, qui navibus aliquot Perſicis interceptis, ut eſt apud Diodorum Siculum, *l. 11.* ſuos *Tiaris* inſtruxit, ſicque Perſas nihil à talibus ſibi metuentes, oppreſſit. Quintuplicem verò eam fuiſſe, eruditè oſtendit Paſchalius, *de Coronis, l. 10.* quorum unus erat omnibus communis; alter Procerum, Judicum tertius, quartus ſacrificantium, de quo Val. Flaccus, *loc. cit.*

Subligat extremâ patrium cervice Tiaram:

Quintus ac poſtremus Majeſtati Regiæ peculiaris. Et quidem primum pileoli genus intelligit Hieronymus *in Daniel. c. 3.* quando *Tiaram* Perſis Chaldæisque communem facit. Regius verò *Tiara*, longè à reliquis diverſus, erat rectus, tantiſper à fronte remotior, & quà frons media eſt, exacutus ac in mucronem faſtigiatus, ut ex Ariſtophanis *Avibus* colligitur. Nummi à Goltzio exhibiti, cum repræſentant figurâ erectâ & ſummâ ſui parte tortitâ, cum inſulis à poſteriori parte pendentibus & bucculis ad labra uſque ex anteriore parte demiſſis: cujuſmodi bucculas in Magorum quoque *Tiaris* deſcribit Strabo, *l. 15.* Vide Paſchalium, *loc. cit. c. 2.* In Baſilio Imperatore *Typhum*, ob *typhum*, quem ingeneraret, vocatum eſſe rectum iſtiuſmodi *Tiaram*, ait *Zonaras*. Perſarum enim exemplô & alii Reges Orientales *Tiara* utebantur: fortè, ut, qui viribus impares erant, Majeſtate viderentur pares. Quin, quod plerunque fieri ſolet, ut cum regione mutemus mores, ipſi etiam Antonio, ex quo Romanæ gravitati Barbaricum ſuperinduerat faſtum, non diſplicuiſſe ſupremæ hoc poteſtatis inſigne, nummus oſtendit, in cujus antica parte, caput ejus, cum *Tiara*, & Inſcript. *Antoni Armenia devicta*: in poſtica *Tiara* cum arcu, ſagittis & lemmate *de Parthis*. Porrò *Tiaram* hanc nonnunquam cumulabat Diadema, uti liquet ex Xenophonte *Cyripæd. l. 8.* ubi Cyrum deſcribit, in publicum prodeuntem, Regiô apparatu conſpicuum; *habentem*, inquit, *Diadema circa Tiaram*: quod ipſum tradit Dio Pruſæus, *Orat. 14.* Et hoc, quia lunatum erat, hinc factum, ut ipſe *Tiara* dictus fuerit *lunatus*, Sidonio *paſſim*: Non enim ipſummet fuiſſe lunatum, docet Bulengerus *de Veſtim. Pontific. c. 5.* Quamvis alii *lunatum* hìc intelligant, in quo efficta acu aut appicta eſſet imago Lunæ; quam Perſarum fuiſſe ſymbolum, dixit Curtius, *l. 4. c. 10.* & omen habitum augendi ſemper Imperii cenſet Paſchalius, *de Coron. l. 9. c. 18.* Græci *tiaras* communes ἀτεγεῖς dixêre, uti videre eſt apud Herodotum, ubi de veſtitu Perſico agens πίλους ἀπαγέας illos vocat, h.e. *inflexos & molles*, quòd ſcil. recti non ſtarent: at ſolus Rex πῖλον gerebat πεπηγότα, uti de Scythicis Sacis loquitur, idem, ubi de cyrbaſiis illorum: *Heſychius* ὀρθὴν κίδαριν vocat. Cujuſmodi pileô vulgari, acuminatô quidem illô (nam tiaræ omnes tales) ſed in frontem prominente ſeu flexô & quodammodò plicatô, rectus Attis conſpicitur in veterib. ſaxis ac gemmis, quæ Phrygia tiara eſt. Quod vero mitra dicatur quum pileum fuerit, forſè inde factum, quòd mitris & redimiculis illæ Phrygum tiaræ ſubnecterentur. Poëta,

Mæonia mentum mitra, crinemque madentem
Subnixus ———

Nomen ab acumine Heſychio, qui κίδαριν λόφον ſeu *apicem* eſſe dicit. Qualia, præter tiaram, reliqua ferè omnia barbarica pilea, uti de ap[illegible] *faſtigatis* Alanorum, apud *Iſidorum*, de pileis Scytharum, apud Herodotum, *d. l.* de cucullis Bardæorum, apud *Martialem* &c. legimus. In quibus tamen ultimis apex inflexus erat, non in ante, ut in Perſicis & Phrygiis tiaris, vel etiam rectus, ſed retro reflexus, uti ſunt hodie cucullæ Monachorum & Beneficiariorum cappæ, quas vocant, Salmaſ. *ad Solin. p. 556.* Hinc impropriè de apice flaminis κίδαρις apud *Epiphanium*. Becmanno tamen potius arridet originatio vocis ab Hebr. כתר *circumdedit, cinxit*, uti videre eſt in ejus *Origin. Lat. Ling.* Nec omittendum, Artaxerxem Mnemona Ducibus, ſi quid deliquiſſent, ignominiæ locô detractas veſtes flagellari, & pro capite depilando, *tiaram depilari* juſſiſſe, ut adnotavit Alex. ab Alexandro &c. Plura de celebri hoc tegmine capitis vide apud Caſp. Barthium *ad Claudian.* Anſelm. Solerium *de Pileo, c. 9.* alibique paſſim, inprimis *ſect. 13.* ubi *de viridi Turcarum Tiara*, Alios. Hodie κατ᾽ ἐξοχὴν de triregno Pontificis, *Richelet*.

TIARANTUS, vulgò *Seret*, teſte *Peucerò*, fluv. Scythiæ Europææ per Daciæ fines, ſeu per Moldaviam, ubi oppid. cognomine alluit, in Iſtrum influens.

TIASUM, vulgò *Diod*, teſte *Laziò*, oppid. Daciæ in Valachiæ ac Tranſylvaniæ confinio.

TIBARENI, populi Cappadociæ apud Chalybes, inter eos ad Ortum & Cotyorum ad Occaſum incolentes. Dionyſ. *v. 766.*

Μάκρωνες, Φίλυρές τε καὶ οἳ μόσσυνας ἔχουσι
Δουρατέους, τῶν δ᾽ ἄγχι πολύῤῥηνοι Τιβαρηνοί.

Hos inter Pharnaciam ac Trapezuntem locat *Strabo*, Plinius verò ſitu aliquanto magis Occidentali eos & Chalybas ponit, *l. 6. c. 4.* De his Mela, *l. 1. c. 20.* *Tibareni Chalybas attingunt, quorum in riſu luſuque ſummum bonum eſt.* *Tibareni Strab.* His mos erat, ut à parturientibus jamque etiam partu liberatis uxoribus, viri in lecto mitrati collocarentur & ipſi vice puerperarum foverentur curarenturque.

TIBAS, Græcè Τίβας, ſervi nomen in Comœdiis, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p. 796.* Τίβιος habet Metrodorus,

Ὀγδώκοντα Σύρος, Δᾶος δέκα, Τίβιος ἑπτά.

TIBEON, vide *Tibium*.

TIBERIACUM, à *Tiberio* Aug. uti Juliacum, à Julio Aug. oppid. amplum in territorio Ravennate, à Ravennâ 13. mill. paſſ. Ferrariam verſus, *Bagnacavallo*, teſte *Hieronymò Rubeò*, in Ducatu Ferrarienſi, ſed Romandiolæ ferè inſertum. *Baudrando* 15. milliar. à Ravenna in Occaſum, ad Senum fluv. 9. à Faventia in Boream. Item oppidulum German. inferioris olim Ubiorum, nunc in ducatu Juliacenſi, ad Erſtum fluv. inter Coloniam Agrippinam ad Ortum. & Juliacum ad Occaſum, 3. leuc. *Berchem*, teſte *Ortelio*; Aliis eſt *Berreck* oppid. ad Rhenum ejuſdem tractus.

De TIBERIADE Juſtus, vide *Juſtus*.

TIBERIADIS Lacus, vulgò *la Mer de Tabarie*, ſeu *de Galilée* in Terra S. in confinio Galilææ, per quem Jordanes labitur, à Septentrione in Meridiem, per 15. mill. paſſ. extenditur, inter Tribus Zabulon & Iſſachar ad Occidentem, & dimidiam tribum Manaſſe ad Ortum. Vide *mare Galilææ*.

TIBERIANUS, Syriæ Præſes, non eſſe ſe parem Chriſtianis occidendis, Trajano Imperatori ſcribens, cùm & Plinius eorum innocentiam epiſtola ad Imperatorem data tueretur, auctor fuit, ut perſecutioni poneretur modus, A. C. 116. Vide Plin. *l. 10. Epiſt.* P. Oroſium, *l. 7. c. 8.* Euſeb. *l. 3. c. 30. &c.*

TIBERIANUS, aliàs Titianus, Præfectus Prætorio, ſub Conſtantino M. Poëta fuit Latinus. Hieron. *in Chron. Euſ. Olymp. 278. an. 4.* Lil. Giraldus, *in Hiſt. Poët.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 2.* Vide & *Junius*.

TIBERIAS, vulgò *Tabarie* nunc, teſte *Nigrò*, urbs inſignis Palæſtinæ cum lacu cognomine in Galilæa à Nazareth ſupra 10. mill. paſſ. in Ortum inter Scythopolin ad Meridiem & Capharnaum ad Boream. Erat in tribu Zabulon, in agro opimo, & ora Occidentali maris Galilææ ſeu Tiberiadis ab ea dicti, hodie *mer de Tabarie*, 30. mill. paſſ. à Nazareth in Ortum, 5. à Jotapata. *Baudrand.* Dicta eſt & *Geneſareth*. *Idem.* Sub monte erat Metropolis & terminus Decapoleos Galilæarumque urbium maxima. Ab Herode in honorem Tiberii Cæſaris condita, teſte *Steph.* Captâ à Godofr. Bullionæo Hieroſolymâ, Hugo de S. Audomaro, Princeps Galilææ & Tabariæ, à Balduino I. creatus eſt. Hujus dein filia Eſchiva, nupſit Guillelmino de Bures, Conneſtabili Hieroſolymitano. Lacus autem *Geneſareth*, & *mare Tiberiadis*, & *Galilæa* nominatur. Cæterùm, hic celebris olim Hebræorum Schola. Poſt Hieroſolymas enim à Veſpaſiano deletas, reliquiæ Judæorum partim in Babyloniam rejectæ ſunt; partim manſerunt in Palæſtina, ubi in locis & urbibus commodioribus Scholas & Synagogas paulatim reſtaurârunt. Inter quas, quæ Sapientum aliquot nominibus celebriores redditæ, referuntur in Hebræorum ſcriptis, Jafne, Zephoria, Cæſarea & *Tiberias*. Et quidem hanc ultimam celebrem inprimis reddidit Rabbi Jehuda cognomine *Sanctus*, ſub Antonino Pio Imperatore *Talmud* Hieroſolymitani Auctor; cum quo *Tiberiade* Imperatorem aliquandiu converſatum fuiſſe, inque ejus gratiam urbem libertate donare omnique ſervitute ac tributi jugô eximere voluiſſe, tradunt Hebræi. Poſt Jehudam autem Fatô functum, ſub finem ſeculi à Chriſto Nato tertii, duobus ejus primariis diſcipulis *Raf* & Samuele in Babyloniam migrantibus, eo quoque ſtudia tranſlata ſunt, atque *Schola Tiberiaca* ab illo tempore vix nomen ſuperfuit, niſi quòd poſtea Rabbi Ammi & Rabbi Aſſi, in terra Iſraëlis floruiſſe dicuntur: atque A. C. 340 celebre inter Judæos omnes obtinuit nomen *Hillel Hannaſi*, princeps ſive Dux exulum Hillel, qui cùm ſimul eſſet Philoſophus atque

Aſtro-

Aſtronomus inſignis, novum confecit Computum, quem à *Magiſtris Tiberiadis inſtitutum eſſe*, refert Joſ. Scaliger *de Emend. Tem.* Sed & D. Hieronymus in transferendis ex Hebræo in Latinum Bibliis occupatus, *Tiberiade* doctum Judæum, cujus operâ in libri Paralipomenon interpretatione fuerit uſus, ſe aſciviſſe, ſcribit *Præfat. in l. illum.* Atque ſic *Tiberienſis* Schola animam traxerat, uſque ad A. C. 400. Sequenti verò ævô, altum de illa ſilentium: Unde Eliam Levitam circa A. C 500. vel 600. Maſorethas, Punctatoriæ Artis ingenioſos Artifices, inde arceſſentem, ſolidè refellit Joh. Buxtorffius, *Comm. Maſorethic. c. 5. & ſeqq.* Cœterùm de calidis urbis aquis Plinium vide, *l. 5. c. 14.* & ad h. l. *Exercitationem* Salmaſii *ad Solin. p.* 178.

TIBERINA, inſul. ut *Vitruvius* eam vocat, quam Tiberis fluv. in urbe Roma ambit. Nunc *Iſola de S. Bartolomeo*, à templo D. Bartholomæi: *Lycaoniam* quondam dictam ſcribit *Blondus.* Æſculapio ſacram ſcribit *Halicarnaſſ.* cujus templum erat, ubi nunc cœnobium Monialium. Et Jupiter ibi cultus *Lycaonius.*

TIBERINA & *Auguſta Tiberii*, dicta eſt Ratisbona. Vide ibi.

TIBERINA Caſtra, pagus Vindeliciæ in Bavaria apud Dingelfingum oppid. *Peringen*, teſte *Lazio.*

TIBERINA, Oſtia duo, quibus Tiberis fluv. in mare Tyrrhenum apud Oſtiam & Portum Auguſti, urbes exciſas, ab urbe Roma 16. mill. paſſ. exoneratur. *Baudrando* melius *Oſtia Tiberina*, vulgò *Oſtia* urbs exciſa Latii, ad oſtia Tiberis, 12. mill. paſſ. Româ in Meridiem contra oſtium Oriental. Tiberis, vulgò *Bocca del Tevere*, cùm Occidental. oſtium, quod & maximè frequentatum, *Fiumicino* dicitur, ſit prope Portum, & vix mill. paſs. inter ſe diſtent, ſed 120. circiter ab oſtio Macræ fluv. in Eurum viâ rectâ, & 260. juxta oram littoralem maris Tyrrheni. Vide *Oſtia Tiberina.*

TIBERINUS Campus, anteà *Tarquinius*, dein *Martius* vel potiùs priùs *Martius*, & nunc *Campo Marzo*, Romæ. *Liv.* A Caja Tarratia, virgine Veſtali, ſecundùm A. Gellium *l. 6. c. 7.* vel ab Acca Laurentia, ſcorto nobili, ut alii volunt, Populo Romano donatus, à Romulo verò Marti dicatus eſt. Vide *Campus Martius.*

TIBERINUS Sylvius, Capeti fil. Albanorum Rex, qui in vicino fluv. ſubmerſus effecit, ut pro *Albula*, *Tiberis* diceretur. Item Tiberis fluv. præſes; ponitur etiam pro ipſo Tibere. Virg. *l. 1. Æn. v.* 17.

Carthago Italiam contra Tiberinaque longè
Oſtia. —— ————

TIBERIOPOLIS, urbs Phrygiæ magnæ, Epiſcopalis ſub Hierapolitano, apud ortum Cayſtri fluv. à Philadelphia ad 60. mill. paſs. in Cæciam. Altera Triballorum in Thracia in Myſiæ inferioris confinio. *Strumitza Curopalat.* Epiſcopalis olim ſub Archiepiſcopo Heraclienſi, poſteà Metropolis effecta, in monte prærupto & ſaxoſo, vide Niceph. Gregoram, *l.* 2.

TIBERIS, idolum fluvii cognominis præſes, cujus imago viſitur in nummis, qualis apud Statium, *Theb. l. 6. v.* 274.

Lævus arundinea, recubans ſuper aggere ripa
Cernitur, emiſſæque indulgens Inachus urnæ.

Ad quem loc. Barthium vide. Aliàs *Tiberinus*, de qua voce ſuô locô. Heliogabalus verò, uti *tractitius & impurus*, ſic *Tiberinus*, poſt mortem dictus eſt, quòd tractum cadaver ejus per publicum, tandem, annexô pondere ne fluitaret, in Tiberim abjectum eſt, ne unquam ſepulturæ tradi poſſet, uti legimus apud Lamprid *in eo, c.* 17. de quo pœnæ genere, vide aliquid ſuprà, voce *Pœna.*

TIBERIS, vulgò *Il Tevere*, celeberrimus Italiæ fluv. è media ferè longitudine Apennini, Aretinorum finibus defluens, qui multis deinde fluv. auctus, ab Hetruria Latium Janiculumque ipſum ab urbe Româ dirimit, tandemque decimô ſextô ab urbe lapide 2. oſtiis modicô intervallô diremptis in mare evolvitur, eâ in parte, quâ Ancus Oſtiam extruxit, Dionyſ. Halic. *l.* 1. Ὁ Τίβερις ποταμὸς τὰς μὲν ἀρχὰς λαμβάνει τὸ ῥεῦμα ἐκ τῆς ὑπωρείας τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν, εἰς δὲ τὸ Τυῤῥηνικὸν ἐξερεύγεται πέλαγος, Ὠστίας πόλεως πλησίον ἐκδιδούς. Strabo, *l.* 5. Ῥεῖ δ' ἐκ τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν ὁ Τίβερις· πληροῦται δ' ἐκ πολλῶν ποταμῶν· μέρος μὲν ῥέων δι' αὐτῆς φερόμενος τῆς Τυῤῥηνίας· τὸ δ' ἐφεξῆς διορίζων ἀπ' αὐτῆς πρῶτον μὲν τὴν Ὀμβρικήν, εἶτα τοὺς Σαβίνους καὶ Λατίνους. Vide Plin. ſen. *l. 3. c.* 5. & Plin. jun. *l. 8 ep.* 17. Dionyſ. *l.* 9. de latitudine altitudineque ejus, inter urbem & oſtium ita tradit: Τοῦ δὲ Τιβέρεως ποταμοῦ τὸ μὲν εὖρός ἐστι τεττάρων πλέθρων μάλιστα, τὸ δὲ βάθος, οἷόν τε ναυσὶ πλεῖσθαι μεγάλαις· τὸ δὲ ῥεῦμα, ὥσπερ τι ἄλλο, ὀξὺ καὶ δίνας ἐργαζόμενον μεγάλας, ὃ οὐκ ἔστι πεζοῖς διελθεῖν, εἰ μὴ κατὰ γέφυραν. *Baudrando* oritur ex Apennino, ex monte *Falterona*, ad vicum *monte Corvajo*, in agro Florentino, in limite Romandiolæ. Becmanno in Apenninis finibus Aretinorum, eâdem ferè parte, ubi fons Arni ſupra Aretium. Hinc in Meridiem tendens, Burgum S. ſepulchri rigat. Dein per ditionem Pontificiam fluens, juxta Tifernum Tiberinum labitur, uti prope Peruſiam; poſteà recipit Tiniam, & Tudertum rigat. Hinc auctus fluv. Pallia *Paglia*, cujus oſtium ſcaphas tolerat, Nare 8. paſſ. ſupra Civitat. Caſtellanam, Aniene, aliiſque minoribus amnibus uſque ad 42. Romam interluit, & 12. mill. paſſ. infra in mare Tyrrhenum duobus oſtiis, à quibus Oſtiæ nomen, ſe exonerat. Ejus oſtia 100. mill. paſſ. ab oſtio Arerni in Occaſum diſtant, inter oſtia Vari flu. vix 400. & Leucopetram promontor. 370. circiter. Ex ejus oſtiis hodie ſiniſtrum ſubiri non poteſt, ſed dextrum tantùm, quod *Fiumicino* vulgo, ideoque portum immensô ſumptu & opere ad hoc oſtium priſci Cæſares extruxêre; & nunc in ejuſdem oſtii conſervatione multùm laborant Pontifices. Hujus fluminis inundationes magnæ calamitates belli famisque ſequi ſolent. Gignit id lupum, ut Ravenna rhombum, elopem Rhodus, Sicilia murænam Plin. *loc. cit.* ſed Tarteſſia muræna laudatiſſima, *Quintil.* Hôc Maxentius, hoſtis à Senatu judicatus, merſus eſt, A. C. 312. A Dracone terribili, comitata immani ſerpentum catterva ita infectus eſt, ut peſtis hinc ingens ſequeretur, paulò ante quàm Bonifacius II. *Univerſalis* titulum a Phoca impetrâſſet. A. C. 606. Supra modum intumuit A. C. 717. ſub Papa Gregorio II. qui conventu Lateranenſi *imaginum venerationem* ſanciverat, A. C 715. Formoſi dein Pontificis cadaver à Stephano VI. in eundem fluv. projectum eſt, A. C. 896. cujus undis multa millia hauſta ſunt, Henricô V. Imperatore cum Paſchali de Inveſtitura litigante, A. C. 1111. Ibidem ſub Friderico Barbaroſſa, ob inſolentiam verborum, A. C. 1155. merſi ad mille coërcitique Romani ſunt. Iterum alveô egreſſus, longè lateque ſtragem dedit eâdem nocte, quâ cum Albano Romam obſidente tranſactum eſt, A. C. 1557. Pauli IV. ſtatua, ob Inquiſitionis rigorem in Tiberim præcipitata eſt, A. C. 1559. in eundem ſparſi ſunt cineres Marci Antonii de Dominis, cujus cadaver exuſtum fuerat, A. C. 1625. In hujus ponte olim Imperatores Germani, coronationis causâ Romam profecti, Equites creare in more habuerunt, edictô priùs per præconem promulgatô, an præſentes adſint unus vel pluresè familia Monachorum Baſilienſium, Beierorum Argentinenſium, Camerariorum Wormatienſium, Boppartienſiumque Bavarorum: prius enim nullus eques creari poterat. Joh. Heroldus *in Solone.* Ob turbam in Tiberis ponte periclitantem, à Nicolao V. Jubilæum, non ſine clade celebratum eſt, A. C. 1450. &c. De ratione nominis diverſi diverſa prodidêre. Liv. *l. 1. c.* 3. à *Tiberino* Albanorum rege dictum exiſtimat, in trajectu ejus ſubmerſo, quum ante *Albula* diceretur. In qua ſententia Ovidius quoque fuiſſe videtur, *l. 2. Faſt. v.* 389.

Albula, quem Tiberim merſus Tiberinus in undis
Reddidit, hybernis forte tumebat aquis.

Servius autem Tiberis nomen ipſâ etiam Albâ vetuſtius eſſe contendit, ideoque nominis ejus originem ad *Tybrim* potiùs Hetruſcorum regem referendam putat, qui Latium etiam crebris latrociniis infeſtans, tandem circa hunc fluv. eſt occiſus. Cui ſententiæ Virgilius quoque non obſcurè ſubſcribit, apud quem ſic loquitur Euander, *l. 8. Æn. v.* 86.

Tum reges, aſperque immani corpore Tybris,
A quo poſt Itali fluvium cognomine Tybrim
Diximus, amiſit verum vetus Albula nomen.

Dicitur & Θύμβρις. *Steph.* Θύμβρις, ποταμὸς Ῥώμης ὁ καὶ Τίβερις. Vocabatur etiam Θύβρις, & ſine aſpiratione Τύβρις. Unde Servius *in loc. Æn. 8. cit.* *In ſacris Tiberinus, in καταλέξει Τίβερις, in poemate Tybris vocatur.* Dionyſ. ubi de terra Latinorum:

—— —— Ἧς διὰ μέσσης
Θύμβρις ἑλισσόμενος καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει,
Θύμβρις ἐϋῤῥείτης, ποταμῶν βασιλεύτατος ἄλλων,
Θύμβρις, ὃς ἱμερτὴν ἀποτέμνεται ἄνδιχα Ῥώμην.

Silius, *l. 8. v.* 368.

Nec non ſcepteriferi qui potant Tybridis undam.

Virg. *l. 8. Æn. v.* 64.

—— *Ego ſum pleno quem flumine cernis*
Stringentem ripas, & pinguia culta ſecantem
Cæruleus Tybris, cœlo gratiſſimus amnis.

Idem, *l. 2. Æn. v.* 782.

—— —— *Ubi Lydius arva*
Inter opima virum leni fluit agmine Tybris.

Nic. Lloydius.

TIBERIS Alter, vide *Tyberis.*

TIBERIUS I. Claudius Nero, Roman. Imperator inter Cæſares notiſſimus, non uſque adeo laudabilis, cujus tamen fuit vox honeſtiſſima: *Boni paſtoris eſt tondere pecus, non deglubere.* Filius Tiberii Neronis, ex Livia Druſilla, quam Auguſtus ſibi junxit; matris artibus Imperio admotus, A. C. 14. principiô ſatis clementem ſe præbuit, poſtmodum, ne proximis quidem pepercit. Germanicum fratrem, cum Agrippina, uxore ejus ſuſtulit: in filios illorum Druſum & Neronem æquè ſævus. Sejanum, quem præter meritum evexerat, rurſus peſſundedit, omnibus, quos ſuſpectos habebat, calamitati ejus involutis. Senatorum florem extinxit: Diſſimulator, crudelis, libidinoſus. Primò Vipſaniæ, quæ Agrippæ filia erat, maritus, hanc repudiare coactus eſt, ut Juliam Auguſti duceret: quam ſimiliter paulo pòſt dimiſit. Pater ex priore conjuge Druſi, cujus filium Caligula ſuſtulit. Conſcientiæ ſtimulis agitatus, graviſſima paſſus eſt: Succeſſorem nominavit Caligulam, filium Germanici: qui quò maturiùs imperiô potiretur, Tiberium ægrotantem ſtrangulavit propriis manibus. Alii tamen eum venenô ab hoc ſublatum ſcribunt. Obiit A. C. 37. ætat. 78. Latinè Græcèque doctiſſimus, Julii Cæſaris mortem lyricô carmine proſequutus eſt. Græcos quoque verſus condidit, imitator Euphorionis, Phiani & Partheni, quorum imagines in Bibliothecis publicis ſtatui curavit: unde tot in Tiberium eruditorum encomia. Plura vide apud Sueton. *in ejus vita.* Tacit. *l. 6. Annal. extremo.* Dion. Victor. &c. De hoc Tiberio ſic Plin. *l. 11. c.* 37. *Ferunt Tiberio Cæſari nec alii genitorum mortalium, fuiſſe naturam, ut expergefactus noctu*

paru

pauliſper, haud aliâ modò, quàm luce clarâ contuerentur omnia, paulatim tenebris ſeſe obducentibus. De nomine Probus *in Epitome*: *Tiberii cœperunt vocitari, qui ad flumen Tiberim naſcebantur.* Hinc adject. *Tiberetus*. Stat. *l.* 3. *Sylv.* 3. *v.* 66.

> ——— *Tiberetia primùm*
> *Aula tibi, vix dum ora nova mutante juventâ*
> *Panditur.* —— ———

Vide & *Claudius*.

TIBERIUS II. Flavus Anicius Conſtantinus, Thrax, à Juſtino Juniore Cæſar creatus, ſpem de ſe conceptam egregiè implevit. Poſt Juſtinum ſolus regnans, Perſas, qui ſub Choſroë ſe formidabiles reddiderant, vicit. Obiit prope Conſtantinopolim, A. C. 582. Imperii 4. gloriæ ſatur. Et ſucceſſit gener Mauritius, quem poſt reditum è Perſia Cæſarem creatum inſigni oratione officii admonuit, vide Niceph. *l.* 18. *c.* 6. Evagr. *l.* 6. Agathiam, &c. ut & *infra*.

TIBERIUS III. Abſimarus, vide *Abſimarus*.

TIBERIUS, Africæ Proconſul memoratus Tertulliano *in Apologet.* ubi uſque *ad proconſulatum Tiberii penes Africam infantes immolari ſolitos*, refert, de quo vide ad *Spartian. in Hadriano* Salmaſ. *c.* 5.

TIBERIUS, Prætorio Præfectus à Juſtino minore adoptatus, Imperium accepit A. C. 578. Hic Coſroëm Perſarum Regem devicit, caſtra, territorium, theſauros, ac *Ignem* Perſarum Deum cepit. In pauperes fuit largus, perſuadens ſibi, *non defuturam fiſco pecuniam, quoad ipſe Chriſti ſecutus præcepta in cœlo theſauros colligeret.* Niceph. Cedren. Hinc locupletiſſimos theſauros tum Narſetis à ſene indicatos, tum in palatio reperit. Mauritium generum & ſucceſſorem ſibi legit. Fuit & ejus nominis Grammaticus, qui *de Ideis orationis ſcripſit libros* 3. aliaque complura, *Suidas*. Item Artis Veterinariæ ſcriptor Græcus.

TIBERIUS Alexander, illuſtris Eques Romanus, miniſter bello in Armenia Corbuloni datus, poſt Procurator Judææ: cùm idem anteà Alexandriæ Halabarches extitiſſet, Joſeph. *l.* 20. Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 11. *l.* 2. *c.* 74. 79. Pater ejus item *Tiberius Alexander*, qui Halabarches Alexandriæ & frater Philonis Judæi, cujus nunc ſcripta habemus.

TIBERIUS Druſus, Druſi filius, Tiberii Cæſaris nepos, quem Livia Germanici ſoror, ſtatim poſt ejus mortem, Druſo peperit gemellum: Unde & *Gemellus* dictus eſt. A Cajo Caligula poſteà ſublatus.

TIBERNIO, vulgò *Tiverno*, locus Galliæ in Belgia.

TIBESIS, Scythiæ fluv. Herodot. *l.* 4.

TIBIA, Phrygia, in univerſum ſic dicta, *Suidas*: Τίβια. Φρυγία ὕλη. Vide Palmer. *p.* 575.

TIBIA, inſtrumentum maximè ὀργιαστικὸν καὶ παθητικὸν, Ariſtoteli *in Politicis*, & Appulejo *Milet. l.* 5. qui proin, uti *loquitur* de cithara, *canere* de choro, ſic *agere* de tibia, dixit: antiquiſſimis jam temporibus, in uſu fuit, ac ſtatim poſt fiſtulam, inter Paſtores; quippe Apollinis inventum. Alii tamen Palladis malunt, à qua ille ſit edoctus. Majores hi natu, quàm Mercurius, qui citharam primus commentus eſt ex teſtudine. Quin alii putant Hyagnidem ante Apollinem *Tibiâ* cecinisse: deinde ejus filium Marſyam, tertium Olympum. Olympi & famulus & diſcipulus Hierax, qui etiam ab ſeſe leges & dederit & nominârit. Poſt hos Terpander, à quo Clonas, hunc Tegeatem Arcades Thebani ſuum prædicabant. Poſt illum Archilochus: alii præponunt Ardalum Lacedæmonium Clonæ. Quas qui temperent diſcordias, dixerint, Olympum in tibiis primùm leges inſtituiſſe, idque in Apollinis honorem; quam legem à numerorum frequentia nominavit πολυκέφαλον: Alii Crateti ejus diſcipulo adſcribunt hoc. Olympi autem eam exiſtiſſe legem, quam dixit ἁρμάτειον, unde & alia κραδίας νόμος nominata. Alii primùm ajunt Pronomum Thebanum *Tibiâ* ad harmoniam cecinisse. Omnino verò in Phrygia primas *Tibias* agnoſcunt: adducentes pro ſe Myſorum gentem, quæ fuerit hujus artis peritiſſima & Alcmana Poetam, qui *Tibicines* barbarò, nec aliò nomine, deſignârit, *Sarbas*, *Adon*, *Telus*; item Hipponactem, apud quem ejuſdem notæ nomina *Cion*, *Codalus*, *Babus*: unde Proverb. Κίων ἢ Βάβυς αὐλεῖ. Ipſis verò *Tibiis* ab inventoribus nomina nulla, niſi quòd Sirites quidam, qui primus in Libya tibicen fuit, *Lyben* cognomen tibiæ fecit: & ea quam Ἀθηνᾶν vocabant, Palladis videtur fuiſſe, quâ uſum ſcribunt Nicophelan. A regionibus hiſtoria locupletior eſt. Syriacas audaciam atque impetum ſpirare prodidêre: quare ſi uſum ſpectes, ad leges Entheas ſeu Orthias referantur. Syris ſimiles Bombyces & orthiis modis aptæ. Lacones, ſicut & ſaltationes, ἐμβατηρίους appellabant ſuas, quibus ad pugnas utebantur. Sonum autem illum *Caſtoriam*, à Caſtore, Ledæ filio. Gingras ſive *Gingras* aut *Gingros* Phœnicum inventum, Phrygiæ ſimilis, quâ & Cares uſi, apta inprimis funeribus: Phœnices enim Adonim *Gingram* dixêre, in cujus luctu illam ad cantum accommodabant: ſicut affini voce apud affines Ægyptios *Giglarus* habita eſt puſilla tibiola ſonô acutô, ad monodias. Tyrrheni, non unô genere contenti, ſingulari quidem canebant in ſacris eaque æneâ: tanto apud eos in honore, ut non ſolum ad ejus ſonum pugiles certarent, verùm etiam, cùm in nexos flagris animadverteretur, illam adhiberent: Quin etiam, quod mirere magis, Coqui ipſi eâ præcinente epulas apparârent. Altera compoſita fuit ex duobus tubulis, quaſi inverſa Syrinx: Namque inferne tubus minor inflabatur buccâ, unde ſpiritus in majorem ſubibat, movebatque, quæ intus erat, aquam, atque ex ea harmoniam edebat multiſonam. Id quod de Cteſibii quoque Hydraula conjicere poſſumus: Cornu tamen pro *Tibia* Tyrrhenos uſos & Cretas legimus: etiam Romani olim ad prælia, etiam Helvetii. Nunc Germani è buxo cornua multis foraminibus inflant magnô ſpiritu non ſine gratia ac decore, nocturnis præſertim feſtivitatibus: Ad prælia verò *Tibias* cum Tympanis. Scythæ Anthropophagi & Melanchlæni, item Arimaſpi, ex aquilarum ac vulturum oſſibus, Eburneas memorat Trypho & Cicero atque Virgilius: ex aſininis oſſibus Theatrales atque argento. Arundineas, ex Theophraſto & Plinio habemus. Internodium radici proximum excidebant ad lævam *Tibiam*, quod ſubeſſet cacumini, ad dextram; unde lævarum ſonum gravem agnoſcas, dextrarum acutum, ut Veteres tradidêre. At Latini ajunt, ſiniſtras acutiores aptaſque rebus ludicris; item Sarranas, quibus ajunt foramina fuiſſe æqualia, velut Spondiacis: Hinc ſibi non conſtant. Spondiacæ enim rerum gravium affines fuêre: qua de cauſa Phrygiis foramina inæqualia, ſicut dactylicis, quæ ludicris adhibebantur. Dextras autem apud Romanos funeribus dicatas, quia eſſent graves; cum in funeribus Barbari acutiſſimis uterentur: Appellârunt verò dextras ſiniſtraſque ab lateribus, unde inflarentur. Antiquiſſima porro fuit è tambuco emedullata: mox è crurum oſſibus hinnuleorum & capreolorum, unde & *Tibiæ* apud Latinos nomen; quod inventum Thebanis aſſignant quidam: quam ἐλαφίνην αὐλὸν dixerint, à ferarum oſſibus atque ære texerunt. E buxo primi Phryges, excavârunt eam, quæ *Berecynthia* cognominata eſt, quum antea *Elymus* diceretur. Alexandrini lotum exenterârunt, teſte Euripide, *in Bacchis*: hancque tibiam patriâ voce φώτιγγα dixerunt. Afri Scenitæ è lauro fecerunt, ſoni acutiſſimi, eamque in paſcuis equarum adhibuerunt. Oſiris nonnullis excogitavit *Tibiam* ex hederaceis internodiis multiforem; quum ante eum quaterna tantùm haberent foramina. Cætera à Diodoro Thebano addita. At *Pollux* Oſiridis inventum πολύφθογγον αὐλὸν ἐκ καλάμης κριθίνης, *multiſonam tibiam, ex ſtipula hordeacea*, facit. Unde erat & paſtorum tibicinium, *tenuis avena* Poëtæ dicitur, & *calamus agreſtis* & *ſtipula*, cui opponitur ἡ σύριγξ, *i. e. fiſtula diſparibus cannis juncta*. Hæ autem omnes ab ſummo inflabantur, directô flatu: Afri primi invenerunt eam, cui *Plagion* & *Plagiaulon* indidêre nomen; non quòd eſſet curva, ſed quia ab latere, quemadmodum & Germanica, inflabatur. Alii tamen in Phrygia à Mida id primum excogitatum ajunt. Numerum quod attinet, ſingularem *Tibiam* ſeu Monaulon, Mercurius invenit; aliis ad Ægyptios hanc laudem trahentibus. Marſyas geminas primus inſtituit: quibus par magnitudo, in Tyrrheniis altera major. Præterea, utre additô *Aſcaulos* prodiit, longè diverſâ figurâ. Apud Myſos ac Pannonias tantâ acritate, ut penè tubam ſuperet. Apud Gallos plenior, raucior, gravior, mollior, adeò ut in cubiculis quoque, ſine aurium offenſione, audiatur. Cùm autem in choris præcipuè, *Tibiæ* adhiberentur, primus Sacerdos Argivus docuit Choros canere tribus modis, Doriô, Phrygiô, Lydiô, ita ut ne miſcerentur: quæ proin lex τριμερὴς ſeu τριμελὴς dicta. Dicebant verò *Leges*, quia aliter facere non licebat. Horum tonorum quilibet habebat, communes tonos veteres διάτονον & χρωματικόν: quibus Olympus addidit ἐναρμόνιον. Modos qui faceret, *Choraules* dictus eſt; cui etiam fabularum artifices ſuccinuiſſe legimus. Et quidem apud Lacedæmonios primùm ſub Terpandro facti in Choris modi, in quibus ſaltata fuit Γυμνοπαιδία. Sub Thaleta poſteà Gortynio duo floruêre, Polymneſtus Colophonius & Sacadas prædictus, qui, ad Terpandri æmulationem, contraria canentes, induti fuêre, non nudi. Canebant autem ſub Thaleta Pæanas, ſub Polymneſto Orthia, ſub Sacada Elegias. Primus in tibiis convivalibus certos conſtituiſſe modos Philoxenus dicitur; quos *Legem Lyricam* nominavit, à novo Harmoniæ genere, quod receptum Pindari ac Simonidæ tempore, inter Leges Lyricorum, Jul. Cæſar Scaliger, *Poëtices l.* 1. *c.* 2. è quo varia quoque *Tibiarum* genera ac modos hic infrà ſubjungemus. Poſt *Tibiam*, cùm Lyra ab Apolline inventa eſſet, quæ ſuaviorem longè harmoniam edebat, pluteſque omninò ſymphonias habebat, quàm cithara, & hæc quàm *Tibia*: hinc Marſyas, qui priùs ſummo in pretio apud omnes erat, multaſque opes corraſerat, contemni eſſe cœpit, & divitiis exutus, atque ſic juxta fabulam excoriatus eſt, qua de re vide ſuprà in *ea voce*. Manſit tamen, etiam poſt Lyram inventam, ad ſacrificia *Tibiæ* cantus. Unde Pauſan. *Phocic.* *Apud Marſya inventum fuiſſe eum Tibiæ ſonum, quem* Matroum *vocant: credo ob eam cauſam, quòd in Magnæ Matris ſacris uſurparetur.* Duas autem *Tibias* in ſacrificiis unô ſolum ore canentes, antiquitus adhiberi conſuevìſſe, prodit Martialis, *in Apophoretis*, *l.* 14. *Epigr.* 64.

> *Ebria nos madidis rumpit Tibicina buccis:*
> *Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.*

Idem probat gemmula Galviana, duas tibias rectas inflantem hominem ad aram bellè repræſentans: Tabula item marmorea vetuſtiſſima, in qua Sylvanus, & ſacrificium porcæ exprimitur, apud Fortun. Licetum, *Gemmarum Annul. Schem.* 32. *c.* 119. Namque & in hac poſteriore, præter cæteros Cantores plures, qui tum lyras pulſarent, tum ſimplices tubas longiores inflarent, puer agreſtis, penè quadratam aram, diſtentis buccis geminam ne quid infauſtum exaudiretur, aut hoſtiæ grunnientis, aut alius inconditè vociferantis, tibiam inflans cernitur. Et hoc quidem propriè Marſyæ fuit inventum. Athen. *l.* 4. *c.* 24. *Tibiamque* illam geminam, præter prædicta, in diverſis licet reperire monumentis, quibus Veterum ſacrificia exhibentur; ſed in nullis *habenam* ſeu *capiſtrum*, quàm in laborioſis doctiſque, *ad Plin. Exercit.* Salmaſii. Cui ſimilem in ſigno æreo, apud Jac. Gaſtaldellum, vidit Joh. Rhodius, unde clariſſimè patet, Marſyam, ut ore ſimul unô duas poſſet animare *Tibias*, manumque digitis omnibus expeditis earum foramina percurrere pulſareque faciliùs, quandam velut habenam, è ſummo capite *Tibias* ad os detinentem, geſtâſſe: cujus rei iconem exhibet idem Licetus, *locô cit.* pulchreque explicat Tzetzes, *Chiliade* 1, *Hiſt.* 15. ubi de Marſya,

> *Auro ſplendido adaptavit circa villoſa*
> *Tempora & os vehementer retro quibuſdam loris, &c.*

De

De *Tibiæ* in bello uſu, vide A. Gellium, *l.* 1. *c.* 11. in Conviviis, in Ludis, in Funeribus, ſupra *paſſim.* Artem inflandi his verbis expreſſit Cyprian. *l. de Spectac. Alter cum choris & cum hominis canora voce contendens ſpiritu ſuô, quem de viſceribus ſuis ſuperioribus intens hauſerat, tibiarum foramina modulatur, nunc effuſô, nunc intus recluſô, nunc certis foraminibus emiſſô, atque in aërem profuſô; item in articulos ſonum frangens, loqui digitis elaborat, ingratus Artifici, qui linguam dedit,* &c. *Tibiæ*, ut & Siſtri, Crotali, Fiſtulæ ac utriculi, figuram exhibet Laur. Pignorius, *Comment. de Servis.* Vide quoque infra. De harundine verò *Tibiales calami*, quam inter varii generis harundinera, Orchomenius lacus gignebat, ejuſque duobus generibus *Bombycia* & *Zeugite*, Salmaſ. *ad Solin. p.* 117. & *ſeqq.* nec non hic ſuis locis: ut etiam *de Cornu Ligulisque tibiarum.* Adde, quæ dicta voce *Calamaules*, it. *Codon, Plaſma.* Nec omittendum, Chriſtianos olim, cùm omnia luxuriæ & voluptatum inſtrumenta animosè aſpernarentur, maximè ſi quæ ſpecies idololatriæ permiſta videbatur, hôc nomine *Tibiarum* quoque uſum, quòd in Sacris Gentilium canerent, damnâſſe. Clemens Alex. *Pædagog. l.* 2. *c.* 4. *Σύριγξ μὲν ἐν ποιμέσιν ἀποτετμήσθω· αὐλὸς δὲ ἀνθρώποις δεισιδαίμοσιν εἰς εἰδωλολατρείας σπεύδουσι.* Unde Arnob. *adv. Gentes l.* 2. *Idcirco animas miſit — ut inflandis bucculas diſtenderent tibiis*, & quæ ſeqq. ubi Deſid. Heraldi *Animadverſiones* vide. Plura apud Caſp. Bartholinum Thomæ fil. *libb.* 3. *De Tibiis Veter. & earum antiquo uſu.*

Tibiæ variæ apud Veteres genera.

α. Aſcaulos, dicta eſt *Tibia*, utre additô, Myſis, Pannonibus & Gallis in uſu: β. Ἀθηνᾶ Palladis videtur fuiſſe: certè nomen convenit. Illâ uſum ſcribunt Nicophelam. γ. Berecynthia, e buxo fuit, quam Phryges primùm invenerunt: Elymos antè dicta. δ. Choricæ, in Choris adhibitæ ſunt. Vide ſuprà. ε. Citharıſteriæ ſunt appellatæ, quas ad citharam nonnulli excogitârunt. ζ. Conviviales, pares erant ac æquales, eæque puſillæ, ad ſignificandam æqualitatem conviviorum. Quam ob cauſam & rotunda olim menſa; & δαὶς ἴση apud Homer. & Ceres Θεσμοφόρος dicta. Eaſdem *paroenias* vocavêre, primuſque Philoxenus in illis certos modos conſtituit. η. Curva, ſeu πλαγίαυλος, Libyæ inventum, eodem è cornu habebat, ut & Phrygia, niſi quòd Libyca incurva eſſet, Phrygia recta. Unde *adunco cornu tibia* Ovidio, *l.* 3. *Met. v.* 533. Salmaſ. *ad Solin. p.* 123. θ. Dactylicæ, ad ὑπορχήματα, uſurpatæ ſunt. ι. Dextræ, quæ dictæ, vide ſuprà. Aliis tamen dextra, quæ recta; Siniſtra, quæ obliqua & Phrygia. Vide & hîc infrà. κ. Elymus dicta eſt priùs, quæ *Berecynthia* poſtea. λ. Funerales, Phrygiæ inprimis erant: quibus & Phryges & Cares huc in finem uſi. Minoris verò ætatis funera *Tibiæ* proſequebantur, idque non ultra Io. ex præſcripto XII. Tab. μ. Ginglarus Ægyptiis nuncupata eſt Tibiola, ſonô acutô, qua ad monodias utebantur. Vide Gingras, Phœnicum inventum, Phrygiæ ſimilis, in Adonidis luctu, uſurpata. ξ. Hydraula, Cteſibii fuit, vide ſuprà in hac voce. ο. Libyca, eadem cum plagiaulo ſeu curva, ex loto. Salmaſ. ubi ſuprà. π. Ludicræ, Plinio, *l.* 16. *c.* 36. dicuntur agonales, quibus & in agonibus auletarum, & in theatris Veter. utebantur, de quibus idem, *p.* 122. ρ. Lydia, Tyrrhenorum fuit, qui Lydii. Eas *Thurarias* vocat Solinus, *c.* 11. quia his caneretur, cum thus in aram libabant; σπονδειακοὶ ad verbum Græcis: *ſacrificæ* Plinio, *ibid.* dicuntur. Erant autem illæ dextræ graviſſimæ atque è buxo, aut ebore fiebant, Salmaſ. *p.* 124. σ. Milvinæ, Solino appellantur, *c.* 11. quæ in accentus exibant acutiſſimos, à milvorum voce, quæ acutiſſima. Vide Salmaſ. *ad loc.* τ. Monaulos, tibia ſingularis, vide ſuprà: ut & Multiforatilis υ. Nuptiales, vide ſuprà. φ. Palæomagadis, eodem foramine tum gravem, tum acutum ſonum edebat: quales etiam noſtrates ſunt. χ. Παρθένιοι, à Græcis ad Monodia adhibitæ, acutum & infractum ſpirabant. ψ. Παροίνιοι, Epulonum *Tibiæ*: quòd vinum eſſet anima conviviorum. ω. Phrygia, ex oſſe, vel buxo ad orificium cornu habebat repandum, ſimilis tubæ Tyrrhenicæ, quantum ad formam: à plagiaulo diverſa, licèt curva & obliqua, ἔλυμος Græcis: cujus modi tibiarum multus apud Alexandrinos olim uſus. Salmaſius *d. l.* αα. Plagia ſeu obliqua dicta eſt, quia à latere inflabatur, *Scaliger*: Aliis, quia cornu habebat, in extremitate inflexum. Vide quoque ſuprà, *Plagiaulos.* ββ. Puellatoria ſeu *puellaria* Solino ubi ſuprà, Græc. παρθένιος αὐλὸς, dicebatur, quæ ſonum edebat acutiſſimum, de qua vide Ariſtotelem, *l.* 7. *c.* 1. & Salmaſ. *l. cit.* γγ. Pueriles appellatæ ſunt, quibus pueri utebantur, an à voce eorum. δδ. Siniſtra, quæ & *obliqua* & Phrygia *Scaligero*, à latere, quò inflabatur; Aliis inde appellata eſt, quòd in extremitate cornu haberet inflexum, reliquum verò buxeum vel oſſeum eſſet, teſte *Polluce.* Hanc qui inflabat, Ἐγχειρόγλωττος propterea dictus eſt, quia ἔχει ὁ δεξιτερὸς κέρας, uti inquit *Heſychius.* Hinc itaque legimus de Comœdiis Veter. *Acta eſt Fabula tibiis dextris & ſiniſtris.* εε. Scytalia, puſilla fuit tibia & exiguo ſurculo ſimilis, ſonô prætenui ac rei ipſi reſpondenti. ζζ. Spondaicæ, ad Hymnos Deorum fuêre adhibitæ. ηη. Virginales, quibus Virgines. θθ. Ὑπερτέλειοι, quibus perfectæ ætatis Viri canerent, vocatæ ſunt &c.

Modi varii in Tibiis olim uſitati.

α. Ἀπόθετος, lex vel modus dictus eſt, qui remitteret. β. Ἁρμάτειος, lex ab Olympo excogitata. γ. Βουκολιασμὸς, Paſtorum modus fuit. δ. Caſtorius, à Caſtore, apud Lacedæmonios dictus eſt, quò ad prælia utebantur. ε. Δεῖπνος, modus vetuſtus convivialis ζ. Dorius, gravis. η. Elegos; Exercuêre autem ſub Sacada Elegias *Tibicines.* θ. Ἐμβατήριος, Laconibus dictus eſt modus, qui aliàs *Caſtorius*, ut vidimus. ι. Ἐπίφαλλος, Bacchanalibus aptus. κ. Ionicus, fractus & mollis recentiori ævô: antiquiori aſper. Poſteriores enim Iones molliſſimè viventes, ſuis moribus ſimilem harmoniam fecêre mollem fluxamque numerorum crebberrimis concisiunculis. λ. Καλλίνικος, Pæanibus idoneus. μ. Καταβαυκαλήσεις, frequens Steſichoro. ν. Κῶμος. ξ. Κρουσίθυρος, concitatior, cùm amatores deſperati amicarum fores invadebant. ο. Κωμάρχιος, ex convivialibus modis. π. Locricus modus, novum fuit harmoniæ genus, à *Philoxeno* inventum, & Pindari Simonidæque tempore, inter Lyricorum leges receptum: Idque dicebatur agi Λοκριστί. ρ. Lydius à Cario Lydo inventus, haud multùm à Phrygio diſtabat, minùs enim incitatus. His modis Epicedia primum ferunt cecıniſſe Olympum: Contrà nuptiis Niobes accommodavit *Pindarus*: Negantque ab eo id primùm inſtitutum σ. Mixolydius, Tragœdiæ aptus: affectus plurimùm movebat. τ. Phrygius acutus & ſacris aptus: utpote quò ad furorem uſque excitabatur impetus. Eô inceſſos Dorica lex demulcebat & ad quietem revocabat. υ. Πολυκέφαλος, in Orthiis adhibebatur. φ. Σικιννοτύρβης, ridiculis idoneus. χ. Θερινός, ab Argolicis æſtivô tempore, in Anthesmophoriis uſurpari conſuevit. ψ. Θυρεοκοπικὸς, Amatoribus in uſu, cùm ante oſtium moram deprecarentur. ω. Ὑπερμιξολύδιος. αα. Ὑπερφρύγιος. ββ. Χόρειος, in Choris &c. Fuêre & Æolicus; Æoles enim harmoniam Doricam tumidam fecerunt atque audacem, veteri tamen ſimplicitate retenta: qualis hodie Germanorum, bello apta, nec inepta conviviis, neque ab amoribus aliena: Ἀμφιβαρύβρομος Laſo Poëtæ: Ἡσύχιμος dicacitati ac luſibus familiaris: Ὑποδώριος Doricæ Æolicæque legi affinis, & quaſi media effecta ab ambitioſis; ut alia omittam.

TIBIÆ Pares & Impares, quarum frequens apud Auctores priſcos mentio, quibuſdam à magnitudinis æqualitate, aut inæqualitate, nomen accepêre. Alii ſingulares tibias ſeu *μοναύλους impares*, geminas autem *pares* dictas, exiſtimavêre, ut vidimus. Nonnullis *pares* fuêre appellatæ, quæ unô ſpiritu animarentur, *impares*, quæ ſecus. Meliùs *Pares* Salmaſio ſunt dextræ duæ, vel ſiniſtræ duæ; Impares dextra & ſiniſtra: Quæ omnes unô eôdemque flatu inſpirabantur. Hinc ænigma,

Εἷς ἄνεμος, δύο νῆες, ἐρέτται δέκα ναῦται,
Εἷς δὲ κυβερνήτης ἀμφοτέρας ἐλάει.

Ubi εἷς ἄνεμος, flatus eſt tibicinis: δύο νῆες, duæ tibiæ: δέκα ναῦται decem digiti, qui foramina tibiarum percurrendo quaſi remigant: εἷς κυβερνήτης, tibicen, qui utramque tibiam modulabatur. Et quidem inventionem geminarum Hyagnidi ab Apulejo, Marſyæ à Plinio, aſcriptam, vidimus. Ut ut ſit, conſtat à Phrygibus geminatum tibiarum uſum manâſſe, dextræ & ſiniſtræ, quarum illa gravem bombum, iſta acutum tinnitum emittebat, ideoque illa incentiva, iſta ſuccentiva erat. Hæ parem inter ſe foraminum numerum non habebant, adeoque *impares* dicebantur, plura autem foramina ſiniſtræ erant, cùm acutiùs tinniant tibiæ clariuſque, quæ pluribus foraminibus apertæ ſunt. Solinus *præcentorias* vocat dextras, c. 11. quæ propter gravitatem ſoni ad pulvinaria Deorum & aras inflari ſolebant quales & ſpondaicæ tibiæ, quibus σπονδεῖα ſeu ἐπιβώμια μέλη canebantur. *Vaſcæ* verò tibiæ quæ numeris foraminum præcentorias antecedebant, eædem fuêre cum ſiniſtris, & *à vaſco*, i. e. levi acutoque ſono, id nominis accepêre, Græcis μιλάκιοι quoque αὐλοὶ, quod in his levioris & vaſti ſoni tibiis flandi artem experiri meditarique conſuêſſent tibicines. Eaſdem Symphoniacorum fuiſſe, ex *Servio* diſcimus. *Pares* igitur *tibiæ*, quæ parem foraminum numerum habebant; *Impares*, quæ contrà. Erant autem impares ſemper dextra & ſiniſtra, ut vidimus; at duæ dextræ pares, duæ item ſiniſtræ pares: unde facile intelligere eſt, cùm *fabulam imparibus tibiis eſſe actam* legimus, de dextra & ſiniſtra id accipiendum; cùm *paribus*, aut de duabus dextris, aut de duabus ſiniſtris. Cùm verò *Andria* Terentii dicitur acta *tibiis paribus dextris & ſiniſtris*, non intelligitur, acta dextrâ, ſimul & ſiniſtrâ, ſed 2. primùm dextris, dein 2. ſiniſtris: ſæpe enim modulationes in eadem Comœdia mutari ſolitas, etiam ex *Adelphis* patet. Hæc enim acta ſimul tibiis Lydiis, i. e. dextris, quæ gravitatem oſtendebant, quâ fere in omnibus Comœdiis utitur Terentius: & Serranis, hoc eſt, ſiniſtris, quæ acuminis levitate jocum ſignificarent. Item ex *Heautontimorumeno*, quæ acta primùm tibiis imparibus, mox paribus dextris, inſcribitur. Porrò dextra & ſiniſtra, licèt impares eſſent, diverſâ tamen ac diſpari modulatione non erant compoſitæ, ſed ejuſdem carminis modos, dextra quidem incinebat, ſiniſtra verò ſuccinebat, & graviùs illa, acutiùs iſta, ſonabat. Atque hæ omnes, tum pares, tum impares, tum dextræ, tum ſiniſtræ, in illis ſolis canticis, quæ μονῳδίαι tantùm erant, habuêre locum; nous enim ſolùm canebat, ſupplebantque hæc cantica vicem Chori, quô antiquæ Latinæ fabulæ carebant prorſus: Aliud erat *ſynodium* i. e. Chori concentus, de quo ſuô locô. Plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Vopiſc.* in *Vita* Carini, c. 19. ut & hîc paſſim, inprimis ubi de Veterum *Muſica*.

TIBIALIA, Veteribus in uſu non erant. Unde vetuſtiſſimæ picturæ Apoſtolos accuratè exhibent cruribus nudis. Imò neque V. T. Sacerdotes in Miniſterio Sacro ea adhibuiſſe, obſervavit Corn. à Lapide, *ad* c. 28. *Exodi num.* 42. Quod vel inde firmiſſimè probatur, quòd cùm adeô in Sacris numerus materiaque accuratè veſtium Sacerdotalium præſcripta ſit, nulla tamen *Tibialium*, quibus crura tegantur, fiat mentio. Sed nec apud cultiſſimam Romanorum gentem illa in uſu fuêre, quippe qui ſtante florenteque Rep. nudis omnino incedebant cruribus; neque ea, niſi togis demiſſis, tegebant. Quod in ſtatuis videre eſt, & columna Trajana, in qua non modò gregarii milites, ſed & ipſe Imperator ac principes viri ſine *Tibialibus* viſuntur. Ciceronem quoque ad calceos uſque togam demittere conſueviſſe, ut varices velaret, Quintilianus memorat ex Plinio *Inſtit. Orat. l.* 11. c. 3. quâ cautione non fuiſſet opus, ſi Tibialia geſſiſſet. Saltem æſtate atque aliis mitioribus anni tempeſtatibus: Auguſtum verò *hyeme femi-*

nalibus & Tibialibus fuiſſe munitum, narrat Sueton. *c.* 82. mutatis videl. jam in delitias moribus ſeverioribus. De Græcis aliiſque idem legas. Vide Jul. Nigronium *de Caliga*, *c.* 2. *num.* 9. *& ſeqq.* & ſupra ubi egimus de *Nuditate*. Interim faſciis Antiqui pedes, *tibias*, crura & femora involvebant, idque in valetudine primùm, dein & extra illam, quod apud Romanos Ciceronis ætate cœpiſſe videtur, uti ſuprà diximus, ubi de *Cruralibus Feminalibusque faſciis*. Has autem faſcias omnes, quæ unô tenore crura ſimul pedesque, quæque femora involverent, *bracas* communi appellatione vocaverunt, teſte vetere Interprete Juvenalis, *ad v.* 111. *Sat.* 1.

Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.

Unde *tubruci* Iſidoro, *quòd tibias bracasque tegant*, i. e. crurum tegumenta vel pedum: quaſi *tuborum ruci*, h. e. tuborum vel tubulorum, ut recentiores Latini *tibialia* vocabant, operimenta. Vide infrà ubi de *Tubrucis*. Propriè tamen Latinus *braccæ* de feminalibus, faſciæ verò de cruralibus pedulibusque, quas proin diſtinguit Lampridius *in Alex. Sev. c.* 40. *Faſciis ſemper uſus eſt. Braccas albas habuit*. Atque hæ braccæ, quos θυλάκους & σάκκους dixêre Græci, ut ex Euripideo apparet illo,

—— ἢ τοὺς θυλάκους τοὺς ποικίλους
Περὶ τοῖν σκελοῖν ἰδοῦσαι ——

Poſteà communiter Romanis uſurpari cœperunt: intra urbem ſaltem uſu illarum vetitô, lege Honorii & Arcadii Augg. 2. & *l.* 3. *Cod. Theod.* A quo tempore cœpere novâ notione accipi *femoralia* & *tibialia*; quamvis & de Auguſto, ut viſum, nonnulli eôdem modô voces accipiant apud Suetonium *d. l.* aliis verba illa de faſciis ſolùm accipientibus. Quòd vero Caſaubonus *tibialia*, quæ nos appellamus, Græcis recentioribus κουρτζοβέγγια dicta contendit, non aſſentitur Salmaſius, *curtas bracas* eâ voce Codino aliiſque indigitari, docens, *Not. ad Alexandrum Lampridii*, *d. l.* ubi plura hanc in rem, ut & apud modò laudatum Caſaubon. *ad locum Suetonii*. Cœterùm *Tibialia* faſciis hodie cruralibus, quas Græcè περισκελίδας dixeris, ab elegantioribus conſtringi ſolent: aliud tamen propriè περισκελίδας Veterum fuiſſe, vincula nempe aurea, quæ in cruribus ad ornamentum mulieres geſtabant, idem Salmaſ. docet, *loc. cit.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Serico*. Sed & *Tibialia*, arma dicta, quibus crura muniebantur. Paulus *in l. qui comm. ff. de re milit.* *Si tibiale vel humerale miles alienavit, caſtigari verberibus debet* &c.

TIBIANA, Inſula Perſidis, apud Marcellin. *Cadiana* in codd. Mſc. *Tabiana* dicitur *Ptolemæo*, quod vide.

TIBICINES, Feſto quoque *Flatores*, ad varia olim adhibiti. Ovid. *Faſtor. l.* 6. *v.* 657.

Temporibus veterum Tibicinis *uſus Avorum*
Magnus, & in magno ſemper honore fuit.
Cantabat fanis, cantabat Tibia Ludis,
Cantabat mæſtis Tibia funeribus.

v. 667.

Quæritur in ſcena cava Tibia, quæritur aris.

Unde inter Sacrorum miniſtros, quorum proin Romæ frequens apud Antiquos uſus. Non enim apud Græcos tantùm, verùm etiam apud Romanos *Tibicines* ſacris præerant, hinc *Spondaulæ* appellati. Victorinus de Spondeo: *Dictus à tractu cantus, qui per longas tibias à ſupplicantibus editur: Unde Spondaulæ. Sicut, qui religionis causâ funeribus adhibebantur*, Τυμβαύλας *dicti ſunt, ut liquet ex Dione Chryſoſtomo, Orat.* 49. quos Appulejus, *Florid. l.* 1. *Monumentarios* vocavit Ceraulas. In tutela autem erant Minervæ Muſices primæ repertricis, & minuſculis Quinquatribus ad ejus ædem conveniebant, plenam iis feriis nacti per urbem vagandi, popinaſque, etiam Cenſore contemtô, ſubintrandi licentiam. Varro *de L. L. l.* 4. *Quinquatrus minuſculæ dicuntur Juniæ Idus, ob ſimilitudinem majorum, quod tibicines tum feriati per urbem vagantur & conveniunt ad ædem Minervæ.* Cujus ritus initia his verbis exponit Liv. *l.* 9. *c.* 30. *Ejuſdem anni rem dictu parvam præterirem, niſi ad Religionem viſa eſſet pertinere. Tibicines prohibiti à proximis Cenſoribus erant, in æde Jovis veſci, quod traditum antiquitus erat. Ægrè paſſi Tibur unô agmine abierunt, adeò ut nemo in urbe eſſet, qui ſacrificiis præcineret. Ejus rei religio tenuit Senatum, legatoſque Tibur miſerunt, ut darent operam, ut hi homines Romanis reſtituerentur. Tiburtini benignè polliciti, primùm accitos eos in Curiam hortati ſunt, ut reverterentur Romam: Poſtquam pelli nequibant, conſiliô haud abhorrente ab ingeniis hominum, eos aggrediuntur. Die feſtô alii alios per ſpeciem celebrandarum cantu epularum cauſâ invitant, & vinô, cujus avidum genus eſt, oneratos ſopiunt, atque ita in plauſtra vinctos conjiciunt atque Romam deportant; nec priùs ſenſere, quam plauſtris in Foro relictis, plenos crapulâ eos lux oppreſſit: tunc concurſus Populi factus, impetratôque, ut manerent, datum ut triduum quotannis ornati* (veſtibus ſcil. floridis muliebribusque & capite perſonis tectô, ut Valerius aliique tradunt) *cum cantu, atque hâc, quæ nunc ſolennis, licentiâ, per Urbem vagarentur reſtitutumque in æde veſcendi jus iis, qui in ſacris præcinerent.* Vide quoque Plut. *in Quæſt. Rom. Quæſt.* 55. Val. Maximum, *l.* 2. *c.* 5. *ex.* 4. Ovid. *Faſtor. l.* 6. Alios. Ideò verò ſacris adhibebantur, ne quid inter ſacrificandum infauſti audiretur; atque ad eum uſum tibias è buxo adhibuerunt; quibus ſolis apud Græcos Latinoſque in Templis fuiſſe locum, diſcimus ex Athenæo, *l.* 4. *c.* 24. & Lilio Gyraldo, *Syntagm. Deorum Gentil.* 17. Collegium *Tibicines* in Urbe habuiſſe, docet Livius, & antiquæ Inſcriptiones: Inter quas veteris marmoris fragmentum ſic habet; *Imp. Cæſari. M. Aurelio. Antonino. Pio. Felici. Auguſto. Tibicines. Romani. qui. ſacris. publicis. præſt. ſunt.* Aliud, *Dianæ. Lucinæ. invictæ. Cn. Pompejus. Cn. Lib. Barbus. Procurat. Tibicen. Rom. voto. ſuſcepto. l. m.* apud Thom. Dempſterum, *Paralipom. in Roſin. l.* 3. *c.* 31. qui de eorum in funeribus uſu, *l.* 5. *c.* 39. in conviviis, *eod. lib.* prolixè agit, & Ludis quoque ſolennioribus ſeu commiſſionibus adhibitos docet, ex Varrone apud Nonium. Idem à Palmerio ſolo obſervatum addit, amantes ante dominarum ſuarum fores noctu *Tibicines* adhibere conſueviſſe: uti ex Scaligero κρουσιθύρου & θυρωκοπικοῦ modi meminimus. *Si modulis lenibus Tibicen incinat, Iſchiadicos juvari*, ſcribit A. Gellius, *l.* 4. *c.* 13. Ubi Ant. Thyſius ex Theophraſto id fieri potiùs harmoniâ Phrygiâ docet, quæ omnium vehementiſſima eſt, & aptiſſima ad animos audientium divinô quôdam furore incitandos. Unde veretur, ut Gellius iſta ſatis fideliter retulerit. Certè phalangiorum in Apulia, quæ hodie vulgò *Tarantulæ*, lethalis morſus eſt, neque aliud ejus exploratius remedium, quàm in Citharœdis & *Tibicinibus*: quibus auditis, velut e gravi ſomno excitatus, qui morſus eſt, attonitus, & extra ſe poſitus, ſaltare ac tripudiare incipit, ſicque motu venenum excutere conatur, Muretus, *l.* 14. *c.* 6. &c. Sed & inter Familiares *Tibicines* atque *Tibicinæ* fuêre. Licèt enim Minerva tibias abjecerit, quòd vultum inflantis deformarent, non defuêre tamen ex ejus ſexu quæ abjectas tollerent. Unde Plautus, *Sticho*, *Actu* 2. *Sc.* 2. *v.* 56.

Pòſt, ut occœpi narrare Fidicinas, Tibicinas,
Sambucinas advexit ſecum formâ eximia.

Tibicen autem & Fidicen, qui Duillio, cujus primum Triumphum legimus navalem, præibant à cœna revertenti, an ſervi fuerint, nec ne, alii viderint. Laurent. Pignorius *de Servis*. Ut de ornatu verbum addam, *Tibicines* coronatos conviviis inductos habes apud Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 1. *c.* 4. de *Capiſtro* illorum ſuprà in hac voce: de *Tibicinum* verò, apud Hebræos, uſu, ubi de rebus eorum.

TIBILITANÆ Aquæ, locus Africæ mediterraneæ ubi *Tibilis* oppidum, ſeu *Tibilis* urbs, 45. mill. paſſ. in Meridiem, ab Hippone Regio. *Antonin. Auguſtin.*

TIBISCA, Mœſiæ inferioris oppid. *Ptolem.* *Sophia Nigro.* In Bulgaria, non illa *Sophia* in Myſia ſuperiore quæ hodie Satrapæ totius Græciæ ſedes, à Nicopoli ad Hæmum 60. mill. paſs. à Theſſalonica ſupra 100. à Juſtiniano Imperatore conditum, *Procop.*

TIBISCUM, Daciæ oppid. in Jazygum confinio ad *Tibiſcum*, fluv. in Hungaria Tranſdanubiana. *Titul* Lazio, 4. leuc. ab Acuminco in Boream, Segedinum verſus, à Tauruno urbe 61. Locus nunc cum præpoſitura.

TIBISCUS, fluv. Hungariæ, *Tyſſa*, ſeu *Teiſſa* vulgò. Oritur ex Carpatho monte, in ipſo limite Ruſſiæ nigræ, & Tranſylvan. in Comitatu Moramaruſienſi; dein in Occidentem tendens, auctus Zanió, Thurâ, riviſque plurimis, Tochæum rigat, recipitque Bodrocum & Tarczacum fluvium. Dein in Meridiem fluens, Zagivam recipit ad Zolnochium, Chryſium, *Kerez*, ad Czongradium & Mariſum ad Segedinum; tandemque auctus fluv. *Temes*, paulò infra Tibiſcum oppid. in Danubium ſe exonerat, 4. leuc. ſupra Taurunum, & vix 2. infra Petrovaradinum oppidulum. Cis & trans hunc fluv. Maximilianus II. ad 40. milliaria fines dilatavit, A. C. 1565.

TIBISENA Oſtia, habet Val. Flacc. *Argonaut. l.* 6. *v.* 51. fortaſſe Scythiæ fluvius. *Abrahamo Ortelio* vox ignota hæc accidit dubitatque utrum *Boryſthenis* pro ea ſubſtitui debeat. Affirmat tamen fabulam, quam eô locô refert Flacc. deſcribi ab Herodoti *Melpomene*, in Hyleâ regione vicinâ Boryſtheni.

TIBIUM, Græcè Τίβιον, Phrygiæ mons, à *Tibio* quodam nomen nactus, unde venientes ſervi *Tibii* dicti, *Steph.* quorum ut empiriorum meminit, Galen. *Methodi l.* 1. Unde apud veteres Comicos, uti Δᾶος, Σύρος, Γέτα, ſic & Τίβιος ſervi nomen, uti diximus in voce *Tibius*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 47.

TIBIUS, nomen ſervi, in Comœdiis, ſicut *Soſias*, *Xanthias*. Vide Scholia *in Ariſtoph. Acharn.*

TIBIUS, & TYBIUS, vulgò TEIFI, vel TIVY, fluv. Albionis, per Walliam, in Oceanum Hibernicum, apud Cardeganam oppid. fluens; forſan idem fluv. cum *Tuerobi*. Vide ibi.

TIBOON, mons Phrygiæ, à Tibeo quodam, hinc & ſervos *Tiboos* vocant, *Steph.*

TIBULA, hodie *Caſtel Aragoneſe*, *Brict.* urbs munita Sardiniæ, in ejus parte Boreali & in ora Occidentali contra Herculis Inſul. 12. mill. paſſ. à Turri Libiſſonis in Boream, Juliolam verſus paulo minus, 30. ab ora proxima Corſicæ in Africum, 110. à Calari in Boream, 70. ab Olbia in Occaſum, uti paulo plus à portu Liguidonis.

TIBULLUS, cognom. Albius, Poëta elegiographus, & Eques Romanus, ſub Auguſto: natus Hirtiô & Panſâ Conſulib. eôdem annô, quô Ovidius Sulmone in lucem editus eſt. Horatio, Ovidio, Macro, & Meſſalæ Corvino, quem contra Phæacas comitatus eſt, familiaris: in inſula hac, æger ſequens Epitaphium ſibi confecit:

Hic jacet immiti conſumptus morte Tibullus,
Meſſalam terra, dum ſequiturque mari.

Poëta juxta Quintiliani ſententiam, *l.* 10. *c.* 1. inprimis elegans, terſus, ad amores & delicias aliquanto proclivior. Ovid. *l.* 1. *Amor. El.* 15. *v.* 27.

Donec erunt ignes, arcusque Cupidinis arma,
Diſcentur numeri, culte Tibulle, tui.

Horatius de patre ſuo, *l.* 1. *Serm. Sat.* 4. *v.* 109.

Nonne vides Albi ut malè vivat filius. ——

Ubi Theod. Marcilius: *Ut Satyrâ 2. Mæcenati ſuo, ita nunc Albio Tibullo verres hic dentis ſui obliquum ictum infligit. Ibi Mæcenatis mollitiem, hic Tibulli miſeram vitam, ſive paupertatem adrodit.* Hæc ille. Atqui *l.* 1. *Ep.* 4. *v.* 6. de eodem Tibullo:

Non

Non tu corpus eras ſine pectore. Dii tibi formam,
Dii tibi divitias dederant, artemque fruendi.

Et ibid. v. 1.

Albi, noſtrorum ſermonum candide judex.

Ubi alludere videtur ad nomen *Albii.* Hujus obitum inſigni elegiâ Ovidius proſequutus eſt. Vide Bernard. Ciſſenium Veronenſem, Marc. Antonium Muretum, Joſ. Scaligerum, Achillem Statium, Luſitanum, *notis in eum*: Item Lil. Girald. *in Hiſt. Poët.* *Nic. Lloyd.*

TIBUR, civitas in Sabinis 16. ab Urbe lapide, crebris fontibus irrigua, & ſingulari aëris temperie commendata. Ovid. *l.* 4. *Faſtor.* v. 71.

Et jam Telegoni, jam mœnia Tiburis udi
Stabant; Argolicæ quæ poſuêre manus.

Horat. *l.* 3. *Carm.* Od. 29. v. 6.

Ne ſemper udum Tibur & Æſulæ
Declive contempleris arvum, &
Telegoni juga parricidæ,

Hodiè *Tivoli*, civitas Campaniæ Romanæ in ditione Pontificis in colle, ubi cataractæ Anienis, & palatium ſuperbiſſimum Card. Hippolyti Eſtenſis, 12. mill. paſſ. à Fraſcata in Boream. *Baudrand.* Eſt autem hoc oppid. origine Græcum, à *Tiburto*, Catillo, & Cora Amphiarai liberis, poſt prodigioſum patris ad Thebas interitum, communiter conditum, & à *Tiburti* nomine natu maximi *Tibur* appellatum. Virg. *l.* 7. *Æn.* v. 670.

Tum gemini fratres Tiburtia mœnia condunt,
Fratris Tiburti dictam cognomine gentem,
Catillusque acerque Coras, Argiva juventus.

Silius, *l.* 8. v. 365.

——— *Et Tibur, Catille, tuum.*

Herculeum vocat Propert. *l.* 2. *Eleg.* 32. v. 5.

Curve te in Herculeum deportant eſſeda Tibur?

Credo, quòd ibi templum Herculis, Strab. *l.* 5. Τίβυρος ὁ τῆ Ἡρακλεῖον. Fuit illud Fatidicum, in quo per Sortes, non minùs ac apud Antium & Præneſte, Oracula reddebantur, ut ex Statio liquet *Sylvar. l.* 1. *Carm.* 3. ubi de *Villa Tiburtina*, v. 79.

Quòd ni templa darent aliàs Tirynthia Sortes,
Et Prænestinæ poterant migrare Sorores.

Et quidem ſtructurâ ac magnificentiâ eximium, ut non obſcurè docent hæc Juvenalis verba, *Sat.* 14. v. 90.

Vincens Fortunæ, atque Herculis ædem.

Porrò *Tibur* pomis abundabat. Horat. *l.* 1. *Carm.* Od. 7. v. 13.

Et præceps Anio, & Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.

Hinc *pomoſum* vocat Columella, *l.* 10.

Hic Turni lacus, & pomoſi Tiburis arva.

Idem Horat. *l.* 2. *Satyr.* 4. v. 70.

Picenis cedunt pomis Tiburtia poma.

Silius, *l.* 4. v. 214.

Quosque ſub Herculeis taciturno flumine muris
Pomifera arva creant.

Vide Plinium, *l.* 17. c. 16. *Tiburtinæ* Bibliothecæ meminit A. Gellius, *l.* 9. *c.* 14. *Meminimus & in Tiburti Bibliotheca invenire nos in eodem Claudii libro ſcriptum.* Et *l.* 19. *c.* 5. *Sed quum bibendæ nivis pauſa fieret nulla, promit è Bibliotheca Tiburti, quæ tunc in Herculis Templo ſatis commodè inſtructa libris erat, Ariſtotelis librum* &c. Ubi eam *in Herculis* Templo aſſervatam fuiſſe, docet. Videtur autem publica fuiſſe, forſan Hadriani, qui eò ſeceſſu magnopere lætabatur. Vide Lipſium, *de Biblioth.* c. 8. Idem Gellius *Tiburte rus* memorat *loco proximè cit.* quò nomine prædium circa *Tibur* intelligit, ubi ditiores æquè ac prope Tuſculum prædia ſua habere ſolebant, quò æſtate ſecederent. Unde *Tuſculana* & *Tiburtina* prædia dicta, quæ juxta alterutrum locum erant ſita. Seneca *de Benefic. l.* 4. *c.* 12. *Nemo Tuſculanum aut Tiburtinum emere paratus, ſalubritatis causâ & æſtivi ſeceſſus, quotô annô emtus ſit, diſputat: Cùm emerit, tuendum eſt.* Vide Jac. Oiſelium *in Gellium Notis.* Adde de hodierno loci ſtatu, variaque ad notitiam antiquitatum, quas ſuppeditat, Sponium, *Itin. part.* 1. *p.* 48.

TIBURNIA, meliùs *Teurnia*, urbs Norici, hodie *Villach*, urbs Carinthiæ ſuperioris ad Dravum. Vide *Teurnia.*

TIBURTINA Villa, hodie *Villa d'Adriano*, in agro Tiburtino. Altera in eodem territorio, cujus meminit Vitruv. nunc *Taurina* dicitur, Cæſ. Cæſarianus.

TIBURTINI, Romanis obedire, Romanoque Pontifici renuebant, A. C. 1146.

TIBURTIUS, prænomine *Lucius*, Centurio Cæſari, à Pompejanis, in colloquio ad Apſum fluv. vulneratus. Cæſ. *l.* 3. *de bello Civ.* c. 19.

TICARIA, Inſula Illyrici, inter Phariam ad Occidentem, & Corcyram nigram in Ortum, vulgò *Trucula*, vide *Trucones.*

TICARINIA, urbs ad Pontum Euxinum, *Palephati.*

TICARIUS, ſeu *Ficarius*, Corſicæ fluv. *Ptol. Groſſo Leandro.* Parvus, in parte Auſtral. Inſulæ. Quibuſdam eſt *Bozzo*, Briceio *Ficari*; ac in Sinum Titianum ſe exonerat.

TICHASA, urbs Africæ propriæ. *Ptolem.*

TICHIOES, Caſtellum prope Trachinam, *Steph.*

TICHIS, fluv. Hiſpaniæ citerioris vulgò, *Ter*, apud Gerundam decurrens pelagò ad Rhodam excipitur, vide *Tichus*, apud Melam, *l.* 2. c. 5.

TICHIUM, oppid. Ætoliæ, *Thucyd.*

TICHIUS, cacumen Oetæ montis, Liv. *l.* 36. c. 16. & 19.

TICHOBATES, apud Flavium Vopiſcum *Carino*, *c.* 19. *Nam & neurobaten, qui velut in ventis cothurnatus ferretur, exhibuit: & tichobaten, qui per parietem urſo eluſo cucurrit*: pro *Tichobates*, ex Græco Τειχοβάτης: ex genere τῶν θαυματοποιῶν eſt, quibus nimium dediti Veteres. *Currebant* autem Tichobatæ *per parietes*, uti Vopiſcus habet, ſicut Neurobatæ per nervos ſeu fila tenuiſſima, Κρημνοβάται per præcipitia &c. τοῖχος enim *paries* Græcis, Salmaſ. *ad loc.* Vide quoque ſuprà *Oribatæ*; & infrà *Uncæ manus.* At *Tichodifrus*, genus machinæ eſt, ex Græco Τειχοδίφρος, *quòd per eum facilior in murum paretur aſcenſus, ante baliſtæ ſemper ducendus inceſſum, quo protectior eadem baliſta operetur*, apud Anonymum *de Machinis Bellicis* ſubjectum *Notitiæ* Imperii.

TICHOS, caſtellum Achajæ, *Steph.*

TICIDA, poëta quidam, qui *epigrammata* ſcripſit tempore Valer. Catulli. Amavit *Metellam*, quam fictô nomine *Perillam* vocavit. Ovid. *Triſt. l.* 2. v. 433.

Quid referam Ticidæ, quid Memmi carmen? apud quem
Nomen adeſt rebus, nominibusque pudor.

TICINENSIS Jacobus, vide *Jacobus.*

TICINUM, nobile Inſubrum oppid. olim Longobardorum regia, in planitie ad Ticinum fluv. à Liguribus, Levis & Marcis, ante Mediolanum, alii malunt à Gallis, paulo pòſt hanc urbem, condita. Poſteà *Flavia Papia* dicta, & *Papia*, Paul. Diac. Cum titulo Principatus, Academiâ fundatâ à Carolo M. A. C. 791. reſtauratâ à Carolo IV. A. C. 1361. & Epiſcopatu, qui immediate Romanæ ſedi ſubeſt. Naturâ & arte egregiè munita, clavis Lombardiæ. Poſt Gallos ſubfuit Romanis, dein ab Attila vaſtata, porrò Odoacrum, qui ibi Oreſtem obſedit, ſenſit infeſtum. Exin Longobardi, regnante Albinô, rerum hic potiti ſunt, qui illam poſt diuturnam obſidionem captam, ſedem regni, ut dictum, conſtituit. Sed cum Deſiderio Longobardorum ultimo Rege, in poteſtatem à Carolo M. redacta eſt, A. C. 773. Poſt quæ ſub Regibus Italiæ fuit, donec Otto I. illâ occupatâ, Berengarium cum filio regnô expulit, A. C. 951. Cum Mediolanenſibus acre civibus bellum, A. C. 1059. quibus ſequentibus temporibus variis imperârunt Tyranni, uſque dum Vice-Comites Mediolanenſes urbem ditioni ſuæ junxerunt. Franciſcus I. Galliæ Rex poſteà bellô Mediolanenſi, cùm urbem hanc obſideret, cruentiſſimô prælio à Carolo V. Imperatore victus, captusque eſt, A. C. 1525. Occupata tamen eſt à Lautreco, Gallicarum copiarum duce, A. C. 1527. ſed recepta, Hiſpanis manſit. Hîc multa antiquæ nobilitatis monumenta, & pons lapideus, magnitudine & ſtructurâ in Italia nulli ſecundus: Varia collegia, plurima templa magnifica, Auguſtinianorum inprimis, apud quos St. Auguſtini corpus aſſervatur, celebre. Hæc Othoni Imperatori ſe dedidit A. C. 911. Hîc & Autharis Longobardorum Rex, cùm 6. annos cum Theodelinda Uxore regnâſſet, dolô domeſticorum poculô venenatô ſublatus eſt. Conradus II. Imperator Ticinenſes rebelles, qui Palatium regium dejecerant, domuit, novô erectô. Horribili peſtilentiâ afflicta urbs eſt A. C. 680. immani arſit incendiô, A. C. 1004. Hîc quoque Boëtius ſepultus eſt, P. Diac. *l.* 4. *de geſtis Longobardorum*, Luitprandus, Sigonius, Anton. Maria Spleta, Bernardus Saccus *in Hiſtor. Ticin.* Leander Albertus, *deſcr. Ital* præter Plinium, Tacit. Ptolemæum, Strabonem, &c. Ibidem Concilium A. C. 850. quod à Ludovico & Lothario Imperatorib. confirmatum eſt. Carolus quoque Calvus, poſt coronationem Româ reverſus Concilium ibidem convocavit, A. C. 876. Contra Simoniacos aliud à Leone IX. celebratum eſt, A. C. 1049. Gregorius porrò VII ab iis qui Henrici IV. Imperatoris partes ſecuti ſunt, Conciliô hîc indictô, excommunicatus eſt: A. C. 1076. qui idem Wormatiæ poſteà in Synodo Necromantiæ, adulterii aliorumque ſcelerum eſt accuſatus, A. C. 1078. &c. Vide Morer. *Hiſt. Lex.* Hodie *Papia* vocatur, vulgò *Pavie*: de Ticinenſi terra vide *Papienſe territorium.*

TICINUS, fluv. Inſubriæ clariſſimus, qui ex Adula erumpens, ac per lacum Verbanum, Ticinique urbis mœnia lambens, poſt 4. mill. paſſ. in Padum influit. Aquas ſuas limpidas, permixtas aquis Padi turbidis ad 10. mill. paſſ. conſervat. Arenis alicubi aureis & thymallô piſce nobilis. *Teſino* hodie dicitur. Ejus meminit Silius, *l.* 4. v. 82.

Cæruleas Ticinus aquas, & ſtagna vadoſo
Perſpicuus ſervat turbari neſcia, fundo.

Unde Claudian. *in* 6. *Conſul. Honorii*, v. 196.

Colla levant pulcher Ticinus, & Addua viſu
Cærulus. ———

Nil. Lloydius.

TICLIVINNI, vicus hodie in Flandria, non procul à Gerardi Monte *Grammont*: Vulgò *Diekelvenne.*

TICTA, vide *Tycta.*

TICUM, vulgò TICOU, urbs Sumatræ, cum portu capaci, in ora Occidentali, 180. mill. paſſ. à Malacca in Africum, & 400. circiter ab Acemo in Meridiem, ſub Rege Acemi.

TIDORA, vulgò TIDOR, una ex Moluccis propriè dictis, inter Ternatam ad Boream & Motiram ad Meridiem, prope oram Occidental. Giloli Inſul. ſub Hollandis, qui ibi aliquot habent arces. Parva,

ſed aromatum proventu dives. Vide Hugon. Grotium, *Hiſtor. Belg.* & ſupra in voce *Molucca.*

TIELA, vulgò TIEL, vel TIELT, oppid. Geldriæ, in Batavorum finibus, ad Vahalim; 4. leuc. à Noviomago in Occaſum, 4. Vorcum verſus, Bomelæ oppido proximum.

TIELLA, una ex 3. Hyblis Siciliæ, *Steph.*

TIENA, urbs Brabantiæ, ad Getam amnem, *Metel.*

TIENCHEUM, vulgò *Tienchee*, urbs Quanſiæ, in Sina, nunc ſub Rege Tunchini. Subſunt ei quatuor urbes, *M. Martinius.*

TIERSTENIUM, caſtrum celebre, in veteri agro Raurico, vulgò *Tierſtein*, ſedes Comitum olim, qui habitatâ prius Vuitnaugiâ, pagus is eſt Vieſæ vallis, contra Baſileam, verſus Hercynium nemus, affinitate dein cum Vroburgenſi familiâ contractâ, matrimonii jure, novâ acceſſione in agro Raurico aucti ſunt: hæredes poſteà Sougerenſium quoque facti. Defecit ſtirps, A. C. 1519. Henricô ultimô Comite defunctô. Primùm oppignoratum Solodurenſibus, apud quos civitatis jure poſtremi Comites fruebantur, plenô tandem dominiô ad eos devenit: reliqua illorum bona, partim iiſdem, partim Epiſcopo Baſilienſi, gente extinctâ, ceſſerunt. Vide Stumpf. *Chron. Helv.* Chriſt. Urſtiſium, *Hiſt. Baſil. &c.*

TIESSA, Pauſan. *l.* 1. *Tiaſſus* Athen. fluv. Laconicæ, per Spartam & Amyclas, in Eurotam fluens.

TIFATA, vulgò *Monte di Capoa & di Caſerta*, Livio, *l.* 26. *c.* 5. & Vellejo, *l.* 2. *c.* 25. Campaniæ mons, Capuæ urbi imminens, inter eam & Nolam extenſus, teſte *Dionyſiô.* Ejus meminit, Stat. *l.* 4. *Sylv.* 4. *v.* 85.

Ceſſat apex procul iſta tuis, Tifata, Teate.

Silius, *l.* 12. *v.* 487. ubi de Annibale;

——— *Arduus ipſe*
Tifata invadit propior, quà montibus inſtat
Collis, & è tumulo ſubjectam deſpicit urbem.

Cùm oppido olim cognomine.

TIFATA Curia, una fuit ex 30. Curiis Romanorum, de quarum nominibus octo ſolùm apud rerum Romanarum Scriptores ſuperſunt. Meminit ejus Feſtus, *Tifata*, inquiens, *iliceta: Romæ autem Tifata Curia: Tifata etiam locus juxta Capuam*: apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 6. c. 2.* Vide in voce *Tifata*. Eam verò vocem apud Statium *d. l.* delendam, variis rationibus ſuadet Barthius, qui verſum illum ſic legit,

Ceſſat apex procul iſta tuis ſint fata, Teate,
Nec Marrucinos agat hæc inſania mares.

Vide eum *Animadverſ. ad l.*

TIFERNAS, vide *Georgius.*

TIFERNUM, urbs gemina Umbriæ: unum *Tibernum* cognomine, Epiſcopale, ſitum in planitie, non procul à Tiberi fluv. à quo denominatur, vulgò *Città di Caſtello.* *Baudrando* regiunculæ cognominis caput, ad Tiberim, in limite Hetruriæ, 10. mill. paſſ. à Burgo S. Sepulchri in Meridiem 18. ab Aretio in Ortum Calium verſus 22. Satis munita. Sub Pontifice. Hinc ager *Contado di Città di Caſtello.* Alterum *Metaurenſe* dictum, ad *Metaurum* fluv. in valle, à priore 20. mill. paſs. oppid. haud obſcurum Ducatus Urbinatis. *Ferrar.* Vulgò *S. Angelo in Vado*, 6. milliar. ab Urbanea in Occaſum, uti 16. à Tiferno Tiberino in Boream, 23. ab Urbino in Occaſum. Sub Pontifice *Baudrand.*

TIFERNUS, qui *Phiternus*, *Ptol.* (ut quibuſdam placet) fluv. Frentanorum, illos ab Apulis Dauniis dividens, ex Apennino monte in mare Hadriaticum per Larinum ad Thermulas influens. *Baudrand. Biferno* dicitur hodie, oriturque in Comitatu Muliſino, prope Bovianum; hinc in Cæciam tendens, Guardiam Alfenam rigat & verſus Larinum labitur, tandemque prope Thermulas Urbem Capitanatæ, in mare Adriaticum ſe exonerat.

TIGAVA, Plin. *l.* 5. *c.* 2. *Ptol. Tigavia Antonin.* urbs olim Epiſcopalis Mauritaniæ Cæſarienſis mediterranea 2. mill. paſſ. ab Oppido novo. Epiſcopi *Tigabitani* meminit *Auguſtinus.*

TIGELLINUS Sophonius, vel *Tigillinus*, vir Romanus, vitæ corruptiſſimæ, qui Neroni intimarum libidinum conſcientiâ cùm eſſet familiaris, plurimis ſummis viris per calumniam exitium machinatus eſt. Poſteà rerum potitô Othone, ad aquas Sinueſſanas, ſupremæ neceſſitatis nunciô acceptô, inter concubinarum oſcula fauces ſibi præcidit. Tacit. *l.* 1. *Hiſt.* *c.* 72. Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 155.

Pone Tigellinum: tædâ lucebis in illa,
Qua ſtantes ardent, &c.

Vide & *Ophonius* ſeu *Oſonius.*

TIGELLIUS, vide *Thermogenes.*

TIGERNUM, caſtrum vetuſtiſſimum Galliæ, in finibus Arvernorum, hodieque *Tiern*: cum Monaſterio cognomine. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TIGIDIUS, inter Commodi miniſtros, apud Lamptid. *c.* 4. ubi *Acidius* alii legunt.

TIGILLUS, inter cognomina Jovis, de quo vide Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 7. *c.* 11. *Tigillum* autem à *tigno* eſt, unde fortè is dictus, quòd *tigni* inſtar Mundum ſuſtineat. Aliud *tegillum*, pro integumento ſcil. corporis ſeu veſte vili & plebejâ frequentatum, uti ex *Nonio* diſcimus. Vide de utroque Becmannum, *Origin. L. L.* Apud Livium, *Tigillum Sororium* occurrit, *l.* 1. *c.* 26. ubi de Horatio, qui ſororem interfecit: *Is (Pater) quibuſdam piacularibus ſacrificiis factis — tranſmiſſô per viam tigillô capite adopertô, velut ſub jugum miſit juvenem. Id hodie quoque ſemper refectum manet.* Sororium tigillum *vocant* &c.

TIGIS, Mauritaniæ Cæſarienſis oppid. *Ptol. Tigiſi Antonin.* Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſarienſi, Ruſucurro 12. mill. paſſ. in Meridiem diſtans: nunc *el col de Mudelares* dicitur; eſtque recens cultum à Mauris ex Hiſpania ejectis, 8. leuc. ab Algerio, teſte *Sanſone.*

TIGNIA, fluv. Piceni apud *Tignium* oppid. fluens. *Tenna Franciſco Pamphilo*, *Tinca* aliis, inter Chientum & Aſonem fluv. mari ad portum Firmianum excipitur.

TIGNIUM, Piceni oppidum Cæſari, medium ferè inter Firmum ac Tollentum, unde 16. mill. paſſ. abeſt. Vulgò *S. Maria in Giorgio*, *Leandro.*

TIGNUM, an à *tango*, quòd ad ædificia adhibeatur, ut inde oriatur contiguitas; an à *tego*, quòd *tigna* ſint trabes, quibus ſumma domus contegitur? Hæc qui ſcindunt, quadrant & aptant ad ædificium, *Tignarii Fabri* Latinis, Græcis voce generali Τέκτονες dicuntur; etiam inter Artifices memorati Vegetio, *l.* 2. *c.* 11. qui exercitum ſequebantur, & in ſingulis legionibus erant, ſub Præfecto Fabrûm, de quibus vide Corraſium, *Miſcell. l.* 3. *c.* 25. *n.* 1. 2. 3. Gœddeum *Comm. ad l. tigni.* 92. *n.* 3. 4. & *ſeqq. ff. de verbor. ſignif.* Cujacium *ad l.* 1. *in fin. Cod. de excuſ. Artiſ. lib.* 10. Salmaſ. *ad Lamprid. Alexandrô Sev. c.* 52. Cœterùm de *tigno*, domui exemto, Regiorum mandatorum tranſgreſſorem ſuſpendere, Perſici olim moris fuiſſe, diſcimus ex Eſra, *c.* 6. *v.* 11. &c.

TIGRA, urbs Mœſiæ inferior. *Antonin.* & *Lib. Notit.*

TIGRANAANA, urbs Armeniæ majoris verſus confinium Mediæ. *Simolachach* Georgianis: *Tauris*, Nigro & Theveto. Sed ſitus apud *Ptol.* haud convenit, cùm *Tauris* in Media ſit, non in Armenia. Baudrando etiam *Tigranoama*, olim fuit inter Caſpium montem ad Ortum & Ariſſam lacum ad Occaſum. Quid hodie ſit, difficile dictu.

TIGRANES, Rex majoris Armeniæ potentiſſimus, qui auxilium ferens Mithridati, victus eſt primò à Lucullo, deinde à Pompejo M. in deditionem acceptus, & in regnum reſtitutus, perſolutis 6000. talentis. Crebra ejus mentio apud Cicer. *pro Lege Manilia.* Lucan. *l.* 2. *v.* 637.

Tigranemque meum, nec Pharnacis arma relinquas.

Vide Juſtin. *l.* 40. *c.* 1. & 2. Appian. *in Syr.* Liv. *Epit. l.* 100.

TIGRANES, Armeniâ quondam potitus, ac ſub Tiberio reus, Qu. Plautiô, Sext. Papiniô Conſulib. ne nomine regiô quidem ſupplicia civium effugit, Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 40.

TIGRANES, à Nerone, ad capeſſendum Armeniæ regnum dilectus, Cappadocum ex nobilitate Regis Archelai nepos; Sed quòd diu obſes fuerat apud Rom. uſque ad ſervilem patientiam demiſſus. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 26.

TIGRANES Achæmenides, Medorum Dux, apud Herodot. *l.* 7.

TIGRINÆ Menſæ, ſicut & *Pantherinæ*, memorantur Plinio, *l.* 13. *c.* 15. *Menſis præcipua dos in vena criſpis vel in cortice varus; illud oblongô evenit diſcurſu, ideoque tigrinæ appellantur; hòc intortô, & ideo tales Pantherinæ vocantur. Sunt & undatim criſpæ, majore gratiâ, ſi pavonum caudas imitentur.* Ubi è citro menſas intelligit, quæ uſque adeò Romanis olim in pretio fuêre, ut argenti aurique æſtimationem ea arbor æquaverit. Idem, *ibid. Conſules ei Mauri, quibus plurima arbor citri & menſarum inſania, quas fœminæ viris contra margaritas regerunt.* Ad quem luxum fortè alluſit Horatius, *l.* 2. Ode 18. *v.* 1. *ſ.*

Non ebur neque aureum
Meâ renidet in domo lacunar.
Non trabes Hymettiæ
Premunt columnas ultimâ receſas
Africâ.

In his itaque maculæ pretioſæ erant, quæ quo majores eò cariores: & ab harum varietate *Tigrinarum* Pantherinarumque cognomina. Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 5. *c.* 26. Habebant autem *tigrinæ*, uti ex Plinio diſcimus, in morem venarum longas lineas diſcurrentes, tæniis ſimiles, tales enim maculæ tigrium, quas proptereà ῥαβδωτὰς, h. e. *virgatas*, appellaverunt: cùm pantherinæ in orbes parvos & intortos criſpæ eſſent, ut ſunt terga pantherarum. Quam macularum harum differentiam ſcitè deſcribit Oppian. *Cyneget. l.* 1. Vide quoque Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, *c.* 5. & ſupra, ubi de *Menſis* alibique.

TIGRANOCERTA, urbs Armeniæ majoris quæ *Tigranopolis*, ac *Tigranopetra*, teſte *Appianô*, dicta eſt, à Niſibi urb. Meſopotam. 36. mill. paſſ. in Boream, ad Nicephorium fluv. teſte Tacitô, *l.* 14. *Annal. c.* 23. 24. *l.* 15. *c.* 4. 5. 6. 8. apud Maſium montem, qui Gordyæo finitimus eſt, teſte *Strabone.* Ea hodie *Sultania Jovio* dicitur, *Bonacciolo* verò *Sava.* Baudrando eſt ad Nymphæum fluv. verſùs confinia Aſſyriæ, inter Arthemitam ad Cæciam & Amidam ad Africum, 100. mill. paſſ. à Niſibi, ſed à Maſio monte remota. Hodie creditur *Bitlis*, urbs munita Turcomaniæ. Sub Turcis.

TIGRE, vulgò TIGRE, regnum Africæ, pars regni Abiſſinorum, cujus Prorex *Tigre mahon.* Hujus portio, quæ Sinui Arabico vicina eſt, regnum *Barnagaſſi* dicitur. Hieron. Lupus Luſitanus, *de orig. Nili & Æthiop. ſuperior.*

TIGRES, Peloponneſi fluv. qui poſteà *Harpys* dictus fuit à demerſa in eo una *Harpyiarum.* Apollod. *l.* 1.

TIGRIS, quadrupedum pulcherrima, ut pavo avium, Oppianus, *Cyneget. l.* 3. *v.* 540.

Tiges-

Τίγριδος αὖ μελέεσσι κλυτὸν δέμας ἀείδωμεν
Τῆς ἡ τερπνοτάτη φύσις ἔπλετο ποικιλόνωτος,
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, θηρῶν μετὰ πουλὺν ὅμιλον,
Τόσσον δ' ἐν θήρεσσι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο τίγρις,
Ὅσσον ἐν ἀστέρισιν ταῖς καλὸς αἰθέρι.

Cui proin, imitatione hujus, *virentes maculas*, tribuit Claudian. *de Raptu*, *l.* 3. *v.* 265.

> *--- ---- fremit illa marito*
> *Mobilior Zephyro, totamque virentibus iram*
> *Diſpergit maculis. ---*

Quomodo & pardum alibi *viridem* dicit idem Poëta. Inter quos tamen id diſcriminis eſt, quod *tigris* longis tæniis ſit varia, pardorum verò maculæ rotundæ ſint, unde *virgatæ tigres* paſſim apud Poëtas, & *tigrinæ* inde *menſæ* à pantherinis diverſæ, ut vidimus. Eadem velociſſima, unde ventis eam concipi finxêre Poëtæ. Idem Oppian. *l.* 1.

> *Ὠκυτάτη τελέθει δ' ἢ θοαῖς πανυπείροχα θηρῶν·*
> *Αὐτῷ γὰρ νι θέρει ἰσάλη Ζεφύρῳ γενετῆρι.*

Et *mobiliorem Zephyrô maritô* Claudianus modò dixit. Indidem ipſi nomen. Armeniis enim, Medis ac Perſis, *tigris* ſagittam notat; quæ vox etiam rapidiſſimo Hyrcaniæ fluvio indita. Arabibus eadem fera modò *albabir*, modo *alphuranik*, quorum utrumque curſorem ac veredum, & hoc quidem poſterius *valde expeditum* notat, dicitur. Porrò robuſtiſſima, utpote leonibus ferè duplô major, & elephantorum quoque victrix, ut de Indicis tigribus Nearchus, apud Arrianum *in Indicis*, & de Praſiis ex eodem ac Megaſthene Strabo tradit, *l.* 15. Adde & leonum, quod ſub Tito Roma ſtupuit, Martial. *l. Spect. Epigr.* 18. Unde *immanem* dixit Maro, *l.* 9. *Æn. v.* 730. & ad vim ingentem ejus alludens Statius, *Thebaid. l.* 2. *v.* 132.

> *Spirantem fert ore virum ---*

canit. Quare falſum, cum cane coire, quò congreſſu Indici canes oriantur, ut Ariſtoteles, qui primus earum meminit, opinatus eſt, *Hiſtor. Animal. l.* 8. *c.* 28. ad canis formam tigrim accedere falsò perſuaſus, *de Gener. l.* 2. *c.* 7. Sed veniam meretur, cùm id animal tum adhuc parùm cognitum fuerit, & Nearchus ipſe, qui Hyrcaniam & Indiæ partem cum Alexandro peragraverat, & Indicæ claſſi præfectus fuerat, ipſum animal vivum nunquam viderit, ſed pellem solùm. E cujus relatione Arriano memorata, ubi addit, *Eas verò, quas nos videmus, & tigres vocamus, thoes eſſe maculoſos, & aliis thoibus majores*, jam tum pro tigri genuina ſuppoſitum fuiſſe animal, quod revera non eſſet tigris, (ſed è thoum genere, thoibus tamen majus) facilè liquet. Vide de robore inprimis tigridis mira, apud Voſſium *in Melam*, *p.* 248. & 249. Capitur tamen & tanta, vel rapitur potiùs; *Raptores* enim propriè Veteribus tigrium venatores dicti. Et quidem primitus, qui unum ex tigridis catulis volebant ſervare, univerſum fœtum, qui numeroſus plerumque, raptum ibant, ut, ſequenti matri ſubinde unum jaciendo, ſic eam morarentur, donec ad mare perveniſſent: quod faciendo vix tamen, ob feræ pernicitatem, ex univerſo fœtu unum poterant ſubtrahere, Poſtmodum, aliâ venandi excogitatâ arte, pro catulis vitreas ſphæras currenti objiciebant, in quibus tanquam in ſpeculo ſe ipſam intuens, dum, quam videt imaginem, putat eſſe ſobolem ſuam, ſic retardaretur. Quâ de re ſic Claudianus, ubi ſuprà, *v.* 263.

> *Arduus Hyrcanâ quatitur ſic matre Niphates,*
> *Cujus Achæmenio Regi ludibria natos*
> *Avexit tremebundus eques: fremit illa marito*
> *Mobilior Zephyro, totamque virentibus iram*
> *Diſperſit maculis, jamjamque hauſtura profundô*
> *Ore virum, vitreæ tardatur imagine formæ.*

Vide quoque Ambroſium, *Hexaëmeri l.* 6. *c.* 4. Nec verò catuli ſolum, ſed & ipſe ſic matres, dum pro fœtu ſatagunt, Venatoribus in prædam cedunt, audaciâ illorum induſtriâque cum tempore creſcente. Dico *matris*. Mares enim, conſpectis Venatoribus ſtatim aufugiunt, ideoque non capiuntur, quæ cauſa, cur omnes tigrides fœminas eſſe, creditum ſit non paucis. Varronis tamen tempore, *tigridem vivam poſſe capi*, Romanis adhuc fuit ignotum. Sed exinde Imperii hujus finibus uſque ad Parthos propagatis, ex Armenia, aut India aut Hyrcania, per Parthos Romam uſque cœpit adduci. Et *Q. Tuberone & Fabio Max. Coſſ. IV. Non. Maji, Theatri Marcelli dedicatione, tigrim primus omnium Romæ oſtendit* (Auguſtus) *in cavea manſuefactam. Divus verò Claudius ſimul quatuor.* Plin. *l.* 8. *c.* 17. *extr.* Fuiſſe tigrim illam Auguſti, inter munera ludorum, *Dio* addit. Nota autem, quòd *manſuefactam*: hucuſque enim humano ingenio feritas ceſſit. Sic in caveis Romanarum delitiarum pars tigrides eſſe cœpere, quas inaurari conſueviſſe, teſtatur Petronius,

> *--- -- premit ad vena claſſes*
> Tigris *& aurata gradiens vectatur in aula.*

Domitianus verò etiam currui junxit. Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 105. *v.* 1.

> *Pictô quòd juga delicata collô*
> *Pardus ſuſtinet, improbæque tigres*
> *Indulgent patientiam flagello.*

Junxit & Heliogabalus, *Liberum ſe vocans*, apud Lampridium, *c.* 28. Bacchi enim currum *tigres* traxiſſe, res in Poëtarum fabulis notiſſima &c. Quam in rem vide inprimis Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 8. Porrò non oblectationi ſolùm, ſed & uſui, eſt tigris. Indos enim in menſis ſuis apponere, ut leones, ſic *tigrium clunes*; cœteris verò partibus animalis (utpote religioſi, cùm ſimul ac natum eſt, priores pedes verſus Orientem attollat) abſtinere, ex Damide tradit Philoſtratus, *de Vita Apollonii l.* 2. *c.* 12. In Congitana autem regione, totâ tigride veſci, carne eâ, in quâ myſtaces, exceptâ, eo quòd venenatam hanc arbitrentur, teſtis eſt Jo. Linſchottus, *Deſcript. Guineæ.* Nec carnes has bubulis ſapere deterius refert Joan. Ledeſma Hiſpalenſis, apud P. Martyrem, *Oceanea Decad.* 3. *l.* 2. Pellis inprimis maximi æſtimata; quæ Heroinis olim familiaris, ut diximus ſupra voce *Pellis*. Inſuper bellatorum caput & ſuperiorem corporis partem olim horrificabat. Val. Flaccus, *l.* 6. *v.* 704.

> *Perque levem & multô maculatam murice tigrim*
> *Concita cuſpis abit: ſubitos ex ore cruores*
> *Saucia tigris hiat vitamque effundit herilem.*

Venatorum item. Papinius *Theb. l.* 9. *v.* 686.

> *Venator raptabat equus, quem diſcolor ambit*
> Tigris *& auratis adverberat unguibus armos.*

Nempe ungulæ aureis laminis inducebantur, ne acie illorum quis vulnerari poſſet. Unde de tali tigride, i. e. tigrino operimento Heroum, idem, *l.* 6. *v.* 724.

> *—— extremos auro manſueverat ungues:*

ad quem locum vide Caſp. Barthium: plura verò de nobili hac fera, apud Plin. *l.* 8. *c.* 4. 16. 18. ubi de matrum in catulos affectu inprimis, Salmaſium *ad Solin. p.* 211. ubi itidem inter alia de Tigridis præſertim Indicæ, ereptis catulis, rabie, cernuatione & ruina, Barthium modò dictum *Animadv. ad Statium paſſim*, qui urbes quoque nonnunquam à tigribus obſideri adnotat *ad Theb. l.* 5. *v.* 204. Wottonum *de Different. animal. l.* 5. *c.* 81. Gerh. Joh. Voſs. *de orig. & progr. Idol. l.* 3. *c.* 60. 63. 65 72. & *ſeqq.* P. de Valle *Itin. Part. IV.* ubi de pugna tigridis cum homine victore, in Aula M. Mogolis, Alios; uti de ſtella *Tigribus*; urſis & leonibus præfecta, apud Peruanos, infrà voce *Urſa*. Idem nomen, an à maculis, an à celeritate potiùs, equo Circenſi, Martialis ævô percelebri, de quo vide illum, *l.* 7. *Epigr.* 7. Sed & quia vox primævâ notione *ſagittam* ſonat, ad aliud armorum genus translata reperitur, apud Gregorium Turonenſem, qui, de Nunnio quodam Tribuno loquens, *tigrim* vocat enſem ejus, *de Gloria Confeſſ. c.* 42. &c. De *Tigride* verò fluvio triplici apud Herodotum, *Tigride* item *Paphlagonico*, *Perſico* & *Pontico*, ut & alia huc pertinentia, vide apud Salmaſ. *d. l. p.* 621. & *ſeqq.* aliquid etiam ſuprà, voce *Paſitigris*.

TIGRIS, ſic à velocitate dictus, quaſi *ſagitta*, inſignis Aſiæ fluvius, qui in Armenia majore locô planô & conſpicuô naſcens per Arethuſam lacum ita transfluit, ut neque aquæ, neque piſces commiſceantur. Occurrente dein Taurô in ſpecum, ſicut Lycus in Aſia, & Eraſinus in Argia, pemergitur, & ab altero ejus montis latere erumpit, ac mox per Thoſpiten lacum tranſvectus, rurſus in cuniculos mergitur, & poſt 20. mill. paſſ. luci redditur. Poſt hæc Meſopotamiam, quæ quòd inter Tigrim & Euphratem intercepta ſit, ſic dicta eſt, ab Ortu ſeu dexter alluit, tandemque in 2. diviſus cornua, in Euphratem, qui ſimiliter in Armenia majore oritur, ad locum ubi Seleucia à Seleuco Nicanore condita, influit, à quo in Perſicum ſinum defertur. Dionyſ.

> *--- Ποταμῶν ὤκιστος ἁπάντων*
> *Τίγρις εὐῤῥείτης φέρεται. ----*

Solin. *c.* 40. *In Armeniæ majoris regione caput tollit, mirè quàm lucidô conſpicuôque fonte, in loco haud edito, qui Elongoſine nominatur, nec tamen ab exordio totus eſt. Primùm pigrè fluit, non cum ſuo nomine, at cùm fines Medorum invectus eſt, Tigris dicitur: ita enim Medi nominant ſagittam.* Lucan. *l.* 3. *v.* 256.

> *Quaque caput rapido tollit cum Tigride magnus*
> *Euphrates, quos non diverſis fontibus edit*
> *Perſis, & incertum, tellus ſi miſceat amnes,*
> *Quod potius ſit nomen aquis Sed ſparſus in agros*
> *Fertilis Euphrates Phariæ vice fungitur undæ:*
> *At tigrim ſubitò tellus abſorbet hiatu*
> *Occultoſque tegit curſus, rurſuſque renatum*
> *Fonte novô flumen pelagi non abnegat undis.*

Juſtin. *l.* 42. *c.* 3. *A cujus* (Armeniæ) *montibus Tigris fluvius modicis primò incrementis naſcitur: interjectô deinde aliquantô ſpatiô, ſub terras mergitur; atque ita poſt quinque & viginti millia paſſuum grande jam flumen in regione Sophene emergit, ac ſic in paludes Euphratis recipitur,* Boëtius, *l.* 5. de *Conſ. Phil.*

> *Rupis Achæmeniæ ſcopulis, ubi verſa ſequentem*
> *Pectoribus figit ſpicula pugna fugax;*
> *Tigris & Euphrates unô ſe fonte reſolvunt,*
> *Et mox abjunctis diſſociantur aquis.*
> *Si coëant, curſumque iterum revocentur in unum,*
> *Confluat alterni quod trahit unda vadi:*
> *Conveniant puppes, & vulſi flumine trunci,*
> *Miſtaque fortuitos implicet unda modos;*
> *Quos tamen ipſa vagos terræ declivia caſus,*
> *Gurgitis & lapſi defluus ordo regit.*

A Seneca *Violentus* dicitur, à Nonno *ὠκυρέεθρος*, & in *Anthol.* *l.* 3. legimus:

Ἰνδικὸς μετὰ Τίγριν ἀγάῤῥοον εἶδε καὶ.

Vide Lud. de la Cerdam *in illud Virgil. Ecl.* 1. *v.* 63.

Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim.

Et Arrianum, *l.* 7. *de exped. Alexand. Sylax* quondam vocatum tradit *Euſtath. Sollax* habet Plut. *l. de Flum. Hidekel* Ebræis dicitur, unusque eſt ex 4. fluviis Paradiſiacis, teſte *Ariâ Montanô. Tegil* hodie nominari ſcribit Caſtaldus & *Sir* Pinetus. *Diglath* vocat eum Joſephus: *Diglito* quoque eum vocari, eâ parte nempe quâ tardior fluit, Plinius auctor eſt, cui etiam *Paſitigris* dicitur, ut & *Arriano. Lloyd. Baudrando* oritur ex montibus Ararat ſive Armeniæ & inter Aſſyriam Meſopotamiamque fluens, & Chaldæam interſecans, Euphrate receptô, labitur in Sinum Perſicum, Arabiam inter & Perſidem, prope Teredonem. *Euſtathius* alium *Tigrim* in Paphlagonia eſſe ait, ex *Xenophonte*, qui in Euxinum decurrit.

TIGULIA, ſive *Tigullia*, oppid. Liguriæ in ora littorali, ad Ortum, medium inter Genuam urbem ad Occidem. & Erycis portum ad Ortum, utrinque 30. mill. paſſ. *Seſtri di Levante* teſte *Aug. Juſtiniano.*

TIGURINI, poſteà *Turicini*, & *Turregenſes*, populi Helvetiæ fortiſſimi, quam in 4. pagos, è quibus unus *Tigurinus* appellatus fuit, diviſam refert Cæſar, *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 12. Hi A. M. 3758. cum Tuginis & Ambronibus Gallis, Cimbris ſe junxerunt, & tripartitò agmine Galliam Narbonenſem ingreſſi, illam vaſtârunt. Caſſium dein Conſulem Rom. devicerunt: de quo ſic Cæſar, *Hic pagus unus cum domò exiſſet, L. Caſſium Conſulem & L. Piſonem Legatum prælio interfecerat, incautos, exercituque Conſulari pulsò & ſub jugum miſſo, inſignem calamitatem populo Romano intulerat.* Factum id autem eſt in finibus Allobrogum, qui dextrum Rhodanum accolunt, Florus, *Epit. l.* 65. belli Jugurthini temporibus; Oroſius, *l.* 5. *c.* 15 qui addit, Quint. Publium, alterum Legatum, ne reſidua exercitûs portio deleretur, obſides & dimidiam rerum omnium partem *Tigurinis*, turpiſſimô fœdere, dediſſe. Poſteà, cùm Helvetii novas in Gallia ſedes quæſiturì, oppida quique ſua incendiſſent, ne revertendi deſideriò conatus tantus impediretur: occurrens Cæſar, inſidiis & fraude *Tigurinos*, partem tum Helvetiorum quartam, circumvenit. Complectebatur autem tum *Tigurinorum* tractus Tigurinos, Tuginos, Uranios, Glaronenſes, Abbatiſcellanos, itemque Sangallum, Rupertivillam, Terminos ſeu fines Toggeburgenſes, & eam regionem univerſam, quæ circa Podamicum eſt, & Rhetium, antiquumque Turgoviæ retinuit nomen, Guillim. *l.* 1. *p.* 1. Reliqua de hac gente vide infra in *Tigurinus* pagus, & *Tigurum*, quod caput ejus.

TIGURINUS Lacus Helvetiæ, *Zuricher zée* Helvetiis, *Lac de Zurich* Gallis, à Tiguro ei ad Boream adjacente dictus, partim eſt in pago Tigurino, partim prope pagum Suitenſem: Ad 25. mill. paſſ. ab Euro in Circium *Plantinus* habet, à Meridie in Septentrionem extenditur, vix 5. mill. paſſ. latus. Maxima autem latitudo inter Rupertuvillam eſt & locum *Horden*; exinde Tigurum uſque, ubi Limagus ex illo effluit, paulatim arctior fit & anguſtior. Ei adjacet Raperſvilla oppid. cum ponte oblongo, non longè diſſito, ſub quo menſib. Septembr. & Octobr. uberrima piſcatio, & per eum Limagus fluv. labitur. In quibuſdam tabulis ea lacus pars, quæ à Rupertivilla ad Limagi ingreſſum extenditur, nominatur *Oberſee*, i. e. lacus ſuperior: uterque mercibus ex Italia Rhætiaque Tigurum tranſvehendis ingentem affert commoditatem. De eo ſic Henr. Stephanus: *Lacus eſt longus circiter* 12. *mill. paſſ. ſupra quem amœnus Alpium proſpectus eſt, ut volupe ſit vel in media æſtate nives & quandam quaſi hyemem intueri.*

TIGURINUS Pagus, pars fuit aliàs Helvetiorum, complectebaturque totum illum tractum, ubi nunc pagi Tigurinus, Scaphuſianus & Abbatis Cellenſis, *Briet.* Aliter *Guillimannus*, vide ſuprà. Hodie verò, unus eſt ex XIII. eſtque inter pag. Bernenſem & Lucerinum ad Occaſum, Scaphuſianum ad Boream. Tugium ac Suitium ad Meridiem & Abbatis Cellam ad Ortum. Gall. *Canton de Zurich.* Hic quare Helveticæ civitati adſcriptus ſit, hæc cauſa traditur: Quum Tigurini Johannem Comitem Habſpurgenſem, ob inſidias varias, in vinculis aliquot annos haberent: tota Alſatiæ Nobilitas unà cum Baſilienſibus, Argentoratenſibus, Friburgenſibus Briſgoicis, Briſacenſibus, Seleſtadienſibus & Colmarienſibus fautoribus & auxiliaribus copiis bellum eis indixit, multiſque incommodis affecit. Quod ubi *Tigurinus pagus* Carolo Quarto ſæpe eſſent conqueſti, ejuſque opem fruſtrà implorâſſent, ſibi aliis modis conſulere neceſſariò coacti ſunt. Cùm enim viderent urbem ſuam titulo tenus Romani Imperii ſociam eſſe, nec quicquam auxilii ab Imperatore ſperandum, alios ſibi & magis fidos ſocios Urienſes, Suiteros, Subſylvanos ac Lucernates quærere viſum eſt. Qui (quoniam ipſis quoque multum negotii præter meritum Nobilitas faceſſebat, & Auſtriæ Duci inprimis parum grati erant) gratantes eos Helvetico fœderi inaugurârunt, illiſque principem locum inter omnes conceſſerunt. Anno Sal. M. CCC. LI. Caput *Tigurum* eſt: de quo vide infrà.

Pagi Reip. Tigurinæ ſeu Præfecturæ majores.

- Andelfingenſis, ab An. 1434.
- Egliſoviana, ab An. 1455.
- Griſenſis, ab An 1402.
- Groningenſis, ab An. 1418.
- Kyburgicus Comitat. ab Ann. Chr. 1424.
- Laufa ad Cataractas Rheni, ab A. 1543.
- Libera Provincia, ab An. Chr. 1424.
- Regensburgenſis, ab An. 1409.
- Vadiſvillana, ab An. 1549.

Præfecturæ minores.

- Allſtetta, ab An. 1432.
- Altoſaxum, ab An. 1615.
- Birmenſtorffium, ab An. 1484.
- Bulacum, ab An. 1409.
- Dietliconum, } ab An. 1487.
- Dubendorffum, } ab An. 1487.
- Eilibacum, ab An. 1400.
- Hegi, ab An. 1587.
- Horgena, ab An. 1406.
- Kilchberga, ab An. 1424.
- Knonovia, ab An. 1512.
- Kuſnachtum, ab An. 1396.
- Meila, ab An. 1410.
- Riedena, An. 1487.
- Rumlangia, An. 1424.
- Ruſchlicona, An. Chr. 1406.
- Seldenbura, An. 1466.
- Stadelhofia, An. 1385.
- Skallicona, An. 1466.
- Tallvila, } An. 1385.
- Triebtenhuſa, } An. 1385.
- Udorfium, An. 1495.
- Wettivila, An. 1466.
- Wiedikona, An. 1387.
- Wollishofia, An. 1396.
- Zollikona, An. 1385. &c.

Steineccum in Turgovia, ad Fines *Pfun*, & Wynfelda Urbi cum aliis Condominis communes ſunt.

TIGURUM, rectiùs ſecundùm quoſdam *Turigum*, vel *Thuricum*, German. *Zurich*, una è vetuſtiſſimis non Helvetiæ ſolùm, ſed totius Orbis, urbs ampla & culta; Hanc Limagus è lacu egreſſus ſeparat in duas partes; Sedet inter duos monticulos, ad imam lacus, ubi Limagum, quem infra Glaronam excepit, rurſus effundit. Publica ædificia, templa inprimis, habet magnifica: nec privatis ſuus ſplendor deeſt, verum plateæ anguſtiores ſunt. Origo urbis ad tempora Abrahami refertur, & Minoris quidem incunabula Thurico Regi: Majoris Suevo alii Regi tribuuntur. Sed hæc incertæ traditionis ſunt. Sedecim annis poſt Trevirorum urbem conditam eſſe, Annales habent domeſtici. Fuit ſine dubio unum ex 12. Helvetiorum oppidis, quæ Cæſaris tempore combuſta, poſtmodùm verò reparata ſunt. Poſt devictos à Cæſare Helvetios, ſub Romano fuit Imperio, uſque ad irruptionem Alemannorum, à quibus deſtructum Tigurum eſt, circa A. C. 300. Sed Diocletianus, poſt reportatam de illis per Maximianum Herculem victoriam, caſtrum Tigurinum reſtaurandum curavit, in quo circa A. C. 296. martyriô affecti ſunt Felix, Regula & Exuperantius. Iterum ab Attila everſum, Thuricum Theodorici Gothorum Regis filium, reſtauratorem utcunque habuit, ut conjicit *Simlerus.* Sic ad Francos tranſiit, vicus adhuc patens etiam Caroli M. ætate, in duos pagos, ſuperiorem & inferiorem diſtinctus. Donec A. C. 883. à Carolo Craſſo muris, foſſis & turribus muniri cœpit, cui operi colophon demum A. C. 955. impoſitus eſt. Fuerunt hic à Francicis Regib. duo Collegia, virorum unum, *Carolinum*, fœminarum alterum, *Abbatiſſanum* dictum, inſtituta, penes quæ maxima ex parte imperium tum urbis fuit: Abbatiſſæ inprimis manſit poteſtas creandi Magiſtratum, uſque ad tempora Friderici II. per annos 470. Niſi quod Præfectura caſtri ſeu arcis, *der Hoff*, Imperio fuit reſervata: hæc itaque ſedes Præfecti, qui Collegiorum & Urbis erat Advocatus. Seculô decimô ad Germanos tranſiens, in Imperii Germanici patrocinium urbs recepta eſt: quô tempore Præfectos quidem etiam habuit, ſed qui non in arce habitarent, hoc enim munus plerumque Principibus plerumque Principibus viris fuit demandatum. Interim & ſuum conſilium urbi fuit virorum 36. è quibus 12. quadrimeſtri tempore imperabant, quæ forma Reipubl. obtinuit circa A. C. 1100. uſque ad A. C. 1336. Cæterùm ſeculô 13. cùm omnia diſſidiis inter Imperatores & Pontifices fervèrent, urbes plurimæ Imperatorium ſplendorem ſequi maluerunt, à quibus, reluctante Clerô, privilegiorum acceſſiones ſubinde obtinuère. His initiis crevit *Tiguri libertas*, multis immunitatibus à Friderico I. II. & Ludovico Bavaro donati. Friderie. II. inprimis mortuô Berchtoldô, ultimô Duce Zeringenſi, Collegiorum & Urbis Advocatô, cives in Imperii tutelam recepit, circa A. C. 1218. ac poſteà multa Collegiorum privilegia, & præterea jus eligendi Senatum in cives tranſtulit, ſtatuitque ne unquam liceat urbem ab Imperio abalienare. Tum cives urbem vallô foſsâque muniêrunt, arceque eversâ, permiſſu Imperatoris, libertati naſcenti ſecuritatem præſtiterunt, ſed quòd Friderico conſtanter adhærerent, excommunicati à Pontifice, viciniam nobilitatem ſenſêre undique infeſtam, quô factum, ut ſerici commercium anteà in urbe frequens Novocomum ad Larium lacum migraret. Hìc minimè deſpondentes animum cives primum fœdus A. C. 1251. cum Uriis & Suitiis inierunt. Poſt Fridericum cùm Conradinus fundamenta libertatis convellere, & Advocatiæ titulô, urbem Ducatui ſuo Sueviæ adjicere vellet, hæc autem pro libertate fortiter niteretur, proſcripta à Conrado Imperatore, ſed mox à Richardo Roman. Rege proſcriptione exempta eſt. Cùm deìn in Imperio undique turbaretur uſque ad Rodolfum I. Tigurini, ut ſibi conſulerent, Regenſpergi Dominum, oblatô honeſtô ſtipendiô Advocatum ſibi & belli Ducem poſtulant, à quo rejecti ad Rodolfum Habſpurgic. ſe conferunt, ejuſque auſpiciis Regenſpergium infeſtum eò redigunt, ut pace factâ Tigurum commearit, acceptô à civibus exiguô annuô ſtipendiô. An. dein 1273. Rodolfus, Imperator electus, quòd Tigurinorum forti & fideli operâ multis in bellis feliciter uſus eſſet, novis illos privilegiis & ſignum eorum diademate purpureô ornavit. Poſt mortem Imperatoris Adolphi partes ſecuti Tigurini, ab hujus æmulo Alberto Rodolphi filio multa damna paſſi ſunt. Namque & prope Vitodurum aliqua illis clades illata, moxque urbs ab Alberto obſeſſa eſt: ſed egregium Tigurinarum mulierum ſtratagema & libertatem urbi, & pacem civibus gratiamque Imperatoriam conciliavit. A quo tempore Auſtriacorum amicitiam conſtanter coluère, uſque ad A. C. 1330. quô Fridericus, Ludovico Bavaro ceſſit: cui cùm pollicerentur non minùs ſe fideliter in poſterum, quam Auſtrio hactenus, adhæſuros, Auſtrii iterum offenſi impetrârunt à Papa, ut novum in urbem excommunicationis fulmen ſtringeretur. Quare Sacerdotes partim ſponte excedere, partim à civibus ejici:

ſoli

ſoli Franciſcani unâ portâ egredi, alterâ redire: Nobiles undique urbi imminere: quo in diſcrimine A. C. 1333. Baſilienſibus, Bernatibus & Argentinenſibus juncti, hoſti fortiſſime reſtitêre, plurimis Nobilium arcibus captis everſiſque. Cùm dein Duodecimviri ob Remp. malè adminiſtratam, ad rationes vocarentur, A. C. 1334. octo illorum urbe exceſſerunt, cœteri Magiſtratu ſponte abierunt: ſic ſublatâ Duodecim-virali poteſtate, ea Magiſtratuum ratio popularis, quâ è tributum deliguntur, inſtituta eſt, hodieque feliciter obtinet. Sed exules à Johanne è Comitum Habſpurgiorum familia, datô Rapperſvilæ perfugiô, Tigurinis moleſti eſſe non deſierunt: unde bellum, & victi primò, mox victores Tigurini, ad Grinovium exciderunt Comitem A.C. 1337. cum multis è Nobilitate: Pax poſteà à Ludovico Imperatore & Alberto II. inter urbem & exules conciliata, quæ tamen ætatem non tulit. Itaque ut vires ſuas confirmatiores redderent Tigurini, cum Conſtantia & Sangallo civitatib. fœdus fecerunt: paulo pòſt in ejus ſocietatem Scaphuſiâ & Epiſcopô ac civitate Baſilienſi allectis: quô pactô quies aliquandiu parta. Sed A. C. 1350. parum ab ultimo diſcrimine urbs abfuit, conſpiratione quippe Exulum & Nobilium nocturnô aſtu tantùm non capta erat; ſed conſilium à ſervulo quodam Conſuli detectum, ſcelus in autores retorſit. Mox Rapperſvila ad deditionem adacta, & vicinus Nobilium ager populationibus exhauſtus eſt. Intereà cùm variæ Imperii civitates Auſtriis ſe jungerent, neque ab Imperatore Carolo IV. levamen ullum affulgeret, fœdus cum Pagis Helveticis pro communi libertate tuenda, ſanciverunt A. C. 1351. primô inter illos ob urbis celebritatem & potentiam locô. Hinc graviores Auſtriacorum iræ, & urbs denuò menſe Septembr. ejuſdem anni obſeſſa eſt, ſed, paucis pòſt diebus pax iterum coaluit: quam cùm hoſtes multis violarent modis, iterum in arma itum, & Glarona in fœdus pertracta eſt. Poſt quæ ad Tetivillam magnâ clade à Tigurinis Auſtriaci affecti ſunt, ſub finem anni. Annô verò ſequente, poſtquàm intereà Tugium fœderi nomen dediſſet, Juliô menſe, denuo obſidione urbem Auſtrius cinxit, denuoque certis conditionibus interventu Marchionis Brandeborgici pax facta eſt. Bernâ inde in fœdus receptâ, tertium obſideri Tigurum ab Alberto Auſtriaco cœpit, A. C. 1353. qui tamen adventu novi præſidii, quod Pagi Tigurinis miſêre, territus, tandem quintô hujus belli annô pacem admiſit: à quo tempore Tiguro omnia cum Helvetiis communia fuêre. Inter hos tamen A. C. 1436. graviſſimum bellum, Auſtriorum artibus, conflatum eſt, & primò quidem Tigurini cum Suitenſibus colliſi ſunt, quibus poſteà & reliqui acceſſêre. Pugnatum hôc bellô aliquoties, urbs quoque ab Helvetiis obſeſſa eſt, donec aurea pax A. C. 1450. divulſa bellô pectora amoris firmiſſimô glutine denuo conjunxit. Celebris dudum Tiguri fuit ſchola, è qua, tanquam equo Trojano, doctiſſimi ſemper prodiêre Muſagetæ, à ſuperiore præſertim ſeculo: *Theologi*, *Philologi*, *Hiſtorici*, *Linguarum omnium, omniſque Antiquitatis peritiſſimi*, Buxtorffius *præf. diſſ. Philolog.* Orthodoxiæ inprimis incolæ tenaciſſimi ſunt: Unde Andream Leſzezinium, Reformatorum in Polonia caput, ſeculô præteritô ad *Tigurinorum* modum, ut Theologi docerent, juſſiſſe, referunt Sal. Neigeb. *l.* 8. & Joach. Bielcius *in Chron. Pol.* Prima in urbe Chriſtianiſmi ſemina, per legionis Thebææ reliquias Felicem, Regulam & Exuperantium ſeculô 3. ſparſa leguntur. Per Gallum dein & Columbanum ad lacum Tigurinum, Tuceoniæ annuntiatum Euangelium eſt, A. C. 695. Poſteà ſeculi erroribus aliquandiu urbs abrepta, tandem ſeculô 16. inter primas Europæ purâ Euangelii luce illuſtrata eſt, Paſtorem nacta A. C. 1519. Huldricum Zuinglium. Mercenariâ mox militiâ abrogatâ, A. C. 1521. diſputationeque inter Zuinglium & Jo. Fabrum A. C. 1523. habitâ, impuro Cœlibatui honeſtum conjugium antelatum, publicôque edictô A. C. 1524. imagines abolitæ, & Monaſteria in Scholas domoſque Charitatis verſa ſunt. Media eſt inter Schaphuſiam ad Boream, & Lucernam ad Meridiem 25. mill. paſſ. diſtans, uti 11. à Rheno in Meridiem, 45. à Soloduro in Ortum. Caput eſt territorii ſatis ampli; Eorum, in quæ ei, ultra præfecturas, quas cum reliquis Pagis communes habet, imperium eſt, ſeries ſupra exhibetur. Plura de celeberrima hac urbe vide apud Stumpf. *Chron.* Simler. *de Rep. Helv.* Joh. Bapt. Plantin. Hotting. *in ſpeculo Tigur. &c.* Henr. Glareanus hôc eam *Panegyricô* ornat:

Salve belligeræ celeberrima gloria gentis,
O Tigurum, urbs orbi & pando notiſſima cœlo:
Cui pro nominibus, meritiſque & fortibus actis
Nulla ſat eſſe poteſt immenſi gloria mundi.
Te mediam ſcindit vivênti Limagus undâ,
Et ſuper incumbit ſquamoſis piſcibus ingens.
Amne lacus, vitreoque relucent gurgite ripæ.
Nubiferas turres quid jam, ſublimia fronte
Tecta, quid ablotas ſplendenti fonte plateas,
Commemorem? Fora quid dicam! quid templa profabor,
Atria cœlicolis; & dignas Regibus aulas?
Urbs cœlo, & ſuperûm Rectori chara ſupremo.

TIL, Aſiæ amnis, quem gens Sogor accolit. Turci *Nigrum* vocant, & antiquiſſimi principes *Ver* & *Cuni* nominârunt. Niceph. *l.* 18. *c.* 30.

TILA, fluv. Galliæ, *in Chron. Divionenſis Monaſterii S. Benigni* ſæpius memoratus, vulgò *Tille*, quibuſdam *le Til*: Alluit vicos Mariacum *Marcy ſur Tille*, Foſſatum, Icium, *Is*, Tilæ Caſtrum *Tille-Chaſteau*, corruptè *Trichaſteau*, Faberniacum villam *Favernay*: ac demum in Ararim defluit. Eô excipitur Angio *Agnon*, qui Campiniacum, & Marginellum *la Margelle*, alioſque vicos præterfluens, Tilam auget. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TILATÆI, populi Thraciæ, Thucyd. *l.* 2.

TILAVENTUM, majus & minus, Venetorum regionis flumina apud Plin. *l.* 3. *c.* 18. ſunt. *Tilavemptum* habet Ptolemæus. *Leander* hos fluvios hodie in Foro Julio deſcribit, dicitque majus *Tagliamento*, minus autem *Stella* ab indigenis vocari. Horum ille ex Alpibus Jul. in mare Hadriat. inter Concordiam & Aquilejam, hic apud Maranum oppidum influit.

TILEBURGUM, vicus Albionis apud Thameſim fluv. infra Londinum urb. haud procul Beda. Vulgò *Tillbury*.

TILENUS Daniel, vide *ibi*.

TILESIUS Bernardino-Conſentinus, Mathematices, & Optices inprimis peritiſſimus, in qua varia ipſemet invenit; Philoſophus, eximius, novæque methodi auctor, quam Neapoli in Academia recèns erectâ publicè doceri vidit, ſcriptis contra Ariſtotelem clarus. Edidit *de Principiis Corporum natural.* opus, & alios quoſdam Tractatus *Phyſicos*. Romæ cùm eſſet, urbe ab Hiſpanis occupatâ, non bonis ſolùm ſuis exutus eſt, ſed vitæ quoque diſcrimen adiit: extinctus A. C. 1558. ætat. 79. nepos fuit Antonii ſcriptis proſâ verſuque clariſſimi: & apud Paulum gratiâ floruit. Thuanus *Hiſtor.* Imperialis, *Muſæo Hiſtor.* Nic. Toppius, *Biblioth. Neapol.*

TILIA, ſeu Philyra, & Papyrus, arbores erant, in quarum libris olim ſcriptitatum, ita enim Plin. *l.* 13. *c.* 11. *In foliis primò ſcriptum: deinde quarundam arborum libris.* Et de *Tilia* quidem, quæ φιλύρα Græcis, ita *Suidas*: φιλύρα, εἶδος δένδρου ἔχον φλοιὸν βύβλῳ παχύρῳ ὅμοιον, *Tilia eſt arboris genus, quod librum habet ſimilem byblo papyri.* In cujus proin libro ſcribi olim conſueviſſe, clarè teſtatur Herodianus, ubi de Commodo, *l.* 1. *c.* 17. Λαβὼν γραμματεῖον τούτων οἷον ἐκ φιλύρας εἰς λεπτότητα ἠσκημένον, ἐπαλλήλῳ τε ἀνακλάσει ἀμφοτέρωθεν ἐπτυγμένον γράφει, οὓς χρὴ τῇ νυκτὶ φονευθῆναι, *Sumtô in manus libellô, quales ex Tilia tenuiſſimi & utrinque plicatiles ſunt, conſcribit in eo, quoſcunque illâ nocte interficere ſtatuiſſet.* Similiter *Xiphilinus* de Domitiano, τὰ ὀνόματα, inquit, ἐς σανίδιον φιλύρινον δίθυρον ἐσγράψας, *Cùm eorum nomina ſcripſiſſet in duplicibus tabulis tiliaceis.* Martianus Capella, *l.* 2. *Cernere erat, qui libri quantaque volumina, quot linguarum opera ex ore Virginis defluebant. Alia ex papyro, quæ cedrò perlita fuerant, videbantur. Alii carbaſinis voluminibus complicati libri: ex ovillis multi quoque tergoribus, rari verò in philyræ cortice ſubnotati.* Ulpianus, *l.* 52. *ff. de legatis*, *l.* 3. *Librorum appellatione continentur omnia volumina, ſive in charta, ſive in membrana ſint, ſive in quavis alia materia, ſed & ſi in philura, aut in* Tilia, *ut nonnulli conficiunt, aut in quo alio corio; idem erit dicendum.* Dictyn, *de toto bello ſex volumina in tilias digeſſiſſe Phœniceis literis*, refert Q. Septimius Romanus, ejus, ſi ipſi de ſe credimus, Interpres. *Epiſt. ad Arcadium*, & Auctor *præfat. de vita Dictyos Cret.* Et mox, *Memoratas tilias in ſtannea arcula repoſitas ejus tumulo* condiderunt, Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 36. Cœterùm, *mirum in hac arbore, fructum à nullo animalium attingi: foliorum corticiſque ſuccum eſſe dulcem. Inter corticem ac lignum tenues tunicas — è quibus — tenuiſſimæ philyræ, coronarum lemniſcis celebres: antiquorumque honore. Materies teredinem non ſentit, proceritate perquàm modicâ, verùm utilis*, Plin. *l.* 16. *c.* 14. Ubi quod de utilitate habet, præter jam dicta, idem pluribus locis confirmat, & quidem lignum, inter alia, aptum ſcutis, *l.* 16. *c.* 40. corticem ad varia agreſtium opera, *l.* 16. *c.* 9. florem & folia ad alia, alibi: ipſamque proin *tiliam*, *ad mille uſus petendam* dicit. Addo hoc unum, quòd *tiliaceis tabulis* curvitatem dorſi ſuffulciviſſe Antoninus Pius, hôc modô ſcil. in pectore faſciatus, legitur apud Cuſpinianum, ex Capitolino, *c.* 13. At ſuperſtitioſum erat, quòd *tiliæ fronde triſariàm ſciſſâ digitiſque ſuis implicatâ ac reſolutâ*, vaticinati olim Enaries, & Androgyni apud Scythas, divinationis genere à Venere, uti traditio erat, acceptô uti diſcimus ex Herodoto, *l.* 4. &c. Ut alia quædam adjiciam, in valle viridi Zonienſis ſylvæ, in Monaſterio, *Tiliam* videre eſt, quæ cùm vetuſtate temporis exaruiſſet, pluſque viginti annis frondibus ac ramis penè denudata & carie penitùs exeſa ſolô ferè cortice conſtaret, ingenti omnium ſtupore, quaſi redditâ juventute, revixit, ramis ac frondibus onuſta, atque etiamnum ſpectatorum oculos reficit, abſque omni ariditatis vetuſtatiſque indicio: Quam ob cauſam Iſabella Belgii Princeps ſepimentô illam circumdediſſe legitur. Habet autem *Tilia* obſequentes ramos, qui ex trunco, ubi is duodenos vel denos quinos ſuccrevit pedes, undiquaque extenduntur; etiam per latitudinem in triginta & plus minùs pedes; ramis rum decem licet conſurgere per extrema & parietes quaſi formare, truncô in decem ulterius tendente pedes, ut illic contignatio faciat naturalem alteram, ſed multo arctiorem, ac verticem in libero aëre ventis exponat. Sternuntur aſſeribus illæ contignationes & admittunt convivia vel nuptialia. Quæ ante bellum Germanicum cura paganorum fuit, quibus ſolitum ſub *Tilia*, bene culta conventus agere & ſciſcere; ſuperiùs delitiari, Auctor *Sinæ & Europæ*, *c.* 35. De iſtiuſmodi prodigioſæ amplitudinis *Tilia*, quæ Baſileæ eſt, & Imperatori Maximiliano ſubdius convivanti umbram præbuit, diximus in voce *Palatium* &c. Vide quoque ſuprà: in voce *Philyra*: de voce *tilia* autem, in illo Tertullianeo de toga Romanorum, *qui pridiè rugas ab exordio formet, & inde deducat in tilias*, *l. de Pallio*, *c.* 5. ſuprà in *Talia*, ſic enim hîc legendum eſſe, docet Salmaſ. *Not. ad l.*

TILETUM Godini, *Tillay le Godin* & *Tilietum* Paganelli, vulgò *Tilli le Paineux*, loca ſunt Galliæ, in Belſia; quæ cum Tauriaco; & Tibernione continentur Archidiaconatu Belſiæ, qui inter 6. Eccleſiæ Aurelianenſis Archidiaconatus tertium tenet locum, Hadr. Valeſ. in voce *Tauriacum*.

TILIUS Joannes, *Codicem Canonum Eccl. Orient.* ex antiquiſſimo Eccleſiæ Hilarianæ Pictavienſis libro, primus Græcè edidit Lutetiæ A. C. 1540. poſtmodum Epiſcopus Meldenſis factus; dedit & *Codicem Theodoſianum*, & *libros Caroli M. de Imaginibus*, quos ipſe primus ſub nomine *Eli Phili* in Gallia publicavit, A. C. 1549. additâ ſuâ præfatione. Idem verò, cùm de *Capitularibus* quoque reſtituendis eſſet ſollicitus, morte præventus eſt, paucis tantum foliis poſt obitum illius vulgatis, quibus uſi recognitores & emendatores Gratiani. Perfecit dein opus Petrus Pithœus edidítque A. C. 1588. Vide Gerh. von Maſtrich *Hiſtor. Juris Eccl. num* 46. 189. & 207.

TIL-

TILLABARUM, urbs Africæ propriæ, *Antonin.*

TILLETUS Johannes, nomen fratrum duorum, quorum alter in Parlamento Scribæ munere functus, alter Epiſcopus Meldenſis, ambo eximiè eruditi, unâ die, unâ eâdemque horâ & annô, 1570. obiêre, Joh. Calvinû olim præceptore uſi. Frater illorum Antonius, ex Canonico Engoliſmenſi reformatus, & rurſum ex reformatô Archidiaconus factus eſt. Spondanus *ad* A. C. 1534. Vide Sammarth. *Perroniana*, Popeliniere *Hiſt. des Hiſt. l.* 2. Anton. Teiſſier utriuſque Johannis ſcripta enarrat *Elog. Parte I.* Vide ſuprà quoque voce *Johannes.*

TILLIDUM vel *Tillum*, vulgò *Til* aut *Teil*, locus Galliæ, ad fluv. Vennam, non procul ab Agedinco Senonum: Hunc Leothericus Senonum Archiepiſcopus Petri Vivi Monaſterio, cum villa Arcia *Arcey* dediſſe dicitur, apud Odorannum *in Chron.*

TILLIUM, Sardiniæ urbs litoralis verſus Occidentem, *Ptol.* Hodie *S. Reparata* Moletio. Baudrando *Argentera*, in ora Occidentali ex Brietio. 15. mill. pall. à Saſſari in Occaſum, 25. à Tibula in Africum.

TILLIUS Cimber, prænomine *Lucius*, Cæſaris Dictatoris percuſſor, cùm anteà acerrimus ejus partium defenſor fuiſſet: Homo ebrioſus, ſed tamen arcani tenens. Ipſe de ſe jocatus eſt; *Ego quemquam feram, qui vinum ferre non poſſum?* De eo vide Ciceronem, *Philipp.* 2. c. 11. Sueton. *Cæſ. c.* 82. Senecam, *Ep.* 83. *l.* 3. *de Ira*, *c.* 30.

TILLIUS Joannes, ſub Ferdinando Imperatore Dux Ligæ militaris fortiſſimus, obiit in prælio ad Lechum Bavariæ fluv. quô Guſtavus Adolphus, Suecorum Rex ſuperior fuit, A. C. 1631. Genitus autem eſt Martinô *Tſerclaes* Dn. *de Tilly*, ex cujus Majoribus Judocus fil. primogenitus Gedeonis Dn. *in Oſleel*, & *Marienbowen*, qui obiit A. C. 1064. Dominos *de Cruychenburg & Tilly* progenuit, ſicut alter Henricus Dn. *in Gulpen*, & Philippus Dominus *in Beringen* ortus eſt. Frater Generalis præfati Jacobus *Tſerclaes* Comes *de Tilly* Wernerum genuit, ex Dorothea Oſtfriſia Dn. *de Falchenburg*; cujus filius Erneſtus Emericus ſibi Mariam Comitem Lambergiam matrimoniô junxit. Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Europ. Parte II. p.* 87. Vide eundem *Arte Heraldica Tom. II.*

TILOGRAMMUM, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol. Catigan* Caſtaldo: ad oſtium Gangis Occidental. Inſul. maris Rubri, cum oppido cognomine, margaritis, palmis, oleis aliiſque arboribus ſemper virentibus ornata. Ibidem lanigeræ quoque arbores reperiuntur, Plin. *l.* 12. *c.* 3.

TILOS, vide *Tylus.*

TILOX, Corſicæ promontor. apud Calviam oppid. *Ptol.* Capo *Revelat* vel *Chevalar*, M. *Tignoſo* Ferrario. Baudrando eſt in ora Occidentali. Quibuſdam *Punta della Caneila*; Brietio *Capo Martello.*

TILPHOSSA, Strab. *Tilphuſia* Apollodoro, fons Bœotiæ ſub *Tilphoſio* monte labens, ubi Tireſiæ vatis ſepulcrum eſt, qui ibi ex aqua frigida epota interiit, teſte *Ariſtoph. Pindarus.* Μελιγαθὲς ἀμβρόσιον ὕδωρ Τιλφώσσας ἀπὸ καλλικράνου. A *feracitate* dici videtur, quaſi תל פוש *Tel phus*, h. e. *mons ferax.* Bochart. *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 16.

TILPHOSSÆUM, regiuncula Theſſaliæ. *Steph.*

TILURUS, fluv. Dalmatiæ, olim Neſtus, nunc *Zetina*, *J. Lucius.*

TIMACHIDES, Grammatici cujuſdam nomen, ut meminit auctor Scholiorum *in Ariſtophanis Ranas*, *Act.* 1. *ſc.* 2. Item *Act.* 3. *Sc.* 2. ubi vocatur *Timachidas.*

TIMACUM Majus & Minus, flumina Bulgariæ, quæ ſimul juncta, unô oſtiô in Danubium influunt: Et oppid. cognomine *Triquet* Moletio. Hîc olim *Timotiani* populi habitârunt, aliquando Francis ſubditi. *J. Lucius.*

TIMÆA, Agidis Spartanorum Regis uxor, adulteriô Alcibiadis polluta. Qui quibuſdam objurgantibus, non ex laſcivia, reſpondit, id feci, verùm ut ex ea natus Spartæ imperium aliquando teneat; neque amplius Laconum Reges ab Hercule, ſed ab Alcibiade oriri dicantur.

TIMÆA, Bithyniæ Urbs. *Ptol.*

TIMÆI, Siciliæ populi. Steph. in Εὐκαρπία.

TIMÆNETUS Corinthius, qui ex Demariſte cive, genuit Timoleontem.

TIMÆUS, ex amicis Alexandri Magni, qui Regi in urbe Oxydracarum periclitanti ſubveniens multis adverſò corpore vulneribus acceptis, egregiâque editâ pugnâ, cecidit. Curt. *l.* 9. *c.* 5.

TIMÆUS, Locrus, Philoſophus Pythagoricus, cujus extat libellus *de natura & anima mundi*, Doricâ ſcriptus dialectô, quemque Plato loquentem inducit in dialogo ſuo, cui inde *Timæo* nomen; quem item *de Pythagora* librum ſcripſiſſe ait Suidas, vide Phot. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 12. *l.* 4. *c.* 8. *&c.* Item Jonſium *de Script. Phil. p.* 32. Diverſus ab his duobus eſt *Timæus* ille Lexici Platonici auctor, apud Phot. *Ecl.* 151. Itemque *Timæus* Mathematicus, laudatus Plinio. *Timæus* quidam *de Medicina metallica* ſcripſit, ut auctor eſt idem Plin. *l.* 33. *c.* 3. ubi perperam *Remeus* legitur. Item, Epiſcopus Antiochiæ, poſt Domnum ſecul. 3.

TIMÆUS, Siculus, Andromachi Tauromenitæ Principis fil. Hiſtoricus, qui res Græcas conſcripſit, etiam uſque adeò arrogans, ut Thucydidem & Philiſtum in hiſtoria à ſe facilè ſuperatum jactet. Ipſe verò Siculâ quâdam pinguedine delibutus ad ridenda, minimeque ad Hiſtoriæ gravitatem pertinentia digreditur. Plut. *in Nicia.* Vide Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 1. *c.* 12. *Nic. Lloydius.* At Ciceroni *de Orat. longè eruditiſſimus.* Diodoro Sic. μεγίστην πεποιημένος πρόνοιαν τῆς τῶν χρόνων ἀκριβείας, καὶ τῆς πολυπειρίας πεφροντικώς, *maximam adhibens diligentiam in exquiſitâ temporum notatione, & varia rerum cognitione abundans*, *l.* 5. Scripſit primus Ὀλυμπιονίκας, ἤ χρονικὰ πραξίδια, *Acta ad tempus Olympionicarum relata*, *Suid.* ac Ephoros à prima inſtitutione; cum Regibus Spartanorum comparavit; & Archontes Athenienſes; ac Sacerdotes Argivas cum Olympicis victoribus contulit. Unde verò fit ortus, non invenitur; neque an vixerit ultra Olympiadem 129. ad quam is Hiſtoriam ſuam perduxit; & quâ illum excepit Polybius, uſque ad Olymp. 158. Floruit autem ſub Ptolemæo Philadelpho. Poſt illum Eratoſthenes *Canones Temporum* compegit, qui a plurimis ſunt probati; & ab illis demum temporibus Olympiades quaſi totius Græciæ Faſti haberi cœperunt. Joh. Marshamus, *Canone Chron. ad Sec. XVI.* Vide quoque ſuprà voce *Corœbus*, it. *Eratoſthenes.*

TIMAGENES, *de rebus geſtis Alexandri M.* ſcripſit. Ut colligitur ex Curt. *l.* 9. *c.* 5.

TIMAGENES, Alexandrinus Rhetor, à militibus Pompeji captus; libertate Romæ recuperatâ, ibi docuit edidit que quædam, impensè commendatus, à Suetonio, Plinio, Joſ. &c. Vide Lambin. *in Horatianum illud*, *l.* 1. *ep.* 19. *v.* 15.

Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua.

TIMAGENES, Mileſius Hiſtoricus, de quo & cæteris *Timagenibus*, vide Voſſ. *l.* 1. *de Hiſt. Græc. c.* 24. *p.* 151. *&* 420.

TIMAGENIS, Inſul. Græcè Τιμαγένους νῆσος, in Sinu Arabico, nomen accepit à *Timagene*, qui primus eam detexit, aut navem ad illam appulit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1265. ubi de hujuſmodi inſulis varia.

TIMAGORAS, Athenienſis, capitali ſuppliciô affectus, quod Darium, ad quem legatus miſſus fuerat, more Perſarum adulando adoraverat. *Suidas* & Val. Max. *l.* 6. *c.* 3. *ex. ext.* 2.

TIMANDRA, Ledæ filia Helenæ ſoror, Echemo Arcadi nupſit. Apollod. & Pauſan. *in Arcad.* Servius *in Æn. l.* 8. Euandrum hujus Echemi filium facit.

TIMANTHES, pictor egregius Xerxis tempore. Hujus eſt Iphigenia poëtarum laudibus celebrata, quâ ſtante ad aras perituâ, quum mœſtos pinxiſſet omnes ac triſtitiæ omnem imaginem conſumpſiſſet, patris vultum velavit, quem dignè non poterat oſtendere. Pinxit & Cyclopem parvâ in tabulâ, cujus magnitudinem exprimere cupiens, pinxit juxta Satyros thyrsô pollicem ejus metientes. Plin. *l.* 35. *c.* 10.

TIMARATE, Promenia & Nicandra, tres anus, per quas Oraculum Dodonæum reſponſa dabat. Unde de columbis Dodonæis commentum ortum, cùm vox πελειάς, quæ columbam notat, Theſſalicâ dialectô etiam anum ſignificet. Alii tamen, ob inconditum ſermonem, Barbaræ enim erant, in aves, Poëtarum fingendi audaciâ, converſas autumant. At, nil id abſoni, apud veteres vates columbis aſſimilare. Unde Lycophroni Caſſandra φάσσα i. e. palumbes dicta eſt, quam alibi avi magis loquaci, hirundini nempe comparans, φοιβόληπτον χελιδόνα vocat. Scholiaſtes verò Sophoclis *in Trachiniis*, vates illas πελειάδας vult appellatas, quaſi πελιοκρόταφους, à canitie, quâ venerabiles erant. Hæ igitur, reſponſa ferebant, in luco abſconditæ, ut Oraculum è quercubus ſub quibus illæ latebant, editum videretur: Unde quercus illæ πρόσφθεγκτοι δρῦες; Item μαντικαὶ δρύες dicebantur, & Lycophron navem Argo, ad quam conficiendam è Dodonea ſylva materies petita fuerat, λάλαγον appellat κίσσαν: Claudian.

--- --- Cæco Tomuri Jovis augure luco
Arbore præſagâ tabulas animâſſe loquaces.

Strabo quatuor quoque ibidem Sacerdotum meminit, Ἑλλοὶ dictorum, à paludibus, quæ templum cingebant: Eoſdem Sellos Homerus vocat, aliàs quoque *Tomuri*, à Jove Tomuro dicebantur. Vide Franc. Roſſæum, *Archæol. Attic. l.* 7. *c.* 2. *Nic. Lloyd.* Aliter *Timareta*, quod vide.

TIMARCHIDES, ſculptor nobiliſſimus. Plin. *l.* 36. c. 5.

TIMARCHUS, Ætolus, incenſis navibus, fugam ſuis præcidit ſicque victoriam retulit. Polyæn. *l.* 5. *c.* 25.

TIMARCHUS, Cretenſis, ob vim in minores, reus actus ſub Nerone. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 20.

TIMARCHUS, ſtatuarius nobilis. Plin. *l.* 34. *c.* 8. Alius in quem extat Æſchinis accuſatio, Demoſthenis amicus. Alius Nicoclis fil. qui 2. ordines habuit maxillarum. Vide Plin. *l.* 11. *c.* 37. ut & voce *Claudius.*

TIMARETA, Sacerdos Dodonæa, memorata Herodoto, *l.* 2. *c.* 55. Vide ſuprà *Nicandra* it. *Timarate*, & *Promenæa.*

TIMARIOTÆ, dicuntur in Imperio Turcico, qui feuda ac prædia militaria ab Imperatore poſſident. Horum cùm ingens ſit numerus, quippe qui ad multa millia aſcendant, quorum vel minimus quinque aut ſex milites ſuô ſumtu alere tenetur, Imperatori Turcico ingentes exercitus colligere breve intra tempus facillimum eſſe, oſtendit Georg. Hornius, *Orb. Polit. p.* 33. Sed longè minorem horum hominum numerum eſſe, ex Auctore *Deſcriptionis Status Turcici*, Gall. editæ & Germanicè tranſlatæ, uti *Diarii Europæi Continuatione* 21. videre eſt, ut monet L. Otto Menckenius *Animadverſion. ad illum.* Vide quoque ſuprà *Spahi.*

TIMAS, Mariandynos, cum Orneo, ad Heſionam profecturus, & ab Amyco interceptus, lentâ morte perire deſtinatus eſt. Val. Flacc. *l.* 4. *v.* 187.

TIMASITHEUS, Liparenſium Dux, qui Olymp. 96 an. 4. Legatos Romanos, cum donario ex Vejentana præda proficiſcentes Delphos, in via à latronibus interceptos, recuperavit. Ob quod meritum ſtatim à Romanis magnis honoribus eſt affectus, eique publicum Romæ hoſpitium aſſignatum, Dein 137. annis pòſt, ademptâ Carthaginenſibus Liparâ, Patres Timaſithei poſteros immunitate donârunt, liberoſque eſſe juſſerunt. Diod. *Sic. l.* 14.

TIMA-

TIMASITHEUS, Crotoniata, inſigni corporis robore, quem juvenem Milo ſenex luctâ in Olympiis ſuperare non valuit. Pauſan. *l.* 2. *Eliac.* Scribitur ibidem quoque *Timotheus*.

TIMAVUS, vulgò *Timavo*, fluv. maximus Carnorum, ſed breviſſimi decurſus 19. fontibus ex vicino monte erumpens, quibus confluentibus vix ad 2. mill. paſs. latiſſimus Hadriaticum pelagus ultra Aquilejam 7. Tergeſte verſus petit. Lacus apud quem oritur, Fanum Diomedis, vulgò *Giovanni*. In eo pingues & optimæ anguillæ, *Ælian.* Hujus fluvii meminit Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 246. *de Antenore.*

Antenor potuit — …
Regna Liburnorum, & fontem ſuperare Timavi,
Unde per ora novem vaſto cum murmure montis
It mare præruptum, & pelago premit arva ſonanti.

Claudian. *de* 6. *Conſul. Honorii. v.* 198.

Mincius, inque novem conſurgens ora Timavus.

Lucanus, *l.* 7. *v.* 194.

Atque Antenorei diſpergitur unda Timavi.

Martialis, *l.* 4. *Epigr.* 25. *v.* 5.

Et tu Ledæo felix Aquileja Timavô.

Hodie in foro Julio deſcribitur à *Leandro*, qui dicit eum *Timavo* vocari. *Niger* verò eum *Larecchio* nominat. Vide Cluv. *Ital. Ant. p.* 189. Ante ejus oſtia Inſulæ aliquot parvæ, ſed claræ, ob fontes calidos, æſtu maris creſcentes. Plin. *l.* 2. *c.* 103.

TIMENUS Arcas, aliis *Tebennus*, primus togæ id genus, quod ab eo veſtis *Tebennia* corruptè *Tebenna* appellatur, induit, cùm Ionium ſinum navigâſſet. A cujus incolis ſuſceptus, eos eandem veſtem conficiendi rationem docuit. Illi quæ forma, quis color, quod pretium, dubitant non ſeculi modò noſtri ſcriptores, ſed & inter antiquos non pauci. Vide Dion. Halicarn. *l.* 3. Suidam in voce Τήβεννος. Artemidor. *Onirocrit. l.* 2. *c.* 3. Heſychium, Eunapium *in Juliano*, Joh. Meurſium *in Curis Criticis, part.* 2. *c.* 31. *&c.* Ut & in voce *Toga*.

TIMESIUS, Clazomenius, Abderam condere orſus à Thracibus pulſus eſt, circa Olymp. 31. poſteà tamen Abderæ, quam Teji perfecerunt, ut Heros, cultus, Herodotus, *l.* 1. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 161.

TIMETHUS, Siciliæ fluv. *Il Patreſe* Fazello, ſic ab urbe nominatus. *Traina* aliis, fluv. Siciliæ in ora occidua, inter Agathyrium ad Auſtrum ac Tyndarium ad Boream, juxta urbem Pactenſem mari exceptus. Briccio [*Naſo*, in ora Boreali inter Tyndarium ad Ortum & Agathyrnum ad Occaſum in mare Tyrrhenum fluens, 12. milliar. à Pactis in Occaſum.

TIMICA, Mauritaniæ Cæſarienſis urbs mediterranea, *Ptol. Tremeſin*, ac *Telenſin* Marmolio. Olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſarienſi, & regia clara ac ampla: à Siga urbe exciſa in ora 14. mill. paſſ. in Auſtrum, à Julia Cæſarea ſupra 250. in Occaſum. *Telimicom* quoque incolis, inter Malvam & Quizam, à qua ſupra 75. mill. paſſ. abeſt. Hodie Urbs regni Algerii in tractu montium, etiamnum ampla & culta 14. mill. paſſ. ab ora maris Mediterranei in Meridiem, 45. à confinio regni Fezzæ. Populi *Timiticenſes*, unde Epiſcopus. *Timiticenſis*, in Concilio Carthaginenſi.

TIMOCHARES, Athenienſis, Regis Pyrrhi amicus, qui ad C. Fabricium Conſulem furtim venit, ac præmium petivit: & ſi de præmio conveniret, promiſit regem venenis necare: idque facile eſſe factu dixit, quoniam filii ſui pocula in convivio regi miniſtrarent. Eam rem Fabricius ad Senatum ſcripſit: Senatus legatos ad regem miſit, mandavitque, ut de Timochare nihil proderent, ſed monerent, ut rex circumſpectiùs ageret, atque à proximorum inſidiis ſalutem tutaretur. Gellius ex *Val. Antiate, l.* 3. *c.* 8. *Timochares* quidam ἐν τοῖς περὶ Ἀντίοχον citatur Euſebio, *l.* 9. *de Præp. Evang.* Alius forſan *Timochares* eſt Scholiaſtæ Arati laudatus.

TIMOCLEA, mulier Thebana nobiliſſima, Theagenis ſoror, ſtuprum à quodam barbaro Thracum principe per vim paſſa, injuriam hoc modo ulta eſt. Odiô enim diſſimulatô, dixit ſtupratori, ſe ſcire locum, ubi plurimum eſſet auri perductuſque eſt ad altiſſimum puteum, qui fuit in remotiore domûs parte. Quò cùm Thrax veniſſet, & jam pronus immineret puteo, à Timoclea, quæ à tergo ſtabat dejectus eſt in præceps, & ſaxis obrutus. Sabellicus ex Plut. Aliter Polyæn. *l.* 8. *c.* 40.

TIMOCLES, Comicus Athenienſis, fabulas ſcripſit, quorum nonnullas commemorat Athenæus. Vide Caſaub. *in Athen. l.* 7. & 9.

TIMOCRATES, Archon Athenis, an. 1. Olymp. 104. quô principe certamen Olymp. non ab Eleis, ſed à Piſæis & Arcadibus celebratum eſt.

TIMOCREON, Rhodius quidam, Poëta Comicus, Olymp. 75. qui propter cibi & vini aviditatem hoc tulit epitaphium,

Multa bibens, & multa vorans, malè denique dicens
Multis, hic jaceo Timocreon Rhodius.

Scripſit enim *contra Simonidem & Themiſtoclem.*

TIMOCREON, Rhodius Poëta, qui ſcripſit *carmen Scolion, contra Plutum*, cujus initium laudat author Schol. *in Ranas Ariſtoph. Act.* 5. *Sc* 2.

TIMOGENES, Palmyrenorum Dux, apud Treb. Pollionem *in Claudio*, c. 11. *Palmyreni ducibus Sabâ & Timogene contra Ægyptios bellum ſumunt atque ab his — vincuntur. Dux tamen Ægyptiorum Probatus Timogenis inſidiis interemtus eſt.* Ubi *Timagenes* fortè ſcribendum, uti vocatur Græcis cenſet Gruterus.

TIMOGITTIA, oppid. Myſiæ inferior. apud oram maris Euxini, inter Dionyſiopolim ad Merid. 24. & Calatim ad Boream, 18. mill. paſſ. ex *Itinerar.* Antonin.

TIMOLAUS, Odenati fil. ex Zenobia, *tanti ardoris fuit ad ſtudia Romana, ut brevi conſequutus, quæ inſinuaverat Grammaticus, eſſe dicatur: potuiſſe quinetiam ſummum Latinorum Rhetorem facere*, Trebellius *in eo, c.* 28. Cum fratre Herenniano, & matre Zenobia, quæ horum nomine Imperium arripuit, captus ab Aureliano, an hujus juſſu interemptus, an fatô ſuô, obiit. Idem *in Herenniano, c.* 27.

TIMOLAUS, Lariſſæus, è Lariſſa Macedoniæ, diſcipulus Anaximenis Lampſaceni. Scripſit *poëma de bello Trojano. Suidas.*

TIMOLEON, Corinthius dux inclytus viribus fortiſſimus, vitâque abſtinentiſſimus, miſſus cum triremibus ad liberandas à Dionyſii tyrannide Syracuſas, quem Dion Syracuſanus, imploratô Corinthiorum auxiliô, expellere conabatur, quinquageſimô poſtquam Syracuſas appuliſſet die, urbe potitus ac Dionyſius clam ſeſe atque arcem Timoleonti dedens, ab eo cum paucis in exilium Corinthum miſſus eſt. Ille verò arcem ſolo æquavit, & Syracuſanis libertatem reſtituit. Deinde contra Leontinos pergens, eorum tyrannum bello captum interfecit. In ſumma æqualis fuit Timotheo, Ageſilao, Pelopidæ, Epaminondæ. *Plut.* Obiit Syracuſis, Olymp. 110. an. 4. cùm Reip. 8 ann. præfuiſſet. Diodor. Sic. *l.* 16.

TIMOLUS, mons Lydiæ. Ovid. *l.* 11. *Metam, v.* 87.

Cumque choro meliore, ſui vineta Timoli
Pactolonque petit —

Vide *Tmolus*.

TIMOMACHUS, dux Athenienſium, auxilio Thebanis, cùm à Thebanis oppugnarentur, miſsorum, apud *Xenoph.*

TIMOMACHUS, quô Duce Ægidæ Lacedæmoniis opem tulerant: adverſùs Amyclæos, inter Heroas fuit Lacedæmoniis cultus: in cujus honorem, feſtô Apollinari χάλκεος θώραξ προτίθεται, *area lorica proponi* ſolebat: ut eſt apud Scholiaſtem Pindari, *Iſthmiorum ode* 7. Quemadmodum eoſdem Hyacinthi quoque ſacra, eôdem feſtô, celebrare conſueviſſe, memorat Pauſanias *in Laconicis*. Vide Gerh. Joh. Voſs. *de orig. & progr. Idololatriæ, l.* 1. *c.* 13.

TIMOMACHUS, Byzantius, pictor nobilis, Jul. Cæſaris ætate, Fecit Medeam & Ajacem, quos ipſe Cæſar 80. talentis emit, in temploque Veneris dedicavit. *Timomachus ἐν Κυρηναϊκοῖς* advocatur ab Athen. *l.* 14.

TIMON, Apolloniates, ſeu Nicenus Philoſophus, qui apud Chalcedonem philoſophiam & oratoriam exercuit, charus Ptolemæo Philadelpho. Scripſit *Tragœdias, Comœdias, & Satyras.* Amaruleutus & mordax fuit, *Sillorum*, i. e. dicacitatum ſcriptor. Item Philoſophus, qui opera ſua Tiberio inſcripſit.

TIMON, Athenienſis, temporibus Peloponneſiaci belli, inhumanus, ac vitans hominum congreſſus; præter unius, Alcibiadis adoleſcentis Interrogatus autem, quæ cum illo cauſa eſſet amicitiæ: *Quòd ſciam*, inquit, *illum quandoque multorum malorum Athenienſibus cauſam futurum.* His de cauſis ab Athenienſibus μισάνθρωπος eſt appellatus, quaſi *genus hominum infenſum habens.* Sed & mortuo mirum contigit, ut ſepulcrum ejus, quod erat in litore, mare quaſi peroſum exundatione ab ſe abſtruſerit, longeque expulerit. Erat autem Timon ex eo Atticæ populo ſeu oppid. cui Κολυττὸς nomen. Indidem oriundus Plato Philoſophus. Κολυττὸς autem ad radices montis Hymetti jacebat. Patrem habuit Echecratidem, nullâ aliâ re inſignem, quàm quòd Timonem genuit. De hominis moribus nil attinet dicere (verba ſunt Tanaqu. Fabri ad Luciani Timonem) cùm eam rem Plut. διὰ πλειόνων, *in vitâ M. Antonii*, abſolverit. Hoc addam tantùm, Timonem virum bonum fuiſſe, & moribus adeo factum ad humanitatem, nihil ut ipsô χρηστότερον, nihil benignius extiterit. Nam quod illum μισάνθρωπον cognominârunt, id hercle perperam fecêre. Quid ita? inquies. Quia non homines ille, ſed feras oderat, quibus ætas illa ſcatebat. Certè qui Ariſtophanis fabulas legerit, de his mecum 3. non commutabit verba. Accedat his Platonis teſtimonium, qui ita ſcripſit, *Ep.* 24. inter illas, quæ non ita pridem à Leone Allatio vulgatæ ſunt: Συνεργὸν, inquit, ὅτι Τίμων οὐκ ἦν ὄντως μισάνθρωπος. Μὴ ὁρῶν γὰρ ἀνθρώπους οὐκ ἠδύνατο θεῖα φιλεῖν Extat ejus epitaphium olim à Callimacho ſcriptum; & item alterum, quod homo providus ſibi fecerat. En tibi, ut quidem tali dignum ingeniô eſt:

Ἐνθάδ᾽ ἀπορρήξας ψυχὴν βαρυδαίμονα κεῖμαι.
Τοὔνομα δ᾽ οὐ πεύσεσθε, κακοὶ δὲ κακῶς ἀπόλοισθε.

Ait *Plut.* ſepultum fuiſſe Ἀλῆσι, ſed cum 2. ſint Ἀλαί, locum illum Plut. de Araphenidibus intelligas, non de Æxonidibus: nam priores Ἀλαὶ ad tribum Ægeidem pertinebant, alteræ non item. *Nic. Lloydius.* Turris, nomine ejus inſignita extra urbem Athenarum, haud procul locô, quem Academiam olim dixêre, memoratur Jac. Sponio, *Itinerar. Part.* 2. *p.* 192.

TIMON, unus ex primis VII. Diaconis.

TIMONAX, ἐν πρώτῳ περὶ Σκυθῶν citatur Apollonii Scholiaſtæ *in l.* 4. & eôpſe Τιμῶναξ ἐν πρώτῳ τῶν Σικελικῶν.

TIMONION, dixta Antonini, de qua vide voce Zeta.

TIMONIUM, caſtellum Paphlagoniæ. *Steph.* Hujus tractus *Timonites Strab.* ac *Ptol.* Populi *Timoniacenſes*, Plin. *l.* 5. *c.* 32.

TIMOPHANES, locupletiſſimus Mitylenenſium, cujus duas relictas filias cùm Doxander quidam filiis ſuis non obtinuiſſet, Athenienſes, quorum publicô hoſpitiô utebatur, ad bellum concitavit. Vide Ariſtot. *l.* 5. *Politic. c.* 4.

TIMOPHANES, Timæneti & Demariſtes filius, Corinthius dux, à civibus in bello, adverſus Argivos & Cleonæos, delectus, tyrannidem per milites mercenarios occupavit: ſed à fratre, per communis ſororis maritum Satyrum aruſpicem, occiſus eſt. Plutarch. Cornel. Nepos.

TIMOR, inter Inferorum idola, Virgilio, Martiſque aſſeclas, *Æn. l.* 9. v. 719. ubi de Marte,

Immiſitque fugam Teucris, atrumque Timorem.

Etiam apud Romanos in veneratione, uti & Pallor, quem timor efficit. Utrumque, ne quid obeſſent, neve aliquid afferrent incommodi, perſanctè habitos, cane & ove placabant, Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 1. c. 13. Sed & apud Lacedæmonios *Timoris* ædes memoratur Plutarcho *Cleomene*, eaque juxta Ephororum triclinium: *Ibid.* Intellexerunt autem hôc nomine probri trepidationem atque infamiæ metum, Rebuſpublicis utiliſſimum. Hôc enim qui correpti ſunt cives pro patria pati quidvis timent minimè, quia maximè timent malè audire. Alia ratio cultus fuit, quòd mirandos *Timoris* effectus ſenſère in plurimis; etiamque fortiſſimos ſub imperio ejus eſſe. Seneca *de Ira, l.* 2. c. 3. *Fortiſſimus plerumque vir, dum armatur, expalluit; & ſignó pugnæ datò ferociſſimo militi paululum genua tremuerunt; & magno Imperatori, antequam inter ſe acies arietarent, cor exſiluit; & Oratori eloquentiſſimo, dum ad dicendum componitur, ſumma riguerunt.* Unde de Heroibus ſuis Statius, *Theb. l.* 6. v. 394.

Nil fixum cordi pugnant exire, paventque.

Quò facientia legas in *Vita* Arati, apud Plutarchum, & de Ludovico Tremollio, *in Hiſtoria Francica præt. ſecul.* Contra vires infirmis non raro dare obſervârunt. Qua de re idem, *l.* 10. *Theb.* v. 493.

Eſt ubi dat vires nimius Timor. ---

nempe deſperationi proximus, uti multis Barthius docet *ad Guil. Britonem, l.* 5. v. 525. Vide quoque Jovian. Pontanum *de Fortitudine, l.* 1. c. 17. vel ſaltem alas, ut videre eſt apud eundem Barthium, *ad Statium* Theb. *l.* 5. v. 168. Portò proprias illum divinationes habere crediderunt, uti ait Lutatius *ad Statium*, *Theb. l. eód.* v. 615. In quam ſententiam Lucan. *l.* 9. v. 120.

Triſtis (ut in multo mens eſt præſaga timore)
Aſpexit comites patrios à littore Magnus.

Imò Deorum ſuorum omniſque religionis parentem quid ni colerent?

Primus in orbe Deos fecit Timor. ---

quod hemiſtichion Petronii, ſæpiùs laudatus Poëta *Thebaidi ſuæ* inſeruit, *l.* 3. v. 661. ubi plurima hanc in rem egregia Barthius congeſſit. Certè & Servius *ad Æn. l.* 12. *Deus*, ait, Græcè φόβος, *id eſt*, Timor, *unde factum eſt Deus, Varro ad Ciceronem tertiô: Ita reſpondebant, cur dicant Deos, cùm omnes antiquitus dixerint divos.* Urſit nempe ſententiam hancce Varro, ut fuit ittiſor Philologicus veterum ſuperſtitionum, quarum conſultior nemo unquam Romanus Græcuſque homo fuit. Quod & Joh. facit Devonius, *l.* 1.

Quippe Deos genitore Metu mens cæca creavit.
Ditem Umbris, Cælo Superos & Numina Ponto.

Eâdem ſapientiâ antiquum dicterium erat, *Timorem augere bona mentis & gignere omnes artes*, &c. An è ſacris aliquid ſuffurata Dei Simia ad Gentiles detulit, peſſimos rerum ſacrarum interpres: Ibi enim *Timori* (non *Deo* ſed *Dei*) *initium Sapientiæ*, effectuſque admirabiles, adſcripti paſſim? An פחד יצחק *Timor Iſaaci*, ipſis per aliquam traditionis ſtricturam aliquô modò innotuit? Sic enim Deus ipſe Geneſ. c. 31. v. 53. appellatur verbis Jacobi, *Juravit Jacob per Timorem patris ſui Iſaaci.* Ubi Deus dicitur *Timor Iſaaci*, quòd Iſaacus illum *timeret*, i. e. religioſè coleret ac veneraretur. Et quidem pro juramento epitheton *Timoris* Deo convenit optimè aptiſſiméque, quum ex hoc maximè homines inducamur, ut jurent religioſè, eo quòd Deum perjurii vindicem *timeant*. Unde & Virgil. de ſuis minoribus Diis reſpectu Jovis, *l.* 6. *Æn.* v. 324.

Dii cujus jurare timent & fallere Numen &c.

Vide Rivetum, *Exercit. ad Geneſin* 135. Verùm objectum cum affectu confudère Gentiles, translatô cultu ab Eo, qui *timendus*, ad animi motum, quô *timere* Deum convenit. Vide quoque ſuprà, ubi *de Metu*, nec non in voce *Pavor*.

TIMORIA, Lacedæmoniis culta fuit: non autem eam venerabantur, ſicut alios Dæmonas, quos tanquam noxios abeſſe procul à civitate volebant. Sed hâc Rempublicam maxime contineri arbitrabantur.

TIMOSTHENES, præfectus claſſis *Ptol.* Philadelphi. Scripſit *de portubus libros* 10.

TIMOTHEUS, diſcipulus S. Pauli, fil. matris Judææ, quæ Chriſtianiſmum amplexa, ex patre Ethnico: Hunc Lyſtræ repertum ſecum ſumſit Apoſtolus, cumque chariſſimum habuit, ob Juvenis fidem; conſtantiam, zelum: Epheſi dein Epiſcopum conſtituit: ubi, poſt præſtitam CHRISTO JESU egregiam operam, lapidibus tandem obrutus, quòd Dianæ cultui acriter ſe opponeret, martyrium ſubiit. Ad hunc duas inſignes epiſtolas è captivitate exaravit Apoſtolus, vide Actor. c. 16. v. 1. *ſ.* Euſeb. *in Hiſt. Eccl.* Baronium *in Annal. &c. In priorem ad Timotheum Epiſt.* cujus 6. capita, extant Aleſii *Expoſitio* in 8t. Baſil. A. C. 1533. Lipſ. 1550. Artopæus, Baſileæ, A. C. 1546. Chytræi *Enarrat. & Scholia.* Coccejus. Crocius. Codibundius. Crellius Socin. Cruciger. Dalæi *Concion. Gall.* in 4. vol. in 8t. Genevæ. Danæi *Comment.* in 8t. Gen. 1577. Didvadius, in 8t. Eſpencæi *Comment.* in fol. A. C. 1561. Pariſiis. Faji *Comment.* in 8t. Genev. 1608. Gerhardus, in 4to. Jenæ, A. C. 1643. Godeau. Gothofredi *Exercitationes*, in c. 3. v. 15. 16. in 8t. Genevæ, A. C. 1649. Heilbrunnerus, in 8t. Lavingæ, A. C. 1588. Heſſelii *Comment.* in 8t. Lovanii, A. C. 1605. Magalianus, in 8t. Mecl ſuher, in 4to. Noribm. A. C. 1628. Megandri *Comment.* Baſileæ, A. C. 1536. Melanchthon. Muſculus. Piſcati *Annotata.* Sculteti *Obſervationes Gram. Hiſt. Log. Theol.* in 4to. Francof. A. C. 1624. Witeb. 1630. Soto Major. Stevartius. Totres. Venatorius, in 8t. Baſil. A. C. 1553. Weinrichii *in Tim.* in 4to. Lipſiæ, A. C. 1618. Willichii *Comment.* in 8t. Argentorati, A. C. 1524. Zuinglius. In 2. *Epiſt.* 4. capitibus conſtantem, prodierunt: Aleſius. Danæus. Eſpencæus. Godeau. Heilbrunnerus. Megalianus. Megander. Melanchthon. Piſcæus. Sculteius. Soto Major. Stevartius. Weinrichius. & Willichius. Vide Crowæi *Elenchum.*

TIMOTHEUS, dux Athenienſium feliciſſimus, Cononis filius, ad cujus imaginem pictores Fortunam depinxerunt cogentem urbes ad rete, ipsô juxta dormiente. Quod vel aſſentationis vel invidiæ causâ in eum ſic excogitatum fuit. A Platone frugali, Muſicâque cœnâ exceptus, cùm ex ea melius quàm poſt opiparas epulas ſe haberet, dicere conſuevit: *Qui cum Platone cœnant, etiam poſterò die bene habent.* Vide *Suidam*, & Cicer. *l.* 5. *Tuſcul. Quæſt.* c. 35. 2. *Timotheus* Athenienſis, Comicus mediæ Comœdiæ, cujus fabulas nonnullas commemorat Athenæus *l.* 3. *Timotheus*, Poëta & Muſicus Mileſius, ſub Philippo Rege Macedonum. Hic cùm decimam chordam Lyræ adjeciſſet, à Lacedæmoniis civitate ejectus eſt. Id SCtum apud Boëthium habes, *l.* 1. *de Muſ.* c. 1. Vide *Suidam.* 4. Alius ſculptor nobiliſſimus, unus ex illis, qui Mauſoleum cælaverant. Plin. *l.* 34. c. 8. 5. Alius comes peregrinationum D. Pauli, Epiſcopus Eccleſiæ Epheſinæ, Martyr. ſub Nerone. Volaterr. *l.* 2. Vide ſuprà. De Muſico præfato ut hoc addam, is cùm Terpander antiquiſſimus νόμων κιθαρῳδικῶν ποιητής, nomos ſuos verſibus Heroicis compoſuiſſet, moduloſque iis addidiſſet; Phrynis poſteà Mitylenæus τὸ ἐξάμετρον τῷ λελυμένῳ conjunxiſſet, numerumque chordarum auxiſſet, rationem citharœdicarum cantionum ferè totam immutavit & illam ad numeros lege ſolutos dithyramborum deflexit, uti ex Plutarcho & Stephano pluribus docet Salmaſ. *ad Capitolin. in Pio*, c. 7. Vide quoque eum *ad Solin.* p. 121. & 814. in quo poſteriore loco, mille ſiclorum aureorum mercede ab Epheſiis eum conductum, ut in honorem Dianæ; cujus ædes tum dedicata recènserat, carmen componeret, adnotat, ex vet. *Epigr.* Alexandri Ætoli, Macrobio laudati, in quo canit, de populo Epheſio,

Ἀλλ' ἄγε πάλμυρον πάγχυ Γεραικοῖσι μελίαν
Τιμόθεον κιθάρης ἴδμονα καὶ μελέων,
Υἱὸν Θερσάνδρου, πατέρεσσιν ἀνέρα σίγλων
Χρυσείων ἱερὴν δὶς τότε χιλιάδα.
Ὑμνῆσαι ταχίων Ὤπιν βλητῆρα οἰςῶν κτλ.

TIMOTHEUS I. Epiſcopus Alexandrinus, poſt fratrem Petrum, A. C. 380. Obiit A. C. 385.] Scripſit *vitas aliquot Sanctorum* &c. Codex Theodoſ. *l.* 3. *de ep. Jud.* Sozomen. *Hiſt. Eccl. l.* 6. c. 29. &c.

TIMOTHEUS II. Ælurus dictus, Eutychianus, ſævus in Orthodoxos: à Præfecto propterea pulſus, per ſuos Proterium ſuſtulit. Totô dein Imperiô exturbatus à Leone Imperatore reſtitutus eſt à Baſiliſco; tum priorem ſævitiam redorſus, tandem ſeipſum venenô necavit. A. C. 477. Evagr. *l.* 3. *Liberat. Niceph. Baronius, Gennadius, &c.*

TIMOTHEUS III. Solofaciolus, priori in exilium pulſo ſucceſſit. Orthodoxus: poſteà pulſus reſtitutuſque. Obiit A. C. 482. Baron. *Annal.*

TIMOTHEUS IV. Hæreticus, ſucceſſit Dioſcuro juniori A. C. 519. pulſus à Juſtino, Anaſtaſii ſucceſſore, reſtitutô Aſteriô, A. C. 521. *Idem.*

TIMOTHEUS, Epiſcopus Conſtantinopolitanus, Hæreticus, ab Anaſtaſio Imperatore intruſus, pulsô Macedoniô, A. C. 511. Libidinibus infamis, fidem ludibrio habuit: Obiit ſubito, A. C. 517. Vide Evagr. *l.* 4. c. 13. 17. 22. Item, Patriarcha Conſtantinopolitanus hôc ſeculô Cyrillo Orthodoxo & Martyri, ſurrogatus.

TIMOTHEUS, Clearchi Heracleæ Ponticæ tyranni, filius, cæsô in Dionyſiis patre, dominationi ſucceſſit, Olympiadis centeſimæ ſextæ annô quartô, tenuitque eam annos quindecim. Obiit Olympiadis centeſimæ decimæ an. 3, Diod. *l.* 16.

TIMOTHEUS Athenienſis, *volumine* claruit *de Vitis.* Laërt. *in Plat. Ariſtotele, Zenone, & Speuſippo.* Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt.* Græc. *extr.* p. 421. eundem putat cum Timotheo illo, cujus Ἀγυλαμὰ citat Plut. *de Flum. cap. de Inacho, & Hebro.* At omnino diverſus eſt *Timotheus* gentilis Theologus, de quo Arnob. *l.* 5. Eſt & alius *Timotheus* Chronographus Chriſtianus, qui *de initio rerum ac Deo* præclarè ſcripſit. Alius denique *Timotheus* Gazæus, de quo Voſſ. *Hiſt. Gr. l.* 2. c. 21. *extr. Lloyd.*

TIMOTHEUS, Grammaticus, cujus meminit auctor Scholiorum *in Ranas Ariſtoph. Act.* 5. *ſc.* 4. p. 279. G.

TIMOTIUS, Phileſius, Poëta Dithyrambicus, floruit circa Olym. 95.

TIMOXENES, Achæorum dux, A. M. 3745.

TIMOXENUS, ἐν τῷ περὶ λιμενῶν laudatur ab Æſchyli Scholiaſte *in Perſas*; ſed legendum περὶ λιμένων. Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt.* Græc. *extr.* p. 421.

TIMOXENUS, Sicyonius proditor & urbi cui præerat, infidiſſimus. Nam cum Artabazo, urbem oppugnante, conſilia communicavit proditionis. Convenit autem inter utroſque, ut exiguum libellum telô ſuſpenſum in locum deſtinatum ejacularentur atque inde epiſtolas reciperent. Polyæn. *l.* 7. c. 33. *in Artabazo, tom.* 1.

TIMPIRUM, urbs Thraciæ, *Antonin.* 16. mill. paſſ. à Trajanopoli. Simlerus *Tempyra* legit.

TIMUCHI, vocabantur Maſſilienſium Magiſtratus.

TIMUR, cognomine *Lenck*, i. e. claudus, vulgò *Tamerlanes*, circa A. C. 1370. Tartarorum res mutuis diſſidiis penè collapſas, velut alter Schingiſis Khan, ad ſummam iterum & longè majorem, quàm unquam, majeſtatem perduxit: omnium terrarum à China uſque ad Poloniam, adeoque univerſæ Aſiæ, quod præter eum nemini hactenus contigerat, dominus effectus. Hiſtoriam ejus Arabicâ linguâ ſcripſere Achmed Arabſiades, & Emirkondus: de eodem peculiarem *Diſſertationem* edidit Cl. Bœclerus. Vide quoque in voce *Tamerlanes*.

TIMUS, urbs Aſiæ propriæ ſub Tiberio terræ motu everſa, *Calliſt*.

TIMYRA, urbs juxta Iſauriam, & fluv. Indiæ. *Steph.*

TINA, vel *Tine*, *Ariſtot. Hydruſa*, aliis *Ophiuſa*, inſula in mari Ægeo, celebris fuit templo Neptuni, extra oppidum in luco extructo, quò ex omnibus aliis vicinis inſulis, ſacrificiorum causâ, concurrere ſolebant homines, quibus omnibus in cœnaculis ad hoc paratis, victus dabatur. Diſtat à Delo inſula 10. milliar. Ad ejus partem, quæ Septentrionem ſpectat, arx eſt in mari, quæ *S. Nicolai* nomine indigitatur. *Nat. Metel.*

TINA, in tribu Juda. Hieronym. *in Hebr. Loc.*

TINA, *Ptol.* fluv. Albionis per Northumbriam in Ortum fluens, vulgò *Tine Camdeno*, ad cujus oſtium oppid. & portus *Tinmouth* à Bervico in confinio Scotiæ 30. mill. paſſ. in Meridiem.

TINA, in verſu Lucilii,

Fulmentas ſenis ac tinis *ſubducere:*

Vas eſt vinarium, ex Græco δῖνος, quod *Heſychio* eſt εἶδος ἐκπώματος. Sic *Athenæo* μέγας δῖνος de poculo. Varro, *Antiquiſſimi in convivium utres vini primò, poſtea tinas ponebant* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 233. & Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi hic vocem eam Recentioribus quoque, de vaſe grandi ligneo tam lavationibus, quàm condendis vinis, parato, in uſu eſſe, atque etiamnum Gallis *tine* dici, oſtendit. Ad hujuſmodi *tinæ* formam quòd fere Clericorum iſti pilei, quos *Bonnets carrez* iidem Galli appellant, fieri ſoleant, hinc & ipſos *Tinarum* voce venire in Synod. Sodorenſi Manniæ Inſul. *c.* 7. habes, *ibid.*

TINAGOGO, h. e. Deus mille Deorum, cultus in quadam Aſiæ regione apud Ferd. Pinto *Itinerar.*

TINCA, piſcis glutinoſus, magni uſus in eluendis veſtium maculis. Cardanus *de rerum varietate*, *l.* 7. *c.* 42. *Tincarum decoctô maculas omnes tolli exiſtimant; quoniam lentum ſit, ac viſcidum: unde materiam maculæ ad ſe trahat*, Quô uno, ut videtur, Bellonius *de Aquatil. l.* 1. *c.* 17. impulſus, *Tincam* Auſonii *in Moſella*, quæ Italis hodieque *Tenca*, ψύλλαινα ſive Γναφεία eſſe exiſtimavit. Sed ficulneum verè eſt hoc argumentum. Quippe eadem vis eſt aliis non paucis, ut ichthyocollæ & id genus glutine abundantibus piſcibus. Γναφεὺς autem is Latinis quoque *Fullo* eſt, cujus decoctô maculas veſtium elui, Dorion tradit apud Athenæum, *l.* 7. *c.* 12. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *l.* 4. *Idolol. c.* 47.

TINCONTIUM, vulgò *Xancoinus*, ſeu melius *Sancoin*, locus Galliæ in Biturigibus Cubis: Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TINCTOR, Græcè Βαφεὺς, à *tingendis* purpurâ, aliôque colorum genere veſtibus, lapidibuſque nomen habet: cujuſmodi Artificum memoriam ſervat Hierapoli vetus *Inſcr.*

ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΗΡΩΟΝ
ΣΤΕΦΑΝΟΙ
Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ
ΒΑΦΕΩΝ

Heroum hocce coronat corpus Tinctorum, apud Jac. Sponium, *Itiner. Græciæ Part.* 3. *p.* 150. Cæterùm ars eorum in quo conſtiterit, vide ſuprà in verbo *Alligatis* & *Confectores*: de illorum verò officinis in voce, *Baphium.* Recentiores *Tinctam* dixêre. *Diploma* Friderici II. Imperatoris: *Donamus totam* Tinctam *noſtram ipſius civitatis noſtræ Panormitanæ — communi jure*, &c. apud Rocchum Pirrum *in Archiepiſcopis Panormitanis.* Item *Tinctoriam*, alibi. &c. At *Tinctorium*, apud Melam, *l.* 2. *c.* 1. de Scythis, *Mars omnium Deus, ei pro ſimulacris enſes & tinctoria dedicant, hominesque pro victimis feriunt*: gladius eſt, quòd ſanguine *tingatur*, ad verbum σφαγεῖον. Herodotus ἀκινάκην in ea Hiſtoria vocat. Sic Iſidorus *in Gloſſ. tinctorium, gladius.* Et in *vet.* Elegia *de Spe*,

Et cui detenta in jugulo tinctoria *muto,*
Spem, quamvis lecto jam referatur, habet.

Unde *tinctoria mens* Plinio, pro cruenta & cædibus gaudente, *l.* 7. *c.* 7. *Tu cujus ſemper tinctoria eſt mens, tu qui te Deum credis, aliquo ſucceſſu tumens, tanti perire potuiſti.* Niſi malis in his locis *cinctoria* reponere, & apud Plinium legere, *Tu cujus ſemper in cinctorio eſt mens.* T. namque & C. non rarò permutari conſtat. Salmaſ. *ad Solin. p.* 185. De *tincturis*, urſorum capitibus corporibuſque appendi, & cum pilis, tanquam phylacteria eſſent, ad depellendos morbos, atque adeò oculorum faſcinos, amoliendos, paſſim diſtribui ſolitis, qui mos *can.* 61. Synodi Trull. damnatus eſt, vide aliquid infrà voce *Urſis.*

TINDA, Plin. *l.* 4. *c.* 11. *Stabulum Diomedis Antonin.* oppid. olim Thraciæ mediterran. inter Philippos ad Occaſum 61. & Maximianopolim ad Ortum 18. mill. paſſ. A Chalcidenſibus condita eſt, eòdem tempore quô à Clazomeniis Tejiſque Abdera, qui populi Aſiæ, dominium Perſarum minimè tolerantes, in Thraciam migraverant; Salmaſ. *ad Solin. p.* 160.

TINDE, Chalcidica urbs Thraciæ. *Steph.*

TINDIUM, urbs Libyæ. *Steph.*

TINDUS, fluv. Angliæ, ubi monaſt. *Mailtas Bed.*

TINEA, à Græco φθὶς, Græcis communiter σὴς dicitur, ab Hebr. עש *es*, vel סס *ſas*, quod à verbo *aſas*, i. e. conſumi & tabeſcere, etiam βρῶσις dicta occurrit Matth. c. 6. v. 19. ubi βρῶσιν non eſſe *eroſionem*, ſed tineæ ſpeciem, probari videtur poſſe ex Eſai. *c.* 50. *v.* 9. ubi Hebræum עש, Theodotioni σὴς, Aquilæ ἡ βρῶσις redditur, Cum blatta ſæpe jungitur Poëtis. In quibus Horat. *l.* 2. *Sat.* 6. *v.* 118.

— — Cui ſtragula veſtis;
Blattarum ac tinearum epulæ, putreſcat in arca.

Et Martialis, *l.* 6. *Epigr.* 60. *v.* 7.

Quàm multi tineas *paſcunt, blattaſque diſerti.*

Quare pro ſynonymis quidam habent. Sed *blatta* inter ſcarabæorum genera reponi videtur Plinio, *l* 11. *c.* 28. & apud ſequioris ævi Scriptores planè aliud eſt, purpura ſcil. aut purpuræ genus: quare ampliùs diſquirendum. Ipſius verò *tineæ* nihil tam proprium eſt, quàm quòd præcipuè lanam & laneas veſtes conſumit, Jobi *c.* 13. *v.* 28. Eſaj. *c.* 50. *v.* 9. *c.* 51. *v.* 8. &c. Vide quoque Ariſtotelem, *Hiſtor. l.* 5. *c.* 32. Plin. *l.* 11. *c.* 35. Iſidorum, Alios. Unde compoſita vox σητόβρωτος, *à tinea conſumtus*, eſt in veſtium epithetis, ut & σητόκοπος, *à tineis pertuſus*, proprium enim earum κόπτειν; unde ἄσηπτα, quæ *à tineis illæſa*, Salmaſ. *ad Solin. p* 949. Cui malo ut occurratur, polium Theophraſtus *Hiſtor. l.* 11. *c.* 16. abſinthium Avicenna, *Tom. II. p.* 136. citreum malum Plinius, aliaque, in arculis veſtimentorum recludi, veſtibuſque apponi jubent. Vide hunc *l.* 20. *c.* 5. 6. 8. 9. *l.* 22. *c.* 25. alibique paſſim: ut & ſuprà, ubi de *Lapide* piſce. Sed & libris *tineas* nocere, Martialis habet, *d. l.* & *l.* 14. *Epigramm.* 37.

Conſtrictos niſi das mihi libellos,
Admittam tineas, *trucesque blattas.*

Ubi dicere vult, ne libri in arcula ac ſcrinio à *tineis* comedantur, non niſi compactos oportere reponi. In lapides & metalla quoque valere, videtur colligi poſſe, ex Matth. *c.* 6. *v.* 19. 20. & Luc. *c.* 12. *v.* 33. ubi theſauros Chriſtus in terra congeri vetat, *ubi tinea corrumpit.* Sed non gemmas ſolùm & aurum vel argentum, verùm & Veſtes à Veterib. in theſauris fuiſſe repoſitas, diſcimus ex Eſdr. *c.* 2. *v.* 69. Nehem. *c.* 7. *v.* 70. Job, *c.* 27. *v.* 16. &c. Hinc apud Poëtam. *l.* 9. *Æn. v.* 26. deſcribitur Meſſapus,

——— *dives pictai veſtis & auri.*

Et Suſis captis, Alexandrum in Regiis theſauris reperiſſe purpuræ Hermionicæ talenta quinque millia, decem minùs ducentis annis ibi repoſita, narrat *Plut.* Vide plura hanc in rem, apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 94. & Sam. Bochartum *Hierozoici Parte poſter. l.* 4. *c.* 25. quorum hic, inter alia præclara, de comparatione Dei cum *tinea*, Pſalm. 39 *v.* 12. *diſſolvis, tanquam tinea, deſiderabilia ejus*: & Oſeæ, *c.* 5. *v.* 12. *Ero ut tinea Ephraimitis*; *vult*, ait, *occultâ Dei maledictione reprobos ipſos tabeſcere & quidquid illis chariſſimum eſt, ſenſim diſſolvi & conſumi, quomodo tinea cæco morſu abſumit pretioſiſſima quæque veſtimenta — Neque timendum eſt, ne vileſcat Dei Majeſtas, cùm a Prophetis confertur cum tam vili animalculo. Nam, ſi propriè loqui velimus, non confertur Deus cum tinea: ſed lenta Dei judicia cum vitio, quod veſti à tinea accidit. Senſim enim id inoleſcit, ita ut, quod priùs ſolidum atque integrum videbatur, tandem tacitò morſu conficiatur atque exedatur.* De *Tinearum & Murium* die, vide ſuprà *Dies.*

TINGCHEUM, vulgò *Tingcheu*: urbs Fochienſis provinc. ſexta, in Sina. Intra montes, in limite Quanſiæ, ſub qua 7. aliæ. *M. Martinius.*

TINGE, promuntor. Africæ, quod ferunt ab Antæo conditum. Vocatur etiam *Ampeluſia.*

TINGENDI faciem, palpebras, aliaque corporis membra, crines quoque, conſuetudo, vide hîc paſſim: uti de *Tinctæ veſtis* uſu Athenis olim interdicto, Sponſis exceptis, ſuprà aliquid voce *Pallium*, it. *Panathenæa.*

TINGI, ſeu *Tingis Ptol. Tingios Steph.* corruptè pro *Tingis*, vulgò *Tanger*, colonia & urbs Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Eborenſi, ab Antæo condita, Mauritaniæ Tingitanæ caput, extra Herculis columnas, inter Septam ad Ortum 60. & Zeliam ad Occaſum 24. mill. paſſ. à Lixia 54. cum portu capaci. *Baudrando* in ora freti Hercul. 28. mill. paſſ. à Septa in Occaſ. 35. à Zilia in Boream. Anteà ſub Luſitanis; nunc Anglis conceſſa, à quibus permunita eſt. In Habata, provinc. Fezzæ. De ea Silius, *l.* 3. *v.* 258.

Et Tingin rapido mittebat ab æquore Lixus.

TINGOESI, populi Tartariæ deſertæ verſùs Oceanum Borealem nuper detecti à Moſcis, quibus parent. Verſùs Jeneſejam fluv. & prope Samojedas popul. Ultimi ferè ſunt, qui ad Orientem nobis innotuerunt, ſtrumoſò gutture laborant, unde animi ſenſa non tam linguâ, quàm gutture exprimunt. Vide Appendicem ad Belgarum Navig. Boreal. tert. *p.* 64. *in tom.* 1. *Navig. Belg.* Quod ipſum & Montium Pyrenæorum Alpiumque accolis, non uno in loco accidit. Unde Juvenal. *l.* 13. *v.* 162.

Quis tumidum guttur miretur in Alpibus?

Vide de Stiriæ incolis teſtem Ortelium *ad tab.* 22. Nec diſſimilem effectum, licet diſpari è cauſa, vitiô naturali tamen ortum obſervare eſt, in comit. Leiceſtriæ pago *Carlton*, in Anglia cujus incolas merè inconditos ſonos formare, eoque ab aliis vix intelligi poſſe, notat T. Fullerus, *Hiſt. Eccl. Angl. l.* 2. *p.* 223. *Nic. Lloyd.*

TINIA, Plin. *Teneas Strab.* Umbriæ fluv. ex Apennino monte apud Nuceriam manans, mœniaque Fulgini alluens, ac infrà

Mevaniam acceptô Aſiô, in Tiberim fluens. *Topino Leandro.* Sil. *l.* 8. v. 453.

In Tiberim properans, Tiniaque inglorius humor.

Vide Plin. *l.* 3. *c.* 5. Item Urbs Liburniæ mediterran. apud ortum Titii fluv. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Spalatenſi 25. mill. paſſ. à Sebenico in Boream *Tine* vulgò.

TININIUM, Civitas Croatiæ. Vide *Arduba.*

TINISA, vulgò *Tuniſi*, urbs Africæ ampla & regia, in ora, à Carthagine 15. mill. paſſ. in Ortum diſtans. Vide *Tunis.*

TINISSA, urbs Armeniæ majoris. *Ptol.*

TINMOUTHUS Johannes, vide *Johannes.*

TINNETIO, vicus Rhætorum *Antonin. Tiniſchen* Germanis, teſte *Tſchudo*, *Tinnezono* Rhæt. medius inter Curiam ad Boream & Stampam pagum ad Meridiem Clavennam verſus 23. mill. paſſ.

TINNITUS auris, inter *omina trina*, ut Auſonius *in Gripho* habet, Veteribus ſic propriè appellata. Quamvis enim pro quolibet auſpicio augurioque vox *ominis* non rarò ſumta reperiatur: ut in illo Tibulli, *l.* 1. *El.* 3. *v.* 17.

— — Aves dant omina dira.

Peculiari tamen ratione tria hæc, *Omina*, dicebantur, παλμὸς, *ſaliſſatio*; πταρμὸς, *ſternutatio* & βόμβος, i. e. *tinnitus auris.* Et quidem cùm dextra *tinniret*, non minus fauſtum habebatur, ac cùm dexter ſaliret oculus. Vide Joſ. Scaligerum, *Auſonianar. Lection. l.* 1. *c.* 16. & Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 3. *c.* 8. De quo pulſu auris ſeu tinnitu ſic vetus Poëta incerti nominis, *in Poemat. & Epigramm. vet.*

Garrula quid totis reſonas mihi noctibus auris,
Neſcio quem dicis nunc meminiſſe mei.
Hic quis ſit, quæris? Reſonant tibi noctibus aures,
Et reſonant totis: Delia te loquitur:

Ut alia quædam addam, *tinnitus auxiliantes Lunæ*, in Ecclipſi videl. laboranti, occurrunt apud veteres Scriptores paſſim: inter quos Seneca, *Hippolytô*, *Actu* 2. *v.* 791.

Tractam Theſſalicis carminibus rati
Tinnitus dedimus, tu fueras labor.

Et Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 443.

— Laboranti poterit ſuccurrere Lunæ.

Vide quoque infrà, ubi de *Vociferatione.* Contra quam in vulgo regnantem perſuaſionem, extant *Homiliæ* veteris in Latina Eccleſia Tractatoris. Scripſerunt & loca Auctorum plurium illuſtrârunt, Car. Paſchalius *de Coronis*, Joh. Bernartius *ad Statii Thebaidem*, Lipſius *ad Tacitum*, Gonſalius *ad Petronium*, G. Elemenhorſtius *ad Minutium Fel.* Hadr. Junius, *Animadverſ. l.* 3. *c.* 11. qui nimis feſtivè campanas noſtri ævi intelligit. Alii. Hodieque apud Turcas inolitam eam ſuperſtitionem vigere, docet P. de Valle *Itinerar. Part.* 2. Sed & aures eorum, qui Delphicum olim oraculum adibant, æris *tinnitu* circumſonare conſueviſſe, ne verba malè ſibi ominata & inauſpicata audirent, Plutarchus docet, *Quæſt. Rom.* 10. ἢ μᾶλλον, ἀναλαμβάνει τινα φωνὴν ἐπιτιθέντες αὐτοῖς ἔξωθεν εὐχομένοις ἀπαίσιον καὶ δυσφημον, ἄχρι τοῦ εἶναι ἀναλαμβάνειν τὸ ἱμάτιον ἐπὶ γὰρ ἰσχυρῶς ἀπολάττουσι ταῦτα, δηλοῦσι τῷ προσιόντας ἐπὶ μαντείαν χαλκωμάτων πατάγῳ περιψοφεῖν. De *tinnitibus*, in Jovialibus olim ſacris diximus ſuprà ubi de *Corybantibus*, *Curetibus*, *alibi.* Quos etiam Romanis moribus ſervatos in iis, diſcimus ex Prudentio, *in Symm. l.* 2. *v.* 857.

Aut hos thyrſigeri rapit ad Dionyſia Bacchi,
Illicit aut alios ad Saturnalia feſta.
Aut docet, occultus quæ ſacra Dieſpiter infans
Inter tinnitus *ſolvi ſibi poſcat annos*, &c.

Vide quoque infrà, ubi de *Tintinnabulis.* Eſt autem *tinnire* vel aurium judiciô, propriè rerum exiliter ſonantium, ut laminæ ſiſtri &c. Becmannus *de Origin. L. L.* inde paulo latiùs nonnunquam voce extensâ. Unde & Auſonius *Epiſt.* 25. ubi proprium cuique inſtrumento ſonitum aſcribit, æri Dodonæo *tinnitum* tribuit, *v.* 23.

Nec Dodonæi ceſſat tinnitus aheni,
In numerum quotiens radiis ferientibus icta
Reſpondent dociles, moderatò verbere, pelves.

TINNULA, ſeu *Tinella*, Regum Palatia mediô ævo dicta, ut infrà videbimus, ubi de *Tintinnabulis.*

TINNUNCULUS, amica columbis avis: *Defendit enim illas, terretque accipitres naturali potentiâ, in tantum, ut viſum vocemque ejus fugiant.* Plin. *l.* 10. *c.* 37. ubi plura hanc in rem. Nempe inter volandum etiam vocem edit, illis infeſtam, unde quòd ſemper *tinniat*, nomen invenit, apud Latinos, ſicut hodie *cercerelle*, quaſi *crepitacillam*, eam Galli vocant. Græcis verò, κεγχρὶς, vel κέγχρις dicitur, colore namque cinereô punctis nigris, velut *milii granis*, ſparſa eſt. Cœterùm & ipſa accipitris ſpecies eſt, uti docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 319. & Bochart. *Hieroz. part. poſter. l.* 2. *c.* 19. hominique in epiſtolis quoque perferendis inſervit. Ita enim Plinius *d. l. Quin & internuncia in rebus magnis fuêre, epiſtolas annexas earum pedibus obſidione Mutinenſi in caſtra Conſulum Decimô Brutô mittente. Quid vallum & vigil obſidio, atque etiam retia amne prætenta profuêre Antonio, per cœlum eunte nuntiô.* Vide quoque Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 98. & quæ ſuprà de *Columbis* ἡμεροδρόμοις. Inde eſt, *quod earum amore inſanientes multi, ſuper tecta iis exædificarent turres, nobilitatemque ſingularum & origines, narrarent, vetere jam exemplô. L. Axius Eques Romanus ante bellum civile Pompejanum denariis quadringentis ſingula paria venditavit, ut M. Varro tradidit. Quin & patriam nobilitavêre, in Campania grandiſſimæ provenire exiſtimatæ*, Plin. *ibid.*

TINTINNABULUM, à *tinnitu*, quem, dum pulſatur, edere ſolet, nomen nactum eſt: Tinnitus autem eſt æris: unde ex ære primùm, mox ex ære, ſtanno, plumbo argentoque nonnunquam admiſtis, fieri conſuevêre *Tintinnabula*, magni inter homines uſus, ſive profana, ſive ſacra reſpicias. An apud Antiquos recepta fuerint, dubitat Joh. Tortellius *in Lexic.* cùm rara illorum apud Veteres mentio: ſed, ut de Campanis, quales ſuâ ætate in uſu vidit, facilè id concedatur: de *Tintinnabulis* tamen quibuſcunque, id concedi non poteſt. Horum inventor, ut & plurimarum aliarum rerum, in obſcuro eſt, neque Plinius, qui *l.* 36. *c.* 13. *Tintinnabulorum* in ſepulchro Porſenæ meminit, caputque integrum, 56. atque id ſatis prolixum, rerum Inventoribus dicavit, *l.* 7. de eorum primo Auctore quidquam in medium protulit. Certum eſt, parvorum *Tintinnabulorum* uſum in Cœnobiis, ut & in privatis Nobiliorum ædibus jam extitiſſe, antequam vel Paulinus, Epiſcopus Nulanus; vel Sabinianus Pontif. Rom. campanis Templorum turres inſtruxiſſet. In Regum quoque palatiis fuiſſe hinc diſcimus, quòd *Tinnula* inde, vel *Tinella* ſunt appellata, quoniam ad *tinnitum* campanæ, ut in monaſteriis fieri ſolet, ſinguli Regii Palatii domeſtici ad epulas cirentur. Unde *tenir tinel* Gallos dixiſſe, pro *Curiam Regis celebrare*, videri nonnullis, habes apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & antiquioribus, non minora ſolùm, verùm & majora fuiſſe, diſcimus ex Martiale, ubi *æris Thermarum*, cujus ſonô loturi convocati fuerunt ſoliti, meminit, *l.* 14. *Epigr.* 163.

Redde pilam, ſonat æs Thermarum, ludere pergis?

Quod fruſtra quidam ad æreum referunt clypeum, de quo *Vitruv.* cùm Ælius Spartianus neſcio quem Imperatorem Rom. Thermis *Tintinnabulum* amoviſſe, diſertè dicat. Hujus itaque tinnitu, non ſolùm qui pilâ in Sphæriſterio exercebantur & in Thermas convenerant: ſed & qui longè inde abeſſent, lotum convocabantur. Unde Cicero *in Tuſcul. ſimulatque*, ait, *increpuiſſet, Romanos, relictis Philoſophis & Præceptoribus, unctum* (nam qui laviſſent ungebantur) *ire ſolitos.* Jaſſici *Tintinnabuli*, cujus ſonus piſces vendi in Foro indicaverit, meminit Strabo, *Geogr. l.* 14. ubi lepidam de Citharœdo quodam, ab Auditoribus, ad æris hujus ſonum, deſerto, hiſtoriam affert. Neque verò in Thermis ſolùm aut Foro, ſed & in privatis Romanorum ædibus, *Tintinnabula* ſonuiſſe, docet Lucianus, ubi *in ditiorum ædibus, familiam Tintinnabuli ſonô excitari conſueviſſe*, tradit; Qui mos hodieque in Purpuratorum Flaminum ædibus perdurat: Vide autem Lucianum *tract. de iis, qui mercede conducti in divitum familiis vivunt.* Idem *horas per aquam & ſonitum ſuâ ætate demonſtratas*, docet; cujuſmodi Horologii iconem exhibet Magius, *de Tintinnab. c.* 6. Syriæ quoque Deæ Sacerdotem *Tintinnabulô* uſum refert, cùm ait: *Ante Syriæ Deæ Templum phallos duos miræ altitudinis fuiſſe ſtatutos: in hos Sacerdotem tâ ſolitum arte conſcendere, quâ Syri palmas altiores, nimirum fune candici advolutô, ac paulatim ad ſuperiores partes protractô. Cùm verò ad ſummas phalli partes perveniſſet, orare, ſacra facere ac inclamare conſueviſſe, atque interim tintinnabulô ſonum edere, ut verbis tinnitus ſociaretur.* Quod confirmat Plut. *in Craſſo*, Tertullian. *Apologet.* Cicero, *de Nat. Deor. l.* 3. Euſebius item *Præp. Evangel. c.* 2. Æs namque in ſacris non modicam habere vim, olim creditum. Unde ejuſdem Deæ ſacerdotes, qui ſtipem non modicam paſſim emendicabant, illam colligentes, *Tintinnabula* quoque uſurpâſſe, diſcimus ex antiqua Romæ ſtatua, in qua *Sacerdos* hujuſmodi, *cum pera & tintinnabulo*, viſitur. Quem morem hodieque in Italia imitantur illi, qui *D. Antonii fratres* nuncupantur. Similiter Nic. Nicolai *de moribus diverſarum Gent.* inter Saracenos, reperiri quoddam Religioſorum genus, qui, vitam aliàs ſolitariam agentes, nonnunquam latebris ſuis relictis civitates petant, urſumque vel cervum manu ducant, è cujus collo *Tintinnabulum* pendeat, quò populum, ad eleemoſynam dandam, concieant, literis prodidit. &c. Neque verò homines ſolùm, ſed etiam bruta, quæ ſub hominis degunt imperio, olim *Tintinnabulis* perſonabant, *ut tinnitu eorum noxiæ ab illis feræ arcerentur*, Strab. Hodieque Paſtores, more antiquô perdurante, gregibus armentiſque ea adaptant, non tam ad terrendas feras (namque & pecora *tintinnabulata*, ut Sidon. vocat. Apollinaris, *l.* 2. *Epiſt.* 2. à feris impeti necatique compertum) quàm ad deprehendendum, quibus in locis nemorum, montium valliumque oberrent, atque hâc ratione longæ inquiſitionis labor abſit. Quare Juſtinianus Imp. *in LL. ruſticis tit.* 2. §. 2. ſanxit: *Si quis crepitaculum, ſive tintinnabulum bovis aut ovis aut alterius cujuſpiam animalis ſuſtulerit, convictus flagellator, ut fur. Et ſi animal deperditum fuerit id damnum ſarcito, quod ejus crepitaculum ſuſtulit.* Cujus rei meminit etiam Lex Burgundionum, *tit.* 4. §. 11. & Antiq. Bojariorum c. 8. *tit.* 11. §. 1. Eôdem reſpexiſſe videtur Fortunatus *de S. Medardo*, *l.* 2.

Tintinnum rapit alter inops, magis improbus ille,
Qui jumentorum colla tenere ſolet.

Quanquam & *Tintinnabuli* ſonô perinde pecora, ac tibiæ, delectari atque pingueſcere nonnulli exiſtimant. Imò oblectamenti atque ornatus gratiâ Muliones atque Agaſones equis muliſque *Tintinnabula* alligabant, ut de mulis Ovidius canit: de equis, Suid. in voce κωδωνίζω. Mediô inprimis ævô id Francis in uſu, ut equorum maximè ſtrata *tintinnabulis* exornarent, uti pluribus docet Car. du Freſne ubi ſuprà. Romæ quinetiam, in antiqq. marmoribus Elephanti videntur, quorum collo propendent *tintinnabula*: Atque etiamnum Hieracarii aquilis, majoribus minoribusque accipitribus, alii ex ære, alii ex argento coriaceis compedibus aſſuunt. ut, cùm evolaverint atque conſpectum effugerint, ſonô crepitaculorum ſuorum iterum queant inveniri. Redeo ad homines: Ariſtophanes *in Avibus*, jubet Codonophorum i. e. *Tintinnabuli geſtatorem*, circumcurrere; inquit enim, Κωδωνοφορῶν περίτρεχε. Ad quæ verba,

verba, Græcus Scholiaſtes ſcriptum reliquit, eos qui circumibant urbem ac φύλακας, i. e. excubias & vigiles, geſtare *Tintinnabula* conſueviſſe, ut num vigiles verè eſſent vigiles deprehenderetur. Vide quoque Heſych. in Κωδωνοφορῶν. Quod Romani buccinâ, Germani noſtrâ ætate tympani tibiæque ſonitu facere ſoliti ſunt. Sed & Caleti aliisque locis præſidiariis veterem Græcorum morem etiamnum obſervari legimus. Similiter, ſi quâ vis ingrueret, Campani æris tinnitu indicium dabatur olim; quemadmodum & hodie per univerſam Belgicam: Quò reſpexit Statius, *Theb. l. 6. v. 687.*

—— Procul auxiliantia gentes
Æra crepant.

Porrò habebant olim Codonophoros, qui funus atrati præcederent, Suid. & ex eo Guil. Budæus: Quod factum, tum ut ad ſpectandam pompam homines confluerent, tum ut Flamen Dialis funeris admoneretur, ne ille ex improviſo occurreret & funebribus auditis tibiis pollueretur. Vide A. Gellium, *l. 10 c. 15.* Imò &, quamprimum quis exceſſiſſet vitâ, æra pulſari fuiſſe ſolita, pervetus Theocriti monet Scholiaſtes: quòd is ſonus crederetur καθαρὸς καὶ ἀπελαστικὸς τῶν μιασμάτων, h. e. *avertere ſpectra & dæmonum ludibria*: Qua de causâ etiam receptum, ut tonante cœlô campanarum boatu perſtrepatur. Quamvis & alia ſubſit ratio, nimirum ut, illarum comploſione aëre longè lateque diverberatô, vis tonitrui infringatur. Ut de Proſerpinæ Sacerdote, Athenis ἠχεῖον pulſare ſolito, nil dicam. Zonaras è fontium quoque collo *Tintinnabulum* antiquitus ſuſpendi conſueviſſe, ne ex eorum improviſo contactu aliquis pollueretur, ſcribit *l. 2.* Quod de ſervis, cùm apud Romanos ad ſupplicium ducerentur, colligit Hadr. Turnebus, *l. 23. c. 11.* ex Plauto, *Pſeudol. Act. 1. ſc. 3. v. 98.*

— Verùm, extra portam Metiam currendum eſt prius,
A. *Quid eò?* Pl. *Lanios inde accerſam duos cum tintinnabulis.*

E qua conſuetudine idem Zonaras factum credit, ut Triumphantis currui *Tintinnabulum* cum ſcutica ſive flagro adalligaretur, quibus inſtrumentis, reorum ſupplicio deſtinatis, in tantæ felicitatis cumulo Imperator admoneretur, ne plus quàm par eſſet efferretur, ſed humanæ ſemper memor eſſet miſeriæ. Contrà Indis Regibus *tintinnabula* & tympanum præceſſiſſe, inter alia Regiæ dignitatis ſymbola, docet Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l. 4. c. 2.* &c. De Tympanis, quibus introrſum multa appenſa eſſent *Tintinnabula*, vide Suid. *Crotala*, quibus *Tintinnabula* affixa, in antiquis viſuntur marmoribus. De *tintinnabulorum* ſive Campanarum, in quibuſdam Europæ urbibus, Antverpiæ potiſſimùm, Inſulis Flandrorum, Tungris, Ultrajecti, Amſtelodami, Muſico concentu, vide Magium *lib. cit. c. 17.* &c. Fuit verò & caſtrenſis *Tintinnabulorum* uſus: Superioribus enim ſeculis nec tamen admodum vetuſtis *Tintinnabulorum* uſu jam in Eccleſias invectô, Imperatores in caſtris, quaſi in civitate ambulatoria, *Carrocium* (voce Ital. quaſi dicas *Currum magnum*) habuiſſe, in quo è turricula lignea campana pendens, Sole occidente & manè ante lucem, à milite fuerit pulſata, ut Deum precibus ſibi redderent propitium, legimus: Eôdemque *Tintinnabulô*, cùm claſſicum canĕre oporteret, milites ad arma fuiſſe convocatos. Vide de hoc Carrocio Villanium Florent. *Chron.* ejuſque figuram cum tintinnabulo & vexillo, apud Magium, *c. 13.* ſuprà item voce *Carrocium*, & plura hanc in rem *totô illô librô de Tintinnabulis, cum Notis* Franc. Swertii &c. Non ſine piaculo tamen Sacerdotis Judæorum Summi *Tintinnabula* omiſſero, de quibus agitur Exodi *c. 39. v. 26.* Hic enim *Tintinnabula* multa, ac mala punica itidem ſonora, in extrema veſtimenti ora geſtare divinitus juſſus eſt; Ut cùm in Sanctum Sanctorum ingrederetur, ſonitus multiplex ab his, qui in templum convenerant, facilè poſſet audiri: Quæ figurabant, CHRISTO prædicante ac miniſtrante, clarum Euangelii ſonum & germinantia Eccleſiæ prata, virtutumque omnium florem odoremque futurum, Franc. Burmannus *Synopſ. Theol. Part. I. l. 4. c. 8.* Simile quid inter ritus Eccleſiæ Rom. in qua *tintinnabulis* exornatas interdum veſtes Sacerdotales obſervat Car. du Freſne in vocibus *Capa*, *Stola*, *Tinniolum* & *Tunica*: quomodo & Procerum depingit Apulejus, *l. 10.* Nec *tintinnabula equorum*, apud Zachariam, qui in novo Teſt. iis inſcriptum iri, *Sanctitas Jehovæ*, ait *c. 14. v. 20.* Solent autem, hæc iis appendi, non tam ornatus, quàm levaminis causâ, ut ſoni dulcedine deliniti laborem ferant faciliùs. Alia fuêre *tintinnabula*, quorum tinnitu explorabant veteres Perſæ equos ſuos, an bellicos ſtrepitus ferre poſſent, apud Ælian. *Hiſtor. l. 16. c. 25.* quod κωδωνίζειν Græci. Vide ſuprà, & Ἀκωδωνίστους dixêre, qua de re plura apud Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 8.* uti de *Tintinnabulorum* in toto Imperio Turcico, adeoque Eccleſia Græcorum, quæ ſub illius jugo gemit, uſu prohibito, alibi.

Tintinnabulorum quædam ſpecies.

Campana.	Nola.
Codon.	Petaſus.
Hagioſidirum.	Signum.
Ἠχεῖον.	Simandrum.
Lebetes Dodonæi.	Squilla.

Vide de his omnibus *ſub locô.*

TINTORETTA Maria, vide *Maria.*

TINUM, vulgò THAIN, oppid. Delphinatus, ad Rhodanum, è regione Turnonii oppid. in tractu Vivarienſi, ferè 3. leuc. à Valentia in Boream totidem à Romano in Occaſum. Eſt in tractu Viennenſi.

TINURTIUM, oppid. Galliæ Celticæ ad Ararim fluv. Spartian. *in Severo, c. 11.* ubi refert, poſt multa prælia inter Imperatorem & Clodium Albinum Cæſarem, in Gallia, variâ fortunâ geſta, tandem *apud Tinurtium* victum Albinum, & reparatis viribus iterum apud Lugdunum acie fuſum, interemptum, ejuſque corpus in Rhodanum dejectum eſſe. Melius *Trenorchium*, Baudrando *Tornus*, in agro Matiſconenſi, in Ducatu Burgundiæ vix 5. leuc à Comitatu Burgundiæ in Occaſum. *Valeſio* ſedet, inter Matiſconem & Cabillonum: cumque tribus ſuis partibus, Abbatiali nempe Monaſterio S. Valeriani, Caſtro & Villa ſeu vico, unô & communi nomine, *Tournus* vulgò dicitur: è quibus caſtrum, ſuis munimentis nudatum, *le Chaſteau demantelé*, Villa *le Bourg* peculiariter appellatur. Olim quoque *Caſtrenſe horreum* oppid. hoc dictum eſt, manſio enim vel ſtatio militaris fuit, annonam militibus iter facientibus ſervans: quales ſtante Imperiô Romanô manſiones fuêre in viis publicis, inque vicis plerunque ad flumina majora. Talia fuerunt *Horrea Cœlia*, *Horreum Margi*, *ad Horrea &c.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide & in voce *Horrea*.

TINUS, vide *Tina.*

TIORA, quæ & *Matiena*, oppid. olim Sabinorum, ad Velinum lacum, ubi Mars coltus, 30. à Batia ſtadiis. *Dionyſ. Halicarn.*

TIOS, oppid. Paphlagoniæ, à Tio Mileſio ſacerdote conditum, vide *Tium.*

TIPANILLÆ, populi juxta Caucaſum, *Steph.*

TIPARENUS, Inſul. Peloponneſi, ante Hermionem, in Sinu Argolico. Plin. *l. 4. c. 12.*

TIPASA, colonia & urbs in ora Mauritaniæ Cæſarienſis *Ptol.* Epiſcopalis olim ſub Archiepiſcopo Cæſarienſi, *Teves* Mercat. *Saſa* Moret. *Tenez* Caſtaldo. Iter Juliam Cæſaream ad Occaſum 16. & Icoſium, ad Ortum 58. mill. paſſ. à Cirta, in Circium *Antonin.* Epiſcopi *Tipaſitani* meminit *Victor Uticenſis.*

TIPERARIENSIS Comitatus *Countie Tipperary*, provincia eſt Momoniæ, in Hibernia meridionali in limite Lageniæ & Connaciæ, ſeu inter Comitatus Kilkennienſem ad Ortum & Limericenſem ad Occaſum. Ejus urbes ſunt Caſſilia & Carica.

TIPHERNAS Georgius, vide *Georgius.* It. *Gregorius.*

TIPHERNUM, vide *Tifernum.*

TIPHOEUS, vide *Typhœus.*

TIPHYS, primæ navis, quæ Argo dicta eſt, gubernator, & Argonautarum in Colchica expeditione ſocius; Hagnii fil. juxta Apollodor. *l. 1.* & Val. Flac. *Argon. l. 1.* At Hyginus *Fab. 14. 18.* Bœotum illum facit, Phorbantisque & Hymanes filium. Morbô præterea abſumptum eſſe refert, in Maryandinis in Propontide apud Lycum regem. Vide Pauſan. *in Bœot.* Steph. *de urb.* Apollon. & ejus Schol. Val. Flaccum (qui illi Erginum ſucceſſiſſe vult) Apollodorum & Hyginum. *Orpheus*:

Τῖφυν Ἀγνιάδην δολιχῆς ἰθυντῆρα νηός.

Virg. *Ecl. 4. v. 34.*

Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vehat Argo
Delectos heroas. ——

Ubi Servius *Tiphyn* poni ait pro quocunque navis gubernatore. Propriè accepit Ovid. *l. 1. Art. v. 6.*

Tiphys in Æmonia puppe magiſter erat.

Itemque Seneca *in Medea*, *Actu 2. v. 319.*

Auſus Tiphys pandere vaſto
Carbaſa ponto, legesque novas
Scribere ventis.

Idem *ibid. Actu 3. v. 617.*

Tiphys imprimis domitor profundi.

Sic & Claudian. *l. 1. de bello Getico, v. 1. ſ.*

Intacti cùm clauſtra freti coeuntibus æquor
Armatum ſcopulis audax irrumperet Argo,
Omnibus attonitis ſolus poſt numina Tiphyi
Incolumem tenui damnô ſervâſſe carinam
Fertur, & ancipitem montis vitâſſe ruinam.

Sed proverbialiter idem Ovid. *ibid. v. 8.*

—— Tiphys dicar amoris ego.

Atque idem Seneca *ibid.* his verſibus vaticiniô plenis, *Actu 2. extr.*

Venient annis ſecula ſeris,
Quibus Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus,
Tiphysque novos detegat orbes,
Nec ſit terris ultima Thyle.

Et in loco Virgilius ſuperius adducto. Neque hoc ſolùm, ſed à Tiphy dicti *Tiphaenſes* populi Bœotorum, qui eſſent ſcientiſſimi rei maritimæ, quod eſt apud Pauſan. *in Bœot.* Quin ab eodem gubernatore navigium ſic dictum eſt, nam Sidon. Apoll. *l. 1. Ep.* ita ſcribit:

Tiphyn curſoriam, ſic navigio nomen eſt, aſcende.

Nic. Lloydius.

TIQUADRA, maris Balearici inſul. Plin. *l. 3. c. 5.* ſic à figura dicta: parva, ante Palmam urbem Majoricæ. Apud nonnullos *Triquadra* legi ait *Hermolaus*: Hodie *Conera* Floriano.

TIRACIENSES, populi Siciliæ, Plin. *l. 3. c. 8.* quorum oppid. *Randazzo* dici videtur, ad Ætnæ montis radices, ſupra 20. mill. paſſ. à Catana in Occaſum. Vide *Trinacria.*

TIRALLUM, vide *Arzui* & *Tzurulum.*

TIRANUM, vulgò TIRANO, oppid. Rhætiæ, in valle Tel-

lina, ad Adduam fluv. 6. mill. paſſ. à confinio Italiæ & ditionis Venetæ, 30. à Clavenna & Lario lacu in Ortum A. C. 1672. fœdatum incendiô.

TIRAQUELLUS Andreas, Fontenæo Pictô, Jurecoſſ. ſui ſeculi princeps, Bezæ *alter noſtri ſeculi Varro*, à Franciſco I. in Burdigalenſi, ab Henrico II. in Pariſienſi Parlamento, Senator creatus, & jure reliquos omnes præcedendi Ornatus eſt. Vir immenſæ lectionis, plurimorum librorum, & 30. liberorum, ex legitimo matrimonio parens. Chaſſanæum exſcriptorem ſuum, Tract. *de LL. Connubial. & de Retractu*, arguit calumniæ plagii in Cœl. Rhodigino ſibi impactæ. Obiit A. C. 1558. Thuanus *Hiſtor.* Sammarth. Mornæus *Fer. Forenſ.* Laur. Craſſus *Elogiis*, Forſterus *Hiſt. Jur.* Frey *Admirand. Gall.* Anton. Teiſſier *Elog. Part.* 1. ubi ſcripta ejus enarrat, Alii.

TIRAQUELLUS Andreas, fil. prioris, Senator itidem Parlamenti Pariſienſis, quoſdam Parentis tractatus in lucem edidit, cum Præfationibus, quas iis adjunxit. Teiſſier *ibid.*

TIRASCIA, vulgò TIERACHE vel *la Tieraſche*, tractus Picardiæ, inter Hannoniam ad Boream, Campaniam ad Ortum, Veromanduos ad Occaſum, & Laudunenſem tractum ad Meridiem. Ibi oppida præcipua Guiſia, Fara, Capella & Marla. Vide *Teoracia.*

TIRAUSTÆ, vide *Pirauſtæ.*

TIRESIAS, vates Thebanus, Everi fil. qui cùm aliquando in Cithærone vidiſſet 2. dracones coëuntes, obſervatâ fœminâ ex iis occidit illam, quò factô in fœminam & ipſe mutatus eſt. Deinde cùm rurſus poſt 7. annos eôdem pactô, & marem draconem interfeciſſet, in priſtinam formam rediit. Quô factum eſt, ut exortô poſteà jocoſo inter Jovem & Junonem certamine, viri ne an fœminæ majorem ex coitu voluptatem caperent, ille potiſſimum judex ſit adhibitus, ut qui utrumque fuiſſet expertus. Tireſias autem pro Jove ſententiam tulit, aſſerens multo plus de coitus voluptate percipere fœminas. Dixit enim τῶν μοιρῶν οὐσῶν δέκα, τὸν ἄνδρα τέρπεσθαι τὴν μίαν, τὰς δὲ γυναῖκα ἐννέα, ut ait *Phlegon.* Ob quod à Junone excæcatus eſt. Alii verò proptereà excæcatum dicunt, quòd Palladem nudam in fonte conſpexiſſet. Jupiter autem in ſolatium viſus amiſſi, divinationis peritiam illi dedit, & ut 7. ætates viveret, inquit idem *Phlegon*; Licèt *Agatharchides* dicat, eum vixiſſe ſolùm πέντε γενεῶν πλεῖον. Hinc *Lycophron* eum vocat τριγέροντα πέμπελον, Lucilius *grandævum*, Statius *l.* 2. *Theb. v.* 95. *longævum.* Hujus animam evocat Ulyſſes apud Homer. *Odyſſ.* 10. (vide ſis quoque Horatium, *l.* 2. *Sermon. Sat.* 5. *v.* 1.) multaque ab eo futura edocetur. Strab. *l.* 9. author eſt, ejus monumentum fuiſſe ſub Tilphoſſo monte Bœotiæ, juxta fontem ejuſdem nominis, ubi profugus diem ſuum obiit, cùm jam ſenex gelidiſſimam Tilphoſſæ aquam hauſiſſet, ibidemque Thebanos ſepulto divinos honores tribuiſſe. Vide Ovid. *Met. l.* 3. Ponitur pro cæco apud Juvenal. *Satyr.* 13. *extr.*

> —— *Tandemque fatebere lætus*
> *Nec ſurdum, nec Tireſiam quemquam eſſe Deorum.*

Nic. Lloyd. Ut infero certè Numini, ſacra peculiariter facta eſſe, & ex Homero conſtat, *Odyſſ.* κ. & λ. eumque, cum filia Manto, ex hominibus duos Divos factos, ex Euripide producit Clemens, *l.* 1. *Strom.* Quam tu rem vide plura, apud Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Statium, Theb. l.* 4. *v.* 443. qui etiam *de baculo*, ei à Pallade donato, *ad lib. eund. v.* 542. & de libro *de Thure*, illi adſcripto à veterib. Græcis, *ad v.* 469. complura habet.

TIRGATAO, fœmina Mæotica, nupta Hecatæ, Sindorum Regi; Sed ruſtinctu Satyri, qui eum in regnum reſtituerat, repudiata: quam contumeliam plurimis cladibus ulta eſt. Polyæn. *l.* 8. *c.* 55.

TIRIA, urbs Leucoſyrorum. *Steph.*

TIRIDA, apud Solin. c. 10. ubi *de Thracia*, *Stagnum Biſtonium. Nec longè regio Maronea, in qua* Tirida *oppidum fuit, equorum Diomedis ſtabulum: ſed ceſſit ævo, ſolumque turris veſtigium adhuc durat.* Quibuſdam Τίριζα eſt Græcè, ſed hanc in Paphlagonia collocat *Steph.* aliis eadem cum Τίριζα *Ptolemæi*, quam vide ſuô locô. Salmaſ. *Tinda* legi vult, quam *turrem Diomedis* vocare videtur Mela, *l.* 2. *c.* 2. *Turris, quam Diomedis vocant, ſignum fabulæ remanet.* Vide ſuprà.

TIRIDATES, Parthorum Rex, poſt obitum Phraatis IV. à Tiberio Imperatore Artabano II. oppoſitus, monitusque Phraatis avi & altoris Cæſaris meminiſſe, à Surena patriô more inſigni regiô evinctus, ſed paulo pòſt à ſuis deſertus proditusque Artabano interçà exulanti iterum loco ceſſit. Tacit. *Annal. l.* 6. *c.* 31. 37. 42. 43.

TIRIDATES, Armeniæ Rex. Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 26. *v.* 5.

> *Quid Tiridaten terreat, unicè*
> *Securus.* ——

Meminit quoque *Tiridatis* Armeniæ regis, ejuſdemque in urbem Rom. introitûs Tranquillus *in Neron. c.* 3. Item nomen magi cujuſdam apud Plin. *l.* 30. *c.* 2.

TIRIDATES, pecuniæ regiæ Perſepoli cuſtos, qui eò procedenti Alexandro, literas miſit, indicantes eos, qui in urbe eſſent, adventu ejus auditô, diripere velle theſauros; properaret occupare. Curt. *l.* 5. *c.* 5. 6. Gebhardus cenſet legendum *Teridates*, è Diod. *l.* 17. *c.* 69. *parte poſter.*

TIRIS, Dux Thracum, initiô Antiocho reſiſtentium armis, dein auxiliantium. Polyæn. *l.* 4. *c.* 16.

TIRISCUM, (quod jam *Taros* dicitur) oppid. Daciæ; *Tura Lazio*, aliis *Greſſechana* in Valachia. *Baudrando* hodie *Tergoviſte*, & *Tarvir*, ad Tiaranum. Valachiæ caput & Principis ſedes. Vide *Targoviſtum.*

TIRISSA, urbs Macedon. in Emathia. *Ptol. Leſteracori*, teſte Moletiô. Vide *Tyriſſa.*

TIRISTA, *Ptol.* vulgò *Driſta*, urbs Myſiæ inferioris Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Ternobiano, hodie metropolis in Bulgaria.

TIRISTRIA, vulgò *Capo Lemano*, Myſiæ inferioris promunt. in ora maris Euxini, inter Dionyſiopolim & Odeſſum. *Ptol.*

TIRIZA, oppid. Paphlagoniæ. *Steph.*

TIRNAVIA, Hungaris *Tyrnaw*, Germanis *Dirn*, urbs parva Jazygum, in Hungaria ſuperiore ſed munita, ad Tirnam fluv. in Comitatu Poſonienſi, ſub Auſtriacis. Poſt Strigonium à Turcis occupatum ſedes Archiepiſcopi Strigonienſis, in cujus diœceſi eſt, ſed caret Epiſcopali ſede. Diſtat Strigoniô 8. leucis in Circium 6. à Poſonio in Boream & Cæciam.

TIRO, Ciceronis libertus, occultas ſcribendi notas, quæ hodie *Siphræ* dicuntur, primus inveniſſe fertur. Hodie verò ita frequens eſt modus ille ſcribendi, ut nullus ferè ſit neque princeps, neque nobilis, quin ſuas habeat ſiphras. Polyd. Virgil. *l.* 2. *c.* 7. *de rer. invent.*

TIRO, vide *Apinius.* Vide item *Tyro.*

TIROLIS, regio Germaniæ meridionalis non obſcura, titulô Comitatus inſignis, partem Rhætiæ, partem Norici magnam, & partem minimam Cenomannorum Italiæ complectens, continetur circulô Auſtriacô, qui ex decem Germaniæ circulis primus eſt. Baudrando *Tirolis*, *le Tirol* Gallis, *Tirolo* Italis, regio eſt Germaniæ meridionalis, partem orientalem Rhætiæ propriæ antiquæ tantum complectens. Anteà Principes habuit proprios è domo Auſtriaca, ſed à paucis annis defectu prolis maſculæ rediit ad Imperatorem, cui etiamnum ſubeſt. Terminatur à Septentrione Bavariæ Ducatu. ab Oriente diœceſi Salisburgenſi & Carinthiâ, à Meridie ditione Venetâ, & ab Occidente Rhætis & Helvetiis. Rigatur Atheſi & Oenô fluviis, & ab Alpibus Tridentinis ferè bifariam ſcinditur. Sic dicitur a Terioli, hodie *Tirol*, tenui caſtrô ad Atheſim prope Meranum. Regionis partes ſunt Comitatus Tirolis propriè dictus, *le Tirol propre*, Diœceſes Tridentina & Brixina, *les Eveſchez de Trente & de Breſſenon*, atque Comitatus Brigantinus, *le Comte de Bregents*, Feldkirkiæ, *le Comté de Feldkirk*, Pludentinus, *le Comté de Pludents*, & Monfortienſis, *le Comte de Montfort*, verſus Helvetios. Totius autem provinciæ caput eſt Oenipons, *Inſpruck*, ubi anteà ſedes Principis. Aliæ urbes ſunt Bulzanum, *Bolzano*, Brigantium, *Bregents*, Brixino, *Brixen* ſeu *Breſſenon*, Halla, *Hall*, & Tridentum, *Trente.* Tirolis Comes Mainardus, ſub initium ſecul. 14. quòd Tridentini Epiſcopi ambitioni reſiſteret, excommunicatus, editâ in lucem apologiâ, in Præſulum vitia acriter invectus eſt, inter alia *ſacrarum literarum contemtu & dominandi cupidine* ipſis objectâ. Aventin. *Annal. Bojor. l.* 7. Lineam *Tirolenſem* ſeu Ænipontanam, orſus eſt Ferdinandus, Ferdinandi I. Imperatoris filius, frater Maximiliani II. qui Bohemicæ, & Caroli, qui Styriæ ſeu Græcenſis auctor fuit. Ferdinandus hic, in diviſione Tirolim & anteriores ditiones nactus, egregiam bellô Pannonicô fortitudinis laudem impetravit. Duxit clam patre Philippinam Welleram, patriciam Auguſtanam; eâque defunctâ Annam Catharinam Mantuanam, ſibi ſociavit, neptem è ſorore: quod conjugium cùm ſterile eſſet, & è Welſera ſuſcepti non haberentur ſucceſſionis capaces, alteri Carolo Burgoviâ ægrè relictâ, reliqua hæreditas inter agnatos diviſa eſt. Iterum Ænipontanam lineam incepit Leopoldus Caroli Græcienſis, de quo ſupra, filius, frater Ferdinandi II. Imperatoris. Is primò Eccleſiaſtico ordini adſcriptus, Argentinenſem Epiſcopatum, unde ei cum Joh. Georgio Brandeburgico bellum, A. C. 1609. & Paſſavienſem obtinuit: variasdein poſt res in Juliaco, Bohemia, Auſtria, tractu Rhenano, Rhætia geſtas, Claudiam Mediceam duxit, A. C. 1626. mortuus A. C. 1632. Ei nati, Ferdinandus Carolus, qui orbus obiit A. C. 1662. & Sigiſmundus Franciſcus, qui ſimiliter abſque prole maſcula defunctus eſt, principatu ad Imperatorem, ut dictum, devolutô: cujus uxor Claudia Felicitas, filia poſtremi, obiit A. C. 1676. Adierant autem hanc hæreditatem filii Alberti Contracti Auſtrii, ex teſtamento Margaretæ Maultaſchiæ, Henrici Ducis Carinthiæ & Comitis *Tirolenſis*, vel, ut alii, Eliſabethæ, Henrici iſtius ſororis, quod mortuô filiô Meinhardô, ex Ludovico Ludovici Bavari Imperatoris filio ſuſcepto, condiderat. Vide G. de Roo *l.* 3. Joh. Aventin. *Annal. Bojor. l.* 7. Tob. Pfannerum *de prae. Germaniæ Principum gentibus*, *c.* 1. Phil. Jac. Spenerum *Arte Herald. Tom. II.* &c.

TIRON, fluv. Galliæ Celticæ apud Mauritaniam, oppid. Comitatus Perticenſis, *Ivoni.*

TIRONI ſeu TIRONENSIS Comitatus Hiberniæ duplex, Superior & Inferior, *Upper-Tyrone* & *Nether-Tyrone*: conceſſus ab Henrico VIII. Angliæ Rege Cono, ex clara Onealorum familia, quæ Ultoniæ ſibi principatum, mox & Hiberniæ totius aſcribere olim auſa fuit, oriundo: hâc lege, ut ejuratô Onealis nomine, in Comitis *Tironi* nomen tranſiret. Hujus ex filio notho Matthæo nepos Hugo, patruô Johanne, ob rebellionem, interemtô, *Tironi* Comitatum, & quæ Conus poſſederat, Elizabethæ Reginæ beneficiô accepit; in quam ingratus A. C. 1595. turbas dedit ingentes, per totam Hiberniam rebellione excitatâ. ſed eô ſucceſſu, qui plerunque perfidiam manet. Unde A. C. 1607. Comes Tironus cum Tironello, in Galliam primùm, mox in Brabantiam profugus, cùm Romanæ religionis ſtudium exilio ſuo præſcriberet, id in ſe injurium Jacobus Rex exiſtimans, libellô vulgavit, nimiùm receptô ſeculi more ſceleribus cauſam religionis obtendi. Nam quæ ſacrorum cura, verè barbaris, quibus conjugia ignota, cædes laudatæ, decus ſummum raptô vivere? Sed illos, qui dignitatem non ſanguine aut meritis, ſed ipſius aut Elizabethæ beneficiô obtinerent, ſuam ingratam mentem, ſuæ perfidiæ conſcientiam perhorteſcere, quòd ſemel condonata iterum auſi, ſollicitatâ ad diſſidium provinciâ, in Anglorum omnium occidionem conjuraſſent, &c. Vide Hugon. Grotium *Hiſtoriar. l.* 14. & 16. Tuhan. *Hiſt.* & ſuprà in voce *Hibernia.*

TIRSE, urbs Mygdoniæ, *Stephan.*

TIRYNTHS, fluv. Argivus. *Tirynthi* verò, *Tiryntha Heſychio*, nomen urbis, patriæ Herculis in Peloponneſo, quæ proxima Argis eſt,

eſt, unde Hercules *Tirynthius* appellatus eſt, quamvis Thebanus quoque vocatur.

TISÆUM, Theſſaliæ mons, *Polyb.* Promuntor. quoque ibidem eſt. Apollon. *l.* 2. Magneſiæ regionis, in quo Diana culta.

TISAGORAS, frater Miltiadis, pro fratre, proditionis accuſato cauſam dixit: uti Rutgerſius è Libanio veram lectionem reſtituit, apud C. Nepotem, *l.* 1. *c.* 7. cùm Longolius *Steſagoras*, alii *Dixagoras*, *Sagoras*, *Diagoras*, habeant.

TISAMENES, Oreſtis fil. Argis & Lacedæmone regnavit, poſt patrem: ſed expulſus eſt ab Heraclidis, tum in Peloponneſum reverſis, & Argos Temeno, Lacedæmon Ariſtodemo ceſſit. Vide Pauſan. *l.* 2. & ſuprà voce *Oreſtidæ*.

TISAMENES, Antiochi fil. qui apud Delphos oracula reddebat.

TISAMENUS, Peregrinus quidam & verberibus conciſus, in comœdiis traductus fuit. Vide Scholiaſt. *in Ariſtophan. Acharn.* 399. *F.* 2.

TISANA, oppidum Foro-Julii.

TISANDRUS, vide *Therſander*.

TISARA, portus & oppid. Latinorum, *Steph.*

TISARANTHUS, fluv. Scythiæ, Herodot. *l.* 4. Lege *Tiarantus*.

TISARCHUS, ex amicis Agathoclis: qui à tyranno ob inſidias, pro libertate publicâ, ei ſtructas, in Timoleontio conſoſſus eſt. Polyæn. *l.* 5. *c.* 3. *extr.*

TISDRUM, vide *Thyſdrus*.

TISEBARICA, regio Æthiopica ſupra Berenicem, cujus partem maritimam Ichthyophagi incolunt. *Periplus* Arriani.

TISIA, urbs Italiæ, *Steph.*

TISIADES, nomen Comici Senis, Ariſtoph. *Veſp.*

TISIANA, Scythiæ fluv. *Jornandes*.

TISIAS, Coracis Rhetoris diſcipulus. Vide *Corax*.

TISIAS, Steſichorus poëta imprimis ſic dictus, qui poſteà à *Chorea* nomen ſortitus eſt.

TISIAUS, Africæ urbs à Scipione deleta, *Strabo*.

TISIPHONE, voce Græca, *ultricem cædis* ſignificat. Invidi enim & vindictæ cupidi furiis meritò agitari dicuntur. Monſtroſam hujuſce vocis notationem adfert Statii Schol. *in l.* 1. *Theb. Tiſiphone*, inquit, *quaſi* τίσεων φωνὴ, i. e. *iſtarum vox*. Horat. *l.* 1. *Serm. Sat.* 8. *v.* 34.

> —— *Hecaten vocat altera, ſævam*
> *Altera Tiſiphonen.* ———

Tibullus, *l.* 1. *El.* 3. *v.* 69.

> *Tiſiphoneque impexa feros pro crinibus angues*
> *Sævit* ---- ----

Claudian. *l.* 1. *de Raptu Proſ. v.* 40.

> —— *Crinitaque fontibus hydris*
> *Tiſiphone, quoties infauſtô lumine pinum,*
> *Armatos ad caſtra vocat pallentia manes.*

Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 555.

> *Tiſiphoneque ſedens, pallâ ſuccincta cruentâ*
> *Veſtibulum inſomnis ſervat noctesque diesque.*

Ultrix dicitur eidem, *ibid. v.* 570. ut & Papinio, *l.* 8. *Theb. v.* 66. *Nic. Lloydius*.

TISIPHONUS, & *Lycophron*, unà cum ſorore *Thebe*, uxore Alexandri Pheræi, tyrannum affinem occiderunt dolô: ex qua re cùm primùm magnam adepti eſſent gloriam, tanquam vindices libertatis; poſtmodò ipſi tyrannidem retentârunt: ſed ab Alevadis, ope Alexandri Magni, ejecti ſunt. Diodor. *l.* 16. *f.* 517.

TISIS, urbs Ægypti, quam condidit *Tiſis*, *Steph.*

TISOBIS, fluv. Albionis per Walliam fluens pelagô, apud Aſaphenſem urbem exceptus, vulgò *Teſe*. Aliis *Cluyd*, *Conwey* verò Camdeno. *Toeſobis Ptolemæo*, vide ibi. Sic enim ille *l.* 2. *c.* 3. Τοισόβιος ποταμοῦ ἐκβολαί. *Baudrando Menay* hodie; potiùs fretum parvum Monam Inſul. à Wallia Boreali ſeparans, prope Arvoniam. Ejus latitudo vix eſt mill. paſſ.

TISSA, Siciliæ urbs, *Randazo Nigro*: everſa apud Gangium oppid. hodieque *Tiſſa*. Aliis *Tuſſa* arx, à Cephalodio 18. mill. paſſ. aliis *Tuſſa* caſtrum & arx eſſe videtur, inter Cephalodium & Ameſtratum. Silius, *l.* 14. *v.* 268.

> *Venit Amaſtra viris & parvô nomine Tiſſe.*

TISSAMENUS, filius Oreſtis, Mycenis regnavit ann. 3. Unicô S. ſcribendum, apud Polyæn. *l.* 2. *c.* 37. & Frontinum, *l.* 1. *c.* 2. *ex.* 8 putat Caſaubonus.

TISSAPHERNES, præcipuus Perſarum Satraparum, qui, vulneratô à Cyro Artaxerxe, prælium ſuſtentavit, donec Cyri copiæ funderentur; & cujus induſtriæ ac fortitudini illa victoria ſoli propemodum adſcribitur. Navatæ operæ præmium Babylone à Rege conſecutus eſt omnium provinciarum præfecturas, quas Cyrus obtinuerat; dein filiam Artaxerxis in matrimonium; tùm principem inter Satrapas locum. Sed cùm male rem adverſus Ageſilaum in Aſia geſſiſſet, Artaxerxi impellente matre Paryſatide, exoſus factus à ſubrogato Tithrauſte, juſſu regis, Coloſſis, oppidô Phrygiæ, ope Latiſlæi Satrapæ, comprehenſus corpus curans, & capite truncatus eſt.

TISURUS, oppid. Africæ propriæ. *Ptolem.* mediterraneum, *Teuſar*, ex tabulis recentiorib. Thyſdro finitimum, apud Bagradam fluv. inter Carthaginem & Tebeſtam in Meridiem, ab ea fere 100. mill. paſſ. in Arctos.

TITA, catellæ nomen elegantiſſimæ, cui ab Antonio Theobaldo monumentum Romæ fuiſſe poſitum, ſcribit Vulturarienſis Epiſcopus, apud Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq. l.* 2. *c.* 57.

TITACIDÆ, vicus in Antiochide tribu, à *Titaco*, qui Aphydnas Dioſcuris prodidit. *Steph.*

TITÆA, mater Titanum, cum filiis culta, in Africa, teſte Diodorô, *l.* 3. Hinc illi Τιταίωνες primùm, inde Τιτᾶνες Doricè. Salmaſ. *ad Solin. p.* 825. Vide quoque infrà *Titea*.

TITAN, vel TITANUS, Cœli & Veſtæ filius, frater Saturni natu major, ad quem quamvis paternæ hæreditatis jus pertineret, quoniam tamen matrem & ſororem in Saturnum propenſiores eſſe ſentiebat, ſuo illi jure eâ lege ceſſit, ne quam ſobolem maſculam educaret, ſed cœli imperium ad liberos ſuos rediret. Verùm cùm poſtea Opis dolô factum intelligeret, ut primùm Jupiter, deinde Neptunus & Pluto clam eſſent educati, eâque viâ liberos ſuos avitâ ſucceſſione dejectos videret, unà cum filiis ſuis *Titanibus* bellum adverſus fratrem ſuſcepit, cujus exitus is fuit, ut victus præliô Saturnus, unà cum matre, & ſorore in hoſtium manus perveneri, arctiſſimæque cuſtodiæ fuerit incluſus, donec adultus Jupiter, victis Titanibus, eum liberavit. Ponitur aliquando pro *Sole*. Ovid. *l.* 1. *Met. v.* 10.

> *Nullus adhuc mundo præbebat lumina Titan.*

Juvenalis Titanem poſuiſſe videtur pro Prometheo, *Sat.* 14. *v.* 35.

> *E meliore luto finxit præcordia Titan.*

Heſych. Τιτὰν, παιδεραστὴς, καὶ τὸ τῆς Ἀλχαίου ὄνομα. Sed poſteriore modò ſumptum vocabulum ſcriberetur Τειτὰν, ut adpleatur numerus 666. qui in Apocalypſi notatur, ut numerus Beſtiæ, vel Antichriſti. *Palmerius*. Hinc *Titanius*, ut *Titania caſtra* apud Virg. *l.* 6 *Æn. v.* 725. & *Titania bella* apud Sil. Italicum, *l.* 12. *v.* 725. Item *Titaniacus*; Ovid. *l.* 7. *Met. v.* 398.

> *Hinc Titaniacis ablata draconibus, intrat*
> *Palladias arces.* ----- -----

Item *Titanicus*. Unde proverb. Τιτανῶδες βλέπειν *Titanicum tueri*. Vide Natal. Com. *l.* 6. *c.* 20. *Nic. Lloyd.*

TITANA, oppid. Sicyoniæ, Pauſan. *l.* 2. à Sicyone 60. ſtad. Dictum & *Titanum*. Cum regiunc. cognomine.

TITANA, vide *Heliopolis*.

TITANES, filii feruntur Titani fratris Saturni, de quo ſuprà. Aliis videntur ſic dicti ἀπὸ τῆς τίσεως, id eſt, ab ultione; aliquibus ἀπὸ τοῦ τιταίνειν, quod eſt *trahere*, vel *extendere*. *Diodorus* omnes communi nomine à Titea matre vult appellatos, quæ quidem fabuloſa omnia. Euſtath. *in Homer.* & alii intelligunt per eos ſpiritus & ventos, qui ex cœlo, id eſt, aëre, ad terram demiſſi occultantur in eâ, atque ita terræ motus generant, qui ſæpe multos homines opprimunt & conficiunt. Atque eò etiam (ſi Phyſicè fabulam enodes) referri poſſunt & verba Heſiodi *in Theog. v.* 207. 209. ubi ſimul etymon proditum ab eo, quod ſupra expreſſimus: Sic enim ait,

> Τοὺς δὲ πατὴρ Τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκε·
> Φάσκε δὲ τιταίνοντας ἀτασθαλίῃ μέγα ῥέξαι
> Ἔργον, τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι.

Suidas: καταχθονίους δαίμονας exponit. Sanè Homerus *Hymnô* 2. *in Apollinem*, *v.* 335.

> Τιτῆνές τε θεοί, τοὶ ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες
> Τάρταρον ἀμφὶ μέγαν, τῶν ἐξ ἄνδρες τε θεοί τε.

Hos fama eſt omnium primos metendi artem à Cerere fuiſſe doctos. Apollon. *l.* 4.

> Δὼ γὰρ κείνῃ ἐνὶ δή ποτε νάσσατο γαίῃ,
> Τιτῆνας δ' ἔδαε στάχυν ὄμπνιον ἀμήσασθαι.

Ex horum ſanguine cum Diis bellum gerentium, qui in terram defluxit, varia ſerpentum genera exorta eſſe ſcribit Nicander *in Theriacis* hôc pactô:

> Ἀλλ' ἤτοι κακοεργὰ φαλάγγια, σὺν καὶ ἀνιγρούς
> Ἑρπηστὰς, ἔχιάς τε καὶ ἄχθεα μυρία γαίης
> Τιτήνων ἐνέπουσιν ἀφ' αἵματος.

Quin & Orpheus *hymnô in Titanes*:

> Τιτῆνες Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀγλαὰ τέκνα
> Ἡμετέρων πρόγονοι πατέρων, γαίης ὑπένερθεν
> Οἴκοις Ταρταρίοισι μυχῷ χθονὸς ἐνναίοντες
> Ἀρχαὶ καὶ πηγαὶ πάντων θνητῶν πολυμόχθων,
> Εἰναλίων πτηνῶν τε, καὶ οἳ χθόνα ναιετάουσιν
> Ἐξ ὑμέων γὰρ πᾶσα πέλει γενεὰ κατὰ κόσμον.

Nic. Lloydius.

TITANOMACHIA, Græcè Τιτανομαχία, pars Cycli Epici, compoſita ab Eumelo Corinthio, an Arctino? juxta Athenæum, *l.* 7. Οἶδα ὅτι ὁ τὴν Τιτανομαχίαν ποιήσας, εἴτ' Εὔμηλός ἐστιν ὁ Κορίνθιος, ἢ Ἀρκτῖνος: continebat *Titanum pugnam*, uti Γιγαντομαχία *Gigantum*; hos enim diverſos fuiſse, fabulis accuratiùs inquiſitis notum. Caſp. Barthius *ad Statium*, *Theb. l.* 10. *v.* 44.

TITANUS, fluv. & oppid. Æolidis, Plin. *l.* 5. *c.* 30. Item mons Theſſaliæ.

TITANUS Mons, *San Marino* incolis, excelſus, cum oppido, quod Fanum S. Marini dicitur, inter Romandiolam & Ducatum Urbini, intra fines ditionis Pontificis, ſui tamen juris, cum duodecim vicis ei ſubditis. Diſtat 6. milliar. à Leopoli in Ortum, uti 20. à Sarſina, & 24. à Ceſena, Piſaurum verſus totidem ferè. Dicitur aliter *Acer*.

TITANUS, portus Corſicæ, ſeu *Titanus*, hodie *Golfo di Talavo*, *Brietius*. *Titianus* autem fluvius, *Fiuminale d'Ornano*, in portum cogno-

cognominem ſe exonerat, in ora Occidentali Inſulæ, ubi tendit in Meridiem.

TITARESIUS, vulgò TITARESO, *Heſych.* Τιταρήσιος, ποταμὸς Ἠπείρου. Ubi Grammaticus aliàs longè doctiſſimus ſuam in Geographicis inſcitiam prodit: Eſt enim Pieriæ & Theſſaliæ fluvius, apud Pharſalum urbem fluens, longè ab Epiro. Sed fefellit eum Homerus, qui eò quòd de Peræbis dixit *Il. β. v.* 749.

> —— Μενεπτόλεμοί τε Περαιβοί,
> Οἱ περὶ Δωδώνην δυσχείμερον οἰκί᾽ ἔθεντο,
> Οἵτ᾽ ἀμφ᾽ ἱμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ᾽ ἐνέμοντο.

Putavit Titareſium ac Dodonem, eſſe in eodem regionis tractu. Sed in eo falſus eſt. Duplices enim *Peræbi*, qui cùm a planis Theſſaliæ locis à Lapithis pulſi fuerunt, bifariam diviſi ſunt: Alii ad Olympum, & Pieriæ loca montuoſa, unde fluit Titareſius, habitavêre; alii ad Æthicas profecti ſunt, & ibi manſerunt in montibus Theſprotiæ ac Dodonæ vicinis; qui nihilominus propter idem nomen & conſanguinitatem uniti ſub Guneo duce ad Trojam profecti ſunt. Lucanus hunc fluv. *Titareſum* vocat, *l.* 6. *v.* 375.

> *Solus in alterius nomen cùm venerit undæ,*
> *Defendit Titareſus aquas, lapſusque supernè*
> *Gurgite Penei pro ſiccis utitur arvis.*
> *Hunc fama eſt Stygiis manare paludibus amnem,*
> *Et capitis memorem, fluvii contagia vilis*
> *Nolle pati, ſuperùmque ſibi ſervare timorem.*

Nimirum voluit exprimere illud Homeri *Il. B. v.* 751. ubi ſupra:

> Οἵ τ᾽ ἀμφ᾽ ἱμερτὸν Τιταρήσιον ἔργ᾽ ἐνέμοντο,
> Ὅς ῥ᾽ ἐς Πηνειὸν προΐει καλλίρροον ὕδωρ,
> Οὐδ᾽ ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
> Ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιῤῥέει, ἠΰτ᾽ ἔλαιον,
> Ὅρκου γὰρ δεινοῦ, Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπόῤῥωξ.

Oritur hic fluv. ex Titaro monte, nec aquas ſuas Penei aquis permiſcet. Lucan. ſuprà. *Nic. Lloydius.*

TITARON, urbs Theſſaliæ, *Steph.* & *Lycophr.*

TITARUS Mons, è quo Titareſius fluv. ut dictum, oritur.

TITENUS, Colchidis fluv. in Pontum Euxinum ſe exonerans, Apollon. *l.* 4.

TITELMANNUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

TITHOES, Rex Ægypti, apud Plin. *l.* 36. *c.* 13. ubi *Labyrinthum*, ait, *in Heracleopolite nomo factum eſſe (ante annos, ut tradunt,* 3600.) *à Peteſuco ſive Tithoe.* Vide ſuprà *Peteſucus.*

TITHONUS, Laomedontis, Trojanorum Regis, fil. qui cùm ob formæ præſtantiam ab Aurora adamaretur, ab eadem raptus eſt, & curru ejus in Æthiopiam advectus, ubi & Memnonem ex ea genuit. Vide Servium *in illud l.* 4. *Æn. v.* 585.

> *Et jam prima novô ſpargebat lumine terras,*
> *Tithoni croceum linquens Aurora cubile.*

Fabulantur Poëtæ, hunc ſummi muneris locô longiſſimam vitam ab Aurora petiiſſe, eâque impetratâ cùm ætates plurimas vixiſſet, decreſcente quotidie ex ſenio corpore, tandem in cicadam verſum fuiſſe. Horat. *l.* 2. *Carm.* Od. 16. *v.* 30.

> *Longa Tithonum minuit ſenectus.*

Idem, *l.* 1. Od. 28. *v.* 8.

> *Tithonusque remotus in auras.*

Ubi Acro & Porphyrio, itemque alii oſcitantes interpretes acceperunt pro Tithono mortuo. Atqui poëta fabellam perſtringere voluit ex mythologia, ut dixi, de Tithono in cicadam verſo, & ſuſpenſo in auris, ſive aëre, in caniſtro ſive fiſcellâ. Euſtath. *ad Iliad.* ψ. Οἱ ποιηταὶ λαλοῦσι περὶ Τιθωνοῦ, ὅτι τε εἰς τέττιγα διὰ γῆρας μετεβλήθη, καὶ ὅτι ἐν ταλάρῳ, ἢ ἐν καρτάλλῳ ἐκρεμάσθη. Cleanthes apud Athen. *l.* 3. Τιθωνὸς ἀθανασίας ἐπιθυμήσας ἐν θαλάμῳ (lege ἐν ταλάρῳ) κρέμαται πάντων ὑπὸ γήρως ἐστερημένος τῶν ὄντων. Propert. *l.* 2. *El.* 18. *v.* 7.

> *At non Tithoni ſpernens Aurora ſenectam*
> *Deſertum Eoâ paſſa jacere domò eſt:*
> *Illum ſæpe ſuis decedens fovit in ulnis*
> *Quàm prius abjunctos ſedula lavit equos.*
> *Illum ad vicinos cùm amplexa quieſceret Indos,*
> *Maturos iterum eſt queſta redire dies, &c.*

Nic. Lloydius.

TITHORÆA, urbs Bœotiæ à *Tithoræa* Nympha, *Steph.*

TITHRAS, vicus in tribu Ægeide, *Idem.* Dictus à Tithrante, Pandionis filio, cujus populi nota perverſitas eſt. Vide Schol. *in Ariſtophan. Ranas, Act.* 2. *Sc.* 1.

TITHRASUS, fluv. & oppid. Libyæ interioris, ubi Gorgones natæ, apud oram Occidentalem, *Suidas.* Etiam municipium Attic. quod Gorgonibus tribuitur.

TITHRONIUM, urbs Phocidis, *Steph.*

TITHYMALLI lacte occultè ſcribendi ratio indigitatur Plinio, *l.* 26. *c.* 8. *Tithymallum noſtri herbam lactariam vocant ---- narrantque lacte ejus inſcriptô corpore, cùm inaruerit, ſi cinis inſpergatur, apparere literas & ita quidam adulteras alloqui maluêre, quàm codicillis:* qua de herba vide ibi plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 941. ubi de vi ejus cauſtica, & ſucco, qui inde colligebatur, nec non *p.* 1313. ubi de ſpeciebus ejus, *Haoſcer*, & *Alaſcer.*

TITI Livii duo fuêre, alter *Tragœdiarum* ſcriptor, qui ob ingenii meritum à Livio Salinatore, cujus liberos erudiebat, libertate donatus eſt. Alter Patavinus, qui floruit ſub Auguſto ac Tiberio. Vide *Livius.*

TITIA, Apud Apollonium, *Argon. l.* 1.

> Μητέρα Δινδυμίην, πολυπότνιαν ἐγκαλέοντες,
> Ἐνναίετιν Φρυγίης, Τιτίαν θ᾽ ἅμα, Κύλληνόν τε.
>
> *Matrem Dindymenen multùm venerandam invocantes,*
> *Habitatricem Phrygiæ,* Titiamque *ſimul, & Cyllenum.*

Mileſiorum fuit Dea, cui, ut & Cylleno, eos, quando Rheæ ſacrificabant, priùs rem divinam feciſſe, docet Scholiaſtes ex Menandro. Tellus ſcil. qualis primò fuit, rudis nempe & inculta, aquis item obruta, eoque lutoſa, juxta veterem Gentium Theologiam, dicta eſt *Titia*, ab Hebr. טיט *tith*, h. e. lutum. Hinc itaque ea *Titia*, ſed & filii ejus *Titanes* ab eadem origine, quaſi πηλόγονοι, *lutigenæ*, vel *terrigenæ*, uti Floro dicuntur *l.* 1. *c.* 17. &c. quam in rem vide Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 2.

TITIA Curia, & *Titienſis* tribus, dicta à *Tito* Tatio, Sabinorum Rege, qui à Romulo prælio victus, ab eodem in urbem Romam & Imperii ſocietatem receptus eſt, *Feſtus.*

TITIA Lex, de colligendo Vectigali: Lata eſt à Sext. *Titio* Tribuno Pl. C. Mariô VI. L. Valeriô Flaccô, vel potiùs, M. Antoniô, A. Poſthumiô Albinô, Conſulib. An. Urb. Cond. 654. *Ut Vectigal agris publicis impoſitum Quæſtor colligeret.* Cicer. *de Orator. l.* 2. *pro Murana, c.* 8. Alia de Luſu: *Ne quis in pecuniam luderet, Sponſionemve in ludo, niſi quis virtutis causâ ſuſceptus eſſet, faceret,* Marcianus *l.* 3. *ff. de alent.* Alia de Triumviris Reip. conſtituendæ: Auctorem habuit P. *Titium* Tribunum Pl. an. Urb. Cond. 710. C. Vibiô Panſâ, A. Hirtiô Conſulib. *Ut Tresviri Conſulari poteſtate conſtituendæ Reip. in quinquennium crearentur, Cn. Octavius, M. Æmilius Lepidus & M. Antonius.* Appian. *de Bell. Civ. l.* 6. & Florus, *Epitom.* 120. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 5. 8. & 31.

TITIANUS, Othonis Cæſar. frater, dux belli, victis ad Bedriacum partibus, vallum ingreſſus, poſterô die ſe cum reliquiis exercitus dedidit. Vide & *Julius.*

TITIANUS, collega Gallicani in Conſulatu, annô Trajani decimô, memoratur Spartiano *in Hadriano, c.* 15. *Titianum, ut conſcium tyrannidis, & argui paſſus eſt & proſcribi.* Cum Attiano, Imperatoris hujus tutore, malè *Onuphrio* idem habitus. Vide Salmaſ. *ad Spartian. c.* 1.

TITIANUS, Orator Græcus, præceptor Maximini Principis, Titiani filius, qui ſcripſit *libros provinciarum pulcherrimos:* Appellatus ſimia ſui temporis, quòd omnia propè imitaretur. *Jul. Capitolin. in Maximino jun. c.* 1.

TITIANUS Vecellius, Pictor inſignis, Venetus. Filius Gabrielis, ſub Bellino graphicen addidicit, Venetiis. Mox, Magiſtrô ſuperatô, Giorgium quoque vicit, Apellem ſui ſeculi, & in præcipuis Italiæ civitatibus, artis monumenta reliquit; ab Arioſto, Marino, aliiſque impensè laudatus. Carolus V. ejus manu pingi voluit, Equitemque & Comitem Palatinum creavit: Henricus quoque tertius, Galliæ Rex, Venetiis ipſum inviſere dignatus eſt, cùm ex Polonia rediret. Obiit peſte, A. C. 1576. ætat. 99. Rodolfius, *de Pict. Venetis.* Vaſar. *de Pictor.*

TITICACA, vulgò *Titicaca Lago*, lacus Peruviæ, in provinc. *Collao.* Longus eſt 35. leuc. Hiſpan. latus 15. Circuitus 80. A mari Pacifico 60. leuc. in Ortum, & 24. à Pace in Circium. Ibi quamplurimæ Inſulæ.

TITIENSIS Tribus, una ex tribus primis Tribubus, in quas Populum Roman. Romulus diviſit. Fuêre autem illæ, Ramnenſis, *Titienſis* & Luceres. Et quidem *Titienſis* nomen habuit à *Tito* Tatio Sabinorum Rege, qui, à Romulo præliô victus, in urbem & Imperii ſocietatem receptus eſt. Itaque in illa Sabini fuêre, & quotquot ab ea regione vel cum T. Tatio vel poſteà venerunt, colueruntque Capitolium & Montem Quirinalem. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 15. Vide quoque ſupra in voce *Tatienſes.*

TITII, ſacerdotes Apollin. à *titiis* avibus, quas in auguriis certis obſervare ſolebant, ſic dicti. Varr. *l.* 4. *de L. L.*

TITII Sodales, ſic dicti à Tatio, rege Sabinorum, quos Romulus memoriæ Tatii ſacrandæ inſtituit: ut ſcribit Tacit. *l.* 2. *Hiſtor. c.* 95. Idem tamen *l.* 1. *Annal. c.* 54. à Tatio, retinendis Sabinorum ſacris, inſtitutos tradit. Vide Thom. Dempſter. *Antiquit. Rom. l.* 3. *c.* 14. Ita autem habet locus *Hiſtor. l.* 2. *Faces Auguſtales ſubdidêre; quod Sacerdotium, ut Romulus Tatio Regi, ita Cæſar Tiberius Juliæ genti ſacravit.* Alter *Annal. l.* 1. *Idem annus novas ceremonias accepit, additô Sodalium Auguſtalium Sacerdotiô, ut quondam T. Tatius retinendis Sabinorum ſacris Sodales Titios inſtituerat.* Hadr. Turnebus *Adverſar. l.* 21. *c.* 1. ita de his: *Titios*, inquit, *Varro dictos eſſe ait à Titiis avibus: Sed illæ aves cui hodie aucupi notæ ſunt? Equidem eſſe neminem puto, qui eas magis cognoſcat, quàm ſpinturnicem, hominibus ignotam, ut cenſet Plinius.* Et paulo poſt: *Vetus Interpres Perſii in illum locum, Ingentes trepidare Titos, a titiis Titos vocatos ait. Servius dicit palumbes vulgò appellari Tetas: Iſidorus, Palumbes, inquit, eò quòd ſunt fartæ pabulo, quas vulgus Tetos vocat. An hæ ſint Titiæ aves, intelligentioribus & doctioribus judicandum relinquo.* Meminit eorum Lucanus quoque *Pharſal. l.* 1. *v.* 601.

> *Et doctus volucres Augur ſervare ſiniſtras,*
> *Septemvirque epulis feſtis, Titiique ſodales,*
> *Et Salius lætò portans ancilia collò.*

Plerunque verò illos Adoleſcentes fuiſſe, diſcimus ex fragmento Lapidis antiqui: *Q. Cæcilio. Feroci. Kalatori. Sacerdotii. Titialium. Flavialium. Studioſo. Eloquentiæ. vixit. annis.* 15. *menſe.* 1. *diebus.* 24. *filio. optimo. ac. reverendiſſimo. M. Gavius. Kavinus.*

TITILLATIONE pedum, ſomnum conciliandi ratio, delicatioribus in uſu, memoratur *Aphrodiſeo*, & *Argenterio*, quorum hic è cerebro ſic advocari ſpiritus ad pedes parteſque intermedias obſervat, annotante Gerh. Joh. Voſſiô, *de orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 34. ubi *de Somno & Vigilia.* At titillatione præcordiorum vel alarum riſum

ſum excitari, notum. Hôc enim pactô calor inducitur; unde motus cordis & ſepti tranſverſi muſculorumque circa buccas. Ac eo magis id fit in homine, quòd is cutis ſit tenuiſſimæ. Unde, etiam cùm quis vulneratur in ſepto illo, riſum oriri, teſtis eſt Philoſophus *de Part. Animal. l. 3. c. 10.* Plinius quoque, *l. 11. c. 37.* cùm dixiſſet, nuſquam ſubtiliorem eſſe cutim ac ſenſum, quàm membranis, quæ cordi prætenduntur, ſubjungit, *Ob hoc in præliis, gladiatorumque ſpectaculis, mortem cum riſu trajecta præcordia attulerunt*: Cui riſui ſimilis morientium eſu herbæ Sardoæ riſus eſt, qui labra contrahunt ridentium inſtar, cùm intus diſcrucientur quàm maximè. Voſſ. *ibid. c. 46.*

TITINIA gens, familias habuit Romæ patricias & plebejas. Patriciæ meminit Liv. *l. 5. c. 12. Non tamen ultrà proceſſum eſt, quam ut unus ex plebe, uſurpandi juris causâ, P. Licinius Calvus Tribunus militum Conſulari poteſtate crearetur: cæteri Patricii creati. P. Mænius, L.* Titinius, *P. Melius, Sp. Furius Medullinus, L. Publilius Volſcus* &c. Plebejæ idem mentionem, facit *l. 3. c. 54.* ubi M. *Titinium* nominat, Tribunum Pl. creatum an. Urb. Cond. 304. quô tempore plebs in Aventinum, ob facinus Ap. Claudii Craſſini XViri ſeceſſerat. Fuit & C. *Titinius*, in denario apud Urſinum notatus, denariorum conflandorum Curator, an. Urb. 536. quô, ut Plinius ait, *l. 33. c. 3. Q. Fabiô Max. Dictatore, Annibale urgente, aſſes unciales facti ſunt placuitque denarium 16. aſſibus permutari, quinarium octonis, ſeſtertium quaternis.* Hinc, cùm in aliis denariis X. nota apponi ſolita ſit, quòd denos aſſes valerent, in hoc nota XVI. appoſita viſitur. Meminit quoque C. *Titius* Minturnenſis Val. Max. *l. 8. c. 2. ex. 3.* quem uxori à C. Mario dotem reddere coactum eſſe ait, quò eam impudicam de induſtria duxerat ut dote ſpoliaret, vide Plut. *in Mario.* Appianus, *Bell. Civil. l. 4.* & Plut. *in Bruto* mentionem faciunt *Titinii* ejus, qui bello Philippenſi à Caſſio de Bruti victoria ſciſcitatum miſſus, quòd tardius reverſus Caſſio mortis fuiſſet cauſa, ſeipſum interfecit. Idem Appianus, *Titinium* in bello navali contra Sext. Pompejum, Cæſarianæ claſſi præfuiſſe, tradit. *Sed longum eſſet Titinios omnes colligere, qui ab antiquis Scriptoribus nominantur*, Fulv. Urſinus *Volum. Familiarum Roman.* Vide quoque Fortun. Licetum *de reconditis Antiqq. Lucernis, l. 6. c. 82. ubi Lucernam ſervi phalerati curſoris, in cujus fundo ſcriptum TITINI. explicat.*

TITINNIUS Longus, vide *Lucius.*

TITINNIUS Marcus, vide *ibi*: it. *Publius.*

TITIO, aquæ luſtrali immerſus, inter ſacrorum olim ſepulchralium ritus, de quo vide aliquid ſuprà ubi de veterum *Parentalibus.*

TITIUS, Syriæ præfectus, A. M. 3956. Vide & *Julianus.*

TITIUS, Illyrici fluv. *Ptol. Gerha* Favolio, *Variccha* incolis, teſte *Nigrô.* J. Lucio *Kerka*, vel *Krka*; Scardoniam rigat, & Sibenicum; dein paulo infra & juxta arcem St. Nicolai, in ſinum Venetum ſe exonerat, 38. mill. paſſ. à Jadera in Ortum.

TITIUS Proculus, illuſtris eques Romanus, Meſſalinæ ſive à Claudio appoſitus uxori cuſtos; ſive à Silio, ut amicæ, interfectus à Claudio, patefactis Meſſalinæ cum Silio nuptiis. Tacit. *l. 11. Annal. c. 35.*

Sext. TITIUS, Tribunus Plebis, legem tulit, ab Auctore, *Titiam* dictam, *ut vectigal agri publicè aſſignatis impoſitum Quæſtor colligeret*, Cicer. *de Orat. l. 2.* Item *pro Murena, c. 8.* Factum id Ao. 654. Urb. Cond. M. Antoniô A. Poſthumiô Albinô Conſulib. Meminit etiam: *Titiæ* legis de luſu: *Ne quis in pecuniam luderet, ſponſionemve in ludo, niſi quis virtutis causâ ſuſceptus eſſet, faceret*, Martianus *l. 3. ff. de aleat.*

Sext. TITIUS, Orator, homo ſolutus, & molliſſimi geſtus à quo Saltationis generi nomen: unde Proverb. *Titium ſaltare*, Cicer. *in Bruto, c. 62.*

TITONEUS, mons apud Dionyſ. *l. 1. Gigantiadis.* Incola ſimiliter *Titoneus. Steph.*

TITOPOLIS, quæ & *Titiopolis*, urbs fuit Iſauriæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Seleucienſi, *lib. Conc.*

TITORMUS, bubulcus monſtroſæ fortitudinis, cum Milone Crotoniata de robore certavit, vicitque, cùm pedem tauri unâ manu, alterâ verò alterius tauri pedem, ipſis per vim conantibus reſilire, traheret. Ælian. *var. l. 12. c. 22.*

TITUACIA, Carpetanorum urbs in Hiſpania Tarraconenſi *Ptol. Xeſate Moletio.* Aliis *Vayona*, pagus apud Madritum. Inter Segoviam 48. & Complutum 30. mill. paſs. ex *Itinerar.* Antonin. Vide infrà.

TITULCIA, locus Hiſpaniæ inter Emeritam & Cæſaraugustam. *Antonin. Vayona. Morali.*

TITULUS, propriè lapis ſeu cippus ſepulchralis inſcriptus, vel ipſa lapidis inſcriptio, quæ aliàs *elogium* quoque. Virgil. *Culice, v. 409.*

> ——— *tum fronte locatur*
> *Elogium* ———

Item pro inſcriptione, quæ ſupplicii, quod de reo ſumebatur, cauſam indicabat, uſurpatur à Suetonio, *in Domitiano, c. 24.* Hinc Τίτλος apud Johannem, ubi de cruce CHRISTI *c. 19. v. 19.* Ἔθηκεν ἐπὶ σταυροῦ τίτλον. Atque item Nonnus:

> Γράμμα, ὕπερ κελάδοντι λαλοῦσι Τίτλον ἰδεῖν.

Matthæus *c. 27. v. 37.* Αἰτίαν benè & ſignanter dixit. *Gloſſæ* Græcaniæ veteres: Αἰτία, *cauſa, materia, titulus.* Eædem Latinæ, *Titulus*, ἔλεγχος. Latini etiam paſſim pro cauſa. Ut Ovid. *Ep. Heroid. 7. v. 76.*

> *Te ſatis eſt* Titulum *mortis habere meæ.*

Vide quoque Val. Max. *l. 9. c. 12. ex. 8.* Atque hic *Titulus* præferri aut apponi ſolebat damnatis. Sueton. *Calig. c. 32. Præcedente titulô, qui cauſam pœnæ indicaret, per cœtus epulantium circumducitur.* Epiſtola Lugdun. de Attalo Martyre, Περιαχθεὶς κύκλῳ τοῦ ἀμφιθεάτρου, πίνακος αὐτὸν προάγοντος, ἐν ᾧ ἐγέγραπτο Ῥωμαϊστί, Οὗτός ἐστιν Ἄτταλος ὁ Χριστιανός, *Circumductus per Amphitheatrum, tabellâ ipſum præeunte, in qua Latinè ſcriptum erat, Hic eſt Attalus Chriſtianus*, Sed & appendebatur aut apponebatur. Sueton. *Domit. c. 10. Patremfamilias detractum è ſpectaculis in arenam canibus objecit, cum hoc titulo: Impiè locutus Parmularius.* Hinc Quintilianus, *Declam. 302.* Gladiatores ſic quoque productos oſtendit, *Quidam ut Patrem ſepeliret, auctoravit ſe. Die muneris productus ſub Titulo cauſæ, rudem populô poſtulante accepit.* Sæpe tamen, neglectô aut ſpretô *Titulô*, contenti ſuperdictione fuerunt, id eſt, ut Præconis præeuntis voce Populo id nuntiaretur, Vide Juſ. Lipſium *de Cruce l. 2. c. 11.* Cui adde, quod Johanni Τίτλος, Matthæo αἰτία, id Marco, *c. 15. v. 26.* ἐπιγραφὴν τῆς αἰτίας, Lucæ, *c. 23. v. 38.* ſimpliciter ἐπιγραφήν, Tertulliano, *Apol. c. 11.* & Suetonio, *Calig. Elogium* quoque dici. Sed & Servis venalibus ſuus erat *Titulus*, qui vel eorum collo appendebatur. Propert. *l. 4. El. 5. v. 51.*

> *Aut quorum* Titulus *per barbara colla pependit,*
> *Cælati medio cùm ſaliêre Foro.*

Ubi *cælati* idem, quod *ſignati*, niſi *cretati* legendum. Namque cretâ quoque mancipia, quæ venum exponebantur, notata fuiſſe, nemini ignotum. Vel in Venalitiô (locus ſic dicebatur in quo vendebantur ſervi) pingebantur. Petronius, *Ego autem ſpiritu non deſtiti totum parietem perſequi. Erat autem Venalitium Titulis pictum.* Scribebantur in iis virtutes & vitia morbique mancipiorum, ut & quidquid aliud temporis intererat non neſcire. Idque ex edicto Ædilium Curulium, teſte A. Gelliô, *l. 4. c. 2. In edicto Ædilium Curulium, quâ parte de venundandis mancipiis cautum eſt, ſcriptum ſic fuit:* Titulus, *ſervorum. ſingulorum. utei. ſcriptus. ſit. cœrato. ita. utei. intellegi. rectè. poſſit. quid. morbi. vitii. ve. quoi. q. ſit. quis. fugitivus. erro. ve. ſit. noxa. ve. ſalutus. non. ſit. Propterea quæſiverunt* &c. Quem locum, quòd in verbis Ædilitii Edicti, quæ extant in Jure civ. *l. 1. §. 1. cod. tit.* nulla *Tituli* fiat mentio, à Triboniano detruncatum fuiſſe, judicat Ant. Thyſius JC. *Notis in loc.* Meminit quoque iſtiuſmodi *Tituli*, Seneca, *Ep. 47. Stare ante limen Caliſti Dominum ſuum vidi, & eum, qui illi impegerat titulum, qui inter ridicula mancipia produxerat, aliis intrantibus excludi.* Sueton. item *de Illuſtr. Gramm. c. 4. Nam apud Majores, cùm familia alicujus venalis produceretur; non temerè quem literatum in titulo, ſed literatorem inſcribi ſolitum eſſe; quaſi non perfectum literis, ſed imbutum.* Nec non Petrus Chryſologus, *Sermon. 141. Hoc implebat Paulus, qui ſervitutis ſuæ titulos ſcribebat: Uſque ad hanc horam eſurimus & ſitimus: & nudi ſumus & colaphis cædimur.* Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, Joh. Laurentium JC. *Not. in Phadr. l. 4. fab. ult. v. 41.* &c. Meretricum etiam cellas *Titulis* cum ſtupri pretio & nomine meretricis fuiſſe inſignitas probat illud de Meſſalina Poëtæ, Juvenal. *Sat. 6. v. 122.*

> ——— *Tunc nuda papillis,*
> *Conſtitit auratis*, Titulum *mentita Lyciſcæ.*

Amphoras item vini, cum ejus patria & natali tempore, ubi videl. & quando eſſet natum, à quibus porrò conditum. Juvenal. *Sat. 5. v. 34.*

> ——— *Cujus patriam*, Titulumque *ſenectus*
> *Delevit multa veteris fuligine teſtæ.*

Petroniuſque Arbiter *Satyr. Statim allatæ ſunt amphoræ vitreæ, diligenter gypſatæ, quarum in cervicibus pittacia erant affixa, cum hoc* Titulo: *Falernum. Opimianum. annorum. centum.* Opimiô ſcilicet Conſule natum, de quo vide Cicer. *de Orat. clar.* & Julian. Laurentium ſupra laudatum *in Phædrum, l. 3. fab. 1. v. 1, 2.*

> *Anus jacere vidit epotam amphoram,*
> *Adhuc Falerna fæce & teſtâ nobili* &c.

Porrò *Tituli* ſtatuarum & imaginum in Atriis, indigitantur Suetonio *in Tito, c. 4. Tribunus militum & in Germania & in Britannia meruit, ſummâ induſtriâ, nec minore modeſtiæ Famâ: ſicut apparet ſtatuarum & imaginum ejus multitudine ac titulis, per utramque provinciam.* De quibus vide & Val. Max. *l. 8. c. 5, ex. 6.* Cicer. *Philipp. 9.* & *Verr. 4.* &c. *Pagina honorum* dicitur Juvenali *Sat. 10. v. 57. 58.* ubi Gloſſæ *Tabulam patronatus* appellant. Vide ſuprà in hac voce. Imò & *tituli* ſingulis ſummis in ſtationibus veterum Romanorum Græcorumque præponi conſuevêre, uti vidimus ſupra in voce *Elogium.* Recentiori ævô *titulorum appoſitione*, h. e. tabularum inſcriptarum cum velis purpureis, privatorum res aut reorum etiam Fiſco addici conſueviſſe, diſcimus ex Anaſtaſio, *in Nicolao I.* Senatore, *l. 4. Ep. 14.* Aliis. Sed & ſimile quid jam apud Tibullum occurrit, *l. 2. El. 4. v. 54.*

> *Ite ſub Imperium, ſub titulumque Lares.*

Unde *domus titulata*, apud Gregorium M. *l. 1. Ep. 63.* cui fiſcalis titulus appoſitus eſt: & *titulatio*, confiſcatio *in Hiſtor. Miſc.* In libris *Titulum* A. Gellius, *l. 11. c. 6.* quoque *Indicem* vocat: Alioqui aliud *Index*, aliud *Titulus.* Hic enim propriè ἐπιγραφὴ eſt totius operis, qui unô plerunque vocabulô abſolvitur & in fronte ſcribitur: Ille ſeries eſt materiarum ordine digeſta. Vide Salmaſ. *Prolegom. ad Solin.* Sic Legum, fabularumque capita, vel rubricæ ſeu inſcriptiones, *Tituli* dicti ſunt: *Titulis Edicti, l. 195. ff. de Verb. ſignif. l. 1. §. in princip.* & *§. uti initio, ff. de poſtul. l. 1. ff. de reb. cred.* Idem Laurentius *in v. 4. Phædri, l. 4. ſub. fin.*

> *Nam ſi quis talis etiam eſt* Tituli.

Pingebantur autem hi *Tituli* miniô. Unde *ad Perſium, Sat.* 5. *v.* 90.

Excepto ſi quid Maſuri rubrica notavit;

Gloſſæ veteres: *Rubricas vocat minium, quô tituli legum annotabantur.* Quod qui faciebant, *Miniculatores* fuêre appellati, uti diſcimus ex Laur. Pignorio, *l. cit.* &c. Vide quoque ſuprà *Liber, Pittacium* &c. Nec omittendus mos Magiſtratuum apud Romanos, qui munus edituri libellum edicti vicem proponebant, h. e. *Titulum* figebant, quô notarum, cui Deo, cui Deæ, cui rei ludi futuri eſſent, uti docet Godeſc. Stewechius, *Commentariô ad Vegetium*, *l.* 2. *c.* 14. Vide quoque Tertullian. *de Spectaculis*, Lipſium, *Saturnalib.* Alios. De *Titulis honorariis*, habes egregium Tractatum Joh. Seldeni, ut & hic paſſim. Addam locum Cl. Suiceri, de hac voce: Τίτλος, *titulus — erat tabella lignea dealbata gypsô vel ceruſſâ, in qua literæ ex encauſto, vel atramento ſcribebantur. Græci λεύκωμα appellant — Album hujuſmodi tabula Latinis dicitur. Unde album Prætoris — Citharœdorum* &c. Sic *Tituli è ſervorum venalium collo ſuſpenſi — Tabulæ auctionariæ — Titulus Dominicæ crucis, λεύκωμα ſubtc — Apud Suidam vero — Tituli nihil aliud ſunt quàm ſectiones, in quas diviſi ſunt ſacri libri; atque ita vocantur, quod ſinguli ἀφετηρίαι ſuos haberent titulos, ſuas — inſcriptiones.* Vide eum *Theſ. Eccl.* voce Τίτλος: adde quæ habet de Euangeliis in *Titulos* ſeu ſectiones majores, & κεφάλαια, *capitula*, ſeu ſectiones minores, diviſis, voce Κεφάλαιον, ubi inter alia, primum Ammonium Euangelia in pericopas & capita diviſiſſe, docet. De *Titulis Eccleſiarum*, aliisque huc pertinentibus, ſuprà voce *Presbyter*, it. *Presbyterium.*

TITURIUS, eliens Juniæ Silanæ, ab eo ſubornatus, Agrippinam deferre rerum novarum; ſed falſi compertus relegatus. Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 19. 22.

TITURIUS Sabinus, legatus Cæſaris in Gallia, falsâ Cativulci perſuaſione, de relinquendis hibernis, inductus, in inſidias cum ſua legione incidit & petitô ab Ambiorige colloquiô circumventus & trucidatus eſt. Cæſar *l.* 5. *c.* 29. 30. 36. 37.

TITUS, clariſſimus Romæ Imperator Veſpaſiani ex Flavia Domitilla filius, Domitiani frater. A patre commiſſum ſibi bellum Judaicum, ad umbilicum perduxit, captâque Hieroſolymâ, triumphum meruit. Succeſſit Patri A. C. 79. Mæcenas literatorum, literatus ipſe. Dictus eſt *amor*, ac *deliciæ humani generis* Tranquillo *in ejus vitâ, c.* 1. Ubi vox *deliciæ* una ex illis eſt, quas obſervat Caſaubonus negotium faceſſere Græcis interpretibus. Itaque ex iis alii omiſerunt illô locô, ut Pæanius, qui ita vertit: Τὸ πλῆθος γὰρ αὐτὸν κοινὸν ἔρωτα ἀπεκάλεσαν. Alii pro ea poſuerunt τρυφὴν cujus tamen dictionis ſimilem uſum non reperies apud eos, qui verè Ἑλληνίζουσι. Suidas: Ὡς αὐτὸς ἀπάντων ἔρως τε καὶ τρυφὴ τῆς οἰκουμένης προσαγορευθῆναι. Memorabilis eſt vox illius apud Suet. *in ejus vita, c.* 8. *Amici, hodie diem perdidi.* Quod plenius explicat Themiſtius, *Orat.* 6. Τίτου τῆς βασιλείας τὸ λαμπρὸν καὶ μέγα ἐκεῖνο ῥῆμα, ὦ φίλοι, τήμερον οὐκ ἐβασίλευσα, οὐδὲ γὰρ εὖ ἐποίησα. Interfectum à Domitiano fratre A. C. 81. ætat. 41. Dio, ex eoque Zonaras, item alii, ut *Suidas*, notant, Sueton. tamen febri extinctum adſtruit, ut & *Eutrop. Aurel. Victor*, aliique minorum gentium hiſtorici. Ludi ejus natalitii celebrari ſoliti ſunt ad diem 9. Kal. Jan. Vide Theod. Marcilium *ad Sueton.*

TITUS, nomen viri, ad quem Epiſtolam 3. Capitum ſcripſit B. Paulus, cùm in Creta eum reliquiſſet, ut oppidatim presbyteros conſtitueret. Prædicavit Euangelium, in Dalmatia, obiit in Creta, Ann. ætat. 84. Eruditione, zelô, & laboribus, pro defenſione veræ fidei, exantlatis, inclytus. In ſacram hanc Epiſt. extant: Agricolæ, item Aleſii *Commentar.* in octav. Calixtus. Coccejus. Crameri Ὑπομνήματα. Crellii Socin. *Prælectiones.* Crocii Joh. *Comment.* in 12. Caſſell. A. C. 1638. Crocii Ludov. ſimiliter, in octav. Bremæ, A. C. 1620. Dalæi 2. Volum. Concion. Gall. in octav. Genevæ. Eſpenſæi *Commentar.* Pariſ. A. C. 1567. Godeau. Heilbrunneri *Loci Communes* in octav. Laviugæ A. C. 1588. Hieronymus. Hofmanni *Commentar.* in octav. Francofurt. ad Mœnum, A. C. 1582. Magaliani Op. *Hierarchicum*, Lugd. A. C. 1609. Megandri *Annotationes*, Baſileæ, A. C. 1536. Quiſtorpius. Rhodomanni *Comment.* Jenæ, in octav. 1597. Schenkii *Enarratio*, Lipſiæ, A. C. 1542. Sculteti *Obſervationes Gramm. Hiſtor. Log. & Theologicæ*, in quart. Francof. 1624. Witebergæ, 1630. Soto Majoris *Commentar.* in fol. Olyſipponæ, A. C. 1610. Wallis *Expoſitio*, in octav. Oxonii, A. C. 1656. *Mens item ſobria ſeriò commendata in c.* 2. *v.* 6. Oxonii, in octav. A. C. 1657.

TITUS, Tribunus primò Maurorum, ſub Maximino Imperatore, hinc à militibus imperare coactus. poſt 6. menſium Imperium, ab iiſdem occiſus eſt. *Vir de primis erga Rempub. domi foriſque laudabilis*, Trebellius *in eo.* De uxore illius *Calpburnia*, diximus ſuô locô. Plenum nomen videtur fuiſſe *Titus Quartinus*, ex Herodiano, qui eundem *Quartinum* vocat, quem *Titum* Scriptores Latini. Salmaſ. *ad loc.*

TITUS, Epiſcop. Boſtrenſis, in Arabia Petræa, interfuit Concilio Antiocheno, A. C. 364. Obiit ſub Valente, A. C. 378. Scripſit *contra Manichæos, libros* 3. à Caniſio editos. Alius auctor Commentariorum in Matthæum & Lucam; Non enim poſſunt eſſe prioris Titi, cùm is paſſim citet Chryſoſtomum, Cyrillum & Peluſiotam, qui pueri erant, cùm Titus moreretur, Bellarm. Sozom. *l.* 5. *Hiſtor. c.* 14. Hieron. *in Catal.* &c.

TITUS Ælius Proculus, vide *Proculus.*

TITUS Æmilius Mamercus, Conſul. A. M. 3494.

TITUS Annius Fuſius, Conſ. A. M. 3811.

TITUS Annius Ruffus, conſ. an. Urb. Cond. 626.

TITUS Antonius Xvir, an. Urb. Cond. 302.

TITUS Apronianus, conſ. an. Urb. Cond. 869.

TITUS Aurelius Fulvius Bojonius Antoninus Pius, decimus ſextus Imperator Roman. erat poſt Adrianum A. M. 4101. à Chriſto nato 139. Barbarorum plurimæ nationes depoſitis armis, ad eum controverſias ſuas liteſque deferentes, ſententiæ ejus paruerunt. Nullum ſub eo bellum fuit, amor ac timor gentium in eo certârunt: bellum movere timebant adverſus Principem, quem ut Numen aliquod venerarentur: nec ille gloriæ ita cupidus, ut per aliorum damna cædeſque eam appeteret. Nam & à conjuratis vim omnem abſtinuit, & in conſcios quæri vetuit, ne plures inventi odium augerent. Hic ante Imperium ditiſſimus opes ſuas ſtipendiis militum, & liberalitate in amicos minuit: nihilominus tamen ærarium opulentum reliquit. Sub eo ſtatutum, ut reſurrectio Dominicô die celebraretur, quod poſteà à Romanis Pontificibus eſt confirmatum. Febre obiit vitæ annô 78. Imperii 22. menſ. 3. A. Sal. 140. Eutrop. *l.* 7. Vide *Antoninus Pius.*

TITUS Cæcilius Siculus, Trib. Mil. an. Urb. Cond. 311.

TITUS Calpurnius, vide *Julius.*

TITUS Claudius Nero, conſ. an. Urb. Cond. 552.

TITUS Coruncanus, conſ. an. Urb. Cond. 473. Item primus ex plebe Pontifex Max. poſt quem promiſcuè ex utroque ordine Pontifices M. creari cœperunt, ad Julium Cæſarem uſque.

TITUS Didius Ynnius, conſ. an. Urb. Cond. 656.

TITUS Ebutius Helva, conſ. an. Urb. Cond. 255.

TITUS Furnius, conſ. an. Urb. Cond. 737.

TITUS Geganius Macerinus. conſ. an. Urb. Cond. 322.

TITUS Genutius Xvir, an. Urb. Cond. 303.

TITUS Herminius Aquilinus, conſ. an. Urb. Cond. 248.

TITUS Junius, conſ. an. Urb. Cond. 821.

TITUS Largius, apud Rom. primus Dictator, Liv. *l.* 2. *c.* 18.

TITUS Livius, Patavinus, Hiſtoricus. Ut Romam pervenit, Auguſto Imperatori innotuit, cujus ope ad Hiſtoriam ſuam condendam inſigniter adjutus eſt: illi partim Romæ, partim Neapoli, quô ſecedere amabat, ut minus ibi impeditus eſſet, intentus. Imperatore mortuô, Patavium reverſus, Obiit Kalend. Jan. an. 4. Imperatoris Tiberii, qui Ovidio quoque fatalis fuit. Hiſtoria ejus, ab Urb. Cond. initiô ductô, finierat, in morte Druſi, in Germania defuncti, tum nondum in Decades diviſa, ſed in libros 142. è quibus vix 35. neque illos continuos habemus. Primam nempe, tertiam & quartam Decadem, cum parte quintæ dimidia, quam Wormatiæ invenit Celeberr. Simon Grynæus. Dein, inter manuſcripta Bibliothecæ Bambergenſis, repertum eſt initium lib. 43. quod tamen Voſſius *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 19. genuinum eſſe negat. Prius etiam ſcripſerat Livius *dialogos Philoſophicos*, ad Auguſtum, Seneca *ep.* 100. & *præcepta Rhetoricæ* inſignia, ad filium, Quintil. *l.* 10. *Inſt. c.* 1. Claudii educationi admotus, juxta alios viros eruditiſſimos, Sueton. *in Claudio, c.* 41. Ingenium habuit par Imperio, famæ tantæ, ut Gaditanus quidam in Italiam profectus ſit, cum illo collocuturus. Nihilominus *Patavinitatem* ei exprobravit Aſinius Pollio, & Caligula ſtatuas ejus ſcriptave abolitum ivit, Sueton. *in Caligul. c.* 34. Vide Plin. *l.* 2. *ep.* 3. Jac. Phil. Thomaſium, *in vita Virg.* &c. *Nic. Lloydius.*

TITUS Lucretius, conſ. an. Urb. Cond. 246.

TITUS Manlius Torquatus Dictator, an. Urb. Cond. 404. 407.

TITUS Menenius Lanatus, conſ. an. Urb. Cond. 277.

TITUS Minucius Augurinus, conſ. an. Urb. Cond. 449.

TITUS Numicius Priſcus, conſ. an. Urb. Cond. 281.

TITUS Pinarius, magiſter equitum, an. Urb. Cond. 363.

TITUS Quintius, Dictator, *Præneſte victum prætulit*, Liv. 1. *dec. l.* 6. De eodem Feſt. Pomponius, *l.* 18. *Trientem tertium pondo coronam auream dediſſe Jovi donum ſcripſit T. Quintius Dictator, cùm per novem dies totidem urbes, & decimam Præneſte cepiſſet.* Quid ſibi velit id donum, explicat ibidem loci Cincius *Myſtagogic. librô ſecundô. Lloyd.*

TITUS Quintius Barbatus Interrex, an. Urb. Cond. 311.

TITUS Quintius Barbatus, conſ. an. Urb. Cond. 312.

TITUS Quintius Capitolinus, Trib. Mil. an. Urb. Cond. 351.

TITUS Quintius Cincinnatus Pœnus, conſ. an. Urb. Cond. 328. Item Trib. plebis, an. Urb. Cond. 310.

TITUS Quintius Criſpinus, conſ. an. Urb. Cond. 546.

TITUS Quintius Flaminius, conſ. an. Urb. Cond. 556.

TITUS Quintius Flaminius Apellas, conſ. an. Urb. Cond. 631.

TITUS Romulcius Xvir, an. Urb. Cond. 303.

TITUS Saturninus, conſ. an. Urb. Cond. 950.

TITUS Sempronius Gracchus, conſ. an. Urb. Cond. 577.

TITUS Sempronius Longus, conſ. an. Urb. Cond. 536.

TITUS Servius Fidenas, Trib. Mil. an. Urb. Cond. 332.

TITUS Statilius Taurus, conſ. an. Urb. Cond. 728.

TITUS Valerius, conſ. an. Urb. Cond. 424.

TITUS Virginius Tricoſtus, conſ. an. Urb. Cond. 258.

TITUS Virginius Cælimontanus, conſ. an. Urb. Cond. 307.

TITUS Veturius Calvinus, conſ. an. Urb. Cond. 433.

TITUS Veturius Xvir, an. Urb. Cond. 303.

TITUS Veturius Geminus, conſ. an. Urb. Cond. 260.

TITUS Vinidius Quadratus, Syriæ præſes, A. C. 52.

TITYRUS. Hic nomen peperit fiſtulæ cantus, cui vacabat. Ariſtophan. enim καλαμίνην σύριγγα dixit, quam Dorienſes Τιτύρινον vocant. Athen. *l.* 4. ὁ δὲ καλάμινος αὐλὸς τιτύρινος καλεῖται παρὰ τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ Δωριεῦσι. Grammatici veteres notant hircum appellari *Tityrum* Afrorum linguâ, eandemque ἐπωνυμίαν ſortitum corum cuſtodem. At Servius aſſerit arietem majorem *Tityrum* dici linguâ Laconum. *Fungerus. Lloyd.* Item mons Cretæ, *Strab.*

TITYUS, Jovis filius ex Elara Orchomeni filia, quam cùm Jupiter compreſſiſſet, gravidamque reddidiſſet, veritus Junonis indignationem, inter terræ viſcera eam occultavit; inſtante verò legitimô partus tempore, Elara miræ magnitudinis puerum enixa eſt, qui quòd dehiſcente terrâ luci redditus eſſet, Terræ filius creditus eſt. Hic cùm poſteà adultus, Junonis inſtinctu Latonam de ſtupro interpellâſſet, vimque illi inferre conatus eſſet, Jovis fulmine ictus, aut (ut alii malunt) Apollinis telis confixus eſt, & ad inferos detruſus, ubi humi exporrectus 9. terræ jugera dicitur occupare, jecurque perpetuò cum Luna renaſcens vulturi, aut, ut Hygino placet, ſerpenti exedendum præbere. Hom. *Odyſſ.* Λ. *v.* 575.

Καὶ Τιτυὸν εἶδον γαίης ἐρικυδέος υἱὸν
Κείμενον ἐν δαπέδῳ, ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα.
Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ ἔκειρον, &c.

Virg. *l.* 6. *Æn.* v. 595.

Nec non Tityon terræ omnipotentis alumnum
Cernere erat; per tota novem cui jugera corpus
Porrigitur; roſtróque immanis vultur adunco
Immortale jecur tondens, fœcundaque pœnis
Viſcera, rimaturque epulis, habitatque ſub alto
Pectore: nec fibris requies datur ulla renatis.

Ovid. *l.* 4. *Fab.* 13. v. 456.

Viſcera præbebat Tityus lanianda, novemque
Jugeribus diſtractus erat. ---- ----

Idem, *l.* 1. *Pont. Ep.* 2. v. 41.

Sic inconſumptum Tityi ſemperque renaſcens
Non perit, ut poſſit ſæpe perire jecur.

Idem *in Ibin*, v. 181.

Jugeribusque novem qui ſummus diſtat ab imo,
Viſceraque aſſiduè debita præbet avi.

Bene *præbet*. Ita quoque Seneca, *in Hercule*, *Actu* 3. v. 756.

Præbet volucri Tityus æternas dapes.

Idem *in Thyeſte*, *Actu* 1. v. 9.

Aut pœna Tityi ſemper accreſcens jecur
Viſceribus atras paſcit effoſſis aves.

Tibullus, *l.* 1. *El.* 3. v. 75.

Porrectusque novem Tityus per jugera terræ
Aſſiduas atrò pectore paſcit aves.

Claudian. *in Gigantom.* v. 25.

Quid dicam Tityum, cujus ſub vulnere ſævo
Viſcera naſcuntur gravibus certantia pœnis.

Horat. *l.* 3. *Carm.* Od. 4. extr.

Incontinentis nec Tityi jecur
Relinquit ales. ——

Idem, *l.* 2. Od. 14. v. 8. *de Plutone*:

—— *Qui ter amplum*
Geryonem Tityonque triſti
Compeſcit unda. ——

Statius, *l.* 1. *Theb.* v. 710.

Terrigenam Tityum Stygiis extendit arenis.

Qu. Calaber, *l.* 3.

Οἷος ὑπερφίαλος Τιτυὸς πέσεν, ὁππότ' ἄνακτα
Ἐρχομένην Πυθῶδε βιάζετο καὶ χολωθεὶς
Ἀκάμας περ ἐὼν θοαῖς ὑπεδάμνατ' Ἀπόλλων
Λαιψηροῖς βελέεσσιν, ὁ δ' ἀργαλέῳ ἐνὶ λύθρῳ
Πολυπέλεθρος ἔκειτο κατὰ χθονὸς εὐρυπέδοιο,
Μητρὸς ἑῆς, ἐφ' ἣ ἐπεστονάχησε τεκόντι
Ἀχθόμενοι μακάρεσσι, γέλασσε δὲ πότνια Λητώ.

Ait Tityum Apollinis telis confixum. Ita ante eum Apollonius:

Ἐν καὶ Ἀπόλλων Φοῖβος ὀϊστεύων ἐτέτυκτο
Βούπαις, οὔπω πολλὸς, ἑὴν ἐρύουσα καλύπτρης
Μητέρα θαρσαλέως Τιτυὸν μέγαν, ὅν ῥ' ἔτεκέν γε
Δῖ' Ἐλάρη, θρέψεν δὲ καὶ ἂψ ἐλοχεύσατο Γαῖα.

Callimachus verò in *in lavacrum Dianæ*, non ab Apolline ſed à Diana confoſſum Tityum fuiſſe oſtendit, cùm ait:

Ἄρτεμι παρθενίη Τιτυοκτόνε. ----

At Pauſanias *in Laconicis* ſcriptum reliquit, in quodam templo poſitas fuiſſe Apollinis & Dianæ imagines, à quibus utriſque Tityus ſagittis conficeretur. Ejus quoque meminit Apollon. *l.* 1.

Εὐρώπη Τιτυοῖο μεγασθενέος τέκε κούρη.

Strabo, *l.* 9. hanc fabulam ad hiſtoriam tranſtulit, dicitque quô tempore Apollo dictus eſt è cœlo in terras adventâſſe, ac homines manſuefeciſſe, qui prius arborum ſylveſtrium fructibus tantùm veſcebantur, Tityum tyrannum Panopeæ crudeliſſimum, hominem fuiſſe violentum, atque prorſus flagitioſum, quem Apollo ſagittis confecit. Lucretius verò, *l.* 3. v. 998. ad rei Venereæ cupiditatem, animique ſollicitudines hanc fabulam retuliſſe; cùm dicit fieri non poſſe omnino multa, quæ traduntur de inferis, neque Tityum, ſi par jecur univerſo terrarum orbi habuiſſet, perpetuum dolorem ita pati potuiſſe; ſed per hæc animi curas antiquos ſignificare voluiſſe, ut ab iis retrahamur. Verba ejus apponam:

Nec Tityon volucres ineunt Acheronte jacentem:
Nec quod ſub magno ſcrutentur pectore quidquam,
Perpetuam ætatem poſſent reperire profectò,
Quamlibet immani projectu corporis exſtet,
Qui non ſola novem diſperſis jugera membris
Obtineat, ſed qui terræ totius orbem:
Non tamen æternum poterit perferre dolorem,
Nec præbere cibum proprio de corpore ſemper.
Sed Tityos nobis hic eſt, in amore jacentem
Quem volucres lacerant, atque eſt anxius angor,
Aut aliæ quâvis ſcindunt torpedine curæ.

Vide Natal. Com. *l.* 6. *c.* 19. Item Tityus Orator homo loquax ſanè & ſatis acutus; de quo Cicer. *in Bruto*, *c.* 62. extr. *Nic. Lloyd.*

TIUM, ſeu TION *Ptol.* *Teium Strab.* *Tio* etiam hodie, teſte *Moletiô*, urbs maritima Paphlagoniæ, à Mileſiis condita, teſte Melâ, *l.* 1. *c.* 19. à Tio, Mileſio Sacerdote *Steph.* Epiſcopalis olim ſub Archiepiſcopo Heracleenſi, inde 38. mill. paſſ. in Ortum, Cytorum verſus 65. inter Pſyllium & Amaſtrida. Quidam confundunt hanc urbem cum Teo urbe Ioniæ, Anacreontis patria. *Baudrando* urbs fuit Bithyniæ; in limite Paphlagoniæ, ad oſtia Bilis fluv. ex *P. à Vico* aliisque.

TLAS, Manethoni Thinitarum in Ægypto Rex XII. poſt Binothrem, ante Sethenem: præfuit ann. 17. regnante Ranoſe in Thebaide, Suphide II. apud Memphitas, Ameſiſe in Ægypto inferiore circa illud tempus, quô Abrahamus Patriarcha cum Sara in Ægyptum venit. Joh. Marshamus ex *Manethone.*

TLASCALA, vulgò TLASCALA, provinc. novæ Hiſpaniæ aliter *Angelorum* provinc. inter Sinum Mexicanum & Guaxacam provinc. ad Ortum & Mexicanum proprium ad Occidentem ſub Hiſpan. in præfectura Mexicana. Ejus caput eſt *Angelopolis.* Hinc 5. leuc. eſt oppid. cognomine *Tlaſcala*, 27. à Mexico in Ortum, Veram Crucem verſus 32. circiter; Urbs antiqua & aliàs Reſp. potens: Nunc deficit indies.

TLEPOLEMUS, Herculis & Aſtyoches fil. quam ex Ephyra urbe Peloponneſi rapuerat. Homer. *in Catalogo.* Hic cùm adoleviſſet, clarus rebus bellicis, corporisque proceritate inſignis, Lycimnium avunculum ſuum Marte progenitum, & patri ſuo chariſſimum jam ſenem interfecit. Propter quod fabricatis navibus, contractâque juvenum manu patriam reliquit, Rhodumque venit, in qua 3. urbium regnum obtinuit. Belli verò Trojani tempore 9. navium claſſe Græcis ſuppetias tulit, quo in bello à Sarpedone, Jovis filio, interfectus fuit. Ovid. *Ep.* 1. *Herod.* v. 19.

Sanguine Tlepolemus Lyciam tepefecerat haſtam,
Tlepolemi leto cura novata mea eſt.

Nic. Lloyd. In Cariæ oppoſita Inſul. Rhodo, divinis honoribus cultus eſt, uti docet Scholiaſtes Pindari *Olymp. Od.* 7. Quemadmodum apud eoſdem Alex. M. in veneratione fuiſſe, tradit Clemens Romanus, *Recognitionum l.* 10. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progreſſu. Idolol. l.* 1. *c.* 21.

TLEPOLEMUS, inter Duces Alexandri M. cui, poſt ejus exceſſum, in diviſione Provinciarum, Carmania obtigit. Diodor. Sic. *l.* 18.

TLEPOLEMUS, Lycius, equô ſingulari vicit 131. Olympiadem: Μυρεύς, i. e. *Myrenſis*, Philoxeno dictus, in *vetere Epigrammate.* ubi Hermularum in Ludis Olympiacis eum inventorem facit, de quibus vide ſuprà. Myra autem urbs Lyciæ, ut notum. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 924.

TLEPOLEMUS, actor Tragicus Sophoclis Tragœdiarum, de quo agunt Scholia *in Ariſtoph. Nubes.*

TLESIAS, 2. Archon, ſeu princeps annuus Athenienſium, annô 4. Olympiad. 23. quô bellum Meſſeniacum II. cœpit, annô 39. poſt Ithomes excidium. Pauſan. *l.* 4. Archonta tertium facit, quem Marmor Arundel. *Lyſiam* vocat; Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec. XVII.* ubi de *Archontibus annuis.*

TLETES, populi Iberici juxta Tarteſſios, *Steph.*

TLOS, urbs Lyciæ, à *Tlo* Mileti & Praxidices Nymphæ filio, ad Tloum fluv. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopô Myrenſi, inter Xanthum ad Meridiem, & Araxam ad Arctos. Una ex maximis regionis; reliquæ ſunt Xanthus, Olympus, Pinara, Myra, Patara. Gentile idem, vel *Tloeus, Tloites*, ſive *Tloïus.* Item urbs Piſidiæ, poſſeſſivum *Tloicus*, *Steph.*

TLUMACENSIS Benedictus, vide *Benedictus.*

TMARUS, mons Peloponneſi, apud Coryphaſium promontor. Item nomen proprium viri. Virg. *l.* 9. *Æn.* v. 685.

Et præceps animi Tmarus ----

TMARUS, Theſprotiæ in Epiro mons, in quo 100. fontes. *Tomarus* Plinio, *l.* 4. *in principio*, & Solino. Unde *Tmarius.* *Heſych.* Τμάριος Ζεὺς ἐν Δωδώνῃ, Callimachus *Hym. in Cererem*:

Ὤρετο ἐν Τμαρίοις. ----

Lloydius. Græcè Τόμαρος, & per ſyncopen Τμάρος. Ubi templum Dodonæi Jovis, Solin. *c.* 7. ad quem vide *Exercitat.* Salmaſii.

TMOLUS, Lydorum Rex, ex Atyadarum Dynaſtia, maritus Omphales, huic moriens regnum reliquit, Apollodorus, *Biblioth. l.* 2. Ex Omphale deìn Hercules Lamonem genuit, à quo Mermnadæ oriundi, tertiam Lydorum Regum Dynaſtiam orſi ſunt. Vide *Lamon*, alibique paſſim.

TMOLUS, qui & *Timolus*, ſeu *Tymolus* Strab. Plin. *l.* 5. *c.* 29. Solin. & aliis, nunc *Tomalitze*, *Leuncl.* mons Phrygiæ magnæ, ex quo Pactolus fluit, in confinio Lydiæ (ad fluv. cognominem in Mæandrum per Sardes, quas alluit, influentem, cujus meminêre Herodot. & Plin. *loc. cit.*) in agro Trallenſi & Sardenſi, vitibus conſitus, qui & *Tempſis* dictus eſt, teſte Pliniô; quem vide *loc. cit.* Virg. *l.* 2. *Georg.* v. 98. de variis vitium generibus:

Tmolus & aſſurgit quibus & rex ipſe Phanæus.

Theophraſt. *l.* 4. *Hiſtor. c.* 6. Τμῶλος ἔχει ἀμπέλους. Auctor Tragœdiæ *Thebaidos*:

Hinc nota Baccho Tmolus attollit juga.

Ovidius, *Pont. l. 4. El. 15. v. 9.*

Africa quot ſegetes, quot Tmolia terra racemos.

Strabo, *l. 13.* in geneſe. Τμῶλος εὔδαιμον ὄρος. Et *l. 14.* inter loca quæ afferunt οἶνον ἄριστον, numerat Tmolum. Et iterum de eodem *Tmolo*, & locis aliis ita ait: ἀγαθοῖς χρηστοῖς..., ὁ ..., ... Huc pertinet hymnus Orphei ad Sabazium, ubi ait Bacchum inſutum à Jove femori, & eductum,

—— Ὄφρα τελεσφόρος ἔλθῃ
Τμῶλον ἐς ἠγάθεον. ——

Crocum quoque plurimum gignit hic mons. Virg. *l. 1. Georg. v. 56.*

—— *Nonne vides croceos ut Tmolus odores,*
India mittit ebur? ——

Nam ibi per *odores croceos*, vulgaris Servius *crocum* intelligit, cujus interpretatio commoda eſt. Nam Solinus, Columella, & Martianus ajunt hunc montem eſſe florentiſſimum croco: primus *c. 53.* Secundus, *l. 3. c. 8.* poſtremus, *l. 6. c. de Phrygia*; in quo ubi legitur *Tmolus loco florens*, legendum *croco*, ex doctorum cenſura. Alii tamen per *croceos odores* vinum redolens & fragrans intelligunt. Sil. Italicus, *l. 7. v. 210.*

It montis decus, atque ex illo tempore dives
Tmolus. ---- ----

Dicitur quoque *Timolus*, vel *Tymolus*, teſte *Steph.* Ovid. *l. 6. Met. v. 15.*

Deſeruêre ſui Nymphæ vineta Timoli.

Ubi tamen alii *Tmoli* legi debere contendunt. Idem Ovid. *l. 11. Met. v. 151.*

—— *Freta proſpiciens latè riget arduus alto*
Tmolus in aſcenſu: clivôque extenſus utrôque
Sardibus hinc, illinc parvis finitur Hypæpis.

Nic. Lloyd. Hinc *Tmolitæ*, montis hujus incolæ, quorum mentio in nummo Sabinæ Junioris in cujus poſtica parte Diana conſpicitur cum arcu ſuo, & nomen ΤΜΩΛΕΙΤΩΝ. apud Jac. Sponium, *Itiner. Græciæ Part. 3. p. 193.*

TMOLUS, Lydiæ amnis, in quo coticula ſeu lapis, quô aurum & argentum probant, *Lydius* inde dictus, primum repertus eſt, Plin. *l. 33. c. 8.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1103.* Idem cum fluvio memorato, in voce *Tmolus.*

TMOUS, fil. Tremyli & Praxidices, in Lycia natus.

TNEPHACHTOS, unus ex patriariis Ægypti Regibus, poſt collapſam Thebanorum Regum potentiam, dum Necepſes inter Saitas, Oſorthon inter Bubaſtitas, & Aſychis in alia parte regnarent; in Arabes movit, cùm verò motarentur impedimenta, cibô obviô ſuaviter uſus, cepit ſuper thoro profundum ſomnum: Inde Menem exſecratus eſt, quòd is Ægyptios à tenui & opum pecuniæque non indigente victus ratione deduxiſſet; exſecrationemque, approbantibus Sacerdotibus, in ſtela inciſam poſuit in templo Jovis, Plut. *de Iſide.* Pater fuit Bocchoridis τοῦ Σοφοῦ, *Sapientis*, cujus, ut & patris, abſtinentiam, ſub alio quoque nomine prædicat Alexis apud Athenæum, *Dipnos l. 10.* Ἔφη μετρίᾳ τροφῇ κεχρῆσθαι τὸν Βόκχοριν καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ Νεόχαβιν, *Dicit modicô victu uſos fuiſſe Bocchorim & patrem ejus Neochabim.* Namque & *Neochabis*, & *Gnephachthus*, & *Technatis*, Rex hic dictus occurrit. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. Secul. XVI.*

TNYSSUS, urbs Cariæ. Gentile *Tnyſſeus*, *Steph.*

TOANI, populi Arabiæ Felicis ad fretum Sinus Arabic. ſeu apud fauces ejuſdem, Plin. *l. 6. c. 28.*

TOARCIS, vel TUARCIUS, caſtrum Galliæ vetertimum, in Aquitania, ante annos 900. nobiliſſimum & munitiſſimum, ſub proprio olim Comite: expugnatum eſt à Pipino, tertiò in Aquitaniam movente, unâ cum civitate Biturigum, A. C. 762. Hodie *Touars*, vel *Touars.* Non longè Lauſdunô & Moncontoriô abeſt, in finibus Pictonum, Vicecomitatûs quondam, hinc Rigordus *in geſtis Philippi Aug.* Guidonis Vicecomitis *Toarcii*, omnes ferè Pictones potentiâ præcellentis. meminit: nunc Ducatus titulô illuſtre, à Tremollæ dominis pridem poſſidetur. Caput eſt Vicariæ Toarcenſis *Vigueriæ*, quô nomine ager loci aut caſtri, cui ſuus erat Vicecomes, ſæpe pro Vicecomitatu, apud Auctores venire ſolet. In hac villæ Glandis, & fluvii Argentarii, vulgò *Argenton*, qui in Toëdum defluit, meminit Lil. Giraldus *l. de Tiretuaso*, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TOBBAUS, i. e. *Imperator* ſeu *Rex*, titulus antiquorum Turcicæ gentis Ducum, de quibus Cl. Pocockius eruditè ſcripſit. Vide ſuprà *Muslimi.*

TOBIAS, nomen viri, Eſdr. *c. 2. v. 60.*

TOBINIUM, vide *Zofinga.*

TOBIUS, vulgò TOWY, ſeu TOVY, *Camdeno*, fluv. Albionis per Walliam in Oceanum ad Maridunum decurrens.

TOBOLIUM, & TOBOLSCA, vulgò TOBOLSCK, urbs Moſcoviæ Tartaricæ caput Siberiæ: haud pridem à Moſcis exſtructa. *It. Maſſa.* Ad flumen *Yrtim*, quod ab Auſtro exortum, rapidiſſimô curſu, in Obium, aquas ſuas evolvit. Ab altera parte eſt fluv. *Tobol*, unde urbi nomen, & in hunc influit fluv. Talſa.

TOBRUS, urbs Africæ propriæ, *Ptolem.* Eandem cum Tuburbe Antonini eſſe credit *Simlerus.* *Obrot*, in tabulis recentiorib. media ferè inter Tabrachiam ad Arctum, & Tuburbem in Meridiem, ad 80. mill. paſſ. Vide *Tuburbis. Ferrar.*

TOCAIMA, vulgò TOCAYMA, urbs novi regni Granatenſis parva, juxta fluv. Patum. Vix 18. leuc. Hiſpanic. ab Urbe S. Fidei de Bogota in Occaſum, & 15. à Tutela in Meridiem. In America meridionali ſub Hiſpanis.

TOCAJUM, oppid. Hungariæ, vinô ſuô nobile. Hic Johannes Vaivoda Tranſylvan. à Ferdinando victus eſt, A. C. 1527. Vide Thuan. *l. 1. & 5. 8. 9. & Tokaium* infra.

TOCHARI, populi Indiæ, *Tzetzæ*, vel Sericæ. *Ptol. Dionyſ.*

Καὶ Τόχαροι Φροῦροί τε. ——

Optimi textores, Plin. *l. 6. c. 17.*

TOCHATA, urbs Cappadociæ ad Lycum fluv. *Tocato.* Sedes Satrapæ, inter Neocæſaream & Gomana.

TOCIGONUS, Venetæ regionis in agro Patavino fluvius, *Scienceo Leandro.*

TOCOESIA, vulgò TOKOESI, Inſula Oceani Eoi, & pars ampla Japoniæ. Dicitur aliter *Xicoca*, eſtque inter Niphoniam inſulam præcipuam ad Ortum ac Boream & Ximum ad Occaſum. Continet 4. regna ſeu provincias. Vide *Xicoca.*

TOCOLOSIDA, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ. *Ptol.* à Volubili colonia 4. mill. paſſ. à Tingi 148. *Itiner.* Antonin. *Mergo*, ſeu *Amargo Marmolio.*

TOEDUS, vulgò *Touë*, vel *le Touë*, fluvius eſt Galliæ, in Andibus, qui infra Salmurium in Ligerim effluit. Meminit ejus vetus deſcriptio Turoniæ: cujus Auctor, Majoris Monaſterii Monachus, Comitatum Turonium ab Occidente ait terminari *fluvio Toedo* nomine, qui inter Salmurium caſtrum & Abbatiam S. Florentii fluit, & ſic in Ligerim *effluit.* Scriptoribus quibuſdam recentioribus *Tueda* Latinè nuncupatur: Olim verò *Tuadus*, vel *Doadus* ac *Toadus* dictus videtur eſſe, unde *Teotuado* vel *Theodoado Doadove*, uni è 4. clariſſimis ac nobiliſſimis Aquitaniæ Regum veter. Palatiis ſeu Fiſcalibus villis ac hibernis, nomen: quod ad fluvium hunc ſitum. Recipit autem is amnes Toërium *Toëre*, Argentonem *Argenton* ac Devam *Dive.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*, in voce *Theotuadum.*

TOEGAR Amachus Momchiri, Eratoſtheni antiquorum in Ægypto Thebanorum Regum VI. Memphites; exponitur ἀνὴρ περισσομελής, *vir membris redundans.* Succeſſit Pempho, regnavitque annos 79. circa tempora Nachoris & Tharæ; pater Stoechi, qui ipſum in regno excepit. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron.*

TOENA, fluv. Galliæ Belgicæ in Quantiam defluens, aliis *Tena*, recentioribus *Terna*, vulgo *le Ternois*: unde pagus *Toïnenſis*, *Tenenſis*ve poſterioribus *Ternenſis* nuncupatur, in Morinis. Ubi Blangiacum *Blangin Ternois*, & caſtrum S. Pauli *S. Paul en Ternois*, caput Comitatus cognominis ad *Ternam* amnem poſita. Ibidem eſt & Balliolum *Bailleul en Ternois*, & vicus Hoſinm *Heux en Ternois.* Iperius Abbas *in Chron. Bertiniano*, Adalolſum Balduini Calvi fil. veluti jure hæreditario Comitatus Bolonienſem & *Ternenſem*, circa A. C. 927. unaque Sithienſem Abbatiam militem & laicum totâ vitâ tenuiſſe dicit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TOESOBIS, ſeu *Tiſobius* fluv. ſeu potius fretum, mill. paſſ. latum, 20. mill. paſſ. longum, inter Monam Inſul. & Walliam Septentrionalem, prope Arvoniam: Vulgò *Meyna.*

TOGA, Græcis Τήβεννος, Romanum tegmen, ipſis Quiritibus longe vetuſtior. Circummeâſſe enim à Pelaſgis ad Lydos, à Lydis ad Romanos, auctor eſt Tertull. *de Pallio*: & cum *Suida Artemidorus* ejus originem ab Temeno Arcade deducunt; qui ad Ionii maris accolas navigans, primus eô modô chlamydem induit, à quo indigenæ edocti eâdem ratione habitum ſuum compoſuêre, veſtemve *Tebennam* corruptâ voce à Temeno appellârunt. Etymologo Τήβεννος Regium geſtamen dicitur. Sed, ſi Romani excipiantur Reges, nullus exterorum Tyrannorum togâ uſus reperietur, niſi ex dono Populi Romani, aut ejus imitatione. Fuit autem Toga veſtimentum clauſum & rotundum, quod unô injectu corpus involveret, & utrumque brachium operiret, ut ex ſtatuis antiquis veteribuſque nummis patet. Hâc ſolâ primitus amicti incedebant Romani, cùm nullis adhuc tunicis uterentur: petitores quoque eâ ſolâ indutos in campum deſcendiſſe tradit. *Plutarch.* ſive ut cicatrices adverſô pectore oſtenderent, ſive ne pecuniam ad ſuffragia mercanda tunicâ occultarent, ſive ut ſupplicarent humilius. Communis ejus geſtandæ modus fuit, ut dextrum brachium, quâ parte ad cervices patuit, exereretur: & ita quidem, ut antiquiſſimis temporibus manus tantùm uſque ad cubitum porrigeretur, poſteà totum brachium, humeruſque extaret: quod primum Romanorum C. Gracchum feciſſe, memorat *Plutarch.* Siniſtrum autem brachium ſub ipſa toga extenſum, extremam ipſius oram, quæ & lacinia dicebatur, in rugas, plicaſque contractam, cui *ſinus togæ* nomen, ſubducebat ad pectus lævâ manu extante. Togæ ora ſubjecto brachio ſubducta ſpeciem normæ referebat, ſive regulæ, fabrilis nempe inſtrumenti, ad quod omnia exigunt, ſuper quod brachium, ut Quintilianus ait, *l. 11. c. ult. ora ex toga duplex æqualiter ſedeat*, i. e. lacinia togæ veluti brachiô diviſa, æquis partibus contineatur, nec altera longior aut brevior deformiter cadat. More veterum, brachium togâ juvenes Romani annô virilitatis ſ. ætat. 14. cohibere tenebantur. Cicer. *pro Cœlio*: Idem in petitione honorum factum, docet Horatius, *l. 1. ep. 6. v. 50.*

Mercemur ſervum, qui dictet nomina: lævum
Qui fodiat latus: & cogat trans pondera dextram
Porrigere.

Porro licet è toga brachium exereretur, & ſumma togæ ora à dextero humero deflueret: facile tamen fuit, cùm res poſceret, eandem dejectæ togæ partem revocare caputque etiam operire ac involvere. Unde de Cæſare ſcribit Tranquillus, *c. 82. tum ſe ſtrictis pugionibus à conjuratis peti videret, togâ caput obvolviſſe, ſimul ſiniſtrâ manu ſinum ad ima crura deduxiſſe: quò honeſtius caderet.*

Non

Non cingebatur toga: nec quicquam aliud cinctus Gabinus fuit, quàm cum togæ lacinia lævo brachio ſubducta in tergum rejiciebatur, ac retrahebatur ad pectus, ſicque in nodum colligebatur, ut togam contraheret & breviorem ac ſtrictiorem redderet. Neque fibulâ nectebatur, utpote veſtimentum clauſum & humero ſiniſtro ſic inhærens, ut lævô brachiô ſuſtineretur, quô fiebat, ut nullô modô cadere aut defluere poſſet. Ea priſcis ex lana, ſerò tandem & non niſi ſub Imperatoribus ſerica veſtis Romanis cognita eſt. Communis color albus fuit, lanæ nativus, cui cùm cretæ accedebat, *candida* appellata eſt. Primis urbis temporibus uterque ſexus togatus inceſſit: Verro *apud Nonium de vita Pop. Rom.* & tum quidem honeſtiores matronæ togam prætextam adhibuerunt: quam cùm poſteà depoſuêre, ea ſola viris remanſit, donec temporum mutatione fœminis quoque probroſis cederet. Habebat autem jus togæ omnis Populus Quiritium, diuque etiam plebs ipſa togata inceſſit. Imo ſublatâ libertate ipſos Imperatores togâ uſos legimus. Namque & Cæſar in toga confoſſus, & Caligula, cùm ſe è ſpectaculo proripere vellet, calcatâ laciniâ togæ præceps per gradus iit, & Domitianus *Mars togatus* Martiali appellatur, *l. 6. Epigr. 76.* &c. Sed non ſemper pura ac communis illa, verùm aliquando purpurea & triumphalis fuit. In luctu, depoſitâ togâ, ad ſaga itum eſt: in deprecatione quoque togam depoſitam docet Cicero, *l. 4. ad Attic.* vel ſaltem humeris dejectam, Sueton. *Aug. c. 52.* Nec forenſe ſolùm veſtimentum antiquiſſimô tempore toga fuit, ſed & domeſticum: nocturnum non minus ac diurnum: mox alia veſtis domeſtica, alia forenſis, quæ toga fuit: neque publicè ſine toga civis Romanus viſus eſt: Interim conviviis quoque maximè publicis ac ſolennibus illam adhibitam ex hiſtoricis patet. Neque Romæ modo, ſed quacunque Romanum patuit imperium, in pace Quirites togati fuêre; quô habitu & ii uſi ſunt, quicunque Romanis legibus gaudebant. Coloniæ item & Municipia, Tacitus, *Hiſt. l. 2.* Imò non ſocios ſolùm Populi Romani, ſed Italos penè omnes togâ uſos, illud argumento eſt, quòd ab iis Romam togas acceperint. Sed & Arcades ſive Argivos, Lydos quoque togâ uſos docent, Tertullianus & Artemidorus. Gentes etiam devictæ ſimul cum ſervitute togam accipiebant, ut Tacit. *in Agricola, c. 21.* de Britannis: Dio *l. 46.* de Gallia togata: Strabo, *l. 3.* de Hiſpanis docent. In bello quoque togarum militarium meminit Liv. *l. 29.* & alibi, quod vel de honeſtioribus tantùm, vel de antiquiſſimis temporibus intelligendum: vel fortaſſè, dum ſtativis in Urbibus ac Municipiis attinebantur, togâ uſi milites ſunt, nequaquam in caſtris. Hinc & milites Prætoriani, quia in urbe, remotô terrore chlamydum, forſan togati erant; ſaltem cohors, quæ more militiæ excubabat, ut vult Lipſius ex Tacito, *l. 1. Hiſt. c. 38. Nec una cohors togata defendit nunc Galbam, ſed detinet.* In reliquis nullus togæ uſus, pacemque togâ, bellum ſagô notari quis neſcit? Exuiam ſimul à Romanis cum libertate togam, indicat Sueton. *Aug. c. 40.* ſub quo penè uſus ejus defierat, ſi officia clientum excipias, & in illius locum lacerna ſucceſſit. Manſit tamen aliquandiu communis & continuus togæ uſus apud paucos, eoſque honeſtiores, donec Advocatis ſolis hæſit. Quintilianus tamen, *loc. cit.* Oratori quoque ſuo togam dat, eamque moroſè uſque ad rugas diſponit. Proin veterem habitum reducere tentârunt Auguſtus, Domitianus & Hadrianus Imperatores, quorum ultimus Senatores & Equites Romanos ſemper in publico togatos eſſe juſſit: nec minus Antoninus, qui etiam milites togatos eſſe voluit; ſed tentârunt, nam id haud quaquam obſervatum, ſenſimque ex togato Populus lacernatus ac pænulatus factus eſt. Ceterùm togam in templo Capitolini Jovis Conſules eô die, quô Magiſtratum inibant, ſumere ſoliti ſunt; quod quidam etiam ad omnes trahunt, cùm toga virilis ſumebatur: vel ſaltem poſt eam domi ſumtam, ſtatim in Capitolium ad Jovis ædem itum eſſe. Vide Val. Max. *l. 5. c. 4. ex 4.* plura autem de nobili hac veſte, apud Thom. Dempſter. *Antiquit. Rom. l. 5. c. 32.* & Octavium Ferrarium, *de re Veſtiaria, l. 1.* Nomen à *tego*, quod Veteribus *togo*: qui proin quidquid tegere aptum eſt, primitus *togam* dixêre. Sic *togam*, pro tecto, Poëta quidam apud Nonium dixit. Sanè veſtem omnem, quæ tegendo corpori, *togam* dictam, legimus apud Varronem, *de Vita Pop. Rom. l. 1.* Niſi ſic potiùs à Græco *τέγω στέγω*. Nam & *τέγω* dicebatur pro eodem. Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*; ubi etiam de togæ *rugis, ſinu, umbone*: item *de Togæ apud veteres Romanos gerendæ modo*; porrò de *Toga Gracanica*, uti de *Toga Præſidiaria, Picta, Pura, Serica, Submiſſa*, paſſim *Notis ad Hiſtoriam Auguſtam.*

TOGATÆ Comœdiæ, propriè Latinæ, ſicut *Palliatæ* Græcæ; à veſtitu utriuſque Gentis. Vetus Interpres Juvenalis *ad illud, Sat. 1. v. 3.*

——— *Recitaverit ille Togatas.*

Togatæ, inquit, *ſunt Comœdiæ Latinæ, Palliatæ Græcæ, quales Afranius fecit.* Ubi, cùm Afranium *Togatas* dediſſe notum ſit, verba illa, *quales Afranius fecit*, retrahi & *Togatis* ſubjici, jubet Ferrarius. Erant autem *Togatarum* aliæ nobiliores, quæ *Prætextatæ*, in quibus ſcil. Magiſtratus introducti, qui in prætextis: aliæ minus nobiles, in quibus cenſet Scaliger, *Poëtices l. 1. c. 7. Senatores privatos cum Togis introductos.* Sed cur ſoli Senatores *Togati*, cùm Gens univerſa hôc habitu uteretur? Subjicit idem, ultimum genus fuiſſe, quod capiebat humilem Fortunam negotiorum populatium cum tunicis tantùm, eas autem non tunicatas dictas, ſed ab habitaculis *Tabernarias* appellatas, quòd cum tabernis ſcenæ diſponerentur. Sed ſi nullus in illis Togæ uſus, cur inter *Togatas* recenſitæ? Autor Prolegomenon Terentii Tabernarias fuiſſe Palliatas tradit, quod falſum: Sed paulo antè, ſi tamen unus Auctor eſt, *Tabernarias*, ab humilitate argumenti & ſtyli dictas, putat. Meliùs dicemus, *Togatas* genericum fuiſſe nomen, ad Prætextatas & Tabernarias: nihilominus *Togatas* pro *Tabernariis* non communi tantùm errore, ſed Poëtarum quoque auctoritate, uſurpari, atque adeò nomen generis ad hanc poſteriorem ſpeciem reſtringi conſueviſſe. Ita enim Horat. *in Arte, v. 288.*

Vel qui prætextas, vel qui docuêre Togatas.

Ubi per *prætextas*, intelligit prætextatas, Comœdias videl. Magiſtratuum ac nobiliorum perſonarum: per *Togatas*, eas in quibus viliores perſonæ introductæ; qui quòd in cœnaculis ac tabernis degere ſoliti eſſent, ut Opifices imprimis, Inſtitores ac Sellularii, *Tabernarias* eaſdem vocitatas fuiſſe, vidimus ſuprà in hac voce. Ceterùm *Togatarum* Auctores ab Acrone hi recenſentur: Ælius Lamia, Antonius Rufus, Meliſſus, Afranius, Pompejus; qui omnes magnô literarum damnô, præter Afranii fragmenta, interciderunt. Primum autem Stephanionem *Togatas* ſaltare inſtituiſſe, auctor eſt Plinius, *l. 7. c. 48. Minus miror Stephanionem, qui primus togatus ſaltare inſtituit.* Lege *Togatas*, ut & Sabellicus monuit, & de Pantomimo intellige. Vide Octavium Ferrarium, *de Re Veſtiaria, Part. 2. l. 4. c. 2.*

TOGATI, apud Spartian. *Hadriano, c. 3. Hodieque Imperatores ſine pænulis à togatis videntur*: ſunt, qui *ave matutinum* Imperatori portabant, ſeu ſalutatores, quos in alia veſte hôc officio defungi nefas erat, ut notum ex Martiali. Nec ſoli ſalutantes togati, verùm & Imperatores. Treb. Pollio *in Gallienis, c. 16. Cum chlamyde purpurea gemmatiſque fibulis & aureis Romæ viſus eſt: ubi ſemper togati Principes videbantur.* Uſurpant autem hi Auctores *videre*, pro *ſalutare*, ut ex iis paſſim diſcimus. Et quidem, cùm Hadriani, Trajani & anteriorum Principum ævô cum pænulis nunquam eſſet Cæſar, poſtmodum, dum ſalutabatur quidem, *togatus* erat, ac poſt officium hoc pænulam ſumebat. Salmaſ. *ad Spartian. d. l.* Porrò, cùm Romani aliàs togas cœnatoriis mutarent accubituri, Imperatorum tamen menſæ non niſi *togatis* intereſſe licebat, qui milites non eſſent, quibus cinctus pro toga fuit, Spartian. *in Hadr. c. 22.* Imò nec aliâ ratione ad Imperatorem unquam accedere, uti docet Salmaſ. *ad Treb. Pollionem, ubi ſuprà.* Etiam in Spectaculis idem habitus neceſſarius. Unde Commodus, *contra conſuetudinem pænulatos ſpectatores, non togatos, ad munus convenire, quod funeribus ſolebat*, juſſiſſe legitur apud Lamprid. *in eo, c. 16.* ubi iterum Salmaſ. vide &c. Apud Sueton. *Julio, c. 48. Convivatum aſſiduè per provincias duobus tricliniis: uno, quô ſagati palliative, altero, quô togati cum illuſtrioribus provinciarum diſcumberent?* Caſaubono *togati* ſunt honeſtiores è comitatu, putà Conſulares, Prætorii, Senatores, Legati & Quæſtores. Idem verò & *togam*, Ignominiæ causâ interdum ſumi juſſam, ſed abſciſſis laciniis deformem, docet ex Val. Maximo, *l. 1. c. 7. ex 9. ad Auguſtum* ejuſdem Auctoris, *c. 24.* Vide quoque hic paſſim, imprimis voce *Cauſidici.*

TOGGENBURGIUS Comitatus Helvetiæ, in *Turgovia*, German. *das Toggenburg*, habebat olim è Nobilitate dominos, qui poſteà Comitivâ dignitate aucti ſunt. Horum ultimus majoribus ſuis longè potentior, Fridericus, in jus civitatis à Tigurinis receptus, obiit, A. C. 1436. Poſt ejus mortem crevit hæreditatem hujus Comitatus Petermannus Baro Raronius ex Valeſia, ſed incolæ, à Suitenſibus & Glaronenſibus, in amicitiam & jus civitatis recepti ſunt, ſic ut in criminalibus ſumma poteſtas penès Raronium eſſet, ipſi verò in proprio conſilio, ſub Landammanno capite, cauſas civiles judicarent. Poſtea Raronius A. C. 1469. Abbati Sangallenſi jus ſuum vendidit, qui ab eo tempore regioni præfectum conſtituit, ſummum rerum capitalium judicem: Intereà manſêre Toggenburgii, cives Suitiorum & Glaronenſium, ſuaque privilegia & immunitates habent, quarum beneficiô inter alia libertate Religionis hodieque fruuntur. Solum iis aſperum & montanum, ſed paſcuis aptum: ipſi toroſi & laboris patientes, candidi inſuper & cordati ſunt. Vide Stumpfium *de Turgovia, l. 5.* ubi ſeriem Comitum & res geſtas ſuccinctè exponit: de eorum verò origine, Philipp. Jac. Spenerum, *in familia Auſtriaca.*

TOGISONUS, Plin. *l. 3. c. 16. Sciocca Leandro*, fluv. Venetiæ per agrum Patavinum, in Medoacum fluv. poſt Plebem Sacci oppid. influens, à Patavio 8. mill. paſſ. Clodiam verſus. Sed Plinius eum cum Atheſi confluere, & Brundulum portum efficere ſcribit. Alii *Vigiſonus* legunt, & lacus eſt *Vigazolo* 6. mill. paſſ. ab Ateſte, ex quo fluv. in Atheſim influens effluit. *Ferrar.*

TOGONIUS Gallus, ignobili origine Senator, qui Tiberium orabat diligere Senatores, ex quibus viginti ſorte ducti & ferro accincti, quoties curiam iniiſſet, ſalutem ejus defenderent. Tacit. *l. 6. Annal. c. 2.* cujus tamen adulatio à Cæſare eluſa eſt.

TOGRUL Bekus, fil. Michaëlis, primus Turcarum in Perſia Rex. Hujus enim patrem, Selgkuko Tartarorum Duce genitum, cùm Mahmudus Rex Perſiæ & Indiæ captivum abduxiſſet, ex Mauaranalharia omnes Turcæ eum inſequuti, in planitie *Chorasan* conſederunt. Quod cùm Mahmudus ægrè ferret, filius ejus Maſud Turcas bellô laceſſere cœpit, qui irritati *Togrul-bekum* Regem creârunt A. C. 1038. & totâ mox Perſiâ potiti ſunt, à Boiarum ſic familia hactenus regnatrice ad Turcas tranſlatâ. Poſt Togrul-Bekum Perſiæ imperitaverunt Muhammed aliique, uſque ad Mahmudum Abukaſem. Sub quo partim inteſtinis diſſidiis, partim vicinorum conſpiratione, regnum Turcarum in Perſia deſtructum eſt, hæcque à Togrul-Beki familia ad Chorazmios devenit, circa A. C. 1224. Qua de re vide Georg. Hornium, *Orb. Imper. p. 403.* & 420. ut & ſuprà ubi de *Perſia*, Turciaque.

TOI, ſive *Thou*, tempore Adad-ezeri, Syriæ, Sophenæ & Damaſcenæ Regis, à Davide victi, alius Syriæ Rex, regnabat in Hamath, miſſôque filiô ſuô cum muneribus ad Regem David, congratulabatur ei, *quod Adad-ezerem debellaſſet; quippe illi hoſtis erat*, 2. Sam. *c. 8. v. 9.* Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec. XIII.* ubi

de Regibus Syriæ, ex *Fragmento de iiſdem præclaro Nic. Damaſceni Hiſtoriarum*, apud Joſephum, *Ant. Jud. l. 7. c. 6.* & de terra *Hamath* ſuprà.

TOJA, vulgò Toy, Inſul. Japoniæ, in ora Orientali Niphoniæ Inſul. & regionis Ochiæ, inter Mateuxinam Inſul. ad Boream & Ynoximam Inſul. ad Meridiem *Brietius*.

TOKÆUM, vulgo *Tokay*, urbs munita Hungariæ ſuperioris cum arce ad confluentes *Bodroch*, fluv. in Tibiſcum. Capta à Turcis ſed recepta ab Auſtriacis. Vinô ſuô nobilis, 30. mill. paſſ. à Caſſovia in Meridiem, totidem ab Agria in *Ortum*.

TOLA, vulgò *Tolen*, ſeu *ter Tolen*, inſul. parva Zeelandiæ, in parte Orientali cum oppido munito cognomine prope brachia Scaldis, inter Bevelandiam Auſtralem ad Meridiem & Transflaquæanam ad Boream in ipſo limite Brabantiæ, vix 1. leuc. à Bergis ad Zomam. Eiadjacet agger S. Martini.

TOLBIACUM, Galliæ Belgicæ oppid. Tacit. *l. 4. Hiſt. c. 79.* Ubiorum in Germania inferiore; *Zulpick Divao. Zulch*, *Baudrand.* oppid. Juliacenſis Ducatus celebre victoria Clodovei I. de Alemannorum gente ac Rege, & Theodorici ejus abnepotis de Theodeberto, fratre ſuo, cæde item Herminafridi Toringorum Regis. Sedet ad Naſelam amnem, 18. mill. paſſ. à Bonna in Occaſum totidem à Juliaco in Meridiem, uti à Colonia in Africum. Valeſio caſtrum eſt in Ducatus Juliacenſis regiuncula Eſlia vel Eiflia *die Eiſel*, non procul à flumine Rura & Marcoduro, quod Gallis *Souche* dicitur: *Notit Gall.* Vide Cl. Ottonem, *Notis ad B. Rhenanum, l. 2. p. 261.*

TOLCA, vel *Toucha*, fluv. Galliæ, in Comitatu Lexovino, Melſam *la Meauſle*, Fervidas Aquas *Fervaques*, Montem Gomerici *Mongomery*, oppid. Comitatus titulô inſigne alluit: dein auctus Orbeccô, Orbeccum & Villare alluente, Noviomagum Lexoviorum caput attingit, Pometum *la Pomeraye*, Brolium *le Breuil*, Pontem Epiſcopi, caſeis ſuis nobilem vicum, Tolcam denique *Tougue*, locum à flumine dictum, infra quem in Oceanum effunditur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TOLEN, oppid. olim Æthiopiæ, ſub Ægypto, à Meroë 5. dier. itinere, in Boream, Plinio, *l. 6. c. 30.*

TOLENTINUM, colonia & urbs aliàs Piceni, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Firmano, nunc Marchiæ Anconitanæ, ſub Pontifice parva, ſed culta; ad Chientum fluv. inter Maceratam 10. & Camerinum 13. mill. paſſ. à Septempeda 6. in Ortum. Vulgò *Tolentino*. Hic requieſcere dicunt corpus S. Nicolai Tolentini: Sedes autem ejus Epiſcopalis unita nunc eſt Maceratenſi, Populi *Tolentinates*, Plin. *l. 3. c. 13. extr.*

TOLENTINUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

TOLENUS, fluv. Marſorum, in Lirim labens, ubi Rutilius cum 8000. Rom. à Marſis cæſus. *Oroſ.* Dicitur & *Telonus* & *Thelonius*.

TOLERIUM, urbs Latii antiqui. *Steph.* Locus hodie ignoratur. Populi *Tolerienſes*. Plin. *l. 3. c. 5.*

TOLETANA, Hiſpan. *Toledo*, nomen Familiæ in Hiſpania illuſtriſſimæ, quam nonnulli è Græcia deducentes progeniem Palæologorum faciunt, qui Oriente olim potiti. Autori ejus Petro Alfonſus VI. Rex *Toletô* devictô multa prædia donâſſe dicitur: quæ nominis *Toletani* origo. Ex ea Garſias *Alvarez de Toledo*, Alfonſo Sapienti Regi Caſtellæ fideliter inſervit: Cujus filius Garſias Alvarus, alias *Alvarus Garſias* dictus & nepotes Garſias Alvarus M. Magiſter S. Jacobi, (pro quo Magiſterio à Rege Henrico Oropeſam & Valdecornejam accepit) & Ferdin. Alvarus, à fratre Valdecornejam ſucceſſione nactus. Inde duo capitales rami: *Oropeſa* penès Garſiæ fil. Ferdinandum Alvarum remanſit; qui Garſiam Alvarum genuit & Garſiam Fernandum Alvarum, *Comitis de Oropeſa* dignitate ornatum ac reliquorum Comitum ſatorem: Quorum ſucceſſio, ob maſculorum defectum, à Beatrice March. *de Xarandilla*, marito Braganzino Marchion. *de Frechilla* allata eſt. Præfati verò Fernandi patruus, Didacus Lopezius *de Ayala* Dominos *de Cebolla* & *Caſtillo de Villalva* ſevit. In altero ramo primario Ferdin. Alvarus Du. *de Valdicorneja*, præter Gutierium Alvarum Archiepiſcopum Toletanum, genuit Fernandum Alvarum ſucceſſorem in *Valdicorneja*, patrem Ferdinandi, qui primus Comes Albæ ſive *de Alva de Tormes* nominatus eſt. Hujus filium Garſiam Alvarum Comitem *de Salvatiera*, Marchionem *de Coria* & Ducem *de Alba* Rex creavit: Inter cujus liberos Fernandus Dominos *de Villora*, ex quibus dein Comites *de Ayala*; Garſias Dominos *de Horcajada*; Petrus Dominos *de Mancera* dedit; ſed primogenitus Fridericus Alvarus Ducale axioma propagavit. In hujus itaque liberis nova diviſio orta eſt: cùm à Garſia Alvaro primogenitò reliqui Duces *de Alba* & *Hueſca* deſcendant; ab altero, Petro, Prorege Neapolitano & uxore Maria Oſoria Pimentellia, March. *de Villafranca*, Marchiones reliqui, cum agnomine *de Toledo Oſorio* deriventur: quibus titulus etiam Ducum *de Fernandina* & Principum *de Montalvam* acceſſit. Sed & præter enumeratas alia linea eſt Dominorum *de Tornaque*, in quibus obtigit Comitis *de Cedillo* titulus uni Antonio, ſed poſteri ejus cum cognominibus *de Luna* & *Ponce de Leon* Dominorum appellatione fuere contenti. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Europ. par. II. Indic.* qui *Parte I.* Ducum *de Toledo-Oropeza*. Part. II. Marchionum *de Toledo-Oſorio* & *Part. III.* Ducum *de Alba* quoque, Progenitores exhibet. Vide eundem. *Arte Heraldicâ, Tom. II.*

TOLETANUM Regnum, *Reyno de Toledo* ſub Mauris dictum, nunc poſtquam ab Hiſpanis receptum, dicitur *Caſtella Nova*, inter Caſtellam veterem ad Boream & regnum Granatenſe ad Meridiem.

TOLETANUS Julianus, vide *Julianus*.

TOLETUM, vulgò *Toledo* colonia, & urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, Carpetanorum olim caput, in umbilico Hiſpaniæ ad Tagum fluv. Gothorum dein regia & Maurorum, hodie caput Caſtellæ novæ, & antea Regum ſedes, à tempore Alfonſi, qui illam Saracenis eripuit, A. C. 1085. Ampla eſt & elegans, Archiepiſcopalis cum arce antiqua in colle: ſed deficit in dies, à paucis habitata, vix 6000. incolas continens, 42. leuc. Hiſp. à Corduba in Boream, 50. à Valentia. Ejus meminit Venantius Fortunatus, *l. 6.*

Quæ me dimittis, dura Toleto, vale.

Fuêre ſub Toleto, velut Metropoli, urbes Epiſcopales: Oretum, Biatia, Menteſa, Acci, Baſti, Urci, Illici, Bigaſtrum, Setabis, Dianium, Valentia, Valeria, Segobrica, Arcabrica, Complutum, Segontia, Uxama, Segobia & Palentia: quæ cum Metropoli, tempore Conſtantis M. Archiepiſcopo Carthaginenſi, unà cum Caracca & Caſtulone, ſubjectæ fuerunt. Hodieque prima in regno Hiſpaniæ dignitas Archiepiſcopi Toletani eſt, qui, more omnibus Regnis receptô, Primas eſt Regni & ſimul Cancellarius Natus Caſtellæ; cujus ratio ex mediis ſeculis fluxit, quibus, cùm nulla eruditio extra ſacrum Ordinem quæri poterat, ita nec officia, quæ Eruditum requirebant, aliis quàm qui è ſacro Ordine eſſent, committi potuerunt, Becmannus, Franc. de Piſa, *deſcr. Toleti*, Garſias, *de Eccl. Tol.* Hic Concil. celebratum, A. C. 400. contra Priſcillianiſtas. A. C. 531. ſub Rege Almerico ſeu Theude, *Iſidoro Hiſpalenſ.* teſte: quò diſciplina Eccleſiaſtica iterum ſtabilita, quæ ſub Arianis Regibus multum remiſerat. A. C. 589. quò Gothi; paulò antè fidem amplexi, confirmati ſunt: ſub Recaredo, qui jejunium triduanum Concilii celebrationem voluit præcedere. A. C. 597. ſub eodem, contra impudicitiam Sacerdotum. A. C. 638. quò legitimum conjugium, damnatô ancillarum conſortiô, conceſſum eſt Sacerdotibus. Elipandus Urbis Epiſcopus Neſtorianiſmi damnatus eſt, à Carolo M. Synodô illâ celebri Francofurtanâ, A. C. 794. habitâ. In eadem urbe memorabile olim fuit palatium, clauſum & validis vectibus, ferrôque munitum, quod reſeratum exidio Hiſpaniæ futurum fama ferebat. Hujus ſeras cùm Rodericus, theſauros ibi occuli ratus, perfringi tandem curâſſet, arcam ſolum reperit in eaque linteum, in quo inſolentes hominum facies veſteſque depictæ erant, cum hac inſcriptione, *à tali gente exitium Hiſpaniæ imminere*, brevique poſt à Saracenis & Mauris, Rodericus victus eſt, omniſque nobilitas Gotthorum cum illo cæſa. Lipſius *Monit. l. 1. c. 5.* Vide Moretum *Dict. Hiſt.*

TOLETUS Franciſcus, Cordubenſis, Philoſophiam Salmanticæ juvenis adhuc docuit, dein Jeſuitarum inſtitutum ſequutus, Romæ Pio V. à ſacris concionibus fuit, Orator excellens, & *docendo* inprimis valens, ſicut Lupus *movendo*, & Panigarola *delectando*. Comes dein Commendono Cardinali itineris ad Maximilianum II. & Sigiſmundum Poloniæ Reges exin ſub Gregorio XIII. maximis negotiis, & Sixto V. revidendis Bibliis, quorum editionem moliebatur, adhibitus tandem ſub Clemente VIII. purpuram meruit, primus ordinis ſui, ac in reconciliando Eccleſiæ Rom. Henrico IV. Galliæ Rege multum operæ poſuit. Obiit A. C. 1596. ætat. 74. plurium ſcriptorum auctor, inter quæ eminent *Commentarii ejus in Organum Ariſtotelis*, & *Evangelium Johannis*, reliqua habes in *Elogiis* Teiſſerii *Part. 2.* cæterum non minus humilitate & temperantiâ, quàm eruditione, inclytus. Vide Thuanum, *Hiſtor.* Laur. Craſſum, *Elog.* Nic. Erythræi *Pinacothecam* III. *Perroniana*, *Scaligerana* &c. Addo elogia quædam doctorum. *Vir doctiſſimus & cùm aliis, tum verò Philoſophicis ac Theologicis literis ornatiſſimus*, teſte Alegambe Bruxellenſi *Bibl. Script. Societatis Jeſu.* Dominicum Sotum habuit inter cæteros Doctorem, qui propter ingenii excellentiam, *Prodigium* illum appellare ſolitus eſt, Id. Ejus extant *in Pſal. 17. Commentarius: in & in Lucæ capp. 12. priora, in Johannem, in ad Romanor*, &c. Guil. Crowæus, *in Elencho Scriptorum S. Script.* Eundem Martin. Navarrus appellat, *Excellentem Eccleſiæ Doctorem & acerrimum Gymnaſtam*; Staniſlaus Reſcius, *virum Virtutis & ſapientiæ laude celeberrimum*; Andreas Eudæmon Joan. illius *eruditionem, ingenium, ſolertiam*, ait, *Orbem terrarum ſemper miraturum*, And. Victorellus, *Admiror*, inquit, *aureum ſacrumque, quale Vet. S. Patrum, in concionibus eloquentiæ flumen*; Ferdin. Ughellus, *Virum ipſum fuiſſe*, ait, *ad Chriſtianæ Reip. beneficium natum.* Sæpius auditus eſt dicere, *Malle ſe pauperem in Collegio, quàm in appar attiſſimo, quod Pontifex attribuerat, Palatio degere*, Iterum Alegamb. Vide quoque Iſaac. Caſaubonum ad Fronto-Ducæum & Thuanum præfatum, *Hiſtor.* ubi de hoc Toleto plura.

TOLIAPIS, vulgò *Shepey* Camdeno, inſul. Albionis in mari Germanico contra Trinobantes, & Thameſis oſtia: ubi etiam Counos *Gocyinge* haud procul ab oſtio Tameſis.

TOLISTOBII, qui *Toliſtobogi Strab.* & *Ptol.* qui & *Tectoſages*, populi Galatiæ in Aſia; quorum urbes Germa colonia, & Peſſinus, *Τολιστοβώγιοι Stephano.*

TOLLENDI Infantes ritus, vide ſuprà ubi de *Infantibus*, & *Levana Dea*, nec non in voce *Sublatio*.

TOLLENO, apud Plinium, *l. 19. c. 4. Hortos villæ jungendos non eſt dubium riguoſque maximè habendos, ſi contingat præfluô amne, ſi minùs è puteo rotâ organiſque pneumaticis*, vel tollenonum *hauſtu rigatos*: machina eſt *ἀνασπῶσα καὶ καταβιβάζουσα*, *ſurſum tolli ac deorſum mitti ſolita*, cui alligatus aquæ hauriendæ cadus. Græcè *κηλώνιον*, quod exponitur in *Gloſſ.* *ἀντλητήριον*: unde appoſite *tollenonum hauſtum* dixit Plinius. Et quidem ex *κήλων*, *κήλωνος*, *celonis*, *celono*, & tranſpoſitis literis ac c. in t. mutatô, fit *Toleno*. His, ubi rigua deſunt, aqua infertur; quod *κηλωνείας ἀρδεύειν* Græci dixêre, uti paret ex Herodoto, *l. 1. & 6.* Sed & ad exhauriendam in navi ſentinam *κήλων* adhibitus, *Heſych.* In re militari inſignem eorum uſum oſtendit, Marcellô Syracuſas obſidente, Archimedes, apud Liv. *l. 24. c. 34. Quæ propius ſubibant naves, quò interiores ictibus tormentorum eſſent: in eas* tollenone *ſuper murum eminente ferrea manus firmæ catenæ alligata, quum injecta proræ eſſet; gravi libramentô plumbi recellente ad ſolum, ſuſpenſâ prora navim in puppim ſtatuebat: dein remiſſa ſubitò, velut ex murò cadentem --- ita undæ affligebat, ut, etiamſi recta reciderat, aliquantum a-*

æquæ acciperet, &c. ubi Gronovium vide, & plura hanc in rem ſupra, voce *Ciones*, item ubi de *Hauſtoriis machinis*.

TOLLENTINUM, vide *Tolentinum*.

TOLLERE ſe, verbum Augurum, de quo vide ſuprà, voce *Templum*.

TOLLIUM, vulgò *Dol* ſeu *Dosle*, vel *Dole*. Vide *Dola*.

TOLMIDAS, Dux Athenienſium, de quo, quomodo dilectum habuerit, vide Polyæn. *l.* 3. *c.* 3.

TOLMIDESSA, Syriæ urbs in Chalcidica regiuncula. *Ptol.*

TOLNENSIS Comitatus *le Comté de Tolne*, provinc. eſt Hungariæ inferioris prope Danubium, quò ſeparatur ad Ortum à Brachienſi Comitatu, ad Occaſum terminatur Comitatu Simigienſi, à Meridie Waratienſi. Sub Turcis. Urbs ejus præcipua eſt Tolna *Tolne*, ad Danubium, paulo infra Coloczam.

TOLONIUM, vide *Telo Martius*.

TOLOPHON, urbs Locrorum Ozolorum, *Steph.*

TOLOSA, vulgò *Tholouſe*, colonia & urbs Galliæ Narbonenſis in Aquitaniæ confinio ad Garumnam fluv. Dicitur & *Tholoſa Tectoſagum*, *Toloſatium*, &c. Metropolis Aquitaniæ, Archiepiſcopalis cum Academia, & Parlamento; pulchritudine, amplitudine, & vetuſtate inter civitates Galliæ primas. Tectoſagum olim, opulentiâ ſed pernicioſâ inclytiorum, caput. Colonia dein Romanorum, ut priſca magnificentiæ monumenta teſtantur. Poſteà ſub Gothis, quibus eam Clodovæus eripuit: ſequentibus temporibus Comites habuit, Corſone à Carolo M. hâc dignitate ornatô, A.C. 778. cui Gulielmus Simus ſucceſſit. Raimundus poſtmodùm VII. Johannem hæredem Alphonſo, Comiti Pictavienſi, fratri Ludovici IX. elocavit, quibus abſque prole defunctis, Philippus Audax, urbem occupavit, A. C 1271. quam Johannes Rex coronæ univit, A. C. 1361. Patria fuit hæc urbs virorum inſignium, unde *Palladia*, Auſonio dicta, *Epigr.* 3. *Parental.* v. 6. qui de Æmilio Magno Arborio patruo ſuo, Sedato & Exuperio, Profeſſoribus Tholoſanis loquitur. *Baudrando Toloſa*, vulgo *Toulouſe* Gallis, urbs eſt perampla Galliæ, Occitaniæ provinciæ ſeu Langvedocii caput, & Parlamenti ſedes, in ipſo limite Aquitaniæ: ita ejus pars minor trans Garumnam fluv. cenſeatur in Aquitania. Creſcit indies, eſtque emporium celebre, 7. leuc. à Montalbano diſtans in meridiem, & 11. ab Auſciis in ortum. Sed longè à Toloſa victus fuit Attila à Meroværo Rege Franciæ, Theodorico Gothorum Rege, & Ætio Romanorum Duce. nempe in Catalaunicis campis, & prope Catalaunum urbem Campaniæ ad Matronam fluvium, quidquid dicat Paulus Diaconus in contrarium. Ad Toloſam autem nuper à Rege Ludovico XIV. inceptum fuit incile peramplum ſumptu verè regiò, ut mediante Atace fluviò, Freſquelô, Sotà, Lersô, aliiſque minoribus ex monte Nigro profluentibus, lintres ab ipſa urbe Stagnum Magalonenſe & Setium montem uſque in ora maris Mediterranei pervenire poſſint, & vice versâ à Setio monte ad Toloſam, hincque per Garumnam, Burdegalam & Oceanum uſque, maximò totius Occitaniæ commodô: ſicque Toloſa erit utriuſque maris emporium, Oceani nempe & Mediterranei. *Toloſanum* Epiſcopum Notitia Epiſcopatuum Galliæ quintò locô ponit, inter novem Epiſcopos Narbonenſi, Biterenſi, Agathenſi Lutevenſique, quod mirère, ci prælatis. Johannes demum XII. Toloſam ad Metropolitanum ſive Archiepiſcopale extulit faſtigium, & ſeptem novas ſedes ei attribuit, Apamienſem, Mirapicenſem; S. Papuli, Montis Albani, Rivenſem Lumberienſem & Vaurenſem: vetetemque provinciæ Metropolitanum Narbonenſem Carcaſſone, Elenâ, Biterris, Agathâ, Leutevâ, Magalonâ, Nemausô, Ucecià, antiquis ſedibus ac Tomeriis S. Pontii & Electâ novis Epiſcopatibus ſuffraganibus contentum eſſe juſſit. Vide Cæſ. *l.* 3. *c.* 20. Strab. *l.* 4 Plin. *l.* 3. *c.* 4. *extr.* Melam, *l.* 2. *c.* 5. Juſtin. *l.* 32 *c.* 3. Ptol. *l.* 2. c. 10. Ammian Marcell. *l.* 15. Gregor. Turonenſ. Sidonium Apollin. Nic. Bertrandum, *Geſta Toloſanorum*. Anton. Noguerium, *Hiſtor. Toloſ.* Guil. Catel. *Hiſt. Com. Toloſ.* Moter. *Diction. Hiſt.* Concilium hìc celebratum, A. C. 829. à Ludovico Pio Imperatore A. C. 863. contra Judæos 1056. contra Simoniam &c. Purior Religio Urbi affulſit, ſeculô 12. quô ſub patrocinio inprimis Hildefonſi V. Ægidii Comitis & Toloſanorum, Petrus Bruiſius, Henricus Monachus aliique ſalutaris doctrinæ præcones docebant; Circa A. C. 1140. Unde crux in fideles ſumta, & Raimundus Comes, dux illorum ab hoſtibus graviter preſſus eſt, Simone Monfortiô Pontificiarum copiarum Anteſignanô, in obſidione Toloſæ, lapide occiſô: ſeculô 13. &c. Contra hos igitur Synodus ibidem celebrata, A. C. 1228. Cardin. Romanô præſide. Vide Moter. *Diction. Hiſt.* & Phil. à Limborch, qui *Inquiſitionem Toloſæ* primò introductam, à Dominico primo Inquiſitore, circa A. C. 1208. 1212. 1215. *Hiſtoriâ Inquiſit.* *l.* 1. *c.* 10. docet, ac *de bellis contra Raymundum, patrem & filium, Comites Tholoſanos*, *c.* 11. ſequ. prolixè agit: idemque primus luci dedit Librum *Sententiarum Inquiſitionis Toloſanæ ab A. C.* 1307. *uſque ad ann.* 1323. Hinc *Aurum Tholoſanum*, adagium eſt, in eum qui fatalibus malis afficitur: ſive in eum, qui pœnas dat ſacrilegii, ut Cæpioni Conſuli Romano contigit, cùm ſacram pecuniam Toloſæ abſtuliſſet, quemadmodum Strabo, *loc. cit.* teſtatur. Summa auri erat 110000. pondo, (quorum quodlibet, non minus eſt 100. aureis nummis,) argenti vero quinquies decies centena millia, vide Cicer. *l.* 3. *de Nat. Deor. c.* 30. Gellium, *l.* 3. *c.* 9. & Juſtin. *loc. cit.* Urbis hujus clariſſimæ meminit Auſonius, *in Claris Urbib. Epigr.* 12.

Non unquam altricem noſtri reticebo Toloſam,
Coctilibus muris quam circuit ambitus ingens;
Perque latus pulchrè prælabitur amne Garumna.

Plura, vide apud Hadr. Valeſ. in voce *Volcæ Tectoſages*, ubi de Capitolio, Amphitheatro, Palatio, aliiſque antiquitatibus Toloſanis egregiè diſſerit, item voce *Aquitania*, ubi de ſedibus Metropoli huic ſuffraganibus; nec non ſuprà in *Tholoſa*.

Loca Diœceſi Toloſanâ comprehenſa.

Alta Ripa.	Mons Laureus.
Aureolus mons *Montoriol*.	Paulhacum.
Clarus Mons.	Placentia.
Judicatura Lauriacenſis *la Jugerie de Lauraguez*, vel *Lauragois*.	Sancta Fidis *Sainte Foy*.
	Vetus Toloſa *Vieille Toloſa*.
	Villa Franca.
Mons Acutus *Montagut*.	Villa Longa *Ville Longue*.
Mons Goliardus *Montgailhard*.	Villa Nova.

Vivaria.

TOLOSA, vulgò TOLOSA, urbs Hiſpaniæ, in Guipuſcoa provinciâ, prope Orium fluvium, ſatis culta, ad radices Pyrenæorum montium, & vix 4. leucis diſtans ab Oceano Cantabrico in Meridiem, uti à Fano S. Sebaſtiani, versùs Montem S. Adriani totidem. A Gallis autem *Toloſette* dicitur, ad alterius Toloſæ Occitanicæ differentiam.

TOLOSANUS Maximus, vide *Maximus*.

TOLPIA, legio 10. Vide *Tolbiacum*.

TOLSBURGUM: *Antonin. Tolczburg*, oppidum munitum Sueciæ, in Livonia & in provincia Viria, in ora ſinus Finnici, ubi recipit *Semſckebeck* fluvium, 70. mill. paſſ. diſtans à Revalia in ortum, Narvam versùs 80. circiter.

TOLTA, apud Recentiores, exactio eſt quæ per vim fit, quod contra jus *tollitur*, quodvis tributum &c. Etiam *Tolta mala*, vel *Malatolta*, in Charta Philippi Aug. *A.* C. 1214. in Duchesnii *Normannicis*, *De Malatolta, quam Joannes Rex Angliæ & ſui impoſuerunt, ſic erit.* Aliter *pravum Uſaticum*, in vetere tabula marmorea, characteribus aureis exaratâ, quam, in publica Montilienſis oppidi domo, 4. bullis plumbeis appenſis extantem, ut inſigne Ademariorum Familiæ antiquitatis monumentum, ex ſchedis Peireſcianis, *Gloſſario* ſuo inſeruit Car. du Freſne, ubi plurima hanc in rem. Vide quoque hîc, ubi de *Tributis*.

TOLVERA, fluv. Galliæ, in agro Encoliſmenſi, vulgò *Touvre*, in Carantonum labitur, prope Encoliſmam. Huic adſita Magnacum & Juvenacum, inter villas ad cœnobium ſuum pertinentes, numerat monachus Ecoliſmenſis S. Eparchii *in vita Caroli Magni*, apud Hadr. Valeſ. *Notit Gall.*

TOLUMNIUS, augur, qui pro Turno bellavit in Æneam. Virg. *l.* 11. *Æn.* v. 258.

Expediuntque manus; primuſque Tolumnius Augur.

Item Vejentum rex, qui Romanorum legatos interfici juſſit, an. Urb. Cond. 317.

TOLUS, nomen viri, à quo monti Capitolino ſeu *Capitolio* nomen; in eo enim cùm fundamenta ponerentur ædis Jovis, caput *Toli* repertum, augurio fuit, Romam imperatricem fore. Structum eſt Capitolium quadratô ſaxô; Inchoavit illud Tarquinius Priſcus, abſolvit Superbus, dedicavit Horatius Pulvillus. Motis inter Syllam & Marium armis civilibus incenſum eſt, Scipione & Norbanô Conſulib. an. à dedicatione 424. poſteà à Q. Catulo reparatum rurſuſque dedicatum, Plin. *l.* 3. *c.* 5. *l.* 7. *c.* 28. *l.* 10. *c.* 22. *l.* 33. *c.* 1. & 3. & 12. *l.* 34. *c.* 7. Sueton. *Cæſare*, *c.* 15. Sed interjectis annis 136 à Vitellianis denuo incenſum, Dio, *l.* 65. iterumque à Veſpaſiano reparatum eſt, Sueton. *in eo*, *c.* 8. Auſonius *in Urbibus de Narbona*, *Epigr.* 13. v. 15.

Tantæ molis erat, quantam non ſperneret olim
Tarquinius Catuluſque iterum poſtremus, & ille
Aurea qui ſtatuit Capitolî culmina Cæſar.

Hìc ſolenne juramentum concipiebatur, Plin. *l.* 2. *c.* 7. præſertim, cùm in acta Principum cives adigerentur Kal. Jan. Solennia item hìc vota fiebant, Tertullian. *l. de cor.* Tactum fulmine Capitolium inter prodigia recenſebatur, Cicer. *de Divin.* *l.* 1. Triumphantes curru illud conſcendentes, peractô triumphô, convivium in Jovis templo inſtaurârunt: quod tamen alii in Capitolii porticibus factum eſſe contendunt. Coli hìc ſolita ſunt omnium Deorum Dearumque ſimulachra, Liv. *Dec.* 1. *l.* 6. *&c.* Ad ejus imitationem, in aliis quoque urbibus: Corinthi, Antiochiæ, Toloſæ, Narbone, &c. Capitolia à Romanis coloniis extrui cœperunt, Vide in voce *Colonia*, & plura de Capitolio, apud Thomam Dempſterum, *Antiq. Rom.*

TOLUTARES, ſeu *Tolutarii* Equi à *tolutim incedendo* dicti, quod Aſturconum proprium eſt. Plin. *l.* 8. *c.* 42. *Gallaica gens & Aſturica, equini generis, quos thieldones vocamus, minori formâ appellatos aſturcones gignunt: quibus non vulgaris in curſu gradus, ſed mollis alterno crurum explicatu glomeratio: unde equis tolutim carpere incurſus traditur arte.* Nempe quòd crura altiùs *tollant* in currendo & ſubſultim incedant hujuſmodi equi, *tolutim ire* dicti ſunt. Græcis κάλπαζειν quoque ac σακκάζειν, elegantiſſimè, uti videre eſt ſuprà, voce *Calpare*; item ἀξυποδεῖν, quòd crebris denſiſque greſſibus terram feriant, vide ſuprà *Acupedes*. Iidem & *colaterii* vocati, apud Senecam, *Ep.* 87. σακκιεραι nempe vel σακκιστικοί, à *colo* vel *ſacco*, qui minutim vacueſieri conſuevit: à quibus diverſi guttonarii, qui iidem cum trepidiariis vel trepidantibus, de quibus infrà. Quamvis & hi *tolutim incedere* dicebantur, imò & à *tolo*, (pro *tollo*) *toluto*, *tloto*, hinc *troter* ſuum denis Galli formârunt. Sed Aſturconum ſeu *tolutariorum* blanda vectura, & ad delitias uſque mollis ac grata eſt: nullum

lum verò genus vectrix, quod magis torqueat ac ſuccutiat, quàm equi trepidarii. Pomponius apud Nonium, *Ubi inſilui incalceatum equuleum, ibi tolutim tortor.* Quod de trepidante omnino dictum, qui & ipſe tolutim incedit altiuſque pedes tollit, ac volubiliter greſſus glomerat, ſed cum tortura & ſuccuſſione. Interim ſolebant trepidarii condoceſieri aſturconum modò blandè molliterque vehere, greſſuque ſpiſsò & minutò ſedentem erigere & molliculâ gratâque ſuccuſſione commovere, Parthorum inventô, ut Vegetius, *l.* 4. *c.* 6. ait: quâ arte molliter ac delicatè vehendi poſtquam edocti erant, mediam quandam ambulaturam habebant inter aſturcones & trepidantes, atque *tricenarii* Latinis appellabantur, uti infrà dicemus. Plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximinis*, *c.* 3. & hîc paſſim.

TOMADÆORUM, inſulæ 2. Arabici ſinus. *Ptol. l.* 4. *c.* 8. *Soridan Ortel.*

TOMÆA, apud *Strabonem*, *Lazio Tomiſwar* vel *Temeſwar*, oppid. ſeu pagus Myſiæ inferioris in ora maris Euxini, apud Tomos, inde 250. ſtad. *Strab.* Aliis *Tomi ipſi.*

TOMÆUM, ſeu US, mons Peloponneſi, juxta Coryphaſium promuntor. *Thucyd. Steph.*

TOMARIUM, vulgò *Tomar*, oppid. Extremaduræ, in Portugallia, ad amnem *Couros*, 7. leuc. Luſitanic. à Leiria in Ortum, 3. à Tago.

TOMARUS, (vide *Tmarus*) *Strab.* & *Steph.* mons Theſprotiorum, Dodoneo oraculo imminens. Orpheus *in Argonauticis*, ubi de Argo:

Δὴ τοτ' ἐπιστεφανώσατο Τομαροῦ ἔνδαυς φηγός

Dicitur per conciſionem *Tmarus*. Unde Virg. *Ecl.* 8. *v.* 44.

Aut Tmarus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes.

TOMASINUS Paulus, Patavinus, fil. Marci, Theologus Patavinus, Canonicus, & Eccleſiæ S. Laurentii Rector, obiit A. C. 1576. ætat. 66. in uſum Virginum D. Stephani ſcripſit vernaculò idiomate, *De recta ipſarum vivendi ratione.* Alius ejuſd. nominis, fil. Jacobi, indidem oriundus, JCtus & Philologus deceſſit A. C. 1643. ætat. 59. Auctor *Conſiliorum & Allegationum*, *Obſervationum circa Statuta Patavina*, *Miſcellaneorum & Adverſariorum*, &c. Alius ex eadem familia vetuſtior, *Thomæ* prænomine, Monachus Dominicanus, Philoſophiam & Theologiam paſſim docuit: Gabrieli Condulmerio, ſuſceptô nomine Eugenii IV. in Concilio Baſilienſi aliiſque negotiis cum fide & ſucceſſu inſerviit. Epiſcopus tandem Feltrenſis & Bellunenſis creatus, obiit A. C 1445. de quibus omnibus vide Jac. Phil. Tomaſium Patavinum itidem, Epiſcopum Aemonienſem & Comitem S. Laurentii in Dayla, *Elogiis Virorum illuſtr. iconibus exornatis*, *A.* C. 1629. *Patavii editis*: qui idem plurima alia ſcripſit, *Prodromum Athenarum Patavinar. Petrarcham redivivum*; *de Donariis, ſeu Tabellis votivis*; *Bibliothecam Patavinam*, *Bibliothecam Venetam*, *Vitas clariſſ. Virorum*, *de Teſſeris Hoſpitalitatis*, *Urbis Patavinæ Inſcriptiones*, *Athenas Patavinas*, *Parnaſſum Euganeum*, *Chronotaxin Gymnaſii Patavini*, *Elenchum Epiſcoporum Patavinor. De Claris Mulieribus*, *Cauſidicis & Pictoribus Patavinis*, *Inſcriptiones & Elogia diverſa*, *Hiſtoria dell' Iſtria*, &c. *Tomaſinorum* autem Familia, cum 31. familiis è Tuſcia Venetias conceſſit A. C. 1309. ſericique commerciô floruit, inde Vicentiæ & Patavii ſe diffudit. Vide *ibid.*

TOMBUTUM, Gallis *Royaume de Tombut*, Regnum Nigritarum, Gualatæ regno præferendum, magnitudine, populoſitate, fertilitate, frumenti, pecorum, lactis, butyri, at ſalis inops: inter regna Agadum ad Ortum, Mandingam ad Meridiem, Genehoam ac Gualatam ad Occaſum, & deſertum Zanhagam ad Boream. Metropolis regni quoque *Tombutum* dicta ad Senegam fluv. tuguriolis cretaceis, cramineiſque tectis conſtat, exceptis templô quodam, regiôque palatiô, lapideis muris, calceque vivâ extructis. *Natal. Metell.* Eſt hæc urbs in limite regni Gambeæ, 130. mill. paſſ. ſupra Genehoam *Baudr.*

TOMENTUM Circenſe, quod ſcil. in Circo vendebatur, memoratur Martiali, *l.* 14. *Epigr.* 160.

Tomentum *conciſa palus* Circenſe *vocatur*:
Hæc pro Leuconico ſtramina pauper emit.

Ubi *palus*, ſumitur pro arundine, junco, ulva paluſtri, è qua *tomentum* fiebat; idem quibuſdam cum ſtramento Orchomenio, de quo Plin. *l.* 19. *c.* 1. Hoc nempe pauperes in ſuum uſum vertere conſueverunt: cùm divites Lingonicô ſeu Leuconicô culcitras farcirent. De quo idem ſupra, *Epigr.* 159.

Oppreſſæ nimiùm vicina eſt faſcia plumæ,
Vellera Leuconicis accipe raſa ſagis.

In quæ verba Salmaſius, *Tomentum*, inquit, *lana eſt, quæ pannis veſtibuſque detondetur atque abraditur. Flocken Belg. Mittebant autem Lingones cadurca, bardocucullos & ſaga craſſæ ac pinguis lanæ. Unde legunt hîc alii, Lingonicis ſagis. Per raſa vellera verò Lingonicis ſagis, intelliget lanas noviſſimò ſui purgamentô detractas Lingonicis ſagis pectine ſive erinacei fullonis. Non igitur tunc tondebatur eminens lanugo pannorum, ſed pectine tantùm deradebatur. Libri tamen Martialis omnibus locis ſcriptum habent* Leuconicis, *non* Lingonicis. *A Leucones dixit pro Lingonibus?* Sed & calceos *Tomentô* ſtipatos legimus, ſi fortè pedum modulô laxiores eſſent: Quô ſenſu Tertullian. *Ep. ad Euſtochium*, inter cætera, quibus operoſam puellarum in ſui ornatu curam exagitat, dixit: *Calceum ſtipant multiformem.* Sic enim ad eum locum Rhenanus ait, *Stipant*, *ne ſollicet calceus.* Antiquis enim quoque ævi hominibus decorum maximè viſum eſſe, ſi ſtrictim calcearentur, neque pedes in laxa calceorum pelle natarent, diximus ſuprà, ubi de *Tenſis cothurnis.* Nominis origo à *tondendo*, hinc enim *tonditum*, *tomen* extritô *n.* *Aφαίρεσις χάριν*, *tomentum*; ut *moveo*, *movimen*, *momen*, *momentum.* *Tundere* autem dicuntur, quæ cæduntur vel reciduntur. Unde *lana tonſa*, i. e. raſa noviſſimò ſui purgamentô: ut ait Plinius, *l.* 8. *c.* 48. (*κνάφαλα* inde Græcis) *tomentum Lingonicum*, *tonſæ arundines*, *tomentum Circenſe*: adeoque in genere *Tomentum* fartum illud, quod ex certa materia cæſa, raſa, tonſa conficitur: qualis nec fœni nec plumæ, ut quidam volunt. Certè *tomentum* fœno diverſum facit Seneca *de Vita B.* aceri Varro, *de L. L. l.* 4. plumæ Martialis, *d. l.* ſed & ſtramento, Plinius, *l.* 8. *c.* 48. ubi ante cognitum tomentum Italos ſtipulis ad ſubſternendum uſos eſſe, hocque ſtratum *ſtramentum* vocitatum, docet. Ab inculcando autem acere, *tomento*, pluma, *culcita* nomen accepit. Vide ſuprà, ut & in *Phlcor*, & *Phleos*: it. *Plumeum tomentum.* plura verò hanc in rem apud Salmaſ. ſupra laudatum *ad Solinum*, *p.* 391. 398. & 1003. inprimis verò Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. l.* 4. *c.* 21.

TOMERLÆ, ſeu *Pontiopolis*, urbec. parum culta Occitaniæ, 8. leuc. a Narbone in Boream, totidem à Biterris in Circium. Vulgo *S. Pons* ſeu *Pons de Tomieres.* Epiſcopalis eſt ſub Metropoli Narbonenſi, in id faſtigium evecta, à Johanne XXIII. A. C. 1318. cum antea Abbatia Benedictinorum eſſet, fundata à Raimundo III. Comite Toloſano cognomine Pontio, A. C. 936. cujus prima uxor Garſinda, altera Bertha fuit, neptis Hugonis Italiæ Regis & Arelati Comitis, vidua Boſonis Marchionis Tuſciæ: Ex qua genuit Pontium II. patrem Gulielmi IV. avum Pontii III. qui obiit A. C. 1061. ex Almodia pater Gulielmi V. & Raimundi Ægidii, Catel. *Hiſt. Toloſ.* Monachi religioſis ſoluti ſunt legibus A. C. 1625. oppidumque Epiſcopum Dominum agnoſcit, Ducheſn. *antiq. de villes.*

TOMERUS fluv. Indiæ, circa quem Paſira urbs, in ora Ichthyophagorum, memoratur Plinio, *l.* 6. *c.* 23. ubi vulgò *Tuberus* legitur. Sed *Τόμηρον* vocat Arrianus in *Indicis*, de Nearchi navigatione (quam Plinius eô locô deſcribit) ſatis tamen longè ab illo fluvio Paſiras ponens. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1176.

TOMEUS, urbs juxta Odeſſum. *Steph.*

TOMIS, vide *Tomos.*

TOMISSA, regiuncula, diſtinguens Cappadociam à Tauro. *Steph.* *Τόμισα* *Straboni.*

TOMOS, *Ælian.* & *Strab. Tomi Ptol. Tomis Marcellino*, *Tomiſwar Cælio Calcagnino*, *Kiow Ciofano*; ſic *ab inciſione* Abſyrti fratris Medeæ ibi ſecti dicta, urbs Myſiæ inferioris in ora maris Euxini, ubi Ovidius exulavit. Ovid. *Triſt. l.* 3. *eleg.* 9. cui Titulus, *Unde Tomos dicta? ...*

Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo
Membra ſoror fratris conſecuiſſe ſui.

Cicer. *in orat, pro lege Manilia*: *Primùm ex ſuo regno ſic Mithridates profugit, ut ex eodem Ponto Medea illa quondam profugiſſe dicitur, quam prædicant in fuga fratris ſui membra in iis locis quà ſe parens perſequeretur, diſſipaviſſe, ut eorum collectio diſperſa mærorque patrius celeritatem perſequendi retardaret.* Statius, *l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 255.

---- *Nec triſtis in ipſis*
Naſo Tomis. ---- ----

Nunc *Babba* Turcis; etiamnum munita, cum portu percapaci in Bulgaria regione. Hîc lacus hodieque *Ouvidouue Jezeoro.* Populi *Tomitæ.* Ovid. *Pont. l.* 1. *Ep.* 2. *v.* 77.

Non vacat in qua ſint poſiti regione Tomitæ
Quærere. ---

Hinc *Tomitanus.* Idem, *Pont. l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 1.

Naſo Tomitanæ jam non novus incola terræ.

Nic. Lloydius.

TOMUS, apud medii ævi Scriptores, volumen, librum, codicem notat, uti videre eſt apud Hieronymum *ad Pammachium & Ocean.* nec ingentem ſolùm, ſed mediocrem, libellum, epiſtolamque, unde Eutychianos ridentes Leonem Pontificem, quòd Epiſtolam dogmaticam ſuam ad Flavianum Patriarcham Conſtantinopolitanum & univerſum Concilium Chalcedonenſe miſſam *tomum* appellaret (unde illa *Tomus Papæ Leonis* in Oriente dicta eſt) increpat Ephrem Patriarcha Antiochenus, apud *Photium.* Etiam mappam mundi, in membrana exaratam, ſic vocari apud Iſidorum, Epiſcopum Pacenſem, *Chron. æra* 749. adnotat C. du Freſne. Ex Græco *τόμος*, quod ex origine vocis *ſegmentum*, & *fruſtum* notat à *τέμνω*, *ſeco*, *ſcindo.* Unde *τόμος Θυῤῥαῖος*, quem inter piſcium genera perperam recenſet Plinius & aliis *Xiphian* vocari ait, *l.* 32. *c.* 11. *Turdus inter ſaxatiles nobilis. Tomus Thurianus, quem alii xiphian vocant.* Xiphias enim canicula eſt piſcis, *τόμος* autem fruſtum ejus conciſæ & ſalitæ; qui *Θυῤῥαῖος* appellatus eſt à Thuriis populis & *θυρσίον*, *thyrſio*, à ſimilitudine capitis thyrſi, cùm ſcil. hac forma concidebatur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1317. Propriè verò idem *τόμος* ac *κορμὸς* eſt, *truncus* ſeu codex; & *κόνταξ* ſeu *κοντάκιον*, *ſcapus*, ramus videl. arboris ex utraque parte præciſus, vel ſimpliciter ab arbore reciſus, quem *κλάδον* quoque Græci appellavêre: quibus nominibus, à ſimilitudine, poſtmodum vocavêre Veteres chartas in unum volumen convolutas atque complicatas, quomodo chartæ non ſcriptæ jungi ſolebant, uti ex Caſſiodoro diſcimus; atque hinc ad quodvis volumen denotandum & *codicis* & *τόμου* ſeu *tomi* vox eſt extenſa. Idem Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo*, *c.* 3. Vide quoque ſuprà in voce *Codex*, item *Scapus.*

TOMYRIS, vide *Thomyris.*

TONACIACUM, locus Galliæ Celticæ. *Fortunatus.*

TONANS, Jovis epitheton, à *tonando.* Hunc Octavius Auguſtus conſecravit, ædemque ei in Capitolio extruxit, liberatus periculô,

cùm

cùm in expeditione Cantabrica, per nocturnum iter, lecticam ejus fulgur perſtrinxiſſet, ſervumque prælucentem exanimâſſet. Quæ in dedicatione ejus memorabilia contigerint, refert *Dionyſ.* Ab Auguribus quoque jam antè Jupiter *Tonans* & Fulgens appellatus eſt, quia tonitrua & fulgura ei tributa. Hinc in veterib. nummis ſimulachrum ejus fulmen triſulcum manibus tenet. Vide Thom. Dempſter. *Antiquit. Rom. l. 2. c. 5.*

TONANTE Cœlô, pro mutua ſalute vota fundendi mos Veterum, indigitatur Philoſtrato, *de Vita Apollonii, l. 6.* ubi de Antiochenſibus Syris & terræmotu, qui, dum ipſi in concione ſunt, factus eſt, Σεισμοῦ δὲ, ait *ξυμπίπτοντος ἐμπεσόντος ἴπληξαν, καὶ ὥσπερ ἐν διοσημείαις εἴωθεν, ὑπὲρ ἀλλήλων εὔξαντο, Terræmotu autem vehementi ortô conterriti, & ſicut tonante ac fulgente cœlô aſſolet, pro ſe mutuò precati ſunt.* Ubi tonitrua & fulgetra Διοσημείας vocat, quia à Jove fieri credita, qui inde *Tonans* cognominatus eſt, uti vidimus in hac voce, ſtatuamque ex ære in Capitolio Romæ habuit, *ante cuncta laudabilem*, Plin. *l. 34. c. 8.* Quamvis & Ditem quoque interdum *tonare* putabant. Claudianus *de Jove Inferno*,

> *Sub terris* tonuiſſe *putes* ——

quem proin *Infernum Tonantem* vocat Papinius Statius, *Theb. l. 11. v. 290.* ad quem vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. l. 3. p. 1326.* Inprimis verò cùm *tonaret* cœlô ſerenô, quia id rarenter fieri ſolet, prodigii locô habebatur nonnullis: aliis proſpera talia tonitrua arbitrantibus, qua de re vide Theod. Marcilium *ad Suetonii Titum*, c. 10. Uti autem conſuetudo præfata laudabilis: ſic contrà ingens vecordia fuit Caligulæ, quem *ταῖς βρονταῖς ἐκ μηχανῆς τινος ἀντιβροντᾷν*, auctor eſt *Dio.* Sed & Alladium, Romulum, Salmoneum, Sylvium, tonitrua imitatos, dignô impietate ſuâ exitu, paſſim legimus &c. Vide quoque infrà, in voce *Tonitru.*

TONARION, Græcè *τονάριον*, fiſtulæ genus, quô vocis modos regebant ac temperabant Muſici. Quintilian. *l. 1. c. 17. Ut unò interim contenti ſimus, exemplô C. Gracchi — cui concionanti poſt eum conſiſtens, Muſicus, fiſtulâ, quam* tonarion *dicunt, modos, quibus deberet intendi, miniſtrabat.* Sic dictum, quòd *διὰ τόνων* vocem modò remitteret, modò intenderet, uti docet Plut. *περὶ ἀοργησίας.* ubi plura hanc in rem, ut & apud Salmaſ. *ad Vopiſc. Carinô*, c. 19. Vide quoque ſuprà, voce *Syntona.*

TONDENDI Ritus, Antiquis in uſu non fuit, qualis hodie ad ornatum viget. Namque & Romani comam alebant, unde *incomptis Curius capillis*, apud Horatium, *l. 1. Od. 12. v. 41. Intonſus Cato*, apud Eund. *l. 2. Od. 15. v. 11. barbatus Rex*, apud Juvenalem, *Sat. 4. v. 103. capillatus Conſul*, apud Eund. *Sat. 5. v. 30. intonſus Numa*, Ovid. *Faſtor. l. 6. v. 264.* ac paulo clariùs de Catone, Lucan. *l. 2. v. 375.*

> *Intonſos rigidam in frontem deſcendere canos*
> *Paſſus erat, mœſtamque genis increſcere barbam.*

Et Græci capillos demittebant, hinc *καρηκομόωντες* Homero dicti; ac Lex illa celebris apud Ariſtotelem, *Rhetor. l. 1. Crinitus ſervile officium ſubire non poteſt.* Interque Scriptores convenit, utriuſque gentis hujus ritu ingenuos fuiſſe capillatos. Petronius, *Satyr. Vidimus ſenem inter pueros capillatos ludentem pilâ.* Martialis paſſim, *l.* inprimis 10. *Epigr. 62. v. 1.*

> *Ludi magiſter, parce ſimplici turbæ,*
> *Sic te frequentes audient capillati*, &c.

Idem legimus de Gallis, quos Claudianus cum Sicambris confundit: Unde *Regalis capillitii jus*, apud priſcos Francos, Fr. Hotomannus, *in Francogall. c. 9.* Certè omnes Galliæ Reges uſque ad Pipinum Caroli M. Patrem, *longis capillis ſemel in anno conſpiciebantur, Comitibus Regnum adminiſtrantibus*, P. Faber Sanjorianus, *Semeſtr. l. 2. c. 20.* Cujus rei originem tradens Ado Viennenſis, *Chron: æt. 6. Poſt Pharamundum*, inquit *Franci Chlodionem filium ejus ſibi Regem ſtatuunt: abhinc Franci, in Thoringorum finibus, habitantes, crinitos Reges habere cœperunt.* Gothos non minus capillos promiſiſſe, Procopius docet, *l. 4.* Vide quoque Caſſiodorum, *l. 4. Ep. 49.* & Sidonium, *l. 1. Ep. 2.* Unde edictum Theodorici Regis, *c. 195. Quemlibet ut capillatorum teſtio fuiſſe conventum*, &c. Iidem proin *Crinigeri Patres*, Claudiano *de bello Getico*, v. 481. De Hunnis item Incertus Poëta, ſed antiquus, *Anthologiæ l. 4. c. 4. Epigr. 16.*

> Ἄλλοι Ἀκοσμήτοις Ἀθάνατοι ἐργάτες ἔκτοθεν Γέρων,
> Κόρσας ἐκ κεφαλῆς βόστρυχον ἀντέλλων.

De Britannis, ante Henricum Regem Theodoſius Clainus, *Hiſt. Brit. l. 3. Henricus comam in hac Inſul. Princeps barbamque totondit, ejuſque exemplô dicti Angli, quia ſuâ memoriâ capillô promiſſô fuerant, omnes confeſtim tondebantur.* Ut alios omittam. Vide quoque ſuprâ *Capillati*, it. *Criniti.* Contrà Servi tonſi inceſſêre; Unde *detonſa juventus*, apud A. Perſium, *Sat. 3. v. 54.* & interrogatio Comici, *in Avibus*,

> Δοῦλος ὢν κόμην ἔχεις;
> *Servus cùm ſit, portas comam?*

Proin, triumphati Duces, in ſervitutis ſinum, *tonderi* quoque ſoliti: Quô pactô Eruditi interpretantur *Africam tonſam*, apud Propertium, *l. 4. Eleg. 12. v. 38. captivos Germaniæ crines*, apud Ovidium, *Amor. l. 1. Eleg. 14. v. 45. detonſam Sicambriam*, apud Claudianum, *l. 1. in Europ. v. 383.* &c. Itaque homines ingenui, liberi ac nobiles, capillum olim non exuebant, niſi urgente maximô periculô: uti de Lacedæmoniis docet Plut. *in Lyſandro, Quoties adire vitæ periculum volunt, comam detondent.* Petronius *Satyr. Notavit ſibi ad Lunam Tonſorem intempeſtivo inhærentem miniſterio, execratuſque omen, quòd imitaretur naufragorum ultimum votum, in cubile rejectus eſt.* Unde colligimus, eos qui ſalvi è naufragio emerſiſſent, caput totondiſſe. Vide Juvenalem, *Sat. 12. v. 81.* ex voto. Quemadmodum &, qui in peregrinationem longinquam aut expeditionem proficiſcebantur, capillum alicui Deo devoverant, cui reduces detonſum conſecrabant; Quem uſum primus obſervavit Hadr. Turnebus, *Adverſarior. l. 22. c. 28.* Hinc Val. Flaccus, *Argonautic. l. 1. v. 378.*

> *Tectus & Eurytion ſervato colla capillo,*
> *Quem Pater Aonias reducem* tondebit *ad aras.*

Vide quoque Papinium Statium, *Theb. l. 6. v. 608. & ſeqq.* Imò non Adoleſcentes tantùm, ſed & Virgines id factitare ſolitæ ſunt, *ποταμοῖς ἢ θεοῖς, fluminibus aut Diis*, capillos ſuos conſecrantes, Lucian. *in Syria Dea*, Jul. Pollux, *l. 2. c. 3. num. 5.* Homerus, *Il. ψ. Euſtath.* Alii. Quod votum concipiebatur interdum ſtatim ab ipſa nativitate, depoſitô pro more in terram natô. Tertull. *de Anima*, c. 40. ſed hac de re ſuprà actum *paſſim.* Porrò in luctu Græci *πλόκαμον* ſeu *βόστρυχον* tondebant, eumque vel tumulo ejus, quem lugebant, imponebant, vel conjiciebant in ignem: quod Caracallam quoque in funere Feſti feciſſe, docet Herodian. *l. 4. c. 8.* Et hoc appellabant *πένθιμον κουράν*, & *ἐπικεκαρμένας τρίχας*, & *τομαῖον βόστρυχον* & *κουρίμους χλιδάς*, & *ἀπαρχὰς τῆς κόμης.* Neque id à viris ſolùm, ſed & à fœminis factum: Unde, in funere Clytemneſtræ, Electra ad Helenam cincinnis ſuis parcentem, Ἐχρῆν, inquit, *τοὺς κατ' ἀλέγδην θρηνοῦντας πάντα τὸν πλόκαμον τέμνειν*, *Oportebat verè lugentes totum radere capillum.* Macedones quoque *tonſi lugebant*, Arrian. *de Reb. Alex. l. 7.* Unde Alexandrum defunctum Siſygambis, Darii mater, hôc ritu proſequuta eſt, apud Curtium, *l. 10. c. 5.* Ut Patroclum Achilles, apud Homer. *Il. ψ.* Polydorum & Pallantem ſui, apud Virgilium, *Æn. l. 3. v. 65.* & *l. 11.* Imo, in funere Hephæſtionis, cùm dolorem ferre non poſſet Alexander, equos quoque & mulos omnes *tonderi* urbiumque circumjacentium propugnacula dejici evertique juſſit, teſte Plut. *in eo.* &c. Stoici porrò totô capite atque etiam vertice deradebantur, hinc *ἐν χρῷ κουρίαι.* Cùm elegantiores Græci & palæſtrici, in orbem tonderentur, hine *περιτρόχαλα κείρεσθαι* dicti. Quomodo & pueri delicati ſoliti circumtonderi, Sueton. *Aug. c. 45.* & meretrices, *Heſych. Coronam* Latini vocabant hujuſmodi capillaturam ſeu extremum hunc crinium ambitum circumtonſum, Græci *στεφάνην καὶ περίδρομον.* Circumtonſi enim, in orbem tantùm tonſi, verticem intonſum gerebant: cæterùm quâ parte tondebantur, juxta cutem raſi: quos hinc *σκαφιοκέρους* quoque *Euſtathius* appellat. Idem namque *σκάφιον* & *περιτρόχαλον*, uti docet pluribus *Nic. ad Tertullian. de Pallio*, c. 4. Salmaſius &c. Vide quæ ſuprà dicta, ubi de *Capillis, Capite, Circumtonſis, Coma, Palæſtricis Juvenib. Radendi ritu*, alibique paſſim, nec non quæ infrà addemus, voce *Tonſor*, item *Tonſura.*

TONDOXIMA, parva Inſul. in ora Boreali Niphoniæ, *Brietio*; contra Devam provinc.

de TONGERN Lucas, vide *Lucas.*

TONGRI, Vide *Tungri.*

TONICE, *Ptol. Zazella* nunc, teſte *Stuchio*, urbs & emporium Æthiopiæ ſub Ægypto ad ſinum Barbaricum, inter Serapionis portum & promuntor. ad Boream & Raptam metropol. ad meridiem. Aliis eſt *Mombaza*, urbs regia & ampla in eadem regione.

TONINIUM, vulgò TONNEINS, oppid. provinc. Aginnenſis, ad Garumnam, 5. leuc. infrà Aginnum in Circium, 8. à Vaſate in Ortum, 1. leuc. infrà confluentes Oldis fluv. in Garumnam.

TONITRU, Peruvianis pro Deo. Ab *Joſepho* enim *Acoſta* proditum eſt, Ingas, dominos Peruviæ, poſt Viracocham ſupremum Numen, tum Solem colere, tum *Tonitru*: ac *Tonitru* quidem triplici nomine appellare, *Chuquilla. Catuilla & Intiillapa.* Ait quoque effingi hoc illis figurâ hominis, cum funda aut clava: manu prætereà continere pluvias, grandinem, tonitru & alia hujuſmodi: eſſeque *Guaca* ſive cultum hunc omnibus Peruanis communem, variéque illi Deo ſacrificari: imò in Cuſco, Regia gentis, etiam ei, quemadmodum Soli, pueros immolari. Verùm hoc Numen ſecundarium duntaxat ac miniſtrum, ut cui Viracocha commiſerit poteſtatem aëris, adeoque non ipſum *Tonitru*, quàm Tonantem, ſive is Jupiter, h. e. ſidus Joviale, vel aër, ſive Genius aliquis, naturæ aëris præfectus, à Peruanis hôc nomine cultum, ea hac ipſa Acoſtæ deſcriptione colligit Voſſius. Sanè & Sclavi, etſi Nymphas, aliaque colerent dæmonia, inprimis tamen venerati leguntur, non tonitru quidem, ſed tonitrus auctorem ac fabricatorem, quem ſummo pro Numine, imò unico habebant. Vide Procopium, *Hiſt. Goth. l. 3.* & Dubravium, *Hiſt. Bohem. l. 1.* uti & hic vocibus *Taran*, it. *Tor.* Neque verò gentes ſolùm barbaræ, ſed & Chriſtiani quoque ingenti fulgure ac tonitru vehementer percelluntur ſæpe, præſertim ſexus imbecillis, & ex Veter. loquendi forma, non *religent* modò, ſed & *religioſus.* Quò facit factum S. Hedvigis Poloniæ Ducis, & S. Eliſabethæ, quæ Landgravio Thuringiæ nupſerat, materteræ: de qua legas, *Coruſcationes & Tonitrua* multùm *formidabat, quod his elementorum commotionibus extremi judicii diem & divinæ ultionis gladium ad memoriam revocaret, eaque commemorans tota contremiſceret, & cum B. Job, quaſi tumentes ſupra ſe fluctus, ſemper Dominum timeret*, in *Vita* ejus ab Engelberto Ciſtercienſ. Monacho exarata; qui ibidem addit, quomodo illa Sacerdotem advocaret, & ſub manuum ejus umbraculo genu flexô in precibus ad Deum, durante perſiſteret tempeſtate, apud Joh. Gerh. Voſſium, *de Idol. l. 3. c. 8.* ubi plura hanc in rem. De Veterum more *tonante cœlô* pro ſe mutuò precandi, diximus ſuprà, ubi & de impietate ac vecordia quorundam Principum machinis quibuſdam *ταῖς βρονταῖς ἀντιβροντώντων.* Sed & apud Veteres *quarundam domorum talem fuiſſe ſitum, ut adaperientibus fores tonitruum intus terribile exiſteret*, refert Plinius, *l. 36. c. 13 de Labyrinthis*: ut de machina Scenica *Βροντεῖον* dicta, in qua utres calculorum pleni cum æneis vaſis, unde fulgura exibant, & *tonitrua* exaudiebantur, ut *in Ajace Oileo*, nil dicam. Vide de illa Scaligerum, *Poetic. l. 1. c. 21.* Non tamen omittendum *Tonitru Mechanicum*, in *Muſæo* Kircheriano, ex quo inſtru-

inſtrumento Magnatibus advenis audiendum id cum horrore exhibetur. Pila eſt vitrea, ad inſtar piſi, quoad magnitudinem, quæ ad medietatem certô liquore repleta, carbonibuſque accenſis impoſita, oſculô hermeticè clauſô, fracturâ tantum fragorem edit, ut præſentes vehementiâ ſonitus planè attonitos reddat, fulgur prætereà efficiat, non ſecus ac exploſa bombarda ſolet. Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societatis Jeſu Muſæo*, *p.* 46. Vide quoque ſuprà *Cryſtallinæ Sphæræ*, item ubi de *Lucernis*; at plura hanc in rem in voce *Brontaus*, item ubi de *Fulgetris*, quæ Veteres nonnunquam cum tonitribus confundunt, cùm ſæpe coruſcatio cum tonitru jungatur; nec non ubi de *Margaritis*, ac *Tuberibus*, quorum genituræ tonitrua crebra cum imbribus proficere, Naturalium rerum Indagatores adnotant. De *tonitru* ab Apelle pictô, adi Plinium, *l.* 35. *c.* 10. de malo ejus augurio, apud Romanos Liv. *l.* 23. *c.* 31. uti de Flaminica feriante, quoties *tonitru* audiſſet, voce *Feriæ* ſuprâ, it. *Privatæ feriæ*: de Veneficarum graminibus potentiſſimis *tonitru* nutritis infrà, ubi de *Veneficio*.

TONITRU, nomen unius filiorum Clearchi, Heracleenſium tyranni, apud Plut. *de Fortuna Alexandri*, *l.* 2. *c.* 13. *Ceraunon* vocat Juſtin. *l.* 16. *c.* 5. Locus Plutarchi ſic habet: Clearchus *Heracleæ tyrannus geſtavit fulmen unumque filiorum* Tonitru *appellavit*. Fulmen, ſcil. ut ipſe Jovem referret, cujus perſonam ridiculè ſumebat. Atque ita locum interpretatur Budæus, cùm in Græcis vulgò impreſſis pro σκηπτὸν, *fulmen*, mendosè legatur exponaturque σκῆπτρον, *ſceptrum*.

TONNA, nomen Dynaſtiæ, in Thuringia, quam Gleichenſes Comites noſtrô adhuc ſeculô tenuêre, à .. poſtremi, ut volunt *Tonnenſium Dominorum* filia, Sigiſmundo Gleichenſi dotis locô allatam, A. C. 1408. aliis antiquiorem illis poſſeſſionem hanc facientibus. Iſtud certum, Tullſtettum cum Uſhovia (jam Nobilium Goldackerorum) à Landgraviis Thuringiæ, Gleichenſibus Tonnæ jam potitis, adjectam eſſe, extinctô, iſtô circiter tempore, Hermannô Barone Salzenſi ultimô, cujus Majores arcem Tullſtetti condiderant. Ultimus autem Gleichenſium Jo. Ludovicus, qui ſterile cum Erdmuthi Juliana Hohenſteinia matrimonium expertus eſt, annuente Jo. Caſimirô Saxoniæ Duce, ita domui ſuæ diſpoſuit, ut poſt obitum Hohenloicis atque Schwartzburgicis Gleichenſis Comitatus, *Tonna* Chriſtiano Pincernæ Tautenburgio, & hujus quoque Familiâ deficiente, Chriſtiano atque Wolrado Waldeccis, eorumque poſteris Comitibus, obveniret. A' quibus poſterioribus (Jo. Ludovicô A. C. 1631. & Chriſtianô A. 1640. mortuis) habitam emptionis jure non ita pridem patrimonio tituliſque Fridericus Dux Saxon. Lineæ Gothanæ, Erneſti Patris ſucceſſor, adjecit, ſibi ſoli poſteriſque comparatam; cùm Gotham, Altenburgum, Coburgum & Hennebergias ditiones, ſuô Fratrumque nomine, ſupremô Patris juſſu, regundas ſuſceperit. Tob. Pfannerus, *de præcip. Germ. Principum Gentibus*, *c.* 1. Vide quoque ſuprà, ubi de Familia *Gleichenſi*.

TONNINGA, vulgò TONNINGEN, urbs Ducatus Sleſvicenſis, ad Eyderam fluv. in tractu Eydera, in limite Ditmarſiæ, vix 2. milliar. Germanic. infra Fridericoſtadium in Occaſum, uti 6. à Sleſvico. 5. ob ora maris Germanici. Hujus arx munitiſſima, Daniæ Regis juſſu, disjecta & diruta eſt, A. C. 1675.

TONSA, apud Papin. Statium, *Theb. l.* 5. *v.* 340.

Aſt ubi ſuſpenſis ſiluerunt æquora tonſis,

alibique: remus eſt. Servius ad Virgilianum hoc *Æn. l.* 7. *v.* 28.

—— *in lento luctantur marmore tonſæ*:

Remi, inquit, *dicti à decutiendis fluctibus*, *ſicut tonſores*, *à decutiendis & tondendis capillis*. Melius Feſtus, *à detonſis ramis*. Nam primos homines veriſimile eſt integris arbuſculis rem geſſiſſe. Potiùs tamen à *tundendo* deducit Barthius, ut *tunſæ* primùm ſcriptæ fuerint. Cyrillus *Gloſſar.* Κώπη. *Remus*, Tonſa. Philoxenus, Κῶπαι, Tonſæ. Ita & Farnabius *ad Sen. Agamemnone*, *Actu* 3. Delrio propriè palmulæ ſic dictæ, imæ remorum partes, quibus aqua tunditur; quem remigantium niſum expreſſit Ennius

Ponè petunt, *exin referunt ad pectora tonſas*.

&c. de *Tonſa Corona* hic infrà.

TONSILIS Corona, plectili vel nexili contradiſtinguitur; Quas enim ex integris frondibus atque adeo intonſis Veteres nectebant, *plectiles* vel *nexiles* dicebantur: Unde apud Plautum, *Bacchid. Act.* 1. *Sc.* 1. *v.* 37. *Corona plectilis*, & A. Gellium, *l.* 18. *c.* 2. *coronam e lauro plexam*, id eſt, ex integra fronde lauri plexam. *Tonſiles* verò & *Tonſæ* appellabantur, quæ ex foliis detonſis texerentur: ut obſervat Salmaſ. *ad Solin.* ex Servio *ad Virgilii l.* 3. *v.* 21. *Georg.*

Ipſe caput tonſa foliis ornatus olivæ:

Quem rectè de *Tonſili corona* Servius interpretatur, *Tonſæ*, inquiens, *olivæ minutis foliis compoſitæ*. *Habiturum ſe autem Coronam tonſilem dixit*. Vide Car. Paſchal. de *Coronis Antiqq.* Meminit quoque *Tonſilium ſertorum* Martialis, *l.* 6. *Epigr.* 80. *v.* 7.

Sic quacunque vagus, *greſſumque oculoſque ferebat*,
Tonſilibus *ſertis omne rubebat iter*.

In quæ verba Salmaſius præfatus: *Coronas*, inquit, *interdum ex integris frondibus nectebant Veteres*, *ut ex lauro*, *oliva & aliis*; *Interdum ex mero folio funiculis eas ſuebant*. *Hæ* Tonſiles *vocatæ vel* Tonſæ, *ideò*, *quòd ex foliis detonſis textæ eſſent*; *vel quòd folia in his parùm eminerent*, *tanquam ſi tonſa eſſent*. *Hinc tonſiles tapetas*, *brevibus ac tonſis villis*. Vide quoque ſuprà ubi de *Tomento*.

TONSIO Ovium, antiqua admodum, vulſione tamen poſterior. Priùs enim vulſam, quàm *tonſam* eſſe lanam, diſcimus ex Varrone de *L. L. l.* 4. *de R. R. l.* 2. *c.* 11. & ipſo *velleris* nomine unde lanæ tributo. Imò necdum Varronis ævô in deſuetudinem abiiſſe penitùs, patet ex *ſeqq.* ut & Plinio, *l.* 8. *c.* 46. Unde ſunt, qui Hebræum גזז *gazaz*, quod occurrit Geneſ. *c.* 31. *v.* 19. ubi de Labane, & *c.* 38. *v.* 12. ubi de Juda, oves ſuas tondentibus, non *tondere ſecero*; uti Veteres reddunt, ſed *manu vellere & extrahere* interpretantur. Verùm utut vellendi mos Romæ & in vicinis locis, non tamen in Judæa, Græciaque, olim in uſu fuit. Certè apud Heſiodum, qui de re pecuaria ſcripſit primus omnium, ὄϊας πείκειν occurrit, quod non *oves vellere*, ſed *tondere* ſignificat, ut in Theocriti *Bucoliaſtis*,

———— ὀπῶκα πέξω
Τὰν ὄϊν ἅν τίλλων ————

ubi πείκειν idem eſſe, quod κείρειν *tondere*, docet Salmaſ. Et Hebræum *gazaz* idem notare, pluribus docet Bochartus. Sic inter alia, vaticinium Eſajæ, de Chriſto, Actorum *c.* 8. *v.* 32. Græcè redditur, ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν, *coram tondente ſe*. Nec obſtat, quod νακοτιλτεῖν vel νακοτίλτης apud Cratippum, Craterum & Philemonem propriè *vellerum vulſorem* ſonat, Veteres enim *tonſorem* explicant. *Heſych.* Νακοτίλται, οἱ κείροντες τὰ πρόβατα. *Suidas*, Νακοτίλται, οἱ τῶν προβάτων κουρεῖς, &c. quia in vocum expoſitione non tam etymon, quàm uſus, reſpicitur. Quia verò viris illis veteris ævi πολυμήλοις *tonſio* erat altera meſſis, ſolebant tonſionis dies ſolennes eſſe & convivales. Proinde Judas, abſolutô luctus tempore, propter uxoris obitum, ut animum recrearet, ivit ad tonſores ſuos *d. l.* Et Davidis ſervi, ad Nabalem, tonſionis tempore miſſi, dicunt ſe *die bonô* (i. e. hilari & feſtô,) veniſſe, 1. Sam. *c.* 25. *v.* 8. &c. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 45. & ſuprà, ubi de *Lana*.

TONSOR, inter familiares fuit. Ovid. *l.* 11. *Metam.* *v.* 182.

Sed ſolitus longos ferrô reſecare capillos
Viderat hoc famulus.

Quô proin miniſteriô domeſticô functus eſt Pantagathus ille, cujus Epitaphium cecinit Martialis, *l.* 6. Et quidem apud Romanos diu *Tonſorum* non modò officium, ſed & nomen ignotum fuit. Antiquioribus enim temporibus intonſi degebant, ut dictum. Græci quoque quamvis neceſſitate, vel votô, vel luctu urgente, capillos ponerent, barbam tamen retinebant, primuſque Alexander M. *Perſicô luxu fractus*, *enervatuſque aſperitatem patriam & frugalitatem exuens*, *barbam cadere inſtituit*, Athen. *Dipnoſ. l.* 13. *c.* 6. quod Imperatores Romani poſteà imitati ſunt, uti videbimus. Et quamvis Aſſyrii contrà, in luctu barbam tonderent, capitis crinibus demiſſis, Strab. *l.* 16. tamen & præter præfatos Græcos, alii *barbam* etiam in luctu ſervabant, Sueton. *Aug. c.* 23. *Calig. c.* 5. Plut. *in Problem. Rom. c.* 13. Seneca, *de Benefic. l.* 5. *c.* 6. Liv. *Dec.* 3. *l.* 7. Alii: quò proin habitu fugiſſe à Cannis & in Urbem rediiſſe, Varro legitur, apud Jul. Frontinum, *Strategem. l.* 4. *c.* 5. Itaque illô rudi ævô concinnabant Ciniflones, & ferrô calidô contorquebant crines, qui ſolus decor tum habebatur. Vide Æl. Donatum *in Eunuch. Actu* 5. *Sc.* 2. Joh. Meurſium, *Exercit. Crit. part.* 1. *c.* 2. Jan. Guilielmum, *Veriſimil. l.* 3. *c.* 16. Iſidorum, *l.* 9. *c.* 31. ubi, *Antiæ*, ait, *ſunt cincinni dependentes prope auriculas*: Item in Gloſſ. *Antiæ*, *capilli demiſſi*. Quod obtinuit uſque ad annum ab Urb. Cond. 454. quô primùm è Sicilia *Tonſores* in urbem admiſſi ſunt, teſte Varrone, *de R. R. l.* 2. *c. ult.* cujus verba in ſuum Opus tranſtulit Plin. *Hiſt. Nat. l.* 7. *c.* 59. iterumque uſurpat, utròque poſterior A. Gellius, *l.* 3. *c.* 4. Ita autem Varro, *Omnino* Tonſores *in Italiam ex Sicilia primùm veniſſe dicuntur*, *poſt Romam conditam*, *annô* 454. *ut ſcriptum in publico Ardeæ in literis extat*; *eoſque adduxiſſe* P. Ticinium *Menam*. Ponebant autem barbam, ut plurimum ſub annum ætatis 21. Hinc Macrobius, *in Somn. Scipionis*, *l.* 1. *c.* 6. *ter ſeptenarium numerum ad barbam requiri*, affirmat: Cæſar tamen Octavianus vigeſimô quintô, apud *Dionem*: Caligula vigeſimô, apud Sueton. *c.* 10. barbam poſuêre. Dies autem is ſolemnis habebatur, primitiæque barbæ, alicui è Penatibus Deo, ſolebant conſecrari. Hinc Nero Juvenalia inſtituit, quòd barbæ ſuæ raſæ τρίχας ἐς σφαιρίον χρυσοῦν ἐμβαλὼν ἀνέθηκε τῷ Διὶ καπιτωλίῳ, *Pilos in ſphæram auream conjectos Jovi Capitolino conſecravit*, Dio. *l.* 61. *ſub fin.* Eundem Sueton. *c.* 12. *inter buthyſiæ apparatum barbam primum poſuiſſe*, *conditam in auream pyxidem & pretioſiſſimis margaritis adornatam*, *conſecrâſſe Capitolio*, refert. Itaque viri erant imberbes, ſicut ex numiſmatibus aliiſque monumentis liquet. Primus Hadrianus hunc morem mutavit uti ex *Xiphilino*, Spartiano, in *ejus vita* & Nummis, diſcimus: A' quo omnes ferè reliqui Imperatores barbati fuêre. Quam ob cauſam Julianus Antiochenſibus ludibrio erat, ſicut ejus teſtatur Μισοπώγων. *Juvenes verò barbatulos* fuiſſe, dicit Cicero: Proin miratus Gellius, *l. c.* barbam Scipioni jam quadragenario raſam fuiſſe. Cæteri, qui barbam ponebant, vel radebant per *Tonſores*, vel pſilothrô aliôque medicamentô exſtirpabant pilos. Inſtrumentum *Tonſorum* notat Lucianus *c. Indoct.* ξυρὸν καὶ μαχαιρίδας καὶ κάτοπτρον. Vide & ſuprà *Sindon*. Habuit verò & Palatium Tonſores ſuos. Ammian. *l.* 22. Evenerat iiſdem diebus, ut ad demendum Imperatoris *capillum* Tonſor, *venire præceptus*, *introiret quidam ambitiosè veſtitus*: *quô viſô Julianus obſtupuit*. *Ego*, *inquit*, *non Rationalem juſſi*, *ſed Tonſorem acciri*. Imò nec mulieribus obſepta fuit hæc ad quæſtum & domini-

cam

eam gratiam via. Hinc vetus elogium, *Sextiæ. L. Tertiæ. Tonſtricæ.* Et in hoc munere apud Cleopatram Ægypti Reginam, gratiâ inſignis fuit mulier ancilla Eras, teſte Plutarchô, *in M. Antonio*, una cum Charmiane: nec aliud ſibi voluit Cicero, *Tuſculan. l.* 5. Dionyſii Senioris miſeram cuſtodiam perſtringens, qui, ne *Tonſori* collum committeret, tondere filias ſuas docuit. Subdit enim, *Ita ſordidô arti atque ancillari regiæ Virgines, ut Tonſtriculæ, tondebant barbam & capillum patris.* Sed & in civium familia *Tonſtrices* fuiſſe, quæ reſecarent crines & ungues, docet Val. Max. *l.* 3. c. 2. ex. 15. *Egreſſo cubiculum Brutô cultellum Tonſorium, quaſi unguium reſecandorum cauſâ, popoſcit; eôque velut fortè elapſo ſe vulneravit: clamore deinde ancillarum in cubiculum revocatus Brutus, objurgare eam cœpit, quod Tonſoris prærípuiſſet officium.* Hinc Plautus, *Truc. l. Actu* 4. *ſc.* 4. *v.* 3.

Nam mihi dividia eſt, Tonſtricem *meam ſic mulctatam malè.*

Tonſtricis, faucibus Suburræ quæ ſedebat primis, meminit Martialis, *l.* 2. *Epigr.* 17. *v.* 1. ubi tamen *Tonſoris* uxorem potiùs intelligere videtur. *Tondebantur* autem Romani, cum è balneo egreſſi &c. *Tonſtrinæ* negotium hiſce deſcribit Seneca, *de Brevit. vitæ*, c. 12. *Quid illos otioſos vocas, quibus apud Tonſorem multæ horæ tranſmittuntur, dum decerpitur, ſi quid proximâ nocte ſuccrevit, dum de ſingulis capillis in conſilium itur, dum aut disjecta coma reſtituitur, aut deficiens, hinc atque illinc in frontem compellitur.* Pergit: *Quomodo excandeſcunt, ſi quid ex juba ſua deciſum eſt, ſi quid extra ordinem jacuit, niſi omnia in annulos ſuos reciderunt.* Infrà, *Hos tu otioſos vocas, inter pectinem ſpeculumque occupatos.* Vide Pignorium, *Com. de Serv.* Popmam, *de operis ſerv.* Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 10. *c.* 29. &c. Addam ſaltem, *Tonſorem* quendam, nomine *Marn Ragu*, interfectô Rege præcipuô Inſulæ *Zeilon*, cœteriſque ejus Regulis pulſis, totius Inſulæ Monarcham ſeſe conſtituiſſe, ſede Regiâ in urbe Candi poſitâ, circa A. C. 1580. Vide infrà, ubi de hac Inſula. Sed & Pori, inclyti illius Indorum Regis, patrem ex *Tonſore* Regem habes, apud Curtium, *l.* 9. *c.* 2. Nec eam rem raram videri vult Æn. Sylvius, *Hiſtor. de Europa, c.* 6. *extremo.* Officina Tonſorum, *tonſtrina* eſt, quam propter conſidentium ibi loquacitatem ἄοινον συμπόσιον, i. e. *ſiccum convivium* Theophraſtus appellare ſolitus eſt, teſte Plutarchô, *Conviual. Quæſt. l.* 5. c. 5. In tonſtrinis enim omnis generis rumores jam olim narrari conſueviſſe, indicat Ariſtophanes, *Plutô.*

Καί τοι λόγος γ᾽ ἦν, νὴ τὸν Ἡρακλέα, πολὺς
Ἐπὶ τοῖσι κουρείοισι τῶν καθημένων,
Ὡς ἐξαίφνης ἀνὴρ γεγένηται πλούσιος.

Et Juvenal. *Sat.* 12. *v.* 81.

——— *gaudent ubi vertice raſô*
Garrula ſecuri narrare pericula nautæ &c.

TONSURA Petri, in *Vita* 3. S. Cuthberti *l.* 2. *c.* 2. apud Car. du Freſne, id tonſuræ genus eſt; quod aliàs *Coronam Clericalem* in Eccleſ. Rom. vocant; cujus origo quo referenda, non adeò liquet. Bellarminus enim inter Veteres, Sacerdotes & Monachos radi non conſueviſſe, ut hodie fieri ſolet, indigitat, *de Monach. l.* 2. *c.* 40. citans ad eam rem Optatum contra Donatiſtas: *Docete, ubi vobis mandatum ſit radere capita Sacerdotibus, cum è contrario tot ſint exempla propoſita fieri non debere, contra Parm. l.* 2. Vide quoque Hieronym. *in Ezech. c.* 44. In V. T. quoque Sacerdotibus radi non licebat: contrà *caput ac barbam raſam* habuiſſe, qui apud Babylonios ſacris operabantur, diſcimus ex Baruch. *c.* 6. *v.* 30. Ipſi Nazaræi, *tum ſolùm tondebantur, quando deſinebant eſſe Nazaræi, inſigneque eorum erat longa cæſaries*, Bellarminus iterum, ubi ſuprà. c. 40. Hinc *Tonſuræ Eccleſiaſticorum* originem protſus fuiſſe moralem, utpote qui majorem, quàm alii, modeſtiam, præ ſe ferre debeant, acceſſiſſe dein coronæ formam, aliaque oſtendit A. Rivetus, *Summ. Controv. Tract.* 2. *Quæſt.* 26. Et quidem, cum hodie *tonſura in ſignum honoris & dignitatis evaſerit, factum, ut Epiſcopi ac Cardinales præ cæteris ampliorem tonſuram deferant & Pontifex habeat totum caput raſum, præter brevem capillorum circulum, ad formulam Benedictinorum Monachorum*, verba ſunt Dominici Macri. Aliter olim tondebantur in Scotia Monachi: quippe ab aure ad aurem per frontem in coronæ modum inciſus erat capillus, ab aure ad aurem per occipitium capillus intonſus dependebat, auctore in *Hibernia ſubulcô Regis Loigeri filii Nell*, ut eſt in libro *Canonum* Cottoniano, quem *ad Synodum S. Patricii* Waræus laudat. Cujuſmodi tonſuræ occaſione, multas in Anglia exortas turbas, teſtatur Beda, *Hiſt. Eccl. l.* 3. *c.* 3. 4. & *l.* 5. *c.* 16. Monachi S. Pauli in Oriente, Maronitæ itidem aliique ad inſtar Monachorum Occidentis caput radunt, relinquentes quoque capillorum in vertice circulum, ſed ſublimiorem Occidentalibus. Sed & in eodem Oriente Sacerdotes Chriſtianos in modum crucis ſua capita radere fuiſſe ſolitos, docet Oſorius, *Rerum Em. l.* 3. quod etiam in India Orientali ab Epiſcopo Cranganorix obſervari, ſcribit Auctor *Novi Orbis*, *c.* 133. At in *Foris* Olcæ A. C. 1347. ſub Jacobo I. Aragoniæ Rege *Teſtes convicti ad modum crucis capite tonſurentur, & cum batallio campanæ candenti ad modum crucis in frontibus figurentur, & ita turpiſſimè de illa villa — expellantur*, legimus apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ſupra voce *Ordinatio*. Ut quædam ſtrictim attingam, de *Tonſuræ* Veterum generibus variis, Tiberius apud Dionem, Ὅτι κείρεσθαί μου τὰ σιτία, ἀλλ᾽ οὐκ ἀποξύρεσθαι βούλομαι, *Tonderi oviculas meas non ſtrictim, ſed per pectinem volo*; ad duplex tonſuræ genus alludit, unum *ſtrictim*, alterum per *pectinem*, quorum illud novaculâ, hoc forfice fieri ſolebat. Vide quoque Plautum, *Captivis*; *Actu* 2. *Sc.* 2. *v.* 18. Alia tonſuræ genera recenſet Interpres Ariſtophanis *in Aves*, σκάφιον καὶ κῆπον; vide ſuprà, ubi de *Tondendi Ritu*, item in voce *Theſeis*. Simon Magus & ſectatores ejus ſulcum ſeu lineam, per capitis verticem inter ambarum aurium ſummitates ducebant, in ſymbolum Zodiaci, caput ſuum globum cœleſtem denotare aſſerentes. De Chriſtianis Georgianis *in l. de Sectatoribus Terræ S. MS.* Roraldi Epiſcopi, qui floruit circa A. C. 1300. *Clericos eorum rotundas habere tonſuras, Laicos verò quadratas*, legimus apud Domin. Macrum *Hierol.* Dimidiô capite tonderi, pœna ſervorum latronum eſt, in *Capitulari I. ann.* 809. *cap.* 11. &c. De hodiernis generibus vide hic paſſim. Orationis *ad capillaturam*, quæ pueris olim recitabatur, cum caput primùm tonderent: item alterius, *ad barbas tondendas*, quâ Juvenes defungebantur, cum lanuginem primam deponerent, meminere ex *Sacramentario* Gregorii M. Macri fratres, ubi ſuprà. Vide quoque Cl. Suicerum, voce Τριχοκουρία, ubi & infantes ſeptimò poſt Baptiſmum die à Sacerdote olim tonſos, non ſine precatione, cujus formulam ibidem habes, docet.

TONZUS, Græcè Τόνζος, urbs Thraciæ mediterranea, *Ptol.* de qua vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 214.

TOPARCHIA, apud Plinium, *l.* 5. *c.* 14. *Reliqua Judæa* (cis Jordanem ſcil.) *dividitur in* Toparchias *decem* — *Hierichuntem palmetis conſitam, fontibus irriguam Emmaum, Lyddam, Joppicam, Acrabatenam, Gophniticam, Thamniticam, Betholeném, Tephenen, Orinen, in qua fuère Hieroſolyma* — *Herodium cum oppido illuſtri ejusdem nominis*: ex Græco Τοπαρχία, imperium eſt parvi circuitus & unius, ut de Abgaro Edeſſæ *Toparcha* videre eſt apud Procopium, *Perſic. l.* 2. vel paucarum tantum urbium. Sic Azoton, Jamniam & Phaſaëlida, aſſignatas Salomæ ſorori, Herodis M. teſtamentô, τοπαρχίαν Joſephus vocat. Qui idem alio nomine hujuſmodi Regni portiones κληρουχίας, item κληρουχίας appellat, atque inter quinque tantùm in Judæa fuiſſe ſcribit, *Hieroſolymitanam, Gadarenſem, Amathuntinam, Hierichuntanam & Sampheritanam*, poſtmodum autem complures factas, *Jud. Ant. l.* 14. *c.* 1. & *Bell. Judaic. l.* 3. *c.* 4. *Conventus* & *Fora* dixère Romani, uti docet Sigonius, *de Antiq. Jur.* Harum unicuique qui præerat Τοπάρχης vocabatur, Latinè quoque *Toparcha.* Spartian. *in Hadriano*, *c.* 13. *Toparchas & Reges ad amicitiam invitavit.* Ubi cum *Tetrarchas* præferat Regius liber, non multum intereſſe, utrò legamus modô, cenſet Caſaubon. *ad loc.* Vide ſupra in hac voce.

TOPAZION, ampliſſima gemmarum, inter harum apud Veteres ordine ſextum, poſt margaritas ſcil. adamantes, ſmaragdos, opalos & carbunculos in Pectorali Pontificis Hebræorum ſecundum in primo ordine locum, juxta Hebræos obtinuit, qui vocem Hebr. פטדה *pitdah* communiter de hac gemma interpretantur, & nomen *Simeonis* inſculptum habuiſſe, contendunt. Vide quoque Epiphanium *de XII. Gemmis.* Et quidem τόπαζον, quaſi πίτπαδον, inverſis literis Hebræis, dictum putant nonnulli. *Gloſſa* Interlinearis *topazium*, quaſi *topadion*, id eſt, omnium colorum, quæ etymologia unde ſit deſumpta, divinare facile non eſt. *Topazin* Troglodytarum linguâ, *quærendi* ſignificationem habere ſcribunt alii, ideoque ſic vocitatam gemmam, quòd à Juba Mauritaniæ Rege in maris Rubri Inſula quadam Arabiæ Felicis vicina inventa fuerit, A. Rivetus, *Comment. in Exod. c.* 28. *v.* 17. ubi & *Chryſolampum* & *Chryſopterim* pro eadem quibuſdam ſumi, addit. An potiùs à loco ſic appellata, Inſul. Arabiæ videl. *Topazo*, quæ & Πάζιον dicebatur, unde ipſam hanc gemmam Πάζιον nominat *Heſychius*, & Auctor Sacri Canturi *Ketbem Paz*, i. e. *lapidem Pazium*, utpote in regione *Paz*, vel *Opaz* (quam Græci & Alexandrini Mercatores Helleniſtæ, locorum vocabula ad ſuæ linguæ modulum inflectentes videntur Τόπαζον dixiſſe, quaſi ἀπὸ τοῦ τοπάζειν, i. e. *quærere*) repertum primitus, à prædonibus Troglodytis, cum fame & tempeſtate preſſi, herbas radiceſque effoderent, qua de re vide ſuprà in voce *Paz.* Inter gemmas XII. Novæ Hieroſolymæ, iterum occurrit, ſed ibi nonus ei locus tribuitur, Apocalypſ. *c.* 21. *v.* 20. ubi Commentatores vide. Cœterùm ampliſſimam gemmarum eſſe, docet topazion, quæ eruta in Inſula modò dicta primùm oblata eſt Berenicæ matri Ptolemæi II. unde factam ſtatuam Arſinoæ Philadelphi uxori cubitorum quatuor, tradit Plin. *l.* 34. *c.* 14. *l.* 36. *c.* 9. *l.* 37. *c.* 8. Quare mirum non eſt, χρυσόπρασον appellatum alterum ex duobus ejus generibus, (unde *Chryſopteron* factum per metatheſin) cautes enim revera & petra potius, quàm gemma, quam apud Alabaſtrum Thebaidis etiam naſci, ex recentiorum Auctorum traditione narrat idem. Dictum autem hoc genus χρυσόπρασον porrò, ab *aureo* colore cum viridi mixto, id eſt, pallidè virenti. Strabo χρυσοειδὲς ἀπολάμπειν φέγγος ſcribit, *l.* 17. *ex viridi*, h. e. *hyalino colore & aureo refulgere.* Chryſopraſo hunc ſimilem facit Plinius. Alterum verò πρασοειδὲς appellatum, à *porri* colore. Plinius iterum, *topazion ſuô virentium genere* dicit, h. e. ἰδιοτρόπως χλωρίζειν: Alex. Polyhiſtor colorem olei recentis habere, apud *Stephanum.* Eſt nempe recens oleum ita viride, ut tamen ex aureo colore aliquid trahat &c. Quæ cum ita ſint, mirum eſt, quòd Epiphanius lapidem è virentium genere rubrum faciat, & quidem ἐρυθρὸν ὑπὲρ τὸ ἄνθραξ, *ſupra carbunculos rubentem d. l.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 239. & 240. Addit Plinius, *Eadem ſola nobilium limam ſentit: cæteræ Naxiis cotibus poliuntur. Hæc & uſu atteritur. Comitatur eam ſimilitudine propior, quàm auctoritate, callais, è viridi pallens*, *l.* 37. *c.* 8. ubi de *generibus Topazii.* Vide quoque Orpheum, plures verſus laudibus hujus gemmæ impendentem. Uſum quod attinet, præter antè dicta, *topazio*, ut & aliis virentibus gemmis, aurea olim pocula exornabantur. Idem lapis ſignando adhibitus. *Epiſt.* Mag. Berardi de Neapoli *MS.* ad Regem Navarr. *per literas* topazio *ſuæ Serenitatis impreſſas*, ubi tamen pro *typario* vocem poſitam, vult C. du Freſne &c. Auctores de hac gemma aliiſque prolixiùs tractantes, laudavimus ſuprà, voce *Gemma.* Hodie tertiô inter gemmas locô eſt, & quidem *Topaziorum* tria genera faciunt, *Orientale*, mirè pellucidum aureique coloris, *Indicum*, ei proxime accedens, & *Germanicum*, utrôque deterius ac cryſtallo propius, niſi quòd

ſubfuſci aliquid oſtendat, de quibus omnibus vide *Mercurium Indic. Part.* 2.

TOPAZUS, inſul. in mari Rubro Plin. *l.* 6. *c.* 29. in qua reperitur lapis *Topazus* mire pellucidus, ſplendoreque aureô refulgens, ut interdiu non videri poſſit. Gentile *Topazius. Steph.*

TOPHICII Lapides, apud Capitolin. *Maximini*, *c.* 6. *Jam illa prope in vulgare ſunt poſita, quod —— lapides tophicios friaret*: à *topho* nomen habent. Eſt autem *tophus*, lapis ſpongioſus & friabilis, minimum in ſtructuris ponderis habens, de quo Vitruv. *l.* 2. *c.* 6. & 7. Ex illo porticum miræ magnitudinis memorat Anaſtaſius *in Hadriano I.* ſarcophagum, Auctor *Geſtorum* Guilielmi Maj. Epiſcopi Andegavenſis, *c.* 5. agrorum terminos, *Rei Menſoriæ* Scriptores &c. Græcis πῶρος. Vide Car. du Freſne in voce *Tufus*.

TOPIARIUM Opus, cum arbuſcularum virgulæ ductiles facili flexu in varias formas hominum turrium, ædium, cubiculorum, modo humi, modo per hortorum & viridariorum ſpatia, finguntur, pulchrè deſcribitur Jul. Firmico, *Matheſ. l.* 8. *c.* 10. Vide quoque Plinium Junior. *l.* 3. *Ep.* 19. *ad Calviſ.* A' *topiis* dictum, quomodo Græci funiculos appellant, quod in hujuſmodi opere ſiquidem, & arbuſculæ tonſiles, ut torqueri ac flecti queant in animalium aliarumque rerum ſimilitudines, topiis ſive funiculis ſoleant religari. Unde & *topia* appellata hæc opera. Spartian. *in Hadriano*, *c.* 10. *triclinia de caſtris & porticus & cryptas & topia diruit.* Et *per topium pingere* ſeu *varietatibus topiorum ornare* dicuntur Vitruvio, *l.* 7. *c.* 5. qui *topiariam faciunt*, artifices videl. *Topiarii*, quorum inter ſervos mentio eſt *l.* 60. *§. ult. de legat. l.* 3. *l.* 12. *§. id reſpondit*, & *l.* 16. *in fin. ff. de inſtr. vel inſtrum.* Pertinent itaque huc arbores maximè ſequaces ac flexibiles, & tonderi aptæ, ut ſunt *myrtus, buxum, acanthus, hedera, laurus, chamædaphne, adianthus*, & ſimilia. Hinc ψιλωταὶ μυρσινῶνες apud Hieroclem, *tonſilia myrteta*. Apud Martialem *tonſile buxetum*, *l.* 3. *Epigr.* 58. *v.* 3. & Firmicum, *d. l. qui buxeas arbores tondens in belluas fingat*. De acantho reliquiſque vide ſuô locô. Peculiariter verò *topiariæ herbæ* nomine venit *vinca pervinca, ſemper virens, in modum lineæ foliis geniculatim circumdata*, apud Plinium *l.* 21. *c.* 11. Porrò qui talia fingebant, pingebantque, ac belluas, arbores, homines, antra, portus & alia id genus, variaque & minuta opere topiariô exprimebant, Τοπογράφοι Græcis vulgò dicebantur, de qua voce ſuprà actum. Vide plura hanc in rem apud Forcat. *in ſuo Cupid. Juriſperit. c.* 5. *n.* 8. Turnebum, *Adverſ. l.* 14. *c.* 11. & *l.* 16. *c.* 23. Corraſium, *Miſcellan. l.* 5. *c.* 21. Alexandr. ab Alex. *Genialium Dier l.* 3. *c.* 25. Caſaubon. & Salmaſ. *Not. ad Spartianum loc. cit.* Alios. Addam ſaltem de cupreſſo locum Plinii Senior. *l.* 16. *c.* 33. *Trahiturque etiam in picturas opere hiſtoriali, venatus claſſeſve & imagines rerum, tenui foliô, brevique & virente ſuperveſtiens.* De buxo &c. Plinii Jun. *l.* 5. *Ep.* 6. *Alibi ipſa buxus intervenit, in formas mille deſcripta, literis interdum, quæ modò nomen Domini dicunt, modò Artificis. Et poſt has Acanthus, hinc inde lubricus & flexuoſus, deinde plures figuræ pleraque nomina.* Inde olim Neapoli legebatur, *Lucrio. Aug. Topiario. ex. hortis.* &c. Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, & ſuprà aliquid voce *Rhopographi*, infrà it. in *Trichila*.

TOPIRIS, ſeu TOPRUS, Ptol. *Topirium* Anton. *Doperus* Thucyd. *Toprus* ſeu *Toparum* Procop. *Ruſio* nunc, teſte *Jo. Lydô*, urbs Thraciæ à Philippis 38. mill. paſſ. in ortum, ab Hadrianopoli 132. Hodie *Puſio*, Sophiano. In limite Macedoniæ, vix 10. mill. paſſ. ab ora maris Ægæi in Boream, Philippopolim verſus 55. & 30. à Maximianopoli in Occaſum, ferè autem 70. ab Hadrianopoli. *Baudrand.*

TOPOGRAPHIA, vide ſuprà *Geographia*.

TOR ſeu THOR, Germanorum olim Deus, idem cum Romanorum Jove. Tonitrui enim ac fulmini præſediſſe, docet Ericus Olaus, *Hiſt. Suec. l.* 1. *c.* 1. ubi ſingulis hebdomadibus quintâ feriâ, hinc *Thorsdag* dictâ, à Suecis ei ſacra facta, refert. Ex *Taran* per aphæreſin vox orta videtur. Vide ſuprà in hac voce.

TORALIA, apud Lamprid. *Heliogabalô*, *c.* 19. *Primus omnium privatorum toros aureis toralibus texit*; à *toris* appellationem trahunt. Et quidem cùm in apparatu tororum lectorumque ὑποβλήματα eſſent, & ἐπιβλήματα, ac περιβλήματα, torale τῶν περιβλημάτων eſt, recteque in *Gloſſario* vertitur περίκλεινον. Malè enim accipiunt etiam doctiſſimi Viri verſum Horatii, *l.* 2. *Sat.* 4. *v.* 83.

Ten' Tyrias dare circum illota toralia *veſtes.*

Utraque autem, tum ſtragula, quibus tori ſternebantur, tum *toralia*, quæ circumjiciebantur, pretioſiſſima in uſu fuêre Veteribus: at non aurea tamen, ſaltem privatis, uſque ad Heliogabalum, qui, antequam Imperator eſſet, jam ſibi id uſurpavit. Sic ſtromata & periſtromata privatorum non aurea, ſed aurô clavata, vel conchyliata, vel Babylonica, aut ſimili artificiô ornata fuêre. Caſaubon. *ad locum Lampridii.* Vide quoque Jac. Cujacium, *Obſervat. l.* 10. *c.* 18. & ſuprà, ubi de *Lectis Veterum* voce *Sigma*, nec non infrà voce *Torus*.

TORANIUS, mango quidem, de quo Plin. *l.* 7. *c.* 12. Ejus quoque meminit Macrob. *Saturnal. l.* 2. *c.* 4. *Delectatus inter cœnam erat ſymphoniacis* Toranii *Flacci mangonis, atque eos frumentô donaverat.* Sed & D. Auguſti tutor C. *Toranius* erat &c. Vide de hoc nomine Salmaſ. *ad Solin. c.* 1.

TORANTOLIENSIS Comitatus vulgo *Comté de Thurthur*, provinc. Hungariæ, inter Tranſylvaniam ad Ortum, Tibiſcum fluv. & Zolnocenſem Comitatum ad Occaſum, Zabolcienſem ad Boream, & Orodienſem ad Meridiem, ſub Turcis.

TORCELLUM, vulgo TORCELLO, urbs Epiſcopalis Ducatus Veneti, in Inſul. littorea, ſub Patriarcha Veneto. Parva admodum, & colonis infrequens, ob aëris gravitatem, intra Gallicas paludes, 5. milliar. à Venetiis in Boream veteri Altino finitima, unde A. C. 635. ſedes Epiſcopalis Torcellum translata eſt.

TORCULAR, machina eſt uvis premendis apta, in qua trabes, quibus uva calcata premitur, *prela* appellantur, à *torquere* Becmannus in *Origin. L. L.* Græcè Ληνὸς, unde Bacchus Ληναῖος, *Lenæus*. Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 7.

Huc pater ô Lenæe veni, nudataque muſtô
Tinge novô mecum direptis crura cothurnis.

Et quidem de *Torcularibus Rom.* Plin. *l.* 18. *c.* 31. *Preſſura una (ſic vocat quantum uvarum in ſuperpoſita cavea pedibus preſſatum lacus vinarius accipit) culeos XX. implere debet —— Ad totidem culeos & lacus XX. jugeribus unum ſufficit torcular. Premunt aliqui ſingulis, utilius binis, licèt magna ſit vaſtitas ſingulis. Longitudo in his refert, non craſſitudo. Spatioſa melius premunt: antiqui funibus vittiſque loreis ea detrahebant & vectibus. Intra centum annos inventa Græcanica, mali rugis per cochleas pullantibus, palis affixa arbori ſtella, à palis arcas lapidum attollente ſecum arbore: quod maximè probatur. Intra viginti duos hos annos inventum, parvis prelis & minore torculari, ædificiô breviore & malô in medio erecto, tympana impoſita vinaceis, ſupernè totô pondere urgere, & ſuper prela conſtruere congeriem*, Vide quoque Vitruvium, *l.* 6. *c.* 9. Catonem, *c.* 12. 13. 18. Columell. *l.* 1. *c.* 6. Varronem *l.* 1. *c.* 54. qui & in *Gerontodidaſcalo*, apud Nonium, *Punici torcularis* meminit,

Vineis ubi ampla cella, torculare Punicum.

Dalechamphium, *Not. ad Plin.* Alios. De Græcis, res notiſſima, apud quos non ſolùm Baccho *Ληναίῳ*, h. e. *torculari*, ſacra facta, vide ſuô locô, it. voce *Poſideon*: ſed etiam ἐπιλήνιον, cantio ſolennis erat, quam inter premendum uvas huic Idolo decantabant, uti videre eſt apud Athenæum, & Pollucem, *l.* 4. Apud Hebræos, *Torculariorum* uſus indigitatur, in illuſtri iſto de Chriſto vaticinio Eſaiæ *c.* 63. *v.* 2. & 3. *Quare rubicundus es veſtibus tuis, & veſtimenta tua, ut calcantis in torculari lacu? Torcular calcavi ſolus*, & quæ ſeqq. Sic Apocal. *c.* 14. *v.* 19. Καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην. Vide quoque *v. ſeq.* uti de Pſalmis על הגתית h. e. *pro torcularibus*, aliquid ſuprà ubi de *Tabernaculorum feſto*. Atque hactenus de *Torculo Vinario*: Præter id, *Olearium* fuit, de quo itidem latè Columella & Palladius, Vitruvius item, *l.* 10. *c.* 1. Et quidem *Cuſtos* torculare ſervabat, qui tamen non ſemper in numero ſervorum fuit, uti videre eſt apud Laur. Pignorium, *Comment. de Servis*, ubi de *Fructuaria Villa Veter.* pluribus diſſerit. Vide quoque infrà voce *Trapetum*.

TORETÆ, populi Pontici, *Steph.* vide *Oretæ*.

TOREUMA, apud Martialem, *l.* 4. *Epigr.* 39. *v.* 4.

Solus Phidiaci toreuma *cæli*,
Solus Mentoreos habes labores:

Latinis vox uſitata, de vaſculo argenteo cælato, propriè ſumitur. Eſt enim τορεύειν *cælare*: quod malè quidam confundunt cum τορνεύειν, *tornare* ſeu *tornô laborare*, ut pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 1044. Sculpunt enim & cælô laborant οἱ τορευταὶ, tornô terunt οἱ τορνευταί. Et ἡ τόρνευσις in ligno præcipue operatur; Cælatura autem vel Τόρευσις in argento, aliiſque metallis. Hinc & Plin. *l.* 36. *c.* 26. in vitro elaborando hæc ſcitè diſtinxit, inquiens: *Aliud flatu figuratur, aliud tornô teritur, aliud argenti modô cælatur.* Cælata itaque propriè dicuntur vaſa aurea vel argentea, in quibus ſigna vel ſigilla extra eminentia cælô expreſſa ſunt. Vide Jac. Oiſelium, *Notis ad A. Gellium l.* 19. *c.* 9. ubi Anacreon poculum ſibi à Vulcano fieri petit, in quo vites uvis refertæ & Bacchus cum Amore & Bathyllo uvas calcans, cælata ſint, his verbis:

Τὸν ἄργυρον τορεύσας,
Ἥφαιστέ μοι ποίησον
Πανοπλίαν μὲν οὐχὶ κτλ:

Quod ſi igitur fictilia quoque vaſa τορεύματα appellari videmus apud Strabonem, *l.* 8. ubi de Corinthi direptione, intelligenda ea tantùm, quæ ſignis cælatis erant aſpera. Sic Plinius ſcribit, faſtigia templorum fictilia miris cælaturis fieri ſolita. Urcei etiam fictiles aliaque vaſa cum figuris extantibus & expreſſis fiebant, quæ τορεύματα quoque dicta ſunt. Idem dicendum de vitreis Alexandrinis, quæ ſimiliter cælatis imaginibus aſpera erant. At quæcunque lævia & pura, τορεύματα non ſunt, nec quidquam ſignificationi vocis hujus adeò contrarium, quàm quod ſine ulla inæqualitate, quam Τόρευσις præſtat. Leve nempe & purum, quod non cælatum eſt, ἀτόρευτον. Juvenalis, *Sat.* 9. *v.* 31.

—— *leve argentum venæque ſecundæ.*

Optimum verò ac præſtantiſſimum argentum ad *toreumata* eligebatur, unde *puſtulatum*, de primæ notæ argento dicebatur. Eſt autem argentum *puſtulatum* ſeu *in puſtula* Salmaſio quod Græci, τορευτὸν, Galli *en boſſe*, vocant. At in cryſtallinis ſecus erat, uti vidimus ſuprà, ubi de *Acentetus*. Impropriè proin Clemens Alexandrin. τορευτὴν dixit de eo, qui gemmas in annulis ſcalpit, cùm talis propriè *Cavator* & *Sculptor*, non *Cælator* ſit. Non enim τὰ ἐκτυπώματα cavat in gemma Toreutes, ſed ἐντυπώματα, materiam circum excidendo, excitat. Majori ἀκυρολογίᾳ mediæ Latinitatis Auctores *toreuma* uſurpârunt de quovis poculo vel ſcypho. Martialis, de vitreis, *l.* 14. *Epigr.* 94.

Non ſumus audaces, plebeja toreumata *viri.*

Hic enim non de vitrô argenti modô cælato, quod & *ſigillatum* propterea vocat alicubi *Appulejus*, ſed de calicibus è vitro ſimplice ad uſum plebejum factis, ſermo eſt, vide ſuprà voce *Audaces*. Idem alibi, de fictilibus, *l.* 14. *Epigr.* 102.

Accipe non vilis calices de pulvere natos,
Sed Surrentinæ leve toreuma *rotæ.*

Leve

Leve certè *toreuma*, inſignis catachreſis, ut vidimus. At longiùs à proprietate vocis abiêre citimæ ætatis Scriptores, qui *toreuma* pro toro & torali dixêre, Salvianus *ad Eccl. Cath. l.* 4. *Sidonius Apollin. Alii.* Sed & largiùs aut æquè largiter errant cùm Veteres, tum Recentiores pleríque omnes, qui τόρευμα & τόρνευμα, propter dictionum vicinitatem confuderunt, artemque Τορευτικὴν ſeu *Tritoriam* aut *Cælatoriam*, cum Τορνευτικῇ ſeu *Tornatoria*, eandem fecerunt, ut dictum. A qua culpa ſummum Poëtam *Tornô facili* vitem poculis ſuperadditam canentem, ſicque *tornum* pro *cælo* ponentem, ingenium Poëticæ artis abſolvit. Uti porrò opus τόρευμα, ſic artifex Τορευτὴς eſt, Latinis quoque *Toreuta*, item *Cælator*, proximè ad vim vocis Græcæ *Tritor*. Gloſſæ, *Tritor*, τορευτής. Hinc τόρευμα, *argentum tritum*. Phædrus, *l.* 5. *præfat. v.* 6.

> —— *auro aſcripſit Praxitelem ſuo*,
> Trito *Myronem* argento: *fabulæ exulant*
> *Ideo fugatæ.* —— ——

Et certè ipſum *tero*, venit ab Æolico τορῶ, quod communiter τείρω habet, unde τορευτής. Quamvis enim & tornatores *terant* & lapidum tritores, qui Græcis οἱ σμιλευταὶ λίθων, aliter tamen cælô *Toreutæ*, aliter tornô *Tornatores*, aliter limâ *Lapidum tritores*, terunt, quorum primi ob difficultatem & præſtantiam artis, de qua vide ſuprà voce *Labor*, κατ' ἐξοχὴν eam appellationem ſibi vindicavêre. Ars ipſa Τορευτικὴ Græcis, Latinè *Cælatura* dicitur, de cujus origine, Auctoribus præcipuis, ſpeciebus, jam diximus ſuprà, in voce *Calare* & *Calator*, nec non ubi de *Anaglyphis*. Plura verò hanc in rem, vide apud Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, inprimis *p.* 1044. & *ſeqq.*

TOREUTICE Ars, vide hîc ſuprà *Toreuma.*

TORGAVIUM, vulgò TORGAW, urbs Ducatus Saxoniæ, ad Albim, 7. leuc. infrà Miſnam in Boream, Wittebergam verſus 5. & 6. à Lipſia in Cæciam. Hîc, à Flacianis, formula Concordiæ conſcripta, & ad eam approbandam omnes Theologi, ab Auguſto Electore adacti ſunt, reliquis in carcerem primò conjectis, deinde extra fines dimiſſis, A. C. 1576. Synodô poſtmodùm denuò hîc convocatâ, Melanchthonis ſcripta condemnata ſunt. Cui cùm rurſus reclamatum eſſet, tandem moderamine adhibitô, A. C. 1577. in Bergenſi Monaſterio formula Concordiæ promulgata eſt, vid. Hoſpin. *in lib. Conc. l.* 3. *c.* 7. 9. 25. 26. *&c.* Expugnata eſt à Suecis A. C. 1634. Cerviſiâ ſuâ clara.

TORI, apud Cicer. *de Oratore*, *c.* 6. ubi Oratorem temperatum & æqualem deſcribit, *Iſque unô tenore, ut ajunt, in dicendo ſuit, nihil afferens præter facultatem & æqualitatem; Aut addit aliquos, ut in corona, toros; omnemque orationem ornamentis modicis verborum ſententiarumque diſtinguit*: Paſchalio ſunt partes quædam in circulo coronæ collectiores & eminentiores; cujuſmodi ſunt in tauro *tori* aut etiam in homine, unde proximæ partes firmiores ac robuſtiores redduntur: Quò proin reſpiciens Cicero oratorem ſuum leniter aſſurgere leniterque redire ad eam, quam ubique ſervat, æqualitatem, dicere velle videtur. Vide C. Paſchal. *Coron. l.* 2. *c.* 12. nec non *l.* 9. *c.* 17. ubi *de ramulis ac apſidibus coronarum & corona apſidata.* Propriè autem *torus*, artus eſt carneus, ſeu caro muſculis comprehenſa, pulpa. Statius, *l.* 2. *Sylv.* 6. *v.* 74.

> *Ac primùm implevitque* toros, *oculiſque nitorem*
> *Addidit* ————

Ubi Barthium vide. Unde *toroſi*, i. e. brachiorum robore pollentes, Athletæ inprimis: qui, ut id conſequerentur, antiquitus quidem ficus aridas, poſtmodum ex inſtituto Pythagoræ Aliptæ carnes quidem, ſed pulpam tantùm ſiccam & aridam, nullis ſeitamentis ac jurulentis eblanditam comederunt, uti latiùs vidimus ſuprà, ubi *de Arida Sagmatione*, item in voce *Colephia*, vide quoque ubi *de Lacertis.*

TORINGI, de quibus vide B. Rhenanum, *Rerum Germ. l.* 1. *tit. Toringi & Miſni in Cheruſcas*: *l.* 2. *tit. Francorum adverſus Toringos bellum & victoria*: & tit. *Toringorum, Bojoariorum & Friſiorum idololatria*: cum *Notis* Cl. Ottonis JCti, *p.* 179. 279. 305. Vide & *Thuringi.*

TORINI, pop. Scythiæ Jaxamatis proximi, ubi perfecti mellis copia. Val. Flac. *l.* 6. *v.* 145.

> *Mellis honos Torinis, ditant ſua mulctra Satarchen.*

TORINIACUM, vulgò TORIGNY, oppid. Normanniæ, in tractu Bajocenſi, 6. leuc. infrà Vitam in Boream, 8. à Conſtantia in Ortum.

TORINNA, vulgò TURENNE, caſtrum Galliæ in Aquitania vetuſtiſſimum, cum titulo Vicecomitatus, captum à Pippino Rege A. C. 767. Continet hic Vicecomitatus partem pagi Lemovicum, Cadurcini & Petrocorici, atque à Sarlato Petrocoriorum urbe uſque ad Novum Vicum *Neuvic* leuc. Franc. amplius 30. in longitudinem patet; à Tutela Lemovicum uſque ad Novum Vicum in latitud. 12. Irrigatur Duraniô, & Viſerâ, fluviis navigabilibus: minoribus amnibus Curretiâ *la Correze*, Bavâ, Louiſâ, Doſtrâ *Douſtre*, Serâ atque Tormentô. Nomen *Torinna* illuſtrârunt præteritô præſentique ſeculô Henrici duo Vicecomites pater & filius, quorum ii, Reformatorum egregius vindex, Dux Bullionæus poſtea evaſit: Vide Thuanum *Hiſtor.* hic religionis cum lacte hauſtæ, uſque in provectam ætatem, tenax, tandem Latinos ritus amplexus, poſt plurimas res egregiè geſtas, in prælio contra Germanos, infra Argentoratum, tormentariô globô ictus occubuit, A. C. 1675. Maſſonus *Toriman*, opulentum eſſe in Lemovicibus caſtrum, cui Eccleſiæ vicanæ ſubſint amplius ducentæ, totumque hunc Vicecomitatum, in gratiam Clementis VI. à Philippo VI. Galliæ Rege tributorum ac vectigalium, omniumque rerum immunitate, ac magnis privilegiis donatum eſſe, circa A. C. 1344. ſcribit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TORMENTUM, apud Appulejum, *Capillus ipſe — videt. quam non ſit amœnus ac delicatus, horrore imprexus atque impeditus, ſtuppeo tormento aſſimilis*: funis eſt, protenſus ac tortus, à *torqueo*, quod appoſitè de funibus dicitur. Propert. *l.* 4. *Eleg.* 3. *v.* 21.

> *Dignior obliquô funem qui torqueat ocnô.*

Quô ſenſu *tormenta e mulierum crinibus facta*, vidimus ſuprà. Inde vox tranſlata ad funem tenſum ac tortum, ut in Ergatarum ſuculis & aliis hujuſcemodi, denotandum, qua de re vide Jo. Scaligerum *in Priap.* Sicque dein ad quodvis cruciatus genus, quô excarnificantur homines, vel ad veritatem eruendam, vel ad ſcelera expianda, tranſiit. Et quidem de priori notione, pleni ſunt citimæ ætatis Juriſconſultorum libri: Apud Veteres obſcuriora rei veſtigia. Hebræi certè, quibus & Lex Forenſis divinitus data, teſtibus omnia peragebant, qui ſi deeſſent, aut faverent reo, abſolvebatur, is, ſin minùs, damnabatur. Quo in negotio quantâ accuratione ac diligentiâ uſi ſint in illa gente Judices, attigimus ſuperius ubi de *Executione Sententiæ Capitalis.* Idem, ut inhumanum, Francis paſſim objiciunt Scriptores Angli, inprimis Jo. Forteſcutus, *de laudibus LL. Angliæ*, c. 22. Sed & apud veteres Romanos viguiſſe morem, Auctor docet *ad Herennium*, *Majores noſtros dicemus, veri inveniendi causâ, cruciatibus ac* tormentis *voluiſſe quæri & ſummô dolore homines cogi, ut quidquid ſciant, dicant.* Idem apud Perſas obtinuiſſe, habes apud Curtium, *l.* 4. *c.* 10. & Epiphanium, *contra Hær. c. de Manichæis.* Macedones item paſſim apud eundem Curtium. E quo & illud diſcas, non confeſſioni ſolùm extorquendæ *tormenta* adhibita à Macedonibus, ſed & poſt confeſſionem damnationemque, ſolennem hunc ſupplicii prodromum fuiſſe. Unde Hermolaum & complices, *damnatos hominibus, qui ex eadem cohorte erat, tradi juſſit* Alexander. *Illi — excruciatos necaverunt. Calliſthenes quoque tortus interiit*, apud eum, *l.* 8. *c.* 8. Vide quoque *l.* 6. *c. ult.* ubi de Philota. Crudelitas nempe illa maxima in uſu fuit apud Veteres etiam Romanos, quorum proin Scriptores frequenter illud, *excruciatum necare*, in ore habent. Liv. *l.* 25. *c.* 23. *Necati omnes excruciati ſunt.* Sueton. *Aug. c.* 14. *diſcruciatum necare.* Cicer. *pro L. Manil. c.* 5. alia addit, augendæ indignitati: *Legatum populi Romani Conſularem vinculis ac verberibus, atque omni ſuppliciô excruciatum, necavit.* Græcos quoque alios, apud quos eſt στρεβλωθέντα aut βασανισθέντα ἀναιρεῖν, *tortum mori* ut Plut. *Phocione* c. 47. Zonaras αἰκισάμενος διαχρήσασθαι, *prius excruciatum interficere*, ait, ubi de Hannibale & captivis Romanis ei ſermo eſt. Vide Freinsheim. *Not. ad Curtium l.* 8. *c.* 8. & hîc paſſim, inprimis ſuprà ubi de *Crucis* ſupplicio: Non tamen omnes reos ſic necatos, ſed quoſdam ſtatim interfectos, ex Curtio diſcimus eodem *l.* 9. *c.* 7. ubi dilertè duo hæc mortis genera diſtinguuntur, *Cæterum Boxum protinus placuit interfici: Biconem etiam per cruciatum necari*; ubi *Notas* vide, at plura ſuprà in *Quæſtio.* it. *Stimulus*: nec non in *Legib.* Alfonſinis *part.* 7. *tit.* 30. & apud Mich. del Molino *in Repertorio Foror. Arag.* voce *Tortura.* Poſteriorem verò vocis ſignificatum quod attinet, congeſſit multa *de Tormentorum Veter. diritate*, Caſpar. Barthius *Animadv. ad Statium paſſim*, inprimis *Tom. II. p.* 1168, & III. *p.* 277. & *ſeqq.* Gallonius verò peculiarem tractatum edidit, *de Martyrum Cruciatibus.* Vide quoque hîc paſſim. Ordinem apud Græcos torturæ, hunc exhibet Ariſtophanes *Ranis*,

> Καὶ πῶς βασανίζω; πάντα τρόπον. Ἐν κλίμακι
> Δήσας, κρεμάσας, ὑστριχίδι μαστιγῶν, δέρων,
> Στρεβλῶν, ἔτι δ' ἐς τὰς ῥῖνας ὄξος ἐγχέων,
> Πλίνθους ἐπιτιθείς, πάντα τἆλλα, πλὴν πράσῳ
> Μὴ τύπτε τοῦτον, μὴ δὲ γητείῳ νέῳ.

> *Et quomodo torquebo? omni modô. In ſcala*
> *Vinciens, ſuſpendens, flagello percutiens, excorians,*
> *Crucians, naribus acetum infundens,*
> *Lateres imponens &c.*

Ad quem locum Scholiaſtas vide: uti de *tormentis* LXXX. quæ Mithriacis ſacris initiandi ſuperare tenebantur ſuprà voce *Mithra.* Tandem ad machinas bellicas, majores inprimis, quas *Canones* Galli vocant, fortè quod cannarum referant formam, ſignificandas, vox adhibita: quas utinam cum Auctore ſuo ignoraremus. Invenii certè diritatem mox agnovêre Florentini, qui, bellô contra Venetos cùm Burrium cepiſſent, omnibus Tormentorum Magiſtris, ne ampliùs exercere artem poſſent, manus dexteras præciderunt, & ſuâ cujuſque collo appenſâ eos dimiſerunt A. C. 1488. Sed parùm iſta ſeveritas profuit. Illi namque, quibus ſtipendium cum vacatione omnium munerum Patres tribuerant, promtè manibus ferreis fabrefactis, ſe ad artem redituros ſuaſque injurias vindicaturos, fidem Senatui Veneto fecerunt, teſte Bembô, *Hiſt. Venet. l.* 4. De cujuſmodi *Tormentorum* cum Armis Veter. comparatione diximus aliquid ſuprà, in voce *Bombarda.* Vide quoque ubi de *Pyrio pulvere*, it. machinæ militaris illo genere, quod *Onagrum* dixêre, & infrà voce *Zarabotana.*

TORMENTUM, vulgò TORMENTE, fluv. Galliæ, in Vicecomitatu Torinnenſi. Hadr. Valeſ. voce *Torinna.*

TORNA, vulgò TORNE, urbs Lappiæ Suecicæ, in ultimo receſſu Sinus Bothnici in Boream, cum portu celebri & ſatis capaci. Hinc pars adjacens Lappiæ, *Torne Lapmarch.*

TORNA, in vocibus, quibus Duces in præliando olim utebantur, memoratur Mauricio *in Strategicis*, & ſonat, *deflecte*, ſeu *faciem verte*, uti docet Theophanes, *ann.* 5 *Mauritii*, ubi Avarum ſeu Hungarorum illam eſſe refert, uti & Theophylactus Simocatta,

l. 2. *c.* 15. unde *tornare*, deflectere, & *tornatio*, prælium. Sed cùm *tornum* inſtrumentum ſit, in quo teruntur ligna circumagendo, inde infimæ Latinitatis voces, *tornare* pro gyrare ac vertere; *tornum* pro gyro, & *contornum*. pro circulo, potius arceſſendas eſſe, docet Salmaſ. *ad Solin.* Hinc *Tornatrices*, apud Hincmarum, *Capitul. ad Presbyteros Diœceſeos ſuæ*, c. 14. *Nec turpia, joca cum urſo vel* tornatricibus *ante ſe facere permittas*: Saltatrices ſeu Mimæ ſunt, quæ *torni* inſtar ſeſe circumagunt, vel in gyrum choreas agunt, ut videre eſt apud Dominicum Macrum *Hier.* adde Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi etiam voce *Torna*, duellum ex formula recepta, quod, qui duellô rem probaturus eſſet, *tornari* ad duellum diceretur, denotari recentioribus, addit.

TORNABONIA Lucretia, vide *Lucretia*.

TORNACENSIS Stephanus, vide *Stephanus*.

TORNACUM, olim Nerviorum in Gallia Belgica civitas. Hodie *Tournay* Gall. *Dornik* German. Petrus Apianus dicit, *Bagadum* eſſe *Ptolemæi* Baudrando aliàs caput Pleumoſiorum in Morinis, hodie in Flandria Gallica & ipſo limite Hannoniæ. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cameracenſi. Olim ſub Gallis, ſed A. C. 1521. à Carolo V. occupata, cum Flandria, & Artelia, ceſſit Hiſpan. victô captôque Franciſcô I. A. C 1525. Verùm A. C. 1667. recepta Gallis remanſit, pace Aquiſgranenſi. Permunita & opulenta eſt, cum arce valida recens extructa. Hinc Tornacenſis ager, *le Tournaiſis*, inter Hannoniam ad Ortum & Inſulanam Caſtellaniam ad Occidentem. Primùm *Hoſtilia*, quippe à Tullo Hoſtilio condita, dein *Nervia* hæc urbs dicta eſt, poſtremò *Tornacum* à Torno Trojano. Populi *Nervii* Cæſ. *l.* 2. *Bell. Gall.* c. 4. 15. 17. 23.* *Tornates* Plin. *l.* 4. c. 19 In pugna contra Cæſarem, 60000. ex ſuis amiſerunt, Cæſar. *loc. cit.* c. 28. Sita eſt ad Scaldim, inter Duacum & Aldenardum ad Cæciam, 8. ab Inſula 5. *Ferrar.* Vide Joh. Couſin, *Hiſtor. de Tourn.* Morer. *Diction. Hiſt.* &c.

TORNAQUITUS Simon, vide *Simon*.

TORNATES, memorati inter Aquitaniæ minoris populos Plinio, *l.* 4. *c.* 19. ubi ait, *Enobriſates*, alias *Onobriſates*, *Belendi*, *ſaltus Pyrenæus*, *infraque Monenſi*, aliàs *Moneſi*, *Oſſidates montani*, *Sibillates*, *Camponi*, *Bercorcates*, *Pimpedunni*, *vel Bipedimui*, *Saſſumini*, *Vellates*, Tornates, *Conſorani*, *Oſſidates campeſtres*, *Succaſſes*, *Latuſates*, aliique: Sine dubio populi ſunt, quorum locus *Tournay* in Bigerronibus, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Sibutſates*.

TORNATRIX, vide ſuprà *Torna*.

TORNEAMENTA, ludi Equeſtres. Vox German. *Turnier*: Ital. *Torneamento*, vel *Torniamento*, fortaſſis à *Tornare*, venit, quod illis, inter alia, eſt redire; Gall. *le Tournoy*, i. e. decurſorium, à verbo *tournoyer*, quod iiſdem eſt circumire, huc & illuc vagari. Iſti enim qui hoc modô decertant, eunt, redeunt, & ad omnes arenæ angulos deflectunt. Ab Henrico Aucupe primùm, poſt Obotritos debellatos, in Germaniam introducti, certisque legibus confirmati ſunt, ut Nobilitas Germanica condignis jamdudum exercitiis exculta, & his quoque ad bella aptior redderetur. Fecit autem id Imperator in conſilium adhibitis quatuor Principibus Imperii primariis, Conradô Comite Palatinô ad Rhenum, Hermannô Sueviæ, Bernhardô Bavariæ, & Conradô Franconiæ Ducibus: quorum ſinguli ad *Torneamentorum* conſtitutionem tres viros delegerunt, experientiâ rerum & auctoritate præſtantes, quibus ab Imperatore itidem tribus additis, à XV. viris his ſumma res ac inſtituti ſuſcepta eſt, de quo vide apud Goldaſt. *tom.* 1. *Conſtitut. Imp.* p 212. & *Rational. ad lib. der Reichſatz* p. 505. Competit jus indicendi *Torneamenta* Imperatori primùm; hinc primum ab Henrico Aucupe, ſecundum à Conrado II. ſeptimum ab Henrico III. duodecimum ab Henrico VI. Imperatorib. indicta legimus. Dein Principibus Imperii, quibus id privilegii, ab Imperatore, indultum eſt. Sunt autem familiæ quatuor præfatorum Principum, qui id juris ſibi vindicant, unde *die Obere Turnier vögt* dicti: Saxones tamen *Torneamenta* quoque indixiſſe, exemplô Ridackeri Marchionis Miſniæ, Ludolphi Marchionis Saxoniæ & Brunſvic. &c. oſtendit *Limnæus*, ſed an ſuô hoc fecerint jure, ſecum quærit. Locus tempusque his ludis vel à Præſidibus eorum, vel à quatuor prædictis Principibus, vel etiam à quatuor illuſtrioribus fœminis, aſſignari ſolitum eſt. Decertandi jus habuerunt Imperator, Principes, Marchiones, Comites, Nobiles, & Patricii, qui à ſummo Principe Nobilitatis inſignia tenuerunt, hodiè *die Adeliche Geſchlechter*. Illis præerant Reges, ſeu Præſides *Torneamentorum*, German. *die andere Thurnier vögte*, *oder Turnierkönige*, quorum quatuor erant, pro numero quatuor Circulorum, de quibus retro. Horum officium, ut & alia huc pertinentia, vide apud Limnæum Enucl. *l.* 3. *c.* 31. Viſcherum, *tract. de Duello*. Draconem *de Patrit. fol.* 77. Beſold. in *Theſ. pract. voc. Turnier*. Chariſium Protoſynd. Stralſund. *Diſp. de Torneamentis*, &c. Damnatus illorum uſus Concil. Lateranenſi, ſub Alexandro III. Papa, A. C. 1179. ut potius temerarios militum congreſſus à Patribus Concilii coërcitos dicas: hodie ſanè in Imperio exiguus eſt; aliô ludorum Equeſtrium genere, quod *Ring-* & *Kopffrennen* vocant, in aulis Principum fervente. In uſum tamen *Torneamenta*, juſtô modeſtamine revocanda, ſuadere videntur allatæ rationes à Munſtero, *l.* 3. c. 454. Cuſpiniano, *in vita Henr. Aucupis*, Joh. à Schallenberg apud Goldaſtum, &c. *Fortunium* Torneamentum quoque dici monet Matth. Paris *in Ann.* 1241. *p.* 546.

Torneamenta in Germania celebrata XXXVI.

I. Magdeburgi, A. C. 935.
II. Rotenburgi, A. C. 942.
III. Conſtantiæ, A. C. 948.
IV. Mariburgi, A. C 969.
V. Brunſvigæ A. C. 996
VI. Treveri, A. C. 1019.
VII. Halæ Sax. A. C. 1042.
VIII. Auguſtæ, A. C. 1080.
IX. Gottingæ, A. C. 1119.
X. Tiguri, A. C. 1165.
XI. Coloniæ, A. C. 1179.
XII. Norimbergæ, A. C. 1198.
XIII. Wormatiæ, A. C. 1209.
XIV. Herbipoli, A. C. 1235.
XV. Ratisbonæ, A. C. 1284.
XVI Suinforti, A. C. 1296.
XVII. Ravenſpurgi, A. C. 1311.
XVIII. Ingelheimii, A. C. 1337.
XIX. Bambergæ, A. C. 1362.
XX. Eſlingæ, A. C. 1374.
XXI. Scaphuſii, A. C. 1392.
XXII. Ratisbonæ, A. C. 1396.
XXIII. Darmſtadii, A. C. 1403.
XXIV. Heilbronnæ, A. C. 1408.
XXV. Ratisbonæ, A. C. 1412.
XXVI. Stutgardiæ, A. C. 1436.
XXVII. Landeshuti, A. C. 1439.
XXVIII. Herbipoli, A. C. 1479.
XXIX. Moguntiæ, A. C. 1480.
XXX. Heidelbergæ, A. C. 1481.
XXXI. Stutgardiæ, A. C. 1484.
XXXII. Ingolſtadii, eòd. annô.
XXXIII. Onolsbaci, A. C. 1485.
XXXIV. Bambergæ, A. C. 1486.
XXXV. Ratisbonæ, A. C. 1487.
XXXVI. Wormatiæ, eòd. annô.

Ita Rucxnerus habet. Joh. Guletus verò *in deſcr. hiſt. Rhæt. l.* 3. omiſſa quædam contendit. Præterea ex Andr. Ratiſpon. *Chron. Bavarico*, meminit Freherus *ad Petr. de Andlo p.* 183. Torneamenti celebrati Norimbergæ, A. C. 1433. &c. In Francia, *Torneamenta* primum inſtituiſſe Gaufridum II. Dn. Pruliaci in Andibus, refert *Chronicon Turonenſe*: fuit autem is pater filii cognominis, à quo Comites Vindocinenſes orti. In Anglia primùm innotuiſſe, ſub Stephano Rege, *cùm per ejus indecentem mollitiem nullus eſſet publicæ vigor diſciplinæ*, habemus apud Guil. Neubrigenſem *l.* 5. *c.* 4. Tunc enim & ſub Henrico II. *tyronum exercitiis, in Anglia prorſus inhibitis, qui — exerceri volebant, tranſfretantes in terrarum exercebantur confiniis.* Vide quoque Rog. Hovedenum & Bromptonum, A. C. 1177. Poſteà verò ſub Ricardo in ipſa Anglia celebrari cœperunt, uti docet Matth. Paris A. C. 1194.* In Græciam tranſiiſſe videntur, cùm Anna Sabauda, Amedei IV. Allobrogum Comitis filia, Conſtantinopolim Andronico Juniori nuptum venit, A. C. 1326. &c. Cæterum in hujuſmodi decurſionibus vel hoſtes publici ex condicto infeſtis armis concurrebant, quod Torneamenti genus *acuteatum & hoſtile*, Matth. Pariſio: vel infeſtis itidem armis contra quoſvis, etiam non hoſtes, itur, quod *quaſi hoſtile* eidem dicitur, A. C. 1241. Communiter verò certabatur armis innocuis, gladiis hebetibus, lanceis abſque ferro, ſeu ἀσιδήροις δόρασι, ut ait Nicetas: *luſoria tela* Seneca vocat, uti vidimus ſuprà. Cùm porrò *Torneamenta* belli præludia eſſent, diverſis cohortibus ac turmis unà omnes ad prælium accincti properabant & gladiis in alterutrum ingeminantes ictus (non punctim ſed cæſim feriendo) vires ſuas exercebant; cùm contrà in *Juſtis*, quo monomachiæ ſpeciem præbebant, ſingulari certamine alter in alterum ferretur &c. Quam in rem vide plura apud Car. du Freſne *in Gloſſ.* nec non *Diſſertatione ad Joinvillam* 7.

TORNENSIS Comitatus *le Comte de Torna*, & *Tornaw*, pars Hungariæ ſuperioris inter Comitatum Gewinaricenſem ad Boream, Albanvivaricenſem ad Ortum, Barzodienſem ad Meridiem, & Biſtricienſem ad Occaſum, ſub Auſtriacis. Ejus caput eſt Torna, Hungaris *Tornaw*, Germanis *Dorn*, 4. milliar. German. à Caſſovia in Occaſum.

TORNEUTICE, Ars, Græcè Τορνευτική, à Theodoro Samio inventa, ſicut Toreutice, de qua ſuprà, à Phidia, Plinio, *l.* 7. *c.* 56. *Normam autem & libellam & tornum & clavem Theodorus* (invenit) *Samius*. Ubi *tornus*, Græcè τόρνος, inſtrumentum eſt, in quo ligna teruntur circumagendo, ſicque in teretem formam rediguntur, quod Græci περιγράφειν & ἀποξύειν, h. e. *in orbem terere ac ſculpere* vocant. Τορνευτήριον verò ferrum iis appellatur, quô in torno ligna teruntur. Nempe & *Tornatores* terunt, exſculpuntque ac inſculpunt ligna, ſtrias & ſulcos in eo facientes ſicque Γλυπταὶ etiam nonnullis dicuntur: ſed aliâ arte ac diverſô inſtrumentô id faciunt, videl. non γλυφείῳ, ſeu *cælô*, quod *burinum* vulgò Galli vocant, ſed τορνευτηρίῳ, ut diximus. Neque figuras & ſigilla tornô exprimere ullô modô queunt, quod Sculptores Cælatoreſque faciunt. Adde, quòd in ligno præcipuè Torneutice Ars occupatur, cùm *Sculptura*, præter illud, *ebur*, *marmor*, *vitrum*, *gemmas complectatur*; *Cælatura verò aurô*, *argentô*, *ferrô*, *opera efficiat*, uti alicubi Plinius habet. Hinc apud Theophraſtum, lapidum alii γλυπτοί, alii τορνευτοί, alii πριστοί, quorum illi *cælô ſculpuntur*, iſti *tornô teruntur*, hi *ferrâ ſecantur*. Ob ſimilitudinem tamen vocum Τορευτικῆς & Τορνευτικῆς factum, ut multi etiam ex Veteribus artes eas & opera confuderint, ipſeque Virgilius *tornum* pro *cælo* ſumſerit, ut ſuprà vidimus in illo *Ecl.* 3. *v.* 38.

Lenta quibus torno *facili ſuperaddita vitis*.

Ubi tamen ſi *torno* dativus ſit, nulla erit catachreſis. Sic enim non dicit, torno vel torni arte, ſuperadditam vitem illis poculis, ut tornus vitem illam & corymbos hederæ in poculo effigiârit, ſed præter tornum, quô facta erant pocula illa, inſuper additam artificio cælaturæ vitem. Quod ex epitheto *facili* confirmatur, nihil enim tornaturâ facilius. Itaque parùm paſtor is commendâſſet pocula ſua, ſi tornô tantùm facta promiſiſſet. Sed ad torni *facilitatem* cæli *labor* additus. Martialis, l. 8. *Epigr.* 51. *v.* 1.

Quis labor in phiala!

Sed & *Tornatores*, licèt quoque non minùs, ac Cælatores, radant. Virg. *l.* 2. *Georg. v.* 449.

—— *aut torno raſile buxum.*

Aliud tamen iterum accuratè loquendo ξύειν, vel ξέειν, aliud τορνεύειν, aliud γλύφειν: *Raſoreſque* & *Interraſores* ab utriſque diverſi fuêre. *Theophraſtus*, Εὐγλυπτότεροι τε καὶ εὐτορνότεροι καὶ εὐξοώτεροι τῶν χλωρῶν. Magis autem abuſive *tornandi* verbum *Avicenus*, adhibuit, pro *terere ac polire gemmas*: quamvis enim, quæ *tornô* fiunt, etiam terantur ac levigentur, tamen tornô non poliuntur gemmæ, uti ſuprà vidimus. Quô ſenſu infima Latinitas verbum acceperit, diximus in voce *Torna*. Plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Solin.* paſſim, inprimis *p.* 1044. & *ſeqq.* ut & quæ retrò dicta, in vocibus *Terere*, *Teres* & *Toreuma*. Ex terebinthio *tornata* pocula, quæ magna in fama apud Veteres erant, memoravimus, ubi de poculis *Thericleis*.

TORNIELLUS A. Novarienſis, autor Annalium ſacrorum, à Mundo condito uſque ad ſeculum præteritum.

TORNITIUS, in Bithynia, à Conſtantino Monomacho coërcitus, A. C. 1046.

TORNODURUM, vide *Ternodurum.*

TORNOMAGUM, vulgò *Tournon*, vide *Turnoninum.*

TORNUM, in *Charta* Petri Regis Majoricarum Domini A. C. 1232. apud Car. du Freſne, bellicæ machinæ ſpecies. Sic apud Sanutum inter baliſtarum ſpecies, *baliſtæ groſſæ a torno*, *baliſtæ à peſarola*, occurrunt, *l.* 2. *part.* 4. *c.* 8. &c. Vide quoque ſuprà *Baliſta.*

TORNUS, fluv. Lappiæ, vulgò *Torne.* Exit è lacu Torno, *Torne Tresk*, verſus confinia Norvegiæ; dein per Lappiam Tornenſem fluens, prope Tornam Urbem in Sinum Bothnicum ſe exonerat.

TORONAICUS Sinus, *Ptolem. Golfo di Rampo Nardo*, *Golfo di Agiomana Caſtaldo*, ſinus Macedon. inter Singiticum & Thermaicum. *Baudrando* pars eſt Maris Ægæi, vulgò *Golfo di Ajomana.*

TORONE, oppid. geminum: unum Epiri in ora litorea, inter Syboiam, & oſtia Acherontis fluv. *Parga Nigro.* Alterum Macedon. ad ſinum Toronaicum, ubi tantus maris fragor, ut inde proverb. ortum ſit, *ſurdior Toronæo portu*, inter Derrim & Caſſandriam, à *Torone* Neptuni filiâ, teſte *Stephan.* ſic dictum. *Longo Sophiano*, *Rainero Nigro.* Vide *Stephan.* Illa in Theſprotia *Baudrando*, ad oſtia fluv. Thyanidis, inter ipſum & Syboiam, 15. milliar. ab oſtia Acherontis fluv. in Occidentem. Quibuſdam hodie eſt *Parga*, oppidul. cum arce munita, ſub Venetis, in ora provinc. *Larta.* Hæc in Paraxia tractu, in ora Boreali Sinus Toronaici. Vulgò *Caſtel Rampo*, 20. mill. paſſ. à Derri in Occaſum, paulo plus à Caſſandria in Boream, 80. à Theſſalonica in Eurum.

TORPATUM, vulgò *Derpt*, Urbs Oldenpoæ provinc. in Livonia, ad fluv. Berum *Embek*, cum arce permunita in colle. Epiſcopalis erat ſub Archiepiſcopo Rigenſi, 12. leuc. à ſinu Finnico in Meridiem, totidem à Felino in Ortum, verſus lacum Peibum. Capta eſt à Suecis A. C. 1625. Duce Jacobô de la Gardie, & A. C. 1632. ibi Academia à Guſtavo Adolpho erecta. Media inter *Peibus* & *Werczer* lacus.

TORPEDO, à vi, ut Varro ait, *de L. L. l.* 4. nempe quia inducit *torpedinem*: Græcis eadem de cauſa Νάρκη, quòd νάρκην producit: à tremore, quem adfert contrectantibus, Burdegalenſibus *Tremble*; Liguribus ob eandem rationem *Tremoriza*: *Bellunenſi*, Avicennæ Interpreti, *Albarade*, ex *al* Arabico articulo, & verbo חרד *harad*, i. e. *ſtupuit*, *horruit*: piſcis eſt, mirâ motus depravandi, quemadmodum planè tollendi Echeneis, facultate præditus. Nimirum omnium eſt gentium conſenſus, eam inducere corpori tremorem torporemque: quod non ſolùm contrectanti, ſed etiam hamô piſcanti facit, vim eam per hamum, ſetam & arundinem, in ipſam piſcantis manum traducendo. Quod, præter innumeros Auctores, qui hac de re ſcripſerunt, experientiâ à ſe comprobatum ait Rondeletius, *de Piſcibus Marinis*, *l.* 2. *c. ultimô.* Attributa ei hæc vis divinitus eſt, ad capiendos piſcium alios: per ſe enim imbecillis eſt. Itaque ad ſe accedentes piſciculos ſtupefacit atque illos capit, hôc modô. Reſupinat ſe in arena immotaque jacet mortuæ inſtar. Piſces igitur ſecurè accedunt ſtuporeque correpti recedere iterum nequeunt. Sic illa, licèt aliàs tardiſſima, mugiles etiam, quamvis piſcium velociſſimos, in poteſtatem ſuam, pertrahit; Unde & in *Torpedinis* eos ventriculo reperiri, auctor eſt Ariſtoteles, *Hiſt. Animal. l.* 9. *c.* 38. De qua ſagacitate, præter Plutarchum *Comparat. aquatilium & terr.* ita Plin. *l.* 9. *c.* 42. *Novit* Torpedo *vim ſuam, ipſa non torpens: merſaque in limo ſe occultat, piſcium, qui ſecurè ſupernatantes obſtupuère, corripiens. Nec minor ſolertia ranæ* &c. Modum, quô vim hanc exerat, his verbis exponit Oppianus, *Halieut. l.* 2. *v.* 62. & *ſeqq.*

> Ἀλλά οἱ ἐν λαγόνεσσιν ἀναλκείης δόλος ἀλκή,
> Κερκίδες ἐμπεφύασι παρὰ πλευρῇσιν ἑκάτερθεν
> Ἀμφίδυμοι, τῶν εἴ τις ἐπιψαύσειε πελάσσας,
> Αὐτίκα οἱ μελέων φθῖτο σθένος· ἐν δέ οἱ αἷμα
> Πήγνυται, οὐδ' ἔτι γυῖα φέρειν δύναται, ἀλλά οἱ ἀλκὴ
> Ἦκα μαραινομένοιο παρίσταται ἄφρονι νάρκῃ.

> *Verùm ipſi in lumbis imbecillitatis eſt ſubſidium,*
> *Radii ſunt innati juxta latus utrinque*
> *Gemini: Quos ſi quis attingat accedens,*
> *Statim ipſi membrorum robur extinguit, ſanguisque ipſi*
> *Congelaſcit, neque amplius membra ferre poteſt, ſed ipſius robur*
> *Paulatim tabeſcentis remittitur ſolidæ Torpedini.*

Ubi duo docet Poëta, in lumbis *Torpedini* hanc vim ineſſe, & qualitatem, quâ ſtuporem inducat, eſſe frigus: in quo abit à Galeno, qui *de cauſis Sympt. l.* 1. ac *l. de uſu Reſpir.* obſcuræ occultæque qualitati id adſcribit. Voſſius ait, *Torpedinem* ſpiritus & humores diffundere, qui refrigerent, &, ut Oppianus habet, quaſi congelent, non piſces modò, ſed & piſcatores etiam: quorum nervi ac digiti, vi per hamum & lineam tranſeunte, prorſum ratione facultatis motricis debiles fiant ac infirmi: unde tremor ille, de quo ſuprà. Quanta porrò piſcis hujus fœcunditas, docet Plin. *l.* 9. *c.* 51. *Torpedo octogenos fœtus habens, invenitur: eaque intra ſe parit ova præmollia, in alium locum uteri transferens, atque ibi excludens.* Imò non parere ſolùm intrà ſe tam numeroſam ſobolem, ſed &, cùm hæc timere cœperit, magnô affectus indiciô, recipere, ſcribit de ingenti *Torpedine* agens Ariſtoteles, *de Animal. l.* 6. *c.* 10. Quemadmodum & glaucus, cùm timet, à matre ore hianti excipitur; ceſſante metu iterum evomitur, ut Ælianus refert, *Hiſt. Anim. l.* 1. *c.* 16. & muſtelæ emittunt & admittunt intra ſe catulos, apud Ariſtot. *loc. cit.* Carnem ei attribuunt lentam & concoctu difficilem, nec grati ſaporis, niſi frigatur. Eæ tamen partes, quæ circa caput, teneræ dicuntur eſſe ac concoctu faciles: parvæ item meliores magnis, vide Athen. *l.* 8. Sed Plato apud eundem, *l.* 4. Imo & Galenus *de alim. facult. l.* 3. docet, *Torpedinem*, ut & paſtinacam, carnem habere mollem, ſapore gratam, concoctu non difficilem, mediocriter nutrientem, quæve alvum non malè ſubducat. Idem *l. de Attenuante victu* præcipit, ſi piſces defuerint ſaxatiles, *Torpedo* ut aſſumatur cum beta, tritâ nempe, item cum porro; quod uberiùs adhibetur; cumque minuto piperis. Ad hæc *l.* 8. *Med.* docet, poſt aſellos proximum obtinere locum ſoleas & Torpedinem. Quid quòd Italiæ in deliciis eſſe, ſcribit Albertus, *l.* 24. *c.* 1. Nempe evaneſcente vi frigidi veneni, quod inerat vivæ. Jecori *Torpedinis*, ut Plinius ait, *l.* 9. *c.* 42. *teneritas nulla præfertur.* Eam peculiari carmine proſecutus eſt Claudianus. Plura vide apud Voſſium, *de orig. & progr. Idololatriæ paſſim, imprimis l.* 4. *c.* 11. & 38. *ubi dolorem capitis etiam inveteratum Torpedine nigrâ vivâ parti dolenti impoſitâ, tolli: c. item* 44. *ubi eôdem remediô, ab Anterote, Cæſaris liberto, podagram omnemque morbum articularem, curari ſolitum fuiſſe, oſtendit.*

TORPIDI, populi Thraciæ, in confinio Macedoniæ, circa Philippos, *Appian.*

TORPOR, fatalis quidam, & omnia invitô animô, ſegnibus membris, agenda, inter mala prodigia, memoratur Claudiano, de Cerere, amiſsâ Proſerpina, *l.* 3. *de Raptu*, *v.* 137.

> *Hæc ubi; digreditur Templis, ſed nulla ruenti*
> *Mobilitas, tardos queritur non ire jugales.*

Statio item, *Theb. l.* 4. *v.* 333.

> ——— *Hinc ſequor arcus,*
> *Difficileſque manus, & nullo in vulnere certæ:*

ad quem locum vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. Tom. II. p.* 1023. De *torpore* verò *membrorum*, Magicis artibus conciliato, ſuprà ubi de *Nodo Veneris.*

TORQUATA, è Junia familia, C. Silani filia, Veſtalis ſacerdos annis 64. Ejus meminit Tacit. *l.* 3. *Annal. c.* 69.

TORQUATI Equites ſeu Milites, vide *Torquis.*

TORQUATUS, cognomen Titi Manlii, à *torque* impoſitum, quem occiſo ad Anienem Gallo detraxit. Hic eſt ille Torquatus Manlius, qui, cùm filius adverſus hoſtem, à quo vocatus fuerat, pugnaſſet, eôque occiſô, equeſtria ſpolia victor ad patrem tuliſſet, ſubito eum, quòd adverſus edictum ſuum, & rei militaris diſciplinam feciſſet, virgis cæſum ſecuri juſſit percuti. Vide & *Manlius.*

TORQUATUS Aſprenas, conſ. an. Urb. Cond. 880. *Livius.*

TORQUATUS, prænomine *Lucius*, Orico juſſu Pompeji præfuit; ſed, inclinantibus ad Cæſarem oppidanis, vix evaſit. Hic eſt L. Manlius Torquatus, contra quem P. Cornelium Sullam Cicero defendit. Periit poſteà in Africa, ut teſtatur de bello Africano ſcriptor, *c.* 96. Fortè deſignatur is *L. Torquatus*, qui Triumvir monetæ cudendæ, torque & aliis ejus familiæ monumentis argenteos denarios cum inſcriptione *L. Torquat. ex. S. C.* ſignavit.

TORQUATUS Silanus C. Lecaniô, M. Liciniô Conſulib. mori adactus eſt à Nerone, quia, ſuper Juniæ familiæ claritudinem, Divum Auguſtum atavum ferebat. Juſſi id accuſatores objicere, prodigum largitionibus, neque aliam ſpem quàm in novis rebus eſſe, quin etiam nobiles habere, quos ab epiſtolis & libellis & rationibus appellet, nomina ſummæ curæ & meditamenta. Tum intimus quiſque libertorum vincti abreptique. Et cùm damnatio inſtaret, brachiorum venas Torquatus interſcidit. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 35.

TORQUATUS Taſſus, Poëta Italus celebris, Surrentô-Neapolitanus. Jam in pueritia, egregiô carmine editô, futuræ eruditioni & gloriæ præluſit. Nuntium Papæ in Galliam ſecutus, Carolo IX. innotuit: Dein Ferrariam vocatus, ibi *Hieroſolymam liberatam* edidit. Primus paſtores in ſcenam introduxit, in *Amynta*, omnium Comœdiarum Paſtoralium principe. Litem cum Academia Florentina *de Cruſca*, quæ Hieruſalymam ejus ſub cenſuram vocavit, nactus: Ferrariæ quoque negotio adhuc difficiliori implicitus eſt, à quo tempore omnia ejus retro ſublapſa ſunt. Ticinum inde ſe recepit, hinc Neapolim profectus, tandem, invitante Card. Aldobrandinô, nepote Clementis VIII. Romam pervenit. Obiit, A. C. 1595. ætat. 51. cùm jamjam lauru cingendus eſſet. Jac. Phil. Thomaſinus, *in Elog. Illuſtr. Patav.* Laur. Craſſus. *Elog. Vir. literat.* aliique memorati Anton. Teiſſier *in Elogiis, Part.* 2. ubi & de furore ejus, per cujus intervalla carminibus operam dabat & ſcriptis, prolixè.

TORQUATUS Valerius, vide *Valerius.*

TORQUERE, propriè vertiçum eſt. Virg *l.* 1. *Æn. v.* 121.

> ——— *aſt illam ter fluctus ibidem*
> Torquet *agens circùm, & rapidus vorat æquore vortex.*

Unde στροφὰς ὑδάτων & ἴλιγγας Græci vocant. Hinc *retorquere*, de iiſdem, apud Tertullian. *de Pallio*, *c.* 2. *Italiæ quondam latus* (*Hadria Tyrrhenoque quaſſantibus*) *mediò tenus interceptum, reliquias Siciliam fecit: cùm tota illa plaga diſſidii, contentioſos æquorum congreſſus anguſtiis re*torquens, *nomen vitii mari induit* &c. Inde ad filum vox adhibita, cùm fuſo involvitur, quod iiſdem κλώθειν; cui contrarium ἀναλύειν, ſeu ἀποκλώθειν, quod itidem *retorquere* Plinius appellat. Id ne per itinera fieret, Romanis Legibus olim interdictum, Plinius idem *l.* 28. *c.* 2. refert. Vide quoque ſuprà in voce *Fuſus*, item *Rhombus.* Sic porro ad alia tranſit, qua de re aliquid diximus retro, voce *Tormentum.*

TORQUIS, à *torquendo*, quòd eſſet circulus tortus, Græc. στρεπτὸς. Unde quia ex annulis aut catellis *Torques* plexæ erant, *Catellæ* quoque dictæ ſunt. Ornamentum colli propriè; Sed & in brachio, adeò-

adeoque inter armillæ genera reperitur. Torquem ſanè æmulabatur, niſi *Torquis* fuerit, quem Saxo depingit, *Hiſt. Dan. l.* 8. ubi de Gotrico, *Detractum*, inquit, *lacerti torquem acceſſiti labris inſeruit. Quem Reſo confeſtim brachio applicans ad cunctis auró præditum oſtentabat.* Vide Thom. Bartholin. *de Armill. Veter.* §. 4. Inter regia apud Perſas inſignia, quibus, ut & armillis aureis, acinacibus, aliisque, Satrapæ à Regibus donabantur non raró, benevolentiæ gratiæque teſtandæ causâ. Vide Barn. Briſſonium *de Regno Perſar. l.* 1. Idem apud Romanos inter dona olim militaria frequens fuit: Hinc L. Siccium Dentatum, Romanorum fortiſſimum, inter alia *Torquibus tribus & octoginta* donatum eſſe, docet A. Gellius, *l.* 2. *c.* 12. è quo corriges Val. Maximum, numerum inſuper centenarium addentem. Erant autem juxta Vegetium, *l.* 2. *c.* 7. *Torquati*, duplares & ſimplares, *Duplares* dicebantur, qui ob virtutem duplas conſequebantur annonas; *Simplares*, quibus una & ſemis annona tribuebatur. Ant. Thyſius JC. *Not. ad Gellium*. Vide quoque Sigonium, *de jure Rom. c.* 15. C. Paſchalius, cùm coronæ apud Romanos ſolis civibus darentur, *torques* iiſdem cum auxiliaribus & externis communes fuiſſe, atque illis aureos, his argenteos datos eſſe, ibi pretii, hic ſolius honoris ratione habitâ, obſervat, *Coron. l.* 7. *c.* 2. ex Plinio *l.* 33. *c.* 2. Vide quoque eum *ejuſdem l. c.* 7. Sed & inter Deorum anathemata *torques* fuêre. Ita enim Galli, poſt cladem ab Æmilio acceptam, redintegratô cum Romanis bellô, Arioviſtô duce, ex hoſtium exuviis ſuo Marti *torquem aureum* vovêre. Quod cùm iterum fruſtra fuiſſet, Flaminius de torquibus eorum aureum Jovi tropæum erexit &c. Bonfinius *l.* 6. *Dec.* 1. ex Floro, *l.* 2. *c* 4. cujus tropæi imaginem ac memoriam pulchrè expreſſam habemus in nummo veteri argenteo, cui hæc verba inſcripta, C. FLAMINI. G. F. ROMA. ut videre eſt in *Faſtis* Goltzianis. Simile tropæum, devictis iiſdem, erexiſſe poſteà Marium, ex Plutarchi *Cæſare* Ryckquius notat, *Comment. de Capitolio Rom.* Nempe *Gallos cum auro* (quod in torquibus habebant) *pugnare ſolitos*, *Torquatus indicio eſt*, Plin. *l.* 33. *c.* 1. Vide Nonium in *Torquis*, Livium, *l.* 33. *c.* 40. ubi de prælio, quô Gallos cæcidit Marcellus an. Urb. Cond. 554. Polybium, *l.* 2. ubi de Cornelio Conſ. Bojorum victore &c. ut & voce *Torquatus*. Eiſdem porró recentiori ævô inſigniti Equites Militeſque, qui ab Imperatoribus jus militare virtute meruére ſuâ, ac Germanis *Ritter*, Italis *Equites Aurati* appellantur: de cujuſmodi Equitum Ordinibus variis, vide Limnæum *de Jure Publ.* Altâ longè ratione Anthropophagorum Braſilienſium *torques* ſe habent, uti ſuprà videre eſt, voce *Semicinctium*. Plura apud C. Barthium, *Adverſar. l.* 8. *c.* 15. & Schefferum, *Syntagm. de Antiquorum Torquibus.*

TORRENS, fluvius terræ Philiſtiim, in tribu Dan, ortus è Judææ montanis, fluit per vallem Therebinthi, & alluens Modin, apud Sechrona effunditur. Eſt autem inter Azotum & Joppen.

TORRES, nomen Familiæ illuſtris. in Luſitania. Ex Petro enim Rege ac Agnete de Caſtro genitus Dionyſius, Dn. *de Ciſuentes*, & deinde *Alba de Tormes*, pater fuit Ferdinandi & Petri, quorum ille Dominos *de Torres*, *Villar & Dompardo* ſevit. Eô enim & Iſabellâ Faxardâ natus, Ferdinandus *de Torres* & *Portugal* Dn. *de Villar Dompardo*, avus fuit Ferdinandi Comitis, cujus filius Bernardinus Joannem genuit (Iſabellæ Oſoriæ maritum & ex illa) patrem Bernardini *de Torres* & *Portugal*, & Agnetis Mauricia (uxoris Antonii *de Calatayud*, Comitis *del Real*) qui hôc ſeculô floruerunt. Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Eur. Part. II. p.* 90. Vide eundem, *Arte Heraldic. Tom. II.* Sed & ex Georgio Duce Conimbricenſi, Johannis II. Regis filio notho, orti ſunt Duces *de Torres Nuevas*: Hujus enim ex Anna Mendozia, filius Georgius *de Portugal* Dux Conimbric. ex Beatrice *de Melo* & *Portugal*, pater fuit Alfonſi *de Lancaſtro*, M. Commendat. Ordin. S. Jac. quô & Jolandâ Henriciâ genitus Alvarus Dux *de Aveiro*, junxit ſibi Julianam Dn. *de Aveiro*, ac ex illa ſuſcepit Georgium Ducem *de Aveiro* & *Torres Nuevas*: patrem Raymundi Ducis *de Aveyro*, (nati A. C. 1642.) Joannis, Mariæ & Julianæ, nominis *de Lancaſtro*. Idem *ibid.*

TORRES, vel TORES, antiquis terminus, cujus vocis veſtigium remanſit in nomine *exterris*, qui extra *torrem*, i. e. extra limitem pulſus eſt; Græcè ἐξορισθεὶς: ut *exſul*, qui extra *ſolum*, *Feſt.* Auctor *Fragm. de limitibus*, *limitem torrem*, *h. e. torum ſine dubio invenies.* Hinc *territorium*, omne illud terræ ſpatium certis *terminis* definitum, delimitatumque, intra quod juriſdictionem exercendi Civitas jus habet, Salmaſio *ad Pollionem*, *in Tetrico Senior. c.* 24. Vide ſuprà in hac voce.

TORTA, apud Althelmum, *de Laude Virgin. c.* 28.

Punica mala vidam granis ſertiique referta,
Botros & ficos, & plures ordine tortas:

placenta eſt: ſeu panis ex pinguibus palmulis, farina & aqua confectus Erotiano *in Onomaſtico*, qui ἄρτον ἐγκρυφίαν ab Atticis ſic appellari ait, addens ἐν τέλει κεῖται: quæ tamen à recentiori manu eſſe, exiſtimat Hieron. Mercurialis, *Var. Lect. l.* 2. *c.* 5. Hodie paulo aliud quid eſt, & Gallis *tourte* vocatur, vide *l'Ecole parfaite des Officiers de bouche.* Hinc *tortula*, *tortella*, *tortellus*; de qua ultima voce Papias, *Paſtilli*, *tortelli pigmentati.* Cujuſmodi *tortellos*, in craſtino Natalis Chriſti, Domino offerendi, mos memoratur in *Charta* Mauritii Epiſc. Paris. A. C. 1189. *Conſuetudinem* tortellorum *ad Natalem & ovorum ad Paſcha reddent hoſpites S. Juliani.* Hodieque in aliquot Galliæ provinciis viget, teſte Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Focano* ſeu *Subcinericio pane.* At apud Propertium, *l.* 3. *El.* 19. *v.* 18. ubi de corona Ariadnes,

Teſtis ſidereæ torta *corona Deæ*:

torta idem, quod *tortilis* eſt, ſeu *volubilis*, & coronam notat, è floribus artificiosè mixtis compactam, qualem & *pactilem* & *nexilem* Latini dixére, Car. Paſchalius, *Coronar. l.* 2. *c.* 13. Vide ſuprà ubi de *Nectendi artificio*, item ubi de *Coronis*. Sed Sacerdotum apud Gentiles coronæ *tortiles* erant, ex faſciis ſeu tæniis implexis: immò nondum inventô coronas è floribus texere, ex duabus aut tribus tæniis inter ſe implexis coronas ſibi fecíſſe communiter Romanos, eaſque *ſtroppos* appellâſſe, diximus ſuprà in hac voce.

TORRHEBUS, urbs Lydiæ, à *Torrhebo* Atyis filio. Vide *Steph.*

TORSA, vulgò TORSAS, urbs Smalandiæ, quæ Sueciæ provincia eſt, in limite Blekingiæ, 5. leuc. Suecic. à Chriſtianopoli in Occidentem, 3. ab ora maris Baltici, prope Bromsbroam.

TORSILIA, vulgò TORSIL, urbs Sudermanniæ, in ipſo limite Weſtmanniæ, 3. leuc. Suecic. ab Arboga in Ortum, Holmiam verſus 11. prope lacum Meletum.

TORTA Fagus, à fago aliquo procera nomen accepit: vulgò *Torſou*, vel *Tourſou*, vicus agri Pariſini, proximus Caſtris, ſub monte Leotherici. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TORTARIUS, Monachus Floriacenſis, ſcripſit *vitam S. Mauri verſibus hexametris*, cujus partem Johannes du Bois edidit. Carolus Sauſſæus, *in Annal. Aurel. l.* 4. *c.* 130. Barthius, *Adverſar. l.* 52. *c.* 6. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *p.* 819.

TORTELLI, in Arte Heraldica, vide ſuprà *Byzantii*.

TORTILIS Armilla, vide ſuprà *Ficuum* Corona, *Torta*.

TORTOMION, urbs inter Syriam & Armeniam, *Steph.*

TORTONA, Siciliæ urbs, *Steph.*

TORTOR, Apollinis epitheton, cujus ſimulachrum Romæ fuit. De hoc Sueton. *in Aug. c.* 70. ſcribit, *Apollinem hôc nomine in quadam parte urbis cultum eſſe.* Antonius Sabellicus Apollinem *Tortorem* dictum eſſe vult, à vico, in quo venalia tortorum flagella pependerunt, vel quem tortores incoluerunt, vide Lævinum Torrentium, *in Sueton. loc.* & Roſin. *l.* 2. *Antiq. Rom. c.* 7. *&c.*

TORTORELLA, machinæ bellicæ ſpecies, apud Rollandinum *in Chron. l.* 1. *c.* 12. ubi à lapide ejus Comitem Paduæ Manfredinum cecidiſſe memorat. An eadem cum *Petraria*? quod vide.

TORTOSA, hodie dicitur, quæ olim *Antarados*. Hinc Templarii Equites captivi abducti ſunt in Ægyptum à Sultano, A. C. 1304.

TORTURA, vide ſuprà, *Tormentum*: uti de *Tortore* ſeu ſervo publico, apud veteres Romanos, ſuprà aliquid voce *Suburra*.

TORTYRA, oppid. Aſiæ, una ex ſeptem urbibus à Cyro datis Pytharcho, *Athen.*

TORUNUM, vulgò THORN, urbs Hanzeatica Pruſſiæ regiæ ad Viſtulam; cum ponte. In tractu Culmigeria, in ipſo limite Cujaviæ provinc. 4. milliar. Germanic. à Culma in Meridiem, uti 12. à Mariæburgo, & 15. à Gedano, Lanciciam verſus 13. Situ & arce permunita, in Veterem Novamque diſtribuitur, Probè culta. Sub Polonis ab A. C. 1454. quô ab Ordine Teutonico defecit. Patria fuit Nicolai Copernici Aſtrologi; obiit A. C. 1501. Longâ obſidione ſuâ celebris. Vide quoque *Thorunum*.

TORUS, mons Siciliæ, in ora Auſtrali inter Agrigentum & Heracleam, *Polyb.*

TORUS, Græcè στιβὰς, item στρωμνὴ, à *torqueo*. Scaligero eſt quivis funis ex loris retortis: inde pro lecto, quòd *toris* tenderetur: vel ab *intortis* herbis, quia antiqui ſuper *toris* plicatiſque herbis ac graminibus humi ad menſam diſcumbebant, vel ſedebant, Serv. in *l.* 1. *Æn. v.* 712. Et quidem herbarum meminit idem Poëta, *Æn. l.* 3. *v.* 388.

—— *viridante toro conſederat herbæ.*

Graminis Statius, *Theb. l.* 1. *v.* 583.

Non tibi digna, puer, generis cunabula tanti
Gramineos dedit herba toros. ——

Stramentum inde adhibitum. Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Antiquis* torus è *ſtramento erat, qualiter etiam nunc in caſtris.* Fœnum item. Martialis *l.* 14. *in Apophor. Epigramm.* 162. cujus lemma eſt, *Fœnum*:

Fraudatâ tumeat fragilis tibi culcita mulâ,
Non venit ad duros pallida cura toros.

uti locum reſtituit Gronovius, *Obſerv. l.* 4. *c.* 22. Poſtmodum tomentô culcitæ infartæ; plumâ tandem, quibus palcâ ſuppoſitâ factum, ut in lectis *tori* (propriè enim *lecti* αἱ κλῖναι, *tori*, αἱ στρωμναί, *ſtrata*) aſſurgerent multùm alteque ſuffulti eſſent, quod elegantiæ erat; Auguſtô luxum improbante, apud Sueton. *c.* 73. *Ne toro quidem cubuiſſe ajunt, niſi humili & modicè inſtratô.* Neque veró plumâ quâvis contenti, tenuiſſimâ delicatiſſimâque toros ſuos refereiebant molliculi, quos proin *reſtatiles* appoſitè vocat Zeno Veron. *reſtatilis tori plumeô ſepulchrô ſuperbi.* Quód videl. tales, cùm ſedendo premuntur, ſubſidunt & quaſi reſtantur: ſi ſurrexeris, denuó inflantur & intumeſcunt. At luxuriæ exceſſus fuit, cùm *ſoliis roſæ, quibus demum eſſet album, lectum replevit*; cumque *accubationes de roſis & liliis fecit & quidem purgatis*, Verus apud Spartian. *c.* 5. Inſternebant autem *toros* Veteres vilioribus primùm operimentis, de quibus ſuprà non unô locô: procedente dein ævô, aurô quoque & purpurâ exornabant. De Heroum certè *toris* id frequens, apud Poëtas Græcos Latinoſque. Hinc Poëta:

Stant gemmis auróque tori ----

Lucan. *l.* 10. *v.* 122.

Fulget gemma toris ----

Silius Italicus, *l.* 11. *v.* 275.

Præcipuis multoque procul ſplendentibus oſtro
Accipiunt ſublime toris ----

Et,

Et, ut alios omittam, Papinius, *Theb. l.* 1. *v.* 517.

—— variò ſtrepit icta tumultu
Regia: Pars oſtro tenues auroque ſonantes
Emovere toros, *altoſque inſerre tapetas.*

ad quem locum vide Caſp. Barthium, *Animadv. Tom. II. p.* 176. Apud Romanos, *tori* è lino Ægyptiaco & Alexandrino plumâ facti elegantioribus erant in pretio. Martialis, *l.* 2. *Epigr.* 16. *v.* 3.

Quid torus *à Nilo? quid Sidone tinctus olenti?*

i. e. torus Niloticus, circumdatus *torali* ex ſindone Tyria. *Primus omnium privatorum* Heliogabalus *toros aureis toralibus texit*, apud Lamprid. *c.* 19. Vide ſuprà, ubi de *Toralibus*. Neque verò in *toris* ſuis diſcumbebant ſolùm ad cibum capiendum, aut jacebant ad ſomnum invitandum, ſed & intra cubiculum in *toris* ſedebant (ut hodie in ſcamnis) in omni otio negotioque, quod quieſcere non prohiberet, Caſaubon. *ad verba Suetonii, Domitianô, c.* 11. *Aſſidere in toro juxtà coëgit.* Imò & in toris efferebantur, teſte Martiali, quo de ritu ſuprà, &c. Ut de nomine aliquid adjiciam, Salmaſio *torus* eſt ex Græco τόρ☉, quod à τείνω, *tendo*, vide eum *ad Solin. p.* 670. Apud medii ævi Scriptores, vox ἀκτὴν, *littus*, vel potiùs aggerem, monticulum ac collem, ſignificare cœpit. Unde Anaſtaſius, *Hiſt. Eccl. p.* 148. Theophanis verba πᾶσαν τὴν παράλιαν ἀκτὴν, vertit *omnes maritimos toros*: an à *toris* humani corporis, de quibus ſuprà in voce *Tori*?

TORVUS, propriè de *tauro*, unde & vox nata videtur. Virg. *l.* 3. *Georg. v.* 51.

————— optima torvæ
Forma bovis —————

Hinc de leone. Idem, *Ecl.* 2. *v.* 63.

Torva *leæna lupum ſequitur* ——

Inde ad omnium animalium armatorum aſpectum denotandum vox extenſa, ut videre eſt apud Barth. *ad Statium*, *Theb. l.* 9. *v.* 741. Ut qui inclemens, γοργὸν Græci appellavêre. *Heſych.* Γοργώψας, τὶ κακῶς ἴβλεψε. Atque hinc *torvus*, pro crudeli, funeſto, horrendo: ut *torvæ aves*, apud Statium, *Theb. l.* 6. *v.* 754. *torvum cadaver Tydei*, apud eundem, *l.* 9. *v.* 140. &c. Aut ſaltem pro terrico atque difficili: ut *torva Pallas*, apud eundem *l. eód. v.* 571. i. e. non amabilis, ſed rigida virginitatis cuſtos: *torvus Maro*, ibid. *l.* 5. *Sylv.* 3. *v.* 63. h. e. difficilis materiæ ſcriptor, Paſſeratio *ad Propert. l.* 2. *Eleg.* 34. inimitabilis Barthio, quem vide *Adverſar. l.* 108. *c.* 14. Sed &, quia in tauro probatur quædam in aſpectu generoſitas, torvæque decorus frontis honos, unde *torvus* pro formoſo, apud ſæpiùs laudatum Statium, *Theb. l.* 1. *v.* 131.

* *Sic ubi delectos per* torva *armenta juvencos*
Agricola impoſitò ſociare affectat aratrò.

Ad quem locum Barthius, *formoſiſſima*, inquit, *nobiliſſima. Torvitate enim ſpecies cenſetur bovini generis.* Ad alios porro ſenſus vox translata, auditum inprimis: velut cùm Maro *torvum clamorem* inducit. Sic *torva confidentia*, *torvum ingenium*, Pacuvius habet apud *Feſtum*: plura vide apud eundem Barthium, *ad Theb. l.* 9. *v.* 741.

TOSA, vulgò TOSÆ, oppid. Japoniæ, cum tractu cognomine in parte Auſtrali Xicocæ Inſul. *Brietio.*

TOSA, flumen Helvetiæ, ad oppid. *Egliſaw*, ditionis Tigurinæ, irrigat & Oſcelam vallem; ex ſummis Alpibus, ut Ticinus, oritur: *Baudrand.* Plantino ortum in Glaronenſium finibus, in monte *Huruls*, Comitatum Kyburgicum præfluit, rivum dein *Eulach*, Vitodurum alluens recipit, tandemque inter Rynbergam & Egliloviam, Rheno miſcetur, *Helv. Antiq. & Nov.* German. *Toſſ.*

TOSERTASIS, Memphitarum Rex V. poſt Saiphem, ante Achem præfuit annos V. vide *Achis.*

TOSIBIS, vide ſuprà *Taſibis.*

TOSORTHRUS, Memphitarum poſt Menem in Ægypto Rex I. *Æſculapius* dictus, ob Medicinæ peritiam, *conſtruxit* in Memphi, à patre Mene condita, *regiam*; invenit *ſectorum lapidum ſtructuram*; & *de Anatomia* libros conſcripſit: quæ omnia huic potiùs, quàm fratri ejus Athoti I. Thebanorum & Tinitarum Regi, cui iſta à Manethone tribuuntur, conveniunt. Certè apud Sanchuniathonem Æſculapius Mercurii (h. e. Athotis) frater & Jovis (h. e. Menis) filius dicitur, referente Euſebiô, *Præpar.* Sed nec Toſorthro convenit, γραφῆς ἐπιμέλεια, quam illi Syncellus tribuit, cùm literæ à Mercurio ſint inventæ: *operam tamen literas inſculpendo dedit. Ibid.* quod de cura ejus ſecundaria operaque ex præcepto Mercurii navata, intelligendum: ſtelarum enim exarandarum curam, unà cum VII. Cabiris, & ipſe gerebat. Fuit autem hic Æſculapius Memphites *inter primos hominum, qui opinione humanâ Dii ſunt facti*, Clem. *l.* 1. *Strom.* fuitque deinceps *urbs Memphis præſentiâ Numinis Æſculapii clara*, Amm. Marcellin. *l.* 22. qua de re vide pluribus Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec.* 1. ubi Græcorum de Medicinæ origine & Æſculapiis tribus eorum, hallucinationes eruditè examinat. Sic duo primorum temporum utiliſſima inventa, *Medicina* atque *Architectura*, ſub hoc Rege, occurrunt. Quòd enim *Tentoriorum Chami*, Pſal. 78. *verſ.* 51. mentio, de peregrinantibus Patribus id intelligendum, poſtquam verò illi ſedes in Ægypto fixerunt, conſtruxerunt domicilia, & politias totius Orbis vetuſtiſſimas, conſtituerunt; paulatim acceſſit magnificentia. Menes itaque *Urbem* condidit, *Toſorthros* ſucceſſor ejus *Regiam*, neque multo pòſt ſurrexêre *Pyramides*, cum mundo manſuræ: in tantum crevit inventa recens ἡ διὰ ξεστῶν λίθων οἰκοδομὴ, *ſectorum lapidum ſtructura*, ut diximus ex *Syncello*. Anatomicam quod attinet ab eodem inventam, & ſine dubio in Syringicis etiam ſtelis memoriæ traditam, Mercurius II. ſeu Siphoas Rex illam non minùs, ac Mercurii I. ſeu Athotis inventa, ex monumentis iſtis in libros ſuos tranſtulit: cùm ex XLII. ejus libris, VI. ultimos ad artem Medicam pertinuiſſe & primum quidem eorum Anatomicum fuiſſe, περὶ τῆς τοῦ σώματος κατασκευῆς, ex Clementis *d. l.* ſuprà indigitavimus, voce *Siphoas*. Ægyptii namque *non ſeorſim Medicinam & Aſtrologiam, & ritus ſacros compoſuerunt; ſed omnia ſimul conjunxerunt*, Scholiaſtes *in Ptolemai Tetrabibl. l.* 1. Illum verò in regno excepit Tyris, quem vide.

TOSSANUS Daniel, magni nominis Theologus, patriâ Mompelgardenſis, docuit Heidelbergæ. Obiit A. C. 1602. ætat. 61. Scripſit *Dictionarium in Pſalmos, Prælectiones in Pſal.* 2. *In Jerem. & Threnos paraphraſin. In Nov. Teſt.* 2. *Volumin. quart. &c.* Vide Melch. Adami *in vitis Theolog.*

TOSSANUS Paulus, Theologus itidem Palatinus, ſcripſit *in S. Biblia Indicem locupletiſſimum & notas*: Interfuit Synodo Dordracenæ, Obiit A. C. 1618.

TOSTATUS Alphonſus. Hiſpanus, Avilæ Epiſcopus: de quo dictum,

Hic ſtupor eſt mundi, qui ſcibile diſcutit omne.

Coram Eugenio IV. Senæ theſes tuitus, earum quaſdam, à Pontifice improbatas, poſteà editô ſcriptô defendit. Cum Johanne Capreolo, interfuit Concilio Baſilienſi. Obiit A. C. 1454. ætat. 40. Opera ejus Volum. 27. Venetiis edita A. C. 1596. Mariana *l.* 4. *Hiſtor. Hiſpan. Alphonſus Garcias*, *Poſſevinus*, &c. Vico Matricavlenſi editus, Doctor Salmaticenſis, Epiſcopus Abulenſis, (in cujus urbis agro natus) & Conſiliarius Regius, Majorque, ut vocant, Referendarius fuit, Labbe. *Novum Teſtamentum admirandis Commentariis explicuit*, Poſſevin. *Si aliò, quàm ſuò ſeculò vivere contigiſſet, neque Hippone Auguſtinum, neque Stridone Hieronymum, neque quenquam ex illis Eccleſiæ Proceribus antiquis invideremus*, Voſſius *de Hiſtor. Lat. l.* 3. *c.* 7. Dicitur de eo, *quòd ſi à primo Natalis die numerando terna folia attribuas, plura ſcripſiſſe reperies. Tanta enim ſcripſit breviſſimò tempore, cùm non vixerit, niſi annos* 40. Bellarmin. 46. tamen habet Labbæus. Ejus in *Pentateuchum, Joſuam, Judices, Ruth, Libb. Samuelis, Regum, Paralipom. in Ezram, & Matthæum Comm.* recenſet Guil. Crowæus *Elenchô Scriptorum in S. Scripturam.*

TOTILAS, Oſtro-Gothorum Rex, in Italia, VII. poſt Euaricum, ſeu Araricum Ann. 542. res ſuorum lapſas prudentiâ, rerum uſu, fortitudine inclytus, reſtituit: ad Placentiam Romanos vicit, fugavit ceciditque, & omnia Imperialia oppida cepit, an. Urb. Cond. 1297. totâ inferiore Italiâ, Corſicâ, Sardiniâ & Siciliâ potitus. Paulo pòſt quoque Romam cepit, eamque militibus diripiendam tradidit, eò meliorum redactis incolis, ut nobiliſſimæ matronæ, inter quas Boëtii vidua, panem mendicatò quærere coactæ fuerint. Imo ſolo æquaturus urbem erat, ni literis Beliſarii fuiſſet inhibitus, qui, Totilà abſente, Romam convolavit, reparatiſque celeriter murorum lacunis, eum mox obſidionem parantem fortiter depulit. Tandem à Narſete, in Italiam miſſo, victus occiſuſque eſt, A. C. 552. Procop. *de bello Goth.* Jorn. *in Chron.* Marius Victor, Agathias, P. Diaconus, &c. Ei ſucceſſit Teias, vide & *Ildibaldus.*

TOTONESIUM, litus & oppid. Britanniæ in Comitatu Devoniæ. *Totneſſe Camdeno.*

TOTTAJUM, urbs Bithyniæ inter Nicæam 35. & Dablim in Ortum, 28. mill. paſſ. *Antonin.*

TOTTONARIUS Equus, apud Vegetium, *de Arte Veterin. l.* 1. *c.* 56. & *l.* 4. *c.* 6. lege *Guttonarius*, quod vide, ut & infrà, ubi de *Trepidariis Equis.*

TOTUS, vide ſuprà compoſita ex Græco Ὅλ☉, lit. *H.* uti de *Totius anni villa*, Senecæ memoratâ, *Ep.* 55. infrà voce *Villa.*

TOUGENI, melius *Tugeni*, populi Helvetiorum, quibuſcum Marius Rom. bellum geſſit, *Strabo.* Horum tractus *Tugenus pagus*, fuit, ubi hodie pagi Tugienſis, Suitienſis, Glaronenſis & Urienſis. Hinc & hodie pagus Tugienſis, cujus caput *Tuggium*; ſeu *Tougium* vulgò *Zug*, unus ex 13. Helveticis conventibus ad lacum Tugienſem, à Lucerna in Cæciam 12. & Tiguro ad Meridiem 18. mill. paſſ. Vide *Tiginum.*

TOVOPINAMBAUTI, vulgò TOUPINAMBOUS, populi Braſiliæ, prope Præfecturam fluv. Januarii, verſus oram littoralem. Dicuntur & *Tupinumbæ.*

TOXANDRI, populi Belgii, quorum regio *Toxandria Marcellino*, cum *Toxandro* oppid. cognomine in Brabantia. *Cluverio* incolebant eas Inſulas, quæ nunc Zelandiam efficiunt, inter oſtia Moſæ & Scaldis. Vide *Zelandia. Baudrand.* Horum omnium primus meminit Plinius ſecundus, *l.* 4. *c.* 17. Valeſio *Toxandria* ad tertium lapidem, ab oppid. Tungrorum Trajecto incipiens, ad Moſæ Vahaliſque confluentes expandebatur, regio magna ex parte vaſtis paludibus invia, ac ob id ne finitimis quidem ſatis nota: hujus incolas, cum cæteris tractus ejus nationibus, à Friſiis citerioribus dividebat Moſa Vahali auctus, non procul ab Oceano Britannico, *Toxandriæ loci*, meminit Amm. Marcellin. *Hiſt. l.* 17. qui hodie *Teſſenderloo*, vicus eſt Comitatus Loſſenſis, in Leodicenſi diœceſi, extremus, prope Dieſtam Brabantiæ oppid. Pleroſque *Toxandrorum* baptizavit Landebertus, Epiſcopus Trajectenſis, & apud eos Eccleſias condidit ac Presbyteros ordinavit. Regionem hanc longam leuc. 24. latam 17. ante 400. annos novō nomine Campiniam, vulgò *Kempen* appellari cœpiſſe, ſcribit Gothefridus Wendelinus *in Legg. Salicis illuſtratis.* Bifariam autem dividitur, alia eſt enim Campinia vel potius Campania Brabantina, alia Leodicenſis, utraque communi nomine *Kempen-land*, in quarum priore Bredam, utrâque Andoverpum, Boſcum Ducis, Bergas collocant auctores. Veteres tabulæ in pago

Toxandrio fluv. Duſhmalam *Dommele* ponunt, qui per Boxtellam & Sylvam Ducis in Moſam influit: & Pieplo villam *Poppel*, inter Heremaliam & Silvam Ducis; item villam *Alſen*, in diœceſi Antverpiana, villam quoque ſeu vicum quoque *Dieſſen* in parœcia Silvaducenſi, Hilvaribecæ proximum, alluit. Hic ergo veteres *Toxandrorum* ſedes, *Notit. Gall.*

TOXARIS, Scytha, Athenis ſub Archontibus, heroicum nactus eſt honorem. Quem cùm ſacra ei facerent, *Medicum peregrinum* vocârunt, ut eſt apud Lucianum in *Scytha*. Ex quò etiam dilucet, æqualem fuiſſe Solonis Legislatoris & popularis ſui Anacharſidis. Vide Voſſ. *de Idol. l.* 1. *c.* 13. Ibidem Lucianus columnæ ſepulchralis ejus meminit his verbis: *Et inventus eſt eô locô* Toxaris *eſſe ſepultus, ipsâ inſcriptione cognitus, tametſi non integer appareat: Inprimis verò, quod ſuper columnam vir ornatu Scythicô ſculptus fuerat, lævâ arcum tenentem, dextrâ verò, ut viſus eſt, librum tenens; Etenim adhuc plus quàm dimidiô corpore conſpicitur & arcus totus unà cum codice: reliquas verò partes ſtatuæ unà cum fronte temporis longinquitas jam devaſtavit.*

TOXICUM, apud Plautum, *Mercatore*, *Actu* 2. *ſc.* 4. *v.* 4.

Certum eſt: ibo ad Medicum, atque me ibi toxico *morti dabo:*
Quando mihi adimitur, quâ causâ vitam cupio vivere:

venenum eſt, dictum quaſi *taxicum*, Plinio, *l.* 16. *c.* 10. *extr.* *Smilacem* (taxi arboris genus) *eſſe in Arcadia tam præſentis veneni dixit Sextius, ut qui obdormiant ſub ea, cibumve capiant, moriantur. Sunt, qui & taxica hinc appellata dicant venena quæ nunc* toxica *dicimus, quibus ſagittæ tinguntur.* Sanè *venenô ex arboribus taxi expreſſo* Cantabros inter epulas ſe ipſos interemiſſe, ex Floro, vidimus ſuprà, ubi de hac arbore. Meliùs tamen Feſtus ἀπὸ τὸ τόξον, i. e. *arcus*, *telum*, vocem deducit, Scaligero *de Plantis*, *l.* 1. qui ſimiliter ab ἄκων, ſeu ἄκοντ, i. e. *jaculum*, aconitum appellatum vult, quòd ſuccô ejus *tela* intingerent Barbari, uti hodieque faciunt Alpini latrones & Pyrenæi. Morem indicat Virgil. etiam, *Æn. l.* 9. *v.* 773.

—— *quo non ſelicior alter*
Ungere tela manu, ferrumque armare venenô.

Et Lucan. *l.* 3. *v.* 266.

—————— *tinxêre ſagittas*
Errantes Scythiæ populi ——————

Vide quoque Dioſcoridem, *l.* 6. *c.* 20. Paulum Æginetam, *l.* 5. Chr. Becmannum *de Orig. L. L.* ut & infrà ubi *de Sagittis venenatis.* At *τοξικαὶ feneſtræ*, apud C. Harmenopolum iis his, quæ ex Juliano Architectô retulit, obliquæ ſunt & anguſtiores illæ, quibus hodieque *tela* adverſùs hoſtes ſolent emitti. *Obliquâ luce & incertas*, vocat Virgil. *Æn. l.* 3. ad quem locum vide Hadrianum Turnebum, *Adverſar. l.* 4. *c.* 22. plura verò de Feneſtris hujuſmodi, apud Jo. Calvinum, *Lexico Jurid.* Apud Athenienſes olim corpus fuiſſe Miniſtrorum publicorum ſive lictorum, qui Τοξόται dicti, aliter Σκύθαι & Πελτίναι, coërcendis, qui immodeſtiùs agerent, docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 827. &c.

TOXII, & TOXIANI, populi Taurici, *Steph.*

TR. in nummis Conſtantii, *Treveris* notat, quòd moneta ibi percuſſa, Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus.*

TRABALA, urbs Lyciæ, *Steph.*

TRABALIS Haſta, apud Statium, *Theb. l.* 4. *v.* 6. de Bellona,

—— *dextraque* trabalem
Haſtam intorſit agens ——

non *trabs* quidem, ſed nec multo minor, quàm quæ talem nuncupationem ſuſtinere poſſit. Sic *clavi trabales*, tormenti genus, in *Vita* Ferreoli & Ferrutii, Sanctis adſcriptorum, *Capitibus beatorum Martyrum trabales clavi — malleus ferreus aſſixit.* Paulinus, *Nat.* 9. *Felic.*

Corpora transfixis trabalibus *inclyta clavis.*

&c. Vide Cicer. 5. *Verr.* ubi, *trabali clavô figere*, Scholiaſtas Horatii *ad l.* 1. *Carm.* 35. ubi Cruquius *palos acutos, ab ima corporis parte, uſque ad ſummum in noxiorum corporibus adactos* rectè interpretatur; *Nov.* 3. Theodoſii, ubi *trabali juſſione decrevimus*, G. Elmenhorſt. *Obſervation. ad Arnob. adv. Gentes*, *l.* 2. Caſp. Barthium *ad Statium d. l.* & hic ubi de *Haſta Bellonæ*, item voce *Trabs.*

TRABEA, poëta, cui inter Comicos octavus locus aſſignatur. Hujus meminit Cicer. *l.* 4. *Tuſc. c.* 31. Ita enim de eo Sedigitus, *l. de Poëtis*, apud A. Gellium, *l.* 15. *c.* 24.

In ſexto ſequitur hos locô Terentius,
Turpilius ſeptimum, Trabea *octavum obtinet,*
Nônô locô eſſe facilè facio Luſcium,
Decimum addo causâ antiquitatis Ennium.

Floruiſſe videtur, iiſdem temporibus, quibus Atilius, quem inter Comicos quintô locô Sedigitus numerat; nimirum circa annum Urb. Cond. 622. De illo ſic Cicero, *de Finib. l.* 2. *c.* 4. *Nam & ille*, inquit, *apud Trabeam voluptatem animi Lætitiam nimium dicit:* Ejuſque verſus multos adfert *in Tuſcul. Quæſtion.* Vide Jac. Oiſelium JC. *Notis in Gell.* de *Trabea* verò, veſtis genere, Salmaſium quoque *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 20. ut & in *Saturnino.*

TRABEA, veſtis veteribus uſitatæ & quidem togæ genus. Adinſtar prætextæ fuit, non in una solùm ora, ſed per totum purpuræ faſciis, virgisque latioribus, velut trabibus tranſverſis diſtincta, unde ei nomen: Non quòd ex pluribus purpureis pannis aſſutis conſtaret, ſed, ut Turnebus docet, intextis, ut nempe ſubtemen purpureum; ſtamen album vel coccineum eſſet. Sueton. *l. de genere veſtium*, apud Servium, ad illud

Ipſe Quirinali trabeâ, cinctuque Gabinô:

tria *Trabearum* ſtatuit genera: *Diis ſacratum quod erat tantùm de purpura; Regium, quod erat purpureum, cui tamen album immixtum: tertium Augurale de purpura & cocco.* Eas initiò Regum fuiſſe tradit Plinius, *l.* 8. *c.* 48. mox peculiares Equitum Rom. fuêre, cùm ſcil. Idibus Juliis tranſveherentur, ex Q. Fabii inſtituto, ut tradit Val. Max. *l.* 2. *c.* 1. Malè cum paludamento confunditur à Scholiaſte Ciceronis. In funere Germanici atratam in municipiis plebem, Equites *trabeatos* inducit Tacitus, *l.* 3. *Annal. c.* 2. non quòd trabea veſtis funerum propria fuerit, ſed, ut advertit Lipſius, quòd ad augendam funeris pompam veſte ſolemni Equites uſi ſunt. Toga picta quoque, quam Imperatores Conſulibus dedêre, trabea dicta eſt. Trabeæ inventorem Florus, *l.* 1. *c.* 5. Tarquinium Priſcum facit, alii ad Romulum ejus originem referunt. Certè Numam trabeâ uſum eſſe Cedrenus refert. Hinc *Trabeatus:* Unde *fabulæ trabeatæ*, à C. Meliſſo Auguſti Bibliothecæ præfecto, editæ. Vide Octav. Ferrarium *de re Veſtiar.*

TRABICA, Græcè Δόκανα, dicta apud Spartanos Caſtorum ſimulachra, teſte Plut. *Philad.* Vide ſuprà *Docana.*

TRABS, ex Græco τράφηξ, quod apud Lycophronem occurrit, Feſto *propriè duo ligna conjuncta.* Aliàs de quovis ligno grandi, etiam de arbore *non rarò* apud Poëtas; nave quoque, non abs re, rudibus enim ſeculis *trabibus cavatis* navigabatur, uti dictum ſuprà, ubi de *Navigatione* & *Navibus.* Vide quoque voce *Monoxylon.* Imò & remos Argonautarum, *trabes* vocat Papinius, *Theb. l.* 5. *v.* 422.

Quinquaginta illi trabibus de more revinctis
Eminus abrupto quatiunt nova littora ſaltu:

à mole videl. & quia Heroibus non niſi magna conveniunt. Sic idem *trabem*, pro telo, adſignat Tydeo, *l.* 3. *v.* 149. alibique *trabs* in ſuo genere, quodque grande telum. Vide Barthium *ad loc.* ut & ſupra in voce *Tignum*, ac infrà *Tranſverſariæ trabes.* Apud Scriptores medii ævi Eccleſiaſticos, *trabium* crebra mentio, ex ære, argento, ferro, cupro; quibus lampades appendebantur, aliave imponebantur, uti videre eſt, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* De *Trabibus* verò Inſignium, vide Phil. Jac. Speneſum, *Arte Herald. Tom. I.* Veſtium, infrà ubi de earum *Virgis.*

TRACALA, ſeu TRACHALA, in MS. Sexti Rufi Feſti *Breviar. rerum geſtar. pop. Roman.* L. Caſſiô Quæſt. Craſſi reliquias colligente, *Pamphyliam obtinebat, ad bellum Epirotarum miſſus: ditiſſimum fortunatiſſimumque Ducem prioribus decem annis invenies; duodecim continuis perditiſſimum graſſatorem; decem noviſſimis, ob immenſa donaria, Pupillum nequiſſimum* &c. apud Joſ. Mar. Suarezium, Epiſc. Vaſion. *in* 3. *Epiſt. hac de voce Romæ editar. A. C.* 1667. *ultima.* Qui proin hujus imitatione de Conſtantino M. Sext. Aur. Victorem ſic loqui ait. *Cumque — III. & LX. annos vixiſſet, ex quibus dimidio, ita ut XIII. ſolus imperaret conſumptus eſt: irriſor potiùs, quàm blandus: unde proverbiô vulgari,* Trachala *decem annis præſtantiſſimus, duodecim ſequentibus latro, decem noviſſimis Pupillus, ob profuſiones immodicas, nominatus:* aliis convitii hujus occaſionem à *trachelis* ſeu *trachalis*, muricis genere, de quo infrà, arceſſentibus. Alius *Trachala* ſeu *us*, Conſtantinô recentior, cum Italico Conſul fuit, de quo vide Latinium, *Animadv. in Concil. tit. Can. Apoſtol.* §. *à Conſulatu Trachali:* plura verò hanc in rem apud Macros Fratres *in Hierol.*

TRACHALUS, orator Domitiani temporibus. Quintilian. *l.* 10. *c.* 1. *Erant præclara & nuper ingenia, Nam & Trachalus* (alii *Trachallus*) *plerumque ſublimis, & ſatis apertus fuit, &c.* Vide *Galerius.*

TRACHAS, urbs Latii. Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 717.

Antiphatæque domus Trachasque obſeſſa palude.

TRACHE, inſula parva inſtar ſcopuli in mari Ionio apud Corcyram.

TRACHEA, ſeu TRACHIA, tota Iſauria apud Strabonem dicitur, teſte *Steph.*

TRACHEA Cilicia, apud Sueton, *in Veſp. c.* 8. *Achajam — Tracheam Ciliciam & Comagenen — in provinciarum formam redegit:* uti quidem legit Hadr. Turnebus, cum aliàs extet, *Thraciam*, *Ciliciam* &c. Latin. *Aſpera* eſt, vide in voce *Cilicia.*

TRACHELUS, ſeu TRACHALUS, purpuræ genus *Poſidippo*, apud *Athenæum*, ubi μηκώνια, πίνας, τραχήλους, μύας κλ. in iis recenſet, & *Heſychio*, Τραχήλους, τὰς πορφύρας. Sed propriè non tam purpuræ ſic dicuntur, quàm purpurarum, imò & muricum, cervices. De quibus Petronius, *Mox cibis validioribus paſſus, id eſt, bulbis, cochlearumque ſine jure cervicibus, hauſi parcius merum.* Et Feſtus Pompejus, *Trachali appellantur muricum ac purpuræ ſuperiores partes: unde Ariminenſes, maritimi homines, cognomen traxerunt trachali.* Nempe, quia purpurarum hæ partes per ſe coquebantur, & ſeparatim à reliqua carne, inde factum, ut pro certo earum genere haberentur. Fortè & κατ' ἐξοχὴν cervices ac cirri purpurarum ac buccinorum ita appellabantur: cùm aliàs τράχηλος vox *cervicem* in genere notet, unde τραχηλισμὸς, ſaltationis ſpecies, Athenæo memorata. *Spondylos* Latini vocârunt. Martialis, *l.* 7. *Epigr.* 20. *v.* 14.

Roſos tepenti ſpondylos ſinu condit.

Sed & hanc ipſam vocem quamplurimos Auctores Græcos Latinosque pro ſpeciali conchæ genere, ponere videmus, uti inter alia patet *ex Indice Pontificiæ cœnæ*, apud Macrobium, *l.* 3, *c.* 13. Uti vero *trachelus*, ſic *mecon*, de certa itidem ſpecie oſtreæ, accepêre nonnulli: cùm μήκων ſeu μηκώνιον ſit media purpurarum pars, inter quam & τράχηλον florem ſucci tinctorii hærere, Ariſtoteles, atque ex eo Plinius, ſcribunt, ut ſuprà vidimus. Plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1126. & 1127. Gerh. Jo. Voſſium, *de Idol.*

l. 4.

l. 4. *c.* 35. ubi inter alia πρὸς τοὺς τῶν στομάχων διαθέσεις ἐκλύτων, *ſtomacho infirmo & languenti conducere* trachelos, ex Athenæo, *l.* 3. *c.* 10. notat, & ſuprà voce *Spondylus.* De τραχήλοι verò, balſami genere, item de pectinibus τραχηλογράφοις, vide eundem Salmaſ. *p.* 580. & *ſeqq.* nec non 1129.

TRACHIN, vel TRACHIS, vel TRACHYNA, urbs Phthiotidis, à qua *Trachinia* regio ad ſinum Maliacum ſub monte Oetâ.

TRACHINA, urbs Latii, quæ nunc *Tarracina.*

TRACHINIA, regiuncula Phthiotidis in ora ſinus Maliaci, ubi Heraclea urbs cognomine *Trachin*, cujus meminit Ovid. *l.* 11. *Met. v.* 627. ubi *Herculeam Trachina* vocat. Hinc *Trachinius* apud eundem Ovid. *ibidem*, *v.* 502.

Hæc quoque quæ ſequitur ventis Trachinia puppis.

TRACHIRIS, Libyæ interioris fluv. qui in Oceanum Atlanticum labitur, haud procul à Nigiri, *Ptol. Gambea Barraſo.*

TRACHIS, vide *Trachin.*

TRACHONES, 2. colles Cœleſyriæ apud Damaſcum. *Hippos mons Ptol.* Inde populi *Trachonitæ* in Arabia.

TRACHONITIS, vulgò *Bacar* hodie, teſte *Gulielm. Tyriô*, regio Palæſtinæ, quæ & *Ituræa Straboni*, & *Petræa Hegeſippo*, in Cœleſyria, inter montem Libani, & lacum Tiberiadis. Vide Plin. *l.* 5. *c.* 18. *extr.*

TRACHYNA, vide *Trachin.*

TRACTARE, in *Emancipato* Afranii, apud Soſipatrum,

Quàm lentè tractat *me atque includit:*

à *taxare* diverſum. Taxatio enim unius eſt figuræ aut dicterii, vel paucorum, uti videre eſt in *Auguſto* Suetonii, *c.* 4. at *tractare* eſt totum negotium figurare ſive σχηματίζειν, aut agere figuratè ſeu ἐσχηματισμένως: quemadmodum *tractatum ſcriptô exodiô Domitiani cum uxore divortium*, memorat idem in *Vita* hujus, *c.* 10. ubi vide Theod. Marcilium. Sed & *tractare* dicebantur Philoſophi diſputantes, Sophiſtæ, Rhetores, Juriſconſulti, & id genus. Servius, *Xenocrates primus Philoſophiæ ſcholam aperuit; cùm antea in porticibus Philoſophi tractarent.* Unde apud veteres Patres, *Tractatores* paſſim dicti, qui Dei verbum vel voce vel ſcriptis exponerent: hincque *Tractatus*, Græcè ὁμιλία, collatio, præſertim de rebus ſacris, concio inſuper Epiſcopi ad populum, ſynodus tandem ſeu concilium, in quo de rebus Eccleſiaſticis tractatur: & inde *Tractatoria* Epiſtola, quæ & ipſa *tractatus* nonnunquam, cum Epiſtola Synodali ſeu Synodica eadem, uti oſtendit Car. du Freſne *Gloſſar.* Apud Spartian. verò *Geta*, *c.* 4. *Fuit adoleſcens moribus aſperis, ſed non impiis, à natura decorus*, tractator *guloſus* &c. loquutulejum & ἀδολέσχην exponit Caſaubonus; Salmaſius tamen *retractator* legit, quem vide *ad loc.* Sed & in *Codice* paſſim & *Novellis* Chartularii *Tractatores* dicuntur, quòd *tractarent* vel retractarent largitionales titulos. Scholiaſtes Juliani Anteceſſ. *ad c.* 82. *Tracteutæ, quos dicimus apud Latinos* Tractatores, *maximè in Africa ſic dicuntur, id eſt, Scriniarii, qui annonas publicas computant & tractant.* Vide Jac. Cujacium, *ad l.* 3. *Cod. de Can. largit tit.* & Nicol. Alemannum *ad Procopii Anecdota*, *p.* 100. 1. *edit.* & *Nov.* 1. *Theod. ſub fin.* nec non infrà verbo *Trahere.* Imò & *Tractatores* ac *Tractatrices*, in famulatio Veter. Vide ſuprà *Ancilla.* Quid verò *malæ tractationis* nomine indicaverint Veteres, docere poſſunt *Declamationum* reliquiæ, ad quas vide Barthium, ut & *Animadverſ. ad Papinium Statium, Thebaid. l.* 11. *v.* 605.

TRACTIO, ignominiæ pœnæque ſpecies. Idatius *Faſtis*, *Conſtantiô III. & Conſtante II. Conſulibus: His Coſſ. victi Franci à Conſtante Aug. ſeu pacati.* Tractus *Hermogenes.* De qua veluti re uſitata loquitur Libanius, *Orat. de ſua Fortuna.* Vide quoque Philonem, *Legat. ad Caium*, ubi de Judæorum Alexandriæ miſeriis, eundem *ad Flacc.* Auctorem *Chron.* Alexandrini, de Bonoſo, Phocæ quondam adjutore, de Phoca ipſo per ventrem tracto, & Leone Sacellario cum eo, nec non Mappario & Taxeota &c. Et quidem Phocæ modò dicti cadaver truncati primò, dein *trahi* præcepit Heraclius Imperator, uti prolixè narat Nicephorus *in Rebus poſt Maur.* Idem de Canuto Daniæ Rege legimus apud Helmoldum, *Chron. Slav. l.* 1. *c.* 51. Caligula verò Senatoris cujuſpiam cædem cùm mandâſſet, non antè ſatiatus eſt, quàm & membra & artus & viſcera hominis *tracta* per vicos atque ante ſe congeſta vidiſſet, narrante Suetoniô, *c.* 28. Major eorum crudelitas, qui, mortem inimicorum non expectantes, ſemianimes ſpirantesque *traxerunt*, uti de Hectore ab Achille tracto, jam apud Homerum legimus. Quod & in ſontes quandoque exercitum. Sic Monachi, qui Henricum IV. Imperatorem deſuper jactu lapidis occidere voluerat, cum pondere verò ipſe infelix, illæsô Imperatore, in terram prolapſus eſt, *ſemianime corpus, per totam Romam plebs invitô Imperatore traxit*, apud Auctorem *Vitæ ejus.* De Brunechilde, diximus ſuô jam locô. Quid quòd *nec mortuis*, *quibus omnis parcere conſueverat impietas — tuta ſemper quies, quos de monumentis extractos, per vicos & plateas, quaſi illatas ſentirent injurias, diſtrahebant*, juſſu Andronici Comneni, de cujus crudelitate Guil. Tyrius, cujus iſta verba, *Hiſt. Palæſt. l.* 21. *c.* 12. pluribus agit. Et furorem hunc antiquiſſimum ferri, docet Cambyſes apud Herodotum, *l.* 3. Amaſis cadaver erui, virgisque cædi jubens &c. Poſtquàm autem *tracti* ſatis, vel comburebantur tandem, uti de Phoca Nicephorus habet *d. l.* & de Heldicæ cujuſdam uxore, aliaque fœmina, nomine Teucaria, Vict. Utic. *Perſecut. Vandal. l.* 2. Vel in fluvios abjiciebantur, uti de Cleandro, ejuſque amicis, ſcribit Herodianus, *l.* 1. in cloacas item, uti de Heliogabalo Lamprid. *c.* 33. *Tractus deinde per publicum, additaque injuria cadaveri eſt, ut in cloacam milites mitterent.* Vel in fruſta diſcerpebantur, uti de Monacho præfato addit Auctor ſuprà laudatus. Sed & *trahebantur* interdum tamdiu, donec diſſipati cadaveris nihil ſupereſſet, quod trahi porrò poſſet, uti de Judæis queritur Philo, *loc. cit.* nempe, ἕως ὁ νεκρὸς ὀρθὸς, σύρεται, ἵνα, ὑπὸ τῆς τῶν ἐδάφων ἀνωμαλίας καὶ τραχύτητος περιστρεφόμενος, καὶ τῶν ἐμβρύων μετὰ τῶν σπλάγχνων διασπαρέντων ἀπαχόντα ἄλλα ἰδωματίδα. Interdum verò & extra fines projiciebantur *tracti*, uti proditori Pauſaniæ quondam fecerunt Spartiani, apud Ælian. *Var. Hiſt. l.* 4. *c.* 7. & Ariſtocrati ejuſdem ſceleris reo Arcades, apud Pauſaniam, *l.* 4. Vide plura hanc in rem, apud Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Statianam Thebaidem*, *l.* 5. *v.* 234. ſupra etiam aliquid ubi de *Suſpendendis.* Hinc *Tractitius*, dictus à militibus poſt mortem Heliogabalus, ſeu *Tractatitius*, quod idem, ut nonnulli legunt; quod *ſolus omnium Principum tractus eſt & in cloacam miſſus & in Tiberim præcipitatus*, Lamprid. ubi ſuprà. Nempe & Vitellius quidem tractus & in Tiberim præcipitatus, ſed in cloacam miſſus non fuerat; niſi dicere malimus, lapſum memoriâ Auctorem, Caſaubon. *ad loc.*

TRACTORIA, diploma ſeu inſtrumentum eſt evectionis ſeu curſus publici, quô jus & facultas dabatur equos, vehicula, & viaticum petendi de publico, aliter *Combina*, quam vocem vide, ut & ubi de *Curſu publico.* De illis tituli paſſim *de Curſu publico & de Tractariis & ſtatvis*, *lib.* 12. *Cod. Juſtin.* & *lib.* 8. *Cod. Theodoſ.* ubi multa egregia habent Jac. Cujacius, Jac. Gotofredus, Alii. *Formulam* earum exhibet B. Briſſonius. Tranſiit illarum à Romanis ad Francicos Reges uſus, quibus hi Miſſis ſuis ſimiliter commeatum & hoſpitia præberi jubebant, uti videre eſt, apud Marculfum, *l.* 11. cui tit. *Tractaria Legatorum*, ubi formula hujuſmodi inſtrumenti ſic incipit: *Ille Rex omnibus agentibus. Dum & nos in Dei nomine Apoſtolicum virum illum partibus illis legationis causâ direximus, ideo jubemus, ut locis convenientibus eidem à vobis evectio ſimul & humanitas miniſtretur, h. e. veredos ſeu paraveredos tantos, panis nitidi modios tantos, vini modios tantos* &c. Inde latiùs extenſa vox, ut nonnunquam pro quovis Diplomate Principis ſumatur, uti pluribus docet Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & apud Eccleſ. Scriptores interdum occurrit, pro epiſtola citatoria & evocatoria, quâ *trahitur* ſcil. & evocatur quiſpiam, ut certô locô & tempore præſentem ſe ſiſtat. Auguſtin. *Epiſt.* 217. *Tractoria ad me* 5. *Id. Nov. venit, jam finitò die, & me valde indiſpoſitum invenit, ut occurrere omnino non poſſem.* Vide *Formulas antiquas* Promotionum Epiſc. *Tom. II.* Concil. Gallic. Sirmondi, *p.* 651. 653. 656. Bern. Ferrarium *de Epiſtol. Eccl. l.* 2. *c.* 1. & Joh. Garnerium ad Marium Mercat. *in Commonitorio*, *c.* 3. eidem laudatos. Cl. Suicerus *tractorias*, diplomata ſeu libellos, datos in exteros *tractim* ituris, unde eſſet cognoſcere, quô pactô *tractari* aliquem oporteret; ſæpeque ab Epiſcopis ſic commendatos, ob delicta pœnitentiæ ergò peregrinantes; Primates etiam, cùm Epiſcopos ad Synodum vocarent, iis uſos: ſed & Epiſtolas ab Epiſcopis ſcriptas, quibus abſentiam excuſarent, imò & Synodales Epiſtolas nonnunquam hâc voce inſignitas, docet *Theſ. Eccl.* in Τρακτωρία. Vide quoque Lud. de la Cerda, *Adverſ. c.* 92. *num.* 17.

TRACTUS, in Ord. Romano, *Si fuerit tempus, ut dicatur Alleluja, bene: ſin autem, Tractus*: ſpecies eſt in Communione illa Eccleſiaſtici cantus, cui nomen, *quia trahenda, i. e. tractim canitur*, Honor. Auguſtodun. *l.* 1. *c.* 96. an, *quia ſancti ſuſpirantes ab imo pectore gemitum trahunt*, Hug. à S. Victore, *Spec. Eccl. l.* 1. *c.* 7. unde & *luctus* dicitur in eodem Ord. an, *quia trahitur tempus pro intervallo, quô Diaconus poſſit exuere planetam & imponere ſibi tranſverſaliter velum*, Dominic. Macer *Hierolex.* In Miſſa poſt Epiſtolam cantatur, à Septuageſima uſque ad Paſcha; & quidem ſingulis Dominicis, uſque ad Quadrageſimam; quâ durante etiam feriis ſecundis, quartis & ſextis canitur: idque nullô reſpondente, unde à Reſponſorio diſtinguitur; nec cum Allelujah, quô pactô à Graduali differt. A tempore autem tractus ſtolam velô violaceô cooperit Diaconus, cujus rei rationem habes apud eundem *ibid.* ubi & Dominicæ prædictæ introitum eſſe, *Circumdederunt me dolores mortis* &c. canticique hujus Auctorem haberi Cæleſtinum, an Gelaſium, an Teleſphorum Epiſcopum Roman. addit. Sed & *Tractus*, apud citimæ ætatis Scriptores, dicitur piſcatio, jus piſcationis, piſces ex fluvio vel vivariis extrahi ſoliti: quod aliter *Jactus.* Vide de hac vocis notione Car. du Freſne ubi ſuprà, ut & hic ubi de *Extractione* ſeu piſcatione margaritarum.

TRADITIO, Philoſophiam olim propagandi modus. Quidam enim, memoriæ nimiùm fidentes, cenſebant ſupervacuam eſſe, per literarum monumenta, Sapientiam propagandi rationem: ſolâ propriâ παραδόσει ſeu *Traditione* orali utendum rati, quâ non memoriæ tantùm robur, ſed & Sapientiæ majeſtatem accedere credebant. In qua ſententia Thamus fuit univerſæ Ægypti Rex, ut ex nobili ejus diſputatione cum *Theuth*, Inventore literarum, apud Platonem *in Phædro* ac *Timæo*, apparet. Neque aliò reſpexerunt Græci, dum Muſarum Matrem Μνημοσύνην ſtatuerunt, quam Latini à *monendo* eleganter dixêre *Monetam*, Voſſ. *de Anal. l.* 2. *c.* 3. Idem Celtarum Sapientes, Druides, voluêre, Cæſar *de Bell. Gall. l.* 6. *c.* 13. Et Antiſthenes adoleſcenti amiſſos conquerenti Commentarios: *Oportebat*, reſpondit, *iſta potius animo, quàm chartis, ſcribere.* Similiter de Pythagoræis Plutarchus tradit, quòd ſolâ *Traditione* & memoriæ ſubſidiô Philoſophiam ſuam propagârint, myſteria ſua literis mortuis concredere nefas eſſe judicantes; adeoque multa ſuæ diſciplinæ præcepta ſcriptis mandaverint: quod tamen A. Gellius, *l.* 1. *c.* 9. ad eos ſolùm è Platonicis, qui Ἀκουστικοὶ dicebantur, trahit; Μαθηματικοῖς verò & verba facere & quærere, quæque audîſſent, ſcribere licuiſſe, docens. De Antonio Eremita quoque refert Nicephorus, eum à Philoſopho interrogatum, quomodo res ſublimes contemplaretur, quum nullos haberet libros, reſpondiſſe: *Univerſum hunc Mundi librum ſibi Bibliothecæ locô eſſe; hunc omni tempore & ubivis homini praſtò eſſe.* Contrà alii erant, qui, non omninò improbatâ hâc docendi ratione, propter varios tamen, quibus humanum genus obnoxium eſt, caſus, poſteritati aliter conſulendum eſſe putârunt. Quorum, ut ex Joſepho conſtat, familiam duxit Sethus, minimus natu Adami Protoplaſtæ filius, qui ſcribendi mirabili artificiô, vel inventô, vel à

Patre acceptô auctôque, duabus columnis varia Sapientiæ arcana inſculpſiſſe legitur. Nihilominus, licèt Antiquis literæ præſto eſſent, non tanta tamen illis ſcribendi prurigo; ſic ut parùm vel nihil iis concrederent plerique, contenti diſciplinas continuis *Traditionibus*, quibus præſertim in Oriente, magnus honos, inter ſuos propagare. Certè ante Salomonem quidquam hac in re literis mandatum non eſſe, certa ſunt indicia: isque primus ſubtiliſſimam Philoſophiam poſteritati literis *tradidit*. Inde Græci cœperunt id velut proprium ſibi ſcribendi munus vindicare: quibus Phœnices, cùm alias multas doctrinas, tùm verò literas, attuliſſe, diſcimus ex Herodoto, *l.* 1. quamvis jam ante Cadmum literas in Græcia fuiſſe, dicat Diodor. Sic. *l.* 6. Interim *Traditionem* uſque ad Homeri tempora, etiam in illa gente, perſeveràſſe, aſſerit Joſephus, ubi ante Homerum nihil conſcriptum fuiſſe docet, *l.* 3. *c.* 8. Primi autem, Pherecydes, Pythagoras & Thales, de cœleſtibus ac divinis rebus quædam conſcripſiſſe leguntur, apud Euſeb. *Præpar. Euang. l.* 10. *c.* 2. à quo mox omnia libris velut diluviô inundata. Cui impetigini ut metas poneret Pythagoras, decrevit, ut cubicis rationibus præcepta in voluminibus ſcriberentur, conſtituitque Cubum 216. verſuum eosque non plures, quàm tres, in una conſcriptione, oportere eſſe judicavit. Verùm diuturna non fuit Lex, ipſique Pythagoræi paulo pòſt nimiâ ſcriptitatione reliquis neutiquam ceſsêre. Poſt Græcos, ad Latinos ſcribendi cacoëthes tranſiit. Germani autem, Galli, & Septentrionis incolæ, ſerò admodum ad ſcribendum animum applicuerunt: Gothique, Scandinaviæ gens celebris, *Traditione* contenti fuêre, uſque ad A. C. 370. quô ab Ulphila ſive Gulfila Epiſcopo ſcribendi artificium addidicerunt. Quemadmodum & Thraces, quanquam apud eos Philoſophia orta videatur, tamen necdum Æliani ævô literas noverant. Taautus verò Philoſophus antiquiſſimus Ægyptiorum Philoſophiam ſcripſiſſe fertur; cujus proin librorum meminit Sanchoniatho, apud Euſeb. *l.* 1. *c.* 7. Ut de Moſe, divinô juſſu, imò & imitatione, verba Decalogi, ſcribente, modoque multiformi *tradendi* Doctrinam ſalutis, nihil addam. Vide Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 2. Hoc ſaltem adjicio. Inter Judæorum Sectas, Karaitæ, omnibus *Traditionibus* rejectis, literam ſolùm urgebant: Phariſæi contrà atque Eſſeni *Traditiones* ſeu Verbum non ſcriptum magnô conatu Populo obtrudebant, illas non æquiparantes modò S. Scripturæ, ſed & præferentes. Unde Legem faciebant duplicem, unam ſcriptam תורה שבכתה *Thorach ſchebichtaah*; alteram oretenus *traditam*, תורה בעל פרה *Thorah begnal pe*, dictam; utramque docentes Moyſi à Deo, in monte Sinai, fuiſſe traditam: Sed poſteriorem à Moſe Joſuæ, à Joſua Senioribus, à Senioribus, Prophetarum choro, à Prophetis, magnæ Synagogæ viris, ab his, reliquis, oretenus communicatam. Quæ una ex præcipuis fuit Phariſæorum ac Sadducæorum, qui è Karaitis orti, controverſiis. Ita enim Phariſæi, *Obſervemus*, dicebant, *Legem à Majoribus in manus nobis traditam, expoſitamque ex ore Sapientum, qui Traditione illam expoſuerunt.* Sadducæi contrà, *Non auſcultemus ulli Traditioni Expoſitionique, ſed unicè inhæreamus Legi Moſis*. Gorionides, *c.* 29. Et hoc eſt, quod Chriſtus impugnat, Matth. *c.* 5. *v.* 21. ubi ſæpius repetimus verba illa: Ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς Ἀρχαίοις, *Audiviſtis, dictum eſſe Veteribus*, ſeu *a Veteribus*, i. e. *oretenus traditum*; quod vox ἠκούσατε confirmat: auditu enim ſolùm *Traditiones* percipiuntur, &c. Vide Theod. Bezam *in locum*: & plura hanc in rem, apud Thom. Godwyn. *de Ritib. Hebr. l.* 1. *c.* 10. ut & ſuprà ubi de *Lucifugis* & *Phariſæis*, nec non voce *Miſna*.

TRADITORES, dicti olim ex Chriſtianis ii, qui tempore perſecutionis literis & inſtrumentis Divinæ Legis nefariè *traditis*, vitam redimebant, Martyrium ſubterfugientes: quod fervente inprimis ſub Diocletiano Imperatore perſequutione factum, quâ & Decretum *de exurendis libris Sacris* publicatum an. 19. Imper. ejus, Martiô menſe, & ab Epiſcopis quibuſdam, Sacri Codices exuſti, vel ſaltem comburendi *traditi* ſunt, hinc nomine iſtô appellatis, ut ſcribit Optatus Milevit. *adv. Parmenianum*, *l.* 1. Vide quoque Auguſtin. *contra Donatiſtas* paſſim, inprimis *l.* 7. *c.* 2. *Poſt Cypriani mortem* 40. *& quod excurrit, annis peractis, traditio* Codicum *facta eſt, unde cœperunt appellari Traditores.* His oppoſiti *Stationarii*, qui, nullâ formidine concuſſi, mortem etiam quamcunque oppetere, quàm ſacros libros tradere, maluerunt, adeoque conſtanter Chriſtum confiteri uſque ad finem perſeverârunt. Idem Optatus, *d. l.* *Hi Epiſcopi, interrogante Secundô Tigiſitanô*, tradidiſſe *confeſſi ſunt.* *Et cum ipſe Secundus a Purpurio increparetur, quod & ipſe diu apud Stationarios fuerit, & non fugerit, ſed dimiſſus ſit; non ſine cauſa dimiſſum fuiſſe, niſi quia tradiderat: jam omnes erecti cœperunt murmurare.* Ad quem locum vide J. Frid. Gronov. *Obſervat. in Script. Eccl. c.* 13. Sed alios longè *Stationariorum* vocabulo hic indigitari, vel ex ipſo patet loco, & iis, quæ ſuprà diximus in hac voce. *Stantes* magis tales dicti, vide ſuprà paſſim: plura verò de *Epiſcopis* illis *Traditoribus* ſuprà memoratis, apud Joh. Forbeſium, *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l. XIV. c.* 4. §. 1. adde Ravanellum *Biblioth.* voce *Exuro*.

TRADITORUM Inſula, *Iſle des Traitres*, Gall. *Verraders Eyland*, Belg. in mari Pacifico, A. C. 1616. à Jacobo Mæreo Batavo detecta, & ſic dicta, quòd ſui ab incolis malè eſſent habiti. Verſus Hornanam Inſulam.

TRADUCIANI, dicti olim à Pelagianis Orthodoxi, quòd mortem in omne genus humanum *per tranſitum ſeu traducem, & per peccatum & per ſemina tranſire*, ut loquitur Marius Mercator, *Subnotat. c.* 9. §. 7. 14. docerent; quorum ſententiam verſibus his complexus eſt Prudentius, *Apotheoſi*, *v.* 977.

Hæc prima eſt natura animæ; ſic condita ſimplex
Decidit in vitium, per ſordida fœdera carnis.
Exin tincta malô peccamine principis Adæ.
Infecit genus omne hominum, quod pullulat inde,
Et tenet ingenitas animarum infantia in ortu
Primi hominis maculas; nec quiſquam naſcitur inſons &c.

Hodie ſic appellantur, qui, circa Animæ originem errantes, illam à Parentibus in ſobolem *traduci*, non immediatè à Deo infundi, contendunt. Sed & jam olim fuêre, qui idem ſtatuerent, ut videre eſt apud Hieronym. *Ep.* 61. *ad Pammach. c.* 6. *Ep.* 82. *l.* 2. *in Ruffin. c.* 1. 2. 5. Cæſarium, *Quæſt.* 78. Auctorem Prædeſtinati, *Hær.* 26. 86. Alios. Unde Prudentius iterum, *v.* 983.

Vitandus tamen error erit, ne traduce carnis
Transfundi in ſobolem credatur fons animarum,
Sanguinis exemplô ———— .

Car. du Freſne *Gloſſar.* Aliàs *Traduci*, infamari eſt, quod pridem adnotavit Phil. Beroaldus, *ad Propert. l.* 2. *Eleg.* 24. Vide quoque Caſp. Barthium *ad B. Matthæum*, *adverſar. l.* 147. *c.* 4. Nempe adulteræ olim mulieres, in Creta inſul. aſino inſidentes, & captivi Duces, Romæ manibus poſt terga revinctis, poſt triumphantium currum ducebantur, Beza *Annot. ad Matth. c.* 1. *v.* 19. Potiùs, per theatra, & Romæ & Athenis, *traducebantur* ſontes, ignominiæque publicæ exponebantur. Sic *Stephanionem per trina theatra virgis cæſum*, ait Sueton. *Aug. c.* 45. Et Tertullian. de meretricibus, quæ ludis finitis traduci & in Theatro proſterni ſolebant, *Perque omnis ætatis, omnis dignitatis*, inquit, *ora traducuntur.* quod propriè θεατρίζειν Græci & παραδειγματίζειν dixêre, Philo παράγειν & εἰσάγειν vocat, *contra Flaccum*, de quo more in Græcis Latiniſque Scriptoribus multùm memorato, vide Caſaubon. *ad Suetonii loc.* ut &, quæ ſuprà attigimus in voce *Catomidiari*: unde ſignificationis ratio in promptu. Sed & *copias traducere, traducere pompam*, Cæſarem, Terentium, Alios, dicere notum. Vide God. Stewechium, *Electis Arnobianis*, *l.* 7.

TRADUCTA, vel TRANSDUCTA, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, vide infrà.

TRADUCTA Julia, vide *Julia*.

TRÆMENOTHYRITÆ, Troadis populi, quos *Tzetzes Grimenothyritas* vocat.

TRAGASÆ, regio Epiri, à *Tragaſo* quodam, in cujus gratiam Neptunus ſalis denſationem fecit: unde *ſal Tragaſæus*, *Steph.*

TRAGELAPHUS, in rerum Natura nuſpiam reperiri plurimis creditur, unde vulgari proverbiô hoc animal dixêre Græci κατ' εἰρωνείαν, *pro re, quæ planè nulla eſt*, teſte Stephanô & Etymologô in γιγάλαψος. Ariſtophanes quoque, inter figmenta Medicis aulæis appingi ſolita, recenſet ἱππαλεκτρυόνας & τραγελάφους, *in Ranis*, *act.* 4. *ſc.* 1. ut alia prætercam. Tamen non ſolùm in Lege Moſis *tragelaphi* Deuteron. *c.* 14. *v.* 5. quò locô Hebræorum אקו, *akko*, in Græca & Vulgata redditur Τραγέλαφος, *tragelaphus*; ſed & Jobi *c.* 39. *v.* 1. ubi Græci, Εἰ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφων πέτρας; *An noſti tempus partus tragelaphorum petræ?* Ad quem loc. Olympiodorus Τραγέλαφος, αἴγαγρος, & in margine αἲξ ἄγριος. Et Auguſtin. *Tragelaphus, compoſitum ex hirco & cervo animal.* Et in Arabia Petræa, Diodorus, *l.* 2. juxta Phaſin, Plin. *l.* 8. *c.* 33. Solin. *c.* 22. *extr.* ut & Iſidorus, *Origin. l.* 12. *c.* 1. apud Arachotas denique Philoſophus, *Hiſtor. Animal. l.* 2. *c.* 1. tragelaphum nobis deſcribunt. Sed, ut ab *hircina barba*, τραγέλαφον alii vocant, ita Philoſophus ἱππέλαφον, *propter equinam jubam.* Lucianus quin etiam *in Tragopodagra*, ponit in cenſu animalium, quæ podagræ pro remedio adhibentur,

Βατράχους, ὕαινας, τραγελάφους, ἀλώπεκας.

Imò hodieque in Germania *tragelaphô* nil frequentius, in Miſniæ præſertim & Bohemiæ ſaltibus. Certè Salmaſ. *in Solin.* ſe verum tragelaphum Lutetiæ vidiſſe refert: *Is*, inquit, *cornua planè cervina gerebat, mentum promiſſâ hirtum barbâ, & villoſos armos, velociſſimus in primo curſu impetu, ſed citò deficiebat. Hircum Barbariæ eum nominabant, qui circumferebant*, atque *elcum* vocari, in antiquo *Gloſſario* Bibliothecæ Puteanæ addit, *p.* 229. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 6. *c.* 1. & Beemannum, *Origin. L. L.* nec non ſuprà aliquid voce *Pygargus*.

TRAGEMA, Græcè τράγημα, nomen comprehendens, juxta Hierophilum, *l.* πῶς ὀφείλει διαιτᾶσθαι ἄνθρωπος ἐν ἑκάστῳ μηνί, amygdalas, piſtacia, nuces minutas, palmulas ſive dactylos ſiccos, & quæ ex his conficiuntur, coptas. Apud *Myrepſum* Ἀντίδοτος διὰ τραγημάτων componitur ex uvis paſſis, nucleis pineis, ſemine cucumeris, myrtis ſemine apii & palmulis. Quæ omnia aliaque nonnulla poſt cœnam dabantur, ſiti partim redintegrandæ, partim ad oris ſuavitatem faciendam, erantque ſicca ferè & dulcia. *Bellaria* veteribus Latinis dicta eſſe, ait A. Gellius, *l.* 13. *c.* 11. Græcis aliter πέμματα. Sed aliud propriè πέμμα, compoſitum videl. quid & coctum, unde nomen; aliud τράγημα, ſimplex nempe & ſic ſiccatum, ut uvæ paſſæ, caricæ, palmulæ & ſimilia. Hierophilus tamen etiam coptas ſeu placentas, quæ πέμματα ſunt, τραγημάτων nomine complexus eſt, ut vidimus. Sanè *Tragea* Gallorum hinc nomen invenit. Τραγῆ, à τράγω, pro τρώγω, recentiores Græci τραγαίαν, pro τραγῆ; dixêre, Δραγγαία ſcribitur apud Medicos Græco-barbaros, & compoſitio eſt pluribus rebus conſtans &c. Cùm verò plures alii fructus ſicci nomen τραγήματος habuerint, palmula ſicca κατ' ἐξοχὴν illud ſibi vindicavit. Plin. *l.* 13. *c.* 4. ubi de palmis & earum generibus, *E reliquo genere plebeja videntur. Siccas tragemata appellant.* *Xenoph.* de balanis palmarum, τὰς δέ τινας ἐξαιρέτους τραγήματα παρετίθεντο. *Heſych.* Φοινικοβάλανος τὰ τραγήματα &c. Unde *trama* & *tamar*, ex τραγήματα, dactylum palmæ ſiccum in Ægypto, ſicut maturum *bellan* ex βάλανος, appellari, tradit Proſper Alpinus, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1323. ubi plura hanc in rem.

TRAGIA, ſeu TRAGIAS, & TRAGÆA, *Steph.* inſula maris Ægei parva apud Samum, quam Strabo ante Miletum urbem Caſiæ deſcribit, quaſi inter illam & Samum. Patria Theogitonis

Philoſophi Peripatetici qui Ariſtotelis familiaris fuit. Item oppid. Naxi inſulæ, ubi Apollo colebatur, *Tragæus* dictus, *Steph.*

TRAGILOS, urbs Thraciæ, juxta Cherſoneſum Macedonicam, *Steph.*

TRAGOEDIA, imitatio eſt per actiones illuſtris Fortunæ, exitu infelici, oratione gravi metricâ, Cæſ. Scaliger. qui illam è Comœdia quidem ortam, prius tamen excultam eſſe docet. Nomen ei, ſecundum Diomedem *l.* 3. à τράγος, & ᾠδὴ, quoniam olim actoribus Tragicis, τράγος, id eſt, hircus, præmium cantus proponebatur, qui Liberalibus, die feſtô, Libero Patri ob hoc ipſum macer fiebat, quia, ut ait Varro, depaſcuut vitem. Horat. *in Art. Poet. v.* 220.

Carmine qui tragicô vilem certavit ob hircum.

Alii à fæce, quam Græci τρύγα appellant, *Tragœdiæ* nomen deſumunt: quoniam olim, perſonis nondum à Theſpide repertis, tales fabulas *peruncti fæcibus* ora agitabant, idem *Horat.* Nonnulli à vino deducunt, quod τρὺξ quoque olim dictum eſt; quia in Liberalibus apud Atticus, vinum cantoribus pro corollario dabatur, Lucillius *in* 12. Iſacus vetus Commentator Græcus, τρυγῳδίαν, quaſi ϖῤιχῳδίαν vult nuncupatam. Ejus ſpecies à loco duæ ſunt, Græca & Latina, quæ fuit prætextata, qualis erat Nero Senecæ. Ab Argumento verò, generibus diverſæ ſunt: Callias Athenienſis in tragœdia, cui *Grammaticæ* nomen fecit, è literis & ſonum & argumentum duxit, chorusque nihil aliud fuit, quàm ſaltatio ex nominibus & ſonis & temporibus & rythmis elementorum. Alia ſpecies Satyros Heroibus miſtos continens ſevera lætis temperat, qualis Polyphemus eſt, apud Euripidem; in quo genere Poëmatis Menedemus Phil. primas tribuit Sophocli & Achæo, &c. Quantum ſapientiæ ex Tragœdia haurire liceat, vide apud Athen. *l.* 7. & Ariſtot. *de Poëtica.* Antiquiſſimum Tragœdiæ munus fuit, Deorum laudes ſimplici chorô canere, quod quis primus inſtituerit, in incerto eſt. Donatus ad Homerum hujus carminis originem trahit: Plato vetuſtiſſimum Athenienſium inventum eſſe dicit, *in Minoë.* Æſchylum tragœdiæ repertorem facit Quintilian. *l.* 10. *c.* 1. Euterpen incertus Poëta, *in Anthol. l.* 1. *t.* 57. *epigr.* 22. Nitidiorem dein cultioremque effecit Theſpis, teſte Horatiô *de Arte Poët.* Vide Jul. Cæſ. Scaliger. *Poët. l.* 1. *c.* 6. Partes Tragœdiæ, ut & Comœdiæ, vel primariæ ſunt, Protaſis, Epitaſis, Cataſtaſis ac Cataſtrophe: quarum partium communes portiones majores Actus, minores Scenæ dicuntur. Vel acceſſoriæ, Argumentum, Prologus, Chorus & Satyra. Vel circumſtantes, ut Titulus, Modus, Cantus, Saltatio, & Apparatus. In his actibus notat Scaliger, præcipuam cantorum rationem habitam eſſe. Nam vel in initio canebant, qui cantus Εἴσοδος, id eſt, Introitus dictus eſt, Jul. Poll. *Onomaſt. l.* 14. *c.* 15. vel in medio, ut vel chorus requieſceret, quæ cantiones ἔμβολα appellatæ ſunt; Denique in fine Dramatis ἐξόδια canebantur, Feſtus, *l.* 5. Sueton. *in Domit. &c.* Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 175.

——— Tandemque redit ad pulpita notum
Exodium. ——— ———

Hoc cùm primitus conciliandis auribus, revocandis animis, & tædio liberandis audiretur, in amaram poſtmodum carpendi conſuetudinem abiit, Liv. *Dec.* 1. *l.* 7. Peculiare calceamenti genus Tragicis actoribus *Cothurnus* fuit, calceamentum quadrangulum quod utrique pedi æque accommodari poterat, adeoque craſſum, ut ejus acceſſione Heroum magnitudinem æquarent: Cùm ſoccus Comœdiæ eſſet. Utrumque ſcribendi genus, ſoccum & cothurnum, i.e. Tragœdiam & Comœdiam, conjungunt Auctores antiqui, Claudian. *in Eutrop. l.* 2. *v.* 299.

Quæ ſocci ſuperent riſus, luctuſque cothurni,

M. Martialis *l.* 1. *Epigr.* 3. *v.* 13.

An juvat ad Tragicos ſoccum transferre cothurnos.

Plura de *Tragœdia* vide apud Heinſium, Roſin. *Antiquit. Rom. l.* 5. *c.* 6. Alios. E quibus addo, quòd earum commiſſiones inter præcipua dierum feſtorum oblectamenta olim fuêre; & quidem, cùm incompoſitus olim Tragicorum chorus, præ perſonarum multitudine, è quibus conſtituebatur, eſſet (50. fuiſſe Veteres teſtantur) numerus, contractior factus eſt 15. tantùm perſonarum, ex hac Lege: Τὸν Τραγικὸν Χορὸν συνιστάναι ἐν πεντεκαίδεκα; quæ lata eſt occaſione Eumenidum fabulæ, quam docuit Æſchylus; Pollux *l.* 4. *c.* 15. Τὸ δὲ παλαιὸν ὁ Τραγικὸς Χορὸς πεντήκοντα ἦσαν, ἄχρι τῆς Εὐμενίδων Αἰσχύλου· πρὸς δὲ τὸ ὄχλον αὐτῶν τὸ πλῆθος ἐκπλαγέντος, συνέστειλεν ὁ νόμος εἰς ἐλάττω ἀριθμὸν τοῦ Χοροῦ: quod factum annô 3. Olympiad. 80. Chorus autem hic in quinque juga diſtributus eſt, tres ſcilicet perſonæ in ſingula juga, aut in 3. ordines, quorum unicuique quinque adſcribebantur perſonæ: Atque, uti in ſcenam prodibat Chorus, tres nonnunquam ex illo prodibant, aliquando quinque; eſt tamen, ubi & una tantùm perſona, Pollux, *loc. cit.* Inter fœminas *Tragicas* optimates anus illæ fuerunt, quas πολιὰς κομώσας nominant Græci, quibus cani erant crines & totæ nitebant, candebantque unde λευκόκομοι quoque & παράχρωμοι, apud eundem, *l.* 4. *c.* 19. *gypſatiſſimæ*, Ciceroni dicuntur *l.* 7. *Ep.* 6. Ipſis verò Poëtis *Tragicis*, Æſchylo, Sophocli & Euripidi, honorem haberi voluit Lycurgus Rhetor, hâc lege: Τὰς Τραγῳδίας τῶν ποιητῶν, Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδου τὸν Γραμματέα τῆς πόλεως παραναγινώσκειν, τοῖς ὑποκρινομένοις οὐκ ἐξεῖναι αὐτὰς ὑποκρίνεσθαι: Statuas itaque illis ſtatui juſſit, eorumque *Tragœdias* publicè aſſervari, cavitque ne quis eas Hiſtrio doceret, ſed ut publicè ab urbis Scriba recitarentur, Plut. *in Lycurgo.* Meminit quoque ſtatuarum, in Theatro, his tribus poſitarum Pauſanias, *Attic.* aliique, è quibus tamen id colligas: id primùm datum fuiſſe uni Æſchylo, Athenienſium plebiſcitô; poſteà Lycurgi lege, ad reliquos quoque duos extenſum. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 1. *tit.* 1. Sicut verò Comicorum natio è veteri more à quinque Judicibus, iiſque juratis, judicabatur, ut Bacchus Judex docet apud Comicum, *Ranis*: Sic *Tragicorum* Judices decem erant, jurati iidem, ſorte ab Archonte capti, è ſingulis Tribubus unus, ut è Plutarchi narratione *in Cimone* conſtat. Meminit horum Judicum Ariſtoteles, *Rhetor. l.* 3. ubi refert, Euripidem publicè aliquando accuſatum, provocâſſe ad Theatri Judices; apud quos, ſi quâ minus honeſtè, aut piè & probè dicta videbantur, cauſam dicebant & multabantur: ὥσπερ Εὐριπίδης πρὸς Ὑγιαίνοντα ἐν τῇ ἀντιδόσει κατηγοροῦντα, ὡς ἀσεβὴς, ὅς γε ἐποίησε κελεύων ἐπιορκεῖν,

Ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.

Ἔφη γὰρ αὐτὸν ἀδικεῖν τὰς ἐκ τοῦ Διονυσιακοῦ ἀγῶνος κρίσεις εἰς τὰ δικαστήρια ἄγοντα· ἐκεῖ γὰρ αὐτὸν δεδωκέναι λόγον ἢ δώσειν εἰ βούλεται κατηγορεῖν. Si præter æquum pronuntiâſſe convincebantur, à Judicibus aliis, ad quos videtur provocatum, multabantur, Æſchines *contra Cteſiph.* Sed hi Judices, qui antiquum morem repræſentabant quidem, idem auctoritatis non habebant: Veteres enim illi nihil ad gratiam ſpectatorum faciebant, ſed illorum auctoritate, τοῦ θεάτρου μᾶλλον κρατοῦντος ἢ νικῶντος ἐλέγχου; factum verò aliquando, ut hi juberentur à Populo victorem illum renuntiare, cui favebat. Ælian. *Variæ l.* 2. *c.* 13. *ubi de Ariſtophanis Nebulis.* Vide iterum Petitum paulo *poſt.* *Tragicam* Scenam quod attinet, conformabatur illa columnis & faſtigiis, ſigniſque ac regali inſtruebatur apparatu: Præterea excitabantur in illa Palatia, Regiæ, turres: Cùm contrà Comica privatarum ædium; Satyrica verò topiarii operis ſpeciem præberet. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 9. *&* 10. *cum Paralip.* Dempſteri. Nec omittendum *Tragœdiam*, ob argumenti ſublimitatem & perſonarum dignitatem, coronatam depingi conſueviſſe; quod idem Roſinus monet. Plura in hanc rem, inprimis de *Tragœdorum* proprio, quod erat *cantare in ſcena*, hincque *prædulci voce*, quam inprimis affectabant, ac proin *à Venere abſtinentia*; de *Tragœdiarum* porrò *argumentis*, quæ ex vulgata μυθοποιΐᾳ ſeu Cyclo Epico ut plurimum ſumebantur, aliiſque huc pertinentibus, apud Salmaſ. *Not. ad Aurelian. Vopiſci*, *c.* 7. & *Exercit. Plin. ad Solinum p.* 769. 854. *& ſeqq.* nec non hîc paſſim, in voce *Cantare*, *& Dixi*, item ubi de *Fibula*; alibique.

TRAGONARA, vulgò TRAGONARA, urbs Capitanatæ, prope Frentonem fluv. 15. mill. paſſ. ab ora maris Hadriatici in Africum, Vulturatam verſus 10. pauciſque conſtat incolis. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Beneventano.

TRAGOPAN, avis fictitia Plinio, *l.* 10. *c.* 49. *Equidem & tragopanem, de quo plures affirmant, majorem aquilâ, cornua in temporibus curvata habentem, ferruginei coloris, tantum capite phœniceô, fabuloſum reor.* Vide quoque Solin. *c.* 43. (al. 33. circa finem) & Pompon. Melam, *l.* 3. *c.* 9. Ex Græco Τραγόπαν, h.e. *hircinus Pan*, ſicut Αἰγόπαν; dictus eſt, quòd habeat cornua *hircina*, faciem verò phœnicei, coloris, ut *Pan* pingitur. Ita enim de Pane Virgilius, *Ecl.* 10. *v.* 26.

——— quem vidimus ipſi
Sanguineis ebuli baccis minioque rubentem:

ad quem l. Servium vide, nec non plura de hac ave, apud Salmaſ. ubi ſuprà, *p.* 399. & Gerh. Joh. Voſſium, *Idolol. l.* 3. *c.* 99.

TRAGULA, inter telorum jaculorumque vocabula, quæ in veterib. Hiſtoriis ſcripta ſunt, memoratur A. Gellio, *l.* 10. *c.* 25. & occurrit ſæpius apud Cæſarem, *l.* 1. *B. Gall. c.* 26. Livium, *l.* 24. *c.* 42. Alios. Fuêre autem *tragulæ* telæ, quæ vel manu, vel etiam tormentis, mittebantur, ac plerumque ita atrociter ſauciabant, ut corpus ſimul ſcutumque tranſverberarent. Cùm verò infixæ erant, quomodo extrahi deberent, dubium erat ac plerumque non tam retrahebantur, metu magni doloris & profuſionis ſanguinis, quàm hinc illincque decidebantur, ut è vulnere ſic cum minore noxa poſſent accipi, uti videre eſt apud Hadr. Turnebum, *Adverſar. l.* 7. *c.* 12. Unde hamatum hoc teli genus fuiſſe, ſuſpicatur Lipſius, *Poliorcet. l.* 4. *c.* 4. Cujuſmodi telò Cottam uſum eſſe tantâ vi, ὥστε τὸν βληθέντα διά τε τοῦ θώρακος καὶ τῶν πλευρῶν διαπείρας καὶ τῇ γῇ προσπατταλῶσαι, *ut eò percuſſum per loricam & per latera, terræ velut clavô affigeret*, ait *Suidas*, cui τραγύλας id dicitur: quod de poſteriori *tragularum* genere intelligendum, tormentis emitti ſolito. Vide quoque Liv. *Annal. l.* 20. ubi de Annibale, & Salluſtium, *l.* 2. *in Fragment.* ubi de Metello, *tragulæ* ictu ſauciatis: adde Cæſ. *Bell. Gall. l.* 5. *c.* 35. ubi de Balventio utrumque femur ſimiliter trajecto. At cùm Cæſar paulo pòſt, *c.* 46. epiſtolam, ad Ciceronem à Nerviis circumſeſſum, miſſurus, *tragulam cum epiſtola ad amentum deligata, intra munitiones caſtrorum abjici juſſit*, de priori capiendum. Utrumque genus junctim Salluſtius idem indigitat, *Bellô Jugurth. c.* 57. *Pleroſque jacula tormentis aut manu emiſſa vulnerabant.* Atque hos, qui è tormentis illa evibrabant, *Tragularios* dictos, legimus apud Vegetium, *l.* 2. *c.* 15. Cœterùm *tragulam*, quaſi *trahulam*, à *trahendo* appellatam eſſe, ſtatuit, Turnebus, *Adverſar. l.* 21. *c.* 14. Et certè pro *trahula* vel *parva trabea* (quæ vox & hâc notione legitur, apud Jornandem; genere currus ſine rota, uſurpârunt quoque vocem nonnulli, uti docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 231. alii tamen à *trajiciendo* malunt deducere &c. Vide Becmannum *in Originibus*, & Martinium *Lexico Philol.*

TRAGURIUM, Plin. *l.* 4. *c.* 21. *Trau*, inſula parva Dalmatiæ proxima, ponte juncta continenti, cum urbe cognomine, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Spalatenſi, inde 15. mill. paſſ. in Occaſum, Sebenicum verſus 30. munita, contra Bubuam ſeu Boam

Inſul. cui etiam ponte jungitur. Sub Venetis qui illam cum Epidauro & Chio occupârunt A. C. 1169. 120. mill. paſſ. ab Abſoro in Eurum, uti 70. à Jadera, paucis milliar. à dition. Turc. J. Lucius, Slavis *Trogher* dicitur. Peninſulam verò, &, qui eam à Continente ſeparat, canalem, non naturæ, ſed artis, opus eſſe, docet Joann. Lucius, gentis ſuæ *Hiſtoriâ* conditâ. Cæterùm urbs ſitu non injucundô, ſuburbium elegans habet in Inſul. Boâ, cui ponte junctam diximus, & incolarum circiter quatuor millia complectitur. Vide Jac. Sponium, *Itiner. Græciæ*, *Part.* 1. *p.* 93. & *ſeqq.*

TRAGUS, fluvius Arcadiæ in Alpheum influens, Pauſan. *l.* 8.

TRAHA, ſeu TRAHEA, tribuli apud Veteres genus, quô grana exterebantur. Factum id erat ex tabula lapidibus aut ferrô aſperata, quæ impoſitô aurigâ, aut pondere grandi, *trahebatur* jumentis junctis, uti docet Varro, *de R. R. l.* 1. *c.* 52. Nomen ei à *trahendo* Latinis, quia non habebat rotas. Linguâ Sacrâ מורג *morag*, vocatur, Eſajæ *c.* 41. *v.* 15. unde *naurag* Arab. quod Alcamus definit *inſtrumentum ferreum vel ligneum, quô fruges in area teruntur.* Lexicon Copto-Arab. reddit πιειεζον, i. e. *preſſorium inſtrumentum*, ἀπὸ τῆ πιέζειν. Melior verò definitio deſumi poteſt ex *dicto l.* Eſaiæ, *Ponam te in novum morag, inciſum variis inciſuris, ut montes triturês & comminuas colleſque ponas ut glumam.* A quibus inciſuris vocatur etiam חרוץ *inciſum*, *c.* 28. *v.* 27. Boves autem hujuſmodi tribulos traxiſſe, colligitur ex 2. Sam. *c.* 12. *v.* 31. & Amos, *c.* 1. *v.* 3. Vide Bocharium, *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 32. De cujuſmodi inſtrumento, ejuſque apud Romanos uſu ſic Virg. *Georgic. l.* 1.

Dicendum & quæ ſint duris agreſtibus arma,
Queîs ſine nec potuêre ſeri, nec ſurgere meſſes:
Vomis & inflexi primum grave robur aratri,
Tardaque Eleuſinæ matris volventia plauſtra,
Tribulaque traheæque, *& iniquô pondere raſtri* &c.

Inde *Trabarias*, apud Sidonium, *l.* 6. *Ep.* 1. Aliud quid Traha ſonat, apud Thwroczium, *p.* 50. *Rex Andreas --- tam hyemali, quàm æſtivali tempore, ſuper traha ferebatur.* Vehiculi nempe genus, rotis carens iisdem, quod *tragam* quoque & *tragulam* dixere. Quâ notione & Joſephus Barbarus vocem uſurpat *Itinerar. ad Tanaim*, *Trahis ſecum vehunt omnia, quæ volunt, & quidem in eo celerrimè ſeſe expediunt.* Trahæ *apud eos in eo uſu ſunt, quô apud nos fortaſſe carri: & hi à latere & parte dextera Travali vocantur.* Hodie ſimilibus vehiculis per glaciem niveſque Lappones feruntur, rangiferis trahentibus: equis alibi: usûs, ac deliciarum causâ. Nempe hoc ire eſt,

Per vada nocturnô contabulata gelu,

uti ait H. Grotius *Eleg. l.* 1. ubi de *Hiemis commodis*. Sed & *Traha*, ad alios uſus ruſticis adhibetur. Sic *Traha* ſeu vehia, quâ aratrum in agrum deducitur & ab agro reducitur, inter Herberſteinia Inſignia, originarium familiæ ἐπίσημα eſt, *Traha* nempe *argentea* (Germ. *ein weiſſe Schleiffen*) *in ſolo coccineo*, uti quidem Sigiſmundus Baro, quatuor Auggg. Conſiliarius & Miniſter, Legationibus compluribus dexterimè obitis inclytus, monumentis *de Vita ſua* inſeruit: aliter tamen ſentiente Cl. Spenerô, *Artis Herald. Parte gener. l.* 1. *c.* 5. *n.* 77. ubi de *cantherio*. Juxta mentem certè præfati Baronis Sigiſmundi Petrus Paganus *Elegiâ*, qua Illuſtris hujus Familiæ ſcutarias notas expouit, ſic inter alia:

Quis neget arvorum genus à cultoribus ortum,
Cui traha *principium nobilitatis erat,*
Quis neget &c.

Et in Epitaphio ejuſdem Viri illuſtris, Val. Eckius, ubi ad Inſignia ejus pervenit:

Ecce vides triplicem galeam triplicemque coronam,
Enſem tela, arcum, ſceptra quaterna, traham:

apud eundem Spenerum, *Ibid. Parte ſpec. l.* 1. *c.* 37.

TRAHERE, propriè de carminatione lanæ, ut Græcum ἕλκειν, Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio*, *c.* 3. hinc pro nere, apud Statium, *Theb. l.* 8. *v.* 119.

Cùm Parcæ tua juſſa trahant ———

Inde ad alia tranſlatum. Becmannus verò, *traho*, quaſi *tranſveho* & *tractum*, quaſi *travectum*, imò hinc per ſyncopem, factum vult, *in Origin. L. L.* unde communis *trahendi* notio primigenia eſſet. Certè in Neronis ſtatua, cui inter alias contumelias, *à vertice currus oppoſitum, cum inſcriptione Græca, Nunc demum agona eſſe*, & *Traheret tandem*, vel *Trahe tandem*, uti legitur apud Suetonium *in eo*, c. 45. Caſaubonus illud *trahere* ſeu ἑλκεῖν ad aurigationem referendum ait, ex Orphei *Thymiamate Solis*.

Χρυσολύρη, κόσμε τὸ ἐναρμόνιον δρόμον ἕλκων.

Niſi βλάσφημον potiùs, & innominatum quis verbum hîc habeat, ut cùm dixit *ibid. c.* 22. *tractum praſinum*, quo de vocis ſignificatu prolixè egimus ſuprà, ubi de *Tractione*. Alia ejus notio non minùs infauſta occurrit in *L. Sal. tit.* 14. *Si puer Regis vel litus ingenuam feminam traxerit, de vita componat*: apud Marculfum, *l.* 2. *Form.* 16. *Si aliquis puellam invitam traxerit* &c. ubi idem quod *rapere* eſt, vim inferre. Sed & *trahere*, pro *tractare*, quorum hoc ab illo ortum, unde de Heliogabalo per publicum tracto, Capitolini codices *c.* 17. modò *Tractitium*, modò *Tractatitium* eum vocant: Et viciſſim, *trahere*, pro tractare & diſputare, ponitur apud Juſtin. *l.* 16. *c.* 4. *diu re in Senatu tractâ, cum exitus non inveniretur.* Ubi *trahere rem*, non eſt idem cum Salluſtiano *bellum trahere*, ſed idem, quod *tractare*, notat. Optimæ Gloſſæ, *tractum*, ζέτεζις. Imò & ſicut *tractare*, ita & *trahere de re*, reperitur, uti videre eſt apud Salmaſium *Not. ad Spartianum in Hadriano*, & *ad Vulcatium*, *c.* 1. Potiò *trahere*, pro *bibere*, apud Senecam Tragicum *Agamemn. Act.* 5. *v.* 878.

Merumque in auro veteris Aſſaraci trahunt.

Quô ſenſu & ἕλκειν Ariſtophanes *Equit.* ac Parmeno Byzantius apud Athenæum, *fine l.* 5. & ἀπᾶ, apud eundem, alii *l.* 6. & 11. uſurpant. *Ducere* & *perducere* pro eodem Latini dixêre vide Arnob. *l.* 5. & *ad eum* Heraldum. Plura de verbi notionibus aliis, apud Recentiores, ut cùm pro *jaculari*; pro *iter ſuum aliquò dirigere*, quod utrumque etiam Gallis *tirer*, ſumitur, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque quæ retro diximus non unô locô.

TRAJANA, Picenorum urbs, *Ptolem.* etiam *Colonia Ulpia Trajana*: hodie *Montechio*, in monte, inter Auxim. ad Boream 12. & Septempedam in Auſtrum, 10. mill. paſſ. Cingolo propior.

TRAJANA Colonia, ſeu *Colonia Ulpia Trajana*, oppid. Germaniæ inferioris ad Rhenum, *Antonin. Keyſerwerd Ortelio. Baudrando Kellen*, vicus Ducatus Clivenſis, mill. paſſ. ab oppido Clivio, Emmericum verſus, 1. milliar. à Rheno 10. ab oppid. *Keiſerſwert* in Boream. Ex *Cluverio*. Vide *Colonia Trajana*.

TRAJANA Columna, Scriptorum monumentis & antiquis nummis celebrata, in medio Foro Trajani ſita fuit hodieque apparet. Fuit autem inter cætera Cæſarum opera Trajani Forum maximè admirandum, ut *Caſſiodorus* teſtatur, cùm ait: *Trajani Forum vel ſub aſſiduitate videre miraculum eſt.* Unde apud Amm. Marcellinum Imperator Conſtantinus, *ſingularem ſub omni cælo ſtructuram admiratus, hærebat attonitus per giganteos contextus mentem circumferens.* Ædificatum à Trajano, poſt bellum Dacicum per Apollodorum Architectum, poſteà ab Hadriano per livorem occiſum, ex pecunia, quæ ex venditione prædæ percepta erat: In quo arcus Triumphales, ob ſuperatos Dacos Sarmataſque, porticus ampliſſimæ, ſtatua Imperatoris columnis altiſſimis ſuperpoſita, præ cæteris verò Cochlis columna erat marmorea à Senatu P. Q. Rom. *Trajano* erecta, quam Auctores hôc pactô deſcribunt. *Cælatæ ſunt in circuitu res geſtæ Cæſ. Trajani bellô Dacicô, aliiſque expeditionibus militaribus: alta eſt pedes* 128. *baſis habet pedes* 12. *lapidibus ſtructa eſt* 24. *tantæ vaſtitatis, ut opus videatur non ab hominibus, ſed à gigantibus profectum. Singuli lapides gradus* 8. *continent, per quos aſcenditur. Lumen præbent feneſtellæ* 44. *Nihil uſquam terrarum admirabilius, nihil magnificentius. Erecta autem eſt, quemadmodum Inſcriptio oſtendit, ad declarandum; quantæ altitudinis mons & locus tantis operibus fuerit egeſtus*, A. Preyelius, *Sinâ & Europa*, c. 17. Vide quoque Jac. Oiſelium JCtum, *Not. ad A. Gellium*, *l.* 13. *c.* 24. & plura ſuprà, voce *Columna*.

TRAJANA Legio, *Ptolem.* oppid. Germaniæ ſuperioris ad Rhenum. Idem. *Dreebshauſen Ortelio.* Bingio proximum. Aliis *Remmagen* pagus.

TRAJANA Via, in Apulia inter Beneventum, in Hirpinis & Brunduſium in Salentinis.

TRAJANI Burgum, munimentum in Alemannorum ſolo poſitum à Trajano Imperatore, dum Germaniam provinciam procuraret: reparatum à Juliano Cæſare, locatô ibi præſidiô: quod ex deſcriptione Marcellini *Tranburgum*, hodie *Cronburgum*, prope Francofordiam, eſſe ſuſpicatur B. Rhenanus, *Rer. Germ. l.* 3. ubi Notas vide Cl. Otonis, & hic infrà.

TRAJANI Monumentum, oppid. Germaniæ inferioris ad Rhenum, & Francofordam urbem, *Cronburg*, vel *Tranburg*, teſte *B. Rhenanô*, ſeu *Kaſtel*, pagus ejuſdem tractus, in ulteriore ripa Rheni, contra Moguntiacum. *Goropius.* Vide & *Trajani Burgum*.

TRAJANI *Pons* Hiſpaniæ urbs ſuper Tagum fluv. *Ponte de Alcantara Cluſio*, Urbecula regni Legionis, in Extremadura, munita, 2. leuc. à limite Portugalliæ, 8. à Cauria in Meridiem, Emeritam verſus 14. & 20. à Placentia in Occaſum. Dicitur & *Norba Cæſarea*.

TRAJANI *Portus*. Vide *Trajanus portus*.

TRAJANOPOLIS, urbs Thraciæ inter Maximianopolim ad Occaſum 58. & Apros ad Ortum 23. mill. paſſ. ab Hadrianopoli ad Euronotum 86. Anteà *Zernis* dicta; ad Hebrum fluv. *Baudrando*, 15. mill. paſſ. à Cypſella in Boream, & vix 45. ab Hadrianopoli, Archiepiſcopalis. Item urbs Phrygiæ magnæ; Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Laodiceno, *Ptol.* Fuit etiam urbs Siciliæ mediterranea *Dragina Curopalatæ*, *Troyanopolit* autem legit *Fazellus*. Epiſcopum habuit tempore Gregorii M. Vide *Traum*.

TRAJANUS, M. Ulpius Brinitus, inter Cæſares optimus, quemadmodum teſtatur acclamationis in creandis Imperatorib. formula: *Sis felicior Auguſtô, melior Trajanô.* Italicâ, urbe Andaluziæ, oriundus; ſecundùm alios Italus, ſub Veſpaſiano & Tito, in bello contra Judæos egregiè rem geſſit, duodecimæ Legionis Præfectus. Dein, à Nerva in conſortium Imperii allectus, acceptô de morte ejus nuntiô, A. C 98. Coloniæ Imperator ab exercitu ſalutatus eſt. Qua de re literis ad Senatum datis; Chriſtianos non quidem edictis terruit, nihilominus prohibendo nocturnos cœtus, & Religiones à Romana alienas, occaſionem præbuit Præfectis Præſidibuſque provinciarum, acriter in illos ſæviendi, quamvis Plinius in cauſa fuit, ut aliquantulum perſecutionem remitteret. Auditô, Decebalum Dacorum Regem rebellâſſe, illô bis victô, Daciam in Provinciam redegit: Romam reverſus, Legatos ex omnibus terræ

parti-

partibus, remotiſſima quoque India, excepit. Dein columnam Trajani nrſus, ſeptennii ſpatiô abſolvit, Architecturæ ultimum conatum, quem Coliſeum Sixtus V. erigi curavit, Petri ſtatuâ deſuper impoſitâ. Poſtmodum contra Armenios, Parthos, Oſdroënos, Arabas, Aſſyrios, Iberos, Colchos, & Perſas victor, undecim millia Chriſtianorum militum in Armeniam relegando, gloriam nominis ſui non parum obſcuravit. Terræ motu, quô Antiochia concuſſa fuerat, tantùm non obrutus, poſteà Judæos rebelles extinxit. Obiit Selinunte, Ciliciæ urbe, quæ Trajanopolis ab ipſo dicta, an venenô propinatô? A. C. 117. ætat. 64. Imperii 19. A' Plinio panegyricè laudatus, inſignis omninò cætera Imperator, ſed ſævitiâ, puerorum amore, vini nimiô uſu, idolomaniâ infamis: Scripſiſſe dicitur hiſtoriam belli Dacici. Dio *in Trajano*. Aurel. Victor, *de Cæſar.* Eutropius, Euſebius, &c. Claudian. de Theodoſio, *l. de 4. Conſul. Honorii*, *v.* 315. *ſ.*

> ——— *Victura feratur*
> *Gloria Trajani; non tam quòd Tigride victô*
> *Noſtra triumphati fuerint provincia Parthi,*
> *Alta quòd invectus fractis Capitolia Dacis,*
> *Quàm patriæ quòd mitis erat.* ———

Vide & *Marcus Ulpius*. Solum inter Imperatores, in Urbe ſepultum eſſe, teſte Eutropiô, *l.* 8. *c.* 2. & inter Deos relatum, Joh. Roſin. *l.* 9. *Antiqq. Rom.* Nec omittendus in eum militum amor, quorum duæ legiones integræ pro ejus ſalute capita ſua devoverunt, bellô Dacicô, uti obſervat Caſaubonus *ad Sueton. Calig. c.* 14. De *Trajanis Ludis*, Plinium vide, *Panegyr.* & Car. Paſchal. *Coronar. l.* 6. *c.* 30. de *Foro* & *Columna*, ſuprà.

TRAJANUS, Dux Valentis Imperatoris victus ab hoſte, Valenti ſibi ſegnitiem exprobranti, Apoſtaſiam coram objecit, *Non ego ſum victus*, dicens, *ſed tu victoriam corrumpis Imperator, qui adverſus Deum aciem inſtruis, & fortunam belli concilias Barbaris.* Vide Theodoret. *l.* 4. *c.* 31.

TRAJANUS Patricius, ſub Juſtiniano Principe floruit. *Temporum epitomen* ſcripſit, *Suid.*

TRAJANUS, fluv. Ægypti, *Ptolem.* Hujus oſtium apud Moyſen *Pihahiroth* vocari dicit *Becanus*.

TRAJANUS Portus, oppid. olim & portus Tuſciæ in ora inter Populonium ad Occidentem & Telamonem ad Ortum. Vulgò *Porto Trajano*. Fuit ad Centumcellas, ubi nunc *Civita Vecchia*, & portus ab Urbano VIII. in portus Trajani veſtigiis egregiè reſtitutus. *Baudrandus*.

TRAJECTUM, geminum: ſuperius quod ad *Moſam*, & inferius ad *Rhenum* nominatur. Superius *Maeſtricht* vocatur, urbs Germaniæ inferioris in Brabantia, à Colonia 12. leuc. in Occaſum Antwerpiam verſus, à Leodio 4. leuc. in Boream, quot ab Aquiſgrano in Occidentem. *Baudrando* anteà *Obtricum*, urbs aliàs Eburonum: vetuſtate, opibus & ſitu celeberrima. Epiſcopalis olim, à quo Tungrorum urbs à Barbaris ſub Attila, A. C. 451. deſtructa eſt, tum enim S. Servatius, melius Aravatius, ſeculô 5. Trajecti ſedem conſtituit, donec ſeculô 8. Leodium illa tranſlata eſt, in ultionem occiſi à civibus Lamberti. *Valeſius* habet, quia urbs à Normanois incenſa. Erat prius in ditione Leodienſi, è regione oppidi Vici, Limburgenſis Ducatus. Sed ab Epiſcopo Leodienſi vendita Carolo V. Hiſpanis paruit, donec A. C. 1633. fortiter expugnata fuit ab Hollandis. Urbs permunita, 2. leuc. à Tungris in Ortum. In Gallorum poteſtatem venit, A. C. 1673. Vide Guicciard. *Hiſt. Belg. &c.* Galli quidam ſcriptores Trajectum hoc beneficiis regiis adnumerant, & ſub Carolo Simplice, villam publicam fuiſſe referunt. Habet urbs pontem longiſſimum Moſæ impoſitum, & ultra hunc unam è ſuis regionibus, quæ Vicus nuncupatur, vulgò *Vic*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Patria fuit Landeberti Tungrorum Epiſcopi, diciturque etiam *Trajectum Tungrorum*. *Idem.* Inferius *Utrecht*, urbs ampla Germaniæ inferioris in Batavis, à Colonia 23. leucis in Boream diſtans, à priore Trajecto 21. leucis in Boream & Græciam recedens. *Ultrajectum* quoque Latinè dicitur. Cum Academia. Caput dominii Ultrajectenſis. Media inter Arenacum Neomagumque ad Ortum, & Lugdunum Batav. ad Occaſum. Juxta *Valeſium*, primò Bataviæ attributa hæc urbs, dein Friſiæ citeriori, parti Bataviæ à Friſiis occupatæ: hodiè caput eſt unius ex ſeptem Belgii Fœderati provinciis. Olim *Antonina* ex vetere inſcriptione. Hic Willibrordus, Clemens dictus, juſſu Pippini, Epiſcopatus ſedem conſtituit, Eccleſiamque ædificavit. Dicitur *Utrecht* incolis, quaſi *Uterius Trajectum*: Hôc autem nomine utraque urbs à Romanis & Gallis, qui Latinè loquebantur, inſignita eſt: quòd eſſent ad trajectum, ſeu ad tranſitum fluminis. *Trajectum* autem hoc Coloniæ metropoli ademit, & ex Epiſcopatu Archiepiſcopatum fecit Paulus IV. A. C. 1559. attribuens ipſi quinque novos Epiſcopatus, Harlemenſem, Daventrienſem, Leowardienſem, Groningenſem & Middelburgenſem: ſed aliud ſequentia tempora ſuasêre. Continet regio, cum Trajecto & Doreſtado, vulgò *Duerſted*, olim Batavoduro, tria alia oppida. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide *Ultrajectum*. Trajecti deceſſit Conradus II. Imperator. A. C. 1039. ut & Henricus V. Imperator. A C. 1122. Contra Gallum & Trajectenſes feliciter pugnavit Vilhelmus Hollandiæ Comes A. C. 1324. Excommunicavit Johannem Hollandiæ Comitem Epiſcopus Trajectenſis, & Friſiis remiſſionem peccatorum, ſi contra illum pugnarent, pollicitus, fruſtra fuit, hi enim à Comite ſuperati ſunt, A. C. 1297. Vide Matth. Voſſium, *Annal. Holl. l.* 4. & 5. adde Cl. Ottonem JCtum, *Notis in B. Rhenanum*, *p.* 624.

TRAJECTUM, item Francorum geminum: Unum ad *Mœnum* in Franconia, emporium maximum & urbs libera, à Moguntia 4. leuc. à Spira 12. Alterum ad *Oderam* in Marchia. Utrumque vulgò *Frankfurd*. Et & *Trajectum* Suevorum, Schweinfurt, ad Mœnum, libera, inter Caroloſtadium 3. & Bambergam ad Ortum 6. ab Herbipoli 6. in Cæciam.

TRAJECTUM, urbs Terræ laboris, prope oſtia Liris fluv. Crevit ex ruderibus Minturnæ. Media inter Capuulam ad Ortum, & Caetam ad Occaſum 8. mill. paſſ. utrinque, 2. abora Sinus Formiani. Parva eſt, & incolis rara; Vulgò *Trajetto*.

TRAJECTUS, pagus Albionis ad Sabrinam fluv. in Angliæ & Walliæ confinio Briſtolio, Chepſtovioque vicinus. *Auſſetive Camden.* Item, caſtrum Lani.

TRAJECTUS, apud *Antonin.* nominatur fretum, inter Siciliam & Italiam, hodiè *il faro di Meſſina*. Item anguſtiæ maris Adriatici, inter Hydruntum & Acroceraunios montes, vulgò *la bocca del Golfo di Venetia*, ubi ejus latitudo eſt tantùm 60000. p.

TRAJICIEBANTUR olim flumina 3. modis. Primùm ponte, qui quomodo conſtrui ſoleret, Cæſar in *Commentariis ſuis* paſſim docet, & Petrus Ramus in eo, quem *de Cæſaris militia* ſcripſit, libello. Secundò, navibus. Tertiò, flumen in plures alveos deducendo. Quartò, cùm Equitatus in flumine diſpoſitus vim illius eatenus infringebat, ut peditatus incolumis tranare poſſet. Quorum modorum omnium exempla apud Cæſarem occurrunt. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 11. Ultimi complura habes, apud Virum Cl. *Notis in Curtium l.* 4 *c.* 9. & *l.* 8. *c.* 13. Adde utres, de quibus infrà. Plura verò de *ratione trajiciendorum fluminum*, apud Stewech. *ad Vegetium l.* 3. *c.* 7. Caſaubon. *in Sueton. Cæſare*, *c.* 57. Juſt. Lipſium, *Poliorcet. l.* 2. *c.* 5. Alios.

TRALATICIUM, ſeu TRANSLATICIUM, apud Plin. *l.* 10. *c.* 29. Sed *in ſeceſſu avium & noctuæ paucis diebus latere traduntur, quarum genus in Creta inſula non eſt, etiam ſi qua invecta ſit, emori: nam hic quoque mira Naturæ differentia: alia aliis locis negat, tanquam genera frugum fruticumque, ſic & animalium. Non naſci ea tranſlatitium, invecta emori mirum*: idem eſt, quod ἐγκύκλιον Græcis. Unde ἐγκύκλιοι ἐπιστολαὶ, Latinis *tralatitiæ*, aliàs *formales* dicuntur. Nempe *Tranſlatum*, in Scena Latina, quod in Græca, τὸ ἐγκύκλημα, item ἐγκύκληθρον, machina fuit, quâ Dii in ſcenam aliquid loquuturi aut acturi *transferebantur*, ἀξιωματικῶς machinis, quos μηχανὴ ferre non poterat. Quos proin ipſos eleganter Val. Max. *l.* 2. *c.* 4. *ex.* 6. *Tranſlatum* vocat, *Tranſlatum antea Puniceis indutum tunicis M. Scaurus exquiſitô genere veſtis cultum induxit: ut ſpectacula, pro ſpectatoribus, conſeſſus cavea, pro iis qui in Theatri cavea ſedent &c.* Hinc Phædrus itaque, *l.* 5. *Fab.* 7. *v.* 24.

> *Dii ſunt loquuti more tranſlaticiô,*

i. e. ut ſolet in *tranſlato*; & porrò *tralaticium*, de re maximè vulgata, jactataque omnium ſermonibus ac factis, quomodo & ἐγκύκλιον Græci uſurpârunt, uti ex *Vita* Syllæ apud Plut. docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 176. Vide quoque Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poetic. l.* 1. *c.* 21.

TRALLES, & TRALLIS, numerô ſingular. Plin. *l.* 5. *c.* 29. & *Ptolem.* quæ prius *Euanthia*, *Seleucia*, & *Antiochia* dicta eſt, teſte Pliniô. *Chora Nigro*, urbs Lydiæ, ab Epheſo ad 30. mill. paſſ. in Eurum, *Ferrar. Baudrando* eſt Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Epheſino, inter Magneſiam & Mæandrum fluv. ad Meridiem, ac Cayſtrum fluv. ad Boream, 36. mill. paſſ. ab Epheſo in Cæciam. Hic palma viridis in æde Victoriæ, ſub Cæſaris ſtatua, enata, quô tempore Pompejum in Macedonia devicit. Tum etiam Pergami ſonus tympanorum, in delubris, exauditus eſt. Juvenal. *Satyr.* 3. *v.* 70.

> *Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus aut Alabandis.*

TRALLI, & TRALLII, populi Illyriæ, quorum regio *Trallia*.

TRALLION, in Bithynia, pertingit uſque ad Aſtacenum ſinum. *Steph.*

TRAMA, vel TREMÆ, locus Galliæ, in Diœceſi Meldenſi, cum titulo Comitivæ, vulgò *Treſme*: à fluviolo cognomine dictus. Vadum Tremæ *Gué à Treme* vicus cum caſtello nuncupatur, Hadr. Valeſ *Notit. Gall.*

TRAMA, à *Trameando*, quod ſtamen trameet, aliter *ſubtemen*, antiquis. Servius *ad illud*, *l.* 3. *Æn. v.* 483.

> *Et picturatas auri ſubtegmine veſtes:*

Id eſt, ait, *filô, quod intra ſtamen currit*; quod *Perſius* tramam dixit, *Sat.* 6. *v.* 73.

> ——— *mihi* trama *figuræ*
> *Eſt reliqua* ———

Græcè ῥοδάνη, item κρόκη, & κρόκος, unde κροκωτὰς, in Dionyſii *Baſſaricis*, & κατακρόκας, apud *Pollucem*, quod apud Theophylactum, *Hiſtor. l.* 2. συνείρειν τὴν κρόκην τῷ στήμονι, *ſubtegmen cum ſtamine connectere*: Atque hinc κροκωτὸς, veſtis mollior & delicatior, quæ plus *tramæ*, quam ſtaminis, haberet. Porrò πηνίον, unde πηνίον, *ramus textorius trama involutus*, ſeu glomus ſubteminis radio involutus; Latinè *panus* & *panucla*: quâ voce, à ſimilitudine tumoris, quem *trama* ſic circumvoluta efficit, tumorem quoque inguinum omnemque alium in corpore, inſigniverunt Medicorum filii, uti apud *Alex. Trallianum* videre eſt. Hinc χρυσόπηνοι veſtes, *aureô ſubtemine*, ſeu *aureis filis*, ut in Capitolin. *Pertinace*, *c.* 8. *textæ*. In talibus enim veſtibus ſemper *trama* ex auro fuit: Nec, cùm *veſtibus aurum intexi* dicitur, aliter quàm ſic accipi poteſt. Propriè enim trama ſeu ſubtemen *inſeri* & *immitti* & *innecti ſtamini*, dicitur. Ovid. *l.* 6. *Met. v.* 55.

——— ſtamen

——— *ſtamen ſecernit arundo.*
Inſeritur medium radiis ſubtemen acutis:

quod κερκίδι ἐν τῷ στήμονι μηρύσαιτο dicit Heſiodus in Ἔργ. v. 536. Vide Salmaſ. *Not. ad Capitolin.* d. l. & ſuprà, in voce *Subtemen*, item ubi de *Texendi Arte*. Uti verò χρυσόπηνοι veſtes aureum ſubtemen habebant; ſic ſubſericarum veſtium illæ, quarum *trama* erat ſerica, ſtamen lineum, *tramoſerica* hinc vocabantur, & opponebantur ſubſericis propriè dictis, quarum ſtamen ex ſerico, *trama* ex lino, erat, uti adnotavit idem *ad Vopiſc. in Aureliano.*

TRAMPE, urbs Ioniæ, *Steph.*

TRAMPYA, urbs Epiri, Idem.

TRANGABARIA, vulgò TRANGUEBAR, oppid. Coromandeliæ, cum portu capaci, in ora Sinus Gangetici, valde à Danis frequentata, 25. mill. paſſ. à Negapatano in Boream, uti 80. ab ora Boreali Taprobanæ. Sub Principe Taniorii.

TRANIUM, Vide *Tranum.*

TRANQUILLINA Auguſta, uxor Gordiani III. filia fuit *Miſithei, doctiſſimi viri, quem cauſâ eloquentiæ dignum parentelâ ſua putavit, & præfectum ſtatim fecit Imperator*, apud Capitolin. c. 23. Memoriam ejus ſervat nummus Smyrneuſium æreus, in cujus altera parte Amazon Smyrna capite turrigerô & ναϊδίῳ, i. e. *templô exiguô*, in dextrâ, ac pelta bipennique in ſiniſtra manu inſignis, cum *Inſcr.* CΜΥΡΝΑΙΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΡΟΥΦΙΝΟΥ COΦ.I. Item alius, Sardibus cuſus, in cujus antica parte circa caput Auguſtæ viſuntur verba hæc, ΦΡΟΥ. ΤΡΑΝΚΥΛΛΕΙΝΑ CEB. in poſtica urna, cum palma inde emergente, & lemmate, ΕΠΙ ΙΟΥΛ. ΕΡΜΟΦΙΛΟΥ. ΑΡ. ΧΡΥΣΑΝΘΙΝΑ. ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. apud Jac. Sponium, *Itiner. Græc. Part.* 3. p. 184. & 185.

TRANQUILLITAS, titulus honorarius Imperatorum, apud Vegetium, *l.* 2. alioſque, vide ſuprà in voce *Serenitas.*

TRANQUILLUS Vicus, in agro Tricaſſino Galliæ, 9. leuc. ab urbe Tricaſſis, vulgò *Trancoſt*, vel *Trancaut*. Hinc ortus Aſtingus, ad Normannos clam confugit, à quibus Princeps conſtitutus, Gallias igne & ferrô vaſtavit, Glaber Rodolfus, *Hiſtor. l.* 1. c. 5. Dudo, Wilhelmus Gemeticenſis Monachus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TRANSACUM, caſtellum Latii, circa lacum Fucinum.

TRANSALPINA Gallia, eadem quæ *Comata*; diducitur in Belgicam, Celticam, & Lugdunenſem, *LLoyd.* Vide *Gallia*, & *Lugdunenſis.*

TRANSAQUÆ, vulgo TRANSACCO, caſtrum Aprutii ulterioris 1. milliar. à lacu Fucino in Meridiem, 8. ab Alba in Eurum, 20. à fontibus Liris in Ortum, uti paulo plus à fontibus Anienis.

TRANSCHINIUM, vulgò TRANSCHYN, oppid. munitum Hungariæ ſuperioris, ad Vagum fluv. verſus confinia Sileſiæ, 30. mill. paſſ. à Nitria in Boream, 50. à Poſonio in Africum. Caput Comitatus cognominis Gall. *le Comte de Tranſchyn*, qui inter Sileſiam ad Boream, Moraviam ad Ortum, Turocenſem Comitatum ad Occaſum & Nitrienſem ad Meridiem eſt, ad Vagum fluv. ſub Auſtriacis.

TRANSCORNATI, ſpecies ſervorum, in *Chron.* Novalicienſi; ſic dicti, quòd, cùm Carolus M. in Italiam contra Langobardos pergeret, *joculatori* cuidam, qui vix ipſi dux fuerat, conceſſerit, ut quicunque ſonitum tubæ ejus *corneæ*, quam in monticulo quodam inflaverat, audirent, ſervi ejus eſſent. Vide ſupra, ubi de ritu ſervos *per Alapam faciendi.*

TRANSCRIBERE, apud Hegeſippum, *l.* 5. *extr. Univerſos autem* —— *Rex acceptô pretiô, in ſervitutis obſequia tranſcripſit*: vendere eſt, vel, Suetonii *in Tito*, c. 8. phraſi, *ſubjicere in ſervos*. Ita Seneca, *Thyeſte*, *Actu* 1. v. 13. *In quod malum tranſcribor?* Ambroſius, *de Officiis*, l. 2. c. 16. *Neque tranſcribatur vita pauperum, in ſpolia fraudulentorum. Vide eundem*; l. 3. c. 9. item *de Incarnationis Domini ſacramento*, & *Ep.* 36. at plura de verbo hoc, apud Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. in Scriptores Eccleſ.* c. 16. & ſuprà in voce *Reſcribi.*

TRANSCUDANI, populi Hiſpaniæ Luſitanicæ, juxta Cudam fluv. Horum tractus nunc *Ribera de Coa*, *Jac. Vaſconcello.*

TRANSDUCTA, ſeu TRADUCTA, Græcè Τρανσδοῦκτα, apud *Ptol.* Βιλὼν, Μιλλαρία, Τρανσδοῦκτα, Βαρβησόλα, Καρτηία: urbs Bæticæ, Pomponio *Tingi altera*; quòd Tingitanos ex Mauritania in eam *tranſduxerunt* Romani, inde nomen accepit. Sita eſt inter Carteiam & Mellariam, atque *Juliæ* cognomen habuit. Plin. *l.* 5. c. 1. *princip. Nunc eſt Tingi, quondam ab Antæo conditum: poſteà à Claudio Cæſare, cùm coloniam faceret, appellatum Julia Traducta*; ad quem locum vide Salmaſ. *Exercitat. Plin. ad Solin.* p. 188. ubi inter alia, non à Claudio, ſed à Julio, cognomen illud accepiſſe docet.

TRANSENNA, apud Paulinum, *Ep.* 12. ad Sev. ubi *tranſennæ pellucentis* meminit, janua eſt opere reticulatô ſeu cancellatô facta, per quam aſpectus utcunque *tranſit*, unde nomen, & phraſis, *per tranſennam aſpicere*. Cicer. *de Orat.* l. 1. c. 35. *Nunc pete à Craſſo, ut illam copiam ornamentorum ſuorum, quam conſtructam uno in loco quaſi per tranſennam prætereuntes ſtrictim aſpeximus.* Viſum nempe tranſmittunt ejuſmodi feneſtræ δικτυωταὶ ſeu cancelli, ſed ſatis obſcurum & incertum: unde quæ non plenè, nec planè videmus, *quaſi per tranſennam* & ſtrictim aſpicere dicimur. Græcis κιγκλὶς, item κάγκελλος, ſive potiò δικτυωτὴ, διαφανὴς, διάφραγμα, *tranſenna*. Unde *diatricam ſpeciem* paulo pòſt Paulinus vocat, quam *tranſennam pellucentem* paulò dixerat. *Zeloſias* hodie vocant Galli &c. Et quidem apponebantur hujuſmodi clathri vel integris foribus, vel ſummis ſolùm, ut per eos proſpicerentur, qui fores pulſaverant, antequàm recluderetur oſtium. Quô poſteriore modô capit, in hiſtoria Paſchatis, Bochartus vocem Hebræam משקוף, quam communiter *ſuperliminare* reddunt, Exod. c. 12. v. 22. *Tum acceptum faſciculum hyſſopi intingetis in ſanguine ipſius* —— *& admovebitis ſuperliminari, duobuſque poſtibus de ſanguine illo.* Vide eum *Hieroz. Parte prior.* l. 2. c. 50. Erat autem *tranſennæ* in ædibus privatorum, in Circo, in Templis: Et quidem *tranſennas* infima Latinitatis ætas dixit ſepta cancellatò opere facta, quibus Sanctuarii locus, & ædis intimum, à reliquis partibus diſcriminabatur, ut videre eſt apud *Anaſtaſium* paſſim, & ſuprà ubi de *Cancellis*, item in voce *Caula*: plura hanc in rem verò apud Salmaſ. *ad Solin.* p. 921. & 922. Sed & *Tranſenna*, apud Plautum, machina eſt, ut crates, capiendis turdis, reticulatô itidem opere facta. Ita enim is, *Bacch. act.* 4. *ſc.* 6. v. 22.

Nunc ab tranſenna turdus lumbricum petit,
Pendebit hodie pulchrè, ita intendi tenus.

Idem *ibid.* Vide quoque Brodæum, *Miſcellan.* l. 4. c. 19. & Chriſt. Becmannum, *Origin. L. L.* nec non ſupra ubi de *Perdice venatore.*

TRANSFIGURATIO Domini, Græcè Ἁγία Μεταμόρφωσις, feſtivitatis nomen, quæ in Eccleſia Latina & Græca, apud Maronitas item, magnâ ſolennitate celebratur, in memoriam *Transfigurationis* Chriſti, in monte factæ, cujus hiſtoriam habes Matth. c. 17. v. 1. *ſ.* Et quidem in Eccleſia Latina, *Officium hujus Feſti, cum indulgentiis copioſis, ad ſimilitudinem Feſti Corporis Chriſti* —— *occaſione inſignis obtentæ victoriæ contra Turcas in Hungaria ordinavit Calixtus* III. A. C. 1456. uti legimus apud Dominic. Macrum, qui etiam *hâc die recentem uvam benedici*, aliaque complura, huc pertinentia, addit *in Hierolex.* præſertim quæ apud Maronitas, in Libano monte, hoc feſtum peragentes, obſervavit. Græci, qui jejunium 15. dierum, ante Virginis Aſſumtionem, quod Feſto quoque nomen, non minùs, ac reliqua ſua jejunia, rigidè obſervant, in die tamen τῆς Μεταμορφώσεως, qui durante hôc jejuniô, incidit, ob illius lætitiam, piſcibus veſcuntur &c. *Ibid.* Vide ſuprà. *Metamorphoſis.*

TRANSFUGA, qui ad hoſtes *tranſit*, Duce ſuô caſtriſque, quæ ſequutus fuerat, deſertis. Cujuſmodi hominibus jus poſtliminii apud Romanos negatum, *l. poſtlimin.* §. *transfuga*. Germani veteres dextras amputabant: Calphurnius Piſo Conſ. tunicatos diſcinctoſque, per totum diem, cum decempedis ceſpitem portantes, ante Prætorium ſtare, vel obſoletâ togâ & tunicâ diſcinctâ, nudis pedibus ante principia adeſſe, præcepit: Q. Fabius, bellô Carthaginenſi, manus itidem præcidit: Datames memorabili aſtu penitùs concidit &c. Vide de hoc ultimo Corn. Nepotem, in *Vita* ejus, c. 6. & de reliquis Alex. ab Alexandro *Genial. Dier.* l. 2. c. 13. Sed & hoſtium *transfugas* Romani detractis armis, ne quid inſidiarum ſimulatâ tranſitione moliri poſſent, in poſtremam aciem rejicere ſolebant, nec illis quidquam credebant ampliùs, uti ex eodem diſcimus *l.* 4. c. 7. Vide quoque Hug. Grotium, *de jure Belli & Pac.* paſſim, inprimis, *l.* 3. c. 1. ubi de quæſtione, *an Transfugas admittere liceat?* & *l. eod.* c. 20. ubi de alia inde conſequente, *an reddendi?* At de *Transfugis Servis*, vide ſuprà, in voce *Fugitivus.*

TRANSIRE, per alterius terras & flumina & partem maris, ſi qua in proprietatem populi alicujus venit, omnino licet eis qui tranſitu ad cauſas juſtas habent opus; putà quia ſuis finibus expulſi quærunt, terras vacuas, aut quia commercium expetunt cum gente ſepoſita, aut etiam quia, quod ſuum eſt, juſtô bellô petunt. Sic Moſes, cùm *tranſeundum* haberet per alienos fines, primùm Idumæo, deinde Emoræo, has tulit leges, iturum ſe viâ regiâ, nec deflexurum ad poſſeſſiones privatas. Si qua re ipſorum opus haberet, juſtum pretium eis perſoluturum. Quæ conditiones cùm repudiarentur, juſtum eô nomine bellum intulit Emoræo: *Innoxius enim tranſitus denegabatur, qui jure humanæ ſocietatis, æquiſſimô patere debebat*, Auguſtin. *l. qu.* 4. *ſuper Num. ad c.* 20. Poſtulandus autem priùs tranſitus, qui ſi negetur, tum demum vindicari poteſt, ut exemplô hôcce liquet: nam & qui fores alienas pulſet, non intrare, niſi domini permiſſu, denuntiant Cimoni, ſuppetias Lacedæmoniis laturo, & per agrum ſuum copias traducenti, Corinthii, apud Plut. in *Vita* ejus. Sic Ageſilaus, ex Aſia rediens, cùm ad Troadem veniſſet, interrogat, ut amicum ſe, an ut hoſtem, tranſire vellent, apud Plut. eundem *Apophth.* Et Lyſander Bœotios, rectis ſe haſtis, tranſire vellent, an inclinatis, apud *eund.*. Idem Ageſilaus, cùm à Rege Macedonum tranſitum poſtulâſſet atque is conſultaturum dixiſſet ſe: *Conſultes*, inquit, *nos intereà tranſibimus* &c. Interim rationes cavendi ſunt, ut diviſis manibus tranſmittantur copiæ; ut inermes, quod Agrippinenſes Germanis dicebant, apud Tacitum, *Hiſtor.* l. 4. quem morem antiquitus in Eleorum regione obſervatum notat Strabo, *l.* 8. Porrò, ut impensâ tranſeuntis is, qui tranſitum concedit, ſibi præſidia idonea conducat, ut obſides dentur, quod à Demetrio Seleucus poſtulabat, ut eum intra ſui imperii fines ſubſiſtere ſineret &c. At ſi injuſtum moveat bellum, qui tranſire vult, ſi hoſtes noſtros ſecum ducat, jure negabimus tranſitum: cùm & in ſuo ipſius ſolo ei occurrere, atque iter impedire, tum fas eſſet. Neque verò perſonis tantùm, ſed & mercibus *tranſitus* debetur. Nam quò minùs gens quæque cum quavis gente ſepoſitâ commercium colat, impediendi nemini jus eſt: Ad præſtandam autem ſecuritatem mercibus, oneraque, quæ ob hoc ſuſtinentur, compenſanda, vectigal aliquid mercibus imponi poteſt, dum modus cauſæ non excedatur, cujus rei Phylarchos Arabum incuſat Strabo, *l.* 16. uti diximus ſupra *de Commercio*. De utroque *tranſitu* vide plura apud Hug. Grotium, *de Jure Belli & Pacis*, l. 2. c. 2. §. 13. & 14. uti de *Tranſitionibus pervii* urbis Romæ, ſuprà voce *Janus*, & de alia notione verbi, quâ idem ſonat, quod *percurrere ſive lectione ſive oratione*, apud A. Gellium, c. *ult.* alioſque Scriptores Latinos, imitantes hâc parte Græcos, quibus διεξιέναι idem ſæpiſſime denotat.

tat, Caſaubon. ad *Suet. Aug. c.* 56. aliquid etiam infrà voce *Varus*. Apud Scriptores Chriſtianos *tranſire*, pro obire, frequens: uti inter alia docet Car. du Freſne ex vetere *Inſcr.* Viennæ: TRANSIIT SUB DIE — OBRIS FAUSTO VIRO. C. --- --- COSS.. PROSTERNUNTUR MILITE COELI. Hinc *tranſitus S. Martini*, apud Gregorium Turonenſ. non ſemel. Vide eum in *Gloſſar*. At *Tranſitorium*, appellatur in Ritu Ambroſiano, Miſſæ antiphona quæ in reliqua Eccleſia Romana *Communio* dicitur, *quia tunc ad Baſilicæ cornu fit tranſitus, quemadmodum in Ritu Romano etiam obſervatur*, verba ſunt Dominici Macri in *Hierolex*.

TRANS-ISSALANIA, vulgo *Over Iſſel*, provinc. ſatis ampla Belgii uniti, verſus German. in tres partes diviſa, nempe Dientiam *Drente* ad Boream, Salandiam *Salland*, quæ media eſt, & Twentiam *Twente*. Olim ſub Epiſcopo Ultrajectino, poſteà ſub Henrico Bavaro Carolo V. ceſſa A. C 1527. Belgarum fœderi dein acceſſit, occupata A. C. 1672. ab Epiſcopo Monaſterienſi, Galliæ Regis milite, ſed paulo poſt recepta eſt. Terminatur ab Ortu Diœceſi Monaſterienſi, a Septentrione Friſiâ Occidentali & dominiô Gröningenſi; ab Occaſu mari Auſtrinô & Geldriâ inferiore, & à Meridie Comitatu Zutphaniæ. Ejus Urbes præcipuæ, Daventria, Swolla, Campi & Covardiae. Hic Franci veteres, *Adr. Junio*.

TRANSITUS Iſraël, quô loci per ſiccum Jordanis alveum, aquis à dextra ingredientium conſiſtentibus, cùm, quæ à ſiniſtris erant, in mare mortuum omnes defluxiſſent, latiſſimâ viâ, magnô Dei miraculô, in terram promiſſionis tranſierant Iſraëlitæ.

TRANSITUS, ſeu *Fretum Broueri*, aut *Cerevisiæ coctoris*, Belgis *bel Browers passage*, Gall. *le paſſage de Braſſeur*, pars maris Auſtralis ad Ortum Freti Maris, & Inſ. Statuum detecta & luſtrata A.C. 1643. ab Henrico *le Braſſeur*, Præfecto claſſis Batavæ, dum in Cilem tenderet.

TRANSLATIO, inter veterum pœnas, vide ſuprà *Pœna*.

TRANSLATITIUM Funus, vide ſuprà *Funus*.

TRANSLATUM Græcè *Ἐγκύκλιον*, nomen machinæ, in ſcenis Veter. de qua vide ſuprà, in voce *Exoſtra*, item *Tralatitium*.

TRANSIERO, Inſula parva & ſaxoſa Galliæ, à ſitu, quod ultra Leranem Inſul. poſita eſt, dicta. Corruptè *Terra de Lierra* vocatur, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*.

TRANSLUCIDI Lapides, apud Plin. *l.* 36. *c.* 22. Vide *Phengites*.

TRANSLUCUM, locus Daciæ Ripenſis. *Lib. Notit.* Gall. *Lauterbach Ortelio*.

TRANSMARISCA, *Lib. Not.* Lazio *Mariſce*, oppid. Myſiæ inferioris cis Doroſtorum, ab eo 25. mill. paſſ. in Occaſum *Tremariſca Ptol.*

TRANSMONTANA, provinc. *Tralos montes*, pars Portugalliæ, inter Gallæciam ad Boream & Durium fluv. ad Meridiem, uti inter regnum Legionis ad Ortum, & provinciam inter Durium & Minium ad Occaſum. Ejus urbes præcipuæ Miranda Duri & Bragantia.

TRASPADANI, populi Galliæ Tranſpadanæ, ubi Inſubres, Cenomani & Veneti. Vide *Gallia Tranſpadana*.

TRANSSYLVANIA, vel ULTRASYLVANIA, quæ & *Pannodacia*, & *Dacia* Ripenſis, vulgò *Siebenburgen*, à ſeptem urbibus, quas Saxones, qui è Germania illuc ſe receperant, ibi condidêrunt, dicitur, pars fuit olim Daciæ, & extrema ejus regionis trans montes Carpathios ad Axiacum fluv. uſque producta. Hanc cingunt 2. Walachiæ, Tranſalpina & Moldavia illa Danubio, hæc mari Euxino admota, utraque cum Tranſſylvaniâ, eam Europæ nunc occupant partem, quæ olim Daciæ erat. Hanc plurimæ gentes, Saxones inprimis, excoluêre. Romani dein, ſub Trajano, hic rerum potiti. Vide Bonfin. *l.* 1. *rerum Hungaricarum. Baudrand*. pars eſt antiqui regni Hungariæ, ſed A. C. 1541 ab eo poſt cladem Mohaczenſem, ſtylo præteritô ſeparata fuit, à Joanne Scepuſienſi Rege, à quo eô tempore Principes habet proprios, electivos tamen, & ſub clientela Turcarum. Sequuntur Religionem reformatam, ſub Principe ipſo potentiſſimo; quamvis multi adhuc Græcæ religioni addicti, non pauci quoque Lutherani, Socinianorum etiam nonnulli ibi degunt. Terminatur à Septentrione Ruſſia nigrâ; ab Ortu Moldaviâ & Valachiâ, ab Occaſu Hungariâ, à Meridie partim Hungariâ, partim Valachiâ. Extenditur ab Ortu in Occaſum per 200. mill. paſſ. Fuêre hic olim Jazyges, Metanaſtæ, Getæ, Baſtarnæ, Sarmatæ, Græci, Romani, Scythæ, Saxones & Hungari. Hodiè incolæ in Saxones, Ciculos & Hungaros, diſtinguuntur, quibus & Walachi, licèt in fæce plebis tantum & locis magis deſertis, ſe intermiſcent. Scaturiunt ibi aquæ acidæ, quæ fermè vini referunt ſaporem, aliæ, quarum aquæ mox in petras vertuntur: rivuli item, qui quamplurimum è fonte ſuo emanârunt, ligna aliaque petreis cruſtis obducunt. Caput totius regionis eſt Cibinium, *Hermanſtadt*, ſedes Principis, qui præter titulum Tranſſylvaniæ, inſcribitur quoque *Comes Siculorum & Partium Hungariæ Dominus*. Tributum is pendit Turcarum Imperatori, quod initio quidem fuit 10000. aureorum Rakoczius dein A. C 1646. juſſus eſt pendere 15000. Apafio tandem initiô regni injuncti fuerunt 80000. Imperialium, quorum pars poſteà remiſſa dicitur. Principum ſeries à tempore Johannis, qui, cùm Ferdinando, cum quo de Hungariæ regno decertaverat, impatiem ſe ſenſiſſet, ad Turcam confugit, primus ejus beneficiarius factus, hæc eſt. Ei ſucceſſit Joh. Sigiſmundus filius mortuus A. C. 1571. ætat. 32. in quo Zapolitanorum Comitum familia, quam Johannes Huniades & Matthias Corvinus olim tantoperè extulerant, delata eſt. Eum excepit Stephanus Bathoreus, qui ad regnum Polonicum evectus, fratri Chriſtophoro Principatum conceſſit, mortuo A. C. 1579. Secuti Sigiſmundus Bathoreus, Stephanus Botskai, Gabriel Bathorius, Gabriel Bethlenius, Georgius Rakocius I. Georgius Rakocius II. à quo cùm Tranſſylvania motibus Turcicis involuta eſſet, ſucceſſêrunt brevi tempore Franciſcus Redei, Achatius Barcſai, Joh. Kemeny, qui ante exercitus Rakociani in Polonia Generalis inde carcere Crimeæ ſi aliquamdiu detentus fuerat. Denique Michael Apafi, A. C. 1661 principatum nactus eſt. Hic carceris Crimenſis cum Kemenyo ſocius, matronæ Turcicæ miſeratione inde liberatus dicitur, quæ fidem matrimonii ab eo ſ... ſtâ, brevi poſt obiit. De jure Principes Tranſſylvaniæ da... di, poſt diuturnam litem, tranſegit Matthias Imper. cum Achmete Turcico A. C. 1614. Comitatum, cujus ſuprà mentio, à pagis Reg. 18. tributariis deſcribitur. Eodemque pertinent al... incolis dictæ *ſeptem des Saxones*, quibus tamen Hungarorum Nobilium pagi paſſim interjacent. Suntque illæ Zawarienſis ſedes; Zabeſienſis, quæ Zabetum civitatem habet cum vicis Regiis 5. Renſmarck ſedes cum pagis 10. Segesburgenſis ſedes, cum pagis 16. Olezna cum pagis 12. Schenckerſtul cum pagis 22. & Rupenſis cum pagis 15. Præter has ſeptem ſedes & aliæ duæ ſeparatæ ſunt, quarum caput eſt civitas Megienſis. Ciculi in angulo Daciæ Moldaviæ contiguo habitant, & diſtinguuntur iidem in ſeptem ſedes: *Seps, Orbai, Kyſdi, Cruck, Gyrgio, Marcus Zeck*, & *Arnyas Zeck*. Videantur Georg. Reicherſdorf. Ferdinandi I. Secretarius, *in Chorographia Tranſſylv.* Martin. Fumæus *Hiſtor. gen. Hung. & Tranſſyl.* Aſcanius Centorius *Comm. belli Tranſſyl.* Cirus Spontonius, *Hiſt. Tranſſylv.* inprimis Bethlenius *Hiſt. Tranſſylv. rer.* &c.

Tranſſylvaniæ Urbes præcipuæ:

Alba Julia, *Gula feirwar* incolis, *Weiſſenburg* Germanis.
Biſtricia, *Berſlerze* incolis, *Noſenſtat* Germanis.
Cibinium, *Zeben* incolis, *Hermanſtat* Germanis, regionis caput.
Claudiopolis, *Coloſwar* incolis, *Clauſenburg* Germanis.
Julia, *Giula*, & *Gula*.
Medieſus, *Medgies* incolis, *Medwiſch* Germanis.
Sciburgium, *Segeſwar* incolis, *Schesburg* Germanis.
Stephanopolis, *Braſſaw* incolis, *Cronſtat* Germanis.
Varadinum, *Varadin* incolis, *Wardeyn* Germanis.

TRANSTIBERINA, regio urbis Romæ, in qua Vaticanus mons. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 109. *v.* 2.

Pulchra quidem, verum Tranſtiberina domus.

Vulgo *Traſtevere. Baudrando* pars urbis Romæ, in Hetruria, trans Tyberim, ad radices montis Janiculi, inter ipſum & Tyberim.

TRANSTIBERINA Venditio, pœna olim apud Romanos debitorum, qui ſolvendo non eſſent. Ita enim A. Gellius, *l.* 20. *c.* 1. *Tertiis autem Nundinis capite pœnas dabant, aut* trans Tiberim *peregrè venum ibant*. Ubi Hadr. Turnebus, *Adverſ. l.* 24. *c.* 43. rectè ſignificari putat, legem & conditionem venditionis iniquiorem, ut extra fines, qui venditus eſt, ſerviat, non in agro Romano; cùm *Tranſtiberina* regio extra agrum Romanum propriè dicta eſſet, & in eo genere agri, qui peregrinus habebatur, cenſeretur jamque attribueretur Etruriæ. Unde hoc venditionis genus atrocius erat & durius, quod Græci *πωλεῖν ἐπ' ἐξαγωγῇ* dicebant, quod erat hac lege ac conditione vendere, ut extra fines mancipiorum educeretur & ſerviret. Salmaſ. verò *de Modo Uſurar. c.* 17. exiſtimat hanc *Tranſtiberinam* debitorum venditionem non magis locum unquam Romæ habuiſſe, quàm ipſam eorum ſectionem, de qua Gellius *paulo poſt*, quam lege XII. Tabb. permiſſam quidem, nunquam tamen factam fuiſse, ipſe mox ſcribit. Inter tot enim querelas nexorum, quæ apud Livium & Dionyſium Halicarnaſſeum habentur, non magis ulla de hujuſmodi venditione, quàm de capitis ſupplicio aut ſectione in partes, mentio. Addicti enim nexique omnes apud præfatos Autores, nihil plus quam ſervitutem ſuam complorant, cruciatus item, tormenta, vincula, ergaſtulum, carnificinam; nuſquam autem conqueruntur de venditione trans Tiberim facta, aut de capitis pœna, aut de diſſectione corporis inter creditores: quæ tria tamen magnam poterant invidiam facere Patribus, qui inopem plebem, ære alienô oppreſſam addictam ſibi obnoxiamque habebant. Vide quoque Jac. Oiſelium, *Not. in Gellium loco cit.* Interim, quòd hoc nunquam factum fuerit, id creditorum humanitati potiùs imputandum, quàm pœnæ ſævitiæ atque immanitati. Neminem enim pœnæ atrocitate fuiſſe deterritum, arguit multitudo vinctorum. Ad hoc autem vinciebantur, ut poſtquam apud Creditorem in vinculis fuiſſent, poſt Trinundinum capite pœnas darent, aut trans Tiberim peregrè venum irent; aut ſi plures eſſent creditores, in partes ſecarentur. Idem *paulo poſt*. Vide quoque ſuprà *Antipolis*.

TRANSTRA navium, ex ebore in buxo, Ezech. *c.* 27. *v.* 6. Vide ſuprà *Ebur*.

TRANSVECTIO, apud Romanos, Equitum dicebatur cenſus. Primitus enim, duo tantum civium fuêre ordines, *Senatorius & Plebejus*: Poſteà *Equeſter ordo additus, poſt illos medium locum obtinuit*, verba ſunt Aſconii Pædiani *in Divinat.* eratque velut medius quidam inter Senatum Populumque, adeò ut cum iis communicata ſint judicia publica. Hos autem tres ordines certum eſt, cenſu, jure nominibuſque fuiſſe diſtinctos, ut inprimis diſcimus ex Claudiano, *de laudibus Stilichonis, l.* 3. Primuſque omnium cenſus præfinitus erat Equiti Rom. teſte Senecâ *de Benefic. l.* 3. *c.* 7. unde conqueritur Plin. *l.* 14 *præfat. Senatorem cenſu legi, Judicem cenſu fieri*. Erat verò is HS. quadringenta, ut Hotomanno probatum, *Antiqq. Rom. l.* 4. Sueton. *Patrimonium equitum vocat, in Caj. c.* 35. Quo reſpiciens Martialis, *l.* 5. *Epigr.* 26. *v.* 1. ait,

Quadringenta tibi non ſunt, Chæreſtrate, ſurge.

Et ſecundum hunc cenſum in album, Græcè *λεύκωμα*, referebantur; nempe Equites Romani. Namque & in municipiis ac provinciis fuiſſe ordinem Equeſtrem, docet Juvenalis *Sat.* 8. Sed hi longè inferiores erant dignitate. Equites enim Romani, qui pro cenſu in

in Equeſtrem ordinem à Cenſoribus legebantur, equum ab iis accipiebant publicum, & annulum aureum, qui eos à Plebe diſtingueret: cæterùm *promiſcuè cum Senatoribus habitu* utebantur, ut notat Petr. Faber *Samjortan. l. 1. Semeſtr. c. 2.* niſi quòd anguſtò ab illis clavò diſcernerentur. Publici equi meminit Inſcr. M. *Bæbio. M. F. Q. N. Arn. Suetrio. Marcello, equo publico. Æd. Q. II. vir. I. D. IIII. quin II. patrono. munic. Flamini. Divi. Veſpaſiani. M. Bæbius, Suetrius. Marcellus. & Suetria. Ruſa. optimo. huic. Decuriones, funus. publicum. ſtatuam. equeſtrem. clypeum. argenteum. locum. ſepultura. decreverunt. urbani. ſtatuam. pedeſtrem.* Romæ in horto Baptiſtæ Jacobi, Lazius, *l. 5. c. 17. D. M. M. Annio. Æ. F. Pal. Paterno. ſcriba. adil. Curul. hon. uſm. ab Imp. equo. pub ic. Honor. Præfect. coh. II. Bracar. Auguſtan. Trib. mil. leg. X. fretenſis. à Divo. Trajano. in. expeditione. Parthica. donis. donat.* Quamvis non Equites tantum, ſed & Sacerdotes, equô publicô donari conſueviſſe, docet Val. Max. *l. 4. c. 1. ex. 10.* Flamines item, eoſque quorum virtus in bellicis expeditionibus, aut fides in pacis actionibus, probata eſſet; uti diſcimus ex marmore vetuſto, apud Onuph. Panvinium *de Civ. Rom.* Prima tamen origo indubiè à Cenſoribus, qui Equites publicò donabant equô. M. Cicero *Orat. 6. Anton. Sed hæc una ſtatua, altera ab equitibus Rom. equo publico, qui item adſcribunt, PATRONO: quem unquam iſte ordo patronum adoptavit? Si quem unquam habuit, debuit me.* Privatò autem is ſumptu nutriendus erat, adeò, *ut qui ſtrigoſum aut male habitum equum in cenſu agendo duceret, multaretur & equò illò privaretur*, A. Gellius, *l. 4. c. ult.* qui cenſus dicebatur *Tranſvectio*, quam deſuetam, poſt longam intercapedinem, reduxit Auguſtus apud Suetonium, *c. 38.* Idem, *Calig. c. 16. Severè, curioſe, nec ſine moderatione Equites C. Caligula recognovit, palàm ademptò equô, quibus aut probri aliquid aut ignominiæ ineſſet: eorum, qui minore culpâ tenerentur, nominibus modò in recitatione præteritis.* Ejuſdem ritus meminit Val. Max. *loc. cit. de P. Scipione poſteriore. Centurias recognoſcens Equitum, poſtquam C. Licinium Sacerdotem citatum proceſſiſſe animadvertit, dixit illum ſe ſcire verbis conceptis pejeràſſe; proinde ſi quis eum accuſare vellet, uſurum teſtimoniô ſuo, ſed nullô ad id negotium accedente, Traduc equum, inquit, Sacerdos, ac lucrifac Cenſoriam notam, ne ego in tua perſona & accuſatoris & teſtis & Cenſoris & Judicis partes egiſſe videar.* E quo loca varia huc facientia notavimus jam ſuprà, voce *Eques*: ubi & de tempore *Tranſvectionis* & equorum habitu. Ipſi verò Equites trabeati & oleaginâ coronâ inſignes, equis inſidebant, atque ab æde Honoris in Capitolium tranſibant, primô conſuetudinis hujus Autore Q. Fabiô Rullianô. Aur. Victor. *de Viris Illuſtr. c. 3. Hic primus inſtituit, ut Equites Romani Idibus Quintilibus ab Æde Honoris, equis inſidentes, in Capitolium tranſirent.* Quò reſpiciens Ulpianus, negat, *eum, qui equô publicò in Capitolium tranſvehitur, in jus vocari poſſe*, *c. 2. de in jus voc.* Dionyſius tamen Halicarn. de hoc ritu paulò aliter ſcribens, inſtitutum eum eſſe ait, in honorem Caſtoris & Pollucis, atque in memoriam victoriæ, quam Romani ex bello cum Latinis populis ann. Urb. Cond. 357. A. Poſthumiô, T. Virginiô Conſolib. annò 14. liberæ Reip. reportârunt, quamque Caſtor & Pollux equeſtri habitu & equis vecti Romæ annuntiaverint: *Ejus mirificæ apparitionis Numinum in urbe multa extant monumenta* &c. *Præter omnia verò poſt ſacrificium* Tranſvectio *eorum, qui equos habent ex publico, qui per Tribus & Centurias diſtincti, ordine in equis vehuntur omnes, quaſi è pugna redeant, coronati fronde oleaginâ & togis palmatis amicti, quas vocant Trabeas; initiô pompæ factô de æde Martis, quæ extra Urbem ſita eſt & pertranſeuntes cùm cæteras Urbis partes, tum Forum, ædemque Caſtorum, nonnunquam quinque hominum millia, gerentes quidquid donorum militarium acceperunt.* Confundit hanc *Tranſvectionem* Equitum, cum eorum cenſione Sigonius, cum ad locum Livii *l. 9. extremô*, ubi de Q. Fabii inſtitutò agitur, putat Livium id ſignificare, de quo Plut. *in Pompejo*, ad ſedentes in Foro Cenſores, unumquemque Equitem equum ſuum adduxiſſe & de ſtipendiis legitimis confectis interrogantes rationem iis reddidiſſe, referens. Non enim Fabius, Equites cenſeri, ſed *tranſvehi*, inſtituit: quamvis *Tranſvectio* poſteà pro Cenſu, per tralationem, ſumpta ſit. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 1. c. 17. & l. 4. c. 11. cum Paralipom.* Dempſteri. De *Tranſvectione* hac ita Martialis, *l. 5. Epigr. 43. v. 4.*

> *Theatra loqueris, & gradus, & Edicta,*
> *Trabeaſque & Idus, fibulaſque cenſuſque,*
> *Et pumicata pauperes manu monſtras,*
> *Sedere in Equitum liceat an tibi ſcamnis,*
> *Videbo, Didyme.*

Vide quoque ſuprà *Pompa*.

TRANSVERSARIÆ Trabes, in ſuppliciis Martyrum, memorantur Cypriano, *Ep. 77. O pedes compedibus & tranſverſariis cunctabundi, ſed celeriter ad Chriſtum glorioſò itinere curſuri.* Et Gregorio Turonenſi, *de Vitis Patrum, c. 7. Trabes illa quæ vinctorum pedes coarctabant.* Trabes ſcil. erant quibus eorum, qui in cippo ſeu *ἐν τῷ ξύλῳ* poſiti erant, pedes conſtringebantur. Vide Car. du Freſne *ad Joinvillam Diſſertat. 19.* & ſuprà in vocibus, *Cippus*, *Nervus*, alibi.

TRANUM Latinis vocatur, urbs Peucetiæ Apuliæ Archiepiſcopalis, quam vernaculè *Trani* dicunt. *Volaterranus* ait nonnullis Plinii *Trinium* dici, (Pliniô tamen, *l. 3. c. 12.* Trinium fluv. eſt, non oppid.) olim *Trajanopolis*, à Trajano conditore dicebatur. *Leander.*

TRAONA, oppid. Lombardiæ Tranſpadanæ ad lævum Abduæ ripæ.

TRAPALANDA, Gallis *Trapalande*, regio parva Americæ Meridionalis, in Tucumania. Alites *de la Sal* ad Occaſum verſus Cilem extenſa, inter Cordubam novam ad Ortum, & caſtrum S. Ludovici ad Occaſum.

TRAPETUM, apud Papinium, *l. 2. Sylv. 7. v. 29.*

> *Quæ Tritonide fertiles Athenas*
> *Unctis, Bætica, provocas trapetis:*

Sidonio *trapes*, *Panegyr.*

> ——— *aliique liquores*
> *Iſſe per attonitas bacca pendente trapetes.*

in *Gloſſ.* ἐλαιῶν μύλος, ἐλαιουργεῖον; *mola olearia* Varroni *de L. L. l. 4.* aliis *prælum olearium*, à Græco τρέπω, verto, etiam *Orbis* Catoni dicitur, Ariſtæumque Athenienſem inventorem habet, teſte Pliniô, *l. 7. c. 56.* Servabat hoc *Cuſtos* apud Romanos, at expreſſum eò oleum *Capulator* conchâ ferreâ in labrum fictile transfundebat: ipſe autem qui exprimebat, *Prælator* Ennodio appellatur, *l. 9. Ep. 2.* Vide de hujuſmodi *Trapetis*, Thom. Dempſter. *Collectaneis Antiqq. l. 1. c. 14.* Joann. Heringium, *l. de Molendinis c. 6.* Alios, ut & ſuprà aliquid, in voce *Prelum*, item *Torcular*: Hodie nomen hoc in Italia, & præcipuè in Sicilia, ſibi mola illa vindicat, in qua cannæ melleæ (de quibus ſuprà) conteruntur, ad conficiendum ſaccharum, uti diſcimus ex Dominico Macro in *Hierolex.*

TRAPEZA, urbs Arcadiæ, *Steph.* & promontor. Troadis, ubi primum Helleſpontus ſe conciliat.

TRAPEZA, Græc. Τράπεζα, quaſi Τετράπεζα, à 4. *pedibus*, quæ ſimplex erat & priſca menſarum forma, *menſa* eſt: unde Trapezopœi, ſervi menſam curantes; & *Canes Trapezitæ*, de quibus ſuprà, & *Trapezophorus*, in *l. 3. ff. de ſupell. leg.* ſtatua pro teſpide, ad menſam ſuſtendam. In ſpecie *Menſa Nummulariorum*; unde *Trapezitæ*, aliis *Danistæ*, Juriſconſultis *Menſæ præpoſiti*, dicebantur olim, qui pignoribus accipiendis, mutuiſque pecuniis dandis, fœnerandis, accipiendis, præfecti erant. De quibus vide Pignorium *Comm. de Servis*, Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Τραπεζίτης, & ſuprà ubi de *Argentariis* ac *Nummulariis*, item voce *Menſa*. Sed & *trapeza*, Extiſpicinæ Veteris vox erat. Polyænus, *l. 4. c. 19.* ubi de Attalo, Ὁ μάντις ἐπιθύων τοὺς λοβοὺς, καὶ τὴν χολὴν, πύλας τε καὶ, καὶ τράπεζαν, καὶ ὅσα ἄλλα σημεῖα καθορῶν, *Haruſpex victimæ lobos perſcrutans, & veſicam fellis, portas quoque & trapezam, & qualibet alia ſigna inſpiciens.* Heſych. Δόλου τράπεζα, ἐπὶ τοῦ ἥπατος, τόπος ἐν τῇ θυτικῇ, *Doli trapeza, in jecore, ſignum in haruſpicina*, Alii. Sic autem dixêre maximum jecoris lobum, quòd *menſæ* inſtar latus eſſet; qui proin, licèt in plures lobos pecuinum jecur dividatur, κατ' ἐξοχὴν Græcis Interpretibus Exodi *c. 29. v. 13. 22.* & Levit. *paſſim*, ubi in Hebræo eſt vox יותרת *jothereth*, λοβὸς τοῦ ἥπατος appellatur. Prope fel eſſe, diſcimus ex *Theriacis* Nicandri, *v. 559.*

> ——— ἢ λοβοὶ κάτεχεν
> Ἥπατος ἀκρόλοβον μέγας λοβὸς, ὅστε τραπέζης
> Ἐκφύεται, ἐκὶν δὲ χολῆς χιδὸν, ἠδὲ πυλάων κτλ.

Et quidem lobum hunc tam bovini, quàm ovilli, & caprini, jecoris, in Altari ſibi adoleri Deus olim voluit, *locis cit.* ut qui in ſacrificiis partes victimarum *opimas*, h. e. optimas & pinguiſſimas ſibi ſelegit, putà in ove caudam, qualem ſuprà deſcripſimus & arvinæ quidquid habent externæ partes; & in internis omentum & renes, & ſi quid aliud adipoſum in ventre & extis, uſque ad ilia: in quibus illud *jothereth* jecoris, maximus videl. ex jecoris lobis ſeu augmentis, ut *Avicenna* vocat, in quem incumbit veſica fellis, Arabibus per excellentiam *ziada*, i. e. augmentum, ſeu *exuberantia*, quod Hebræa vox indigitat, uti Græcis Interpretibus λοβὸς, ut viſum, appellatur. Certè & fibris, ſeu extremitatibus hujuſmodi jecoris, ſuam ineſſe pinguedinem, cujus ratione potuerint cum aliis pinguioribus in Altari adoleri, vel ex Perſio diſcere eſt, qui ad fibrarum adipem ſic alludit, *Sat. 3. v. 32.*

> *Sed ſtupet hic vitio, & fibris increvit opimum*
> *Pingue* &c.

Vide hanc in rem plura, apud Sam. Bochartum, *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 45.* ut & ſuprà quædam, in voce *Adeps*, item *Jecur*.

TRAPEZITÆ, vide ſuprà *Argentarii*, it. *Menſa Trapezitarum*.

TRAPEZOPÆUS, Athen. *l. 4. c. 23.* id eſt, menſarum ſtructor: Jubæ τραπεζοποιός, i. e. menſarum adornator, idem quod apud Latinos *Structor*, *Carptor*, *Sciſſor*, *Diſtributor*, *Chironomanta*. Servi hi erant, edocti ut ſcitè inſpectantibus convivis fercula dividerent, L. Senec. *Ep. 47. Cùm ad cœnandum diſcubuimus, alius ſputa detergit, alius reliquias temulentorum ſubditus colligit, alius pretioſas aves ſcindit, pectus & clunes, certis ductibus circumferens eruditam manum.* Juvenal. *Sat. 5. v. 120.*

> *Structorem intereà, ne qua indignatio deſit,*
> *Saltantem ſpectes, & Chironomanta volanti*
> *Cultello, donec peragat dictata Magiſtri*
> *Omnia, nec minimo ſanè diſcrimine refert,*
> *Quò geſtu lepores, & quo gallina ſecetur.*

Martial. *l. 10. epigr. 48. v. 15.*

> *Et quæ non egeant ferrô ſtructoris Oſellæ,*
> *Et faba fabrorum, Protonomique rudes.*

Nic. Lloyd.

TRAPEZOPOLIS, urbs Cariæ ad Mæandrum, *Ptolem.* Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Laodiceno.

TRAPEZUM, colli Syriæ, Antiochiæ magnæ imminens, *Strab.*

TRAPEZUNTIUS Georgius, vide *Georgius*.

TRAPEZUS, urbs ampla, juxta Pontum Euxinum Orientalem, Sinopenſium colonia, hodie *Trebiſonda* Italis, *Trebiſonde* Gallis. Vide Steph. & Stuck. *ad Arr. per p. 67.* Baudrando in Cappadocia eſt, cum

cum portu capaci, in ora maris Euxini, aliquando Græcorum Imperatorum ſedes. Vix 40. mill. paſſ. in Boream à confinio Armeniæ minoris, ſed longiùs à majore, 200. à Polemonio in Ortum, 130. ab Abſaro in Africum, 35. à limite Colchidis in Occidentem, 70. à Satala in Boream. Imperatores habuit proprios è gente Laſcara. per 200. ann. ab A. C. 1261. ad annum 1460. quo ſub Davide, à Mahumete II. expugnata & miſerè vaſtata eſt. Ipſius Imperatori ſuberant alias Cappadocia & Colchis: Hodieque clara eſt, Satrapæ Turcarum ſedes. Vaſtata à Coſacis, A. C. 1616.

TRAQUENARII Equi, vide infrà *Tricenarii*.

TRARUM, mons *Lycophroni*. *Iſacius* dicit Trojanæ regionis eſſe, *Treron* legit *Scaliger*.

TRASCODRUGITÆ, Hæretici Phrygiô idiomate ſic dicti, Macro; qui in *Cod.* Theodos. *Taſcodrocitæ*, Græcis πασσαλορυγχῖται, Latinis *Perticonaſati*: deſcribuntur Epiphanio, *Hær.* 84. Vide ſuprà, ubi de *Paſſalorhynchitis*.

TRASIMENUS, Vide *Thraſymenus*.

TRASTAMARA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ Oſoriæ Stirpis ramus eſt. In hac enim Petrus Alvarus, genitus Joanne, majore natu filiô Petri Alvari Oſorii (ſub Petro R. Comitis *de Villalobos*, & Duc. *de Aguiar*) Comes *de Traſtamara* creatus eſt à Joanne II. quô pactô priores tituli exolevêre. Ipſe per quatuor filios, totidem lineas dedit, uti ſuprà vidimus, ubi de *Oſoriis*.

TRASULLUS, Tiberii in ſcientia Chaldæorum artis, apud Rhodum, Magiſter. Cujus peritiam quomodo ſit expertus Cæſar, vide Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 20. Ejus filius Neroni quoque prædixit imperium. Videtur & ille Medicina ſcripſiſſe, laudante Pliniô, non uno in loco.

TRASUMENUS, Vide *Traſimenus*.

TRAVADOS, dicunt Luſitani Ecnephias ventoſque ſubitaneos, qui ſummo cum impetu è nube erumpentes, ſurſum deorſum omnia vertunt. Sentiuntur frequenter in Oceano Atlantico, inter Braſiliam & Africam, ad Guineam ſub Æquatore, ad Loango, ad Caput *Bonæ Spei*. ad Terram de Natal, ad Promontor. Guardafuy. Horum olim truculentiam magnâ hominum naviumque ſtrage experti ſunt Luſitani, antequàm ſufficienti Oceani notitiâ imbuti eſſent, vide Maffejum, *Hiſt. Ind. l.* 1. Memorabile eſt, in monte quodam Promontorii *Bonæ Spei*, Belgis *der Taffelberg* dicto, obſervari primò minimam nubeculam; mox totam operiri montis latitudinem. Quod ſimul ac nautæ ſentiunt, collectis velis à littore recedunt, & alio ſeſe committentes, inevitabilem alioqui tempeſtatem declinant. E montis vertice enim tam validus ventus emittitur è veſtigio, ut nulla tam benè compacta navis ſit, quam vis ejus non ex facili frangat. Nec alius generis videntur concitatiſſimi turbines, quos ſubinde in Arabiæ deſertis itinerantes, imprimis qui Mecham adeunt, experiuntur. Nimirum denſa & atra nubes flammeis nubeculis mixta tenebras diei inducit; mox procella erumpit, cujus ſævitia licèt brevi remittat, rubram tamen arenam tantâ copiâ in terram mareque ſpargit, ut integra ſæpenumero Mercatorum ſocietas *Caravana* 6000. & amplius hominum, ſabulô obruta legatur. Sunt hæc famoſa illa maris arenoſi pericula, indeque Arabum & Ægyptiorum mumiæ fieri, corporibus illis ardore ſolari exiccatis, creduntur. Vide Ludov. Vartomannum, *Itiner. l.* 1. *c.* 12. Simile quiddam Typhones ſunt illi, *Orkanes* Indis, frequentiſſimi inter Malaccam & Japoniam: item inter Navazam & Jamaicam Americæ Inſulas, Vide Vinc. le Blanc. *Itiner. part.* 2. *c.* 22. Prope Guineam & ſub Æquatore, in mari Atlantico, perpetua ferè malacia eſt, & motio aëris nulla, niſi quam Ecnephiæ ſubinde cient: quam ob cauſam Guineæ litora ex Europa in Indiam, vel hinc in Europam navigantes tam cautè devitant. Vide Beemannum, *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c.* 2. *de Hiſt. Ventorum*.

TRAVANCORIUM, vulgò TRAVANCOR, urbs Malabariæ, ferè 60. mill. paſſ. à Comorino promontor. in Boream, Coulam verſus 50. cum portu capaci.

TRAUCHBURGUM, caſtrum Germaniæ, in Suevia, ſub proprio Comite, ex Familia Dapiferorum ſeu Truchſeſſiorum. In Johannis enim, qui deceſſit A. C. 1403. filiis tribus, lineæ totidem cœpêre: prima in Eberhardo, *Sonnenbergenſium*; altera in Georgio, *Wolfecciorum*; & tertia in Jacobo, *Scheerenſium* Comitum: quæ ultima in duos iterum ramos abiit, quorum priorem Comites *Trauchburgenſes in Scheer* conſtituunt, alterum Comites *de Friedberg & Trauchburg*. Et quidem rami hujus progenitores ſic habent: Jacobus Truchſeſſius Dn. *de Waldpurg in Scheer*, ex Urſula (filia Wilhelmi Marchion. Hochberg. & Rœtel defunctâ A. C. 1467.) genuit Johannam, ex Maria Comite Oetingenſi, patrem Wilhelmi: quô, & Sibyllâ agnatâ Comite Sonnenbergiâ, natus Wilhelmus, junxit ſibi Joannam Comitem Furſtenbergiam, atque ex illa ſuſcepit Chriſtophorum, Annæ Comit. itidem Furſtenbergiæ maritum: quibus genitus Wilhelmus Henricus Comes *de Friedberg & Scheer*, duxit Julianam Comitem Sulzenſem, atque ex ea ſuſcepit Ottonem (natum 1615. cui nupſit Maria Sidonia Schlickia) *Truchſeſſium* Dn. *de Waldpurg*, Comitem *de Trauchburg & Friedberg* &c. cum Fratribus. In eadem Familia floruit præteritô ſeculô Gebhardus Archiepiſcopus ac Elector Colonienſis, de quo ſuô locô. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatrô Nobil. Europ. Tom. II. in Ind.* ubi de *Truchſeſſiis*, *Tom. III.* & *Arte Herald. Tom. II.*

TRAUCHENII, populi juxta Pontum, Sindis finitimi, *Steph.*

TRAVERSARIA Via, Gallis *Traverſe*, Veter. Kardini maximo reſpondet, ſicut Regia Via, maximo illorum Decumano: & quidem Regiam-viam, quæ ſcil. ab civitate aliqua in aliam civitatem ducit, 40. pedum latitudinem, *Traverſariam* 20. habere debere ſtatuunt *Agrimenſoriæ* Rei periti, uti de Decumano & Kardine maximis legimus apud priſcos Scriptores, & diximus ſuprà ſuô locô: quam in rem vide plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 677. & *ſeqq.*

TRAULUS *Montanus*, Eques Roman. modeſtâ juventâ, ſed corpore inſigni, accitus ultro, noctemque intra unam à Meſſalina proturbatus erat; paribus laſciviis ad cupidinem & faſtidia. Poſteà à Claudio mori juſſus. Tacit. *l.* 11. *c.* 36.

TRAUN, nomen illuſtris in Germania Familiæ, de qua vide ſuprà, voce *Babo*.

TRAUSI, populi, quos Græci *Agathyrſos* vocant, *Steph.*

TRAUSIUS *Campus*, in quo occiſos à Queriis Gallos, qui in Italiam tranſierant, ſcribit Diod. *in calce l.* 14. Pro *Queriis* Κέριοι eſt in Græco: in Tuſcia videtur.

TREBA, oppidum Latii, apud ortum Anienis, ubi montes Trebani, *Ptolem.* Locus adhuc *Trevi* dicitur.

TREBATIUS, JCtus, Ciceroni familiaris, ut ex ejus *famil. Epp.* patet, *l.* 7. *Trebatii* meminit Horat. *l.* 2. *Sat.* 1. *v.* 4.

——— *Trebati*,
Quid faciam praſcribe, —.

TREBELLIENUS Cajus Annius, Iſauri Princeps, tempore Gallieni Imperator proclamari voluit, & ſucceſſu rerum formidabilis jam evaſit, ſed à Cauſiſolæo Theodoſii, copiarum Gallieni Ducis, fratre, occiſus eſt. Trebellius Pollio, *de* 30. *Tyrann. c.* 26. Meliùs *Trebellianus*, vide Gruterum, Caſaub. & Salmaſ. *Not. ad Vitam ejus*.

TREBELLIENUS Rufus præturâ functus, liberis Cotyis à patruo Rheſcuporide ſublati tutor & regni adminiſter à Tiberio Cæſare datus. Poſteà majeſtatis poſtulatus ſuâ manu cecidit M. Serviliô, C. Ceſtiô Conſulib. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 39.

TREBELLINUS, Bulgarorum Rex, Juſtinianum Rhinotmetum, imperiô pulſum reſtituit, A. C. 705. mox ortô de finibus diſſidiô, ſibi bellum inferentem, ingenti clade affecit; A. C. 708. Paul. Diaconus *Longob. l.* 9.

TREBELLIUS, prænomine *Marcus*, L. Vitellii Syriæ præſidis legatus, cum quatuor millibus legionariorum & delectis auxiliis miſſus Clitarum nationem Cappadoci Archelao ſubjectam, & quia Romanum in modum deferre cenſus, pati tributa adigebatur, in juga Tauri montis abſcedentem in ordinem redegit Q. Plautiô, Sexto Papiniô Conſulib. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 41.

TREBELLIUS Maximus, qui cenſum per Gallias, tempore Neronis, egit; ſed æmulis inter ſe, per nobilitatem, Voluſio atque Africano, eum dum uterque dedignatur, antelatus eſt, Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 46. Poſteà Britanniæ præfuit, ſed per avaritiam ac ſordes contemptus inviſuſque exercitui profugit ad Vitellium. Idem *Hiſt. l.* 1. *c.* 60. & *l.* 2. *c.* 65.

TREBELLIUS Pollio, Hiſtoricus Latin. ſub Conſtantio Chloro. Scripſit vitas Imperatorum à Philippis, uſque ad Claudium & Quintilium fratrem; interim nobis nihil ſupereſt, præter partem Valeriani patris, filii, utriuſque Gallieni, & 30. tyrannorum. Exactum eum admodum fuiſſe, teſtatur Vopiſcus, Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 6.

TREBIA, Galliæ Ciſalpinæ fluv. non procul à Placentia, ex Apennino defluens; juxta quem Annibal L. Sempronium Conſulem maximâ clade profligavit. Vulgò *la Trebia*, in plures alveos, cùm nivibus aut imbribus intumeſcit, diviſus, difficiliſque tranſvadari. Apud *Polyb.* Τρεβίας ποταμὸς, corruptè apud *Appian.* Τρεβίας. Sil. *l.* 4. *v.* 486.

——— *Planitiem metuens Trebiamque petebat*.

Lucan. *l.* 2. *v.* 46.

——— *Quòd non in Punica nati*
Tempora Cannarum fuimus Trebiæque juventus.

Item urbs Umbriæ. Item Celtiberorum civitas in Hiſpania.

TREBIANI Dii, memorantur Arnobio, *adv. Gentes l.* 5. *ſub fin.* *Novenſiles Muſæ ſunt*, Trebiani *quomodo Dii ſunt*: quibus ab urbe Trebia de qua ſuô locô nomen. Ita enim idem ſuprà, *Piſo Deos credit eſſe novem in Sabinis apud Trebiam conſtitutos*; ubi Deſid. Heraldum vide.

TREBIATES, Umbriæ populi Plin. *l.* 3. *c.* 14. quorum Urbs *Trebia*. Nunc *Trevi*.

TREBINNA, vide ubi de *Manricia Familia*.

TREBIUS Gallus, prænomine *Marcus*, Eques Romanus, tribunus militum in legione ſeptimâ C. Julii Cæſaris, à P. Craſſo frumenti commeatuſque causâ miſſus in Curioſolitos & ibidem retentus. Cæſ. *l.* 2. *Com. c.* 7, 8. Ubi tamen veteres codd. habent *Trebonius Gallus*, cui lectioni ſuffragatur, teſte Fulv. Urſinô vetus inſcriptio Romæ.

TREBONIA Lex gemina, à L. *Trebonio* Tribun. Pleb. nomen habet, qui illas tulit Cn. Pompejô M. II. M. Liciniô Craſſô II. Conſulib. an. Urb. Cond. 698. Et prior quidem fuit, *ut Cæſari imperium in Gallia in aliud quinquennium, quam quod ex Vatinia lege conceſſum erat, prorogaretur*. Quô pactô Senatui Succeſſoris mittendi poteſtatem adimebat, Cicer. *l.* 7. 8. 9. 10. *ad Attic.* Plut. *in Pompejo & Catone Utic.* Dio, *l.* 39. Florus, *Epitom.* 105. Poſterior, *Ut Pompejo M. & Craſſo Coſſ. Syria & Hiſpania provinciæ in quinquennium darentur*. Plut. *in Pompejo*. Vide Joh. Roſin. *l.* 8. *c.* 8.

TREBONIANUS *Gallus*, limitis Mœſiæ præſes, proditis Imperatoris Decii conſiliis, auctor ingentis fuit cladis, huic à Gothis illatæ, A. C. 254. Jornand. *de rebus Goth.* Zonaras *tom.* 2. Vide & *Vibius*.

TREBONIUS, pudicæ ſanctitatis miles, qui Luſium, Marii ex ſorore nepotem, caſtitati ſuæ ſtuprum & inſidias molientem interfecit. *Plut.*

TREBONIUS, prænomine *Cajus*, legatus in exercitu C. Julii Cæſaris, Gallos & Britannos oppugnantis. *Comm. l.* 5. *c.* 17. Ad eum exſtant Epiſtolæ Ciceronis *in libris*, Unus fuit ex percuſſoribus Cæſaris, cùm tamen hic eum præturâ & Conſulatu exornâſſet. Sed, poſt cædem Cæſaris, eôdem annô, à Dolabella Smyrnæ in Aſia, maximâ ignominiâ affectus & capite punitus eſt. Alius C. *Trebonius* habetur apud Cæſarem, *l.* 6. *Belli Gall. c.* 39. Eques Roman. Equitum præfectus.

TREBONIUS Garucianus, Procurator Africæ, qui ejuſdem provinciæ

vinciæ Proconſulem Clodium Macrum turbas moventem, juſſu Galbæ, occidit. Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 7.

TREBONIUS, prænomine *Lucius* Tribun. Pleb. duas tulit leges, Cn. Pompejô Magnô II. M. Liciniô Craſsô II. Conſulib. An. Urb. Cond. 688. Prior fuit, ut Cæſari imperium in Gallia, in aliud quinquennium, quàm quod ex Vatinia lege conceſſum erat, prorogaretur. Ita Senatui ſucceſſoris mittendi poteſtatem adimebat, Cicero, *l.* 7. 8. 9. 10. *ad Attic.* Florus *epit.* Plut. *in Pompejo & Catone Utic.* Dio, *l.* 39. Altera fuit, ut Pompejo M. & Craſſo Conſulib. Syria & Hiſpania provinciæ in quinquennium darentur, Plut. *in Pompejo.*

TREBUCHETUM, catapultæ ſpecies ſeu machina grandior, ad projiciendos lapides & concutiendos urbium obſeſſarum muros, apud Monachum Vallis Sarnaji, *c.* 86. Matth. Paris. A. C. 1246. In *Geſtis* Ludovici VIII. Regis A. C. 1226. apud Richardum de S. Germano *in Chron.* Alios: German. *Trebock* vel *Tribock*, ut videre eſt in *Fragm. Hiſtor.* poſt Albertum Argentin. A. C. 1212. unde *Tribocchus* quoque ſcribitur, apud Petr. de Vineis *l.* 2. *Ep.* 57. Atque hinc appellatio apud Gallos manſit machinulis ſuſpenſis & lapſilibus, ad capiandas aviculas fieri ſolitis, uti docet Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque Jo. Meurſium in Τραμπουτζίτω.

TREBULA. oppid. Sabinorum, populi *Trebulani.* Apud hos præſtantiſſimi fiebant caſei. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 33.

Trebula nos genuit: commendat gratia duplex,
Sive levi flammâ, ſive domamur aquâ.

Vide Plin. *l.* 3. *c.* 5. Fuit Aboriginum urbs, *Monte Leone*, nunc oppidul. ditionis Pontific. in Sabinis, paulo cis Podium S. Laurentii, ubi ad templum S. Victoriæ, inſignes extant Trebulanorum inſcriptiones, cum veſtigiis theatri, aliarumque antiquitatum. Alia fuit *Trebula Suffena*, etiam in Sabinis, quod nunc creditur Montorium, paulo ſupra Nerulam. *L. Holſtenius.* Imò fuiſſe in Sabinis *Trebulanos Metuſcaos*, & *Trebulanos Suffenates*, oppidaque eorum *Trebulas*, Servio *Tribulas*, notat Joh. Frid. Gronovius, *Obſerv. in Scriptores Eccl. c.* 20. inſuper oppidum hôc nomine in Campania, ad amnem Liternum, cujus cultoribus eôdem annô, quô Arpinatibus, civitas data, teſte Liviô, *l.* 10. *c.* 1. addens *p.* 292.

TRECÆ, ARUM, urbs nobilis & potens in Campania Gallicana, *Troye en Champagne*, Ad Sequanam, caput Comitatus Campaniæ, cum Epiſcopatu ſub Archiepiſcopo Senonenſi. Aliàs *Tricaſſis*, *Tricaſſium*, *Auguſta Tricaſſinorum & Auguſtobona.* Vide *Ptol.* Plin. *l.* 3. *c.* 4. *Itiner.* Anton. *Amm. Marcellin. Gregor. Turonenſ.* &c. Antiqua admodum, & commerciis florens: Baſilica ibi S. Petro ſacra magnifica admodùm eſt. Vetuſtiſſimus ejus Præſulum S. Amator habetur: à quo octavus S. Lupus fuit, qui Attilam urbi ruinam minitantem impedivit: Normannis tamen poſteà ceſſit in prædam. Verùm à Comite Roberto reparata eſt. Sedes Comitum Campaniæ fuit, quibus inſigne ibi palatium. Præter ſupra laudatos conſule quoque Nic. Camuſatum, *Prompt. Antiq. Tricaſſ. Diœc.* Ducheſnium *rech. des antiq. des villes.* Sammartan. *Gall. Chriſt. &c.* Hic Concilium habitum A. C. 867. A. 878. quô Carolus Balbus coronatus eſt à Johanne IX. &c. Vide Moretium, *Diction. Hiſtor.*

TRECASSES, quorum Urbs Auguſtobona ſeu *Trecaſſes & Treca*, vulgò *Troyes*, vide *Tricaſſini.*

TRECENSIS, Chriſtian. vide *Chriſtianus.*

TRECHEDIPNA, Græc. Τρεχέδειπνα, veſtimenta paraſitica *τρεχόντων εἰς δεῖπνον*, *currentium ad cœnam.* Vide Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 27. *c.* 24. *extr.* ex vetere Scholiaſte Juvenalis, *ad Sat.* 3. *v.* 67

Ruſticus ille tuus ſumit Trechedipna, *Quirine.*

Ubi hic Gallicculas ait intelligi paraſitorum. Sed in veterib. conſtanter eſt *Rechedipna*, quam lectionem & Vetus Interpres tuetur, neque tamen ſatis explicat: Ita autem is, *Rechedipna*, inquit, *veſtimenta paraſitica, ut caligulas Græcas currentium ad cœnam. Niceteria. Veſtes peregrinas victis* (Pithœus legit *victoribus*, Ferrarius *vitiis*, quòd tunc Græcanicis vitiis corrupti Quirites eſſent) *convenientes. Vel, Rechedipna eſt ipſe, qui cœnam facit, ut ſit ordo. O Quirine, ille tuus ruſticus rechedipna ſumit, & fert Niceteria collô ceromatico, & eſt ſenſus: En tibi ô Romule, ruſtici tui in omnem diffluxi luxum jam didicerunt & palæſtris frui & ſyllateras* (*Phylacteriis* corrigit Pithœus) *Nam & Niceteria Syllateria ſunt, quæ ob victoriam fiebant & de collo pendentia geſtabantur.* In quibus verbis Interpres ineptè, quòd Niceteria collo geſtarentur, ideò Phylacteria credidit, ſive amuleta, victoriæ cauſâ ſumpta, quæ collô geſtabantur olim hodieque geſtantur. *Trechedipna* verò quod attinet, licèt Græci *Trechedipnos*, Græcè *τρεχεδείπνους*. al. *ἐπιθυμοδείπνους*, in *Gloſſ. cupidicenos*, appellârint paraſitos, veſtes tamen aut caligas ita eſſe appellatas, non meminiſſe ſe ait Ferrarius: Neque enim apud Juvenalem ulla convivii mentio, ſed palæſtræ, ac ceromatis; ideoque Vetus Interpres, *Ecce*, inquit, *in quantum Romani ruſtici didicerunt luxuriam, & palæſtritas & Phylacteria, ut athletæ ad vincendum.* Quare Turnebus, *l.* 3. *c.* 17. *Trechedipna veſtes Gymnicas* interpretatur & *Endromidem* intelligit, quòd Juvenalis alibi endromidem & ceroma conjunxerit. Inde autem dicta cenſet, quòd Romani adeò Gymnaſticis exercitationibus fuerint dediti, ut ad eas tanquam ad cœnas currerent. *Quæ notatio*, verba ſunt Octav. Ferrarii, *de Re Veſtiaria Part.* 2. *l.* 1. *c.* 12. *ut placere non poteſt, ita melior non ſuccurrit: proin Trechedipna malim veſtes Gymnaſticas, quàm calceos paraſiticos interpretari. Nam quòd Rutgerſius in Variis Lectionibus veſtes peculiaribus familiarum coloribus diſtinctas intelligit, quas Livreas appellant, nimis argutatur.* Vide quoque ſuprà, voce *Endromis.*

TRECHUS, vir Ætolus, bellator egregius à Marte in bello interemptus. Homer. *Il.* 5.

TRECORENSES, Armoricæ Britanniæ populi, vulgò *Cout de Lantriguet.* Quorum urbs *Trecorium*, in parte Boreali cum portu, in ora maris Britannici, 9. leuc. à Brioco in Occaſum, Leonam verſus 11. & 30. à Rhedonibus in Circium. Ibi aliàs *Ociſmii.* Vulgò *Treguier* ſeu *Lantriguet.*

TREIGNACUM, oppid. ditionis Lemovicenſis. *Merul.*

TRELCATIUS Lucas, Erno-Atrebas, Duaci curâ materteræ Abbatiſſæ educatus, Lutetiamque miſſus, puritatis ibi religionis notitiam hauſit, ac Mercator primùm, inde Ludi moderator Londini, A. C. 1570. tandem Miniſter Eccleſ. Gallicanæ & Theologiæ Prof. Lugduni Batav. creatus, A. C. 1587. obiit A. C. 1602. ætat. 60. Auctor *Synopſis Theologiæ*, & Pater filii cognominis, qui Heidelbergæ primo, annô ætat. 18. dein Genevæ Concionator, Miniſter tandem & Theologiæ Profeſſor ibidem Lugduni Batav. fuit, defunctus A. C. 1607. ætat. 34. Edidit *Inſtitutiones*, *Locos Commun. Tractatum Gall. de Brevitate vitæ*, & *Antidotum contra peſtem.* Vide *Vitas Profeſſor. Leidenſium.*

TRELLEBURGUM, vulgò TRELLEBORG, oppid. Scaniæ, in ora maris Baltici 3. milliar. German. ab Elleboga in Meridiem, 7. ab Hafnia in Eurum.

TREMELLIUS Emanuel, Ferrariâ Italus, patre Judæô natus, cum Petro Martyre in Germaniam venit, poſt Heidelbergam ad Hebræam Profeſſionem vocatus. Hic Syriacam editionem latinitate donavit, dein novam V. T. ad Hebraicæ veritatis fontes examinatam tranſlationem molitus eſt, ſociô tanti laboris aſcitô Juniô, qui poſt obitum Tremellii, A. C. 1580. ferè ſeptuagenarii, eandem editionem, in opere alieno plus juſto ingenioſus, recenſuit, & additis multis auctiorem reddidit. Vide Thuan. *Hiſtor. l.* 71. Edidit quoque *in Biblia Annotationes Marginales & Interpretationem in Hoſeam*, in octav. Genevæ, A. C. 1563. plura in *Elogiis* Teiſſerii.

TREMELLIUS, Scropha, vide *ibi.*

TREMETUS, vulgò TREMITI, Inſul. ſatis ampla, Diomedæarum præcipua. Vix 15. mill. paſſ. ab ora Apuliæ. Cum caſtro permunito in colle, & monaſterio inſigni. Dicitur aliquando *S. Nicola.* Eidem adjacent duæ aliæ præcipuæ nempe *S. Domino* & *la Capraia.*

TREMILE, Lycia olim ſic dicta, & populi *Tremilenſes. Steph.*

TREMISSIS, pro TRESSI, ſeu tertia parte aſſis, vox inferioris ævi, occurrit primùm apud Capitolin. *in Alexandro Sev. c.* 39. *Vectigalia publica in id contraxit, ut, qui decem aureos ſub Heliogabalo præſtiterant, tertiam partem auri præſtarent, hoc eſt, triceſimam partem, tuncque primum* tremiſſes *aureorum formati ſunt, quum ad tertiam partem auri vectigal deſediſſet.* Nempe Alexander, redactis præſtationibus ad tertiam auri partem, ut facilitati ac commoditati ſolutionis conſuleret, *tremiſſes* cudi juſſit; nec enim aliter facilè aut commodè poterat hæc ſolutio expediri: cùm, aureô tunc viginti quinque nummis argenteis æſtimatô, tertia pars auri in argenteis ad juſtam & exactam rationem ægre poſſet inveniri. *Solidum* autem & *aſſem*, item *ſolidum aureum* & *aſſem aureum*, tum pro eodem dixêre, quòd *aſſis* & *aurei* idem planè pondus eſſet. Ab eo tempore vox Scriptoribus frequens ac præſertim in Concilio Carthag. IV. in Cod. utroque, in *LL.* Barbaricis, Ripuariâ maximè, ubi *tremiſſis* conſtare dicitur quatuor denariis, quòd ſolidus 12. denariorum eſſet: præterea apud Gregorium M. Paul. Warnefridum, Leonem Oſtienſem, Alios. *Tremeſium* vocat Anaſtaſius *in Cœleſtino*, *Sylveſtro*, *alibi*, more Græcorum illius ævi, quibus, ut *illuſtris* Ἰλλούστριος, *perennis* Περέννιος, ſic *tremiſſis* τριμίσσιον, appellatus eſt. Cœterùm ad imitationem *ſemiſſis*, vox hæc excogitata, magis Latinè *triens* dicitur, in *Claudio* Treb. Pollionis, duobus tribuſve locis &c. Vide Salmaſ. *ad Lampridii locum*, & Car. du Freſne, *Diſſertatione de inferioris ævi Numiſmatibus num.* 86.

TREMITHUS, ſeu TREMETHUS, *Ptol.* Cypri pagus, cui Nicoſia ſucceſſiſſe traditur, nunc totius inſul. metropolis in ora Boreali. Vide *Steph.*

TREMOLLIA, vel TREMOLIA, vulgò LA TREMOUILLE, nomen Principatus, in Gallia; olim Dominii. Fuêre autem *Henrici de Tremolia*, A. C. 1647. hi tituli: *Henricus Tremolliæ Dominus, Toarcii Dux & Par, Turris Talemundi Princeps, Spineti Marchio; Vallis; Montis Fortis, Giſnarum, Benaonii, Taliaburgi & Jonvellæ Comes, Redonum Vicecomes; Vitreji (Vitré en Bretagne) Mali Leonis, Turris Berugiæ ac Didonnæ Baro.* Hadr. Valeſ. in voce *Turris Talemundi.* Inter illuſtres in Francia ſtirpes meritò familia Tre. *mollia* jam diu memoratur, & ob jura, quæ prætendit in ſucceſſionem Friderici Aragonii Regis Neapolitani, ſingulari ante multas alias prærogativâ in patrio regno gaudet. Deductio ejus continua oſtenditur à Petro Domino de *la Tremouille* A. C. 1046. Seculô decimô quartô Comitatus de *Joigny* in illam illatus eſt, ſed mox iterum inde emigravit. Circa idem tempus ſucceſſio *Sullia* & *Craonia*, hærede Mariâ à Guidone ductâ, nec minùs Vicecomitatus Toarcius, atque Principatus Talmontius, à Margareta Amboſia, Ludovico *Tremolio* nuptâ: Tandem quoque Lavallea hæreditas, cum ſuprà memorata prætenſione Aragonica, ab Anna Franciſci *Tremollii* uxore, genti obtigit. Ex his verò duobus tres filii orti ſunt totidem linearum conditores. A minoribus enim Georgio & Claudio deſcendunt Marchiones *de Rojan* & (qui nunc Ducalem titulum aſſecuti ſunt) *Noirmouſtier.* Primaria verò linea à majori filio Ludovico, primo Duce Toarcio, derivatur: qui, mortuus A. C. 1576. ex Joanna Montmorancia, reliquit filium Claudium, ex Carola Brabantina Naſſovia Patrem Henrici, quô, & Mariâ Turriâ, geniti ſunt, Henricus Carolus Princeps Tarenti, maritus Æmiliæ Haſſiacæ; Ludovicus Mauritius Comes Lavalleus, Abbas *de Charroux* & Maria, uxor Bernardi Saxoniæ Ducis: è quibus, Henrico Carolo uxor peperit Carolum Belgicum Hollandum D. *de Thouars* (natum 1655.) — Principem *de Talmond.* Carolam Æmiliam &c. Vide Phil. Jac. Spenerum,

Thea-

Theatro Nobil. Eur. Part. I. p. 93. & *in Ind. Part. II. p.* 121. nec non *Artis Heraldicæ, Tom. II.*

TREMOLLIUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

TREMONIA, Scriptoribus German. quæ & Drotmania, *Dortmund*, urbs Weſtphaliæ non contemnenda, inter Rhodam & Wernam proxima oppida, à Monaſterio 6. leuc. Moguntiam verſùs, à Paderborna 8. *Ferrar. Baudrando* urbs eſt Germaniæ, in Weſtphalia & in Comitatu Marchiæ, ad amnem *Emſee*, aliàs ſui juris, ſed hodie ſub dominio Electoris Brandeburgici. 7 milliaribus Germanicis à Monaſterio in meridiem diſtat, & paulò minùs ab Arensberga in occaſum, uti 14. à Paderborna. Parva eſt, ſed ſatis munita; eſtque inter Hanſeaticas comprehenſa. Hic Synodô habitâ Henricus II. Imperator luxum Clericorum coërcuit, A. C. 1005. ſicut poſteà in Synodo Noviomagenſi, in S. cœna partem ad dextram, calicem ad ſiniſtram collocari voluit, A. C 1018. Ex Comitatenſi civitate liberam factam eſſe, & civitatibus Imperii annumeratam, à Maximiliano I. Imperatore A. C. 1504. refert Georg. Hornius, *Orb. Polit.*

TREMULI Equi, animoſiſſimi. Nemeſianus, *Cyneget. v.* 225.

> *Ardua frons, auresque agiles, capitique decoro*
> *Altus honos, oculique vagô ſplendore micantes,*
> *Fumant humentes calida de nare vapores,*
> *Nec ſpes officium ſtandi tenet, ungula terram*
> *Crebra ferit, virtusque artus animoſa fatigat.*

Et paulo poſt, v. 235.

> *Nec non terribiles ſpirabile lumen anheli*
> *Provolvunt flatus, & lumina vivida torquent,*
> *Hinnitusque cient* tremuli, *frænisque repugnant.*

Vide Caſp. Barthium *ad Statium, Theb. l. 6. v.* 396. Sed & in homine *tremor* non ſemper timiditatis argumentum eſt. Garſiam enim Sancii fil. Navarræ Regem, quoties rumores belli audiebat vel prælio decernere neceſſe habebat, totum primò tremuiſſe, poſtmodùm verò animoſiſſimè perſtitiſſe, *Tremuloſi* hinc cognomen nactum, diſcimus ex Roder. Toletano *Rer. Hiſp. l. 5. c.* 23. quod idem de Ludov. Tremollio, fortiſſimo exercituum ſub Ludovico XII. Duce, Gallica Hiſtoria ſuggerit. In Anglia verò, Fanatici quidam corporis *tremorem*, etiam inter religionis ſuæ arcana, habent, inde *Tremulantes* nonnullis, ut apud Macros Fratres videre eſt in *Hierol.* aliis *Trepidantes*, vulgò *Quackers* vocitati, de quibus ſuprà aliquid diximus. Aliàs *Tremuli*, οἱ περὶ ἐν τῷ στόματι πονοῦντες, Plin. *l.* 27. *c.* 10. *extr.* de quibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 397.

TRENCA, Hibernis portio terræ eſt, 30. conſtans pagis, quorum unusquiſque *paſcua 4. boum armentis ſic diffuſis, ut ſe mutuo non pertingant, abundè ſuppeditat*, apud Gratianum Lucium *in Cambrenſi everſo*; ubi univerſam Hiberniam in *Trencas* diviſam, & Ultoniam 35. Mediam 18. Conuaciam 30. &c. complecti addit: H bern. *Trincheclead*. Car. du Freſne Gloſſar.

TRENORCHIUM, vulgò TOURNUS, oppid. amplum Galliæ, in Burgundia & Matiſconenſi tractu, ad Ararim fluvium, medium inter Cabillonum ad Boream & Matiſconem ad Meridiem, 16. leucis à Lugduno in Boream.

TRENTA, vulgò TRENT, fluvius Angliæ Borealis. Oritur in Comitatu Staffordienſi; ubi auctus aliquot fluviis minoribus, per Darbiæ Comitatum labitur; ibique recipit Darvonem. Deinde per Notinghamiam, ubi urbem cognominem rigat, hinc per Lincolniam fluens, in ejus limite, & 10. milliaribus Anglicis ſupra Hullum, in Abum æſtuarium ſe exonerat.

TREPIDIARII Equi, memorantur Vegetio, *de Arte Veterin. l. 1. c.* 56. *Quod nihilominus inventum conſtat a Parthis, quibus conſuetudo eſt equorum greſſus ad delicias dominorum hâc arte molire: non enim circulis atque ponderibus prægravant, ut ſoluti ambulare condiſcant, ſed ipſos equos, quos vulgò* Trepidiarios, *militari verbô guttonarios, vocant, ita edomant ad lenitatem, & quaſdam blandimenta vecturæ, ut aſturconibus ſimiles videantur.* Iidem cum *Tripedariis*, à *tripedando*, de qua voce vide infrà; ſeu *tripudiando*, ſic dicti. Veteres enim *trepidare*, pro *tripedare*, corruptè enunciâſſe videntur. Servius, *ad illud* Virg. *l. 4. Æn. v.* 121.

> *Dum trepidant alæ, ſaltusque indagine cingunt:*

trepidant, ait, *hôc locô ſenſim accipimus, non, ut alibi, feſtinant, ut, Heic me dum trepidi: quia ſaltus non curſu, ſed ſenſim cinguntur. Quidam trepidant ab equis, qui hodieque trepidare dicuntur, appellari putant.* Cato: *ſedere non poteſt in equo trepidante.* Ubi *equus trepidans* eſt τραποδίζων καὶ καλπάζων: cujuſmodi equi ſuccuſſatores ſunt, & vecturam non delicatam ſatis exhibent, Gallis *trotaris* vel *trotarii*, quaſi *tolutarii*, appellari. Atque hæc vera origo verbi *trepidare* eſt: qui enim *trepidat metu*, ὀρχεῖται φρὴν, *exilit præ metu*, unde *καρδίαν φόβος ὀρχεῖσθαι* dixit *Æſchylus*. Inde pro *feſtinare* ſumta vox. Liv. *l.* 23. *Mox que, dum in ſua quisque miniſteria diſcurſu* trepidat *ad prima ſigna.* Virg. *Æn. l. 9. v.* 114.

> *Ne* trepidate *meas Teucri defendere naves.*

Etiam in Sacris. Sic Hoſeæ *c. 11. v.* 11. *Trepidabunt ut avicula ex Ægypto, & ut columba è terra Aſſyriæ*: i. e. *ſummâ feſtinatione fugient*; columbæ namque volatus perniciſſimus, ut ſuprà vidimus. Hinc *trepida nubes* Statio, *Theb. l. 12. v.* 3. i. e. *feſtinando fugientes*, vet. Scholiaſti. Sed & *trepidare*, apud Perſium, *Sat. 1. v.* 20. de hiſteriam, qui lætitiâ elati geſtiunt, ſubſiliuntque,

> *Tum videas neque more probô, neque voce ſerenâ*
> *Ingentes* trepidare *Titos.* ——

uti de iis, qui in Haſtiludiis decertant, in Concil *Albienſi, c.* 15. Unde *trepidium* quoque pro *tripudio* &c. Sic igitur *Trepidarii Equi* Vegetio, qui *trepidant* ſeu *tripedant*, οἱ τραποδίζοντες vel τραποδισταί, cùm videl. curſu feruntur, inter citatiſſimum curſum & communem ſimplicemque inceſſum mediô; in quo curſus genere, quòd altius pedes tollendo & volubiliter glomerando greſſus quodammodo ſaltare videntur vel ſubſultim ambulare, hinc καλπάζειν καὶ τραποδίζειν Græcis (τράποδον hoc curſûs genus appellantibus, uti ex Leone in *Tacticis* patet) *ſaltare* & *trepidare* ſeu *tripedare* Latinis, dicti ſunt. Quia verò nullum vecturæ genus tam torquet, ac ſuccutit, quàm equi *trepidantes*; hinc ſumebant illos Parthi, quos condocefacerent aſturconum more blandè molliterque vehere, greſſuque ſpiſſô & minutô ſedentem erigere, & gratâ ſuccuſſione commovere: quam delicatè vehendi artem poſtquam erant edocti, mediam quandam ambulaturam naniſcebantur, inter aſturcones & trepidiarios, ac tum *tricenarii* vel *tritinarii* nominabantur, de qua voce vide infrà: Plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *Not. ad Capitolin. in Maximinis, c.* 3. & hic paſſim, inpriſmis ubi de vocibus, *Calpare*, *Guttonarii*, *Tolutares* &c. Hinc *intripedare equum* Symmacho, h. e. equum ad curſum tripedantem, Græcè τραποδᾶν ſeu καλπᾶν, incitare; Gall. *mettre ſon cheval au trot*, *Ibid.* Alii longè equi illi ſunt, qui ad cujuſcunque hominis, aut animalis, aut rei occurſum ſubitò exterrentur, & ſuam ipſi umbram timent, Gallis hinc *umbragioſi* vulgò, Græcis πτυρῶνες, qui & ipſi *trepidantes*, ſed aliô omnino ſenſu, dici poſſunt; *trepidare* namque πτύρεσθαι eſt. Gloſſæ, *trepido*, ἀγωνιῶ, δειλιῶ, πτύρομαι, πτοοῦμαι. His quô pactô Veteres metum excutere ſoliti ſint, diximus ſuprà ubi de *Tintinnabulis*.

TREPTOVIA, vulgò TREPTOW, oppidum Germaniæ, in Pomeraniæ Ducatu, ad Tolleuſæam fluvium, in finibus Marchiæ Brandeburgicæ, cum arce. Aliàs amplum fuit, nunc ſenſim deficit; ſubeſtque dominio Regis Sueciæ, 10. milliar. Germanicis diſtans à Sundi in meridiem.

TRERUS, regiuncula Thraciæ, populi *Treres*, quos *Callimachus* Τρῆρας dixit, *Theopompus Trares*.

TRERUS, Latii fluv. in Lirim ad Fregellas influens. *Strab. Trere* aliis *Omme*.

TRES, & TRIA, vide ſuprà, ubi de numero *Ternario*, & paſſim, ubi de rebus ipſis, hôc numerô occurrentibus. Addo hîc ſaltem, quòd apud Peruanos, nobilem Americæ, quà ad Meridiem protenditur, populum, effigiem ſe vidiſſe, ab Indis cultam, cui nomen *Tantatanga*, h. e. *in Tribus unus & in Uno trinus*, teſtatur Hugo Linſchotanus, *Hiſtor. Ind. Occid.* Qua de re, ut & de Magorum apud Chaldæos *tribus principiis*, *Oromaſde*, *Mitri* & *Arimini*, id eſt, uti explicant, *Deo*, *Mente*, & *Anima*: de *tribus* illis Orphei, *Conſilio*, *Luce*, *Vita*, apud Clement. *l. 5. Strom.* de *primo ipſo Uno*, *ſecundo Uno Multis*, & *tertio Uno atque Multis* Platonis: de *Fine*, *Medio* ac *Principio* Pythagoræ: de *Bono*, *Mente* & *Anima* Plotini: de *Opifice Primo*, *Verbi Dei atque Intellectu* Ægyptiorum: de *Deo*, *Verbo* & *Aura* Serapidis: de *Sole*, *Vulcano atque Luna* veterum Germanorum, aliisque huc pertinentibus, è quibus colligere liceat, Gentilibus quoque de venerando SS. Trinitatis myſterio aliquid ex traditione, & commercio cum Populo Dei, innotuiſſe. Vide L. Cœl. Rhodig. *Lect. Antiqq. Præfat. l.* 1. Marſilium Ficinum, *ad Plat.* & *Plotin.* Joann. Seldenum, *de Diis Syris*, Tob. Pfannerum, *Syſtem. Gentilis Theolog. purioris c. 3. de Deo Trino* §. 2. & *ſeqq.* Alios, ut & infrà ubi de *Trinitate*.

TRES Caſæ, pagus ingens Novarienſis, 5. mill. paſſ. à Novaria, Viglebanum verſus. Vulgò *Treca*. Trecatum ſeu Tercatum quoque.

TRES Tabernæ, munimentum Romanorum, ad prohibendas Alemannorum in Galliam incurſiones, apud eum locum, quem *Zabern* hodie vocant, Argentoratenſis Præſulis domicilium: de quo vide B. Rhenanum, *Rerum Germ. Nov-Antiq. l.* 3. cum *Notis Eruditis* Cl. Ottonis JCti, ut & ſuprà, voce *Taberna*.

TRES Tabernæ, pagus in via Appia occurrens, inter urbem Romam 26. & Forum Appii 22. mill. paſſ. ultra Velitras. Baudrando 5. milliar. ab Aricia, 21. Româ in Ortum. Hic Severum Imperatorem à Maximino occiſum tradunt auctores *miſcellaneæ hiſtor. Zoſimus.* Item locus Macedon. inter Scampas & Lychnidum.

TRESA, vulgò TRESEN, urbs Sudermanniæ, cum portu, in ora maris Baltici, 7. leuc. Suecic. ab Holmia, in Africum, 8. à Toclia in Eurum.

TRESSIS, tertia pars aſſis. Varro de *L. L. l. 8. ſingulare hoc treſſis: ab eo ſic deinceps ad centuſſis.* Sed neutrum non eſt *treſſis*, ut ei viſum, nec *hoc treſſis* tamen orationis Latinæ regulis repugnat. Erat integrum: *hoc pondus* vel *æs treſſis*, uti hoc pondus vel æs quadruſſis, & ſic deinceps. Nempe in his omnibus articulus vel pronomen intelligi vult ſubſtantivum neutrius generis, cui alterum, quod compactet, gignendi adhæret caſu. Ut in illis Plauti, *Pœnulo*, *Actu 1. ſc.* 2. *v.* 168. *homo trioboli*; Lucilii apud Feſtum in *Sella*, *non Sella dupondî*, P. Vatinii ad Ciceronem, *l. 5. Famil. Ep.* 10. *Simius non ſemiſſis*; Perſii, *Sat. 5. v.* 76. *non treſſis agaſo.* Itaque fallitur Rob. Titius in *Aſſertionibus*, cùm *hominem ſemiſſem* ab exiguo nummo dici vult, ſicut Perſius *treſſem agaſonem*: quaſi aliter diceretur, quàm *eſſe quantivis pretii*. Sic *emere centuſſis*, ſcil. ære vel pondere, *valere quinqueſſis*, ſcil. æs vel pondus &c. Joh. Frid. Gronov. *de Pec. vet. l. 1. c.* 8. Mediâ ætate, pro *treſſis*, parùm Latinè dici *tremiſſis* cœpit, ut vidimus.

TRESVIRI ſeu *Treviri capitales*, vide infrà *Triumviri capitales*.

TRETHYMIROVIA, vel TECHTIMIROVIA, vulgò TRETHYMIROW, oppid. munitum Volhiniæ inferioris ad Boryſthenem, 14. milliar. German. infra Kioviam in meridiem, Coſacis donatum à Rege Stephano. Sed A. C. 1648. ipſis à Polonis ereptum, unde cruentæ clades utrosque afflixerunt, donec Coſacis rurſus ceſſit.

TRETTUM, vicus agri Vicentini.

TRETUM, ac TRETUS, mons Peloponneſi apud Mycenas, & Nemeam ſylvam, ubi Hercules leonem interfecit.

TRETUM, ſeu TRITUM *Strab.* Africæ propriæ promuntor. *Capo Ferrato* Caſtaldo. Incolis *Bructamel*, inter Cullu ad Ortum, & Tacatuam ad Occaſum.

TREVA, German. urbs *Ptol. Trevemuna* in tabulis recentiorib. in Saxoniæ & Holſatiæ confinio apud oſtium *Trevæ* fluminis. *Baudrando* oppidul. cum arce, in Vagria, Holſatiæ tractu, in ipſo limite Saxoniæ. Aliis melius eſt Lubeca. Vide ibi. Erpoldus credit Ptolemæum ea ſtâſſe, qui fluv. *Trave* in hoc tractu hodieque dictum, pro Urbe habuit.

TREVENNIUM, vulgò TREVINNO oppid. Alavæ, in Hiſpania ad radices montium, 4. leuc. Hiſpanic. à Miranda Iberi in Ortum, uti 6. à Victoria in Africum.

TREVENTUM, Samnii urbs. Plin. *l.* 3. *c.* 12. populi *Treventinates*. Vide *Triventinum*.

TREVERI, vel TREVIRI, Plin. *l.* 4. *c.* 17. & Melæ, *l.* 3. *c.* 2. *Triviri Ptol.* popul. & urbs Galliæ Belgicæ ad Moſellam fluv. vulgò Trier. Gall. Treves. Antiquiſſima, ut volunt, omnium urbium Europæarum, à Trebetâ Nini Aſſyriorum regis fratre condita & nominata; an. ante Chriſtum natum 1496. meliùs *Auguſta Trevirorum*, ad Moſellam, ubi recepit Saravum. In nummo Veſpaſiani Aug. COL. AUG. PAT. TREVIRORUM, hoc eſt, *Colonia Auguſta paterna Trevirorum*, dicitur ab Auguſto Patre, qui Tiberium Neronem adoptavit. Colonia igitur Auguſti fuit, & quidem militaris, quales tum omnes coloniæ Roman. erant, ab Auguſto aut Auguſti juſſu deductis eò veteranis. Melæ vocatur *urbs opulentiſſima in Treveris*, *Belgarum clariſſima*, *Auguſta*: in vett. Notitiis, *prov. Belgicæ primæ Metropolis, civitas Trevirorum*. Recentioribus à nomine gentis Treviri aut Treveri. Salviano, *in l. de Prov. urbs Gallorum Trever opulentiſſima*, *Treverorum urbs excellentiſſima*, *ſumma urbs Gallorum*. Sozomeno Triver aut Triber, ut alios omittam. Inter Fabricas in Galliis 8. quæ ſub diſpoſitione V. I. Magiſtri 5. Officiorum extiterunt, erat Fabrica Triberorum *ſcutaria*, & Fabrica *Triberorum balliſtaria*: & ex quatuor Præpoſitis theſaurorum in Galliis, ſub diſpoſitione V. I. Comitis ſacrarum Largitionum, unus fuit *Præpoſitus theſaurorum Triberorum*: unus quoque de tribus Procuratoribus Monetæ intra Gallias, *Procurator Monetæ Triberorum*: unus è ſex Procuratoribus Gynecæorum per Gallias, *Procurator Gynecæi Triberorum Belgicæ primæ*: & de tribus in Gallia Præpoſitis Argentariorum, unus Præpoſitus *Barbaricariorum*, *ſive Argentariorum Triberorum*, ſicut docet Notitia Imper. Romani. Meminit urbis Auſonius, *in Claris Urbib. Epigr.* 4. his verbis:

> *Armipotens dudum celebrari Gallia geſtit,*
> *Trevericæque urbis ſolium, quæ proxima Rheno,*
> *Pacis ut in mediæ gremio, ſecura quieſcit:*
> *Imperii vires quòd alit, quòd veſtit & armat.*

Ubi illam *Solium*, i. e. ſedem Imperatorum vocat. Nimirum Flavius Valerius Conſtantius, Conſtantinus M. ejuſque filii Conſtans & Conſtantius, Valentinianus cum filiis Gratiano & Valentiniano junior. & Imperator. abſentibus Cæſares; tyranni quoque Magnentius A. cum fratre Decentio Cæſ. Maximus Aug. cum filio Victore, & Eugenius A. ſæpe in Galliis manſère, in repellendis Francorum & Alemannorum bellis occupati & urbem hanc annos ampliùs centum pro Regia Palatioque habuère. Hinc Maximus Aug. *Imperator Trevericus* dictus, Greg. Turon. *Hiſt. Fr. l.* 1. *c.* 40. & multæ leges in Cod. Theodoſiano hîc latæ ſunt. Habuit & Senatum ſuum, non ſolùm ante J. Cæſaris tempora, Galliâ adhuc liberâ, ſed & poſtquàm ditioni Roman. ſubjecta eſt, veteri more ſervatô: qui modò Curia Trevirorum, & hinc Curiales, modò Decuriones ac Nobiles dicti ſunt. Præterea Circus hîc, & Amphitheatrum, namque Conſtantinus M. editô ob victoriam magnificentiſſimô munere, Aſcaricum & Regaiſum Reges in media amphitheatri arena, laniandos beſtiis objecit & Trevirici, in Arenis civitati præſidiô locatô, conatibus Chroci Alemannorum Regis ſub Valeriano & Gallieno, reſtiterunt, ut Aimoinus ſcribit. Horrea inſuper Regia, ubi B. Mariæ Monaſter. Virginum poſteà extructum eſt, quod à loco Horreenſe vel ad Horrea, Horreumque dixère. Nec non Capitolium, è quo poſteà templum factum. Eumenius tandem *in Paneg. Conſtant.* muros Trevirorum, qui corruerant, ab eo refectos eſſe ait, & Circum maximum, æmulum Romano, Baſilicaſque & Forum in tantam altitudinem ſuſcitata, ut ſe ſideribus & cœlô digna & vicina promitterent. Hodieque urbs ampla eſt, ſed malè culta. Pluries expugnata. Ab Hunnis, Vandalis, Gothis & Gallis inprimis A. C. 456. vaſtata, ſemper tamèn priſtinum decus recuperavit. Sedes olim Imperatorum, cùm in Galliis degerent: hodie à Gallis, haud pridem capta, ſed fortiſſimè recepta eſt à Germanis, victô cum flore Gallicarum copiarum Crequiô, A. C. 1675. Archiepiſcopi ejus Electores Imperii ſunt, & Magni per Galliam Cancellarii dicuntur. Pompon. Mela, *l.* 3. *c.* 2. Cæſ. *l.* 3. *Bell. Gall. c.* 24. Amm. Marcellin. *l.* 15. Auſonius, *loc. cit.* Fortun Gregorius Tur. Guilielmus Kyriander, *de Aug. Trevir. Orig.* Joh. Maſenius *Annal. Trev.* Chriſt. Brouver. & Petr. Cratepolius, *de Epiſc. Trevir.* Nec omittendum, Stapulæ jus hanc civitatem habere: quæ oppida ſunt pro ſtabiliendis commerciis, ubi vectores coguntur aliò non pergere, niſi expoſitis prius per aliquot dies in Stapulæ foro ſuis mercibus. Tales urbes in Imperio ſunt Colonia Agrippina, Moguntia & Spira ad Rhenum, *die drey Staffeln am Rheyn*: ad Moſellam *Treviris*; ad Danubium Ratisbona, Ingolſtadium & Paſſavium; ad Viſurgim Brema; ad Albim Magdeburgum & Hamburgum: ad Viadrum Francofurtum. Sic extra Imperium Dordracum vini Rhenani ſtapulam habet: in Hiſpania celebris ſtapula Hiſpali eſt: In Gallia Burdigalæ, Lugduni, Rotomagi & Maſſiliæ: in Imperio Turcico Alexandriæ & Adeni: In Indiæ Malaccæ, vide Limnæum *de J. P. l.* 2. *c.* 9. *n.* 131.

Hic porro in negotio Priſcillianiſtarum, concilium, juſſu Maximi tyranni, celebratum eſt, A. C. 386. Item, A. C. 948. quô Hugo, & quidam alii, contra Ludovicum Ultramarinum Gall. Regem rebelles condemnati ſunt. &c. Æn. Sylv. Lucan. *l.* 1. *v.* 441.

> *Tu quoque lætatus converti prælia Trevir.*

Auſon. *in Catal. urb. loc. cit.*

> *Trevericæque urbis ſolum, quæ proxima Rheno.*

Urbis crebra in nummis veterib. mentio, ut apparet, ex notis, ATR. BTR. MOSTQ. MOSTR. SMTR. SMTRS. SMTS SMTSE. ST. STR. TI. TR. TRMS. TRO. TROB. TROBC. TROBS. TROBT. TROS. TRP. TRPS. TRS. TS. TSE. TSR. TT. quæ in illis occurrunt. Vide hic *paſſim*. *Treveris* enim celebris officina Monetaria ſub Imperatorib. medii ævi fuit, una ex tribus intra Præfecti Prætorio Galliarum juriſdictionis limites contentis, cujus proin meminit Treb. Pollio *in XXX. Tyr.* ubi de Victoria, *Cuſi ſunt*, ait, *ejus nummi ærei, aurei & argentei, quorum hodieque forma extat apud Treveros.* Vide quoque infrà Treviri.

TREUGA, ſeu TREVA, apud recentioris ævi Scriptores, pax eſt, induciæ. Guil. Tyrius *l.* 1. *c.* 15. *Pax, quæ verbo vulgari Treuga dicitur.* Guil. Neubrigenſis *l.* 5. *c.* 3. *Induciæ, quas* Treugas *vocant.* Vide quoque *L.* Longobard. Jo. Sariſberienſem, *Ep.* 159. Alios paſſim. Ex Germ. *trew*, fides, pax, item fidelis, ſincerus. Hinc *Treuga Dei*; quod nomen primùm in Gallia auditum, ubi, cùm bella flagrarent domeſtica, ſeu ea, quæ vulgò *Conſuetudinaria* dicta, & unicuique injurias ſibi illatas armis ulciſcendi facultas eſſet, in Aquitania, in Arelatenſi & Lugdunenſi provinciis, atque adeò in Burgundia, cœteriſque Franciæ partibus, per univerſos Epiſcopatus indictum eſt, qualiter certis in locis à Præſulibus Magnatibusque totius patriæ, de reformanda pace & ſacræ fidei inſtitutione celebrarentur Concilia: quod avidè exceptum eſt ab omnibus, ut quos præteriti temporis clades terrebant. In his porro Conciliis id potiſſimum fuit, ut inviolabilis Pax ſervaretur, & utrarumque partium viri abſque formidine armis vacui incederent, prætetitorum omni memoriâ abolitâ. Læti itaque omnes, palmis ad Deum extenſis, *Pax, Pax, Pax*, unanimiter clamârunt, in ſignum perpetui pacti inter ſe Deumque initi: hâc tamen conditione, ut evolutô quinquennio, confirmandæ pacis gratiâ, id ipſum ab univerſis in Orbe fieret, uti diſcimus ex Glabro, *l.* 4. *c.* 3. qui iſta refert ad A. C. 1034. quô celebrata ſunt Concilia Bituricis, Bellovaci & Lemovicis, in quibus *pax* univerſis indicta, *ita ut nemo ſeditionem ageret, nullus per viam raperet, nullus — pugnam inire conſtitueret* &c. Et ſic quidem pax ab omnibus generatim ſervanda ſanciebatur. At A. C. 1041. in eodem Regno indictum, *ut nemo mortalium à feriæ quartæ veſpere, uſque ad ſecundam feriam incipiente luce auſu temerariô præſumeret quippiam alicui per vim auferre, neque ultionis vindictam à quocunque inimico exigere, nec etiam à fidejuſſore vadimonium ſumere*, uti idem habet, *l.* 5. *c.* 1. quod *Treuga Domini* dictum eſt; violatoribus compoſitionis mortis & excommunicationis pœnâ denuntiatâ. Neuſtria tamen hanc recipere abnuit, utpote belli indicendi juri, Regiæque prærogativæ, quam ſibi vindicabat, derogare creditam. At proceſſu temporis & ipſa eam excepit, maximè poſtquàm Angliæ Regnum, in quo illa vigebat, adeptus eſt Guilielmus Nothus. Uti vero primitus à feria quarta, uſque ad ſecundam, obtinuit, ſicut vidimus: ita poſtmodum lege S. Eduardi, à Wilhelmo confirmatâ, *omnibus diebus Sabbati uſque ad diem Lunæ*, obſervari juſſa eſt. Sed & aliis temporibus & feſtis ibidem deſignatis itidem indicitur, atque in iis, in die dedicationis ædium ſacrarum. Alibi nundinarum tempore eadem inſtituta &c. quam in rem vide plura, apud C. du Freſne *Gloſſar.* ubi inter alia & Alſatienſes Proceres *Treugam Dei*, (Epiſcoporum non omnibus probatam) ſub Leone Pontifice, accepiſſe addit, ex *Diplomate* deſcripto à Glareano, *Germaniæ. Rer. l.* 2. *p.* 101. Adde, quæ de *bellis illis Conſuetudinariis* adnotavit *ad Joinvillam*, *Diſſertat.* 29. de *Induciis* verò plura ſuprà.

TREVIDUM, vulgò TREVES, Sidonio *Trevidon*, locus Galliæ, 12. mill. paſſ. ab Amiliano vel Ameliano Rutenorum, *Milhau en Rouergue*, ad fluviolum *Trevidum* vel *Treviſalum*, vulgò *Trevezels*, quem Turbida flumen *la Dourbie* in Tarnem defert. Ita autem Sidonius,

> *Ibis Trevidon & calumnioſis*
> *Vicinum nimis heu jugum Rutenis.*

Ubi cùm *Trevidon* in quarto caſu poſuerit, ut dactylum faceret; incertum eſt, an *Trevidus*, an *Trevidum* hic locus, in finibus Rutenorum poſitus, debeat appellari, Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ.* Adi quoque in Sidonium *Notas*.

TREVIRI, cujus ſingularis apud Lucanum, *l.* 1. *v.* 441. & Tacit. *Hiſt. l.* 3. *c.* 3. *Trevir*; quod Cicer. quoque *l.* 7. *ad fam. ep.* 13. indicat, cùm Trebatium, in Galliis cum Cæſare commorantem, ſic per jocum admonet, *Treviros vites cenſeo. Audio capitales eſſe: mallem auro, argento, ære eſſent*: ubi ludit in nomine *Trevirorum*, quô & gens Belgicæ clariſſima, & Triumviri capitales Romæ ac Triumviri Monetales deſignabantur, populi fuère Galliæ Belgicæ equitatu plurimùm totius Galliæ valentes, Cæſ. *Comm. loc. cit.* Belgarum clariſſimi Pomp. Melæ, *loc. cit.* quorum Eburones & Condruſi olim clientes, libertate privati ſunt à Veſpaſiano Imperatore quod ab Imperio deficientes, Claſſicô ac Tutore ducibus ipſi bellum intuliſſent, cui ſequentibus temporibus ſunt reſtituti, ut apud Flavium Vopiſcum, *in Floriano* videre eſt: verſus Moſellam extenſi, inter Rhenum ad Ortum, quô ſeparabantur à Germania magna, Mediomatrices & Virodunos ad Meridiem, Remos Tungroſque ad Occaſum, & Ubios ad Boream, ubi nunc pars Auſtralis Ducatus Luxemburgici, ac ubi erant Cæræſi ſub ipſis contenti, & *Ditio Trevirenſis*, vulgò *Stift von Trier*: quæ eſt

eſt inter Palatinatum & Veteraviam ad Ortum, Ducatum Luxemburg. ad Occaſum, Juliacenſem ad Boream, & Lotharingiam ad Meridiem. Satis extenſa ab Ortu in Occaſum, ſed valdè reſtricta à Septentrione in Meridiem. Sub proprio Archiepiſcopo Electore; juxta Moſellam. *Baudrand. Valeſio* diœceſis *Trevirica* Ducatum Lucilburgenſem & partem etiam Palatinatus cis Rhenum, complectitur. Ejus urbes ſunt Treviri, caput provinciæ, olim Belgicæ primæ Metropolis, i.e. omnium Belgarum caput habita, de qua dictum, voce *Treveri*: Confluentiæ *Coblentz*, Bodobriga *Boppart*, & Sarburgum. Plura apud B. Rhenanum, *Rerum Germ. l.* 3. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti, *p.* 624.

TREVOLTIUM, vulgò *Trevoux*, urbec Breſſiæ, caput Dombenſis Principatus in colle, ad Ararim, 3. leuc. ſuprà Lugdunum in Boream, 8. circiter Matiſconem verſus.

TRIA, caſtrum ſplendidum Ducis Longovillæ, in tractu *Vexino Francico*, in provinc. Inſul. Franciæ, inter Calvomontium ad Ortum, & Giſortium ad Occaſum, 13. leuc. à Lutetia in Circium. Vulgò *Trie*. Aliter *Trea* vel *Triea*, quod nomen Galli fecêre ex *trajecto*, è quo Germani *tricht*, *trecht* & *drecht* formârunt, ut *Maeſtricht*, *Utrecht*, *Dordrecht*: quorum Latina. *Trajectum ad Moſam*, *Trajectum ad Rhenum*, *Dordracum*. Ita ergo Galli *Trea* vel *Treia*, vulgò *Trie*, quô nomine varia ſunt in Gallia loca. In Veliocaſſibus, *Trie*: Item *Trea* Caſtellum *Trie le chaſteau*; quæ ambo aſſident amni in Ettam infra Giſortium influenti. *Tria* Portus *Trie le-port*, vulgò *Trille port*, in Meldis; itidem *Trea* Bardulfi *Trie le Bardou*, corruptè *Trile Bardou*, & alia: quæ omnia ad trajectum fluviorum ſunt poſita. Quanquam & *Trie* columbarii genus eſt, ut docent Leges Britannicæ, aliarumque regionum. Vide Hadr. Valeſium præfatum, *Notit. Galliæ*, in voce *Trajectum inferius*.

TRIA Fata, apud Anaſtaſium Bibliothecar. *in Honorio*, *Fecit Eccleſiam S. Adriani Martyris in* Tribus Fatis, *quam & dedicavit*. Et *in Hadriano*, *Baſilicam SS. Coſmæ & Damiani ſitam in* Tribus Fatis *reſtauravit*: corruptè pro *Tria Fora*, uti docet Carolus Macer, ex Blondo, *Dec.* 2. *l.* 3. ubi à Clero Populoque Romano, *in Tribus Foris*, *quæ eſt S. Adriani Eccleſia*, Stephanum Siculum canonicè Pontificem electum eſſe, refert. Vide eum *Hierolexicô*.

TRIA Flumina, Græcè τρεῖς ποταμοὶ, locus Thraciæ, circa Hebrum, ſic dictus, quod in hujus ripa litus eſſet, eo loci ubi duos fluvios alios (quorum alter Ariſbus fuit) Hebrus ſuſcipiebat. Ibi Oreſtem λουσάμενον ποταμοῖς ἰαθῆναι τῆς μανίας ſcribunt Græci Grammatici, de quo Lamprid. *Heliogabalo*, *c.* 7. *Et Oreſtem quidem ferunt non unum ſimulacrum Dianæ, nec uno in loco poſuiſſe — Poſteaquam ſe apud* Tria Flumina *circa Hebrum ex reſponſo purificavit, etiam Oreſtam condidit urbem, quam ſæpe cruentare hominum ſanguine neceſſe eſt.* Ad quem locum vide Caſauboni *Notas*.

TRIA Nomina, Juvenali memorata, *Sat.* 5. *v.* 127.

— Tanquam habeas tria nomina:

Apud Romanos ſymbolum fuêre, non tam Nobilitatis, quàm Libertatis. Quaſi diceret Poëta, *Tanquam ingenuus ſeu liber eſſes*. Notat enim Tertullian. *de reſurr. carnis*, cùm Servi manumittebantur, accipere à dominis ſuis ſuiſſe ſolitos veſtem candidam, annulum aureum & novum nomen duobus prioribus additum. Vide Thom. Godwyn. *tract. Anglic. cui titulus*, *Anthologia Rom. l.* 2, *ſect.* 2. *c.* 6.

TRIA Verba, quæcunque vellent, proloquendi libertas ultimò ſuppliciò afficiendis, Athenis olim conceſſa. Vide ſuprà *Murratum vinum*.

TRIACONTASIMUS, apud Petr. Diaconum, *Hiſtor. Caſin. l.* 4. *c.* 17. *Miſit — pallium* triacontaſimum, *pro altari noſtræ Eccleſiæ*: ex Græco τριακοντάσημος, pannus eſt *triginta clavis* (hos enim σήματα & σημεῖα Græcis dictos eſſe, ſuprà vidimus) exornatus.

TRIADICA, Τριαδικὰ, item Ὕμνοι τριαδικοὶ, Græcis dicuntur hymni, in quorum ſingulis odis cujuſque Canonis duo poſtremi verſus ſemper finiuntur, cum laude *SS. Triadis*, unde nomen, ac B. Virginis: & quidem penultimus notatur literâ T. appellaturque τριαδικὸν, ultimus verò literâ Θ. & θεοτοκίον dicitur. Cl. Suicerus, *Theſaurô Eccl.* in hac voce: qui & ποιητοῦ τριαδικοῦ meminit voce *Κανών*.

TRIADIZA, prius *Sardica*, vide ibi. Zonar. *l.* 2. *Annal.*

TRIALEMELLUM, apud Albericum ſuprà laudatum, voce *Falſarius*, pugio eſt, vel culter longior, triplici *lamellâ*, ſeu laminâ ferreâ, inſtructus. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà *Triaverdini*.

TRIANENSES, quorum oppid. Trajana, vide ibi.

TRIANGULUM Circuli, æqualibus lateribus primùm deſcriptum à Thalete Mileſio, qui bovem proptereà immolârit, ſcitur, quamvis Apollodorus hoc Pythagoræ tribuat. Scalenum quoque, & ea, quæ ad lineæ ſpeculationem pertinent, ab Euphorbo Phryge inventa, idem auxit, propagavitque, Diog. Laërtius *l.* 8. ſuprà voce *Perſeus*. Cæterùm *Triangulo* Divinitatem comparat Xenocrates, & quidem æquilateræ, iſoſceli Genios, ſcaleno creaturas reliquas, apud Plut. *de Oracul. def. p.* 416. *Æquilaterum enim undequaque æquale eſt, tertium uſquequaque inæquale, ſecundum & æqualitatem & inæqualitatem habet: atque huic Geniorum naturæ reſpondet, affectiones humanas in ſe habens, juxtaque vim divinam*: quam in rem vide Tob. Pfanerum, *Syſtem. Theol. Gentil. pur. c.* 6. §. 8. Ejuſdem *Trianguli æquilateri* ſimilitudine, myſterium SS. Trinitatis ingenioſè illuſtratum ivit Sim. Grynæus Theologus Baſil. de Eccleſia Dei optimè meritus, *in Schediaſmate MS.* quod utinam, cum aliis, Viri maximi monumentis eruditiſſimis, lucem aliquando videat! De 3. *Triangulis* in ſe invicem ductis quæ nummis ſuis inſculpi curavit Antiochus Soter, vide ſuprà *Tachygraphia*: uti de *Triangularibus* Veter. *tabulis*, ſuprà in voce hac.

TRIANGULUS, caſtrum Galliæ, in Tricaſſibus, Delta referens, vulgo *Treynel*: Marchiæ titulò & Prioratu illuſtre, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TRIARCHIA, urbs Armeniæ minoris. *Antoninus*.

TRIARIA, L. Vitellii Uxor, ultra fœminam ferox, impulit Sabinum præfectum urbis, ad perimendum Dolabellam. Tacit. *l.* 2. *Hiſt. c.* 63. Gladio accincta, inter luctum cladeſque expugnatæ Tarracinæ, ſuperbè ſævèque egit *l.* 3. *c.* 77.

TRIARII, genus militum apud Romanos. Polybius enim, *l.* 6. ubi de acie Roman. quatuor facit militum ordines & diſcrimina, *Pilanos* ſcil. ſeu Velites, *Haſtatos*, *Principes* & *Triarios*. E quibus Velites ſeu Pilani eligebantur ex minimis ætate & fortunæ tenuioris hominibus: his adultiores erant Haſtati; Haſtatos ætate ac robore præcellebant Principes; natu maximi & ſtrenuiſſimi erant *Triarii*, ſic dicti, quòd in acie tertiò ordine extremi ſubſidii ponebantur. Qui quòd labantem aciem ſæpe reſtituiſſent, ultimumque eſſent victoriæ aſylum, hinc Proverb. *Ad Triarios ventum eſt*. Iidem & *Poſtſignani* ſunt dicti, quòd ii Principes, qui Aquilam ſecum habebant, totius Legionis primarium ſignum, ſequerentur. Situm eorum Machiavellus, *Diſcurſ. de Repub.* ait fuiſſe talem, ut alterò genu, dum Haſtati ac Principes pugnabant, niterentur; qui ſi hoſtis impetum ferre non poſſent, tum *Triariis* ſurgentibus, novam velut aciem hoſtibus objectam, illis non exiguum terrorem inopinatô hôc ſpectaculô incutere ſicque perculſis *Triarios* acerrimè inſtare conſueviſſe. De armis Auctores variant, Velitibus enim quidam gladium, pila, parmamque: Haſtatis ſcutum, enſem Hiſpanienſem, veruta duo, galeam æneam, & crurum tegmen ocream; corollam item plumeam & cordiſtuum, unius ſpithamæ æs, pectori adhibitum; vel etiam hamis conſertum thoracem; eadem Principibus ac *Triariis*, niſi quòd his, verutorum locô, haſtam tribuunt. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 10. Alii *Pilum* proprium *Triariis* faciunt armorum genus. Namque & prima Triariorum centuria *Primum*, ſecunda *Secundum pilum* &c. & Principes, qui proximè Triarios antecedebant, *Antepilani*, dicti leguntur. Vide Alexandrum ab Alex. *Genialium dier. l.* 5. *c.* 15. Lipſium, *de Militia Rom. l.* 2. *dial.* 1. & 3. Godwyn. *Antholog. Rom. l.* 3. *ſect.* 4 *c.* 17. & *l.* 4. *c.* 2. & ſuprà *Pilani* it. *Primopilus*. Poſteriori ævo *Vexillarii Legionum* dicebantur & aliorum omnium munerum, niſi propulſandi hoſtis, erant immunes, uti docet Salmaſ. *ad Vopiſc. in Probo*, *c.* 5. *extr.* vide infra in hac voce.

TRIARIUS, magnus orator, cujus meminêre Cicer. *l. de Oratorib. c.* 76. Livius, *Epit. l.* 123. Item pater Theodorici, qui Thraciam vaſtavit, imperante Zenone, A. C. 480.

TRIARIUS, prænomine *Cajus*, à partibus Pompeji, Aſiaticis navibus præpoſitus, Cæſar, *l.* 3. *de Bello Civil. c.* 5. Vide & *c.* 92. Ubi ejus conſilium. Fuit aliquando legatus Luculli in bello Mithridatico, ubi & cladem paſſus eſt. Periit bellô civili hôc, teſte Cicerone *in Bruto*.

TRIARIUS Maternus Laſcivius, Senator nobilis, poſt Commodum interemtum, ducendus in caſtra à militibus, ut cum rebus Romanis imponerent, nudus fugit, atque ad Pertinacem in palatium venit, & poſt ex urbe diſceſſit, Capitolin. *in Pertinace*, *c.* 6.

TRIAS, vide infrà *Trinitas*.

TRIAVERDINI, Hæretici, quorum errores & dira geſta referuntur Baronio, *A. C.* 1179. *num.* 4. apud Dominic. Macrum *Hierolex.* Cum Brebantionibus & Ruptariis junguntur, in Concil. Lateranenſi III. An. eôdem. *can.* 2. 27. *De Brabantionibus, & Aragonenſibus & Navarriis, Baſculis & Coterellis*, Triaverdinis, *qui tantam in Chriſtianos immanitatem exercent* &c. Ubi tamen *Triamellinis*, quòd ſcil. ſicis hujuſmodi, de quibus ſuprà, uterentur, legendum conjicit Car. du Freſne *Gloſſar.*

TRIBACA, in verbis Petronii Arbitri.

Quo margarita cara Tribaca *Indica?*
An ut Matrona ornata phaleris pelagiis
Attollat pedes?

Significat Bartholino margaritam, quæ *tribus bacis* unionibuſque interius conſtabat: quippe binos ternoſque elenchos, aureâ bracteâ conjunctos, atque auribus ſuſpenſos, in monumentis antiquis, non rarò cernere eſt. Græcè τρίγληνα: Ita enim inter plurimas Inaurium notiones, ultimò locô, addit Pollux, *Onomaſtic. l.* 5. *c.* 16. apud Homerum reperiri τρίγληνα ἕρματα, ὡς τριῶν εἴδωλα κορῶν ἔχοντα, *tanquam trium pupillarum formam habentia*: Occurrit autem locus *Il.* ξ. *v.* 183.

Ἐν δ' ἄρα ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι
Τρίγληνα, μορόεντα.

Quod repetit quoque atque indigitat, *Il.* σ. *v.* 295.

Ἕρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν
Τρίγληνα, μορόεντα.

Ubi *Scholiorum brevium* Auctor exponit: τριοφθάλμια, τριόφθαλμα, τρίκοκκα. Ita ut Τρίγληνα ſint omninò Inaures, triplicis pupillæ figuram habentes. Ita enim apud Dioſcoridem, *l.* 1. *c.* 176. genus meſpili quoddam τρίκοκκον appellatur, quod tria intus habeat oſſicula veluti grana. Unde ſimilitudine quoque tractâ, notante Henricô Stephanô, apud Athenæum, *l.* 8. Hecate dicitur τρίγληνος, quæ alias Τρίμορφος, Græcis Latiniſque *Triformis*. Τρίοπος idem Inaurium genus dici videtur apud præfatum Pollucem, annotante Cœl. Rhodiginô, *Antiq. Lect. l.* 8. *c.* 15. ubi tamen non diffitetur, alia etiam hujus vocis ſignificata eſſe. Iconem iſtiuſmodi Τριγλήνου ἕρματος ſeu *Tribacæ* exhibet ex Pignorio, Caſpar. Bartholin. *de Inauribus Veterum*, *c.* 2.

TRIBALLI, vulgò BULGARI, populi Myſiæ inferioris teſtib. Nicephorô & Laonicô, cum Lazio & aliis quorum regio *Bulgaria*.

In

In his feruntur fuiſſe qui viſu faſcinabant, & interimebant, quos iratius diutiùs & fixis oculis aſpexiſſent, teſte *Plin.* Hos *Steph.* in Illyrico perperam ponit. Horum Duces Crales & Ungleſi, Amurathes Turcarum Imperator vicit, A. C. 1359. tandem in pugna cum Triballis ſive Servis a ſervo Lazari Deſpotæ, transfugà ſimulatò, interfectus: A. C. 1388. cujus fil. Bajazetes poſteà, Jacupe fratre ſtrangulatò, Lazarum vicit, cepit, & in fruſtra diſcidit. A. C. 1390. Vide Laonic. *l.* 2. & 3. Leonclav. in *Amurathe & Bajazete &c.*

TRIBANTA, urbs Phrygiæ majoris *Ptolem.*

TRIBAX, apud Plautum, *Moſtellar. Tribaces viri*, unde *tribacissimus senex* apud Sidonium, *l.* 1. *Ep.* 11. exercitatus eſt, idu tritus & in negotiis multum verſatus, ex Græco τρίβαξ; aliter τρίβων. Vide Savaronem & Sirmondum *ad Sidonium*, nec non Salmaſ. *ad Lamprid. Commodo*, *c.* 11. ut & ſuprà, voce *Retorridus*.

TRIBLATTUS, apud Leonem Oſtienſem, *l.* 3. *c.* 20. *Viginti pannos ſericos, quos Triblattos vocant*, *&c.* an à *trino colore*, uti *pallium triblattum* interpretatur Petr. Damianus, *l.* 4. *Ep.* 7. an à *triplici in blatta* ſeu cocci tinctu, nomen accepit. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & ſuprà, voce *Blatta*.

TRIBOCES, qui TRIBOCCI *Ptol. Tribocchi* Plin. *l.* 4. *c.* 17. populi Germaniæ ſuperioris, quorum regio Alſatia, vulgo *Elſas*, cujus caput eſt Argentoratum. An à tribus pagis, quos habitabant: *Bach* enim locorum & civitatum terminatio, apud German. Ut dicti ſint, quaſi *Tribacum*. Sanè ibi *tres Tabernæ*. *Ptol. Tribocco* rectâ locat ſub Rauracis ad Rhenum. Plin. *loc. cit.* Tacit. *de Morib. Germ.* *c.* 28. Strab. Eutropius *l.* 6. *Tribocchos* appellat. Eos Argentinenſes *Athamerus* ex *Conradi Celtis* ſententia eſſe putat; ſic à tribus quercubus (alii fortè rectiùs fagis) Dryadibus nymphis conſecratis nuncupatos. Rhellicano autem ex tertia *Europæ tabula* Ptolemæi, veriſimilius apparet eos eſſe, quos nunc *Alſatios* vocamus. Siquidem *Ptol.* Tribocos (corruptè) propius *Elcebum* (quod alii *Sleſtadium* interpretantur) quam Argentoratum ſtatuit. *Glareano* veriſimile videtur, Briſacum deſignari. Nam & conſtans fama eſt, oppidum illud in Gallia olim ſitum fuiſſe, quod nunc in Germania eſt, mutatò Rheni alveò. Alſatæ ſunt & *Ferrario* & *Baudrando*. Præter quos vide B. Rhenan. *Rer. Germ. l.* 1. tit. *Tribocci in Mediomatricos*: cum Notis Cl. Ottonis, JCti, *p.* 104. & 610.

TRIBONI, iidem, apud Eund. *p.* 603.

TRIBONIANUS, JCtus quò Juſtinianus Imperator ad codicem componendum uſus eſt. Eruditus admodùm, & indefeſſus, ſed habendi cupidior, Procop. *de bello Perſ.* hinc & ob rapinas, ab Imperatore pulſus eſt, ſed revocatus paulo pòſt, à Principe, apud quem plurimum valuit. Paganum fuiſſe & Ἄθεον præter *Suidam* teſtis eſt Heſych. Illuſtris in catal. illuſtr. virorum. Vide Coleri *Parerg. c.* 17. Eichard. *in vit. Juriſc.*

TRIBONIUM, Græcè Τρίβων & Τριβώνιον, Philoſophorum pallium fuit, Lucianus *Timone*. Ὁ δὲ τρίβων αὐτῷ πορφυρίδος ἀμείνων, *Pallium, quavis purpura potius.* Cùm verò pallium totius gentis Græcorum communis habitus eſſet, ii, qui ſeveriorem Philoſophiam profitebantur, ut Pythagoræi, Cynici ac Stoici Palliò uſi ſunt detritò, obſoletò, ſordidò ac pullò, quod propriè *Tribonium* dixêre. Cicero *Palliolum* appellat, *Tuſcul.* 3. *Sæpe eſt etiam ſub palliolo ſordido ſapientia.* Appulejus *Palliaſtrum*, &c. Hinc Feſtus, *Attritum, & tritum, veſtis trita*. Τριβώνιον: Pallium ſcil. longò uſu detritum, quodque, ut loquitur Euripides apud Athenæum, *l.* 10. villoſam lanuginem amiſerat. Cujuſmodi veſtis, quia pilis flocciſque amiſſis tenuior fiebat ac levior: ideò *Gloſſæ veteres* Τριβώνιον *velum* interpretantur, veſtem nempe attritu tenuem levemque factam, ac propterea arcendo frigori minùs idoneam. In quo veteres Philoſophi tolerantiam ſive patientiæ potius imaginem oſtenderunt, cum in ea etiam hyeme incederent: Cynici eâ ſola velarentur. Quod porro eadem detrita eſſet, & fere lacera, etiam ſimpliciter ῥάκος dicebatur: Unde Laërtius de Ariſtippo, quòd modò luxuriâ diffluxet, modò continentiam ſectaretur, dictum prodit, ipſi ſoli datum eſſe χλανίδα φορεῖν, καὶ ῥάκος, *Chlamydem ferre & Tribonium*, ſive pannum: Pannos autem etiam Latinis Scriptoribus pro veſtimentis laceris accipi, notum. Homerus quoque ob eandem cauſam, ubi de Ulyſſe ſub mendici ſpecie in ædibus propriis verſante, utrumque conjungit, Εἷμα δ' ἀμφ' αὐτὸν ῥάκος ἠδὲ χιτῶνα ῥωγαλέον. *Indutus pallium lacerum, tunicamque diſciſſam.* Ut verò res ab origine acceſſaiut, priſcis temporibus *Tribonium* communis pauperum tum in Græcia habitus fuit. Unde apud Ariſtophanem *Pluto*, Cario ab hera interrogatus, quomodo ea, quæ in Æſculapii templo evenerant, vidiſſet, cùm capite fuiſſet involutò, reſpondit, Διὰ τοῦ τριβωνίου, &c. ὀπὰς γὰρ εἶχεν οὐκ ὀλίγας. Ac ne quis tantum ſervilem veſtem fuiſſe credat, paulò infra Juſtus dives factus affert τὸ τριβώνιον ad Æſculapium, ut ei illud conſecret, rogaturque à ſervo, num illa veſtis ſit, in qua initiatus fuerit, quod illæ tamdiu geſtarentur, donec attritæ penitus laceræque eſſent. Imo nec pauperes modò, ſed vulgus omne Athenienſium in *Tribonio*, Idem *Veſpis*, ubi Schol. haſtes, *Erat*, ait, *priſci moris, ut honorati ſenes cum Tribonio &c. pro ne Populum convocarent.* Quare ſucceſſu temporum, poſtquam peræ veſtes atque peregrinæ in uſum venerunt, hinc illi ſenes gravatè admodùm, ut *Tribonium gererent*, animum inducebant, ut *ead. fab.* docet. Etiam alibi in Græcia honoratioribus Tribonium in uſu: ut de Epaminonda & Ageſilao legimus, apud Ælian. *Var. hiſt. l.* 5. *c.* 5. & *l.* 7. *c.* 13. donec pexis teretiorbuſque palliis, & gaunacis, peregrinisque veſtibus in ſtum adductis, *Tribonium* penè ſolos pauperiores remanſit. Unde Lucianus, *Somnio* ſive *Gallo*, cùm Mycillus divitem ſalutâſſet, illico ſe ſudavìſſe ait, ne fortè pudori illi eſſet, quòd τρίβωνι ipſum eſſet aſſectatus. Poſtquàm itaque pauperiorum proprium id geſtamen eſſe cœpit, ſeverioris Sapientiæ cultores hoc velut ipſius Sapientiæ inſigne arripuerunt coluerùntque. Plut. *de Iſide & Oſiride*, οὔτε τοὺς φιλοσόφους πωγωνοτροφίαι καὶ τριβωνοφορίαι ποιοῦσι, *Neque enim Philoſophos denſa barba & Tribonii geſtatio faciunt*. Fallantur enim, qui *Tribonium* ſolius Cynicæ ſectæ veſtem fuiſſe tradiderunt. Cum & Socrates & Pythagoræi & Stoici reliquique ſeverius philoſophantes non delicatius inceſſerint. Cæteri vero Philoſophi communi habitu videntur uſi: neque aliter Platonem, Ariſtotelem, eorumque ſectatores cultu à vulgo diſtinctos prodidit. Imo ἀβρὰν στολὴν Ælianus, *l.* 3. *c.* 19. τοιαῦτα Laertius, Ariſtoteli tribuunt. Vide eundem de Lycone & Heraclide. Primus ſanctioris diſciplinæ parens Socrates *Tribonium* ſapientiæ aptavit, propterea ab Amipſia in *Tribonio* traductus: non tamen ſemper illud adhibuit, ſed interdum tempori serviens λαμπρὰ ἐνεδύετο, ut eſt apud Platonem, *Sympoſ.* Præter eum Pythagoræi (quorum tamen princeps veſte albâ puràque ſemper utebatur) in *Tribonio* ſimiliter & ſordibus erant. Ariſtophanes apud Athenæum, *l.* 4.

> *Sordes paululum oportuit ferre, jejunium,*
> *Cœli rigorem, ſilentium, triſtitiam, illuviem.*

Vide de iiſdem Ariſtophanem *ibid.* & Mneſimachum apud Laërtium. Eorum princeps Diodorus fuit Aſpendius, qui apud modò memoratum Athenæum paulo pòſt Cynicis moribus uſus dicitur, κομᾶν καὶ ῥυπᾶν καὶ ἀνυποδητεῖν, *Capillatus, ſordidus & diſcalceatus*: Unde & Pythagoreorum, qui comam alebant, familia originem duxiſſe creditur. Stoicos à Cynicis ſola tunicâ diſtinctos adeoque *Tribonio* quoque velatos fuiſſe, docet Juvenalis. Imo Lucianus nunquam Philoſophiæ mentionem facit, quin & *Tribonium* nominet. Vide eum *Reviviſcentibus*, item *Mercede conductis*: unde colligas, Grammaticos etiam & Rhetores, aliosque liberalium diſciplinarum Profeſsores Romæ *Tribonium* geſtaſſe; quod indicat & Tertullian. *de Pallio*. Idem de Sophiſtis refert Eunapius in *Hedeſio*. Cæterùm Philoſophi *Tribonio* tanquam notâ atque inſigni Romæ quidem à reliquis mortalibus diſtincti ſunt: at in Græcia hôc ipsô non diſcernebant à pauperioribus; ſed accedebat inprimis opaca & profunda barba, pedum nuditas, longæ & profuſæ comæ; quodque peculiare Cynicis fuit, pera & baculus, & diverſa *Tribonium* geſtandi ratio, de qua poſteà. Sicut autem apud Ethnicos ſeverius philoſophantes *Tribonium* adamârunt: ita & inter Chriſtianos olim Aſcetæ, quos auſterioris diſciplinæ ſe tradentes, eandem veſtis vilitatem ac ſqualorem aſſumpſiſſe legimus. Quod cùm Tertullianus feciſſet, popularium reprehenſionem incurrit, unde editò librò ſibi patrocinari eſt coactus. Interim non diu apud Chriſtianos duraſſe hanc Tribonophoriam inde apparet, quòd cum aliqui, ſicut quidam Philoſophi Sapientiam in Tribonio poſitam credebant, ſolos veros Chriſtianos exiſtimarent, qui hôc palliô uterentur, ac præcipue Conſtantini ætate Euſtathius Sebaſtenorum Epiſcopus contenderet Epiſcopos omnes atque Presbyteros ad vetus geſtamen revocare, eoſque qui non geſtâbant, damnaret, Synodò Gangrenſi, *Can.* 12. ſancitum eſt: *Si quis virorum propter ἄσκησιν νομιζομένην palliô utitur, & dejicit eos, qui cum reverentia byrris & aliis communibus veſtimentis utuntur anathema ſit.* Nec omittendæ mulieres Aſcetriæ, quas *Tribonium* & ipſas geſtaſſe, exempló Hipparchiæ Cratetis, diſcimus ex *Can. ſequ.* *Si quæ mulier propter ἄσκησιν habitum mutat, & pro ſolito muliebri amictu virorum ſumit, anathema ſit.* Hîc enim per virilem habitum intelligi pallium, contra Balſamonem viri docti ſtatuunt &c. Licèt verò *Tribonium* commune ſeveriùs Philoſophantium tegmen eſſet, Cynicorum tamen, in quo illi delicias faciebant, in eo peculiare fuit, quòd attritum magis ac lacerum eſſet. Quô habitu ſeſe Herculem, Cynicæ ſectæ Auctorem, ut ait Auſonius, *Epigr.* 26. & Lucianus, *Cynico*, imitari gloriabantur, quem reliqua nudum, ſolâ leoninâ amictum Veteres introduxêrunt. Etiam aliter à Cynicis, quàm à reliquis Philoſophis, *Tribonium* geſtatum eſt. Nam cùm hi illud ſic geſtarent, ut reliqui mortales pallium, extremâ ſcil. parte dextrâ in humerum lævum impoſita, ut manus ſola extaret. Cynici totam *Tribonii* partem dexteram ita in ſiniſtrum conjiciebant humerum, ut cum toto brachio dexter nudus exerceretur, parte etiam pectoris renudatâ. Quod illi ideirco agebant, quia, ut doctis pridem obſervatum eſt, ſine tunica incedebant, proriuſque erant *ἀχίτωνες*. Unde Dio Chryſoſtomus, *Orat.* περὶ χιτῶνος accuratè cauſam quærit, cur, cùm homines in ſola tunica conſpicerentur, nemo eos notaret aut irrideret: quòd ſi aliquem ἀχίτωνα viderent, *ſine tunica ſolo palliò amictum*, comâ barbâque prolixâ, illico deriſiculo habitus omniumque ludibrio & contumeliis expoſitus eſſet. Utebantur itaque τρίβωνι μόνῳ Cynici, ut ait Laërtius in *Menedemo*, ob tolerantiam: quam laudem veterum fuiſſe Laconum, diſcimus ex Ælianô, ubi de Ageſilao & Plutarcho in *Lycurgo*, ubi Spartam *unâ ſcytale & Tribonio Græciæ vicenti imperitâſſe*, refert. Primus verò habitus hujus auctor Antiſthenes fertur, apud Laërtium, ubi Diogenem, tunicam petentem, juſſit πτύξαι θοἰμάτιον, *complicare ſeu duplicare pallium.* Ex aliorum tamen ſententia Diogenes ejus moris auctor fuit, apud eund. qui primus pallium ἐδίπλωσε, *duplicavit*, tum ut tunicæ vicem eô ſe involveret; (quod *duplicare* hîc eſt) tum in eo ſomnum caperet. Cum enim Cynici humi cubarent, ſine culcita & ſtragulis, eodem palliô involuti dormiebant, quod gerebant interdiu. Et ab hac pallii duplicatione διπλοείματος veteri Poëtæ dicitur Diogenes, ut alia præteream. Cynici iſtiuſmodi duplici pallio involuti figuram in opus ſuum tranſtulit, qui de *Tribonio* accuratè agit, Oct. Ferrarius, *de Re Veſtiaria*, *Parte* 2. *l.* 4. *c.* 14. & *ſeqq.* Vide quoque ſuprà paſſim.

TRIBORI, Galliæ Belgicæ populus *Ptol.* Hodie *Treviri* ſunt appellati ab *vetuſta* metropoli *Trier*.

TRIBULA, vide *Tribulum*.

TRIBULES, à *tribu* dicti: quâ voce, quia ultimus civium ordo non raro deſignatur populus videl. Equeſtri & Senatorio contradiſtinctus, ut videre eſt in illo Papinii Statii, *l.* 4. *Sylv.* 4. *v.* 2.

Mo-

Moribus atque tuis gaudent turmaque tribuſque
Purpureique patres ———

vel etiam plebs, à populo ſeparata, uti apud Plin. *Panegyr. c.* 25. *Nos verò leviter attingi placet locupletatas tribus datumque congiarium populo*: Martialem, *l.* 8. *Epigr.* 15. *v.* 3.

Das populus, dat gratus eques, dat thura Senatus
Et ditant Latiæ tertia dona tribus.

& in veter. *Inſcr.* apud Caſaubonum. Inde eſt, quòd *tribulis*, pro paupere & egeno ac capite cenſo ſumitur, apud eundem, *l.* 9. *Epigr.* 50. *v.* 7.

Nunc anus & tremulo vix accipienda tribuli.

Item, *l.* 9. *Epigr.* 58. *v.* 8.

Nec pallens toga mortui tribulis.

Item Horatium, *l.* 1. *Ep.* 13. *v.* 14.

Ut cum pileolo ſoleas conviva tribulis.

Cujuſmodi homines *turbam ſine nomine* eleganter Manilius vocat, *ſub finem l.* 5. &c. Vide Caſaub. *ad Suetonii Aug. c.* 101. & ſuprà ubi de *Plebe.*

TRIBULIUM, ſeu TRIBUNIA *Lib. concil.* urbs Dalmatiæ inter Epidamnum & Rhizanam. *Baudrando* meliùs *Tribunium* & *Tribuna*, urbecula Dalmatiæ, ſub Turcis, 16. milliar. à Raguſa in Ortum, 30. à Rhizino in Circium. Anteà ſub Raguſeis. Hic conciliô habitô, cùm quæreretur, lignea ne an aurea vaſa in S. Cœna adhiberi debeant? reſpondit Bonifacius M. *cùm aurei eſſent ſacerdotes, ligneos habuerunt calices, nunc lignei ſacerdotes calices aureos habere volunt.* Sub initium ſeculi 3. P. Martyr *in* 1. *Reg. c.* 7. Vulgò *Trebigna.*

TRIBULUS, Græcè τρίβολος, an à τρίβω verbo, an quaſi τρίβελες, ex nominibus τρεῖς & βέλος, quòd *tres cuſpides* habeat, vel quòd *triſariam feriat*, vel à *triangulari* forma? herbæ ſpinoſæ genus, de quo Plin. *l.* 18. *c.* 17. *Lolium & tribulos & carduos, lappaſque, non magis quàm rubos, inter frugum morbos potiùs, quàm inter ipſius terræ peſtes numeraverim.* Et *l.* 21. *c.* 16. Tribulus *non niſi in paluſtribus naſcitur, dira res alibi: juxta Nilum & Strymonem amnes excipitur in cibis, inclinatus in vadum, foliô ad effigiem ulmi, pediculô longô.* Inde ſtimulus ferreus formæ tetragonæ, qui quamcunque in partem incubuerit, aculeum ſemper infeſtum protendit. Cujuſmodi *tribulos*, qui aliàs *murices*, quod vide, in bello ſæpè ſparſos, docet Salvianus, *l.* 6. *Exercitus pugnaturi ea loca, per quæ venturas hoſtium turmas ſciunt, aut foveis intercidere, aut ſudibus præfigere, aut tribulis infeſtare dicuntur*: ad quem locum vide Rittershuſium, & plura hanc in rem apud Budæum, *Annotat. ad Pandect.* Juſt. Lipſium, *Poliorcet. l.* 2. *c.* 2. & *l.* 5. *c.* 5. Stewechium *ad Vegetium*, *l.* 3. *c.* 24. & Freinshemium *ad Curtium*, *l.* 4. *c.* 13. *n.* 36. Atque ſic vocem τρίβολος quoque Leo *in Tacticis* uſurpat, *c.* 11. §. 28. 46. *c.* 14. §. 45. & *c.* 19. §. 56. At τρίβολος, apud Auctorem incertum poſt Theophanem, *in Leone Armenio*, *p.* 434. & *tribulus*, apud Jac. Vitriacenſem, *Hiſt. Orient. l.* 3. Matth. Pariſium, A. C. 1099. aliosque medii ævi Scriptores, machina bellica eſt, quæ aliàs *Trebuchetum*, Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide ſuprà in hac voce. De *tribula* verò ſeu *tribulo*, inſtrumento ruſticano, quò grana exteri conſuevêre vide iisdem in vocibus *Grana*, item *Traha.*

TRIBUNA, apud Eccleſ. Roman. Scriptores, ambo ſeu pulpitum eſt Ædis ſacræ, quod & *Tribunal* dixêre nonnulli, Galli quoque *Tribune* vocant. Alii opus rotundum interpretantur & teſtudinatum: ita *ſub tribuna jacere corpus Vuifredi Comitis*, dicitur apud Anton. Yepezium, *Tom. IV. Chron. Benedict.* laudatum Car. du Freſne, *Gloſſar.* A. C. 914. Car. Macro ſic dicitur *hemicyclus muralis, qui in fine presbyterii in Eccl. ſolet terminari* — *quaſi tribunal, quia ibi tribunal, ſive Pontificalis Cathedra collocabatur, ut in templo S. Ceciliæ Tranſtiberinæ regionis ex lapide adhuc extat, ac in aliis antiquis Romæ Eccleſiis adhuc videtur, & Alexander Papa VII. in tribuna Baſilicæ Vaticanæ Cathedram Principis Apoſtolorum magnificè collocavit* in *Hierolex.*

TRIBUNAL, ſuggeſtus erat editior, unde conſpici Magiſtratus ab omnibus poterat, in quo ſella Curulis juriſdictionis inſigne locata erat, ubi ſedens Prætor cognoſcebat. Vitruvius *Tribunal* ſpecie ampliſſimum, in æde Auguſti his verbis deſcribit *l.* 5. *c.* 1. *Tribunal eſt in ea æde hemicycli ſchematis minoris curvaturâ formatum: Ejus autem hemicycli in fronte eſt intervallum pedes quadraginta ſex, introrſum curvaturæ pedes quindecim, uti, qui apud Magiſtratus ſtarent, negotiantes in Baſilica non impedirent: quod ipsâ aſſignatione anguſtiſſimum videtur & in arcus formam, quæ ſemicirculô minor eſt, cùm ad diametrum non pertingat, redactum.* Præter illud ſubſellia erant, in quibus ii Judices, qui Magiſtratum Curulem non gerebant, ut Tribuni Pleb. Quæſtores, Triumviri, Ædiles Pleb. & qui cum Magiſtratibus Curulibus judicabant. Centumviri, conſidentes cognoſcebant cauſam. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 9. *c.* 8. & Polletum, *de Foro Rom. l.* 1. *c.* 6. In hodierno Imperio ſummum *Tribunal* Camera Imperialis eſt, in qua apud Imperii Judices ſive Aſſeſſores legitima rei controverſæ inter litigantes tractatio inſtituitur: Habetque illa ordinariam & pleniſſimam juriſdictionem à Cæſare attributam, ſicut nec controverſias ſemel ad eam delatas avocare poſſit, cùm ipſum repræſentet Cæſarem, ſub cujus nomine & ſigillo omnia mandata, ſententiæ & decreta emanant. Inſtitutum eſt hoc *Tribunal* à Maximiliano I. Imperatore Wormatiæ, conſentientibus Imperii ſtatibus, A. C. 1495. ut majori temporis ſumtuumque compendiô lites dirimerentur, cùm Aula & Curia Imperatorum, ad quam olim Ordinum devolvebantur appellationes & immediatorum Statuum cauſæ, litibus nimis obruta eſſet, & nimiis impenſis eam ſequi Actores ac Rei cogerentur. Perſonæ Camerales ſunt *Judex*, qui à ſolo conſtituitur Imperatore: *Præſides*, qui plures ſunt iique Comites vel Barones, quos idem ſolus conſtituit, quorumque unus abſentis Judicis agit vices, & *Aſſeſſores*, qui olim erant XXIV. aliis VIII. Maximiliani II. tempore aucti & ab Imperatore, Electoribus aliisque Statibus repræſentantur. Locus *Tribunalis* hujus Spira eſt, urbs Imperialis libera: unde injuſſu Cæſaris & Ordinum transferri non poteſt, niſi belli peſtisque temporibus, &c. Præter illud, Judicium quoque eſt Rotwilenſe, *das Keyſerliche Hoffgericht zu Rotweil*; ſed iſtud non univerſalem, ut Camera præfata; verùm in certo tantùm & limitato diſtrictu (per Suevicum, Auſtriacum & Rheni Circulos) juriſdictionem habet. Inſtitutum à Conrado Suevo Imperatore, A. C. 1147. quando de Imperio cum Lothario Saxone decertavit: Tum enim egregiam Rotweilenſium in ſe fidem expertus, Imperialis hujus Judicii axiomate eam compenſavit. Aſſeſſores ſunt XII. interim ab eo ad Cameram appellatur. Vide Limnæum, *de Jure Publ. l.* 9. *c.* 4. De *Tribunalibus* Athenienſium quære ſuprà in vocibus *Dicaſterium*, *Forum*, *Judicium*: de Hebræorum, in voce *Synedrium*: de *ceſpititiis Tribunalibus*, quos milites Imperatoribus erigere ſolebant, Salmaſium, *ad Pallium Tertull. c.* 5. Sed & *Tribunalia* Diis excitata memorantur, in veter. *Inſcr.* Apollini & Verjugodumno ſacrâ, quam infrà dabimus: ubi *Tribunalia* ſtylobatas, in quibus horum ſtatuæ, exponit Car. du Freſne: qui & hanc *Inſcr. Numini. Auguſtor. Deo. Voliano. M. Gemel. Secundus. & C. Sedatus. Florus. Actor. Vicanor. Portenſ. Tribunal. cum. locis. ex. ſtipe. conlata. poſuerunt.* Ut & Iſtam, *P. Ælius. Valerianus. hoc. vas. diſomum. ſibi. & Felicitati. poſuit. & Tribunal. ex. permiſſu. Pontif. perfecit.* ex Boiſſardo, *part.* 6. *fig.* 78. exhibet, *Diſſert. de inferior. ævi Numiſm.* §. 54. Vide etiam ſuprà voce *Sedes.* Ut & hoc addam, *Tribunal* ſupremi Judicis indeclinabile eſſe, etiam Gentilium Sapientioribus fuiſſe non ignotum, diſcimus ex Cliniæ verbis, apud Platonem, *de LL. l.* 10. & *verſibus* Philemonis, uti Auctorem eorum vocat Juſtinus Martyr, *l. de Monarch.* ſeu Diphili Comici, uti Clemens Alex. *l.* 10. *Strom.* apud quos locum ſatis prolixum, ſed memorabilem omninò, vide: adde Senecam, *Hercule Fur. Act.* 3. Siſtit autem illud Socrates in trivio, ex quo geminæ tendant viæ, altera quidem ad Tartarum, altera ad inſulas Beatorum, apud eundem Platonem, *in Gorgia*; quam in rem vide plura apud Tob. Pfannerum, *Theol. Gent. purior. c.* 20. §. 12. & 18. Apud Scriptores Eccleſ. *tribunal* gradus vocatur, ſuper quem aſcendit Diaconus ad legendum; aliquando idem eſt, quod Βῆμα Græcis, etiam inter miniſteria ſacra nonnullibi reponi videtur Carolo du Freſne, *in Gloſſar.* quem de *Tribunali novendecim accubituum* multis agentem adi *in Conſtantinopoli Chriſtiana.* Origo voci an à *Tribunis*, an à *Tribubus* quibus ibi jus dictum: vide etiam infrà *Suggeſtum*: ubi de *Tribunalium cancellis*, in hac voce.

TRIBUNARIUM, apud mediæ ætatis Auctores, idem cum *Tribuna*, quod vide.

TRIBUNITIA Poteſtas, inter Imperatorum olim titulos, vide hîc ſuprà.

TRIBUNUS, nomen non unius apud Romanos dignitatis. *Tribunus* ſeu Præfectus *Celerum* dictus eſt, qui Equitibus præerat, & velut ſecundum à Regibus locum obtinebat, quo in numero Junius Brutus, auctor ejectorum Regum, extitit. Magiſtratum hunc Romulus inſtituit, eidem Numa Pompilius tertiam ſacrorum adminiſtrandorum partem conceſſit. Poſteà illius in locum Magiſterium Equitum ſucceſſit. Unde Pomponius ſcribit, *Magiſtros Equitum ita Dictatoribus eſſe prælatos, ut Regibus Tribuni Celerum.* Militum *Tribuni*, auctore Varrone, dicti ſunt, quod ab initio terni eſſent, tum cùm legio ex 3000. conficiebatur, ex ternis, quæ tum erant, tribubus. Hi peditibus Legionis præerant, Poſteà, ut numerus horum auctus eſt, à tribus ad quatuor atque ab his ad ſex Tribuni numerô creverunt. Legebantur primò ab Imperatoribus, in ſingulas quaternas legiones terni, poſteà an. Urb. Cond. 391. inſtitutum eſt, ut pars eorum populi ſuffragiis, pars Imperatorum arbitriô crearentur: cùmque Rutilius Rufus legem de jure Tribunorum, qui à Conſulibus eſſent facti, tuliſſet, accidit, ut Tribuni ab Imperatoribus in exercitu lecti *Rufuli*: à populo in Comitiis creati *Comitiati* dicerentur. Uſi ſunt hi iiſdem, quibus Conſules, inſignibus, & nonnunquam Patritii erant, aliquando verò à plebe creabantur. *Tribuni plebis*, poſt ſeceſſum plebis feneratorum crudelitate ſupra modum preſſæ an. Urb. Cond. 259. factum, inſtituti quinque ſunt annô ſequente, Caſſiô Viſcellinô II. & Aul. Poſthumiô Auruncô II. Conſulib. dictique ſic fuerunt, quòd primùm ex Tribunis militum creati ſunt, Varro, *de LL. l.* 4. Eorum nomina, uti recenſet Dionyſ. *l.* 6. fuerunt hæc: L. Junius Brutus, C. Sicinius Bellutus, C. & P. Licinii, & Sp. Sicilius Ruga, quos Comitiis curiatis, à plebe creatos d. 4. Id. Decembr. poteſtatem Tribunitiam accepiſſe refert. Duplicatus dein numerus eſt, inſigni Optimatum diſpendiô, an. Urb. Cond. 297. Conſulib. M. Valeriô, Sp. Virginiô. Officium fuit, Conſulum & Patritiorum potentiam moderari, & ſecuritati plebis cavere. Unde hic Magiſtratus ſacroſanctus fuit, quem vel vi vel verbis violare capitale eſſet atque ſcelus inexpiabile. Geſtârunt hi purpuram, Cicer. *pro Cluentio*, habueruntque domos ſuas, noctu & interdiu apertas, tanquam portum perfugiumque iis, quibus opitulandum erat: nec integrum illis ab Urbe diem abeſſe licuit, niſi in Latinis feriis, Halicarnaſſ. *l.* 8. Agellius, *l.* 3. *c.* 2. & Macrob. *l.* 1. *Saturnal. c.* 3. Interim, cùm quemvis potuerint tueri, contra vim à ſuperiore intentatam, licueritque illis quibuſvis decretis, quæ improbabant, *intercedere*, imo quemcunque vellent arreptum in concionem producere; tantâ potentiâ & immunitate, tanquam telô armati, ſi qui naturâ inquieti, aut etiam Patribus iniqui erant, valde abuſi ſunt, & paulatim largiùs progrediendo, multùm labefactârunt auctoritatem Conſulum & Senatus, auctoresque crebro fuerunt maximorum in Republ. tumultuum; At mœnibus terminata poteſtas fuit, nec quicquam extra

urbem valuit, Halicarn. & Livius *l.* 3. Abolevit illam Sulla Dictator, reſtituit Pompejus, Plut. *in Pompejo* & Cicer. *l.* 3. *de legg.* donec ſub Conſtantino M. Tribunatus hic in univerſum ceſſavit, vide Thom. Dempſter. *l.* 7. *Antiq. Rom. c.* 23. Quia autem *Tribuni* Pleb. per plebem & pro plebe creati erant, manſit id, ut tantùm ex plebe, niſi quòd ſemel Patricios duos cooptatos legimus, apud Livium, *l.* 3. *c.* 65. imò ferè ex infima plebe, uſque dum lata lex eſt, ut crearentur tantùm ex Senatu, id eſt, ut nemo fieret *Tribunus Pleb.* niſi qui anteà Senator fuiſſet; Senator tamen plebejus. Quod an à Sulla, an ab alio factum ſit, conſtare negat Appianus, *Bell. civ. l.* 1. Non habuêre verò illi jus vocandi, teſte Lxl. Felice, *l.* 1. *ad Q. Mutium*, *Tribuni neque advocant Patritios, neque ad eos referre poſſunt.* Prenſionis tamen jus habuêre. Unde Labeo per viatorem à *Tribunis Plebis* vocatus, *Quum à muliere quadam Tribuni Plebis adverſum eum aditi, Gellianum ad eum miſiſſent, ut veniret mulieri, & reſponderet, juſſit eum, qui miſſus erat, redire & Tribunis dicere, jus eos non habere, neque ſe neque alium quenquam vocandi: Quoniam moribus Majorum prenſionem haberent. Poſſe igitur eos venire & prendi ſe jubere: ſed vocandi abſentem jus non habere*, apud A. Gellium, *l.* 13. *c.* 12. Quod adeò verum, ut & Conſules à *Tribunis* in vincula duci potuerint. Sic Dio, *l.* 37. teſtatur, Metellum Conſulem à L. Flavio Tribuno in carcerem ductum eſſe. Et apud Livium, *l.* 9. *c.* 34. Cenſorem Appium à Publ. Sempronio Tribuno prehendi & in vincula duci fuiſſe juſſum, legimus. Quærenti quam ob cauſam Tribuni, qui haberent ſummum jus coërcendi, jus vocandi non habuerint, reſpondet idem Gellius: *Quod Tribuni antiquitus creati videntur non juri dicundo, nec cauſis querelisque de abſentibus noſcendis ſed interceſſionibus faciendis, quibus præſentes fuiſſent, ut injuria, quæ coram fieret, arceretur.* Peragebantur autem hæ interceſſiones, unicô & ſolemni verbô, *Veto.* Liv. *l.* 4. *Ecce, ne juvet vox iſta, Veto: quâ nunc concinente Collegas noſtros tam læti auditis.* Tantaque earum vis fuit, ut privati Magiſtratus omnes parerent; quod qui non feciſſet, vel per viatorem Tribunitium in carcerem rapiebatur, vel die dictâ apud Populum accuſabatur, ut ſupremæ poteſtatis violator. Qua de re LL. veteres extant, apud Dionyſ. Halicarn. *l.* 6. *in fin.* & *l.* 7. *circa med.* Cicero, *Orat. pro Sextio*, hoc ampliùs notat, eam fuiſſe *Tribunatus* ſanctitatem, ut non modo contra vim & ferrum, ſed & contra verba & interfationem legibus ſacratis eſſent armati. Etiam inter ipſos Tribunos interceſſio coùſque valebat, ut, unô è Collegis vetante, cæterorum actiones eſſent irritæ. Unde apud Dionyſium præfatum legimus, ſperâſſe hinc Claudium, fore, ut à ſe ipſa vis Tribunitia deſtruatur, ſi ſcil. auctô Tribunorum numerô inter ipſos diſſenſiones incidiſſent. Iidem convocandi Senatus jus cùm non haberent, M. Valeriò & Sp. Virginiô Conſulib. illud ſibi uſurpare cœperunt, teſte eôdem, *l.* 10. auctore Iciliô, qui ejus Collegii tum princeps erat: ſicque Conſulari poteſtate haud parùm detraxerunt. Cùm namque anteà concionum duntaxat jus penès illos eſſet, Senatum convocare aut ſententiam eis dicere non licebat, ſed Conſulum is honos fuit: ab eo verò tempore non abſentibus modò, ſed etiam præſentibus Conſulibus Senatum ſuâ auctoritate convocavêre, uti diſcimus ex Cicer. *de Oratore*, *l.* 3. ubi ſcribit vocatu Druſi Tribuni Pleb. non ſolùm Senatum, ſed & Conſulem Philippum in Curiam veniſſe. Vide Jac. Oiſelium JCtum, *Notis in Gellium loc. cit.* & *l.* 14. *c.* 7. Quô pactô verò olim Tribuni Patrum decreta probârint, indicat Val. Max. *l.* 2. *c.* 2. *ex.* 7. ubi notat, *Veteribus temporibus jus non fuiſſe Tribunis Pleb. Curiam intrare: ante valvas autem, poſitis ſubſelliis, decreta Patrum examinâſſe, ut ſi qua ex iis improbâſſent, rata eſſe non ſinerent. Itaque veteribus Senatuſconſultis T. literam ſubſcribi ſolitam; quâ notâ ſignificabatur, illa Tribunos Pleb. quoque cenſuiſſe.* Creabantur Comitiis Tributis, poſt legem à Volerone Tribun. Pleb. latam, *ut Plebeji Magiſtratus Tributis Comitiis fierent*, cùm primum Curiatis crearentur: ut videre eſt apud Livium, *l.* 2. & Dionyſ. *l.* 9. Semel tamen à Pontifice Maximo creatos eſſe, habes apud Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 17. Ipſimet, cùm Tribunorum Comitia habere vellent, inter ſe ſortiebantur, cui illa habenda eſſent, vel communi conſenſu alicui id munus injungebant: Cujus exemplum Livius ſuppeditat, *l.* 3. Leges eorum cauſâ latæ fuêre plurimæ, Junia ſacrata, Icilia, Duilia, Horatia, Trebonia, Atinia, Papiria, Cornelia, Pompeja, & Publia Lætoria, de quibus omnibus vide ſuprà, *ſuis locis.* Manſit nomen etiam citeriori ævô, in Francia inprimis, ſub primis Regibus, ſed quænam dignitas fuerit, non adeò liquet: tametſi militibus præfuiſſe ſatis innuat Walafr. Strabo, *de Rebus Eccl. c.* 31. Comitibus poſtponuntur, in *L.* Wiſigot. *lib.* 11. *tit.* 1. §. 2. gradum fuiſſe ad Comitis dignitatem, indicat Fortunatus, *l.* 7. *Poëmat.* 6. è quo inſuper, penès *Tribunos* fuiſſe caſtrorum & carcerum cuſtodiam, colligitur, in *Vita* S. Germani Epiſcopi Pariſini, uti tributa exegiſſe, ex *Græciſmo* Erardi, *c.* 9. Sed & Magiſtratum, quô Belgradenſis in Croatia civitas olim regebatur, *Tribuni* appellationem habuiſſe, vulgò *Trun* vel *Trum* contractè, ſcribit Joan. Lucius, *Hiſtor. Dalmat. l.* 2. *c.* 16. Vide de *Tribunis* Francicis modò dictis, plura apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* &c. Hinc *Tribunatus Pleb.* munus ſeu officium *Tribuni Pleb.* à quo multùm diverſa *Tribunitia Poteſtas*: Namque *Tribunatus Pleb.* duplex, unus Reipubl. veteris, qui junctus cum *Tribunitia poteſtate*; alter Reipubl. novæ, qui ſine illa. Sub Imperatorib. enim *Tribuni* aliqui, ſed tenui aut nullâ poteſtate; unde de Thraſea Tribuno Pleb. Tacitus *l.* 16. *Annal. c.* 26. *vana*, inquit, *& non profutura interceſſio.* At *Tribunitia poteſtas*, pars maxima Regalis Imperii fuit, ſub Imperatorib. ut Vopiſcus habet in *Tacito*, *c.* 1. quam illi, ſine nomine tamen & inſignibus, purâ togâ purâ & limine noctu ac interdiu patente, his potiſſimum de cauſis recepêre, tum ut per hanc poteſtatem ſumma eis facultas eſſet intercedendi omnibus decretis, quæ contra ipſorum voluntatem ac nutum à Magiſtratibus fierent, ſive omnia vetandi, quæ facta nollent; tum ut per illam ſacroſancti eſſent, ac religione & lege inviolabiles, ac proin, ſi à cive vel verbulô læſi eſſent, illum tanquam hominem ſacrum occidere confeſtim poſſent; tum ut appellantibus ipſos & intra pomœrium (quod jus cum prædictis Tribuni habuerant olim) & intra proximum milliare (quod nulli unquam Tribuno licuit) opem poſſent ferre, uti Dio refert, *l.* 51. Et quidem accepit hanc poteſtatem primus Jul. Cæſar teſte eôdem, *l.* 42. in titulis primus uſurpavit Auguſtus, qui, cùm Tribuni priores jus cogendi Senatus haberent, ſed non quoties vellent, à Senatu etiam hoc impetravit, ut quoties vellet, id jure facere poſſet, pereunte ſenſim hôc jure iis, qui veteris Tribunatus ſpeciem retinebant. Unde non immeritò de ipſo Tacitus, *l.* 3. *Annal. c.* 56. *Id ſummi faſtigii vocabulum Auguſtus reperit, ne Regis aut Dictatoris nomen adſumeret, ac tamen appellatione aliquâ cætera imperia præmineret.* A quo tempore nemo Imperatorum hunc *Tribunitiæ poteſtatis* titulum omiſit: quare tam in hiſtoriis quàm nummis ac veteribus ſaxis frequentiſſima hujus dignitatis mentio. Tanta igitur cùm poteſtas hæc eſſet, Princeps quem ad Imperii ſpem vocaret, hunc illius poteſtatis conſortem facere ſolitus eſt. Tacitus *d. l. Auguſtus M. Agrippam ſocium Tribunitiæ poteſtatis, quô defunctô, Tiberium Neronem elegit, ne ſucceſſor in incerto foret* &c. Sic proin & Tiberius ibi Druſo eam petit, tanquam ſucceſſori; & Sejano injecta ſpes illius apud Dionem, *l.* 58. & Titus apud Sueton. *c.* 6. *Patri collega* factus *in Tribunitia poteſtate*, tanquam proximò ad ſucceſſionem gradu, quales dicti poſteà *Cæſares*, ut vidimus ſuô locô. Pertinet eô *Tribunitium ſubſellium*, cujus in *Claudio* Sueton. meminit, *c.* 23. *De majore negotio acturus, in Curia medius, inter Conſulum Sellas*, tribunitio ſubſellio *ſedebat* &c. Vide de hac dignitate plura apud Marcilium *ad Suetonium*, *Titô d. l.* Caſaubon. *ad eundem*, *Auguſtô*, *c.* 27. Salmaſ. *ad Capitolin.* in *Vita Pii*, & Vopiſc. *in Tacito Imp. dicto loco* ubi etiam de *Tribunis Militaribus Conſulari poteſtate præditis*, Alios.

Tribunorum varia apud Scriptores genera.

α. Ærarii, qui à Quæſtoribus Ærarii diſtinguendi, vide de illis Sigonium, *de Jure Rom. l.* 1. *c.* 8. β. Celerum, præfectus erat Equitum, quos *Celeres* vocabant, à Romulo inſtitutus primùm: poſteà Comitiis Curiatis creatus. γ. Comitiati, dicti ſunt *Tribuni militares*, qui Romæ Comitiis deſignabantur, oppoſiti *Rufulis*, qui ab Imperatoribus in exercitu lecti. δ. Fabricarum, qui *fabricis* armorum præerant, memorantur Ammiano, *l.* 14. & 15. ε. Maritimorum, curam habebant in oris maritimis, fluviisque navigiorum: iidem ſalinas quoque curabant; de quibus formulam habes, apud Senatorem, *l.* 12. Vide Car. du Freſne, *Gloſſar.* in voce *Tribunus.* ζ. Militum, alii *anguſticlavii*, qui ex Equite; alii *laticlavii*, qui ex Senatu: alii *Comitiati*, alii *Rufuli* fuerunt. Creabantur Comitiis Centuriatis, habebantque Comitia Magiſtratuum creandorum cauſâ, ut & Comitia Conſularia: iiſdem, quibus Conſules, inſignibus uſi; nonnunquam Patricii, nonnunquam ex Plebe & Patribus creati: numerô primùm tres, dein quatuor, tandem ſex, de quibus jam dictum aliquid. At plura de *Tribunis militum*, eorumque *ætate*, *beneficiariis*, *emolumentis*, quæ à militibus accipiebant, *ſtipendio* 240. *aur. Rom. ſalarioque*, ut & aliis huc pertinentibus, vide apud Alex. ab Alexandro, Budæum *ad Jur. Orig.* Lipſium, Alios: inprimis Salmaſ. *ad Hadrian. Spartiani*, *c.* 10. & *Vopiſc. in Probo*, *c.* 4. ubi de diviſione eorum in *Tribunos Legionum*, quos *majores*, & *Cohortium*, quos *minores* Vegetius vocat, *l.* 2. *c.* 7. quoque nonnulla: de *fibulis* verò *Tribunitiis* ſuprà. η. Notariorum, apud Marcellinum Comit. & Zozimum *l.* 5. fuêre propriè Notarii Principum, quorum ſumma erat dignitas, vide Senatorem, *l.* 1. *Ep.* 4. *l.* 6. *Ep.* 2. Sic memorantur *Tribuni & Notarii ſimul*, quibus utebantur Principes ad mandata perferenda: de quibus multa habet Jac. Gothofredus *ad l. un. Cod. Theodoſ. de Mandatis Princip.* θ. Plebis, creati an. Urb. Cond. 317. commoda Plebis adverſùs Patricios tueri & injuriam omnem interceſſione ſuâ prohibere ſolebant. Hinc jus abnoctandi iis ademtum, A. Gellius, *l.* 3. *c.* 2. Imò, ut ait Dio, *l.* 37. nec ullam horam abeſſe ab Urbe legitimè poterant. Vel, ut magis arctè Appianus, *Civil. l.* 2. mœnia iis egredi non licuit; ut ſemper parati eſſent ad deſideria & querelas miſerorum excipiendas, ut refert Plut. *in Problem.* Unde Liv. *l.* 9. *Imperium penès Conſules, penès Tribunos auxilium.* Sed de his ſuprà: uti de *Tribunis Pleb.* ſeu Capitaneis *Italiæ civitatum medii ævi*, voce *Poteſtas.* ι. Rufuli ſeu Rutuli, dicti ſunt *Tribuni milit.* ab Imperatorib. in Exercitu lecti, κ. Suffecti dicebantur *Tribuni* itidem *milit.* quos neceſſitate urgente milites ſibi ipſis legebant &c. Voluptatum *Tribunus*, occurrit *l.* 13. Cod. *Theodoſ. de Scenic.* alibique, & ſic dicebatur, qui *voluptatis* urbicæ, ſeu ludorum curam gerebat. Ut alias dignitates hôc nomine inſignes, in utroque *Codice*, apud Ammian. in *Notit.* Imper. in veteribus *Inſcriptionibus*, apud Gruterum *in Indice*, *c.* 5. Alios, omittam.

TRIBURIUM, oppid. fuit Germaniæ ſuperioris ad Rhenum, apud Moguntiam, inter illam, & Oppenhemium. Locus nunc deſertus adhuc *Tribur*: *Ortel.* Olim aliquot conciliis celebris.

TRIBUS, aut à numero, quia tres primitùs apud Romanos erant, aut tributo quod pendebant, (teſte *Fazelio*) dictæ ſunt partes in quas populus vel civitas dividitur, ab aliquibus ortum ducentes. Veluti *tribus Iſraël* à filiis Jacob originem trahentes; quibus terra promiſſionis, hoc eſt, Palæſtinæ, diviſa fuit. Has hîc non abs re fuerit recenſere.

Tribus Iſraël.

1. Juda, ampliſſima, quæ utrumque mare, Mortuum & Syrium, Idumæam, & tractum Ægypti attingebat, urbes ſupra 50. (in quibus Hebron, Gaza, Aſcalon, Azotus, & Accaron) poſſidens. Hinc Judæa regio nominata eſt. Habet ad Ortum montes Seir, & Edom regionem ulterius Petram deſerti, & Hor montem.

2. Ru-

2. Ruben, ultra Jordanem, inter [illegible], Arnon torrentem, & mare M[illegible]um, ſeu, ut veteres vocant, lacum Alphaltitem, in regione Seh[illegible] Amorrhæorum, ubi [illegible] Areopolis, Medaba, & Heſebon, inter alias.

3. Gad, à ſuperiore in Boream recedens, juxta Jordanis ripam ulteriorem, & fines Ammon, & [illegible]hon in terra Galaad [illegible] Heſebon & Ramoth. Cujus urbes primariæ Galaad, Socoth, & Ramoth.

4. Aſer, in ora maris apud montem Carmelum Sidonem uſque, & interius uſque Canam Galilææ, ubi fines tribus Zabulon. Ibi regio Cabul, & Ptolemais inter alias urbes. Cæterarum Tribuum Borealiſſima eſt, [illegible] Antilibanum Antivaliſſima.

5. Dan, inter Hieroſolymam & oram maris occiduam, ubi Joppe urbs. Habuit urbes 20. in quibus [illegible]baona, Emmaus, Modin, Arimathia, & aliæ.

6. Nephthali partem Galilææ & Cœleſyriæ, inter Aſer tribum & Jordanem, occupabat, habens Zabulon ad Auſtrum. In ea urbes 18 [illegible] inter [illegible] Nephthali, & Cedes, cui regnum Baſan ultra Jordanem & Ortum incumbit, cum regione Trachonitide.

7. Manaſſe, cis & trans Jordanem. Pars trans Jordanem ultra Gad, inde in Boream recedens, erat, inter Socoth & Corozain ex adverſo Capharnaum, ac inter Ramoth ad auſtrum & Rabbath in Cæciam, apud fines Ammonitarum: inter [illegible] Jabes erat, & Zeb, juxta fines Amorrhæorum. Pars cis Jordanem inter Cæſaream & Maggeddo campum Samariæ incolebat.

8. Simeon, ad Auſtrum, inter fines Ægypti & tribus Juda, in Idumæa, urbes habuit 17. in quibus Seeleg versus Ortum, Berſabee versus Auſtrum, & Cades orientalior, cum Ramath ad occidentem.

9. Levi nullas partes habuit in diviſione terræ, inter alias tribus habitans.

10. Iſſachar ab ora littorali, ubi mons Carmelus eſt, uſque ad Jordanem extendebatur, Samariam habens ad Meridiem, & terram Zabulon ad Septentrionem, inter montes Gelboe ad Auſtrum & Thabor ad Boream ſeu ad Cæciam. Urbes habuit 18. in quibus Jezrael & Dor.

11. Zabulon, inter mare Galilææ & mare Syrium, apud montem Carmelum extenditur, montem Thabor & magnam Galilææ partem occupans. Urbes 12. habebat, in quibus Nazareth, Bethlaida, Cana, & altera Bethleem.

12. Joſeph, ſeu Manaſſe primogeniti illius, & Ephraim, inter mare Syrium & Jordanem, Manaſſe totam ferè Samariam occupante ad Septentrionem, ubi Cæſarea Palæſtinæ, & Maggeddo apud montem Gelboe, & Hermon uſque Dor; Ephraim versus Auſtrum, ubi Gazer, & Bethoron versùs montem Ephraim, & Joppen, *Ferrar. Baudrando* dicitur meliùs, *Tribus Ephraim*, extenditurque inter mare Syrium ad Occaſum & Jordanem fluvium ad Ortum; terminaturque à Septentrione dimidiâ Tribu Manaſſe cis Jordanem, & à Meridie Tribu Benjamin; ibique pars eſt Samariæ tractus. Ejus urbes fuêre Samaria, Gazer, Lidda, & Najoth.

13. Benjamin, inter tribum Juda ad Meridiem, & Joſeph ad Septentrionem, urbes habens 25. in quibus reperiuntur Hierico, Bethleem, atque Jeruſalem. Ex his Juda, Dan, Ephraim, Manaſſe, Iſſachar, & Aſer mare Syrium attingunt; Ruben, Gad, & Manaſſe ultra Jordanem ſunt Orientem versus; Simeon auſtraliſſima juxta fines Ægypti & Idumeæ: interiores ſunt Benjamin in Judæa, Joſeph (ſeu Ephraim) in Samaria, Zabulon in Galilæa, & Nephthali inter Galilæam & Cœleſyriam.

Tribus in magnis urbibus, veluti familiæ antiquæ & præclaræ eſſe ſolent: præſertim Athenis & in urbe Roma, in quibus plures fuêre, de quibus hic paulo accuratius. Sub Cecrope quatuor erant Athenis *Tribus*, quarum nomina tum: *Cecropis, Autochthon, Actæa, Paralia.* Hæ poſteà ſub Cranao dictæ ſunt, *Cranais, Atthis, Meſogæa, Diacris.* Ab Erichthonio ipſis alia iterum nomina, petita à Diis, impoſita ſunt: *Dias, Athenais, Poſidonias, Hephæſtias.* Ion deinde, a filiis ſuis appellari voluit, ut vocarentur *Geleontes, Ægicores, Argades, Hoplетes.* Numerum auxit Cliſthenes, & decem effecit veteribusque nominibus inductis, à Semideis ſeu Heroibus quibuſdam, nomina iis indidit: videl. ab Hippothoonte, Antiocho, Ajace Telamonio, Leonte, Erechtheo, Ægeo, Oeneo, Acamante, Cecrope & Pandione. Quibus poſteà acceſſêre duæ, quarum una ab Antigono, altera à Demetrio primùm: dein ab Attalo & Ptolemæo, in memoriam acceptorum à Regibus his beneficiorum, nominatæ ſunt. Primam tribuum harum inſtitutionem, ad imitationem anni factam vult Euſtathius *Il. β.* Quatuor enim tribus 4. anni partes ſignificabant; quarum quælibet diviſa in tres Φρατρίας ſeu fraternitates, numerum 12. menſium: & quælibet Φρατρία in 30. γένη ſeu familias diſtributa, triginta cujuslibet menſis dies referebant. His præerant Φυλοβασιλεῖς, quaſi dicas *Tribuum Reges*, qui, inter tribules lites obortas, dijudicabant, vide Franc. Ruſſæum, *Archæol. Attica l. 1. c. 5.*

Nomina Tribuum apud Athenienſes.

Hippothoontis.	Oeneis.
Antiochis.	Acamanthis.
Ajantis.	Cecropis.
Leontis.	Pandionis.
Erechtheis.	Antigonis, quæ poſteà Attalis.
Ægeis.	Demetrias, poſteà Ptolemais.

Tribuum apud Romanos primus auctor Romulus fuit, qui, teſte Dionyſiô, *l. 2.* in tres partes univerſam civium multitudinem diviſit, ſingulis præclarô aliquô Virô præpoſitis: dein unamquamque rurſus in decem partes, totidemque fortiſſimos viros eis præfecit; has curias, illas *Tribus* vocans. Nomina Tribuum fuêre, *Ramnenſis*, à Romulo. *Tatienſis* à Tito Tatio Sabinorum Rege & *Lucerenſis*, [illegible] à Lucumone, vel à Lucereno, vel à luco Aſyli, in quem multi [illegible] à finitimis civitatibus [illegible] fecerunt, dictæ. [illegible] Tullo Hoſtilio Albani victi in [illegible] tribum adſcripti, cæterique omnes populi, qui ſub Regibus Romanis [illegible] nerant, præter Sabinos, Lucerum Tribui [illegible]. Urbeque multùm auctâ, [illegible] non ſufficerent, L. Tarquinius [illegible] numerum [illegible], ſenas fecit, primiſque & ſecundis Ramnenſes, Tatienſes ac Lucerenſes conſtituit. Aliam dein diviſionem inſtituit Servius Tullius, qui, poſtquàm ſeptem colles unô murô complexus eſt, totam urbanam multitudinem in quatuor Tribus urbanas diſtribuit *Suburanam, Palatinam, Eſquilinam & Collinam*, à locis habitationum ſic dictas. [illegible]que univerſam ruſticam multitudinem in quindecim tribus diviſit, *Romiliam, Lemoniam, Pupiniam, Galeriam, Polliam, Voltiniam, Æmiliam, Cornеliam, Fabiam, Horatiam, Menemiam, Papyriam, Sergiam, Veturiam* & illam quæ poſtea *Claudia* dicta eſt. Manſit hic numerus uſque ad an. Urb. Cond. 258. quô addi[illegible] duæ [illegible] *Cruſtumina* nempe & *Vejentina* [illegible] & una factæ ſunt. Annô poſtmodùm 366. ex novis civibus quatuor acceſſêre, *Stellatina, Tromentina, Sabbatina & Arnienſis*, Liv. *l.* 6. Ruſus [illegible] 395. duæ Tribus additæ, *Pomptina & Publilia*, Idem *l.* 7. [illegible] an. 421. duæ [illegible] propter novos cives cenſos junctæ ſunt *Mæcia & Scaptia*: Duæ item an. 435 *Uſentina* ac *Falerina*, & an. 454. duæ rurſus aliæ *Anienſis* & *Terentina*. Tandem an. 512. *Velina* & *Quirina* prioribus adjectæ XXXV. Tribuum numerum explêrunt: qui numerus integer uſque ad extrema Reip. tempora perduravit, Florus, *Epit. m. l.* 14. Inter Tribus urbanas, & ruſticas olim hoc diſcrimen erat, quod urbanis ii qui urbem, ruſticis ii qui jus colerent, comprehenderentur. Poſteà verò ruſticæ urbanis longè prælatæ ſunt, optimusque & præſtantiſſimus quiſque in ruſticis Tribubus, cenſeri ſe voluit: ſic ut Tribuetum non urbis, ſed civitatis partes haberentur, Cujus facti duas refert cauſas Sigonius, tum vitæ ruſticæ commendationem, tum Cenſorum poteſtatem ac notationem, *l.* 3. *de Antiq. jur. civ. Rom. c.* 3. Vide Liv. *l.* 8. Plin. *l.* 18. *c.* 3. Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 6. [illegible] 5. *&c.* Ab his *Tributa* Comitia dicta fuêre, cùm nempe ex regionibus & locis, *i. e.* per *Tribus* ſuffragium ferebatur, A. Gell. *l.* 15. *c.* 27. ſicut Centuriata, per centurias; Curiata, quæ per curias ſuffragium inibant, appellata fuerunt.

Tribus Romanæ antiquæ 35. quarum 4. primæ Urbanæ, ſequentes Ruſticæ dicebantur.

1. Palatina, à Palatino monte dicta, quæ apud Varronem in ordine quarta eſt.
2. Suburbana, ſeu Suburana, à Subura, prima apud Varronem.
3. Collina, à collibus Quirinalibus, apud Varronem etiam tertia.
4. Eſquilina, ab Eſquilio monte, apud Varronem ſecunda.
5. Romulia, ſic appellata quòd ſub Roma eſſet, in agro à Romulo Vejentibus adempto.
6. Æmilia, ab Æmilia gente nobiliſſima, ab aliis 14. locô poſita.
7. Cruſtumina, à Cruſtumina urbe Tuſcorum.
8. Cornelia, à gente Cornelia clariſſima, 15. locô numerata.
9. Fabia, à Fabia gente, & 10. locô: cujus meminit Horatius, *l.* 2. *ep.* 6. *v.* 52.

Hic multùm in Fabia valet, ille Velina.

10. Galeria, à loco, cujus tamen memoria non exſtat.	19. Vejentina, ab agro Vejenti nominata: ab aliis 9. locô repoſita.
11. Lemonia, à Lemonio pago apud portam Capenam in via Latina; ab aliis 7. locô memorata.	20. Voltinia.
	21. Claudia.
	22. Stellatina.
12. Mentina ſeu Menenia, à gente Menenia, locum 16. apud alios obtinet.	23. Tromentina.
	24. Anienſis.
	25. [illegible]atina.
13. Occiculana, ab Occiculo oppido Sabinorum. Sed hôc locô Claudia ab aliis reponitur.	26. Pomptina.
	27. P[illegible].
	28. Mæcia.
	29. Scaptia.
14. Papiria, à quo nomen genti: locô 19. aliis.	30. Ouſentina.
	31. Falerina.
15. Pollia.	32. Anienſis.
16. Popillia.	33. Terentina.
17. Pupinia.	34. Velina.
18. Sergia.	35. Quirina.

Ordo ſecundùm alios:

1. Suburana, à ſubmuro terreo.
2. Eſquilina, ab Eſquilio monte, ex Varrone. *l.* 4. *de Ling. Lat.*
3. Collina, à collibus.
4. Palatina Ciceroni, à Palatio.
5. Romilia, à Romulo, ex Varrone, *l.* 4.
6. Cruſtumina, ab oppido in Sabinis, Sexto Pompejo.
7. Lemonia, à Lemonio pago viâ Latinâ apud portam Capenam, Sexto Pompejo.
8. Pupinia, ab agro Pupinio, Sexto Pompejo.
9. Vejentina, ab agro Vejenti, Ciceroni, *pro Planc. c.* 16.
10. Galeria, ex loco, Livio, *l.* 27.
11. Pollia, ex loco, Livio, *l.* 8 *c.* 37.
12. Voltinia, ex loco, Ciceroni, *pro Planc. c.* 16.
13. Claudia, ex gente, Livio, *l.* 2. *c.* 16.
14. Æmilia, ex gente, Livio, *l.* 38. *c.* 36.
15. Cornelia, ex gente, Livio, *l.* 38 *c.* 46
16. Fabia, ex gente, Suetonio in Aug. *c.* 40. Horatio *loc. cit.*

17. Horatia, ex veteri inſcriptione.
18. Menenia, aliis Meninia, Joſepho, *l.* 13. *de Bell. Jud.*
19. Papiria, à Papirio, Sexto Pompejo.
20. Sergia, ex gente, Frontino, *l.* 2.
21. Vetrovia, ex Livio *l.* 36.
22. Stellatina.
23. Tromentina, à campo Tromento in Tuſcia, *Sexto Pompejo.*
24. Sabatina, à lacu Sabato, *Sexto Pompejo.*
25. Arnienſis, ſeu Arnenſis, ab Arno fluvio Tuſciæ, Livio, *l.* 6. *c.* 5. Hæ quatuor à cenſoribus additæ fuerunt, teſte Livio, *l.* 6. *c.* 5.
26. Pomptina, ab agro Pomptino, Livio, *l.* 7. *c.* 15.
27. Pompilia, à Popila, *Sexto Pompejo.*
28. Mæcia, à caſtro ſic dicto, *Sexto Pompejo.*
29. Scaptia, ab oppido ſic dicto, *Sexto Pompejo.*
30. Ouſentina, à fluvio Ouſente, *Sexto Pompejo.*
31. Falerina, ab agro Falerno, Joſepho, *l.* 13.
32. Anienſis, ab Aniene fluvio, Ciceroni, *l.* 8. *Famil. Ep.* 2.
33. Terentina, à Terento loco, Ciceroni *pro Planco*, *c.* 8.
34. Velina, à lacu Velino, Livio, *l.* 19. *Epit.*
35. Quirina, à Curenſibus Sabinis, *Sexto Pompejo.*

Aliæ Tribus, ex antiquis inſcriptionibus

1. Ocriculana, ab oppido.
2. Pinaria, ex *Sexto Pompejo.*
3. Sappinia, ex Livio, *l.* 33. *c.* 29.
4. Camilla ſeu Camillia, à Camillo.
5. Cellia, ex antiquo lapide; Cluentia, à Cluentia nobili familia.
6. Cluvia, ſic ab urbe Samnitum.
7. Dumia, ex antiquo lapide.
8. Minucia, à gente nobiliſſima.
9. Papia, à Papio Mutilo.
10. Tauria, ex lapide.
11. Veturia, ex lapide.
12. Ælia, ex Ælia nobiliſſima familia, ſicuti ſequens.
13. Iulia, ex Dione 44.
14. Flavia, à gente Flavia, ex qua Veſpaſianus.
15. Ulpia, à Trajano Imperatore nomen accepit.

Cœterum *Tribus Iſraelis*, quod attinet, intelligebantur *Tribus* nomine, aut cuncti unico è ſanguine invicem *Tribules*, velut Simeonitæ, vel Rubenitæ, à Simeone & Rubene, ſingularum *Tribuum* auctoribus, genus trahentes, id eſt, tota Rubenitarum vel Simeonitarum ſtemmata, quà tum à cœteris, tum ipſa à ſe invicem diſcriminata; aut Tribules unico ex territorio quod incolerent, ſeu ex agris primùm tribuum aſſignatis denominati. Nempe, tametſi ex Lege ſacra, ſub initium diſtributionis Terræ Sanctæ, *non migrabat poſſeſſio filiorum Iſrael* à Tribu ad Tribum, *quoniam quiſque de filiis Iſraël hærebit in hæreditate Tribus Patrum ſuorum*, Numer. c. 36. v. 7. poſtmodum tamen per conjugia, venditiones aliaſque ceſſiones, à Tribulibus ex ſanguine aliis factis, ad alios ſæpè tranſlati ſunt agri, ſub ipſum introitum aſſignati, & *migrabat poſſeſſio à Tribu in Tribum.* Hinc igitur variatim paſſimque Tribulibus ex ſanguine demum ita commiſtis, ut nullius forſan in Tribus territorio primò aſſignato non eſſent, qui ex alia Tribu aut illuc migràſſent, aut illuc orti eſſent compluſes, reſtabat nihilominus Territoriorum à primis *Tribuum* Auctoribus primaque aſſignatione denominatorum diſtinctio ejuſmodi, ut, tametſi Tribules, ex tabulis Genealogicis accuratiùs deſignati, invicem dignoſcerentur atque inde, e. g. *Tribus Judæ & Rubenitæ* nomina, quà Majorum ſanguinem ſpectabant, ſatis diſcernerentur, attamen ea Tribus notio, quæ ſic ex ſanguine ſeu ſtemmate pendebat gentilitio, plurimùm diſcreparet ab iſta, quæ, ratione Territorii aſſignati pariter indita, à Tribulibus diverſi ſimul generis, pro rerum ac ſeculorum varietate, agrarias ſive Judæ ſive Rubenis portiones, ſimul cum Proſelytis Juſtitiæ occupantibus, retinebatur. Adeo ut Rubenitæ Gaditæ, Aſſeritæ aliique Tribules in Judæ e. g. territorio ſedes habentes, ratione Territorii, licet non ex ſanguine, pars eſſent Tribus Judæ, atque hâc notione itidem Levitæ, quibus urbes aſſignatæ ſunt in uniuſcujuſque Tribus Territoriis, Numer. c. 35. eam eadem, in qua collocarentur, Tribu eſſent, domicilii ſeu territorii ratione, diverſimodè cenſendi, cum interea ex ſanguine unicam conficerent univerſi Tribum. Joh. Seldenus de [illegible] *ut Veter. Ebræor. Part.* 3. c. 4. §. 1. *ubi priores Tribus alibi Perſonales nuncupat, alias Territoriales.* Habebant autem *Tribus* hæ ſuos Phylarchas, Patres, Principes familiarum, adeoque & ſuos conventus, in quibus præfati illi perſonam omnium Tribulium, quemadmodum in Comitiis fieri ſolet, pro more patrio ſuſtinebant. Plurium item Tribuum, veluti ſex, quinque, ſeptem, conventum ſeu domum Juridicam habemus apud Talmudicos, in quibus tamen quicquid decretum erat, שעה לפי *pro tempore* & re [illegible], in publicam tutelam, nunquam ex jure ordinario, fieri cenſebatur. Idem, *Parte ſeu l.* 2. c. 14. §. 4. Omnium verò [illegible] ſingularis fuit in Synodo Septuagintavirali ſeu Magno, uno, [illegible] apud Amoſum c. 9. v. 6. אגודה. *Fa[illegible] Al[illegible]* nomine indigitatam vult Abarbinel. Itaque S[illegible] illius numero non fuit 72. ſic ut è ſingulis *Tribubus* [illegible] adſciſcerentur tunc enim parium ejuſmodi quodlibet è Tribubus ſingulis [illegible], velut Tribus ſuæ univerſitatem ſeu perſonam ſeorſim ſuſtinere viſum, unionem illam nimis impediſſet, quæ auctore [illegible] *phri* habetur in אגודת אחת, *faſciculo uno*, ſeu numero qui in partes aliquotas, quibus Tribus ſeorſim ſingulæ quomodocunque diſtributæ reſpondere queant, diviſibilis non erat, ſed numerus erat primus, quem unitas ſolum metitur. Id eſt, *ἀριθμός πρῶτος* in quo ipſo toto, quà talis erat, ut Tribuum unio; ita nulla ejuſmodi diviſio eſſe potuit, ut è partibus ejus ſic unius, Tribus ulla per ſe ſuam [illegible] poſſet vindicare. Nam quomodocunque reſpectu Tribuum, aliætve primò cooptati fuerint Septuaginta, ex ipſa cooptatione ſtatim factum eſt, ut eorum univerſi pariter & ſinguli, ſingulis & univerſis Tribubus in Concilio hoc præeſſent, earumque univerſitatem & perſonas haud habitâ Tribuum ſingularium, unde cooptabantur, ratione ullâ, ibi ſimul cum Principe ſuſtinerent. Quod ita corpus politicum erat, velut Spiritu unicô, quà cunctas Tribus reſpexit, contentum, *ἕνωσις* ſeu *ἓν σῶμα* [illegible], *unicum quoddam corpus ex diverſis capitibus ſeu unitatibus coadunatis conſiſtens*: ut juxta Peripateticos, corpus mixtum ex elementis, quæ illic, quà elementa, non actu, ſed potentiâ manent, & inter ſe medium quoddam, ſeu unione mixtum faciunt, conſtare dicitur. Idem, *l. eod.* c. 4. §. 11. Et huic neque minori Synedrio, Tribus qualibet, quoties de rebus tribuariis, quà talibus, diſceptandum decernendumque eſſet, ſuberat. Quod enim habent aliqui, de Synedriis ordinariis ſeu Viginti triumviralibus, quæ Tribubus ſingulis utique integris præficerentur, (qualia in Platonis Rep. Magnetica, *τὰ ἐξ φυλῆς δικαστήρια*, *de Legg. l.* 6. docetis rejicitur. Neque ſanè, quanquam ejuſmodi fuiſſent Synedria, controverſiæ inter Tribus invicem exortæ, ab eorum aliquo ritè definiri potuiſſent: cùm alterius Tribus res ab alterius Judicibus extra Hieroſolymam non poſſent decidi, ut è Magiſtri Seldenus palàm facit. Atque, ut plurimi veteris Græciæ populi, unico Amphictyonum Synedrio in litibus inter eos ſubortis tantum ſuberant, ita *Tribus* ſingulæ, quatenus provinciæ erant ſingulares pariſque invicem juris, Synedrio Magno unico, utpote reliquorum omnium ſupremo, jure [illegible]bant. Idque tum quà *Perſonales*, tum quà *Territoriales* [illegible] fuêre. Quà *perſonales*, veluti ſi tota *Tribus* majorve ejus pars, ubicunque ſedes haberet, à vero cultu ad Idololatriam defeciſſet, ſeu quid aliud patrârat vindice dignum: Item ſi inſtauratâ poſt calamitates Rep. intermiſſus Tribus Leviticæ decimarum proventus ex ejuſdem actione erat inſtaurandus &c. Quà *territoriales*, veluti quoties agros huic vel illi Tribui primum aſſignatos occupantes, ſive ſanguine inter ſe pari, ſive commiſti, aut à vero cultu defeciſſent aut de Territorii ſui limitibus ſeu confiniis, aut de Levitarum in eo urbium numero, aut de ipſarum ſuburbiorumve amplitudine, & ſi quæ ſunt id genus alia, controverſiam moviſſent. Vide iterum Seldenum, *l.* 3. *c. toto* 4. ut & ſupra aliquid *de Tribuum captivis*, voce *Æchmalotarcha*. De Athenienſium Civitatis *Tribubus* hoc ſaltem addo: Diviſæ illæ fuerunt in *Naucrarias* quælibet duodenas, quarum ſingulæ navem unam inſtruere tenebantur, Pollux, *l.* 8. Uniuſcujuſque autem claſſis ſeu *Naucrariæ* aliquando iidem erant, uti docent Grammatici ex Hyperide, tot enim Legiſlator juſſerat *τριήραρχοι*. Poſtea verò numerus auctus eſt. Qua de re vide plura, apud Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 3. *tit.* 4. & ſuprà in voce *Naucrari*: ut & paulò hic infrà in voce *Trierarchus*. Sed nec hoc omittendum, quod decima tertia Tribus *Adrianide* videl. additâ, cui ab Adriano Imperatore nomen, monet Cl. Sponius, ex inſigni marmore, quod Georg. Whelerus Nobilis Anglus, Athenis emptum, in patriam ſecum tranſtulit. In eo expreſſa ſunt *Tribuum* omnium nomina cum quibuſdam ex præcipuis demis ad quamque earum pertinentibus. Mentio in Tribuum hôc ordine, *Erechtheidis*, *Ægeidis*, *Pandionidis*, *Leontidis*, *Ptolemaidis*, *Acamantidis*, *Hadrianidis* (cui adſignata Beſa, Aphidna & pars illa urbis, quæ Oa dicebatur) *Oeneidis*, *Cecropidis*, *Hippothoontidis*, *Æantidis*, *Antiochidis* & *Attalidis*. Vide eum *Itinerar. Gr. part.* 2. *p.* 245. & *part.* 3. quæ agit *de Atticæ populis*, [illegible] & *ſeqq.* ubi totam *Inſcriptionem* exhibet, eruditô commentariô illuſtratam. Qui verò *Tribubus* præerant, Græcè *Φυλοβασιλεῖς*, *Tribuum Reges* dicebantur, de quibus vide aliquid ſupra, voce *Inanima*, it. *Phratrica*. Ut autem & de nomine *Tribus* aliquid addam, illud nonnunquam pro *curia*, aliquando pro [illegible] multitudinis parte, quoque occurrere, docet C[illegible] *Obſervation. l.* 4. c. 1. ubi de *Tribuum*, *Curiarum*, *Centuriarum origine*, aliiſque huc pertinentibus, & c. 10. ubi locum explicat Juſtini, *l.* 13. [illegible] 3. *tribum peditum* dicentis. Vide quoque ſuprà, in voce *Tribules*.

TRIBUTA Comitia, apud Romanos vocabantur, cùm regionibus & locis, h. e. per *Tribus* ſuffragia Populus ferebat. A. Gell. *l.* 15. *c.* 27. *Quum ex generibus hominum ſuffragium ferebatur, Curiata; quum ex cenſu & ætate, Centuriata; quum ex regionibus & locis, Tributa dicebantur.* Differebant à Curiatis, quæ antiquiſſima fuêre, quòd in illis ſimul vocarentur, qui ejuſdem regionis erant, ut quoque ſuam diceret ſententiam, in his verò ſinguli vocarentur, qui ejuſdem Curiæ erant. Itaque, ſi contigiſſet quoſdam, qui nomina profeſſi erant in aliqua Curia, domicilium mutare & in alterius Curiæ locum commigrare, hi non cum iis, inter quos primùm nomen ſuum profeſſi erant, ad Comitia Curiata, ſed cum vicinis ſuis ejuſdem regionis ſeu Tribus, ad *Tributa* vocabantur. Aliud diſcrimen ſuppeditat Dionyſ. Halicarn. *l.* 10. ubi docet Curiata Comitia tum demum rata fuiſſe habita, ubi & Senatuſconſultum præceſſiſſet, tum ad Populum id promulgari oportere, ſuffragiis curiatim collectis, nullóque vitiô ex auguriis vel oſtentis obnuntiatô: cùm *Tributa* ſine Senatus-Conſulto vel Sacerdotum Regumque approbatione fierent, atque intra diem unum conficerentur. Vide Jac. Oiſelium JCtum, in *Notis* ad G[illegible] *l.* 15. *c.* 27. Cauſæ habendorum Comitiorum *Tributorum* fuêre quatuor generales: Prima, ad creandos minores Magiſtratus: Altera, ad Sacerdotes Collegiorum cooptandos: Tertia, ad Leges ferendas: Quarta, ad judicium exercendum. Creabantur verò Comitiis his Tribuni Pl. Ædiles Curules, Triumviri capitales, Triumviri nocturni, Triumviri auro, argento, ære flando feriundo: Tribuni militum, & Quæſtores. Item Præfecti Annonæ, Quæſitores parricidii, Duumviri ædium ſacrarum, Proconſules tandem,

Proprætores & Proquæſtores. Verbô, omnes minores Magiſtratus, qui ſingulis annis ad ſuum munus creabantur. Sacerdotes quod attinet, ante Legem Domitiam, ſolus Pontifex Max. *Tributis* Comitiis creabatur: poſteà verò Sacerdotum ſubrogandorum jure à Collegiis ad Populum tranſlato, etiam Pontifices, Augures, Feciales, Septemviri Epulonum & Quindecimviri ſacris faciundis hisce Comitiis creari cœpti, vide Nic. Gruchium, *de Comitiis Rom. l.* 2. Habuêre iſtiuſmodi Comitia Tribuni Pleb. cùm illa Tribunitia & Ædilitia, Conſules, cum Quæſtoria eſſent. Iidem Conſules Sacerdotum quoque Comitia celebrabant, nempe poſtquam Lex Domitia obſervata eſt; Ante eam verò, Comitia *Tributa*, quæ Pontifici Max. creando habebantur, ab uno quodam Pontifice haberi ſolita fuiſſe, diſcimus ex Livio, *l.* 25. Ducebant in illis ſententias omnes cives Romani, quibus data erat Civitas cum jure ſuffragii: ſimul enim cum pleno jure Civitatis accipiebant Tribum, in qua ſuffragium ferrent, Liv. *l.* 38. & A. Gellius, *l.* 16. *c.* 27. Adeò ut non ſolùm ii Cives Romani qui in Urbe ipſa habitarent, ſed & illi, qui extra urbem in Italia degerent, ſive municipes ii, ſive coloni eſſent, poſtquam civitate cum ſuffragii jure eſſent donati, jus hoc exercendi haberent poteſtatem. Prætereà, oportebat Comitiis interdeſſe Magiſtratuum Candidatos, Item Diribitores, Cuſtodes, Rogatores & Præcones, de quibus diximus *paſſim*. Locus iis non unus, ſicuti Curiatis ac Centuriatis, deſtinatus erat; quia religio non erat, extrane an intra pomœria haberentur. Hinc reperimus, interdum in Campo Martio, interdum in Comitio, nonnunquam in Capitolio aliquando in pratis Flaminiis ſeu Circo Flaminio, illa coiiſſe: idque non niſi diebus Comitialibus; niſi quis nominatim, ut aliis etiam diebus cum Populo ſibi agere liceret, legem tuliſſet, quemadmodum de Clodio Tribuno Pleb. docet Cicero, *Orat. pro Seſtio*. Et quidem Ordinarii Magiſtratus ferè ad finem menſis Julii ac principium Auguſti creabantur. & Tribunorum quidem Ædiliumque Pleb. Comitia prima erant, tum Conſularia & Prætoria, mox Ædilium Curulium, poſt Quæſtorum & tandem Tribunorum militum, ut patet ex Ciceronis *Ep.* 1. *l.* 1. *ad Atticum*, *Orat.* 1. *in Verr.* & Dione, *l.* 39. qui ſimul docet, ſicut alia Comitia ita & hæc, ante primam diei horam haberi non potuiſſe. Modus illa indicendi hic erat: Magiſtratus, qui ea habiturus erat, ut plurimum trinundinô antè indicebat, teſte Liviô *paſſim*: quemadmodum de Centuriatis alibi dictum. Habebantur autem non auſpicatò, ut idem docet. & Dionyſ. *l.* 9. quod tamen non de omnibus auſpiciis intelligendum. Cùm enim tria auſpiciorum eſſent genera, *Avium inſpectio, de Cœlo obſervatio & Tripudii animadverſio*: primumque ad Comitia Curiata & Centuriata, ultimum verò ad res gerendas pertineret; medium ad omnia Comitia, adeoque & *Tributa*, adhibebatur. Unde factum, ut, quô die de Cœlo obſervatum eſſet, Comitia hæc non haberentur, Cicer. *in Vatin.* niſi ad legem aliquam ferendam, quam omninò Senatus pro temporis neceſſitate volebat perferri, ut nullâ ratione impediretur, Lator illius his legibus ſolveretur: ſicuti de M. Aufidio Lurcone Tribuno Pleb. legimus, ut & P. Clodio. Itaque non captabantur auſpicia, neque Augures Pullariive, ut in Magiſtratibus majoribus fieri ſolebat, adhibebantur. Ad ipſa verò Comitia quando Populus convenerat, concio habebatur à Magiſtratu eo, qui Comitia habebat, quâ de rebus tractandis verba ad Populum faciebat. Eâ peractâ Populus in ſuas quiſque Tribus diſcedebat, tum ſortitiones fiebant à Magiſtratu variæ. Una erat ac prima omnium, in qua Tribu Latini ſuffragium ferrent; quod factum ante legem Juliam latam; cùm in nullam adhuc Tribum aſcripti eſſent. Altera fiebat, inter Tribus, quô ſcil. ordine quæque illarum, ferret ſuffragium: ad quam ſortem peragendam omnium Tribuum nomina in ciſtellam quandam conjiciebantur, primaque quæ exibat *Prærogativa* dicebatur, & princeps dabat ſuffragium. Vide ſupra in hac voce. In Sacerdotum verò creatione, quia 17. tantùm Tribus ſuffragium ferre poterant, idcirco 35. Tribuum nominibus in urnam conjectis, quæ primæ 17. prodibant, ſolum ſuffragabantur, reliquis excluſis. Prout itaque quæque primùm exierat, à Præcone ad ſuffragium ferendum vocabatur; quod quomodo factum ſit, diximus in *Suffragium*. Vide plura hanc in rem præter Auctores præfatos, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 15. 16. 17. 18. 19. 20. & Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. l.* 4. *c.* 1.

TRIBUTUM, an à *Tribu*, quòd *tributim* ſolveretur, ut vult *Feſtus*: an quia ex privato in publicum *tribueretur*, ut alii? Græcè φόρος, à *vectigali* accuratè loquentibus (multi enim promiſcuè ſumunt) diſtinguitur. Capitolinus *in Macro, c. XXIII. Vectigalia vel tributa, ubi neceſſitas erat, remiſit*: ubi *vel* pro *&* poſitum docet Salmaſius. Et *Antonino Pio, c. VII. rationes omnium provinciarum apprimè ſcivit & vectigalium*: ubi per *rationes provinciarum*, intelligenda *tributa* idem oſtendit. Nempe *Tributa* erant, quæ conferebantur à provincialibus, i. e. à prædiorum poſſeſſoribus, pro modo agrorum, quos poſſidebant colebantque: ac fuere duplicia, *capitis*, & *ſoli*, ut infrà dicemus. *Vectigal* verò dictum eſt portorium, & id quod pro mercibus vel importandis vel exportandis, adeoque etiam à tranſeuntibus ſolvitur, propriè τέλος, vide Salmaſ. modò laudatum, *Not. ad Lamprid. in Alex. Sever. c.* 39. Utrumque à ſummis poteſtatibus exigitur, ut habeant, unde ſumtus faciant ad tuendos bonos, & coërcendos malos, Rom. *c.* 13. *v.* 3. 4. 6. Prorſus meritò. Hinc cùm Nero conſtituiſſet, *omitti cuncta vectigalia, idque pulcherrimum donum generi mortalium dare* (quale quid etiam in animo habuiſſe Carolum VIII. Galliæ Regem ſcribit Gaillardus, *Meth. Hiſt. c.* 59.) *impetum ejus, multùm priùs laudatâ animi magnitudine attinuere ſeniores, diſſolutionem imperii docendo, ſi fructus, quibus Reſp. ſuſtineretur, diminuerentur*, apud Tacitum, *Annal. l.* 13. *c.* 50. *n.* 1. Nam, ut habet idem *Hiſtor. l.* 4. *c.* 74. *n.* 2. in oratione Cerealis: *Neque quies Gentium ſine armis, neque arma ſine ſtipendiis, neque ſtipendia ſine Tributis haberi queunt*. Adeò ut non ſine ratione pecunias hujuſmodi nervos Reipub. appellet Ulpianus, ex Cicer. *pro L. Manil.* Sed ne hic modus excedatur, *Tributum jubeatur modicum pro anguſtia rerum*, quibus verbis iterum Tacitus, *Annal. l.* 4. *c.* 72. *n.* 2. Druſum commendat; nec, ex adagio Plautino, *in Prologo Trinumd.* *v.* 19. *res auferantur cum pulviſculo*. Quò facit appoſitiſſima illa Fiſci cum liene comparatio, quam Sext. Aurelius, *in Epit. c.* 43. Trajano Imperatori tribuit. Et quidem, uti id genus tributorum quod ex rebus capitur, quibus homines carere poſſunt, quibuſque tantum ad voluptatem & luxum utuntur, *immortali Deo gratiſſimum, civitatibus pulcherrimum, Principibus honeſtiſſimum, plebi utiliſſimum eſt*, Bodinus, *de Rep. l.* 6. *c.* 2. ſic minimè probantur, qui pro eduliis certum quid exigunt, ut Caligula apud Sueton. *c.* 40. vel ex aëre quæſtum captant, ut facere voluit Peſcennius Niger Imperator apud Spartian. *c.* 7. fecit Michael Paphlago Imperator Orientis, apud Cedren. vel ex umbra *Tributum* pendi volunt, ut Plinius habet, *l.* 12. *c.* 1. vel ex lotio direlicto cupiunt, ut Veſpaſianus Imperator apud Sueton. *c.* 23. vel ex pauperrimis ſtipem corradunt; ſicut iterum Caligula è gerulorum diurnis operis partem octavam ſibi vendicavit, iterum apud Suetonium, *c. l.* & Veſpaſianus à mendicis Alexandrinis ſex obolos viritim exegit, vel ex lenociniis & meretricio quæſtu ærarium locupletant, quod idem fecit Caligula, Sueton. *c.* 40. & hodierni Pontifices: vel pro quolibet hominum ſingulorum membro cenſum capiunt, ut Frotho IV. Danorum Rex à Saxonibus devictis, apud Saxonem Gramm. *l.* 6. vel pro qualibet cauda jumentorum, ut Margaretha Sueciæ & Daniæ Regina, à Suecis & Gothis, apud Johannem Magnum *Hiſt. Suec. l.* 21. *c.* 19. aut ex aliis denique quibuſcunque titulis ac modis injuſtis, quos exactionum Magiſtri Principibus ſuggerunt, uti graviter conqueritur Plin. *Panegyr. c.* 41. Deſcribatur autem illa in omnes, non tam æqualiter, quàm æquabiliter, *cenſuſque obſervetur, res ſaluberrima magno futuro Imperio, ex quo belli pacisque munia non viritim, ſed pro habitu pecuniarum fiant*, Liv. *l.* 1. *c.* 42. Unde *Tributum capitationis*, genus ſemper fuit habitum exactionis graviſſimæ, ut ex Amm. Marcellino aliiſque conſtat. Ut verò *Tributi* pro ſua viribus cuique præſtandi ratio conſtaret, Romani *Cenſum* inſtituêre olim, i. e. deſcriptionem agrorum & reliquarum fortunarum; quomodo dixit Cicero, *Verr.* 4. *Siculi ex cenſu quotannis Tributa conferunt*. Quod cùm muneris Cenſorii primum eſſet, poſteà miſſi ſunt per provincias, quos vocabant *Cenſitores*, qui modum agrorum, quem quiſque poſſidebat, metiebantur, & in tabulas Cenſuales referebant, *Peræquatores* eos vocat Imperator, *in Cod. Theodoſ.* quod libros Cenſuales emendarent, & onus *Tributi* cenſus ratione habita ex æquo inter cives dividerent. Atque hinc in Evangeliis Κῆνσος, quæ vox Latina eſt, *Cenſus*, ipſum denotat *Tributum*, qua de re vide Caſaubon. *Exercit.* 16. *ad Annal. Baron.* §. 7. *n.* 12. Pendant autem *Tributum* omnes. *Juſtum enim æquumque eſt, neminem ſubditorum neque privatorum hominum, neque Populum a vectigalibus immunem eſſe, cum ex æquo ad omnes utilitas eorum, in quæ inſumuntur, redeat*, Mæcenas, *Orat. ad Aug.* apud Dionem, *l.* 52. Ipſique Clerici: Quos licèt à *perſonalibus*, ut ajunt, muneribus obeundis occupationes ſacræ officiique dignitas, liberat à patrimonialibus tamen oneribus non eximi poſſe, Paulus docet, *loc. cit.* & CHRISTI exemplum, qui drachmam ſolvit, Matth. *c.* 17. *v. ult.* Vide quoque de Romanorum Sacerdotibus, Liv. *l.* 33. *c.* 28. *num.* 3. Unde non immeritò Bodinus, *l.* 6. *c.* 2. de abſurda Galliæ conſuetudine queritur, in qua trium hominum genera, Sacerdotes, Nobiles & Magiſtratus, ferè omnes, in miſeros opifices & aratores *Tributa* rejiciunt. An verò ſatius ſit, ut more priſcorum Germanorum apud Tacitum, *de Germ. mor. c.* 15. §. 5. ultro ſuaque ſponte, an verò legum juſſu *Tributa* quiſque conferat, quæritur? Reſpondet Berneggerus, pro conditione horum temporum tutius videri, ut aliqua legum adſtrictione *Tributa* conſtent, modò acerbitas ac violentia abſit, *in Tac. Agr. c.* 19. *num.* 6. Q. 194. Quare, cùm Friſii in iis exigendis duriùs haberentur, ab Olennio: *remedium ex bello quærentes, pacem exuerunt, dominorum magis avaritiâ, quàm Imperii impatientes*, apud eundem *Annal. l.* 4. *c.* 72. &c. Vide plura apud Matthiam Berneggerum, *in Tac. Germaniam, Quæſt.* 81. & 194. Apud Romanos *Tributum* fuiſſe duplex legimus; unum pecuniæ ordinarium, quod *in caput* (hinc recentioribus *Capitale*, quod vide) atque *in ſolum* impoſitum, quotannis exigebatur: Alterum extraordinarium, quod aut ex lege, aut Senatus Conſultô pro uſu provinciæ aliquando imperabatur, veluti cùm naves, nautas, milites ac ſumptum in eos dare Provinciæ jubebantur. Utrumque qui ſolvebant *Tributarii*; item *Stipendiarii* dicti ſunt, de quibus vide ſuprà; & plura apud Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 22. Sam. Bochartum, qui antiquitus *tributum ex ſolo pecore* in uſu fuiſſe, docet ex hiſtoria Meſæ Regis Moabitarum 2. Reg. *c.* 3. *v.* 4. *ſ.* & Plin. *l.* 18. *c.* 3. *Hierozoici Parte prior. l.* 2. *c.* 44. Hug. Grotium, *de Jure Belli & Pac.* paſſim, Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi *Romanum*, i. e. veterem Galliæ incolam *tributarium* in L. Sal. *tit.* 43. §. 8. dici, reſpectu Francorum, qui ab omni tributo *immunes*, vide ſuô locô, notat &c. Vide quoque ſuprà *Paſio*, it. *Penſitationes*.

TRIBUTUM Cæſaris, oppidul. Pomeraniæ citerioris in dominio Bardenſi, in limite Ducatus Megapolitani, 4. milliar. Germanic. à Bardo in Meridiem Demminum verſus. Sub Suecis, pace Monaſterienſi. Vulgò *Tribeſez*.

TRIBUTUM Sacrum, in Hebræorum Rep. dictum eſt, quod in ſacros uſus, divinô juſſu, erogabatur. Cùm enim publicorum Sacrificiorum, quæ קרבנות של צבור *Oblationes ſeu Sacrificia univerſitatis, ſeu Populi*, nuncupata, bina eſſent genera; Alterum eorum, quæ ſive jugiter ſive Sabbatis ſive Neomeniis ſive quotannis, ex Legis præſcripto Numer. *c.* 28. *v.* 2. &c. in templo velut nomine totius Univerſitatis offerenda: Alterum eorum, quæ totius Populi, Levit. *c.* 4. *v.* 13. 14. quoties ipſe quà Univerſitas deliquerat, tantùm nomine erant facienda à Synedrio M. quod perſonam univerſitatis tum induebat. Priorum ſumptus ſubminiſtrabantur, ex Lege illa de dimidio ſiclo Sanctuarii, id eſt, integro ex vulgaribus, didrachmæ Atticæ æquiparari ſolito, à quolibet 20. annorum præſtando, *in cultum Tabernaculi Teſtimonii, ut ſit filiis Iſraël in memoriale coram Domino, ut propitius eſſet ſuper animabus ipſorum*, Exod. *c.* 30. *v.* 12. Unde etiam *Pecunia expiationum*, כסף הכפרים ibidem *v.* 16. dicitur. Eratque hoc *Tributum* annuum & perpetuum, ſtante Hebræorum Rep. ac Templô

poſtmodùm, ut Tabernaculô primò, ſolutum, idque imprimis ad coëmenda Sacrificia illa publica, diurna, Sabbatica, menſtrua, annua, quæ Populo expiatoria erant. Tertia pars ſicli ſub initio Templi ſecundi, ob graviores tunc ſacrorum operumque impenſas, edicto temporariò adjecta eſt, Nehem. c. 10. v. 32. & ibi Rabbi Aben Eſra. Dimidii autem Sicli *Tributum* ipſum idem erat, quod à Tito in oratione ad Judæos habita innuitur, apud Joſeph. *Halos.* l. 6. c. 34. ubi de Romanorum indulgentia verba faciens. *Quodque maximum eſt*, inquit, *Tributum capere Deo nomine ac donaria colligere vobis permiſimus.* Poſt Templi verò excidium, deſinente ſacrificiorum uſu, id ex Veſpaſiani ſancito in Capitolium Romæ deferre Judæi juſſi ſunt, Joſeph. *Halos.* l. 7. c. 27. & Philo *Legat. ad Caium.* Vide quoque Tacitum, *Hiſt.* l. 5. & Cicer. *pro Flacco.* Solvebatur autem *Tributum* hoc, ante anni cujuslibet initium, i. e. ante initium *Niſan* menſis, qui ferè Martio Juliano reſpondet, ideoque quotannis primo die *Adar* menſis, qui proximè antevertit, edictô publicô per Tribus univerſas in urbibus tractibuſque monitum eſt, ut quiſque ſiclum in annum futurum appararet, ſolveretque poſt dies 14. Decimô quintô ejuſdem die, *Trapezitæ paſſim, per Urbes & Provincias commorabantur, ac* [illegible] *aliquid* [illegible] *poſcebant. Qui dederat, accipiebant; Qui non* [illegible] (cuiq;) *dare non* [illegible] *gebant.* Die enim 25. Adar, *Trapezitæ commorabantur in Templo ad exigendum Tributum illud, atque ab illo tempore, quicumque non daret, eum id facere cogebant, pignus ab eo capiendo, etiam invitum*, Maimonid. *Halach Sikum.* c. 1. § 9. Nemo enim præter fœminas, ſervos & minores excuſandus erat, nec paupertate ſummâ. Vide Villalpand. *Expl. in Ez.* T. 2. l. 5. *diſp.* 3. c. 56. It. in *Apparatu urbis & templi*, l. 21. ſeu *de Pond. & Menſur.* l. 2. *Diſp.* 4. c. 31. Neque verò Sacrificia inde emebantur ſolùm, ſed ex eodem Ærario ſacro ſuppeditabantur veſtes Sacerdotales atque Pontificiæ, aliaque ad cultum ſpectantia: Cenſorum item ſeu Curatorum Urbis, eorum qui Sacerdotes ritus immolandi atque id genus alios docerent, libros Hieroſolymis deſcriptos corrigerent, judicia exercerent, aliorum etiam ejuſmodi Reip. miniſtrorum operarumque ſtipendia ac mercedes in muros, arces, aquæductus, id genus cætera reficienda aliaque non diſſimiles ſumptus, ſolvebantur, idque juxta Synedrii ſemper Magni taxationem, Maimonid. l. cit. c. 4. Quod ſupererat, ſub anni exitum, holocauſtis adjectum, quæ קֶרֶן הַמִּזְבֵּחַ *Scriptura altaris ſecunda*, nuncupabantur, ſolebant inſumi. Quod ſi Ærarium non ſufficeret, ex aliis ſponte oblatis, ſupplebatur defectus, Jo. Seldenus, *de Synedriis Veter. Hebr.* l. 3. c. 10. Ubi addit, quamprimum advenerat dies *Niſan*, menſis primus, i. e. ipſum anni initium, Sacrificia publica tantummodò fuiſſe emenda, *Siclis in novum annum ſolutis*, non verò iis, qui in anni præteriti Ærario ſuperflui manebant, ni fortè nondum in annum novum, quæ ſufficerent, præſtarentur: Adeo etiam, ut tametſi in ſacrificia quotidiana tunc animalia priſtini anni ſiclis coëmpta haberent, ſive ad priſtinos dominos redhibitione illâ tranſirent, ſive venderentur, atque prorſus haberentur inter res profanas ſeu ſeſecratas, pretiô in veteris oblationis Ærarium conjectô, quod ſimiliter dicendum, quoties victimarum in ſacra quotidiana coëmptarum aliquot uſus non eſſet &c. De poſteriore idem *alibi*. Vide & ſuprà *Trecſam arius*.

TRICA, aut potius *Tricca*, urbs Theſſaliæ, à *Tricca* Penei filia dicta. *Steph.* Plin. l. 3. c. 11. *Tricam & Apinam* oppida quondam fuiſſe Apuliæ ſcribit; à Diomede condita, quæ everſa in proverbium abiit. Nam *Tricæ* pro nugis, rebuſque futilibus accipiuntur, ac etiam pro impedimentis, ut frequenter apud Cicer. Unde *tricari*, verbum, & *tricones*, qui nugis alios detinent, & *Tricinus queſtus*, qui tardè fit, & *Tricæ Atellanæ* apud Varron *loc. mox citando*, pro nugis impeditiſſimis.

TRICADIBA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol. Quidam Caſtaldo.*

TRICÆ, ex Græco τρίχες, *capilli*, flatu omiſſô. Propriè enim ſic dicuntur capilli, qui pullos gallinaceos involvunt ac impediunt, pedibus implicati. Inde impedimenta quævis & implicationes: crines imprimis intexti implicatique, quos *trecias* recentiores, Galli *Treces*, Itali *Treccie* etiamnum appellant; *crinem* nudè dixit Ambroſ. *Ep.* 24. cujuſmodi ſeniis tantum ornari Veſtalibus licuiſſe, tradit *Feſtus*; ſeptenis inſignem fuiſſe Samſonem, ex Sacris novimus. Vide ſuprà in voce Crines. Hinc *Tricæ Atellanæ*, Varroni apud Nonium. *Putas eos non citius tricas Atellanas, quàm id extricaturos*: ſtrophæ ut videtur, Mimorum, quibus tergiverſari ac effugere conſueverunt. Ubi tamen quidam legunt, *tricas Tellenas*: quemadmodum & apud Arnobium, *Tricas-conduplicare Tellenas.* Quod proverbium fortè ex Græcorum fontibus hauſtum, apud quos τὰ τοῦ Τέλληνος ἄδειν dicuntur, qui ineptam cantiunculam identidem inculcant, Deſid. Herald. *ad Arnob.* l. 5. Vide & *Tellen.* A *tricis*, verbum *tricare*, cujus compoſita *intricare & extricare* in uſu ſunt, unde *extricata margarita* apud Jureconſultos, de quibus retro. Derivativum item *trico, onis*, apud Capitolin. *Vero*, c. 4. *In tantum vitiorum Vitellianorum fuit amantior, ut commiſceretur cum triconibus.* Ubi *tricones* Salmaſius interpretatur nebulones, nulli rei bonæ homines, *ceſſatores*, qui nihil habent quod agant, homines deſides & malè feriatos, quos Græci ἀχρείους, [illegible], [illegible] dixêre. Vide ſuprà, voce *Lurgi*. Apud Recentiores, *tricator*, ſeu *trichator*, i. e. deceptor fraudum architectus, qui res *impedit & implicat*, uti *Nonius* ait. Quod Theobaldo Comiti Carnotenſi cognomen datum, apud Hug. Flaviniac. p. 185. Galli etiamnum *tricheurs* tale dicunt. Inde *Tricharia*, Gallis *tricherie*, deceptio: in ſpecie, quæ in aleæ ludo committitur; unde [illegible] *Tr*[illegible], quem tenere vetant *Statuta* MSS. Maſſilienſis urbis, apud [illegible] du F[illegible]. Alia notio vocis, apud Florentinos, ubi *Tricatores* appellantur [illegible], à Judicibus delegati, auctor eſt Petrus de Vineis l. 5. E[illegible] 89. Sed & à *tricare*, frequentativum eſt *tricari*, unde *tricinus*, de quo aliiſque huc facientibus, [illegible] dictum aliquid [illegible] *Tricæ*; [illegible], apud [illegible] Nonium, [illegible] impedire & morari, ut infrà dicemus plurium, uti de *Tricinis Equis*.

TRICALON, & TRICALA, urbs Siciliæ. *Steph.* Vide *Triocala*.

TRICARA, oppid. Phliaſiæ. *Steph.*

TRIC[illegible]M, urbs B[illegible]licatæ, monti P[illegible] proxima.

TRICASSES, Galliæ Lugdunenſis quartæ vel Senoniæ populi, quum duæ tantùm Lugdunenſes eſſent, ſecundæ unà cum Rotomago & Turonis, erant attributi, Ammi. Marc[illegible] l. 15. Eorum apud Jul. Cæſarem, Melam & Strabonem nulla mentio. Plinio, l. 4. c. 18. *Tricaſſes & Trecaſſes*, Ammiano modo laud. *Tricaſſini* vel *Tricaſſes*, vulgo *Troyens* dicuntur. Eorum anguſti fines. Quippe Senonum hinc, inde Lingonum atque etiam Catalaunorum finibus undique clauſi coarctantur. Urbs primaria caputque gentis Ptolemæo *Auguſtobona* vocata, in tab. Peutingeriana *Auguſtobona*, quod idem eſt, *Adaum* enim & *Bonum* Latinis ſynonyma fuiſſe vocum, dicta, diſtat in itiner. Æduici à Clano 30. mill. paſſ. ab Agendico 33. *In veterib. Notit.* collocatur in umbilico provinciæ Lugdunenſis Senoniæ, media ejus provinciæ civitatibus interpoſita: ita ut ſuprà ſe quidem habeat metropolim Agedincum Senonum, Autricum Carnutum & Autiſiodorum, infrà verò Aurelianos, Pariſios & Meldos. Hodie *Treca*, Gall. *Troyes*. Hanc primus Gregor. Turonenſis *Campaniæ urbem*, qualis hodie eſt, vocat: *Patentibus campis ſitam, & nec armis munitam nec muris*. Vita S. Lupi à Trecis, ſcilicet, principatu Placidi Valentiniani, ubi portam Cæſaris eſſe ſcribit. Pagus ejus hodie non habet nomen. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide etiam infrà in voce *Tricaſſini*.

TRICASSINI, Ammian. l. 15. *Trecaſſes* Plin. l. 4. c. 18. *Tricaſſes* Anton. *Tricaſii* Ptol. vulgo *Troyes* popul. & urbs Galliæ Celticæ in Belgicæ confinio ſive è contra, a Rhemis 26. leuc. in Ortum, vide *Tricaſſes*.

TRICASTINI, popul. Galliæ Narbonenſ. prope Druentium fluv. quorum tractus exiguus *le Tricaſtin*. In provinc. Delphinatus inferioris verſus Rhodanum & limites Provinciæ. Eorum urbs Auguſta Tricaſtinorum, vulgo *S. Paul*, in colle eſt, 2. leuc. à Rhodano, media ferè inter montem Æmarorum ad Boream & Arauſionem ad Meridiem, 5. leuc's utrinque, uti 4. à Vaſione in Circium. Hanc eandem cum Noviomago vel Neomago eſſe, contra Simundum, Scaligerum & Holſtenium, ſentit Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Inter provinc. Vienneuſis civitates 14. ſeptimum obtinet locum, *in veterib. Notit.* Arelatenſi eam provinciæ alii tribuunt: & hodieque *Tricaſtinus* Epiſcopatus unus eſt è quatuor Arelatenſis provinciæ. Primum Epiſcopum ſuum S. Paulum patronum habet, & majus urbis templum S. Pauli nomine cenſetur, quæ urbs, qualis nunc eſt, in Delfinatu, vicus magis, quàm civitas vocari meretur. Concilio Epaonenſi interfuit Florentius Epiſcopus: Concilio Aurelianenſi quarto Heraclius: Ad Concilium Lugdun. ſecundum, miſit Euſebium Presbyterum Victor Epiſcopus. Concilio Matiſconenſi ſecundo adfuit miſſus, ſeu Vicemgerens Euſebii Epiſcop. Concilio Cabillonenſi Betto Epiſcop. Cùm apud Uſuardum legitur: *Kal. Febr. in oppido Tricaſſino S. Pauli Epiſcopi, cujus & vita virtutibus clarruit, & mors miraculis commendatur*: pro *Tricaſſino*, legendum, *Tricaſtino* vel *Tricaſ*[illegible]: ab hoc enim Paulo urbs hæc dicta oppid. S. Pauli, *S. Paul de Tricaſtin*: aliàs abſolutè, ut dictum, *S. Paul*: Holſtenio *S. Paul en Tricaſtraux*, &c. Vide Hadr. Valeſ. ſuprà memoratum in *Auguſta Tricaſtinorum*. Hinc *Tricaſtinus*. Silius, l. 3. v. 466.

Jamque Tricaſtinis incedit finibus agmen.

TRICASTINUS Paulus, vide *Paulus*.

TRICATANA, caſtellum Phliaſiæ. *Steph.*

TRICCA, vide TRICA. Eſt autem, Æſtiotidis hodie *Janna*, Macedoniæ region. urbs, ad Peneum. *Ptol. Tricca Stephano & Bell*[illegible]. Hic natus eſt Æſculapius, qui ob id *Triccæus* dictus 25. mill. paſſ. ab urbe Janna, in Ortum, Lariſſam verſus, & Pharſalum 60. mill. paſſ. circiter.

TRICCÆ, quæ Dolopibus vicina eſt & Pindo monti, templum erat Æſculapio ſacrum, qui in Coo Inſula & Pergami quoque cultus eſt; ſed nullibi religioſius, quàm Epidauri in Peloponneſo, ubi natus eſt, & unde *Epidaurius* dicitur. Ovid. l. 15. *Met.* v. 723.

Æquore pacato patrias Epidaurius aras
Linquit. ——

Vide *Tricca*.

TRICENARIUM, apud Eccl. Rom. Scriptores, officium eſt 30. Miſſarum, quod totidem diebus pro defunctis peragitur, inſtitutore Gregorio M. Item obventiones, quæ Sacerdotibus propterea obtingunt. Apud eoſdem *triceſima dies* defuncti, ut & aliæ quædam, anniverſaria memoria recoli ſolitæ, occurrunt paſſim. Hincmarus Remenſ. *Capitul.* ad Presbyteros, c. 14. ex Concilio Namnet. *Ut nullus Presbyterorum ad anniverſarium diem, vel triceſimum, tertium vel ſeptimum alicujus defuncti* — *ſe inebriare præſumat.* Cujuſmodi anniverſarios demortuorum dies, apud Melchitas, Moronitas, Coptitas & Jacobitas quoque obtinere, ex Abr. Echellenſi diſcimus ad l. *Ebed-Jeſu*, c. 60. ubi *triceſimæ* originem, à numero dierum, quibus Moſis obitum luxerunt olim Iſraelitæ, arceſſit. Plura hanc in rem vide apud Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *Hierolex.* quorum is etiam *triceſimam* Nuptiarum diem, ut annalem, à Chriſtianis veteribus cultam: hi in *Regulis* Monaſt. ſecundam hebdomadem Quadrageſimæ *Triceſimam* appellari, ſicut tertiam *Viceſimam*, ratione præcedentium hebdomadum Septuageſimæ, Quinquageſimæ & Quadrageſimæ, addunt. De ſtatis vero ac anniverſariis locutus [illegible] apud veteres Romanos diximus ſuprà, non uno locô. Vide & infrà ad *Triceſimum*: uti de *Teſſara*. Athenienſium, ſuprà voce *Phratrica*.

TRICENNALIA, quorum mentio in nummo Diocletiani, cui inſcriptum, VOT XXX S. in gemma apud Chalcium MAXI.

VOT.

VOT. XXX. P. in nummo aur. Conſtantini, VOT. XXX. ſeu quod idem *tria Decennalia*, in nummo Antonini Pii, VOTA SV-SCEP. DECENN. III. quid ſint, tangit Porphyrius in *Panegyr.* quem eidem Conſtantino in ipſis Vicennalibus dixerat,

> ——— *Sæclis da, Conſtantine, ſerena*
> *Tempora, ſummo pro* Tricennia *ſuſcipe voto.*

Plura de his vide infrà, ubi de *Votis & Votivis Nummis.* Apud Athen. neminem in Scenam prodeundi facultatem habuiſſe, μήπω τριακοντα γεγονότα, *nondum triginta annos natum*, diximus ſuprà voce *Scenici.* Eandem fuiſſe ætatem Senatoriam, apud Romanos, vidimus voce *Senatores.*

TRICERIUM, Græcè τρικήριον, hodiernis Græcis *cereus* eſt *triangulus*, ſeu *triſulcus*, cujus in Paſchali feſtivitate, quæ apud illos plurimis ceremoniis peragitur, uſus eſt. Summô enim manè, ante Matutini recitationem, inſtituunt proceſſionem, redeunteſque Templi portas inveniunt clauſas. Tunc Epiſcopus; ex Pſalmis, *Attollite aii portas* &c. & reſpondente interiùs aliquô, *Quis eſt iſte Rex gloriæ?* ipſe poſt contentionem aliquam, percutiens pede valvas intonat, *Surrexit Chriſtus.* Quô dictô ſtatim Baſilicæ janua panditur, ac is, qui ſacra peragit, in altum extollit τρικήριον: idem faciente populô cum lumine, quod quiſque manu gerit &c. Vide Macros Fratres, voce *Paſcha.* SS. Triadem eô ſignificari ait C. du Freſne mox laudandus.

TRICESIMÆ, German. urbs. *Ammian.* quam *Pet. Divæus* putat eandem eſſe cum *Legione Trigeſima Ulpia Ptolemæi*; & an eâ Ultrajectum in Hollandia deſignetur, ſe nolle contendere ait. *Alpen* eſt *Ferrario*, apud Bercum, inter illud & Sartas ſeſquileucâ, ad Rhenum. Vide *Utricesium.*

TRICESIMUM, oppid. ſeu caſtrum Carnorum, apud Forum-Julii, ab Utino 7. mill. paſſ. Julium Carnicum verſus 30. *Antonin.* Adhuc *Tricesimo.*

ad TRICESIMUM in numerando pervenientes, Chriſtianorum nonnulli, cur pronuntiare ſoleant verba, *in bonum*, ſeu *in nomine Domini*, diximus ſuprà voce, *Kyriëles*, vide quoque *Tricenarium.*

TRICHIA, inter nomina Epheſi, *Steph.* ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Σαμόρνα, καὶ Τραχία, καὶ Ὀρτυγία, Πτελέα. Ubi libri habent Τράχεια, Salmaſ. reponi vult Τραχεῖα ſic enim dictus eſt mons, in quo colebant Epheſii, priuſquam in plana deſcenderent, circa Dianæ templum in cavo ac depreſſo loco ſitum, habitaturi. *Strabo*, Τραχεῖα δὲ ἐκαλεῖτο ἡ ὑπὲρ τοῦ Κορησσοῦ παρώρεια: quam partem oppido incluſerat Androclus. Hinc itaque *Trichia*, vel potiùs *Trachea*, uti Plinius effert, *l.* 5. *c.* 29. ipſa urbs appellata eſt. Vide Salmaſ. *ad. Solin. p.* 809.

TRICHILA, apud Spartian. *Hadr. c.* 10. *Exemplô etiam virtutis ſuæ cæteros adhortans* —— *trichilas* (ſeu *trichilia*) *de caſtris, & porticus & cryptas & topia dirvit*: pergula eſt, quæ & *umbella* & *umbraculum*, Græcè σκιὰς dicta, à denſitate foliorum; propriè τριχάλη & τριχάλιον, unde vox orta. Vocant autem τριχάλην Græci, quidquid *curvum* eſt ac inflexum. Unde τριχάλαι, porticus virides arcuatæ & in cameratum modum factæ, ex harundinibus inflexis & opere topiario colligatis contextæ. Iſidorus, *Trichilia, ubi pendent vatiæ.* i.e. ex quibus dependent cucumeres & cucurbitæ, quas *vatias* appellat, quòd incurvæ eſſent obtortæque, ductâ ab hominibus crura obtorta habentibus metaphorâ. Columella, *l.* 10. *v.* 378.

> *Tum modò dependens* trichilâ, *modò more chelydri.*
> *Intortus cucumis* &c.

Hujuſmodi itaque *trichilas*, & topia & virides porticus, labante diſciplinâ militari, in æſtivis caſtris ſibi extruebant milites, umbræ ac frigoris captandi gratiâ, quod ſuſtulit Hadrianus, ſeverioris diſciplinæ inſtaurator. Vide Salmaſ. *ad l.* ubi & Cæſarem *trichilarum ſtructarum* in caſtris Pompeji mentionem ſimiliter facientem, *de Bello Civ. l.* 3. *c.* 96. Illuſtrat: adde Caſaubon. *ad Sueton. Nerone, c.* 27.

TRICHINA, oppid. Lucaniæ.

TRICHINAS, cognomen Theodori, inter Sanctos relati apud Græcos, qui ei id nominis impoſuêrunt, quòd *cilicium* τρίχινον, i. e. *hirtum* ſeu è *pilis* contextum, perpetuò ad carnem humiliandam, in corpore geſtaret. Vide Macros Fratres *Hierol.* & ſuprà in voce *Cilicium.* At de *Trichomane* herba, ſeu καλλίτριχον, vide Salmaſ. ad *Solin. p.* 1293. & 1294.

TRICHONION, urbs Ætoliæ, *Steph.*

TRICHORUM, apud Spartian. *Peſcennio Nigro, c.* 12. *Domus ejus hodie Romæ viſitur*, —— *in qua ſimulachrum ejus in* trichoro *conſtituit, ſtatim poſt annum, ex Thebaico marmore* &c. faſtigium eſt; nam in faſtigio domorum Auguſtarum ſtatuas olim collocari ſolitas, ut & in faſtigiis templorum, ſuprà vidimus, in voce *Faſtigium.* Ex Græco τρίχωρον, quod idem ac τρίγωνον, *triangulare*, quæ forma illorum erat: Unde Galenus hujuſmodi faſtigia τριγωνοειδῆ vocat τῶν ἐρόφων ἀετώματα, *Commentar.* περὶ ἄρθρων, ubi planorum tectorum faſtigiorumque differentiam pluribus exponit. Fiebant autem tecta faſtigata pluribus plerumque *faſtigiis* ſeu *trichoris*. Statius, *Sylv.* 3. *l.* 1. *v.* 58.

> ——— *Partitis diſtantia tecta trichoris* &c.

Et ſic quidem triangulum rectè τρίχωρον dicitur, utpote tribus angulis diſparatum ac *tribus locis* in acumen deſinentibus diſpartitum. Τρίχωρον enim propriè Græcis, quod *tribus loculis* diſtinctum ac diviſum eſt. Unde τρίχωρος ἁψίς, in Templis Chriſtianorum, quæ τρισσὰ ἴνδια κύκλων habet, ut loquitur Paulus Silentiarius, vel *trinos receſſus*, ut Paulinus, *Natali* 10. ubi de abſide Eccleſiæ ſeu concha, ſic inter alia:

> *Stellatô ſpatioſa thalô, trinôque receſſu*
> *Diſpoſitis ſinuata locis* ———

Una ſcil. apſis, *tribus* conſtans *ſinubus* vel receſſibus, quos & κόγχας Græci dixêre, *trichorum* vel *trichorium*, dicta eſt: Sed aliâ ratione, quam de faſtigio vocem uſurpatam vidimus. Vide hanc in rem plura, apud Cœl. Rhodig. *l.* 18. *c.* 11. Salmaſ. *ad Spartian. d. l.* & *Solin. p.* 1213. Ludovic. de la Cerda, *Advers. c.* 102. Frid. Lindenbrogium, *Not. ad Stat. l. c.* Herib. Roſweidum, *Not. ad Paulin. Nolan. Epiſt.* 12. Alios: uti de ornamentis eorum aliquid ſuprà, voce *Pinnacella.* Poſtmodum verò *Tricorium*, vel *Tricorum* pro triclinio ſeu refectorio Monachorum ſumi cœpit, uti videre eſt apud Order. Vitalem, *l.* 3. & 6. an quia cameræ iſtæ ſeu τρίκλινα, ac triclinia Veter. quæ tot convivantes admittebant, ſpatioſiora erant, & in *tres partes* ſeu concamerationes, binô columnarum ordine, diviſa, uti vult Car. du Freſne, in *Gloſſar.* qui pluribus hac de re agit, *in Deſcr. Ædis Sophianæ n.* 50.

TRICINARII Equi, τῶν καλπαζόντων genus. Poſtquam enim Trepidantes ſeu Trepidarii equi, quos *trotarios* vulgò Galli vocant, arte delicatè vehendi edocti erant, cujus inventi gloriam Parthis Vegetium vindicare ſuprà vidimus: illi mediam quandam ambulaturam conſequebantur inter alturcones & trepidantes, ac Latinis *Tritenarii* vel *Tricinarii* appellati ſunt, inde *Traquenarios* hodie iiſdem Gallis corruptè vocantibus. Sic autem videntur dicti, quòd *tricinô* ſpiſſôque gradu ambularent, vel quòd in ambulando greſſus *intricenarent*, h. e. intricarent, & crura volubiliter implicarent & explicarent. Tales enim equi non longis & extenſis paſſibus plenôque gradu ſpatium carpunt, quod faciunt cantherii, ſed greſſibus intricatis & minutiſſimè cribratis incedunt, genuumque crebrâ inflexione & alternis crurum voluminibus, gradu per minutias fractô, inceſſum ſuum celeriter impediunt expediuntque, hinc Latinis *Acupedes* etiam ac *Coletorii*; Græcis ταχυπόδοντες quoque nuncupati: quas voces, ſi placet, vide, & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Capitolin. c.* 3. *in Maximinis*, ut & ſuprà voce *Trica.*

TRICIPITINI Nummi, Græcè τρικέφαλα, dicti ſunt nummi Imperatorum Conſtantinopolitanorum, ex Heracliana maximè Familia, qui *tria capita* præferunt, ut docet Salmaſ. *de modo Uſur. p.* 342. ex Artis notariæ formularum *Commentario*, qui τὸ π... τέχνης τῆς Γραμματικῆς inſcribitur, ſervaturque in Biblioth. Gall. Regis, in quo modò τρικέφαλα, modò ὑπέρπυρα hæc numiſmata vocantur, unde ex auro fuiſſe, conjicere licet. Neque fortè alia fuêre τρικέφαλα, quæ in die ſancto Paſchatis, à Patriarcha Conſtantinopolitano dabantur, ut habet Balſamon, *de Incenſ. Patriarch. die Catech.* Ait enim diebus Catecheſeon, poſt Dominicam τοῦ Τελώνου, θυμιάματα ſeu *incenſa*, ἀλλὰ μηδὲ καὶ βαΐων; in Feſto Palmarum cereos & cruce, rurſus magnâ feriâ IV. cereos & incenſa; denique in feſto Paſchatis ἀσπασμοὺς καὶ τρικέφαλα dari. Uti proin *Tricipitinum* olim Triumvirorum Collegium appellavit *Varro*; quòd eorum capita in una eademque nummi facie exarata eſſent: ita Byzantini numiſmata tribus Imperator. capitibus inſignia τρικέφαλα, h. e. *tricipitina*, appellârunt. Car. du Freſne, *Diſſert. de inferioris ævi Numiſm. n.* 72.

TRICKINGHAMUS Elias, vide *Elias.*

TRICLARIA, Diana dicta eſt, cui ſanguine humanô quondam litari ſolitum erat, quòd in ipſius delubro Menalippus & Comætho, amore victi, turpiter coiiſſent. Pauſan. *l.* 7. addit ob hanc templi profanationem ſecutam magnam agrorum ſterilitatem, conſultumque Apollinem reſpondiſſe, ut Menalippum & Comæthonem & præterea ſingulis annis virginem pulcherrimam ſacrificarent; tandem Eurypylum illius ſacrificii crudelitatem ſuſtuliſſe.

TRICLINIARCHA, ſervus fuit olim *Triclinio* præfectus, ut in veteri Epigrammate nominatur. *M. Ulpius Aug. Lib. Phædimus*: Ἀρχιτρίκλινος. in Euangelio Johannis, *c.* 2. *v.* 9. Juvenco, *Hiſt. Euang. l.* 2. *Miniſter ſummus*; quòd, ut inquit Athenæus, *l.* 4. eſſet ἐπιστάτης τῆς ὅλης διακονίας, ſervorum nimirum *Tricliniarium*, quorum aliqui *aquam* in manus infundebant, *Petron.* aliqui fercula inferebant, *Inſertores* ab opera appellati, Athen. *l.* 4. alii cibos præguſtabant, *Prægustatores* hic appellati: nonnulli lectos ſternebant, *Lectiſterniatores* vocitati: quibus adde *Menſarum deterſores*, eos qui *lumina* ſub noctem inferebant, *Structores*, *Carptores* ac *Sciſſores*, panum *Diribitores*, auro *eſcario* præpoſitos, argenti potorii miniſtros, *Miniſtratores*, *Pocillatores*, *calidæ gelidæque* Miniſtros, *Muſcarum* abactores, *a matella*, *ad Pedes* ſeu *a Pedibus* pueros &c. Quorum omnium quæ facies, quis cultus, quæ frequentia, quis ſplendor; nemo meliùs Philone expreſſit *de Vita Contempl.* Ita enim is, *Triclinia*, inquit, *lectos habent eburneos aut pretioſioris materiæ, gemmatos pleroſque, ſtratos aureô, intertextâ purpurâ, vel aliis floridis coloribus variis, oculos allicientibus, poculorum etiam vim magnam, digeſtorum per ſuas ſpecies. Praſtò ſunt etiam ſcyphi, calices, phialæ, thericlea, toreumataque clarorum artificum miniſtrantibus formoſis mancipiis, non tam ad præſens miniſterium quæſitis, quàm ad exhilarandos aſpectu convivis oculos. Ex his minores pueri Pincernas agunt, grandiores aquam afferunt, loti & nitidi fucatique ac cincinnatuli; alunt enim capillitium, vel omnino intonſi vel à fronte tantùm præſectis in orbem crinibus, tenuiſſimas candidaſque præcincti tunicas, anteriore parte ad genua demiſſas, poſteriore ad poplites, utrinque mollibus tæniis adſtrictis commiſſuras tunicæ, propendentibus ad latera ſinibus. Sic ornati adſtant nutus obſervando, quid quiſque poſtulet: Adſunt & alii adoleſcentes primâ lanugine malas veſtiti, curiosè docti graviorіs momenti miniſteria.* Eorundem operam omnem Petrus Chryſologus ita ob oculos ponit, *Serm.* 261. *Servus namque poſt vigilias antelucanas, poſt totius diei varios ac duros labores, poſt trepidantes & anxios concurſus & parat Domino ſuo cœnam, & cinctus, quod paraverat, ſubminiſtrat: non eſt elatus, quia fecit, ſed cum devotione ſingula faciens contremiſcit, & apponit Domino ſuo cibos multiplices arte totâ totius ſaporis conditos, ipſe autem ſemicoctam nec ſalitam forſitan cœnulam guſtaturus; porrigens crebra pocula, varias calices, vina mutat, ad longiſſimi convivii fabulas longiores ſtat fixus; ſtat, moveri neſcius; ſtat, cui laſſeſcere non licet ſervituti & cùm dominus jam partem noctis in ſomnum deducit, peragit inquietem; ſervus colligit, curat, accurat, ponit, componit, reponit & ſic in rebus neceſſariis immoratur, ut nihil ſibi aut parùm noctis reſervet ad eſcam*

& ſo-

& ſoporem; poſt hæc omnia niſi pervigilet in craſtinum & dominum præ-venerit dormientem, ſiſſus indeſeſſus manè abit ad verbera ad præſentem pœnam nihil heſterno ſubvenit ei de labore &c. Inſigne *Tricliniarcha* vitga fuit, memorata Senec. *Epiſt. 47. quâ murmur famulorum compeſcebatur.* Extra verò *Triclinium* Actoribus illa ſeu Diſpenſatoribus conveniebat, docente Ammianô Marcellinô, *l.* 14. Vide quoque Senecam, *de Brev. Vita, c.* 12 & plura in hanc rem, apud Laur. Pignorium, *Comment. de Serv.* ut & infrà in voce *Triclinium.*

TRICLINIUM, Græcè τρίκλινον, à lectis, in quibus veſcebantur olim, dictum eſt. Sic autem Lipſius, *Antiqq. Lection. l.* 3. *In cœnaculo collocabatur menſa rotunda, humilis: inferiorum quidem hominum tripes & ex ſimplici ligno: lautiorum citrea aut acerna aut laminâ argenteâ intecta: quam pes eburneus fabrefactus, puta in modum pardi aut leonis ſuſtinebat. Circum menſam tres & plurimum lecti ſternebantur, ex quo Triclinii nomen. Vel duo etiam, quod Plautus Biclinium: poſterior ætas à Veſpaſianorum imperio Sigma vocare cœpit. Ii porro lecti tegebantur aulæis, purpurâ aut aliâ veſte ſtraguli, pro copia & inopia convivatoris.* In unoquoque autem horum lectorum tres convivæ ad menſam accumbebant, unde de convivarum numero, *proficiſci à tribus, conſiſtere in novem,* dictum apud A. Gellium, *l.* 13. *c.* 11. non Romæ ſolùm, ſed & Athenis: quanquam nonnunquam quaternos etiam in ſingulis lectis collocatos eſſe, docet Horatius Flaccus, *l.* 1. *Sat.* 4. *v.* 86.

Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos.

Quod tamen ſordidi hominis aliquô modô erat, & Cicero, *in Piſon.* notat; cum ait: *Græci ſtipati quini in lectis, ſæpe plures, ipſe ſolus.* Aliàs enim, ſi convivarum numerus novenariô eſſet major, tum tribus lectis adhuc unum pluresque adhiberi moris erat; Erat enim *Triclinium* tres lecti ſeparati ac diviſi, unde omnibus menſis illud conveniri poterat: cùm contra Sigma, quod etiam *Stibadium* & *Accubitum* dixêre, unus perpetuus lectus, isque ſemirotundus, pro menſarum magnitudine, variaret. Quô factum, ut à numerô convivarum iſtiuſmodi ſtibadia modò *Hexaclina*, modò *Octaclina*, dicerentur. Martial. *l.* 9. *Epigr.* 60. *v.* 9. Ordo accumbentium hic erat, ut in quolibet lecto, qui digniſſimus eſſet, ſupremum teneret locum; mediô locô exceptô, in quo loco infimus, totius *Triclinii* honoratiſſimus erat, atque *Conſularis locus* dicebatur, fortè quoniam is locus proximus erat loco ſupremo infimi lecti, quem dominus convivii occupabat, uti videre eſt apud Salmaſ. *ad Solin.* laudatum hanc in rem ſuprà, in voce *Locus.* Antiqui autem non ſolùm ipſos tres lectos ſtratos, quibus ad menſam accumbebatur, *Triclinium* dixêre, ſed etiam τρίκλινον οἶκον, locum ſcil. ipſum, in quo tres lecti ſternerentur, ita appellavêre, ut Cicero, Vitruvius, Quintilianus, Val. Maximus, Suetonius. Alii *Triclinium* pro conclavi & cœnatione ipſa uſurpârunt. Sic de Simonide Phædrus, *l.* 4. *fab.* 24. *v.* 28.

Unum promôrat vix pedem Triclinio.

E' quibus diſcimus, falli Servium, *ad l.* 1. *Æneid.* cùm errare dicit eos, qui *Triclinium* dicunt, ipſam Baſilicam vel cœnationem, &c. Eratque hoc vel æſtivum, vel hyemale, M. Vitruv. Pollio, *l.* 7. *c.* 4. quorum illud irrigabatur per ſilvanos & fiſtulas, quæ opulentioribus ex argento & auro; iſtud favillâ & carbonibus illatis calefiebat, Caſaubon. *ad Sueton. Nerone, c.* 27. & ipſe Sueton. *Tib. c.* 74. Utrumque ornabatur tropæis gentilitiis, ut Atrium imaginibus, Bibliotheca ſtatuis. Petron. *Satyricô, Et quod præcipuè miratus ſum, in poſtibus faſces erant cum ſecuribus fixi, quorum imam partem, quaſi emboium navis æneum, finiebat*: Cùm antiquis ea temporibus non privatorum domibus ſed Deorum ſolùm fanis ſuffigerentur. Itaque emtâ etiam domô, manebant hæc ornamenta, neque novo poſſeſſori illa refigere fas erat. Vide Servium, *ad l.* 4. *Æneid. v.* 244. Ibidem & libri erant, adeò ſuperbô apparatu, ut veriùs Bibliothecæ videri poſſent, quàm *Triclinia* ſeu *Cœnacula*: qui mos inde ortus, quòd in conviviis aliquid ſemper legere aut recitare Clientes famulique conſueverant. Senec. *de Tranquillit. animi, c.* 9. De cujuſmodi *Tricliniari* recitatione, habes lepidiſſimum Epigramma apud Martialem, *l.* 3. *Epigr.* 50. quod vide, & Criticos, qui infinitis id locis probârunt. Inſtruebatur porrò tapetibus, aulæis aliiſque id genus, quæ per *veſtimenta Tricliniaria*, *l.* 20. *ff. de opt. leg.* intelligit Dempſterus; quorum tamen nomine convivantium veſtimenta, intelligi vult Joh. Laurentius JCtus, *Notis in Phædrum.* Aulæa certè quod attinet, memoriæ prodidit *Varro*, quô tempore uſus cameræ ignorabatur, vela ad excipiendum pulverem, ne ſuper menſas ſpargeretur, atque dapes ſimul conſpurcaret & convivas, ſolita in *Tricliniis* ſuſpendi. Quò reſpiciens Horatius, *Serm. l.* 2. *Sat.* 8. *v.* 54. ait:

Intereà ſuſpenſa graves aulæa ruinas,
In patinam fecêre, trahentia pulveris atri,
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.

De veſtibus convivantium diximus ſuprà in voce *Syntheſis* alibique; ſicut de *Servis Tricliniaribus* paſſim, inprimis in voce *Tricliniarcha*: Quorum cùm tanta fuerit copia, meritò de amplitudine *Triclinii* cogites, quam inculcans Seneca, *Ep.* 115. *capacem Populi cœnationem*, vocat: quemadmodum idem alibi miniſtros hoſce *Turbam concionis* appellavit: Quæ cùm vera ſint de *Tricliniis* privatorum, non mirabimur de Cæſarum Tricliniis, dicentem Hieronymum, *ad Salv. Menſa miniſtrat orbis, & terræ ac maria ſerviunt*: quæ verba qui intelligere cupit, adeat Martialem, *l.* 9. *Epigr.* 7. ubi inter alia *mille pocillatorum* mentionem facit, &, qui tantæ Miniſtrorum frequentiæ non imparem *Triclinii* molem graphicè deſcribit, Statium, *l.* 4. *Sylv.* 11. Vide Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 28. plura apud Pignorium, *de Serv.* Alioſque, inprimis verò Petrum Ciacconium Toletanum, *de Triclinio, cum Appendice* Fulvii Urſini, & ſuprà *paſſim*, ubi de *Accumbendi ritu*, *Convivüs*, voce *Trichorum*, aliiſque huc facientibus dictum. Exhibet *marmoreum Triclinium vetuſtiſſimum Patavii, quod in ædibus Rhamnuſianis, poſt Curiam Urbis Præfecti, in vica Patriarchæ, ad D. Iacobi* viſitur. Mercurialis, *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 11. unde falli diſcimus, qui putârunt tripodes, de quibus apud Athenæum Eubolus Comicus, & in quibus duo vel tres edentes repræſentantur in marmoribus vetuſtis, fuiſſe *Triclinia*, quandoquidem ibi nec trium lectorum imago neque accubitus conſpicitur; Sunt enim duntaxat ſepulchralium cœnarum effigies, de quibus tractant, qui ſepulchrales Veter. ritus deſcribere ſunt aggreſſi, vide Mercurialem, *loc. cit.* Poſtquam *Triclinia* ab uſu receſſêrunt, Stibadia ſeu Sigmata in eorum aſſumpta ſunt locum, ut diximus *ſuô locô*. Manſit tamen & lapſô, tranſlatôque Byzantium Imperiô, vetus nomen, uti diſcimus ex Curopalate, *de offic. aulæ Conſtantinop.* Vide quoque ſuprà in voce *Thomaites* &c. Ex ære porrò *Triclinia* apud Romanos eſſe cœpêre, ut & hoc addam, poſt Aſiam devictam. Plin. *l.* 34. *c.* 3. *Triclinia ærata abacoſque & monopodia Cn. Manlius Aſiâ devictâ primus invexit triumpho ſuo, quem duxit urbis annô CCCCCLXVII.* Dein ex argento etiam auroque facta, docet Favorinus, apud A. Gellium, *l.* 15. *c.* 8. ubi in luxum eorum graviter invehitur, & Manilius, *Aſtron. l.* 5.

Hæc fuerat quondam Divis conceſſa figura,
Nunc jam luxuriæ pars eſt. Triclinia *templis*
Concertant, tectique aurô jam veſcimur aurô.

Quorum ſenſus notante Scaligerô, *Ædes Deorum olim duntaxat bracteata & deaurata erant, nunc verò &* Triclinia *noſtra; tectique aureis lacunaribus veſcimur aurô cavo.* De primo horum auctore, idem ſic Plin. *l.* 33. *c.* 11. *Lectos verò mulierum jam pridem totos operiri argentô, &* Triclinia *quædam; quibus argentum addidiſſe primus traditur Carvilius Pollio Eques Romanus, non ut operiret, aut Deliacâ ſpecie faceret, ſed Punicanâ. Idem & aureos fecit.* In aureo lecto veſte purpureâ decubuiſſe Cæſarem, Suetonius narrat, *c.* 49. *Solidô argentô factos habuiſſe lectos & Tricliniares & Cubiculares,* de Heliogabalo, *c.* 19. Lampridius ſcribit: ubi & croco totum *Triclinium* ſparſiſſe, addit &c. Sed & ex teſtudine fiebant, Plin. *l.* 32. *c.* 4. Quo de Veter. luxu plura, vide præter Auctores citatos apud Iſac. Caſaubonum, *ad Athenæum, Suetonium & Hiſtoriam Auguſt.* Salmaſ. *ad eandem*, ut & *ad Tertullianum de Pallio* paſſim, Jac. Oiſelium, *Not. ad A. Gellium*, *l.* 15. *c.* 8. Alios.

TRICLINIUS Demetrius, vide *Demetrius.*

TRICO, apud Lucillium, *Sat. l.* 7.

Magnus trico *fuit numarius ſolvere nulli*
Lentus ———

Becmanno eſt, qui impedit & *tricas* facit, in *Originib. L. L.* Vide ſuprà voce *Tricæ.*

TRICOLINI, urbs Arcadiæ à *Tricolino* filio Lycaonis, *Steph.*

TRICOLLORI, Plin. *l.* 3. *c.* 4. populi Galliæ Narbonenſ. ubi fuerint, non conſtat. *Tallard* enim, quod illorum oppid. fuiſſe refert *Ferrarius*, Caturigum aliàs fuit, *Alarons* dictum, 6. mill. paſſ. à Vapinco in Meridiem. *Baudrand.*

TRICOLUS, apud Jo. Sariſberienſem, *Policrat. l.* 1. *c.* 5. *Hinc Teſſera, Calculus, Tabula, Urio vel Dardana pugna,* Tricolus, *Senio, Monarchus* &c. ludi eſt vel aleæ ſpecies, fortè ex Græco τρίκωλος, *à tribus membris*, Car. du Freſne, *Gloſſar.*

TRICONGIUS, Novellus Mediolanenſis, ſic dictus, qui geſtis honoribus à prætura ad Conſulatum uſque pervenerat. Hic enim tribus congiis epotis, ſpectante, miraculi gratiâ, Tiberiô Imperatore præclarum cognomen ſibi vendicavit.

TRICONIUM, vide *Trichonion.*

TRICORII, populi Galliæ Narbonenſis quorum oppid. *Tricorium le Craux*, teſte *Pinetô*. *Baudrando* ubi fuerint, non conſtat. *La Crau* enim tractus eſt, aliter *Campi lapidei*, inter ſtagnum Aſtromelam ad Ortum & Arelatem ad Occaſum.

TRICORNESII Myſiæ ſuperioris populi, *Ptolem.* quorum regio *Toplexa Caſtaldo.*

TRICORNIUM, Myſiæ ſuperioris in Servia oppidum. *Ptolem. Columbacz Nigro.* Apud Danubium & pontem Trajani. *Lazio* eſt *Coruſceve*, pagus proximus Galumbacio.

TRICORYTHUM, vicus in Æantide tribu. Vide *Steph.*

TRICRENA, locus Arcadiæ, ubi tres fontes. Hîc Mercurius fertur natus, Pauſan. *in Arcadic.*

TRICTRACUS, ἱππικὸν παντοῖον τρόπον, à ſono, quem calculi in tabula moti faciunt, ludi genus vocatur, in quo calculi ad teſſerarum jactum ſic arte fortunam temperante variè moventur, olim hodieque in uſu, ratione ludendi in quibuſdam ſaltem diverſâ. Et quidem *Trictracum* Antiquorum bellè deſcribit Agathias, *Epigr. εἰς τάβλαν Ζήνωνος*, ubi ſitum ordinemque calculorum Zenonis, qui albos erat ſortitus, nigrorumque, qui colluſori ejus obtigerant, poſituram, poſtquam anxiè & accuratè commemoravit, qualiter Zenon, & quibus punctis captus ſit, ac victus diſceſſerit, infelici teſſerarum jactu:

Δοιὰ δ' ἐξ καὶ πέντε κατέσχεθεν· αὐτίκα δ' αὐτὸ
Ἄζυγας ἴσχεν ὅλας ἀσπίδας μεγαλοφρόνας.

Nempe tribus teſſeris tunc utebantur ad hunc luſum, ſicut duabus hodie; quindecim calculis, hodie duodecim: interim totidem adhuc ſervantur calculi, quindecim nigri ſcil. totidemque albi. Præter quem ludum, alius etiam cum teſſeris & calculis luſitari conſuevit, ingenioſus admodum, *Reginula* Gallis vel *Reginetta* vulgò dictus, de quo vide ſuprà. In eo vincit, qui omnes adverſarii ſui calculos capit; quod olim in ludicro XII. Scriptorum quoque fiebat, hodieque fit in eo genere *trictraci*, quem *magnum* vulgò vocant. Variè enim luditur hic ludus & variè etiam apud Veteres ludebatur, uti docet Salmaſ. libellô peculiari, quem *de utriuſque Ludi comparatione* ſcripſit, nec non *Notis ad Proculum Vopiſci*, ubi Ludum XII. Scriptorum, qui apud Veteres in uſu fuit, cum *Trictraco* noſtro in plurimis convenire oſtendit.

Vide

Vide quoque ſuprà, ubi de eo ludo, ut & in voce *Tabula*, alibique paſſim.

TRIDACNA, oſtreorum genus, apud Plin, *l.* 32. *c.* 6. *Inter nos nepotis cujuſdam nomenclator* tridacna *appellavit; tantæ amplitudinis intelligi cupiens, ut ter mordenda eſſent*: δάκνω enim mordeo eſt, δίγνωμα & recentiores Græci dixerunt panis quadras vel bucceas. Quô pactô *tridacna* ſunt, quæ tres bucceas facere poſſunt terque mordenda ſunt. Vide Salmaſ. *ad Vopisc. in Tacito*, *c.* 12.

TRIDENS, Neptuni inſigne, quô à Cyclopibus donatus fingitur, uti videre eſt pluribus apud Natalem Comitem, *Mythol. l.* 5. *c.* 8. adde, quæ diximus in voce *Neptunus*. Sed & *tridentem* in clypeo ſuo geſſit Dryas, apud Papinium Statium, *Theb. l.* 7. *v.* 255.

> *Mille ſagittiferos gelidæ de colle Tanagræ*
> *Promovet ecce Dryas. huic cui nivea arma* tridentem
> *Atque auro rude fulmen habent* ---

Quod Orionis genus jactabat ait vetus Schol. *quod ſidus fundo ſolet maria excitare, non aliter quam cum* tridente *ſuo Neptunus*. Certè de eo Virgil. *l.* 1. *Æn. v.* 539.

> *Cùm ſubito aſſurgens fluctu, nimboſus Orion,*
> *In vada cæca tulit, penituſque procacibus Auſtris,*
> *Perque undas, ſuperante ſalô, perque invia ſaxa*
> *Diſpulit* ———

Claſſem ſcil. Sunt tamen, qui velint Orioni *tridentem* aſcriptum, propter tres ſtellas, quæ, manum ejus præcedentes, alibi pro *gladio* à Poëtis habentur. Niſi malis inde id factum, quòd hic ipſe Orion ex Neptuno, cujus perpetuum hoc ſignum, ortus creditus eſt non paucis. Vide Scholiaſten Germanici, Hygin. *Aſtronom.* & Caſp. Barthium, *Animadv. ad Statium*, *d. l.* Idem verò Retiariorum, apud Romanos, telum fuit, qui fuſcinas tricipites in Mirmillones dirigebant. Hinc Martialis, *l.* 5. *Epigr.* 25. ubi variis præconiis Hermetem gladiatorem in omni genere armorum principem, laudat, inter alia ait,

> *Hermes æquoreô minax tridente.*

Qua de re vide Juvenalem, *Sat.* 2. *v.* 143. & Lipſium, *Saturnal. l.* 2. *c.* 8. Aſſignavit autem Neptuno *tridentem* Antiquitas, propter triplicem aquarum naturam, liquidam, fœcundam & potabilem: vel, ut aliis placet, propter tria aquarum genera, marinam, fluviatilem & ſtagnantem. Vide Fulgentium, *Mytholog. l.* 1. Æſchyli Scholiaſten. *Prom. Δεσμ.* & Jo. Meurſium, *ad illud Lycophronis*,

> Βληθεὶς αὐτ' ὄχθαισ τῷ τριαινίχῳ δυεῖ.

TRIDENTINUS Bartholomæus, vide *ibi*.

TRIDENTUM, Italis *Trento*, Gallis *Trent*, Anglis *Trente*, urbs Comitatus Tiroleuſis, ſatis culta, ad Atheſim fluvium ſita, vetus eſt, & eam in decima regione Italiæ, inter mediterraneas collocant, Plinius, *l.* 3. *c.* 19. & Strabo, vulgò *Trent*. Conditam volunt à Gallis; & ita Trogus prodidit, *l.* 20. *c.* 5. nomen habere creditur, vel à tribus torrentibus, qui è montibus hîc in Atheſin defluunt: vel à tribus altiſſimis montium cacuminibus, quæ propinqua ſunt, vel à Neptuni tridente: Tridentinos enim conſtat coluiſſe Neptunum, cujus effigies cum fuſcina adhuc extat, in lapide pervetuſto in templo B. Vigilii. Urbem muro cinxit Theodoricus, Oſtrogothorum Rex, uſus ad ſtructuram lapide quadratô. Sermo civibus partim Germanicus, partim Italicus, & ut inter ſe linguâ, ſic moribus etiam diverſi ſunt. In hac urbe celebratum eſt Concilium illud famoſum, An. cIↄ Iↄ XLVI. ſub Paulo III. *Mercat. Baudrando* fuit caput Tridentinorum, in Rhætia propria, in valle, inter altiſſimos montes; ſub Epiſcopo proprio, ſub clientela tamen Imperatoris uti Comitis Tirolis, 18. milliar. Germanic. ab Oeniponte in Meridiem: uti 6. à Bolſano, 4. à proxima ora lacus Benaci in Cæciam, 8. à Verona in Boream. Hic inſtante ad petitionem Proteſtantium, Carolô V. Imperatore, (Namque & Lutherus A. C. 1518. provocavit à Pontifice ad Concilium, quod illô ſuperius eſſe jam Conciliô olim Conſtantienſi & Baſilienſi definitum, & Spirenſi Conventu A. C. 1526. habitô decretum fuit, ad conſtituendam religionis formam legitimô opus eſſe Conciliô, quod dum habeatur, ita ſeſe gerere debere omnes, quô ſui facti rationem Deo Cæſarique reddere queant.) tandem famoſum illud Concilium, à loco *Tridentinum* dictum, à Paulo III. A. C. 1545. convocatum eſt; ſed ita, ut Andr. Dudithius Epiſc. Quinqueccl. *epiſt. ad Maxim. II.* ſcripſerit, *Epiſcopos larvas, non homines, ſed ſimulachra, quæ nervis moverentur alienis, & Dedali ſtatuas fuiſſe*. Initium die 7. Januar. factum, primâque ſeſſione monens Epiſcopus Bitontinus, *confluerent ad Concilium tanquam equum Trojanum*, offendit Patres. Poſtquàm ſeptem habitæ ſeſſiones, & in illis doctrina Eccleſiæ Romanæ confirmata, Bononiam, ſub prætextu aëris minus ſalubris, Cæſare fruſtra renitente, Concilium translatum eſt: nihilominus Epiſcopi, qui Cæſareæ ditionis erant, Tridenti ſubſtiterunt. Annô poſtmodum 1551. poſtquàm intereà liber *Interim* Germaniæ obtruſus fuit, Julius III. Concilium Tridenti inſtauravit: cui Proteſtantes, niſi cautionem, quâ olim Bohemis Baſileæ cautum fuerat, haberent, intereſſe recuſarunt. Et Rex Galliæ Henricus II. Conventum, non Concilium vocavit. Hic tres rurſus ſeſſiones habitæ, in quibus Tranſubſtantiatio aſſerta, & Sacramentorum numero Pœnitentia, cum extrema Unctione acceſſit. Adventante dein Mauritiô Saxone, diffugêre omnes, A. C. 1552. quô cùm à Carolo Paſſavii pax Religionis conceſſa eſſet Germaniæ, quod poſteà comitiis Auguſtanis à Ferdinando I. confirmatum, Paulus IV. utrique vehementer ſuccenſuit. Pius dein IV. idem Tridenti A. C. 1561. denuò redorſus eſt, miſſis ad Germaniæ Principes literis cum inſcriptione, *Dilecto filio, Nobili viro, Duci vel Comiti*; quas non reſignatas remiſêre, cùm nec juriſdictionem ullam Pontificis ſe agnoſcere, nec penès illum eſſe Concilium convocare, dicerent. Daniæ quoque Rex irritatus, mandata Pontificia cognoſcendi cupidum ſe magnoperè non eſſe, reſpondit. Elizabeta autem Angliæ Regina Legatum è Belgio in Angliam trajicere prohibuit. Inchoato Conciliô Guido Faber Legatus Caroli IX. Galliæ Regis Reformationem Eccleſiæ obnixè urſit, ſed ab Italis Præſulibus, cum ſcommate, *Gallus cantat*, irriſus eſt. Idem Rex cùm calicis uſum in S. Cœna peteret, *venenum Gallis non eſſe propinandum*, Cardinalis S. Angeli reſpondit. Quod cùm & Ferdinandus Imperator & Albertus Bavariæ Dux, popoſciſſent, fruſtra fuêre. Vide in voce *Calix*. Cum iidem Sacerdotibus conjugium concedi vellent, reſponſi locô acceperunt: *Matrimonium Presbyteris concedere, non aliud eſſe, quàm Hierarchiam Eccleſiaſticam deſtruere, & Pontificem redigere ad Romæ ſolius Epiſcopatum.* Tandem diſſolutô Conciliô A. C. 1564. Pius IV. Patribus redeuntibus, ſummas egit gratias, quòd tantum auctoritatis Pontificiæ rationem habuiſſent. Interim Synodus hæc à Germanis ſpreta, à Gallis non admiſſa eſt: & Claudius Sanctius, celeberrimus Theologus Lotharingo Cardinali à conſiliis, *in Concilio Tridentino plus nobis, quàm Spiritui S. tributum eſſe*, dicere ſolitus eſt. Claudius quoque Eſpenſæus, *in Com. ad Timoth.* meritò, inquit, *in Concilio Baſil. Ludovicus Arelatenſis Cardin. queſtus eſt, in Conciliis id damnum fieri, quod nationi placeat Italicæ, & hæc illa Helena eſt, quæ nuper Tridenti obtinuit.* Vide Thuani incaſtrati *Hiſtor.* P. Suavem, Polanum, *in Hiſt. Concil. Trid.* Heideggerum *in Examine ejus*, Lætum, *Comp. Hiſtor. Univ.* Hinc *ditio Tridentina* provinc. Italiæ anteà, nunc pars Auſtralis Comitatus Tirolenſis, à quo ad Boream terminatur, ſicut ditione Venetâ, ab Ortu, Occaſu & Meridie. German. *Stifft von Trient*, Italis *Veſcovato di Trento*, Gallis *Eveſché de Trente*. Sub imperatore ut Comite Tirolis. Epiſcopus tamen Tridentinus poſſidet in eo tractu plurima loca, ipſumque Tridentum; Hinc Princeps Tridentinus dicitur, ſed ſub clientela Comitatus Tirolenſis.

TRIDINUM, & TRIDINIUM, oppid. munitum Montisferrati, vulgò *Trin*, tantiſper à Pado, ſub Duce Sabaudiæ pace Claraſcenſi. Pluries haud pridem captum receptumque.

TRIDUANA, apud Hieron. *Ep.* 19. *ad Fur.* tridui jejunium eſt, vide ſuprà *Biduana*.

TRIENS, tertia pars Aſſis, ſicut *Sextans* ſexta: quæ ambo volunt quidam eſſe Siculorum τρίαντα & ἑξάντα, in quo tamen difficultatem invenimus, quum ſignificatio ſit prorſus alia. Nam ἡμίσυς, *ſemis*, τρίας, *quadrans*. Gronovio proin, quemadmodum Quadrans ex participio tranſiit in nomen, quòd aſſem quadraret: ſic quaſi verbum eſſet, *triare*, in tria redigere, finxiſſe videntur *Trientem*; quaſi *ſextare*, in ſex ſecare, Sextantem, *de Pecun. Vet. l.* 4. *c.* 17. Etiam nomen fuit monetæ Romanæ. Cùm enim primitùs rudi ære uterentur Romani, Servius Rex illud primus ſignavit: quemadmodùm argentum primùm ſignatum eſt an. Urb. Cond. 490. Q. Ogulniô, C. Fabiô Conſulib. quinquê annis, ante primum bellum Punicum. Fuit autem nota æris ex altera parte Janus geminus, ex altera roſtrum navis; in *Triente* & Quadrante rates: Argenti verò bigæ quadrigæque Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 20. ex Plin. *l.* 33. *c.* 3. Et quidem *trientem*, pro naulo Charonti ſolvendo, defunctorum ori imponi olim conſuevisse, docet Natalis Comes, *Mythol. l.* 3. *c.* 4. quam in rem plura vide ſuprà, voce *Naulum*. Servilii verò etiam ſacrum *trientem* habuêre. Plin. *l.* 34. *c.* 13. extr. *Unum etiamnum æris miraculum non omittemus. Servilia familia illuſtris in Faſtis*, trientem *æreum paſcit argentô & aurô, conſumentem utrumque. Origo atque natura ejus incomperta eſt mihi. Verba ipſa de ea re Meſſalæ ſenis ponam. Serviliorum familia habet trientem ſacrum, cui ſumma cum cura magnificentiaque ſacra quotannis faciunt: ferunt aliàs creviſſe, aliàs decreviſſe, & ex eo aut honorem aut diminutionem familiæ ſignificari.* Poſteriori ævô *aurei* quoque *trientes* occurrunt, de quibus vide ſuprà, voce *Tremiſſis*. Sed & non æris tantùm, verum cujuſcunque rei tertia pars ex duodecim *Trientis* nomine venit: Hinc tertia pars Sextarii (qui, cùm duodecim capiat cyathos, partes eaſdem cum libra & aſſe obtinuit) *Triens* apud Auctores dicta reperitur, quam potus menſuram veterib. Romanis in quotidiano uſu fuiſſe, ſtatuit Hieron. Mercurialis, *Var. Lect. l.* 1. *c.* 22. Cùm ſextante temperati ac valetudinarii, deunce intemperantes ac vinoſi biberent. Meminêre *Trientum* plurimis in locis Poëtæ, Martialis inprimis: inter alia, *l.* 1. *Epigr.* 107. *v.* 8.

> *Crebros ergo bibas licet* Trientes.

Et *l.* 4. *Epigr.* 83. *v.* 5.

> *Sed nec poſt primum leget hæc, ſummumve* Trientem,
> *Sed ſua cum medius prælia Bacchus amat.*

Et alibi paſſim. Unde facilè cum Mercuriali colligas, calices quotidianos & à cunctis in potu adhibitos apud Romanos, *Trientes* fuiſſe quæ erat tertia, uti diximus, quarta Sextarii pars, quatuor continens cyathos. Idem Roſinus ſuprà laudatus, *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 29. Apud Hebræos quoque eoſdem in uſu fuiſſe, colligas ex Pſalmo 80. *v.* 6. *Potâſti nos lachrymis in triente*: ubi ſimul ad annos captivitatis Babylonicæ reſpici, volunt quidam ex Judæis. Cùm enim Ægyptia captivitas præciſè duraverit annos ducentos, & decem; Babylonica ſolùm duravit annos LXX. id eſt, *trientem annorum* CCX. Vide Sam. Bochartum, *Hieroz. in Parte prior. l.* 3. *c.* 29. &c. Hinc *Trientale fœnus*, quod ab Imperatorib. Antonino Pio & Alexandro Severo non ſine magna moderationis laude exercitum habes infrà ubi de *Uſura*.

TRIERARCHUS, in Rep. Athenienſi dicebatur, qui navem bellicam armamentaque navalia & ejus generis alia, præbebat. *Ulpianus*, Τριηραρχὸς ἐστὶν ὁ ναῦν παρεχόμενος καὶ πολεμικὴν σκευὴν τῇ νηΐ ... Cui muneri obeundo ditiſſimi quique aſſignabantur, ut è Demoſthene Grammatici docent. Atque olim Ναυκραρίαι dicebantur; erantque uniuſcujuſque Tribus Ναυκραρίαι 12. quarum ſingulæ navem unam inſtruebant, Pollux, *l.* 8. factumque ali-

quando, ut uniuſcujuſque Claſſis eſſent viri ſedeni, donec auctô numerô Tribus quælibet 120. viros præbuit: Sic ut 10. Tribus, quæ omnino tunc erant, præberent 1200. viros. Hi centum viginti viri cujuſque Tribus in duas diſtribuebantur *συμμορίας*, quarum ſingulæ erant virorum 60. cenſuſque claſſium eſt harum à Nauſinico Archonte an. 3. Olymp. 100. in quas diſtribuebantur inter adſcitos cives, qui opibus pollebant plurimùm. Poſteà, auctore Demoſthene, quinque eligebantur Claſſes quibus 300, ditiſſimorum numerus conſtaret, qui quotannis munera obirent, Ulpianus *ad Olynthiacam* 2. Ratio autem *Trierarchiarum* ſubinde mutavit, ut conſtat ex eodem *in Midian*. ubi narrat, aliquando duos fuiſſe, qui navem inſtruerent, aliquando tres, aliquando ſedecim; fuiſſe quoque, Demoſthene rogante, triremium duarum unum *Trierarchum*. Et quidem de *Trierarchis* ſedenis, unam inſtruentibus navem, Lex extat: *Τὰς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη συνηνωμένους ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν ἀπ' εἰκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους*, *Trierarchi ſedeni, ad inſtruendam unam triremem ſeponuntur è manipulorum contributionibus, munuſque obeunto ab anno ætatis viceſimo quinto ad quadrageſimum uſque, ſumptuſque ex æquo faciunto*. Demoſth. *de Cor*. Cum ante hanc legem, ubi primùm in viros tranſcripti fuerant, munia publica obirent: atque etiam pupilli ipſi, in *τὰς συμμορίας* de ſuo collaturi conſcriberentur, Demoſthenes, *contra Aphob.* *ά*. ubi etiam docet, eos, qui in reditibus haberent annuis 25. minas, contuliſſe *εἰς τὴν συμμορίαν* illarum partem quintam, nempe quingenas drachmas; atque ita pro hoc modulo majus vel minus. Tempus *Trierarchiæ* legitimum Annus fuit, itaque cùm bini erant Trierarchi, ſinguli ſex menſes in munere verſabantur: Atque ita, cùm ſedeni eſſent, munus illud ſuum obibant annuum unuſquiſque *κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρώμενοι*; quanquam accidebat ſæpe, ut *Trierarchiam* locarent, atque ita acceptô e g. talentô, quanti locaverant, ipſum annuum munus obibant: & quia ipſi *προετέλουν*, à cœteris, qui ejuſdem eſſent *συμμορίας*, poſteà, quod impenderant, exigebant, ut dixit Demoſthenes *in Leptinea*. Non longè verò pòſt hic legem ſcripſit, quâ cavetur, ut unuſquiſque pro facultatum cenſu conferret: *Trierarchi ad triremem inſtruendam deliguntor è facultatum cenſu: ſi major ſit decem talentis, pro cenſus modo vel tres naves cum ſcapha inſtruunto: Eâdem proportione obſervatâ, tot eorum quorum cenſus minor eſt talentis decem, unà conferunto, quot ſimul dabunt cenſum decem talentorum*. Quâ lege factum, ut plures pauperes tantum conferrent, quantum unus ditiſſimus multorum re familiari quaſi in unum acervum collatâ. Vide Demoſthenem, *Orat. de Cor*. Ad *Trierarchiam* verò obeundam vocare, & cenſum delectumque habere, Strategorum erat: unde quibus malè vellent factum, vocatis & deſignatis, navem

Sæpe tritam, ſæpe fixam, ſæpe excuſſam malleo,

præbebant. Vide Ariſtophanem, *Equit*. ubi habetur, annô 4. Olymp. 88. Prætore Athenis Stratocle, *Trierarchos* naves à Rep. accepiſſe, quas *τῷ πληρώματι* inſtruerent. Sed iſtud mutavit: Nam eô tempore, quô bini erant *τριηραρχοῦντες*, illi naves comparabant, armamentis & remigibus inſtruebant, atque militibus ſive *ἐπιβάταις* ſtipendia numerabant, Demoſth. *in Midian*. quare tunc accipiebant de publico in ſingulas triremes *εἰς ἐπίπλουν* 30. minas. Idem, *de Cor*. Poſteà verò, quando ſedeni unam navem inſtruebant, *Trierarchi* ſolâ militabant nave, Reſpublica armamenta, nautas & omnia *πληρώματα* præbebat: quæ illi, vel poſtquàm rediiſſent, reſtituebant Reip. vel iis, qui ſibi in obeundo hoc munere ex eadem ſuccedebant claſſe, tradebant. Quòd ſi *Trierarchus* armamenta hæc non reſtitueret, repetebat ab eo Trierarchus ex eadem Claſſe & Claſſis ejuſdem Curator, ex Lege Periandri, cujus meminit Demoſth. *contra Euerg.* & *Mneſibol*. Si verò is, qui armamenta debebat, denegaret aut moras necteret, in jus ad Exercitus navalis Præfectos & navalium Curatores, qui Judices ſortiebantur in his cauſis, vocabatur. Quòd ſi omninò reddere nollet, Lege licebat poſt judicium ab eo jam damnato pignora capere, *Τὸν ὀφείλοντα τὰ σκεύη τῇ πόλει, ἢ ἀποδιδόναι τὰ σκεύη· εἰ δὲ μὴ, ἐνεχυρα λαμβάνειν*. Demoſth. ubi *ſuprà*. Cùm finitum erat *Trierarchiæ* tempus deſignati *Trierarchi*, qui aliis ſuccedebant, poſtquàm fuerant deſignati, ad naves abire tenebantur, ex lege, *Τὰς διαδόχους ἀπιέναι ἐπὶ τὰς ναῦς ὅταν καταλαβῶσι* mulctâ iis, qui id præfinitô tempore non feciſſent, irrogatâ. Itaque Strategi eos, ut navem ſuſciperent, cogere ſolebant. Tandem *Trierarchi*, obiti à ſe muneris, ſicut & reliqui Magiſtratus, rationes reddebant, ex Lege: *τοὺς τριηράρχους ὑπευθύνους εἶναι*. Cùm verò grave admodùm eſſet onus *τῆς λειτουργίας*, neque omnes ferendo pares eſſent, ſuccurrit Solon latâ *περὶ τῆς ἀντιδόσεως* Lege, cujus capita Latinè ſic habent: *Quotannis ad facultatum permutationem provocanto. Sepoſitus ad obeunda munera, claſſe ſuâ excedito, ſi quem ſe locupletiorem vacantem oſtenderit. Si is, qui deſignatus eſt, locupletiorem ſe eſſe faſſus ſit, in trecentos alterius locò refertor: Si neget, facultates inter ſe permutanto. Ejus qui ad facultatum permutationem provocatus eſt, ædes obſignantor. Qui facultates inter ſe permutant, ſe indicaturos facultates ſuas juranto his conceptis verbis: Indicabo facultates meas rectè & juſtè, exceptis iis, quæ in argenti fodinis ſunt, quas Leges immunes faciunt. Et intra tres, ex quo juratum, dies facultates ſuas indicanto*. Fiebat itaque *ἀντίδοσις* hôc modô: Si quis è trecentis, qui ſepoſiti erant ad obeundas Trierarchias, ſumtus tolerare non poſſet, Lege licebat eâ claſſe excedere, ſi quem ſe locupletiorem vacantem oſtendiſſet. Qui ſi ditiorem ſe fateretur, in trecentos alterius locô referebatur; ſi negaret, permutabant inter ſe facultates, iſque qui citaverat alterum ejus ædes obſignabat, ne qua inde aliò exportarentur, quem morem ita graphicè exponit *πρὸς Φαίνιππον* Demoſthenes, ut in rem præſentem deducere videatur. His peractis, is, qui provocabat ad facultatum permutationem, ad ſacra vocabat eum, quem ſuô locô obire munera volebat: inter quæ ſacra ab utroque conceptis verbis jurabatur. Indicium autem facultatum ſuarum, intra tres, ex quo juraverant, dies dabant, idque ſcriptô, ut docet *Harpocration*. Dabatur verò indicium Strategis, qui litigantibus ſortiebantur Judices, Demoſthenes, *loc. laud.* quemadmodum *ἐν ταῖς χορηγίαις*, quia majores quibuſdam Feſtis, quam aliis, ſumtus fiebant, diſceptabant Choragi, &c. Nec omittendum, cum maximum apud Athenienſes eſſet rei nauticæ ſtudium, ab antiquiſſimis temporibus, inprimis verò, à quo rerum ſummæ Themiſtocles præeſſet, priùs quidem Phalerô portu, poſteà Piræeô fuiſſe uſos, in quo *κατεσκεύασε* trecentarum navium habuere claſſem. Thucyd. *l*. 2. Senatumque Quingentorum quotannis novas naves ædificare fuiſſe ex Lege aſtrictum. Vide Sam. Petitum, *Commentar. in LL. Atticas l*. 3. *tit*. 1. & 2.

TRIERES, urbs Syriæ. Item gens quædam dicta à *Triero* Ombriarai & Thraces filio, *Steph*.

TRIERORUM, ſeu TRIERON, ſingularis numeri promontor. Africæ, *Ptol. Capo Sudeyta Marmolio*; *Capo della Giudeca* aliis, inter oſtia Cinyphi ad Occaſum apud Leptim magnam, & Macomacam villam ad Ortum.

TRIETERICA, Bacchi ſacra, quæ tertiò quôque annô celebrabantur. Virg. *l*. 4. *Æn*. v. 302.

——— *Audito ſtimulant Trieterica Bacchi*
Orgia. ———

Statius, *Theb*. *l*. 2. v. 661..

——— *Non hæc Trieterica vobis*
Nox patrio de more venit. ———

Nic. Lloyd. Nempe duobus annis retroactis, tertiô currente, hæc ſacra vigebant, hoc enim deſignat *τριετηρίς*, *trieteris*, ſeu, *exacto triennio*, ut ait *ad Papinium, Theb. l*. 2. v. 661. Lutatius; ſic, ut annum eum pro primo computes, quò jam peracta ſunt. Cenſorinus, *de Die Natali*, c. 18. *Itaque annos civiles ſic ſtatuerunt, ut interkalando facerent alternos XII. menſium, alternos XIII. utrumque annum ſeparatim vertentem, junctos ambos annum magnum vocantes. Idque tempus τριετηρίδα appellabant, quod tertiò quoque annò intercalabatur, quamvis biennii circuitus & reverà διετηρὶς eſſet*. Ad quem locum vide Barthium, *Animadverſ. ſuis Papinian*. Totâ autem nocte debacchabantur, in his orgiis, unde notanter *Trieterica nox*, dicit Statius, *ubi ſuprà*, *Suidas*, continuis perpotationibus ac *συνουσίαις ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν*, *in diem ac noctem*, bacchatos eſſe, ait &c. Sed & *Trieteris* completum quandoque triennium notat, uti diſcimus ex Paullino, *Ep*. 16. apud Auſonium, qui cùm quereretur quartum jam annum eſſe, quòd nullas à Paullino literas accepiſſet, reſpondet hic:

Deſore me patriis tota trieteride terris,
Atque alium legiſſe vagis erroribus orbem,
Increpitas, ſanctis motâ pietate querelis &c.

TRIFERNUM, *Liv. Biſano Blondo*, mons & oppid. Pelignorum, in Aprutio, non longè à Bojano, ſed hic locus in Samnitium & Frentanorum confinio eſt, *Ferrar*.

TRIFOLINUS, mons Campaniæ Neapoli imminens, ſic à *trifolii* copia dictus: vulgò *Monte di S. Martino*. Unde *vinum Trifolinum*, apud Martial. *l*. 13. *Epigr*. 114.

Non ſum de primo fateor Trifolina Lyæo.

TRIFOLIUM, in coronis Veter. adhibitum, memoratur Plinio, *l*. 21. *c*. 9. *Folio coronat & trifolium. Tria ejus genera. Minyanthes vocant Græci, alii aſphaltion, majori foliò, quò non utuntur coronarii. Alterum acutò, oxytriphyllon. Tertium ex Omnibus minutiſſimum — Utuntur & ferulis & ederæ corymbis & flore*. Al. *& corymbis, & ederæ flore purpureò*. Vide Dalechampium, *Annotat. ad l*. ac plura de hac herba, apud eundem Plinium, *l*. 18. *c*. 25. *l*. 20. *c*. 23. *alibique* & Salmaſ. *ad Solin. p*. 243. ubi inter alia Plinium, ex tribus epithetis *trifolii*, malè tria ejus genera confinxiſſe, docet.

TRIFORIUM, apud Gervaſium Dorobern. *in Deſcr. Eccl. Cantuar*. porticus eſt, ſeu potiùs porticuli, in modum clauſtri, ſpecies, quæ totum ædis ſacræ ædificium ambit, eò fine ducta, ut tranſitum præbeat locum circuire vel luſtrare volentibus, In ipſo ædis muro, ſupra inferiorum columnarum & arcuum ordinem, ex cujus ſuperiori parte emergunt majores ædis feneſtræ, in ipſum fornicem elatæ. Nomen inde, quòd hujuſmodi ſtrictioris ambulationis aperturæ, intra ipſam ædem, duabus columnis diſtinctæ, *trinas fores* quodammodo præferant; uti videre eſt in Cathedrali Ambianenſi, in Gallia, Lincolnienſi, in Anglia, ut alias omittam. Ad cujuſmodi *triforii* poſtmodùm formam limbi, vel ornamenta, ad oram alicujus rei attexta, *triforia* quoque dici cœperunt, uti ex *Monaſtico* Angl. docet Car. du Freſne, *Gloſſar*.

TRIGA, Heroum in bello vehiculum, poſt bigas fuit: qui duobus ſubjugis equis adnectebant vinculô ſeu lorô tertium extra currum, quem *παρήορον* dicebant: *Heſychius*, *παρήορος ἵππος ὁ ἐκ τῆς ἅρματος παρατρέχων*; item *σειραῖον*, Dionyſius Halicarn. *l*. 7. *ſub fin*. ubi Romæ etiam in Circenſibus Ludis, ab Heroicis uſque temporibus, ſervatum tradit, ut *trigæ* committerentur, quum apud Græcos jam diu id deſitum eſſet. Meminit *trigarum*, in exequiis Archemori, Statius, *l*. 6. *Theb*. v. 461. ubi de curru Admeti,

Nominibuſque ciet Pholoen Admetus & Irim,
Funalemque Thoen. ———

ad quem locum vide Salmaſ. *Exercit. Plin. ad Solin. p*. 900. & Caſp. Barthium, *Animadverſion. Papinian*. Earundem mentio, in veter. *Inſcr*. quâ Diocles Agitatoris palmæ enumerantur, apud eundem Salmaſ. In nummo item veter. Heraclii Imperatoris, cujus effi-

effigiem habes, apud Lipſium, *de Cruce*, *l.* 3. *c.* 16. Neque equorum ſolùm *triga*, ſed & mulatum occurrunt. Sic enim de Pharaonis, Iſraëlitas perſequentis, curribus, in Jonathane Exodi *c.* 14. *v.* 7. legimus; *Et mulam tertiam ad trahendum & inſequendum eum celeritate addidit ſingulis curribus*: apud Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 19. &c. Iis quadrigæ ſucceſſêre, de quibus vide ſuprà, ut & in hanc rem plura paſſim. Apud Recentiores, *triga* pro *trica*, mora ſeu impedimento eſt. Unde jocus Stephani Tornac. ex vocis ambiguitate ortus, *Epiſt.* 228. *Bigam autem ſeu birotum mittere nolumus* —— *Nam quod de triga tibi jocando diximus, ſcias quod, ſicut trigam abominamur in vehiculo, ita etiam abhorremus in opere & verbo.* Vide etiam ſuprà, voce *Striga*.

TRIGABOLI, populi Galliæ Ciſalpinæ, ut *Leander* ſcribit inter 2. Padi fluv. oſtia habitantes, quos poſteà *Teſalios* ait vocatos.

TRIGALTIUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

TRIGAMI, in Eccleſia Chriſtiana olim per quinquennium, à Sacra communione abeſſe juſſi ſunt, teſte Balſamone, *ad can.* 4. *Baſilii ad Amphiloch.* qui videl. ex prioribus matrimoniis liberos ſuſcepiſſent. At qui quadrageſimum ingreſſi annum, ex duabus primis uxoribus prole caterent, iis τριγαμία conceſſa, uti habet Niceph. Chartophylax, *Reſp. ad. Theodoſ. Mon.* & Balſamon, *ibid.* vide Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* vocibus Πολυγαμία & Τριγαμία, ut & ſuprà, ubi de *Nuptiis*.

TRIGARIUS, locus juxta Campum Martium, Plin. *l.* 37. *c.* 13.

TRIGEMINA, porta Romæ dicebatur, per quam *Trigemini* fratres Horatii exierunt; eam Marcellinus *Oſtienſem* vocat, teſte Marlianô, qui eam hodie *Porta S. Pauli* vocari ſcribit.

TRIGESIMA, vide *Tricenarium*.

TRIGESIMA Legio, vide *Triceſima*.

TRIGESANUM, oppidul. Auſtriæ inferioris ad *Draiſain* amnem, qui paulo infrà in Danubium cadit, in ditione Archiepiſcopatus Salisburgenſis 7. milliar. Germanica, ſuprà Viennam in Occidentem, *Cluver.* Vulgò *Traſmaur*.

TRIGLYPTON, Indiæ extra Gangem urbs, *Ptolem.* Hîc corvi albi, & Tigrzene in Aſia, & galli barbati. *Pegu Caſtaldo.* Aliis *Camarane*, ad Beſingam fluv. 220. mill. paſſ. ſuprà Pegu in Boream.

TRIGON, ſeu TRIGONALIS pila, unum ex quatuor pilarum apud Romanos generibus, parva erat, ita nuncupata vel à loco, ubi ea exercebatur, *triangulari*, in quo Veſpaſianum membra defricare ſolitum, valetudinis causâ, notat Sueton. *c.* 20. vel potiùs à ludentium numero, figura & ſitu. Simplici *Pilæ* nomine venit, apud Martialem, *l.* 7. *Epigr.* 31. *ad Attic.* *v.* 7.

Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat aut nudi ſtipitis ictus hebes.
Vara nec injecto ceromate brachia tendis,
Non harpaſta vagus pulverulenta rapis.

Apud Celſum item, cùm ait, *Ab alvo cruata vexatis pilam, & reliqua ſuperiores partes exercentia convenire.* In hujuſcemodi enim ludo partes inferiores ferè ſemper firmæ manebant, ſuperioribus perpetuò motu agitatis. Quomodo verò hæc exercitatio perageretur, ex ejuſdem Poëtæ verbis facile eſt conjicere; in quibus demonſtrat, luſores ita triangulari figurâ collocatos ludere conſueviſſe, ut manibus utriſque, modò ſiniſtrâ, modò dextrâ pilam viciſſim expellere excipereque valerent, ne unquam caderet: in quo ſummam ludentium laudem fuiſſe veriſimile ſit; ſicut *l. eod. Epigr.* 71. Polybum quendam laudat, ob agilitatem ſiniſtræ manus in jacienda excipiendaque pila, *v.* 9.

Sic palmam tibi de Trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magis ſiniſtras.

Ubi *nudum Trigona* vocat *unctæque* meminit *coronæ*, quòd ludum nudi unctique exercebant: Ante cœnam enim lavabant priſci, ante lavationem corpus exercebant. Et *l.* 12. *Epigr.* 84. *v.* 3.

Captabit tepidum dextrâ lævaque Trigonem.

Ubi *tepidum* ait, quòd ludentes eò in calorem ſolveret: an quòd hoc ludebant in Sphæriſterio calido, ut vitreâ illa in thermis? quod veriſimile admodùm, cùm poſt pilæ ludum ſtatim balnea calida ingredi Veteres conſueverint. E quibus patet, ſolitos fuiſſe *Trigone* ludentes à ſe invicem modò mittere, modò excipere pilam, modò ſiniſtris, modò dextris, eò propè modô, quô noſtrates pilâ parvâ ſuprà funiculum ludunt, & quò Antyllus tertium parvæ pilæ luſum deſcripſit. Exemplum *Trigonalis pilæ* videtur, in nummis M. Aurelii Antonini apud Byzantios excuſis, apud *Mercurialem*. Similiter, quem ludum in ſacrificiis Apollinis Pythii Actiaci adhiberi ſolitum, memoriæ proditum eſt; de hac pila eſſe intelligendum, putant nonnulli. Eundem propè, aut ſimilem paganicæ pilæ luſum, deſcribi à Petronio, *Satyr.* ſunt qui dicant; Ita autem is, ubi de cœna Trimalcionis: *Videmus ſenem calvum tunicâ veſtitum ruſſeâ, inter pueros capillatos ludentem pilâ. Nec tam pueri nos, quanquam erat operæ pretium, ad ſpectaculum duxerant, quàm ipſe Pater familiâs, qui ſoleatus pilâ ſparſivâ exercebatur, nec eam amplius repetebat, quæ terram contigerat, ſed follem plenum habebat ſervus, ſufficiebatque ludentibus. Notavimus etiam res novas: Nam duo ſpadones in diverſa parte Circuli ſtabant, quorum alter matellam tenebat argenteam, alter numerabat pilas, non quidem eas, quæ inter manus luſu expellente vibrabantur, ſed eas, quæ in terram decidebant.* Vide Hieron. Mercurialem, *de Arte Gymn. l.* 2. *c.* 5. & Fabium, *Agoniſtic. l.* 1. *c.* 6. uti de colore hujus pilæ, infrà voce *Vitrum*.

TRIGONON, triangularis citharæ *ſpecies* ab Ibyco excogitata, quâ jambea caneret, memoratur Zuingero, *Theatro Hum. Vitæ p.* 1147. Idem herbæ nomen, inter eas quæ folio veniebant in Veter. coronamenta, apud Plin. *l.* 21. *c.* 9. utrique à forma nomen: quâ & faſtigia olim tectorum, in Ædibus ſacris, atque Imperatoriis fuiſſe, τριγωνοειδῶς ἐκτεταμένας, hinc Græcis appellatas diximus ſuprà, non uno loco, inprimis voce *Triclinium*. Sed & *Trigonum*, unum erat ex X. Athenienſium *Dicaſteriis*, de quibus ſuprà. Hinc *Trigonometrum*, inſtrumentum Agrimenſorum, ſicut & *Graphometrum*, Veterum gromæ aliquatenus ſimile, eundem ſaltem uſum præſtans, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 684. &c. etiam ſuprà aliquid, voce *Triangulum*.

TRIGORIA, regiuncula Germaniæ ſuperioris in Trevirorum finibus, apud Rhenum & Velaliam ſuperiorem inter illam & Bodobrigam ad Boream, ubi S. Goaris vulgò *S. Gewer* oppid. olim *oppidum Germanorum* dictum, monaſterio ac tumulo ejus illuſtre, villa Belthomus, aliaque loca, 2. leuc. à Bodobriga in Meridiem Ficeliam verſùs. 1.

TRILEUCI, 3. ſcopuli Oceani Cantabrici in ora Hiſpan. Boreali, *Pennas de Guzman* Ortelio; ubi promontor. *Trileucum*, quod *Capo d'Ortegal* Hiſpan. in mare valde procenſum, 12. leuc. Hiſpanic. diſtat à Corunia in Boream, & 28. à Scythico promontor. in Occaſum.

TRILIX Lorica, apud Virg *l.* 3. *Æn.* *v.* 467.

Loricam conſertam hamis auroque trilicem:

alibique quid ſit, exponit Statius, *l.* 12. *Theb.* *v.* 775.

—— *tunc qua ſubtemine duro*
Multiplicem tenues iterant thoraca catenæ,

textum textui intextum dicens, ut ait Barthius, qui & *catenas* interpretatur ſpiras ſpiris fabrè implicatas, *ad h. l.* Cujuſmodi loricas etiam Recentioribus fuiſſe in uſu, docet Dudo, *de Mor. & act. Norman. l.* 2. *Alii ferro auroque trilices loricas, thoraces ſcilicet faciunt.* Et Guil. Brito, *Philippid. l.* 3.

—— *thoraca trilicem* &c.

Unde vocem Gallicam *treillis*, pro tranſenna ſeu feneſtra cancellata, originem trahere, docet Car. du Freſne, *Gloſſar.* Vide quoque Hadr. Turnebum, *Adverſar. l.* 29. *c.* 35.

TRILORIS Tunica, in *Vita* Aureliani Vopiſco deſcripta, *c.* 46. *extr.* *Paragaudas veſtes ipſe primus militibus dedit & quidem aliis monolores, aliis -- trilores, & uſque ad pentelores*: ſic dicta eſt, quæ triplici *loro*, h. e. inſtita, limbô, ſeu faſciâ erat prætenta ac ornata. Non quæ triplici filo eſſet intexta, ut placuit Auctori modò laudato, qui *tunicas bilores* & *trilores*, volebat eſſe *bilices* & *trilices*: qua de re multis agit Salmaſ. *ad Vopiſc.* Vide quoque ſuprà in voce *Lorum*, item *Paragauda*.

TRIMA, urbs Lageniæ, in Hibernia, in Comitatu Mediæ Orientalis, ad Bovindam fluv. 20. mill. paſſ. à Dublinio in Occidentem, Molingariam verſùs totidem. Vulgò *Tryme*.

TRIMERUS, vide *Tremerus*.

TRIMILIDUM, vulgò *Tremblay*, vicus agri Pariſini, non procul à Luperis & Villa Picta: aliàs *Grand Tremblay*, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TRIMISIUM, apud citimæ ætatis Scriptores, monetæ ſpecies, quæ *Tremiſſis* prioribus dicta. Vide in hac voce.

TRIMMA, apud Anaſtaſium Bibliothecar. *in Sylveſtro*, *Fecit autem & cameram Baſilicæ, ex trimma auri reſulgentem*: raſura eſt vel ramentum auri, ex Græco τρίμμα. Cujuſmodi auri ramenta capiti reſperſiſſe Verum Imperatorem ait Jul. Capitolin. *in Vero*, *c.* 10. Vide quoque ſuprà, voce *Auri Scobs*, alibique, ubi de varia χρυσώσει capillorum, Veteribus uſitatâ.

TRIMMANIUM, ſeu *Trimammion*, *Antonin.* oppid. Myſiæ inferioris ad Iſtrum fluv. *Drimago Ortelio*.

TRIMONTIUM, oppid. Albionis in Selgoviis, apud oram occiduam, inter Angliam & Scotiam, *Atterith* nunc, teſte Camdenô. Item urbs Thraciæ eadem quæ *Philippopoli*.

TRIMULIA, oppid. Pictavii, cum titulo Ducatus in limite Marchiæ Lemovicenſis, 12. leuc. à Pictavio Urbe in Ortum ad amnem *Benaiſe*, cum caſtro ſplendido: Vulgò *la Tremouille*.

TRIMYXUS Lychnus, apud Anaſtaſium Bibliothecâr. lychnus eſt *tribus myxis* conſtans, vide ſuprà *Bimyxus*.

TRINACIA, *Diodor. Tyracina* Stephano, *Randazzo* Aretio, urbs olim præcipua Siciliæ, nunc jacet, à Syracuſanis exciſa. Ejus veſtigia apud Catalbanum caſtrum à Palica 3. mill. paſſ. à Menis. Populi *Triacenſes* Plin. *l.* 3. *c.* 8.

TRINACRIA, Sicilia à *triangulari* figura ſic dicta, quæ & *Triquetra*. Hinc *Trinacrius*. Virg. *l.* 3. *Æn.* *v.* 429.

Præſtat Trinacrii metas luſtrare Pachyni.

Item *Trinacris*, ut *Hybla Trinacris* apud Ovid. *l.* 5. *Triſt. El.* 13. *v.* 22. Idem *l.* 4. *Faſtor.* *v.* 419.

Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor,
Trinacris, à poſitu nomen adepta loci.

Idem Ovid. *l.* 5. *Metam.* *v.* 347.

Vaſta Giganteis injecta eſt inſula membris
Trinacris. ... ...

TRINASSUS, *Ptolem.* oppidum ſeu portus Peloponneſi, in ora Laconicæ, juxta quod tres Inſulæ parvæ, unde ei nomen, inter Gythium oſtiaque Eurotæ.

TRINEMEIS, vel TRINEMIA, vicus in Cecropide tribu, *Steph.*

TRINEMII, populi Helladis, apud quos Cephiſus oritur, *Strabo*.

TRINESIA, Indiæ intra Gangem inſul. *Ptol.* *Rheſiphe Caſtaldo*.

TRINESSA, locus Phrygiæ, *Steph.*

TRINI Portus, oppid. agri Tarviſini.

TRINITAS, TRINITATIS SS. Myſterium, ſunt qui ex communi ratione *Boni*, ex *Intellectu Dei*, ex Ejuſdem *Potentia*, probare ſatagant: quæ tamen argumenta, ſi ad ſuadendum

nonnullam, ad perſuadendum tamen vim nullam habent. Alii deſumunt ſimilitudines ab Anima humana, Sole, Iride, Triangulo, Sphæra, Fonte; præſertim autem à Luce, cui Deus in Sacris ſæpe aſſimilatur: eumque tria in hoc Univerſo corpora eâdem luce condecorentur, *Sol*, qui lucem emittit, ut fons ejus; *Cœlum* quod eam tranſmittit, Solemque nobis oſtendit; & *Terra*, quæ à cœlo ſoleque pariter colluſtrata lumen remittit: non abſurdam *SS. Trinitatis* imaginem extare volunt; ſed hæc ejuſdem generis ſunt. Vide quoque infrà, voce *Verbum*. Uti pariter incerta, quæ ex Gentilium ſcriptis, Platonis & Platonicorum ineptiis (ut de Pſeudo Triſmegiſto, & fabuloſis Sibyllarum foliis nihil dicam) huc adferuntur. Quæ, ſi quid certi habeant, ex Judæis, eorumque ſacris libris hauſta ſunt: ut non naturæ, ſed traditioni ex revelatione adſcribenda veniant, qua de re pluribus agit Tob. Pfannerus, *Syſtem. Theol. Gentilis pur. c. 3.* quod eſt de *Deo Trino*. Unica itaque, eaque certa ſanctiſſimi hujus dogmatis probatio, reſtat ex Revelatione; a qua eam à primis ſuis incunabulis Eccleſia hauſit. Vide Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. part. prior. l. 1. c. 33.* ubi agit *de SS. Trinitatis demonſtratione*. Unde modo laudatus Pfannerus præclarè, *Hoc*, inquit, *eſt illud Sanctum Sanctorum, ſive ſacra Adyta, quibus prohibita humana ratio Gentilium atrio ſubſiſtere juſſa eſt, malum profanæ curioſitatis præmium relatura, ſi non rite expiata impuris oculis manibuſve tantæ venerationis Sacramentum uſurpet; quod, ſi ipſa ſacra volumina conſulas, difficile atque arduum, ſi rationem, abſurdum videtur, Ibid.* Quam ob cauſam Catechumenis olim *Trinitas ſancta adoranda publice per 40. dies tradita*, ſicque illi per totidem dies, in hoc præcipuè myſterio, inſtructi leguntur, apud Hieronymum, *Ep. 61. ad Pammach. c. 1* Cyrillum Hieroſolym. Alios. Vide quoque Car. du Freſne, *Gloſſar.* & Martos Fratres, *Hierolex.* quorum hi *Feſtum SS. Trinitatis* in Eccleſia Roman. à nonnullis in octavis Pentecoſtes, ab aliis, Dominicâ primâ ante adventum Domini tempore Alexandri III. celebrari, ſolitum, memorant, nec non ſuprà voce *Tres*, it. *Triadica*, ac infrà *Triſagius hymnus*. De Myſterii hujus SS. hoſtibus vide ſuprà, voce *Antitrinitarii*, & Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl. voce* Τριάς.

TRINITAS, vulgo *la Trinidad*, oppid. Guatimalæ, verſùs oram littoralem maris Pacifici & oppid. S. Salvatoris, ab Hiſpanis extructum, 100. fere mill. paſſ. ab urbe S. Jacobi de Guatimala in Eurum.

TRINITATIS Inſula, *la Trinitad*, oppid. Americæ meridionalis, in mari Boreali prope oſtia fluvii Orenoci, ſeu Pariæ, in ſinu Pariæ, ubi magna unionum piſcatio. Ab Ortu ad Occaſum 110. mill. paſſ. extenſa. Vix 35. milliar. ab ora novæ Vandaluſiæ in Ortum, ſub Hiſpanis, qui ibi aliquot habent colonias.

TRINITATIS Inſul. parva, in mari Braſilico, montuoſa & deſerta.

TRINIUM, fluv. Frentanorum in Aprutio (cum oppido cognomine) ex Apennino monte, ibi is *Majella* vocatur, profluens, & in mare Hadriaticum labens.

TRINOBANTES, qui TRINOVANTES Tacito, *l. 14. Annal. c. 31.* populi Albionis, quorum regio *Middleſex* hodie dicitur.

TRINOCTIUS, Herculis epitheton, apud Lycophronem, qui τριέσπερον λέοντα eum vocat, uti *ternoctem* Statius, *l. 12. Theb. v. 301.* quod ejus generationi *trinoctium* integrum impendiſſet Jupiter. Unde poſteris ejus *tergeminâ lunâ crinis circumdatus*, inſigne nobilitatis, apud eundem Statium, *l. 6. v. 289.* Seneca tamen, *Agamemn. Actu 4. v. 815.* Mart. Capella, *l. 2.* Hieronymus *contra Vigilant.* & Propert. *l. 2. El. 22. v. 25. duas noctes*: at Clemens Προτρεπτ. & Arnobius, *l. 4.* etiam *novem* habent. An è *trinoctio Ægyptiaco* fabulæ origo? Certè, quòd idem Lycophron eundem in ceti ventre fuiſſe ait, ex Jonæ hiſtoria ſuffuratum, cenſet Theophylactus, *Comm. in Jonam.* Vide Meurſium, *ad Lycophronem*: uti *de trinoctii abſentia*, quâ uſus annuus interrumpebatur, in veter. Romanorum matrimoniis ſuprà voce *Connubia*: de *biduo trinoctioque* Ludorum Secularium ubi de illis, it. *Semele*.

TRINOMIUS, Petro Bleſenſi appellatur S. Petrus, quaſi *tribus nominibus* à Domino inſignitus, *Simon Bar-Jona, Serm. 26.* Aliis Salomon quoque Iſraëlis Rex, quòd *Eccleſiaſtes, Lamuel* & *Salomon* dictus ſit. Vide Dominic. Macrum, ubi ſuprà, nec non hic paſſim, inprimis in voce *Nomen*.

TRINQUIMALA, vulgò TRINQUIMALE, urbs Ceylani Inſulæ, caput regni cognominis in ora, verſùs ſinum Gangeticum 45. mill. paſſ. a Candea in Cæciam, 90. ab Inſul. Manaria in Ortum. Cum urbe munita.

TRINUNDINUM, ab Hottomanno ab Legg. XII. Tabb. aliiſque eum ſecutis, dicitur ſpatium viginti ſeptem dierum, ex eo, quòd *Nundinæ* nonô quoque die Romæ celebrari ſolitæ. Sed Jac. Oiſelio JC. *Notis in A. Gellium, l. 20. c. 1. Trinundinum* ſive *tres nundinæ*, quarum crebra apud Veteres mentio, fiebant intra decem & ſeptem dies; Cùm ab unis nundinis ad alteras dies ſeptem intermedii eſſent. Primus enim dies & nonus nundinas habebat; ſicque nundinæ nonô quôque die celebrari dicebantur. Dionyſ. Halicarn. *l. 7. Nundinæ autem Romæ nonô quôque die celebrabantur, ut nunc etiam. Iis plebs agreſtis in Urbem confluebat, venaliaque permutabat & jure inter ſe agebat, & ſuffragia ferebat de negotiis publicis, de quibus vel leges ei permitterent arbitrium vel Senatus ad eam referret. Septem autem intermediis diebus ruri degebat, quod magna pars ob paupertatem ſuis operarentur manibus.* Unde & Varro, *de R. R. l. 2. princip. Diu magni noſtri Majores annum ita diviſerunt, ut nonis modo diebus urbanas res uſurparent, reliquis ſeptem, ut rura colerent.* Cùm itaque nonô quôque die Nundinæ recurrerent, interque eas ſeptem dies medii, quibus ruſtici agros colebant, intereſſent, ſequitur inter tres nundinas fuiſſe quatuordecim dies intermedios, quibus ſi addas ipſos tres nundinarum dies, fiunt ſeptem & decem dies, intra quos *Trinundinum* celebrabatur. Quô fine nundinæ hæ inſtitutæ ſint, docet Rutilius apud Macrobium, *l. 1. Saturnal. c. 16.* ubi inter alia ait. *Ut nono die, intermiſſo rure ad mercatum, Legeſque accipiendas Romam ruſtici venirent, & ad ſcita ac conſulta frequentiore Populo referrentur: quæ* Trinundinô *die propoſita à ſingulis atque univerſis facilè noſcebantur. Unde etiam mos tractus, ut Leges* Trinundinô *die promulgarentur*: Ubi quod de Legibus ait, ſic habet: Legem laturus Magiſtratus, ſcribebat eam domi, ſcriptam referebat ad Senatum; quô factô promulgabatur illa, i. e. in publico ponebatur, ut inſpiceret qui vellet, inſpectamque conſideraret: idque per trinas Nundinas ſeu *Trinundinum* vel dies 17. quibus elapſis (nam ipſô Nundinarum die ferre Legem non licebat) Magiſtratus Populum convocabat &c. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 8. c. 2.* Similiter, debitores qui ſolvendo non erant, poſtquam Creditoribus eſſent addicti, nervôque aut compedibus vincti, niſi pacti forent, habebantur in vinculis dies 60. inter quos *trinis Nundinis* continuis (quod de poſtremis intelligendum ante 60. dies elapſos) ad Prætorem in Comitium producebantur, quantæque pecuniæ judicati eſſent, prædicabatur: tertiis autem nundinis capite pœnas dabant &c. Vide A. Gellium, *loco cit.* Imò in Comitiis Centuriatis ferè ſemper *Trinundinum* interjectum fuiſſe, docet præfatus Roſin. *l. 6. c. 3.*

TRINYTHIUM, oppid. Ægypti, *Lib. Notit.* Oaſis major videtur, teſte *Ortelio*.

TRIOBOLUS, apud Athenienſes, pecunia erat, quæ dabatur τοῖς ἐκκλησιάζουσι, id eſt, *civibus, qui Comitiis ſeu concioni intererant*, unde & τὸ ἐκκλησιαστικὸν audit apud Scriptores. Quatuor enim ſingulis annis ſtatæ erant conciones, κυρίαι Ἐκκλησίαι appellatæ; & præter has, ſi neceſſe foret, aliæ quoque extra ordinem, in quas Populus cogebatur: neque verò ii tantùm, qui in urbe erant, convocabantur, ſed etiam, ſi quâ incidiſſet res magni momenti, ii qui in agris erant, quæ conciones κατακλησίαι vocabantur. Quò itaque promptiùs confluerent, *triobolus* dabatur unicuique; cujus gratiâ in conciones maximè conveniebant οἱ Θῆτες ſeu Athenienſium proletarii & capite cenſi. Unde jocus Comici, *Pluto*,

Ἐκκλησία δ' οὐχὶ διὰ τοῦτο γίγνεται;

Ubi Scholia, διδόασι δὲ ἐπὶ φιλοτιμίᾳ τῶν Ἀθηναίων τριώβολον. Et hâc ratione fiebat, ut τῆς πολιτείας κοινωνοῖεν ἅπαντες, *Reipubl. participes fierent omnes*, quod monet Ariſtoteles, *Politic. l. 4. c. 13.* nam divites, ut multarentur; pauperes, ut *Triobolum* acciperent, in concionem veniebant. Si videl. in tempore adeſſent, accipiebant: Serò enim venientibus non dabatur, ut colligere eſt ex Ariſtoph. Ἐκκλησιαζ.

Βλε. Τριώβολον δῆτ' ἔλαβες; Χρ. εἰ γὰρ ὤφελον.
Ἀλλ' ὕστερος νῦν ἦλθον ὥστ' αἰσχύνομαι,
Μὰ τὸν Δί' οὐδὲν ἄλλο γ', ἢ τὸν θύλακον.

Ad quæ veteres Magiſtri adnotant, *Serò enim venientes non accipiebant Triobolum.* Veniebant autem ſerò, ſi jam tertium kalâſſet Præco: Præconis enim voce kalabatur Populus, idque trinâ, quâ auditâ in concionem eundi tempus erat, ut videre eſt apud eundem, Comicum *Ibid.* Primus verò τὸ Ἐκκλησιαστικὸν dediſſe commemoratur Agyrrhius, cujus meminit Græcus Ariſtophanis Interpres; niſi è Vaticana Proverb. Appendice *Centur. 3. Prov. 35.* ad Calliſtratum Parnytem id referas; quas ſententias tamen ſic conciliabis, ut dicas Calliſtratum hunc primum inſtituiſſe, ut obolus τοῖς ἐκκλησιάζουσι daretur; Agyrrhium dein τὸ ἐκκλησιαστικὸν feciſſe auctius, & ut *Triobolus* daretur, juſſiſſe. Floruit hic circa Olymp. 97. ut auctor eſt Diodor. Siculus, *l. 14.* Ut autem de numero quoque τῶν ἐκκλησιαζόντων aliquid addatur, videtur debuiſſe concionem ad minimum eſſe ſex mille Athenienſium, qui ſuffragia ferrent, ut rata forent decreta: qui numerus facilè iniri poterat, initu illô calculorum, quos in urnas miſerant, vel ἐν χειροτονίαις, omnes numerando manus, quod Chiroſcopi officium erat. Vide Sam. Petitum, *Com. in LL. Atticas, l. 3. tit. 1.* Porrò, cùm in eadem Republ. bene meriti σιτήσει donarentur à Populo, iſque, ad fœminas quoque, & defunctorum liberos nonnunquam tranſiret honos, hinc Demetriô Phalereô populi ſcitum faciente, dediſſe Populum Ariſtidis neptibus *Triobolum* legimus, in ſingulos dies, apud Plutarchum, *in Ariſtide*: Vide iterum Petitum, *l. 3. tit. 6. ejuſd. Operis.* Sed & cùm naulum Charontis primitus obolus eſſet, dein duo oboli ei ſolverentur, ab Athenienſium tandem Imperatoribus ſtipendium hocce ad *triobolum* auctum eſt, Nat. Comes, *Mytholog. l. 3. c. 4.* De more verò Sycophantarum, apud ſtatuam Lyci, velut Dei quæſtus ſui Præſidis, in Foro ejuſdem urbis, in dies ſingulos *tribolum* ſecandi, vide *Zenodotum, Heſychium, Suidam*.

TRIOBRIS, fluv. Galliæ, è Gabalorum monte Margarida *Mariavide*, vel *Margeride*, ſcaturiens, vulgò *Triewe*, effluit in Olinim, Malſiocum, *Malzieu*, Oratorium *Oradour*, Pontem & Interaquas *Entraques*, præterlapſus: Si *Savaroni* fides, alluit & vicum *Treboul*, in confinio Arvernorum, Gabalorum & Rutenorum, qui à ſitu fortè Triviolus Latinè dictus, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TRIOCALA, ſeu TRIOCLA, *Ptolem. Tricala*, & *Tricalum*, *Stephan.* urbs Siciliæ, olim Epiſcopalis apud oram Auſtralem à Romanis poſt bellum ſervile exciſa. Hodie in ruinis. Ejus locus nunc *S. Maria di Monte Vergine* dicitur, mill. paſſ. à Calata Bellota, verſùs oram Maris Africi, *Brutio*. Populi *Triocalini*. Ejus meminit Sil. *l. 14. v. 271.*

Et mox ſervili vaſtata Triocala bellô.

TRIOCULUS Jupiter, ſic ideò appellatus, quòd cœleſtis, terreſtris, & marinus ſit. Hujuſmodi Jovis ex ligno ſtatuam habuiſſe Priamum, ſcribit Pauſan. *l. 5.* quæ tres oculos haberet, quorum unus eſſet in fronte, reliqui verò eâ parte, quâ cæteri.

TRIODITIS, Hecate, quòd in *triviis* colatur, *Steph.*

TRIODIUM, Græcè Τριῴδιον, liber Græcorum Eccleſiaſtic. in quo Officium in Eccleſiis eorum recitari ſolitum, à Septuageſima, quam ipſi vocant *Dominicam Publicani & Phariſæi*, ad Sabbatum ſanctum, continetur. Sic dictus, quòd, cùm canones & hymni in ſolennitates Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Beatæ Virginis, & aliorum Sanctorum

novem habeant ſtrophas, *odas* nuncupatas, canones librô hôc comprehenſi *ternas odas* ut plurimùm non excedant, Niceph. Calliſtus *in Synaxar*. Vide Meurſium, *Gloſſar*. Leon. Allatium, *de libris Eccl. Diſſert*. 1. & Suicerum, *Theſaur. Eccl.* in hac voce. Auctore Andreâ Cretenſi Archiepiſcopo, qui, quòd Athletam Chriſtianum ad ſuperandos ſpirituales conflictus hoc velut ſacrô celeuſmate hortari ſolicitè voluit, Aliptæ cognomine honoratus eſt, ut ait Dominic. Macer voce *Alipta*. Vide & ſuprà in eadem.

TRIONES, Romanis à *terendo* boves appellati. Varro de *L. L. l.* 6. *Triones enim & boves appellantur à bubulcis etiam nunc, maximè cùm arant terram. E quibus ut dicti valentes glebarii, qui facilè proſcindunt glebas: ſic omnes, qui terram arabant, à terra teriones, unde triones, ut dicerentur à detritu.* At Scaliger *triones*, pro *ſtriones*, à *ſtria*, vocitatos vult, quam proſciudendo ſulcos faciunt. Sic enim Varro idem, *l.* 1. *R R. c.* 29. jubet in *ſtriam* ſulcos imprimi: & Plinius, *l.* 18. *c.* 19. vetat in arando ſæpius *ſtriare*, i. e. ſæpius iterare ſtriam. Hinc *Triones*, ſtellæ bovem & currum figurantes, Varr. iterum; de quibus A. Gellius, *l.* 2. *c.* 21. *Poſſunt triones dici ſeptem, quòd ita ſitæ ſtellæ, ut ternæ trigona faciant*, ad quem loc. vide Anton. Thyſ. JCtum, ut & ubi de *Septemtrione* egimus.

TRIOPÆA, prædium Herodis Attici, de quo vide ſuprà, & plura apud Car. Sponium, *Itiner. part.* 2. *p.* 216. Τριόπιον appellatum Salmaſ. ait, qui ſic de illo: *In triviis & quadriviis ſacræ ædes erant poſitæ, in tres partes, ſi trivium eſſet; in quatuor, ſi quadrivium, apertæ, ad quas conveniebant pagani ex locis vicinis ſacra facturi — Hinc τριόπιον Herodis in via Appia, ſic appellatum, quòd, in trivio conſtitutum, in tres partes pateret & tot ὀπὰς haberet — quia verò τριόπια in Græcia loca erant à Triopa denominata, Herodes, in carmine, quò conſecrationem loci ſui peregit, τριόπιον illud ἐπώνυμον finxit antiqui Triopæ, quem Ceres, ob exciſum nemus ſibi ſacrum, fame affecit — at τριόπιον reverà dictum, quòd in tres partes eſſet pervium & in trivio conſtitutum*, ad *Solin. p.* 212.

TRIOPALA, fluvius, qui & *Aſſorus* dictus.

TRIOPAS, Theſſalorum Rex, pater Meropis, *Steph.* Item Eriſichthonis pater, qui idcirco *Triopeius* dicitur. Ovid. *l.* 8. *Metam. Fab.* 11. *v.* 751.

> *Nec tamen idcirco ferrum Triopeius illa*
> *Abſtinuit.* — —

Sic & *Triopeis* pro Eriſichthonis filia, quæ Triopæ neptis. Idem Ovid. *ibid. v.* 872.

> *Sæpe pater dominis Triopeida vendit.* —

Alius inter Argivorum Reges ſeptimô, nonnullis ſextô locô ponitur à veteribus, Phorbantis filius: regnavit annos 46. circa tempora Aaronis & Moſis: eum excepit Iaſus fil. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. ad Sec. VI.* item XIII. ubi hunc *Triopam*, in Cariam expeditione factâ, promontorium occupaviſſe, quod ab illo *Triopium* dictum, addit. Sed & Rhodum inhabitâſſe Græcos à *Triope* deductos, qui ob Herculis patris gloriam regnum illi detulerint, habet Diodorus, *l.* 4. Alius Abantis filius, veteri Theocriti Scholiaſtæ ex Iaſone rerum Cnidiarum ſcriptore celebratur. Meminit & Euſtath. cujuſdam *Triopæ* Perrhæborum Regis, quem fil. Carnabas violenter in imperio ſe gerentem occidit. Alius denique fuit, quem *Deum* vocat Herodes Atticus, quem Iphimediæ patrem nominat Apollodorus, *l.* 1. *Biblioth. Salmaſ. Nic. Lloyd.*

TRIOPION, vel TRIOPIA, urbs & promontor. Cariæ, *Steph.* apud Gnidum urbem. Nunc *Capo Chio.* Plinio, *l.* 5. *c.* 28. & 31. eſt ipſa Gnidus. Vide ibi. Item *Concilium Dorienſe* ex VI. (ſicut Panionium ex XII.) urbibus, inſtitutum à Colonis Græcis: ad imitationem Ἀμφικτυονίας Theſſalicæ, è gentibus itidem XII. Delphicæ è totidem, & Calauricæ è VII. conſtantium in Græcia, Sec. XIV. juxta Chronologiam Joh. Marshami, *Can. Chron.* Dorienſes enim, poſt mortem Codri Athenienſ. Regis ultimi, Megara condiderunt, partimque ibi manſerunt, partim cum Althæmane Argivo in Cretam migrârunt, partim in Rhodi urbes, *Lindum*, *Jalyſſum*, *Camirum*: porrò in *Halicarnaſſum*, *Cnidum* & *Coum* diſperſi ſunt: quæ dicta eſt Dorienſium Ἑξάπολις. Strabo, *l.* 14. Diodorus, *l.* 4. *Herodotus* &c. Hi finitimos Dorienſes ad templum *Triopium* non admittebant. In certamine verò *Apollinis Triopii* tripodes ærei conſtituebantur, quos non è templo efferre, ſed Deo ſacrare oportebat. Quam legem cùm Agaſicles Halicarnaſſeus victor violâſſet, tripodemque domum ferens ad clavum ſuſpendiſſet: eam ob cauſam à Sacrorum participatione Halicarnaſſum reliquæ quinque urbes removerunt, ſicque πεντάπολις facta eſt, quæ prius Ἑξάπολις erat. Neque multo poſt τρίπολις forſan, cùm Rhodiorum urbes eſſent in unam (Rhodum videl.) contractæ, Strabo, *d. l.* quæ exſtructa eſt tempore belli Peloponneſiaci, i. e. ætate Herodoti, quem vide, *l.* 1. *c.* 44. ut & aliquid hîc infrà.

TRIOPIUS, Apollo ſic dictus, vel à *tripodibus* æreis, quos ferebant victores in certamine Apollinis Triopii: quos tamen è ſacro victores auferre non poterant, ſed ipſi Deo relinquere cogebantur; vel quaſi Τριόφθαλμος ab inſigni prudentia; vel à *Triopa* Solis filio, Rege Theſſalorum.

TRIORENA, locus Arcadiæ, ubi tres fontes, & Mercurius natus, Pauſan. in *Arcad.* An *Trierena*? Vide ibi.

TRIOZENUS, Thrax, unus ex his qui venerunt in auxilium Trojanorum.

TRIPARADISUS, oppid. Syriæ ſuperior. ubi Eurydica degebat. *Diodor.* Vide *Paradiſus*.

TRIPASSALUM, pertica tricuſpis, inter Martyrii inſtrumenta, quibus Syri utebantur. Auctor *Vitæ* S. Ephremi, *Poſtridie autem Judice pro tribunali ſedente, conſtituerunt coram illo* tripaſſalum, *& quæcunque alia tormentorum genera*, apud Gerh. Joh. Voſſium. Ex Græco τριπάσσαλον; eſt autem πάσσαλος, *clavus*, ut notum.

TRIPATINUM, in cœnarum deliciis olim, apud Romanos. Plin. *l.* 35. *c.* 12. quod eſt de *Plaſtices inventoribus & fictilibus vaſis*, *Atque ut luxu quoque aliqua contingat auctoritas figlinis*, tripatinum, *inquit Feneſtella, appellabatur ſumma cœnarum lautitia. Una erat murænarum, altera luporum, tertia myxonis piſcis, inclinatis jam ſcilicet moribus, ut tamen eos præferre Græciæ etiam Philoſophis poſſimus. Siquidem in Ariſtotelis hæredum auctione LXX. patinas veniſſe traditur* &c. Vide ſuprà *Patina*.

TRIPEDARE, veterib. Latinis ſaltare vel *tripudiare* eſt, nam utriuſque verbi eadem origo. *Tripudium*, τριπόδιον, unde *tripedare*, ſaltare, Græcis τριποδίζειν, Gallis olim *triper*. Eſt autem *tripedare* & *tripudiare*, terram *ter pede* ferire: quod faciebant ſaltantes ad illa carmina propriè, quæ tot pedis percuſſionibus gaudent. Horat. *l.* 3. *Carm. Ode* 18. *extr.*

> *Gaudet invisſam pepuliſſe foſſor*
> *Ter pede terram.*

I. e. gaudet ſaltare. Calpurnius,

> *Seu cantare juvat, ſeu ter pede læta ferire*
> *Carmina* ——

I. e. ſeu cantare juvat, ſeu ſaltare &c. Carmina illa fuêre, inprimis jambicum acatalectum, & trochaicum, ſaltationibus ac ballisteis accommodum. Sed & inter militares hic geſtus. Vegetius, *l.* 2. *c.* 23. *Saltus quoque & ictus facere pariter aſſueſcant, inſurgere tripedantes in clypeum, rurſusque ſubſidere, nunc geſtiendo provolare cum ſaltu, nunc cedentes in terga reſilire.* Inde ad equos vox tranſlata, qui *tripedare* dicebantur, cùm ad illud genus curſus incitabantur, qui, inter curſum citatiſſimum & ſimplicem communemque inceſſum, medius eſſet: τρίποδοι Græci equiſones dixêre. Vide ſuprà ubi de *Trepidariis* ſeu *Trepidantibus Equis*: ex *tripedare* enim poſtmodum *trepidare* factum, ut diximus. Hinc *Intripedare*, verbum compoſ. ad curſum hujuſmodi impellere, apud Symmachum, verbis Jornandi citatis, ubi quaſi ἐκφορίζειν Capitolini illa *Maximinis*, *Tum volens Severus explorare, quantus in currendo* (Maximinus) *eſſet, equum admiſit multis circuitionibus* &c. *Tunc, Imperator, inquit, equô adactô in curſum calcaribus incitatum multos orbes, huc atque illuc uſque ad ſuam deſatigationem, variis inflexibus intripedavit.* Vide Salmaſ. ad *Capitolini hunc locum*, *c.* 3

TRIPES, vide infrà *Tripus*.

TRIPHALLUS & ITHYPHALLUS, Priapi cognomina; à voce *phallus*. *Heſychio* τὸ ξύλινον αἰδοῖον ἀνδρικόν, quales etiam in Bacchi honorem erigi conſueviſſe, docet Lucian. *in Dea Syra.* Erat & feſtum φαλλαγωγίας, in quo cuncti phallos adorabant & exoſculabantur, de quo vide præter alios Theodoretum, *Orat.* 1. *de fide contra Græcos.* Sed & Comœdiæ nomen *Triphallus* fuit, à Nævio conſcriptæ, è qua Gellius hos adducit verſus, *Noctium Atticarum l.* 2. *c.* 19.

> *Si unquam quicquam filium reſcivero*
> *Argentum amoris cauſâ ſumſiſſe mutuum:*
> *Extemplò illò te ducam, ubi non deſpuas.*

Eôdem titulô inſignis fuit Comœdia περὶ ἀρρενότητος inſcripta, quæ aliàs *Menippea*, Varronis: Item ea, quam Theocles condidit, Poëta Græcus, apud Athenæum, *l.* 11. Vide Anton. Thyſium JCtum, *Notis in Gellium locô cit.*

TRIPHOLINUS Mons, vide *Trifolinus*.

TRIPHONIUS, JCtus inter eos, quos in conſilio habuit Alexander Sever. memoratur Lampridio, *c.* 68. de quo vide Cujacium, *Obſervat. l.* 7. *c.* 2. & Caſaubon. *Not. ad h. l.*

TRIPHULUM, *Ptolem. Sileſia Lazio*, oppid. Valachiæ. Aliis eſt *Tergowiſch*, urbs primar. à Cibinis ad 20. leuc. in Eurum.

TRIPHYLIA, eadem quæ *Elis*. In ea Pylus oppid. ad Scollim montem, qui *Triphyliacus*, ad Pyli alterius in ora Meſſeniæ apud Coryphaſium promontor. differentiam cognominatur, ab illo 400. ſtadiis, teſte *Strabone*, ab Elide urbe 12. millj. paſſ. Dicuntur autem *Triphyli*, quòd è *tribus* numero *tribubus* collecti ſint, vel à *tribus portis*, vel à *Triphyle* matre Clytii, *Steph.* *Triphylis* Dionyſio, *v.* 409.

> Τᾶς αὐτᾶς γὰρ Ζεφύροιο Τριφυλίδος ἴδια γαίας,

Hinc Jupiter *Triphyllius* dictus. *Nic. Lloydius.* In cujus Fano, aureæ columnæ inſcripta fuiſſe geſta ejus, & quidem propriâ ipſius manu, perhibetur. E qua præcipuè, aliiſque aliorum templorum titulis atque inſcriptionibus, depromtâ hiſtoriâ, natales, patrias ac ſepulchra Deorum Gentilium exequutum eſſe Euhemerum Meſſenium, legimus apud Ciceronem, *de Nat. Deor. l.* 1. Arnobium, *adv. Gentiles*, *l.* 4. Minucium Fel. *Octaviô*, Alios. Vide ubi de eo. Sed & *Triphylii Jovis* templum in Panchaja regione memorat Philargyrus: de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 549.

TRIPHYLLUM, Græcè Τρίφυλλον, vide ſuprà *Trifolium*.

TRIPLEX, Græcè Τριπλάσιος, cognomen Mithræ, ſummi apud veteres Perſas Dei, quos τὸ μνημόσυνον τοῦ τριπλασίου Μίθρου, *memoriale ſacrum* Triplicis *Mithræ*, adeoque hôc ipſô cognomine præcipuè eum coluiſſe, legimus apud Dionyſium vulgari epithetô Areopagitam dictum, *Ep.* 7. *ad Polycarpum.* Et quidem Dionyſii hujus Interpretes, Pachymeres ac Maximus, ſentiunt, Perſas, viſô in cœlis grandi Solis miraculô, quod contigit temporibus Ezechiæ Regis & cognomen & ſacra hæc inſtituiſſe: ac *Triplicis* nomen Mithræ, i. e. Soli, datum, quia dies penè fuerit triplicatus; quod adſtruere conantur, ex hiſtoria ſacra, quam legere eſt 2 Regum, *c.* 20. & Eſaiæ, c. 38. Voſſius verò hanc ſententiam pluribus refellens, mavult cognomen hoc Mithræ inditum, ob tria illa in Deo eximia: *Sapientiam*, ratione Intellectus; *Bonitatem*, ratione volun-

taris; & *Potentiam*, in exequendis omnibus. Vel eum ſic dictum eſſe, ab triplici Solis effectu, *calore*, *lumine*, & *diſtinctione temporis*: vel à triplici dierum menſura, quia alii pares, ut æquinoctiales, ſeu verni, ſeu auctumnales; alii breviores, ut præcipuè brumalis, alii longiores, uti tempore ſolſtitii: contendit. Vide eum, *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 9. ut & ſuprà, voce *Tres* &c. At *Triplices*, apud Martialem, *l.* 7. *Epigr.* 52. *v.* 3. & *l.* 14. *Epigr.* 6. pauperum in Saturnalibus dona, pugillares erant, à *tribus* paginis ſic dicti: quos *vanos* prout *triplices* idem appellat, *l.* 7. *Epigr.* 71. *v.* 2. & *l.* 13. *Epigr.* 87. *v.* 6. Iis lautiores ad amicas ſcribebant &c. Vide ſuprà, ubi de *Diptychis* & *Polyptychis*.

TRIPODISCUS, vel TRIPODISCI, vel TRIPODISCE, vicus aut civitas Megaridis. *Steph.*

TRIPODIUM, in *LL.* Henrici I. *c.* 64. *In quibus verò cauſis triplicem ladam haberet, ferat judicium* tripodii i. e. 60. *ſolid.* Spelmanno eſt triplex ordalium, ſcil. ferrum penſans 60. ſolidos, ſeu 3. libras: at Carolo du Freſne menſura trium pedum, infra quam brachium in cacabum tenebantur immittere, qui aquæ ferventis judicium ſubibant, ſi triplicis *ladæ* delictum eſſet, in *Gloſſar.* Vide ſuprà, ubi de *Ferro Candente*, & *Ordalio*, item voce *Lada*. Ex Græco τριπόδιον.

TRIPOLIS, urbs gemina: Una Phœniciæ maritima Archiepiſcopalis & emporium ac ſedes Præfecti, *Tripoli di Soria*, inter Orthoſiam ad Arctos 50. & Byblum ad Meridiem 36. mill. paſſ. Sub Chriſtianorum in terra ſancta imperio, proprios habuit Comites: quorum unius inconſtantiâ Emmanuel Imperator Orientis admodum infeſtatus eſt, A. C. 1161. Nicetas *in Hiſtor.* perfidiâ dein aurô à Saladino corrupti, Guido Luſignanus Rex Hieroſolym. magnam cladem accepit, A. C. 1187. quam regni ruina paulò pòſt ſequuta eſt, vide Paul. Æmilium, *l.* 5. Blond. *decad.* 2. *l.* 6. Eadem poſteà crudeliſſimè à Sultano Babyloniæ A. C. 1289. igni ferrôque vaſtata; Idem, *l.* 8. ſed refecta priſtinam magnitudinem recepit. Hàc poſtmodùm Achmetes Imperator Turcicus ab Alipienſi Baſſa rebelli, ut & Damaſcô theſaurisque exutos eſt, A. C. 1606. Thuan. *Hiſt. l.* 63. Turcis *Tarapolo*. Fuit autem *Tripolis* vocata, quòd *tribus urbibus* ſtadiô inter ſe diſtantibus olim conſtaret, ſeu quòd *trium urbium*, hoc eſt, Aradi, Tyri & Sidonis eſſet colonia, teſte *Steph.* Dionyſ. *v.* 914.

Καὶ Τρίπολιν λιπαρὴν, Ὀρθωσιάδα τε Μάραθόν τε.

Patria fuit Theodoſii Poëtæ, qui de æſtate ſcripſit. Altera *Tripolis* Solino, *c.* 30. *Leptis magna* Plinio, *l.* 5. *c.* 4. *Antonin.* & *Ptolemæo*, (qui Neapolim & Leptim magnam eandem urbem facit) urbs Africæ litoralis apud Syrtim parvam ex *tribus urbibus* & ipſa conſtans, Taphris, Abrotono & Lepti magna, quæ ad eam conſtituendam convenêre. *Baudrando Tripolis*, urbs Africæ, in ora maris Mediterranei: Duplex eſt, nempe Tripolis vetus, *Tripoli vecchio*, ubi aliàs *Sabrata*, urbs Africæ in ora maris Mediterranei & in Tripolitana regione, media inter Leptim magnam ad Ortum & Tacapam ad Occaſum, cum portu capaci. Sed parva eſt, & in dies deficit, à paucis tantùm habitata, propter aëris inclementiam. Tripolis autem nova, *Tripoli*, ſeu *Tripoli de Barbarie*, urbs eſt ampla & opulenta Africæ, ubi aliàs *Oea* urbs, teſte *Sanſone*; eſtque regni Tripolitani, inter Oceanum & regnum Tunetanum, verſùs Occidentem ſatis ampli, ſed in quo paucæ urbes, caput, cum portu capaci & munito, verùm piraticà infamis, 540. mill. paſſ. diſtat à Cyrene in Occaſum, & ferè 400. à Carthagine in Eurum. Aliàs capta fuerat ab Hiſpanis, ſub Ferdinando, A. C. 1510. & conceſſa Equitibus Melitenſibus, ut commodiùs ſervaretur; ſed inde poſteà ejecti fuêre à Turcis, quibus paruit per aliquot annos, nunc autem ferè ſui juris eſt, Reipublicæ formam quandam ſervans ſub clientela Turcarum. Erant aliæ hujus nominis urbes; una in Theſſaliâ, teſte Liv. *l.* 42. *c.* 53. alia in Caria, *Steph.* & alia in Lydia, *Tripoli de Natolie*; teſte Plin. *l.* 5. *c.* 20. Populi *Tripolitani*. Addo, quòd *Tripolis Africæ*, Patria Severi Imperatoris fuit. Spartian. *in eo*, *c.* 18. *Tripolim, unde oriundus erat, contuſis bellicoſiſſimis gentibus, ſecuriſſimam reddidit, ac pacem diuturnam, oleum gratuitum & fœcundiſſimum agrum donavit*: ubi Caſaubonus *Tripolim* hanc, à Phœnicibus conditam, & de nomine Syriacæ Tripoleos ſic dictam, ex *Africanarum Rer.* Scriptoribus refert. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin.* non urbis, ſed regionis hoc nomen, ex tribus, *Oea*, *Sabrata* & *Lepti magna* conſtantis, fuiſſe, contendentem, *p.* 322. qui idem *Tripolitanam*, Præſidialem olim provinciam, & ſub diſpoſitione Vicarii Africæ fuiſſe, docet, *p.* 806. Addo ſaltem, manere hodieque vetus id nomen tum urbi, tum regioni, niſi quòd Arabes more ſuô *b.* pro *v.* ſcribentes, *Tarabilis* ſive *Atrebelis* illud efferant, ex eodem Caſaubono, *Notis ad Spartianum*, *d. l.*

TRIPOLIS, quæ & *Iſchopolis*, & *Iſchiopolis* Plinio, *l.* 5. *c.* 20. urbs fuit Cappadociæ, in ora littorali Ponti Euxini, 20. milliaribus ab Hermonaſſa in Ortum. Trapezuntem verſùs 70. ferè; nuncque etiam *Tripoli* dicitur, in provincia *Geuech* dicta, teſte Jacobô Caſtaldô, & ſubeſt dominio Turcarum.

TRIPOLITANA Regio, pars Africæ propriæ, inter Cyrenaicam ad Ortum, Byzacenam ad Occaſum, mare Mediterraneum ad Boream, & Libyam deſertam ac Garamantes ad Auſtrum. Ibi aliàs Lotophagi & Macæi populi, & *Arzugitana provincia* dicitur, in Epiſtola Aurelii Epiſcopi Carthaginenſis apud Baronium, *A. C.* 419. *n.* 58. quamvis ibi malè edatur Azuritana: Nam vetuſtiſſimæ membranæ Bibliothecæ Barberinæ *Arzugitana* habent; nunc autem dicitur regnum Tripolitanum.

TRIPOLITANUM Regnum, *royaume de Tripoli*, aliàs *Tripolitana*, regnum eſt Africæ, in ora maris Mediterranei, inter regnum Barcæ ad Ortum & regnum Tunetanum ad Occaſum, ſeu inter Syrtim majorem & Syrtim minorem. Ibi raræ urbes, quarum præcipua eſt Tripolis, *Tripoli de Barbarie*, regni caput. Aliàs paruit Turcis; ſub quorum clientela remanſit poſteà per multos annos, nunc autem ferè ſui juris.

TRIPOLITANUS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

TRIPOLIUM, Græcè Τριπόλιον, herba Muſæi atque Heſiodi carminibus inclyta, inter herbas Magicâ poteſtate præditas, quæ corporibus & domibus amuleta præſtent, adverſus faſcinum, numeratur Dioſcoridi: quam ſuperſtitionem verò ipſe refellit Theophraſtus, *Hiſtor. Plantar. l.* 9. *c.* 21. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1067. Nomen inde, quòd *ter* in die *vertat* floris ſui colores.

TRIPOLUS, *Herod.* locus Cretæ, in quo Plutonem genitum fabulantur. *Tripodus Diodoro.*

TRIPOLYSSI, populi Theſprotici, *Steph.*

TRIPONTIUM, pagus Angliæ in Comitatu Northamptonienſi, *Antonin. Toceter* Camdeno, oppid. aliàs Coritanorum, hodie pagus *Towceſter*, Speedo, 6. milliar. Angl. à Northamptonia Urbe in Meridiem Buckingamiam verſus prope fontes Uſæ fluv.

TRIPORTICUS, apud Anaſtaſium *in Hilaro*, *Fecit* —— *Nymphæum* & triporticum, *ante oratorium S. Crucis*, *ubi ſunt columnæ miræ magnitudinis* &c. atrium eſt vel area *tribus porticibus* conſtans, cujuſmodi ante Ædes ſacras olim fuêre, uti pluribus docet Car. du Freſne, *Deſcript. Ædis Sophianæ num.* 20.

TRIPTOLEMUS, Eleuſii, ut Hygino, *Fab.* 147. placet, aut, ut Pauſan. *l.* 1. mavult, Celei Eleuſini Regis & Metaniræ fil. qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur inveniſſe. In infantia divinô lacte à Cerere nutritus; Alatis ſerpentibus dein impoſitus, illis ceu curru utebatur, per totum terrarum orbem, ut frumentorum uſum doceret, ab eadem miſſus eſt. Vide Hyginum, *loc. cit.* & *extr.* Ovid. *l.* 4. *Faſt. v.* 559.

Iſte quidem mortalis erit, ſed primus arabit,
Et ſeret, & culta præmia tollet humò.

De *Triptolemi* legibus apud Athenienſes 3. duntaxat præcepta in Eleuſine templo ſcribit Xenocrates Philoſophus: *Venerandos Deos, honorandos parentes, carnibus non veſcendum eſſe.* Ovid. *l.* 3. *Triſt. El.* 8. *v.* 1.

Nunc ego Triptolemi cuperem conſcendere currus.

Statius, *l.* 4. *Sylv.* 2. *v.* 36.

—— *Ætherei felix ſic orbita fluxit*
Triptolemi. ——

Socrates apud Platonem, *oratione ad Judices*, inter judices infernales Triptolemum refert. Eam orationis partem Cicero laudat Latinè converſam, 1. *Tuſcul. c.* 41. *Nic. Lloydius.* Nonnulli Rharum, filium Cranai, qui Cecropi in Athenienſi Regno ſucceſſit, *Triptolemi* genitorem faciunt; *Suidas* tamen avum mavult, Celei patrem. Quia verò ſive Rharus, ſive Celeus Cererem exceperat hoſpitiô, *Triptolemum* agriculturam docuit: qui à pleriſque intelligitur *Georgic. l.* 1. ubi Poëta, inter Deos ruſticos, memorat puerum, *unci monſtratorem aratri*; aliis tamen exiſtimantibus, non tam Græcum *Triptolemi*, quàm Ægyptium Oſiridis Numen ſignari. Is itaque frugum ſic edoctus ſationem, poſteà longâ nave, ut Philochorus ait, frumentum Urbibus diſtribuit; quô occaſio data fabulæ, quòd ſerpente alatô vectus ſit: quanquam & draco potuerit eſſe παράσημον ſeu inſigne navis. Fuiſſe autem Cererem Heroinam Siculam, alibi dictum. Non pauci verò Veterum, quæ de Rharo, Cerere, quæ ab eo *Rharias* dicta eſt, Celeo ac Triptolemo narrantur, ad Pandionis tempora referre malunt, qui poſt Erichthonium habuit imperium, Erechthei anteceſſor, vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig.* & *prog. Idol. l.* 1. *c.* 13. & 17. & Salmaſ. *ad Solin. p.* 750. & *ſeqq.* ubi *Triptolemum* inter ſymbola Eleuſiniorum ſacrorum fuiſſe, ex Clemente Alex. & Arnobio inter alia, docet. Ex marmore *Triptolemi* ſimulachrum à Praxitele factum, inter Hortorum Servilianorum Romæ ornamenta, memorat Plin. *l.* 36. *c.* 5. qui & Sophoclis hôc nomine fabulam laudat, *l.* 18. *c.* 7.

TRIPUDIUM, rerum gerendarum apud Romanos proprium erat, idque penès ſolos Patritios. Cùm enim tria eſſent auſpiciorum genera, avium inſpectio, de cœlo obſervatio & *Tripudii* animadverſio: Avium inſpectio ad Comitia Curiata & Centuriata; *Tripudii* animadverſio, ad res gerendas; Obſervatio de cœlo, ad omnia Comitia, adhibebatur, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 7. & 20. ex Sigonio. *Tripudium* autem quaſi *Terripavium* dictum eſt Feſto, cùm ait: *Puls potiſſimum dabatur pullis in auſpiciis, quia ex ea neceſſe erat aliquid decidere, quod* Tripudium *faceret, id eſt, terripavium: pavire enim ferire eſt.* Cùm igitur, dum captabantur auguria, pulli è cavea mox proruerent cum impetu, certatimque in eſcam involarent & avidè eam depaſcerentur, ita ut veſcentibus illis aliquid ex ore relaberetur, & terram paviret, unde ſpe hauſtâ mirificâ Pullarius, ut conſtanter fortiterque cœpta negotia urgerent, jubebat auſpicantes, & ſucceſſus optatos proſperaque à Diis omnia ſpondebat: Atque hoc *Tripudium Soliſtimum* vocabant, à *ſolo*; ut à *medio Mediaſtinum*. Poterat verò avis omnis *Tripudium* facere, ex veteri Collegii Augurum decretô: erantque in eo captando verba ſolemnia *damnare* & *addicere*; illud quidem in ſiniſtro præſagio triſtique eventu, hoc verò in fortunatis proſperisque auguriis. Livius, *Dec.* 1. *l.* 1. *Cùm omnium ſacellorum inaugurationes admitterent aves, in Termini templo non addixère.* Vide quoque *Decad.* 3. *l.* 13. Ovid. *l.* 15. *Met. fab.* 50. Alios. Fuit verò etiam *Tripudium Sonivium*, de quo ita apud *Feſtum* legendum docet Joſ. Scaliger, *Sonivio ſignificat in carmine Saliari, item in Commentario Augurali ſonanti. Sonivium Tripudium dicitur, quòd ſonet, ut cum pullo excidit puls, quadrupedive aliquid ex ore.* Hinc Servius ad illud *Virgil. l.* 3. *Æn. v.* 90.

—— *Tremere omnia viſa repentè*:

Hoc, inquit, Augurium, juxta Auguralem diſciplinam dictum eſt, quod appellatur Tripudium Sonivium, *id eſt, à ſono. Ad quod pertinet, ſi arbor ſponte radicibus cadat, ſi terra tremat, quod hic Æneæ factum oſtendit, antequàm divinâ voce reſponſa perciperet.* Meminit quoque ejus Plin. *l.* 15. *c.* 22. his verbis: *Quæ cauſa eas* (nuces juglandes) *nuptiis fecit religioſas, tot modis fœtu munitô, quod eſt veriſimilius, quam quia cadendo* Tripudium Sonivium *faciant.* Imò & *Tripudii Oſcini* meminit Feſtus præfatus, illudque definit, *quod oris cantu ſignificat quid portendi, cùm cecinit corvus, cornix, noctua, parra, picus.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 10. *cum Paralipom.* Thomæ Dempſteri. Aliàs *Tripudium* generaliter, à *pavire*, id eſt, *ferire*, ut dictum, de ſaltatione ſumitur: ſaltando enim *terra pavitur*; Niſi malis ſic vocatum, quaſi *Tripedium*, ut ſignificet numeroſum pedum motum, in ternarium cadentem, vide apud Martial. & ſupra, voce *Tripedare*. Iſtiusmodi *Tripudiis* cùm Bacchi ſacra ſemper celebrari fuerint ſolita, ut annotavit *Natalis*, hinc ipſe *Tripudii Deus* dictus eſt. *Lycophron.*

> Δαίμων ἐνόρχης, Φιγαλεὺς, Φαυστήριος,
> *Deus Tripudii, Phigaleus, Phauſterius.*

Qua de re vide Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 27. & plura, in voce *Saltatio*. Addam ſaltem, *tripudiantes* rebus bellicis maximè idoneos habitos, Socratis effatô, apud Athenæum, *l.* 14. *c.* 12. unde Perſas, non minùs *tripudiandi*, quàm equitandi, artem didiciſſe, refert idem *l.* 10. *c.* 11. Quò facit, quod de *Tripudio Caſtorio* multis exequitur Natalis Comes, *Mytholog. l.* 8. *c.* 9. &c. Vide quoque ſuprà, in voce *Feſta*, quibus apud Hebræos à *tripudio* nomen.

TRIPUS, non unius olim generis. Fuêre enim alii τρίποδες ἐμπυριβῆται, ſive λέβητες λουτροχόοι, in quibus calefiebat aqua lotoris, vel lebetes lavantibus aquam fundentes. Alii fuerunt τρίποδες ἄπυροι, *non ſentientes ignem*, qui ornatui ſolùm templorum & ædium deſtinabantur. Cujuſmodi tripus ferreus ante Regiam apud Perſas perpetuò ſtabat, ut ſi cui Rex factus eſſet iratior, apud hunc *tripodem Regis*, exſpectaret ſententiam, nemine eum intereà cuſtodiente, Procopius, *de Bello Perſ. l.* 1. Vide quoque Cœl. Rhodig. *l.* 18. *c.* 18. In eodem genere fuêre *ænei tripodes*, præmia certantium: *Il.* ψ. *v.* 512.

> Δῶκε δ᾽ ἄγειν ἑτάροισιν ὑπερθύμοισι γυναῖκα
> Καὶ τρίποδ᾽ ὠτώεντα φέρειν —

Quale βραβεῖον Heſiodus dicit ſe retuliſſe è certamine Muſico, & Muſis Heliconiadibus dedicâſſe, *Oper. & Dier. l.* 2. *ſub fin.* In certaminibus Baccho inprimis ſacris, ut notat Athenæus, *l.* 2. Quod præmium victor non auferebat domum, ſed ei Deo conſecrabat, cui id ludicrum dicatum erat, ut de Heſiodo modò vidimus. Sic in *Clio* Herodoti, ubi de agone Apollinis Triopii, ſic in epitaphio Simonidis Cei, alibique legimus. Sed & ſuper *tripode æneo*, coram Judicibus collocato, coronas Olympicorum præmia, poni olim conſueviſſe, quæ poſtmodùm ſuper menſa ſtatutæ ſunt, teſtatur Pauſan. *l.* 5. Quem morem expreſſit Virg. *l.* 5. *Æn. v.* 109.

> *Munera principio ante oculos, circoque locantur*
> *In medio, ſacri* tripodes, *viridesque coronæ.*

Etiam iis, qui Ludorum impenſas faciebant, præmii locô data cortina, Deo conſecranda: Atque hi ſunt τρίποδες χορηγικοί, quorum mentione Græca omnis hiſtoria, maximè autem Attica, refertiſſima eſt; Vide præcipuè Iſæi *Orat. de Hær. Diogenis*, Lyſiam, *Apolog. δωροδοκ.* Demoſthenem, *in Midiana*, & ibi Ulpianum, *in Andocide*. In his varia argumenta exſtabant, quæ ad honorem dantis, aut Dei, cui dabantur, pertinerent: quales aliquot tripodum inſcriptiones, apud Herodotum, & Pauſaniam, hodieque extant, & ex Latinis, apud A. Gellium, *l.* 3. *c.* 11. Priſcianum, *l.* 1. ac 6. Ariſtidem, *Sacr. Orat.* 4. Alios. Brevis apud Plut. *initio Ariſtidis*, hæc legitur: ΑΝΤΙΟΧΙΣ ΕΝΙΚΑ. ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΕΧΟΡΗΓΕΙ. ΑΡΧΕΣΤΡΑΤΟΣ ΕΔΙΔΑΣΚΕ. Vide Caſaubon. *ad Aug. Suetonii c.* 52. Præprimis verò celebris fuit, *Tripus* Apollinis, qui Diodor. Siculo, ubi de Oraculi origine, in hæc verba memoratur, *l.* 16. *c.* 6. *Antiquitus Fama invaluit, capras Oraculum inveniſſe: cujus gratiâ & Delphici hâc tempeſtate capras ut plurimum, in eo conſulendo, ſacrificant. Inventum verò ita ajunt: Quum eo in loco, ubi nunc Templi adytum eſt, terræ hiatus pateret, circumque terram paſcentes capræ* (quòd ſcil. Delphi eô tempore inculti erant) *frequenter contigit, ut ad eorum illud capra quapiam accedens & introſpiciens, miris quibuſdam exultationibus, & voce priùs ei inſuetâ, incredibilem Paſtori ſuo admirationem concitaret, adeò, ut & ipſe ſpectatum ejus loci ſitum acceſſerit. Eum tunc, quod capris evenerat, perturbatio ingens corripuit: ut ille ea propemodum, quæ divinô furore vexatis accidunt, pateretur: hic verò, præter illud etiam, futura prædiceret. Quapropter apud ejus Regionis homines divulgatâ commotione mentis (quæ ad hiatum accedentibus oboriretur) complures illuc conveniebant, tentandique gratiâ quicunque propius ſe inſerebant, divinô agitabantur Spiritu. Propterea res in admirationem verſa, creditumque terreſtre illud eſſe Oraculum. Et aliquando ſervatum eſt, ut conſulturi de rebus ſuis, ad hiatum ſe promitterent, alter vel alteri darent reſponſa. Sed quum multi ex furore in præceps deſilirent, inſtitutum eſt, ut quiſpiam periclitaretur, ibi fœminam vatem ad omnium uſum deligi, a qua prædictiones acciperentur: ei verò machinam erigi, ſuper quam tuto & divinitus afflare ac conſulentibus reſpondere poſſet. Quia autem hæc futuris tribus ſuſtinebatur, ideo* Tripus *nominata eſt: cujus faciem ferme & nunc referunt ænei tripodes.* Huic itaque inſidentem Pythiam *frigidus ſpiritus vi quâdam velut ventô, in ſublime expulſus, mentes vatum in vecordiam vertebat, impletaque Deô reſponſa conſulentibus, dare cogebat.* Juſtin. *l.* 24. *c.* 6. Qui ſpiritus ubi vetuſtate abolitus, voluit Plutarchus, *de defect. Oracul.* deſiiſſe Oracula. Vide Euſeb. *de Præpar. Evangel. l.* 5. ſed veram ceſſationis hujus cauſam, Geneſ. *c.* 3. *v.* 15. Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 6. *c.* 21. hac de re ſic: *Eô ſpiritu*, inquit, *ex intimo ſpecu editô, quaſi divino afflatu Phœbus in* Tripode *ſtans, mente furibundâ ſtatis diebus, quibus fari licebat, conſulentibus canebat reſponſa. Licèt ferant, Apollinem ſex menſibus apud Lycios, ſex apud Delum, vaticinari: reliqua verò Oracula nonnunquam Idibus, nonnunquam Kalendis; nunc die oriente, nunc deſinente, reſponſa dabant; quæ à mulieribus tantùm, quæ erant Templi vates, vaticinantis in modum ferebantur. In quo id præcipuum, ut qui Oraculum conſuleret, brevi admodum oratione, quod vellet, expoſceret: atque nullum Latinè redderetur Oraculum; neque ederetur prius, quàm ab imo, dum ſacrificabant, tota victima contremiſceret.* Hinc, quòd veriſſima Oracula Delphis fundi crederentur, ὡς ἀπὸ τρίποδος dici cœperunt, proverbiali figurâ, quæ vera ſunt & indubitata. Meminêre *Tripodis* hujus *Tripodumque* in plurali ſæpiſſimè Poëtæ. Virg. *l.* 3. *Æn. v.* 360.

> *Qui* Tripodas, *Clarii lauros, qui ſidera ſentis,*

Non enim ſine lauro *Tripoda* erigi in Bœotia potuiſſe, docet Palæphatus, *c.* 50. ubi de Ladone. Idem, *l.* 15. *Æn. v.* 110. *Sacros Tripodes*, habet, ut alia omittam: Vide plura de hoc Apollinis *tripode*, apud Fortun. Licetum, *de Gemmis Annular. Schem.* 15. *c.* 79. Alex. Roſſæum, *Archæol. Attic.* Alios. Addo ſaltem, præter hunc, etiam Athenis alibique, menſas hujuſmodi Deorum, ſeu *tripodes* fuiſſe, ubi Oracula ſimiliter à Phœbadibus, iis eâ in parte, quæ ὅλμος vocabatur, ſuperimpoſitis, unde & τῇ ἀληθείᾳ οἴνηροι τρίποδες dicti Athenæo, *l.* 2. fuerint edita. Etiam in iiſdem *tripodibus* alicubi ſortes, è quibus Gentiles futura didicerint: imò & ſimulachra quandoque (velut Veneris, Dianæ, Proſerpinæ & Ceteris, apud Pauſaniam, *in Meſſen.*) fuiſſe collocata &c. Vide & ſuprà voce *Cortina*. it. *Thema*. Tandem fuêre *tripodes* τραπεζικοί, quibus menſæ innitebantur. Quò pertinent *Tripodes*, apud Athenæum & in marmoribus vetuſtis, in quibus duo vel tres edentes repræſentantur: quos ſepulchralium cœnarum effigies eſſe, diximus ſuprà, ubi de *Triclinio*. Vide & infrà *Xerolophum*. Item ſellula ruſticana, in qua S. Martinum ſediſſe, refert Sulpitius, *de vita S. Martini, Dial.* 2. *tripetia* vulgari ſermone dicta &c. Sed & *tripodem*, inſtrumentum Muſicum, à Pythagora Zacynthio excogitatum, habes apud eundem Athenæum, *Dipnoſophiſt. l.* 14. *c.* 15.

TRIQUETRA, Sicilia ſic dicta. Horat. *l.* 2. *Sat.* 6. *v.* 55.

> — *Militibus promiſſa, Triquetrâ*
> *Prœmia Cæſar, an eſt Italâ tellure daturus!*

Hinc *Triquetrus* adjectivum. Lucret. *l.* 1. *de Empedocle, v.* 717.

> *Inſula quem Triquetris terrarum geſſit in oris.*

TRIREGNUM, apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores, appellatus triplex Pontificis corona, quam Bonifacii VIII. inventum eſſe nonnullis, legas apud Macros; ſed effigiem hujus Pontificis, in Lateranenſi Æde unam tantùm coronam in camauro habere, ipſum verò ſecundam, tertiam Urbanum V. addidiſſe, Paulum tandem II. tres pretioſiſſimas coronas, à ſuis Anteceſſoribus prætermiſſas, in camauro renovâſſe, ac Nicolaum Beneventanum uſu *Triregni* prohibuiſſe, hi contendunt. Imponit autem novo Pontifici *Triregnum* primus Diaconus Cardinalis his verbis: *Accipe tiaram tribus coronis ornatam, & ſcias te eſſe Patrem Principum & Regum, Paſtorem orbis in terra, Vicarium Salvatoris Noſtri Jeſu Chriſti, cui eſt honor in ſecula ſeculorum. Amen*: ut habes apud eoſdem, in *Hierolexico*, voce *Mitra*. Vide quoque Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 9. *c. ult.* item ubi de *Anaſtaſio I. Imperatore*, cujus donô ad Chlodovæum Francorum Regem inde Romam perveniſſe coronam hujuſmodi, ſunt qui tradant, & ſuprà voce *Regnum*, it. *Tiara*.

TRIREMIS, inventum Aminoclis Corinthii, juxta Thucydidem, laudatum Plinio, *l.* 7. *c.* 56. Vide ſuprà ubi de *Navibus* & *Trierarchis Athenienſium*. Item domus nomen, Agrigenti, de qua lepidam hiſtoriam narrat Timæus Tauromitanus, apud Athenæum, *l.* 2. *c.* 1.

TRIREMIUM Pœna, locô antiquæ immurationis, hodie ab Inquiſitoribus in Communione Romana hæreticis irrogatur, qui debiles aut ſenes non ſunt. Idque non minùs quàm ad triennium, ne fiſcus propter expenſas patiatur damnum. Phil. à Limborch, *Hiſtor. Inquiſit, l.* 4. *c.* 32. qui & in *Triremibus* exerceri Inquiſitionem, auctore Philippô II. Hiſpan. Rege A. C. 1571. docet, *Ibid. l.* 1. *c.* 30.

TRISAGIUM, ex Græco τρὶς ἅγιον, i. e. ter Sanctum: Clauſula, quæ in officiis Eccleſiæ antiquę canebatur, *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Cujus uſus in Concil. Vaſenſe, ſub ætate Conſtantini Magni contra Arianos inſtitutus eſt, vide Tom. Concil. I. *p.* 460. Heur. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* & hîc infrà.

TRISAGIUS Hymnus, Græcis Patribus & in veteribus *Liturgiis*, ὁ ἐπινίκιος καὶ τρισάγιος ὕμνος, item τὸ Τρισάγιον, ab Angelis decantatus, memoratur Eſajæ, *c.* 6. *v.* 3. & Apoc. *c.* 4. *v.* 8. his verbis, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum*: ac illuſtratur pluribus, ab Athanaſio, *Tom.* 1. *edit. Pariſ. ann.* 1627. *p.* 654. Epiphanio, *in Ancorato* §. 10. & 26. Cæſario, *Dial.* 1. *Reſp. ad interrog.* 14. Ambroſio, *de Fide l.* 2. *c.* 4. Fulgentio, *l. de Fide ad Petrum Diac.* Aliis. Atque hic ter ſanctus Hymnus in hunc modum canitur, in *Liturgiis* Baſilii, Chryſoſtomi & Gregorii. Introducta autem eſt in Eccleſiam Conſtantinopolitanam & alias Orientis Eccleſias, conſuetudo τὸ Τρισάγιον ſic recitandi, Ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς, *Sanctus Deus, ſanctus fortis, ſanctus immortalis, miſerere noſtri*: de cujus origine vide Joh. Damaſcenum, *Orthod. Fidei. l.* 3. *c.* 10. & *Epiſt. de terſancto hymno ad Jornandem Cœnobiarch.* ubi eam in Procli Patriarchæ tempora refert, & in Concilio Chalcedonenſi quoque ſic hymnum decantatum, addit. Poſteà

Petrus

Petrus Gnapheus, ſede Antiochenâ per fraudem occupatâ, cùm in omnes eos, qui Deum crucifixum & paſſum eſſe non agnoſcerent, nempe *ſecundum ipſam Deitatem*, anathematis fulmen evibrâſſet, aſſeclas ſuos coëgit hymno τρισαγίῳ addere hæc verba, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, *qui crucifixus eſt propter nos*: quod additamentum prolixè refutârunt Felix III. Papa Rom. & Joh. Damaſcenus præfatus, oſtendentes hymnum hunc toti SS. Trinitati dictum eſſe, & has voces *Sanctus, Sanctus, Sanctus* tres perſonas; has autem. *Deus exercituum*, divinitatem unam, indicare, atque adeo ter *ſanctum* prædicari non unam aliquam perſonam, ſed Τρισυπόστατον Οὐσίαν, *Eſſentiam divinam tres Perſonas complectentem.* In *Liturgia* ſeu Canone univerſ. Æthiopum hæc formula extat, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Pater omnipotens, Sanctus, Sanctus, Sanctus, unicus Jeſus Chriſtus, Filius, Verbum Patris. Sanctus, Sanctus, Sanctus, Spiritus Sanctus, ſciens omnia*: ubi vocem Sanctus novies repetunt (quod etiam in Apocalypſeos *loco cit.* quædam Græcæ editiones habent) attamen non niſi unam ſubjiciunt invocationem, quâ ſimul SS. invocant Trinitatem, ſemel dicentes, *Domine miſerere noſtri.* Poſteà in eodem Canone repetentes Seraphicum illud carmen, vocem *Sanctus* quater pronuntiant ſubjectâ hâc compellatione, *Adoramus te Chriſte, cum Patre tuo optimo & miſericorde, & Spiritu S. vitali: tu veniſti & liberâſti nos.* Quæ verba licèt ſanum ſenſum ferre poſſint, apparet tamen ex *Fidei Æthiopum Declarat.* factâ per *Zaga-Zaba* Epiſcopum & Legatum, Latinè tranſlatâ per Damianum à Goës, non plenè ab Æthiopibus ſuſcipi Concilium Chalcedonenſe, quo Eutychis errores damnati ſunt, ut vidimus. Muſarabes hymnum eundem ſic pronuntiant, *Agios, Agios, Agios, Domine Deus Rex æterne, tibi laudes & gratias. Bibl. Patrum tom. VI.* qui modus orandi eandem nobis commendat doctrinam de celebratione & invocatione Trinitatis in Unitate & Unitatis in Trinitate &c. Vide Joh. Forbeſium, *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l. 1. c. 16.* ut & voce *Triſagium*, ac ſuprà *Hymnus*. Cl. verò Suicerus, τὸ Τρισάγιον ab hymno Ἐπινικίῳ ſeu Cherubico, diverſum, atque in illo, Ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος; in illo, Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ: Illum initiò Liturgiæ, ante Epiſtolæ lectionem, cani, inque ejus fine ſigillum a Patriarcha fieri; iſtum poſt Catechumenorum & Pœnitentium dimiſſionem recitari ſolitum: illumque *Triſanctum*, iſtum *Terſanctum*, appellandum eſſe, docet *Theſ. Eccl.* voce Τρισάγιον, ubi & de origine Hymni, aliisque huc pertinentibus varia.

TRISANTON, fluv. Albionis cum oppido cognomine in Auſtrali ora contra Vectim inſulam decurrens. *Ptolem.* oppid. vulgò *Southampton* dicitur in agro Hantonienſi. *Baudrando Triſanton* potius, ſeu *Triſantonis* fluvii oſtium, eſt *Hampton Water*, portus ampliſſimus, qui aliter *le port de Southampton* dicitur, ab oppido adjacente, aliàs Clauſentum dicto, in intimo ejus receſſu, ad oſtia fluvii *Teſt.* 10. milliar. Angl. à Vintonia in Meridiem; eſtque in Hantonia provincia in ora maris Britannici.

TRISCAMERARIUS, apud Jo. Noppium *in Chron.* Aquisgran. *l. 3. n. 1. Wilhelmus Aquenſis, Henricus frater ejus* Triſcamerarius *noſter & fideles noſtri* &c. dignitas Palatina, Camerarii dignitate inferior. *Tricamerarius* dicitur, apud Sammarthanos, qui Jacobum Serenum Archiepiſcopum Ebredunenſem, adiiſſe Rudulfum Imperatorem, ac ab eo impetrâſſe confirmationem privilegiorum ſuorum, *& dignitate* Tricamerarii *perpetui Cameræ Imperialis* adauctum, ſcribunt. Car. du Freſne *Gloſſar.*

TRISCHENE, vulgò TAVERNA, urbs olim Epiſcopalis magnæ Græciæ mediterran. hodiè non obſcura, apud montem Silam. Catacio urbi primariæ quo nunc ſedes tranſlata eſt, proxima; inde 8. mill. paſſ. in Boream. Aliis eſt *Tres Tabernæ*, cujus loci in Actis Apoſtol. *c. ultim. v. 15.* mentio fit. Vide *ibi.*

TRISCILES, apud *Lampridium*, vaſis genus, ex Græco τρισκελὲς, quaſi *tricrurium*, ipſe *tripedem* exponit. Salmaſ. *ad Lamprid. in Commodo, c. 10.* Sic τρισκελὶς in multis nummis Siculis viſitur in averſa parte, *tria* ſcil. hominis *crura*, ad deſignanda tria Siciliæ promuntoria. *Sicilia* enim, *in triſcelis ſpecie ſita*, Hyginus *de maximis Inſ.* h. e. ἐν τῷ σχήματι, *triquetra formâ*, uti videre eſt ſuô locô, item voce *Trinacria.* Vide eundem *ad Solin. p. 135.* unde *Triſcelidis* Hæreticis, Deum *triformem* fingentibus, Auguſtin. *de Hær. c. 74.*

TRISCURRIA, apud Juvenalem, *Sat. 8. v. 190.* ubi ille in Patricios ſcenica officia tractantes, populumque iis applaudentem, invehitur,

> ——— *populi frons durior hujus,*
> *Qui ſedet & ſpectat* triſcurria *Patriciorum.*

pleriſque ſunt *ter ſcurrilia.* Scaliger *Transcurria*: Sed Petitus *Tricharia* legi vult, vocem formatam à *tricha*, in qua Laureolum cruciarium deſtitutum populus ſpectabat &c. *Comm. in LL. Attic. p. 246.*

TRISEXTA, Græc. Τριθέκτη, voce compoſitâ dicebatur, in Eccleſia Græca, hora tertia & ſexta. *Liturgia* Chryſoſtomi, ὁ χορὸς ψάλλει τὴν τριθέκτην, *Chorus pſallit triſextam.* Vide Meurſium *Gloſſar.*

TRISIDIS, *Ptolem.* nunc *Tinzert*, *Marmol. Tebart* Arab. oppid. Mauritaniæ Tingitanæ mediterraneum, 10. mill. paſſ. à Tocoloſia in Ortum. Aliis *Tenſar.*

TRISIMACHUS, libros *Κτίσεων* condidit, quorum tertium citat Plutarch. *Par. Min. c. 6.*

TRISMEGISTUS, vide *Mercurius.*

TRISMIS, Myſiæ inf. la oppid. *Ptol.* ad Iſtrum, inter Axiopolim ad Occidentem 78. & Noviodunum ad Ortum, 38. mill. paſſ. *Trachina* Nigro. Sed lege Τρισμὶς, vel Τρισμὸς, quomodo Conſtantin. Porphyrogennetæ, *l. 2. Them.* dicitur. Antonini etiam *Itinerario Trœſmis* eſt, & Notitia Imperii. *Nic. Lloyd.*

TRISOLYMPIONICES, Græcè Τρισολυμπιονίκης, dicebatur, qui ter *victor* in Olympicis Ludis; quod triplex decus qui reportâſſet, ex ejus membris ſtatuæ ſimilitudo, quæ talibus erigi ſolebat, exprimebatur, cujuſmodi ſtatuas *Iconicas* appellari conſuevîſſe, diximus ſuprà. Eundem vacationem munerum excuſationemque à tutelis nanciſci ſolitum, & ut nullâ notaretur infamiâ, videbimus infrà, ubi de *Victore in Ludis Olymp.* Et quidem memorat Philoſtratus, expeditum curſorem veniſſe Gades, jubentem ſacrificare εὐαγγέλια, ac Neronem τρισολυμπιονίκην celebrare, in *Vita* Apollonii, *l. 5.* Vide quæ retro de *Olympionicis* adnotavimus.

TRISOMUM, in Cœmeterio Cyriacæ, viâ Tiburtinâ, Romæ, apud Car. du Freſne, ſepulchrum eſt *trium corporum* capax, uti alibi *biſomum* duorum. Vide ſuprà, voce hâc, alibique paſſim, ſupremis ubi de *Arcis ſepulchralibus.*

TRISPLÆ, populi Thraciæ, *Stephan.*

TRISSIANUS Joh. Georgius, Vicentinus, Demetrii Chalcondylæ diſcipulus, Mathematicus & Poëta Italus excellentiſſimus, ipſum Leonem X. eruditionis ſuæ æſtimatorem habuit, etiam Clementi VII. magni habitus, qui ambo in Legationibus ad Carolum V. & Ferdinandum I. ejus operâ uſi. Obiit A. C. 1550. ætat. 72. Inter Opera ejus, quæ enarrat Teiſſier, *Elog. Part. 1. Sofoniſba* tragœdia & *Italia liberata*, quod primum in Italica lingua Heroicum poëma fuit, eminent. Leander *Albert. Deſcrip. Ital.* Giraldus *de Poëtis*, Taſſus *Dial. de Nob.* it. Alii. Idem primus Italorum excogitavit verſuum illud genus, quos *liberos* vocant, Alamannô & Taſsô illum ſequutis: ac Poëticam ad normam regulatam Ariſtotelicarum exegit, cujus Artem Poëticam, quam omnes legunt, pauci intelligunt, editô librô illuſtravit. Idem inter Italos primus Comœdiam Tragœdiamque compoſuit: Architectonicæ quoque peritus, & hac in arte Andr. Palladii civis ſui præceptor &c. Thuanus *Hiſtor. ad A. C. 1550.*

TRISSUM, urbs Jazygum Metanaſtarum. *Ptolem.*

TRISTATA, apud Fridegodum, in *Vita* S. Wilfridi, *c. 15.*

> *Convenêre Duces; nec non Baſilela pubes,*
> Triſtatæ, *Comites, vulgi promiſcua ſtrages:*

ex Græco Τριστάτης eſt, quâ voce Græci Interpretes utuntur, Exodi *c. 14. v. 7.* ubi de Pharaone Iſraëlitas perſequuturo, *καὶ ἔλαβεν ἑξακόσια ἅρματα, καὶ τριστάτας ἐπὶ πάντων.* Et *l. 4. Reg. c. 7. v. 2. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης.* Quorum locorum *illic Duces*, *hîc Tribunum*, Tremellius & Junius interpretantur. Hieronymus, *Triſtatæ apud Græcos*, inquit, *nomen eſt ſecundi gradus; poſt regiam dignitatem, quos nos Magiſtratus utriuſque militiæ & Præfectos annonarii tituli vocamus*, in *Ezech. c. 23.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *Hierolex.* At Τριστάτης in Scena vetere, dictus eſt, qui *tertium* in *choro* locum tenebat, Salmaſ. *ad Solin p. 133.*

TRISTEGA, apud Sugerium *de Conſecr. Eccl. S. Dionyſ.* idem *Gloſſarii* Auctori laudatum, *Ad triſtegas & propugnacula facienda*: machina eſt bellica, turris videl. *tribus tabulatis* conſtans; ex Græco Τρίστεγον, quod ædificium in genere notat tribus contignationibus ſeu cœnaculis conſtans. Unde & *trigeſta* de eodem dixêre recentioris ævi Scriptores, propriè verò de cœnaculo ſuperiori, quod ὑπερῷον Græcis. Vide Abdiam Babylon. *Hiſtor. Apoſtolor. l. 3.* Gregor. Turonenſem, *l. 8. c. 42.* Matth. Paris. A. C. 1247. Alios. Quô ſenſu & Græcum Τρίστεγον, occurrit Actor. *c. 20. v. 9.*

TRISTIS, cognomen Maximi Imperatoris quod *domi foriſque ſemper ſeverus* eſſet, Jul. Capitolin. *in Maximo & Balbino, c. 6.* Cujuſmodi & Saturninus fuit fil. Philippi Imperatoris, qui tener licèt adhuc, nullô prorſus commentô ad ridendum potuit impelli, Aur. Victor *in Gord. & Philippo.* Craſſus item, antiquiori ævô &c. Vide & hîc infrà. Vide Chriſt. Becmannum, *Originib. L. L.* voce *Deus.*

TRISTIS Color, pro obſcuro & nigricante & nimis ſaturo, qui *auſterus* aliter, occurrit paſſim, & floridō ſeu *læto*, i. e. acuto & claro opponitur. Nempe cùm hic multô lumine radians oculos exhilaret, ille colore magis, quàm lumine, ſatur, obtuſior ac *triſtior* evadit, aciemque oculorum veluti contundit, & ſpecie ſurdâ verberat, unde & *ſurdus* Plinio, *l. 37. c. 5.* Sic *triſtis ſapor*, pro amaro: voce ſcil. *ab animo ad ſenſibilia tranſlatâ*, ut ait Salmaſ. *ad Solin. p. 200.* ubi multa hanc in rem. Aliàs *triſtis* quis propriè dicatur, notum: cujuſmodi hominibus non licuiſſe prodire in conſpectum veterum Perſiæ Regum, diſcimus ex ſacra Nehemiæ hiſtoria, *c. 2. v. 1. & ſeqq.* At Titi Imperatoris vox egregia, *Non oportere quemquam a ſermone Principis triſtem diſcedere*: ob quam *amor ac deliciæ generis humani* merito appellatus eſt, uti apud Suetonium *in eo* legimus, *c. 1.* Huic planè antipodem ſe præbuit Domitianus, in cujus amicis, ad Epulum etiam Imperiale vocatis, magnum pallorem agnoſcit Juvenalis, *Sat. 4. v. 72. ſ.*

> ——— — vocantur
> *Ergo in conſilium Proceres, quos oderat ille,*
> *In quorum facie miſeræ magnæque ſedebat*
> *Pallor amicitiæ* ———

Sed & *triſtis*, pro ſevero; unde *Judex triſtis & integer*, apud Cicer. Et Aurelianus, *Epiſt. ad S. P. Q. R.* ubi de Zenobia, *ſi ſcirent, qualis illa eſt mulier, quàm prudens in conſiliis, — quàm larga, quum neceſſitas poſtulet, quàm triſtis, quum ſeveritas poſcat*, apud Treb. Pollionem, *Vita Zenobiæ, c. 30.* Et *triſtiſſima virtus*, apud Papin. Statium, *Thebaid. l. 7. v. 51.* ubi Barthius, *Severiſſima*, inquit. *Bellica fortitudo nemini parcens, nihil de animorum rigore remittens, inflexibilis, inexorabilis, ut olim innuimus Achilles*, &c. Vide quoque hîc paſſim, inprimis ubi de *Feſtis*, à quibus omnem *triſtitiam* abeſſe voluere Veteres, nec non in voce *Matutina*, item ubi de *Funeris literis*, voce *Velum*, alibique paſſim. In pictura *Triſtitiæ gradus* ingenioſè expreſſit Colores Tejus, apud *Plin.* & Quintilian. Vide ſuprà *Pictor.*

TRISTOLUS, *Ptolem. Tamoriza Meletio*, (quod nomen etiam regionis eſt) oppid. Macedoniæ mediterraneum, in regione Sintica, ab Heraclea in Occaſum diſtans. Sed *Tamoriza* regio ibi putatur, ubi *Tantalantii* populi, *Ferrar.*

TRITA Toga, pexæ opponitur. Martialis, *l. 2. Epigr.* 58.

Pexatus pulchre rides mea, Zoile, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoile, ſed mea ſunt.

Pexæ nempe dicuntur veſtes, quæ multô floccô opertæ ſunt, eóque arte fullonis pexô & politô, uti ſupra dictum in hac voce, at multô uſu defloccantur ac deteruntur veſtes & obſoleſcunt, qualia Cynicorum præcipuè tribonia fuiſſe vidimus &c. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 390.

TRITÆ, apud Auctorem *Hiſtoriæ Landgraviorum Thuringiæ*, c. 157. *Ex illa liga Tritarum*, tritores ſunt ſeu trituratores: quod nomen, cùm propriè tribuatur iis, qui *flagellô* vel baculô grana excutiunt, militari turmæ ſeu ſocietati circa A. C. 1412. in illa regione exortæ, datum eſt, aut quód armorum vice flagella ruſtica deferret, aut quód triticeas meſſes paſſim detereret, Germ. *der Flegelern*, i. e. Flagellatorum, ut idem Auctor ſtatim ſubjungit. Vide quoque eum, c. 105. Alii fuêre *Flagellatores* iidem ſeu *Fratres Flagellantes* appellati, qui bis de die intrantes Ædes Sacras & *flagellis coriaceis habentibus aculeos ferreos in extremis nodis ſe ipſos ante & retro, ſed præcipuè in ſcapulis, percutientes, ſanguinem proprium extruebant, cantilenas interea ſermone vernaculô Deo canentes*, uti legere eſt apud Joh. à Leidis, *l.* 29. *c.* 13. & Continuatorem Nangii vernaculum ſub A. C. 1347. Vide quoque ſuprà.

TRITÆA, urbs Achajæ, *Stephan.* in Phocide, mediterranea, juxta Locros Ozolas.

TRITANUS, prodigioſæ fortitudinis gladiator. Vide *Titormus*, & Plin. *l.* 7. *c.* 20. *Tritannum* veteres libri ſcribunt apud Vopiſcum *in Firmo, c.* 4. quem *nervis adeò firmis fuiſſe, ut ipſum Tritannum vinceret*, ait; ut & antiqua *Excerpta* Solini verſibus ſcripta, ubi legitur,

Viribus eſt tumor nimiùm valuiſſe Tritannum.

Fuit autem is gladiator, Samnitium armaturâ celebris, cœterùm ita natus, ut rectos tranſverſoſque nervos totô corpore cancellatim haberet, eoque omnes, quibuscum congrederetur, ſuperaret. *Pari modô natus filius ejus, miles Cnei Pompeji, ita ſprevit hoſtem provocantem, ut inermi eum dextrâ ſuperaret*, Plin. *ibid.* Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. d. l.* & *Solin. p.* 35.

TRITE, urbs circa Herculis columnas, *Steph.*

TRITEA, urbs Troica ab Ariſbenſibus condita. Alia inter Phocidem & Locros Ozolos. *Triteæ* verò in Achaja eſt, *Steph.* Populi *Trites Herodoto.*

TRITHEITA Stephanus, vide *Stephanus.*

TRITHEITÆ, Hæretici, in SS. Trinitate *tres ſubſtantias & Naturas* aſſerentes, auctorem habuêre Jo. Philoponum, (vide ſuprà) Philoſophum Alexandrinum, Phocæ Imperatoris tempore; contra quem ſcripſêre Leontius Monachus, & Georgius Piſides Diacon. teſte Nicephorô, *l.* 18. c. 48. Ejuſdem farinæ fuêre Peratæ, Valentinus Gentilis, Alii, de quibus hic paſſim. Vide inprimis Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* vocibus Τριάς, Τριθεΐτης, Φύσις.

TRITHEMIUS Johannes, Abbas Spanhemius, è pago Tritenheim, diœceſ. Trevirenſis. Divinarum humanarumque rerum ſcientiſſimus. Obiit A. C. 1516. in Monaſterio S. Jacobi Herbipoli. Scripſit plurima, inter quæ eminent: Tractat. *de Illuſtr. Script. Eccleſiaſticis* 970. Item *de Viris Illuſtr. Germaniæ*, ut & *de Viris Illuſtrib. Ordinis S. Benedicti.* Scripſit quoque *Chronica, vitas SS.* varios tractatus *Aſceticos*; de *Polygraphia libros* 6. Unum *de Steganographia.* Idem à quibuſdam cenſetur, auctor libelli, A. C. 1612. editi, cum titulo, *Veterum Sophorum ſigilla & imagines magicæ, ſive ſculptura lapidum aut gemmarum ex nomine Tetragrammato, cum ſignatura planetarum*: aliis contrarium probantibus. Necromantiæ & commercii cum Dæmonibus à non paucis, inprimis à Carolo Bovillo, accuſatus; defenditur à Jac. Cohorio, Boiſſardo, Blaſio Vigenerio, Adamo Tannero, Abbate Sigiſmundo, in libro *Trithemius ſui ipſius vindex.* Vide A. Thevet. *in elog.* Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt. Lat. c.* 10. Naudæum, *apolog. c.* 17. *&c.* Ejus duo artificia Chymica, quibus ignes procuraverit æternos, memorat Scholiaſtes *ad Libavii l. de Naphtha, c.* 6. eaque dicit eſſe duo lumina æterna, quorum lampades conſtructæ potuerint quólibet locô reponi. *Sunt*, inquiens, *2. lumina, quorum prius miſcet ſulphuris, & aluminis calcinati quaternas uncias & in ſublime actis flores conficit, Florum ſextantem cum ſemuncia jungit Boraſo Cryſtallino Veneto unciali; inque concha vitrea contritis affundit Spiritum vini quater deſtillatum & factâ digeſtione, abſtractô illô, novum reponit; idque repetit bis ter vel quater, donec ſulphur in ærea lamina candefacta ſine fumo inſtar ceræ fluat: Hoc pabulum eſt. Poſteà adornandum & ellychnium eſt hâc arte: Asbeſti lapidis filamenta longitudine fere digiti auricularis, craſſitie verò mediâ colliguntur ſericô albo. Factum inde ellychnium, in vitro Veneto, ſulphure ſeu alumine priùs purgatô, conſpergitur tumulaturque & in arena calente horis* 24. *decoquitur, bulliente ſemper ſulphure. Inunctum delibutumque ſic diſponitur, in concha vitrea, ut emineat paululum; aggeritur ſulphur præparatum, concha in arenam calentem infertur, ut liqueſcat ſulphur & comprehendat ellychnium: quod incenſum ardet jugi flammâ, poteritque lampadem quólibet locô reponere. Hic eſt ignis æternus prior. Poſterior ita habet: Salis toſti libræ affunde acetum ex vino forti; abſtrahe uſque ad conſiſtentiam olei. Redde novum, macera, diſtilla, ut antè; idque quater: In aceto hoc infunde vitri antimonii ſubtiliſſimè lævigati libram: Repone infuſionem in cinerem calidum horis ſex clauſô vaſe, ut extrahatur tinctura rubicunda. Effuſô iſtô acetô, ſubmitte aliud, atque iterum extrahe, repetens laborem, donec tota rubedo reſoluta ſit & extracta: Coagula extractiones, uſque ad olei conſiſtentiam; quam in balneo rectifica ad puritatem: Cape deinde pulverem antimonii, ex quo rubedo extracta eſt & in minutiſſimum pollinem redige; cui in vitrum injecto infunde oleum rectificatum: abſtrahe & redde ſepties, donec corpus devoret totum ſuum oleum, fiatque ſiccum: Hoc extrahe per vini ſpiritum toties mutatum, donec eſſentia tota exierit. Menſtruum collecta in phiala Veneta inducta pappyrô quintuplici deſtilla, ut ſpiritu exeunte, in fundo maneat oleum incombuſtibile; cujus uſus eſt cum ellychnio, ut ſulphuris, de quo antea.* Quo de artificio, quid ſentiat Fortunius Licetus, vide eum *de Lucernis Veter. l.* 2. *c.* 44.

TRITHINGA, apud Anglos dicitur tertia Comitatus ſeu provinciæ pars, continens tria vel quatuor Hundreda, ſeu centurias, cui qui præerat, *Trithingerefas* dicebatur, ad quem deferebantur cauſæ, quæ definiri non poterant in Wapentachiis ſeu Hundredis: uti, quæ in *Trithingis* decidi nequibant, in Sciram. Partitum autem in Hundreda & *Trithingas* Angliam fuiſſe primum Ælfredum Regem legimus, apud Ingulfum, *p.* 870. & Matth. Weſtmonaſterienſem A. C. 892. *Hodie vero, res cum Lege antiqua evanuit, nomine tantum* (*Trithingmanni*, quô pactô LL. Edwardi quoque appellant qui alibi *Trithingerefas*, ut dictum) *remanente & in Conſtabulario parochiano alicubi reſulente*, ut ait Watſius apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

TRITICUM & Panis, voces non ſunt Heroici carminis, ſed pro iis Ceres ponitur à Virgilio, annotante Jul. C. Scaligerô, *Poetic. l.* 4. *c.* 16. Ejus culmus in manu Serapidis pingebatur olim, ut indigitaretur, Oſirim, relictâ regiâ coronâ, regalique dignitate conjugi ſuæ Iſidi, procul ab Ægypti Regno ſuo, vagantem per orbem, exteras gentes ad vitam civilem & frugum culturam perduxiſſe; ut in ejus columna ſepulchrali legere eſt, apud Diodorum Siculum, *l.* 2. *c.* 2. Vide Fortun. Licetum, *de Lucernis antiqq. l.* 6. *c.* 115. Hinc culmus *Tritici* cum plena ſpica, ſurgens ex angulo triangularis aſpidis Ægyptiæ majoris, in lucerna veteri, apud eundem, ſymbolum Ægypti eſt, memorabili fertilitate & incomparabili frugum feracitate, celebratiſſimæ. Vide Plin. *l.* 18. *c.* 10. Joſephum, *l.* 5. *de bello Judaic. c.* 11. Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 29. *c.* 21. Unde vel ab Ethnicis *Horreum Orbis publicum* Ægyptus dicta, & Geneſ. *c.* 41. *v.* 45. Joſephus univerſæ Terræ fameſcenti inde proſpiciens, optimô jure nuncupatus eſt *Salvator Mundi*. Idem Licetus, *l. eôd. c.* 96. Nomen à *tero*, κατ' ἐξοχὴν, qui facilè è folliculis in area *exteritur* & inde in tenuiſſimam farinam reſolvitur, Chr. Becmannus, *Origin. L. L.* voce *Tero.* Sic namque propriè dicitur, quod è ſpicis *tritum* eſt. Vide ſuprà paſſim, ubi de *Farre* inprimis, & *Frumento.* nec non ubi de *Secularibus ludis.*

TRITIUM, quod *Tubericum Ptolem. Tobolicum* Pompon. *l.* 3. *c.* 1. oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finib. Vardulorum; *Mondragon* hodie, teſte *Hen. Coquô*, *Britio* eſt *Placentia*, urbecula Ipuſcoæ, ad Devam fluv. 4. leuc. infra oppid. *Mondragon* in Boream verſus oram Oceani Cantabrici paulo plus.

TRITIUM Metallum, Hiſpaniæ Tarraconenſis oppid. in finibus Autrigonum exciſum; locus hodie *Trejo Moletro*, apud Nagaram, urbem Caſtellæ veteris inter Dominicopolim & Logronium 4. leuc. à Calaguri 12. verſùs Burgos monſtratur; quæ urbs *Najara* dicitur & *Tritium novum* nominari poteſt, quaſi ex Tritii veteris ruderibus excitatum, inde tamen 2 leucis diſtans, *Ferrar.*

TRITOGENIA, Pallas dicta eſt, quod apud Tritonem Africæ paludem apparuerit, vel à nomine Τριτώ, id eſt, κεφαλή, (ſic enim Æoles vocant, ut ait Ariſtoph. Schol. *in Nub.*) quód ſit ex Jovis capite edita. Unde Heſiod. *in Theog. v.* 895.

Αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκώπιδα Τριτογένειαν, *&c.*

Vel quód eadem cum Luna credatur, quæ 3. poſt coitum die apparere incipit: vel denique, authore Suidâ, quod Τρίτῃ μετ' Ἄρτεμιν καὶ Ἀπόλλωνα ἐγεννήθη. *Nic. Lloydius.*

TRITOLINUS Mons, Plinio, in Campania, inter Puteolos & Bajas apud Avernum lacum, qui *Salviati*, teſte Georgiô Fabriciô. Sol aliis idem eſt *Triſolino* apud Neapolim. De eo *Itiner. l.* 3.

Nondum ſudor erat membris derterſus & ori,
Quem toto exciverat Tritolini montis hiatus
Corpore. — ——

TRITON, Deus marinus, Neptuni & Salaciæ marinæ Nymphæ fil. quem poëtæ fingunt Neptuni tubicinem fuiſſe. Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 148.

Cymothoë ſimul & Triton adnixus acuto
Detrudunt naves ſcopulo. ——

Ovid. *l.* 2. *Metam. v.* 8.

Cæruleos habet unda Deos, Tritona canorum
Proteaque ambiguum. —

Idem, *l.* 1. *Met. v.* 333.

Cæruleum Tritona vocat, conchâque ſonanti
Inſpirare jubet fluctus.

Statius, *l.* 5. *Theb. v.* 707.

— *Geminusque ad Spumea Triton.*
Freua natans ——

Sidonius Apollinaris:

Piſtrigero quæ concha vehit Tritone.

Tritonas in faſtigio ædis Saturni & Opis Romæ cum buccinis ſuperpoſitos fuiſſe, refert Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 8. quô ſignificare voluerunt veteres à Saturni memoria ad noſtram ætatem Hiſtoriam claram & vocalem eſſe, cùm ante eum muta, & obſcura ac incognita fuerit, id quod teſtabantur caudæ Tritonum humi merſæ ac abſconditæ, vide Thom. Dempſter. *Antiquit. Rom. l.* 2. *c.* 4. De *Tritonibus* plura Plin. *l.* 9. *c.* 5. *Nic. Lloydius.* Ut hoc addam, notiſſimus is equiſonum Neptunnorum Barthio, *ad Thebaid. Statianam* 5. *v.* 707. ubi eôdem miniſtrô ad ſedandas revocandasque aquas Neptunum uti, docet ex Ovidio, *Met. l.* 1. Alii plures

fingebantur ad miniſterium Veneris æquoreæ, perque æquor iter facientis, quorum principem pulchrè deſcribit Claudian. *in Nuptiis Honorii*: de reliquis argutè Appulejus, *Met. l.* 4. Vectam certè *Tritone* per mare Venerem etiam Nonnus habet, *l.* 1.

> Ἤλυθε Τρίτωνος ἐφεζομένη Ἀφροδίτη.

Quod quâ celeritate fieri conſueverit, indigitat Claudianus, *v.* 148.

> ——— *ter pectora movit,*
> *Jam quartò Paphias tractu ſulcabat arenas.*

Imò omnium Deorum marinorum buccinatores & tibicines habiti ſunt: cujuſmodi buccinicinum par viſendum ſecundum Veter. monumenta, à Mariangelo Accurſio, proavo ſuo, dono miſſum Romà, ſe aſſervare, ſcribit Caſp. Barthius *ad Achilleidem Papin. l.* 1. *v.* 54. Vide quoque eum *ad Epithalamium Honorii*. Hinc in Theatris olim *Tritones* buccina mugientes ſoliti produci. Corn. Severus *in Ætna*,

> *Nam veluti reſonante diu Tritone canorò,*
> *Pellit opus collectus aquæ, victuſque movere*
> *Spiritus, & longas emugit buccina voces,*
> *Carmineque irriguò magni cortina theatri*
> *Imparibus numerosâ modis canit arte regentis,*
> *Quæ tenuem impellens animam ſubremigat undam.*

Quod ſpectaculum inde in Naumachiam ſuam tranſtulit Claudius Cæſar, apud Sueton. *c.* 21. *Hôc ſpectaculo Claſſis Sicula & Rhodia concurrerunt, duodenarum triremium ſingulæ, exciente buccinâ* Tritone *argenteô, qui è medio lacu per machinam emerſerat*: ad quem locum vide Iſaac. Caſaubonum; & alia quædam, huc facientia ibidem. De *Tritone* verò *æneo*, qui in meta marmorea turris octogonæ Andronici poſitus, atque ad omnem venti auram verſatilis, virgâ, quis ventus flaret, indicabat, Salmaſium adi *ad Solin. p.* 1245. uti de navibus quibuſdam apud Veteres hôc nomine inſignitbus, Barthium *ad Statium, Thebaid. l.* 5. *v.* 731. & hic, in vocibus *Paraſemon*, item *Tutela*.

TRITON, Africæ fluv. ex *Tritonide* palude erumpens, & in mare Africum, apud Tacapen Urb. unde *Rio di Capi* dicitur, influens, hortis Heſperidum proximus, 6. mill. paſſ. à Tacapis, *Ferrar.* Ejus meminit Claudian. *de laud. Stil. l.* 1. *v.* 251.

> *Heſperidumque Triton, & Gir, ditiſſimus amnis.*

Ab hujus nomine Pallas *Tritonis*, & *Tritonia* dicitur, quòd circa hunc fluv. vel lacum primùm apparuerit. Lucan. *l.* 9. *v.* 350.

> *Hanc & Pallas amat, patriô quòd vertice nata*
> *Terrarum primam Libyen (nam proxima cælo eſt,*
> *Quod probat ipſe calor) tetigit: ſtagnique quieta*
> *Vultus vidit aqua, poſuitque in margine plantas,*
> *Et ſe dilecta Tritonida dixit ab unda.*

Silius, *l.* 3. *v.* 322.

> *Hinc qui ſtagna colunt Tritonidos alta paludis,*
> *Quâ virgo (ut fama eſt) bellatrix edita lymphâ*
> *Invento primam Libyen perfudit olivo.*

Hinc *Tritoniacam*. Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 358.

> *Quum Tritoniacam novies ſubiêre paludem.*

Cæterùm fluv. hic *Triton* תריעה *tarith* à Pœnis dicebatur, ἀπὸ τοῦ νομοῦ, *à paſcuo*, ſcil. quia Nomadum paſcuis initium erat à Tritone. Cum enim reliqua pars Africæ utplurimùm ſit arabilis, à Tritone uſque in Ægyptum pleriique erant meri Nomades, carne ſoliùm & lacticiniis veſci ſoliti. Herodot. *in Melpomene* Μέχρι τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἀπ' Αἰγύπτου Νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γαλακτοπόται Λίβυες. Vide Bochart. *de Ph. Colon. p.* 533. In hac palude Phla inſulam poſuit Herodotus: In finibus Cyrenes, unà cum templo Veneris, hanc paludem *Lago di Capi*, Marmolio dictam, deſcribit *Strabo*. Alia eſt *Triton* palus ad montem Atlantem proximè Oceanum. Diod. *l.* 3. (cujus ſecundùm quoſdam meminit Claudian. *l.* 1. *de laud. Stil. v.* 251.

> *Heſperidum Triton, & Gir ditiſſimus amnis.*)

Qui *l.* 5. *Tritonem* fluv. in Creta: Strabo & Pauſanias fluvium parvum Bœotiæ cognominem habent, apud Alalcomenas urbem: ubi Minervam natam educatamque ferunt: quod Diodorus ad *Tritonem* Cretæ fluv. alii ad eum, qui in Africa eſt, referunt. Cæterùm de Tritonia Minerva vide Meurſium *de regn. Athen. p.* 17. *Nic. Lloyd.*

TRITONES, ex pelamydum genere, piſces memorantur Plinio, *l.* 32. *c.* 11. Certè *Tritones* humanâ formâ reperiri ſub aquis, & inde in terras deſcendere, mulieribus inſidiantes, multis conſtat experimentis atque teſtimoniis. Vide imprimis Lucianum, *Trit. tom.* 3. Unde Plin. *l.* 9. *c.* 5. *Tiberio*, inquit, *Principi nuntiavit Olyſipponenſium legatio, ob id miſſa, viſum, auditumque in quodam ſpecu conchâ canentem* Tritonem, *quâ noſcitur formâ.* Et mox, *Auctores habeo in Equeſtri ordine ſplendentes, viſum ab his in Gaditano mari, marinum hominem, totô corpore abſolutâ ſimilitudine, aſcendere eum navigia nocturnis temporibus, ſtatimque degravari, quas inſederit, partes: & ſi diutius permaneat, etiam mergi.* Alexander item ab Alexandro, *Genial. dier. l.* 3. *c.* 8. *Tritonem & Nereidas, ac hominesque marinos, quos marinos appellant, noſtrâ quoque ætate compertos fuiſſe, multa documentô ſunt. In memoria mihi eſt, cum adoleſcentulus ego in porticu noſtra Portanovenſi Neapoli quandoque, diverterem, Draconettum Bonifacium Patriciæ gentis & inclytæ familiæ virum, in convetu maximo, referre ſolitum eſſe, ſe, dum in Hiſpania militaret, marinum hominem vultu & corpore prorſus humano pubetenus: poſtremis verò in piſcem deſinentibus vidiſſe in melle, ex ultima Mauritania & Oceani finibus ad Regulos, ſub quibus ſtipendia faciebat, pro monſtro allatum. Fuiſſe autem facie hominis vetuſti, capillo & barba hiſpida, colore cæruleô, ſtatura procera, & majore humana: alis quoque tenui cartilagine, quibus marinos fluctus ſecabat, & membranâ paſſim interlucente munitum.* Et paulo poſt narrationem de duplici Nereide: *Sed ſuper omnia mirò aliud haud abſimile factum accepimus in Epiro. Ad fontem jugit aquæ, ad quem mulieres ex oppidulo aquatum ventitabant, Tritonem ſeu hominem marinum è ſpelunca, quam fortè ibi nactus erat, obſervare ſolitum, ſi quando ſolam ad aquas accedentem aut per littus obambulantem mulierem videret, ipſum ex undis & ſpelunca leni greſſu tacitiſque veſtigiis deſilire, & à tergo accedere, ac vi compreſſam mulierem ex inſidiis adortum, arreptamque ſub undas deferre conſueviſſe. Quod quum apud loci incolas percrebuiſſet, diligentiùs monſtrum obſervaſſe, & quum dintule laqueos illi tetendiſſent, haud multo poſt dolò captum & laqueis vinctum cepiſſe.* Vide quoque Giraldum, *Syntagm.* 5. Scaligerum, *Exercitat.* 226. Eundemque fuſè de *Hiſtor. Animal. l.* 2. Damianum Goes in *Olyſipponis Enarr.* ac Fortun. Licetum de *Gemmis Annul. Schem.* 0. quâ puella à Tritone rapta proponitur c. 61. & *ſeqq.* ubi ex Scaligero *Tritonis* Romæ, inter cætera ſpectacula, viſi, formam ſic deſcribit: *Capitis coma perſimilis eſt paluſtri apio, tum colore, tum quod capillum omnino nullum ab aliis poſſis diſcernere, reliquum corpus ſquamâ ſubhorreſcit minutâ, ſed eadem prope, qua lima eſt, duritie. Branchias infrà aures habent; nares homines, rictum oris latiorem & pantheræ dentes: oculi glauci mihi viſi ſunt; manus etiam illis ſunt digitique & ungues ea formâ, quâ ſuperiores conchyliorum teſtæ: pinnulæ ſub ventre & pectore propedibus, uti Delphini.* Quod non male convenit cum *Tritonis* deſcriptione, apud Nonnum, *Dionyſiacor. l.* 36.

> Τρίτων, ὃς ἐπεχθόνιος ἰσόμετρα χλιδῇ κόχλῳ,
> Ἀνδροφυὴς ἀτίταλτος ἀπ' ἰξύος ἐγχέλυος ἰχθύς.

TRITONIACA Palus, in Macedonia eſt, circa Pallenen, in quam novies immerſum, avem fieri canit Ovid. *l.* 15. *Met.* qui hanc paludem *Hyperboream* vocat *Pallenen*, & *Tritoniacam*, *v.* 356.

> *Eſſe viros Fama eſt in Hyperborea Pallene,*
> *Queis ſoleant levibus velari corpora plumis,*
> *Cum Tritoniacam novies ſubiêre paludem.*

TRITONICE, Ponti urbs, quæ & *Tomos* dicta.

TRITONUS, Macedoniæ oppidum, *Steph.*

TRITOR, in Gloſſis, Θελκτής: unde *tritum argentum*, pro cælato, apud Phædrum, *l.* 5. *fab.* 1. *v.* 7.

> —— *auro adſcribit Praxitelem ſuo*
> *Trito Myronem argento* ——

Vide ſuprà, ubi de *Cælatoribus*, *Laborioſis Torentis* &c. At *Tritores lapidum*, οἱ τριπῆται ſunt καὶ σιλβωταὶ, de quibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1105. de utriſque plura tetto diximus, in verbo *Terere*, item voce *Toreuma*, nec non ubi de *Tornentice Arte*, tandemque & de Tornatoribus Virg. *l.* 2. *Georg. v.* 444.

> *Qui radios trivêre rotis* ———

TRITURATIO, per jumenta & per boves maximè, in uſu fuit, apud Hebræos olim, Syros, Arabes, Ægyptios, Græcos, hodieque in Aſia durat, teſte Leunclaviô, & ex hoc Druſiô *in Michæam.* Idem ab illis Tartaris uſurpari, qui circa Volgæ oſtia degunt, aſſerit Olearius αὐτόπτης, *Itineris Moſco. & Perſ. l.* 4. Et quidem Hebræi tres quatuorve boves collô devinciebant, ut ſimul triturarent: quorum commune vinculum מרבק *marbeck* dicitur Jerem. *c.* 46. *v.* 21. alibique, uti pluribus docet Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 32. Quia autem tum maximè inter Judæos boves pingueſcebant, cùm erat *trituræ tempus*, quòd *bovis triturantis os capiſtrare* Lex prohibebat, adeoque illis inter triturandum liberum erat veſci frugibus ad ſatietatem uſque, hinc Oſeas, ut Iſraëlitas laborem detrectare & genio indulgere doceat, eos confert cum vitula, *tritura* ſolita adſuetâ, *c.* 10. *v.* 11. & Amos, ut Proceres Iſraëlis luxu & mollitie diffluxiſſe oſtendat, inter cætera comediſſe *vitulos marbek* ait *c.* 6. *v.* 4. A vinculo nempe præfato, quô boves ad areæ palum, aut columnam collo ad aliligabantur, ut grana pedibus ſuppoſita ſubſultando triturarent. Talmudici, *Inter eas (columnas areæ) ſit ſpatium duabus* ribkis *(i. e. copulis, ſeu vinculis) quarum ſingulæ capiant tres boves, vel quatuor*, ut *Tract. Eruvin, c.* 2. *ſ.* 17. apud eundem Bochartum, *l. præc.* Præter hunc verò *triturandi* modum, & alii tres à Veterib. adhiberi leguntur, *virgâ* ſcil. ſeu *flagellis*, *tribula* & *plauſtrò rotis inſtructò*, de quibus, vide hîc ſuis locis, ut & in voce *Grana*: ſicut de *Trituratorum ſocietate militari*, ſuprà in *Trita*.

TRITURITA, inſula ſeu villa parva Hetruriæ, apud Arni fluv. oſtia. Rutilius, *Itin. l.* 1. *v.* 527.

> *Inde Trituritam petimus, ſic villa vocatur.*

TRIVENTINUM, urbs alis Samnii, nunc Comitatus Moliſini, in regno Neapolitano, in limite Aprutii, *Trivento* vulgò, 17. mill. paſſ. à Bojano in Boream & 20. ab ora maris Adriatic. in Africum. Satis parva.

TRIVENTUM, vulgò MOLISE, ut ex Itinere Coll. bene Cluverius colligit, urbs fuit Samnii, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Beneventano, hodie tantùm caſtrum tenue, unde Comitat. Moliſinus, vulgò *Contado di Moliſe*, ad radices Apennini, 10. mill. paſſ. à Triventino in Meridiem, Bojanum verſus, 12. ab Eſernia in Ortum.

TRIVETUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

TRIVIA, Diana ſic dicta, quòd triviis præeſſet, unde & 3. facies habere fingebatur. Lucret. *l.* 1. *v.* 84.

Aulide quo pacto Triviai virginis aram
Iphianaſſai turpârunt ſanguine fœdè
Ductores Danaûm delecti, prima virorum.

Ovid. *Pont. l.* 3. *El.* 2. *v.* 71.

Protinus immitem Triviæ ducuntur ad aram,
Evincti geminas ad ſua terga manus.

Nic. Lloydius. Vel à *triplici* Lunæ (quam Dianæ nomine indigitatam fuiſſe notum) curſu ſub Zodiaco, ſecundùm longitudinem, latitudinem & altitudinem: vel ob *triplicem* ejus in cœlo, terris, & inferis poteſtatem. Referunt alii, ad *tres* menſis cujuſque decades, ἱσταμένου, μεσοῦντος & φθίνοντος &c. Epheſi verò inprimis culta Diana eſt hæc multimammia, ab Ionibus omnis nequitiæ inventoribus feſtumque ejus ſumma cum pompa & mollitie, idque à Sacerdotibus eviratis, celebratum. Unde Martialis, *l. de Spectac. Epigr.* 1. *v.* 3.

Nec Triviæ *templo molles laudentur honoris.*

Hodieque in ea urbe oſtendi ex marmore *caput*, ad cujus unum latus *ſerpens*, alterum *arcus*, quô *Trivia* conſueverit repræſentari, adnotat Jac. Sponius, *Itiner. Græcia*, *Part.* 2. *p.* 326. Nec non celebre Templum habuit, in nemore Dianæ Triviæ prope Ariciam, quod ex Albano monte, quem locum, tanquam arcem elegerat Domitianus Imperator; ibique commorari gratiſſimum habebat, poterat proſpici. Quare idem Poëta, *l.* 5. *Epigr.* 1. *v.* 1.

Hoc Tibi, Palladiæ ſeu collibus uteris Albæ,
Cæſar & hinc Triviam *proſpicis, inde Thetin.*

TRIVIÆ Antrum, memoratum eidem, *l.* 6. *Epigr.* 47.

Sive Numa conjux Triviæ *te miſit ab* antro:

Specus eſt Egeriæ Nymphæ, Numæ conjugis, in valle Dianæ Aricinæ. Alii tamen legunt, *Trivia te miſit ab Anna*, intelliguntque Dianam Ariciæ cultam ab Anna Peranna: cujus Sacerdos *Rex* nominatus, ut colligitur ex eodem, *l.* 9. *Epigr.* 65. ubi *Triviæ nemoroſa regna* habet. Vide quæ adnotavit *ad Hippolytum Senecæ*, *v.* 412. Farnabius.

TRIVIÆ Lacus, *Stagnum Dianæ* Ovidio, *lacus Hippolyti* Statio *lacus Nemorenſis* Tranquillo, *Speculum Dianæ* Servio, *Lago di Nemo* Erythræo, lacus Latii apud Ariciam oppid. ab eo 4. mill. paſſ. diſtans: Circumſtant Nemus & Cynthianum oppidula. *Baudrando* melitis *Dianæ lacus*, hodie *Lago di Nemi*, parvus in Latio, 18. mill. paſſ. Româ in Ortum. Dictus à caſtro Nemo ei adjacente; ejus circuitus eſt circiter 6. milliar. Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 516.

Audiit & longè Triviæ lacus, audiit amnis
Sulfureâ Nar albus aquâ, fonteſque Velini.

TRIVIÆ Lucus, *Nemus Triviæ* Silio, *Gallinaria Sylva* Ciceroni, *l.* 9. *Fam. Ep.* 23. locus Campaniæ in ſinu Cumano. Sed aliis *Selva di Nemo* in Latio apud lacum *Triviæ*. Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 13.

Jam ſubeunt Triviæ lucos, atque aurea tecta.

TRIVICUM, Hirpinorum in Italia oppid. vulgò nunc *Trevico* dictum, Epiſcopali dignitate inſignitum, ſub Archiepiſcopo Beneventano, inde 24. mill. paſſ. inter illud & Compſam, Nuſco & Frequento finitimum ad 8. ab Ariano 10. *Ferrar.* Horat. *in Hodœporico*, *l.* 1. *Sat.* 5. *v.* 79.

— *Niſi nos vicina Trivici*
Villa recepiſſet. — —

Baudrando urbecula eſt Principatus ulterioris intra Apenninum, 13. milliar. à Compſa in Boream, Bovinum verſus 10. *Magino* teſte.

TRIVIUM, à *tribus viis* dictum, quibus *Triviam* præfuiſſe, diximus ſuô locô; addo hîc ſaltem, apud Græcos prom olim, divites ſub novilunium veſpere cœnam Hecatæ in *triviis* mittere conſueviſſe, quam pauperes devorabant; ut docet Ariſtophanes, *Pluto*, unde *Hecates cœna* in proverbium abiit, de quo Eraſmum vide. In *Triviis* autem cultam eam, quòd ibi expoſita fuerit, ab Æolo & Phenea parentibus, ſunt qui tradant, teſte Nat. Comite, *MythＯlog.* *l.* 3. *c.* 14. Sed & Mercurius in *triviis*, τρικέφαλος *triceps* cultus eſt, qui ſubſcriptione monſtrabat, quà cuique eundem, non ſolùm per agros, ſed & in ipſa Athenienſium urbe. Quin exſtabant illius monita; στεῖχε δίκαια φρονῶν, μὴ φίλον ἐξαπάτα, *ambula juſta meditans, ne amicum decipe*, & ſimilia. Etymol. in voce Τρικέφαλος. Vide quoque ubi de *Acervum lapidum congerendi in viis more*, nec non in voce *Mercurius* & infrà *Ungendi ritus*. In iiſdem, quadriviisque Ædes ſacræ olim erigebantur, ad quas pagani ex locis vicinis ſacra facturi convenirent, uti diximus retro, in voce *Triopæa*. Porrò rupibus *triviisque* Frotho Magnus Danorum Rex, ad ſubditorum explorandam fidem, aureas ſuſpendere armillas ſolitus legitur. Saxo, *l.* 5. *Armillam unam in rupe, quam Frothonis petram nominant, alteram apud Wig provinciam, deſixit edicta à ſe innocentiæ experimentum daturas.* Et paulo pôſt, *In Jutia, tanquam in capite Regni ſui, magni ponderis auream armillam* Triviis *affigi curavit.* Cui moti ſimilia de Ælfredo Anglorum Rege recenſet Matthæus Weſtmonaſterienſis, ad A. C. 982. qui per publicos aggeres, ubi ſemitæ findebantur in quadrum, armillas ex auro jubebat appendi, ut viantium aviditatem irritaret, cùm non eſſet, qui eas acciperet. Et à Saxone quidem venit in ſuſpicionem Fortunius Licetus, *l. de Annulis*, *c.* 40. de cornu aureo A. C. 1639. die 20. Julii in Ripenſi Cimbricæ diœceſi à puella Dana caſu invento, ad explorandam Præſidum vigilantiam, in *Triviis* quoque olim ab Haraldo Rege fuiſſe expoſitum. Quod quanquam factum non inficietur Olaus Wormius, *in ſec. Aurei Cornu edit. Epiſt. ad Licetum*, tamen neutiquam eò fine initiò id conditum credit, quod rudi maſſâ aureâ, aut minori labore in aliam redactâ figuram idem commodiùs potuerit præſtari: tam illuſtre enim adeoque inſigne monimentum facilè à quovis ad Regem pertinere agnoſci poterat. Thom. Bartholin. *de Armillis Veter.* Sed & in biviis, *triviisque*, auguria olim captabantur: uti de Babyloniæ Rege legimus Ezech. *c.* 21. *v.* 26. & videre eſt ſuprà, ubi de variis *Divinationis* ſpeciebus item ubi de *Sortibus*; Philoſophorum ἄσματα canebantur, vide ſuprà *Carmina*: ut & aliquid, ubi de *Compitalitiis Ludis* &c. Recentioribus *Trivium*, in Scholis, dicta Grammatica, Rhetorica & Dialectica, *quaſi triplex via ad Eloquentiam*, Ugutio; ſicut *Quadrivium*, reliquæ liberales Artes. Unde *Vir in trivio & quadrivio excellentiſſimus*, apud Matth. Paris A. C. 1252. Vide ſuprà, voce *Quadrivium*.

TRIUM Liberorum jus, celebre apud Romanos olim, indigitatur Juvenali, *Sat.* 9. *v.* 87.

Jura Parentis habes, propter me ſcriberis heres,
Legatum omne capis, nec non & dulce caducum.
Commoda præterea jungentur multa caducis,
Si numerum, ſi tres implevero —

Nempe cùm apud Romanos Præturæ, Quæſturæ, omneſque Magiſtratus & Honores, ad numerum liberorum Parentibus diſtribuerentur, frumentum quoque pro illo daretur, iique in faſcibus ſumendis priores eſſent, & in Spectaculis honoratiora loca occuparent, qui plures haberent liberos; unde natæ leges, Julia, Papia Poppæa, aliæ: inprimis fuêre *Jura trium Liberorum*, à Græcis derivata. Inter illos enim Spartani, multiplicandorum civium cauſâ, legem tulerunt, ut, qui *tres liberos* genuiſſet, à cuſtodiæ munere eſſet immunis, ſi credimus Æliano, *Var. Hiſt. l.* 6. *c.* 6. Hinc ne infelices eſſent gravidæ uxores, ſupplicationes & vota Veneri apud Romanos, Τριτοπάτορσι, apud Athenienſes facta. Dicebantur autem Τριτοπάτορες, i. e. *tertiò locò parentes*, poſt Solem putà & Lunam, tres illi venti Cottus, Briareus & Gyges, de quibus multa vetus Scholiaſtes Heſiodi *in Theogon.* Vide quoque Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 2. Cùm vero haud paucis ea felicitas non contigeret, donabantur hôc jure ab Imperatoribus nonnulli, quibus id Natura negaverat. Plinius Jun. *l.* 10. *Ep.* 23. *Exprimere Domine verbis non poſſum, quantum mihi gaudium attuleris, quod me dignum putaſti jure trium liberorum.* Clari videl. homines & bene meriti, ut hôc pactô, præter dicta, in Teſtamentis legata quoque capere, & ad caducarum hæreditatum ſucceſſionem admitti poſſent. Unde Martialis ἄτεκνος, jus hoc à Domitiano, magni beneficii locô, & in laboris ſui præmium ac ſolatium, petit, *l.* 2. *Epigr.* 91. *v.* 5.

Quod Fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar ut eſſe trium &c.

Vide *Scholia ad loc.* Th. Bartholinum, *de Puerperio Veter.* Alios,

TRIUMPHALIS, cognomen Herculis, ab Euandro ſacrati, in Foro Boario, quem per triumphum habitu triumphali amiciri ſolitum, ſcribit Plinius, *l.* 34. *c.* 7. *princip.* idem Salmaſio cum *Victore* eſt, quod ejuſdem Idoli epitheton fuit, *Exercitat. Plin. ad Solin. p.* 10. ubi ad Portam quoque Tergeminam ejus ædem fuiſſe, docet. Qui verò inter homines *Triumphales* dicti, vide infrà.

TRIUMPHALIS, porta Romæ dicta eſt, quòd per eam triumphantes victores in urbem deducerentur.

TRIUMPHALIS Toga, primùm purpurea fuit, dein acu picta, teſte Verriô Flaccô, apud Sextum Pompejum, ubi *Picta*, inquit, *Toga, quæ nunc dicitur, purpurea antè vocitata eſt, eaque erat ſine picturà: ejus rei argumento eſt pictura in æde Vertumni & Conſi, quarum in altera M. Fulvius Flaccus, in altera L. Papyrius Curſor triumphantes ita picti ſunt.* Fuit autem picta Toga nil aliud, quàm acu elaborata, figuriſque Phrygiô opere diſtincta: quarum originem à pictis apud Homerum veſtibus arceſſit Plinius. Togæ itaque *Triumphali* purpureæ aurum immixtum fuit, quô Phrygiones eam variis figuris ad inſtar picturæ diſtinguebant, unde ἁλουργὶς χρυσόπαστος Dioni, *l.* 63. Eadem, à genere picturæ, *Palmata* dicta eſt, quòd *palmas* primitus intextas haberet, manſitque poſteà nomen, etiamſi aliæ intexerentur figuræ. Ejus tamen meminêre pauci, ut obſervat Manutius; cùm Tunicæ palmatæ frequentior apud Auctores mentio ſit. Martialis de eà, *l.* 7. *Epigr.* 1. *v. ult.*

I comes, & magnos illæſa merere triumphos,
Palmataque Ducem, ſed citò, redde Togæ.

In quæ verba Salmaſius: *Poſtquam & Tunica quoque Triumphales pingi cœptæ ſunt & à pictura argumento palmatæ ſunt appellatæ; inde factum eſt, ut & pictis Togis idem nomen daretur.* Tranſiit utraque ad Romanos à Thuſcis, à quibus Tarquinium accepiſſe omnem triumphantium cultum, diſcimus ex Floro, *l.* 1. *c.* 5. aliiſque. Porrò *Capitolina* quoque dicta eſt, an quia talis Jovis erat in Capitolio: an quia in Capitolio illa olim dabatur, atque in Capitolium triumphantes illâ induti invehebantur. Vide Hier. Boſſium, *de Toga*, *c.* 16. Deponebatur communiter ſtatim poſt Triumphum. Cæſari verò, inter reliquos honores & hunc à Senatu tributum, teſtatur Dio, *l.* 44. *Primum ei datum, ut ſemper etiam in Urbe Toga Triumphali indutus incederet.* Quô tamen eum non ſemper uſum eſſe credere par eſt, quòd Dio *eòd. lib.* tradit, eum ex Senatus-Conſulto veſtem Triumphalem omnibus ludis geſtâſſe. Idem, *l.* 53. poſt devictos Aſtures, datam Auguſto poteſtatem Kal. Januariis coronæ

& veſtis Triumphalis geſtandæ, tradit. Reliqui verò Imperatores in civili habitu vulgarique. Quare hunc habitum, velut invidioſum, notârunt Auctores, in Principibus: Tacitus l. 13. c. 8. in Nerone, cui *diebus ſupplicationum veſtem Triumphalem decretam* refert: in eodem Dio, l. 63. ubi, in adventu Teridatis eâdem uſum, tradit Suetonius, c. 52. in Caligula, qui *Triumphalem habitum etiam ante expeditionem aſſiduè geſtabat*. Dio iterum, l. 67. in Domitiano, qui cùm in Senatum veniret, eô ornatu uti ſolebat: quod feciſſe Marium Romanorum primum, legimus *in Epit. Liv. l. 67*. Capitolinus in M. Antonino & Vero: Herodianus in Heliogabalo &c. Vide Octav. Ferratium, *de Re Veſtiar. l. 1. c. 26*. Hinc præcipua dona, quibus amicos Reges Senatus Romanus excolebat, Togæ pictæ fuerunt, & Tunicæ palmatæ, ut toties apud Livium aliosque invenies. Interim, non Triumphantium modò ea Toga fuit, ſed & Conſulum, qui, cùm liberâ civitate in ſola prætexta fuiſſent, poſteà *Triumphali* habitu uſi ſunt, quoties Magiſtratum inirent ipſis Kal. Januariis, item cùm Jani Templum reſerarent: cujus rei aliquod veſtigium ſub Commodo, apud Herodian. clarius indicium, ſub Alexandro Sev. apud Lampridium. Vide quoque Capitolin. *in Gordiano*. Crebrior poſteà uſus ac mentio, apud Scriptores. Etiam Prætorum, quoties Ludos ederent, vel ſacra peragerent peculiaria, ut diſcimus ex Appiano, *l. 1. civil.* ubi de Aſellio Prætore, fœneratorum ſcelere medio in Foro obtruncato. *Aulæum* eleganter appellat Juvenalis, ad quem vide veterem Interpretem, in verba, *Sat. 10. v. 38.*

——— ——— *Pictæ Sarrana ferentem*
Ex humeris aulæa Togæ.

Ita apud Tacitum, *l. 1. Annal. c. 15.* Tribunis, celebraturis Ludos Auguſtales, *Triumphali* veſte uti fuiſſe legimus permiſſum. Quò trahendus Martialis jocus in Proculejam, *l. 10. Epigr. 41.* quæ marito, futuro Prætori, repudium dixerat, ne cogeretur ſuppeditare impenſas, ad purpuram emendam, quâ Megaleſia ſpectacula ederet. Sumpsêre autem & Conſules & Prætores hanc Togam iisdem de Capitolio ſeu Jovis Templo, ut de Alexandro Severo ſcribit Lamprid. c. 40. Primùs Gordianus privatus ſuam propriam habuit, ut eâ Magiſtratum annumque inchoaturus uteretur, apud Capitolin. *in Gordianis tribus*, c. 4. Sed &, præter præfatos, hominibus quoque privatis, *Triumphalis* Togæ jus quandoque factum fuiſſe, accepimus: uti Paulo Æmilio, qui de Perſeo triumphavit; Pompejo M. Catoni, ob regiam Cypri gazam ſanctè Romam tranſvectam, Cæſari, aliis. Inferiori verò ævô veſtis purpurea, i. e. Toga ac paludamentum, Imperatorum fuit propria, more à Galieno ortô, apud Trebellium: à quo tempore *purpura* pro Principatus ſymbolo à Scriptoribus paſſim accipitur. Vide Ferrarium ſuprà laudatum, *l. 2. c. 9.* Neque verò *Triumphantes* ſolùm, ſed & *triumphati*, in claris ac ſpecioſis veſtibus erant. Hinc Tetrico, cùm in triumphum duceretur ab Aureliano, *coccina chlamys & tunica galbina*, adeoque cultus habitusque fuit, quô ſolebat eſſe tum, cùm maximè Imperatorem ageret. *Incedebat etiam Zenobia, ornata gemmis, catenis aureis, quas alii ſuſtentabant*, apud Vopiſcum *in Aureliano*, c. 34. Cujus moris veſtigium, antiquiſſimô tempore, in Thyo Paphlagoniæ Rege à Datame triumphato, habes apud Corn. Nepotem, *in Vita hujus*, c. 3. Neque verò veſtes *Triumphales* inſignes, ſed & *tubæ* erant, quæ triplici in pompa locô prodibant, uti videre eſt apud Panvinium *de Triumpho*. Ad cujuſmodi *Tubæ triumphalis* differentiam, *Civilis tuba* dicitur P. Chryſologo, *Serm. 9.* Domus quoque *Triumphalis* aliquid peculiare habuit, quòd non communi, ſed Græcô more, de via ſcil. fores ejus aperirentur, qua de re vide Alex. ab Alexandro, *Genialium Dier. l. 5. c. 24.* uti de *Triumphalibus Coronis* multa, apud Car. Paſchalium, *Coronar. l. 8. c. 4. & ſeqq.* nec non ſuprà aliquid, ubi *de Inſigni Corona* &c.

TRIUMPHUS, Græcè Θρίαμβος, epitheton Liberi patris, Plutar. *in Marcello*. Unde pompæ triumphali, cujus ipſe in Græcia primus Inventor fuiſſe fertur, nomen: Vide Plin. *l. 7. c. 56.* & Diod. Sicul. *l. 5.* ac triumphalis acclamatio *Io*, à Bacchi cognomento ſumpta eſt. Horat. *l. 4. Ode 2. v. 49.*

Tuque dum procedis, Io triumphe,
Non ſemel dicemus, Io triumphe,
Civitas omnis: dabimusque Divis
Thura benignis.

Et Ode 9. *Epod. v. 21.*

Io triumphe, tu moraris aureos
Currus, & intactas boves,
Io triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportâſti Ducem, &c.

Sic Livius quoque, *l. 45. Militum*, inquit, *propria eſt cauſa, qui & ipſi laureati & quique donis, quibus donati fuerant inſignes*, Triumphum *nomine cient.*

TRIUMPHUS, ſive, ut in nummis, *Triumpus*, ſummus erat honor, & penè divinitati conferendus, quô Imperatores, ob res in bello præclarè feliciterque geſtas, apud Romanos olim, ſolebant affici. Hujus primus auctor Romæ Romulus fuit, Liberum Patrem, apud Græcos triumphi inventorem, imitatus. Poſtquam enim, cæſo ſuâ manu Acrone, Cæninenſium Rege, Jovi arma ejus ex voto eſſet dedicaturus; quercum, quam in caſtris viderat, excîdit, & inſtar tropæi adornavit, Acroniſque armis aptè ex eo ſuſpenſis, ac veſte ipſe incinctâ & fluente comâ laureâ coronatus, ſtipitem illum dextrô humerô bajulans, Urbem eſt ingreſſus: carmen victoriale exercitui in armis ſequenti præcinens, & civibus eum gratulatione & laudibus excipientibus, ſeſe oſtentans. Addidit dein Tarquinius Priſcus Rex currum, & alia, quæ ad ſpeciem magnificentiamque majorem pertinebant: quibus quantum ſplendoris poſtmodum acceſſerit, videre eſt in ſpecioſiſſimis triumphis, quos egêre L. Cæcilius Metellus An. Urb. Cond. 503. Marcellus, An. 531. P. Scipio Africanus, An. 549. L. Æmilius Paulus, An. 586. Scipio Africanus poſter. An. 607. L. Mummius, An. 608. Marius, An. 672. Sulla paulo pòſt, & Pompejus tertiùm triumphans. Quibus adde C. Julium Cæſarem, Auguſtum & Aurelianum. Numerant autem Eruditi, ab Urb. Cond. uſque ad Veſpaſiani & Titi Augg. de ſuperatis Judæis victoriam triumphos 320. Fuêre tamen, qui oblatum triumphi honorem magnô animô rejecêre, Cn. Fulvius Flaccus, apud Val. Max. *l. 2. c. 8. tit. 3.* M. Fabius, amiſſô in bello fratre, apud Oroſium, *l. 2. c. 7.* & Dionyſ. Halicarn. *l. 9.* C. Marius apud Plutarch. *in Mario*. Tiberius, mœſtâ civitate clade Varianâ, apud Sueton. c. 17. *&c.* Jus triumphandi Romani tantùm, aut ut minimùm Itali habuerunt, unde mireris, M. Perpennam hominem Græcum de Ariſtonico triumphum duxiſſe, apud Paulum Oroſium, *l. 5. c. 10.* Juſtin. *l. 36. c. ult.* Val. Maxim. *l. 3. c. 4. ex. 5.* Illud penè ſuprà fidem, quòd Ventidius Baſſus, ex mulione Cæſaris Parthorum triumphator evaſit, Plut. *in Antonio*. Ratio autem *Triumphi* hæc: Convocatô in ædem aliquam, putà Martis Ultoris, Senatu, literæ ab Imperatore & victore exercitu miſſæ legebantur, Sueton, *in Aug.* c. 29. In quo ritu ſemper obſervatum, ut extra Urbem haberetur Senatus, ne milites armati Urbem ingrederentur, L. Seneca *de Benefic. l. 5. c. 15. in fin.* Erant autem hæ literæ rerum feliciter geſtarum indices; Nam *quinque hominum millia* Val. Max. *l. 2. c. 8.* aut *ſex oportebat cecidiſſe*, A. Gellius, *l. 5. c. 6.* & lauru proin obvolvebantur, C. Plin. *l. 15 c. ult.* Sic, poſtquam jurejurandô obſtricti Centuriones, vera eſſe quæ per literas Senatui nunciarentur, confirmavêre, decretus à Senatu triumphus eſt: tum dicta dies, quâ cum exercitu adeſſe debebat Imperator, Hadr. Turnebus, *Adverſar. l. 30. c. 25.* Quæ cùm illuxit, Senatus obviam progreſſus, portâ triumphali in Urbem admiſſum exercitum uſque in Capitolium comitabatur, ut victoriam bellô partam, legibus & ſtatutis civilibus tuendam docerent. Ornamenta triumphalia erant: Corona, currus, equi, toga, ſceptrum. Corona antiquiſſimis temporibus ex lauru conſtans, poſteà aurea fuit, quæ in ſinu Jovis deponebatur, aut templis ceu anathema votivum ſuſpendebatur, idem, *l. 22. c. 11.* Currum, cujus faſtigium bracteis aureis decorabatur, ducebant quatuor equi albi, Propert. *l. 4. Eleg. 1.* Tibullus, *l. 1. eleg. 7. v. 8.*

Portabit niveis currus eburnus equis.

Obtinuitque hic uſus, quamdiu ſtetit Reſpublica, at ereptâ libertate mutati mores, & pro equis leones juncti ſunt, Plin. *l. 8. c. 16.* Pompejus M. elephantis primus uſus eſt, Idem *l. 8. c. 2.* ad morem Liberi patris, quum de Indis triumphum egit. A tergo ponè triumphantem carnifex coronam ſuſtinebat, ante eundem in curru liberi vehebantur, Jul. Capitolin. in *Antonino Philoſopho*, vel equis triumphalibus conſcenſis currum comitabantur: Idem *ibidem*. Faſcinus quoque ſub curru erat, de quo vide Turnebum, *Adverſar. l. 9. c. 28.* Togâ indutus fuit Triumphator aurô picta, ex probatiſſimo cocco, reliqui candidâ, Hinc Tit. Calphurnius Siculus, *Eclogâ 1.*

Candida pax aderit. ———

Ipſe aurigandi officiô functus: Sceptrum tandem ex ebore manibus verſabat, vide Appian. *in Libyca*. Pompa talis fuit: Ad paſcendos voluptate oculos animosque, urbium, montium, fluviorum, regionumque nomina præferebantur, ſpolia item & exuviæ hoſtibus detractæ, poſtremò ipſi Duces ſuperati. Vide Tacit. *Annal. l. 2.* M. Tullium Cicer. *Orat. in Piſonem*. Liv. *Dec. 4. l. 7. &c.* Hinc Marcellus triumphans *tulit Syracuſas*, Plutarch. *in ejus vita T.* Quintius *Præneſte victum prætulit*, Liv. *Dec. 1. l. 6.* & Cicero refert *Officior. l. 2. Portatam in triumpho Maſſiliam*. Habebant Urbes iſtæ titulos ſcriptos & appoſita nomina, quæ legi poſſent. Addebantur turres, pleromque ex ebore, aut è cera, Ovid. *de Ponto*, *l. 2. eleg. 1.* Sidonius Apollin. *Carm. 5. &c.* Fluvii locorum ſubactorum, catenis injectis præferebantur: Unde Sext. Prop. *l. 2. eleg. 1. v. 31.*

Aut canerem Ægyptum, & Nilum, cùm tractus in urbem
Septem captivis debilis ibat aquis.

Obſervatumque eſt, ut in hac pompæ traductione fluvii iiſdem oſtiis, quot fluerent, deſcriberentur. Sed inprimis Duces captivi catenis in collo, brachiis, manibus & cruribus onerati, ac tonſi amiſſum decus traducti loquebantur. Sic Radagaiſus Gothorum Rex, *victus & vinctus ſub jugo catenisque* fuit, apud Paul. Oroſium, *l. 7. c. 37.* Jugurtha *victus ac vinctus vidit Urbem*, apud Flor. *l. 3. c. 1.* Aurelianus *Zenobiam in vinculis tenuit*, apud Fl. Vopiſcum *in ejus vita*. Cùm verò capti non fuêre Duces, ſed vel in acie occubuerant vel fugerant, imagines eorum aut vultus præferri ſolebant, & ſub Triumphantis pedibus effigiari, Artemidor. *l. 1. c. 50.* Claudian. *de Honorii Conſul.*

Colla triumphati proculcet Honorius Iſtri.

Unà cum Ducibus catenatis tibicines & citharœdi, incedebant: quos ſequebantur Scutiferi, Scriptores, aliique exercitus Miniſtri: tum Obſides, tormenta bellica, & catapultæ, cælatum item argentum hoſtibus ereptum, unà cum reliquis ſpoliis, armisque captivis, & ſi quid aliud mirum in devictis regionibus eſſet aut oculis civium placiturum. Hinc Curiùs Dentatus *Elephantos*, Aurelianus *ignota animalia*, Cn. Pompejus *tabulam luſoriam*, Veſpaſianus devictâ Judæâ *balſama*, Pompejus victô Mithridate *hebenum*, Cn. Manlius *triclinia ærata, abacos, monopodia & ſtragula*, præferri juſſêre. Denique totum agmen claudebatur à quodam, qui *ineptâ geſticulatione*

riſum

riſum omnibus moveret, hoſtibus illuderet, eoſque virtutis Romanæ & ſuæ temeritatis admoneret, Liv. *Decad.* 1. *l.* 4. Altera perſona Manduci erat effigies: Tertia Petreja dicebatur, in eoſdem uſus excogitata. Ex hac quidem pompa præcedebat currum, ſequebantur Senatores, cives redempti atque hoſtilibus vinculis liberati, & milites ipſi coronati, quibus liberum erat, vitia virtuteſque Ducum ſuorum decantare. Sic Camillus *Parens Patriæ ac alter Romulus*, & Marius *tertius conditor*, militari plauſu dicti ſunt: contrà M. Manlio *ambitio* & Cæſari *avaritia* exprobrata eſt. Frequentius tamen receptiuſque *Io. Triumphe* inclamabatur, ritu ab Apollinis victoriâ deſumptô. His ſucceſsêre Legati, & Centuriones; denique popæ, ſacrificuli ac victimarii in turmas diviſi, bovemque candidum præ ſe agentes, cultros ſacros, thus, molam, far, vinum aliaque ſacro apparatui neceſſaria geſtabant, atque ita per urbem mediam à porta Triumphali, per viam ſacram, & clivum Capitolinum conſcendebat *Triumphator*, hoſtibus in carceres conjectis. Petr. Apollonius, *Collat. l.* 1. *de Excidio Hieroſ.*

> *Haud unquam tali plauſu Capitolia Conſul*
> *Victor init.* —— ——

Dum hîc triumphantes operabantur, captivos Reges in carcere ſtrangulari mos erat, quorum morte nonciatâ ſacrificium incipiebat. Victima albus erat taurus, è Mevania petitus, ubi Clitumnus aquâ ſuâ candidos eos reddere credebatur. Juvenal. *Sat.* 12. *v.* 13.

> *Læta ſed oſtendens Clitumni paſcua ſanguis.*

Finem toti pompæ impoſuit epulum Triumphale, Dio, *l.* 44. ad quod Conſulem ſolemnibus verbis invitare moris erat, Val. Max. *l.* 2. *c.* 8. mox tamen, ne adeſſet, rogabatur, ne videlicet triumphanti quiſquam primum locum eriperet, Plut. *Problemat. Rom. c.* 88. Omnia hic expoſita & immodicam redolentia ſuperbiam, L. Senec. *ad Helviam, c.* 9. *Vini Chii & Falerni amphoras centum populo dedit Julius.* Idem Cæſar *murænarum* 6000. propoſuit, apud Plin. *l.* 9. *c.* 55. unde colligitur, totam civitatem, omneſque ordines huic convivio fuiſſe adhibitos: Et certè Lucullus urbem totam & ſuburbanos vicos excepit, Plutarch. *in eod.* Fiebat autem id vel in Capitolina cella, vel in Capitolina porticu, vel templo Herculis, vel quolibet alio Urbis celebri loco. Ipſi victi fercula inferebant, Sidonius Apollin. *Carmin.* 22.

> *Succedit captiva cohors, quæ fercula gazis*
> *Fert onerata ſuis.* —— ——

Denique cùm in privatis conviviis, nardo, roſis, unguentiſque delicatiſſimis ſe inungerent Romani, triumphali epulo etiam minium additum eſt: C. Plin. *l.* 33. *c.* 7. Omnia enim Jovi & triumphanti paria: prorſus, ut hujus ſtatua, diebus feſtis, minió oblinebatur, ita triumphales coronæ ipſiuſque victoris Imperatoris vultus eo decorari ſolebat. Addam formulas duas precationum, quibus defungi moris erat Imperatorem, cùm currum, poſt dona militibus populoque diviſa, conſcenderet; cumque deìn Capitolium ſubiret. Prior erat, DII, NUTU ET IMPERIO QUORUM NATA ET AUCTA EST RES ROMANA, EANDEM PLACATI PROPITIATIQUE SERVATE. Poſterior, GRATIAS TIBI JUPITER OPTUME MAXUME, TIBIQUE JUNONI REGINÆ ET CÆTERIS HUJUS CUSTODIB. HABITATORIBUSQUE ARCIS DII, LUBENS LÆTUSQUE AGO, RE ROMANA IN HANC DIEM ET HORAM PER MANUS QUOD VOLUISTIS MEAS, SERVATA, BENE GESTAQUE EANDEM ET SERVATE, UT FACITIS FOVETE, PROTEGITE PROPITIATI, SUPPLEX ORO. Plura de Triumpho Romanor. vide apud Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. Paralip. ad l.* 10. *c.* 29. *Roſini Antiq.* Lipſium, Alios. Sed & ante Romanos triumphârunt Cyrus, referente Cedrenô, qui multa à Perſis Romam tranſlata docet: Ptolemæus Philadelphus apud Athen. *l.* 5. Xerxes apud Herodot. *l.* 7. Carthaginenſes apud Polyb. *l.* 3. ut de Baccho, cujus jam ſuprà mentio facta eſt, nihil adjiciam. Dividebantur Triomphi in terreſtres, qui terrâ, & navales, qui mari rebus feliciter geſtis agebantur: qualem primus egit C. Duilius, An. Urb. Cond. 493. Val. Max. *l.* 3. *c.* 6. ex 4. Liv. *Epitom.* 17. Florus, *l.* 2. *c.* 2. Cicero, *in Catone maj. c.* 13. Minoris triumphi ſpecies Ovatio fuit, de qua vide A. Gellium, *l.* 5. *c.* 6. Primus autem urbem ovans ingreſſus eſt Publ. Poſthumius Tubertus Conſul ſecundùm, An. Urb. Cond. 250. de quo Plin. *l.* 15. *c.* 29. *Bellicis ſe quoque rebus myrtus inſeruit, triumphanſque de Sabinis Poſthumius Tubertus in Conſulatu, (qui primus omnium ovans urbem ingreſſus eſt: quoniam rem leviter, ſine cruore, geſſerat) myrto Veneris Victricis coronatus inceſſit optabilemque arborem etiam hoſtibus fecit.*

TRIUMPHUS, & Myrinus, nomina Gladiatorum auſicorum Domitiani Imperatoris, quos viribus, arte, ornatu eximios, proprios & peculiares ſibi alebat, teſte Suetonió, *c.* 4. Vide quoque Ludov. Cælium, *l.* 6. *c.* 32. Hos cùm è familia ſua, munere Quæſtoriô, petenti Indulſiſſet Populo, laudavit popularitatem ejus Martialis, *de Spectac. Epigr.* 20. cujus initium,

> *Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa* Triumphum &c.

TRIUMPHUS Secretus, apud Martialem, *l.* 8. *Epigr.* 15. *v.* 5. ubi de Domitiani laureæ de Sarmatis Jovi Capitolino relatione,

> *Hos quoque ſecretos memorabit Roma* triumphos:

ſpecies erat *Triumphi* ſeu imago quædam, concedi ſolita, ſi ex cive parta victoria; aut ex bello, non acie, ſed pace & pactione; aut non ex bello, ſed actis urbanis; aut ex rebus geſtis, ſed non dignis juſtô triumphô: quales erant laureæ C. Antonii, ex bello Catilinario, Domitiani de gente præfata, Neronis, apud Suetonium, *c.* 13. verbô, ex omni victoria, ob quam ſalutatus aliquis Imperator, ejuſmodi ſecretus triumphus. Non ergo idem *triumphare*, & *Jovi Capitolino lauream referre*, majuſque longè ac dignius *triumphi*, quàm *laureæ*, jus: qua de re vide Manilium, & Caſaubonum, *ad Sueton. Domit. c.* 6. Sed & *Triumphos minutos* ſæpe & facilè ab Auguſto ſolitos concedi, variis locis ſcribit Dio, *l.* 54. imò jam ante ipſum in Julio Cæſare riſum eſt, cùm Hiſpanienſis triumphi honorem ambitiosè cum Legatis ſuis, qui propriis auſpiciis nihil fecerant, communicavit, uti adnotatum eidem Caſaubono, *ad ejuſdem Auctoris Auguſtum, c.* 38. Porrò An. Urb. Cond. 740. cùm deſiiſſent *Triumphi*, cœpêre *Triumphalia ornamenta* decerni, videl. *corona aurea, patera, aurea ſella curulis, ſcipio eburneus cum inſidente aquila, toga picta, tunica palmata, ſtatuæ laureatæ, nomina triumphalia* &c. quæ *Inſignia triumphi* vocat Tacitus, *Annal. l.* 3. *c.* 48. & *Inſignia triumphalia*, *Annal.* 1. *c.* 72. Sic ex eodem bello vel triumphos, vel triumphalia certè ornamenta comites expeditionum ſequiori ævô conſequebantur; notatque Dio, triumphalia ornamenta adeptos eſſe per Claudium, non ſolùm Conſulares viros, ex Senatoribus, ſed alios quoque dignitate longè inferiores: unde Suetonius, *Secuti & triumphalia ornamenta ejuſdem belli adepti in eo*, *c.* 17. Sed & Germanicum, ex bello Dalmatico, ante Conſulatum ſuum primum, *ἐπινικίους καὶ στρατηγικὰς τιμὰς* nactum eſſe, Dio idem refert, *l.* 56. Atque hi *Triumphales* quoque dicebantur, non ii ſolùm; qui *triumphâſſent* &c. Vide iterum Caſaubon. *ad Caligulam Suetonii c.* 3. alibique paſſim. Ut de *Triumpho Juſto*, hoc unum addam, triumphâſſe Veteres non de ſuperatis ſolùm gentibus, ſed & de Diis victis, diſcimus ex Sacris quoque, in quibus Philiſtæi arcam abducunt, ſed malo ſuo, 1. Sam. *c.* 5. *v.* 2. & *ſeqq.* Teglath Phalaſſar Rex Aſſyriæ aufert è Dane vitulum aureum, 2. Paralipom, *c.* 28. *v.* 20. 21. Salmanaſſar alterum è Bethele, Oſeæ *c.* 10. *v.* 5. 6. Porrò, Moabitide à Chaldæis exciſâ, Jeremias vaticinatur fore, ut *Chamos*, Moabitarum idolum, in tranſmigrationem eat, Jerem. *c.* 48. *v.* 7. & de Ammonitarum Deo *Malcham* idem prædici videas, Jerem. *c.* 49. *v.* 3. etiam captâ Babylone, Bel & Nebo in captivitatem abeunt, Eſaj. *c.* 46. *v.* 1. 2. Quô eôdem exemplô, Ptolemæus Euergetes, victô Seleucô Callinicô & Syris, *Deos eorum captivos ducit in Ægyptum*, Dan. *c.* 11. *v.* 8. Romanis id ipſum ſæpe uſurpantibus: inter quos tertium Pompeji triumphum *Θεῶν βαρβαρικῶν εἰκόσι*, *Deorum Barbaricorum imaginibus*, decoraſſe, legimus in Appiani *Mithridatico*. Vide quoque Plut. *in Marcello*, quem propterea accuſatum ſcribit, quòd Deos, tanquam captivos cum pompa, in triumpho duxiſſet, *in Paulo Æmylio* &c. Unde egregiè Octavius apud Minucium Fel. *Quidquid*, ait, *Romani tenent, colunt, poſſident, audaciæ præda eſt: templa omnia de manubiis, i. e. de ruinis urbium, de ſpoliis Deorum, de cædibus Sacerdotum. Hoc inſultare, & illudere eſt, victis religionibus ſervire, captivas eas poſt victorias adorare. Nam adorare quæ manu ceperis, ſacrilegium eſt conſecrare non Numina. Toties ergo Romanis impiatum eſt, quoties triumphatum, tot de Diis ſpolia, quot de gentibus & tropæa. Igitur Romani non ideo tanti, quòd religioſi, ſed quòd impunè ſacrilegi. Neque enim potuerant in ipſis bellis Deos adjutores habere, adverſus quos arma rapuerunt, & quos poſt cladem detriumphatos colere cœperunt. Quid autem iſti Dii pro Romanis poſſunt, qui nihil pro ſuis adverſus eorum arma valuerunt? Nempe & ſolebant Romani Deos gentium, quas ſubjugaverant, colendos propitiare & eorum ſacra ſuſcipere.* Auguſtin. *de conſenſu Evangeliſtarum, l.* 1. *c.* 12. Vide quoque Tertullian *Apologet. c.* 25. Hieronym. *in Ep. Pauli ad Romanos*, *c.* 1. ſuprà ubi de *Evocandi Deos* ratione, & hanc in rem plura, apud Sam. Bochartum, *Hierozoici Parte prior. l.* 2. *c.* 34. ut & ſuprà aliquid voce *oſtendere*.

TRIUMPILINI, Plin. ſedem habent juxta lacum Benacum. Suntque Euganeorum reliquiæ, & vocantur hodie *Triplever*, in territorio Brixienſi & vallem Trupiam, vulgò *Val Triompa*, à Brixia 20. mill. paſſ. incolunt, teſte Simlerô. Sunt in hac valle, quæ inter Benacum, & vallem Sareæ flum. ac præterea vallem Camunicam, Cliſius & Caſtar fluvioli, & Ludro oppid. unde Comites Lodronii nomen habent, qui exiſtimantur Plin. *Alutrenſes* dicti, *l.* 3. *c.* 20. Joh. Bapt. Plantinus, *Helv. Antiq. & Nov.*

TRIUMVIRALE Synedrium, in Rep. Hebræorum, erat unum ex minoribus illorum Synedriis ſeu Conventibus Juridicis. Duplicis enim generis iis Synedria erant, סנהדרין גדולה *Sanhedrin gedola*, i. e. *Synedrium Magnum*, de quo ſuprà, & סנהדרין קטנה *Sanhedrin Ketanna*, ſeu *Synedrium minus*, quod iterum duplex erat, *Vigintiunus virale* & *Triumvirale*, à numero Judicum ſic dictum: quemadmodum Synedrium M. quod Hieroſolymæ fixum erat, *Septuagintaunius virale* non rarò dicitur. In quibus omnibus impar numerus adhibitus, ut, ſi diſſenſio foret, pars altera minimùm unicô prævaleret: Unde toties apud Magiſtros reperimus, *Synedrium non debet eſſe æquâ lance libratum ideoque adjiciendus unus.* Cùm verò Synedrii M. ſedes, ut dictum, perpetua eſſet Hieroſolymis, & quidem in parte Templi, quæ Græcè *λιθόστρωτον*, Joh. *c.* 19. *v.* 13. Vigintiunius viralia Hieroſolymis bina erant & per reliquas Urbes, in quibus erant incolæ 120. ſeu 60. Patres familiâs, conſtituebantur: ubi verò minor erat numerus, *Triumviralia*, alia ex auctoritate publica, in locis vicorum idoneis urbibuſque, quibus Vigintiunumviralia non conveniebant, habebantur; alia, pro re nata, eligebantur, partim compromiſsô ſeu *communi litigantium pactione, ad ſimilitudinem Arbitrorum*, ut loquuntur Arcadius & Honorius Augg. de recentiori Judæorum, ex more Majorum, in Juriſdictione contentioſa, uſu continuatô, *l.* 8. *C. tit. de Judæis*: Partim ex unici alicujus arbitrio, ubi actus aliquot Juriſdictionis tantùm voluntariæ exercendi; cujus electionis exempla ſunt in renuntiatione, excommunicationis abſolutione, Presbyterorum creatione &c. De his omnibus autem monet, ex diſciplina Talmudica, Maimonides, *Halach Sanhedrin*, *c.* 2. §. 13. ea quidem legitima fuiſſe Fora, etiamſi Tres tantùm intereſſent, ſed laudatiùs habitum eſſe, ſi plures velut cauſæ ventilandæ & judicii futuri teſtes ac inſpectores adhiberentur, quorum item per ſuffragia ſententia alterutra, pro re nata, præponderaret. Atque ita per Urbes, præter Hieroſolyma, alias, vicoſque & oppida, Synedria minora collocata fuit, ex præcepto illo

Deuteron. c. 16. v. 18. ne quilibet, litis cauſâ, Synedrium M. adire ſtatim cogeretur. Ut autem in Synedrio Viginttriumvirali de capite quidem judicabatur, ita tamen poteſtate limitatâ, ut neque de integra aliqua Tribu, neque de Pontifice Max. aliiſque gravioris momenti cauſis cognoſceret; ita *Triumvirale*, cauſas capitis planè non tractabat, ſed lites paulo leviores decidebat, & mulctam ſolùm pecuniariam, aliquando & flagellationem, irrogabat: Utrinque verò ad Synedrium Magnum erat provocatio. Vide Joh. Selden. *de Synedriis veter. Hebræorum*, l. 2. c. 5. & Thom. Godwyn. *tract. Anglic. cui Titulus, de Ritibus Hebræorum Eccleſ. & Civilib.* l. 5. c. 4.

TRIUMVIRI Ædibus ſacris incendiô conſumtis reſtituendis & ſacris conquirendis donisque præſignandis, memorantur Livio, l. 25. c. 7. *Comitia deinde a Prætore Urbano de Senatus ſententia plebiſque ſcito ſunt habita, quibus creati ſunt Quinqueviri, muris turribuſque reficiendis & Triumviri bini, uni ſacris conquirendis doniſque præſignandis; alteri, reficiendis ædibus Fortunæ & Matris Matutæ intra portam Carmentalem, quæ priore annô incendiô conſumtæ fuerant.* Hos, ut & Duumviros ædis locandæ, faciundæ, dedicandæ, Sacerdotes quidem propriè non fuiſſe, è Sacerdotibus tamen potiſſimùm creari conſuevisse, docet Joh. Roſin. *Antiqq. Roman.* l. 3. c. 29.

TRIUMVIRI Agro dividendo, memorantur in Lege agraria Sempronia, à Tib. Sempronio Graccho Trib. Pleb. an. Urb. Cond. 620. latâ: *Ut ſi quis latiùs (500. jugeris) agrum poſſideret, Triumviri quotannis dandâ operâ creati judicarent, qui publicus ager, qui privatus eſſet.* Appian. *Bell. Civil.* l. 1. Plut. *in Gracchis*, Vellejus, l. 2. Alii. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 8. c. 10. & Sigonium, *de Jure Ital.* l. 2. c. 2.

TRIUMVIRI Capitales, qui & *Treſviri* & *Treviri Capitales*, Salluſtio, *in Catil.* c. 55. *Judices* vel, ut alii legunt, *Vindices rerum capitalium*, creati ſunt primùm M. Curiô Dentatô & P. Ruffinô Conſulib. ut ex Liv. l. 9. apparet, an. Urb. Cond. 495. ut habet Roſinus, l. 7. c. 27. Conquirebant ii maleficii ſuſpectos comprehendebantque, carceris erant cuſtodes, damnatoſque à Prætore in carcere carnifici necandos tradebant: Ipſi quoque de ſcelere eorum, qui cives Romani non erant, in Urbe tamen habitabant, ac de vilibus & abjectæ conditionis hominibus, putà furibus & ſervis nequam, judicabant facinoriſque convictos puniebant, ad Mæniam columnam, in Foro Romano judicia ea exercentes. Unde Q. Horatius Flaccus in Mænam Pompejanum, *Epodon Ode* 4. v. 11.

Sectus flagellis hic Triumviralibus
Præconis ad faſtidium.

Val. Max. Item, l. 8. c. 4. ex. 2. *Fannii ſervus Alexander, cùm in ſuſpicionem C. Fl. Equitis Rom. occiſi veniſſet, ſexies tortus pernegavit ei ſe culpæ affinem fuiſſe: ſed perinde atque confeſſus & à Judicibus damnatus, & à L. Calpurnio Triumviro in crucem actus eſt.* Imò non ſervorum & humilium tantùm, ſed & liberorum nobiliumque maleficia illos conquiſiviſſe, carceriſque cuſtodes & animadverſionibus interfuiſſe, docent Varro *de L. L.* l. 4. & Pomponius, *de orig. Juris*, l. 2. clariùs autem Livius ac Gellius, quorum is l. 39. c. 17. fugientes Bacchanalium conſcios à *Triumviris* in carcerem conjectos eſſe ſcribit: Hic l. 3. c. 3. Nævium, ob aſſiduam maledicentiam & probra in Civitatis Principes de Græcorum Poëtarum more, dicta, in vincula Romæ à Triumviris conjectum eſſe, narrat. Quod tamen primis temporibus, cùm nondum conſtitutæ eſſent quæſtiones publicæ, factum eſſe, contendit Roſinus, *loc. cit.* Cùm verò, eorum interventu, in delinquentes animadverſum eſſe, ex Pomponio diximus, non ſic intelligendum eſt, quaſi ipſi *Triumviri* quenquam ſuppliciô affecerint: ſed quòd per lictores ſuos, quorum octo ſub ſe habebant, ut colligere eſt ex Plauto *Amphitruon Act.* 1. *ſc.* 1. *v.* 3. ubi Soſia,

Quid faciam nunc, ſi Treſviri me in carcerem compegerint?
Inde cras è promptuaria cella depromar ad flagrum.
Nec cauſam liceat dicere mihi, neque in hero quidquam auxilii ſiet!
Nec quiſquam ſit, quin me omnes eſſe dignum deputent;
Ita quaſi incudem me miſerum octo validi homines cædent.

Porrò idem *Triumviri* multam ſive ſacramentum (ita vocabatur æs, quod pœnæ nomine pendendum erat) exigebant, ſicut Feſtus nos docet, in verbo *Sacramentum*: ubi Plebiſcitum mutilum ſic reſtituit Scaliger. *Quicunque. Prætor. poſthac. factus. erit. quei. inter. ceiveis. jus. dicet. Treſviros. Capitaleis. populum. cogato. uque. Treſvirei. Capitaleis. queicumque. poſthac. facteì. erunt. ſacramenta. exigunto. judicantoque. eodemque. jure. ſunto. utei. ex. legib. plebeique. ſciteis. exigere. judicare. eſſeque. oportet.* Atque hanc pecuniam in divinos uſus, & ad tuenda ſacra civitati conferebant, ut conſtat ex Lege Lucii Papirii Tribuni Pleb. apud eundem. Creabantur autem illi Comitiis Tributis, &c. Vide Jac. Rævardum, *Variorum* l. 2. c. 18. Fabrum, *Semeſtr.* l. 2. c. 6. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 7. c. 27. Alios. Iis apud Athenienſes non abſimiles fuiſſe τοὺς Ἕνδεκα, ſeu *Undecimviros*, ut C. Nepos vocat *in Phocione*, c. 4. docet Guil. Budæus, *Annotat. poſter. ad ff.* Vide infrà *Undecimviri*.

TRIUMVIRI Coloniæ deducendæ, tres dicebantur Curatores, qui, cùm aut Lege aliquâ à plebe ſcitum, aut Senatusconſultô decretum eſſet, Coloniam aliquam deduci, numeruſque colonorum jam eſſet ſcriptus, creabantur Comitiis Tributis, modò per Conſulem, modò per Prætorem Urbanum, ut Colonos in agros Lege definitos, ſub vexillo, quaſi exercitum aliquem, deducerent, quod quô modô factum ſit, diximus ſuprà. Aliquando verò Quinqueviri, Septemviri ac Decemviri quoque negotio huic præficiebantur, ut ex Appiano, *Civil.* l. 1. aliiſque patet. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 7. c. 47.

TRIUMVIRI conquirendi juvenes idoneos ad arma ferenda, creati ſunt bellô ſecundô Punicô, An. Urb. Cond. 541. Q. Fulviô Flaccô III. & Appiô Claudiô Pulchrô Conſulib. Cauſam ſuppeditat Livius, l. 25. c. 5. ubi, *Conſules*, inquit, *cum ægre delectum conficerent, quòd inopia juniorum non facilè in utrumque id & novas urbanas Legiones & ſupplementum veteribus ſcriberetur, ſuſſicicbat; Senatus abſiſtere eos incepto vetuit & Triumviros binos creari juſſit, alteros qui intra, alteros qui ultra quinquageſimum lapidem in pagis foriſque & in conciliabulis omnem copiam ingenuorum inſpicerent, & ſi qui roboris ſatis ad ferenda arma habere viderentur, etiamſi nondum militari ætate eſſent, milites facerent. Tribuni Pleb. ſi iis videretur, ad Populum ferrent, ut qui minores eſſent ſeptem & decem annis, iis perinde ſtipendia procederent, ac ſi 17. annorum aut majores milites facti eſſent. Ex hoc Senatusconſulto creati Triumviri primi conquiſitionem ingenuorum per agros habuerunt.* Vide iterum præfatum Roſin. *Antiqq. Roman.* l. 7. c. 40.

TRIUMVIRI, Epulones, creati ſunt primum Ann. Urb. Cond. 557. L. Furiô Purpureone, M. Claudiô Marcellô Conſulib. fuêreque C. Licinius Lucullus, T. Romulejus & P. Porcius Leca: è quibus Romulejus Legem tulit, *Ut propter ſacrificiorum multitudinem Treſviri Epulones crearentur, cum eſſent ipſi à Numa, ut etiam Ludorum illud epulare ſacrificium facerent, inſtituti.* Jus præterea Togæ prætextæ habendæ, ſicut Pontifici, iis permiſit. Cicer. l. 3. *de Orat.* Livius, l. 33. c. 42. &c. Alii P. Manlio eam legem tribuunt: ſed *in loco cit.* T. Romulejus legitur, unde etiam à nonnullis *Lex Romuleja* dicitur, quod Car. Sigonius ex conjectura emendavit. Poſteà Septemviri, tandem Decemviri, facti ſunt. de quorum munere vide ſupra, ubi egimus *de Epulonibus*. Item, in voce *Paraſiti*. Roſin. *loc. cit.* l. 3. c. 1.

TRIUMVIRI legendi Senatus, extraordinarius erant Magiſtratus ab Auguſto inſtitutus, Sueton. c. 37. *Quoque plures partem adminiſtrandæ Reip. caperent, nova officia excogitavit, curam operum publicorum, viarum & aquarum, alvei Tiberis, frumenti Populo dividundi, Præfecturam Urbis, Triumviratum legendi Senatus & alterum recognoſcendi turmas Equitum, quotieſcunque opus eſſet.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 7. c. 41.

TRIUMVIRI Menſarii, Romæ propter penuriam argenti, rogatione M. Minucii Tribuni Plebis, creati ſunt, An. Urb. Cond. 537. tempore ſecundi Belli Punici. Fuêre autem illi L. Æmilius, qui Conſul Cenſorque fuerat, M. Attilius Regulus & L. Scribonius Libo tum Tribun. Pleb. Liv. l. 23. c. 21. Cum jam An. Urb. Cond. 301. Quinqueviri Menſarii, diſpenſatione pecuniæ dicti, facti eſſent: de quibus vide ſuprà. Creabantur autem hi Comitiis Tributis. Idem, l. 7. Vide Roſin. l. 7. c. 39.

TRIUMVIRI Monetales, memorantur Pomponio JCto, *ff. tit.* 2. *de orig. Juris*: *Conſtituti ſunt eôdem tempore & Quatuorviri, qui curam viarum agerent, & Triumviri Monetales, æris, argenti, auri flatores* &c. Præfuerunt cudendæ monetæ, hinc nomine mutuatô. Iidem & *Triumviri A. A. A. F. F.* quod eſt, *Auro, argento, ære, flando, feriundo*. Vide iterum Roſin. l. 7. c. 28.

TRIUMVIRI Nocturni, antiquus Romæ Magiſtratus. Livius, l. 9. c. *ult.* de C. Flavio Scriba, quomodo Ædilis Curulis factus ſit, agens, inter alia, *cum prius Tribunatum geſſiſſe dicit, & duos Triumviratus, Nocturnum alterum, alterum Coloniæ deducendæ.* Quando creati ſint primum, non conſtat. Munus eorum è Taciti colligitur *Annal.* l. 5. *Triumviri Nocturni, quod ad incendium in ſacra via ortum tardè venerant, à Tribuno Pleb. die dictâ damnati ſunt.* Nempe incendiis arcendis præerant, uti quoque docet Paulus JCtus, l. 1. *tit.* 44. Vide Roſin. ubi *ſupra, lib.* c. 28.

TRIUMVIRI recognoſcendi Turmas Equitum Roman. Vide ſuprà, *Triumviri leg. Senatus*.

TRIUMVIRI reficiendis ædibus ſacris, vide ſuprà *Triumviri ædibus* &c.

TRIUMVIRI Reipubl. conſtituendæ, Magiſtratus erat Romanus, ut contra leges inſtitutus, ſic minimè diuturnus. Initium eorum incidit in An. Urb. Cond. 710. Cum enim Cæſar in Senatu 23. vulneribus confoſſus eſſet, Octavius tum Conſul, ab ipſo adoptatus, omnem dedit operam, ut Patris interfectores ulciſceretur. quem in finem cum M. Antonio & Marco Lepido pace factâ, utrumque ex Gallia in Italiam acceſſivit. Congreſſi itaque hi in agro Bononienſi ut Dio, l. 46. vel Mutinenſi, ut Appianus habet, *Bell. Civ.* l. 4. ſic inter ſe pacti ſunt, ut publicè quidem ipſi tres conſtituendis adminiſtrandiſque rebus præficerentur, In quinquennium privatim autem, Cæſari Africa, utraque Sardinia & Sicilia: Lepido Hiſpania omnis ac Gallia Narbonenſis: Antonio reliqua omnis Gallia tribuerentur. Ibidem & proſcriptio decreta & Lepido Conſulatus ac Italiæ cura commiſſa eſt. Proin mox Romam cum Triumviri veniſſent, executioni quæ decreverant data ſunt; quinquenniôque exactô in alterum quinquennium Magiſtratum ſibi ipſis prorogârunt, An. Urb. Cond. 716. Verùm non multò pòſt diſſidiô ortô inter Octavium & Lepidum, huic victo ille Triumviratus honorem abrogavit; mox Antoniô quoque ſuperatô, cùm ipſe ſolus rerum potitus eſſet, Triumviratu abiit. Sed & jam ante *Cæſare dignitatem comparare, Craſſô augere, Pompejô retinere cupientibus, omnibuſque pariter potentiæ cupidis, inter hos de invadenda Rep. facile convenit*: Florus, l. 4. c. 2. *Sicque quum mutuis viribus in ſuum quiſque decus niteretur, Galliam Cæſar invaſit, Craſſus Aſiam, Pompejus Hiſpaniam: tres maximos exercitus & jam ſic orbis imperium ſocietate trium Principum occupatum eſt, traxitque decem annos iſta dominatio*, Idem ibidem.

TRIUMVIRI Sacris conquirendis, vide *ibid.*:

TRIUMVIRI Valetudinis, ab Onuphrio Panvinio, in Magiſtratuum Rom. numero referuntur, cùm aliàs nihil de iis quidquam in Veter. ſcriptis reperiatur, neque ſatis certum ſit Magiſtratus eos fuiſſe. Ita autem de illis Onuphrius, *Commentar. Reip. Rom.* l. 2. *Hujus Magiſtratus nulla apud Veteres quod ſciam, mentio eſt. In antiquo verò argenteo nummo ſic ſcriptum eſt: M. Acilius III. VIR. VALETU. Hi noſtrâ ætate peſtis cauſâ creari ſolent, atque Domini ſanitatis vocantur, quibus temporibus de morbo ſuſpectis, magna poteſtas concedi ſolet. Nummi*

autem

autem verba ... ego interpretor. *M. Acilius III Vir. valetudinis conſtituendæ.* Vide Roſin. ubi ſuprà.

TRIVULTIUS Theodoricus, vide *Theodoricus.*

TRIZI, popul. juxta Iſtrum, meridiem verſus. *Steph.*

TRMS, in nummis Jovini, *Treveris moneta ſignata*: TRO: in nummis Theodoræ, Conſtantini M. & Conſtantii, *Treveris moneta ob.* [?] *gata* notat. Car. du Freſne, *Voc. TR.*

TROARNUS, vicus Galliæ, ad Divam fluv. *Toarne* vulgò, in Normannia, Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*, in voce *Ulterior portus.*

TROAS, regio Aſiæ minoris quam *Ptol. minorem Phrygiam* vocat, Helleſponto adjacens, cum urbe cognomine vide infrà. Hanc regionem Homer. ab Aſopo fluv. uſque ad Caici flum. oſtia produxit. Plin. *l. 5. c. 30.* autem, cæterique recentiores Lecto promuntorio eam ab Æolide dividunt. Virg. *l. 5. Æn. v. 613.*

At procul in ſola ſecretæ Troades actâ.

Ita quidem *Ferrarius*: ſed ibi legendum *Troades*, i. e. Trojanæ mulieres, quæ *Trojades* quoque Perſio dicuntur. *Baudrando* tractus ſuit Phrygiæ, cujus caput Troja. Et quandoque pro regno Trojanorum ſumitur, quod ſub Priamo IX. dynaſtias complectebatur. Locus urbis nunc juxta Leunclavium *Civaſa* Turcis, noſtris *S. Maria* dicitur. Ubi tanta olim murium copia, ut incolæ patriô ſolô abire coacti ſint, ſicut in Gyaro Inſul. Plin. *l. 8. c. 57.* Et *Argellus* Thraciæ mons Thracum linguâ, proptereà ſic dictus. Herodot. 9. *Muſ.*

TROAS Alexandri, Turcis *Es Ki Stambul*, urbs Phrygiæ, ab Alexandro M. condita, in ora ſuit littorali maris Ægæi, paucis milliar. à Trojæ ruderibus. Nunc in ruinis. Epiſcopalis ſunt ſub Archiepiſcopo Cyziceno.

TROB, in Valentiniani Junioris: TROBC. in ejuſdem; TROBS. in Conſtantini M. & Jun. TROBT. in Valentiniani & Gratiani, nummis, idem cum TRO. notat, quod vide.

TROCA, vulgò *Troki*, urbs Lithuaniæ, juxta lacum parvum cum arce valida. Caput Palatinatus cognominis, 4. leuc. Polon. à Vilna in Occaſum. Dicitur aliter *Trocum*, eſtque juxta Breſalam amnem, inter paludes inacceſſibiles. Condita à Gedimino, magno Lithuaniæ Duce A. C. 1321. qui ibi ſedem ſuam conſtituit: ſed A. C. 1655. à Moſcis expugnata, vaſtata & incenſa eſt.

TROCHILUS, primus in honorem Junonis, ut Romulus in Martis, junxiſſe quadrigam dicitur, Euſeb. *in Chron.* & Freculphus *tom. 1. Chron. l. 2. c. 6.* Quod tamen Ado Viennenſis Procilo, ſub principium Athenienſium, niſi fortè mendum ſit: Fr. Lazardus Tript. lemo: Virgilius Erichthonio: non pauci Oenomao tribuunt. Certabatur quadrigis in ludis Circenſibus olim apud Roman. ad imitationem Olympicorum apud Græcos, uti enim Lunæ biga, ita Soli, cui Circus erat ſacer, quadriga conſecrata fuit. Quadrigas tigribus junctas diſcimus ex Ælio Lampridio, *in Heliogabalo, c. 28.* quas tamen à colore optimo ſenſu dictas quis inficietur? Communiter autem equi adhibiti, qui petebantur vel è Sicilia vel è Cappadocia: colores quatuor notabiles, praſinus, venetus, roſeus, albus, de quibus vide Tertullian. *l. de Spectac. c. 9.* Unde etiam totidem factiones ortæ, niſi quod pannum purpureum Domitianus addidit, Sueton. *in eo, c. 7.* His ſui Medici, ſui Procuratores erant. Vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l. 5. paral. c. 5.*

TROCHILUS, Solino *avis parvula: ea reduvias eſcarum dum affectat, os belluæ hujuſce (Crocodili) paulatim ſcalpit &* — *aditum ſibi in uſque fauces facit. Quod ichneumon conſpicatus penetrat belluam* &c. c. 32. ad quod Salmaſ. vide, ubi non quemvis *trochilum* id facere, ſed qui dicitur κλαδαρόρυγχος; nec avem *fluvialem*, ſed *paludoſam*, *aquæ amantem*, eſſe, inter alia docet.

TROCHLEA, Græcè τροχιλία, ad hauriendam è puteis aquam adhibita, occurrit apud Pollucem, Εἰ δὲ ἐκ φρέατος ἡ λάκκου τὸ ὕδωρ ἀναντλοῖεν ... τροχιλίας: *poliam* vulgò Galli vocant, de qua vide Salmaſ. *ad Solin. p. 589.* ut & ſuprà aliquid, ubi de *Hauriendi Machinis.* Sed & *Trochleas* in ſuppliciis apud Veteres fuiſſe in uſu, docet ex Gallonio, *de Martyr. cruciatu*, Gothofr. Jungermannus, *Notis in Magii tractat. de Equuleo.* Sic autem is: *Seris amplius convenit, hoc in more Antiquorum extitiſſe, ut reorum corpora pluribus modis ad ea vi quodammodo diſcerpenda diſtenderentur, equuleo nimirum, Trochleis ſuſpendisque, gravibus appenſorum pedibus additis ponderibus* &c. Cujus rei iconem ibidem habes. Quid verò in hortis Τροχίλαι ſint, quidque ἡ τροχίλευσις τῶν καμαρῶν, *rotatio camerarum*, ut vocat Caſſiodorus, explicat multis Cl. Salmaſius, *Notis ad Spartian. in Hadriano, c. 10.* ubi de *Trichilis* Veter. quam vocem etiam ſuprà vide. Quod porrò tonſuræ genus περιτροχάλα apud Græcos diximus paſſim, ubi de *Tondendi modis* venit inprimis.

TROCHLEOSTATICA, pars Staticæ, de qua ſuprà.

TROCHUS, puerile ludicrum ſeu exercitamentum, Dempſtero, *in Roſin. l. 5. c. 2.* cui à τρέχω nomen. Ejus meminit Helenius Acron *ad Horat. in Arte, v. 380.*

——— *Indoctuſve pilæ, diſcive* Trochive.

Cum Turbine eundem facit, idem Dempſterus. Sed diſtinguit Salmaſ. *ad Martialem, l. 14. Epigr. 168. cujus lemma, Trochus.*

Inducenda rota eſt: das nobis utile munus,
Iſte Trochus *pueris, at mihi cantus erit.*

Ubi priùs *cantus* legebatur, quaſi intelligeretur tinnitus *Trochi* miſſi: cùm per ſynecdochen Poëta dicere velit, rotâ vel ferrô hôc muniri totam plauſtri, quô pueri ludere ſolent. *Fuit itaque Trochus*, teſte Salmaſiô, *aliùs omninò à turbine; rotula nempe* (ſeu circulus unde ei nomen) *ex ære ſeu ferro, cujus axiculis appenſi annuli, inter mittendum & currendum, aliò tinniebant.* Quam ob cauſam *garrulum* cum vocat Poëta, *Epigr. ſeq.*

Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba Trochis?

Mercurialis ſimiliter, in *Trocho*, primò fuiſſe circulum, in circulo annulum, qui ſonô ſpectatoribus voluptatem afferebat, tradit; additque adfuiſſe impulſorem, cum anſa, quam Propertius *clavem* vocat, *l. 3. El. 13. v. 6.*

Increpat & verſi clavis adunca Trochi.

Unde concludit, *Trochum* idem ludi genus fuiſſe cum Cricilaſia Antylli, deſcriptâ apud Oribaſium, *Collect. l. 6. c. 20.* niſi quod Antyllus circulo ſub tenues annulos, non annulum, circumpoſitos tradit & virorum exercitationem Cricilaſiam facit. Meminit verò & Xenophon *Trochi*, cum in *Conviv.* de muliere Pſaltria narrat, quòd *in ſaltando miſſos plures Trochos exciperet, ſimulque ſaltans eos projiceret in altum, rurſumque acciperet cantione.* Et certe à Græcis ad Romanos tranſiiſſe, Horatius indicat, *l. 3. Carm. Ode. 24. v. 57.*

Seu Græcô jubeas Trochô.

Sicut autem *Trochus* à Turbine diverſus fuit, ita ab exercitatione illa quæ hodie ſuper ligneas tabulas panno contectas unâ cum ligneis pilis efficitur & *Trochus* nuncupatur, multum differebat. Peragebatur etiam is in publicis Gymnaſiis, aliiſque locis. Habebatque annulum ſeu annulos ſtrepitum edentes, poſtremo ex ære conflabatur atque clavem habebat aduncam, ut dictum: quæ omninò nec in Turbine, nec in hodierno Trocho reperire eſt. Inter exercitationes verò Gymnaſticas non Propertius ſolùm, ſed & Horatius, *de Arte Poët.* reponit: ad quam verò Gymnaſticæ ſpeciem pertinuerit, incertum. De ejus in Medicina Gymnaſtica uſu varia habet Mercurialis, *l. 6. c. 7.* Etiam ad militarem aliquô pactô ſpectaſſe, videtur poſſe colligi ex eo, quod refert Amm. Marcellin. *l. 21.* Julianum Cæſarem, *apud Pariſios variis ſeſe exercuiſſe motibus in campo & inter alios quodam, quem dum faceret, axiculis, quîs orbis erat compaginatus, in vanum excuſſis, anſam remanſiſſe illam, quam retinens valida manu ſtringebat*: E quo loco Turnebus cenſuit ejuſmodi exercitationem *Trochum* fuiſſe. Figuram *Trochi* à Ligorio, qui eam ex forma, in vetuſtiſſimo atque ampliſſimo cujuſdam Comici vel Satyrici Poëtæ monumento, expreſſa, in via Tiburtina prope Romam acceperat, (ubi tamen præter annulos dentes quidam circulo inſiti & mobiles ſunt, quos ad ſtrepitum majorem edendum appoſitos fuiſſe, eſt vero ſimile) ad ſe miſſam, exhibet præfatus Hieron. Mercurialis, *de Arte Gymn. l. 3. c. 8.* Sed & *Trochus* Veneficarum, aliò nomine ῥόμβος, in Lælio *Erotopægnis*, apud Apulejum, *Apolog.*

Philtra omnia undique eruunt,
Trochus, *pili, ungues* ———

Vide ſuprà voce *Rhombus.* It. τροχὸς Græcis maſſa ſeu panis æris, unde τροχίας χαλκός, *æs in hujuſmodi maſſas formatum*, apud *Pollux.* Sic Interpres Ariſtophanis τροχοειδῆ ... vocat *rotundam maſſam*, de vitro: ... qui tritus in parvos τροχίσκους ſeu τροχίσκια redigebatur, cui oppoſitus ὁ τρίχινος, qui integer & capillaris &c. Salmaſ. *ad Solin. p. 1077.* De *Trochis Niloticis albis, in mucronem deſinentibus*, qui in Muſæo Kircheriano Romæ aſſervantur, vide Georg. de Sepibus, *in Deſcriptione ejus, p. 28.* & plura ſuprà voce *Rota.*

TROCMI, Ptol. *Trocmeni.* Stephan. *Trogmi* Plin. *l. 5. c. 32.* populi Galatiæ in Aſia. Quorum urbes Tavium, Androſia, Claudiopolis & Cariſſa. Gens una ex tribus præcipuis Galatarum fuit, quæ Mæoniæ & Paphlagoniæ regionem inſedit. Tavia vel Ancyra præcipuâ urbe conſtitutâ. Eadem gens, ſicut & reliquæ duæ Toliſtobogi & Tectoſages, in quatuor tetrarchias diviſa fuit, uti docet Salmaſ. *ad Solin. p. 877.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Galatis.*

TROCTA, pilei genus, de quo vide aliquid infrà voce *Trutla.*

TROCTES, vir quidam, è Phœnicia, de quo Homer. *Od.* 21.

TROES, vide *Tros.*

TROESEN, ſeu TROEZEN, à Trœzene, Pelopis filio, oppid. Peloponneſi ad ſinum Argolicum, Epiſcopale ſub Chriſtianis olim, ſub Archiepiſcopo Corinthio, fide in Athenienſes inclytâ. Pitthei olim regia, & Theſei patria: Unde Stat. *l. 4. Theb. v. 81.*

——— *Et quas Theſeia Trœzen*
Addit opes. ——— ———

Qui inde à poëtis *Trœzenius* appellatur. Ovid. *l. 8. Met. v. 566.*

Hic Lelegeïa, illic Trœzenius heros.

Trœzena dicitur *Ptol. Poſidonia* Strab. *Anthia & Hyperia* Pauſaniæ, *Apollonias & Aphrodiſias* Stephano, inter Corinthum & Scyllæum promuntor. ad 44. mill paſſ. à littore 15. ſtad. Hodiè *Pleda*, Caſtaldo in ora ſinus Saronici, 18. mill. paſſ. à Scyllæo promontor. in Boream: 70. à Corintho in Ortum. *Baudrand.* Ovid. *l. 2. Faſt. v. 276.*

Altaque Trœzene, Parthaſiæque nives.

Idem, *l. 15. Met. v. 296.*

Eſt prope Pittheam tumulus Trœzena, ſine ullis
Arduus arboribus. ———

Item oppid. Meſſeniæ mediterraneum ab Ithome 15. mill. paſſ. in Ortum. *Trœzena* in tabulis recentiorib. Hujus aquæ pedibus noxiæ ſunt, quibus aquæ Cydni in Cilicia medentur. Plin. *l. 31. c. 2.* Et portus prope *Barba* dictus, Euſtath. Unde *Trœzenem navigat* Proverb.

in

in eos, qui cum imberbes ſint, pilis aſcititiis barbam mentiuntur. Populi *Træzenii*, quos fide ſocietatis Atticæ illuſtres vocat Mela, *l.* 2. *c.* 3. Vide Plut. *in Themiſtocle. Nic. Lloydius.*

TROEZEN, locus Galliæ, inter Maſſiliam & Aquas Sextias medius: Vulgò *Trez.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Maſſilia.*

TROEZENE, urbecula, circa Cariam.

TROGILIA, quæ TROGILIAS Plin. *l.* 5. *c.* 29. *Gatoniſi* Sophiano, inſul. parva Ioniæ apud Trogilium promuntor.

TROGILIUM, quod TROGYLLIUM, Ptol. *Mycale* Herodoto, promuntor. Ioniæ, in ora inter Epheſum & oſtia Mæandri contra Samum inſul. inde 5. mill. paſſ. in Occaſum à Sunio promuntorio Atticæ 1600. ſtad. teſte Strab. *Capo Tigrus* Moletio. *Gatoniſi* Sophiano ab Inſul. Trogilia vicina.

TROGILORUM portus, *Stinctino* Fazello, portus Siciliæ in ora inter Syracuſas & Tapſum peninſul. ad Boream. 2. mill. paſſ. Ibi *Trogilus* oppid. olim, nunc pagus, *Targia* teſte Aretiô: aliis *Stinctino.* Apud Steph. verò non oppid. ſed regio appellatur. Populi *Trogilii.*

TROGLODYTÆ, populi Æthiop. ſub Ægypto in ora Occidentali ſinus Arabici & Barbarici, quorum regio *Serfia* nominatur, teſte Caſtaldô. Hi in ſpecubus habitantes (unde nomen) paupertatem colebant, ſerpentibus veſcentes, teſte Melâ, *l.* 1. *c.* 4. Hic eſſe lacum, cujus aqua ter in die fiat amara & dulcis. ſimiliter de nocte, refert Plinius, *loc. mox citand.* Apud euſdem populos, præter alia, myrrha multa eſt, margaritæ item & ſerpentes 20. cubitorum. Iidem populi venationibus dediti, velociſſimi ſunt & ab uxoribus ac colloquio alieni, vide Plin. *l.* 4. *c.* 12. *l.* 5. *c.* 5. 9. *l.* 31. *c.* 2. Dicuntur & *Trogodytæ.* Erat regio illorum, à Ptolemaide Ferarum, ad Aromata promontor. extenſa. Urbes fuêre Ptolemais Ferarum, hodie *Suaquem*, Adulis, *Ercoco* ſeu *Arquico*, & Avalites, *Zeila.* Nunc regio dicitur *Ora Abexia*, ſeu *Abyſſina, la Coſte d'Abex ou d'Abexim*, eſtque pars Orientalis Imperii Abyſſini ubi etiam regna Barnagaſſi, Agamez, Dancal, & Doaii. *Hier. Lupus.* Pars ejus Auſtralis reges nunc proprios habet, quorum præcipuus Rex Adeli, ubi *Auca Gurele*, urbs ejus primaria. Inde ſinus *Troglodyticus*, qui & *Barbaricus*: ad mare Barbaricum & Aſperum, quod Æthiopiam, ſub Ægypto alluit: Nunc *Golfo di Melinde*, ex tabulis recentiorib. Nomen à τρώγη ſeu τρώγλη, unde & *Troglodytæ*, ut diximus, vocantur, in pleriſque libris apud Auctores Latinos; & Τρωγλῖτις quoque Græcis nonnunquam, unde Τρωγλῖτις myrrha, pro optima, Latin. quoque *Troglytis*, in veteri *Hymno Regum*,

Tus Deo, myrrham Troglitin humando,
Bracteas Regi chryſeas decenti.

pro Τρωγλοδυτικὴ. Nempe *Troglodytæ*, hi populi appellati, quòd *cavos & ſpecus*, i. e. τρώγλας, ſubirent. A' quâ eadem cauſa & τρωγλίτας, ſeu τρωγλοδύτας minimum genus paſſeris, quòd cavis & rimis turrium ac murorum ſeſe illatebret & in his nidum congerat, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 445. ubi de regaliolo & Caſaubonum *ad Julium Suetonii*, c. 8. ubi Gallis *roitelet* hodie vocari nonnullos velle adnotat: de populis autem *Troglodytis* plura, apud eundem Salmaſ. *ibid. p.* 1083. & *ſeqq.* ubi eos, inter alia, nonnullis Arabes, nonnullis Æthiopes, quod inter utroſque poſiti, dictos, à Recentioribus verò Æthiopiæ deputati, & *Troglodyten* ipſam dictam Barbariam, ob vicinitatem, docet.

TROGUS Pompejus, Hiſtoricus Latin. Narbonenſis Gallus, floruit ſub Auguſto: ut ipſe *l.* 43. *c.* 5. teſtatur. Scripſit *hiſtoriam libris* 44. cujus epitomator Juſtinus, neque numerum librorum, neque titulum hiſtoriæ Philippicæ mutavit: quæ inde fortè nomen nacta eſt, quòd à libr. 7. uſque ad 41. de Macedonico Imperio, cui Philippus originem dederat, diſſerit. Sed hæc epitome, in cauſa eſt, cur ipſum opus fuerit amiſſum. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 19.

TROGUS, vide *Sauſeju.*

TROGYLIUM, vide *Trogilium.*

TROJA, regio minoris Aſiæ, in Phrygia teſte *Serviô*; cujus caput fuit Ilium, Homeri, Virgiliique carminibus notiſſimum, ſic exciſum, ut jam tempore Strabonis nullum ejus extaret veſtigium. Fuerat 3. mill. paſſ. ab ora littorali. Ita dicta eſt à *Troë* Rege, Erichthonii fil. cùm anteà à Teucro *Teucria*, & à Dardano *Dardania* diceretur. Non rarò tamen Troja à poëtis pro ipſo Ilio accipitur. Hiſtoria paucis ſic habet. Dardanus ex Creta, aut ex Italia huc profectus, Urbem condidit A. M. 2574. Ei ſucceſſêre Erichthonius, Tros, Ilus, Laomedon, Priamus: ſub quo Troja à Græcis capta eſt, A. M. 2870. Alexander M. *novam Trojam*, aliquot ſtadiis à veteri extruxit: poſtmodùm Auguſtus eandem reſtauravit, coloniis eò deductis, unde *Colonia Auguſta Troas* appellata eſt, ut ex pluribus nummis Imperialibus liquet, docente Sponiô, qui haud pridem illuſtres ejus reliquias diligenter luſtravit, & accuratè deſcripſit, *Itinerar. Græciæ, part.* 1. *p.* 198. olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cyziceno, Turcis *Eſky Stamboul.* Vide ſuprà in voce *Troas Alexandri.* De ruderibus *Trojanis*, ſic Bellonius: Navigantibus è mari jam conſpicua, diſtant Abydô dimidiæ diei itinere, atque in acclivi collis parte ſita, incolis adhuc *Troade* appellantur. Admiranda ædificiorum rudera teſtantur veterem Urbis magnificentiam, amplitudinem murorum ambitus, quem quatuor horis ſe emenſum eſſe autor ſcribit: conſtant illi ex ſaxis nigris ac duris, ſpongioſis tamen. & forma quadrangulari exciſis. Superſunt & turrium in muris reliquiæ: extra horum ambitum, juxta viam regias magna videntur è marmore ſepulchra antiqui operis, ex unico lapide inſtar ciſtæ excavata, quorum opercula adhuc integra conſpiciuntur. Arcuum quoque duarum ſipiana ex marmore apparent, ſed urbis interiora nil niſi confuſam ruderum exhibent congeriem, inter quæ turris quædam quadrilaterâ baſi. Solum primo in circuitu milliari ſterile, arenoſum & arborum tantùm non vacuum, *Obſerv. l.* 2. *c.* 6. Vide quoque de Valle, *itin. tom.* 1. Ovid. *Ep.* 1. *Heroid. v.* 3.

Troja jacet certè Danais inviſa puellis.

Virg. *l.* 3. *Æn. v.* 11.

Et campos ubi Troja fuit. ——

Catullus, *Epigr.* 69. *v.* 90.

Troja virum & virtutum omnium acerba cinis.

Populi *Troes* & *Trojani*, quos luxurioſos in conviviis fuiſſe, arguit Proverb. *Porcellus Trojanus*, apud Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 13. quod de opiparis conviviis, ut de homine variis deliciarum generibus delectari ſolito uſurpatur. Aliud proverb. *Troja non pr. ducit Thracem*, ſignificat, ex degenere proſapia generoſum non gigni, nec ferocem aquilam imbelles ferere columbas. Porro apud Ciceronem *Trojanus equus*, veluti adagium, de inſidiis occultis & tacita impoſtura, uſurpatur, *Cic. pro Murænа c.* 37. *Intus*, inquit, eſt *equus Trojanus.* Hinc *Troius.* Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 123.

Arma virûm, tabulæque & Troïa gaza per undas.

Item, *Trojanus.* Ovid. *l.* 2. *Ep.* 2. *ex Ponto, v.* 25.

Puppis Achæmeniden Grajum Trojana recepit.

Item *Troicus.* Ovid. *Ep.* 1. *Heroid. v.* 28.

—— *Troica fata canunt.*

Nic. Lloydius.

TROJA, urbs Epiri mediterranea in Chaonia, alia vulgò quoque *Troja*, olim *Æce* Antonini. & *Æcana*, in Apulia Daunia. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Beneventino 36. mill. paſſ. in Boream Sipontum verſùs totidem, à Luceria 17. in Ortum. *Ferrar.* Hodie Capitanatæ provinciæ ad Chilatum fluv. ad radices Apennini, 25. mill. paſſ. à Benevento in Cæciam, 6. à Bovino in Boream cum titulo Principatus. *Baudrand.* Item vicus in Attica, qui & *Xypete* Stephano. Item pagus in Ægypto ad Troicum montem. Strabo *l.* 17.

TROJA nomen ludicri, quod ἱπποδρομίας genus fuit & in equis exercebatur, per laſcivas vertigines ac gyros implicantium ſe & explicantium puerorum, vide infra. Aſt apud Recentiores *Troja*, Gallis *truie* & *troye*, machina bellica eſt, ad ſuffodiendos muros inventa, unde nomen, quòd humum *ſuis* inſtar ſubvertat, quam ob cauſam quandoque etiam *Sus* vocatur. *Trojam* autem veteribus etiam Latinis, pro ſue accipi, docet Pomponius Sabinus *ad Æn. l.* 1. *v.* 123.

—— *Armaque fuit*
Troïa ——

Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

TROJANI, vel *Troici* Ludi, ſive *Trojæ* ludus, ab Aſcanio Æneæ filio originem traxêre, Virg. *l.* 5. *Æn.* inde ad Romanos conſuetudine delatâ. Celebrabantur in Circo à pueris majoribus & minoribus, turmatim congredientibus: quibus qui præſidebat, Juventutis dicebatur Princeps atque ex numero filiorum primi nominis Senatorum Auguſtorumque eligebatur. Sueton. *in Cæſ. c.* 39. *Trojam luſit, turma duplex, majorum minorumque puerorum.* Idem in *Aug. c.* 43. *Sed & Trojæ ludum edidit frequentiſſime &c.* In quo ludicro C. Nonium Aſprenatem lapſu debilitatum, aureô torque donavit, paſſuſque eſt ipſum poſteroſque Torquati ferre cognomen. Idem *in Tib. c.* 6. *Præſedit & Actiacis ludis & Trojanis Circenſibus, ductor turmæ puerorum majorum.* Dio quoque, *l.* 43. de ludis Cæſaris agens: *Etiam Trojam*, inquit, *antiquò more Patriciorum filii luſerunt: juveneſque, qui dignitate æquales erant, curribus certaverunt.* Plura de his vide apud Wolphg. Lazium, *Comm. Reip. Rom. l.* 10. *c.* 2. Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 5. *c.* 25. Alios. Addo, quòd in eo Equites tantùm, ſine bigis, & abſque quadrigis concertâſſe certum. Namque apud Virgilium, *l.* 5. *Æn. v.* 545. *& ſeqq.* ubi certamen hoc prolixè deſcribitur, dicuntur pueri *in equis frænatis inſiſſe*, *portari equis*, *invecti equis*, *videri in equis*: Et bigarum quadrigarumque ludus Romæ, multo poſt Aſcanii tempus, incepit haberi. Quod notat Licetus, propter Virum doctum, qui ludum, *Trojæ* nomine donatum, ait quadrigis olim celebrari conſueviſſe. Nec favent ei Dionis de Cæſare verba, *l.* 43. *Etiam* Trojam, *antiquò more Patriciorum filii luſerunt: Juveneſque qui dignitate æquales erant, curribus certaverunt.* Et *l.* 48. ubi de Agrippa: *Præturam tum gerens, ac præcipuus amicus Cæſaris ſplendide omnia agebat, ludoſque inter cetera equeſtres ludicrò præbebat & Trojam vocatum ludum per nobiles pueros magnificè exercebat.* Iterum, *l.* 51. *Porro in ſacrarii conſecratione ludi omnis generis facti ſunt Patriciique pueri Trojam luſerunt. Virique ſimili ratione, equis celeribus, bigiſque & quadrigis certaverunt. &c.* Hæc enim omnia qui rectè perpenderit, comperiet *Trojam* fuiſſe Ludum à pueris Equitibus actum; at ex curribus bigarum quadrigarumve diverſo ludi genere, certâſſe Juvenes & viros maturiores. Quos ludos prorſus ut diſtinctos etiam retulit in *Cæſare* Sueton. *c.* 39. *Quadrigas bigaſque & equos deſultorios agitaverunt nobiliſſimi Juvenes. Trojam luſit turma duplex majorum minorumque puerorum.* Vide Fortun. Licetum, *Schem. Annular. Gemm.* 41. *c.* 130.

TROJANOPOLIS, vide *Trajanopolis.*

TROJANUS Porcus, vide ſuprà *Porca*, it. *Sus*; nec non ubi de *Cincio Sen.*

TROICUS Mons, & Troites fluv. in Ægypto ſunt. *Steph.* Nimirum juxta Trojam Ægypti urbem.

TROILUS, Priami & Hecubæ fil. qui juvenili audaciâ ferox cum Achille congredi non dubitavit, à quo nullo negotio interemptus, temeritatis ſuæ pœnas dedit. Virg. *l.* 5. *Æn. v.* 478.

Parte

Parte aliâ fugiens amiſſis Troilus armis
Infelix puer, atque impar congreſſus Achilli
Fertur equis, curruque hæret reſupinus inani.

Horat. *l.* 2. Od. 9. v 15.

——— *Nec impubem parentes*
Troilon, aut Phrygiæ ſorores
Flevere ſemper. ———

At Lycophron & Theocritus ab Achille adamatum tradunt, cui cùm ſe indulgere nollet, in templo Apollinis ab illo ſit occiſus. Hoc tamen refutat Tzetzes *in Lycophr.* quia nequaquam pulcher Troilus, aut juvenis fuerit, verùm jam ſenior ac barbâ hiſpidus, proſtuſque Achillis amoribus ineptus. Vide Cauter. *Nov. Lect. l.* 2. *c.* 9. *Nic. Lloydius.*

TROLHETTA, vulgò TROLHETTE, fluv. Sueciæ. Oritur in Weſtrogothia; dein Bahuſium rigans, & Gotemburgum, paulo infra in Sinum Codanum ſe exonerat.

TROLLIUS Guſtavus, Archiepiſcopus in Suecia, à Suecis, obſeſſus A. C. 1518. ſed miſſâ claſſe à Chriſtiano II. Daniæ Rege liberatus, in Dania perfugium habuit. Quô factô Sueci Archiepiſcopo reditum publicô decretô cùm negâſſent, re ad Julium II. Pontificem, delatâ, illi ſchiſmatici declarati, & executio Chriſtiano demandata eſt. Itaque Guſtavi inſtinctu bellum decretum, & A. C. 1519. Rex per certos judices, ſed ſine auctoritate Senatus, curavit contra Suecos ſententiam ferri. Quare annô 1520. per Ottonem Crumpen expeditio ſuſcepta, ſed ſine ſucceſſu. Annô ſeq. miſſis à Galliæ Rege ex fœdere auxiliis, iterum Otto Sueciam adortus eſt, & Steno ex vulnere obiit. Quô duce Sueci deſtituti, inducias pepigère, quas Stenonis vidua Chriſtina cum primoribus accipere recuſans, Stockholmium tutata eſt. Sed Lambertô ejus patris Duce profligatô, Rex ipſe in Sueciam venit, Holmiâque in deditionem acceptâ, poſt biduanum convivium, quô Suecos excepit, tertiâ die, de illis, quæ Archiepiſcopum admiſſa, quæſtionem inſtituit. Proin, cùm Stenonis vidua imprudenter literas, quibus eorum, qui cum marito conjuraverant, nomina continebantur, tradidiſſet, 70. primores regni capti, & coronationis die omnes decollati corporaque combuſta ſunt, veniâ ſoli Epiſcopo Lincopienſi, qui invitus ſe ſubſcripſiſſe cauſabatur, datâ. Quô facinore à Pontifice approbatô, Sueci ad deſperationem adacti, paulò pôſt, auſpiciis Guſtavi Erici decollati filii, Danicum jugum excuſſêre. Auctores *rerum Suecicarum.*

TROMENTINA, tribus Roman. à campo *Tremento* dicta: Fuit autem is in Tuſcia, ex quo cùm aliquot Romam perfugiſſent, & civitate donati, inque quatuor tribus conjecti, agri populi Romani partem obtinuiſſent, prima earum *Tromentinæ* nomen impoſuerunt. Ejus meminit Liv. *l.* 6. *c.* 5.

TROMPIUS Martinus Harperti, Archithalaſſus Fœderati Belgii, rerum geſtarum magnitudine inclytus. Claſſem navium 20. Dunkerkanam, cùm ipſi non plures decem eſſent, fortiſſimè vicit, A.C. 1639. Eôdemque annô menſe Sept. vix 12. navibus inſtructus, claſſem Hiſpanorum ſtupendam, ſub imperio Antonii de Ocquendo, excidium Reip. minantem, in Oceano Britannico aggreſſus, ſuperavit, earum 20. captis, aliis merſis incenſiſque, è quibus ingens & magnificè extructa Archithalaſſi Neapolitani Lopeſii quæ S. Tereſæ nomine ſuperba, duobus conſtiterat millionibus, ſimul cum hominibus periit. Tandem poſt plurima alia egregiè geſta, poſt 30. imprimis prælia, quorum Dux fuit, aut pars magna, contra Anglos victor occubuit A.C. 1655. ſumptuoſiſſimô Epitaphiô Delphis in Eccleſiâ Cathedrali honoratus. Pater Cornelii, ſimiliter rebus hactenus plurimis præclarè geſtis, victoriâ inprimis inſigni de Suecis, Daniæ Regis, cujus claſſi hôc tempore præeſt, auſpiciis, nuper admodum reportatâ, celeberrimi. Vide Caſpar. Barlæum, *in Oration.* Galeazum Gualdum, *Hiſtor. Ital.* Lætum *Comp. Hiſt. Univ. &c.* In medio inter Angelos monumenti hoc diſtichon extat:

Urbs Phœbi cineres jactat, ſed currus honores,
Ingreditur quoties egrediturque mari.

TRONIA, in *Vita* Florentii Scoti, qui VII. Argentoratenſium Epiſcopus fuit. *Eô quoque tempore Rex Dagobertus apud municipium, tunc Troniam, quaſi Trojam Novam, nunc Kircheim dictum, ſibi domicilium fuerat.* Vide ſuprà *Kirchemum.*

TRONODORUM, oppid. Galliæ Celticæ in Burgundiæ Ducatu. *Tonnerr* Belforeſtio. Vide *Tornodurum.*

TROPÆA, urbs Brutiorum maritima apud Vaticanum promontor. ubi ſinus Hipponiates deſinit. *Steph. Baudrando* etiam *Trophæa*, & *Trophis*, nunc *Tropea*, Urbs Epiſcopalis Calabriæ ulterioris, ſub Archiepiſcopo Rheginenſi in ora maris Tyrrheni, 45. mill. paſſ. à Rhegio in Boream, 12. ab Hipponio in Occaſum. Dicta à trophæis Sexti Pompeii, cùm Octavianum Cæſar. præliô navali ibi ſuperâſſet, *Jan. Parrhaſius.*

TROPÆA Auguſti, Liguriæ oppid. maritimum. *Ptol.* Hodie *Torbia* Leandro, vicus Comitatus Nicææ, in colle, 7. mill. paſſ. à Nicæa, in Ortum, & 2. à Monœco. Sed *L. Holſtenio* Seguſione extat, in arcu triumphali, verùm literarum veſtigia ægrè agnoſcuntur, unde literæ conflatæ fuerant, ductus vel ſulci etiam confuſi & obliterati ſunt. Arcus ipſe in horto privato nunc incognitus extat, per quem haud dubiè via publica olim; viſendus inprimis ob ſtructuram & lapidum commiſſuras, ſanè admirabiles, & ſculpturas ſacrificiorum elegantiſſimas. Inſcriptio cum Pliniana eadem ex principio dignoſcitur, quod ſolùm è longinquo legi poteſt. *Baudrand. αὐτόπτης.*

TROPÆA Druſi, oppid. Germaniæ inter Rhenum & Salam, ubi Druſus obiit, & Tiberius Auguſtus à militibus Imperator ſalutatus eſt. Tac. *l.* 2.

TROPÆA Pompeii, In quibus Strabo poſuit fines Galliæ Narbonenſ. & Hiſpaniæ Tarraconenſ. ubi Druſus obiit, & Tiberius Imperator, à militibus ſalutatus eſt, erant in loco *Col de Pertus*, in montibus Pyrenæis, in ſummo caſtri Belloguardiæ, in Comitatu Ruſcinonenſi & ipſo limite Cataloniæ. P. de Marca, Archiep. Paril. *l.* 1. *Marc. Hiſp.*

TROPÆUCHIA, à *tropæo*, memorata Codino, *de offic. Aulæ Conſtant. c.* 6. *n.* 36. unum erat ex tegminibus Imperatorii capitis, Quemadmodum & Crinonia & Tetraphyllum; quibus in ſolennitatibus, Imperatores Conſtantinopol. utebantur, cum aliàs pileô uterentur. Anſel. Solerius, *de Pileo*, *Sect.* 9. Signô τροπαιοφόρῳ ornatum fuiſſe, aut Interpres Curopalatæ *d. l.* Vide quoque Car. Paſchal. *Coron. l.* 9. *c.* 9.

TROPÆUCHUS Jupiter dictus, quòd tropæis præeſſet.

TROPÆUM, ſive monumentum victoriæ erectum eo in loco, ubi hoſtes in fugam converterunt. Hinc ἀπὸ τῆς τροπῆς, quòd hoſtes in fugam verſi, dictum. Apud Græcos hic mos diu ſervatus eſt, ut qui Imperator hoſtem fugâſſet, tropæô donaretur: Triumphô autem vel encomiô & peplô ſi occidiſſet, aut funditus evertiſſet. Alex. ab Alex. *Gen. Dier. l.* 1. *c.* 22. *fol. m.* 36. Tropæa autem prima ex arboribus confecta ſunt, quas amputatis ramis, hoſtium ſpoliis decorabant. Deinde cœpta ſunt fieri ex lapide & ſaxis, in loco pugnæ, quæ *Segerſtener* à victoriis reportatis, & *Bautaſtener*, ut veteres pronunciârunt, quaſi *Bytaſtener* à ſpoliis devictorum hoſtium, quæ eis affixa fuerunt, appellata, Loccen. *Antiq. Sueo-Goth. c.* 4. *fol.* 153. Quæ vero ſpolia in tropæo figerentur, docet Virg. *l.* 11. *Æn. v.* 790.

——— *Fulgentiaque induit arma*
Mezenti ducis exuvias, tibi magne Tropæum
Bellipotens: aptat rorantes ſanguine criſtas,
Telaque trunca viri, & biſ ſex thoraca petitum
Perfoſſumque locis: clypeumque ex ære ſiniſtræ
Subligat, atque enſem collô ſuſpendit eburnum.

Vide quoque, quæ de trophæis Marii ſcribit Fabricius, *in ſua Roma*, c. 15. Roſin, *l.* 10. *Antiq. Rom. c.* 29. *f.* 1006. 1035. In montibus quoque & locis eminentibus, tropæa collocari ſolita eſſe teſtatur Salluſtius, *in Fragm. Hiſt. l.* 5. quando de Pompejo ait, quòd devictis Hiſpanis trophæa in jugis Pyrenei montis poſuerit. Tropæa quoque marmorea, ænea, cum inſcriptione & titulis ævô perpetuô duraturis, poſita fuiſſe teſtatur Alex. ab Alex. *Gen. Dier. l.* 1. *c.* 21. Nonnunquam, ſi materia non ſuppetebat, lapides in ingentem cumulum aggerendo, in memoriam poſteritatis, bonis & fortibus viris pro tropæis erigebant. Tropæa quondam ſtatuta fuerant Pericli, Ageſilao, Fabio Æmiliano, Syllæ, Mario, Metello, & aliis: nec virtutis tantùm decorandæ, ſed & ignaviæ exprobrandæ causâ veteres trophæa conſtruiſſe, Artemiſiæ & Seſoſtris trophæa ſatis oſtendunt, de quibus Alex. ab Alexandro *d. l.* Tropæorum vicem hodie ſupplent vexilla, ſigna, tormenta bellica, hoſtibus forti manu erepta, quorum ingens copia in potentiſſimorum Regum armamentariis, ad poſteritatis memoriam, aſſervantur, Loccen *Antiq. Sueo-Goth. c.* 4. *f.* 153. Simon Barterius, *Diſp. de Præmiis.* Arbor autem inprimis idonea *tropæis*, quercus habita, ut de Romulo Acronis, & Marcello Britomartis victoribus, legimus apud Plutarchum, *in utroque.* Ex auro *tropæi* meminit Florus, *l.* 2. *c.* 4. ubi de Flaminio. Sed & loco tropæorum Turres erectas, illiſque ſpolia impoſita, docet idem, *l.* 3. *c.* 2. ubi de Domitio Ahenobarbo & Fab. maximo. Imò & Urbes integras, pro *tropæis* ſtatuiſſe ſummos Reges, docet Herodianus, *l.* 3. *c.* 4. ubi de Alexandro Severo, ῥίψει δ' ἐκείνου τρόπαιον ἢ δεῖγμα τῆς νίκης ἐκείνης πόλις ἐπὶ τοῦ λόφου Ἀλεξάνδρεια καλουμένη, & pluribus perſequitur Freinshem. *ad Curtium*, *l.* 9. *c.* 3. ubi inprimis de variis urbibus *Nicæis* vel *Nicopoleos* nomina à *victoria*, nactis. Interdum & aræ pro tropæis. Cic. *ad Famil. l.* 5. *Ep.* 4. *In Amano monte Alexandri ſunt aræ.* Tertullianus, *de Pallio*, *Poſt trinas Pompeji aras.* Et cui ignotæ Alexandri aræ, quas ex India reverſus erexit? Porrò ſtatua & columna Victoris nonnunquam hôc fine erecta: aliquando fixa haſtis hoſtium capita pro eodem erant. Silius, *l.* 2. de Terone, occiſæ Haſbytes caput bipenni ſuffigente, *v.* 208.

Namque aderat totô ore ferens iraſque minaſque
Annibal, & cæſum Haſbyten, fixique tropæum
Infandum capitis furiatâ mente dolebat.

Quod hodieque multo in uſu apud varias gentes Barbaras, Turcas inprimis Perſaſque. Vide quoque de capite Goliathi, à Davide interfecti, 1. Sam. *c.* 17. *v.* 54. Imò & Deorum effigies uti diſcimus ex Euripide, in *Phœniſſis*, *v.* 1256. & in *Heraclidis*, *v.* 936. Præter loca jam dicta verò, in Mari etiam poſita *tropæa*, locis nempe tali rei opportunis, docet Demoſthenes, *Olynthiacâ* 3. vel in Inſulis, ut de Chabria idem habet, *contra Leptinem*; vel in Portubus. Silius, *l.* 14. de Siculis, *v.* 31.

Prompta gens linguæ, aſt eadem cùm bella cieret,
Portus æquorei ſueta inſignire tropæis.

Vel Fontibus affigebantur, uti Romanis notum &c. Inſcribebantur Ducum nomina, ut multi loci Græcorum Scriptorum docent, non militum, quod dolet Peleo, apud eundem Euripidem, *Andromacha*, *v.* 693. qua de re vide plura apud Caſp. Barthium, *ad Papinium Statium*, *l.* 2. *v.* 706. Auctoreſque ſuprà de *Triumpho* laudatos. Addo ſaltem, ſapientioribus ex ligno *tropæa* maximè placuiſſe, ut his brevi tempore conſumtis, confeſtim auferrentur è medio diſcordiæ argumenta. Hinc duo Palladis tropæa deſcribens Himerius, unum adversùs Neptunum, ex olea: alterum contra Barbaros, ex platano, fuiſſe ait, *Mil.* Et apud Amphictyonas Thebani accuſati ſunt à Lacedæmoniis, quòd victoriæ monumentum, adverſus ſe partæ, æneum ſtatuerint tropæum, apud Ciceronem, *de Invent. l.* 2. *c.* 23. Imo Platonem; in

ſua civitate, arma hoſti detracta planè noluiſſe in Templis ſuſpendi, legimus in [illegible] l. 5. de Rep. Aliàs ſcil. ſacra Diis Tropæa, adeoque diruere illa nefas fuit, uti diſcimus ex Dione, l. 42. ubi de Cæſare, & Vitruvio, l. 2. c. 8. ubi de Rhodiis. Sulla tamen Marii tropæa dejecit, quæ Cæſar reſtituit, apud Sueton. c. 11. contra fas itidem, cum, ſicut [illegible] cata evertere, ſic everſa vel tempore conſumpta redintegrare, non liceret, ut præter dicta, ex Plutarcho diſcimus, in Quæſt. Rom. 36 &c. Vide quoque Car. Paſchal. Coronar. l. 7. c. 14. qui & de [illegible] tropæa [illegible], ibid. l. 1. c. 6. Nec omittendum jus Tropæi erigendi non habuiſſe, qui per inducias ab hoſte cæſus repetiiſſet, uti ſupra vidimus ubi de Induciis Unde laudandi N[illegible] ix ſunita [illegible] ta Plutarcho in eo, c. 13. qui malunt profundere laureant & decus, quàm duos cives [illegible] inhuma[illegible]. Quale quid etiam de Athenienſibus memorat Thucydides, l. 4. c. 9. Vide Berneggerum ad Juſtin. l. 6. c. 6. Conſpiciuntur hodieque duo Romæ in Eſquilino [illegible] habentur, quæ Mario [illegible], memorantur Valerio Max. l. 6. [illegible] 9. ex. 14. Moles enim [illegible] eſt lateritia, in qua bina Tropæa ex marmore quæ corpora trunca ſunt cum ſpoliis. Eorum [illegible] ac ſquamoſô indutum, cum clypeis & ornamentis militaribus, ante ſe captivum juvenem manibus ad tergum religatis & undique alatas victorias habens: alterum armis ornatum, clypeis non ubique [illegible] rotundis, galeis duabus alterâ apertâ cum cono & criſtis, alterâ clauſa ſine criſtis. in eodem ineſt forma chlamydis, & alia quædam vetuſtate minùs apparentia, uti legere eſt apud Jac. Ouzelium, Animadverſion. ad Minucii Fel. Octavium, ubi varia, de Tropæis Veter. truncis inprimis arborum rudibus & ſine arte, in hunc uſum, antiquitus adhibitis, ex Suetonii Caligula, c. 45. Poëtiſque quamplurimis, congeſſit. Adde Alex. ab Alexandrio, Genial. Dier. l. 1. c. 22. Alia notio vocis apud Sueton. Julio, c. 84. Funere indicto — pro Roſtris aurata ædes — collocata: intraque lectus eburneus, auro ac purpurâ ſtratus: & ad caput tropæum, cum veſte, in qua fuerat occiſus, ubi [illegible] Appianus vocat, ſtipitem videl. in formam tropæi, cui veſtis illa impoſita [illegible] feretrum funebre, interpretatur Caſaubonus, ad Caligulam ejuſdem, c. 15. Vide ſuprà in hac voce.

TROPÆUS, Græcè Τροπαῖος, Jovis cognomen, à τρέπω, quòd hoſtes in fugam verteret: quemadmodum Romanis idem Stator dictus eſt, quod fugam ſuorum ſiſteret. Ei, apud Græcos, ſtatuas aliquando erigebant victores inprimis poſtquam uſus Tropæorum in deſuetudinem abiiſſet, quod Ciceronis ævô factum eſſe, ex ejus Piſon. colligere eſt. Tum igitur, horum in locum, vel aras conſtruebant, ut de Alexandro quoque legimus, in monte Amano iſtiuſmodi victoriæ monumentum excitante: vel Tropæo Jovi ſigna ponebant, uti de Hyllo legimus & Iolao, apud Eurip. Heraclid. v. 937.

——— Βρέτας Διὸς Τροπαίου καλλίνικον ἱστάναι.

Vide Franc. Rollæum, tract. Angl. cui titul. Archæologia Attica, l. 7. c. ultimô.

TROPARIUM, in Eccleſ. Græc. verſus eſt, in quo ut plurimùm agitur memoria Sancti illius, cujus feſtum celebratur. Nempe certis diebus, certi Canones, diviſi in Troparia plerumque 30. (exceptô Magnô Canone 250. complexô) in ea Eccleſ. cani conſuevêre. Nomen inde, quòd ad Hirmos convertantur, & modulationem ad eos faciant. Canebantur autem poſt Horas. Et quidem ex iis nonnulla Anthimus & Timocles; id verò, quod poſt ſecundum antiphonum canebatur Juſtinianus compoſuiſſe dicitur, Suicerus in voce Τροπάριον. Vide quoque infrà Tropus.

TROPEI, memorati Suetonio, in Claudio, c. 8. Et quoties poſt cibum obdormiſceret, (quod ferè ei accidebat) olearum ac palmularum oſſibus inceſſebatur, interdum ferulâ flagrôve, velut per ludum excitabatur à Tropeis: ſolebant & manibus ſtertentis ſocci induci. Scurræ videntur fuiſſe, qui, poſtquam Claudium percuſſerant, ſtatim ne deprehenderentur, ſe verterunt, joculari motu, quod luſus erat genus [illegible] A τρέπειν, quod vertere denotat. Copreas autem legit Adrian Turnebus, Adverſar. l. 22. c. 32. Sed quinam illi eſſent, non explicat facit verò id Joſ. Scaliger, in Feſtum l. 17. in voce Scurra. Alii Crepi legunt, & Lupercos intelligunt, quorum ſolennis mos erat, obvios ſeculis pelle contectis verberare. Alii aliter: mirè enim vexatus hic Suetonii locus eſt. Non pœnitendam ſententiam affert. Marcell. Donatus Ponzanus Dilucid. p. 639. ubi ait, ſe ſuſpicari, id ludi denotari genus, quod aſtragalis exercebatur. Jactantes enim aſpiciebant ſcrobem, in quam jactati calculi ſeu globuli excipiebantur, idque corpore non ſemel obverſô: & in Lexic. Græc. τρόπα, redditur, obverſio, ludi genus. Vide Thom. Dempſter. Paralipom. in Roſin. l. 5.

TROPHILUS, Hiſtoricus, reliquit Collectanea mirabilium narrationum, ex quibus 4. loca excerpſit Stobæus, Serm. de morbis, & moleſtiarum ineis ſolutione.

TROPHIMUS, vir Epheſinus. Actor. c. 20. v. 4. & c. 21. v. 29.

TROPHONIUS vates, ſpeluncam in Bœotia, apud Lebadeam urb. habitans, in quam qui deſcendebat, perpetuò agelaſtus & irriſibilis erat Unde proverb. In antro Trophonii vaticinatus es. Niceph. Greg. in Syn[illegible] de [illegible]. [illegible] Τροφώνιος ὄνομα, [illegible] Hinc Jupiter Trophonius dictus, quod redderet oracula in ſpecu Trophonio, teſte Strab. Alii Sic, Tr[illegible] Scotius h. e. tenebricoſus, filius Agamedis, Principis [illegible] phali in Arcadia & Epicaſtes Hi in Elide. Augeæ Regi repoſi[illegible] ſtructum relictâ junct[illegible] lapid[illegible] exempli, per quem noctu ingreſſi ſubripuerunt pecunias unà cum Cercyone qui filius erat legitimus Agamedis & Epicaſtes. Hæſitans Augeas & rei incertus, exulantem à Minoe Dædalum rogavit inve[illegible] qui laqueos appoſuit, quibus irretitus Agamedes [illegible] nam Trophonius caput ei amputaverat ne agnoſceretur: ſimulque fugit cum Cercyone Orchomenum Augea verò [illegible] Dædali, ad expiandum ſanguinem ejus perſequente [illegible] Athenas; Trophonius Lebadiam Bœotorum, ubi, egeſtâ terra foveam incolens, vitam ſuam exegit. Eo defunctô eô loci [illegible] oraculum exh[illegible] tanquam Deo, ſacrificatum eſt. Alii ajunt [illegible] ſum illud ærarium fabrefecerint fuiſſe, [illegible] dep[illegible] ſos ac captos Uni fugien[illegible] didu[illegible] badiam. Poſteriore tempore fame Lebo[illegible], [illegible] datum eſſe à Deo, ut Trophonium colerent [illegible] ubi monumentum eſſet, examine apum ex fiſſura [illegible] ac [illegible] ſum eſſe locum quærentem [illegible], ut ſpecularetur: qui invenit duos [illegible], objectaque placentas [illegible] & illæſus perſtitit ab illis. Ex quo mos ductus eſt, ut [illegible] oraculum conſulere ſe ſecunde in præſcripto [illegible] ſacrum [illegible] deſcendat [illegible] lanceas [illegible] angues. Nihil periculi tali modô egreſſis in [illegible] nonnulli eôdem die, quidam per plures [illegible] recenſent. Trophonius [illegible], in Lebadia ſub[illegible] um domicilium ſibi comparavit ac ibi [illegible] reddidit. Sed [illegible] ibidem tuerunt. Inquilinum ſpecus numen vaticinationes edere perſeveravit. In eam ſpecum ingreſſi & oraculum petituri geſtant manibus mellitas placentas, ut truculentibus Draconibus objicientes nihil ab iis moleſtiæ patiantur. Introgreſſus ſemel, deinceps perpetuò ἀγέλαστος & riſu carere dicitur, ob incuſſam ab anguibus formidinem Unde Proverbium in auſteros, riſus expertes ac tetricos In Trophonii antro vaticinatus eſt. De quo complura habet Pauſan. in Bœot. & Scholiaſtes Ariſtophanis, in Nub. ac è junioribus Nic. Leonicenus, l. de [illegible] Tro[illegible], Gerh. Jo. Voſſ. de Idolol. l. 1. c. 13. & Anton. van Dalen, Diſſertat. de Oraculis, ubi tum aliorum, tum hujus Oraculi impoſturas, ingenioſè detegit. inter Euthycratis opera, ex ære, ſimulachrum Trophonii, memoratur Plinio. l. 34. c. 8.

TROPIA Lib. Concil. Tropæa Cedreno & Curopalati, vulgò Tropea, pulcherrima civitas Calabriæ inferioris, ad finem ſinus Napitini, non ſolùm rebus ad vitam neceſſariis, verùm etiam ad delicias affluens: Vide Tropæa.

TROPIS, inſul. quædam. Steph.

TROPITÆ, Hæretici, Verbum in carnem converſum eſſe (unde nomen) dicentes, memorantur Philaſtrio, Catalog. Hæreſ. c. 23. Iis affines Polemiani & Eutychiani, de quibus vide ſuô locô.

TROPUS, in Eccleſia Romana verſiculus quidam eſt, in præcipuis feſtivitatibus immediatè ante Introitum cantari ſolitus, quaſi præludium quoddam & Introitûs ipſius continuatio continens hæc tria, Antiphonam, Verſum & Gloriam. Sic in Feſto Nativitatis, ante Introitum, Puer natus eſt, præcedit Tropus iſte, Ecce adeſt, de quo Prophetæ cecinerunt, dicentes, Puer natus eſt &c. A' Gregorio M. inſtitutum, ſcribit Durandus, l. 4. c. 1. Nomen à converſione vulgatis modulationis, in Concilio Lemovic. ſeſſ. 1. Hinc Τροπάρια Græcis, Latinis quoque Troparia, libri hujuſmodi tropos continentes, de quibus vide Leonem Allatium, de Libris Eccleſ. Græc. Diſſert. 1. Goarum ad Euchologium paſſim, Joh. Meurſium, Gloſſar. ut & ſuprà.

TROS, in nummis Conſtantini M. idem cum TRO. de quo vide ſuprà.

TROS, TROIS, Rex Trojanorum, Erichthonii fil. Ili pater, à quo Phrygia minor Troas appellata eſt. Virg. l. 3. Georg. v. 35.

Aſſaraci proles, demiſſæque ab Jove gentis
Nomina, Troſque parens, & Trojæ Cynthius auctor.

Quin & Trojani ab hoc Troës dicti ſunt. Virg. l. 1. Æn. v. 176.

Egreſſi optatâ potiuntur Troës arenâ.

TROSIUS Aper Grammaticus Latinus, inter præceptores Marci Imperatoris memoratur Jul. Capitolino in Vita hujus, c. 2.

TROSLEIUM, locus diœceſ. Sueſſionenſis vulgò Troſl. Hic quidam ex Proceribus, ab excommunicatione liber pronuntiatus, A. C. 921. Comes Iſacus cum Stephano Cameracenſi reconciliatus eſt, A. C. 924. & Comes Herluinus, qui uxori adhuc viventi aliam ſuperinduxerat, pœnitentiam publicam egit, Meier. Valeſio locus fuit Galliæ, quatuor Synodis A. C. 909. 924. & 927. habitis illuſtris nunc vicus, ad Axonam, inter Sueſſionas & Compendium, ſed huic propior Vulgò Troli Vide ejus Notit. Gall.

TROSOBIUS, Solymis cultus, memoratur Plutarcho. de Def. Orac. [illegible] Theodoreto, T[illegible] Euſeb[illegible] & Suida vide ſuprà voce Solymi, ubi de tribus Principibus viris, poſt mortem, in gente illa venerationem adeptis.

TROSOBOR, Clitarum Dux, qui ſub Claudio rebellârunt, Fauſto Sullâ, Salviô Othone Conſulib. interſectus, ab Antiocho. Tacit. l. 12. Annal. c. 55.

TROSSULI, dicti ſunt, qui alias Celeres, trecenti nempe juvenes robuſtiſſimi, & è nobiliſſimis familiis delecti, qui Romulum, à quo inſtituti erant, ejuſque Succeſſores, haſtati per urbem aſſectabantur & juſſi miniſteria exequebantur, in bello anteſignani & protectores: Equites quidem, ubi campus eſſet ad equeſtre certamen accommodus; pedites verò in aſpero loco & equis invio Sed Equites plerumque, qui cum abſque Peditum auxilio Troſſulum oppidum Hetruriæ expugnâſſent inde id nominis nacti [illegible] Vide Plin. l. 33. c. 2. & in voce Troſſulum. It[illegible] m & [illegible] in equum gyris Plin. loc. cit. [illegible] ſub Romulo [illegible] appellati ſunt, deinde [illegible], poſtea Troſſuli. Sed Troſſulorum nomen pro equitibus non diu poſt Gracchum manſit e idem [illegible] idit. Jam enim tum pudebat multos iſthoc nomine appellari, propter ambiguitatem vocis, quæ olim quidem ſignificabat quod diximus; illô verò tempore etiam pro juvene compto, comato unguentato, nitide veſtito, adeoque delicato & molli accipiebatur à Græco vocabulo τρυφᾶν, quod delicatum & mollitiei [illegible] notat. Senec. Ep. 76. Quid ergo [illegible] idem [illegible] tam, q[illegible] Troſſuli [illegible] & juvenes [illegible] alibi ne Cap[illegible] verbum uſurpavit, in C[illegible] o, ubi [illegible] hujus in Equitum [illegible] cooptatione [illegible] fiebat anno 18. Commodo vero 17 [illegible] Marco Imp[illegible] excommunicavit. Ita [illegible] Præf[illegible], ad eundem locum vide S[illegible] c. 2.

TROSSULUM, oppid Tuſc[illegible] Volſinios & Ferentinos 8. mill. paſſ. exciſum. Hujus veſtigia Troſſo vulgò, & vicina foſ-

foſſa *il vado di Troſſo*, 2. mill. paſſ. à Monte Phyſcone. *Baudrandus au-tor.* Ex eo equites *Troſſuli* dicti. Plin. *l.* 33. *c.* 2. Perſius, *Sat.* 1. *v.* 85.

> —— *Unde iſtud dedecus, in quo*
> *Troſſulus exultat tibi per ſubſellia levis?*

TROSTBURGUM, caſtrum Germaniæ, ſub proprio Comite, ex Familia Wolckenſteinâ. In hac enim Fridericus communis duarum linearum *Troſtburgiæ* & *Rodneccia* pater fuit, illius quidem per Michaëlem fil. in cujus poſteris Chriſtophorus Franc. Baro *de Wolckenſtein*, ex Maria Comite Eberſteinâ, ſuſcepit Paulum Andream Comitem *de Wolckenſtein*, quô & Maria Comite Hohenzollerana, genitus eſt Franciſcus, & germani, omnes *Comites de Wolckenſtein*, lineæ *Troſtburgiæ*. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatro Nobilit. Europ. Parte* 2. *p.* 55. & *Arte Herald. Tom.* 2.

TROTARE, apud Vincent. Belvac. *l.* 32. *c.* 21. *Itaque iter arripuimus — & equitando, quantum equi trotare poterant — properabamus*: Gallis hodieque *troter*, Salmaſio eſt ex *tolutare*, & greſſum notat equorum trepidantium, quem ſuprà deſcripſimus, ubi & *tolutim* incedere dici interdum equum, qui *trepidabat*, monitum. Hinc trotari dicebantur adulteri, cùm per urbem nudi traducerentur, quæ recepta olim apud Francos, ſicut vetuſtiori ævô apud Piſidas, pœna fuit. Vide de iſtis Nicol. Damaſcenum, apud Stobæum, *Serm.* 42. de illis Car. du Freſne, *Gloſſar.* & plura de adulteris ſuprà.

TROTILUM, Siciliæ oppid. Thucyd. *l.* 6. *Carcaraci* nunc *Aretio*.

TROTINGI, in L. Longobard. *l.* 1. *tit.* 16. §. 8. *Dum quidam ad ſuſcipiendam ſponſam — cum paranymphis aut trotingis ambularent*: joculatores ſunt Papiæ; qui *Trutani* aliis, amatores culinæ & liguritores panium ac vaſorum Car. Bovillo, qui vocis etymon arceſſit à *trua* vaſe, quô aqua è coquina in lavatrinam fundi ſolet. Car. verò du Freſne ſic dictos vult à Gallico *treu*, unde efficta vox *treuvans* quâ, ait, indigitabantur tributorum collectores & exactores, qui oſtiatim tributa exigere ſolebant, ac præſertim ejuſmodi cenſus, qui inde *Cens truans* dicuntur in veterib. *Conſuetudd.* quòd à Dominis peti ac *quæri* deberent. Jam verò qui quærunt, inveniunt; unde vocis *treuver*, ſeu ut hodie efferunt *trouver*, originem petendam ab ejuſmodi tributorum collectoribus, qui dicebantur *avoir treuve*, cùm tributum *le treu* exegiſſent, *Gloſſar.* voce *Trutanni*, Gall. *Truant*, quâ inſigniri vulgò, ignavos illos, qui per provincias paſſim vagantur, & mendaciis ſtrophiſque ſuis omnibus illudunt, addit.

TROTMANIA, vide *Tremonia*.

TRP. in nummis Helenæ, Treveris percuſſa: TRPS. in Valentiniani, Gratiani & Valentiniani Junior. *Treveris pecunia ſignata*, notat Car. du Freſne, *d. loc.* TRS. in Conſtantini M. & Junioris, *Idem*.

TRUBORUS, ex Waregorum gente, Pleſcoviani Ducatum in Ruſſia condidit; frater Sinici, qui *Biale Goſioro*, & Rurici, qui Novogardiam, Ducatus alios duos Ruſſiæ celeberrimos, inſtruêre, ſub finem ſeculi VIII. quorum ultimus, fratribus abſque prole extinctis, Ruſſiæ totius Monarcha evaſit, uti ſuprà diximus. Vide Georg. Hornium, *Orb. Imper.* cum *Animadverſion. Felleriana*, *p.* 373.

TRUCCIA, vicus fuit Galliæ, in pago Sueſſionico, Chlotarii pueri octennis & Fregeduindis de Childeberto victoriâ celeberrimâ A. C. 593. relatâ nobilis. Hodie *Droyzy*, vel *Drouci ſur la Delette*, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TRUCHSESSII, vide ſuprà *Dapiferi*.

TRUCHUS, vide ſuprà *Trochus*.

TRUCONES, inſul. parvæ Illyrici inter Phariam & Corcyram. *Trucule*, ſeu *Trucula* Hermolao.

de S. TRUDONE Rodolphus, vide *Rodolphus*.

TRUDONIS, vulgò *Sanct Truden*, aliàs *Centron*, urbs in Epiſcopatu Leodienſi, tertiò milliari à Tungris, Centronum, ut quidam arbitrantur, ſedes, quorum frequens apud Jul. Cæſarem mentio. *Mic. Mercat.*

TRUENTUM, quod TRUENTINUM Ptol. melius *Truentus*, hodiè *Tronto* fluv. Piceni ex Apennino monte in Sabinis apud Nurſiam oriens, ac per Aſculum urbem, quam circumfluit, in mare Hadriaticum ad Truentum oppid. exciſum, vel juxta illud influens. *Ferrar.* Oritur ex Apennino, in ipſo limite Umbriæ. *Baudrand.* dein per Picenum fluens, receptô ad Aſculum Caſtellanô amne, aliquot milliar. infrà, prope vicum *Porto d'Aſcoli* in Hadriaticum mare ſe exonerat, dividitque Marchiam Anconitanam ab Aprutio ulteriore. Rudera Truenti, quibuſdam nunc *Porto d'Aſcoli*; aliis *Torre di Segaro*. Huic *Truentinus*. Silius, *l.* 8. *v.* 434.

> *Quique Truentinas ſervant cum flumine turres.*

TRULLA, à TRUA, vaſe aquario ſeu ingenti cochleari, quaſi *Truella*, inter vaſa potoria memoratur, *l.* 36. *ff. de auro & argent. legat.* *Trullas, ſcyphos, modiolos, phialas*; ſcyphuſque fuit profundior & oblongior, ut docet Andr. Alciatus, *Parerg. l.* 7. *c.* 3. Interpres vetus Juvenalis *ad Sat.* 3. *v.* 108. *calicem aureum* exponit *Trullam*, quem locum eruditè pertractat Alexander Neapol. *Genial. Dier. l.* 3. *c.* 10. Helenio Acroni *Trulla, deformis calix & ruſticanus, ad Horat. l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 144. Unde Cato *de Re Ruſt. c.* 10. *villicum*, inquit, *habere oportet urnam quinquagenariam unam, trullas tres*. Idem, *c.* 13. In torcularium uſu opus ſunt, *Trullæ aneæ tres, amphoræ olearia duæ*. Et paulo pòſt, *Urceos urnales fictiles duos*, Trullas *ligneas duas*. Meminitque earum Plin. *l.* 34. *c.* 2. *Sunt ergo vaſa tantum Corinthia, quæ iſti elegantiores modo ad ſculpendo transferunt modò in lucernas, modo in* Trullas, *nullô munditiarum reſpectu*. Ubi conqueritur, munditiis contemtis, Corinthia viliſſimis applicata uſibus, dum ex illis fiant *Trullæ*: h. e. laſanum, in quod onus ventris deponitur, aut vas, quô ex culina in latrinam aquam effundunt, aut cæmentariorum inſtrumentum, quô dealbati tectorio, aut deluti muniuntur & complanantur parietes: Omnia enim hæc ſignificata apud Auctores vox habet. Interim & vas potorium fuiſſe, nulli dubium eſſe poteſt. Ita enim Martialis, *l.* 9. *Epigr.* 98.

> *Clinicus Herodes trullam ſubduxerat ægro,*
> *Deprenſus dixit, ſtulte, quid ergo bibis?*

Nempe prætextu curæ furtum Medicus excuſat, quaſi *Trullam* amoviſſet, ne æger, præter Medici imperium, biberet. Et Plautus, *Amphitruone, Actu* 2. *Sc.* 2. *in Suppoſitis*, *v.* 20.

> *Interea, dum illi certant, in popinam candidum eſt mihi,*
> *Lances detergam omnes, omneſque* Trullas *hauriam.* —

Horatius item *loc. cit.*

> *Qui Vejentanum feſtis potare diebus*
> *Campana ſolitus* Trullâ, *vappamque profeſtis.*

Vide Thomam Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 5. *c.* 30. *Trullam cryſtallinam*, & *murrhinam* habes apud Plin. *l.* 37. *c.* 2. Apud varias nationes Suecanas maximè, *Trullas* Dæmones nuncupatos, ſexu tam mulieris, quàm viri, ementitos, in hominum famulatu eſſe conſueviſſe, refert Theodor. Zuingerus, *Theatro Vit. Hum. p.* 789. Sed & *Trulla* Inſul. nomen 120. à Cane ſtadiis diſſitæ, ſupra quam in mediterraneo ſitu oppid. Sabatha, Metropolis Thuriferæ regionis, de qua vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 493. ut & ſuprà in vocibus *Cane* & *Sabatha*.

TRULLEUM, vide ſuprà *Aquamanile*.

TRULLUM, locus apud Byzantium, olim Epiſcopal. ſeu ſacellum arcuatum, in Palatio Imperator. Hic Concilium VI. Oecumenicum habitum eſt, A. C. 681. contra Monothelitas. Item templum Conſtantin. Vide voce *Pembecte* &c. Aliàs *Trullus*, Carolo du Freſne, in genere ædificium eſt *σφαιροειδὲς*, *rotundum*, in formam ovi concameratum, *ὠοειδὲς* hinc quoque nonnullis dictum. In ſpecie, ſic dicta præ cæteris ædes eſt in Palatio Conſtantinopolitano, in qua Synodus præfata habita, uti idem pluribus obſervavit in *Deſcr.* ædis S. Sophiæ *num.* 32. ubi etiam id nominis Byzantinos Scriptores tribuere potiſſimùm excelſo & ſublimi hemiſphærio docuit, quod toti ejuſdem ædis ſtructuræ incumbit, *τροῦλλον* & *τρούλλαν* promiſcuè appellantes. Vide eum in *Gloſſar.* & de *Trulli* ruina, Zonaræ memoratâ & Cedreno, Macrô Fratres, *in Hierolex.*

TRUNCANDI cadavera mos ſævus, apud veteres Scriptores paſſim obvius eſt, uti vidimus ſuprà, ubi de *Lacerandi*, *Secandi*, *Trahendi* more, item in voce *Cadaver*, & ubi de *Cædis expiatione* apud priſcos uſitatâ. Apud Perſas inprimis frequens, uti diſcimus ex Diodoro Sic. *l.* 17. *c.* 69. Juſtino, *l.* 11. *c.* 14. Curtio, *l.* 3. *c.* 5. Seneca, *de Ira*, *l.* 3. *c.* 20. Ammiano Marcellino *l.* 30. *c.* 27. Aliis. Verbi vim exprimit Philoxenus, *Gloſſ. Truncat. ἀκρωτηριάζει, κολοβοῖ*: origo eſt à *τρύω*, *tero*, conficio; *τρύχω*, *attero*, concido. Unde *truncus*, propriè ac primò de arbore reſecta; indeque quem *ſtipitem acernum* Propertius, *l.* 4. *El.* 2. *ſtipitem infelicitem*, Minucius Fel. *Octavio*, Gentilium ſcil. antiquiſſimorum *ξόανον*, *truncum* appellat Arnob. *l.* 1. deinde etiam de alio corpore. Jul. Cæſ. Scaliger, *Exercitat.* 140. *Stipes, ubi truncantur, truncus eſt, Cadaver Poëta abſciſſô capite* truncum *appellavit. Veteres lignatores, amputatis ramis, ab ſeſe relictum dicebant truncum.* Et quidem præcipuè *trunci* dicuntur cadavera, quibus capita abſciſſa. Statius, *l.* 12. *Thebaid. v.* 33.

> *At circum informes truncos miſerabile ſurgit*
> *Certamen, qui juſta ferant* ——

Ubi *informes trunci* ſunt, demptis capitibus non agnoſcendi. Hinc *detruncare* ſimpliciter ſequioris ævi Scriptoribus, capite ſpoliare deſignat. Vide ad Hiſtoricos *Recuperatæ Palaſtinæ* olim à Jac. Bongarſio collectos. Quia verò *truncus*, ut dictum, ſtipes eſt acciſus, hinc ſtipiti, ad quem rei alligantur, *trunci* nomen eſt in Charta Rudolfi I. *Furcas ſeu patibula, truncos & tormenta alia — publicè erigenda*, in *Metropoli* Salisburg. *Tom.* 1. *p.* 390. & 394. Vide ſuprà ubi de *Cippo*, item in voce *Lignum*, ex *Trunco* arboris cymbam primus extruxit Uſous, Hypſuranii frater, auſuſque eſt ſic, *θάλασσαν ἐμβῆναι*, *mare ingredi*, ortâ inter illos diſcordiâ, apud Euſeb. *Præpar. l.* 1. verba ſunt Sanchuniathonis, qui Hypſuranium hunc Tyri habitâſſe, addit. Unde Tibullus, *l.* 1. *El.* 7. *v.* 20.

> *Prima ratem ventis credere docta Tyros.*

Verùm Tyrum tum nondum conditam adeoque illi Phœniciæ navigationis primordia immeritò tribui, iis maximè temporibus, quibus tota Phœniciæ ora *Sidoniorum* nomine celebrabatur, docet Joh. Marſhamus, *Canone Chron. Secul. XI.* Apud Auctores Eccleſ. verò *truncus* vocatur, quod *γαζοφυλάκιον* in Euangelica Hiſtoria dicitur, arcella nimirum Fidelium eleemoſynis recipiendis deſtinata: fortè quia ex *truncis* arborum primitus fierent. Sed & *truncus aut lapis cavus*, *ubi aqua, unde ſacra lavantur, effunditur*, in ædibus ſacris memoratur Gilleberto Epiſc. Lunic. *de uſu Eccl.* Vide Car. du Freſne, *Gloſſar.* Diminut. *trunculus* eſt, unde *ungulæ* & *trunculi* ſuum, apud Celſum, *l.* 2. *c.* 22. de pedibus reciſis, Salmaſ. *ad Solin. p.* 219. Græci *ἀκρεα*, item, *ἀκροκώλια*, Vegetius *acronci* quoque vocat. Quô ſenſu & *trunci* occurrunt, apud *Moreti* Auctorem,

> *Non illi ſuſpenſa focum carnaria juxta,*
> *Durati ſale terga ſuis, truncique vocabant* &c.

Vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. Papinianis*, *l.* 4. *Sylv.* 9. *v.* 34. & plura hac de voce, apud eundem, *ad Theb. l.* 5. *v.* 236.

TRUO, vide ſuprà *Onocrotalus*.

TRUSATILES Molæ primum fuêre, poſtquàm in pilis fruges torrere ceſſârunt priſci: quibus poſteà ſucceſſêre aſinariæ in quarum locum tandem aquariæ (quarum frequentiſſimus ho-

dieque uſus) ſurrogatæ ſunt, ut diximus ſuprà, ubi de *Molis*. Meminit *Truſatilium* Gellius, *l.* 3. *c.* 3. ubi de Plauto ait, eum, quum pecuniâ omni, quam in operis Artificum ſcenicorum pepererat in mercatoribus perditâ, inops Romam rediiſſet, *ob quærendum victum ad circumagendas Molas, quæ Truſatiles appellantur, operam Piſtori locâſſe* ibique ſcripſiſſe, *Saturionem & Addictum & tertiam quandam* Comœdiam. Circumagebantur illæ manuum agilitate ac robore, ſicque fruges terebant, hinc *Manuales* dictæ Servio Honorato *ad Georg. l.* 1. *v.* 274. quum de ruſticorum operibus,

Sæpe oleô tardi coſtas agitator aſelli,
Vilibus aut onerat pomis, lapidemque revertens
Incuſſum aut atræ maſſam picis urbe reportat.

Ubi *lapidem incuſſum* rectè dixit, *nam circumactô lapide frumentum terebatur*: Dicebatur autem inferior lapis Græcis propriè Μύλη, ſuperior Ὄνος ſeu *aſinus*, Heſych. Vide Thom. Dempſter. in *Roſin. l.* 1. *c.* 14. & Thyſium JCtum, *in Gell. loc.*

TRUSTIS, in L. Salica, *tit.* 43. §. 4. *Si quis eum occiderit, qui in truſte dominica eſt*: fides eſt ſeu fiducia, vox German. unde in *truſte dominica*, ſeu *Regali* eſſe dicti ſunt, qui Regi ipſi *fidem* juràrunt, hincque de patrocinio ejus ſecuri fuerunt; quod Procerum præſertim fuit, qui inde dicti *Antruſtiones* tum, poſteà *Fideles* appellari cœperunt. Erat horum ſumma dignitas, uti patet ex eadem *L. tit.* 32. §. 20. ubi caſtratio hominis ingenui ſeu nobilis 600. ſolidis, *Antruſtionis* verò 1800. i. e. triplô luenda injungitur. Fiebat autem ejuſmodi *Truſtis*, ſeu Fidelitatis ſacramentum, à Fidelibus ſeu Antruſtionibus, *more Franciô, in manus Regis in vaſſaticum manibus commendatus*. Sacramentô interdum ad Reliquias Sanctorum præſtitô, ut eſt apud Continuatorem Aimoini, *l.* 4. *c.* 64. atque, uti Antruſtio fidem Regi, ſic viciſſim Rex tuitionem ac patrocinium ei, pollicebatur. Car. du Freſne, *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà, voce *Hominium*, ſic enim juramentum hoc poſteà dici cœpit.

TRUTANUS, vide ſuprà ubi de *Trotingus*.

TRUTAVIA, vulgò *Locoritum*.

TRUTINA in æde Saturni, apud Romanos poſita fuit, moris antiqui veſtigium, quô illi *æs penſantes expendebant, non adnumerabant*, Feſt. Hinc Varro, *de L. L. l.* 4. *Per* Trutinam *ſolvi ſolitum; veſtigium etiam nunc manet in æde Saturni, quòd ea etiam nunc propter penſuram* Trutinam *habet poſitam*. Idem mos Græcis, uti docet Homeri Scholiaſtes, *Il.* τ. Μηδέπω νομισμάτων ὑπαρχόντων, σταθμῷ ἱστάντες οἱ ἀρχαῖοι χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ τὰ παραπλήσια, *Cum nummi nondum eſſent, trutinâ expenderunt Græci veteres aurum & argentum & ſimilia*. Unde Lycophron, *Caſſandra*, ubi de Hectore,

Λαβὼν δὲ ταῦρον τοῦ πεφασμένου δέρος,
Σταθμῷ ταλάντων τριζύγοις ἀντιρρόποις:
Et libripens triοnis occiſi ſtirpem
Ferens agina examinatam lancibus.

Vide Joh. Meurſium, *Not. in l.* De Hebræis idem clariſſimè ex Sacris patet. Sed & luxui inſerviêre *trutinæ*, quas *in conviviis poni* conſueviſſe, *ut adpoſiti piſces & volucres ponderarentur & glires*, legimus apud Marcellinum, *l.* 28. Voci origo ex Græco τρυτάνη, quod à τρύω, Becmannus, *de Origin. L. L. p.* 169. Vide quoque Alciatum, *l.* 4. *de verb. ver. ſignif.* & ſuprà vocibus *Libra, Statera* &c.

TRUTTÆ, nuſquam memorantur veteribus Latinis: ſed meminit Ambroſius, *Hexaëm. l.* 5. *c.* 3. niſi quòd ibi *Tructas* perſcriptum, Item Plinius Valerianus, is cujus ſepulchrum Comi conſpicitur, *de Remedus l.* 5. *c.* 43. & Iſidorus Hiſpalenſis, *Orig. l.* 12. *c.* 6. cujus ſunt verba, *Varii à coloris varietate, quos vulgus* Truitas *vocat*. Ita quoque exaratum eſt in uno è MS. Voſſianis: in altero eſt *Tructas*. Nempe hæc ſcriptura ex eo eſt, quia confuderint vulgò cum *Tructa*, quô nomine, ἀπὸ τοῦ τρώγειν, à vorando, Græcis amia dicta eſt, piſcis marinus; eâque ſimilitudine deceptus quoque Paulus Jovius cum Trutta fluviali piſce Troctam confundit, *de Piſcibus Rom. c.* 35. qua in re præivit illi Raphaël Volaterranus, *Philol. l.* 25. Eſt verò *Teutta* Germanicæ originis: etſi deriventes ex eo, quia ſe tendant in flumen adverſum: Verè interea dicunt ferri, quà maximus ac rapidiſſimus eſt aquæ impetus. Itaque Præceptor Voſſii, Philoſophiæ apud Batavos Profeſſor, Antonius Trutius, cui à *Truta* id nomen erat, picturâ piſcis pro ſymbolo uſus, adſcripſit:

——— *Ne contra fluminis ictum*.

Nempe exemplô Vibii Criſpi, apud Juvenal. *Sat.* 4. *v.* 89.

——— *Qui nunquam direxit brachia contra*
Torrentem.

Interim, quia natatione hujuſmodi, eâque veloci, fatigant atque exercent corpus, eò & grati ſunt ſaporis & ſalubris. Rationem coquendi docet P. Jovius, *lib. loroque cit.* Vide Gerh. Jo. Voſſium, *de orig. & progr. Idol. l.* 4. *c.* 30. Celebrem *truttarum* piſcationem Genevæ vigere, nemini ignotum &c.

TRUTULENSIS Portus Cantii, Tacit. *Agric. c.* 38. apud Rutupias. An *Rutupenſis* legendum? *B. Rhenanus*.

TRUTUNGI, inter Scytharum populos, qui *in Romanorum ſolum & Rempubl. venerunt, atque illic pleraque vaſtarunt*, principatu Claudii II. memorantur Treb. Pollioni *in eo, c.* 6. *Tutungri*, in vetere *Chorographia MS.* Τρούτρυγοι Zoſimo, *Greuthungi* Ammiano Marcell. *l.* 27. appellati, an iidem cum *Thuringis*, quorum mentio in Æthici *Coſmographia*? Vide Salmaſ. *Not. ad Pollion. d. l.*

TRYBACTRÆ, ſeu TRIBACTRA, urbs Sogdianæ propriæ, inter Maracandam & Oxum fluv. quæ nunc *Bochara* creditur, urbs Mauralnahariæ regionis.

TRYCHÆ, urbs Eubœæ. Apollonius Trychantia vocat. Unde *Trychantius* derivari poteſt. *Steph.*

TRYGÆUS, nomen Comicum Ariſtoph. *Pace*, vinitori conveniens. Τρυγαῖος enim vindemia eſt.

TRYGODÆMONES, apud Ariſtophanem, *Nebulis*, dicuntur Poetæ, quòd *fæcibus*, quas Græci τρύγας vocant, faciem illinere conſueti, in viis, curribus inſidentes, ne cognoſceribi les fierent, poëmata concinebant, cavillis probriſque laceſſentes eos, qui præterirent. Unde *de curru ſeu plauſtro loqui*, Proverb. Cæl. Rhodig. *Antiqq. Lection. l.* 2. *c.* 7. Vide quoque ſuprà in voce *Fæx*.

TRYPHÆNA, nomen mulieris. Rom. *c.* 16. *v.* 12.

TRYPHALIA, vide *Triphylia*.

TRYPHIODORUS, Ægyptius Poëta, ſcripſit *Marathonica*, *excidium Ilii*, *Odyſſeam*, i. e. poëma de erroribus & laboribus Ulyſſis, *paraphraſes comparationum ab Homero poſitarum*. *Suidas*.

TRYPHON, tyrannus Syriæ, Antiocho VI. tutelæ ſuæ commiſſo, regnum occupavit. Ab Antiocho VII. Sidete triennio pòſt pulſus pauloque pòſt occiſus. 1. Maccab. *c.* 15. *v.* 10. 37. Joſeph. *l.* 13. *Hiſt. c.* 16. Juſtin. *l.* 36. *c.* 1 Appian. *de Bell. Syr.* ***. Vide *Antiochus VI.* & *Jonathas*.

TRYPHON, Alexandrinus Grammaticus, Auguſti tempore ſcripſit *de tropis orationis*, *de Orthographia*, & alia à Suida commemorata. Item Judæus quidam, adverſus quem ſcripſit Juſtinus Martyr. Alius Origenis auditor, ad quem nonnullæ ſunt ejus epiſtolæ, in ſacris literis eruditiſſimus fuit, ut ejus multa oſtendunt monumenta. *Hieronymus*.

TRYPHON Diodorus, primus auctor Cilicibus piratici dominatus. Vide ſuprà *Diodorus*.

TRYPHOSA, nomen mulieris, Roman. *c.* 16. *v.* 12.

TS. in nummis Licinii, *Treveris ſignata*: ut & TSE. in Conſtantis, ubi E. nota Monetarii. & TSR. in Conſtantini Junior. ubi R. itidem Monetarii index eſt, notat Car. du Freſne, vide ſuprà TR.

TSAR, vide *Czar*, it. *Moſcovia*.

TSCHUDUS Ægidius, Glaronenſis, eruditione, ſtudiòque Hiſtoricô & Geographicô inclytus. Edidit inter alia & quidem primus, *deſcriptionem Rhætiæ*, à Seb. Munſtero, illô inſciô, publici juris factam non ſine ſtomacho Tſchudi in amicum, quòd opus, nondum exactum ad ultimam limam, ſub nomine auctoris evulgâſſet. Eam univerſalem Helvetiæ Hiſtoriam orſus eſt, quam eùm morte præventus abſolvere non poſſet, Joſ. Simlero id negotii datum, verùm nec ipſe ad umbilicum eam perducere potuit. Obiit A. C. 1572. ætat. 67. Thuanus, *Hiſtor*.

TSERCLAES, nomen illuſtris in Germana Familiæ, de qua vide aliquid ſuprà, voce *Tillius Johannes*.

TT, pro PT. in nummis Conſtantini M. *percuſſa Treveris* eſt, interprete Car. du Freſne, *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus*.

TU, compellatio honorifica, quâ erga Deos ſuos Veteres ſæpiſſimè uſi. Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 293. *Hymnis Evandri & convivarum ejus ad* Herculem,

——— Tu *Nubigenas, invicte, bimembres*
Hylæumque, Pholumque manu, Tu *Creſſia mactas*
Prodigia & vaſtum Nemeæ ſub rupe leonem,
Te *Stygii tremuêre lacus,* Te *Janitor Orci* &c.

Papinius, *fine Thebaidis primæ*, ad Apollinem, *v.* 709.

Tu *Phryga ſubmittis citharæ:* Tu *matris honori*
Terrigenam Tityon Stygiis extendis arenis.
Tu *viridis Python* ———

Et *l.* 5. *Sylvâ* 1. *v.* 79. ad Domitianum, divinos honores affectantem,

——— Tu *bella Jovis,* Tu *prœlia Rheni,*
Tu *civile nefas,* Tu *tardum in fœdera montem*
Longô Marte domas &c.

Vide Caſpar. Barthium, *Animadv. Papinian. ad h. l.* E Sacris petita, ut alia Ethnicorum non pauca, uti paſſim vidimus, vide inprimis Pſalmum 102. *v.* 25. & 26. TU *autem Jehova in ſeculum permanes* — TU *ſurgens miſereberis Tzionis* &c.

TUÆSIS, *Ptol.* vulgò *Twede*, fluv. Albionis in ora Orientali Angliam à Scotia dividens, ubi Bervicium oppid. ab Eboraco 550. mill. paſſ. ad Boream & Græciam. Aliis potius *Theſe* vel *Tees* eſt, à Tueda 70. milliar. in Auſtrum, cum oppido cognomine. *Becmanno*, copioſa ſcaturigine erumpens, ubi proximè Carram vicum acceſſit, multis aquis auctus regnorum collimitia diſterminare incipit: Poſteà *Werke* Greyorum caſtrum, in quod Scoti non rarò detonuerunt, alluens, *Tillum* recipit. Dein per Norham decurrens, in ulteriori ripa oſtiu imperdens habet ultimum Angliæ & munitiſſimum totius Britanniæ oppid. Bervicium, ex Camdeno, *c. l. in Northumberland.* Vide *Tueſis*.

TUAMA, ſeu UM, urbs fuit ampla Comitatus Clarenſis, in Connacia, Hiberniæ provincia, Archiepiſcopalis, ſub qua olim Duacum, Achada, Alachda Olſinum, Clonfertum & Ruſcomia: vulgò *Toam*. Nunc pauciſſimis conſtat incolis, tantùm titulô Archiepiſcopali nobilis. 24. mill. paſſ. à Galliva in Meridiem, Claram verſus.

TUBA, Tyrrhenorum inventum, Plin. *l.* 7. *c.* 56. à *tubo*, ſeu canali, quem refert, dicta, priſcis Græcis ignota fuit. Unde illos, *Tubarum* loco, conchis uti conſueviſſe, legimus, apud *Heſychium*, Κόχλοις ὡς σάλπιγξιν ἐχρῶντο, ἀπὸ τῆς παλαιγίας ἐχρῶντο. Ita enim emendavit Meurſius, cùm anteà malè legeretur, Κόχλος, ὡς ὁ. Idem Theocritus docet Διοσκ.

Ὁ δ' ἄμυκος, καὶ κόχλον ἑλὼν μυκάσατο κοῖλον,
Οἱ δὲ θοῶς τεκμήριον ὑπὸ σπιλάδι πλατάνιστον
Κόχλον φυσάντων.

Sic Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 171.

Sed tum fortè cavâ dum perſonat æquora conchâ.

E quis-

E quibus lux Tertulliano *de Pallio*, ubi ait, *Adhuc maris conchæ & buccinæ peregrinantur in montibus, cupientes Platoni probare, etiam ardua fluitâſſe.* Pertinet huc Theognidis quoque ænigma, priſcum in militia illum conchæ uſum exprimens,

> Ἤδη γάρ με κέκληκε θαλάσσιος οἴκαδε νεκρὸς,
> Τεθνηκὼς, ζωῷ φθεγγόμενος στόματι.

Vide Jo. Meurſium, *Notis in Lycophron.* Apud Athenienſes poſteà πυρφόροι αὐτοὶ σαλπιγκτῶν, *Facifert loco Tubicinum*, committendi prœlii ſignum dedêre. Statius, *l. 4. Theb. v. 5.*

> *Prima manu rutilam, de vertice Lariſſæo,*
> *Oſtendit Bellona facem.*

Donec tandem *Tubæ* prodierunt: quarum jam Æſchylus meminit *in Perſ.*

> Σάλπιγξ δ' αὐτῇ πάντ' ἐκεῖν' ἐπέφλεγεν,

alluſione ad priſcum facem uſum factâ. Tyrrhenis verò *Tubarum* inventum attribuit Scholiaſtes Euripidis *in Phœniſſis*: & quidem æneam *Tubam* à Piſæo Tyrrheno primùm excogitatam fuiſſe, tradit Plinius, *Hiſtor. Natur. l. 7. c. 56.* Ab his in Græciam primùm eas detulit Archidas quidam, Heraclidis auxilio profectus, teſte eôdem Scholiaſte: πρῶτος δὲ Ἀρχώνδας συμμαχῶν τοῖς Ἡρακλείδαις ἤγαγε τὴν Τυρσηνικὴν σάλπιγγα εἰς Ἕλληνας, ubi Τυρσηνικὴν illam ab inventoribus appellat: quemadmodùm ipſe Poëta, tum *in Phœniſſis*, tum *in Heraclidis*, eôdem epithetô eam inſignit, ἄνες δ' ἐρέμνον ὄρθιον Τυρσηνικῇ σάλπιγγι, καὶ συνῆψαν αἱματηρὰν μάχην; Ὄρθιος enim modus, excitando militum vigori idoneus. Forma veteris *Tubæ* eadem, qualis apud Europæos hodie; ære nempe directô ducta, canali ad exitum latiore: quæ erat militaris (Nam & alia ſacrorum fuit, diſpari uſu & fortaſſe formâ.) Hinc à cornu, quod inflexum, *Tuba* diſtincta: Ovid. *l. 1. Met. v. 98.*

> *Non* Tuba *directi, non æris cornua flexi.*

Digniores quoque eâ uſi olim, imò & Principes viri illâ cecinerunt: At Homerus, licèt noverit, nuſquam tamen eam Heroibus tribuit, quia tum nondum in uſu Græcorum. Quâ Romani uſi, Tyrrhenica fuit, ſimilis tibiæ Phrygiæ, habensque orificium ſciſſum aut fractum, acuta admodum. Modus incinendi claſſici hic fuit. Tubicen unus utrinque inſonuit, & mox alii pariter reſponderunt; priores quidem ii, qui rotundô locô conſtituti tubis certum aliquid modulabantur, quô, ut conſiſterent & prœlio ſe pararent, admonebantur milites. Tum dein omnes reliqui, qui animos iraſque militum acuebant, intendebant ad pugnam. Itaque triplex *Tubæ* fuit ſonus: Primus unius & ſingularis, qui Primipili fortaſſe, haud longè ab Imperatore ejuſque nutu incinuit: Secundus aliquot eorum, qui in loco quodam orbiculato & fortaſſis editiore ſtabant, ad ſigna & aquilas: Tertius omnium aliorum per cohortes, per turmas, qui pariter jam claſſicum concinebant. Duo enim priores ſoni non niſi expediendo militi ciebantur, paulatimque ejus animo & iræ movendæ. Quantum autem *Tubæ* ſonus, ad ſpiritus ſanguinemque evocandum, vim habeat, nemini ignotum. Unde Romani non in Equitibus ſolùm, ſed etiam in Peditibus *Tubas* adhibuêre: Tympana & cujuſmodi nos vaſa pulſamus, averſati, imo convicio vulgari notantes, *Tympanotribas*. Interim, *ſummos bellatores Lacedæmonios, non cornuum Tubarumque ſignis, ſed tibiarum modulis, in prœliis uſos eſſe*, refert apud Aul. Gellium, *l. 1. c. 11.* Thucydides: cujus rei cauſam vide *ibidem*. Cretenſes verò *ad citharam dimicâſſe*, docet Heraclides *in Politicis*, ac Polybius, *l. 4.* Solenni porrò ritu, antequam in bellum abirent *Tubicines*, luſtrabantur *Tubæ*, ut dicetur infrà, in voce *Tubiluſtrium*. Neque verò in bello ſolùm *Tubæ* uſurpatæ, ſed & eâ in ſacris certaminibus denuntiandi ac declarandi Victores erant; poſteriori videl. ævô: Antiquitus enim, cùm Tubas nondum haberent, ſolâ Præconum voce id factum. Vide Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l. 5. c. 5.* Imò Philoſtratus *in Polemone*, Ἡ δὲ ἰδέα τῶν Πολέμωνος λόγων θερμὴ καὶ ἐναγώνιος, καὶ θρασεῖα ἠχοῦσα, ὥσπερ ἡ Ὀλυμπικὴ σάλπιγξ, *At ſpecies Polemonis orationum fervens erat & pugnax, & vehementer ſonans, quemadmodum Olympica tuba.* Ad cujus proin cantum, Athletæ, qui in curribus, ubi ſorte eis aſſignata loca erant, ſteterant hactenus, poſteà proſiliebant. Hinc apud Virgilium in Ludis deſcriptis, *Æn. l. 5. v. 113.* tuba

> *Et tuba commiſſos medio canit aggere ludos.*

Etiam in Funeribus adhibitas, Servius docet *ad l. 5. Æn. v. 138.* ubi ait: *moris fuiſſe, ut majoris ætatis funera ad* Tubam *proferrentur: minoris vero ad tibias.* Nempe canebant eâ Siticines, quod Tubæ genus à cæterorum Tubicinum diverſum fuiſſe, rectè obſervavit Hieron. Magius, *Miſcell. l. 1. c. 13.* ubi docet, Siticinum tubas ceteris fuiſſe latiores ac longiores, quales in antiquis ſepulchris videre eſt exſculptas, ipſoſque Siticines gravem, utpote luctui idoneum, incinere ſonitum conſueviſſe. Vide de his præter Magium præfatum, Jo. Meurſium, *de Funer. c. 18.* & ſuprà in voce *Siticines*. Illuſtrium præſertim ac nobilium virorum, uti docet Caſaubon. *ad Sueton. Julio, c. 84.* In pompis inſuper, olim hodieque. Et quidem de Triumpho viſum ſuprà. Sed & pace inter Alexandrum III. & Fridericum Barbaroſſam ope Venetorum compoſitâ, inter cætera Veneti Ducis inſignia, quibus ejus majeſtatem inſtruxit Pontifex, *Tubæ argenteæ* eâ fini quoque illi donatæ, memorantur Sabellico, *l. 5. Ennead. 9.* Imò & in India *tubæ* uſum mendicis eſſe, militari hîc clangore ſatis ferociter ſtipem poſcentibus, docet P. de Valle, *Itiner. Part. 4.* &c. De Hebræorum *Tubis* dicemus infrà aliquid, ubi de *Tubarum Feſto*. Sonus Tubæ *clangor* propriè, unde quòd *murmur* eum Papinius dicit, *l. 6. Thebaid. v. 404.* carpitur à Barthio. *Melos* verò appellat Higinius, *c. 274.* ubi de tubarum inventione: *Tyrrhenus*, inquit, *Herculis filius, tubam primus invenit, hâc ratione, quod, cum carne humanâ omnes ejus veſcerentur, ob crudelitatem incolæ — diffugerunt. Tunc ille, ubi qui ex eorum numero deceſſerant, concha pertuſa buccinavit & pagum convocavit, teſtatuſque ſuum ſe mortuum ſepulturæ dare, nec conſumere. Unde tuba Tyrrhenum melos dicitur.* Ubi tamen *Meles* legendum, quem Tyrrhenorum itidem Imperatorem tubam inveniſſe primum Lutatius ait, conjicit Caſp. Barthius, *Animadv. Papin. ad d. l.* *Clangorem* autem de tuba Virgilius uſurpat, *l. 8. Æn. v. 526.*

> *Tyrrhenuſque tubæ mugire per æthera clangor* &c.

Vide ſuprà. Affinis Tubæ lituus, niſi quod illa inchoando prœlio, & claſſico, (unde *tubæ ſonitus auditi*, bellorum omina, Plin. *l. 2. c. 57.*) hic receptui canendo aptior. confundit tamen utrumque idem Statius, *l. 11. Theb v. 50.* Buccina item, (quæ quòd tortuoſa eſſet, ac in ſemetipſam æreô circulô flecteretur, στρογγύλη σάλπιγξ Græcis dicta eſt) & omne ſonorum cornu, quæ *Tubæ* nomine nonnunquam Veteribus venire, docet Barthius præfatus ubi ſuprà; Vide eum *ad eundem Poëtam, alibique paſſim*, uti de *Tubis* plura, apud Scholiaſten Sophoclis, *initiô Ajacis*.

Tubarum 6. apud Antiquos genera, ex Euſtathio.

1. Quam Minerva invenit; quæ ab Argivis hôc cognomentô culta, Σάλπιγξ Ἀθηνᾶ.
2. Apud Ægyptios, quam Oſiris reperit, quæque χνόη ipſis dicebatur, & in ſacrificiis adhibebatur.
3. Gallica, conflatiſis, non nimis magna; os habebat deformatum in beſtias & canalem plumbeum, in quem inſpirabant Tibicines atque acuti erat ſoni: Gallis dicta *Carnyx*.
4. Paphlagonica, cujus os effigie bovis, gravi mugitu, ſurſum inflanda.
5. Medica, è calamo tubam habens, gravi ſonô.
6. Tyrrhenica. Phrygiæ tibiæ ſimilis, orificiô ſciſsô, acuta valde: quam ad Romanos à Tyrrhenis delatam dixêre, Vide quoque de *Tuba longa*, ſuprà in *Siticines* & de Helegeo, primo *Tubæ* inventore, Palæphatum & Pauſaniam, *l. 2.*

TUBAL, ſeu THUBAL, Japheti filius, Noahi nepos quintô locô inter fratres recenſitus Genes. *c. 10. v. 2.* primus omnium in Hiſpaniam veniſſe creditur, de quo tamen alitet Hieronymus *in Ezech. c. 38.* ubi *Tubal* interpretatur *Italos*. Sed utramque ſententiam jungit Idem *in Eſai. c. 66.* *Tubal*, inquit, *ſive Tobel aut Italia interpretatur aut Iberia*: ut & Iſidorus, *Origin. l. 9. c. 11.* Occaſione, ut videtur, ex Joſepho depromtâ, qui *Antiqq. l. 1. c. 7.* *à Tobele Tobelos, qui noſtris temporibus Iberes appellantur*, conditos ſcribit. Ulterius procedit Annius Viterbienſis, mirificus impoſtor, qui *Tubalis* filium *Iberum* ſtatuit; eumque & Ibero flumini & Iberiæ terræ de ſe impoſuiſſe nomen dixit. Verùm ſi *Iberorum* Pater *Tubal* fuit, num Hiſpani propterea intelligendi? Cùm Joſephus à fratribus ejus, Gomero Galatas; Magogo Scythas; Madai Medos; Javane Ionas; Meſecho Cappadoces; Thirazo Thraces deducat: quis credat, *Tubalem*, tam longè à conſanguineis, in ultimum receſſiſſe Occidentem? Et *Thubalidas*, inter Syriæ Aſiæque populos referri videmus Ezech. *c. 38. v. 2.* ubi *Gog* vocatur caput ſive Princeps Magogæorum & Thubalidarum: ac ſimiliter *c. 39. v. 1.* ubi dicitur Deus eos producturus è terra Aquilonari. Alibi etiam *Meſech* & *Tubal*, conjunguntur, ut gentes conterminæ. Vide Ezech. *c. 27. v. 13.* & *c. 32. v. 26.* Satis autem conſtat, *Meſech* Septentrionalem eſſe Aſiæ Populum: Unde & *Tubal* fuerit inter illas nationes, non verò in Occidente ultimo quærendus. Intellexiſſe itaque Joſephus potiùs cenſendus eſt Iberes Aſiaticos, qui coloniâ in Hiſpaniam ductâ nomen ſuum ei dediſſe videntur. Namque & Plinius è Strabone *l. 3. c. 1.* Iberes ſive Iberos primô locô collocat, inter nationes, quæ ante Romanos in Hiſpania ſedes fixerint. Cui quamvis refragentur, Megaſthenes, apud Euſebium, *Præpar. Evang. l. 9. c. 41.* Strabo, *l. 1.* Dionyſius Perieg. Socrates, *Hiſtor. Eccl. l. 1. c. 10.* Iberos Occidentales in loca ultra Pontum & Colchidem commigrâſſe, aſſerentes: Appianus verò *in Ibericis*, neutros alterum ἀποίκους eſſe dicat: multô tamen veriſimilius eſt Hiſpanos Iberum in Aſia colonos eſſe, cùm ab Oriente genus humanum propagatum ſit; quàm ut credatur, Hiſpanos in loca Aſiæ Septentrionalia commigrâſſe. Interim non abſurda Appiani conjectura, inprimis cùm, ut is ait, οὔτε ἤθεσιν ἐν μέρει καὶ γλῶσσαν, *Nec moribus ullâ ex parte, nec lingua convenirent.* Vide Voſſ. *de Idol. l. 1. c. 33.*

TUBAL ſeu TUBALLA, Beuthero *Tafalla*, oppid. Navarræ præclarum inter Pompelonem ad Boream, 6. & Tutelam ad Auſtrum 10. leuc. *Tubericum Metallum* fortè Ptol. & *Tobolicum* Melæ.

TUBALCAIN, fil. Lamech ex Sella uxore. Gen. *c. 4. v. 22.* de quo vide Joſeph. *l. 1. Jud. Ant.*

TUBANTES, German. populi in Tranſiſalana, apud Friſiæ & Weſtphaliæ confin. quorum regio *Twendt*, teſte *Pyramiô*. *Brieuo* erant, ubi hodie Weſtphalia ex parte, Erantque tempore Cæſaris, & poſteà Marſis juncti, at parum ſedibus diſcreti.

TUBANTI, populi German. *Ptol.* quorum urbs *Tubinga Lazio* ad Nicrum fluvium in Suevia. Sed aliis iidem Tubantibus ſunt ſuprà deſcriptis.

TUBARUM Feſtum, unum fuit ex Feſtis Hebræorum anniverſariis. Apud hos enim *Tubarum* uſus antiquus admodùm, tum in concione, & bello, tum in ſacris. De concione & bello, ſic Moſes, Numer. *c. 10. v. 2.* & *ſeqq.* *Fac tibi* (verba Jehovæ ad Moſen) *duas tubas argenteas, opere continente facito illas; ut ſint tibi ad convocan-*

dum cœtum & ad imperandum profectionem caſtrorum. Quum clangent (Sacerdotes) *illis, tunc congregabunt ſe ad te univerſus cœtus, ad portam Tentorii conventus. Quum autem clangetis fractô ſonô; tunc proficiſcentur caſtra* &c. De Sacris ita v. 10. *In die quoque lætitiæ veſtræ, & in ſolemnitatibus veſtris, & in principiis menſium veſtrorum, ſimiliter clangetis Tubis illis ad holocauſta veſtra & ad ſacrificia Euchariſtica veſtra: eruntque vobis in monumentum coram Deo veſtro.* Inprimis autem celebre erat *Tubarum* Feſtum, quod agebatur ipſis novi Anni Kalendis, ſeu initiô menſis *Tiſri*, quô tempore Judæi mundum creatum ſtatuunt. Licet enim menſis iſte Anni ſacri eſſet ſeptimus, civilis tamen primus erat. Inſtitutio habetur Levit. c. 23. v. 24. *Menſe ſeptimô, primô die ejus menſis, eſto vobis ceſſatio, monimentum clangoris, convocatio ſancta.* Vide quoque Numer. c. 29. v. 1. Quæ prom Neomenia, utpote reliquis, quamvis & hæ ſacræ eſſent, celebrior, tum ſacrô σαββατισμῷ ac quiete, tum frequentioribus ſacrificiis, tum denique *Tubarum* clangore, à manè ad veſperam, celebrari ſolebat. Cauſæ illius erant, Mundi hôc anni tempore, uti ferè credebant, conditi memoriam renovare; ac novum Annum, à quo Sabbaticos Jubilæosque annos ordiebantur, quoque in omnibus contractibus actisque utebantur, ritè auſpicari; Annumque gratiæ, qui in fine dierum exoriturus erat, iſtô *Tubæ* ſonô ac clangore promulgare; *Annum* videl. *acceptationis Jehovæ*, Eſai. c. 61. v. 2. quem Chriſtus olim prædicaturus ac longè lateque annuntiaturus erat: *Clangite in Novilunio buccinâ, in Interlunio diei feſti noſtri*, Pſalmo 81. v. 4. Baſilius addit, *in Pſalm.* 80. hôc feſtô Iſraëlitis in memoriam fuiſſe revocatam diem illam, quâ, inter alia, *ſonitu Tubæ vehementi valde*, in monte Sinai ipſis Lex data erat; Exodi c. 19. v. 16. Et fortè Reſurrectionis ipſis hôc Feſtô quoque memoria injecta, de qua ſic Chriſtus Matth. c. 24. v. 31. *Mittet vero Angelos ſuos cum Tubæ voce magna, & cogent electos ejus à quatuor ventis, à cœlorum extremo, ad eorum extremum*, &c. Vide Th. Godwyn. *de Ritib. Hebr.* l. 3. c. 7.

TUBER, à Græco τύφαρ, quod eſt, τῦφος, ſeu ἐπαρσις, *tumor*, non dicitur niſi de rotundo & globoſo, & propriè quidem notat tumorem vel abſceſſum corporis, qui in rotundum erumpit, Græcis φῦμα, φλεγμονή, ἀπόστημα, τύλος. Inde ad fœtum illum terræ ἀπόρριζον, qui nil niſi radix eſt, & ὕδνον Græcis appellatur, denotandum vox extenſa. Verùm hæc non *Tubera* ſimpliciter, ſed *Tubera terræ* nuncupantur, quaſi γῆς ἀποστήματα. Gloſſæ *tubera terræ*, ὕδνα. Sed in *lemmate Epigr.* 50. l. 13. Martialis, quod ſic habet,

> *Rumpimus altricem tenero de vertice terram*
> Tubera: *boletis poma ſecunda ſumus;*

Tubera terræ libri præferunt. Juvenalis quoque, *Sat.* 14 v. 7.

> — *qui radere* tubera *terræ*
> *Noverit* —

Et quidem iſtis de *Tuberibus hæc traduntur peculiariter. Cùm fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, tunc naſci & maximè è tonitribus, nec ultra annum durare: tenerrima autem verno eſſe — Aſiæ nobiliſſima circa Lampſacum — Græciæ verò circa Elin*, Plin. l. 19 c. 3. Ubi quod de tonitribus ait, confirmat Juvenalis, *Sat.* 5. v. 116.

> — *poſt hunc radantur* Tubera, *ſi ver*
> *Tunc erit, & faciant optata tonitrua cœnas*
> *Majores* —

Vide Plut. *Quæſt. Sympoſ.* l. 4. *qu.* 2. Hinc, quia & margaritum, per tonitrua frequentia & imbrium effuſionem, plurimùm gignitur, ut tradit Iſidorus Characenus, oſtreæ ſeu conchæ margaritiferæ eleganter Marroni παρέργῳ, dicuntur θαλάσσια ὕδνα, *maris tubera*,

> Ὄστρεα τ' ἐνέγκε Θάλασσα Νηρεΐδος ὕδνα.

uti *poma maris* Tertulliano. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 1231. & de *Tuberibus terræ* plura, apud eundem, *ibid.* p. 707. & *ſeqq.* At *Tuberes*, malorum genus ex Africa in Italiam allatum, noviſſimis Auguſti temporibus, uti ex Plinio præfato conſtat, l. 15. c. 14. Sed *Tuberes* ibi ſcribunt optimi libri. Nec aliter habent codices MS. apud Martialem, *l. eit. Epigr.* 42.

> *Non tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis,*
> *De Nomentanis, ſed damus arboribus.*

Ubi *apyrina* dici, quòd iis lignoſus abeſſet nucleus, Græc. πυρὴν, & malorum granatorum genus eſſe, ait *Brodæus*. Vide iterum Salmaſ. ubi ſuprà, p. 580. Sed & *tuber* Venatoribus vocatur, quod cervi primô annô, velut cornuum rudimentum, emittunt, ὥσπερ σημεῖον χέρσων, ἄχλυν ἴσα, ut inquit Philoſophus, quo tempore Græc. νεβρούς, Latin. *hinnuleos* appellari, ſuprà diximus &c.

TUBERO, Iuris civilis antiſtes, & Stoicæ doctrinæ ſectator, A. Gell. l. 14. c. 2. In epulo publico hædinis pellibus ſtravit, lectos Punicanos, & vaſa Samia expoſuit. Idem Lucullum *Xerxem Togatum* appellabat. Plut. Totum nomen eſt, *Q. Ælius Tubero*.

TUBERO L. Ælius, Romanus, notiſſimus ex Ciceronis *oratione pro Qu. Ligario*. Variis in Republ. muneribus functus eſt, ingeniô & eruditione clarus. Scripſit *Hiſtoriam*, ſæpe priſcis laudatam. Idem, l. 1. ep. 1. *ad Quint. Fratr.* c. 3. *in Bruto*, c. 31. &c. Dion. Halicarn. *Antiq. Rom.* l. 1. Val. Max. l. 7. c. 5. ex. 1. Senec. *ep.* 95. & 98. Oroſ. l. 6. *Hiſt.* c. 15. Voſſ. de *Hiſt. Lat.* l. 1. c. 12. Vide & *Poſthumus*.

TUBEROSA, floris nomen, de quo ſic Fr. Pomey: *Bulboſa radix tuberoſæ genitrix & altrix — egerminat in ſurculum acuminatum; qui ſenſim turgeſcens, ſeſeque trudens, exitumque moliens, terram, quâ tegitur, ſindit cuſpide & foràs emicat. Tum, ubi excrevit paululum, explicare ſe paulatim, itaque diffundere, ut paucos intra dies longiorum ſylveſcat luxurie foliorum, in acumen exeuntium & reſupinorum per ambitum. Aliquanto poſt, medio è foliorum globo illo erumpit thyrſus, qui aſſurgens moliter & geniculatim ad ternos circiter, quaternosve pedes, gemmas elicit, extruditque ab apice, informes primum ac minutas. At poſt inter ſcandendum augeſcentes, viridantem ceu paniculam effingunt calyculorum multiplicium variæ magnitudinis, in longiuſculum tubum anguſtiſſimæ ſuæ ſeſe- ſcentium. Primùm quidem viveſcunt toti dein rubeſcunt in apice, tum exalbeſcunt penitùs: non una ſimul omnes, ſed ſingulis deinceps diebus, ſinguli. Deinde evolutis foliolis in ſtellas effulgent, aut, ut verius loquar, in teretes figurantur vivo ex argento tubas, doctô inde ſortaſſis nomine, quaſi* Tubum *dicas odoram ac roſeum, quæ ſinunt, ut ſic loquar, procul edat odoriſerum, multoque ſanè longiùs, quàm cæteri flores, quos ut olfacias, attingas oportet & admoveas ori. At hic flos longè lateque odorem diſpergens, longè ſuaviorem roſeô, amorem ſui concitat etiam ignotus, & admirationem etiam inviſus*, Vide illum *Tr. diverſ. deſcr.*

TUBERTUS, vide *Poſthumius*.

TUBERUM, urbecula Franconiæ, ſed Imperialis & libera, ad fontes Tuberi fluv. In colle, 8. milliar. German. ab Herbipoli, 9. a Norimberga in Occaſum. *Rotenburg an der Tauber* vulgò, ad differentiam alterius.

TUBERUM, nomen fluv. per Franconiam in Mœnum influentis. Plin. l. 6. c. 23. *Flumen* Tuberum *navigabile, circa quod Paſiræ, deinde Ichthyophagi tam longô tractu* &c. Legi jubet *Tomerum* Salmaſius ex *Indicis* Arriani de Nearchi navigatione, quam Plinius eô loci deſcribit, Τόμηρος στομα ἐν ποτάμῳ. Vide eum, *Exercit. Plinian. ad Solin.* p. 1176. Sed & hôc nomine Franconiæ fluvius eſt, ut diximus.

TUBICINES, qui *Tuba* canunt: Aul. Gellius, l. 20. c. 2. *Tubicines* Σαλπιγκταί, *Gloſſ.* Philoxeni. Sic in *Gloſſis* Cyrilli *Tubicinator, Tubicen, Liticen.* Ampliorem tamen ſignificationem vocem *Tubicines* etiam habuiſſe apparet ex hiſce Feſti, *Tubicines etiam ii appellantur, qui Sacerdotes, viri ſpecioſi, publicè ſacra faciunt, tubarum luſtrandarum gratiâ.* Hinc *Tubiluſtrium* & *Tubiluſtria*, dies quo de feſto hic infrà.

TUBILUSTRIA, feſta erant apud Roman. quibus tubæ ſacrorum in atrio Saturni expiabantur die 23. Martii. Eorum mentio in Feſti reliquiis, quas Scaliger ſic reſtituit; *Tubiluſtria dies, quibus diebus adſcriptum, in atrio Sutorio agnâ Tuba ut luſtrentur; quod genus luſtrationis ex Arcadia, Pallante eo transferente, veniſſe dicunt.* Paulus ſic in compendium redegit, *Tubiluſtria, dies appellabant, in quibus agnâ tubas luſtrabant.* Hinc & Varro, *de L. L.* l. 5. *Tubiluſtrium, quod eô die in atrio Sutorio ſacrorum Tubæ luſtrantur.* Fiebat id bis in anno, 10. Kal. Aprilis, Minervæ: Ita enim Ovid. l. 3. *Faſtor.* v. 849.

> *Summa dies è quinque* Tubas *luſtrare canoras*
> *Admonet & forti ſacrificare Deæ.*

Ubi quintus Quinquatruum dies intelligitur. Et 10. Kalend. Jul. Vulcano; Unde idem, l. 5. *Faſt.* v. 725.

> *Proxima Vulcani lux eſt*, Tubiluſtria *dicunt*,
> *Luſtrantur puræ, quas facit ille, Tubæ.*

In quæ verba Schrevelius, *Ab ipſis*, inquit, *Tubicinibus, moturis aciem claſſicis, antequam abirent.* Vide ſuprà in vocibus *Tuba*, item *Tubicines*.

TUBINGA, vulgò TUBINGEN Germanis, *Tubingue* Gallis, urbs lepida & culta Sueviæ, 4. milliar. German. à Stutgardia in Meridiem, 12. ab Ulma in Occaſum. Hic A. C. 213. Antoninus Caracalla Imperator palatium habuit, & forum, ludos item & ſpectacula Germanorum cauſâ exhibuit. Fuit olim ſub Comitibus propriis, qui dicti ſunt *Comites Palatini Tubingæ*, ſed A. C. 1343. à Gœzzone & Wilhelmo fratribus vendita eſt Ulrico Comiti Wirtenberg. cum caſtro omnibusque ad eam pertinentibus. A. C. 1477. ornata fuit Academiâ, ab Eberhardo Comite, quam auxit Chriſtophorus, Dux Wittembergicus, in infantia olim cum ſorore Anna, in arce *Tubingenſi* à fœderis Suevici ſociis obſeſſus. Hic leges diſciplinæ aſtrictas eſſe voluit; & illuſtri ſtipendio, in quo antea 70. ſtudioſi alebantur, alios adhuc alumnos 90. adjecit. Ejus poſtea filius Ludovicus cognomine Pius ibidem loci Collegium illuſtre, primò A. C. 1589. Lapide poſitô erexit, & ipſe initiavit, A. C. 1592. quæ impenſæ ad 60000. aureorum excreverunt, vide Middendorp. *de Acad.* Bertium, *rerum Germ.* l. 3. c. 2. &c. Profeſſorum Tubingenſium *Vitas* ſcripſit Erhardus Cellius. Familiam veterum Comitum quod attinet, in ea jam circa A. C. 1000. memoria Adelberti *Comitis Palatini Tubingæ*, floruit. Acceſſit deinde Brigantina & Pfullendorfia hæreditas: Lineæque fuêre plures ſed parum diuturnæ. Cæterùm, poſtquam Gothfridus & Wilhelmus fratres *Tubingam* Wirtenbergicis vendidêre, rebus acciſis ſplendori familiæ non parùm deceſſit, quem in dynaſtia *Liechteneck* utcunque tuebantur. Tandem ultimus maſium Conradus Wilhelmus extinctus, januam clauſit, ex Anaſtaſia Comite Leiningenſi, non niſi filiâ relictâ, Eliſabethâ Bernardinâ, quæ nata A. C. 1634. nupſit Carolo Comiti Salmenſi & Neoburg. ad Ænum. Vide ſeriem Majorum ejus, à Conrado Comite Tubingæ Dn. *in Liechteneck*, Georgii defuncti A. C. 1507. patre, uſque ad hæc tempora, apud Phil. Jac. Spener. *Theatrô Nobil. Europ. Part.* I. p. 88. & plura hanc in rem, apud eundem, *Arte Herald. Tom. II.*

TUBRUCUS, apud Iſidorum, l. 19. c. 32. lanea eſt ocrea, ocreis aut calceis coriaceis ſuperimponi ſolita; Ita enim is, *Tubruci dicti, quod tibias bracceſque tegant*: ubi bracæ ſunt crurum tegumenta. Nempe *tubruci* dicebantur, quos ſupra hoſas accipiebant. Paulus de *Geſtis Longobard.* l. 4. c. 35. *Calcei verò eis erant, uſque ad ultimum pollicem pene aperti, & alternatim laqueis corrigiarum retenti, poſtea verò cœperunt hoſis uti, ſuper quas equitantes* tubrucos *birreos mittebant. Sed hoc de Romanorum conſuetudine traxerunt.* Ubi tubruci *birrei* ſeu *byr-*

bres, quaſi dicas tufeſi, ex Græco τύφος, Salmaſ. ad Vopiſc. in Caro. Dicti autem tubruci, quaſi tubirucci, h. e. tubi rubri vel tubulorum, quos nomine recentiores Latini tibiatum tegmina appellavere, ... ſeu tofes quos iidem vocavêre quævis operimenta, cujuſmodi ... botræ hodiernæ præſtant: ut ex Pauli loco ſatis conſtat. Aliud quid eſt ... apud Codinum, ... videl. brac̨a, de quo ... ſupra: plura vero de ... hîc, apud Salmaſ. ad Lamprid. in Alex. Sev. c. 40. Vide quoque hîc infrà.

TUBUCCI, ſeu TACUBIS, Antonin. oppid. Luſitaniæ in regno Portugalliæ ad Tagum fluv. Abraham Vaſconcello. Nunc caſtrum. Abrantes ... Tancos caſtellum 7. leuc. à Scalabi in Ortum, Abrantum ver ſus 2. ubi fluv. Zezere in Tagum abit.

TUBURBIS, TUBURBI D. Auguſt. Tuburbum Antonin. colonia & urbs Africæ mediterranea a Muſti 6. mill. paſſ. olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi. Alterum quod minus cognominatur ab Antonino inter Carthaginem 46. & Vicum Auguſti 58. mill. paſſ. Caſa Romana hodie nominari dicitur.

TUBURNICA, Plin. colonia & urbs Africæ mediterranea Epiſcopalis olim ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi.

TUBURSICA, Urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi. Lib. Conc.

TUBUS & TUBA, ſolâ genere differunt, idem planè ſignificantia. Unde tubi in ſacris olim dicti, quibus tibicines canebant, ut ſcribit Varro l. 4. de L. L. Nempe Romani oblongam & directam & concavam Latine veteres tubum dixere, ex Græco τύφος: unde forma in aquæductibus, pro tuba; & qui tumultuatim in loquendo ac inarticulatè pronuntiat, Græci αὐλοὶ, Latini aulum, appellavêre, Salmaſ. ad Vopiſc. in Carino c. 18. In ſpecie tubos & tubulos Recentiores dixerunt, tibiarum operimenta. Querolus, æſtum veſtiit genibus, brumam mulis gravibus, in ſoccis hyemes, cancros in tubulis age. Tuſtia quoque Græci, Achmes, ... ὑποδήματα, ... ἐπιπολῆς ... Unde & χαλκότυφα ocreas appellârunt, h. e. æneos tubos. At cùm equitarent, ſuper illos tubos accipiebant & aliud genus tegendis tubulis, quos tubrucos vel tubracos nominâſſe diximus. Salmaſ. idem Not. ad Tertullian. de Pallio, c. 5. Pero eſt βαθὺ ... qualis erat Romanus calceus, qui ad medium crus uſque perveniebat, totus ex corio ... quas hodie bottinas vocamus, hoc calceos & zanchas & tubulos & perones & caligas etiam nuncupârunt. Hodie vox frequens, de machinis bellicis majoribus minoribusque, vi pulveris pyrii globos globulosque plumbeos ejaculantibus, uti paſſim videre eſt apud Hug. Grotium Annal. & Hiſt. Belg. Vide quoque Becmannum de Origin. L. L. ubi ... etiam de homine improbo dici, & Tibullum inde formatum ait; uti de vaporibus ſubter & per parietes, ad calefacienda conclavia, in tubos olim adactis, infrà voce Vapor.

TUBUS Opticus, è Dioptrices præceptis, hôc ſeculô conſtructus, multa admiratione digniſſima in Cœlo detexit, quæ Veteribus omnino fuêre ignota: uti ſuprà videre, eſt voce Teleſcopium.

TUBUSUPTUS, Ptol. urbs Mauritaniæ Cæſarienſis Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſarienſi, proxima Saldis, teſte Antonino. Hodie creditur Ceuco, urbs munita regni Algerii, in monte undique prærupto, ubi ſedet Principum verſus fluv. Naſabath, 40. mill. paſſ. ſupra Saldas in Africum, 30. ab ora maris Mediterranei in Meridiem.

TUCCA Plautius, L. Varius & Plotius viri doctiſſimi, amici Virgilii, hæredesque ex parte teſtamenti relicti, juſſu Auguſti cœt... Æneidos emendaverunt hâc lege, ut nihil adderent. Servius Quod Hieron. in Chr. Euſ. Olymp. 190. obſervavit. Horatius de his Poëtis loquitur, Ep. ad Piſon. de arte Poet. v. 54.

> ——— Quid autem
> Cæcilio Plautoque dabit Romanus, ademtum
> Virgilio Varioque.

Item urbs Africæ in Mauritaniæ confinio ad oſtia Ampſagæ, Antonin. inter Muſti 42. & Sufferulam 50. mill. paſſ. Aſſuro urbi finitima, inde 12. mill. paſſ. Hæc videtur eadem Tucca Ptolemæi Aſſuro vicinæ, olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi, & patria Menchadis, licet alii eam Tuccam alteram eſſe velint, Ferrar. At Tucca, in Gloſſ. ... χυμὰ ζωμοῦ. Unde Tucetum, ζωμὸς παχύς. Jus videl. ſive, quo ... Veterum ratò fuêre. Vetus Perſii Interpres, ad v. 42. Sat. 2.

> ——— Sed grandes patinæ tucetaque craſſa.

Tucceta apud Gallos Ciſalpinos bubula dicitur, condimentis quibuſdam craſſis oblita & macerata: & ideo toto anno durat, ſolet enim porcina ... dum jure condita ſervari. Aut aſſaturarum jura; ... enim de aſſis magis, ut ζῶμα de elixis: eſtque ... ſimplex liquor, unjuocat nec decoctæ, ζωμὸς verò condimentum, & ex multis ſpeciebus gulam irritantibus compoſitum jus, quod aſſaturis ſæpe fundebatur, ſed & aliis generis coctis nonnunquam addebatur, Salmaſ. ad Vopiſc. in Vita Aureliani c. 49. extr. Vide quoque infra Zema. Apud Arnob. glacialis ... tucceto, inter alia gulæ irritamenta, occurrunt, adv. Gentes, l. 2. Nonio Tuceta dicuntur ... Fulgentio farcimonis genus, ... minutatim conciſa &c. Atque hinc Plotius, Virgilii amicus, Tucca Gallis dictus eſt, ut idem ... Interpres ad v. ... Nominis origo an ex ... & tundo, primò namque exdebant offas, dein tundebant: an quod eſſe aliquid exquiſitè ... i. e. præparatum. Cetri & Perſii Tucca ſplendidum convivium, uti ſuprà vidimus, vide infrà Tyſſa.

TUCCI, Turdulorum in Bæticanibus. Prol. Tucci. Strab. Augusta Gemella Plinio, l. 3. c. 1. Martos Morali & Cluſio. Epiſcopalis olim ſub Archiepiſcopo Hiſpalenſi nunc oppidulum non obſcurum, in Vandaluſia, inter Gienenſem urbem 3. & Illiturgim 4. leuc. ab Ægabia ... recuperatum eſt à Ferdinando Rege A. C. 1226. una cum ... erectis Mauris.

TUCHUM, vulgò TUCHO, urbs Quercheæ, in Sina, in confinio Quantiæ ad radices montium, prope fluv. Coum, ſub qua duæ ſunt urbes. Al. Martin.

TUCIA, Veſtalis virgo, inceſtus accuſata, aquam cribro perlatæ prodigiò ſe purgavit, Plin. ... Virgo Veſtalis inceſti ... quam in cribro tulit, anno Urb Cond. 609. Et ante eum Val. Max. l. 8. c. 1. ex. 5. De Tucia Virgine Veſtali, ... erat ... infamiæ nubes obſcurata, ... quæ ... ſpem ſalutis ancipiti ... Arripuit enim cribrum, Veſta, inquit, ſi caſtis tuis ... hoc hauriam e Tiberi aquam, & in ædem tuam perferam. Audaciter & temerè jactis votis Sacerdotis rerum ipſa natura ceſſit. Cujus rei prolixiorem hiſtoriam videſis apud Dionyſ. Halicarnaſſ. l. 9. ſ om. l. 2. Nec fidem ei denegat D. Auguſtin. de Civ. Dei l. 10. c. 16. Quod Virgo Veſtalis, de cujus corruptione quæſtio vertebatur, aquam impletam cribro de Tiberi hauriens, ... ad ... Virginem. De quo facto judicium ſubjungens pergit: Hæc ego atque alia ejuſmodi, nequaquam illis quæ in ... Dei facta legimus, virtute atque magnitudine conferre audeo judico quanto minus ea, quæ illorum quoque Populorum, qui tales Deos coluerunt, legibus publicis ſunt prohibenda, Magica ſcil. vel Theurgica. Hujus itaque facti memoriam ad noſtra uſque tempora, conſervatam vult clariſſimus quidam Vir, in lucerna, quæ in Gazophylacio Galvaniano oſtenditur, imagine pedalis fermè longitudinis, ærea pervetuſtâ, quâ Virgo Veſtalis maturioris ævi laberrimè repræſentatur, inſignis. Sed pluribus hanc ſententiam rationibus refellit Fortunius Licetus, de Lucernis Antiquorum, l. 6. c. 83.

TUCIA, fluv. propè Romam decurrens. Silius, l. 13. v. 5.

> Tucia deducit tenuem ſine nomine rivum.

Ubi alii codices Tuma.

TUCRIS, Hiſpaniæ urbs Ptol. vulgò Trudela.

TUCUJUM, vulgò TUCUYO, oppidul. Venezuelæ, ad fluv. cognominem ſub Hiſpan. verſus montes, in mediterran. in Barquiſemeto tractu. In America meridionali.

TUCUMANIA, Gall. le Tucuman, regio Paraguaiæ, verſus partem Auſtralem inter fluv. Argenteum ad Ortum, & montes Creles ad Occaſum, ubi nova Corduba, Rivogia, & Civit. S. Jacobi, cum aliquot aliis Hiſpaniæ coloniis in mediterran. Ejus pars eſt Travaladi tractus.

TUDE, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs Epiſcopalis in Gallæcia, ſub Archiepiſcopo Compoſtellano, vulgò Tuy. Ad Minium fluv, Vide Tyde.

TUDELLA, urbs Navarræ. Vide Tutela.

TUDER, ſeu TURDE, Ptol. Tarácina. Plut. Tyderta, Steph. vulgò Todi, colonia & urbs vetuſta Umbriæ Epiſcopalis in colle apud Tiberim. fluv. media inter Peruſiam & Narniam, 20. mill. paſſ. patria Martini Pontificis. Hinc Tuder & Tudertes populi. Silius, l. 4. v. 222.

> Et Clitumnicolam celſo de colle Tudertem.

De hoc tractu vide quæ doctiſſimè, ut omnia, ſummus vir Joſ. Scaliger ſcribit ad Propertium. Idem monſtrum lectionis apud Strab. l. 5. ſcil. Τούδερ ... ita corrigit: Καὶ Τοῦδερ ... πόλις, quemadmodum apud Silium:

> Sed domus haud obſcura Tuder, motumque per Umbros,
> Bellator populos. ———

Eſtque omnino ita legendum, inquit Caſaubonus, aut certè ... πόλις. Nam & illi locus naturâ fuit munitus in colle ac loco edito ſitus, Strabo hujuſmodi locos ſolet ... appellare. Silius, l. 6. v. 645.

> ——— Colles Umbros, atque arva petebat
> Annibal, excelſo ſummum quà vertice montis
> Devexum lateri pendet Tuder.

Tuderti & Ameriæ, tertiò Marii Conſulatu, viſa eſſe cœleſtia arma, Livius refert: qui addit, Luciò Macciò & Sextiò Juliò Conſulib. duos montes, magnô crepitu acceſſiſſe & receſſiſſe, fumò & flammâ exeuntibus, periiſſeque cuncta animantia, & villas tremuiſſe. Nic. Lloydius

TUDERNUM, vide Sudernum.

TUDERTINUS Antonius, vide Antonius.

TUDES, a TUNDO malleus eſt, quô pulſatur, quem martum & martellum Recentiores dixêre. Unde Carolum Majorem Domus Regni Franciæ, Pipini Regis patrem, Caroli M. avum, ob eximiam in bellis præliisque fortitudinem, non Martellum ſolùm, uti diximus ſuprà, ſed & Tuditem, cognominatum legimus. Hugo Flav. in Chronico, Ideo Tudites appellatus eſt, quod ſit malleus fabris quia ſicut malleo univerſa tunduntur ferramenta, ita ipſe contrivit omnia Regna ſibi vicina. A contundendo vid. l. hoſtes, quod tuditis mallei que proprium eſt. Albinovanus de Druſo,

> Hic genus Sicambri arte, indomitoſque Sicambros
> Contudit, inque ſuam barbara terga dedit &c.

Vide Car. du Freſne voce Martus. Diminutiv. Tudicula eſt. Plin. l. 38. c. 8. Tribulus interfluentibus amnes guttis invenitur in Africæ parte, Ægypti adſcripta, tudiculis ad terenda collyria quidam utilitate natura ... ad quem locum vide Salmaſ. ad Solin. p. 1051.

TU-

TUDESCHI Nicolaus, vide *Nicolaus.*

TUDETCHINUS Johannes, vide *Johannes.*

TUDINIUM, caſtrum Belgii, in finibus Hannoniæ, ad Sabim fluv. vulgo *Tuin*: Villa fuit olim regalis & publica. Hic Ludovicus Rex Normannos vicit, A. C. 881. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TUDITANUS, nomen viri proprium, quod caput malleo ſimile haberet.

TUEDA, vulgò TUEDE, fluv. Scotiæ, quibuſdam & *Tueſis*. Oritur in Tuedia provinc. dein per Tiveotiam fluens, ubi inter Marchiam & Northumbriam, in Oceanum German. ſe exonerat paulo infra Barvicum. Vide *Tueſis*.

TUEDIA, vulgo TUWEDAL, provinc. Scotiæ meridial. inter Glottianam ad Occaſum, Lothianam ad Boream, Teviotiamque ad Ortum, Tuedà fluv. bipartitur. Ejus oppid. præcipuum Peblſium & Selaticum.

TUERIA, vulgò TUIR, urbs Tueriæ provinc. in Moſcovia, ad Volgam; vix 50. mill. paſſ. infra ejus fontes in Ortum, Moſcuam verſus 40. circiter. Caput Ducatus Tueriæ.

TUEROBIS, fluv. Albionis per oram Walliæ occiduam decurrens & in mare Hibernicum apud Octapitarum promuntor. prolabens. *Tivy* Camdeno.

TUESIS, urbs aliàs Ottadenorum, hodie *Barwick*, ſeu *Berwick up on Tuwde*. Olim Scotiæ Urbs, ſed à 200. ann. Angliæ tributa. Vide *Barvicum.*

TUESIS, vide *Tueſis*, & *Tueda.*

TUFA, apud Bedam, *Hiſt. Angl. l. 2. c. 16. Nec non & incedente illô* (Edwino Rege) *ubilibet per plateas, illud genus vexilli, quod Romani tufam, Angli appellant* Tuuf, *ante eum ferri ſolebat*: vexilli genus eſt, ex conſertis plumarum globis, Carolo du Freſne, qui *tuffe de plume* dici, in *Charta* vernacula ſub Ricardo II. Angliæ Rege, & τοῦφαν Byzantinis Scriptoribus, Zonaræ, Leoni Grammatico, Aliis, apicem, qui galeæ imminet, appellari adnotat, in *Gloſſar.* Vide eundem *ad Joinvillam, Diſſert. 24 p. 292.* Salmaſio, ex ſindone ſeu lino, qui inter muta ſigna Romanorum *dracones, vexilla, flammulas*, tufas, *pinnas*, reponi Vegetio, *l. 3. c. 5* obſervat. Idem enim *tufa*, quod *rica* & *flammeum*, uti pluribus probat *Not. ad Aurelian. Vopiſci, c. 45.* inde vocem pro velo quoque ſeu vexillo proceſſu temporis ſumtam, docens. Græcæ autem originis eſt, & ex τόφη vel τύφος, *ſindon* ſeu *velum*, deducta; unde ἐμφύσβιον, quod Grammatici ἐνδύσιον ἀνέχοντα interpretantur. Idem *ad Lamprid. in Vit. Alex. Sev. c. 33.* Vide & Macros Fratres *in Hierol.* ubi *tufam* flammulam, i. e. vexillum cuſpidatum ſeu pyramidale parvum, quam ſub Græcis Imperatorib. Deſpotæ olim equus in capite, & Pontificis Equites levis armaturæ, vulgò *Cavalli leggieri* appellati in cuſpidibus haſtarum ſuarum, hodieque deferant, interpretantur.

TUGENI, vide *Tugini.*

TUGENUS Lacus, vulgò *Zuger-ſee*, ab oppid. Tugio dictus, recipit fluv. Laurentium *Lorets*, qui ex lacu egreſſus poſteà Urſæ miſcetur. Lucernenſi minor eſt, eique ad Ortum duo adjacent laculi, quorum prior *Egery-ſee*, per fluv. *Loretz*, in lacum Tugenum ſe exonerat: Alter *Lowertz ſee* nominatus, prope portum *Brunnel*, in lacum influit Sylvanienſem. Tertius paulò remotior, Orientem verſus, apud Glaronenſes, à valle Clontalla dictus *Clontaler-ſee*, per rivulum *Linſch*, in rivum *Sarnff* ſe exonerat, qui in Limagum illapſus, illum ſecum in lacum Tigurinum defert. Joh. Bapt. Plantinus, *Helvet. Nov. Antiq.* Lacum Tugenum *Artenſem* vocat, eò quod Meridiem verſus ad pagum Suitenſem ſe extendat, uſque ad locum *Art* dictum. Stumpf. *de Turgovia, c. 30.*

TUGIA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis mediterraneum 28. leuc. à Toleto in Cæciam, vulgo *Alcaraz*, inde *Saltus Tugienſis*, unde Bætis fluv. profluit. *Argenteus*, Strab. *Argentarius* Avieno.

TUGIENSIS Pagus, unus ex XIII. Helvetiorum, cum 5. aliis fœdus init A. C. 1352. Parvus admodum, inter Tigurinum ad Boream, Suitienſem ad Ortum, & Meridiem, & Lucerinum ad Occaſum. Caput ejus *Tugium* eſt, *Zug* oppidulum, ad lacum cognominem, 12. mill. paſſ. à Lucerna in Ortum, 18. à Tiguro in Meridiem. Vide infra in voce *Tugium.*

TUGIENSIS Saltus, *Argenteus* Straboni, *Argentarius* Avieno, mons eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis, unde Bætis fluv. profluit. Dicitur *Sierra de Alcaraz* Cluvio, *Sierra de Segura* Flor. & Cornelio, quod utrumque probat Ferrarius: ut *Tugienſis* ſit *Sierra de Alcaraz*, unde Bætis uno capite manat, & Argenteus *Sierra de Segura*, unde alterô capite Bætis derivatur.

TUGINI, vel TUGENI, populi in Helvetiis, quorum meminit Strab. *l. 4. & 7.* ubi de Cimbris. Unde Tugenus pagus ibi nunc ſunt pagi Tugienſis, Glaronenſis, Suitienſis & Urienſis. Eorum oppid. *Tugium* eſt, quod vulgò *Zug* vocant. Vide *Tugium.*

TUGIUM, vulgò ZUG, oppid. Helvetiæ eſt, inter Tigurinos & Suitios, 2. hinc milliar. in pede paſcui & vitibus conſiti montis, ad lacum piſcoſum, ipſis & Suitiis communem *Zugerſee*, qui oppidi frontem cingit. Homines producit mirè formoſos & acres, caputque creditur *Tuginorum*, qui cum Tigurinis Cimbricô bellô adverſus Romanos militârunt. Unum eſſe ex 12. oppidis, quæ Helvetii olim ipſi, novas ſedes quæſituri, incenderunt, aſſerit Guilimannus. Paruit aliquando Nobilibus, poſtea venditum Auſtriis, horum imperium diu pertulit. Ibi proin perpetuò Auſtriacorum præſidia, bellô Helveticô, fuerunt, inde Suitiis & Tigurinis moleſta. Itaque obſeſſa urbs A. C. 1352. à Tigurinis, quibus quatuor Pagi ſe junxerunt, poſt 15. dierum obſidium ſe dedit Helvetiis, hâc conditione, ſi intra præfinitum tempus ſperati auxilii ſpes non affulſiſſet. Interea miſſi cives ad Ducem Albertum, in monaſter. *Königsfelden* legatos, qui opem ejus urgerent, ſed Duce accipitribus intentô, eluſi, ſpe omni abjectâ, Helvetico fœderi ſe junxerunt, ſeptimô inter Cantones locô obtentô, A. C. 1351. eôdem annô quô Bernenſes in id recepti ſunt. Mox ab Alberto obſeſſa urbs, interventu Marchion. Brandeburgici, pacem impetravit, hâc lege, ut Auſtriis, ſicut antè, pareat, Helveticum interim fœdus ratum maneat. Sed, cùm Suitiorum Legati ſequente annô, nomine Confœderatorum à Tuginis jusjurandum exacturi, ab Auſtriis contumeliis haberentur, collectis copiis Tugium Helvetii denuo occuparunt, ſacramentum dicere juſſerunt: qui A. C. 1388. cum Tigurinis, prope Bremogartum, rem egregiè geſſêre. Inteſtinô diſſidiô A. C. 1404. cum oppido agreſtes colliſi ſunt, quod reliquorum Pagorum interventu ſopitum eſt. Annô dein 1435 cum duæ plateæ ob inſidiantem lacum ſubſediſſent, nova, quam vocant, urbs ædificari cœpit, quæ magnum poſt Inſubriæ bella incrementum accepit: addita mœnia & turres. Imperium ipſius pagi non penès oppidanos ſolum eſt, quibus ſui urbani Magiſtratus ſunt, ſed, qui agrum inhabitant, *das Uſſer Ampt*, pari cum oppidanis jure imperant, unde Tugium ſex illis Cantonibus annumeratur, qui oppida in ſuis regionibus non habentes vicatim habitant, vulgò *die Länder*. In his omnibus qui publico præeſt conſilio, Ammanus dicitur, quaſi *Amptmann*, officii vir, muneri præfectus, five officialis. Sic duæ ſunt Tuginorum Reipubl. partes, oppidum & ager, qui tres Conventus habet, Montanum, vallem Egeriam ſive Aquæ Regiæ, & Baram parochiam in campo ibi proximo. Cum 7. veterib. pagis Turgovienſes, Saruneses, Rhegnſcos & liberas Provincias, cum 8. pagis Comitat. Badenſem, cum omnibus, præfecturas Tranſalpinas communes habent. Tuginis verò oppidanis ſubſunt, Chamium oppidul. ad lacum Tugium, vicus S. Andreæ quondam etiam oppidum, Hunebergum, Walchevila, Stembulà pagus, & alter, qui S. Wolphangi nomen habet: Præterea alii quibuſdam locis per Præfectos in urbe habitantes imperant. Annui conventus primâ Dominicâ Maji habentur. Latinos tuus Canto hic ſequitur, & unus è Quinque pagicis eſt, ville ibi: ut & plura apud Stumpf *l. 6. de Turgov. c. 30. & 31.* Joſ. Simlerum *de Rep. Helv.* Joh. Bapt. Plantinum, *Helv. Nov. Antiq. &c.* Glareanus, *Panegyr. Helvet.* de Tugio ſic canit:

Tugium ab antiqua Helvetiorum gente creatum,
Gens ferri, populusque acer, gens ſueta laboris,
Semper in armis juvenes exercet arena.
Terra minor reliquis, ſed non tamen infima virtus,
Dura manus bellô, nullô perterrita caſu,
Stat, velut a rapido quercus non mobilis Euro
Vapulat, inſtructaque ignara phalange revelli.
Facta patrum oſtendunt, & monſtrant tempora noſtra
Tuginos acres & libertate celebres,
Sollicitosque ſui, natosque ad bella Camillos.
Huic ſunt a tergo colles, ſed dextera pingui
Rure viret, frontem nitidâ lacus abluit undâ.

TUGMA, urbs Indiæ ulterioris *Ptol.* nunc fortè *Chacomas.*

TUGURINUS, nomine *Julius*, Eques Rom. ſocius conjurationis in Neronem, Tacit. *l. 15. Annal. c. 50.*

TUGURIUM, à *tego*, quaſi *tegurium*, domuncula eſt vilis rudisque, *tegendi* ſolum gratiâ facta: præter quam antiquiſſimi homines aliam non habuêre. Et quidem Pelaſgum primum Arcadiæ Regem rudes homines docuiſſe *Tuguria*, ad frigoris, imbrium & æſtus incommoda arcenda, ædificare, refert Pauſan. *Arcadicis*. Poſtquam dein commodius lautiusque habitari, & urbes villæque, ac in utriſque domicilia extrui cœpta, manſit *Tugurii* nomen illi ruſticanæ caſæ ſpeciei, quæ non parietibus & regulis lateritiis, ordine diſpoſitis, conſtans, ad uſum urbanum habitandi, & cuſtodiendi à furibus & raptoribus accederet, ſed ſolùm ab injuriis aëris pluviis, æſtu, gelu, defenderet, tegeretque, viminiis aut ligneis cratibus inædificata, intextis ſtramentis aut arundinibus, tegulis inſuper culmisque temerè congeſtis operta. Cujuſmodi Opilionum ſunt caſæ, & quæ in fundo paſcuo, aut ubi jus aquandi habemus, pecoris recipiendi habentur causâ, ſi aut nimius æſtus moleſtus ſit, aut hyems vehementer premat, *l. 6. in fin. ff. de ſerv. ruſt. præd.* Quô ſenſu Melibœus apud Virgilium, *Ecl. 1. v. 69.* prædicat

—— *tuguri congeſtum ceſpite culmen.*

Caſæ item piſcatoriæ, ejuſque generis aliæ, quas in littore ponere licet, *l. 6. de rer. div. Tugurii in vinea*, & *tuguli in cucumerario*, meminit Eſai. *c. 1. v. 8.* &c. Ὀπώραν vocari hujuſmodi cuſtodiam ruſticanam, in L. Solonis, Ἐάν τις αἱμασιὰν παρ' ἀλλοτρίῳ χωρίῳ ὀρύττῃ, τὸν ὅρον μὴ παραβαίνειν· ἐὰν δὲ τειχίον, πόδα ἀπολείπειν· ἐὰν δὲ οἴκημα, δύο πόδας. *Si quis ſepem ad alienum prædium fodiens ducat, limitem ne excedito: ſi murum, pedem unum, ſi tugurium, duorum pedum intervallum relinquito*, cenſet Sam. Petitus, *Comm. in LL. Attic. l. 5. tit. 2.* Vide quoque ſuprà *Conyza.*

TUIFORTUS Rogerius, vide *Rogerius.*

TUILLIUM Caſtrum, vulgo *Touillon*, ad flumen Arotium, infra Auguſtodunum. 2 leuc. à Tilio *Til*, caſtro pagi Aleſienſis, 5. à monte Barro diſtat. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TUISCO, Germanorum pater, fil. Aſcenæ, nepos Gomeri, pronepos Japheti. *Tuiſtonem* vocat Tacitus, *de mor. Germ. c. 2. §. 3.* *Celebrant* (Germani) *carminibus antiquis, quod unum apud illos memoriæ & Annalium genus eſt, Tuiſtonem Deum, terrâ editum & filium Mannum, originem gentis conditoreſque*: Ab eo namque *Tuiſcones*, voxque *Tutſche*, quâ Germani hodieque veniunt, orta omnino vivendi præcepta carminibus, ne memoriâ exciderent, tradidiſſe, Aventinus memorat, *Annal. Bojor. l. 1.* Unde, antiquiſſimis jam temporibus, apud Germanos, Philoſophiam floruiſſe colligit Georg. Hornius, *Hiſt. Philoſ. l. 2. c. 12.* Schottelius *Tuiſconem* cum *Teutone* & *Teutate* Celtarum, ac *Teuth* Ægyptiorum Deo, eundem faciens, his nominibus non alium, quàm Cœli Terræque Conditorem, intellectum voluit, cujus filium *Mannus*, id eſt, *Adamus* fuerit, quem etiam *filium Dei* vocari reperimus Lucæ c. 3. *v. ultimo*: & ab hoc Deo nempe ſupremo atque uno, gentem appellari geſtiiſſe, contendit.

Quem-

Quemadmodum in pluribus aliis ejus nominibus propriis, vocem *Dit*, *Dith*, *Dieth*, quæ non multum abit à *Teuth*, deprehendimus, *Ditmarus*, *Diethelmus*, *Diethhardus*, *Ditlindus*, *Dithoſsius*, *Ditgrinus*, *Ditburgis* &c. Vide Cluverium *de Germ. antiq.* Beatum Rhenanum, *Rer. Germ. l.* 3. Becmannum *in Origin.* Beſoldum *in Diet & Teut*, Gerh. Joh. Voſſium, *de orig. & progr. Idolol. l.* 1. *c.* 32. Jo. Heuric. Bœclerum, *Exercit. ad Flav. Joſephum*, Alios.

TUITIUM, vide *Divitenſe monumentum*.

TUKSI, filius Schinguis Khani, Tartarici Imperii conditoris, de quo ſuprà; à Patre provincias Occidentales Imperii ad fluv. Volgam accepit, nimir. Tartariam deſertam, Ruſſiam, Cumaniam, Bulgariam, Gothiam, Alaniam, aliaſque: ante illum defunctus. Ei ſucceſſit filius aut nepos, Bathu, cujus per Hungariam, Poloniam & Sileſiam, quas regiones immaniter deſtruxerat, circa A. C. 1230. notiſſimum adhuc hodie nomen eſt. Georgius Hornius, *Orb. Imper. cum Animadverſ.* Joachimi Felleri, *p.* 434.

TULCIS, modicus amnis Hiſpaniæ ad Tarraconem, milliari inde decurrens, Pompon. *l.* 2. *c.* 6. *Francolin.* H. Coquo.

TULDUM, vox Tacticis Græcis ìmiti ævi familiaris, idem iis notat, quod Latinis *vaſa*, *impedimenta*, Græcis veteribus ἀποσκευή. In *Lexico* Græco MS. apud Car. du Freſne τοῦλδον ἡ ἐπιγμάγεια, quod à Francis eos hauſiſſe, *tondis* & *tauldis* vel *taudis* vulgò uſurpantibus, pro incompoſita quarumlibet rerum congerie, vel impedimentis nullo ordine in caſtris jacentibus, ait in *Gloſſar.* Vide quoque eum *Notis ad Nicephor. Bryennium*, *l.* 4. *n.* 6.

TULGAS, Rex Wiſigothorum ſeu Weſtgothorum in Hiſpania XXVIII. excepit Chintillam, magnam de ſe ſpem dedit, ſed biennium ſolum regnavit, defunctus A. C. 42. ſucceſſore Cindalvindô, qui unà cum Receſvindo præfuit. Vide *ibi*.

TULINGI, populi German. Rauracis & Latobrieis finitimi, inter Rhenum & Danubium, Cæſar. *l.* 1. *Bell. Gall.* c. 25. 28. 29. Marlianus Lotharingos eſſe putat. Cluverio ſunt inter geminos Rhenorum confluentes, ſupra Curiam & lacum Brigantinum, ubi hodie pars Rhætorum. Vide Joh. Bapt. Plantinum, *Helvet. Antiq. & Nov.* Sanſoni verſùs fontes Danubii & Nicri, ſeu inter Brigantinum lacum & montem Abnobam, ubi hodie Comitat Nellemburgenſis, in Suevia Meridion. Vide quoque Cl. Ottonem JCtum *ad Rhenan. p.* 519.

TULIPA, Dalmatis ac Turcis *pileus* eſt ſeu amiculum capitis, quod geſtare ſolent: Inde floris alienigenæ ſed pulcherrimi nomen, quòd apertus inverſuſque pilei illius referat ſpeciem. De eo ſic Franciſcus Pomey, *in Deſcr. diverſ. Tulipa, in regno florum, coronam ſibi jure vendicat: nec verò inter eos reperias unum, qui cum illa deſcendere in contentionem honoris ſuſtineat, nedum decernere de principatu. Huic uni quippe conceſſit natura, ut, quidquid venuſtatis & gratiæ aliis tributum diſperſumque eſt, ipſa in ſe colligat — Et verò, quid hujus flori mirabili varietate mirabilius? cujus colores modò obſoleti, modò ſplendentes; nunc tetrici, aliàs læti; nunc auſteri, modò ſuaves; ſic alii in alios fluunt, ita ſenſim alii in alios abeunt, ita inter ſe pulcrè permiſti, copulatique cohærent ſibi mutuà inobſervabili commiſſurâ, ut fugiente oculorum aciem nexu, vel jaſpidem pulcherrimis interpunctum notis exhibeat, vel achatem ſpecioſiſſimum juxtà ac pretioſiſſimum repræſentet.* Ei Lieu, flos Sinicus, ſimilis, ſed magnitudine ſuperat, vide ſuprà ubi de illo. Addam de *Tulipis*, quod memorat Jan. Nicius Erythræus, *Pinacoth. l.* 3. *c.* 17. *in vita Johannis Barclaji*, earum ſtudioſiſſimi: eas ante triginta abhinc annos (dum iſta ſcriberet) in ſummis Alpibus ſine cultu honoreque jacuiſſe; inde in urbem allatas, ob novitatem tantum illis ab hominum cupiditate pretium ſtatim acceſſiſſe, ut bulbi earum quidam ſinguli centenis nummis aureis & ampliùs venierint. Pòſt tamen cùm ſe multiplicâſſent, ita earundem pretia concidiſſe, ut vix vilius illis haberetur. Vide eundem, *ibid. c.* 24.

TULIPHURDUM, German. urbs, *Ptolem. Dreckford P. Apiano* in Weſtfalia. Inter Oſenburgum urb. & Vechtum oppid. 3. leucis in Boream, à Linga ſupra 5. in Ortum.

TULISURGIUM, urbs Germ. *Ptol. Brunſwick Apiano.* Vide *Brunſwicum.* Lege *Tubiſurgium.*

TULIT annos, in vet. *Inſcr.* apud Gruterum, *p.* 947. CUM. QUA. VIXIT. ANNIS XXXXII. TULIT. ANNOS. LII. h. e. vixit, vide quoque, *p.* 811. 1.

TULLA, vide *Tutela.*

TULLIA, Gens Patricia, ante reges exactos (ex ea enim Servius Tullius rex prodiit) & pòſt, libertate partâ, Conſularis fuit. Longi & Tollerini cognomine affecta. Fuit & alia gens *Tullia* plebeja, in duas familias Conſulares diſtincta, quarum altera *Decularum*, altera *Ciceronum* appellata eſt.

TULLIA, filia Servii, ſexti Rom. regis, Tarquinio Superbo nupſit, qui poſteà ut potiretur regnô ſolus, ſocerum ſuum interfecit. Ferunt hanc mulierem eâdem regnandi libidine, quâ maritum, æſtuâſſe, adeò ut cùm intellexiſſet patrem interfectum, vehiculô ſe properè ferri juſſerit, quò interfectori gratularetur. Quum autem inter eundum comperto cadavere, equi & auriga conſtitiſſent, erubeſcerentque mortuum conculcare; mulier nefaria currum ſuper faciem mortui patris duci juſſit. Ovid. *in Ibin*, *v.* 363.

Infamemque locum ſceleris quæ nomine fecit,
Preſſit & inductis membra paterna rotis.

Vide *Servius Tullius*, & *Tarquinius Superbus.*

TULLIA Lex, de legationibus liberis, lata eſt à Marco Tullio Cicerone. Cùm enim conſuetudo obtinuiſſet, ut Senatores, quibus negotia futura erant, in provinciis, ut qui hæreditates perſequi, vel legata, aut qui nomina exigere volebant in provinciis, quò favorabiliores controverſias haberent, à Senatu, ornamenti causâ, legationem liberam peterent, quâ ſemel impetratâ, deinceps perpetuò, quotieſcunque ejuſmodi negotia inciderent, honoris & commodi ſui causâ utebantur: Legem tulit Cicero, Conſul cum M. Antonio, An. Urb. Cond. 690. *Ne*, ſicut anteà, *infinitum ſed annuum earum tempus eſſet.* Vide Cicer. *l.* 3. *de LL.* item *Orat. Agraria.* Fuit & Lex Tullia de Ambitu. Vide quoque Roſin. *Antiquit. Roman. l.* 8. *c.* 4. & 29.

TULLIANUM, carcer Romæ, ubi nunc ædes D. Petri in carcere; à Tullo Rege ſic dictus. Ad radices montis Capitolini. *Baudrando* propriè pars carceris fuit, à Servio Tullio Rege addita, de qua Salluſtius; cùm altera pars *Robur* vocaretur, locus in quem maleſici præcipitabantur, quòd arcis robuſtiorem anteà includi mos erat. Vide Joh. Roſin. *Antiq. Rom. l.* 9. *c.* 31.

TULLIOLA, ſeu TULLIA, filia M. Tullii Ciceronis, ſcriptis ejus immortalitati conſecrata. In ejus ſepulchro, in via Appia, è regione conditorii Patris Ciceronis, Paulô III. Pontifice Romanô apertô, ſeculô præcedente reperta eſt Lucerna ardens, quæ mox, ab ingrediente novo aëre, eſt extincta. Fuiſſe autem id *Tulliolæ* monumentum, tum ex literis pater lapidi inſculpſit; *Tulliolæ. filiæ. meæ*: tum ex muliebri cadavere, adhuc integro ſervato, cum capillis ad ea uſque tempora implicitis, irretitiſque aureo retinaculô. Quæ omnia, ob nimiam vetuſtatem, exſiccata & penitus arefacta, primò contactu in paucos pulveres diſſoluta conciderunt; remanentibus quibuſdam ſolùm filamentis aureis, utpote corruptioni contumacioribus. Fortun. Licetus, *Lucernis Antiqq. l.* 1. *c.* 2. ex Guidone Pancirollo *Rer. Memorab. Deperdit. l.* Hermolao Barbaro, *Epiſt. ad Alphen.* Scardeonio, *Antiqq. Patavin. l.* 1. Aliis. Quomodo autem cadaver *Tulliolæ*, ſine aromatibus, tamdiu duraverit, docet idem Licetus pluribus, *l.* 4. *c.* 4.

TULLIUS, nomen Oratoris Latinorum omnium principis. Vide *Cicero.*

TULLIUS Criſpinus, cum Juliano Flavio Geniali, ſuffragiis Prætorianorum, Præfectus Prætorio, ſub Didio Juliano, factus, & ab Imperatore contra Severum miſſus fruſtra fuit, poſtmodùm ab hoc interemtus, apud Spartian. *Didiô Julianô. c.* 3. 6.

TULLIUS Decola, vide *Marcus.*

TULLIUS Favianus, alæ Equitum præfectus, ſub Petilio Ceriali, captus à Vitellianis. Tacit. *l.* 3. *Hiſt. c.* 79

TULLIUS Senecio, è præcipua familiaritate Neronis, adſumptus conjurationi in Neronem, capite Piſone. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 50.

TULLIUS Tyro, libertus Ciceronis. Scripſit *hiſtoriam vitæ hujus*, &c. Aſconius Pedianus *in Orat. pro Milone.* Macrob. *Saturn. l.* 2. *c.* 1. Hieron. *in Chron. Euſeb.* Voſs *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 17.

TULLIUS Valentinus, acerrimi belli Gallici tempore Veſpaſiani inſtinctor, in conventu Treverorum Remis acto. Tacit. *l.* 4. *Hiſt. c.* 68. à Petilio in prælio ad Rigodulum captus, *c.* 71.

TULLONIUM ad Arroſium, oppid. Burgundiæ Ducat. ad Arroſium fluv. 7. leucis ab Auguſtoduno in Meridiem, 17. à Molino in Ortum. *Toulon ſur Arroux* vulgò.

TULLUM, urbs Galliæ Belgicæ in Lotharingia ad Moſellam fluv. *Antonin. in veterib. Notit.* inter provinc. Belgicæ primæ civitatis tertia ponitur, vulgò *Toul. Baudrando* aliàs Leucorum caput, unde & *Leucia* dicta, & *civitas Leucorum*, nunc ſub Gallis, licèt in Lotharingia inſerta, 9. leuc. à Baro Ducio in Ortum. Ibi vetuſtiſſima Eccleſia S. Apri Fredegario memorata, *l.* 5. *Chron.* 54. Apri Epiſcopi ad quem Paullini extat epiſtola, titulô tumulôque illuſtris. Eſt & nobilis ibi Baſilica S. Manſueti ſepulchrô ac nomine inſignis, primi, ut ajunt, Tulleuſium Epiſcopi: A' quibus duobus Monaſteriis extramuranis, quæ ſuos ab origine Abbates habuerunt, nomen hodieque duo *Tulli* ſuburbia urbe non multò minora, habent, *le Fauxbourg de S. Evre & de S. Manſuit.* Ibi quoque Eccleſia collegiata S. Gengulphi *S. Gengoul.* Fuit etiam in Burgo S. Manſueti monaſter. Abbatiale S. Leonis, quod A. C. 1400. dirutum & in urbem tranſlatum eſt. Urbis Antiſtes *Epiſcopum ſe & Comitem Tulli* vocat. Monetam, regnantibus Merovei in Gallia poſteris, hîc fuiſſe, docet nummus à Bototorio laudatus, in quo legitur TULLO CIVITA. Ab ea regiunc. adjacens, *le Toulois* dicitur: quem Comitatum Nithardus, *l.* 1. Burgundiæ tribuit, cùm anteà Auſtraſiæ finibus contineretur. Salſæus Epiſcop. Tullenſis in Leucis ſeu Epiſcopatu Tullenſi duo Parœciarum millia, è quibus 800. cum nonnullis Canonicorum Collegiis Beat. Remigii Remenſis Epiſcopi patrociniô glorientur, ſcribit *in libr. de gloria S. Remigii.* Idem adjicit, in Belgica 1. ſeu provinc. Trevirenſi tres Eccleſias ſorores eſſe, Metenſem *locupletem*, Verodunenſem *nobilem* & Tullenſem *ſanctam*, quòd 22. Sacerdotes ſanctitate inſignes, interque hos duos Pontifices habuerit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & ſuprà in voce *Leuci.* Condita à Tullo Hoſtilio. Vide *Moreriùm.* Item mons Illyrici mari Hadriatico obverſus, *Telez* Lazio. Item pagus Rhætiæ ad Oenum fluv. in Comitatu Tirolenſi, ab Oenoponte 2. leuc. in Occaſum.

TULLUS Cœlius, à Fidenatibus, in legatione, cum ſociis interfectus eſt: quorum ſtatuæ inter antiquiſſimas Romæ recenſentur Plinio, *l.* 34. *c.* 6.

TULLUS Hoſtilius III. Rom. Rex, An. 83. Urb. Cond. ne ipsô quidem Romulô belli gloriâ inferior, qui populum Romanum otio paciſque artibus ſub Numa aſſuetum ad belli ſtudia revocavit. Templum itaque Jani recluſit, faſces inſtituit, Albanos poſt Horatiorum & Curiatiorum trimachiam, cæsô Dictatore Metiô Suffetiô, evertit, Albâque exciſâ, opes cum incolis Romam tranſtulit. Dein de Fidenatibus, Vejentibus, Sabinis, Latinis, &c. triumphavit. An. 114. Urb. Cond. fulmine ictus. Florus, *l.* 1. *c.* 3. Dionyſius, Halicarn, Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 812.

—— —— Cui deinde ſubibit
Otia qui rumpet patriæ, reſideſque movebit
Tullus in arma viros, & jam deſueta triumphis
Agmina. —— ——

Ingenium hoc Tulli allucet ex verbis iſtis Livii, *l. 1. c. 22. Hic non ſolum proximo regi diſſimilis, ſed ferocior etiam Romulo fuit: tum ætas viresque, tum avita quoque gloria animum ſtimulabat. Seneſcere igitur civitatem otiô ratus, undique materiem excitandi belli quærebat.* Eutrop. *l. 1. Hic bella reparavit, Albanos vicit.* Plutarch. *de Fort. Rom. Servius Tullius omnium regum maxime, & potentiam auxit populi, & Rempubl. ornavit, ordinemque cenſus & militiæ inſtituit, primusque cenſor & inſpector vitæ ac modeſtiæ civium fuit, creditusque eſt vir fuiſſe fortiſſimus ac prudentiſſimus.* Lloyd. Habuit regiam ſuam in monte Cœlio, poſteà *Curiam Hoſtiliam* dictam, Liv. *l. 1. c. 39.* De eodem Macrob. *l. 1. Saturnal. c. 6. Tullus Hoſtilius Hoſti filius, tertius Romanorum Rex debellatis Hetruſcis, ſellam Curulem, Lictoreſque & pictam* (ſeu Triumphalem Togam) *quæ inſignia Magiſtratuum Hetruſcorum erant, primus, ut Romæ haberentur, inſtituit.* Quod Tarquinio Priſco attribuit Florus, *Hiſtor. l. 1. c. 5.* Idem Albâ Longâ dirutâ, Albanisque in Urbem receptis, montem Cœlium pomerio addidit eumque Albanis colendum aſſignavit; Principibus eorum, Tulliis, Serviliis, Quintiis, Geganiis, Curiatiis, Clœliis, in Patres adlectis: Templumque, ordine ab ſe auctô, Curiam fecit. Poſt Equitum decem turmas ex Albanis legit, Blancardus *ad Florum*, ex Livio *l. 1. c. 29.* Cœlium tamen montem, ab Anco Martio, ejus ſucceſſore, Strabo: à L. Tarquinio Priſco, Tacitus, *l. 4. Annal. c. 65.* pomerio incluſum volunt. Fuit autem Hoſtus, qui è nobili matrona *Tullum* ſuſcepit, filius unicus Hoſtilii, viri genere nobilis & opibus pollentis, qui Medulliâ oppidô ab Albanis olim conditô, ſed a Romulo in deditionem acceptô, oriundus, inde Romam migraverat, ibique Sabini generis uxore ductâ, Herſiliæ filiâ, poſt multa ſub Romulo facta ſtipendia & edita egregia facinora, occiſus bellô Sabinô, ſepultus fuerat à Regibus, in præcipuo Fori loco; additâ columnâ cum inſcriptione. *Halicarnaſſ.* Non verò *Tullus Hoſtilius* fuit, qui cenſum Rom. civium inſtituit, ſed Servius Tullius, de quo *ſuo locô.*

TULLUS Servius, vide *Servius.*

TULONIUM, vel TULLONIUM, *Anton. Ptol.* oppidum Vandalorum in Hiſpania hodie eſt *Tudelle*, caſtrum Alavæ provinc. ad radices montis S. Adriani, prope Victoriam urbem.

TULUGIÆ, caſtrum Comitatus Ruſcinonenſis, vulgò *Tulujas.* Hic Concil. Tulugienſe habitum, circa A. C. 1050. Vix 1. leucâ à Papyriano.

TUMBA, ex Græco *τύμβος*, ſepulchrum eſt & locus concavus, Becmannus, *Origin. L. L.* in voce *Tumor*: tumulus ſine nomine ſeu cippo, Salmaſ. *ad Solin. p. 1220.* Vide ſuprà *Monumentum.* Citimæ ætatis Auctoribus ſepulchrum propriè lapideum, uti ex *Chronico* S. Benigni Divion. docet Car. du Freſne *Gloſſar.* qui & Gallicum *tomber*, pro jacere vel cadere, inde arceſſit. Vide hic paſſim. At *Tumbrellum*, apud Scriptores Anglicos, Gall. *Tumbereau*, inſtrumentum nonnullis fuiſſe dicitur, ad caſtigandas mulieres rixoſas adinventum, quô in aquam dejiciebantur, immergebantur, ac inde madidæ ac bene potæ turſus extrahebantur. Cowello plauſtrum ſuit, in quo fornicatores aut adulteri, contumeliæ causa, per civitatem aut burgum circumferebantur: *Caſtigatorium*, in *LL.* Burgorum Scotic. *c. 21.* Quam vocem hodieque Galli uſurpant de birotu quodam plauſtro, quod reſupinum ſternitur, cùm exoneratur. Origo ab eodem Gall. *tomber.* Sed & machina quædam bellica ſic appellatur Philippo *Mouskes* in *Ludovico* VIII. apud eundem. Vide quoque de curru hujus nominis Salmaſ. *ad Pium Capitolini, c. 12.* ubi *Scapham* Latinè reddit.

TUMULTUS, Belli filius, apud Ariſtophanem *Pace*, de quo vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Stat. Thebaid. l. 4. v. 369.* Hinc *Tumultuarii*, Græcis recentioribus *Μαλάγιοι*, vide Balſamonem, *Præfat. ad Concil. Gangr. Can.* quô nomine Conſtantinopoli olim vocabantur, qui *Bagaudæ* in Gallia; *Coſaki* in Polonia; in Pyrenæis montibus *Banditti*; in montanis *Martoloſſi*, Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* voce *Μαλάγιοι.* Vide & Meurſium, *Gloſſar.* ac Ritterſhuſium, *in Salvianum, p. 165.*

TUMULUS, à *tumore* & *mole* terræ, *Funger.* pro Sepulchro, frequens. Antiquitus enim locum ſepulturæ quiſque ſibi, antequam moreretur, eligebat, quem nigrô ſignabat lapide. Cùm deinde homo defunctus eſſet, ſuper cadaver terra aggerebatur, *Tumulusque* fiebat: Unde apud Euripidem, *Μητέρα ἐξώγκωσ᾽ τάφῳ*, quod bene reddas, *Matrem tumulavère ſepulchrô*, i. e. *tumulô excitatô ſepelivêrunt.* Sic tamen, ut Nobiliorum *Tumuli* paulo editiores eſſent, atque è lapidibus affabrè ſtruerentur. Ita enim Theſeus ad Herculem, corpus ejus ab Athenienſibus *λαΐνοισι ὀγκώμασι*, *lapideis tumulis*, honoratum iri, ait apud eund. Tragicum: qui *Alceſt. v. 836. Τύμβου ξεστοῦ*, & *Helen. v. 992.* *τάφου ξεστοῦ* quoque meminit. Ita autem in his *Tumulis* collocabantur cadavera, ut facies Orienti eſſet obverſa, teſte Diog. Laërtiô *in Democrito*: Plutarchus vero & Ælianus, ad Occaſum ſpectâſſe ſcribunt. In lapide inſigniori, ſcribi ſolebant nomen ac genus vitæ, quô defunctus uſus erat; idque ut plurimum metris: Unde Plato 4. verſus Heroicos, non plures, ſubſcribi voluit. Dicebantur hi *Ἐπιγράμματα*, eo quòd viatori notum facerent, quis ſub *Tumulo* conditus eſſet; Romani *Monumenta* ſeu *Memorias* vocavêre, ſicut lapidem ipſum, *Cippum.* Meminit iſtiusmodi Carminis ſeu Epitaphii Ovid. *l. 3. Faſtor. v. 547.* ubi de Didone:

> *Compoſitusque cinis*, Tumulique *in marmore carmen*
> *Hoc breve, quod moriens ipſa reliquit, erat:*

PRÆBUIT ÆNEAS ET CAUSAM MORTIS ET ENSEM:
IPSA SUA DIDO CONCIDIT USA MANU.

In quæ verba Neap. *Ratio*, inquit, *cur preſſa epitaphia cippis inſcriberent, non alia quàm, ut ea citò viatores perlegerent, nec illis prolixum carmen tædio eſſet: Ideo etiam grandi notâ incidi ſolita.* Quò verò hæc *ἐπιγράμματα* haberi poſſent, ſolebant itinerantes, vel militiam ſectantes, ut de Lacedæmoniis Juſtinus, *l. 3. c. 5.* memorat, ſchedam brachio adalligatam ſecum circumferre, in qua nomen, ætas, familia, aliaque huc facientia, erant annotata: ut, ſi peregrè vel in bello obire contigiſſet, ex hiſce notis agnoſcerentur, *Tumulo* inferendi, qui eorum generi ac conditioni conveniret. Et quidem nomen inſcribebatur, ut ſciretur, ubi ſitus eſſet defunctus vel cineres ejus, ibique quotannis parentatio, ad manes illius placandos, perageretur. Lucan. *l. 8. v. 771.*

> *Interea parvô ſignemus litora ſaxô,*
> *Ut nota ſit buſto. Si quis placare peremtum*
> *Fortè volet* ——

Quô fine & buſtum ipſum ſtipite nonnunquam ſignabant, &, ne moveretur ſtipes, concrematî nomen ei inſcribebant, uti vidimus ſuprà, ubi de *Cœna ferali.* Quoniam vero & propagandæ ad poſteros demortuorum famæ magnopere ſtuderent, hinc res quoque ab iis geſtæ, honores cæteraque hoc genus alia addebantur. Lucanus *eod. libro, v. 806.*

> *Quòd ſi tam ſacrô dignaris nomine ſaxum,*
> *Adde actus tantos, monumentaque maxima rerum;*
> *Adde truces Lepidi motus, Alpinaque bella* &c.

v. 816.

> *Quis capit hæc tumulus! Surgit miſerabile buſtum*
> *Non ullis plenum titulis, non ordine tantô,*
> *Faſtorum; ſolitumque legi ſuper alta deorum*
> *Culmina, & exſtructos ſpoliis hoſtilibus arcus,*
> *Haud procul eſt ima Pompeji nomen arenâ*
> *Depreſſum tumulô.* ——

Sed & arbores virentes *Tumulis* ſolebant inſeri, uti diſcimus ex Martiale, *l. 1. Epigr. 89. v. 3.*

> *Accipe non Pariô nutantia pondera ſaxô,*
> *Quæ cineri vanus dat ruitura labor.*
> *Sed fragiles buxos & opacas palmitis umbras* &c.

Ubi Rameſius, *Sepulchra*, ait, *deſignabantur in agris & in fronte ponebatur ſcriptio, quæ contineret latitudinem & longitudinem ſoli Sepulchro deſtinati, quod ſpatium ſoli ſacrum erat. Et in hoc ſpatio erigebantur* Tumuli, *Obeliſci, Pyramides* &c. *Alii arbores ponebant, quæ creſcentes locum monumenti opacarent. Tum quia felicibus Manibus perpetuas & virentes arbores convenire exiſtimabant, tum alias ob cauſas; Ideo buxos, cupreſſos, laurus, utpote nunquam folia amittentes, eligebant: quod idem obſervatum in floribus, quos juxta ſepulchra ſerebant.* Frugibus quoque conſitos, vidimus ſuprà, in voce *Fruges.* Poſtquam verò aggeſta eſſet in *Tumulum* Terra, ſacrum peragebatur, & vota fiebant, in hæc verba: *Sit tibi terra levis*: Quemadmodùm legimus, apud Eurip. *Alceſt.*

> —— *Κούφα σοι*
> *Χθὼν ἐπάνω πέσοι, γύναι* &c.

Vide Eundem, *Helenâ*, *v. 857.* & ſuprà, ubi de Ritibus emortualibus, *paſſim.* Addam ſaltem, cùm accederet honos ex ingenti ſepulchro, *tumulos*, i. e. *χώματα*, ſeu *aggeres* ſepulchrales nonnunquam elatos admodùm magnoſque factos. Unde de Aradione, à Probo Imperatore victo, *c. 9. ſepulchrô ingenti honoravit, quod adhuc extat, tumulô uſque ad ducentos pedes terræ elato*: & de Probo ipſo, *c. 21. Ingens ei ſepulchrum elatis aggeribus fecerunt*, legimus apud Vopiſcum *in eo.* Cujuſmodi ſepulchris *humilia* opponuntur, apud Trebellium *in Victorino Juniore, c. 7. Extant denique ſepulchra circa Agrippinam, brevi marmore ſepta, humilia.* De ſtructuris ſuprà *tumulos* ponticuli in morem fieri ſolitis, vide ſuprà *Ponticulus*: ut de porticationibus eorum voce *Porticatio.*

TUNCHANUM, urbs Xantoniæ tertia. Sub qua XVII. urbes minores in limite Pechinenſis provinciæ, juxta fluvium *Jun*, in Sinis. Vulgò *Tunchang.*

TUNCHINUM, Gall. *Tunquin*, regnum Aſiæ, in parte Boreali, Annamiticæ regionis ubi olim Daonæ populi. Terminatur ab Oriente & Septentrione Sinarum Imperiô; à Meridie partim Cocinſinâ, partim Sinu Maguô; ab Occaſu Lajis populis & vaſtâ ſolitudine. In VII. provinc. diviſum, Altis *dei Rhodes.* Caput eſt Tunquinum, *Kecio*, ſeu *Tounkin.* Huic Regi ſubſunt etiam pars Occidentalis Quanſiæ, ubi Taipinga, Chingamum, Tiencheum, Sugenum & Suchinga Urbes; & pars Occidentalis & Meridialis Junnaniæ, ubi Quanginanum & Quanſia Urbes in Sinis, *M. Martin.* Deſcriptionem Regni hujus haud pridem edidit, vernaculô ſermone, Joh. Bapt. Tavernier Gallus, nuper Germanicè verſum.

TUNDERA, urbs Ducat. Sleſvicenſis, 1. leuca Danic. ab ora Oceani Germanici, 4. a Ripa in Meridiem totidem ab Apenroa in Occidentem, *Tondern* vulgò.

TUNDIS, Græcè *Τύνδις*, oppid. & emporium Indiæ maritimum, 500. ſtadiis à Muziri diſſitum, apud Auctorem *Peripli*, inter quæ Templum Auguſti, in Limyrice regione ponit Peutingeri *Tabula.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1185. & 1186.* nec non infrà, voce *Tyndis.*

TUNES, it. TUNIS *Strab. Tunicenſe* oppid. Plin. *l. 5. c. 4.* (*Triniſſa* forſan *Ptolem.*) vulgò *Tuniſi*, urbs Africæ, Epiſcopalis olim, à Carthagine 12. mill. paſſ. teſte Liviô, *l. 30. c. 9.* hâc tempeſtate clara & regia, ampliſſima Satrapæ ſedes. Non longè ab hinc Romani fracti & cæſi à Carthaginenſibus, Xantippô Lacedæmoniô auxiliante, quô tempore M. Regulus captus eſt. Poſtmodùm ſub Saracenis; obſeſſa fuit à Ludovico IX. Galliæ Rege, qui regem Tunetanum X. M. cæſis vicerat, ſed peſte ſævâ magnâ exercitus parte, ipsô quoque Ludovicô abſumptô, Carolus frater duriſſimis conditionibus obſidionem ſolvit, A. C. 1270. Paul. Æmil. *l. 7.* capta poſtea ab Ariadeno Ænobarbo Cirthæ Rege, ſed recuperata: à Carolo V. item A. C. 1535. Muleaſſe rege exturbatô, poſteà reddita Regi legitimo: cujus ſtirpe extinctâ, Philippus II. ſub cujus fide poſtremi Reges fuerant, regnô cum arce Goleta, A. C. 1574. ab Amurathe exutus eſt, culpâ per jocum, *in podagram Sueſſani Ducis, Auſtrii Sphæriſterium, & Cardinal. Granvellani ſubligar*, rejectâ. Thuan. *Hiſt. l. 5.* Hodie Reipubl.

for-

formam habet, receptaculum piratarum, ſub protectione Turcarum Imperatoris. Hîc equi velociſſimi, *Barbari* nobis; qui & in Maſſylia & Numidia paſſim. *Baudrando Tunes*, ſeu *Tunetum*, vulgò *Tuniſi* Italis, *Tunis* Gallis, urbs eſt ampla Africæ, cum arce & portu amplo, regni Tunetani caput, in ora maris Mediterranei, ſed piraticâ infamis. Capta fuerat à Carolo V. ut dictum, & poſteà proprio Regi reddita; ſed deficiente ſtirpe maſculâ, nunc quandam Reip. formam ſervat ſub clientela Turcarum, 4. leucis diſtat à Goletta arce firmiſſima in Meridiem, & 40. ab Hermæo promontorio. Populi *Tunetei*. Sidonio *Tuniſci*, *in Paneg. Anthem.*

Torrida Tuniſcos infert mihi Byrſa furores.

In Africa, Academiam Feſenſem & *Tunetanam* inprimis, celebrat Clenardus; & Feſſæ quidem, poſt Grammaticam, in Alcorano & Scholaſticis Doctoribus, totos eſſe: *Tuneti* verò, cæteras omnes diſciplinas florere, tradit. Collegia ibi, in quibus Studioſi Artibus, Medicinæ, Legibus operam dant, non pauca: Scribitque Jovius *Hiſtor. l.* 43. & 44. Muleaſſem Regem, Averroïcæ Philoſophiæ apprimè peritum, cum Philoſophis Italis, de Natura Univerſi, Cœli motu, Siderum poteſtate, ſæpiùs diſputâſſe. Vide Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſ. l.* 5. *c. ult.* & infrà in voce *Tunetanum Regnum.*

TUNETANUM Regnum, *Royaume de Tunis*, pars eſt Barbariæ, in Africa & in Ora maris Mediterranei, ubi aliàs Africa propria & Bizancena regio. Terminatur à Septentrione mari Africô, uti etiam ab Ortu & Syrti minori, ab Occaſu Bagradâ fluviô & regnô Algerii, à Meridie autem Biledulgeridiâ tractu. Ejus primaria urbs eſt Tunetum; olimque proprios habuit Reges; ſed ex quo ſtirps defecit, regnum ſervat quandam Reip. formam, anteà ſub clientela Turcarum, nunc autem ſui ferè juris. Ab eo pendebant alias Melita, Lopaduſa, & Patalaria inſul. cum aliis in illius ora & verſùs Syrtim minorem. Tribuitur in 4. provincias, Conſtantinam, *Tunetanam* propriè ſic dictam, Tripolitanam & Zebenſem region. de quarum Urbibus infrà; migrationibus gentium & imperii viciſſitudinibus nulli ſecundum. Gothis namque & Vandalis Romanos, atque illos viciſſim Arabibus exigentibus, captæ & dirutæ urbes, aliæ ædificatæ, nominaque earum propter aut linguarum diverſitatem aut conditorum ambitionem, adeò mutata ſunt, ut antiqua indagare difficile & tantum non ſupervacaneum ſit. Totus autem iſte tractus primo ſub Pœnis, dein ſub Romanis fuit; poſt Vandali, iisque ejectis Muhammedani Arabes ſucceſsêre: ac circa A. C. 1370. Abdalecitus, pietatis & ſanctimoniæ ſpecie magnam inter Arabes auctoritatem adeptus, ſub Caimo Adamo Calipha Carvennæ rebellavit; qui quamvis ab Arabibus auſpiciis Caimi ſubitò oppreſſus, & occiſus eſſet, duos reliquit filios, quorum unus Bugiæ, alter *Tuneti* regnavit: & uterque, quò ſe alienis opibus tueri poſſent, Joſepho Texfio ac ejus ſucceſſoribus Almubaravidis tributum exſolvêrunt. Poſtquàm verò ab Almoadis Almubaravidæ Africæ imperiò dejecti ſunt, Jacobus Almanſor *Tunetanum* Regnum occupavit, exque eo Abdelciti hæredes exturbavit; donec ingenti illa pugnâ ad Naves Toloſanas commiſſâ, Almoadarumque viribus profligatis, rurſus Arabes illud invaſêre, eòque Præfectum Marochenſis Regis redegêre, ut longe illi petitô auxiliô eſſet opus. Eo igitur miſſus Abdul Hedius Hiſpalenſis, prudentiâ & animi moderatione tantum effecit, ut, pace ab Arabibus modicô tributô redemptâ, quod poſteà ſemper *Tunetanis* Regibus perſolutum eſt, labente Almoadarum Imperiô, res ſuas eo in regno firmaverit. Ejus filius Zacharias, bellô feliciter contra Merinenſes geſtô, omne robur contra Tripolitanos & Numidas vertit; ac ferè ſemper victor magnas opes decedens Abul-Ferezi filio reliquit: qui ex diſſenſionibus, inter Feſſanos, Tremezenos, ac Marochenſes Reges, ortis, occaſionem captans, poſt dejectos Zegenenſes, qui diu Tremezenô Regnô fuerant potiti, & pacem cum Feſſano factam, *Rex Africæ* appellari meruit; relictô poſt mortem Humene, Patris fortunâ ac tantis opibus dignô filiô. Quô mortuô, rurſus Merinenſes Africæ Imperium adepti ſunt, porrectis ad Philænorum uſque aras finibus: Humenis nepotibus, qui ſe in vicinos montes ac deſerta receperant, intereà occaſionem operientibus, in avitum redeundi Regnum. Inter quos Mule Bulabes cùm magno prælio ab Abu Hennino Feſſæ Rege victus & captus eſſet, poſteà Abu-Celem, hujus filii ac ſucceſſoris, beneficiô liberatus, *Tunetem* recepit & Tripolim ac reliquas Regni provincias rurſus ſub poteſtatem redegit. Ab eo, in eadem gente, mutuis interdum cædibus interruptô ordine, per triginta quinque Regum, intra 450. annos, ſucceſſionem, Regnum, ad Muhammedem, Mule-Aſſis patrem, tandem pervenit: qui Mule-Aſſes, cùm nefario ſcelere ac tot fratrum horrendâ cæde cruentus, in paternum ſolium ſe intruſiſſet, ab Hariadeno Ahenobarbo, divinæ, ut apparuit, vindictæ miniſtro, Regnô ſpoliatus eſt: Verùm mox à Cæſare reſtitutus, ab Hamida filio, nondum unâ regni ſpoliatione vindicatô ſatis dignè ſcelere, rurſus eſt Regnô expulſus; poſtremòque oculis orbatus. Unde Auguſtam Vindelicorum ad Cæſarem profectus, tantum impetravit, ut denuò reduceretur, mortuus A. C. 1550. ætat. 66. Quæ poſteà ibi geſta, ut & plura hoc de Regno, vide apud Jac. Aug. Thuanum, *Hiſtoriar. l.* 7. *p.* 147. & *ſeqq.* Hornio verò Regni primus conditor Ibrahim fuit fil. Zachariæ, poſt quem ſatis longô intervallô regnavit Abul-Ferezus, Thuano memoratus. Buffares dein, qui regnavit circa A. C. 1430. Regnum in tres filios ſuos diviſit, & Regnum Biledulgeridiæ Hammari, Bugiæ Abdul-Azizo, *Tuneti* Huthmeno, deſtinavit. Quorum medium duravit, ad annum uſque 1510. quô id Petrus Navarrus, juſſu Ferdinandi Caſtellæ Regis deſtruxit. Huthmenus duos reliquit filios, quorum major natu Eſajas in *Tunetano Regno* ſucceſſit: alter Tripolim accepit regiô titulô, quod regnum itidem a Petro Navarro everſum eſt &c. Vide eum, *Orbe Imp. cum Animadv.* Felleri, *p.* 472. & ſuprà vocibus *Mule-Aſſes*, *Mule-Bucenes* &c.

Urbes Regni Tunetani.

Abderana, in provinc. *Tunetana.*
Aruzamuba, Ibid.
Aphrodiſium, Ibid.
Biſerta, in provinc. Conſtantina.
Cammarta, in provinc. *Tunetana.*
Carthaginis rudera, Ibid.
Carvenna, aliàs *Carubis*, Ibid.
Caſabatha, Ibid.
Circenna, in provinc. Tripolitana.
Clupea, in provinc. *Tunetana.*
Collobeſum, in provinc. Conſtantina.
Conſtantina, in provinc. cognomine.
Carubis, eadem cum Carvenna.
Humanetha in provinc. *Tunetana.*
Heraclia, Ibid.
Hippo, cujus olim Epiſcopus Aurel. Auguſtinus, in provinc. Conſtantina.
Lepitis, in provinc. Tripolitana.
Lorbuſia, in provinc. *Tunetana.*
Lotophagitis Inſul.
Marta, in provin. *Tunetana.*
Meninx, eadem cum Inſul. Lotophagitide.
Milia, in provin. Conſtantina.
Monaſterium, in provinc. *Tunetana.*
Nebelis, Ibid.
Ruſicada, in provinc Conſtantina.
Ruſpina, in provinc. *Tunetana.*
Stagul, Ibid.
Tacaccina, in provinc. Conſtantina.
Tebeca, Ibid.
Tifeſa, Ibid.
Tebulba, in provinc. *Tunetana.*
Tripolis, in provinc. Tripolitana.
Tunes, provinciæ cognomen & Regni caput.
Utica, morte Catonis nobilis, Ibid.
Zebenſis, pars Numidiæ, ad interiorem pertinet Libyam.
Zoroata, in provinc. Tripolitana, &c.

TUNETUM, urbs Africæ, vide *Tunes.*

TUNGCHUENUM, vulgò TUNGCHUEN, urbs Imperii Sinarum, in Suchuenſi provincia, ſub qua ſunt ſeptem urbes; ſedetque juxta fluv. *Thou*, in planitie, ad radices montium, teſte *Martinio.*

TUNGGINUM, vulgò TUNGGIN, urbs Imperii Sinarum, in Queichea provincia, cujus ſextum locum obtinet, in confinio Huquaniæ, ad radices montium, teſte *Martinio.*

TUNGINUS, in *L. Sal. tit.* 46. §. 1. *Tunginus aut Centenarius mallum indicent*, eſt *tungi*, i. e. villæ Præfectus, ſeu Judex, *qui poſt Comitem eſt*, in veter. *Gloſſar.* Aliter *Tungravio*, in *LL.* Ethelredi Regis Angl. &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

TUNGRI, populi Belgii, in Eburonum, quorum pars maxima inter Moſam & Rhenum erat, ob Sabinum & Cottam Legatos, cum una legione & 5. cohortibus interfectos, ac Q. Ciceronis caſtra oppugnata; à Cæſare excisorum, loca ſucceſsêre. Complectuntur autem antiquam diœceſim *Tungrorum*, vel Trajectenſium, quæ Diœceſim Leodicenſem, qualis nunc eſt, atque etiam non minimam partem Ducatuum Brabantiæ, Limburgenſis & Diœceſim Comitatumve Namurcenſem continebat. Inter legiones Palatinas 12. *Tungricani Seniores*: inter auxilia Palatina 65. *Sagittarii Tungri* memorantur Amm. Marcell. *l.* 26. & 27. Horum, urbs Epiſcopalis & ampla olim in Brabantia, à Leodio & Trajecto 3. leuc. in Ortum, nunc parva eſt, juxta amnem Jecoram *Jecker*, qui apud Trajectum Moſam auget, in ditione Leodienſe. Media inter Trajectum ad Moſam, in Ortum, & Fanum S. Trudonis in Occaſum, in limite Brabantiæ, 3. leuc. utrinque. Olim & *Aduatuca Tungrorum. Baudrand.* Poſteà more complurium Galliæ urbium, Gentis nomine aſſumptô *Tungri* dici cœpit, hodieque *Tongeren.* Hîc aquæ Spadanæ, jam Plinii tempore nobiles, *l.* 31. *c.* 2. Urbe, mortuô Aravanô Epiſcopô ab Attila funditus, poſt incenſas Metas, everſâ, ſedes Epiſcopalis Trajectum ad Moſam tranſlata eſt, ita ut ſæpiùs Trajectenſes quàm veteri nomine *Tungrenſes* Epiſcopi appellarentur. Verum reparata poſtmodum urbs, hodieque incolarum multitudine, induſtriâ, Baſilicarum ac Monaſteriorum ſplendore inſignis eſt: Tenetur à Gallis bellô ultimô. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TUNGRORUM fons, *Iſerborn Andr. Baccio*, locus apud Tungros; ſed teſte *Gilberto Limburgiô Savenier* apud pagum *Spa*, cujus aquæ ſalubres adverſus cujuſcunque generis morbos ferè eſſe perhibentur. Vide Plin. *l.* 31. *c.* 2. *Baudrando* hodie eſt *Spa*, vicus Leodicenſis ditionis incolis *Spayſ.* In limite Ducatus Lucemburgenſis, 5. leuc. à Leodio in Eurum, 3 à Limburgo in Meridiem.

TUNICA, undecunque dicta ſit, (malumus enim id ignorare, quàm cum Grammaticis ineptire) Græcis χιτὼν dicitur, veſtimentum videlicet interius, cui toga aut pallium aut alia ſuperior veſtis injiceretur: idque tam virile, quàm muliebre. Propriè tamen *Tunica* virorum fuit, ſicut ſtola fœminarum. Sic Cato Uticenſis apud Plutarch. dicitur ad Roſtra ſæpè veniſſe ἀχίτων, id eſt, ſine tunica: & Tigranes, apud Dionem, acceſſiſſe ad Pompejum legitur, τ̀ χιτῶνα ἐκδυσάμενος, tunicâ exutâ. Illius uſus apud antiquiſſimos Romanos nullus erat, utpote ſolâ toga amictos: Poſteà ſubſtrictas & breves tunicas, citra humerum deſinentes habuerunt, ſtatim ab exceſſu Romuli. Hinc Plin. *l.* 34. *c.* 5. *extr. Primas*, inquit, *ſtatuas putarem has, & Attii Navii poſitam, ætate Tarquinii Priſci, niſi Regum antecedentium eſſent in Capitolio: Ex his Romuli eſt ſine tunica, ſicut Camilli in Roſtris.* Sequentibus temporibus, ut notat Manutius, duæ pluresve tunicæ in uſu venerunt: Varro apud Nonium, *Poſtquam duas tunicas habere cœperunt Romani, inſtituerunt vocare ſubuculam & induſium.* Idque præſertim apud ditiores. Qui mos cùm apud Judæos quoque vigeret, Chriſtus ſeverus vitæ inſtitutum formans, vetuit diſcipulos duas geſtare tunicas, Matth. *c.* 10. *v.* 10. Has depoſuêre in petitione honorum Romani, Plutarch. *in Coriolano*: Sive quo magis eâ ſpecie humiliores eſſent, ad ſupplicandum: Sive, ut, qui cicatrices haberent ſubjicerent oculis fortitudinis ſigna: Cynici quoque ἀχίτωνες fuêre, ſunt pallium duplicare ſoliti. Non niſi ſerò autem lini uſus in tunica interiore, quò tempore lineæ tunicæ promiſcuè uſurpatæ ſunt, cum prius ex lana eſſent: nec minima pars luxus additâ iis purpurâ, atque aurô. Aureas enim faſcias limboſque ac ſegmenta, quas *paragandas* dixêre, lineis interulis adjecta eſſe, docet Caſaubonus: ſive ea vox Parthorum, ſive Syrorum ſuit, vide quoque Vopiſc. *in Aureliano*, c. 46. & Salmaſ. *ad Hiſt. Auguſt. Scriptores.* Conviviorum miniſtri in tunica, & fermè linea, officiô fungebantur, ut expeditiores eſſent: quibus auratas

paragaudis uti conceſſum, cùm aliàs id privatis interdictum eſſet, Lamprid. *in Alexandro*, c. 41. Hinc etiam Chriſtus Dominus, pedes Apoſtolorum ante convivium loturus, poſuit pallium, Joh. c. 13. v. 4. quia, ut Nonnus interpretatur, ſervile opus facturus erat. Servorum enim erat, ſive pallio, aut aliâ veſte exteriore, tunicatos & cinctos, vel etiam linteo ſuccinctos miniſtrare, vide Sueton. *de Caligula*. Et quidem Imperatoris ſervi albati erant, privatorum verò in tunicis pullis miniſtrabant: niſi ubique albas tunicas, ob conviviorum lautitiam, regiorum verò miniſtrorum albatas, i.e. cretâ candefactas, & aurô diſtinctas fuiſſe dicas. In ſacris olim Ægyptiis præcipuus quoque lineæ veſtis uſus erat: Hinc *Linigera turba*, & *Liniger grex*, apud Poëtas: & *lineus amictus Iſiacorum* apud Sueton. *Domit*. c. 1. Hodieque in Latinorum ſacris, eidem veſti ſuus honos eſt. Præter amictum enim lineum ſuperiorem, quô in ſacra Pſalmodia ſacerdotes atque ipſis ſacris miniſtri utuntur, prima veſtium ſacrificalium linea tunica talaris induitur, quam vulgò *Camiſiam* appellant: Fuit illa ſtricta & corpori adhærens, docente Hieronymô *ad Fabiolam*. Menſurâ ſuperioris tunicæ, quæ *exterior* & *ſuperaria* quoque dicebatur, erat ut paulo infra genua caderet, Quintil. *l*. 11. *c*. 3. Proin, qui in longis ac demiſſis tunicis incedere ſolebant, quòd id fœminarum proprium eſſet, ii tanquam molles, malè audiebant. Horat. *l*. 1. *Sat*. 2. v. 25.

Malthinus tunicis demiſſis ambulat: eſt qui
Inguen ad obſcœnum ſubductis uſque facetus.

Cingebant autem Romani omnes tunicam, præter laticlavios, & prout libebat, contrahebant aut demittebant. Hinc apud Petronium, *Statores altius cincti*. Imo magno probro fuit, diſcinctum inceſſiſſe, Dio, *l*. 63. Sic autem cùm tunica cincta eſſet, in ſinum pecuniam reconditam docet Plutarch. *in Coriolano*. Porrò, ſicut longæ tunicæ ac talares, ita & manuleatæ infames olim in viris fuêre, Gellius, *l*. 7. *c*. 12. Colobiis proin, ſic tunicæ ſine manicis dictæ, uti mos. Non quòd totis brachiis denudatis incederent, ſed quòd manicæ ad cubitum tantùm pertinerent, & non cum brachiis magnam quoque manus partem cooperirent. Uſque hoc Colobium ſive communis tunica, etiam penès Chriſtianos fuit, & quidem in ſacris, ut & reliquæ veſtes communes, geſtata uſque ad Sylveſtri Pontificis tempora, cujus inſtitutô in locum Colobiorum Dalmaticæ ſucceſſerunt, i. e. tunicæ manuleatæ. Plura in hanc rem, & de *Tunica palmata* triumphantium, *ruſſa* militum, *Galbina*, *Laticlavia*, *Aſema*, *Chriſti inconſutili*, *Muliebri*, ſeu *Stola*, *de tunicæ ornamentis*, aliiſque vide Octav. Ferrar. *de re Veſtiaria*, *l*. 3. toto. De *Tunicis* verò *Anguſticlaviis*, *Canuſinis*, *Cirratis*, *Comicis*, *Fimbriatis*, *Gauſapinis*, *Manicatis*, *Manuleatis*, *Margaritidibus*, *Militaribus*, *Monachicis*, *Multiciis*, *Palliolatis*, *Puniceis*, *Purpureis*, *quibus clavi candidi intertexti*, *Quadrangulis*, *Rectis*, *Stortea*, *Singularibus*, *Strictis*, *Syntheſinis*, *Tragicis*, *Virilibus*, aliis, apud Caſaubon. *ad Sueton*. Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, *Hiſtoriam Aug*. & *Solinum*, Alios; & hîc paſſim. De *Funebribus ex lino asbeſtino* ſuprà diximus. Car. du Freſne *Tunicæ cum tintinnabulis*, inter Epiſcopales veſtes, meminit ex vet. Codice Ratoldi Abbatis Corbej. ut & *Tunicæ Monachorum caputiatæ*, ex Laufranco: atque *Tunicæ* nomine, veſtem quoque Clericorum propriam, apud Honorium Auguſtodun. & apud Francicos Scriptores ſagum militare, armaturæ ferè vel thoraci ſuperindui ſolitum, Gall. *cotte d'armes*, indigitari, adjicit. Uxores autem viris, & Matres filiis *tunicas* olim ut & alias veſtes confeciſſe, Alexandrumque Macedonem & Auguſtum non niſi domeſticis hujuſmodi uſos, quas veteri more in atrio domus, cum clientibus Romani texebant, Græci verò in œco & proœco, habes apud Alexandr. ab Alexandro, *Genial. Dierum*, *l*. 4. *c*. 8. Nec verò indutui ſolùm *Tunica*, ſed & in bello uſui fuit, ut in quo *tunicam puniceam haſtâ ſublatam*, ſignum pugnæ ab Antigono datum, in *Philopœmene* memorat Plutarchus: quemadmodum eôdem fine ſagum purpureum ſupra Prætorium, apud Romanos expandebatur, teſte eôdem in *Fabio* & *Pompejo* &c. Vide quoque hîc paſſim, uti de uſu *tunicarum duarum* Apoſtolis itinerantibus contra communem morem, prohibito, Suicerum voce Χιτών. Hinc *tunicatus Popellus*, apud Poëtam, quia plebs in tunica &c.

TUNICA Inconſutilis, ut communiter redditur, Græcè ἄῤῥαφος χιτών, Joh. c. 19. v. 23. ubi de veſtibus Domini noſtri, ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥαφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. Vide quoque v. ſeq. ubi de conſilio militum, ſortiendi potiùs, quàm dividendi, eam: nonnullis peculiari artificiò detexta videtur, ut quæ ſuturam non habuerit, qua de re vide Caſaubon. *Exercit. Baronian*. 16. c. 84. Salmaſio verò, non alia fuiſſe tunica videtur, præter vulgares & vulgò texi ſolitas, in Palæſtina, & apud Galilæos, qui, ut narrat Iſidorus & Theophylactus, in altitudinem texebant & pectine ſuccutiebant veſtimenta, more cum multis gentibus, Romanis quoque, communi, quorum hos *rectas* vocâſſe hoc genere textas tunicas, ſuprà vidimus. Hujuſmodi tunicarum aliæ fuêre χιτῶνες apud Veteres, quæ & ῥαπτοὶ dicebantur & συμπερονητοὶ; aliæ ἄῤῥαφοι, quæ ex toto tectæ concluſæque & nullâ parte ſutiles ſciſſileſque, uti ſunt camiſiæ noſtræ & interulæ. Σχιστοὶ igitur χιτῶνες erant, qui ex utraque parte in humeris fibulâ ſtringebantur, quos περόνας, ſed & ῥαφὰς ac ῥαφίδας, Græci dicebant: uti erant tunicæ laticlaviæ apud Romanos. *Heſychius*, συμπερονητὸς vel σύμπορπος, ὁ ῥαφαῖς συνειλημμένος μετὰ τὸν ἄνω χιτῶνα. Ubi σύμπορπον χιτῶνα vocat, qui & σχιστὸς dictus, fibulis ſive ῥαφαῖς altrinſecus in humeris comprehendebatur. Sicut idem tunicam ſervorum ἑτερομάσχαλον vocat, quòd τὴν ἑτέραν μασχάλην ἔχει ἐῤῥαμμένην, *alteram manuleam ſutam haberet*, i. e. fibulatam vel nodô ſtrictam: ſic ut unâ quidem parte haberet μασχάλην, in quam brachium immitteret, alterâ verò manuleam non haberet, ſed in modum pallii amiciretur, & fibulâ necteretur, adeoque ab hac parte ἄῤῥαφος eſſet. Et veſtimentum illud cæcum ac nullos habens exitus, quô Clytemnæſtra Agamemnonem è balneo exeuntem involvit, *Lycophron* nullas ſcribit habuiſſe ῥαφὰς i. e. *veſtis erat, quæ fibulis conſtringeretur*. Ἄῤῥαφοι igitur tales, quæ eſſent ἄχιτοι neque fibulis in altero, aut utroque humero, jungerentur: atque ex hoc genere DOMINI noſtri tunica eidem fuiſſe videtur. Vocat autem Joannes illam ὑφαντὸν ἐκ τῶν ἄνωθεν, quòd in ſuperioribus tunicæ partibus ex ῥαφαῖς vel *fibulæ* locum haberent magis, quibus ſtricta tenebatur & ſedebat in humeris tunica. Quia etiam pleræque per totum & uſque ad infimam oram nodis fibuliſque ex utraque parte conſtringebantur, addit ὑφαντὸς δι' ὅλου, ut nullâ ſui parte ſciſſuram & ſυνάρμοσμα illam habuiſſe oſtenderet, ſed integram totam fuiſſe ſignificaret. Nec prohibet, quò minus ita tales tunicæ vocarentur, quòd conſutæ eſſent aliquâ ex parte & ſarcinatricis acu conceptæ. Sarcinatricis enim acus idem facit, quod pecten textoris, unde & artem illam, quæ acu pingit, ad ὑφαντικὴν Veter. retulerunt. Et quidem hujuſmodi tunicæ totæ in tela fieri non poterant, ſed ex inciſis partibus integrari & acu conſui habebant neceſſe: at σχιστοὶ χιτῶνες cæteraque id genus veſtimenta, ut erant colobia Romanorum, & laticlavias tunicas fuiſſe diximus, ut quæ ex duabus plagulis conſtabant, in utroque latere per fibulas commiſſi ſolitis, facilè in tela totæ fiebant &c. Hactenus Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Aureliano*, c. 46. ubi plura hanc in rem, inter alia, *tunicam* Domini ἄῤῥαφον, ideo non diviſam fuiſſe a militibus, quòd ſciſſa ac diviſa nulli uſui futura fuiſſet, ex pallio verò & veſte fortè alia ſuperaria, utpote veſtibus duplicibus, 4 partes commodè fieri potuiſſe, addens. At rationem texendi Veter. & *Inconſutiles*, h. e. *omni ſutura carentes*, faciendi *Tunicas*, in vera jam luce poſuit Clar. Joh. Braunius Theologus Belga, inſigni opere *de Veſtitu Sacro Summi Sacerdotis* Hebræorum, ubi non tantum ex Indiis ſæpiuſculè hujuſmodi Tunicas afferri ſe vidiſſe, ſed & ipſe textrinum hujuſmodi ſuô ingeniô excogitâſſe, pluribus oſtendit, quem proin hanc in rem præ aliis videre operæ pretium erit.

TUNICA Moleſta, ſupplicii genus, cujus mentio apud Senecam, *Ep*. 14. *Cogita illam* Tunicam *alimentis ignium & illitam & intextam*. Juvenalem item, *Sat*. 8. v. 235.

Tunicâ punire moleſtâ.

Vide quoque Tertullian. *ad Martyr*. c. 5. Cœl. Rhodig. *l*. 10. *c*. 5. idem facit pœnæ genus cum Scalis ſeu Gradibus Gemoniis, unde reos non in Tiberim vivos præcipitatos, ſed ibi vivicomburiô punitos, contendit. Gallonius *in de Martyrum cruciatibus libello*, figuram ſubjicit Martyris, *Tunicâ* candenti ferreâ, & crepidis ferreis induti, quas clavi lignei adſtringebant: quam in Balduini *de Calceo Tractatum* tranſtulit Andr. Friſius, *editione Amſtelodam*. A. C. 1667. Sed & *Tunica* occurrit *Plumbea*, in *L*. Baiwar. aliô tamen ſenſu, ut ad cujus pondus pro Epiſcopo occiſo aurum pendi, ab homicida, jubetur, *tit*. 1. *cap*. 11. §. 1. *Si quis Epiſcopum — occiderit, ſolvat eum — ſecundum hoc edictum. Fiat tunica plumbea ſecundùm ſtaturam ejus, &, quod ipſa penſaverit, auri tantum donet, qui eum occidit* &c.

TUNICATES, populi Vindeliciæ inter Auguſtam & Ratisbonam. *Ptol*. ubi nunc *Tunicatea*, quorum meminit Poëta, *Itiner*. *l*. 5.

TUNICELLA, veſtis in Eccleſia Romana Subdiaconorum propria, quæ & *ſubtile*, vide ibi: nec non *Dalmatica minor*, uti legas apud Dominic. Macrum, *Hierolex*. ubi de ejus uſu multa.

TUNNOCELUM, Camdeno *Tinmouth*, vide *Tina*.

TUNONIUM, oppid. amplum Sabaudiæ, ad lacum Lemanum, caput Ducatus Caballicenſis; 7. leuc. à Geneva in Ortum, 5. à Lauſanna in Meridiem. Vulgò *Tonnon*, ſeu *Thonon*.

TUNTOBRIGA, vulgò BRAGANZA, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis Ducatus titulò inſignis in Portugallia, inter Mirandam & Bracaram, *Ferrar*. *Baudrando* fuit oppid. Callaicorum Bracariorum. Nunc in ruinis; manet tantùm vicus *Bargna de Regoa*, in Portugall. in provinc. Transmontana, 7. leuc. à Brigantia in Occaſum, ad Tuelam amnem.

TUOLA, Corſicæ fluv. *Ptol*. *Golo Leandro*, ex magnis Inſul.

TUPHA, Zonaræ in Baſilio Imperatore appellatur Tiara rectus, Regibus olim Perſicis peculiaris; ob *ty[illegible]um*, quem ingenerabat. Solenus *de Pileo*. *Sect*. 9. Vide ſuprà *Tiara*.

TURANII, inter eas Sabinorum nobiles familias, quæ Romam ſe cum T. Tatio contulerunt atque patriciæ factæ ſunt, connumerantur à *Dionyſio*.

C. TURANIUS, Poëta, annonæ præfectus paulò ante mortem, ab Auguſto ſubſtitutus, in locum ſuum. Fuit & eô nomine Poëta Tragicus, teſte Ovidiô, *l*. 4. *Epiſt. ex Ponto*, *El. ult*. v. 29.

Muſaque Turani tragicis innixa cothurnis.

Ejus ſive cognominis meminit Plinii index.

TURARIUS, vicus Romæ, *Aſconius*.

TURBA, Hiſpaniæ urbs, Liv. *l*. 35.

TURBA, poſtea *Tarvia*, *Tarbia*, ac *Tarvia*, nunc *Tarba*, oppidum Galliæ, caput Bigerronum, decimô inter provinc. Novem populanæ civitates locô. Vulgò *Tarbe*: vetus caſtrum aut arcem Bigerram Bigorram ve habuit, ubi ſemper Epiſcopatus fuit ſedes: Unde & nunc ſedes dicitur, *la Sedes*. Vide ſupra in voce *Bigerrones*.

TURBA, in viis Romanis, tanta quotidie, ut ægrè via reperiri poſſet, indigitatur paſſim Juvenali, Martiali, Aliis. In Amphitheatro imprimis aut Circo Maximo, Papinio, *l*. 1. *Sylv*. 1. v. 65.

——— Continuis ſeptem per culmina montes
It fragor, & magnæ ſugit vaga murmura Romæ.

In cujuſmodi locum, pompamque ſpectandam, proruentem, Populum, formicis ac ſuibus pulcrè comparat Theocritus, *Adoniazuſis*,

Ω' θεοί

Ω' ἐιοὶ ἰσοτ. ὄχλο... πᾶς· καὶ πίνα τῦτο περσῶν
Χρὴ τὰ κακὰ, ... ἄμετροι.

Et

——— ἄθρο... ὄχλο...
Ω'... ———

Vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Theb. Papinian.* 4. v. 798.

——— *pars arctâ plebe ſequuntur.*

& ſuprà, voce *Compreſſio*, ut & infrà *Umbo*, ubi de verbis ... & ... Voci origo ex τύρβα Attico, pro σύρβα, à σύρειν & βοᾶν, ut *commotionem ſtreperam* ac *vocalem* propriè notet, Becmannus, *Origin. L. L.* Apud recentioris ævi Scriptores *Turba* niger ceſpes eſt, qui, è terra paluſtri ac bituminoſa erutus, variis in regionibus, vicem carbonis præbet, Gallis *Tourbe*, Belgis, Angliſque *Torf* & *Turf* dictus. Vide Lamb. Ardenſem, Auctorem *Chronici Andrenſis*; Spelmannum, qui *turbam* è terræ corpore effodi, *bleſtiam* (Gall. *blecbe*) è ſuperficie, utramque in igniſeſcam à ruſticis plurimis & à Nobilibus ipſis, in paluſtribus regionibus adhiberi ait; ipſos inprimis, qui de *Turbis* ex profeſſo ſcripſère, Martin. Schoockium, Carolum Patinum, Alios. Hinc *Turbaria*, loci ejuſmodi ceſpitibus fodiendis idonei, in *Monaſtico* Anglic. paſſim: de quibus Wilh. Armoricus, *Philipp. l.* 2. ubi de Flandria,

Aridagleba foco ſiccis inciſa mariſcis.

Vide Auctores Carolo du Freſne hanc in rem laudatos, de *Turbariis* præcipuè *Anglicis* Camdenum, *Deſcript. Britanniæ*, ubi de *Lancaſtrenſi* agro, & quædam ſuprà, ubi de *Carbone*. At *Turbarii*, ſeu *Turbiculi*, vulgò *Kerni*, apud Hibernos, milites levis armaturæ, qui jaculis amentatis, machæris & cultris ſive ſicis, *Skynes* vocatis, dimicabant, dicuntur. Henrico Marleburgenſi, qui de illis pluribus agit, uti ex eo Jac. Waræus *Antiqq. Hibernic. c.* 12. *Sect.* 1.

per TURBAM probatio, Gallicè *Preuve par Turbe*, ſeu *Enqueſte par Turbe*, it. ſimpliciter *Turbe*, terminus in Gallico jure uſitatus. Nempe Gallorum moribus decem teſtium depoſitione, in probanda Conſuetudine, circa quam lis orta eſt, opus fuiſſe docet Faber *ad* §. 9. *J. d. t. N. G. & C.* quæ probatio dicebatur fieri *per Turbam*; ſeu quòd decem homines turbam faciant, per *l.* 4. §. 3. *d. vi bonor. rapt.* ſeu, quòd teſtes non ſecretò, ut aliàs, ſed palàm in illa turba & multitudine examinarentur, vide Coraſ. p. 2. *d. art. jur. c.* 10. Apud C. du Freſne *Gloßar. Ordinatio de inquiſitione Conſuetudinum facienda — Vocabuntur plures ſapientes, carentes ſuſpicione. Ipſis vocatis proponetur eis Conſuetudo & dabitur eis in ſcriptis: quâ propoſitâ, jurabunt quod ipſi dicent, & fideliter referent illud, quod ſciunt & credunt, per os unum ex ipſis & viderunt uſitari ſuper illa conſuetudine. Quô juramentô præſtitô trahent ſe ad partem, & deliberabunt, & referent deliberationem illam, & dicent inter quos viderunt illam conſuetudinem & in quo caſu & quô locô, & ſi fuit judicatum & de circumſtantiis & omnia redigent in ſcriptis. Et mittantur ad Curiam clauſis, ſub ſigillis inquiſitorum, & reddent omnes cauſam dicti ſui, etiam in* TURBA. Adde veter. *Conſuetudinem Bituric.* editum à Thomaſſerio, *artic. Comment. Couſtume ſe doit prouver*, & *Remarquez du droit François*, verbo *Coûtumes*. Hodiè verò ratio illa Conſuetudinem probandi abrogata eſt Statutô Ludovici XIV. Galliæ Regis, Aprili menſe A. C. 1667. promulgatô, uti diſcimus ex Du. de Ferriere, *ad tit. ff. de LL.* ubi ſimul modum ſic inquirendi accuratè deſcribit: *Quand il ſurvenoit*, inquiens, *autrefois quelque difficulté pour l'obſervation des Coûtumes la preuve s'en faiſoit par Turbe, que la Cour ordonnoit eſtre faite par un Commiſſaire, qui ſe tranſportoit ſur les lieux & la ayant aſſemblé les plus anciens Officiers & Practiciens non ſuſpects & valablement reprochés par les parties, il les interrogeoit en deux ou trois turbes par la bouche du plus ancien de chacune, apres en avoir communiqué avec tous ceux, qui la compoſoient: ce qui a eſté pratiqué juſqu'à ce qu'il ait eſté abrogé par la nouvelle Ordonnance donnée au mois d'Avril 1667. par Louys XIV. encor aujourd'huy glorieuſement regnant tit.* 13.

TURBANS, apud Turcas, capilli tegmen, ad Tiaram Perſicum popularem proximè accedens; Græcis recentioribus Φακιόλιον eſt, quaſi *faſcia complicata*. Vocis originem à *Corybantio* Græcorum veter. arceſſit Gretſerus, *ad Codin. l.* 2. *c.* 5. Nec verò Turcis ſolùm Perſiſque, ſed & Tartaris in uſu eſt, ut qui & ipſi Muhammedi mancipati: Quorum *Turbantem* ſic deſcribit Mart. Martinius, *Hiſt. de bello Tart. Biretum capiti æquale, rotundum, at humile; hoc pretioſæ pellis faſcia per circuitum ambit, ad duorum vel trium digitorum latitudinem: (ea plerumque caſtoris vel Zibellinarum eſt:) hæc pellis aures, frontem ac tempora à frigore defendit: Quantum vero bireti ſupra pellis faſciam eminet, tantundem rubra byſſus undique ſparſa tegit, vel nigri aut purpurei equorum crines, quos pulcherrime tingunt, geſtamen planè commodum nec inconcinnum.* Unde colligere eſt, rubrum eſſe Tartarorum pileum, nunc ſaltem; olim viridem fuiſſe produnt: Rubrum autem *Turbantem* geſtant Perſæ, qui Ali addicti ſunt; album Turcis habentibus. Nec mirum colore pileorum diſſidere, qui implacabiliter diſſident occaſione ſuperſtitionis, aliter à Turcis, à Perſis aliter acceptæ. Qua de re vide Joh. Barros, *Dec.* 2. *Aſiæ, l.* 10. *c.* 6. Oſorium, *de rebus Emman. l.* 10. Sanſovinum, *de rebus Turc.* Flor. Remondum, *de Hæreſeos natalibus l.* 1. *c.* 4. Alios. Origo utriuſque diſſidii hæc; Ali frater patruelis Muhammedis ac gener, ipſi defunctô ſuccedens, legem ſoceri ſuis interpretationibus adeò interpolavit, ut planè alia videretur. Quod videns Homar, Muhammedis affinis, pro Legis à Muhammede propoſitæ integritate & recepta interpretatione, acriter adversùs Alim certavit; unde ſuperſtitio in duas diviſa eſt Sectas: Arabibus, qui Homarem ſectabantur, Perſas Ali addictos, non ſecus ac exleges & deſertores, Legiſque patriæ corruptores, adverſantibus; nec Perſis mitiùs agentibus in Arabes Homari addictos. Cùm autem non exiguô tempore pars Homaris prævaluiſſet, exortus circa A. C. 1370. ex Ali ſe propagatum dicebat *Sofi*, acerrimuſque ſectæ ab eo conſtitutæ vindex haberi volebat ac reverà erat. Qui ut ſuos ab Homaritis aliquô inſigni diſcriminaret, pro linteo albo *Turbante*, quô Homaritæ utebantur, in memoriam XII. filiorum Hoccini, Alis filii, *Turbantem* inſtituit, è cujus medio pileolus acuminatus, è lana conſtipata colore rubrô confectus & ſenis utrinque gradibus diſtinctus, accommodatè ad contractionem vel diffuſionem emicaret: Pileumque hunc, velut notam ſectæ Perſicæ, Iſmaël Sefi, potentiſſimus Perſarum Rex Uſumcaſſanis ex filia nepos, magnô ſtudiô, & partim blanditiis ac precibus, partim vi ac minis multis populis obtruſit, magnâ Turcarum indignatione; Qui adverſarios ob rubros pileolos, defectionem à Muhammede exprobraturi, *Kiſilboſſi*, quaſi *capita rubra*, hodieque notô vocant convitiô. Sicut à lana, quâ pileoli illi conſtant, ſunt qui velint Perſarum Regem per excellentiam dictum *Sofi*, quod nomen Arabicè *lanam* ſonat, cùm *Turbantes* Turcici è lino conficiantur: an ex veteri uſu Regum Ægyptiorum, quorum judiciô laneæ veſtes profanæ erant, unde lineis in Templis utebantur, & funebres tunicas, quibus in ſepulchra, religione conſecrata inferrentur, ſimiliter è lino habebant? Vide *Turbantis* Turcici iconem, ut & plura de his, apud Ant. Solerium, *de Pileo, Sect.* 8. aliquid etiam ſuprà, voce *Faſcia*, item *Faſciola*.

TURBO, ONIS, gladiator apud Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 3. v. 310.

Corpore majorem rides Turbonis in armis.

TURBO, INIS, exercitamentum puerile, Græcè βέμβιξ, ut ex antiquo *Epigr.* patet:

Οἱ δ' ἄρ' ὑπὸ ... βέμβικας ἔχοντες
Ἔστρεφον ... ἀγυιῇ.

At pueri ſcytalis ludentes Turbine *acutô,*
Vertebant lato quiſque ſuum in trivio.

Nempe lorô baculo alligatô emiſſum pueri in orbem circumagebantur, plagiſque circumactum vertatim impellebant: ut appoſitiſſimè deſcribit Virg. *l.* 7. *Æn.* v. 378.

Ceu quondam torto volitans ſub verbere Turbo,
Quem pueri magno in gyro, vacua atria circùm,
Intenti ludo exercent: ſtupet inſcia turba,
Impubeſque manus, mirata volubile buxum,
Dant animos plagæ.

E buxo namque probatiſſimi. Cum Trocho Dempſterus aliique confundunt, quod tamen longè diverſum fuiſſe apud Veteres Ludi genus, ex Mercuriali oſtendimus ſuprà: ... quoque Græcis, unde recentiorum ...; item ... quibus nux pinea propriè intelligitur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1285. Aliàs *Turbo*, aquatilis nomen cujuſmodi *Turbines* ..., quorum teſtæ in multa volumina plurimis undique tuberculis extantibus deducuntur: Item anonymi, conchylia tuberoſa, & anfractuoſa, ſtriata partim rugata, maculoſa variâ ... in *Muſæo* Kircheriano, memorantur Georgio de Sepibus, p. 28. Item venti &c. Hinc *Turbinatus pileus*, apud Macrum *in Hierolex.* de cujuſmodi pileis hic paſſim, inprimis hac ipſâ voce: uti de *Turbinatis piſcibus*, plura apud Voſſ. *Idolol. l.* 4. *c.* 36. & de alia vocis notione, ſuprà voce *Rhombos*.

TURCÆ, vel TURCI, vulgò *Turchi*, & *Muſulmanni*, Scythiæ populi teſte Pomponiô, *l.* 1. *c. ult.* à quibus orti judicantur, qui tempeſtate noſtrâ latiſſimè imperitant, immaniſſimi & crudeliſſimi hoſtes Eccleſiæ Dei & Chriſti. *Turca* (inquit Faber) *vaſtatorem* ſignificat veræ ſcil. religionis, pietatis, honeſtatis & pacis. Herodotus inter feras gentes Septentrionis *Iyrcas* ponit, quæ appellatio à *Turcorum* nomine non eſt aliena, etſi ſunt qui à *Teucris Turcos* deducunt, *Chron.* Peuceri. At *Thartak* Idolum eſt 2. Reg. *c.* 17. v. 31. Alii ex *Turcâ* Perſarum urbe magnâ & opulentâ hoc genus hominum progreſſum eſſe tradunt. Nomen *Turci* (inquit idem Faber) ſignificat hominem, qui agreſtiorem victus rationem ſequitur. Chalcondylas, *l.* 2. *de rebus Turcicis*. Et Perſas quidem Τοῦρκους dictos ex *Niceta* apparet. Invenitur & à fluv. rapido *Turck*, qui in mare Hyrcanum influit, nomen ſuum *Turcos* accepiſſe. *Turcas*, quaſi *derelictos* dici obſervat Hottingerus, *Hiſt. Eccleſ. l.* 1. *c.* 8. *p.* 513. & ſunt qui illos iis ex Scythis oriundos volunt, quos Alexander M. intra Hyperboreos ferreis repagulis clauſerit, i. e. quos velut gentem indomitam, in angulum illum, tanquam in ergaſtulum incluſerit. E Scythis, Caucaſios montes inter Pontum Euxinum & Caſpium mare incolentibus, originem illos trahere communis opinio eſt. Se ipſos *Muſulmannos*, i. e. fideles vocant. Horum potentiæ initia jecit Tangrolipices Mucaletus, A. C. 1037. quô Perſidis Sultanus Muhammedes, à Turcis, quos adverſus Calipham evocans armaverat, reditumque iis poſtmodùm intercluſerat, occiſus & regnô exutus eſt. Imperium poſteà condidit Otmannes ſeu Othmanes, Gaſi i. e. fortis miles, Ertogrulis ſeu Ertucalis filius, A. C. 1290. qui cùm aliquandiu agriculturam in partibus Aſiæ minoris ab Aladino Sultano conceſſis exercuiſſet, vicinos in Phrygia majore Bithynia, Myſia, vicos & caſtella Chriſtianorum tandem aggreſſus eſt felici ſucceſſu, quem Aladinus juſte ac dignitate Principis ipſi collatâ coronavit. Sic Zuphiâ, Bilezugâ, Nacoliâ, Chalce, vel ut Curio, *Hiſtor. Sarac. l.* 3. Narolia, Ancyrâ, Sinope, Sebaſtiâ ſubjugatis, Nicæam dein & Pruſam expugnavit, Græcis pugnâ Dilenſi victis. Ei fil. Urchanes ſucceſſit. A. C. 1327 qui vicinas Nicææ urbes in Troade ſitas Neapolim, Cariſſum, Pergamum & Adramytium adjecit. Hujus filius Solimannus Helleſpontum primò transfretavit, & caſtellum Zemnick, Græcis Chiridocaſtrum occupavit, dein Callipolim cepit. Porrò Amurathes I. Gaſi Urchanis ſucceſſor Adrianopolim, Philippopolim, aliaſque Thraciæ urbes ſub jugum miſit. Poſt eum Bajazetes I. à Turcis *Gildrin*, i. e. fulmen, à Græcis *Lelaps* dictus; Serviam ac Boſniam latè depopulatus, Sigiſmundum Hungariæ Regem ad Nicopolim vicit,

ipſâque Conſtantinopoli obſeſſâ, jus vici in illa habendi Imperatori extorſit, mox à Temirlane victus & captus. Poſt interregnum Emir Soliman, i. e. Princeps, à fratre Muſa Zeleti, i. e. Nobiliſſimo, imperiô ac vitâ privatus eſt: qui mox à Muhammede I. eôdem modô habitus eſt. Huic ſucceſſit Amurathes II. ſeu Murat-Chan, cujus initiis Pſeudo-Muſtaphas negotium faceſſivit. Eum excepit Muhammedes II. qui duo Imperia Conſtantinopol. A. C. 1452. & Trapezuntinum, A. C. 1460. duodecim regna & ducentas urbes magnas expugnavit: Græciam ſubjugavit, Athenas delevit, à Crojana tamen obſidione Scanderbegi armis repulſus: iterum Lesbum Cataluſiorum genti Genuenſi eripuit A. C. 1461. Boſnâ, Raſciâ & Serviæ magnâ parte adjectâ, A. C. 1464. Inde Peloponneſô, diſcordiâ fratrum Palæologorum, potitus, ut & Eubœâ, A. C. 1470. Bajazetes II. ſucceſſo, ejus reliquias Venetorum Peloponneſô exegit, poſt quem Selimus I. Syriam, Arabiam, Ægyptum &c. occupavit. Hunc excepit Solimannus II. qui A. C. 1521. Rhodum, dein Hungariæ partes, A. C. 1566. ſicut Selimus II. ejus ſucceſſor Chium adjecit. Poſt hos præfuêre Amurathes III. Muhammedes III. Achmedes I. Othomanes II. à Genizaris ſtrangulatus, A. C. 1612. Muſtaphas, Achmedis frater, Amurathes IV, Othomanis frater, Ibrahimus, itidem à Genizaris ſtrangulatus, & Muhammedes IV. qui haud pridem Candiam Venetis extorſit, Neuheuſelium in Hungaria expugnavit & Poloniæ non exiguam partem, Caminiecô captô, ſub jugum miſit. Præterea Tartari Precopenſes ab imperio Turcico aliquousque dependent: Walachiæ quoque, Moldaviæ ac Tranſylvaniæ Principes Turcica caſtra ſequi coguntur, ſimul ingenti tributô onerati, Tranſylvanus tamen liberius habetur. Raguſina etiam Reſp. tributum pendit. Proprius Imperatorum titulus eſt *Chakan*, ſeu *Chachan*, *Chan*, *Cham*, communi ferè omnibus Orientalibus more. *Sultani* nomen etiam uſurpat, ſedeô modô, quô Reges Hiſpan. vocem *Don*. Titulum *Imperii* videntur meruiſſe, ab occupata Conſtantinopoli, quam ſtatim quoque ſedis locô elegêre, cum antè Othmanes Pruſæ, civitate Bithyniæ, & pôſt Adrianopoli eam habuiſſent: acceſſit conventio, inter Rodolfum II. Imperatorem & Achmedem I. A. C. 1606. Imperium ut plurimùm à fratrum ſtrangulatione auſpicantur, nec filiorum adultorum ullus, patre vivô, intra Urbis mœnia pedem infert. Filias plerumque 4. vel 5. ætatis annô Baſſæ, ſeu Beglerbego alicui deſpondent, uxores non habent juſtas à tempore Bajazetis, à Tamerlane victi, niſi quód Solimannus II. Roxolanam hôc titulô dignatus eſt. Mahometani ſunt, & non tam vi politici alicujus principii, quàm religionis, ſubditorum cœcum experiuntur obſequium. Milites tamen, maximè Janizarii, liberiùs agunt, quorum potentiam proin omnibus modis enervare annituntur. Supremus Imperii Turcici Miniſter eſt *Magnus Veziriùs*, Turcis *Vezir Azem*, ab Imperatoribus *Lala*, i. e. Aulæ Magiſter dictus. Sub hoc ſex alii Veziriorum nomen gerunt, conſiliiſque adhibentur, ſed non magnâ auctoritate ſunt. Inter Judices, qui poſt ſupremum Vezirium eminet, ſummus Judex eſt *Cadileſcher* vocatus. Sæpe & *Mufti*, i. e. ſummus Sacerdos, ad ſententiam dicendam accerſitur. Sedes publici conſilii *Divan*: Aula *Porta* appellatur. Nobilis hîc nemo naſcitur, cùm ſola domus Ottomannica ſuis cenſeatur natalibus. Plura qui volet, adeat Chalcondylam, *Hiſt. Turc.* Camerar. *Comm. de Reb. Turc.* Poſtellum *Republ. Turc.* Bauderium, *Invent. Hiſt. Turc.* Franciſc. Sanſovin. *de Orig. & Imper. Turc.* Joh. Bapt. Montalban. *de moribus Turc.* Fungerum *in Turca.* Joh. Leuncl. *Hiſt. Turcic.* Augerii Gisleni Busbequii, *Legat. Turcicæ Epiſt.* 4. P. de Valle, *Itinerar. Tom.* 1. reliquoſque auctores Becmanno laudatos, *in Hiſt. Orbis terr. Geogr. & Civ.* c. 10. *de Imp. Turcico*: & infrà in voce *Turcarum Imperium.* *Baudrando* dicuntur *les Turcs* Gallice, *los Turcos*, Hiſpanis, *li Turchi* Italis, populique ſunt Aſiæ, qui Imperium ſuum longè latèque per Europam, Aſiam, & Africam armis propagârunt, & ſe ipſos Muſulmanos ſeu fideles vocant. A Scythis, qui Caucaſios montes inter Pontum Euxinum & Caſpium mare incolunt, originem trahere, omnes ferè auctores unô ore conſentire videntur. Hinc *Turcicus*, ut Turcicum Imper. quod cœpit, A. D. 623 ſecundùm alios A. 1300. de quo ſuprà. Hornio, gens paſtoritia, primas ſedes habuerunt, in Scythia, ad Jaxartem fluv. ſupra Perſiam. E qua regione, quæ hodieque *Turcheſtania*, circa A. C. 1000. in Perſiam emigrârunt, Duce Selgkukô, ſub ejus nepote Togrulbeko hôc regnô potiti, A. C. 1038. Ortâ poſtmodùm inter patrueles an fratrueles hujus diſcordiâ Cuthlumuſes occupavit Armeniam, Cappadociam, Pontum aliaſque Imperii Græci provincias regiô titulô, circa A. C. 1060. ſicque in *Occidentale* & *Orientale*, Regnum Turcarum diviſum eſt: quorum illud à Chriſtianis tantùm non deſtructum, crebiâ eorum in Terram Sanctam expeditione: iſtud à Tartaris penitùs eſt everſum. Mox tamen Aladinô Duce Turci ex Perſia profugi, occupatis Iconiô & Sebaſtiâ urbibus, novum per Aſiam minorem Regnum orſi ſunt, &, ſuperatis Græciæ provinciis aliquot, feliciter per 90. annos tenuêre, ſede Guniæ ſeu Iconii conſtitutâ. Aladiniis deficientibus circa A. C. 1298. in quibus poſteritas Selgkuki extincta, Oguzii, alius Turcarum populus, Oſmannô Duce, non potentiam Turcarum ſolùm, ſed omnem ferè minorem Aſiam in ſe tranſtulêre, ſede Pruſiæ fixâ. Inde pervenêre in Europam circa A. C. 1363. ſub tertio Imperatore Amurathe. Et quamvis à Tamerlane universâ Aſiâ exuti eſſent A. C. 1401. & fractô captôque Bajazethe de eorum Imperio actum videretur, viribus tamen iterum recollectis, ſub Muhamede I. Amurathe II. & Muhammede II. illud per Aſiam Europamque latiſſimè propagârunt, Conſtantinopoli quoque expugnatâ &c. Vide Georg. Hornium, *Orbe Imper. cum Animadverſ.* L. Joach. Felleri, *p.* 401. & *ſeqq.* ubi plura, *de Regimine, Claſſibus, Legibus, Moribus, Habitu, Ædificiis, Hoſtibus*, aliiſque Turcarum *Memorabilibus* apud eundem, *Orbe Polit. cum Animadverſ.* L. Ottonis Menkenii paſſim, inprimis, *p.* 29. 414. & *ſeqq.* nec non ſuprà *Jezidæ, Iſlami, Muſlimi.*

TURCARUM Imperium, *l'Empire des Turcs*, ſeu *la Turquie*, latè per Europam, Aſiam, & Africam extenſum eſt, à duobus præſertim ſeculis. Turcica ditio in Europa duplex eſt, nempe Rumelia, *la Romelie*, ſub qua cenſentur Græcia, Macedonia, Albania, & Thracia, cum inſulis Creta, Eubœa, & aliis in mari Ægæo; & Sclavonia, *l'Eſclavonie*, ſub qua Boſnia, Servia, Croatia ex parte, Dalmatia mediterranea, Sclavonia, Bulgaria, & maxima pars regni Hungariæ verſus Auſtrum. Turcicæ ditionis in Aſia quatuor ſunt partes, nempe Aſia Minor, *la Natolie*, Syria latè ſumpta, *la Sourie*, ſeu *Sorſſiea*, Turcomania, aliàs Armenia major, *la Turcomanie*, & Diarbechia, aliàs Meſopotamia, & Aſſyria, atque pars Babyloniæ, *le Diarbech*, cum aliquot locis tantùm in Arabia Petræa verſus ſinum Arabicum. In Africa autem Turcicæ ditionis partes ſunt regnum Barcæ, *le royaume de Barca*, & Ægyptus, *l'Egypte*, ſeu *Miſir*, in duodecim Præfecturas ſeu Caſſiliſlatus diviſâ. Totius Imperii ſedes regia eſt Conſtantinopolis, Turcis *Stamboul*, ad Boſphorum Thracium. Sed urbes *Zibit*, *Aden*, *Balſora*, & *Samachia* non ſubſunt Turcis, neque Colchis & Iberia, partes Aſiæ. Regna autem Tripolis, Tuneti, & Algerii in Africa ſunt ſui juris quôdam modô, & Turcarum Imperatori parent tantùm, quando ipſis videtur, quanquam ſub ipſius clientela vivant. At vice verſâ ipſi tributum ſolvunt Principes Tranſylvaniæ, Valachiæ, & Moldaviæ, uti Reſpublica Raguſina, & Princeps Tartariæ minoris ipſius eſt clientelaris. Turcicum Imperium dividitur aliter in viginti quinque Præfecturas generales, teſte Ricautiô Anglô, ex quibus una eſt in Africa, ſeptem in Europa, & 17. in Aſia: E quibus duæ reguntur à Præfectis *Beglerbey* dictis; aliæ omnes habent Præfectos *Baſſa* nominatos. Terminatur autem ditio Turcica in Europa ad Boream Tartariâ minori, Poloniâ, Moldaviâ, Tranſylvaniâ, & Hungariâ Auſtriaca: ab Occaſu mari Hadriaticô, quô ſeparatur ab Italia & mari Mediterraneo. In Africa terminatur ad Auſtrum ſinu Arabicô; Nubiæ region. deſertis Barcæ & Gaogæ, ac regnô Tripolitanô. In Aſia autem ad Ortum terminatur Pontô Euxinô, Georgiâ, Imperiô Perſarum, & Arabiâ.

Satrapiæ Turcarum juxta Ferrarium, in Aſia, ſuperiore tempeſtate 30. nunc pauciores, multis à Perſis occupatis:

Albaniæ, ſedes Alexandria ſeu Portæ ferreæ, *Demircapi.*
Arabiæ felicis, ad ſinum Arabicum, ſedes Saba, *Zibit.*
Arabiæ felicis, extra ſinum Arabicum, ſedes Arabia, *Aden.*
Armeniæ majoris citerioris, ſedes Chorſa, *Chars.*
Armeniæ majoris ulterioris, ſedes Artaxata, *Teflis.*
Armeniæ majoris, in confinio Mediæ, ſedes Rivanum, *Revan.*
Armeniæ minoris, ſedes Melitene, *Malatia.*
Aſſyriæ, ſedes Seleucia, *Moſul.*
Babyloniæ citerioris, ſedes Babylon, *Bagdet.*
Babyloniæ ulterioris, ſedes Teredon, *Balſara.*
Bithyniæ, Pruſa ſedes, *Burſe.*
Cappadociæ citerioris, ſedes Amaſia, *Amaſia.*
Cappadociæ ulterioris, ſedes Sebaſte, alius Sebaſtopolis, *Sivas.*
Cappadociæ, Ponti Polemoniaci, ſedes Neocæſarea, *Tocato.*
Carmaniæ, ſedes laxa, nunc ſub Perſis, ab eis recuperata.
Ciliciæ, ſedes Cæſarea penes Anazarbum, *Aciſar*, & intus Adana, *Adena.*
Cœleſyriæ, ſedes Damaſcus, *Scham.*
Colchidis, ſedes Phaſis, *Faſſo.*
Cypri, ſedes Fama Auguſta, *Famagoſta.*
Iberiæ, ſedes Barinum.
Iberiæ item, ſedes Tzildiris.
Iberiæ etiam, ſedes Smyrna.
Ioniæ, ſedes Smyrna, *Iſmir.*
Lycaoniæ, ſedes Iconium, *Cogni.*
Mediæ Atropatiæ, ſedes, Cyropolis, *Samachi*, nunc Perſarum.
Mediæ citerioris, ſedes Sarvanum ſive Servanum, hodie Perſarum.
Mediæ item in confinio Meſopotamiæ, ſedes Iban, *Van.*
Meſopotamiæ, ſedes Amida, *Caramit.*
Phœniciæ, ſedes Tripolis, *Tarapoli.*
Phrygiæ, ſedes Cotiæum, *Chiutaye*, ſub quo Præfecti 16.
Syriæ, in Armeniæ minoris confinio, ſedes Maraſſia, quæ Merita veteribus dicta putatur.
Syriæ in Comagene, ſedes Hierapolis, *Haleppo.*

Ex quibus à Perſis multæ recuperatæ ſunt, uti Albaniæ, Armeniæ majoris, Mediæ, Aſſyriæ, & Babyloniæ.

Satrapiæ in Europa ſeptem:

1. Boſnæ, ſedes Banialucha: ſub quo 9. Præfecti,
2. Daciæ ripenſis, ſedes Temeſwaria: ſub quo 8. Præfecti.
3. Græciæ, ſedes Sophia: ſub quo Præfecti 21. totidem namque præfecturas continet hæc ſatrapia, quæ ſunt ex ordine infrà ſcriptæ.

Præfectura Romeliæ, ſive Græciæ ſatrapiæ:

1. Sophia, in Myſia, *Sofia.*
2. Nicopolis, ibidem, *Nigeboli.*
3. Quadraginta Eccleſiæ, in Thracia, *Kirckliſſe.*
4. Byzia, ibidem, *Vyza.*
5. Germia, in Thracia, *Kirmen.*
6. Siliſtria, in Myſia, *Siliſtra.*
7. Juſtiniana prima, in Macedonia, *Giuſtandil.*
8. Tegina, in Sarmatia Europæa, *Bender.*
9. Hermonaſſa, ibidem, *Akirman.*
10. Scupi, in Macedonia, *Uſcopia.*
11. Priſdena, ibidem, *Priſrien.*
12. Theſſalonica, ibidem, *Salonichi.*
13. Trica, in Theſſalia, *Triccala.*

14. Lacedæmon, in Peloponneſo, *Miſatra.*
15. Patræ, ibidem, *Patras.*
16. Caſſiope, in Epiro, *Janna.*
17. Delvina, ibidem, *Delvino*, nomine recenti.
18. Elabaſſanum, in Macedonia, *Eibaſſan*, nomine recenti.
19. Aulon, ibidem, *la Valona.*
20. Dyrrachium, ibidem, *Dulcagini.*
21. Scodra in Illyrico, *Iſcodar*, ſeu *Scutari.*
4. Hungariæ, ſedes Buda: ſub quo 15. Præfecti.

Præfecturæ Hungariæ ex ordine:

1. Novigradus, *Novigrad.*
2. Filecum, *Fileck.*
3. Zerzenum, *Zerzen.*
4. Zolnocum, *Zolnock.*
5. Strigonium, *Gran.*
6. Segedinum, *Segedin.*
7. Alba Regalis, *Stulweiſſenburg.*
8. Sexardum, *Sexard.*
9. Simontorna, *Smonturn.*
10. Copanum, *Kopan.*
11. Muharzum, *Muharz,*
12. Zigetum, *Zigeth*, vel *Saſwar.*
13. Quinque Eccleſiæ, *Funſkirchen.*
14. Sirmium, *Sirmiſch.*
15. Samandria, *Semender.*

Quarum novigradus, Filecum, (à Chriſtianis recuperatum) Zerzenum, Zolnocum, Segedinum, in Hungaria Tranſdanubiana ſunt. Nomina ſunt ferè recentia, Syrmii, Albæ Regalis, Strigonii, Quinque Eccleſiarum Segedini, Solnoci exceptis.

5. Maris, ſedes Callipolis, *Gallipoli*: ſub quo 14. Præfecti, qui in locis maritimis & inſulis reſident, hoc eſt, Galatiæ, Nicomediæ, Callipoli, Lemni Mitylenæ, Chii, Naxi, Eubœæ, Rhodi, Cabylæ, Naupliæ, Naupacti, Leucade, & Alexandriæ.
6. Myſiæ ſuperioris ſeu Serviæ, ſedes Taurunum, *Belgrado*, vel Samandria, *Zenderin.*
7. Sarmatiæ, ſedes Theodoſia Tauricæ, *Caffa.*

Satrapiæ in Africa quatuor:

Ægypti, ſedes Babylon nova, *Alcayro*: ſub quo 16. Præfecti.
Africæ propriæ, ſedes Tunes, *Tuniſi.*
Byzacenæ, ſedes Tripolis, *Tripoli di Barbaria.*
Mauritaniæ Cæſarienſis, ſedes Julia Cæſarea, *Algeri.*

Augentur indies, novis provinciis occupatis, minuuntur deperditis, & ſedes permutantur. Vide noſtram Europæ deſcriptionem, ubi ſingulos ſatrapiarum Præfectos videre poteris, cum illorum ſedibus.

Turcici Imperii diviſio ſecundùm Præfecturas generales ex Baudrando.

Præfectura Ægypti ſeu Cairi, quæ ſola in Africa, *le gouvernement de l'Egypte*, ſub qua duodecim Caſſiliſatus, ſeu Præfecturæ minores.

Præfectura Aleppenſis, *le gouvernement d'Alep*, Aſiæ in Syria, ſub qua 9. Sangiacatus ſeu Præfecturæ minores.

Præfectura Amidæ, *le gouvernement de Diarbekir*, ſeu *de Caramit*, Aſiæ in Turcomania, ſub qua 12. Sangiacatus.

Præfectura Aſiæ minoris, *le gouvernement ou Beglierbegat de Natolie*, Aſiæ, ſub qua 15. Sangiacatus.

Præfectura Boſinæ, *le gouvernement de Boſnia*, Europæ in Sclavonia, ſub qua 8. Sangiacatus.

Præfectura Budenſis, *le gouvernement de Buda, ou Budun*, Europæ in Hungaria, ſub qua 20. Sangiacatus.

Præfectura Caffenſis, *le gouvernement de Caffa*, Europæ in Taurica Cherſoneſo, ſub qua nullus Sangiacatus.

Præfectura Caramaniæ, *le gouvernement de Caramanie ſeu de Cogni*, in Aſia minori, ſub qua 7. Sangiacatus.

Præfectura Chorſæ, *le gouvernement de Chars*, Aſiæ in Turcomania, in qua 6. Sangiacatus.

Præfectura Cretæ inſulæ, *le gouvernement de Candie*, in Europa, in qua 4. Sangiacatus.

Præfectura Cypri inſulæ, *le gouvernement de Cypre ou Kibros*, in Aſia, ſub qua 7. Sangiacatus.

Præfectura Damaſci, *le gouvernement de Scham ou Damas*, Aſiæ in Syria, ſub qua 7. Sangiacatus.

Præfectura Ibam, *le gouvernement de Van*, Aſiæ in Turcomania, ſub qua 9. Sangiacatus.

Præfectura Meniæ ſeu Aladuliæ, *le gouvernement de Maraſch* ſeu *Zulkadrie*, in Aſia minori, ſub qua 4. Sangiacatus.

Præfectura Ninivita, *le gouvernement de Moſul*, Aſiæ, in Meſopotamia, ſub qua ſunt 5. Sangiacatus.

Præfectura Præfecti maris, *le gouvernement du Capitan Bacha*, in qua ſunt 13. Sangiacatus, partim in Europa & partim in Aſia, verſùs oram maris Ægæi.

Præfectura Ricana, *le gouvernement de Rika*, Aſiæ in Meſopotamia, ſub qua 7. Sangiacatus.

Præfectura Rumeliæ ſeu Græciæ, *le gouvernement ou Beglierbegat de Rumelie*, in Europa, in qua 24. Sangiacatus.

Præfectura Sebaſtiæ, ſeu Amaſiæ, *le gouvernement de Suvas*, in Aſia minori, in qua 6. Sangiacatus.

Præfectura Scheheſuliæ, *le gouvernement de Schehereſul* ſeu *Scaheriſul*, Aſiæ in Aſſyria, in qua 12. Sangiacatus.

Præfectura Seleuciæ, *le gouvernement de Bagdet*, Aſiæ in Chaldæa, ſub qua 10. Sangiacatus.

Præfectura Symiritana, *le gouvernement d'Erzerum*, Aſiæ in Turcomania, ſub qua 9. Sangiacatus.

Præfectura Temiſuariæ, *le gouvernement de Temiſuar*, Europæ in Hungaria, ſub qua 6. Sangiacatus.

Præfectura Trapezuntina, *le gouvernement de Trebizonde ou Taraboſan*, in Aſia minori, ſub qua nullus Sangiacatus.

Præfectura Tripolitana, *le gouvernement de Tripoli de Sourie ou Tarabolos Scham*, in Aſia, ſub qua 4. Sangiacatus.

Turcici Imperii urbes præcipuæ.

In Africa.

Alexandria, *Alexandrie* ſeu *Scanderia*, in Ægypto.
Cairus, aliàs Babylon, *le Caire*, ibidem.
Siene, *Aſſuan*, ibidem.

In Aſia.

Alepum, *Alep*, in Syria.
Amaſia, *Amaſie*, in Aſia minori.
Amida, *Caramit*, in Meſopotamia ſeu Diarbechia.
Ancyra, *Angouri*, in Aſia minori.
Antiochia, *Antacyah*, in Syria.
Attalia, *Satalia*, in Aſia minori.
Chius, *Chio*, in Aſiæ minoris ora.
Chorſa, *Chars*, in Turcomania ſeu Armenia.
Corizeum, *Chiutaje*, in Aſia minori.
Damaſcus, *Scham*, in Syria.
Fama Auguſta, *Famaguſta*, in Cypro.
Hieruſalem, *Chuts Xerif*, in Syria.
Ibanum, *Van*, in Turcomania ſeu Armenia.
Iconium, *Cogni*, in Aſia minori.
Melitena, *Malatiah*, ibidem.
Merita, *Maraz*, ibidem.
Neocæſarea, *Tocat*, ibidem.
Nicæa, *Iſnich*, ibidem.
Ninive, *Moſul*, in Diarbechia ſeu Meſopotamia.
Pruſa, *Burſia*, in Aſia minori.
Rhodus, *Rhodes*, in ora Aſiæ minoris.
Sebaſtia, *Suvas*, in Aſia minori.
Seleucia. *Bagdet*, in Babylonia.
Simyra, *Erzerum*, in Turcomania ſeu Armenia.
Sinope, *Sinabi*, in Aſia minori.
Smirna, *Iſmir*, ibidem.
Trapezus, *Tarraboſan*, ibidem.
Tripolis *Tarabolos Scham*, in Syria.
Tyrus, *Sour*, ibidem.

In Europa.

Achridus, *l'Ochrida* ſeu *Giuſtandil*, in Macedonia.
Alba Regalis, *Stulweiſſemburg*, in Hungaria.
Athenæ, *Setines*, in Græcia.
Aulon, *la Valona*, in Macedonia.
Banjalucum, *Banjaluch*, in Boſnia.
Belgradum, *Belgrade*, in Hungaria.
Buda, *Bude*, ſeu *Budun*, ibidem.
Caffa, *Caffa*, in Tartaria minori.
Candia ſeu Matium, *Candia*, in Creta inſula.
Chalcis, *Negrepont*, in ora Græciæ.
Conſtantinopolis, *Stamboul*, in Thracia ſeu Romania, Imperii caput.
Corinthus, *Coranto* & *Corto*, in Peloponneſo.
Dyrrachium, *Durazzo*, in Albania.
Gallipolis, *Gallipoli*, in Thracia.
Hadrianopolis, *Andrinople*, ibidem.
Iaycza, *Iayeze*, in Boſnia.
Methone, *Modon*, in Peloponneſo.
Nauplia, *Napoli de Romanie*, ibidem,
Nicopolis, *Nigeboli*, in Bulgaria.
Patræ, *Patras*, in Peloponneſo.
Priſtena, *Priſren*, in Macedonia.
Scodra, *Scutari*, ſeu *Scodar*, in Albania.
Scupia, *Uſchup*, in Servia
Serajum, *Seraio*, in Boſnia.
Sophia ſeu Sardica, *Sophia*, in Bulgaria.
Sparta, *Muſitra*, in Peloponneſo.
Strigonium, *Gran*, in Hungaria.
Temeſuaria, *Temiſuar*, ibidem.
Thebæ, *Stives*, in Græcia.
Theſſalonica, *Salonichi*, in Macedonia.
Vihitza, *Vihitza*, in Croatia.

TURCHESIA, ſeu TURCICA GEMMA, Gallis *Turquoiſe*, Perſis *Ferza* aut *Firuza*, vocabulô ex Græcô ſumptô; eadem enim cum hodierna *turcheſia* Jaſpidis ſpecies eſt, cœlo autumnali ſimilis, adeoque cœlini ſeu aërini coloris, hinc Græcis ἀερίζουσα dicta, vel ἠερίζουσα, & contractè ἠρίζουσα, unde Perſicum *Firuza*, & Arabicum *Feruzegi*. Ab iiſdem Græcis *Boream* eam vocatam, Plinius notat, quòd ſcil. ejus coloris ſit, quô cœlum ſolet eſſe, cùm Boreas flat; Hodieque felicem illam habent & boni ominis, uti olim quoque pro amuleto geſtabatur, uti videre eſt apud Orpheum de hujus gemmæ, quam ἀερόχροον ἴασπιν appellat potentiâ & felicitate multa narrantem. Salmaſ. *ad Solin. p.* 202. & 1130. Vide quoque ſuprà *Cygnos* & *Sapphirus.*

TURCHESTANIA, vulgò *Turqueſtan*, pars ampla Aſiæ, in Tartaria, inter Tartariam veram ſeu magnam ad Boream & Imperium Magni Mogolis ad Meridiem, ut ferè omnes narrant in hiſtoriis illius tractus. Sunt tamen multi recentiores, qui credunt nullam eſſe

eſſe regnum *Thibet* ſeu *Tobat*, cum urbe primatia cognomine; ſicque de illis partibus pauca certa dici poſſunt.

TURCHIFARUS, in *Conventionibus* Michaëlis Palæologi & Genuenſium A. C. 1261. à C. du Freſne editis, poſt *Hiſtoriam Callo-Byzant.* monetæ aureæ Turcicæ ſpecies eſt.

TURCHIMANNUS, vide ſuprà *Dragomannus.*

TURCOMANIA, vulgò *la Turcomanie*, regio eſt Aſiæ, quæ aliàs Armenia major dicta fuit. Extenditur inter Georgiam ad Boream Aſiam minorem ad Occaſum, Perſiam ad Ortum, & Diarbechiam ad Meridiem. Subeſt dominio Turcarum; & ejus præcipuæ urbes ſunt Amida & Ibanum. Zonaras, Turcas quoſdam Duce Curlumo & Botoniate, regionibus verſus Pontum occupatis regnum Turcomanniæ conſtituiſſe refert, A. C. 1072. *in Hiſt.* vide quoque P. de Valle *Itiner.* & in voce *Armenia major.* Scaligero *Turcomannius* eſt νομαδικὸς, qui *ſtabile ſtabulum*, Plauti verbô, *Aulul. Actu 2. ſc. 2. v.* 56. non habet, cujuſmodi eſt natio hæc Circaſſis finitima, vide eum *Canonum Iſagogic. l.* 3. & Car. du Freſne *Notis ad Cinnamum.* Extollere illi caput, ſummamque rerum Perſicarum ad ſe transferre, poſt obitum Tamerlanis, cœperunt, diviſi in duas factiones, *Karakionlu*, ſeu Nigrorum Arietum, & *Akionlu* ſeu Arietum Alborum; è quorum illis primus Rex Perſiæ *Kara Iſſuph*, ſeu Niger Joſephus, Tamerlanis ſucceſſorem evertit. Sed ejus familiam annis circiter 50. pòſt iſti everterunt, quorum primus Uzum Caſſanus Perſià potitus eſt A. C. 1468. & Regnum ad ſucceſſores tranſmiſit, tandem à Sophianis, qui hodieque rerum potiuntur, pulſos. Georg. Hornius, *Orb. Imp. p.* 421.

TURCOPULI, apud Guil. Tyrium, *l.* 1. *c.* 7. alibique, milites ſunt ſeu equites levis armaturæ, vel nutriti apud *Turcos*, vel ex matre Chriſtiana & patre Turco prognati, unde nomen. Τυρκόπυλος enim Græcis recentioribus *Turci filium* notat. His Alexium Imperatorem aliosque Principes in bellis uſos, obſervant Scriptores Byzantini. Hinc *Turcopolarius*, qui militibus his conductitius præerat, dignitas in Aula Cypri Regum, de cujus officio vide Steph. Luſinianum, *Hiſtor. Cypr.* Statuta Ordin. Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolym. *tit.* 10. §. 25. 26. & Dominic. Macrum, *Hierolex.* ubi hodieque in Inſul. Melita *Turcopolos* appellari equitum Præfectos, adnotat.

TURDE, Vilumbrorum civitas in Italia. Vide *Tuder.*

TURDETANI, populi Luſitani in regno Portugalliæ, ad Meridiem, quorum regio *Turdetania.* Hos adeò opulentos fuiſſe refert *Strabo*, ut præſepibus uterentur argenteis. *Turtitani Stephano* ſunt, qui eos unà cum *Turdulis* confundens circa Bætim deſcribit. *Baudrando* fuêre partim, in Luſitania Auſtrali, ubi hodie Algarbia regnum cum parte Portugalliæ, & partim in Bætica, ub territorium Hiſpalenſe, & Ducatus Medinæ Sidoniæ in Vandalitia provinc. ex *Brietio.* Eorum Urbes fuêre Julia, Oſſonoba, Lacobriga, Hiſpalis, Italica, Aſta, & Aſindum.

TURDULI, *Ptol.* & Melæ, *l.* 3. *c.* 1. populi Hiſpaniæ Bæticæ inter Mellariam & Bariam incolentes, partim in Vandalitia, partim in regno Granatenſi, Baſtulis finitimi. Alii in Luſitan. in ora inter Mundam & Durium fluv. inhabitantes; quorum tractus *Betra Vaſconcello. Baudrando*, ubi hodie territorium Cordubenſe, in Vandalitia & pars regni Granat. inter Bætim & Singilim fluv. ex *Brietio.*

TUHDULUS Gallicanus, Hiſtoricus Rom. cujus *Ephemeridem* laudat Fl. Vopiſcus, ei coævus in *Probo*, *c.* 2.

TURDUS, Græcè κίχλη, Hebr. קיכלי ficedulæ jungitur, apud Corn. Celſum, *l.* 2. *c.* 18. & in *Tiberio* Suetonii, *c.* 42. Plautus quoque in *Captivis Actu* 1. *Sc.* 2. *v.* 60. ad utramque avem alludit,

Opus Turdetanis, opus Ficedulenſibus.

Quòd ſcil. in deliciis Veter. aut pares, aut ſuppares eſſent. Sed contrà quàm Hebræi ſentiunt, *turdo* datur principatus ab iis, qui palati delitiis omnia metiuntur. *Horatius, l.* 1. *Ep.* 15. *v.* 40.

——— *Obeſo*
Nil melius turdo ———

Et notum Martialis *Xenion* 92. *l.* 3. qui idem alibi *ibid. Epigr.* 51.

Texta roſis fortaſſe tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

Perſius, *Sat.* 6. *v.* 24.

Nec tenuem ſolers turdorum noſſe ſalivam.

I. e. non liguritor, & λίχνος, qui probè calleat quô ſapore ſint turdi. Vide quoque Ariſtophanis Scholiaſtem *in Pace.* Unde olim Athenis, cùm diſciplina erat adſtrictior, ὀψοφαγεῖν, οὐδὲ κιχλίζειν ἐξῆν, uti legimus apud eundem Comicum, *in Nubibus.* Et Pompejus æger à Lucullo turdum peti noluit, quamvis jubente Medicô, hôc celebri dictô uſus, Οὐκοῦν εἰ μὴ Λεύκολλος ἐτρύφα, Πομπήϊος οὐκ ἂν ἔζησε; *An igitur abſque Luculli luxu Pompejus non viveret.* Quod ita placuit Plut. ut id referat quater minimùm, nempe *in Lucullo* & *in Pompejo*, & in *Apophthegm.* & in libro, *An Seni gerenda ſit Reſp.* contra etiam *cerebellis turdorum* Palatinos pavit monſtrum illud Romanæ luxuriæ Heliogabalus, apud Lamprid. *c.* 19. At hodie non eadem iis gratia: quod fortè inde, quia, ſimul ac capti fuerint, aſſantur, plurimùm adhuc macri, præterquam vindemiæ tempore. Olim verò, vel in ornithonibus ac amplis magniſque villæ ſeptis & periſtylis; vel apud fartores urbanos in cellis anguſtis & obſcuris alebantur, ut citò pingueſcerent: quorum illi *terrarii*, ſaporis longè melioris, hi *cellarii* dicti ſunt Chariſio Soſipatro, ut ſuprà vidimus. In ornithonibus autem tantâ copiâ ſervabantur, ut agros Romani illorum fimo, cui & principatum Varro tribuit, ſtercorarent. Vide Plin. *l.* 17. *c.* 9. Sed & *turdus* vermibus paſcitur, caroque ejus fibroſa & dura eſt, Galenô teſte de *Alim Facult. l.* 3. *c.* 19. unde gulam potiùs, quàm judicium, hanc avem reliquis olim prætuliſſe, cenſet Voſſius, *de Idolol. l.* 3. *c.* 92. Neque verò cibi ſolùm & palati deliciis grata ea, ſed & loqui diſcit, qualem Agrippina Claudii Cæſ. conjux habuit, apud Plinium, *l.* 10. *c.* 42. qui & de merula, ſummam cum turdo habente convenientiam, itidemque à Romanis ſaginari ſolitâ, ubi ſuprà. De *turdis* vero plura, apud Salmaſ. *Not. ad Palium Tertull.* Sam. Bochart. *Hieroz. parte prior. l.* 1. *c.* 16. Alios. *Turdum* piſcem, κίχλην ſimiliter Græcis, juxta merulam, inter ſaxatiles nobiliſſimum, *marinum ptiſanam* proin dictum Tralliano, *l.* 6. *c. de Pleurit.* & Plinio Valeriano, *l.* 5. habes apud eundem Voſſium, *l.* 4. *c.* 24.

TUREGUM, ſeu TURGEA, tractus Helvetiæ, inter Tigurinum pagum ad Occaſum. Sub VIII. pagis antiquioribus. Ejus oppid. primarium *Frawenfeld* dicitur. *Turegum* quoque Tigurum urbs dicitur, vide ibi & de tractu hoc in voce *Turgea.*

TURELLUS Petrus, vide *Petrus.*

TURELUPINI, Hæretici dicuntur, ſecul. 14. precibus ſpretis, nudi inceſſiſſe, aliaque abominanda patràſſe. A' Gregorio II. condemnati, A. C. 1332. Aliquando tamen tum nomen hoc, tum vitia adeo horrenda, per calumniam, Valdenſibus aſſinguntur, vide *Valdenſes.* Quòd loca tantùm *lupis* expoſita habitarent, ſic dicti, Vignerio A. C. 1159.

TURENA, vulgò TURENNE, oppid. cum arce, in provinc. Lemovicenſi, in limite Cadurcenſis, 2. leuc. à Briva Curretia in Meridiem, 4. à Tutela, Sarlatum verſus totidem. Caput Vicecomitatus ampliſſimi & vetuſtiſſimi, cujus ditio in finibus Cadurcorum, Petragoricorum, & Lemovicum poſita, de tribus his provinciis participat. Sub Ducibus, è gente *de la Tour d'Auvergne*, qui & nuper Sedani ſupremi Domini fuêre. Dicitur *Torinna* in Annalib. vetuſtis Francorum, & *Torenna* in actis mediæ ætatis. Vide Thuan. *l.* 85. & ſuprà in voce *Torinna.* Cœterùm, Familiam hanc illuſtrem juſtô opere excoluit Chriſtoph. Juſtellus, eamque deducit à Wilfredo Comite *de Bourges*, circa A. C. 828. Hujus nepoti Acfredo, præter Gulielmum Comitem Arverniæ & Ducem Aquitaniæ, ſatorem Comitum Arverniæ & Bononiæ, ac Delfinorum Arverniæ & Comit Claromontis, qui jam dudum extincti: natus eſt Bernardus, auctor Dominorum *de la Tour.* In quibus notabilis eſt Albertus II. Dn. *de la Tour du Pin*, pater alterius Alberti (cujus filii, Humbertus ultimum ramum Delfinorum Viennæ & Albertus reliquos Dominos *de la Tour du Pin* & *de Vinay*, ad finem ſeculi XIV. ſuperſtites, delerunt) & Bernardi IV. à quo ſtemma propagatum. Hujus nepos Bertrandus I. ex filiorum altero Bernardo VI. Dn. *de la Tour*, poſteritatem habuit, quæ à Maria agnata, Godfredi Montgaſconii filiâ, titulos Comitum Arverniæ & Bononiæ recepit, & in Magdalena, Catharinæ Mediceæ Reginæ matre, atque, quod novum Montgaſconium ramum attinet, in Anna, ter uxore 1530. defecit. Alter Bertrandi fil. Dominos *d'Olicrgues* ſevit. In his Annetus Turrius, ſeu *de la Tour*, Comitatum Belliſortium, & Vicecomitatum *Turenæ*, ab uxore Anna (filia Petri Comitis *de Beaufort*, Vicecomitis *de Turenne*) nactus eſt. Acceſſit poſteà axioma Ducatus Bullionii Henrico, (filio Franciſci Turrii, & Eleonoræ Monmorentiæ, defuncto A. C. 1623.) qui, ex poſteriori matrimonio Eliſabethæ Naſſoviæ, genuit Fridericum Mauritium Ducem Bullionii, ex Eleonora Febronia Bergenſi egregiæ prolis parentem, Henricum Vicecomitem *Turennium* Generalem Franciæ Mareſcallum haud pridem extinctum, nullâ ex Carola Caumontia Forcæa ſobole relictâ; Luiſam, Mariam (uxorem Henrici Tremollii Ducis *de Thouars*) Julianam Catharinam (uxorem Franciſci *de Roye de la Rochefaucault*, Comit. *de Roucy*) Eliſabetham (uxorem Guidonis Aldoncii *de Durfort*, Marchionis *de Duras*) Henricam Catharinam (uxorem Amalrici Goyon Marchion. *de la Mouſſaye*) & Carolam, omnes domus *Turriæ* ſeu *de la Tour d'Auvergne.* Quod lineas collaterales attinet, altera *de Lincil* extincta eſt A. C. 1591. altera Dominorum *de Murat* & *de Savennes* gentile cum Turenniis obtinet ac ſervat nomen, Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Europ. Parte I. in Ind.* Vide quoque eum, *Arte Heraldicâ Tom. II.*

TURESIS, unus è Ducibus Thracum montanorum, contra Tiberium rebellium, qui artâ obſidione, à Poppæo Sabino, clauſus, aquâ pabulôque ereptis eruptione nocturnâ, in Romanos evadere cum ſuâ juventute aut cum libertate occidere deſtinârat. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 50.

TURGANA, Arabiæ Felicis inſul. Ammian. *l.* 23. in qua Serapidis maximum eſſe templum ſcribit. *Ortelius* putat eandem eſſe cum *Serapide Ptolemæi.*

TURGAVIA, ſeu TURGAVIENSIS PAGUS, in *Literis* Baſilicæ Martyrum Turegienſium, *Ludovicus Rex, Curſim noſtram Turegum in Ducatu Alemannico, in pago Turgavienſi*: idem cum Turgea, de qua mox. Vide B. Rhenanum, *Rer. Germ. Nov. Antiqq. l.* 1. *tit. Alemanni trans Rhenum in Germaniam Primam & partem Maximæ Sequanorum, h. e. Helvetiorum & Rauricorum, ac in ſuperiores ad Rhenum agros ac Turgaviam* &c. ubi & *Notas* vide Cl. Ottonis, *p.* 209.

TURGEA, meliùs DURGEA, Oſwaldo Molitori *comment. in Panegyricum Glareani*, à *Dura* fluv. & voce Celtica è Græco γία natâ *geuw*, German. *Turgew* vel *Durgew*, tractus eſt Helvetiæ, cum titulo Comitatus, cujus ſitum vide ſuprà, in *Turegum.* Occupata regio eſt ab Helvetiis, bellô, quod contra Sigiſmundum Auſtriæ Archiducem geſſerunt, partim à Pio II. qui Sigiſmundum ob Cardinal. Cuſanum in vincula conjectum, excommunicaverat, impulſi, partim aliis cauſis permoti: namque Vitodurum, quod tum Auſtriis parebat, Tigurinis ad nundinas adventantibus portas clauſerat, & duo è Stiria nobiliſſimi fratres Gradleri, ab Auſtrio domô pulſi, Tigurinorum, à quibus in jus civitatis recepti erant, opem implorârant. Tum igitur Rappetſvilam ac Diſſenhovium, Fraweufeldum item & Turgeam Helvetii occupârunt: pace demum initâ A. C. 1460. operâ Ludovici Bojorum Principis. A' quo tempore, Turgeæ

geæ

gex præfectura, quâ in tota Helvetia nulla eſt amplior & populoſior, quippe ſupra 50. parochias comprehendens, Pagis VII. veteribus ſubeſt, ad quos dominium regionis, & civilis juriſdictio pertinent, cum quibus ipſi, ſi externô petantur hoſte, militant. Cæterum judicia rerum capitalium, provocationes & mulctæ harum cauſarum, ad decem Pagos, qui bellum adverſus Maximilianum fœdusque Suevicum geſſere, additis nempe prioribus ſeptem Bernenſibus, Friburgenſibus & Soloduranis, ſpectant. Sub his inferiorem juriſdictionem paſſim in vicis Turgeæ nobiles exercent: & quidem Epiſcopus Conſtantienſis ſuos præfectos in Turgea habet, Arbore Felice, Tanneggi, Guttingæ, Gothebæ. Capitulum Eccleſiæ Conſtantienſis Altenavii juriſdictionem exercet. Cœnobium porro Augiæ divitis, maximos in hoc tractu reditus juriſdictionesque poſſidet Steckburæ, Bernangi, Manebachi, Ermatingæ, Tribeltingæ, &c. Eremitarum Abbas cœnobii Eſchenzi dominus eſt. S. Galli quoque Abbati aliquot hic vici ſunt, ut taceam cœnobia quæ in ipſa Turgea jacent, & nobilium arces plurimas. Abbas demque Rinovianus, in oppid. Rinovio merum mixtumque tenet imperium. Præterea oppida quædam Turgeæ Helvetios quidem patronos agnoſcunt, cæterum ſuas immunitates amplas ac propriam habent juriſdictionem, ut Epiſcopicella, Arbor felix & Dieſſenhovium. Sedes judicii Provincialis hodie Frauenfelda eſt, unde ne aliò transferatur, ab Helvetiis decretô eſt cautum. Plura vide apud Stumpf. in *Chron. Helv.* Joſ. Simlerum, *Helv. deſcript. &c.*

TURHOLTUM, cella primùm à Ludovico Imperatore tradita Anſchario Archiepiſcopo Hamburgenſi, ubi hic ex Danis, Normannis & Sclavinis, atque etiam ex captivis pueros emtos ad Dei ſervitium & ſacram militiam educavit: Eam poſteà Carolus fil. Ludovici Hamburgo ablatam Reginario dedit. In diœceſi Brugenſi poſitam Miræus ait, ubi nunc pro veteri monaſterio Canonicorum S. Petri collegium ſit. In Andoverpenſi Diœceſi locat Valeſius, vicumque hodie eſſe refert 800. domorum *Turnhout* vulgò dictum, magnificô templô D. Petro ſacrô illuſtrem: *Notit. Gall.* Vide quoque *Turnhutana arx*.

TURIA, urbs aliàs Celtiberorum, nunc Aragoniæ, *Albarazin* dicta: Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſaraugustano, ab Auſonibus Italiæ populis condita an. Urb. Cond. 640. In colle, 4. leuc. à fontibus Turiæ in Ortum, *Lobetum* etiam. Vide ibi.

TURIA, vel TURIAS, TURIUM Plin. *l.* 3. *c.* 3. *Durias* Melæ, *l.* 3. *c.* 1. *Guadalaviar*, teſte *Cluv.* fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis haud procul à fontibus Tagi, & Sucronis, a Turulio urbe 10. leuc. oriens, ac in mare Ibericum juxta Valentiam influens. *Baudrando* oritur 1. leuc. à fontibus Tagi, 4. ſupra Lobetum in Occaſum, hinc per Aragoniam fluens, ad Terulum recipit Alhambram fluv. dein per regnum Valentiæ labitur, & paulo infra Valentiam urbem in Mare Mediterraneum & Sinum Sucronenſem ſe exonerat. Juxta hunc Sertorius, à Pompejo, Calaguri receptâ, victus eſt. Claudian. *de Laud. Serenæ*, v. 72.

Floribus, & roſeis formoſus Turia ripis.

TURIACUM, oppid. Normanniæ inferioris ad Olinam fluv. 6. leuc. ſupra Cadomum in Meridiem, Viriam verſus totidem; *Tury* vulgo.

TURIASO, *Ptol. Turiaſſo* Plin. *l.* 3. *c.* 3. vulgò *Taracona*, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in regno Arragonio, prope montem Caunum ad fluv. *Queiles*. 4. leuc. à Tutela urbe in Africum, Soriam verſus 8. à Bilbili 10. in Boream, 14. à Cæſaraugusta.

TURICHEMUM, ſeu TURCHIMUM, vulgò *Turckeim*, urbs parva, ſed Imperialis Alſatiæ ſuperioris. Sita eſt ad amnem *Fach*, vix 1. leucâ Gallicâ à Colmaria in Occaſum, ori 4. à Briſaco.

TURRII, qui THURII *Strab. Thurium* Plin. *l.* 3. *c.* 11. popul. & urbs M. Græciæ. Vide *Thurii*. Item oppid. Apuliæ Peucetiæ *Strab.* Inter Cuperſanum, & Aquam vivam, 6. mill. paſſ. Vulgò *Turi*.

TURINGI, ſeu TORINGI, ac THURINGI, vulgò *Duringer*, populi Germaniæ, quorum regio *Turingia* vel *Thuringia*, cujus urbes *Erfordia*, *Jena*, *&c.* Vide *Turingia*.

TURINGUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

TURLOTUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

TURMA, Varroni, *l.* 4. *de L. L. terma* eſt, quòd terdeni Equites ex tribus Tribubus, Tatienſium, Rammum & Lucerum fiebant; Scaligero ex Græco ..., *τουρμα*, ut Cohors, quia cohortes villaticæ rotundæ, vide Juſt. Lipſium, *de Militia Rom. l.* 2. *c.* 6. Hinc *Turma*, pro Equeſtri Ordine, apud Papin. Statium, *l.* 4. *Sylv.* 1. *v.* 25.

Moribus atque tuis gaudent Turmæque Tribuſque,
Purpureique patres ———

Ubi notos tres Ordines Romani Status indigitat. Vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad loc.* Inde *Turmarii*, in *l.* 3. *Cod. Theodoſ. de Privil. eorum qui in ſacro palat. mil.* inter vilhoca officia, qui turmas à provincialibus exigebant. Sed & *Turma*, regio eſt, apud medii ævi Scriptores, unde *Turmarcha*, turmæ ſeu regionis præfectus, apud Joannem VIII. *Ep.* 240. Græcè quoque Τουρμάρχης, apud Leonem, *in Tacticis*, c. 4. §. 8. Conſtantinum Porphyrog. Alios. Itaque apud Ughellum, *Tom. I. p.* 995. Strategotis, Judicibus, Vicecomitibus, Curmarchis, Plateariis &c. repones *Turmarchis*, Car. du Freſne, *Gloſſar.* quem vide quoque *Notis ad Alexiadem, p.* 271.

TURMEDA, civitas Syriæ, quæ & *Amphipolis*, *Steph.*

TURMODIGI, populi ſive oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis. Plin. *l.* 3. *c.* 3.

TURMOLI *Antonin.* ſeu *Tumuli*, locus Luſitaniæ in Vectonibus, ſeu pagus; vulgò *Roccha fria*, vel *Roccha Fredda*, inter Emeritam 66. & Caparam 44. mill. paſſ. *Itin. Jac. Delgadus*, *Ferrarius* &c.

TURNACUM, vulgo *Tournay*, urbs vetus ac nobilis Flandriæ, caput quoque olim alicujus gentis, cum prîſca ſedes Epiſcopatûs extiterit, antequàm Noviomagenſis Eccleſiæ Epiſcopis commendaretur, nulli tamen veterum Hiſtoricorum & Geographorum, ante Æthicum, memorata. In veter. Notit. Provinc. inter Belgicæ ſecundæ urbes 12. ſeptimum, in recentioribus quintum locum obtinet. Hieronymo, *Ep. ad Ageruchiam* dicitur *Tornacum*. Audoëno *Regalis quondam civitas*, fortè quia Chlodionis, Merovei & Childerici Francorum Regum fuit ſedes, aut ſaltem Chlodionis, qui Carbonariam ſilvam ingreſſus, *Turnacum* & Camaracum cepit, omniaque ad Suminam fluv. uſque occupavit. *In Notit. Imperii Romani* memoratur *Procurator Gynæcii Tornacenſis*. Nerviis veteribus urbem attribuit Valeſius, quibus duo aurea capita adſcribit, Camaracum, *Turnacum* & Bagacum: Potentiſſimi enim hi fuerunt, & Centrones, Grudios, Levacos, Pleumoſios, Gordunos ſub imperio ſuo, fineſque latiſſimos habuerunt, ad Oceanum uſque pertingentes. Unde *Nervici littoris tractus*, apud Paulinum, *epiſt. ad Victricium Epiſc. Rotomag.* quem ibi verbum Domini prædicâſſe aſſerit. Nummos Tornaci, ſub Merovei poſteris, percuti conſueviſſe, probat Boteroticus ex nummo, in cujus averſâ parte ſcriptum, TURNACO. Inter *Turnacenſes Francos* irâ obortâ, propter duorum affinium cædem, horum propinqui in ſe mutuo ſævientes, Fregedundis juſſu in convivio ſecuri percuſſi ſunt: quare ab horum amicis acriter cuſtodità Fregedunde, nuntiique ad Childebertum miſſi ſunt, ut comprehenſa interficeretur, Gregor. *Hiſt. l.* 10. *c.* 27. Erant hi *Seniores Franci* ſeu Majores natu *Turnaci*, quales Seniores Rotomagi Francos idem *l.* 8. *c.* 31. commemorat. Eccleſia *Turnacenſis*, quæ per ann. 500. Noviomagenſib. Epiſcopis fuerat commendata, proprium iterum Epiſcopum A. C. 1146. Anſelmum nomine ab Eugenio III. Bernardô Claravallenſi Abbate procurante, accepit. Et olim Gandenſes parœciæ, ſcribit Audoënus: indeque decerptas diœceſes Gandenſem & Brugenſem, Sanctio, quàm verè, vide apud jam laudatum Valeſium. Primas hodie tenet inter urbes, quæ Cameraco, novæ metropoli, ſuffraganitur, ſecundas Atrebatæ, quarum Diœceſi Duagium, Betunia, Bapalma, Lenenſe caſtrum, Buccinium *Bouchain*, Baſſea ac pars Valentianarum continentur. Nam alteram Valentianarum urbis & *Turnaci* quoque portionem Cameracum ſuæ vendicat diœceſi. Nunc *Turnacum*, una cum Inſul. & Duagio attribuitur Flandriæ Gallicanæ, quam vulgò pagum Francum, *le Franc* appellant ſub Gallis. Vide *Tornacum*. Eſt & *Turnacum*, in Cenomanis, fortè *Tornes*: municipiolum nunc aut potius vicus, inter Lavarzinum & Carcerem caſtrum, trans Ledericum fluv. in extremis pagi Cenomanici finibus: ibi reliquias Petri & Pauli Apoſtolorum haberi tradit Gregor. Turonenſ. *de mir. S. Martini l.* 4. *c.* 12. urbemque hanc in Turonicæ Baſilicæ S. Martini ditionibus detineri, refert Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

TURNEBUS Adrianus, Normannus, ſeculi ſui decus, eruditione ſuâ omnium admirationem meruit. Scripſit proſâ verſuque varia, quæ maximi æſtimantur. Docuit Toloſæ & Pariſiis, ubi obiit, A. C. 1565. ætat. 53. Scævola Sammart. *in elog. doct. Gall. l.* 2. *Lipſius*, *Barthius*, *Rajanus* &c. Sed & Anton. Teiſſier, qui ejus ſcripta enarrat, filii cognominis, Poëtæ Latini Gallicique, meminit *Elog. Part. I.* Vide quoque *Hadrianus*.

TURNEBUS Gulielmus, vide *Gulielmus*.

TURNEHUTANA Arx Belgii, operâ cerevifiarii intercepta, A. C. 1590. à Mauritio Principe Arauſionenſi, qui poſteà A. C. 1597. iterum hic Hiſpanos aggreſſus, inſigni illos clade affecit. Vide Thuan. & Grotium, *Hiſtor.* & ſuprà in voce *Turholtum*.

TURNHUTANUS Martinus, vide *Martinus*.

TURNI, Calabriæ oppid. mediterraneum, *Τοῦρνοι Ptol.* ſive ut paulo vetuſtiores ejus auctoris interpretes legerunt, Στρόγγοι.

TURNINUM, pagus Brabantiæ, 1. milliar. ab Antverpia. *Dorne Ortelio.*

TURNO, locus Galliæ, ad Rhodanum, è regione Tegnæ *Tin*, nunc celeberrimus & Comitivæ titulô ac ſcholis ſuis & multitudine incolarum inſignis: unde familia nobilis Dominorum *Turnonenſium*: Mendosè à recentioribus appellatur *Turnonium*. Vide ibi. Familiæ origo ab Odone Dn. *de Tournon*, qui floruit circa A. C. 1170. In ejus poſteris Juſtus Dn. *de Tournon*, pater fuit Juſti Comitis *de Roſſillon*; quô & Claudiâ *de la Tour*, genitus Juſtus Ludovicus Dn. *de Tournon* Comes *de Roſſillon*, ex Magdalena Rupiſulcaudia, genuit Juſtum Henricum Comitem de *Tournon* & *Roſſillon*: qui ex Carola *de Levis* ſuſcepit Juſtum Ludovicum, maritum Franciſcæ (filiæ Nicolai *de Neufville* Marchion. *de Villeroy*) gentis ſuæ ultimum, defunctum A. C. 1644. Phil. Jac. Spenerus, *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 3. *p.* 82.

TURNOMIUM vel TORNOMIUM, caſtrum Galliæ, Præpoſiturâ illuſtre vulgò *Tournan* & *Tournan en Brie*, non procul à Calliis. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in voce Pariſii*.

TURNONIUM, melius *Turno*, quod vide, vulgò *Tournon* oppid. amplum Occitaniæ, cum caſtro munito, ad Rhodanum, in confinio Delphinatus, è regione Thini ſeu Tenarum, 2. leuc. ſupra Valentiam in Boream 4. ab Annonæo. Ibi Academia recens inſtituta. Ultimus ex familia Turnonia, in prœlio ad Philippopolim, in German. A. C. 1644. occiſus eſt, rediitque terra hæc, in qua 72. parœciæ, ad Charlottam Montmorantiam, viduam de Vantadour. Davity, *deſcript. Gall.*

TURNONIUS Franciſcus, vide *Franciſcus*.

TURNUS, Dux, qui ab Ænea eſt occiſus. Virg. *l.* 12. *Æn.*

TUROBRICA, Plin. *l.* 3. *c.* 1. *Alcantara*, *Beubero*, oppid. olim Hiſpaniæ Bæticæ, apud Alcantaram.

TUROCENSIS Comitatus, pars eſt Hungariæ ſuperioris prope Vagum fluv. ad radices Carpathi montis, ſub Auſtriacis; inter Comitatum Arvenſem ad Boream, Liptovienſem ad Ortum, Trauſchinienſem ad Occaſum, & Nitrienſem ad Meridiem, *le Comte d'Owar* ſeu *de Turocz* Gall.

TUROCIUS Johannes, vide *Johannes*.

TURONENSIS nomen in Moneta Gallica frequens, vulgò *Tournois*, ab urbe cognomine celebri, de qua ſuo locô. Sub Phi-

lippo IV. cuſi ſunt *Turonenſes duplices* (Gall. *Tournois doubles*) i. e. denarii 2. Turon. Pariſienſibus paulò minores; *Groſſi* item *Turonenſes argentei*, Gall. *Gros Tournois d'argent*, pretii 10. denar. &c. Et quidem in illis efficta crux pedata cum lilio & Inſcript. in circulo, PHILIPPUS REX: in adverſâ, triangulus ſeu faſtigium ædis ſacræ cruce ſuprà inſignitum, in circulo MON. DUPLEX. REGALIS, uti legimus apud Car. du Freſne, voce *Moneta*, qui & de iſtis varia habet *ibid*.

TURONENSIS Gregorius, vide *Gregorius*.

TURONES, populi Galliæ Lugdunenſis aliàs Turoni, Cæſ. *Comm. bell. Gall. l. 3. c. 35. & l. 7. c. 75.* Tacito, *Turonii imbelles*, item *rebelles*, *l. 3. Annal. c. 41.* vulgò *les Tourangeaux*: hos Apollinaris Sidonius, *in Paneg. Majorani*, cum adhuc privatum à Gothis defendiſſe ſcribit:

——— Cùm bella timentes
Defendis Turonos, aberas.

Ab Oriente Carnutibus & Biturigibus, ab Occidente, Andicavis ſunt finitimi, à Septentrione Cenomanos, à Meridie Pictonas attingunt. Eorum urbs Archiepiſcopalis eſt & Academiâ inſignis, inter Aurelianos ad Ortum 34. & Andegavos ad Occaſum 30. mill. paſſ. provinciæ Lugdunenſis tertiæ caput olim & Metropolis, cui proxima civitas Cenomanorum: huic enim Sartæ ignobili fluvio adjacenti pridem cœperat prævalere, cùm aliàs Cenomani gens longè clarior & miſſis in Italiam coloniis celeberrima eſſet: ſed & Julii Cæſaris jam ætate plus Cenomanis Turones poterant, cùm his 6000. Aulercis verò Cenomanis tantùm 5000. ad Aleſiam liberandam ſint imperata. Hujus cives dites & ingenioſos, prudentes atque etiam fortes facit Ingelgerius Comes Waſtinenſis & Andegav. *in geſtis Conſulum Andegav.* In urbe porta Regis Hugonis *la porte du Roy Hugon*, vulgò corruptè *la porte Fourgon*, à qua *Hugonottarum* nomen ortum Avila, *l. 1.* & Thuan. *Hiſt. l. 24.* putant, celebris eſt. Hujus Turonii, mentio eſt, ſicut Pariſiis Monachi melancholici vel lycantropi, Aurelianis muli Odonis, apud Bleſenſes lupi Varoli, juxta vulgatum: *A Tours le Roy Huguet, comme à Paris le Moine bourru, à Orleans le Mulet Odet, à Blois le Loup Garou.* Exiſtimat autem Valeſius de Hugone, veteri Comite Turonorum, forſitan & portæ iſtius reparatore, factum illum eſſe *Roy Huguet* mulierculis dictum: quem etiamnum incolæ pro lemure terrifico habent, quoniam forte vivus, ob aſperitatem morum, majoribus eorum terrori fuerit. Meminit Comitis illius Eginhardus, aliique, qui à Carolo M. ad Nicephorum Aug. unà cum Hattone Epiſcopo Baſilienſi & Ajone Longobardo Forojulienſi, pacis causâ, A. C. 811. miſſum eſſe referunt. Moneta hîc olim percuſſa, unde parvi Turonenſes, ſolidi Turonenſes, libræ Turonenſes, hodieque *deniers Tournois, & doubles Tournois, ſous Tournois livres Tournois* appellationem traxêre. Caput eſt pagi cognominis, vide infrà in voce *Turonia*. Fuit parva olim, ſed poſtea caſtri S. Martini, adverſus Normannorum incurſiones, ac demum nuper novatum munitionum acceſſione aucta, & ampliſſima facta eſt, Maan. In *Turonibus* cetera Canonicorum collegia numerantur 20. claræ Abbatiæ totidem, minora Monachorum cœnobia amplius 100. Parœciæ 400. intra urbem 16. & præter Majus Monaſterium *Marmouſtier* ac Baſilicam S. Martini, Bellus locus *Beaulieu* & Cormaticum *Cormeri* ad Angeriam: porro Villa Lupæ *Ville Loin* ad Andreſium, Pruliacum ad Claſiam fluv. Nucarium *Noyers* ad Vigennam, Caino *Chinon* ad eundem fluv. ſex Abbatiæ Benedictinæ, fœtus Baſilicæ S. Martini. Tres Eccleſiæ Archidiaconatus habet, Majorem ſeu *Turonenſem*, Tranſligeritanum & Tranſvigennenſem. Baſilicam S. Litorii, matrem Turonorum Eccleſiæ fuiſſe, quæ poſteà S. Catiani appellatione ſuſceptâ, nunc quoque ſedes Archiepiſcopi ſit, credidêre nonnulli, ſed hos refutat Valeſ. *in Defenſ. Diſcept. de Baſilicis regiis, c. 3.* qui nec Baſilicæ S. Martini id tribuendum, docet *Notit. Gall.* oſtendens Eccleſiam Beati Mauritii majorem ſemper Urbis Eccleſiam, & à Baſilica S. Litorii & S. Martini diſtinctam fuiſſe. Hadr. Valeſius, *Notit. Gall.* Regio *Turonia* vide ibi, vulgò *Touraine*, & urbs *Turones*, hodie *Tours*, & *Cæſarodunum* olim ampla eſt, ad ſiniſtram Ligeris ripam, ibique ponte lapideô oblongô & pulcherrimô jungitur: ex altera parte alluitur Cari fluv. elegans & culta, emporiumque celebre. *Baudrand.* Gregor. Turon. *Geſta Turon. Pont.* Pap. Maſſonius, *deſcript. fluminum Gall.* Ducheſn. *Antiq. Urb. Gall.* De Conciliis hîc habitis, vide Moter. *Diction. Hiſt.* Vide quoque *Cæſarodunum*.

TURONIA, vulgò *la Touraine*, provinc. Præfecturæ Aurelianenſis, ſatis parva, ſed fertilis admodum & irrigua, proin *hortus Galliæ* dicta. Terminatur ab Ortu agrô Bleſenſi, à Septentrione Cenomanenſi provinc. ab Occaſu Andegavenſi & Pictavenſi, quâ etiam ad Merid. nec & Bituricenſi Ducatu. Ejus urbes ſunt Turones, Ambacia, ſeu *Amboiſe*, Caino ſeu *Chinon*, Lochia &c. Valeſio non modò trans Ligerim, ſed etiam trans Vigennam fluv. Turonum fines patebant; Ducatuſque *Turoniæ* à fluv. Toëdo *Toué*, qui inter Abbatiam S. Florentii & Salmurium, in Ligerim influit, uſque ad Hagas Blimartii, quæ & S. Cyrici dicuntur, ab Ortu in Occaſum protenditur: à Septentrione terminum habet Ledum fluv. *le Loir*, quô ab Epiſcopatu Cenomanico & Carnutino dividitur: à Meridie *Vetlum* fluv. qui eum à Pago Pictavenſi ſeparat, ad quem eſt Campiniacum. Item Vigennam, Croſſiam *la Creuſe*, Andriam *Indre*, Carim *le Cher*, Amatiſſum *l'Amaſſe*. Sicut ab Septentrione præter Ledum jam dictum, Breſſiam *Breſne*, Coſeliam *Choiſille*, Gandeliam, Gurneſiam, Braënnam *le Branle*, Siccram *la Ciſſe*. & Ligerim. Oppida habet & caſtella, ab Ortu Ambaciam, Montem Tricardi, Rainaldi caſtrum: à Meridie Luccas, Prulliacum; Hagam, inſulam Burcardi, S. Mauram, Montem Baſonis ad Angerem, Bliriacum ad Carim, Montem Theſauri ad Andreſium; ab Occaſu Montem Sorelli, Cainonem, Columbaria & Saponariam, quæ duo loca ad Carim ſunt: ad Septentrionem Alingaviam, Malliacum, Campum Caprarium, Rulliacum, Semblenciacum, novum Vicum *Neufvy en Touraine*, vide infrà. Planities fertiliſſima, Carim inter & Angerem vel Andriam in Turonibus jacens, à Monte Tricardi & Bliriaco, ad Montem Theſauri, Campania olim vocabatur, hodieque *Champagne*. Olim ſub Comitibus ditio hæc: Odo Tricaſſium & Meldorum, Carnutum, *Turonum* ac Bleſenſium Comitatus poſſedit, atque à Galliæ Regibus tenuit. Huic duo erant filii Theobaldus ac Stephanus, è quibus illi Carnutes, *Turones* ac Bleſenſes, huic reliqui contigêre: qui cùm Odoni fratri rebelli Henrici Regis faverent, hic poſt fratrem captum & Stephanum fuſum, *Turonos* Theobaldo abſtulit, & Goffredo Tuditi Comiti Andicavorum dedit, quam hic urbem A. C. 1044. victô Theobaldô, deditione cepit. Hic Goffridus Martellus aut Tudes, paulò poſt Wilelmi Ducis Aquitanorum & Pictavorum Comitis victor, inter ſororis filios Goffridum Barbatum & Fulconem Richinum, ditiones ſuas moriens A. C. 1060. diviſit. Sed A. C. 1068. Goffridus à fratre captus, Comitatu Turonicô ſpoliatus & in vincula conjectus eſt, quem cum Stephanus Bleſenſium ac Carnutum, & Helias Cenomannicus Conſul in libertatem poſtularent, Philippô I. Rege adjutore Fulconem impugnantes, hic Stephanum quidem exhibitô hominiô, Philippum verò fraternis ſpoliis, nimirum Caſtrô Nantonis donatô placavit. Sic igitur Turoni, Caino, & Alingavia, Conſulatuſque Turonicus, quos Carnutum & Bleſenſium Comites à Regibus Francorum tenuerant, poſteà Comites Andegavenſes à Bleſenſium & Carnutum Comitibus, tenuerunt. Unde & Henricus II. Anglorum Rex pro Turonico Comitatu fidem ac hominium Theobaldo Bleſenſi Comiti exhibuit. Sed A. C. 1189. Philippus Aug. civitatem Turonos, eôdem annô Henrico ablatam, pace factâ Richardo ejus filio reſtituit: ſicque factum eſt, ut Richardus & Johannes Reges, ac Arturus amborum fratris filius Turônos, quos ipſorum Majores, per annos 149. à Comitibus Carnutenſibus Bleſenſibuſque tenuerant, à Rege Francorum tenerent. Poſteà verò A. C. 1202. *Turoniam* unà cum Normannia, Andegavia, Cenomaniaque Philippus Johanni, propter Arturi cædem, eripuit, occupavitque, à quo tempore Regibus tandem, aut Regii ſanguinis Principibus paruit: à Johanne Francorum Rege A. C. 1360. in Ducatum erecta: *Notit. Gall.* Adde Iſaacum Franciſcum, *Topogr. Turon.* Papyr. Maſſonium, *deſcr. flum. Gall.* Theobaldum le Pleigney, *decor. de Touraine*.

Loca Turonum vetera, quorum Gregorius Turonenſ. Epiſcopus meminit, cum hodiernis appellationibus.

Alingavia, *Langey*.
Angiacum, *Ange*.
Aſiacum quadruplex, *Aſay le Chetif*, & *Azay le Rideau*, & *Azay ſur Cher* & *Azay le Ferron*.
Balatedo, *Balan*.
Betraum, *Bretenay*.
Bricca, *Breche*.
Briotreidis, *Bridoré*.
Brixis, *Briçay*.
Buculium, *Bueil*.
Calatonnus vicus, *Clion*.
Cancelli, *Chanceaux*.
Cerate vicus, *Ceré*.
Cironiarum, *Cigogne*.
Ciſomagus, *Chiſſeau*.
Columbaria, *Columbiers*.
Condate, *Cande*.
Doïvicus, *Dolus*.
Evena, *Avoine*.
Gaudium, *Joué*.
Iciodorum, *Iſeure*.
Lucilliacum, *Leſillé*.
Mantolomagus, *Mantelan*.
Malliarum duplex, *Maillé*.
Majoralum, *Mareuil*.
Mediconnus vicus, *Monnoye*: vel *Meſne*.
Mons Laudiacus, *Mont Lois*.
Novus Vicus, *Neufvi*.
Noviliacus vicus triplex, *Nuilli le Noble*, *Nuillé le Lierre* & *Nuilli Pont-Pierre*.
Naricellæ, *Nazelles*.
Orbaniacus vicus, *Orbigné*.
Oximæ, *Huiſmes*.
Paternacum, *Pernay*.
Priſciniacum, *Precigny*: duplex majus & minus.
Rotomagus vicus, *Ruam* vel *Ruan*.
Senaparia, *Seurviere*.
Severiacum villa, *Sivrai* vel *Sevré*.
Siroiabenſe Oratorium, *Siran la Late*.
Solunacum, *Sonnay*.
Tauriacum, *Turé* au *Troye*.
Tornomagus, *Tournon*.
Valeriæ, *Valieres*.
Vedunia, *Vorte*.
Vernadum, *Vernou*.
Vernolium, *Vereuil* aut *Verneuil*.
Villa Lupæ, *Ville Loin*, &c.

TURPIA, in receſſu quidem omnia erant Gentilium ſacra, Interim quæ etiam in fronte talia eſſent, non erubuêre Veteres, Romani inprimis, divinitate donare: Infames nempe meretrices, Cloacinam, Pavorem, Febrem, Pallorem, Rubiginem, Fornacem, Lupam, Faunam, Floram, Sterculium, Lapidem Terminum, Vitia cum Græcis, Mutinum obſcœnum, & id generis alia ſexcenta, ut refert Lactantius, *de falſ. Relig. l. 1. c. 20.* Vide quoque

in *Beel-phegor* & alibi *paſſim*. In ſpecie, *Res turpis* Romanis dicebatur, quæ in collo infantibus ex annulo appendebatur contra Sagarum Strigumque faſcina. Erat verò illa non Satyri ſpecies, ſed Priapi, ſeu Mutini, cujus modò mentio facta. Unde Varro, *l. 6. Faſcinus*, inquit, *res turpicula eſt, è collo pueris appenſa*. Cùm enim putarent Romani, res teneras aſpectu noxiò viroſorum hominum cujuſcunque ſexus faſcinari, proin ut eorum aſpectum ab oculis puerorum abducerent, ſuſpendebant ipſis è collo Mutinum Deum. Sic namque Cario ad mœchum, cui ſe virilia exſecturum minatur, apud Plautum, *Milite Act. 5. v. 6.*

Quaſi puero in collo pendeant crepundia.

Eadem Priapi ſpecies, in nuptiis & poculis eòdem modò frequentata & Deabus familiaris fuit: ob *turpitudinem* enim, faſcinantium oculos averti credebant, ne teneros aſpicerent, unde & in aſini magnitudinem quibuſdam crevit. Et certè in poculis *turpia* iſtiuſmodi efficta fuiſſe veteresque per obſcœnitates iſtiuſmodi bibiſſe notum. Plin. *Proœm. l. 33. Auxêre & artem vitiorum irritamenta in poculis libidines cælare juvit & per obſcœnitates bibere.* Unde illud Juvenalis, *Sat. 2. v. 95.*

——— *Vitreò bibit ille Priapò:*

Quæ quid ſibi velint, oſtendit Laur. Pignorius, *Comm. de Servis*, ubi iſtiuſmodi poculorum icones exhibet. Idem Juvenalis *turpia* poculorum emblemata memorat, *Sat. 1. v. 75. 76. ſ.* ubi vide veterem Interpretem, quemadmodum & Martialem, *l. 8. Epigr. 51.* ubi de phiala Rufi. Imò & ediſſe *Turpia* atque obſcœnitates priſcos, idem teſtatur Martialis, *l. 14. Epigr. 69. v. 1.*

Si vis eſſe ſatur, noſtrum poteſt eſſe Priapum &c.

Et *l. 9. Epigr. 3. v. 3.*

Ipſa ſilígineis pingueſcit adultera cunnis.

Nempe utriuſque ſexus *aidoia* è ſiligine conficiebant, ut Salmaſ. notat: ut de Lucernis veter. taceam, de quibus vide Fortun. Licetum, *inſigni opere de Lucernis Antiqq.* Faſcinum ex ære è Muſæo Parentis ſui, exhibet Thom. Bartholinus, *de Puerp. Veter.* At Comnenus Imperator Conſtantinopolit. etiam verba obſcœna è conviviis totoque palatio exulare juſſit. Vide infrà *Verba*.

TURPILANUS Trachala, vide *Valerius*.

TURPILIUS Dexter, vide *Lucius*.

TURPIO Ambivius, auctor comœdiarum, Terentii temporibus.

de TURRE Cremata Johannes, vide *Johannes*.

TURRENA Auguſtalis, Tuſciæ urbs maritima. Caton. *Burnea* Leandro.

TURRENA Vallis, vide *Volturena* & *Vallis Telina*.

TURRES, *Antonin.* vulgò *Turi* oppid. Apuliæ Peucetiæ.

TURRES, *Antonin.* vulgò *S. Severa* oppid. Hetruriæ litorale inter urbem Romam. 30. & Centum cellas 28. mill. paſſ.

TURRES, *Antonin. S. Biaſo*, teſte *Barriò*, oppid. ſeu caſtrum Brutiorum in Calabria citer. in confinio ulterioris ad ſinum Hipponiatem.

TURRES, *Antonin. Thurn.* Lazio oppid. Liburniæ mediterraneum.

TURRETINUS Franciſcus, Theologus Genevenſis celeberrimus. Ejus inter alia extat tractatus inſignis *de ſatisfactione Chriſti*: quem excepit *Inſtitutio Theologiæ Elencticæ*, *Tomis III. in quarto*. Obiit haud pridem, pater filii egregiè patriſſantis.

TURRIA Familia, Gall. *la Tour*, nomen illuſtris in eo Regno Familiæ, de qua diximus quædam ſuprà, voce *Turena*. Sed & *Turrianorum* in Italia illuſtris Familia, quæ Mediolano olim præfuit, & à Regum Galliæ ſecunda ſtirpe derivatiamat. In ea Martinus, cognomine *Gigas*, primus nomen *Turriani* ſive *de la Torre* aſſumpſiſſe dicitur. Hic ſub Conrado II. in Palæſtinam profectus A. C. 1146. ſed ad Damaſcum captus à Saracenis, diris modis excruciatus, ac tandem occiſus eſt: Filius ejus Jacobus *Turrianus* Comes *de Valſaſſina*, Paganum, Joannem & Philippum genuit. E quibus Paganus, cùm plures Mediolanenſium exules, à Friderico II. Imperatore pulſos hoſpitiò excepiſſet, a populo Civis & Prætor, dein ab Imperatore Vicarius Imperii Mediolani creatus, ſed aſperiori paulò in Nobiles imperiò uſus eſt. Mortuo A. C. 1241. ſucceſſêre fratres Martinus & Philippus. Ex filiis Pagani præcipui fuêre Hermannus, Napoleon, Franciſcus & Salvinus. Quorum primi nepos Lombardus Phœbum genuit & Raimundum: è quibus ille Caſtellati, quod à Principibus Goritiæ feudo habebat, Dn. poſteros in quartum gradum habuit; hic in plures. Napoleon Mediolanenſibus, poſt patruum Philippum, præfuit, ſed ad extremum infelix bellò, adverſus Ottonem Archiepiſcopum captus, vitam in carcere finiit. Filius Conradus cognomine *Muſca*, iterum Mediolani dominatum arripuit, ſed ejus filii urbe à Vicecomitibus pulſi ſunt. E quibus Floremontanus cognomine *Muſca*, poſteritatem numeroſam habuit, qui ipſi quoque *Baronum* & *Comitum Valſaſſinæ* titulos geſtârunt. De reliquis vide infrà *Valſaſſina*.

TURRIANUS Marcus Antonius, Valentiâ Hiſpanus, Jeſuita, Antiquitatis Eccleſiaſticæ, Græcæ & item Hebr. Ling. peritiâ inſtructus, ſed Chronologiæ rudis, judice Card. Perronio, & judiciò non adeò acri pollens: in Concilio Tridentino, in eos, qui Calicis in S. Cœna uſum peterent, graviſſimè invectus, ab Angelo non bono id conſilii illis ſuggeſtum, dicere non timuiſſe, traditur, in *Hiſtoria Concilii Trident.* Scripſit contra Sadeêlem, & alia plurima, quorum ſeries in *Elogiis* Anton. Teiſſier habetur, vide eum *Part. 1.* & *2.* Obiit A.C. 1584. Ætat. 80.

TURRICULA, aliàs *Pyrgus*, *Fimus*, *Orca*, pyxis erat cornea, vel buxea, è qua tali vel teſſeræ, inter diffidentes colluſores, in tabulam effundebantur. Martialis, *l. 14. Epigr. 16.* cujus lemma, *Turricula*,

Quæ ſcit compoſitos manus improba mittere talos,
Si per me miſit, nil niſi vota facit.

Ita è Palat. eruit Gruterus, cùm anteà legeretur, *Quæris compoſitos*. Ad fraudem nempe vitandam in ludo excogitata eſt *Turricula*, cylindro mathematico ſimilis; cava tamen & intus gradatim aſpera, ut tali excutiendi impingerent. Unde teſſeræ *incertæ* dictæ, apud eundem Poëtam, *l. 4. Epigr. 14. v. 8.* & Auſonius, *in Profeſſorib. Epigr. 1. v. 28.*

Fundum excelſi per cava buxa gradûs.

Imò præter *Turriculam*, quam Græci πύργον dixêre, etiam ψηφοβόλον habuêre, Salmaſ. apud Anton. Thyſium JCtum, *Notis in A. Gellium*, *l. 1. c. 10.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Fritillo Pyrgo* &c.

TURRIS, ab Æolic. τύῤῥις, pro τύρσις, ornandæ & muniendæ Urbi excogitata. Sacris quinetiam peragendis, quales campanariæ Chriſtianorum *Turres*; quæ ſi connectæ ſint, campanas longiùs perſonare ſtatuit Magius, quàm ſi apertæ: eò quod ſonus non in altum atque immenſum ſpargitur, ſed verſùs inferiores partes propellitur. Teguntur verò iſtiuſmodi *Turres* vacuis quibuſdam pyramidibus, & iteus lateritiis aut marmoreis, in quas propulſus aër augetur, & tanquam è latiſſimo tintinnabulo non parùm adauctus proſilit deorſum: In cujuſmodi Turribus conſtruendis atque exornandis non parùm ſtudii atque induſtriæ ponere Architecti conſuevêre. Etiam Turcæ, juxta Templa, altas *Turres* multilateras conſtruunt; quarum faſtigia in pyramides exeunt ligneas, plumbeis laminis, ad imbrium vim arcendam, contectis: ut: ſi procul ſpectes, *Turres* campanarias Chriſtianorum eſſe credas, & his urbes exornari affirmes. Non longè à pyramidis initio ita conſtructæ ſunt, ut circumire quis facilè poſſit: quò ſcalâ cochlide aſcenditur. In Rhodo tamen & Co Inſul. pyramide nonnullæ earum carent. Porrò oſtiola in ſcalæ ſummitate in circulare podium, Orientem ſpectantia, obſervamus: è quibus Sacerdotes, ſtatis diei ac noctis horis prodeuntes, Omnipotentis Dei nomen voce Stentoreâ inclamant, homineſque hôc pactô, ut nos campanis ſolemus, ad templa convocant. Vide Hieron. Magium, *de Tintinnabulis paſſim*. Sed & in bello *Turrium* uſus, præterquam enim, quòd *Turris* dicebatur ordo militum in quadro, inſtar turris, A. Gell. *l. 10. c. 9. Vocabula ſunt militaria, quibus inſtructia certò modò acies appellari ſolet, Frons, Subſidia, Cuneus, Orbis, Globus, Forfices, Serra, Alæ, Turres*: inter machinas, ad oppugnationem adhiberi ſolitas, *Turris* erat mobilis, ſive, ut Vegetius appellat, *ambulatoria*, quæ inſtar ædificii ex trabibus & tabulis, interdum 10. extruebatur contignationibus: intus habens arietem, quem ſuſpenſum milites in hoſtium murum impellebant: è ſuperiore verò parte pons demittebatur, in eundem murum & ſcalæ conſeſtim injiciebantur. Hæc tota moles, ſubjectis rotis a militibus circiter 50. introrſus promovebatur, cùm muſculos aut vineæ præcederent, ſub quibus foſſores râſtris ac ligonibus viam muniebant, aggeremque ſolidabant, ut mœnibus *Turris* propinquare poſſet, Hotomann. Vide quoque Vegetium, *l. 4. c. 17.* & *18.* & Vitruvium, qui ejus ædificandæ rationem tradit, *l. 10. c. 19.* De illius forma locus eſt inſignis apud Cæſarem, *de bello Gall. l. 2. c. 30. 31.* Altitudo tanta, ut plerunque, quemadmodum dictum, denùm tabulatorum eſſet. Idem, *ibid. l. 8.* & *de bello Alex.* Joſephus, *de bello Jud. l. 6. c. 8.* quibus adde Procopium, *Gothic. l. 1.* & *2.* Cujuſmodi *Turrim* ligneam, ignibus invictam, memorat Cardanus, apud Fortun. Licetum, *de Lucernis antiqq. l. 3. c. 23.* &c. Porrò tropæorum locò *turres* erectas eiſque ſpolia impoſita, Florus habet, *l. 3. c. 2. Domitius Ahenobarbus & Fabius Maximus ipſis, quibus dimicaverant, locis, ſaxeas poſuêre turres; & deſuper exornata armis hoſtilibus Tropæa fixêre.* Ad faces navigantibus prælucendas, vide ſuprà voce *Pharus*: ad ventorum flatus monſtrandos, infrà ubi de Andronici Cyrreſtis *Octogona Turre*: ad theſauros cuſtodiendos, ubi de *Pſammeticho* Ægypti Rege, ad curriculorum in Circo numerum deſignandum, ubi de Circi *Ovis*: ad ſepulchrorum, ubi de *Pyramidibus*; ad carceris uſum, in *Statutis* Ordinis Hoſpitalat. S. Joann. Hieroſol. *tit. 18. §. 39. 53.* ubi *ad turrim condemnari*, minor pœna, quàm *ad carcerem*, & leviorum delictorum fuiſſe, indigitatur &c. In Eccleſia Roman. *Turris* ſeu *Turricula*, inter miniſteria ſacra occurrit apud Gregorium Turon. *de Gloria Mart. l. 1. Acceptâque turre Diaconus, in qua myſterium Dominici Corporis habebatur, ferre cœpit ad oſtium.* Ubi turrim, *vas in figura turris formatum, in quo deferebatur proceſſionaliter Euchariſtia*, fuiſſe, legas apud Dominic. Macrum, *Hierolex.* Vide quoque Car. du Freſne, *Deſcript. Ædis Sophianæ* &c. Cæterùm *Turres* Cyclopum eſſe inventum, docet Plin. *l. 7. c. 56.* qua de re vide Hadr. Turnebum, *Adverſar. l. 28. c. 46.* Alii verò *turres* à Tyrrhenis primùm conditas, & ab iis nomen accepiſſe, aut hos potiùs ab illis dictos, volunt, vide Cœl. Rhodig. *l. 6. c. 18.* Dionyſius certè denſiùs extructas domos Tyrrhenis *tyrſes* appellatas refert, Becmannus, *Origin. LL.* &c. Illas conſcendere, atque ex iis hoſtiles copias contemplari olim virginibus, aliàs arctè admodum cuſtoditis, licuiſſe, dicemus infrà voce *Virgo*: ſed quâ & hoc cautione, vide ſuprà ubi de Athenienſium *Orcuria*.

Turrium notabiliorum quædam.

α. Argentoratenſis, totius Germaniæ celeberrima, ædificari cœpta eſt A. C. 1577. à Francis Regibus, abſoluta poſt annos 28. In illa Horologium inprimis nobile, à Conr. Daſypodio Urbis Mathematico, concinnatum, quod prolixè deſcribit Auctor Anonymus (Adam. eſt Pryclius) *Sinæ & Europæ c. de Turr.* β. Aſinellorum *Turris* Bononiæ, vulgò *la Torre Aſinella*, Piſanæ ad inſtar, velut ruinam minitans, conſtructa eſt; proceritate porrò viſendâ. γ. Babylonia, de hac vide in voce *Babel*. Hornius, οὐρανοσκοπικὴν ergò primariò extructam fuiſſe ait; ut inde Aſtra certiùs conſpicerentur. δ. Butyri *Turris*, Gall. *la Tour de beurre*, dicta eſt Turris Rothomagenſis celſiſſima, ad D. Mariæ Templum, in qua campana totius Galliæ maxima, dicta *George d'Amboiſe* 40. mill. librarum. Fuit autem hic Georgius Urbis Archiepiſcopus, circa A.C. 1500. qui cùm videret, Diœceſin ſuam adeo olei laborare penuriâ, ut vix ſufficeret tempori Quadrageſimali; hujus locô butyri eis uſum conceſſit, eâ tamen conditione, ut ſinguli penderent obolos 6. Turonenſes, ex qua collata pecunia *Turrim*

hanc extrui curavit; cui inde à *butyro* nomen. ε. Capitum *Turris*, in Perſia, memoratur P. de Valle *Itiner.* quæ ex variorum animalium capitibus tota conferta eſt. ζ. Florentiæ, ad D. Reparatæ, *Turris* campanaria viſitur, omnibus numeris abſoluta, & pulcherrimis ſculpturis, quæ tranſeuntium merentur oculos, exornata. η. *Gariſenda Turris*, eadem cum Aſinellorum. θ. Landſhutana, in Bavaria, omnium dicitur eſſe altiſſima: ſicut Argentoratenſis pulcherrima, Viennenſis fortiſſima. ι. *Octagona* Turris, è marmore, Athenis extructa ab Andronico Cyrreſte (qui *octo* Ventorum numerum & partitionem inſtituit) in ſingulis lateribus ſingulorum ventorum imagines exſculptas habet, contra ſuos cujuſque flatus deſignatas. Suprà turrim metam idem ex marmore ſimiliter poſuit, cui Triton æneus impoſitus, ad amnem auram verſatilis virgam manu tenens ac porrigens indicabat, quis ventus flaret. Ad quod exemplum hodie, in ſummis ædium faſtigiis, & Templorum obeliſcis gallus gallinaceus ex ære collocatur, qui ſemper roſtrum contra ventum flantem converſum habet, eumque hôc modô indicat. Sunt autem nomina ventorum in *Octagono* præfato, ΕΥΡΟΣ, *Eurus*, in Oceano hodie *Sud-Oſt*, in Mediterraneo Mari *Siroc* dictus, qui juvenis imagine ibi repræſentatur: ΑΠΗΛΙΩΤΗΣ, *Subſolanus*, qui juvenis itidem, in ſinu pallii poma, mala citrea & granata ferens exprimitur, in volatum non nimiùm præceps: ΚΑΙΚΙΑΣ, *Cacias*, qui hodie in Oceano *Norſt-Oſt*, in Mediterraneo *Grec*, in Hadriatico ſinu *Burino*, ſenis barbati ſchemate, olivis patinam plenam offert, unde maximæ Athenienſibus opes. ΒΟΡΕΑΣ, Germ. *Nord.* Gall. *la Tramontane*; qui celerrimè volans, ocreatus & palliô nares obvolvens, velut à frigore ſibi timeret, nihil geſtat, ſterilitatis velut auctor: ΣΚΙΡΩΝ, *Sciron*, aliis *Argeſtes*, ſeu *Thraſcias*, ſimiliter veſtitus, vas aquarium inverſum tenet, quippe pluvius Athenis. ΖΕΦΥΡΟΣ, *Zephyrus* ſeu *Favonius*, juvenis inſtar, pectus & crura nudus, vim florum in palliò gerit; extera ſedenti ſimilis. Reliqui duo hodie non ampliùs conſpiciuntur, parte illà turris ædificio incluſà. Fuêre autem ſine dubio, ΝΟΤΟΣ, *Auſter*. & ΛΙΨ, *Africus*; de quibus omnibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1245. *& ſeqq.* nec non Jac. Sponium, *Itinerar Græciæ Parte* 2. *p.* 176. *& ſeqq.* ubi turris figuram exhibet. *Horologium* turrim hanc vocat Varro, *de R. R. l.* 3. *c.* 5. ubi ſimilem rationem colligendi, quà ex parte veniret ventus, in Ornithone villa fabricatam exponit. Nempe in quovis ejus latere, ſolarium erat, infra ventorum icones, quorum lineæ hodieque viſuntur: unde turri *Horologii* datum nomen. Idem *ibid.* κ. Piſana, non ad perpendiculum, ut fit, ſed maximè proclinata ac velut ruinam minitans, jamjamque caſura, ab Artifice extructa eſt; teres columniſque clavicularum in morem circumplexa: In quam cùm aſcenderis, mirum in modum timebis, ne illa prolabatur, teque ruinà opprimat. Interim eô habitu, quô nunc eſt, primitùs fuiſſe extructam, neque terræmotuum injurià, ut quidam tentur, aliquando nutàſſe, & à perpendiculi ſtatu eſſe dimotam: probant feneſtrarum oſtiorumque limina & ea foramina, quibus tigilla tabulatorum, dum conſtruerentur, quieſcebant, & ſuſtinebantur; plana enim ſunt, non devexa, atque ad libellam conſiſtunt. λ. Rotomagenſis, vide ſuprà *Butyri Turris*. μ. Turcarum, vide ſuprà. ν. Viennenſis, poſt Argentoratenſem proxima, cœpit extrui A.C. 1340. conſummata 60. demum annorum ſpatiô &c.

TURRIS Auguſti, oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis. Vide Aræ Sextianæ.

TURRIS Babel, Tomus II. & III. *Atlas polyglotſus intitulatus*, ſive Confuſio Linguarum, in ordinem redacta, quô omnium linguarum atque idiomatum totius Orbis Terrarum diſparatiſſima genera & ſpecies, ad 72. linguas novô auſu atque methodô, multorum annorum ſtudiô & labore, collecta, orbi literario exponuntur; Auctore Kircherô, prælum expectat.

TURRIS Caprina, *la Tour de Bouc*, arx munita Galliæ, in Provincia, ad os ſinus Aſtromelæ & in ora maris Mediterranei. 6. leucis diſtat à Maſſilia in Occaſum, & 8. ab Arelate in Eurum; eſtque in inſula parva admodùm.

TURRIS Ferrata, Aurel. Vict. ſpecula altiſſima circa Sirmium urbem Pannoniæ, ubi Probus Imperator à militibus interfectus eſt, teſte Aureliô Victore, *in Epit. c.* 37.

TURRIS Julia, Vet. Trad. *Trugillo*, urbs Hiſpaniæ Luſitanicæ, in Extremadura, ab Emerita 12. leuc. intèr Caſtra Cæcilia 10. & Caſtra Cæſaris 8. Metallino propior. Vide *Caſtra Julia*.

TURRIS Julia, *Trughillo*, urbs Americæ Septentrionalis, in nova Hiſpania & provincia Hondura. Parva eſt, ſed munita, in colle arduo, cum portu capaci in ora littorali ſinus Honduræ, à quo vix unâ leucâ diſtat, & 60. à Valliſoleto in Cæciam. Capta fuerat & vaſtata ab Hollandis A.C. 1633.

TURRIS Julia, *Trughillo*, urbs Americæ meridionalis, in parte Boreali Peruviæ, in Valle *Chimo*, vix duabus leucis ab ora maris Pacifici, ubi portu gaudet capaci, 80. leuc Hiſpanicis diſtans à civitate Regum in Boream. Sedet in agro feraci & riguo; eſtque ampla & culta, ſub Hiſpanis.

TURRIS Libiſlonis, Plin. *l.* 3. *c.* 7. *Turris Biſſonis* Ptolemæo, *Turres* libris Conciliorum, *Torre*, urbs Sardiniæ Archiepiſcopalis, in ora occidentali, extincta, (manet ſacra ædes, & portus) à Saſſari urbe, quæ illi ſucceſſit, 12. mill. paſſ. In Theſauro Linguæ Latinæ *Sardos* hodie dici legitur, non ſine manifeſto errore. Locus inter portum Liguidonis ſeu Longones 50. & Algarium 60. mill. paſſ. ab Ampuriis 20. conſpicitur, *Ferrar.* Baudrando *Turris* Libiſlonis, urbs fuit ampla Sardiniæ, in ejus ora Occidentali, ubi incidit Borealis, hodie *Porto torre*, ſeu *Torre* ſimpliciter dicitur, in parte Septentrionali, *Capo di Lugodori* dicta; & media eſt inter Caſtrum Aragonenſe ad Boream, & Saſſatim ad Meridiem, 16. mill. paſſ. diſtans.

TURRIS marina Brucana, oppid. novi nominis, in Lucania.

TURRIS ad Matronam, inter Prioratus eſt ad Cluniacum pertinentes: hæc à potentibus dominis de Plaga Jotri occupata, poſteà per Rainaldum Cluniaco reddita eſt, A.C. 1125. Vulgò *Tours ſur Marne*: Alias *Tour en Champagne*: in diœceſi Remenſi ponitur ab Honorio II. cum Baroniæ titulo. Meliùs *Turrius ad Matronam*: inter Sparnacum & Catalaunos.

TURRIS Mobilis, machina militaris, de qua vide aliquid ſupra; ubi de *Oppugnatione urbium*, it. voce *Turris*.

TURRIS Syllana, Vet. Trad. *Tordeſillas*, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, ad Durium fluvium, in Vaccæis, inter Methymnam Campeſtrem 4. & Vilalpandum in Boream 8. leucis, ac inter Valliſolitum ad Ort. Zamoram ad Occ. 15. leuc. Octoduro propiùs hodie in Regno Legionis.

TURRIS Talemundi, ab auctore & dominio ſuo nomen accepit: In Gallia, in agro Pictavo, vulgò *Talmond*: Caſtrum eſt ad mare Aquitanicum, inter Olopam & monaſter. Abbatiale S. Michaëlis in Eremo *S. Michel en l'Er*, ad Tremolliæ dominos pertinens, cum titulo Principatus. Fuêre autem tituli Henrici de Tremolia A. C. 1647. *Henricus Tremollius dominus, Toarcii Dux & Par, Turris Talemundi Princeps, Spineti Marchio; Vallis, Montis Fortis, Giſnarum, Benaonis, Talleburgi & Jonvelle Comes; Redonum Vicecomes; Vitreji, Malleonis, turris Berriæ ac Didonnæ Baro.* Eſt & locus in Vinemaco, *Tours en Vimeu* vulgò dictus, Latin. *Turris* vel ad *Turres*. Habet & ſuam *Turrim* Arvernia, unde nobiliſſima Familia *de Turre*, & veterima Baronia cenſetur: ſuam item Delphinatus, à qua veteres Delphini *Barones Turris* dicebantur. Eadem in provinc. eſt turris Pini, *la Tour du Pin*. Sic in Numidia *Turris Cæſaris*, in Tripolitana *Turris Tamalleni*; ad Rhodanum, *Turris Draconeti*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

Turrium, præter jam ſuprà dictas, notabiliorum adhuc quædam

In Apulia, ante annos ab hinc retro 600. marmorea extitit, turris inſtar, ſtatua, cujus tempora ex ære circulus ambibat, iis inſcriptus literis: *Kalendis Maji, exoriente Sole, aureum mihi caput erit.* Quæ verba Saracenus quidam, Roberti Guiſcardi captivus, de theſauro ibi abſcondito interpretatus eſt: nec falſus fuit vates. Kalendis enim Maji A. C. 1038. Princeps ibi magnam auri copiam, & ipſe inde libertatem adeptus eſt.

Cochlis columna, in qua cælatæ in circuitu fuerunt res à Cæſare Trajanò bellò Dacicò aliiſque expeditionibus geſtæ, Romæ. Lapidibus ſtructa eſt 24. tantæ vaſtitatis, ut opus non ab hominibus videatur, ſed à gigantibus perfectum. Singuli lapides gradus octo continebant, per quos aſcenſum eſt: lumen præbentibus feneſtellis 44. Opus, quò nihil terrarum admirabilius, nihil magnificentius unquam viſum eſt, pedum 128. Sed detentus bellò Parthicò Imperator columnam ſibi erectam non vidit, in ſeditu Seleuciæ mortuus.

Coloſſi, turrium æmuli hîc memorandi eſſent: quorum unus in Bibliotheca templi Auguſti, pedum 50. à pollice, dubium an ære an pulchritudine admirabilior? aliùs à Zenodoto, Mercurio in civitate Galliæ Arvernis factus, pedum 400. Veſpaſianus Romæ 107 pedum coloſſum erexiſſe dicitur: & Plinius in Labyrintho Ægyptio Serapidis ex Smaragdo novem cubitorum coloſſi meminit, *l.* 37. *c.* 5. De coloſſo Rhodio, in voce *Rhodi*.

Cyzici, juxta portam, quæ Thracia vocatur, ad voluptatem eruditam, turres 7. ita exædificatæ ſunt, ut voces acceptæ numeroſiore repercuſſu multiplicentur, cui miraculo à Græcis nomen datum Echo, ait Plin. *l.* 36. *c.* 15.

Hieroſolyma ſuis quoque turribus ſuperba fuit; quarum extantiores.

Abſolomi manus ſeu monimentum.

Ananeel turris.

Angularis, à Rege Ozia in 150. cubitos erecta.

David turris, à Rege Davide, in prærupte rupis collo extructa.

Excelſa, ſuper portam vallis, ab Ozia Rege reparata.

Furnorum turris verſus Boream ſita, Phari vicem iter facientibus præbebat.

Hippicus, 85. cubitos alta, ab Herode ſeniore in muro ſecundo, ſuper eminentem collem, in memoriam Hippici amici, condita.

Magna, juxta murum templi.

Mariamme, 55. cubitis alta, ab Herode, in memoriam uxoris ſtructa.

Meah turris, 100. cubitorum non longè à templo.

Petra Columbarum, ad Meridiem montis Oliveti.

Phaſelus, 90. cubitos alta, in edito muri antiqui loco, ab Herode, ad ſimilitudinem Phari Alexandrinæ, in honorem Phaſeli fratris, ædificata: Stupendæ magnitudinis & firmitatis.

Pſephina, 70. cubitos alta, in civitatis angulo, inter Septentrionalem & Occidentalem urbis murum, ſerenô cœlô Arabiam & mare, atque Hebræorum finium ultima proſpexit. Ejus ruinæ etiamnum viſuntur.

Siloë, quæ collapſa octodecim viros oppreſſit. Mentio ejus fit in hiſtoria Evangelica, Luc. *c.* 13. *v.* 4.

Marmorea turris eſt, quatuor columnis ſolidis ampliſſimis ſimul & altiſſimis conſtans, cujus celſitudini nihil in Italia par. Surgit in 7. ampliſſima Solaria, ubi verò ad ſummum ventum eſt, patet planitie plurimâ, in qua pyramis longa circa pedes 30. aſſurgit, cujus verticem tres ingentes ſphæræ argenteæ exornant.

Phari, turres ſunt, ad imitationem Alexandrinæ, in uſum navigantium extructæ. Talem Caligula, circa Geſſoriacum, in littore Gallico ad Oceanum: Claudius ad Oſtiæ portum: Ludovicus Imperator ad Scaldis oſtium: Carolus VI. ad Sluſam, & Rupellæ & inter Burdigalenſes ac Santones, in littore, *Laternas* hodieque dictas, excitârunt. Similis eſt apud Sinenſes, in monte *Paocas*, ad *Civenchea* urbem.

Apud Sinenſes inſignes admodùm ſunt turres: in vertice montis *Hiaikea* turris eſt antiquiſſima, quæ licet magna ex parte corruerit,

ruerit, adhuc tamen continet gradus 180. In provinc. *Huquang*, ad urbem *Haynang* turris eſt Xelcuhoa, ſuâ præſtantiâ cœteras omnes ſubſtructiones facilè ſuperans. Infra Nanking, turris eſt Mathematica, in edito quodam colle, in qua tria adſervantur artis illius inſtrumenta, quibus paria aut ſuperiora via vidit orbis Univerſus: Horum primum eſt Sphæra cœleſtis, alterum Armilla Æquatoria, tertium Sphæra Armillaris, &c. Vide de his plura apud Ad. Preyelium, *in Sina & Európa*, *c.* 17.

TURRITA, cognomen Mariæ Magdalenæ, apud Hieronym. *Ep.* 16. *ad Principiam*, *Qui ſi recordetur — tres Marias ſtantes ante crucem, Mariamque propriè Magdalenam, quæ ob ſedulitatem & ardorem fidei*, Turritæ *nomen accepit*, *& prima ante Apoſtolos Chriſtum videre meruit reſurgentem*: quòd ſcil. velut in celſa *turre* collocata prior cœteris Diſcipulis Domini reſurrectionem detexerit, Car. Macer. *Hierolex.* Alias Cybele *Turrita*, apud Scriptores: nempe *Turrita* in capite corona, Cybeli ſeu Deæ Hierapolitanæ ſeu Rheæ, olim adſcripta. Lucianus in *Dea Syr.* Σημεῖα δὲ ἡ θεὸς ἐν πολλὰ ἐς Ῥέην ἀπιπίπτει· λέοντές μὲν γὰρ φέρουσι, καὶ τύμπανον ἔχει καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πυργοφορέει, ὁκοίην Ῥέην Λυδοὶ ποιέουσι, *Multa ſigna adſunt Deæ, quæ faciant, ut Rhea videatur. Nam & leones ipſam ferunt, & coronam in capite* turritam *geſtat; qualem & Lydi Rheam effingunt.* Rationem exponit Lucretius, *l.* 2. *v.* 606.

Muralique caput ſummum cinxêre coronâ,
Eximiis munita locis quòd ſuſtinet Urbes.

Quam cauſam Servius quoque adfert *ad Æn. l.* 3. *Quòd autem turritam geſtat coronam, oſtendit ſuperpoſitas eſſe Terræ* (quæ per Cybelen vel Rheam intellecta) *civitates, quas turribus inſignitas conſtat.* Atque idem tradit in *l.* 10. *Æn.* Idem Phurnutus his verbis: Πυργωτὸν δὲ (ἡ Ῥέα) περίκειται στέφανον, ἤτοι διὰ τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὀρῶν τιθέναι τὰς πόλεις ὀχυρότητος ἕνεκεν, ἢ ἐπεὶ ἀρχηγὸν ἐστι τῆς πρώτης καὶ ἀρχετύπου πόλεως τοῦ κόσμου, *Turritam circumdata eſt coronam, vel quia antiquitus in montibus ædificarentur Urbes, quò eſſent munitiores: vel quoniam eſſet cauſa & origo principalis mundi ſubſtantiæ.* Sed prior ratio ſimplicior eſt, ut *Turrita* dicatur, quia Tellus *turres* & oppida habet. Unde & Maro, *l.* 10. *Æn. v.* 252.

Alma parens Idæa Deûm, cui Dindyma cordi,
Turrigeræque urbes. ———

Ex eo verò, quòd Dea geſtaret *turrim*, hinc Matresfamiliâs Romanæ convolutos in capite capillos geſtabant, ut Varro, *de L. L. l.* 6. ait. Extruebant enim in altitudinem multis gradibus ac ſpiris cumulatam comam; quod Tertullian. *l. de Pallio*, dixit *comam ſtruere*: Idemque indicat Juvenalis, cùm ait: *Sat.* 6. *v.* 502.

— *Tot adhuc compagibus altum*
Ædificat caput.

Et Lucanus, *l.* 2. *v.* 358.

Turritaque gerens frontem Matrona coronâ.

Vide ſuprà *Lampadion*, alibique paſſim & infrà *Uxor*. Quem morem hodieque ſervare, atque adeò tegumentô gaudere *turrim* imitante, fœminas Turcicas, oculatus teſtis fuit P. Gillius, qui ſic *de Boſporo*, *l.* 2. *c.* 19. *Templum Phrygiæ Deæ, Matri Deorum, Rheæ nuncupatæ, in clivis debuit potiùs eſſe, quam in maritima civitate; ex eo, quòd montibus gaudeat, ideoque* ὀρεία *appelletur, &* Turrita *Dea, quia olim arces, quibus Rhea patrocinatur, in montibus ſitæ eſſent, ob loci robur. Rheam, habentem caput* turritum, *mulieres Cilices & Turcicæ & Myſæ imitantur, ferentes capitis tegmen, turris ſimilitudinem gerens.* Vide quoque infrà, in voce *Tutulus*.

TURSIUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

TURRUS, Plin. *l.* 3. *c.* 18. *Torre* vel *Turre*, fluv. Carnorum, apud Forum Julium decurrens, & in mare Hadriaticum apud Aquilejam influens.

TURSANUS, vulgò *le Turſan*, tractus Galliæ, in Aquitania & in Vaſconia propria, ubi aliàs Turſanum caſtrum, in Aturenſi Diœceſi, teſte *Petrô du Val*.

TURSELLINUS Horatius, Italus, patriâ Romanus, Societatem Jeſu in ipſo adoleſcentiæ flore ingreſſus, & cùm aliis, tum Humanioribus potiſſimùm, literis excultus, illas permultos annos in Collegio Romano docuit: etiam Collegii Florentini ac Lauretani Rector fuit. Obiit A. C. 1599. ætat. ſupra ſexageſimum. Scripſit *de Vita Franc. Xaverii libb. VI. Tragœdias ſacras & varia Poemata*, *Orationem funebr. in mortem Gregorii XIII. Lauretanam Hiſtoriam libb. V. Hiſtoriam ab Orbe condito. Commentarium in omnes Ciceronis de Arte Orat. libros & in Orationes ejuſdem*, ut & alia minoris notæ. Idem *Xaverii Epiſtolas* in unum corpus collegit & ex Hiſpanico Latinè vertit. Petrus Ribadeneira *Catalogô Scriptorum Societatis Jeſu*, & ex illo Paulus Freherus, *Theatrô Virorum eruditione clarorum*.

TURSUS, *Scrípt. Ital.* urbs Lucaniæ, in magnæ Græciæ confinio, ſedes Epiſcopi Anglonæ, inde 12. mill. paſſ. diſtantis, & ſedes Ducis, *Turſi*, *Ferrar. Baudrando* urbs eſt regni Neapolitani, in Baſilicata provincia, inter Sirim & Acrim fluvios, vix decem milliaribus ab ora ſinus Tarentini in Occaſum, & 28. à Matcola in Meridiem, & colli affixa eſt.

TURTUR, Hebr. תור *thor*, Græcè Τρυγὼν utrâque voce ὀνοματοποιΐαν, factâ nimir. ad imitationem cantus ejus, qui Græcè τρυγμὸς dicitur, à τρύζειν. quod eſt, *turturis more gemere*, apud Pollucem, *l.* 5. *c.* 14. item *garrire*, unde de garrulis mulierculis, habetur in *Syracuſiis* Theocriti,

Τρυγόνες ἐκκναισεῦντι πλατειάσδοισαι ἅπαντα.
Ut turtures *obtundunt, ad omnia os diducentes.*

Avis eſt, veris nuntia, Cantici *c.* 2. *v.* 11. & 12. & migratoria, Jerem. *c.* 8. *v.* 7. Vide quoque Ariſtotelem, *Hiſtor. l.* 8. *c.* 3. & 12. & 16. Varronem, *de Re R. l.* 3. *c.* 5. Ciceronem, *de Finibus*, *l.* 2. &c. Sunt tamen, qui non tam abire putant, quàm occultari hyeme ac latere, uti Plinius ait, *l.* 10. *c.* 24. ipſeque Philoſophus ἐν ἀλεεινοῖς χωρίοις nonnullos remanere non diffitetur. Caſta inſuper, non enim niſi unum conjugem admittere, ex Ariſtotele, Æliano & Clemente conſtat; unde natum, quod magnô conſenſu ſcripſêre poſteriores, mortuô conjuge *turturem* viduam permanere. Simplex item, utpote columbæ ſpecies, & in hoc genere omnium minima, Philoſophus ubi ſuprà, *l.* 5. *c.* 13. &c. Uſum quod attinet, in ſacrificiis V. T. is frequens fuit. Vide ſuprà ubi de *Columbis*, & Cl. Suicerum, voce Περιστερά, *n.* 2. Caro illius boni temperamenti, præſertim in montanis degentis: imò, quia gignit ſuccum tenuem ac ſiccum & ſpiritibus generandis peridoneum, eò *cibum ſapientiæ* vocare ſolitus eſt Nic. Maſſa Medicus Venetus. Clunibus inprimis placuiſſe delicatis, indicat hoc Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 60. *v.* 7.

Aureus immodicis turtur te clunibus implet.

Niſi per ſynecdochen *magnum* ſimpliciter dicere voluit. Nam hi præcipuè laudati. Juvenalis, *Sat.* 6. *v.* 39.

——— *Cariturus* turture *magnô*,
Mullorumque jubis. ———

Cœterùm Sponſis apud Romanos à cornice & *turture* optimum augurium, ſi videl. par integrum occurriſſet, uti ſuprà diximus: Idem Bojis bellô contra Hungaros victoriæ omen præbuit, apud Aventinum, *l.* 5. etiam Ææx Inſul. incolis militare olim ſignum, Alex. ab Alexandro, *Genialium Dier. l.* 4. *c.* 2. Ætatem quod ſpectat, ſummùm annorum fieri 16. plurimùm non niſi octo, docet Voſſius: hoſtis ei pyralis, eadem tenere loca, eôdemque cibô veſci ſueta &c. Vide plura hanc in rem, apud Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 79. & 84. Sam. Bochart. *Hierez. Parte poſter. l.* 1. *c.* 9. *totô*, Alios. Idem nomen piſci eſt, quem *paſtinacam* appellavêre Veteres, de quo vide eundem Voſſ. *l.* 4. *c.* 51. & hunc intellige, cùm in Ææa cultum paulò antè diximus.

TURTURELLA, oppid. Lucaniæ.

TURULIS, *Ptol. Rio de Morvedre*, teſte *Orteliô*, *Rio Segura*, teſte *Coquo*, fluvius Hiſpaniæ ad urbem cognominem (quæ & Turulium, vulgò *Teruel*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſarauguſtano, inde 36. leucis, Valentiam verſùs 24. quot à Dertuſa) & Saguntum decurrens. In Theſauro Linguæ Latinæ *Turia* vulgò ſcribitur; cùm hoc Latinum nomen ſit, ſicut & Duria, *Ferrar. Baudrando Turulis*, vulgo *Rio de Morvedro*, fluvius. Oritur prope Terulum in Aragonia; deinde per regnum Valentiæ fluens, rigatiſque ibi Segobrigâ & Saguntô, paulò infrà in mare Mediterraneum & Sucronenſem ſinum ſe exonerat 13. mill. paſſ. à Valentia in Boreám.

P. TURULLIUS, unus ex 60. iis, quos in necem Julii Cæſaris conſpiraſſe refert Sueton. *in Jo*, *c.* 80. Vide ibi Caſaubon.

TURULLIUS Cerialis, primipilaris, transfuga ad partes Vitellianas, Tacit. *l.* 2. *Hiſt. c.* 22.

TURULUM, *Suid. Tzurulum Cedreno*, *Ciorlo*, & *Ciorlich*, vel *Zorlich*, teſte *Leunclaviô*, urbs Thraciæ, in via inter Hadrianopolim & Byzantium occurrens, inde 75. hinc 54. mill. paſſ. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Heraclienſi, (eadem Turulea à Græcis nominatur) metropolis recens.

TURUNDA, quaſi *terunda*, ſubintell. *offa*, à *terendo*, Joſ. Scaligero *in Varron.* Salmaſio à τυρόεις, τυροῦς, quæ eſt *placenta caſeata*, ibi vel panis caſeati genus fuit: inde *turundæ*, quælibet μάζαι ſeu *offæ*. Inprimis *offæ* oblongæ, quibus farciuntur gallinæ altiles. Varro, *de Re Ruſt. l.* 3. *Farciunt turundis ordeaceis.* Plinius *fartilia* exponit, *l.* 10. *c.* 22. *offas* Columella, *l.* 9. *c.* 7. Italis *tronda* hodieque eâ notione in uſu &c. Inde pro balanis ponit Cato vel ejuſmodi κολλυρίοις longis & rotundis, quæ fiſtulis immitti poſſunt, *c.* 167. atque ulteriùs, pro balanis, quæ ſedi ſupponuntur, Marcus Empiricus, & Scribonius Largus, qui ſimiles eſſe ait offis, quas μυγδαλίας Græci dixere, vide ſuprà, voce *Apomagdalia*, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1332.

TURUNTUS, *Ptol. Duina*, teſte *Becanô*, fluvius Sarmatiæ Europææ, ex Lituaniæ finibus per Livoniam fluens, ac in ſinum Venedicum ad Rigam Livoniæ metropolim ſe exonerans; licèt aliis *Duina* Rubo apud veteres eſſe videatur. *Ferrar. Baudrando Turuntus*, fluvius Agathyrſorum, in Sarmatia Europæa hodie, teſte Cluveriô is eſt, qui *Welikarzeka*, in Moſcovia ortus, magnumque lacum, qui Ruſſis *Czudzko*, & Livonibus *Peybas* tranſvectus, nomine hinc Nervæ aſſumptô, Livoniam à Moſcovia dirimit; pauloque infra duo oppida Narvas in ſinum Finnicum cadit.

TURUPTIANA, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs. *Ptol. Tui* vulgò.

TURRUS, Fori Julii fluv. Plin. *l.* 3. *c.* 18. *Turro Leandro*.

TURZO, Africæ propriæ urbs. *Ptol.*

TUS, vide ſuprà *Thus*.

TUSCA, Plin. *l.* 5. *c.* 3. *Guadilbarbar*, teſte *Joanne Leone*, fluvius Africæ, in ſinum Numidicum influens.

TUSCANIA, vulgò TOSCANELLA, urbs eſt Hetruriæ, in ditione Pontificia & in provincia Patrimonii, in ipſo confinio Ducatus Caſtrenſis. Antiquiſſimis temporibus Salumbrona dicta fuerat, poſteà Tyrrhenia, Tuſcia, & Tuſcana; eratque aliàs urbs ampla & dives, ſed ſexdecies expugnata & vaſtata fuit: & multi exiſtimant ab ipſa dictam fuiſſe Tuſciam, cùm etiam ejus Eccleſia Cathedralis alias elegantiſſima, nunc diruta, dicata ſit S. Petro in Tuſcia: & in ea etiam viſitur hæc inſcriptio antiqua: Richardus Præſul Tuſcanus Centumcellicus & Bleranus A. C. 1093. De hac urbe, uti de aliis plurimis ditionis Pontificiæ, multa præclara nobis communica-

nicavit vir doctiſſimus Joannes Campinus Secretarius & Minutiſta Brevium Summi Pontificis, & de re literaria optimè meritus. Tuſcania dedit etiam Eccleſiæ plures Pontifices Rom. Eutichianum, Paſchalem I. Leonem I. Joannem I. Lucium III. Leonem VI. Bonifacium VI. & Paulum III. Farneſium.

TUSCANIENSES, Plin. *l.* 3. *c.* 5. populi Hetruriæ, quorum urbs Tuſcania. *Toſcanella*, Epiſcopalis, inter Caſtrum ad Occaſum & Viterbium ad Ortum, ac inter Montem Phyſconem ad Boream & Cornuetum ad Auſtrum 10. mill. paſſ. diſſita, ad Martham fluvium. Cujus Epiſcopatus Viterbienſi copulatus eſt. Ibi equorum nundinæ frequentes. Ab Aſcanio Æneæ filio condita putatur, uti marmorea inſcriptio docet.

TUSCANUS Pagus, in Rhætia, ubi fluvius Albella ab Ortu labitur.

TUSCENIUS, homo furioſus & avarus, cujus meminit Cicer. *ad Qu. Fratrem*, *l.* 1.

TUSCI, & THUSCI, *Strab.* Plin. *l.* 3. *c.* 5. Liv. *l.* 2. *c.* 51. & aliis, populi Italiæ antiquiſſimi, qui & Hetruſci, *Toſcani*; & regio Tuſcia, ſive Thuſcia, (utrôque enim modô ſcribitur) quæ & Etruria, ſive Hetruria, VII. Italiæ, juxta diviſionem Auguſti, hodie *la Toſcana*, provincia Italiæ nobiliſſima, & antiquiſſima. peramplaque, inter Liguriam ad Occaſum Macrâ fluviô diviſa, & Latium Umbriamque ad Ortum Tiberi diſcreta, ad Arctos monte Apenninô à Gallia Togata ſeparata, ad Meridiem pelagô Tyrrhenô definita, longa 284. mill. paſſ. lata nullibi 100. In duas regiones dividitur: in eam quæ paſſim *Toſcana* nominatur, magno Duci Hetruriæ ſubjecta, in qua Florentia, Sena, Piſa, & Aretium urbes claræ; & eam quæ Patrimonium Eccleſiæ dicitur, Summo Pontifici ſubjecta, ab altera Peliâ & Oſâ fluminibus ferè ſeparata (præter Peruſiam, & Plebem Eccleſiaſticæ ditionis, extra Patrimonium:) In ea Viterbium cæteris urbibus præſtat. *Tuſciæ* Marchionem olim creavit Henricus VI. Imperator fratrem ſuum Philippum, cui Irenen, Rogerii viduam uxorem dedit, A. C. 1195. Virg. *l.* 10. *Æn.* *v.* 164.

> *Qua manus interea Tuſcis comitetur ab oris.*

Idem, *l.* 11. *v.* 629.

> *Bis Tuſci Rutulos egere ad mœnia verſos.*

Hic cavendus error in Theſauro Linguæ Latinæ, ubi in Tuſcia Piſaurum & Aſſiſium, urbes Umbriæ, locantur. *Nic. Lloyd.* Vide *Thuſcia.* De *Tuſcia Annonaria*, & *Urbicaria*, diximus aliquid retro, ubi de *Annonariis Regionibus*, Treb. Pollioni memoratis *in Tetrico Seniore*, *c.* 24. Familiam hodiernorum *Tuſciæ M. Ducum* attigimus ſuprà, voce *Medicea.*

TUSCIANUS, ῥήτωρ σοφιστὴς, Suidas.

TUSCULANARIA Valeria, vide *Valeria.*

TUSCULANUM, villa Ciceronis, apud Tuſculum, ubi quæſtiones ſcripſit Tuſculanas, *Grotta ferrata.* Nunc ibi inſigne Cœnobium. Vide *Tuſculum.*

TUSCULUM, *Strab.* Latii oppid. 12. ab Urbe lapide, arduo in colle ſitum, opus Telegoni, Ulyſſis & Circes filii Everſum. *Ptol.* & Dio, *l.* 58. Latinâ formatione id habent Τουσκλον, Straboni verò *l.* 5. & Plutarch. *in Cicer.* Τούσκλον dicitur. *Dionyſ.* autem *Halicarn.* & *Steph.* Τούσκλον. Silius, *l.* 7. *v.* 692.

> *Quod peperêre decus Circeo Tuſcula dorſo*
> *Mœnia, Laërtæ quondam regnata nepoti.*

Martialis, *l.* 9. *Epigr.* 61. *v.* 1.

> *Seu tu Paſtanis genita es, ſeu Tyberis arvis,*
> *Seu rubuit tellus Tuſcula flore tuô,*

Propert. *l.* 2. *El.* 32. *v.* 4.

> *Quid petis Ææa mœnia Telegoni?*

Hodie *Fraſcata* dicitur, *Tuſculo* verò *Leandro.* *Telegon* à conditore dictum ſcribit *Niger.* Urbs alias Latii, nunc Campaniæ Romanæ. *Nic. Lloydius.* *Baudrando*, ad radices collis, 12. mill. paſſ. Româ in Ortum, ubi plurimæ villæ & palatia Principum Romanor. Ejus Epiſcopus dictus eſt *Tuſculanus*, ſemper unus ex VI. antiquioribus Cardinalibus, licèt Tuſculum antiquum dirutum ſit, ab Henrico Imperatore. Sed erat planè in eodem loco, ubi nunc eſt *Fraſcati*, non in ſummo montis jugo, quò rudera & veſtigia maximorum ædificiorum conſpiciuntur, ubi vulgò vetus Tuſculum fuiſſe creditur: Nam revera villa privata ibi fuit, non oppidum & ſitus ipſe repugnat. Habuit olim proprios Comites ſeu Principes, de quibus Sigonius, *l.* 5. *ad An. Chr.* 883. ubi Romam tum in duas factiones diſtractam docet, quarum alterius Principes Tuſculani erant. Hos Romanis reconciliavit Henricus VI. Imperator A. C. 1191. Ad Tuſculum, vicit Fridericus Barbaroſſa Imperator ingenti prœliô Alexandrum III. Pontificem Româ pulſum, quem Venetias poſtmodum fugientem claſſe inſecutus eſt, A. C. 1175. Vide eundem, *l.* 14. Hinc *Tuſculanum*, villa Ciceronis celebratiſſima, in quam ille poſt forenſia negotia animi recreandi gratiâ ſe recipiebat; ubi aut cum doctis aliquibus, quos eò abduxerat, ſe declamando exercere, aut philoſophica ſtudia intermiſſa revocare ſolebat. *Grotta Ferrata* hodie dicitur.

TUSCUM Mare, ſeu *Tyrrhenum.* Vide ibi.

TUSCUS, Conſul cum Baſſo, ſub Gallieno Imperatore apud Treb. Pollionem in *Ingenuo*, *c.* 8. *Triginta Tyrannor.* Item equus in Circo olim nobilis, cujus meminit vetus *Inſcr.* *Cùm Fortunatus factionis Veneta in vitiere* Tuſco *victor*, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 897.

TUSCUS Vicus, cognominatur, à reliquiis exercitûs Porſenæ, qui è fugâ receperant ſe Romam; victi ad Ariciam à Cumanis. Vide Livium, *l.* 2. *c.* 14. Sed teſte Varrone & Tacit. *l.* 4. *Annal.* *c.* 65. ab Etruſcis ſive *Tuſcis*, Cœlis Vibennæ copiis, ita dictus putatur, quæ ex locis munitis, non ſine ſuſpicione habitatis, deductæ plana ac foro propinqua tenere juſſæ ſunt. Et ideò ibi Vortumnum ſtare addit Varro, quòd is Deus Etruriæ. Vide Marcilium in illud Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 3. *v.* 228.

> —— *Tuſci turba impia vici.*

TUSDRUM, vide *Thyſdrus*, aut *um.*

TUSIACUM, villa diœceſis Tullenſis, ubi Synodus, A. C. 860. Vulgò *Touſi*, vel *Tuſi*, *Labbeus.*

TUSOPUM, oppid. agri Tarviſini.

TUSSANUS Jacobus, vide *Jacobus.*

TUSSIS, inter ſervorum crimina, apud Macrob. *l.* 1. *Saturn.* *c.* 11. imò & inter Numina dominorum, vide ſuprà *Dii*: ab ea Hebræis nomen vulpi, vide infrà.

TUSSIS prohibita, in carcere Inquiſitionis, in Eccleſia Romana. In eo enim cum nulli captivo mutire liceat, ſed altum in eo ſervandum ſit ſilentium, hoc tam ſeverè obſervatur, ut etiam *tuſſi* miſeris interdicatur: quam in rem narratiunculam ex quorundam ore (ſi modò vera ſit) audiviſſe, de captivo tuſſiente, quòd is eam omittere arbitrii ſui non eſſe diceret, verberum vehementiâ mortuo, refert Phil. à Limborch, *Hiſtor. Inquiſit.* *l.* 2. *c.* 18. Vide quoque ſuprà, ubi *de Silentio.*

TUTANUS, Deus, qui homines *tueri* putabatur. Varro, *Tutanum Deum Romæ omnes qui laborant, invocant, non aliter, atque Herculem, malorum depulſorem.*

TUTATIO, oppid. fuit Norici Ripenſis, *Iſchel* Lazio. Aliis arx *Leonpach*, juxta fluv. *Krems*, in Auſtria Meridionali. Quibuſdam *Eſchwend*, caſtrum ad fluv. *Ens*, in Auſtria ſuperiore

TUTELA, aliis *Tutella Tulle*, urbs provinciæ Lemovicenſis, nobile habuit monaſterium, ad Curretiam fluvium *Correze*, qui infra Brivam in Iſaram cadit: ex quo dein facta eſt à Johanne XXII. qui A. C. 1316. Avenione cœpit ſedere, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Bituricenſi. Vide Petrarcham, *l.* 2. *Rerum memor.* Sedet ad Curretiam fluv. & Solanam torrentem, olim nobilis, ut dictum, monaſteriô S. Benedicti 3. leuc. à Briva Curretia in Ortum, 10. à Lemovico in Meridiem. Caput inferioris provinc. Lemovicenſis.

TUTELA, ſeu TUDELA, urbs è præcipuis Navarræ, ad Iberum fluvium, ubi amnem *Queiles* recipit: nomen dans uni de quinque Navarræ præfecturis ſeu Merindatibus: Iberum ponte lapideô jungit, 4. leuc. Hiſpanic. à Turiazone in Cæciam, 14. à Bilbili in Boream, 15. à Cæſarauguſta in Circium, Calagurim verſùs. Nobilis eſt & ſitu opportuna, Oihenartus. Item caſtrum in Diœceſi Albienſi, nunc *Teullet*, Petrus Monachus, *de bello Albigenſi*, *c.* 60.

TUTELA, Dei vel Deæ ſignum, proræ navis impoſitum, unde navi nomen. Solebant namque Veteres *Tutelæ* nomine naves appellare, ut obſervavit *in ad Petronium Animadv.* Johannes à Wouweren, ex Servio *ad l.* 10. *Æn.* *Solent naves nomina accipere, à Tutelarum pictura*; & Lutatio *ad Statium*, *l.* 8. *Theb.* *Tutelam navis intelligimus cum gubernatore navigare; habent enim pictos Praſules, quorum nominibus nuncupantur & naves.* Inde navi, quâ Paulus Apoſtolus vehebatur, παράσημον erant Dioſcuri, Actorum *c.* 28. *v.* 11. quâ Paris Helenam rapuerat, pictus Cupido, Lycophr.

> Νηῒ δ' ἐπὶ φλαῦρος ἀγχίαλος πόλει:

illi apud Lucianum πλοίῳ, Iſis. Sic Virg. *l.* 5. *Æn.* Priſtin, Chimæram, Scyllam & Centaurum nuncupat naves, ab eadem picturâ, in cujus loci interpretatione tam Veteres quàm Recentiores, ineptiunt: Et *l.* 10. *Æn.* *v.* 171. Maſſici

> —— *Aurato fulgebat Apolline puppis.*

Ubi quòd *puppim* habes, annotat Joh. Seldenus *de Diis Syris*, ut paraſemon proræ tantùm impoſitum pro inſigni navis; ſic *Tutelam* ſive Deum Averruncum, puppi impoſitum duntaxat, ſub Pataicorum, id eſt, cælaturarum nomine, comprehendi. Interdum enim diverſa *Tutela* & παράσημον, interdum eadem. Vide ſuprà ubi de *Paraſemis*, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 571. & 572. Hoc unum addo, de more navium *Tutelas* coronandi, ex Val. Flacco *Argonaut.* *l.* 1. *v.* 300.

> *Mox ubi victa gravi ceciderunt lumina ſomnô,*
> *Viſa coronatæ fulgens tutela carinæ*
> *Vocibus his inſtare Duci.* ...

Sed & *Tutelæ* ſimulachrum in Inſulis domibuſque, apud Romanos, memoratur Hieronymo *in Eſaiam*, *c.* 57. Tomo IV. *Roma Orbis domina in ſingulis inſulis, domibuſque* Tutelæ *ſimulachrum cereis venerans ac lucernis, quam ad tuitionem ædium iſtô appellat nomine.* Vide infrà *Tutelares.*

TUTELA, apud Romanos, jus erat ac poteſtas in capite libero, ad tuendum eum, qui per ætatem ſeipſe defendere non poſſet, jure civili data ac permiſſa, de qua latè Juſtinianus & Sigonius. Dabantur autem mulieribus & pupillis *Tutores* non habentibus, à Prætore & majore parte Tribunorum Pleb. ex Lege Atilia, latâ paulo ante Sp. Poſthumi Albini & Q. Marcii Philippi Conſulatum, qui incidit in annum Urb. Cond. 565. unde Tutores *Atiliani* dicti: quam poſteà abrogatam à Claudio Imperatore innuit Suetonius, *c.* 23. dicens ſanxiſſe eum, ut Conſules pupillis utriuſque ſexus *Tutores* darent; quod viciſſim ab Antonino Philoſopho ſublatum refert Capitolinus, *c.* 10. ab eoque Prætorem *Tutelarem* conſtitutum. Cœterùm, cùm Atilia Lex tantùm Romæ locum haberet, lata eſt poſteà Julia Titia,

ut etiam Provinciarum Præſides mulieribus pupilliſve, *Tutores* non habentibus, darent, Ulpian. *Cap. Inſt.* 11. Lætoriâ exin furioſis & prodigis Curatores dati ſunt, quique eos circumſcripſiſſent, judiciô publicô tenebantur. Cicer. *Offic. l.* 3. *c.* 15. Tandem à Claudio Imperatore ſancitum eſt, ut ne agnati mulierum *Tutelam* legitimam recipere cogerentur, Ulpian. *tit.* 2. *Inſtit.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 17. Apud Athenienſes maximam quoque habuit Solon orphanorum pupillorumque curam: adeoque, cùm nota ſint illa apud Satyricum vota,

—— Pupillumve utinam, quem proximus hæres
Impello, expungam;

Pupillorum vitæ conſulere voluit hâc Lege: Μὴ ἐπιτροπεύειν, εἰς ὃν ἡ οὐσία ἔρχεται, τῶν ὀρφανῶν τελευτησάντων, quâ nolebat aut conſanguineos aut agnatos *Tutores* agere, quia mortuis pupillis ante 20. ætat. annum hæreditatem adibant & ſibi vindicabant κατὰ γένος. Non tamen excluſit omnes omnino Gentiles: iis enim, qui remotâ cum pupillis cognatione conjungebantur, ut nulla ſpes eſſet, hæredes κατὰ γένος fore, ἐπιτροπεύειν non erat interdictum. Erant autem *Tutores* hi vel Teſtamentô, vel ab Archonte dati; cujus curæ orphani committebantur, ex Lege Solonis: Ὁ Ἄρχων ἐπιμελείσθω τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν ἐπικλήρων καὶ τῶν οἴκων τῶν ἐξερημουμένων καὶ τῶν γυναικῶν, ὅσαι μένουσιν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἀνδρῶν τῶν τεθνηκότων φάσκουσαι κυεῖν, τούτων ἐπιμελείσθω, καὶ μὴ ἐάτω ὑβρίζειν ὁ ποιῶν ἢ παράνομον· κύριος δ' ἐπιβαλλέτω κατὰ τὸ τέλος. Ἐὰν δὲ μείζονος ζημίας δοκῇ ἄξιος εἶναι, προσκαλεσάμενος πρόπεμπτα καὶ τίμημα ἐπιγραψάμενος ὅ, τι ἂν δοκῇ αὐτῷ, εἰσαγαγέτω εἰς τὴν ἡλιαίαν. Ἐὰν δ' ἁλῷ, τιμάτω ἡ ἡλιαία περὶ τοῦ ἁλόντος ὅ, τι χρὴ αὐτὸν παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, *Archon orphanorum, dotalium fœminarum, familiarum, quæ intercidunt & prægnantium mulierum, quæ poſt maritorum obitum in eorum domibus permanent, curam habeto neque contumeliam aut aliquid injuſtum iis fieri ſinito: Multam, quantam poteſt Magiſtratus poteſtate, irrogare eis jus eſto. Si majore pœnâ dignus videtur, qui adverſus hanc Legem fecerit, Archon in jus vocato in quintum diem & pœna pro arbitrio irrogatur, Heliaſtis judicium permittito. Si convictus fuerit, Heliaſtæ de eo, quod luere in corpore vel in ære debet, judicium reddunto*: apud Demoſt. *contra. Macart.* Inter cæteras autem *Tutoris* curas, fuit locatio ædium pupilli, ut lex hæc jubet: Τὸν δ' ἐπίτροπον τὸν οἶκον μισθοῦν. Itaque *Tutores* Archonti indicabant, locandas eſſe pupillorum ædes; ejus proin auctoritate, ac è Judicum, qui adſidebant, conſilio, per præconem locabantur: Ii verò, qui eas conducebant, aliquid pignori opponebant ob obventionem. Atque hæc locatio fiebat, novô ineunte Annô, menſe Hecatombæone, tunc enim migrabant ex ædibus in alias. Unde Comicus Ἐκκλησιαζούσαις,

Τί ὦ σκευάρια ἔξω βέβληται;
Πότερον μετοικιζόμενος ἐξενήνοχας
Αὐτά;

Qui hæc non feciſſet, ſcribebatur illi δίκη μισθώσεως οἴκου, cujus *l.* 8. meminit Pollux, idque fieri à quolibet Athenienſi poterat: Scribebatur quoque, ſi tanti non locaretur, quanti locari debebat, *Suid.* & Auctor *Etymol.* Exibant verò *Tutelâ* Athenienſes annô ætatis viceſimô, cùm Lexiarchico eſſent inſcripti: tunc enim ſui juris erant, & ad ſua mittebantur negotia. Atque abhinc licebat poſtulare *Tutores*, qui fuerant, malè adminiſtratæ tutelæ: Unde ſenum Veterum juris Attici Conſultorum, ἐξελθόντες εἰς ἄνδρας ἔλαχον δίκην ἐπιτροπῆς. Neque verò pupillis tantùm qui fuerant, ſed etiam cuivis civi Athenienſi, licebat dicam ſcribere Tutoribus, Pollux, *l.* 8. idque apud Archontem, & quidem intra quinquennium à *Tutela* finita; quô exactô poſtulari amplius non poterant, ex Lege: Ἐὰν πέντε ἔτη παρέλθῃ, καὶ μὴ δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι τοῖς ὀρφανοῖς δίκην περὶ τῶν ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ἐγκλημάτων. Vide Platonem *de LL. l.* 11. & plura hanc in rem, apud Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas l.* 6. *tit.* 7. Non tamen omittenda hîc Lex Solonis, quâ non licebat *Tutori* in uxorem ducere matrem pupillorum ſuorum: Τὸν ἐπίτροπον τῇ τῶν ὀρφανῶν μητρὶ μὴ συνοικεῖν, cujus Diog. Laërtius meminit *in Solone*. Ita namque pupillorum bonis conſulere voluit, ne qua fraus illis ob matris nuptias fieret. Sed videtur aut antiquata fuiſſe hæc lex, aut conceſſum fuiſſe *Tutoribus*, qui Teſtamentô dabantur, pupillorum ſuorum matres ducere, ſiquidem moriens Pater ſupremis Teſtamenti ſui tabellis id caviſſet: Cujus rei exemplum exhibet Demoſthenes, ubi de Parentibus ſuis agit, Orat. 1. *contra Aphob.* Apud Romanos *Tutor factam pupillam ſuam*, ut ſcribit Modeſtinus, *nec ipſe uxorem ducere, nec filio ſuo in matrimonium adjungere potuit.* Ratio, *ne pupillæ in re familiari circumſcriberentur, ab his, qui rationes eis geſtæ tutelæ reddere compellebantur*, *l.* 64. *D. de ritu Nupt.* tres tamen erant exceptiones, quas vide apud eundem Petitum, *l.* 6. *Tit.* 1. In Regnis, quæ non ſunt patrimonialia, dum Rex ætate aut morbô fungi poteſtate ſuâ impeditur, *Tutela* eorum eſt, quibus Lex publica, aut, eâ deficiente, conſenſus Populi eam mandat, vide Marianam *in Alfonſo V. Legionis R.* In Regnis patrimonialibus eorum, quos Pater aut Propinqui elegerint. Sic videmus in Epirotarum Regno, quod conſenſu Populi ortum fuerat, Aribæ Regni pupillo, publicè *Tutores* conſtitutos, & à Proceribus Macedonum Alexandri M. poſthumo, apud Juſtin. *l.* 13. In Aſia verò minore bello partâ, Rex Eumenes Attalo filio fratrem ſuum *Tutorem* dedit. Similiter filio Hieronymo pater Hiero in Sicilia regnans, quos voluit, Teſtamentô, *Tutores* aſſignavit. Vide Hugon. Grotium *de Jure Pacis ac Belli*, *l.* 1. *c.* 3. §. 15. uti de *Tutoribus*, qui tutelæ prætextu pupillorum regna invaſerunt, exempla complura, *Notis in Curtium l.* 9. *c.* 2. de moribus in Imperio Romano Germanico receptis, Limnæum *de Jure publico*, Alios.

TUTELÆ Capitolii Redemptor, apud Plinium, *l.* 35. *c.* 3. *M. Aufidius* tutelæ Capitolii redemptor, *docuerit Patres, argenteos eſſe clypeos, qui pro æreis per aliquot jam luſtra adſignabantur*: quis dicatur, vide ſuprà ubi de *Capitolii Tutelariis*.

TUTELARES, vel propriè Indigetes, Dii erant Genitales majorum gentium, ad nativitatis providentiam electi, diverſi à Genialibus: quibuſcum de rebus Achivis conſilium iniit Jupiter. Γενέθλιοι Græcis, quibus placidis vel iratis, prout quiſque natus, ita felix cenſebatur. De hiſce Diis placidis, intelligi poteſt Ovidius *de Pont. l.* 1. *Ep.* 8. *v.* 63.

At tibi naſcenti (quod totô pectore lætor)
Nêrunt fatales fortia fila Deæ.

Contrà de iiſdem iratis accipiendus Plautus, *Milit. Actu* 2. *Sc.* 3. *v.* 43.

Quis magis Diis inimicis natus &c.

Vide Thom. Bartholinum, *de Puerperio Veterum*. Sed & *Tutelares* dicti, qui ſeligebantur in urbium *tutelam*, quorum nomen quàm maximè in abdito tenere conſueviſſe Veteres, vidimus ſuprà, ubi de *Idololatriæ Incunabulis*. Hos vaſtatis urbibus mori, reſurgentibus quoque renaſci, creditum iiſdem, vidimus itid. ſuprà, in voce *Oppidum*. Iidem ex urbibus obſeſſis peculiari ceremoniâ evocabantur ab hoſtibus, ne difficilem ſibi expugnationem redderent, uti diximus ubi de *Oppugnatione urbium*, aliquid etiam voce *Roma*. Θεοὺς ἐπισκόπους καὶ φύλακας dixêre Græci. Dionyſ. Halicarn. *l.* 4. βωμοὺς ἐκέλευσεν αὐτοῖς ἱδρύσασθαι θεῶν ἐπισκόπων τε καὶ φυλάκων τῆ πάγου. Et *l.* 6. Καπιτώλιε Ζεῦ, καὶ θεοὶ πόλεως ἐπίσκοποι. Mentio eorum in veter. *Inſcr.*

DEO TVTELARI. ÆMILIVS. SEVERIA.
MIMOGRAPHVS. POSVIT.

Item,

MERCVRIO. ET. MINERVÆ. DIS. TVTELA-
RIBVS.

Vide de cultu illorum Arnob. *adv. Gentes l.* 3. aliquid etiam ſuprà voce *Tutela*.

TUTELINA, Dea, apud Romanos, quam nominare ſub tecto fuiſſe nefas, Plinius ſcribit *l.* 18. *c.* 2. à *tutelis* fructuum dicta, uti habet Tertullianus, *de Spectaculis*, eadem cum *Tutulina* fuit, quam vide. Ejus ſimulachrum, uti & Meſſiæ ac Seſſiæ, delphinorum columnas in Circo ſuſtinuiſſe, diximus ſuprà. Vide quoque Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 61.

TUTHMOSIS ſeu THUMMOSIS, Thebanorum in Ægypto Rex quadrageſimus quartus, Miſphragmuthoſem patrem, Paſtorum victorem, excepit, ac opus ab illo inchoatum feliciter, Paſtoribus totâ Ægyptô pulſis, conſummavit. Illi quidem in Abarim, habentem circuitum 10000. jugerum, à Miſphragmuthoſe incluſi, urbem murô magnô ac robuſtô circumdederunt omniaque ſua bona ac prædam intra munimentum habuerunt: ſed à *Tuthmoſe*, 480000. armatis inſtructo, circumſeſſi diu (Ægyptiis πολιορκητικῶν μηχανημάτων tum adhuc ignaris) tandem obſidionis pertæſi urbem ex pacto tradiderunt, atque totâ Ægyptô deceſſerunt: quô factô finis impoſitus eſt longiſſimis inteſtini belli miſeriis, & Ægyptus placidâ pace refocillata, aliquandiu requievit. Factum autem id circa tempora Jairi Judicis Hebræorum. Tuthmoſem poſt regnum ann. 9. menſ. 8. excepit Amenophis II. Vide Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec.* XII.

TUTIA, virgo Veſtalis, cum argueretur inceſti, argumentis purgare ſe dedignata mortalibus, ad Tiberim fluvium cribrum detulit, ibique ſubmerſit, hâc additâ prece: *O Veſta, ſi pia & caſta ſum, hanc e Tiberi aquam ad templum tuum perferam*; Et ipſa pertulit, Liv. *Epit. l.* 20. Diſſimile quiddam legimus apud Dionyſ. Halicarnaſſ. Morbus enim quidam Romæ incidit in fœminas, & mors quanta nondum priùs, maximè in prægnantes, cruda, inſolitaque parientes, & cum fœtubus morientes. At quia nec preces ad aras Deorum factæ, nec pro urbe expiatoria ſacrificia, aut pro domibus privatis facta, ceſſationem afferebant malorum, fit a ſervo quodam indicium Pontificibus, quòd Sacerdos quædam Veſtæ, *Urbina* nomine, amiſſâ virginitate, ſacrificia pro urbe faceret, non ipſa pura. Pontifices ergo eam removentes à ſacrificiis & pœnam apponentes, poſtquam eſt manifeſtè redarguta, virgis cæciderunt, perque urbem eam ferentes, vivam defoderunt. Eorum verò qui cum illa illam impiam corruptionem peregerunt, alter ſeipſum interfecit, alterum prehendentes ſacrorum inſpectores, tanquam mancipium necârunt; & ſic ſtatim morbus ille deſiit.

TUTIA, vide ſuprà *Tucia*. Sed & *tutia* cadmia dicitur, uti videre eſt apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1022.

TUTICUM, urbs fuit Hirpinorum; *Equus Tuticus* etiam: hodie *Ariano*, urbs Epiſcopalis Principatus ulterioris ad radices Apennini, 13. mill. paſſ. à Benevento in Ortum, 32. à *Foggia*, in Africum. Ejus Horatius meminit, *l.* 1. *Serm. Satyr.* 5. *v.* 87. dicens:

———— Quod verſu dicere non eſt.

Hodie primarium eſt regionis oppidum, *Ferrar.*

TUTILIUS, inter adulteros Fauſtinæ, Marci uxoris, apud Capitolin. *in Marco*, *c.* 29.

TUTIS, in duobus Regum Ægypti catalogis, à Cl. Pocockio Linguæ Arabicæ Prof. Oxonienſi, ex Abulfeda, Al Makrizio & Alfhamio tranſcriptis, dicitur *Pharao primus, qui fuit in diebus Abraham*, cujus videl. mentio Gen. *c.* 12. *v.* 10. Verùm, cum ſeries iſtæ nihil habeant commune cum iis, quæ Eratoſthenes, Manetho & Syncellus de Ægypti Regibus tradunt, neque nomina ſatis Ægyptiacè ſonare videantur, ſagaciſſimus Bocharius *Hebræorum nugivendulos*

dulos hæc de ſuo confinxiſſe ſuſpicatur. Marshamus non tam Menche-rem Regem Memphitarum, quàm Ameſiſem inferioris Ægypti Regem communi illo *Pharaonis* nomine indigitari *d. l.* judicat, cùm veriſimile ſit, ex brevi imprimis Abrahami *trium* in Ægypto ſaltem *menſium mora*, illum Ægyptum inferiorem non tranſiiſſe; quem proin non malè ἐν Ἡλιουπόλει, *Heliopoli*, collocat Eupolemus apud Euſebium, *Præparat. Evang. l. 9. c. 17.* Vide præfatum Marshamum, *Canone Chronicô, Sec. V.* ubi *de Abramo in Ægyptum* profecto.

TUTOR, aliô nomine *Julius*, Trevir, ripæ Rheni à Vitellio præfectus, miſcuit ſe ſeditioni Civilis & Claſſici. Tacit. *l. 4. Hiſt. c. 55.*

TUTOR Imperii, apud Sueton. *Tito, c. 6.* Vide ſuprà *Pater Impér.* ut & ubi de *Patricius Roman.*

TUTULINA, Dea. Varro: *Tuam fidem, Tutulina, invoco, quæ adeſſe mortalibus ſoles.* Div. Auguſtin. *l. 4. de Civ. Dei, c. 8.* eam præeſſe frumentis collectis atque reconditis ſcribit, ut *tuto* ſervarentur. Vide quoque *Tutelina.*

TUTULUS, à *tuendo capite*, apex pilei Sacerdotum, apud Romanos, qui in conum deſinebat, *Varr.* Similiter Fulgentius ex Numa Pompilio *in Pontifical.* illud capitis operimentum, quod Sacerdos ſacrificans adhibebat (Romani enim omnibus Diis, præter Saturnum, Honorem atque Herculem, ſacrificabant capite opertô) *Tutulum* dictum fuiſſe, notat, *l. de vocibus antiq. voce, Tutulus.* Vide quoque Lil. Giraldum, *Syntagm. 17. Deor. Hiſtor.* & Interpp. *ad illud Virgil. l. 3. Æn. v. 405.*

Purpureô velare comas adopertus amictu.

Fuit is, cujus imago cernitur in denariis gentis Juliæ, non admodùm diſſimilis elencho adeoque metali figurâ: quod ex ſubjecto ſchemate veterum nummorum, docet Laur. Pignorius, *Comm. de Servis.* Hinc in Gloſſis antiq. *ad Juvenal. Sat. 6. v. 459.* ubi *Elenchi* dicuntur *uniones, margaritæ oblongæ, magnarum gemmarum Elenchi, quos & titulatos appellant*: Pignorius *tutulatos* mavult. Et certè hujus denominationis veſtigia non obſcura deprehenduntur, in *Inſcr.* antiqua, apud Gruterum, *p. 579. num. 5. quæ Romæ extare dicitur in Muſæo Carpenſi: Aponiæ. Succeſſæ. à. Tutul. ornatr. C. Batonius. Epigonus. Atrienſis.* Lanatum verò hunc Flaminum Sacerdotumque pileum fuiſſe, dicunt nonnulli, aliis ſummum tantùm pilei hujus faſtigium *Tutulum* vocantibus. Sed & Flaminicarum capitis ornamentum, quod fiebat variis capillorum compagibus & præter eas vittâ purpureâ crinibus innexâ, *Tutulum* dictum legimus. Imò & *Tutuli* vocabantur capilli, quos Matresfamiliâs Romanæ convolutos in capite geſtabant, teſte Varrone, *de L. L. l. 6.* Extruebant enim in altitudinem multis gradibus & ſpiris cumulatam comam, quod non ineleganter Lucianus ἐπανάστασιν τριχῶν vocat: *Suggeſtum comæ* nuncupat Papinius: *Spiras* alii, unde *ſpiroſus capillus*, Appulejo, *Metam. l. 2.* *Ordines ac compages*, Juvenalis, *Sat. 6. v. 502.*

Tot premit ordinibus, tot adhuc compagibus altum
Ædificat caput. ——————

Turritam coronam, Lucanus, *l. 2. v. 358.* Vide ſuprà in voce *Turrita*: *Galerum* Tertullianus, graphicè de hoc luxu loquens, *Quid crinibus veſtris quieſcere non licet, modò ſubſtrictis, modò relaxatis, modò ſuſcitatis, modò eliſis? Aliæ geſtiunt in cincinnis coërcere, aliæ ut vagi & volucres elabantur, non bonâ ſimplicitate. Affigitis præterea neſcio quas enormitates ſutilium atque textilium capillamentorum: nunc in galeri modum quaſi vaginam capitis & operculum verticis; nunc in cervicem retro ſuggeſtum* &c. Qui locus torſit nonnullos aliquantiſper: Quid enim galero cum vagina? Veniebat porrò illis in mentem, *galeri* locô *galeam* ſubſtituere; præſertim cùm Romæ legatur, in veter. marmore, *Calpurnia. L. & ɔ. L. galea. ornatrix*: Videbantur confirmare veteres nummi, qui exhibent imagines Augg. Plotinæ & Sabinæ, quæ Tertulliani ævô vixerunt. Harum enim capillitium ad galeam propiùs, quàm ad galerum, accedit: At pro *galero* facit Juvenalis verſus, *Sat. 6. v. 120.*

Sed nigrum flavô crinem abſcondente galerô:

Ubi antiquus Enarrator: *Crini ſuppoſititio, rotundo, in modum galeæ facto.* Nempe ubi nativi crines non ſufficiebant, alieni adſciti. Hieron. *ad Marcellam*, *Quæ capillis alienis verticem ſtruunt*: namque & *comam ſtruere*, Tertullianus; & *caput ædificare* Juvenalis dixêre. Atque ad has ſutilium atque textilium capillamentorum enormitates, *peritiſſimi ſtructores* adhibiti ſunt, ut Tertullianus docet *l. 1. de cultu fæm.* meminitque *Succeſſæ, à Tutul. ornatricis*, vetus Inſcr. de qua ſuprà. Quare autem ſacrorum capitum apex *Tutulus* dictus ſit, exponit Varro, cùm ait: *Tutulati dicti hi, qui, in ſacris, in capitibus habere ſolent, ut metam; Id* Tutulus *appellabatur, ab eo, quòd Matresfamilias crines convolutos ad verticem capitis, quos habent uti velatos,* Tutulos *dicunt.* Nec diſſentit Tertullianus, qui *de Pallio*: *Tunc*, inquit, *certiſſimè ſupra omnes exuvias auguſta veſtis, ſuperque omnes apices ac* Tutulos *ſacer ſuggeſtus deducit oculos.* Unde etiam *Tutulatus*: Ennius,

Libaque fictores, argeos & Tutulatos.

Vide præter Pignorium, *Comm. de Servis*, Anſelm. Solerium, *de Pileo Sect. 2.* Caſp. Bartholinum, *de Inauribus Veterum, c. 1.* Alios.

TUTUNGRI, vide ſuprà *Trutungi.*

TUTUNUS, vide *Mutunus.*

TUTUPIA, in *Statutis* Synodalibus Nicolai Epiſcopi Andegavenſ. A. C. 1265. capitis tegumentum eſt Clericis proprium, cujuſmodi hodie pilei ſunt *les bonnets quarrez* Gallis vocitati, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.*

TUVERA, vide *Tueria.*

TUUS, Græcè Σὸς, honoris causâ uſurpatum erga eos, quibus venerationem noſtram atque obſequium, imò nos totos oblatos cupimus. Ita enim Alexander Macedo apud Diodorum Sic. *Biblioth. l. 16.* in hiſtoria famoſiſſimæ ejus ad Ammonem conſultationis, Prophetæ viro ſeni, accedenti, & dicenti, Χαῖρε, ὦ παῖ, καὶ ταύτην παρὰ τοῦ θεοῦ ἔχε τὴν πρόσρησιν, *Salve, ô Fili, & hanc ſalutationem habe à Deo*: reſpondit, Δέχομαι, ὦ πάτερ, καὶ τὸ λοιπὸν κεκλήσομαι σός. *Accipio, ô Pater, atque in reliquum tempus* Tuus *vocaber.* Vide ſuprà *Suus.*

TUYSCON, qui à Moſe vocatur *Aſcenas*, filius Gomeri, filii Japhet, primogeniti fuit. Sarmatis, qui juxta Poloniam habitant, & nunc inter Germanos annumerantur, originem præbuit, quos literas docuit ac legibus formavit: regni Germanici initium dedit; A. M. 1909. ante Chriſtum 2053.

TYANA, hodieque TIANA, Cappadociæ civitas Archiepiſcopalis media ferè inter Cæſaream ad Boream & Tarſum urbem Ciliciæ ad Meridiem. Hic Apollonius natus fuit, qui ideò *Tyaneus* dictus eſt, & diſcendi causâ, plurimas regiones peragravit. *Cæl. Rhodig.* Hinc *Tyaneus.* Ovid. *l. 8. Met. v. 719.*

—— *Oſtendit adhuc Tyaneius illic*
Incola de medio vicinos corpore truncos.

TYANITIS, Aſiæ minoris Præfectura, in Cappadocia, ubi Tyana urbs, *Strab.* qui ſcribit eandem quoque *Euſebiam* ad Taurum vocatam.

TYBERINUS, octavus Albanorum Rex, poſt Calpetum: Regnavit ann. 8. Succeſſit Agrippa.

TYBERIS, vide *Tiberis.*

TYBII, populi inter Getas & Thraces, Plin. *l. 7. c. 2.* ſervilis & abjectæ conditionis. Unde *Inter Soſias & Tybios referre*, Proverb. apud Synes.

TYBILENUS, Saxonibus antiquis idem, qui Slavis *Zeerneboch*, de quo ſic Helmoldus, *Chronic. Slavor. l. 1. c. 53.* *Sub nomine Deorum, boni ſcilicet atque mali, omnem proſperam Fortunam à bono Deo, adverſam à malo dirigi profitentur. Ideo etiam malum Deum ſuâ linguâ Diabol ſive Zeerneboch, i. e. nigrum Deum, appellant.* Ubi *Zeerneboch* quidem fit à Slavis: at *Diabol* ſine dubio eſt ex *Diabolus*; ut à Chriſtianis acceperint hoc vocabulum: niſi forte de Diabolo ex gloſſemate in textum irrepſit. *Tybilenum* autem antiquis Saxonibus, eundem fuiſſe cum Slavorum *Zeerneboch*, notat Fabricius, *Origin. Saxonic. l. 1.* imò, ut ait, hodieque ſic malum Dæmonem nuncupant. Itaque nihil fortaſſe mutandum, apud Tertullian. *Apologet. c. 24.* ubi in multis codicibus eſt: *Unicuique provinciæ & civitati ſuus eſt Deus, ut Syriæ Aſtarte; Arabiæ Diſares; ut Norico* Tibilenus; *ut Africæ, Cæleſtis; ut Mauritaniæ Reguli ſui*: Quem tamen locum alii cenſent corruptum, ut Nicol. Loenſis *Epiphyllid. l. 5. c. 15.* qui pro *Tibilenus* corrigit, *Deus Belenus*: Pithœus autem, *Subſeciv. l. 1. c. 4.* ſimpliciter legit, *Norici Belenus*; quod Voſſio magis placet. Interim veretur idem, ne deceptus ſit Fabricius, de quo modo, ac vox Germ. *Tifel*, quâ malum Dæmonem indigitant, non ex *Tibilenus* ſit, ſed ex *Diabolus.* Vide eum, *de orig. & progr. Idolol. l. 2. c. 38.*

TYBRESTUS, urbs Arabiæ, ad Cyrubem fluv. *Vib. Sequeſter.*

TYBUR, ſeu *Tybur Herculeum*, vulgò *Tivoli*, urbs Latii, in ditione Pontific. ad Anienem fluv. Condita à Catillo Arcade, Virg. *l. 7. Æn.* pomis adeo abundat, ut *pomoſum* Columellæ dicatur. Vide *Tibur.*

TYCHE, vide *Syracuſæ.* Item Nympha, Oceani & Tethyos filia. Heſiod. *in Theog. v. 360.*

TYCHICUS, vir Aſiaticus, Actor. *c. 20. v. 4.*

TYCHIUS, faber celeberrimus. Homer. *Il. 7.* Ovid. *l. 3. Faſt. v. 824.*

Nec quiſquam invitâ faciet bene vincula plantæ
Palladе, ſit Tychiô doctior ille licet.

TYCHO Brachrus, excellentiſſimus Mathematicus, illuſtri in Dania genere natus. Hunc Patruus Georgius magna cum cura educatum Præceptoribus egregiis commiſit, qui Lipſiam dein miſſus, ut Juri operam daret, inſciis Magiſtris, Aſtronomicas obſervationes, in id animô naturâ proclivi, condidit. Dein in Italiam Germaniamque itinere factô, ab Imperatore & Principibus variis, invitatus, prætulit Baſileam, Helvetiæ clariſſimam urbem, quò redire omnino conſtituit. Sed inſulâ Huenâ donatus à Friderico II. Daniæ Rege arcem Uranoburgum ibi extruxit, ut Aſtronomicæ ſcientiæ, & admirandis inſtrumentis ſuis conficiendis ibi vacaret. Interim novum excogitavit Syſtema, Copernicanum aliquantum immutando: *Reſtauratoris Aſtronomiæ* elogium meritus. Poſt Friderici II. mortem, à Rodolpho II. invitatus Pragam pervenit, ibique obiit, A. C. 1601. ætat. 55. Scripſit *Progymnaſmata Aſtronomiæ Inſtauratæ, de Mundi ætherei recentioribus Phænomenis, Epiſtolas Aſtronomicas, &c.* Thuan. *Hiſt. l. 126.* Gaſſend. *in ejus vita.* Voſſ. *de Scient. Mathem. c. 31. §. 4. c. 36. §. 26. c. 65. §. 45.* Jac. Phil. Thomaſinus, *in Eleg. Illuſtr. Vir.* & ſuprà, voce *Brahеus.*

TYCHON, nomen lanceæ, quâ avunculum ſuum Polyphronem Alexander Pheræus confodit, apud Plut. *in Pelopida*: fortè quòd ictu non fuiſſet fruſtratus, παρὰ τὸ τυγχάνειν. Hanc coronatam poſteà conſecravit, eique ut Deo rem divinam fecit. Vide quoque ſuprà *Myrtale.* Tranſiit mos ſic conſecrandi tela, quibus vel peracta ultio, vel aliud quid memorabile geſtum, à Græcis ad Romanos, uti pluribus docet Lipſius, *ad Tacitum, l. 15. Annal. Not. 160.* & diximus aliquid ſuprà voce *Gladius.*

TYCTA, nomen apud veteres Perſas convivii, à Rege quotannis natali ſuô Proceribus exhiberi ſoliti, de quo ſic ex Herodoto *l. 9. c. 109.* Athenæus, *l. 4. c. 10.* *Quæ cœna ſemel quotannis eô die, quô Rex creatus eſt, inſtituebatur; tunc ſolùm Rex caput cum cura abluitur,* τὴν κεφαλὴν σμᾶται, *Perſaſque ſtrenis donat.* Ubi quod de capite

pite

put abluendi more, Perſas forte ab Indis vicinis, quorum Rex capillos abluebat ſolennitate ingenti, maximiſque muneribus à ſubditis eâdie excultus, teſte Strabone, *l.* 15. mutuâſſe judicat Cl. Loccenius, *ad Curtium*, *l.* 8. *c.* 9. Cæterùm *Tycla* Græcos Τίλκαι interpretari, vidimus ſuprà ubi de *Natali die*. Vide quoque *Tucca*.

TYCUS, ex Ducibus Maximini, Imperator à militibus factus, poſt 6. regiminis menſem, ab uno ex amicis ſuis dormiens interfectus eſt, Jul. Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 11. Herodianus, *l.* 7. *c.* 1. Κουαρτῖνον, *Quartinum*, Treb. Pollio *in XXX. Tyr. c.* 32. *Tyrum* vocat, quem vide: uti de Calpurnia uxore ejus, *Sanctâ & venerabili fœminâ*, ut idem vocat, ſuô locô.

TYDE, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Callaicis ad Minium fluv. A Diomede condita, & de patris nomine dicta. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Compoſtellano, inde 21. leuc. inter Bracaram ad Auſtrum 8. & Auriam ad Boream 10. *Ferrar. Baudrando* ſita eſt 6. leuc. ſupra oſtia Minii in Cæciam, Auriam verſus 12. & 17. à Compoſtella in Meridiem, in ipſo confinio Portugalliæ. Recèns munita, vulgò *Tuy*. Silius, *l.* 3. *v.* 367.

Oeneæ mittit domos Ætolaque Tyde.

TYDEUS, fil. Oenei Regis Calydoniæ, & Peribœæ, vel, ut aliis placet, Althææ, qui cùm fratrem ſuum Menalippum inſcius occidiſſet, ad Adraſtum Regem profugit, cujus filiam Deiphilen conjugem duxit. Poſteà à Polynice, qui alteram Adraſti filiam, Argiam nomine, uxorem habebat, legatus ad Eteoclem Regem Thebarum miſſus eſt, ut pacti memor, fratri regnum redderet. Ad quem cùm veniſſet, regiamque eſſet ingreſſus, Eteocles negavit ſe regnô ceſſurum eſſe. Quô reſponſô Tydeus vehementer commotus eſt, ita ut non ſit veritus & hoſtis, & ſolus, Thebanos omnes, quotquot tum fortè cum Eteocle eſſent in convivio, ad quodlibet certaminis genus provocare. Atque ut animoſè provocavit, ita omnes (ſic illi Pallas propitia fuit) ſtrenuè vicit. Quamobrem Thebani dolore ac indignatione accenſi, reverſuro inſidias tetenderunt, collocatis ad opportunum locum, quà Tydeus tranſiturus erat, 50. juvenibus, cum 2. Ducibus Mæone Æmonis, & Lycophonte Autophoni filio, quos Tydeus in ſe impetum facientes trucidavit, uni tantùm parcens Mœoni, quem acceptæ cladis nuntium ad Eteoclem remiſit. Profectus deinde unà cum Polynice & Adraſto, reliquiſque Græciæ Principibus ad bellum Thebanum, poſt multas res præclariſſimè geſtas, à Menalippo quodam Thebano lethaliter vulneratus, occubuit: *Cruentum* vocat Statius, *fulmineum*, *magnanimum*, & *ira immodicum*. Vide & ſuprà *Adraſtus*.

TYDIDES, Diomedes Tydei filius, bellator ſtrenuus, qui præter alia benè ac fortiter geſta Venerem in dextra vulneravit. Homer. *Il.* 5. De eo Horat. *l.* 1. *Ode* 14. *v.* 28.

——— *Ecce furit te reperire atrox*
Tydides melior patre.

Idem *Od.* 6. *v.* 16.

——— *Tydiden ſuperis parem.*

Virg. *l.* 1. *Æn.* *v.* 101.

——— *O Danaûm fortiſſime gentis*
Tydide. ———

Nic. Lloydius. Vide *Diomedes*.

TYDRUS, filius Caucaſi, ex auxiliis Æëtæ, occiſus à Colaxe. Val. Flacc. *l.* 6. *Argonaut.* *v.* 640.

TYELLA, oppid. Siciliæ, *Diodor. Sicul.* Megaræ finitimum, *Judica Fazello*. Aliis Centuripis & Ineſſæ vicinum, quod & *Hybla*.

TYENIS, mons Colchorum, à *Tyenide* fluv. *Steph.*

TYGENI, qui potius *Iceni*, populi Angliæ, quorum Rex Praſutagus Neronem Imperatorem hæredem inſtituit.

TYKOZINUM, vulgò TYKOCZIN, urbs munita Polachiæ, intra paludes, juxta fluv. *Narew*, 7. leuc. ab Auguſtavia in Meridiem, 9. à Grodna in Africum, in limite Mazoviæ, cum palatio eleganti. Capta à Suecis A. C. 1655. ſed recepta annô ſequente à Polonis.

TYLANGIUM, Triphyliæ in Peloponneſo oppid. *Polybius*.

TYLE Caſtrum, vulgò *Tille le Chaſtean*, urbecul. Burgundiæ ſuperioris in Diœceſi Lingonenſi, quà Divione Lingonas itur, imminens Thile fluv. vulgò *Tille*, qui non longè à Sequanæ fonte ortus, in Ararim exoneratur.

TYLESIUM, ſeu TYLESSIUM, vel TYLESSUS apud *Steph.* *Aſtllo*, teſte *Barrio*, oppid. Brunorum non incelebre, apud oram Calabriæ citerioris, & ſinum Terinæum à litore 7. mill. paſſ. quot ab Amantia urbe & à Tyllesio promontor. quod nunc *Cirica*, ſuper ſaxo conditum. *Lycophron.*

TYLIS, urbs Thraciæ prope Hæmum, *Steph.*

TYLOS, Inſul. Aſiæ in ſinu Perſico, in qua arbores coronei mali amplitudine ferre cucurbitas, quæ maturitate ruptæ lanugeras pilas oſtendant, ſcribit Plinius, *l.* 12. *c.* 11. de quibus vide pluribus diſſerentem Salmaſium, *ad Solinum*, *hanc Inſulam Indiæ perperam tribuentem*, *p.* 296. adde, quæ dicemus hîc infrà.

TYLUS, inſula ſinus Perſici, ab oſtio Euphratis navigatione 24. horarum in Ortum diſtans. Hujus nominis duas inſulas habet Plin. *l.* 6. *c.* 28. in mari Rubro, 10. mill. paſſ. inter ſe diſtantes. Item Meſſeniæ in Peloponneſo urbs, quam nonnulli Oetylum vocant, in qua *Strabo* ex Xylandri interpretatione. Prioris meminit *Theophraſtus* & Arrianus, *l.* 7. ubi ſcribit ferre palmas, oleas creare, & vineis abundare. *Baharen* eſſe videtur, 100. leuc. Hiſpan. ab Armuzia in Occaſum, ubi unionum copia. Ejus Dionyſ. ſic meminit, *l. de ſitu Orbis*:

Hic Tylus eſt, ſuperans vaſtæ miracula terræ.

TYMBORYCHOS, Græcè Τυμβώρυχος, cognomen Veneris apud Lacedæmonios olim cultæ, teſte Meurſiô *de Antiqq. Lacon. l.* 1. Aliàs Τυμβώρυχος, eſt *qui tumulus reſ[o]ſſis cadavera ſpoliat*, λωποδύτης νεκρῶν, ut exponit *Heſychius*. Unde τυμβωρυχία, vox in veter. *inſcr.* Thyatiræ hodieque ſuperſtite memorata, quâ Fabius quidam Zoſimus emtô ſibi uxorique ſuæ Aureliæ Pontianæ ſepulchrô, in loco *Sambathæo* dicto, ante præfatam urbem, eum, qui illud ſibi vindicare auſus fuerit, præter mulctam Urbi ſolvendam, pronuntiat fore ὑπεύθυνον τῷ τῆς τυμβωρυχίας νόμῳ, *legi violationis ſepulchrorum obnoxium*, apud Jac. Sponium, *Itinerar. Græciæ*, *Parte* 3. *p.* 120.

TYMBRIANI, populi inter Piſidiam & Lycaoniam, Plin. *l.* 5. *c.* 27. quorum urbs *Tymbria* Epiſcopalis erat in Piſidia, *Tymbrion* Xenophonti dicta, ab Iconio 800. ſtad. in Corum. Erat & *Tymbria*, vicus Cariæ apud Mæandrum fluvium & Myuntem urbem, inde 4. ſtad. ubi Avernus, teſte *Strab.*

TYMENÆON, urbs juxta Phrygiam, *Steph.*

TYMENNA, vicus Lyciæ, *Idem.*

TYMES, ETIS, urbs Libyæ, *Idem.*

TYMNISSUS, urbs Cariæ, *Idem.*

TYMNUS, urbs Cariæ, *Idem.*

TYMPANIA, Ptolem. *Tympanea*, Polyb. *Tympaneæ*, & *Typanea*, Stephan. *Typania* Plin. *l.* 4. *c.* 6. urbs Elidis mediterranea in Arcadiæ confinio, Leporio finitima. *Stroviſo* Nigro, *Verdogna* Caſtaldo, *Leondari* Moletio. Populi *Typanei*.

TYMPANISTRIÆ, inter Romanorum veterum Symphoniacos, conviviis adhibitos, *tympana* pulſabant. Sidonius, ubi de cœna Theodorici: *Sanè intromittuntur, quanquam rarò, inter cœnandum, mimici ſales, ita ut nullus conviva mordacis linguæ felle feriatur, ſic tamen, quòd illic nec Organa hydraulica ſonant, nec ſub Phonaſco vocalium concentus meditatum acroama ſimul intonat, nullus ibi Lyriſtes, Choraules, Meſochorus*, Tympaniſtria, *Pſaltria canit.* Sed & Regius Pſaltes Juvencularum *Tympaniſtriarum* meminit Pſalmô 68. *v.* 26. & B. Auguſtinus, *Serm.* 18. *de Sanctis*. Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis* & hîc infrà.

TYMPANUM, à τύπτω, i. e. *percutio*, quale fuerit, antiqua numiſmata indicant, in quorum aversâ parte Cybele Mater Deûm *Tympanum* in ſinu gerit, vel eidem innititur. Eximiè deſcripſit Plinius de margaritis agens, *l.* 9. *c.* 35. *Quibus una tantùm eſt facies, & ab ea rotunditas, averſis planities, ob id* Tympana *nominantur*. Quæ imitatus Iſidorus, *Origin. l.* 3. *c.* 21. *Tympanum autem dictum*, ait, *quod medium eſt: Unde & margaritarum medium Tympanum dicitur.* Erant, ut idem notat *ibid.* pelle, vel coriô ſuperinducta. Unde Tiberii eruditus Libertus Phædrus, *Fab. l.* 3. *fab.* 21. *v.* 4. ait,

Galli Cybeles circùm quæſtus ducere
Aſinum ſolebant, bajulantem ſarcinas;
Is cum labore & plagis eſſet mortuus
Detractâ pelle ſibi fecerunt Tympana.
Rogati mox à quodam delicio ſuo,
Quidnam feciſſent: Hôc locuti ſunt modô:
Putabat, ſe poſt mortem ſecurum fore,
Ecce aliæ plagæ congeruntur mortuo.

In quæ verba Schefferus annotat, *Fuiſſe Tympana iſta ex ligneo circulo, cui ſuperinductum ex una ſolum parte eſſet corium*: *Fallique* dicit *Dempſterum, ad Roſin. l.* 2. *c.* 4. *quando ærea fuiſſe ſcribit, & æra Corybantia, apud Virgilium, de illis accipit. Quod vel ex* Servio *ad eum locum diſcere potuiſſet, ubi ita ſcribit: Ærea autem Cymbala Corybantibus ſubjecit ſilvis, quibus vagitum Jovis celaverant.* Tamen & ex argento *tympana* habet Plin. *l.* 33. *c.* 11. Percutiebantur aliquando virgulâ, aliquando manu nudâ impellebantur. Ideò plagarum Phædrus meminit, & Ovid. *l.* 4. *Met. v.* 29.

Fœmineæ voces, impulſaque Tympana *palmis.*

Catullus, *Epigr.* 64. *de Aty*, *v.* 9.

Niveis citata cepit manibus levi Tympanum,
Tympanum, *Tubam, Cybele tua Matri initia:*
Quatienſque terga tauri teneri cava digitis
Canere hæc ſuo. ———

Sueton. *Aug. c.* 68. *Sed & Populus quondam univerſus Ludorum die, & accepit in contumeliam ejus, & aſſenſu maximò comprobavit verſum in ſcena pronuntiatum de Gallo Matris Deûm tympanizante: Videtur, ut Cinædus orbem digitô temperet.* Quò & Auſonius alluſit in Pythagorica acroaſi, *de viro bono*, *Edyll.* 16. *v.* 12.

Sit ſolidum, quodcunque ſubeſt, nec inania ſubtus
Indicet admotis digitis pellentibus ictus.

Et Auguſtinus: *Plaudat nunc organis Maria, & inter veloces articulos* Tympana *puerperæ concrepent.* Sonitum Catullus eleganter expreſſit, *loc. cit. v.* 21.

Ubi cymbalum ſonat vox, ubi Tympana *reboant.*

Et, *v.* 29.

Leve Tympanum *remugit, cava cymbala recrepant.*

Forma fuit, qualem Pignorius exhibet *Comm. de Servis*, primâ facie cribrum referens, ut non immeritò legamus, in judicio Coci & Piſtoris,

Tympana *habet Cybele: ſunt & mihi* Tympana *cribri*

Nempe *Tympana* omnino erant, inter inſtrumenta Muſica, quibus in ſacris Cybeles olim utebantur. Lucretius, *l.* 2. *v.* 618.

> *Tympana tenta tonant palmis, & Cymbala circùm*
> *Concava, raucisonique minantur cornua cantu,*
> *Et Phrygiò ſtimulat numerò cava tibia mentes.* &c.

Quatiebant autem illa Galli, dum Deæ operabantur: *quam etiam vicatim circumferentes, more ſuo circulatorio, pectora plangebant, ad cantum tibiarum Tympanorumque ſonitum*, Dionyſ. Halicarn. *l.* 2. Porrò eorundem ſtrepitu clamorem eorum, quos evitabant, ne exaudiretur, obtundere ſolebant, Rittershuſius *ad Phædrum*, *loc. cit.* Cùm verò Cybele Tellurem notaverit, reſectio illa virilium, ſegetem, quæ demeritur: *Tympanum*, terræ rotunditatem: fragor ejus, tonitru denotabat: qua de re pluribus agit *de orig. & progr. Idolol.* Voſſius, *l.* 2. *c.* 54. Quia itaque enervatiſſimi molliſſimique habebantur hi Galli, hinc *Tympanorum* uſus apud Romanos in bello rejectus, & *Tympanotribæ* in convitio fuit, vide Plautum, *Truculento*, *ſc. ſte*: hodie verò Germani cùm vigiles mutant; etiam cùm prœlium committunt, *Tympanum* pulſant, & tibiâ canunt. Porrò ex *Tympano* etiam comediſſe, ex cymbalo bibiſſe, qui Matri Deûm initiabantur, arguit Clemens Alex. *Admon. ad Gentes*: ubi commemorat, uti tales dicere ſoleant, ἐκ τυμπάνου ἔφαγον, ἐκ κυμβάλου ἔπιον, ἐκερνοφόρησα, ὑπὸ τὸν παστὸν ὑπέδυον, *Ex Tympano comedi, ex cymbalo bibi, craterem guſtavi, ingreſſus ſum thalamum.* Aliàs *Tympanis* quoque poculis ſemiviros illos Sacerdotes uſos fuiſſe, dicemus infrà. Neque verò in Cybeles ſolum ſacris, ſed & in Bacchi orgiis, adhibita fuiſſe Cymbala *Tympanaque*, docet Sidonius Apollinaris, *Carm.* 5. *v.* 496.

> ——— *Rotat enthea thyrſum*
> *Baſſaris & maculis Erythræa Nebridos horrens,*
> *Excitat Odryſios ad marcida* Tympana *myſtas.*

Vide Dempſterum, *loc. cit.* Imò *tympanum*, Bacchicorum Sacrorum vel primarium inſtrumentum fuiſſe, docet Caſp. Barthius, *Animadverſionibus Papinian.* paſſim, imprimis *ad l.* 9. *Thebaid. v.* 800. & *l.* 10. *v.* 645. Ubi muliebria fuiſſe hæc inſtrumenta quoque probat, ex eodem Poëta, *l.* 2. *Achilleidos v.* 176. At inter inſignia eadem Indiæ Regum, quos *tintinnabula & tympanum* præcedere conſueviſſe, docet Alex. ab Alexandro, *Genialium Dierum l.* 4. *c.* 1. *i.e. tympanum cum tintinnabulis*, ſeu, ut ſic dicam, *tintinnabulatum*, cujuſmodi tympana mirifica Indorum, ex vetere Scriptore, pulchrè deſcribit *Suidas*, ubi inter alia Bacchum ſua inde deſumpſiſſe refert. Hæc dum pulſabantur, mirum edebant ſonum, graviore *Tympani* boatu, acutô tintinnabulorum tinnitui ac concentui permiſto. Vide Tiraquellum *ad Alexandri Dies Genial. l. & c. d.* J. Lipſium, *Militià Rom. l.* 4. *c.* 10. Virum Cl. *ad Curt. l.* 8. *c.* 11. Alios. Cui non abſimile organum ſe aliquando Venetiis conſpexiſſe, refert Joſ. Zarlinus, ætatis ſuæ Muſicorum facilè princeps, apud H. Magium, *de Tintinnab. c.* 13. qui crotala quoque Antiquis fuiſſe, quæ multa tintinnabula affixa haberent, docet *ibid.* Sed & *Tympana*, præter tibias tubaſque, ut & omnia ea, quibus lugentium animi excitati dolorem minùs ſentirent, in funeribus Veterum adhiberi conſueviſſe, legas apud Alex. Aphrodiſæum *in Probl.* Polydorum, *de Invent. rerum*, *l.* 6. *c.* 10. Alios &c. Hodie *tympana* & Turcis in uſu, ſed quæ *Tamburla* Galli vocant, de quibus ſuprà aliquid, plura verò apud Car. du Freſne, *Not. ad Joinvillam*, uti de *tympanis ovillis*, tacentibus aut crepantibus, cùm *lupinum* percutitur, apud Gerh. Jo. Voſſium, *de Idol. Part.* 3. *c.* 77. & Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 47. Hinc *Tymbres pices*, in *Epiſt.* 1. *l.* 5. Senatoris, eidem *Gloſſarii* Auctori *tympana ſunt area picei coloris*, unde vox Gallorum *tymbres*, pro *tympanis*, inde pro galeis, quæ armorum inſignibus imponuntur. De aliis vocis *Tympani* ſignificationibus, hîc infrà: niſi quòd de margaritæ genere, *Tympano* dicto, jam ſuprà actum: addam ſaltem, *Ornamenta monilium ex Tympanis margaritis*, fieri olim conſueviſſe, Paulus *l.* 32. *§. ult. ff. de auro & argent. legat.* Vide de iis plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1143. ut & ſuprà de *Tympani* quibuſdam *ſpeciebus*, voce *Nacara*, it. *Tabala*, & *Tabur*.

TYMPANUM, poculi genus, parvum & cavum, ſine fundo ac auribus; proin molle parumque viris conveniens: Unde locus datus Demoſtheni convicium faciendi Midiæ, quòd eis parùm caſtrenſibus biberet, Dorotheô referente apud Athenæum, *l.* 11. Soli nempe iis Cybeles utebantur Sacerdotes. Meminit iſtiuſmodi poculorum Plinius, *l.* 33. *c.* 11. *Mox additum argentum in angulis, lineaſque per commiſſuras. Tympana verò ſe perenne appellata ſtaticas & lances, quas antiqui Magidas appellaverunt.* Plautus item,

> —— —— *Ipſum etiam*
> *Pauxillum argenti levibus tenſum Tympanis*
> *Limari* &c.

Græci *Clemmateres* quoque vocârunt, utpote qui formam operimenti teſtudinis χλιμμυὸς appellant. Vide Thom. Dempſter. *ad Roſin. l.* 5. *Antiquit. c.* 30. item *Magidas*, vide in hac voce. Apud Virgilium, *l.* 4. *Georg. v.* 444. *Tympana plauſtrorum*, ineptè explicavit Servius, ſive alius quiſquam Servii nomine. Egregiè Jun. Philargyrus, rotas ex ſolidis tabulis factas interpretatur, cujuſmodi Romæ viſuntur in antiquis monumentis, quæ tum alii, tum Laur. Pignorius delineari curavit, & tranſtulit in eruditum ſuum *Comm. de Servis*. Ad harum imitationem factæ hauſtoriæ machinæ, quæ verſabantur hominibus calcantibus, *tympanorum* quoque accepêre nomen: Iis aqua ex puteis extrahebatur, aut ſalinis affundenda, aut rigandis hortis, aut ad alios quoſcunque uſus. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 589. nec non ſuprà ubi de *Hauſtoriis Machinis*, in voce *Rota*.

TYMPANUM, quoque tormenti genus, unde τυμπανίζειν, Hebr. *c.* 11. *v.* 35. ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν. Ad quem locum Theophylactus, & ante eum Johannes Chryſoſtomus, ſignificari ajunt *Crucis tormentum*, in quo Martyres diſtendebantur. Thom. Aquinas *Equuleum* indigitari contendit: quam ſententiam amplectitur & explicat pluribus Hieron. Magius, *l. de Equuleo*, *c.* 8. 9. 10. Rodericus Gualtherus, *fidiculis extenderunt*, reddit, adeoque *Tympani* hîc nomine fidiculas intelligit, vide ſuprà. Goth. Jungermanno, *Notis in Magnum*, *Tympanum* Julio Polluci, *Onomaſt. l.* 8. *c.* 7. in inſtrumento δημίου ſeu Carnificis memoratum, in MS. Palat. vetuſtiſſimo Τύπανον, παρὰ τὸ τύπτειν, rotundus erat fuſtis vel bacillus, quô rei percuti à Carnifice ſolebant. Scholiaſtes namque Ariſtophanis *Pluto*, ad Blepſidemi illum χρελιατμόν,

> Οὐ τύμπανα καὶ κύφωνες οὐκ ἀρήξετε;

Ita commentatur, Τύμπανα, ξύλα, ἐφ' οἷς ἐτυμπάνιζον ἔχοντο τῇ αὐτῇ τῇ ... ξύλα, οἷς ἐτύπτοντο ἐν τοῖς δικαστηρίοις οἱ ἁμαρτάνοντες, *ligna quibus in Dicaſteriis verberabantur ſontes.* Unde Sigonius *de Rep. Athen. l.* 3. *c.* 1. *ſub fin.* Τύμπανα, inquit, *unde* ἀποτυμπανίζεσθαι *fluxit, ligna erant, quibus nocentes homines cædebantur, ut Pluti Interpres prodit.* *Heſych.* Τυμπανίζεται, πλήσσεται, ἐκδέρεται, ... &, Τύμπανον, ... Idem *in prac.* Τύμπανα, ... *Suidas*, Τυμπανίζεται, ξύλῳ πλήσσεται, ἐκδέρεται καὶ κρεμᾶται. *Etymologicon Magn.* ἀποτυμπανίζεται οὐχ ... ἀλλὰ τυμπάνῳ, ὅ ἐστι ξύλον ... Τὸ γὰρ παλαιὸν ξύλοις ἔτυπτον τοὺς πολεμίους, ὕστερον δὲ ... Quamvis negari non poſſit, & de machina, quâ diſtendebantur vel ſuſpendebantur miſeri, vocem τύμπανον & verba inde derivata, uſurpata reperiri; ubi fortè reſpicitur ad illa diſtenta *Tympana*. Interim alter vocis uſus, ubi ξύλον illud ſeu fuſtis ſignificatur, veterib. Scriptoribus Atticis notior fuiſſe videtur, neque aliter illi quàm de nece Τυμπανισμὸν acceperunt, quæ per iſtiuſmodi fuſtium clavarumque lignearum certatim ingeſta verbera inferri ſolebat. Unde & Ulpianus *ad Demoſth. in ea de Cherſon.* ἀποτυμπανίζεται, ait, ἀντὶ τοῦ ἀνηλεῶς φονεύεται ῥοπάλοις, *crudeliter enecari fuſtibus.* Vide Eundem *Philipp.* 3. 4. &c. plura verò de Ep. ad Hebræos, *l. cit.* apud Gatakerum, *Adverſar. c.* 46.

TYMPHÆI, populi inter Epirum ad Occaſum & Theſſaliam ad Ortum, quorum oppidum *Tymphæa*, *Steph.* & *Æginium Straboni*. Vide Strab. *l.* 7. & Plin. *l.* 4. *c.* 2.

TYMPHE, mons Theſprotiæ. *Steph.* Ubi gypſi hinc *Tymphaici*, vel *Tymphetici* dicti copia.

TYMPHRESTUS, vel TYPHRYSSUS, mons Phthiotidis apud ſinum Maliacum.

TYNCHANUS, nomen viri, apud Capitolin. *in Gordianis*, *c.* 14. *Refert ad te ſtipator meus Tynchanus* &c. à Græco τυγχάνω, ſicut ab ἐπιτυγχάνω, *Epitynchanus*, nomen itidem proprium, cujus in veterib. *Inſcriptionibus* mentio. Salmaſ. *ad l.*

TYNDARIDÆ, populi Sarmatiæ Aſianæ, inter Zygios & Colchos. Dionyſius Afer:

> *Intima ſed Ponti, poſt fines Tyndaridarum*
> *Ægypto miſſi Colchi tenuêre coloni.*

TYNDARIS, *Strab.* & Plin. *l.* 3. *c.* 8. *Tyndarion Ptol.* colonia & urbs Siciliæ, olim Epiſcopalis, *Lo Tindaro*, & *S. Maria di Tindaro*: in ora litorali, ſive potiùs mari abſorpta; ab ejectis Meſſeniis, in Abacœnæ regione Siciliæ; Aliis à *Tyndaro* Lacedæmonio, patre Ledæ, condita, & nominata. Nunc ibi ruinæ, & ædes B. Virgini ſacra, inter Mylas ad Ortum, & Boream 10. ac Pactas ad Auſtrum 6. mill. paſs. a Meſſana 66. Populi *Tyndaritani* Ciceroni, *in* 2. *Orat. in Verr. c.* 65. Silius, *l.* 14. *v.* 209.

> —— *Geminoque Lacone*
> *Tyndaris atollens ſeſe adſunt.*

Item Helena ſic dicta. Virg. *l.* 2. *Æn. v.* 569.

> *Tyndarida aſpicio: dant clara incendia lucem.*

TYNDARUS, fil. Oebali, Rex Oebaliæ, ſeu Laconiæ, poſt fratrem Hippocoontem, ab Hercule occiſum, maritus Ledæ, quæ eôdem tempore duo peperit ova, è quorum altero, quod ex Jove conceperat, excluſi fuerunt Pollux & Helena, & altero quod conceperat ex Tyndaro, Caſtor & Clytemneſtra. Ex his priores duo immortales fuêre, poſteriores mortales. Vide *Caſtor & Pollux*, & Servium ad illud *l.* 2. *Æn. v.* 601.

> *Non tibi Tyndaridis facies inviſa Lacænæ.*

Adde Joh. Marſhamum Equ. Angl. *Canone Chron. Sec. IX.* ubi in explicatione Marmoris Arundel. occupatus veterum Spartæ Regum genealogiam exhibet. Dicitur & *Tyndareus*. Ovid. *ep.* 8. *v.* 31.

> *Me tibi Tyndareus vitâ gravis author & annis*
> *Tradidit.* —— ——

Item *Tyndareus* adjectivum. Valer. Flacc. *l.* 1. *v.* 167.

> *Tyndareuſque puer mihi velleve gratior Helles.*

Ei ſucceſſit gener Menelaus, Helenæ maritus; frater Agamemnonis, qui Clytemneſtram duxit.

TYNDIS, emporium Limyrices, Indorum regionis, margaritis quæſtuoſum, diſtans à Muziri ſtadia 500. quod Inſulæ nomen eſſe in Indico Oceano perperam tradidit Plin. *l.* 6. *c.* 25. qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1187. & 1191.

TY-

TYNES, ETIS, urbs Siciliæ, *Stephan.*

TYNNA, urbs Cataloniæ, in Armenia minore. *Ptol.*

TYNNICHUS, egregius Dux, Patriâ, ut videtur, Heracleenſis, qui Theodoſiam, à vicinis Tyrannis obſeſſam, mirô ingeniô liberavit: ſicut videre eſt apud Polyænum, *l.* 5. *c.* 23. *f.* 394. 395.

TYPÆON, mons Elidis, *Steph.*

TYPANEÆ, vide *Tympania.*

TYPARIUM, vide infrà *Typus.*

TYPHIS Magneticus, in *Muſæo* Kircheriano, gencioſus eſt, qui ad clavum cymbæ cryſtallinæ ſedens, in ludicro mari, arcanâ vi actus circumvagatur, jucundiſſimum viſu ſpectaculum exhibent. Gratioſiſſimus pupus ad clavum in ſua cymba ſedet, vela per mare alterô cryſtallinô non raræ molis catinô vitreô facturus, novâ navigationis arte, in pacato ac tranquillo mari: dum ne minimum quidem turbantibus undis motus ab occultis cavernis tacitus erumpit ſpiritus, qui imbecillem nautam ſurſum, deorſumve impellit, & dextrorſum ac ſiniſtrorſum illum abripiens, totô O. canô adusque horizontis fluidi confinia errabundum & vagum jactat. Nec diu tamen fluctuanti cymbæ errores durant: Mox enim amotô extrinſecô magnete, quô ſuſcitatur in puſillo mari cryſtallina navis, ad quietem illa ſe recipit & ad Mundi polos, ceu fidiſſimo in portu, ſe obfirmat. Nempe cauſa errorum ſub undis latitans magnetica Siren eſt, quæ in cymba alium magnetem occultatum & unâ cum illo cymbam cum nauclero abripit. Innixa eſt machina hæc cylindro ſeu potiùs parallelogrammo Aſtronomico, in cylindrum convoluto, in 24. æquas partes, ſecundùm longitudinem & in Tropicos, eisque, parallelas, ſecundùm latitudinem diviſum, in quo ſingulari arte horæ Aſtronomicæ, Italicæ, Babylonicæ & antiquæ dignoſcuntur. Sed & eadem machina novam praxin inveniendi lineam Meridianam ſuggerit; Si nempe fragmentum boni magnetis cryſtallinæ aut vitreæ cymbæ leviſſimæ, aut cymbulæ ſubereæ inſerueris, ac juxta magnetis polos, indicem ſtatueris prominentem, ſicque vaſculum liberè innatare permiſeris. Lapidis enim fragmentum, unâ cum indice, ad Mundi ſe plagas firmiter locabit, lineam horamque Meridianam oſtenſura. Georg. de Sepibus, *in Collegii Romani Societat. Jeſu Muſeo, p.* 19. Imò eâdem efficies, ut ſpectatoribus intra circumferentiam deſcripta nomina, aut mente concepta Geniolus indicet, dicto citiùs, uti Auctor pluribus docet *de Arte Magnetica.* Vide quoque ſuprà *Divinatrix machina.*

TYPHLOCOMIUM, Græcè Τυφλοκομεῖον, in quo cæci aluntur curanturque, memoratur in *Vita* S. Anaſtaſii Perſæ, *Mulier quædam Photis nomine, miniſtra effecta ſacri typhlocomii, ſive cæcorum domicilii*, apud Dominicum Macrum, *Hierolex.*

TYPHOEUS, Gigas Terræ & Titani fil. quem illa Jovi irata in perniciem cœleſtium fertur edidiſſe. Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 279.

> —— *Tum partu terra nefando*
> *Cœumque Japetumque creat, ſævumque Typhœa.*

Hujus manus robuſtæ, pedes indefeſſi erant ac ſerpentini, ex humeris pendebant centum capita draconis, ſub. ſuperciliis ignis micabat: Omnia capita variè loquebantur & omnium animalium ſonum exprimebant. His viribus fretus Jovem de cœli poſſeſſione detrudere eſt conatus. Sed cæteris Gigantibus in Phlegrâ monte interfectis, ſolus Typhoëus effugit, unde eum poſteà bellum illud inſtauraſſe quidam tradiderunt. Tandem fulmine ab eodem ictus eſt, & ſub Inarimen inſul. detruſus, ut placet Virgilio, *l.* 9. *Æn. v.* 716.

> *Tum ſonitu Prochyta alta tremit, durumque cubile*
> *Inarime Jovis imperiis impoſita Typhœo.*

Habuit ex Homero, qui ſic *in Catalogo, Il.* β. *v.* 783.

> Εἰν Ἀρίμοις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς.

Claudian. *l.* 5. *de Rapt. Proſ. v.* 183.

> —— *Rupitne Typhoia cervix*
> *Inarimen?* —— ——

Lucan. *l.* 5. *v.* 101.

> —— *Ceu Siculus flammis urgentibus Ætnam*
> *Undat apex: Campana fremens ceu ſaxa vaporat*
> *Conditus Inarimes æternâ mole Typhœus.*

Pindarus tamen in Sicilia ſub Ætna monte ſepultum refert, *Pyth.* 1. Ἐπῳδ. α. *v.* 5. *his verbis:*

> Ὅς τ' ἐν αἰνᾷ Ταρτάρῳ κεῖ-
> ται, θεῶν πολέμιος
> Τυφὼς ἑκατοντακάρανος.

Et pauld pòſt *v.* 11.

> Σικελία τ' αὐτοῦ πιέζει
> Στέρνα λαχνάεντα. Κίων
> Δ' οὐρανία συνέχει
> Νιφόεσσ' Αἴτνα.

Eum ſequuntur

1. Ovidius, qui ſic, *l.* 4. *Faſtor. v.* 491.

> *Alta jacet vaſti ſuper ora Typhoeos Ætna,*
> *Cujus anhelatis ignibus ardet humus.*

Idem, *l.* 5. *Met. v.* 348.

> *Vaſta giganteis injecta eſt inſula membris*
> *Trinacris, & magnis ſubjectum molibus urget*
> *Æthereas auſum ſperare Typhoea ſedes:*
> *Nititur ille quidem, pugnatque reſurgere ſæpe:*
> *Dextra ſed Auſonio manus eſt ſubjecta Peloro,*
> *Læva, Pachyne, tibi, Lilibæo crura premuntur.*

2. Silius, *l.* 14. *v.* 197.

> *Tum Catane ardenti nimium vicina Typhœo.*

3. Valer. Flacc. *l.* 2. *v.* 24.

> —— *Siculâ preſſus tellure Typhœus.*

Heſiodus Typhœum Terræ & Tartari filium facit, *v.* 820. *ſ. Theogon.*

> Αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεύς,
> Ὁπλότατον τίκε παῖδα Τυφωέα Γαῖα πελώρη
> Ταρτάρου ἐν φιλότητι διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην.

De Typhoëi cubili, memoratu digna, Solin. *c.* 51. *Nic. Lloydius.* Voſſio idem eſt, qui *Ogus* Moſi, de cujus regno, ſtatura & lecto ferreo, vide Numer. *c.* 3. plura verò hanc in rem apud modò dictum Auctorem, *de Orig. & Progr. Idol. l.* 1. *c.* 26. ubi inter alia Τυφῶν, Τυφῶς, Τυφάων vel Τυφωεὺς ſynonyma eſſe, à τύφω *accendo, uro*, & Og. ab Hebr. עוג, *uſſit, uſtulavit*, ſimiliter dictum, docet.

TYPHON, Gigas, de quo ſic ſcribit Homer. *Hymn. in Apoll. v.* 300. *ſ.* Junonem ægre ferentem, quòd Jupiter ſine ſe ex capite Minervam peperiſſet, Cœlum ac Terram precatam fuiſſe, omnesque Deos ſuperos & inferos, ut poſſet & ipſa ſine maris congreſſu parere, quæ cùm manu humum percuſſiſſet, ſequenti poſtea tempore natus eſt ex Terrâ Typhon, qui draconæ educandus traditus eſt, ut patet ex his verſibus:

> Ἀγχοῦ δὲ κρήνη καλλίῤῥοος, ἔνθα δράκαιναν
> Κτεῖνεν ἄναξ Διὸς υἱὸς ἀπὸ κρατεροῖο βιοῖο,
> Ζατρεφέα, μεγάλην, τέρας ἄγριον, ἣ κακὰ πολλὰ
> Ἀνθρώποις ἔρδεσκεν ἐπὶ χθονί, πολλὰ μὲν αὐτούς,
> Πολλὰ δὲ μῆλα ταναύποδ' ἐπεὶ πέλε πῆμα δαφοινόν.
> Καί ποτε δεξαμένη χρυσοθρόνου ἔτρεφεν Ἥρης.
> Δεινόν τ' ἀργαλέον τε Τυφάονα, πῆμα βροτοῖσιν,
> Ὅν ποτ' ἄρ' Ἥρη ἔτικτε χολωσαμένη Διὶ πατρί,
> Εὖτ' ἄρα δὴ Κρονίδης ἐρικυδέα γείνατ' Ἀθήνην
> Ἐν κορυφῇ. ——

Seneca *in Octavia, Actu* 1. *v.* 238.

> *Non tam ferum Typhona neglectum Jove*
> *Irata Tellus edidit quondam parens.*

Eundem faciunt Poëtæ cum Typhœo. Plura qui de Typhone videre velit, conſulat D. Dickinſonum *in Delph. Phœnic. c.* 2. & Bogatium *in epiſtola libro ejus præfixa*, ubi eruditè, ut ſolet, de gigante diſſerit: Item *Typhon*, teſte *Diodorô*, Oſiridis, Ægyptiorum Regis frater, qui illô interfectô & in 25. partes diſcerptô, regnum occupare conatus eſt; tandem verò ab Iſide victus, meritas impietatis ſuæ luit pœnas. Vide Illuſtr. Marſhamum, *Canone Chronico*, paſſim. Item venti nomen, de quo Plin. *l.* 2. *c.* 48. & Gell. *l.* 19. *c.* 1. Hinc *Typhonicus*, unus è ventis ſubitis & repentinis, Actor. *c.* 27. *v.* 14. *Nic. Lloydius.* Addo, quòd hôc nomine Solem, quatenus vim habet maleficam, ab Ægyptiis cultum olim eſſe, ſicut & nomine *Seth*, oſtendit Voſſius, *de Idol. l.* 2. *c.* 24. Idem marinam aquam, quæ Græcis *Neptunus*, Ægyptiis *Typhonis*, dictam eſſe docet, *ejuſdem l. c.* 75. Non verò, qui Neptuno à Pelaſgis Libybusque, idem *Typhoni* habitus honor eſt; utpote quem nullis dignati ſacrificiis, eum Oſiridi putabant, vel Oro, Oſiridis ex Iſide filio, inimiciſſimum: Hinc Sacerdotibus Ægyptiis, ſalem menſis inferre, quòd *Typhonis ſpuma* crederetur, erat nefas: imò & de piſcibus guſtare, illis minimè licebat, Herodotus, *Euterp.* Vide totam hanc fabulam eruditè explicatam, apud præfatum Voſſium, *loc. cit.* ut & voce *Typhus* infrà.

TYPHONIS Inſula, è regione Trojæ, quæ & *Calydna Qu. Smyrnæo*, & *Typhonis Scopuli* apud *Lycophronem.*

TYPHRESTUS, oppid. & mons Trachiniæ, unde Sperchius fluv. ortum habet; idem *Tymphreſto* apud *Strab.* Eſt & mons Mileſiorum in Caria, teſte *Lycophrone.*

TYPHUS, Græcè Τῦφος, memoratus Philoni, *l. de Temul. de vitâ Moſis, l.* 3. *libro de Spec. Legibus, & de Monarchia, l.* 2. non mania eſt ſeu ſtultitia, ut apud Hippocratem, Plutarchum, Lucianum & Suidam; Arnobium item, *l.* 2. *mentis elatio & typhus*, ex Græc. τῦφος, *fumus*, quamvis Turnebus, Stephanus alii ſic ſumant. Vide ſuprà *Typho.* Sed ille ipſe, quem Plut. in *Iſide* Typhonem vocat, magnum dæmonem eſſe dicens, quique certis ſacrificiis ab Ægyptiorum Sacerdotibus mulcetur ac delinitur. Quamvis Philo magnô errore *Typho* vel *Typhoni* tribuat quæ Oſiridis erant propria, ut quem præcipuo in cultu apud Ægyptios fuiſſe, & pro ſymbolo taurum habuiſſe, ait: quorum utrumque de Oſiride verum, non de *Typho*, qui non tam pro Deo quam pro cacodæmone, ab Ægyptiis habitus eſt. Unde ad illum referebant, quidquid adverſi accidebat, ſeu ut Plut. ait, ὅσον ἐστὶν ἄμετρον καὶ ἄτακτον ὑπερβολαῖς καὶ ἐνδείαις, *quidquid in exceſſu, aut defectu immodicum & inordinatum eſt*, in libro *de Iſide*, quæ qui attentè leget, reperiet in Ægyptiaca *Typhonis* hiſtoria multa haberi, quæ ad Moſen pertinent, quamvis tot fabulis involuta, ut non facilè

poſſint exſculpi. Vide egregia hanc in rem, apud Samuel. Bochartum, *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 34.* ubi prolixum inter utrumque habes parallelismum: de *Typhonis* verò antro ſeu cubili in Jovis Fano, in ſpecu Corycio, Salmaſium *ad Solin. p. 777.* uti de *Typhonem* in Sacris Iſidis *ejurandi* more Jul. Firmico indigitato, Johann. Frider. Gronovium, *Obſervat. in Script. Eccl. c. 9.* & de *Typhone* vento, aliquid ſuprà voce *Orkanes.*

TYPICUM, liber Eccleſiaſt. apud Græcos, in quo à primo die anni ſingulis diebus, quid inter Miſſarum ſolemnia, quid ad Veſperas, quid ad Horas, quid ad Matutinum, quid denique ad reliqua Officia, recitandum, pſallendum legendumve ſit; quibus porrò diebus jejunandum, quibus & qui jejunium ſolvendum, clarâ ac facili methodô præſcribitur. Et quidem in edito, præ aliis, continentur *Ordo recitandi officium per totum annum, ex præſcripto Sabæ capitibus LIX.* Sequuntur, *Marci Hieromonachi de dubiis Typici capita C.* Poſteà, *Nicolai Patriarchæ Conſtantinopolitani, ad Anaſtaſium montis Sinæ Abbatem, de Jejuniis Græcorum Carmina politica.* Inde minutiora quædam, *de Arziburio, de Feriis Monachorum, de Continentia & ingluvie, de IV. Euangeliſtis, de XXX. argenteis ex Maximo Monacho de Fide* &c. Finem occupant, *Capita adhortatoria ad virtutem.* Aliter Διάταξις, item Διατύπωσις. Non unum autem omnium Eccleſiarum *Typicum* fuit, ſed pro varietate earum varia, unde Κτητορικῶν Τυπικῶν, *municipalium Typicorum*, mentio frequens: Donec *Typicum*, quod S. Sabæ dicitur, apud univerſos invaluit. Vide Leon. Allatium *de lib. Eccl. Græc.* & Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Τυπικόν.

TYPOGRAPHIA, quæ unicum eſt contra tineas & blattas, omnis eruditionis inimicas, remedium: quamque cum omnibus veterum inventis, certare facilè poſſe cenſet Joh. Bodinus, *Meth. Hiſtor. c. 7.* non Saturnum, ut S. Cyprianus, *de Idolis libr.* ſenſiſſe videtur: non Themiſtancos novi Orbis populum, ut Genebr. *Chronograph. l. 4.* docet, non Cathajenſes Indos, ut Zuinger. *Theatr.* refert, alioſque, ſed Germanos inventores habuit. Unde Beroaldus:

O Germania muneris repertrix,
Quô nil utilius dedit vetuſtas;
Libros ſcribere quæ doces premendo.

Verùm utrius Germaniæ civibus ea gloria debeatur, acris controverſia eſt. Hadrianus Junius pro Harlemenſibus pugnat, apud quos Laurentius Johannes, cognomentô Æditu us Cuſtoſque, communiter Coſterus, faginos cortices in literarum typos primò conformare inſtituerit A. C. 1428. juxta *Scriverium.* Et certè Mariangelus ac Chronicon Colonienſe ex Donatis Hollandicis primos Typographicæ artis in Germania ſuperiore auctores multùm adjutos eſſe referunt. Plurimi pro Germanis ſtant: quas ſententias quidam ſic conciliare conantur, ut in Germania, & quidem Moguntiæ, non ſine Numine, quippe cujus Antiſtes Archicancellarii per Germaniam munere & Nomophylacis dignitate eminet, artem hanc primitus elaboratam exculramque, ejus nihilominus primum typum atque imaginem ex Donatis, qui ante id tempus, apud Hollandos rudi Minervâ, ut ſunt plerumque rerum initia, typis expreſſi fuerant, deſumptam eſſe dicant. Faciunt huc, illi ipſi primordiales & antiquiſſimi typi, quibus inventores hujus artis uſi, quique Moguntiæ extare, vel ſaltem ante calamitoſum, paulo poſt inventam Typographiam, urbis ſtatum extitiſſe dicuntur. Ibidem Johanni Gutenbergio Ivo Witigis A. C. 1508. in Juriſperitorum domo monumentum cum inſcriptione erexit. Sic in antiquiſſima omnium editione, quæ Moguntiæ A. C. 1459. lucem vidit, *Rationale divinorum Guilielmi Durandi*, Johanni Fuſt & Petro à Gernsheim inventi hujus decus aſſeritur, ut alia omittam. E quibus modò memoratis quis primas mereatur, iterum diſceptari ſolet. Gutenbergio illas tribuit, Johannes Arnoldus Bergellanus, *elegiâ de Typographico invento*, ſic tamen ut ei reliquos duos Fuſtium & Petrum Schefferum, Latinè Opilionem, patriâ Gernshemium, ſocios adjungat, cùm ſic canit:

Imparibus numeris cœleſtia Numina gaudent,
Hoc opus exegit ſic quoque ſancta Trias.
Illo primus erat tunc Gutenbergus *in albo,*
Alter erat Fauſtus, *tertius* Opilio.

Secundùm alios Fauſtus primariam de hoc certamine palmam auferre dignus videtur, utpote qui non tantùm typos ſingulares, præcipuum tanti artificii inſtrumentum, ex ære, dein ſtanno primus efformârit, literaſque fuſiles jungere docuerit, ſed etiam princeps omnium typis deſcriptos libros orbi obtulerit & communicârit: Quos primitus ex ligno, dein ex orichalco factos vult Melch. Adami: ſeu etiam ex ære, ut Mariangelo Accurſio placet, qui diſertè æreorum inventionem Fauſto aſcribit. Ab hoc in conſortium aſcitus Gutenbergius eſt, qui ſumptibus & impenſis hærentem in luto Fauſtum, & impendiorum gravitate tantùm non ſubmerſum, liberalitate ſuâ & operâ ſociatâ ſublevavit, eôque ipſô de tantæ rei conſummatione præclarè meritus eſt. Acceſſit Petrus Schefferus, ex Fauſti operis, qui matrices, quæ fundendis typis inſerviunt, ſtanneos typos (quod tamen etiam Fauſto vindicat Accurſius) & atramentum impreſſorium (quam laudem ei cum Gutenbergio alii communem faciunt) primus excogitavit, hocque pactô herilis filiæ unicæ Chriſtinæ matrimonium meruit. Rei tantæ autem initium A. C. 1450. imperante Fridericô III. Præſule Moguntinô Diethero de Iſenburg, factum, eamque aliquot poſt annis ad umbilicum perductam eſſe volunt eruditi. Ars aliquandiu clam habita eſt, famulis de ea non propalanda jurejurandô obſtrictis, qui literas in ſacculis clauſis ſecum in officinam ferre, ac abeuntes eôdem modô auferre tenebantur: poſt aliquot tamen annorum decurſum, ortô diſſidiô inter Fauſtum & Gutenbergium, qui A. C. 1455. judiciali ſententiâ Moguntiæ condemnatus, inde Argentinam conceſſit, aliquot ex operis eò ſecum adductis: clade dein urbis A. C. 1462. ſuperveniente, cùm omnes huc illuc diffugerent, toti orbi innoteſcere cœpit. Poſt Argentinam enim, quam, extra Moguntiam peregrinari auſa, domiciliô ſuô primùm dignata eſt, Ulricus Zellius Hanovienſis Coloniæ Agrippinæ officinam erexit. Nicolaus dein Genſon, ſeu Jenſon Gallus, Germanus an Danus, (quem tamen ab Hauſone Hamman dicto Hertzog, & Octaviano Scoto præventum ſcribit Melch. Adamus, niſi fortè hic Adami Hanſo aliorum Jenſo eſt) Venetiis typos exercuit: cui urbi poſt Moguntiam, præ omnibus aliis, Ars iſta & bonæ literæ plurimum debent, ob typos elegantiores, quibus hodiè ferè utimur, quique differentiæ ergo *Veneti* dicuntur, ibi primitus & quidem maturè repertos. Hinc Romam feſtinavit Ars, quò præter Ulricum Han, Campani verſibus celebratum, Conradus Suenheim & Arnoldus Pannartz eam intulerunt. Imò ibi & Johannis Philippi de Lignamine, equitis Siculi, Typographi, circa A. C. 1480. meminit Simlerus *in Biblioth.* cùm Neapolim typorum artificium jam detuliſſet Sixtus Ruſſingerus Argentinenſis, A. C. 1471. Ante omnes tamen reliquas Italiæ urbes Taurinum Pedemontii metropolis, ſtudiô Academicô inclytum, Typographicam officinam exercuit, ut hinc Galliæ potiùs, quàm Germaniæ Italiam primitivam typorum propaginem debere quidam evincant. Circa A. C. 1485. Florentiæ viguit Nicolaus Laurentius Alemannus. In Galliam Impreſſoria Ars à retro memorato Genſone primitùs tranſplantata fuit. Belgii Prototypographus in obſcuro eſt. Cæterum per Germaniam ſtatim ab initio magnis paſſibus Ars progreſſa eſt. Argentinæ enim, poſt Gutenbergium, celebrem inſtituit officinam Johannes Mentel, cui ſucceſſêre Adolphus Ruſchius vel Riſchius, Martinus Flaccus, Matthias Schurerius, alii. In vicina mox Baſilea, quæ circa A. C. 1490. Nicol. Keſlerum Typographum habuit, Johannes Amerbachius, qui S. Auguſtini opera primus excudit, & poſt eum Johannes Frobenius, Patrum impreſſione & magni Eraſmi contuberniô nobilis, hujuſque filius Hieronymus, & nepotes Ambroſius ac Aurelius: gener quoque Nicolaus Epiſcopius, Adamus & Henricus Petri, Petrus Perna, Hervagius, Antonius Winte, Joh. Oporinus, aliique Typographicum forum calefecerunt: quorum omnium tot extant typis deſcripta opera, ut vel ſola illorum enumeratio in librum juſtæ magnitudinis excreſcere poſſit. Supra Baſileam Tigurum eſt, primaria in Helvetiis urbs, quam Froſchoverus hâc arte clariorem reddidit, Conradô Geſnerô virô undecunque doctiſſimô uberem prælo materiam ſubminiſtrante. Francofurti quoque, occaſione nundinarum, non tantùm maturè Typographia excoli cœpit, ſed etiam uſque adeò is locus librariæ rei mercatu inclaruit, ut nullibi ſimile quid vel hôc noſtrô ævô, vel in omni antiquitate reperiatur. Primus qui artem ibi exercuerit, adhuc quæritur: Wecheli poſteà, quibus Aubrii & Sleichii ſucceſſerunt, caput ſupra reliquos extulerunt. Norimbergam Typographicæ rei laude primus illuſtravit Antonius *Koburger*, qui ævô ſuô, non illius modò urbis, ſed totius Germaniæ Typographorum ac Bibliopolarum præcipuus fuit. Ejus contemporaneus, Stephanus Arnoldi Lubecæ officinam aperuit, Bibliaque Germanica in Saxonicam dialectum verſa, A. C. 1484. excudit. Auguſta Vindelicorum Joh. Bemlerum circa A. C. 1466. Eſlinga Conradum Finerum circa A. C. 1475. Ulma, circa idem tempus, Joh. Zainerum & Conradum *Dinckmuth* primos habuêre Typographos. Spiræ A. C. 1480. excudit Petrus *Drach*, quæſtiones Petri Aquilani Minoritæ in 4. libr. Sent. Daventria circa A. C. 1481. Richardium Paſtadium habuit: Monaſterii A. C. 1486. impreſſit Johannes Limburgus, Rudolphi Langii, Nobilis Weſtphali, primi inter Germanos, poſt expulſam Barbariem, Poëtæ carmina: Lovanii primus Typographus fuit Theodoricus Martinus Aloſtanus, cui Eraſmus A. C. 1533. mortuo epicedion condidit. In Hiſpaniam, Angliam, Poloniam, quinam primi hoc Dei munus intulerint, adhuc in abdito: illud certum eſt, nec hodie illarum regionum præla cum Italicis, Gallicis & Germanicis conferri poſſe, niſi Angliam excipias, quæ etiam ſupra reliquarum laudes ab aliquo tempore enititur. Memorabilis nihilominus eſt Bibliorum Complutenſium editio, in Hiſpania, ab Arnoldo Guilielmo Brocario ejus loci Typographo, Leone X. Romæ ſedente, auſpiciis Franciſci Ximenii Cardinal. perfecta. Inter Gallica Typographea, Lutetiana & Lugdunenſia ſemper excelluerunt. Et Lutetiæ quidem Johan. Parcus, & Jodocus Badius Aſcenſius primi ad aliquod in hac arte nomen pervenêre, licèt illos præcurrerit Georgius *Mittelhus* Germanus, qui A. C. 1484. tractatum de *Corpore Chriſti* ibi publici juris fecit. Lugdunum verò Franciſcus imprimis Fradinus & Hugo à Porta, ut & Griphinus Tornæſius, Cardo, hâc arte illuſtrârunt, &c. Quis porrò liber primus prælium ſubierit, non minùs anxiè quæritur. Mariangelus Accurſius Donati Grammaticam & Confeſſionalia, primogenituræ hujus honore beat: quem Colonienſis Chronici auctor, Bibliorum ſacr. codici impartit: (Niſi quòd ſtare poteſt Mariangeli ſententia, de Hollandicis rudimentis loquentis,) cùm ait: *Hoc annô, qui verè erat aureus, 1450. excuſum primò Moguntiæ Bibliorum opus, idque characteribus majuſculis, & quibus exinde plerumque Miſſalia ſolent.* Interim Mallinckrotius, ſibi ſaltem non viſum eſſe librum ante A. C. 1459. excuſum, refert; qui eſt *Officiale Durandi*, cujus exemplar in Academ. Baſilienſi aſſervatum, hanc inſcriptionem habet, *Johannes Fuſtus civis Moguntinus excudit Officiale Durandi in fol. per Petrum de Gernsheim, Ann. Chr. 1459.* Quæ porrò huc faciunt, paucis ſic habent: Primus, qui Græcè excudit, Aldus fuit Manutius, qui circa A. C. 1500. Officinam Venetiis inſtituit. Idem typos Hebraicos primus in hac arte adhibuit, cùm antiquiſſimi Typographi, ſi quæ Græca vel Hebræa vox occurriſſet, vacua illic ſpatia relinquere ſolerent. Typi dein primi rudiores fuêre, & continuis compendiis ſeu *abbreviaturis*, ut vocant, impediti: quam deformitatem, præ reliquis Aldi pater & filius ac Plantinus ſuſtulêre, quorum poſtremus etiam argenteis fuſilibus literis, ut & Stephanus, uſus fuiſſe traditur. In principio quoque,

quæ

quæ ſcriptis libris mangonizandis adhiberi miniatura ſolebat, etiam ad impreſſos tranſlata eſt, mox tamen utpote operoſior deſiit. Hinc ſuperſunt codices primævô illô tempore excuſi, quibus capitales, ut vocantur, literæ, penitus abſunt, eo quòd è minio adjiciendæ erant, ni emptorum feſtinatio prævertiſſet. Frontiſpicia item antiquiſſimorum librorum admodùm jejuna fuêre, poſteà copioſâ rubrica librorum contenta proſcribere. & addita hôc ſeculô Chalcographicarum iconum emblemata ea illuſtrare cœpêre. Præterea primordiales illæ impreſſiones, nomen Typographi, locum & tempus plerumque omiſêre, dein cùm uſurpari cœpiſſent, in calcem libri rejecêre, quô tempore ſimul invaluit, ut ſignum ſuum, ſeu *ſcuta*, ut vocant, quiſque appingi curaret: in quorum locum hodie ſucceſſêre certa emblemata & imagines, ut *Circinus* Plantinianorum: Frobenii *Caduceus* Gymnici *Monoceros*: Wechelianorum *Pegaſus*: *Grus* Epiſcopii: Juntarum *Lilium*, Pariſienſis Societatis Navis *velifera*: Hierati Gryphus, &c. Nec Epiſtolis & Præfationibus olim in operum capitibus locus fuit: nec tantâ copiâ libri impreſſi ſunt, unde tam rara vetuſtiſſimorum, qui hujus artis beneficiô prodierunt, librorum eſt ſeges: nec typorum tanta, quanta hodie, fuit varietas. Primuſque Adolphus Ruſchius ſuprà dictus, Biblia cum gloſſa ordinaria triplici Charactere, in publicum Argentinæ dedit: & literas Italicas, quas *Curſivas* vocant, Aldus demum inveniſſe dicitur: libraria quoque negotiatio ſeu Bibliopolia tandem, qualia hodie ſunt, ante A.C. 1500. nec Francofurti, nec alibi fuêre: quod commercium non parum juvant Catalogi illi librorum, qui ſingulis nundinis Francofurti excudi & per omnem Europam inde diſſeminari ſolent, cujus inſtituti primus auctor Georgius Willerus, Bibliopola Francofurtenſis, circa A.C. 1570. Ad *Correctores* deſcendo Typographicos, quô munere vel ipſi Typographi defuncti ſunt, vel ſuccidaneam illis operam præſtiterunt viri doctiſſimi: Sic Fridericus Sylburgius apud Wechelianos, Kilianus apud Plantinianos, Sigiſmundus Gelenius apud Frobenios, Nicolaus Gerbelius, noti inter eruditos nominis, apud Schurerium Argentinenſem, ipſe Eraſmus apud Theodoricum Martinum Lovanienſem Typographum, hoc officium obierunt: Imprimis autem, apud Sabellicum, Petri Treſii in hoc vitæ & profeſſionis genere, memorabile fuit nomen. Typographiæ noſtræ *Affinia* ſunt 1. *Rudimenta Harlemenſia*: in qua urbe non ex diſcretis & ſingularibus typis, inter ſe junctis, ut hodie fit, ſed in pagellis ligneis, quibus literæ erant inciſæ, cœptum eſt imprimi, circa A.C. 1420. ſecundum alios triginta, juxta nonnullos A.C. 1440. factô ab editione *Donati*, ſecundùm alios à *Speculo Salutis*, initiô. Cui ſimile quiddam forſan illud Saturni aliorumque, de quibus ſuprà inventum. Avia quoque Julii Cæſaris Scaligeri Veronica Lodronia, *Horologium Beat. Mariæ* habuiſſe dicitur, pagellis ligneis inciſis impreſſum in membranis, literis inter ſe colligatis & connexis. 2. *Typographia Sinica*, multi jam ævi: cujus beneficiô, incredibili tum facilitate, tum celeritate folia imprimunt, inque tabulis ſculpendis tam prompti ſunt, ut nihilô plus temporis in ſculpendo, quàm noſtri in componenda una emendandaque conſumere videamur. Quæ excudendi ratio ad Sinicos characteres grandiuſculos admodùm accommodata eſt, cùm tenuia noſtra elementa tabulæ ligneæ commodè inſculpi non poſſint. Unde tanta in vaſta illa Monarchia librorum multitudo, ut exprimi nequeat. Modum imprimendi infrà exhibebo. 3. *Ars æris inciſoria*, Typographiæ æmula & exornatrix: Quam primus reperiſſe traditur Franciſcus à Bocholt, Montenſis Ducatus opilio, cui ſucceſſit Iſraël à Meckenich ex Eifflia oriundus, & Martinus Stockius, præceptor Alberti Dureri, ut ex Chronico Sebaſt. Franckii & Matthiæ Quadi Germania, ſcribit in ſuo *Itinerar. Teutonic.* Martinus Zeilerus Carinthius. 4. *Ars æreas tabulas & laminas arroſivis liquoribus inſcribendi & loco ſculpturæ excavandi*, priori recentior: quod commentum defertur, eôdem Quadô referente, ad inventores Johannem & Lucam, fratres Germanos, cognomentô *à Dotekum*, oppidô natali. 5. *Ars Chalcographicas tabulas cum ipſis typis artificioſe & venuſte ſociandi*: in qua Satlerus in Bavariâ: Amſterodami Hondius & Janſonius: Herbipoli Lævinus Hulſius: Francofurti, poſt Bryæos fratres, Matthæus Merianus aliique floruêre. Hujus generis ſunt Ortelii *Orbis terræ*: Mercatoris *Atlas*: Spigelii *libri Anatomici*: Goltzii & Jacobi Bizi *antiquitates ac numiſmata, &c.* inprimis *cœleſtes* ac *terreſtres* illi *globi*, quos Belgarum ingenia & manus orbi communicant; quorumque primus inventor Gerhardus Mercator Rupelmondanus cenſetur. Plura vide apud Bernh. Mallinkrot, *Diſſertat. de ortu ac progreſſu Typograph. Artis*, è quo iſta deprompſimus. Argentoratenſibus tamen ſuis, nobiliſſimæ hujus Artis inveſtigationem deberi ait Matth. Berneggerus, *Laudat. ſup. Petri Storckii Conſulis & Scholarchæ Argentorat.* aliique non pauci. Quibus favet Chronicon Argentor. MS. Germ. quod hac de re ita habet A.C. 1440. *præclara & humano generi utiliſſima Ars Typographica primùm in lucem, idque Argentorati prodiit, Auctore Johanne Mentelio. Cui cùm famulus eſſet, Johannes Ganſfleiſch, Moguntiâ oriundus, ejus conſcientiæ ac fidei negotium hoc crediderat: ſed hic in herum perfidus, Johanni Gutenbergio, homini nobili ac opulento, cuique jam aliquid de Mentelii invento ſubolverat, totam rem palam fecit; atque pactô cum eo initô, quod Argentorati ſcopum ſe aſſecuturos deſperarent, Moguntiam inde ſe recepêre, multum lucri è compendioſa hac Arte ſibi polliciti.* Et paulo pòſt: *Sed Deus, qui perfidiam inultam non abire ſinit, Ganſfleiſchium tandem oculorum uſu penitùs privavit.* Et teſtatur Dan. Specklinus, *in Chron. ſuo* itidem MS. adhuc ſuâ ætate Joannis Mentelii inſtrumenta, quibus ad imprimendum uſus fuerat, ſuperfuiſſe: *Literarum nempe typos ex ligno, ut & integrarum ſyllabarum ac vocum, cum foraminibus ad latera, per quæ filô trajectô arctè conjungerentur; Prælum itidem è ligno, ei ſimile, quô uvæ exprimuntur* &c. Manuſcriptis hiſce teſtimoniis adduntur impreſſa varia. Hieronymus certè Gebwylerus, *Panegyri Carolinâ*, p. 19. *edit. Argent.* A.C. 1521. *Johannes Mentelius ob chalcographandi ſeu ſtanneis calamis excudendi libros Artem celebris, eam primus ante 74. annos in hac urbe* (Argentorati) *mortalibus adinvenit. Etſi Moguntiaci cuidam Johanni Fuſt civi ſuo id acceptum ferant. Ipſi quidem vidimus ſyngrapham Johannis Mentelii & Henrici Eckſtein Argentinenſium Civium, ſuper certis pactis, quibus alter alteri ſeſe eô tempore obligaverat, cauſâ occultius hanc impreſſoriam Artem inter ſe primum exercendi, quæ nimirum quotidianô uſu, novis adinventionibus clarior reddita eſt. Conſpeximus & illic libellum ejuſdem Johannis manuſcriptum, ac multis figuris inſtrumentorum ei Arti neceſſariorum depictum: item de atramento conficiendo elegantiſſima præcepta, quæ monumenta Johannes Scottus Argentinenſis, & doctrinâ & hâc Arte celebris, prædicti Mentelin ex filia nepos hodie penes ſe illæſa retinet: cujus tam præclariſſimi ingenii ac cæterorum de re literaria bene meritorum Alſatorum nomine, tum Italia, tum Gallia, ullius barbariei notam Tribocibus inurere erubeſcat.* Sic Jac. Spiegelius Seleſtadienſis, Maximiliano à ſecretis *Comment. ſuper Auſtriados libros* 12. *Bartholini l.* 9. *Fatô quodam Germanica ingenia cæteris præſtant in ære tractando, ut abſoluta, quæ quotidie edunt, opera docent. Inſigniter autem divina illa Impreſſoria Ars Argentorati primùm per Johannem Mentel. A. C. 1444. inventa teſtatur* &c. Eandem laudem Argentoratenſibus, quamvis aliô argumentô, adſtruunt Scriptores illi, qui inventæ *Typographiæ* gloriam Johanni Gutenbergio, itidem Argentoratenſi, tribuunt: ut Bapt. Fulgoſus, *dict. & fact. memor. l.* 8. *c.* 11. Wimphelingus, *Epit. Rer. German. c.* 65. M. Antonius Coccius Sabellicus, *Ennead.* 10. *l.* 6. Chronicon Colonienſe, *fol.* 312. Alii, quæ omnia velut faſciculô colligens Mich. Meyerus Comes Imperialis Conſiſt. *in veris Germanorum inventis*, p. 125. *Nil ad me*, inquit, *Moguntini, ut nec Harlemenſes, ſed veritas, quæ defendenda eſt: Argentinenſes non ſoli hæc ſibi deberi affirmant, ſed tot docti in Germania & communis omnium ſententia: Auctoris nomen exprimitur, nempe Johannis Gutembergii; Annus inventionis additur, nempe* 1440. *Locus quoque non præteritur, nempe Argentinæ; ubi invenit; & Moguntia, ubi perfecit: Monſtrantur libri primis ejus typis excuſi, veluti adhuc Baſileæ in Bibliotheca Academica, ejuſmodi reſervatur, qui non eſt ejus perfectionis & elegantiæ, quales nunc habentur typis impreſſi.* Nec multum abit Jeſuita Nicol. Serarius, *Rerum Mogunt. l.* 1. *c.* 36. & *ſeqq.* cùm ait, *An Argentoratenſis fuerit artificii hujus Auctor itemque an inibi de hoc aliquid aut cogitârit aut etiam tentârit, mihi haud liquet. Interim potuit eſſe aliquis domô Argentinenſis & civitate tamen Moguntinus, aliquid Argentinæ cogitare, atque conari, hocque idem ipſum Moguntiæ jam in lucem afferre ac perficere. Denique quia citra cauſam idoneoſque Auctores, non eſt quiſquam facile mendacii accerſendus; credat qui volet, illi affirmanti.* Sive itaque Johan Mentelin, ſive Joh. Gutenbergius *Typographiæ* fuerit Auctor, manet utrobique inventionis gloria Argentorato urbi; nec diffitendum, Gutenbergio mox de Mentelii invento aliquid ſuboluiſſe: ſed exactiùs ab hujus famulo Gansfleiſchio ea de re fuiſſe edoctum, adeoque pro Mentelii diſcipulo habendum eſſe, idoneô teſtimoniô ſuprà probatum eſt. Ita autem res habuit. Cùm Mentelio tanti ſumtus non ſuppeterent, ut Officinam Typographicam ſtatim initiô erigeret: Gutenbergius autem cum Mentelii famulo, occaſione ſuprà memoratâ, Moguntiam jam eſſent delati, priùs ibi, quàm Argentorati Ars publicè exercita exculta que eſt. Unde opinio orta, de Arte ibi à Gutenbergio inventa. Meminit certè profectionis hujus Argentoratô Moguntiam Wimphelingus, *Catal. Epiſc. Argent.* Valentinus Muntzerus Fuldenſ. *Chronogr. Bernæ impreſſa*, A. C. 1550 Johannes Hertzog, *præf. Chron. Alſat. ſubjr.* & *Chron. Alſat.* p. 127. Caſp. Hedio *Chron.* Alii, qui omnes *Typographiam* Argentorati inventam & excogitatam, Moguntiæ verò excultam & conſummatam eſſe, teſtantur. Ex eodem fortè & alter error ortus, quô Johannes Gensfleiſch *Artis Impreſſoriæ inventor* creditus eſt, ut ex Epitaphio Moguntiæ ei erecto, in templo D. Franciſci, diſcimus. Ut autem Gutenbergius Moguntiam venit, præſtò ipſi fuêre Johannes Fuſt & Johannes Medinbachius, qui inſigni ipſi operâ navatâ ſuam quoque hîc laudem merentur, pluribus enim ad inſigne hoc inventum omnibus numeris conſummandum, & hominibus & annis opus erat: unde licet A. C. 1440. *Typographiæ* eſſet natalis, illa tamen ante A. C. 1450. non fuit abſoluta, quô pactô Auctorum circa Annum diſcrepantias facilè conciliabis. Facit huc, quòd præfatus Gebwilerus Joh. Mentelium Inventorem primum, poſtquàm aliquandiu ligneis uſus eſſet, typis, demum A. C. 1447. ſtanneos adhibuiſſe memorat. Librum quod attinet, qui primus Typis expreſſus in lucem prodierit, narrat Chriſtophor. Lehmannus, *Chron. Spirenſi*, p. 937. Dietherum Electorem & Archiepiſcopum Moguntinum ſcripſiſſe (die Martis, poſt Dominicam Lætare A. C. 1462.) ad Senatum Spirenſem, in cauſa ſua contra Adolphum Comitem Naſſovium; ſimulque tranſmiſiſſe ſcriptum publicum, à primo Typographo Moguntino, impreſſum, in quo, *Se ideo à Papa diris devotum eſſe, quòd Imperii Germanici Jura Pontificiæ Aulæ ſubjicere noluerit, ſimulque, quantum damni omnibus temporibus Pontificum excommunicandi, vaſallos ſubditoſque juramentô, quô Imperatoribus obſtricti erant, ſolvendi licentia, in Imperio dederit*, pluribus fuerit exequutus. Sed & in variis Bibliothecis antiquis, Argentorati imprimis, libelli reperiuntur, rudi admodum Minervâ impreſſi, paginarum numeris, titulis, locô impreſſionis, aliiſque notis, quibus paulò pòſt hæc tempora inſigniti cœperunt, carentes: Quæ ſine dubio prima Artis rudimenta fuerunt, Typographis tum Artem, quantum poterant, adhuc celantibus, adeoque occaſionem omnem in eos, qui illam exercerent, accuratiùs inquirendi demere deſiderantibus. Vide Auctorem Anonym. *Tract. Germ. Argentinæ impreſſi* A. C. 1440. *cui tit. Bericht von Erfindung der Buchtruckerey in Straßburg*: ubi prætereà, ex Wimphelingi *Epitome rer. German.* celebriores hujus Urbis Typographi hôc ordine recenſentur: Johannes Mentel, Adolphus Ruſchius, Martinus Flachus. Quibus adjunguntur Johannes Grieninger, Henricus de Ingwilere, Matthias Schurerius, Artium Doctor; Johannes Schott, Johannes Knoblauch, Georgius Ulricherus, Andelanus, Wolphgangus Köpphel, Bernhardus Jobin, Wendelinus Rihelius, Lazarus Zetznerus, Johannes Carolus Paulus Ledertz, Wilhelmus Chriſtianus Glaſerus, Alii. Adde Martin. Cruſium, *Annal. Suev.* p. 412. *edit. Francof.* 1596. Melch. Adami Sileſium, *Literat. in German. volum.* 1. *ſec.* p. 2. *ſ.* &c. Ratio autem Typographiæ Europææ hæc eſt: *Characteres plumbei pro literarum atque notarum numero ingenioſè fuſi, in cellulas ſui cujuſque generis aptiſſimè diſtinguuntur*

guntur: inde ad eandem, quâ ſcribimus, rationem, expeditè ſeliguntur, componuntur invicem, & quaſi colliguntur, ut pagina tota æqualibus inter ſe verſibus compleatur. Has marginibus ferreis arctè, ne dilabi poſſint, concludunt typothetæ & diligenter emendant. Poſt atramentô, quò hæreat, paratô, duabus ſemipilis mollibus ad convenientem reſperſionem utentes Impreſſores, prælo ſubjiciunt ac fortiter comprimunt: ſicque juſtô paginarum numerô impreſſô, iidem typi diſſolvuntur, ac in ſuis cellulis reponuntur, ut reliquis inſtituti operis partibus effingendis, rurſus atque iterum, pro verborum ſerie, coagmentari poſſint, ex Chriſtoph. Milæo, *l.* 2. *de Univ. rerum Hiſtoria.* Sinenſes verò, *Characteres tabulæ è pyro ſeu malo ve inſculpunt, hoc modò ſolium exſcriptum leviter conglutinant, inde magno artificiô jam ſiccam papyrum ita eradunt, ut non niſi tenuiſſimâ facie tranſparentes characteres videantur; dein ſtylis ferreis, ita tabulam illam exſculpunt, ut ſola characterum vel picturæ lineamenta emineant, tum facillimè & celerrimè, folia, quantum volunt, imprimunt, ſic ut ſæpe Typographus unus, die unô, quingenta ſupra mille expediat.* Spizelius, *de re liter. Sinenſium Sect.* 3. *&c.* Laurentius Valla *de nobiliſſimo hoc Germanorum invento:*

Abſtulerat Latio multos Germania libros,
Nunc multò plures reddidit ingeniô:
Et quod vix toto quiſquam perſcriberet annô,
Munere Germano conficit una dies.

TYPOGRAPHORUM Majus apud Gallos, vide *Majus.*

TYPOTIUS Jacobus, Dieſtemiô Brabantus, celebrioribus Europæ Academiis perluſtratis, jus docuit in Italia, inde Herbipoli Franconiæ ſedem fixit. At invitatus à Johanne III. Sueciæ Rege ut venit & gratiâ ejus mirè floret, ab invidis innocens accuſatus, Regis nimium creduli juſſu in carcerem conjectus eſt: calamitatem hanc variis ſcriptis ſolatus, dum intereà accuſatores ejus cœleſtem vindictam ſensêre. A Sigiſmundo Rege poſtmodùm liberatus, ac maximis negotiis adhibitus, eô in Poloniæ Regem electô, Rudolphi II. Imperatoris Hiſtoriographus evaſit. Val. Andreas, *Biblioth. Belg.* & A. Teiſſier, ubi ſcripta ejus enarrantur, *Elog. Parte* 2. Obiit A. C. 1604.

TYPUS, à Conſtante Heraclii nepote Imperator ex conſilio Pauli Epiſcopi Conſtantinopolitani Monotheliſtæ promulgatus, & acerrimis tum de controverſia Monothelitarum diſputationibus vigentibus, utraque pars ſilere juſſa eſt. Sed Theodorus Papa, convocatô conciliô *Typum* damnavit, Paulô excommunicatô, quod cùm & ſucceſſor Martinus feciſſet, Conſtantinopolim abreptus & inde in Pontum deportatus eſt. Maximus quoque Abbas crudeliter ob eandem cauſam eſt habitus. Circa A. C. 642. 649. 651. &c. *Latus, Calviſius, Platina.*

TYPUS, Græcè Τύπος, imago; unde *typarium* apud Recentiores ſigillum, cui Principis εἰκὼν inſculptus. Vide Petrum de Vineis, *l.* 2. *Ep.* 41. Item Conſtitutio, Decretum Imperatoris, apud Anaſtaſium *Leone* II. unde θεῖοι τύποι. Præſertim Edictum de Fide apud eundem *in Martino*, Cedrenum, *ann.* 2. *Zenonis*, Theophanem, *ann.* 17. *Conſtantini Pogonati*, Alios. Vide quoque ſuprà voce *Forma*, ut & in eadem voce ſuô locô. Sed & *Typi*, judicium fuit apud Smyrnenſes, quibus interdicebatur Forô, qui creditoribus paria non facerent. Hinc elegans, de Polemone Sophiſta hiſtoria, qui *typos perferre* maluit, quàm Vari, divitis admodum adoleſcentis, qui, ſapientiæ ac eloquentiæ captans opinionem, pecuniæ fœnori erogatæ uſuras auditione redimebat, declamationes inſulſas ac id genus ineptias, diutiùs pati, vide Cæl. Rhodig. *Antiqq. Lection. l.* 20. *c.* 20.

TYRA, vel TYRAS, Sarmatiæ Europææ fluv. inter Iſtrum & Boryſthenem in mare Euxinum labens, *Ptolem.* Ejus meminit Ovid. *l.* 4. *Pont. El.* 10. *v.* 49.

Partheniuſque rapax, & volvens ſaxa Cynapes,
Labitur, & nullo tardior amne Tyras.

TYRACINÆ, urbs Siciliæ, parva ſed felix: Populi *Tyracinai*, *Steph.* Vide *Trinacia.*

TYRAMBE, ſeu TYRAMBIS, Sarmatiæ Aſiaticæ urbs, *Ptolem.* Hodie *Trapano*, *Moletio.* Urbs fuit Mæotarum, *Baudrando* ad paludem Mæotidem, hodie *Temruk*, ſeu *Tomarucki*; Circaſſiorum popul. 16. mill. paſſ. à Boſphoro Cimmerio in Ortum, 10. à lacu Corocondami in Boream. Ex *Sanſone.*

TYRANELLUS, Gallus, Decianum, Anteceſſoris ſui filium, primò adoptavit, poſteà eum ſuſpectans per inſidias occidit. Zoſim. *l.* 1.

TYRANGITÆ, populi Sarmatiæ Europææ, quibuſdam *Tyritæ*, ubi hodie Podolia inferior verſùs Tyram fluv.

TYRANIUM, meliùs TIRANUM, oppid. Volturenæ, ſecundæ præfecturæ caput. Hic Proteſtantes ab Hiſpanis, ſub ſacrorum tempus oppreſſi, & nullô ſexus aut ætatis diſcrimine habitô omni crudelitatis genere interempti ſunt. A. C. 1620.

TYRANNIO, Tyri Epiſcopus mari merſus eſt, ſub Diocletiano.

TYRANNION Amiſenus, diſcipulus Eſtiæi Amiſæi, nobilis Grammaticus, tempore Pompeji M. Romæ docuit. Ductus eſt à Lucullo captivus in bello Mithridatico: priùs dicebatur Theophraſtus; mutavit autem nomen, quòd inter æquales ſuperbis verſaretur moribus. Clarus & dives ob doctrinam factus adeò eſt, ut ſupra 3. millia librorum poſſideret. Deceſſit ſenex morbô podagræ. Alius è Phœnicia prioris nepos, à quo nomen ſibi uſurpavit, quum priùs *Diocles* vocaretur. Captivus & ipſe Romam ductus, à quodam Dymante Cæſaris liberto emptus: deinde donô datus Terentiæ Ciceronis, ab eaque liber factus; ludum Romæ aperuit, ſcripſit libros 67. *Suidas.*

TYRANNOSBOAS, Indiæ intra Gangem Emporium. Arrianus *in Periplo.*

TYRANNUS, Sophiſta, ſcripſit *de diviſione orationis libros* 10. *Suid.*

TYRANNUS, Græcè Τύραννος, nomen ignorum olim, præterquàm Æſchylo, *Prometheô vinctô,*

Ἔνεστι γὰρ πως τοῦτο τῇ τυραννίδι
Νόσημα, τοῖς φίλοισι μὴ πεποιθέναι.

& ante ipſum Archilochô, uti Scholiaſtes Æſchyli *ad h. l.* docet. Significabat autem primùm vox *Regem* ſimpliciter. Servius, *ad illud l.* 4. *Æn. v.* 320. *Nihil intererat apud Majores, inter Tyrannum & Regem.* Inde quia in hoc apice ægrè ſe continet humana imbecillitas, quin ad ſuperbiam ac ſævitiam inclinet, *Regnum ſuperbum*, ut videre eſt apud eundem, *l.* 10. & παρὰ τοῖς νόμοις ἄρχοντα, ἢ πιέζοντα τοὺς ὑπὸ χεῖρα ὄντας τῷ οἰκείῳ συμφέροντι, ut ait Moſchopulus, ſeu unicâ voce Heſychii, ἀνυπεύθυνος μόναρχος, ac τυραννοδίκαιον. Quales inprimis, *qui poteſtatem rapuerunt perpetuam in ea civitate, quæ libertate uſa eſt*, uti habet Corn. Nepos, *Miltiade, c. ult.* Exoſum maximè liberis civitatibus nomen. Unde in *tyrannidem* affectantes Lex Solonis, Εἴ τις ἐπιχειρήσῃ τυραννεῖν, θάνατος ζημία ἔστω, *Si quis tyrannidem affectârit, capital eſto.* Quâ tamen non licebat cuilibet occidere talem, ſed oportebat in judicio convictum, ab Undecimviris capitalibus, capite plecti, uti liquet ex antitheſi Legum Solonis & Poplicolæ, apud Plutarchum. *Tyrannorum* verò alia ratio, ut quos impunè, imò cum ſpe præmii, occidere licebat. Cicero, *pro Milone, c.* 29. *Græci homines Deorum honores tribuunt iis viris, qui tyrannos necaverunt. Quæ ego vidi Athenis? quæ aliis in urbibus Græciæ? Quas res divinas talibus inſtitutas viris? Quos cantus? Quæ carmina? prope ad immortalitatis & religionem & memoriam conſecrantur.* Ubi Ariſtogitonem & Harmodium intelligit, in quorum honorem Scholia illa ſcripta, quæ ἐν ταῖς τῶν ποτῶν συνόδοις ᾖδον, *in compotationibus decantabant*, ut docet Interpres Comici *in Acharnenſes.* Hinc in Rhetorum ſcholis lex, τυραννοκτόνῳ διδόναι τὴν δωρεάν, *Tyrannicidæ præmium detur.* Honorique Harmodii & Ariſtogitonis conſultum pſephiſmate illô, *Nomina Harmodii & Ariſtogitonis ne unquam ſervis indere liceto*, apud A. Gellium, *l.* 9. *c.* 2. Vide ſuprà, voce *Scolia*, & de *Tyrannicidas coronandi*, eorumque *poſteritatem honorandi* more, Car. Paſchalium, *Coron. l.* 7. *c.* 5. & 20. Neque tantùm in *Tyrannos* ipſos inſurgebant, ſed etiam *in Græcis civitatibus liberis Tyrannorum, oppreſſis illis, iiſdem ſuppliciô interficiebantur*, teſte Brutô, *Ep. ad Cicer.* & ſublatâ tyrannide acta reſcindebantur; unde ſæpiùs legas, καὶ ὅσα ταῦτα ἄκυρα, ὥσπερ ἐπὶ τῆς Τυραννίδος, ipſis nominibus de Faſtis deletis, qua de re vide Caſaubon. *ad Sueton. Aug. c.* 100. & Sam. Petitum, *Comment. in LL. Attic. l.* 3. *tit.* 2. uti *de more ſtatuas eorum lapidandi ac luto inquinandi*, ſuprà. Hinc *Tyranna* & *Tyrannis*, pro fœmina imperante vel dominante, cùm aliàs τυραννὶς, *dominatio* ipſa ſit, ſeu *Imperium.* Treb. Pollio in *Vita* Victoriæ, c. 31. *Triginta Tyrannor. Nemo in Templa Pacis dicturus eſt, fœminas inter tyrannos, cum riſu & joco, tyrannas videlicet & tyrannides — poſuiſſe*, ad quem locum vide Caſauboni & Salmaſii *Notas.* Nempe XXX. is Romanorum *Tyrannos* hiſtoriâ ſuâ complexus eſt, in quorum numero & Zenobiam & Victoriam poſuit, maximi animi fœminas, ſicut de totidem Athenienſium *Tyrannis*, quædam habes in *Thraſybulo* Nepotis, plura apud rerum Græcarum Scriptores.

TYRAS, Myſiæ inferioris urbs. *Ptol. Zethaxava Nigro. Baudrando* Urbs Sarmatiæ regia Tartarorum Precop. ad oſtia Tyræ fluv. Pluribus eſt *Moncaſtrora*, ſeu *Bialograd*, quæ & *Akerman*, Beſſarabiæ caput, vix 5. mill. paſſ. ſupra oſtia fluv. & 70. milliar. Germanic. à Tapiris in Occaſum. Alii putant *Moncaſtro* exſtitiſſe, ex ruderibus Tyræ, in vicinis.

TYRAS, *Herodot.* & *Ptol. Tyra Straboni*, fluv. aliàs Germano-Sarmaticus: *Baudrando* fortè Napatis, *Nieſter*; nunc Poloniæ. Oritur ex lacu parvo, in Ruſſia nigra, 9 leuc. Poloniæ. à Premiſlia in Ortum, 4. à Leopoli in Meridiem. Hinc in Ortum tendens, ingentaque Pocutiâ tractu, Podoliam utramque à Moldavia ſeparat, & in Beſſarabia tractu, in Pontum Euxinum ſe exonerat, infrà Bialogrodam, 60. mill. paſſ. ab oſtio Iſtri in Boream. Dicitur & *Turba* quibuſdam. Vide Flac. *l.* 6. *v.* 85.

TYRCONENSIS Comitatus ſeu *Terra Cornelii & Dungalenſis*, Gallis *le Comté de Tyreonel ou de Dungal*, pars eſt Hiberniæ in Ultonia regione. Vide *Dungalia.*

TYREDIZA, vel TYRODIZA, urbs Thraciæ. *Steph.*

TYRES, fluv. Scythiæ, poſt Iſtrum ſecundus. Herodot. *l.* 4. *c.* 11. ubi de Cimmeriis à Scytharum gente pulſis: *Scythis, ait, Cimmerios invadentibus, Regum Populique ſententiæ diverſæ fuerunt: Populus ſine prœlio demigrandum; Reges pro regione dimicandum cenſuerunt. Diſſentientes inter ſe pugnârunt: qui ceciderunt, ſepulti ſunt ad Tyrem flumen, ubi eorum ſepulchrum adhuc conſpicitur. Sic Cimmeriorum populus e regione migravit* &c. Vide ubi de *Cimmeriis.*

TYRI Scalæ, nomen montis apud Joſephum, *Belli Judaici l.* 2. *c.* 9. ubi Ptolemaidem Septentrionem verſus ſcribit montem habere altiſſimum, ſtadiis centum diſſitum, ὃ καλοῦσι κλίμακα Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, *quem Scalam Tyriorum vocant incolæ.* Hinc Chariphiam uſque, extendere Purpurarium Judææ limus Talmudicos, diximus ſuprà.

TYRIAS, Siciliæ fluv. haud procul Leontiô.

TYRIDATES, opulentus vir, cujus bona Alexander Magnus Eurylocho, quòd acceptum à fratre conjurationis, contra Regem, inter Pueros nobiles, Duce Hermolaô initæ, indicium detuliſſet, donavit. Curt. *l.* 8. *c.* 6.

TYRIDATES, vide *Tiridates.*

TYRII, vel TYRUS *Plut. Tiriolo Barrio*, oppidul. magnæ Græciæ, in colle, apud Catacium urb. inde 6. mill. paſſ. Maritimum verſus, à Scyllacio 9. Aliàs *Tyrii*, cives urbis famoſæ Tyri (de qua infrà) rei navalis gloriâ inclyti, ante alios omnes: utpote inter quos & Salman-aſarum Aſſyriorum Regem, vetuſtiſſimum, quod legimus navale prœlium, proſperô iis eventu, commiſſum eſt, ſub Elulæo

Rege

Rege, qui jam antè deficientes Cyprios, claſſe eò profectus, reduxerat, uti ex *Fragm. Chronicorum* Menandri Epheſii, ex *Tyriorum Archivis* in Græcum ſermonem tranſlatorum, apud Joſephum. *Jud. Antiqq. l. 9. c. ult.* diſcimus.

TYRIMNUS, nomen Dei Thyatiræ olim culti, cui fanum extra urbem, & ludi ac ſacrificia publica dedicata, memorantur in vet. *Inſcr.* hodieque ſuperſtite, cujus initium,

> Α.... ΣΤΡΑΤΟΥ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗ
> ΣΑΝΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΠΟΛΕΩΣ
> ΤΥΡΙΜΝΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΚΑΙ
> ΕΠΙΦΑΝΩΣ ΕΝ ΤΕ ΝΟΜΑΙΣ
> ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΣΕΣΙΝ ΤΑΙΣ ΠΙΟΣ
> ΤΗΝ ΕΘΓΑΗΝ ΑΝΑΣΤΡΑΦΕΝ
> ΤΑ κτλ.

apud Jac. Sponium, qui & alterius meminit principatu Caracallæ Imperatoris factæ, in qua Titus quidam Autonius Alfenus Ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ ſcil. Τυρίμνου, *Sacerdos Dei* hujus appellatur. Vide eum *Itiner. Græciæ, Parte 3. p. 112. & 117.*

TYRINTHIA, vide *Tirynthus*.

TYRIOTES, Eunuchus Darii, ultimi Perſarum Regis, captivus, qui mortem uxoris in cuſtodia defunctæ, Regi adnunciavit, inter trepidationem lugentium elapſus per portam, quæ, quia ab hoſte averſa erat, levius cuſtodiebatur. Curt. *l. 4. c. 10.*

TYRIS Memphitarum Rex II. poſt Toſorthrum, præfuit ann. 7. Athote I. in Thebaide adhuc imperante, paulo ante Phalegum natum. Eum excepit Meſochris, quem vide.

TYRISSA, Plin. *l. 4. c. 10. Cereſci Mercat.* oppid. Emathiæ. Aliis *Dinorigriza*, 15. mill. paſſ. à Gyrtona, in Auſtrum inter Caſtoriam 46. & Gonnum 35. Atraci finitima. Populi *Tyriſſæi* Plinio, *ibid.*

TYRISTASIS, Plin. *l. 4. c. 11. Tiriſtaſis Demoſtheni*, urbs Cherſoneſi Thraciæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Heracleenſi in ora ad Propontidem: Vide *Periſtaſis* ſeu *Periſtacium*, quod à Lyſimachia 18. mill. paſſ. abeſt in Boream & Cæciam, ſed extra Cherſoneſum.

TYRITACITE, urbs Ponti, *Steph.*

TYRITÆ, populi circa oſtia Tyræ fluv. & loca finitima incolentes, in Sarmatia Europæa. *Tyrangitæ Ptol. Tyrigetæ Strab. Tyragetæ* Plinio, *l. 3. c. 1.*

TYRIUS, cognomen Herculis, vide ſuprà.

TYRIUS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

TYRIUS Marinus, vide *Marinus*.

TYRIUS Maximus, vide *Maximus*.

TYRIUS, Gall. Narbon. fluv. Sext. *Avienus*.

TYRMENII, populi Scythiæ, peritiſſimi navigandi: Significat autem hoc vocabulum *ſingulari*. *Steph.*

TYRMIDÆ, vicus in tribu Oeneide. *Steph.*

TYRO, virgo Theſſaliæ, Salmonei & Alcidices filia, quam noverca Sidero (quam Alcidice Alei filiâ defunctâ in uxorem duxerat Salmoneus) malè admodum ac duriter excepit. Cæterùm cùm Tyro Enipei fluv. amore flagraret, atque ad illius fluenta continenter accedens propter amorem conqueri minimè deſineret, Neptunus interim ſumptâ Enipei formâ cum ipſa concubuit. Hæc autem cùm geminos clanculum peperiſſet, illos expoſuit. Jacentibus autem pueris, & equarum paſtoribus prætereuntibus, equarum una, quum infantium alterum ungulâ caſu quodam tetigiſſet, faciei partem lividulam reddidit. Tum equarius infantes ambos ſuſcepit alendos, & cui lividula reddita erat faciei pars, *Peliam* nominavit, quaſi *Lividum* dixeris, alterum verò *Neleum*, qui cùm ad juſtam integramque ætatem perveniſſent, matre ſuâ & ejus novercâ agnitâ, quum matrem ab illa malè affectam comperiſſent, in illam impetum fecerunt, & quamvis in Junonis templum confugiſſet. Pelias tamen eam ſuper aram ipſam jugulavit. Cretheus poſteà Salmonei frater Tyronem neptem cepit uxorem, ex qua nati ſunt illi filii Æſon, Amythaon & Pheres. Apollod. *Bibl. 1.* Diodor. Sic. *l. 4.* Tzetzes *in Lycophr. & alii.* Propert. *l. 2. El. 28. v. 51.*

> *Vobiſcum eſt Iope, vobiſcum eſt candida Tyro.*

Idem, *l. 1. El. 13. v. 21.*

> *Non ſic Hæmonio Salmonida mixtus Enipeo*
> *Tænarius facili preſſit amore Deus.*

Idem, *l. 3. Eleg. 18. v. 13.*

> *Teſtis Theſſalico flagrans Salmonis Enipeo,*
> *Quæ voluit liquido tota ſubire Deo.*

Ovid. *in Ep. Herois, 19. Heroid. v. 131.*

> *Si neque Amymone, nec laudatiſſima forma*
> *Criminis eſt, Tyro, fabula vana tui.*

Idem, *l. 3. Amor. El. 6. v. 43.*

> *Siccus ut amplecti Salmonida poſſet Enipeus,*
> *Cedere juſſit aquam: juſſa receſſit aqua.*

Nic. Lloyd.

TYRO, aliis *Tiro*, Græcè νεόσ στρατιώτης, πρωτοστράτηγος, novus miles, an à τείρομαι, etiam de Adoleſcentibus, ad forenſia ſtudia ſe præparantibus, apud Plinium & Quintilianum reperitur *Inſtit. Orat. l. 12. c. 6.* Erat autem apud Romanos *Tyrocinii* annus 17. ætatis, quô prætextà depoſitâ *virilem* ſumebant Togam, teſte Macrobiô, *l. 1. Saturn. c. 6.* Dicebatur eadem *libera*, quòd omnis honeſta libertas, quæ aliorum eſſet civium, iis concederetur: unde & dies mutatæ veſtis, quæ incidere ſolebat in d. 16. Kal. April. *Liberia* in Faſtis appellatur. Alluſit huc Ovidius, *l. 4. Triſtium, El. 10. v. 27.*

> *Intereà tacitò paſſu labentibus annis*
> *Liberior fratri ſumta mihique Toga eſt.*

Quia verò coloris erat candidi, ob id & *pura* dicebatur. Cicero, *l. 9. Ep. ult. ad Attic. Volo Ciceroni meo Togam puram dare.* Cum illa *recta* dabatur Tunica, qua de re Plinius, *l. 8. c. 48. Ea* (Tanaquil) *prima texuit rectam Tunicam, quales cum Toga pura Tyrones induuntur & novæ Nuptæ.* Ritus ſolennis erat, ut in Toga hac ſumenda denarium in ædem Juventutis deferrent; cujus originem Halicarnaſſæus tradit *l. 4. Scribit L. Piſo Annalium primô, voluiſſe eum & urbanæ multitudinis ſcire numerum, tum naſcentium, tum morientium, tum eorum qui in viros inſcriberentur, qui virilem Togam ſumerent, ſtatuiſſeque quanti pretii nummos pro ſingulis inferre deberent Cognati: in ærarium Ilithyiæ pro naſcentibus, in Veneris ærarium in luco ſitum, quam Libitinam appellant, pro defunctis; in Juventutis, pro virilem Togam ſumentibus. Unde poterat noſſe annis ſingulis, quantus eſſet in univerſum numerus civium, tum quam multi ex his eſſent per ætatem militiæ idonei.* Eſt & alter ritus apud Feſtum Pompejum, & Suetonium, *Aug. c. 94.* ubi hic, *Sumenti*, inquit, *virilem Togam, tunica lati clavi reſuta ex utraque parte ad pedes decidit.* Sed de Tunica jam viſum. Porrò induebantur virili Togâ, Diis præſentibus, h. e. ante altaria, uti docet Sext. Propertius, *l. 4. El. 1. v. 131.*

> *Mox, ubi bulla rudi demiſſa eſt aurea collo,*
> *Matris & ante Deos libera ſumta Toga eſt.*

Sic deducebantur à Patribus ſuis naturalibus vel adoptivis, eôdem die in Forum, & civibus, Senatoribus præſertim, commendabantur, comitante totò clientum numerò. Claudius tamen Princeps, Togæ virilis ſumptæ die, non in Forum, ut mos erat, ſed in Capitolium deductus eſt; quod proin, ut inſolens, in eo notat Suetonius, *in Claudio, c. 2.* Congiarium Populo, militi donativum proponebant, ut de Nerone habet Suetonius, *c. 7.* & Tacitus, *l. 3. Annal. c. 29.* Inde ad Capitolium deducebantur, Val. Max. *l. 5. c. 4. tit. 4.* & Senatui commendabantur, cujus rei clara ſunt argumenta, apud Livium, *Decad. 5. l. 5. ad fin. Filium poſtremo Nicomeden Senatui commendavit*, aliàque: Et habetur elegans commendationis formula apud Sueton. *Aug. c. 56. Nunquam filios ſuos Populo commendavit, ut non adjiceret, ſi merebuntur.* Pulchrè de eodem ritu Claudianus *Conſulat. VI. Honorii, v. 72.*

> ——— *Tecum prælarga vocavit*
> *Ditandas ad dona tribus fulgentia, tecum*
> *Celſis trabeatus adit delubra Senatus,*
> *Romano puerum gaudens offerre favori* &c.

Vide Thom. Dempſter. *ad Roſin. l. 5. c. 32.* Ab eo tempore ſub Cuſtodibus erant. Iſid. *l. 9. c. 8. Romanæ militiæ mos fuit, puberes primò exerceri armis; Nam decimò ſextò annò* Tyrones *militabant, quò etiam ſolo ſub Cuſtodibus agebant.* Dicebantur autem Cuſtodes, qui in ſaltatione Pyrrhica aliiſque militiæ præludiis *Tyrones* exercebant, alias *Campidoctores*, Græcis Ὁπλοδιδάκται; Item *Magiſtri* & *Monitores* nuncupati, de quibus ſuprà *paſſim*, & plura apud præfatum Dempſterum, *l. eodem, c. 25.* Tandem arma ſumpturi in jusjurandum adigebantur, Iſidor. *ubi ſuprà*, Tirones *dicti, qui antequam ſacramento probati ſint, milites non ſunt*: & in exercitu Velites primò erant, donec præcedente ætate & belli uſu, in Haſtatos, Principes, Triarios adlegerentur, Ioh. Roſin. *l. 10. c. 9.* &c. Infimus certè gradus *Tironum* erat militiam auſpicantium & caligatorum, quibus omnia ferè incumbebant militiæ munia; ut quorum operâ in multis utebantur Tribuni & Centuriones planè in modum ſervorum, quemadmodum ipſi queruntur, apud Tacitum, *l. 1. Annal.* Iidem *Munifices* hinc dicebantur, quibus oppoſiti *Beneficiarii* vacationem hujuſmodi munerum habentes. Exigebatur autem in *Tironum* delectu proceritas, ita ut ſenos, vel certè quinos pedes & denas uncias habere probarentur, teſte Vegetiô, *l. 1. c. 5.* Nec multò aliter Imperatores Valentinianus & Valens, qui in *tit.* Codicis Theodoſ. *de Tiron.* delectum haberi jubent in quinque pedibus & ſeptem unciis uſualibus. Vide ſuprà quoque voce *Iuvenis* &c. Apud Athenienſes civium filii, poſtquàm intra annum ætatis ſeptimum, κοινῷ γραμματείῳ apud τοὺς φράτορας inſcripti eſſent, Ephebortum albo illati ſunt annô ætat. 18. quod utrumque factum Apaturiorum die, quæ Κουρεῶτις dicebatur, & epuli τοῖς φράτορσι dati ſolitì interventu. Bienniô poſteà inſcribebantur Lexiarchico, à quo tempore erant ſui juris, mittique ad negotia poterant. *Heſychius*, Ληξιαρχικόν. γραμματεῖον εἰς ὃ τοὺς νέους ἐνέγραφον. Hoc enim vocabant Græci Scriptores ἐγγραφῆναι εἰς ἄνδρας, quia tunc in viros tranſcribebantur. Quô factô, jusjurandum in æde Agrauli concipiebant, de quo ſuprà, in voce *Ephebus*. Erant verò Ephebi, antequàm in viros tranſcriberentur, per biennium, Cuſtodes publicè conſtituti in Atticæ regionis φυλακτηρίοις: poſt annum verò 20. in aciem educebantur, aut peregrè extra terram Atticam mittebantur, uti prolixè docet Sam. Petitus, *Comment. in LL. Atticas l. 2. tit. 4.* Et quidem, ut quilibet *Tyro* ab anno 18. uſque ad 20. poſſet περιπολεῖν, i. e. urbana & ſuburbana caſtella cuſtodire, adeoque intra terræ Atticæ fines militiâ pro ætate defungi, accipiebat à Populo pro concione ſcutum & haſtam, Ariſtot. *de Athen. Rep.* nominaque eorum inſcribebantur albo, annotatô annô, per Archontis, qui Faſtos ſignabat, adſcriptum nomen; adſcriptô quoque Eponymi illius nomine, quô primum Cuſtodes erant publicè; Quod ideò fiebat, ut, cùm Athenienſium unumquemque militare oporteret, ab anno 18. uſque ad 40. ſtipendiorum numerus ritè iniri poſſet. Poſtquàm dein Lexiarchico jam inſcripti in aciem educerentur, collocabantur in partibus illis exercitus, in quibus minus periculi erat, neque cum veteranis pugnabant militibus, ſed ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς ἀκινδύνοις, unde pugna illa Τερτιάριος propriè fuit vocata, *Suid.* Vide iterum Petitum, *Op. præfatô, l. 8. tit. 1.* ut de Lacedæmoniis verbum addam, *Tirones* illis, non in Forum, ſed in agrum, deduci conſueviſſe, docet Trogi abbreviator, *l. 3. c. 3.* ubi alludens ad morem Romanorum, *Pueros*, ait, *puberes non in forum, ſed in agrum deduci præcepit.* Apud Recentiores, *Tyro* itidem miles dicitur.

dicitur, qui militiæ cingulô recèns decoratus eſt, necdum in bellis vel torneamentis (quæ & ipſa *Tyrocinia* dicta) ſeſe exercuit, ac tyrocinium ſuum poſuit. Item qui in arenam deſcendit, ac duellô pugnare paratus eſt, *Campio*, aliter dictus, ut videre eſt apud Matth. Pariſium, non unô locô, & apud Arnoldum Lubec. *l.* 2. *c.* 15. Sed & *Tyrones* in Palatio appellat Auctor *Vitæ* S. Pelagii, Nobiles Aulicos, qui, Principis miniſterio deſtinati, *Militares Regis pueri*, & *Regalibus annonis nutriti*, dicuntur Eulogio, in *Memor. S. S. l.* 2. *c.* 13. apud Car. du Freſne, *Gloſſario*. De *Tyronibus* Academicis & *Tyrociniorum* depoſitione, quæ ex Romanorum Veter. *Virilem Togam* ſumendi ritu originem traxiſſe videtur, diximus retrò variis in locis, præcipuè ubi de *Depoſitione*. Vide quoque voce *Appreaticii*, item *Area*, *Neoptolemus*.

TYROLIS, vide *Tirolis*.

TYRONENSIS Comitatus, *le Comté de Tyrone*, ſeu *Tir-Oen*, i. e. terra Eugenii, provinc. Ultoniæ regionis eſt in Hibernia. Eſtque duplex Superior, *Upper Tyrone*, in parte Occidentali inter Comitatum Dungalenſem, Fermanagenſem, & Colranenſem; ubi nulla urbs magni momenti: & Inferior, *Nether Tyrone*, ad Ortum extenſus inter Comitatum Antrimenſem, Dunenſem, Armacanum & Tyronenſem ſuperiorem, à quo montibus *Slew Galen* dividitur; ubi aliquot arces & caſtrum *Dunganonium* dictum. Regio eſt ferax & ſatis ampla, longa ad 60. milliar. lata ad 30. Vide quoque hanc vocem per i.

TYROPOEUM, Thraciæ caſtellum. *Cedrenus*.

TYROS, Inſul. Arabiæ, recentiori ævô dicta, quam priùs *Tylon*, dixêre. Strabo, *l.* 16. de ſinu Perſico, Πλεύσαντι δ' ἐπὶ πλέον ἄλλαι νῆσοί εἰσι Τύρος καὶ Ἄραδος ἔχουσαι ἱερὰ τοῖς Φοινικικοῖς ὅμοια: additque ab incolis jactari, colonos ſe eſſe Tyri & Aradi, Phœniciarum urbium. Item Indiæ urbs, *Steph.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1025. ut & in vocibus *Tylus* & *Tyrus*.

TYRRHENA, cognomen Minervæ, vide ſuprà.

TYRRHENI, populi Italiæ, inter Macram & Tiberim amnes incolentes, quos Latini *Tuſcos* & *Etruſcos* vocant, *Tyrrhenos* autem Græci nominârunt à *Tyrrheno* Atyos filiô, qui è Lydia colonos in hanc regionem deduxit. Atys enim ex poſteritate Herculis & Omphales unus, cùm ſterilitate ac fame populum ſuum emittere cogeretur, è duobus filiis ſorte jactâ, Lydum quidem regni ſucceſſorem tenuit, Tyrrhenum autem cum bona populi parte ad quærendas novas ſedes emiſit: qui cùm poſt longos errores in Inferi maris ora ſedes fixiſſet, totum eum tractum de ſe *Tyrrheniam*, & mare ipſum *Tyrrhenum* vocavit. Vide Servium in illud. *l.* 1. *Æn. v.* 71.

Gens inimica mihi Tyrrhenum navigat æquor.

Hos omnes ſcriptores ſuperſtitioſiſſimos fuiſſe tradunt, uti inter alios Plutarchus ſcribit *in Sympoſ.* A' quibus Romani ceremonias ſacras edocti fuêre. Iidem à celeritate quibuſdam dicti videntur, antiquiores Pelaſgis, qui nauticam ab illis didicerunt. Scribit quoque Athenæus in illorum conviviis & epularum apparatibus, nudato corporibus virgines diſcumbentibus miniſtraſſe convivis; mulieresque apud eoſdem fuiſſe communes, quæ etiam pudore depoſitô, gymnaſiis publicis & palæſtris nudæ cum viris luctari ac ſe exercere conſueverant. Minimè enim apud illos turpe putabatur, nudatas fœminas vulgo conſpici. Fuiſſe autem illas dicunt formâ, ut plurimum elegant, vinique imprimis cupidas, & potentes bibaces, &c. Tyrrheni tubam æneam inveniſſe dicuntur. Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 526.

Tyrrhenuſque tubæ mugire per æquora clangor.

Idem *l.* 2. *Georg. v.* 193.

Inflavit cùm pinguis ebur Tyrrhenus ad aras.

Ubi 1. notat vitium gentis. Nam Catullus *in Egnatium, Epigr.* 40. *v.* 15.

Aut parcus Umber, aut obeſus Etruſcus.

2. Obiter tangit inventum tubæ, quod fuit Etruſcorum. Ideo Sophocles *in Ajace*: Χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς. *Nic. Lloydius*

TYRRHENI, populi inſulares maris Ægæi, Lemnum, Imbrum, & alias inſulas oræ Thraciæ incolentes, a quibus *Tyrrhenicus ſinus* dictus eſt.

TYRRHENICA, Sandalia erant, loris inauratis variegatiſque inſignia, quibus Minervam ſuam Phidias induit, Jul. Pollux, *Onomaſtic. l.* 7. *c.* 22. Salmaſio *Tyrrhenici* ſeu Tuſci calcei, iidem fuêre cum mulleis calceis, quibus Reges Proceresque Romanorum olim uſos legimus, *ad Pallium* Tertull. Erant autem illi ſolô altô & colore puniceô, ex ſandaliorum ſeu crepidarum genere, *Poll.* & *Heſych.* ſimiles cothurnis, Iſidor. *Etymol. l.* 19. *c.* 34. & tibiarum calceari ſoliti, qui cavi erant & totum pedem tegebant. Vide Alb. Rubenium, *de Re Veſtiaria*, *l.* 2. *c.* 1. *ubi de Calceo Senatorio*. De *Tyrrhenica* tuba, ſuprà.

TYRRHENICA Stagna, paludes circa oſtia Iberi fluv. Unde etiam *Tyrrhenum mare* à *Paulino* & *Latino Pacato* vocatur, Hiſpaniam ibi alluens, idem Iberico, *Ferrar.*

TYRRHENUM Mare, ſeu *Tuſcum*, vulgò *il Mare di Toſcana*, pars eſt ampla maris Mediterranei inter Tuſciam, ditionem Pontific. Siciliam, Sardiniam & Corſicam extenſa. Ejus partes ſunt Sinus Formianus, Neapolitanus, Salernitanus, Talaus & Terineus, in ora Italiæ.

TYRRHUS, Latini Regis armentarius, cujus cervus manſuetus ab Aſcanii comitibus occiſus, primam belli cauſam præbuit inter Trojanos & Latinos. Hinc *Tyrrhides* patronymicum maſcul. Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 484.

Cervus erat formâ præſtanti & cornibus ingens

Tyrrhidæ pueri, quem matris ab ubere raptum
Nutribant, Tyrrhuſque pater, cui regia parent
Armenta, & latè cuſtodia credita campi.

TYRSETA, oppid. Taunitum fuit, *Steph.*

TYRSIS, regia Saturni, in Inſul. Balear., locus fictus. *Homer. Pindar.*

TYRTÆUS, Poëta Græcus, cujus ſæpe meminit Plato *in Libb. de Legg. O divine Poëta Tyrtæe* (inquit) *ſapiens certe ac bonus nobis eſſe videris, quia excellentiſſimè eos extuliſti laudibus, qui in bello excelluerunt*: Horat. *in Arte*, *v.* 402.

Tyrtæuſque, mares animoſa in Martia bella
Verſibus exacuit. ———

TYRTAMUS, vide *Theophraſtus*.

TYRUS, vel *Tyros*, Phœniciæ inſula, nunc *Pendoli*, & urbs celeberrima, in ſaxo undique prærupto, cum portu capaci, orbis olim emporium; Condita, ut Joſephus vult, *Ant. Jud. l.* 3. A. M. 2783. ante templum Salomonis, 240. Archiepiſcopalis ſub Patriarcha primum Antiocheno, poſtea Hieroſolymitano ab Innocentio III. attributa. *Sarra* olim vocabatur, *Feſtô* & Gelliô, *l.* 14. *c.* 6. teſtibus. Unde Virgilii Scholiaſtes, *in l.* 2. *Georg. v.* 506. *Quæ nunc Tyrus dicitur, olim Sarra vocabatur, a piſce quodam, qui illic abundat, quem linguâ ſua Sar appellant.* Hinc *Sur* hodieque dicitur. Verum quidem eſt, ut dixit, Romanos veteres pro *Tyro* dixiſſe Sarram; Ita in fragmentis Ennii: *Pœnos Sarrâ oriundos*: unde eſt quod pro Tyrio Poëta dixit *Sarranum oſtrum*: & Juvenalis, *Sat.* 10. *v.* 39. *Sarrana aulæa*: & Silius, *l.* 6. *v.* 468. *Sarranam Junonem*; & *Sarranam cadem*, & *l.* 7. *v.* 432. *Sarranum marinam*; & *l.* 8. *v.* 46. *Sarrana numina*; & *l.* 9. *v.* 202. *Sarranum nomen*. Columella quoque, *l.* 9. *c.* 4. *Sarranam violam* dixit, i. e. purpuream, quia purpura ex Tyro. Et fortaſſe apud *Steph.* Φοινίκη πόλις Σαρρα, unde Gentile *Sarranus*, id ipſum erat Græcis quod Romanis *Sarra* & *Sarranus*; Σαρρα ſaltem plurimum accedit ad Ebræum צור *Sor*, quô nomine Tyrum appellant ſacri ſcriptores. Sed piſcis *Sar*, unde *Sarra*, ſi quidem *Servio* fides, non extat uſlibi gentium. Et *Sarra* nomen deduci notum eſt ex Ebræo Tyri nomine צור *Tſor*; in quo literam צ quæ medii eſt ſoni inter T. & S. Græci in T. mutârunt & Romani in S. Ita factum ut ex eo de *Tſor* & Τύρος naſceretur & *Sarra*. Sed Servium veriſimile eſt, cùm alicubi legiſſet quod in Trogo habetur Sidonem à piſce dici, nempe à ציד, titubante memoriâ, id de Tyro ſcripſiſſe, quod de Sidone legerat. Non diſpari errore Origenes: *Tyrus*, inquit, *apud Ebræos ſonat idem, quod nobis venantes.* Imò *Tyrus rupem* ſonat, ſed *Sidon* vel à *venatione*, vel à *piſcatione* dicitur. Hæc Bochartus, qui ait, in Phœnice Tyri nomen commune fuiſſe multis urbibus, ut conſtat ex *Periplo* Scylacis, qui hæc habet in deſcriptione Phœnices: Ἀπὸ δὲ Θαψάκου ποταμοῦ ἐστι Τρίπολις Φοινίκων, Ἄραδος νῆσος καὶ λιμὴν, βασίλεια Τύρου ὅσον ὀ στάδια καὶ λιμὴν ἀπὸ τῆς γῆς. Et paulo poſt: Ὄρθος, Θεοῦ πρόσωπον. (Ita legit Cl. Voſſ. pro vulg. Τύρος) Τύρος καὶ λιμὴν. Βήρυτος. & aliquanto infrà: Εἶτα ἄλλη πόλις Τύρος λιμένα ἔχουσα ἐντὸς τειχῶν. Αὕτη δὲ ἡ νῆσος βασίλεια Τυρίων. Quod ſequitur, propter vitium interpunctionis, vir quidam doctiſſ. uſque adeo non intellexit, ut è mari fecerit continentem: καὶ ἀπέχει στάδια ἀπὸ θαλάττης γ'. Παλαίτυρος πόλις, καὶ ποταμὸς διὰ μέσου ῥεῖ. En tibi lector in una Phœnice quatuor urbes *Tyri* nomine, nempe 2. in continente, & inſulares duas: quarum illa celeberrima, quæ fuit in inſulâ vicinâ Palætyro, non tamen antiquiſſima. Eâ quippe vetuſtiorem eſſe Palætyrum, vel ex ipſo nomine conſtat. Neque enim aliud Palætyrus, quàm vetus Tyrus. Itaque ejus mentio fit in libro Joſuæ, *c.* 19. *v.* 29. Ibi enim מבצר צור *civitas munita Tyrus* Aſeritarum limes ad mare non procul à Sidone, non poteſt alia eſſe quàm Palætyrus. Tum igitur extabat Palætyrus, nempe tempore κληρουχίας ſeu diviſionis terræ Chanaan, annis ferè, 200. antequam in vicinâ inſul. conderetur famoſa illa Tyrus. Vide quæ ſequuntur apud Authorem longè doctiſſimum, *de Phœnic. Colon. p.* 861. Tyrum διγυγίην vocat Dionyſius, & Virgil. *Antiquam*, *l.* 4. *Æn. v.* 670. Inſula rupibus undiquaque cingebatur. Nonnus, *l.* 4. de Tyro:

——— Ἀγνώστοις δὲ θεμέθλοις
Ἀνέμιστα ζυγέντα ποσέκτεται ἄζυγι πέτρῃ.

Et de urbe ibidem conſtruenda.

Πέτρας δ' ἀμφοτέρας ἐπικέρδεον ἄστυ καλέσσαις.

Lucan. *l.* 3. *v.* 217. *inſtabilem* vocat, inſula enim olim fuit. Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 288.

Fluctibus ambitæ fuerant Antiſſa Pharoſque
Et Phœniſſa Tyros, quarum nunc inſula nulla eſt.

Qu. Curtius, *l.* 4. *c.* 2. Tyrum affirmat & claritate & magnitudine ante omnes urbes Syriæ, Phœniceſque fuiſſe memorabilem, quô tempore obſeſſa eſt ab Alexandro, à quo multis affecta eſt malis, & continenti aggeribus juncta, unde *Quæ ex antiqua Tyro*, Proverb. de extremo malo. Sicut *Tyria maria* Proverb. eſt de re periculoſa, & vehementer turbulenta. De divitiis ejus & cum omnibus gentibus ob mercaturam commercio, vide Ezechielem Prophetam, *c.* 27. Hæc ab Agenore, Phœnicum Rege, in ora maris Mediterranei condita traditur, ſicut Sidon à Sichene. Nunc autem Tyrus in ruinis jacet, paucíſque admodum conſtat incolis, & ſub Turcis eſt. At olim apud eos in Inſula, poſtquam urbs vetus à Nebucadnezare exciſa fuerat, aliquandiu Regum locô Δικασταὶ κατεστάθησαν καὶ ἐδίκασαν Ἐκνίβαλος &c. *Judices conſtituti fuerant, & judicarunt, Ecnibalus* &c. Joſeph. contra *Apion.* Priùs autem Tyrii *Reges* habuêre, quorum nomina interciderunt, uſque ad Abibalum, qui fuit pater Hirami, amici Davidis & Salomonis. Vide *Abibalus*, it. *Ecnibalus*, Ab Alexandro M. deſtructa,

cta, reparata poſtmodum eſt: Metropolis Phœniciæ, ab Adriano Imperatore effecta, in gratiam Pauli Rhetoris, Tyrô oriundi. Sub Chriſtianis Archiepiſcopis fuit, ſub Patriarcha Antiocheno primùm, dein Hieroſolymitano, poſtquam urbs capta eſt a Chriſtianis, à quibus, Balduinô adhuc captivô, recepta eſt, A. C. 1125. cùm tabellariam columbam captam, pro lætis triſtes domum ferre literas, feciſſent. Sepultus hîc Fridericus Barbaroſſa fuit A. C. 1190. Epiſcopus ejus Marinus, circa A. C. 255. floruit, Tyranniô mari merſus eſt, ſub Diocletiano, ſub initium ſeculi 4. Guilielmus ſcripſit *de Bello ſacro*. Hîc Concil. à Conſtantino M. indictum, A. C. 335. quô Athanaſius ab Arrianis condemnatus & depoſitus: atque ab Imperatore Treviros exulatum miſſus eſt. Sed Paphnutius, Synodum legitimam non agnoſcens, monuit Maximum Hieroſolym. Epiſcopum, *Non oportere ſe, cùm eſſent Confeſſores, & pro pietate tum oculos effoſſos, tum pedum flexus debilitatos haberent, conventuo hominum perditorum communicare.* Sozom. *l.* 2. *c.* 24. Ibas dein Edeſſenus, Neſtorianiſmi à quatuor presbyterorum ſuorum, accuſatus, liber hîc pronuntiatus eſt, A. C. 448. &c. Tyrios & Phœnices, auctores navigationis facit Pomp. Sabinus, *in l.* 1. *Æn. Phœnices condidêre Tyrum in mari, propter merces, primi mortalium negotiatores in marina alea.* Dionyſius Afer de iiſdem,

Πρῶτοι δ' ἐμπορίης ἁλιδινέ⊙ ἐμνήσαντο.

Etiam Tibullus huc reſpexit *l.* 1. *El.* 7. *v.* 19. cùm ait,

Utque maris vaſtum proſpectet turribus æquor,
Prima ratem ventis credere docta Tyros.

Quin & Plin. *l.* 7. *c.* 56. *Mercaturas Pœni repererunt.* Lacerna *Tyria* olim in pretio fuit. Unde Lamprid. *in Alexandro, c.* 42. *lacernam coccineam accipiebat.* Martialis, *l.* 2. *Epigr.* 29. *v.* 3.

Quaque Tyron toties epotavêre lacernæ.

Et *l.* 8. *Epigr.* 10. *v.* 1.

Emit lacernas millibus decem, Baſſus,
Tyrias, coloris optimi. ———

Nic. Lloydius. Vide quoque Joh. Marshamum illuſtr. Equ. Anglum *Canon. Chron.* paſſim, inprimis *ad Sec.* XVIII. & ſuprà voce *Tyrus.*

TYRUS item Inſul. parva ante Tyrum urbem, nunc *Pendoli Ortelio.* Item Inſul. intra lacum Volſinium, *Iſola Biſentina*, à Biſento oppid. inter Volſinios & Martham occurrens. Item Laconicæ, Lydiæ item Piſidiæ urbs. *Steph.* Fuit etiam locus & præſidium trans Jordanem, inter Arabiam & Judæam, quem deſcribit Joſeph. *Jud. Antiq. l.* 12.

TYRUSTÆ, populi Illyrici.

TYSCA, regiuncula Africæ, ubi 50. olim oppida: de qua lis inter Carthaginenſes & Maſaniſſam, Mauritaniæ Regem fuit, *Appian. Alex.*

TYSDRUM, oppid. Africæ mediterraneum, apud quod Gordianum, cum filio, ab omnibus Afris Auguſtum appellatum, habet *in Maximinis* Capitolinus, *c.* 14. Herodianus, Θύσδρον vocat, meliùs *Thyſdrus*, quaſi dicas Ὀρεινόπολις, vel Ταῦ πόλις, ſive Κώμη, Salmaſ. *dict. loc.* Vide *Thyſdrus.*

TYSDRUS, vide *Thyſdrus* & *Thiſdrus.*

TYSIAS, princeps & inventor artis Rhetoricæ fuit, uti docet Cicer. *l.* 2. *de Inventione, c.* 2. & *l.* 1. *de Oratore, c.* 20. & *in Bruto, c.* 12.

TYTIRI, erant ex miniſtris comitibuſque Bacchi. Vide Jan. Parrhaſium, *ad illud Claudiani, de Raptu, l.* 2. *v.* 67.

——— *Quales referunt Baccho ſolennia Nymphæ.*

TZACONITÆ, apud Luithprandum *Legat. Nec infirmô animô Magiſtro* Tzaconitæ *occurrunt, quem dum in fugam verterent* & Lacones ſunt, qui *Tzacones* & *Tzaconitæ* recentiori ævô dici cœperunt, vide Niceph. Gregoram, *l.* 4. Joh. Leunclavium, Dominic. Macrum, *Hierolex.* &c.

TZANCÆ, ſive ZANCÆ, genus calceamentorum, quibus Imperatores Græci uſi ſunt; *Campagi* Latinis, cultu, pretiô, coloreque ab aliorum diſtincti. Habebant ad latus, ſecundùm ſuras & in tarſis, aquilas ex lapillis & margaritis, iiſque uſi ſunt Imperatores ad deambulationes & ſacra, Curopalates *de offic. aulæ Conſtantinop. p.* 55 Dictio ab Arabibus petita eſt, apud quos, ut & Turcas, *Tzagatha* idem eſt, ac quieti dare, collocare commodè, ut apud Fr. Junium videre eſt: unde meliùs *Tſagga* dici videntur. Quod de aquilis Curopalates dicit, intelligendum de aquilarum effigie, gemmis vel aurô intexta aut aſſuta calceis, talis enim calceorum ornatus illô ſeculô erat. Niceph. Gregoras, *l.* 4. *de Michaelis Palæologi ſocero: Cæſar cum Deſpota ſocero Sebaſtocrator appellatur; Soceri verò illuſtre diſcrimen in cœruleis calceis aquilæ intertextæ conſtituebant.* Tarſi verò nomine ſuperiorem Imperatorii calcei partem ſignificavit. Corippus, *l.* 21. *Num.* 4. *de Juſtino juniore:*

Purpureô ſuræ reſonant fulgente cothurnô,
Cruraque puniceis induxit regia vinclis,
Parthica Campano dederant quæ tergora fuco,
Qui ſolet edomitos victor calcare tyrannos,
Romanus Princeps & barbara colla domare:
Sanguineis prælata roſis laudata rubore,
Lectaque pro ſacris tactu molliſſima plantis:
Auguſtis ſolis hôc cultu competit uti,
Sub quorum eſt pedibus Regum cruor, omne profecto
Myſterium certâ rerum ratione probatur.

Hæc de tranſlato jam Byzantium Imperio capienda: At anteà varia calceorum ornamenta erant, pro diverſa Principum libidine aut moderatione. Carinus Auguſtus non *gemmis adſutis calceis, ſed fibulis gemmeis* utebatur, Flav. Vopiſcus, *in eo c.* 17. Idem non minori luxu factum ab Heliogabalo, de quo Æl. Lamprid. *c.* 23. *Habuit*, inquit, *in calceamentis gemmas & quidem ſculptas, quod riſum omnibus movit: quaſi poſſent ſculpturæ nobilium artificum videri in gemmis, quæ pedibus adhærebant.* Et de iiſdem gemmis loquitur idem auctor, *in vita Alexandri Severi, c.* 4. cùm ait: *Gemmas in calceamentis, & veſtibus tulit, quibus uſus fuerat Heliogabalus.* Diocletianus Cæſar *ornamenta gemmarum veſtibus, calceamentiſque indidit: nam prius imperii inſigne in chlamyde purpurea tantùm erat*, Eutropius, *Hiſtor. l.* 10. quod ut rem inſolentem mirô conſenſu Scriptores Eccl. prodiderunt, Euſebius Cæſarienſ. apud Hieronymum, Alii. *Soccos muliebriter ornatos* geſtavit Caligula, Plin. *l.* 9. *c.* 35. Demetrius Antigoni fil. *aureos calceos*, Plut. *in eo.* Porrò Principum calcei aquilis, ut dictum, diſtinguebantur: Senatorii Lunæ dimidiatæ effigie. Schol. Juvenalis, *ad v.* 192. *Sat.* 7. *Patricius Senator eſt, Lunulâ enim adſutâ calceis diſcernuntur patricii à novitiis*, vide Plut. *Probl. Rom. c.* 76. & Iſidorum, *l.* 19. *c.* 34. Fortè ideo id factum, ut Imperii incrementum vel decrementum Lunæ ſimile intelligeretur: Vel quòd antiquitatem generis ſui, nullâ aliâ re meliùs poſſent oſtendere, quàm ſi ad Arcades genus ſuum referrent, qui priores ipſâ Lunâ fingebantur. Hinc Serv. *ad v.* 342. *l.* 2. *Georg. Arcades Proſelenos ſe eſſe aſſerunt, quod & Cicero in Fundaniana commemorat:* locus fabulæ datus, quòd poſt diluvium genus humanum ab iis propagatum putaretur. Idem *ad l.* 8. *Æn. v.* 352.

——— *Arcades ipſum*
Credunt ſe vidiſſe Jovem.

Statius, *l.* 4. *Thebaid. v.* 275.

Arcades hinc veteres: aſtris Lunâque priores
Agmina fida ſatis, &c.

Hos autem calceos geſtâſſe, ſummæ erat nobilitatis: Unde Herodotus Sophiſta, fratri ſuo inſolentiùs nobilitatem jactanti, *certè in talis* inquit, *nobilitatem tuam habes*, ut auctor eſt Philoſtratus *in eo.* Alluſerunt eodem Poëtæ. Statius, *l.* 5. *Sylv.* 2. *v.* 27.

——— *Genuitque ſi curia ſenſit*
Primaque patriciâ clauſit veſtigia Lunâ.

Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 50. *v.* 31.

Lunata nuſquam pellis, & nuſquam toga,
Olidæve veſtes murice.

Matronarum calceamenta, ut & de iis aliquid adſpergatur, ab iis, quæ jam enumerata, differebant: Licèt Ælianus, *Hiſt. Var. l.* 7. *c.* 11. aliter ſcripſerit: Ῥωμαίων αἱ πολλαὶ γυναῖκες τὰ ὑποδήματα αὐτὰ φοροῦσι τοῖς ἀνδράσιν ... *ex Romanorum feminis multæ eaſdem cum viris calceos geſtare conſueverunt.* Contrà enim M. Tullius, *l.* 1. *de Orat. c.* 54. *ut ſi mihi, ait, calceos Sicyonios attuliſſes, non uterer, quamvis eſſent habiles & apti ad pedem, quia non eſſent viriles.* Et *Heſych.* Σικυώνια γυναικεῖα ὑποδήματα, *Sicyonia calceamenta ſunt muliebria.* Flavius quoque Vopiſcus *in Aureliano, ad finem*, inquit: *Calceos mulleos & cereos & albos & hederaceos, mulieribus reliquit.* A cujus mollitiei inventoribus Sicyoniis nomen calceis muliebribus impoſitum. P. Virgilius, *in Ceiri, v.* 169.

Cognita nec teneris pedibus Sicyonia ſervans,
Nec niveo retinens baccata monilia collo.

Lucretius Carus, *l.* 4. *v.* 1118.

Unguenta & pulchra in pedibus Sicyonia rident.

Ubi rectè calceos unguentis junxit, nam & hæc Græcis in uſu. Plura vide apud Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 5. *paralip. ad c.* 36. quibus ut iſta addam, etiam *Tzangæ* dicuntur. Agnitum ex iſtiuſmodi calceamenti genere Conſtantinum ultimum, narrat Georg. Phranzes, ubi de capta Conſtantinopoli, *Chron. l.* 3. *c.* 18. *Abluebant corpora mortuorum plurimi, ſi fortè Imperatoris noſcitarent, nec poterant niſi quòd corpus exanime invenerunt: idque ex Imperatorum calceamentis agnoverunt, in quibus Aquilæ aureæ depictæ viſebantur.* Præter intextum verò illud Aquilarum decus etiam purpureô colore inſignes hæ *Tzancæ* erant: Unde Nicephorus Gregoras, *l.* 4. Michaëlis Palæologi Socerum, qui *Sebaſtocrator* dicebatur, cœruleis tantùm calceatum obſervat, quô nimirum ab ipſo Imperatore diſtingueretur. Itaque *Tzancæ* hæ aquilis, ſive gemmeis ſive aureis, & rubiô inprimis colore (nam illæ Sebaſtocratoris modò memoratî etiam Aquilas habebant intextas) inſignes, quæ aliis Φοινικόχροα πέδιλα vocabantur, propria & ſingularia fuêre Imperator. inſignia. Quemadmodùm cœruleô tincti colore calcei, liliiſque aureis opere Phrygiô intextis exculti, Regibus Galliæ peculiares ſunt. Atque inde factum, ut cùm fortè aliqui plus æquô magnifici cultus ſtudioſi *Tzangas* illas aliquando auderent uſurpare, Arcadius & Honorius, ut habetur in Cod. Theodoſ. *l.* 14. *tit.* 10. *l.* 2. earum uſum ſub pœna *exilii & confiſcationis*, inhibuerint. Sed ecce, alius mox erupit abuſus aureaque veterum Regum, utpote Alexandri M. aliorumque numiſmata, calceis appingi cœperunt. Unde querela Chryſoſtomi *Homil. ad Pop. Antioch. Quid vero diceret aliquis de circumligantibus aurea Alexandri Macedonis numiſmata pedibus? Dic mihi, hæne ſunt ſpes noſtræ, ut, poſt crucem Domini gentilis Regis in imagine ſpem ſalutis habeamus?* Ubi pedes dubio procul, pro *calceis* accipiendi, quibus ornandis aurea illa numiſmata ſic à quibuſdam addebantur. Nec prætereundum, *Tzangas* mediô crure altas fuiſſe, pro veteris calcei Romani more: Id enim omnino Aquilæ ſuadent, quibus eas jam diximus inſignitas; cùm ad explicandam regiæ hujus avis effigiem amplius, quàm pedis tan-

tantùm integumentum, requiratur. Et ad eam altitudinem ſpectâſſe videtur vetus Horatii Interpres, cùm *Tzangas* eſt interpretatus, *Senatoris calceos*. E tribus namque, quibus Senatorum inſignes fuêre calcei, Lunâ, nigredine & altitudine, hoc poſtremum in Tzangas propriè magis, quàm priora duo, quadrare poteſt: quum pro nigredine purpura, pro lunulis Aquilæ illas exornarent. Vide Ben. Balduinum, *de calceo Antiqq. c. 13. ubi de Campagis & Tzangis*. Quia verò ad medium crus, ut dictum, pertingebant Tzangæ, inde *Ocreas* vocant Scriptores Latini paſſim, item *caligas* & *hoſas*. Vide *Hiſt. Miſcell.* Luithprandum, *l. 3. c. 9.* Villharduinum, *num. 116.* Alios. Sed & Lazis Regibus *τζάγγια ῥουσία περιπόρφυρα* adſcribit Auctor *Chronici Alexandr.* Sicut *κοκκοβαφῆ πέδιλα*, vel *πέδιλα ἐρυθρὰ* Scylitzes: & Bulgaricis Principibus, Nicetas *in Iſaacio, l. 1. num. 5.* Gothicis Regibus, Gregorius M. *Dialog. l. 4. c. 14.* Imperatoribus Occidentalibus, *Panegyricus* Berengarii Imperatoris:

Cùm Princeps nitidus Tyrio procedit in oſtro,
Tegmina veſtitus crurum rutilante metallo,
Quale decus terræ ſoliti geſtare Magiſtri &c.

Ut de nomine quid addam, ab *ἄγχω*, *conſtringo*, & *ἄγχη*, *vinculum* factum *ζάγγη*, pro *διάγχα*, vult Salmaſius, & qui eum ſequitur Jac. Gothofredus. Aliam originationem adducit Car. du Freſne, *in Gloſſar.* quem vide, ut & plura hanc in rem apud Jac. Cujacium, *Obſervationum l. 21. c. 28.* Leunclavium, *Pandecte Turc. num. 199.* Fabrotum, *Notis ad Anaſtaſii Hiſtor. Eccl.* Meurſium, *Gloſſar.* Jac. Gothofredum ad Cod. *Theodoſ. d. l.* Alios, nec non infrà, voce *Zancha*.

TZANGRUS, in *Chron.* Phrantzis, *l. 2. c. 7. de ſummo autem caſtelli* Tzangris *petebamur*: arcus eſt, uti vocem diſertè exponit Jo. Cantacuzenus, *l. 1. c. 36.*

TZANI, populi in Armenia, olim *Macrones*, ante Hadriani tempora, Romanis tributarii, poſtmodùm defecerunt, à Juſtiniano primùm per Sittam, dein per Theodorum, ſub jugum redacti, ac Chriſtianâ fide imbuti. Vide Præfat. Novellæ 1. *in princ.* ut & voce *Zani*.

TZATRICIUM, Græc. *Ζατρίκιον*, latrunculorum ludus, vel tabula potiùs, in qua latrunculis olim ludebatur. Ita enim *ad Martialem, l. 7. Epigr. 72. v. 7. & 8.*

Sic vincas Noviumque Publiumque,
Mandris & vitreo latrone clauſos;

Salmaſius, *Latini*, mandras, ſepta, vallos, *&* caprios *&* carceres *vocabant loca illa ſeu ſedes in tabula, in quibus veluti clauſi tenebantur latrunculi. Græci πόλεις, χώρας & χαρακώματα. Calculus ergo, qui in calculi diſcoloris ſedem faciebat impetum, ut eum carceret & ſede ſua pelleret, mandram ejus ſive vallum, frangere dicebatur: Hinc totum latrunculorum ludum vel tabulam potiùs, in qua ludebatur, Ζατρίκιον nominârunt.* Et de luſu hoc pergens, *In hoc*, inquit, *ludo ſunt calculi, qui ordine moventur; alii qui vagè & obliquè.* Inciti *autem dicuntur, qui eò ſunt redacti, ut cieri moverique nequeant: Inde* Proverb. ad Incitas redigere, *pro ad extremas metas compellere & in ſummam deſperationem aliquem adducere. Porrò quem veteres* calculum incitum *appellabant, eum nos hoc eodem in ludo* ſcaccum mattum *dicimus, id eſt, contritum & ſubactum.* Mattus *enim antiqua vox & Latina, quæ emollitum, ſubactum & maceratum ſignificat. Inde verbum* mattare, *pro domitare, ſubigere & macerare. Hinc* via matta, *Ciceroni*, via lutoſa & humecta, *l. Epiſt. ad Attic. 16. Ep. 12. vulgò excuditur*, via inepta, *ſatis ineptè. Per Metaphor. eidem homo triſtis*, mattus *dictus eſt*.

TZAULUS, nomen officii in Aula Græcorum Imperatorum, ubi *Magnus Tzaulus* dicebatur qui aliàs *Magnus* ſeu *Prototabellarius*, fungebaturque nonnunquam officiô Imperialis Commiſſarii, & ferebat quoque præcepta Imperatoris. Hinc manſit in Aula Turcica vocis veſtigium, in nomine *Tzaus*, ſeu *Chiaus*, qui Miſſus eſt Imperatoris, vel Primi Viſirii, Car. Macer, *Hierolex.*

TZAUSTRIUM, ſeu TZUSTRIA, apud Joh. Cantacuzenum, *l. 1. c. 42.* torneamenti genus, hodieque *Gioſtra* Italis, vide ſuprà *Juſta*.

TZERKASSIA, nomen Principatus inter Ruſſos & Perſas ſiti, ſub Ruſſorum Imperatore, de quo vide Adam. Olearium, *Itinerar. Moſcov. & Perſ.*

TZICATLINA, quaſi *formicarum ſerpens*, quòd non vivit niſi cum formicis, & iis exeuntibus è cavernis unà etiam prodire ſolet, omnium ſerpentum formoſiſſimus, duos longus dodrantes, craſſitie digiti minimi, tranſverſis faſciis candidis & rubris, alternatim diſtinctus, inſuperque innoxius eſt, ac reperitur in America, Jo. Euſebius Nierenbergius, *Hiſtor. Natural. l. 21. c. 7.*

TZURULUM, *Cedreno* aliiſque, *Zorlich* & *Ciorlo Lenuel*. Urbs Thraciæ Epiſcopalis media ferè inter Byzantium & Hadrianopolim. *Cruſ.* Cuco, aliis à Byzantio 20. milliar. diſtare creditur in Occaſum, Aliter *Turulum*.

TZYCANISTERIUM, locus ubi pilis ludebatur. Macer. d. l.

V.

V, Litera hæc vocalis, ſæpe fit conſonans in dictionibus, quæ Claudiani ævô figuram habent inverſi F. & *Vau* propriè dicitur, ut *Nauta, Navita, Gaudeo, Gaviſus*. Aliquando in I convertitur, ut *Corvus, Corniger, Fatum, Fatidicus, Peſſumus*, pro *Peſſimus*, apud Comicos antiquos. Sic Quintilianus, *l. 1. c. 5.* obſervat, O. & U. in ſe invicem quandoque tranſmutari: ut *Hecuba & Notrix, Culchides & Pulixena*. Apud veteres Jure Conſultos *B.* non rarò in *V.* abit, & viciſſim: quæ pronuntiatio apud Vaſcones, Galliæ populos hodieque obtinet, qui pro *Vivere, Bibere* & pro *Bibere Vivere* dicunt; unde Scaliger: *Felices populi quibus vivere eſt bibere*. Auſonius, hinc oriundus de hac litera ſic loquitur in *de Litteris Monoſyllabis, v. 8.*

Cecropiis ignota notis, feralè ſonans V.

V. R. tabulis inſcriptum apud Romanos, ſignificabat *Uti rogas*: Mos enim erat, cum leges rogarentur, ut *Diribitores* populo diſtribuerent duplicis generis tabellas, quarum alteris inſcriptum *V. R.* alteris *A.* Has pro lubitu conjiciebat populus, in duas urnas, hâc fine in pegmate quodam conſtitutas. Quod poſtquàm omnes fecêre, *Cuſtodes* ſeu *Nongenti* calculum tabellarum iniêrunt, cùmque numerô vincerent illæ, quæ *V. R.* præferebant, rata lex fuit, cum reliquæ *A.* habentes inſcriptum, i. e. *Antiquo*, abrogata eſt. Vide *Anthologiam Hiſt. Rom.* Thomæ Godwyni. In numeris, *quinque* apud Latinos notat, quod hinc factum: Numeri primùm à punctis originem traxerunt, inde ad lineas rectas deventum ad inſtar mediæ vocalis I & pro quinario, ne quinque lineas facere cogerentur, ad compendia verterunt animum, unâque ſignatâ, reliquas quatuor per obliquam unam à tergo ductam, hunc in modum 7 fecerunt. Mox uſui placuit, ut expeditior eſſet ſcribendi ratio, pro nota ea, V. vocalem ſtatuêre. Ad denarium cùm veniſſent (namque & hæc addi non injucundum credidi) quinque duplicârunt, ita tamen, ut ſecundum invertetent & ſubjicerent priori, utramque facerent notam per decuſſationem X. Viſum eſt inde facere ad commoditatem quam ex compendio aucupabantur, quinquaginta notandis, ſignum illud, ex una obliqua linea pro quatuor rectis & quinta alligata, ſurrigere; ut ſtaret, quæ pendebat in latus, quæque ſtabat, in planum dejiceretur: ita prodiit litera L. pro *quinquaginta*. Ventum poſtea ad *Centena*: quæ per primam ejus nominis literam intelligi voluêre C. Ad *quingenta* cùm veniſſent, rectam lineam, quæ jacebat in quinquaginta, ad ſemicirculum incurvatam ſurrexêre, in hunc modum D. quam notam imperiti ſuperiori capiti conjunxêre, D. quartam alphabeti literam arbitrati: Atque hoc illud ſicilicum eſt, quod à tergo quingentorum ita applicitum ↀ. *mille* facit. Pierius, *Hieroglyph. tit. 1. in Menſur. & Pondd.*

VABAR, Mauritaniæ Cæſarienſis oppid. *Ptol. Biſineo Caſtaldo*, inter Ruſazum ad Occaſum & Saldas ad Ortum occurrens. *Vabrenſe* Caſtrum, & aliis *Vabræ*, urbs Galliæ Narbonenſis in regione Occitanâ, Biterris proxima. *Gregor. Turonenſ.* vulgò *Vabres*. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Toloſano, à Joanne XXII. in id dignitatis, erecta. *Ferrar.* vide *Vabræ*.

VABRÆ, ſeu *Vabrenſe caſtrum*, urbecula provinc. Rutenenſis, in Aquitania, juxta amnem *Dourdou*, contra Fanum S. Africæ, ad radices montium, 8. leuc. à Rutena in Meridiem, Biliteras verſùs 12. & 10. ab Albiga in Ortum. Vulgò *Vabres*. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Bituricenſi. *Baudrand.* Olim hîc cœnobium, vide Gregor. Turonenſ. *l. 9. c. 9.*

VABRENSIS Pagus, à caſtro cognomine de quo infrà. Hîc in ardui montis cacumine, à Vulfildico Diacono Longobardo, regnantibus apud Francos Guntchramnô & fratrum ejus filiis, Childebertô ac Chlotariô, extructum, ac conditoris nomine *S. Walfroy* dictum erat: Valeſius *Vabrenſe caſtum*, priuſquàm concideret, agro latè circumjacenti nomen ſuum dediſſe; Huncque propter amplitudinem, in duos Comitatus diviſum, in diviſione regni Lotharii hodieque incolis vocari *le pays de Vapvre*. German. *der W-vart*, & ad ripas Aliſontiæ, Ornæ & Cari fluminum jacere Moſam inter & Moſellam, refert. Hic pagus Evoſienſis, & ſilva Vabrenſis *le bois de Vapvre* altero à Satanaco lapide, Nugaretum *Navroy*, Floriacum *Fleury au pays Meſſin*, Beruſſivilla *Brauville* in Comitatu Virdunenſi, Gruminica villa *Grimmcy*. Doduniſcurt *Doncourt*, Gandriliſia *Jandeliſe ſur Orne*, Bertoniſcurt *Betancourt*, Balodium *Ballicuen Mattix &c.* à vete, locantur: E quibus colligit, in pago hoc tres fuiſſe tum Comitatus Verodunenſem, Scarponenſem & Caſtrejenſem, hodie ignotum, *Notit. Gall.* In geſtis Dagoberti fabuloſis, *Vabrenſis ſylva Wepria* ſeu *Wipria*, corruptè dicitur, vide infra in hac voce.

VACALLINEUS Pagus, in Germania inferiore apud Arnwillerium oppid. à Colonia Agrippina 6. leuc. in Meridiem Bonnæ proximus, inde 2. leucis diſtans. *Vachlendorf*, teſte *Anton. Morilliono*.

VACALOS, vide *Vabalis*.

VACANS, apud Treb. Pollionem *in Baliſta, c. 17. Triginta Tyrann. gaudens, quòd ejus conſiliô nullum aſcriptitium, id eſt, vacantem, haberet, & Tribunum nullum ſtipatorem, qui non verè pugnaret.* Spartiano *vacantivus*, in *Alexandro Sever. c. 15. Jurejurandô ſe adſtrinxit, ne quem aſcriptum*, vacantivum, *haberet, ne annonis Rempublicam gravaret, dicens, malum pupillum eſſe Imperatorem, qui ex viſceribus provincialium homines non neceſſarios, nec Reipublicæ utiles paſceret.* Unde *Βακάντιος*, quamvis in diverſa re, apud Syneſium, *in Ep. 67.* Alias *σχολαστικὸς* Græcis, ſupernumerarius eſt, & qui munere aut actu non fungitur. Cujuſmodi erant Magiſtratus Codicillares, qui annonas & ſalaria dignitatis quidem habebant à Principe, munere verò nullô fungebantur. Sic in *l. 2.* Cod. ut dignitatum ordo ſervetur, enumerantur ſigillatim gradus quinque Illuſtrium virorum. Primus eſt eorum, qui in actu poſiti illuſtres peragebant adminiſtrationes; ſecundus *Vacantium præſentium* in comitatu Principis; tertius *Vacantium abſentium*: quartus Honorariorum præſentium, quintus Honorariorum abſentium. Unde colligere eſt, quantoperè ſequiori ævô nomina dignitatum fuerint multiplicata. Similiter *Vacantes Tribunos* non ſemel habet Ammianus, ubi Henr. Valeſium [illegible] *p. 68.* ut &

Jac.

Jac. Gothofredum, *ad l. ult. Cod. Theodoſ. de Agentibus in rebus.* Hinc apud Chriſtianos, Eccleſia *vacans* χηρεύουσα, quæ Paſtore ſuô viduata; & Epiſcopus *vacans* σχολάζων, quoties ab hoſtibus, paganis vel hæreticis, pulſus eſſet, cœpit dici. In *Statutis* Melitenſium Equitum: *fructus Commendæ currentes à die obitus Commendatarii, uſque ad proximum menſem Majum,* Mortuarium, *porrò à Majo ad ſequentem Majum annatam integram,* Vacans *dictæ ac utrumque ad Ærarium ſpectare;* ait Macer voce *Mortuarium.* Nec omittendum, quòd Veteres à laboribus *vacantes* ac otioſi, vel à morbo ſe recolligentes intrare ſoliti ſunt θερμὸν λουτρῶν ..., *calidam baluei cavam*, uti Lycophron ait de Agamemnone è bello Trojano domum reverſo, de quo more ſuprà aliquid diximus, voce *Sudatorium.* Vide quoque infrà *Vacui ſeſſes.*

VACARIA, five AVACARIA, locus in Africa propria. *Antonin.*

VACASOTI, Macro, qui aliis *Beguardi, Bizocchi & Fratricelli,* Vide ibi.

VACATIONES, ſic dicta lex eſt, quæ Sacerdotes à militia eximit, exceptis tumultus & ſeditionis caſibus. Ejus meminit Cicero, *Phil.* 8. & *pro Fontej.* B. Latom. *in Phil.* 5. *&c.* Similiter Grammaticis, Rhetoribus & Philoſophis ſuæ *vacationes* erant. Namque, ut Imperatores alios taceam, Antoninus Pius, per omnes provincias honores eis & ſalaria detulit, finivitque numerum, quot quibus in Civitatibus exhiberi publicè deberent. Inter honores autem præcipuæ erant immunitates & munerum Vacationes: *Immunes eſſe Gymnaſii, Sacerdotiis, Stathmis, & neque ad frumenti & vini & olei emptiones & præpoſitiones, & neque judicare, neque Legatos eſſe, neque in militia numerari nolentes, neque ad aliud famulatum cogi,* quæ verba ſunt *L.* 6. §. 8. *ff. de excuſat.* Medicis quoque, ob Auguſtum ſanitati reſtitutum ab Antonio Muſa, ut videre eſt apud Zonaram, *l.* 2. Ipſi milites *Vacationem* impetrabant; cùm aut legitima confeciſſent ſtipendia aut majores eſſent ann. 50. apud Romanos, 40. apud Athenienſes, aut morbô imbecillâque valetudine impediti in caſtris eſſe non poſſent, cujus rei complura apud Liv. extant exempla. Et quidem Equitibus Romanis, ubi legitimum tempus ſtipendiorum expleverant, mos erat, ut equum in Forum ad Cenſores adducerent, enumeratiſque ſingulis Ducibus & Imperatoribus ſub quibus meruiſſent, ac redditâ militiæ ratione, *vacationem* peterent. Ubi & honos habebatur & ignominia, pro cujuſque vita acta. Sedebantque pro tribunali magnâ gravitate Cenſores, ac tranſvehebant Equites, uti illuſtri exemplô Pompeji docet Plut. *in eo.* Sed & præter has, fuerunt aliæ quoque *Vacationes* extra ordinem, gratiæ causâ, vel à Senatu, vel ab Imperatoribus datæ. Sic, *ut P. Æbutio emerita ſtipendia eſſent, ne invitus militaret, neve Cenſor ei equum publicum aſſignaret,* Senatuſconſultum factum eſſe, memorat prædictus Auctor, *l.* 39. *c.* 19. Idemque *Præneſtinis militibus à Senatu duplex ſtipendium & quinquennii vacationem decretam eſſe,* tradit, *l.* 23. *c.* 20. De Imperatoribus, *vide Epitomen* Liv. *l.* 55. Simile quid erat cùm Imperatores in caſtris militibus petentibus conceſſerant commeatum vel domus viſendæ, vel negotii privati gerendi alteriuſque rei causâ, cujus hæc formula fuit: *Si quis veſtrûm ſuos inviſere vult, commeatum do, primô vere ... edico.* Liv. Cognoſci autem *vacationes* à Cenſoribus conſueviſſe docet Idem, *l.* 43. & hi tum *cauſas noſcere* dicebantur in delectu, ſcilicet illorum, qui ſe à militia immunes eſſe dicerent. Tum enim accipiebant excuſationes, non accipiebant nomina illorum, qui juſtam *Vacationis* cauſam proferrent: qui non juſtam, eos nomina dare cogebant. At in re atroci & ſubita, pronuntiabant ſe non vacare noſcendis cauſis immunitatum, ſed facturos id bellô perfectô, eum gravibus in eos minis, qui juſtam non habuiſſe judicarentur. Idem, *l.* 3. *c.* 69. *Conſenſu omnium delectus decernitur, habeturque. Cum Coſſ. pronuntiâſſent, tempus non eſſe cauſas cognoſcendi, omnes juniores poſterô die primâ luce in campo Martio adeſſent: Cognoſcendis cauſis eorum, qui nomina non dediſſent, perfectô bellô ſe daturos tempus: pro deſertore futurum, cujus non probâſſent cauſam: Omnis juventus adfuit poſterô die.* Sic *l.* 4. *c.* 26. *Cognitio vacationum militiæ muneris poſt bellum differtur.* Quod *l.* 7 *c.* 28. dicit *delectum ſine vacationibus habere.* Eôdem modô eorum, qui militantes miſſionem honeſtam aut cauſariam petebant, cauſas noſci fuiſſe ſolitas, diſcimus ex eodem, *l.* 34. & è Cœlio, *l.* 8. *Fam. Cicer. Ep.* 8. Vide Jo. Fridericum Gronovium, *de Pecun. Vet. l.* 4. *c.* 3. ubi de more *vacationes militum vendendi*, poſterioribus ſeculis inolito, ſuprà ubi de *Beneficiariis* ac *Stellatura*: Et plura de his, ut & *Vacationibus* Gladiatorum, ſuprà paſſim, inprimis in voce *Miſſio.* Obtinebat idem in ſacra militia, ut de Levitarum miniſterio in Sacris annotatum. Ubi enim illi menſem à nativitate impleverant, offerebantur ac conſecrabantur Deo, Numer. c. 3. *v.* 15. & 40. Ubi ad 25. annum pervenêre, per manuum impoſitionem initiabantur, Numer. *c.* 8. *v.* 24. jamque in templo adeſſe ac miniſteriô ſuô defungi ipſis fas erat. Impletô 30. annô poſt miniſterium Miniſterii ad miniſterium oneris ſeu tranſportationem Tabernaculi, admittebantur, Numer. *c.* 4. *v.* 47. 49. Quinquageſimô demum annô rude donabantur & *Vacationem* habebant, quod de gravioribus Tabernaculi miniſteriis, non verò de obſervatione cuſtodiæ & reliquo ejus cultu accipiendum, ut de inſtructione Juniorum. *Ex quo verò natus fuerit Levita quinquaginta annos, revertetur à militia hujus miniſterii, ut non miniſtret ampliùs, attamen ſerviet fratribus ſuis obeuntibus militiam*, Numer. *c.* 8. *v.* 25. 26. Atque hæc erat illorum ſacra militia, Numer. *c.* 4. *v.* 3. & modò cit. *c.* 8. *v.* 25. ad quam per gradus veluti provehebantur, donec tandem abſolutis ſtipendiis ac militiâ veteres quieſcere juberentur, Franc. Burmannus, *Synopſ. Theol. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 9. Cui ſimile quid in Romana Hiſtoria, de Veſtalibus legimus: quæ per annos 30. ſacris inſervientes, primô decenniô horum diſcebant, ſequenti exercebant, poſtremô docebant alias, ſicque legitimô miniſterii temporè exactô *Vacationem* impetrabant, Joh. Roſinus, *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 19. &c. De *Vacationibus* feſtivis & Academicis, vide ſuprà *Feriæ, Supplicatio*, & alibi. At *Vacatura*, in Communione Romana Beneficium dicebatur olim Eccleſiaſticum nondum vacans, ſed *vacaturum*, ad quod Pontifex, vel Epiſcopi ipſi, Clericum aliquem promovebant: quam quidem *proviſionis* ſpeciem prohibitam variis Conciliis ac præſertim Tridentinô, docet Car. du Freſne, *in Gloſſ.* hocque Jac. Stephaneſci, *de Vita Cæleſtini P. l.* 3. *c.* 11. de ejus ineptis promotionibus, ſubjungit.

> *O quàm multiplices indocta potentia formas*
> *Edidit, indulgens, donans faciensque receſſit,*
> *Atque vacaturas concedens atque vacantes,*
> *Aſſumens precibus nonnullum ad culmina ſedum*
> *Pontificum, variiſque gradus abſente Senatu* &c.

VACATUM, monimentum circa Perſidem. *Antonin.*

VACCA, Diodoro memoratur inter animalia, quæ Ægyptii ob utilitatem, quam ex iis caperent, venerarentur, namque τὴν μὲν θήλειαν βοῦν ἐργάτας τίκτειν, καὶ τὴν ἐλαφρὰν τῆς γῆς ἀροῦν, *& ipſam vomere terram proſcindere aliosque qui hoc præſtent parere*, *l.* 2. Eadem unà cum Urania Venere, Chuſis Ægypti vicô, in Nomo Hermopolitano, olim (uti hodie in India) culta, quòd crederent, ... τῇ δαίμονι, *huic Deæ convenire*, utait Ælian. *l.* 10. *Hiſt. c.* 27. hoc animal, quod, equâ exceptâ, præ cæteris omnibus, libidine accenditur ita, ut à triginta ſtadiis auditô tauri ... *amatoriô ſignô*, illum ubique ſectetur, atque etiam conſcendat, & ita fiat ..., ut capi vel contineri à bubulco planè nequeat, verùm, quoniam ad ſpeciei propagationem Deus hunc affectum animalibus indidit, tam veſanus ardor, (quem ταυρᾶν & ταυριᾶν vocant Græci) deſævit ac ſedatur ita à conceptione ſtatim, ut gravidam vaccam ... τὴν ὀχείαν, *admittere coitum*, inter oſtenta & tempeſtatum præſagia, ponat Philoſophus *Hiſt. Animal. l.* 6. *c.* 21. Dicitur autem bos gravida *Forda* Latinis, Hebr. פורה, à *ferendo.* Ovid. *l.* 4. *Faſt. v.* 631.

> *Forda ferens bos eſt, fœcundaque dicta ferendo.*

Vide ſuprà ſuô locô. At quæ partu levatæ vitulos lactant, iiſdem Hebræis עלות appellantur, 1. Sam. *c.* 6. *v.* 7. *Capite* (inquiunt Philiſtæorum ſacrificuli) *duas vaccas* aloth — *& filios earum* (vitulos) *domum reducite, ne eas ſequantur.* Ubi agitur de *vaccis*, quæ ſine ullo ductore, vi θεηλάτῳ, Arcam Fœderis à Philiſtæis ad Betſemitas reduxerunt. Nempe, *juſſerunt illi ſumi vaccas* aloth, *ut miraculum eſſet illuſtrius, eo quòd non redirent propter vitulos ſuos*, ut obſervat Kimchius, *ad l.* Uſum quod attinet ſacrum, fœminas boves Ægyptii non immolabant, Herodot. *l.* 2. *c.* 41. At Hebræi admittebant eas in ſacrificiis pacificis, Levitici *c.* 3. *v.* 1 ut in omnibus Græci & Romani: Athenienſe inprimis, quos Veneri *vaccam* immolâſſe, diximus ſuprà in *Cupido.* Imo quædam ſacrificia memorat Moſes, Numeror. *c.* 19. *v.* 2. & Deuteronom. *c.* 21. *v.* 3. in quibus non niſi *vacca* offerebatur, ſed quæ nondum arâſſet, neque jugum tuliſſet, quomodo Palladi Diomedes *Il.* κ. & Neſtor *Odyſſ.* γ. vaccam offerunt ἦνιν, εὐρυμέτωπον, ἀδμήτην, *anniculam, latæ frontis, indomitam.* Ariſtæus item *intactâ cervice juvencas*, apud Virg. *l.* 4 *Georg. v.* 540. & Junoni Choros *nullo collum ſignatam jugo*, apud Senecam, *Agamemnone, Actu* 2. *v.* 353 qua de re plura apud Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 33. nec non hîc ſuprà, ubi de *Juvence* ſeu *Ruſſa juvenca*, & infrà, in voce *Vitula.* De communi animalis uſu, dicta quædam ſuprà, ubi de *Bobus*: uti de *Vacca Myronis*, aliquid voce *Statuaria.* Cæterùm non antiquiſſimô ſolùm, ſed & mediô ævô, *vaccæ*, in variis regionibus, præcipuæ hominum facultates fuêre, unde & multas Judiciorum *in vaccis* exolutas, habemus in L. Malcomi II. Scotiæ Regis, *c.* 8. in *Statutis* Wilhelmi, Alexandri II. aliorumque ejuſdem Regni Principum, & earum in commerciis, vice pecuniæ, uſum alibi. Scribit certè Jac. Waræus, *in Antiqq. Hiberniæ*, *c.* 12. ſub Richardo II. equum generoſiſſimum 400. *vaccis* emptum eſſe, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* Et primam novæ Nuptæ noctem, ab Eveno Rege Scotiæ locorum dominis permiſſam, Malcolmum III. certô *vaccarum* numerô, pro Sponſarum dignitate, redimi juſſiſſe, legimus apud Skenæum, *ad Reg. Maj. l.* 4. *c.* 31. quam in rem quædam ſuprà attulimus, in voce *Marcheta*, item ubi de *Prima Nocte*; vide quoque voce *Kelchyn*: uti de animalis hujus in inſignibus uſu, Helvetiæ, Luſatiæ &c. pluribus agit Phil. Jac. Spenerus, *Arte Heraldica Tom. II.* Hinc *Vaccarius*, qui in prædiis ruſticis *vaccarum* curam gerit, in Fleta, *l.* 2. *c.* 2. ubi officium ejus pluribus deſcribitur. Quô nomine & ſectarios quoſdam ac factioſos, ſeſe appellâſſe, ſub A.C. 1320. docet præfatus *Gloſſar.* Auctor, ex *Chron. MS.* Montſpelienſi.

VACCA Natans, nomen piſcis ſeu amphibii in China, quæ in terram ex aquis exiens, cum vaccis domeſticis ſæpe pugnat cornu rem agens, at ſi diutiùs extra aquas perſtiterit, molleſcit illud ac flacceſcit: quô pactô in aquas redire coactum, piſcis evadit denuò, priſtinamque duritiem hoc recuperat. Ibid. In Quantonia provinc. ad *Lincheu*, animal eſt, *Vacca velox* incolis, quod, in fronte oblongo ac tereti armatum cornu, tantæ velocitatis eſt, ut unô die 300. ſtadia facilè ſuperet. Sed & in *Cincheu* animal eſt, *vaccæ* non abſimile, cujus cornua candidiſſima ipſum excedunt ebur: cæterùm ſalis tantopere avens, ut, cùm venatores illi eo refertos ſaccos objiciunt, ſui mox immemor, ligari ſe permittat potiùs, quàm ſalem ſaccis contentum lambere deſinat, & ſic capiatur necetorque. Ut & hoc addam, eodem in imperio, ſub *Cincheu* & *Tenchen* urbibus, lapis è *vaccarum* ſtomacho educitur, vocatus *Niuhoang*, i. e. *vaccarum luteum*, quia nimirum lutei plerunque coloris eſt, magnitudine variâ. Subinde is ovum anſerinum æquat, minuſque ſolidus lapide *Bezoar* multoque levior, præ illo, à Sinenſibus Medicis commendatur expetiturque: Frigidiſſimæ qualitatis illum ajunt eſſe Sinenſes, & ad catharros deprimendos apprimè conducere &c. An

Arabum *Harezy*? Vide Auctorem Anonymum, *Siu & Europa*, c. 40 & 41.

VACCA, quæ VACUA *Strab. Vacus Ptol. Baccia Oroſ.*, vulgò *Vouga*, fluv. (cum oppido ſeu pago) Hiſpan. Luſitan., inter Durium ad Boream & Mundam ad Auſtrum, in Oceanum occiduum ferè medius decurrens. Item urbs Africæ, unde populi *Vaccenſes* apud Salluſt. *de bello Jugurtino*, c. 66.

VACCÆI, popul. Hiſpan. Tarraconenſ. per quos Durius fluv. labitur. Horum regio *Regno di Leon* dicitur; urbes Pallantia, Pintia, Octodurum, Sarabris, Sentica, Elana &c. Silius:

> ——— *Lateque vagantes*
> *Vaccæi.* ——— ———

VACCHIA, urbs Hungar. ad Danubium Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Strigonienſi; *Vaczen* Hung. *Waitzen* German. 15. mill. paſſ. ſupra Budam in Boream, 30. infra Strigonium in Eurum, ſub Turcis.

VACCINIUM, apud Plin. *l. 16. c. 18. Vaccinia Italiæ mancipiis ſata; Galliæ verò etiam purpuræ tingendæ, ad ſervitiorum veſtes*; & Vitruvium, *l. 7. c. 14. Eâdem ratione vaccinium temperantes, & lac miſcentes, purpuram faciunt elegantem*: hyacinthus flos eſt, de quo multa Salmaſ. *ad Solin.* & Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 5. c. 10.* Hujus radice mangones utebantur, ad pubertatem venalium coërcendam quos usquam diutiſſime impubes conſervari lucroſum erat, ut infra videbimus: unde eſt quòd *mancipia vaccinia ſata*, Plinius ait. Alii purpuræ elegantis colorem inde efficiebant, quare id de Gallia addit, ut & Vitruvius, quod vidimus: narratque Salmaſius ſe puerum ex floribus gladioli (quem cum *vaccinio* ac hyacintho Poëtarum eundem facit) contuſis, chartas pinxiſſe purpurâ egregiâ. Sed & Chymicos flore illo conſueviſſe uti, ad tingendas vitreas gemmas, hyacinthoſque faciendas, diſcimus ex Zoſimo. Vide Auctorem præfatum, ubi ſuprà paſſim, inprimis, *p. 1225.* & hîc, ubi de *Gladiolo* ac *Hyacintho*.

M. VACCUS, Dux Fundanorum in Privernati bello, qui quum à L. Papyrio captus eſſet, ædes ejus dirutæ ſunt, & bona publicata ob regnum ab eo affectatum. Liv. *l. 8. c. 19.* Cicer. *pro domo ſua*, c. 38.

VACHALIS, vide *Vahalis*.

VACIUS, Græcè *Βακχῖος*, vide infrà *Vatius*.

VACOMAGI, Albionis inſulæ *Ptol.* quorum oppid. *Sterling*, præclarum, ubi Reges coronari ſolebant, teſte *Hectore Boëthio*: à Glaſquô 20. & Dumblanâ 10. mill. paſſ. diſtans. Aliis ſunt Hortelhi & Taizali finitimi, & in plures regiones ſeu tractus dividuntur, qui Boena, Gareotha & Neſiandia. Horum oppid. Culenum & Bamfum. Ibi mons auri ferax. *Camdeno* verò ſunt, ubi Moravia, vulgò *Murray*. *Baudrando* fuêre populi Scotiæ Septentrionalis ſeu Tranſ Taauæ, juxta *Vagas* æſtuarium, ubi hodie Moravia, & pars Orientalis Roſſiæ, in ora maris Germanici Tarzalis finitimi ad Ortum. Eorum primarium Banatia erat, Longè à Strivelinga provinc. in Boream.

VACONTIUM, oppidum Pannoniæ inferioris. *Ptol.*

VACORIUM, urbs Norici non obſcura. *Ptol. Villach Jovio & Sabellico*: ad Draum fluv. in Carinthia, inter Salisburgum ad Occaſum 24. & Labacum in Ortum 12. leuc. in via, quæ Flavianum ſeu Viennam ducit. Sed Lazio eſt *Stracburg* oppid. Gurco urbi finitimum, milliarió Germanicó in Boream Altenhoffum verſùs diſtans: vel ipſum *Altenhoffen*, à Virnno 1. milliar. in Auſtrum, Virnpolim verſus recedens. Cluverio eſt *Vagram*, vicus Salisburgenſis ditionis prope Jovavum fluv. 16. mill. paſſ. à Cucullis verſùs Meridiem, ut 30. à Salisburgo, vix 10. à confinio Carinthiæ.

VACOSUS, Dux Artaxerxis, templum Hieroſolymitanum violavit, ulciſcens mortem Jeſu, quem Joannes frater interemerat. Joſeph. *l. 11. Jud. Ant. c. 7.*

VACUA, vide *Vacca*.

VACUEFACTIO, quod pœnæ genus? Vide ſuprà *Hoſtis*.

VACUI Faſces, apud Calpurnium, *Ecl. 1.*

> *Jam nec adumbrati faciem mercatus honoris,*
> *Nec vacuos tacitus faſces, & inane tribunal*
> *Conſulis accipiet* ———

caſſi ſunt, ac nullius poteſtatis, cujuſmodi ſunt Conſulis Codicillaris, qua de honorum umbra, apud elientoris ævi Romanos, diximus aliquid paulo antè, in voce *Vacans*, & plura alibi. Inteſſera Veteres latus illud, in quo unitas tantum notata erat, vel unicum punctum, *vacuum* dixerunt, ſicut illud, quod 6. habebat puncta, *plenum*. Hinc in parœmiis, Zenobii, ἢ τρὶς ἓξ, ἢ τρεῖς κύβοι, Salmaſio τρεῖς κύβοι, ſunt *tria latera* trium teſſerarum *vacua*, quæ tota tria latera tria tantùm puncta exhibent; at τρὶς ἓξ [illegible], ſunt tria latera plena in tribus teſſeris, quæ ter ſex uniones oſtendunt, ex his *Heſychii*, [illegible] Ubi οἴνην hic vocat τὴν μονάδα, *unionem*, quem & [illegible], *vacuum jactum*, appellabant, eique contrarium ait eſſe τὸ ἕξ, quem [illegible], *plenum*, dicebant. Vide Salmaſ. *ad Proculum Vopiſci*, c. 13. & ſuprà *Plenum*. De tribus doliis ſeu lebetibus *vacuis* Dionyſio olim in Elide collocatis, in æde diligenter occluſa obſignataque, ſolitis, qui poſtera die vini pleni reperti, diximus ſuprà, ex Ariſtotele *de Mirabilib.* &c.

VACUNA, ruſticorum Dea, quæ præeſſe *vacantibus* & otioſis putabatur: cui, cum agricolæ laboribus ſuis vacarent, ut poſt perceptos fructus requieſcerent, per hyemem vota ſolvebant, & ſacrificabant. Ovid. *l. 6. Faſt. v. 307.*

> *Nunc quoque, cùm fiunt antiqua ſacra Vacunæ,*
> *Ante Vacunales ſtantque ſedentque focos.*

Horat. *l. 1. Ep. 10. v. 49.*

> *Hæc tibi dictabam poſt fanum putre Vacunæ.*

VACUNÆ Nemora, habet Plin. *l. 3. c. 12.* in agro Reatino juxta montem Fiſcellum in Italia. *Vacunæ Fanum*, habet Horat. *loc. cit.* Pro oppido, interpretantur *Blondus* & *Leander*; quod hodie nomen retinere ſcribit *Celſus Citadinus*. *Baudrando* vulgo [illegible], pagus Sabinorum, Curibus proximus, inde 4. mill. paſſ. à Tibure ſupra 20. in Occaſum & Boream a Reâte 12. in Occaſum, *Ferrar.*

VADA, vulgò *Wagening* Divæo, oppid. Batavorum in Ducatu Geldriæ, inter Noviomagum 2. & Trajectum inferius, 6. leucis ad Rhenum, 3. à Batavoduro in Ortum.

VADA Sabatia, portus Liguriæ cum arce munita in valle, ad Sabatam, urbem extinctam, unde ei nomen, ſub Genuenſibus vulgò *Vai* ſeu *Vado*, 3. mill. paſſ. à Savona in Occaſum, 3. Naulum verſus, in ora Occident. Genuenſi.

VADA Volaterrana, portus Hetruriæ, ad oſtia Cecinæ fluv. ubi nil hodie, præter turrim, *Ferrar. Baudrando* eſt vicus parvus agri Piſani, cum portu in ora maris Tyrrheni 20. mill. paſſ. à Liburno in Eurum, totidem à Volaterris in Occaſum, vulgò *Vada*.

VADANI Mons, vulgò *Vaudemont*, oppid. eſt Lotharingiæ, inter Moſellam & Moſam, inter ſilvas & montes: caput Comitatus à Ducis Lotharingiæ proximô hærede poſſideri ſoliti, in quo villam *Waſſoncourt* Richerius ponit. Quidam *Wadanus Mons* habent. Chifletius *Vandani Montis* Comites appellare mavult. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VADATA, Urbs Chamanæ regionis in Cappadocia. *Ptol.*

VADAVERO, Hiſpaniæ Tarraconenſ. mons, ut legit Turnebus apud Martialem, *l. 1. ad Licinianum* conjunctim nempe, ubi excuſi codices *Vada Veronem* diviſim legunt. Vidit Abrah. Ortelius librum MS. *de fluminibus & montibus Hiſpaniæ* Hieronymi Pauli Barcinonenſis, in quo hæc ſcripta: *Quidam non temerè, Celtiberiæ montem eſſe exiſtimant, ab aliis effractum, atque inſulam* [illegible] *quem nunc* Vadaviccorum *corruptè vocant.* Turnebi lectionem, in ſuis Curis ſecundis, ad Martialem, retinet accuratiſſimus P. Scriverius. Alius fluv. eſt Celtiberiæ, in Salonem influens.

VADDASI, gens Mediæ, *Ptol.*

VADECINIENSIS Epiſcopus, in Africa. *Victor. Uticenſis.*

VADENI, populi Arabiæ Felicis. *Ptol.*

VADENSIS, Epiſcopus Numidiæ.

VADENSIS Pagus, hodie *le Valois*, in Silvacenſibus Capitulis Caroli Calvi memoratus, erat, ut eſt hodie, proximus pago Sueſſionico & Urcenſi, in Gallia. Hunc Hugo Magnus, frater Philippi Regis ductâ Adelheidâ, fil. à Comitis Veromanduenſis, dotis nomine, cum Comitatu Veromanduo accepit. Ejus caput nunc Creſpejum vel Criſpiacum, *Creſpy en Valois* vulgò, olim Vadum vulgò *Vé*, fuit: & hoc hodieque vicus eſt, inter Villare ad collum Retiæ & Creſpejum. Sic Vadum Magnum in pago Bajocaſſino Galli vocant *le Grand Vé*. Habet ſylvas magnas & multas, præcipuè ſylvam Retiam *Rets*, quæ eſt inter Firmitatem Milonis, & Villare ad collum Retiæ. Partim eſt in Sylvanectibus, ut Criſpejum; partim in Sueſſionibus, ut Altolium *Auteuil*, Prioratu ſeu Cella Cluniaco ſubjectâ nobile haud ita pridem ex Comitatu Ducatus factus. Porta *Valeſia* Joh. Sareſberio dicta, quæ aliàs porta Veneris, vel Sueſſionica Duroncorti Remorum ad Occaſum Solis, occaſionem nonnullis præbet ſuſpicandi, *Vadenſem* pagum, jam ante ann. 500. *Valeſium* eſſe dictum, quòd ut in urbem Sueſſionas, ſic in pagum Valeſium Sueſſionis proximum duceret. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VADEO-REGIA, *Ptol.* Vide *Badei regia*, vel *Badeo*.

VADES, vide infrà *Vas*, *adis*.

VADIANI, apud Auguſtin. *de Hæreſ. ad Quodvult-Deum*, *Hær.* 50. per metatheſin literarum, pro *Audiani*, *Deum ſibi fingebant cogitatione carnali, in ſimilitudinem imaginis corruptibilis hominis*, hincque *Anthropomorphitæ* etiam appellati ſunt. Vide ſuprà ubi de *Audio*, hæreſeos auctore, & *Audianis*. Librarii errarum quidam in hoc loco eſſe volunt, teſte Forbeſiô, *Inſtruction. Hiſtorico-Theol. l. 1. c. 36. §. 3.*

VADIANUS Joachimus, Sangallenſis, Medicus, Poëta & Geographus celebris. Scriptis doctiſſimis de Rep. literaria, de Patria inprimis Reformationis negotio ſtrenuè promoto optimè meritus, Imperatoribus Principibuſque chariſſimus, obiit A. C. 1551. ætat. 66. poſtquam Conſulatum decies in patria geſſiſſet. Vide & *Joachimus Vadianus*; addo hîc ſaltem, Joſ. Scaligerum, & Colomeſium, *Notis in Scaliger.* eum inter doctiſſimos Germaniæ viros habere, ac proin non probari Eruditis, quòd *Commentarium* illius *in Melam*, *rus & ſilvam olere* Voſſius ait. Opera ejus enumerat Teiſſier, *Elog. Pars. 1.*

VADICASSES, Plin. *l. 4. c. 18.* Galliæ Lugdunenſis populi fuêre, ubi hodie provinc. Nivernenſis ad Ligerim. Caput eorum fuit Noviomagus Vadicaſſium, *Nevers*. *Baudrand. Valeſio* olim *Catalauni* à gente, qui iidem cum Vadicaſſibus: hodie *Chaalons*. Fuitque Urbs poſteà, diviſâ Galliâ Lugdunenſi in duas provincias, Belgicâ in totidem provinc. Belgicæ ſecundæ cum gente attributa. A *Vadicaſſibus* nomen habet ad Matronam ager, *la Galevesſe* Gallis nuncupatus: Paguſque *Vadicaſſinus* hodie ex parte quidem Meldorum eſt, Meldicæque diœceſeos ac etiam Sueſſionum: ſed ex majori parte Catalaunorum ſeu Vadicaſſium, Catalaunicæque parœciæ. Idem ex Petro Cluniacenſi Abbate *Epiſt. ad Gauſredum Catalaunenſem Epiſcop.* colligit, jam ante annos 500. Catalaunorum ſeu Vadicaſſium Epiſcopum, dominium aliquod & juriſdictionem, Comitivam porò atque Pariatum, aut certè ſaltem aliquid, quod utrique originem dederit, habuiſſe, *Notit. Gall.* Vide quoque ſuprà in voce *Catalauni*.

VADIMON, Jani cognomen apud Etruſcos.

VADIMONIS Lacus eſt parvus admodum, in quo fluctuant inſulæ, in provinc. Patrimonii, de quo Plin. multa commentatur, *l. 8. Ep. 20.* Meminit hujus lacus Polyb. *l. 2.* Ubi τὴν Ὀ[illegible] appellat, corruptè forſan à genuino Ὀ[illegible] In fragment. Sotionis, de miraculis fontium, fluvior. lacuum ſic ſcripſum eſt: Ἐ[illegible]

[illegible Greek] Ubi etiam viri docti rectè correxerunt [illegible Greek]. Senec. *l.* 3. *Nat. Quæst. c.* 25. *Ipſe ad Cimini ta-tam in inſulam vidi; alia in Vadimonis lacu vehitur.* Plin. *l.* 2. *c.* 95. *Quadam inſulæ ſem. ceſſuctuant, ſicut in agro Catubo, & Vadimonis la-cu.* Apud Liv. *l.* 9. *c.* 39. leges apud hunc lacum à Romanis cæſos fuiſſe Etruſcos, An. Urb. Cond. 645. Denique Florus, *l.* 1. *c.* 13. Tandem omnes reliquias Gallorum in Etruria ad lacum Vadimonis Dolabella delevit. *Lago di Baſſanello* Leandro dicitur, ſed *Lago di Vi-terbo Fabr. Baudrand.* diſtat vix 3. milliar. à Tiberi 4. ab Horta in Meridiem, prope Baſſanellum caſtrum, eſtque in ditione Pontifi-cis in provinc. Patrimonii.

VADIMONIUM, vide infrà *Vas, adis.*

VADINIACUM, locus Galliæ in Inſul. inter flumin. diœceſique Rotomagenſi, Cellam ſeu Prioratum Benedictinum habet, & nunc *Gary i...* vocatur, quibuſd. *Vadum Nicaſii* dicitur. Valeſ. *Notit. Gall.*

VADIUM, vox medii ævi, in duello ſeu monomachia, cujus frequentiſſimus tum uſus, dicebatur res quæ vice *pignoris* ab eo, qui provocabat, in medium projiciebatur coram Judice; quò quidem facti verum ſcil. dicere; vel ab objecto crimine non modò ſe inno-cuum eſſe, ſed id etiam duellò adverſù quemlibet probaturum, pro-fitebatur. Tum enim accuſator, aut quivis alius, pignus humò tollebat, eòque ipſò duellum amplectebatur. Et quidem actor da-bat *vadium diſrationandi*, reus *defendendi*, uti ait Skenæus *ad Reg. Maj. l.* 3. *c.* 23. quorum is, qui vadium tollebat, *operire* illud di-cebatur, Harduinus *de la faille*, *in Tract. MS. du Champ de bataille.* Erant autem vadia hujuſmodi *chirothecæ* communiter, Skenæus d. *l.* Vide quoque ſuprà voce *Campio*, item ubi de *Duello*. Voci origo à Latino *vas, adis*; idem enim quod vadimonium, pignus, fidejuſſio, *vadium* fuit: quam in rem vide plura, apud Carol. du Fresne, *Gloſſar.* ubi de vocis quoque & verbi *vadiare* inde deducti apud Practicos ejuſ-dem ævi uſu, varia addit. Inde verò *gage* Gallis, hodieque pignus notans &c.

VADNIA, urbs Cantabrorum, *Ptolem.*

VADOMARII, pagus Alemannorum, circa Rhætos, Ammian. *l.* 21. de quibus vide B. Rhenanum, *Rerum Germ. l.* 3. cum *Notis* Cl. Ottonii JCti *p.* 640.

VADSTENA, vulgò VADSTEIN, urbs Oſtrogothiæ in ora la-cus Veteri, prope Motalam fluv. 9. leuc. Suecic. à Norcopia in Oc-caſum. Ibi aliàs ſuperbum palatium Sueciæ Regum.

VADUM, vulgò VE', caput pagi Vadenſis in Gallia, vide *Va-denſis Pagus.*

VADUM, caſtellum eſt Galliæ, quòd *Vadum Mali Nidi*, vulgò *Gué de Mauny* dicitur. Hic Johannes, Philippi Valeſii filius, natus eſt, A. C. 1319. Eſt & Magnum *Vadum* S. Clementis, *le Grand Vé*, ad oſtium Viræ, quò ſinu Bajocaſſinus à Conſtantinus dividuntur, & à quo in Eccleſ. Bajocaſſina Archidiaconatus *Vadenſis* nomen acce-pit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VÆRIACA, urbs Phœniciæ, *Lib. Notit.*

VÆSAPA, urbs Armeniæ minoris, *Ptolem.*

VAGA, ſeu VAGENSE oppidum, Plin. *l.* 5. *c.* 4. urbs Africæ mediterranea excita, ubi Hunnericus Rex Vandalorum Catholico-rum perſecutor miſerè obiit. Ejus meminit Silius, *l.* 3. *v.* 259.

Tum Vaga, & antiquis dilectus Regibus Hippo.

Alia, *Vaga*, ſeu *a*, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis mediterranea Ju-liæ Cæſareæ finitima, *Tegdemer Villanovano. Baibe*, *Baudrand.* ad Minam fluv. in regno Algerii, in provinc. montium; hodieque ſa-tis ampla, 70. mill. paſſ. ab Orano ſeu Quica in Meridiem, 200 ab Algerio in Africum.

VAGA, fluv. Albionis in Wallia, in Sabrinam apud Chepſto-vium influens, *Gowy*, *Guy*, vel *Wy* hodie vocatur.

VAGABANTA, legionibus nobilis locus, circa Perſidis confi-nia, *Ammian.*

VAGAL, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis *Antonin. Vagalitani* Epi-ſcopi meminit Victor Uticenſis. An *Vaga*?

VAGEDRUSA, fons Siciliæ apud Syracuſas, quæ & *Arethuſa.* Ejus meminit Silius, *l.* 14. *v.* 230.

Qui fontes Vagedruſa tuos, & pauperis alvei
Hypatem. ———

VAGENI, qui VAGIENNI Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Bagienni* Varroni, *Bagien* Ptolem. *Bacienni* Paterculo, populi Liguriæ montanæ, ad ortum Padi, quorum oppid. vulgò *Vigos* dicitur. De Vagenis Si-lius, *l.* 8. *v.* 606.

Tum pernix Ligur, & ſparſi per rura Vageni.

Baudrando fuère, ubi hodie Marchionatus Salutiarum, *le Marquiſat de Saluces*, ad radices Alpium. Horum caput erat Auguſta Vagien-norum, fortè eadem cum Salutiis, *Saluces* vulgò.

VAGENUM, oppid. German. *Wagenheym.*

VAGITUS, infantum melos, cui Vaticanum Deum præfecit Gentilitas. Auguſtin. de *Civ. Dei*, *l.* 4. *c.* 11. *Ipſe in vagitu os aperiat, & vocetur Deus Vaticanus.* Et *c.* 8. *ejuſd. l.* *Aut Vaticanus, qui infan-tum vagitibus præſidet.* Qua de re apud Aul. Gellium, *l.* 16. *c.* 17. *Var-ro — ſicut Ajus*, inquit, *Deus appellatus, araque ei ſtatuta eſt, quæ eſt infima Nova via, quod in eo loco divinitus vox edita erat; ita Vaticanus Deus nominatus, penes quem eſſent vocis humanæ initia, quoniam pueri, ſi-mul atque parti ſunt, eam primam vocem edunt, quæ prima in Vaticano ſyl-laba eſt: idcircoque vagire dicitur, exprimente verbò ſonum vocis recen-tis.* Hinc *vagio*, *vagio* & *...*, quod eſt queror cum convicio, ploro & clarè clamo. Aliud eſt *lallare*, ut Græcorum βρέφειν, e-juſdem ætatis vox: ut cujus organa ad elementa cætera exprimenda minùs idonea eſt: item *cacare*, Græcè κακκᾶν & κακκάζειν, Chriſt. Becmannus, *Originibus L. L. p.* 700. Vide quoque ſuprà voce *In-fans.*

VAGNA, in *Gloſſ.* vas vinarium ingentis magnitudinis, idem quod *Butis* & *Cupa*, quas voces vide. Unde Græci Grammatici, vocem Latinam ſuò more dum exprimere conantur, *manganam* fe-cère. *Suidas*, [illegible Greek]. Vide Salmaſ. *ad Capitolini Maximinos*, *c.* 22.

VAGNIACUM, ſeu Æ. vulgo *Maidſton*, teſte Camdenô, op-pid. ſeu caſtrum Albionis in Anglia, inter Londinum 28. & Duro-vernum 23. mill. paſſ. in Occaſum in Cantio. *Antonin.* ad Meduva-gum fluv. *Baudrand.* Talboto eſt *Wrotham* pagus ejuſdem tra-ctus.

VAGORITUM, ſeu SESSUI, urbs fuit Normanniæ, nunc *Seiz*, Sueſſuonum caput. *Sagium* recentioribus. Epiſcopalis ſub Archi-epiſcopo Rotomagenſi ad fontes fluv. Olinæ; 10. leuc. à Lexovio in Meridiem, 5 ab Alencomo in Caciam.

VAGOSOLA, Scythiæ fluv. *Jornandi.*

VAGRIA, vulgò WAGERN, provinc. parva Holſatiæ, verſùs oram maris Baltici inter Lubecam ad Meridiem ac Chilonium ad Boream. Ejus urbes ſunt Lubeca, Oldeſloa, Plona *Ploen*, Sege-berga, & Oldenburgum. Partim ſub Danis, partim ſub Holſatiæ Ducib. & Epiſcopo Lubecenſi.

VAGULATIO, vide ſuprà *Vagitus.*

VAGUM, promontor. Corſicæ, in ora Orientali hodie *Capo Bri-galino* ſeu *Bigaglia*, prope ſtagnum cognomine 5. mill. paſſ. à Baſtia Urbe in Meridiem Marianam verſùs 10.

VAGUS, fluv. Hungariæ Tranſdanubianæ aliter *Vaga*, vulgò *le Vag.* Oritur ex monte Carpatho, in confinio Poloniæ dein per Hun-gariam ſuperiorem fluens, ibi rigatis Tranſchinô, Calgonô & Selon-tâ oppidis, in Danubium ſe exonerat, 2. leuc. ſupra Comorram in Boream, eſtque limes ditionis Auſtriacæ & Turcicæ.

VAGUS, fluv. Scandiæ, *Jornandi.* *Waga Erberſtenio.*

VAH, Græcè οὐὰ vel οὐᾶ, quod ex Latino ortum; vocula inſul-tantis, Marci *c.* 15. *v.* 29. Οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναόν. Item laudan-tis & admirantis, idemque valet, quod [illegible Greek], & ſimiles. Apud Comicos frequens,

Vah, qualem me putas eſſe ———

Et

Tum Syrum illum impulſorem, vah quibus illum lacera-rem modis?

Ut & in acclamationibus Veterum. Sic apud Dionem *in Nerone* [illegible Greek], Ὀλυμπιονῖκα οὐᾶ. Πυθιονίκα οὐᾶ. Αὔγουστε, Αὔγουστε. Νέρωνι τῷ Ἡρακλεῖ κτλ. Ubi Interpretes vertetunt *Olympionica ova*, *Pythio-nica ova.* Cùm tamen οὐᾶ ſeu οὐὰ, nihil aliud ſit quàm *vah* Latinum; quod & Græci uſurpârunt, in illis acclamationibus, vel etiam Scri-ptores Græci, qui ipſiſſima verba illarum acclamationum referunt, cum cætera Græcè expreſſiſſent, vocem hanc ex Latino retinuerunt. Sed veriùs eſt, illos eam quoque uſurpâſſe, ut & ex Arriano diſci-mus, *l.* 3. *c.* 23. Vide Salmaſ. *Notis ad Trebell. Pollionem in vit. Clau-dii*, *c.* 18.

VAHALIS, Batavorum fluv. aut potiùs pars Rheni, ab eo poſt Embricam deciſſa, ac penes Noviomagum & Tielam fluens, Moſæ ad Vorcum oppid. Hollandiæ congreditur. Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 6. *Rhenus*, inquit, *uno alveo continuus, aut modicas inſulas circumveni-ens, apud principium agri Batavi, velut in duos amnes dividitur: ſer-vatque nomen & violentiam curſus, quà Germaniam prævehitur, donec Oceano miſceatur; ad Gallicam ripam latior & placidior affluens; verſò cognomentò Vahalem accolæ dicunt: moxque id quoque vocabulum mutat Moſâ flumine; ejuſque immenſò ore eundem in Oceanum effunditur.* No-men *Vahalis* quod attinet, variè id in Cæſaris exemplaribus variis ſcriptum reperitur. Quædam enim habent *Vachalus*, quædam *Vac-calus*, alia etiam *Walis.* Cæterùm verùm & germanum hujus fluv. nomen tam apud Cæſarem, quàm Tacitum *Vahalem* eſſe affirmat Cluverius; quemadmodum apud Servium quoque legitur *Vahal.* Germanis olim ut nunc etiam dicebatur *Wal*, ſive *Waal*, gemina-to *A.* quia craſſus ejus in hoc vocabulo ſonus. Fortè à Walis, i. e. Gallis, quo nomine Helvetii etiamnum Gallos, Hiſpan. Italoſque vocant, Rhelicanus de eo *libro Itiner. Germ.* 4.

Dordracum ſerò appulimus, dein manè Vahalis,
Sive Moſæ potiùs (tot enim jam coruna Rhenus
Nominibus gaudens) tranſivimus. ———

Vide *Rhenus.*

VAJEZATHA, filius Aman, Eſth. *c.* 9. *v.* 9. i. e. *aſpergens tha-lamum*, vel ex Ebræo & Syro, *ut oliva.*

VAIGATIA, vulgò WEIGATS, Inſula Oceani Septentrionalis inter oram Moſcoviæ Boreal. à qua dirimitur Fretô Vaigatiô ab ea dictô, in Auſtrum, & novam Zemlam ad Arctos. Hoc fretum inter Samojedam & Novam Zemlam ſitum, jam *Naſſovicum*, Gall. *le deſtroit de Naſſau* dicitur, ab Hollandis, qui inde ex Oceano Septen-trionali ſeu Ruſſico, in mare Tartaricum contendere conati fuerunt, eôdem fine, quô freta Davis & Hudſonii lecta ſunt, ut in Indiam Orientalem navigarent, graviſſimum Solis æſtum evitarent. Emiſ-ſæ hanc ob cauſam naves quatuor A. C. 1594. quæ conditionem lo-corum Septentrionalium explorarent, nauclerô Wilhelmô Barentiô: circa Autumnum reverſæ ſunt, ac tranſitum iſtac valde probabilem, putarunt, confirmantibus id cum primis Joh. Hugone Linſchotanô, qui navigationi interfuerat, & Petrô Planciô, celebri tum tempo-ris Coſmographô. Proin de novo claſſis 7. navium A. C. 1595. e-

miſſa fuit, nauclerô eôdem Barentiô, & ſummo Præfectô Jac. Heemskerkiô: Quâ irritô ſucceſſu reverſâ, cùm prodigioſa freti glacies ipſos nimium quantum impediviſſet, concluſum quidem ab Ordinib. ne publicis ſumptibus iter hoc de novo tentaretur, conceſſum tamen mercatoribus eſt, ut negotium hoc ſuis ſumptibus ulterius liberè experiri poſſent, additumque, non defuturam ex publico impenſarum reſtitutionem & remunerationem largiſſimam, ſi quis illud iter feliciter expediſset. Itaque Amſtelodamenſes A. C. 1596. ſuis ſumptibus viam hanc de novo tentandam curârunt, emiſſis duabus navibus, præfectisque iiſdem Heemskerkiô & Barentiô. Qui ne fruſtra redirent, ſumma cum patientia quidem in Nova Zembla hibernârunt, nihilominus tamen A. C. 1597. poſt tertiâ vice fruſtra tentatum Septentrionem, redire coacti ſunt: glacie 50. & amplius cubitorum illos urgente, & Barentiô in mediis laboribus extinctô. A quo tempore tranſitus in deſperatis haberi cœpit. Eum tamen porro tentandum ſuadet Iſaacus Pontanus, ſuggeritque hæc conſilia: 1. ut more Emanuelis, Portugalliæ Regis, qui, cùm Indiam cogitaret, primùm terreſtri itinere, ipſam explorari curavit, mitterent, qui à Samojedis, Tingœſis ac Tartaris terræ mariſque conditionem primò diſcerent. 2. Navem eò deſtinarent, quæ incommoda ſtatione, inter populos iſtos, annis aliquot ſubſiſteret. 3. A Japania illuc tranſitum periclitarentur. Addunt alij, fortè etiam poſt Novam Zemblam mare liberius fore, nec tranſitum, per hoc fretum neceſſariò requiſitum iri. Ratio autem tantæ hîc glaciei eſt, quòd immenſam copiam ejus maximi fluvii Obrius & Jeniſcea effundant, &c. Vide Hug. Grotium *Hiſtor. Belg.* Gerhard. de Veer *deſcr. Navig. harum trium.* Pontani Conſilium *Hiſt. Navig. Belg. ſub finem.* Becman. *Hiſt. Orbis terr. Geogr. & Civil. &c.* & in voce *Fretum Vaigatium.*

VAILLANTIUS Germanus, vide *Germanus.*

VAIR, ſeu *du Vair* Guilielmus, Epiſcopus Lexovienſis, Franciæ Procancellarius, Peireſcio laborum ſocius, obiit A. C. 1621. ætat. 65. Scripſit meditationes in Pſalmos, Philoſophiam ſacram, &c. Gramondus, *l. 9. Hiſt. Gall.* Sammart. *de Epiſc. Lexov.*

VAIVODA, nomen dignitatis, apud Dalmatas, Croatas, & Hungaros, de qua ſic Jo. Leunclavius, *Pandecte Turc. n. 71. Vaivoda nomen generaliter ſignificat Præfectum militum, quem Capitaneum vulgò vocant. Sed apud Hungaros, ut olim, ſic etiam hodie, duæ ſunt administrationum maximarum appellationes: una Bani, altera Vaivoda. Vaivoda verò Præſes dicitur, loco Regis adminiſtrationem habens in aliqua provincia, puta Tranſſylvania, Valachia* &c. Βοεβόδας Ducex, c. 29. Βοεβόδος Conſtantino Porphyrog. *de Adminiſtr. Imp. c. 38.* Fortè & Βοεβόδας Theophani, *ann. 24. & 33. Conſtant Copron.* ubi de Bulgaris. Vide Joh. Lucium, *de Regno Dalmat. l. 6. c. 1.* ubi exercitus ductorem olim hâc voce denotatum fuiſſe, inter alia ait, Jo. Seldenum, *de Titulis Honor. Part. 2. c. 2. n. 3.* & Car. du Freſne, *Gloſſar.*

Du VAL Petrus, vide *Petrus.*

VALA, Thraciæ urbs, *Ptol.* Mauritaniæ Tingitanæ quoque eidem.

VALACHIA, Gall. VALACHIE, regio Septentrionalis perquàm lata, à Tranſſylvania incipiens, uſque in Pontum Euxinum protenſa, plana fermè tota, & aquarum indiga, *Nic. Lloyd.* Sed auri equorumque optimorum ferax. Moretius eam fluviis plurimis irriguam eſſe ſcribit. *Baudrand.* pars eſt antiqui regni Hungariæ, ubi aliàs pars Daciæ. Terminatur a Meridie Iſtrô fluviô & partim Bulgariâ, ab Oriente Moldaviâ, quæ olim *Ciſalpina Walachia* dicta eſt, à Septentrione Tranſſylvaniâ, & ab Occaſu Hungariâ. Ejus caput eſt Tergoviſcum, *Tarvis*, & Principem habet proprium ſubclientela Turcarum, à quibus ingenti tributô 100000. librarum Franc. oneratur. A Valachis, quos exules adduxerant, Balduinus Imperator Conſtantinopol. victus truncatiſque manibus ac pedibus occiſus, mox Thracia devaſtata eſt, A. C. 1206. Poſteà Caſimirus M. Poloniæ Rex, dum Stephanum Vaivodam, à fratre Petro pulſum, reſtituere conatur, ab hoc in inſidias pertractus & victus eſt, A. C. 1369. ejus vero ſucceſſor Ludovicus Ungariæ Rex, Tranſalpinam Valachiam ſubegit, A. C. 1370. Vladiſlaus quoque Jagello Valachiæ Palatinos in fidem recepit, A. C. 1411. & rurſus Sigiſmundus Poloniæ Rex, Valachis victis, Senatuque gentis captô, Bogdanum Vaivodam ſibi jurare coëgit, A C. 1506. Dein verò Turcæ hîc rerum potiti, ac ſub Sigiſmundo III. Conſtantinum Vaivodam infeliciter adverſus Tomſam à Turcis ſubſtitutum, reſtituere Poloni tentârunt, A. C. 1612. cumque poſt hæc Gratianus Vaivoda, A. C. 1620. ad Polonos defeciſſet, Oſmannus Turcarum Imperator miſſô in Valachiam Skinderbaſſâ, cum CM. Turcarum, Polonicum exercitum fudit, Gratianô, qui paulo antè fugerat, in caſa cujuſdam Valachi ab hoſte cæſô. Vide Lætum, *Compend. Hiſt. Univ.* Cluver. Sanſonem, du Val, & Brietium *Geogr. &c.*

VALACHIA, antiquitus vocabatur Africæ propriæ quædam urbs circa Tunetum, quam hodie *Cammart* appellant, ut refert ex quodam ſcriptore Arabe *Marmolius.*

VALACHRIA, vulgò *Walcheren* incolis, *Ovalchre* Gallis, inſula Belgii uniti, Zelandiæ Comitatus ſeu provinciæ præcipua, inter Occidentales ejus Inſulas potentiſſima, inter oſtia Scaldis fluvii. Ejus circuitus eſt 28. mill. paſs. circiter, eſtque inter Scaldiam inſulam ad Boream, Oceanum Germanicum ad Occaſum, Flandriam ad Auſtrum, & Bevelandiam Auſtralem inſulam ad Ortum. Ejus præcipua urbs eſt Middelburgum, *Middelburg*: aliæ ſunt Fliſſinga, *Fleſſingen*, Veria, *la Vere*, & Arnemuda, *Armuyde*, oppidum.

VALACHRIA Nova, *new Walcheren* Batavis, *nouvelle Ovalchre* Gallis, inſula eſt Americæ Septentrionalis, in mari Boreali, quæ aliter dicitur inſula Tabaci, *Tabago*: eſtque probè culta ab Hollandis, quibus etiam ſubeſt. Vide *Inſula Tabaci*, & *Nova Valachria.*

VALAFRIDUS Strabo, Benedictinus, diſcipulus Hincmari, Abbas Richenovienſis, in diœceſi Conſtantienſi, obiit A. C. 849. Ejus extant, 1. *de Officiis divinis, ſeu de exordiis & incrementis Rerum Eccleſiaſticarum.* 2. *Vita S. Galli.* 3. *Vita S. Othomari.* 4. *Tractatus de everſione Hieruſalem: ad Luc. c. 19.* 5. *Poemata.* 6. *Gloſſa ordinaria in S. Scripturam.* Sigeb. *de Viris illuſtr. c. 71.* Voſſ. *l. 2. Hiſt. Lat. c. 33. Chriſtoph. Brouver. Poſſevin. &c.*

VALANIA, aliàs *Balania*, maritima & Epiſcopali titulô illuſtris eſt urbs, ſita ad Valaniam fluvium, atque à caſtro Margath milliariô unô, à Ptolemaide itinere dierum octo, ab Antiochia verò quatuordecim dierum itinere diſtat.

VALANIA, fluvius ſeu rivus, qui Cœleſyriam dividit à Phœnicia, atque olim Principatum Antiochenum à Comitatu Tripolitano dirimebat, ex montib. à Phœnicia & Libano non longinquis oritur.

VALAQUERIA, vulgò *Balaguer*, urbs munita Hiſpaniæ in Catalonia, ad Sicorim fluvium, 5. leucis diſtat ab Ilerda in Cæciam, Urgelam verſùs 16. Ibi grandi clade affecti fuêre Hiſpani, A. C. 1645. à Gallis Duce Harcurtiô. Dicitur & *Ballegarium.*

VALAS, ſeu OBALAS, Perſarum Rex, fratrem Perozam excepit, divitiis & ſubditorum amore inclytus, regnavit ann. 4. ſucceſſore Cabade, ſeu Cavade, quem vide.

VALASCA, Bohemorum Regina, quæ factâ cum cæteris mulieribus conjuratione, de excutiendo virorum principatu, copiarum ductrix bellum movit, interfectiſque viris, fœminas omnes aſſeruit in libertatem. *Volaterran.*

VALATHA, locus Syriæ, Zamari ad habitandum conceſſo ab Herode. Circa Daphnem Antiochiæ videtur.

VALCERNÆUS Petrus, vide *Petrus.*

VALCIODORUM, caſtellum Galliæ in monaſterium converſum ab Gilberto Comite, A. C. 944. Locus eſt ad Moſam in Comitatu Namurcenſi, vulgo *Vaulſore*, vel *Wauſore*, inter Caroli Montem ac Bovinnam, Valeſ. *Notit. Gall.*

VALCULERIÆ, vulgò VAUCOULEURS, oppid. Galliæ in Campania provinc. ſed intra fines Barrenſis Ducatus inſertum, ad Moſam fluv. 3. leucis à Tullo in Africum, & 6. à Fano S. Michaëlis in Meridiem.

VALCUM, *Antonin. Veltz Simlero, Valcowar*, teſte *Lazio*, oppid. Pannoniæ inferioris & Hungariæ, ad Danubium, inter Varonianum ad Boream, & Bononiam ad Euronotum 4. leucis, à Murſa 3. à Quinque Eccleſiis 10. in Ortum.

VALDANUS, Plin. *l. 3. c. 25. Valpo Lazio*, fluv. Pannoniæ inferioris Valpum oppid. Hungariæ alluens, ac in Danubium ad Valcum infra Dravum fluv. influens.

VALDECUM, vulgò WALDECK, oppid. Germaniæ in Haſſia, Comitatus ſeu ditionis cognominis caput, inter Landgraviatum Haſſo-Caſſellanum ad Ortum & Ducatum Weſtphaliæ ad Occaſum. Oppidum autem jacet prope Ederam fluvium, 5. leuc. à Caſſela in Occaſum, & 7. à Marpurgo in Boream.

VALDHUSTA, vulgò WALDSHUT, urbs parva Germaniæ, ſed munita, in Suevia provincia, ad Rhenum fluvium, ſub dominio Auſtriacorum, in Klegovia tractu: Una eſt ex quatuor urbibus Sylveſtrib. 7. milliaribus Germanicis diſtat à Baſilea in Ortum, Scaphuſiam verſùs 5. & 2. à Lauffenburgo. Meliùs *Waldshutum*, quod vide.

VALDIVIA, vulgò VALDIVIA, urbs Americæ meridionalis, in regno Chiles, cum portu percapaci, verſùs oram maris Pacifici. Pluries deſtructa fuit ab Araucanis populis, nunc autem reſtauratur. 200. mill. paſs. diſtat à civitate Conceptionis in Meridiem, uti 75. ab Imperiali; ſubeſtque dominio Hiſpan. & in ejus viciniis eſt lacus Valdiviæ dictus.

VALDEMONTIUM, vulgò VAUDEMONT, oppidulum Lotharingiæ cum caſtro, Principatus titulô clarum, in colle, 5. leuc. diſtat à Tullo in Auſtrum, uti 6. à Nancejo, vix autem 2. à Mirecurtio.

VALDERFINGA, vulgò VAUDREVANGE Gallis, *Walderfingen* Germanis, oppid. Lotharing. ad Saravum fluv. Diſtat 7. leuc. a Metis in Ortum, uti à Theodonis villa, Bipontium verſùs paulò plus; Male habitum fuit & devaſtatum ultimò bellô Lotharingicô.

VALDO, ſeu VALDUS Petrus, vir quidam pius, qui univerſum patrimonium pauperibus erogavit, dictitans inter Chriſtianos omnia communia eſſe debere. Hic Sacram Scripturam multitudini expoſuit & in linguam Gallicam vertit, aliaque quædam edidit: Lugdunô dein, cùm tuto ibi porro vivere non poſset, in Picardiam ſeceſſit, illamque ferè totam puriore doctrinâ replevit. Dein per Vandalicas civitates diu exul diverſatus, poſtremò in Bohemia conſedit: Secul. XII. Ab hoc pauperes quidam Lugdunenſes *Valdenſes* appellabantur. Sic appellati ſunt Cœtus Orthodoxi, qui A. C. 1160. cùm diutius celari non poſsent, in apricum, ſub auctoritate *Petri Valdi*, præfati civis Lugdunenſis opulenti, & pii prorupêre: *Lugdunenſes* ab hac Urbe, ab Albigio in Aquitania, ubi Olivier docebat, *Albigenſes*, ab exilio *Paſſagieri*, præterea ab hoſtibus per calumniam *Arnoldiſtæ*, *Speroniſtæ*, *Joſepini*, & *Chaignardi*: in Delphinatu, à Doctoribus ſuis, *Gazari*, *Cathari*, *Leoniſt*, *Pattareni*, *Lollardi*, *Turelupini*, *Cynici*: à Picardia quoque, in qua numeroſi eorum cœtus, *Picardi*, *&c.* dicti. Hi Papam Antichriſtum, Eccleſiam Romanam matrem fornicationum pronunciantes, puritatem Sacramentorum & dogmatum tuebantur: Vide Jac. Aug. Thuan. *in Hiſt.* ubi ait: *his alia aſſicta de conjugio, Reſurrectione, Animæ ſtatu poſt mortem, cibis, &c.* Quemadmodum & Sadoletus, Carpentoracti Epiſcopus Valdenſium ſuô ævô Confeſſionem agnovit, & quæ ultra illa capita, librô comprehenſa de ipſis ſparguntur, ad invidiam convicia & meras nugas eſſe ingenuè declaravit. Horum itaque doctrinam, ſedes, frequentiam, exilia, perſecutiones horrendas, in Gallia, Sabaudia, Pedemontio, &c. vide apud Lætum, *Compend. Hiſt. Univ.* Joh. Legerum, *Hiſt. Vald.* Belgicè, Gallicèque Lugd. Batav. in fol. editâ: Petr. Ægidium, *Hiſt. Eccl. Valdenſ.* Gall. ſcriptâ, in quart. &c. Item in voce *Valdenſes.*

VAL-

VALDOVIUM, vulgò WALDOW, deſertum Poloniæ, in Pruſſia regia & in limite Poloniæ.

VALE, in digreſſu ſolenne, apud Veteres, uti *ave* & *ſalve* in congreſſu. Huc de Athenodoro hiſtoria nota, qui cùm impetratâ ab Auguſto domum redeundi veniâ, diſceſſurus eſſet, Cæſari dixit *vale*, volenſque aliquod Philoſophô dignum monumentum apud illum deponere. *Cæſar*, inquit, *cum fueris iratus, ne quid dixeris feceriſve, priusquam Græcarum literarum 24. nomina recenſueris*, apud Eraſmum, *Apophth. l. 4.* Non enim ſine aliquo pignore plerumque *vale* illud dicebatur. Addebatur amplexus nonnunquam, uti de Catone Uticæ morituro, refert Plut. *in eo*, & oſculum, uti de Labane, genero Jacobo & filiabus Geneſ. *c. 31. v. 55.* & Epheſiis, Paulo valedicentibus, Actor. *c. 20. v. 37.* legimus, Romanos manum oſculari, cùm valedicerent, ſolitos, docet Zuingerus, *Theatrô Hum. vitæ, p. 253.* Carmen inſuper apobaterion adhibebatur, cui propempticon reſpondebat, quô abeuntes vel votis, vel bonis ominibus, accipientes *Vale* proſequebantur. Pro iiſdem, vota quoque ſolenniter ſuſcepta, non minus ac pro ægrotis, qua de re vide Jul. Cæſarem Scaligerum, *Poëtices l. 3. c. 103. 104.* & 107. De Chriſtianorum vero λόγοις ἐξιτηρίοις, *Sermonibus valedictoriis*, donis item, *muneribus* (quæ & ἐξόδια dicta) vide Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Ἐξιτήριος, item Συντακτήριος, nec non infrà, ubi de *Viatico*. Neque verò in diſceſſu ſolùm, ſed & in morte, *Vale* dictum, uti jam de Catone vidimus. Sic Alceſtis, pro marito moritura, *valedixit* ſingulis in ædibus, omiſsô nemine, apud Euripidem *in ea*,

—— κοὔτις ἦν οὕτω κακὸς,
Ὃν οὐ προσεῖπε καὶ προσερρήθη πάλιν.

Imò & mortuis illud ingeminatum, poſt tumuli peracta ſolemnia. Unde Virg. *l. 6. Æn. v. 231.*

—— dixitque noviſſima verba.

Vide ſuprà paſſim. Hincque *valere* pro *perire*, uſurpatum. Martialis, *l. 6. Epigr. 78. v. 5.*

Ridens Phryx, oculo, valebis, inquit:

Id eſt, pereas, Gall. *adieu*. Et quia miſelli ſe eos, qui moriebantur, in æternum amittere credebant, hinc *Vale longum*, ſive *æternum* quoque illis dici cœpit, quibus amicitia renuntiabatur. Idem, *l. 5. Epigr. 68.*

Sæpe ſalutatus nunquam prior ipſe ſalutas,
Sic erit æternum, *Pontiliane*, Vale &c.

Græcis ἔῤῥωσο idem, ſed & χαῖρε i. e. *gaude*, quod non ſolùm in aditu & epiſtolarum initio, ſed & abitu, ac literarum clauſula, Veteres non rarò uſurpavêre. Privatorum ſcil. Literas vero ad Imperatores claudebant hac formulâ, Εὐτύχει διὰ παντὸς, ut ex *Relatione extr.* Demetrii Phaleræi ad Ptolemæum Philadelphum conjicit Caſaubonus, *ad Sueton. Tiber. c. 32.* Quò facit Virgilianum illud, *l. 11. Æn. v. 97.*

—— Salve æternum mihi maxime Palla,
Æternumque Vale ——

Plura hîc paſſim, inprimis voce *Benevalete*. Nec verò hominibus ſolùm, ſed & *Diis* olim cultores ſui, uti matutinò tempore eos ſalutabant, ſic veſpertinò, domum redeuntes, *valedicebant*, ſolennibus næniis, de quo more dictum aliquid, in verbo *Excitare*.

VALENA, *Ptol. Valbach Lazio*, oppid. Pannoniæ ſuperioris, in Hungaria, ad Danubium, nunc pagus, Strigonio urbi proximus. Situs tamen apud Ptolemæum repugnat.

Imperatores Romani & Viri Illuſtres.

VALENS Flavius, Imperator, pietatis & Chriſtianæ religionis hoſtis, ab adverſariis barbaris crematus eſt, Sozom. *l. 8.* 15. & 25. Hiſtoria ejus brevis hæc eſt: Filius Gratiani, prope Cibalen in Pannonia natus, à Valentiniano fratre in conſortium imperii adſcitus eſt. A. C. 364. Orientis illi curâ commiſsâ. Hic Procopii rebellione territus, de imperio deponendo cogitavit, ſed annô ſequente felicior, vicit hoſtem caputque ejus abſciſſum Valentiniano in Galliam miſit. Interim Gallis, qui Procopium adjuverant, bellum moturus, baptiſmum accepit, ſed ab Eudoxio Ariano, qui Imperatorem in hæreſin ſuam jurare coëgit: acceſſerunt ſtimuli ab uxore ſimiliter Ariana, unde, finitô vix cum Gothis bello, edictum contra Orthodoxos, quorum olim defenſor fuerat, vulgavit, perſequutionis atrocis prodromum. Ipſemet Cæſarêâ Baſilium, Antiochiâ Meletium, Edeſſâ alios expulit: in Ægyptios inprimis ſævus. Sed laudem meruit, quum plurimos Magorum, qui ejus ſucceſſorem fore *Theod.* prædixerant, ſuſtulit: Interim in omnes illos, quorum nomen ab his literis incepit, ſævire incipiens, Theodorum quendam Ethnicum, dignum imperiô, & fortè illi imminentem, necavit, ne Theodoſio quidem, patri Imperatoris cognominis parcens. Permiſit interea Gothis, ut Thraciam incolerent, qui anguſtiis regionis hujus includi impatientes, vicinas undique regiones populati ſunt, victô Lupicinô Romanorum Duce, & Valente fruſtra illis obnixô. Hic itaque Conſtantinopolin ſe recepit, Gothis ad ſuburbia uſque graſſantibus: coactus tamen populi conviciis, pace, quam Gothi obtulerant, rejectâ, cum illis ad Adrianopolim conflixit: Victus, vulnere in fuga acceptô, in proximum tugurium ſe deferri curavit, ſed in illo ab hoſtibus, quis ibi lateret ignaris, igne ſubjectô concrematus eſt. A. C. 378. ætat. 50. Ammian. Marcellin. *Hiſt. l. 31. Ruffinus, Socrates, Theodoretus, Oroſius*, &c. Conſtantini, Conſtantii & Valentiniani exemplô, qui omnes Auguſtum ſucceſſoreſque ejus imitati in hoc erant, Pontificem Maximum quoque ſe appellari Valens paſſus eſt: ſed hujus ſucceſſor Gratianus, edictô propoſitô, ſe talem appellari vetuit, atque ita ea Sacerdotii dignitas in Imperatoribus defecit, *Zoſimus*.

VALENS Publius Valerius, Achajæ Proconſul, Imperator à Legionibus, Galieni tempore, proclamatus eſt. Lucium Calpurnium Piſonem contra ſe miſſum vicit, paulo pòſt à propriis militibus occiſus. Pollio *de 30. Tyr. c. 19.* Alius Imperator renuntiatus, A. C. 307. à Licinio victus eſt. Zoſim. *l. 2. Eutrop. &c.*

C. VALENS Hoſtilianus Meſſius Aug. memoratur Pollioni & Aurelio Victori, inter eos, qui Deciô imperante, è Ducibus rapiunt ſibi Imperium, aliàs Græcis æquè Latiniſque Scriptoribus indictus. Vide Caſaubonum *ad Hiſtor. Aug.* poſt Capitolin. *Maxim. & Balbin.* Eum *Superiorem* vocat Trebellius Pollio, & *Valentis* cognomine *Theſſalonici*, qui ſub Gallieno, ſimiliter in Illyrico, tyrannidem arripuit, *avunculum magnum*, an *avunculum* fuiſſe perhibitum, refert in *XXX. Tyrannis*, c. 20. quorum numero, ut rotundus fieret, hunc alterius temporis Tyrannum, adjecit, uti notat Caſaubonus, *initiô libri de Gallieno*.

VALENS, Epiſcop. Murſæ, in Mœſia, diſcipulus Arii, amicus Urſacii: qui ambo divinitatis Filii Dei, & S. Athanaſii hoſtes. Item Epiſcopus Mediolanenſis Arianus: contra quem Patres Concilii Aquilejenſis ad Valentinianum & Gratianum ſcripſerunt, A. C. 381. Item Medicus, Meſſalinæ adulter. Item Mathematicus celebris, tempore Conſtantini M. *Zonar.* & *Cedren.* An idem cum *Veſtio Valente*, Antiocheno, cujus quædam edidit Joach. Camerar. *l. 1. Florid.*

VALENS, vide *Fabius*.

VALENS, vide *Salvius*. Item *Manlius*, & *Statius*.

VALENS Vectius, vide *Vectius Valens*.

VALENTIA, Otriculanorum Dea.

VALENTIA, priſcum Romæ nomen. Solinus, *c. 1. princ. Sunt qui videri velint Romæ vocabulum ab Evandro primum datum, cùm oppidum ibi offendiſſet, quod extructum antea* Valentiam *dixerat juventus Latina: ſervataque ſignificatione impoſiti priùs nominis, Romam Græcè* Valentiam *nominatam*. Nempe Ῥώμη Græcè, propriè eſt *Valentia* Latinè: nam ἐῤῥῶσθαι *valere* eſt. Gloſſæ, Ῥώμη, *Valentia*. Quâ voce indigitârunt *robur* corporis, quod & ipſum ex eadem origine venit. Ῥῶμος enim & ῥώμη, ἀπὸ τοῦ ῥώννυμι. Æolic. ῥῶμος & ῥόβος, unde *robur*. Sed & inde dicti Ῥῶμος, Ῥωμύλος, Ῥῶμος namque vir fortis quoque Latinus *Remus*, à Ῥῶμος ſeu Ῥωμύλος, unde iiſdem *Romulus*. Feſtus, *Romulus & Remus à virtute, h. e. robore, appellati*. Porro ὑγίειαν quoque Gloſſographi Græci vocem ῥώμη interpretantur, cùm tamen ὑγίεια non *valentia* propriè ſed *valetudo* ſit. Hinc ὑγιεινότατοι τῶν γυγαίων Ariſtoteli & Stephano περὶ Ἐθνῶν in voce μόνιμος &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 6.* & infrà *Vectior*. A' quo autem *Romæ* nomen invaluit, antiquius illud *Valentia* in arcano haberi cœpit, quod proin efferre grande nefas fuiſſe, diximus in voce *Roma*.

VALENTIA, Plin. *l. 3. c. 3. 4.* Meliùs & aliàs *Valencia* Hiſpanis, *Valenza* Italis, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, in ora Conteſtanorum, ad Turiam fluvium, regni Valentini caput, ampla, nobilis, & elegans, à Barcinone 49. leucis in Meridiem, à Toleto 60. in Ortum, tot à Cæſar-auguſta, à Dianio 10. in Boream, olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Toletano, poſteà ſub Alexandro VI. Pontifice Roman. Archiepiſcopalis & Metropolis A. C. 1492. effecta. A Romo Rege annô poſt diluvium 902. condita putatur. Hæc Annô ſalutis 1238. ab Hiſpanis obſeſſa, deditione, abeuntibus Mauris, recepta eſt. De ea Andreas Reſendius:

Millibus à pelago ſejuncta Valentia tangit.

Hic Academia & totius regni Conventus juridicus, elegantiâ & populi frequentiâ (ſi Ulyſſipponem excipias quoad incolarum numerum) nulli ſecunda, *Ferrar. Baudrando*, *Valence* Gallis, urbs aliàs Conteſtanorum, ad Turiam fluvium, qui paulò infrà in ſinum Sucronenſem, nunc Valencinum dictum, ſe exonerat, 49. leucis à Barcinone in Africum diſtat, uti à Toleto in Ortum, & à Cæſar-auguſta in Meridiem. Regnum hoc à Mauris conſtitutum eſt; quibus Metropolim eripuit celeberrimus ille Rodericus Dias, cognomine Cid, ſecul. 11. Sed hanc receperunt poſteà, illâ iterum exuti à Jacobo I. Arragoniæ Rege, A. C. 1238. qui Chriſtianorum coloniam eò deduxit. Vide Marian. & Turquetum, *Hiſt. Hiſp.* Caſpar. Eſcolanum, *Hiſtor. de la Ciud. y Rein. de Valenc.* Petr. Anton. *Caron. de Valenc.* Franc. Diagum, *Annal. de Valenc.* Concilium in hac urbe celebratum, A. C. 524. &c. Vide Morer. *in Dict. Hiſt.* & infrà in voce *Valentia Regnum*.

VALENTIA Altera, *Ptolem. Valence*, colonia & urbs Galliæ Narbonenſis, ad Rhodanum fluvium, in Delphinatu Vienenſi, 14. leuc. in Meridiem, Avenionem verſus 23. Valentino Epiſcopatui Dienſis hodie copulatus eſt, *Ferrar. Baudrando* urbs eſt culta & ampla Galliæ, hodie diviſa in urbem & burgum, cum arce & Academia celebri, in Delphinatu & in tractu Valentinenſi ab ea dicto, *le Valentinois*, Ducatus titulô inſignito. Caput Segalaunorum olim, qui Plinio, *l. 3. c. 4. Segovellauni*: quorum Principem L. Gellium memorat Plancus *Epiſt. ad Cicer. 6.* Coloniis provinc. Narbonenſis urbem adnumerat Plinius: Forſitan ea quæ COLONIA JULIA VALENTIA, in nummo Auguſti dicitur: COLONIA VALENTIA, in nummo Tiberii. In *veterib. Notit.* inter provinciæ Vienenſis civitates 14. ſexta ponitur. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Viennenſi, 14. inde leuc. in Meridiem, Avenionem verſùs 23. eſtque Epiſcopus ejus primus, inter ſex Archiepiſcopo ſuffragantes. Epiſcoporum antiquiſſimus Æmilianus. Baſilica olim S. Stephani, nunc S. Apollinari ſacra eſt. Nomen urbs accepit à valentia, id eſt, viribus

ribus & robore. Caput eſt Ducatus cognominis. Olim enim ſub Comitibus, quorum caput Guitardus, floruit A. C. 950. è familia Pictavienſium Comitum, Ducum Aquitaniæ. Poſt Ludovici Comitis obitum, in regiam tranſiit ſtirpem, & à Ludovico XI. Delphinatui Comitatus hic unitus eſt. Ludovicus XII. in Ducatum mutavit, eumque Cæſari Borgiæ, filio notho Alexandri VI. Pontificis Romani donavit, reclamantibus è familia Pictavienſ. Dominis de S. Vallerio. Poſtmodùm Diana Pictavienſis, filia Johannis, à Franciſco I. dum viveret, Ducatum accepit, uſque dum iis decederetur. 7. leucis diſtat à Dia in Occaſum, 12. à Vivario in Boream, paulò infra confluentes Iſaræ in Rhodanum fluvium, & è regione Vivarienſis tractus. Pagus *Valentinus*, Plinio *regio Segovellaunorum*, in Notit. Imper. *Tractus Segalaunorum*, Rhodani ripam ſiniſtram, ac nonnulla etiam in dextra obtinet: ſi verum eſt, Turnonem Helvius, ſeu pago Vivarienſi proximum, Segalaunis, ſeu Diœceſi Valentinæ rectè aſcribi. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Plin. *l.* 3. *c.* 4. Ptolem. *l.* 2. .8. Chorerium, *Hiſt. Delphin. & Stat. Polit. Delphin.* Columb. *de Epiſc. Valent. &c.* De Conciliis hîc celebratis, vide Morer. *Diction. Hiſt.* Item parvum oppidum, in finibus Pictonum.

VALENTIA item, *Liv. Valencia al Menno*, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, ad Minium, præclarum, in Bracarum & Calaicorum confinio, contra Tydem urbem Gallæciæ, fluviô intercedente, in regno Portugallico, à Bracara 8. leucis in Boream. Eſt & Valentia oppidum Galliæ Ciſalpinæ, ad Padum fluvium, amplum, ab Alexandria Statiellorum 7. mill. paſſ. à Ticino 27. *Valenza*, Hiſpanorum præſidium. Vide *Forum Fulvii*, & Forum Valentinum. *Valentia* quoque in Brutiis, in quorum proin nummis recentioribus VALENTIA, ſicut in vetuſtioribus ΙΠΠΟΝΙΕΩΝ, legitur, apud Joh. Marſhamum, *Canone Chron. Sec. XVII.* ubi *de Magna Græcia.* Vide *Vibo*, & *Hipponium.* Populi *Valentini* Plinio *ibi*, & in Sardinia.

VALENTIA item, *Valencia de Minho*, oppid. eſt parvum, ſed munitum Portugalliæ, in ipſo limite Gallæciæ, vix una leuca à Tyde in Meridiem, & 5. ab ora Oceani in Ortum. Pluries obſeſſum fuit ab Hiſpanis irritô conatu.

VALENTIA, vulgò *Valenza* incolis, *Valence* Gallis, oppid. eſt Ducatus Mediolanenſis, in colle, juxta Padum fluvium, & permunitum, in limite Montisferrati, & 10. milliaribus infra Caſalem in Ortum, 7. autem ab Alexandria in Boream. Captum fuit à Gallis A. C. 1657. ſed poſteà Hiſpanis redditum, pace ad Pyrenæos confectâ; eſtque in tractu *Laumellina* dicto.

VALENTIA Alcantaræ, *Valencia de Alcantara*, oppid. munitum Hiſpaniæ, in Extremadura provincia & in limite Portugalliæ, juxta amnem *Savar.* Captum fuerat à Luſitanis, ſed poſteà redditum Hiſpanis pace Olyſipponenſi A. C. 1668. Diſtat 4. leucis a Porta alacri in Ortum, & 8. ab Alcantara in Occaſum.

VALENTIA Nova, *nueva Valentia*, oppid. eſt Americæ meridionalis, in Venezuela regione, & in Curiana provincia, versùs lacum Tocariguam, & 25. mill. paſſ. diſtat ab ora maris Boreal. in Meridiem.

VALENTIA Vibo, dictum eſt oppidum Bruttiorum Vibo, Græcè Ἱππώνιον, poſtquàm eò colonia deducta à Romanis. Vellejus, *l.* 1. *c.* 14. *proximô anno Torquatô Semproniôque Conſulib. Brunduſium & poſt triennium Spoletium; poſtque biennium deducta Valentia.* Οὐιβωναλεντία *Stephano* dicitur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 68. Vide etiam in vocibus *Hippo* & *Vibo.*

VALENTIÆ Regnum, *Regno de Valencia* Hiſpanis, *Royaume de Valence* Gallis, regio Hiſpaniæ, in ora maris Mediterranei, ubi aliàs Edetani & Conteſtani populi. Terminatur ab Oriente Catalonià, & mari Mediterraneô, à Septentrione Aragonià, ab Occidente Caſtellà novâ & regnô Murciæ: unaque eſt ex præſtantiſſimis & fertiliſſimis Hiſpaniæ partibus, ob fluviorum copiam, qui ſolum farris frugumque omnis generis fœcundum reddunt. Serici quoque ibi & lalis florentiſſimum mercimonium eſt. Nomen habet à Metropoli ſua Valencia, nobili emporio, quod Hiſpanis *Valentia la hermoſa* appellatur. Figuram ferè rotundam obtinet, muriſque cincta eſt, ſed foſſis caret. Sedes hîc Vice-Regis, cujus palatium, cum curia, & palatio *de la Cuta*, monaſterio item S. Hieronymi, templo & Collegiis quibuſdam, dignum ſpectatu: Turia quinque pontibus ſtratus eſt. Cætera de urbe hac & regno vide ſuprà in voce *Valentia.*

VALENTIANÆ, Eginhart. *Valentianæ*, Reginoni: *Valentianenſes*, Lib. Notit. *Valleſchena*, Aimoinio, ad Scaldim, ubi navigari incipit, urbs aliàs Nerviorum, nunc Hannoniæ, elegans, opulenta & permunita. Hic Chlodoveus III. jus dixit, circa A. C. 771. Dicta haud dubiè à Valente eſt, ſive fratre Valentiniani majoris Auguſti atque collegæ, ſive alio quodam: Eam Scaldis in duas partes dividit, quarum pars trans Scaldim in pago Fanomartenſi eſt, ut Eginhartus ait, & in diœceſi Cameracenſi: pars cis Scaldim in pago Auſtrebantenſi ac parœcia Atrebatenſi, ſub diſpoſitione Archidiaconi Auſtrebanti *Oſtrevant.* Ex vico ſeu villa fiſcali vel publica oppidum, aut potiùs urbs totius ferè Hannoniæ clariſſima evaſit. Diſtat 5. leucis à Tornaco in Meridiem, Quercetum versùs 2. media inter Montes ad Cæciam, & Cameracum in Africum, 6. leucis, à Tornaco in Meridiem, Quercetum verſus 2. media inter Montes ad Cæciam, & Cameracum in Africum, 6. leucis, vulgò *Valenciennes.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. Baudrand. &c.* De iis verò vicibus, quas bellô Belgicô ſubiit, Thuan. *Hiſtor.* Hug. Grotium, *Annal. Belgic.* Stradam, &c. Capta nuperò bellô à Gallis A. C. 1677. illis pace Noviomagenſi remanſit.

VALENTINI, populi Sardiniæ, *Ptolem.* Plin. *l.* 3. *c.* 7. Calabriæ etiam, Plin. *l.* 3. *c.* 11.

VALENTINIANI, vide *Valentinus.*

Imperatores Romani,

VALENTINIANUS I. in Pannonia natus, prope Cibalen, ex patre reſtione, cui Gratiani fuit nomen, virtute & meritis emerſit. Imperator ſalutatus, Niceæ in Bithynia, poſt mortem Joviani, A. C. 364. Valenti fratri Oriente commiſsô, Occidentem ipſe curavit; contra Germanos, barbaroſque imperium infeſtantes felix. Eccleſiæ fautor, egregias ſanxit leges, inclytus Princeps, niſi quòd nimium iræ permitteret. Hinc Quadorum legatis, qui vili habitu incedentes nullum præ ſe ſplendorem ferebant, tantoperè ſuccenſuit, ut nimiâ contentione venâ arteriâque ruptis, brevi pollea, ſanguinis profluviô extingueretur: Brigitii in Pannonia. A. C. 375. ætat. 56. Pater ex Severa Gratiani, & ex Juſtina, quam priori ſuperinduxerat, Valentiniani II. Gallæ, quæ Theodoſio nupſit, &c. Ammian. Marcellin. *l.* 30. Proſper & Caſſiodor. *in Chron. Oroſ. &c.*

VALENTINIANUS II. filius prioris, Imperator ſalutatus eſt An. ætat. 10. Anicii, in Pannonia, A. C. 357. cedente tandem Gratianô, fratre maximô natu: quô mortuô, S. Ambroſium ad Maximum tyrannum, qui ejus impetum moraretur, miſit; quod cùm fruſtra feciſſet, cum matre Theſſalonicam ſe recepit, opem Theodoſii M. imploraturus, qui devictô Maximô, non tantùm Italiam Valentiniano reſtituit, ſed adjecit inſuper Galliam, Hiſpaniam & Angliam: increpuit interim, quòd matri Arianæ nimium adhæreret. Ab eo tempore Ambroſii inſtitutioni & conſiliis commiſit ſe Valentinianus: ſed dum Arbogaſto Gallo nimium tribuit, illiuſque inſtigatu contra Gallos iniciatus, poſteà ſententiam mutat, ab eo Viennæ in Delphinatu ſtrangulatus eſt, A. C. 392. Catechumenus, nondum enim ab Ambroſio baptizatus, ut expectaverat, fuit. Marcellin. *in Chron.* Ambroſ. *in Valent. Socr. Sozom. Ruffinus*, &c

VALENTINIANUS III. fil. Conſtantii ex Placidia: An. ætat. 7. poſt victum Johannem tyrann. à Theodoſio Juniore purpurâ donatus, & totius Italiæ conſenſu, Imperator proclamatus eſt, A. C. 425. Hujus exercitus, ſub Litorio Ethn co, à Gothis, quos Ætius adduxerat, in Gallia victus, & ipſe Attilæ in Italiam adventu perculſus eſt: Nihilominus, ſuperante metum libidine, Maximi uxori fraude in aulam pellectæ vim intulit, quam contumeliam maritus ulturus ſuaſit primò Imperatori, ut Aëtium, qui optimè de ipſo meruerat, (poſtquam enim ab Imperatore placatus, & Patricius Galliarum creatus eſſet, Bonifaciô Comite in ſuſpicionem apud Imperatorem adductô totus aliquandiu hunc poſſederat, rebus contra Chlodionem Francorum Regem A. C. 428. & Gothos, Arelatum obſidentes, Attilam imprimis ipſummet geſtis inclytus.) à ſe amoveret, imò, ut quidam volunt, propriis manibus occideret, A. C. 454. dein in Campo Martio ipſi vitam eripuit, A. C. 455. ætat. 36. Caſſiodor. & Marcellin. *in Chron.* Euagr. *l.* 2. *Procop. &c.*

VALENTINIANUS, Præfectus aulæ primarius ob alapam ſacrificulo, quòd chlamydi ejus aquam luſtralem aſperſiſſet, impactam, à Juliano Apoſtata relegatus eſt. Vide Socr. *l.* 3. *c.* 10. & 17. Idem cum *Valentiniano I.*

VALENTINIAPOLIS Urbis, meminit Concil. Chalcedonenſe, Epheſinum & Synodus Romana IV. Aſiæ propriæ videtur. In *vita Chryſoſtomi* quoque memoratur.

VALENTINUM Forum, *Plin.* Vide *Forum Fulvii*, & *Valentia.*

VALENTINUS, Ital. Papa Roman. ſucceſſit Eugenio II. quadrageſimò pòſt die mortuus, A. C. 824. Baron. *in Annal.* Eum excepit Gregorius Quartus.

VALENTINUS Hæreſiarcha, caput *Valentinianorum*, ſecul. 2. Ægyptius gente, doctus, eloquens, & Philoſophiæ Platonicæ ſectator: Sed ſupra modum tumidus, cùm alium in Epiſcopatu ſibi prælatum indignaretur, hauſtâ ex fabulis Heſiodi hæreſi, Deos triginta ſibi fabricavit, illis Æonum nomine impoſitô. Ex horum, quindecim enim mares, totidem fœmellas finxerat, commiſtione Servatorem, velut Pandotam, natum eſſe deliravit. Addidit eum, cum corpore hoc cœlitus allato, per Virginem tranſiiſſe, reſurrectionem inſuper inficiatus. Hujus ſectatores in Gnoſticorum nomen & caſtra tranſierunt. Idem Euangelium & Pſalmos, ſub nomine ſuo, edidit: Romam dein veniens, errores ſuos ejuravit, ſed brevi in eoſdem relapſus eſt, refutatus ab Irenæo & Tertulliano. Vide Theodor. *l.* 1. *Hær. fab.* Epiphan. *Hær.* 31. *Euſeb. Philaſtrium, Baron. &c.*

VALENTINUS Schindlerus, auctor Epitomes Bibliorum Hebr. Chald. Syr. Græc. Latin. & German. quæ prodiit Witebergæ A. C. 1578.

VALENTINUS Smalcius, Socinianus. Scripſit Homilias *in c.* 1. Johannis, aliaque.

VALENTIUM, urbs Epiſcopalis ſub ſede Amydenſi, *Guil. Tyrius.*

VALEPONGA, Hiſpaniæ urbs, *Antonin.* inter Liminium & Cæſaraugoſtam.

VALERANDUS Varanius, Gallus edidit A. C. 1516. *Pœma de Johanna Darcià, ſeu puella Aurelianenſi, libris* 4. Cujus initium:

Ordior auguſtæ titulos & geſta puellæ,
Quæ ſexûs egreſſa modum, longæva diremit
Prælia & ambiguas lites: dum freta potenti
Robore, Brutiadas Gallis exegit ab oris, &c.

VALERANICA, quibuſdam eſt *Berlanga*, oppid. Caſtellæ veteris intra montes, 7. leuc. ab Uxama in Boream, uti à Durio fluv. paulo minus à Numantia in Occidentem.

VALERIA, nomen proprium Meſſalorum ſororis, quæ amiſsô conjuge, cùm rogaretur, cur alteri non nuberet, ait *Sibi ſemper maritum Servium vivere.*

VALERIA, virgo, cùm Valerios peſtis invaſiſſet, ab oraculo commonefacta, malum id ceſſaturum, ſi quotannis Junoni virginem immolarent, in ſortem eſt ipſa vocata: ſed Luperca enſem corripuit, & impoſitâ ſuco virgulâ cum malleo, enſem juvencæ, penès templum paſcenti, impoſuit. Virgo igitur, re intellectâ, immolatâ juvencâ, malleum arripuit, domumque & ægros circumluſtrans, ictu parcente, ferit, eumque unicuique val dixiſſet, eos exſuſcitavit incolumes. Quocirca & hòc tempore myſterium illud fieri conſtat. Plutarch. *in Parall.*

VALERIA, nomen aquilæ, apud Plinium, *l.* 10. *c.* 3. à *valendo*, de qua vide ſuprà in voce *Melanætus*.

VALERIA Colonia, Corſicæ urbs, *Ptolem. Leria Ptoeto.* Sed *Aleria* eſt in Græcis exempl. & ſic etiam apud Plin. *l.* 3. *c.* 6. & *Antonin* 2. oppid. Epiſcopale Hiſpaniæ Tarraconenſis, à qua *Valerienſes* populi, Plin. *l.* 3. *c.* 3. Olim *Caſtrum altum* dictum, *Querra* eſt *Cluſio* ac *Tarapbe*. In Caſtella nova (ut vocant) ſita eſt. Nunc pagus ad Sucronem fluv. triplex, *Valera de Suſo*, *la Vieja*, & *Valera Guemada*, 7. leuc. à Conchia urbe quæ illi ſucceſſit, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Toletano; In Veter. Inſcr. *Colonia Julia Valeria. Ferrar. Baudrando*, aliiſque creditur *Cuenca*, in tractu montuoſo, cujus caput eſt. Antea *Caſtrum altum* dicta eſt, urbs Celtiberorum. 3. Regio Italiæ juxta lacum Fucinum, cujus urbes *Valeria* ſive *Marſi*, Epiſcopalis, *Carſeoli*, *Amiternum*, *Furconium* & *Reate*. 4. Regio Pannoniæ ſuperioris inter Dravum & Savum fluv. quæ hodie *Stiria* vocatur, teſte *Lazió*, *Crabaten* verò *Rhenano*, *Ferrar. Baudrando* provinc. erat Pannoniæ inferioris inter Danubium & Dravum, magis verſùs Danubium circa Solvam, Aquincum & Statuas Coloſſas. *Sext. Rufus*, *Jornand.* Longè à Stiria in Ortum, ubi hodie pars Hungariæ inferioris.

VALERIA Lex, prima certos quaſi cancellos Magiſtratibus circumdedit, lata à P. Valerio Poplicola Conſ. collegâ Juniô Brutô mortuô, An. Urb. Cond. 243. in hæc verba: *Ut adverſus omnes Magiſtratus provocatio eſſet.* Vide Liv. *l.* 2. *c.* 9. Dionyſ. *l.* 4. Val. Maximum, *l.* 4 *c.* 1. *ex.* 1. Pomponium, *de Orig. Juris*. Poſt eum L. Valerius Poplicola Potitus Conſul cum M. Horatio Barbato, Ao. Urb. Cond. 304. legem tulit, *Ne quis ullum Magiſtratum ſine provocatione crearet*, Liv. *l.* 3. *c.* 55. Dionyſ. *l.* 10 *&c.* Quæ lex *Valeria ſecunda*, ſive *Horatia* vocata eſt. Tertiò eam repetiit M. Valerius Corvus Conſul quintùm, cum Q. Appulejo Pansa, An. Urb. Cond. 453. *Ne quis, qui provocâſſet, virgis caederetur, ſecuri ve necaretur: ſi quis adverſus ea feciſſet, improbè factūrum*, Liv. *l.* 10. *c.* 9. Fuerunt & aliæ leges *Valeriæ*, de fœnore, de militum ſucceſſione, de pecunia publica, & duobus Quæſtoribus, de perpetua dictatura Sullæ, de Majeſtate, &c. de quibus vide Thom. Dempſter. *Antiquit. Rom. paſſim.*

VALERIA Tuſculanaria, quô pactô dolis cum patre Valerio coierit, vide in verbo *Sylvanus*.

VALERIA Via, in Sicilia, inter Meſſanam, & Lilybæum, *Strabo*. Alia in Italia, quæ ad urbes Valeriæ ducebat per Tybur, *Strabo*. Vulgò *Il piano di S. Spirito*, & *della Cella*, teſte Ciofanô in *l.* 4. Ovidii *Triſt.*

VALERIÆ gentis Princeps Voluſus Romæ domicilium locavit, cum T. Tatio Sabinorum Rege, Dionyſiô & Plutarchô auctoribus. A quo ejus poſteri Valeſii primùm, poſt *Valerii* dicti: quare etiam *Voluſi* cognomen tulêrunt. Hæc poſteà gens, ſe in multas familias multaque cognomina diffudit, ut Voluſi, Potiti, Poplicolæ, Maximi, Corvi, Corvini, Meſſallæ, Falconis, Cottæ, Meſſallini, Levini, Aſciculi, Barbati, Nigri, Lactucini, Antiatis, Tappi & ſimilium.

VALERIANÆ Villæ meminit Vopiſcus, *in Aureliano*, *c.* 10. P. *Valerii* villa Ciceroni, in Brutiis, circa Rheginos eſt, ut placet Gabr. Barrio, *l.* 3. *Calabriæ Hiſt.*

VALERIANI Aurei, apud Treb. Pollionem *in Claudio*, *c.* 17. cui Gallienus, inter alia, tribui juſſit, *Aureos Valerianos CL. Trientes Saloninianos* CCC. nummi ſunt à *Valeriano* Imperatore cuſi, quos proin *Valerianeos* aut *Valerianinos*, potiùs appellandos fuiſſe, ſicque apud Trebellium legendum, judicat Caſaubonus. Sed nominibus formam primitivam habentibus, etiam Veteres ἀντὶ τῶν παραγώγων uſos eſſe, docet variis exemplis Cl. Salmaſ. *Notis ad loc.* Certè *Valerianos hortos* Vopiſcus habet *in Aureliano*, *c.* 1. *Sermonem multum à Palatio uſque ad hortos Valerianos inſtituit.* Niſi mavis ibi *Varianos* legere, cum eodem.

Imperator, & Viri Illuſtres.

VALERIANUS, majoris ſpei, quàm fortunæ, imperavit annô Mundi 4216. à Chriſto nato 254. Hic duplici nomine calamitoſiſſimus extitit: tum quòd à Sapore Perſarum Rege, victus acie (ſive dolô ſuorum, & proditione Macriani, ſive ejus imprudentiâ id acciderit) in captivitate conſenuit, tandem vivus excoriatus: tum quòd Gallienum filium reliquit, qui Caligulæ ac Vitelliis ſimillimus, Imperium contaminavit. Hic, cùm primò Chriſtianis ſe favere teſtaretur, poſteà ab Ægyptio quodam Mago ſeduci ſe paſſus, in omne ſcelus ruit, victimis etiam humanis Dæmoni ſacrificatis, & infantum viſceribus exenteratis, quò inde futura noſſet. Vixit Valerianus annos 47. imperavit 4. ante captivitatem ſuam, unà cum filio. Quandiu captivus vixit, Rex Sapor incurvatô eô, pedem cervici ejus imponens, equum aſcendere ſolitus eſt. Aurel. Vict. *de Cæſar. Eutrop. Euſeb. Oroſius*, &c.

VALERIANUS Junior, vide *Saloninus*.

VALERIANUS, Dux militum prætorianorum, ſub Maximino, in hujus odium, à Romanis occiſus eſt, apud Jul. Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 14. Sed *Vitalianum* ei nomen fuiſſe, notat Caſaubonus. Idem nomen Gallieni fratri fuit, qui Gallienô interfectô, circa Mediolanum, & ipſe ſimul interemptus eſt. Item Gallieni fil. quem P. LICINIUM SALONINUM VALERIANUM *Victor*, lapides, nummi vocant: de quorum utro ſcriptum ſit in Faſtis, VALERIANO IMPERATORE COS. ambigit Trebell. Pollio *in Gallienis*, *c.* 14. ubi Caſaubonum vide. Pertinacis quoque amico, de quo vide Jul. Capitolin. *in Pertinace*, *c.* 12. &c.

VALERIANUS, Epiſcopus Cemeles, urbis exciſæ, cujus Epiſcopatus Niceam tranſlatus eſt, ſeculô 5. Scripſit 20. *homilias*, cum *Epiſt. ad Monachos*, in qua de efficacia & ordine doctrinæ Apoſtolicæ agit. Petr. Joſtidus, *de Epiſc. Nic.* Morer. *Dict. Hiſt.*

VALERIANUS Aſiaticus, Belgicæ prov. Procurator, à Vitellio gener aſcitus. Tacit. *l.* 1. *Hiſt.* *c.* 59.

VALERII, priùs VALESII, teſte Quintilianô, *l.* 1. *c.* 5. appellati, ſicut *Fuſii*, deinde *Furii*.

VALERII Villa, Cicer. *Valeriana* villa Vopiſco, *in Aurelian.* *c.* 10. locus Brutiorum, apud Rhegium urbem.

Viri Illuſtres.

VALERIUS, M. Publicolæ frater, Conſul unà cum Poſthumio Tuberto factus, & contra Sabinos profectus, rem feliciter ſuis auſpiciis & adminiſtratione geſſit. Ex quo publicè ei domus ædificata. Vide & *Lucius*.

VALERIUS, apud Pollionem *in Claudio*, *c. ult.* *Vivas Valeri*, *acclamatum à Principe*: unum eſt ex nominibus Claudii, qui *Flavius Valerius Claudius* integrè appellatus eſt. Nempe Principes illi omnes, qui obſcurô genere nati ad Imperii faſtigium eniſi ſunt, prænomina cognominaque Romana aſſumſêre, ut in familias antiquas & nobiles hâc ratione ſeſe inſulcirent & originem patriam emenſirentur. Sic Diocletianus, qui ſervus fuit & *Docles* vocabatur, poſtquam Imperator factus eſt, ista quoque ſibi cepit nomina, more Nobilium Roman. & *M. Valerius Diocletianus* appellari cœpit eſt. Sic alios complures mediô ævô *Valerios* & *Aurelios*, potiùs, quàm aliis nominibus, nonnunquam utrôque nomine *Aurelios Valerios*, appellari voluiſſe, ex Hiſtoria notum. Salmaſ. *Notis ad Pollion. loc. cit.* & Vopiſc. *in Probo*, *c.* 1.

P. VALERIUS, L. Valeſii filius, Conſul. Roman. qui primùm cum Bruto, de Vejentibus, deinde de Sabinis triumphavit. Hic, quia in locum Tricipitini collegæ Conſulem non ſubrogaverat, & domum in Velia, tutiſſimo loco habebat, in ſuſpicionem regni affectati venit. Quô cognitô apud populum queſtus eſt, quod tale aliquid timuiſſent; quapropter emiſit, qui domum ſuam diruerent, ſecures etiam faſcibus dempſit, eaſque in populi concione ſummiſit. Legem inſuper de provocatione à magiſtratibus ad populum tulit. Hinc *Publicola* dictus eſt; & cum diem obiiſſet, publicè ſepultus, ac annuô matronarum luctu honoratus. Hic quadrigâ primus in triumpho vectus eſt, ſine ulla invidia: præterea, collegæ Bruto honores funuſque curavit, funebremque orationem de ipſius laudibus habuit, quæ adeò jucunda fuit Romanis, ut ex eo conſuetudo manârit, ut qui ſtrenuè pugnando occubuiſſent, ab Optimatibus laudarentur. *Plutarch.* Idem primus poſt exactos Reges, ludos inſtituit ſeculares: Laborantibus etenim peſtilentiâ civibus, apud aram *Tarentum*, vel *Terentum* dictam, publicè nuncupatis votis, atrum bovem Diti pro maribus, concolorem pro fœminis juvencam Proſerpinæ mactavit: ludoſque & lectiſternia trinoctiô fecit, & aram terrâ, ſicut antè fuerat, exaggeratâ occuluit, inſcriptam titulô iſtô: *P. Valerius Poplicola frumentarium campum Diti & Proſerpinæ Romanorum ſalutis ergò fecit.* Alii aliter. Vide Roſin. *l.* 5. *Antiq. Roman.* *c.* 21. Thom. Dempſter. *Antiquit. Roman.* *l.* 8. *c. ult.* Obiit autem inops, publicô ſumptu elatus. Aurel. Victor. *c.* 15. Liv. *l.* 3. *c.* 8. 15. 17. 18 Florus, *l.* 1. *c.* 9. &c.

VALERIUS, Antias, ſcriptor Hiſtoriæ, ſæpe ab Auctoribus teſtis citatur, Livio inprimis. Vide Plin. *l.* 2. *c.* 107. Plutarch. Priſcian. *l.* 9. A. Gell. *l.* 7. *c.* 9. Voſſ. *de Hiſt. Lat.* *l.* 1. *c.* 10. *&c.* *Nic. Lloydius.*

VALERIUS Aſiaticus, genitus Viennæ, multiſque & validis propinquitatibus ſubnixus; Præcipuus auctor interficiendi Cæſaris, non extimuit concionem populi Romani gloriamque facinoris ultro petere. A Meſſalina, ob anti viam & opum magnitudinem, ut hortos ipſa Lucullianos poſſideret, per Suilium & Vitellium, ſubverſus: de cujus præclaro exitu Tacit. *l.* 11. *Annal.* *c.* 3. Ad cædem Caji etiam verò perpetrandam acceſſus eſt, contumeliis ipſius Caligulæ. Nam hujus in convivio: item in concione clariſſimâ voce, qualis in concubitu eſſet uxor ejus, objecit. Seneca *de Tranquillitate Animi*, *l.* 2. *c.* 18. Vide & *Publius*.

VALERIUS Aurelianus, 33. Roman. Imperator, vide *Aurelianus*.

VALERIUS Baſſianus, Vir Conſularis, Commodi juſſu occiſus, Lamprid. *in Commodo*, *c.* 7.

VALERIUS Capito, Præturâ functus, ab Agrippinâ perverſus & poſt ejus cædem à Nerone reſtitutus. Tacit. *l.* 14. *Annal.* *c.* 12.

VALERIUS Catulinus, miſſus Severo ſucceſſor, apud Spartianum *in Didio Juliano*, *c.* 5. interfectus eſt poſtmodùm, juſſu Severi, Imperium adepti, ut idem habet *in Severo*, *c.* 13.

VALERIUS Cordus, Literator inſignis, inter præceptores Alexandri Sev. memoratur Lampridio in hujus *Vita*, *c.* 3.

VALERIUS Cornelius, vide *Corvinus*.

VALERIUS Corvinus, Tribun. milit. ſub Duce Camillo reliquias Senonum perſequente, adverſus Gallum provocatorem ſolus proceſſit. Tum corvus ab ortu Solis galeæ ejus inſedit, & inter pugnandum ora oculoſque Galli reverberavit: Sic hoſte victô Valerius *Corvinus* dictus fuit, unde Manilius, *l.* 1.

Et cum militia volucris Corvinus adeptus
Et ſpolia, & nomen, ——————

Hic quum ingens multitudo, ære alienô oppreſſa, Capuam occupare tentâſſet, & Ducem ſibi Quinctium neceſſitate magnâ compulſum feciſſet, ſublatô ære alienô ſeditionem compreſſit. Hæc *Corvinus*. Livius verò *l.* 7. *c.* 27 *ſ.* addit, de Samnitibus eum triumphâſſe, ſexies Conſulem fuiſſe, hoſtes Titi Manlii morte exultantes compreſſiſſe. Vixit præterea, teſte Val. Maximô, *l.* 8. *c.* 13. *ex.* 1. corporis & animi viribus integris annos centum. Vide *Corvinus*. Et quidem, de *Valerio* à corvo adjuto, habes hiſtoriam, apud Livium, *l.* 7. *c.* 26. Val. Maximum, *l.* 3. *c.* 2. *ex.* 6. A. Gellium, *l.* 9. *c.* 11. Sext. Aurelium, *de Viris illuſtr.* *c.* 29. Alios. Verùm Voſſio non quidem pugna ſingularis *Valerii* cum Gallo, ſed quod de auxilio facto addunt alii, & quidem inſpectante hinc Romanô, inde Gallicô exercitu, fabuloſum videtur, & fortè hinc ortum, quòd Valerios galeam geſtâris, cui corvi ſi-

gnum erat ſuperadditum. Vetuſtiſſimis enim temporibus galeæ fiebant è pellibus animalium, unde *κυνῆ*, *λεοντῆ*, *ἰκτιδέη*, apud Homer. Poſtquàm verò pro pelliceis æneæ adhibitæ ſunt, ac ferreæ, figuram tamen animantis alicujus, vel ſaltem capitis in ea expreſſerunt: Itaque galea nunc capite leonis, nunc integri vulturis, nunc alterius cujuſdam animalis figurâ, erat inſignis, cujus rei ignoratio ſpiſſos in Hiſtoria peperit errores. Cùm iſtiuſmodi itaque galea, corvi figuram habente, depingi & effingi ſolebat *Valerius*, cum Gallo pugnans: Unde progreſſu temporis imperitum vulgus judicavit, corvum galeæ inſidentem eſſe imaginem veri corvi, cùm tantùm ferrei illius, quô galea inſignis erat, eſſet imago. Quæ conjectura inde roboratur, quòd moris antiqui fuiſſe legimus, ut res illuſtres picturis proderentur: velut illa pugna Manlii cum Gallo, quæ in ſcuto Cimbrico erat, teſte Tulliô, *de Orat.* *l.* 2. Quintilianô, *l.* 6. *c.* 4. ac C. Pliniô, *l.* 35. *c.* 4. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol.* *l.* 3. *c.* 28. ubi quoque addit, *Corvi* cognomen, non *Corvini*, Valerium hunc nactum eſſe. poſteros verò *Corvinos* fuiſſe dictos.

M. VALERIUS Corvinus Meſſala, Civis Roman. in juventute ſua Triumviris formidabilis, poſtea Conſul cum Auguſto fuit. Scripſit *de litera S. de familiis Romanis*, &c. *De progenie Auguſti* liber ejus non eſt. Vide Cicer. *in Bruto*, Senec. *contr.* 12. Sueton. *in Aug.* *c.* 58. 74. Vellejum Paterc. *l.* 2. *c.* 71. 84. A. Gellium, *l.* 13. *c.* 15. Macrob. *l.* 1. *Saturn.* *c.* 9. Plin. *l.* 35. *c.* 4. Biennio ante mortem ſic oblitus eſt omnium rerum, ut ne nominis quidem proprii meminerit, Idem *l.* 7. *c.* 24. Huic Tibullus *Eleg.* 3. *l.* 1. inſcripſit.

VALERIUS Cotta, vide *Cajus*.

VALERIUS Fabianus, honoribus deſtinatus, qui cùm Domitio Balbo, ſeni diviti atque orbo, propinquo ſuo, teſtamentum ſubdidiſſet, lege Cornelia damnatus eſt, ſub Nerone. Tacit. *l.* 14. *Annal.* *c.* 48.

VALERIUS Feſtus, vide *Feſtus*.

VALERIUS Flaccinus, adoleſcens nobilis, *parens Valeriani* (i. e. *πρόγονος*) *è Quadorum manu liberatus*, *à Probo*, memoratur Vopiſco *in Vita* hujus, *c.* 5.

VALERIUS Flaccus, M. Catonis familiariſſimus, eundem ex agro Tuſculano ad Rempubl. adduxit pariter & inſtruxit. Conſ. cum eodem Catone circa Mediolanum cum Gallis & Inſubribus & Bojis, collatis ſignis, pugnavit, ubi 10000. hoſtium ſunt cæſa. Cauſam mulierum de abroganda lege Oppiâ contra Collegam ſuum Catonem obtinuit; quorum vide orationes elegantes apud Livium *l.* 34. *c.* 1. 2. 5. *ſ.*

VALERIUS Flaccus, Poëta, cujus vitam pete ex *Lilio Gyraldo*, *Petro Crinito*, &c. Addam hoc ſolum: Setiâ Campanus, ſeu, Patavinus, ſecundùm Martialem, vide infrà. Floruit ſub Domitiano, non in magnis opibus. Scripſit *Poema de Argonautis*, *libris* 8. Laudatur Quinctiliano, *l.* 10. *c.* 1. *Multum*, inquit, *in Valerio Flacco nuper amiſimus*. Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 62. *v.* 3.

Cenſetur Apona Livio ſuô tellus
Stellaque, nec Flacco minus.

Idem alibi ad eum, *l.* 1. *Epigr.* 76. *v.* 1.

O mihi curarum precium non vile mearum,
Flacce Antenorei ſpes & alumne Laris.

Valerii Flacci (inquit Cæſ. Scaliger.) *ingenium felix*, *diligentia non vulgaris*, *ſed immaturâ morte præventus*, *acerbum nobis poëma ſuum reliquit.* A Juvenale tamen ſugillatum fuiſſe notat Lubinus *ad Sat.* 1. quem ſis vide. Verùm de Flacco hoc, uti cæteris Latinis Poëtis, nos alibi. *Nic. Lloydius*, Vide *Cajus*: it. *Lucius*, ac *Publius*.

VALERIUS Levinus, Conſul cum Pyrrho præliô congrediens, in Laconia infeliciter pugnavit. De cujus, Pyrrhum interemiſſe ſe jactantis, mendacio, vide Hug. Grotium, *de Jure Belli & Pacis*, *l.* 3. *c.* 1. §. 17. Iterum poſteà Conſul contra Agrigentum miſſus, ſuperatô Hannone Duce Carthaginenſium, oppid. in poteſtatem recepit, ac Senatorum ſecuri percuſſit. Alter contra Philippum Macedonem feliciter bellum geſſit, teſte Liviô, *l.* 27. Vide & *Lucius*: it. *Maximus* & *Publius*.

VALERIUS Lucas, vide *Lucas*.

VALERIUS Marcellinus, Hiſtoricus Romanus, cujus meminit, uti eôdem cum Suetonio ſcribendi genere uſi, Capitolin. *in Maximino & Balbino*, *c.* 5.

VALERIUS Marinus, deſtinatus à Galba Conſul, dilatus à Vitellio nullâ offensâ, ſed mitis & injuriam ſegniter laturus. Tacit. *l.* 2. *Hiſtor.* *c.* 71.

VALERIUS Martialis, vide *Martialis*.

VALERIUS Maximus, Hiſtoricus, ſcripſit *dicta ac facta memorabilia libris* 9. *ad Tiberium Cæſarem.* Militavit ſub S. Pompejo, ut ipſe de ſe teſtatur, ubi de inſtitutis loquitur antiquis.

VALERIUS Maximus Baſilius, Conſul. an. Urb. Cond. 1219.

VALERIUS Meſſala, vide *Lucius*.

VALERIUS Omulus, inter eos, qui Antonino Pio adverſus Marcum jam Cæſarem aliqua inſuſurrarent, memoratur Capitolino *in Marco Antonino Philoſ.* *c* 6. Et quidem is, *quum Lucillam matrem Marci in viridario venerantem ſimulachrum Apollinis vidiſſet*, *inſuſurravit*, *Illa nunc rogat*, *ut diem tuum claudas*, *& filius imperet*, *quod* tamen *apud Pium nihil valuit* &c.

VALERIUS Orca, prænomine *Quintus*, Cæſaris legatus, ab eo in Siciliam miſſus, ad expetendum Catonem. *l.* 1. *de bell. Civ.* *c.* 29.

VALERIUS Paulinus, Narbonenſis procurator, Veſpaſiano amicus. Tacit. *l.* 3. *Hiſt.* *c.* 42.

VALERIUS Ponticus, Italiâ exactus, quòd falſarios, ne apud præfectum urbis arguerentur, ad Prætorem detulerit, interim ſpecie legum, mox prævaricando ultionem cluſurus. Tacit. *l.* 14. *Annal.* *c.* 41.

VALERIUS Potitus, poſt Xviralem invidiam plebem in patres incitatam legibus & conditionibus ſuis mitigavit, unde *Potiti* nomen adeptus. Primus quoque Conſul poſt Xviros, cum Volſcos Æquoſque ad Algidum magnâ laude debellâſſet, triumphus ei à patribus negatus fuit. Sed ſuadente Iciliô Tribunô pleb. primus, ſine authoritate Senatûs, triumphavit, cum collega ſuo M. Horatio. Quamobrem *Maximi* cognomen adeptus eſt, quod nemini à Senatu præterquam Fabio Maximo conceſſum eſt. *Plut.* Vide & *Cajus*; it. *Lucius*, & *Publius*.

VALERIUS Præconinus, prænomine *Lucius*, legatus in Aquitania, exercitu pulsô interfectus eſt. Cæſ. *l.* 3. *Comm.* *c.* 20.

M. VALERIUS Probus, Grammaticus, ſub Adriano. Scripſit inter alia, *de temporum connexione*, Servius in *l.* 7. *Æn.*

VALERIUS Procillus, prænomine Cajus, C. Valerii Caburi Filius, ſummâ virtute & humanitate adoleſcens cum M. Mettio ad Arioviſtum a C. Cæſare miſſus & ab iſto in vincula conjectus, Cæſ. *l.* 1. *Comment.* *c.* 47.

VALERIUS Publicola, vide *Lucius*: it. *Publius*.

VALERIUS Soranus, Poëta, quem Cicero *in l.* *de Oratore* doctiſſimum togatorum appellat. *Plut.* verò virum philoſophum & eruditum dicit, ac interſectum à Cn. Pompejo. Hujus duos hos verſus, laudat Varro *de cultu Deor.*

Jupiter omnipotens, Regum Rex ipſe, Deûmque
Progenitor, genitrixque Deûm, Deus unus & omnes.

VALERIUS Soranus, quòd contra interdictum, eloqui proprium nomen Romæ auſus eſſet, ob meritum profanæ vocis neci datus. Solin. *c.* 2. Servius *in fine l.* 1. *Georg.* hunc ſcribit Tribunum Pleb. obque linguæ temeritatem levatum eſſe in crucem.

VALERIUS Titus, vide *Titus*.

VALERIUS Torquatus, pro Reipubl. ſalute obiit mortem. Nam cùm P. Æmilius reſponſum accepiſſet ex oraculo, victoriam ſe reportaturum, ſi aram in eo loco ædificaret, ubi inſignem cum curru hominem demerſum aſpiceret: poſt 3. demum dies Val. Torquatus (ſic enim in ſomnis fuerat admonitus) ſumptis ſacerdotalibus inſignibus (nam augurali ſcientiâ præditus erat) eductô exercitu, & multis ante ſe interfectis, à terra abſorptus eſt. Tum Æmilius, ſtructâ ibi arâ, victor evaſit: ex quâ victoria 160. turres geſtantes Elephantos Romam miſit. Ex quo autem tempore ſuperatus eſt Pyrrhus, ex arâ ipſa eduntur oracula. Plut. *Paral.*

VALERIUS Turpilianus Trachala, Conſul, an. Urb. Cond. 820.

VALERIUS, meliùs VOLERIUS, fluv. parvus Corſicæ. Nunc *fiuminale di S. Fiorenzo*, prope Nebii rudera, & in ſinum S. Florentii ſe exonerat.

VALESIA, Gallis LE WALAIS, German. WALLIS, pars ampla Helvetiorum, montoſa, at fertilis, ferarum, metallorum thermarumque fœcunda, ubi aliàs Seduni & Veragri, populi Galliæ Narbonenſ. Ab Ortu in Occaſum extenditur, inter Helvetios ad Boream & Ortum Ducatus Mediolanenſ. & Auguſtanum ad Meridiem & Sabaudiam ad Occaſum. Caput eſt Sedunum, *Syten*: reliqua oppida Martinacum, *Martinach* & Agaunum, ſeu *S. Maurice*. Multa fœdera cum Helvetiis ſanxêre Valeſii, tandem A. C. 1533. perpetuum fœdus omnino firmatum fuit. Item regio Galliæ Belgicæ inter Picardiam & Campaniam, ubi Sylvanectum urbs. Vulgò *Valois*. *Ferrar.* Vide quoque *Valleſia*.

VALESIA Familia, vide in voce *Valeſium*.

VALESII Hæretici, qui & *Eunuchi* dicti, quòd verba Chriſti, *Beati, qui ſe caſtraverunt* &c. ſecundùm literam accipientes, ſe ipſos caſtrarent, à *Valeſio* Arabe nomen habuêre. Ex illorum numero Origenem fuiſſe, legas apud Dominic. Maccum, *Hierolex.* Vide voce *Valeſius*.

VALESIUM, tractus Inſulæ Franciæ, vulgò *le Valois*. Cum titulo Ducatus verſùs Oeſiam fluv. ubi urbs Crepiacum, *Crepi en Valois* caput. *Baudrand.* Hinc regiæ olim familiæ nomen, cujus auctor Philippus VI. Caroli *Valeſii* fil. fuit, poſtquam A. C. 1328. Carolus IV. Pulcher obiiſſet, directæ ab Hugone lineæ ultimus. Contra hunc Eduardus regium titulum ſumſit, qui Philippum ad Sluſas primùm navali præliô, dein ad Creſſiacum terreſtri acie vicit, A. C. 1346. Nihilominus manſit Rex Philippus Delphinatuque acquiſitô priſtinas clades penſavit. Succeſſit ei fil. Johannes, qui victus præliô & captus ab Anglis: fil. Carolum V. ſucceſſorem habuit. Hic pater fuit Caroli VI. quô natus Carolus VII. Anglos totô regnô, Caletô exceptô, pepulit. Pater Ludovici XI. cujus filius Carolus VIII. improlis obiit. Huic ſucceſſit Ludovicus XII. agnatus, Dux priùs Aurelianenſis, quô ſimiliter ſine hærede extinctô, ſucceſſionis jura vocavêre Franciſcum I. Engoliſmenſem: quô genitus Henricus II. pater fuit Franciſci II. Caroli IX. & Henrici III. qui, cultrô perfidi Monachi confoſſus, A. C. 1589. ultimus ſtirpis, *Borbonio* ſanguini regnum tranſmiſit. Ejus enim ſucceſſor Henricus IV. fuit: in cujus uxorem Margaretam, quæ Henrici III. ſoror fuerat, mortuam A. C. 1615. notum carmen Euphormionis, cujus ultimi verſus hi ſunt:

Et vivo & morior toties, me funere longè
Nempe mori decuit, quæ tot per ſecula clarum
Induco tumulis ſuprema Valeſia nomen.

VALESIUS, Arabs Hæreſiarcha, caput *Valeſianorum*; qui omnes ſectæ ſuæ, aliquando etiam viatores, caſtrant; Legem cum Prophetis rejiciunt &c. Epiphan. *Hær.* 58. Auguſtin. *Hær.* 39. Baron. *A. C.* 249. 260.

VALESIUS Sabinus, cujus præcipuâ operâ pax, inter T. Tatium & Romulum facta. Gentis *Valeriæ* Romæ auctor, proavus L. Valerii Voluſii Poplicolæ.

VALETA, vulgò LA VALETE, urbs recens, ſed munitiſſima Melitæ, à Mag. Joh. *de la Valette Pariſot*, excitata, ultimô ſeculô, poſt ſolutam Melitæ obſidionem. Perculta item & lepida, in ora Boreali Inſulæ, cum portu capaciſſimo. Ibi commoratur M. Magiſter, eique adjacet arx S. Elmi in ſcopulo.

VALETTA Ludovicus, vide *Ludovicum*.

VALETUDINARIUM, in *Vita* Auſtrebertæ Virg. c. 3. *In ſtragula — ad* Valetudinarium *deportaverunt*: locus eſt in Monaſteriis, ægrorum curæ deſtinatus, qui *Infirmarium* aliàs, in Gloſſis Latino-Græcis ὑγιεινάριον & ἀῤῥωστήριον dicitur. Vox Senecæ, *Ep.* 27. Columellæ, *l.* 11. c. 1. Alus, nota. *Namque & Romani, cum metabantur caſtra, loca Prætorio, Quæſtorio, Valetudinario deſignabant*, Salmaſ. *ad Solin.* p. 821. Hebræis ſimilis fuit in Templo locus, in quo Sacerdotes, quibus colicus dolor frequens admodum, *ut qui in pavimento jugiter ſtabant & carnibus pluribus veſcebantur, nec in hora Miniſterii veſtem — aliam præter unicam, eamque ſimpliciorem, habebant.*, Maimonid. Celi hammikdaſch, c 7. §. 14. curabantur? Et præfuit ממונה על חוליים *Præfectus ægrotorum*, unus ex XXV Templi Præfectis, qui alios ſub ſe Medicos complures habebat, Jo. Seldenus *de Synedriis veter. Hebræor.* l. 3. c. 11. De uſu eorum hodierno hîc paſſim. Plato verò in Republica ſua *Valetudinariis* nullum locum eſſe voluit, ut cui illam extra hunc mundum, qui totus quid aliud quàm *Valetudinarium*, neſcio in quibus ſpatiis ſibi imaginari viſum eſt, uti diſcimus ex ejus *de Republica* libris; ubi tamen illos ſolùm, ex Æſculapii judicio, negligi vult, qui naturâ morbidi ad functiones in civitate obeundas inepti eſſent, uti vocem [illegible] Interpretes ibi exponunt &c.

VALETUDINIS Triumviri, in antiquo nummo argenteo, apud Onuphrium Panvinium, *Commentar. Reip. Rom.* l. 2. Vide ſuprà *Triumviri valetudinis*.

VALETUS, apud recentioris ævi Scriptores, nomen eſt, quô Magnatum filii, Militare cingulum nondum adepti, inſigniebantur; contractum ex *Vaſſeletus*, uti vocabantur Vaſſallorum, qui iidem olim erant iis, qui *Milites* poſtmodùm dicti fuêre, filii. Et quidem Magnatum filios ſic paſſim indigitant Francici Anglicique Scriptores. Eadem nomenclatura Imperatoris Conſtantinopolitani filium Villharduinus donat, ad quem *Notas* vide Car. du Freſne. Quia verò *Valetti* Militibus ipſis in occaſionibus bellicis miniſtrabant, eorumque arma ac ſcuta deferebant, inde & *Armigeri* & *Scutiferi* audiunt paſſim; horum nomenclatura data deinceps honoratioribus famulis eſt, quod hodieque apud Gallos obtinere conſtat. Vide eundem Auctorem *in Gloſſario*, & hîc, ubi de *Armigeris*, *Militibus*, & *Scutiferis*.

VALGI, Græcè βλαισοὶ, aliter *valli*, dicuntur, quibus in exteriorem partem crura curvantur: ſicut *vari*, quibus introrſum illa convertuntur. Utrumque tam *varum* quàm *valgum*, de obtorta & obliqua re ſumitur, & quidquid recto contrarium eſt, ſic appellatur. Salmaſ. *ad Solin.* p. 945. Vide plura infrà, ubi de *Vatiis*.

VALGIUS, magnus omnino Poëta fuit; ſic enim de eo Tibullus, *l.* 4. *El.* 1. *ad Meſſalam*, v. 181.

Valgius, æterno propior non alter Homero.

Eundem Horat. *l.* 1. *Sat.* 10. v. 82. cum Virgilio, Vario, Mæcenate, atque aliis conjungit, quibus ſi placere poſſit, negat ſe ineptorum hominum judicia morari.

VALI, populi Aſiæ, ad Mæotidem paludem Plinio, *l.* 6. c. 7.

VALIDUM, oppid. Umbriæ, inter Nuceriam urbem 7. & Sigillum oppid. 6. mill. paſſ. Callium verſùs; *Gualdo* vulgò.

VALII, Æthiopiæ populi, Plinio, *l.* 6. c. 30.

VALINSA, eſt in Alpibus regio, quæ hodie *Walliſerlandt* vocatur. Vide *Valeſia*. Eam olim tenuêre, *Viberi*, *Veragri*, & *Seduni*. *Joſ. Simler.*

VALISCUM, locus Italiæ. *Jul. Obſequens.*

VALKONIENSIS Comitatus, melius *Valponenſis*, Gall. *le Comté de Valpon*, provinc. Raſciæ, ſub Turcis. Vide *Valponienſis*.

VALLA, vide *Laurentius Valla*. It. *Georgius*, it. *Nicolaus*.

VALLÆ, urbs Macedoniæ, Pieriæ regionis, *Ptolem.* *Vallai* populi Plinio, *l.* 4. c. 10.

VALLAGIA, pagus Galliæ in Andicavis depreſſus & in vallibus jacens, vulgò *la Vallée*. Hic Bellum Forte *Beaufort en Vallée*: Burgulium, locus Abbatiâ clarus, *Bourgueil en Valee*. Dicitur quoque nonnunquam *Vallis Carnotenſis*, quia prope Carnutas eſt. In majore Archidiaconatu Eccleſ. Aurelianenſis regiuncula eſt humilis ac depreſſa, à ſitu *Valles* dicta, *Vaux*, in qua vicus S. Dionyſii & S. Cyrici *S. Denis en Vaux* & *S. Cyre en Vaux*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VALLARIS Corona, dicebatur corona Caſtrenſis, quâ donabat eum Imperator, qui primus hoſtium caſtra pugnans ingreſſus eſſet, à *vallo*; cujus figura inſignis erat. *Inſcript.* antiqua. *Donatc. haſtis puris. VI vexillis. VIII. coronis muralibus. II. vallaribus.* II. Erat ex auro, Aulus Gellius, *l.* 5. c. 6. ut & muralis ac navalis: quemadmodum contrà ovalis ex myrto, civica è fronde quercea, obſidionalis, quam reliquis omnibus Plinius præfert, *l.* 22. c. 3. & 4. è gramine fuit. Dicebatur autem *Vallus* ſeu *Vallum* ſtipes ramoſus, in aggeris ſumma parte defigi ſolitus, ad aggerem confirmandum & loricas extruendas; quem Legionarii milites unà cum armis in itinere ferebant: Nonnunquam verò accipitur, pro parte ſuperiore aggeris, ex illis *vallis*, i. e. ſudibus & ſtipitibus ac viminibus interjectis conſtante. Deſcribit id eleganter, & quomodo Roman. *vallum* à Græco differat, oſtendit Polyb. *l.* 17. *Vallus apud Roman. duos treſve aut ad ſummum* 4. *habet ſurculos, ex quo accidit, ut perfacilis ſit ejus geſtatio. Itaque unus bina atque etiam quatuor ſimul fert.* Et paulo poſt, cùm de Græcorum vallo ejuſque uſu dixiſſet, ſubjicit: *Apud Romanos diverſiſſima eſt ratio. Primum enim ita valla inter ſe circumplicant, ut neque facilè, quorum ramorum in terram depactorum ſint virgultа, neque quorum virgultorum ſint rami, agnoſcas. Præterea difficile eſt, ſi qui evellere conetur, manum admovere; quoniam denſiſſime inter ſe conſerta ſunt: Eò accidit, quòd virgulta ſta accuratè inſerta & interiecta ſunt, ut evelli* [illegible] *ab eo, qui prehenderit, facilè non poſſint.* [illegible] *quia* [illegible] *ſurculi omnes ſtant* [illegible] *terra* [illegible] *deinde, cum unum è virgultis* [illegible] *propter* [illegible] *magnum ſimul propaginem* [illegible] *neque* [illegible] *ut duo treſve unum idemque vallum prehendere queant.* [illegible] *alterum commoveat ac revellat,* [illegible] *patefiet.* Dicebatur etiam propriè *Intervallum* [illegible] ſpatium inter duo valla vel vallos interjectum: ut [illegible] ad alia locorum [illegible] quoque ſpatia, vox tranſlata eſt. Cicer. l. 3 *Epiſt. Famil.* 9. [illegible] *eorum & temporum diſjuncti.* Aliam ſignificationem *Vallus* habet, in Proverb. *Vallus vitem decepit.* Hoc [illegible] *Valltum dentium*, interpretatus A. Gellius *l.* 1. c. 15. quem vide, & plura de *Vallo* militari, apud Roſin. *l.* 10. c. 16. nec non infrà, voce *Vallus*: ut & de *Vallari Corona*, ſuprà, ubi de *Caſtrenſi Corona*.

VALLAS, Scotus, Dux primò latronum, dein juſti exercitus, Eduardum I. Angliæ Regem vicit, rurſus Roberti Bruſſii, qui illius gloriæ invidebat, proditione ſuperatus, iterum dein Anglum vicit, ſed denuo victus, & ſuppliciô affectus eſt, Scotiâque occupatâ Robertus ab Eduardo Rex impoſitus eſt. A. C. 1299. 1302. 1305. Buchan. *Hiſt. Scot.* l. 8.

VALLATA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. in Vaccæis & regno Legionenſi, circa Aſturicam urbem, inde 2. leucis, Legionem verſùs. *Vaverza Cluſio.*

VALLATUM, Rhætiæ oppid. *Veillenbach Simlero.* Nunc pagus Bavariæ inter Abulinam & Summontorium 4. leuc. Aliis *Pfal.*

VALLE de Guaxaca, nomen Familiæ illuſtris, in Hiſpania, de qua vide ſuprà, ubi de *Corteſio Ferdinando*, quem geſta in America, obtentus titulus *Marchionis de Villa Guaxaca*, & ſuprema Novæ Hiſpaniæ præfectura, clarum reddidêre; ut & apud Philip. Jac. Spenerum, *Arte Herald. Tom.* 2.

de VALLE Petrus, vide *Petrus*.

VALLEBANA, loci nomen, in Gallia, apud Auſonium, *Epigr.* 69. v. 1. *Vallis Bana* diviſim legendum, putat Vinetus.

la VALLEE Hieronymus, vide *Hieronymus*.

VALLENCENÆ, quaſi vallis cygnorum. Vide *Valentianæ*.

VALLENSES, dicti ſunt Veragri unà cum Sedunis, à valle Pennina ſeu Sedunenſi, aliiſque vallibus. Unde Octodurum in *veteribus Notit. Valienſium civitas* dicitur, caput olim Vallis inferioris *bas Walais* Gall. ut Sedunum ſuperioris *haut Walais*. Sic à vallibus Pyrenaicis, *Vallenſis* regio in Hiſpania Tarraconenſ. nomen accepit, quam Ceritaniæ conjungunt *Eginhardus & vita Ludovici Pii*. Pertinet autem vallis Pennina, de qua priùs, à fonte Rhodani, uſque ad Drantiæ & Rhodani confluentem, *Cluver.* Hodie *Vallenſis* regio bifariam dividitur, in ſuperiorem, quæ priſcis Comitatus ſeu pagus Valdenſis, vulgò *le Pays de Vaut*, continet Bibiſcum, Lauſannam caput regionis, Nividunum atque Urbam in Helvetiis: Vide *Vaudi regio*: & inferiorem, quæ recentioribus *Valeſia*, de qua infrà, German. *Walliſerland*, accolis *le Wallais* vel *Valley*, dicitur: Diſpeſciturque iterum in ſuperiorem & inferiorem ut retro monitum. Caballiacenſes, inter *Vallenſes* inferiores & lacum Lemanum ſitos, ubi Gaillardum & Ternacum, *Gaillart & Terni*, pago Vallenſi inferiori quidam attribuunt. Fuit regio *Vallenſis* inter duas olim provincias diviſa, cùm Valdenſis regio in provinc. Max. Sequanorum, Valleſia autem in provinc. Alpium Grajarum & Penninarum fuerit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VALLENSIS Joannes, Auctor ſecundæ compilationis Decretalium, de quo vide ſuprà, voce *Galleſius*.

VALLERIUS Petrus, vide *Petrus*.

VALLESIA, vel ex *vetere inſcriptione* ad urbem Genevam, *Valinſa*, regio Helvetiæ, de cujus ſitu vide in voce *Valeſia*. An à *Valle*, quòd hinc atque hinc altiſſimis montibus vallata ſit, an ab arce *Valeria*, quæ Seduni eſt, an à Dea Valionia, quæ ut ara *Sipontina*, vallibus præſidens, apud Valleſianos vel Valinſanos culta eſt? Vallis enim fertiliſſima, munitiſſima, amœna: in longitudinem ferè C. M. paſſ. patet, cæterùm anguſta, niſi quà inter montes in alias valles diffunditur, quarum quædam XV. nonnullæ etiam XXXM. paſſ. longæ ſunt. Vide Simlerum, *de Val.* l. 1. Munſter. *Coſmogr.* l. 3. Cluver. *l.* 2. c. 4. è quibus medius eam ab Oriente ad Occidentem extendit per quatorde, *Mercator* verò per quinque dierum ſpatium. Quibuſdam *Pennina vallis* dicitur: Polybius, *l.* 3. incolas *Ardyes* nominâſſe videtur: quorum veſtigium remanſiſſe vult Cluver. *l.* 2. c. 7. in vico *Arnea*: melius fortè in vico & fluv. *Ardone*. Hic Viberi olim, Seduni & Veragri, de quibus ſuô locô. German. *Wallis* vel *Walliſerland*. Gall. *Valey* aut *Vallez*: præter alia croci, magnô genis lucrô ferax. Tota *Valleſia* in duas partes dividitur: ſuperiorem, ab ortu Rhodani, uſque ad Morſiam fluv. qui infra Sedunum Rhodano miſcetur; hanc liberi Valleſiani, olim Viberi ſeu Juberi, & Seduni, incolunt, in ſeptem iterum conventus, quos Decumas vel *Deſenes*, German. *Zenden* vocant, diviſis: Et Inferiorem, à Morſia ad Agaunum, quæ à Valeſianis ſubactis, olim Veragris habitatur, & in 6. conventus diſpeſcitur, quos *Panner* vocant, eo quòd ſinguli propriis vexillis utuntur. Hi cum Sedunis & Viberis bella geſſêre diu, donec ante annos circiter 200. eorum imperium ſuſceperunt, à quibus proin Præfectos habent, qui jus dicant, & Rempubl. adminiſtrent. Omnium tamen Princeps Epiſcopus Sedunenſis eſt, qui ſummam tam in Eccleſiaſticis, quàm in civilibus rebus auctoritatem obtinet, & Comes atque Præfectus Valeſiæ nuncupatur. Primum cum Bernatibus fœdus huic genti fuit decennale, quod finitum A. C. 1250 Dein cum Lucerna, Uria & Underwaldia fœdus fecêre quinque conventus Valeſianorum A. C. 1417. cùm illis cum Guilielmo Raronio Epiſcopo & patre ejus Guiſcardo, quos per ſeditionem exturbârant, res eſſet, & Raronii tempore civibus ſuis, Bernates opitularentur. Mox, pace compoſitâ, Raronii reſtituti ſunt. Tum cum Bernatibus

ruſum ad tempus fœdus initum, donec A.C. 1475. quò omnia mœnia & arces, Agaunô exceptô, diruerunt, illud perpetuum factum, quod ſplendidis legationibus utrinque miſſis annis centum pòſt renovatum ac confirmatum eſt. Bienniò tamen antè Uriæ, Suitiæ & Undervaldiæ certâ pactione quoque ſe conjunxerunt. Tandem, cùm de religione, & Cleri moribus graves controverſiæ obortæ eſſent, Adrianus Epiſcopus & ſeptem Decuriæ, fœdus pepigerunt A.C. 1533. Friburgi, cum ſeptem Helvetiæ pagis, qui ex integro Latinos ritus ſequuntur. Patria regio hæc Platerorum, qui Medicinæ imprimis gloriâ apud Baſilienſes, efflorvêre. Vide Stumpf. *Chron. Helvet. l.* 11. Simlerum, præter opus ſuprà memoratum, etiam *in l. de Helvet. deſcr.* Guillimannum, &c.

Conventus Valeſiæ ſuperioris ſeptem:

Gomeſianus, *Gomms.*
Brigianus, *Brig.*
Veſpianus, *Viſp.*
Raronius.
Leucianus, *Leuk.*
Siderianus, *Sider.*

Sedunenſis, *Sitten.*

Qui omnes 30. Eccleſias ſeu Parochias continent.

Conventus inferioris Valeſiæ ſex.

Gundiſianus, *Gundis.*
Ardunius, *Ardon.*
Sallionius, *Sallion* ſeu *Schellen.*
Martiniacus, *Martinach.*
Intramontius, *Intermont.*
S. Maurini.

Qui ſex conventus parœcias 24. comprehendunt: & propriô idiomate utuntur, cùm in ſuperiore Valeſia, Germanica lingua potiſſimùm in uſu ſit. Erant olim partim ſub Sabaudiæ Ducibus, partim ſub Epiſcop. propriiſque Dominis, donec inter hos & liberos Valleſianos bello exortô illi his victi ſubeſſe cœperunt, ut dictum. Cæterùm extra ipſam Valleſiam, tres præfecturas bellô Sabaudicô cepêre Valleſiani: primam Montei dictam, alteram Jujanum, tertiam vallem Alpium, vulgò *Hochtal*: ſed unam harum Emanueli Philiberto reſtituerunt, *Simler.*

VALLESIA, vide *Valeſia* & *Valeſium.*

VALLETRIA, in priſcis tabulis nuncupatur *Bareges*, locus in Gallia, ubi aquæ pingues & calidæ ægris ſalutares in Pyrenæis montibus, finibuſque Bigerronum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VALLI, populi Aſiæ, inter montes Gordiæos, & portas Caucaſias. Plin. *l.* 6. *c.* 11. Idem & *Suarnos* ibidem habet.

VALLIA, ſeu WALLIA, Gothorum in Hiſpania Rex, ſucceſſit Sigerico, A.C. 416. Pace cum Romanis initâ, Alanos, Wandalos, & Suevos Hiſpaniâ, cum illis, pellere conſtituit. Proin Toloſâ & ſecundâ Aquitaniâ ab Honorio, per Conſtantium, acceptâ, in Galliis ſedem fixit. Regnavit ann. 13. Idacius & Iſidor. *in Chron.*

VALLIA, vulgò PRINCIPAUTE' DE GALES Gallis, WALES Anglis, ZAMBRE Britannis, aliàs etiam Cambria dicta, pars eſt Occidentalis regni Angliæ, anteà regionem ſeparatam faciens ſub propriis Principibus (è quibus Ludwallo 30. lupos in ſingulos annos vectigalis locô cùm imperâſſet Edgarus Weſtſaxonum Rex, totum luporum genus in Anglia delevit) uſque ad Leolinum, quô extô, Eduardus filius primogenitus Henrici III. Regis Angliæ Valliæ Princeps dictus fuit, ut deinceps cæteri primogeniti Regum Angliæ. Secundùm diviſionem Angliæ, publicis inſtrumentis receptam, tertia regni pars eſt, ſicut Anglia in ſpecie ſic dicta & Berwickum ad Twedam reliquos trientes conſtituunt. Diviſa fuerat aliàs & ipſa in tres partes, nempe in Venedotiam, in Poviſiam, & in Dehenbartiam, ibique fuerant aliàs Demetæ, Ordovices, & Silures populi. Nunc autem diſtinguitur tota Vallia in Valliam Borealem, *North Walles*, & in Valliam Auſtralem, *South Walles*: ſub quibus ſunt duodecim provinciæ ſeu Comitatus, nempe in Vallia Boreali Comitatus Flintenſis, *Flintshire*, Denbighenſis, *Denbighshire*, Arvonia, *Carnarvanshire*, Mervinia, *Merionethshire*, Mongomerienſis, *Mongomeryshire*, & Mona inſula, *Angleſey*: in Vallia autem Auſtrali ſunt Comitatus Ceretica, *Cardiganshire*, Radnoria, *Radnorshire*, Brechinia, *Breknockshire*, Glamorgania, *Glamorganshire*, Maridunenſis, *Caermardenshire*, & Penbrochienſis, *Penbrockshire.* Comitatus autem Monumetenſis revulſus fuit à Vallia ſub Henrico VIII. Rege, & Angliæ additus. *Vallos* rebelles domuit Guilielmus Conqueſtor, Angliæ Rex, A.C. 1091. Vide Matth. Pariſ. *in Wilhelmo.* Johannes deinde Rex regionem hanc ſibi ſubjecit, A.C. 1214. Idem *in Joha*[illegible]. Iterum rebelles incolas Eduardus I. à patre Henrico III. Valliæ Princeps, vide ſuprà, dictus, compeſcuit auctore rebellionis ſecuri percuſſo, A.C. 1282. Polydor. *l.* 17. Valliæ major longitudo à Septentrione in Meridiem eſt 120. mill. paſſ. latitudo verò major eſt 80. minor autem 50. circiter, *Baudrand.*

Valliæ Comitatus ſeu Shiræ ex Becmanno.

Herefordia, *Herefordshire.*
Radnoria, *Radnorshire.*
Brechinia, *Brecknockshire.*
Monumethia, *Monmoutshire.*
Glamorgania, *Glamorganshire.*
Maridunum, *Caermardenshire.*
Pembrochia, *Pembrockshire.*
Ceretica, *Cardiganshire.*
Montgomeria, *Montgomeryshire.*
Mervinia, *Merionethshire.*
Arvonia, *Caernarvanshire.*
Denbighia, *Denbighshire.*
Flintia, *Flintshire.*

Valliæ urbes.

Arvonia, *Carnarvan.*
Bangorium, *Bangor.*
Bellomariſcus, *Bewmaris.*
Brechinia, *Brecknock.*
Cardiffa, *Cardiffe.*
Ceretica, *Cardigan.*
Denbighia, *Denbigh.*
Harlecum, *Harlech.*
Maridunum, *Caermarden.*
Mons Gomericus, *Mongomery.*
Penbrochium, *Penbrock.*
Radnoria, *Radnor.*

VALLILIÆ, vulgò VAREILLES, villa agri Senonici, in qua S. Aldricus Senonum Archiepiſcopus Cœnobium S. Remigii condidit, quod ejus ſucceſſor Weulo perfecit & ditavit: poſteà incenſum & dirutum à Normannis, ſub Archiepiſcopo Evrardo. Dictæ à valle, in qua ſitæ, & liliis, quibus ager circumjacens abundabat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VALLINA, apud Romanos, *vallium* Dea; ſicut Collina collium, Nemeſtinus nemorum, Voſſ. *de orig. & progr. Idol. Gentil.* 2. *c.* 62. Eadem & *Vallonia* dicta. Vide *ibi.*

VALLIS, *Antonino* Africæ propriæ locus. *Vallis Alba*, in Phœnicia *lib. Notit. Vallis Cariniana Antonino*, urbs in Pannonia. *Carmiana* legit Lazius 12. R. P. R. & *Babolitza Carethna* hodie vocari dicit. *Vallis Domitiana* in Mœſia inferiori locus *Antonino* circa Danubii oſtia.

VALLIS Achor, cujus mentio Pſalmô 84. *v.* 7. vallis erat Palæſtinæ, juxta Galgalam, Auctor Anonymus *Hiſt. Orbis Terrar. Part.* 1. *c.* 6. *ſect.* 2.

VALLIS Arundineti, *Nahal Kana*, in paraphraſi Lutheri, in eadem regione memoratur Joſuæ *c.* 16. *v.* 8. *De Taphua pertranſit contra mare in vallem Arundineti, ſuntque egreſſus ejus, ad mare ſalſiſſimum.* Ubi *Maris ſalſi* ſignificatu non mortuum, ſed mediterraneum intelligi, inde patet, quòd de Manaſſitarum & Ephraimitarum communibus terminis ibi agitur: hæ autem Tribus ad Mare mortuum non pertigerunt. Idem *ibid.*

VALLIS Aſer, quæ in ſorte tribus Aſer ſita etiam *vallis pinguis* dicitur, in longitudine plus decem milliaria complectens. Agri hujus ſolum pinguiſſimum ac fœcundum, vini ac tritici delicatiſſimi feraciſſimum.

VALLIS Cariniana, ſive ut alii legunt, Carmiana, *Babolitza Carethna*, teſte Laziô, oppidum Pannoniæ inferioris.

VALLIS Caſis, civitas in tribu Benjamin, Joſ. *c.* 18. *v.* 22.

VALLIS Coloris, vulgò *Vaucouleur*, caſtrum eſt Lotharingiæ, ad Moſam, ubi cum Friderico I. Imperatore Philippus Galliæ Rex miſſô filiô Ludovicô, pacem fœduſque iniit, A.C. 1211. Eôdem, mandatô Imperatoris, Ludovicus Rex venit, colloquium cum illo habiturus, A.C. 1238. Albertus quoque Roman. Rex cum Philippo Galliæ Rege ibidem congreſſus eſt, A.C. 1299. *Hadr. Valeſ.*

VALLIS Eccleſiæ, ſeu Villa Eccleſiæ, urbs Sardiniæ Epiſcopalis, in ora occidua, inter inſulam Sulcitanam & Calarim, *Villa di Chieſa*, à Calari 30. mill. paſſ. cujus Epiſcopatus Archiepiſcopatui Calaritano junctus eſt. Appellatur & Eccleſiæ, *Yglepas*, apud ſcriptores Sardiniæ numerô plurali, eò, ſede Epiſcopali Sulcitanâ olim translatâ. Vide *Villa Eccleſiæ.*

VALLIS Gellonis vel Agellonis, locus Galliæ, ad Arauraim, 2. leuc. ab urbe Luteva: hodie, S. Wilhelmi deſertum *S. Guillem le Deſert* dictus, à Wilhelmo Monaſterii ibi conditore, qui circa A.C. 806. ex Comite Toloſano, permiſſu Caroli M. monachus factus eſt. Vulgò *le Val de Gellone*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VALLIS Guidonis, caſtrum Galliæ, in Cenomanis, ad Meduanam fluv. nunc caput Comitatus. Hic Concilium A.C. 1242. *la Val.* Prædium fuit pagi Cenomanici. *Madvallis* Gallicolatinô nomine dictum, i.e. Bona vallis; quod Sigibertus Monaſterio Sueſſionico olim S. Medardi dediſſe fertur. Eſt & vicus proximus Soonæ caſtro, vulgò *le Val.* Sunt & Valles prope Melodunum Senonum, *Vaux.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VALLIS Jephthaël, in Palæſtina.

VALLIS Jeſreel, ſimiliter, vide in voce *Jeſreel.*

VALLIS Illuſtris ſeu *Aulon*, montibus incluſa, Patriarchæ Abrahamo habitationem præbuit. Sic enim ſedem ipſius, *Elon Moreh* Geneſ. *c.* 12. *v.* 6. & Deuter. *c.* 11. *v.* 30. Vulgata nuncupat, *Vallem Illuſtrem*, & *Vallem longè lateque tendentem.* Interpr. Samar. *Vallem* [illegible]. Deſcribitur à Joſepho & Euſebio *de loc. Heb.* hôc modo, Αὐλὼν, πεδίας μεγάλη [illegible] [illegible]. Juxta hanc, in Ephraimitis de Sichem collocata erat: Abrahamus namque, cùm in terra Chananæa peregrinaretur, juxta Sichimam, ad *Vallem Illuſtrem* ſubſtitiſſe dicitur. Deuter. *l. cit.* Vide iterum Auctorem *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & iv. ſuprà.*

VALLIS Infernalis, in monte S. Gotthardi, ubi ſupra Sillinum, pagum Uriæ mortuum, juxta Urſam fluv. & prope Urſarium vicum, pons eſt, *Diaboli* aut *Inferni pons* dictus. cujus meminit Platina *Pirll.*

VALLIS Joachimica, *S. Joachims Thal*, in Germania, ubi primùm per Slicones Comites *Taleri* ſeu *Thaleri*, hinc dicti (Germanis enim *Vallis* dicitur *Thal*) cuſos eſſe, refert Georg. Agricola *de Ponderib. & Menſuris*, *l.* 2.

VALLIS Olerum, *Val des Choux*, Prioratus in diœceſi Lingonenſi, prope Caſtellionem, in Burgundia. Caput ordinis eſt A.C. 1197. à Viardo, juxta regulas S. Benedicti inſtitutum. Vide Moterium, *Dillion. Hiſt.*

VALLIS Pennina, vide *Vallenſes.*

VALLIS Quirini, locus Romæ, inter colles Quirinalem & Viminalem, ubi templum S. Vitalis.

VALLIS Raphaim, i.e. *Gigantum*, in tribu Benjamin ampliſſima & potentiſſima juxta Jeruſalem. Vide & hic infra.

VALLIS Regia, *Vet. Trad. Vaure*, pagus in agro Genuenſium, apud montem Apenninum, à Genua 10. mill. paſſ. diſtans.

VALLIS Raphaim, in Judæa, juxta Hieroſolymam ſita erat, verſus Occidentem. Euſebio Κοιλὰς Τιτάνων, & hinc *Cœlas Titanorum* Hieronymo, id enim Joſuæ c. 15. v. 8. & c. 18 v. 16. non obſcure innuitur. Inde verſus Auſtrum extenſa, Bethlehemum uſque pertingebat. Joſephus, *Antiqq. Jud. l. 7. c. 10. In illa valle caſtrametatus eſt, quæ 20. ſtadiorum ſpatio uſque Bethlehemum pertingit.* Et poſt hanc Clamorum, id eſt, *Locus ſlentium*, Adrichomio *Cianthemon*, ſylva nempe illa, in qua David Rex Hieroſolymis egreſſus Palæſtinos in *Valle Raphaim* caſtrametantes à tergo invaſit, Vide eundem *l. 7. c. 4.* coll. cum Paraphraſi LXX. 2. Reg. c. 5. v. 23. In extremo ejus Bethlehemum ſitum erat; & ſtadiis quidem 20 Hieroſolymis, ad Auſtrum. Occidentem verò *Valle* Clauthmon habebat Orientem Hieroſolyma: ad Boream Benjaminitis Tribus erat. Vide Auctorem Anonymum præfatum ubi *ſuprà*.

VALLIS Scholaſticorum, Abbatia Burgundiæ, in diœceſi Lugdunenſi, caput ordinis à Guilielmo Richardo, aliiſque Doctoribus Pariſienſibus circa A.C. 1212. fundati. Vide Moreriam, *Dictior. Hiſtor.*

VALLIS Tari, *Val de Taro*, tractus Italiæ prope fontes Tari fluvii & ad radices Apennini, inter Ducatus Parmenſem ad Ortum, Placentinum ad Boream & Occaſum, ac ditionem Genuenſem ad Meridiem. Antea Principes habuit proprios è gente Landorum; nunc autem pro majori parte ſubeſt dominio Ducis Parmæ; vixque Princeps Vallis Tari, nunc è gente Auria, ſervare potuit Campianum cum aliquot aliis locis. Dicitur hic tractus ab Italis *Stato di Val di Taro*, ibique oppidum eſt præcipuum *Borgo Val di Taro* dictum.

VALLIS Telina, *Script. Inſub. Valtelina*, regio Inſubriæ, in Rhætorum confinio, per quam Addua fluvius decurrit, inter Ortum illius & Larium lacum 60. mill. paſſ. longa. A *Telio* caſtro nomen habet; licèt nonnulli illam, ex quadam nominis alluſione decepti, Volturrenam à veteribus dictam velint. De hac maxima noſtra tempeſtate inter Gallos, Hiſpanos, & Venetos decertatio fuit: ab Hiſpanis (quibus ſeſe *Valtelinenſes* dederunt) Gregorio XV. Pontifici Roman. tradita, & ejus judicio commiſſa; ſed ſub Urbano VIII. Gregorii ſucceſſore, à Gallis & Venetis capta; *Ferrar*. Dominique, ſed hac lege, ut inde Evangelium in perpetuum exularet, reddita eſt, *Baudrando Valle* Teſtina, *la Valteline* Gallis, pars fuit Rhætiæ antiquæ, ubi Vennones populi ſeu Vennonetes, nuncque etiam ſubeſt dominio Rhætorum, quamvis pluries ab Hiſpanis tentata, teritò ſemper conata. Vallis eſt fertiliſſima & oblonga, ab Ortu in Occaſum extenſa, inter Rhætos ad Boream & dominium Venetum ad Meridiem. Nomen habet à Telio oppido tertiæ Præfecturæ, in Volturenis, capite: quod in edito ac munito loco ſitum, totius provinciæ arx & propugnaculum cenſetur. Vide *Telina Vallis*, & *Volturenus*.

VALLIS Viſionis, vide *Vallis* [illegible].

VALLIS Umbroſa, *Vall'ombroſa*, monaſterium in agro Florentino intra excelſos Apennini colles, à S. Joanne Gualberto illius ordinis fundatore A. C. 1070. extructum. 18. milliar. diſtat à Florentia in Ortum, & 7. ab Arno fluvio.

VALLIS Zeboim, cujus mentio 1. Samuel c. 13. v. 18. ad deſertum *Hiericho* erat, quod inter Hierichuntem fuit Urbem & Hieroſolym. Terræ S. Metropolim. Vide Joſephum, *Jud. Antiq. l. 5. c. 4.*

VALLISDUNE, locus Galliæ in Caletis, ad Talam vel Dunum fluvium, vulgò *le Val Dun*, proximus Parœciæ vel vico S. Petri veteris *S. Pierre le Vieux*, ad eundem amnem ſito. A *Valledune* differunt *Valledune*, i.e. Vallis montes, ubi Dux Normanniæ Guilielmus, ab Henrico Galliæ Rege adjutus, Guidonem cognatum ſuum, Nigellum Conſtantienſem, aliiſque Proceres rebelles devicit. Priuseſt in Caletis, ut dictum, & diœceſi Rotomagenſi, poſterius in Comitatu, pago Oximenſi, in diœceſi Sagienſi, ad fluv. Olnam ſeu Olinam Orne, locus nunc ignotus. Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

VALLISOLETUM, (olim *Pintia*, ut aliquibus videtur) *Valladolid*, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, in Vaccæis & regni Legionenſis confinio, ad Piſoream fluvium, quam à Gothis A. C. 625. conditam tradunt, olim ſedes Regum, nunc urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Toletano, ex [illegible]mis Hiſpaniæ urbibus, à Burgis 22. leuc. in Occaſum & Africum, aliquantum verſus totidem, à Legione 38. A Philippo II. Rege urbs effecta. Ea totius Caſtellæ & adjacentium regionum conventus eſt juridicus, & Academia haud obſcura. *Ferrar. Baudrando* urbs eſt Caſtellæ veteris in ipſo limite regni Legionis, 16. leucis Hiſpanicis diſtans à Burgis in Africum, 22. à Legione in Eurum, & 14. à Sentica in Ortum; eſtque elegans & culta. In ea obiit die Jovis 20. Maji A.C. 1506. Chriſtophorus Columbus ſeu Colonus magnus ille Argonauta, qui primus Indiam Occidentalem ſeu Americam detexerat A. C. 1492. ejuſque corpus tranſlatum fuit Dominicopolim in America ex ipſius mandato. Hujus tanti viri epitaphium ſic refertur à Joanne de Caſtellanis in *ſuo tractatu de viris illuſtribus Indiæ.*

> *Hic locus abſcondit præclari membra Coloni,*
> *Cujus ſacratum nomen ad aſtra volat.*
> *Non ſatis unus erat ſibi mundus notus, & orbem*
> *Ignotum priſcis omnibus ipſe dedit.*
> *Divitias ſummas terras diſperſit in omnes,*
> *Atque animas cœlo tradidit innumeras.*
> *Invenit campos divinis legibus aptos,*
> *Regibus & noſtris proſpera regna dedit.*

VALLISOLETUM, vulgò VALLADOLID, urbs recens Americæ Septentrionalis, in nova Hiſpania, ſita in ea regione, ve[illegible] Oſtam ſinus Honduræ & inſulam Cozumelam dictam, in tractu Teraci, ſub dominio Hiſpanorum.

VALLISOLETUM, vulgò VALLADOLID ſeu COMAYAGUA, urbs Americæ Septentrionalis in nova Hiſpania & in provincia Hondura, cujus primaria exiſtit, eſtque Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Mexicano ab A. C. 1588. ve[illegible] us [illegible], & media inter mare Boreale & mare Pacificum, ſub Hiſpanis.

VALLIUS Syriacus, citatur Senecæ inter celebres ſui ſeculi declamatores. Ejus eſt illud in Sextilium Maximum, à quo premebatur; quum conjux ejus ſui lex, *Per duodecim annos in officio tuo ſui, dic quid peccaverim? Sed hæc eſt conſuetudo veſtra, nunquam vocatis ſuam ſervitutis.*

VALLOCURIA, oppid. Hannoniæ, in ditione tamen Leodienſe ad amnem *Hanæ*, vix 2. leuc. à Philippopoli in Circium, Bathium verſus ſitum; *Walcourt* vulgo.

VALLONIA, Dea, quæ *vallibus* præerat, Sipontin. apud *Plantinum*.

VALLUM, Anglis, *the Picts Wall* adhuc dictum, murus Albionis, quem Hadrianus Imperator inter Britanniam 1. & 2. h.c. Angliam & Scotiam, ad reprimendas barbarorum incurſiones, per 80. mill. paſſ. ædificavit; Æl. Spart. Vide *Hadriani Murus*, vel *Murus Hadriani*. Aliud in Sinis, vide *Murus Sinicus*.

VALLUS, apud Spartian. *Severo, c. 22.* [illegible] *vallum miſſum in Britanniam* murus ceſpititius eſt, Græci recentioribus βαλλερὸς ſeu βάλλος ad verbum, vide Nicetam, *l. 1.* [illegible] *ſpes*. Unde *Boleuer* Gallorum, Salmaſ. *Not. ad d. l.* Propriè verò *valli* Romani dicêre ſtipites ac cippos, quibus caſtra muniebantur, non acutos modo, ſed & bifurcos. Nam, ut eſt apud *Suidam*, Græci *vallo* ac aggeri conficiendo eos vallos eligere ſolebant, in quibus circumcirca multi magnique rami enati eſſent: Romani autem, qui [illegible], *qui bicornes eſſent aut tricornes*, quomodo *bifurcos aut trium, aut cum plurimum quatuor ramorum vallos* fuiſſe, ait Livius, *l. 33.* Virg. *L. 1. Georg. v. 264.*

> *Exacuunt alii vallos furcaſque bicornes.*

Et *l. 2. Georg. v. 25.*

> *Quadrifidaſque ſudes & acuto robore vallos.*

Atque ex his ſudibus *vallum* fiebat, docente Servio ad *l. 9. Æn. v. 146.* Idque hoc modo, ut Cæſar habet, *de Bello Gall. l. 7. c. 73. Truncis arborum, aut admodum firmis ramis abſciſis, atque horum dolabratis, & præacutis cacuminibus, perpetuæ* [illegible] *pedes alta ducebantur. Huc illi ſtipites demiſſi, & ab infimo revincti, ne revelli poſſent, ab ramis eminebant. Quini erant ordines conjuncti inter ſe, atque implicati, quò qui intraverant, ſe ipſi acutiſſimis vallis induebant. Hos Cippos appellabant. Ante hos obliquis ordinibus in quincuncem diſpoſitis, ſcrobes trium in altitudinem pedum fodiebantur, paulatim anguſtiore ad ſummum faſtigio. Huc teretes ſtipites feminis craſſitudine ab ſummo præacuti & præuſti demittebantur, ita ut non ampliùs quatuor digitis ex terra eminerent.* Aliam *valli* deſcriptionem habes, apud Bedam, *Hiſtor. Eccleſ. l. 1. c. 5.* In hujuſmodi ſummo *vallo* ſtans Imperator paludatus, tanquam caſtrorum ac *valli* præſes, exhibetur, in tribus æreis nummis, Licinii, Conſtantini & Conſtantii Juniorum Augg. in quibus habentur quatuor canti [illegible] quatuor ſibi oppoſiti, In quorum ſuperiori divaricatione Imperator viſitur, cum *Inſcr.* VIRT. EXERC. Vide Car. du Freſne, *Differtat. de inf. Ævi Numiſmatibus, num. 56.* plura verò de *Vallis Romanorum*, apud Salmaſ. ubi ſuprà, Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Papinium*, [illegible] *v. 513.* ubi inter alia, *Vallicruna, vallum palis munitum, agger* [illegible] *per terram*, dictum fuiſſe, ex vetere Scholiaſte notat, Freinshemium ad *Curtium, l. 8. c. 11.* Alios, ut & ſuprà, vocibus *Charax, Sudatum* &c. Origo voci à *varus*, quod palus propriè est in ſummo furcillatus, & figuram literæ V. retinens. Vide [illegible]. Alii & *vallus*, diminutivum eſt à *vannus*, unde *evallare*, pro evannare, ſeu foras ejicere, apud Pomponium, qua de re vide pluſcula apud Salmaſ. eundem, *ad Solin. p. 1285.* Huc *Vallaris Corona*, de qua retro dictum. Alia notio vocis apud Auctorem, *Panegyrici ad Piſon.* eſt, ubi de latrunculorum ludo.

> ——————— *ſtatis, prorumpat in agmina mandra,*
> *Clauſaque dejecto populetur mœnia vallo*

Hic enim locus eſt ſeu ſedes in tabula, in quibus velut clauſi tenentur latrunculi, adeoque idem, quod *caſtra, carcer, mandra, ſeptum, ſinus*, Græcè πόλις, χαράκωμα &c. Vide hic paſſim, & Salmaſ. iterum ad *Proculum Flav. Vopiſci, c. 13.*

VALON, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ in Tingim ad Meridiem exiens. *Ptol.*

VALONIÆ, oppid. Normanniæ inferioris in tractu Conſtantienſi, 4. leuc. ab ora littorali maris Britannici, 10. à Cæſaris burgo in Meridiem, & 12. à Conſtantia in Boream, Vulgò *Valognes*.

VALONTANUM, caſtellum Latii, in colle.

VALPO, vulgò WALPON, quibuſdam WALCUM, urbs Hungariæ, in Sclavonia, ad amnem cognominem, ſub Turcis, ab A. C. 1543. Vix 6. mill. paſſ. à Dravo in Meridiem, 25. à Danubio in Occaſum, ut 30. à Murſa. Forſan aliàs *Cibala*. Caput Comitatus Valponienſis *Comté de Walpon*, in Raſcia, qui inter Comitatum Varaſdienſem ad Boream, Poſegienſem ad Occidentem, & Sirmienſem ad Auſtrum, Danubium autem ad Ortum eſt.

VALSASSINA, nomen illuſtris Familiæ, de qua ſuprà, ubi de *Turrianis*. Addenda hic ſaltem, quæ omiſſa ibi. Pagani tertius filius Franciſcus, non minùs Vicecomitum hoſtis, & tandem prœlio occiſus, novam dedit ſtirpem, per Guidonem fil. qui, Mediolani feudi Imperialis Dominus, genuit inter alios Lamoratum. Hic domûs

infortunio cedens in Bergomenſem agrum tranſiit, ac in valle Cornelia ſedem fixit, monte Taſſo acquiſito, unde nomen *Taſſiorum* vel *Taxiorum*, Turriano omiſſo, natum eſt, vide ſupra. Demum ex *Turrianis* Salvinus, quartus Pagani fil. Volcanum genuit, qui Rubiacum à Comite Goritiæ feudo accepit, atque in Forum Julium familiam ſuam tranſtulit, ubi Comitibus hiſce multa præſtitit officia. Trinepos Volcani Antonius, Præfectus Goritiæ Nicolaum, Andream & Vitum genuit, qui à Carolo V. *Barones* S. Crucis & Comites Imperii atque Carnioliæ Præfecti pratorio hæreditarii creati ſunt. Andreas per Achatium fil. familiam propagavit; Vitus ſive Guido, per Franciſcum (qui primus in Bohemia fortunæ ſedem fixit) plurium liberorum patrem. E quibus Hieronymus Wenceſlaus Comes *Turrianus* ſeu *de Thurn & Valſaſſina*, junxit ſibi Mariam Comitem Hardeckiam, atque ex ea ſuſcepit Vitum Henricum & Germanos. Phil. Jac. Spenerus, *Theatro Nobilit. Europ. Tom.* 2. *p.* 43. & *in Indic.* Vide quoque eund. *Arte Heraldica, Tom.* 2.

VALVA, mons Mauritaniæ Cæſarienſis item ager, in territorio Sulmonis. Unde *Valvenſis* Epiſcop. *Libr. Concil.*

VALVÆ, fores ſunt à ſummo ad imum diviſæ, quarum duplices tabulæ ſeu paginæ concurrentes in medio junguntur, Græcis [illegible], item [illegible], Gallis hodieque *briſates*, i. e. fractiles. ſic dictæ Varroni, quòd *revolvuntur ac ſeſe velant*. Earum in templis imprimis uſus, cujuſmodi *valvas cupreſſinas* Templi Epheſini, poſtquam ab uſu receſſerant, [illegible]. *in theſauro ſerſervatiſſimas per 4. jam ſecula reconditas ac repoſitas jacuiſſe*, cum templum ab Heroſtrato incenſum eſt, Philoſophus alicubi ait. Sponte verò adapertæ, in prodigiis habebantur, exceſſuris velut abhorſum Numinibus: cujus rei exempla ſunt in Tacito, ubi de Vitellii exitu, in Suetonio aliquot locis, apud Joſephum, *Haloſ. l.* 7. ubi tale quid Hieroſolymorum excidium portendiſſe memorat, cum voce adjecta, [illegible], *Migremus hinc*. Alios, vide Caſp. Barthium, *Animadverſionibus Papinian. ad. l.* 2. *Theb. v.* 318. & ſupra voce *Abies*, ubi *Valvarum repagula*, h. e. paginas optimam eam eſſe ex Plinio vidimus. Hinc *Val*[illegible], unde *valvatæ fores*, apud Vitruvium *l.* 4. *c.* 6. quæ eædem, fores nempe [illegible], ſeu [illegible], quæ ſemel plicabantur, veluti fores duæ, inde *biforis* quoque dictæ; cui opponi: *quadriforem*, h. e. [illegible] vel [illegible], cujus ſingulæ tabulæ duplicabantur, ſeu quæ in ſingulis partibus, ima & ſumma, duplices habebat tabulas. Item *valvata feneſtrarum lumina*, apud eundem *l.* 6. *c.* 6. &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 927. ut & ſupra, voce *Fores*, alibique paſſim.

VALVASORES, à valvis, quaſi ad valvas ſtantes, *Spigel*. Vel à Germanico *Wall*, quod munimen, aggerem, vallum denotat, quaſi *Vallaſores*, vel quod valvas, & introitus regni contra hoſtes tuerentur. Inſtitutio eorum in Imperio cœpit: ubi alii majores dicuntur *Valvaſſores*, qui poſteà Regii & Vaſſi Dominici: alii minores, qui velut per diminutionem, *Valvaſini* etiam appellantur. Priores ſunt, qui non à Rege immediatè, ſed ſecundâ vice feuda acceperunt, ſcil. à Ducibus, Marchionibus & Comitibus. Poſteriores verò quibus ſua diſpartiunt feuda *Valvaſores* majores. Porro *Valvaſor* dicitur Nobilis, qui ſummæ coërcitionis, non etiam nundinarum & mercatus jus habet (*un Gentilhomme, qui à ſeigneurie de haute juſtice*) eſtque Barone inferior, atque ab eo feudum ſuum obtinet. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

VALVASORIUM, oppid. Foro-Julii.

VAMA, fluv. ſe in Gangem effundens. Plin. *l.* 6. *c.* 18. Item Urbs Celticorum, in Hiſpan. *Ovama P*... *Οὔαμα* legit Georg. *Ubelus*.

VAMACURES, populi Africæ propriæ Plinio, *l.* 5. *c.* 4.

VAMBA, ruſticus, in Hiſpania ad regnum vocatus, (*quando hic baculus*, ſtimulum indigitabat, quo agebat boves) *germinabit*, inquiens, *tunc ego Rex veſter ero*: confirmatum miraculo, illud accepmavit, Hildericum Comitem & Paulum Ducem ſuum, æmulos, vicit, Aſtures & Vaſcones domuit, 270. Sarracenorum naves concremavit, ab Ervigio, qui poſt ſucceſſit, veneno peremptus, A. C. 681. Rodericus Sanctius *in Chron*, vide quoque *Bamba*.

VAMICELA, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis. *Ptol.*

VAÑA, vulgò *Vana*, fluv. Croatiæ, Vihitziam rigat, dein in Savum cadit, in ipſo limite Croatiæ ſupra Gradiſchiam. *Una* quibuſdam.

VANACINI, populi Corſicæ circa promontor. Sacrum, nunc *Capo Corſo*, in Boream maximè vergentes. *Ptol.*

VANDABANDA, regio Sogdianæ. *Ptol.*

VANDALI, qui & *Vandali*, *Venni*, & *Slavi* poſterioribus, populi Septentrionales, qui non ſolùm Germaniam ad oram maris Baltici, ubi Ducatus Megalopolitanus eſt, *Vandalia* olim dictus, tenuêre, ſed etiam per Pomeraniam, Poloniam, Sileſiam, Bohemiam, Ruſſiam ac Dalmatiam, teſte Alberto Krantzio, effuſi ſunt: ſicut in Galliam ac in Hiſpaniam progreſſi, ubi ſedes in Bætica locârunt, quæ propterea *Vandalitia*, *Andaluzia*, magnâ ex parte nominatur: Inde in Africam trajicientes illam occupârunt, diuque eam tenuêre, ut & Sardiniam, ſub Genſerico Rege. Alii *Vandalos* à *Vanda* Reginâ dictos, primò in Poloniâ juxta Viſtulam fluv. habitâſſe ferunt. Alii ex *Vandalo* Tuiſconis filio, & Manni nepote, dictos volunt ex Beroſo. Eorum hiſtoria paulò fuſiùs ſic habet. Sedibus ſuis ad litora maris Baltici ſeculo 5. relictis, Alanis Suevisque juncti, Galliam intrârunt, auſpiciis Godegiſili, à Stilicone evocati, A. C. 406. ubi Moguntiam, Argentoratum, Rhemos vaſtaverunt, & coloniam Burgundionum reliquerunt: Aliis Vandalici & Longobardici regni initia ad A. C. 382. & 393. rejicientibus. Inde in Hiſpaniam tranſgreſſi: quo tempore Britanni horum impetum veriti, Conſtantino gregario militi imperium detulêre; Franci verò Treviris occupatis, Franciæ regnum occupavêre, &c. In Hiſpania fide Suevis non ſervatâ, Regem illorum vicerunt, A. C. 420. ſuperatis quoque A. C. 422. in Bætica Romanis: Huic Godegiſilo nati Gundericus Arianiſmum amplexus & Genſericus: è quibus Geiſericus vel Genſericus, in Africam trajecit, ibi *Vandalorum* regno conſtituto: Inde à Comite Bonifacio evocatus Romam diripuit, Siciliam vaſtavit, à Leone tamen Imperatore per Duces victus, A. C. 467. Ei ſucceſſêre, alter filius Hunericus, Valentiniani III. Imperatoris gener, & poſt patrem Catholicorum perſecutor: tum ex altero fil. Gentone nepotes; Gunthamundus Orthodoxorum ab exilio revocator & Thraſimundus. Hildericus dein Hunerici fil. à Gilimere cæſus, & Gilimer Gelaris [illegible] nepos, ſub quo Africâ Vandali exuti ſunt, A. C. 533. Ariani ut plurimum & Orthodoxorum ſævi hoſtes. Hujus regiæ ſtirpi, an qui Heruli olim in Germania præfuêre, de quibus infrà, juncti ſanguine fuerint, dubitant eruditi. Contra Vandalos Helmſtadium munivit Carolus M. A. C. 808. Vandalos Obotritos rebelles vicit Ludovicus Rex Lotharii Imperatoris frater, A. C. 844. cumque iis & poſteà variò Marte bellum geſſit, circa A. C. 858. Iidem ab Henrico Aucupe Imperatore ad Suevum, Oderam, Havelum fluvios, mare Balthicum &c. domiti, A. C. 924. ab Ottone M. repreſſi A. C. 960. Suenonem Daniæ Regem, quo patrem pulſum etiam poſt mortem in Vandalis perſecutus eſt, ter captum ultrò ſemper ingenti accepto dimiſerunt, A. C. 962. Henricum quoque III. Imperatorem magna clade affecêre, A. C. 1056. Poſteà Canutum Ducem Slesvicenſem Regem Vandalorum creavit Lotharius Saxo Imperator A. C. 1130. qui in Dania, Suecia, Norvegia, Groenlandia, Iſlandia, inſtitutis Epiſcopis, religionem Chriſtianam longè lateque propagavit. Hodie inter Regis Daniæ Sueciæque titulos. Familiæ *Vandalicæ* originem ad Anthyrium hodiernæ Alexandri M. militem referunt, è cujus poſteris Viſlaus II. ſeu Wizlaſus, fil. habuit Billungum, ſeu Miſtevojum, quem à Viſtula ad Viſurgim imperâſſe & ductâ Vagonis Epiſcopi Oldenburgi Vagriæ ſorore Chriſti fidem, quam deìn deſertam perſecutus, amplexum fuiſſe dicunt. Huic natus eſt Miciſlaus, pater Grimmi, Rugiorum Principum conditoris, & majoris natu Miſtevoii, Herulorum Regis: qui univerſum Slavicum nomen ad Ethniciſmum reduxit, tandem ipſe ſenex converſus, Bardovici reliquum vitæ exegit. Ex ejus filiis, Udo, Ratiborus & Bogiſlaus, ille reliquos Vandaliæ & Megalopolis Principes, hi verò Pomeranos ſevêre. Udo, ſummus Chriſtianorum oſor, ab aliquo transfuga Saxone cæſus, fil. habuit Godſcalcum, qui fidei Chriſtianæ ſuis præco, A. C. 1066. ab iis occiſus eſt. Hujus fil. Buthuen à Crutone Rugio peremptus, & Henricus, qui Rugis victis, militiæ laude inclaruit: cujus poſteritate in Suinicone exſtinctâ, A. C. 1135. Canutus Danus, de quo ſuprà, beneficiò Lotharii Vandalici Regni jus titulumque ſibi uſurpavit. Buthue nati Pribiſlaus & Nicolotus, ambo Idololatræ, occiſo à ſuis Canuto, rerum potiti ſunt: verùm ille à Rugis captus eſt, hunc Henricus Leo & Albertus Urſus, toto penè regno exuêre. Idem Henricus, ex ejus filiis Vratiſlaum captum ſuſpendit, & cum Pribiſlao, qui ultimus gentis Rex à Pomeranis reſtitutus fuit, bellum geſſit. Hic in ordinem tandem coactus, parte dition. receptâ, Ducis nomine acquieſcere juſſus eſt: Baptizatus dein Roſtochium condidit, A. C. 1215. mortuus. Cæterùm illis Henrici Leonis bellis major gentis pars exhauſta, reliquiæ exortes omnis dignitatis eſſe juſſi, aut in Poloniæ fines rejecti, novæque introductæ è Saxonibus & Friſiis coloniæ: Pribiſlai fil. Henricus, quaſdam belli ruinas reſtauravit, pater Henrici junioris, è quo, inter alios, nati Johannes & Nicolotus, ille rami Megapolitani, hic *Vandalici*, conditores. Tenuit autem Nicolotus Guſtroviam, Plaviam, Rabenuiam &c. ſublatus à filiis Henrico & Nicoloto, A. C. 1277. Tertius ejus fil. Johannes Nicolotum genuit, Rugiorum & Brandeburgiorum victorem. Hic A. C. 1316. moriens Johannem ſeniorem reliquit, Johannis junioris patrem, cujus familiâ extinctâ A. C. 1430. hæredes fuêre ex altera linea Megapolitani. Vide Iſiac. & Iſid. *in Chron*. Procop. *de bello Vandal.* Jornand. *de reb. Goth.* B. Rhenanum, *Rer. Germ. l.* 1. cum *Notis* Cl. Ortonis JCti, *p.* 125. Hug. Grotium, *Hiſt. Gothorum, Suev. Vandalorum*, Philipp. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor.* &c. Accuratiores Venedos à Vandalis, utpote horum ſucceſſores diſtinguunt. Vide in voce *Venedi*. *Vandalorum* quoque meminit Prudentius, *l.* 2. *contra Symmachum, v.* 807.

Denique Romanus, Dacus, Sarmata, Vandalus, Hunnus.

Hinc *Vandalicus*, unde *Vandalici gladii* apud Proſperum Aquitanicum, cladem Gallis ab iis illatam deplorantem:

——— *Heu cæde decennis*
Vandalicis gladiis ſternimur & Geticis.

Item *Vandali*, in *Tabul.* Peutinge. & apud *Æthicum*; *Bandali* quoque apud Vopiſc. *in Probo c.* 18. ut [illegible] Græcis. Vide Salmaſ. *Not. ad Hiſtoriam Aug.* Ab iis *Vandaluzia* nomen accepit, ut quæ in Hiſpania Bætica primùm, dein relictis commilitonibus ſuis, Suevis quidem in Gallæcia, Alanis verò in Luſitania, Africâ potiti, Carthagine regnârunt, Georg. Hornius *Orbe Politico*, cum *Not.* Menckenii, *p.* 448.

VANDALIA, vulgò *Wenden*, tractus eſt Germaniæ in Pomerania ulteriori, in ora maris Baltici, ubi urbes Rugenwalda & Stolpia, inter Ducatum Caſſubiæ ad Occaſum & dominium Lauvenburgenſe ad Ortum, in ditione Brandeburgica. Nempe commune quondam tot nationibus nomen (ut quod majorem ferè Germaniæ partem complexum eſt) auguſtius Saxonum in Vandalos odium contemtuſque effecit, patrio ſolo ejectos, aut ubi manerent, ſervorum ferè in morem habitos. Donec illud Pomeraniæ & Mechelburgi Ducatus peculiare ſibi fecêre, quo dignoſcerentur, Orient. Occidentaliſque cognomenta adjecta. Et quidem iſtam quod attinet, arctiori ſignificatu nomen ad eas terras reſtrictum eſt, quas, ultra citraque Viſtulam *Pomerelliæ* vocabulo notas, proprii Principes, *Caſſubiæ* & *Vandaliæ* titulis inſignes, quondam tenuêre. Ex à Miſtvino, familiæ ſuæ poſtremo, Barnimo II. Pomerano, & orta ſortè cum hoc diſcordiâ, Boleſlao Poloniæ Duci, donatæ, A. C. 1273. Ab his ad Brandeburgicos tranſierunt: è quibus eas primum Fridericus II. Marchio, Ludovico Bavaro Imperatori coævus, nactus eſt, [illegible] ſimul pactiſque, cum Pomeranis Poloniſque initis, jure. Hodie verò Caſſubia, inter

Boruſſiam & Pometaniam ſita, jam arctior, Konitziam, *Schlochau Butou* & *Lauenburgum*, *Vandalia*, infimam Pomerelliæ ad Viſtulam regionem complectitur: à qua *Vandalorum Princeps*, etiamnum inter Sereniſſ. Electoris titulos. Meckelburgios quod attinet, manſit illis, etiam poſt appellationem hanc ſumtam, *Principum Vandaliæ* titulus, unà cum terra (Goſtroviam, Plaviam, Ribnitiam, *Malchin*, aliaque continente) cui ſoli fermè *Vandaliæ* vocabulum hæſit, ex ampliſſimo Germaniæ ſpatio, ad tantillæ regionis anguſtias redactum tanti cæteroquin etiam Regibus Daniæ habitum, ut *Vandalorum* ſe *Reges* hodieque ferant, ortò, ut videtur, jure, à Canuto Obotritorum, Danici generis, Rege, & quòd Canutus Magni filius Daniæ Rex inter Burevinum & Nicolotum arbiter ſumtus addictam utrique regionis partem clientelæ nexu ſibi obſtrinxerat. Tantuſque tituli amor, ut etiam, poſt aſſertam jam ab aliquot ſeculis *Vandaliæ* libertatem, ne nunc quidem omittant. Cæterùm iſtam terræ portionem ſortitus eſt Nicolotus, frater Joannis, cui Meckelburgia ditio ex paterna hæreditate obvenerat, ad hujus poſteros in Henrico Pingui devolutam, poſtquam Guilielmus ſine liberis vita defunctus familiæ ſuæ finem fecit, A. C. 1430. Tob. Pfannerus, de *præcipuis Germaniæ Princip. gentibus*, c. 4. & 6. Vide quoque voce *Wandali*.

VANDALITIA, vulgò *Andaluzia* incolis, *Andalouzie* Gallis, regnum eſt Hiſpaniæ, ubi aliàs Bætica. Terminatur à Septentrione Extremadurâ provinciâ & Caſtellâ novâ, ab Oriente regnô Granatenſi, ab Occidente Portugalliâ, & à Meridie Oceanô & mari Mediterraneô; ibique Mauri duo regna conſtituêre, Cordubenſe & Hiſpalenſe, quæ poſteà Caſtellæ adjuncta ſunt per Ferdinandum III. cùm ex ea regione Mauros Granatam compuliſſet. Hic, ut & in regno Granatæ, rebellionem à nomine Chriſtiano, animô Mahumetanis, ob Inquiſitionem, introductam & aſyla adempta, creatô ſibi Rege Ferdinandô Valoriô excitatam, per Johannem Auſtrium, fratrem nothum, biennii ſpatiô devictis rebellibus compoſuit, Philippus II. circa A. C. 1570. Vide Thuan. *Hiſt. l.* 48. Regio eſt miræ fertilitatis, in qua nihil ad vitam, nihil ad delitias deeſt. A Bæti fluvio in duas partes ferè ſcinditur; & dicitur etiam Andaluzia à recentioribus. Ejus autem primaria urbs eſt Hiſpalis.

Vandalitiæ Urbes,

Aſindum, *Midina Sidonia*.
Alta Regia, *Xeres de la Frontera*.
Aſtigi, *Ecija*.
Batia, *Baeça*.
Calpe, *Gibraltar*.
Corduba, *Cordoua*.
Gades, *Cadiz*.
Gienna, *Jaen*.
Hiſpalis, *Sevilla*.
Ubeda, *Ubeda*.
Urſao, *Oſſona*.

VANDALITIA Nova, *nueva Andaluzia* Hiſpanis, *nouvelle Andalouzie* Gallis, regiò Americæ meridionalis, in Terra firma, verſus oſtia fluvii Orenoci ſeu Pariæ. Dicitur aliter Paria; eſtque inter Guayanam ad Ortum & Venezuelam ad Occaſum: ubi Comana ſeu nova Corduba urbs præcipua cum aliquot coloniis Hiſpan.

VANDELBERTUS, Diaconus & Monachus Abbatiæ Prunienſis, ſub Lothario Imperatore. Scripſit verſu Heroicô *Ephemerides* quæ malè Bedæ aſcribuntur, ſeu *martyrologium*. Item libros 2. *de vita S. Goaris*. Sigebert. *in Catal.* c. 129. *Trithemius*, *Voſſius* &c.

VANDUARA, Damniorum oppid. in Albione.

VANGA, mediô ævô, ſarculum, inde neſcio quod armorum genus; fortè gladius, qui inſtar *ſeſſoris* erat, uti vocem Joh. de Janua exponit, an quòd ruſtici ejuſmodi inſtrumentis, armorum locô uterentur, uti diſcimus ex Gervaſio Dorobernenſi A. C. 1198. Galli *vanges* dixerunt, unde *Vangiers*, qui ea in bellis deferebant, appellantur *in Chronico ſcandal.* Ludovici XI. Regis Franc. apud Car. du Freſne, *Gloſſario*.

VANGALIA, Inſul. ante Taprobanem. *Ptolem.*

VANGENA, vulgò WANGEN, urbs Imperialis Germaniæ in Suevia provincia, ad Argum fluvium. 3. milliaribus Germanicis diſtat à lacu Conſtantienſi, & 6. à Memminga in Africum. Dicitur ab aliis *Vemania* & *Vimania*. Vide *ibi*.

VANGIO Rex, ſorore *Vannii* genitus, qui avunculum regnô exturbare adjuvit. Tacit. *l.* 12. *Annal.* c. 29.

VANGIONES, vulgò WORMS, popul. & urbs Germaniæ ſuperioris ad Rhenum in Palatinatu, inter Spiram ad Auſtrum 6. & Moguntiam in Boream 7. leuc. urbs libera. Lucan. *l.* 1. *v.* 431.

Vangiones, Batavique truces, quos ære recurvô
Stridentes acuêre tubæ.

Quaſi *Fanger*, captatores hoſtium. Vide B. Rhenanum, *Rerum Germ. Nov. Antiqu. l.* 1. *tit. Nemetes & Vangiones in Galliam*, & *l.* 2. *tit. Francorum nomen apud Ciceronem non extare*, ubi *Vangiones* Ciceroni accipi pro omnibus Germanis docet: cum Notis Cl. Ottonis JCti, p. 306. & 352.

VANGIONUM Rivus, caſtrum Burgundiæ, Comitatus titulô clarum, in finibus diœceſeos Lingonicæ, ubi Prioratus B. Stephani. Vulgò *Vingnori*. Nomen accepit à fluviolo, ſeu rivo ſuo, qui unus è primis in Matronam influit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VANI, vulgati appellatione Magi olim dicti. Capitolin. *in Marco*, c. 14. *Et vano cuidam, qui diripiendæ urbis occaſionem cum quibuſdam conſciis requireret, de caprifici arbore, in Campo Martio concionabundus, ignem lapſurum finemque mundi affore diceret* &c. Et certè Magica ars non tam *ars*, *quàm vaniſſimi cujuſque ludibrium*, Curtius, *l.* 7. *c.* 4. Græcis hinc Μαγικὴ ἀπάτη, qui & παίγνια illorum præſtigias, uti *ludos* Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 1. vocat. Vide ſuprà verbô *Ludere*. Sunt tamen, qui in Capitolini loc. *plano* legant, uti ſuprà vidimus ubi de *in Circulum verſo*. At qui propriè *Vani* dicantur, docet A. Gellius, *l.* 18. *c.* 4. *Non autem poſteà ex Apollinari didicimus, Vanos propriè dici—mendaces & infidos, & levia inaniaque pro gravibus & veris aſtutiſſimè componentes.* Neque tamen planè ſatis, *Vani* enim ſæpius, qui morbô quodam & *ingenita mentiendi voluptate*, ut ait Tertullian. *Apologet.* c. 7. mentiuntur; quam qui mendacia aſtutè componunt: etſi neque his omnino ars ſua deeſt. Sed quia ſine propoſito mentiuntur ſunt ſæpiùs *vani*, leves inconſiderati, ac ſimplices. Cujuſmodi Q. Curius, cujus ἦθος ſic deſcribit Salluſtius, *Conjur. Catil.* c. 23. *Huic homini non minor vanitas, quam audacia inerat, neque reticere, quæ audierat; neque ſuamet ipſe ſcelera occultare prorſus neque dicere neque facere quidquam penſi habebat.* Denique *Vani* ſunt, qui μάταιοι Græcis, quod μάτην, & Genio tantùm ſuo morem gerentes mentiuntur, Ariſtoteles, *Nicom. l.* 4. *c.* 7. quales Lucianus in *Philopſeud.* deſcribit, quibus ſcil. mendacium ὄψον, quomodo eleganter κακαγορίαν κακαγόρων ὄψον vocat Pindarus. Quales & plani ii qui nullius lucri causâ, ſed ut ſtolidæ credulitati imponant modò, mendacia comminiſcantur, ut obſervat Celſus, contra quem Origenes ſcripſit A. C. Vide Deſid. Heraldum *ad Arnobium l. c.*

VANIA, nomen viri, Eſdr. c. 10. v. 36. Latinè, *nutrimentum*, ſive *arma Domini*.

VANIUS, Libyæ inferioris urbs, *Ptolem.*

VANNIA, *Ptolem.* cujus oppidani *Vannenſes*, opp'd. fuit Euganeorum, hodie *Civeda*, caſtrum Vallis Camonicæ, in agro Brixiano, in dominio Veneto, ad fluv. Ollium, 3. milliar. à Brixia in Boream.

VANNIUS, Suevis à Druſo impoſitus, ſed non toti genti, verùm iis qui Maraboduum & Catualdam Reges comitati erant. Sub Claudio, pulſus eſt regnô, diuturnitate in ſuperbiam mutatus & odiô accolarum, ſimul domeſticis diſcordiis circumventus. Tacit. *l.* 12. *Annal.* c. 29. Auctores fuêre Jubilius, Hermundurorum Rex & Vangio ac Sido, ſorore Vannii geniti, *Ibid.* *Vannianum* regnum habet. Plin. *l.* 4. *c.* 12. In Sarmatia Europæa uſpiam, ultra Danubium fuiſſe, inter Marum & Cuſum flumina, Abrah. Ortelius ex *l.* 12. *Annalium* Tacit. colligit.

VANINUS Lucilius, inſignis ſeculi hujus Atheus, vide ſuprà.

VANNUS, an quòd *vana*. Id eſt, levia volanter an à βάννον i.e. *jactatione*, in ſacris olim Bacchi adhibita, myſticè denotabat, ut *Vannô* repurgatur triticum ab aceribus *ac vetrimentis*, *ita Iacchi ſacris mundari animam ab omni crimine antecedo*. Unde Virg. *l.* 1. *Georgic.* v. 166.

——— *Et myſtica Vannus Iacchi.*

Ubi ſic Servius: *Myſtica Iacchi ideo dicit, quòd Liberi Patris ſacra ad purgationem animæ pertinebant; & ſic homines ejus myſteriis purgabantur, ſicut vannis frumenta purgantur. Hinc eſt quod dicitur Oſiridis membra à Typhone dilaniata Iſis cribro ſuperpoſuiſſe: Nam idem eſt Liber Pater; in cujus myſterio* Vannus *eſt, quia, ut diximus, animas purgat; unde Liber ab eo, quod liberet, dictus: quem Orpheus à gigantibus dicit eſſe diſcerptum. Nonnulli Liberum Patrem* Λικνίτην (Voſſius mavult Λικνίτου, ut eſt apud Varinum; niſi placet Λικμητὴν) *appellant. Vannus autem apud eos* λικνὸς (melius λίκνον vel λικμὸς) *nuncupatur: ubi de more poſitus eſſe dicitur, poſtquam utero matris editus.* Bacchi hujus λικνίτου meminit & Plut. *de Iſide & Oſir.* indeque *Vannifer*, λικνοφόρος, Demoſtheni *Orat. contra Cteſiphontem*, ſic enim iſthic, non λιχνοφόρος, ſcribendum eſſe, colligitur ex Harpocratione in Λικνοφόρος: ubi & legas, τὸ λίκνον πρὸς πᾶσαν τελετὴν καὶ θυσίαν ἐπιτήδειόν ἐστι, *Vannus, ad omnia initia & ſacrificia commoda eſt.* Quid mirum de τελεταῖς ſive initiis, cùm his ex eo nomen ſit datum, quòd initium ſint vitæ melioris ac vitæ hujus finis & perfectio: Quippe ea nequit eſſe, niſi animæ priùs purificentur cujus rei ventilabrum erat ſymbolum, ut diximus. Nec mirum magis de ſacrificiis, quæ fierent ad mentes expurgandas, ac ſæpe urbem totam vel exercitum expiandum. Neque verò in Iacchi ſolùm ſacris *Vannum* adhibitam, ſed Minervæ etiam, indicat vetus Poëta, cùm apud Plutarchum, tum & Clementem Alexandrinum, *Admonit. ad Gentes*, p. 35. *Florent. edit.*

Βᾶτ' εἰς ὁδὸν δὴ, πᾶς ὁ χειρώναξ λεὼς,
Οἳ τὴν Διὸς γοργῶπιν ἐργάνην θεὸν
Στατοῖς λίκνοισι προστρέπεσθε.

Ite in viam omnis Popule manu victum parans,
Gnatam Jovis Gorgopin Ergatin Deam
Statutô adorans ventilabrô.

Triplex verò cùm eſſet in Gentilium ſacris animæ purgatio; aëre una, altera aquâ, tertia igni: Ventilabrum ſive *Vannus* Liberi ad aëra pertinebat, quemadmodum & oſcilla. Ita enim Honoratus Servius, ad *l.* 6. *Æn.* v. 741. *In omnibus ſacris tres ſunt iſtæ purgationes. Nam aut tædâ purgantur & ſulphure; aut aquâ abluuntur; aut aëre ventilantur, quod erat in ſacris Liberi. Hoc enim eſt, quod dixit in l.* 2. *Georg.* v. 388.

——— ——— *Tibique*
Oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia quercu,

Atque hoc triplex genus purgationis idem reſpexit Poëta, *l.* 6. *Æn.* v. 740. *ſ.*

——— *Aliæ panduntur inanes*
Suſpenſæ ad ventos; aliis ſub gurgite vaſto
Infectum eluitur ſcelus, aut exuritur igni.

Fiebat enim & Terrâ quidem purgatio: ſed hæc comprehendebatur ſub

ſub ea, quæ fiebat Igni; niſi illa potiùs, quæ Igni fiebat, continebatur ſub illa, quæ fiebat terræ, quia ignis eſt è terra: unde & Ignem & Terram *Veſtæ* nomine Antiquis cultam eſſe novimus. Quæ omnia ex depravatis Satanæ malitiâ divinis Oraculis occaſionem habuêre. Cum enim ab ſolo Iſraelis Deo, qui Jah dictus, peccatorum ſit omnium remiſſio, uti in Sacris nobis revelatum: nihil mirandum, ſi Gentiles, Iſraelitarum; ſeu potiùs Satanas, Dei Simia, ſacris ſui Jacchi, quod nomen ex Hebræo illo efformatum eſt, tribuerit expurgationem Animæ ab omni criminis reatu, cujus ſymbolum *Vannus* erat, uti dictum. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol.* *l.* 2. *c.* 14. uti de infantibus recens natis vanno imponi ſolitis, ſuprà voce *Cunabulis* de *Vannorum* vero *purgatorumque unctoribus*, inter reliqua Opificum genera memorans, Arnobium *adv. Gentes l.* 2.

VANTEANA, Ægypti urbs.

VAPHRES, Ægyptiorum Rex, regnavit ann. 30. A. M. 3360. Vide *Apries*, ita enim Herodoto & Diod. Siculo dicitur.

VAPINGUM, Galliæ Narbonenſ. urbs. *Antonin.* olim Caturigum, an Tricoriorum caput, nunc in Delphinatu, in confinio Provinciæ. Satis munita. *Gap* Simlero, Epiſcopalis eſt ſub Archiepiſcopo Aquenſi, cum arce *Puymore* in colle, vix 2. leuc. ab Iſara fluv. 7. à Seguſterone in Boream 6. ab Ebreduno in Occaſum. *Itinerar.* Notit. quinta ponitur, inter civitates provinc. Narbonenſis ſecundæ. Data fuit à Guilielmo VI Comite Forcalquerio, dotis locô, nepti ſuæ Beatrici, nuptæ Guidoni Andreæ Delphino Viennenſi, A. C. 1202. nihilominus etiam multum hîc juris veteres Provinciæ Comites habuerunt. Subeſt, ut dictum, Metropol. Aquenſi in Provincia. S. Demetrius ex antiquiſſimis ejus Epiſcopis eſt, ut & Conſtantius, qui interfuit Concilio Eponenſi. Sic Concilio Aurelianenſi quinto Velleſius, nec non Synodo Pariſienſi ſecundæ, Concilio Pariſienſi quarto Sagittarius, Concilio Matiſconenſi 2. Aredius, Concilio Cabillonenſi Potentiſſimus interfuêre. Celeberrima hîc à Reformatis ſynodus A. C. 1603. celebrata eſt, ad quam omni ex regno, etiam exteroi Miniſtri, confluxerunt. Actum in ea non tantùm de diſciplina, ſed etiam doctrina. Confeſſio Gallica approbata, de ſciſſura inter Lutheranos & Reformatos deliberatum, concluſumque ut acerbitas ingeniorum per ſcripta virulenta magis magiſque inardeſcens mitigaretur: ſcriptæ Synodales literæ, quas non tam acerbitatem illam lenierunt, quàm Brandeburgici Electoris ditionem ad partes Reformatorum pertraxerunt: decretum item, ad Confeſſionis recitatæ capita adderetur, Pontificem Rom. Antichriſtum eſſe, *eique notas à Daniele & Apoſtolo deſignatas convenire*: Porro moniti ſunt Paſtores, ut inter concionandum parciùs auctoritate Patrum & Scholaſticorum teſtimoniis uterentur, purumque Dei verbum pro unico fundamento haberetur, &c. Vide Thuan. *Hiſtor. l.* 29. Ducheſnium *Rech. des villes de France.* Bouchæum, *Hiſt. de Prov.* Ruſium, *Hiſt. des Comtes de Prov. c.* 5. *nombr.* 21. Chorerium, *Hiſt. Delphin.* Moterium, *Diction. Hiſtor.* Lætium, *Comp. Hiſtor. Univ. &c.* Caput eſt pagi cognom. Gall. *le Gapencois*, qui *regio Tricoriorum*, Plinio *l.* 3. *c.* 4. vocatur, hi *Τρικόριοι* Straboni nuncupati, ab eo inter Vocontios & Medullos ponuntur. *Saltus Tricorios* memorat Ammianus. Hàc Annibali in Italiam iter fuit, qui Vapincas & Tricorios emenſus Druentiam tranſiit, ſita autem urbs eſt ad amniculum in Druentiam effluentem, Hadrian. Valeſ. *Notit. Gall.*

VAPLUARII, populi circa oſtia Rheni. Fortè *Apſuarii*, vel *Anſuarii*.

VAPOR, apud Martialem, *l.* 10. *Epigr.* 48. *v.* 3.

> ——— *nimios prior hora vapores*
> *Halat, & immodicô ſexta Nerone calet:*

Calor eſt. Cujuſmodi *vapores* ſubter & per parietes in tubis olim adactos, ad calefacienda conclavia, multa oſtendunt Auctorum loca. Inter quos Papinius Statius, *l.* 1. *Sylv.* 5. *v.* 58. de balneo,

> *Quid nunc ſtrata ſolo referam tabulata, crepantes*
> *Auditura pilas, ubi languidus ignis inerrat*
> *Ædibus, & tenuem volvunt hypocauſta vaporem.*

Auſonius ſimiliter in *Moſella*, *v.* 337.

> *Quid quæ ſulfureâ ſubſtructa crepidine fumant*
> *Balnea, ferventi cum Mulciber hauſtus aheno*
> *Volvit anhelatas tectoria per cava flammas,*
> *Incluſum glomerans æſtu exſpirante vaporem.*

Quò facit ænigma antiquum, quod ponitur & exponitur in *Tabula* Apollonii Tyrii:

> *Per totas ædes innoxius introit ignis:*
> *Eſt calor in medio magnus, quem nemo removit.*
> *Non eſt nuda domus, nudus ſed convenit hoſpes.*
> *Si luctum pœnas, inſons intrabis in ignes.*

Apollonius ait: *Intrarem balneum, ubi hinc inde flammæ per tabulas ſurgunt* &c. Vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Statii l.* uti de more Veter. phaſianos *lenitis vaporibus* coquentium, ſuprà, voce *Phaſianus*. Hinc *vaporare*, pro calefacere. Lucretius, *l.* 5. *v.* 1130.

> *Invidiâ quoniam, ceu fulmine, ſumma vaporant.*

Virg. *l.* 11. *Æn. v.* 481.

> *Succedunt matres & templum thure vaporant:*

Alii. Unde *vaporata altaria*, apud eundem Statium, *l.* 1. *Theb. v.* 556. & *vaporoſi fontes*, apud Appulejum, *l.* 5. &c.

VAPPA, apud Martialem, *l.* 12. *Epigr.* 48. *v.* 13.

> *Imputet ipſe Deus nectar mihi, fiet acetum,*
> *Et Vaticani perfida vappa cadi:*

vinum fugiens aut fæx vini eſt, ex Æolico *βάππα* pro *βάμμα* Salmaſ. *Not. ad Tertullian. de Pallio.* Cum epitheto *malæ*, vinum Surrentinum C. Cæſari, apud Plin. *l.* 14. *c.* 6. ubi idem Tiberio *generoſum acetum* appellatum, monet. Cæterùm de *vappa*, apud eundem, *c.* 20. *ejuſdem libr. Vitium muſto quibuſdam in locis inest ſponte fervere: quâ calamitate deperit ſapor, vappæque accipit nomen, probroſum etiam hominis, cùm degeneraverit animus.* Ubi Dalechampius, *οἶνος*, ait, *περιτετραμμένος*, *vappe cere*, vulgo ſe tourner, *οἶς ἐξίτηλον μεταπεσεῖν*, *ἐξίτηλος dicunt*, s'enai gust — *Inde Græcis ἄνθος τροπίας καὶ ἐκτροπίας* &c. Hujus vero ut & vini, cùm admodum amantes ſunt culices, animalia illa cauponarum, qui vinum ſequuntur & vino immoriuntur, hinc *bibones* Afranio, & *vappones* Valerio *in Catholicis* appellantur, uti *muſciones* ſequens ætas vocavit, à *muſto*, ut quidem Grammatici volunt, potiùs tamen à *muſca*, uti Salmaſ. docet *ad Spartian. Adriano*, *c.* 16. ubi verſus illos Adriani exponit,

> *Ego nolo Florus eſſe* &c.

Vide quoque ſuprà, ubi de *Culicibus*. At cùm Valerius, *d. l. animas* vulgò nuncupari ſcribat illud animalculum, potiùs videtur *vapponis* nomine intelligere genus animaleuli lucernas circumvolitantis, & flammam appetentis exitiô ſuô, quod modo *ψυχὴν*, modo *πυραύστην*, Græcis indigitare viſum, idem *ibid.*

VAPRIUM, oppid. agri Mediolanenſ. non obſcurum, ad Adduam, contra oſtia Brembi fluv. 20. mill. paſſ. à Mediolano, 6. à Tritio. *Vavaro*, Merulæ.

VAPSI, pater Nahabi, principis tribûs Nephthali, Numer. *c.* 13. *v.* 15. Latinè *fragmentum, particula*, vel *diminutio*.

VAPULA Papyria, ſubintell. *lege*, formula fuit apud Romanos comminandi pœnam legis Papyriæ, nonnullis. Sifinnius Capitolinus proverbiô dici ſolitum ait, ſi quando vellent ſignificare, ſe alicujus minas negligere. Et quidem illud hinc ortum vult *Feſtus*, quòd Papyriæ, nobilis fœminæ, ancilla, quam manumiſerat, locô redhoſtimenti, in ſignum vilipendii, hæc ad illam verba uſurpaverit. Nempe *vapula*, idem eſt quod *dole*, aut *peri*, uti ex Varrone, Terentio, ac Plauto non uno in loco, conſtat, apud quos ſervi ab heris vocati *vapula* reſpondent, juſſa eorum non magni habere hôc pactô teſtati: quaſi Gallicè diceretur, *Crie tant, que tu voudras*, vel *Va te faire pendre*. Eodem pertinet juxta quoſdam locus Terentii *Phormione*. ANT. *Non tu manes?* GE. *Vapula.* ANT. *Id tibi quidem jam fiet*, *Actu* 5. *Sc.* 6. *v.* 10. Et Plautinus ille, *in Curcul. Actu* 4. *ſc.* 4. *v.* 12. *Reddin' an non mulierem, priuſquam te huic meæ machæræ objicio maſtigia? S. Vapulare ego te vehementer jubeo, ne me terreas* &c. Quemadmodum Græci dicunt *οἰμώζειν*, item *κλαίειν*, eôdem ſenſu. Ariſtophanes, *ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγω σοι*, *Imprecor tibi ut vapules.* Lucianus, *οἰμώξεται πρὸ αὐτοῦ τῶν ἄλλων*, *Nam primus omnium vapulabit.* Ariſtophanes iterum, *κλαίειν λέγω σοι*, *Lachrymas tibi denuntio*, i. e. *vapulare te jubeo* &c. Eſt autem *vapulo*, ex Græco *ἀπύλλω*, pro *ἀπολλύω*, cum digamma Æolicè *Fαπύλλω*, propriè *malè ploro*, aut *doleo*. Vide Hadr. Turnebum, *Adverſar. l.* 15. *c.* 15. & Auctorem eruditum *Methodi Latinæ L. Gallicô idiomate ſcriptæ*, *p.* 375. & 478.

VARA, fluv. Albionis per Moraviam regionem Scotiæ in Ortum fluens, *Murray Firth Buchanano*. Aliis eſt Cluyd. Quidam *Varar* legunt. Eſt autem *Varar*, ſeu *Vara*, uti apud *Ptolem.* oppid. Scotiæ ad oſtia fluv. cognominis, quod *Dunbar*, quaſi *Varæ caſtrum* dicitur. *Baudrando Vara* ſeu *Varar* eſt æſtuar. *Murray firth*, Sinus Scotiæ Borealis & pars Oceani Germanici, inter Moraviam & partem Orientalem Roſſiæ. Ei adjacent Innernium & Chanonricum oppid. *Vara* autem oppid. Scotiæ Meridional. *Dunbar* videtur, caſtrum tenue Lothianæ, in ora Oceani Germanici ubi acriter dimicatum, inter Anglos & Scotos, A. C. 1650. Diſtat 26. mill. paſſ. ab Edimburgô in Ortum.

VARA, Græcè *Σχίδια*, *ponticulus*, vide *Varus*.

VARADA, urbs Carpetanorum in Hiſpan. *Ptolem.*

VARADINUM, vulgò WARADIN, WARDEIN, & VARADIN, urbs Jazygum Metanaſtarum, in Hungaria Tranſdanubiana, apud Tranſylvaniæ confinia, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Colocenſi, inter Solnocum ad Occaſum & Albam Juliam ad Ortum ſupra 12. leuc. inter Budam & Temeſvarjam, inde ad 80. hinc ad 60. mill. paſſ. totidem à Cibinio urbe Tranſylvaniæ, *Ferrar. Baudrando Varadinum*, vulgò *Varadin*, Germanis *Groſſ-Wardein*, urbs eſt permunita Tranſylvaniæ, in limite Hungariæ, ad *Sebeskeres* fluvium, ſub dominio Turcarum, A. C. 1660. qui eam, ſub Selymo Imperatore ob violatum legatum, jam quoque expugnaverant A. C. 1521. Ludovicô Rege mox ad Mugatium victô & occiſô, Thuan. *Hiſt. l.* 1. Varadienſis Epiſcopus A. C. 1508. decretô extortô *Fratres* proſcribi curavit, ſed paulo pòſt miſerè periit. Lætus *Comp. Hiſt. Univ.* Diſtat 22. mill. paſſ. à Julia in Boream, 90. ab Alba Julia in Occaſum, Budam verſùs 10. longius à Cibinio.

VARALII, Illyrici populi, Ardiæorum pars, deinde Narentani & Chulmitæ dicti vel Zachlumi æ Porphyrogennetæ.

VARALLUM, vulgò VARALLO, oppidulum Italiæ, in Ducatu Mediolanenſi, ad Seſſitem fluvium, in limite agri Vercellenſis. Diſtat 15. milliaribus à lacu Lario in Occaſum, & 12. à Maſſerano. Ibi mons celebris ſeceſſu Carolo Borromæi, inter ſuos pro Sancto habiti.

VARAMBONIUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

VARAMUS, Plin. *l.* 3. *c.* 18. fluvius Venetiæ, in Anaſſum ſive Plavem apud Belunum urbem influens, *Varamus* adhuc nominatur; licèt Leander *Caloro* dici ſcribat.

Regi Perſarum.

VARANES, ſeu VARARANES I. Perſarum Rex, ſucceſſit Hormiſdæ I. A. C. 274. Obiit A. C. 277. regni 3. Agathias, *l.* 4. Ei ſucceſſit filius

VARANES II. per ann. 16. A Caro Imperatore Numeriano juncto, in Meſopotamia victus, & Seleuciâ, ac Cteſiphonte exutus. A. C. 283. Obiit A. C. 294. regni 16. Hujus ſucceſſor, fil. itidem.

VARANES III. cognomine *Segan/aa*, per 4. menſes præfuit, ſucceſſore Narſe.

VARANES IV. dictus, *Kerman*, excepit Saporem III. patrem: A. C. 389. dives & ſubditis gratus. Et A. C. 400. ſucceſſit filius Iſdigerdes I. quô natus

VARANES V. qui A. C. 420. regnum auſpicatus, in Chriſtianos immaniter ſævijt, ob zelum Epiſcopi cujuſdam, qui templum, in quo Ignem adorabant Perſæ, exuſſerat. Dein bellô Romanis illatô, ab Ardaburo, Duce Theodoſii Junioris ſæpiùs victus eſt. Hinc pax. Obiit A.C. 441. Socr. *l.* 7. *Theodor. Procopius*, &c. Eum excepit.

VARANES ſeu VARARANES ſeu VARDANES VI. crudelis, qui regnavit annos 17. m. 4. ſucceſſore Perozâ, quem vide. Alii tamen ejus locô ponunt Iſdigerdem II. Vide Agathiam, *d. l.*

VARANIENSIS Comitatus, *le Comté de Baranywar*, provincia eſt Hungariæ inferioris, in limite Raſciæ, versùs confluentes Dravi fluvii in Danubium, inter Comitatus Bathienſem, Bodroghienſem, Tolnenſem, & Valponienſem, ſub dominio Turcarum. Ejus oppidum præcipuum eſt Varanium, ſeu Varonianum, *Baranywar*, ad amnem Craſsum, 12. mill. paſs. à Bodroco in Occaſum, Quinque Eccleſias versùs 30. circiter.

VARANUS Lacus, *Lago Varano* lacus regni Neapolitani, in Capitanata provincia & in ora maris Adriatici, ad radices montis Gargani. 16. milliaribus à Manfredonia in Boream; eſtque circuitus 15. milliarium.

VARASCI, accolæ Dubis fluv. in Sequanis, quos ab hæreſi Bonoſi Photini Euſtaſius Luxovienſis Abbas revocavit: tractus *Waraſch* olim, hodie Comitatus Vareſci, in Comitatu Burgundiæ, *Varax* vulgò. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VARASDIENSIS Comitatus, *le Comté de Varaſdin*, pars eſt regni Hungariæ, in Sclavonia, versùs Dravum fluvium & confinia Stiriæ provinciæ, quâ terminatur ad Occaſum; ſicuti Hungariâ inferiori ad Boream, & Riſienſi Comitatu ad Ortum & Meridiem. Subeſt dominio Auſtriacorum; & ejus caput eſt Varaſdinum, *Varaſdin*, ad Dravum.

VARASDINUM, vulgò VARASDIN, & VARADIN, urbs munita Hungariæ, in Sclavonia, ad Dravum fluvium, in limite Stiriæ, ſub dominio Auſtriacorum 17. mill. paſſ. à Pœtovione diſtat in Occaſum.

VARBARA, *Ptolem.* urbs fuit Mauritaniæ Cæſarienſis, mediterranea, Celamæ & Laugaræ proxima, Epiſcopalis ſub Archiepiſcop. Cæſarienſi. *Urbara* rectius, ut in pleriſque codicibus.

VARBURGUM, vulgò VAERSBORG, oppidum munitum Sueciæ, in Hallandia provincia, cum arce & portu in ora maris Baltici, 35. mill. paſſ. diſtat à Gotemburgo in Meridiem, Helmoſtadium versùs 5. uti 6. milliaribus à Caſtro Elſeburgo.

VARCHIUS Benedictus, Florentinus, Linguæ Italicæ in deterius ruentis fulcimen, tam à fuit eloquentiâ, ut vulgatum ſit. *Si Jupiter Italicè loqui voluiſſet, non alia quam Varchei lingua uſurum fuiſſe:* Græcè it. & Latinè doctus, Caroli V. juſſu libellum Boëthii de *Conſol. Philoſophiæ*, & Eleonoræ Ducis Toletanæ, Senecam, *de Benefic.* Italicè vertit. Scripſit *Epigrammata: Lettere, Lezioni Academiche, Rime, Paſtorali, Suocera Comedia, l'Ercolano, Orationi diverſe, Lezzioni ſopra la pittura* &c. Cæterùm mores degenerabant. Obiit A. C. 1566. Thuanus, *Hiſtor.* Ghill. *Theatr. d'Huom. Lett. p.* 1. L. G. Giraldus, *De Poetis ſui temporis l.* 2. Laur. Craſsus & Anton. Teiſſier, *Elog. Part.* 1.

VARCIA, urbs Galliæ Belgicæ circa Comitatum Burg. *Antonin.*

VARCIANI, populi Pannoniæ.

VARCILIENSES, *vet. Inſcr.* populi Hiſpaniæ Tarraconenſis, quorum pagus *Varcile*, teſte *Morali*, ad Tagum fluvium, apud Toletum. Alibi ab eodem *Morali Valuerra* oppidum putatur. Ex *Henrico Coquo* eſt *Arganda*, oppidum Compluto finitimum, inde 4. leuc. Ciucum versus.

VARDÆI, populi Dalmatiæ, apud Cumanum ſive Onæum promontorium, nunc *Pilari*; quorum urbs Stagnum nominatur. Hos Plinius, *l.* 3. *c.* 22. vocat populatores Italiæ. Vide *Ardæi.*

VARDANES, vide ſuprà *Varanes.*

VARDHUSIANA Præfectura, *Gouvernement de Wardhuſs*, pars Septentrionalior regni Norvegiæ, versùs promontorium Boreale, ſub dominio Regis Daniæ. Terminatur à Septentrione mari Boreali, ab Oriente Lapponiâ Moſcoviticâ, ab Occaſu Nidroſienſi Præfecturâ, & à Meridie Lapponiâ Suecicâ. Dividitur in duas partes, nempe in Finnomarchiam, quæ ad Septentrionem, & in Lapponiam Norvegicam, quæ in Meridiem extenditur, versùs Sueciam: ibique tantum ineſt caſtrum Vardhuſium præcipuum, cum aliquot oppidulis nullius nominis & inſulis *Magger* & *Suroy* dictis. Una autem eſt ex 5. Præfecturis Norvegiæ, in extremo Borea, poſt Sueciam & Lappiam ad 73. gr. Elevat. Poli ſita, in qua haud procul abeſt c. *Noortkyn* olim promontor. *Rutubas*, quod inter maximæ Europæ latitudinis terminos a Geographis ponitur.

VARDHUSIUM, vulgò WARDHUS, caſtrum regni Norvegiæ in inſula Varda, *Wardhus*, parva admodùm, in ora Boreali Norvegiæ & in Oceano Septentrionali, versùs confinia Lapponiæ Moſcoviticæ, 120. mill. paſs. diſtans a promontorio Boreali in Eurum, ſub dominio Regis Daniæ; A qua tractus adjacens dicitur Vardhuſiana Præfectura Caſtrum autem Vardhuſium ambitu parvum eſt & vetuſtate ferè collapſum, nullâ turri nulliſque alicujus momenti operibus munitum. Oppidulo jungitur præter caſulas piſcatorias, nullas alias ædes complectenti; eſtque in inſula parva in ora Oceani Septentrionalis ſeu Glacialis, vix 30. mill. paſſ. diſtans in Occaſum à confinio ditionis Moſcoviticæ.

VARDO, fluvius Galliæ, primùm Apoll. Sidonio memoratus, *l.* 2. *Ep.* 9. vulgò *le Gardon*: primò quidem in duos alveos dividitur, quorum alter Anduſiam, Condate, Caſſinogilum, Ripam, Altam, attingit, & *Vardo* Anduſienſis *Gardon d'Anduſe* dicitur: Alter Pedatium *le Peage*, Manſum Dei, Aleſtum alluit, ac *Vardo* Aleſtenſis *Gardon d'Alais* vocatur. Tum ad Ripam Altam unitis aquis Solliacum *Souillac*, & acceptô Aiſſenâ Uceecienſi amniculô, vicum S. Privati, Vada *Vaux*, Caſtellionem, præterlapſus, Pontemque Vardonis *Pont du Gard*, ac Capraſias *Cabrieres*; apud Belliquadrum in Rhodanum effluit. Pons autem ille triplici arcuum & pilarum ordine aliô alii ſuperpoſitô, quorum unus olim fontem Nemauſum deducebat, hodieque ſpectabilis eſt: operis Romani reliquiæ. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VARDULI, populi Hiſpaniæ Tarraconenſis, Plin. *l.* 4. *c.* 22. Melæ, *l.* 3. *c.* 1. *Ptolem.* ad oram Oceani Cantabrici, in Aquitaniæ confinio, inter Vaſcones & Cantabros. Quorum regio *Guipuſcoa*, teſte *Stephanô Garibæo*, dicitur: cujus Toloſa oppidum primarium eſt, *Ferrar. Baudrando Varduli* populi fuère Hiſpaniæ Tarraconenſis ſub Cantabris, inter Vaſcones ad Ortum & Autrigones ad Occaſum, atque ab Oceano ad Iberum fluvium extenſi, ubi hodie Ipuſcoa provincia *Guipuſcoa*, cum majori parte Alavæ tractus.

VAREA, Græcis recentioribus *Βαρέα*, pulſus campanæ gravior. Cùm enim triplex earum ſonus ſit, ictus graves ſejunctimque ſive in ferreum, ſive in ligneum ſignum, adacti *Βαρέαι* iis dicebantur, quibus jam finitis tempus incipiendis officiis præſcriptum adeſſe notabatur: Vide *Euchologium*, *Typicum* Sabæ. c. 5. & de hujus dubiis Marcum Hierom. *c.* 34. plura verò, apud L. Allatium, *Epiſt.* 1. *de Templis Græcorum, ſect.* 3.

VARENDORPIUM, vulgò VARENDORP, oppidum Germaniæ, in Weſtphalia & ditione Monaſterienſi, ad Amaſium fluvium, 12. mill. paſs. diſtat a Monaſterio in Ortum; eſtque munitum, ſed nuper fœdô vaſtatum incendiô.

VARENNÆ, vulgò VARENNES, urbecula Galliæ, in Borbonienſi tractu, ad Elaverem, & in limite Alverniæ inferioris, quinque leucis ſupra Molinum in Meridiem; inter Vernolium & Montem Acutum *Montagut*. Sunt & *Varennæ* in Burgundia, pagoque Matiſconenſi, haud longè à fluvio Grauna, vulgo S. Gengulfi oppid. dictæ, *S. Jangoul*. Item ad Sequanam, inter Vernonem & Gallionem, vulgò *le Port de Garennes*. Item in finibus Pariſiorum, *Varennes* vulgò, *la Varenne S. Maur*: quibus proxima villa *Clauſa Varenna*. Quæ loca omnia à caniculis dicta: loca enim cuniculoſa Gallis *Varennæ* olim, nunc *Garennes* & *Varennes*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VARENTANUM, vulgò VALENTANO, oppid. Thuſciæ mediterraneum, apud lacum Volſinienſem, *Antonin.* in Ducatu Caſtrenſi, ab Aquula 10. mill. paſſ. in Meridiem, quot à monte Phyſcone in Occaſum

VARES, apud Joh. Barbarum, *Itinerar. ad Tanaim p.* 456. *Sibelinos, Armelinos, Doſſos*, Vares, *vulpes, & id genus animalium alia illi offerentes*: murium Ponticorum ſpecies ſunt, *ventre tantùm albi, dorsô ſuſcinſeulô*, ut ait Jul. Scaliger. *in Ariſtotelem*, ubi *de Muribus Ponticis. Vairs gris* ſeu *Verrgares* Benjamini Tudelenſi, *in Itinerar.* aliàs *Varii*, unde *pelles Variæ* & *veſtes Variæ*, apud Arnulfum Lexov. Bernardum, *de Vita & Mor. Religioſ. c.* 10. Alios: prohibitæ Clericis Concilio Saltzburg. A. C. 1386. *can.* 6. Guil. Brito, *Philippidos l.* 9.

Et quas huc mittit Varias *Hungaria pelles.*

Vide Car. du Freſne, *Gloſſar.* & *Diſſertat.* 1. *ad Joinvillam*, nec non ſuprà *Sapphirinæ pelles.*

VARETATÆ, populi Indiæ. Plin. *l.* 6. *c.* 20.

VARETUM, fluv. Cappadociæ. Idem, *l.* 6. *c.* 2.

VARGI, & VARINGI, Anglo-Dani mediô ævô ſunt dicti; qui ex Anglia pulſi, à Normannis, Byzantinorum Imperatorum obſequio ſeſe mancipârunt, *Βάραγγοι* apud Scriptores hujus Imperii paſſim. Nempe *Waringe* Anglis maledictio eſt, anathematizatio, & *Vargus* in *L.* Sal. & Rippar. bannitus, qui latrocinando victum ſibi comparare cogitur, à Latino *vagus*, qua de voce multa Savaro *ad Sidon. l.* 6. *Ep.* 4. ita ut *Varingi*, perinde ac *Vargi*, exules fuerint, & banniti, eoſque Normanni voce Anglicâ tunc receptâ & probroſâ *Vargos Varingoſque* appellârint. Vide præfatum *Gloſſarii* Auctorem, *Not. ad Vilharduinum*, & *Annam Comnenam.*

VARGIONES, populi Germaniæ, *Ptolem.* in Suevia, circa ortum Danubii; quorum tractus *Bar*, vel *Baar*, Comitatus nominatur.

VARGONTEJUS, prænomine *Quintus*, Annales Ennii, in corona circumſtantium, more Græcorum Rhapſodorum in Homericis verſibus recitandis, Romæ pronuntiâſſe legitur, apud Sueton. *de Gramm. c.* 2. cujuſmodi munus qui obirent, *Ennianiſtas* appellatos eſſe, refert A. Gellius, *l.* 18. *c.* 5. Cæterùm gens Romana ſatis nota. *Varguntejа*, ex qua hic fuit ortus, aut adoptione in eam inſertus, Caſaubon. *ad Suetonii locum.*

VARIA, mater Semiamiræ, è qua Heliogabalus, & Mammææ, è qua Alexander Severus Imperatores geniti, apud Capitolin. *in Macrino, c.* 9. quæ aliàs, & quidem in nummis ſemper JULIA MÆSA, cum titulo AUG. Cur eam *Variam* vocet Capitolinus, in obſcuro eſt: id clarius, cur nepos ejus Heliogabalus *Varii* tulerit nomen; quoniam videl. mater ejus nupſerat *Οὐαρίῳ Μαρκέλλῳ Σύρῳ ἀνδρί*, *Vario Marcello Syro*, ut legas apud *Dionem*. Unde *Varianæ Thermæ* in *Inſcr.* multùm memoratæ. Vide Caſaubon. *ad Lamprid. Heliogabalo, c.* 1. & *Variani Horti*, apud Vopiſc. *Aureliano, c.* 1. ubi Salmaſ. vide.

VARIA, in *Gloſſis* *πάρδαλις*, *πάρδαλις*. Nempe pardi ſive *παρδάλεις* pellem cœruleam fulvis oculis *variatam* geſtabant, unde *virides pardi* Claudiano, i. e. cœrulei, ubi de leopardis loquens, *v.* 303. *Conſulat. Mallii* ait,

——— *cùm fortè leæna*

Nobiliorem uterum viridis corrupit adulter.

Atque hi mares erant, ut pleriſque viſum. Plin. *l.* 8. *c.* 17. *Nunc varias & pardos, qui mares ſunt, appellant.* Qui *κατ' ἐξοχὴν* ſic dicti, quòd fœminis pulchriores ſint & coloribus variati, magis.

Sic & Hebr נמר *nemer*, i.e. varius, à maculis pardus dictus eſt. Nec deſunt, quibus inuſitatum *παρδ⊙*, apud Ariſtophanis Scholiaſtem, videtur alludere ad *pardes* Hebræorum, i.e. *hortus*, quia, ut hortus floribus, ita maculis variatur pardi pellis. Eaque ipſa de cauſa, quæcunque animalia varia ſunt, cum pardo conferuntur, ut de chamæleonte videre eſt, apud Ariſtotelem, *Hiſtor. l.* 2. *c.* 11. de chao, apud Plinium, *l. d. c.* 19. de equis Oryngibus, apud Oppian. *Cynegetic. l.* 1. de gryphibus, apud Pauſan. *in Arcadicis* &c. Ipſa Africa, quia *κατάστικτός ἐστιν* [illegible] *ὀρεινῇ καὶ ἀνύδρῳ γῇ*, *interpuncta eſt habitationibus, quæ terrâ deſertâ & inaquoſâ ambiuntur*, pardo aſſimilatur, apud Strabonem, *l.* 2. Et Cicero huc alludens *in Somnio Scip. c.* 6. *Vides*, inquit *habitari in terra raris & anguſtis in locis, & in ipſis quaſi maculis, ubi habitatur, vaſtas ſolitudines interjectas.* Primus autem *Varias*, & quidem *centum quinquaginta univerſas, Ædilitate ſuâ, Scaurus miſit, Pompejus poſtea M. quadringentas decem, Divus quadringentas viginti*, Plin. *c.* 17. *lib. cit.* Quod ideo notatum, quia magis id magnificum, quàm ſi totidem fœminæ, i.e. pantheræ, unà miſſione eſſent editæ. Sed & alias ſylveſtrium hujuſmodi animalium miſſio per ſexus diſcreta fiebat, ut videre eſt apud Salmaſ. *ad Solin.* ubi plura hanc in rem, *p.* 213. ut & apud Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 7. nec non ſuprà ubi de *Panthera*, & *Pardo*. Uti verò *varia* nomine pardus veniebat, ſic & equi, qui Zachar. *c.* 6. *v.* 3. 6. ברדים *berudim*, i.e. *χαλαζόφθοι*, *grandinati* dicuntur, quòd maculis albis grandinis inſtar reſperſi eſſent, *Heſychio* modo *ψαροί*, modò *ποικίλοι*, i.e. *varii*, vocantur; quorum illud à *ψάρ*. *ſturnus* eſt, quam avem eſſe *variam* nemo neſcit. Unde *λευκόψαροι*, quaſi *ſubvarii*, Celtiberorum equi dicuntur Straboni, *l.* 3. & aſini ii, quorum color ex candido in cinereum vergit, Abſyrto, *c.* 14. Romani *guttatos* & *ſcutulatos* vocant, quas voces vide ſuprà, & plura de hoc equorum colore, apud præfatum Bocharium, ubi ſuprà *l.* 2. *c.* 7. Addam ſaltem, *Varii* nomen his equis manſiſſe apud citerioris quoque ævi Scriptores, Ugutionem, Palladium *de Agricultura, in Martio, c.* 13. *in Geſtis* Conſulum Andegav. alibi, unde Gallicum *vair*, ſeu *vairon*, apud Auctores laudatos Car. du Freſne, *Gloſſar.* Imò & hircos Jacobi maculoſos *berudim*, i.e. varios, Moſes Geneſ. *c.* 31. *v.* 10. 12. dicit &c. Vide quoque hìc paſſim, vocibus *Varius*, *Ferrandus*, *Vares*. Inde *variare* apud Latinos, *ποικίλλειν* apud Græcos, de Plumariis ac Polymitariis, de quorum artificio ſuprà diximus: uti de *variis veſtibus*, infrà quædam dicemus, ubi de *Verſicoloribus veſtibus*.

VARIA, *Strab.* Plin. *l.* 3. *c.* 3. *Ptolem. Varea*, teſte *Stephanô Garibæo*, oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis, ad Iberum fluvium, ubi is incipit navigari, quaſi 2. mill. paſſ. à fluvio diſtans, apud Logronium; ſed teſte *Morali* eſt ipſum *Logronno*, urbs in confinio Caſtellæ veteris & Navarræ, ad Iberum: quod potiùs *Varia nova* dici debet, Varia verò vetus *Varea* nunc pagus.

VARIA Eruditio, vide *Philologia* & *Polymathia*.

VARIANA, *Antonin.* quæ & *Varia caſtra*, *libro Notitiæ. Warasdin*, teſte *Laziô*, oppidum Pannoniæ ſuperioris, in Stiria, apud fines Hungariæ & Croatiæ, à Pœtovione 4. leucis in Ortum, apud Draum fluvium. Vel, teſte eôdem, *Waram* pagus ejuſdem tractus, *Ferrar. Baudrando Variana*, ab aliis ponitur in Pannonia Savia, ad Savum fluvium ubi hodie *Velica*, oppidum Zagrabienſis Comitatus in Sclavonia, medium ferè inter Gradiſchiam ad Ortum & Zagrabiam ad Occaſum, in ipſo limite Croatiæ.

VARIANA item *Antonino*, *Bannicero*, teſte *Laziô*, oppidum Myſiæ inferioris, apud Danubium, ultra Crabium fluvium 30. mill. paſſ. ab Oeſco 15. in Occidentem. Licet *Ortelius* Variana Myſiæ cum Varianis Pannoniæ confundat.

VARIANUS Vicus, *Antonin. Figarolo*, teſte *Leandrô*, quaſi vicus Aurelii, pagus Venetiæ, apud Padum fluvium, à Ferraria urbe 15. mill. paſſ. in Occaſum. Licet diſtantia apud Antoninum repugnet ponitur enim à monte Anciano 17. mill. paſſ. diſtans: ubi forté 27. legendum eſt.

VARICA, Iberiæ Aſiaticæ urbs.

VARILLÆ, vulgò *Barrile* vel *Barille*, caſtrum eſt Galliæ, Fuxo oppido proximum, & eidem fluvio adpoſitum. Ejus meminit Petrus *de Bello Albigenſi, c.* 55. *Movens Comes noſter ab Apamiis, venit ad Caſtrum, quod dicitur Varilla, prope Fuxum: quod combuſtum & vacuum invenientes, gente ſuâ munivit*, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VARINGI, vide ſuprà *Vargi*.

VARINI, Germaniæ populi Tacit. *Germ. c.* 40. *Newe Marck*, pars Brandeburgicæ Marchiæ *Willichio*; *Althamerus* cenſet, hos *Warmienſi* urbi Epiſcopali in Pruſſia nomen reliquiſſe. *Baudrando*, ubi nunc pars Ducatus Megapolitani. Ibi fluv. *Warne*, & oppid. *Warem*, aliàs *Varinum*, ex *Cluver.* & *Brietio*.

VARIOLÆ, morbi genus, apud Jovium, *l.* 1. *Carolus VIII. Galliæ Rex bellum in Aragonios parans eò morbô, quas variolas noſtri vocant, correptus, Aſtæ menſem unum morari coactus eſt.* Veterib. *papulæ*. Quas cum Indis, quibus ex hactenus incognitæ, Hiſpanos, occupatâ Americâ, communicaviſſe, ſcribit Petrus Cieza, *Rerum Indic. Tom. II. c.* 29. & 33. in redhoſtimentum, lue Venereâ inde primùm in Europam reportatâ, Guicciardinus, *l.* 2. & Bembus, *Hiſtor. Venetæ l.* 3. Vide quoque Sabellicum, *l.* 9. *Ennead.* 7.

VARIS, *Antonin. Bod-Vary Camdeno*, oppid. Walliæ, in Comitatu Flintenſi. In Anglia, inter Segontium ad Occaſum 43. & Devam in Ortum 23. mill. paſſ. non longè ab urbe Aſaphenſi, & oſtio Toeſobis fluv. Igeniæque *Tegengil* oppido vicinum, *Ferrar.*

VARISTI, qui NARISCI Tacit. *in Germ. c.* 42. videntur (utrôque modô apud Jul. Capitolin. *in Marco, c.* 22. legitur) popul. Germaniæ. Vide *Nariſci*.

VARIUS, Poëta Tragicus, Virgilii & Horatii familiaris, unus ex iis, quibus Auguſtus Æneidem commiſit emendandam. Horat. *l.* 1. *Sat.* 5. *v.* 40.

Plotius & Varius Sinueſſæ, Virgiliuſque
Occurrunt. — —

VARIUS, vide *Luſius*.

VARIUS Ligur, adulter Aquiliæ. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 42.

VARMIA, regio Pruſſiæ regiæ, *Warmerland*, cujus Epiſcopus Braunsbergæ reſidet.

VARNA, Mediæ oppid. Item urbs Archiepiſcopalis culta, Myſiæ inferioris cum portu, in ora Ponti Euxini, nota clade Vladiſlai. Hungariæ Regis, cui Julianus Cardinalis perſuaſerat, ut Amurathi Turcarum Imperatori fidem ſanctè juratam violaret. A. C. 1444. Vide Bodin. *de Rep. l.* 5. *c. c.* 6. *Varne* hodieque, ſita ad oſtia fluv. cognominis 40. mill paſſ. à Siſopoli in Boream, uti 16. à Roſiio: Sub Turcis.

VARNETONIUM, vulgò *Varneton*, oppidul. Flandriæ, ad Legiam fluv. medium inter Ipras & Inſulas. Sub Francis, pace ad Aquiſgranum.

VARNEVICUS Marcus, vide *Marcus*.

VARNI, gens Bactriana.

VARNON, Epiſcopatus, Guil. Tyrio ſub ſede Ediſſenâ.

VARNSPERGUM, ſeu FARNSPERGUM, arx cum Comitatu cognomine, in territorio Reipubl. Baſilienſis, ſupra Reiufeldam, in edito monte ſita, intra limites Landgraviatus Siſgöviani. Quondam Tierſteniis Comitibus paruit, fuitque à Sigiſmundo Simonis filio, poſt terræmotus Rauricos, reſtaurata. Hujus autem filiô Ottone, A. C. 1420. ſine hærede maſculo decedente, ad Falcoſtenios Barones tranſiit, qui Auſtriis Principibus illam aliquandiu oppignorârunt. Obſeſſa tum fuit ab Helvetiis A. C. 1444 eò quòd Thomas Folcoſtenius, Brugas Bernenſium oppid. exuſſiſſet; mox adventu Delphini, obſidio ſoluta eſt, contingitque prælium San-Jacobæum prope Baſileam utrique parti damnoſum. Tandem A. C. 1462. cum toto ejus dominio, pro certa argenti ſumma Baſilienſib. illam Barones vendidêre: à quo tempore Præfectus eò mittitur: quorum primus fuit Petrus Offenburgius. Vide Stumpf. *l.* 12. *de Raurac. c.* 14. & Chriſt. Urſtiſium, *Hiſtor. Baſil.*

VARNUS, & VERETINUS, & URITANUS, agros Calabriæ habet Lib. *de Limitibus*, ab oppidis ſic nuncupatos.

VARONIANUM, *Antonin. Baroniwar Lazio* oppid. Pannoniæ inferioris apud Danubium inter Alunium ad Boream, & Valcum ad Meridiem ſupra 4. leuc. à Quinque Eccleſiis 7. in Ortum, Comitatus non obſcurus.

VARPNA, Ariæ urbs. *Ptolem.*

P. TER. Varro Poëta Rom. quem Fab. Quint. inter peritiſſimos Satyræ ſcriptores enumerat, Ejus verba, *l.* 10. *c.* 1. hæc ſunt: *Alterum illud eſt & prius Satyræ genus, quod non ſolâ carminum varietate miſtum condidit Terentius Varro, vir Romanorum eruditiſſimus. Plurimos hic libros & doctiſſimos compoſuit, peritiſſimus linguæ Latinæ, & omnis antiquitatis, & rerum Græcarum noſtrarumque, plus tamen ſcientiæ collaturus quàm eloquentiæ.* Vide Auguſtin. de *Civ. Dei*, *l.* 6. *c.* 2. Unicum de illo teſtimonium impræſentiarum adferam, idque ex M. Tullio Cicerone, *Academ. Quæſt. l.* 1. *c.* 3. *Tum ego, ſunt, inquam, iſta, Varro. Nam nos in noſtra urbe peregrinantes, errantesque, tanquam hoſpites, tui libri quaſi domum deduxerunt: ut poſſemus aliquando, qui, & ubi eſſemus, agnoſcere. Tu ætatem patriæ, tu deſcriptiones temporum, tu ſacrorum munera, tu domeſticam, tu bellicam diſciplinam, tu ſedem regionum & locorum, tu omnium divinarum humanarumque rerum nomina, genera, officia, cauſas aperuiſti: plurimumque Poetis noſtris, omninoque Latinis & literis luminis attuliſti, & verbis: atque ipſe varium & elegans omni ferè numerô poëma feciſti: philoſophiamque multis locis inchoâſti, ad impellendum ſatis, ad docendum parum.* Atacinus fuit hic Poëta, ſub Julio Cæſare & Triumviris. Scripſit *de bello Sequanico*, & *de Argonautis libros* 4. Vide Horat. *l.* 1. *Satyr.* 10. Propert. *l.* 2. *Eleg. ult.* Plin. Senecam, Hieron. Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Hiſtor. Lat.* Lil. Giraldum, *Hiſt. Poët. &c.* Fuit & alter *M. Ter. Varro*, Philoſophus inſignis & Romanorum doctiſſimus, obiit An. 726. Urb. Cond. ætat. 90. Ingenii & memoriæ prodigium. Scripſit 500. Volumina. Ciceroni inſcripſit *libr. de L. L.* Prætereà publici juris fecit *libr. de Re Ruſtica*, *Hiſtoriam*, *Annales*, *de Viris illuſtr. de familiis Romanis*, &c. Vitam ejus delineavit Vertranius Maurus, qui titulos operum illius, ex Cicerone, A. Gellio, Nonio, Fulgentio, Macrobio, Servio, Auguſtino, Hieronymo, Priſciano, &c. collegit. Vide quoque Scaligerum, Turneb. Voſſium, Geſnerum, &c. & plura in dictione *Terentius*.

VARRONIANUS, Præſes Pannoniæ, pater Joviniani Imperatoris.

VARTA, vulgò WARTE, fluvius Poloniæ. Oritur in Polonia ſuperiori, & pauló pòſt per inferiorem Poloniam fluens, ibi Siradiam & Poſnaniam rigat; deindeque auctus Obrâ, Noteſcô, & Proſnâ fluviis, infra Landſpergam in Oderam ſe exonerat, prope Cuſtrinum arcem, in Marchia Brandeburgica.

VARTIMPA, vulgò GARTEMPE, fluvius Galliæ, in Vingennam vel Vincennam fluvium, poſtquàm cum Croſa minore *petite Creuſe* receptus eſt, Croſâ fluv. influens. Vide *Vingenna*.

VARTOMANNUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

VARVICENSIS Comitatus, WARVICKSHIRE, provincia eſt Angliæ, inter Leiceſtriam & Northantoniam Comitatus ad Ortum, & Vigorniam ad Occaſum, ubi aliàs Cornavii populi. Ejus caput eſt *Varvicum*.

VARVICUM, vulgò WARVICK, urbs Angliæ, ad Avonam fluvium, Comitatus cognominis caput, aliáſque Præſidium dicta, 24. milliar. Anglicis diſtat à Vigornia in Ortum, & 30. ab Oxonio in Boream, 7. autem à Conventria in Meridiem.

Viri Illuſtres.

VARUS, Syriæ præſes, A. C. 3. Vide *Licinius*. Item *P. Alphenus*.

VARUS, Pergæus, qui verbis aſſentatorum corruptus, perſuaſit ſibi ſe omnium eſſe formoſiſſimum, arte quoque & robore in palæ-

palæſtra omnes excellere, imò ne Muſas quidem ipſas cantare ſuavius.

S. VARUS Quintilius, Galliæ Ciſalpinæ præfectus fuit ſub Auguſto, cujus auxiliò Virgilius amiſſos agros recuperavit: Hujus beneficii memor Poëta 6. *Eclog.* illum miris laudibus in cœlum extollit. Hic poſteà Germanico exercitui præfectus, dum fœderibus nuper initis plus ſatis confidit, & à belli cogitatione ad jus dicendum ſe convertit, repente ab Arminio circumventus cum tribus legionibus obtruncatur. Mortem ejus deflet Horat. *l. 1. Carm.* Od. 24. Vide Vellej. *l. 2. c.* 117. 118. 119. 120. Flor. *l. 4. c.* 12. Tacit. *Germ.* c. 37.

VARUS Quintilius, cæſi in Germania Vari Quintilii & Claudiæ Pulchræ filius, Germanici gener, à Domitio Afro, ſocio delationis P. Dolabella, ſub Tiberio, tunc in ſeceſſu Campaniæ abſente, accuſatus. Tacit. *l. 4. Annal. c.* 66.

VARUS, Cæſari, *l. 1. Bell. Civ. c. extr. Strab.* Plin. *l. 3. c.* 4. Scal. *le Var* Gallis, *il Varo* Italis, fluvius Liguriam Italiæ regionem à Gallia Narbonenſi, ſive à Provincia, ſeparans, ex monte Cema profuſus, in mare apud Nicæam urbem, inter illam & Antipolim, prolabens. Cujus oſtia à Templo Veneris, ſive à Venere Pyrenæa, 277. mill. paſs. in Boream diſtant ſeu 2600. ſtadiis ex Strabone. Ejus meminit inter alios Lucan. *l. 1. v.* 404.

Finis & Heſperiæ promotò milite Varus.

Ferrar. Aliis fluvius eſt Galliæ Narbonenſis; Famâ quàm naturâ major, cunctis Geographis notiſſimus, propterea, quòd Galliam Narbonenſem ab Italia dividit, id eſt, à Liguria, quam provinc. Alpium Cottiarum recentiores dixêre. Lucan.

Finis & Heſperiæ, &c. Vide ſuprà.

Oritur ex Acema monte in Alpibus maritimis; Caſtellum Novum, *Chaſteau Neuf*, Villam Novam, vicum Guillelmorum, *Guillaumes*, vicum ad Robertos, *les Roberts*, vicum S. Leodegarii, *S. Leger*, ad Varum, *Auvare*, Intervalles, *Entrevals*, Glaunateramque rigat. Hinc auctus aliquot amnibus, per Provinciam labitur, deinde ipſam ſeparat à Comitatu Nicæenſi, & prope Nicæam, poſtquam, præter loca antè dicta, Podiolum, *le Puget*, vicum S. Antonini; Villare, Maconiom, *Macoins*, Reveſtium, *Reveſt*, Rocculam, *la Roquete*, ad S. Martinum, *S. Martin*, vicum Varum, *le Bare*, ad S. Margaritam, & municipium S. Laurentii præterlapſus eſt, demum ſex auctus amnibus, duobus majuſculis, quatuor minimis, in mare Mediterraneum ſe exonerat. Dicitur à curſu obliquo & tortuoſo, hoc enim Latinis vox *Varus* notat. *Hadr. Valeſ.* *Baudrando* non eſt verus Galliæ & Italiæ limes, cùm Comitatus Nicæenſis fuerit pars Galliæ Narbonenſis, uti & poſteà Provinciæ, donec in poteſtatem Ducis Sabaudiæ devenerit: & Italia ſeparatur à Gallia Alpibus maritimis, non autem Varò fluviò, ultra quem ſunt aliquot caſtra Francici juris, uti etiam ſunt citra Varum Sabaudici juris. De his quot incolæ, tot teſtes, quidquid alii in contrarium dicant.

VARUS, propriè palus in ſummo furcillatus, Græcè χάραξ. Lucan. *l. 4. v.* 439.

——— *diſpoſitis attollens retia varis.*

Unde voce diminutiv. *valli*, χάρακες caſtrorum, in ſummo figuram literæ *V.* referentes, de quibus retro. Ad boves poſteà tranſiit appellatio, qui *vari* dicti & *vara* habere *cornua*, quibus ad hunc modum illa expanſa eſſent; *patales* alias & *patuli* Latinis. Ipſi tandem homines *vari* nuncupati, qui pedes extra verſos & apertos habent, ſuras & calces introrſum actas, genuaque in diverſum patentia: quibus compernes ſeu variæ appoſiti, de quibus ſuò locò. Lucilius, de Alcumena,

Compernem, aut varam *fuiſſe Amphitruonis acoetin.*

Quamvis non paucis ſint, qui & *vari*, & tamen junctis genibus ac compernes incedunt. Sed & plurimum *vari* diverſa habent, non conjuncta, genua, & grandes eunt gradus, Græcis ῥαιβοί; qui quod ad incedendum currendumque firmiores ſunt variis ſeu valgis, hinc non canes ſolùm varis cruribus magis expetiti, ſed & Archilochus ſτρατηγὸν ſuum, ſeu *Ducem exercitus*, ῥαιβὸν ſeu *varum*, vult eſſe. Imò varias aut compernes in pueris corrigi vult Varro, non *varos de L. L. l. 8.* quaſi id inter pedum vitia nullum eſſet. Hinc *varica* mulier, apud Ovidium, *l. 3. Art. v.* 304.

Illa velut conjux Umbri rubicunda mariti

Ambulat, ingentes varica ferique gradus:

quæ grandia incedit & ingentes paſſus metitur, quod fieri, niſi multùm apertis & varicatis cruribus, non poteſt. Item *varicare* ſeu *variare*, quôcunque modô crura diſpandere aperireve in diverſum, non enim unus varicandi diſparandique crura modus. Sic qui vineam confodiunt, varicatis cruribus ſtant, & qui ſentinam in navi exhauriunt. Aliter crura varicant, qui pedem alterum in anteriorem partem protendunt, uti faciunt, qui foſſam aliquam tranſeunt, ejus duntaxat latitudinis, quam neceſſe non ſit tranſilire ſaltu; ſed & qui grandi paſſu incedunt. Similiter, qui gradum compoſuit ad pugnandum & excipiendum adverſarii impetum, pede alterò protenſò, is διαβαίνειν dicitur & *varicare crura*: Tyrtæus, εὖ διαβὰς μενέτω. Unde & Διαβεβηκότες Græcis, qui *vari* Latinis. Cujuſmodi ſimulachra proditur primus feciſſe Dædalus, cùm ante ipſum indiſcretis junctiſque cruribus fingerentur. Quia autem *varicare* διαβαίνειν Græcis, quod aliàs *tranſire* ſignificat, hinc & Latini *varare* & *varicare*, pro *tranſire* ſimpliciter uſurpârunt. Varro, *de L. L. l. 4. Varicare*, *vel quod ...* i. e. tranſcendere, tranſire. Unde *varatio fluminum*, apud Auctores *rei limit.* & *vara*, ponticuli ex tabulis facti, quibus fluminum alvei varantur, ... Græcis. Quamlibet nempe tabulam in tranſverſum jugi & arrectariis ſeu vibiis ſuſcilliſque impoſitam ſic veteres appellabant: unde Proverb. *vara ſequitur vibiam.* Inde pro fugere ulteriùs ſumtum verbum, ſicut διαπλίσσειν Græcis, à πλίσσειν, *crura aperire ac divaricare*. Unde πλιχάδες totum illud, quod inter ſcrotum & collum veſicæ patet, quæ ima pars eſt aperturæ femorum crurumque; & ἀμφιπεπλιχέναι varicus ſtare. Hodieque *guarare* dicunt Galli, pro ἀποπλίσσειν ſeu *fugere*, ac fugiendo ſibi cavere, unde *lupi* iidem *guaratores*, de quibus ſuprà. Porrò, uti *varus* ille eſt varicatque, qui pedes non rectè ponit, ſed ad exteriorem partem eos detorquet; ſic *prævaricat*, qui ultra modum id facit. Inde *prævaricatores*, in officio ſuo dicuntur, qui non rectè ambulant ut ſunt Patroni illi, qui clientum ſuorum cauſam adverſariis tradunt &c. Vide plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 943. & *ſeqq.*

VAS, ADIS, Varroni, *de L. L. l.* 5. dictus eſt, *qui pro altero vadimonium promittebat. Conſuetudo enim erat, cum reus parum eſſet idoneus in certis rebus, ut pro ſe alterum daret.* Paulus ex Feſto *Vadem* interpretatur *Sponſorem datum in re capitali*: quam differentiam etiam Auſonius inter *Vadem* & *Prædem* ponit in *Technopægn. Edyll.* 12. *Per interrogationem & reſponſionem, v.* 1. 2.

Quis ſubit in pœnam capitali judicio? Vas.
Quid ſi lis fuerit nummaria, quis dabitur? *Præs.*

In capitali itaque judicio *Vas*, quaſi Sponſor mortis habitus; quæque pœna manebat reum, ſi non ſiſteretur, Sponſor ſiſtendi ſe eidem ſupplicio obnoxium reddebat: Cujuſmodi *Vas ſiſtendi* & *Vas mortis* Ciceroni dicitur, *l. 3. Offic. c.* 10. quemadmodum ἔγγυος θανάτου Græcis. Interim non ſolum in re capitali, ſed etiam in judiciis privatis, *Vades* hos dari conſueviſſe, qui Sponſores eſſent vel Fidejuſſores ſiſtendi aliquem in judicio, tradit Jac. Oiſelius, *Notis in A. Gellium l. 16. c.* 10. Salmaſius verò, *in De Modo Uſur. c.* 16. contendit, *Vadem* propriè eſſe, qui citatus in judicium ire debet, *à Baſ*: Eſſe enim reum principalem, qui ſeſe ad diem dictam ſiſtere judicio tenetur & ire vel *vadere*, quò eſt vocatus. Quem verò Sponſorem pro ſe dat, ut, niſi eat ipſe, pœnam, qui pro eo fide juſſit, vicem ejus ſubeat, cum etiam *Vadem* appellatum quaſi qui pro vade promiſerit, eum iturum in judicium. Sic ergo cum *Vas*, *à Bas*, verè eſſet ille, qui vocatus in jus vadere deberet, illum, qui exhibiturum ſe eum judicio cavebat, quaſi *vadimonii* & in jus eundi pro alio Sponſor, *Vadis* quoque nomen nactum eſſe, quia pro illo caviſſet. Hinc *Vadimonium promittere* Sponſor talis dicebatur h. e. *itionem in jus pro alio*: & *vadari*, non ſolum *ſpondere* eſt & vadem ſe pro alio conſtituere, ſed etiam in jus vocare & *denuntiare alicui, ut in jus eat*, diem illi dicere, ut ſit *Vas*, h. e. in jus ambulet. Proin in Philoxeni *Gloſſ. Vadatur*, redditur, ἐξεγγυᾶται, καὶ μετὰ παραγγελίας ποιεῖται, quibus verbis utraque ſignificatio attingitur. Nam μετὰ παραγγελίας ποιεῖσθαι eſt conſtituere alicui diem cum denuntiatione, quâ in jus ire debeat. Sic Plautus in *Aulularia, Actu 2. ſc. 4. v.* 40.

Ut ſibi liceret milvum vadarier.

I. e. *in jus vocare, diem milvo dicere.* Inde & *Vadimonium*, utrumque ſignificat, ipſam ἐμφάνειαν, *exhibitionem ſive in jus itionem*, & ἐμφανείας ἐγγύην, *exhibitionis ſponſionem*: & *Vadimonium facere* dicitur is, qui ſeſe ſiſtit judicio & exhibet, non qui ſponſionem facit; *Vadimonium* verò *præſtare* dicitur is, qui pro alio ſponſionem in Judiciò ſiſtendi facit. Eſt quippe hoc idem, cum Græcorum ἐγγύην δοῦναι, ἐμφανείας ἐγγύην. Ita Corn. Nepos *in vita Attici, c.* 9. de Fulvia Antonii *Nunquam illa vadimonium præſtitit.* At in illa locutione, *Vadimonium facere*, nemo poteſt vadimonium pro ſponſione & ἐγγύῃ interpretari. Quod diſcrimen optimè oſtendit Seneca *de Brevit. Vitæ, c.* 6. *Quia tum vadimonia ſua atque aliena occupent*: ubi *ſua vadimonia* ſunt ἡ ἰδία ἐμφάνεια, quibus ſuô nomine in jus quis ire citatus debet; Ac *aliena*, αἱ ἐμφανείας ἐγγύαι, quibus alium promittit aliquis ſe exhibiturum. Vide plura hanc in rem apud Virum incomparabil. *locò cit.* Ritus autem *vadandi*, apud Romanos talis erat: Actione adverſario editâ, eâque à Prætore poſt poſtulationem impetratâ, tum Actor certâ verborum formulâ *vadabatur* Reum, i. e. (ut interpretatur Roſinus, *l. 9. c.* 12.) *Vades* ſive Sponſores petebat, ſine, ut certô die (is plerumque perendinus erat) ſe in Jure ſiſteret. *Vadimonium* porrò, adhibitô Juriſconſultô, concipiebatur, & qui provocabat, *vadari*, qui provocabatur, *vadimonium facere*, dicebatur: Conceptô ſic vadimoniô, & Sponſoribus acceptis, è Jure diſcedebatur. Interea, dum res in vadimonio fuit, Reus cognitâ actione aut Actori ſine judicio cedebat, rem pactò aut tranſactione componens; aut ſe ad contendendum parabat. Quorum poſterius ſi placuiſſet, tertiò inde die, qui dies cognitionibus erat dicatus & *comperendinus* appellabatur, Prætor actiones editas & poſtulatas ex tabulis ordine recitari atque Actores & Reos citari per Accenſum jubebat, ut judicia actionibus eorum cognoſcendis daret: quorum illud *dicere vadimonia*, hoc *addicere judicia*, vocavit Macrob. *l. 1. Saturnal. c.* 16. Si verò litigatores ad vadimonium die conſtitutò non accurriſſent, litem amittebant; Reus præcipuè, ſi *vadimonium deſeruiſſet*, &c. Vide Car. Sigonium, *de Jur. Rom.* Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 9. c.* 12. & 13. Addo ſaltem, quod Cæſo Quintius vades primus dediſſe legitur, homicidii accuſatus, apud Livium, *l. 3. c.* 13. *Reus, dum conſulerentur Patres, retentus in publico eſt: vades dare placuit, unum vadem tribus millibus æris obligârunt. quot darentur, permiſſum Tribunis eſt. decem finiêrunt. tot vadibus accuſator vadatus* eſt

eſt reum. His primus vades publicos dedit. dimiſſus è Foro. ubi Gronovium vide.

VAS, ASIS, à *veſcendo*, quòd in eo *veſca* ponantur, Eruditis dictum eſt. Iis fictilibus antiqua ſimplicitas uſa eſt, neque in pauperioribus tantùm ædibus, ſed & in opulentiorum conviviis, imo & in Deorum fanis ac ſacrificiis ſolemnibus, quemadmodum & ipſæ Deorum ſtatuæ vetuſtiſſimis temporibus, & Templorum parietes, ex argilla fingebantur. Val. Max. *l.* 4. *c.* 3. *ex.* 7. *Cui Conſulatum gerenti, cum Ætolorum gens omnis uſus vaſa argentea, magno pondere, exquiſita arte fabricata, per Legatos miſiſſet: qui ſuperiore tempore gratulandi cauſa ad eum profecti retulerant, fictilia ſe in ejus menſa vaſa vidiſſe: moniti, ne continentiæ, quaſi paupertati, ſuccurrendum putarent, & cum ſuis farcinis abire juſſit.* Quod ille de privata cœna Tuberonis, id alii ad publicum epulum, quò civitatem totam in Capitolium convocatam exceperat, referunt. L. Seneca, *Ep.* 95. *in fin. Tuberonis ligneos lectulos, cum in publicum ſternerentur, hædinaſque pro ſtragulis pelles & ante ipſius Jovis cellam, propoſita convivis vaſa fictilia, quid aliud eſt, quàm paupertatem in Capitolio conſecrare? Et paulo pòſt, omnium illorum antiquorum argentumque fractum eſt & millies conflatum; at omnibus ſeculis Tuberonis fictilia durabunt.* Sic de Templis ſacriſque vaſis, Tertullian. *Apol. c.* 25. *Frugi religio & pauperes ritus & nulla Capitolia certantia cœlo, ſed temeraria de ceſpite altaria & vaſa adhuc Samia & nidor ex illis.* Plinius item, *l.* 36. *c.* 2. *Non tamen in tam malo exemplo moribus cavere antiquus fuerat, quam tacere tantas moles in privatam domum trahi, præter fictilia Deorum faſtigia* &c. Sequiore poſtea ævô ex argento auroque conflati cœperunt: atque *cryſtallis calebant unguenta glacialibus*, Sidon. Apollinaris, *l.* 2. *Ep.* 13. *murrhina* item adhibita ſunt, Plinius, *Præfat. ad l.* 33. nec argentum ampliùs aurumque placuit, niſi emblemata accederent, & gemmæ: Iſidor. *l.* 20. *c.* 4. *In vaſculis tria requiruntur quæ placeant; manus Artificis, pondus argenti, ſplendor metalli.* Et ſuprà, *Cælata vaſa, argentea vel aurea ſunt, quæ ſignis eminentioribus intus extrave expreſſa, à cælo vocata, quod genus ferramenti eſt.* Cicer. 4. *Verr. c.* 27. *Exponit multum argentum, non pauca etiam pocula ex auro, quæ, ut mos eſt, Regibus, & maxime in Syria, gemmis erant diſtincta clariſſimis.* Græcis χρυσένδετα dicta: quorum uſus non in poculis modo, ſed & in paropſidibus aliaque fuit ſupellectile. Martialis, *l.* 2. *Epigr.* 43. *v.* 11.

Immodici tibi flava tegunt Chryſendeta mulli.

Ubi Schol. *Implent, adeoque magni ſunt mulli, ut tegant χρυσένδετα, i. e. lances auro circumcinctas, vel in quibus gemmæ auro illigantur.* Vide Hadr. Turnebum, *Adverſar. l.* 14. *c.* 3. Idem Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 97. cui tit. *Lances Chryſendetæ,*

Grandia ne viola parvo Chryſendeta mullo,
Ut minimum, libras debet habere duas, &c.

Vide Thom. Dempſterum, *ad Roſin. l.* 5. *c.* 30. Nec à materia ſolùm, ſed & ab Artifice, locisque, ubi fiebant, pretium: unde Corinthia & Deliaca, magni æſtimata, quæ adſervabat è ſervorum numero quiſpiam dictus *a Corinthis* & *Corinthiarius* Romæ, *Ti. Talus Paratus, a Corinthis.* Et, *Callinychus. Zoili. Corinthiar. Agripp.* Unde, qui ad Auguſti ſtatuam, apud Sueton. *in eo, c.* 70. tempore proſcriptionis, adſcripſit, *Pater. Argentarius. ego. Corinthiarius.* in hac etiam vocis notione videtur ludere voluiſſe, ut Patrem & Filium notaret, velut minùs ingenuæ conditionis. Eôdem *Faber à Corinthis*, cujus meminit Inſcr. Romæ, *P. Lucrinus. P. L. Thalamus. à Corinthis. Faber.* Ænea autem illa erant. Sed etiam luxuriâ graſſante, manſêre fictilia in delicatiorum Tricliniis. Vitruvius, *l.* 8. *c.* 7. *Saporem quoque meliorem e tubulis eſſe, quotidianum poteſt indicare victus, quod omnes, extructas cùm habeant vaſorum argenteorum menſas, tamen propter ſaporis integritatem fictilibus utuntur.* Neque verò conducendi erant, qui hæc facerent, ubi nec Cælatores ac *Vaſcularii*, cùm domeſtici adeſſent. Juvenalis, *Sat.* 9. *v.* 145.

Sit mihi præterea curvus Cælator & alter
Qui multas facies pingat citò.

Ubi vetus Interpr. *Cælatorem* explicat *ſervum Argentarium laborioſum, Anaglypharium*: quæ tamen diſparare videtur antiqua Inſcr. ſepulchralis, quæ Romæ legebatur: *Antigonus. Germanic. Cæſar. Argentarius. vixit. ann.* 42. *Amiantus. Germanicus. Cæſar. Cælator fecit.* Omnia autem hæc vaſa vitrea, eſcaria & potoria: Item cryſtallina, murrhina, fictilia alia, Supellecticarii curæ erant commiſſa, qui in veterib. *Inſcr. a Supellectile* dicitur, de quo vide *ſuprà*, & plura de his apud Laur. Pignorium, *Comm. de Servis.* De *vaſis* vinariis ſeu potoriis, diximus retro in voce *Poculum*: de *vaſis* ſacris veterum Hebræorum, in vocibus, *Sanctuarium* & *Tabernaculum*: Romanorum in ſacris uſitata *vaſa* paucis hic ſubjungemus, ex Joh. Roſino, *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 32. plura qui volet, adeat Gregorium Giraldum, *l. peculiari de Vaſis, quib. Veteres in Sacrificiis uſi ſunt.* Priùs ſaltem hoc addam, *Vaſa ſacrificalia* non [illegible] ac ciſtas, in quibus condebantur ſacrificio neceſſaria, ut & victimas ipſas, quæ, & homines, qui illas offerebant, fana tandem, in quibus ſacra fiebant, apud Gentiles olim coronari conſueviſſe, [illegible] pluribus docet Car. Paſchalius, *Coronar. l.* 4. *c.* 19. In Eccleſia Chriſtiana, κειμήλια dicuntur *vaſa aurea ſive vela*, & quidquid eſt in Veſtiario ſeu Templi cubiculo ſanctum ac pretioſum in Concil. Chalced. apud Evagrium, Cyrillum, Balſamonem, Alios. *Cimelia* quoque & *Cimelia* Anaſtaſio Bibliothecario paſſim. Quæ proin qui cuſtodiebat, Κειμηλιάρχης, vulgò *Sacriſta*; in Concil. Toletano I. *Cuſtos Eccl ſ.* uſitatiſſimô Σκευοφύλαξ, appellatus eſt. Vide ſuprà *Sceuophylax.*

Vaſa, apud veteres Romanos, in Sacrificiis adhiberi ſolita.

α. Aquiminarium ſeu Amula, *vas* luſtrale fuit deportandæ aquæ, Religionis expiationiſque ergò deſtinatum. β. Aſperſorium, quo aquam luſtralem aſpergebant. Licebatur etiam *Aſpergillum* & [illegible]. γ. Candelabra, [illegible] candelæ figebantur. Varro, *de L. L. l.* 4. [illegible] nem Roſinus, [illegible] δ. Capeduncula & Capis, pocul[illegible] à *capiendo*. Varro, *Capis, & minores Capulæ à capiendo*, [illegible]. *Harum figuras in vaſis ſacris ligneas & fictiles antiquas* [illegible]. Cicero, *in Paradox.* 1. *c.* 3. *Capeunculas, Capeduncula* [illegible] appellat. Iconem habes *ibid.* ε. Diſcus, lanx in qua aſſæ carnes reponebantur. ζ. Dolabra, inſtrumentum, quò in dolando utebantur. η. Enclabria, ſive potiùs *Anclabria*, appellabantur [illegible], quibus Sacerdotes utebantur. *Anclabris menſa miniſteriis divinis apta*, Feſt. Nomen id ab *anculare*, miniſtrare, ſeu *anclare*, i. e. haurire. θ. Futile *vas*, latô erat ore & fundô anguſtô, quò aqua hauriebatur: dictum, quòd ſtare non poſſet, ſed, ſi in terra poneretur, ſtatim *funderetur*. Utebantur eô in ſacris Veſtæ, Flaminicæque Virgines [illegible]orum miniſtræ, ut Veſtalium famulæ, & nonnunquam pueri Flaminum miniſtri, quos *Camillos* appellabant, patrimi & matrimi omnes coronati id manibus tenebant. Quidam Eruditi *Catinum* etiam ac *Scyphum* dixere. Vide Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 7. *ubi Lucernam Minervæ Galvanianam explicat.* ι. Patella & Patera, à *patendo*. Utebantur autem Pateris, adhuc Varronis ævô in publico convivio, antiquitatis retinendæ causâ, quum Magiſtri fiebant, iſque potio circumferebatur: Et in ſacrificiis, Magiſtratus Deo dabat vinum. Patellæ verò diminut. *vaſa* erant picata parva ſacrificiis iiſdem faciendis apta. Vide Patellæ iconem, cum capeduncula, ſecuri, lituo & urnula, in nummo P. Clodii. κ. Præfericulum, *vas* fuit æneum, ſive anſa patens ſummum, velut pelvis, quò utebantur in ſacrario Opis Conſivæ. Icon apud Roſin. λ. Seceſpita, à *ſecando*, culter fuit ferreus oblongus, manubriô eburneô, rotundô, ſolidô, vinctô ad capulum aurô argentôque, fixô clavis æneis, ære Cypriô, quô Flamines, Flaminicæ virgines Pontificeſque ad ſacrificia utebantur. μ. Securis: utriuſque Iconem vide ubi ſuprà. ν. Simpulum, vas parvum, cyatho non diſſimile, quô vinum in ſacrificiis litabatur. Vide ſuprà in hac voce. ξ. Thuribulum, *vas* quô thura adolebantur; vide itidem ſuprà. ο. Urnula, vide hic ſuprà *Capeduncula*, &c.

VAS, recentiori ævô, Sepulchrum dictum eſt ſubterraneum cameratum, ex lapide vel marmore ſtructum, in quo demortuorum cadavera recondita. Gregorius Turon. *Miracul. l.* 1. *c.* 98. *Factum eſt autem, ut — in baſilica B. Vincentii ſepeliretur, in qua ipſe ſibi vivens vas depoſuerat.* Unde *vas diſomum*, h. e. duo corpora capiens, in *veter. Inſcr.* P. ÆLIUS VALERIANUS HOC VAS DISOMUM SIBI ET FELICITATI POSUIT ET TRIBUNAL EX PERMISSU PONTIFICIS PERFECIT. Hodieque Arverni & Lemovices ſepulchra *vaſes* appellant. Idem *Vaſcellum* notat, in alia *Inſcr.* DEPOSITUS P. XII. IN VASCELLO ET MASSA &c. apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* ubi *vaſa* ejus ævi Scriptoribus majores lapides, arma campanas, naves, apumque alvearia, quoque dici conſueviſſe, adnotat.

VASACES, Parthici Equitatus, ſub Vologeſe, Dux. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 14.

VASÆUS Johannes, vide *Johannes.*

VASARIUM, in *Gloſſ.* Græco-Latinis Σκευοθήκη, in aliis Κυλικεῖον, locus ubi *vaſa*, pocula inprimis, reponebantur, Hiſpanis hodieque *Vaſar*. Alias vocis notiones habes apud Hadr. Turnebum, *in Adverſar. l.* 10. *c.* 18. *l.* 21. *c.* 15. & Jac. Gothofredum, *ad l.* 12. *Cod. Theod. ſ. de Cenſitoribus.*

VASARIUS Georgius, *Aretinus*, Architectus & Pictor inſignis, diſcipulus Mich. Angeli, peregrinator ferè perpetuus, edidit *Hiſtoriam Pictorum*, non calamô minùs quàm penicillò inclytus &c. Felicis adeo memoriæ, ut puer vixdum novennis integram Virgilii Æneidem memoriâ complecteretur. Apud Coſmum I. Hetruriæ Ducem gratiâ florens: obiit A. C. 1574. ætat. 63. Joh. Baglionius *Vite di Pittori*, Annib. Carus *Lettere*, Felibienus *Entretiens ſur la Vie des Peintres* &c. Anton. Teiſſier, *Elog. Part.* 1. & 2. ubi Poëtam quoque fuiſſe addit.

VASATÆ, & VASATES, (*Vaſſatæ Antonino, Vaſſei* Plinio, *l.* 4. *c.* 19. *Vaſarii Ptolemæo*) licèt Ortelius *Vaſates* ſcribat, *Bazas*, populi, & urbs Aquitaniæ Epiſcopali ſub Archiepiſcopo Auſcenſi, inter Burdigalam decem, & Auſcos 18. leucis. Tractus *Bazadois*. Auſonius, *Idyll.* 2. *v.* 3.

Vicinas urbes colui, patriaque domoque.
Vaſates patria, ſed lare Burdigalam.

Scribitur paſſim *Vaſſatæ*, & *Vaſſates*, ac *Vaſatæ*, & *Vaſates*, *Ferrar. Baudrando Vaſates* populi fuêre Galliæ, in Aquitania, inter Nitiobriges ad Ortum & Bituriges Vibiſcos in Occaſum, prope fluvium Garumnam. Fortè *Vocates*, Cæſar. *in Comment. l.* 3. *c.* 27. ubi P. Craſſum, Sotiatibus victis & in deditionem acceptis, in fines Vocatium & Tauſatium profectum eſſe, & poſt fuſos acie Aquitanos, maximam Aquitaniæ partem, inprimis Precianos, Vocatos, Taruſates ſeſe Craſſo dediſſe, ſcribit. Horum tractus hodie *le Bazadois* dicitur, Seneſcalco ſuo ſubjectus, duaſque nunc Diœceſes complectitur *Vaſatenſem* & Aturenſem, ſed ante Ludovicum XI. pars Seneſcalciæ Burdigalenſis fuit, cum Burdigala Vaſatas, Aturen, Aquas Tarbellicas, Bajonamque contineret, teſte *Scaligero*. Eorum autem urbs præcipua Coſſio, ſeu Vazates, *Bazas* Paulino *in ep. ad Auſonium, arenoſa dicta*, nono inter Novempopulanæ 12. civitates locô, urbs eſt Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Auſcitano: Patria Julii Auſonii, ex Medico Præfecti Prætorio Illyrici, patris Auſonii, Grammatici & Rhetoris. Coſſa parvum eſt oppidum, viginti ferè jugerum, in arenoſo agro. Quæ arenæ aliàs Landæ Burdigalenſes, aliàs [illegible], *les Landes de Bazas*, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Urbs vix 3. leucis diſtat à

Garu-

Garumna fluvio in Meridiem, & 7. à Burdigala in Eurum, Auſcios verſus 16. circiter.

VASCA, apud Solinum, c. 5. *Terminatur [illegible] a eſt arundinum ſtrax, quæ accommodatiſſima ſunt in omnem [illegible] [illegible]um, ſeu præcentui [illegible] lacet, quar [illegible] locus eſt ad paluſtria præcinendi: ſi vaſcas, quæ foraminum numero præcentorias antecedunt* &c. tibia eſt Servio, *in l.* 11. *Æn.* v. 737. quam πλαγίαυλον Græci, *tibiam curvam* Virg. *loc. cit. obliquam* Plinius, *l.* 16. c. 36. appellant. Symphoniacorum ſunt, juxta Servium, & Midæ Phrygis, aut Panis, inventum, quorum illud Plinio, hoc Theocrito viſum. Pollux ex loto & apud Libyas primum factam ſcribit. Certè plagiaulos à Phrygia tibia, quæ tamen & ipſa quoque curva ſive obliqua, & inſtar illius cornu habebat additum, (de quo vide ſuprà, voce *Cornu*) ac ἔλυμος Græcis dicebatur, diverſa fuit, uti pluribus oſtendit Salmaſ. *ad Solin. p.* 123. ubi ex arundine *vaſcas tibias* fieri ſcribentem hunc Auctorem feſellit, vel inde, quod ſic à *vaſco* ſono, quem edebant, dictæ ſunt. *Vaſcum* autem idem, quod leve & inane, unde *vaſcæ tibiæ*, quæ, propter levitatem acuminis, levioribus & acutioribus modis intonabant. Quam ob cauſam vaſcam tibiam μελετητικὸν αὐλὸν interpretantur *veter. Gloſſæ*, quòd in hiſce artem experiri meditarique conſueſſent Tibicines: μελετᾶν enim Tibicinum proprium. Unde *meletari*, apud *Fulgentium*; & *commeletari*, apud Hyginum, *Fab.* 165. *Quas tibias Marſyas — invenit, quibus aſſiduè commeletando ſonum ſuaviorem in dies faciebat, adeò ut Apollinem ad certamen cantum provocaret* &c. Vide Salmaſ. ubi ſuprà p. 122. 124. & *Notis ad Carin. Fl. Vopiſ.* c. 9. ubi inter alia, *vaſcas tibias* cum *ſingulris* eaſdem fuiſſe, addit: nec non ſuprà paſſim, imprimis voce *Phœnix*.

VASCI, & BASCLI, populi Galliæ, iidem cum Vaſconibus. Quos enim Galli *Baſques*, & *Biſcains*, eos Hiſpani *Vaſcos* vocant. Niſi potiùs dicas, Baſcones partem fuiſſe Vaſconum, Pyrenæo propiorum: unde Bajona, auctoribus quibuſdam, caput Baſconiæ dicitur. Eſt autem *Vaſcorum* regio, vel Baſconia, *le pais de Baſques*, longa 50000. paſſ. lata 24. dividiturque tripartitò, in pagum Lapurdenſem, inferiorem Navarram & Subolam vallem, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in voce Lapurdum*.

VASCITANIA, vulgò LES BASQUES, tractus Galliæ, in Aquitania, verſus Pyrenæos & confinia Hiſpaniæ, ubi Lapurdenſis tractus, *le pais de Labourt*, & Navarra inferior, *la baſſe Navarre*. Ejus urbes præcipuæ ſunt Bajona & Fanum S. Joannis Pedeportuenſis, *Baudrand*.

VASCONES, Plin *l.* 3. *c.* 3. Tacit. *l.* 4. *Hiſt. c.* 33. *Ptolem.* populi Hiſpaniæ Tarraconenſis, ad montis Pyrenæi radices, in Aquitaniæ confinio, quorum regio *Navarra*, teſte *T*[illegible] *m* a[illegible] qui montes Pyrenæos in Aquitaniam tranſgreſſi, illi nomen ſuum indidêre: nam pars Aquitaniæ inter dictos montes, & Garumnam, ac Oceanum Aquitanicum comprehenſa, *Ga*[illegible], & Italis *la Guaſcogna* nominatur. Porrò regnum Navarræ, ſuô Rege defunctô, Ferdinandus Rex Caſtellæ & Aragoniæ, poſt regnum Granatenſe recuperatum, victis Arabibus & ejectis, regno Hiſpaniæ adjunxit Annò ſalutis 1492. Romani Pontificis auctoritate. Juvenal. *Sat.* 15. v. 93. *Vaſconum* meminit:

> *Vaſcones (ut fama eſt) alimentis talibus uſi,*
> *Produxiſſe animas.* --- ---

Ferrar. Baudrando Vaſcones, vulgò *Gaſcons*, populi fuêre Hiſpaniæ Tarraconenſis, inter Iberum fluvium & Pyrenæos, montes, ubi inter Cantabros, Celtiberos, & Ilergetes, ubi hodie regnum Navarræ, quod Ferdinandus V. Aragoniæ Rex ſine cauſa occupavit A. C 1492. pulsô inde legitimô Rege Joanne Albretiô ipſius pronepote, nullâ fretus Romani Pontificis auctoritate: quod enim dicunt Hiſpani, de quodam diplomate Julii II. fuit tantùm poſt illam uſurpationem & ad ipſorum inſtantiam, ut videre eſt ex temporibus utriuſque, & ut pluribus probat Mezeræus cum aliis. Regni caput eſt Pompelo. Navarra autem ſuperior ab eo tempore ſubeſt Hiſpano. Inferior & minor portio Gallico ſceptro per Henricum IV. legitimum hujus regni hæredem conjuncta eſt. *Vaſcones*, cum Aſturibus, domiti à Vamba Hiſpan. Rege, A. C 675. Carolum Franciæ Regem ex Hiſpania, ubi Saracenos vicerat, regreſſum, petentes, non exiguam ei cladem intulerunt, Rolandô quoque cæsô, A. C. 778. Alphonſus Arragonius, Legionis & *Vaſconum* regnum conjunxit, A. C. 1109. Sanctio *Vaſconiam* Alphonſus Caſtellanus ademit, A. C 1198. junctus Petro Aragonio, pace cum Aben Joſepho factâ, qui duo priores regnum legitimo Principi ereptum, cum Legione turpiter inter ſe diviſêre. A. C. 1200. ab Aragoniæ & *Vaſconum* Regibus victus eſt Johannes Rex Luſitaniæ, A. C. 1415. *Vaſconum* tandem Rege fugatô, Johannem Labretanum regnô exuit Ferdinandus, de quo ſuprà. Vide *Navarra*.

VASCONIA, vulgò LA GASCOGNE, indigenis GUASCOIGNE, provincia Galliæ. Dupliciter ſumitur, vel latè vel ſtrictè Vaſconia latè ſumpta continet partem Aquitaniæ inter Oceanum, Garumnam fluvium, & Pyrenæos montes, ſub qua provinciæ Vaſatenſis, *le Bazadois*, Condomenſis, *le Condomois*, Armeniacenſis, *l'Armagnac*, Beneharnia, *le Bearn*, Bigerrenſis, *le pais de Bigorre*; Convenæ, *le pais de Comminges*, Vaſcitaniæ pars, *les Baſques*, Lebretenſis tractus, *le pais d'Albret*, ſeu *les Landes*, & Vaſconia propria, *la Gaſcogne propre*; ejuſque præcipuæ urbes fuêre Aturus, Auſcii, & Vaſates. Vaſconia autem ſtrictè ſumpta continet Vaſconiam vetam, inter tractus Armeniacenſem, & Condomenſem, Benehamiamque. Ejus urbes præcipuæ ſunt Aturus, Dati, Fanum St. Severi, & mons Martiani; ibique fuêre alias Eluſates & Datii populi. *Baudrand. Valeſius* ſic habet: Aquitania Garumnâ flumine, Pyrenæis montibus & Oceanô continebatur tempore Julii Cæſaris: quam poſteà Auguſtus, uſque ad Ligerim 14. gentium adjunctione promovit: Hanc Conſtantinus M. dein in duas provincias diviſit, Aquitaniam & Novempopulanam: Dein tres ex Aquitaniæ factæ ſunt provinciæ Aquitania prima, ſecunda, & Novempopulana, quæ tertia & propriè dicta Aquitania eſt: nomen accepit à novem populis, quos ea provincia continebat. Hi fuêre Eluſates, Auſcii, Aquenſes vel Aquitani, La[illegible]ces, Convenæ, Conſoranni, Tarbelli vel Boiates, Va[illegible]e, & Bigerriones ſeu Bigerri. Poſtquam verò Novempopulana à Vaſconibus occupata eſt, *Vaſconiæ* nomen eſt nacta, hodieque *la Gaſcogne* dicitur. Primus autem *Vaſconiæ* meminit Gregor. Turonenſ. *Hiſt. l.* 6. c. 12. Fuêre hi Vaſcones, gens montana Hiſpaniæ Tarraconenſ. magna ex parte libera, qui a Regibus Viſigothorum, cum aliis, tum Gundemaro, Siſebuto, Suintila & Wamba multis bellis exagitati, quod imperata facere ſitu locorum confiſi nolebant, crebro ſeſe in Novempopulanam e[illegible]c, regnantibus apud Francos Chlotarii M. filiis ac nepotibus, & occaſione bellorum civilium inter Francos, ſub Majoribus domûs, laborantes, uſi, ſenſim fines ſuos proferendo, ferè omnem tandem occupavêre, Duce ſuæ gentis & ſui juris creatô. Hiſtoria ſic habet: In finibus Cantabriæ, montibuſque Pyrenæis inter regna Francorum Gothorumque ſiti erant, pertinebantque ad Oceanum & fines Aquitaniæ: Gens audax, inquieta famis ac laboris patiens, corporum, armorum atque etiam ingeniorum levitate inſignis ſitu demum locorum ac ſaltuum latebris, ad inſidias opportunis, quam viribus tutior. Hi quidem, qui urbes in plano poſitas incolebant, quales Pompelonenſes, Calagurritani, Iturriſſenſes aliique erant, Gothorum Regibus patebant. Cæteri qui montana habitavêre caſtella, non contenti libertatem ſuam defendere, proxima populari ſoliti, nunc provinciam Tarraconenſem in Hiſpania, nunc Novempopulanam in Aquitania incurſionibus vaſtabant. Contra hos miſſus a Chilperico Rege Bladaſtes Dux A. C. 581. maximam copiarum partem in Vaſconia amiſit. Poſteà pueritiâ Regis Francorum belliſque hinc civilibus in occaſionem uſi, partem aliquam Novempopulaniæ Pyrenæo ſubjectam armis occupavêre: ſed miſsô à Childeberti filiis Theodeberto ac Theodorico exercitu, tributarii ſunt facti, Duce eis Geniali præpoſitô. A Chariberto dein, Dagoberti fratre, qui Toloſatibus, Aginnenſibus & Santonibus imperabat, ſtipendiarii facti: poſt hunc ab ipſo Dagoberto prœliô ſuperati, & ad deditionem fidemque Regi ac Regno promittendam, Aighinâ Duce compulſi ſunt, annô principatus Dagoberti 14. quô Seniores Optimateſque Vaſconum ad Dagobertum venêre, & in Baſilica S. Dionyſii ſubjectionis fidem dedêre. Imo & A. C. 769. Lupus, Vaſconum Dux, ſeipſum totamque terram ſuam Karolo Regi ſubmiſit. Nihilominus Ludovicus Pius, Aquitaniæ primùm Rex, dein Imperator, ferocientem populum aliquot expeditionibus pacare neceſſe habuit. Eoſdem augurii deditos & idololatras maxima ex parte, ab errore revocare conatus eſt Amandus Trajectenſis Epiſcopus. Habuit regio Eluſam primùm, dein Auguſtam Auſciorum pro Metropoli, unde & *provincia Auſcitana* nominatur: Et decem ſedes ſuffraganeas. Arnaldus Oihenartus Vaſconiam Aquitanicam ſeu citeriorem (Vaſconia enim Hiſpanienſis trans Pyrenæos eſt, & Navarram ex parte complectitur, vide ſuprà) dividit in Superiorem ac Inferiorem: Priori, quæ *Vaſconia propriè dicta*, aliàs *major*, vel *ulterior* vocatur, attribuit Vaſatenſem, Aquenſem, Aturenſem & Lactorenſem, diœceſes; Vicecomitatus Leomanienſem, Gavarritanum, Marſanenſem, Aquenſem, Taraſſienſem, Turſanenſem, Lupariæ[illegible]ienſem, & Juliacenſem, ac Leporetanum. Poſteriori ſeu etiam citeriori Vaſcitaniam adſcribit, cum præfectura Lapurdenſi & pago Benearnenſi. Idem Comitatus ibi fuiſſe aſſerit Vaſconiæ ſuperioris varios: Vaſconiæ inferioris Fidentiacum; Aſtariacenſem *Eſtarac*, Bigerricum, Convenenſem, & Gauram, Manhoacenſem vel Majennacenſem *A*[illegible]*ac*, & Iſulanum, ab Inſula Jordanis cognominatum: Ex Fidentiacenſi autem Armaniacenſem, & ex Aſtariacenſi Pardiniacenſem, *Pardiac*, Comitatus eſſe decerptos. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Novempopulana*: ubi inter alia, varias vocis hujus apud Hiſtoricos acceptiones notat.

VASCONIÆ Saltus, Auſon. *Vaſconum ſaltus* Plinio, *l.* 4. *c.* 20. tractus inter montem Pyrenæum & Oceanum, pars Hiſpaniæ, in Guipuſcoa regione. *Vaſconiæ* meminit Auſon. *in Epiſt. ad Paulin.* 25. v. 51.

> *Vaſconiæ ſaltus, & ningida Pyrenæi.*

VASCONIS Vallis, *le Val Vaſcois*, villa Galliæ, memorata *in litt.* Roiberti Regis Franciæ ubi habet villas S. Dionyſii in Belſia ſitas, Tibernionem, Tauriacum, Robridum *Rouvray*, *Vaſconis Vallem* & Aſinarias *Aſnieres*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Tauriacum*.

VASCORUM Regio, vide in voce *Vaſci*.

VASCOSANUS Michaël, vide *Michael*.

VASCULARII, apud Ciceronem 4. *Verr. c.* 24. *Inſtituit officinam Syracuſis in Regiam maximam palam Artifices omnes, Cælatores & Vaſcularios convocare jubet*: ſunt, qui *vaſcula* ex puro argento faciebant. Poëta,

> ——— *argenti vaſcula puri.*

Sicut Cælatores, qui ſigna ac ſigilla vaſculis hujuſmodi includenda cælabant. Et quidem in Arte [illegible] *Vaſcularii* & *Cælatores* ſeparari poterant, in To[illegible] verò erant iidem, Salmaſ. *ad Solin.* p. 1047. & 1048. Vide quoque ſuprà, ubi de his Artibus.

VASILEUS, apud Luitprandum *in Legat. Cum Chriſtophori filiam Petrus Bulgarorum* Vaſileus *conjugem duceret*: ex Græco Βασιλεὺς, Rex eſt, cæteros dignitate ac potentiâ eminens, qua de vocis notione, mediô ævô uſitata, diximus ſupra, in *Baſileus*.

VASILIGRODA, vulgò VASILIGOROD, urbs Moſcoviæ, in Ducato Novogardiæ minoris, ad Volgam fluvium, 75 mill. paſſ. diſtans à Novogardia minore in Ortum. Dicitur aliter *Baſiligro-*

ligreda, quòd à Duce Baſilio condita ſit, ubi Sura fluvius cadit in Volgam.

VASIO, Galliæ Narbonenſis urbs, Epiſcopalis in Provincia, Mela, *l.* 2. *c.* 5. Vocontiorum olim cum Luco caput, qui Οὐοκόντιοι *Straboni*, inter Cavares & Tricorios, fines Allobrogum attingunt, & in profundis vallibus in 19. oppida, præter duo capita, diviſis Plin. habitant. Horum Tribunatum dedidiſſe ſe C. Poſthumo M. Poſthumi, qui poſteà Imperator Galliarum fuit, filio & ipſi Cæſari, deinde Auguſto futuro, refert Valerianus Auguſtus apud Pollionem in *epiſtola ad Gallo*. Equitis Roman. Julii Viatoris, è Vocontiorum gente fœderata, ut & vini dulcis Vocontii, meminit Plin. *l.* 14. *c.* 9. Inter urbium Galliæ Narbonenſis opulentiſſimas, eaſque colonias, primò quondam locò: ſed ex ingenti urbe pridem ad vicum redacta, ſaltem urbs ſemidiruta. *Vaiſon Comitat.* In Comitatu Vindaximo ad fluvium *Louveſe*, in colle. Sub Pontifice 8. leucis ab Avenione, in Cæciam, uti 4. ab Arauſione, 4. à Carpentoracto in Boream. Epiſcopus ejus in *recent. Notit.* quartam obtinet ſedem inter Arelatenſis Burgundiæ Archiepiſcopatus Antiſtites. Ex Præſulibus ejus Daphus, Concilio Arelatenſi: Gemellus Epaonenſi: Quinidius Pariſienſi 4. Artemius Matiſconenſi 1. Petronius Cabillonenſi, &c. interfuêre. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* A Gothis, Vandalis & Saracenis urbs ſæpiùs vaſtata, reparata poſtmodum. Ptolem. *l.* 2. *c.* 10. Plin. *l.* 3. *c.* 4. Mela, *l.* 2. *c.* 5. Sidon. Apollin. *l.* 5. *ep.* 7. *l.* 7. *ep.* 4. De Conciliis hic celebratis, vide Moret. *in Diction. Hiſt.* Synodus apud Auſpicium Epiſcop. Diodoro V. C. Conſule, iterum altera Decio Junio Conſule, præſidente Cæſariô, habita, memoratur Valeſio rectè laudato.

VASQUEZIUS Gabriel, Hiſpanus, Bellomontanus, Jeſuita: *Vir magni ingenii, aſſiduæ atque infinitæ lectionis & in pervestigandis atque eruendis S. Patrum reconditis ſententiis ſummæ diligentiæ; utrâque certè ornamentô Virtutum ac Literarum ita inclaruit, ut omnium retro ſeculorum illuſtriſſimis Viris debeat jure optimò adnumerari*, Philipp. Alegambius Bruxell. *Biblioth. Scr. Societatis Jeſu.* Obiit A. C. 1604. Helvicus, Chronol. Ejus extant, *in ad Romanos, Galatas, Epheſios, Philippenſes, Theſſalonicenſes* 2. & *ad Hebræos Paraphraſis & Explicatio compendiaria, aliaque*: *Opera prodierunt* 10. *Tom. in fol. Lugduni A.* C. 1620. 9. *Volum. in fol. Ibid. A.* C. 1631. 8. *Vol. in fol. Antverpiæ A.* C. 1631. Vide Guil. Crowæum, *Elencho Scriptorum S. Scripturæ.*

VASSÆUS Johannes, Gallus, quædam Galeni Latinè vertit: non confundendus cum Joh. Valæo, de quo ſuprà.

VASSÆUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

VASSATES, ſeu VASSEI, Auſon. Plin. *loc. cit.* Vide *Vaſates.*

VASSEJUM, vel VASSIACUM, oppid. Campaniæ Gallicæ ad Blæſam amnem, qui in Matronam devolvitur, *la Blaiſe.* Adſo *in vita S. Berchari*, meminit *fiſci regii Vaſſiaci.* Huic propinquus eſt locus Puteolus *Puiſie*, monaſteriô & aulâ à Childerico, Chlodovei filio, regiè extructâ, quò venandi causâ crebro ventitare conſueverat, nobilis. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Diſtat *Vaſſejum* 10. leuc. à Calvomonte in Boream, 4. à Fano S. Deſiderii in Meridiem, *Vaſſy* vulgò. Hic, ſub Carolo IX. ingens fidelium ſtrages à Guiſico Duce patrata, frequentiſſimus ſacer cœtus turbatus, ad 60. cæſi, 200. vulnerati. Leonhard. Morellus, paſtor captus, S. Biblia & locus indigniſſimè tractatus eſt. Vide Thuan. *Hiſtor.* *l.* 29.

VASSENI, primogenitus filiorum Samuelis, 1. Paral. *c.* 6. *v.* 28.

VASSERBURGUM, vulgò WASSERBURG, urbs Bavariæ ſuperioris ad Oenum, cum caſtro munito, 7. leuc. à Monachio in Ortum, Burchuſiam versùs paulo minus.

VASSIONENSE oppid. VASSIORUM civitas, *Ptolem. Forum Voconium*, Cicer. *l.* 10. *Famil. Ep.* 34. Vide *Vaſio.*

VASSO, apud Gregorium Turonenſ. *Hiſtor. l.* 9. *c.* 32. *Veniens verò Arvernos, delubrum illud, quod Gallicâ linguâ* Vaſſo *Galatæ vocant*: *Savatoni* templum eſt Martii dicatum. Alias templum in genere: quippe etiamnum juxta Claromontem locus, ubi olim fuit ædes S. Artemii, *le Vas ſaint Artem* appellatur, i. e. templum S. Artemii: ut apud Delphinates, locus, ubi ædes S. Marcellini fuit, poſtmodùm deſtructa, & ad quem pro impetranda pluvia proceſſiones fieri ſolent, *le Champ du Vas* appellatur, ut auctor eſt Cl. Expillius, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.*

VASSUS, & VASSALLUS, voces ſynonymæ. Et quidem *Vaſſi* primitus dicti, quos *Familiares* ſequens appellavit ætas, h. e. domeſtici, qui ex Regia aut alicujus Principis familia erant, unde *Vaſſi Regales & Dominici* appellati, quorum dignitas magna fuit, ut qui poſt Epiſcopos, Abbates & Comites ſtatim nominantur, in *Capitul.* Caroli Calvi A. C. 877. *c.* 1. & injuriâ affecti, pari cum Miſſis Dominicis pœnâ, vindicabantur, *l. Longob. l.* 1. *tit.* 13. §. 3. Ita autem ex Familia Regia erant, ut fide & ſacramentô Principi obſtricti eſſent, hinc *drudis*, i. e. *Fidelibus*, junguntur, in *Capitul. tit.* 23. *c.* 4. atque à Germanico *vaſſen*, quod eſt obligare ſeu vincire, nonnullis dicti videntur. Mittebantur ii nonnunquam extra ordinem à Principe in provincias, ut Comitibus adeſſent in juſtitia adminiſtranda, & cum eis jus dicerent, aliaque Rei publicæ negotia exequerentur, *l. Longob. l.* 2. *tit.* 2. §. 2. quò caſu reſpectu Comitum id erant, quod Capellani minores reſpectu Epiſcoporum Abbatumque, uti docet Walafridus Strabo, *de Reb. Eccl. c.* 32. Iiſdem marcharum cuſtodia interdum tradita, ut eſt in *Capitulis* Caroli M. *l.* 4. *c.* 4. Ad cujuſmodi miniſteria cum pergebant, vel in iis conſiſtebant, quemadmodum Miſſi Dominici & Comites, accipiebant *conjectum*, quô nomine appellabatur mediô ævô contributio ſeu ſumma pecuniæ à populo in unum collata, quæ Miſſis Regiis exſolvi ad itinerum victuſque impenſas faciendas ſolebat. Etiam *Beneficia*, quæ à Principe in provinciis iis quandoque dabantur, *Ibid.* Subſcribebant porrò *Chartis* Dominorum ſuorum, adjectâ hac ipsâ *Vaſſalli* dignitate: erantque in majores & minores diviſi &c. Quòd ſi criminis aut alterius delicti incuſarentur, non ipſi, ſed *meliores eorum homines [illegible]ntum perſolvebant*, uti habetur in *Capitul.* Karolomanni Regis *tit.* 2. *c.* 4. & [illegible]. quem *honorem condignum* vocant *Vaſſi* habendum *Capitula* Caroli M. *l.* 2. *c.* 34. Poſtmodùm *Vaſſorum* ſeu *Vaſſorum*, ut Catancorum ſeu Capitaneorum, ſub poſtremis Imperatorib. Alemannicis introductu, fuit Ordo honorarius, qui etiam ad poſteros, nulli licèt loco aut gubernationi addictus, tranſmitteretur, uti colligere eſt ex *Charta Comitum* Burgund. Regis A. C. 944. apud Guichenonum. Imo & *Vaſſi* [illegible] ab Imperatorib. interdum etiam ipſosmet Auguſtos alios Nobilibus eoſdem creandi jus impertiiſſe, liquet ex *bulla* Caroli IV Imperatoris A. C. 1355. quâ Milano de Beccharia civi Papienſi, Notarios & Tabelliones creandi, illegitimos Natalibus reſtituendi, & *Vaſſallos faciendi quoſcunque ſponte volentes, Principibus duntaxat Ducibus, Comitibus, Baronibuſque exceptis*, facultatem concedit &c. Hinc *Vaſſaticum*, fides à *Vaſſo* Principi præſtari ſolita, idem quod *Hominium*. Item præclarum in præliis facinus: fortè quòd *Vaſſi* ſeu *Vaſſalli* eſſent viri militares, & iidem, qui poſtmodùm *Milites* ſimpliciter dicti. Quam in rem vide plura, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* It. *Vavaſſor*, de quo infrà.

VASTA Porta, ſontibus data, apud Inferos, memoratur Silio Ital. *l.* 13. *v.* 543. convenienter ei, quod in Hiſtoria Euangel. hanc in rem legimus, Matth. *c.* 7. *v.* 13. Noxiorum namque majorem numerum ubique, quam piorum eſſe, Ethnici quoque agnovêre, Statius, *l.* 4. *Theb. v.* 484.

—— contrà per crimina functis
Qui plures Erebo ——

Ad imitationem Virgilii, *l.* 6. *Æn. v.* 613. ubi de locis Inferorum,

—— Quæ maxima turba eſt,
Incluſi pœnam expectant &c.

Vaſtum nempe latum eſt, ſed denudatum propriè cultu omni. Unde *vaſtum*, apud medii ævi Scriptores de agris, qui non excoluntur: & apud Jureconſultos Anglos vox hæc jungitur cum anno & die, diciturque *Annus, dies & vaſtum*, quæ quidem verba jus deſignant *vaſtum* faciendi in prædiis Felonum, ut videre eſt apud Stanfordium, *in Placit. Coronæ*, *l.* 3. *c.* 30. & ſuprà, voce *Condemnare.* Hinc *vaſtare*, communiter populari & vacuefacere. Item occidere, & quidem non unum aliquem, ſed turbam. Unde *vaſtator ferarum Amycus*, apud Virg. *l.* 9. *Æn. v.* 771. 772. & de caſtris Rheſi idem, *l.* 1. *v.* 474.

—— primò quæ prodita ſomnô
Tydides multa vaſtabat cæde cruentus.

A' quo communi notoque uſu, in interiorem bonumque, tranſtulit vocem, Papinius Statius, *l.* 4. *Theb. v.* 157. ubi de Hercule,

—— vaſtataque monſtris
Omnia —— ——

Hic enim vox *liberare* ſignificat: Uti *vaſtata feris luſtra* leguntur, apud Val. Flaccum, *l.* 1. *v.* 489. videl. liberata noxiis earum deprædationibus,

—— haud aliter ſaltus, vaſtataque pervix
Venator cum luſtra fugit, domitoque tumentem
Urget equum, teneras complexus pectore tigres.

Nec abludit Maro, egregium venatorem *vaſtatorem ferarum* indigitans, ut vidimus &c. Vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Statium*, *d. l.* ubi de *Anno & Vaſto*, parte prærogativæ in Anglia regiæ retro memoratæ, ſuprà quoque in *Annus & Dies.*

VASTALLA, oppid. cum titulo Ducatus ad Padi ripam. Vide *Guardiſtallum*, ſeu *Guardaſtallum.*

VASTENA, urbs Sueciæ, Vide *Vadſtena.*

VASTHI, uxor Ahaſveri Regis, Eſth. *c.* 1. *v.* 9.

VASTINIUM, vulgò LE GASTINOIS, an à rupibus & locis ſabuloſis, quæ incolis *Gaſtines*? tractus Inſulæ Franciæ, versùs Belſiam, juxta Lupiam fluv. ubi Montargium, Milliacum, Nemurſium & Moretum, &c. ſed ejus limites periêre. Vide Guil. Morinum & Rouilardum, *Hiſt. de Melun & d'Hurepoix.*

VASTINNUM, vulgò VATAN, locus Galliæ in Biturigibus Cubis, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VATABLUS Franciſcus, Ambianus, trium linguarum peritiſſimus, regius linguæ Hebrææ Pariſiis Profeſſor. Ejus extant *Annotationes in ſacra Biblia*, *& Scholia.* Hunc Hebræi ipſi admirati ſunt, Chriſtiani verò maximo cum fructu docentem audiverunt. Pigritiæ arguitur à Thuano, *Hiſtor.* Obiit A. C. 1546. Gualter. ex *Genebrardo.* A. C. 1547. *ex Thuan.* Mon. lit. Vide & *Franciſcus.*

VATASTICA, inſula in fluvio Rheno, finitima Batavis & Friſiis, quæ eſt Diœceſis Trajectenſis.

VATERFORDIA, urbs Momoniæ, caput Comitatus cognominis qui inter Lageniam ad Ortum, Oceanum ad Meridiem, Corcagiam Comitatum ad Occaſum & Tipperarienſem Comitatum ad Boream præcipua totius Hiberniæ poſt Dublinium, in ipſo limite Lageniæ, ad Soirium fluv. cum portu capaci, licet 8. mill. paſſ. diſtet ab ora littorali 25. à Vexfordia in Occaſum. Vulgò *Waterford.*

VATERNUS, fluvius. Vide *Vatrenus.*

VATES, apud Poëtam,

—— novit

—— *novit namque omnia Vates,*
Quæ ſint, quæ fuerant & quæ ventura trahantur;

ex Græco φάτης, quod ab Hebr. נבא, i. e. *prædixit*: an κατ' ἀντί-φραſιν, à Latino *fari*, quod etiam ἀπὸ φάτεως eſt; unde *fatuus* & *fatuus*, idem quod *Vates* primitus. Juſtinus, *l.* 43. *c.* 1. *Fauno fuit uxor nomine Fatua, quæ aſſiduè divinò Spiritu impleta, velut per furorem futura præmonebat.* Dicitur, qui fatidicò plenus ſpiritu futura prædicebat, magnâ olim apud Gentiles in veneratione; apud quos non deſiit Simia Dei ſuos ψευδοπροφήτας excitare, æmulatione aliquâ verorum Dei in Iſraële Prophetarum, ut hôc pactô auctoritatem ſuis ſacerrimis ſacris, in illa ſeculi caligine, conciliaret, Dominique ſui Regnum, quà pote, iret imminutum. Hinc & furor quæſitus, ad ἰσχυρὰν Prophetarum ſimulandam, de quo quædam diximus ſuprà: & veſtes ſacræ ſumptæ, inter quas *vitta* eminebat, & *alba tunica*, quô ornatu inſtructi incedebant *Vates*, etiam in procinctu, etiam armati. Val. Flaccus, *Argonaut. l.* 1. *v.* 383.

Hic Vatis Phœbique fides, non vana Parentis
Mopſus: Puniceo cui circumfuſa cothurno
Palla imos ferit alba pedes; vittataque frontem
Caſſis, & in ſummo laurus Phœbeia cono.

Vide de *Vittis* infrà, & de *albo Vatum habitu*, egregia quædam apud Caſp. Barthium, *Animadverſion. Papinianis l.* 6. *Theb. v.* 330. Sed & *laurus* illis præcipua, quam geſtabant & admordebant, vaticinandi ſcientiam callere deſiderantes, unde Δαφνηφάγοι *Vates*: quâ itidem coronabantur, ut & Poëtæ, ad quos appellatio extenſa. Vide ſuprà. Et quidem, ut alia *Vatum* miniſteria prætercam, priſcis mos erat, ut *Vates* aciem præcederet, laurô coronatus ac facem manu geſtans, Πυρφόρος inde dictus: à quo quia belli vim utrimque, tanquam à viro ſacro, abſtinerent, veriverbiô vulgari, *Ne quidem ignifero parcitum*, ingentem ac internecinam ſtragem indigitare ſolebant Veteres, uti ſuprà diximus locô non unô. Reſponſa illorum *oracula* dicebantur, cùm illis, qui non ex divino inſtinctu, ſed temerè futura prædicebant, tantùm præſagia tribuerentur &c. Vide quoque infrà voce *Vera*. De *mendicantium Vatum* apud Veteres ordinibus, vide aliquid ſuprà voce *Metragyrta*. In ſpecie, *Vates*, unum erat ex tribus Saliatus muneribus, apud Romanos, memoratis Jul. Capitolino in *Marco*, *c.* 4. *Fuit in eo Sacerdotio & Præſul & Vates & Magiſter.* Ubi Salmaſio Præſul præſaltor eſt, qui præſaltabat; Magiſter, ὁ ἔξαρχος, qui inaugurandi & exaugurandi habebat poteſtatem; at *Vates*, ὁ ὑμνῳδὸς, qui carmen Saliare canebat, aut ſaltem præcinebat, *Not. ad l.* Sed & tetenta in Chriſtianiſmo vox, de Epiſcopo, ut videre eſt in *Tumulo* Joannis II. Pontific. apud Baronium *A. C.* 535. apud Rabanum Abbat. Fuld. Browero laudatum in *Antiq. Fuldenſ.* Amalarium Epiſcop. *Epiſt. ad Hieremiam Archiep. Senonenſem*, Alios. Hinc *Vatica* ſeu Bellonaria herba, de qua ſuprà, ubi & de *Halicacabi radice*, vaticinatoris ſumta; ſicut Ægyptæ Sacerdos idem facturâ, taurinum ſanguinem hauriebat: *Vaticini Libri*, de quibus Livius paſſim vide vel *l.* 25. *c.* 1. &c.

VATIA, ſeu VACIUS, Græcè βλαισὸς, aliter *Valgus*, dicitur, qui, pedes in rectis aut parallelis lineis nequaquam ponens, introrſum eos convertit, ſicut *varus*, de quo ſuprà, extrorſum. Quod vitium in infantibus ſollicitè corrigi vult Varro, *de L. L. l.* 8. *Quum idem faciat, ac ſi quis puerorum per delicias pedes malè ponere atque imitari vatias cœperit, hos corrigi oportere concedant. contrà ſi in conſuetudine ambulandi jam factus ſit vatia, aut compernis, hi eum corrigi non concedant.* Pueri autem imitantes hujuſmodi homines, calces multum invicem diſtantes collocant, & digitos pedum totos introrſum flectunt, ut penè ſeſe tangant: literam V. inverſam exprimentes, contrà quàm vari faciunt. Tales enim *Vatia*, uti docet Martialis jocus, *l.* 2. *Epigr.* 35.

Cùm ſint crura tibi, ſimulent quæ cornua Lunæ,
In Rhytio poteras, Marce, lavare pedes:

de quo vidè ſuprà, voce *Rhytium.* Iidem, cùm extrorſum crura incurvent & ſuras habeant in diverſum patentes, genua propiùs jungunt, adeoque ut plurimùm & compernes ſunt, *Scambi* quoque Latinis, & σκαμβοὶ Græcis, appellari: Cujuſmodi pedes habuiſſe Adjabenos plerumque, qui & Σακκόποδες Straboni, *l.* 16. conjicit Salmaſius: qui ἀ διαβαίνειν putat dictos, quaſi τοῦ διαβαίνειν impotes, qui minimè poſſent divaricare crura ad ambulandum, & Σακκόποδας, quòd hôc pactô quaſi intra ſaccum ambos pedes coërcitos haberent. Quemadmodùm veteres Statuarii ſimulachra faciebant, indiſcretis cruribus pedibuſque, uſque ad Dædalum, qui primus ea διαβεβηκότα feciſſe traditur. Hinc *vatiæ* cucurbitæ dictæ *Iſidoro*, *trichilia, ubi pendent vatiæ;* quòd more *vatiarum* incurvæ eſſent & obtortæ. Columella, *l.* 10. *v.* 378.

Tum modò dependens trichili, modò more chelydri
Sole ſub æſtivo gelidas per graminis umbras
Intortus cucumis &c.

Vide Salmaſ. *ad Spartian. Adriano*, *c.* 10. & *Solin.* ad *p.* 944. & 949. Addo hoc unum, in Sacerdote, item agno aut hœdo mactando, quem Legiſlator *integrum*, *maſculum* & *anniculum* jubet eſſe, Exodi *c.* 12. *v.* 5. Hebræos quinquaginta vitia commentos eſſe, propter quæ nec offerre potuerit Sacerdos, nec offerri victima, in quibus hoc etiam, ſi pedes habeat מכולפים *conſtrictos*, ubi *vaciunne* velint, aut *compernem*, dubitat Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 50. Vide quoque ſuprà voce *Varus*, it. aliquid verbô *Prævaricari.*

VATICANUM, promontor. Brutiorum, in ora Calabriæ ulterioris apud Joppolim oppid. ubi ſinus Hipponiates terminatur. *Vaticano*, vel *Baticano* vulgò.

VATICANUS, vide *Publius.*

VATICANUS, vulgò IL VATICANO, collis non procul à Tiberi, ſupra molem Adriani, conterminus Janiculo, vinum quidem ſatis copioſum gignens, ſed parum laudatum. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 19. *v.* 1.

Quid te, Tucca, juvat vetulo miſcere Falerno
In Vaticanis condita muſta cadis;

Ejus meminit Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 344.

Et Vaticana fragiles de monte patellas.

Sic à *vaticiniis*, quæ ibi fiebant, dictus fuit, teſte Gelliô, *l.* 16. *c.* 17. quem ſis conſule. Sextus Pompejus ſcribit, eum ſic appellatum eſſe, quòd eô potitus ſit populus Roman. vatum reſponsô, expulſis Hetruſcis. Alii malunt ejus appellationem arceſſere à *Vaticano*, vel *Vagitano* Deo. Olim habitatus non fuit, habuitque vetuſtiſſimam ilicem, de qua Plin. *l.* 16. *c.* 44. *Vetuſtior urbe in Vaticano ilex, in qua titulus æreis literis Hetruſcis, religione arborem jam tunc dignam fuiſſe ſignificat.* Nobilis quondam fuit Scipionis ſepulchrô, nunc verò clarus eſt, cùm propter alia, tum propter celeberrimam totius orbis Bibliothecam Vaticanam. Antepenultimam ſyllabam corripuit Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 20. *v.* 7.

—— *Simul & jocoſa*
Redderet laudes tibi Vaticani
Collis imago.

Hîc S. Petri Baſilica, & Palatium Pontificis.

VATICANUS Deus, apud Romanos: qui Infantum præeſſe vagitibus credebatur. Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 4. *c.* 11. *Ipſe in vagitu os aperiat, & vocetur Deus Vaticanus.* Sic enim ibi cum antiquiſſimis libris legendum, non ut vulgò, *Vagitanus.* Quemadmodùm & *dictô librô*, *c.* 8. *Aut Vaticano, qui infantum vagitibus præſidet.* Vide A. Gellium, *l.* 16. *c.* 17. *Quæ ratio vocabuli ſit agri Vaticani?* cum Jac. Oiſelii JCti *Notis.* De *Vaticana* vero *Baſilica*, quam *omnium Eccleſiarum caput* vocat Lucius III. *Ep.* quamque omnibus reliquis Urbis Baſilicis prælatam voluit Innocentius III. in *Bullar.* Caſin. *Tom. II. Conſtitut.* 234. de dedicatione inprimis ejus Novembri menſe olim fieri ſolita, & ornamentis, habes non pauca apud Dominic. Macrum, *Hierolex.* uti de *Bibliotheca Vaticana* apud Jac. Sponium, *Itiner. Part.* 1. *p.* 39. & *ſeqq.*

VATICINATRIX Machina, ſeu Statua, in *Muſæo* Kircheriano, vide ſuprà *Divinatrix*: plura autem de *Vaticiniis Veter.* hîc paſſim ubi de *Auguriis*, *Auſpiciis*, *Oraculis*, *Prophetis*, *Sibyllis* &c. ut & in voce *Vates.*

VATILLUM, quod aliis *Batillum* minùs rectè, uti docet vetus Horatii Interpres, qui *Vatillum diminutivum aut eſſe à vaſe, quaſi vas parvum, in quo odores incendebantur.* Græcis ἄμη, quæ vox cùm duas res ſignificaret apud illos, & inſtrumentum foſſorium, cui ſimile eſt, & illud, quod ad ignem paratum eſt: poſteà ut diſtinguerent ἀμίδα, quæ ad ignem miniſtrat, ab illa ἄμη, quæ fodiendi inſtrumentum eſt; illam πυράμην vocaverunt, h. e. ἄμην πυρὸς, vel τὴν πυρὸς, hanc vero nomen ſiverunt habere, quod prius. Donec lapſu temporis πυράμην etiam appellare cœperunt illud inſtrumentum, quod propriè ἄμη dicebatur, nec igni ſerviebat, ſed fodiendæ terræ erat aptum, quodque ἄρογα Græci, Latini *ſarculum* aut *ligonem*, item *upupam* vel *opopam*, vocavêre. Idem fermè voci *Vatillum* accidit. Videntur enim Latini Græcos in eo imitati, ut voce hâc non ſolùm denotent id, quod igni ſervit, inſtrumentum, ſed etiam aliud genus, quô colligitur ſtercus aut tollitur, uti diſcimus ex Varrone, *l.* 3. *c.* 6. in quo loco *Vatillum* non eſt focarium inſtrumentum, ſed aliud, quam *palam* vulgò vocitant Galli, ſive ferrea ſit, ſive lignea, tollendo colligendoque ſtercori, & alii rei cuilibet, apta &c. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. *Not. ad Claudium Trebellii Poll. c.* 14. Alia ab hac *focaria* & *foſſoria hama*, ſeu potiùs *ama*, eſt, cujus in reſtinguendis olim Incendiis uſus, de qua diximus aliquid retro. Vide quoque ſuprà, voce *Batillum.*

VATINIA Lex, à P. Vatiniô Tribuno plebis C. Juliô Cæſare, M. Calpurniô Bibulô Conſulib. An. Urb. Cond. 694. lata, voluit, *ut C. Cæſari Gallia Ciſalpina cum Illyrico, in quinquennium, ſine Senatus decreto, & extra ſortem mandaretur: ut ii, quos in lege nominabat, Legati ſine Senatus decreto cum Cæſare proficiſcerentur: ut eidem pecunia ex ærario attribueretur: ut idem coloniam Novocomum deduceret.* Sueton. *in Cæſare. c.* 22. 28. Salluſtius *in Jugurtha*, Plutarch. *in Vitis*, Cicer. *pro Balbo & Epiſt. &c.*

VATINIUS, cùm eſſet dignitati Ciceronis ſemper adverſus, ita poſteà prævaluit amicitiâ ejus, ut duobus judiciis publicis ab eo ſit defenſus. Val. Max. *l.* 4. *c.* 2. *Vatinius* (inquit Seneca *de Conſtant. Sapient. c.* 17.) *aſſiduô convitiô depudere didicerat.* In tantum autem odium populi Roman. pervenerat, jam detectis illius vitiis; ut in proverbium ceſſerit *odium Vatinianum.* Catullus *ad Calvum*, *Epigr.* 14. *v.* 1.

Ni te plus oculis meis amarem,
Jucundiſſime Calve, munere iſtô
Odiſſem te odiô Vatinianô.

VATINIUS, ſutor quidam, corpore detortô, qui è calice vili atque deformi vitreo bibit, qui quatuor roſtra, inſtar naſorum protenſa, habuit. Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 46.

Tu Beneventani ſutoris nomen habentem
Siccabis calicem naſorum quatuor. ——

Hujus meminit Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 34. De illo quoque ſic Martialis *l.* 14. *Epigr.* 96.

Vilia

Vilia ſutoris calices monumenta Vatini
Accipe, ſed naſus longior ille fuit.

Hinc magna vaſa, vilia, & lignea, *Vatiniana* dicuntur. Idem Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 3. *v.* 3.

Quæ ſulphuratâ nolit empta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum.

Facetiis ſcurrilibus primò in contumelias aſſumptus, dein optimi cujuſque criminatione gratiam ac pecunias comparavit: edidit gladiatorium munus Beneventi. Tacit. *loc. cit.*

VATRENUS, Plin. *l.* 3. c. 16. amnis, qui ex Apennino, ſupra Florentiolam ortus, Forum Cornelii alluit, ut *Niger* tradit: & in Padum, infra Lucum oppid. inter Ravennam & Argentam 15. mill. paſſ. influit. *Saterno Leandro.* Martial. *l.* 3. *Epigr.* 67. *v.* 1.

Ceſſatis pueri, nihilque noſtis,
Vatreno, Raſinâque pigriores.

VATUCA, oppid. Germaniæ inferioris in finib. Eburonum, apud Trajectum ſuperius, inde 2. leuc. in Ortum, *Valkenburg Mariano.* Aliis eſt *Hertzogenrode* oppid. inter Juliacum & Aquiſgranum, qui *Varucam* legendum volunt.

VAVASSOR, vel VALVASOR, vox medii ævi, idem cum *Vaſſo* notans, unde nomen. Eorum conſtituit duos ordines Conradus Imperator, in *L. Longob. l.* 3. *tit.* 8. §. 4. *Majorum* ſcil. & *Minorum.* Sub *Majorum* appellatione complectitur, quos *Barones* alii vocant; ſub *Minorum* verò, qui communiter *Vavaſſores* appellantur, & Baronibus poſtponuntur, ſicut Thavni minores majoribus, de quibus dictum ſuô locô; vel Milites ſimpliciter appellati, iis quos *Bannaretos* dixêre: quique proin majoribus ſuberant ratione *tenementi*, & feuda minora, inferiori tantùm juriſdictione gaudentia, poſſidebant atque cum prædiis, quemadmodùm hoſpites, aliique aſcriptitii, vænibant. Vide de utriſque Joh. Seldenum, *de Titulis Honorar. p.* 626. 2. *edit.* Car. du Freſne, *Gloſſar.* Alios. Hinc *Valvaſini*, de quibus ſic Zaſius, *l. de Feudis* 2. *tit.* 10. *Is Capitaneus appellatur, qui propriè* Valvaſſor major *appellabatur: qui vero à Capitaneis antiquitùs feudum tenent,* Valvaſores *ſunt. Qui autem à Valvaſoribus* — Valvaſini, *i. e. minores Valvaſores appellantur, qui antiquè quidem uſu conſuetudinem feudi nullam habebant. Valvaſore enim ſine filio mortuò, feudum, quod Valvaſori minori dederat, ad Capitaneum revertebatur. Sed hodie eôdem jure utuntur in Curia Mediolanenſi, quô &* *Valvaſores.* Ubi vide Cujacium, cœteroſque Interpretes.

VAUDEMONTUM, oppid. Lotharingiæ, cum titulo Comitatûs olim jam Principatûs, de quo vide voce *Valdemontium.* Et quidem cùm Nicolaus cognomine *Vemoſius* Dux Lotharingiæ ſine prole maſcula obiiſſet, Lotharingia pervenit ad Fridericum *Vaudemonti* Comitem, qui amitam ejus Jolantham in matrimonio habuit: à quo tempore titulus hic à Lotharingiæ Ducibus uſurpatus & nonnunquam minoribus filiis conceſſus occurrit. Sic Carolô Duce, qui obiit A. C. 1608. genitus Franciſcus Dux Lotharingiæ, Comes de *Vaudemont*, obiit A. C. 1632. pater Nic. Franciſci Lotharingi, cujus filius Carolus eſt Lotharingiæ Dux hodiernus. Jam verò *Principis Vaud montii* Carolô Nic. Franciſci fratre majore geniti, nota virtus & res geſtæ &c.

VAUDI Regio, an à Wandalis dicta? vide in *Wandali.* Vulgò die *Waat*, Gall. *le pays de Vaut*, pars Aventicenſis pagi: eô tempore, quô ſub Roman. Helvetia fuit, ſub Sabaudia habita eſt. Poſteà Sabaudiæ nomen trans lacum receſſit, & Burgundiæ minori *Vaudi* regio attributa eſt, donec iterum Sabaudiæ Comites eam uſurpârunt. Tandem reſtitutâ Helvetiæ libertate, etiam antiqui ejus limites reſtituti ſunt, & regio hæc, ſicut ante Jul. Cæſaris tempora, Helvetiæ accenſeri cœpit, maximè à quo, ſeculô præteritô, illam fortiter vindicâſſent Bernates, quibus ſubeſt: exceptis Præfecturis quibuſdam, quæ Friburgenſium imperium agnoſcunt. Regio eſt amœniſſima, ad Lacum Lemanum ſita, vini præſtantiſſimi ferax, numerôque Nobilium inclyta. Pars hîc olim Antuatum, ſecundùm quoſdam. Vide Joh. Bapt. Plantinum, *Helv. Ant. & Nov.* Stumphium, &c. ut & ſuprà in voce *Vallenſes.*

Oppida Vaudi region. præcipua.

Alæ Pennæ, quam & Neapolim ac novam civitatem vocant, ad caput Lemanni.
Bibiſcum vel Viviſcum aut Viviacum, *Vivey.*
Clarona.
Dina.
Nevidunum *Nyon.*
Lauſunum vel Lauſodunum hodie Lauſanna, caput Comitatus cognominis.

VAUNIA, vel VANNIA, *Ptol.* oppid. Venetiæ, Inſubriæ finibus propinquum. Hodie *Lovino* dici putatur. Vide *Vannia.*

VAURIUM, ſeu VAURUM, urbecula Occitaniæ, ad Acutum fluv. olim in diœceſi Ruthenenſi, 6. leuc. à Toloſa, in Ortum, 6. Caſtrum verſùs. In ipſo limite tractus Albigenſis; Vulgò *Lavaur.* Epiſcopalis nunc eſt ſub Archiepiſcopo Toloſano: Inſtitutus autem hic Epiſcopatus eſt, A. C. 1313. à Johanne XXIII. primuſque Epiſcopus ejus Rogerius fuit Armaniacus. Diœceſis 69. Parœcias cum Abbatia Soreſiana continet. Hîc durante contra Albigenſes bellô, Almericus Præfectus, magnæ nobilitatis Vir ſuſpenſus, alii minoris notæ 86. ſecuri percuſſi: Girada, princeps oppidi fœmina, in puteum conjecta atque ſaxis obruta eſt. A. C. 1212. Vide Rivetum *in Jeſuit. Vap. c.* 16. *ex Gerardo du Haillan &c.*

Cœterùm *Caſtrum Vaurum* vocatur Petro, *Hiſtor. Albig. c.* 48. & 49. ubi ait: *Erat autem caſtrum illud nobiliſſimum & ampliſſimum ſuper Agotum fluvium, diſtans* 5. *leucis à Toloſa.* Gulielmus de Podio Laurentii, *Munitionem caſtri Vauri* vocat, *Chron. c.* 33. Alluit illud Agotus fluv. *l'Agout*, à Mallono, primi ejus nominis ignato, *Acutus* appellatus parùm acutè: minimè enim id nominis fluvio convenit. Et Agotus quidem, multos amnes defert in Tarnem, qui in Garumnam cadit: at *Vaurum* in pago Lauracenſi *Lauragez*, poſitum eſſe dicitur, & ibi in Monaſterio S. Alani, quod Canonicorum erat Regulam B. Auguſtini ſequentium, ſedes Epiſcopalis eſſe conſtituta. Loca præcipua in ejus diœceſi contenta, vide hîc infrà, & Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ, in voce Apamiæ.*

Loca in Diœceſi Vaurenſi, in Volcis Tectoſagibus, celebriora.

Altus pullus *Haut poul.*
Monslongus *Montlong.*
Podium Laurentii *Puy Laurens.*
Prata *Prades.*
Soricinium Monaſterium vetus nobile, *Soreſe.*
Vaurum *la Vaur.*
Viterbium *Viterve.*

VAUZELLIUS Matthæus, Vide *Matthæus.*

UBBO Emmius, Chronologus, Hiſtoricus, Philologus Groninganus inſignis. Scripſit *Hiſtoriam Friſiæ, de Republ. Græcorum, varios tractatus Chronologicos.* Obiit A. C. 1625. ætat. 78. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

UBEDA, vulgò UBEDA, urbs Vandaliſiæ, in parte ejus Orientali prope confinia Caſtellæ novæ & fontes Bætis. 5. leuc. Hiſpan. à Giennio in Boream. Parva eſt, & ſenſim deficit.

UBER, Becmanno à *ſucco*, ὕειν, unde *uligo* ab ὕλη. Aliis ab ἀμέλγω & ἀμολγός: Nonnullis ab Æolico οὖθαρ, quod communiter οὖθαρ, ut οὖθαρ ἀρούρης, apud Homer. *Il.* 9. *v.* 141. quod *uber glebæ* Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 535. *uber ſoli* Solinus exponunt. Vide Salmaſ. *ad hunc p.* 143. 259. & 341. Propriè de beſtiis, ſicut mammæ de hominibus. Horat. *Epod. Od.* 8. *v.* 7.

——— *mammæ putres,*
Equina quales ubera.

Quæ tamen non rarò confunduntur: imo *mammarum ubera*, conjunctim de fœminis dixit A. Gellius, *l.* 12. *c.* 1. ubi tamen per *ubera* papillas intelligit Thyſius, *Not. ad loc.* Sunt ea in pectore muliebri, gemina, eaque ſimul ornatui ac uſui. Cantic. *c.* 4. *v.* 5. *Duo* ubera *tua ſunt ut capreæ hinnuli duo gemini.* Ubi cum geminis hinnulis Sponſæ mammæ comparantur, quia non niſi geminæ protuberant, unde eſt quòd in *Frivolaria* Plautus *ſororiantes* nominavit. Et tam ſunt inter ſe ſimiles, quàm eſſe ſolent hinnuli duo gemini. Quanquàm fortè probabilius, non tota *Ubera*, ſed papillas ſolùm ſeu *mammarum ubera*, ut Gellium appellare vidimus, cum hinnulis hîc conferri. Neque enim hinnulis abſolutè comparantur, ſed *hinnulis duobus geminis, qui paſcuntur inter lilia.* Nempe in ruſtico dramate à rebus, quæ ruri ſunt, ſimilitudines ſumi oportuit. Et in his areolæ, aut agri partes, liliis conſitæ, mammas Virginum utcunque exprimunt, candore ſcil. ac tumore ſuô. In quibus liliis ſi paſcantur ξανθαὶ κεμάδες, *rufi hinnuli*, duo gemini & prorſus ſimiles, eminus aſpicientibus, tanquàm papillæ in uberibus, apparebunt. Vide *ad hunc Cantici locum* plura, apud Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 24. Præter candorem verò & æqualitatem, alia uberum dos, indigitatur Alano *in Anticlaudiano,*

Poma mamillarum modicô ſuſpenſa tumore
Nulla mollitie dependent fracta ——

Cujuſmodi papillas ὀρθίας vocat Galenus, *de Simplic. l.* 6. ἀθλιβέας Nonnus, *Dionyſiac. l.* 9. *ſtantia pectora*, Statius, *l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 270. *Epithal. Stellæ & Violant.* *impreſſa ubera*, i. e. non preſſa, Propert. *l.* 2. *El. ult. v.* 70. illibatæ virginitatis ſignum: (quibus opponuntur *papillæ jacentes*, apud Plin. *l.* 3. *Ep.* 6. *inclinatæ*, apud Propert. *l.* 2. *El.* 15 *v.* 21. *ubera ſubacta*, & *fractæ mammæ*, Ezech. c. 23. v. 3.) Atque hic nativus uberum decor; quô non contentæ, *quibus mammarum ubera, quaſi quoſdam nævulos venuſtiores, non liberûm alendorum, ſed ornandi pectoris ſolùm cauſâ Naturam dediſſe ſibi*, perſuaſum eſt, uti Gellius *d. l.* inquit. aſcititiô inſuper gaudent. Quales Agathyrſorum, Gelonorum, Pictorum, Virgines, quæ mammas coloribus ingenioſè pingere ſolebant. Aliæ, quæ eaſdem unguentô irrorabant, quod *Phœnicinum* dictum, notat Delrius *ad Juſtinum, l.* 9. *c.* 4. Aut etiam deaurabant. Uti in cella meretricia Meſſalina, apud Satyricum, *Sat.* 6. *v.* 123.

——— *nuda papillis*
Conſtitit auratis. ——

Sed luxurioſarum iſta. Modeſtiùs aliæ pectoralibus faſciis eas involvebant, Homero paſſim, & in Sacris, memoratis, de quibus vide ſuprà voce *Faſcia*, item *Strophium*, alibique paſſim: non niſi in uſum, ad quem divinitus datæ ſunt, promendas. Indigitat eum Plut. *de liberor. Educ.* *Ipſa Natura docet mulieribus lactandam atque alendam eſſe ſuam prolem: ideo enim cuivis animali parienti alimentum lactis ſuppeditavit: planeque ſapiens eſt providentia, quæ gemina mulieribus ubera dedit; ut, etſi gemellos parerent, uterque haberet alimenti ſui fontem;* de quorum proin mirabili cum utero ſocietate & vi γαλακτοποιητικῇ, vide egregia apud Hippocratem, *de Nat. Puer.* Eôdem ſpectat, quòd *ſtrophium mammarum virginale matris, purpura tinctum,*

faſciæ,

faſciæ, quâ infans cunis alligaretur, vicem olim præſtitiſſe, notat Thom. Bartholinus, *de Puerperio Veter.* Sed & nudabantur *ubera* non raró à matribus, etiam effœtis & ſeniô confectis, cùm hoſtium imminente metu filios ad fortiter rem gerendam hôc pactô excitare: etiam ab aliis, cum Judicum ſeveritatem deprecari, hominumque miſericordiam teneritati ſuæ conciliare, nitebantur, ut ex Hiſtoriis notum. Ad planctum inſuper, & funereos ritus, de quibus ſuprà non unô locô. Addo hîc ſaltem locum Artemidori *l.* 1. *c.* 43. ubi de mulieribus in luctu *liberos* plangentibus fœdantibuſque, Ἀδυναι γὰρ ἐν παιδὶ καὶ τῶν μαζῶν λαβεῖν. Quod λαβέσθαι τῶν μαζῶν ſic egregiè Zeno Veron. exprimit *l. de Contin.* *Tune non illa es, quæ mariti corpus expoſitum laviſti lachrymis; ---- ſciſſis genis, livore fœdatis uberibus: ſordidô plus pulvere tecta, quàm veſte?* Neque tamen *Sanctiſſimo huic corporis ſomi & generis humani educatori*, uti graviter Gellius iterum, Tyrannorum ſemper pepercit crudelitas, quos non raró fœminis virginibuſque *ubera* laniare ferrô, forcipibus evellere, canibus devoranda objicere, imò ipſa in eſcam convertere, ludum duxiſſe, ex Martyrum monumentis diſcimus. Vide Anton. Gallonium, *de SS. Martyrum Cruciatibus*, & plura hanc in rem ſuprà, ubi de vocibus huc pertinentibus, ut & in voce *Myrtus*, ac *Tympanum*, ubi de mamillarum quoque ornatu aliquid.

UBERLINGA, vulgò UBERLINGEN, urbs Sueviæ, Imperialis, in intimo receſſu lacus Conſtantiæ, versùs Boream. Anteà munita, & pluries capta ultimô bellô Germanicô; 6. milliar. German. à Scaphuſia in Ortum, 2. à Conſtantia in Boream. Sedes quondam Sueviæ Ducum, quorum familiâ extinctâ Imperio acceſſit. Olim Leonem in inſignibus habuit, ob Ducum ſedem: è quibus Gonzo nummos cudit, in quibus Leonis Icon: nudus enſis ejus unguibus inſertus poſteà, ob fidelem operam Imperio, bellô inprimis Ruſticanô, A. C. 1525. præſtitam. Vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 56.

UBI tu Cajus, ibi Caja, formula in nuptiis olim, apud Romanos, uſitata, quam illos, qui nubentem introducerent in domum mariti, Sponſo ſuggeſſiſſe, refert Plut. *ἐν Αἰτίαις*: Eraſmus explicat, *Ubi tu dominus, ego domina.* Idem in *Problem.* clamare altâ voce ſolitam refert mulierem, *Cai Cæcili*: virô viciſſim inclamante, *Caja Cæcilia*: quod & Quintilianus confirmat, *l.* 1. *c.* 13. Nomen itaque *Caja* fuit proprium, cùm nubens in domum Mariti ducebatur, neque aliud illa tum uſurpabat: & *Cajus* Sponſi: ſic ut, quemadmodum dicitur *l.* 2. & 3. *ff. de Sponſal.* primò Virgo *ſperata* diceretur; cùm convenia eſſet conditio, *pacta*; ubi interpoſitæ ſtipulationes, *ſponſa*: tandem cùm domum duceretur, *Caja*. Vide Anton. Thyſium, JCtum, *Notis in A. Gellium*, *l.* 4. *c.* 4. Dempſterus, poſtquàm ſolemnis eſſet interpoſita ſtipulatio, & ad illam reſponderetur, dandam quæ petebatur in Uxorem; in hac reſponſione illum *Cajum*, illam *Cajam*, vocari conſueviſse, tradit, *Paralipom. ad Roſin. l.* 5. *c.* 37. Cùm verò tribus modis juſta haberentur conjugia, *Uſu*, *Confarreatione* & *Coëmptione* (quibus quidam quartum, *Sortitionem*, addunt) non niſi in conjugio per Coëmtionem, hic ritus obtinebat; quemadmodum & hoc ſolùm modô ducta Uxor *Materfamilias* dicebatur. Originem innuit Auctor *Epitomes*, quæ Valerio Max. vulgò tribuitur, *l.* 10. *ext.* *Cæterùm Cajæ uſus ſuper omnes celebrata eſt. Fertur enim, Cajam Cæciliam, Tarquinii Priſci Regis Uxorem, optimam lanificam fuiſſe. Et ideo inſtitutum fuit, ut novæ Nuptæ ante januam mariti interrogatæ, quænam vocarentur, Cajas ſe eſſe dicerent.* Eadem nempe hæc Caja cum Tanaquile fuit, quæ quòd uxor fuiſſet bona ac frugi conjugiumque ejus cum Priſco fortunatiſſimum, boni ominis gratiâ illius nomen in nuptiali contractu uſurpari conſuevit. Plin. *Hiſtor. Natur. l.* 8. *c.* 48. *Lanam cum colo & fuſo Tanaquil, quæ eadem Cæcilia vocata eſt, in templo Sangi duraſſe, prodente ſe, Auctor eſt M. Varro: factamque ab ea Togam regiam undulatam, in æde Fortunæ, quâ Servius Tullius fuerat uſus. Inde factum, ut nubentes Virgines comitaretur colus compta, cum fuſo & ſtamine.* Vide quoque ſuprà, in voce *Caja*.

UBII, populi Germaniæ inferioris versùs Rhenum, qui & Agrippinenſes, quorum extat adhuc pagus *Ubich* in territorio Juliacenſi, teſte Ortelio. Quaſi Uvii, i. e. Ripenſes. Vel à Germanico *Uber*, quod tranſitum notat. Horum præcipuæ Urbes, Colonia Agrippina & Ara Ubiorum. Ibi populi *Sunici* anteà, nunc Archiepiſcopatus & Ducatus Juliacenſis. Eorum mentio *Itiner. l.* 6.

Poſt Ubios tandem Trevirum ſuccedimus urbi.

Vide Rhenanum, *Rerum Germ. Nov. Antiqu. l.* 1. *tit. Germania* II. & *tit. Ubii trans Rhenum*: nec non *l.* 3. *tit. Ubii*, cum *Notis* Cl. Ottonis JCti, *p.* 72. III. 628.

UBIQUITATIS dogma à Joh. Brentio cuſum eſt, A. C. 1560. poſtquàm vivente Melanchthone tantùm de eo muſſitatum eſſet, docente hôc: *doctrinam de omnipræſentia corporis Chriſti, meram eſſe naturarum confuſionem Eutychianam, cui ſe adverſaturum, quoad vixerit.* Συνεργοὶ Brentii Jac. Andreæ, & Matthias Flacius fuêre, *Corpus Chriſti omnibus in locis, cantharo, ſacco, avena &c.* eſſe dictitantes: quod Academiæ, Wittenbergenſis & Lipſienſis, præter alias Eccleſias quamplurimas, acriter oppugnârunt. Mox in Palatinatu controverſiæ ortæ, de orali manducatione corporis Chriſti in S. Cœna: cui malo ut occurreret Fridericus III. Elector, Catecheſin Heidelbergenſem conſcribi juſſit. Dein colloquiô Maulbrunnenſi, A. C. 1564. de ſenſu verborum S. Cœnæ & Ubiquitate diſceptatum. Porro Aldeburgi colloquium, cui Joh. Wilhelmus Saxo præfuerat, convocatum, & A. C. 1568. ſed cùm Wittebergenſes conſenſum inter Lutherum & Melanchthonem, In doctrina, vita & morte fuiſſe contenderent, negarent autem Flaciani, re infectâ diſceſſum eſt. Convocatus dein Dreſdæ conventus, conſcriptuſque conſenſus Dreſdenſis, quem cùm Jenenſes Theologi carperent, Torgæ cœtu coactô, Formula Concordiæ, conſcripta, & ad ejus ſubſcriptionem Theologi adacti. Hinc vincula quibuſdam, exilium nonnullis irrogatum. Tandem A. C. 1577. In Bergenſi Monaſterio à ſex Ubiquitatis Patronis Snidellno, Muſculo, Selneccero, Chemnitio, Chytræo, Cornero Formula promulgata, & Ubiquitatis dogma ſancitum eſt. Vide in voce *Concordia*. Nec tamen inter omnes, qui hodie à Luthero denominari amant, hic conſenſus eſt, quibuſdam, inter quos Sueci Theologi, Chriſti corpus etiam in ſtatu humiliationis ubique fuiſſe aſſerentibus, aliis demum id poſt aſcenſionem factum eſſe docentibus. Vide Hoſpin. *in Præf. ad lib. Concord.* Zach. Urſinum, *in Colloq. Maulbrun.* Chytræum, *in Saxon. ad A.* C. 1568. Hoſpinianum præfatum, paſſim *in lib. Concordiæ, &c.* Adde Georg. Hornium, qui dogmatis hujus primum auctorem facit Joh. Weſtphalum Paſtorem Hamburgenſem A. C. 1552. cui dein Brentius, præcipuus ejus promotor librô *de Unione Perſonali & de Majeſtate Chriſti*, Joh. Wigandus, Flacius Illyric. L. Oſiander, Jac. Andreæ Schmidlinus, ſuccenturiati, *Hiſtoriâ Eccl. Novi Teſtam. Periodô III. Artic.* 1. §. *ult.* Vide etiam aliquid ſuprà, voce *Philippiſtæ*.

UBIL, nomen viri. 1. Paral. c. 27. v. 30. Latinè *adductus*, *portatus*, *luctuoſus*, vel *veteraſcens*.

UBISCI, vide *Vibiſci*.

UCALEGON, unus ex Trojanis Proceribus, qui belli tempore, quòd annis confectus eſſet, præliô abſtinuit, ut refert Homer. *Il.* 13. Idem de bello & Antenore *Il.* γ. *v.* 148.

> Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
> Εἵατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῇσι πύλῃσι,
> Γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ
> Ἐσθλοί, τεττίγεσσιν ἐοικότες, οἵτε καθ' ὕλην
> Δενδρέῳ ἐφεζόμενοι, ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσι.

Virg. *l.* 2. *Æn. v.* 312.

> ———— *Jam proximus ardet Ucalegon.*

Ideſt, Ucalegonis domus. Inde Juvenalis, *Sat.* 3. *v.* 199.

> *Vivendum eſt illic ubi nulla incendia, nulli*
> *Nocte metus. Jam poſcit aquam, jam frivola transfert*
> *Ucalegon, tabulata tibi jam tertia fumant.*

Ubi ponitur pro cive quovis.

UCETIA, vulgò UZEZ, urbs eſt Galliæ Narbonenſis, in Occitania inferiori, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Narbonenſi, & Ducatus titulô inſignita. 4. leuc. diſtat à Nemauſo in Boream, & 6. ferè ab Avenione in Occaſum, *Greg. Turonenſ. Baudrandus* &c. Vide quoque *Vindomagus* & *Utica*.

UCHOREUS, Græcè Οὐχορεὺς apud Diodor. Sic. *l.* 1. Ægypti Rex, Memphim condidiſſe dicitur, ſicut Thebas Buſiris. Sed neutrum rectè. Οὐχορεὺς enim Rex vix alibi occurrit, niſi forſan Regem XII. *Achoreion* hinc mutuatus fuerit Syncellus, Joh. Marſhamus, *Canone Chron. Sec. III.* ubi de *Herodoti Chronologia*: de Buſiride ſuprà egimus.

UCIO, locus Galliæ, in Arvernis, vulgò *Uſſon*, vel *Uſſon les Nonettes*, quia ibi monaſterium Virginum, In Comitatu Brivatenſi, non totas 4. leuc. à Brivate in monte, prope Celſinanias. Aliis *Uxo*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

UCRAINA, Gall. L'UKRAINE, provincia Poloniæ, quæ ſic dicitur tanquàm poſita in limite Moſcoviæ & Tartariæ minoris. Vocatur aliter *Volhinia inferior* ſeu Palatinatus Kiovienſis, ab ejus urbe primaria Kiovia, & Braczlavicnſis; ac in duas partes ſcinditur Boryſthene fluviô. Habitant in eo tractu Coſacci populi, vide infrà, à quibus pluries vaſtata fuit hæc provincia, uti & à Moſcis, qui nunc ejus partem poſſident. Ibi erant aliàs campi plurimi deſerti, qui poſteriorum Regum inſigni ſtudiô ac curâ & hominibus & pagis impleti, & multis oppidis ac caſtellis munitionibuſque muniti ſunt: Kiovienſis Palatinatus nempe & Braczlavienſis, ambo magnâ hominum multitudine repleti, hodiernô tempore cultiſſimi inveniuntur. Coſacci autem illi, quorum ſuprà mentio facta, non ſunt gens aliqua, propriis terrarum terminis vel Reipubl. ſtatu propriô conſiſtens, ſed tantum ſpecies una ex genere militiæ Polonicæ, tanquam militia celerum, ſeu velitum, ſeu levis armaturæ: à *Koſa* Latin. capra, cujus agilitatem & inacceſſa adeundi curioſitatem imitantur, dicti. Oriundi ſunt ex omnibus provinciis Polonicis, iique qui ſocietatem Coſacam Zaporobianam repræſentant, maximè ex provinciis Ruſſicis Cherſoneſo Tauricæ vicinioribus prodeunt, *Zaporohiani* appellati, quòd in inſulis Boryſthenis *Zaporohi* militiæ vacent, ibique tranſitus Tauricanorum Tartarorum obſideant. Ipſum Pontum Euxinum invaſionibus infeſtum reddentes, Turcis etiam formidabiles ſunt: nec Turca ſine gravibus querelis tulit reſtitutum ab illis A. C. 1625. Chamum Tartarorum, eundemque poſteà interfectum. Unde & à Polonis coërcendi ac caſtigandi fuerunt. Stephanus Rex melioribus eos legibus ſociavit, & cùm anteà tumultuariè colligi, iterumque pro hibernis per Poloniam ad propria dilabi ſolerent, ille caſtrum Techtimirovium cum ſuo territorio, ſitum ad ripas Boryſthenis, infra Kioviam 20. milliar. German. ipſis attribuit, ubi Conſiliorum & Magiſtratus militaris ſedem, armamentarium ac receptaculum bellicorum apparatuum haberent. Poſt mortem Sigiſmundi Regis jus ſuffragii in electione novi Regis & Græcæ religionis immunitatem petiêre, A. C. 1632. Sed prius negatum. Hinc ab anno 1648. auſpiciis Bogdani Chmielnicii, operâque Ruſſorum ac Tartarorum adjuti, aliquoties rebellârunt, ſed ad obſequium redierunt. De novo fidem Regi A. C. 1659. jurârunt, verùm ad Ruſſos paulo pòſt rurſus defecerunt, iterum Poloniæ reconciliati A. C. 1660. Sed & eâdem inconſtantiâ hactenus ſubinde turbas dederunt. Vide Thulden. *Hiſtor. l.* 1. Joach. Paſtorium, *in narrat. de bello Scythico-Coſacico*, ut & ſuprà in voce *Coſaci*.

UCRAINA, vulgò UKRAINE, provincia eſt Moſcoviæ, ſic dicta quaſi limes, quia poſita eſt in limite Tartariæ minoris ſeu Precopenſis. Extenditur ab Ortu in Occaſum; habetque aliquot fortalitia, ad coërcendos Tartarorum incurſus.

UCTLANDIA, vide *Aventicum* & *Nuithones*.

UCUBIS, A. Hirt. *de Bell. Hiſpan. c.* 7. 8. 20. 24. & 27. *Lucubi* adhuc, teſte *Andreâ Navagerio*, olim oppidum, nunc pagus Hiſpaniæ Bæticæ, apud Alcalam Regalem, in regno Granatenſi, & Ateguam. Videtur idem Atubi; ſed Attubi Plinio, *l.* 3. *c.* 1. & Livio ſcribitur, ab Aſpavia 20. mill. paſs. diſtans.

UCUCA, vel UCOCA, civitas ſortis Nephthalim quæ in confinio tribuum Nephthalim & Zabulon, haud procul à tribu Aſer, ſita eſt. Joſ. *c.* 19. *v.* 30. Hieronym. *de loc. Hebr.*

UCULTINIACUM, Plin. *l.* 3. *c.* 1. Hiſpaniæ Bæticæ urbs, quæ nunc Curiga dicitur, inquit Plinius. *Acurgia* à *Ptolemæo* vocari ſcribit *Pintianus*, apud quem tamen *Curgia* legitur.

UDÆUS, Euripi pater, ex progenitoribus Tireſiæ vatis, memoratus Apollodoro, *l.* 1.

de S. UDALRICO Conradus, vide *ibi*.

UDALRICUS, Argentinenſis, *Dominicanus, floruit A. C. 1280. Diſcipulus Alberti M. Scripſit in Magiſtrum Sententiarum &c. Antonius Sen. Trithemius, Bellarm. *de Scriptorib. Eccl.*

UDALRICUS, vide *Ulricus*.

UDENHEMIUM, oppid. Germaniæ ad Rhenum muniſſimum, a Georgio Spirenſi, fil. Philippi Electoris Palatin. mortui A. C. 1508 conditum, ab Imperatore Gallis ereptum eſt A. C. 1675. Vide *Philippoburgum*.

UDINI, Plin. *l.* 6. *c.* 13. populi Aſiæ in Albania, ad fauces maris Caſpii.

UDO, Herulorum Rex, fil. Miſtævonis, ſummus Chriſtianorum oſor, Herulos rexit, tandem ab aliquo Saxone transfuga cæſus. Pater Gudeſcalci, qui ante regnum converſus, paternam necem in Saxonibus ultus eſt: cæterùm cùm apud ſuos fidem propagare vellet, ipſe ejus præco à ſubditis A. C. 1066. cæſus, duos reliquit filios, Buthuen, à quo Principes Megapolitani & Wandalici orti ſunt: & Henricum, cujus poſteritas brevi defecit. Fratres verò *Udonis* Ratiborus & Bogiſlaus Pomeranos Duces ſevêre. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt.*

UDO, calceamenti genus, apud Antiquos: quod alii ex lana, Senatores verò, & eorum imitatione Clerici Romani, portabant ex lino. Namque & linum ſuam calceis olim præbuiſſe materiam, oſtendunt *Udones* inter alia illi, quibus Antoninum Imperatorem cognomine *Philoſophum* permultoſque alios, ejus exemplò, uſos fuiſſe, refert Herodian. ubi, cùm religioſum illius erga Solem ſtudium, ejuſdem ſacra & ceremonias, Sacerdotumque & Miniſtrorum, qui ſacris illis operabantur, cultum & ornatum accuratius deſcripſit, Οὐδῶσι, inquit τοῖς ἐκ λινοῦ λευκοτάτου ... ὑποδήμασι χρῆσθαι, *Udonibus nempe ex candidiſſimo linteo ad pedes*, h. e. linteis calceamentis, *utebantur*. Unde diſcimus, *Udones* illos ſic è lino conſtitiſſe, ut etiam à voce ὀθόνη, quæ *linteum* & ſubtile quodcunque velamen ſignificat, appellationem ſuam deſumpſerint: ad quam vocem proximè *Udones* accedunt, quô pactô hoc calceorum genus Ulpianus vocat, *l.* 25. §. 4. *D. de aur. & arg. leg.* Quanquam alii, quaſi *Hædones*, dictos malint, nonnunquàm enim & ex hircorum hœdorumque pilis conficebant, qui *cilicium* proin dicebantur, & de quibus haud dubiè loquitur Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 140.

Non hos lana dedit, ſed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere ſinu.

Ad quæ verba Ben. Balduinus, *Hic*, inquit, *cilicinos Udones deſcribi*, *qui calceoli erant ex pilis hircinis capriniſque confecti: Cùm alias è lana, aliàs è lino, ad pedum vel calorem vel munditiem confici ſolerent; Soccis noſtris (Chauſſons) ſimiles, qui non calceorum ad inſtar, medio crure tenus extendebantur: ſed tantum uſque ubi tibia pes conjungitur.* Linteis verò iſtiuſmodi *Udonibus* Romani etiam Pontifices, referente Joſephô Stevanô, *lib. de oſc. pedum Summi Pontif.* per longa tempora uſi ſunt, poſtquàm primum iis primum S. Sylveſter, à Conſtantino M. inter alia ornamenta donatus eſt (ut in Eccleſia Latina creditur) donec tandem linum illud candidum in ſericeum purpureum migravit. Vide præfatum Balduinum, *de Calceo Antiquo*, *c.* 4. 16. & 27. Albertus Rubenius, *de Re Veſtiar. l.* 2. *c.* 5. ubi de Calceo Senatorio, ad verba donationis Conſtantinianæ, ὑποδήματα ... τοῖς καμπαγίοις λευκὰ δι' ὀθονίων, non alba hæc calceamenta ſed candidô linteamine illuſtrata fuiſſe, oſtendit, additque campagos hos inciſos fuiſſe & πολυσχιδεῖς (ut & olim Sandalia quædam apud Græcos) atque præter hos campagos ita inciſos, habuiſſe etiam Senatores & Clericos pedules ſive *Udones* è lino, qui, tranſparente per inciſuras calceamentorum candido linteamine, campagos illuſtraverint. Quod probat ex verbis donationis: *Et ſicut noſter Senatus calceamentis utitur, cum* Udonibus, *id eſt, candido linteamine illuſtratis.* Facitque huc, quòd *Udones* ſive Ὀδόνια, ut viri docti obſervant, nihil aliud ſunt, quàm τὰ ... τοῖς ποσὶν ὑποδήματα, vide quoque Caſaubon. *Notis ad Trebellium.* Salmaſius, *Not. ad Æl. Lamprid.* in *Alexandro Sev. c.* 40. ſic de hoc calceamenti genere: *Quos Græci* πίλους, *Latini udones vocârunt, quaſi eudones, quòd ex lana coactili vel ex pilis in modum lanæ preſſis & coactis quaſi ſubcuſi eſſent — empilia voce Græcâ dixit Plinius — erantque propriè lanei calcei — qui intra calceum quidem habebantur, verùm plerumque & ipſi vicem calceamenti præſtabant, præcipue domi & intra cubiculum, calcones eos hodie vocamus — pedum cucullos & cucullopedones etiam vocatos eſſe, notabamus ſuprà. non multùm diſſimiles erant ſoleæ lanatæ, quarum mentio apud Martialem — At faſciæ pedules — quibus involvebantur pedes atque integebantur, ad eundem planè modum, quô crura faſciis cruralibus — Polluci* περιειλήματα ποδῶν *dicuntur — Quas autem ſoleas lanatas Martialis vocat,* ſandália λαινὰ διὰ ὀθονίων *appellat vulgaris donatio Conſtantini — Cæterùm Auctores paſſim udones & faſcias pedules & empilia confundunt, etiam ὀθόνια Græci recentiores — otaria & mucrona appellaverunt* &c. Adde & quæ retro dicta de *Impiliis*, item voce Odo, & Soccus, nec non ubi de *Soleis lanatis*.

UDWORNICI, apud Ungaros, infimus ſeſſionis Nobiles ſunt, de quibus vide Sambucum, & Car. du Freſne, *Gloſſar.*

VEASCIUM, oppid. Italiæ, à Gallis, relictâ Româ, devaſtatum. Diodor. Sic. *l.* 14. *fine*. In Etruria fortè. Fori *Veaſſi* meminit *Æthicus*.

VECA, Plin. *l.* 4. *c.* 20. *Villa Viciosa*, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, in ora Aſturum, medium inter Saliam ad Ortum, & Gygiam ad Occaſum 9. leucis, portus, & oppidum non ignobile.

VECERUS Conradus, vide *Conradus*.

VECHTA, vulgò VECHT, oppid. munitum Germaniæ in Weſtphalia & ditione Monaſterienſi inferiori, in limite Brunſvicenſis ditionis. 10. mill. paſſ. diſtat à Diepholtia in Boream, uti 30. ab Oſnabruco, Bremam verſùs paulò minus.

VECILIUS, mons Latii circa Algidum oppid. & nemus.

VECKERISTIL Henricus, vide *Henricus*.

VECTATIO Curulis, vide ſuprà.

VECTICULARI, vide ſuprà *Furtum*.

VECTIGAL, propriè quod pro *vectura* penditur, à *vehendo*. Namque à Tributis *Vectigalia* in hoc differunt, quòd illa ratione ſoli poſſeſſores pendant; Iſta negotiantes, propter uſum viæ publicæ: quæ adeò neceſſaria Cicero judicat, *ut ſine iis Imperium retineri non poſſe*, graviter affirmet. Hinc & Neronis *Vectigalia* omittere ſtatuentis impetum Senatores attinuêre, diſſolutionem Imperii docendo, ſi fructus, quibus Reſpubl. ſuſtinetur, diminuerentur. Pro quo inſigni commodo viciſſim hoc oneris Magiſtratus habet, ut ſecura teneatur præſtare itinera. Unde de Jacobo Marchione Badenſi, in cujus elogiis recenſendis Æneas Sylvius multus eſt, legimus, eum, latrocinium ubi in ſua ditione commiſſum cognovit, vocatis qui damnô affecti, tantum è Fiſco ſuo accipere juſſiſſe, quanti fuiſſe, quæ amiſerant, jurejurandô affirmâſſent: Simile quid in *Hiſtoria Scotica* apud Buchananum reperimus. Inprimis autem diſpiciendum, ne nimis multa & gravia ſint *Vectigalia*, neque in res quaſcunque conſtituantur. Refert namque Athenæus, cùm olim à Lyſimacho in Troade Salinarium *Vectigal* inſtitutum eſſet, naturâ quaſi id refugiente, ſalinas mox evanuiſſe, rurſuſque vectigali remiſſô prodiiſſe. Monent proin Sapientes, peregrinis mercibus non neceſſariis poſſe *Vectigalia* imponi majora; parcendum autem, quantum poteſt, iis quibus vita hominum carere non poteſt. Quod cùm Delphis in Hollandia Magiſtratus, frumento, non autem vino, vectigali faciendo, neglexiſſet; fœminæ, quaſi divites ſibi, cùm præ aliis vinum bibant, quod magnô ſumtu aliunde in regionem importari neceſſe eſt, parcerent, iratæ, ædes Tributarias coitione factâ invadentes, feneſtris confractis tabulas publicas laceráſſe, ſimilique modò Curiâ & domô Senatoris cujuſdam tractatâ, Senatum eò adegiſſe, ut legem jam latam abrogaverit, leguntur, in A. Thuani, *Supplem. ad A. C.* 1616. A' ſordidis inprimis abſtinendum, qualia fuêre Caligulæ illa, *qui vectigalia nova atque inaudita exercuit — &* (inter alia). *ex capturis proſtitutarum, quantum quaque uno concubitu mereret, exegit*, apud Sueton. *in eo c.* 40. ad quem loc. Vide Caſaubonum, qui de veteri hoc malo & probro multarum Rerumpubl. pretio vendendi honeſtatem publicam, & in ſpecie de Mangonibus catamitorum ac Lenonibus, de Genethliacis ac curioſarum artium Profeſſoribus, quorum hi vectigal βλακεννόμιον Alexandriæ pendebant, quâ appellatione ſtultitia conſultoribus Aſtrologorum exprobrata) deque aliis hujuſmodi pretio tolerari ſolitis, varia congeſſit. Sed & Veſpaſianus notatur, quòd *urinæ vectigal commentus eſſet*, uti docet idem, *c.* 23. *in eo*, quodque alias etiam ſordes, ut & fimum equinum, vectigalem feciſſet, teſte Tzetze, *Chil.* 1. Vide quoque Cedrenum *in Anaſtaſio*, ubi tributum χρυσάργυρον deſcribit, & Caſaubon. *ad Sueton. Veſpas.* Contrà laudem meritus Alexander Sev. qui non tantùm *Lenonum vectigal & meretricum & exoletorum in ſacrum Ærarium inferri vetuit, ſumptibuſque publicis, ad inſtaurationem theatri, circi, amphitheatri & ærarii deputavit — ſed & Vectigalia publica in id contraxit, ut qui X. aureos ſub Heliogabalo præſtiterant, tertiam partem auri, hoc eſt, triceſimam partem præſtarent in poſterum*, uti legimus apud Lamprid. *c.* 24. &c. Porrò cùm *Vectigalia* aliis locant Principes, opera danda, ne fœneratoribus ea atque expilatoribus elocent, ſicque aliorum in ſe derivent invidiam. Quô nomine olim graves ſubditis & exoſi fuêre Romani, à quibus vectigalia redimentes Publicani, tantùm non publicum exercuêre, latrocinium. Ducenta millia Talentûm, h. e. CXX. Milliones Aſiæ imperârunt Antonius & Dolabella: alterum tantum accrevit fraudibus Publicanorum &c. qua de re dictum pluribus ſuprà, ubi de *Publicanis*. Eventus, qui *Vectigal* non ſolutum ſequitur, eſt pœna commiſſi, quâ fiſco acquiruntur ac committuntur res, pro quibus vectigal ſolutum non eſt, præeunte ſententiâ declaratoriâ: de jure tamen Saxonico, pœna commiſſi in quadruplum vectigal eſt mutata. Minoribus tamen, militibus, Fiſco, Legatis, iiſque, qui proprii uſus causâ aliquid vehunt, aut qui immunitatem à ſolvendo per Reſcriptum ſunt conſecuti, ob vectigal non ſolutum, ne eorum bona in commiſſum cadant, ſuccurritur. Liberâ Republ. Cenſores *vectigalia* fundoſque publicos, idque in conſpectu Populi Romani, elocâſſe Cicero docet, *Orat.* 1. *in Rullum.* De Provinciis Urbibuſque *Vectigalibus*, deque *Vectigali* apud Roman. duplici, certo atque incerto, hocque iterum triplici, *Portorio*, *Scriptura* & *Decuma*, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 22. Car. verò Sigonius, *de Jure Rom. l.* 1. *c.* 16. quod certum erat, *Tributum* ſeu *ſtipendium*; quod incertum, *Vectigal* appellat, atque eos qui portoria reciperent, *Portitores*: qui decumas, *Decumanos*: qui ſcripturas, *Pecuarios* nominatos fuiſſe. docet,

docet, additque quamprimùm portorium ſolutum eſſet, merces à Publicanis certo temperatæ calcis genere obſignari conſueviſſe, quod *Aſiaticam cretam* Cicero vocat, *Orat. pro Flacco.* Vide quoque Stadium in Florum, *l.* 1. *c.* 13. Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 4. *c.* 4. Alios: & ſuprà *Titia lex.* Apud Athenienſes, Senatus olim Quingentorum, Redemptores *Vectigalium*, qui in publicum non præſtitiſſent, & ſolviſſent, in nervo habebat, ex veteri Lege: Κυρίαν εἶναι τὴν βουλὴν, ὃς ἂν τελώνης ὢν τὸ τέλος μὴ καταβάλλῃ, δῆσαι εἰς τὸ ξύλον, apud Andocidem, *de Myſter.* Nempe Publicani & *Vectigalium* Redemptores apud eos, ſicut & apud Romanos, *l.* 9. *ff. de Publican.* prædes dabant, ut niſi intra nonam Prytaniam pecuniam numeraſſent, vel ii ipſi, vel Fidejuſſores duplum in publicum præſtarent; manebantque ignominioſi, donec ſolviſſent: quòd ſi intra nonam Prytanejam debitum non expunxiſſent, in vincula conjiciebantur, & duplum præſtabant, neque jam integrum erat, Fidejuſſores dupli offerre, Ulpianus *ad Timocrateam.* Repræſentabant autem *Vectigalium* Redemptores, antequàm vectigalia exigerent, pecuniæ partem aliquam, quæ ἐπικαταβολὴ dicebatur; cæteram verò pecuniam, intra nonam Prytanejam, quod ἐπικατάβλημα vocabant, *Suid.* ſi verò nonam Prytanejam præterire paſſi eſſent, neque præſtitiſſent, quod reliquum erat pecuniæ, in nervo, ut dictum, habebantur, & duplum, quod ἐπικατάβλημα appellabatur, præſtabant: ex Lege, Τοὺς τὰ τέλη ὠνουμένους, ἐὰν μὴ καταβάλλωσι τὰ χρήματα ἕως τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὰ διπλᾶ καταβάλλειν, Demoſth. *in Timocrat.* Quod ſi Prædes in publicum non præſtitiſſent, bona eorum publicabantur, ex Lege: Τὴν οὐσίαν δημοσίαν εἶναι, ὃς ἂν ἐγγυησάμενος ἐκ τῆς πόλεως, μὴ ἀποδῷ τὴν ἐγγύην, Demoſthenes *in Nicoſtr.* Interim cùm tam ſeverè in Publicanos Vectigaliumque Redemptores, qui in publicum non præſtarent, Leges animadverterent, iis etiam voluerunt conſultum: Nam ſi qui *Vectigal* non intulerant, improfeſſæ eorum merces Publicanis cedebant, ut docet *Zenobius*, & alii Parœmiographi, de Leucone quodam ruſtico, qui cùm mel Athenas aſino veheret, hordeum eſſe mentiebatur. Similiter, Romanorum Legibus, ſi quis fraudâſſet *Vectigal*, rei, quam causâ Vectigalis ſubripuerat, damnô plecti ſolitum fuiſſe, diximus, & confirmatur *l.* 8. §. 1. *ff. de Publican.* Plura hanc in rem vide apud Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas*, *l.* 4. *tit. ult.* In Germania, Pruſſiam *Vectigalium* officinam vocat Joh. Læius, *Compend. Hiſtor. Univ. ad A. C.* 1635.

VECTILIANÆ Ædes, memoratæ Lampridio *in Commodo*, *c.* 16. *De Palatio ipſe ad Cælium montem, in* Vectilianas ædes *migravit, negans ſe Palatio poſſe dormire:* Victori collocantur in regione ſecunda ſive Cœlimontio. Ibidem Commodum occiſum eſſe, refert. Jul. Capitolin. *in Vita Pertinacis*, *c.* 5.

VECTIS *Ptol.* *Vecta* Europ. *l.* 7. *c.* 13. inſul. maris Britannici, oræ Auſtrali Angliæ proxima, incolis oppidiſque inſtructiſſima, contra Triſantonis fluv. oſtia, & Antonam oppid. ac emporium celeberrimum. Angl. *the Ile of Wight*, Gallis *l'iſle de Wight*, à Vitis, ſeu Jutis, qui ibi ſedes cepêre, dicta, vide ſuprà: ferè Hantoniæ provinc. adjacens, *Baudrando.* Longa eſt 20. mill. paſſ. ab Ortu in Occaſum. Lata 12. Circuitus 60. circiter. Dividitur in *Eaſt Medyne*, & in *Weſt-Medyne.* Ejus primarium oppid. *Novus portus*, olim *Aſtdena.* Hanc inſul. Cerdicius Saxo, Britonibus victis, occupatam, conſobrinis ſuis Sufæ ac Vigdaro conceſſit, A. C. 534. Polydor. *Hiſt.* *l.* 4. Edelredus dein Angliæ Rex à Suenone Dano, regnô exutus, in hanc Inſul. primò, dein in Normanniam ſe recepit, A. C. 1010. Matth Monaſter. *in Hiſt. Angl.* Dicta videtur Spelmanno à Gutis ſeu Jutis, Gothis, ex tribus populis illis protogonis, qui relictâ Germaniâ, Angliam olim applicuerunt, & in Cantio ac Vecta conſederunt. *Bedæ Vida*, quaſi *Wita*, Saxones enim *Gu* ſemper in *Wy* mutârunt, dicti, *in Gloſſar. Archæol.*

VECTIS, Cinyræ inventum, Plin. *l.* 7. *c.* 56. quos *aquifolios, laureos, ulmeos fieri jubet Cato*, apud eundem *l.* 16. *c.* 43. Cujuſmodi *vectem perpetuum* ab Archimede excogitatum facilique negotiô, tenelli pueruli tantùm virtute, 125. libras elevantem, in *Muſæo* Kircheriano, deſcribit Georg. de Sepibus, *p.* 3. Vide quoque ſuprà *Statice*; de *Vectibus* clauſtriſque, quibus fores olim claudebantur, diximus ſuprà: de *Serpente* vectis Eſai. *c.* 27. *v.* 1. infrà dicemus in *Zugæna.* Hinc *Vectiarius*, cognomen Neptuni, qui Μοχλευτὴς, ἀπὸ τοῦ μοχλοῦ, Græcis dictus eſt, quòd, uti Juſtitiæ Deæ libra, ſic illi *vectis*, ſeu tridentis imagine, eſſet conſecratus. Quò pertinet illud Maronis, *l.* 1. *Æn. v.* 148.

> *Cymothoë ſimul & Triton adnixus acuto*
> *Detrudunt naves ſcopulo: levat ipſe tridenti,*
> *Et vaſtas aperit Syrtes, ac temperat æquor.*

Et *Vecticularius*, de qua voce vide ſuprà ubi de *Furto.* Aliter vox ſumitur in *L.* Angliorum *tit.* 5. §. 7. *Si libero* (teſticulos evulſerit) *centum ſol. componat, vel juret, ut ſuperius: ſi vectem ſimiliter.* Pro veretro videl. unde hôc locô, *ſi virgam abſciderit*, habet *Lex* Longob. *l.* 1. *tit.* 7. §. 18. &c.

VECTIUS Bolanus, in locum Trebellii Maximi, in Britanniam miſſus. Tacit. *l.* 2. *Hiſt. c.* 65. Vide *Vettius.*

VECTIUS Marcellus, Neronis Imperatoris procurator, cujus prædia ab utraque parte viæ publicæ, ſcil. prata & oleæ in ſedes contrarias tranſgreſſa fuêre, quod maximè mirandum eſt.

VECTIUS Meſſius, Volſcorum Rex, A. M. 3135.

VECTIUS Sabinus, ex familia Ulpiorum, Senator Roman. ut Maximus & Balbinus rerum ſummæ præficerentur, auctor fuit, teſte Jul. Capitolinô in *Vita* horum, *c.* 2. ubi orationem ejus hanc in rem exhibet.

VECTIUS Valens, Medicus. *Titinius* Qu. Sereno Sammonico dictus.

> *Talia præcepit Titini ſententia Vecti.*

Fuit autem Meſſallinæ non ſolùm Medicus; ſed etiam adulter. Vide Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 30. 31. 35. Item Augur, qui viſos 12. à Romulo vultures, 12. ſecula urbis duraturæ interpretatus eſt, quæ prædictio impleta videtur, à morte Valentiniani III. Imperatoris Occidentalium atque adeò Romæ veteris ultimi: Tum enim Roma à Genſerico capta & incenſa ac 10. Reges in vetere territorio Romano exorti ſunt. Vide Joſeph. Medum *de Apoſtaſia noviſſ. tempor.*

VECTONES, meliùs VETTONES, populi Hiſpaniæ, in Luſitania, ab Aſturibus Duriô amne diſcreti, Pliniô teſte, *l.* 3. *c.* 3. Inter Durium ad Boream & Tagum ad Meridiem, ubi hodie pars Meridionalis regni Legionis, & Borealis Extremaduræ Caſtellanæ. Eorum urbes fuêre Salmantica, Caurium, Cotta obriga & Deobriga. *Baudrand.* Lucan. *l.* 4. *v.* 9.

> *Vectoneſque leves, profugique à gente vetuſta*
> *Gallorum Celtæ miſcentes nomen Iberis.*

VECTONIANUS, vide *Famiſulanus.*

VECTOR, apud Treb. Pollionem, *in Gallienis*, *c.* 12. *Quum taurum ingentem in arenam miſiſſet, exiſſetque ad eum feriendum* vector, *neque perductum decies potuiſſet occidere* &c. venator eſt, ſic dictus ex Græco ὀχέτης, quòd opus ſit viribus maximis ad hanc rem. Unde *Dio*, ut probaret Antoninum Philoſoph. proſperâ olim uſum fuiſſe valetudine, ſcribit eum ex equo aliquando feras confeciſſe. Eadem vox de Viriatho, occurrit apud Aur. Victorem *in Viris illuſtr. c.* 71. *Viriathus — primò mercenarius, deinde alacritate* vector, *audacia latro, ad poſtremum Dux.* Et apud Manilium, *l.* 4.

> *Ille novas ſemper pugnas, nova bella ferarum*
> *Apparat, & pecorum ſpoliô vivitque rapinis.*
> *Hoc habet, hoc ſtudium poſtes ornare ſuperbos*
> *Pellibus, & captas domibus præfigere prædas,*
> *Et pacare metu ſylvas & vivere* vector.

Nempe *vectionem* pro vigore & robore dicebant, & *vectorem*, de robuſto & bene valente, quique magnarum eſſet virium. Hinc *vectareſcere*, pro bene valere, apud Tertullianum, *de Pudic.* *à quibus obſervando recte agetis, vectate vos, vectate vos,* ἔῤῥωσθε. Etymon jam attigimus. Vide Salmaſ. *Not. ad Poll.* d. l. Aliàs *vectores* Petronio οἱ ἐπιβάται, qui navibus *vehuntur.* Namque & *vehens*, pro eo qui *vehitur*, apud Juſtinum, *l.* 11. *c.* 7. *Plauſtrum, quo* vehenti *regnum delatum fuerat.* Et *invehens*, pro eo, qui *invehitur*, apud Cicer. *de Natur. Deor. l.* 1. Qualis ille marinus Triton pingitur, natantibus invehens belluis, adjunctis humano corpori. Vide Joh. Frider. Gronov. *Not. ad Livium*, *l.* 2. *c.* 19. Inde *vectoris navicula*, quali poſt Pharſalicam aciem, *per Helleſponti anguſtias, trajeciſſe* Cæſarem miratur Suetonius, *c.* 63. πορθμεῖον *Dioni* de eodem facto loquenti &c.

VECTURIUS, opifex ferrarius, Victorinô, Lollianô & Poſthumiô interemtis, triduò imperavit, ſeu potiùs *unâ die factus eſt Imperator, aliâ die viſus eſt imperare, tertia interemtus eſt*, uti loquitur Trebellius Pollio, *in XXX. Tyrann. c.* 8. qui eum pleriſque *Mamurium* dictum eſſe addit, ipſe *Marium* vocat. Vide ſuprà *Mamurius.*

VEDASTUS, Præſul Atrebatum ſanctiſſ. Chlodovæum inſtituit, A. C. 500.

VEDELIACUS, Æduus, Cæſ. *l.* 7. *Bell. Gall. c.* 32.

VEDIANTII, Plin. *l.* 3. *c.* 5. populi fuêre Galliæ Narbonenſ. inter Alpes maritimas ad Ortum, & Varum fluv. ad Occaſum, ubi nunc Comitatus Nicænſis: Ptolemæo *Veſdiantii* dicuntur. Caput eorum erat Cemeneleum, ex cujus ruderibus crevit Nicæa, in viciniis, in ora maris Mediterranei, longè à Sanlio in Ortum.

VEDIUS Aquila, XIII. Legionis legatus à clade Bedriacenſi vallum ingreſſus, ſeditioſi militis iræ oblatus, ingens adiit diſcrimen. Tacit. *l.* 2. *Hiſt. c.* 44.

VEDIUS Pollio, eques Roman. Auguſti amicus, & multùm apud illum potens, murænarum vivariis ſervos damnatos immergere ſolebat. Accidit autem aliquando, ut cùm Auguſtus apud ipſum cœnaret, unus è ſervis calicem cryſtallinum frangeret. Ex quo rapi eum ad mortem & murænis objici Vedius juſſit. Puer ad Cæſaris pedes fugit, non mortem quidem deprecans, ſed ne piſcium eſca fieret. Ibi motus novitate crudelitatis Cæſar, & puerum dimitti, & cryſtallina protinus omnia perfringi, piſcinamque compleri juſſit. Senec. *l.* 3. *de Ira*, *c.* 40. Plin. *l.* 9. *c.* 23. & alii. Crudelitatis quoque Vedianæ Tertullian. meminit. *l. de Pallio.* Vide & *Pollio.*

VEDRA, vulgò WERE, teſte *Camdenô* fluv. Albionis in agro Dunelmenſi oriens, & in Ortum fluens. *Baudrando* fluv. Angliæ Borealis. Oritur in ipſo limite Northumbriæ; dein per Dunelmenſem tractum fluens, Dunelmum urbem rigat, & poſteà in mare German. cadit, 4. milliar. Anglic. ab oſtio Tynæ fluv.

VEGERIA, vulgò LA VEGRE, fluv. Galliæ, qui Hoſdencum *Houdan* præterlapſus, apud Ivrejum Auturâ recipitur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in voce Autura.*

VEGESATUM, oppid. Belgii in finibus Eburonum ad Moſam, medium inter Leodium & Trajectum 2. leuc. *Weſet* Germanis, *Viſe* Gallis dicitur: Gemblacenſis *Vinſatum* vocat.

VEGESELA, Antonin. VEGESILA Auguſtino, urbs Numidiæ, à Sufetula 30. mill. paſſ. à Theveſta 40. in Boream. *Antonin.*

VEGETI, Aſiæ popul.

VEGETIUS, *Mulomedicinæ quatuor libros* ſcripſit, quos A. C. 1528. Jac. Faber ex uno ſolùm codice edidit; ſed cum variis codd. poſteà contulit, multiſque partibus emendatiores in lucem emiſit Jo. Sambucus Pannonius A. C. 1574.

VEGETIUS Flavius, ſcripſit *de re militari*, ad Valentinianum Principem, *libros quatuor* inſignes, quos, poſt omnes omnium editiones, ope veterum librorum correctos, unà cum notis ſuis edidit Godeſcalcus Stewechius Lugd. Bat. A. C. 1592. Fuit is autem Comes Conſtantinopol. Seculô 4.

VEGETUS Color, idem cum acuto, claro, excitato, florido; Græcis ὀξὺς & λαμπρὸς & ἀνθηρός: cùm videl. color lumine intenſiore accenditur, uti coccineus eſt, apud Plut. *Nuptial. præc.* ubi cum λαμπρὸν χρῶμα vocat, ſicut λαμπρὰ ἐσθὴς de coccinea itidem occurrit, apud Evangeliſtam, Luc. *c.* 23. *v.* 11. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 345 & *Not. ad Pallium Tertull. c.* 3. nec non ſuprà paſſim. Uti de *vegetis oculis* Julii Cæſ. apud. Sueton. *c.* 45. & Caroli Mag. apud Eginhardum, [illegible] horum Principum præ ſe ferentibus, Caſaubonum *ad locum Suetonii.*

VEGIA, ſeu UM, quæ & VIGLIA & CURRICTA, Inſul. maris Adriatici, in ora Liburniæ, ab ea exiguô fretô diviſa ad Ortum. Habet ad Occaſum Abſorum Inſul. à qua 5. milliarib. abeſt, & Arbam ad Meridiem. Extenditur ab Euro in Circium ad 30. milliar. & urbem habet primariam cognominem Epiſcopalem, ſub Archiepiſcopo Jaderenſi, in parte Occidentali 17. mill. paſſ. à Senia in Occaſum, *Kirk* Slavis, Italis *Vegha.*

VEGOJA, in *Fragment.* Agrimenſorum, eadem cum *Bygoe* Nympha, de qua ſuprà.

VEHI per Urbes, pompa Regalis. Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 786.

> ——— *qualis Berecynthia mater*
> *Invehitur curru Phrygias turrita per urbes.*

Idem de Salmoneo, *l. eod. v.* 587.

> *Per Grajûm populos, mediæque per Elidos urbem*
> *Ibat ovans, Divumque ſibi poſcebat honorem.*

Lucretius de eadem Deûm matre, *l.* 2. *v.* 624.

> ——— *magnas invecta per urbes.*

Vide quoque Claudianum, *Nuptiis Honorii*, Alios. Hinc Polynices, Argiæ uxoris ambitionem, ob oculos velut ponendo ſpectaculum coronæ duorum Regnorum receptæ, & adorantis Reginam per utrumque invectam populi, ſcitè palpat, apud Papinium, *l.* 2. *Theb. v.* 362.

> ——— *geminas ibis Regina per urbes:*

ad quem locum vide Caſp. Barthium, *Animadv. Papin.* qui in eandem rem plura congeſſit, *Adverſar. l.* 10. *c.* 9. & *l.* 147. *c.* 17. Quare aut Principis equô, uti de Mardochæo, in libro Eſtheræ, *c.* 6. *v.* 8. aut curru eôdem cum Principibus *vehi*, ingens honor, uti de Honorio, cum Theodoſio patre Urbem invecto, docet Claudianus, *Conſul. Honorii* 3. & ſuprà vidimus, voce *Currus* Sequebatur autem Principes ſic invectos turba comitum [illegible], ut loquitur Lucianus. Unde de Tiberio Suetonius, *Adulationes adeò averſatus eſt, ut neminem Senatorum aut officii aut negotii causâ ad lecticam ſuam admiſerit, c.* 27. & paulo pôſt, *c.* 30. *Nunquam Curiam niſi ſolus intravit: lecticâ quondam introlatus æger, removit comites.* Contrà Neronem Cæſarem nunquam minus mille carrucis iter feciſſe, longô ſemper impedimentorum agmine incedente, ex eodem notum. Nec Principes ſolùm, ſed & alii ſic vecti. Juvenalis, *Sat.* 7. *v.* 141.

> *Reſpicit hæc primùm, qui litigat, an tibi ſervi*
> *Octo, decem comites, an poſt te ſella, togati*
> *Ante pedes!* ———

Lecticâ enim per urbem vehi, ætate jam Tiberii vulgata res fuit, & mediocribus etiam civibus uſurpata, uti docet Caſaubon. *ad Suetonii loc.* de matronis ſuprà diximus paſſim, uti de Diis, voce *Tenſa*; quos ventis *vehi* quoque Gentilibus credidum, infrà dicemus. Idem in Epiſcopis Eccleſiæ Romanæ carpit Ammian. Marcellin. *l.* 27. ubi Valeſii *Notas* vide. His oppoſiti, quos *ſiccis vehiculis* impoſitos, h. e. abſque comitatu, ex ultimis oris, die noctuque iter facientes, Duces Conſulareſque viros, de quibus aliquid ſuſpicaretur, ad ſe properare juſſit, Maximinus apud Capitolin. *c.* 13. ad quem vide *Notas* Salmaſii &c.

VEHIA, vide ſuprà *Traha.*

VEHICULARIUS Fabricator, apud Capitolin. in *Maximo & Balbino, c.* 5. *Maximo pater fuit Maximus, unus è plebe — rhedarius*, Vehicularius *fabricator*: eſt *vehiculorum* artifex, & quidem *Vehicularius rhedarius* in ſpecie, qualis hic Maximus fuit, qui hoc genus vehiculi fabricabat, quod *rheda* appellabatur; ſicut *Vehicularius carpentarius*, qui carpenta. At *Vehicularius Curſus*, apud Capitolin. eundem *in Pio, c.* 12. *Vehicularium curſum ſummâ diligentiâ ſublevavit*: generalis eſt appellatio curſus publici, quæ rhedas, ciſia, veredos, angarias & omnia, quæ in curſu publico uſurparentur ſive *vehicula*, ſive animalia, comprehendit; eò quòd ab initio inſtitutionis *vehicula* tantùm, i. e. *rhedæ*, in uſu fuêre. Vide Salmaſ. *ad utrumque loc.* & plura de *Vehiculario Curſu* ſuprà, ubi de *Curſu Publico.* Aliàs vox *Vehiculi* non rhedam ſolùm, ſed & *Arceram*, plauſtrum tectum undique, quô infirmi vehebantur; & *Baſternam*, quô matronæ; & *Carpentum*, quò honoratiores; & *Carros*, *Carrucaſque* Germanorum ac Gallorum; & *Ciſium*; & *Covinum* Britannorum; & *Epirhedium* & *Eſſedum* Belgarum; & *Petoritum*; & *Pilentum*, & *Tenſam* & *Sabutam* & *Sarracum* & *Tumbrellum*; omne denique *Currûum* genus, ut & *Lecticarum* ac *Plauſtrorum Sellarumque*, quibus homines ad commoditatem, neceſſitatem, pompam, bellum, habitationem, alia, uti conſuevêre, ambitu ſuô complectitur. Vide hic paſſim, inprimis in voce *Currus*, & plura hanc in rem apud Jo. Laurentium JCtum, *de Re Vehiculari.* Addo ſaltem, *vehiculum quadrirotum* Phrygum inventum facere Plinium, *l.* 7. *c.* 56. Vide quoque ſuprà ubi de *Bigis*, *Trigis*, *Quadrigis* Veter. uti de *Vehiculorum* uſu vetito Romanis, voce *Septimontium*: pœnitentibus negato, ſuprà ubi de iis: de more priſco *Vehiculis junctis* pugnandi, voce *Carrago.*

VEJA, venefica mulier apud Horat. *Epod.* 5. *v.* 29.

VEJANUS, vide *Flavius.*

VEJAR, nomen Familiæ, in Hiſpania, illuſtris, de qua vide infra, voce *Zuniga.*

VEJENTANUM, villa Liviæ Aug. apud Vejos, cui aquilam ibi advolâſſe ferunt, ac gallinam albam, cum lauri ramulo, in illius gremio demiſiſſe. Hinc locus iſte *ad Gallinas* dictus. Sueton. *in Galba, c.* 1.

VEJENTINA Tribus, unà cum Cruſtumina an. Urb. Cond. 258. tribuum numero aſcripta eſt: dicta à Vejis vel ab agri Vejentani parte. Ejus meminit Cicero *pro Plancio, c.* 16.

VEJENTO, vide *Fabricius.*

VEJENTUM, oppid. Campaniæ. Acron. *in Horat.* 2. *Serm.*

VEJI, colon. & urbs antiquiſſima Hetruriæ, olim Epiſcopalis apud Tiberim, media fere inter urbem Romam & Feſcenniam 14. mill. paſſ. à Comero condita, & a Camillo longâ 10. annorum obſidione capta, & exciſa, an. Urb. Cond. 358. poſtquàm de illis Romulus jam triumphâſſet. Fabiorum cæde An. 277. Urb. Cond. memorabilis fuit hæc urbs. Ovid. *l.* 2. *Faſt. v.* 195.

> *Hæc fuit illa dies, in qua Vejentibus armis*
> *Tercentum Fabii ter cecidêre duo.*

Hac enim, poſt maximas clades, ancipiti contentione agerent Patres, an relictô ſolô patriô migrarent: vox Centurionis audita, *Hic manebimus optime*, retinuiſſe in urbe cives & confirmâſſe fertur, Liv. *l.* 5. *c. ult.* *Ferrand. Baudrand.* *Veji* urbs fuit ampla Hetruriæ, quæ, teſte Philippô Cluveriô, erat ubi hodie *Scrofano*, caſtrum in provincia Patrimonii. Verùm Lucas Holſtenius pro certiſſimo affirmat, civitatem Vejentanam fuiſſe, ubi nunc eſt Caſtrum Inſula dictum *Iſola* Farneſiorum, ſed in oppoſito colle undique prærupto, in quo murorum & ſubſtructionum, tum quoque ædificiorum veſtigia apparent. Pars quoque urbis, & fortè arx in eo colle ibidem prærupto fuit, in quo nunc Inſulæ Caſtellum eſt, quod olim civitati partim junctum fuiſſe exiſtimat, 9. mill. paſſ. ab urbe, præter inſcriptiones & itineraria antiqua, quæ *Vejos* hoc in loco fuiſſe docent; tum præter ſitum & naturam loci ac veſtigia clariſſima, cuniculus ille, quem Camillus ex ima valle in civitatem duxit, manifeſtè apparet, via quoque ſilice ſtrata, à 6. lapide in via Caſſia deflectens, rectà eò ducit. Certum igitur eſt, inquit ille, Formellum & Scrofanum non eſſe Vejos, ſed Inſulam ſive collem præruptum, qui adjacet Farneſiorum Inſulæ, haud procul à divertigio Claudiæ & Caſſiæ viæ. Nam tabula Itineraria omnino eo in loco ponit Vejos, ubi nunc eſt diverſorium *la Storta* dictum, vel paulò ſuprà. Sed nil certius eſt, quàm Vejos fuiſſe in colle undique prærupto, prope Inſulam vicum Farneſiorum; nam & ſitus & intervalla Dionyſii & Tabulæ in eam conveniunt, & veſtigia clariſſima magnæ urbis apparent. Extat etiam in Eccleſia Inſulæ lapis antiquus, in quo ordo Vejentanorum legitur. Via quoque antiqua ex Claudia ad 6. lapidem ſive Turrim Spacatam dictam divertens, rectà Vejos tendebat, cujus veſtigia clariſſima ſuperſunt, & ad Bacanellum iterum in Claudiam redibat. A Vejis dicti fuêre *Vejentes* populi, in eo tractu, ubi nunc pars provinciæ Patrimonii in ditione Pontificia. Hinc *Vejentanus*, ut *vinum Vejentanum*, de quo Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 3. *v.* 143.

> *Qui Vejentanum feſtis potare diebus*
> *Campanâ ſolitus trullâ, vappamque profeſtis.*

Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 49.

> *Vejentana mihi miſces, tibi Maſſica potas.*

Et alibi, *l.* 2. *Epigr.* 53. *v.* 4.

> *Vejentana tuam ſi bibas uva ſitim.*

Et *Vejentinus*, unde *Vejentina* tribus, de qua ſuprà. *Nic. Lloydius.*

VEJOVIS, qui & VEJUPITER, & VEDIUS à *Martiano* appellatur, apud Romanos inter ſiniſtra, ſeu noxia numina habebatur, quem non auxilii alicujus ſpe venerabantur, ſed ideo tantùm, ne quid ipſe noxæ inferret. Ædes illi fuit inter arcem & Capitolium, in qua ſimulachrum Dei, ſagittas tenentis ad nocendum paratas: huic adſtitit figmentum capræ: ea enim ipſi immolari ſolebat: Quidam hunc Deum Apollinem, alii Plutonem putant: caput ei cornutum tribuit Alexander. Ejus meminit Ovid. *l.* 3. *Faſt. v.* 447.

> *Vis ea ſi verbi eſt, cur non ego Vejovis ædem,*
> *Ædem non magni ſuſpicer eſſe Jovis?*

Vide Gell. *l.* 5. *c.* 12. ubi de vocis origine accuratè agit.

VEITURII, Liguriæ populi, quorum mentio fit in tabula ænea antiquiſſima. Auguſtinus Juſtinianus putat, eos habitâſſe eum locum, quem hodie *Voltagio* appellant: territorii eſt Genuatium, intra Apennini radices, medius inter Genuam & Dertonam, 20. mill. paſſ. Alii potiùs *Voltri*, *Vultri*, ſeu *Viuri*, pagos oræ Liguſticæ, 10. mill. paſſ. à Genua in Occaſum, Savonam versùs.

VEJUS Marcellus, vide *Marcellus.*

VEL, oppid. Africæ interioris à Cornelio Balbo expugnatum. *Plin.*

VELA navigiorum præſertim, à Dædalo excogitata, ita enim de illo Pauſan. *l.* 9. *Dædalus e Creta fugiens, ſibi & Icaro filio non magna ædificavit navigia, & Vela (quæ nondum eâ ætate, inventa fuerant) navibus applicuit.* Vide infrà *Velum.*

VELABORI, Οὐελλάβοροι in Græco codice, *Ptolemæo*: in Hibernià inſulà gens. MS. legebat [illegible]. *Velabri* apud *Æthicum.*

VELABRUM, vicus olim celebris Romæ, juxta Aventinum montem *velis* obtenſus, ſub quibus oleum & ſimilia vendebantur: Nunc S. Georgio in Velabro, quia inter illam ædem & ædem

S.Ana-

S. Anaſtaſiæ erat: Aliis erat in foro boario, ubi olim templum Herculis & Veſtæ, ſeu Matutæ, nunc, S. Stephani, *Ferrar.* Plautus, *in Capteiveis*, *Actu* 3. *ſc.* 1. *v.* 39.

Quaſi in Velabro olearii.

Horatius, *l.* 2. *Sermon. Sat.* 3. *v.* 229.

Cum ſcurris fartor, cum Velabro omne Macellum.

Hinc *Velabrenſis*. Martial. *l.* 11. *Epigr.* 53. *v.* 10.

Et Valabrenſi maſſa recocta foco.

Inde *Velabrenſis caſeus*, qui in Velabro conficiebatur. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 32.

Non quemcunque focum, nec fumum caſeus omnem,
Sed Velabrenſem qui bibit, ipſe ſapit.

Siquidem, teſtante Plin. *l.* 11. *c.* 42. *Fumus auget gratiam caſei, qualis in ipſa urbe conficitur.* Varro *à vehendo* derivat, quòd cùm Aventinus olim diſcluderetur paludibus à montibus reliquis, neceſſe eſſet eò navibus advehi. Unde *Velaturam facere* dicebantur, qui operam ſuam collocantes mercede ex vecturâ vivebant. Duplex autem fuiſſe *Velabrum* invenio, majus & minus. Varro: *Palus fuit in minori Velabro.* Unde quòd ibi vehebantur lintribus, *Velabrum*, ut & illud majus. Propert. *l.* 4. *El.* 10. *v.* 5.

Quà Velabra ſuo ſtagnabant flumine, quàque
Nauta per urbanas velificabat aquas.

Tibullus quoque, *l.* 2. *El.* 5. *v.* 33.

At qua Valabri regio patet, ire ſolebat
Exiguus pulſa per vada linter aquâ.

Nic. Lloydius.

VELADA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ Davilææ Stirpis ramus eſt. In hujus enim linea *Santromanenſi*, poſtquàm plures ſibi invicem ſucceſſêre, *Domini de Santroman & Villanova de Gomez* titulis *Velada* acceſſit, ex Davilenſi linea à conjuge Sancio *Sanchez* Davilæ allata. Fuit illa Catharina Davila Dn. *de Valada* (filia Petri Davilæ Dn. *de Velada*, & marito genuit Gomeſium Davilam, qui *Marchionis de Velada* axioma à Philippo II. obtinuit. Hôc, è Tereſa *Carrillo de Mendoza*, natus Sancius *Sanchez* Davila, junxit ſibi Joannam Toletanam, atque ex ea ſuſcepit Gomezium *Davilam & de Toledo*, Marchion. *de Velada*, cujus ex Anna Toletana liberi fuêre, Antonius *Davila & Toledo*, Marchio *de Velada & Santroman* (cui nupſit Conſtantia Oſoria filia Petri Alvari M. de Aſtorga) & Antonia (uxor Jo. Lud. *de la Cerda*, Ducis *de Medina Celi*) Phil. Jac. Spener. *Theatrò Nobil. Europ. Part.* 2. *p.* 102. Vide quoque eum, *Arte Heraldica Tom.* 2. & ſuprà, voce *Davila*.

VELAMEN Nuptiale, apud Hebræos, duplex erat, alterum, quô Sponſorum capita, ut flameô, obtecta; alterum, quod in ipſa Benedictione nuptiali eos, veluti tentoriolum portatile, obumbrabat. De illo Miſna, *Temporibus bellicis — decretum eſt, ne prodiret Sponſa velatione obvoluta intra urbem. Sed Rabbini noſtri poſtmodùm permiſère, ut etiam intra urbem velamine obvoluta prodiret.* De iſto Elias Levita, *Nos etiam vocamus veſtem illam ſeu pannum, qui ſolet expandi ſuper caput Sponſi & Sponſæ, ac tenetur quatuor vectibus tempore nuptiali, Chuppam.* Quod poſterius in atrio Synagogæ præparari nunc ſolitum; an veteribus etiam Ebræis in uſu fuerit, non liquet: utriuſque vox Hebræa, namque prius אפריון, poſterius חופה appellant, pro ipſo etiam thalamo nuptiali, in quem deductio facienda, alibi occurrit, & quidem *Chuppa* primariò in rebus nuptialibus ipſum conjugalem thalamum notat, uti dictum ſuprà in hac voce. Tranſiit mos ab Hebræis ad alias gentes, de quibus hic non unô locô. Nec Chriſtianis ſuum *Velamen* defuit, uti videre eſt ſuprà itidem, ubi de rebus ad *Nuptias* pertinentibus, it. voce *Pallium* & ubi de *Thalamo Nuptiali*, de *Velaminibus Supplicum*. Vide voce hâc, & de aliis *Velaminum* generibus infrà, voce *Velum*.

VELANIUS, prænomine *Quintus*, Eques Rom. in legione Septima militum præfectus, per Galliam. Cæſ. *l.* 3. *Comm. c.* 7.

VELARII, dicebantur olim, qui ad *velum*, ſicut Oſtiarii, qui ad oſtium, & Cancellarii, qui ad cancellos, ſedebant, præter quos Admiſſionales erant; quibus omnibus remotis, *quaſi unus de Senatoribus, patente velô*, ſalutari voluit Alex. Severus apud Lamprid. *c.* 4. Præſidatus hujuſmodi *Velariorum* domus Auguſtæ occurrit in *veter. Inſcr.* Neapoli,

D. M.
L. FLAVI. AVG.
LIB. PRIMIGENI
SVPRA. VELARIOS
DE DOMV. AVG.

Romæ,

TI. CL. THALLVS
PRÆPOSITVS. VELARIORVM.
DOMVS. AVGVSTÆ &c.

Vide Salmaſ. *Notis ad Flav. Vopiſc. in Carin. c.* 1. Sed & *Velarii*, velorum confectores, in *veter. Inſcr.* 599. 10. At *velarium* vox Juvenali quoque nota, *Sat.* 4. *v.* 122. apud Recentiores, velum eſt *βῆλαριον* in *Inſcr.* Antipolit. 173. 10. *Βηλάριον* Achmeti, *c.* 262. ubi de velis ante Principum conſiſtoria dependentibus &c. Vide quoque infrà. Stipites verò *Velarii* apud *Feſtum*, clavulæ ſunt, quibus clavulare carrum circumfigebatur; à *vela*, quod contractum ex *vehela* i. e. vehiculum, vectabulum: unde *velaturam facere*, apud Varronem, pro *vecturam facere*. Vide Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximinis*, *c.* 13.

VELASCO, nomen illuſtris in Caſtella Familiæ, in qua Joannes *de Velaſco* fil. Petri, nepos Ferdinandi pronepos Sancii, Dominus *de Bribieſca & Medina de Pomar*, ac Camerarius Henrici III. Regis fuit: Pater Petri Fernandi *de Velaſco* & Fernandi, à quibus duæ ſtirpes. Illa Comitum *de Haro* eſt, cùm præfatus Petrus obtinuiſſet hunc titulum: Iſta Comitum *de Sirvela*, quam dignitatem Fernandi fil. Joannes impetravit. Et quidem in Harenſi Petrus, præter Sancium *de Velaſco* Dn. *de Arnedo*, patrem Antonii (ad quem ab uxore dignitas Comitis *de Nieva* pertigit & propagata eſt) genuit Petrum Fernandum *de Velaſco*, qui Conneſtabilis Caſtellæ & Legionis fieri meruit. Inter ejus filios Bernardinus Conneſtabilis & Dux *de Frias*, ex amica ſuſcepit Bernardinum Dn. *de Caſtelnegerrega*, cujus poſteri titulum Comitum *de Salazar* nacti ſunt, ac Petrum Fernandum *de Velaſco & Figueroa*, Dominorum *de Saldanna & Saldannuela*, *Coſcorita* ac *Silanes*, auctorem. Muneris verò ac titulorum ſucceſſorem habuit fratrem legitimum Inicum Fernandum *de Velaſco*, à quo reliqui Duces *de la Ciudad de Frias*, Comites *de Haro* ac Conneſtabiles Caſtellæ, nec non per Inicum, Annæ *de Herrera* maritum, Marchiones *de Aunnon* derivantur. In ramo Sirvelenſi Johannis primi Comitis neptis Leonora titulos & ſucceſſionem marito Chriſtophoro *de la Cueva* attulit. Ad eundem ramum ſpectat palmes *Velaſcorum* Dominorum *de Villerias*, à Petro Joannis I. Comitis Sirvelenſis fratre, per duos filios, Antonium & Petrum, protuberans. Præter quos tertius Joannis ac Petri frater Arnaldus poſteros etiam habuit. Tùm ad genuinum *Velaſcorum* ſanguinem referunt ſe quoque Domini & Comites *de Ribilla*, qui à Sancio *Sanchez*, ſupradicti Joannis Harenſium & Sirvelenſium auctoris fratre, derivantur. Sed & *Velaſcorum* nomen Comites *de Alcaudete* paterno Cordubenſi adjiciunt, ob Mariam *de Velaſco* Alfonſo Fernando *de Corduba* nuptam, à qua deſcendunt. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatrò Nobil. Europ. part.* 2. & *Arte Heraldicâ*, *Tom.* 2. nec non ſuprà, voce *Haro* &c.

VELATA, Cantici *c.* 1. *v.* 7. *Indica mihi ubi paſcas — ne ſim* כעטיה *ut velata*, *ad caulas ſociorum tuorum*: nonnullis meretrix eſt, quia meretrices velentur, uti probant ex Thamaris Hiſtoria, Geneſ. *c.* 38. *v.* 14. 15. Sed meretricum non eſſe proprium *velari*, ſed revelari potiùs, legimus Eſaiæ, *c.* 47. *v.* 3. Ezech. *c.* 16. *v.* 36. 37. & Nahumi, *c.* 3. *v.* 5. Neque more meretricis Thamar ſe theriſtrô obtexerit, ſed ne agnoſceretur, ut ex Hiſtoria ſacra notum. Aliis. *Velata* hic eſt lugens, quia lugentes tegebant *velabantque* labrum ſuperius, Ezech. *c.* 24. *v.* 17. Verùm hoc alienum planè. Itaque trajectis literis *Ajin & Teth* כטעיה pro כעטיה ſcriptum fuiſſe potiùs, exiſtimat Bochartus, illudque exponit, *ut vaga*, *ut oberrans*, aut etiam *ut meretrix*, quem hunc ad l. vide Hieroz. *Parte prior. l.* 2. *c.* 46. Aliàs *velari*, idem quod veſtiri. Virg. *l.* 3. *Æn. v.* 545.

——— *Phrygiô* velamur *amictu.*

Ovid. *l.* 10. *Met. v.* 1.

——— *croceô* velatus *amictu* &c.

Nempe ideo veſtimur, ut nuditatem *velemus*: à quo fine quantoperè receſſerit amictus matronarum Romanarum ſequioris ævi, diximus ſuprà paſſim, inprimis ubi de *Cois Pellucidiſque veſtibus*. Quæ autem corporis partes, tum in vita communi, tum in Sacris, maximè *velari* conſueverint, videre hic eſt, ubi de membrorum quolibet ſuô locô. Vide etiam infra voce *Velum*. Namque & ſacra vox *velare*. Unde *Velati*, ait Scaliger *in Conjectan. dicebantur, qui caput cinctum liciô laneô habebant.* Plautus, *Amphitruone*, *Act.* 1. *Sc.* 1. *v.* 101. *Velatis manibus orant, ignoſcamus.* Virg. *l.* 12. *Æn. v.* 120.

Velati lino & verbenis tempora cincti &c.

Vide Taubmannum *ad Plauti locum*, uti de Vere ſacro natis, qui ad ætatem adultam provecti *velabantur* & extra fines exigebantur, infrà. Nec omittendus veterum Perſarum mos, apud quos ejus, cui Rex iraſceretur, vultum à miniſtris obnubi ſolitum, ex Sacris diſcimus; nec Romanorum, qui reis in crucem agendis capita obnubebant; nec Judæorum, ad quorum tribunal Suſannam opertam legimus, vide Raderum, *Not. ad Curtium*, *l.* 4. *c.* 10. De more *velandi* novas Nuptas, hic paſſim: de *velatis ovibus* ſuprà, voce *Pellita*.

VELARIUS, vide infrà *Velum*.

VELATUDORUM, oppid. Sequanorum, in Gallia Lugdunenſi 22. mill. paſs. à Veſontione. *Antonin.*

VELAUNI, inter Alpinas gentes memorantur Plin. *l.* 3. *c.* 20. *Baudrando* fuêre populi Aquitaniæ, versùs Ligeris fontes, quorum tractus nunc *le Velay*, in Occitania: Seguſianis, Arvernis, Gabalis, & Helviis finitimi. Eorum caput erat *Rueſſio velaunorum*, è cujus ruinis crevit urbs adjacens Anicium, nunc Podium, *le Puy en Velay*, in colle, probè culta, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Butuicenſe. Vide quoque *Vellavi*.

VELCERA, *Ptol. Boccariæ & Boccharin. Ther. & Molet.* vel *Bacharin*, oppid. Liburniæ maritimæ inter Tarſaticam ad Occaſum, 12. & Seniam urbem ad Ortum, 24. mill. paſs. *Οὐόλκερα* MS. *Selden.*

VELCERÆ Sinus, parvus maris Adriat. in intimo ejus receſſu, in ora Liburniæ, prope Velceram oppid. inter Vegram Inſul. ad Ortum, & Abſorum ad Occaſum extenſus; *Golfo di Bucariza* vulgò.

VELCURIUM, urbs Rhætiæ non obſcura, 5. leuc. à Curia, Campidunum verſùs; Vulgò *Feldkirch*. Itin. *l.* 6.

Hic quoque Velcurio natus, qui Phyſica ſcripta
Edidit. ———

VELDENTIA, vulgò *Veldenz*, arx eſt Germaniæ prope Moſellam, cum mulo Comitatus: Cujus ultimus Comes Fridericus Henricô & Loretâ Comit. Sponhemiâ genitus, Stephano Principi Palatino Ruperti Imperator. filio, filiam unicam ac hæredem Annam cùm nuptum dediſſet, Palatinæ domui ſic Comitatus illatus eſt. Hodieque *Veldentia* linea floret, cujus Auctor fuit Rupertus Alexandri Ducis Bipontini minor natu filius, qui deceſſit A.C. 1544. Pater ex Urſula Rhingravia Georgii Johannis cognomine *Ingenioſi*, qui inter Status Imperii recipi, & cum titulo *Principis Palatini Veldentiæ* in Collegio Principum adſciſci, meruit. Idem Comitat. quoque Lucelſtenium penè integrum cum dimidiâ parte communionis Guttenbergicæ & quibuſdam aliis bonis, in *Alſenz*, poſt exceſſum ultimi Electoris Palatini è priori linea, in portionem quadrantis totius hæreditatis ſibi debiti, ſine præjudicio juris in reliqua competentis, accepit: Lucelſtenium auxit, Pfalzburgum condidit, obiitque A.C. 1592. E' cujus filiis natu major Georgius Guſtavus, natus A.C. 1564. *Veldentiam* lineam continuavit (Georgiô Joh. fratre juniore Lucelſteniam ortô) atque *Veldentiæ*, quamdiu ob turbas licuit, habitavit; in diviſione paternæ hæreditatis, avitas ditiones & Statûs Imperii prærogativam nactus. Obiit autem A.C. 1634. relictis ex Maria Eliſabetha Bipontinâ Joh. Fridericô, Carolô Ludovicô (qui ambo Suecis militantes abſque liberis extincti ſunt) & Leopoldô Ludovicô: qui natus A.C. 1625. literis à juventute egregiâ operâ navatâ ex Agatha Chriſtina Hanovica ductâ A.C. 1648. præter præmortuos, genuit Guſtavum Philippum A.C. 1651. peregrinationibus & militari peritiâ inclytum: Carolum Georgium A.C. 1660. Auguſtum Leopoldum A.C. 1663. filiaſque Eliſabetham Johanni Rhingravio nuptam A.C. 1669. Annam Sophiam & Dorotheam, illam A.C. 1650. hanc A.C. 1658. natas. Pace Monaſterienſi, in Comitat. *Veldentium*, cujus caſtrum priùs A.C. 1646. ab Hiſpanis, reditus verò jam anteà redditi erant, reſtitutus, proximis annis certa de quibuſdam juribus in illo pacta cum Electore Trevirenſi inivit. Idem patruo Georgio Johanni præfato, qui poſt fratrem Auguſtum ſine liberis, A.C. 1611. defunctum, Lucelſtenium obtinuerat, extinctus ipſe, ſine hæredibus A.C. 1654. in Lucelſtenio apennagio ſucceſſit, ſicque omnes ab Avo relictas ditiones denuo conjunxit. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Famil. Palatino-Bavarica*, & *Theatro Nobilit. Europ. parte 2. p. 1. ubi Progenitores liberorum Leopoldi Ludovici ab utroque latere exhibet*, & *in Indic. ubi Lineam hanc aliàs quoque Lautereccianam, ſeu Lucelſteniam, ſed in Actis publicis* Veldentiam *appellari ſolere, tradit.* Adde eundem, *Arte Heraldic. Tom. 2.* & Tob. Pfannerum, *de præcipuis German. Princ. Gentibus c. 3.* ubi Palatinis Sponhemii Comit. Veldentiæque ratione nullam cum Bavaris tituli communionem eſſe, recenſetque Comites hos inter Comites Principum dignitate præeminentes, qui Germanis *Gefurſtete Graffen*, docet ex Limnæo, *Tom. 2. l. 4. c. 4. num. 92.*

VELDIDENA, *Antonin.* oppid. Rhætiæ propriæ in Vindeliciæ confinio. Nunc *Wilthaim* quibuſdam, pagus Comit. Tirolis, ad Oenum, vix 1. milliar. ab Oeniponte, quæ crevit ex ejus ruinis, ad Oeni Sillique confluentes. Aliis eſt ipſa *Oenipons*.

VELEDA, Virgo fatidica, apud veteres Germanos longè lateque imperans, pro Dea in ſua gente habita legitur, apud Tacitum, *l. 4. Hiſtor. c. 61. Munius Lupercus, Legatus Legionis, inter dona miſſus Veledæ. Ea virgo, nationis Bructeræ, latè imperitabat, vetere apud Germanos more, quo pleraſque fœminarum fatidicas & augeſcente ſuperſtitione, arbitrantur Deas.* Et *l. de moribus Germ. c. 8. Ineſſe etiam ſanctum aliquid & providum* (fœminis) *putant, nec aut conſilia earum aſpernantur, aut reſponſa negligunt. Vidimus ſub divo Veſpaſiano* Velledam *diu apud pleroſque Numinis locô habitam. Sed & olim Auriniam & complures alias venerati ſunt* &c. Unde colligitur, Germanos pro Apollinaci & ſimilibus Oraculis, conſuluiſſe virgines ac fœminas, quibus divini aliquid ineſſe exiſtimarent neque illas tam pro Deabus (quod non niſi *augeſcente ſuperſtitione* factum) quàm pro Vatibus ac Divinis, habuiſſe. Captam à Romanis poſteà, ductamque in Triumphum, præfatam Virginem, docet Statius Papinius, *l. 1. Sylv. 4. Soteriis pro Rutilio Gallico, v. 90.*

> ——— *Arctoas acies, Rhenumque rebellem,*
> *Captivæque preces* Veledæ ———

Quæ Poëtæ verba non eſſe hâc parte corrupta, ut quidem contendunt, fidem fecerit Suidas in Θειάζοντα, ubi Dionis locum in ἐκλογαῖς περὶ πρεσβειῶν, à Fulvio Urſino editis, *Fragm. 49.* ſed, ut ſolet, prætermiſſô Scriptoris nomine, adducit, planè ſimiliter. Ita autem locus habet: Ὅτι Μάσυος ὁ Ναςαμώνων βασιλεὺς καὶ Γάννα παρθένος, ἡ μετὰ τὴν Βελήδαν ἐν Κελτικῇ θειάζουσα, ἦλθον πρὸς τὸν Δομιτιανὸν καὶ τιμῆς παρ' αὐτοῦ τυχόντες ἀνεκομίσθησαν. *Maſyus Naſamonum Rex, & Ganna Virgo, quæ poſt* Veledam *in Celtica ſive Germania furore fuit afflata divinô, ad Domitianum venerunt, honoreque ab eo affecti, domum ſunt reverſi.* In quo loco, cum pro Ναςαμώνων Suidas legat Σεμνόνων, reſcribit Voſſius Σεμνόνων, qui ad Albin, teſtibus Strabone, Tacitô, Ptolemæô, Zoſimô, imò & Vellejô. Vide Voſſ. *de Idol. l. 3. c. 17.* ut & in voce *Velieda*: namque utrôque modô vox ſcripta reperitur, ut viſum. Dominius *Velidam* in omnibus libris Taciti ſcriptum ſe reperiſſe ait, unde Germanam vocem facilè exſculpſeris. Adde Cœl. Rhodig. *l. 18. c. 20.* & Barthium, *Animadverſ. Papinianis d. l.*

VELEGIA, Urbs in *Libya* interiori

VELEJA, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſ. inter Viroveſcam ad Occaſum 41. & Aram cœli 47. in Ortum, Pompelonem verſus, ex *Antonin.* in Caſtella vetere. An Βέλεια *Ptol.* Populi *Velienſes*. Plin. *l. 3. c. 3.*

VELENUS, ſeu BELENUS, Caduſiorum Rex. Vide ſuprà *Belenus*.

VELESITANUS, Epiſcopus Numidiæ. *Victor, Uticenſ.*

VELIA, Lucaniæ oppid. Epiſcopale in ſinu Pæſtano conditum, ſub Cyri tempora, ſeu poſt Æneæ in Italiam adventum an. 600. à Phocenſibus, anteà *Hyela*, *Helia* & *Elea* dicta. Vide A. Gellium, *l. 10. c. 16.* De illo Herodotus, *Hoc*, inquit, *condiderunt Phocenſes, quo tempore Harpagus Cyri Dux Phocæam occupavit.* Itaque Virg. *l. 6. Æn. v. 366.* proleptìcè,

> ——— *Portuſque require Velinos.*

Horat. *l. 1. Ep. 15. v. 1.*

> *Quæ ſit hyems Veliæ, quod cœlum, Vala, Salerni.*

Hinc *Velina tribus*. Horat. *l. 1. Ep. 6. v. 52.*

> ——— *Hic multum in Fabiâ valet, ille Velinâ.*

Perſius, *Sat. 5. v. 73.*

> *Libertate opus eſt, non hac, quâ ut quiſque Velina*
> *Publius emeruit.* ———

Vide *Steph.* In nummis occurrit ΥΕΛΗΤΩΝ, Joh. Marshamus, *Canone Chron. Sec. XVII.* ubi de *Magna Græcia*. Nunc jacet, ubi *Caſtel à mar della Brucca*, ab oſtio Silari 50. mill. paſs. in Ortum, versùs Talaum.

VELIARUM Lucos evaſiſſe Hannibalem ſcribit Symmach. *l. 2. Ep. 12.* circa Veliam fortè.

VELICA, ſeu melius VELLICA, ubi vide, Flor. *c. ult. Ptol.* oppid. Cantabrorum, *Briet.* Nunc fortè *Treviano*, oppid. Alavæ, ad radices montium, in limite Biſcajæ, vix 2. leuc. ab Jocro in Boream, uti 4. à Victoria.

VELICER, *fluv. Goropio*, is eſt, qui in Weſtphalia, paulò ſupra vicum *Vilen*, è ſylvis ortus, non longè ab Veſto caſtello in Iſalam defertur; hodie *Aa*, *Ortel.* Bockoltamque alluit in Diœceſi Monaſterienſi. Vide *Aa*.

VELIENSES, vide *Veleja*. Item populi Latii. Plin. *l. 3. c. 5.*

VELILLA, vulgò *Velilla*, vicus Aragoniæ, ad Iberum, 9. leuc. infra Cæſaraugustam in Eurum, ubi campana mirabilis ſponte ſonans, quoties Hiſpania magnum detrimentum accepit. *Mariana.*

VELINA, regio urbis Romæ monti Palatino juncta. Hinc *Velina* tribus, aliis à lacu Velino, in Sabinis dicta: cum Quirina an. Urb. Cond. 512. Conſulib. A. Manliô II. & Q. Lutatiô, à Cenſoribus C. Aurelio Cotta & N. Fabio Buteone addita, triginta quinque Tribuum numerum explevit. Ejus meminit Cicer. *l. 4. Ep. 15. ad Atticum, ac in Bruto*: Item Horat. *l. 1. Ep. 6. v. 51.* & Perſius, *Sat. 5. v. 73.*

VELINUS, lacus Sabinorum in Umbriæ confinio, *Lago di Piedilucco* hodie, à caſtro adjacente im Umbria eſt, *Baudrand.* in confinio Sabinæ, ſub Pontiſicio. *Velinus* verò fluv. *Velino*, oritur in Aprutio ulteriore, ubi Civitatem Regalem, Interdocium, & civitatem Ducalem rigat; dein per Umbriam fluens, ibi rigatâ Reate, per lacus Reatinum & Velinum labitur, dein ſupra Interamnam in Narem ſe exonerat. Virg. *l. 7. Æn. v. 517.*

> *Sulfureâ Nar albus aquâ, fonteſque Velini.*

VELIOCASSES, ſeu VELIOCASSI vel VELOCASSI, populi Gall. *Ptolem.* cum Caletis, inter Belgas ponuntur à Cæſare, *l. 2. Comm. c. 4.* quod utrique trans Sequanam, qui Belgas à Celtis dividit, conſtituti: poſteà tamen, unà cum capite amborum Rotomago, Lugdunenſi Celticæque Galliæ ab Auguſto attributi ſunt. Pares olim viribus cum Lexoviis & Eburovicibus, terna hominum millia à Gallis imperata miſêre, Idem, *l. 7. c. 75.* iidem tamen, *l. 2. c. 4.* uti Caleti & Veromandui, 10. millia polliciti. Pagus eorum ab Iſara flumine ad Indellam pertinebat: poſteà in duas diviſus partes. *Veliocaſſes* enim *Normanni* illi dicti ſunt, qui ad Duces Normannorum, ac poſteà Reges Anglorum ſpectabant, Indellam inter & Ittam poſiti, vulgò *le Vexin Norman*; qui verò Regum Francorum erant, Ittâ & Iſarâ clauſi, *Veliocaſſes Franci*, vulgò *le Vexin François*, appellati ſunt: inter quos hodieque, licet uni Regi nunc pareant, tanta viget diſcordia, ut nec matrimonia inter ſe contrahere, nec alteri cum alteris quidquam velint habere commune. Priorum loca præcipua ſunt, Gornacum, Novus Mercatus, Giſortium, Dangutum, & Andeliacum: quam pagi Veliocaſſini partem Henricus fil. Gaufridi Comitis Andicavenſ. Ludovico VII. Regi, cujus ope Normanniam Stephano eripuerat, donaviſſe olim legitur. Poſteriorum Treca *Trie*, Rupes Guidonis & Maniacum *Maigny*, uſque ad Bellovacorum oppid. Clarummontem. Pars Velliocaſſium trans Indellam & circum utramque Sequanæ ripam ſita, pagum alium conſtituit, *Rotomagenſem* dictum, à Rotomago, capite *Veliocaſſium*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide in voce *Velocaſſes*.

VELISCUM, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, *Antonin.*

VELITERNA, & VELITERNI populi Italiæ, Plin. *l. 3. c. 5.* & Liv. *l. 8. c. 12.* & 14. *Velitræ* Hubearn. *l. 5.*

VELITES, *Feſto* fuêre, milites expediti, ſic dicti, quaſi volantes de quorum inſtitutione ita Val. Max. *l. 2. c. 3. ex ult. Velitum*, inquit, *uſus eô bellô primùm repertus eſt, quô Capuam Fulvius Flaccus Imperator obſedit. Nam cùm Equitatum Campanorum crebris excurſationibus Equites noſtri, quia numerô pauciores erant, reſiſtere non poſſent, Q. Nævius Centurio è peditibus lectos expediti corporis, brevibus & incurvis ſeptenis armatos haſtis, parvô tegmine munitos, veloci ſaltu jungere ſe equitibus & rurſus celeri motu dilabi inſtituit, quò faciliùs equeſtri prœlio ſubjecti pedites, viros pariter atque equos hoſtium telis inceſſerent. Eaque novitas pugnæ unicum Campanæ perfidiæ debilitavit auxilium, ideoque auctori ejus Nævio adhuc honos habitus eſt.* Eligebantur verò *Velites*, qui minimi ætate, fortunæque tenuioris eſſent, Polyb. *l. 6.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 10. c. 9.* Atque collocabantur plerunque, in Fronte, Viis ac Cornibus, uti docet Lipſius, *de Milit. Rom. l. 4. dial. 3.* pars militiæ maximè ignobilis: utpote qui & ſeorſum pugnarent & periculis maximè eſſent expoſiti, Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l. 4. c. 2.*

Hinc

Hinc *Velitatim pugnare*. Item *Velitatio*, leve prælium, quô graviori pugnæ præluditur, ut fortitudo & vires hoſtium cognoſci poſſent. Sic Alexandri & Pori prudens conſilium fuit, ut *levia prælia conſererent, & uterque parvæ rei diſcrimine ſummæ experirentur eventum*, apud Curtium, *l.* 8. *c.* 13. §. 12. Similiter Horatius milites ſuos levibus præliis expertus eſt, apud Livium, *l.* 3. *c.* 61. §. 10. Cæſar quoque Dux atque Hiſtoricus excellentiſſimus, nullâ ratione cum hoſte, præſertim novo, dimicare voluit, niſi levibus præliis priùs fuiſſet tentatus. Quos ſequutus eſt Attila, Hunnorum Princeps, quem, præcurſoribus aliquibus præmiſſis, qui tenuia primùm futuri conflictûs ederent præludia, juſtæ pugnæ committendæ quæſiviſſe tempus & occaſionem, ſcribit *in Vita ejus* Nicolaus Olaus. Hinc memorabilis Q. Fabii ad M. Livium Oratio, quâ monuit, ne priùs, quàm genus hoſtium cognoſceret, temerè conſereret manus. Nec obſtat, quòd per parva iſtiuſmodi prælia atque *Velitationes*, pars exercitus ſæpe ſuccumbebat: *Satius* enim, verba ſunt Ammirati, *paucos Velitationum periculis objectare, ut victoria facilius obtineatur, quam ut incognitis viribus & fortitudine hoſtium, totus Exercitus concidat, vel maxima ejus pars intereat, ubi & de Ducis ſimul exiſtimatione eſſet actum.* Lege, ſi placet, hunc Ammirati argumentum hoc accuratè tractantem Machiavellum item, Matth. Berneggerum in *Tacit. Germ. qu.* 152. & vide ſuprà quoque *Pilani*, it. *Prælulium*.

VELITIÆ meminit Feſtus, in verbo *Novæ Curiæ*. Alia lectio *Velienſis*, pro quo *Velliccelſis* malè legi apud Plin. adnotavit Joſeph. Scaliger.

VELITIS Jubeatis Quirites, omnium actionum cum Populo Roman. commune principium fuit, ut ex Cicerone, *pro Domo*, c. 18. & Livio patet: Ex qua dicendi formula nomen ortum eſt *rogationis*, omnibus actionibus cum populo commune, vide Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 14.

VELITRÆ, colon. & urbs Latii in via Appia, à Roma 20. mill. paſſ. in Eurum Privernum verſùs diſtans. Urbs aliàs Volſcorum, nunc Campaniæ Romanæ Epiſcopalis ſub Pontifice *Veletri*. Lepida & culta, in clivo. 6. milliar. ab Alba in Ortum Pipernum verſùs 25. *Baudrand*. Ab Anco Martio Rege expugnata. Velitræ *Oviſcræ* à magnitudine & copia ovorum. Non ſemel cum Romanis bellum geſſere. Vide Liv. *l.* 2. *c.* 30. 34. *l.* 6. *c.* 22. 29. 34. 36. *l.* 8. *c.* 3. Ejus Epiſcopatus nunc Oſtienſi junctus eſt. Silius, *l.* 8. *v.* 378.

Setia, & è celebri miſerunt valle Velitræ.

VELIUS Cornificius Gordianus Conſul ſub Tacito Imperat. cujus orationem de Imperatore eligendo, hujus Imperat. *Vitæ* inſeruit Vopiſcus, *c.* 3.

VELIUS Rufus, Vir Conſularis, Commodi juſſu occiſus, apud Lamprid. *c.* 4.

VELLANIS, *Ptol.* urbs Myſiæ ſuperioris Vendenidi proxima in Ortum. *Lazzu Lazio.*

VELLATES, populi Galliæ Aquitanicæ. Plin. *l.* 4. *c.* 19.

VELLAVI, populi Galliæ, ſub Arvernorum imperio, tempore Jul. Cæſaris, *Comment. l.* 7. *c.* 75. hodieque præfecturæ Arverniæ accenſentur, ejuſque Rectori unà cum Gabalis parent. A *Strabone* gentibus 14. inter Garumnam & Ligerim ſedes habentibus, & Julianæ Aquitaniæ ab Auguſto attributis adnumerantur, inter Helvios & Arvernos medii: Ptolemæo *Velauni* dicuntur, aliis aliter. Eorum urbs apud *Ptolemæum* Reveſſio, poſteà nomine populi aſſumptô, *Vellavi* quoque appellari cœpit, inter Aquitanicæ primæ civitates octavô & ultimô locô poſita: quam novi ſcriptores oppid. S. Paulini *S. Paulian*, 2. leuc. à monte Anicio ſeu Podio celſiſſimo diſtans eſſe volunt. Sed quodcunque illa nomen tulerit, ſive illâ everſâ, ſive adhuc ſtante, illinc Epiſcopatus ſedes in civit. Anicium ſeu Podium, quibuſdam *Puy en Auvergne*, aliàs *Puy en Velay*, tranſlata eſt: numerantque recentiores *Notitiæ* ejus Epiſcopum inter Antiſtites Bituricenſi Archiepiſcopo ſuffragantes. ſeptimum, Provinciale verò MS. Metropolitani ſui poteſtati exemtum, & uni Epiſcopo Romano peculiari quôdam privilegiô ſubjectum tradit. Unde Stephanus, *Dei gratiâ Anicienſem Epiſc. Domini Papæ ſuffraganeum ſpecialem*, ſe vocat, in literis A. C. 1223. Dicitur autem *Anicium*, quòd Anicio, monti editiſſimo, uni è dorſis montis Cebennici, non procul à Ligeri, impoſitum; *Podium*, quòd in monte ſtructum: hâc enim voce Galli montem locumve celſiſſimum indigitant. Pago *Vellavo* ac Diœceſi præter Podium, Eſpalicum, Fabia *Fay*, & Caſtellum Novum continentur. De Podio videntur intelligendi verſus Lucani, *l.* 1. *v.* 435.

——— *Quà montibus ardua ſummis*
Gens habitat cana pendentes rupe Cebennas,

Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide etiam in voce *Velauni* & *Vellavi*.

VELLAUNII, vide *Velauni*, populi & urbs Aquitaniæ ad montem Cemmenum, Arvernis, Gabalis, & Ruthenis finitimi, quorum regio *Velay*.

VELLAUNODUNUM, oppid. Galliæ Celticæ quod Cænalis & Ortelius idem faciunt *Autiſſiodoro*. *Antonin.* & *Autrico Ptol.* Aliis eſt *Chaſteaulandon*, teſte *Vigenerio*. Aliis *Veron* apud Senones. *Baudrando* oppid. Senonum in Gallia Lugdunenſi. Nunc *Chaſtcau Landon*, oppid. Vaſtinii tractus, medium inter Antiſſiodorum ad Eurum, & Autricum ad Circium, 4. leuc. à Montargio in Boream, Lutetiam verſùs, 12. ab Agendico Senonum.

VALLEDA, virgo nationis Bructeræ, latè iis gentibus imperitabat; vetere Germanor. more, quô pleraſque fœminarum fatidicas & augeſcente ſuperſtitione arbitrantur Deas. Tacit. *l.* 4. *Hiſt.* *c.* 61.

VELLEJACIUM, circa Placentiam, in collibus, oppid. Plin. in Italia. *l.* 7. *c.* 49.

VELLEJUS Paterculus, Hiſtoricus Roman. ſub Tiberio Gente Neapolitanus, avum habuit Pompeji & Claudii Neronis gratiâ florentem; qui cùm eum, in Siciliam bellô civili ſecedentem, ſequi non poſſet, indignabundus ſeipſum interemit. Pater ejus Præfectus equitum in Germania fuit, in quo munere ipſi ſucceſſit, poſteà Tribunus militaris, Quæſtor, tandem Legatus Tiberii, in Germania & Pannonia factus, Magium Celerem Vellejanum fratrem collegam nactus eſt. Dein *Epitomæ Hiſtoricæ libb.* 2. incubuit, cujus magna pars periit. Exactè hic tempora obſervat, originem urbium & fata exponit, viros illuſtres egregiis elogiis ornat. Stylus ejus ſuô ſeculô dignus: ſed quòd nimis Auguſti partibus faveat, Tiberiumque atque etiam Sejanum immeritis laudibus ornet reprehenditur. Vide Aventin. *l.* 1. *Annal.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 24. Alios hujus nominis vide apud Cicer. Plin. Priſcian. &c. Conſul hujus nominis, ſub Claudio Imperatore Senatusconſulto *Vellejano* nomen dedit, quod in muliebris ſexus gratiam factum eſt.

VELLENDI lanam mos, ante tonſuram, Romæ olim in uſu fuit & vicinis locis, quod vel *velleris* nomen docet. Varro *de L. L. l.* 4. *Id dictum, quod vellebant lanam.* Et, *Velia unde eſſent, plures accepi cauſas: in quîs, quòd ibi paſtores Palatini ex ovibus ante tonſuram inventam vellere lanam ſint ſoliti.* Idem, *de R. R. l.* 2. *c.* 11. *Alii velleras, alii velumina appellant, ex quorum vocabulo animadverti licet priùs lanæ vulſuram, quàm tonſuram, inventam.* Quod ut ejus ævô ſcias nondum in deſuetudinem abiiſſe, addit: *Qui etiam nunc vellunt* (oves) *ante triduò habent jejunas, quòd languidæ minus radices lanæ retinent.* Quomodo etiam Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Oves non ubique tondentur: durat quibuſdam in locis vellendi mos.* Nec tamen & *lanæ* nomen à *lavando* benè deducit Iſidor. *Origin. l.* 19. *c.* 27. cùm *lana* Græcum ſit, ex λῆνος ſeu λᾶνος Dorico, uti docent Eruditi. At apud Græcos, Hebræoſque, tondendi ratio vetuſtiſſima, uti ſuprà vidimus, in hac voce: interim & apud illos *vulſiſſe* quoſdam, indicat vox Νακοτίλτας, apud Archippum, Cratinum, Philemonem, quæ propriè *vellerum vulſorem* notat; & apud illos Maimonides, *in Bicurim*, c. 10. §. 6. cùm ait: *Etiam qui lanam ovium manu ſua vellit, & non tondet, debet velleris primitias*, apud Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 45. Vide quoque Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 70. & ſuprà *Nacca*. Sed & crines pilique *evulſi*, in mœrore ac luctu, tum capitis, uti de Jobo legimus, *c.* 1. *v.* 20. & de Eſra, *c.* 9. *v.* 3. Quemadmodum & de Ulyſſis ſociis, in morte Elpenoris, dicitur *Odyſſ. l.* 10. *v.* 567.

Ἐζόμενοι δὲ κατανθι γόων, τίλλοντό τε χαίτας·

Vide quoque de Priamo, graviter ferente, quòd Hector cum Achille dimicatum ibat, *Il.* χ. de Agamemnone, cladem ſuorum lugente *Il.* κ. præterea Ciceronem, *Tuſculan. l.* 3. Smyrnæum, *l.* 3. Lucianum, *de Luctu*, Ariſtophanis Scholiaſten, *in Ranis*, *Act.* 1. *Sc.* 1. Alios. Quò & illud Martialis pertinet, *l.* 2. *Epigr.* 11. *in Selium*, *v.* 5.

Quòd dextra pectus pulſat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget aut fratris.

Tum barbæ, uti de ſe ipſo Eſdras iterum ubi ſuprà. Imò & genas vellebant &c. uti videre eſt retro ubi de *Luctu*. Aliarum verò partium pilos *vellendi* mos à luxu fluxit, de quo vide aliquid ſuprà, ubi de *Alipilis*, *Alcinus*, *Culipilatus*, *Pſilothris*, infrà *Volſiculus* &c. Sed & primitus *vulſiſſe barbam* Veteres cultus gratiâ, dicemus infrà in *Volſella*. Ipſa autem membra evellere forcipibus ignitis, crudelitatis apex eſt, de quo hîc paſſim. In *L.* Anglorum, *tit.* 5. §. 7. libero homini qui evulſerit teſticulos, *centum ſol. componere* jubetur, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* &c.

VELLERE Signa, phraſis militaris Romanorum, de quo vide infrà voce *Vexillum*.

VELLICA, urbs Cantabrorum mediterranea. *Ptol.* Flor. *c.* *ult.* *Victoria Villanovano.* Nunc fortè *Trevino Baudrand.* Vide *Velica*.

VELLOCATUS, armiger Venutii ſeu Venuſii, quem Cartiſmandua, Brigantum Regina, ſpretô maritô, in matrimonium regnumque accepit. Tacit. *l.* 3. *Hiſt.* *c.* 45.

VELLUS Aureum, cujus deſideriô ardens Iaſon, illuſtre Theſſaliæ ſuæ ſidus, Colchidem, non ſine periculo cum Argonautis ingreſſus eſt, illôque tandem, magnos poſt labores exantlatos, potitus, domum rediit, à variis variè exponitur. Georg. Hornius, *Hiſt. Phil.* *l.* 3. *c.* 5. hôc commentô nihil aliud indigitaſſe Veteres contendit, quàm Sapientiæ ſtudiô Iaſonem tantoperè fuiſſe incenſum, ut ejus aſſequendæ causâ nullum laborem aut periculum ſubterfugerit. Non pauci tamen *Vellus Aureum* librum fuiſſe volunt, περὶ χρυσοποιίας, *de Auri conficiendi ratione*, ſingulari ſtudiô conſcriptum & in Colchide aſſervatum. Quibus *Suidas* favet, cùm libri hujus argumentum fuiſſe, ὅπως δεῖ [illegible], *Quo pactô beneficiô Chemiæ Aurum fieri poſſit?* tradit. Vide inprimis Langium, *Ep. Medic. l.* 1. *Ep.* 53. Nec multum abludit, quod de Pelopis aurei velleris ariete, legimus apud Senecam, *Thyeſte*, *Actu* 2. *v.* 225.

Eſt Pelopis altis nobile in ſtabulis pecus,
Arcanus aries, ductor opulenti gregis:
Cujus per omne corpus effuſo coma
Dependet auro, cujus è tergo novi
Aurata Reges ſceptra Tantalici gerunt.
Poſſeſſor hujus regnat, hunc cunctæ domus
Fortuna ſequitur.

Et certè Artem illam Chryſopœicam inventum eſſe vetuſtiſſimum, docet Joſ. Scaliger, *ad Manil. l.* 4. Joh. item Delrio, *Magic. Diſquiſ.* *l.* 1. *c.* 5. Alii ipſumque *Chemiæ* nomen jam à Chamo, Noahi filio, fluxiſſe videtur. Namque & ipſe Ægyptum primus tenuit, ubi Ars

illa

illa antiquiſſimis temporibus, totet Myſteria ſacra, habebatur, & ipſa Ægyptus, in ſacris Oſiridis, ab eo *Chemia* dicta eſt. Vide pluribus Georg. Hornium præfatum, *locô cit.* Varro verò originem fabulæ nobis hanc tradit *l. 2. de Re R. c. 1. De antiquis illuſtriſſimus quiſque paſtor erat — & veteres Poëtæ — ipſas pecudes propter caritatem, aureas habuiſſe pelles tradiderunt, ut Argis Atreus, quam ſibi Thyeſtem ſubduxiſſe queritur: ut in Colchide, Æeta, ad cujus arietis pellem profecti regiô genere dicuntur Argonautæ, ut in Libya ad Heſperidas, unde aurea mala* &c. Itaque ob *pecudes* Argonautæ profecti, i. e. ob regias opes univerſas χρυσοδοχείας, inprimis verò theſaurum illum, quem Phrixus, Athamantem ac novercam fugiens, in Colchidem deportârat. Hunc enim conſanguinei Phrixi, ante omnes autem Iaſon, prognatus Æſone, fratre Phrixi patruele, non abſurdè repoſcebant. Nam veriſimile eſt, eum fuiſſe partim ex bonis Nepheles matris: partim quia ejus domos & agros auferre non poterat, ex pecuniis Athamantis patris & novercæ Inûs. Vocârunt autem *Velleris aurei* nomine illas etiam, quia ex pecudibus pecunia comparatur, eoque & pecuniæ dicuntur, quaſi res pecuinæ, imò poſtquàm ſignari cœperunt nummi, ſæpe eis pecudis nota imprimebatur. Cæterùm templum hoc Phrixi, cui ille ad Æetam Regem profugus *arietis ſui vellus* intulerat, etiam poſt illud ablatum, magnô ſemper locô habitum eſt, idque propter Argonauticam expeditionem. Dives etiam fuit: ſed Auguſti ætate omne ejus aurum direptum, priùs à Pharnace, poſteà item à Mithridate Pergameno, ut auctor eſt Strabo, *l. 11.* Ita Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l. 1. c. 24.* Vide quoque in vocibus *Colchis*, *Iaſon*, *Medea*, *Phrixus*, &c. Aliud occurrit apud Scriptores, *Vellus aureum marinum*, è quo comæ aſcititiæ Veter. item chlamydes, ellychnia, marſupia, alia, fieri conſuevêre, de quo vide ſuprà, voce *Pinnicum*: unde Salmaſius, πινινόστιχα πρόβατα vocari ſolitas obſervat *oves ejuſdem coloris cum pinnarum vellere*, i. e. aurei, *lanam habentes*; quod poſterius Voſſii firmat ſententiam, quam ex Varrone allatam vidimus. De *Vellere* verò in genere, vide ſuprà ubi de *Lana*, *Ovibus* &c.

VELLUS Aureum, Ordo Equeſtris inſtitutus à Philippo Bono, Burgundiæ Duce, in nuptiis cum Iſabella Luſitanica, Brugis Flandriæ celebratis, A. C. 1429. Numerus equitum primò erat 24. dein ad 31. excrevit, ipſe Dux Caput & Magnus Ordinis Magiſter fuit, quam dignitatem, ad ſucceſſores voluit propagatam. Gerebant equites pallium ex purpura, muris pontici exuviis ſuffultum, quod poſteà mutatum, cum torque, in quo litera B. Burgundiæ index, conſpicua & duo ſilices, inter ſe colliſi flammam elicientes: additis verbis, *Antè ferit, quam flamma micet*. De torque pendula ovis ſeu vellus aureum, cum lemmate: *Pretium non vile laborum*. Hodie omnibus ex Auſtriaca familia Principibus, qui deſcenduut ex Maria, filia Caroli, ultimi magnorum Burgundiæ Ducum, communis eſt. Vide Chiffletium, *Inſign. Equit. Ord. Vell. Aurei.* Jac. Marchantium, *l. 3. Hiſt. Flandr.* Miræum, *Orig. Ordin. Equeſtr. l. 2. c. 1.* Favinum, *Theat. d'hom. & de Cheval.* L. Golutum, Mezeræum, Moretium *Diction. Hiſtor. &c.*

VELOCASSES, populi Galliæ Belgicæ in confinio Celticæ circa Sequanam fluv. Plin. *l. 4. c. 18.* Hos putat *Ferrarius* eſſe *Bajocenſes* in Normandia; *Verocaſſes* autem, quos quidam cum prioribus confundunt, circa Sequanam locat: Cæſar enim eos inter Caletes & Veromanduos recenſet: *Ferrar, Baudrando Velocaſſes* fuêre populi Galliæ Lugdunenſis in limite Belgicæ, inter Caletes ad Boream, Bellovacos ad Ortum, Lexovios ad Occaſum & Eburovices ad Meridiem, circa Sequanam, ubi nunc Diœceſis Rothomagenſis, demiò tamen Caletenſi tractu. Horum nomen quidam quærunt in utroque Vexino ſeu Vulxino, ubi etiam erat pars Velocaſſium. Eorum urbes erant Rotomagus, Briva-Iſara & Giſorium. Vide etiam *Vehocaſſes*.

VELONA, vulgò dicitur Epiri civitas, quæ & *Apollonia*.

VELOTHYRUM, apud Gulielmum Bibliothecarium, *in Stephano VI. fecit etiam in eadem Baſilica — belothera* (i. e. velothyra) *quatuor, ex quibus unum aurô textum*: vox hybrida eſt ex Latino *velum* ac Græco θύρα, & *velum* denotat ſeu aulæum, *foribus* prætendi ſolitum, quò reductô interior cubiculi pars pateſcit. De cujuſmodi *velis*, vide Car. du Freſne, *Deſcr. Ædis Sophian. num. 72.* ut & infrà, voce *Velum*.

VELOVOCORUM, civit. meminit Codex Theodoſ. *in tit de Veteranis*. *Ortelius* conjicit *Bellovacorum*.

VELPI, montes Pentapoleos, in Afric.

VELSOLUS, Regis in Oriente nomen, cujus ad Saporem Regem Perſarum ſuper victoria de Valeriano Imperatore reportatâ epiſtolam exhibet Treb. Pollio in *Valerianis, c. 4.* ad quem Caſauboni vide *Notas*. Salmaſius verò nomen Regis, cujus hæc epiſtola, periiſſe, & remanſiſſe apud Pollionem ſolum Saporis titulum, qui *Rex Regum vel ſolus* dicebatur, quæ duæ ultimæ voces in unam vitiô temporum ac Librariorum coaluerint, cenſet *Notis ad eundem*.

VELTÆ, gens Sarmatiæ Europææ.

VELUCA, *Ptol.* Arevacarum in Hiſpania Tarraconenſi urbs. *Voluce Antonin. Cantalanazor Zuritæ*, inter Uxamam & Numantiam 25. mill. paſſ. ex *Itiner.* Antonin.

VELUM, an ex *volare*, an ex *vellere*, an ex verbo *velare*? dictum, multiplicem in vita uſum habet. Deorum ſanè ſimulacra antiquitùs objectô velô abdebantur. Appulejus, *l. 11. Metam. Ac dum, Velis candentibus reductis in diverſum, Deæ venerabilem conſpectum apprecamur.* Et Sulpitius Sev. *de vita D. Martini, c. 9. Quia eſſet hæc Gallorum ruſticis conſuetudo, ſimulacra Dæmonum, candido tecta velamine, miſerâ per agros ſuos circumferre dementiâ.* More à ſimia Dei, *Velum* Tabernaculi Templique Veteris Eccleſiæ, de quibus infrà, æmulante, ad ſua ſacra tranſlatô. Fuerunt autem velamenta hæc linea: nam lanea, ut impuriora & profana adhibere nefas, teſte eôdem Appulejô, *in Apolog.* πέπλους vocat Lycophron, quibus opertos Deos Penates Trojâ extulit Æneas, ubi vide *Commentarium* Jo. Meurſi, ut & hic paſſim, ubi de Sacris Gentilium. A' ſimulachris Deorum rebuſque ſacris *Velamentorum* objectus, tranſivit in aulas Imperatorum Principumque, in quibus foribus Cubiculi Imperatorii obtendebatur velum, quod oculos arceret. Corippus, *l. 3.* ubi de Legatis Avarum,

Verùm, ut contracto patuerunt intima Velo
Oſtia, & aurati micuerunt atria tecti,
Cæſareumque caput diademate fulgere ſacro
Ter gazis ſuſpexit Avar.

Et ante eum Lamprid. de Heliogabalo, *c. 14. Qui*, inquit, *ſubitò militum ſtrepitu exterritus, in angulum ſe condidit, objectuque* Veli cubicularis, *quod in introitu erat cubiculi ſe texit.* Idem de Alexandro, *c. 4. cum amicis eum tam familiariter vixiſſe ſcribit, ut ſalutaretur quaſi unus de Senatoribus, patente* Velô, *Admiſſionalibus remotis.* Atque hoc *ſacrum Velamen* vocat Paul. Diaconus, *de geſtis Rom. l. 16. Italiam ei per pragmaticum tribuens, ſacri etiam* Velaminis *donô confirmavit.* Sed & præter hoc, in Palatio, frequentia fuêre *Vela*, teſte Suetoniô, *Claudio, c. 10.* ubi prætenſa fuiſſe foribus etiam Solarii vela refert; Hinc *Veloriorum* præſidatum & præfecturam in domo Auguſta ingerunt Inſcr. Neapoli: *D. M. L. Flavi. Aug. Lib primigeni. ſupra. Velarios. de domu. Aug.* & Romæ, *Ti. Cl. Thallus. Præpoſitus. Velariorum.* &c. Vide ſuprà. Neque verò Romanos tantùm Principes id in uſu habuiſſe, ex Sidonio Apollinari diſcimus, *l. 1. Ep. 2.* ubi de Theodorico, Wiſigothorum Rege. Hinc ad Conſiſtoria Judicum *vela* tranſlata: Conſtantius Imperator, *l. 1. Cod. Theodoſ. de Offic. Rect. Prov. Non ſit venale Judicis* Velum, *non ingreſſus redempti, non infame licitationibus Secretarium, non, viſio ipſa Præſidis cum pretio.* Car. du Freſne, *Velum*, quô Principum vel Judicum conſeſſus ac cubiculorum veſtibula occludebantur, duplex fuiſſe docet, unum in primis & exterioribus cubiculis, quod *Conſiſtorium* vocabatur, alterum ad interius cubiculum, ex Anaſtaſio Bibliothecar. *in S. Sylverio*, ubi *primi* & *ſecundi veli* expreſſa mentio: unde uti *Cancellariorum*, ſic *Velariorum*, crebra mentio: quorum illi cancellos, hi vela foribus obtenta ſervabant; quæ proin junctim memorantur, *l. 41. ff. de legat. 1. Sed ſi cancelli ſunt, vel vela legari poterunt.* Et Κριταὶ τοῦ βήλου dicti apud Byzantinos Judices quidam, ut notum. *Levatô* verò *velô* cauſas ſubmerſarum navium cognoſci præcipit *l. 6. Cod. Theodoſ. de Naufragiis* &c. Vide Alamannum, *ad Procopium, p. 3. edit. 1.* Jo. Kirchmannum, *de Annulis, c. 9.* ubi inter alia *vela* hujuſmodi in cauſis quidem levioribus vulgaribuſque removeri, & pandi, in cauſis verò gravioribus, & præcipuè criminalibus, quæque ampliorem deliberationem requirerent, obtendi ſolita, item ἐπὶ τὸ πέτασμα ἀγαγεῖν, *ad velum ſiſti*, apud Chryſoſtomum, *Hom. 5. in 2. ad Tim.* idem eſſe, *quod coram Judice ſiſti*, docet, Alios; nec non ſuprà, ubi de *Velariis*. Ab his ad limina Grammaticorum, in honorem ſecreti, an verò in tegumentum erroris, dubitat Auguſtinus, *Conf. l. 1. c. 12.* tranſiêre. Ipſi tandem privati foribus ſuis prætendebant. Seneca, *Ep. 80. Non crepuit ſubinde oſtium, non allevatur velum.* Ulpianus, *l. 12. §. Papinianus. ff. de inſtruct. vel inſtrum. leg. Sicut prothyrum domus, ſi velamen eſt*, inquit, *inſtrumentô domus continetur.* Idemque meminit *Velorum*, quæ frigoris vel umbræ causâ in domo eſſent: *Velorum Ciliciorum*, quæ ideo pararentur, ne ædificia ventô vel pluviâ laborarent: *Velorum* quæ in hypæthris, quæ circa columnas extenderentur: quibus addi poſſent *Vela* & Aulæa Tricliniaria (quæ, uſu cameræ adhuc ignoratô, ad excipiendum pulverem, ne ſuper menſas ſpargeretur, antiquitus ſuſpendi ſolebant) Theatralia & Amphitheatralia (à Q. Catulo, cùm Capitolium dedicaret, primùm inventa: Poſt quem, carbaſina illa fecit primus Lentulus Spinter, Apollinaribus ludis) quæ per milites claſſiarios ducimoris fuiſſe, docet Lamprid. *Commodô, c. 15.* Alia. *Velum* oppanſum coparum inſtitorio & orbiculos quoſdam habens, ut adduci ac reduci faciliùs poſſet, occurrit apud Dionem, in *Aviti vita*. De quo accipiendum illud Juvenalis, *Sat. 8. v. 167.*

——— *Lateranus ad illos*
Thermarum calices, inſcriptaque lintea vadit,
Maturus bello, Armeniæ ———

De *Velis Baſternarum, Carpentorum, Lecticarum, Lectorum* &c. ſuô locô. De *Velis Statuarum* vide Meurſium, *ad Lycophr.* Verbô quidquid abdi religio, honeſtas, neceſſitas ſuaſit, *Velô* condebatur. Martialis, *l. 1. Epigr. 35. v. 5.*

At meretrix abigit teſtem, Veloque *ſeraque.*

Quod extulit Auſonius Proverbii locô, *Epicediô in Patr. Edyll. 2. v. 25.*

Non occurſator, non garrulus, obvia cernens
Valvis & Velô *condita, non adii.*

Quò forſan alludunt *Vela* in thalamo, quæ recenſet Chryſologus, *Sermon. 22. ſub fin. Ex quo ad deſponſandam ſuam Eccleſiam Chriſtus advenit, thalamus ornatur Sponſæ, & ornatur aurô fidei, argentô ſapientiæ, virtutum gemmis, ſanctitatis Velis.* Certè Servius, *ad l. 1. Æn. v. 701. Ideo autem*, ait, *etiam in domibus tendebantur aulæa, ut imitatio tentoriorum fieret, ſub quibus bellantes ſemper habitavêre Majores, unde & in Thalamis hoc fieri hodie conſpicimus.* Vide Laurent. Pignorium, *Comm. de Servis*, ut & hic paſſim &c. De muliebri *Velo* capitis addam pauca. Congruere illud fœminis, diſertè tradit Apoſtolus, *1. Corinth. c. 11. v. 5. ſ.* ubi interrogatus à quibuſdam Corinthiis ſalvoſne eſſe deberet Mulieribus uſus patrius, apertô in publicum procedendi capite, reſpondit, id planè indecorum eſſe, nec tam videri debere conſuetudinem, quàm corruptelam omni ratione recidendam. Quod non tantùm de mulieribus ad orandum prodeuntibus, aut in Templo orationi vacantibus, ſed & de omni in publicum earum proceſſu, intelligendum eſſe, ex rationibus, quas ibidem affert, clariſſimè patet: inprimis cùm indigitat, *non velatam Mulierem tonſæ ſimilem eſſe*: cùmque tegmen illud capitis, ἐξουσίαν, ſeu *poteſtatem* vocant, ſubjectionis viro debitæ ſymbolum facit. Et hic omnium politiorum

ſemper

ſemper gentium mos fuit. Apud Hebræos enim, jam à primis gentis [illegible] tabulis, velari & contegi fœminei ſexus capita conſuevisse, dicimus ex verbis Abimelechi ad Saram, in Geneſ. c. 20. v. 16. Quæ conſuetudo poſteà [illegible] retenta. Vide Tertullian. *de coron. Mil. c. 4. Apud Judæos tam ſolemne [illegible] velamen capitis* [illegible]. Hinc in ſacrificio Zelotypiæ Numer. c. 5. v. 18, ad [illegible] M [illegible] ſuſpecta, capite nudato, ad [illegible] legitur, vide C [illegible] *Ant.* l. 4. D [illegible] dicimus ex A [illegible] ubi [illegible] fœminam [illegible] caput [illegible], ſed & faciem [illegible] intra domum & Viri conſpectum degerent, veſtale, [illegible] pars. [illegible] in eam [illegible] numerabatur [illegible], Gall. *Marquet.* U [illegible] a Rigaltio ad *Onoſandri Strategicon*, c. 1. [illegible] fuiſſeque olim illas larvas purpureas, idem Auctor [illegible] Plinium, *l.* [illegible] *c.* 14. [illegible] De [illegible] Mulierum, velatum in publico caput habentium, [illegible] 14. idque adſtruunt [illegible] vulgarium modo [illegible], ſed etiam Auguſtarum Liviæ, Ma [illegible], [illegible], quas nummi antiqui capite obducto repræſentant, addito lemmate [illegible] DICITIA. Poppæam item Sabinam Neronis conjugem, non niſi velatam & inſrequenter, in publicum prodiiſſe, tradit Tacitus, [illegible] *l.* 13. *c.* 45. Imò hôc ſolò argumento repudiatam à C. Sulpitio Gallo uxorem, quòd capite apertô foris verſatam cognoviſſet, legimus apud Val. Maximum, *l.* 6. *c.* 3. ex. 10. P [illegible] & barbaris mulieribus, capita *velare* ſtile perpetuum, Tertullianus Auctor eſt, *de vel. Virg.* c. 17. ubi narrat, Arabicas mulieres, non caput ſolùm habuiſſe tectum, ſed & faciem, contentas dimidiâ frui luce, procedendo, unum duntaxat oculum liberatas, ne totam faciem proſtituerent: idque apud eas ſuo adhuc tempore viguiſſe, ait D. Hieronymus, *in Eſai. c.* 4. Hinc inter Chriſtianos quoque hujuſmodi *velamentum* nubentibus ſuiſſe jam olim adhibitum, docemur ab Ambroſio, *de Virgin. l.* 3. nec aliunde vox *nubendi* eſt. Quod *velamen*, quia à Sacerdote imponebatur, *Sacerdotale* dictum eſt, eidem *Ep. ad Vigil.* impoſitum autem fuiſſe Sponſo non minùs ac Sponſæ, colligitur ex Nicol. I *ad Conſulta Bulgar. c.* 3. qui ritus hodieque pluribus in locis viget: Sicut olim ſub thalamo, i.e. *Velo* ſuſpenſo utrumque inumbrante, contractum fuiſſe Nuptiale fœdus, monet, Sanctius *Prolegom.* 3. *in Cant.* &c. Vide plura in hanc rem, præter Auctores prædictos, apud Anſ. Solerium, *de Pileo, Sect.* 5. & ſuprà ubi *de Velamine Nuptiali.* Sed & *velari* conſuevisse Veteres in publico luctu, & quidem *labrum ſuperius* Hebræos obnupſiſſe; alios, totum corpus lugubri veſtimentô obvolviſſe, diximus ſuprà. Ad *Velorum* ſacrum apud Iſraëlitas uſum ut tranſeam, *Velum* in Templo Salomonico, unum tantùm fuiſſe, ſunt qui ſtatuant Viri doctiſſimi, cùm unius duntaxat mentio fiat 2. Paralipom. *c.* 3. *v.* 14. Sed cùm in vetere Tabernaculo fuerint duo, quæ apertè deſcribuntur *capp.* 26. *v.* 31. & *c.* 36. *v.* 35. 36. 37. Exodi; veriſimile non eſt, in Templo Salomonico unum ſolùm fuiſſe; unde & in ejus deſcriptione duo commemorat Joſeph. *l.* 8. *c.* 11. & in Templo, quod Herodes inſtauraverat, duo fuiſſe, docet idem, *Bello Jud. l.* 5. *c.* 14. quorum utrum in morte Chriſti ſciſſum fuerit, diſputant Eruditi? Hieronymô aliiſque è Veterib. quos Baronius ſequitur, de exteriore: Cyrillô aliiſque de interiori velo id intelligentibus. Vide Iſ. Caſaubon. *Exercit.* 16. *n.* 127. Burmanno, *Theol. Synopſ. Part.* 1. *l.* 4 *c.* 13. in Tabernaculo *Vela*, præter aulæa & tapetes, terna erant. Primum ad ingreſſum Atrii, ad quatuor columnas appenſum, Exodi *c.* 27. *v.* 16. Secundum, ante primum Tabernaculi thalamum, ſeu cellam, *Sanctum* dictum, quod Sacerdotibus, inter quinque columnas deauratas, aditum præbebat, Exodi *c.* 26. *v.* 36. Tertium in interiore Tabernaculi parte, *Sanctum Sanctorum* à priori thalamo ſeparans, & 4. ſuſpenſum columnis, per quas Pontifex M. quotannis ſemel in Adytum introibat, Exodi *c.* 26. *v.* 31. ac *ſeqq.* & *c.* 36. *v.* 35. Item, in Templo primo, inter Sanctum & Sanctum Sanctorum murum ſtetiſſe, unius cubiti craſſitie & poſt hunc *Velum interius*. eos verò, qui Babylone reverſi erant, cùm dubitarent de ejus forma, ſitu ac proportione, vice muri, *Vela*, inter quæ ſpatium cubiti interfuerit, extendiſſe, tradit. Cæterùm *Vela* hæc, hominem, velut profanum, à ſacrorum communione ac Dei ſui conſpectu arceri, ceremoniarum univerſam molem, Religioni nebulam ac velum obtendere, carne denique Chriſti, Divinitatem ejus, velut *Velo* quodam, tectum iri, denotabant. Vide præfatum Burmannum, *loc. cit.* Non verò ſilentiô hîc prætereundum eſt, Hiſtoriam ſeu potiùs miraculum *Veli* ad Chriſti mortem (quæ omnibus his ceremoniis finem imponebat) ſciſſi, ita paſſim omnibus in Urbe ſancta innotuiſſe; ut ipſi etiam Rabbini veteres infenſiſſimi Chriſti hoſtes in ſuis Scriptis mentionem ejus fecerint. Ut enim obſervavit Joh. Buxtorfius Senior *in Jomâ Tract. Talmudico*, inter alia ſigna infauſta, quæ Templi deſtructionem portendebant, hoc etiam commemoratur; quod Templi fores ſponte ſuâ ſe aperuerint, idque annis 40. ante excidium: quam narrationem omnino pertinere ad *Veli* [illegible] ruptam, Evangeliſtis memoratam Vir ille undiquaque eximius, [illegible] contendit, Caſaub. *ubi ſupr.* Nihilominus retentô Hebræorum more, etiam apud Chriſtianos *velari* olim aditus Templorum & interiores & externos conſueviſſe, diſcimus ex Hieronymo, *Epitaph. Nepotiani*, *Erat ergo ſolicitus, ſi nitreret altare, ſi parietes abſque ſuligine, ſi pavimenta terſa, ſi Janitor ſemper in porta, ſi Vela ſemper in oſtiis.* Vide quoque Greg. Turonenſem, *de Glor. Conſeſſ. c.* 55. Et [illegible] cant hæc veteres e Muſivo picturæ, quæ in abſidibus Altarium Romæ paſſim conſpiciuntur. Imò ſuperſunt etiam hodie ibidem porticus Templorum velut Alexii, Sabinæ, Auguſtini in Schola Græca, Coſmatis & Chryſogoni, in quibus cernuntur annuli *velares* inſerti adhuc ferreis vectibus. Anaſtaſius quoque Bibliothecarius non ſemel, *Vela de ſundato, Vela de Chryſoclavo, Vela de Quadrapulo, Cortinam Alexandrinam, Vela* [illegible] *holoserica.* &c. E [illegible] juſque idem fortaſſe eſt inſcriptio, quæ [illegible] Corn. [illegible] *Fasti* [illegible] &c. [illegible] du Freſne ubi ſupra, in Eccleſiis Latinis [illegible] ſuſpendi, primum, quod ſacra [illegible] quod Sacrarium [illegible] dividat, tertium, quod [illegible] ſecernat à populo, docet ex [illegible] Rosw. *l.* 1. [illegible] 35 ipſo quoque ſtupet patientiam ac [illegible] Ædium ſacrarum [illegible] addit ex Rosweido ad [illegible] Templis ad Cathedras [illegible] tranſire *vela*, quas [illegible] velamina fuiſſe, notant [illegible] *ad Martyr. l.* Nec Pontifices ea rejecêre: [illegible] Joh. Diaconus, *in vita Gregorii, apud Surium, Tom.* 2. Hebræos Mercatores nunquam fuiſſe ad colloquium admiſſos ſeu obtutum Rom. Pontificis, ſed intra *velum* longiſſimæ porticus, non quidem in ſcamnis, ſed in pavimento ſedentes, ſuſcepta pretia numeraſſe. Præterea Sepulchris *vela* etiam Veteres Chriſtianos prætendiſſe, teſtatur Prudentius, *Cathemerin. Hymn.* 10. *v.* 13.

> *Hinc maxima cura ſepulchris*
> *Impenditur, hinc reſolutos*
> *Honor ultimus accipit artus:*
> *Et* [illegible] *ambitus ornat.*
> *Candore nitentia claro*
> *Prætendere lintea mos eſt.*

Vide quoque Sedulium, *Carm. l.* 5. Judam increſcentem. Qui candor ad Chriſtianos fortè pervenit ab Hebræorum eâdem conſuetudine, apud quos *ſepulchra dealbata* viſebantur, Matth. *c.* [illegible] 27. & huc videtur alluſiſſe Paulus, Ananiam *parietem dealbatum* appellans Actorum *c.* 23. *v.* 3. Quod apud Ethnicos quoque obtinuiſſe ſuadet locus Ammiani *l.* 16. *Suaſitque* [illegible] *mendacium* [illegible] *Majeſtatis acceſſere Maritum inſontem*, [illegible], *quòd velamen purpureum a Diocletiani ſepulchro furatum, quibuſdam conſciis, occultabat.* Et Alcimus Avitus, *l.* 3. *c.* 10.

> *Ille quidem celſa dudum qui floruit aulâ*
> [illegible] *ad tumulum ſtipatô funere ſertur,*
> *Auratoque datur conditus membra* [illegible]*,*
> *Et pretioſa tegunt elatum lintea marmor*, &c.

Vide iterum Laurentium Pignorium, *Comment. de Servis.* De ſacro autem capitis in Baptiſmo *velamine*, apud Veteres etiam uſitato, Anſ. Solerium, *de Pileo, Sect.* 4. uti de ritu *velatis manibus* S. Euchariſtiam accipiendi, aliiſque huc pertinentibus, ſuprà. Apud *Monaſticæ Rei* Scriptores, *Velum Conſecrationis*, à ſolis Epiſcopis ſolis Virginibus, idque ſolum in feſtivis & dominicis diebus datur, non ſine variis ceremoniis, in *Pontificali* deſcriptis: quò accepto Evangelium legere poſſent in Matutino: *Velum Profeſſionis*, ſuſcipitur a Virgine, cùm continentiam profitetur, non ſine benedictione itidem ſolenni ac litania: *Velum Ordinationis*, olim Diaconiſſis ſeu Viduis dabatur: *Velum Prælationis*, Abbatiſſis imponitur & *Velum Monachorum*, eos quondam velabat, cùm benedicerentur, de quibus omnibus vide Car. du Freſne, *in Gloſſ. ar.* Marteſ Fratres, *in Hierolex.* & utriſque Auctores magnô numerô laudatos: qui etiam *Veli*, *quò cooperitur Calix*, *Velique Quadrageſimalis*, quò Altaris aſpectus aufertur, dum Sacra Liturgia peragitur, tempore Quadrageſimæ, meminêre & *extra Velum*, mulierum confeſſiones audiri vetitum eſſe, referunt: In ſpecie de *Velamine Virginum Deo ſacratum*, apud Chriſtianos, Ethnicoſque olim, Anſ. Solerium ubi ſuprà, *Sect.* 7 &c. de *Velo* foribus Ædium ſacrarum, in Eccleſ. veter. Chriſtian. obtento, quod Α'μφίθυρον. de *Velo ſacro*, intra quod Neophytos adhiberi nefas, ait Cyrillus Alex. *Cat.* [illegible] *in Joan.* de *Velo* tandem ſeu ſudario, quô in Liturgiâ Sacerdotes uſi, Cl. Suicerum, *Theſaur. Eccleſ.* vocibus Α'[illegible] & Καταπέτασμα, item Α'ήρ. Vide quoque, quæ retro dicta, vocibus *Panaſ*, *Tecta* & *Tegere*, uti de *Velis lavatis* aliquid ſuprà, voce *Lavata*; de virgis æreis quibus vela adduci reducique mos, voce *Regulares.*

VELUM, quoque linteum quodvis, uti vexillum, à quo etiam nonnulli vocem contractam volunt, uti docet Jul. Cæſ. Scaliger, *de cauſis L. L. c.* 31. Sic concuſſu veli aut chlamydis, hoſtium adventum: excuſſo verò eorundem diſceſſum, demonſtrare Romanos conſueviſſe, diſcimus ex Alex. Neapolitano, *Genial. Dier. l.* 4. *c.* 2. Et *vela candida* hodie tacitum habere ſignum colloquii, ait Hugo Grotius, *de Jure Belli & Pacis l.* 3 *c.* 24. quod eſt *de Fide tacita*. Ob eminentiam, tegmen aut linteum, quo navis inſtruitur, verba ſunt Becmanni *Origg. L. L.* Græcè ἱστίον. Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 373.

> *Humida vela legunt* ———

Ovid. *l.* 11. *Metam. v.* 470.

> *Vela tamen ſpectat ſummo fluitantia malo.*

Aliis. De quibus ſic Plin. *Proœm. l.* 19 ubi de lino, è quo *Vela* hujuſmodi conficiunt. [illegible] *miraculum* [illegible] *herbam eſſe, quæ admoveat Ægyptum Italiæ:* [illegible] *Gades ab Herculis columnis ſeptimô die Oſtiam afferat, & citeriorem Hiſpaniam quartô, provinciam Narbonenſem tertiô, Africam alterô* [illegible] *Audax vita: ſcelerum plena, aliquid ſeri, ut ventos procellaſque recipiat & parum eſſe, fluctibus ſolis vehi. Jam verò nec vela* [illegible] *magnitudine* [illegible]. *Sed quamvis amplitudini antennarum* [illegible] *arbores ſufficiant, ſuper eas tamen addi velorum alia vela: præterque alia in proris, & alia in puppibus* [illegible]*, ac tot modis provocari mortem* &c. Ab Icaro inventa, idem habet, *l.* 7. *c.* 56. etſi quod Dædalo attribuit Pauſanias, *in Boeoticis*. Materia linum, papyrus, cannabis, lupus, cornium, ſericum denique, uti de Candiſhio nobili Anglo legimus, qui ex India redux ſub finem ſeculi præteriti & nauticos funes & vela, ex

pretioſo hoc vellere confecta habuit. Forma triangula, quadrata, rotunda: quorum prima hodie non in multo uſu, media in minoribus navigiis anniciſque fieri videmus; ultima apud Indos ſe conſpexiſſe nautæ Luſitani affirmant. Uſus ex [illegible] Plion ſatis liquet. Color varius. Rebus lætis alba fuêre, Guil. Pictav. in *Hiſtor. Norman.* 209. *Stabant naves ad* [illegible] *mittendum paratæ* [illegible], *quas vere decuerat albis velis, more Veterum, ad*[illegible]. [illegible] *Cura enim erant* [illegible] *imum triumph*[illegible]*m.* Item purpurea, uti Simonides de velo, quod Ægeus [illegible] heſeo dederat, coccini coloris ex ilice aquifolia fuiſſe, innuit, apud Plut. *in eo*, verbis [illegible] quod tamen alii cand[illegible] ni ſimiliter fuiſſe ſcribunt, vide quoque de Cleopatræ navigio eundem *in* [illegible]*toni*, & Guilielmum laudatum, ubi ſuprà, *p.* 2[illegible]. Tr[illegible]ibus vero nigra. Idem paulo a[illegible] *p.* 92. *Inſeſcatur ſecundis* [illegible] *qui niger* [illegible] *velis* [illegible] *proventibus.* Utraque jungit Catullus Theſei de nave, *Epithalamio Pelei, Epigr.* 63. *v.* 232. *ſ.*

> *Hæc* [illegible] *mandata, nec ulla obliteret ætas,*
> *Ut* [illegible] *nostros invisent lumina colles,*
> *Fun*[illegible] *tum antennæ deponant undique vestem,*
> *Candidaque intorti ſuſtollant vela rudentes.*

Vide Caſp. Barthium, *Animadv. ad Statium, Theb. l.* 5. *v.* 130. *mutarant vela* &c. Species variæ *Tria vela* facit *Pollux* & eum ſecutus *Iſidorus*, majus, quod *acation* appellant; *dolon* [illegible], quod à tergo eſt, & minimum *dolona*. [illegible] & *ari*[illegible] genus *veli*, ſeu *artemon*, quô majoribus velis appenſo nautæ in ſummo tempeſtatis diſcrimine utuntur, uti videre eſt apud *Nicol. Perottum*, & *Lil. Gyraldum.* *Sipparum* quoque velis accenſentur, & *orthiax* appendix eſt, quæ infimæ veli parti adjicitur. Quibus verò adſtringuntur funibus vertuntur que, *pedes* dixére, unde [illegible] Lycophroni, ad quem *Comm.* Meurſii vide, & ſuprà ubi de *Pedibus Navium*, nec non in voce [illegible]*artare*. *Nulla* autem *res æque adjuvat curſum, quam ſumma pars veli, illinc maxime navis urgetur; ita quoties ventus increbuit, majorque eſt, quam expedit, antenna ſubmittitur, minus habet virium flatus ex humili*, Senecæ verba ſunt &c. Vide Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 20. & *Rei Nauticæ* Scriptores ſuprà ex parte laudatos. In occurſu nautico, ut hoc unum addam, demittere *vela* minores majoribus conſueviſſe, notat Bembus, *Venet. Hiſt. l.* 4. cujus rei causâ quantum Chriſtiani ſanguinis, contra Turcas Piratas [illegible] gloriosius longè impendendi, fuſum ſit haud pridem, ignotum nemini. Uti verò *Vela nautica*, prout uſus poſcit, nautæ tendunt vertuntque multifariam, ſic ad Theatrica vela claſſiarios milites, ob eandem peritiam, adhiberi apud Romanos conſueviſſe, docet Æl. Lamprid. *Commodo, c.* 15. ubi eum, quòd irriſum ſe crederet, *Populum Rom. a militibus claſſiariis, qui vela ducebant, interimi præcepiſſe, memorat.* Qua de re vide aliquid ſuprà, uti de *Velis Alexandrinis Plumatiſque*, quorum mentio apud Anaſtaſium *in Gregorio* IV. Salmaſium, *Not. ad Vopiſc. in Carino, c.* 20. & ſuprà ubi de *P*[illegible]*mariis*, ac *Polymitarius*: de *Velo Luciliano*, h. e. figura ſeu morſu figurato, qui non rectus & apertus, ut ſcommata, ſed tectus & quaſi cum velo, apud Ciceronem *ad Attic. l.* 16. *Ep.* 11. Theod. Marcilium, *in Inst.* [illegible] *c.* 13. ut alia omittam.

VELUS, magus, vide ſuprà *Armenius*.

VELUTUM, vide ſuprà *Serica veſtis*, & infrà voce *Villoſa*.

VELUVIA, Gall. LA VELUVE, tractus Geldriæ inferioris, ubi aliàs Marſaci populi. Terminatur a Septentrione mari Auſtrino, ab Ortu Iſalâ, ab Occaſu dominio Ultrajectenſi, a Meridie Rheno. Ejus Urbes Arenacum, Hardervicum & Elburgum.

VEMANIA, *Antonin.* locus inter urbem & Nucerium, *Menavia* quidam malunt.

VEMANIA, oppidul. Sueviæ, *Wangen*, liberum, ad Argum ſuper. fluv. 15. mill. paſſ. à Campoduno in Occaſum, Conſtantiam verſus 32. circ. 12. à Lindavia in Boream, 60. ab Auguſta in Africum. Deficit in dies.

VEMIPSUM, Latii oppid. *Valmontone* quibuſdam.

VENA, Scaligero à Græco [illegible], Becmanno à Latino *veno*; proprie *vaſculum* & canalis eſt, quò ſanguis *venit* & *devenit* in omnes corporis partes. Quomodo & Arab. ורוד nominatur à ורד *venire*, quod ab Hebr. ירד deſcendit. *Papias*, *Vena dicitur, quòd per eam ſanguis veniat ad cor* &c. Vide Becmann. *Origg. L. L. p.* 485. Inde ad annum fœcundum ac fertilem tranſlata vox. Horat. *l.* 2. *Carm. Od.* 18. *v.* 9. 10.

> *At fides & ingeni*
> *Benigna vena eſt.* ———

Quò ſenſu *venas cujuſque generis hominum tenere*, eleganter Cicero dixit, *de Oratore, l.* 1. Hinc ad arbores, in quibus *venarum curſum fluvium* dixere Veteres, unde *arbor fluviata* apud Plinium, *l.* 16. *c.* 39. quæ *venis* diſtingueretur. Græci [illegible] appellitant, quæ *ſimplicem venarum curſum*, vel [illegible] vel *quadrifidum* haberet. Cujuſmodi curſu venarum quadruplici fluviatam imam abietis partem, quæ proxima terræ eſt, & *ſappinum* vocitatur, ad Fabrorum inteſtina opera maximè idoneam eſſe, ex eodem Plinio diſcas. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1033. qui etiam de *vena* arborum in laminis ſectilibus invicem glutinandis minus probata, varia habet, *p.* 417. *ad locum epiſt. Auctoris, l.* 16. *c.* 43. Ulterius ad terræ meatus, ubi ſunt *venæ* metallorum & lapidum, quarum indicium à dæmonibus metallicis [illegible] vulgò credi, ſuprà vidimus. Hinc *vena*, pro ipſo metallo, apud Solin. *c.* 28. *Terra ibi* (apud Amantes) *hujuſce venæ copioſa eſt*, [illegible], ad quem locum Salmaſium vide. Etiam in gemmis *venæ* dicuntur, quæ oblongô & variô diſcurſu per gemmæ corpus, inſtar venarum corporis humani, current lineæ: quemadmodum *ſtellæ*, puncta in iiſdem ſunt & guttæ vel pulveres, ad inſtar ſtellarum ſparſi. Unde Plinius de Heliotropio gemma, *l.* 37. *c.* 10. *ſangui*[illegible] *venis diſtincta*: ap[illegible] omnino, nam [illegible] & [illegible] & liminibus [illegible] gemmas diſtinxit, ſtellis verò [illegible] paſſim apud [illegible] Auctorem legas, quam [illegible] rerum Salmaſ. [illegible] ſuprà *p.* 346. nec non *p.* 565 [illegible] quoque diverſas [illegible] in gemmis [illegible] &c. Ut verbum addam [illegible] venis [illegible] quam ab urſis, [illegible] ictu, ſan[illegible] ſibi [illegible] edentibus addidiciſſe homines Cr[illegible]ius ait, non [illegible] ſolum, ſed & ignor[illegible] cauſa [illegible] am à Romanis, diximus ſuprà, ubi [illegible] *Panis militaris* [illegible] Vide quoque voce *Baliſtra*, item ubi de [illegible] [illegible] Venetos verò tem[illegible] & verticis *venas* pueri [illegible] ſolitos ſuccida lanâ, ſicque effeciſſe, ut n[illegible] tempore pituita defluens è capite officeret adeòque illi optimam valetudinem aſſequerentur, tradit Herodotus, *l.* 4. [illegible] morem hodieque Æthiopes retinere, & frontem infantium [illegible] ſuo Natalis die, [illegible] uſcos vero occiput, inurere, [illegible] apud Th. Bartholinum, *de* [illegible] *Vet.* [illegible] ubi de hac [illegible] plura &c.

VENABULUM, haſta erat oblonga, qua feræ inc[illegible] excipiebantur. Plin. *l.* 1. *Ep.* 6. *Apros tres, & quidem* [illegible] *cepi, ipſe? inquis, ipſe, non tamen ut omnino ab inertia mea* [illegible] *cem. Ad retia ſedebam. Erant in proximo non Ve*[illegible] *aut lancea, ſed ſtylus & pugillares* [illegible] *ſtatarius.* [illegible] Græcis, quod feris objicerent, [illegible] apud Xenophontem, *Cyneget.* paſſim. [illegible] Gul. Xylander. *At in apricum ſylveſtrem canes compar*[illegible], C[illegible], *Locrenſes, Laconas, caſſes, jacula.* Venabula, [illegible] Servio ad *l.* 4. *Æneid. v.* 131. Venabula ob hoc dicta, quòd [illegible] *apta venationi, quaſi Excipiabula.* Nonius Marcellus deſcribit [illegible] 8 *num.* 23. *Venantium telum latiſſimum à ceteris acies longa* [illegible] Varro [illegible]

> ——— *Nempe ſues ſylvaticos*
> *In montibus ſectaris venabulô aut cervos.*

Interpretatus eſt L. Seneca *in Hippolyt. Act.* 1. *Sc.* 1. *v.* 49.

> *Tu grave dextrâ lævâque ſimul*
> *Robur latô dirige ferrô,* &c.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipomenis in Roſin. Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 8. Piſei autem inventum *venabula* facit Plinius, *l.* 7. *c.* 56. quæ corytis & thecis recondere Venatores, cùm illorum uſus non eſſet; in ipſa autem venatione, ferrum ſeu mucronem eorum fucare coloribus ſolitos, ut feræ faciliùs ſe ferro non viſo inducerent, diſcimus ex Martiali, *de Spectaculis, Epigr.* 11. *v.* 3. ubi de urſo, qui ſe ipſum viſco implicuerat,

> *Splendida jam tecto ceſſent Venabula ferro,*
> *Nec volet excuſſo lancea torta manu.*

Idem feras, in quas *venabula* adhibita, recenſet, *l.* 14. *Epigr.* 30. cui hic ipſe titulus,

> *Excipient apros expectabuntque leones,*
> *Intrabunt urſos, ſi modò recta manus.*

Adde pardos, in quos tamen nil fraude hâc opus, namque & in ipſa *venabula* præcipites ruunt, Homer. *Il.* φ. & Oppian. *Halieut. l.* 2. ob quam feræ temeritatem, cum ea Alexandrum M. apud Danielem comparari, volunt nonnulli. Sed & leæna, catulis orbata, nuda venabula non timet, vel ſaltem, ne timeat, oculos humi defigit, Æliano teſte &c. Multum verò intereſt, quâ parte petatur fera. Si ferire voles apri caput, levi flexu irritus fit ictus, quare adigendum telum inter ſcapulas, quâ parte jugulum eſt, quam rem pleniùs explicat Xenophon, *Cyneget.* Itidem in pardo *venabulum* adigendum in pectus, eumque ipſum; ne alioqui, utcunque vulnus acceperit, rectâ in venatorem faciat impetum: quod monitum Polluci legas, *Onomaſt. l.* 5. *c.* 4. Sed &, ut, ſi fallere tetium dolô velis, multum refert, cujoſmodi ea ſint. ita in *venabulis* multum intereſt, ut è fraxino ſint, aliove ligno duriore, ne duræ illiſa cuti frangantur atque ita deſtituant Venatorem, Gerh. Jo. Voſſ. *de Idololatr. l.* 5. *c.* 70. ubi plura hanc in rem.

VENAFRUM, civitas Campaniæ, oleis abundans, in Samnii confinio: Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Capuano. Horat. *l.* 2. *Carm. Od.* 6. *v.* 15.

> ——— *Viridique certat*
> *Bacca Venafro.*

Martial. *l.* 13. *Epigr.* 98.

> *Hoc tibi Campani ſudabit bacca Venafri.*

Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 86.

> *Ipſe Venafrano piſcem perfundit.*

Strabo, *l.* 5.

> [illegible]

Plin. *l.* 15. *c.* 2. de oleo: *Principatum in hoc quoque bono obtinuit Italia toto orbe, maximè agro Venafrano.* *Venafro* hodie dicitur. Nonnihil à Vulturno abeſt, in colle, in provinc. Terræ Laboris, cum titulo Principatus parva. Vix 5. milliar. à confinio Comitatus Moliſini in Occaſum, 10. à Liri fluv. in Ortum, [illegible] à Caſſino monte. Apud Venafrum fons acidulus eſt calculoſis ſalutaris, Plin. *l.* 31. *c.* 2. Hinc *Venafrus* & *Venafranus*, nomen gentis. *M.* *Lloydius.*

VENALICIUS, in *Gloſſ.* [illegible], qui [illegible], i. e. ſervos vendebat. Cicero *in Corneliana*: *Neque divitiæ* [illegible] *movent, quibus* [illegible] *Africanos & Lælios multi Venalicii Mercatoreſque ſuperârunt.*

rum. Aliàs *Mango* item junctim *Mango Venalicius*. Plinius, *l.* 21. *c.* 26. ubi de hyacintho, *Radix eſt bulbacea mangonibus venalicii pulchre nota, quæ è vino dulci illita pubertatem coërcet, & non patitur erumpere*. Vide quoque ſuprà, ubi de *Hyacintho*, & *Vaccinio*, nec non jamjam dicenda.

VENALIS, de mancipio *venalis* κατ' ἐξοχὴν ſumitur: *Grex venalium*, Plaut. *Aulul.* *Actu* 3. *S.* 3. *v.* 4. *Ciſtellar.* *Actu* 2. *Sc.* 2. *v.* 67. *Rudente*, *Actu* 2. *Sc.* 7. *v.* 26. Venales *illic ductavit quiſquis eſt: non eſt miſericors*. Idem in *Trinummo*, *Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 51. *Mercaturamne, an Venales habuiſti*. Cicer. 5. *Verr. c.* 56. *Ibi ad deprecandum periculum proferebant alii purpuram Tyriam, — — vina nonnulli Græca, venaleſque Aſiaticos*. Et *de Orat.* *l.* 1. *c.* 58. *Manilianas* Venalium *vendendorum leges ediſcamus, quæ ſi extarent, multum afferrent in plurimis lucis*. Inprimis vero *Venalium* nomine Servi novitii veniebant. Quintilian. *l.* 8. *c.* 2. *Item quod commune eſt, & aliis nomen, intellectu alicui rei peculiariter tribuitur: ut urbem, Romam accipimus & Venales, Novitios; & Corinthia, æra.* In *venalibus* tamen quantumvis viles, mutilos, effœtos, locum invenisse indicat Seneca, *Ep.* 47. *Stare ante limen Caliſti Dominum ſuum vidi, & eum, qui illi impegerat titulum, qui inter reiecula mancipia produxerat, aliis intrantibus excludi. Retulit illi gratiam ſervus ille, in primam decuriam conjectus, in qua vocem Præco experitur.* Ubi *Decuriam* dicit illum gregem, ut Columella, *l.* 1. *c. ult.* Ne enim, de isto etiam inter ſervos infimo genere, quis putet eorum pretium non eſſe, videri poteſt Aug. Busbequius, *Ep.* 3. ubi inſigni hiſtoriâ Hiſpani captivi, quem membris ex vulneribus debilitatum Turca quidam emerat, apud Turcas *Servi labore Herum vivere*, prolixè demonſtrat. Vide quoque ſuprà, *Coëmtionalis ſenex*. Aſſervârunt autem Catastis *venales* pueros Mancipatii, Mangones ac *Venalitiarii*. (Sic enim iu famil dicti, qui huic negotiationi præerant) Martialis, *l.* 9. *Epigr.* 59. *al.* 60. *v.* 5.

> *Sed quot arcana ſervant tabulata cataſtæ,*
> *Et quot non populus, nec mea turba videt.*

Plin. *l.* 35. *c.* 18. *Talem in cataſta videre Chryſogonum Syllæ.* Sueton. *de illuſtr. Gramm. c.* 13. *Laberius Hiera emptus de Cataſta.* Eorundem nota gypſati erant pedes. Tibullus, *l.* 2. *Eleg.* 3. *v.* 63.

> *Nota loquor: regnum ipſe tenet, quem ſæpe coëgit*
> *Barbara gypſatos ferre Cataſta pedes.*

Vide Plin. *l.* 35. *c. antepen.* Sed & *venalitium* fuit loci nomen, ut apud *Petronium*, in quo tituli aliquando pingebantur: In Titulo autem, ex edicto Ædilium Curulium, ſcribebantur morbi vitiaque mancipiorum & quidquid aliud Emtoris intererat non neſcire, Seneca *ubi ſuprà*. Sueton *de Illuſtr. Gramm. c.* 4. *Nam apud Majores, cùm familia alicujus venalis produceretur, non temere quem literatum in titulo, ſed literatorem inſcribi ſolitum eſſe*; Quem aliquando per colla pependiſſe, diſcimus ex Propertio, *l.* 4. *Eleg.* 5. Mangones itaque, venum exponentes Mancipia, Servos novitios apud Publicanos profitebantur, *l.* 16. *ff. de Pub. & Vect.* qui ideo vectigales erant, quòd à *Venalitiariis* pluris, quàm veterani, vendebantur. Sueton. de *Cæſare*, c. 47. *Servitia recentiora politioraque immenſo pretiô, & cujus ipſum etiam puderet, ſic ut rationibus vetaret inferri*. Cùm verò fallaciæ hic atque imposturæ Mangonum plurimæ eſſent, *Edictô Ædilitiô illis occurſum fuiſſe*, monet Ulpianus, *l.* 36. *ff. de Ædil. Edict.* Vide de illis Senecam, *Ep.* 80. & Plin. *l.* 21. *c.* 26. *l.* 30. *c.* 5. & *l.* 32. c. 10. ubi artes Manciparioruṁ, qui pubertatem *Venalium* arcebant, recenſet. Ad quam turpitudinem prætereà inſtitutæ fuerunt in Urbibus officinæ, teſte Clem. Alexandrinô, *Pæd. l.* 3. ubi molles pice obliti à vulſoribus, depiles & glabri fiebant. Nec aliò pertinebant in Commodiana ſupellectili, Samnitica vaſa, calefaciendæ ſeu tabefaciendæ reſinæ ac pici, apud Capitolin. *in Pertinace. c.* 8. Translatitia, &, quæ ad omnes *Venales* aptaretur, cantilena fuit,

> ——— ——— *Hic eſt*
> *Candidus & talos à vertice pulcher ad imos*;

Horatius, *l.* 2. *Ep.* 2. *v.* 4. Vel *v.* 6.

> *Verna miniſteriis ad nutus aptus heriles,*
> *Literulis Græcis imbutus, idoneus Arti*
> *Cuilibet,*

Cui affinia illa Terentiana, *Eunuchô*, *Actu* 3. *Sc.* 2. *v.* 23.

> ——— *Fac periculum in literis,*
> *Fac in palæſtra, in Muſicis, quæ liberum*
> *Scire æquum eſt adoleſcentem, ſolertem dabo*, &c.

At Emptores morbos & vitia *Venalium* ſedulò explorabant. Appulejus, *Apolog.* Odore (Gagatis lapidis) *in Venalitiis vulgò ſanitatem, aut morbum venalium experiuntur. Etiam orbis à Figulo circumactus, non difficilè ejuſdem valetudinis* (de Comitiali morbo loquitur) *hominem vertigine ſui corripit.* Claudian. *in Eutrop. l.* 1. *v.* 33.

> ——— *Quot jura, quot ille*
> *Mutavit tabulas, vel quanta vocabula vertit!*
> *Nudatus quoties, Medicum dum conſulit Emtor.*

Vide quoque D. Hieronymum ex Theophraſto, *l.* 1. *contra Jovinianum*. Neque his tantùm experimentis *Venditorum* fraudes cohibitæ ſunt, ſed & cautionibus, de ſanitate Servorum interpoſitis, quas excogitavit fortè Manilius (ſive ille Mamilius) cujus leges *Venalium vendendorum* Cicer. tetigit, ut ſuprà viſum. Quæ tamen ab illis non videntur receptæ, *qui ad Caſtoris negotiabantur, nequam mancipia ementibus vendentibusque, quarum Tabernæ peſſimorum ſervorum turbâ erant refertæ*, Senec. *in Sup. non cad. injur. c.* 13. Etiam *pileatos ſervos venum ſolitos ire, quorum nomine Venditor nihil præſtaret*, Cæl. Sabinus JCtus apud A. Gellium docet *l.* 7. *c.* 4. Nempe cùm hoc inſigni vendebantur Servi, *Venditor* vitium aut morbum non præſtabat, vel quia hoc ſignô liberali ingeniô, fide & animô ſine vitio eſſe credebantur, vel quia ſive boni ſive mali eſſent, Venditor ita vendebat Emtoris periculô, cùm cæteri Servi apertô capite venirent, pileuſque ſolùm, quum libertate donarentur, concederetur. Speciem venditionis mancipiorum, exhibet Lucianus, *in Vitar. auctione*, apud quem præconia, quæ Venditor non tenebatur præſtare, exprimuntur: Emtoris nomen & patria in tabulas referuntur, cum ſolemni illa præfatione ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ, quæ reſpondet illi alteri, quæ *B.* & *F.* notabatur, BONUM FACTUM. Denique, quum in Auctionibus ſingulos liceri aſpernabantur homines, eos plures in unum pretium miſſos, aut additos deſideratioribus ſive mancipiis ſive rebus; legimus, quemadmodùm hodieque videas, majoris pretii quæ ſunt, ſingula, viliora acervatim protrudi. Hujuſmodi ſervi Coëmtionalis exemplum lepidiſſimum habes, apud Plin. *l.* 34. *c.* 3. *Acceſſio candelabri talis, fuit Theonis juſſu Præconis Cleſippus fullo, gibber & aliô præterea fœdus aſpectu, emente id Gegania HS. quinquaginta millibus, eademque oſtentante convivio emtum, ludibrii cauſa nudatus atque impudentia libidinis receptus in thorum, mox Teſtamentum, prædives Numinum vice illud candelabrum coluit & hanc Corinthiis fabulam adjecit, vindicatis tamen moribus nobili ſepulchrô, per quod æterna ſuper terras Geganiæ dedecoris memoria duraret.* E quibus inter alia diſcimus, quum *juſſu* ait *Præconis*, apud dominam haſtam illorum imperium & moderamen Theatri Auctionarii fuiſſe &c. Vide Joh. Frid. Gronov. *de Pecun. vet. l.* 4. *c.* 8. & ſuprà *Mancipia*. Apud Athenienſes, ubi jura Servorum ſolutiora, quàm Romæ erant, non tantùm heris licebat ſervos vendere, ſed & ſervis jus erat dominos iniquos adigere, ut ſe humanioribus venderent, ex lege memorata Plut. *de ſuperſt.* Τοῖς δούλοις ἔξεστι πρᾶσιν αἰτεῖσθαι καὶ δεσπότην μεταβάλλειν ἐπιεικέστερον. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Att. l.* 2. *tit.* 6. Præter ſervos venui erant hoſtes captivi, quos primorum temporum ſævitia mox neci dederat. Veniebant autem ii ſub corona: ſic enim apud A. Gellium legimus, *l.* 7. *c.* 4. *Antiquitus mancipia jure belli capta coronis induta veniebant, & idcirco dicebantur ſub corona venire* (ſub haſta ſcil. Præconibus proclamantibus, venales illi coronas capitibus impoſitas habebant) vide quoque Tertullian. *de Coron. mil.* Idem tamen Gellius paulo pòſt, aliam afferens opinionem, cur dici ſolitum ſit, captivos ſub corona venundari. *Quòd milites*, ait, *cuſtodiæ causâ captivorum venalium greges circumſtarent, eaque circumſtatio militum corona appellata ſit*; Sed ipſe prius magis verum eſſe judicat. Pertinent huc *Sardi*, Proverbiô *venales* dicti &c. Utroque hominum genere liberi duriùs Romuli Legibus habiti, quos non ſemel tantùm, ſed tertiâ vice *vendere* Parentibus erat permiſſum, verùm de his infrà, ut & de aliis quibuſdam huc pertinentibus, vide ubi de *Vendendi liberos jure*; uti & de *rebus aliis Venalibus* uti & hic paſſim, ubi de *Foro*, verbô *Emere*, *Proſcribere* &c.

VENANTIUS Fortunatus, dictus quoque Clementianus Honorius, Epiſcopus Pictavienſis, gente Italus, Ravennæ ſtudiis incubuit, inde Turones delatus Gregorio Epiſcopo innotuit, poſteà Præſul factus eſt. Scripſit *Poëma libb.* 4. *de vita S. Martini*: Item alia, cum *vitis variorum Sanctor.* quæ omnia à Jeſuita Chriſtoph. Brouverio edita. Obiit ante Secul. 7. Vide Gregor. Turonenſ. Bedam, *Hiſt. Eccl. Angl. l.* 1. *c.* 7. Paul. Diaconum, *l.* 2. *Hiſt. Longob.* c. 3. Aimoin. *Hiſtor. Franc. l.* 3. *c.* 13. Sigebert. *c.* 44. *de Scriptorib. Eccleſ.* Voſſium, *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 22. *Crinitum*, *Giraldum*, &c.

VENANTODUNUM, i. e. *venatorum mons*, ut ſcribit *Lelandus*, qui hoc Angliæ oppid. ſic vocat, quod vulgò *Huntington* dicitur.

VENARIA, inſul. parva in Sinu Formiano, *Mela*. In mari Tyrrheno. Plin. *l.* 3. *c.* 6.

VENATIO, Polluci, *l.* 5. ἐπιτήδευμα ἐρωτικὸν καὶ βασιλικὸν καὶ τοῖς ἀσκοῦσιν ἅμα τὸ σῶμα ὑγιεινόν, καὶ ἔστι σῶμα τε καρτερίας ἅμα καὶ πολεμικῆς τόλμης μελέτημα τοῖς ἀσκοῦσι φέρον: Xenophonti, *Cyrop. l.* 1. Ἀληθεστάτη τῶν πρὸς τὸν πόλεμον μελέτη, Philoni *de Vita Moſ.* στρατηγικῶν γυμνάσιον, Principibus Viris jam olim tantæ curæ fuit, ut Darius ſepulchro ſuo, inter alia, hoc quoque voluerit inſculpi, Κυνηγῶν ἐκράτησα, *Venator extiti*, apud Joh. Meurſium, *in Lycophr. Notis.* Et certè *multum habet prudentiæ & virtutis militaris; eoque huic inter pacis otia, jure operam dant militiæ amantes*, Voſſius. Vide Platonem, *de LL. l.* 7. *ſub fin.* Ariſtotelem, *Politic. l.* 1. *c.* 5. Berneggerum, *in Tacit. German. Quæſt.* 79. Valetudini prætereà & bono corporis habitui comparando tuendoque multum conducit. Unde Galenus, *de tuenda valet. l.* 2. *c.* 8. & *l. de ludo parvæ pilæ*, inter exercitationes corporis ſanitati inſervientes, *Venationem* quoque reponit. Plinius Junior, *l.* 5. *Ep.* 18. ejus beneficiò corpus ſanum conſervâſſe docet: Razis item Arabs, *contigiſſe in quadam peſte*, ſcribit, *ut dum omnes perirent, ſoli Venatores, ob ſummam valetudinem aſſiduis exercitationibus partam, incolumes evaſerint.* Nec prætereundi Lacedæmonii, à quibus olim ad cœnam acceptus Dionyſius Syracuſanus, cùm cibis appoſitis delectari ſe negâſſet, reſponſum tulit, id inde evenire, quòd nec in venatu nec in curſu ſeſe exercuiſſet, atque adeo ſiti & fame, Laconum condimentis, careret. Itaque non mirum, Mithridatem, quem ſanitatis ſtudioſum quàm maximè novimus, *Venationi* ita avidè dediſſe operam, ut ſeptem annis neque urbis neque ruris tectô ſit uſus &c. Vide hanc in rem plura, apud Hier. Mercurialem, *de arte Gymnaſt. l.* 3. *c.* 15. *de Venatione*, & *l.* 6. *c.* 13. *de Venationis conditionibus*. Pythagoras tamen à *Venatione* alienus fuit, ut quem

Θηρευτικῆς μεθόδων πλανηθεὶς ſcripſerit Eudoxus & ex eo Porphyrius, *in vita Pythagor.* ac idem prodit Jamblichus, *de vita ejus c.* [illegible]. Nec admodùm præclarè de *Venatione* ſentit Salluſtius, *Proœm. Cat. Conj. c. 4. Non fuit conſilium agrum colendo, aut venando, ſervilibus officiis intentum, ætatem agere.* Ubi non Agriculturam duntaxat ſed etiam Venationem *ſervile* vocat *officium.* Notum quoque, ut Clericis eâ, ſicut & donationibus in Venatores, ſit interdictum *Can. 8. de Venator.* Vide Cajetanum *in Summula.* Interim laudes *Venationis*, præter ea, quæ diximus, notæ ex Xenophonte, *Cyneg.* aliiſque, de quibus Rittershuſius *ad Oppiani Cyneget.* Qui illam invenerint, quive eâ excelluerint, carmine expoſuit Franc. [illegible]phus, *Satyr. Hecatoſtichâ ſextâ l. 6.* Artis præſidem Dianam habuêre Gentiles, Q. Symmach. *l. 9. Ep. 28.* unde *Venatricis* cognomentum ipſi impoſitum, Minutius Felix, *Octav.* eidem omnis lucus dedicatus, Luct. Placidus, *l. 4. Thebaid. v. 425.* pars item prædæ ſuſpenſa, Lucilius Poëta, *Antholog. l. 2. c. 18.* ejuſque ſtatuis retia addita ſunt, venabula item, lineæ verſicolores ac canes catenati. Imò, quia *creditum ab antiquis*, verba ſunt Jo. Brodæi, *in Antholog. Dianam Idibus Auguſti venatu abſtinere, ideoque nec venari tum, ceſſante Deâ, licebat, ſed coronabantur conſueti canes faceſque accendebantur ſpicatæ, juxtaque ſuſpendebantur, quidquid erat venatoriorum inſtrumentorum.* Vide quoque Hadr. Turnebum, *Adverſ. l. 7. c. ult.* Quò reſpicit Gratius *in Cynegetico ſuo*, *v. 484.*

> *Spicataſque faces ſacrum ad nemorale Dianæ*
> *Siſtimus, & ſolitò catuli velantur honore,*
> *Ipſaque per flores, medio in diſcrimine luci*
> *Stravêre arma ſacris.*

Adde Papinium Statium, *l. 3. Sylv. 1. v. 54.* Leporum tamen venationi in ſpecie Pana vel Faunum præfectum, ſuprà diximus. Species *Venationis* cùm plurimas recenſeat Mercurialis præfatus: Alia enim *retibus*, alia *laqueis*, *viſcô* & *aucupiis*, alia *carnivoris* & *rapacibus avibus*; alia *canibus*, *ſagittiſque vel puris vel tinctis* (quas ideo Gallos Venatores *helleborô inficere* conſueviſſe tradit Plin. *l. 25. c. 5. quia circumcisô vulnere caro tenerior ſentiatur*) alia *armis*, modò in *volatilia*, modò in *terreſtres bellnas*, peragebatur: Alia *equeſtris*, alia *pedeſtris* erat &c. Voſſius *Venationem* commodiùs triplicem facit, *Terreſtrem*, Græcè θηρευτικὴν ſeu κυνηγετικὴν, *Venationem* propriè appellatam; *Aëriam*, Græcè ἰξευτικὴν, quam *Aucupium* ſpeciali nomine dicunt; & *Aquaticam*, Græcè ἁλιευτικὴν, cui *Piſcatoria* peculiare eſt nomen, quæ ſpecies iterum variè ſubdividi poſſunt. Et quidem duas poſteriores quod breviter attinet, *Venationem* aëriam, quæ accipitre fit, non niſi circa Conſtantini & Theodoſii Imperatorum tempora, inter Romanos cœpiſſe diximus, ſuprà in voce *Falco*, item *Protohieracarius.* Aucupium, quò aves illectæ, ſuperfuſis retibus includuntur, aut viſcatis virgis detinentur, Platonis LL. ut vile & ingloriuin, prohibitum legimus, de eo tamen librum reliquit Leo Philoſophus Imperator, qui cœpit imperare A. C. 886. Piſcatio Auguſto apprimè placuit, multorumque editis libris celebris eſt, uti dictum *ſuô locô.* Prima verò, quæ terreſtrium ferarum, vel *Fortis* eſt iterum, ut quæ canibus fit & equis, vel *Imbellis*, ut quæ retibus peragitur. Et quidem magnitudinem retis & linum, è quo confici debeat, Gratius exponit *loc. cit.* de eorum confectione, præceptum extat Nemeſiani Carthagin. *in Cyneget.* de eo, qui inter venandum retibus præpoſitus ſedebat, ſeu potiùs ſtabat, *Cluſor ſtatarius* Plinio, *Subſeſſor* Senecæ *Hippolyto*, *v. 51.* Græcis ἀρκυωρὸς dictus, vide Plinium Junior. *l. 1. Ep. 6.* Inſtrumentum præcipuum *Venabulum* fuit, de quo ſuprà. Ad concludendas porro ſaltibus feras vel ad terrendos apros, vulpes, lupos, urſos & præcipuè cervos linea verſicolor adhibebatur, in qua alternus plumarum contextus, vulturis inprimis & cygni, laudatus; interdum verò & ſandice fucabatur: de qua dictum in voce *Linea.* Ad canes venaticos pertinet Phæmonis vel incerti Scriptoris liber περὶ κυνῶν ἐπιμελείας, *de Canum cura*, quem Wittebergæ primus Græcè, verſione etiam ſuâ additâ, divolgavit Andr. Aurifaber Vratislavienſis: poſteàque unà cum Rei accipitrariæ Scriptoribus edidit Lutetiæ Nicolaus Rigaltius. Extat & carmen elegantiſſimum Hier. Fracaſtorii, quod *Alcon, ſive de cura Venaticorum canum* inſcribitur. Addam unicum hic è Claudiano locum, *de laud. Stilicon. l. 3. v. 297.*

> ——— *Variæ formis & gente ſequuntur,*
> *Ingenióque canes. illæ gravioribus aptæ*
> *Morſibus, hæ pedibus celeres: hæ nare ſagaces,*
> *Hic* [illegible]*que fremunt Creſſæ, tenueſque Lacænæ,*
> *Magnaque taurorum fracturæ colla Britannæ, &c.*

Vide quoque Gerh. Jo. Voſſium, *de Philoſophia*, *c. 7.* adde Thomam Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l. 2. c. 7.* & quæ ſuprà diximus de *Cane Venatico.* Proprium *Venatorum* verbum *Dejicere* fuit. Curtius, *l. 8. c. 1. Ille* (Alexander M.) *quatuor millibus ferarum dejectis, in eodem ſaltu epulatus eſt.* Virg. *l. 3. Georg. v. 422.*

> ——— *Et ſibila colla tumentem*
> *Dejice.*

Phædrus, *l. 2. Fab. 2. v. 1.*

> *Super juvencum ſtabat dejectum leo.*

Calceamentorum cothurnus, ut de Diana Liv. Andronicus & Virgilius docent, qui à Tragicorum cothurno quô pactô diverſus fuerit, vide B. Balduinum, *de Calceo Antiq. c. 15.* Sed & Scrichfinnos per glaciem niveſque feras inſequentes, *Nartis* hodieque uti, diximus ſuprà in hac voce. Adde de *Venatorum* eiuſmodi calceis, Dempſterum iterum *ad Roſin. l. 5. c. 36.* Cùm verò cantiones ſuas meditati ſint & Paſtores & Aratores, [illegible] *Venatoribus* [illegible] imus; [illegible] quidem hi, quia in motu ſunt, minùs ad verba [illegible] exiſtunt: *Quæ neutiquam* [illegible] *in venatu* [illegible] *ne cantus* [illegible] *judicetur*, Jul. Cæſ. Scaliger, [illegible] *l. 1.* [illegible] *4.* &c. Ne autem modus excedatur *venando*, ſicque *Venator*, ut Keckermannus definit, *ipſe fiat beſtia*, [illegible] *ſuper beſtiam & inſequens beſtiam*, Martialis, *l. 12. Epigr. 14. v. 1.* ad Priſcum, verbis:

> *Parciùs utaris, moneo, rapiente veredô,*
> *Priſce, nec in lepores* [illegible]
> *Sæpe ſat* [illegible] *Venator, & acri*
> *Decidit excuſſus, nec rediturus, equo.*
> [illegible] *& campus habet,* [illegible]
> *Nec ſint ſaxa licet, fallere plana ſolent, &c.*

Hinc *Venatores* Servi, dicebantur apud Romanos, qui feras perſequebantur; quemadmodùm Aucupes [illegible] aves capiebant, Piſcatores [illegible] piſcabantur, qui omnes inſtruendarum gratia quotidianarum epularum habebantur. Horat. *l. 1.* [illegible] *6.* [illegible] *56.*

> *Si benè qui cœnat, benè* [illegible] *lucet: eamus*
> *Quò ducit gula: piſcemur, venemur,* [illegible]
> *Gargilius qui* [illegible]
> *Differtum tranſire Forum,* [illegible]

Hinc Seneca, *Ep. 89. in fin.* [illegible] *animalibus,* [illegible] *ex* [illegible] *pax eſt: quantulum enim ex iſtis epulis, quæ per tot comparantur manus,* [illegible] *voluptatibus* [illegible] *Quantum ex iſta fera periculo* [illegible] *dominus crudus ac nauſeans guſtat.* Et Amm. Marcellin. *l. 28.* [illegible] *4. Pars eorum, ſi agros* [illegible] *proceſſerint* [illegible] *aut alienis laboribus* (Servorum ſuorum) *venantibus, Alexandri M. itinera ſe* [illegible] *æquiparâſſe vel Cæſaris.* De iiſdem agitur *l. 99. §. 1. ff. de Legat. 3. Venatores & Aucupes utrum in urbanis an ruſticis* [illegible], *dubitari poteſt: Sed dicendum ubi Paterfamilias morarétur, & hos alebat, ibi eos numerari.* Inter eos autem non obſcuri nominis erant Luparii, qui *carnibus venenô tinctis lupos necarent*, Serv. *ad Virgil. Georg. l. 1. v. 139.* uti & apud Athenienſes, ei qui Lupum attuliſſet, drachmas quinque, qui Lupam, drachmam unam, dari olim conſueviſſe, Lege Solonis Τῷ κομίσαντι λύκον, πέντε δραχμὰς [illegible] λύκαιναν δὲ μίαν; diſcimus ex Plut. *Solone.* Quia verò non intra Leporarium ſolùm (quod primò tantùm lepores, proceſſu temporis cervos, capreas, oves feras, apros &c. capiebat) & vivaria tantum exercebatur *Venatio*, ſed & in ſaltibus fundorum montibuſque, ad hæc Veſtigatores habebantur, qui ferarum cubilia per veſtigia indagarent, de quibus *infra.* Cumque non ſolùm menſæ, ſed etiam domeſticæ oblectationi *Venatio* ſerviret, Manſuetarii ſervi adhibebantur, qui, ut Seneca ait *Ep. 85. ſub fin. ſæviſſima animalia & ad occurſum exterrentia hominem, docerent jugum pati, nec aſperitatem excuſſiſſe contenti, uſque in contubernium mitigarent.* Hinc *urſos* & leones placidos domi ali ſolitos, Id. *de ira*, *l. 2. c. 31.* quò Urſarii pertinent, Edmero *in vita Anſelmi*, *l. 1.* memorati. Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*; Titum Popmam, *de Operis ſervor.* Alios. Gerh. Joh. Voſſ. inprimis, *de orig. & progr. Idolol. l. 3. c. 17.* ubi quô pactô ferarum quælibet capi conſueverit, accuratè explicat. Circa nomen id addere placuit, quod poſterior Latinitas diſcrimen ſtatuit, inter *Venatum* & *Venationem*, ut illud ſit θήρα, hoc θήραμα propriè; ita enim iſta Græci diſtinguunt. illud actus ipſe, ut ſic dicam, venandi, illud, quod *venatione* capitur, ferina, etiam Gall. *venaiſon.* Lamprid. *in Alexandro Sev. c. 37. Leporem quotidie habuit, venationem frequentem, ſed eam cum amicis dividebat.* Sidonius, *Ep. ad Induſtrium*, *l. 4. Ferarum carnibus abſtinet, curſibus acquieſcit: itaque occultè delicateque religioſus* venator *utitur, nec utitur* venatione &c. Imò & meliori ævô id diſcriminis obſervatum, notat Salmaſius, ex elegantiſſimo Celſo, qui *l. 2. c. 6. Venatio utrique piſces & ex domeſticis animalibus alia caro maximè juvant*, *Not. ad Capitolin. in Marco*, *c. 4.* Vide quoque eum ad Lamprid. d. *l.* At numerô plurium *Venationes*, apud Jul Capitolin. *in eodem*, *c. 4. Fuit autem eâ vitæ indulgentiâ, ut* [illegible] *nonnunquam vel in* Venationes *pergere, vel in theatrum* [illegible]*re*: venationes ſunt Amphitheatrales; uti & apud Lamprid. *in Heliogabalo*, *c. 25.* de quibus aliquid infrà.

VENATIO Direptionis, apud Flav. Vopiſcum *in Probo*, *c. 19. Venationem in Circo ampliſſimam dedit, ita ut populus cuncta diriperet:* quale *ſpectaculi genus* fuerit, idem mox hiſce exponit: *Arbores validæ per milites radicitus vulſæ connexis latè longéque trabibus affixæ ſunt, terra deinde ſuperjecta, totuſque Circus ad ſylvæ conſitus ſpeciem, gratiâ novi viroris effronduit. Immiſſi deinde per omnes aditus ſtruthiones mille, mille cervi, mille apri, mille damæ,* [illegible]*, oves feræ & cætera herbatica animalia, quanta vel ali potuerunt* [illegible] *inveniri. Immiſſi deinde populares, rapuit quiſque quod voluit.* *Sylvam* Capitolinus hinc vocat, *in Gordianis*, *c. 3.* à qua diverſum omnino Pancarpum fuit, ut in quo homines mercede conducti cum belluis depugnarent. Hinc idem Vopiſcus paulò pòſt, *Addidit* [illegible] *die in Amphitheatro centum jubatos leones.* Vide ſuprà voce [illegible]. Auctor primus *Venationis hujus Circenſis* Heliogabalus fuit, teſte Lampridiô, *c. 26.* quam & ſequentes quà privati Conſules, [illegible] Imperatores, in editione Ludorum ſuorum uſurpârunt uſque ad principatum Conſtantini M. à quo tempore nulla alia in uſu amplius fuêre miſſilia & ſparſiones Conſulares quàm ex auro, argento & ære numiſmatum, *Venatione manſuetas feras* [illegible] etiam mentione extinctâ. Πάγκαρπον tamen ulterius [illegible] diſcimus ex *Nov. 105.* &c. Vide hanc in rem plura ſuprà, [illegible] *Animalibus*, nec non voce *Sylva.*

VENATOR, nomen dignitatis, in Aula Francica [illegible] Hincmarus, *de Ordine Palatii*, *c. 16. & 24.* ubi eorum quatuor principales in Palatio Regum Francicorum olim fuiſſe, docet. *Maître*

Venatus appellatur, in *Statuto* Caroli V. A. C. 1375. apud Car. du Freſne, *Gloſſ.* Vide quoque ſuprà in voce *Foreſta*, ubi de *Foreſtis Dominicis*, ſylvis ſcil. majoribus, quas Principes hi ſibi reſervabant cæteris anni tempeſtatibus in iis venaturi. Uti enim veteribus Gallis, quod teſtatur Arrianus de *Venatione*, c. 34. ita Francis poſtmodum *venatio* familiare fuit exercitium. in quibus & librum edidit Carolus IX. qui in omnium verſatur manu. Fiebant autem *Venationes* hæ cum tota Palatii Comitivâ, idque ſub Autumnum ut plurimùm, teſte Auctore *Vitæ* Ludovici Pii, A. C. 817. & 822. Præter Francos verò, Reges Angliæ Normannicos *Venationis* apprimè ſtudioſos extitiſſe, ex Scriptoribus conſtat, Joanne inprimis Sarisber. *Policr. l.* 1. *c.* 4. & diximus aliquid ſuprà non uno locô, inprimis ubi de horum *Proto-foreſtarius*, dignitate hodie abolitâ. De antiquis Principibus vide Jo. Meurſium, *Not. ad Lycophronem*, & quæ retro diximus: uti de ſynonymis *Venatoris*, ſuprà in vocibus *Vaſtator*, & *Victor*; de dignitate vero *Venatorum Imperii*, Pomeraniæ Ducibus olim collatâ, ſupra ubi de *Bernimo IV.*

VENATOR Perdix, vide ſuprà *Perdix Venator*.

VENATOR Johannes, vide *Johannes*.

VENATORIA Galea, apud C. Nepotem, *Datame*, c. 3. *Gerens in capite galeam venatoriam*: quæ videl. ad terrorem hirſutis pellibus tecta erat, ut loquitur Vegetius, *l.* 2. *c.* 16. Sic videas paſſim nummos antiquos, ubi in capitibus exuviæ captarum, arietum, elephantorum Galeas certè ex diverſorum animalium pellibus fuiſſe confectas olim, probat etiam Scaliger, *Conjectaneis ſuis ad Varronem*, & diximus ſub locô. Atque hæc eadem fuit cum *venatoria* Nepotis. Vide quoque Juſt. Lipſium, *ad Polybium*, *l.* 3. *Commentar. de Militia Romana*.

VENATORIUS Ludus, memoratur *l.* 8. §. *ult. ff. pœn.* qui & *Beſtiarius*, apud Senecam, *Ep.* 70. Item *Ludus* ſimpliciter, quem pœnæ mediocris genus ſtatuit Paulus JC. *l.* 5. *Sent. tit.* 7. Unde *ad Ludum damnari*, vel *in Ludum*, item *Ludo adjudicari*, *l.* 8. *de pœn. Cod. Theodoſ.* Expreſſiùs *Servos in Ludum Venatorium dari ſolere*, *l. ead.* §. *ult.* Trebell. Pollio *ludicriam venationem* vocat in *Gallieno*, c. 3. ubi *Ludios* quidem olim Hiſtriones, poſteà verò etiam Μονομάχους & Θηριομάχους, *Gladiatores* & *Beſtiarios*, vocatos eſſe, adnotat Salmaſius. De quo ſupplicio Tertullianus, *de Spectac. Etiam*, inquit, *qui damnantur in Ludum, quale eſt, ut levior delicti in homicidas emendatione proficiant.* In ſervos fugitivos inprimis hæc pœna ſtatuta, ut de Androdo, inter alia, legimus: poſteà ſub Imperatoribus Gentilibus in Chriſtianos, Clem. Alexandrin. *de Conſtitut. Apoſtol.* c. 1. [illegible], *ad Ludum, ad Bestias, in metallum.* Objectabantur enim illi beſtiis, nonniſi quum *Venationes* darentur. Unde quum Polycarpum ad leones poſtularent, reſpondit Proconſul fieri hoc non poſſe, [illegible], *quia venationes peregiſſet*, *in Epiſtola* Smyrnenſis Eccleſ. apud Euſeb. *Hiſtor. Eccl. l.* 4. *c.* 15. Quare vivus concrematus eſt floridiſſimus Martyr. Et ſcribunt Lugdunenſes ac Vienenſes τὴν τῶν θηριομαχιῶν ἡμέραν, *Venationum diem*, ſtudiô indictum fuiſſe ut Maturus, Sanctus, Blandina & Attalus, beſtiis poſſent objici, apud *eund.* Donec id vetuerunt Valentinianus & Valens Augg. *l.* 8. *de pœn.* memorata: quæ cauſa, cur in Conſtitut. quadam Conſtantini, in qua ſcriptum erat, *Si quis in Ludum fuerit, vel in metallum damnatus*, Tribonianus tantùm *metalli* mentionem fecerit, *l.* 17. *Cod. de pœnis*, ut apparet ex *l.* 2. *eod. tit.* in Cod. *tit.* Joh. Laurent. JC. *Notis in Phædrum*, *l.* 5. *fab.* 5. Edebantur verò concluſarum ferarum hæ *Venationes*, ſicut & Ludi Gladiatorii, in Amphitheatris, ut videre eſt pluribus apud Lipſium, *de Amphitheatro*. Sed & in Circenſibus Ludis, qui in circo, & Caſtrenſibus, qui in caſtris Prætoriis habebantur, edi *Venationes* conſuevisse, adnotat Jul. Cæſ. Scaliger, *Poetices l.* 1. c. 31. ſicut contra, quietiora omnia Saturno quippe pro venabulis & apris cereoli, muſſilia, placentulæ, cruſtula & alia. Ut autem beſtiarum ad ſpectacula tantum nonnulla erant genera, ut Camelopardalis & Phœnix, ſic alia ad pugnandum erant. Elephanti, pantheræ, leones, urſi, rhinocerotes. Scævola primus leonum pugnas dedit; Pompejus 505. Julius 400. cautumque Senatus-Conſultô eſt, ne Africanos in urbem portarent, contra quod Cn. Aufidius fecit Circenſium apparatu: Auguſtus tigrem dedit, Cn. Domitius centum urſos Numidicos, cum totidem *Venatoribus*, ex Æthiopia. Idem, *l. cit. c.* 28. &c. Vide quoque ſuprà paſſim, inprimis ubi de *Beſtiariis*, & cruento *Feris homines objiciendi more*.

VENATUS Claudius, vide *Claudius*.

Imperator, Reges, Duces.

VENCESLAUS, Imperator & Bohemiæ Rex, fil. Caroli IV. qui cuique Electorum 100000. Imperiales ex patrimonio Imperii ſolvit, ut filium Imperio admoverent. Factum id A. C. 1376. & Wenceslaus ſucceſſit Patri, A. C. 1378. Sed nullis, neque corporis, neque animi dotibus inſignis, Reip. negligens, depoſitus eſt, A. C. 1400. ſurrogatô ei primùm Fridericô Duce Brunſuicenſi, dein Robertô Palatinô. Norimbergenſibus ſibi adhuc fidis juramentum remiſit, hâc lege, ut ſibi aliquot plauſtra generoſioris vini Bacharacenſis, ſummitterent: ſic in Bohemiam ſuam reverſus, ibi ingloriùs, obiit paralyſi, A. C. 1419. regni Bohemici 55. ætat. 57. Sub hoc Rege purior doctrina, quam Huſſius prædicaverat, feliciter propagata eſt, connivente illô ac dicente, *Anſerem hunc* (Huſs) *aurea ſibi ova parere*, Cromer. *l.* 15. Erat hujus nominis quartus Bohemiæ Rex. Primus enim *Venceſlaus*, cognomine Cæcus, quòd in venatione oculum amiſiſſet, ſucceſſit patri Przemiſlao, & poſt varias Fortunæ vices, obiit A. C. 1253. ætat. 47. regni 24. Pater Ottocari II. Avus

VENCESLAI II. cognomine Sancti, qui ipſi ſucceſſit, A. C. 1278. ætat. 8. ſub tutela Othonis Longi, Marchionis Brandeburg. Poſtmodùm Pragæ coronatus, A. C. 1297. ductâ Andreæ Hungariæ Regis filiâ, à Polonis A. C. 1300. in Regem electus eſt. Filius ejus *Venceſlaus III.* Olomutii occiſus eſt, A. C. 1306. cum Poloniæ regnum capeſſere vellet. Paulus Stranskius, *de Bohem. Reſp.*

VENCESLAUS, Bohemiæ Dux, patri Vratiſlao ſucceſſit, A. C. 916. ætat. 8. Matre Drahomirâ rerum ſatagente. Pietate inclytus, a fratre Boleſlao, A. C. 928. in convivio occiſus. Vide quoque *Wenceslaus*.

VENCHEUM, urbs provinc. Chequianenſis, undecima, in regno Sinarum, ſub qua 5. urbes. Prope orani littoralem Oceani Sinici cum portu capaci & emporio celebri. *Martinius.* Vulgò *Vengcheu*.

VENCU, nomen fructus Sinici prænobilis, quem *Jamboas* Luſitani, Hollandi *Pompelmoes*, vocant. Naſcitur in ſpinoſis arboribus, ut limonia poma ſolent, ſed majoribus; flores omnino ſimiles albique, ſuaviſſimi odoris, ex quibus aqua fragrantiſſima elicitur deſtillatoriâ arte. Fructus autem citria etiam maximâ magnitudine ſuperat longè, capitis quippe humani molem aut æquans aut excedens. Cortex reliquus pomi aureis ſimilis eſt, pulpa interna rubeſcit; dulcedinem aliquâ aciditate permixtam obtinens, uvam quæ ſapore refert nondum plenè maturam: unde ex eo etiam liquor pomi ſolet exprimi, uti in Europa ex ceraſis, pyris, pomis, prunis &c. Suſpenſus domi fructus ad annum perdurat. Auctor Anonymus *Sinæ & Europæ*, c. 31.

VENDA, urbs Lirlandiæ provinc. in Livonia; vulgò *Wenden*, Aliter *Vindow*. Epiſcopalis facta à Sixto V. ſub Archiepiſcopo Gneſnenſi. Ad amnem cognominem, qui paulo poſt in Teyderam fluvium cadit, 19. leuc. à Torpato in Africum, vix 4. a Conenburgo in Occaſum. Segevold. verſus 5. Sub Suecis.

VENDENDI liberos jus, Parentibus conceſſum ex Romuli lege, cum jure vitæ & necis, ac poteſtate [illegible], conſtare ſe exerci debat, ut ter *vendere* licitum fuerit filium, ſemel filiam & cæteros liberos, antequam emanciparentur. Unde & in LL. XII. Tabular. cautum legimus, *Si. Pater. filium. ter. venum. duit. filius. a. Patre. liber. eſto. liberos cæteros. ſemel. ſi. venum. duit. ſui. juris. ſunto*: mitiori tum Servorum conditione, quos ſemel liberos ac ſui juris factos in ſervitutem retrahere non licebat, ut annotavit Dionyſ. Halicarn. *l.* 2. [illegible]. Sed jus iſtud mutavit, neque conceſſum fuit Patribus liberos vendere; priuſque id abrogatum eſt, antequàm vitæ necisque poteſtas in liberos Patribus denegaretur, *l.* 10. *Cod. de patr. pot.* Interim & hic aliquid paulo pòſt immutatum eſt, nam Pauli JC. temporibus, ſi cogeret egeſtas, adeo ut ipſe pater non poſſet alendis liberis ſufficere, *vendere* eos illi licuiſſe, docet is, *l.* 5. *Sentent. tit.* 1. §. 1. Nec tamen id diu manſit, ſed omni omnino liberorum *venditione* Patribus interdictum eſt, uti conſtat è Diocletiani *conſtitut. l.* 1. *C. de Patribus q. f. ſ. diſtraxerunt*. Cùm tamen obtineri non poſſet, ut Patres egeni ab oppignoratione, ſi non venditione liberorum, abſtinerent: utrâque hac Patribus interdixit Conſtantinus M. *l.* 2. *Cod. Theod. ſ. de alimentis, quæ inopes Parentes de publico petere debeant*, quod factum A. C. 322. Anno deinde ſequenti nullô modô eripi poſſe libertatem, idem conſtituit, *d. l.* 10. *Cod. de Patr. pot.* Verumne ſic quidem potuit extorquere à populo Imperator, quin Patres inopiâ laborantes liberos ſuos venderent victûs causâ, quantumvis ipſe, ne fieret, Legibus caviſſet: itaque ſanguinulentos adhuc & à matre recens editos liberos parentibus victûs causâ vendere permiſit, *l.* 2. *C. de his qui liberos ſuos diſtraxerunt*: qui tamen pretium aut vicarium offerendo vindicabantur in libertatem. Dion. Chryſoſt. *Orat.* 15. (quam compenſationem ſuſtulit Valentinianus Imperat. *l. unic. C. Theodoſ. tit. cit.*) manſitque conſtitutio hæc uſque ad Theodoſii M. tempora, quod ad venditionem liberorum victûs cauſa attinet. At cùm A. C. 447. fames univerſam Europam vexaret, Italici homines filios & Parentes *vendiderunt*, quos Placidius Valentinianus redimi præcepit, ſub quintæ adjectione, *Novell.* 11. *Valentin.* Quibus tamen optimorum Imperatorum ſanctionibus malæ huic mercaturæ obviam penitùs itum non eſt, cùm in Lucanis, Conventu Leucothex, natali D. Cypriani, à Parentibus liberi paſſim diſtraherentur, Laur. Pignorius, *Comm. de Servis*. Nec omittendum, ex Lege Romuli prælata, (quâ adeò ſanctum jus Patriæ poteſtatis fecerat, ut ter vendendi filium facultatem daret Patri, ſicque poſt primam & ſecundam mancipationem, ſi quô caſu liber eſſet factus, in ejus poteſtatem filius recideret) fluxiſſe ritum emancipationis Filiorum, quâ ut jus illud imaginariâ mancipatione ſolveretur, ter iſtam repeti, eoque ter nummô appenſô, duabuſque manumiſſionibus & denique remancipatione ac manumiſſione, peragi neceſſe erat. Inde nec Adoptio erat juſta, niſi naturalis Parens *tertiâ mancipatione in jure ceſſiſſet*, ut eſt apud Gellium, *l.* 5. *c.* 19. Vide Joh. Frid. Gronov. *de Pecun. Vet. l.* 4. *c.* 7. Serapion verò etiam ſe ipſum *vendidit*, quod & de Ruſſis, ſed aliô longè fine, ſcribunt *Rerum Moſc.* Scriptores; de aliis ſupra vidimus, voce *Obnoxiatio*. Ut & de Athenienſibus hoc addam, apud illos ante Solonis νομοθεσίαν, non tàm Lege, quàm moribus Populi, licebat ſimiliter liberos *vendere*, ut ſcribit Plut. *in Solone*, [illegible]. At verò Solon Legem hanc tulit, [illegible], *Filiam aut ſororem vendere nemini jus eſto, niſi in ea adhuc Virgine moechum deprehenderis*, apud Eundem, *ibidem*. Vide Sam. Petitum, *Commentariô in Leges Atticas*, *l.* 2. *tit.* 4. qui etiam *l.* 5. *tit.* 3. *de Emtione*, *Venditione*, & *Evictione*, ex Jure Attico egregiè diſſeruit. Cæterùm *Venalium* rerum, in Foro, apud eoſdem Athenienſes, cura fuit, penès Agoranomos: quorum erat videre, ut religioſè obſervaretur Lex, quæ vetabat in Foro mentiri, idque [illegible] maximè, [illegible], *In Foro ne mentiuntor*, cujus meminit Hyperides apud Harpocrationem. Ne itaque ullatenus imponerent, ſeu *Venditores*, ſeu Emtores, cavebant. Huic etiam re nondum Emptori traditâ, ſed ariâ

tantùm à *Venditore* acceptâ, ſi hic à contractu recederet, adverſus eum competebat emtori βιβαιώσεως actio, Harpocrat. è Lyſia: quamvis vix res venales ſine pecunia dabant, unde Plautus *Aſinariâ*, *Act.* 1. *ſc.* 3. *v.* 47. *Græcâ mercari fide* dixit. Imò adeò omnem in Foro fraudem præcavere anniſi ſunt Athenienſes, ut Ariſtonici Lege cautum ſit, ne Piſcatri piſces minoris, quàm indicâſſent, venderent: ſi ſecus feciſſent, in carcerem raperentur, τοὺς ἰχθυοπώλας μὴ ἀποδίδοσθαι τοὺς ἰχθύας ἐλάττονος ἧς εἶπον τιμῆς, ἢ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπάγεσθαι, quam laudat Alexis Comicus *in Lebete*. Iiſdem, ne piſces putridos aut madidos aquâ, ut viderentur recentes, rigarent, Lege itidem interdictum eſt, Τοὺς ἰχθυοπώλας μὴ ῥαίνειν τοὺς ἰχθῦς πωλοῦντας, quam refert Xenarchus Πορφύρᾳ. Sed Opſonomis in ſpecie Forum Piſcarium curæ erat: in genere verò Agoranomis, ut dictum, res venales curandæ incumbebant, ut jam viſum ſuprà, ubi de *Foro*: at plura apud Petitum, *Opere præſ. l.* 5. *tit.* 3. Nec omittendum, quod Strabo, *l.* 14. memorat, ad venditionem *Piſcium* ſignificandam, nolâ Veteres fuiſſe uſos; cui Plut. *Sympoſ. l.* 4. *c.* 4. adſtipulatur. Idem Strabo, *l. ſeq.* apud Indos fuiſſe Ædiles memorat, qui fructus maturos ſignô datô curaverint *vendi*, quod notavit, poſt Cœl. Rhodiginum, *Antiqq. Lect. l.* 19. *c.* 10. Joh. Langius, *Medicinal. Epiſt.* Iſaac. Caſaubonus, *ad l.* 19. *Strab.* & Hieronymus Mercurialis, *Variarum Lect. l.* 1. *c.* 25. Hodieque Antverpiæ *Venditiones* tintinnabuli ſignô plateatim indicari ſolere, docet Franc. Sweertius, *Notis in Hieronymum Magium de Tintinnabulis c.* 3. Vide quoque ſuprà in voce *Venales*. Addam ſaltem, *vendendi* auctorem Liberum patrem tradi Plinio, *l.* 7. *c.* 56. utque emptori novum mercimonium feliciter eveniret, undâ lauro id aſpergi conſueviſſe, ex Ovidio, *l.* 5. *Faſtorum* de quo more plura apud Car. Paſchalium, *Coronarum l.* 8. *c.* 8. Vide quoque ſuprà ubi de correlata *Emendi* voce.

VENDERÆ, locus Galliæ in pago Remenſi, ad Matronam, hodie *Vendieres*, S. Theoderico Abbati, à Theoderico Rege Chlodovei M. filio cum Gaugiaco collatus.

VENDI, vide *Veneti*.

VENDITIO Tranſtiberina, vide ſuprà *Tranſtiberina*.

VENDOPERA, locus Galliæ, in Lingonibus, vulgò *Vendeuvre*, à vendendo & opera dictus, villa dicitur à Ludovico Imperatore S. Petro tradita, in Annal. Bertinianis A. C. 865. Hanc à Boſone occupatam ac Aremberto ejus vaſallo, in beneficium datam eſſe, queritur Johannes IX. *in epiſt. ad Boſonem Princ.* Numeratur à Ludovico Rege in litteris A. C. 1129. inter Prioratus 45. ad Cluniacum pertinentes, in regno ſuo. Item *Vendeuvre*, prope Nanceium, in ditione Tullenſi. Item locus in Cenumanis, Monaſteriô vetere clarus, *Vandeuvre*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VENEDI, *Ptol.* Æ, populi fuêre Germano-Sarmatiæ, valde extenſi, inter Sarmatiam Europæam ad Ortum, Germaniam ad Occaſum, Eſtiæos ad Boream, & Baſtarnas Peucinoſque ad Meridiem. Sub quibus erant Venedi proprii, Carpini, Phinni, Galindæ, Sudeni, Cætobogi, Igilliones aliique minoris notæ. Venedi autem latè ſumpti erant, ubi nunc magnus Ducatus Lithuaniæ. *Cluver. Sanſo, Bretius. Germanis Wenden*, ſeu *Vinidi*, à quinto ſeculo *Slavi*, ac *Slavini*, à nomine *Slava*, famam ſeu gloriam denotante, dicti ſunt: eò quòd contra Romanos & finitimos res magnas & præclaras geſſiſſent, Cromer. *c.* 8. Origo obſcura, cùm more bellicoſarum gentium litteras neglexerint: Implevêre autem hi quidquid à Tanai & Volchda ad mare Adriaticum ſpatii interjacet: Slavoniæ in Illyrico regnum, pulſis Hunnis, conſtituerunt. Alia ipſorum manus *Venedi*, ſeu *Wendi* ſpeciatim dicti, in regiones Vandalorum, inter Albim & mare Balthicum migrârunt, (unde Vandalorum ac Venedorum frequens confuſio) condideruntque geminam Slaviam, Orientalem & Occidentalem. Vide Schurtzfleiſch in Διατριβαῖς *ſuis Wittebergenſibus*, *de rebus Slavicis*. Serviorum, generis ipſorum, veſtigia, loquitur in Anhaltinatu urbs Serveſta: In Illyrio Oſtroivoy regnum Slavoniæ condidit, & urbem cognominem ad Danubium, ſicut aliam in Carniola *Slovingrad*, German. *Windiſchen Gratz* condidit. Nepos Selimir, expugnatâ Scodrâ, Regem ſe Dalmatiæ appellavit: cujus fratres Lech, Czech & Ruſſus, circa A. C. 1050. in Bohemiam, Moraviam, Poloniam & Ruſſiam colonias duxerunt, &c. *Hiſtor. Orb. Terrar. Geogr. & Civil.* Vide quoque B. Rhenanum, *Rer. Germ. l.* 1. tit. *Venedi Sclavini in Germaniam, cum Notis* Cl. Otthonis JCti, *p.* 253.

VENEDICUS Sinus, *Cylipenus*, Plin. *l.* 4. *c.* 13. pars eſt maris Baltici, in ora Pruſſiæ, verſus Gedanum, & oſtia Viſtulæ, cujus pars inter Regiomontem ad Ortum, & Mariæburgum ad Occaſum, dicitur *Friſch Haff*; pars ad Occaſum verſus Pauſcum oppid. *Pautzkerwiek* ab incolis.

VENEDOTIA, pars Walliæ Borealis *Gwineth* incolis, *Northwales* Anglis, ſic dicta fuit à Roderico M. Walliæ Rege qui A. C. 870. omnem Walliam in tres *Talanhas* ſeu regiones diviſit. Venedotiæ caput erat Gadiva *Aberfraw*, oppid. Monæ Inſulæ & diviſa fuit in IV. partes: Nempe in Monam Inſul. Arvoniam, Merviniam & Mediam regionem, ſeu *Berwedhwlad*, ſub qua Comitatus Denbighenſis & Flintenſis. Tota eſt montibus immenſis, rupibus præruptis & ingentibus ſylvis referta.

VENEFICIUM, dictum apud Romanos, ſi *venenô* cædes facta eſſet: quemadmodum *crimen inter Sicarios*, ſi ferrô aut telô; *Parricidium*, ſi Parentibus aut propinquis nex eſſet illata. De duobus prioribus, præter antiquas, quarum memoria obliterata eſt, extat Cornelia Lex, quam tulit Corn. Sulla Dictator an. Urb. Cond 673. memorata Senecæ, *de Provid. l.* 1. *c.* 3. & *Excerpt. Controv.* 9. *l.* 3. Item *in ludo, quem de morte Claudii Caſ. compoſuit extr.* Ejus capita vide ſuprà ubi de *Cornelia Lege*. Similiter apud Athenienſes, Leges latæ vim ſaluti, quôvis modô illatam, acriter vindicârunt, inter quas hæc eſt: Δικάζειν δὲ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς, *Senatus Areopagiticus jus dicito de cæde aut vulnere, non caſu, ſed voluntate inflicto, de incendio item & malo veneno hominis necandi cauſâ dato.* Plura vide apud Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas, l.* 7. *tit.* 1. Primùm autem de *Veneficiis* Romæ quæſitum, M. Claudiô Marcellô, C. Valeriô Conſulib. ſub quibus, quum primores Civitatis ſimilibus morbis eôdemque ferme omnes eventu morerentur, ancillæ indiciô compertum, *mulieris fraude civitatem premi; matronaſque ea venena coquere* — è quibus Cornelia ac Sergia, patriciæ utraque gentis, *cùm ea medicamenta ſalubria eſſe contenderent, ab conſutante Judice, bibere juſſæ* — *epotô medicamentô, ſuamet ipſæ fraude interierunt. Comprehenſæ exemplô earum comites, magnum numerum matronarum indicaverunt: ex quibus ad centum ſeptuaginta damnatæ* — *Prodigii ea res loco habita* — *Itaque Dictatorem clavi figendi cauſa creari placuit*, Liv. *l.* 8. *c.* 18. Nempe homini privato, *venenum* alteri propinare neutiquam licitum, alia Magiſtratus ratio, cùm reum venenô tollit, de quo infrà. At verò hoſtem quoque ſic interimere liceat, non ſine ratione quæritur. Reſpondet Grotius, quem interficere liceat, cum gladiô an *venenô* interimas, nihil intereſt, ſi jus Naturæ reſpiciat; Nam licèt generoſius quidem ſit ita occidere, ut, qui occiditur, ſui defendendi habeat copiam: at non debetur hoc cuiquam, qui mori meruit. Jus verò Gentium, ſi non omnium, certè meliorum, jam olim eſt, ne hoſtem interficere venenô liceat: qui conſenſus ortus eſt ex reſpectu communi utilitatis, ne pericula in bellis, quæ crebra eſſe cœperant, nimiùm intenderentur. Et credibile eſt, id à Regibus profectum, quorum vita ab armis ante alios defenditur, à *veneno* minus quàm aliorum tuta eſt, niſi defendatur juris aliquâ religione & metu infamiæ. Unde Senatores ad Pyrrhum, ἵνα μὴ τὸ ἐπὶ κακῷ τῷ σῷ διαβολὴν αὐτοῦ ἔχωμεν. *Clandeſtina* vocat *ſcelera* Livius, de Perſeo loquens, *l.* 42. *c.* 18. *Nefas* Claudianus, *de Bell. Gildon.* agens de inſidiis in Pyrrhum à Fabricio rejectis, & Cicero *ſcelus*, eandem tangens hiſtoriam, *de Offic. l.* 3. *c.* 22. *Communis exempli intereſſe, ne tale quid admittatur*, ajunt Conſules Romani in Epiſtula ad Pyrrhum, quam ex Cl. Quadrigario recitat Gellius, *l.* 3. *c.* 8. apud Valerium Max. eſt, *armis bella non venenis geri debere l.* 6. *c.* 5. *ex.* 1. Tacitô memorante *l.* 2. *Annal.* cùm Princeps Cattorum Arminii mortem venenô promitteret, rejecit Tiberius, *ea ſe gloria æquans priſcis Imperatoribus.* Quare, qui licitum volunt, *hoſtem veneno occidere*, ut ex Vegetio Balbus, reſpiciunt merum Naturæ jus; illud autem, quod à Gentium voluntate ortum tradit prætervident. Vide quæ de Venetis Bembus, *fine l.* 3. Diſtat à tali *Veneficio* nonnihil & ad vim accedit propiùs, ſpicula venenô inficere & geminare mortis cauſas, quod de Getis tradit Ovidius, *l.* 4. *Ex Ponto, Ep.* 10. *v.* 31. de Scythis Plinius, *l.* 11. *c.* 53. de Parthis Lucanus, *l.* 8. *v.* 304. de Afris quibuſdam Silius, *l.* 15. *v.* 681. & nominatim de Æthiopibus Claudianus, de Servis Supplementum Helmoldi, *c.* 4. Sed & hoc contra jus eſt Gentium ſi non univerſale, at gentium Europæarum, & ſi quæ ad Europæ melioris cultum accedunt, quod rectè à Saliſberienſi obſervatum eſt, *l.* 8. *c.* 20. Ideo *ferrum infamare venenô*, dixit Silius; & Ilus Mermerides, *Odyſſ.* α. *v.* 263. Ulyſſi negat venenum ad ſpicula, addente Poëtâ:

> — Ἐπεί ῥα θεοὺς νεμεσίζετο αἰὲν ἐόντας,
> *Veritus vim Divûm, morte carentum.*

Hinc & fontes *venenô* inficere, Florus, *l.* 2. *c.* 20. ait eſſe non tantùm contra morem Majorum; ſed & *contra Jus Deûm*; Neque verò mirum videri debet, ſi ad minuenda pericula tales ſint quædam bellantium tacitæ conventiones, cùm olim Chalcidenſibus & Eretrienſibus manente bellô convenerit, μὴ χρῆσθαι τηλεβόλοις, *Ne miſſilibus uti liceret*, apud Strabonem, *l.* 10. Vide Hug. Grotium, *de Jure Belli & Pacis l.* 3. *c.* 4. §. 15. 16. & Freinshemium, *Not. ad Curtium, l.* 9. *c.* 8. ubi in venatione quoque Indos, & Elephantophagos Libyes *venenatis telis* uti, inter alia ex Æliano, *Hiſt. Anim. l.* 6. *c.* 18. & ſuprà *Herba, Hippomanes*, nec non Photio, *c.* 25 docet, &c. In *Appendice Cod. Theodoſ. Conſtit.* 8. *Venenarii* ſeu *Venefici*, cum Magis confunduntur, ſicque ſæpe apud recentioris ævi Scriptores, *Venefici Veneficæque*, pro Magis Sagiſque: de quibus id ſaltem addo, potentiſſima eorum gramina tonitru nutrita, indigitare Val. Flaccum, *l.* 7. *v.* 355. ubi de Medea,

> *Cingitur inde ſinus; & quæ ſibi fida magis vis*
> *Nulla, Promethea floret quem ſanguine ſiccæ*
> *Caucaſium, tonitru nutritaque gramina promit.*

Ipſa verò *Veneficia* mediâ nocte patrari conſueviſſe, Statius, *l.* 5. *Theb. v.* 64.

> — *Erant certè media quæ noctis in umbra*
> *Divûm alios ignes, majoraque tela gerentem*
> *Tartareas inter, thalamis, volitaſſe ſorores*
> *Vulgarent* —

Ubi vetus Schol. rationem reddit, *Tum enim terribiliora ſunt omnia & bacchantur Furiæ.* Quemadmodùm & palàm illa paganorum Numina, ſeu Spectra de nocte in terris ſe viſenda præbuiſſe, oſtendit pluribus Barthius, *Animadverſion. Papinian. ad Equum Maxim.* Supplicium hujuſmodi monſtrorum, apud Hebræos olim lapidatio, vide ſuprà *Lapis*: vivicomburium hodie, ut notum &c. Vide quoque ſuprà, ubi de judicio *Aquæ frigidæ*.

VENELI, *Ptolem.* melius *Unelli*, Galliæ Celticæ, quos Jul. Cæſar, *l.* 3. *Bell. Gall. c.* 34. inter civitates Armoricas Oceanum attingentes reponit. *Ptolem.* autem eos locat inter Lexovios & Bibucelios. *Baudrando* fuere populi Galliæ Lugdunenſ. ubi hodie tractus Conſtantienſis, *le Coutantin*, in intimo receſſu Normanniæ inferioris verſus oram maris Britannici.

VENELIOCASII, populi Galliæ juxta Sequanam fluv. *Ptolem.* *Verocaſſes* Cæſari: quorum regio *Vulxin*, ſeu *Vexin*, & oppid. primar. Giſorium à Bellovacis 5. leuc. in Ortum, à Pontiſara 6. in Boream. Vide *Velocaſſes*.

VENENA, vulgò VANNE, fluv. Galliæ, apud Agendicum Senonum caput, in Icaunam influit, & in urbem inductus, vicos ejus purgat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VENENATUM, pallium infectum, quô Flaminica operta eſſe tenebatur; meminerunt A. Gellius, *l.* 10. *c.* 15. *Eadem ferme ceremonia ſunt, quas Flaminicas Dialis ſeorſum aiunt obſervitare: Veluti eſt, quòd Venenatô operitur, & quòd in rica ſurculum* &c. Ubi vulgò malè, *bene nato*. Erat autem Flaminicæ pallium *venenatum*, quòd flammeô *veneno* i. e. *colore* (quem cum purpureo & venenato, eundem facit Salmaſ. *ad Hiſtoriam Aug. p.* 389.) tinctum erat. Quale id pallium fuerit, docet Servius, *ad l.* 4. *Æneid. v.* 137.

> *Sidoniam pictò chlamydem circumdata limbò.*

Veteri, inquit, *ceremoniarum jure præceptum eſt, ut Flaminica Venenatô operta ſit. Operta autem candidè titur, Pallium ſignificatur. Venenatum autem infectum*. Pro colore vero *Venenum* ſumi frequens. Virg. *l.* 2. *Georgic. v.* 465.

> *Alba nec Aſſyriô fucatur lana venenô.*

Sic Solinus *cocci venenum* dixit: Quemadmodùm Græci φάρμακον dicunt ἀπὸ τῦ βαμμάτ⊕; ut & φαρμακᾶν τὰ βαφεῖα & φαρμάσσειν, *tingere*, βάπ... Similiter C. Matius *in ſuis Mimiambis*, apud A. Gellium, *l.* 20. *c.* 9.

> *Quæ tonſiles tapetes ebrii fucô,*
> *Quos concha purpura imbuens venenavit,*

i. e. ἐφάρμαξε, *tinxit*. Vide Jac. Oiſelium JCtum, *Notis in Gellium*. ibi.

VENENUM, an quòd citò per venas eat, an quaſi *belenum*, ex βέλεμνον, ſeu βελέμνων *telum*, quòd tela olim *venenô* inficere (unde *Toxici* nomen) conſuêverint? dictum: *Sicut periculum & contagium, olim non, ut nunc dicitur, pro malo tantùm dictum eſt*, A. Gellius, *l.* 12. *c.* 9. Hinc Cajus, *l.* 4. *ad Leg. XII. Tabb. ſive l.* 236. *de V. S. Qui Venenum dicit, adjicere debet, utrum malum an bonum. Nam & Medicamenta Venena ſunt: quia eô nomine omne continetur, quod adhibitum Naturam ejus, cui adhibitum eſſet, mutat: cum id, quod nos Venenum appellamus, Græci φάρμακον dicunt. Apud illos quoque tam medicamenta, quàm quæ nocent, hôc nomine continentur. Unde adjectione alterius nominis diſtinctio fit. Admonet nos ſummus apud eos Poëtarum, Homerus; nam ſic ait*, Od. δ. *v.* 230.

> Φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ, μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

Hodie verò, quod jam de ſuo ævo dixit Gellius, *id quod nocet*, ſolùm notat. Iſtiuſmodi *Venenum publicum*, quô ſontes perimerent, Maſſilienſes quondam habuiſſe, legimus apud Valerium Maxim. ubi de eorum Inſtitutis, *l.* 2. *c.* 6. *ex.* 7. *Venenum cicutâ temperatum in ea Civitate publicè cuſtoditur; quod datur ei, qui cauſas Sexcentis (id enim Senatus ejus nomen eſt) exhibuit, propter quas mors illi ſit expetenda: Cognitione virili, benevolentiâ temperata, quæ neque egredi vitâ temerè patitur, & ſapienter excedere cupienti celerem Fati viam præbet; ut vel adverſâ, vel proſperâ nimis uſis Fortuna (utraque enim finiendi ſpiritus, illa ne perſeveret, hæc ne deſtituat, rationem præbet) comprobatô exitu terminetur*; ex. 8. *Quam conſuetudinem Maſſilienſium, non in Gallia ortam, ſed è Græcia tranſlatam inde exiſtimo, quod illam etiam in Inſul. Cæo ſervari animadverti* &c. Nempe *Venenum* illud cicutæ ſuccus erat, quem Maſſilienſes, qui Græcorum erant Colonia, è Græcia, ubi is verè lethalis, comportari curabant, atque apud Magiſtratum publicum aſſervabant, ad necem ſontibus inferendam. In Græcia autem, Athenis inprimis, id moris erat, non quidem ſic ut cuſtodiretur id *Venenum* publicè, quemadmodùm Maſſiliæ, ſed tamen, ut publicè cicutæ ſuccus, exſiccatus ad Solem & in paſtillos redactus, terendos inque vino diſſolutos exhibendos morituris, publicè à Seplaſiariis venderetur. Unde Plin. *l.* 25. *c.* 13. *Cicuta venenum eſt publica Athenienſium pœna inviſa, ad multa tamen uſus non omittendi*. Et quid notius Socratis cicutâ? Teri autem à Carnifice, & à damnatis emi ſolebat, uti diſcimus ex Plut. *in Phocione*, *Quum Tudippus in carcere cicutam cerneret teri, queſtus eſt & deploravit calamitatem ſuam* &c. Et paulo pòſt, *Ubi biberunt jam omnes, defecit Venenum & Carnifex aliud negavit ſe trituturum, niſi duodecim drachmæ eſſent ſibi numeratæ, quanti denarii pondus veniebat. Quum intercederet mora & tempus traheretur, Phocion, accerſitô quodam amicô, ait, Ac ne gratis quidem mori Athenis liceret, petiitque ut Carnifici illud æris daret. Necabat vero Cicuta ſanguinem ſpiſſando*. Plin. *l.* 25. *c.* 13. *Succus exprimitur foliis floribuſque, tunc enim maximè tempeſtivus eſt: Semine triltô expreſſus & Sole denſatus in paſtillos necat, ſanguinem ſpiſſando*: & mox, *maxima vis nata Suſis Parthorum: Mox Laconica, Cretica, Aſiatica. In Græcia vero Megarica, dein Attica*. Expreſſiùs Dioſcorides, *l.* 4. *c.* 74. *Cicuta lethale venenum eſt, ſuaque vi refrigeratoria necat. Remedio eſt vini meraculi potus. Succus exprimitur contuſis cacuminibus, priuſquam ſemina & comæ ſiceſcant: qui Sole deſiccatur in paſtillos. Multus ad medendi rationem uſus eſt ejus*. Et mox, *Cicuta pota vertiginem excitat oculis caliginem offundit, ita ut ne minimum cernatur, ſingultus ciet, mentem turbat, extremi artus gelantur: denique convulſi, ſuppreſsâ arteria ſpiritu, ſtrangulantur*. Ad quæ loca vide Matthiolum, *ad l.* 4. *Dioſcorid. c. cit.* & Fortun. Licetum, *de Gemmis Annularibus, Schem.* 57. *c.* 171. & *ſeqq.* ubi de Cicutæ viribus egregiè diſſerens, quare in Græcia Suſiſque nata necem afferat, non item in ſolo Italico vel Gallicano, fuſe docet. Cùm multa de *Veneno* alia poſſent addi, contentus ero unicam attuliſſe hiſtoriam *Veneni* ſolô halitu nocentis, ex Barclaji *Euphormione*, *c.* 9. ubi de Præfecto Turcico Urbis Aleppi ſermo eſt: *Quò in præfecturam miſſo, cum alius, majoribus donis ſollicitatâ Optimatum fide, priori juberetur ſuccedere; Præſes longâ & multiplici pompâ hunc exceptum in ædes deducit, ibique inter inſidioſæ liberalitatis blandimenta evolvit Fatale ſtrophiolum (nocentiſſima tabe perunctum) auro ſericôque diſtinctum. Lætus hoſpes ſuæ mortis inſtrumentum adſpexit; Inde ad cœnam itum: Primò vero manè novus Præſes, inſpirato per ſtrophioli auram veneno impar, jacuit in ſtrato exanimis, nec tam repentini caſus alia cauſa, quam ..., qui incautum peremerant, patuit. Perallâ ſacinore Veneficus Præſes Conſtantinopolim literis de ... imperium prorogari petit & obtinet* &c. Principes quô pactô ſibi à *Veneno* cavere debeant, docet Forſtnerus, *Not. in Tacitum*. Vide etiam ſuprà aliquid, voce *Ova*. Hinc *Venenati*, apud Æl. Spartian. *Peſcenn. Nigro*, *c.* 12. *Amavit de Principibus Auguſtum, Veſpaſianum* &c. *reliquos ſæneos vel venenatos vocant*: homines ſunt pernicioſi, ..., in humani generis exitium nati. De quibus agens Lactantius, *l.* 5. *c.* 5. citat Virgilianum illud, *l.* 1. *Georg. v.* 129.

> *Ille malum virus ſerpentibus addidit atris,*
> *Prædarique lupos juſſit* ———

Vide Salmaſ. *ad Spartiani locum*: uti de antidoto adverſùs omnia venena optimo, ſuprà ubi de *Petra Braſilia*.

VENEPHES, Thinitarum in Ægypto Rex IV. Cenecmi patri ſucceſſit, regnante apud Thebanos Diabie, apud Memphitas Achaide. Dicitur *pyramides in Chochome ſtruxiſſe* Manethoni, quod ad Memphiticos magis Reges pertinere, docet Joh. Marshamus, *Canone Chron.* Vide ſupra voce *Chochome*. Sub eodem magna fames in Ægypto fuit, Syncellus, *p.* 54. Eum excepit in regno Uſaphædus fil. quem vide.

VENERA, ſeu *Veneranda*, Virgo & Martyr, de qua vide aliquid ſuprà, voce *Paraſceve*.

VENERABILIS Beda, hâc occaſione dictus eſt. Fuit Romæ porta ferrea, in qua literæ *PPP. SSS. RRR. FFF.* quas cùm legere nemo poſſet, Bedæ Romam venienti, eaſque contemplanti, dixit quidam Romanus, *Quid aſpicis Anglice bos?* Cui Beda *confuſionem veſtram aſpicio*. Literaſque hôc modô declaravit. *Pater patriæ perditus eſt: Sapientia ſecum ſublata eſt: Ruet Regnum Romæ: Ferrô, Flammâ, Fame*. Quod audiens omnis populus Romanus, dignum eum judicârunt honore, & *Venerabilem* appellandum cenſuerunt. J. Cajus, *de Antiqq. Cantabr. Acad. p.* 104. Rudolph. Remington. *de geſtis Regum Angl.* Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archæol.* &c.

VENERABILIS Petrus, vide *Petrus*.

VENERABILITAS, titulus honorarius Epiſcoporum, qui *Venerabiles* vulgo compellantur, in *Collat.* 1. Carthagin. *c.* 40. 62. apud Auguſtin. *in Epiſtolis paſſim*, Alios. Item *Veneratio*, in iiſdem *Epiſtolis*, apud Nicolaum 1, *Ep.* 28. Ruricium, *l.* 2. *Ep.* 14. 49. &c. pro quo *Venerantia*, Abbatibus tribuitur, apud Aimoinum, *Vitâ* Abbonis Floriac. *c.* 17.

VENERARIUM, apud Ambroſium *in Pſalm.* 47. *Dominus ſecundùm cœli tractum in* Venerario *paſſus eſt*: nomen Calvario monti tribui cœptum, à quo Gentiles, ut Chriſti illic paſſi memoriam abolerent, *Veneris* ibi ſtatuam erexêre, ſecundùm Dominic. Macrum, *in Hierolexico*.

VENEREA Concha, memorata Plinio, *l.* 9. *c.* 33. *Navigant Venereæ, præbentesque concavam ſibi partem & alteram auræ opponentes per ſumma æquorum velificant*; & Martiali, *l.* 2. *Epigr.* 47. *v.* 2. ubi *Cytheriacas* illas vocat: Voſſio *eadem ſunt cum illis, quas nunc porcellanas vocamus*, *de orig. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 33. Nempe ex conchis hujuſmodi contuſis *porcellana* fieri credita hactenus, ſed aliam illis originem eſſe, accuratior experientia docet, ut retro diximus. Vide quoque ſuprà, ubi de nobilioribus quibuſdam *Concharum* generibus.

VENERIA, Inſul. à S. Venerio Abbate dicta, parva, in mari Tyrrheno, *il Giro* vulgò, vide *Veneria* Plin. *l.* 3. *c.* 6. Fuit etiam cognomen Siccæ, urbis in Africa, & Nebriſſæ urbis in Hiſpania Bætica teſte Pliniô, *l.* 3. *c.* 1.

VENERIANUS, ex Ducibus Gallieni Imperatoris navali bellô Gothos ſuperavit, mox ipſe militari periit morte. Treb. Pollio, *in Gallienis*, *c.* 13.

VENERIS Dies, feſtum hebdomadicum Muhammedanorum. Joſephus Scaliger, *de Emend. Temp. l.* 2. *c.* 132. *Quod Mechanam Hegira cœpit à feria ſexta, ideo eam diem ſacram Mahumedani dicunt ab eo tempore. Ego ſcio antiquiorem ſuperſtitionem eſſe, propter* Venerem, *quam Chobar vocabant, & ſumma ſuperſtitione antiquitùs venerabantur. Cæterùm feria ſexta illis dicitur Giuma*, h. e. ἐπισυναγωγὴ, συνάθροισις, ἐκκλησία, *quæ ea reverentiâ illis eſt, qua Judæis Sabbathum, Chriſtianis dies Solis*. Cui Seldenus in eo ſuffragatur, quòd Hegirâ id feſtum antiquius credit, an verò à Saracenico cultu id derivandum, dubitat. Antiquius enim eſſe, elicitur ex eo, quòd in Alcorano memoratur, velut notiſſimum Feſti nomen, quô etiam, ut lemmate, capitis integri frons inſignitur, *Azoar.* 62. Originem verò ejus, quatenus ad Mahumedanos, quod attinet, cum partim è Chriſtianis, partim è Judaicis ritibus conflatum eſſe Mahumediſmum certum ſit, an non conſtitutioni Conſtantinianæ illi (cujus meminit Euſeb. *de Vita Conſtantini*, *l.* 4. *c.* 18. Sozom. *Hiſtor. Eccl. l.* 1. *c.* 8. Niceph. Calliſtus, *Hiſt. Eccl. l.* 7. *c.* 46. & Baronius, *Annal. Tom. III. A.C.* 321.) quâ tam *Veneris Dies*, ſeu feria, quod proſabbatum eſt, quàm Solis Dies ſeu Dominicus feſtus habendus erat, ea debetur? In Chriſtianiſmo quidem diu eſt quòd evanuit Conſtitutio illa. Sed fortè diem illum in colluviem ſuam recipi voluit Mahumedes, verba ſunt ejuſdem Seldeni, *de Jure N. & G. juxta Diſcipl. Hebræor. l.* 3. *c.* 21. Vide quoque ſuprà *Saracenus*. Interim, licèt hunc diem potiſſimùm colant Muhammedani, non tamen inde orbem ſeptimanæ incipere, nec eô claudere, ſed pro feria ſexta habere, docet idem *ibidem*, ex Scriptoribus Arabibus tum Chriſtianis, tum Muhammedanis. Eundem diem apud Græcos Παρασκευὴ dici, refert Suicerus voce hâc. Vide & ſuprà.

VENERIS Fanum, *Strab.* Vide *Aphrodiſium*.

VENERIS Inſula, vide *Aphrodites*, & *Lea*.

VENERIS Portus, oppid. oræ Liguſticæ, cum arce contra portum Erycis,

Erycis, *Antonin.* Item, *Baudrand. Port. Vendres*, portus peramplus Galliæ Narbonenſis in Comitatu Ruſcinonenſi. Alii *Veneris Pyrenæi portus*; ad radices Pyrenæorum, in ipſo limite Hiſpaniæ & Cataloniæ, prope Caucoliberim, in ora maris Mediterranei, ſub Gallis, ab A.C. 1642. à Rhoda 18. mill. paſſ. in Boream, Perpinianum verſus 16. circiter.

VENERIS Urbs, urbs & nomus Ægypti, Plin. *l.* 5. *c.* 9. *Aphrodites*, & *Aphroditopolis Ptol.* ad Nilum; inter *Lycopolim*, & *Crocodilopolim*.

VENERIUS Franciſcus, Venetus, Philoſophus ac Politicus, cui parem non habuit unquam Reſp. maximis rebus adhibitus: adhuc juvenis *de Voluntate humana, de Anima, de Generatione & Corruptione*, ſcripſit. Dum in Academia Patavina inſtauranda occupatur, extinctus A.C. 1581. ſenex admodum. Thuanus, *Hiſtor.* Antoin. *Theatr. d'Huom. Letter. Part. I.* Ant. Teiſſier, *Elog. Part.* 1.

VENERUS, lacus ampliſſ. Gothiæ, in Suecia inter Oſtrogothiam ad Ortum & Weſtrogothiam ad Occaſum extenſus ad 80. milliar. à Septentrione in Meridiem, *lac Wener.*

VENETA Factio, una fuit ex 4. Circ. factionibus, à panno Veneti coloris ſic dicta: Reliquæ erant *Ruſſata*, *Albata* & *Prasina*, quæ tum in Circenſium Ludis, at aliis Equeſtribus certaminibus, adhibitis equis, ſive ad equitationem, ſive aurigationem, omni certabant, tantumq; ſtudium equis optimis eligendis ac paraſſis exhibebant ut Galenus referat, *Method.* 7. *Venetæ* ac Praſinæ factionis (hæ enim præcipuæ) homines etiam ſtercora equorum odorari ſolitos, quò ex illis animalium habitus atque temperamenta internoſcere & conjicere inde melioribus uterentur. Siquidem hæ contentiones tantæ erant, ut nec labori, nec ſtudio ullus pateretur, totâ Urbe Româ quaſi quadripartitâ & modò huic, modò illi factioni, favente præmiaque proponente Victoribus ampliſſima. Colorum diverſitas unde originem traxerit, diximus alibi: Qui ad quatuor Anni tempeſtates reſpexiſſe eorum Inventores volunt, *Venetum hyemis* ſymbolum feceruut, Aur. Caſſiodorus, *l.* 3. *var. Epiſtol.* 51. quò ad Elementa quatuor, *Venetum aeri dicatum* voluêre, Iſidor. Hiſpal. *Etymolog. l.* 17. *c.* 45. Tertullianus cœli cum dixit ſignum fuiſſe, ut alia omittam. *Factioni Venetæ ita erat addictus, ut ei ſemper faveret* Vitellius, Sueton. *c.* 14. quemadmodùm Praſinæ Caligula, apud Eundem, *c.* 55. & major Romanæ civitatis pars, ut Juvenalis docet, *Sat.* 11. *v.* 195. Tuſci, *Veneti* Aurigæ, ſepulchrum extat cum *Inſcr. Factionis. Venetæ. Tuſco. ſacr. avimus. a rchi. de. noſtro. certè. ſtudioſi. ac. bene. amantes.* Procuratoris ejuſdem factionis, meminit vetus Lapis. *Q. Rapidio. Q. F. Lemſepulto. Procuratori. dromi. Factionis. Venetæ. Q. Rapidius. Xenodotus. & . Rapida. Juventina. par. fecere.* De ejuſdem Medico, vetus loquitur Marmor: *M. Vipſanio. Fulloni. Tentori. Aurigatori. M. Vipſanio. Aſignioni. Viatori. M. Vipſanio. Quartin. Succonditori. M. Vipſanio. Medicus. factionis. Venetæ.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 5. *c.* 5. *cum Paralipom.* Thomæ Dempſteri. Meminit quoque *Venetæ* Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 48. *v. cuir.*

> *De Praſino conviva meus, Venetoque loquatur,*
> *Nec facient quenquam pocula noſtra reum.*

Ubi tamen alii pro *Veneto* legunt *Scorpo*, nobiliſſimo agitatore & Domitiano chariſſimo, *Gruter.* Idem Poëta, Imperatori huic *Venetam* factionem fuiſſe inviſam, alibi docet, &c. Cæterùm colorem hunc quòd attinet, maris illum eſſe, unde *Nautiſum* et populum maximè faviſſe, diximus ſuprà, pallidè ſcil. virentem & vitreo affinem, docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 236. 240. & 905. Vide quoque J. C. Scaligerum, *Exercit.* 325. *ſect.* 16. Becmannum, *Origin. L. L. p.* 1118. Alios.

VENETI, populi Galliæ Celticæ olim *longè ampliſſimæ auctoritatis, quòd & naves haberent plurimas, & ſcientia atque uſu nauticarum rerum cæteros antecellerent.* Cæſar, *Comm. de bello Gall. l.* 3. *c.* 8. primùm à Britannis, metu Anglorum ac Saxonum & amore libertatis ex patria profugis, tributarii facti ſunt; dein à Chlodoveo Rege domiti, Francis per annos 90. ſubſuêrunt: donec A. C. 578. à Waroco Britannorum Regulo recepti ſunt, qui fuſis Guntchramni copiis, *Venetiam* in poteſtate ſua ita retinuit, ut uſque ad Pipinum Regem, qui oppid. Venetos A. C. 753. cepit, non alios Dominos, quam Britannos agnoverint: quapropter id *Veneticam* regionem à Waroco Venetorum Comite, *Broguerec*, i. e. Guerecì regionem, appellatam eſſe ſcribit Auctor libri, *de vita Gildæ Sap.* Nomeno jus poſtea Britannorum Rex, *Venetos* Carolo Calvo eripuit, regnoque ſuo adjunxit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Baudrando ſuêre, ubi nunc Diœceſis *Venetenſis*, in parte inferiore Britanniæ minoris, ad Occiduam oram Oceani Aquitanici. Eorum caput *Venetiæ*, ſeu Dariotigum *Venetorum*, item *Veneti*, nomine gentis aſſumptô, vulgò *Vannes*, urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Turonenſi, prope æſtuarium *le Morbihan*, ſatis lepida & culta, cum caſtro antiquo *l'Hermine*. In *veter. Notit.* in provincia Lugdunenſi tertia vix ſeptimô locô, non modò poſt Turonos & Cenomanos, ſed etiam Redones, Andicavos, Nannetes, & Curioſolitas, numeratur, quod mirum habet Valeſium, cùm tantæ olim auctoritatis & potentiæ, tam latè in Armorica quondam dominati ſint Veneti. Vix 2. leuc. diſtat ab Oceano in Boream, 24. à Rhedonibus in Africum, & paulò minus à Nannetibus in Occaſum, Coriſopitum verſus 27. Hinc *Veneticæ* Inſulæ, quæ nunc *Belliſle*, & aliquot minores ei adjacentes, in ora Auſtrali Britanniæ minoris.

VENETI, populi Italiæ, in Gallia Tranſpadana; quorum regio *Venetia*. Olim Tuſcos per Galliæ Ciſalpinæ partem iſtam ſparſos ſeparabat à Venetis fluv. Atheſis; ſed Tuſcis per Gallos ejectis, factus eſt limes Venetiæ & Galliæ Ciſpadanæ alveus citimus Padi, vulgò *il Po d'Argenta*, quare à Propertio, *l.* 1. *El.* 12. *v.* 4. *Eridanus Venetus* nominatur. Olim etiam ab Hiſtris ſeparati ſunt fluviô Timavô, poſteà fluviô Tilaventô à Carnis diſcreti ſunt. Ad Adduam quoque fluvium olim Venetia pertinuiſſe perhibetur. Poſteà ultra Veronam non eſt extenſa, teſte *Brietiô*. Sunt qui credant, Venetos dictos fuiſſe anteà Henetos, fuiſſeque ubi hodie Marchia Tarviſina, pars Occidentalis Foro-Julii, agri Vicentinus, Patavinus, Ducatus Venetus, & minuta pars Ferrarienſis. Venetorum autem dominium hodie, ſeu ditio Veneta, *Stato della Republica di Venetia* Italis, *Eſtat de la Republique de Veniſe* Gallis, pars eſt ampla Italiæ ſub dominio Reipublicæ Venetæ, ubi aliàs *Veneti* propriè, Carni, Iſtri, Cenomani, & Euganei populi. Terminatur à Septentrione Alpibus Carnicis & Juliis, ditione Tridentinâ, & Valle Tellinâ: ab Occaſu Ducatu Mediolanenſi, à Meridie Ducatu Mantuanô, ditione Pontificiâ, & mari Adriaticô, (quod Dux feſtô Aſcenſionis Domini, vel Dominica ſequente, injectô annulô Reip. deſpondet, navi Bucentaurô, *Bucentoro*, cum totô Statu, vectus: quæ ceremonia primùm uſurpata A. C. 1131. & aliis ejus initium ad A. C. 1167. referentibus, quò Alexander III. ob fidem contra Fridericum I. Imperatorem ſibi præſtitam, inter alia privilegia Venetis etiam hoc ceſſiſſe legitur:) quò etiam ab Ortu terminatur & Carniolâ provincia. Ejus partes ſunt Iſtria, *l'Iſtria*, pro majori parte, Foro-Julium, *il Friuli*, ſeu *Patria di Friuli*, Marchia Tarviſina, *la Marca Trevigiana*, ſub qua agri Tarviſinus, Cadorinus, Feltrinus, & Bellunenſis, Ducatus Venetus, *il Dogado*, Peninſula Rhodigina, *il Poleſine di Rovigo*, & territoria Patavinum, *il Padoano*, Veronenſe, *il Veroneſe*, Vicentinum, *il Vicentino*, Brixianum, *il Breſciano*, Bergomenſe, *il Bergamaſco*, & Cremenſe, *il Cremaſco*. Ejus autem major longitudo ab Ortu in Occaſum eſt 240. mill. paſſ. latitudo verò ubi major eſt, non excedit 100. mill. paſſ. Sed verſùs Benacum lacum & ſinum Tergeſtinum valde reſtringitur, & Auſtriacus ſervat Comitatum Goritiæ atque Aquilejam in Foro-Julienſi agro, & multa loca Iſtriæ. Subſunt etiam Reipublicæ Venetæ ora littoralis Dalmatiæ, ubi urbes Jadera, *Zara*, Ænona, *Nona*, Spalatum, *Spalato*, Sebenicum, *Sebenico*, Tragurium, *Trau*, Cliſſa, *Cliſſa*, & Catara, *Cataro*, inſulæ Abſyrtides, *Cherſo*, Curicta, *Veglia*, Arba, *Arbe*, Giſſa, *Pago*, Scardona ſeu Longa *l'iſola Longa*, Bratia, *la Brazza*, Pharia, *Leſina*, & aliæ quampluri mæ in ora Dalmatiæ & in mari Adriatico, atque inſulæ Cephalenia, *Ceſalonia*, Corcyra, *Corfou*, Zacynthus, *Zante*, cum aliquot aliis minoribus in mari Ionio & verſùs Epirum, uti Parga, *la Parga*, arx Epiri in ora littorali, Cythera inſula, *Cerigo*, verſùs oram Auſtralem Peloponneſi, & inſulæ Tenos, *Tine* ac Mycone, *Micoli*, in mari Ægæo, & tandem arces Suda, *la Suda*, Spinalonga, *Spinalonga*, & Grabuſa, *les Grabuſes*, juxta oram Borealem Cretæ inſulæ, quæ nuper occupata fuit à Turcis, cùm anteà ſubeſſet dominio Reipublicæ Venetæ, uti Cyprus inſula, Eubœa, inſulæ Archipelagi pro majori parte, Peloponneſus, & Albania. Sed hæc omnia nunc ſubſunt dominio Turcarum à plurimis annis: cum quibus, in Archipelago, Tenedum, Lemnum, *Metelino*, *Stio*, *Negroponte*, *Lango* & Rhodum communi ferè imperiô dividunt, tributum 150000. aureorum circiter quotannis ab illis exigentes: Turcâ interim ſui non oblitô, prærogativam tamen Venetis relinquente, quippe quos potentiâ nauticâ ſe novit ſuperiores. Hiſtoria gentis paulò altiùs repetita hæc eſt. Attilæ in Italiam olim ingreſſi terrore longè lateque ſparsô, Veneti, inter quos multi Romani nobiles, in vicino mari, in *Rivo alto*, tutâ ſede quæſitâ, ibi urbem condidêre à vicina regione *Venetias* cognominatam, circa A. C. 452. qui ut inter utrumque Imperium liberi eſſent, conventum inter Carolum M. Occidentis, & Nicephorum Orientis Imperatores de Imperii limitibus litigantes, A. C. 803. Hi poſtmodùm Pipinum magnâ clade affecerunt, A. C. 810. Emanueli Imperatori Orientis, pacem 15. centenariis auri vendiderunt, A. C. 1168. Fridericum Barbaroſſam Duce Cianô ſuperârunt, A. C. 1175. (unde iis hodieque ritus, die Aſcenſionis Chriſti mare ſibi injectô annulô deſpondendi) qui paulò pòſt ibidem pacis gratiâ ad Alexandri III. Papæ pedes procubuit, ab illo ſuperbè conculcatus, Sabellicus, *Ennead.* 9. *l.* 5. Maximè dein crevit eorum potentia, fœdere cum Balduino, primùm Comite Flandriæ, pòſt Imperatore Conſtantinopolitanô initô, juncti enim Philippo Imperatori Francis, & Balduino Flandro Alexium Comnenum, Iſaci Imperatoris, quem Alexius Angelus imperiô & oculis privaverat, filium, in thronum evexerunt, A. C. 1203. mox eô à Murzuphlo obtruncatô cum Francis novis ſe devincientes fœderibus, in hæc pacta ivêre, ut quicquid eſſet ſociis armis acquiſitum, æquô jure divideretur. Hinc de novo Conſtantinopoli occupatâ, Balduinum in ſolium evexerunt, ſibi verò omnes maris Ægæi ac Ionii inſulas & in iis Candiam, quam Alexius dein ab Inſulanis ſponte oblatam, Bonifacio affini ſuo ex Marchionibus Monferratenſibus ceſſerat, acquiſiverunt. Eundem dein, à Theodoro Laſcare & Johanne Ducâ, obſeſſâ Conſtantinopoli, in ſummas anguſtias redactum, A. C. 1248. liberârunt. Per Genuenſes à Michaële Palæologo oppugnati ſunt, A. C. 1275. à Clemente V. excommunicati, Franciſcum Dandulum Ducem miſerunt, qui Canis inſtar ſub Pontificis menſa jacens, veniam emeruit, A. C. 1310. Eoſdem vicit Ludovicus Hungariæ Rex, Dalmatiâ recuperatâ, A. C. 1358. Johannes quoque Imperator Orient. à filio Andronico, in gratiam Genuenſium, oppugnatus eos deſeruit, circa A. C. 1380. unde ad extrema redacti, mox ex deſperatione reſumptis animis, adeò fortiter reſtitêre, ut hoſtes pacem, quam antè ſpreverant, capeſſerent: uſi tum primùm Veneti bombardis tormentiſque à Bertholdo Nigro Monacho Germano inventis. Johannem Imperatorem, à quo Theſſalonicam muneri accepêre, fruſtra contra Amurathem Turcarum Imperatorem adjutum ivêre, A. C. 1430. à Philippo Mediolanenſi mari victi, A. C. 1411. Franciſcum Sfortiam poſt hæc ſtipendiarium habuêre, qui Ducatum Mediolanenſem ductâ Blancâ ſuum fecit, A. C. 1438. A plurimis dein Europæ Principibus Maximiliano nempe Imperatore, Pontifice, Galliæ, Hiſpaniæque Regibus, &c. impetiti, totâ Continente, Venetiis exceptis, exuti ſunt, nec tamen Turcicô auxiliô uti voluêre; verùm confœderatis prudenter inter ſe commiſſis, ſenſim omnia recepêre, A. C. 1507. Legibus latis, A. C 1606. quibus Clerici fibulâ infectâ, imò hi ſub juriſdictionem Reipubl. vocati ſunt, Paulô V. Pontifice offenſô, ab hoc excommunicati, more ſolitô in tota ditio-

ditione ſua ſacra peragi juſſêre, quod ſtrenuè totô diſſidii tempore factum. Mox Jeſuitæ æternô exiliô multati, & ad bellum omnia parata ſunt: Sed Henricus IV. Galliæ Rex, miſſô Jouſâ Cardinali, ne res in nervum erumperet, effecit, pax itaque facta, A. C. 1607. & Veneti excommunicationi exempti, nec obtenta tamen Jeſuitarum reſtitutio: niſi demum ſub Alexandro VII ſed ſeveris legibus circumciſa. Dein cum Archiduce Ferdinando iis ob Croatarum excurſiones negotium, pace A. C. 1618. concluſâ. Diuturnô nuper admodùm cum Turcis defunctis bellô, poſt res præclarè terrâ marique geſtas, Candiâ tandem ceſſerunt, aliquot tamen in illa locis adhuc pace initâ retentis. Eorum caput Dux eſt, quem eligunt, ipſorum linguâ *Doge*, cui titulus datur, perinde ac Reipubl. Sereniſſimi ac Celſiſſimi, idque ratione trium regnorum, Cypri, Dalmatiæ & Candiæ. Ejus peculiare inſigne galerus eſt Ducalis, pyropô fulgentiſſimô conſpicuus, longiuſculè acuminatus ac in tempora modicè flexilis; quem tempore inaugurationis, in ſaxo mediocris eminentiæ, quod *Scala gigantum* nominant, capiti indit. Præcipua penès Senatum, quem 120. Senatores abſolvunt, è quibus 60. ordinarii, totidem *della Giunta* appellantur, auctoritas, Ducis tamen nomine emittuntur mandata, nummique cuduntur. Ab omni regiminis participatione Eccleſiaſticos excludunt, unde & Hermolaus Barbarus exiliô damnatus, quod legatus ad Papam, in Cardinalium collegium ſe recipi ſuſtinuiſſet. Nihilominus Fr. Paulus Sarpius Servita elogium *Conſiliarii Reipubl.* meruit. Cæterùm Senatui adjungitur Conſilium magnum Patriciorum, ſeu Nobilium, quos pro re nata augere amant. Inter cives honorarios non ita pridem aſſumpſère Johan. Fridericum Ducem Brunſvic. & ante hâc Ferdinandum IV. Romanor. Regem. Theſauros poſſident celeberrimos, ſed quos radicibus deſtrui, Legatus Hiſpaniæ aliquando cavillatus eſt. Patriarcham habent, qui ſupremum in ditione ipſorum in rebus ſacris caput eſt, *Patriarcham de Grado* appellatum, in quam dignitatem ab Eugenio III primum evectus fuit, A. C. 1354. Olim S. Theodorum patronum habuerunt: hodie Divus ipſis tutelaris Marcus Evangeliſta, Alexandriâ allatus, cui & templum magnificum dedicatum: hujus inſigna, Leonem nempe alatum, cum verbis: *Pax tibi Marce Evangeliſta* aſſumpſêre; ab eoque præterea peculiarem militiam ſeu ordinem Equeſtrem inſtituère, cujus membra *Equites D. Marci* vocantur. Porro in militia terreſtri externum præficiunt, &c. Vide Becmannum, *Hiſt. Orbis Terrar. Geograph. & Civit. c. ultimô*, & infrà in voce *Venetia*: nec non de eorum ex *Henetis* Paphlagoniæ origine, Salmaſium, *d. l. p.* 889. uti de *Venetiis futrinis*, in quibus pelles olim optimè curari & confici ſolitæ, eundem, *Not. ad Pallium Tertulliani, c.* 28. Regimen quod attinet: Hornio, *Veneti primùm habuerunt Tribunos ſumma cum poteſtate, pro numero Inſularum, in quas dividebatur Urbs. Hic Magiſtratus annuus erat & ducentis annis duravit. His Duces ſucceſſerunt, circa A. C. 697. qua dignatione primus Paulutius Anaſeſtus perfunctus fuit. Sed ſub tertio Duce Hypato Urſo — creati* Magiſtri *Militum annui, quorum poteſtas brevis. Sextô enim annô poſt reditum ad creandos Duces, a quo tempore nunquam interrupta ſeries eorum. Sedes ſuas primo habuerunt Heracleæ inde alibi, donec tandem ſub Angelo Patriciano, exciſâ Heracleâ, ſedes Venetias ad Rivum Altum tranſlata, & tum, diviſô in Orientem & Occidentem Imperiô, Reſp. Veneta ab utriuſque juriſdictione exempta eſt.* Vide eum, *Orbe Imperant. p.* 154. & *ſeqq.* ubi Fellerus formam regiminis alius primo fuiſſe *Conſularem*, inde *Tribunitiam*, per annos 252. tandem ſub *Ducis* imperio Rempubl. eſſe cœpiſſe, annotat: qui & plura hanc in rem egregia addit ibidem. Vide quoque eundem Hornium, *in Orbe Politicô*, ubi de *Rebus publicis* agens *originem, potentiam, hoſtes antiquos recentesque*, & cætera *memorabilia* hujus Reipubl. in quibus *Vitrorum præſtantiſſimorum* quoque meminit, in Urbe illa celebri fieri ſolitorum, pluribus perſequitur.

Urbes Venetorum in Italia:

Ægida. Vide *Juſtinopolis*.
Æmonia. Vide *Civitas Nova*.
Ateſte, *Eſte*, olim Epiſcopalis, nunc oppidulum.
Belunum, *Ciudad di Belluno*, Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi.
* Bergomum, *Bergamo*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Mediolanenſi.
* Brixia, *Breſcia*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Mediolanenſi.
Caprulæ, inſula cum urbe Epiſcopali ſub Patriarcha Aquilejenſi, *Caborle*. Parva eſt admodùm.
Cenera, *Ceneda*, Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi.
Civitas nova, *Citta nova*, gemina; una, Venetiæ, altera Hiſtriæ. Paucis conſtant incolis.
Clugia, *Chioza*, Epiſcopalis ſub Patriarcha Veneto, olim *Clodia Foſſa*.
Concordia, ſic vulgò: ſedes in Portu Romatino ſub Patriarcha Aquilejenſi. Parva eſt.
Crema, ſic vulgò, Epiſcopalis recens ſub Archiepiſcopo Bononienſi.
† Equilium, *Jeſolo*: ſedes ad urbem novam. Exciſa eſt.
Feltria, *Feltri*, Epiſcopalis ſub Aquilejenſi Patriarcha.
Forum Julium, *Cividal del Friuli*, ſine ſede.
Foſſa Clodia. Vide *Clugia*.
Gradus, *Grado*, olim Patriarchalis ſedes Venetias tranſlata. In ruinis penè jacet.
† Hadria, *Adri*, ſedes Rhodigii ſub Archiepiſcopo Ravennate. Interiit.
Juſtinopolis, *Cavo d'Iſtria*, Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi. Meliùs dicitur *Capo d'Iſtria*.
Opitergium, *Uderzo*, olim Epiſcopalis, pro quo Ceneta.
Palma, *Palma la nuova*, urbs recens & munitiſſima Foro-Julii.
Parentium, *Parenzo*, Epiſcopalis Hiſtriæ ſub Patriarcha Aquilejenſi.
† Patavium, *Padova*, Academia, & Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi.
Piſcaria, *Peſchiera*, urbecula permunita agri Veronenſis, ad lacum Benacum.
Pola, ſic vulgò, Epiſcopalis Hiſtriæ ſub Patriarcha Aquilejenſi.
Tarviſium, *Treviſo*, Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi.
Torcellum, *Torcello*, pro Altino, Epiſcopalis ſub Patriarcha Veneto. Parva eſt & ferè deſerta.
† Venetiæ, *Venetia*, Patriarchalis, emporium, Reſpublica, & urbs prodigioſa.
† Verona, ſic vulgò, Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi.
* Vicetia, *Vicenza*, Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi.
Utinum, *Udine*, ſedes Patriarchæ Aquilejenſis, conventus juridicus Carnorum.
Interiêre etiam Altinum, & Heraclia.

VENETIA, regio Italiæ maxima ab Addua fluv. (quò ab Inſubriâ ad Occaſum ſeparatur) uſque ad Timavum fluv. (quò ab Iſtris dividitur) protenſa, Padô ad Meridiem à Gallia Togata diviſa, Alpibus verò Rhæticis & Juliis ad Arctos à Rhætia & Norico ſeparata, ſub ſe Carnos complectens: tametſi *Ptolem.* Venetiam à Carnis diſtinguat. Pars occidua inter Adduam & Atheſin fluvium, *Lombardia* nominatur, ſeu ſub Longobardia continetur (Longobardia enim latiùs patet, Inſubres & alios populos continens.) Inter Atheſin & Liquentiam fluvium (qui Venetos dividit à Carnis) *Marca Triviſana* dicitur. Reliquum, in quo Carni & Foro Julienſes ſunt, uſque ad Timavum *Friuli*, & *la Patria* nominatur. Populi *Veneti* ab *Henetis* populis Paphlagoniæ, in Aſia ſic dicti, & derivati, ut multi tradunt. Vide ſuprà. Caput hujus regionis olim fuit *Aquileja*, nunc autem *Venetiæ*, de quibus vide *infrà*.

VENETIÆ, urbs maxima inter ſtagna Hadriatica, poſt Aquilejæ excidium conſtructa ſuper palis in terrâ ſub aquâ defixis, & inſulis parvis cohærentibus, ut inter orbis miracula meritò adnumerari poſſit, urbs libera, terrâ, marique longe dominans, emporium celeberrimum. Epiſcopalis antea, nunc Patriarchatus, eò ſede Gradenſi tranſlatâ, inter urbem Romam ad Meridiem 290. & Viennam Auſtriæ in Boream, 375. mill. paſſ. à Mediolano 165. in Ortum. *Venice* Anglis, *Venedig* Germanis, *Venetia* Italis dicta: *Vinegia* etiam quibuſdam, Reipubl. Venetæ præclariſſimæ, optimis legibus conſtitutæ, & quæ Romanæ æmula, diutiſſimè perduravit, caput, pulcherrima, & ex 60. amplius Inſul. in quarum illa, quæ *Realto* dicitur, primæ ædes conditæ leguntur, contexta, *Baudrand.* Circuitus 9. milliar. In ea æſtus maris ad duos pedes intumeſcit, 500. pontes majori ex parte lapidei, quorum pulcherrimus, qui majorem canalem jungit, vulgò Pons Rivi alti, *il Ponte de Realto*, A. C. 1591. ex lapide Iſtriano ductus. Armamentarium habet percelebre, & portum celeberrimum, juxta Inſul. adjacentes ad Ortum. Sed mare tantiſper ab ea recedit indies; à pluribus annis. Palatia in ea numerantur 140. Noſocomia 17. Patriciæ 67. Monaſteria virorum 54. virginum 25. Statuæ è marmore 165. ex ære 25. &c. Ibidem Synodi habitæ ſunt A. C. 1040. 1177. ubi Fridericus Barbaroſſa Imperator reconciliatus eſt cum Alexandro III. Pontifice. Alia plura de hac urbe & gente, vide apud Petr. Bembum, *Hiſtor. Venet.* Petr. Juſtinianum, *Hiſtor. rerum Venet.* Andr. Maurocenum, *Hiſtor. Venet. ab A. C.* 1521. *ad* 1615. Mich. Zappulum, *Hiſt. di 4. Princip. Città del Mondo*, Fr. Sanſovinum, *deſcript. Venet.* Nic. Doglionium & Paul. Parutam, *Hiſtor. Venet.* Auguſtinum Superbum, *Trionfo d'Heroi ill. della Città di Venetia*, Caſp. Contarenum, *de Rep. Venet.* Ant. Sabellicum, *Hiſt. Venet.* Leandrum Alberti, *Deſcript. Ital. &c.* Icones omnium Ducum uſque ad Dominicum Contarenum extant, cum elogiis Leonis Matinæ, Monachi Caſinatis: de quibus vide quoque Hadrian. Barlandum: Romanorum & Venetorum Magiſtratuum comparationem inter ſe inſtituit. Guerinus Piſo Soacius JCtus. Goldaſtus res Reipublicæ Eccleſiaſticas hujus ſeculi tractat *tom.* 3. *de Monarch. S. R. Imperii &c.* Actius Sannazarius:

Viderat Adriacis Venetam Neptunus in undis
Stare urbem & toto ponere jura mari:
Nunc mihi Tarpejas quantum vis Jupiter arces
Objice & illa tui mœnia Martis ait.
Sic pelago Tybrim præfers; Urbem aſpice utramque
Illam homines dices, hanc poſuiſſe Deos.

Quæ Lloydius ita Græcè reddidit:

Ἀδριακαῖς Βενετὴν ἴδεν ἐν ὑδάτεσσι Ποσειδῶν
Ἀστυ σταθεῖσαν, ὅλῃ θεσμά τε θεῖσαν ἁλί,
Νῦν μοι Ταρπείας ἐπιπρὸ Ζεῦ, ἔθελες, ἄκρας
Εἰπὲ καὶ αὐτὸ τῶν τείχη Ἄρεος ἔφη·
Εἰ πελάγους Θύμβριν προὔθηκας, πόλιας βλέπε δ' ἄμφω,
Τὴν ἀνέρας φήσεις, τὴν τιθῆναι δὲ θεούς.

Hinc *Venetus*: Silius, *l.* 8. *v.* 605.

Nec non cum Venetis Aquileia perfurit armis.

Propertius, *l.* 2. *El.* 12. *v.* 4.

Quantum Hypanis Veneto diſſidet Eridano.

VENETUS Johannes, vide *Johannes*.

VENETUS Paullus, Centurio Prætoriæ cohortis, per Subrium ac Sulpitium tribunos, in conjurationis contra Neronem ſocietatem, principe C. Piſone, adſcitus. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 50. Vide & *Paulus*.

VENETUS Lacus, *Cellerſee Munſtero*, & *Underſee Seudo*, lacus Sueviæ in Helvetiorum confinio. Aliter *Brigantinus*, *Podamicus*, & *Conſtantienſis*, Germon. *Boden-ſee*, lacus eſt maximus *Baudrand*, inter Sueviam & Helvetios, prope Conſtantiam, in-

ter Brigantium in Eurum, & Uberlingam in Circium per 40. mill. paſs. extenſus. Dicitur & *Oberſee*, ſeu lacus ſuperior, ad differentiam Acronii, ſeu Cellenſis lacus, *Cluver. Sanſon, Baudr.* Vide *Brigantinus lacus.*

VENETUS Sinus, aliter *Mare Adriaticum*, & *Sinus Venetus.* Vide ibi.

VENEZUELA, pars Terræ firmæ, in America Meridionali. Terminatur à Septentrione mari Boreali, ab Ortu novâ Vandaliâ; ab Occaſu Guberniô fluvii Facis, *de la Hacha*, à Meridie Pariâ regione. Longa 300. mill. paſs. circiter ab Ortu in Occaſum. Caput eſt Corum, *Coro*, ſeu Venezuela, urbecula intra paludes, ſub Hiſpanis cum tota regione, ubi rara oppida.

VENEZUELÆ Sinus, *Golfo de Venezuela o de Coro*, inter Venezuelam provinc. & Pœſectucam fluvii Facis, pars eſt maris Borealis per 80. milliar. extenſa, à Septentrione in Meridiem.

VENI Sancte Spiritus, *una eſt ex ſequentiis, quibus in Miſſa Eccleſia Romana utitur, à Ruperto Galliarum Rege anno* 2003. *ſcripta*, apud Dominic. Macrum, *in Hierolex.* ex Durando, *Ration. l.* 4. *c.* 22.

VENIÆ, in *Chron.* Lauriſhamenſi.

Per venias centum verrunt barbis pavimentum:

inclinationes ſunt vel genuflexiones Religioſorum, in Eccleſia Latina quæ Græcis *μετανοίας*, quòd utplurimum *in pœnitentiam injungi* ſolerent. Petrus Venerab. in *Statutis* Cluniac. *c.* 4. *Sed & illa* (genuflexio) *quæ fieri ſolet ab iis, qui portanti Euchariſtiam quolibet in loco occurrunt, atque illis metaniis, quæ quotidianô uſu in Capitulo fiunt, & vulgo* Veniæ *nominantur.* Nempe inter leviora pœnitentiæ genera. *Pœnitentiale* S. Columbani, *tabulas oſtioſus proſerens venia tantum mulctetur.* At & hæc ſuos gradus habuit, unde *longa Venia*, apud Thom. Walſinghamum, *in Ricardo II. Rege interim proſtrato in longa venia.* Quæ quid ſit, in eodem *Pœnitentiali* exponitur, *longa venia in Eccleſia, dum* 12. *Pſalmos ad Duodecimam canunt, proſtratus nullum membrum movens pœniteat*, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà voce *Genuflexio*, it. *Reverentia.*

VENICNIUM, vulgò *Ramshead*, teſte *Camdenô*, promontor. Hiberniæ in ora Boreali, inter Boreum & Rhobogdium promontor. Hodie *Horre head*, *Speedo*. In Ultonia, in ora Comitatus Dungalenſis, prope portum *Shepe*, 20. mill. paſs. à Rapoa in Meridiem. Populi *Venienii*. Ubi Comitatus Dungalenſis hodie, in Ultonia ulterio-ri. *Baudrandus.*

VENILIA, Nympha, uxor Fauni, & ſoror Amatæ Latini Regis conjugis, mater autem Turni. Virg. *l.* 10. *Æn. v.* 74.

Indignum eſt Italos Trojam circumdare flammis
Naſcentem, & patria Turnum conſiſtere terrâ,
Cui Pilumnus avus, cui diva Venilia mater.

Item acceſſus maris. Varro *Venilia, unda, quæ ad litus venit: Salacia, unda quæ ad Salum redit.* Quibus nominibus incrementa maris reciproca & decrementa quotidiana deſignabant Romani. Vide Scaliger. *Append. ad Conjectan. Varron. p.* 181.

VENITARE, in Synodo Exonienſi, A. C. 1287. *can.* 12. *Pſalterium, Ordinale,* Venitare, *Hymnare, Collectare* &c. liber eſt Eccleſiaſticus, in quo Pſalmus, *Venite exultemus Domino*, notis Muſicis deſcriptus eſt. Vide quoque ſuprà voce *Invitatorianus.*

VENLOA, urbs munita & Hanzeatica Geldriæ ſuperior. ad Moſam in ipſo limite Ducatus Juliacenſis. Pluries capta & recepta ab Hiſpanis, 3. leuc. à Ruremunda in Boream, paulo minus à Geldria urbe in Africum. Vulgò *Venlo.*

VENNENSES, populi Hiſpaniæ Tarraconenſ. quorum oppid. *Duegna* videtur *Pineto*, ad Piſoracam fluv. in Vaccæis, inter Palentiam, 2. & Valliſoletum in Meridiem, 6. leuc.

VENNONÆ, *Antonin.* oppid. Albionis in Anglia inter Bennaventum 17. & Etocetum 18. mill. paſſ. à Lindo 63. in Occaſum, à Londinio 73. in Circium. Camdeno videtur eſſe *Higheroſt*, pagus agri Leiceſtrenſis, non longè à *Benſfordbridg* diſtans.

VENNONES, ſeu VENONES, Plin. *l.* 3. *c.* 20. *Vennones*, Ptolem. oppidum Rhætiæ. *Strabo*, qui eos inter Vindelicorum ferociſſimos numerat: Horum regio *Vinſtgow*, & *Engadin* dici, ſcribit *Tſchudus. Venuſta vallis* dicitur *Luitprando*, per quam Oenus principiò decurrit. Vide Joh. Bapt. Plantinum, *de vet. Alpium populis.*

VENNONETES, populi Rhætiæ Alpini in Italiæ confinio, Plin. *l.* 3. *c.* 20. quorum regio *Veltlin* Germanis dicitur, à caſtro eminentiſſimo Tilia. Vallis eſt cultiſſima, in cujus ſummitate Addua fluvius, è jugis Bormianis oritur, & in Larium per vallem defluit. Habet hæc ab Ortu Saruneres atque Venuones, à Meridie Camunos: atque ut Dion, *l.* 54. ſcribit, tam Camuni, quàm Vennonetes, à Publio Silio, auſpiciis Auguſti Cæſaris in ſervitutem redacti ſunt, An. Urb. Cond. 737. Luciô Domitiô & Publ. Scipione Conſulib. Habitatam tradunt annô poſt diluvium 675. ſub Campo Blaſcone, aliiſque Hetruſcis Principibus, Tyrrhenamque vallem denominatam, à Tyrrhenis, à quibus eximia Civitas Volturena in infima vallis parte, ipſiſque lacus Larii faucibus extructa ſit, indeque illuſtres ejus incolæ, *Volturheni patres* in hiſtoriis vocati, Sprechetus, *Pall. Rhæt. l.* 10. Merula, *part.* 2. *l.* 4. *c.* 7. *&c.* Vide quoque *Telina Vallis.*

VENONIUS Hiſtoricus, Tullio celebratus, *l.* 12. *ad Attic. Ep.* 3. *At moleſte fero, Venonii hiſtoriam me non habere.* Exilem fuiſſe, oſtendit ejuſdem Cicer. locus *in l.* 1. *de Legg. c.* 2. *Si ad Fabium, aut ad eum, qui tibi ſemper in ore eſt, Catonem, aut ad Piſonem, aut ad Fannium, aut ad Venonium venias: quid tam exile quam iſti omnes.* Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. p.* 726.

VENOX, ita dictus eſt Cajus Plautus, Cenſor cum Appio Claudio Craſſo, An. Urb. Cond. 441. ob inquiſitas aquæ venas.

VENRAYA Ruthgerus, vide *Ruthgerus.*

VENSIENSIS Urbs, melius *Vintium*, Neruſiorum caput, in Gallia Narbonenſi, hodie *Vence* Gallis, *Venza* Italis; Urbs parva Provinciæ, ſed Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Ebrodunenſi, 3. leuc. à Nicæa in Circium, 2. à Varo fluv. in Occaſum Graſſam verſus 4.

VENSILIA, tractus Jutiæ Septentrionalis in Diœceſi Alburgenſi, vulgò *Venſuſſel*, in modum peninſul. inter Scagenſe promontor ad Boream, & Limicum ſinum ad Meridiem, alias *Borglavia* dictus, *Briciur.*

VENSILIA, oppidul. Diœceſis Alburgenſis. Aliàs *Burgla*, 10. mill. paſſ. ab Alburgo in Occaſum. Vide paulo ante.

VENTA, apud medii ævi Scriptores, quæ & *Superventa*, eſt augurium, quod captabatur ex venientibus aut ſupervenientibus hominibus vel avibus, quas *augurales alites* vocat Mart. Capella, *l.* 1. *p.* 11. aut aliis quoque animalibus. Cujuſmodi auguria XII. ad numerum XII. ſignorum Zodiaci, enumerat hôc modô Mich. Scotus *de Phyſiognomia, c.* 56. *Fernova, Fervetus, Confert, Emponenib, Scimaſarnova, Scimaſarvetus, & bene ſunt in dextro latere. In ſiniſtro vero latere, ſunt Conſernova, Conſervetus, Vivum, Harian, Scaſſarnova & Scaſſarvetus.* E quibus *Confert* & *Emponenib.* bonum; *Viarum* & *Harenari* malum; *Fert* & *Conſert*, medium eventum ſignificare addit. Nempe & recentioribus ſeculis ſuperſtitio priſca duravit; Zenoni Veron. *Serm. de Jona*, Petro Bleſenſi, *Ep.* 65. Aliis, notata. de Veterum verò per avium volatus divinationibus, accuratè agit B. Briſſonius *de Formul. p.* 134. Cæſar Bulengerus, *de Auſpiciis, l.* 3. *c.* 2. & diximus aliquid ſuprà.

VENTA Belgarum, vulgò *Winchester* Anglicè *Caer Gwent* Britannice, *Wintancheſter* Saxonicè, urbs Belgarum, in Albione, in Anglia, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cantuarienſi, in Hantonia Comitatu, ad amnem *Iching*, 15. mill. paſſ. ab ora maris Britannici in Boream, inter Londinium ad Ortum 52. & Exon ad Occidentem 90. mill. paſſ. à Sariſberia 20. ad Ortum. *Vintonia*, recentioribus. Vide ibi. Item urbs Angliæ Epiſcopalis & emporium præclarum ad oſtia Sabrinæ fluv. quam Briſtolium hodie *Briſtow* vocant.

VENTA Icenorum, quæ videtur *Venta Simenorum Ptolemæo*, ſed malè, *Camdeno Norwich*, teſte *Priæô*, urbs Albionis in ora Angliæ Orientali, à Londino 80. mill. paſſ. in Eurum, à Cantabrigiâ 4. in Ortum, in Norfolcia regione. Nunc *Caſter Camdeno*, ſeu Caſtor, pagus Norfolciæ, 3. milliar. Angl. à Norvico in Meridiem, ut 75. à Londino in Cæciam.

VENTA Silurum, *Camdeno* & *Lhuydo Caer Went* oppid. Walliæ Comitatus Monumetenſis, Briſtolio adverſum, in altera ripa Sabrinæ, non procul ab oſtiis Rhatoſtathybii fluvii.

VENTACULUM, apud Hariulfum, *l.* 3. *c.* 3. *Ciborium auro argentoque paratum unum* — ventaculum *deauratum unum* Car. du Freſne, *Flabellum Muſcarium eſt, cujus uſus in ſacris liturgiis, Gall. Eventail.* Alibi *Ventilabrum*, apud eundem; qui & inter vaſa ac miniſteria Eccleſiaſtica *Ventilabrum* reponi, à Baldrico in *Chron.* Cameracens. *l.* 3. *c.* 49. addit. Vide ſuprà, in vocibus *Cherubim*, *Flabellum*, *Muſcarium.*

VENTADOUR, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, de qua vide ſuprà, voce *Levis*, it. hîc infrà.

VENTADUREA, ſeu VENTADORUM, vulgò VENTEDORN, oppidum provinc. Lemovicenſis, cum titulo olim Vice Comitatus dein Comitatus nunc Ducatus, ad amnem *Leurſe*, vix 2. leuc. à Durano fluv. & à confinio Alverniæ ſuperioris, 7. à Tutela in Ortum, *Ventadour*, *Baudrando.* Comitis *Ventadorenſis* Bernardi meminit Juſtellus, in familia Comitum Arvernorum, circa A. C. 1375. Eſt & *Ventatorium* in Gothia, circa Montem Peſſulanum, locus ventis expoſitus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VENTEDORA, vide *Ventadurea.*

VENTER, à Græc. *ἔντερον*, quia inteſtinorum locus eſt: *peſſimum corporum vas, inſtat ut creditor & ſæpius die appellat, Hujus gratia præcipue avaritia expetitur: huic luxuria conditur: huic navigatur ad Phaſim: huic profundi vada exquiruntur. Et nemo utilitatem ejus æſtimat, conſummationis fœditate*, ut eleganter ait Plin. *l.* 26. *c.* 8. ad mentem Apoſtoli, 1. Cor. *c.* 6. *v.* 13. Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. *Eſca ventri & venter eſcæ: Deus vero & hunc & illam abolebit.* Unde meritò notata Lampridio, *c.* 32. Heliogabali luxuria eſt, quem *unus ventris auro excepiſſe, in murrhinis & onychinis minxiſſe*, ſcribit modeſtiore longe Perſarum ſenſu, quibus id turpe habitum, & Iſraëlitarum inprimis, de quibus vide ſuprà, ubi de phraſi Hebr. *Tegere pedes.* Sed hæc à peccato, unde & *Venter* apud Ægyptios, quia impurus, cum reliquo corpore non conditus, ut retrò vidimus, ubi *de Arca Mortuali.* Adſcribam hîc ſaltem apologiam eorum funebrem, quam Euphontus ex lingua Ægyptiaca ſic tranſtulit: *Domine Sol, Dique omnes* — *me accipite & Diis æternis contubernalem tradite. Ego enim Deos, quos mihi parentes commonſtrârunt, pie colui, quamdiu in hoc ſeculo vixi. Et illos, qui corpus meum genuerunt, ſemper honoravi: Neque aliorum omnium hominum occidi quenquam; Neque eos depoſitô fraudavi: Nec aliud quidpiam inexpiabile malum admiſi. Si vere peccavi, vel edendo vel bibendo aliquid, quod fas non erat, non per me peccavi: ſed per iſta* (oſtendens arcam, *in qua erat Venter*) *atque hæc locutus* (Libitinarius ſcil. nomine defuncti) *in fluvium eam conjicit, reliquum autem corpus condit*, apud Porphyrium, *de Abſtin. l.* 4. §. 10. Ad quem ritum forte reſpexit Paulus, 1. Cor. *c.* 6. *v.* 13. ubi ait: *Eſca ventri & venter eſcæ. Deus autem & eſcam & ventrem abolebit.* Cæterùm utilitatem partis hujus, veteri ævô, Menenius Agrippa Romanos ſuos ad ſeditionem ſpectantes, ſalubriter docuit, uti ex Livio notum. Ex ventre Reginæ, deſideratum ſuô tempore Regem daturum, coronâ quoque dignum, jure cenſuêre olim Perſæ, uti vidimus ſuô locô; quemadmodùm & de uſitato Britannicis Pictiſque fœminis, etiam hoc membrum glaſtô, aliiſque coloribus, pingendi exornandique olim

olim more. Situm ejus ſic idem Plinius deſcribit, *l.* 11. *c.* 37. *Subeſt* (præcordiis) *venter ſtomachum habentibus, cæteris ſimplex, ruminantibus geminus, ſanguine carentibus nullus* ---- *In homine adnexus infimo ſtomacho ſimilis canino. Huic ſoli animalium inferiore parte anguſtior: itaque & ſoli vomunt* --- *Ab hoc ventriculo lactes in homine & ove, per quas labitur cibus, in cæteris ile: a quibus capaciora inteſtina ad alvum, homini que flexuoſiſſimis orbibus: idcirco magis avidi ciborum, quibus ab alvo longius ſpatium. Iidem minùs ſolertes, quibus obeſiſſimus venter*, &c. Ubi quod de *ciborum aviditate* addit, firmatur priſcô Scytharum more, quos fami accendæ *faſcus Ventrem ſtrictiſſime circumligare* ſolitos, legimus apud A. Gellium, *l.* 16. *c.* 3. uti verò *Ventris* rugas provectiores fœminæ apud Romanos olim corrigere ſint conatæ, diximus ſuprà voce *Lomentum* &c. Vide quoque infra ubi de *Ventre* alo.

VENTIA, Dion. Vide *Venſienſis urbs.*

VENTIA Allobrogum, *Vinay*; *Dioni* memorata, ubi de Caji Pomptini victoria ſcribit, nunc caſtrum eſt Galliæ, in Diœceſi Gratianopolitana ſeu Cularonenſi. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Sollinenſium civitas.*

VENTIDIUS Baſſus, ex Picentibus, locô humili natus, triumphante Pompejô Strabone ante currus in ſinu matris captivæ actus eſt, ſordidéque victum quæſivit & invenit comparandis mulis ac vehiculis: Sic cum Cæſare in Gallias profectus, & poſt Conſulatum Pontificatum quoque adeptus, tandem de Parthis ipſe triumphavit, Suetonius apud A. Gellium, *l.* 15. *c.* 4. Plut. *in Antonio*, &c. Schol. Juvenal. *ad Sat.* 7. *v.* 199. *Ventidius ex mulione Cæſaris*, inquit, *Dictatoris, opitulante Antonio & Auguſtô, uſque eo provectus eſt, ut ei crederetur Parthicum bellum.* Poëta incertus:

> *Concurrite omnes augures, aruſpices;*
> *Portentum inuſitatum conflatum eſt recens.*
> *Nam mulos qui fricabat, Conſul factus eſt.*

Juvenalis, *locô jam laudatô*:

> *Ventidius quid enim, quid Tullius? anne aliud quàm*
> *Sidus, & occulti miranda potentia Fati?*
> *Servis regna dabunt, captivis Fata triumphum.*

Nic. Lloydius.

VENTIDIUS Cumanus, Galilææ Procurator, quia ſeditionem provinciæ aluerat, à Quadrato Syriæ Præſide, damnatus eſt. Tacitus, *l.* 12. *Annal. c.* 54.

VENTILANDI cubantes mos priſcus, indigitatur Suetonio, *in Aug. c.* 82. Vide ſuprà ubi de *Flabelliferis*, item voce *Flabellum*, plura verò de hoc verbo ubi de Gladiatoriis ludis, *Sciamachia*, item in voce *Vannus.*

VENTILOGIUM, apud Radulphum, in *Vita* Richardi Ciceſtrenſis *Epiſc. num.* 60 *Sicut prominet ventilogium ſolt fabricæ, quod quidem quantò altiùs erigitur tantò plus tempeſtatibus irruentibus etiam fronte opponitur*: vox hybrida eſt, quaſi venti ratio ſeu index, Græcis ἀνεμογνώμων. Pinnula nempe indigitatur verſatilis, quæ in ædium culminibus poni ſolet, ad deſignandum ventum flantem. Cujuſmodi Tritonem æreum, ventorum indicem, Romæ fuiſſe, diximus ſuô locô: gallumque verſatilem, in acumine campanilis Ædium ſacrarum, Chriſtiani eâdem fini collocant. Vide quoque in vocibus, *Aurologium*, *Octogona Turris*, *Pinnacella* &c. Galli *Girouëtes* vocant. Sed & ſic dici poteſt tetragona tabula haud pridem inventa, ædium faſtigiis ſolita affigi, in qua circulus deſcribitur, in XVI. vel XXXII. lineas diviſus, quibus totidem adſcripta ventorum nomina: illum verò, qui tum ſpirat, oſtendit index verſatilis, quomodo ſunt horologiorum, quem regit pinna perinde verſatilis ſupra ædis culmen. Car. du Freſne, *Gloſſar.*

VENTRALIA, veſtimenta contegendo *Ventri*, fortè eadem cum Semicinctiis quod vide: memorantur Plinio, *l.* 8. *c.* 48. *Gauſapæ Patris mei memoria cœpêre, Amphimallia noſtrâ, ſicut villoſa etiam Ventralia.* Gloſſæ, *Ventrale* Κοιλιόδεσμος, Θυλάκιον. Juriſconſultis zona, crumena, quam & *fundum*, & *profundum* vocavêre, ut Cujacius, *Obſerv. l.* 10. *c.* 27. Hinc Alciatus, *Parerg. l.* 1. *c.* 40. illud Calliſtrati, *Pannicularia bona damnatorum eſſe, quæ damnatus habet, & modici ſint pretii, promiſcuique uſus, qualis eſt veſtis, quâ fuerat indutus, aut nummuli inveterales, quos victus ſui cauſa in promptu habuerit. Nec debent*, inquit, *Præſides pati, ut Commentarienſes eâ pecunia abutantur, ſed debet ſervari ad ea, quæ jure Præſidum ſolent erogari, ut puta carceraticum* (lege *Carceraticum*) *quibuſdam Officialibus inde ſubſcribere.* Illud, inquam, *Inveterales* rectè corrigit *in Ventrali*, intelligitque de his pecuniis, quas in ſaccipertio habent, quod militum ineſt in Semicinctii plagula, quam ante *ventrem* gerunt. Itaque horum ſententiâ *Ventrale* nil aliud fuit, quàm crumena ſive zona, quâ nummi condebantur. Sed quid opus erat, illa villoſa facere? Fuiſſe autem ea Gauſapina ſeu villoſa Plinius ſuprà dixit: Quare exiſtimat Octav. Ferrarius, fuiſſe potiùs veſtimentum breve, ad inſtar thoracis, muniendo *ventri*, tunicæ ſubjici ſolitum; quod frigoris causâ, ætate Plinii, etiam villoſum fieri cœperit: inque eo, ſicut zona, pecuniam eſſe circumlatam, *de Re Veſtiaria*, *Part.* 1. *l.* 1. *c.* 18. & *Part.* 2. *l.* 1. *c.* 12. Salmaſius tamen prioribus accedit, & *Ventrale* ſubintellige cingulum, vel *Ventralem*, ſubintellige zonam, genus zonæ fuiſſe ait, quæ ligamenta & habenas, quibus circa ventrem cingeretur, & in medio receptaculum, quô nummi continerentur, habuerit, ob ſimilitudinem *Funda* quoque dicta. Vide eum *Not. ad Peſcennium Nigrum*, *c.* 10. & ſuprà voce *Funda*. it. *Pannicularia*, & *Scutale.*

VENTRICULUS Victimæ, inter partes Sacerdoti aſſignatas, memoratur Moſi, Deuteron. *c.* 18. *v.* 3. ubi Græci vocem Hebr. קבה ἤνυστρον reddunt. Eſt autem ἤνυστρον Heſychio τὸ μέγα ἔντερον τῶν ζώων, ἡ κοιλία, *magnum animalium inteſtinum, venter.* Aliis ἤνυστρον, quod eidem definitur ἡ πρώτη κοιλία τῶν μηρυκαζομένων ζώων, *primus venter animalium, quæ ruminant*: aut, ex aliorum ſententia, ὑπογάστριον, *imus venter.* Quod poſterius ex Ariſtotele firmatur, *Hiſtor. l.* 2. *c.* 17. ubi hujuſmodi animalia quatuor ventriculos habere aſſerit, quorum primum ad os ſtomachi vocant τὴν κοιλίαν τὴν μεγάλην, *magnum ventrem*; ſecundum κεκρύφαλον, *reticulum*, à figura; tertium, ab aſperitate ἐχῖνον. quartum denique ἤνυστρον. Et de Partibus *Animal. l.* 3. *c.* 14. ubi docet, hos quatuor ventriculos ſupplere vicem dentium, quæ illis ab una parte deſunt. Neque enim ſunt ἀμφώδοντα, adeoque pluribus opus habere ventriculis, qui cibum prorſus digerant ac conficiant. Nempe ἤνυστρον eſt ab ἀνύω, *perficit & abſolvit*: quia cibi digeſtio, in prioribus ventriculis ſolum affecta, in iſto planè perficitur & conſummatur &c. Sed קבה, in quo agni vel hœdi vel lepuſculi lactentis lac coagulari ſolet, ſitne primus vel ultimus, aut unus è mediis ventriculus, planè neſcimus. Utut ſit, certum eſt ἤνυστρον à Veteribus inter cupedias cenſeri. Hinc Ariſtophanes, *Equit. Act.* 1. *Sc.* 3.

> Ἐγὼ δέ γ' ἤνυστρον βοὸς, καὶ κοιλίαν ὑείαν καταβροχθίσας.
> *Ego verò cùm enyſtrum bovis & ventrem porcinum deglutivero*

Et, *Actu* 4. *Sc.* 1.

> Καὶ χόλικος, ἠνύστρου τε καὶ γαστρὸς τόμοι.
> *Et viſceris, & enyſtri, & ventris tomaculum.*

Unde *Heſychio*, non ὑπογάστριον ſimpliciter, ſed ὑπογάστριον ἐδώδιμον, *imus ventriculus conditus*, ἤνυστρον exponitur. Nil itaque mirum, quòd Græci Interpretes cum *humero* & *maxillis* victimæ, ἤνυστρον quoque ſeu ἤνυστρον Sacerdoti aſſignant: quodque inter pœnas quas Sacerdotibus impiis interminatur Deus, etiam iſtam legimus, Malach. *c.* 2. *v.* 3. Σκορπιῶ ἤνυστρον ἐπὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν, ἤνυστρον ἑορτῶν ὑμῶν. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 45. ubi de *ventriculis* anſerum gallinarumque farciri olim ſolitis, ſupra voce *Iſicia.*

VENTRILOQUUS, Græcè Ἐγγαστρίμυθος, Hebr. אוב, uti LXX. vocem exponunt, ſpiritus eſt è dolio, ſive vaſe, aut ex tumido *ventre* reſponſa promens, πύθων aliàs. *Heſychius*, πύθων ὁ ἐγγαστρίμυθος. Sic πνεῦμα Πύθωνος vocatur Actor. *c.* 16. *v.* 16. *Spiritus Pythonis*, i. e. *Apollinis*, (qui πύθων dictus eſt, teſte Macrobiô, *l.* 1. *c.* 17.) quô dæmone mulier illa ἐγγαστρίμυθος plena eſſe credebatur. Unde ipſos etiam *Ventriloquos* Εὐρυκλέας πάλαι, νῦν Πύθωνας, appellari, ait Plut. *de Def. Oracul.* Atque eô ſenſu, pro *Pythone*, Hebræi *Pithom* ſcribunt, voce leviter deflexa: quod tamen ariolorum genus non ex ventre, ſed ex axillis, vocem emiſiſſe ſomniant, ut ſuprà vidimus. Uti autem *Ventriloquus* Græcis Πύθων & Εὐρυκλῆς, ſic Babyloniis Σακχούρας, dictus eſt, teſte Photiô, Auctore 94. ex Jamblicho, *de Amoribus Rhodanis & Simonidis*: quod ex Syriaco ac Chaldaico זכורא *Zacchuru*, i. e. ariolus, ortum eſſe, docet Bochartus, ubi ſuprà, *Parte poſter. l.* 3. *c.* 5. Vide de hac Gentilium ſuperſtitione aliquid retro, ubi de *Divinatione*, plura verò, apud Brodæum, *Miſcellan. l.* 8. *c.* 29.

VENTUS, à *veniendo*; inſigne Meteorum eſt, è quo Auguria quoque Veteribus capiata conſueviſſe, teſtatur Luctatius Grammaticus *ad l.* 3. *Thebaid. v.* 665. ubi Statius,

> ——— Ventiſque *aut alite viſâ*
> *Bellorum proferre diem.*

Solent enim, inquit, *Augures* Ventorum *flatibus futura prædicere.* Deorum nempe hos eſſe nuntios, & hominum vota preceſque ad Deos referre, creditum olim. Ovid. *l.* 10. *Metam. Fab.* 11. *v.* 642. de Venere,

> *Detulit aura preces ad me non invida blandas.*

Virg. *Eclogâ* 3. *v.* 73.

> *Partem aliquam Venti Divûm referatis ad aures.*

Quæ autem vota irrita cadebant, ea à Ventis ad Deos non perlata, ſed vel diſſipata, vel in longinquam regionem avecta & procul exportata fuiſſe, fabulabantur: Imò, ſi quid evenire nolebant, *Ventis* differri diſſiparique exorabant, Alb. Tibullus, *l.* 1. *El.* 5. *v.* 35. & *l.* 3. *El.* 4. *extr.* apud Hadr. Turnebum, *Adverſar. l.* 1. *c.* 23. Virg. *l.* 9. *Æn. v.* 312.

> *Multa Patri portanda dabat mandata ſed Euri*
> *Omnia diſcerpunt, & nubibus irrita donant,*

Q. Catullus, *l.* 10. *Æneid.*

> *In* Vento *& rapida ſcribere oportet aqua.*

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 3. *c.* 8. Iiſdem Gentilibus, cùm in ſacrificiis flammas *Ventis* diſploderetur, mali ominis locô fuit. Idem, *v.* 11. *ſeq.* Contrà, cùm rogi, in quo mortuus cremaretur, flammam vehementior *Ventus* animaret, fauſtum habitum eſt: unde proximos rogum circumſtantes, *Ventos* invocare, ut exequiali igne ardens cadaver flatu ſuô juvarent, fuiſſe ſolitos, legimus. Vide quæ de Achille Patrocli exequias celebrante, Homerus habet. Imo & pro Diis habitos, certum. Ita enim de Perſis Herodotus, *l.* 1. Θύουσι δὲ ἡλίῳ τε, καὶ σελήνῃ, καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι· τούτοισι μὲν δὴ μούνοισι θύουσι ἀρχῆθεν. *Sacrificant vero Soli & Lunæ & Telluri, & Igni & Aquæ & Ventis. His enim ſolis ſacrificant jam ab initio.* Vide quoque Strabonem, *l.* 15. De Phœnicibus ſimilia habet Euſebius, *Præpar. Evangel. l.* 1. ubi ex Sanchuniathone, Ulonem Phœnicem templum iis poſuiſſe, refert. Imo & Græcis in Diis erant. Cùm

enim maximus iis metus eſſet incuſſus, ob adventantem Xerxis exercitum: oraculum Delphicum juſſit eos ἀνέμοισι εὔχεσθαι, *ventis ſupplicare*. At ratio addita, quia ab his maximè auxilium maneret Græciam. Itaque tum in delubro Thujæ, Cephiſi filiæ, ara *Ventis* conſtituta eſt, iisdemque ſacrificatum, uti diſcimus ex eodem Herodoto, *l. 7.* Etiam apud Platonem in *Phædro* legas, de ara ab Athenienſibus Boreæ conſtitutâ, vide in hac voce, ut & ubi de *Calao* & *Zetho*. Sed & in Sicyoniæ urbe Titane, deſcendentibus à vertice, ubi templum Minervæ, aram *Ventorum* fuiſſe, ad quam Sacerdos quotannis nocte unâ ſacrificaverit, refert Pauſan. *l. 2.* addens ibidem, ut ad quatuor foveas quaſdam concinat, μαγγανεύων τῶν πνευμάτων τὸ ἄγριον, *ad placandum ventorum ſævitiam*. Ipſe Auguſtus Circio, vento Galliæ, præcipuè Narbonenſi, peculiari, *templum*, *cum in Gallia moraretur*, *& vovit & fecit*, Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l. 3. c. 2.* ex L. Seneca, *Nat. Qu. l. 5. c. 17.* Quamobrem, quòd apud Maronem, *l. 3. Æn. v. 120.* Æneas,

——— pecudem Zephyris felicibus albam

mactat; id non ex Fabulari ſolùm, ſed & ex Civili Theologia prolatum eſt. Eò autem albam pecudem dixit Poëta, quia ventus is albus & ſerenus eſt. Unde etiam in Circo Rom. albus aurigarum color Zephyris ſacer erat, teſte Tertulliano, *de Spectac. c. 10.* Facit huc, quod per *Ventos* Scythæ jurare ſoliti, uti apud Herodotum legere eſt, &c. Vide quoque ubi de *Titanibus* & plura hanc in rem, inprimis de argumentis divini cultus *Ventis* tributi, apud Voſſium, *d. l. c. 2. 3.* & 4. Quòd verò Poëtæ *Ventis* præfecerunt Æolum, id potiùs ab veteri hiſtoria tractum videtur. Vixiſſe enim is dicitur Iliacis temporibus, ac poſt ſocerum ſuum Liparum in Inſulis regnâſſe Vulcaniis, quæ ab eo poſteà Æoliæ dictæ ſunt. Addunt fuiſſe Regem, ut pium juſtumque, ita ſideralis & nauticæ rei peritiſſimum, hominesque ab eo edoctos vela facere, & ex nebulis ſurgentibus prædicere tempeſtates: item de ventis futuris multo antè ſtatuere, ex anni tempore: atque ob iſta, poſt mortem, habitum eſſe Deum Ventorum. Notiſſimi de eo verſus, *l. 1. Æn. v. 56.*

——— Hic vaſtò Rex Æolus antrò
Luctantes ventos, tempeſtateſque ſonoras
Imperio premit ———

Primum certè eorum rationem deprehendiſſe, Plinius tradit, *l. 7. c. 56.* Nec defuêre ſua *Ventis* idola, magnô ore hiantia plerumque, cujuſmodi picturas apud Pighium habes, ponè elegantem tract. *de Themide Dea* & Jac. Sponium, *Itinerar. Græc.* ubi de Turre Octogona Andronici Cyrrheſti hodieque Athenis ſuperſtite. Quo Papinianum illud ſpectat, *l. 7. Theb. v. 37.*

primique Aquilonis hiatus
In diverſa ferunt ———

Fuêre autem primitùs duo ſoli *Venti* recepti, *Auſter* & *Aquilo*, utpote ab utraque mundi meta originem ducentes, reliquis acceſſionum locò habitis, qui, prout inclinatione ac receſſione ab hoc & ab illo axe deflecterent, Septentrionales aut Meridionales appellabantur. Unde in antiquis Philoſophorum & Medicorum ſcriptis, ad deſignandas tempeſtatum & aëris conſtitutiones, quas venti faciunt, τὰ Βόρεια ſolum & τὰ Νότια, nominari legimus. Dein quatuor agniti, pro ratione 4. Mundi partium, è quibus ſpirarent: videl. *Eurus*, *Auſter*, *Aquilo*, & *Favonius*, quorum apud Homerum jam mentio. *Primos* eos vocat apud A. Gellium, *l. 2. c. 22.* *A quatuor cœli partibus, quos quaſi primos nominabimus.* Acceſſêre his proceſſu temporis ſecundi quatuor, ſicque octo facti ſunt, quorum nomina: *Auſter*, *Eurus*, *Solanus*, *Aquilo*, *Septentrio*, *Chorus*, *Favonius* & *Africus*. Fuitque communi conſenſu tam Græcis, quàm Latinis, recepta hæc partitio, & magis probatus iſte numerus, quàm alius quilibet. Poſteà tamen tertii quatuor adjecti, quô pactò ad δυοδεκάδα numerus crevit, videl. *Auſter*, *Euronotus*, *Vulturnus*, ſeu *Eurus*, *Subſolanus*, *Cæcias*, *Aquilo*, *Septentrio*, *Thraſcias*, *Chaurus*, *Favonius*, *Africus* & *Libonotus*, ut videre eſt ex dodecagono Salmaſii *ad Solin. p. 1251.* & ſuprà in hac voce. Quam ventorum rationem poſteriorem pleríque amplexi ſunt, primorum nempe quatuor ſingulis duobus ab utroque latere ventis adjunctis: ſicuti octonariam triplicans Vitruvius, adjectis pariter ad latera ſingulorum duobus aliis ventis, 24. fecit. Neoterici tandem duodenariam hanc modò triplam ediderunt, commentique ſunt collaterios cuique duos alios ventos & numerum uſque ad 36. provexerunt. Nempe à vento uno profectas omnes mutationes & flexus fluxuſque pro totidem ventis numerant, quibus & ſua nomina indidêre &c. Qua de re vide Salmaſ. pluribus agentem, ubi ſuprà, *p. 1247. & ſeqq.* Hodiè triginta duos faciunt plerumque Geographi, pro uſu Europæorum, Externum Mare ſive Oceanum navigantium, qui omnes Germanicis utuntur vocabulis, variè tamen ad ſuam cujuſque linguam detortis, ut videre eſt apud Phil. Cluverium, *Introduct. Geogr. l. 1. c. 8.* Internum verò ſulcantes Itali in XVI. partes ventos diſtribuunt, uti docet idem *ibid.* Cæterùm *Ventus*, vel Generalis eſt, Nautis vocatus *de Paſſatwind*, vel Specialis. Ille multis ſimul locis per totum annum ſpirat in Mari, eſtque perpetuò Orientalis, i. e. Eurus, vel Euro collateralis & eum primus obſervatur in Mari Zonæ Torridæ. In Mari Pacifico idem conſtantiſſimum ſe exhibet, ut proin eô naves, à Nov. Hiſpaniæ portu *Aquapulco* versùs Philippinas tendentes, ſine ulla velorum vel collectione vel mutatione tutiſſimè utantur, Kircherius, *de A. M. l. 3. part. 4. c. 2. p. 269.* ex ore Didaci Bobadillæ: neque ab initio ſuſceptarum inde navigationum in hancuſque diem ulla navis, in vaſtiſſimo illo 1650. milliar. itinere periiſſe deprehenſa ſit. Vide præter alios Georg. Spilbergium, *Navig. p. 56.* & Jac. Heremitæ, *Itinerarium*. Contrà, qui, ex Inſulis Philippinis, Americæ regiones, quippe Occidentales, petunt, iis ſemitam Solis ſub Zona Torrida ſervare aut ſequi, ob perpetuam *Venti* reluctationem, impoſſibile eſt: ſed, ut in portum, è quo ſolverant, Aquapulco reſtituantur, Zonam eos Temperatam ingredi & ad Americæ Septentrional. litora navim dirigere oportet, ut hinc Borealibus flatibus adjuti deſideratô terminô tandem potiantur, vide Thom. Candiſch. Lips. ... cum *Itiner. p. 84.* Et quia Ventus hic ab Africæ littoribus perpetuò Braſiliam & Paraguariam versùs ſpirat, hinc fit, ut, qui Indiam Orientalem ex Europa petunt, plus temporis inſumant, quam qui inde Europam repetunt. Proin Belgæ, Indiam Orientalem petituri, quando Inſulas Promontorii Vir. prætervehuntur, non ampliùs juxta Africam navigant, ſed recto itinere Americam petunt, & in littoribus ejus hærent, donec Tropicum Capricorni emenſi ſint, poſteà verò demum ad Caput Bonæ Spei tendunt & ſic deinceps iter ſuum longius perſequuntur. Alias enim, ſi propè Africam manerent, cum perpetuò contrario Vento ipſis eſſet luctandum, ut Vaſcus *di Gama*, cum Promontorio hoc Europam verſus tendant, longè breviori utuntur itinere, Inſulam S. Helenæ, quæ 350. milliar. a Promontorio Bonæ Spei abeſt, pergentes, quod iter plerumque 17. vel 18. diebus abſolvunt, quippe *Generali* illô *Ventô* adjuti. Vide Catalogum ejus in Mandelſlovii *Itinerar. p. 181.* Id ſolum cavere debent, ne Inſulam, quæ admodùm parva, prætervehantur: Inde enim ſi vel octavâ milliaris parte deflectant, illam repetere non poſſunt, Ventô Orientali Occidentem verſus eos impellente. Illeo tum aquationis causâ, vel Inſulam Aſcenſionis vel ipſam Braſiliam, cum maximo itineris diſpendio, adire coguntur. Eodem *Vento* tertia Maris, ſub Zona Torrida exiſtentis, pars non quidem penitùs deſtituitur, ſed nec ab ipſo ſemper afflatur, tot Inſulis, quæ in eo ſitæ ſunt, interpellantibus, quo minus ſpirare poſſit crebrius: Intereà ſatis eſt frequens quinque primis Anni menſibus. Hinc Belgæ, ex India Orientali ſolventes, plerumque circa Anni finem id faciunt, utpote tum temporis uſque ad Caput Bonæ Spei *Ventô* illô adjuti: eôdemque tempore Goâ proficiſci ſolent, *Mandelſlov*. Quô fit, ut Belgæ plerumque circa Julium menſem in Patriam appellant. Contrà circa idem tempus è Patria ſolvunt, trimeſtri vel quadrimeſtri ſpatiô iter inter Belgium & Caput præfatum emenſuri: quod dum faciunt, certi ſunt Generali ſe Ventô in Mari Indico haud impeditum iri: Plura hac de re vide apud Varenium, *Geogr. c. 21.* & Athanas. Kircherium, qui *Venti* hujus cauſam accuratè & prolixè perſequitur, *Mundi ſubterr. l. 4. ſ. 2. c. 2. p. 193. & ſeqq.* Speciales verò *Venti* dicuntur, qui certò locô ac tempore ſpirant; Quales Veter. decantatiſſimi, Eteſiæ, quibus annumerari poſſunt *Venti* Boreales, in litore Indico Guzaratæ, à Martio uſque ad Septembrem continuò ſpirantes: Chelidonii, quibus Ornithiæ accenſentur & Venti Auſtrales: & qui noſtrô tempore nomine *Monſſonum* innotuêre, quos proſequitur Varenius, *locô cit. p. 389.* & Kircherius, *ubi ſuprà, p. 196. & ſeqq.* Certô locô, ſed perpetuò ſpirantes *Ventos* obſervare eſt, I. in littoribus Peruviæ & Chiles atque adjacenti Mari, ubi ventus perpetuò ferè eſt Auſtralis vel Collateralis ejus Auſtro-Zephyrus. Incipit ad 46. grad. Lat. atque perſtat ultra Panamam Iſthmi Americani, quô fit, ut naves Hiſpanorum, aurô & argentô onuſtæ, Limâ Panamam tendentes, paucis diebus iter ſuum expediant; contrà verò Panamâ Limam repetentibus multorum dierum navigatione ſit opus. II. in Freto *le Maire*, ad litora Terræ Magellanicæ ſeu *del Fuego*, contrarii ferè ſpirant *Venti* Occidentales, tanto cum impetu, ut arbores quoque à perpendiculari rectitudine versùs Ortum inclinent: ſed ab altera parte ejuſdem Freti, ad litora Terræ Auſtralis ſpirat Auſter. III. Mediô itinere, inter Japoniam & *Liampo*, urbem maritimam Chinæ, ſemper ſpirant *Venti* Occidui. Quo referri etiam poſſunt *Venti*, qui in maritimis quibuſdam Regionibus, non certô tantùm anni tempore, ſed certis etiam ſingulorum dierum horis ſpirant, ac duûm generum eſſe deprehenduntur; ut ii, qui Portugallis *Terrenhos* & *Viracoens* dicuntur, de quibus hîc paulo infrà. Sunt tandem & *Venti* quidam ſubitanei, qui, ſummo cum impetu è nube prorumpentes, ſurſum deorſum omnia vertunt, Latin. *Ecnephiæ*, Portugallis *Travados* dicti, de quibus vide *ſuo locô*, uti & ſuprà voce *Orkanes*, & plura de hoc argumento apud Auctorem Anonymum, *Hiſtoriæ Orbis Terr. Geogr. & Civ. Part. 1. c. 2.* nec non hîc paſſim, ubi de *Ventorum* ſpeciebus. Ut de uſu aliquid addam, præter multiplicem illum nemini què non notum, de quo Voſſium inſuper videre eſt ubi ſuprà, *Venti* Deos velut credìtum, apud Gentiles. Hinc Statius, *l. 1. Theb. v. 293.* de Mercurio,

Portantes præcede Notos ———

Vide quoque eundem, *l. 7.* inſuper Virgilium, Ovidium, Apulejum, alios, innumeris in locis: quæ oriunda dicas ex divinarum Literarum de vero Numine ſermone. Sic enim Hiſtoriæ Prophetarum, & non unô locô Pſaltes Rex, inter alia Pſalmô 18. v. 9. 10. Καὶ ἔκλινεν οὐρανὸν καὶ κατέβη, καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐπέβη ἐπὶ χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων. Eorundem indiciô novum Orbem detectum, Chriſtoph. Columbi ſeu Coloni docet hiſtoria. Quô pactô non ſolùm inter omnes gentes commercia inita, ſed, quod longè maximum eſt, Evangelium ſic omni creaturæ annuntiari cœptum eſt, juxta mandatum Domini noſtri, Matth. c. 28. v. 19. & Marci c. 16. v. 15. optatô ſucceſſu, ut ex Hiſpanorum, Anglorum, Belgarum, *Navigationibus* liquet. Sed & *Venti* exemplô inviſibilitatem Dei aſſeruit, inter Gentiles Xenophon, *Memorabil. l. 4.* inter Chriſtianos Minutius Felix, *in Octavio* &c. Vide quoque ſuprà, voce *Chiſung*, & plura de hoc Divinitatis argumento, apud Tob. Pfannerum, *Syſtemate Theol. Gentilis puriſſ.*, c. 2. quod eſt de Deo §. 19. uti de *Ventorum* ſymbolo, apud ... voce *Accipiter*: de pilæ anemodicticо, ſuprà itidem voce *Pila*. de ritu Campionum medii ævi, parte adverſâ non comparente, *Verberandi contra Ventum*, infrà.

Venti quidam ſpeciales, in Geographia obſervati.

α. Auſtrales *Venti*, à Septembri ad Martium, in Regno Guzaratæ ſpirantes Chelidoniis annumerari poſſunt; qui Auſtrales ſunt valde debiles, inconſtantes & minùs continui, è montibus Monomotapæ, quos *Lunæ* vocant, oriundi. β. Boreales, qui in litore Indico Guzarataæ, à Martio uſque ad Septembrem, continuò ſpirant, non malè Eteſiis accenſentur. γ. Chelidonii, è Monomotapæ montibus orti, Auſtralem zodiaci partem permeant ſicque Europæis hyemem: in Regno Monomotapæ verò, æſtatem faciunt. δ. Eteſiæ, *Venti* ſunt Boreales, à medio Julii uſque in finem Auguſti, eóque totò dierum Canicularium tempore, in iis Regionibus, quibus Carpathii montes versùs Boream obtenduntur, i. e. in Græcia, Macedonia, Servia, Boſnia, Thracia, Aſia Minore, Ægypto, flantes. Quòd eòdem tempore, in Regionibus eis Carpathum, h. e. Poloniæ parte & Ruſſia, etiam ſtatos *Ventos*, ſed Auſtrales, ſpirare annotavit Mart. Cromerus, *Rebus Pol.* & Sigiſmundus Herberſtenius, *Rebus Moſcovit.* ε. Malacia contrà perpetua eſt prope Guineam & ſub Æquatore, in Mari Atlantico, niſi eam Ecnephiæ ſubinde ejeant. Unde ex Europa in Indiam vel ex India domum tendentes, quantò poſſunt opere, Guineæ litora fugiunt, ne ibi hærere cogantur. ζ. *Monſſones*, de quibus diximus *ſuô locô*. η. *Orcanes*, Latinè *Typhones* diceres, *Venti* ſunt impetuoſi magna cum celeritate per omnes Mundi plagas, circa locum aliquem, vagantes: Interque Malaccam & Japoniam frequentiſſimi. Talem, inter Navazam & Jamaicam Americæ Inſul. expertus, prolixè & accuratè deſcribit Vincentius le Blanc, *Itiner. Part.* 2. c. 22. θ. Ornithiæ, *Venti* poſt Æquinoctium Vernum ſpirantes, Chelidoniis adnumerari poſſunt. ι. *Terrenhos* Luſitanis, Belgis *de Landwind*, dicti: *Venti* ſunt à Terra ad littora, certis ſingulorum dierum horis, ſpirantes. Sic in littore Malabarico, à Menſe Aprili uſque ad Septembr. ejuſmodi *Terrenhos* ſeu *Terreſtres*, ab hora 12. noctis uſque ad Meridiem. In litore Novæ Hiſpaniæ, de nocte ſpirant, ut & in Regno Congi & Provinciis *ad Copo Conſalvo*. Contrà κ. *Viracons* Luſitanis, *de Wind uyt de See* Belgis, *Maritimi* Latinis, *Venti* iidem, non certò Anni tempore tantum, ſed & certis ſingulorum dierum horis flantes, in littore Malabarico, à Menſe Aprili uſque ad Septembr. à Meridie, cùm deſinunt *Terrenhos*, incipientes, uſque ad 12. noctis horam perflant, quibus tum ſuccedunt Terreſtres: In litore ſimiliter Hiſpaniæ Novæ, ubi hi de nocte ſpirant, illi totâ die perdurant; Quod ſimiliter contingit in Regnis Congi & Provinciis *ad Lopo Conſalvo* præfatis, &c.

VENELEJUS JCtus inter viros inſignes, qui Alexandri Severi in conſilio erant, memoratur Lampridio in eo, *c. ult.* Videtur Caſaubono *Q. Claudius Venulejus Saturninus*, ex cujus libris decerpti multi floſculi hodieque in Pandectis leguntur.

VENULUS, unus ex Latinorum proceribus, qui in magnam Græciam legatus miſſus, ut Diomedem in belli ſocietatem aſciſceret, re infectâ rediit. Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 9.

Mittitur & magni Venulus Diomedis ad urbem,
Qui petat auxilium, & doceat quæ cauſa petendi.

VENUS, ab antiquis amorum, gratiarum, pulchritudinis, deliciarum, voluptatumque omnium habita eſt Dea: ita dicta à *veniendo*, quòd ad omnes res *veniat*, ut auctor eſt Cicer. *l.* 3. *de Nat. Deor. c.* 24. Hanc Poëtæ, ex ſpumâ maris & Cœli teſticulis natam fabulantur, à Saturno excisis & in mare projectis, unde & ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ, h. e. *à maris ſpuma*, *Aphroditem* appellârunt. Ovid. *Ep.* 15. *Heroid. v.* 213.

——— *Venus orta mari mare præſtat eunti.*

Muſæus:

Γιγνώσκεις ὅτι Κύπρις ἀπόσπορός ἐστι θαλάσσης,
Καὶ κρατέει πόντοιο καὶ ἡμετέρων ὀδυνάων.

Fertur in concha margaritarum feraci fuiſſe concepta, in qua etiam navigavit in Cyprum, quare cùm de formoſâ muliere loqueretur Venus, apud Papinium, *l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 117. illam dignam eſſe inquit, quæ ſua eſſet ſoror, & in eadem concha navigaret:

Hæc & cæruleis mecum conſurgere digna
Fluctibus & noſtrâ potuit conſidere conchâ.

Simulachrum ejus varium fuit: Interdum eam effinxerunt puellam in concha ex mari exeuntem; Interdum mulierem manu concham tenentem, roſiſque cinctam, ponè quam Charites & utrinque Cupido ac Anteros. Curru etiam nonnunquam vehebatur, columbis tractô, quibus illi quoque litari mos: ob voluit hujus puritatem & caſtitatem. Alii cygnis illam vehi tradunt. Plut. *in præc. connubial.* ſcribit, eam teſtudinem pede calcantem Eleis Phidiam effeciſſe, ut domeſticæ cuſtodiæ & ſilentii mulieribus ſymbolum eſſet. Vide Euſeb. *de Præp. Evang. l.* 3. Alii illam ſuperiore parte, cingulô tenus, virum, inferiore fœminam, repræſentârunt. Unde ſexus ejus ambiguus, vide infrà. In nummo Catacallæ Aug. vetuſtiſſimum *Veneris Paphiæ* ſimulachrum, *candidi lapidis ſeu Bætyli* ſpecie, expreſſum cernitur, uti ſuprà diximus, voce *Paphos*. Porro 4. Venerum meminit Cicero, *l.* 3. *de Nat. Deor. c.* 23. *Venus*, inquit, *prima Cœlô & Die nata: cujus Elide templum vidimus. Altera ſpumâ procreata, ex quâ & Mercurio Cupidinem ſecundum natum accepimus. Tertia Jove nata & Dionâ, quæ nupſit Vulcano, ſed ex ea & Marte natus Anteros dicitur. Quarta, Syriâ, Tyróque concepta, quæ Aſtarte vocatur, quam Adonidi nupſiſſe proditum eſt.* Hæc ille: Pauſanias verò, *in Bœoticis*, tres *Veneres* fuiſſe ſcribit, quarum una *Cœleſtis*; altera *Popularis*, tertia *Apoſtrophia* dicta eſt. At Plato, *in convivio*, duas eſſe Veneres, & duos Cupidines inquit in his: Πάντες γὰρ ἴσμεν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ Ἔρωτος Ἀφροδίτη. μιᾶς μὲν οὖν οὔσης, εἷς ἂν ἦν Ἔρως. ἐπεὶ δὲ δὴ δύο ἐστὸν, δύο ἀνάγκη καὶ Ἔρωτε εἶναι. Πῶς δ' οὐ δύο τὼ θεώ; ἡ μέν γέ που πρεσβυτέρα, καὶ ἀμήτωρ, Οὐρανοῦ θυγάτηρ, ἣν δὴ καὶ Οὐρανίαν ἐπονομάζομεν· ἡ δὲ νεωτέρα Διὸς καὶ Διώνης, ἣν δὴ Πάνδημον καλοῦμεν. Deam hanc, ut & Martem, religioſè coluerunt Romani, atque ab ea originem, ducere videri voluerunt: fingentes ex ea & Anchiſe natum Æneam: qua de cauſa in nummis quibuſdam Mercurium expreſſerunt, deducentem Venerem ad Anchiſem: Hinc & plurimis cognominibus ac templis eam honorârunt. Dicta enim illis *Alma*, i. e. ſancta ſeu pulchra, cui ædicula fuit, in regione XII. *Calva*, cui ædes conſecrata, poſtquam, Capitoliô à Gallis obſeſsô, ex mulierum capillis tormenta feciſſent Romani. *Capitolina*, cujus meminit Sueton. *in Calig. c.* 7. & *Galba*, *c.* 18. *Cluacina*, à cluere, quod antiquâ linguâ pugnare ſignificat: Huic templum vovit & conſtruxit Titus Tatius Rex, in ea fori parte, quâ Romani & Sabini, armis depoſitis, pacem inierunt. *Erycina*, ab Eryce monte Siciliæ, ubi Æneas matri templum erexit: Eidem Q. Fabius Maximus Dictator ædem vovit, *Liv. l.* 22. *c.* 9. iterumque idem creatus Duumvir in Capitolio eam dedicavit, *Liv. l.* 23. *c.* 30. Fuit & alia ejus ædes, apud portam Collinam, vota à L. Porcio Licinio Conſ. bellô Liguſticô, & ab eodem Duumviro dedicata eô annô, quô Aquileja Colonia Latina in agro Gallorum eſt deducta, *Liv. l.* 40. *c.* 34. Quod templum ex nominatiſſimis fuiſſe, refert Appianus, *Bell. Civ. l.* 1. *Genitrix*, cui templum ante pugnam Pharſalicam vovit, & potitus victoriâ, in foro ſuo poſuit Cæſar, eique ſpolia, uti thoracem de margaritis Britannicis, dedicavit. In hoc poſteà Auguſtus ſtatuam aream Cæſaris Divo cum ſtella crinita, ſupra caput ejus fulgente, quia ejuſmodi, poſt mortem ejus, ſtella viſa eſt, collocavit, Dio, *l.* 45. Appian. *de bell. Civ. l.* 2. &c. *Libentina*, cui puellæ, annos pueritiæ egreſſæ, pupas dicare ſolebant, Perſius, *Sat.* 2. *v.* 70. *Libitina*, cujus ærarium Servius Tullius inſtituit, in quod pro defunctis certi pretii nummi inferrentur, Dionyſ. *l.* 4. In ejus templo, quæ ad funera pertinebant, venire ſolebant. *Murtia*, vel *Myrtia*, cui ædes fuit in regione XI. teſte *Victore*. *Placida*, cujus ædicula fuit, in regione V. *Romana*, cui delubrum fuit, in via ſacra, inter ſingularia & admiratione digna loca, recenſitum *Marcellino*. *Verticordia*, cujus ædes extra portam Collinam, viâ Salariâ fuit. *Victrix*, cui ædem dedicavit Pompejus, alterô Conſulatu, editis celeberrimis & ſumptuoſiſſimis ludis, Plut. *in ejus vita*. Ut nihil dicam de Venere cuſtode hortorum Salluſtianorum: neque de Juvis Ultoris templo, quod prius Veneris & Martis dictum fuiſſe *Dio* ſcribit. Vide ſis plura apud Natal. Comit. *l.* 4. *c.* 13. Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 2. *c.* 10. &c. Athenis duplex Veneri templum ſacrum erat, unum τῇ οὐρανίᾳ· alterum τῇ πανδήμῳ. Deum an Deam dicerent, ambigui hæſêre antiqui: Unde Poëta,

Pollentemque Deum Venerem.

Et Ariſtophanes hoc numen Ἀφρόδιτον, in maſculino genere vocat. Vide Franc. Roſæum, *Archæol. Att.* Eſt item *Venus*, una errantium ſtellarum inter Solis & Mercurii ſphæras ſita, quæ Φωσφόρος Græcè, *Lucifer* Latinè dicitur, ſcil. cùm Solem antegreditur: cùm autem eundem ſubſequitur, *Heſperus*, & *Veſper*, & *Veſperugo*. Venus aliquando pro *amaſia*. Plaut. *Curcul. Actu* 1. *ſc.* 3. *v.* 36. *Tun' meam Venerem vituperas?* Idem *in Pænulo*, *Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 66. *Hanc equidem Venerem venerabor, me ut amet poſthac propitia.* Lucret. *l.* 4. *v.* 1178.

——— *Nec Veneres noſtras hoc fallit.*

I. e.

Nec hoc ignorant noſtræ puellæ.

Virg. 3. *Eclog. v.* 68.

Parta meæ Veneri ſunt munera. ----

In teſſeris feliciſſimum jactum, aliis quoque *Baſilicum* dictum, Venus notavit: Horat. *l.* 2. *Carmin. Od.* 7. *v.* 25.

——— *Venus arbitrum*
Dicet bibendi,

Conſurgebat autem Venus ex talis quatuor jactatis, ubi diverſam omnes oſtendiſſent faciem, Cæl. Rhodig. *l.* 20. *c.* 27. Vide & Turnebum, *Adverſ. l.* 5. *c.* 6. Nomen ejus quod attinet: Suaviter, inquit Seldenus, de Diis Syris, forſan iis inſanire viderer, qui has literas, & quicquid non eſt ultro obvium oſcitantibus, nimium temnunt, ſi *Veneris* nomen בנות *benoth*, in Succoth Benoth peterem. Nemo tamen eſt, qui neſcit, facillimam & frequentiſſimam eſſe elementi *B.* in *V.* migrationem. Quòd ſi *T.* finale per *S*, ut Judæi hodierni, pronuncies, tum *Venos* in *Benoth* expreſſiſſimum habes: Et *Benus* Græcâ pronuntiatione eſt *Venus* noſtra. Sanè *Suidas*: Βένοθ, ὄνομα θεοῦ. Etiam *VENOS GEN.* pro *Venere Genetrice* legitur, in Nummis Juliæ Auguſtæ Septimii Severi uxoris, ſi fides Adolpho Occoni, cujus Numiſmata conſulas, *p.* 366. Ita *Benoth* ipſum etiam Numen denotabat, & *Succoth* tabernacula, ſeu ædes ejuſdem. Vide plura, apud ipſum authorem, *Synt.* 2. *c.* 7. *Venus à veniendo* dicta putatur Ciceroni, *l.* 3. *de Nat. Deor.* quem ſequitur Arnobius, *l.* 3. *Quòd*, inquit, *ad cunctos veniat*, *Venerem cognominatam*. Vide ſis Fungerum in *Venus*, & Voſſium in *Venuſtus*. *Nic. Lloydius*. Ut & hoc addam: Apud Græcos Romanoſque, qui non pauca ex orientis Theologia retinuêre, primitus *Venus* eadem fuit, ac Lunæ ſidus, nec tamen ſemper hæc per *Venerem* intelligitur. Bifariam enim *Venus* conſideratur,

ratur, ut corpus eſt & ut accidens. Priori modô vel corpus eſt æthereum, vel ſublunare: Æthereum vel Luna intelligitur vel Lucifer ſive Heſperus; Sublunare autem Tellus eſt. Accidens verò, quod ejus nomine ſignatur, vel qualitas eſt, putà vis ſive facultas generandi: vel actio, putà generatio ipſa. Athenienſibus ac Lacedæmoniis Luna fuit, cui apud illos, *viros cum veſte muliebri, mulieres cum virili*, ſacra feciſſe Feſto τῶ Υ'βριςικῶν ſeu *Petulantium*, Philochorus tradit, apud Macrob. *l.* 3. *Saturnal. c.* 8. Apud hos, *ſigno ligneô Veneris Junonis, pro filiarum nuptiis, ſacra facere conſueviſſe matres*, legimus apud Pauſaniam, *Laconic.* Ubi *Veneris* ac Junonis appellationes conjungi videmus: quia, etſi utraque Luna ſit, eoque generationi præſideat, laxius tamen *Veneris* pateat nomen, & ad quoſvis concubitus ſe extendat, cùm Juno Conjugum tantùm cohabitationi fuerit præfecta. Hinc Ovid. *Ep. Hypſipyles, Heroid.* 6. *v.* 43.

Non ego ſum furtim tibi cognita, pronuba Juno
Adfuit.

Itaque non *Venus*, ſed Juno infeſta fuit pellicibus, unde Lex Numæ apud Feſtum in *Pellex*: Imò Numæ temporibus *Veneris* nomen necdum Romæ notum erat, teſte Cinciô, apud Macrobium, *l.* 1. *Saturnal. c.* 12. Dicta eſt autem *Venus* hæc propter Lunæ in Mare imperium Πόντια, Λιμενία, Ε'πιποντία, Πελαγία; quemadmodùm, apud Ægyptios Iſis, quæ eadem cum Luna, navigiô vehi credita eſt: Propter ejus vim generativam, *Diana*, vel *Juno Lucina*, vel *Alma Venus*; Propter ejuſdem vim corruptivam (*Unius enim generatio alterius corruptio*) *Venus* Ε'πιτυμβία, vel *Libitina Venus*, aut ſimpliciter *Libitina*, item *Proſerpina* & *Hecate*. Apud Aſſyrios & Arabes, Α'φροδίτη Οὐρανία, i.e. *Venus cœleſtis*; tum Lunam tum Aëra denotabat, eademque iis cum Junone erat, Plut. in *Craſſo*. *Virginem* autem eam dixêre, ut Romani & Græci, Virginem Dianam: Nempe hôc nomine non Terreſtrem indigitabant, ſed Cœleſtem, quæ partim erat Luna, partim aër, pro Lunæ ratione, mutationibus obnoxius. Phœnicibus tum Luna fuit, tum Terræ & Aquæ globus. Ut enim vis naturæ generatrix cœlitùs proficiſcitur, ita ab Aqua ac præcipuè Terra recipitur, inque hac potiſſimùm elucet, Macrob. *l.* 1. *Saturnal. c.* 21. Unde *Venus* Phœnicum, ſeu *Venus* Byblia, haud alia, quàm Deûm Mater apud Phrygas, aut Iſis apud Ægyptios, apud Græcos Δημήτηρ, apud Romanos Ceres. Imò cùm *Venus* fuerit Terra, atque eadem quatenus ignifera eſt, etiam Ε'στίας ſeu *Veſta* habuerit nomen, non obſcura eſt ratio, cur eandem aliqui *Venerem* ac Veſtam eſſe dixerint, quod miratur Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 4. *c.* 10. &c. Ita quidem ex Philoſophica de Diis doctrina Voſſius: Ex Poëtica verò ac Civili, quâ ſupra hos cœlos ſtatuuntur mentes quædam æternæ à ſideribus diverſæ (uti Jovem, Apollinem, Junonem, *Venerem* cœteroſque Deos Conſentes, conſiderare jubet Appulejus, de *Deo Socr.*) *Venus* Mens cœleſtis habita eſt, ſtellæ, de qua mox, Præſes, viſui noſtro denegata ſideribuſque omnibus ſublimiùs cœlos terraſque deſpiciens. Redeo ad doctrinam Philoſophicam, ſecundùm quam *Venerem*, non Lunam ſolùm aut Terram, ſed & Luciferum ſeu Heſperum, fuiſſe vidimus, quem proin *Veneris ſtellam* meritò nuncupant Eruditi. Et quidem in Planetis quinque primò divinos obtinuiſſe honores videtur *Venus* ſive Heſperus, cujus virtus eſt, moderatè calefacere ac humectare, quô nihil ad generationem condocibilius: Quam ob cauſam duo generationi Veteres præfecêre ſidera, Lunam & Heſperum, utrumque *Veneris* nomine appellatum. Namque utrumque ſidus modicè calefacit & humectat, utrique ſideri Φωσφόρω commune fuit nomen, ut de Luna, ex Euripide, Tullius docet de *Nat. Deor. l.* 2. & Phurnutus: utrumque creſcit ac decreſcit, neque Luna ſolùm, ſed & *Venus ſtella* Eclipſin patitur. Sidus autem hoc nunc conſiderabant ut maſculum, nunc ut fœmineum: quaſi Deum ἀνδρόγυνον. Ut marem ſpectabant, cùm dicerent vel Heſperum, vel Φωσφόρον ſive Luciferum; Unde Feſtum Φωσφόρια Plut. memorat, *contra Colot.* ac Gaditani etiam, teſte Strabone, *l.* 3. habuêre *Phoſphori Fanum*: ubi non *Dianam Luciferam*, ſed *Veneris ſtellam* intelligi, ex eo cognoſcimus, quòd addat, aliter vocari λυκανδυβίαν, *Lucem-dubiam* unde & colligere eſt, à Romanis hoc Fanum eſſe. Nec Hebræos fugit, Luciferum fuiſſe *Veneri* ſacratum: Namque Jeſai. *c.* 14. *v.* 12. ubi in Hebræo eſt, *Lucifer*, Targum habet *Stella Veneris*. Imo *Veneris* ſeu Luciferi venerationem jam Moſes reſpexiſſe videtur Deuteron. *c.* 22. *v.* 5. Temporibus etiam antiquis *Venerem* coluêre Iſmaëlitæ, à quibus eum cultum accepêre Saraceni, ut diximus *ſuô locô*, ubi de lapide (ſuper quô Abrahamus agnovit Agarem vel cui alligavit camelum, ſacrificaturus filium) caput ſimulachri *Veneris* credito. Nec obſtat, quòd *de Venere*, prout Lunam ſignificat, & *Uraniæ* ſive *Cœleſtis* nomine celebratur, quidam interpretentur: Quippe Arabes, & hinc Saracenos, Luciferi Lunæque cultum conjunxiſſe, diſcimus ex Euthymio, *Panopl.* & Cedreno, *Chron.* Ut fœminam verò, hoc Sidus cùm conſiderabant Antiqui, Græci appellârunt Α'φροδίτην, Romani *Venerem*, de quarum vocum origine vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 22. & 27. & plura hanc in rem, *totô illô librô paſſim*. Gemmâ *Veneris Genitricis* nudæ, cum telo in manu, & Cupidine puſione, ſignâſſe legitur Julius Cæſar Imperator, de qua Valerian. Pierius, *Hieroglyph. l.* 36. *Sed enim, ut de parturientium faſcinatione per implexas manus dicebamus, ita contrarium eſt in nummo Juliæ Piæ, ubi partus felicitas exprimitur, Ibi enim Venus lævâ haſtæ innititur, dexteramque expanſam oſtendit, cum inſcr.* VENUS GENETRIX. *Romani enim genus à Venere, propter Æneam ejus filium, ſe ducere arbitrabantur, maximè verò gens Julia: quæ quidem, condente & dicante Jul. Cæſare, templum erexit. Veneri Genetrici, cujus rei Plinius & Tranquillus & alii meminêre.* Vide Fortun. Licetum, *de Gemmis Annul. Schem.* 8. *c.* 55. & *Schemate* 48. *c.* 146. Eam *Venerem armatam* vocat Dio, *l.* 43. Τὸ γλύμμα αὐτῆς (Α'φροδίτης) ἔνοπλον ἐφόρει, καὶ σύνθημα αὐτὴν ἐν τοῖς πλείστοις καὶ μεγίστοις ἐποιεῖτο, *ſculptam ejus* (Veneris) *armatæ imaginem geſtabat, eaque teſſerâ in rebus ſummis plerunque utebatur.* Ut & hoc addam, *Veneris* coronæ è roſa plerunque fuêre, uti pluribus docet Car. Paſchalius, *Coronar. l.* 3. *c.* 6. Simulachra ejus inter præclariſſimorum Artificum opera, memorantur varia Plinio, prǽcta *Anadyomene* Apellis, *l.* 35. *c.* 10. & *Cous inexpleta* ejuſdem, *ibid.* è marmore *Gnidia* Praxitelis, *l.* 36. *c.* 5. ἐν κήποις, Phidiæ, an Alcamenis, *ibid. Nemeſis* vocata, Agoracriti, *ibid.* &c. Idem *Venerem inter Gratias & Cupidines* Nicearchi celebrat, *c.* 11. ubi de iis qui encauſtô pinxerunt. Gemmam ab eadem nominatam, *Veneris crinem*, idem memorat, *l.* 37. *c.* 10. *extr.* de qua vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 350. & 759. plura verò de hoc Gentilium Idolo famoſiſſimo, apud Caſp. Barthium, *Animadverſion. Papinianis paſſim*, uptimis in magno ejus *Superſtitionum* Commentario, Salmaſium, *d. l. p.* 69. 1237. ubi *Veneris* figuram apud Aſtrologos, ex initiali litera vocis Φωσφόρου, quod epitheton Veneris fuiſſe, dictum, originem traxiſſe docet, alibique, Alios.

Cognomina quædam Veneris, præter memorata.

α. Α'φροδίτη dicta eſt Græcis, ſeu Α'φρογένεια; quô nomine tamen non Lunam indigitârunt, vel quæ ei ineſt vim generatricem: ſed potiùs hanc, quatenus ineſt Naturæ inferiori, ut cœlitus vim eam obtinenti. Semen enim prolificum ἀφρώδες: quò pertinet fabula, de teſticulis Cœli abſciſſis inque mare projectis, ac *Venere* inde nata. Vide Voſ. *lib. cit. c.* 27. & de *Aphrodite ex κήποις* ſuprà, voce *Marmor.* β. Artimpaſa, Cœleſtis *Venus* appellata eſt Scythis, teſte Herodotô, *Melpom.* Vide Voſſ. *c.* 82. *ejuſd. libri*. γ. Byblia *Venus* Phœnicum, eadem cum Cybele Phrygum, cumque Matre Deûm, quô nomine Telluris Lunæque globum indigitatum fuiſſe, dictum. δ. *Chabar*, Saracenis dicta eſt, vide ſuprà ubi de iis ε. Cœleſtis, Α'φροδίτη Οὐρανία, Aſſyriis Arabibuſque culta eſt, uti ex Herodoto diximus, *Musâ* 1. quô nomine tum Lunam, tum Aëra, eos intellexiſſe, adeoque *Venerem* ac Junonem pro eodem habuiſſe Numine, docet Voſſius, *c.* 84. Juxta Theologiam Civilem ac Poëticam *Cœleſtis* hæc *Venus*, mens fuit cœleſtis ſtellæ Veneris præſes, Idem, *c.* 31. ζ. Colias. η. Cypria, ab Inſul. ubi colebatur, dicta, amica fuit vel concubina Cinyræ Regis, quem Cecropis ætate, vel paulo poſt, vixiſſe, colligitur ex Apollodori *l.* 3. Primum autem Cinyram in Deos hanc *Venerem* retuliſſe, prodidit Clemens Alex. *Admonit. ad Gentes.* Vocabatur ea Φιλομμειδής, offerebatur ei ab initiatis nummus, oſtendebatur in ſacris illius ſalis pugillus & phallus; quæ omnia, ad laſciviam ſignandam, conficta, non uxorem eam Regis, ſed ſcortillum fuiſſe, arguunt. Paphi vixiſſe, dum inter homines ageret, ait Iſidorus, *Orig. l.* 8. *c.* 11. & favet, quòd apud Clementem, *Recognit. l.* 10. ejus ſepulchrum in Cypro fuiſſe legimus. Vide Voſſ. *l.* 1. *c.* 17. θ. Deûm Mater, quô nomine Tellus culta à Phrygibus, eadem fuit cum *Venere*, Idem *l.* 2. *c.* 10. ι. Diva, vide ſuprà. κ. Ε'πιποντία, apud *Heſychium* & *Phavorinum*, dicta reperitur, prout denotabat Lunam Maris dominam. Eandem ob cauſam Λιμενία, quaſi *Portuna*, apud *Pauſaniam* Πελαγία, apud Artemidorum, *l.* 2. *c.* 35. Πόντια, apud *Pontanum* & *Pauſaniam*, cognominata eſt. Et hinc Iſidem, quæ eadem cùm Luna, Ægyptii finxêre navigiô vehi: Numinique Thebæo, per quod Iſis ſignata, Seſoſtris navem cedrinam ac inauratam cubitorum 280. dedicâſſe legitur, apud Diodorum, *l.* 1. λ. Frutis, vide ſuprà. μ. Haſtata, Græcè Ε'γχειος, Cypriis dicta & cum haſta efficta eſt: cum qua proin eadem Juno Curitis. *Heſych.* Ε'γχειος Α'φροδίτη Κυπριοι. ν. Iſis, apud Ægyptios, vide *ſuo loco*: & hic paulo ſuprà, in Ε'πιποντία. ξ. Λιμενία, quaſi *Portuna*, vide *ibid.* ο. Mithra, vide ibi. π. Οὐρανία, vide paulo ſuprà, *Cœleſtis*. ρ. Πελαγία, vide Ε'πιποντία. σ. Phacetis, vide ibi. τ. Phœnicia, vide *Byblia*. υ. Proſerpina, dicta eſt *Venus*, quatenus Luna, uti generationi per ſe ita corruptioni ac interitui rerum per accidens, præeſt. Voſſ. *l.* 2. *c.* 27. φ. Πόντια, vide Ε'πιποντία. χ. *Tymborychos*, vide ſuprà. ψ. *Venus*, nomen Romanis diu ignotum, ab Hetruſcis ad eos delatum videtur, qui id ab Oriente accepêre, Idem *l. eâd. c.* 27. Ex Dionyſio, *Antiq. l.* 2 ω. Virgo, Orientalibus dicta eſt Cœleſtis Venus, uti Latinis & Græcis Diana. αα. Viſcata ββ. Vetrix, vide infrà *Vitre*, &c. Vide eundem, *l.* 2. *c.* 84. & hic *ſuprà*.

VENUS, vide ſuprà *Canis*.

VENUS Pyrenæa, *Strab.* Plin. *l.* 3. *c.* 3. oppid. olim & promontor. Hiſpaniæ citerioris in confinio Galliæ Narbonenſis, *Cabo de Creux* vide *Aphrodiſium*.

VENUSIA, *Ptolem.* oppid Apulorum Dauniorum, non procul à finibus Lucaniæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Acherontino. *Venoſa* nunc, urbs Baſilicatæ ad radices Apennini, parva, cum titulo Principatus gentis Ludoviſiæ, 12. mill. paſſ. ab Acherontia in Boream, 45 [illegible]io in Occidentem, Compſam versùs 25. Inter Neapolim ad [illegible]um, ac Tarentum in Eurum 75. mill. paſſ. utrinque. Horatii patria, qui ideò *Venuſius* dictus eſt, Sic enim ipſe, *l.* 2. *Sat.* 1. *v.* 35.

——— Sequor hunc, Lucanus, an Appulus, anceps
Nam Venuſinus arat finem ſub utrumque colonus.

Straboni Οὐενουσία. *Plutarcho* Βενουσία dicitur. *Nic. Lloydius.*

VENUSTUS, Conſul, Sabini collega fuit, ſub Gordiano III. cujus meminit Capitolinus in *Vita* hujus, *c.* 23. ubi horum Conſulatu Dn. & Sabiniano, irritam in Africa contra Imperatorem factionem eſſe refert. Item Procuratoris nomen, apud Treb. Pollionem in *Claudio*, *c.* 17. ubi Gallieni ad eum epiſtolam habes. Græcè Ε'παφρόδιτος, quod cognomen (*Formoſum* ſimul *Felicemque* denotans) impensè ambierit Sulla, diximus ſuô locô. Alias ut *dignitatem* in viris, ſic *venuſtatem*, in muliebri pulchritudine, commendat Cicero, *de Officiis*, *l.* 1. *c.* 36 *Cùm pulchritudinis duo genera ſint, quorum in altero venuſtas*

nuſtas ſit, *in altero dignitas*: Venuſtatem *muliebrem dicere debemus*, *dignitatem virilem*: ad quem locum vide Barthium, *Animadv. ad Statium*, *l.* 6. *Thebaid. v.* 572.

VENUTIUS, è Brigantum civitate, fidus diu & Romanis armis defenſus, cùm Cartiſmanduam Reginam matrimoniô teneret, mox ortô diſſidiô & ſtatim bellô, etiam adverſus Romanos hoſtilia induit. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 40. *Venuſium* quoque ſcribit idem, *l.* 3. *Hiſt. c.* 45. Vide & *Fabius*.

VEPICUS, Silius, *l.* 8. *v.* 440.

Vepicus quondam nomen memorabile ab alto
Saturno, *ſtatim genitor*, *quem carmine Circe*
Exutum formâ volitare per æthera juſſit,
Et ſparſit plumis croceum fugientis honorem.

Eſt autem *Vepicus*, *Picus parvulus*, ut *Vejovis* pro *parvo Jove*, & *veſtibulum*, quod eſt *ſtabulum parvum*: nam *ſtabulum* quoque pro hominum ſtatione ponitur, & Plautus *ſtabularium* pro *caupone* poſuit. *Nic. Lloydius.*

VER Sacrum, cujus apud Livium mentio frequens, *Siſenna*, apud Nonium, *religioſum*, aliis *execrandum*, exponitur, atque apud Græcos (quibus ἱερὸν ἔτος, *Sacer annus*, dictum eſt) & Romanos, in uſu fuit. Strabo, *l.* 5. Σαβῖνοι πόλεμον χρόνιον ἔχοντες πρὸς τοὺς Ὀμβρικοὺς πολεμοῦντες, εὔξαντο, καθάπερ τῶν Ἑλλήνων τινές, ἱερὸν ἔαρ ἀποδεῖξαι τῶν γενομένων τῷ ἔτει τούτῳ, ὅπως. Ubi τὸ ἱερὸν quidam gratis reponunt, namque, cùm vovebant, quicquid proximô *vere* naſceretur, unius anni fœtus Deo ſacrabatur. Hinc idem alibi diſertè ἔτος ἱερόν. & clariùs Dionyſius Halicarn. Ἀρχαιολ. *l.* 1. ἱερὰς γονάς, *annos ſacros*, appellat. Et quidem de Græcis Solinus, *c.* 8. *Catillus*, inquit, *Amphiarai filius*, *poſt prodigialem patris apud Thebas interitum*, *Oeclei avi juſſu*, *cum omni fætu Ver ſacrum miſſus*, *tres liberos in Italia procreavit*, ad quem locum Salmaſium vide. Idem de Lacedæmoniis, quô tempore urbem Heracliam condiderunt, factum eſſe, alibi legimus. De Romanis nota omnia. Sic & Sabini feruntur voviſſe, ſi res communis melioribus locis conſtitiſſet, ſe *Ver ſacrum* facturos: quô votô damnati, fœtum omnem dicuntur ejus anni ſtatim conſecraſſe &c. Fiebat nempe id rebus potiſſimùm crepetis: vovebanturque fœtus ejus anni omnes, cuncta ſcil. animalia, quæ ab eo tempore, quô incepiſſet, uſque ad ver proximum naſcerentur. Quia verò crudele viſum, pueros puellaſque innocentes interimere, in adultam ætatem perductos velabant atque extra fines eos exigebant. Unde *Sacrani*, ex oppid. Reate orti, dicti ſunt, quòd in *Vere ſacro* nati haberentur. Extat vovendi *Veris ſacri* formula hæc apud Livium, *l.* 22. *c.* 10. *Velitis jubeatiſne hæc ſic fieri. Si Reſpublica populi Romani Quiritium ad quinquennium proximum*, *ſicuti velim*, *ea ſalva ſervata erit hiſce duellis*, *quod duellum populo Romano cum Carthaginienſi eſt*, *quæque duella cum Gallis ſunt*, *qui cis Alpes ſunt*; *donum datum duit populus Romanus Quiritium*, *quod Ver attulerit*, *ex ſuillo*, *ovillo*, *caprino*, *bovillo grege*, *quæque profana erunt*, *Jovi fieri*, *ex qua die Senatus populuſque juſſerit.* Ubi videmus *Jovi* id Ver votum, hocque ad pecudes hic reſtrictum: Sed nec ad omnes, nam quæ antea conſecratæ fuiſſent, hoc votô non continebantur. Adde quòd non quævis ætas pecorum apta ſacrificio, uti diſcimus ex Auctoribus variis, inprimis Varrone, *de Re Ruſt. l.* 2. *c.* 4. & Servio, *ad l.* 4. *Æn.* Hinc diem, ex quo oporteat facere, non relinquit arbitrio cujuſque, ſed deſtinationi Senatus reſervat. Niſi tamen eum diem intelligere malis, ex quo incipere debeas *Ver ſacrum*: qui non definitus hic, ſed, *l.* 34. *Ver ſacrum videri pecus*, *quod natum eſſet inter Kal. Mart.* & *pridie Kal. Majas.* Nonnunquàm verò & pro victoriis obtentis, in gratiarum actionem, Jovi votum hoc à Romanis factum, ut ex eodem alibi diſcas. Illi verò, qui ſic è Patriis finibus emittebantur, *ut poſthac patriâ carerent*, *niſi aliam pararent*, *quæ ſe reciperet*, *quicquid terrarum armis acquiſiviſſent aut gratiâ*, *habebant vice patriæ*, *creditumque eſt*, *eis adeſſe Deum*, *cui dicabantur* & *ſupra humanam ſpem proſperare hujuſmodi colonias*, Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. *c.* 16. ubi à multis tam Græcis, quàm Barbaris, hunc morem receptum, addit. Vide quoque *l.* 1. *ſub initium.* & hanc in rem plura, apud Victorium, *Var. Lection. l.* 35. *c.* 22. Pithœum, *Adverſarior. l.* 1. *c.* 6. Petr. Crinitum, *de Honeſta Diſcipl. l.* 24. *c.* 8. Joh. Frid. Gronov. *Obſervation. l.* 4. *c.* 24. Berneggerum, *ad Juſtin. l.* 24. *c.* 4. Alios: uti de *Vere*, anni tempeſtatum principe, hic paſſim, repræſentato in Circenſibus, voce *Factionis*.

VERA, oracula & ſortes dicuntur Jul. Capitolino *in Opilio Macrino*, *c.* 3. *Vates Caleſtis*, *apud Carthaginem*, *quæ Deô repleta ſolebat vera canere.* Edita ab iis, quos Sueton. *Veraculos* appellat, *Vitelliô*, *c.* 14. *Nullis tamen infenſior*, *quàm Veraculis* (ſeu Vericolis.) & *Mathematicis*, *ut quiſque deferretur*, *inauditum capite puniebat*, ad quem *l.* Caſaubonum vide. Aliter *Veratores*, i. e. Vates & Harioli, cæterique Divini: qui *verabant*, i. e. vera canebant. Apud veterem Poëtam, *Satin' vates verant ætate in agunda.* Unde *veratura*, in antiqq. Burgundionum *Legg.* pro divinatione, quam edunt Harioli & Sortilegi de rebus, quas quiſque perdidit, quô locô & penès quem inveniendæ ſint. *Tit.* 16. *Si vero regnis extiterit*, & *veraturas acceperit*, & *is qui judicat*, *invenire non potuerit*, *furtum*, *quod ſe perdere mentiebatur*, *diſſolvat in ſimplum.* Ubi tamen *veratura* pretium potiùs eſt, & merces, quæ pro divinatione Hariolo datur, quàm ipſa divinatio, Salmaſio *ad Capitolini loc. cit.* Germanis hodieque *verare*, eſt *wahrſagen*, Græc. ἀληθεύειν. Sed & priſcis Latinis *verus color*, de rubro & coccineo, uti ἀληθινὸς Græcis: unde *verantia*, & recentiori ævô *varantia*, hodie *garantia*, rubia dicitur, quæ verò colore tingit, hincque ἐρυθρόδανον Græcis appellata eſt. Vide eundem, *Exercit. Plinian. ad Solin. p.* 1152. & ſuprà, ubi de *Cocco*, *Purpura*, *Radicula*, *Rubia* &c. nec non infrà, voce *Verum*, it. ubi de *Verbo veritatis*.

VERA CRUX, VERA CRUZ, oppid. novæ Hiſpaniæ in America Septentrionali, in *Tlaſcala* provinc. cum portu, in ora Sinus Mexicani. Ei adjacet Arx S. Joannis *de Ulua*, triangularis & munita, in Inſula parva, ad tutelam portus, cum valido præſidio Hiſpanico, 80. leuc. à Mexico in Ortum & fere 70. a mari Auſtrali in Boream.

VERACE, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, quæ Budææ ſtirpis ramus eſt, de qua vide ſuprà, voce *Budæus*.

VERAGRANI, vel VEREGRANI, populi Piceni, Plin. *l.* 3. *c.* 20. quorum oppidum *Monte Fano*, F. Pamphilio, inter Auximum ad Arctos 5. & Trajanam oppidum ad Auſtrum 7. mill paſſ. Vel *Monte Gracarro*, caſtrum proximum.

VERAGRI, populi Galliæ Narbonenſis primò omnium Cæſari, inter Gallos, memorantur, *l.* 3. *Comm. de bello Gall. c.* 1. 2. qui Nantuates, *Veragros*, Sedunoſque à finibus Allobrogum & lacu Lemano ac flumine Rhodano, ad ſummas Alpes, pertinere ſcribit. In inſcript. è trophæo Alpium ablata apud Plin. *l.* 3. *c.* 20. Nantuates, Seduni, *Veragri*, Salaſſi ordine recenſentur. Strab. illos cum Nantuatibus conjungit, prope Lemanum lacum, & inter Alpinas gentes collocat, *l.* 4. Dio, *l.* 30. Cæſarem ſequitur. *Ferrario* inter Allobroges ad Occaſum & Sedunos ad Ortum apud Rhodanum flov. *Baudrando* fuêre populi Galliæ Lugdunenſis juxta Rhodanum, ubi nunc Valeſia inferior, à Caballico tractu in Ortum aliquantiſper diſſita. De iis *Simlerus*: Poſt Sedunos Veragri unam vallem habitant, à Morſia flumine, ad fauces uſque, quâ Rhodanus egreditur, German. *Underwalliſer.* *Marlianus*, inter montes S. Bernardi & Spligam illos locat. Horum loca celebriora & antiquiora Tarnadas, olim Agaunum monaſteriô nobile, gentis caput, ſecundùm Volaterranum, *l.* 3. Marlianum *in Caſ.* &c. hodie S. Mauritii *S. Moritz*, 12. mill. paſſ. ab Octoduro, & Octodurum, quod hodie Martiniacum, vulgò *Martinach in Wallis*, Gall. *Martigny*, ad Dranſæ & Rhodani confluentes, caput Vallenſium, ſecundum *Guilimannum* & Epiſcopatus ſedes. Hoc vicus primùm, dein civitas fuit, duas in partes Drantâ fluv. diviſa, teſte Cæſare, *loc. cit.* tandem Epiſcopalis facta, in provincia Alpium Graiarum & Penninarum, poſt Civitat. Centronum Darantaſiam ſeu Metropolim, ſecunda, ad Penninas pertinens. Ejus Epiſcopus Theodorus interfuit Concilio Aquilejenſi, ſub Gratiano, Valentiniano & Theodoſio Imperatoribus habito: Conſtantius Synodo Epaonenſi, Rufus Conciliis Aurelianenſibus, 4. & 5. & Arvernenſi ſecundo, &c. ſed poſteà Sedunos ſedes Epiſcopi tranſlata eſt: unde Concilio Matiſconenſi ſecundo, interfuit *Heliodorus Epiſcopus a Sedunis*, A. C. 595. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Joh. Bapt. Plantinum, qui varias his in locis inſcriptiones & antiqui ævi monumenta, eruit, *in Helv. nov. antiq.* Simlerum *de Valleſia*, &c. Hodie populi hi, poſt diuturna cum Sedunis & Viberis bella, ante ann. circiter 200. ab iis victi, eorum imperio ſubſunt. Arces illorum munitæ omnes, numerô ſexdecim, à victoribus deſtructæ ſunt A. C. 1475. ſolô Agaunô exceptô, quas reſtaurare nunquam licet. Ab his Præfectos, qui jus dicant & Rempubl. adminiſtrent, accipiunt iidem. Horum oppid. *Octodorus* Cæſari, *loc. cit.* nunc *Martinach* dicitur, *Nic. Lloydius.*

VERAGUA, provinc. Novæ Hiſpaniæ cum titulo Ducatus gentis Columbæ. Inter mare Boreale & Auſtrinum, in ipſo limite Terræ firmæ; ſub Præfectura Guatimalæ. Ejus urbes, Conceptio, caput provinc. Trinitas, & S. Fides. Sub Hiſpanis. Nomen itidem Familiæ illuſtris, in Hiſpania, cui ex Portugallica ſtirpe origo eſt. In hac enim cùm tres ſint Familiæ præcipuæ, quæ ex naturalibus Regum liberis prodiêre, in media, quæ Bragantina eſt, Alvarus fil. medius Ferdinandi I. Ducis Bragantini, Dn. *de Ferreira*, numeroſæ poſteritatis ſator, inter alios, Duces quoque *de Veragua*, ex Comitibus de *Gelves*, dedit, ad quos Familiæ Columbiæ ſucceſſio delapſa, cum titulo *Marchion. de Jamaica*, ut videre eſt ſuprà, voce *Columbus*. Vide quoque Phil. Jac. Spenerum, *Arte Heraldicâ*, *Tom. II.* ubi *de Inſignibus eorum*.

VERANIA, uxor Piſonis Liciniani, à Galba Imperatore adoptati. Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 47.

VERANIUS, legatus in Britannia, Didii Galli ſucceſſor ſub Nerone, mortuus ibidem: magnâ, dum vixit, ſeveritatis famâ, ſupremis teſtamenti verbis ambitionis manifeſtus: quippe, multâ in Neronem adulatione, addidit, ſubjecturum ei provinciam fuiſſe, ſi bienniô proximô vixiſſet. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 29. *Agricol. c.* 14. Vide & *Quintus*.

VERANUS Obeliſcus, vide *Obeliſcus*.

VERA-PAX, vulgò VERAPAZ, provinc. novæ Hiſpaniæ in præfectura Guatimalæ, prope oram maris Borealis & intimum receſſum Sinus Honduræ; inter Jucataniam ad Arctos, Honduras ad Ortum, Guatimalam ad Meridiem, & Chiapam ad Occaſum. Ejus oppidum præcipuum Vera Pax, vulgò *Verapaz*, ſub Hiſpanis.

VERARDUS Carolus, vide *Carolus*.

VERAX, Civilis è ſorore nepos. Tacit. *l.* 5. *Hiſt. c.* 10.

VERBA, tum ore, tum manibus expediuntur. Et quidem prius ritè ut fieret, in infantia ſtatim adhibitus eſt apud Veteres *primæ vocis Enodator*, ut Tertullianus vocat, *de Pallio*, *c.* 5. qui, quomodo ſingula quæque *verba*, quâ voce, quô motu oris eſſent pronuntianda, præcipiebat: quod quâ methodô factum, docet Quintilian. *l.* 1. *c.* 2. & Martianus Capella, *de Grammat.* Accedebat Phonaſcus, quibus ii inſuper operam dabant, qui Cantores Tragici, aut Comœdi, ſeu Oratores etiam vellent eſſe. Quô pactô ore ſatis formatô, & facultate dicendi in Rhetorum Scholis cum tempore acquiſitâ, *verba* publicè facturi procedebant in medium, uti hic paſſim videre eſt. Sed & *verba* manibus expediebant Pantomimi. Cyprian. *l. de Spectac.* de Pantomimo. *Homo fractus omnibus membris*, & *vir ultra muliebrem mollitiem diſſolutus*, *cui ars ſit* verba *manibus expedire.* Cujuſmodi ſaltationis, quæ manibus loquebatur & geſtibus omnia effingebat atque imitabatur

tam

tam dextrè, ut populus hinc facilè cognoſcere poſſet fabulæ argumentum, veſtigia, jam Heroicis temporibus occurrunt. Teleſtem certè, quô ſaltatore utebatur Æſchylus in tragœdiis, adeo bonum ejus rei fuiſſe artificem, ut, cùm τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας deſaltaret, omnia, quæ illic agebantur, geſtibus peregerit, & oculis ſpectatorum ſubjecerit, diſcimus ex *Athenæo*. Poſtmodùm verò Artem hanc exquiſitiùs excoluerunt, &, à Tragœdia, Comœdia ac Satyra ſeparatam, ſeorſim in Orcheſtra exhibuerunt, celebres illi ſub Auguſto Χειρονόμοι, ſeu Pantomimi, Pylades & Bathyllus, teſte *Zoſimô*. Qua de re vide Salmaſ. *ad Carinum Vopiſci*, c. 19. & hîc paſſim, ubi de *Chironomia* & *Pantomimus*, ac in ſpecie, ubi de *Bathyllo* & *Pylade*. Cæterùm *Verba ſicta*, apud Capitolinum, quæ dici conſueverint, diximus ſuprà. *Verba nupta*, apud Feſtum, eadem quæ *Verba obſcœna* Varroni apud Marcellum; *prætextata*, apud Sueton. *Veſp.* c. 22. *Veneris vocabula*, eidem Varroni: impudica ſunt, quæ Sponſæ occini ſolebant, apud Romanos, uti vidimus, ubi de *Feſceninis*, ac *Nuptiis*. A' quibus, ne quidem in vita communi, abſtinuiſſe Veſpaſianum, notat Auctor modò laudatus. Quantò meliùs Comnenus Imperator Conſtantinopolitanus, *verba inania ac obſcœna*, è conviviis totoque palatio, exulare juſſit, dictô Chriſti, Matth. c. 12. v. 36. *de quolibet verbo otioſo rationem olim reddendam eſſe*, monentis, permotus, uti refert Nicetas Choniates &c. Plura verò hîc paſſim, inprimis voce *Vox*.

VERBANUS, lacus Galliæ Ciſalpinæ Ticinum Alpibus defluentem per 30. mill. paſs. accipiens & eundem in Padum tranſmittens, Hodie *Lago Maggiore* dicitur. Longus eſt 40. milliar. nullibi ſuprà 5. aut 6. latus, à Lario 24. recedens, eô minor. Abeſt à Novaria 17. mill. paſſ. à Mediolano 36. Oppida habet adſita, Angleriam, in adverſa ripa Aronam cum arce; intra Palantiam, Canobium, Locarnum & Sextum ad egreſſum Ticini, (cum aliis pagis) pleraque familiæ Borromeæ, cujus ditio longè latèque introrſum patet. In eo inſula eſt ejuſdem familiæ, malis conſita medicis, mill. paſs. à Palantia, cum Alcinoi deliciis conferenda. De eo *Itiner.* l. 4.

Stagnaque Verbanis ſummas oſtendit & Alpes.

Vide Joh. Bapt. Plantinum, *Helv. Ant. & Nov.*

VERBENA, quaſi *Herbena*, i.e. *Veneris vena*, denotabat apud Veteres omnem herbam frondemque, quâ Aræ coronabantur, Franciſc. Gouldm. *Diction. Lat. Angl.* Jul. verò Cæſar Scaliger, *Poetices* l. 1. c. 21. ubi de *Ara Apollini in Comœdiis ſtatui ſolita*, ſic: *Propriæ*, inquit, *ac veræ aræ, dextra Baccho in Tragœdiis, Apollini in Comœdiis; ſiniſtra ei vel Deo vel Divo vel Heroi vel Civi, cui fiebant Ludi, aut Juſta, aut Parentalia. Unde etiam* Κωμαίου Ἀπόλλωνος *faciunt mentionem, quem celebrabant panegyri Naucratitæ omnes, Prytaneum ingredientes, candidis induti veſtibus, quas idcirco Prytanicas appellabant. In iis aris* Verbenæ *imponebantur Apollini, ut eſt in Andria Terentiana, hedera Baccho.* Eâdem Jovis templum luſtrabatur, & pavimentum verrebatur ac menſa, unde & a *verrendo* quibuſdam nomen accepiſſe videtur: Templa quoque ac vias certis diebus illâ ornabant, qui hinc *Verbenatii* dicti. Sacrificantes porrò eas adolebant. Virg. *Eclog.* 8. v. 65.

Verbenaſque adole pingues. ———

Ubi Schol. *Sic vocat virgulta religioni apta: Nam non tantùm herbam certam ſignificat, ſed omnem frondem & ramum, qui facilè concipit ignem.* Manu tenebant. Vide ſuprà *Omen*: Et capita iis cingebant, Idem, l. 12. *Æn.* v. 120. ubi de Fecialibus ſermo eſt,

Velati lino & Verbenâ tempora cincti.

In quæ verba iterum Vir doctus, inquit, *ſacrâ, ſagmine propriè: namque ex Capitolii ſacro loco poſcebant ſagmina Feciales & Pater Patratus, bella indicturi vel fœdus icturi*, Liv. l. 1. c. 24. *Abuſive tamen Verbenas jam vocamus omnes frondes ſacratas, ut eſt laurus, oliva, myrtus* &c. Plinius ſic de hac re, l. 22. c. 2. *Sagmina in remediis publicis fuêre, & in ſacris legationibuſque verbenæ. Certè utrbque nomine idem ſignificatur, hoc eſt, gramen, ex arce cum terra evulſum: ac ſemper & legati, cùm ad hoſtes, clarigatumque mitterentur --- unus utique Verbenarius vocabatur.* Vide Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier.* l. 5. c. 3. ubi de Romanorum more fœdera percutiendi, agens, Senatus --- Conſulium in hæc verba fieri conſueviſſe, ait, *ut privat verbenas puroſque lapides Prætorem poſcerent: qui verbenam ex arce & ſagmina ac lapidem ſilicem ex templo Jovis Feretrii daret, Fecialeſque ea ſecum ferrent*, & quæ ſeqq. Similiter Patrem Patratum, *verbenâ caput capilloſque tangendo*, faciebat Fecialis, uti videre eſt apud Polydorum, de *Rerum Inv.* l. 4. c. 14. Atque ſic caput inter juranduum tangebatur, Liv. *Dec.* 2. l. 1. Sed & in Nuptiis *verbenæ* locus. Moris enim fuiſſe, ut nova Nupta *verbenis* à ſe lectis coronam componeret, eamque ſub amiculo ferret, ſunt qui tradant, quo de vide Car. Paſchalium, *Coronar.* l. 2. c. 17. qui etiam de priſco more ſacrificantium iſtiuſmodi ſertô caput cingendi, varia habet, l. 4. c. 19. Nec omittendum, in Serapidis templo, *verbenas* quoque, coronas & panificia, memorari Suetonio, *in Veſp.* c. 7. ubi cùm is in Ægypto eſſet, ac de firmitate Imperii capturus auſpicium ædem Serapidis ſolus intrâſſet, propitiatôque Deô tandem ſe convertiſſet, hæc tria prædicta à Baſilide liberto oblata fuiſſe, pro more refert. Ex iiſdem ſtruppos, qui pro Deorum capitibus ponebantur, factitatos diximus ſuprà voce *Pulvinar*.

VERBERA multiplicis generis, uſuſque. In Scholis *verbere* monita juventus, ſapere diſcit: de cujuſmodi *Verberibus Scholaſticis* Auſonius, Gratiani Imp. Præceptor, *Ep.* 4.

Auſonius; cujus ferulam nunc ſceptra verentur.

Item *Protrept. ad Nepotem*, *Eidyll.* 4. v. 24.

Tu quoque ne metuas, quamvis ſchola verbere multo
Increpet, & truculenta ſenex gerat ora Magiſter.

v. 27.

——— *nec te clamor plagæque ſonantes,*
Nec matutinis agitet formido ſub horis.
Quod ſceptrum vibrat ferulæ, quod multa ſupellex
Virgea, quòd fallax ſcuticam prætexat aluta.

Vide ſuprà, voce *Ferula*. At in Chriſtianorum pueris, perſecutione Gentilium graſſante, *verbera* ad necem uſque ingeminata, uti de Romano Prudentius docet, v. 696.

Vix hæc profatus puſionem præcipit,
Sublimè tollant, & manu pulſent nates.
Mox & remotâ veſte virgis verberent,
Teneroque duris ictibus tergum ſecent,
Plus unde lactis, quam cruoris defluat.

Vide quoque ſuprà in *Catomo levari*. In adultis verò, *Verbera* apud Romanos, in condemnatis mortem communiter præceſſerunt. Liv. l. 33. c. 36. ubi de Servis conjuratis, *Multi occiſi, multi capti, alii verberati crucibus affixi.* Cujus moris retinens Alexander, apud Curtium, l. 7. c. 11. eos, qui Petram obſtinatè defenderant, *Omnes verberibus affectos, ſub ipſis radicibus Petræ, crucibus juſſit affigi.* Judæi quoque apud Joſephum, *Excid.* l. 5. c. 32. μαστιγούμενοι καὶ προβασανιζόμενοι τοῦ θανάτου πᾶσαν αἰκίαν, ἀνεσταυροῦντο, *Flagellati & præcruciati ante mortem omne genus verberibus crucifigebantur.* Quod Philo quoque narrat de Judæis Alexandriæ, à Flacco, in crucem actis. Imò & horrendum carmen diſertè canebat, *Verbera intra, aut extra pomœrium* & cum ſuccinebat, *Arbori infelici ſuſpendito.* Factum autem id temporibus antiquis, poſteà mutavit. Neque verò neci tantum prævia *Verberatio* erat, ſed & in metallum damnationem aliamque inſuper pœnam præcedebat; imò & per ſe pœna erat, virgis enim ad necem cæſi, in Hiſt. Rom. non rarò occurrunt: qua de re doctè Petrus Faber in *Semeſtribus*, l. 2. c. 10. At ſequenti ævô, non ſolùm civis Romanus, ex legibus Porcia & Valeria, nec morti tradi nec cædi omnino, adverſus provocationem ad Populum, debebat, ſed tandem etiam nec hoſtis nec alius *Verberibus* ſolùm necabatur. Interim & Flagellationis & Fuſtigationis, (utrôque enim modò infligebantur *Verbera*) caſtigationem in uſu Romanis manſiſſe, ex Digeſtis liquet Hiſtoriiſque: ita tamen, ut ſervus flagellis, liber fuſtibus ſeu virgis cædendus eſſet, ut non ſemel in Digeſtis docetur, optimeque explicatur à Barn. Briſſonio, *Select. ex jure civ. Antiq.* l. 3. c. 9. Quod tamen, ut fieri in hujuſmodi rebus amat, haud perpetuò eôdem ſe habuit modô. Ex more hoc Romano, quô in non cives Romanos animadverti volebant more Majorum, i.e. ita ut capitaliter puniendi primò cæderentur; non Judæi ſolùm prædicti, & Antigonus Haſmonæorum Rex Judææ ultimus in Herodis gratiam, ab Antonio, Antiochiæ flagris primùm cæſus, & deindè ſecuri percuſſus eſt, Joſeph. l. 15. *Jud. Ant.* c. 1. Plut. *in Antonio*, ſed & inde orta eſt D. N. JESU CHRISTI flagellatio, à Pilato, Præſide Romano eum jam crucifixuro, non à Judæis, ex jure ſuo, licèt Hieroſolymis, illata, Matthæi c. 27. v. 26. Marci c. 15. v. 15. Nempe, ut pro damnato habitus flagellabatur, quod planè contra morem Judaicum, ut videbimus infrà, ſed Romano ſatis conſonum. Licèt enim Pilatus SERVATOREM caſtigare vellet Lucæ c. 23. v. 22. (flagellatione, ut videtur) nec morti tradere, uti ex more Romano Præſidibus licuit: tamen, cùm aliter Judæis ſatisfieri nequiret, pœnam utramque conjunxit. Fuſtigationi autem illi ſubjici ſolebant, idque ex Reſcriptis ſæpe principalibus, non omnes, ſed liberi homines tantùm, qui tenuiores eſſent, non qui honeſtiores; extra cauſam Majeſtatis, ut etiam in Baſilica, ſeu jura Cæſarea Græcanica receptum eſt, *Tom.* 7. l. 60. tit. 51. §. 28. & *ibid. Scholia Græc.* Sed de Fuſtigatione infrà, in voce *Virga* plura addentur. Apud Chriſtianos utriuſque, tum Fuſtigationis tum Flagellationis, uſus forenſis, extra cauſas aliquot atroces & homines viliſſimos, diu abhinc evanuiſſe videtur. Vide Jul. Clarum, *Sent.* l. 5. *Quæſt.* 70. & ibi Dan. Bajardum. Certè apud Græcos veteres adeò infamis non habebatur *Verberum* pœna, quin cæſus, quaſi crimen omnino inde, quantum ad Famam, ſatis expiâſſet, exiſtimationi priſtinæ reſtitueretur. Qua de re non dubitabant inter hoſpitem Athenienſem, Cliniam Cretenſem, & Megillum Laconem, dum Reipubl. ſuæ Magneticæ leges conditui erant: Et reperimus, tam civibus, quàm peregrinis, ac ſervis *Verbera*, velut mulctas alias civiles, ſæpius ab ipſis fuiſſe præſcripta, Plato, *de LL.* l. 8. 9. 11. Etiam Lichas, Arceſilai filius, Laco, ob moris certaminis publici apicem violatum ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, *à Lictoribus virgis cæſus eſt*; Vir, qui glorioſius illic certaverat, & poſteà in Legationem à Lacedæmoniis ad Argivos fuit electus, apud Thucyd. *Hiſtor.* l. 5. Memoratque Athenæus, l. 4. Coquum in Lyceo, quia ſalſamentum aliud, locô alterius, præparârat ἐμαστιγώθη. Quinetiam Lacedæmoniis in more erat, ſemel quotannis, pueros etiam nobiliores, aſtantibus acriterque hortantibus Parentibus, ad aram Dianæ Orthiæ flagris totô die cædi: quod pro imagine etiam pœnæ nonnullis ſumtum, eorum ſcil. qui ex ritu caſeum ab ara rapientes deprehenſi eſſent. Vide Xenoph. *de Republ. Lacedæm.* Plut. *in Ariſtide* & *Inſtitutis Lacon.* Lucianum, *de Gymnas.* Alios, quos diligenter congeſſit Nic. Cragius, *de Republ. Lacedæmon.* l. 3. *Tab.* 9. *Inſtitutô* 8. ut & ſuprà aliquid voce *Bomonicæ*. Sed & Muhammedanis, ſine ſervorum & liberorum diſcrimine aliquo, *Verberum* diſciplina & vetus eſt & hucuſque duravit. Sic *Verbera centum* omni adulteranti: *Octuaginta* inebriato, irrogari legas, in Alcorano & Doctr.

Doctr. Mahomedis, *p.* 191. Raſidus item avus Abulabbæ Almamonis Caliphæ 28. puellam, eò quòd cantus ejus Almamoni diſplicuerat, *quadraginta Verberibus* cædi juſſit, apud Elmacinum, *Hiſtor. Saracenic. l.* 2. Etiam apud Sinenſes, frequentiſſimo in uſu fertur eſſe forenſis fuſtigatio, in tribunalibus Mandarinorum, ubi perpetuò adſtant lictores fuſtibus inſtructi, qui exequantur ilico ſententiam, uti diximus ex Alvaro Semedo Luſitano, *Hiſtor. Monarchiæ Sinenſis*: ut de aliarum Gentium moribus nil addam. Tranſeo ad Hebræorum Rempubl. optimè conſtitutam, in qua *Verbera* quoque irrogabantur à Triumviris, ad quos capitales cauſæ, (a Synedriis ſolùm Vigintitriumviralibus & Magno ſeu Septuagintauntumvirali judicari ſolitæ) non ſpectabant. Et quidem, ſicut in Judicium capitale, ita in illud, quô *Verberibus* crimen luendum erat, nemo deducebatur, nec facinori pœnâ aliàs debitâ afficiebatur, citra התראה *Præmonitionem*, quâ innuebant, reum, hôc nomine, in jus vocatum, non condemnandum, niſi de Lege ipſa, in quam peccaverat, antè fuiſſet præmonitus. Erat autem formula præmonitionis hujuſmodi; Dicendum erat facinus patraturo, *Abſtine, quoniam tranſgreſſio eſt hoc, cujus nomine ſententiæ Synedrii obnoxius eris capitali*, aut Verberum *ſeu flagellationis pœnæ*. Cui ſi non pareret, pœnam ſentiebat. Deſcribitur illa diſertè Deuter. c. 25. v. 1. *Si lis fuerit inter homines, accedent ad Judicium, & judicent eos juſtificentque juſtum, impium verò condemnent. Et ſi fuerit* בן הכות *filius Verberationis, dejiciat eum Judex, & cædat eum coram ſe, pro impietatem ejus, ſecundum numerum. Quadraginta* (plagis) *verberet eum & non addat, ne forte, ſi addiderit verberare eum, ultra verberationem illam magnam, contemtibilis fiat frater tuus in oculis tuis.* E' qua lege infligebant Reo *Verbera*, non ſolùm Synedri Majores, ſed etiam Triumvirales, ut dictum, ita tamen ut temporibus recentioribus, non alii Triumviri, quàm qui ordinati eſſent ſeu manuum impoſitione creati, hanc ritè pœnam irrogarent. Quod hôc modò fiebat: Manibus *verberandi* columnæ hinc inde alligatis, Lictor nudum eum pectore tenus reddebat. Poſt eum lapis poſitus erat, cui inſiſtebat miniſter, habens in manu ſuâ lorum taurinum, quô cædebat incurvantem eum & in ventre & in tergo, idque ſemper coram Judicibus: Quoddum fiebat, Judicum præcipuus, ut præco clamabat, *Si non obſervaveris, ut omnia facias verba Legis hujus* &c. *Omnino mirabiles efficiet Dominus plagas tuas & plagas ſeminis tui* &c. ex Deuteron. c. 28. v. 58. Et addens, *Quapropter obſervabitis verba fœderis hujus* &c. ex c. ſeq. v. 9. tandem adjiciebat, *Ipſe autem miſericors expiabit iniquitatem*, ex Pſalmo 78. v. 38. quæ & iterabat, ſi ante *Verberum* numerum finiiſſet. Quod ſi inter cædendum Reus moreretur, nihili erat. Ne verò legem, de non adjiciendis numero quadragenario plagis, forſan tranſgrederentur, excedi nolebant triginta novem, licèt reus, ſive robuſtiſſimus ſive pertinaciſſimus eſſet. Unde Joſephus, plagas ex Lege infligendas, vocat μιᾶς λειπούσας τεσσαρακοντα, *una minus quadraginta*, *Jud. Ant. l.* 4. c. 8. & S. Paulus, à Judæis, inquit 2. Corinth. c. 11. v. 24. πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, *Quinquies quadraginta unâ minus accepi.* Vide quoque Buxtorffium, *Epiſt. Dedicat. ad Abbreviaturas Rabbin.* Sed numerus, pro reatus & perſonæ conditione, etiam minor erat, ac pro Synedrii libitu varius: Atque ita ut ex ſententia ſtatim exſequenda præſtitui ſolitus excedi non deberet, licèt debilitate Rei, inter flagellandum, perſpectâ, rectè minui poſſet. At verò, ſi quis pœnam hanc bis ſimul mereretur, quadraginta interdom excedebant, uſque ad numerum aliquem intra 79. aut, prout lubebat, tempora *verberationibus* ſingula adſignabant. Quòd ſi autem alligatus ſe ſolveret, fugeretque, reducendus non erat &c. Sic pœnâ affectus, ſtatui priori in integrum reſtituebatur, nec crimen commiſſum ei poterat exprobrari: Imò & Pontifex Max. licèt à Triumviris, aliiſve Synedriis ritè verberatus, קוד לגדולתו *reſtituebatur in Majeſtatem ſuam*; nedum Sacerdotes reliqui. In Conſeſſus tamen ſeu Synedrii Principe hoc ita temperabatur, ut ille ſic *verberatus* non reſtitueretur in Præfecturam ſuam. Crimen, quod *Verberum* pœnam merebatur, violatio erat Præcepti negativi: quæ quot modis contigerit, exhibet prolixè Seldenus: ubi, qui negativum aliquod violarent præceptum, cujus pœna כרת ſeu *Exciſio* divinitùs expectanda eſſet, nec debita ei in Synedrio aliquo pœna capitalis haberetur, XXI. qui verò præter hoſce, juxta Legem, præceptorum Negativorum violationis nomine, quibus nec exciſio nec capitalis pœna forenſis continebatur, *verberandi* erant, CLXVIII. recenſet, *l.* 2. *de Synedriis Veter. Hebr. c.* 13. E' quibus patet *Verberum* pœnam, apud Hebræos, nec capitalem, nec ignominioſam fuiſſe, eique non viliores tantùm è Populo, ſed & Principes Synedrii M. Pontifices Maximos, Reges ipſos, ſubjacuiſſe: Sed & eadem apud reliquos quoque Orientales admodùm erat frequens. Aliter autem Occidentaliores ſeculorum recentiorum de illa ſtatuerunt, etiam mortem huic, ignominiæ cauſâ, plerùnque præferendo, ut ex parte ſuprà viſum. Adde, ſi lubet, Juſtum Lipſium, *de Cruce, l.* 2. *c.* 2.3.4. & quia *Verbera*, vel flagellis vel fuſtibus ſeu virgis infligebantur, vide quoque in his vocibus, uti de *Verberum*, in Sacris Gentilium, uſu, ubi de *Lupercis*, nec non, voce *Thyrſus*: de barbaro verò Moſcorum more, ubi, inter maritalis fidei ac amoris pignora, *Verbera* habent uxores, non aliunde conjugalis benevolentiæ certius augurium capientes, vide Barclaji *Euphormionem*, & plura apud Guagninum, *Deſcr. Moſcoviæ c.* 4.

VERBERANDI contra Ventum ritus, medio ævô uſitatus, indigitatur *Speculo* Saxonico, *l.* 1. *artic.* 63. §. 7. *Actor in circulum prior veniat, & ſi reus venire protraxerit, Judex debet eum tribus vicibus per præconem de domo ---- evocare: quòd ſi in tertia vocatione non venerit, actor ſurgendo ſe debet duello præſentare, & verberando contra ventum, cum ſuperabit in querela, contra eum propoſita, ac Judex eum, tanquam duello eſſet ſuperatus, condemnabit.* Ubi alios habere, *& bis percutiat ſeu feriat contra ventum & tertio figat in terram & ſup.* monet Car. du Freſne, in *Gloſſar.* Agitur ſcilicet hîc de more controverſias per duellum decidendi tum frequentiſſimò: quô, qui in campum monomachiâ à Judice indictâ dimicaturus deſcendebat, adverſariô non veniente, gladium tanquam pugnaturus vibrando aërem percutiebat, quod *verberare contra ventum* dicebant, victorque a Judice pronuntiatur. Aliud eſt, ἀέρα δέρειν, *aërem verberare*, 1. Corinth. c. 9. v. 26. de quo, uti et de veteri Lucta deſultoria, diximus ſuprà.

VERBERIUS Petrus, vide *Petrus*.

VERBERUM inflictio, ſeu Fuſtigatio, pœna eſt in Eccleſia Romana, ubi Inquiſitio viget, quâ rei ad ictus flagellorum aut virgarum condemnantur. Et quidem, ſi viri ſint Religioſi, virgis in ſuo Monaſterio ab aliis Religioſis, præſente Notariô S. Officii (ut vocant) cæduntur. Cujuſmodi ſupplicium, Paramô teſte, Laurentius Valla tulit, qui hæreſeos damnatus Neapoli, Regis beneficio, ignis quidem ſupplicio exemptus eſt, ſed eâ conditione, ut publicè ab eo prolata, cùm revocaſſet, & damnaſſet, ſcopis crimen lueret. Itaque in Prædicatorum cœnobio manibus revinctis per clauſtra ductus, & ſpatulas & tergum religioſis viris cædenda ſeorſim præbuit. Phil. à Limborch, *Hiſtor. Inquiſit. L.* 4. c. 32.

VERBIGENUS, pagus Helvetiorum inter Celtas. Cæſar, *l.* 1. *Comm. c.* 27. Orbe hodie dicitur. *Ferrarius*. Ubi *Verbigeni* populi. Dicitur & *Urbigenus*, vide ibi. Erat inter Juram montem, Lemanum lacum & Aventicum, ubi hodie Principatus Neocomenſis, pagus Friburgenſis & ditio Romani pagi Bernenſis. *Baudrand.* Vide quoque Rhenanum *Rer. Germ. l.* 3. & Notas *ad eum* Ottonis JCti.

VERBIGENUS, meliùs *Urba*, vide ibi.

VERBINUM, *Antonin.* oppid. Galliæ Belgicæ in Picardia in finibus Laudunenſium, hodie *Vervins*, in Tiraſcia tractu, pace inter Galliæ & Hiſpaniæ Reges A. C. 1598. celebre. Vix 4. leuc. à limite Campaniæ in Occaſum. Medium inter Capellam arcem ad Boream, & Marlam ad Meridiem 4. leuc. 16. à Remis in Arctos, 7. à fontibus Æſiæ in Africum.

in VERBO veritatis, jurare ſolebant olim Eccleſiaſtici viri, quibus *ſuper Sacra* ſeu *corporaliter* jurare prohibitum, Synodô Meldenſi: quod *verbum Sacerdotum*, in veter. *Charta* dicitur, apud Car. du Freſne. Idque manu ad pectus appoſitâ, uti de Electoribus Eccleſiaſticis legimus in *Bulla Aur.* Car. IV. Imperatoris, c. 2. *Principes Electores Eccleſiaſtici coram Evangelio B. Johannis* in principio erat verbum: *quod illic ante ipſos poni debebit, manus ſuas pectori cum reverentia ſupponant: ſeculares verò Principes Electores dictum Evangelium corporaliter manibus ſuis tangant* &c. Uti jurare non coactos Flamines Diales, ſed *verbo* illorum, quaſi fallere neſcio, fidem habitam, docet Gellius, *l.* 10. c. 15. Alios tamen, maximè Principes viros, eâdem Sacramenti formulâ uſos eſſe, diſcimus ex Matthæo Pariſ. A. C. 1252 ubi Henricum III. Angliæ Regem peregrinationem in Terram S. initurum ſe pollicitum eſſe cum Sacramento more Sacerdotum adhibito ait, ritumque deſcribit pluribus. Sic *Verbô veritatis* dixiſſe rem controverſam, quendam Comitem Gelrum, it. Comitem Cliveuſem, atque ſic, velut juramentô præſtitô, liti finem impoſitam, docet idem Car. du Freſne ex Friderico Sandio, *in Conſuetudd. Feudal. Gelriæ*, p. 431.

VERBUM, Caro factum eſt, Joh. c. 1. v. 14. Filius ſcil. Dei, *Verbum* ἐνυπόστατον, *ſubſtantiale*, Patris, humanam ſibi junxit naturam ut in illa pati, & propriô ſuô ſanguine Eccleſiam ſibi à Patre datam redimere poſſet. De quo adorando Salutis noſtræ myſterio Maxentius, *Diſſertatiuncula de ratione adunationis Verbi Dei ad propriam carnem, naturalem, non ſocialem adunationem ſive unitionem in Chriſto rectiſſime dici*: & prolixiùs in *Profeſſ. ſua de Chriſto*, *Has igitur*, ait, *duas naturas Dei Verbi Domini noſtri Jeſu Chriſti* --- *naturaliter ſive ſubſtantialiter* --- *credimus & confitemur unitas, eo quod natura inviolabilis Dei Verbi naturæ eſt unita paſſibili* —— *Athanaſiô dicente*, Verbum caro, *non caro Verbum* factum eſt. *Verbum autem caro factum dicitur quia Verbi facta eſt caro & non aſſumſit hominem, hoc eſt, Deus homo factus eſt.* Vide Jo. Forbeſium, *Inſtruction. Hiſtor. Theol.* l. 3. c. 21. §. 21. ubi de locutionibus, *in duabus* & *ex duabus naturis*, uti de Hæreticorum, circa myſterium hoc imperſcrutabile, erroribus, ſuprà voce *Alogi*, item *Chriſtomachi*. Hujus *Verbi* notitiam an traditione aliquâ acceperint olim Gentiles, an *Verbum* hoc *Subſtantiale*, *Verbum Dei inviſibile* Oſtani, Stoicis *Faciens rerum Principium*, Babyloniis *Cauſa cauſarum*, Ariſtoteli *Procreans dictum* ſit; an *Verbum* Heracliti ac Platonis, ſecunda ſit SS. Trinitatis Perſona, diſquirit Tob. Pfannerus pluribus, *Syſtem. Theol. Gentil. pur.* paſſim. Hoc certum, *Verbô mundum confectum* Gentilium agnovere non pauci, ſive illud de Filio Dei intellexerint ſive de ſermone, quô omnia fieri juſſit ſimul effecitque Deus: ſeu λόγος προφορικὸς ſeu ἐνδιάθετος is vocandus ſit, cùm ita dixerit Deus, non ut per vocis organa quidem ſonus exiret, nec ut linguæ motus cœleſte formaret alloquium atque aërem iſtum quidam verborum ſtrepitus verberaret; ſed ut *voluntatis ſuæ cognitionem proderet operationis effectu*, ut Ambroſius loquitur, *Hexaëm. l.* 1. *c.* 9. Hinc Orpheus in *juramento*,

> *Oraculum vocem Patris obteſtor, quam primùm effatus eſt,*
> *Cum Mundum univerſum ſuis firmaret conſiliis.*

apud Juſtinum Martyrem, *Orat. ad Gentes.* Paria de Platone, Socrate, Pythagora, vide apud Clementem, *l.* 5. *Strom.* de Ariſtotele, *l. de div. Sap. ſecund. Ægypt. l.* 10. *c.* 13. de aliis apud præfatum Pfannerum, *d. l. c.* 5. §. 4. qui etiam Diſputationem Leontii Epiſcopi Cæſareenſ. Cappadoc. nomine Patrum adverſùs Phædonem Philoſoph. Arrianum in Concilio Niceno, Gelaſio Cyziceno memoratam, quâ is inter alia, *verbi* in ore hominis formati, exemplô, doctrinam de SS. Triade egregiè illuſtravit, paucis tangit, c. 3. §. 5.

VERBUSTUS, vide ſuprà *Subverbuſtus.*

VERCELLÆ, urbs Lybicorum, in Inſubrum & Salaſſiorum confinio, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Mediolanenſi ad Seſſitem fluv. Nunc Pedemontii urbs permunita, cum arce valida. Pluries capta, ſed pace ad Pyrenæos Sabaudiæ Duci reddita. 10. mill. paſſ. ab Urbe Caſalenſi in Boream, quot à Novaria in Occaſum: Hujus Epiſcopus Euſebius à Juliano Apoſtata Thebas relegatus eſt. Rufin. *l.* 1. *c.* 28. Hic dein Conciliabulum, A. C. 1050. à Leone IX. habitum, contra Berengarium, Archidiaconum Andegavenſem, veræ de Euchariſtia ſententiæ aſſertorem, ad quod vocatus, non comparuit, etiam vulgo *Vercelli.* Gall. *Verceil.* Ejus meminit Silius, *l.* 8. *v.* 598.

Vercellæ, fuſcique ferax Pollentia villi.

VERCELLENSE Dominium, *il Vercelleſe,* tractus Italiæ, aliâs pars Ducatus Mediolanenſis, nunc ſub Sabaudiæ Duce. Inter Ducatum eſt Mediolanenſem ad Boream & Ortum, Marchionatum Eporedienſem ad Occaſum, & Montemferratum ad Meridiem. Caput *Vercelæ*; ibi & Bugella & Fanum S. Agathæ.

VERCELLENSIS Johannes, vide *Johannes.*

VERCINGETORIX, Celtilli filius, Arvernus, ſummæ potentiæ adoleſcens, cujus Pater totius Galliæ principatum obtinuerat. Defectionis & belli contra Cæſarem author: Rex à ſuis appellatus. Cæſ. *l.* 7. *Comm. c.* 4. 5. *ſ.* Victus a Cæſare, & in triumphum ductus eſt. Idem ibid. *ad fin. libri.* Dio, *l.* 40. Strabo, *l.* 4. Oroſ. *l.* 6. *c.* 9. Florus, *l.* 3. *c.* 10. &c.

VERCINIACUM, vulgò *Vergigny,* locus Galliæ, à Craſpejo pagi Vadenſis capite 3. leuc. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VERCULUM, oppid. Pedemontii.

VERCZERUS, vulgò WERCZERZEE, lacus Eſthoniæ propriæ inter Torpatum ad Ortum, & Felinum ad Occaſum. Hinc Fela fluv. effluit. Sub Suecis.

VERDA, urbs Saxoniæ inferioris, vulgò *Verden,* caput Ducatus cognominis, Suecis nuper erepta, anteà ſub Epiſcopo proprio, ab Archiepiſcopo Moguntino dependente. Ad Alleram fluv. qui poſteà cadit in Viſurgim, 6. milliar. Germanic. à Brema in Ortum, Cellam versùs 10 & 11. à Stada in Meridiem. Duplex eſt, vetus & nova; eſtque parva & immunita. Ducatus autem cognominis eſt inter Ducatus Bremenſem & Brunſuicenſem.

VERDA, ſeu VERTIA, & *Donawertia,* vulgò *Donawert,* urbs Sueviæ, ad Danubium, ubi Vernitium recipit, aliàs libera & ſui juris, nunc ab A. C. 1607. ſub Electore Bavariæ. In ipſo confinio Bavariæ ſuperioris, 6. milliar. Germanic. ab Auguſta Vindelic. Pluries capta & recepta.

VERDERIUS Claudius, vide *Claudius.*

VERECUNDIA demiſſi oris, in Heroibus & Heroinis, celebrata paſſim apud Poëtas, indicio virtutis modeſtiæque. Unde Statius *de Violantilla, l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 11.

Ipſa manu nuptam genitrix Æneia duxit,
Lumine demiſſam, & dulci probitate rubentem.

Hic nempe colore ſuorum facies ſuppingit, quem proin Virginem quàm maximè decere Ariſtotele genitum dixit, apud Laërtium. Sic idem, *l.* 4. *Theb. v.* 768.

—— *Demiſſo Lemnia vultu* &c.

Vide quoque Virg. *l.* 12. *Æn.* de Turno, Ælianum, *Var. l.* 12. *c.* 1. de Aſpaſia: Euſtathium, *l.* 10. & 11. de Iſmene: porrò Ariſtænetum, *l.* 1. *Ep.* 19. Apollon. Rhodium, *l.* 1. *v.* 790. Muſæum in *Leandro,* Alios, & plura hanc in rem apud Caſp. Barthium, *Adv. l.* 90. *c.* 5. Alia notio vocis apud Capitolin. in *Marco. Sane quamvis eſſet conſtans, erat etiam verecundus*; Et *c.* 4. cum *verecundum fuiſſe ſine ignavia* ait, non enim αἰσχυντηλὸν, ſed αἰδήμονα hic ſignificat, qui rogatus negare non ſuſtineret, ut exponit Salmaſ. *ad loc.* Vide quoque *ad Arnobii iſta, adv. Gentes l.* 2. *Quamvis ille ſit indolis infamiam ſemper atque ignominioſa fugientis*: Deſid. Heraldum, ubi multa de teneræ frontis hominibus, ἐντρεπτικοῖς καὶ αἰδήμοσι, quos improbi, ἀνάνδρους & inertes arbitrati, τοὺς ἀσχήμονας contrà conſtantes & ἀνδρείους vocant; nec non ſuprà *Pallidi*; it. *Pavor* & *Pudor*: uti de *Verecundiæ rubore* ab Ariſtonide expreſſo, voce *Terror.*

VEREDARIUS, apud Caſſiodorum, *Var. l.* 4. *Ep.* 47. ad Godiſcalcum Sajonem: *Idcirco quinquaginta ſolidorum mulctam jam non Veredarius, ſed catabulenſis incurrat, quiſquis ultra centum libras, parhippum crediderit onerandum*: nomen eorum, qui mandatis Principum ac reſponſis ferendis operam dabant, ſed in equis, quales hodie *Currerios* Galli vocant. Sicut *Curſores* idem miniſterium exhibebant, ſed pedibus, quales iiſdem *Valets de pied* dicuntur. Horum inſtitutum quidam ad Auguſtum referunt, de quo Sueton. *l.* 2. *c.* 49. *Quò celeriùs ac ſub manum annuntiari cognoſcique poſſet, quid in provincia quaque gereretur, juvenes primò modicis intervallis per militares vias, dehinc vehicula, diſpoſuit: commodius id viſum eſt, ut qui à loco eidem perferunt literas, interrogari quoque, ſi quid res exigerent, poſſent.* Sed Caſaubon. *ad l.* Cyrum Regem Perſarum id primum excogitâſſe, auctore Xenophonte, *l.* 8. Auguſtum verò hoc adinveniſſe, ut in ſingulis manſionibus *Veredarii* mutarentur cum veredis, ob rationem Suetonio indigitatam, ait, qua de re vide ſuprà, ubi de *Curſu Publico.* Olim iidem *Frumentarii,* poſteriori ævò *Sagones* appellati, à ſagis quibus tegebantur, Hippocomorum inſtar, quibus ne ſua ſaga auferrent *Veredarii,* cautum eſt *l.* 50. Cod. *Theodoſ.* Græcis Ἀγγελιαφόροι & Γραμματηφόροι, quòd *ſacras literas* ferrent, ut dicitur *in l.* 35. *Cod. ejuſd. tit. de Curſu publ.* Item Πτεροφόροι, à *pennis,* quas in capite geſtabant, *Gloſſ. Lat. MS.* apud Car. du Freſne, *Veredarii dicuntur, à veredo, qui feſtinanter in equis currunt, non deſcendunt de equo, antequam liberant reſponſa ſua: habent in capite pennas, ut inde intelligatur feſtinatio itineris: datur ſemper ut equus paratus, nec manducant, niſi ſuper equo, antequam perfecerunt.* His qui præerat in Aula Francica olim, κατ' ἐξοχὴν *Veredarius* dicebatur. Sic in vetere *Charta* apud Auctorem prælatum, ſubſcripſere *Ludovicus filius Regis* poſtmodum Rex hujus nominis V. *Gervaſius Dapifer* —— *Fredericus Camerarius, Balduinus Veredarius.* Fortè idem, quem *Le Grand Maiſtre de Poſtes* hodie Galli appellant. Nomen a *veredo,* quæ vox à Græco Βίρρος aut Βερος, βίρηδος, *fugitivum* aut *fugacem* denotante, originem habet, Salmaſio *ad Lamprid. in Alex. c.* 42. Eſt autem *Veredus* Græcè ἵππος ταχυδρόμος, *Equus velociter currens,* & memoratur Martiali, ubi Priſco, ne illiuſmodi equò in venatu uteretur, conſulunt *l.* 12. *Epigr.* 14.

Parcius utaris, moneo, rapiente Veredô,
Priſce, nec in lepores tam violentus eas &c.

Cujuſmodi equo ne nimium imponeretur, providerunt, *l.* 3. *Cod. tit.* Valentinianus, Valens & Gratianus AAA. *ut nemo amplius* —— *veredo quam trecenta* (*pondo*) *auderet imponere.* ut legem reſtituit Salmaſius, qui *tria auri centenaria* interpretatur. Præter quæ, ne ſella cum frænis ac averta ſexaginta libras tranſiret, conſtitutum eſt in *Cod.* eodem *l.* 47. Imponebatur autem illis hòc pondere aurum largitionale, & in ſacculis hippocomi ferebatur, ſi quando deſtinaretur ad comitatum Principis ac ſacris largitionibus inferendum portaretur: fiebatque mutatio in ſingula 6. millia &c. Quam in rem vide modo laudatum Salmaſ. *ad Lamprid. Alex. Sev. loc. cit.* & plura ſuprà paſſim ubi de *Curſoribus, Frumentariis, Pterophoris,* in voce *Manſio,* it. *Pinna, Poſta,* alibique. Sed & *Veredum,* genus vehiculi, in quo vectationem minorem valetudinariis quoque ac ſenibus Auſonius Gallus Poëta & Auſonii Medici, à Marcello citati filius, probâſſe videtur, quando is amico cuidam ſeni & à morbo reſurgenti ſcribens monet, Ciſiò & *Veredo,* tardè vehatur; Rhedas, petorrita & equorum veloces motus fugiat, *Epiſt.* 14. *ad Paulum*:

Pelle ſoporiferi ſenium, nubemque veterni,
Atque alacri mediam carpe vigore viam.
Sed Ciſium, aut pigrum cautus conſcende Veredum,
Non tibi ſit Rheda, non amor acris equi.
Cantherii manco male nota Petorrita vites,
Nec celeres mulas ipſe Metiſcus agas.

Unde colligimus *Veredum* vehiculum, à *Veredo* equo, diverſæ planè rationis fuiſſe, cùm hic velox, illud tardum eſſet. Vide Mercurialem, *de Arte Gymn. l.* 6. *c.* 10.

VEREDUNA, vide *Verodunum.*

VEREMBERTUS, Monachus Sangellenſis, ſecul. 15. Scripſit *Commentar. in Apocalypſim & Hiſtoriam Monaſterii ſui,* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 36.

VERENDA velandi mos, imò lex, è lapſu orta: Cùm enim priùs quibuſvis pretioſis veſtibus præcelluiſſet hominis nuditas, utpote innocentiæ veſte tecta, quæ velut præfulgida lampas in corpore diaphano corpus totum tunc illuſtraverat: poſtmodùm propter inordinatos & obſcœnos carnis affectus, motuſque adverſus rationem rebellantes, turpis illa atque ignominioſa eſſe cœpit. Hinc *conſuerunt folia ficus ſibi* chagorot, i. e. *ſubligacula* Protoplaſtæ, ſtatim a lapſu feciſſe leguntur, Geneſ. *c.* 3. *v.* 7. de quibus vide ſuprà, voce *Ficus.* Tranſiitque ille pudoris ſenſus ac qualequale remedium ad maximè barbaras quoque gentes, ſub capitali etiam apud veteres Perſas pœnâ inculcatum. Cui legi tamen in adverſum ne libidinis impudentiam, & ipſi manifeſtam naturæ vim inferre non erubuiſſe, adeo ut & verendorum utriuſque nomina ſcortis ſuis imponeret, boſque maximè in deliciis haberet, Commodum apud Lampridium, *c.* 10. quis non ſtupeat? Certè de Pertinace, inſtrumentum omne aulæ Commodianæ vendente, meritò etiam ſcurras hos *turpiſſimum nominum dedecora preferentes proſcripſiſſe ac vendidiſſe,* refert, *c.* 7. Quid quòd poculis bibiſſe & ſcutulis in obſcœnam figuram formatis, uſos eſſe homines utriuſque ſexus, legimus paſſim, apud Martialem, *Hiſtor. Aug.* Scriptores, Alios. Omnem verò ſtuporem excedit, quod de coronandi partem hanc ritu, à matrefamiliâs honeſtiſſima, publica in feſtivitate ac ſacerrimis ſacris Liberi Patris in oppido Lavinio, obiri ſolito, affert S. Auguſtinus, *de Civ. Dei, l.* 7. *c.* 21. Vide quoque ſuprà *Ithyphalli, Phallus, Triphallus, Turpia.* Sed minùs hoc mirabitur, quiſquis myſterium iniquitatis in pleriſque Gentilium Sacris, cum efficacia erroris, tot per ſecula operatum cum innumerabilium animarum interneciоne, penitiùs introſpexerit. Unde facilis eorundem in calumniam lapſus, quâ *Sacerdotis colere genitalia* Chriſtianos, ut Cæcilius de his loquitur apud Minucium Fel. aſſerere non erubuerunt. Occaſione hinc deſumtâ, quòd Chriſtiani, quibus contigerat poſt fidem Chriſto datam graviter labi, à communione Eccleſiæ abſtinere juſſi locum veniæ ſibi dari, accidendo ad pedes & genua fratrum ac Sacerdotum, demiſsè ac ſuppliciter petere ſolerent. A quo more ortæ phraſes, *Advolvi presbyteris* & *Volutando caligas fratrum detergere.* Vide Nic. Rigaltium, *ad Minuc.* & plura apud Deſ. Heraldum, *Digreſſionum l.* 2. Ita ergo, velari iſta omnino neceſſe, unde inter graviſſimas pœnas, *revelationem verendorum* minari hominum vitiis iratum Numen, legimus apud Prophetas non unò locô: nec Chami hiſtoria, cum omni ſua poſteritate devoti, quòd nuditatem Patris non texiſſet, ignota ulli. Sed parùm eſt veſte texiſſe, niſi ad innocentiæ priſtinæ peplum, meritò CHRISTI & Spiritus Divini gratiâ, cujus olim Circumciſio ſymbolum, recuperandum pro viribus enitamur.

cuitamur, *diſcatque noſtrum unusquisque vas ſuum poſſidere in ſanctificatione & honore*, uti Apoſtolus jubet 1. Theſſal. c. 4. v. 4. quò pactò *ſanctiſſimum hoc corporis membrum*, uti Barthius, *Animadv. Papin.* loquitur, decori ſuo denique reſtitueretur, & ſublatâ affectuum rebellione, turpitudo ceſſaret. Præpoſterè primi non inter hæreticos ſolùm, qui *Eunuchi* propterea dicti, ſed & inter alios, fecère, qui malè intellectò Evangelii, *de ſui Caſtratione propter Regnum cælorum*, locò, ad literam iſta interpretati ſunt, ut ſuprà vidimus. Atrox verò ſævitia Tiberii, *quem excogitâſſe inter cætera cruciatus genera etiam, ut longâ meri potione per fallaciam oneratos, repente veretris deligatis, fidicularum ſimul, urinæque tormentò diſtenderet*, Suetonius memorat, c. 62. cui ſimile quid in ſanctiſſimos Chriſti Martyres olim exercitum, legimus apud harum rerum Scriptores. Vide de horrendo Benjamin Monachi tormento, *arundine viritibus inſerta & ſæpius retracta*, aliuſque, Theodoretum, *Hiſt. Eccl. l.* 5. *c.* 38.

VERESIS, fluv. parvus Latii, per agrum Prænestinum, fluens. *Verello Leandro*, *Verde* aliis. Nunc *Oſa*, *Luc. Holſtenio*, juxta Prænestinam viam & lacum Burtanum ſive S. Praxedis. Defluit ad Caſtellum S. Juliani & paulo ſupra fontem Salonium, in Anienem ſe exonerat.

VERETUM, oppid. Salentinorum exciſum, à Leuca 4. mill. paſſ. diſtans, Japygio promontorio vicinum. *Vretum* apud *Ptol.* legitur, à *Verrio* diverſum, quod aliis eſt *Varo*, aliis *Orra*, urbs Epiſcopalis.

VERGÆ, Liv. *l.* 30. *c.* 19 poſtea *Vergianum*, *Rogiano*, Barrio, oppid. Brutiorum mediterraneum in Calabria citeriore ad Iſaurum fluv. inter Balbiam & Beſidianum.

VERGARA Johannes, Toletanus, Alfonſo Fonſecæ Archiepiſcopo à Secretis, Bembo ac Sadoleto æquiparari meruit. In editione Bibliorum Complutenſium operam ſuam contribuere juſſus, Libros Salomonis, & libr. Siracidis, vertit. Orſus *Vitam Ximenii Cardinal.* illam Alv. Gomeſio abſolvendam reliquit, metricô Epitaphiô eum ornâſſe contentus. Etiam Ariſtotelis quædam Latinè vertit. Obiit A. C. 1558. Ætat. 64. Frater Franciſci, ingeniô minus, lectione magis inclyti, qui ſcripſit *Grammaticam Græcam*, ac Latio donavit *Baſilium* & *Theonis Sophiſtæ Progymnaſmata*. *Heliodori* verò *Æthiopica* in Hiſpan. Linguam tranſtulit Mſcr. Auctor *Biblioth. Hiſpan.* Anton. Teiſſier, *Elog. Part.* 1. &c. 14. annis ante fratrem extinctus. *Ibid.*

VERGASILLAUNUS Arvernus, Vercingetorigis conſobrinus, poſtremò Galliæ motu è 4. ſummis Ducibus. Cæſ. *l.* 7. *c.* 88. *comm.*

VERGELLUS, qui & *Gellus*, fluv. Apuliæ apud Cannas fluens, quem Annibal ponte ex Romanorum interfectorum cadaveribus confectô trajecit. Is in Aufidum labitur, & *Fiume di Canne* nominatur.

VERGEMINUM, meliùs VIGLEBANUM, quaſi à vili gleba, urbecula Epiſcopalis à Clemente VII. facta, cum caſtro munito, in Ducatu Mediolanenſi, *Vigevano* incolis, *Vigeve* Gallis. Huc animi gratiâ ſe recipere frequenter ſolebant Duces Mediolanenſes. Vide *Viglebanum*.

VERGENTUM, Hiſpaniæ oppid. Plin. *l.* 3. *c.* 1.

VERGERE, ſeu INVERGERE, apud Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 244. ubi de ſacro Diis inferis ab Ænea facto,

Quatuor hic primùm nigrantes terga juvencos
Conſtituit: frontique invergit vina Sacerdos:

Papinio *inclinare* eſt, *l.* 4. *Theb. v.* 452. ubi de re ſimili,

Principio largos novies tellure cavatâ
Inclinat Bacchi latices ———

Ubi vet. Schol. *Modeſtam infuſionem dicit, non cum impetu factam.* De quo verbo vide notata doctiſſ. J. Gulielmo Stuckio, *Antiqq. Convivalium l.* 2. *c.* 37. Inde Gallicum *verſer*. Barthius *ad Statii loc.*

VERGERIUS Petrus Paulus, Epiſcopus Juſtinopolitanus, in ditione Venetorum, à Clemente VII. & Paulo III. Pontificib. in Germaniam miſſus, Ferdinando Romanorum Regi adeò charus fuit, ut cùm ei in Pannoniis agenti nata eſſet filia Catharina, unà cum Georgio Marchione Brandeburgico & Johanne Archiepiſcopo Lundenſi, pro ea in Baptiſmo fidejuſſerit. A colloquio Wormatienſi A. C. 1541. Romam cùm rediiſſet, ei à Pontifice purpura deſtinata eſt. Sed monitus à Cardinali Ginucio apud Pontificem Lutheraniſmi eum ſuſpectum eſſe redditum, in patriam ſeceſſit, librum ibi *Adverſus Apoſtatas Germaniæ*, ut ſuſpicioni tam damnoſæ ſe eximeret, orſurus. Verùm ecce, dum libros adverſariorum, quos refutaturus erat, accuratiùs evolvit, ipſe victum ſe ſenſit, ſpeque Cardinalatus abjectâ, ad fratrem Joh. Baptiſtam, Polæ Epiſcopum abiit: Quò ad lectionem S. Scripturæ, hincque veritatis agnitionem ſimiliter perductô, ambo populum per Iſtriam erudire cœperunt. Mox Inquiſitorum violentiâ coactus Vergerius, Mantuam divertit ad Gonzagam Herculem Cardinalem, unde quoque diſcedere compulſus, Tridentum venit, ut Concilio ſe purgaret, ſed locô ei in conſeſſu à Pontificis Legatis negatô, Venetias delatus eſt. Ibi fruſtrà à Caſo legato ſollicitatus ut Romam peteret, Patavium venit, ubi Franciſco Spieræ, ob defectionem à fide, deſperabundo, ſæpius adfuit, magiſque ejus exemplò confirmatus ad vicinos profectus eſt Rhætos. Apud quos, ut & in valle Telina, poſtquàm aliquot annis Evangelium docuiſſet, à Principe Wirtembergico Tubingam vocatus eſt A. C. 1548. Vide Joh. Sleidanum, *Comm. de Statu Rel. & Reip. paſſim, imprimis, l.* 21. ut & voces *Petrus Paulus Vergerius*, & *Spiera*.

VERGIA, & VERGIANUM, vide *Verga*.

VERGILIA, urbs Baſtitanorum, *Murcia* quibuſdam, vide ibi.

VERGILIÆ, 7. ſtellæ inter os Tauri & Arietis caudam ſitæ, teſte Hyginô, *l.* 2. *de ſignis cæleſtibus*, c. 20. ita dictæ, quòd circa Æquinoctium vernum matutinum oriantur. Propert. *l.* 1. *El.* 8. *v.* 9.

O utinam hybernæ duplicentur tempora brumæ,
Et ſit iners tardis navita Vergiliis.

Plautus in *Amphitryone*, *Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 119.

Nec Jugulæ, neque Veſperugo, neque Vergiliæ occidunt.

Nic. Lloydius. Ab earum occaſu ſerendi tempus Veteribus obſervatum, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 733. & *ſeqq.* Ex eodem Romani Inſtitores olim de hyeme augurabantur, eôque nubilô, quia pluvioſa denuntiaretur hyems, augebant lacernarum pretia; ſerenô, reliquorum veſtimentorum, quod aſpera hyems eſſet futura, incendebant, uti teſtis eſt Plinius, *l.* 18. *c.* 25. &c. Vide & *Pleiades*.

VERGILIO, vide *Aulus*.

VERGILIUS Marcellus, vide *Marcellus*.

VERGINIUM Mare, ut *Ptol.* vel *Hibernicum*, ut aliis placet, mare eſt quod Hiberniam & Angliam interfluit, *Mor Uveridh* Britannis vocari, ait *Humfredus Lhuydus*. *Canalem* verò *S. Georgii* vocant Angli & Galli. Aliis *Vergivium*. Hibernis *Farigi*, Angl. *The Iriſch Sea*, Hiberniam, Walliam, Scotiam & partem Angliæ Occidentalis interluit; Extenditur à quibuſdam ad Bolerium promontor. *Baudrand.*

VERGINIUS, inferioris Exercitus Germanici legatus; cui, quia milites imperium detulerant, per ſimulationem amicitiæ inde abductus eſt. Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 8.

VERGINIUS Rhetor, ævô Neronianô, Perſii præceptor, qui ſcripſit *de materiis Rhetoricorum*, teſte Fabiô, *l.* 3. *c.* 1. ob celebritatem nominis, à Nerone expulſus. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 71.

VERGIUM, Liv. *l.* 34. *c.* 21. *Bergidum Ptol.* oppid. Catalauniæ, *Viarxo Morali*, nunc pagus Cataloniæ, de quo à Romanis capto Liv. Dec. 4. l. 4. ſed videtur *Lubino Verja* nunc, olim in Hiſpania Bætica & conventu Cordubenſi, inter Abderam ad Auſtrum, & Oſcam Bæticæ, ad Boream. Nunc in regno Granat. 14 leuc. à Granata, Almeriam verſus 8.

VERGOBRETUS, ſummus erat apud Heduos magiſtratus, qui creabatur annuus, & vitæ, neciſque in ſuos habebat poteſtatem. Cæſar, *l.* 1. *de Bell. Gall. c.* 16. quaſi Magiſter operum, ex *Oberſt* & *werg* German. Veſtigia hujus Magiſtratus, Auguſtoduni adhuc, ubi *Werg*, ſummum honorem gerens.

VERGY, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, cujus origo arceſſitur à Varino Comite vel Gubernatore Arverniæ, patre Theodorici Comitis *de Maſcon*, *Chalon*, *Autun*, quô genitus Manaſſes Com. *de Chalon*, *Auxois*, *Beaune* & *Dijon*, pater fuit Giſelberti, Ducis Burgundiæ (cujus filia Ducatum marito attulit) & Manaſſis Comitis *de Dijon* & *Auxois*. Huic filius fuit Rudolphus, & ſecundùm quoſdam Manaſſes III. Familiæ *de Cougny* auctor. Rudolphus nepotem habuit Gerhardum *de Vergy*, Roberti & Godofredi Dn. *de Douzy* & *S. Aignan* (cujus poſteri Comitatum Nivernenſem etiam obtinuêre) patrem. Robertus fil. Savaricum Comitem. *de Chalon* genuit: à cujus majore filio Comites illi propagati; ab altero Simone Domini *de Vergy*, in varias lineas diſtincti, Dominiorum *de Beaumont ſur Vigenne*, *Beauvoir*, *Mirebeau*, *Fouvent*, *S. Deſier*, *Acbey*: omnium diutiſſimè duravit ramus Dominorum & tandem Comit. *de Champlite*, à quo Franciſco *de Vergy* Comite de *Champlite*, qui obiit A. C. 1591. (fil. Gulielmi *de Vergy* Baronis *d'Autry*,) & Claudiâ *de Pontaillier*, geniti ſunt Claudius Comes de *Champlite* (maritus 1. Catharinæ Chabotiæ. 2. Eleonoræ *de Tomaſſin*, extinctus A. C. 1602.) Ferdinandus Dn. *de Flaigey* (qui obiit A. C 1594.) Anna (uxor Philiberti Baronis *de Montmartin*. 2. Jo. Ludovici *de Pontailler* Dn. *de Tallemey*) & Beatrix (nupta Vandalino Simoni *de Criſance* Dn. *de Beauvoir*) fratres & ſorores nominis *de Vergy*; præter quos Cleriadus, aliâ matre natus, ultimus ex hac Familia deceſſit, Philipp. Jac. Spenerus, *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 98. ex Andrea Ducheſnio, qui Familiam hanc illuſtrem peculiari opere excoluit: Vide quoque eum, *Arte Herald. Tom.* 2.

VERIA, ſeu CAMPOVERIA, urbecula Zeelandiæ, in Valachria Inſul. cum portu capaci. Vulgò *der Vere*. Vix 1. leuc. à Middelburgo in Cæciam probè munita. Sub dominio olim Principis Auriaci.

VERINBREA, villa olim Galliæ publica, ad Iſaram, in pago Vadenſi, vulgò *Verberie*, & corruptè *Barb. rie*. Hic Carolus Princeps Francorum graviter decubuit, A. C. 719. Synodus dein A. C. 853. ut & altera ante ſub Pippino Rege & A. C. 869. habita. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VERISSIMUS, vide *Annius Veriſſimus*.

VERITAS, temporis filia & Virtutis mater, Dea exiſtimata eſt à Gentibus. Fingebatur mulier pulchra, magna, ſimpliciter ornata, illuſtris ac ſplendida, cujus oculorum orbes purò lumine nitebant, ut aſtrorum & ſtellarum fulgorem imitari valerentur. Vide Plut. *in Qu. Rom.* Huic, ut & Menti, Anaxagoras, perſpectâ Animæ Rationalis præſtantiâ ac cœleſti origine, geminas poſuit aras, teſte Æliano, *Var. Hiſt. l.* 8. *c. ultimò.* Ejuſdem ſimulachrum de collo ex aurea catena ſuſpenſum τὸν Ἀρχιδικαστὴν, *ſupremum Judicem ſeu Magiſtratum*, apud Ægyptios geſtaviſſe, narrat Diodorus, *l.* 1 ubi ζώδιον illud vocat τῶν πολυτελῶν λίθων, *ſignum è pretioſis lapillis*, additque cùm *Veritatis* ſignum aſſumpſerit Summus Judex, *diſceptationes incepiſſe*. Ælianus ſic hac de re, *Apud Ægyptios olim Judices Sacerdotes erant: qui natu maximus, illorum princeps erat; & in omnes jus dicebat* — Εἶχε δὲ καὶ ἄγαλμα περὶ τὸν αὐχένα ἐκ σαπφείρου λίθου, καὶ ἐκαλεῖτο τὸ ἄγαλμα ΑΛΗΘΕΙΑ, *Gerebat autem de collo imaginem ex ſapphiro, & imago illa vocabatur* VERITAS, *Var. l.* 14. *c.* 34. Ex ſapphiro ergo præcipuè confectum hoc ſimulachrum, aliis pretioſis lapidibus ornatum fuit. Atque hinc Ἀληθείας vocabulô Ægyptiacô Hebræorum *Thummim* expreſſiſſe LXX. Interpretes ait Joh. Marshamus, *Canon. Chron. Secul.* X. Idem Diodorus in eadem regione, præter Hecates ἱερὸν, & tem πύλας Cocyti & Lethes, alias item πύλας Ἀληθείας, *portas Veritatis*, fuiſſe, & prope has ſimulacrum abſque capite ſtans [illegible], addit in *ſeqq.* Plutarchus porro *de Iſid. & Oſir.* decimâ nonâ primi menſis diem Mercurio feſtum celebrantes, mel & ficos ediſſe, ſimul dicentes γλυκὺ ἡ ἀλήθεια, *Dulcis eſt Veritas*: Iſidiſque φυλακτήριον, quod fabulabantur ſibi [illegible], ſignificâſſe φωνὴ ἀληθής, *vox vera*, refert &c.

Invictam *Veritatem*, Divas inter publicè, neque apud Græcos, neque apud Romanos, cultam, pluribus oſtendit Cl. Gothofredus, *Exerc. de Eccl.* 1. ubi præclarè enucleat locum Apoſtoli 1. Tim. *c.* 3. *v.* 15. in quo Eccleſia, Στύλος dicitur καὶ ἑδραίωμα τῆς Ἀληθείας, quem vide: uti de *Veritatis* imagine, peculiari modò ab Hæreticis quibuſdam expicta, Epiphanium *de Hær.* Cæterùm *de Veritate* penè univerſà, per varias Philoſophorum ſectas diviſà: deque illa involucris variis à Theologis olim Philoſophiſque abſtruſa, vide Tob. Pfannerum, *Syſtem. Theol. Gentil. pur. c.* 1. §. 7. & *ſeqq.*

VERJUGODUMNUS, Numen à Gallis olim coltum, memoratur in *veter. Inſcript.* haud pridem detecta in Æde Monaſterii SS. Achii & Acheoli, Ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini, ad Ambianum, in Gallia, quæ ſic habet:

PRO SALUTE ET
VICTORIA EXX G
APOLLINI ET VER
IUGODUMNO
TRIBUNALIA DUA
SETUBOGIUS ESUGGI
F. D. S. D.

Ubi Apollini adjungitur: quibus ambobus Setubogius hic *tribunalia* duo ſeu ſtylobatas, in quibus utriuſque Idoli ſtatuæ conſiſtebant, erexit. Unde σύνναους quidem illos, non tamen συμβώμους ſeu συνθρόνους fuiſſe, quippe erectis in uno eodemque templo binis tribunalibus, colligit Car. du Freſne, qui *Inſcriptionem* hanc eruit, primuſque Numen hoc ἐπιχώριον ſeu locale Gallorum, cujus non alia extat memoria, in lucem protraxit, *Diſſert. de Inferioris ævi Numiſm. num.* 54.

VERKEEREN, quid ludi? vide ſuprà ubi de *Scriptorum XII. ludo.*

VERLUCIO, *Antonin. Werminſter Camdeno*, oppid. olim, nunc pagus Angliæ, inter Aquas Solis, ſive Bathoniam ad Occaſum 15. & Cunetionem ad Ortum, 20. mill. paſſ.

VERMELANDIA, vulgo VERMELAND, provinc. Weſtrogothiæ, inter Dalecarliam ad Boream, Nericiam ad Ortum, Venerum lacum ad Meridiem, Daliam ac Norvegiam ad Occaſum. Ejus urbes ſunt Caroloſtadium, Philippoſtadium, Cola & Ruſcoga.

VERMERIA, vulgò VERBERIE, regia domus, in tractu Valeſio, ad fluv. Oeſium, in diœceſi Sueſſionenſi. Hic 4. concilia habita. Vide Moter. *Dict. Hiſt.*

VERMICULATUM, apud Lucillium,

——— lexis compoſtæ, ut teſſerulæ omnes,
Arte pavimenti, atque emblemate vermiculatô,

eſt, coccineô colore tinctum, à *cocco*, quod *vermiculum* Latini, σκωλήκιον quoque Græci dixêre. Hujus enim grana, quæ *cuſculia* vocat Plinius, quòd è cortice *eraduntur*, *l.* 16. *c.* 8. ſcatent intus parvis *vermiculis*, quorum ſanies coccino tingendo præclara eſt. unde *vermiculum*, pro ipſo cocco, & *emblemate vermiculatum*, pro cocco tinctum. Namque teſſelæ illæ, quibus pavimenta variabant Veteres, diverſis coloribus tingi ſolebant, uti vidimus. Sic *pelles vermiculatæ*, pro eodem colore tinctis, apud Hieronym. *in Epiſt.* Inde itaque & apud Græcos recentiores σκώληξ pro *cocco* paſſim, ut in Democriti ſuppoſititio opere *de purpura tingenda ratione*, σκώληξ Γαλατικὸς, pro *cocco Galatico*, & σκώληξ ὁ πορφυρὸς. *Vermem* etiam Latini appellavêre, unde *vermi-tinctum*. Arabes *Kirmu* vel *Kermes*, ſimiliter tam granum ipſum, quàm *vermem*, ex cujus ſanie elicitur color, dicunt: unde *Cramoiſi*, ſicut ex voce *vermiculum*, *vermeil* ſuum Galli ſumpſêre. Quam in rem vide plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 272. 1214. Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte poſter. l.* 4. *c.* 27. ubi exponit vocem Hebræam שני, quæ occurrit Geneſ. *c.* 38. *v.* 28, 30. & תולע, quæ Eſaiæ *c.* 1. *v.* 18. nec non ſuprà, ubi de *Cocco*, item voce *Cuſculia* &c.

VERMINA, Syphacis Fil. qui cum maximô beneficiô, per legatos, à Romanis petiiſſet ut Rex ſociuſque & amicus a Senatu appellaretur; ejus legatis reſponſum eſt, nominis illius honorem, pro magnis erga ſe Regum meritis P. R. dare conſuêſſe.

VERMIS, ex Græc. ἕλμινς, i.e. *lumbricus*, quòd ἀπὸ τοῦ ἑλίσσειν, quia variè *torquetur* & *convolvitur*, in genere σκώληξ Græcis dicitur, ἀπὸ τῆς σκύλλειν, unde σκύλευμα, quale tandem fit cadaver, quod *vermes* depaſcuntur. Hebr. רמה *rimma*, quod à *rammu*, i.e. putreſcere, carioſum fieri; item תולע *thola*, à radice *vorare* ſeu *deglutire* denotante: quæ tamen aliquando diſtinguuntur, ut videbimus. Animal eſt ἐν τοῖς περιττώμασι, ut ait Ariſtoteles, *Hiſt. l.* 5. *c.* 19. h.e. *in excrementis* plerumque ortum, cæcum, ſurdum, informe, inerme, ſine pedibus, omnibus injuriis impoſitum, rudimentum potiùs animalis, quàm verum animal. Unde inſecta, quotquot volant, prius ſunt vermes, dein, pedibus aliiſque paulatim accedentibus, perfectiora evadunt: Hinc ad contemptum pertinet, quòd in genere homo *vermi* in Scriptura comparatur locô non unô; quodque natu maximus filiorum Iſaſchar, Geneſ. *c.* 46. *v.* 13. & alius ex eadem tribu, Judic. *c.* 10. *v.* 1. *Thola*, i.e. Vermis, nomen à Parentibus accepêre. Fortaſſe quia naſcentes ab ipſis ſpreti ſunt, neque ullam de ſe ſpem excitârunt: quorum tamen uterque, Deô favente, in virum magnum evaſit. Ex priore namque orti ſunt Tholaitæ, Numer. *c.* 26. *v.* 23. viri fortiſſimi & fœcundiſſimi, quorum Davidis diebus numerati ſunt viginti duo millia ſexcenti 1. Paralip. *c.* 7. *v.* 2. poſterior liberavit & judicavit Iſraëlem annis viginti tribus, Judic. *d. l.* Quamvis autem tam contemtibile ſit animal *vermis*, multiplex tamen illius uſus eſt. Et quidem, ut alia prætereeam, luxum hominis & deliciàs veſtium auget bombyx, qui ſericum vomit, & vermis cocci, qui colorem illum fundit, quem Veteres adorârunt, & nos miramur. Sed & in cibo *vermes*. Plin. *l.* 17. *c.* 24. *Jam quidem & in hoc luxuria eſſe cœpit, prægrandeſque roborum* (vermes) *delicatiore ſunt cibô: coſſos vocant, atque etiam farina ſaginati hi quoque utiles ſunt.* Ælianus item *de Animal. l.* 14. *c.* 13. narrat Indorum Regi in menſis ſecundis apponi *Vermem* quendam in planta naſcentem & igni toſtum: eum delicatiſſimum ab Indis haberi, ac idem teſtari quoſdam Græcorum, qui guſtâſſent. Johannes etiam Mandevil Anglus, qui ante annos claruit CCC. in Inſul. Talache, Principibus apponi in menſis, è lignis putridis enatos, tradit. Et è lumbricis Indos placentas conficere, refert Jo. Manardus. Imò & crudis veſci *vermibus* Indos Occiduos, prodidit Jo. Lopezius, vide Voſſ. de *Idol. l.* 4. *c.* 78. Hoc verò omnem veſaniam ſuperat, quòd etiam in his animalculis reperêre Idololatræ εἰδωλολατρείας materiam. Teſtis Hercules Ἰπoκτόνος, à *vermibus*, qui vites infeſtaverant, nomen adeptus, & ab Erythræis Meliunteem accolentibus olim cultus, de quo vide Bochartum, ubi ſuprà *parte prior. l.* 1. *c.* 5. & *part. poſter. l.* 4. *c.* 24. Quid quòd ipſi *Vermes* inter ſtercoreos Idololatrarum, etiam in Populo Dei, Deos, Ezech. *c.* 8. *v.* 10. Ipſe autem Deus per *vermes* judicia ſua non rarò exequitur. Non enim ſolum in prædam tam vili animalculo homo poſt mortem ſtatim cedit, ſicque cadaveris hæreditas vermes, & contra hæreditas vermium cadaver fit, unde Jobus, *Foveæ dixi, Pater meus; &* vermi, *Mater & ſoror mea es*, *c.* 17. *v.* 13. 14. Sed & in vivis hominibus *vermes* ebullire notum, ex eodem *c.* 7. *v.* 5. Imò à vermibus corroſi necatique, Antiochus Epiphanes, 2. Maccab. *c.* 9. *v.* 9. Herodes Aſcalonita, apud Joſephum, *Antiqq. l.* 17. *c.* 8. Herodes Agrippa, Actorum *c.* 12. *v.* 23. inſuper Pheretima, in Herodoti *Melpomene*; Caſſander Antipatri fil. in *Bœoticis* Pauſaniæ. Alexander impoſtor, in Luciani *Pſeudomante*; Galerius Maximianus Imperator apud Euſebium, *Hiſt. l.* 8. *c.* 16. Diocletianus, apud Eutychium Alexandr. Julianus Juliani Apoſtatæ patruus, apud Sozom. *l.* 5. *c.* 8. Neſtorius apud Euagrium, *l.* 1. *c.* 7. Dodo, qui Lambertum Tungr. Epiſcopum interfecerat, apud Baronium, A. C. 698. Alii: cujuſmodi vermes *Kokjanm* à Talmudicis vocari, Bochartus idem docet. Variæ autem *Vermium* ſpecies ſunt, unde in *Vermium* genere Hebr. רמה *vermis* propriè *terreſtris*, תולעת *vermis* propriè *fructuum* רקב teredo *vermis ligni*, עש vel סס tinea, *vermis lanarum ac veſtium*: qua de re vide aliquid infrà: plura verò de *Vermibus*, uſu eorum inprimis Medico, apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Idol. l.* 4. *c.* 81. & *ſeqq.* quorundam magnitudine, ut Gangeticorum, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1012. Italicorum, apud eundem Voſſium, *ibid. c.* 9. & 70. *Vermibus metaphoricis*, præſertim de *Verme conſcientiæ*, pœnæ Inferorum parte non minima, Bochartum iterum, *Hieroz. Part. poſter. l.* 4. *c.* 28. totô, &c. præter Plinium, Aldrovandum, Geſnerum, Alios.

Vermium ſpecies variæ.

α. Bombyx, ſerici parens. β. Cocci vermis, unde coccineus color, de quo utroque vide ſuô locô. γ. Coſſus, vermis lignum corrodens, Græcis ἴψ, unde ἰπόβρωτος ſylva, apud Heſiodum in Oper. *v.* 418. Inter cupedias Romanorum, ut vidimus. δ. Ips, vineas corrumpit. ε. *Kokjanm*, homines vivos erodunt. ζ. Lumbrici, in infantum inteſtinis naſcuntur, quorum 4. genera enarrat Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 67. η. Tarmes, *vermis* lardi, apud *Iſidorum*; abietis apud Vitruvium, *l.* 2. *c.* 9. Unde in Plauti *Moſtellar. Act.* 3. *ſc.* 2. *v.* 138. ligneos ædium poſtes *ambos ab infimo tarmes ſecat.* θ. Teredo, in navium hæret ligno. ι. Tinea, propriè laneas lineaſque veſtes conſumit. κ. *Thrips*, ex vermium itidem generibus, quæ in ligno naſcuntur. à quo corroſa ligna priſcos Lacones pro ſigillis habuiſſe, ſuprà diximus &c. Plura vide apud Auctores præfatos, Bochartum præcipuè, *d. l. c.* 27. ubi *de Vermibus, in plantis, ligno & cibis* naſcentibus pluribus agit

VERNA, ſervus domi natus, an à *Vere*, quod optimum fœturæ tempus. *Feſt.* Adamantius Martyrius apud Caſſiodorum, *Si enim Verna domi genitum ſignificet, id eſt οἰκογενής.* A qua voce *Vernaculi*, quibus infenſus fuit Vitellius Imperator apud Sueton. *c.* 14. ubi plebeculam Romanam ſignat hoc nomen, de cujus dicacitate iſta habet Tertullianus, *Apol. Ipſos Quirites, ipſam vernaculam ſeptem collium plebem convenio, an alicui Cæſari ſuo parcat illa lingua Romana?* Notavit pridem & Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 3. *v.* 1.

Vernaculorum *dicta, ſordidum dentem,*
Et fœda lingua probra circulatricis.

Hæcque eſt *vernacula* multitudo, quæ Tacitô teſte, *l.* 1. *Annal. c.* 31. *militaribus numeris per dilectum inſerta, laſciviæ ſueta, laborum intolerans, ſeditionem concivit* &c. Tetigit & Cicero aliquando, ut cùm recenſuit imaginem antiquæ & *vernaculæ* feſtivitatis, *l.* 9. *ad Famil. Ep.* 15; ſaporem *vernaculum*, *de clar. Orat.* crimen domeſticum ac *vernaculum*, 5. *Verr.* Et quidem Felix *Octav.* Romulum, Picum, Tiberinum, Conſum, Pilumnum, Picumnum, eâdem ratione *Romanorum* dixit *vernaculos Deos*, ſimiliter Petrus Diaconus, *Hiſt. Miſcell. l.* 4. Ætnæ incendium, Siciliæ *vernaculum genus monſtri* appellavit, *domeſticum* quidpiam ac nativum indigitans. Atque hinc Pignorius natum, vult ut *vernaculos* nominarent domeſticos ſervos. Martianus Capella, *l.* 8. *famulitium Veneris, vernaculaque Bromialis.* Appulejus, *Metam. l.* 1. *Quid uxor? quid liberi? quid vernaculi?* Aliquando tamen *Verna* vox latiore aliquando notione eſt accepta. Martialis, *l.* 6. *Epigr.* 29. *v.* 1.

Non de plebe domus, nec avaræ Verna *cataſtæ,*
Sed Domini ſanctô dignus amore puer.

Ipſi

Ipſi autem Servi hâc appellatione ſibi blandiri ſunt: Hinc Romæ legebatur, *Tuſcus. Aug. noſtrorum. Verna. Vilicus. Tutela. votum. reddidit.* Ibidem, *Lucidæ. Aug. Vernæ. matri. incomparabili.* Ibidem in vet. monumento, *Leonis. Augg. Vernalis.* Scilicet occinere ſibi poterant Statii illud, *l. 2. Sylv. 2. v. 76.*

Hinc domus, hinc ortus, dominique Penatibus olim
Charus uterque parens, ———

Eratque hoc optimum ſervorum genus, utpote, qui herili domui eam, quam Ingenuo quiſque Patriæ, charitatem & curam præſtarent, atque adeò tranſmarinis & advectitiis, aut ex hoſte captis, deque lapide emptis, longè anteponerentur. Interim *dicacitas Vernilis*, nempe à Dominorum indulgentia profecta, jactabatur. Unde *Verna* pro ſcurra Martiali, *l. 1. Epigr. 42. v. 2.* pro adulatore, Horatio, *l. 2. Sat. 6. v. 66.* inque Urbe homines viles, dicaces & procaces, plerique libertinæ conditionis & *vernilem* laſciviam etiam exſutâ ſervitute retinentes, *Vernaculi*, ut dictum. Imò omnes ſcurras, intemperantiâ oris notos; omnes, qui ſordidas capturas ridiculis dictis oriolam aut tranſeuntem plebem allicientes & lactantes adjuvabant, includebat hoc vocabulum: quo ex numero, complures recenſet Martialis, *l. 1. Epigr. 42.* adeoque non ſolum γέλωτας, ψωμοκόλακας, ſcurras, ut illud interpretati ſunt Caſaub. & Salmaſ. *ad Hiſt. Aug.* Namque cur Vitellius Præſtigiatores potiſſimùm odiſſet, cauſa nulla erat; ſed erat, cur illos ἀστειολόγους dicaces & ſcurriles & mimicos homines, quibus in illum larga dictorum materia, quique minùs parcebant Principi repentino. Quod Suetonius, quem *Vernaculis* & *Mathematicis* infenſum fuiſſe Vitellium dixiſſe vidimus, uno exemplo, in utrumque ſufficiente, comprobat, *c. 14. Exacerbatus, quòd poſt Edictum ſuum, quo jubebat, intra Kal. Octobr. urbe Italiâque excederent, ſtatim libellus eſt propoſitus, & Chaldæos edicere, bonum factum, ne Vitellius Germanicus intra eundem Kalendarum diem uſquam eſſet.* Prædictum enim de morte Vitellii eſt Mathematicorum: ac id proponi formulâ edicti, facetì eſt hominis, quales in iſto ordine ſcurræ, urbani aretalogi, *Vernaculi* &c. Vide Laurentium Pignorium, *Comm. de Servis* & Jo. Frid. Gronov. *de Pecun. Veter. l. 4. c. 10.* nec non infrà, voce *Urbanus*, it. *Vernula*.

VERNATIO, in *veter. Onomaſtico* λεβηρίς. Dum enim diu in cavernis, totâ ſcil. hyeme, torpent ſerpentes, ſitu muccóque obducuntur, qui concreſcit, condenſaturque circa corpus univerſum, ac cutis ſpeciem habet. Quô pactô affecta ſerpens locum quærit anguſtum, eumque penetrando diſtringit hanc quaſi pellem: quæ & vulgò vera ac antiqua pellis putatur. *Exuvias* dicunt, quia *exuuntur*; uti &, quia ſic ſerpens quaſi rejuveneſcat, Latinis *ſenecta*, Græcis γῆρας, vocatur. Ad quod utrumque attendit Tibullus, *l. 1. Eleg. 4. v. 35.*

——— *Serpens novus exuit annos.*

Et Maronis eſt, *l. 3. Georgic. v. 438. ſ.*

Cum poſitis novus exuviis, nitidusque juventa,
Volvitur ——— ———

Sed & *vernatio*; quoniam ſuperficies ea *vere* exuitur: Quæ quia planè eſt exſucca & inanis, aſpera etiam ob ſiccitatem, nec oculos, ſed veſtigia ſolùm oculorum habet, inde Proverbia, γηραιότερος, ἀσπρότερος, ξηρότερος & τυφλότερος, λεβηρίδος, *antiquior, inanior, aſperior*, & *cæcior leberide*. Vide Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l. 4. c. 53.* ſuprà *Exuviæ*; ut & Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l. 2. c. 1.*

VERNEGUS Petrus, vide *Petrus*.

VERNELA, vulgò LA VENELLE, fluv. Galliæ parvus eſt, in *Chron.* Beſvenſi memoratus & Selongiam caſtellum, Mirabellum & S. Leodegarii vicum præterlapſus, Arari accedit; qui, poſtquam Auxonam alluit, Tilâ deinde augetur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce, *Arar fluvius*.

VERNEMETES, *Venant. Fortunatô Vernnes, Vinete*, pagus Aquitaniæ, apud Burdegalam: Ejus meminit Fortunatus, *l. 1.*

VERNERUS Roëlewinck Laërius, Carthuſianus, floruit ſecul. 15. Natus in diœceſi Monaſterienſi, in Weſtphalia, pietate & eruditione nomen adeptus eſt. Scripſit *vitam S. Pauli, & Commentarios in S. Scripturam.* Item *Faſciculum temporum, de Laudibus Friſiæ, Paradiſum conſcientiæ &c.* Trithem. *de Viris illuſtr. Germ.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. p. 569.* J. Boſtius, &c. Vide quoque *Wernerus*.

VERNICONES, populi fuêre Scotiæ, in ora Orientali juxta Oceanum Germanicum extenſi, ubi nunc provinciæ Fifa, Perthia, Angoſia, & Mernia, verſus Tavam æſtuarium. *Baudrand.*

VERNO, vel VERNON, oppid. Galliæ, ad Sequanam, inter Meduntam & Gallionem, è regione magnæ ſilvæ. Recentioribus corruptè *Vernonium*, vide ibi. Eſt & *Vernotum* ſeu *Vernetum*, in Secalaunia, prope Rivum Morentini mediis in ſilvis; *Vernon*. Item *Veruelli*, *Vernaux*, vicus Briegii, in ditione Pariſiaca, prope Craſſum Nemus *Gros Bois*, nec non Vernadum *Vernou*, ad fluv. Sicerain in Turonibus, ſilvæ proximum. Fortè enim *Vern* vel *Vernant* nomine ſilvam olim Galli deſignavêre. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VERNOLIUM, oppid. Normanniæ, & partim in Pertico tractu, *Baudrand.* In confinio Aulercorum Eburovicum & Carnutum, non longè ab ingenti ſilva, ad fluv. Arvam *Aure*: Ebroicis tamen, quàm Carnutis multò propius, *Valeſ.* Eſt & *Vernolium*, in pago Burbonenſi *Verneul*, ſilvis adpoſitum, non longè ab Elavere fluv. Item oppid. Bellovacorum ad Iſaram, inter Credilium *Creil*, & Pontem ad S. Maxentiam, ſilvis adſitum: Diſtat 8. leuc. à Drocis in Occaſum Sagium verſùs, & 7. ab Ebroicis in Meridiem. Vulgò *Verneuil*, aut *Verneuil au Perche*, antea Marchiæ, nunc Ducatus titulô clarum, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VERNONIUM, vulgò VERNON, urbs Normanniæ, ad Sequanam. 8. leuc. ſupra Rothomagum, in Eurum 6. ab Ebroicis in Ortum, Giſorium verſùs totidem. Vide *Verno*.

VERNOTUM, vide *Verno*.

VERNULA, apud Capitolin. in *Maximino*, c. 33. *In vernaculis vel aulicis* ——— *tam aſper, ut ſervus eum ſui non Maximum, ſed Maxilinum, dicerent, quòd macelli ſpecie domus ejus cruentaretur ſanguine vernularum*: idem quod *verna* ſeu *vernaculus*, ſervus ſcil. primò domi natus, unde in vetuſtis LL. Ripuariorum, Burgundionum & ſimilium, *Vernaculi*, i. e. Originarii, opponuntur inquilinis; inde præſtigiator & ridicularius homo, quos vulgo *Charlatans* Galli, Græci veteres γόητας dixêre. Unde apud Suetonium Vitellius, *c. 14. vernaculos & Mathematicos Urbe prohibuit* &c. Salmaſ. *Not. ad loc.* Vide ſuprà, *Verna*.

VERONICAM Vendentes, apud Torrigium, *de Cryptis Vatican. edit. 2. p. 309.* quinam dicti, innuere videtur Car. du Freſne, *Gloſſar.* cùm ait: *Veronica Romanis appellatur tabella, in qua Chriſti Domini, pergentis ad ſupplicium, divinô miraculô expreſſa effigies eſſe inſerta, quæ aſſervatur & colitur Romæ, in Eccleſ. S. Petri*, hanc ſo tem variorum Pontificum, Scriptorumque Eccleſiæ Romanæ teſtimonia citans, de quibus alibi. Eadem *Veronicam* appellatam ciborium antiquæ Baſilicæ Vaticanæ videtur ſcribere Nic. Alemannus, *in Diſſertat. de Lateranenſibus parietinis*.

VERNUM, villa olim Galliæ Regia, jam inde à Chlotario III. Chlodovei Junioris filio. Hic Pipinus Rex Epiſcoporum concilium celebravit, A. C. 755. ut & pronepos ejus Karolus Rex A. C. 844. Locus erat venationi conveniens, inter Lutetiam & Compendium, fortè idem cum Vernolio Bellovacenſi, de quo ſuprà. Eſt & apud Frodoardum villa *Verna*, in pago Virtudenſi. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VERNUS Sol, locus Galliæ inter Lugdunum Convenarum, ſeu potiùs inter Aquas Siccas & Toloſam, illinc 34. illinc 12. hinc 15. mill. paſſ. diſtans. Fortè Placentia hodie ſeu *Plaisance*. *Idem.*

VERO, fluv. Celtiberiæ. Is *Huecar* hodie, teſte *Joh. Marianâ*, nominatur, Concham urbem circumfluens, ſeque Sucroni committens: ſed hic in Caſtella nova oritur, & per regnum Valentiæ labitur cum Sucrone: prior verò Aragoniam permeat, *Ferrar.* Vide *Verones*. Martial. *l. 1. Epigr. 50. v. 5.*

Sterilemque caunum nivibus, effractis ſacrum
Vada Veronem montibus.

VEROCASSES, populi Galliæ Belgicæ juxta Sequanam incolentes, Caletibus finitimi, hodie *Vulxin*. Vide B. Rhenanum, *Rer. Germ. l. 1.* cum *Notis* Ortonis JCti, *p. 108.* *Velocaſſes*.

VERODOCTIUS, Helvetius, nobiliſſimus ſuæ civitatis, Princeps ejus legationis, quam Helvetii primam ad Cæſarem miſerunt. Cæſ. *l. 1. Comm. c. 7.*

VERODUNI populi fuêre Galliæ Belgicæ juxta Moſam, quorum tractus hodie *le Verdunois*, & caput Verodunum. Vide quoque *Veraui*.

VERODUNUM, vulgò VERDUN, urbs ampla Galliæ Belgicæ ad Moſam Epiſcopalis Lotharingiæ, in Campaniæ confinio, ſub Archiepiſcopo Trevirenſi: ubi *Verodum* populi. *Baudrando* probè munita, cum arce recenti, intra fines Lotharingiæ inſerta, ſed tamen Gallici juris, cum toto tractu, 15. leuc. à Catalauno in Ortum, Metas verſùs 10. Vide quoque in voce *Verani*.

VERODUNUM, oppid. Aquitaniæ, in Gaurenſi Comitatu & Verodum tractu, ad Garumnam, 5. leuc. infra Toloſam in Boream. Vulgò *Verdun*.

VEROLAMIUM, *Antonin. Verulamium*, Tacit. *l. 14. Annal. c. 33. Vrolanium, Ptol.* hodie *Verulam*, urbs olim Albionis, nunc pagus Angliæ apud Tameſim fluv. & oppid. S. Albani, inter Londinum ad Ortum 21 & Oxonium ad Occaſum 30. mill. paſſ. *Baudrando* fuit urbs Cattieuchlanorum in Albione, antiqua ſedes Caſſibellani, ex *Speedo*. Alias urbs magni nominis, quam Tacitus *municipium* vocat, interque ditiſſima totius Inſulæ numerat. Nunc præter mœnium fragmina nil ſupereſt. Leaus fluv. Auſtrale illi munimentum fuerat, ruderibusque dirutorum mœnium ad Ortum & Occaſum occurrit, quorum tractus & ſubjecta aggeri foſſa etiamnum videntur, colliguntque in ambitu 1270. paſſ. Hic S. Albanus, Britannorum Protomartyr, ſub Diocletiano, martyriô eſt coronatus, A. C. 293. in adverſa ripa Leai; in cujus memoriam, Offa magnus Merciorum Rex ibi loci, quem *Holmehurſt* dixerunt, ampliſſimum monaſterium extruxit, A. C. 793. ubi etiam è Verolamii ruinis redivivô opere ſpecioſum S. Albani Fanum excitavit. Vide *Fanum S. Albani*.

VEROMÆI, ſeu *Vallis Romæa*, tractus Breſſiæ, *Val Romey*, inter Beugeſiam ad Occaſum & Rhodanum ad Ortum. Ubi Seſſelium, oppid. præcipuum.

VEROMANDUI, Galliæ Belgicæ populi, in Picardia, quæ *Vera* dicitur, cum titulo Ducatus. De his loquitur Plin. *l. 4. c. 17.* & Cæſar, *l. 2. Belli Gallici, c. 4.* cùm ſcribit, Veromanduos cum reliquis Belgis, Velocaſſibus, Caletis & Ambianis, contra ipſum, conſpiraſſe, conſtituiſſeque Romanos e Gallia ejicere; Comitatus præclari titulô ornata erat hæc provincia, ætate Regis Caroli ſimplicis, primuſque Comes fuit Hugo, Henrici primi Francorum Regis filius, Philippi Regis frater, cui ſucceſſerunt duo Rudolphi, filius & nepos, quorum hôc, ſine liberis defunctô, Comitatus ad regnum eſt devolutus. Vandali, factâ in Gallias cum Burgundionibus irruptione, provinciam hanc mirum in modum afflixerunt. Comprehendere ſub ſe Comitatum hunc ſignant Franciæ Geographi Sueſſionum, Leudunenſium & Tarvennorum ditiones, urbes item Noviomagum & Fanum S. Quintini, hodie vulgò *Vermandois*. *Merula* & *Merel.* *Baudrando* fuit horum tractus inter Tiraſciam ad Ortum, Sanguiterſam ad Occaſum, Cameracenſem tractum ad Boream, & Inſulam Franciæ ad Meridiem. Caput Auguſta Veromanduorum fuit, *Vermand*, à Fano S. Quintini 2. leuc. in Occaſum, Veronam verſùs, hodie Abbatia *Vermand* appellata: juxta amnem *Oamignon*. Nunc verò caput eſt, non vicus hodie & Cœnobium *Vermand*, ab

oppid. S. Quintini 5. mill. paſſ. diſtans, cum Abbatiæ titulo ad Daloianionem fluv. ut vult *Cluverius*, quem *Monetus* & *Sanſon* ſequuntur, ſed Fanum S. Quintini, vulgò *S. Quentin*, vel *S. Quentin en Vermandois*, à corpore S. Quintini Martyris & Levitæ dictum, ad Somonam, olim Auguſta Veromanduorum, in *Notit. provinc. ac civit. Galliæ*, inter duodecim provinc. Belgicæ ſecundæ civitates quartô locô numerata, ſedes quondam Epiſcopi ſub Archiep. Remenſi, quæ poſteà, Auguſtâ everſâ, vel aliam ob cauſam, Noviomagum tranſlata eſt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & Cl. Ottonem, *Notis ad B. Rhenanum, p.* 108.

VEROMETUM, vulgò BURROW, teſte *Camdenô*, oppid. olim Albionis, nunc pagus Angliæ in Leiceſtriâ Comitatu, eô locô, qui hodie *Burrow hill* dicitur, inter Margidunum & Ratas 12. mill. paſs. à Lindo, 40. in Auſtrum Londinium verſùs.

VERONA, colonia & urbs Cenomanorum Venetiæ, ab his cum Brixia aliiſque urbibus condita, dictaque *Verona*, quaſi *Brennona*, à conditore: ad Athefim fluv. interluentem, urbs clariſſima, & maxima totius Venetiæ, ſi Venetias excipias, Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi, inter Ferrariam ad Euronotum, & Tridentum in Circium 50. mill. paſſ. Hujus vocabulum, ut reliqua Italiæ Latinô more *Ptolemæo* quoque refertur Οὐηρῶνα. Apud *Strab.* verò *l.* 4. legitur Οὐήρων, *l.* autem 5. Βήρων. Apud Procopium variè legitur *in Gothicis*: *l.* 2. & 4. Βερώνη, *l.* autem 3. ἐπὶ Βερώνα, quum *l.* 4. ſit ἀμφὶ Βερώνην. Vulgò quoque *Verona*: in veter. inſcript. *Colonia Auguſta Verona.* Catulli patria fuit. Ovid. *l.* 3. *Am. El.* 15. *v.* 7.

> *Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo.*

Martial. *l.* 10. *Epigr.* 103. *v.* 5.

> *Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo.*

Idem, *l.* 14. *Epigr.* 195.

> *Tantum magna ſuo debet Verona Catullo,*
> *Quantum parva ſuo Mantua Virgilio.*

Catullus ipſe, *Carm.* 68. *v.* 31.

> *Atqui non ſolum hanc ſe dicit cognitum habere*
> *Brixia, Chinea ſuppoſita ſpecula;*
> *Flavus quam molli percurrit flumine Mela;*
> *Brixia Veronæ mater amata meæ.*

Βέρων Stephano dicitur, *Dieterichs Bern.* German. *Nic. Lloydius. Baudrando* urbs ampla & pulcherrima Longobardiæ; Venetis à Maximiliano Imperatore erepta A. C. 1509. ſed reddita A. C. 1516. Atheſim quatuor pontibus nectit. Caput eſt agri cognominis cum arce permunita. 35. mill. paſſ. à Tridento in Meridiem, Mantuam verſus 22. 40. à Brixia in Ortum, uti 15. à Piſcaria, Venetias verſùs 70. circiter 60. à Ferraria in Circium. Ibi Circus & ingens amphitheatrum. Patria fuit etiam Æmilii Macri Poëtæ. Hic Odoacrô victô Theodoricus *Veronenſis* nomen accepit, A. C. 490. Occupata poſtmodùm corruptis cuſtodibus urbs à Berengario, A. C. 901. Maſtinum Scaligerum ſibi præfecit, A. C. 1286. imperante Rodolfô I. Imperatore ad exemplum præcipuarum Italiæ civitatum. Sed Scaligeris à Joh. Galeatio Duce Mediol. ejectis, poſt varias vices, ad Venetos pervenit. Vide Leand. Alberti, *deſcr. Ital.* Torellum Saraynam, *de orig. & amplit. Veron.* Julium du Puy, *Elog. Colleg. Veron.* Franciſcum Fiorum, *la Nobil. de Veron.* Hieronymum dalle Corte, *Hiſt. di Verona. Verona* altera, urbs Helvetiorum, *Bern*, ut aliquibus videtur. Populi *Berunenſes* Plinio, *l.* 3. *c.* 19. qui tamen iam Veronam quàm Berunenſes in Rhætis commemorat. *Ferrarius.*

VERONENSIS Petrus, vide *Petrus.*

VERONENSIS Ager, IL VERONESE, tractus Longobardiæ, inter ditionem Tridentinam, agros Vicentinum & Patavinum ad Ortum, Ducatum Mantuanum ad Meridiem, & agrum Brixianum, lacumque Benacum ad Occaſum, ad 65. mill. paſſ. extenſus à Circio in Eurum, ſub Venetis.

VERONES, populi Hiſpaniæ Tarraconenſ. quos Vero fluv. alluit. Silius, *l.* 3. *v.* 378.

> *At Veronum alas Balarus probat æquore aperto.*

An *Berones*? vide ibi.

VEROVIACUM, vulgò WERWYCK, pagus Belgii in Flandria ad Legiam fluv. inter Inſulam & Corteriacum 3. leuc. Vide *Viroviacum.*

VEROVICUM, vulgò, WARWICK, oppid. Angliæ Conventus finitimum, ab ea 9. mill. paſſ. in Auſtrum recedens. Etiam *Varvicum*, caput Comitatus cognominis ad Avonem fluv. aliàs *Præſidium* dicta, in Dobunis. 28. mill. paſſ. à Vigornia in Ortum.

VERPUS, apud Martialem, *l.* 11. *Epigr.* 95. cui titul. *in Verpum æmulum*, Judæus eſt, recutitus, Græcè λειπόδερμος. Cujuſmodi homines ut circumciſionem inter Romanos tegerent, thecâ ſeu ſubligaculô ac vaginâ ex aluta confectâ partem illam veſtiebant quæ, quòd gravis admodùm eſſet, *Judæorum pondus* dicitur eidem alibi. Removebatur autem illa facilè, imò & ſponte cadebat, ut de Menophilo idem habet, *l.* 7. *Epigr.* 81. *v. extr.*

> *Dum ludit media, populô ſpectante, palæſtra,*
> *Delapſa eſt miſero fiſtula, verpus erat.*

Hinc diverſum ab illo alterum fibulæ genus, quod, vel ex ære, vel ex argento, in Comœdis, Citharœdis ac adoleſcentulis aliis, vocis valetudiniſque conſervandæ causâ, adhiberi ſolitum, à fabro igne glutinabatur, & ab eodem, quum opus eſſet, refibulabatur, ſolvebaturque, fuiſſe liquet, Ferrarius *ad l.* Cœterùm de voce ſic Salmaſius, Δεῖλα, *verpa*, vel *pars illa, quâ viri ſunt*, *unde* Δειλαλος, *verpus*, — *in Gloſſ. Verpus*, δειλος, καὶ ὁ μὲν ἐκ... λος τῆ χειρὸς, λέγεται δὲ καὶ ὁ λειπόδερμος, *Not. ad Capitolin. in Pertinace*, *c.* 8. Vide & Jul. Cæſ. Scaligerum, *de Cauſis L. L. l.* 1. *c.* 28.

VERRATUS Joh. Maria, vide *ibi.*

VERRAZANIUS Johannes, vide *Johannes.*

VERREGINIS Villa, Fort. quæ & *Verreginum*, Vineto *Becchis*, pagus Aquitan. apud Burdegalam.

VERREGINUM, Diodor. Sic. *Verrugo* Liv. *l.* 4. *c.* 1. 55. 58: oppid. Volſcorum, ad lacum cognominem extinctum. *Ferrugo* Val. Max *l.* 6. *c.* 5. *ex.* 2.

VERRA, ara fuit Romæ, ad quam orabant, ne Agrippæ naſcerentur.

C. VERRES, Quæſtor Co. Carbonis, deinde legatus ac Proquæſtor Cn. Dolabellæ, utrumque prodidit, Lucullô & Cottâ Conſulibus. Prætor urbanam juriſdictionem obivit, quâ perfunctus Sacerdoti in Sicilia Quæſtor ſucceſſit, eamque, non ſuccedente ſibi Arriô, per triennium tenuit. Sed libidinosè, avarè, crudeliterque verſatus in provincia, poſtulatus eſt repetundarum à Siculis. Cicerone verò, in gratiam Siculorum, accuſationem magnâ vi & arte peragente, quum parum ſubſidii ſibi in Hortenſio eſſe videret, deſperatô patrocinio, ſponte in exilium abiit, ubi 26. annis per ſummam quietem traductis, à Triumviris tandem proſcriptus & occiſus eſt. Plin. *l.* 34. *c.* 2. propter Corinthia vaſa proſcriptum tradit, quòd iis videl. Antonio ſe cedere negaviſſet. Seneca etiam fortiter deceſſiſſe ſcribit, ex auctoritate Pollionis. Liberos habuit, antequam in exilium abiret, filiam nuptam, & filium prætextatum parum pudicum. Vide Cicer. *in Verrinis*, Aſcon. Pedian. & Lactant. *l.* 2. *c.* 4. Juvenalis, *Sat.* 2. *v.* 26.

> *Si fur diſpliceat Verri, ſi homicida Miloni.*

Idem, *Sat.* 3. *v.* 53.

> *Charus erit Verri, qui Verrem tempore quô vult*
> *Accuſare poteſt.* ——

Nic. Lloydius. Legibus convivalibus, quam Legibus Populi Romani obſequentiorem eum fuiſſe, inter alia, in illo notavit Cicero: vide quæ de Legibus his ſuprà.

VERRES, vide ſuprà *Porca*, it. *Suria.*

VERRINUS Hugolinus, vide *Hugolinus.*

VERRINUS Michaël, vide *Michaël.*

VERRITUS, Friſiorum Dux, ſub Nerone, agros vacuos & uſui militum ſepoſitos occupantium. Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 54.

VERRIUS Flaccus, ita enim meliùs, quàm *Verrius*: *Libertinus, docendi genere maximè inclaruit; namque ad exercitanda diſcentium ingenia, æquales inter ſe committere ſolebat*, Sueton. *l. de illuſtribus Gramm. c.* 17. Ubi quòd *committere* dicit Auctor, in Ludis Amphitheatralibus ac Circenſibus, *commiſſiones* nominibus certantium in urnam conjectis, atque inde à Prætore eductis, fieri ſolitas, appellationem à Ludis literariis mutuatas eſſe, notat Thomas Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 4.

VERRIUS Flaccus, Grammaticus, nepotum Auguſti educationi admotus, obiit ſub Tiberio. Libertus erat, & ſcripſit varia ſæpiùs priſcis laudata. Sueton. *de clar. Gramm. c.* 18. A. Gell. *l.* 4. *c.* 5. Plin. *l.* 7. 8. *& ſeqq.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 20. Vide & *Verrius Flaccus.*

VERRUCA, à VERRO, tuberculum cutis eſt, quod extrudit bilis flavæ copiam, Becmannus, *Origg. L. L.* Græcè μυρμηκία, unde *myrmecias*, apud Plinium, gemmæ nomen, quòd *verrucis* ſimiles eminentias habeat, ſic dictæ, *l.* 37. *c.* 10. de qua vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 769. qui margaritas quoque *conchæ verrucas* appellari *Tertulliano de Habitu mul.* notat, *p.* 1114. Hinc *Verrucoſus*, cognomen Fabii quòd ex ſummo labio *verruca* parva ei extuberâſſet, apud Plut. *in eo.*

VERRUGO, oppid. in finibus Volſcorum, cum arce Carventana, captum à Roman. Liv. *l.* 4. *dec.* 1.

VERSALIÆ, caſtrum Inſul. Franciæ, ubi palatium regium, cœptum à Ludov. XIII & à Lodov. XIV. magnificentiſſimè abſolutum. 4. leuc. à Lutetia in Ortum, uti 2. à Fano S. Clodoaldi, verſùs Monfortium Amalrici 6. circiter. *Verſailles.*

VERSATILE Triclinium, memoratur Lampridio *in Heliogabalo*, *c.* 21. *Oppreſſit in tricliniis verſatilibus paraſitos ſuos violis & floribus, ſic ut animam aliqui efflaverint, quum erepere ad ſummum non poſſent.* Cujuſmodi triclinia qualia fuerint, exponit Seneca, *Ep.* 90. *Qui verſatilia cœnationum laquearia ita coagmentat, ut ſubinde alia facies atque alia ſuccedat, & toties tecta, quoties fercula mutentur.* Quibus junge Suetonium, *in Nerone*, *c.* 31. & quæ *ad Athenæum*, *l.* 4. *c.* 2. adnotavit Iſaac. Caſaubonus. De *verſatili Scena* Scauri, vide ubi de *Theatro*: de *verſatilibus cavearum* in Amphitheatro *repagulis*, quorum Vopiſcus *in Probo* meminit, ſuprà voce *Repagula*: uti de *verſatilibus* ædium *Tritonibus*, flantem ventum in faſtigio earum indicantibus, ſuprà paſſim, inprimis vocibus *Pinnacella*, & *Ventilogium* &c. uti de *Verſandi* verbo, ſi integrum eſt, Jan. Guilielmium, *Quæſtionibus Plautinis*, *in Perſam*, *c.* 4.

VERSCA, fluv. VERSCHE vulgò, oritur in Lapponia Suecica è laco *Pajerſui*; dein per Lapponiam Moſcoviticam fluens, in mare Album ſe exonerat.

VERSICOLOR Linea, inter inſtrumenta Venationi inſervientia, concludebat ſaltibus feras, vel terrebat apros, vulpes, lupos, urſos, & præcipuè cervos: hinc *Formido* Latinis dicta eſt. Ovid. *l.* 5. *Faſtor. v.* 173.

> —— *Pavidos formidine cervos.*

In ea alternus plumarum, contextus, vulturis inprimis ac cygni laudatus, interdum & ſandyce fucabatur. Etiam uſtulabantur nonnunquam plumæ, ut gravi odore amplius feram terrerent, & tunc *pennæ odoratæ* dicebantur, ut paulo pòſt videbimus. Meminit ejus M. Aur. Olympius Nemeſianus, *Cyneg. v.* 303.

Linea

Linea quin etiam, magnos circumdare ſaltus
Quæ poſſit, volucreſque metu concludere prædas,
Digeſti amexas non una ex alite pinnas.

Unde *formidatæ pinnæ* Ovidio, *l.* 15. *Met. fab.* 43. *in fin.* v. 475. Colorum diverſitas itaque ex avium diverſarum plumis fuit, Oppianus Cilix, *Cyneg. l.* 8. v. 156. ubi σπάρτῳ illam κάχοιδεν vocat, è *ſparto tortam*: quemadmodùm *lini ſeptum* Olympius vocat ubi ſuprà. Multicolorem namque fuiſſe, ex eodem, *l.* 4. v. 387. probatur, ubi habet:

——— πολύχροα δείματα θηρῶν.
Verſicolores formidines ſeu terriculamenta ferarum.

Vide etiam v. 403. *ejuſdem libri.* Uſum iſtiuſmodi linearum indigitat Seneca, *de Clementia, l.* 1. *c.* 12. *Sic feras lineis & pinnis conclusas contine, easdem à tergo eques telis inceſſat; tentabunt fugam, per ipſa, quæ fugerant, proculcabuntque formidinem.* Et *l.* 2. *de ira, c.* 12. *Nec eſt mirum, cùm maximos ferarum greges linea pennis diſtincta contineat, & in inſidias agat, ab ipſo effectu dicta formido, vanis enim vana terrori ſunt.* Auguſtinus item, *de Nupt. & Concup. l.* 1. *Et cùm verentur infamiam falſam, veram incurrunt, inſtar ferarum, quæ circumdantur pinnis, ut cogantur in retia.* Ex recentioribus Pierius, *Hierogl. l.* 1. Nempe comparatum id retis genus vel ut feræ in veros caſſes vanô hôc terrore impellerentur, quos vicinis in locis occultabant, ut *Lycophron.* innuit: vel, dum latratu canum, attonitæ inſequentem his latum à tergo equitem fugiebant & circum lineam vagabantur, ab occultis ſagittariis certô ictu ſternerentur. Nec verò in venatu ſolùm, ſed etiam in piſcatu, Formidinis iſtiuſmodi ſeu *verſicoloris* lineæ uſum, oſtendit Oppianus præfatus, *Halieut. l.* 4. v. 576. ubi ὁρμαίνει, *videntes*, inquit.

Σχοίνους κινυρὰς, ἀτενίζοντες δείματ' ἔχοντας,
Funes agitatos varios metus habentes.

At frequentior receptiorque in Re Venatoria uſus. Namque præter citatos Lucanus, *l.* 3. v. 437.

——— *Sic dum pavidos formidine cervos*
Claudat odoratæ metuentes aëra pennæ.

Et ambitioſiùs multò Auſonius, *Epiſt.* 5. *ad Theonem,*

An cum fratre vagos dumeta per avia cervos
Circumdas maculis & multâ indagine pinnæ?
Aut ſpumantis apri curſum clamoribus urges,
Subſiſtiſque fero? monitu tamen, uſque recuſet
Stringere fulmineo venabula cominus hoſti &c.

Iſtiuſmodi proin *Verſicolores* lineæ, ut & venabula, caneſque venatici cum retibus Dianæ, venationum Præſidis, ſtatuæ olim addita. Vide Thomam Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 2. *c.* 8. ut & ſuprà, vocibus *Berſa, Formido* &c.

VERSICOLOR Veſtis, Meretricum apud Athenienſes propria, ex Lege memorata *Suidæ*, τὰς ἑταίρας ἄνθινα φορεῖν, *Meretrices floridas veſtes induta ſunto.* Artemidorus enim ποικίλας & ἀνθηρὰς, *verſicolorem & floridam* vocat, *l.* 2. *c.* 3. Γυναιξὶ δὲ ποικίλη καὶ ἀνθηρὰ ἐσθὴς … μάλιστα δὲ ἑταίραις· αἱ μὲν γὰρ κτλ. *Mulieri verſicolor & florida veſtis conveniens eſt, maximè autem meretricibus: hæ enim* &c. Huc Clemens Alexandrinus, *Pædagog. l.* 3. *c.* 2. ὡς τὴν ἑταιρικὴν … ἐπὶ τὴν μοιχαλίδα δεικνύει τὰ ἀνθίσματα. Eandem ſuis Locrenſibus legem Zaleucus poſuit, ut auctor eſt Diodor. Siculus, & uſi ſunt Syracuſani, quod Philarchus apud Athenæum ſcribit, *l.* 12. &c. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 6. *tit.* 6. Apud eoſdem in dedicationibus Ararum, Templorum, Statuarum, *Verſicolor* quoque veſtis adhibita legitur. Nam cùm ditiores πολυτελέσι τοῖς ἱερείοις, *ſumtuoſioribus victimis*, eos ritus peragerent: illi tamen, qui manu tenuiorem dedicationem offerebant, χύτρας, *ollas* adhibebant, more ſolenni à mulieribus ſuper capita circumferendas, in quibus Πανσπερμία; ſeu leguminum omnigenûm elixorum mixtio, unde libatio fieret ἀφιδρυμένοις, *Diis dedicatis*, Eucharistica & Propitiatoria. Erant autem mulieres tum *Verſicoloribus* indutæ. Unde in lepida illa *Pluto*, apud Ariſtophanem, in Deum dedicatione deſtinatâ, Anus, in Adoleſcentuli, quem deperibat, gratiam, amictu *verſicolori* ornata & circa dedicationem illam haud parùm ſatagens Charionem Chremyli ſervum rogat, quid faceret ipſa, ſeu quomodo in ſolennitate ſe gereret? Cui ille,

——— Τὰς χύτρας αἷς τὸν θεὸν
Ἱδρυσάμεθα, λαβοῦσ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε
Σεμνῶς, ἔχουσα δ' ἦλθες αὐτὴ ποικίλα.

——— *Ollas, quibus Deum*
Conſecraverimus, accipias: & ſuper caput deferas
Graviter. Adveniſti verò ipſa verſicolores habens veſtes.

Quaſi dixiſſet: jam ornâſti te eam in rem *decenter*, i. e. *coloribus variis*. Ita enim Scholiaſtes vetus diſertè, Ἔθος ἦν ἐν ταῖς ἱδρύσεσι τῶν ἀγαλμάτων … ἑψημένων χύτρας … ποικίλας … τοῖς θεοῖς, *Mos erat in dedicationibus ſtatuarum (Diis conſecratarum) Leguminum elixorum ollas circumferri à Mulieribus*, Verſicoloribus veſtitis. *Atque ex hiſce ſacra in gratiarum actiones Diis libabant.* Ita igitur veſtes *Verſicolores* ipſæ ſolennitatis pars erant, contrà quàm opinatur Euſebius. Anum à Carione ob habitum ejuſmodi, velut ſacris illis haud ſatis decentem, nec gravitati aut venerationi in dedicatione adhibendæ idoneum, reprehendi ac ludificari, exiſtimant. Atque ſic etiam intelligunt Poëtam Car. Gerardus, Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 6. *c.* 24. Alii. Vide Jo. Seldenum, *de Synedriis Veterum, Hebr. l.* 3. *c.* 13. §. 3. Idem obſervatum in ſacris Matris Phrygiæ ſeu Cybeles ſeu Rheæ, in cujus Sacerdotibus ac famulis novem iſta præcipuè ſpectata olim fuiſſe, annotavit Voſſius, *evirationem, furorem*, veſtem verſicolorem, *capitis jactationem, capillorum implicationem, mollitiem inceſſus, lacerationem* …, *ejulationem*, & *auſcultationem*. Et quidem veſtis meminit Varro, *Eumenidibus.*

Nam quæ venuſtas hic adeſt gallantibus?
Quæ caſta veſtis?

Quam multicolorem fuiſſe docet Dionyſius, *Antiqq. l.* 2. ubi eam vocat ποικίλην στολὴν, *variam ſtolam.* Unde Fulgentius *in Mytholog. Ideo & (Sacerdotes Cybeles) multiplici veſte, quòd omnis potentiæ ornata ſit.* Vide præfatum Voſſium, *de orig. & progreſſu Idolol. l.* 2. *c.* 53. *ubi de Phrygiæ Deæ Sacerdotibus pluribus* agit; ut & ſuprà, *Telchines*, &c. De Floralibus, vide Ovidium, *Faſt.* de Rhapſodis ſuprà, ubi de *inſtitis verſicoloribus* veſtium, ſuprà voce *Pannus*, item *Radiatus*. De voce ſic Salmaſ. *Not. ad Pallium Tertull. c.* 3. *Verſicolor Latinè dupliciter ſumitur, aut enim id eſt, quod colorem ſemel mutavit, aut quod colorem ſubinde mutat. Juriſconſulti* verſicolorum *nomine comprehendunt, quidquid naturalem colorem ſemel vertit, ut omnia, quæ tincta ſunt, quæque nativum colorem alieno & aſcititio mutaverunt.* Verſicolor *alias* … *eſt qui colorem alium atque alium ſubinde oſtendit, prout mutatur ac movetur, ut colla columbarum, Græci* ἀλλάσσοντα *vocant, unde allaſſontes calices, apud Treb. Pollionem.* Ibidem quomodo *multicolor, diſcolor* ac *verſicolor*, Græcè πολύχρους, ἑτερόχρους, & ποικιλόχρους, conveniant differantque, perſequitur. Idem, quid *coloreum* à *verſicolori* differat, prolixè docet, *Not. ad Vopiſc. in Aurelian. c.* 46. Vide quoque ſuprà, ubi de veſtibus *Coloriis, Floridis, Variis* &c. it. voce *Perfuſum, Sarſorum opus.*

VERSIFICATOR, longè infra Poëtæ dignitatem. Hâc enim voce notantur Columellæ, Quintiliano, Aliis, ſermonis ac metri obſervatores quidem, ſed citra ſpiritum & vim inſtinctam Poëticam, figmentis prope creationem penè verum evectam, quam unicè in vero Vate deſiderat Petronius, cùm ait, *Præcipitandus eſt liber ſpiritus, ut furentis animi vaticinatio appareat.* Nomen inde, quòd *verſus faciant*, qui ſermo, plebejus aliàs, conſecratus eſt Horatio *l.* 2. *Ep.* 2. v. 51.

——— *paupertas impulit audax*
Ut verſus facerem ———

Et *l.* 1. *Serm. Sat.* 10. v. 31.

Atque ego cùm Græcos facerem, natus mare citra,
Verſiculos ———

Papinio item *Sylvar. Præfat.* ſed contemtu ſervatô, utpote de ſe ipſis loquentibus. Vide Barthium *ad hanc Præf.*

VERSIO Septuaginta vitalis, vide ſuprà *Septuaginta.*

VERSOJUM, oppid. Geſiæ tractus, in Breſſia, ad Lemanum lacum, ſub Gallis, vix 2. leuc. ſupra Genevam in Circium. Vulgò *Verſoy.*

VERSORIA, apud Plautum,

Hic ventus nunc ſecundus eſt, cape modò verſoriam:

funis eſt, quô velum in nave vertitur, per aliàs, quam vocem vide.

VERSOSA Johannes, Cæſar Auguſtanus, Lutetiæ Græcam cathedram vix quindecennis nactus, inde Lovanii docuit, ingenti diſcipulorum confluxu: Ratisbonæ poſteà Didaco Hurt. Mendozæ Legato Cæſareo adhæſit, illius ad Concilium Tridentinum comes, ac cum illo Senas, quarum præfecturam Mendoza nactus eſt, profectus, animos civium præfecto infenſorum non parùm mitigavit. In Angliam trajecit tempore nuptiarum Philippi cum Maria Regina inde Romæ Juribus Regis ſui in varia regna confirmandis occupatus, obiit A. C. 1574. ætat. 51. Scripſit *Poema Heroicum* annô ætat. 16. *Epiſtolas* porrò *ad imitationem Horatii, de Proſodia Græcorum, Carmen Epinicium in victoriam ad Echinadas* &c. Thuanus, *Hiſtor.* Auctor *Biblioth. Hiſpan.* Anton. Teiſſier, *Elog. Part. I.*

VERSURA, apud Tertullian. *de Pallio, c.* 2. *Denique, ſi quid mare dibuit, cælum texit* … *gladius detotondit, aliàs* Verſura *compenſatis redit*: eſt τὸ ἀνθυπεροχὴν vel τὸ ἀνθυπερέχον, ut Græci Calculones vocant, ſic appellantes id, quod ſummæ alicui deeſt, & quod ad eam integrandam debet ſuppleri. Quâ ratione eleganter: *ſi quid ex generis humani ſumma bellis deminutum ac delibatum eſt, id aliàs verſurâ compenſari redire* repenſatique, ἀνθυπερέχειν ac redintegrari dixit. Aliàs *verſura*, uſura ac fœnus eſt, is videl. mutuæ ſumendæ pecuniæ modus, cùm æs alienum priùs contractum novô ære alienô diſſolvitur, in *Gloſſar.* Servii δάνειον δάνειον, quod qui facerent, *verſurâ ſolvere* vel *verſuram facere* dicebantur. Sic in *Attico Corn.* Nepos de Fulvia Antonii, *c.* 9. *Quin etiam, ait, cùm illa fundum ſecundâ fortunâ emiſſet in diem neque poſt calamitatem* verſuram *facere potuiſſet, ille ſe interpoſuit.* Imò *verſura* ſimpliciter Latinis *danior*, idemque planè cum *mutuo*, quod eſt ἀμοιβὴ i. e. *verſura.* Nam qui mutuam pecuniam accipit, eam accipit ut reddat, & ſic *verſuram*, h. e. ἀμοιβὴν facit. Ipſum quin etiam verbum ex Græco Siculo venit μοῖτον, quod ἀμοιβὴν notat &c. Vide Salmaſ. *ad Tertullian locum*, cui adde Jac. Cujacium, *Obſervat.* & Simeon. Boſium, *in l.* 5 *ad Attic. Epiſt.* 21. uti de *verſuris fluviorum* ſuprà paſſim, in vocibus *Brachium, Crinis, Ramus*, alibi.

VERSUS, Latinis, ut et … Græcis, linea dicta eſt quæcunque in pagina producta, ſive ſe… am impleret, ſive imperfectam relinqueret in ſequenti linea, aut etiam tertia vel quarta, abſolvendam. Quarum linearum rationem habebant Veteres, Græci Latinique in computando verſuum cujuſque libri numero: quem Librarii in fine adſcribere ſolebant, ut ſcirent, quot *verſuum* eſſet opus, quod præceſſiſſet, ſive proſâ oratione compoſitum foret, ſive verſâ. Sed & operis magnitudinem *verſuum* multitudine metiebantur.

tus. Unde πολύστιχα βιβλία, pro magno paſſim apud Photium. Nec per capita vel ſectiones in Hebræi Arabeſque, ſed per verſuum menſuram alicujus ſcripti colligebant. Quintilian. l. 7. c. 2. *Aliquot millibus verſuum ſcio apud quoſdam eſſe quæſitum, quomodo inveniremus.* Unde diſtinctiones capitum raró tunc in libris uſurpatas liquet. Etquidem στίχοι & στοῖχοι Græci, uti verſum Latini appellabant, propriè ſeriem in longum porrectam & qualeſcunque res unâ facie directas ac digeſtas. Dein lineam in ſcriptura ſic vocârunt, eamque dextrorſum verſus ſcriptam præcipuè, cum καταβάδην appellarent eam, quæ deorſum verſus duceretur. Tandem verſum in Poëſi, quia lineam ſuam ſinguli verſus occuparent, etſi interdum non explerent. In carmine poſtmodum obtinuit, ut verſus propriè dicerentur τὰ ἔπη. Unde verſa oratio, quæ proſæ opponitur. Verſus tamen dictus Latinis tam ſolutæ orationis linea, quàm metricæ, ut viſum. Quin & ſulcum in aratro vocârunt verſum, quô peractô convertitur aratrum ad alterum ſulcum inchoandum; Plin. l. 18. c. 19. Quod imitati in Græcia priſcis temporibus in ſcribendo, verſu abſolutô à dextra ad ſiniſtram, ab eodem fine ſequentem auſpicabantur, à ſiniſtra ad dextram, βουστροφηδὸν id appellantes, ut notarunt Pauſaniæ, Eliac. 1. Unde Iſidorus notionem vocis inde derivans, *Verſus*, inquit, *vulgò vocati, quia ſic ſcribebant antiqui, ſicut aratur terra*, Origin. l. 6. c. 13. &c. Quam in rem vide Voſſium, de Arte Gramm. l. 2. c. 34. Præter Indices itaque, qui in fronte prima libri collectam exhibebant materiarum ac præcipuorum capitum ſummam, inibant & numerum verſuum cujuſque operis & ſummam inde confectam ad finem codicis adnotare ſolebant, ut dictum. Sic Callimachus πίνακα conſcripſerat, quô recenſebat omnium Auctorum ſcripta, qui vel pedeſtri ſermone, vel metrô inclaruerunt: quot deinde verſuum eſſent ſingula opera, diligenter admonuerat, ſubſcriptô ad finem cujuſque numerô, ut ex multis Athenæi locis obſervare eſt. Idem eundem de Legibus feciſſe, diſcas ex eodem, l. 13. Etiam Diogenem, in Philoſophorum ſcriptis recenſendis, & verſuum numerum appoſuiſſe, legimus in ejus Speuſippo, Xenocrate, alibi. E quibus colligit Salmaſius, Antiquarios, qui per ea tempora libros deſcribebant, ſemper eundem ſervâſſe numerum verſuum, quem in antiquioribus codicibus reperiebant: habuiſſeque proin certâ formâ varias paratas chartas & membranas, quarum huic generi ſcriptorum excipiendorum dicatæ aliæ eſſent, huic aliæ. Quod poſterius diſerté Martialis tradit, memorando in Apophoretis, l. 14. Epigr. 10. *Chartas majores*, in quibus Poëtæ ſua carmina ſcribebant: Epigr. 11. *Chartas Epiſtolares*, in quibus ad amicos, & Epigr. 8. *Vitellianos pugillares* ſeu *codicillos*, in quibus ad amicas ſcribebatur. Plura Chartarum genera enarravimus, ex Plinio aliiſque, ſuprà. Duraviſſe verò hunc morem numerandorum in libris verſuum ac notandorum, uſque ad extrema tempora Græciæ, patet ex Præfatione Juſtiniani in Pandectas. Sic in Pauli Silentiarii Ἐκφράσει Templi Soph. in fine poëmatis adnotatum, in Cod. antiquo, στίχοι τοῦ [illegible]. Diverſiſſimus aliàs Verſuum modus in Hebraicis & Arabicis ſcriptis, quos eorum Critici computant, & ex quibus veluti portiunculas capitum faciunt. Qui periodi potiùs, quàm verſus vocandi; ſententiam enim ut plurimùm perfectam continent, & aliquot verſibus ſeu lineis conſtant, pluribus paucioribus, ac inæquali ſemper filô ſunt: notis & accentibus quibuſdam diſtincti. Cùm in Græcis Latiniſque monumentis, æquales perpetuò verſus ac pari facie, nullâ aliâ diſtinctione invicem diſſiti ſint, præterquàm linearum; ſinguli quippe verſus totidem lineæ. Interim utrique pariter στίχους & verſus quoque appellârunt particulas illas, in quas capitum S. Scripturæ ſectiones ſunt diviſæ: unde antiquiſſimus codex laterculum habet Græcè, quô expoſita eſt menſura verſuum univerſorum operum V. ac N. Teſt. uti vidimus ſuprà in voce Στιχομετρία. plura hanc in rem vide apud Scaliger. Poetic. l. 2. c. 5. præfatum Salmaſium, Prolegom. in Solin. & Not. ad Vopiſc. in Firmo, c. 3. Crojum Obſervat. in N. Teſt. Suicerum, Theſ. Eccl. voce Στίχος, ubi inprimis de Verſibus Librorum Sacr. Alios: nec non ſuprà voce Linea. De Verſibus verò in Poëſi, hic paſſim, ubi de unoquoque Metri genere, nec non in vocibus, Carmen, Poëſis &c.

VERSUS, in Eccleſia Romana *cantionis Eccleſiaſticæ nomen, quæ canitur in officio; ita appellata, quia tunc revocatur & vertitur mens ad divinarum laudum attentionem, ut jam animus in pſalmodia feſſus laſſuſque hoc interim refocilletur; ſive — ex eo quia tunc Cantores verſus Orientem ſe vertebant*, Dominic. Macro in Hierolex. Et quidem ad Matutinum ſolent Verſum recitare, poſt Pſalmorum ſeriem, quando nempe incipiendæ ſunt lectiones, ut mens pſallendo laſſa ad lectionum attentionem excitetur: ſecus in horis diurnis aliis, quæ cùm ſint breves poſt lectionem verſus habent. Ex his *Verſus apertionis* memoratur in Reg. Magiſtri, c. 44. principium ſcil. Matutini, incipiens, *Domine labia mea aperies* &c. *Verſus clauſor*, qui dici ſolet in clauſula officii Eccleſ. qualis hodie *Benedicamus Domino*, ibid. c. 37. Tempore Paſchali autem omitti Verſum, & pro eo curſus aliquot diurnales cantari, habet Amalarius, de Ord. Antiphonar. c. 52. Hinc *Verſum perdere* Monachi dicti, qui ad Refectorium tardiùs venerant primô, ſecundô, aut tertiô orationis verſu jam prolatô, in Inſtit. Rainardi Abbatis Ciſterc. quô caſu pœnitentiæ ſeu veniæ tales obnoxii. *Verſarius* verò liber Eccleſ. Verſus in Eccleſia cani ſolitos complectens, appellatur, in Necrologio Eccleſiæ Pariſ. apud Car. du Freſne, Gloſſar. &c. Vide quoque Proſa, Troparium &c.

VERTACOMACORA, oppid. agri Mediolanenſis, 20. mill. paſſ. à Mediolano; *Vertema*. Plinio, l. 3. c. 17. *Vertacomacori Vocontiorum*.

VERTAGUS, nomen canis leporarii, qui & *Galli* & *Laconici* dicitur. In L. Sal. *argutarius canis* vel *acutarius*, quaſi ὀξύς. Aliàs *Vertragus*, *Vertraus*, *Veltrus* & *Veltris*, quâ poſtremâ voce infima ætas appellavit, quos ſuperiores *Vertragos*, atque ita in *Vita* Caroli M. nuncupantur, Salmaſ. Not. ad Aurelian. Vopiſci, c. 7. Hebræis *renibus ſuccinctus*, uti quidem Rabbi Levi [illegible] hanc explicat Proverb. c. 30. v. 31. dicens, *Canis eſt lumbis tenuibus, quibus ad venationem utuntur Venatores*. Certe de eodem cane Gratius, Cynegetic. v. 271.

— ad vitti ſuccingant ilia ventris.

Et Ovidius, ubi de Actæonis canibus, l. 3. Met. Fab. 2. v. 216.

Et ſubſtricta gerens Sicyonius ilia Ladon

Namque, ut Ariſtoteles in Phyſiognom. c. 6. οἱ λαγαροὶ, inquit, φιλόθηροι, *Qui (ilibus) ſuccincti ſunt, venationis ſunt ſtudioſi* &c. Vide Fullerum, Miſcellan. l. 5. c. 12. Sam. Bochartum, Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 56. Alios, nec non ſuprà ubi de Cane Venatico, item voce Acupedes. Vocem quod attinet, Salmaſius idem, *ſeagum*, ait, *pro trahe dictum, id eſt, everriculo — ſic vertrahum & vertragum, de genere canis venatici: pro fertrahum, à fera trahenda; f. in v. mutato* &c.

VERTAVUM, locus Galliæ, ad Separim fluv. 2. leuc. à Namnetis, *Vertou*. Olim Abbatia, nunc Cella Monaſterio Pictavienſi S. Jovini de Marnis ſubjecta.

VERTENDI crateras, unô ductu exhauſtos, mos Veterum memoratur Papinio Statio, l. 6. Theb. v. 534. ubi de Herculis cratere,

> *— iſtum Tirynthius olim*
> *Ferre manu ſola, ſpumantemque ore ſupinô*
> *Vertere, ſeu monſtri victor, ſeu Marte, ſolebat:*

ut videl. penitùs exhauſtum. Nempe priùs *vertebant* pocula, quàm de novo replerentur. E quo more priſco manſit in idiotiſmo Gallis vox *verſer*, pro infundere. Caſp. Barthius Animadver. ad l. Cœterùm de verbo *vertere*, ſic Scaliger, Poetices l. 2. c. 5. *Vertere eſt idem quod ſulcare aut ſcalpere, tollere aliquid è ſuperficie, ita ut depreſſio relinquatur. In ceris igitur ſtylô cùm ducerent notas, ſorquentator uſi ſunt, ſicut & agricolæ. Vertunt enim terram, quia quod ſubtus erat, ſupra ut ſit faciunt. Sic Cicero dixit, Literas exarare. Ad eum modum Verſus dicti ſunt lineæ, ſeu ſulci, quibus verba ſcribebantur — Itaque in omni ſcriptura tractus ſinguli orationis verſus ſunt appellati. Poſteà quum redegiſſent cantum ad numerum caſtigatiorem, antiquum Verſus nomen ſibi fecère peculiare.* Vide quoque ſuprà, voce Verſus. De ſitu precantium, ſe ad hanc illamque Mundi plagam; ſacrificantium, aurigantium in Circo, aliorum, ſe in dextrum, in lævum latus, in orbem vertendi diximus hîc paſſim ſuis locis.

VERTERIS, Antonin. oppid. Weſtmoriæ, in Angl. *Burg under Stanemore*, Camden. medium inter Cataractonium 31. & Luguvallum 42. mill. paſſ. ex Antonin.

VERTEX, à VERTO, propriè quod in ſe verſum ac contortum eſt. Ita *vertex* in fluvio, ubi aqua gyratur & in ſe vertitur; è cujuſmodi aquarum gyris quô pactô Veteres divinare ſint ſoliti, diximus ſuprà ubi de Aqua, Fluviis, Fontibus. In capite *Vertex* ſimiliter, propter flexum capillorum, quòd in gyrum inibi quodammodo vertantur. Hinc in monte *Vertex* ἡ ἀκρώρεια, in cœlo, idem quod πόλος, quæ vox ſimilis planè notionis eſt. Vide Chriſt. Becmannum, Origin. L. L. p. 1126. Et quidem *Vertex capitis*, non minùs ac cœtera ejus pars, Stoicis olim, raſus fuit: ac elegantiores Græci & Palæſtrici, qui [illegible] tondebantur, verticem intonſum ac cultri immunem habebant, ſub eo verò omnia circumtonſa ſtrictim & juxta cutem. Quod tonſuræ genus Carthaginienſibus ſuis exprobrat Tertullianus, de Pallio, c. 4. *Unde apud aliquos Numidas, etiam equis cæſariatos, juxta cutem tonſor, & cultri vertex ſolus immunis?* vide quæ ſuprà hanc in rem paſſim, inprimis voce Circumtonſi. Matronæ verò Romanorum etiam multis gradibus & ſpiris convoluta & in altitudinem extructâ, comâ, *verticem* cumulabant. Appulejus, Milesiar. l. 2. *Quid cum frequenti ſubole ſpiroſius cumulat verticem*, caput [illegible]. Et Tertullianus, de cultu Fœm. *Affigitis præterea nescio quas [illegible] tates ſutilium atque textilium capillamentorum, nunc in galeri modum, quaſi vaginam capitis & operculum verticis, nunc in cervicem retro ſuggeſtum*: quo de capitis ornatu diximus ſuprà paſſim, inprimis ubi de Comam ſtruendi modo. Ut porrò Æthiopes frontem infantium, ipſô natali die, Etruſci occiput, ſic Libyæ populi verticis temporumque venas olim urebant apud Herodotum, l. 4. de qua uſtione vide Caſp. Bartholinum, Exercitat. Miſcell. ut & aliquid ſuprà voce Vena. Hodie in Eccleſ. Romana eandem capitis partem à Sacerdote, poſtquam protulit hæc verba, Ego te baptizo &c. chriſmate ſolere ungi in Baptiſmo, in modum crucis, & verba adhiberi, *Deus omnipotens, Pater Domini noſtri J. C. qui te regeneravit* &c. legas apud Macrum, Hierolex. Adde Verticem [illegible]bus, Macas popul. circa maritima Africæ, Occaſum [illegible] ſummum capitis verticem radere conſueviſſe, in medio capilli creſcere ſinentes, quos hinc atque hinc in orbem totonderint, habes apud Herodotum, ibid. Ad quem ferè modum, Sacerdotes Chriſtianorum radi ſolitos, docet Beda in Hiſtor. Eccl. Angl. Vide quoque ſuprà voce Caput.

VERTHÆMUM, vulgò WERTHEIM, oppid. Franconiæ, ad Mœnum, ubi Tubarum recipit. Caput regiunculæ [illegible] inter ditiones Herbipolitanam ad Ortum, & Moguntinam ad Occidentem, ſub proprio Comite.

VERTIA, ſeu DONAVERTIA, vide Verda.

VERTICO, Nervius honeſtô locô natus, qui è prima hibernorum obſidione ad Q. Ciceronem [illegible], [illegible] fidem præſtitit: cujus ſervus literas ad [illegible] liberans, magniſque perſuaſus præmiis [illegible]. Cæſar, [illegible] c. 44.

VERTICORDIA, cognomen Veneris, cujus Ædes Romæ extra portam Collinam viâ Salariâ fuit. Facta eſt autem hæc ædes, cum tres Veſtales unô tempore inceſtum commiſiſſent, ut puellarum animos laſcivos ad caſtitatem verteret, quemadmodum ait Jul. Obſequens, c. 79. Vide quoque Val. Max. l. 8. c. 15. ex. ult. De eadem Ovid. l. 4. Faſt. v. 157.

Roma pudicitiâ proavorum tempore lapſa eſt,
Cumæam, Veteres, conſuluiſtis anum.
Templa jubet Veneri fieri: quibus ordine factis
Inde Venus versô nomine corda tenet.

Contigit id an. Urb. Cond. 639. M. Aciliô & C. Porciô Conſulib. De prodigio infami, quod ſpurcum eum eventum præceſſerat, vide Oroſium: & Plutarchum in *Quæſtion. Rom.* Græcis Ἀποτρόπαιον, Ἀποτροφία.

VERTIGERNUS, Britannorum Rex, A. C. 449. Lege *Vortigernus.*

VERTINÆ, *Strab. Verzine Barrio*, oppid. Calabriæ citerioris à Cerentia 6. mill. paſſ. in Boream, quot ferè à Bryſtacia, à Cariato 12.

VERTISCUS Rhemus, ſuæ civitatis Princeps, & præfectus eorum equitum, quos Rhemi Cæſari auxilio miſerant, annô belli 8. Hirt. l. 8. c. 12.

VERTOBRIGE, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ. Plin. l. 3. c. 1.

VERTODUNUM, oppid. Lotharingiæ, vicinum Metenſibus.

VERTUMNUS, Deus habitus eſt in Latio, in omnes ſeſe vertens formas, quemadmodum & de Proteo ſuo comminiſcuntur Græci. Hic cùm Pomonam Nympham adamaret, in anum ſeſe convertit, hortoſque ejus ingreſſus, multis ei rationibus perſuadere conatus eſt, ut ſibi conjugiô jungeretur. Verùm cùm eâ viâ nihil proficeret, poſitâ anûs perſonâ in juvenilem rediit formam: cujus pulchritudinem admirata Nympha, vim jam inferenti Deo non admodùm ſe præbuit moleſtam. Qua de re vide Ovid. l. 14. *Met.* Acron. in *Horat. l. 2. Serm. Sat. 7. v. 13.*

Jam mœchus Romæ, jam mallet doctus Athenis
Vivere, Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis.

Vertumnum, ait, eſſe Deum humanarum cogitationum præſidem: ideoque multiformem fingi & Inconſtantem, quemadmodùm & illæ variæ ſunt & mutabiles. *Iniquò*, autem *Vertumnô natos eſſe* interpretatur, qui cogitationes ſuas regere non poſſunt. Tib. Donatus Vertumnum dicendum exiſtimat, quemadmodum & Portunum; quem ideirco coli arbitratur, ut res inſtitutæ, ad quem deſtinatæ ſunt, finem perducantur. Alii ſic dictum volunt, quòd præeſſet rebus contrahendis & vertendis ſeu permutandis. Alii ab anno verſo: vel ab eo, quòd anni vertentis poma percipiat, nuncupatum referunt. Non deſunt, qui *Vertumnum* dictum putent, quòd lacum Curtium in Tiberim averterit. Quam opinionem tangit & Ovid. *l. 6. Faſt. v. 403.*

Curtius ille lacus, ſiccas qui ſuſtinet aras,
Nunc ſolida eſt tellus, ſed lacus ante fuit.

v. 409.

Nondum conveniens diverſis iſte figuris
Nomen ab averſo ceperat amne Deus.

Hunc Ovidius affirmat fuiſſe vetuſtiſſimum Tuſcorum Regem, qui vinearum & pomiferarum arborum colendarum tradiderit rationem, cuique Tuſci illi, qui cum Lucumone in auxilium Romuli veniſſe dicuntur, Romæ templum ædificârint. Signum ejus & templum in vico Thuſco, ad Opis & Cereris aras, conſtitutum erat: Ejuſdem feſta dicta ſunt *Vertumnalia*, quæ menſe Octobri celebrabantur. Propert. *L. 4. El. 2. v. 10.*

Vertumnus verſo dicor ab amne Deus.

Subdit aliud etymon in ſequentibus, *v. 11. 12.*

* *Seu quia vertentis fructum percepimus anni,*
Vertumni rurſus creditis eſſe ſacrum.

Inter Semones Deos Vertumnum numerat Fulgentius, de priſco ſerm. in *Semones.*

Talis in æterno felix Vertumnus Olympo
Mille habet ornatus, mille decenter habet.

Horat. *ep. ult. l. 1.*

Vertumnum Janumque liber ſpectare videris.

Vertumnum etiam Latini dicerent deſultorem à *vertendis* & mutandis, vel alterandis equis. Propert. *ubi ſupra, v. 35.*

Eſt etiam aurigæ ſpecies Vertumnus, & ejus
Trajicit alterno qui leve pondus equo.

Nic. Lloydius. Et coronam è gramine deſecto ſeu fœno imponi conſueviſſe, diſcimus ex Ovidio, *l. 14. Metam. Fab. 16. v. 645.*

Tempora ſæpe gerens fœnô religata recenti
Deſectum poterat gramen verſare videri.

Vide Car. Paſchalium, *Coron. l. 4. c. 2.* ubi de *Vertumno* aurigæ genere, qui *mutator equorum* Valerio Flacco *l. 6. v. 161. Deſultor* alias, plura apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino, c. 19.* ut & ſupra non unô loco, inprimis ubi de *Sarmatico ludo.*

VERTUSIUM ſeu VIRTUS, oppidul. Campaniæ Gallicæ 6. leuc. à Catalauno in Occaſum cum caſtro antiquo. Vulgò *Vertus.*

VERU, à VERSUM, quia toties in gyrum vertitur, quod etiam Germani in ſuo vocabulo *Bratenwender* notant, Chriſt. Becmannus, *Orig. L. L. p. 1128.* Inſtrumentum coquinarium è ferro eſt, ὀβελὸς Græcis, cujus crebra apud Homerum mentio, ubi de Heroum ſacrificiis conviviiſque. Cujuſmodi *Veru* unum, unumque aheneum, quod in ſuppellectile haberet Epaminondas, inter admirandæ abſtinentiæ exempla reponitur Frontino, *l. 4. c. 3.* At *ligneum* veru, in aſſando agno Paſchali (è ligno mali Punicæ quidam volunt) adhibitum, occurrit apud Maimonidem, *de Paſchate, c. 8. ſect. 10. Cùm eum aſſant, à medio ore uſque ad pudenda transfigunt eum veru ligneô & ſuſpenſum igne in medio furni ſuſpendunt:* cujus ritus veſtigia hodieque in quadam Tartarorum horda ſupereſſe alibi diximus. Juſtinus vir ſanctus, & rerum Judaicarum peritiſſimus, duo verua in modum crucis adhibita, & unum ab infimis partibus ad caput uſque adactum, alterum ad interſcapilium, cui appenderentur agni manus ſeu pedes anteriores, refert *Dial. cum Tryphon.* quô Chriſtum in cruce pendentem utrinque fuiſſe præfiguratum, ait Sam. Bochartus, *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 50.* Sed & ab innocenti hoc uſu ad cruciandos homines tranſlatum id Inſtrumenti, memoratur Polydoro Virgil. *Hiſtor. Anglic. l. 18.* ubi Eduardum II. Angliæ Regem ab Iſabella uxore in vincula conjectum, *veru* ignitô per anum adactô periiſſe, tradit. Vide quoque ſuprà, voce *Obelus*, & de miſcellanea *cum Veru*, ſuô locô. In *veter. Inſcr. p. 61.* HÆC AREA INTRA DEFINITIONEM CIPPORUM CLAUSA VERUBUS, vox ſtipitem notat, inſtar ſubulæ præacutum, Car. du Freſne, *Gloſſar.* Hinc *Verutum*, teli genus, de quo dicemus infrà.

VERVA eborea, armillæ genus, in brachio laudat Scribonius Largus, *Compoſit.* 16. quemadmodùm circuli eborei meminit Petronius, *Sat.* Thom. Bartholin. *de Veter. Armillis.*

VERVACTOR, inter Divos Agricolas Romanorum, primus invocabatur, cum Flamen Cerealis ſacrum Cereri ac Telluri faciebat; hi enim iis, *Vervactor, Redarator, Imporcitor* &c. Sic dictus, quòd primæ arationi, quæ vere fit, adeoque *Vervacto* agendo, præſidere crederetur: quam in rem, vide quæ eruditè congeſſit Salmaſ. *ad Solin. p. 724. & ſeqq.* ubi de veter. Græcorum Romanorumque agricultura, ut & ſuprà verbô *Proſcindi.*

VERUCA, oppid. Carnorum inter Natiſonem ac Timavum M. *Falcone*, teſte *Leandrô*: In Foro-Julio *Baudrand.* à Theodorico, Gothorum Rege, conditum, 9. mill. paſſ. ab Aquileja in Cæciam 26. ab Utino in Eurum, ubi 10. à Gradiſca, verſus oram Sinus Tergeſtini, caput regiunculæ cognominis. Sub Venetis. *Nigro* autem Veruca longè hinc diſtat, in agro Veronenſi ad Atheſim flov. *La Chiuſa* vulgo, inter Veronam ac Tridentum. Eſt & *Veruca* arx firmiſſima in Gallia Subalpina ad Padi ripam contra Creſcentiam oppid. Vulgò *Verva.* Fruſtra olim à Gallis tentata, expugnata ſub Hiſpanis A. C. 1625.

VERUCULO pingendi Ars, memoratur Plinio, *l. 35. c. 11.* ubi de Encauſtice: *Encauſtô pingendi duo fuiſſe genera antiquitùs conſtat, cerâ & in ebore ceſtro, id eſt,* veruculo, *donec claſſes pingi cœpêre.* eſt autem *veruculum*, ſeu *veruculum* diminutivum à *veru*, quod telum ſignificat, & inſtrumentum pingendi vel inurendi, uti Græcum κέντρον. Et quidem hic pingendo adhibitum, ſed & teli genus fuiſſe, docet Vegetius, *l. 2. c. 15. Aliud minus ferro triangulo unciarum quinque, haſtile trium pedum ſemis, quod tunc veruculum, nunc verutum dicitur.* Vide loc. & plura de hoc pingendi genere, ſuprà voce *Cera*, item *Encauſtice*, Sed & *Verucus*, in Gloſſis, βάλανοι ἐπὶ πυλῶν, ὀχυρώματα, item μοχλοί ferrei ſeu obices, quibus portæ muniebantur. Unde *verucia* hodieque Galli dicunt ferreos hujuſmodi cancelles, *verroüil* vulgo, Salmaſ. *ad Solin. p. 925.* de quibus vide ſupra voce *Obices.*

VERVEX apud Juvenalem, *Sat. 3. v. 294.*

Sutor, & elixi vervecis labra comedit:

ab ariete differt, ut canthelius ab equo, caper ab hirco. Eſt enim mas inter oves, cui teſtiſcula ademta ſunt, ſeu *everſi* ſunt, unde & nomen. Galli, Italique a monte, *montonem* vocant, Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 19.* ubi multis animalibus id commune eſſe cum multis, quos ἔνορχας ſeu ὀρχίας Græci vocant; ut à *montibus* nomen habeant, oſtendit, vide ſuprà voce *Aries.* Cujuſmodi caſtratis ovibus, albis, nigris, cinerei coloris, aut variis uti Peruanos, quippe aratra ducentibus ac ligna ferentibus, docet Cardanus, *de Rer. Variet. l. 7. c. 3.* At *arietes* Chald. דִּכְרִין *dichrin*, i. e. *mares* dicti. Homero ἀρνειὸς μῆλα & ἀρνειοὶ οἶες, aliter unâ voce κτίλοι, quaſi dicas *greges*, quos oves ſequuntur, *Il.* γ. *v. 81.* Quæ tamen vox ad *Vervecem* trahitur. Sic *Sectarius* nempe, (vide ſupra, ubi κτίλος) Feſtus vocat, *vervex* & quoque dicitur, *qui grege agnorum præcedens ducit.* Et quidem *Arietum* in ſacrificiis V. T. crebrum fuiſſe uſum, diximus ſuprà. Addo hoc ſolem, ſacrificium pro delicto, licèt fuerit ſacrificiô pro peccato gravius, non tamen majoribus hoſtiis, ſed ſolùm ariete oblatô, expiatum fuiſſe, Levit. c. 6. v. 6. Cujus rei rationem redditurus Bochartus, *contraria*, ait, *contrariis curanda: & peccato* אשם *quod ſuperbiam & proterviam habet adjunctam, melius opponi ovem placidam & minimè animoſam, quas qui ſubſtituunt offerre pro delicto, eadem operâ monebantur mores ſuos ita eſſe comparandos, ut ejus animalis docilitatem & ſimplicitatem referrent, Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 33.* &c. Hinc *Vervecum*, unde *Vervecum caput*, apud Plautum, *Perſa, Act. 2. ſc. 2. v. 2.* frequens in gente illa convicium, in hominem ſtupidumque, de quo vide Voſſ. *Idol. l. 3. c. 59.* qui & *vervecem*, capite abſciſſô, ad aliquot paſſus adhuc progreſſi, ex Averroë, meminit. *l. eâd. c. 44.* De *inſulſis vervecibus* ſuprâ.

VERULAMIUM, vulgo *Werlam*, locus in Anglia olim celebris, ubi poſtmodùm monaſterium S. Albani conditum. Hic Synodus, A. C. 446. contra Pelagianos, & ab Offa Merciorum Rege A. C. 793. & 794. concilia celebrata ſunt.

VERULANA Gracilia, Capitolii obſidium ſubiit, neque liberos, neque propinquos, ſed bellum ſecuta. Tacit. *l. 3. Hiſt. c. 69.*

VERULANUS, legatus ſub Corbulone, qui Tiridatem, & Medos, extrema Armeniæ intrantem, legionibus citis & auxiliis abire

procul ac ſpem belli amittere coegit, Nerone quartùm & Corneliô Conſulib. Tacit. *l. 14. Annal.* 26. Integrum nomen ipſi *Verulanus Severus*.

VERULUM, ſeu VERULÆ Frontino, colonia & urbs Latii in Hernicis Epiſcopalis apud Coſam fluv. media ferè inter Anagniam ad Occaſum, & Soram ad Ortum, Fruſinoni finitima. Vulgò *Veroli*. Populi *Verulani*. Plin. *l. 3. c. 5.* &c.

VERUM, apud Papinium, *l. 3. Theb. v. 488.*

> ---- *ſeu purior axis,*
> *Amotumque nefas & rerum inſiſtere terris*
> Vera dabunt ----

præſagium eſt. Uti quod oraculô pronuntiatur, apud Claudian. *de Laud. Stilicon. l. 4. ſive, de Bell. Getic. v. 554.*

> ---- *noxia vatibus ipſis*
> *Veri facta fides* ----

Sic Tacitus, *l. 5. Hiſtor. c. 13. Vulgus – ne adverſis quidem ad* Vera *mutabatur*. Hoc eſt, eam Oraculi fidem quam Tacitus talem credebat. Vaticinium item, vel invitô Serviô, *ad illud l. 10. Æn. v. 633.* in eo ipſo Junonis ſermone,

> *Nunc manet inſontem gravis exitus, aut ego veri*
> *Vana feror* ----

Inde os *verum* Apollinis, i. e. fatidicum, vaticinans, apud Ovidium, *l. 10. Met.* &c. Vide Caſp. Barthium, *Animadv. Papinian. d. l.* & ſuprà, voce *Vera*, ubi de *vero colore*, Græcis itidem ἀληθινῷ, h. e. purpureo ſeu coccineo quoque nonnulla. Item *Veritas*

VERUNI, populi Galliæ, Plinio ſoli, *l. 4. c. 17* inter Galliæ Belgicæ gentes, numerati, *liberique* ab eo dicti, quòd ab Imperatoribus aliqua libertate donati erant, & ceterum quorundam præ cæteris libertatem habebant. Eorum caput in *tabul. Peuting. Verunum*: aliis *Verunum* ac *Verunum* dicitur, unde Epiſcopi *Veronenſis* in veter. Conciliis mentio. *Æthicus Verodunum* appellat, atque inter Durocortorum ac Divodurum ponit. In *veterib. Notit.* inter provinciæ Belgicæ primæ civitates quartô ac ultimô locô ponitur. Ejus, *Verduna* nomine, ſic meminit Fortunatus, *l. 3. Carm. 29. ad Agericum Epiſcopum*:

> *Urbs Verduna brevis quamvis claudaris in orbe,*
> *Pontificis meritis amplificata places.*
> *Major in anguſto præfulget gratia gyro,*
> *Agerice tuus quam magis auxit honor.*

Deſideratus ejus Epiſcopus Conciliis Arvernenſi & Aurelianenſi quinto ſubſcripſit. Urbs hodie clara & magna Moſâ interluitur, habet monaſteria Abbatialia S. Vitoni S. *Vanne*, quod eſt virorum, in monte S. Vitoni; S. Mauri, quod eſt puellarum, & S. Agerici. Vulgò *Verdun en Lorraine*. Aliud enim eſt *Virdunum*, ad Ararim, in Burgundia, *Verdun* vulgò, oppid. aut caſtrum ad Araris, Dubis & Dunæ confluentes. Item in Provincia. Item ad Garumnam ſub Toloſanis olim Comitibus, vulgò *Verdun*: quod caſtrum nobile vocat, Petrus Monachus, *in Hiſt. Albig.* Vide Hadr. Valeſ. & ſuprà in vocibus *Verodunum* & *Virodunum*.

VERUS, vide *Lucius Verus*; nec non voce *Marcus*, it. *Lucius Annius*, it. *Lucius Cejonius*, it. *Lucius Verus*, is Imperator præter exempla Majorum, quorum leges *numerum convivarum novem excedere, pauciores tribus eſſe*, vetabant apud Gellium, *l. 13. c. 11.* primus *cum duodecim ſolemni convivio accubuit*, teſte Jul. Capitolinô, c. 5. Vide Hieronym. Mercurialem, *de Arte Gymn. l. 1. c. 11.* Interim Auguſti Menſa ἐννεάκλινος ex Suetonio, *c. 70.* non ignota. Idem eôdem teſte, *non Saturnalibus modò, ſed & feſtis diebus, Vernas in Triclinium ſemper admittebat*. Equum porrò ſuum, *Volucrem*, ita amavit, ut non ſolùm aureum ei ſimulachrum fecerit, & paſſas uvas nucleoſque in vicem hordei in præſepe poſuerit, ſed & magnificum mortuo ſepulchrum in Vaticano fieri curaverit. Vide iterum Capitolinum, cui adde Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l. 7. c. 57.*

VERUS, Conſul, collega Bibuli, quibus Conſulib. natus eſt Pertinax Imperator, memoratur Capitolino *in eo*, c. 15.

VERUS Antonius, Ælii *Veri* ab Adriano adoptati filius, poſtquàm ab Antonino Pio itidem adoptatus eſſet, id nominis accepit, vide *Lucius Verus*.

VERUTUM, teli apud Romanos genus. Gloſſæ veteres *Canumentum, verutum*: interpretatur Johannes Brodæus, *ad Anthelog. l. 12. c. 12. Epigr. 17. Stylum aureum, gnomonem, veruculum*, Verutum, *pinnulam*. Vide Salluſtium, *Hiſtor. l. 4.* Nonium, *c. 18. num. 16.* Chariſ. Soſipatrum, *l. 3.* Obertum Giſanium, *in Ind. Lucretiano*, Alios. Dempſterus cenſet illud fuiſſe, quod *graphium* appellat Sueton. *Juliò, c. 82. Cæſar Caſſii brachium arreptum, graphiô trajecit*: & quæ ſeqq. cujuſmodi necis inſtrumentô Johannem Scotum à Diſcipulis ſuis, cùm in delirium ſenectutis vitiô incidiſſet, interfectum, refert P. Crinitus, *Honeſt. diſcipl. l. 24. c. 11.* Meminit *Veruti* etiam Lucretius, *l. 4. v. 410.*

> *Vix abſunt nobis miſſus bis mille ſagittæ,*
> *Vix etiam curſus quingentos ſæpe* Veruti.

Plautus, *Trucul. Sc. ...*, *in fin.* Silius item Italicus, *l. 17. Punic. v. 312.*

> *Qui nobis, memini, ad Cannas latiſſimus ira*
> *Servili ferro ora Ducis fuſſixit* Veruto.

Ubi notat ritum vulgatiſſimum, cùm caput devicti hoſtis amputare & in contumeliam, locô patente ſpectandum proponere vel haſtæ *Vérutoque* affixum in ludibrium circumferre ſolebant Veteres, quem hodieque morem videri pluribus in gentibus, Turcis inprimis, Perſis, Croatiſque notum. Eàdem ratione Pompeji M. caput ad Cæſarem fuiſſe perlatum, docet Lucanus, *l. 8. Pharſal. v. 680.*

> *Impius ut Magnum noſſet puer, illa verenda*
> *Regibus hirta coma, & generoſa fronte decora*
> *Cæſaries compreſſa manu eſt, Pharioque* Verutô,
> *Dum vivunt vultus; atque os in murmura pulſant*
> *Singultus animæ, dum lumina nuda rigeſcunt,*
> *Suffixum caput eſt.*

Nec aliter Caſſii ad Antonium, ut de aliis taceam. Deſcribit autem *Verutum* Modeſtus, *lib. de vocab. militar.* his verbis: *Aliud miſſile minus, ferrô unciarum quinque, haſtili trium pedum ſemis, quod nunc* Verutum *dicitur*. Vide Thomam Dempſterum, *in Roſin. Antiqq. Rom. l. 10. c. 10.* Hadr. Turnebum, *Adverſ. l. 30. c. 27.* Alios. Iſtiuſmodi tela duo, præter arma reliqua, geſtabant milites Romani: Erantque illa partim craſſiora, partim tenuiora: niſi quòd pro *Verutis* Triarii haberent haſtas, ut Roſinus: vel pila, ut Godwynus contendit. Ita autem Roſinus de illis *loc. cit. Ex firmioribus, quæ teretia ſunt, trientalem habebant diametrum; quæ quadrata, trientale latus: tenuiora haſtilibus modicis erant ſimilia. Quorum omnium longitudo ligni tres cubitos non facile excedebat. Impactum erat ſingulis tegulis ferrum utrinque hamatum, eâdem quâ lignum longitudine; cujus nexum ſtructuramque tam firmiter muniebant ad medium uſque lignum inſerentes, crebriſque fibulis claviſque tranſigentes, ut non priùs utendo relaxarentur, quàm ferrum frangeretur, licet ejus craſſitudinis in imo, ubi ligno adhærebat, digiti unius & ſemis*, ex Polybio, *l. 6.* Sed & apud medii ævi Scriptores *Verutum* ſeu *Verutorum* mentio frequens. Hinc Britto, *Philipp. l. 11. p. 232.*

> *Hic verubus, cultris alter ſubalaribus arctis*
> *Scrutantur thorace vias.* ---- ----

Ubi Car. du Freſne *Veru* idem, quod βερῦτα in *Gloſſar. Græco-Lat.* & *ſπεριζιον* in *Tacticis* Leonis & Mauritii: *broche* quoque Gallis. Cujuſmodi *brochis* etiam inſtructa fuiſſe ſcuta militaria, docet idem ex *Aſſiſiis Hieroſol.* MSS. c. 95. ubi de armis militis, duellô decertaturi, in *Gloſſario*.

VERUVIUM, vulgò *Cap. S. Andrei*, promontor. Albionis, in ora Scotiæ Meridional. apud Andreanopolim. Vide *Berubium*.

VERZASCHA Bernardus, Baſilienſis. Reipubl. patriæ Archiater, Senator, Scholarcha, eruditione inclytus. Ejus extant, *Riverius contractus*, *Exercitatio de Paralyſi &c.* Natus eſt A. C. 1629. Obiit haud pridem.

VERZASCHA Vallis, in præfectura Helvetiorum Tranſalpina, Locarnenſi, ad Ortum à flumine per ipſam deſcendente dicta. Sibimet ipſi Subpræfectos conſtituit. Simlerus, *deſcr. Helvet.*

VESALIA Inferior, *Weſel* ſeu *Nider Weſel*, urbs permunita Ducatus Clivenſis, trans Rhenum, ubi recipit Luppiam. Juris Brandeburgici. 4. milliar. Germ. à Geldria urbe in Cæciam, Monaſterium verſùs 13. à Juliaco 12. in Boream, eſtque Hanzeatica. A Friderico Henrico Principe Arauſianenſi ex inſperato capta, A. C. 1629. in Gallorum manus pervenit, A. C. 1672. poſteà iterum recepta: Hic Fœderati Belgii miles, dum poſt victoriam prædæ inhiat, à Fontano victus eſt, A. C. 1595. Thuan. *Hiſt. l. 112. 113.*

VESALIA Superior, *Ober Weſel*, oppidul. Germaniæ ſub Archiepiſcopo Trevirenſi. Vide *Vicſaria*.

VESALIUS Andreas, Bruxellenſis, fil. Andreæ pharmacopolæ, Caroli V. Medicus, ejuſdem & Philippi II. fil. C. S. E. in inſul. Zacyntho, è Cypro reverſus, & Patavium à Veneto Senatu vocatus, miſerè obiit. A. C. 1564. ætat. 50. Scripta inclyta, quæ enumerat Anton. Teiſſier, *Elog. Part. 1.* eminet inter ea, *de Humani corporis fabrica*, opus Anatomicum, cujus *Artis pater ac Reſtaurator* dici meruit. Apud eundem Auctorem, quô pactô ad curandum Henricum II. lethali vulnere decumbentem miſſus, ac aliô tempore ex Inquiſitionis manibus à Rege ſuo ereptus ſit, ob hominis adhuc ſpirantis viſcera aperta, legas.

VESATUM, oppid. ad Moſam, inter Leodicum & Trajectum, vulgò *Weſet*, aliàs *Viſet*. An vicus potiùs? Valeſ. *Notit. Gall.*

VESBIUS, ſive VESVIUS, & VESUVIUS. Val. Flaccus, *l. 3. v. 209.*

> ---- ---- *Magis ut mugitor anhelat*
> *Veſbius.* ---- ----

Vide *Veſevus*.

VESCI, quod & *Faventia*, *Veſcis Ptol.* urbs Hiſpaniæ Bæticæ, vulgò *Hueſca*, vel *Gueſca*; in confinio regni Murciæ & Granatæ, inter Ventam Moralem ad Arctos & Baſti in Merid. 7. leuc. *Nigro* eſt *Velez el Ruvio*, vel *Velez el Blanco*, *Ferrar.*

VESCIANUM, villa Campaniæ inter Capuam & Nolam in agro *Veſcia* orbis extinctæ. Cicer. *l. 15. Attic. Ep. 2.* A Livio, *l. 9. c. 25.* memoratur inter Atellam & Veſuvium.

VESCULARIUS, prænomine *Flaccus*, eques Roman. cui propior cum Tiberio Cæſare uſus. Tacit. *l. 2. Annal. c. 28. l. 6. Annal. c. 10.* Vocatur, inſuper *Atticus*, Inſidiarum in Libonem internuntius: ad mortem actus, *l. 6. c. 10.*

VESELLIUS Titianus, vide *Titianus*.

VESENIUM, vide *Rivarium*.

VESERIS, Liv. *l. 8. c. 8.* & *l. 10. c. 28.* fluv. Campaniæ apud montem Veſuvium fluens in Craterem ſinum.

VESEVUS, qui & *Veſvius* & *Veſuvius*, mons celeberrimus, & ignivomus Campaniæ Nolæ vicinus, inter Neapolim & Stabias. 8 mill. paſſ. agros habens miræ fertilitatis præterquàm in ſuo cacumine, ubi planitiem habet magnam, fructum omnino nullum ferentem. Conſtat enim hunc montem ſæpius arſiſſe; nunquam tamen vehementiùs, quàm imperante Titô: quô tempore erumpens, ex eo ignis, & vicinas regiones latiſſimè populatus eſt, & Plinium,

Naturalis

Naturalis hiſtoriæ ſcriptorem, qui cognoſcendi cupiditate eò ſe contulerat, fumo flammiſque enecavit, quâ de re vide *epiſtolam* 16. Plinii Junioris ad *Corn. Tacitum*, *l.* 6. Galenus, *de Methodo medendi*, *l.* 5. Ὁ δὲ λόφος ἐν τῷ μέσῳ συγκείμενος οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι καὶ τῶν οἱ ἀκριβέστεροι Βεσούϊον ὀνομάζουσι. τὸ δὲ ἔνδοξόν τε καὶ νέον ὄνομα τοῦ λόφου Βέσβιον. Primum quidem Romani fecêre *Veſevus*.

> *Qualis apud Cumas locus eſt, montemque Veſevum, &c.*

Virg. *l.* 4. Γεωργικῶν, *v.* 224.

> *Talem dives arat Capua, & vicina Veſevo*
> *Ora jugo.* ----- -----

Val. Flaccus, *l.* 4. Ἀργοναυτικῶν, *v.* 507.

> *Sic ubi prærupti tonuit cùm forte Veſevi*
> *Heſperiæ lethalis apex.*

Silius, *l.* 12. *v.* 152.

> *Monſtrantur Veſeva juga.* ----- -----

Stat. *l.* 4. *Sylv.* 8. *v.* 4.

> *Tertia jam ſoboles, procerum tibi nobile vulgus*
> *Creſcat, & inſani ſolatur damna Veſevi.*

Auſon. *Idyll.* 10. *v.* 210.

> *Perque vaporiferi graditur vineta Veſevi.*

At Græci videntur poſteà feciſſe Βέσβιος, i.e. *Vesbius*, ſive *Veſvius*; quos Romani etiam ſecuti ſunt. Columella, *l.* 10. *v.* 133.

> *Fontibus & Stabiæ celebres & Veſvia rura.*

Silius, *l.* 17. *v.* 598.

> *Evomuit paſtor per ſecula Veſvius ignes.*

Stat. *l.* 4. *Silv.* 4. *v.* 79.

> ---- *Fractas ubi Vesbius egerit iras*
> *Æmula Trinacriis volvens incendia flammis.*

Martial. *l.* 4. *Epigr.* 44.

> *Hic eſt Pampineis viridis modò Veſvius umbris.*

Incendia ejus crebra fuêre variis temporibus. Diodorus, *l.* 4. Ὠνομάσθη δὲ καὶ τὸ πεδίον τοῦτο Φλεγραῖον ἀπὸ τοῦ λόφου τοῦ παλαιοῦ πῦρ ἐκφυσῶντος, καλεῖται δὲ ὁ λόφος Οὐέσβιος. Naturam ejus deſcribit Strabo, *l.* 5. Ὑπέρκειται δὲ τῶν τόπων τούτων ὄρος τὸ Οὐεσούϊον, ἀγροῖς περιοικούμενον παγκάλοις, πλὴν τῆς κορυφῆς, αὕτη δ' ἐπίπεδος μὲν πολὺ μέρος ἐστίν, ἄκαρπος δ' ὅλη. Xiphilinus ex *Dione*, Καὶ αὐτοῦ τὰ μὲν ἄκρα καὶ δένδρα καὶ ἀμπέλους πολλὰς ἔχει, ὁ δὲ κύκλος ἀνεῖται τῷ πυρί, καὶ ἀναδίδωσι τὴν μὲν ἡμέραν καπνόν, τὴν δὲ νύκτα φλόγα. Vide Senec. *Nat. Qu.* *l.* 6. *c.* 1. Hodie *monte di Somma*, in provinc. Terræ laboris; aliàs vitibus generoſis magna ex parte conſitus & peramœnus, nunc planè incultus eſt, propter crebra incendia. A. C. 1632. enim ſic æſtuavit, ut calamitatem ultimam Neapolis expectaret. Vide & Recupitum, *de Incendiis ejus*. *Nic. Lloydius.*

è VESICA Laterna, vide *Laterna*.

VESONTIO, *Viſontium* Ptol. *Biſuntio* Ammian. quæ & *Chryſopolis* in lib. concil. *Beſançon*, urbs maxima Sequanorum & naturâ loci ſic munita, *ut magnam ad ducendum bellum facultatem det*, verba ſunt Cæſaris, *l.* 1. *Comm. bell. Gall.* c. 38. Metropolis Burgundiæ Comitatûs ad Dubim fluv. olim circum fluentem, nunc interfluentem, emporium & urbs libera. *Ferrar.* Hic Batavi Seniores in præſidio fuiſſe dicuntur, in *Notit. Imper.* Hic Moneta, namque nummos olim *Veſontione* percuti conſueviſſe ex auro, argento & ære conſtat, & forte hinc *Chryſopolis* dicta, quia cùm nummus olim eſſet aureus, à Byzantio, ubi percutiebatur, *Byzantinus* Græcis, *un Beſan d'or* Gallis dictus: *Beſantio* autem & *Biſancio* urbs, nam & ſic olim quoque appellata, ad Byzantium hunc aureum, & *Beſançon* ad *Beſan* proximè accederet, crediderunt quidam, *Beſantionem* vel *Beſançon*, idem eſſe ac urbem Byzantinorum *la ville des Beſans*, & ab aureis iſtis Græcô nomine *Chryſopolim* appellârunt. Hic porro olim Palatium: Amphitheatrum extra muros, latum paſſus circiter 120. cujus fundamenta & porticus dirutæ ad ſacellum extramuranum S. Jacobi hodie viſuntur, & ſupereſt in urbe hodieque *vicus Arenarum*, & porta ipſa Amphitheatri, una hodie ex 5. urbis portis: imò & *tribus Arenarum*, una ex ſeptem: Item Pantheum, Campus Martius, & Campus Minervæ, ſi *Marliano* fides. Fuit & alia porta Veſontione, *porta de Varesco* dicta, nunc clauſa: cui nomen à Varaſcis, parte provinc. Sequanorum & utramque Dubis ripam incolentibus. Archiepiſcopalis eſt & Metropolis, habuitque cum majore Archiepiſcopatu ſeu *Veſontienſi* jam ante annos 400 quatuor Archidiaconatus, videlicet Salinenſem, Gradicenſem *de Grey*, Trevenſem & Luxovienſem: Imo jam ante 550. annos ſuum etiam Dolæ Archidiaconum habuit: Præterea Abbatias 26. & Parœcias 780.

Continentur Diœceſi Veſontienſi.

Arroſium.	Montanæ.
Balma, ſeu Palma.	Pauliacum.
Dola.	Ruber Mons.
Falconiacum.	Ruſiacum.
Faverniacum.	Salinæ.
Gradicum, *Grey*.	Salinacum.
Ledo Salinarius.	Treva.
Murciacum.	Varaſcum.
Mons Falconis.	Verſullum.

Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VESPA. Hebr. צרעה communi cum crabrone nomine, quod multè *preſſa* & conſtricta utrumque habet ilia, *veſpa* inprimis, Græcè σφὴξ dicitur, ſicut crabro, qui veſpâ major atque alvô minus gracili, ἀνθρήνη, quamvis, fere promiſcuè ſumantur, ut inter alia apud Ovidium, *l.* 15. *Metam.* *v.* 368.

> *Preſſus humo bellator equus crabronis origo eſt.*

Γένεσις γὰρ σφηκῶν φύσις, *Equi enim veſparum origo*, ut Nicander aliique docent, aſini etiam, ut alii: cùm crabrones ex mulis oriantur, apes verò è bobus. Similiter in *Tract.* Talmud. *Machſirin* c. 6. ubi *mel apum & mel ſirrim*, i.e. veſparum ſeu crabronum, memoratur. Junguntur enim apibus, tanquam animal aliquô modò congener, atque aliquô modò mellificum. Nam & in *veſparum* genere ſunt οἱ βομβύλιοι, in quibus μέλιτος ἀρχὴν φαῦλον ἐνίοις, *mali cujuſdam mellis rudimentum*, reperiri tradit Ariſtoteles, *Hiſtor.* *l.* 9. *c.* 43. Et de crabronibus idem, σταλαγμὸν μέλιτος *guttam mellis*, in favis eorum naſci, dicit *l.* 5. *c.* 23. Cæterùm, præter differentiam jam antè indigitatam, *veſpa* hirſuta inſuper eſt, lineiſque diſtinguitur flavis ac nigrantibus, ſed non tranſverſis, uti crabro, quâ de re vide Voſſ. *de Idolol.* *l.* 4. *c.* 72. Cibus ei porrò multiplex, ἀπ' ἀνθῶν τινῶν καὶ καρπῶν, *à floribus & fructibus quibuſdam*: maximè verò ἀπὸ ζωοφαγίας, *ex animalibus*, vivis ſcil. mortuiſque, uti habet idem Ariſtoteles, *l. eòd.* *c.* 11. Sonus, cùm volat, ſicut muſcæ, de quo vide iterum Voſſ. *l. cit.* *c.* 77. At aculeis apibus infeſtior eſt, minùs quidem crabrone nocens, ſed quæ non minùs, ac ille, irritata, oculos inprimis impetit. Hinc Ulyſſes cum ſociis Cyclopis oculum ὥσπερ σφῆκες, *veſparum inſtar*, ſe eliſiſſe, ajunt, apud Euripidem, *in Cyclope*, *v.* 472. Nocent autem *veſpæ* omnes, unde σφηκιὰν ὀξύνειν, & σφηκιὰν ἐρεθίζειν, & σφηκιὰν ἐγείρειν καθ' ἑαυτοῦ, nota Græcorum proverbia. Interim varias nigris robuſtiores eſſe & acerbiùs pungere apud Ariſtotelem legimus iterum, *l. d.* *c.* 41. Etiam quaſdam carne viperæ deguſtatâ, fieri acerbiores, Plinius habet, *l.* 11. *c.* 53. aut poſtquam aculeum mortuæ viperæ venenô imbuerunt, Ælian. *l.* 5. *c.* 16. Sed & pro loci ratione timentur. Sic Cyprus olim Σφήκεια dicebatur, ab atrocibus veſpis, in ea inſula nidificare ſolitis: Putatur aliquid etiam in ortu eſſe momenti, & iracundior eſſe κροκοδείλου σφὴξ, *Veſpa ex crocodilo nata*, de qua vide Hutunt, *l.* 2. *c.* 23. quamvis ex crocodilo ſcorpiones gigni alii malint &c. Itaque novum nemini videri debet, quòd Chananæos à *veſpis* pulſos, divinô judiciô, in alias ſedes migrâſſe, Exodi, *c.* 23. *v.* 28. ac Deuteron. *c.* 7. *v.* 20. ubi comminatio & prædictio ejus, & Joſuæ, *c.* 24. *v.* 12. ubi complementum: Multò minùs, quòd apud Arethuſios Marcum ſenem, qui Idolorum quoddam templum everterat, ſub Juſtiniano, in corbe lotum & melle unctum, ſub dio à *veſpis* & apibus excarnificatum, legimus apud Theodoretum, *l.* 3. *c.* 7. Nec omittendum, cùm *Veſpæ* aculeum habeant adeò acrem, non immeritò contumelioſiſſimos Poëtas Archilochum & Hipponactem, quorum ille Lycamben, hic Bupalum & Athenidem, carminum ſuorum virulentiâ ad ſuſpendium adegerunt, *veſpas* habuiſſe tumulis ſuis inſculptas, uti de Archilocho Julianus, *Anthologiæ* *l.* 3. *c.* 25. & de Hipponacte Leonidas, aliuſque ignotus *ibid.* docet &c. A Græca porrò voce, σφηκίσκους vocari notat Ariſtophanis Scholiaſtes *in Plutum*, parva ligna & in acutum collecta: item σφηκώδεις, in hominibus vocari corpore graciles nec ventricoſos. Quin, ſi Euſtathio credimus in *Il.* μ. *veſpæ* hoc nomen ἀπὸ τοῦ σφάζω eſt, ἐξ οὗ καὶ ἀσφάραξ ἐπὶ χειμάτων λεγομένη. Vide plura hanc in rem apud Plinium, *l.* 11. *c.* 21. Voſſium, ubi ſuprà, Sam. Bochartum, *Hieroz.* *Parte poſter.* *l.* 4. *c.* 13. Alios. Sed & *Veſpa*, nomen officii, vilis ac plebeji, apud Romanos, ut infrà videbimus: item nomen proprium, apud Ciceronem, *de Orat.* *l.* 2. ubi *Veſpæ Terentii* meminit; unde *Veſpaſius* ac *Veſpaſianus*; *Veſpæ* verò ipſæ à *veſpero*, uti annotat Feſtus, laudatus Theodoro Marcilio, *in Veſpaſianum Suetonii*, *c.* 4.

VESPA, pro *Veſpillone* apud Sext. Pompejum: *Veſpæ dicuntur, qui funerandis corporibus officium gerunt, non à minutis illis volucribus, ſed quia veſpertinô tempore eos efferunt, qui funebri pompâ, propter inopiam, duci nequeunt. Hi etiam Veſpillones dicuntur.* Unde & funera à funalibus dici autumat Donatus, quòd noctu cadavera efferrentur, apud Jo. Roſin. *Antiqq. Rom.* *l.* 3. *c.* 31. Et hi quidem tenuioris fortunæ homines efferebant. Ditiores verò efferendi propinquioribus virilis ſexus munus dabatur, *Servius*. Itaque filii interdum Parentes, & fratres ſorores claras funere deferebant, nonnunquam ſervi libertate donati: plerumque Senatorii, Prætorii & Conſulares, quique ampliſſimis defuncti erant honoribus, Imperatorum ac Conſularium Virorum, feretrum detulêre. Sic Pauli Æmilii, qui de Macedonia triumphavit, Legati Macedonum & Sullæ Dictatoris feretrum Senatores ac ſacræ Virgines extulerunt: Metello quoque filii tres Conſulares, duo Triumphales, unus Cenſorius & alter Prætor, lectum ſubiêre. Vide iterum Roſin. *l.* 5. *c.* 39. Sed & *Veſpillonis* munus erat lavare cadaver illudque rogo imponere, ut docet Fortun. Licetus, *de Lucernis Antiqq.* *l.* 6. *c.* 8. A lectis *Lecticarii*; Martialis *Clinicos*, uti Pignorius interpretatur, illos vocat, *l.* 1. *Epigr.* 31.

> *Chirurgus fuerat, nunc eſt Veſpillo Diaulus,*
> *Cœpit quo poterat Clinicus eſſe modo.*

Ubi in voce ludens *Clinicum* Poëta vocat, ut qui lectos τῶν κλινῶν elatorum tractaret. Iidem & *Succollatores*, ac *Geruli* dicti ſunt, ad quod miniſterium ex infima ſervitute deligebantur homines Inſcripti ac Semiraſi, cujuſmodi in piſtrinum ac in metallum dari ſolebant. Martialis iterum, *l.* 8. *Epigr.* 75. *v.* 9.

> *Quatuor inſcripti portabant vile cadaver,*
> *Accipit infelix, qualia mille rogus.*

Ubi & de numero docet: cui ſubſcribit Petrus Chryſologus, *Ser-*

non. Vet. Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, ubi Orcinos quoque & *Pileatos* his hominibus inſerit, atque hîc paſſim. Alii Baſtuarii *Veſpillones*, qui quòd ſenes ægroſque cautibus objicere ſoliti eſſent, hos ἀϰρωτηριάζοντας, *veſpillones* proin appellatos eſſe, notat Raderus *ad Curtium*, *l. 4. c. 6.*

VESPASIÆ, pagus Umbriæ, in monte, juxta fines Sabinorum, à Nurſia 6. mill. paſſ. Spoletium verſùs; unde nomen *Veſpaſiano*, Imperatori. Sueton. *c. 1.*

VESPASIANUS Titus Flavius, Imperator ex Flaviorum familia, non admodùm illuſtri. Narciſſi ope, Dux exercituum in Germania & Britannia, Barbaros vicit, duabus nationibus potentiſſimis, cum viginti duabus urbibus, ſubjugatis. Africæ dein, magna cum integritatis fama, præfuit. Româ poſtmodùm cedere juſſus, à Nerone, qui obſervaverat, illum, ſe verſus ſuos recitante, dormire; ſequenti tempore, copiarum Dux contra Judæos rebelles electus eſt, quos ſæpius vicit, Aſcalone, Jotapatâ, Joppe, Gamalâ, &c. captis, jamque Hieroſolymæ imminens, poſt Neronis, Galbæ, Othonis, Vitelliique fata, ab exercitu Imperator proclamatus eſt, A. C. 69. gladios illi, ni acceptaret imperium, intentantibus militibus, Senatuque approbante: Prudens, fortis & felix. Miſſô igitur in Orientem Titô filiô, Hieroſolymâ captâ, cum illo de Judæa capta triumphavit, balſama præferens, delitias genti devictæ peculiares. De quo triumpho Oroſ. *l. 7. c. 9.* *Veſpaſianus*, inquit, *& Titus Impp. magnificum agentes de Judæis triumphum, urbem ingreſſi ſunt, pulchrum & ignotum antea cunctis mortalibus inter 320. triumphos, qui à conditione urbis uſque ad id tempus acti erant, hoc ſpectaculum fuit.* Porrò Philoſophos, quòd omnia ſub cenſuram vocarent, urbe expulit, temploque magnificentiſſimô in Pacis honorem erectô, in quo vaſa & donaria templi Hieroſolymit. ab illo repoſita fuiſſe, docet Hieronymus. Obiit A. C. 79. ætat. 69. Solius avaritiæ notâ gloriam ejus offuſcante. Sueton. *in ejus vita.* Aur. Victor. *de Cæſar.* Joſeph. *de bello Judaic.* Euſeb. *l. 3. c. 3.*

VESPER, vide ſuprà *Heſperus*, item *Lucifer*, & *Venus*.

VESPERA, Græcè ὀψία, apud Hebræos (quibus initium diei erat, nocte ſecundùm Rituale præcedente propter myſterium, ſeu ὀψὲ σαββάτων, cùm aliàs non prima *Veſpera* primo mane, ſed hoc illâ antiquius eſſet, qua de re vide Burmannum, *Synopſ. Theol. Chriſt. Part. 1. l. 1. c. 42. §. ultim.*) tempus precum fuit. Cùm enim, præter horas ordinarias, majores quoque illi ac Canonicas haberent, quarum quælibet tribus minoribus conſtaret, primam incipiebant à ſexta veſpertina, quam *Horam veſpertinam*, ſeu *Veſpertinum* ſimpliciter (ſubintellige *officium*) vocabant: ſecundam à nona, quam *Completorium*: tertiam à media nocte, quam *Nocturnam*: & quartam à tertia matutina, quam *Matutinum* nuncupabant. Divino autem cultui inſervientes appellabant, *primam, ſecundam, tertiam & quartam*, quarum prima incipiens à ſexta matutina, pertingebat uſque ad nonam, & ſic deinceps. Statæ autem erant hæ precum ac publicorum ſacrorum horæ, ut Judæi volunt; qui tres præcipuè precum horas numerant, tertiam, ſextam & nonam. Pſ. 55. v. 18. *Veſpere & manè & meridie meditabor.* Vide Actor. *c. 2. v. 15.* & *c. 3. v. 1.* & *c. 10. v. 3.* Similiter Sacrificium juge, Hebr. תמיד, Græcis ἐνδελεχισμὸς dictum, quia nunquam intermittebatur, ſeu feſtus foret dies ſeu profanus; quum 2. agnis anniculis conſtaret, alter manè, alter *veſperi* mactabatur: quod primò ad montem Sinai inſtitutum, Exod. *c. 29. v. 38.* deinde, poſt diuturnam omiſſionem, innovatum legitur Numer. *c. 28. v. 3. 4.* Eôdem tempore & Paſcha jugulabatur, vel *inter duas Veſperas*, ut Hebræus habet textus Exodi, *c. 12. v. 6.* quas ita exponit Aben Ezra *in locum*, ut diſtinguat *Veſperam Solis*, cùm ipſum Solare corpus occidit; à *Veſpera luminis*, cùm etiam radii ejus omneque lumen viſui noſtro ſe ſurripit: atque hôc ſpatiô, quod horam cum quadrante implere videtur, Paſcha immolatum eſſe contendit. Alii meliùs ſic explicant; *Veſperam* faciunt duplicem, *Declinationis* unam, quæ poſt Meridiem incipit, jam enim tum Sol ad Occaſum vergit: δείλην πρωΐαν καὶ ὀψίαν Græci vocârunt, h. e. ut veteres exponunt Critici, τὸ πρῶτον τῆς δείλης μέρος τὸ ἀπὸ τῆς μεσημβρίας, *primam partem* δείλης, *quæ incipit ſtatim à Meridie*: *Occaſus* alteram, cùm Sol occidit & Horizontem ſubit; Græci ὀψίαν δείλην dixêre, Criticique expoſuêre, τὸ τελευταῖον τῆς δείλης μέρος, τὸ περὶ ἡλίου δυσμάς, *poſtremam* δείλης *partem, quando Solis eſt occaſus.* Ita namque & apud Hebræos duplex erat *Hereb*, ſive *Veſpera*: prior à nona hora, hoc eſt, à tertia exacta poſt Meridiem; quod erat tempus oblationis *Veſpertinæ*: altera paulò ante occaſum, quod principium erat Judæis diei ſequentis. Intra hoc itaque tempus Paſcha oblatum eſt: cùm in priore hujus *Veſperæ* parte, Veſpertina oblatio offerri potuerit, Talmud, *tr. de Paſchate ſtatim ab init.* quæ tamen ſimiliter *inter duas Veſperas* inſtituta legitur, Numer. *c. 28. v. 4.* Et ab hac hora nona, incipiebat Paraſceve propriè dicta, ac CHRISTUS, verus ille Agnus, qui tollit peccata Mundi, eâdem, quâ Sacerdos Agnum in Templum mactabat, cruci affixus eſt, ſeque ipſum Patri ſuo obtulit, Marci *c. 15. v. 25. 34.* Vide Caſaubon. *Exercit. ad Baron.* 16. *num.* 28. & Franc. Burmannum, *Synopſ. Theolog. Part. 1. l. 4. c. 11. §. 33.* Godwynus paulò ſubtiliùs *Veſpertinæ oblationis* & *Paſchatis*, quæ tum concurrebant, momenta diſtinguens, in priore ordinariè agnum, intra noſtram ſecundam & tertiam mactatum; & inter tertiam & quartam, oblatum: tempore verò Paſchatis, inter primam & ſecundam noſtram mactatum, ac inter ſecundam & tertiam oblatum: quòd ſi Paſchatis dies cum Sabbatho coincideret, mactatum illum inter duodecimam noſtram ac primam & inter primam ac ſecundam, oblatum fuiſſe, ſcribit. Itaque, CHRISTUS, agnô Paſchali & ſacrificiô jugi adumbratus, *hora tertia crucifixus eſt*, Marci, *c. 15. v. 25.* quâ matutinum olim Sacrificium offerri ſolebat: atque *horâ nona*, quæ tertiæ noſtræ pomeridianæ reſpondet, *clamavit voce magna* &c. *v. 34.* quo tempore *Veſpertina* oblatio fieri ordinariè, tum verò, quia Paſchatis Feſtum erat, ipſe Agnus Paſchalis à Patribus mactari, conſueverat, oblatione veſpertinâ anticipatâ, uti viſum: Sicque *unicâ oblatione conſummavit in perpetuum eos, qui ſanctificantur*, Hebr. *c. 10. v. 14.* Vide præfatum Thomam Godwynum, *tract. Angl. cui titulus, de Ritibus Hebr. Eccleſ. ac Civil. l. 3. c. 4.* Addam ſaltem hunc *de duabus* Hebræorum *Veſperis* locum Sam. Bocharti, *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 50.* *Hebræis duplex fuit Veſpera, utraque ante Solis occaſum, una Meridiei, altera Occaſui propior. Et inter, vel potiùs intra illas duas veſperas, i. e. intra illud ſpatium, quod ambæ complectuntur, præter agnum Paſchalem, etiam mactabatur juge ſacrificium, accendebantur lampades, & fiebat ſuffimentum*, Exod. *c. 29. v. 39.* & *c. 30. v. 8.* *Quæ ſingula quô ordine facta ſint, docet Maimonides de Paſchate, c. 1. Sect. 4.* Qui Græcis quoque, ut jam dictum ſuprà, δείλην πρωΐαν, τὴν μετ᾽ ἄριστον ὥραν, *veſperam maturam, tempus à prandio*: & δείλην ὀψίαν τὴν περὶ δύσιν ἡλίου, *veſperam ſeram, quæ circa Solis occaſum*, diſtingui conſueviſſe, docet ibidem ex Heſychio, Suida, qui Atticum loquendi genus id eſſe dicit, & Euſtath. *in Odyſſ. τ.* eodemque refert illud Varronis *in Satyra Menippea*, *Neſcis, quid veſper ſerus vehat* &c. Hodie in Eccleſia Roman. *Veſpera*, una eſt ex horis Eccleſiaſticis, quæ ſub veſperam dicitur, quamque eandem eſſe, cum *Lucernario* volunt Viri docti, qua de re vide Car. du Freſne, *Gloſſar.* & Macros Fratres, *Hierolex.* nec non ſuprà, ubi de *Horis Canonicis*: item voce *Lucernarium*, ubi de Græcanicæ Eccleſ. ritibus inprimis. Nec omittendum, quòd idem Romanis cœnæ tempus fuerit, qua de re diximus ſupra paſſim &c. Quia vero *Veſper*, ſerus nempe, inter partes noctis apud Romanos, placet hîc etiam reliquas ſuprà omiſſas ſubnectere.

Partes Noctis, apud Romanos.

- Crepuſculum.
- Prima Fax, quòd lumina tum accendebantur: Livio *prima tenebra*, Horatio, *l. 2. Serm. Sat. 7. v. 33. prima lumina.*
- Veſper.
- Concubium ſeu Concubia Nox, cùm itum eſt cubitum.
- *Nox* intempeſta, i. e. multa *Nox*, cùm nihil tempeſtivum eſt agi.
- Ad mediam *Noctem*, nempe Inclinatio.
- Media *Nox*, primum diei civilis, apud Romanos, tempus, ut dictum.
- Mediæ *Noctis* inclinatio, vel de media *Nocte*.
- Gallicinium ſive Galli cantus, Græc. Ἀλεκτοροφωνία.
- Conticinium &c. Horum omnium nomina apud Poëtas non raro occurrunt. Reliquarum *Noctis* partium, non apud Romanos modò, ſed alias quoque Gentes mentionem ſupra fecimus. Vide quoque Thom. Godwynum, *Anthologiæ Romanæ l. 3. Sect. 2. c. 1.*

VESPERIA, nomen in Univerſitatibus nonnullis ultimi actus, ad conſequendam Doctoralem dignitatem neceſſarii, qui *Diſputatio* eſt, à Baccalario pridie, quàm birretô Doctorali donetur, obiri ſolita, in qua cum tribus Doctoribus ei decertandum. Occurrit apud Nic. Trivettum, *in Chronico*, *A. C.* 1282. *Poſt Diſputationem, quæ Veſperia appellatur.* Vide Statuta Facultatis Theolog. *in Academia Viennenſi* in Auſtria, *tit.* 16. citata Car. du Freſne, *in Gloſſar.*

VESPERNA, Veteribus Cœna dicta eſt. Iſidor. *Orig. l. 20. c. 11.* *Eſt autem cœna veſpertinus cibus, quam antiqui* Veſpernam *dicebant, in uſu enim non erant prandia.* Sicut Δόρπον veteres Græci, quod poſteriores Δεῖπνον, vocabant. Non minùs enim antiquiſſimi Græci ac frugaliores Romani, cœnare tantùm conſuevêre. Salvianus, *l. 1.* *Nunquid parcam illam tunc agreſtemque vitam cum gemitu & dolore tolerabant? Cùm viles ac ruſticos cibos ante ipſos, quibus exercebantur, ſocos ſumerent, eoſque ipſos capere, niſi ad* Veſperam, *non liceret.* Vide quoque Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 5.* Niſi malis apud hunc *Cœnæ* vocabulum priſcâ ſignificatione pro *prandio* accipere. Sic enim Feſtus Pompejus, *Cœna apud Antiquos dicebatur, quod nunc eſt prandium*; Veſperna, *quam nunc cœnam appellamus*: Vel dicas, prandia tum; non omnium omnino civium, ſed lautiorum tantùm fuiſſe. Poſteà ter ſumere cibum cœpêre: Unde Ἄριστον, Δεῖπνον & Δόρπον. Didymus *ad Odyſſ. β.* Athenæus quatuor refert, Ἀκράτισμα, ſeu Διανηστισμὸς, Δεῖπνον, Ἑσπέρισμα, quæ Romanis *Merenda* & Δόρπον. Meurſius, *Not. in Lycophr.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 5. c. 26.* & 27. *cum Paralipomenis* Thomæ Dempſteri, Salmaſ. *ad Florian. Vopiſc. c. ult.* ut & ſuprà, *ſuô locô*.

VESPERTILIO, inter immundas aves recenſetur Sacro Scriptori, qui uti ab Aquila incepit, quæ regina eſt avium, ita in *Veſpertilione* deſiit, quæ naturæ eſt ambiguæ, & inter aves volucreſque medium tenet locum, Levit. *c. 11. v. 13.--19.* Varro *in Agathone*,

Quid multa? factus ſum veſpertilio, *neque*
In muribus planè, neque in volucribus ſum.

Rationem reddit Macrob. *Saturn. l. 7. c. 16.* *Volantia univerſa ex ovo prodeunt, exceptô unô, quod incerta naturæ eſt. Nam* Veſpertilio *volat quidem pellitis alis: ſed —— quatuor pedibus graditur, formatoſque pullos parit, & nutrit lacte, quos generat.* Unde notum Panarcis ænigma, ὅτι βάλοι ξύλῳ τε καὶ οὐ ξύλῳ καθημένην ὄρνιθα καὶ οὐκ ὄρνιθα ἀνήρ τε καὶ οὐκ ἀνήρ, λίθῳ τε καὶ οὐ λίθῳ, *Vir non vir* (eunuchus) *inſidentem avem non avem* (veſpertilionem) *ferit ligno non ligno* (ferulâ) *aut lapide non lapide* (pumice) apud Platonem, *de LL. l. 5.* Interim inter quadrupedes referri non poſſe, ait Voſſius, quia, qui priores pedes dicuntur, pedes non ſunt, ſed alarum hamuli, quibus à parietibus dependent; imò ne poſterioribus quidem ingreditur ſolo, ſed magis repat: potiùs itaque avibus accenſet, cùm ad id, ut *volucris* dicatur, videatur ſatis eſſe, quòd volat. Vide eum, *de Idolol. l. 3. c. 78.*

c. 78 Favet ei vox Hebr. עטלף *atalleph.* *h. e. avis tenebricoſa*, ſicut νυκτερὶς Græcis dicitur, quia eſt ἐν τῇ νυκτὶ βλέπειν. Neque alia ratio Romani nominis. Ovid. *l.* 4. *Metam. Fab.* 12. Minyeidum ſororum in *Veſpertiliones* converſarum, *v.* 415.

Noctе volunt, ſeroque tenent à veſpere nomen.

Nempe lucem fugit *Veſpertilio* & clariori lumine offenditur, quæ cauſa, quòd inde exeuntem in faces aut candelam ſtipiti vel ſcopæ impoſitam vel gladium protenſum, impingat, ſæpiusque hôc pactô capiatur, Voſſius, *ibid. c.* 81. Ac proin talpis jungitur Eſajæ *c.* 2. *v.* 20. *In illa die projiciet homo idola ſua — ad talpas & ad veſpertiliones.* i. e. in tenebras detrudet. Nihilominus pro cibo Borſippenſibus, in Babylonia, prope Meſopotamiam, habitantibus, teſte Strabone, *l.* 16. imò, quod ſtupendum fœdumque dictu, pro Numine Mexicanis, fuiſſe legitur Paulo Gryſaldo, *Hiſtor. Indica l.* 3. laudato eidem Auctori, *l. eod. c.* 93. & 100. An ob amorem in prolem, *geminos enim volat amplexus infantes, ſecumque deportat*, Plinius, *l.* 10. *c.* 61. an quia tenebrio avis idololatricis tenebris maximè conveniens viſa eſt. Sed & à *Veſpertilione* ſanati Monachi cujusdam, deſperatô morbô laborantis, inſolentem ac miram hiſtoriam narrat Auctor Anonymus *Sina & Eur. c.* 41. ubi veſpertilionem ægri detectum noctu pedem, pro more, mordicus arripuiſſe, venam aperuiſſe, ſanguineque copioſô exuctô ſaturum avolantem, eum, deplerâ morbi causâ ad ſanitatem adſpirantem, reliquiſſe refert. Plura de hac ave, vide apud Plinium, *l.* 11. *c.* 37. 39. alibique, Voſſium, ubi ſuprà, inprimis, *c.* 87. ubi de eorum aliquibus caudatis, Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 2. *c.* 32. *tot.*, ubi & de fabula Mahummedanorum, præter *Veſpertilionem* Chriſtum quicquam creâſſe, negantium, Alios, nec non ſuprà, ubi de *Harpyiis*, it. *Somnis*, quibus veſpertilionum alas, affinxiſſe Poëtas diximus. Hinc Alciato, *leg.* 14. *Cod. de Act. empt.* quoque dictus eſt ſervus decoctor, aut rationum conturbator in ſtipulatione evictionis, quâ jubet Prætor caveri ſervum venditum furem non eſſe, *Veſpertilionem* non eſſe; eò quòd ſervis peculium plerunque concedebatur, in quo fraudare poterant creditores. Ubi Budæus per *Veſpertilionem* intelligit, *qui interdiu exiliter videt*, & *veſperi* juſtam aciem habet. Namque & *Veſperi ſuô vivere*, i. e. *furtis ſuis vitam ſibi parare*, dixit proverb. Plautus, *Mercat. Act.* 4. *ſc.* 2. *v.* 5. alludens ad rerum furtivarum Forum, quô in Suburra, deficiente jam die, venales proponerentur: unde Propertius, *l.* 4. *El.* 7. *v.* 15. *Vigilacem* memorat *Suburram*. Popmæ verò *Veſpertiliones* ſervi videntur eſſe, qui, interdiu latitantes nihilque agentes, noctu oberrant: quâ ratione Varro *in Agathone* locutus eſt, ut vidimus:

Quid multa? factus ſum Veſpertilio, &c.

Nonius eos ſic appellâſſe videtur, qui dubiæ ſunt fidei; quia *Veſpertilio* nec inter mures, nec inter volucres, ut & Plin. habet, *l.* 10. *c.* 61. averſaturque eum aves, tanquàm quadrupedem, & quadrupedes, tanquàm volucrem. Artemidorus, *l.* 3. *& fures & adulteros ſic nuncupari poſſe*, tradit, Budæi ſic conjecturam firmans, ut viſum. Nam & Catullo, *Epigr.* 63. *v.* 63.

Noctе latent fures &c.

Quem verò Ulpianus *Veſpertilionem*, Plautus *Tenebricolam*, Varro *Tenebrionem*, Lucilius *Lucifugam* vocat. Ariſtophanes, *Nubib.* Chæreſphonti Socratico inditum *Nycteridis*, i. e. *Veſpertilionis*, nomen refert, quòd atrô colore eſſet & tenuiſſimam haberet vocem. Baſilius *Hexaëm*, ad Philoſophos vocem trahit, qui hebetibus oculis cœleſtia contemplantur, cœcutientes in rebus ſeriis, quòd animal id interdiu parum videt. Sed & *Veſpertiliones*, debitores dicuntur illi, qui, ære alienô obruti, metu Creditorum, interdiu domi deliteſcunt, noctu tantùm prodeuntes. Vide Titum Popmam, *Comm. de Operis Servorum.* Graphicam *Veſpertilionis* Servi deſcriptionem habes, apud Druræum Anglum *in Tragico-Com. Alvredus.*

VESPILLO, vide ſuprà *Veſpa.*

VESPILLO Lucretius, vide *Lucretium.*

VESPOLATUM, pagus amplus agri Novarienſis, 8. mill. paſſ. à Novaria, Viglebanum verſùs. A Conrado Imperat. A. C. 1028. Eccleſiæ Novarienſi donatus.

VESPRANUM, oppid. Lombardiæ Tranſpadanæ.

VESPRIMIENSIS Comitatus, pars Hungariæ inferioris inter Comitatum Albenſem ad Ortum, Zeeladienſem ad Occaſum, & Caſtriferrei ad Boream, lacumque Balatonium ad Merid. Sub Auſtriae. Ejus caput eſt

VESPRIMIUM, Germanis *Weiſsbrun*, Hungar. *Veſprim*, urbecula munita, in ipſo limite ditionis Turcicæ in colle, ad fontes *Sarvviſe* fluv. verſùs oram Borealem Volceæ Paludis, ſeu lacus Balatonis. Vide *infra.*

VESPRINIUM, vulgò *Veſprin*, urbs Hungariæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Strigonienſi, inde 8. leucis in Merid. Albæ Regiæ proxima, inde 3. leuc. in Occaſum, Taurinum verſùs, ſeu verſùs Sabariam, apud lacum Peiſonem vel potius Balatonem, in ora ejus Boreali, *Ferrar.*

VESPRONIUS Claudius, inter Legatos Conſulares, à Senatu ad milites, ſub Didio Juliano, miſſos, qui ſuaderent, ut repudiaretur Severus, memoratur Spartiano in *Didio Juliano*, *c.* 5.

VESPUTIUS Bartholomæus, vide ibi.

VESSA, Polyæn. *l.* 5. *c.* 1. *in Phalaride*, *Comm.* 4. maxima & florentiſſima civitas Siciliæ, cujus Princeps Teutus: à Phalaride dolô in poteſtatem redacta. An pro *Ineſſa*?

VESSONES, *Ptolem.* aliis *Sueſſiones*, vide ibi.

VESTA, Saturni filia ex Ope, teſtibus *Diodor. Siculô & Apollodorô*, ſecundùm Q. Fabium Victorem Jani uxor: quamquam à Poëtis non tam pro terra ſumitur, ſive quòd omnibus terrâ veſtiatur, ſive quod *vi ſua ſtet*. Ovid. *l.* 6. *Faſt. v.* 299.

Stat vi Terra ſua; vi ſtando Veſta vocatur,

Proin hanc depingebant muliebri formâ, tympanum geſtantem, quod terra ventos in ſe contineat, Suidas in voce γῆς ἄγαλμα & in Senatu Athenienſium, qui ſe *terrigenas* jactârunt, aram Dea habuit. Non deſunt, qui ἀπὸ τῆς ἑστίας nomen hoc deducunt, inter quos eſt Tullius, *l.* 2. *de Nat. Deor. c.* 27. Interdum ponitur pro igne. Ovid. *ibid. v.* 291.

Nec tu aliud Veſtam, quàm vivam intellige flammam,
Nataque de flamma corpora nulla vides
Jure igitur virgo eſt quæ ſemina nulla remittit.

Veteres autem 2. fuiſſe Veſtas affirmabant: unam Saturni matrem, alteram ejus filiam. Ovid. *ubi ſupra*, *v.* 285.

Ex Ope Junonem memorant, Cereremque creatas;
Semine Saturni tertia Veſta fuit.

Confundunt nihilominus has Poëtæ, alteram pro altera ponentes. Id tamen obſervandum eſt: Cùm Veſtam pro terra accipiunt, de matre Saturni eſſe intelligendum: quando verò virginem nominant, de filia ejus eſſe intelligendum, quam ignem eſſe voluêre. Quæ ſi propriè referatur ad aras, & focos publicos, valde eſt veriſimile, cùm pleraque omnia vocabula ſacra ſint ab Oriente, etiam *Veſtam*, ſive Ἑστίαν eſſe ab אש *eſch*, i. e. *ignis*, & יה uno ex Dei nominibus, ut אשיה ſonet *ignis Dei*: Ideoque propriè ſymbolum potiùs Numinis, quàm Numen ipſum ſonet. Cæterùm *Veſtam* Deam, apud priſcos, in tanta veneratione fuiſſe ſcribunt, ut qui ei ſacra non faceret, ἀνέστιος, quem pro impio & injuſto accipiebant, diceretur. Græci ab hac omnia ſua ſacrificia auſpicari, in eadem deſinebant: Tantumque fuit hoc Numen, ut Pauſanias dixerit: *Sacrificant Veſtæ quidem primùm, Jovi deinde Olympio.* Peculiare autem Trojanorum Numen fuit, Sidon. Apollinar. *Carm.* 9. *v.* 133.

Thebis Eubion, Ilioque Veſtam.

Sed & ante Romam conditam diu in Italia culta fuit, maximè à Tyrrhenis, teſte Myrtilô Lesbiô, qui eam Tyrrhenorum linguâ *Labith Horchiam* appellatam eſſe dicit, quod nomen etiam, auctore Herodotô, apud Schythas habuit. Hanc unam ex Diis Penatibus eſſe volunt, quos Æneas in Italiam advexit Virg. *l.* 2. *Æn. v.* 296.

Sic ait & manibus vittas, Veſtamque potentem,
Æternumque adytis effert penetralibus ignem.

Unde *Mater* peculiari nomine dicta eſt. Virg. *l.* 1. *Georg. in fine*, *v.* 498.

Dii patrii, Indigetes & Romule, Veſtaque mater,
Quæ Thuſcum Tiberim & Romana palatia ſervas.

Et in omnibus ædium privatarum veſtibulis apud Romanos ejus ſimulachrum, quemadmodùm Mercurii apud Athenienſes, ſtetit. Cui ſententiæ non obſcurè adſtipulatur & Livius, cum Veſtæ ſacra vetuſtiſſima eſſe aſſerit, & ab Albanis accepta, à Numa autem Pompilio primùm Romæ inſtituta, multisque ceremoniis venerabiliora effecta, *l.* 1. *c.* 20. Primùm enim is templum Veſtæ prope Caſtoris extruxit, licet alii Romulo id tribuant. De quo ſic Plutarch. *Traditur, Numam cuſtodiæ causâ, perenni igne Veſtæ templum circumdediſſe: quod rotundum ab eo extructum eſt, non ut terræ, ſed ut Univerſi figuram exprimeret.* In eo idem perpetuum atque æternum ignem tanquàm Imperii certiſſimum pignus, aſſervari juſſit. Servius *ad id ad l.* 4. *Æn. v.* 400.

— Vigilemque ſacraverat ignem.

Fuit autem is non in focis aut altaribus, ſed in vaſculis quibusdam fictilibus ſuſpenſus, Val. Max. *l.* 4. *c.* 4. *extr.* tantumque in eo fiduciæ fuit, ut nunquàm ſine portento crederent extingui, & anxiâ ſollicitudine, ſi id fortè contingeret, expiaretur. Ut factum ante initia bellorum civilium, motaque inter Cæſarem & Pompejum arma. Præter hunc, alia quoque ſacra occulta, ſolis æditituis, virginibusque, de quibus paulo pòſt, cognita, hic aſſervata fuiſſe, colligere eſt ex Dionyſio, *l.* 2. & Plutarcho, *in Camillô* unde in ædis incendio, tempore primi belli Punici, unus æditituorum L. Cæcilius Metellus vir Conſularis, poſthabitô publicæ utilitati privatô periculô, in ardens penetrale irrupiſſe legitur, ut ſacra à virginibus, quæ metu diffugerant, deſerta eriperet. Idem Numa ſacerdotes ei virgines creavit, ſtipendiôque publicô donavit, perpetuâque virginitate frui eas lege juſſit: quæ à Numine, cui inſerviebant, *Veſtales* dictæ ſunt. Harum potiſſimum cura erat, ut ignem perpetuum alternatim excubando, conſervarent; qui ſi fortè per negligentiam fuiſſet extinctus, Virgo, cujus incuriâ id factum, à Pontifice ſeverè plectebatur, flagrô, verberibusque, Feſtus Pomp. *l.* 9. Jul. Obſequens, *de Prodig. c.* 62. Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. *ex.* 7. neque alio ex igne reparare fas erat, ſed accensâ per fomites, beneficiô τῶν σκαφείων, id enim inſtrumento nomen, ex Sole flammâ purus & cœleſtis ignis eliciebatur. Paulo aliter modò laudatus Feſtus, *Ignis Veſtæ, ſi quando interſtinctus fuiſſet, Virgines verberibus afficiebantur à Pontifice, quibus mos erat tabulam felicis materiæ tamdiu terebrare, quousque exceptum ignem cribrô æneô Virgo in ædem ferret.* Interim etiam cùm non extinctus eſt, accendebatur quotannis Calendis Martiis, & renovabatur ignis, quem aſſervabant in operto, Jan. Parrhaſ. *Ep.* 57. Ovid. *l.* 3. *Faſt. v.* 143.

Adde quòd arcana fieri novus ignis in æde
Dicitur, & vires flamma refecta capit.

Porrò virgo *Veſtalis* legebatur intra annum 10. ſuæ ætatis, 30. verò annos oportebat eam manere virginem, poſteà nubere licebat. Earum autem tanta dignatio, ut interventu illarum graviſſima diſſidia fuerint compoſita, ut teſtamenta cuſtodirent, ut Conſules Prætoreſque iis viâ cederent, vide Senec. *l. 6. Controv.* 8. Quoties vi morbi atriô excedere cogebantur, matronarum committebantur curæ: interque eas una auctoritate præcipua fuit, quæ *Maxima* dicebatur, Sueton. *in Domit. c.* 8. Quod ſi interim fortè ſtuprum virgo commiſiſſet, viva defodiebatur. Unde Juvenal. *Sat.* 4. *v.* 9.

--- *Cum quo nuper vittata jacebat,*
Sanguine adhuc vivâ terram ſubitura ſacerdos.

Tota inſuper lugebat civitas, ut in clade publicâ, eratque is dies lugubris: quod usque adeò obſervatum eſt, ut in Annalibus, prodigii locô, Veſtalis damnatio haberetur. Locus, ubi defodiebantur, prope portam Collinam erat, dicebaturque *ſceleratus campus*, Feſt. *l.* 17. Addebatur eis panis & lac, ne videretur fame interiiſſe. Porro locum in Amphitheatralibus & ſcenicis Circenſibusque habuêre ludis Veſtales peculiarem, carpentiſque ſeu pilentis, ut aliàs matronæ, vehebantur. Veſtitus eorum *Suffibulum* dicebatur, vittæ iis, ut matronis, capitis ornamentum erant, & ſceptrum ex ære gerebant manibus: Duravitque hoc ſacerdotium usque ad Theodoſii Senioris tempora, à quo, unà cum aliis Sacerdotiis nequicquàm reclamante Senatu, omnino eſt ſublatum: id quod ex epiſtolis Symmachi & Ambroſii reſponſionibus manifeſtum eſt. Vide Voſſ. *de Idol. l.* 2. *c.* 65 Lipſ. *Syntag. de Veſta & Virgin Veſtal.* Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 12. & *l.* 3. *c.* 19. &c. *Nic. Lloydius*, ut hæc addam: *Veſtæ Palatinæ* ſacrum fieri conſueviſſe prid. Kal. Mai, docet Ovid. *l.* 4. *Faſt. v.* 949.

Aufert Veſta diem, cognati Veſta recepta eſt
Limine, ſic juſti conſtituêre Patres.

Incendii, quô Templum ejus arſit, meminit Idem *ibid.* Contigit autem id An. Urb. Cond. 512. Lucatiô & A. Manliô Conſulib. Imò & poſteà iterum arſit ſub Commodo, Braduâ II. & Aproniano Conſulibus, cùm ferè tota Urbs corruiſſet; ſimulque flammis Templum illud Pacis clariſſimum conſumtum eſt, aliæque ædes innumeræ, qua de ſtrage fusè agit Herodian. *l.* 1. Cæterùm, qui animale fuiſſe Numen *Veſtam* contendunt, Architecturæ eam faciunt inventricem, uti diſcimus ex Diodor. Siculo, *l.* 5. ubi, poſtquàm Cretenſes illam apud ſe natam perhibuiſſe ait, addit: *Λέγεται τὴν Ἑστίαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατασκευὴν εὑρεῖν, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἐν πάσαις οἰκίαις καθιδρυθῆναι, τιμῶν καὶ θυσιῶν τυγχάνουσαν. Dicitur Veſta reperiſſe domorum architecturam, & ob hoc beneficium, ab hominibus univerſis, cunctis in ædibus honores & ſacrificii cultum eſſe adeptam.* Pertenduntque, uti Adamus eſt Saturnus, ſic filiam ejus, quæ nupſit Caino, *Veſtam* eſſe. Namque & Epiphanius, ſive ex Leptogeneſi, ſive aliunde, ex filiabus Adami natu maximam, quæ Σαυὴ diceretur, nupſiſſe fratri ſuo Caino, tradit: & Cainus urbem ædificâſſe primus, atque à filii ſui nomine *Henochiam* appellâſſe, legitur Geneſ. *c.* 4. *v.* 17. At cùm *Veſta*, potius foci, inprimis publici præſes eſſet: Architecturæ autem Pallas præfecta fuerit, qua de re illuſtris locus eſt Luciani *in Hermotimo*, eò inclinat Voſſius, ut *Veſtam* non tam animale, quàm naturale fuiſſe Numen, cenſeat. Vide Eum *de orig & progr. Idolol. l.* 1. *c.* 17. Et quidem, quatenus eô nomine particulariter ſignificatur ignis ille in focis publicis; uti *Veſtam* vocat Dionyſius, *Antiqq. l.* 2. & Cicero, de *LL. l.* 2. ubi à Virginibus Veſtalibus *cuſtodiri ignem foci publici ſempiternum*, tradit: fuit is cœleſtium ignium, Solis inprimis, ſymbolum. Unde Florus, *l.* 1. *c.* 2. *Inprimis* (Numa) *focum Veſtæ Virginibus colendum dedit, ut ad ſimulachrum cœleſtium ſiderum cuſtos Imperii flamma vigilaret.* Itaque jugi erat & aſſiduâ opus curâ, ut ſemper luceret: ac ſi extingueretur, non ab igni noſtro accendere fas fuit, ſed Romanis ex terebrata felicis materiæ tabula eliciendus erat, *Feſt.* Græci autem in fomentis vaſculo cavo impoſitis & Solis radiis in ejus centro exceptis, flammam concipiebant, Plut. *in Numa.* Namque & in Græcia ignem illiusmodi æternum cuſtodiri conſueviſſe Idem tradit: Delphorum & Athenarum mentione factâ. Imò & Tenediis, Argivis ac Naucratitis *Veſtam* ſimiliter fuiſſe cultam, oſtendit Voſſius: atque idem de Rhodiis, Cyzicenis, Mileſiis, Epheſiis, Naxiis, aliis, ritè demonſtrat Caſaubonus, *in Athen. l.* 15. Niſi quòd apud Romanos Virgines: apud Græcos verò Viduæ ætate provectæ Πρυτανί-δες vulgò dictæ, hunc ignem pervigili curâ aſſervarent, de quibus vide, quæ diximus in voce *Prytanides.* Accepêre autem hunc cultum Romani ab Albanis, ut Livius docet, *l.* 1. *c.* 20. quos & ſacrum hoc, poſtquàm Romam tranſlatum fuit, retinuiſſe conſtat: habuêre verò ipſi à Lavinienſibus: quorum Urbs, Dionyſiô teſte, 30. annis extructa fuit, priusquàm ab Aſcanio Alba Longa conderetur. Lavinienſes idem accepiſſe traduntur ab Ænea Phryge, ut ex Virgilio, *l.* 2. *Æn.* conſtat. Unde Ovid. *l.* 6. *Faſt. v.* 365.

Vidimus Iliacæ transferri pignora Veſtæ.

Ubi *Iliacam* vocat, quia Ilienſes eam, Duce Æneâ, intulerint Latio: at *tranſlatam* refert, quia, cum anteà Veſtæ ſacra forent in Regia Numæ; Auguſtus illa, ubi Pontifex eſſet factus, traduxit in domus ſuæ partem, quam publicavit, Deæque donavit, quemadmodùm eſt apud Dionem, *l.* 4. Atque has tres civitates Albam, Lavinium ac Ilium, in animo habuit B. Auguſtinus, *l.* 3. *de Civ. Dei*, *c.* 28. inquiens, *Sacra illa fatalia, quæ jam tres, in quibus fuerant, preſſerant civitates.* Ambigit tamen Prudentius an non ea Romani acceperint ſacra ab Athenienſibus. Ita enim is, *l.* 2. *adv. Symmachum*, *v.* 969.

--- *In his quoniam Veſtalis origo favillæ*
Urbibus, ut memorant, primo de fomite ſumta eſt:
Sacravitque focos aut Phryx aut Grajus alumnos.

Nempe ut hauſerint ea Romani à Legatis ſuis, an. Urb. Cond. 300. in Græciam miſſis, quò de Draconis ac Solonis legibus cognoſcerent. Vide præfatum Voſſium, *de orig. & progr. Idol. l.* 2. *c.* 65. Templum ejus de die omnibus patuit, at in eo pernoctare nemini maſculo fas fuit: intrabant enim quidem Viri, ſed non penetrabant, aut pernoctabant. In eodem negant ullum ſimulachrum fuiſſe: quod ut ita ſit, tamen *Veſtæ* imago paſſim in nummis aut ſtatuis expreſſa hodieque extat, eaque non ſedens ſolùm ut Plinius eam effingi conſueviſſe refert, ſed & alterâ manu *facem*, alterâ *diſcum* ſive pateram libatoriam præferens: quorum illud de face, ad ignem pertinet, illud de diſco, ad ſacrificia ſolenniter & perpetim oblata. Interim etiam ſtantem in nummis videas. Vide Anton. Thyſium, *Notis in Aul. Gellium*, *l.* 1. *c.* 12. Nec omittendum, quod idem Gellius monet *l.* 4. *c.* 7. *Ædem quidem Veſtæ, non vero Templum* accuratè loquendo, fuiſſe. Olim enim, ut optimè Scaliger ex Varrone, *de LL. l.* 14. notat *ad Feſtum*, leges Ædium in Ædibus ipſis in poſtico earum poſitæ fuêre, quæ inter alia continebant, utrum Ædes illa eſſet Templum, nec ne? Hinc cùm locus auguratus hæc Ædes Veſtæ non eſſet, Conſilium ibi Senatus habere non poterat, in Atrium autem ejus quod erat ab Æde remotum, quodque, viâ ſacrâ Regiæ adjunctum, Virginum habitationi inſerviebat, ſicut Regia Pontificum conveniebatur, Serviô teſte *ad l.* 7. *Æn. v.* 153.

- - *Auguſta ad mœnia Regis.*

Ignem quod attinet, in *Veſtæ* ardentem Æde, duplicem eum fuiſſe judicat Licetus; quorum alter in lucernis, ad Numinis honorem: alter in aris ad ſacrificiorum holocauſta, perpetuò ſub Virginum cura, arſerit. Adeoque illum oleô incombuſtibili alitum, & ab externis injuriis à Virginibus cuſtoditum: iſtum verò lignis jugiter adjectis, earundem miniſteriô, fotum fuiſſe contendit. Et certè de *Veſtæ* ara cum Igne, in rogo, ad ſacrificia comburenda, teſtis eſt Ovidius, *l.* 4. *Faſt. v.* 639.

Igne cremat vitulos, quæ natu maxima Virgo eſt.

Vide quoque Pauſaniam *in Corinth.* Statium, *l.* 2. *Theb.* Alios. De lucerna *Veſtæ*, conſentit Plut. *in Numa*, ubi ignem hunc Virginum Veſtalium comparat igni apud Græcos, Delphis Athenisque in lucernis perpetuò ardenti: ſacrumque ignem, ſub adventum Gallorum, cum ſacris, rapientes Virgines profugiſſe narrat. Quomodo enim fugientes illæ raptam igneam pyram aliò comportâſſent? Adde, quòd ingremio ſacra Deûm ferentes L. Albinium de plebe hominem conſpexiſſe illasque plauſtro ſuo impoſuiſſe addit: Quæ enim ardentia ligna gremiô ferre non poterant, lucernæ ſacrum ignem in eo facile poterant geſtare. Idem Ovidius videtur innuere, cum ait, *l.* 6. *Faſt. v.* 291.

Nec tu aliud Veſtam, *quam puram intellige flammam,*
Nataque de flamma corpora nulla vides.

Accedunt antiqua numiſmata. Namque apud Juſt. Lipſium *de Veſtal. c.* 3. & 9. exhibentur icones argenteorum & aureorum plurimorum, cum *Veſta* lucernam oleariam manu tenente; cum *Veſtali* Virgine, eâdem manu gerente lucernam; cum capite mulieris & lucerna. Apud Anton. item Zantaoum, *Numiſm. l.* 1. *Edit.* 2. argenteum cernitur numiſma Veſpaſiani, ſub *num.* 300 cum imagine *Veſtæ* ſedentis lucernamque manu geſtantis; aliudque cum eadem ſtante, ſimiliterque tenente lucernam, *num.* 47. Inprimis verò huc facit numiſma æneum ab Antonio Auguſtino, *tab.* 50. relatum, in quo mulier ſcapulotenùs circumſcripta, LUCILLA AUG. ANTONINI AUG. F. à tergo Dea Veſta gerens manu dextrâ lucernam, ſiniſtrâ Palladium & ad pedes habens altare cum flamma exardente. Itaque, quod Macrob. habet, *l.* 1. *Saturnal. c.* 12. de Igne, à Virginibus huic Deæ famulantibus Menſis Martii (qui primus erat totius anni) primâ die, de novo accendi ſolito, intelligit Licetus de igne aræ, in ſacrificiorum uſum, in rogo ligneo ardente, *l.* 4. *de Lucernis Antiqq. c.* 38. non verò de altero, qui in Lucernis ardebat, & ad quem alludere voluiſſe Servatorem noſtrum exiſtimat, Matth. *c.* 25. *v.* 1. *ſ.* Vide ejusdem, *l.* 1. *c.* 31. ubi *plura in hanc in rem, ut & de reliquis Veſtæ ſacris, Minervæ ſigno e Troja, Diis Samothracibus ex hac Inſul. a Dardano Trojam primo, inde ab Ænea in Italiam delatis, duobus porrò doliis, aperto altero atque inani, altero pleno & obſignato, curioſo Lectori exhibet.* De *Aris* verò *Veſtæ*, Kalendis Martii, qui olim primus apud Romanos anni dies erat, lauri coronari foliis, h. e. aris focisque in primis ingreſſibus ſpatiisque domorum poſitis, Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 4. *c.* 3. de more renovandi ignem eôdem die modò [illegible]aſo, in ara Veſtali Salmaſ. *ad Solin. p.* 17. extinctum vero reſuſcitandi, *p.* 180. de *Veſtalium* ceremoniis, jam Servii ætate maximam partem antiquatis, ſacris dein ac ritibus à filiis Theodoſii M. abolitis penitùs, Barthium, *Animadverſion. Papinianis*, *ad l.* 8. *Theb. v.* 297. ubi de Futili, vaſe, quô in Sacris hiſce utebantur &c.

VESTA Nova, cognominata eſt Julia Auguſta ſeu Domna Severi Imperatoris uxor, quaſi Numen Urbis Imperiique tutelare, quemadmodùm ignis Veſtalis inter ſymbola & pignora Imperii olim fuit. *Inſcr.* vetus Lampſaci,

ΙΟΥΛΙΑΝ

ΙΟΥΛΙΑΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΕΣΤΙΑΝ
ΝΕΑΝ ΔΗΜΗΤΡΑ Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ
ΤΟΔΕ ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΒΑΣΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΣ
ΤΑΣΙΝ ΑΥΤΟΥ ΔΑΠΑΝΗΜΑ
ΠΟΙΗΣΑΜΕΝΟΥ ΕΚ ΤΩΝ
ΙΔΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΥΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΙΕΡΕΩΣ ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ ΚΑΙ
ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜ
ΠΑΝΤΟΣ ΑΥΤΩΝ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΤΑΜΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΟ
ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ
ΑΠΟΛΛΩΝΟΤΕΙΜΟΥ.

apud Jac. Sponium, *Itiner. part.* 3. *p.* 93. & 94. ubi Latinè eam ſic reddit: *Juliam Auguſtam Veſtam novam Cererem conſecrat Senatus, impenſas verò ad ſtatuam & baſim ejusque erectionem faciente ex ſua pecunia, propter pietatem in coronas, Sacerdote Auguſtorum & Stephanephoro totius eorum domus & Quæſtore populi ſecundum, Dionyſio Apollonotimi filio.* Eandemque Imperatricem in nummis, quoque *Veſtam Matrem*, item *Veſtam Sanctam*, & ſimpliciter *Veſtam*, additô Sacrificii Veſtalis apparatu, nominari addr

VESTALES, à Pompilio Numa primò inſtitutæ ſacerdotes, perpetui ignis cuſtodes quatuor; qui numerus dein ad ſenarium auctus eſt. Hæ primò decenniô facienda diſcunt: ſecundô faciunt: reliquô autem decenniô alias edocent, poſt quod tempus nubere poſſunt. Honoribus quoque multis ornantur. Inter quos, ſi caſu in quemquam inciderint, ad capitale ſupplicium ductum, eum necari non licet. Si autem aliqua virginitatem perdiderit, viva ad portam, quam Collinam vocant, defodiebatur ibi moritura. Erat ſacerdotium Albâ oriundum, habens de publico ſtipendium, eligebaturque *Veſtalis Patrima Matrima*, quæ inter capiendum à Pontifice M. *Amata* appellebatur. Capiebantur autem illæ, parvæ ac tenerâ ætate, adeoque certæ pudicitiæ & viri expertes; nec capi fas erat minorem quàm annos ſex; aut majorem quàm annos 10. natam. Imo nec multæ nec crebræ illæ lectiones; cùm ægrè Parentes in hanc velut cuſtodiam & coactam virginitatem ſuas permitterent filias. Quatuor, quas primus legit Numa, erant Gegania, Verania, Canuleja & Tarpeja: Duas dein alias Servius Tullius addidit, ſive ante eum potius Tarquinius Priſcus, qui numerus poſteà conſtanter obtinuit. Cepit itaque primas ipſe Numa, & jus deinceps capiendi apud Reges eſſe voluit: Poſteà pulſis Regibus, Pontifex Max. in locum venit; ſed non liberâ prorſus, verùm legibus ſuis adſtrictâ electione, continebaturque Papiâ lege, ut Virgines viginti legerentur. Magnô ſatis numerô ad unam capiendam; ſed cauſa erat, ut ſors levior evaderet, ſic ſparſa per plures. Capiebantur verò *è Populo*, A. Gell. *l.* 1. *c.* 12. adeoque non è Patriciis ſolùm, ſed & è Plebejis. Quod proin Auguſti ævô etiam ex Libertinis captæ ſunt, præter legem moremque fuit. Fiebat ſortitio illa *in Concione*. Comitiis puta Curiatis, ut coram teſtibus res fieret, & dignitas etiam hinc Sacerdotio accreſceret. Ipſa ſortitio adhibita, ut divinitus legi excerpique è pluribus talis videretur. Ita deductæ in Atrium Veſtæ, habitationi earum deſtinatum, in ceremoniis inſtruebantur per annos decem: per totidem exercebant munus: ultimô decenniô alias inſtruebant; ſicque 30. annos in Atrio manere tenebantur, quô tempore exactô liberæ erant. Vetuſtiſſima, *Maxima* dicebatur, quod ad ætatem referendum. Officium erat triplex, Vigilare, ne æternus ignis extingueretur: Adſervare æternum Imperii pignus ſive (variant tamen Auctores) delapſum cœlô Palladium; quod viris videre nefas, imò & Pontificibus, utpote velamentô obductum: Sacrificare tandem, quod fere aſſiduum; quod quô cultu peregerint, docet Feſtus in voce *Suffibulum*. Præmia & honores hi erant: 1. Jus teſtandi habebant, vivô Patre. 2. Præmia, ex Auguſti inſtituto, quæ trium liberorum Matres habebant. 3. Lictor honoris causâ præcedebat. 4. Morte liberabant reum, ſi fortuitò illi obviæ fuiſſent factæ. Quòd ſi contrà quis Lecticam, quâ vectabantur, per laſciviam ſubiiſſet, morte luebat. Vittæ capitis erant ornamentum, veſtis alba cum purpureo limbo: Locus in Theatro peculiaris, *Auguſta ſederet inter Veſtalium*, C. Tacit. *l.* 4. *Annal.* c. 16. & quidem contra Prætoris tribunal, Sueton. *Aug. c.* 44. *Solis Virginibus Veſtalibus locum in Theatro ſeparatim & contra Prætoris tribunal dedit* &c. Vide inprimis A. Gellium, *locô cit.* ubi *Virgo Veſtæ quid ætatis, ex quali familia & qui ritu, quibusque ceremoniis & religionibus & quô nomine à Pontif. Max. capi conſueverit: & quo ſtatim jure eſſe inceperit, ſimul atque capta eſt: quodque nec illa inteſtato cuiquam, nec ei inteſtatæ quisquam heres fuerit*, pluribus pertractat, ut & ſuprà aliquid ubi de *Pudicis Veſtæ*, it. verbô *Capere*. *Veſtalem*, in lucerna pervetuſta ærea, cum induſio ſubuculave ſuper nudo, podere ſcil. ut ait Sueberius, & tunica poderi ſuperinduta, ad pedes longiore anterius apertâ & incinctâ, integrâ tandem ricâ ſeu maforte aut antiquo bardocucullo, exhibet è Gazophylacio Galvaniano Fortun. Licetus, *de reconditis Antiqq. lucernis*, *l.* 6. *c.* 85. *ubi multa egregia de ſacris iſtiusmodi Veſtæ Virginibus.* Vide quoque *Veſta* & *Veſtalia*.

VESTALIA, dies erat apud Roman. Veſtæ ſacer, incidens in 5. Idus Junii. Eô, cùm convivia paſſim ante fores agitarentur, cibi virginibus Veſtalibus à civibus mittebantur Deæ Veſtæ libandi, & aſini floribus coronati, atque e pane velut monilia quædam gerentes, circumducebantur per urbem: molæ item ſertis ornabantur & floribus, quieſcebantque. De quibus ceremoniis vide Ovidium *in Faſtis*. Porro feſtivô hôc die matronæ nudis pedibus ad Veſtæ ibant templum, Jovique Piſtori ara in Capitolio poſita eſt: Eôdem Junius Brutus ulteriorem Hiſpaniam ſubegit & M. Craſſus cum exercitu à Parthis cæſus eſt. Vide inſuper Liv. *l.* 56. & 106 Appian. *in Parthico*, Plutarch. *in Craſſo*, Juſtin. *l.* 41. & 42. inprimis autem Carol. Sigonium *in Faſtorum Commentariis*. De trigeſimo die April. *Veſtæ Palatinæ* ſacro, vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom.*

VESTALIUM Mater, Titulus Liviæ Aug. Vide ſuprà *Pudica Veſta*.

VESTARARIUS, apud Anaſtaſium, ubi Paudulus *Veſtararius* Deſiderii Longobardorum Regis in nonnullis codicib. apud Gulielmum Bibl. ubi Pippinus *potentiſſimus Veſtararius*: in Epiſt. Abbatis S. Benigni, apud Perardum, ubi *Illuſtris Sacri Palatii Veſtararius primus Senator, nec non unicus Romanorum Dux*, &c. occurrunt, idem quod *Veſtiarius* eſt, qui *Veſtiam* vel theſauri curam habebat. Vide Car. du Freſne, *Gloſſar.* & paulo infrà.

VESTE donari ſummus olim apud Perſas honor, qui quibus à Rege obtingebat, beati æſtimabantur. Quod hodieque apud Turcas, Tartaros, Perſasque obtinere, neque ad Principem quenquam admitti, niſi ejusmodi honorariâ veſte donatum, docent *Itinerariorum* Scriptores, inter quos Joh. Bapt. Tavernier, ceremoniam, quâ ſibi à Perſarum Rege veſtis, quam *Calaate* vocat, donata fuerit, deſcribit *Itin. Perſic.* *l.* 4. *c.* 16. Vide etiam aliquid ſuprà, voce *Doryphori*: uti de more proditorum & transfugarum, *Veſtitum* ejus gentis, cujus gratiam aucupantur: Legatorum it. eorum, ad quos mittuntur, aſſumendi, Schottum, aliosque *ad Pauſaniam* C. *Nepotis*, c. 3. ad *Veſtem*, à *Veſte* it. *Veſtitor*, nomen miniſterii apud Romanos, de quo vide infrà voce *Veſtiarium* & *us*.

VEST-FRISIA, German. *Weſt-Frieſland*, Gallis *Weſt-Friſe*, pars Hollandiæ, verſùs Septentrionem extenſa, aliter *Northollandia*; inter Amſtelodamum ad Meridiem & Texeliam Inſulam ad Boream, ubi urbes Alemaria, Enchuſa, Horna & Medemblicum. Ab hac diſtinguenda eſt Friſia Occidentalis, vulgo *la Friſe* Gallis, *Frieſland* incolis.

VESTI, apud Lupum Protoſpatham, *in Chron.* A. C. 1051. *Deſcendit Argyrus Magiſter, Veſti & Dux Italiæ.* Et in *Charta* veter. apud Ughellum, *Nos Joannes Domini gratia Dux & Imperialis Patritius, Antyphatus, Veſti*: ex Græco Βέστης, dignitas fuit illuſtris Palatina, apud Imperatores Byzantinos; quibus Βεστάρχαι præerant, memorati Scylitzæ, Zonaræ, Joanni Euchaitarum Epiſcopo Bryennio, Aliis, laudatis Carolo du Freſne, *Not. ad Bryennium*.

VESTIA Oppia, mulier Atellana, Capuæ habitans, quæ quondam quæſtum corpore faciebat, Liv. *l.* 6. *c.* 2. *belli Pun.*

VESTIARIÆ *Leges*, luxum in *veſtitu* caſtigant, & cuilibet civium ordini certa veſtimentorum genera eorumdemque certa pretia aſſignant: Quô nomine in Germania inclyti in primis Ulricus & Chriſtophorus Duces Wirtembergiæ Reſpublicaque Norimbergenſis perdem tuêre. Quos imitati poſteà multi alii Principes ac Rerumpublicarum Gubernatores, Lubecenſis præſertim. Idem & reliquarum civitatum Vandalicarum Magiſtratus fecerunt, atque ſuos ab abominanda ſua veſtitus ratione ad ſaniorem mentem prudentes revocârunt. Imò & hoc ſeriò volunt Conſtitutiones Imperatorum, quæ certa veſtimentorum genera pretiaque eorum proponunt, additâ certâ transgreſſori pœnâ: Johannis Ducæ, apud Nicephorum Gregoram, *l.* 2. *c.* 11. Receſſ. Imper. Aug. A. C. 1500. §. *von uberflüſſigkeit der Kleideren*: Reform. Pol. Aug. A. C. 1530. §. *von unordentlicher Kleidung*: & Reform. Pol. Aug. A. C. 1548. §. *von unordentlicher Köſtlichkeit der Kleydung*, vide & Francorum *LL. antiqq.* apud Camerarium, *Centur.* 2. *c.* 39. Galliæ quoque Reges, *Veſtiarias* leges condidiſſe, ſed non ita harmonicam rationem obſervâſſe, tradit Bodinus, *de Rep. l.* 6. *c.* 6 in qua gente præcipuè circa veſtes luxus & ſumtus inveteratâ licentiâ adhuc usque perdurat. Veſtis enim ſerica poſtremos hominum & fæcem plebis tegit, cùm à tibialibus etiam ex hoc lino confectis abſtinuerit Henricus II. Gall. Rex teſte Lanoviô, *diſcurſu* 23. Apud Romanos, quid hac de re ſancitum, diximus ſuprà, ubi de *Purpura*, *Serico* &c. Athenienſibus non minus ſuæ erant, florente Republ. *Veſtiariæ* leges, è quibus duarum ſolùm in præſens meminero, unius, quæ Panathenæa; altera, quæ Meretrices ſpectabat. De illis ſonat Lex, Ἐν τῷ τῶν Παναθηναίων ἀγῶνι μὴ ἐξεῖναι τῷ βαπτὸν ἔχοντι ἱμάτιον θεωρεῖν, *Non licere in veſte tincta Panathenæorum pompam ludosque ſpectare.* Qui ſecus fecerat, in jus rapiebatur ad Agonothetam, qui animadvertebat. Lucian. *in Nigrino*, apud Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 1. *tit.* 8. De iſtis, illa Suidæ memorata: Τὰς ἑταίρας ἀνθινὰ φορεῖν, *Meretrices floridas veſtes induta ſunto.* Quam Legem Locrenſibus quoque ſuis poſuiſſe Zaleucum, auctor eſt Diodorus Siculus & uſi ſunt Syracuſani, quod ſcribit Phylarchus, apud Athenæum, *l.* 12. Quanquàm non tuliſſe videntur Athenienſes id pecus, non magis quam eas, in quibus adulteri deprehenſi eſſent, ornatas prodire in publicum; quò alludit Rhetorum illa lex apud Hermogenem περὶ στάσεων; Ἑταίρα χρυσία εἰ φοροίη, δημοσία ἔστω. Unde videmus, veſtibus & mundô Meretrices à pudicis diſtingui voluiſſe: Hinc Hermogenes, *ibid.* μὴ ὁμοίαν εἶναι ταῖς ἐλευθέραις περὶ τὸ σχῆμα ἀξιοῦσθαι. Idem Sam. Petitus, *l.* 6. *tit.* 5. Vide quoque Matt. Berneggerum, *in Taciti Germ. quæſt.* 86. Nec defuêre Lacedæmoniis ſui qui civium veſtes quotidiè obſervarent, Ephori; *numquid à decenti & debito ornatu differret*, Wendelin. *Polit. doctr. l.* 2. *c.* 12. &c. Elegantem fœmineo ſexui circa hæc Legem Tertullianus præſcribit, hæc in verba: *Prodite vos jam medicamentis & ornamentis extructæ Apoſtolorum, ſumentes de ſimplicitate candorem, de pudicitia ruborem, depictæ oculos verecundia & ſpiritus taciturnitate, inſerentes in aurem ſermonem Dei, annectentes cervicibus jugum Chriſti, caput maritis ſubjicite & ſatis ornatæ eritis. Manus lanis occupate, pedes domi figite, & plus quam in auro placebunt. Veſtite vos ſerico probitatis,*

byſſino ſanctuatis, purpurâ pudicitiæ; Taliter pigmentata Deum habebitis amatorem &c. Ut de Hebræis quoque nonnihil dicam, lanæ illi linique fila variô textu miſcere ac inter ſeſe conſuuere vetabantur, ſimplici munditie acquieſcere juſſi, Levit. c. 19. v. 19. Apud eoſdem marem fœmineæ ac mulierem virili cultu conſpici, nefas fuit, Deuteron. c. 22. v. 5. Extremis verò veſtium oris jubebantur filorum coloris hyacinthini ſylvam ſive penicula menta quædam attexere, ut mnemoſynô iſto de præceptorum Dei obſervantia admonerentur, qualia & Servatorem geſtaſſe, videtur ex Luca, c. 8. v. 44. Cùm autem Pharisæi ambitioſe nimis iſta venditarent, ac religionis ferè arcem nulla cultus divini lacinia ac particula conſtituerent, ſuperſtitio eorum non leviter taugitur, Matth. c. 23. v. 5. Quidam prætereà capſulas quaſdam ex corio confectas legiſque aliquot particulis inſcriptas addebant, iisque precatuti vel brachia præcingebant aut ædium poſtibus affigebant, qua de re diximus ſuprà, ubi de Judæorum *Mazuza* ac *Phylacteris*, nec non voce *Frontale*. Plura verò hanc in rem vide apud Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. Chriſt. Part. prior. l.* 4. c. 20. ac infrà, voce *Veſtis*.

VESTIARIUM, cimeliarchium, gazophylacium: Locus in Eccleſiis, quò veſtes, theſauri & ſuppellex ſacra reponuntur, *διακονικόν*. Vide Auguſtin. *ep.* 109. Meminit enim Ezechiel Propheta, ubi de Sacerdotum procurationibus & cameris eorum ſanctis c. 42. v. 14. *Et quando Sacerdotes ipſi ingreſſi fuerint, non egredientur de Sancto in Atrium exterum, ſed ibi reponant veſtes ſuas, in quibus miniſtraverunt, ſunt enim ſancta atque aliis veſtibus ſeſe induant & accedant, ubi eſt Populus*. Et paulo pòſt, c. 44. v. 19. *Et quando egredientur ad Atrium exterius, ad Atrium inquam exterius, ad Populum, exuant veſtimenta ſua, in quibus miniſtrabant & reponant* בלשכת הקודש in *Conclavi Sanctuarii* (Græci ἐν ταῖς ἐξέδραις τῶν ἁγίων, *in Exedris ſeu Repoſitoriis Sanctorum*, Vulgatus *in Gazophylacio Sanctuarii*) *induantque veſtimenta alia*. Vide Jarchium, Kimchium & Joh. Villalpandum, *Explanat. part.* 2. *l.* 4. c 69. Neque verò unum ſolum, ſed plura eorum, in Templo Hebræorum fuiſſe oportet, cùm Veſtium Sacerdotalium magna copia, & mutatoriæ earum complures eſſent, quæ in Templi ſolùm *Veſtiario* ſervabantur: ut de reliqua ſupellectile ſacra, quæ magnâ quoque præſtò erat copiâ, ut, ſi fortè pollueretur una, altera locum ejus ſtatim ſuppleret, nil dicam. Vide Maimonidem *hal. Celi hammikdaſh*, c. 7. §. 19. Imò idem Auctor. *l. eod.* c. 8. §. 5. 6. &c. numerum eorum definiens ait, *Sacerdotibus vulgaribus ſeu minoribus, ſuerebant veſtes mutatorias complures. Et nonaginta ſex Arcæ erant in Templo, ut in illis relinquerentur ſeu reponerentur veſtes illæ. Quatuor ſcilicet cuique Cuſtodiæ ſive Ephemeriæ. Et nomen Ephemeriæ cujuſque erat inſcriptum Arcis ſuis, quæ cunctæ clauſæ. Et quando Ephemeriæ Miniſtri intrabant, ad operandum in hebdomadibus ſuis, recludebant Arcas ſuas, ſingulis hebdomadum ſuarum diebus, inſtrumenta illa veſtiaria ſibi tollentes. Et cùm egrederentur* (è Templo) *reponebant veſtes illas in Arcis ſuis eaſque claudebant.* (ſeu obſerabant) *Ratio autem, cur fierent quatuor Arcæ cuilibet Ephemeriæ, erat, ne inſtrumenta illa inter ſe confunderentur, adeoque ut femoralia omnia Arcâ in una continerentur, inſcriptâ nomine Femoralium; uti etiam cingula cuncta, Arcâ in unica inſcriptâ nomine Cinguli, & pilei omnes Arcâ in unica, & demum tunicæ Arcâ itidem in unica. Pontifex autem Summus relinquebat veſtimenta ſua aurea in conclavi ſuo nocte ac tempore, quò egrediebatur è Templo.* Ita præfatus Auctor de Sacerdotum vulgarium repoſitoriis. Non autem ſolùm veſtes, quæ uſui adhuc erant, reponebantur in *Veſtiario*, ſed cùm Sacerdotum veſtes ſordidiores factæ aut inquinatæ ad conficienda ellychnia aliaque id genus ſeponerentur, veſtis Pontificis vetuſtate attrita, in Gazophylacio recondebatur, &c. Vide Joh. Seldenum, *de Synedriis Veter. Hebræorum*, *l.* 3. c. 11. De rei *Veſtiariæ* verò Præfecto, infrà: at de *Veſtiario* Romanorum Imperatorum, Pancirollum *ad Not. Imper. Orient.* c. 81. uti de *Veſtiariis Patriarchiorum*, & *Monaſteriorum*, Car. du Freſne in *Gloſſar*, *Templorum* item, Dominic. Macrum, voce *Sacriſtia*. Sed & ſua privatis ædibus non defuêre *Veſtiaria*, Græc. ἱματιοφυλάκια, in quibus veſtimenta omnis generis, Tricliniaria, Virilia, Puerilia, Muliebria, Communia, Familiaria, Scenica, Funebria, Alia, reponerentur. Et quidem pretioſæ veſtes, & quæ rarò uſurparentur, quæque diebus ſolùm feſtis ſumerentur, in iis per ſyntheſes diſponebantur, ut ſericæ, ſubſericæ & id genus claræ raræque veſtes: quæ verò quotidie adhibebantur, ita ordinari haud quaquam ſolebant. Quô factum ut *Syntheſes* Romanis dicerentur quoque veſtes ipſæ, quæ ſic in ſyntheſi diſponebantur: & *Syntheſina veſtis*, pro ſumtuoſâ ac pretioſa caperetur. Meminit iſtiuſmodi arcarum & ſyntheſium Martialis, *l.* 2 *Epigr.* 46. *in Nævolum.*

Florida per varios ut pingitur Hybla colores;
Cum breve Sicaniæ ver populantur apes:
Sic tua ſuppoſitis pellucent prœla lacernis:
Sic micat innumeris arcula ſynthesibus.

Claudebantur verò & hæ arcæ ſeris ac clavibus, quarum cuſtodia penès ſervum frequenter fuit. Quam ob rem idem Poëta Euclidem notavit, *l.* 5. *Epigr.* 37. v. 6.

Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,
Cecidit repentè magna de ſinu clavis.

Cujuſmodi clavium iconas aliquot exhibet Laur. Pignorius, *Comm. de Servis*. Qui autem ex *Veſtiario* depromebant ibique iterum recondebant, modò *ad Veſtem*, modò *à Veſte*, modo *Veſtitores* appellati ſunt, de quibus infrà agetur.

VESTIARIUS, recentioribus Græcis Βεστιάριος, qui veſtes curabat. Non enim ſuppellectilicarii apud Romanos hæc cura erat, ut ex Pomponio oſtendit Pignorius, ſed peculiare id miniſterium fuit, cujuſmodi ſervos domô, cum omni jure ſuo, legatâ, cedere legato, ſcripſit Julius Paulus, *l.* 3. *Sent. tit.* 7. In veter. *Inſcr.* ad *veſtem* vocantur: *T. Statilius. Malchio. ad veſtem*. Item à *Veſte*, ut: *Byra. Cameriana. Liviæ. Aug. ſer. a. veſte. magn.* &c I., *Arrun. Caſſan. N. à. veſte. matutina*. Sic *Oſſa. Vibiæ. Succeſſa Liviæ Aug. ſer. ab. argento. potorio. item. a. veſte. L. Vibius. & rel.* Nec non, *Dis Manibus. Cœliæ. Dynatæ. M. Ulpius. Aug. lib. Valens. à. veſte. Imp. privata.* Ut etiam, *D. . Manium. Vcuuleja. Cleopatra. fecit. ſibi. & Rhodano. Cæſaris. vernæ. a. veſte. regia.* Hinc & *à veſte Græcula*, & *à veſte Scenica*. Quò referendi *Veſtitores*, quorum mentio in antiquo Elogio, *Phœnix Veſtitoris Aug.* &, ni animus fallit, Lucæ c. 15. v. 22. ubi Pater filii prodigi ſervos alloquens, *Ἐξενέγκατε*, inquit, *τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν*. *Veſtiariam* quoque Roſimunda Alboini ſuam habuit, in cujus lectulo ſe ſuppoſuit Peredeo, ut ſcribit Diaconus, *de Geſtis Longobard.* *l.* 2. c. 28. Et in Monaſteriis fœminarum, *Veſtiaria* occurrit, *quæ totum, quod ad earum indumentorum ſpectat, providet*, apud Abælardum *p.* 157. Vide Laur. itidem Pignorium, *Comm. de Servis*, ut & infrà ubi de *Veſtiſicis* ac *Veſtipicis*. Apud Græcos Imperatores *V[illegible]* ordo inſignis, iiſque præfectus *Protoveſtiarius* fuit, ſeu ut Codinus appellat *l. de offic. Eccleſ. & Aulæ Conſtant[illegible]*, cui pileum clavatum attribuit. In Eccleſia Hebr[illegible]rum, Præfectus, è quindecim illuſtrioribus Templi, *Veſtiariæ* rei ſacræ præfuit, & הממונה על מעשה בגדי כהונה *Qui præfectus fuit Sacerdotum veſtibus conficiendis*, dictus eſt; cujus officium atque opera [illegible], *in ordinandis conficiendisque veſtibus, tum Sacer[illegible], tum Pontificis Maximi, & in textura earum atque ſub manu [illegible] omnia*, Maimonides, *hal. Celi hammikdaſh*, c. 7. §. 14. Namque etiam induendis exuendiſque ibi præerat. Habebat is conclave ſuum in Templo, velut Protoveſtiarius ſeu *Maſter of the Wardrobe*. Angl. in Miſna titul. *Sekalim* c. 5. §. 1. appellatus ממונה על המלבוש *Rei Veſtiariæ præfectus*: ubi Rabbi Obadias Bartenorius diſertè, *Veſtiarii officium erat, induere Sacerdotes tempore Miniſterii, eoſque exuere poſt Miniſterium & Cuſtodire veſtes Sacerdotales in repoſitoriis eam in rem deſtinatis*. De quibus repoſitoriis licèt ſuprà actum, in voce *Veſtiarium*, placet tamen hîc adjungere illuſtrem locum, ex Chriſt. Adrichomii *Deſcript. Templi*, *num.* 92. *Exedræ, quæ aliàs Gazophylacia & Paſtophoria vocantur, domus erant laterales, inſtar turrium longæ, latæ & celſæ, in quibus Sacerdotes Sanctuarium ingreſſuri, profana ſua veſtimenta lanea exuebant, & ſanctificatas lineas veſtes induebant eaſque dein ſacris peractis reponebant*: ubi formam eorum nobis exhibet. De iiſdem Hugo Grotius ad 1. *Machab.* c. 4. v. 40. loquens, הלשכות inquit, *id eſt*, *Conclavia illa ad Templi latera, in quibus ſervabantur veſtes Sacerdotales, inſtrumenta Templi, copia aromatum & ſimilia*. E qua diſciplina Judæorum ſimilis planè introducta eſt in Chriſtianiſmum (ut videre eſt in Jure Pontificio, *Diſt.* 1. *de Conſecratione*, c. 42. apud Durandum, *Rational. l.* 1. c. 3. §. 48. & *l.* 3. c. 1. §. 2. Fortun. Amalarium, *de Eccl. officiis*, *l.* 2. c. 16. Joh. Durant. *de Ritibus Eccl. l.* 2. c. 9. §. 1.) de veſtibus ejuſdem ſacris, unde de harum Paſtophoriis tam frequens apud Chriſtianos Scriptores mentio. Quis verò in Veſtium Sacrarum uſu modus obtinuerit, dicetur infrà, in voce *Veſtis*. Vide Seldenum, *loco cit.* Nec verò hîc omittendum, in conſecratione Aaronis primi Hebræorum Pontificis, qui per dies ſeptem continuos ſacris veſtibus manè induebatur & veſperi rurſus exuebatur, ritum hunc ab ipſo Moſe adminiſtratum fuiſſe. Vide Levitici c. 8. v. 7. & *ſeqq.* Poſteà verò, in Templo inprimis ſecundo, Sacerdotibus in certos ordines & munera diviſis, cura hæc uni alicui demandata eſt, cui magna Sacerdotum turba ſuberat, Franc. Burmannus, *Synopſ. Part.* 1. *l.* 4. c. 8. §. 49. Hodie *Veſtiarius*, dignitas eſt in Eccleſia Cathedrali Galliæ Magalonenſi, inſtituta à Raimerio Epiſcopo, A. C. 1247. cujus officium, *induere Canonicos omnes & Converſos, exceptis Prioribus, qui tenentur dare* Veſtiario *ſingulis annis, pro ſingulis Canonicis*, 40. *ſolidos*, Gariellus apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* At *Veſtiarius*, qualis Pandulfus fuit apud Deſiderium Longob. Regem qualis item *Veſtiarius* Pontificis memoratur Joanni Diacono, *l.* 1. quem inter quatuor, qui Pontificem equitantem comitantur, recenſet *Ordo Roman.* non *Veſtium* ſolùm, ſed & theſauri ac cimeliorum curam ſibi commiſſam, habuit. In veter. verò *Inſcr.* L. AGRIO. VESTIARIO. TENVIARIO. IMP. CÆS. ANTONINI. PII. item in alia, M. CINCIVS. M. F. THEOPHILVS. VESTIARIO. TENVIARIO. Aliâ iterum, MATTIVS. PATROBIVS. VESTIARIVS. TENVIARIVS, veſtium inſtitorem vel confectorem vox generica, *Tenuiarii* verò epitheton additum, in ſpecie eum, qui tenuia veſtimenta conficiebat, indigitat, uti docet Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximo & Balbino*, c. 5.

VESTIBULUM, an quòd fores *veſtiantur*, an quòd aditum tectô *veſtiat*, ut Iſidorus vult: an à *ve* & *ſtando*, quòd in illo multum olim ſtaretur, ut alii? Ovidio, *l.* 6. *Faſt.* à *Veſta* videtur dictum, quia nimirum ignis, qui in Veſtæ erat poteſtate, in *Veſtibulo* antiquitus accenderetur. Verba ejus, poſtquam de hoc igne dixit, v. 303.

Hinc quoque Veſtibulum *dici reor: inde precando*
Dicimus, ô Veſta, quæ loca prima tenes.

In qua ſententia quoque Servius eſt, apud Virgil. *l.* 2. *Æn.* v. 469. ubi nubentes puellas propterea limen non tangere, inter alia, refert, eò quòd limina domûs ſacrata ſint Diis. Similiter apud Non. Marcellum legas: *Veſtibula quidam putant, ſub ea proprietate diſtincta, quòd in primis ingreſſibus [illegible] in ſpatiis domorum Veſtæ, h. e. aræ ac foci ſoleant haberi*. Sed hi *Veſtibulum* pro primore ædium parte, quam *Atrium* dixêre, acceperunt. Namque & Gellius, *l.* 16. c. 5. *Animadverti*, inquit, *quoſdam [illegible] ua quam indoctos viros opinari*, Veſtibulum *eſſe partem domus primorem, quam*

vulgus

vulgus *Atrium* vocat: Ibi enim focus antiquitus excitabatur, qui Veſtæ ſacer erat. Gellius vero ipſe *Veſtibulum* ab Atrio diverſum faciens, ex Cæcilio Gallo *de ſignificatione Verborum, quæ ad jus Civile pertinent*, *l.* 2. *Veſtibulum eſſe dicit, non in ipſis ædibus, neque partem ædium, ſed locum ante januam domus vacuum, per quem a via aditus acceſſusque ad ædis eſt, quum dextra ſiniſtraque inter januam tectumque, quæ ſunt viæ juncta, ſpatium relinquitur; atque ipſa janua procul a via eſt, areâ vacanti interſita.* Et paulo pôſt, *Qui domos amplas faciebant, locum ante januam vacuum antiquitus relinquebant, qui inter fores domus & viam medius eſſet.* Cui aſſentiens Vitruvius, *l.* 6. *c.* 7. *His*, inquit, *qui communi ſunt Fortunâ, non neceſſaria magnifica* Veſtibula, *nec Tablina, nec Atria, quód hi aliis officiu præſtant ambiendo, quæ ab aliis ambiuntur.* Sic itaque veſtibulum erit locus, quem Græci πρόδομον & πρόθυρον appellant: Gloſſæ veteres *Veſtibulum* προαύλιον, item πρόθυρον. Quem Auctorum circa hanc vocem diſſenſum ſic conciliat Voſſius *in Etymolog.* ut dicat, antiquitus, cúm eſſent Romuleæ caſæ, idem fuiſſe *Atrium* & *Veſtibulum*: poſteà autem, cúm luxuria creviſſet, non in Atrio, ſed areâ inter viam, & domum interjectâ, homines, priusquàm admitterentur, conſiſtere conſueviſſe, indeque Atrii & *Veſtibuli* voces fuiſſe diſtinctas: quanquàm diu fuerit, ut multi, re quoque immutatâ, veterem retinerent loquendi conſuetudinem. In hoc igitur Officiorum, ſeu Salutatorum, ſtatio erat, ut apud eundem Gellium legimus, ubi ſuprà: *In eo loco* (nempe, qui inter fores domus & viam medius erat) *qui Dominum ejus domus venerant ſalutatum, priusquàm admitterentur, conſiſtebant: & neque in via ſtabant, neque intra ædis erant. Ab illa ergo grandis loci conſtitutione & quaſi quadam ſtabulatione*, Veſtibula *appellata ſunt ſpatia grandia ante fores ædium ut diximus, relicta in quibus ſtarent, qui veniſſent, priusquàm in domum intromitterentur.* Quæ verba penè tranſcripſit Non. Marcellus, è Gellio proin emendandus. Donatus etiam ad illa Virg. *l.* 6. *Æn.* v. 273.

> *Veſtibulum ante ipſum, primisque in faucibus Orci,*
> *Luctus, & ultrices poſuêre cubilia curæ.*

Feralem, notat, *Ditis domum, ecce quale obſervabant officium in primo Veſtibulo?* Quo ſpectat illa vocis notatio, à *ve ſtando*, quam ſuprà innuimus. De Officioſis verò illis & Salutatoribus, diximus retrò. Ibidem Excubias & Cuſtodes locat Pignorius. Oſtiarius enim, quem *Clauſtritumum* Lævius apud Gellium, *l.* 12. *c.* 10. *Puerum à janua* Corn. Nepos, *Hannibale*, c. 12. vocat, aditum obſidebat, ut admitteret dimitteretque eos, qui Dominum conveniebant. Præter eum Excubiæ & Cuſtodes in *Veſtibulis* fuêre. Hinc Virg. *l.* 9. *Æn.* v. 647. *Butem fidum ad limina cuſtodem* appellat. Et *l.* 6. *Æn.* v. 555.

> *Tiſiphoneque ſedens, palla ſuccincta cruenta,*
> *Veſtibulum inſomnis ſervat noctesque diesque.*

Quem imitatus Silius, *l.* 13. *v.* 578. inquit,

> *Ante aulam, atque aditus, & inexorabile limen.*
> *Quarta cohors, omni ſtabulante per avia monſtro,*
> *Excubat?*

Virg. iterum *l. cit.* v. 575.

> --- --- *Cernis, Cuſtodia qualis*
> Veſtibulo *ſedeat?*

Et hinc Nautam ſtationarium in ſcapha, *Cuſtodem* appellat Petronius: ſuit enim ſcapha *Veſtibulum* navis. Hinc Diphilus apud Athenæum, *l.* 5.

> Αὐλαῖς θεραπεύειν ἐστὶν εἰς ἱερὰς δοκεῖ
> Ἢ φυγάδος, ἢ πτωχοῦ, ἢ μαστίγου.

Neque verò Principibus ſolùm, ſed & privatis civibus ſuæ fuêre in veſtibulis Excubiæ: qui & ipſi, foribus ſuis nonnunquàm velum prætendebant. Ulpianus, *leg.* 12. §. *Papinianus* 23. *ff. de Inſtruct. vel inſtrum. leg. ſicut Prothyrum* (aliàs Veſtibulum) *domus, ſi velamen eſt, inſtrumentó domus continetur*, &c. Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*: De *Diis* verò, præter Lares, ad *Veſtibulum* collocari ſolitis, Car. Paſchal. *Coronar. l.* 4. *c.* 3. Uti de inſcriptione, qua pleique in Oriente populi portarum *Veſtibula* inſignire conſuevêre, ſuprà voce *Sinas*; deque alis vulturum, domorum *Veſtibulis*, indiciò vetuſti ac nobilis generis, in Ægypto, adfigi ſolitis infrà, ubi de *Vulture*. Fuêre & Templa inſtructa *Veſtibulis*, habebantque iſtis areas adjectas, non ſolùm Romæ, ſed in Coloniis, Municipiisque, ut patet ex *Inſcr. veteri* marmoris Neapolitani, apud Wolfg. Lazium, *Comm. Reipubl. Romanæ*, *l.* 5. *c.* 2. *Ab Colonia. deducta. anno. XC. Nœfido. M. F. M. Pollio. duovir. P. Rutilio. Cn. Mallio. Coſ. operum. lex. II. lex. pariet. faciendo. in. area. quæ. eſt. ante. ædem. Serapis. trans. viam. qui. redemerit. prædes. dato.* &c. Fuit autem in iſtiusmodi *Veſtibulis* Tetraſtylum, i. e. locus ſeu ſpatium quatuor columnis diſtinctum, quod omnibus deambulaturis patebat, uti diſcimus ex M. Pollione Vitruvio, *Architect. l.* 4. *c.* 1. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. l.* 2. *c.* 2. In Templo Salomonico Propylæum *Veſtibulumque* אולם dictum, 1. Regum *c.* 6. *v.* 3. & 2. Chron. *c.* 3. *v.* 4. & *c.* 29. *v.* 7. adibatur duodecim gradibus dimidii cubiti, erantque ibi ſuſpenſæ catenæ aureæ & ſupra eas coronæ aureæ argenteæque: ac ſupra Templi oſtium vitis aurea, à qua botri inuſitatâ magnitudine dependebant. Erat autem hoc *Veſtibulum* ſeu πρόναος, intra quatuor Atria, Gentium, Mulierum, Iſraëlis & Sacerdotum atque ab Altari Holocauſtorum, quod in Sacerdotum Atrio erat, viginti duorum cubitorum ſpatiò diſtabat. Solebant hic Sacerdotes miniſtrare & confiteri, uti docet Joël Propheta, *c.* 2. *v.* 17. *inter porticum & altare fleant Sacerdotes, miniſtrantes Jehovæ & dicant, parce, Jehova, populo tuo.* Atque in hoc loco ſanguis Zachariæ, Barachiæ filii, fuſus eſt, Matthæi, *c.* 23. *v.* 35. Vide Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. Part* 1. *l.* 4. *c.* 15. ut & de *Veſtibulis* Ædium ſacrarum apud Chriſtianos aliquid ſuprà, voce *Prodomus* ſeu *Pronaos*, item *Narthex*. Adde C. Barthium, *Adverſar. l.* 2. & Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Προαύλιον ubi in Templis Græcorum ſic dictum, quod ſub fornice eſt cum plateæ parte, quam *impluvium* dixere, aliàs προπύλαιον quoque, & ſimpliciter αὐλή, uti meditullium ejus μεσαύλιον, & in ſpecie, *Veſtibulum* Magnæ Eccleſiæ Conſtantinop. γυναικωνίτιον appellatum, ubi epicombia jaci & ſtatuæ Imperatorum poni conſueverint docet.

VESTIFICI & VESTIFICÆ, in veterib. monumentis memorati, conficiendis veſtibus operam inſumebant, quibus apud Hebræos præerat ex Sacerdotum ordine magnæ aliquis auctoritatis. Vide quæ ſuprà diximus, in voce *Veſtiarius*: ſicut de antiquo Veſtium concinnandarum artificio, in voce *Sartor*. Eôdem *Veſtiplicæ* pertinent, quarum munus ex ipſa voce dignoſcitur. Fabius Major, *Declam.* 363. *Ter de ſtupro uxoris, adjectô pretiô appellatus*, veſtiplicam *dominæ habitu miſit.* Seneca, *de Tranquill. l.* 1. *c.* 1. *Placet non in ambitionem cubile compoſitum, non ex arcula prolata veſtis, non mille ponderibus aut tormentis ſplendere cogentibus preſſa: Sed domeſtica & vilis nec ſervata, nec ſumenda ſolicitè.* Amm. Marcellin. *l.* 28. *Dein quum a Silvani lavacro, vel Mamæa aquis ventitant ſoſpitalibus, ut quiquam eorum egreſſus tenuiſſimis ſe terſerit linteis, ſolutis preſſoriis veſtes inte ntentes arbitra diligenter explorat, quæ una portantur, ſufficientes ad juvandos homines undecim* &c. Quid autem, ſi *Veſtiplicæ* ſint *Veſtiſpicæ*? quæ, ut ait Varro, *veſtem ſpicerent.* Apud Plautum ſanè legitur, *Trinummô Comœdia*, *Actu* 2. *Sc.* 1. *v.* 22.

> Veſtiſpicæ, *Unctor, auri Cuſtos, Flabelliferæ, Sandaligerulæ.*

Ubi Non. Marcellus legit, *Veſtiſpici*, ſervi nempe veſtium cuſtodes. Afranius quoque *Veſtiſpicæ* meminit *Vopiſcô*: *Novi non inficetulam ancillulam veſpere & Veſtiſpicam*: ubi quam *Veſtiſpicam* vocat, dicunt alii a *Veſte*, ut oſtendit lapis Romæ: *M. Ulpio. Aug. Lib. Phædimo. Divi. Trajani. Aug. à. potione. item. à. laguna. &. Tricliniarch. Lictori. proximo. & a. comment. beneficiorum. vixit. ann. XXVIII. abſceſſit. Selinunte. pri. Idus. Auguſt. Nigro. & Apronia-no. Coſ. reliquiæ. trajectæ. ejus. 3. Non. Febr. ex. permiſſu. Collegii. Pontificum. piaculo. facto. Catullino. &. Apro. Coſ. dulciſſimæ. memoriæ. ejus. Valens. Aug. Phœdrianus. à Veſte. bene. merito. fecit.* Item *ad Veſtem*. Vide ſuprà & plura apud Laur. Pignorium, *Comm. de Serv.* ac Tit. Popmam, *de Operis Serv.*

VESTIGATOR, ſervus apud Romanos, Venatoriæ rei inſerviens, qui ferarum cubilia per *veſtigia* indagaret. Ulpianus, *l.* 20. *ad Sabin. l.* 12. §. 12. *ff. de inſtr. vel inſtrum. legat.* Veſtigatores *& canes & cætera, quæ ad venationem ſunt neceſſaria, inſtrumentò contineri.* Servius *ad illa*, *l.* 4. *Æn.* v. 121.

> --- --- *Saltusque indagine cingunt.*

Indagine, inquit, *ferarum inquiſitione & quidam cum* Veſtigatoribus, *Alatorum mentionem inductam accipiunt: Nam indaginem* Veſtigatorem *ipſum tradunt. Alas verò, Alatores, qui dextrà & ſiniſtrà plagarum ſublata voce prohibent foràs exire.* At Columella *Veſtigatorem* & *Indagatorem* ad apes tranſtulit, *l.* 9. *c.* 8. *Nam ſtatim ſonò territum, vel in frutice vel in editiore ſylva fronde conſidet*, vel à veſtigatore *præparatò vaſe reconditur*: quod Tit. Popma non animadvertit *de Operis ſerv.* Fuit autem *Veſtigatoris* miniſter canis, veſtigia odorari catus, ut habent leges Bajoariorum, *l.* 26. *ff. mandati*, cujus pretium ſolertia naris eſt & induſtria; quemque *nare* mereri dixit Gratius Poëta. Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis.*

VESTIGIUM, à *Veſtigo*, ſignum eſt cujuscunque rei adcò impreſſum, ut facilè deprehendi poſſit. Virg. *Ecl.* 4. v. 31.

> *Pauca tamen ſuberunt priſcæ* veſtigia *fraudis.*

Ovid. *l.* 3. *Amor. El.* 7. v. 19.

> *Cerne cicatrices, veteris* veſtigia *pugnæ* &c.

Vide Vallam, *Eleg. l.* 5. *c.* 45. Betmannum, *Origin. LL. p.* 566. & Salmaſ. *Not. ad Pallium Tertulliani*, *c.* 4. In ſpecie, ſignum pede factum, Græc. ἴχνος, imò aliquando pes ipſe ſeu planta, ut pluribus docet Caſp. Barthius, *Animadverſion. Papinian ad l.* 2. *Theb.* v. 11. & Jac. Ouzelius *ad Minutium Fel. p.* 8. Hæc adorare ac venerari ſummus cultus. Idem Poëta, *l.* 12. *Theb. extr.* v. 817.

> *Vive precor, nec tu divinam Æneida tenta,*
> *Sed longe ſequere &* veſtigia *ſemper adora.*

Cujus moris luculenta in Sacris, Moſis inprimis & Eliæ hiſtoriâ, exempla. Quò reſpiciens Amedæus Lauſann. *Homil.* 3. *Demus itaque ait, gloriam Deo, & cadentes in facies noſtras adoremus à longè veſtigia.* Supplicibus id inprimis factitatum. Amm. Marcellin. *l.* 17. *Manus ad dimicandum aptatas, armorum abjectâ munimine ponè tergum vinxerunt, reſtareque ſolam ſalutem contemplantes in precibus, effuſi ſunt veſtigiis Auguſti Clementis.* Et Statius iterum, *l.* 11. *Theb.* v. 689.

> --- --- *An expectas, ut pronus ſupplice dextra*
> *Sternar? & immitis Domini* veſtigia *quæram?*

Apud Gentiles præſertim, cum Diis ſuis ſupplicabant. Appulejus, *Mileſiâ* 6. *Tunc Pſyche pedes ejus advoluta & uberi fletu rigans Deæ veſtigia, humumque verrens crinibus ſuis.* Et *Miles.* 11. *Exin gaudiò delibuti populares thallos, verbenas, corollas ferentes, exoſculatis* Veſtigiis *Deæ, quæ gradibus hærebant argento formata, ad ſuos diſcedunt lares.* Id quod Græci dixêre τὰ ἴχνη τοῦ ἀγάλματος ἀσπάζεσθαι, uti videmus apud Heliodorum, *Æthiopicorum l.* 5. & 7. laudatum Deſid. Heraldo, *ad Arnob. l.* 6. Imò

Crinibus nonnunquàm matronarum paſſis verri hîc ſine ac li-chtymis tingi conſueviſſe, notum. Sed & floribus ea proſequebantur, de victoria vel re alia bene geſta gratulantes, ut hîc paſſim videre eſt. Sanguine verò mutuò in fœderibus aſperſa, veterum Danorum more: quò pactô Liſerum piratam & Hadingum Grami Danorum Regis filium exulem, arctiſſimis ſocietatis vinculis colligatos, Lokero Curetum tyranno bellum denunciâſſe, legitur apud Saxonem, *l.* 1. &c. Cæterùm *Veſtigium Herculis*, petræ impreſſum, in Exampeo loco medio inter Boryſthenem & Hypanim, juxta fluv. Tyram, bicubitali magnitudine, oſtenſum olim à Scythis, memoratur Herodoto, *l.* 4. ſicut de *Adami veſtigio* in monte celſiſſimo *Pico d' Adam*, in Inſul. Teneriffa, ſimile quid narrari ab incolis, *Itinerariorum* Scriptores norant. Contrà Ladas, Alexandri curſor, *veſtigia* arenæ nulla impreſſiſſe & viſum ſæpe fefelliſſe, legitur apud Alexandrum Neapolit. *Genialium Dierum* *l.* 2. *c.* 21. Sed & *Veſtigia genuum* Domini N. J. Chriſti Gethſemani lapidibus impreſſa, ex frequenti ad preces ingeniculatione, certum, ex Beda Baronius refert: quod, quia neque Euſebius, neque Hieronymus, tanto vetuſtiores Bedâ Scriptores, & teſtes oculati, ullam rei mentionem faciunt, venit in ſuſpicionem Caſaubono, neque falſum, neque verum eſſe penitùs. *Fieri enim*, inquit, *poteſt, ut ejus memoriâ extarent veſtigia quædam genuum in cavato lapide, ex aſſidua attritione illorum, qui ad precandum, ut ait Euſebius, magnô ſtudiô illuc conveniebant & genua ibi flectebant. Nam ita hodie, ante celeberrima quædam altaria, impreſſa* veſtigia *orantium, & ſaxa uſu cavata obſervavimus: nunquam verò magis inſigniter, quàm in primaria Cantuariæ Eccleſia, illo locô, ubi fuit olim figura Thomæ Becetti; qui ſuperioribus ſeculis multò ſtudioſiùs ibi ſolitus coli, quàm vel B. Virgo, vel ipſe Chriſtus: quod demonſtratione certiſſima, & ὀφθαλμοφανῶς è monumentis ejus Eccleſiæ probare poſſumus, ſi id ageretur. Videtur tale quid contigiſſe Gethſemani* (loco, in quo ante Paſſionem CHRISTUS oravit, & in quo diu poſt preces peragere Chriſtiani ſtudebant) *in ea Eccleſia, cujus meminit Hieronymus: quod per errorem vel ſuperſtitionem ad Dominum retulerant, qui eam Bedæ Hiſtoriam narrarunt. Expendantur Euſebii verba*, quo in loco etiam nunc homines magnô ſtudiô preces faciunt, *non videbitur a probabilitate alienum*, quod diximus. Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercitat.* 16. §. 63. De *Veſtigiis* verò *Deorum excuntium in Foro viſis*, ſub Commodo, apud Lampridium *in eo*, *c.* 16. quod prodigium aliàs quoque in Hiſtoria Rom. legas non ſemel, eundem, *Not. ad Lamprid.* uti de *Veſtigiis* in genere plura, apud Barthium, *ad Claudianum* &c.

VESTILIUS, prænomine *Sextus* Prætorius, quem, Druſo fratri percarum, Tiberius in cohortem ſuam tranſtulit; dein literis ad Senatum accuſavit, quòd quædam in C. Cæſarem ut impudicum compoſuiſſet: qua de causâ convictu Principis prohibitus, cùm ſenili manu ferrum tentaviſſet, obligavit venas, precatusque per codicillos, immiti reſcriptô, venas reſolvit, Tacit *l.* 6. *Annal.* *c.* 9.

VESTINI, populi Italiæ Sabinis & Picentibus vicini. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Apud eos olim fiebant caſei laudatiſſimi. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 31.

Si ſine carne voles jentacula ſumere frugi,
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Vide Suidam in Βεστῖνοι. *Baudrando* ſub Samnitibus fuêre, à Septentrione Matrinô fluviô diviſi à Piceno, ab Occaſu Aternô fluviô à Marſis, à Meridie eôdem Aternô à Pelignis & Marrucinis, ab Ortu denique Superô Mari agitabantur. Erant ubi hodie pars Aprutii ulterior. inter fluv. Aternum & *Piomba*. Eorum urbes fuêre Amiternum, Aternum, & Pinna.

VESTINUS, vide *Atticus*.

VESTINUS, prænomine *Lucius*, Equeſtris ordinis, ſed auctoritate famaque inter proceres, in quem Veſpaſianus Imperator curam reſtituendi Capitolii contulit. Tacit. *l.* 4. *Hiſt.* *c.* 53. Ortus ex colonia Viennenſi, familiaris Claudio Cæſari. *Ex tabula Lugdun.*

VESTIPLICA, vide ſuprà *Veſtiſici*.

VESTIRE, ſeu INVESTIRE, eſt plenam poſſeſſionem terræ vel prædii tradere: Unde *Deveſtire*, poſſeſſione aliquem exuere: *Reveſtire*, ejectum reſtituere: Omnia à *veſtitu* dicta, quod per Inveſtiendi ceremoniam ipſius terræ *veſtitus*, hoc eſt, herba, fructus, ædificia, proventus, in alterius transferuntur dominium. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* & ſupra in voce *Inveſtitura*.

VESTISPICI, & Æ, vide *ſupra*.

VESTIS, primi hominis innocentia fuit, cui poſtquàm iniquitas ſucceſſit, *vidit ſe nudum eſſe, & conſutis foliis fecit ſibi ſubligacula*, Geneſ. c. 3. v. 7. ut ſic *membris minimè honeſtis honorem circumponeret*, prout loquitur Paulus 1. Corinth. *c.* 12. *v.* 23. lapſusque turpitudinem, quantum poſſe, abſconderet; Hæc prima hominis pars *veſte* tecta eſt. Verùm, cùm is de pudore ſolùm obvelando eſſet ſollicitus, benigniſſimus Conditor, irritatus quamvis tam gravi offensâ, ſaluti ejus conſulturus, & pectus quoque, quò minus aëris pateret injuriis, muniturus, ipſe; ipſe *Jehova Deus Adamo & uxori ejus tunicas fecit pelliceas, quibus veſtivit eos*, *c. cit.* *v.* 21. Quô factum, ut veſtes iſtiusmodi, è cæſorum animalium pellibus confectæ, antiquiſſimis mortalium, poſt Adamum jam memoratum, fuerint in uſu: uti de Indorum Philoſophis, Scythiæ populis, Perſis: imò etiam priſcis Romanæ Curiæ Senatoribus, legimus apud Platonem, *in Protagora*, Ciceronem, *l.* 1. *Tuſcul.* Strabonem, *l.* 15. Herodotum, *l.* 1. Propertium, *l.* 4. *El.* 1. Alios Vide Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom* *l.* 5. *c.* 31. & ſuprà in voce *Pellis*. Inde vellus, à quo *Veſtis* quidam acceſſunt nomen, & lana adhibita; poſt eam linum, commoditatis causâ. cœpêreque hyeme lanea, æſtate linea indui, Artemidorus, *l.* 2. *c.* 3. etiam cùm duârum veſtium uſus, de quo mox, increbuiſſet, exterior ex lana, interior ex lino fuit. Donec creſcente luxu, purpura ſericumque ſucceſſit, imò aurum *Veſtibus* intexi variæque Phrygii operis picturæ illis illudere auſæ ſunt. Manſit tamen priſci ævi ſimplicitas ſatis diu, &, & ſicut pectore pudendisque velant, caput & pedes intectos plurimæ Gentes per bene longum ſervavêre tempus, ut dictum ſuprà, ubi de *Nuditate*; item voce *Phæmonoë*; ita una *Veſtis* ad omnes uſus per multa ſecula ſufficit. Poſteà altera acceſſit cœpitque adhiberi veſtis una exterior, Hebræis מעיל *Mehil*, Græcis ἱμάτιον, Latinis *Toga*. altera interior, Hebr. כתנת & ex Hebræo Græcis χιτών, Latinis *Tunica*: diutiſſiméque ſic vixêre mortales, ut in communi uſu majorem omnem *Veſtem*, præter has duas, ignorarent; aut certè non communiter uſurparent. Dico *majorem*, quia linteamina quædam aut pannos à variis Gentibus eſſe adhibitos tegendis partibus, quas pudor jubet tegi non negaverim. Cujusmodi fuêre apud Hebræos linea feminalia, quæ, uſque ad genua & poplites venientia, celabant verenda: ſuperiore autem parte ſub umbilico arctè adſtringebantur, מכנסים ipſis dicta, Græc. Interpretibus περισκελῆ. h. e. *feminalia*, ut obſervat Hieronym. *Epiſt. ad Fabiolam.* Demùm tertia adjecta eſt *Veſtis*, ſed quâ perdiu frugi homines parcè uſi. Varro, *Cat.* ſive *de liberis educandis*, *Mihi puero modica una fuit tunica & Toga; ſine faſciis calceamenta, equus ſine ephippio, balneum non quotidianum.* Quin fuêre politioribus jam ſeculis, qui, priorum hominum inſtitutô viventes, unicâ veſte, ſaltem per æſtatem; quidam & per hyemem eſſent contenti. Hinc de Ageſilao Plut. *in Apophthegm. Laconum*, ipſum ὅταν ᾖ χειμὼν ἰσχυρός. *quando erat hyems intenſa*, ſolitum fuiſſe ἀχίτωνα h. e. *ſine tunica*, in publicum prodire, tradit. Similiter apud Romanos Candidati, in Comitio, ſine tunica prenſabant, in Toga candida: quò vulnera militiæ accepta Populo oſtentare poſſent, ut docet Plut. *c. Rom.* 49. Nec aliter Lycurgus Orator Athenis causas egit, aut Cato Romæ pro tribunali judicavit, ut idem magnus Scriptor in *Vitis* eorum refert. Ubi verò inter Homines plus voluptati tributum, prior virtus maſcula decrevit & corpora facta ſunt alſioſa magis; alii tunicas plures geſtârunt; alii eaſdem duplicârunt: quidam & in exteriore veſte idem fecerunt. Galenus namque *de uſu part.* *l.* 4 ſubobſcurè ſignificat, ſuô tempore Tunicas fieri conſueviſſe πολυπτύχους, *è pluribus pannis compoſitas* & παχείας, *craſſas*. Sed & plures ſimul geſtare mos fuit. Quare nomina iis inventa, quibus Tunicam diſtinguerent *interiorem carni proximam* (quæ & ὁ ἐνδότερος χιτὼν Græcis, alicubi etiam Ὑπάτη) ab illa quæ inter hanc & Togam aſſumebatur. Varro, *de Vita P. p. Rom.* *Poſteaquam binas Tunicas habere cœperunt, inſtituerunt vocare Subuculam & Induſium*, de quibus vocibus vide ſuprà. Neque hoc apud Romanos ſolùm, ſed & alios uſu venit. Euſtathius enim, *Il.* β. duo genera χιτώνων ſeu Tunicarum memorans, unum illorum è lino fieri ſolitum corpori adhæſiſſe, alterum, ἐξ ἁπαλῶν ἐρίων, *è mollibus lanis*, compoſitum, intimæ veſti ſuperindui conſueviſſe, ſcribit. Eundem cultum Populis quibusdam Aſſyriæ Strabo attribuit, *l.* 16. Χιτὼν λινοῦς ποδήρης, ἐπενδύτης ἐρεοῦς· ἱμάτιον λευκόν, *Tunica linea talaris*, noſtræ camiſiæ reſpondens, *Tunica altera exterior lanea*, & *Pallium album*. Apud Hebræos verò tunicæ interioris mentio rarior: quo minùs probabile nonnullis DOMINUM noſtrum, cujus vita univerſa ſimplicitatis & λιτότητος exemplum extitit, illâ uſum fuiſſe. In Evangeliis certè nusquam illius comparet mentio: etſi habuit fortaſſe, ſub Tunica inconſutili, linteamina quædam, qualia feminalia ex Hieronymo ſuprà deſcripta fuêre. Adeoque rem ex antiquis moribus æſtimanti videtur Dominus noſter *veſtes* geſtâſſe, non, ut quidam olim putârunt, quinque; ac ne tres quidem; ut Euthymio placebat: ſed duas tantùm, Pallium ſive *Mehil* & Tunicam inconſutilem, quam opus fuiſſe manuum glorioſæ Virginis, antiquâ traditione, proditum eſt. Nec obſtat, quòd è lana fuerit: illuſtriſſimas enim puellas matronasque olim lanificio manus commodâſſe, ex Suetonio diſcimus, ubi de filia & nepte Auguſti, *l.* 2. *c.* 64. quod inſtitutum manſiſſe videtur usque ad Chryſoſtomi tempora, qui ſeculô ſuô, quòd propter mulierum mollitiem illud à fœminis tranſiret ad mares, convitium dixit, *Homil.* 34 *Ep. prior. ad Corinth.* Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercitat.* 16. §. 84. & plura *de Veſtibus*. apud Phil. Rubenium, Octav. Ferrarium, Alios, qui *de Re Veſtiaria* ex profeſſo egerunt, ut & infrà, ubi varia *Veſtium* genera paucis ſubnectemus. Non poſſum tamen non paulo prolixius *Veſtium* Hebraicæ, tum profanæ tum ſacræ, meminiſſe. Cùm enim gentem iſtam communiô velut Legis ſeptô, ita Deus incluſiſſet, ut nihil publicæ privatæque rei, niſi ipſô Arbitrô, agere poſſet; in *Veſtitu* quoque, quædam ei cavenda, quædam obſervanda fuêre. Et quidem lanæ linique fila vario textu miſcere ac inter ſe confundere prohibiti, ſimplici munditie contenti eſſe tenebantur, Levit. *c.* 19. *v.* 19. Marem fœmineo, ac mulierem virili cultu (quod in quibusdam Gentilium ſacris fieri ac conſpici erat) nefas, Deuteron. *c.* 22. *v.* 5. Idololatrarum quoque in morem verticem attondere, aut genas turpare, porrò ob luctus ſævitiam corpus incidere, graviter vetabantur, Levit. *c.* 19. *v.* 27. & 28. Contrà Leges acceperunt, de veſtimentorum fimbriis, quas ציצית appellant, deque Philacteriis, תפלין, & טוטפות dictis. Juſſi namque ſunt Judæi Lege Numer. *c.* 15. *v.* 38-40. & Deuteron. *c.* 22. *v.* 12. extremis oris *Veſtium* filorum, coloris hyacinthini ſylvam ſeu peniculamenta quædam, qualia è tela dependere videmus, attexere; ut mnemoſynô iſtô de præceptorum Dei obſervantia admonerentur. Talia & SERVATOREM geſtâſſe colligitur ex Lucæ *c.* 8. *v.* 44. Pharisæi verò cùm ambitiosè nimis iſta venditarent ac Religionis ferè arcem in illa cultus divini lacinia ac particula conſtituentes, *fimbrias palliorum ſuorum producerent, ac phylacteria ſua amplificarent*, non leviter à Domino reprehenduntur. Matthæi *c.* 23. *v.* 5.

Addebant præterea hiſce filamentis capſulas quaſdam, ex corio confectas, Legiſque quibusdam titulis inſcriptas, quas precaturi fronti vel brachiis præcingebant, & טוטפות appellabant: quas quia ædium quoque poſtibus Magicô propemodùm ritu, tanquàm precamina & amuleta, averruncandis malis Spiritibus, affigebant, *Phylacteria* dixêre; ritus occaſione depromptâ ex Deuteron. c. 6. v. 4. — 9. ubi tamen, parœmiali potiùs locutione, accurata eſt Legis obſervatio inculcabatur, quam velut in oculis & manibus geſtare, nec unquàm obtutum vel greſſum ab iis removere jubebantur. Vide Franciſc. Burmannum, *Synopſ. Theol. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 10. *de Judæorum Veſtitu.* Sacras Hebræorum Veſtes quod attinet, quibus in Templo miniſtrare mos erat, Levit. c. 8. v. 7. 8. 9 Pontifici erant duplices. *Aureæ* 8. & *Albæ* 4. Illæ dicebantur ſic, non quòd totæ aurô conſtarent, vel omnes aurô illuſæ ac interſtinctæ forent, ſed quòd quibusdam ex iis aurum variè intextum; reliquæ autem cœteris ejus veſtibus ornatiores ac ſplendidiores erant: Tales fuêre, *Femoralia*, *Tunica*, *Baltheus*, *Cidaris*, *Pallium*, *Ephod*, *Pectorale* & *Frontale*, è quibus quatuor priores etiam reliquis Sacerdotibus communes erant: omnes ex lino puriſſimo ac pretioſiſſimo. Atque in ſacro hoc ornatu miniſtrabat Pontifex quotidiè in Sanctuario, juxtaque eum Sacerdotes ſuô ordine, neque ſine his ſacris operari ullatenus licebat: Imò ubi vel minimum ex iis deerat, Pontifex מחוסר בגדים *Defectus veſtibus* dicebatur habebaturque profanus. Iſtæ, nempe Albæ, quas Pontifex quoque habebat, quatuor erant, quatuor prioribus cognomines, *Tunica* videl. *Bracca*, *Cingulum*; & *Pileus* ſeu Cidaris, atque è lino contextæ. Quibus ſolus utebatur Pontifex, idque ſemel tantùm in anno, cùm piaculare Sacrum adminiſtraturus interius Adytum intraret: quô peractô, eas *Veſtes* deponebat, ſequente annô novas rurſus accepturus, vide Exodi c. 28. & Levit. c. 16. v. 4. — 32. Ubi hæ *Veſtes* fuerint reconditæ, quisque illarum curam habuerit, diximus ſuprà, in voce *Veſtiarium*, item in *Veſtiarius*: addam hic quædam de loco, tempore, & modo, illas geſtandi. Et quidem, cum Miniſteria univerſa, ex ſortitione peragenda eſſent, conveniebant, juxta Ephemeriarum vices, quolibet ſummô manè in *Liſkat hagazith* (locô, ad Templum, Synedrii Magni ante ejusdem ſeſſionis horam) & induebant ibi *Veſtes ſacras*, Sacerdotes illi omnes, qui Ephemeriæ eſſent præſentis. Jam verò, ne Miniſteria ſacra turbarentur, ſi ſuum cujusque officium quisque non ſatis dignoſceret, collocabantur illic in gyro univerſi illi, quos facile ſic intuens Præfectus Sortium (munus in Templo celeberrimum) pro arbitratu ſuo, unum eorum aliquem ſeligebat, cujus pileum exuens ſtatim induebat: in ſignum, ut in ſortiendo is velut terminus eſſet. Dein conſentiebant in numerum aliquem, tum Miniſteriis diurnis integris, tum ſortitioni idoneum, velut 60. 80. 100. 1000. plures pauciores que ſortesque inibantur quatuor: Prima, de Altari cineribus aliisque purgando, eoque apparando & igne ſternendo; Secunda, de Immolationibus aliisque Sacrificiorum ſolemnibus pleriſque; Tertia, de Suffimentis; Quarta, de levandis membris Sacrificii in Altare. Tunc, dicente Præfectô *Digitos extendite*; per gyrum extendebat quisque digitum ſive unum ſive duos, ſive etiam, ut quidam volunt, tres: ſicque Præfectus ab eo, cujus pileum primò exuerat, incipiebat numerare, usque dum compleretur numerus, in quem conſenſerant. Quô modô Sortibus ritè peractis prodibant inde, ſacris induti Veſtibus, ad munera obeunda ſic ſorte deſignati, cœteri autem Sacerdotes veſtibus illis ab Æditius exuebantur, ſic ut eis earum nulla relinqueretur, præter Femoralia, idque tantùm usque dum veſtes profanas eſſent induti; Tum enim & Femoralia ſacra eis exuebant, veſtesque cunctas arcis ſuis reſtituebant, qui huic rei præerant modò memorati. Fuit verò ſacratum illarum veſtium uſus non niſi intra Templum, quod multis probat Seldenus: Unde & cineres elaturus Sacerdos, exuere veſtes ſacras, aliasque induere, jubetur Levitic. c. 6. v. 10. & 11. & cùm è Sanctô in Atrium exterius Sacerdotes egrediebantur, *veſtes ſuas, in quibus miniſtraverant, ibi reponere atque aliis veſtibus ſeſe induere ſicque accedere, ubi Populus erat*, tenebantur. Ezech. c. 42. v. 14. Quoties autem ſacris inducrentur, priùs lavabant ſeſe in Templo: Unde, cum quòd ſtantes ac nudis pedibus rem divinam facerent, tum quòd tenui linô veſtiti erant, quod ſæpius de die ponere ac ſumere neceſſe erat, dum identidem lavare vel miniſterium mutare opus habebant, frequentibus morbis obnoxii fuêre. Interim caſu extraordinariô & neceſſitate ingruente, ſacris Veſtibus indutis extra Templum prodire licebat, quod tamen rarò fiebat: ut de Jaddo Pontifice ſummo, cum toto Sacerdotum comitatu, obviàm procedente Alexandro M. Hieroſolymam venienti apud Joſephum, legimus. Addendum & hoc, licuiſſe Sacerdotibus Miniſterii ſui die totô Sacras geſtare Veſtes, exceptô cingulô, quod cùm ſingulare quid eſſet & ſacrum reliquarum retinaculum, non niſi in ipſo Miniſterii actu, ſumere fas erat, &c. Vide Joh. Seldenum, *de Synedriis Veter. Hebræorum*, *l.* 3. *c.* 11. *ex Hebræis Doctoribus*, *Maimonide inprimis Kalach*, *Celi Hammiklaſch*, *egregiè hac de re diſſerentem*. Hactenus de *Veſtibus*. Partes in iis tres fuêre, τὸ στόμα, ut Græci vocant, Latinis *ſumma ora*, quæ circa collum, & humeros hærebat: ὤα, extrema vel ultima ora, quam *ultimam fimbriam* appellat Trebellius *in Zenobia*, c. 30. & medium, quod zona comprehendebatur in tunicis & aliis id genus veſtibus, quæ cinctui erant; aut fibulis adſtringebatur, ut in palliis, chlamydibus, & aliis id genus amictus; qua de re vide Salmaſ. *ad Trebellium*, d. *l.* & de ornamentis harum omnium hic paſſim. Earundem apud Romanos colores enumerat Nonius, *Cymatilem*, aut *Marinum*. *Molochinum*, *Impluviatum*, eos qui erant à *Caltha* & *Croco*, *Citrinum*, *Ferrugineum*, *Oſtrinum*, *Luteum*, *Violaceum*, *Pullum*, *Anthracinum* &c. *Albus*, & *Candens*, lætitiæ indicium; *Pullus* ac *Niger*, funeribus ac luctui congruebat, vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. paſſim*, *inprimis ad l.* 5. *c.* 31. præter Autores ſuprà laudatos: quibus adjicere liceat Ovidium, de *Arte amandi*, *l.* 3. *v.* 169. *ſ.*

> *Quid de Veſte loquar? Non jam, ſegmenta, requiro:*
> *Nec quæ bis Tyriô murice lana rubes.*
> *Cùm tot prodierint pretiô leviore colores:*
> *Quis furor eſt, cenſus corpore ferre ſuô?*
> *Aeris ecce color, tum cùm ſine nubibus aër,*
> *Nec tepidus pluvias concitat Auſter aquas.*
> *Ecce tibi ſimilis, qui quondam Phryxon & Hellen*
> *Diceris Inois eripuiſſe dolis.*
> *Hic undas imitatur, habet quoque nomen ab undis.*
> *Crediderim Nymphas hâc ego veſte tegi.*
> *Ille crocum ſimulat, croceô velatur amictu,*
> *Roſcida luciferos cùm Dea jungit equos.*
> *Hic Paphias myrtos: hic purpureas amethyſtos:*
> *Albentesve roſas, Threiciamve gruem.*
> *Nec glandes, Amarylli, tuæ, nec amygdala deſunt:*
> *Et ſua velleribus nomina cera dedit.*

Verſicolores verò veſtes Lenonum ac Meretricum erant, ut ſuprà diximus: de *Coloribus Veſtium*, quibus perſonæ Comicæ olim pro ratione ætatis, officii, ſexus uſæ, vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poëtices l.* 1. *c.* 13. adde quæ de *Colore* retrò dicta. De *rugis Veſtium*, vide itidem ſuprà. Ut verò pateat, quantus fuerit Romæ mulierum *in veſtitu* luxus, etiam nondum ſubactâ Aſiâ, nondum Orbis ſpoliis ac peregrinis deliciis bellicoſâ Martis gente emollitâ, placet iſta Senis Plautini *in Epidico Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 38. *ſ.* ſubjungere:

> EP. *Sed veſtita, aurata, ornata, ut lepidè! ut concinnè! ut novè!*
> PE. *Quid erat induta? an regillam induculam an mendiculam?*
> *impluviatam? ut iſtæ faciunt veſtimentis nomina.*
> EP. *Utin' impluvium induta erat?* PE. *Quid autem iſtuc mirabile?*
> *Quaſi non fundis exornatæ multæ incedant per vias.*
> *At tributus cùm imperatus eſt, negant pendi poteſſe.*
> *Illis, quibus tributus major penditur, pendi poteſt.*
> *Quid iſtæ, quæ veſti quotannis nomina inveniunt nova:*
> *Tunicam rallam, tunicam ſpiſſam, linteolum caſicium.*
> *Induſiatam, patagiatam, caltulam aut crocotulam,*
> *Supparum, aut ſubminiam, ricam, baſilicum? aut exoticum,*
> *Cumatile, aut plumatile, cerinum aut melinum, gerræ maximæ,*
> *Cani quoque etiam ademtum 'ſt nomen.* EP. *Qui?* PE. *Vocant Laconicum.*
> *Hæc vocabula auctiones ſubigunt ut faciant viri.*

Sed & Artificum catalogum, quorum induſtriam laſſavit *Veſtiaria* hæc prurigo, videmus ex ejusdem Aulularia, *Actu* 3. *Sc.* 5. *v.* 33. *ſ.*

> *Sed hoc etiam pulchrum eſt, præquam ubi ſumtus petunt,*
> *Stat fullo, Phrygio, aurifex, lanarius,*
> *Caupones, patagiarii, induſiarii,*
> *Flammearii, violarii, carinarii,*
> *Aut manulearii, aut murobathrarii,*
> *Propolæ, linteones, calceolarii,*
> *Sedentarii ſutores, diabathrarii,*
> *Solearii aſtant, aſtant molochinarii,*
> *Petunt fullones, ſarcinatores petunt,*
> *Strophiarii adſtant, aſtant ſemizonarii;*
> *Jam hosce abſolutos cenſeas: cedunt, petunt.*
> *Trecenti cùm ſtant phylaciſtæ in atriis,*
> *Textores, limbolarii, arcularii ducuntur: datur*
> *Æs. Jamque hos abſolutos cenſeas,*
> *Cùm incedunt infectores crocotarii,*
> *Aut aliqua mala crux ſemper eſt, quæ aliquid petat;*

Quæ omnia explicata habes, apud laudatum Ferrarium, ubi ſuprà, *Part. prior. l.* 3. *c.* 20. & 21. Vide quoque, voce *Fœmina.* Cœterùm omnis veſtis apud Græcos aut ἐπίβλημα, aut ἔνδυμα, aut *amictus* aut *indutus* fuit. Et quidem tunicæ omnes ἐνδύματα dicebantur & indutui erant, quæ ad corpus preſſulè hærentes indutu illud comprehendebant. Ἐπιβλήματα verò, quæ & περιβλήματα, palliorum omne genus, quòd cœteris veſtibus circumjecta & ſuperjecta vagô & liberô diſcurſu eas ambirent: *amictus* & *amicula* quoque hinc Latinis dicta. Vide Salmaſ. *ad Pallium Tertulliani*, c. 4. Texebantur autem antiquitus, imò & ſequenti ævô apud frugaliores, à fœminis, matribus nempe, ſororibus, cognatis, ut de Alexandro M. ex Curtio notum. Hinc *Statius l.* 9. *Theb. v.* 691. ubi de Parthenopæo,

> *Lucentesque aurô tunicas (hoc neverat unum*
> *Mater opus) tenui collectus in ilia vinclô.*

Quam in rem, vide plura apud Caſaubon. *ad Suetonii Aug. c.* 73. ut & aliquid ſuprà voce *Orcus.* Iisque intexebantur hiſtoriæ; effigies, carmina, aliaque monumenta, uti pluribus docet Barthius *in Superſtitionum Commentariis.* Vide quoque Plinium paſſim, inprimis, *l.* 8. *c.* 48. ubi & *de acu pingendi veſtes arte*, de qua aliquid ſuprà jam diximus, ubi de *Phrygionibus*: nec non, ubi de *Plumariis*, & *Polymitariis.* Texiæ porrò aliæ quotidianæ erant, aliæ pretioſæ, quæ premebantur ponderibus ac tormentis, ut ſplenderent, & in arca condebantur ſervabanturque, feſtivis tantùm diebus & ſolemnitatibus inde promendæ ac ſumendæ. Seneca, de *Tranquill. Animi c.* 1. *Non ex arcula prolata veſtis, non ponderibus aut tormentis ſplendere cogentibus preſſa.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Catacliſtis.* Erantque vel ſingulares, Græcis μοναχαὶ, vel in ſyntheſi ſtruebantur certôque numerô ſecundùm ſpecies inter ſe jungebantur ac componebantur: ſe-

pteriæ autem veſtes ejuſdem coloris, facturæ & materiæ ſyntheſin unam conſtituebant, ut ſeptem tunicæ ſubſericæ coloriæ, ſeptem purpureæ, ſeptem pallia auro ſparſa &c. Vide ſuprà, voce *Syntheſis*. Quò vero odore redderentur commendabiles, baccar, helichryſum, ſaliunca, poma etiam aurea interponebantur, uti ex Plinio paſſim diſcimus. Sic cùm uſus poſcebat, depromebantur, & unguentis nonnunquam inſuper odoribusque perfundebantur, cujuſmodi veſtes *ἐνθυμιατὰς* dictas, docet Salmaſ. *ad Solin.* p. 952. Induebantur autem, vel nunquam deponendæ, id quod in Eleuſiniis Sacris obſervatum, ubi, quam quis, dum initiaretur, veſtem geſtâſſet, eam non priùs exuebat, quàm victa tempore omnino inutilis eſſet facta, Cæl. Rhodig. *l.* 16. *c.* 9. Vel deponendæ, cùm exercitia, balnea, ſomnus, ſuaderent. Quibus defuncti vel reſumebant, & cùm detritæ aliquantum eſſent, interpolabant: vel novis mutabant quotidie, uti Nero, & Heliogabalus, quos unâ *veſte* bis nunquàm uſos fuiſſe, legimus. Pertinent huc, quæ de more *adducendi veſtes* affert Caſaubonus *ad Suetonii Aug.* c. 28. ubi & Græcorum verba *καθίλκειν* & *ἀνέλκειν*, in hac re uſitata, explicat pluribus. Mutabant autem veſtes priſci non ſolùm, quoties *nova veterem excludebat*, uti loquitur Aurelianus apud Vopiſcum: ſed & in amicorum ac propinquorum periculis, Liv. *l.* 5. *c.* 20. In judicio quoque non rei ſolùm, verùm etiam cognati, affines, liberti & familiares eorum, pro more veteri, veſtem mutare capillumque ſubmittere conſueverunt, Venul. *l.* 39. *ff. de injur.* qua de re plura apud Jac. Rævardum, *Varior. l.* 3. *c.* 6. Sed & *Veſtes commutare* milites juſſit Chares, qui, cùm vehementiſſima ingruiſſet tempeſtas, conſpicatus milites veſtimentis parcere, mandavit ut ea inter ſe commutarent; quò factò cùm ſinguli alienarum veſtium nullam rationem haberent, promtiùs id, quod imperatum fuerat, exequebantur, apud Polyænum, *l.* 3. Ut de mutatione illa, quâ captivæ bellô fœminæ, cùm ad Iſraëlitarum conjugium & ſacra tranſirent, inter alios ritus, utebantur olim, deque mundatione earum ceremoniali in V. T. in præſens nil addam. At mulieribus veſtis cum virili, & viceverſa commutatio, ſub mortis pœna, in Sacris vetita; idololatris quippe in uſu, vide ſuprà *Venus* & infrà quædam. Etiam patriæ veſtis cum peregrinâ permutatio, quippe cum morum ruina conjuncta, malum ſemper omen, & imitatio hæc ſervitutis prodromus non vanè creditus, uti ex ſacris Scriptoribus profaniſque, & experientia quotidiana, liquet affatim. Ut & hæc addam, *excutiebant* Hebræi *veſtem*, cùm ſignificare vellent hôc ritu & ominari imprecarique, aliquem à Deo ſuis bonis excuſſum iri, uti de Nehemia legimus in concione veſtis gremium excutiente, adverſùs eos, qui æs alienum fratribus remittere nollent, *c.* 5. *v.* 13. Timidiores, honoratiorem aliquem compellaturi, *tangebant*. Statius, *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 197.

.... timidè primùm veſtigia jungit
Acceſſu tacitè ſummoſque laceſſit amictus:

ubi Barthium vide. Lugentes *ſcindebant*, de quo more idem paſſim, inprimis *ad v.* 171. ejuſdem carminis, ubi plurimos in eam rem Auctores citat. Etiam in omni gravi commotione lacerabant, uti videre eſt apud Caſaubon. *ad Suetonii Aug.* c. 52. Vide quoque ſuprà, ubi *de Luctu Veter.* Aliô fine diſcidit veſtem ſuam Trajanus, pro obligandis videl. militum ſuorum vulneribus, bellô contra Decebalum Dacorum Regem apud *Dionem Nicæum*. Sed & *cædebantur* veſtes, interdum pro corporibus. Sic Artaxerxes Mnemon Ducibus, ſi quid deliquiſſent, ignominiæ locô detractas veſtes, flagellari juſſiſſe, legitur, apud Plut. *in Apophthegm.* quod hodieque in Principum filiis obtinere, notum. Et *præſcindebantur*. Sic toga, abſciſſis laciniis deformis, ignominiæ causâ ſumi juſſa, occurrit apud Val. Maximum, *l.* 2. *c.* 7. cujus moris veſtigium quoque 2. Sam. *c.* 10. *v.* 4. ubi de Legatis Davidis Regis ad Channunem Hammonitarum Regem miſſis. Gravius id, quòd Draconem Athenienſium Legiſlatorem, cùm in Ægina inſul. in Theatro ſederet, *veſtium* injectu necatum legimus, apud Zuingerum, *Theatrô Hum. Vitæ* p. 1141. Nec omittendum, quòd apud eundem *Veſtes ſepeliri* interdum cum mortuis conſueviſſe, apud Germanos veteres inprimis, extat, ex Alex. Neapolitano, *Genialium Dier. l.* 3. *c.* 2. Certè ſolitos etiam Italos olim efferri honeſtiſſimâ veſte, notum ex Juvenali, *Sat.* 3. *v.* 171.

Pars magna Italiæ eſt, ſi verum admittimus, in qua
Nemo togam ſumit, niſi mortuus

Nec hos ſolùm, ſed vulgò etiam Græcos Latinoſque eo more habuiſſe, ut comtiores efferrentur, quàm vixiſſent, fuiſſeque *καλῶν ἐνταφίων* ſtudioſiſſimos, Caſaubonus docet, *ad Cimonem Nepotis* c. 4. Sic in purpurâ Romæ Cenſores, prætextâ Magiſtratus, Græci palliatos funerari mos, uti videre eſt apud Lipſium, *Elect. l.* 1. *c.* 5. Manutium 3. *Quæſt.* 1. Alios. &c. Ne intactæ planè diſcedant *Veſtes Militares*, dicam verbô, eas ſub ſalario non fuiſſe comprehenſas, utà quo diſtinguuntur, apud Vopiſc. *in Probo*, *c.* 5. & in Cod. Theodoſ. in quo diverſi habentur tituli *de Erogat. milit. annona* & *de Veſte mil.* Illarum frequens inſpectio, inter præcipuas prudentis Ducis curas, commendatur Vulcatio Gallicano *in Avidio Caſſio*, *c.* 6. ubi illum ſeptimô quôque die; Capitolino *in Maximino*, *c.* 10. ubi quotidie; *in Gordiano*, III. *c.* 28. ubi ſemper, id eum feciſſe, adnotant, vide Caſaubon. *Not. ad Vulcatium, loc. cit.* Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano*, *c.* 7. ubi de præcepto illo hujus Imperatoris oeconomico ſuprà jam laudato, *Veſtis nova veſtem veterem excludat.* Militibus verò interdum & inter dona *Veſtes* fuêre, uti refert *in Alexandro Sev.* Lampridius, & diximus ſuprà, ubi de *Præmiis* eorum, qui in Veterib. *Certaminibus* victores fuêre. Sed & *rubram veſtem in Ducis tabernaculo erectam*, *apud Perſas*, *&* *in caſtris Annibalis* prælii ſignum fuiſſe, habes apud Alexandrum Neapolit. *Genialium Dierum l.* 4. *c.* 2. Apud Lacedæmonios verò eâdem colore militum veſtis tincta, ut alibi dictum &c. Plura hîc paſſim. Addo ſaltem, de ritu veterum Chriſtianorum, qui baptizandos totô penitus corpore nudabant, poſtmodùm illos *veſte candida* induebant, uſque ad Bernhardi tempora in Eccleſia Latina obſervato; deque *ordine veſtium*, quò primùm induſium, tum ſubuculam cum ſubligaculis ſeu femoralibus, tertiò ſtolam, quartò pallium, ſumebant Veteres, varia reperiri, apud Voſſium, *de Baptiſmo*, *Diſput.* 1. *theſ.* 6. 7. & 8. Heinſium, *in Ariſtarch.* c. 30. Lud. de Dieu, cui *ἐπενδύτης* Joann. *c.* 21. *v.* 7. ubi de Petro, veſtis fuit inter induſium & ſtolam media, & Joh. Caſp. Suicerum, *Theſ. Eccleſ.* in vocibus *Ἀπενδύτης*, *Ἔνδυμα*, *Ἐσθής*, alibi: qui poſtremus, etiam *Feſti duplicis Depoſitionis ſcil. ſacrarum Veſtium & Zonæ B. Virginis*, quæ Græci *Κατάθεσιν* vocârint, & 2 Junii ac 31 Auguſti celebraverint, meminit, voce *Κατάθεσις*. Ab hominibus ad Gentilium Deos ut tranſeam, & illis ſua velamenta ac amicula veſteſque, quibus induerentur ac ornarentur, fuiſſe legimus paſſim. Lactant. *l.* 2. *c.* 4. *Ergo his ludicra & ornatus & grandibus peplos & unguenta & thura & odores inferunt. His opimas & pingues hoſtias immolant, quibus eſt quidem os, ſed caret officio dentium; his peplos & indumenta pretioſa, quibus uſus velaminis nullus eſt.* Notanter *pretioſa*, plerumque enim talia hæc veſtimenta fuêre, ac *πάνυ τοῖς πολυτελέσιν ὡς πλοῦτος χορηγεῖ*, ut Philo loquitur *in Decalogi explic.* operata. Quam inſaniam idem Lactantius pluribus traducit *ibid.* c. 7. & *l.* 6. *c.* 13. Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 6. Alii. Imo Caligulæ *ſimulachrum*, *quod in templo ſtabat aureum iconicum*, *amiciri quotidie ſoluiſſe veſte*, *quali ipſe uteretur*, Sueton. *in eo*, *c.* 22. narrat. Vide plura apud Deſid. Heraldum, *Animadverſionibus Arnobianis d. l.*

Varia Veſtium genera.

α. Accubitales *Veſtes*. β. Æſculapii *Veſtis*, utpote Dii Græcanici, Pallium fuit & Crepidæ, apud Q. Flor. Tertullian. *l. de Pallio*. γ. *Æſtiva* Veſtes, ſuprà. δ. Alba, Heroum, Imperatorum, & Phœbeiorum Antiſtitum &c. fuit. Vide Barthium, *Adverſar. l.* 43. *c.* 3. & *Animadverſion. Papinianis ad l.* 1. *Achilleid. v.* 11. ut & ſuprà. ε. Alethina, ex Græc. *Ἀληθινή*, quaſi *vera verique coloris*, dicta eſt, purpura Imperatorum, quam *purpuram principalem*, & *ſacrum muricem & purpuram veri luminis*, quoque Auctoribus, dici, obſervavit Salmaſius. Purpureum enim colorem, per excellentiam, *verum* dixêre: Unde *Chlamydes veri luminis* Trebellius habet, *c.* 17. & Græci *ἀληθινὸν χρῶμα* de purpura dixêre. Vide Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. Part.* 1. *l.* 2. *c.* 10. ζ. Ampla, pro molli, exprobrata Romanis, à Cicerone, *Catilinar.* 2. & Perſis à Manilio. Vide Barthium *ad l.* 7. *Theb. v.* 658. η. *Ἄσημος*, vide ſuprà *Aſema*. θ. Aſſyria *Veſtis*, eadem cum Serica & Medica, vide infrà. ι. Aurata *Veſtis*, Miniſtrorum in conviviis, apud Romanos memoratur Lampridio in *Alexandro Sev.* c. 34. ubi earum uſum hunc Imperatorem ſuſtuliſſe, ait. κ. Aureæ *Veſtes*, apud Hebræos dictæ ſunt, veſtes Sacerdotales 8. quarum quatuor cum Sacerdotum vulgo Pontifex communes habuit, quibus opponebantur *Albæ* dictæ quatuor, quibus ſoli Pontifici, idque quotannis tantùm ſemel, uti fas erat. Sed de his, vide *ſuprà*. Etiam, extra ſacrum uſum, Veteres olim jam *Veſtes* aurô intexere variiſque picturis exornare conſuevêre, uti docet Virg. *l.* 1. *Æn.* Cydonius, *Orat. de contemn. morte* &c. Hinc inter Athenienſium quoque Veſtiarias Leges fuit, quæ Meretricibus auri in *Veſtibus* uſu interdiceret. In luctu tamen, nec in Græcia, nec Romæ, aurum Matronæ geſtabant. Joh. Meurſius *in Lycophr.* λ. Balnearis *Veſtis*, Læna fuit hyeme, æſtate Lacerna. Lamprid. *in Severo*, *c.* 42. apud Octavium Ferrarium, *de Re Veſt. Part.* 2. *l.* 1. *c.* 9. μ. Baptizatorum in vetere Eccleſia, *Veſtes* albæ erant; ſymbolum lucis per S. Baptiſmum acceptæ. Unde Dionyſio Areopagitæ *φωτοειδεῖς* dictæ ſunt. Caſaubonus, *Exercit*, 16. ν. Bombycina, eadem cum Serica. ξ. Candida *Veſtis*, apud Veteres Regia pariter & Sacerdotalis fuit: Græc. *λαμπρά*, à fullone candens. Ab eadem, apud Romanos *Candidati*. ο. Cea *Veſtis*, vide ſuprà, ubi de hac Inſul. π. Chriſtianorum *Veſtes*, pro ætate, dignitate, perſonis & conditione diverſæ, occurrunt apud Clementem, *in Pædagogo*, *l.* 3. *c.* 11. ubi albam Chriſtianos maximè decere, addit. Vide & ſuprà ubi de *Aſcetis* & *Monachis*. ρ. Cirrata, apud Jul. Capitolin. in *Pertinace*, *c.* 8. Vide ſuprà. Hinc *Birirris*, *ἱματισμός*, Salmaſio, *ad Solin.* p. 186. σ. Citroſa, à *Suidas* apud Nævium, de qua multa habes apud Salmaſ. *ibid.* p. 952. & *ſeqq.* vide quoque hîc, ubi de *Thya* arbore. τ. Clavata, *Feſto* clavis intertexta, cui *Recta* oppoſita. Cùm enim Cives Romani omnes tunicâ uterentur, factum eſt, ut Tunica Ordines diſtinxerit: Nam Senatores & Equites clavatam induerunt; Plebs ſine clavis ſeu rectam. Vide, ſuprà in voce *Clavus*. υ. Coa, ſeu ſerica aut bombycina, eadem cum pellucida: jam Plinii ætate viris promiſcuò geſtata. Ejus crebra apud Poëtas mentio. Vide Dempſter. *ad Roſin. l.* 5. *c.* 31. & Octav. Ferratium, *de Re Veſt. l.* 1. *c.* 20. φ. Cœnatoria, in hyeme Læna, æſtate Syntheſis erat. Ferrarius, *Part.* 2. *l.* 1. *c.* 9. Servorum verò erat, ſine veſte exteriore, tunicatos & cinctos, vel etiam linteô ſuccinctos, miniſtrare, Sueton. *Calig.* c. 26. Eſſeni tamen, quòd ſervitutem contra jus Naturæ introductam dicerent, liberorum operâ uſi, caverunt ne ullam habitus ſervilis ſpeciem inter miniſtrandum præberent: ac propterea diſcincti & demiſſis veſtimentorum alis in cœnationem ſoliti ſunt ingredi, teſte Philone. χ. Colnuſa, vide ſuprà. ψ. Communia Romanorum *Veſtimenta*, ut Ulpianus habet, fuêre quibus promiſcuè Mulier cum Viro utebatur. Ut primis temporibus Toga fuit, Roſin. *l.* 5. *c.* 31. dein Pænula, &c. Apud Stoicos Tribonium. ω. Conchyliata, à purpurea diverſa, de qua multa Salmaſ. *ad Pallium Tertulliani*, *c.* 5. αα. Corticea, Maſſagetarum fuit, apud Strabonem, *Geogr. l.* 3. Imò non alia primis hominibus tegumenta fuiſſe, ſucceſſiſſe dein pelles, textilia demum, creditum olim. Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 2. *Quòd corticibus contegi & amiciri deſierint pellibus, poſtquam veſtis excogitata eſt textilis.* Et Lucretius, *l.* 5 *v.* 951

Nec

Nec dum res igni ſcibant tractare nec uti,
Pellibus, & ſpoliis corpus veſtire ferarum,
Sed nemora atque cavos montis ſylvaſque colebant,
Et frutices inter condebant ſqualida membra,
Verbera ventorum vitare, imbreſque coacti.

Vide quoque Caſpar. Barthium, *ad Statium, l. 2. Theb. v. 276.* ββ. Coconina *Veſtis*, Calecutenſibus in frequenti eſt uſu, Aloiſius Cadamuſtus, *Navigat. c. 58.* γγ. Cruſta, cujus trama erat purpurea, ſubtemen aliô colore infectum, privatis quoque permiſſa, ſic tamen ut Scenicæ & Mimæ eâ abſtinere juberentur, indigitatur *leg. 11. Cod. Theodoſ. de Scenicis.* Vide Salmaſ. *ad Claudium Pollionis. c. 17.* δδ. Cucullata, quæ cum cucullo, mixtum genus veſtis erat, pallioli ſimul & tunicæ uſum præbens, de qua vide eundem, *Not. ad Vopiſc. Bonoſo, c. 15.* nec non ſuprà ſuô locô. εε. Cultellata, vide ſuprà. ζζ. Deorum ſtatuæ ſuas quoque *Veſtes* habuêre, quibus qui illos induerent, *Veſtitores* ſunt appellati. Erant autem albæ ſeu candentes. ηη. Διαχρυσ@, aureô ſubtemine picta, vide eundem *ad Alexandr. Lampridii. c. 41.* θθ. Domeſtica *Veſtis*, priſcis Romanis, non alia à forenſi fuit, Toga nempe: Varro, *de Vita Pop. Rom. apud Nonium.* Poſteà alia domeſtica, forenſis alia, Sueton. *Vitellio, c. 8.* Et quidem Manutius domeſticam *Veſtem* Lacernam fuiſſe ſuſpicatur; Ferrarius verò, domi tantùm tunicam fuiſſe adhibitam exiſtimat: ſic tamen, ut hyeme plures tunicas uſurparent, quod de Auguſto, apud Suetonium, legimus. ιι. Duplex, quæ inſtratui ſimul & amictui erat, ut pallium, toga &c. Item quæ & pallii & tunicæ vicem ſimul exhibebat, ut exomis ſervorum. Etiam, quibus altera ſubeſt, ut pallium laneum ſericeô pannô duplicatum. Item quæ tam fuſa & ampla, ut in gerendo duplicari poſſit, quales διπλοΐδες Græcorum, quod primus duplicâſſe ſeu duplicatum geſſiſſe Diogenes, an Crates, legitur. Vide Salmaſ. *ad Pallium Tertull. c. 5.* κκ. Ἐπίχρυσ@, ſignis vel clavis intexta: qui ſi aurei eſſent, χρυσόσημ@, & χρυσοπαράσημ@ dicebatur. Vide Salmaſ. *ad Alexandr. Lampridii, c. 41.* λλ. Equeſtris *Veſtis*, ἱππικὴ ἐσθὴς, memorata Dioni, ubi de Severo, *l. 74.* eadem cum Militari ſive Imperatorio fuit Paludamento. Aliàs Equitum Roman. Tunicas anguſti illuſtrabant clavi: qui verò inter illos inſigniores erant, dicti *Illuſtres*, non minùs ac Senatores jus lati clavi habuêre. Ferrarius, *l. 3. c. 14.* μμ. Exigua, humilis dicta & arcta, apud Spartian. *in Severo Imp. c. 19.* ubi Salmaſ. vide. νν. Familiaris, dicta eſt Ulpiano, quâ ad familiam veſtiendam uſi Romani: Ut ſagum, tunica, pænula, linteum, ſtragulum &c. ξξ. Ferro inviolabilis, occurrit apud Plinium, *l. 8. c. 48.* οο. Fimbriata, vide ſuprà, ubi de *Fimbriis.* ππ. Flaſcilones, vide ſuprà. ϱϱ. Florida, fiebat è lana Earinarum ovium: Cujuſmodi veſtes Græca in conſuetudine fuiſſe, teſtatur conſtitutio Syracuſanorum, quæ earum uſu penitùs interdicebat: & Lex Athenienſium, quâ ſcorta jubebantur ἀνθινὰ φορεῖν. Mollitiei enim ſuſpicione non carebant, unde Liber quoque iis indutus fuit. Interim & Reges Perſarum *Florida* uſi leguntur, & Tunica picta, Romanorum eadem cum *Veſte* florida nonnullis eſſe videtur, Dempſter. *ad Roſin. l. 5. c. 31.* Ferrarius & *varias* & *verſicolores* etiam appellatas vult eaſque mulierum proprias. Hinc apud Coos Sacerdos Herculis, *femineam veſtem indutus*, ſacra feciſſe, legitur apud Plut. *in Problem. Gr.* eo quòd Hercules Alciopi filiam ducens *floridam veſtem induerit.* Interim & à viris aliquando, maximè in pompa ac triumpho, uſurpatas fuiſſe, oſtendit ex Dione, *l. 59.* ubi de Caligula ſine victoria triumphante: *Part. 1. l. 3. c. 22.* σσ. Forenſis apud Romanos, quæ in *Foro*, ſeu *foris* adhibebatur, dicta eſt: Cujuſmodi fuêre Toga, Lacerna ac Pænula. Idem, *l. 1. c. 27.* ττ. Fractilata, vide ſuprà. υυ. Frepata, vide ſuprà itidem. φφ. Græcorum, Pallium fuit & Crepidæ. χχ Gunna, vide ſuprà. ψψ. Herbida, cujus mentio apud Cyprian. *lib. de diſcipl. & hab. virg.* à colore videtur appellata. Vide Dempſter. *l. 5. c. 31.* ωω. Hiberna, memoratur Pollioni, *in Saturnino, c. 23. XXX.* Tyrann. ubi hunc *milites cum ſagis byſſinis gravibus, æſtate perlucidis, accumbere juſſiſſe*, ait. Vide Caſaubon. *ad Auguſt. Suetonii c. 82.* ααα. Holoſerica, vide *ſuô locô.* βββ. Holovera, non alia quàm ὁλοπόρφυρ@, Ferrario, i. e. *tota purpurea*, in qua videl. & ſtamen & trama purpurea eſſet. Ejus uſu privatis interdictum. Vide eum, *Part. 1. l. 2. c. 10.* γγγ. Inconſutilis CHRISTI *Veſtis*, Tunica fuit, diverſô à textura vulgata artificiô confecta, Iſac. Caſaubono, *Exercit. 16 §. 84.* δδδ. Initiatorum in Eleuſiniis ſacris, poſtquàm uſu jam detrita eſſet, Cereri & Proſerpinæ conſecrabatur ex Lege. Non autem eas, niſi longô jam uſu tritas ac laceras, deponebant. Cùm verò conſecrabant eas, priuſquàm ſuſpenderent, lacerabant, ac ſcindebant, ne quis in ſuum uſum convertere poſſet, *Heſych.* Nonnullos ad infantum ſibi faſcias illas reſervâſſe, docet Interpr. Ariſtophanis *Plut.* Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas, l. 1. tit. 1.* εεε. Inſignis, apud Lampridium in *Alexandro Sev. c. 33.* eadem cum Græcorum ἐπισήμῳ, vide Salmaſ. *ad locum.* ζζζ. ex Junco, vide ſuprà. ηηη. Juſta, apud Tertullian. *Pall. c. 1.* θθθ. Kirtellum, vide ſuprà. ιιι. Lanea, vide ſuprà. κκκ. Langedum, ſuprà quoque. λλλ. Laqueata, ſuprà itidem. μμμ. Liberi Patris, florida fuit. ννν. Linea, Sacerdotum fuit, non ſolùm apud Hebræos, verùm etiam Ægyptios, alioſque, ut viſum ſuô locô. ξξξ. Ludiaria, in *Gloſſis* Iſidori, Hiſtrionis tunica eſt, de qua vide Salmaſ. *ad Pollionem in Gallienis, c. 3.* οοο. Lugubris, ſecundùm quoſdam nigri ſolum coloris fuit: Licetus verò Veteres indumentis funeralibus tres colores dediſſe obſervavit, purpureum, album & atrum, *de Lucernis Antiqq. l. 6. c. 12.* Curopalata, *de offic. Conſtant.* auctor eſt, Patre Imperatoris mortuô vel Matre vel Uxore, aut aliquô è liberis vel nepotibus, Imperatorem *alba veſtimenta geſtare, quandiu voluerit: deinde citrina aſſumere ſine limbis & pretioſis prætexturis, poſteà uti conſueviſſe veſtibus λαμπραῖς*, h. e. rediiſſe ad ſolemnia & cultum aſſumſiſſe ſplendidum ac virentem, qualis Imperatorum eſſe ſolebat. πππ. Manicata, vide ſuprà. ϱϱϱ. Margaritis conperta, Græc. καταμάργαρ@ πέπλ@. Vide Salmaſ. *ad Solin.* σσσ. S. Mariæ *Veſtis*, in *L.* Longobard. *l. 2. tit. 37. §. 1. 2.* velum eſt Sanctimonialium, Car. du Freſne, *Gloſſar.* τττ. Medica, vide infrà. υυυ. Mediale, vide ſuprà. φφφ. Meretricia, apud Romanos, ultimis temporibus Toga fuit. Unde ad Ulpianum *ff. de injur.* notant Jureconſulti Matronas à Meretricibus habitu diſcretas, quòd illæ Stolâ, i. e. tunicâ talari aſſuta inſitâ & Pallâ uterentur; At Proſtibula brevibus tunicis ad inſtar virilium & Togâ cogerentur uti. Ferrarius, *Part. 1. l. 3. c. 23.* Apud Athenienſes floridas geſtâſſe Scorta, diximus ſuprà. χχχ. Militaria Veſtimenta, apud Græcos Romanoſque fuêre, Chlamys, Sagum, Paludamentum. Nam Tunica communis etiam paganis fuit. Hinc, ſicut Toga pacis, ſic Chlamys belli fuit inſigne. Philoſtratus, *l. 5. c. 45.* χλαμύδα ἐρασθεὶς καὶ στρατιωτικοῦ βίου, *Chlamydem & militarem vitam adamavit.* Vide Octav. Ferrarium, *Part. 2. l. 3. c. 1.* ψψψ. Mortuis, cum ſepeliebantur, apud Græcos Romanoſque, *Veſtes* fuiſſe additas, diſcimus ex Leg. XII. Tabb. Iis enim Decemviri funerum impenſis modum præſcribentes, ne plus quàm tria ricinia ſeu tres *Veſtes* cum mortuo conderentur uterentur ve, ſanxivêre. Similis apud Athenienſes Lex fuit, à Solone lata. Vide Juſt. Lipſium, *Quæſt. Epiſtol. l. 4. Ep. 7.* De Sudario cui CHRISTI Lazarique cadaver involutum, dictum terrò. ωωω. Mulierbria *Veſtimenta* Ulpiano dicuntur, quæ Matrisfamiliâs cauſâ parata ſunt, ſicut iis Vir non facilè ſine vituperatione uti poſſit: Veluti Stolæ, Pallæ, Tunicæ, Capitia, Zonæ, Mitræ, Plagulæ, Pænulæ. Vide Roſin. *Antiqq. l. 5. c. 31.* Longè plura recenſet muliebris luxus cenſuram agens Plautinus ſenex, *Epidico, Act. 2. Sc. 2. v. 38.* ut vidimus: de Peplo & Theriſtro, vide *ſuis locis.* Muliebrem veſtem Lycios olim, in luctu ſumſiſſe, ut deformitate cultus commoniti, maturiùs mœrorem projicerent, refert Val. Max. *l. 2. c. 6. ex. 13.* Sicut contrà virileio in bello adhibuit Zenobia. apud Treb. Pollionem, *in XXX. Tyran, c. 30.* & Puella Aureliani in *Hiſtor. Gall.* αααα. Multitia, Juvenali, *Sat. 11. v. 186.* memorata, muliebre veſtimentum genus ſubtile fuit ac pellucens. Vopiſc. *in Aurelian. c. 12.* *Multitiarum Virilium* meminit; ſed id ipſum, quod addit, *virilium*, denotat propriè ſequioris ſexus hæc veſtimenta, ſecutis temporibus, ut & Holoſerica, à Viris quoque uſurpata fuiſſe. Ferrarius, *Part. 1. l. 1. c. 20.* ββββ. Mutatoriæ. γγγγ. Nexiles. δδδδ. Nigra *Veſtis*, in luctu uſitata. Jul. Paulus JCtus, *Receptarum Sentent. l. 2. c. 21.* *Qui luget, abſtinere debet à conviviis, ornamentis & veſte alba.* Verùm in funebri Epulo atratis eſſe non licebat, ut patet ex Cicerone *in Vatinium.* Interim albam quoque, imo & purpuream *Veſtem*, funeribus adhibitam, ex Liceto ſuprà docuimus. Sed & Cereris, & ſacrificantium Inferis, nigra fuit. Vide Caſp. Barthium *ad Statium, l. 4. Theb. v. 477.* εεεε. Noctiluca, vide ſuprà Pelli. ζζζζ. Olympionicarum, florida erat ſeu palmata, de qua vide Car. Paſchalium, *Coronar. l. 6. c. 7.* ηηηη. Orale, ſuprà. θθθθ. Oſtenſionalis, vide ſuprà. ιιιι. Papaveraca, vide ibi. κκκκ. Ex Papyro, vide ſuprà. λλλλ. Paſtorum, vide *Paſtor.* μμμμ. Pellucida *Veſtis* erat ſerica ſeu bombycina; de qua diximus *ſuô locô.* νννν. Perſarum Reginis *veſtiendis* ornandiſque ſingulas Urbes annuas ſolviſſe portiones, earumque quaſdam capitis, alias colli, nonnullas brachiorum, aliquas pedum ornamentis comparandis conficiendiſque fuiſſe deſtinatas, legimus. Sic Herodotus, Ægypti Reginis magnæ cujuſdam Urbis reditus pro calciario, cujus meminit JCtus, *L. Diarius 12. ff. de alim. legatis*, aſſignatos fuiſſe, memoriæ prodidit. Olim quoque Pariſiis Reginæ zonarium ſolutum eſſe, Orleanſius refert, *l. auſp. Jurid. c. 11.* ξξξξ. Perverſa, memoratur Senecæ, *de Ira l. 1. c. 16.* *Et ſi perverſa induenda Magiſtratui Veſtis.* Nam Magiſtratus, mortis ſententiam laturus, deponere prætextam ſolebat, ut eam perverſam indueret, i. e. partem ejus floridiorem ac nitidiorem introrſus verteret. Ferrarius, *Parte 1. l. 2. c. 4.* οοοο. Pexa, vide ſuprà. ππππ. Phala, itidem. ϱϱϱϱ. Philoſophica, Pallium, vel potius Tribonium. Vide ſuprà. σσσσ. Φλοΐνη Indorum, ex Phleo contexta, apud Herodotum, *l. 3.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1004.* & ſuprà, in voce *Phleos*, item *Scirpus.* ττττ. Picta, vide ſuprà. υυυυ. è Pilis camelorum, Johannis Baptiſtæ *Veſtis* fuit, ut & veterum Chriſtianorum, qui ad exercitia pietatis cilicia è pilis Camelorum contexta adhibuiſſe leguntur. Alia verò harum longè ratio fuit, ac earum, quibus Caſpiorum Sacerdotes fuêre uſi: cùm cameli Caſpiæ mollitie lanæ ipſos Mileſios greges ſuperarent, ut auctor eſt Ælianus, *Hiſtor. Animal. l. 17 c. 34.* Vide Caſaubon. *Exercitat. 13. §. 6.* φφφφ. è Pinnæ pilis confici veſtis ſolita, occurrit apud Procopium, *de Ædif. Juſtinian.* Vide quoque ſuprà, voce *Pinna*: ut & ubi de *Papaveracis veſtibus.* χχχχ. Plexilis, prius erat, quàm Textilis. Plectebantur autem ex reſtibus, aut vinculis tiliaceis, inter ſe nexis & plexis in retis modum. Item ex papyro & junco, & ex materia fluminea, quam Græci Φλοῦν dixêre. Vide Salmaſ. *ad Pallium Tertulliani, c. 3.* & ſuprà *Luſitana.* ωωωω. Plumata, vide ſuprà. ααααα. Prælo ſubjecta ut ſplendeſceret, memoratur paſſim. Seneca, *de Tranquill. c. 1.* *Non ex arcula prolata veſtis, non mille ponderibus aut tormentis ſplendere cogentibus preſſa.* Idem Togam ſic preſſam *perlucentem* appellat, *Ep. 114.* ubi *ſericam* aut *bombycinam*, minus benè interpretatur Lipſius. Privata Veſtis, apud Capitolin. *in Pio, c. 6.* quæ hominibus privatis domi ſolum uſui erat, dicta eſt. βββββ. Prophetarum, villoſa ac cilicina fuit; de qua vide Sam. Bochart, *Hieroz. Partis poſterior. l. 1. c. 2.* γγγγγ. Prytanica, alba fuit de qua vide Jul. Cæſarem Scaligerum, *Poetic. l. 1. c. 21.* δδδδδ. Pſeudoalethina, apud Cyprianum, *de Cœna Domini* (ut vulgò creditur) eſt purpureæ ſpeciem habens, vide Salmaſ. *ad Claud. Pollionis, c. 17.* εεεεε. Puerilia veſtimenta Ulpiano ſunt, quæ ad nullum uſum, niſi puerilem, pertinent. Ut Prætextæ, Pænulæ. &c. ζζζζζ. Pulla, in luctu adhibita eſt. unde *Pullatorum Procerum* meminit Juvenalis, *Sat. 3. v. 213.* Vide Ferrarium, *Part. 1. l. 1. c. 23.* ηηηηη. Purpurea, Imperatorum fuit & Magiſtratuum; Matronarum item: Meretricibus verò earum uſu interdictum. Vide ſuprà in voce *Purpura.* Etiam inter Lugubrium *Veſtium* colores purpureum fuiſſe,

 antè

amè dictum. θθθθθ. Quadrapola, it. Quadrata, vide ſuprà *ſub lxd.* ιιιι. Raſa, *ibid.* κκκκκ. Recta, Clavatæ oppoſita, vide ſuprà. λλλλλ. Repti, itid. μμμμμ. Roba quoque, ννν. *Roccus & Rochetum.* ξξξξξ. Romana *Veſtis*, Toga fuit cum calceis, ſtante Republicâ: hâcque liberi à ſervis diſtincti. Poſtmodùm verò, Toga ex uſu receſſit, neque ullum poſt eas, in libero ac ſervili veſtitu fuit diſcrimen, Octav. Ferrarius, *l.* 3. *c. ult.* Vide quoque in voce *Toga.* οοοοο. Rotunda, vide ſuprà. πππππ. *Rocundulum*, itid. ρρρρρ. Rubra Herodis Juvenis cujus meminit Joſephus, *l.* 14. *c.* 17. argumentum ut Caſaubonus docet, dignitatis militaris aut elegantioris duntaxat cultus fuit, non verò Regii axiomatis: ut inde Baronius, purpureum potiùs, quàm album, regium fuiſſe colorem, fruſtra probare ſatagat. Ruſo tamen limbô Reges uſos fuiſſe, Hieronymus ſcribit *in c.* 27. *Matth.* Vide Caſaubonum *ad Sueton. l.* 1. *c.* 79. σσσσσ. Ruchatium, vide ſuprà, ττττ. Sacra Veſtalium *Veſtis* cùm ſacrificabant Suffibulum erat: Sacerdotis apud Coos Herculis florida: Ægyptiorum Sacerdotum è lino fuit. De Hebræorum *Veſtibus* ſacris paulo fuſiùs ſuprà actum. υυυυυ. Sanguinei coloris, mortuis olim injecta, in bello inprimis, vide Adrianum Behotium, *Apophoret. l.* 1. *c.* 14. & Barthium, *Animadv. Papinianis*, ad l. 5. *Theb. v.* 315. Aliàs candidis illi, utpote rerum terrenarum Victores, ornati, ut vidimus. φφφφφ. Spreiles, vide ſupra. χχχχχ. Scaramanga itid. ψψψψψ. Scenicæ *Veſtes*, in Scenis adhibebantur: vide de iis pluribus agentem Jul. Cæſar. Scaligerum, *Poët. l.* 1. *c.* 13. *& ſeqq.* ωωωωω. Sclavina, vide ſuprà. αααααα. Scutulatæ, vide ſuprà. ββββββ. Secta itid. γγγγγγ. Senatoria, apud Romanos, Tunica fuit laticlavia: in luctu tamen anguſtô clavô erant contenti. Octav. Ferrarius, *part.* 1. *l.* 3. *c.* 12. Vide ſuprà in voce *Latus clavus.* δδδδδ. Serica & Subſerica, vide ſuprà in *Serica.* εεεεε. Servilis, Colobium fuit & Exomis. In conviviis miniſtrabant in ſola Tunica eaque fermè linea & quidem ſuccincti. Iidem penulati quoque & cucullati inceſſere. Poſt Togas verò nullum in *veſtitu* liberorum ſervorumque fuiſſe diſcrimen apud Romanos, docet Ferrarius, *Parte* I. *l.* 3. *c. ultim.* Ancillarum *Veſtis* qualis fuerit, proditum non eſt. Verùm cùm Matronæ ſtolâ & pallâ uterentur, facile eſt credere, utrâque Ancillis interdictum, atque ita Tunicâ breviori ad medium crus pertinente, nullâ inſtitâ adſutâ, illas eſſe uſas, qualem tunicam Meretriciam eſſe diximus, hoc tamen cum diſcrimine, quòd hæ togatæ eſſent, illæ tunicatæ tantùm. Idem, *Part.* 1. *l.* 3. *c.* 23. ζζζζζζ. Sigillata, vide ſuprà, ηηηηη. Sorcorium, itid. θθθθθθ. Soriculata, apud Plinium, *d. l.* ex ſpinæ cujuſdam in Oriente lanugine confecta, *ibid.* ιιιιι. Spatularia, ſuprà. κκκκκκ. Stragula *Veſtis*, aurô & purpurâ depictâ, de qua vide Salmaſ. *ad Pallium Tertulliani*, *c.* 3. λλλλλλ. Subſerica, ſimiliter. μμμμμμ. Subtile, vide ſuprà, νννν. Succa, itid. ξξξξξξ. Superpelliceum ſimiliter, ut & *Supparum*, *& Surcotium.* At Syntheſina propriè, quæ ad ſyntheſin pertinebat, cui μοναχὴ oppoſita, i. e. *ſingularis.* Inde pretioſa, vide ſuprà, voce *Syntheſis.* οοοοοο. Tebennia, veſtimenti genus rotundum ac clauſum, vide ſuprà in hac voce. ππππππ. Textuà ſolà confecta, vide ſuprà, ubi de *Texendi arte.* ρρρρρρ. Tricliniaria *Veſtimenta*, quorum mentionem facit Labeo JCtus, *l.* 20. *ff. de opt. leg.* apud Aufidium, *l.* 1. dicta ſunt, quæ ornando inſtruendoque Triclinio fuêre idonea, ut tapetes, aulæa, aliaque hujus generis. Vide Thom. Dempſter. *ad Roſin. l.* 5. *c.* 28. σσσσσσ. Triumphalis *Veſtis*, vide ſuprà, ubi de *Tunica Palmata* &c. ττττττ. Verſicolor, quæ & *varia & florida*, mulierum propria fuit: meretricium maximè & opulentarum. Artemidorus, *l.* 2. *c.* 3. Apud Coos Sacerdos Herculis, quoties rem faceret divinam, eâdem, ut & Sponſi ibidem, fuêre induti, ut diximus ſuprà, ubi de *Floridis* actum, vide quoque in voce *Verſicolor.* Sed & viris iſtiuſmodi, veſtes, maximè in pompa ac triumpho fuiſſe adhibitas, diſcimus ex Dione, *l.* 59. ubi Caligulam, ſine victoria triumphantem, amici ac ſocii ἐν ἐσθῆσιν ἀνθιναῖς, *in Veſtibus floridis*, comitati leguntur: & *l.* 74. ubi, ſub ingreſſum Severi in Urbem, hanc totam floribus & laureis coronatam, καὶ ἐσθῆσι ποικίλαις, ornatam fuiſſe, refert. υυυυυυ. Virgata, vide infrà in voce hac. φφφφφφ. Virilia Ulpiano *veſtimenta* dicuntur, quæ ipſius Patrisfamiliâs causâ parata ſunt: Togæ & Tunicæ, Palliola, Stragula, Amphitapa, Saga & ſimilia. χχχχχχ. Vitrea *Veſtis*, eadem cum Pellucida. ψψψψψψψ. Undulata *Veſtis* dicta eſt, cujus textura undas imitaretur, Plauto, *Epidic. Act.* 2. *ſc.* 2. *v.* 49. *Cumatilis*: vide infrà in voce *Undulata.* ωωωωωω. Urbana Romanorum Veſtis Toga fuit: Unde Severum Imperatorem in urbem venientem, uſque ad portam equô vectum & paludatum fuiſſe: ab ipſa verò porta, veſtem urbanam i. e. Togam induiſſe, τὴν πολιτικὴν ἀλλαξάμενον, ait *Dio.* αααααα. Xerampelina, apud Suidam voce Ἀγρελαΐνειν, Chlamys vocatur, à colore foliorum vitis areſcentium, rufa ſcil. ex flavo & fuſco temperato, &c. ββββββ. Xylina, vide infrà. De *Veſtium* verò ſpeciebus, capitiſque & pedum etiam integumentis, vide paſſim ſuis locis. De vocis notione, quatenus aulæum notat, ſacrarum ædium muris; vel pannum, altari aut circa altare appendi aptarique ſolitum, in Eccleſ. Roman. Vide Car. du Freſne, *Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.*

VESTIS Medica, memorata Tertulliano, *de Pallio*, *c.* 4. *Vicerat Medicam gentem & victus eſt Medicâ veſte*, pro Perſica veſte, ut & *Medica* gens pro Perſica ſumitur; Aliàs *Medicam* veſtem à Perſica diverſam facit Plutarchus *in Alexandro*, ubi Magnum hunc neutram harum veſtium uſurpâſſe tradit, ſed medium quoddam inter utrumque genus, Medicâ quidem moderatius modeſtiuſque, Perſicâ vero fluxius & inflatius. Sed *Medicam* veſtem Tertullianus, *l. c.* accepit pro ſerica, more Græcorum, qui *Medicam* vocârunt, quam poſteriores *ſericam.* Sequitur enim de eadem veſte: *Pectus, ſquamarum ſignaculis diſculptum, textu pellucidô tegendo nudavit & anhelum adhuc ab opere belli, ut mollius ventilante ſericô extinxit.* De Alexandro M. loquens, ubi quam *Medicam* vocârat, *textum pellucidum & ſericum* appellat. Procopius, *Perſic. l.* 1. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ μέταξα ἐξ ἧς εἰώθασι τὴν ἐσθῆτα ἐργάζεσθαι, ἣν πάλαι μὲν Ἕλληνες Μηδικὴν ἐκάλουν, τανῦν δὲ Σηρικὴν ὀνομάζουσιν: quæ eadem verba referuntur apud Suidam, in voce Σηρικά. Idem Procopius, *Vandal. l.* 4. Ἐχρυσοφόρει δὲ οἱ, ἱματιζόμενοι, καὶ Μηδικὴν ἐσθῆτα, ἣν νῦν Σηρικὴν καλοῦσιν, ἀμπεχόμενοι. Unde haud dubium, eô ſenſu *Medicam* veſtem, Tertullianum poſuiſſe. Nempe veſtis eſt, quam Plinius ex Aſſyria bombyce texi ſolitam, ſoliſque fœminis uſurpatam, ſcribit: ideò autem *Medica* accepit nomen, quia apud Perſas Medoſque frequenti in uſu erat antiquitus, Sericumque aut Indorum nullam adhuc aut exiguam Veteres habuêre notitiam, ante Alexandri expeditionem. Hinc *pellucidam* eam vocat, *l.* 41. *c.* 2. Juſtinus, ubi, de Parthis, *Veſtis olim ſui moris, poſteaquam acceſſêre opes, ut Medis, perlucida & fluida.* Aſſyrii verò & Medi, non ex alia bombyce veſtes conficiebant, quàm quæ ad eos ex India afferebatur, eratque hæc veſtis *ſerica*, i. e. *boloſirica*, & *Aſſyria* quoque vocabatur, vetita Viris apud Romanos, quorum primus eam Heliogabalus uſurpavit. Vide Claud. Salmaſ. *Notis in Tertullian. l. c.* atque ſuprà ubi de *Bombyce* & *Serico*: de veſtitu verò veterum Medorum, Xenophontem, *Cyri vita l.* 1. ubi purpureum fuiſſe demonſtrat & graphicè deſcribit; porro, Medorum, Perſarum, ac Parthorum, plura apud B. Briſſonium, *de Regno Perſar. l.* 2. Addo ſaltem, à veſte hac, quâ Rex utebatur, Proceteſque, quibus id honoris à Rege conceſſum, his *Purpuratorum* nomen hæſiſſe. Certè & Tertullianus, *Purpura*, inquit, *& aurum cervicis ornamentum apud Ægyptios & Babylonios, inſignia ſunt dignitatis.* Vide etiam ſuprà aliquid voce *Doryphori.* ubi de more *Veſte donandi*, apud veteres hodiernoſque Perſiæ Reges uſitato.

VESTITI Hæretici, *Concilio Biterr. c.* 16. quinam ſint, vide ſuprà *Dogmatiſtæ.*

VESTITOR, inter Caſtrenſes miniſtros, memoratur Lampridio *in Alexandro Sev. c.* 41. *Aulicum miniſterium in id contraxit --- ut annonas non dignitates acciperent Fullones &* Veſtitores *& Pictores & Pincernæ, omnes Caſtrenſes miniſtri.* Vide quoque Cod. *de Caſtrenſ. & Miniſter. l.* 3. Unde Κουβεσιτώρ vocârunt recentiores Græci Miniſterianos Pontificis vel Patriarchæ, qui eum *veſtiebant*, ut videre eſt apud Codinum, *de Offic. Aulæ Conſtantinopolit.* Joannem, *Epiſc. in Reſp.* Alios. Sic *Veſtitores Deorum* & *Veſtitores divinorum ſimulachrorum*, apud Firmicum, *l.* 3. *c.* 11. & 14. qui Deorum ſtatuas veſtitu exornabant. *Inſcr.* Romæ in Exquiliis D. *Phœdimo Veſtitori M. Aug. Phœdo fratri piiſſimo.* Vide quoque *Romam Subterran. l.* 3. *c.* 3. Indidem & Βεστιαρίτης, apud Cedrenum, & Βεστήτωρ, apud Theophanem, quô cognomine Coſmas, cujus *Homilias* quaſdam recenſet Allatius *in Diatriba de Simeonibus*, ſpecialiter inſignitus eſt, Car. du Freſne, *Gloſſar.* purioribus Latinis *à Veſte*, vide ſuprà.

VESTMANNIA, Gall. *Veſtmannie*, provinc. Sueciæ inter Uplandiam ad Ortum & Nericiam ad Occaſum, Geſtriciam ad Boream, & Sudermanniam ad Meridiem. Urbes ejus ſunt Aroſia & Arboga.

VESTMARIA, vulgò *Weſtmorland*, provinc. Angliæ Borealis, ubi aliàs Brigantes ex parte. Inter provinc. Eboracenſem, Lancaſtrienſem, Cumbriam & Diœceſin Dunelmenſem. Oppida ejus ſunt Aballaba, & Candalia. Cum Cumbria provinciam hanc Scotis ademit Adelſtanus, A. C. 929.

VESTMONASTERIUM, vulgò *Weſtmunſter*, urbecula Angliæ, ad Tameſin, Londino adjacens ad Occidentem in Comitatu Midleſexiæ. Ibi Regum Mauſolæa.

VESTRICIUS Spurinna, cum Annio Gallo, ad occupandas Padi ripas, ab Othone præmiſſus. Tacit. *l.* 2. *Hiſt. c.* 11. ad ævum Trajani vixit; egregius Dux, cui, auctore Principe, triumphalis ſtatua decreta. Plin. Secund. *l.* 3. *Ep.* 1.

VESTROVICUM, urbs Smalandiæ, cum portu, in ora maris Baltici in limite Oſtrogothiæ, 55. mill. paſſ. à Calmaria in Boream, *Weſterwick.*

VESULIUM, vulgò *Veſoul*, urbs Comitatus Burgenſis parva, ſed culta, non procul ab Arari, ad amniculum in eum effluentem, in colle, 9. leuc. à Viſuntione in Boream, 13. à Monte Bellicardo in Occaſum. Pluries capta redditaque.

VESULLUM, vulgò *Veſoul*, caſtellum in Sequanis ſeu Burgundia Comitatenſi, memoratur in *Chron.* Divionenſis Monaſterii S. Benigni, quod ad A. C. 1052. deducitur: *Rainaldus Comes* (Sequanorum) *juxta caſtellum Veſullum dictum dedit Eccleſiam in honorem S. Georgii ſacratam, ut ibi conſtrueretur Monaſterium.* Non procul eſt ab Arari fluv. appoſitum amniculo, qui in eum influit: in colle ardui montis ſitum eſſe, dicitur in *Vita* MS. Urbani Epiſcopi Lingonici, ubi *Veſulenſe caſtrum* appellatur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque, in voce *Veſulium.*

VESULUS, mons Liguriæ juxta Alpes, inter exteros clariſſimus, ex cujus radicibus Padus geminô & viſendô in jugi planitie fonte erumpit, Plin. *l.* 3. *c.* 19. Virg. *l.* 10. *Æn. v.* 709.

Ac velut ille canum morſu de montibus altis
Actus aper, multos Veſulus quem pinifer annos
Defendit. ---- ----

Hodie *Monviſo.* Pars Alpium Cottiarum, inter Galliam & Italiam, ſeu inter Marchionatum Salutiarum & Delphinatum ad Occaſum, 20. mill. paſſ. à Salutiis in Occaſum, ubi fontes Padi.

VESUNA, Petrocoriorum urbs in Aquitania. *Perigeri* Villanovano. Vide *Petrocorium.*

VESUVIANÆ Aquæ, eædem cum *Sebeto* amne, teſte *Loffredô*, qui ex Veſuvio fluens Tacito ad Neapolim ſic dicitur.

VESUVIUS, vide *Veſevus.* Hinc *Veſuvinus*, Stat. *l.* 2. *Sylv.* 6. *v.* 62.

Ructâſſent dites Veſuvina incendia Locros.

VETAONIA, nunc *Vandoma*, vel *Vandoma*, pagus & cœnobium in Portugallia. *Lib. Concil.*

VETERA Caſtra, urbs German. inferioris apud Rhenum. *Santen Pyramio & Baudrando* in Ducatu Cliviæ, prope Rhenum, 2. leuc. à Veſalia inferiore in Occaſum, quot à Geldria in Boream, uti 4. à Rhenoberga. *Berk* verò *Simlero.* Huc duas legiones à Civile pulſas, conceſſiſſe refert Tacit. *l.* 5. *Hiſt. c.* 14. ſub Veſpaſiano: è quo loco

loco collegit Valeſius, Auguſtum *Vetera caſtra* condidiſſe, ut ibi duæ legiones hibernarent, ad Germaniam ſuperiorem & inferiorem in officio continendas. Erant autem illæ quinta & decima nona primum, dein quinta & quarta decima: porro trigeſima, ſub Marco Aurelio Antonino, tandem viceſima prima legio ſub Conſtantino M. hic caſtra ſua habuit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Item oppid. Vindeliciæ in Bavaria ad Danubium, inter Ratisbon. ad Occaſum, & Straubingam ad Ortum, 3. leuc. Pater Spinlero.

VETERA Scuta cum corona, Gall. *vieux Eſcus à la Couronne*, moneta aurea Francica, cuſa à Carolo VI. pretii 50. ſol. A. C. 1419 de qua vide Car. du Freſne, *Gloſſar.* voce *Moneta*, ut & ſuprà, ubi de *Scutis*, monetæ itidem genere.

VETERANNIO, ſenex illiteratus ſed bellicoſus, in Illyrico ab exercitu Imperator proclamatus, ſed à Conſtantio blanditiis imperiò exutus & leniſſimè habitus eſt, A. C. 351. Vide *infrà*.

VETERANIUS, Dux copiarum, ſub Conſtantio. Imperator in Pannonia proclamatus eſt, A. C. 350. quò tempore & Magnentius alibi Imperium arripuit. Quibus Imperator occurſurus, Veteranium primo ab hujus amicitia abſtraxit, dein milites ejus eò perduxit, ut Ducem ſuum, purpurâ depoſitâ, privatum porro vivere coëgerint. A. C. 351. *Ammian. Marcellin. Socr.* &c.

VETERANUS, miles *vetus* diu exercitatus, oppoſitus tyroni. Item poſt abſoluta ſtipendia militia dimiſſus, idem cum Emerito. Hos in fronte exercitus locandos eſſe, docet apud Homerum, *Il. δ.* Neſtor; cui Xenophon ſubſcribit, *Memor. l. 3.* Nec è Romanis militiæ doctoribus ab iſtis abit Vegetius, qui *l. 3. c. 14.* inſtructionis eſſe Legem ait, ut in prima acie milites exercitati *Veteranique* collocentur, quos anteà *Principes* vocârint. In his enim qui & ætate maturiores & uſu confidentiores, utpote qui anteà ſæpe ſalvi è periculis evaſerunt, præcipuè virtus militaris conſpicitur. Idem ſextum, h. e. ultimum ordinem à fortiſſimis item & ſeniatis, omnique armorum genere munitis bellatoribus teneri debere monet, quos Antiqui *Triarios* dixerint. Vide Matth. Berneggerum *in Tacit. German. Quæſt.* 23. Iiſdem non exigua longæ militiæ præmia fuêre. Alexander certè Magnus, emeritis Veteranis primas in Theatris ſedes aſſignavit, eiſque, ut coronati ſpectarent, licere voluit. Cujus exemplò Auguſtus milites ſimul ac à plebe, in publicis Ludis, diſcretos habuit, idemque ſanxit, ut, qui bellò civili attritò patrimoniò Equeſtrem amiſiſſent cenſum, ſi eum a Parentibus accepiſſent, XIV. ordinum jure ne amitterent. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poetic. l. 1. c.* 21. Præter honores *emeritum* iis dabatur, quod quidam cum præmio perperam confundunt. Paulus enim JCtus, *l. qui excubias* & Menander JCtus, *l. non omne* ff. *de Re milit.* diſtinguunt, & *emeritum* in agrorum poſſeſſione, *præmium* in pecunia ponunt. De agris, Sueton. *Aug. c.* 13. *Veteranos in Italiam reducendos & municipalibus agris collocandos.* Lucanus, *l. 7. v.* 258.

---- Emerito faciat vos Marte colonos.

Ovid. *l. 2. Amor. El. 9. v.* 19.

Felix in acceptos miles deducitur agros.

De utroque Sidonius Apollinaris, *l. 5. Ep.* 5. Sueton. *in Aug. c.* 24. *Decimam legionem cum ignominia totam dimiſit, contumacius parentem; item alias immodeſtè miſſionem flagitantes, citra commoda emeritorum & præmiorum, exauctoravit.* Arrius Menander JCtus, *l. 5. §. fin. ff. eod. Si poſt multum temporis redit, qui ab hoſtibus captus eſt, & non tranſfugiſſe cognoſcetur, ut Veteranus erit reſtituendus & præmia & emeritum capiet.* Quibus addi poteſt Dio Coccejanus, *l.* 54. & Claudian. *in Conſul. Theodori, v.* 10.

Te quoque Naturæ ſacris Mundique vacantem,
Emeritum pridem, deſudatiſque remotum
Judiciis, eadem rurſus complexa poteſtas
Evehit. ---- ----

Dicuntur & *Commoda*, eòdem ſignificatu. Cicero, *Philipp. 12. in fin. Multa enim falſa de me audièrunt Veterani, multa ad eos improbi detulerunt, quorum commoda, ut vos omnes teſtes eſtis, ſemper ego ſententiâ, auctoritate, oratione firmavi.* Vide quoque Sueton. *Vitellio, c.* 5. Et quidem Auguſtus, cujus jam ſuprà mentio facta, *quicquid ubique militum eſſet, ad certam ſtipendiorum præmiorumque formulam adſtrinxiſſe, definitis pro gradu cujuſque & temporibus militiæ & commodis miſſionum, ne aut ætate aut inopiâ poſt miſſionem ſollicitari ad res novas poſſent*, legitur apud eundem, *c.* 49. Quò alludens Ovid. *de Arte, l. 1. v.* 131.

Romule militibus ſcîſti dare commoda ſolus,
Hæc mihi ſi dederis commoda miles ero.

Vide Juſtum Lipſium *de Militia Romana*, Dempſter. *ad Roſin. l.* 10. Alios: nec non ſuprà, *Militares*, it. *Miſſicius.*

VETERATOR, Venulejo, *l. ult. ff. de Ædilit. Edict.* dictus eſt, *qui ex venalitio noviciorum emtus, alicui miniſterio præpoſitus, Novitium autem non tyrocinio animi, ſed conditione ſervitutis intelligi: nec ad rem pertinere, Latine ſciat, nec ne, nec ob id Veteratorem eum eſſe, ſi liberalibus ſtudiis eruditus ſit.* Unde conſtat, non tam ſpatiò ſerviendi, quàm genere, cauſâ & conditione ſervitutis *Veteranos* ſeu *Veteratores* æſtimatos fuiſſe. Idem enim *Veterator* Ulpiano, qui *Veteranus*, *L. ult. §. quotiens ff. de publ. & vectig.* ut & Marciano, *l. 37. ff. de Ædil. Edict. Si tamen novitia mancipia fuerint, non etiam veterana.* Tria verò *mancipia* & *veterana*, quæ reformare difficile eſſe Ulpianus ait, Novitiis opponuntur, cùm ait: *Præcipiunt Ædiles, ne Veterator pro novitio veneat. Nam plerique ſolent mancipia, quæ novitia non ſunt, quaſi novitia diſtrahere, ad hoc, ut pluris vendant. Præſumtum eſt enim, ea mancipia, quæ rudia ſunt, ſimpliciora eſſe & ad miniſteria aptiora, ac dociliora, & ad omne miniſterium habilia.* Et Marcianus in favorem Publicanorum, *l. ult. §. quotiens ff. de publ. & vectigal. Sunt*, inquit, *Veterana, quæ annò continuò ſervierunt, in urbe, non in agro*: (Ruſtici itaque ſervi Veterani non dicebantur) *Novitia intelliguntur, quæ annum nondum ſervierunt, quotiens quis profeſſus non eſt, in commiſſi pœna eſt.* Et quidem de Novitiis Cicero *in Piſonem, c. 1. Nemo queritur, Syrum neſcio quem de grege Novitiorum factum eſſe Conſulem.* Ut & Terentius, *Eun. Actu 3. ſc. 5. v.* 34.

Abduxit cum ea: pauca, quæ circum illam eſſent, manent
Novitiæ puellæ. ---- ----

De fallaciis verò & præſtigiis Venalitiorum, qui variis artibus venalium pubertatem avertebant; Novitia enim mancipia pluris, quàm Veterana diſtrahebant, diximus ſuprà in voce *Venales.* Vide quoque ſuprà *Novitii.* Quia autem *Veterator* ſervus, diuturnâ ac multiplici ſervitute aſtutus plerumque ac vafer evaſit; Hinc *Veteratores*, ut *Feſtus* ait, dici cœperunt *callidi*, à multarum rerum gerendarum vetuſtate. Caninius,

Mulieri nimis aſtutæ facilè Veterator *perjuraſti.*

Terentius, *in Andria, Actu 2. ſc. 6 v.* 26.

-- *Quid hic volt* Veterator *ſibi*

Vide Laurentium Pignorium, *Comm. de Servis* & Tit. Popman, *de Operis Servorum.*

VETERAVIA, vulgo *Wetteraw* incolis, *Veteravie* Gallis, Tractus Germaniæ & Franconiæ, in circulo Electorum Rheni, inter Haſſiam ad Ortum & Rhenum fluvium ad Occaſum. Ducatum Weſtphaliæ ad Boream, & ditionem Moguntinam ad Meridiem; dividiturque in 12. Comitatus, qui ſunt Belſteinius, *le Comté de Belſtein*, Comitatus Cattimeliboci, *le Comté de Catzenelnbogen*, ditionis Haſſo Caſſellanæ pro majori parte, Dietienſis, *le Comté de Dietz*, Dillemburgicus, *le Comté de Dillembourg*, ſub proprio Comite. Hadamarius, *le Comté de Hadamar*, nuper Principatus titulò inſignitus Naſſoviæ gentis, Idenſteinius, *le Comté d'Idenſtein*, Iſenburgicus, *le Comté d'Iſſembourg.* Naſſovius, *le Comté de Naſſau*, nuper Principatus titulo inſignitus, unde orta eſt domus Naſſovia celeberrima, & Principes Arauſicani, Sigenſis, *le Comté de Sigen*, Solmenſis, *le Comté de Solms*, Vilburgenſis, *le Comté de Weilbourg*, & Viſbadenſis, *le Comté de Viſbaden*, in ditione Electoris Moguntini. Oppida autem præcipua totius provinciæ ſunt Dietia, Hadamaria, Naſſovia, Sigenum & Solma.

de VETERI Ligno Adrianus, vide *Adrianus*, it. *Hadrianus.*

VETERINARIA Ars, vide *Jumentum.*

VETERESPICTAVI, vulgò *vieux Poitiers*, vicus Galliæ ad Clenium, non longè ab ejus & Vigennæ confluentibus, haud procul à caſtro Heraldi. Hic Carolomannus & Pipinus regnum Francorum, quod à morte patris novem vel decem menſes pro indiviſo ambo poſſederant, ſummâ inter ſe concordiâ diviſêre, A. C. 742. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VETERUS, Gall. *Lac Veter*, lacus amplus Sueciæ, inter Weſtrogothiam & Oſtrogothiam provinc. ad 80. mill. paſſ. extenſus, à Septentrione in Merid. Eum circumdant Vadſtena & Jonecopia.

VETO, ſolenne Tribunorum Plebis verbum, quoties Patrum decretis vel etiam Collegarum actionibus, intercederent, vide ſuprà *Tribunus.*

VETRASINUS, an VETRASIUS, quod ſæpius ad beſtias pugnâſſet, famoſus, memoratus Capitolino *in Marco, c.* 12. *Quum quendam Vetraſinum famæ deteſtandæ honorem petentem moneret, ut ſe ab opinionibus populi vindicaret, & ille contrà reſpondiſſet, multos, qui ſecum in arena pugnaſſent, ſe Prætores videre, patienter tulit.*

VETRONIUS, Thurinus, quòd iis, qui aliquid ab Alexandro Imperatore peterent, patrocinium & operam ſuam vendidiſſet, multa interim mentitus, alligatus ſtipiti, ſubjectò igne & humida materiâ, fumò extinctus eſt, adjectò elogiò: *Fumò punitur qui fumum vendidit.* Lamprid. *in Alexandr. c.* 36. Aliis *Vocontius* dicitur.

VETTINGA, vicus Helvetiæ, ad Limagum, infra Tigurum, non longè à Thermis Helveticis, Abbatiâ Ordin. Ciſterſienſium & antiquitate illuſtris. Hic in vetuſto lapide inſcriptio viſitur, Iſidi Deæ facta; quam referunt Guillimannus, *p.* 123. Stumpf. *Chron. l.* 6. Ruſſingerus Antiquarius Baſilienſis, Johan. Bapt. Plantinus, *Helv. Antiq. & Nov.* &c. Vide *Wettinga.* Latinè Monaſterium *Maris Stella* appellatur, & originem habet à Dominis Rupertivillanis ad Lacum Tigurinum. Cùm enim Hartmannus, Comes Dillinganus & Kyburgicus, bona ſua, quæ *Vettingæ* habebat, Henrico Rupertivillano certâ pecuniæ ſummâ vendidiſſet, A. C. 1227. hic haud multò pòſt, Monaſterium ibi moliri cœpit, quem in finem aliquas centenas argenti marcas, Eberhardo *de Salem*, Abbati numeravit; inſuperque quæ in Urio pago, per uxorem Annam Comitem Hombergicam poſſidebat, eodem contulit. Secuti dein Nobiles vicini, certatim munificentiâ ſuâ cœptum opus auxêre, reditibuſque locupletibus Monaſterium dotavêre. Henricus Waſſerſtelzius Baro, Hartmannus Comes Kyburgicus Pater & Fil. Ulricus Liebenbergius Burggravius Rhenofeldenſis, Lutoldus Regenſpergicus, Aliique. Sic ut opes Abbatum in immenſum creverint, è quibus Georgius Mullerus Badenſis, cum toto Conventu, A. C. 1529. die 18. Auguſti exutò cucullò, & Miſſâ, imaginibus ac ceremoniis Pontificiis abolitis Evangelio nomen dederunt, ac Tigurinis Bernenſibuſque ſe junxerunt: verùm, annò ſequente reſtitutis Latinis ritibus, Abbas è Monaſterio deceſſit Tigurum, ibique reliquum vitæ degit; Monachi verò hinc inde diſperſi, partim Tigurino in agro, partim alibi locorum, Evangelium annuntiârunt. Contrà ab Helvetiorum Cantonibus Latinorum rituum retinentibus, Abbas ſuffectus eſt A. C. 1532. qui A. C. 1507. Monaſterium, incendiò excitatò, tantùm non penitus in cineres Monachus redegerat &c. Sepultus fuit in hâc Abbatia Albertus Imperator ad Vindoniſſam A. C. 1308. Nobilitatis inſidiis ſublatus; donec corpus ejus Spiram inde transferretur. Nec omittenda eſt hic inſcr. cujus mentio facta; ſic autem habet: *Deæ. Iſidi. templum. a ſolo. L. Annuſius. Magianus. de. ſuo. poſuit. vir. Aquenſis. ad. cujus. templi. ornamenta. Alpinia. Alpinula. Conjunx. &. Peregrina. Fil. XC. dederunt. l. d. d. Vicanorum.* Vide Stumpfium, *loc. cit.*

VETTIONENSES, & VETTONENSES, populi Umbriæ, quorum oppid. *Bettona*, quaſi *Vettonium*, olim Epiſcopale inter Mevaniam 6. & Peruſiam 8. mill. paſſ.

VETTIUS

VETTIUS Bolanus, prænomine *Cajus*, legionis ſub Corbulone tribunus, de cujus bellica gloria Statius, *l.* 5. *Sylv.* ad filium ejus Criſpinum. Fuit Conſul cum C. Calpurnio Piſone.

VETTIUS Chilo, in Gallia, juſſu Galbæ, crimine rerum novarum interfectus. Tacit. *l.* 1. *Hiſt.* *c.* 37.

VETTIUS Epagathus, in Gallia martyr, A. C. 170.

VETTIUS, prænomine *Spurius*, interrex Numam Regem pronuntiavit *Plutarch.*

C. VETTIUS Atticus Conſul, collega C. Aſinii Prætextati, annô alterô priùs quàm periret Gordianus III. memoratur Capitolino, in *Vita* hujus, *c.* 26.

L. VETTIUS Judex, ex Equeſtri ordine, inter ſocios Catilinæ Cæſarem nominavit, apud Novium Nigrinum Quæſtorem, uti refert Sueton. *in Cæſare*, *c.* 17. Vide ibi Caſaubonum, qui nummorumque veterum *Vettii Judicis* memoriam ſervantium meminit.

VETTIUS, vide *Vectius*.

VETTONES, ſeu VETONES, vel VECTONES, populi Luſitaniæ, teſte Plin. *l.* 25. *c.* 8. qui herbam Betonicam invenerunt, horum regio *Vettonia* Prudentio, περὶ στεφ. *Hymnô* 9. *v.* 187. hodie pars Auſtralis regni Legionis, cum parte *Extremadura*, Lucan. *l.* 4. *v.* 9. --- *Vectoneſque leves*, *&c.* Vide Caſaub. *in Strab.* *p.* 49. *edit. Genev.* & *Vectones*.

VETTONIANA, oppidul. Bavariæ ad Danubium. *Wintem* vulgò.

VETULA, inter Veteres perſonas comicas, cui veſtem dabant, ejus coloris quem *Feſtucinum* vocant Veneti, viridiuſculi ſcil. palearis, & cæſii i. e. cinerei. Officium earum, ut obſtetrices eſſent, vel nutrices matronarum jam emeritæ quas loquaciſſimas eſſe oportebat, quæque vel herarum interpellarent orationes: exploratrices, ſuſpicioſas, capite & pectore & brachiis tectis. Sed & ex meretricum genere, anus duæ producebantur in ſcenam, altera natu grandior, capillô canitie aſperlô, inde σπαρτοπόλιος dicta; altera παχεῖα, pleniore comâ circumfuſa. Etiam tria lenarum genera, aniculæ omnes &c. de quibus vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poetices l.* 1. *c.* 3. & 4. Inter Tragicas quoque, ubi mulierum perſonæ XI. primæ, in qua maxima dignitas & grandiſſima, cana, coma, frontiſque tumor modicus erat, ſubpallida, hinc παρίχρωμος dicta. Secundùm hanc, anicula libera, quâ calamitoſam exprimebant cutis ſubrufa ſufflava canities, frons modicè extans, crines paſſi ad claviculas uſque pectoris. Poſt hanc famula anicula, quô locô cœteræ frontis tumorem expreſſum habebant, ex agninis pellibus gerebat vittam, cutis rugoſa fuit, Idem, *c.* 6. Sed & *Vetula*, inter Recentiorum ludos, memoratur Audoëno, *Vita Eligii*, *l.* 2. *c.* 15. *Nullus in Kal. Januarii nefanda & ridiculoſa*, Vetulas, *aut cervulos*, *aut jotticos faciat*. Vide quoque *Pœnitentialem* Theodori, Concilior. Angliæ *Tom. II. tit.* 33. Alios, ubi tamen *Vetula* pro *Vitula*, i. e. juvenca ſcriptum, contendit Sirmondus. Sed paganos eô die muliebres aſſumſiſſe habitus & fœminarum ſpecie ſe defoimâſſe, quod vetitum *Can.* 62. Synodi Trull. docet ex Maximo Taurinenſi & Fauſtino Epiſcop. Car. du Freſne, hodieque in Gallia pueros in Bacchanalibus larvatos inſequi inclamantes, *il a fait la vielle* h. e. *vetulam egit*, in vetulæ modum larvatus proceſſit: & apud Græcos, ſextum & viceſimum *Shabat* (menſis Februarii) eſſe *principium dierum Vetulæ*, hoſque numerô eſſe ſeptem, ſcribi Abulfedæ, in *Epochis* à Joh. Gravio editis, addit. De *Vetula Aurea* vide ſuprà *Aurea vetula*; de *Vetula Bovillana* divinis honoribus culta apud Romanos, vide ſuprà voce *Anna*.

VETULONIA, ſeu VETULONIUM, *Ptolem.* oppid. olim Hetruriæ apud Populonium, hodie *Vetulia*, ubi *ſylva Vetulonia*. Populi *Vetulonii*, Plin. *l.* 3. *c.* 5. Erat & *Vetulonia* apud *Viterbium*, quod ex illa, Longula & Turrena extructum eſt, uti ex tabula Deſiderii Reg. quæ ibi aſſervatur, patet. Silius, *l.* 8. *v.* 484.

Mæoniæque decus quondam Vetulonia gentis.

VETULUS de Montanis, vide ubi de *Aſſaſſinis* ſeu *Laſſatinis*, nec non voce *Senex*.

VETURIA, gens Romana, quæ priùs *Vetuſia* dicta fuit, nomen dedit tribui *Veturiæ*, cujus meminit Liv. *l.* 36. ubi duplicem habet Veturiam Juniorum & Seniorum. Fuit hæc tribus ultima ex 19. illis, in quas populum Roman. diviſit Servius Tullius, vide Carol. Sigonium, *de antiq. jure civium Rom.* *l.* 1. *c.* 3.

VETURIA, C. M. Coriolani mater fuit, ad quam adierunt matronæ Romanæ, quæ in diſcrimine patriæ pervicerunt, ut Veturia, magnô natu mulier, & Volumnia, Coriolani uxor, duos parvulos ex Coriolano ferentes ſecum, in caſtra hoſtium irent: & quam armis viri defendere urbem non poſſent, mulieres precibus, lacrymiſque defenderent: quod præſtiterunt: Nam fractus precibus ac fletibus matris Veturiæ ac uxoris Volumniæ Coriolanus, caſtra retro ab urbe movit. Tit. Liv. *l.* 2. *c.* 40. Dion. Halic. *l.* 7. & 8. Hinc ſtatuit Senatus, ut fœmineum extrueretur templum Divæ Fortunæ, ubi fœminæ ſingulis annis, eâdem, quâ liberata fuerat urbs, die, ſacra peragerent: idque in fœminarum honorem, ac hujus facti velut miraculi, monumentum perpetuum.

VETURIUS, prænomine Titus, inter Literatores, quibus in prima pueritia Alexander Sev. uſus eſt, memoratur in *Vita* hujus apud Lamprid. *c.* 3. Vide *Titus*, it. *Cajus*.

VETURIUS, ſpeculatorum optio callidus atque audax, ab Onomaſto preciô & promiſſis oneratus, datâ pecuniâ ad corrumpendos plurium Prætorianorum animos, contra Galbam, Tacit. *l.* 1. *Hiſt.* *c.* 25.

VETURIUS Calvinus, vide *Titus*.

VETURIUS Craſſus, vide *Lucius*.

VETURIUS Geminus, *ibid.* Vide & *Caeus*, & *Publius*.

VETURIUS Philo, vide *Lucius*.

VETUS, vide *Lucius*.

VETUS Conſul, in antiquis *Inſcript.* pro exconſule, vel exconſulibus, qui Conſul fuit. *Vetus Imperator*, apud Lamprid. *in Alexandro Sev.* *c.* 2. pro eo, qui jam pridem Imperium cepit. *Vetus Miles*, in *Gloſſ.* pro eo qui ex milite eſt, cujuſmodi ſunt ex *Militibus Veteranis*, item *Militares*, apud Treb. Pollionem *in XXX. Tyr.* Porrò *Vetus Procurator*, in veterib. itidem *Inſcr.* qui Procurator fuit &c. Etiam *Vetus cæcus*, apud Spartian. *in Hadriano*, *c.* 25. *Venit & de Pannonia quidam vetus cæcus.* Et Juvenalem, *Sat.* 7. *v.* 170.

Et quæ jam veteres ſanant mortaria cæcos.

Vide Salmaſ. *Not. ad Hiſtor. Aug. loc. cit.* &c. Cœterùm *Veterem* ſupellectilem ſub lectis olim abditam, notat *ad Caligulam Suetonii* Caſaubonus. De *veſtibus*, *ſupellectile*, *januis* quoque Templorum apud Gentiles, quæ præ vetuſtate uſui eſſe deſiêre, in Faviſſis ſeu Theſauris aſſervari ſolitis, diximus ſuprà. Sed & *vetuſtæ navi* imponi ſicque ventis permitti, inter ſupplicia Veter. fuit. Sueton. *Cæſare*, *c.* 66. *Vetuſtiſſimâ nave impoſitos quôcunque ventô, in quaſcunque terras jubebat avehi.* Ubi de deſertoribus ſermo eſt. Similiter puniti à Tito primùm, deinde à Trajano delatores, apud eundem Sueton. *Tito*, *c.* 8. & Plin. *Panegyricô*, *c.* 34. Poſtmodum à Tyrannis in Chriſtianos ita ſævitum, uti ex Victore de Geilerico Vandalo; ex *Martyrologio in Aprili*, de Aureliano, in *Sept.* de Valente, docet Caſaubonus, *Animadv. in Suetonium*, *loc. cit.* Renovatâ veteris ſupplicii memoriâ bellô Belgicô præteritô ſeculô, quò in captivos Belgas uti voluiſſe Hiſpanos, ſed damnô ſuô, ex Grotii *Hiſt. Belg.* diſcimus.

VETUS Vicus, ſeu *Altorfium*, vulgò *Altorff*, vicus amplus Helvetiorum, caput Urienſis pagi, prope Ruſſam fluv. & lacum Lucerinum, ad radices montium, 15. mill. paſſ. à Suitio in Meridiem, & 42. à Curia in Occidentem. Vide *Uria*.

VETZLARIA, vulgò *Wetzlar*, urbs Haſſiæ, aliàs Imperialis & libera, ad Lanum fluv. 6. mill. paſſ. à Gieſſa in Occaſum, 50. à Francofurto ad Mœnum in Boream.

VEUNULTZIUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

VEXALA, *Ptolem.* *Yvelmouth*, *Camden.* æſtuarium Cornubiæ, in mare ad Bidfordiam oppid. labens, apud Herculis promontor. Aliis *Molts*, ab oppido vicino dicitur.

VEXARE, apud Capitolio. *in Marco*, *c.* 23. *Fama fuit ſanè, quòd ſub Philoſophorum ſpecie quidam Rempubl. vexarent & privatos*: moleſtiam faceſſere eſt, onerique eſſe. Cùm enim plurimus eſſet in Philoſophiæ ſtudiis Marcus, multi ſub eo extitêre, qui totâ animi contentione Philoſophiam ſectarentur, ut liberalitatem optimi Principis provocarent, qui ſic Reipubl. erant oneri, cùm eos Imperator promoveret, ditaret ſtipendiiſque & ſalariis ſublevaret. Iidem, quòd magnâ libertate & audaciâ in domos privatorum ſe inferrent, verè θυροκοπῆται, quibus nihil clauſum tectumque eſſe poterat, quique liberè, quod opus eſſet, petebant, Cynicæ profeſſionis obtentu; liberiùs non dantes conviciis & maledictis impetebant, hoc modô *vexabant* privatos. Fuiſſe autem eorum hominum, ſanctiſſimum illud nomen temerè uſurpantium, proventum eô Principe maximum, paſſim nos docent illorum temporum Scriptores. Salmaſ. *ad loc.* Propriè verò *vexare*, ſurſum eſt ac deorſum agitare. A. Gell. *l.* 2. *c.* 6. *Vexare, vi atque motu vaſtiore eſt. Nam qui fertur & raptatur, atque huc atque illuc diſtrahitur, is vexari propriè dicitur.* Servius *in Eclog.* 6. *v.* 76. *Vexâſſe rates*, *Probus vult hæc ratione defendere, dicens, vexâſſe venire ab eo, quod eſt veho, vecto, vexo. Ut vexaſſe ſit portâſſe & pro arbitrio ſuo evertiſſe. Vexare enim eſt vis quædam alieni arbitrii, non enim ſui potens eſt, quod vehitur*, & quæ ſequuntur, vide quoque Macrob. *Saturn.* *l.* 6. *c.* 7. In *Onomaſtico* veter. *Vexo eſt* περιελαύνω, ὠθίζω, ὠθίζειν autem *pellere*, *pulſare*, *trudere*, exponit Cyrillus Gloſſographus, vide & Philoxenum, laudatum Caſparo Barthio, *Animadv. Papinian.* *l.* 5. *Theb.* *v.* 602. Hinc *Vexatus*, item *Vexaticius*, pro energumeno apud Recentiores.

VEXFORDIA, vulgò *Vexford*, urbs munita Lageniæ, cum portu peramplo, in parte Orientali Hiberniæ, ubi Auſtralis incipit Aliàs *Menapia*, 20. milliar. à Roſſia in Ortum, uti 25. à Vaterfordia, 60. à Dublino in Meridiem. Capur Comitatus cognominis *Vexford Countye*, qui terminatur ab Ortu & Meridie mari Hibernicô, à Septentrione Comitatu Caterloghienſi, ab Occaſu Comitatu Kilkennienſi & Vaterfordienſi.

VEXILLARIUS, in vet. *Charta* Jacobi Aragoniæ Regis A. C. 1309. ubi *S. Roman. Eccleſ.* Vexillarius, *Ammiratus ac Capitaneus generalis* inſcribitur, idem cum *Vexillifero* eſt, qui *Vexillator* quoque in *Monaſtico* Angl. *Tom. I. p.* 372. ubi Gilbertus Tiſon, *Domini Regis Angliæ ſummus Vexillator* inſcribitur. Cujuſmodi *Vexilliferi Hæreditarii*, occurrunt apud Ordericum Vitalem, *l.* 3. A. C. 1066. Vide quoque ubi de *Vicedominis*, & de *Vexillariis Militibus*, ubi de *Banneretis*, nec non plura, voce *Imaginiferi*, item *Vexillum*. Eôdem modô *Vexillarii*, Imaginiferi, Draconarii etiam paulò vetuſtiori ævô, inter principales milites occurrunt. Sic Probo, legato legionis tertiæ, deputatur *Vexillarius* ad obſequium, apud Vopiſc. *in Probo*, *c.* 5. Præter hos erant & *Vexillarii*, non Vexilliferi illi quidem, ſed *ſub vexillo* Veterani, quorum mentio apud Tacitum paſſim. Ita autem dicebantur, quos *Triarios* vocârunt Veteres, iique ferè è Veteranis, qui ſub vexillo retinebantur, aliorum omnium munerum immunes, præterquàm propulſandi hoſtis. In qualibet legione ſexcenteni, numerô immotô, ut ex Livio, *l.* 8. *c.* 8. Polybio, aliis liquet. Unde Hyginus *in Gromatico*, *Vexillarii legionum eandem pedaturam debent accipere, quam cohortes legionariæ, quod ad ſexcentenos homines computentur.* Meminitque *Vexillariorum* Scholæ vetus *Inſcr.* ubi tamen *Vexilliferi* intelligendi, judice Salmaſiô. Vide quoque ſuprà *Militares*. Sed & *Vexillarii* Hiſtoriæ Aug. Scriptoribus auxiliares milites dicuntur, unde *vexillares cohortes*, apud Tacitum, ſunt auxiliariæ, & apud eundem *vexillarii è cohortibus*, auxiliares, *l.* 3. *Hiſt.* *c.* 6. Nempe *Vexilla* & *Vexillationes* dicebantur olim [illegible] auxiliis. Cùm enim in exercitu Romano ſemper Legiones eſſent & auxilia, hæc in cohortes, cohortes in *vexilla*, dividebantur. Quà[illegible] *Undecim vexilla ſociûm nominis Latini* memorantur Livio, *l.* [illegible] & Pertinax, *vexillis regendis aſcitus*, legitur apud Capitolin. *c.* 1. In veter. quoque *Inſcr.* *Dux vexillorum* eſt, qui aliô lapide *Præfectus auxiliorum* appellatur. LEG. AUGG. PROPR. PANNON. SUPER. DUCI.

[illegible] VEXILL. Item, DUCI. VEXILL. PER. ITALIAM [illegible]. Atque hi [illegible] aut *Vexilla* ſimpliciter, nemi [illegible], dicti ſunt [illegible] utique diverſi [illegible] quorum actum. [illegible] nuncupati, quod [illegible], qui [illegible], quàm equites, auxiliorum [illegible] hendi prim[illegible]. At poſtremis [illegible] *Vexilla* [illegible] aux[illegible] ſumuntur. Unde Veget. [illegible] ab equitibus Leg[illegible] diſtinguit, *l.* 2. *c.* 1. [illegible] Legionarius &c. [illegible] apud Sueton. [illegible] vexillum eſt Germanicorum mi[illegible] qui [illegible] ur. cujuſmodi *Vexilla Germanica* [illegible] paſſim apud Tacitum occurrunt. Vide Salmaſ. [illegible] alique [illegible] plures.

VEXILLUM, an à *velo*, quaſi [illegible] à *vexi*, præterito verbi *veho*, [illegible] idem cum ſigno & [illegible], quæ vox apud [illegible] Scriptores in uſu eſt. Signum [illegible] vel receptum Veteres [illegible] *l.* 18. *c.* 3. Scævola JCtus, [illegible] Etiam cum vocabulis ſignis conjungit [illegible], *l.* [illegible]

[illegible] tubaque

Ite procul [illegible]

De band[illegible] legimus apud [illegible] Varnefridum, *l.* 1. *c.* 20. *Zato vero Regis* [illegible] Veſillum, [illegible] *quam in bello* [illegible] Imper. [illegible] Signum [illegible]. Diſtinguit verò [illegible] quem in Altaribus Ignem, ceu Numen [illegible] ſymbolum) venerabantur [illegible], Strabo, *l.* 15. [illegible] & Curtium, *l.* 4. *c.* 13. 14. Thebani Sphinge [illegible] Plutarch. in *Pelopida* & Æmil. in *Epam.* Athenienſes [illegible] pinxere, Plut. in *Lyſandro*: de [illegible] vide in voce [illegible]. Apud Romanos non [illegible] Republ. fœni manipulos [illegible] Romulus [illegible] dixit, qui ſub eodem [illegible], Ovid. *l.* 3. *Faſt. v.* 117.

Pertica ſuſpenſos [illegible] *longa manipulos,*
[illegible] *plures nomina* [illegible] *habet.*

Vide Lipſium *de* [illegible] Hadr. Junium, *Animadv. l.* 3. *c.* 1. Cic[illegible] Majeſtate, *Imp.* [illegible] Equ. *Apri*, [illegible] *ordines* [illegible], Plin. *l.* 10. *c.* 4. [illegible] effigie, ut [illegible] docet, [illegible] militaria ſigna [illegible], quæ tamen perviaerunt, ut videtur, Legionum etiam ſigna, ſub ſola vero Aquila omnes educebantur, ſubque [illegible] nummo Aug. *Aquila Legionaria*, apud Occonem [illegible] *p.* [illegible] & [illegible] Aquilas Romani exercitus ſemper [illegible], apud [illegible] Claudian. *in Eutropio, l.* 2. *v.* 114.

— *Hic Aquila Romana quæ* [illegible] *ſequuntur.*

Eam [illegible] primus fuit C. Marius ſecundo Conſulatu, Cicer. [illegible] magnitudinis talis, ut in cingulo militari [illegible] *Rom. l.* 4. *c.* 12. *Signa & aquilæ* [illegible] *Barbari* [illegible], *tertium Signifer primi, quam in manu* [illegible] *baltheo ſuo laterali gerens, in cruenta* [illegible]. Succeſſêre lapſo penè Imperiô Dracones atque hi quidem non è metallo aliquo, ut Aquilæ, formati, ſed vel picti, vel intexti, & in textis, ut ſuprà Tertullianus, depicti. Hinc [illegible] eos dixit Amm. Marcellin. *l.* 16. Sidonius Apollinaris, *Carm.* 5.

Direxit per utrumque latus, [illegible]
[illegible] *Zephyro, patulo* [illegible] *hiatu*
[illegible] *pictura* [illegible] &c.

Color eorum [illegible], Iſidor. *l.* 14. *c.* 41. Vide quoque Claudian. *in Ruf.* [illegible] forte quod hic [illegible] Scribius [illegible] Unde Auguſtus *Agrippam* [illegible] Vexillo [illegible] apud Suet. in [illegible] *c.* 25. Vide Donatum [illegible] Ruſſeum vero vel [illegible] Sal[illegible] indeque in *Claſſes* [illegible] vexillum [illegible] vexilla [illegible] eſſe, [illegible] Cæterum hujuſmodi Signa [illegible] Romanis [illegible] Lupus enim, Equus & Aper [illegible] ac [illegible] Minotaurus [illegible], [illegible] Aquila dominium [illegible]: Dracones [illegible] ſymbola fuiſſe. [illegible] & [illegible] *Vexilla* [illegible], *l.* 3. *Hiſt. c.* 31. *Nomen atque imagines* [illegible] Sueton. *in* [illegible] *c.* 6. [illegible] Vexilla [illegible] Unde *Imaginarii* dicti, qui Imperatoris præferrent [illegible] Modeſtin. [illegible] *de vocab. Rei Mil.* Et hinc [illegible] *Veil.* [illegible] *c.* 2. *Ad venerandas* [illegible] *l.* 3. *Hiſt.* [illegible] *Convertit ad ſigna &* [illegible] Iterum Sueton. *Calig.* *c.* 14. *Aquilas & ſigna Romana* [illegible] *imagines adoravit.* Claudian. [illegible] *v.* 318.

[illegible] *Vexilla* [illegible].

Eademque cauſa, cur [illegible] jurarent, Livius [illegible] *l.* 6. [illegible] *per ſigna* [illegible] *aquilas, ac unumquodque* [illegible] Romanorum [illegible] *ſigna communibus Diis præponit.* Lucanus, *l.* 1. *v.* 374.

— *Per ſigna decem* [illegible]
[illegible] *tuo juro, quocunque ex* [illegible] &c.

Ornabantur porro feſtis diebus, Minutius Felix [illegible] apud Sueton. *Claud.* [illegible] quod ex eo [illegible] ſcripſit Oroſius, *l.* 7. *c.* 6. Claudian. [illegible] *v.* 187.

— *M*[illegible]

Denique haſtæ, in quibus *Vexilla* prælata, ferreo acuto humi [illegible] figebantur, nec evellebantur, niſi [illegible] quod ſi forte non [illegible] ſponte evellentes Signife[illegible] putabatur [illegible] periculum & portendi clade, ut [illegible]. Hinc *vexilla* [illegible], idem quod *in hoſtem movere*: ſicut [illegible] eſt [illegible] metare. Vide Thomam Dempſter. *Paralipomena ad* [illegible]. De ſigno autem [illegible] Conſtantino M. in aëre viſo atque poſtea Labaro [illegible] nempe literis nominis ΧΡΙΣΤΟΥ, unde d[illegible] ex ſigno [illegible] bortus, vide ſuprà in voce *Crux*: [illegible] Imperiali vexillo, [illegible] ut [illegible] Sozomenus, à militibus jam ante [illegible], plura apud Jo. Forbeſium, [illegible] *c.* 9. §. 2. ut & ſupra voce *Labarum*. [illegible] cohortes in centuriaſque [illegible], docet: [illegible], inquit, [illegible] &c. Hæc itaque, quæ qua verſum a ductoribus portarentur, ſequi tenebantur [illegible], neque ab illis recedere fas erat. [illegible] & [illegible] cavebatur, ac ſi [illegible] eſſet, lintea petiiſſe direpta in ſinum condebant, [illegible] ſuprà vidimus. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* [illegible] Sed & lacerabantur [illegible], cùm deficerent ab Imperatoribus [illegible]. Tacit. *l.* 2. [illegible] *c.* 85. *Laceratiſque vexillis,* [illegible] *nomen præferentibus.* Omnibus enim vexillis Imperatoris nomen [illegible] inſcribendi mos fuit, [illegible] diximus jam, & plenius diſſeruimus ex Suetonio, [illegible] & Dione, *l.* 40. quorum hic [illegible], *literis puniceis*, nomina [illegible] inſcribi ſoli addit. Sub iis verò literas imaginem [illegible] idem *in Vitellio* docet. Unde [illegible]. Idem porrò *Vexillorum* amor ac veneratio ſæpe [illegible], ut rebus [illegible], *Vexilla* in hoſtes jactata, militum [illegible] ejuſque recuperandi [illegible], non ſine ingenti ſucceſſu, cujus rei exemplum [illegible] apud Livium, *l.* 4. *c.* 29. aliud apud Valer. Max. *l.* 3. *c.* [illegible] plura apud Frontinum, *Stratag. l.* 2. *c.* 8. [illegible] Quos imitatus [illegible] ævô Robertus Normannorum Dux, poſt occupatam à Chriſtianis Nicæam, [illegible] cum Solimanno aureum vexillum in frequentiſſimos hoſtes miſit, non minus felici eventu. Hoc enim dum repetunt Normanni, antequàm in poteſtatem hoſtium veniret, impetu irruentium hoſtes diſturbat, eorumque 40000. cæſa ſunt, teſte Æmilio, *l.* 4. Neque vero ſolum in acie *Vexillorum* uſus erat, ſed & in militum delectu. Cùm enim tria eſſent militiæ genera, Sacramentum, Conjuratio & Evocatio: in Conjuratione, cùm nempe tumultus, id eſt, bellum Italicum vel Gallicum eſſet, ſingulatique interrogare non vacaret, qui [illegible] in Capitolium, & ex eo [illegible] duo [illegible], unum roſeum, quo Pedites evocarentur, cæruleum, quô Equites, ſolebant; dicebat: *Qui vult ſalvam Rempub. me ſequatur*, ſicque qui convenirent, ſimul jurabant, uti docet Roſin. *l.* [illegible] Similiter, cum bellum pararetur, vexillum monſtrabatur ex Capitolio, ut diſſerimus ex hiſce Arnobii, [illegible] 2. *Cum paratu bella, ſignum monſtrati ex arce.* quam rem [illegible] explicuit G. Stewechius, *Commentario ad Vegetium, l.* 1. *c.* 6. [illegible] in Colonias deducendis. Curatores enim deducendis vel agris dandis attribuendiſve delecti, [illegible] qui vel ſua ſponte nomina dederant, vel ſorte exierant, agros lege definitos, atque in Coloniam ſub *Vexillis*, quaſi Exercitum aliquem, deducebant, eratque deductionis Dux, è Curatoribus Agrariis unus, ut ex Appiano [illegible] Cicerone diſcimus. Sed & [illegible] ac obſequii gratia [illegible] præclara Imperatoribus quotieſprocederent, ut docet plurib. *ad Hiſt. Aug.* Salmaſius. Qui honor [illegible] cum Tribunis [illegible] municatus, quibus id honoris datum, ut [illegible] ambularet, oſtendimus ſuprà, ubi de [illegible] dicta [illegible]. Vetus Inſcr.

[illegible] CVI
OB VIRTVTEM SVAM SACRA
TISSIMI IMP. CORONA[illegible]
MVRALEM HASTAM PVRAM
ET VEXILLVM ARGENTO
INSIGNE DEDERVNT

In Signis enim hiſce aurum & argentum [illegible] argentum frequentius [illegible] fine alterutro eſſent [illegible] factum ævô memori, uti de [illegible] Rege [illegible]

 Hiſt.

Hiſt. l. 2. *c.* 16. *Nec* [illegible] *ubilibet per plateas, illud gerunt vexilli, quod R*[illegible] *T*[illegible] *appellant, ante eum ferri* [illegible]. Vide ſuprà, hàc voce. Hodienue *Vexilla vexificulares* Veneto præferri Duci Sabellicus Auctor eſt *l.* 7. *Enn.* 8. Contrà in [illegible] ſione ac humilitatis indicium, *Vexilla* ſubmitti mos, ut docet Statius, *l.* 4. *S*[illegible] 2. *v.* 41.

> — *ſubmittentemque mo*[illegible]
> *Fortuna vexilla ſua* —

ad quem locum Barthium vide, ut & Commem. ad Claudian. *Conſul.* IV. *Honorii v.* 83. adde quæ ſecundò dicta, ubi de [illegible] Porrò. Signa cohortium in antiquis nummis, paſſim extant. Exhibet Goltzius varios, inter quos primus repræſentat nobis *Vexillum*, aquilam & ſignum cohortis; ſecundus item *Vexillum*, aquilam, aratrum (nam aratrò urbem & agrum circumſcribebant Curatores more priſco) decempedam ſive perticam agri menſuram; tertius Sacerdotem agentem jugum boum &c. Vide iterum modò laudatum Roſin *l.* 7. *c.* 47. Addenda pauca de Carrocio Italorum, quod currus erat magnus (unde & nomen) cum tentorio, tabulo & *Vexillo*, in media acie ſtatui ſolitum, ad quod tanquam ſignum ſanctiſſimum, milites attendebant, vitam potiùs, quam illud, amiſſuri. De quo ſic Anton. Campus Cremonenſis *Hiſt. Cremone: Carrocium erat currus amplior atque ſublimior his, qui communi in uſu. Invenêre Longobardi, primique omnium, ſecundum aliquos Mediolanenſes uſurpârunt. Ornabatur id à quibuſdam panno rubrò, ab aliis albò; à Cremonenſibus vero mixto rubro & albò, denique pro colore, qui cujuſque civitatis inſigne. Sed & ſimul boves, à quibus trahebatur ſimili pannô tecti. In medio autem erat antenna cum* Vexillo *ſeu Labaro, præter crucem rubram, cætera albo, & ab eadem antenna dependuli funes.* Et paulo pôſt, *Nefas educere, niſi publicò decretò, nec minus mille quingentis ad cuſtodiam ejus militibus, ſtrenuis & panoplia ac bipennibus egregiè munitis. Propè etiam Duces omnes ac militiæ præfecti; at ponè tubicines 8. multique ad rem divinam Sacerdotes. Præcipua currus cura viro dabatur virtute & peritia militari inſigni, quoque loco ille ſtatueretur, eò tum jus dici, tum conſilium haberi de belli ſumma ſolebat. Eodem & ſaucii recepti* &c. Imitatione priſci ritus, ut ex prædictis videre eſt. Sed de hoc plura ſupra, in voce *Carrochium*. Primitus autem *Vexilla* cohortibus nulla, ſed ſigna & oracula Ducum clypeis inſcribebantur, ut ex Æſchylo docet ſuprà laudatus Barthius, *ad l.* 4. *Theb. Papin. v.* 803. Præter *Vexilla* verò *Militaria*, de quibus hactenus, ſua quoque ſingulis Collegiis vexilla fuêre ac ſigna. Hinc cùm Decennia celebraret Gallienus Imperator, *Vexilla centena, præter ea quæ collegiorum erant, dracones & ſigna templorum omniumque legionum*, in pompa prælata fuiſſe, habet *in eo* Treb. Pollio, *c.* 8. ubi Salmaſ. Vide & plura eam in rem hic paſſim inter alia ſuprà, voce *Signa*, uti de Hebræorum menſe à *Vexillo* nomen adepto ſuprà *Niſan*.

VEXILLUM Crucis, aliis Hieroſolymitanum: ad Magiſtrum militiæ terræ ſanctæ pertinebat, multis donatum privilegiis. Capitis enim rei ſi hoc tranſfugium fortè comprehenderent, immunes illico conſtitui ſunt. Producebatur autem, cùm in bellum contra Saracenos deſcendendum eſſet: militum conſcribendorum gratiâ, qui proin ampliſſima privilegia ex munificentia Principum conſequebantur, Brito Armoric. *Philipp. l.* 3.

> *Nec minus Anglorum zelo Rex motus eodem,*
> *Richardusque Comes Vexillò ſe crucis armant.*
> *Exemplum quorum Proceres, Comitesque Ducesque*
> *Ordoque militiæ minor, Eccleſiæque miniſtri,*
> *Et multi de plebe viri, non impare votô,*
> *Signo ſe ſignare crucis properanter avebant.*
> *Par deſiderium cunctis habet, unica mens eſt*
> *Omnibus, unus amor ſanctæ ſuccurrere terræ.*

Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

VEXILLUM, Feudale, cujus traditione illuſtria feuda, *Fahnlehen* proin dicta, ab Imperatore conferuntur, & quidem ſolo: neque enim vacante imperiô, Electori Palatino, dum Proviſoris partes agit, [illegible] diſponit beneficia, hæc conferre permittitur. Vide *Ar*[illegible] *Buſ.* Sic Richardus I. Angliæ Rex, ab Archiepiſcopo Rotomagenſi tam enſem, quam *Vexillum* de Ducatu Normanniæ, in templo Beatæ Virginis, ante majus altare ſuſcepit, Radulfus *de Diceto in Richardo I.* Zeno Imperator Italiam Theodorico Gothorum Regi *per pragmaticam tribuens*, facti etiam velaminis donô confirmavit, Ricobald. Ferrar. *de Theodorico*, Jornandes, Ingulfus, &c. Lotharius quoque Imperator & Innocentius Papa, de conferendo Apuliæ Ducatu contendentes, in dando Duci Reginaldo *Vexillo* ambo manum adhibuerunt. Otto Friſing. *l.* 7. *c.* 20. *ad ann.* 1132. *&c.* Cæterum fuit *Vexillariorum* tam eximia olim dignitas, ut Arnoldus de Eudevehan Mareſcallæ Franciæ renunciaverit, vexilli (quod *Auriflamba* dicebatur) portandi gratiâ: Et Hieron. Blancas, *de reb. Aragon.* antiquos Suprarbienſium Reges, ante Innicum A[illegible]ſtum, alios non fuiſſe, quam ſigniferos ductores, memorat. Sic refert Guil. Tyrius, *l.* 6. *c.* 17. fratrem Regis Franciæ Ducem & Signiferum, in bello ſacro, conſtitutum eſſe. Vide Henr. Spelmann. in vocibus *Bandum*, *Banerettum*, *Fa*[illegible]*chen*, & *V*[illegible]*um*.

VEXILLUM Inquiſitionis, ſive S. Officii, ut vocant, Goæ imaginem Dominici opere Phrygio affabrè effictam continet, manu unâ tenentem gladium, alterâ ramum olivæ, additis verbis, *Juſtitia & Miſericordia*. In Hiſpania verò crucem truncatam inter gladium & ramum olivæ mediam, conſtitutam, cum verbis, *Exurge* [illegible] *& judica cauſam tuam*, *Pſ.* 73. *v.* 22. Phil. à Limborch. *Hiſtoria Inquiſit.* [illegible] *l.* 4. *c.* 41. R[illegible]m utrumque damaſcenum. Atque Vexillum hoc in Actione Fidei uti vocant, proceſſionem præcedentibus Monachis D[illegible]. Aliud & ſimile [illegible] opere Phr[illegible] elaboratum, alterâ facie [illegible] Papæ, q[illegible] ſtemmata cum ipſius nomine inſcriptione [illegible] Fr[illegible] di, qui illam in Hiſpaniam [illegible] In cu[illegible] ſumma cuſpide infixa eſt argentea Crux [illegible] cum ſuo Crucifixo. Hoc in eadem pompa, [illegible] incedens, prætenſum ac explicatum geſtat Fiſcalis I[illegible], nobilis ſane faſtu, ut qui in ea paranda Victor a[illegible] Inquiſitorio Tribunali operam navaverit. Sequuntur [illegible] Patres fidei, inceſſu lentò & ad ſummam gravitatem compoſito. Familiares Inquiſitionis omnes equis inſidentes [illegible] innumerabilis populi turba ſine nomine & ordine [illegible] Phil. à Limborch, *Hiſtor. Inquiſit. l.* 4. *c.* 41.

VEXILLUM Regale, apud Guil. Britonem, *Philipp.* [illegible] de quodam Galone, in prælio Bovinenſi,

> *Vexillum Regale die portavit in illo.*

Regis Franciæ præcipuum vexillum eſt, ex ſerico cæruleo, [illegible] intertexto, quod vulgò *la Banniere de France* dicitur. A[illegible] Auriflamma diverſa, de qua ſuo locô. Sed & *Vexilla E*[illegible] apud Communionis Eccl. Scriptores, memorantur paſſim. Aſſervabantur illa in ipſa Æde ſacra, ubi & [illegible] de[illegible] in prælis, benedictione conſecratâ, rec[illegible] po à Sacerdote precatiunculis accipiebant, finit[illegible]que præ[illegible] eâdem re[illegible] rebant, uti de *Vexillo S. Dionyſii* pluribus docet Car. du Freſne *ad Joinvillam*, *Diſſert.* 18. & de Idolatrorum Slavorum *Vexillis* in fano Radagaſtenſi aſſervatis [illegible] *p.* 5. Su[illegible] poſ[illegible] refert Durandus, *Rational.* [illegible] 3. *c.* 3. *n.* 32. Benedictionis formulam apud Latinos habes in *Ordine* Rom. apud Græcos B[illegible], in *Tacticis Leonis Imp.* [illegible] 19. §. 22. Plura vero hanc in rem [illegible] *de Vexillo S. Martini*, in Monaſterio S. M[illegible]m Turon. [illegible] & à Comitibus Andegav. tanquam loci A[illegible] ſuprà, in bellis Monachorum & Canonicorum o[illegible] *Mart. Mauritii & Thebææ Legionis Principis* [illegible] gum Capeto, ab Edelſtano Angl. Rege m[illegible] *cruce & clavibus inſignito*, quod Pontifex R[illegible] nis Principibus, vel in Pagano[illegible], vel [illegible] cos, ut vocant, motutis, m[illegible]itere conſuev[illegible] *ſtione*, in altioribus urbium vel caſtrorum [illegible] mini ſymbolo ejuſdem *ſubmiſſione* [illegible] modò dictum Car. du Freſne *in G*[illegible] & [illegible] tari vocem *Vexilli* apud [illegible]mæ ætatis Scriptor[illegible] curiere, eò quòd Vexillifer primus in [illegible] clamorem militarem efferret, [illegible] tur, addit. Vide quoque ſuprà aliquid voce [illegible] & *Taſa*.

VEXINUM, vulgò *le Vexin*, tractus Galliæ [illegible] Vexinum Gallicum, *le Vexin François*, eſt in [illegible] ter Oeſiam & Eptam fluv. cujus caput eſt P[illegible]iſara. [illegible] Occidens ſeu Vexinum Normannicum *le Vexin Normand*, [illegible] Normannia, inter Eptam & Andelam fluv. c[illegible] Ibi Veliocaſſes olim majori ex parte.

VEXSIA, urbs Smalandiæ, juxta lacum, Epiſcop[illegible] Archiepiſcopo Upſalienſi, 35. mill. paſſ. à V[illegible] verſus mare Balticum paulo plus; *Vexſio* vo[illegible]

VEZELIACUM, urbs Ducatus Burgundiæ, ad [illegible]m fluv. in tractu Antiſſiodorenſi, in colle, juxta limite[illegible] ſita, 7. leuc. ſupra Antiſſiodorum, in Meri[illegible] 14. à N[illegible] in Cæciam, *Vezelay* vulgo.

VEZIRUS Magnus, Turcis *Vezir Azem*, [illegible] ris ſignum ſæpe *Lala*, quaſi Aulæ Magiſt[illegible] Imperii Turcici Miniſter. Ejus enim a[illegible] que negotia ferè geruntur, niſi quod Baſſam [illegible] judicare non poſſit, ſine ſubſcriptione Imper[illegible] quempiam punire, ſine Præfecti con[illegible] A[illegible] nec [illegible] m ab eo ad Imperatorem locus eſt, [illegible] ſtitiæ, aut ſi pars enormiter ſe læſam eſſe [illegible] talis antiquo Turcarum more, [illegible] ca[illegible] Sera[illegible] ingreditur, & quantò poteſt conci[illegible] rem contendit, cauſamque ſuam ipſi expou[illegible] eju[illegible] ejus præhibere auſò. Una tanti honori[illegible] ſed [illegible]ſſima [illegible]teitas eſt, quòd raro durabilis ſit, pleri[illegible]que [illegible], vel [illegible] vel violentâ morte peremptis, eiuſ ta[illegible], prout Imperatori viſum fuerit. Unde non illepidè eorum aliquis ſe ſuoſque Anteceſſores formicis comparavit, quas ideo dicebat al[illegible] do[illegible] ea [illegible] rius interiere. Sed inter paucos *Kiuperli* Achm[illegible] Vezirii parens incolumis evaſit, & quod maxime m[illegible] gnitatem ad filium tranſmiſit: Qui ambo cred[illegible] cipi occupatò & bellò cum exteris. Sibi ca[illegible] primo magnoque *Vezirio* ſex alii Veziriorum gerunt [illegible] C[illegible]ſilii quoque adhibentur, ſed au[illegible]ſtate [illegible] Vide Ch. Becmannum, *Hiſt. Orbis Terr. c.* 10. *de Imperio* [illegible] Secundus ab illo vocatur *Kaimacham*, h. e. *Vicarius* [illegible] Ad [illegible] autem dignitatem nemini patere [illegible] ui Ba[illegible] fuerit, habes apud Georg. Hornium, *Orbe* [illegible] *A*[illegible] Meſckenii, *p.* 30.

UFENS, fluv. juxta T[illegible] Pomp[illegible] fluens, Plin. *l.* 3. *c.* 5. Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 802.

> *Qua Saturæ jacet atra palus, gelidusque per imas*
> *Quærit iter valles, atque in mare conditur Ufens.*

Unde Claudian. de Prob. O[illegible] Conſulatu, *v.* 25[illegible]

> [illegible] *Ufens.*

Silius, [illegible]

> — *Et* [illegible]
> *L*[illegible] *per* [illegible]
> *Cogit aquas Ufens, atque inficit æquora* [illegible]

Hic fluv. antiquiſſimus Romanis *Ouſens* dicebatur. Ennius:

Priverno Ouſentina venit, fluvioque Ouſente.

Sed & aliâ diphthongô etiam dicebatur *Auſens*; unde vulgare ei hodieque vocabulum *Auſente*. *Cluver. Baudrando*, hodie *il Portatore*; naſcitur ad diverſorium *Caſenove*, 2. milliar. ſub Setia, in Campania Romana. In ditione Pontific. Ejus oſtia prope Terracinam diſtant 100. mill. paſs. ab oſtiis Truenti in Piceno in Merid. uti 60. à Neapoli in Occaſum versûs oſtia Tiberina 50. Item Æquicolarum Dux, qui cùm Turno adverſus Æneam ſuppetias ferret, à Gyâ Trojano eſt interfectus. Ejus meminit Virgil. *ubi ſuprà*:

Et te montoſa miſere in prælia Nurſæ
Uſens, inſignem famâ & felicibus armis.

Nic. Lloydius.

UFENS Alter, fluv. Piceni, Liv. *l.* 5. *c.* 35. *Chiente*, *Caſ. Orlando*; & alter in Gallia Togata, in ora Semnonum, in Æmilia, apud Rubiconem.

UFENTINA, quæ & *Ouſentina* tribus Roman, creſcente ob novos cives frequentiâ, cum Faleriua, addita eſt An. Urb. Cond. 435. Liviô, teſte; *l.* 9. *c.* 20. à Cenſoribus L. Papirio Craſſo & C. Mænio. Nomen ei dedit fluvius Ufens, in agro Privernate, inter mare & Terracinam, *Feſtus*. Vide *ſuprà*.

UFFINGI, Orientalium Anglorum Reges, ab *Uffa* Rege, qui vixit A. C. 578. dicti ſunt, apud Matth. Weſtmonaſterienſem. Sicut *Merovingi*, *Carolovingi*, *Capevingi*, in Galli, à *Meroveo*, *Carolo M.* *Capeto*, Familiarum Regiarum conditoribus, de quibus vide ſuprâ.

UFFINGUS, vel UFFO, Monachus Friſo, floruit A. C. 1000. eloquentiæ & eruditionis laude, ſcripſit *vitam S. Ludgeri*, &c. Suffridus Petri, *de Script. Friſ. dec.* 7. *c.* 5. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

UFFUGUM, Brutiorum civitas, *Lev.* olim Epiſcopalis. *Monte*, *Alto*, teſte Barriô, inter Conſentiam & Argentanam, 12. mill. paſſ. utrinque.

UGERNUM, caſtrum Galliæ, in Volcis Arecomicis, primò *Straboni* memoratum, *tab. Peuting* inter Nemauſum & Arelatum ponitur, illinc 15. mill. paſſ. hinc 8 interfluente Rhodanô diſtans, ad exteriorem hujus ripam. Hic Sidonius Avitum ab exercitu Gallicano Auguſtum conſalutatum ait *in Panegyr.*

--- --- *Fragor atria complet*
Ugerni --- ---

Poſteà *Bellum Cadrum*, à ſitu & figura dictum, vulgò *Beaucaire*. An potius Inſula Gernica, inter Belcaire & Taraſconem, in Rhodano, vulgò *la Vergne*, veter. *Ugernum* eſt? Vide Hadr. Valeſ. *Notit Gall.*

UGGADE, *Antonin.* oppid. Aulercorum Eburovicum, ad Sequanam, in Gallia Lugdunenſi. Quibuſdam eſt *Elbeuf*, oppid. cum titulo Ducatus in Normannia, 5. mill. paſſ. ſupra Rothomagum in Merid.

UGO Catalaunus, ex volumine Decretorum Ivonis abbreviato, libellum portatilem, qui *Summa Decretorum Ivonis* appellatur, compoſuit, teſte Vincentiô Bellovac. *Spec. Hiſtor. l.* 25. *c.* 84. Vide ſuprà voce *Pannomia*.

UGOGHENSIS Comitatus, *Comitè d'Ugogh*, Provincia eſt Hungariæ ſuperioris versûs Tibiſcum fluv. & limites Tranſylvaniæ ſub Auſtriacis. Terminatur à Septemtrione Comitatu Peregienſi, ab Ortu Moramaruſienſi, ab Occaſu Bihorienſi, & à Meridie Zarmarienſi. Ejus caput *Ugozi*, Germ. *Ugogh*, caſtrum in colle, 2. milliar. Germanic. à Zatmaria in Boream, Tibiſcum versûs paulo plus.

UGOLINUS Zanchinus, Ariminenſis, JCtus, auctor Tract. *de Hæreticis*, quem *Additionibus* locupletavit Camillus Campegius Generalis in dominio Ferrarienſi Inquiſitor.

UGRI, à Piligrino Bethavienſi & Laureacenſi Epiſcopo, rogante Ungarorum Rege Geiſâ, converſi, & ad 500. ſacrô fonte luſtrati: ipſo quoque Rege, ductâ Miceſlai Poloni ſorore, fidem amplexô. A. C. 966. Vide Aventinum, *Annal. Bojor. l.* 5. B. Rhenanum, *Rerum Germ. Nov. Antiq. l.* 1. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti, *p.* 239. Hornium, *Orbe Imper. p.* 412. & ſuprà in voce *Hungari*.

VHABALATHUS, apud Onuphrium, meliùs *Vaballathus*, ut ex nummis Aureliani, in quibus Οὐαβάλαθος ſcribitur, docet Salmaſius, Zenobiæ filius fuit, cujus nomine illa Imperium tenuiſſe, dicitur Vopiſco, *in Aureliano*, *c.* 38. Origo nominis ex Hebr. & Syr. *Bahala* vel *Bahalat* Reginam ſignificante: unde *Bahalatus* & *Bahalatim*, ut *Hel* & *Bel*, & ſimilia ſexcenta Salmaſ. *ad loc.*

VIA, Mauritaniæ Cæſarienſis urbs, *Ptolem.*

VIA, Hiſpaniæ Tarraconenſ. fluv. *Ptolem.* vulgò *Avia*, per Callaicos in Minium defluit.

VIA, jus eſt eundi, agendi, & ambulandi hominis: nam iter & actum via in ſe continet. Has primi lapidibus ſtravêre Pœni. In his deinde faciendis ſarciendisque, tam intra, quàm extra urbem, maxima priſcis temporibus Romani Senatus fuit diligentia. Primùm autem Cenſoribus earum curandarum munus commiſſum fuit: Poſteà, cum illi aliis rebus occupari huic muneri ſollicitè vacare non poſſent, ex Senatusconſulto Magiſtratus peculiaris in hunc finem creatus eſt. Ii Quatuorviri viarum curandarum vocabantur, quòd viis vel muniendis, vel ſternendis præeſſent. Eorum non multa quidem eſt mentio, in Scriptoribus, quos habemus: in antiquis tamen Epigrammatibus plurima, vide Pomponium JCtum, Dominicum Floccum Florentinum, Barn. Briſſonium *Antiquit. l.* 4. *c.* 12. Iis pro vicanis inſerviebant Quinque-Viri cis & ultra Tiberim, qui illorum munere, cùm veſpertinô tempore in publicum prodire Magiſtratibus inconveniens eſſet, fungebantur. Lata etiam Sempronia lex eſt, de viis Italiæ, à C. Sempronio Graccho Trib. Pleb. an. Urb. Cond. 619. *Ut viæ in Italia munirentur, ſternerentur, lapidibus milliaria diſcernentibus notarentur, pontibus inſtruerentur*, Plut. *in Gracchis*. Primi vias ſternendas ſilice in Urbe, & extra urbem glareâ ſubſtruendas, marginandasque locaverunt Q. Fulvius Flaccus & A. Poſthumius Albinus Cenſores, teſte Liviô, *l.* 41. *c.* 27. De Viis urbis Romæ vide infrà in voce *Viæ*. Hodie quoque apud Sinas omnibus meritò admirationi ſunt *Viæ* publicæ, ad proficiſcentium commoda, quantum humaniùs fieri poteſt, exactæ. Æquatæ primùm & lapidibus ſtratæ, in omnibus ferè Auſtralioribus provinciis, in quibus minor equorum & curruum uſus: idque in altiſſimis etiam montibus, ubi datur tranſitus, reciſis hinc inde rupibus, abruptisque ac ſolô æquatis montium cacuminibus, impletis tandem vallibus, magnô per totam regionem compendiô. Ibi ad ſingulos lapides, qui decem ſtadia Sinica continent, diſpoſiti Curſores, &c. ad ſingulos octonos lapides, quod ſpatium unius diei iter eſt, erectæ ſunt domus regiæ publicæ, ad quas Præfecti ac Magiſtratus divertunt, regiôque ſumptu excipiuntur. Inter alia in *Fokien*, ad *Hinghua*, viæ omnes ita quadratô ſunt ubique lapide ſtratæ, ut per ſexaginta & amplius ſtadiorum longitudinem (4. milliar. German.) ternius etiam perticæ latitudinem ſervent, quibus nihil per totam Chinam nitidius. Vide Thom. Dempſter. *Antiqq. Roman. l.* 7. *c.* 29. & Adam. Preyelium, *in Sina & Europa*, *c.* 22. *de Viis publicis*. Quaſi *Vehia*, quòd vehendo teratur. Quid differat à *Semita*, ex verſu Ennii cognoſcere licet, quem refert Cicero, *l.* 1. *de Divin. Qui ſibi Semitam non ſapiunt, aliis monſtrant Viam.* Item illis Plauti *in Caſina*, *Actu* 3. *ſc.* 5. *v.* 40. *De Via in Semitam regredere.* Latior nempe *Via*, anguſtior Semita, Rittershuſius ad *Phædrum*, *l.* 3. *Prologô v.* 38.

Ego illius porrò ſemitam feci Viam.

Quem à Schoppio, inter *Viam* & Semitam hic non diſtinguente, reprehenſum, tuetur Laurentius JCtus. *Hoc enim*, inquiens, *noſter vult, ſe Æſopi ſemitam, quâ unus ſolusque ambulabat, repetendo & frequentius, quam ipſe fecerat, calcando effeciſſe, ut fieret via. Semita autem fit Via, cùm à pluribus incipit ambulari, & ſic magis vulgatur atque dilatatur, id quod Phædrus a ſe ait factum, ideoque ſubjicit, & cogitavi plura quàm reliquerat.* Latitudo *Viæ* LL. XII. Tabb. definita eſt, pedes octo in porrectum, ſexdecim in anfractum, *l.* 8. *ff. de ſerv. Præd. ruſt.* Interim promiſcuè pro *Via* Semitam uſurpavit Cicer 4. *Verr. Attendite jam intelligetis, hanc pecuniam, quâ viâ modò viſa eſt exire, ab ipſa eadem ſemitâ reveriſſe.* Atque ita Horatius, *l.* 1. *Ep.* 18. *v.* 103. ubi ait:

--- *& fallentis ſemita vitæ.*

Aliàs *Viæ* itinera dicuntur, quibus publicè commeatus eſt; quarum quædam ſunt publicæ, quædam, privatæ *l.* 2. §. *viarum ff. ne quid in loc. publ. l.* 38. *ff. de acquir. rer domin.* Earum præſes Mercurius olim habitus eſt, ἐνόδιος hinc dictus, de quo alibi. In illis ambulationes probatæ. Quemadmodùm enim inter loca iſtiusmodi exercitationi deſtinata, Vitruvius & Celſus magis hypæthron commendârunt, quàm porticus & hypogæum. Ita Phædrus apud Platonem, ex ſententia Acumeni Medici, deambulationem extra civitatem factam ei, quæ in civitatibus efficitur, prætulit hiſce verbis: Τῷ δὲ ἐμῷ καὶ σῷ πειθόμενος Ἀκουμενῷ κατὰ τὰς ὁδοὺς ποιοῦμαι τοὺς περιπάτους, φησὶ γὰρ ἀκοπωτέρους ἢ ἐν τοῖς δρόμοις εἶναι; *Meo autem & tuo obediens ſodali Acumeno*, in Viis *ambulationes facio: hæ enim dixit minorem laſſitudinem parere, quàm illas, quæ in curſibus aguntur.* Ubi per vocem Δρόμους quidam Veteres Græcos ajunt intellexiſſe *Vias* in urbibus planas, ſed ob lapides ſtratos, aſperinſculas ac breves, uti hodieque apud multos Civitatum viæ magis tritæ *Curſus* nuncupantur: Per ὁδοὺς verò, vias intelligi quæcunque extra Civitates, nullâ Arte fabricatas, nullis legibus ſtratas, ſed inæquales, minimè planas & denique tales, quales naturâ vel caſu factæ reperiuntur: atque ideo Acumenum magis ambulationem in viis, quam in curſibus probâſſe, quoniam τὰς περιπάτους αἱ κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀκοπωτέρους εἶναι οἱ ἰατροὶ τῶν ἐν τοῖς δρόμοις, Ariſtot. *Probl. part.* 1. 37. Alii τοὺς Δρόμους extitiſſe volunt, ea loca, quæ tractu brevi ambulationibus eſſent dicata; ſimilia illis, quæ in palæſtra Antiqui, ob ambulandi commoditatem, ædificabant, quæque Ἐνδρομίδας vocatas tradit Vitruvius, & quorum clariſſimam facit mentionem Eupolis, apud Laërtium, *Platon.* ἐν εὐσκίοις δρόμοισιν Ἀκαδήμου θεοῦ. *Vias* verò appellant illas, quales retro deſcriptæ: Vide Hier. Mercurialem, qui in poſteriorem ſententiam inclinat, *de Arte Gymnaſt. l.* 4. *c.* 10. ut & infrà voce *Xyſti*. Sed & in *Viis* popinæ, vide ſuprà in voce hac; it. mortui conditi, apud Veteres, hodieque apud Turcas: ut quos ſepulcra juxta vias collocare, nec alibi ſepelire licere, ſepulturæ autem mandare, cadavera lota, & omni à parte raſa, ſcribit Chalcondylas, *l.* 3. Sortes tentatæ, Vide ſuprà *Sortes*. Porrò *viâ decedere*, honoris genus. Hinc Romulus, quia matronarum interventu Sabinô bellô civitas defenſa eſſet, indubitatô gratitudinis argumentô ſtatuit, ut præter alia ornamenta ob id meritum mulieribus unô decretô congeſta ad omnem occurſum *viâ* illis decederetur, Sabellicus, *l.* 7. *c.* 1. At Veteres, cùm aliquem execrabantur, iter aliquô meditantem, *ut ea via ipſi perpetua foret*, imprecari ſolitos eſſe, diſcimus ex Cicerone, *Orat. in Piſonem*, & Turpilio Thraſyleone apud Nonium: quam in rem vide plura, apud Victorium, *Variar. Lect. l.* 2. *c.* 1. uti de *Viarum* ratione, apud Veteres *in Exercitat. Plin. ad Solin.* Salmaſii *p.* 677. & *ſeqq.* ubi de *Viis Publicis* in genere, de quibus etiam ſuprà aliquid lemmate *Publicæ Viæ*: inprimis de *Viis Regalibus*, quæ & *Conſulares* & *Prætoriæ* & *Militares* dictæ, in quarum lateribus altiores lapides & ſuggeſta quædam puſilla exſtitata fuiſſe, è quibus ii, qui ſaltu ſe in equum conjicere non poterant, quod ante ſtapedes inventos in uſu erat, facili negotiô in eum tollerentur, diximus ſuprà voce *Stapes*; de *Viis* item *Vicinalibus* & *Agrariis*: *p.* 821. ubi *de Viarum ſectione & directione*, de qua & ſuprà aliquid, voce *Quincunx*, præcipuè ſpectatâ in delineatione urbium condendarum, quæ Græcis ῥυμοτομία, à Romanis nattô deſcriptâ, ab aliis cretâ deſignatâ; cujus locô polentâ Alexandriæ ſparſâ *p.* 919. ubi *de Viis*, *in Theatris*, *cardinum* nomine inſignitis, quibus cunei ſe-

parabantur, aliisque. ubi alia in hanc rem eruditè congeſſit. Deſcriptionem *viæ publicæ* egregiam ex Paulino dedimus ſuprà, voce *Agger*. Apud Recentiores *Via Dei*, item *Via Hieroſolymitana*, & *Via SS.* dicta eſt expeditio ſeu peregrinatio *in Terram Sanctam*, ut videre eſt apud Fulconem, *Hiſt. Franc. Tom. IV.* Guibertum, *Hiſt. Hieroſol. l.* 2. Alios. Iiſdem *Viæ ferratæ* dicuntur Itinera à Romanis in provinciis extructa, an propter duritiem earum, an quòd ex ſilicibus ſubnigris compacta, ferri colorem referant, ut ait Bergerius, *de Itiner. Roman. l.* 1. *c.* 25. *num.* 2. &c. Sed & *Via*, in Scriptorum XII. luſu Græcè itidem ὁδὸς, dicta eſt, quem *ſcriptorum tramitem* appellat Auctor veteris Epigrammatis, *de Tabula*:

Et quamvis paili ſcriptorum tramite currant
Is capiet palmam, quem bona facta juvant.

Scripta nempe illa ſive lineæ, per quas calculi currebant. Iſidorus, *l.* 17. *c. de ludo aleæ*, *Sed & ipſas vias ſenarii loco diſtinctas, propter ætates hominum, argumentantur*: de quibus plura apud Salmaſ. *Not. ad Proculum Vopiſci*, c. 13. Alias vocis ſignificationes habes apud Caſp. Barthium, *Animadv. Papinian. paſſim.*

VIA Aphetais, dicta olim Lacedæmone via eſt, per quam in curriculum certaturi mittebantur, ἀπὸ τοῦ ἀφεῖναι. Ejus meminit Pauſan. in *Laconicis*, ubi de curſus certamine inter procos antiquitus inſtituto.

VIA Belojum, *Antonin. la Chiuſa*, pagus Carnorum, inter Alpes Julias, quà in Noricum tranſitur, à Glemona oppid. Carnorum 14. mill. paſſ. Villacum verſùs 9. leuc. German.

VIA Bethlehem, in tribu Benjamin, amœna eſt valde, vineis, roſis, herbis odoriferis & aromatibus conſita. Hanc, ut & alias; Emauntem, Gazam & Joppen ducentes, Salomon Rex, & undecunque Hieroſolyma eſſet adeunda, ſilice ſtravit, tum ut ultro citroque commeantibus eſſent faciles, tum ad oſtentandam hâc quoque parte principatus ſui magnificentiam. Adamus Preyelius, *in Sina & Europa*, c. 22.

VIA Felicium, Græcè ἡ μακάρων ὁδὸς, in oraculo Apollinis, apud Euſeb. *de Præpar. Evang. l.* 9. *c.* 10. Porphyrio oraculum explicanti eſt ἡ πρὸς θεοὺς ὁδὸς, *via ad Deos*, ſeu *Deorum via*. Unde ex Ægyptiorum Schola, Philoſophiam divinam, viam ad beatitudinem demonſtrantem, prodiiſſe voluêre. Sed Abraham præcepit filiis, *ut cuſtodiant* Viam Domini & *faciant juſtitiam*, Gen. c. 18. v. 19. Et in Evangelio non ſemel occurrit *Via Dei*, Matth. c. 22. v. 16. Marc. c. 12. v. 14. Lucæ c. 20. v. 21. quam Joſephus *Philoſophiam de Deo & ἀσκήσεως βίου*, *rectam Vitæ rationem* indigitat, & Græcos à Judæis didiciſſe contendit, *contra Appionem*, idque omni jure. Ipſum oraculum *d. l.* Ægyptios quidem, inter gentes quibus *Felicium Via* innotuerit, primò, Hebræos ultimò locò recenſet: at mox Apollo parum ſibi conſtans, in altero oraculo Sapientiam veram tantùm apud Chaldæos & Hebræos viguiſſe denuntiat, cùm ait:

Μοῦνοι Χαλδαῖοι σοφίην λάχον ἠδ᾽ ἄρ᾽ Ἑβραῖοι
Αὐτογένεθλον ἄνακτα σεβαζόμενοι θεὸν ἁγνῶς.
Chaldæi & Ebræi ſoli ſortiti ſunt Sapientiam.
Numen æternum ſanctè venerantes.

Joh. Marsham. *Can. Chron. Sec. IX.* Vide etiam Cebetis *Tabulam*, ubi *Viam* hanc, *Felicium* Ægyptiis dictam, *Viam* vocat *ducentem ad veram eruditionem*: & ſuprà, ſpecimen Moralis Ægyptiorum Vitæ, ubi de *Arca & mortuali*.

VIA Jericho, quæ ducit Hieroſolymam, per montana, iter 12. milliar. in tribu Benjamin.

VIA Ituræa, quà à Sidone in Ituræam, inde ad Cæſaream Philippi iter eſt, in tribu Aſer. Breid. *Itiner.* 1.

VIA Julii Cæſaris, apud Radevicum, *de Geſtis Friderici*, *l.* 3. *c.* 25. in Alpibus, eadem *Mons Jovis* aliàs. Vide Simlerum, *de Alpib.*

VIA Sacra, Romæ fuit in regione 4. Hiſtoricorum Scriptis celebratiſſima, à qua etiam Regioni nomen. Dicta eſt, à fœdere inter Romulum & Tatium Reges icto, non ſine prævio ſacrificiorum apparatu, ut patet ex Dionyſio Halicarn. *l.* 2. Meminit L. Seneca, qui *Viam ſacram celeberrimum locum* vocat, *Conſol. ad Marciam*, c. 16. & ante eum Aſconius Pædianus, *Comment. in Orat.* 2. *contra Verrem*. Totam velis intexit C. Cæſar, ut & Forum, cui vicina erat, Plinius, *l.* 19. *c.* 1. *in fin.* ibique ipſe Julius Dictator habitavit. Sueton. *in eo*, c. 46. &, quod miratur Dempſterus omnes Urbis Topographos omiſiſſe, *ſigna fœderis icti in ea extabant, tempore Servii Honorati*; *Regibus diverſo itinere venientibus*, *Romulo à Palatio*, *Tatio à Reſtiu*, *ad v.* 641. *l.* 8. *Æneid.* Illud vero non omittendum, quòd Plinius Foro Rom. Ovidius Foro Cæſaris eam facit contiguam, *l.* 3. *Triſt. El.* 1. *v.* 27.

Parmit, & ducens, hæc ſunt Fora Cæſaris, inquit,
Hæc eſt à ſacris quæ Via *nomen habet.*

In ea ipſa porrò, aut non longè ab ea fuiſſe Xyſtos inambulationi idoneos, docere videtur Horatius, *Serm. l.* 1. *Sat.* 9. *princ.*

Ibam fortè Via ſacra. -----

Vide quoque Epod. Od. 4. v. 9. & Sext. Propertium, *l.* 2. *El.* 23. *v.* 25. Ibidem celebre emporium rerum venalium, ruſticis in urbem commeantibus & fructus villicis conferentibus. Terentius Varro, *de R. R. l.* 1. *c.* 2. *Hujuſce inquam* (Cn. Tremellii) *pomaria ſumma ſacra Via, ubi poma veneunt, contra auream imaginem.* Et ob id *frequentiſſimum conventum vendentiumque conſeſſum*, vocavit M. Tullius, *Orat. pro Cn. Plancio.* Ovid. *l.* 1. *Amor. Eleg.* 8. *v.* 100.

Munera præcipue videat, quæ miſerit alter,
Si tibi nil dederit, Sacra *roganda* Via *eſt.*

Vide quoque Petronium, *Catal.* Propert. *l.* 2. *El.* 44. Alios. Atque eôdem itinere utebantur Sacerdotes *Eidulium Sacrorum cauſâ conficiendorum*, ut Verrius Flaccus habet, apud Feſtum Pompejum, vel, ut loquitur M. Varro, *de L. L. l.* 4. *per eam ſacra, quæ quotmenſibus ferebantur, in arcem, & per eam Augures ex arce profecti ſolebant inaugurare.* Unde *Sacra* cognomen ortum voluêre, nec diſplicet Dempſtero ſententia, licèt certum ſit, primam nominis imponendi rationem ac occaſionem à ſacro fœdere defluxiſſe. Idem Dempſterus primus obſervavit, Theodoſium quoque Hiſp. Auguſtum & filium ejus Honorium in ea *Via* habitâſſe: ex Claudiano, *Panegyr. de 6. Honorii Conſ.* v. 603.

Hinc te jam Patriis Laribus Via *nomine verò*
Sacra refert. ----- -----

Niſi fortè indicari quis contendat, ſacrificium Diis Laribus à reduce Imperatore ſolutum intelligi, quorum ædem in *Via ſacra* fuiſſe, præter alios loquitur C. Jul. Solinus, *Polyhiſt.* c. 2. Verum hujuſmodi ſacrum ab eo Idolis falſiſque Diis oblatum dici non poteſt, quum conſtet Chriſtianæ ſe addictiſſimum exhibuiſſe pietati, omnibuſque quibus poterat edictis monſtroſos Ethnicorum ritus ſuſtuliſſe. Vide præfatum Dempſter. *ad Roſinum*, *l.* 1. *c.* 13. *ubi de XIV. Urbis reg.*

VIA à Sichem Hieroſolymam, ubi Chriſtus ad puteum conſedit, aquam petens à Samaritana. Breid. *Itiner.* 1.

VIA Sidonis, à Sidone per Sareptam Tyrum ducens. Hieronym. *in Hebr. Loc.* in dict. *Sarepta.*

VIA de Silo in Sichem, in tribu Ephraim, Judic. c. 21. v. 19.

VIA Tyri, quæ à Tyro Ptolemaidem tendit. In tribu Aſer. Hieronym. *loc. cit. Achzib.* Brocard. Breid. *itin.* 1.

VIA Vallis, hâc ſæpe iter faciebat Eliſæus, erat enim planior in Jericho eunti. In tribu Iſaſchar.

VIACIENSES, Hiſpaniæ populi. Plin. *l.* 3. c. 3. in Bæticæ confinio: quos Pinetus *Baëzza* interpretatur. Vide *Biatia.*

VIADUS, meliùs *Viadrus*, fluv. German. ex Moravia oriens, longôque tractu per Sileſiam, Marchiam & Pomeraniam in mare Balticum fluens. *Oder* Althameto. Becmanno, è Moraviæ & Sileſiæ finibus manat, haud procul Olmutio: & infra Stetinum in lacum *das groſſe Haff* ſe demergens, inde per 3. oſtia mare ingreditur: quorum dextrum eſt Diepenoa *Dievenow*, ſiniſtrum Pena, medium Suina. Urbs alluit Preſlaviam, Glogaviam, Francofurtum, Cuſtrinum, & Stettinum, fluviiſque Boberò, Neiſſà & juxta Cuſtrinum Wartâ è Polonia veniente augetur: Superbus hodie novô cum Sprea conjugiô, paratô Elect. Brandeburgicô Frider. Wilhelmô, qui foſſam hâc fini duci curavit, ut mare Balticum & Oceanus Germanicus propiori communione fruerentur. German. *die Oder*, ab aucupibus, qui caſas avibus captandis deſtinatas *Odre* appellant, circa Viadri fontem frequentes, *Hiſt. Orb. Terr. Geogr. & Civ.* Vide *Odera.*

VIÆ Brunehildis, hodieque *Chemins de Brunehaut*, viæ ſunt in Belgio Brunehildis operâ, ut Fama fert, ſtratæ, quarum egreſſus urbem Hannoniæ Baracum *Bavai*, quæ antiquis Cæſarum temporibus maximè floruit, memoratu efficit dignam. Columna enim lapidea in foro eſt, ſub qua ab incolis omnia viarum capita referuntur, quæ ab eo loco in omnes Galliæ partes, ſublimi ac rectô exporriguntur tramite. Earum hodienum plurimis in locis viſuntur veſtigia, ſed interrupta: habentque id præſertim miraculi, quod ſublimiores ſint vicinis utrinque agris, inter inſignia Galliæ oppida rectiſſimum iter conficiant, & ſiliceis lapillis, qui in vicinia deſunt, ſtratæ ſint, adeò ut vel ab humo ebulliviſſe ſilices, vel ex æthere pluiſſe quis judicet, vel aliâ, quàm humanâ manu & operâ undecunque totô orbe lectos, in viarum hujuſmodi ruderationem meritò demiretur, Ortelius, *Theatr. Orb. ad tabulam* 40.

VIÆ Dux, nonnunquam ſimpliciter *Dux*. Juſtin. *l.* 38. *c.* 9. *Hortator illi* (Demetrio) *Gallimander amicus erat, qui ---- per Arabiæ deſerta, Ducibus pecuniâ comparatis ---- Babylonem pervenerat.* Græcè ὁδηγὸς, recentioribus ἀγωγιάτης, it. ἀγωγιάτης, ut qui pro ὁδηγεῖν, ἀγωγιάζειν dicunt, *ductorag* quoque in Latinum corruptâ voce. Jo. Meurſius, *Gloſſario Græco-Bar.* Vide quoque Liv. *l.* 22. c. 13. & Sueton. *Cæſare*. c. 3. Paſtores ad id maximè adhibitos, diximus ſuprà voce *Calles*.

Viæ Urbis Romæ, *ex Publio Victore & aliis.*

Æmilia, à Lepido Conſule cum Cajo Flaminio ſtrata, ab Arimino Bononiam uſque perducens, unde nomen regionis.

Albana in Latio, per portam Latinam Albam ducens. Tibullus, *l.* 1. *El.* 7. *v.* 57.

Non taceam monumenta viæ, quæ Tuſcula tellus,
Candidaque antiquò detinet Alba lare.

Alta, per urbem à monte Quirinali ad portam Viminalem.

Amerina, pars Flaminiæ, à porta Flaminia Ameriam ducens.

Appia, ab Appio Claudio ſtrata, per portam Capenam Capuam uſque perducens. De qua Statius ſic, *l.* 2. *Sylv. Carm.* 2. *v.* 12.

Appia longarum teritur regina viarum.

Longitudinem ejus quinque dierum ſpatiô vir expeditus vix poterat emetiri. Latitudo ea, ut duo currus ex adverſo obvii, liberè poſſent commeare: Et fuit ſanè hæc via præter cæteras ſpectabilis, ſiquidem Appius ex longinqua regione exciſos lapides, & hos quidem ſiliceos ac ſuôpte ingeniô duriſſimos, in hanc viam vehendos curavit: quos planos dein ac læves redditos, & quadratos inciſione factos junxit & in ordine locavit, metalli nihil vel alterius rei inſerendo. Interim ita connexi inter ſe hærent, ut ſpeciem viſentibus præbeant, non conjunctos ita ſed congenitos eſſe. In ea cippi quidam eminebant, in quibus inſidere feſſis, onera reclinare, aut ex iis etiam in equum aſcendere fas eſſet. Columellæ quoque, ſed rariores extabant, quibus notæ numerorum inciſæ milliaria notabant: quod utrumque G. Gracchus inſtituit, Plutarchô notante, & gratum in vulgus fuit. Eam Appius, ut dictum, Capuam uſque muniendam curavit, nec enim ulteriores tum Romanorum fines.

Poſteà

Poſteà Brunduſium perducta eſt, an à Julio Cæſare, quem Plutarch. ſcribit Appiæ curatorem factum, plurimum pecuniæ in eam impendiſſe: an ab Auguſto, qui pleraſque vias per Italiam ipſe, aut per alios munivit. Vide Adam. Preyellium *in Sina & Europa*, c. 21. Hæc dein à Trajano inſtaurata fuit. Conſpiciuntur hodieque lapides plani quadratique, trium, quatuor, quinque etiam pedum quaquaverſus. *Idem.*
Ardeatina, ab Aventino monte Ardeam uſque ducens.
Aſinaria, inter Appiam & Ardeatinam, per portam Cœliomontanam. (Latinam & Ardeatinam, in epitome Geographica & in 2. catalogo.)
Auguſta, pars Flaminiæ, per Thuſciam.
Aurelia, per portam Aureliam Forum Aurelii uſque per Pyrgos & Centumcellas ducens
Auſonia, eadem cum Latina. Vide *Latina.*
Campana, per portam Aſinariam ſeu Cœliomontanam.
Caſſia, per portam Flaminiam Forum Caſſii deducens.
Cimina, per portam Flaminiam ad montem Ciminum.
Claudia, per portam Flaminiam Forum Claudii perducens per Thuſciam.
Collatina, per portam Collatinam ſeu Pincianam in Sabinos.
Conſularis, per portam Aureliam in Thuſciam.
Cornelia, inter Aureliam & Triumphalem apud S. Petrum, ſeu Vaticanum exiens in Thuſciam.
Domitiana, ab Appia inter Sinveſſam & Puteolos in Campania ducens.
Flaminia, à Cajo Flaminio Conſule ſtrata, per portam Flaminiam ſeu Flumentanam Ariminum uſque perducens. De eo Martial. ſic, *l.* 11. *Epigr.* 14. *v.* 1.

Quiſquis Flaminiam teris, viator,
Noli nobile præterire marmor.

Et, *l.* 10. *Epigr.* 6. *v.* 6.

Totaque Flaminiæ Roma videnda viæ.

Gabina, per portam Gabiuſam Gabios ducens.
Junia, à via Salaria in Sabinos ducens.
Lata, per urbem, juxta & ante ædem S. Marcelli, ſic & hodie dicta.
Latina, per portam Latinam; quæ & Latia, & Auſonia Martiali, *l.* 9. *Epigr.* 102. *v.* 2.

Conſecrat, Auſoniæ maxima fama viæ.

Lavicana, per portam Eſquilinam Labicos ducens.
Laurentia, per portam Oſtienſem.
Nomentana, per portam Viminalem in Sabinos Nomentum uſque. Ovid. *l.* 4. *Faſtor.* v. 905.

Hac mihi Nomento Romam cùm luce redirem,
Obſtitit in media candida turba via.

Nova, per urbem inter ædem S. Mariæ Liberatricis & Velabrum. Ovid. *l.* 6. *Faſtor.* v. 395.

Fortè revertebar feſtis Veſtalibus illâ,
Quà Nova Romano nunc via juncta foro eſt.

Hæc per palatium Septizonium uſque ad Thermas Antoninas ducebat.
Numicia, ab Appia deciſa.
Oſtienſis, per portam Oſtienſem ſeu Trigeminam Oſtiam uſque.
Portuenſis, per portam Navalem & Thuſciam Portum uſque.
Prænestina, per portam Eſquilinam uſque Præneſte.
Quinctia, per Sabinos, à Salaria deciſa.
Recta, per Campum Martium in urbe. De qua Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 75. *v.* 1.

Dum repetit ſera conductos nocte penates
Lingonus à Recta, Flaminiaque via.

Sacra, per urbem apud ædem SS. Coſmæ & Damiani, ab arcu Conſtantini ad arcem Titi, ac ad Capitolium uſque per Forum Romanum. De qua Propert. *l.* 2. *Eleg.* 1. *v.* 34.

Actiaque in Sacra currere roſtra via.

Salaria, per portam Salariam in Sabinos. Ejus meminit Martialis, *l.* 4. *Epigr.* 64. *v.* 18.

Illic Flaminiæ, Salariæque
Geſtator patet, eſſedo tacente.

Sempronia, à via Flaminia forum Sempronii ducens.
Setina, ab Appia deciſa, Setiam ducens.
Tiburtina, per portam Gabinſam Tibur ducens. Sic & porta Tiburtina, quæ & Taurina, *di S. Lorenzo.*
Trajana, ab Appia deciſa, per Latium.
Triumphalis, per portam Triumphalem in Thuſciam, ac à Vaticano Capitolium uſque ducebat.
Tuſculana, per portam Aſinariam ſive Cœliomontanam Tuſculum uſque.
Valeria, per portam Aſinariam in Marſos ducens.
Vitellia, per portam Janiculenſem in Thuſciam ad mare uſque.

Viæ longiùs ab urbe diſtantes:

Æmilia Lepidi, ab Arimino, (ubi deſinit Flaminia) gemina; una Placentiam uſque, altera uſque Aquilejam.
Æmilia Scauri, à Piſis Dertonam. De Æmilia Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 4. *v.* 1.

Romam vade, liber; ſi veneris unde, requiret;
Æmiliæ dicas de regione viæ.

Poſthumia, per Galliam Togatam, eadem Æmiliæ, ſeu pars, ſeu vicina.
Poſtumia altera ex tabula ænea, à Genua Dertonam ducens, nunc *Coſtuma.*

De viis aliter, Viæ per Italiam, ab urbe Roma pleræque incipientes,
& à portis ejuſdem urbis nomen habentes.

Æmilia, ab Arimino Placentiam uſque & Aquilejam.
Albana, per Latium Albam uſque.
Appia, Brunduſium uſque.
Ardeatina, Ardeam uſque.
Aſinaria, per Latium inter Latinam & Ardeatinam.
Aurelia, per Tuſciam Alpes uſque.
Campana, in Campaniam per Latium.
Caſſia, per Thuſciam Forum Caſſii uſque.
Cimina uſque ad Ciminam ſylvam per Thuſciam.
Collatina, in Sabinos.
Cornelia, per Thuſciam inter Aureliam & Triumphalem.
Domitiana, pars Appiæ, in Campaniam.
Ferentina, per Latium Ferentinum uſque.
Flaminia, Ariminum uſque.
Gabina, Gabios uſque.
Gallicana, in Sabinos.
Junia, in Sabinos.
Latina, per Latium Caſinum uſque, media inter Appiam & Valeriam.
Laurentina, inter Oſtienſem & Ardeatinam.
Navalis, quæ & Portuenſis.
Nomentana, in Sabinos Nomentum uſque.
Numicia, pars Appiæ, in Latio.
Oſtienſis, Oſtiam uſque.
Patinaria, per Sabinos, pars Salariæ.
Portuenſis, Portum uſque.
Quinctia per Sabinos, pars Salariæ.
Salaria, per Sabinos, in plures.
Setina, pars Latinæ, Setiam uſque.
Trigemina, eadem Oſtienſi.
Triumphalis, per Thuſciam.
Tuſculana, pars Campanæ, Tuſculum uſque.
Valeria, in Marſos.
Vitellia, per Thuſciam.

VIALES Dii, memorantur Servio, *ad l.* 3. *Æn. v.* 168. *Labeo in libris, qui appellantur* de Diis, quibus origo animalis eſt, *in quibus, ait eſſe quædam ſacra, quibus animæ humanæ vertantur in Deos; qui appellantur animales, quòd de animis fiant. Hi autem ſunt Dii Penates* & Viales. Ubi *Dii Penates & Viales*, non alii quàm Lares: quos *Viales* Plautus quoque appellat, *Mercatore*, *Actu* 5. *Sc.* 2. *v.* 24. Nempe, quia compitorum & *viarum* etiam Præſides habebantur; uti docet Arnob. *l.* 3. Unde quòd Dii domeſtici eſſent, & privatas ædes tuerentur, Laribus privatim quotidie fiebat: Sed quia in familiarum ſalute Salus conſiſteret publica, eò & die 4. Non. Febr. legimus, in compitis (unde Compitalibus nomen) iiſdem publicum fieri ſacrificium porcâ, velut hoſtiâ luſtrali, conſueviſſe. Propert. *l.* 4. *El.* 1. *v.* 23.

Parva ſaginati luſtrabant compita porci.

Quem utrumque cultum junxit, & illum domeſticum in foco, & iſtum compitalitium, M. Cato, *de Re R.* c. 5. ubi de Villici officio: *Rem divinam, niſi Compitalibus in compito, aut in foco, ne faciat.* Vide Gerh. Jo. Voſſ. *de Orig. & progr. Idol.* *l.* 1. *c.* 11. Vetus *Inſcr.*

FORTVNÆ. REDVCI.
LARI VIALI.
ROMÆ. ÆTERNÆ.
Q. AXIVS. ÆLIAN.

apud G. Elmenhorſt. *ad Arnob. l.* 3. cui adde Deſ. Heraldi *Animadverſiones.* Sed & *Vialis* dictus eſt Mercurius, viarum Præſes. Græc. Ὁδιος, *Vialis*, ſeu *Viam monſtrans*, juxta *Heſychium & Stephanum*: It. Ἐνόδιος, *ducem ſe viæ offerens*, pro quo in Aldina Phurnuti eſt Εὐόδιος, *bonum fauſtumque iter præſtans.* Et Ἡγεμόνιος, *Dux viæ*, apud eundem Phurnutum. Quod ad Solem, ad quem quatuor Planetarum majorum cultum Voſſius reducit, eleganter idem refert: Quippe de die viam monſtrat lux Solaris, quemadmodùm noctu Lunaris: ut omne hoc de viarum præfectura ad Solem Lunamque pertineat; quod & Auguſtinus indicat, *de Civ. Dei*, *l.* 7. *c.* 16. Et hinc eſt, quòd *Communis Deus* Mercurius vocatus eſt, quòd, cùm quis in via reperiſſet aliquid, præfari ſolebat, *Communi Mercurio*; quia is, ut qui in viis verſaretur, rei inventæ credebatur conſcius, ut ait Jodocus Velareus, Interpres Phurnuti *de Nat. Deor.* Eidem quoque in compitis civitatum ſtatuæ erectæ, *Hermæ* vocatæ, de quibus ſuprà dictum: quemadmodùm de Lapidum congerie, in viis, ejus in honorem aggeſta, in voce *Mercurius*, & de *Vialibus Sortibus* ſuprà, ubi de *Sortibus*. Vide & Thom. Dempſter. *ad Roſin.* *l.* 2. *c.* 9.

VIANA, vulgò *Weiſſenhorn Lazio*, oppid. Rhætiæ in Suevia, ab Ulma 2. leuc. in Auſtrum, ab Auguſta Vindelicorum 8. in Cortum: Sed alibi eidem *Lazio* eſt *Vorſperg*, oppid. parvum ſeu pagus ejuſdem tractus. *Simlero* autem eſt *Wangen* oppid. ejuſdem Sueviæ inter Lindavium & Memingam. At *Viana* apud Plin. *l.* 3. *c.* 24. urbs eſt Norici; & *Wien* urbs Auſtriæ caput putatur, licet Vienna Auſtriæ in Pannonia ſuperiore cenſeatur. *Baudrando Viana*, urbs Rhætiæ, in Vindelicia, hodie eſt *Iſna*, urbs libera Sueviæ, ad Argum amnem: ex Sanſone 10. milliar. à Vemania in Ortum, uti 40. à Conſtantia, Campodunum verſus 15.

VIANA, urbecula Navarræ, cum titulo Principatus primogenitorum Regum Navarræ. Prope Iberum fluv. in limite Alavæ & Rivogiæ, vix 1. leuc. à Logronno in Ortum, 7. à Calaguri in Circium, 13. à Pompelone in Occaſum.

VIANA, oppid. Hollandiæ Meridionalis ad Leccum fluv. cum caſtro gentis Brederodæ, in limite dominii Ultrajectini ferè 2. leuc. ab Ultrajecto in Meridiem. Fermè medium, inter Neomagum ad Ortum & Roterodamum in Occaſum, *Vianen* vulgò.

VIANA Limii, oppid. Portugalliæ, ad oſtia Limii fluv. in ora Oceani Atlantici in provinc. inter Durium & Minium, 5 leuc. à Bracara in Occaſum, ferè 3. ab oſtio Durii fluv. *Viana de foz de Lima* vulgò.

VIARAM, una è XII. Auguriorum ſpeciebus, *quando homo vel avis ſuo itinere vel volatu ante te tranſit, veniens a dextra parte tui, & tendens in ſiniſtram evaneſcit*, apud Mich. Scotum, *de Phyſiognom. c.* 56. ubi bonum id ſignum habitum, addit. Vide ſuprà voce *Venta*.

VIARIUS, apud Feudiſtas, Dominus dicitur Feudalis, cui competit *inferior vel media juſtitia*. Gallis *Seigneur voier*, quaſi *Vicarius*, Car. du Freſne: quos de minoribus cauſis cognoviſſe diſcimus ex L. Longob. *l.* 2. *tit.* 52. §. 7. & *per pagos* (ſeu *vicos*) *conſtitutos fuiſſe*, ait Walafr. Strabo: Recentiores poſtmodùm *Majores* & *Villicos villarum* appellavêre, de quibus vide complura apud Car. du Freſne, *Gloſſar*.

VIARUM Curatores, apud Romanos, ab Auguſto inſtituti, memorantur Suetonio, *in eo*, *c.* 37. *Nova officia excogitavit: curam operum publicorum, viarum, aquarum* &c. & Capitolino *in Marco*, de quo poſtquam *vias urbis atque itinerum diligentiſſimè curâſſe* dixerat, addit, *c.* 11. *Dedit præterea Curatoribus regionum ac viarum poteſtatem, ut vel punirent, vel ad præfectum urbi puniendos remitterent eos, qui ultra vectigalia quicquam ab aliquo exegiſſent. Jus autem magis vetus reſtituit, quàm novum fecit.* Curabantur ab iis *Viæ*, in certa ſpatia diviſæ, unde *ſtationes viarum*, apud Statium, *l.* 4. *Sylv.* 9. *v.* 16. ad Plotium,

> — . . *priusquam*
> *Te Germanicus arbitrum ſequenti*
> *Annonæ dedit, omniumque latè*
> *Præfecit ſtationibus viarum.*

ad quem locum, Barthium vide, & de *Viarum Curatoribus* hiſce plura apud doctiſſimum optimique Judicii Taciti Commentatorem, *l.* 3. *Annal.* nec non ſuprà aliquid voce *Via*: it. ubi de *Quatuorviris viarum curat.* Certè & ſequenti ævô *Viæ* ac Itinera ſolicitè à bonis Principibus curata, uti patet ex *tit. de itin. mun. in C. Theodoſ.* & *in l.* 4. *Cod. de Privileg. domus Aug.* Vide quoque Leonem Imperator. *in Tacticis, c.* 20. §. 71. & ſuprà *Strata*. At apud Thebanos olim ſternendarum in oppido viarum cura miniſterium ſordidiſſimum habebatur: quod cùm Epaminondæ, Bœotarchiâ defuncto, contumeliæ causâ cives irati demandâſſent, ſine ulla cunctatione id recepit, daturumque ſe operam, ut brevi ſpecioſiſſimum evaderet, aſſeveravit. Quod & effectum dedit, mirificâ enim procuratione abjectiſſimum priùs negotium, pro ampliſſimo ornamento expetendum, Thebis reddidit, Val. Max. *l.* 3. *c.* 7. *ex. ext.* 5. &c.

VIARUM Exploratores, vide ſuprà in hac voce.

VIATICUM, apud Tacitum, *l.* 1. *Annal. c.* 37. ubi de ſeditione legionum Germanicarum, *Non abſceſſêre quintani unetvigeſimanique, donec iiſdem in æſtivis contracta ex Viatico amicorum ipſiuſque Cæſaris pecunia ſolveretur*: quid ſit, ex ſeqq. patebit. Et quidem olim *Viaticum* Proconſulibus apud Romanos datum, cum in provincias irent. Poſtquàm enim Comitiis Centuriatis, Conſules in annum ſequentem deſignati erant, tum alter Conſulum, qui Magiſtratum gerebat, ad Senatum de provinciis referebat, quæ futuræ Conſulares, quæ Prætoriæ eſſent: Quod ubi conſtitutum, tum illæ, quæ Conſulares erant, Conſulibus deſignatis decernebantur, ut eas vel ſortirentur vel inter ſe compararent. Hôc factô Conſulatûs ſui tempore Legem ad Populum per Curias congregatum ferebant de imperio militari, ſine qua bellum gerere non poterant & ſic Provinciæ SC. ornabantur. Pertinebant autem ad ornamenta, latitudo Provinciæ, magnitudo Exercitus, ſtipendium in milites, *Viaticum* in Legatos & cohortem, comitatus & cœtera generis ejuſdem; quæ quidem, quoniam non omnibus eâdem amplitudine numeròque conceſſa ſunt, propterea, cùm ea decernebat Senatus, tum Provinciæ aut Præſides ipſi ornari dicebantur. Ad *Viaticum* pertinebat annulus aureus, qui, teſte Zonarâ, Magiſtratibus peregrè proficiſcentibus de publico dabatur; Item veſtes, vaſa, vehicula, munus, tabernacula aliaque iſtiuſmodi, quæ inſtrumenta locata fuiſſe, indicio eſt P. Ventidius, qui, ut A. Gellius, *l.* 15. *c.* 4. ſcribit, victum quæſivit comparandis mulis, & vehicula Magiſtratibus, qui ſortiti Provincias forent, præbenda publicè conduxit, utpote ἐργολάβος & præbendorum manceps. Unde Cicero, 4. *Verr. c.* 5. *Majores noſtri neminem, qui cum poteſtate aut legatione in Provinciam eſſet profectus, tam amentem fore putârunt, ut emeret argentum: dabatur enim de publico: aut veſtem, præbebatur enim Legibus: mancipium putaverunt; quô & omnes utimur & non præbetur à Populo. Sanxerunt ne quis emeret mancipium, niſi demortui in locum.* Vide quoque Livium, ubi ait, *neminem ante L. Poſtumium Coſ. in itinere faciundo ullis unquam ſociis aut provincialibus, in ulla re oneri aut ſumtui fuiſſe; quia Magiſtratus mulis tabernaculiſque & omni aliô inſtrumentô militari fuerint ornati*, *l.* 42. *c.* 1. Poſteà Auguſtus, ſublatâ locatione publicâ, pecuniam ejus locô dari conſtituit, teſte Suetoniô, *in eo* & Dione Caſſiô, *l.* 54. Itaque & Alexander Severus, ut tradit Capitolinus, *c.* 42. Veterum exemplô, argentô & neceſſariis, Magiſtratus, quos in provinciam mittebat, ſolebat inſtruere, ita ut Præſides Provinciarum acciperent argenti pondo vicena, phialas ſenas, mulos binos, equos binos, veſtes forenſes binas, domeſticas ſingulas, aureos centenos, Cocos ſingulos. Quanquàm ex verbis Appii apud Ciceronem, *Fam. l.* 1 conjici poſſe videatur, extremis Reipubl. temporibus, eos, qui legem Curiatam non habuiſſent, rem quidem militarem attingere potuiſſe, *Viaticô* autem publicô fraudatos fuiſſe, atque ita ſuo ſumtu in provincias iviſſe, Joh. Roſinus, *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 42. &c. Etiam peculium & facultates militum *Viaticum* ſignificare, patet ex Suetonio, *in Julio*, *c.* 68. *Ingreſſo civile bellum Centuriones cujuſque Legionis ſingulos Equites è Viatico ſuo obtulerunt.* Et Horatio, *l.* 2 *Epiſt.* 2. *v.* 26.

> — — *Luculli miles collecta* Viatica *multis*
> *Ærumnis* &c.

Sic Ulpianus, *l.* 17. *ff. de reb. cred. Si filiusfamiliâs* Viaticum *ſuum mutuum dederit.* Quanquàm ibi in propriâ ſignificatione accipi videatur, cùm additur, *cùm ſtudiorum causâ Romæ ageret*. Et *magnum Viaticum* P. Claudius, *Annal. l.* 1. pro magna facultate & paratu magno poſuit, ſed A. Gellius *novè poſitum* & ad Græcorum imitationem, qui ἐφόδιον, à ſumtu viæ ad aliarum quoque rerum apparatus traduxerint, arguit, *l.* 17. *c.* 2. Athenis hoſpites quoque, cùm reditum ad ſuos Lares pararent, inter alia xenia *viaticô* quoque fuiſſe inſtructos, diximus *ſuô locô*. Apud veteres Chriſtianos ad ſacra tranſlata vox eſt, & Sacramenta duo, Baptiſmus ac S. Cœna, ἐφόδια ſeu *Viatica*, quaſi viæ (talis enim vita noſtra) *ſubſidia* vocata ſunt. Hinc Baptiſmus, quòd ſola hæc eſſet via ordinaria ad Chriſtianiſmum, Ἐφόδιον paſſim appellatur & apud Greg. Naz. Baptiſta, Sacramentum adminiſtrans, ἐφοδιάζων, *viaticô inſtruere*, dicitur. Vide quoque Baſilium, *Homil. de S. Baptiſmo*, ac Balſamonem *ad Interr. Can. Tim. Epiſc. Alex.* Et Cœna Domini *Viaticum* dicta, tum reſpectu viæ hujus, ad quam piè tranſigendam magnum inſtrumentum eſt, tum reſpectu mortis, quæ ad futuram vitam via eſt. *Can.* 13. Concilii Niceni Εἴ τις ἐξοδεύοι, τοῦ τελευταίου ἐφοδίου μὴ ἀποστερείσθω, *Si quis decedat, Dominicô viaticô ne fraudetur.* Quô pactô indigitare Patres voluerunt, ex ordinatione Domini, utrumque Sacramentum ad ſalutem neceſſarium omnino eſſe. Quod cùm quidam eouſque, extendere inciperent, ut damnari crederent, quotquot neque Baptiſmi, neque Cœnæ fuiſſent participes facti adeoque & mortuos baptizarent, & ſymbola Euchariſtiæ, panem ac vinum, in os illis inderent, damnata conſuetudo eſt *Can.* univerſalis Synodi Penthectæ 83. & Carthaginenſis apud Balſamonem, 9. ubi is error pluribus deſcribitur. Vide Iſaac. Caſaub. *Exercit.* 16. *contra Baron.* §. 52. Hinc *Viaticulum*, apud Appulejum, *Metamorph. l.* 7. *Viaticulum mihi corraſi*: quâ voce, quod ad ſumtum pater filiæ deſtinaverat, venire Ulpiano, in *l.* 18. §. 1. *in fin. ff. de jud.* Briſſonius ait.

VIATKA, urbecula Moſcoviæ Orientalis ad fluv. cognominem cum caſtro munito, 120. mill. paſſ. à Cazano in Boream. Caput provinc. cognominis, quæ verſùs Tartariam deſertam & Viatkam fluv. inter Permiam eſt ad Boream & Ceremiſſos popul. regnumque Calanenſe ad Auſtrum. Sub Moſcis.

VIATOR, latè accipitur, apud A. Gellium, *l.* 12. *c.* 3. *Quum Magiſtratus Pop. Rom. virgis quempiam verberari juſſiſſent, crura ejus & manus ligari vincirique à* Viatore *ſolebant, iſque qui ex collegio* Viatorum *officium ligandi haberet, Lictor appellatus eſt.* Ubi, cùm Miniſtri Magiſtratibus eſſent Lictores, *Viatores*, Accenſi, Scribæ, Statores, Præcones, in generali acceptione *Viatoris* vocabulum ſumitur, vide Lipſium, *Elect. l.* 1. *c.* 23. Propriè verò id hominum genus vox notavit, qui *à villis ad Senatum Patres accerſebant*. C. Plinius, *l.* 18. *c.* 3. Unde Feſtus, *Viatores*, inquit, *appellantur, qui Magiſtratibus apparent; eò quia initiò omnium tribuum, cum agri in propinquo erant urbis, atque aſſiduè homines ruſticabantur, crebrior eorum opera erat in via, quam in Urbe: quod ex agris plerumque homines vocabantur à Magiſtratibus, & frequens eorum erat ab agris in Urbem via.* Quibus conſentit Columella, *in præfat. l.* 1. *Illis temporibus Proceres Civitatis in agris morabantur, & cùm conſilium publicum deſiderabatur, à villis arceſſebantur ad Senatum. Ex quo, qui eos vocabant*, Viatores appellati ſunt. Breviùs Cicero, *Catone maj. A villa in Senatum arceſſebantur Curius & cæteri ſenes; ex quo qui eos arceſſebant*, Viatores *ſunt nominati.* Interim haud rarò cum *Viatoribus* Lictores confundi videmus, apud priſcos. Unde ad veterem hunc in agris commorandi Procerum Magiſtratuumque morem alludens Claudianus, *Panegyr. de Conſul. Manlii Theodori*, *v.* 7. ait,

> *Attamen invitum blandè veſtigat & ultro*
> *Ambit honor, docuit toties a rure profectus*
> *Lictor, & in mediis Conſul quæſitus aratris*, &c.

Utebantur autem *Viatoribus* Conſules vocandi & nuntiandi causâ: ut & Prætores: quod vetus docet Inſcriptio, quæ Romæ viſitur in Campo Martio: *T. Staberio. Secundo. Coactori. Argentario. Viator. Conſularis. & . Prætorius. ſibi. & . Claudiæ. Stratoniæ. uxori.* Sic alter lapis ibid. in Foro Boario, *T. Staberius. Epigonus. Viator. Conſularis. ſibi. & . ſuis. Libertis. Libertabuſque. poſteriſque. eorum.* Tribuni item Pleb. T. Livius, *Dec.* 1. *l.* 2. *Ardens igitur irâ Tribunus Viatorem mittit ad Conſulem; Conſul lictorem ad Tribunum* &c. Eorum, ſicut & Præconum, Decuriæ erant, quæ à Conſulib. legebantur & mercede afficiebantur, uti teſtis eſt antiqua tabula, apud Car. Sigonium, *Comment. de antiquo jure Civium Rom.* Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 7. *c. ult. cum Paralipom.* Thomæ Dempſteri. Ædilibus *Viatores*, non minùs ac præfatis Magiſtratibus, fuiſſe, Varro innuere videtur, cùm, *Ædiles*, ait, *ſiquis ſervos publicos, non modò prehendi non poſſunt, ſed & ultro ſummovent Populum.* Quæſtoribus verò Lictores ac *Viatores*, negat Idem. Erant illi liberati ſervitute, manuque miſſi, antequàm apparerent ac ſervirent Magiſtratibus; & licèt cives Romani non eſſent, ſed tantùm liberi, olim tamen pro parte bonorum dimidia, Teſtamenti factionem habebant, Petrus Faber, *l.* 11. *Semeſtr. c.* 24. Vide T. Popmam, *de Operis Servorum*, ut & ſuprà, ubi pluribus egimus de Servis *Publicis*, nec non voce *Curſores*. Aliàs *Viator* quemlibet itinerantem notat: quô ſenſu Dempſterus cothurnis grandioribus, ut à luto defenderentur, *Viatores* non minus ac Venatores, uti

[illegible] docet, *ad Rufin. l.* 5. *c.* 8. Eorundem habitum [illegible] [illegible] balem comedere olim [illegible] esse, accin[illegible] idel. calceatos & baculis nitentes, legimus Exod. c. 12. v. 10. de quo ritu [illegible] plu[illegible] agit Sam. Bochartus, *Hieroz. parte prior. l.* 2. *c.* 50. ubi non hunc solum; sed & alia Scripturæ loca, quibus ad hujusmodi *Viatorum* habitum morisque alluditur, eruditè exponit. Vide quoque hic passim, ubi de *Baculo*, *Pera*, *Peregrinatione* &c. In specie *Viator* cognominatus est, ob peregrinationes multifarias, Fridolinus, Scotorum & Hiberniæ Regis filius, qui Evangelio votias per regiones annuntiato, obiit A. C. 514. magna nominis sui apud Helvetios, Glaronenses inprimis, aliosque famâ relictâ, vide Stumpfium, *Chronicô Helvet.* Simlerum, de *Republ. Helvetiorum*, Alios. Sed & *Viatores*, in Ecclesi. Romana. Fratres [illegible] conversos, quod, pro negotiis Monasteriorum, crebrò se [illegible], à Præfectis missi, committant, docet Car. du Fresne, *Glossar.* ubi & *Viatorem* vocari parvum cyathum, vel cochlear, quô *Viatores* olim usi, addit ex Hesych[illegible] Βιατος, κυάθιον μικρόν, [illegible].

VIBALI, populi Hispaniæ Tarraconens. quorum locus *Formi[illegible] Pineto & Molerio* dicitur. Vide *Bibali*, & *Forum Bibalorum Ptol.*

VIBANTANARI[illegible], [illegible] Terangitarum, in Sarmatia Europæa, nunc *Bar* in [illegible] superior[illegible]. Al[illegible] est [illegible], oppidul. ad Tyrant Hav. in Podolia [illegible], 50. mill. pass. à Baro in Meridiem.

VIBELLIUS, [illegible].

VIBENNA, [illegible], qui Tarquinio Prisco auxilia adduxit. Alii sic *Cælem* cognominant.

VIBERI *Plinio, l.* 3. [illegible] Rhodani [illegible] accolæ: Eosdem apud eundem *Juberi* vocari [illegible] Simlerus, in [illegible] libello, etsi Gelenius, ut idem ait, pro *Juberi Viberi*, ubi de Augusti tropæo [illegible] fit, [illegible]. Sunt nam Vallesiæ partem tenent. Simler. Vide in voce *Vadia*. Observat Munsterus, *l.* 3. montem Furcam, unde Rhodanus [illegible], dictum Coarum, Urselium & *Juberum*. Est etiam [illegible], unde Fluvius fluv. quem quidam Rhodum [illegible] nominatus. An à *Via* dicti, quod apud c[illegible] via? Quidam eum [illegible] volunt esse Urianos aut U[illegible], [illegible] Uriensi. nec absurdum. inquit Simlerus, eundem populum ab utraque parte alicujus montis habitare. Sunt U[illegible] hi [illegible], [illegible] tamen sunt proprium consilium & Ammanum habeant, sed qui ab Urnis confirmari necesse habet: quoties[illegible] causæ [illegible] disceptantur, duo ex Uriorum Senatu [illegible] illorum [illegible] solent. Iidem peculiare signum *cyn pauer* habent. Sed quando majus signum *das hauptpaner* Urii explicant, supprimunt [illegible]. Vide Joh. Bapt. Plantinum, *Helv. Antiq.* & [illegible]. Simlerum, *Desc. Helv.* &c.

VIBIA Polla, Matrona Romana, memoratur Jacobino, *Append.* c. 10. ubi de monumento ejus, quod *sibi & Conjugibus, Libertis Libertabusque Posterisque* comparavit, agit. Fuit id Romæ, in via Appia, ad D. Sebastiani, in Tabernæ pavimento, ut Achilles Statius habet & Fontejus, *Comment. de prisca Cæsiorum gente*, *l.* 2. c. 18 conspiciunturque in utroque sepulchri latere flammæ insculptæ. Adeo enim exoptabant Veteres in sepulchris suis ignem coruscare, ut, qui perpetuas lucernas habere non poterant, neque vulgaribus contenti erant, ii, ut poterant, perennem æmulantes flammam, in sepulchrorum lapidibus, ardentis ignis imaginem curarent insculpi. Unde & in Beneciæ Proculæ filiæ L. Be[illegible] Proculi & Cæsiæ Victricis monumento, quod Ravennæ in æde Johannis Apostoli conditum est, vas conspicitur aff bre factum, e cujus apice flamma tenuissimis linguis ascendens emicat, vide Jos. Bapustum Fontejum Primonenti [illegible]. Fortun. Licetum *de reconditis Antiquorum Lucernis*, *l.* 3. *c.* 3. & supra, ubi de *Lucernis*.

VIBIA [illegible] ancilla Liviæ Aug. cujus mentionem servat Inscr. *Ossa* [illegible] *Liviæ Aug. Ser. ab. argento. potorio*, *item*, *i.* vide. L. Vibius &c.

VIBIDIA, Virginum Vestalium vetustissima, sub Claudio, cujus precibus Messalina tentavit veniam à marito impetrare, Tacit. *l.* 11. *Annal.* c. 32. 34. Magna enim earum auctoritas, etiam in his fuit. Unde Cicero [illegible] *Atratia*. *Si quamquam delinquero*, *nulla sunt Virgines*, *quæ pro me deprecentur*.

VIBIDIUS Varro, prodigus & ob flagitia egens, idroque à Tiberio Senatu motus, Tacit. *l.* 2. *Annal.* c. 48.

VIBI Forum, *Plin. l.* 3. c. 17. oppid. Pedemontii, *Bibiena Ferrar. Bricaio* est [illegible], castrum Marchion. Saluttiarum ad [illegible] B[illegible]ralcum, vix 3. milliar. à Luceria, ad montium radices.

VIBILIA, Dea apud Romanos, [illegible] ab erroribus viarum liberabat. Arnob. *l.* 4.

VIBIO, vide *Tarbellicæ Aquæ*.

VIBISCI, vel *Ubisci*, Galliæ Aquitanicæ populi. *Ptol.*

VIBISCUM, seu VIVISCUS, oppid. Gall. in fin. Sedunorum in ora B[illegible] Lemanni. *Vevis* hodie, *Bivelrands* Gall. *Vevay*, oppid. Helvetiorum, In agro Bernensi, 13. mill. pass. à Lausanna in Ortum Versus Occasum, 20. ab Agauno in Boream. Vide *Vivi[illegible]*.

VIBIUS Avitus, [illegible] Nerone, Galliæ Germaniæque inferioris præses, Plin. [illegible] 34. c. 7.

VIBIUS Crispus, de quo Tacit. *l.* 2. *Hist.* c. 10. *Pecuniâ*, [illegible], *ingeniô inter claros*, *magis quàm inter bonos*. Accusationes eum præmio exercuit.

VIBIUS Fronto, præfectus equitum. Tacit. *l.* 2. *Annal.* c. 68. Vide ad eum Lud. D'Orleans, *p.* 95.

VIBIUS Marsus, vetustis honoribus & illustris studiis, sed à Sabino Secundo tanquam A[illegible] impietatis [illegible] conscius ejusdemque adulter, accusatus, ac tandem inediam destinans evasit. Tacit. *l.* 6. *Annal.* c. 47. & *l.* 11. *Annal.* c. 10.

VIBIUS Pansa, vide *Cajus*.

VIBIUS Secundus, Eques Rom. accusantibus Mauris, repetundarum damnatus & Italia exact[illegible] est; ne [illegible] plecteretur Vibii Crispi [illegible] favore [illegible], Nerone imperante, Cornelio Celso Consule, Tacit. *l.* 14. *Annal.* c. 28.

VIBIUS Sequester, Auctor [illegible], ad fil. Virgilianum, *De[illegible] Geographicum*, de [illegible], *Lacubus*, *A[illegible]bus*, *Sylvis & Populis*. Hunc Boccatius ex[illegible] nomine Mazochius edidit Romæ, Aldus Manutius Venetiis A. C. 1514. Tandem correctiùs prodiit, cum Josiæ Simleri Voss. *de Hist. Lat.* *l.* 3 *p.* 727. *Idem de Philol.* *c.* 11. §. 11. *p.* 57. & [illegible], *c.* 43. § 9. *Nic. Lloydius*.

VIBIUS Serenus, Proconsul ulterioris Hispaniæ, de [illegible], sub Tiberio, damnatus ob atrocitatem morum, in insulam Amorgum deportatur, Tacit. *l.* 4. *Annal.* c. 13. ab exilio retractus, & [illegible] catenâ vinctus in Senatum inductus est, cum filio accusante Patrem, structas Principi insidias, missos [illegible] Galliam [illegible] bello, [illegible] eidem & teste. Et licet quæstio ex [illegible] adversa filio accusatori fuerit, hicque [illegible] causam vulgi rumore territus urbe cesserit, tamen retractus Ravenna exequi accusationem à Tiberio adigitur. Is est quæ Serenus [illegible] iterum Amorgum deportatur. Ibid. *l.* 4. *Annal.* c. 28.

VIBIUS Serenus, accusator sub Tiberio, qui licet falsam Fontejum Capitonem Proconsul. Africæ, criminis [illegible], tamen velut sacrosanctus tutus fuit, & calumniam innoxio impunè intercedit. Tacit. *l.* 4. *Annal.* c. 36. Vide *Lentum*.

VIBIUS Trebonianus Gallus, Mœsiæ [illegible] Præses, [illegible] Gothis Decio Imperatore, postea ab una legione Augustus salutatus, ascitô collegâ fil. Volusiano, Scythas ignominioso à pace placavit mox Æmiliano Imperatore proclamatô, cæsus, A. C. 255 Aur. Victor, Jornand. *de rebus Goth.* Zonar. *tom.* 2.

VIBIUS Virius, author Campaniæ defectionis à Romanis ad Annibalem. Is mortem sibi conscivit ante deditionem, & multis civibus Senatoribus, ut idem quoque facerent, persuasit. Vide Livium, apud quem orationem Vibii legas, *l.* 6. *dec.* 3.

VIBIUS Volusianus, Aug. Galli Augusti filius; memoratur utrique Victori. Vide *Gallus*, item *Volusianus*.

VIBO, seu VIBON, urbs olim, nunc castrum Bruttiorum in ora sinus Vibonensis, *Golfo de Eufemia* vulgo, *Hippo* Mela, *l.* 2. c. 4. & *Hipponium* Straboni dicitur; *Bivona* Bar[illegible].

VIBULENUS gregarius in Pannonicis legionibus miles, qui ante tribunal Blæsi, adlevatus circumstantium humeris, ad incendendam seditionem & Legato invidiam, fratrem suum, per ejus gladiatores occisum & insepultum abjectum esse ementitus fuerat. Postea verò, adveniente Drusô, Tiberii filio, cum Percennio interfectus. Tacit. *l.* 1. *Annal.* c. 22. 28 & 29.

VIBULENUS (Dioni *Vibilius*) Agrippa, eques Romanus, majestatis postulatus Q. Plautiô, Sext. Papinio consulib. Sed cum perorassent accusatores, in ipsa Curia depromptum sinu venenum hausit: prolapsusque ac moribundus, festinatis lictorum manibus in carcerem raptus est faucesque jam exanimis laqueo vexatæ, Tacit. *l.* 6. *Annal.* c. 40.

VIBULLIUS, Prætor, sub Nerone, Tacit. *l.* 13. *Annal.* c. 28.

VIBULLIUS Agrippinus, vide *Marcus*.

VIBULLIUS Ruffus, inter Duces Pompejanos, cujus res in eô belli maximas esse judicatas, à Pompejo ipso, scribit Cicero, *ad Attic.* *l.* 8. *Ep.* 12. de quo Cæsar, *l.* 3. *de Bello Civ.* c. 10.

VIBURGUM, urbs Jutiæ Borealis, Episcopalis sub Archiepiscopo Lundensi, prope Limicum Sinum, vulgo *Wiburg*. 70. mill. [illegible] à Ripa in Boream, 40. ab Arhusia in Occasum, Media inter Oceanum Germanic. ad Occidentem & Codanum sinum, ad Ortum, 40. mill. pass. Longa est ejus Diœcesis 12. milliar. German. ab Ortu in Occasum, 16. continens Præfecturas, 208. parœcias, 3. castris, quot urbibus, *Viburgi*, *Nibe* & *Schere*, constantes.

VIBURGUM, caput Careliæ, cum arce permunita, à Moscis frustra aliquoties tentata, Vulgò *Wiburg*, Episcopal. sub Archiepiscopo Rigensi, versus oram sinus Finnici, cum portu peramplo. 45. mill. pass. à Kexholmia in Occasum, in ora lacus Ladogæ, 106. à Narva in Boream.

VICA Pota, Dea victoriæ præses, à vincendo & potiundo, apud Liv. *l.* 2. c. 7. Ciceronem, *l.* 2. *de Legib.* c. 11. Senecam, *in Ludo*, *de Morte Claudii Cæsaris*.

VICARIA, apud Recentiores, officium & dignitas *Vicarii*, sicut *Comitiva* Comitis, & *Magisteria* dignitas Magistri Officiorum; Salmas. *ad Spartian. in Geta*, c. 2. & *Treb. Pollionem in 30 Tyrannis*, c. 17. Item districtus *Vicarii*, unde hodieque Galliæ aliquot locis nomen. Dictus autem est sequiori ævô *Vicarius*, qui vice Comitis aut alterius Judicis partes exequebatur in minoribus oppidis, pagisque, Gallis *Viguier*, in minoris videl. momenti causis, nam graviores aut criminales causæ ad Comites spectabant. Iidem tributa colligebant & exigebant in suis districtibus, [illegible] quibus proin *Villici* seu *Majores Villarum*, quorum illa posterior[illegible] hodie cura est, originem traxisse videntur. Vide de illis plura apud Car. du Fresne, *Glossar.* & aliud supra in voce *Vicarius*. [illegible]. Olim verò *Vicarius* servus apud Romanos servi, in majori familia, dictus est, qui nimirum ordinario servo serviebat. Auctor enim Ulpianus est, *l.* 17. *ff. de pecul.* ordinarios servos sub se vicarios habuisse, utque velut Dominos sic [illegible], ut *Vicarii* essent cum suis peculiis, in peculio ordinariorum: indeque *Vicarios* nuncupatos esse. *Persius*, [illegible] idem, [illegible] 3. §. [illegible] 7. *ff. de fur. & serv.* Hinc Scævola, *l.* 21 *ff. de pecul.* Si Sticho manumisso, inquit, *peculium legatum sit*, *& Titus servus peculiaris*: *quantum peculii detractum erit*, *ob id quod domino debetur*, *tantum ei ac[illegible]*. Vicarius legatus est, *Jumarius* [illegible]. Hujusmodi Servos [illegible] [illegible] *præpositum* apud Sueton. c. 76. Julius: qui a [illegible] officium [illegible] curabit, cum antea Tironem Mon[illegible] [illegible] retenere. [illegible] servo, T[illegible] 2. c. 27. servos Cæsaris [illegible] & Hanc[illegible]

Capiecat.

Captivavit. Hic poſtquam [illegible] *dedit eum huic gnato ſuo pe*[illegible]*rem.* Apud Ulpianum vero, *l.* 4. §. 3. *ff. de his qui not. infam.* Pomponius ſcribit, *eum, qui in ſervitute peculiaria mancipia* [illegible] *habuit, infamia notari poſt libertatem*: de ſervis ordinariis loquens, [illegible] mancipia ſua proſtituentibus. Eâdem ratione & [illegible] erat, uti iterum ex Ulpiano diſcimus, *l.* 6. §. 3. *ff. de* [illegible] & Celſo, *l.* 25. *ff. de pecul. leg.* Quemadmodum in veteri Charta *Ypo*[illegible] occurrit, ut vidimus ſuprà voce *Su*[illegible]. Atque hoc eſt, quod Horatius ait, *l.* 2. *Sermon. Sat.* 7. *v.* 79.

Sive Vicarius [illegible] *qui ſervo paret, uti mos*
Veſter [illegible] *conſervus*, &c.

Erant autem inter vulgares ſeu *Vicarios* ſervos Lecticarii, Capſarii, Librarii, Anteambulones, Curſores, Topiarii, Viridarii, Paſtores, Saltuarii, Diætarii, Aquarii, Obſonatores, S[illegible]tores, Vocatores, Piſtores & Coci, numerandi, docente Tit. [illegible] *de* [illegible] *ſervorum.* Vide quoque Laurent. Pignorium in *Comment. de Serv.* Poſtmodum ſub Imperatoribus ſic dictus eſt Vir ſpectabilis Præfecti Prætorio *Vicarius*, qui ex mandato Principis in Diœceſin aliquam, multas habentem provincias, mittebatur. *tit. Cod. de off. Vicar.* Cujuſmodi *Vicarii* in Oriente tres erant; Unus Diœceſeos Aſianæ, qui provincias VIII. adminiſtrabat, *Pamphyliam, Lydiam, Cariam, Lyciam, Lycaoniam, Piſidiam, Phrygiam Pacatianam & Salutarem.* Alter Ponticæ, cui ſuberant provinciæ XI. *Bithynia, Galatia, Paphlagonia, Honorias, Galatia Salutaris, Cappadocia utraque, Helleſpontus, Pontus Polemoniacus, Armenia I. & II.* Tertius Diœceſeos Thraciarum, ſub cujus diſpoſitione erant, *Thracia, Hæmimontus, Rhodope, Mœſia & Scythia.* In Occidente verò unus *Vicarius* erat urbis Romæ, cui ſuberant Conſulares & Correctores *Italiæ*, Præſideſque, *Sardiniæ, Corſicæ, Valeriæ.* Alter ante Juſtiniani tempora, *Vicarius Africæ*, cui ſuberant Conſulares *Byzacii & Numidiæ*, Præſides item *Tripolitanæ & Mauritaniæ.* Tertius erat *Vicarius Hiſpaniarum*, cui ſuberant Conſulares, *Bæticæ, Luſitaniæ, Gallæciæ*; Præſides *Tarraconenſis, Carthaginenſis, Tingitanæ & Inſul. Balearium.* Atque hæc ante Juſtinianum, qui *Vicarios Aſianæ & Ponticæ Diœceſ.* abrogavit, & utriuſque in unicæ provinciæ *Galatiæ* ſcil. Pacatianæ, adminiſtrationem, Africæ quoque *Vicariam* in propriam Præfecturam Prætoriam, commutavit. Vide *Notit. Imper.* Caſſiodorum, *Var. l.* 4. *Epiſt. ad* [illegible] Briſſonium, Alios. De *Vicariis Decan. Tribunorumque* alibi. In *Canonibus* Conciliorum *Vicarii*, Græcè T[illegible], frequenter occurrunt, atque Legati Eccleſiarum Latinè exponuntur, uti docet Clariſſimus Suicerus voce hâc. Apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores *Vicarii* dicuntur, qui vices agunt Parochi, de quibus eſt titulus apud Gregorium IX. & in *Sexto.* Item *Beneficiati* quidam in Eccleſiis Cathedralibus, qui majoribus Miſſis decantandis & officiis Eccleſiaſticis peragendis potiſſimùm addicti erant, ut eoque vices Canonicorum peragebant, hinc *Canonici Vicarii* etiamnum dicti. Nec non, qui vice Monaſteriorum, aut Religioſorum virorum vel Eccleſiarum, domino feudali offerebantur, ut de prædiis ab iis acquiſitis, neque *amortizatis*, reſponderent &c. de quibus omnibus Car. du Freſne ubi ſuprà, qui etiam de titulo *Vicarii S. Petri & Apoſtolorum*, vel *Apoſtolicæ Sedis*, in eadem Eccleſ. Pontifici Romano tribui ſolito, de titulo *Vicarii Sedis Apoſtolicæ*, qui alias [illegible] *Sedis Apoſtolicæ*, cui nempe Pontifex in Eccleſiis vel provinciis ſuas vices committit, cujuſque dignitatis formula extat, in *Epiſtolis* Gregorii M. Joannis VIII. Sergii II. Aliorum. de *Vicario* tandem *Pontificis in Spiritualibus Romæ*, cujus munus deſcribitur in Bulla Benedicti XII. ibidem nonnulla. Vide quoque ſuprà voce *Altharista, Aſiſi, Chaliſa.*

VICARIUS Imperii, item *Vicarius Generalis Imperii*, nomen ac titulus illis tribui ſolitus, quos Imperatores ac Reges Romani, cum ipſi per ſe negotiis Imperii ſufficere non poſſent, ex Aulæ ſuæ Principibus conſtituebant, qui ſub dignitate *Comitis Palatini* vices Imperatoriæ agerent, & ſupremô jure cauſas dijudicarent: cujuſmodi munus primitus cum perſona, quæ ei præficiebatur, exſpirabat. Item, quos Imperator, extra provinciam diſcedens, in Reipublicæ adminiſtratione ſibi ſubſtituebat: quemadmodùm Otto M. in Italiam proficiſcens *Vicarium* ordinavit Hermannum Brunſuicenſem, qui, ſe abſente, Imperii curam gereret: Fridericus I. filios ſuos Henricum Regem & Philippum Sueviæ Ducem: Alii alios, de quibus videre eſt Cæſarium Heiſterbacenſem, *l.* 1. Goldaſtum, *Tom. I. p.* 381. cæteroſque *Rerum Germanic. Scriptores.* Quæ dignitas hæreditaria poſtmodùm facta, & non ſolum abſentibus Imperatoribus, ſed & iis mortuis, Interregni tempore, à *Vicariis Imperii* exerceri ſolita eſt. Ita enim *Conſtitutio* Ruperti Imperat. *de jure Comitatus Rheni fuiſſe &* [illegible], *cum Romanus Imperator vel Rex ultra montes in Italiam progreſſus fuerit,* [illegible] *abſentia*, Vicariatum Imperii *in Germania, Gallia & Regno Arelatenſi ad Comitem Palatinum Rheni pertinuiſſe & pertinere*, apud Goldaſtum, *d. l.* De quo quidem Comitis Palatini jure, ut & de *Vicariatu Imperii*, ad eum in partibus Rheni & Sueviæ, quæque Franconico jure utuntur, ac Ducem Saxoniæ in partibus Saxonico juri ſubjectis, durante Interregnô, ſpectante, pluribus agit Gevvoldus, *Tr*[illegible] *Vicariatu imperiali*, [illegible] W[illegible]dius, *Tractatu* [illegible] *Imperatori* [illegible] 12. [illegible]. Sed & [illegible] *Im*[illegible] nuncupati, qui ab Imperatore in terris d[illegible] *Vicariatum* [illegible] poteſt [illegible] transmittendam. Quod quidem maximè [illegible] in Italia & Galliis, quod varios Imperatores [illegible] Frederici Imperatoris [illegible] C. 1248. *Tom.* [illegible] *Imperii à* [illegible] *Vic*[illegible] apud C[illegible]enonum, in Charta A. C. 13[illegible] Comites [illegible] Matth[illegible] [illegible] Regni Imperialis [illegible] de la Scala & [illegible] gitimi, *Vicarii* [illegible] civitatibus Veronæ

& Vincentiæ &c. conſtituti leguntur. Formulam [illegible] hujuſmodi habes, apud Petrum de Vineis, *l.* 3. [illegible] apud Goldaſtum [illegible] *Imperial. Tom.* [illegible] hanc in item apud Car. du Freſne, *Gloſſario*, [illegible] apud Emucleatorem Lunæ, *l.* 2. *c.* 1. ubi is inter [illegible] [illegible], Vicarios Imperiales *fuiſſe* [illegible] *p*[illegible], *i. e. in urbem Romam, Papam &* [illegible], *qui hodie per* [illegible] *Papa* [illegible] *&* [illegible] *Regni Longobardici ſive Italici, qui* [illegible] *& Sabaudum* [illegible] *Regni Germanici* [illegible] *viget* &c. De *Vicariis* Regum Anglorum, [illegible].

VICARIUS Inquiſitionis, in Eccleſia Romana M[illegible] eſt qui abſente Inquiſitore negotium Inquiſitionis [illegible] ordinario ab ipſis Inquiſitoribus inſtitui [illegible] Clementis V. *Cum* [illegible]. Neque unum [illegible] ſed plures interdum *Vicarios* Inquiſitoris poteſtate [illegible] ejus provincia latè patet, ac multæ in ea c[illegible]. [illegible] *Vicarii* hic tamen Inquiſitor [illegible] poteſt, excepta ſolummodo definiti[illegible] & relapſorum ſententia, quam ſibi re[illegible] natio [illegible] & Solus inſ[illegible] à ſe Vicarius [illegible]. Aliquando tamen Papa Commiſſarium conſtituit [illegible] omnibus privilegiis ga[illegible], quibus ipſe [illegible] Commiſſario ab Inquiſitore conſtituto non [illegible] omnia Inquiſitori non æquatur, adeo inferior eſt [illegible], in ſingulis civitatibus [illegible] ſunt; His regulariter non ſolet concedi, ut inſt[illegible], unde tantùm poſſunt carceribus [illegible] monitô, aut in Caſu neceſſitatis. Quæ de [illegible] Limborchium, *H*[illegible] *Inquiſit.* [illegible] 3.

VICCINGI, appellati Dani [illegible] *Angl*[illegible] *piratæ*, quos *Buinger* Dani hodieque vocant. [illegible] Wormium *ad Monum.* [illegible]

VICECOMES, vicarius Comitis in plac[illegible] Comes ex ſuæ dignitate [illegible] in Angliæ auctoritate, eligebatur primum [illegible] poſtea ob tumultus exortos, Regi ele[illegible] tem ſæpiſſimè ad munus hoc potentiores [illegible]. Sic Edmundus Cornubiæ Comes [illegible] Richardi [illegible], Eduardus fil. primogenitus Henrici III. Ru[illegible] [illegible] fuere. Edwardi Confeſſoris ævo, *Vicecomes* [illegible] erat miniſter. Tranſiit dein vox ab officio, in [illegible]. Sic Guilielmus I. Balduinum Vicecomitem [illegible] ciſſe legitur, &c. Vide Henr. Spelmann [illegible] & ſtemmata *Vicecomitum*, à Regibus Angliæ [illegible] Radulphus Brooke, Vincentius [illegible] Anglici. Vide quoque ſuprà *B*[illegible].

VICEDOMINUS, nomen [illegible] præcipuè [illegible] dus Angliæ Rex dein in duo officia [illegible] Judices [illegible] & Vicecomites diviſit, Ingulphus, *p.* 870. *De* [illegible] *c.* 38. *col.* 1640. *Quicunque*, inquit, *Vicedominatum* [illegible] *rerum adminiſtrationem per pecuniam obtinere* [illegible], *&c.* Apud alias quoque gentes, *Vicedominus*, qui [illegible] obtinet, [illegible], in verſione Græca [illegible] 45. Villicus, Major Domus, Vicarius, ju[illegible]. Namque apud Romanos, in Domini locum, [illegible] *l.* 12. *in princ.* Villicus ſucceſſit, ideoque [illegible] quando dictus eſt, ut in *Actis* SS. [illegible] *loci Vicedominum, vicinum ex paralyſi d*[illegible]. Familiæ namque tutelam, inquit Appu[illegible] præminebat Dominus, iſque ratione [illegible] ſtodiebat: *Epitropos* Latinis Græci [illegible] *Princeps* dictus, ut infrà videbitur, in v[illegible] [illegible] ſordienſi, *Epiſcopus ad nutum Imperat*[illegible] i. e. *Vicarium per totam Thuringiam* [illegible] mum Bremenſem, *Vicedominatus* [illegible] poſt Principem in Regno rerum [illegible] ſcopus Bajocenſis & Comes [illegible] *An*[illegible] *g*[illegible], ſub Wilhelmo Notho fu[illegible]. Aliàs in Angliâ *Vicedominus* [illegible] docet Seldenus, *de Tit. Honor. Parte* [illegible] *Vicedominum* dictus quondam Maſſilienſis [illegible] dicebat, ſic ut [illegible] Gueſna[illegible] *nal. Maſſil.* A. C. 768. [illegible] Hæſit inprimis in Eccleſ[illegible] vox, ubi *Vicedomini Eccleſiarum* aut [illegible] ophani & Scriptoribus Græcis O[illegible] eſſent qui rerum temporalium ad Eccleſias [illegible] gererent, dum Epiſcopi, quorum vices [illegible] ſtituti erant, rebus ſpiritualibus & d[illegible] que verò Epiſcopis ſolum, ſed & Abbatibus [illegible], tales habere licebat. E[illegible], ut [illegible] (qui aliàs diverſi [illegible] ordine, ſumebantur [illegible] *Regalium* ſuorum, vel bellis [illegible] vel bona ſua [illegible] proprio [illegible] Viros nobiles in ſui tutelam adſciſcer[illegible] vaſſallos Eccleſiæ in aciem educerent [illegible] adminiſtraren[illegible] ut h[illegible] prom[illegible] cleſiaſticorum [illegible] aliq[illegible] bo[illegible] hanc ultrò, ut [illegible] defenſores [illegible] hoſtibus [illegible] alii [illegible] Epiſcopis [illegible] eniſus [illegible] mi[illegible] explarent [illegible] teris, atque ab iis quondam [illegible] Epi-

ſcopo

ſcopis quoque Romanis contigiſſe, liquet ex Actis Synodi Rom. ſub Johanne IX. A. C. 904. *can.* 12. ubi id prohibetur, & pluribus videre eſt, apud Lud. Thomaſſinum, *de Diſc. Eccl. circa Dignit. Eccleſ. Part.* 2. *l.* 4. *c.* 25. & 26. Sumſerant autem ſibi id juris in Epiſcoporum decedentium bona ipſi Principes, quod poſtmodum ultro Eccleſiis ceſſêre, uti aliquot exemplis docet Car. du Freſne *Gloſſar.* &c. Sed & *Vicedominum* Pontifex Romanus ex ordine Cleri & aliquando ex Epiſcopali conſtituebat olim, cui Epiſcopii vel Palatii Lateranenſis cura & adminiſtratio committebatur, in gubernanda domo, hoſpitibus excipiendis & domeſticorum cauſis cognoſcendis. Is Pontificem equitantem comitari ſolebat, unà cum Veſtiario, Nomenclatore atque Sacellario, ut eſt in *Ord. Romano* habebatque ædes ſuas in Palatio Lateranenſi, quas *Vicedominium* appellat Anaſtaſius Bibliothecar. *in Stephano* IV. ut alia omittam, de quibus præfatus *Gloſſarii* Auctor videri poterit, qui, inter alia, Eccleſias, quæ *Vicedominorum* appellatione Tutores ac Advocatos habuerint, has fuiſſe obiter adnotat: Ambianenſem, Belvacenſem, in Gallia, Cameracenſem, in Belgio; Carnotenſem in Gallia, Cumarum, in Italia; Gebennenſem, Laudunenſem, in Gallia; Lincolnienſem, in Anglia; Lucenſem, in Italia, ut & Parmenſem; Ravennenſem ibidem; Remenſem, Rothomagenſem, Silvanectenſem, in Gallia, & Tarvanenſem, in Belgio: vide quoque ſuprà, ubi de Eccleſiarum *Advocatis*.

VICELIACUM, vulgò VEZELAY, Monaſterium à Comite Gerardo conſtructum, ſub Carolo Calvo: in pago Burgundiæ Avalenſi vel Morvinno, in Epiſcopatu Æduenſi vel Auguſtodunenſi, ad fluv. Choram. Ibi Concilium ab Eugenio III. præſente Ludovicô Rege A. C. 1145. celebratum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VICENÆ, vide *Vinernæ*.

VICENNALIA, ſeu VICENNALES LUDI, dicebantur apud Romanos, qui *viceſimò* quôque Imperii *annò* exhibebantur; Eorum meminit Euſebius, *de vita Conſtantini M. l.* 3. Vide infrà, voce *Vota*. Etiam in funeribus *Vicennalia* celebrata fuiſſe, docet Roſinus, *l.* 5. *c. ult. Cùm nonnulli eſſent, qui ſuorum vel propinquorum vel amicorum deſiderium minùs ferre poſſent, tertium, ſeptimum, nonum, & quidem Viceſimum, trigeſimum & quadrageſimum non ſine quadam numerorum religione, dies, defunctorum Manibus & memoriæ ſtatuebant: Unde Parentationes, Feralia, Novendialia, Decennalia, Vicennalia, Tricennalia &c. originem traxerunt, quæ omnia tum lacte & vinô, tum ſertis & floribus, tum aliis rebus ab Antiquis celebrata ſunt.* Ubi *Vicennalia*, non vigeſimô quôque annô, ſed vigeſimô die, honori defunctorum data eſſe, videmus &c. De *Vicennio taurobolia torum*, vide ſuprà *Taurobolium*.

VICENTA, *Ptol.* VICETIA Plin. *l.* 3. *c.* 19. *Vicentia* Tacito, *l.* 3. *Hiſt. c.* 8. *Vincentia* poſterioribus, urbs aliàs Venetiæ, nunc Longobardiæ, inter Veronam ad Occaſum 30. & Patavium in Ortum 18. mill. paſſ. vulgò *Vicenza*. Ampla & probè munita; Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Aquilejenſi, ad Retonis & Medoaci minoris confluentiam. Hanc à Gallis cum Verona conditam, Trogus refert: Scorpii figurâ. De illa Tacitus: *Poſſeſſa ipſo tranſitu Vincentia, quod per ſe parvum (etenim modicæ municipio vires) magni momenti locum obtinuit, reputantibus illic Cæcinam genitum & patriam hoſtium Duci ereptam eſſe.* Venetis ſubeſt, quibus illam eripuit Maximilianus I. Imperator, A. C. 1509. ſed reddidit ſecutâ pace A. C. 1516. *Ferrar. Baudrando Vicentia*, Gallis *Vicence* urbs eſt, aliàs Venetiæ, hodie Longobardiæ: Caput agri cognominis, 30. milliar. à Feltria in Merid. & 54. à Ferraria in Boream. Galaſſius Poëta Vicentinus:

Hic quondam Galli, victricia bella gerentes,
In veteri vico mœnia parva locant.
Quò ſe reciperent, ſi belli adverſa fuiſſet
Fortuna & Latio territa terga darent.
Hinc rem Romanam, Latiumque laceſſere tentant,
Seu mare ſeu terris bella gerenda forent:
Hæc quoque Romanas ad mœnia vertere prædas,
Hic quoque pro meritis præmia digna viris.
Poſt victos hoſtes, libertatemque receptam,
Hinc Vincentinis nomina dicta viris:
Hinc data ſunt terræ præclara hæc nomina noſtræ,
Hinc Vincentini nomina clara tenent.
Nec Senonas credas dixiſſe hæc nomina noſtros,
Antea Vicanos fama vetuſta canit.

Populi *Vicetini*, apud Cicer. *l.* 11. *Famil. Ep.* 19. *Nic. Lloydius.*

VICENTINUS Ager, IL VICENTINO, tractus Italiæ, inter Comitatum Tirolis ad Boream, Marchiam Tarviſinam ad Ortum, Veronenſem agrum ad Occaſum, & Patavinum, partim ad Ortum, partim ad Merid. Sub Venetis. Caput ejus Vicentia.

VICENTINUS Bartholomæus, vide *Bartholomæus*.

VICENUMUM, vel VICESIMUM & VICENSIMUM, TREBISAZZI *Barrio*, oppid. M. Græciæ in Calabria citeriore apud ſinum Tarentinum, inter Thurios & Heracleam.

VICEPOTA, Dea apud Romanos, quæ fuerit incertum. Apud Livium, ubi de demolitione ædium Valerii Poplicolæ agitur, ſic legitur in vulgatis, *l.* 2. *c.* 7. *Delata confeſtim materia infra Veliam, &, ubi nunc Vicus eſt publicus, domus in infimo clivo ædificata.* Pro *vicus publicus*, legit B. Rhenanus, ex codice veteri, ubi nunc *Vicæ pocæ* eſt, illudque in *Viriplacæ* commutandum cenſet. Carolus Sigonius legit, *ubi nunc Vicus publicus eſt*; quemadmodum & apud Plutarchum *in Popl.* vertit Xylander, *Ubi nunc templum eſt & Vicus publicus dicitur.* J. Lipſius, *Epiſt. quæſt. l.* 2. *Epiſt.* 11. legendum apud Livium arbitratur, *ubi nunc Vicepotæ eſt Templum.* & ſic Plutarchum etiam emendandum: Ipſe autem, quæ aut qualis ea Dea fuerit, profitetur ſe ignorare. Vide Johan. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 2. *c.* 21. & ſuprà *Vica Pota*.

VICES, apud Papinium Statium, *l.* 12. *Theb. v.* 353. ubi de Antigone,

---- illam nam tempore in omni
Attendunt vigiles, & Rex jubet ipſe timeri,
Contractæque vices, & crebrior excubat ignis:

viciſſitudines ſunt excubantium Vigilum, quos plures hic conſtitutos ait ut contraherentur ſpatia temporis & diligentiùs vigilaretur. Vide de *Vicibus Vigilum* Viros doctos, qui *Militiæ res* Commentariis illuſtrârunt, ut & hic aliquid, ubi de *Excubiis*, ac *Vigilibus*. Sed & in Eccleſia V. T. munia omnia ſacra per *vices* obita, uti videre eſt ſuprà, voce *Ephemeria* &c.

VICESIMA Hæreditatum, Ærario apud Romanos, illata eſt. Cùm enim duplex apud eos eſſet Ærarium, unum Largitionum ſeu rerum privatarum Auguſti ac Auguſtæ; Alterum Largitionum ſacrarum ſeu Theſaurorum publicorum, quod communem Reipubl. cenſum & ordinaria tributa continebat, in Ædis Saturni exteriore Fano recondi ſolitum erat quoque Ærarium ſanctius, quod ad ultimos Reipubl. laborantis caſus, *aurum Viceſimarium* celans, in penitiori præfatæ Ædis receſſu, ſervabatur, Ita enim T. Livius, *l.* 27. *c.* 10. *Cætera expedientibus, quæ ad bellum erant, Conſulibus, aurum Viceſimarium, quod in ſanctiori Ærario ad ultimos caſus ſervaretur, promi placuit.* Et Cicero, *l.* 7. *ad Attic. Ep.* 21. *Attulit mandata ad Conſules, ut Romam venirent, pecuniam de ſanctiore Ærario proferrent.* Huc itaque *Viceſima* hæreditatum, quas exteri cernerent, collata eſt, Liv. *l.* 7. quemadmodum Centeſima rerum venalium & auctionum Ærario communi inferebatur. Hinc *Lex Viceſimæ hæreditatum*, apud Æmilium Macrum, cujus de ea libri ſæpe in libris Legum advocantur, ut *l.* 13. *de tranſactionibus*, *l.* 32. *de Religioſis, alibique.* Ubi licèt *Legem viceſimam* appellent magni Jurecoſſ. Cujacius & Ant. Auguſtinus, hicque quod mirum, ut legem Valeriam, Vatiniam, Vellejam, Voconiam, ſic etiam legem *Viceſimam* ſubjiciat; monet tamen Gronovius, nullam fuiſſe *legem Viceſimam*, ſed *Viceſimæ hæreditatum*: ut *Lex Locationis* dicitur, & *Leges publici cujuſque*, Tacito *l.* 13. *Annal. c.* 51. Eam de *Viceſima hæreditatum* vocat Capitolin. *Marco*, *c.* 11. &c. Eorum verò, qui manu mitterentur, *Viceſima*, Patronis ſolebat pendi. Vide Joh. Frider. Gronov. *de Pecunia vet. l.* 3. *c.* 13. & *l.* 4. *c.* 5. ubi Publicanos, ex agris hæreditatis, qui Plinio Jun. circa Larium venerant, Corelliæ per Hermam Libertum non expectatâ auctione cum cohæredibus, venditis, *Viceſimam* exigentes, non ex liberalitate Plinii, ſed ex rei pretio agros æſtimâſſe, refert ex Plin. *l.* 7. *Ep.* 11. Qui autem curabat Viceſimam, *Procurator ad Viceſimam*, *Procurator a Viceſima*, & *Procurator Viceſimæ*, dicebatur. Ad quod officium mulionem, alioſque è viliſſima plebe promoviſſe Heliogabalus legitur, apud Lamprid *c.* 32. *Ad viceſimam hæreditatum mulionem curare juſſit, juſſit & cursorem, juſſit & cocum, & plauſtrarium artificem.* De *Viceſima Fructuum*, Domino Feudi competente, mediô ævô, vide Car. du Freſne, voce *Vintenum*. Sed & *Viceſima*, tertia Quadrageſimæ hebdomas dicitur, in Eccleſia Romana, ut videre eſt apud Dominic. Macrum, *Hierolex.* De *Viceſimatione Legionis*, dictum ſuprà.

VICESIMA Lux, nomen feſti, de quo ſuprà voce *Icades*.

VICETIA, vide *Vicentia*.

VICINONIA, fluv. Galliæ, cervicem peninſulæ, in qua Britannia minor ſita eſt, ſecat, & Vitrejum præterfluens, oppid. Redonas interluit, Bellam Petricam, Rotonem, Rivos, Rupem Bernardi ac Inſulam attingit, ac demum inter Namneras & Venetos, ſed hos propius, in Oceanum Britannicum effunditur. Vulgò *Vilaine*. Ad oſtium ejus *Viſonia*, fortè fluv. olim nomine dicta. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VICLEFUS Johannes, Theologiæ in Academia Oxon. Profeſſor, Vir ingeniô acer, vehemens & acutus, *Anglorum Apoſtolus* dictus. Papam Hæreſiarcham, Antichriſtum in Scriptura deſignatum, docuit. Polydor. *l.* 19. Purgatorium, Imagines, Invocationem SS. Indulgentias, & alia ſcriptis editis oppugnavit, & ut erat ingeniô promtiſſimô, duo maxima volumina, quæ mole ſuâ viderentur æquare opera B. Auguſtini, conſcripſit. Cochlæus *in Hiſt. Huſſ.* Biblia S. in linguam vernaculam vertit, ſeceſſionem ab Eccleſ. Roman. fecit, Procerum favore, ipſiuſque Regis Eduardi III. gratiâ adjutus. Hinc paſſim Inſignes abolitæ: Præſulis Cantuarienſis Synodum, contra ſe coactam, riſit, *terræmotum* vocans, Obiit A. C. 1384. Eôdem tempore in Bohemia Milicius, Pragenſis concionator, in Francia Johannes de Rupe Sciſſa, & Nic. Oreſmus, Papam Antichriſtum: in Italia Franc. Petracha Romam Babylonem, eſſe docuerunt: ut de S. Brigittæ in Eccleſiam Romanam invectivis nihil addam. Ex hujus libro *Aletbia*, Johannes Huſſus, luce doctrinæ ſalutaris hauſtâ, eam Pragæ ſpargere cœpit, extimulatus ad id impudentiſſimis indulgentiarum nundinationibus. Viclefus enim, à Richardo Rege Angliâ pulſus, doctrinâque ejus ab Epiſcopis Londinenſibus damnatâ, quô tempore prodigioſus terræ motus omnem Angliam concuſſit, in Bohemiam ſeceſſerat, Valdenſium doctrinæ lucem attulerat; revocatus poſteà, in patria, ut dictum, deceſſit. Oſſa ejus an. 40. poſt mortem, Concilii Conſtantienſis decretô, exhumata & cremata. novam lucem patriæ attulerunt. Vide Morn. *de Myſter. Iniq.*

VICLOVIUM, oppid. Lageniæ, in Comitatu Dublinenſi, 25. mill. paſſ. à Dublinio in Merid. Arcloam versùs 12. *Viklo* vulgò.

de VICO Franciſcus, vide *Franciſcus*.

VICODONIA, *Herodot.* urbs Thraciæ, poſteà *Hadrianopolis*. In ea, à Scythis capta, 100000. hominum cæſa.

VICOHABENTIA, urbs Galliæ Togatæ, *Vilovenza*, olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Ravennate, nunc pagus agri Ferrarienſis, ſede Ferrariam tranſlatâ, inde 16. mill. paſſ. Ravennam & Comachum versùs.

VICTOBALI ſive VICTOPHALI, gentes ſunt citra Daciam aut Mœſiam, trans Danubium, à Trajano devicti, à Capitolino, in

Marco, c. 14. & 22. nominantur *Viſtovali*, vide B. Rhenanum, *Rerum Germ. l.* 1. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti, *p.* 217.

VICOMAGISTRI, ſeu *Vicorum Magiſtri*, ab Auguſto inſtituti ſunt: qui, cùm Urbem in XIV. Regiones, 424. vicos, diviſiſſet, per ſingulas earum duos Curatores, & duos Denuntiatores, creavit. E quibus illorum munus erat, procurare apud Principem commoda omnigena, decorem & elegantiam viarum & *Vicorum* Urbis, ne à privatis, novorum ædificiorum ſtructurâ, interrumperentur, providere aliaque hujuſmodi facere: Horum verò, quidquid Regioni tam publicè, quam privatim accideret, denuntiare. Præterea *Magiſtros Vicorum* quatuor per Vicos ſingulos creari juſſit, ut illos tuerentur: de quibus, quòd, licèt de Magiſtratibus non eſſent, prætextati ſolіti fuerint ludos Compitalitios facere, in Deorum Larium honorem, ſcribit Aſconius *in Piſonianam*. Mentio eorum frequens, apud Sext. Rufum & P. Victorem, *ubi de XIV. Urbis regg.* De iiſdem Sueton. *Aug. c.* 30. *Spatium*, inquit, *Urbis in regiones, vicoſque diviſit inſtituitque, ut illas annui Magiſtratus ſortito tuerentur; hos Magiſtri a Plebe cujuſque viciniæ electi.* Ubi per *annuos Magiſtratus*, Regionum Curatores & Denuntiatores, per *Magiſtros* autem *è Plebe*, *Vicomagiſtros* ſeu *Vicorum Magiſtros* indigitat. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 35. Et quidem regiones, μέρη Græcis, item κλίματα & ῥεγεῶνες, unde ῥεγεωνάρχαι: at γειτονιάρχης, *Vico-Magiſter* dictus eſt. His legâſſe ſeparatim Tiberium legimus, apud Sueton. *in eo, ſub fin. Dedit & legata pleriſque: inter quos virginibus Veſtalibus ac militibus univerſis, plebique Romanæ viritim, atque etiam ſeparatim Vicorum Magiſtris.* Quod non ſic capiendum, quaſi id in propriam Vicomagiſtrorum utilitatem ceſſiſſet, ſed tantundem valet, ac ſi Tribubus ſcriptum eſſet. Adminiſtratores enim & diviſores iſtiuſmodi largitionum *Vicomagiſtros* fuiſſe, Aſconius alicubi indicat, probatque ex Plauto: ut in quos pleraque veterum Curiarum Magiſtrorum munera fuêre tranſlata. Vide Caſaubon. *ad Aug. Suetonii, c. ult.* ut & infrà voce *Vicus*.

VICTA, Dea *victus*, apud Romanos, de qua vide Arnobium, *adv. Gentes, l.* 3. & G. Elmenhorſt *ad eum*: adde Salmaſ. *ad Solin. p.* 414.

VICTIMA, *Iſidoro* ſacrificium propriè erat, quod poſt *victoriam*, ſuperatis hoſtibus, Diis offerebatur: hinc ut videtur, dicta: an quòd *ictu* caderet percuſſa? an quòd *vincta* ad aram ſtaret? Nonnunquàm cum Hoſtia confunditur. Namque Ovidiô teſte, *l.* 1. *Faſt. v.* 336.

Hoſtibus à domitis hoſtia nomen habet.

Sunt tamen, qui *Victimas* majora ſacrificia, quàm Hoſtias, fuiſſe contendant. Quorum quidquid ſit, certum eſt, ab Hebræorum, DEO victimas, futuri Meſſiæ mortem ac beneficia præfigurantes, offerendi ritu ſacrô, Gentes mactandi quoque Diis ſuis *Victimas* rationem utcunque hauſiſſe. Quemadmodum inter alia plurima, & Saturni diem, pravâ Judæos imitandi affectatione, otio & victui eidem deſtinabant, cùm tamen mores eorum atque cauſas ignorarent. Unde *Ethnicos exorbitâſſe à Judaicis moribus*, quos tamen uſurpare videbantur, optimè dixit Tertullianus, *Apologet. c.* 16. Et quidem apud Athenienſes vetus Triptolemi inſtitutum, temporis injuriâ collapſum, reſtituit Draco, jubens latâ Lege: Τιμᾶν θεοὺς καὶ ἥρωας ἐπιχωρίους ἐν κοινῷ ἑπομένους νόμοις πατρίοις, ἰδίᾳ κατὰ δύναμιν σὺν εὐφημίᾳ καὶ ἀπαρχαῖς καρπῶν πελάνοις ἐπετείοις, *Venerari Deos & Heroas patrios atque indigenas publicè, ſecundùm patrias ſanctiones, privatim verò bonis verbis, frugumque primitiis, libis annuis, pro facultatum modulo.* Quæ liba ex frugum primitiis fiebant. At poſt Draconem, non diu obtinuit ſimplex illa adeoque parabilis Deos venerandi hæc ratio: nam ante Solonem jam *Victimas* Diis mactârunt, quarum pretium Legibus æſtimavit Solon, ut eſt apud Plutarchum *in eo*, ubi inter alia Legem illam reperimus: Προβάτῳ καὶ δραχμῇ, οἱ, αἱ δὲ μεδίμνῳ, uti legit Petitus, *Drachmam in ovem, ac decim in medimnum*, ad quam frugalitatem exemplô ſuô Soloni præivit Epimenides, Athenienſeſque eidem aſſuefecit, quemadmodum idem Plutarchus de Epimenide docet. Majus tamen, eôdem Solone auctore, in ſextodecimo Axone, *eximiarum Hoſtiarum* pretium, quanquàm & hoc vile nimis, ſi ad ſequentia tempora, quibus iſtud Solonis inſtitutum proculdubio mutavit, attendas. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas, l.* 1. *tit.* 1. Antiquitùs autem Deo unicuique terræ atvipendia dedicabant, vel dividebant, quorum è locationibus proveniebant impenſæ, quæ poſteà in ſacrificia publicè fiebant: non enim κατ' ἐπίθετον *Victimas* mactabant, ſed μισθουμένων, Iſocr. *Areopag.* Vide quoque Harpocrationem: Atque ſumtus hos faciebant majores, quàm Legibus cautum, prout majores erant τῶν μισθωμάτων proventus. Omnes vero Hoſtiæ *Victimæque* nullô membro captæ, nullô mutilæ, eſſe debebant: cujuſmodi ἱερεῖα in Axonibus ἀφελῆ dixit Solon, teſte Polluce, *l.* 1. *c.* 1. & *Victimarum* nonnihil, qui ſacra fecerant, domum reportabant, è Lege: Τὰς ἐκ θυσίας ὑγιείας, φέρειν ἐξ αὐτῆς θυσίας οἴκαδε. Idque fiebat bonæ ſcævæ gratiâ; unde ὑγίεια nomen invenit, ut Heſychius in hac voce docet. Reliqua, nempe pelles & κωλαῖ, Sacerdotibus cedebant, juxta Legem, τὰ ὑπολειπόμενα τῆς θυσίας τὰς ἱερείας λαμβάνειν. Vide Scholiaſtem Ariſtophanis *ad Veſpas*, & Petitum præfatum, *ubi ſupra.* Apud Romanos ſimpliciora ſimiliter antiquitus ſacra erant, & *immunis aram ſi tetigit manus, non ſumtuoſâ blandior hoſtiâ, Mollivit averſos Penates Farre piô ac ſaliente micâ*: Poſteà, *tentare multâ cæde bidentium Deos* placuit: *Et quæ nivalem paſta per Algidum Devota, quercus inter & ilices: Aut creſcit Albanis in herbis Victima, Pontificum ſecures Cruore tinxit*, Horat. *l.* 3. *Od.* 23. Ratio ſacrificandi hæc: Aliquot diebus, antequàm *Victima* offerretur, Sacerdos totum corpus, manus inprimis pedeſque, aquâ abluebat; atque ab uxore abſtinens, certa quoque ciborum genera non attingebat: Dein, cùm in Templum pergeret, Æditiuus vel Sacrorum aliquis famulus, ipſum præcedens, cum virga in manu *Commentaculum* dictâ, Populum his vocibus affabatur, *Hoc age*, ritu à Græcis, ut videtur, mutuatô, apud quos, paulo ante ſacrum peragendum, Sacerdos Populum circumfuſum interrogabat, Τίς τῇδε; reſpondente illô, Πολλοὶ κἀγαθοί. Sic *Victima* ad aram adductâ, imò circa aram ductâ, quem ritum obſervavit Aloyſius Novarinus, *Electorum Sacrorum l.* 2. *c.* 17. ſtans Sacerdos manu aram prehendebat, & preces fundebat, à Jano & Veſta, precationis initiô factô, & Jove Opt. M. omnibuſque Diis cœteris pariter advocatis. Ac ne quid verborum præteriret, aut præpoſterè recitaret, de ſcripto præire aliquem ruſuſque cuſtodem dari, qui attenderet ſedulò: alium, qui favere linguis juberet, & Tibicinem canere, ne quid infauſtum exaudiretur, oportebat. Quibus peractis ſacrum ab immolatione Sacerdos inchoans, fruges aut molam ſalſam in caput *Victimæ* deponebat. Dein Haruſpex vinum cum thure adſpergebat, poſtquàm ſimpuviô ligneô aut fictili admodum parvô & ipſe leviter delibâſſet, & adſtantibus guſtandum detuliſſet. Media autem inter cornua reliquum fundebat, clamante aliquô clarâ voce, *Macta eſt beſtia*, i. e. *magis aucta*: quibus peractis mactabatur *Victima*, hôc modô. Sacerdos ſetas inter cornua ejus manu evulſas, tanquàm prima libamina, projiciebat in ignem, converſuſque ad Ortum, obliquum cultrum à fronte ad caudam ducebat; *Victimam* poſteà Diis exhibitam & dedicatam, *Victimariis* jugulandam tradebat: reliquis, partim admotis vaſculis emanantem cruorem excipientibus, partim victimam excoriantibus, partim ignem accendentibus. Mox, ubi perpurgata erat, Haruſpex, Flamen, aut, Sacerdos cultrô ferreô (ſeu *Seceſpitâ*) viſcera rimabatur, attentéque explorabat, an perlitatum foret: non autem manu licebat contrectare viſcera, ne quâ offenſa pollutis ſacris intercideret. Inſpectis tandem & exquiſitis ſingulis, ex omni viſcere & membro Miniſtri (*Popæ* ſeu *Victimarii*) partes certas deciſas farinâ farris involvebant, & in calathis (propriè *diſcis* ſeu *lancibus*) ſacrificanti exhibebant, quas Sacerdos aris impoſitas, foculô incenſô, comburebat, ſicque *reddere* ac *litare* dicebatur: Eum vero ignem ex olea, lauru aut quercu corticis craſſioris aut cujus caudex cavus fungoſuſque eſſet, accendere erat nefas. Ubi, quod Diis tributum erat, conflagrâſſet, ad epulas ipſi & convivia vertebantur, atque inter veſcendum Diis laudes canebant, pedibuſque circum aras complodentes ad numeros pſallebant, & pulſatis cymbalis choreas agebant; ne ulla corporis pars eſſet, quæ Religionem non ſentiret. Non autem licebat, niſi ceremoniis, de quibus dictum, ritè peractis, de *Victima* comedere: unde in gulonem Proverbiô dictum, *Sacra non immolata devoras*. Quod ritum ab Iſraëlitis mutuò ſumtum: apud quos *de Victima comeſtio*, inter ritus ſacros Vet. Teſtamenti, memoratur paſſim. Et quidem Sacerdotibus Iſraëlitarum, peractô ſacrificiô, de victimarum carnibus epulari non fas ſolum, ſed & manducatio hæc ſacrificii pars & appendix erat, utpote quod ritè factum cenſeri non poterat, niſi Sacerdos de partibus illius guſtâſſet. Quod tum in Euchariſticis, tum in Expiatoriis locum habuit, Levit. *c.* 6. & 7. Ratio, quòd *Sacerdos ferre debebat peccatum cœtus*, atque ipſe aliquô modô pro eo victima fieri: quod tum fieri cenſebatur, cùm partes victimæ delibabat, ac in propriam ſubſtantiam convertebat. Quæ egregia Chriſti, Sacerdotis pariter & *Victimæ* noſtræ, repræſentatio erat. Præter Sacerdotem, manducabat *de victimarum carnibus* populus quoque: quod in Euchariſticis tantùm locum habuit. Hæc enim fundamentalis Sacrificiorum lex erat, neminem de piaculari victima pro ſeſe oblata participare poſſe; ut idem ſimul ipſi & piamentum & cibus eſſet. Unde nec ipſi Sacerdoti, qui de victimis pro populo oblatis epulabatur, in proprio ſacrificio, aut in ſacrificio pro toto cœtu, hoc licuit, Levit. *c.* 4. *v.* 3 & *ſequ.* licèt caro iſta non modò res ſancta eſſet, ſed & Legis inſtitutô peccatorem quoque ſanctificaret. Nempe aliam tum victimam, aliaſque epulas, quæ animam verè nutrire poſſent, expectare debebat. Sicut non ob aliam rationem quoque ſanguinis, ut rei ſacræ, eſus tum vetitus fuit, Levit. *c.* 17. *v.* 11. 12. Unde manducationis, quæ ſub Novo Teſt. inſtituta eſt, in S. Euchariſtia, præſtantia patefcit: quam pluribus perſequitur Franc. Burmannus, *Synopſi Theol. Chriſt. Parte poſter. l.* 7. *c.* 12. §. 10, 11, 12. Vide quoque ſupra, ubi de *Carne victimarum*, voce *Chagiga*, & *Idolothytis*, nec non in *Trapeza*, ubi partes victimarum opimas, i. e. optimas & pinguiſſimas omnes, ſibi ſelegiſſe Deum vidimus; & plura hanc in rem, apud Homerum, *Il.* α. *cum Comm.* Euſtathii, Thom. Godwyn. *tr. Angl.* cui tit. *Anthologia Rom. l.* 2. *ſect.* 2. *c.* 19. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c. ult. cum Paralipomenis* Thomæ Dempſteri, Caſp. Barthium, *Animadverſionibus Papinian. ad l.* 4. *Theb. v.* 463. & *ſeqq.* Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 33. Alios, nec non hic paſſim, ubi de *Hoſtia*, *Sacrificio*, & in ſpecie, de *Jugulatione*, *Excoriatione*, *Diſſectione victimæ*, cœteriſque ritibus Sacrificalibus ſigillatim. Addam ſaltem, uti victimarum mactandarum rationem ab Hebræis mutuò ſumſiſſe Gentiles ſuprà diximus, ſic *Victimæ* apud utroſque eædem communiter erant, boves nempe, oves & capræ: licèt alias quoque victimas immolaverint, puta Soli equos, Marti lupos, Priapo aſinos, Dianæ cervas, Cereri ſues, Hecatique canes. Sed & ritus non paucos ab iiſdem didicerunt, inter quos celebris, manus ſuper caput victimæ impoſitio, vel ab offerente, vel à Sacerdote facta, in ſacrificiis omne genus, tam pacificis, quàm expiatoriis. Cui ſimile quid de Ægyptiis narrat Herodotus, *l.* 2. *c.* 39. ubi per univerſam Ægyptum execratos eſſe capita victimarum, in hæc verba, εἴ τι μέλλοι ἢ σφίσι τοῖσι θύουσι ἢ Αἰγύπτῳ τῇ συναπάσῃ κακὸν γενέσθαι, ἐς κεφαλὴν ταύτην τραπέσθαι, *ut ſi quid mali aut ipſis immolantibus, aut toti Ægypto imminens ſit, in hoc caput convertatur.* hincque factum, ut nemo Ægyptiorum

rum de ullius animantis capite guſtet, memoriæ mandavit. Etiam quod de bove mare & integro in holocauſtum offerendo habet Moſes, ab iiſdem diligentiſſimè obſervatum eſt, ut qui non ſolùm mares ſolos in ſacris admitterent (cùm tamen Hebræi fœminas quoque in ſacrificiis pacificis, ut in omnibus Græci & Romani, imò non niſi vaccam in quibuſdam, ſed quæ nondum arâſſet, neque jugum tuliſſet) verùm etiam integritatem victimæ ſummâ explorarent curâ. Apud illos namque Sacerdos ad id conſtitutus ſingula ſcrutabatur, *ὀρθοῦ ἑστῶτος τοῦ κτήνους καὶ ὑπτίου, pecude tam erectâ & ſtante, quam reſupinatâ.* Quò factô, ſi perfectam & ab omni vitio immunem repererat, eam notabat byblô cornibus alligatô, & applicitâ terrâ ſigillari cum annulo ſuo impreſſo. Aliàs enim *ἀσφράγιστον* pecudem immolare grande nefas; teſte eôdem ubi ſuprà, *c.* 42. Quod verò de ſexu obiter dictum, Ægyptios Barbari circa montem Caucaſum & Derbices, gens Perſica, ſecuti ſunt. Apud Romanos verò, ubi uterque ſexus ſacris idoneus habitus, in omnibus tamen ſacris fœminæ potiores erant. Itaque ſi per marem litari non poterat, fœmina ſuccidanea dabatur, non viciſſim, qua de re vide plura apud Alex. ab Alexándro, *Genialium Dier. l.* 3. *c.* 12. aliquid etiam apud Farnabium, *Not. ad Phœniſſas Senec. v.* 182. Nec omittendi, *victimas coronandi*; quod cupreſſu plerumque, aliàs fronde cuique Deo propriâ fiebat: illarumque *cornua deaurandi*, celebres ritus, de quo utroque pluribus agit Car. Paſchal. *Coronar. l.* 4. *c.* 16. & 17. &c. De verbo *ὀλολύζειν*, quod propriè clamorem denotat, ab iis, qui Sacris intererant, *Victima mactata*, tolli ſolitum, agemus infrà voce *Ululatus*: de *victimis humanis*, quarum auctor Lycaon perhibetur, alibi diximus, inprimis in *Hoſtia humana.*

Victimæ ſuæ ſingulis Diis peculiares.

α. Æſculapio, gallis & gallinis litabatur. β. Albæ victimæ Diis Superis mactabantur: ſic & Triumphantis *Victima* taurus candidus fuit, in Capitolio Jovi offerendus. γ. Apollini, quæ *Victima* ceciderit, vide infrà *Neptunus.* δ. Attyi aries mactabatur, vide ſuprà *Aries, Criobolium.* ε. Cereri primùm lacte, vinô & favis; poſtmodùm porcâ litatum eſt. ζ. Cybeli, itidem porcâ. Vide quoque in voce *Taurobolium.* η. Diana, cervam, at in Tauris, & virginem *Victimam* popoſcit. θ. Fauno, agna vel hœdus, oblati. ι. Fauſtæ habitæ ſunt *Victimæ*, cùm nec diræ, inter ſacra, obſtreperent, nec precatio erràſſet: neque viſcerum quidquam aut planè abeſſet, aut non ſuô locô poſitum deprehenderetur &c. κ. Heroibus, taurô, caprô & ariete, factum eſt. λ. Infauſtæ *Victimæ* quæ fuerint, vide hîc ſuprà, in voce *Fauſta.* μ. Inferis, nigræ & pares mactabantur. ν. Jovi Flamini, bove candido. ξ. Fulminatori, vide ſuprà *Hammus.* ο. Prodigiali, thure & molâ ſalſâ litabatur. π. Junoni agna: ρ. Laribus gallus, offerebatur. σ. Libero Patri melle, vinô & lacte: interdum caprâ & hircô, fiebat. τ. Lunæ taurus cædebatur. υ. Marti & Soli, equus. Vide quoque infrà *Neptunus.* φ. Minervæ & Pani, caprâ. χ. Neptuno, Apollini & Marti, taurô, verre & ariete litabatur. ψ. Nigræ hoſtiæ, Inferorum erant. ω. Pani & Minervæ, capra mactabatur. αα. Soli & Marti, equus. ββ. Superis, albæ & impares *Victimæ* deputatæ erant. γγ. Sylvano, porca cædebatur. δδ. Triumphans, candidum taurum, in Capitolio ſolebat ſacrificare. εε. Veneri columbâ litatum eſt. Vide quemque Deum ſuô locô; item ubi de *Præcidaneis* victimis actum eſt, & plura de his apud Roſin. *loc. cit.*

VICTIMARII, Sacerdotum apud Romanos dicebantur Miniſtri, qui *victimas* ligabant, & cultrum, aquam ac molam, reliquaque, quæ ſacris erant neceſſaria, parabant. Eorum meminit Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. *ex.* 12. *Libros Petilius Prætor Urbanus, ex auctoritate Senatus, per* Victimarios, *factô igne, in conſpectu Populi, cremavit.* Liv. *l.* 40. *c.* 29. *Libri in Comitio, igne à* Victimariis *factô, in conſpectu Populi, cremati ſunt.* &c. Caſtra illorum Romæ fuiſſe, ſcribit P. Victor. Aliàs dicti ſunt *Cultrarii*, à cultro: *Agones*, quòd accincti ad ictum quærerent, *agon'* id eſt, *agone?* feriendi licentiam petentes: *Popæ*, item. Stabant autem illi ad aras, ſuperiore corporis parte cingulô tenus nudi, ac laureô ſertô caput cincti, cum cultro, ad victimam hoſtiandam, ſeu feriendam parati. Mactatâ dein, ad nutum Sacerdotis, victimâ, ubi illa perpurgata & exta diligenter inſpecta ac exquiſita erant, ex omni viſcere ac membro partes certas decerptas, farinâ farris involvebant, & in diſcis ſeu lancibus Sacerdoti afferebant, in aris foculô incenſô comburendas, ut dictum ſuprà. In Triumphali pompa, ultimô locô, poſt Legatos nempe ac Centuriones, Popæ, Sacrificuli ac *Victimarii*, in turmas diviſi, ſequebantur bovemque candidum præ ſe agentes, cultros ſacros, thus, molam, far, vinum aliaque ſacro apparatui neceſſaria, geſtabant, atque ita per Urbem totam, à porta triumphali, per viam ſacram & clivum Capitolinum, cum reliqua pompa incedebant, in Capitolio Triumphantium ſacrificia obituri. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 3. *c.* 31. ac 33. & *l.* 10. *c.* 29. nec non ſuprà paſſim, in *Popæ* inprimis.

VICTOR, epitheton Jovis, quòd omnia *vinceret.* Huic ædem vovit L. Papyrius Curſor bellô Samniticô; Q. Fabius bellô cum Samnitibus ac Gallis, conſtruxitque poſteà in monte Palatino, teſte Liviô & P. Victore: *Eidem vovit, ſi legiones hoſtium fudiſſet, pauxillum mulſi, prius quàm temetum biberet, ſeſe facturum, idque votum Diis cordi fuiſſe.* Vide Joh. Roſin. *Antiquit. Roman. l.* 2. *c.* 5. Item Herculis, vide ſuprà.

VICTOR, in ludis Olympicis, ad quam Panegyrim celebratiſſimam fiebat concurſus omnium Græci nominis Populorum & Barbarorum quoque; tum nomen ſibi conciliabat magnum, tum Patriæ decus acquirebat immortale, ut quæ in partem *Victoriæ* præconiô veniebat. Plato, *Apologia Socr.* Οὐκ ἔστ' ὅ, τι μᾶλλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν Πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, πολύ γε μᾶλλον ἢ εἴ τις ὑμῶν ἵππῳ ἢ ξυνωρίδι ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπιάσιν. Ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι. Itaque *Victores*, per Præconem, declarabantur, inter cujus plura officia Per. Faber Sanjorian. *Agoniſtic. l.* 2. *c.* 27. & illud reponit, *ἀνακηρύξεις ἀγωνιστικάς*, ex Jul. Polluce, *Onomaſt. l.* 4. *c.* 12. Idque ſolâ præconum voce antiquitus, poſtmodùm Tubæ adhibitæ, Juvenalis, *Satyr.* 13. *v.* 3. 4. Vide quoque Iſaacium Tzetzem, *in Lycophron.* alioſque. Nec verò ipſi ſolùm *Victores* ſonô hôc citabantur, ſed & patria, genus, parenteſque publicè dicebantur, quod C. Plinius, *Victores ſacrorum Agonum patriam ſuam coronare*, vocat. Coronæ porrò ipſis imponebantur; Eumenius Rhetor, *Orat. pro Scholis*, *Fortiſſimi Viri in ſacris certaminibus, ſummô labore atque etiam vitæ periculô ſolam vocem Præconis & coronæ teſtimonium petunt.* Vide Car. Paſchal. *l.* 6. *Coron. c.* 12. Cùm autem Urbes, ut dictum, è victoriis civium ſuorum Olympionicarum, honorem conſequerentur, Athenienſes, ne viderentur ingrati, iiſdem honorem habuerunt vel magnô ſuô Reipubl. diſpendiô & ſumptu; quem coërcendum cenſuit Solon, ſcriptâ hâc Lege: Τῷ Ὀλύμπια νικήσαντι δραχμὰς πεντακοσίας δίδοσθαι, *Olympionicis quingentæ de publico drachmæ dantor*, uti diſcimus ex Plut. & Diogene *in vita Solonis.* Verum hâc Lege mox abolitâ, Olympionicæ publicè in Prytaneio excepti ſunt; Unde Calliſthenes, apud Plut. *Ariſtide*, de Polycrita Lyſimachi filia, *Καὶ ταύτῃ*, inquit, *σίτησιν ἐν Πρυτανείῳ καὶ τοῖς Ὀλυμπιονίκαις ὁ δῆμος ἐψηφίσατο*: idque quotidiè, ut videtur indigitare Ælian. *de Animal. l.* 7. *c.* 49. Ut verò ad epulum admitterentur, ſymbola fidem faciebant & nicteria de collo geſtabant. Ad quam conſuetudinem reſpexit Juvenalis, *Sat.* 3. *v.* 67.

Ruſticus ille tuus ſumit trechedipna, Quirine,
Et ceromaticô fert niceteria collô.

Vide ſuprà *Olympionicæ.* Nec verò ſolis Olympionicis, verùm & Iſthmionicis, Solonis Lege honorarium è fiſco datum eſt, *Τῷ Ἴσθμια νικήσαντι δραχμὰς ἑκατὸν δίδοσθαι, Iſthmionicis centum de publico drachmæ dantor*: Unde, cùm hi infra dignitatem Pythionicarum & Nemeonicarum fuerint, facilè colligitur, nec iis ſua præmia defuiſſe &c. Similiter habuerunt honorem Hieronicis Imperatores Romani, Auguſti veſtigia legentes, præmiaque ſive opſonia pro Iſelaſticis certaminibus conſtituerunt. Qua de re ſic Plinius Trajano, *l.* 10. *Ep.* 119. *Athletæ, Domine, ea quæ pro iſelaſticis certaminibus conſtituiſti, deberi ſibi putant ſtatim ex eo die, quô ſunt coronati. Nihil enim referre, quando ſint Patriam invecti; ſed quando certamine vicerint, ex quo invehi poſſint. Ego contrà ſcribo, Iſelaſticorum nomine. Itaque eorum vehementer addubitem, an ſit potius id tempus, quô εἰσήλασαν, intuendum* &c. Cui Trajanus, *Ep.* 120. *Iſelaſticum*, inquit, *tum primum mihi videtur incipere debere, quum quis in civitatem ſuam ipſe εἰσήλασεν* &c. Atque hæc præmia Hieronicarum ab iis capi poterant, qui pecuniam Hieronicis crediderant, auctore Papiniano, *l.* 10. *Reſponſ.* Qui verò tribus coronis erant coronati, civilium munerum vacationem obtinebant, *l. unic. C. de Athletis.* Excuſabantur quoque à tutelis, *l.* 6. §. 13. *ff. de Excuſat.* neque ullâ notabantur infamiâ, *l.* 4 *ff. de his, qui not. infam.* Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 2. *tit.* 1. & de *Victoribus* aliorum certaminum atque Ludorum, *ſuô locô.* Non omittendum tamen hîc, poſt *victoriam* reportatam, Jovi Φυξίῳ ſeu Ἀποτροπαίῳ, *Averrunco* nempe vel *Prodigiali*, ſimulachrum ſtatuamque Græcos olim conſecràſſe, ut eſt apud Scholiaſtem Euripidis *in Phœniſſis*: quo de vide quoque aliquid infrà, in voce *Victoria.* Etiam illud addendum, cum ſtatuis honorari *Victores* ipſi ſolerent, ſtantes illas fieri conſuevîſſe. Ovid. *l.* 11. *Met. v.* 552.

——— Spoliiſque animoſa ſuperſtans
Unda, velut Victrix, ſinuatas deſpicit undas.

Eorundem laudes cani fuiſſe ſolitas, Pindari inprimis Poëmata faciunt teſtatum ut vidimus ſuprà voce *Epinicia.* &c. De perſea, *victorum* militum Alexandri M. præmio, diximus ſuprà in hac voce: Adde his omnibus ea, quæ retro pluribus expoſita ſunt, in voce *Præmia*, it. *Niceteria* & *Palma.*

VICTOR Cæſar, vide *Maximus Imperator.*

Pontifices Romani.

VICTOR I. Afer, poſt Eleutherium, Epiſcopus Romanus, A. C. 192. Eccleſias Aſiaticas, quòd Paſcha 14. Lunâ celebrarent, audaci auſu excommunicavit: Huic Aſiatici Epiſcopi ſe oppoſuerunt Polycrates inprimis Synodi Aſiæ ſcriptâ epiſtolâ eum vehementer redarguit. Idem fecit Irenæus Lugdunenſ. Epiſcopus. Obiit, martyriô coronatus, ſub Severo, A. C. 201. Euſeb. *Hiſt. l.* 1. *c.* 23. & 24. Ado Vienn. *in Chron.* Ei ſucceſſit Zepherinus.

VICTOR II. priùs Gebhardus, Epiſcopus Aichſtadienſis, ſucceſſit Leoni IX. ope Henrici III. Imperatoris, qui eum ipſemet Romam deduxit: A. C 1055. Diverſa ſuſcepit itinera pro bono Eccleſiæ, & pace inter Chriſtianos Principes conciliandа. Necatus venenô calici in S. cœna, à Diacono, infuſô, obiit A. C. 1057. Florentiæ. Urſperg, *in Henrico III.* Baron. *in Annal.* Succeſſit Stephanus X.

VICTOR III. ſucceſſit Gregorio VII. A. C. 1086. Deſiderius priùs dictus, Patriâ Beneventanus. Obiit A. C. 1087. Scripſit *Dialogos*, *Epiſtolas*, &c. Petrus Diacon. *Vir. ill. Bened.* Otto Friſingenſis, Ciacconius &c. Eum excepit Urbanus II.

VICTOR IV. Antipapa, vide *Octavianus.*

Viri Clari.

VICTOR, aliô nomine *Claudius*, Civilis Batavi è ſorore nepos, Dux ab avunculo adverſus Voculam miſſus. Tacit. *l.* 4. *Hiſt. c.* 33.

VICTOR, Hiſtoricus, vide *Aurelius Victor.*

VICTOR, Presbyter Antiochenus, ſcripſit *Commentar. Græcos in S. Marcum*: à Theod. Peltano latinè verſos & editos.

VICTOR Africanus, Caſſiani collationes correxit: Idem cum Victore Martiriano, Epiſcopo, cujus meminit Caſſiodorus, *divin. Lect. c.* 19. Item Ado *in Chron.* Vide quoque *Victor Uticenſis.*

VICTOR Capuanus, Epiſcopus, ſcripſit A. C. 545. tractatum *de Cyclo Paſchali*: & *Præfationem in harmoniam Evangeliorum Ammoni*,

mi, Beda, *l. 6. de Ætat. & de rat. temp. c. 48.* Item Cartenæ, in Mauritania Epiſcopus ſecul. 5. Scripſit *contra Arianos*, *ad Genſericum*: item *de Pœnitentia publica*, *Homilias*, &c. Gennad. *de Script. Eccl. c. 76.* Item Epiſcopus Tunetanus, in Africa. Scripſit *epitomen hiſtoriæ Eccleſ. a Mundo Cond. uſque ad Juſtinum Imperatorem*, à Juſtiniano in exilium, quòd tria Capitula defenderet, miſſus. Obiit A. C. 566. *Chronicon ejus*, quod habemus, incipit A. C. 444. ubi Proſper deſiit: Johannes Biclarius dein continuavit. Editum à Scaligero & Caniſio. Iſidor. *de Script. Eccl.* Voſſius, *l. 3. Hiſt. Lat. c. 3. p.* 747. &c.

VICTOR Giſelinus, Medicus Belga. Auctor *Commentariorum in Prudentium, Sulpicium Severum &c.* Valer. Andr. *in Biblioth. Belg.*

VICTOR Vincentius, vide *Vincentius*.

VICTOR Uticenſis, Epiſcopus Africæ, ſecul. 5. meliùs *Victor Vitenſis*, ſcripſit *libros 3. Hiſtoriam perſecutionis, in Africa, à Vandalis excitatæ*: editam ultimo à Chiffletio, Divione, ubi addita ſeries Epiſcoporum, qui involuti perſecutioni. Idem ſub Hunerico gravia eſt paſſus. Hilderici porro ſuaſu, tractatu edito rationem fidei Orthodoxæ reddidit, Voſſius, *l. 2. Hiſt. Lat. c. 18.* &c.

de S. VICTORE Hugo, vide *Hugo*.

de S. VICTORE Richardus, vide *Richardus*.

VICTORIA, Dea, quam vetuſtas pennatam & aligeram pinxit, ut è cœlo devolantem ad eos, quos ſuis ornare ſucceſſibus vellet. Auſonius, *Epigr. 1. v. 2.*

Tu quoque ab æthereo præpes Victoria lapſu.

Prudentius, *l. 2. contra Symmach. v. 28.*

Marmoreo in templo rutilas Victoria pennas
Explicat, & multis ſurgit formata talentis.

Dicta à *vincendo*, quòd victi hoſtes vincirentur: unde *Vicia* priùs vocata eſt. Ἀζυγὸς fuit & Dea communis, ſicut Mars & Bellona, Servius Maurus, *ad v. 118. l. 12. Æn.*

In medioſque focos & Diis communibus aras
Gramineas.

Primitus globo inſidens, ſine alis, depingebatur; quas dein pater Bubali & Athenidis addidit: quod alii ad Pergamenum Caryſtium, alii ad Aglaophontem pictorem referunt. Unde poſteà, ut ex parte jam dictum, virginis alatæ habitu, vultu liberali & blando, capite lauru coronato, manu dexterâ protenſa ramulum lauri oſtentante, repræſentari cœpit, ut ex antiquis apud Goltzium numiſmatibus patet. Hinc Pennatos Deos Porphyrius enumerat, Muſas, Sirenas, Victoriam, Iridem, Amorem & Mercurium, vide Hadr. Turnebum, *Adverſ. l. 27. c. 5.* Hanc Phurnutus Pallantis filiam, Lycaonis nepotem fuiſſe, cum Minerva enutritam & in numerum Deorum ab ipſa relatam *Victoriamque* dictam docet. Culta eſt à Romanis, apud quos antiquiſſimum ei in Aventino templum fuit, ab Arcadibus conditum, ut *Halicarnaſſeus* refert. Aliud habuit in Palatino, ubi aliàs P. Valerii Poplicolæ domus erat. Ædiculam quoque *Victoriæ* virginis M. Porcius Cato Conſul an. Urb. Cond. 555. bellô Hiſpanienſi vovit & bienniô pòſt dedicavit, Liv. *l. 35. c. 9.* Etiam ſimulachrum ejus aureum 320. pondo ab Hierone Siciliæ Rege Romam miſſum & Capitolini Jovis templo illatum eſt, Idem, *l. 22. c. 37.* Præterea ſtatuebatur in templis, in domibus privatis & xyſtis, in Circo, in Senatu, in caſtris: Templorum quoque faſtigia Victoriæ ſuffixô ſimulachrô ſolebant inſigniri. Color autem ſimulachro purpureus fuiſſe videtur, unde Prudent. ſuprà *rutilas pennas* dixit: vel candidus, Sil. *l. 15. v. 99.* *niveis* Victoria *concolor alis*. Sed & Græca Dea fuit, unde Nonnus eam in nuptiis Cadmi ſaltantem introducit, Dionyſiac. *l. 5. v. 115.* Principeſque Byzantini eam in atriis ſuis habuerunt, Corippus, *l. 3. num. 6.* Ludos *Victoriæ* inſtituit L. Corn. Sulla, bellô civili, qui per 5. dies Octobri menſe celebrari ſoliti ſunt: Alios in memoriam victoriarum Cæſaris, Auguſti &c. inſtitutos legas. Sed eruditè hoc Numen exploſit Prudentius, *in Symmachum*, *l. 2. v. 33.*

Vincendi quæris dominum? ſua dextera cuique eſt,
Et Deus omnipotens, non pexo crine virago,
Nec nudô ſuſpenſa pede ſtrophioque revincta,
Nec tumidas fluitante ſinu veſtita papillas.

Sic ergo apud ipſos Gentiles, ad Numen relata eſt. Unde Lycophron *Caſſandrâ*, ubi de Hectore Trojanorum Duce fortiſſimo, verba facit, inquit inter alia:

Καλοῦντες ἐπ' ἀρχαῖς πλεῖστα Φύξιον Δία:
Jovem Fugalem plurimâ invocant prece:

Ad quæ Joh. Meurſius, *Appoſitè*, annotat, *Jovem prædicit invocandum Græcorum exercitui, quippe cui etiam poſt reportatam victoriam ſimulachra ſtatuebant.* Vide quæ diximus ſuprà de *Feriis*, *Jove Statore*, *Spoliis opimis*, *Triumpho*, *Tropæis* &c. Pompejus Minervæ delubro manubias ex victoriis reportatas dedicavit, teſte Plinió, *l. 7. c. 26.* in quo etiam fuit breviarium rerum ab illo geſtarum. A. Gellius, *l. 10. c. 1.* *Cum Pompejus ædem Victoriæ* (potiùs *Minervæ*, in cujus delubro *Victoriæ* quoque ſtatuam conſecravit) *dedicaturus foret, cujus gradus vicem theatri [illegible], nomenque ejus & honores inſcriberentur.* Cujus ritus imitatione, in Circenſibus quoque qui *vicerant*, tumulis ſolebant honorari, quorum cippi inſcriberetur *Victoriarum* numerus, unà cum factionis, generis gentiſque mentione, ut in marmoribus antiquis legimus, apud Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. l. 5. c. 5.* Apud Lycophronem præfatum, cùm alii legant, πρὸς Λόγου ... Φύξιον, Stephanus στεφανὸν habet, Meurſius στεφανοῦν colligit, *victoriamque* interpretatur, per tropum. *Solebant enim*, inquit, *Veteres Victoriæ præmium hoc placentæ genus dare.* *Artemidorus*, *l. 1. c. 74.* Ἡ στεφανοῦς· τοῦτο ... τοῖς παλαιοῖς ἐπινίκιον. *Et quidem non omni victoria* (*nam ejus late Artemidori verba patent*) *ſed tantum in competationibus, ubi certabant inter ſe inſumnid.* Ariſtophanis Scholiaſtes Equit. Ἐπειδὰν ... τοῖς συμποσίοις ... ἀγρυπνοῦσι, ... τὸν στεφανοῦντα. *Sumit nomine etiam apud Ariſtophanem, Equit. eſt,*

Ἤν τ' ἀποδῶμαι πεντέδραχμος ... ὁ στεφανοῦς.

Et in Theſmophoria celebrantibus:

Τὸ πρᾶγμα κομψόν, καὶ σοφὸν ... πρέπει.
Τὰ γὰρ τεχνάζειν ὑμέτερος ὁ στεφανοῦς.

In numiſmatibus Romanorum frequens *Victoria* conſpicitur; communi imprimis illo nummorum genere, quod *Victoriatos* hinc dixêre. Et quidem alata *Victoria* paſſim, quò & Pegaſus referendus. Vide infra, in voce *Victoriatus*. Cujuſmodi *Victoria* celebris imprimis erat, quam *in Senatu* fuiſſe memorat Lamprid. *in Alexandr. Sev. c. 14.* h. e. in penetrali Curiæ parte, uti diſcimus ex Herodiano, *l. 5. c. 5.* De ſimulachro *Victoriæ* in Julia Curia, vide Dionem, *l. 51.* & Caſaubon. *ad Octavium Suetonii, c. 55.* At *Victoriæ ἀπτέρου*, quam *invalucrem* novâ voce Amaſæus reddit, meminit Pauſanias, ejuſque fani, quod Athenis habuit, prope rupem, unde ſe Ægæus, de Theſei filii reditu deſperans, præcipitem dederat, cujuſque rudera accuratè deſcribit Jac. Sponius, *Itinerar. Part. 2. p. 138.* &c. De *Victoriarum* ſimulachris, è gypſo, cum palmis, Imperatorum nomina inſcripta habentibus, & in Circum, uti & cæterorum Deorum ſimulachra inferri ad ſpectacula ſolitis, vide Spartian. *in Severo, c. 22.* cum *Notis* Iſaaci Caſauboni. Lucernam *Victoriatam* Militis cujuſdam Romani in qua *Victoria* gradiens, alata, coronam dexterâ, ſiniſtra palmam geſtans, cælata eſt, eruditè explicatam, vide apud Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l. 6. c. 102.* &c.

VICTORIA, urbs Alavæ provinc. in Hiſpania Tarraconenſ. primaria ubi aliàs vicus *Gaſteys*, ad radices montis S. Adriani, prope Biſcajam, 12. leuc. a Flaviobriga ſeu Bilbao in Merid. a Burgis in Cæciam ſatis culta. *Vitoria* incolis, *Victoire* Gallis. Condita A.C. 1180. teſte *Mariana*.

VICTORIA, *Ptol.* urbs Mauritaniæ Cæſarienſis mediterranea. Nunc *Mouſcar*, *Sanſoni*, etiamnum ſatis ampla.

VICTORIA, urbs Scotiæ, in Damniis, *Ptol.* nunc *Abernethea*. Vide ibi.

VICTORIACENSIS Villa, in ſuburbano Atrebatenſis urbis ſita, memoratur Gregor. Turonenſi, *Hiſt. l. 4. c. ult. & l. 5. c. 1.* Hic Sigibertus Rex ſalutatus & paulo pòſt idem per inſidias immiſſis à Fregedunde percuſſoribus, interemptus. Chlotarius quoque infans, Chilperici patris juſſu, nutritus eſt. Hodie vicus, inter Atrebates, Duagiumque medius, 2. à Duagio leuc. *Vitri* hodieque. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VICTORIACUM, vulgò VITRAY, oppid. Rhedonum, in Aremorica. Aliis *Vitriacum* & *Vitreum*; ad Vidanem fluv. in limite provinc. Cenomanenſis, 9. leuc. ſuprà Rhedones in Ortum, Aleuconium verſus 26. Vide *Vitreum*.

VICTORIACUM, caſtrum Galliæ, quò Mundericum regno inſidiantem ſeſe cum ſuis contuliſſe, refert Gregor. Turonenſ. *l. 3.* [illegible] in Arvernorum finibus poſuit Aimoinus, *l. 2. Hiſt.* Valeſius verò in diœceſi Catalaunica, ac in pago Pertenſi, regnoque Theodorici Auſtraſiorum Regis ad Saltum amnem, ad tertium à Matrona lapidem. Vulgò *Vitri en Partois*, vel *Vitri le Bruſlé*. Ejus in locum Franciſcus Rex *Victoriacum* ad Matronæ ripas extruxit, hinc *Vitri le François* dictum, quaternis aut quinis in anno nundinis celebre. Item locus in pago Aurelianenſi duplex, alter *Vitry* ſimpliciter, alter *Vitry aux Loges*, dictus: in quorum priore S. Medardi templum eſt, & monaſterium à Roberto rege ædificatum, in Archidiaconatu Pitiverenſi, ad Monaſterium Floriacenſe pertinens. Aut *Victoriacum* à Victore vel Victorio domino, aut *Vitriacum* à vitro, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VICTORIACUM Franciſci, *Vitry le François*, oppid. Campaniæ Gallicæ in Pertenſi tractu, ejus locô, quod *Vitry le Bruſlé* dicitur. Ad Matronam, ubi recipit Ornam, 7. leuc. à Catalauno in Eurum Deſideriopolim verſus totidem 12. à Barroduco in Occaſum Vide ſuprà.

VICTORIÆ, Juliobrigenſium portus, *S. Vincent.* ut videtur, oppid. & portus Hiſpaniæ Tarraconenſis in ora Cantabrica.

VICTORIÆ Mons, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis ſeu pagus in Catalaunia apud Iberum fluvium, circa Dertuſam urbem *Monzia* Floriano.

VICTORIALES Ludi, item *Victoriæ* quoque, dicebantur Ludi ob triumphum decreti, quorum meminit *in Marco* Capitolinus, *c. 12.* *In triumpho autem liberos Marci utriuſque ſexus ſecum vexerunt, ita tamen ut & puellas virgines veherent. Ludos etiam ob triumphum [illegible] ſpectaverunt habitu triumphali*, ad quem loc. vide Caſaubon. *Not.*

VICTORIANUS, ex Adrumetina civitate oriundus, Carthaginis proconſul, & in Vandalorum perſecutione martyr inſignis. Victor, *l. 3. de Vandal. Perſecutione.*

VICTORIATUS, nummi apud Veteres Romanos genus, de quo ſic Roſinus, *l. 8. c. 20.* *Qui nunc Victoriatus appellatur, lege Clodiâ percuſſus eſt: antea enim ex Illyrico advectus, mercis locô habebatur. Eſt autem ſignatus victoriâ, & inde nomen.* Fortun. Licetus, *de Lucernis, l. 6. c. 102.* *Victoriæ ſignum peculiare videtur [illegible] Romanis, qui mundum univerſum armorum fortitudine ſuæ ditioni ac imperio [illegible] potuerunt. Hinc in eorum numiſmatibus frequentiſſime cælata Victoria conſpicitur, qui Victoriati nuncupabantur.* Et paulo pòſt, *Alata Victoria paſſim adſpicitur, in nummis Romanorum & in monumentis, quòd victoriæ parta fama ſeſe ſtatim humô tollit, amplexaque gloriam [illegible] umnium æthera late volat.* Alii. Pro tribus obolis [illegible], apud Dioſcoridem, *l. 20. c. 24.* *Hæc tuſa cribrataque vinô, quam poſſit,*

ſit, exceſſimi digeruntur in paſtillos, Victoriati pondere. Propriè tamen tres obolos 24. chalcos habebat. Gronov. *de Pecun. vet. l.* 3. *c.* 2. *Drachma ſex habet obolos*, 8. *chalcos*: *ergo drachma* 48. *chalcos. Denarius habet* 2. victoriatos, *obolos* 4 *ſeſtertios* 8. *dupondios*, *aſſes* 16. *Ergo* Victoriatus *tres obolos*, 24. *chalcos*; *ſeſtertius obolum & hemiobolium*, *chalcos* 12. &c. Ita ergo *Victoriatus* dimidium fuit denarii, & ſeſtertius dimidium victoriati. Idem Gronovius, ad victoriatum etiam ſeu quinarium & ſeſtertium ſummaria fieri ſolita: ſed in his minutias æris ſeu æra excurrentia, per libellas, ſembellas vel ſingulas, teruncios item, fuiſſe explicata ſcribit, *l.* 3. *c.* 12. ubi & rationes ad *Victoriatum* duplicis formæ, aut ut ad denarium, aut ut ad ſeſtertium, in uſu fuiſſe docet, ac utriuſque ſpecimen exhibet.

VICTORINA, vel Victoria, uxor an mater Victorini, à Poſthumo, in conſortium imperii adſcita. In Gallia, Aureliano multum negotii fecit, ſuadendo Tetrico, ut Imperium invaderet. Mater exercituum dicta, fortitudine & ingeniô ſupra ſexum: Obiit an ſuô fato, an vi alienâ? Trebellius Pollio, *de* 30. *tyrann. c.* 5. 24. 25. 31.

Imperatores Romani.

VICTORINUS Marcus Piavonius, militaris induſtriæ vir, à Poſthumo ſeniore in partem vocatus eſt Imperii, & cum eodem contra Gallienum conflixit: cumque adhibitis non paucis Germanorum auxiliis, diu bella traxiſſent, victi ſunt. Tunc, interfectô etiam Lollianô, Victorinus in Imperio remanſit: qui & ipſe, quòd matrimoniis militum & militarium corrumpendis operam daret, à quodam actuario, cujus uxorem ſtupraverat, è factione Agrippinæ, percuſſus eſt, Victorinô filiô Cæſare appellatô, ab ipſa avia Victorina ſeu Victoria, quæ *Mater caſtrorum* dicta eſt: ſed & hic Victorinus filius, adhuc puerulus, ſtatim eſt interemptus, cùm apud Agrippinam pater ejus eſſet occiſus, annô ab urbe 1019. Treb. Pollio, *de* 30. *tyrann. c.* 5. & 6.

VICTORINUS Junior, Victoriæ nepos, Victorini ſupradicti filius fuit: hic à patre & ab avia, ſub eadem hora, quâ ipſe pater Victorinus interemptus eſt, Cæſar eſt nuncupatus, ac ſtatim a militibus occiſus. Diceres iram divinam, de paternis flagitiis etiam in hoc puero ſupplicium ac vindictam ſumpſiſſe. Treb. Pollio, *de XXX. Tyrann. c.* 7.

Viri Clari.

VICTORINUS, Epiſcopus Petavionenſis, in Pannonia ſuperiore ſcripſit *Commentarios, in Geneſin, Exodum, Leviticum, Eſaiam, Ezechielem, Habacuc, Eccleſiaſten, Canticum & Apocalypſin* [illegible] & *varia contra hæreticos* ſtylô uſus ſublimi, ſed non admodum politô, Hieron. *de Viris ill. c.* 74. *in epiſt. ad Evagr.* &c. An Millenarius fuerit fautor? Ait Hieronymus, negat Sixtus Senenſis, *l.* 6. Martyrium ſub Diocletiano ſubiit, A. C. 303. Vide Moret. *in Diction.* [illegible]

VICTORINUS Cajus vel Fabius Marius, Afer, docuit Rhetoricam Romæ, ſeculô 4. ſtatuâ ibi à Senatoribus, quos multi docuerat, honoratus. Chriſtianiſmum ſenex amplexus eſt. Verùm plurimos Platonicorum libros, & Auguſtinus exemplô ejus, monitus eſt a Simpliciano, ut & ipſe ſe Deo conſecraret. Scripſit *librum contra Arianos*, obſcurum admodum, ut & *in epiſtolas Paulinas*: item de *Conſubſtantialis* voce recipienda, *Hymnos aliquot, libros* 2. *contra Manichæos*, & *Poëma de Maccabæis*. Obiit A. C. 378. Hieron. *de Script. Eccl. c.* 101. & *in Chron. An. Ch.* 354. Auguſtin. *Confeſſ. l.* 8. *c.* 2. Voſſ. *de Poët. Latin. c.* 4. Lilius Giraldus, Poſſevinus &c. Carthaginienſis, ut pleriqque exiſtimant, fuit, docuitque Romæ, ſub Conſtantio. Labbæus, *Vir Conſularis, cui ob ingenii excellentiam, ſtatua in Foro Trajano poſita eſt.* Catal. *Teſtium Veritat.* Præter Rhetoricam & Dialecticam, in Poëtica etiam floruit, Lil. Giraldus, *de Poët.* Cautè opera ejus legenda monet Bellarminus, &c.

VICTORINUS Franciſcus, vide *Franciſcus*.

VICTORINUS Lampadius, Zenonem Imperatorem panegyricè laudavit. Photius, *Cod.* 101. *Biblioth.*

VICTORINUS Maſſilienſis, vide *Claudius Marius Victor*, & infrà in *Victorius*.

VICTORINUS Pomponius, vide *Pomponius*.

VICTORINUS, monetæ nomen, à Friderico II. Imperatore cuſæ in Italia, cùm, Ferrariam obſidens, caſtra inſtar urbis vallis ac foſſâ hâc mente muniiſſet, ut, direptâ & everſâ civitate, in eo ipſo loco, ubi ſtativa habuerat, *Victoriam* urbem conderet, uti narrat Joh. Candidus, *l.* 5.

VICTORIUM, oppid. agri Tarviſini.

VICTORIUS, ſeu VICTORINUS, Aquitanus, Mathematicus inſignis. Hortatu Hilarii Papæ, cùm Cyclus Theophili Alexandrini Paſchalis expiraret, novum condidit, qui exorſus à paſſione JESU CHRISTI perrexit uſque ad A. C. 532. Scripſit autem A. C. 464. vel 465. Gennad. *in Catal. c.* 38. Iſidor. *l.* 6. *Orig. c.* 17. Beda, *de* 6. *at.* & *rat. temp. c.* 48. Sigebert. *c.* 20. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 40. §. 10. Baronius, Poſſevinus &c.

VICTORIUS, Maſſilienſis Epiſcopus A. C. 330. ſub Diocletiano tyranno martyrii coronatus. Gregor. Turonenſ. *l.* 1. *c.* 77.

VICTORIUS Marianus, vide *Marianus*.

VICTORIUS Petrus, Nobilis Florentinus, bonarum Literarum in Italia reſtaurator, vir ſui ſeculi doctiſſimus, *clariſſimi ſenis, & doctiſſimi Victorii* elogiô à Scaligero honoratus, Medicæorum Principum alloquiô & Henrici III. Galliæ Regis literis excultus. Inter Ariſtotelis interpretes eximius habitus, varia ſcripſit, de quibus vide Ant. Teiſſier, *Elog. Part.* 1. Cæterùm adeo magnanimus & pecuniæ contemptor, ut cuidam 2. mill. aureorum nummorum pro dedicatione offerenti annuere recuſaverit. Non tamen caruiſſe ſuis nævis, diſces ex *Scaligeran.* Balſaco, *Lettr. à Chapel. liv.* 3. *lettr.* 21. & alibi, ubi de oratione funebri in obitum Coſmi I. agens, metuiſſe Victorium, cùm è cathedra deſcenderet, ut ei acclamaretur, *ò indignum fatum tui Principis, bis mortuus eſt; ſemel per morbum, iterum per te*, ait. Obiit A. C. 1585. ætat. 90. Videquoque Mich. Hoſpitalium, *Epiſt. l.* 6. Turneb. *Adverſ.* [illegible] *l.* 19. *c.* 28. & Auctorem *Biblogr. Curioſ.*

VICTORIUS Petrus, ex eadem familia, conſiliô & fortitudine inclytus, ac de Patria optimè meritus. Thuanus, *Hiſtor.* qui 70. ætatis annis extinctum commemorat.

VICTOVALI, inter gentes, quæ ab Illyrici limite uſque ad Galliam contra Romanos conſpiraverant, ſub Marco, memorati Capitolino in *Vita* ejus, c. 14. & 22. in optimo libro *Victuali* [illegible] Græci Scriptoribus appellantur, nomine Saliorum [illegible]. Vide quoque *Victovalos*. Ita enim Ammiano, *l.* 17. *c.* [illegible] dicuntur, qui, ut & Eutropius, *l.* 8. *c.* 2. ſimiliter eorum, inter hoſtes Romanis gentes, quæ à temporibus Trajani innotuerunt, meminit.

VICTRIX, cognomen aliquot urbium ſeu regionum.

VICUM, vulgo VIC, oppidul. tractus Metenſis, ad Sellam fluv. ſub Gallis, 1. leuc. ſupra Marſallum, in Occaſum Nanceium verſus 5.

VICUS, regionis pars eſt; *Quippe urbs in regiones, tanquam in majora membra & in Vicos, tanquam in minora, dividitur. Dictus an quod vias circum habeat*, Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 1. *c.* 12. ſeu quòd ex utraque parte viæ ſint ædificia? an quod per *vices*, i. e. ordines ædificia collocentur? Hæc enim præcipua Veterum in Urbibus condendis cura. Romæ tamen, poſtquàm a [illegible] Galli, qui eam everterant, [illegible] (*ædificantium*) *curam exemit vicos dirigendi, dum omiſſo ſui alienique diſcrimine, in vacuo ædificant. Ea eſt cauſa, ut veteres cloacæ, primo per publicum ductæ, nunc privata paſſim ſubeant tecta. formaque urbis ſit occupatæ magis, quam diviſæ, ſimilis*, Liv. *l.* 5. *c.* 55. In Regiones itaque poſtmodum ac *Vicos*, primus Auguſtus Urbem Romam deſcripſiſſe legitur apud Sueton. *c.* 30. celebreſque imprimis fuêre *Vicus Cannarium, Sandaliarius* & *Tuſcus* de quibus vide Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 13. & *alibi paſſim*. Hinc, more modôque *Vicorum* urbanorum, in agris *Vici* dicti ſunt, an quòd eſſent *vice* Civitatis, an quòd *vias* haberent tantum ſine muro: conſtabantque propriè ex uno eoque ſolo *Vico* perpetuo, complures domos aut villas conjunctas, vel etiam diviſas, continente. Nonnunquàm tamen, præter vicum latum & rectum, viculos aliquot tranſverſos habebant. Quam utramque vocis ſignificationem, apud Romanos & recentiores Scriptores quivis habet obviam. *Pagum* verò & *Villam* ac *Chortem* vel *Curtem*, ab iiſdem Auctoribus pro *Vico* agreſti etiam accipi, non æquè omnes ſciunt. Et quidem de *Pago*, res certa eſt: Cum enim Romani in Urbanos, & Ruſticos, olim eſſent diviſi, hi quod in pagis vicisque habitarent, *Pagani* quoque appellati ſunt habuêreque ſuas Paganicas ſerias ſeu Paganalia. *Chors* quoque vel *Cortis* ſæpe pro villa, cujus membrum erat, ac deinde etiam pro toto *Vico*, qui villæ alicui magnificæ acceſſerat accreveratque, à Gallicarum præcipuè rerum Scriptoribus accipitur; uti indicant plurima in hac gente *Vicorum* nomina; qualia ſunt præ cæteris Bettonis Cortis non una *Bet[illegible]*, Hunulfi Curtis *Hencourt*, Alamannorum Curtis *Aumencourt*, Harecortus *Harecour*, Sathulcurtis *Saulcourt* &c. Sed & Villam, pro *Vico*, pagove etiam Veteres uſurpaſſe, docet Auſonius, *Epiſt.* 30. [illegible] ubi *Villam Lucaniacum* memorat, qua de re infrà dicetur. Nonnunquàm vero, ſicut Villa, ita & *Vicus*, etiam pro urbe, reperitur. Quippe *Vicum Julii* vel *Vicum Julienſem* vocant Notitiæ Galliarum & Gregorius, quam civitatem eſſe & quidem Epiſcopalem conſtat, alio nomine *Aturas* dictam. Sic Alliga[illegible], Ambacia, Condate, Caino, Iciodorum, Luccæ aliave Turonum loca, à Sulpicio *de Vita S. Martini* & Gregorio laudato, paſſim *Vici* appellantur. Accepêre autem multi in Gallia *Vici*, ab his arboribus, quibus maximè abundabant nomen: inprimis Nucetum, quod & *Nucaretum*, à nucibus; Meſpiletum *la M[illegible]raye*, à meſpilis, Salictum aut Salicetum *la Sau[illegible]ye*, à ſalicibus, Ceraſetum *Cerizy* & *Ceriſaye*, a ceraſis; Fraxinetum *le Freſny*, à fraxinis, Betuletum *la Boulaye*, à betulis: Sic Filicetum *Fougeraye*, Hoſſetum *la Houſſaye* &c. Normannia plena *Vicis* eſt, quorum nomina compoſita in *Ville* terminantur, vide Hadr. Valeſ. *Præfat. in Notit. Gall.* De *Vicorum* Præfectis apud Veter. Romanos, diximus ſuprà, in voce *Vicomagiſtri*. Ut de *Vicorum* atque itinerum Diis aliquid addam, memorantur illi Arnobio, *adv. Gentes l.* 3. Lares — *arbitratur vulgus Vicorum atque itinerum Deos eſſe, ex eo, quod Græci vicos cognominant lauras.* Certè Lares exiſtimabantur locorum quaſi proprii Genii, & ſingulis familiis ac domibus propriè aſſignati. Unde & *Vicorum* viarumque Dii habebantur: qui prorſus *Viales Lares* in *Mercatore* Plauti: & in compitis fixi ibidemque culti, Compitales appellati ſunt, Deſ. Herald. *ad Arnobii loc.*

VICUS, urbec. Epiſcopalis Catalonia, prope Teram fluv. 12. leuc. a Barcinone in Boream, 10. ab ora maris Mediterranei. *Vich.*

VICUS, urbec. Epiſcopalis regni Neapolitani ſub Archiepiſcopo Beneventano. *Vico della Baronia* vulgo. Ægrè habitata. In Principatu ulteriore.

VICUS, locus in Lotharingia, prope Marſallum & Medium Vicum *Moyenvy*, ſalinis ſuis notus: vulgò *Vy*, aliàs *Vic*. Ad Saliam *Seille* fluv. Hic caſtrum fuit Ducis, a Stephano Metenſi Epiſcopo dirutum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide ſuprà in voce *Vicum*.

VICUS ad Axonam, in finibus Ambianorum, *Vy ſur Aiſne*. Idem.

VICUS ad Axonam, *Vic ſur Aiſne* a ſcriptoribus nuncupatur plerumque, veter. ignotus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VICUS Æquenſis, urbec. Terræ Laboris Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Surrentino, ad radices colles, in ora Sinus Neapolitani 10. mill. paſſ. a promontor. Minervæ in Ortum, quot ab Amalphiu in Occaſum. Vulgo *Vico di* [illegible]. Aliàs in Picenis.

VICUS Aquarius, [illegible]. Vide *Lacus* & *Vicus* [illegible].

VICUS Aurelii, pagus [illegible] ad Padum, 12. milliar. ſupra [illegible] Cremonam, Veronam verſus. In ipſo limite Ducatus Mantuani. [illegible], vulgò.

VICUS Bigerronum [illegible], locus Galliæ, in agro Bigerrico: ſicut & [illegible] Aquenſis, *Bagneres*, a thermis ſuis ſaluberibus dictus, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VICUS Cuminarius, *Antonin.* oppid. Carpetanorum, hodie *la Zarza*,

Zarza, vicus Caſtellæ novæ, prope Fanum S. Crucis *de la Zarza*, vix 1. leuc. à Tago, 13. à Madrito in Eurum.

VICUS Egonum, vide *Vicohabentia*.

VICUS Gentianus, alias *Caſtra Gentiana*, in ſeptima Urbis regione, memoratur *P. Victori*, vide quoque Sextum Rufum: & de poculis, quæ inde *Gentiana* Martialis appellat, ſuprà.

VICUS Italicus, urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Colocenſi, Croatiæ caput, in Liburniæ confinio, ad Segeſticam inſul. Sai fluv. *Zagrabia*, Bonfiniô authore. Vide *Siſopa*.

VICUS Julius, hodie *Germersheim*, Cluver. oppid. Palatinatus inferioris ad Rhenum, in ipſo limite tractus Darmſtadienſis, 9. milliar. infra Vormaciam in Boream.

VICUS Longus, in quo Virginia aram Pudicitiæ plebejæ dedicavit, occurrit apud Livium, *l.* 10. *c.* 23.

VICUS Martius, *Vimercato*, pagus ingens agri Mediolanenſis, inter Mediolanum 14. & Brixium 12. mill. paſſ. Bergomum verſus.

VICUS Matrini, oppid fuit Hetruriæ, inter Forum Caſſii, cujus veſtigia ad Vetullam & Sutrium, in provinc. Patrimonii, in ipſa via Caſſia, ubi nunc diverſorium publicum, *le Capannacce*, & rudera antiquorum ædificiorum, *L. Holſtenius*.

VICUS Valerius, vel Varronis, oppid. Sabinorum apud Anienem fluv. *Villa Varronis* Tullio. Hodie *Vicovaro*, in colle. 9. mill. pall. à Tibure in Ortum, 18. à Reate in Merid. Cum titulo Princip. gentis Urſinæ.

VIDA Marcus Hieronymus, Epiſcopus Albæ Pompejæ ad Tanarum, per annos 35. Obiit A. C. 1556. Genebr. 1566. Ejus extant *Chriſtiados libri* 6. *in octav. Brixiæ, A. C.* 1586. Poëma *de Scacchiæ ludo, de Bombycibus &c.* Primus inter Italos, poſt Jacobum Sannazarium, Poëticam ad res ſacras tranſtulit, & verſibus elegantiſſimis ac puriſſimis provinciam ſuam excoluit, Thuan. *Virgiliani carminis incomparabilis imitator* Sixto Senenſi. Cœtera ejus ſcripta enarrat Teiſſier, *Elog. Part.* 1. & 2. ubi de *Bombycibus* carmen maximi habitum Scaligero; ab hoc inſuper in *Poem.* ſuo *de Arte Poet.* & à Leon. Friſone in *Chriſtiad.* quodam loco cum acriter reprehenſum, addit. Vide & Ghilin. *Theatr. Part.* 1. Giraldum, Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poet. l.* 6. ut & ſuprà *Marcus*.

VIDATIUS Petrus, vide *Petrus*.

VIDENS, Hebr. הראה nomen, quô Prophetæ antiquitus indigitati. *Nam qui* נביא *Propheta hodie, antiquitus vocabatur Videns*, 1. Samuel. *c.* 9. *v.* 9. Sic, *Indica mihi, ubi ſit domus Videntis*, *Ibid. v.* 18. Et Jeduthun חזה *Videns Regis*, appellatur 2. Chron. *c.* 35. *v.* 15. A *viſione*, qui unus fuit ex divinæ revelationis modis, quæ Prophetis fiebat. Numer. *c.* 12. *v.* 6, 7, 8. *Si Propheta vobis, per viſionem me ipſum Jehovam notum facio ei, aut per ſomnium alloquor eum. Non ſic ſervus meus Moſes ---- Ore ad os alloquor eum --- aſpectu & non in ænigmatibus, & ſpeciem Jehovæ videt.* Nempe cùm tribus præcipuè modis Deus ſe Prophetis patefaceret, per Intellectum, per Phantaſiam & per Senſus externos: in primo, eorum mentibus immediatè illapſus, iis formas quaſlibet & ideas rerum imprimebat; in ſecundo, varias rerum ſpecies in illorum phantaſia pingebat, vel in *Viſione*, quæ vigilantibus, amotô tantiſper ſenſu eorum, objiciebatur, vel in Somnio, quæ dormientibus; in ultimo, per ſenſus & ſenſibilia externa iis futura revelabat, mente interim ſui compote, nec iſtô, quô percuſſa erat, lumine, magnopere alienatâ. Accedebant aliquando raptus, cùm corporales, tum mentales, miræque & inſolitæ corporis agitationes & membrorum motus, quin & languores, corporiſque Deum ampliùs pati non valentis ægritudines, de quibus omnibus vide Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. Chriſt. Part. prior. l.* 3. *c.* 5. & aliquid ſuprà, ubi de *Prophetis*. Poſteà vox *Viſionis* latiùs extenſa, prophetiam quamcunque notare cœpit, uti ex Prophetis diſcimus paſſim. Imò & ad fictiones Poëticas ſignificandas tranſlata occurrit, apud Papin. Statium, *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 22.

Plorantemque animam ſupra ſua funera vidi.

Qua de re vide Caſp. Barthium, *Adverſar. l.* 44. *c.* 26. & ſuprà, ubi de Poëtarum, qui Gentilium Prophetæ dicuntur Apoſtolo, *furore*. Hodie *Videntem* Judæi vocant, qui Synagogæ curam gerit & interni Fori controverſias decidit, uti legas apud Dominicum Macrum, *Hierolexicô*.

VIDERE, apud Spartianum, *in Hadriano. c.* 10. *quum --- ægros milites in hoſpitiis ſuis videret*: viſere eſt. Sic *videri* Princeps & *videre* dicebatur. Et *videbatur* quidem ab omnibus togatis, qui officia faciebant & matutinis ſalutationibus ave ſuum portabant. Sed *videre* eos dicebatur, & præcipuè, quum ſolos videbat, quibus impenſiùs familiaris videri volebat Princeps. Quod cùm feciſſet primò circa complures Alexander Sev. poſtmodum cognitô multos eâ familiaritate abuſos, & de ſe fumos vendidiſſe, ab hac popularitate abſtinuit, *& poſt epiſtolas, omnes amicos ſimul admiſit, cum omnibus pariter eſt locutus, neque unquam ſolum quenquam, niſi præfectum ſuum vidit & quidem Ulpianum, ex aſſeſſore ſemper ſuo, cauſa juſtitiæ ſingularis*, ut ait Lamprid. *c.* 31. Unde phraſis orta. *οὐκ ἰδὲν ἡμᾶς ὁ Βασιλεὺς*, *non vidit nos Imperator*, de qua vide Plut. *περὶ δυσωπίας*, i. e. *non ſumus familiares & amici Cæſaris*. At ſuperbi quique Principes, & qui minimè communes eſſent, non ſolùm neminem *videbant*, ſed nec *videri*, i. e. ſalutari ſe, patiebantur, uti de Maximino legimus apud Capitolinum, *c.* 17. & de Imperatoribus aliquot, ante Alexandrum Imperatorem apud Lamprid. *d. l.* ad quæ loca vide Salmaſii *Notas*. Apud Ciceronem verò *Acad. Quæſt.* 2. *Quam rationem Majorum etiam comprobat diligentia, qui primùm jurare ---- quæque juratî judices cognoviſſent, ut ea non eſſe facta, ſed ut videri pronuntiarent.* indigitatur verbô hoc formula Veter. in ſententiis uti ſolita, *Videri feciſſe*, de qua vide Hotomannum *de Verbis Juris*.

VIDICINI, vide *Urlitini*.

VIDO, Flandriæ Comes, cum filia, quòd Angli partes tueretur, fraude captus à Philippo Pulchro, Galliæ Rege, cui fruſtra auxilium Eduardus gener ferre conatus eſt, A. C. 1295. 1296. P. Æmil. *l.* 8. Polydorus, *l.* 17. Iterum ab eodem captus, Flandriaque occupata eſt, A. C. 1299. ſed filii Vidonis Patrem egregiè ulti ingenti clade Gallum vicerunt, 700. aureis calcaribus in tropæum ſuſpenſis, A. C. 1300. Vidoni mortuo ſucceſſit fil. Robertus.

VIDOTARA ſeu VINDOTARA, Sinus Scotiæ, in ejus parte Occidentali & in Damniis popul. Quibuſdam *Ayr Fyrth*, ſinus parvus prope Aëram urbem Covaliæ provinc. 25. mill. paſſ. à lacu *Ryan* in Boream.

VIDRUS, fluv. Germ. *Schwart Watter* Junio, *Groninger Diep* Becano, apud Groningam urb. Friſiæ fluens. Aliis amero *Vecht*, ex Weſtphalia in Flevum ſinum inter Friſiam & Tranſiſalanam ad Gelmudam oppid. influens. *Ortelio Vechta, Baudrand.* oritur in Weſtphalia, 5. milliar. German. à Monaſterio in Circium, dein auctus Aa, Dinchelô & Reggâ fluv. & per Tranſiſalanam labens, in mare Auſtrinum ſe exonerat, infrà Gelmudam, 8. mill. paſſ. à Suvolia in Boream.

VIDUA, vulgò CRODAGH Camdeno, fluv. Hiberniæ per oram Borealem in Oceanum, inter Venicnium promontor. & Argitam fluv. decurrens. *Ferrar. Baudrando* eſt, inter Vecnitios & Robogdios. Nunc *Dirgh* aliis. Inter Comitat. Tyronenſem ad Ortum & Dungalenſem ad Occaſum, ac in Oceanum Deucaledonium ſe exonerat, infra Rapoam, per lacum Suvillium.

VIDUA, ex *ve* particula, vel *vir* & *iduare*, quod olim Hetruſcis *dividere* ſignificabat, quaſi *Viridua*, à viro diviſa, an ex *ἰδίᾳ privata*? fiebat apud Veteres duplici modô, morte Mariti & divortiô. Priori caſu Viros defunctos ab uxoribus *viduis* menſes decem apud Romanos lugeri conſueviſſe (tot enim annus Romuli menſes habebat) diſcimus ex Plutarch & Ovid. *in Faſt.* ante quod legitimum tempus luctus, nubere nemini poterant, niſi id peculiariter à Magiſtratu aut Principe impetrâſſent. Quòd ſi poteſtate hâc non impetratâ tamen nupſiſſent, infames à Prætore fiebant, ac multabantur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 5. *c. ult.* Intereà dum *viduæ* eſſent, cenſus earum publicâ fide ſervati ſunt, uti, de ſecundo bello Punico loquens, refert Sabellicus, *l.* 3. *Ennead.* 5. Vide quoque ſuprà *Pupillares pecuniæ*. Cùm autem *Viduæ* nubebant, non eâdem id pompâ, quâ cùm Virgines, fiebat; proin cùm feriatis, ſeu feſtis diebus, Virginibus nubere eſſet nefas, *Viduis* tamen id licebat. Martii tamen, durante Ancilium feſto & Maji, inprimis per triduum Lemuralium, Ovid. *l.* 5. *Faſt. v.* 487. *teſte*,

Nec Viduæ tædis, eadem nec Virginis apta
Tempora: quæ nupſit, non diuturna fuit.

Qua de re Plutarchus diſertè, *Problem.* 86. *οὐ γαμοῦσιν ἐν τῷ Μαΐῳ ...* *Uxores non ducunt Majô, uſque in Junium rem differentes.* Vide Joh Seldenum, *Uxor. Ebraic. l.* 2. *c.* 22. Quòd ſi quis earum nuptias refugiſſet, lege à Camillo de maritandis orbibus latâ, multatus eſt, ut quâ præcipuè illos coërceret, qui viduarum nuptias, quarum viri bellô cecidiſſent, devitarent, qua de re vide Alexandrum Neapol. *Genial. Dier. l.* 3. *c.* 13. Apud Athenienſes, *Viduæ* prægnantes, poſt Maritorum obitum, in eorum ædibus permanebant, ſub Archontis cura; ex Lege Solonis, quæ Latinè ſic habet: *Archon orphanorum, dotalium fœminarum, familiarum quæ intercidunt, & prægnantium mulierum, quæ, poſt maritorum obitum, in eorum ædibus permanent, curam habeto, neque contumeliam aut aliquid injuſtum iis fieri ſinito: Multam, quantam poteſt Magiſtratus poteſtate, irrogare ei jus eſto. Si majore pœnâ dignus videtur, qui adverſus hanc legem fecerit, Archon in jus vocato, in quintum diem & pœnâ pro arbitrio irrogatâ, Heliaſtis judicium permittito. Si convictus fuerit, Heliaſtæ de eo, quod luere in corpore vel in ære debet, judicium reddunto.* Vide Demoſthenem, contra *Macart.* & Pollucem, *l.* 8. *c.* 9. Quod optimè conſtitutum à ſapientiſſimo Legiſlatore, ne quis per dolum veniret in poſſeſſionem hæreditatis. Idem à Romanis quoque acceptum, eſſe diſcimus ex Edicto Prætoris, *L.* 1. §. 10. *ff. de ventre inſpic.* Sam. Petitus, *Comm. in LL. Attic. l.* 6. *tit.* 7. De *Viduis*, quæ ſicut apud Romanos Virgines, ita apud Græcos, ignem æternum Veſtæ, curæ ſuæ cuſtodiæque commiſſum habebant, diximus ſuprà, in voce *Prytanitides*. Apud Hebræos, neque Virginem neque *Viduam* rite deduci volebant leges pridie Sabbati aut poſtridie, nedum ipsô Sabbatô, aut aliô die feſtô, quin nec intermediis ſive Paſchatis, ſive Scenopegiæ diebus: Idque propterea, ne ex apparatu epulari, qui deductionem ex more præcederet, fortè violaretur Feſtum. Nam epulum à Sponſo ſive cœlibe antè ſive *Viduo*, lætè lautéque erat celebrandum, per dies à deductione minimùm ſeptem, ubi Virgo erat Sponſa: per triduum minimùm, ubi *Vidua* ducebatur. Sicut autem Virgini quarta feria ſeu dies Mercurii, ita *Viduæ* deductioni, quinta ſeu Jovis maximè idonea habita eſt; ut nempe ſponſus aſſuetos ſibi labores, à quibus abſtinendum erat tribus diebus epularibus, feriâ primâ ſeu in ipſo hebdomadis inſequentis initio commodius redintegraret. Sed verò nec *Vidua*, nec Repudiata, ſive ducenda erat aut deſponſanda, ante 90 dies ſeu tempus trimeſtre, ſive à Mariti morte, ſive à libelli divortii ſcriptione elapſum: quò inde ſatis certum fieret, an gravida fuerit nec ne, Joh. Seldenus, *Uxor. Ebraic. l.* 2. *c.* 11. Antequàm autem deduceretur, pacta inibantur dotalia & dos ſponſæ conſtituebatur à ſponſo: quæ, ſicut cùm Virgo erat, non erat minor 50. ſiclis ſeu 200. Zuzis; ita *Viduæ* 25. ſicli ſeu 100. Zuzi è Sponſi bonis pro dote, adſcribi ſolebant. Qua de re vide plura apud præfatum Seldenum, *Ux. Hebr. l. cit. c.* 9. & 10. In eadem gente pignus *Viduæ* non reddens Verberum pœnam luit: cumque litigatores complures in Synedrio ſimul adeſſent, præferebatur pupilli cauſa, cauſæ *Viduæ*; *Viduæ*, diſcipuli Sapientis; Diſcipuli Sapientis, cujuſque è vulgo; fœminæ, Viri. Idem de Synedriis *Vet. Ebræor. l.* 2. *c.* 13. Pontifex vero Max. *viduam* ducere non poterat, niſi Anteceſſoris ſui: quòd ſi cum *Vidua*, licet eam ſibi conjugiô non copulâſſet, concumberet, Verbera quoque metuit, quemadmodum

modùm & Sacerdotis filia extraneo nupta, ſi poſt Viri obitum, armum & pectus comediſſet, vide Levit. c. 10. v. 14. & c. 22. v. 12. ut alia omittam. Apud Chriſtianos, Clericis converſatione viduarum ac pupillarum interdictum, edictô Valentiniani I Imperatoris, cujus Sigonius meminit, *Imper. Occid. l.* 7. Ipſarum autem *Viduarum* in Eccleſia uſus aliquis fuit, uti diximus ubi de *Diaconiſſis*, item voce *Presbyter*. Poſtmodùm & peculiaris ordo eſſe cœpit earum, quæ *Viduitatis profeſſionem* faciebant ſolenni ritu, hincque *Profeſſæ*, *Conſecratæ*, *Benedictæ* dicebantur, τὸ τῶν χηρῶν τάγμα, Palladio, in *Vita* Chryſoſtomi: de quarum profeſſione, habitu, conſecratione, aliiſque huc pertinentibus, vide Car. du Freſne, *Gloſſariô*, voce *Velum*, item *Vidua*, nec non ad *Alexiadem Notis*. Certè & apud Gentiles *Viduitati* ſuus honos fuit: imò virginitati eam Appulejus æquat, *Apolog.* qua de re vide notata Barthio, *Animadverſion.* ad *hunc v.* 35. *Papinii*, *l.* 1. *Sylv.* 2. *Epithalamio Stellæ & Violantillæ*,

> —— *licet expoſitum per limen aperto*
> *Ire, redire, gradu, jam nuſquam janitor aut lex* &c.

Hinc *Viduitas*, vox Jureconſultis citimæ ætatis, de quo jure in Normannia inprimis ac Aragonia obſervari ſolito, vide Car. du Freſne, *Gloſſario cit.* ubi & varios eam in rem Auctores laudat. Vide quoque infrà.

VIDUA Fratris, Maritô ſine liberis extinctô, Leviro, apud Hebræos, ducenda erat, ex lege ſacra, Deuter. c. 25. v. 5. quâ temperatur interdictum de Fratria ducenda, quod habetur inter Leges, de Inceſtu. Levit. c. 18. v. 16. *Si habitaverint fratres ſimul, & mortuus fuerit unus eorum abſque prole, non nubet uxor defuncti foras viro extraneo. Sed Levir ejus ingredietur ad eam, & capiat eam in uxorem, & præſtet officium Leviri, & ejus primogenitus, quem pepererit, ſurget nomine fratris ejus defuncti, ut non deleatur nomen ejus de Iſrael.* Ajunt autem Magiſtri, non ex Lege ipſa fuiſſe, ut Levir cum Fratria more aliquô ſolemni iniret matrimonium, quoniam, niſi renuntiatio interveniret, pro Leviri uxore habebatur ex ipſius Numinis præſcripto, idque tam ubi Sponſa eſſet demortui, quàm ipſa uxor. Attamen ex receptis moribus, matrimonium cum Fratria contrahebat regulariter Levir, coram duobus minimùm teſtibus, idque dato nummulô: Vocabantque contractum hunc ſolemni nomine מאמר *collocationem*. Neque ante hujuſmodi contractum, licitus habebatur cum ea, ex Majorum inſtituto, congreſſus: Quin & acceſſit ſacra nuptiarum benedictio & inſtrumentum dotale, ut Seldenus oſtendit, *Uxor. Ebraic. l.* 2. *c.* 2. & 10. At verò, ſi Levir, his ſolemnibus prætermiſſis, cum ea rem haberet, ob contumaciam in inſtituta Majorum, verberibus plexus cogebatur ei dotem conſtituere. Interim integrum fuiſſe Leviro, fratris *Viduam* ducere, ſive ei renuntiare, ex verbis ſeqq. patet. *Et ſi Vir ille noluerit capere uxorem fratris ſui, adendet aſſinis ejus* (Fratria) *ad portam dicatque Senioribus, recuſat Levir meus ſuſcitare fratri ſuo nomen in Iſrael, nec vult me habere.* Et paulo poſt *Accedet illa ad eum in conſpectu Seniorum & extrahet calceamentum ejus, de pede ejus, ſpuetſque coram eo, reſpondeat dicens; Sic fiat viro, qui non ædificat domum Fratris ſui, vocabiturque nomen ejus in Iſrael domus ejus cui exutus eſt calceus.* Atque ita regulariter ſe res habuit: exceptiones verò erant non paucæ. Si prior Maritus prolem reliquerat, tametſi Mamzerem aut Apoſtatam, lege hâc non tenebantur *Vidua* fraterque ſuperſtes: At tenebantur, licet filius ei eſſet ex ancilla ſeu Gentili ſuſceptus; nam proles ejuſmodi pro ſua non habebatur. Si Fratria gravida relicta abortum fecerat, lege tenebatur: ſed partus vivus liberabat Matrem: ita tamen ut certò conſtaret, tempus eum novimeſtre in utero perfeciſſe &c. Si ante partum gravidæ fuiſſet renuntiatum, iteranda Renuntiatio poſt partum erat: proin, ut ſatis conſtaret, utrum gravida relicta eſſet, ex more ſupra laudato uſque ad diem 90. expectandum erat: intra quod tempus prioris Mariti bonis, ſed ita, ut accederet etiam opificii ſui, ſi quod erat, pretium, alenda *Vidua* fuit, &c. Porrò, ob dignitatem Regiam, ſive Reges, ſive eorum *Viduæ*, uti & Pontifices, hac lege erant ſoluti. qua de re vide hîc infra, in voce *Vidua Regis*, & pluſima hanc in rem, apud ſæpius laudatum Seldenum, *Uxor. Ebraic. l.* 1. *c.* 10. 12. 13. 14. Addam ſaltem formulam dotis Fratriæ à Leviro conſtitutæ, ex eodem. Levir enim Fratriam ex Lege ducens, ex fratris demortui bonis ſeu dote ipſa, quâ Maritus priſtinus eam dotârat, adjectô pro libitu Leviri incrementô, dotabat formulâ hujuſmodi: *Die N. Menſis N. &c. N. Fiunt. N. venit coram nobis & ad hunc modum locutus eſt nobis. Frater meus germanus dormivit & viam Rabbinus noſtris & toti Iſraeli reliquit, at filium aut filiam, qui ei hæres eſſet & ſuſcitaret nomen in Iſrael, minimè reliquit. Sed reliquit Uxorem hanc, cui nomen eſt N. filia N. & ad me ex Lege attinet, ut ad Levirum, eam ducere, ſecundum illud, quod ſcriptum eſt in Lege Moſis, Levir ejus ingredietur ad eam, & aſſenſum præbuit illa, ut jure Leviratus jungeretur N. filio N. Leviro ſuo, ad ſuſcitandum nomen in Iſrael, juxta id, quod ſcriptum eſt.* Et erit primogenitus, quem pepererit, ſurget nomine fratris ſui defuncti &c. *Et adſcribit dictus N. Levir dictæ N. Fratriæ ſuæ argentum Zuzorum, qui competunt ei, utpote qui adſcripti ſunt ei in dotali inſtrumento à Marito ſuo priori; & adjecit inſuper ex ſuo, uſque ad valorem N. & bona, quæ ſecum attulit ipſa Sponſa* &c. *l.* 2. *c.* 10. Vide quoque ſuprà *Levir*.

VIDUA Regis, ſive Regina, apud Hebræos, tum Regi ſuperſtes, tum ab eo divortiô ejecta, nemini, ſaltem ſubditorum, ex Majorum ſenſu, ritè nubebat: atque, ut nec equô Regis, nec ſceptrô, nec coronâ aliiſve rebus Regiis, ſubdito uti licuit, ita nec ſervis ejus nec ancillis. Sed res ejuſmodi univerſâ, præter ſupellectilem, in funere Regio, ex more comburi ſolitam, ad Regem, qui ſucceſſit, tantùm attinebat. At verò de *Vidua Regis*, quâ Succeſſorem ſeu Regem alium ſpectabat, diſſenſus eſt inter Magiſtros: Receptior vero ſententia eſt, nec illam, ob dignitatem, Regi alteri ritè, otuiſſe duci. Hinc erat, ut Lege illâ, de *Vidua* fratris ſeu fratria Fratris ſine liberis demortui ſuperſtite ducenda, *Viduæ Regum* haberentur ſolutæ. Miſna, *tit. Sanhedrin*, *c.* 2. *Rex nec calceô extractiô renuntiat Uxori demortui ſine liberis fratris, neque alii id faciunt uxori ejus. Ex Lege illa nullam ducit; neque ex Lege illa conjux ejus* Vidua *nubit.* Etenim regula erat, neminem ex illa Lege in virum accipiendum, niſi cui renuntiare fas itidem fuiſſet, exceptione unâ & alterâ admiſſâ: Renuntiaſſe autem turpe nimis ducebatur Regi dignitatique ejus minimè tolerandum; cùm in Renuntiationis ſolemnibus, ſputum & calcei detractio adhiberetur, quorum neutrum Regiæ dignitati conſonum habebatur. Adeo ut Fratriæ conjugium (ubi frater ſine liberis decederet) cæteris, niſi ſolennis intercederet Renuntiatio, imperatum, Regi dignitatis causâ haberetur illegitimum. Et quidem, imitatione hujus ritus, quod Hebræi de Regum *Viduis* ſtatuerunt, id voluit etiam Mahumedes de ſuis. Sic enim loquitur in *Azoar.* 33. *Vobis permiſſum non eſt, injuriâ afficere Apoſtolum Dei, nec ducere Uxores ejus, quas reliquerit omnino. Ne ita gravis ſit nimis reſtum apud Deum contemtus.* Ad quæ verba annotat Phil. Guadagnolus, *Apolog. tract.* 2. *c.* 10. §. 3. *Unde uxores Mahometi, poſt ejus mortem, in viduitate tabeſcere coactæ ſunt; fueruntque numero novem ipſi Mahumeto ſuperſtites.* Vide Joh. Seldenum, *Uxor. Ebraic. l.* 1. *c.* 11. Addamus pauca ſupradictis, de capitis tegmine *Viduarum* Chriſtianarum, quô in Orbe olim Romano uti ſolebant. Uti enim Virgines, ita & *Viduæ* ſedulo velantes capita, tegumentum adhibebant, quod modeſtiam & humilitatem earum omnibus inſinuaret: ſed nonnullô diſcrimine, tum inter utraſque Deo devotas, tum inter illas & reliquas mulieres. Virgines enim velatas fuiſſe eô tegmine, ritibus ſpecialibus conſecratô, contendunt quidam, ex Gelaſii, *Epiſt. ad Lucaniæ Epiſc. Viduas* vero non: adeoque cùm S. Rictrudem viduam velamine conſecratô B. Amandus donâſſe dicitur, id de ſimplici quapiam benedictione veli accipiunt; longè aliâ ab ea, quâ vela ſacrarum Virginum conſecrabantur. Paſſim itidem velum *Viduis* impoſitum, *Velum converſionis* vocatum eſſe ajunt &c. qua de re vide diſputantem Antelm. Solerium, *de Pileo*, *ſectione* 7. Alioſque.

VIDUA Regis, dicitur in Anglia, ejus, qui de Rege tenet in capite vidua. Sic autem dici ſolet, quia ei ad ſecundas nuptias, ſine Regis permiſſu tranſire non licet, quin & dotem impetrat ex aſſignatione Regis, quem patronum ac defenſorem habet. *Viduarum* enim & pupillorum cura ad Reges pertinebat, quam ideo ſuis Comitibus, per provincias & pagos olim delegabant, vide Marculf. *l.* 1. *c.* 8. Et Ludovicus Imperat. in admonit. ad Comites Capitol. *l.* 2. *c.* 6. *Pupillorum vero*, inquit, *& Viduarum & cæterorum pauperum adjutores, & defenſores, juxta veſtram poſſibilitatem, ſitis &c.* Item Synod. Ticinenſis, ſub Ludovico Italiæ Rege *Pupillos & Viduas protegant.* Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

VIDUCASSES, populi Galliæ Celticæ, aliter *Biducaſſes*, vide ibi.

VIDULA, fluv. Galliæ, LA VESLE. Oritur in media Campania, 3. leuc. à Catalauno in Ortum apud vicum, qui ob id Summus Vidula, vulgo *Somme Vele*, dicitur. Dein auctus aliquot minoribus fluviis, poſtquam Spinam, Novam Villam, Lupeciacum *Louvercy*, Liberiacum *Livry*, ſeptem Salices *Sept-Saux*, Balliam *Basle*, Pruneium *Prunay*, Malliacum *Mailly*, vicum S. Leonardi, præterlapſus eſt, Duricortorum ſeu Remos rigat; porro Pontem Archiepiſcopi *Pont l'Archevesque*, Campaniacum *Champigny*, Provilliacum *Prouilly*, Juncariam *Jonchery*, Montaniacum *Montigny*, Brolium *Breuil*, Fines vel Fimmas *Fimes*, Baſilicam *Bazoche*, ac Branam ſeu Brennacum *Braine*: inque Axonam fluv. abit, inter Branam & Sueſſiones: *Baudrand. Valeſius* habet, apud Condate *Conde*. Etiam *Vitula* fluv. hic veteribus nonnunquàm dicitur, unde *Vitima* villa forte nomen nacta eſt. Inter Decanatus rurales 57. Remenſi Eccleſiæ ſubjectos, ſextum obtinet locum Decanatus *Vidula* quo nomine virus Summus Vidula indigitatur, teſte Hadr. Valeſiô, *Notit. Gall.* Britto. *l.* 9. *Philippidos.*

> *Auxona cui faciunt nomen vulgare moderni,*
> *Qui tibi cùm tollat nativum Vidula nomen,*
> *Ipſe ſuum perdit, Iſarâ majore receptus.*

VIELISKA, vulgò WIELICZKA, oppidul. Palatinatus Cracovienſ. ſalisfodinis ſubterraneis celeberrimum, non longè à Cracovia in Ortum, habitatio non ſatis tuta, ob terram undique effoſſam. A. C. 1510. majori parte hæ ſalinæ conflagrârunt, ut & A. C. 1644. 16. Decembr. *Praſecius.*

VIELKYLUCHIA, urbs munita Moſcoviæ, ad Lovatum fluv. in Ducatu Relcovienſi, & limine Lithuaniæ. 30. leuc. Polonic. à Vitepſcia in Boream, Ilmenum lacum verſùs 16. In edito colle. Capta fuit à Stephano Poloniæ Rege A. C. 1580. ſed reddita. Vulgò *Vielkiluki.*

VIELLA, urbecula Aquitaniæ, ad Pyrenæos, juris Hiſpan. & Aragoniæ, ad fontes Garumnæ, in limite Cataloniæ & Convenenſis tractus, 18. mill. paſſ. ſupra Lugdunum Convenarum in Merid. in Arania valle.

VIELUNA & VELUNIA, oppid. ſatis ſantum Poloniæ majoris in Palatinatu Caliſcienſi. & limite Sileſiæ, aliquot tantùm milliar. à Czenſtochova. Malè habitum, & partim incendiò conſumptum A. C. 1656. bellô Suecicô. Vulgò *Wielun.*

VIENNA, German. WIEN. Auſtriæ Metropolis, urbs inclyta, & omnium urbium, quas Danubius ſuſtinet, & ædium magnificentiâ, & rerum copiâ, clariſſima, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Salisburgenſi: *Viana* Plinio, *l.* 3. *c.* 24. teſte Hermolaô. Ter incaſſum à Turcis obſeſſa, A. C. 1529. 1532. & 1543. Cum ponte ad

Danub.

Danub. ubi recipit amnem *Wien*. Sedes jam diu Imperatoris, 26. milliar. Germanic. à Lintio in Ortum Poſonium verſùs 10. aliàs *Vindobona*. Quibuſdam Ala Flaviana. Hic Venceſlaus Imperator poſtquàm è carcere Pragenſi evaſiſſet, cùm mores non corrigeret, ſub cuſtodia habitus eſt A. C. 1392. verùm & hinc liber, in Proceres ſæviit. Daubravius, *l.* 23. Valdenſium Epiſcopus Stephanus, ibidem exuſtus eſt, circa A. C. 1467. Camerar. *in Præf. ad Rationem Diſcipl. Fr.* Sacram quoque cœnam ſub Utraque Specie hîc adminiſtrari curavit Ferdinandus I. Imperator. *Viennenſis* lineæ auctor fuit Ferdinandus II. Imperator filius Caroli Archiducis, Styrii ſeu Græcenſis rami conditoris, cùm frater ejus Leopoldus Æniponatnum orditetur. Huic Ferdinando ſucceſſit fil. Ferdinandus III. A. C. 1637. mortuus A. C. 1657. Pater Ferdinandi Franciſci, qui Rex Bohemiæ A. C. 1646. Ungariæ A. C. 1647. Romanorum A. C. 1653. electus, ante Patrem obiit, & Leopoldi Imperatoris, qui hodie feliciter Imperii habenas tractat. Vide Phil. Jac. Speneium, *Syll. Geneal. Hiſt.* Auſonius *in catalog. urbium*, *v.* 3.

Accolit Alpinis opulenta Vienna colonis.

VIENNA, Allobrogum, memorata Cæſari, *de bello Gall. l.* 7. *c.* 9. *Allobrogum Metropolis* Straboni, illuſtris Galliæ Narbonenſ. urbs Melæ, *l.* 2. *c.* 5. COL. VIENNA in *veter. inſcr.* COL. VIENNA LEG. VII. CLAUDIANA PIA, in nummo Neronis: *Ornatiſſima & valentiſſima Colonia Viennenſium* à Claudio Aug. *Pulchra & Vitiſera* Martiali, *l.* 13. *Epigr.* 107. *Opulenta* Auſonio dicta, *loc. cit. Vienne en Dauphine* vulgò. *Senatoriam* aliquando appellatam ſcribit Paradinus. Ex hac enim *Senatores* in Curiam à Claudio dicuntur lecti; forſitan, jam inde à Jul. Cæſare, a quo *civitate donatos quoſdam è Semibarbaris Gallorum, receptoſque in Curiam* tradit Suet. *c.* 76. Unde hîc Vitellius pro tribunali jura reddidit, & Valerius Aſiaticus bis Conſul, cujus apud Tacitum, *l.* 11. *Annal. c.* 1. mentio, Viennenſis fuit. Horum poſteri ſtante Occidentis Imperiò, quia Majores ſuos Senatores Romanos habuerunt, *Senatorum* nomine ſuperbi, tamquam ſoli ſaperent, cæteros omnes vili pendere cœperunt: à Gundobaldo Burgundionum Rege, quòd Godegiſilo fratri ſuo adhæſiſſent, magnâ ex parte ſublati. *Bennus* Stephano dicitur. A Venerio Africano exule fundatam *Merula* vult, Sylvii Regis Romani, Lycurgi & Eliæ Prophetæ temporibus, *Ferrar.* Olim ex Galliæ præcipuis, ut ex parte è jam dictis colligere eſt. Hinc & Euſeb. *Hiſt. Eccl. l.* 5. *c.* 1. *Galliæ Metropoles, inquit, inſignes Lugdunum & Vienna.* Et ob dignitatem ac vetuſtatem, à Fabio Valente Vitellianarum partium Duce ſervata eſt, Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 66. Regis Archelai inſuper relegatione, Juliani Cæſaris Conſulatum ineuntis proceſſu ac ludis, Valentiniani Junioris Auguſti ab Arbogaſte Comite exſtincti, Conſtantini Tyranni à Gerontio interfecti & Godegiſili Burgundiæ Tetrarchæ à Gundobado fratre, de quo jam aliquid ſuprà, obſeſſi expugnatique nece nobilis, poſt ſublatum in Gallia Imperium Roman. ſeculô 5 ſedes fuit Regum Burgundiæ: quô regnô everſô à Clodovæo, ſub Gallis fuit, uſque ad Ludovicum Balbum, quô tempore à Boſone, affine Caroli Calvi Burgundiæ & Arelatenſe regnum rurſum erectum eſt, Viennâ quoque comprehensâ: donec in Rodolpho ignavo deſiit. Ab illo tempore Archiepiſcopi juriſdictionem hîc omnem, ab Imperatoribus, Friderico I. inprimis acceptam, tenuerunt, donec Ludovicus XI. tractatu cum Archiepiſcopo Johanne Pictaviensi initô, ſupremus à Viennenſibus Dominus agnitus eſt. Hinc Dalfini *Daufins de Vienne*, nomen accepêre, de quibus vide in voce *Dalphinus*. Caput olim Provinc. Viennenſis, in qua civitates 13. nonnullæ 14. numerant *Notit. veteres.* Habuit Amphitheatrum, Palatium, Sedem Imperatorum ac Regum, quod cœleſti igne conflagravit, templum Arianorum, regnantibus ibi Burgundionibus Arianis, ac turrim hominum 5000. capacem, Gregor. Turonenſ. *l.* 2. *c.* 32. Etiam Moneta hîc fuit, ſub Merovei Caroliique poteſtis. De ejus ſitu Theodulfus:

Saxoſa petimus conſtructam in valle Viennam,
Quam ſcopuli inde arctant, hinc premit amnis hians.

Creſcente poſteà Arelati dignitate ac ſplendore, cùm provincia *Viennenſis* in duas divideretur, Viennenſem & Arelatenſem, priori ac Metropoli, Valentia, Darantaſia, quæ poſtmodùm Metropolis evaſit, Geneva & Gratianopolis ſolæ, poſteriori reliquæ 10. quondam provinciæ Viennenſis Civitates, à Leone primum, dein Symmacho Papis ſunt adſcriptæ, & *Vienna*, quæ priùs Galliæ Narbonenſis urbs, dein caput provinciæ cognominis atque 13. Civitatum erat, vix quatuor ſub ſe urbes habere cœpit: quanquàm poſtea 8. Civitatum nimirum Genevæ, Gratianopolis, Albæ ſeu Vivarii, Deæ, Valentiæ, Carpentoratis, Tricaſtinorum, & Maurienuæ, luſtratione gaviſa eſt; de quibus duas urbes Tricaſtinorum & Carpentoratenſium detractas eſſe recentiores Notitiæ teſtantur, Arelatoque additas. Quare meritò miratur Valeſius, *Viennenſem*, unum è ſex Burgundiæ Archiepiſcopis, Regnique ejus olim Cancellarium, ſedem ſuam in nummis, *maximam ſedem Galliarum* vocaviſſe olim, & ſe *Primatum Primatem* etiamnum appellare, cùm præter modò dicta, quoque nullum ſub ſe Archiepiſcopum habeat. Ex urbis hujus Præſulibus Fridericus, in præſentia Ottonis I. Ingelhemii Viennenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus ordinatus eſt, A. C. 968. Hugo à Friderico I. Imperatore privilegium Eccleſiæ ſuæ A. C. 1153. impetravit. Heraclius, ab eodem A. C. 1157. ſacri Palatii Burgundiæ Exarchus & ſummus Conſilii ſui Princeps creatus, & à ſequentibus Imperatoribus Viennenſis Archiepiſcopus Burgundiæ Regni Cancellarius habitus eſt. Fuit autem præfatus Imperator ab Archiepiſcopo in Regem Burgundiæ, Arelati A. C 1178. & in Imperatorem Mediolani A. C. 1186. coronatus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Urbs hodie ſe ipsâ longè anguſtior, bellis inteſtinis plurima paſſa, ſedet ad radices collis, cum ponte ad Rhodanum, ubi Geram recipit; & duabus arcibus, *Pipet & la Baſtie*, quæ nunc in ruinis, 13. leuc. à Gratianopoli. Patria fuit Qu. Curtii Rufi Rhetoris Romæ inſignis, qui ob eloquentiam ac patriam ſuam à diſcipulis ſæpe *Cicero Allobrox* dictus, inter 11. Rhetores claros, quorum vitæ à Suetonio ſcriptæ perierunt, auctor Vitæ Alexandri Magni, Achilli Statio videtur fuiſſe. Ibi celebratum Concil. Viennenſe A. C. 1311 & Arbogaſtes, de quo ſuprà, cum Valentinianum Juniorem dolô ſtrangulaſſet, à Theodoſio ſuperatus, ſibi mortem conſcivit. *P. Diaconus.* Quia *Vitiferam* Martiali *Viennam* vocari ſuprà innuimus, adjiciam locum Plinii, *l.* 14. *c.* 1. *&* 4. *circ.* ubi ait: *Inventa vitis, per ſe picem reſipiens in vino, Viennenſem agrum nobilitavit, Arvernô Sequanôque & Helvicô generibus non pridem illuſtrata, Viennenſ ſque ſoli picata ſua pluris permutâſſe, ſed inter ſeſe amore patriæ creduntur, idque vinum frigidius reliquis exiſtimatur.* Martialis quoque *l.* 13. qui *Xenia* inſcribitur, *in picatum vinum de vitiſera Vienna venerat*, diſtichon, 107 compoſuit, quod vide apud Auctorem: & plura de Urbe hac apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Moretium, *Diction. Hiſt. &c.*

VIENNA, oppid. in ſylva Arduenna, pagoque Lucilburgenſi, olim Eifliæ regiunculæ attributa, caput Comitatus Brouvero *Vienna Trevirica* dicitur, Gall. *Viande*, incolis *Viane*: medió locô inter Auguſtam Trevirorum ac Rupem in Arduenna *la Roche*. Item oppid. Flandriæ, dominii nomen ferens, prope Gerardi montem. Item, in diœceſi Trajectenſi, apud Batavos, *Vianen* vulgo. Item caſtrum Campaniæ Gallicæ ad Axonam, vulgo *Vienne le Chaſteau*, proximum Viennæ Villæ *Vienne la Ville*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VIENNENSIS Gallia, pars ampla Galliæ, quæ antea Gallia Narbonenſis dicta; ſed ipſa major exiit, cùm ſub ipſa fuerint Gallia Narbonenſis, & Subalpina. Sic dicta fuit ſub Imp. Roman. & erat ſub Præfecto Prætorio Galliarum. Ejus partes fuêre 5. Nempe *Viennenſis prima*, quæ Narbonenſis tertia, cujus caput Vienna *Secunda*, quæ Narbonenſ. prima, in qua Narbo Metropolis. *Tertia*, quæ Narbonenſis ſecunda, ubi Aquæ Sextiæ caput. *Quarta*, ſeu Alpium maritimarum in qua Ebrodunum Metropolis & *Quinta*, ſeu Alpium Grajarum, in qua Tarantaſia caput. Hic ſunt nunc Occitania, Provincia, Delphinatus, Sabaudia Pedemontium & Valeſia. *Baudrand.* Valeſius provinciæ *Viennenſis*, primum in Concil. Arelatenſi, Voluſianô & Annianô Conſulib. A. C. 314. fieri mentionem animadvertit, cui primitus 13. vel 14. civitates fuêre, cùm hodie vix 4 vel quinque ſub ſe habeat, vide ſuprà in *Vienna*. Idem miratur recentiores Geographos 5. vel etiam octo *Viennenſes* provincias mundo obtrudere, cùm Veteres plus unâ provinciâ Viennenſi nunquam agnoverint, provinciaque *Viennenſis* pars fuerit Galliæ Narbonenſis, ab eaque avulſa. Proin abſurdum, inquit, abolitô nomine veteris provinciæ Narbonenſis, pro provinc. Narbonenſi 1 & 2. *Viennenſem* 2. & 3. nobis obtrudere, & appellationem Narbonis, qui jam inde ab Auguſto caput quartæ partis Galliarum extitit, ſupprimere, Viennam ei prius diuque ſubjectam præferendo. Idem ſentit de Alpibus Grajis & Penninis, ut & de Maritimis ſentit, quæ cum Narbonenſi Galliæ adjunctæ attributæque ſint, in *Viennenſi* 4. & 5. vocabulum concedere non debuerint, *Notit. Gall.*

VIENNENSIS Tractus, LE VIENNOIS, pars Delphinatus, magis ad Occaſum, extenſa, inter Rhodanum & Iſaram. Proin olim *Inſula Allobrogum* dicta a quibuſdam, quia ibi Allobroges ex parte Caput Vienna eſt, habuitque aliàs Principes proprios, *Delphinos Viennenſes* dictos.

VIERE, Græce πλέκειν, unde & funes, & corollæ & alia, quæcunque plexili opere fiunt, *vieri* dicuntur, hincque *vitilia* appellantur. Quæ qui facit *Vitor* & *Vietor*, in veter. *Inſcr.* Arnob. *l.* 2. *Quid bigarios, ſalinatores, bolonas, unguentarios, aurifices, aucupes, vannarios, ſirpearum vitores*, h. e. πλέκτας. Quemadmodum ἡ πλέκτρια vitrix dicitur Plinio, *l.* 35. *c.* 11. ubi de Glycera στεφανοπλόκῳ: *Amavit (Pauſias pictor) in juventa Glyceram vitricem corollarum.* Quod & inter Veneris cognomina, à *ligando* videl. ſic dictæ: *vio* enim a Græco *ϝίω*, Æol. *βίω*, quod eſt ..., ſeu ..., Salmaſ. *ad Solin. p.* 246. Poſtmodum *Vietores* ſolùm dici cœpêre, qui *vitilibus*, i. e. flexibilibus, quos vulgò *circulos* nominabant, vaſa circumligarent, vinaria præcipuè. Ulp. *in fine §. l. ſi ſervus ſervum ff. ad l. Aquil.* *Item, ait, ſi Vietori locaverit lacum vino plenum curandum.* Cujuſmodi ſervos Romani habuêre olim *Doliarios* ſeu *Dolcares* dictos, quorum iconem cum Cellæ vinariæ typo, ex antiquo marmore, Auguſtæ Vindelicorum effoſſo A. C. 1601 exhibet Laur. Pignorius, *Comm. de Servis.* Vide quoque infra, ubi de *Vitilibus*.

VIERVEDRUM, melius VIRVEDRUM, promontor. Scotiæ Boreal. alias in Cornavius, nunc in Strathnavernia. *Fare head Sanſon. Briet.* 84. mill. paſſ. a Beruvio promontor. in Occaſum.

VIERZONIUM, oppid. Biturigum, *Meiel.* E quibus erit, ut ipſe ait, in Anglia Cantuarii & Vectuarii, hoc eſt, qui Vectim inſul. & tractum è regione in continenti habitant *Ubii* nonnullis, teſte *Al. Nerylliô.* An iidem cum Gothis, Guiti Jutis? Vide ibi.

VIESTA, urbecula Capitanatæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Manfredonienſi, ad radices Gargani, in ora maris Adriatici 22. milliar. à Manfredonia in Cæcia. 1, *Vieſte* vulgò.

VIETA Franciſcus, *Fontenaio* Picto, vir profundæ eruditionis, ſtudiique tam indefeſſi, ut triduum nonnunquam inſomnis & inſomnis in Muſæo ſuo exigeret, Mathematicorum ævi ſui facilè princeps, problema ab Hadriano Romano omnibus Europæ Mathematicis propoſitum reſolvit. Apollonii Pergæi ... Geometriam reſuſcitavit, Emendationem Kalendarii à Chriſtoph. Clavio factam erroris arguit, obiit A. C. 1603. Thuanus, *Hiſtor.* Scripta ejus enumerat Ant. Teiſſier, *Elog. Part.* 1. Vide quoque Voſs. *de Scient. Mathem. p.* 196. 235. 317.

VIGANDUS Johannes, Germanus, Mansfeldiæ, in radicibus Hercyniæ ſylvæ natus In patria primùm docuit, dein Magdeburgi, Jenæ, Viſmariæ Superintendens, tandem in Pruſſia Epiſcopus Pomezanienſis a Stephano Poloniæ Rege factus eſt Ejus extant *Explicationes in 3. pr. cap. Gen. Commentarii in Pſalmos graduum*, item *in Pſalm.* 84. 90 91. 145. 147. *Annotationes in Eſaiam: Explicatio brevis in Danielem: Explanatio in 12. Proph. min. Annotationes in ad Rom. Epheſ. & Coloſſ. &c.* Vir fuit ingeniô, doctrinâque præſtans, cujus vita ſobria & honeſta, aliis exemplo fuit, *Melch. Adam.* Matthiæ Flacio

dio in concinnandis Eccleſ. Hiſtoriæ Centuriis operam navavit, magni inter Proteſtantes nominis. Thuan. *Hiſt. ad A. C.* 1587 quô obiit, Queuſtedius *de Patriis Viror. Illuſtr.* Ant. Teiſſier, qui ſcripta ejus enumerat *Elog. Part.* 2. Alii.

VIGELLIUS Saturninus, Africæ Præſes, ſub Severo, Chriſtianorum acer hoſtis, à Deo vindice excitate percuſſus eſt. Vide Tertull. *in libr. ad Scapulam.*

VIGENNA, *Fortunat. Vienne*, fluv. Galliæ, per Pictavos in Ligerim inter Turones & Andegavos fluens, ad Vicum Candacenſ. irrigans Lemovicis, Conflando, Atvallis, Caſtro Heraldi & Chinone oppidis.

VIGERA, vulgò VOIRE, fluv. Galliæ, ad quem Puteolus monaſterium, *Puiſie ſur Voire*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VIGERUS Marcus, vide *Marcus.*

VIGIL, an quia *viſu agilis*, an ex Græco ὑγιαλὴς, ab ὑγιαλίζω, à[illegible] mutato, Scalig. *ad Varron.* dictus eſt. Erant olim Romæ familia publica ſive, quæ incendia reſtinguerent. Seneca, *Ep.* 64 *Intervenientes quidam amici, propter quos major fumus fieret: non hic qui erumpere ex lautorum culinis & terrere Vigiles ſolet, ſed hic modicus, qui hoſpites veniſſe ſignificaret.* Et hi quidem Senecæ *Vigiles* ad Auguſtum pertinent, vide Sueton. *in eo* c. 30. & Joh. Xiphilinum: qui rejectâ Triumvirûm nocturnorum, Ædilium & Tribunorum Pleb. curâ, per ſe maluit huic rei conſuli, inſtitutô Præfectô *Vigilum* de quo infra. Habuit vero familia illa, ut Jul. Paulus ſcribit, *l.* 1 *ff. de offic. Præf. Vig.* ſtationem ſuam *circa portas & muros*, unde ſi opus eſſet evocabatur. Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis.* Neque fruſtra, ut enim notat Donatus *ad illud Terentii in Adelphis*, *Actu* 4. *ſc.* 2. *v.* 44.

— Priusquam ad portam venias, apud ipſum lacum

Varro docet, ſemper lacum portis additum, ſcil. ob uſum jumentorum exeuntium & introeuntium: præterea, ut adverſum hoſtilem ignem portis de proximo ſubveniretur. Vide Laur. Pignorium, *loco citatô.* In bello (ubi *Vigilias* teſſeraſque Palamedes inveniſſe, bellô Trojanô, legitur apud Plin. *l.* 7. *c.* 56.) in eadem gente, *Vigiliarum*, quarum teſſera à Præfecto legionis petebatur, diſpoſitio hæc erat: Imperatorem ejuſque tentorium, accubans cuſtodiebat ſignum. Tribunorum tentoria & Equitum turmas deputati ex ſingulis. Iidem per ſingulos ordines omnes ex ſe ipſi cuſtodias diſponebant: cæteras Imperator; fiebantque ut plurimum tres excubiæ: apud Quæſtorem una, binæ apud Legatos Conſiliariosque: exteriorem caſtrorum aſpectum Velites complebant, totum interdiu vallum circumſidentes. Portas ſingulæ ex iis decades accubantes ſervabant: eos qui erant *Vigiliis* deputati, ex ſingulis cuſtodiis, qui primam vigiliam acturi erant, unus ex ſignis ſingulis Tergiductor veſpere ducebat ad Tribunum: qui dabat ſingulis taleolas per ſingulas vigilias brevem admodum habentes characterem quo accepto, illi ad deſtinata tendebant loca. Fides circuitionis Equitibus committebatur: qui ope præoptati erant per Tergiductores, ex prima ala quatuor, ubi ſorti eſſent vigilias, conferebant ſe ad Tribunum, accipiebantque in ſcriptis, quot vigilias circumire oporteret. Poſteà verò accubabant ii quatuor, juxta primum ſignum Triariorum, cujus Princeps curam gerebat, ut competens vigiliis ſignum tubâ daretur. Cùm verò tempus acceſſit, primam viſebat vigiliam, qui ſortitus erat. Circuibat autem prædicta loca, non circa vallum, aditusque, ſed omnia per ſigna turmaſque & ſi inveniebat *Vigiles* primæ vigilantes, accipiebat ab iis taleolam: ſin autem offendebat quempiam dormientem, aut locum deſeruiſſe, atteſtatus proximos abibat. Idem fiebat ab illis, qui deinceps vigilias circuibant. Dandi verò ſignum buccina per ſingulas vigilias, quod circuitoribus conveniebat cum *Vigiliis*, Ductoribus ordinum primi ſigni Triariorum utriuſque legionis quotidie cura incumbebat. Circuitorum ſinguli, ſub ipſam lucem, referebant teſſeras ad Tribunum, atque, ſi omnes eſſent redditæ, ſine delicto abibant. ſin pauciores attuliſſent, inquirebatur ex charactere, quænam cuſtodia defecerit: quòd ſi in ipſo circuitore eſſet culpa, fuſte cædebatur. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 13. ex Polybio, *l.* 6. De buccina, quâ *Vigiliarum* tempus indicabatur, ita Propert. *l.* 4. *El.* 4. *v.* 63.

Et jam quarta canit venturam buccina lucem.

Apud Athenienſes Excubitores nocturnis vigiliis nolam pulſabant, ad cujus pulſum ilico reſpondendum erat, ut Suidas refert in Κωδωνοφορῶν. Unde Ariſtophanes in *Avibus*, jubet Codonophorum circumcurrere, Κωδωνοφορῶν περιτρέχων; id eſt circumire urbem ac excubias ſeu *Vigiles*, ut an hi officium ſtrenuè obirent, deprehenderet. Quomodo vero id factum, ita ex conjectura docet Magius: *Codonophorus circumcurrens (hodie Ronda) tintinnabulo perſonabat, cui ſi non ſtatim Vigiles occurrissent vel aſſurrexiſſent, eos minime vigilaſſe, ſed tinnitu è ſomno ſe excitatos, erat apertum.* Idem apud Iccium portum (Caletum quidam vocant) aliiſque locis præſidiariis obtinet etiamnum: quemadmodum ſi qua vis ingrueret, Campam æris tinnitu indicium dabatur olim hodieque per univerſam fere Belgicam, ut alibi dictum. Germani verò noſtrâ ætate, cùm *Vigiles* mutant, tympanum pulſare tibiâque canere ſolent. Vide Hieron. Magium, *de Tintinnabulis, c.* 10. *cum Notis* Fr. Sweertii. Cæterùm apud Hebræos vetuſtiores Græcoſque (quibus diem quoque in ſtationes tres, quaternis horis conſtantes, partiebantur, Farnabius ad *Thyeſtem Senecæ*, v. 798.) tergemini *Vigiles* noctu excubabant, quum Romani in quatuor *Vigilias* noctem haberent diviſam. Ad quem priorem morem alludit Auſonius, *Griphi Ternarii*, v. 25. *Edyll.* 11.

——— noctiſque per umbram
Tergemini vigiles ———

Et quidem primam Hebræi vocabant ראש אשמרות *initium vigiliarum*, Thren. c. 2. v. 19. ſecundam התיכונה *mediam*, Judic. c. 7. v. 19. tertiam אשמרת הבקר, *vigiliam matutinam.* Donec & ipſi, ſed non uſi Romanis temporibus, 4. quoque earum conſtituerunt: hinc quartæ mentio Matthæi c. 14. v. 25. & Marci c. 6. v. 48. Lucas tamen morem veterem ſecutus tertiam pro ultima videtur habere, c. 12. v. 38. Vide quoque ſuprà voce *Nox.* Pœnas *Vigiles* ſuô munere non ritè defunctorum quod attinet, ſemper in bello ſupremis & rebus trepidis, atroces fuere. Nota vox Græci Ducis, cum *Vigilias* ipſe obiens vigilem dormientem gladio confodiſſet [illegible], *dormientem inveni, dormientem reliqui.* Apud Romanos, qui tumultu Gallicô negligentior officii Vigil fuerat, de ſaxo præcipitatus eſt, teſte Liviô, *l.* 5. *c.* 47. qui alias teſſeram non tradidiſſet, aut dormiviſſet, aut locum vigiliæ deſeruiſſet, virgis cædebatur, vide infrà *Virga.* Ne igitur ſomnus obreperet, ſolebant Excubitores *Vigileſque*, apud nonnullas gentes, cantu tempus fallere, cantilenisque quibus Regum ſuorum fortitudinem virtuteſque prædicabant, noctem inſomnem traducere, uti diſcimus ex Amm. Marcellino, *l.* 24. *Obtruncatis vigiles omnes, ex uſu moris gentici, ſuſtitiam ſuorum utrique Regis ſui canentes vocibus extollentes.* Vide etiam Zoſimum, *l.* 3. ut alia omittam. Græcis recentioribus *Vigiliæ* βίγλαι ſunt, ex *vigla* contractô; unde verbum *pervigilare*, apud Auctorem *Pervigilii Veneris*,

De tenente tota nox eſt pervigilanda canticis.

Et *Biglæ Drungarius*, apud Byzantinos, idem eum *Vigilum Præfecto*, apud veteres Romanos, vide ſuprà in ea voce, ut & voce *Circa*, item ubi de Veterum *Excubiis*, & *Nocte.* Addam ſaltem, quæ de ſervis Cuſtodibus, Horreis Inſuliſque, in quibus plerumque fortunarum ſuarum pretioſiſſimam homines opulenti partem reponebant, adpoſitis, præter Paulum JCtum, *l.* 3. *ff. de off. Præf. Vig.* habet Juvenalis, *Sat.* 14. v. 304.

—— Miſera eſt magni cuſtodia cenſus.
Diſpoſitis prædives hamis vigilare cohortem
Servorum noctu Licinus jubet, attonitus pro
Electro, ſigniſque ſuis &c.

Ubi Antiquus Interpres, *Per tranſlationem*, inquit, *diſciplinæ militaris Spartiolorum Romæ, quorum cohortes in tutelam Urbis cum hamis & cum aqua vigilias curare conſueverunt noctibus*, &c. De *jure Excubiarum*, majoribus Juſtitiariis mediô ævô, competente, vide Car. du Freſne voce *Wacta.*

VIGILANTES, vide ſuprà *Inſomnes.*

VIGILANTIUS, Hiſpanus, Præſul doctiſſimus, A. C. 406. Damnavit cœlibatus neceſſitatem, reliquias martyrum adorandas non eſſe, nec ad eorum ſepulchra in Eccleſiis vigilandum docuit. Cereos quoque fruſtra in templis clarâ luce accendi, monuit. Eleemoſynas Hieroſolymam mitti debere negavit, paulatim pauperibus diſtribuendas, non ſemel effundendas dicens: Monachorum denique in ſolitudinem fugam vituperavit. Cui quid reſpondeat Hieron. Vide illum *in tract. adverſ. Vigilantium.*

VIGILIÆ, urbs Apuliæ Peuc. littoralis, vulgò *Biſegli.* Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tranenſi, inde 5. mill. paſſ. in Ortum, Barium verſus 19.

VIGILIÆ, apud Gregorium Turon. *l.* 3. *Hiſtor. c.* 17. *Cùm Dominici Natalis nox alma populis effulſiſſet, idem Pontifex, priuſquam ad Vigilias deſcenderet, juſſu* &c. nocturnæ preces ſunt, quibus olim primò nocte illâ, quæ Paſchatis feſtum antecedebat, inde in aliis quoque feſtis, & Martyrum natalitiis Chriſtiani vacabant. Et quidem cùm ex neceſſitate primam habuiſſent originem, quippe publicô divini cultus exercitiô, Gentiliſmô regnante, ſub gravi pœna vetitô; poſteà, etiam libertate illius ſub Chriſtianis Imperatoribus impetratâ, manſêre tamen in ſeptimana ante Paſcha, præ cæteris, *Vigilia reſurrectionis Domini*, in qua noctu congregati jejunabant. Unde Tertullianus, incommoda ex conjugio cum gentili oritura referens, inter alia, *Quis*, inquit, *ſolemnibus Paſchæ abnoctantem uxorem ſecurus ſuſtinebit*, *l.* 2. *ad Uxor.* Poſteà etiam in aliis Feſtis, ut dictum; & *in Martyrum cœmeteriis vigilari cœptum*, uti diſcimus ex *Hiſtoria* Tripart. *l.* 5. *c.* 32. Vide quoque Theodoretum, aliosque *Rei. Eccl.* Scriptores. Nempe, quod Gentiles noctu certis ſolennitatibus, in Iſidis, Æſculapii, Cereris, aliorumque Idolorum templis, congregarentur; prudentia humana judicabat è re eſſe, ut id in veræ Religionis uſum, ſicut plurima alia, verteretur. Verùm ſicuti in his Gentilium Vigiliis in ſcelerum occaſionem conſuetudo verſit, indigitatam Plauto, *Aulul. Prolog.* v. 36. de Lyconide,

——— Senex
Is, adoleſcentis illius eſt avunculus,
Qui eam ſtupravit noctu, Cereris vigiliis.

Unde Cicero, *de LL. l.* 2. *Quid autem mihi diſpliceat in nocturnis, Poëtæ indicant Comici.* Ita, proceſſu temporis, apud Chriſtianos, idem evenit, ſicque aucta contagio eſt, *ut domus Dei — ſicut veritas dicebat Judæis, fieret ſpelunca latronum*, *i. e. ſtupratorum*, Polyd. Virgilius, *de Inv. Rer. l.* 6. *c.* 4. Placuit proin Patribus Illiberi in Hiſpania convocatis, *prohibere, ne fœminæ in Cœmeteriis pervigilent, eò quod ſæpe, ſub obtentu orationis, ſcelera latenter committantur.* Quorum veſtigiis inſiſtens Vigilantius ea *pervigilia* acriter reprehendit, obnitente Hieronymô, qui ob abuſum ea non abolenda eſſe cenſebat, tandem neceſſitas pervicit: *& quia luſores ac cantores conveniebant, & turpibus canticis & ſaltationibus & comeſſationibus potationibus ac fornicationibus inſiſtere cœperunt, hujuſmodi vigiliæ ſunt interdictæ*, Durandus Mimat. *Rational. l.* 6. *c.* 7. *num.* 8. Vide quoque Concilium Antiſiodor. *can.* 5. Fr. Gualterum Epiſc. Piſtav. A. C. 1280. idem prohibentem, apud Bochellum *l.* 4. *tit.* 12. *c.* 11. Auguſtinum inprimis, *Sermone* 15. *ad Fratres in Eremo.* Quò factô, pridie diei cujuſque feſti jejunari cœpit, retentô *Vigiliarum* vocabulô, ſicque

—— morem nova ſuſtulit ætas.
Nam quia nox ſceleri ſolet eſſe occaſio, & [illegible]
Obſervant, qui furta volunt committere, tempus,
Jejunare diem viſum eſt ſapientibus illam,
Quæ præit. ——

ut inquit Mantuanus, *l. 1. Faſtor.* Verùm [illegible] Gentilium jejunia, quæ in Cereris, Jovis aliorumque De[illegible]m, honorem colebant, in comeſſationes [illegible] largiores deſierunt, ita apud Chriſtianos, jejunia dicta ſequi cœpêre choreæ, convivia, luſus, quorum Bernhardus primus meminit. Ephræm verò, *Tom. 1. tract. de Char. p. 20. Dominus non dixit, adducite mihi oper[illegible] aut vitulos aut hædos aut jejunium aut vigiliam, —— ſed quod breve [illegible] ac facile ac compendioſum, hoc præcepit, dicens: Et tu ignoſce fratri tuo &c.* Sed &, poſt *Vigilias nocturnas* abolitas, indictos fuiſſe certis locis & temporibus ſolemnes cœtus, in quibus de die convenian, ex vicinis oppidis & pagis, ibique variis luſibus ſeſe exerceant in Cœmeteriis, juxta quas cauponæ erigi ſolitæ, atque hujuſmodi ſolennitates Pictones vocare *perveil*, quaſi *pervigilia*, refert Andr. Rivetus, *Summæ Controv. Tract. 2. Quæſt. 25.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Nocturnis Cantibus*, item voce *Paramonarius*, & plura hanc in rem, apud Macros Fratres, *Hierolex.* & Car. du Fresne *Gloſſar.* quorum hic officium pro defunctis in Eccleſ. Roman. tam ſolitum *Vigilias* quoque appellari: & de Tyronum, qui militarem ordinem conſecuturi, pridie in Eccleſiam ſecedentes, in ea pernoctabant ac orationibus vacabant, *vigiliis*: nec non de ritu medii ævi, *Vigilias cum clava notificandi*, indigitato in *Charta* Chrodegangi Epiſcopi Metenſis A. C. 765. nonnulla ad[illegible].

VIGILIARII, item *Vigilgalli*, in *Reg. Magiſtri*, *c. 31.* dicuntur in Monaſteriis, qui ad Matutinos excitant reliquos Monachos, apud eundem.

Pontifices & Viri Illuſtres.

VIGILIUS, Romanus, ope Theodoræ Auguſtæ, cui pollicitus erat, ſe Eutychianum fore, Sylverium Papam ſuſtulit, ſeque intruſit in ſedem Romanam, in qua cum crudeliter ſe gereret, captivus Conſtantinopolim abductus, injectoque in collum fune, penè ad mortem cæſus & per urbem raptatus eſt, ſurrogato ei Pelagiô. Obiit A. C. 555. Vide Evagr. *l. 4. c. 18.* Niceph. *l. 17.* Liberat. *in Brev.* Ciacconium, Morn. *Myſter. Iniq. p. 207. & ſeqq.*

VIGILIUS, Epiſcopus Tridentinus, ſecul. 4. Scripſit *ad Simplicianum Mediolan. de martyrio Siſinnii, Martyrii & Alexandri, prope Tridentum a Gentilibus occiſorum.* Imo ipſemet eo pergens, Saturni idolum ibi evertit, lapidibus propterea obrutus. Sub Conſulatu Stiliconis, A. C. 400. ſeu 405. Gennad. *in Cat. c. 37.* Voſs. *l. 2. de Hiſt. Lat. c. 10.* Geſn. &c. Item alius, ſub Zenone & Anaſtaſio Imperatorib. Scripſit *contra Eutychem, libros 5. egregios*: in quorum quinto meminit quoque tractatus ſui *de Conciliorum decretis, & novitate vocum, à Patribus, contra hæreſes, introductarum.* Ait idem cum Epiſcopo Afro, qui ſeculô 6. ſub Athanaſii nomine, ſcripſit *libros 12. de Trinitate, contra Arianos: & diſputationem ejusdem contra Sabellium, Photinum & Arium.* Auctor quoque *Symboli Athanaſii* creditus.

VIGILIUS, Diaconus, ſcripſit *regulam Monachorum contractam*, Gennad. *in Catal. Vir. Illuſtr. c. 51. &c.*

VIGILIUS Zuichemus, JCtus celebris in Belgio, Carolo V. à conſiliis, Alciati auditor. Obiit A. C. 1577. variis in Jure ſcriptis editis. Valer. Andreas, *Biblioth. Belg.*

VIGILUM Præfectus, ab Auguſto inſtitutus eſt, teſtibus Suetoniô, *c. 30.* Dione, *l. 55.* aliis. Cùm enim ſeptem cohortes opportunis conſtituiſſet locis, ut binas regiones Urbis unaquæque tueretur, præpoſuit eis Tribunos & ſuper omnes Spectabilem Virum, qui *Præfectus Vigilum* appellaretur. Is cognoſcebat de incendiariis, effractoribus, furibus, raptoribus, receptatoribus: niſi ſi quà tam atrox tamque famoſus quis eſſet, ut Præfecto Urbi remitteretur. Et quia plerumque incendia culpâ inhabitantium fiunt, aut fuſtibus caſtigabat eos, qui negligentius ignem habuiſſent, aut ſeverâ interlocutione comminatus, fuſtium caſtigationem remittebat. Eidem incumbebat vigilare per totam noctem; coërrabat autem calceatus, cum hamis & dolabris, & curabat omnes inquilinos admonendos, ne incuriâ aliquâ incendium oriretur: Præterea, ut aquam unusquiſque in cœnaculo haberet, Paulus JCtus, *ff. tit. de officio Præf. Vigilum.* Quæ confirmans Dio, *l. cit.* *Cum*, inquit, *eô tempore multa in Urbe eſſent vaſtata, Libertinos ſeptem [illegible] ad ea curanda inſtituit, Equitem eis præfecit, quos etſi haud diu ad officium gerere pati ſtatuerat: tamen reipsâ expertus, utiliſſimum ac maximè neceſſarium eſſe eorum munus, perdurare juſſit: ſuntque noſtrâ ætate, etiam nocturni hi cuſtodes, non ex Libertinis tantùm, ſed ex aliis quoque militibus, muruſque in Urbe tenent, & mercedem publicè accipiunt.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 34.* & ſuprà *Vigil.*

VIGINTI Quatuor, apud Talmudicos Scriptores, Biblia dicta, vide ſuprà ubi de *Synagoga M.*

VIGINTITRIUMVIRALE Synedrium, unum ex [illegible]ibus erat Hebræorum Synedri[illegible], ut Septuagintaunusvirali ſeu Magnô inferius, ſic Triumvirali celebrius. Conſtituebantur ea in ſingulis [illegible]bibus, quibus incolæ (Patresfamilias nempe) centum viginti, quem numerum ſic colligit Gemara Ba[illegible]lonia ad [illegible]. *Sanhedr. c. 1. f. 17.* *Qualitanam hæc ejuſmodi numeri [illegible] viginti tres, qui faciant Synedrium minus & tres Ordines vigintitriumvirales [illegible] ſunt 92. Et decem, qui domui Synagogæ vacent, [illegible] ſunt 102. & 2. Scribæ, & 2. Inſpectores ſeu Lictores, & 2. Litigatores, & 2. Teſtes, & 2. ut Teſtes falſarii, & 2. qui eos convincere poſſint. Ecce centum & quatuordecim. Receptum etiam eſt, Urbem qualemcunque, cui deeſſent hæ decem res, Habitationem habere illicitum fuiſſe Diſcipulo Sapientis, Synedrium Judicum [illegible] & pœnarum miniſtri, Arca eleemoſynæ [illegible] duobus collecta & a tribus eroganda & Domus Synagogæ (ſ[illegible]a publica) Domus ad lavandum, Latrina, Medicus, Chirurgus, [illegible] Lævus Pædagogus.* Quem locum eruditè explicat Joh. Seldenus, *de Synedriis Veter. Hebr. l. 2. [illegible] 5. §. 4* è quo etiam id colligitur, licèt 120. incolæ eſſent, non tamen Synedrio *Vigintitriumvirali* [illegible] locum in Urbe, cui [illegible]o. illæ res deeſſent. Imò Maimonides [illegible] ad tit. *Sanhedrin*, *c. 1. §. 5.* *In urbe cui deeſſent Bini Sapientes [illegible], quorum alter potis eſſet docere & ſententiam pronuntiare in Lege [illegible], alter ſatis ſcirens eſſet ad audiendum interrogandumque, non [illegible] collocata Synedria Vigintitriumviralia, tametſi in ea eſſent mille [illegible] Iſraëlita,* ſcribit. Idem, numeri præfati, juxta Veter. doctrinam Talmudicam, hanc affert rationem *Illud Undenam factum eſt, quærens, ut non conſtitueretur Synedrium* (Vigintitriumvirale) *niſi in Urbe, cui [illegible] incolæ 120? Ideò, quod Synedrium debet eſſe vigintitrium, quibus aſſidere debebant tres ordines, quorum numerus 69. & decem qui Sacræ Synagogæ vacarent, & duo Scribæ & duo Lictores, & duo [illegible]gatores & duo Teſtes, & duo qui poſſent eſſe Falſarii & duo, qui hos [illegible] convincere & duo Eleemoſynæ collectores, præter unum inſuper, qui eam eis eâm erogaret & Medicus & Chirurgus & Libellarius & Pædagogus.* Ubi tertius ille in re Eleemoſynaria pro aliquo ex rel[illegible], qui [illegible] Collectoribus aſſumtus officium illud juxta morem [illegible]nd præſtare poſſet, ſumendus videtur, quò ſic numer[illegible] exactè prodeat. Ut autem in Synedrio Magno, ad ex[illegible]plum [illegible], quod ſub Moſe primò habitum, Princeps erat ſeu Præ[illegible], quem נשיא *Naſi* vocitabant, ita etiam in *Vigintitriumvirali* ſemper [illegible], [illegible] ſimili fuerunt dignitate; ראש *Roſch*, quoque ſeu *Caput* dictus: à quo proxima dignitas erat אב בית דין *Patris* [illegible] ſeu Principis ſecundi. Similiter, in conſidendi ritu, *Vigintitriumvirale* Magnum æmulabatur: ſic, ut ſemicirculum efficiendo, Princeps & Pater, in medio ſederent, reliqui à dextris & ſiniſtris juxta dignitates ſuas; Scribæ vero bini ad utrumque ſemicir[illegible] adſtarent. Porrò, coram Synedris tres ordines Diſcipulorum Sapientum, ſinguli ex viginti tribus viris conſtantes, collocabantur, quorum uſus erat non modo in eo, ut inde ſic, in Judicii capita[illegible] aſſenſu, adſciſcerentur Vigintitriumviralium Synedris ex iis, ſi [illegible] poſtularet, plures etiam uſque ad numerum 71. verùm etiam, ut Syn[illegible]orum demortuorum loca inde ſupplerentur. Ex utriſque autem, tum Ordinibus illis, tum Synedris, cooptabantur ac ſurrogabantur Collegæ Synedrii M. hôc modô: E Synedrio Vigintitriumvirali ad atrium Templi poſito, velut è promtuario, unde M. Synedrium ritu ordinariô ſupplendum eſſet, ſucceſſores evocabantur. E minoribus verò per urbes & Provincias Synedr[illegible] viri egregii in Synedrium illud alterum Hieroſolym[illegible], ad montem Templi collocatum, evocabantur, demortuis ſcil. aut ſemotis Collegis: ſic, ut ſucceſſores, in Synedrium, quod ad [illegible]um Templi, evehendi. Quò factum, ut ſpectatiſſimi quique in ulla[illegible] rerum Forenſi[illegible] ſu eminentiſſimi in Synedrium Magnum aſciſcerentur, &c. Judicia Synedriorum *Vigintitriumviralium*, tum pecuniaria ſuêre & Civilia, tum capitalia & Criminalia omnigena, niſi quæ inter caſus Synedrio M. reſervatos reperta. Eodem judicio pertinebant, quibus beſtiis, vel ut etiam delinquentibus, mors ex Lege inferenda erat Le[illegible] c. 20. v. 15. & 16. Item Exodi c. 21. v. 29. ſic tamen, ut inde ad Synedrium Magnum provocatio daretur. Neque vero S[illegible] ſolùm Magno, ſed & *Vigintitriumvirali*, imò & Trium[illegible]ali, ita ſuberat, cum aliis, Pontifex Maximus, ut in jus, pro imperii in eis ac juriſdictionis [illegible] cumine, vocari poſſet judicarique. Imò nec ipſe Rex immunis, cujus *judicia [illegible] peragenda fuiſſe apud Vigintitriumviros*, legimus in Gemara Hieroſolym[illegible] quin & flagris ibi Regem obnoxium, tradunt Doctores: quemadmodum & Pontificem M. cui tamen, ob ſingularem erga eum reverentiam & ne in jus vocatus functioni ſacræ rumtum forte deeſſet, per Procuratorem, Hieroſolymitanè אנטלר *Entler* ſeu *Entlar* dictum, res ſuas agere permiſſum erat. Eorum tandem, qui in Synedri[illegible], ut Magnum, ita & *Vigintitriumvirale*, cooptar[illegible], [illegible] quod attinet, debuêre eſſe ſanguine puro, ſive Sacerdotes, ſive Levitæ, ſive è reliquis, qui generali nomine [illegible] excluſis Proſelytis etiam Juſtis, nedum [illegible], Ma[illegible]zeribus, profanis, Libertinis, Servis ac univerſis horum alicujus ſanguine inquinatis; qua de re, ut & plura de Synedriis Hebræorum, vide apud præfatum Seldenum, opere cit. *l. 2. paſſim*, *imprimis c. 5. §. 2, 3, 4. c. 6. §. 1, 2. c. 8. §. 1, 2, 3. [illegible] 9. §. 1.* &c.

VIGINTIVIRI agris dandis, apud Romanos, qui fuerint, docet Roſinus, *Antiqq. Rom. l. 7. [illegible]. 47.* cùm ait: *Cum aut Lege [illegible] à Plebe ſcitum, aut Senatus [illegible] decretum eſſet, Coloniam aliquam [illegible], & numerus [illegible]enorum [illegible] plus creabantur Comitiis Tributis [illegible] per Conſulem, [illegible] per Prætorem Urbanum, Curatores, qui [illegible] deducerent, interdum [illegible], interdum quinque, ſeptem, decem, viginti etiam qui inde [illegible] numviri, vel Quinqueviri, vel Septemviri, vel Decemviri, [illegible] Vigintiviri [illegible] Coloniæ deducendæ, aut agris dandis [illegible] appellabantur. Hi poſtquam creati [illegible] Colonos, qui vel ſua ſponte [illegible], vel ſorte exirent, in agros lege definitos atque in C[illegible], quaſi exercitum aliquem deducebant: [illegible] Curatoribus Agrariis erat,* &c. A[illegible] ſub his [illegible], memorat Spa[illegible] no in [illegible] Juliano, [illegible]. *[illegible] Vigintiviros [illegible] ſuſ[illegible] mortis Alar[illegible].* Nempe libera Republ[illegible] conſ[illegible], ut populus quotannis XXVI viros crearet, quorum munia [illegible] poteſtatibus diſtribuebantur. Fiebant ex illis Triumviri Capitales, Triumviri [illegible]ales, Curatores Viarum in Urbe, Decemviri [illegible] apud C[illegible] ha-ſtam centumvirali cogebant, Duumviri Curatores [illegible] urbem, & Quatuorviri in præfecturas Cam[illegible]. Sed hic numerus ab Auguſto fuit imminutus, ſublatis [illegible] extra urbem curabant, & Quatuorviris, qui in Campaniam mittebantur: quò pacto pro XXVI. Viris manſère XX. Viri ſo[illegible] dem non inſtituit hic Imperator, ſed eorum tantum creationem mutavit, ju-

jubens ut ex Equeſtri ordine eligerentur, qui videntur anteà ſoliti è Senatorum liberis creari. Vide Dionem, *l.* 54. ubi de illis fusè, Feſtum, voce *Præfecturæ*, & Jac. Cujacium, *Obſervat. l.* 11. Erat autem *Vigintiviratus*, velut janua, ad honores aditum pandens, ad quos perdiu Principum quoque liberi adibant hâc viâ. Sed diſpenſatum nonnunquam à Senatu, uti ex Tacito diſcimus, qui Tiberium commendantem Neronem, è liberis Germanici, jam ingreſſum juventam, petiiſſe, ut munere capeſſendi *Vigintiviratus* ſolveretur, ſcribit *l.* 3. *Annal. c.* 29. Vide Caſaubon. *Not. ad Spartian. d. l.* & *ad Sueton. Aug. c.* 37.

VIGISONUS, lacus eſt in agro Patavino.

VIGLEBANUM, urbs Inſubriæ recens, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Mediolanenſi, inde 20. mill. paſſ. Caſale verſus tendem, quot à Ticino. Vide *Vigevanum*.

VIGNATIUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

VIGNERIUS Nicolaus, Barro ad Sequanam oriundus, nobili genere natus, A. C. 1530. ob religionem patriâ extorris, in Aulis Germaniæ Principum Medicinam cum gloria exercuit. In Galliam reverſus, Medicus Regius & Hiſtoriographus Franciæ factus eſt. Chronologicum opus magni nominis ſcripſit, aliaque Teiſſerio enumerata, *Elog. Part.* 2. Obiit A. C. 1596. Pater filii cognominis, qui ſcripſit *de Venetorum excommunicatione adverſus Baronium*. Collegerunt, *vita Vignerii* Gautier, *Chronol.* Sammarth. Sorellus, *Biblioth.* &c. Vide & *Nicolaus*.

VIGOR Simon, vide *Simon*.

VIGORNIA, vulgò WORCHESTERSHIRE, provinc. Angl. ubi aliàs Doboni populi inter Comitatus Varvicenſem ad Ortum, Staffordienſem & Salopiam ad Boream, Herefordiam ad Occaſum & Gloceſtrienſem ad Meridiem, verſus Sabrinam fluv. Caput *Vigornia*, vulgo *Worceſter*. E collegio *Vigorn**ienſi*, Presbyteri uxorati a Rege Eadgaro, annuente inprimis Dunſtanô Archiepiſcopô Cantuarienſi, pulſi ſunt, A. C. 960. Vide Polydor. *l* 6. *p.* 297.

VIGORNIA, vulgò WORCESTER, urbs Angliæ inter Warvicum ad Ortum, & Herefordiam ad Occaſum, 30. ferè mill. paſſ. ad Sabrinam fluv. Caput provinciæ cognominis.

VIHITZA, vulgò VIHITZ, urbs Croatiæ. Aliter *Bigihon*, juxta lacum parvum, quem efficit Uvana fluv. Aliàs *Auſancata* dicta quibuſdam. Permunita eſt, ſub Turcis, 45. mill. paſſ. à Sennia in Ortum, quot à Jadera in Boream.

VIKEZLANDIA, tractus Eſtoniæ, inter Revaliam & Pernaviam, in ora maris Baltici ſub Suecis. Ibi Hapſelia & Lehallum. Vulgo *Vikeſland*.

VILBURGUM, oppid. Veteraviæ, ad Lanum fluv. caput Comitatus cognominis 3. milliar. Germanic. à Vezlaria in Occaſum, Naſſoviam verſus 6. & 7. à Magontia in Boream. Vulgo *Weilburg*.

VILDHUSIA, oppid. Weſtphaliæ, inter ditiones Oldenburgenſem & Monaſterienſem. Sed pendet ex Ducatu Bremenſi. Ad Hontam fluv. 18. mill. paſſ. ab Oldenburgo in Eurum, 9. à Delmenſtorſtia in Merid. Vulgò *Wildeshuſen*.

VILIA, fluv. Lithuaniæ, oritur in Palatinatu Braſlavienſi, ubi auctus Narociô aliisque fluv. minoribus, Vilnam rigat, tandemque infra Covunam Chronio miſcetur. Vulgò *Wilia*.

VILIA ſeu VILLIA Lex annalis, de ætate Magiſtratuum. Tulit eam *L. Villius* annalis Tribunus Pleb. L. Manlio Acidinô Fulvianô, Q. Fulviô Flaccô fratribus Germanis Conſulib. An. Urb. Cond. 574. *quot annos nati quemque Magiſtratum peterent caperentque*, Liv. *l.* 40. *c.* 44. ubi tamen corruptè legitur, ab L. Julio Trib. Pleb. latam, uti adnotat Sigonius. Meminit Legis ejus & Cœlius ad Ciceronem, *l.* 8. *Fam. Ep.* 8. & Valerius Max. *l.* 8. *c.* 11. *ex.* 6. ubi eôdem modò pro L. *Villio* aut L. Julius, aut Tullius, hactenus lectum eſt, quod Viri docti emendârunt. Quæ autem ætas cuique Magiſtratui capiendo definita hâc Lege ſit, a Livio non exprimitur. Paulus Manutius & alii id quæſiverunt & liberaliter aliis communicaverunt, quod ſic habet: Quæſtura primus Magiſtratus Urbanus fuit, quem non licuiſſe capere ante annum ætatis 27. videtur colligi poſſe, ex Polybio, *l.* 6. ubi ſcribit, Legem fuiſſe, *Ne quis Urbanum Magiſtratum gereret, niſi decem ſtipendia confeciſſet*. annus autem legitimus ad militandum, fuit decimus ſeptimus, Cicer. *Philipp.* 5. Tribunatui Pleb. definiunt annum ætatis 30. Ædilitati 37. Præturæ 40. Conſulatui 43. &c. Vide præfatum Manutium, *Antiqq.* & Roſin. *l.* 8. *part.* 2. *c.* 5.

VILICA, pagus apud Duſſeldorpium & Nueſium, ad Rhenum 5. leuc. à Colonia Agrippina in Boream. Vulgò *Belinh*.

VILIS, cognomen Amundi Gothorum & Sueonum Regis, quòd Amundo Aunoſo patri, ex concubina, natus eſſet. Hoc enim adeò in illis gentibus probroſum fuit, ut ex illegitima commixtione nati vix inter honeſtos comparare auderent, etiamſi Regum eſſent filii, uti pluribus videre eſt, apud Joannem Magnum, *l.* 18. *c.* 6. Cæterùm *Viliſſimi* hominum Copreæ, in aulis Principum Roman. jam inde à temporibus Triumvirorum, dicti ſunt: quæ vox Græcæ originis. Mos enim Græcorum, in omni *vilitate* explicanda, ſimilibus vocibus aut loquendi generibus uti. Ut in illo Improbo Heracliti, apud Strabonem, Plut. & Cedrenum, Νέκυες κοπρίων ἐκβλητότεροι. Unde Abdias, *Hiſtor. Apoſtol. l.* 6. *Audi Domine Rex: iſta ſtercora abjicienda ſunt, & ex tuo Regno emundanda*: Τὰ κόπρια ταῦτα ἐκβλητέα. Sic copreas eleganter Hebraicè dixeris גלולים *gilulim*, quâ ejuſdem originis voce Hebræi Deos falſos ſignificant: & notum, quô pactô omnium rerum, extra Chriſtum, vilipendium Paulus expreſſerit, in Epiſtolis. Vide Caſaubon. *ad Tiberium Suetonii, c.* 61. de *Vilitate* verò *Annonæ* ſuprà locô non unô.

VILKOMERIA, vulgo WILKOMIRTZ incolis, WILKMER German. urbs Lithuaniæ ad amnem Svietam, 8. leuc. à Vilna in Boream, uti 7. à Troca.

VILLA, an à *vehendo*, quaſi *Vehilla*, quòd in eam à Villico fructus convehantur & evehantur, cùm veneunt: an à *valle*, i. e. aggere terræ, qui pro limite conſtitui ſolet: an à *Via*? plerumque *diſtinctionem fundi*, ſignificat, *l.* 81. §. 3. *ff. de Leg.* 1. interdum acceſſio erat fundi, *l.* 8. & 10. *ff. quib. mod. uſusfr. amit.* Joh. Laurentius JCtus, *ad Phædrum, l.* 4. *fab.* 5. *v.* 2.

Lanipeæ agellos, pecora, Villam, *operarios*.

Pignorio aut *urbana* erat, aut *ruſtica*, aut *fructuaria*: Rurſusque urbana, aut *hyberna* aut *æſtiva*, in quarum illa Paterfamilias per hyemem erat, in illa per æſtatem. Cujus membra erant, cubicula, cœnationes, balnearia, ambulationes & reliqua, ut in habitatione legitimè urbana: inſtructa atque minuſteriis convenientibus, quouſque Dominus ibi permanſiſſet: Atrienſibus e. g. Balneatoribus, Fornacariis, Diætariis, Oſtiariis, Fullonibus, Mediaſtinis, Scopariis, Supellecticariis, Tonſoribus & reliquis aliis ad Domini uſum ac delicias. Atrienſi autem ruſtico injungit Columella, *l.* 12. *c.* 3. ut ſupellectilem exponat, ut curet ferramenta mundari & liberari rubigine, quod non modò ruri, ſed etiam in urbe aliquando placuit, cum Cicero, *Paradox.* 5. Atrienſi comparet illum, qui Marellionem Corinthium cupidè tractabat. Et quidem id apud parcos utique & attentos Patresfamilias obtinuiſſe videtur, qui nollent ſupervacaneum ſupellecticarium domi habere. *Villæ* verò ruſticæ primas idem Columella aſſignat culinæ, quam in chorte conſtituit Vitruvius: Pignorius, in recenſione familiæ ruſticæ, de Piſtrino primùm agit. Dein loquitur de mulieribus, quæ pulmentaria ruſticis coquebant, & iis, qui cibum familiæ conficiebant. Sequuntur apud Eundem Focariæ, Focarii ſeu Cellarii ac Promi; Valetudinarius, Operarii, Agricolæ, Mediaſtini, Satritores, Occatores, Runcatores, Meſſores & alii hujuſmodi, quos *operas* vocat Horatius, *l.* 2. *Sat.* 7. *extr.* Coloni porrò, Adſcriptitii glebales, Lanificæ & Lanæ, Textores aliique, vide eum *Comm. de Servis*. Quibus omnibus præerat *Villicus*, cui juxta januam præcipiunt rei Ruſticæ Scriptores habitationem fieri; quod *huic familiæ tutelam*, inquit Appulejus, *Metam. l.* 8. *dominus permitteret, iſque rationes & pecuniam dominicam cuſtodiret*. Latinis Græciſſantibus *Epitropus* eſt, Auſon. *Ep.* 8. Varroni *Agriculturæ princeps, de Re R. l.* 1. *c.* 2. qui, quia in domini locum ſucceſſit, ut notat Columella, *l.* 12. *in princ.* *Vicedominus* ſubinde dictus reperitur. Atque hic quandoque diſtrahendis mercibus præponebatur, *leg.* 16. *de inſtitor. act.* ut Auſonianus ille Philon. Ejuſdem munera latè perſequitur Cato, *ut.* 3. & 142. Varro, *de Re R. l.* 1. *c.* 36. Columella, *l.* 11. *princ. l.* 1. *c.* 8. Florentinus apud Conſtantin. *l.* 2. *c.* 42. & 43. & hoc miniſterii nomen eleganter tranſtulit Cicero ad Magiſtratus, *Orat. pro Plancio*, inquiens: *Sic Pop. Rom. diligit Magiſtratus, quaſi Reipublicæ Villicos*. Quem imitatus eſt Juvenalis, *Sat.* 4. *v.* 77.

Pegaſus, attonitæ poſitus modò Villicus *urbi*.

Et *Sat.* 5. *v.* 194.

——— *Nam ſic labentibus obſtat*
Villicus, *& veteris Romæ contexit hiatum*.

Accepit autem Arnobius, *adv. Gentes l.* 3. propriè & ſignanter; *Cæcius & ipſe aſſequens, Fortunam arbitratus eſt Cererem, Genium Jovialem ac Palem, ſed non illam fœminam, quam vulgaritas accepit, ſed maſculini neſcio quem generis, miniſtrum Jovis ac Villicum*. Ejus contubernalis *Villica* fuit, cujus miniſterium exequuntur Auctores laudati. Et ſanè, cùm matronæ olim ruris & inſtrumentorum agreſtium curam haberent ſedulam, non erat *Villicæ* magna admodum opera, quòd ipſi domini ſua quotidie viſerent. At cùm luxus & inertia priſtum laudatos mores dediſſent, neceſſaria *Villica* viſa eſt, quæ Matronæ officia tueretur. Curabat autem illa pecora & ſalgama, præſertim ubi non aderant horum peculiares miniſtri. Unde Juvenalis, cùm Villicam nominâſſet, *Sat.* 11. *v.* 68. ajens,

——— ——— *Et montani*
Aſparagi: poſitò quos legit Villica *fuſo*:

Statim ſubjungit,

Grandia præterea, tortòque calentia fœno
Ova adſunt, ipſis cum Matribus, & ſervatæ
Parte anni, quales fuerant in vitibus, uvæ:
Signinum, Syriumque pyrum, de corbibus iiſdem,
Æmula Picenis, & odoris mala recentis,
Nec metuenda tibi, ſiccatum frigore poſtquam
Autumnum & crudi poſuere pericula ſucci.

Eidem unicæ curam veſtis conditæ præſcribit Columella, *l.* 12. *c.* 3. inſuperque ut præparatas & pectitas habeat lanas, ex quibus ſibi, actoribus & aliis in honore, ſervilis veſtis domi conficiatur: Monet prætereà, ut ad telam accedat, ac, ſi quid meliùs ſciat, doceat. Imò & non ſemel ipſa occupabat Coqui partes, apud tenuiores, ut videre eſt apud Martialem, *l.* 12. *Epigr.* 18. & Muretum, *Ode ad Petrum Gerard.* Redeo ad *Villicum*, quem inter lautiores ſervos connumerat Plautus, *Caſinâ, Act.* 2. *Sc. ult.* Ab eo non multum abfuit Monitor, qui operariis verbô & exemplô præibat, Colum. *l.* 1. *c. ult.* Item Diſpenſator ac Procurator, cujus cellam ſupra januam conſtituit Columella, ut *Villicum* obſervet ex vicino, & intrantium exeuntiumque conſpectum habeat: quam miniſterii conjunctionem agnovit & Cicero, *l.* 14. *ad Attic. Ep.* 16. *Cùm Filiæ noſtræ villam ad Lucrinum, Villicoſque & Procuratores tradidiſſem*. In familia quoque Cæſarum *Villicos* ſeu Procuratores Hortorum, tam urbanorum, quàm ſuburbanorum, pro dignitate, ſeu potiùs ſuperbia, divinæ domus, fuiſſe, diſcimus ex Inſer. veter. *D. M. Felici. Caſ. Ser. Villico Hortorum. Maianorum* &c. Item, *Genio. Cæl. Herodian. Prægustator. divi. Auguſti. idem. poſtea. Villicus. in. hortis. Salluſtianis*. Et de his demum illud Senecæ *Controv. l.* 5. dici potuit, *Latiuſque nunc* Villici, *quam Reges imperant*. Cujus ordinis etiam *Subvillicus* fuit, de quo ſuprà. Nec planè intacta tranſeat *Villa* fructuaria, in qua ſæpius laudatus Columella cellas locat, oleariam, torculariam, vinariam,

deſultariam & cæteras: Cujus proinde ſtationis erant, Olitor, Capulator, Leguli, Strictores, Factores, Cuſtos, Prælatores, Doliarii, Vinitores, Vindemiatores, Frondatores, Putatores, Saliétarii, Fœniſecæ &c. Appendices tandem *Villæ*, hortus, furnax, furnus, piſcinæ, ſterquilinia, cohortes, aviaria, leporaria. Sed de his omnibus fusè atque eruditè agentem vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, cui adde, ſi viſum eſt, Tit. Popmam, *de Operis Serv.* Addam ſaltem, quod Varro notat in ſui temporis hominibus, illos *Villis* ſuis delicata nomina uſque inde e Græcia petita imponere fuiſſe ſolitos. Notæ *Syracuſæ* & *Technophyon* Auguſti Imperatoris *Pauſilipum*, *Academia* &c. aliorum, vide Caſaubonum *ad Sueton. Aug. c.* 72. ut & ſuprà aliquid voce *Prætorium*. A' *Villa*, ſed recentiori notione ſumtâ, *Villani*, mediô ævô dicti ſunt, qui aliàs *Ruſtici*, & *Pagenſes*: propriè, qui *villæ* ſeu glebæ aſcripti vilis ac ſervilis habebantur conditionis, &, ut ſervi, in commercio erant ac cum villis prædiisque væmibant, à ſervis tamen diverſi, uti docet Car. du Freſne, *Gloſſar.* ubi *Villani* uxorem, non *Villanam*, ſed *Nativam*, appellari conſueviſſe, docet ex Littletone, pluraque hanc in rem, ut & de crudeli *Villanorum Collateriorum* & *de Parada* ſervitute apud Hiſpanos, qui *etiam inter filios dominorum ſuorum ducebantur gladiô dividendi*, ex Vitali Epiſc. Oſmenſi, nonnulla addit.

VILLA, pro vico pagove etiam Veteribus in uſu. Nimirum *Villa* una aliqua, magna, amœna, atque magnifica, ſæpiſſimè auctoris conditoriſve ſui, aut domini nomen ferent, vel à loco, in quo ædificata erat, vel ab eventu aliquo cognominata, paulatim ipſi adjunctis aliis ædificiis & minoribus villis, nomen ſuum toti vico olim dare conſueverat. A German. *Wil*, habitationem deſignante, hinc Gallicum *Ville*, pro urbe, & tot nomina apud Germanos Galloſque ex voce illa compoſita. A *Villa*, *Villaris*, vel *Villare*, villulam ſignificat, unde Alberti Villare, Domini Villare *Danvilliers*, Altum Villare *Auvilliers*, &c. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Fiſcalis *Villa* ſeu *Villa* Regii fiſci, quæ eſt in Regia hæreditate. *Villa* Regia, ubi ædes & curia Regalis. Gregor. Turonenſ. *l.* 6. *ſect.* 12. *Cùm ad* Villam *fiſcalem ductus eſſet*, & *ſect.* 45. *Regreſſus Pariſios familias multas de domibus fiſcalibus reſerri præcepit.* Tales plurimæ olim in Imperio & Franciæ regno, &c.

VILLA, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis maritimum inter Larugarum & Aliaum. *Beni Arax* Marmolio.

VILLA Cæſarum, fluv. Tiberi impoſita juxta nonum lapidem in via Flaminia, quæ ob id vocatur *Ad Gallinas*. Sic Plin. *l.* 5. *c.* 30.

VILLA Canini Rufi, apud Plin. Juniorem, *l.* 6. *Ep.* 10. in ora Larii lacus erat, apud Comum: ubi poſteà cœnobium Humiliatorum fuit in ejuſdem urbis ſuburbiis.

VILLA Dominica, ſeu *Regia*, quæ Regum propria, dicitur apud *Rerum Franc.* Scriptores. Cujuſmodi Villæ, *Curtes*, *Fiſci* & *Vici Regii*, *Palatia*, interdum nudè *Villæ*, appellantur. Vide ſuprà paſſim, inprimis ubi de Franciæ Regum *Palatiis*.

VILLA Duodecim Deorum, nomen Villæ, in qua Tiberius, *oppreſſâ conjuratione Sejani*, *nihilò ſecurior aut conſtantior*, *per novem proximos menſes*, moratus eſt, apud Sueton. *in eo c.* 65. *extr.* ubi Caſaubonum vide.

VILLA Eccleſiæ, vulgò *Villa d'Igleſia*, urbecul. recens Sardiniæ, in parte ejus Auſtrali contra Sulci rudera. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Calaritano, verſùs oram littoralem 34. mill. paſſ. à Calari in Occaſum. Malè culta.

VILLA Fauſtini, oppid. Albionis in Anglia, Icenorum, nunc in Suffolcia, vulgò *S. Edmundsbury*, teſte Talbotô, 38. mill. paſſ. ab Icianis in Ortum, uti 24. à Cantabrigia, 34. à Venta.

VILLA Franca, oppid. Galliæ tractus Baujovienſis, ad amnem Morgonem, qui paulo infrà in Ararim cadit, 6. leuc. infra Matiſconem, Lugdunum verſùs 5. Vulgò *Ville Franche*. Item villa, inter Ellam & Duranium fluv.

VILLA Franca, oppid. Comitatus Niceæ, prope Niceam, cum arce & portu amplo, in ora maris Ligustici, 4. milliar. à Monochio in Occaſum, Varum fluvium verſùs totidem.

VILLA Franca Confluentium, urbs Comitatus Ruſcinonenſis ad Thetim fluv. Caput tractus adjacentis, ad radices Pyrenæorum, 10. leuc. Gallic. à Perpiniano in Occaſum. Vulgò *Ville Franche de Conflent*.

VILLA Franca, cognomentô *de Reverque*, urbs Galliæ, ſatis culta provinciæ Rutenenſis, ad Veronium fluv. 8. leuc. infra Rutenos in Occaſum, quot verſùs Cadurcum.

VILLA Franca, nomen illuſtris in Hiſpanis Familiæ, quæ Toletanæ Stirpis ramus eſt. In hac enim Petrus Prorex Neapolit. fil. Friderici Alvari Toletani Albæ Ducis, ex Maria Oſoria Pimentellia (filia Ludovici Marchionis *de Villa Franca*) genuit Garſiam I. Toletanum Oſorium Marchionem *de Villa Franca* Ducem *de Fernandina*, qui, junctâ ſibi Victoriâ Columniâ, ſuſcepit Petrum, ex Elvira Mendocia, patrem Garſiæ II. qui ex Maria Mendozia lineam propagavit. Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Europ. Parte* 2. Vide eundem, *Arte Heraldicâ*, *Tom. II.*

VILLA Hadriani, locus deliciarum olim Imperatoris hujus, jam in ruinis, *Tivoli vecchio*, quaſi *Tibur vetus*, appellatur vulgò, &, quæ ei hodie facies, accuratè deſcribitur Jac. Sponio, *Itinerar. Part.* 1. *p.* 54. Meminit ejus Spartian. *c.* 26. his verbis: *Tiburtinam Villam mirè exædificavit, ita ut in ea & provinciarum, & locorum celeberrima nomina inſcriberet: velut Lyceum, Academiam, Prytaneum, Canopum, Pœcilen, Tempe vocaret. Et, ut nihil prætermitteret, etiam Inferos finxit.* Inde Iſidis ex marmore nigro ſimulachrum Romam tranſlatum, hodie in Maximorum Palatio conſpicitur &c.

VILLA Magna, vulgò *Valmagne*, monaſterium Abbatiale Galliæ clarum & vetus, in Septimania, cum vico cognomine. Valeſ. *Notit. Gall.*

VILLA Marii, *Marino*, oppid. ſeu caſtrum hodie Latii in colle, in via Appia, mediô itinere inter urb. Romam & Velitras 10. mill. paſſ.

VILLA Mariana, quoque oppid. Latii apud Præneſte, inde 5. mill. paſſ. Labicum verſus.

VILLA Mattia, vulgò *Marville*, in Ducatu Lucilburgenſi, poſita eſt ad amnem Viſinum *Vezin*, in Charam influere prope antem. Alia in pago Moſellenſi, quæ Metrenſi Monaſterio donata dicitur à Danihele ſeu Chilperico Francorum Rege. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VILLA Nova, oppid. Occitaniæ ad Rhodanum, è regione Avenionis & Comitatus Vindaſcini, 7. leuc. infra Pontem S. Spiritus. *Ville neuve* vulgò.

VILLA Nova Bergia, urbecul. tractus Vivarienſis, juxta amnem *Hibie*, 4. leuc. à Vivario in Occaſum, 2. ab Albenaco in Eurum. Vulgò *Ville neuve le Berg*.

VILLA Nova *del Freſno*, nomen Familiæ in Hiſpania illuſtris, quæ Portocarreræ Stirpis ramus eſt. In hac namque Petrus cognomine *Surdus*, inter alios, Joannem genuit, Marchionem *Villæ Novæ* ſeu *de Villanueva del Freſno*; quô, & Mariâ Oſoriâ, editus Alfonſus pater fuit, ex Leonora agnata, Joannis: cui Joanna itidem agnata peperit Alfonſum II. cujus, ex Iſabella *de la Cueva*, liberi fuêre Joannes & Franciſca *Marchiones de Villanueva del Freſno* ſeu *Villanova de Barcarotta*. Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Europ. Parte* 3. *p.* 23. & *Arte Herald. Tom. II.*

VILLA Nova *del Rio*, in eodem Regno, nomen illuſtris Familiæ, ortæ a Friderico *Henriquez*, Ferdinandi Henricii Ducis Alcalæ fratre, & Ferdinandi Henricii *de Ribera* Comitis *de los Molares* filio. Qui, dominium hoc nomenque nactus, ex Maria Cordubenſi, genuit Ferdinandum, maritum Mariæ agnatæ, & ex ea patrem Antonii Henrici, qui deceſſit *anno*..., nulla ex Anna (filia Antonii Alvari Toletani Ducis Albæ) prole relicta & Antoniæ hæredis, quæ Ferdinando Alvaro Toletano Duci Albæ nupſit. Spenerus, *Theatr. cit. Part.* 2. *p.* 53. Vide quoque eum, *Arte Herald.* ubi infrà.

VILLA P. Valerii, Cicer. *la Motta*, teſte Gabr. Barriô, pagus Bruttiorum in Calabria ulteriore ultra Rhegium apud Leucopetram.

VILLA Regia, oppid. Portugalliæ, in provinc. inter Durium & Minium, cum titulo Ducatus, 4. leuc. à Lameca in Boream, 3. à Durio fluv. Vulgò *Ville Real*.

VILLA Taſiliacum, *Ville Taillac*, locus Galliæ in pago Oximenſi. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* qui videndus quoque de *Villa* Ceteris, vulgò *Huiſon*: Villa Epiſcopi, *la Ville l'Eveque*: *Villa* Judæa. *Villa* Juliæ: *Villa* S. Laurentii: *Villa* S. Lazari: Villa Nova Regis *Ville neuve le Roy*: Villa Regis *Ville Roy*: *Villa* Nova S. Georgii: Villa Petroſa *Ville preux*, &c. in agro Pariſino, in voce *Pariſii*.

VILLA Totius Anni, Senecæ, *Ep.* 55. eleganter dicitur, quæ temperatis artificiô frigoribus fervoribuſque, per omnes anni partes, commodam præbet habitationem, ſeu, ubi,

——— *Sirius alget*,
Bruma tepet, *verſumque domus ſibi temperat annum.*

uti canit Papinius, *Epithalamiô Stellæ & Violantillæ*, *l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 156. ubi Barthium vide.

VILLA Vitioſa, vulgò *Ville Vicioſa*, caſtrum Portogalliæ cum ſplendido palatio, ſedes anteà Ducis Brigantiæ, nunc deliciæ Regum, 7. leuc. à Pace Auguſta in Occaſum, Eboram verſùs 9. Ibi Hiſpani à Luſitanis grandi clade haud pridem affecti.

VILLACUM, oppid. Carinthiæ ſuperioris ad Dravum fluv. in ditione Epiſcopatus Bambergenſis. Forſan *Tarnaſicum* aliàs, 18. mill. paſſ. à Clagenfurto in Occaſum. Vulgò *Villach*.

VILLALONSO, nomen Familiæ illuſtris in Hiſpania, quæ Stirpis Ulloæ ramus eſt. Nam in hac alter filiorum Doctoris Petri *Yannez de Ulloa*, Conſiliarii Johannis II. Johannes, Dominos *de Villalonſo* fecit, è quibus ejus abnepos Joh. Caſparus *Comes de Villalonſo* axioma nactus, junctâ ſibi Tereſiâ *de Saavedra*, genuit Didacum *Ulloa Sarmienti Comit. de Villalonſo Marchion. de Malagon*, qui ex Antonia Benavidia genus propagavit. Vide Spenerum, ubi ſuprà, *Theatr.* inprimis *Part.* 2. *p.* 114.

VILLALPANDUS Joh. Baptiſta, vide ibi.

VILLANIUS Johannes, Florentinus. Scripſit Italicè *Hiſtoriam*, *à Nimrodo*, *uſque ad* A. C. 1348. quô obiit. Matthæus frater eam continuavit, filiuſque hujus Philippus appendicem addidit. Ugolinus Verrinus, *Florent. illuſtr.* Geſner. Spond. &c. Vide & *Johannes*.

VILLANUS Matthæus; vide *Matthæus*; it. *Nicolaus*.

VILLANOVANUS Michaël, vide *Michael*. It. *Elias* & *Thomas*.

VILLAR, nomen itidem Familiæ in Portugallia illuſtris, cujus auctor fuit Ferdinandus major natu filius Dionyſii *Dn. de Ciſuentes* & dein *Alba de Torres* (Petrô Rege ex Agnete de Caſtro geniti) Nactus hic enim titulum Domini *de Torres*, *Villar* & *Dompardo*, ex Beatrice de *Luzan*, Bernardinum genuit, Mariæ Mexiæ maritum, & ex ea patrem Ferdinandi *de Torres* & *Portugal*. *Comit. de Villar Dompardo*. Huic Franciſca *de Carvajal* peperit Bernardinum, patrem ex Agnete Mauricia Joannis, quô & Iſabellâ Oſoriâ *de Carvajal* gemini ſunt Bernardinus, & Agnes Mauricia, uxor Antonii de Calatayud Comit. *del Real*. Spenerus, *ibid. Part.* 2. *p.* 90. Vide etiam, *Arte Herald. Tom. II.*

VILLAREGIUS Nicolaus, 56. Annis ſub 5. Regibus Franciæ Regni negotia geſſit, Miniſter & Secretarius Status, de quo Thuanum aliosque vide. Hinc Familiæ illuſtris nomen, quæ Stirpis de *Neuville* ramus eſt. In hac enim Nicolaus *de Neufville*, Dominus *de Villeroy* præfatus, fil. patris cognominis, ex Magdalena Albaſpinæa, pater fuit Caroli *de Neufville*, Marchionis *de Halincourt*; qui ex Jacoba Harlæa natus Nicolaus Dux Villaregius junxit ſibi Magdalenam Crequiam *de Lesdiguieres*, atque ex ea ſuſcepit Franciſcum Marchionem Villaregium, qui ex Maria Margaretha Coſſæa ſtemma propagavit. Spenerus ubi ſuprà, *Part* 3. *p.* 78.

VILLARIACUM, locus Galliæ, in agro Tricaſſino, ubi Chlotildem in matrimonium accepit Chlodoveus Rex. Nunc *Villiers*,

non

non procul ab Arciaca & Tricaſſis. Aliis *Villeri* eſt, Barro ad Albam propinquus vicus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VILLARS, nomen in eodem Regno Familiæ illuſtris, de qua vide ſuprà, ubi de Familia *Thorea.*

VILLEMELDIS, vulgò VILLEMEUS, locus Galliæ, in Normannia memoratus Gaufrido Epiſcopo Catoenenſi, apud Hadr. Valeſ.

VILLERIÆ ad Cotiam, ſeu *Villeria in Retia ſylva*, oppidulum Inſulæ Franciæ, cum palatio regio in tractu Valeſia, vix 3. leuc. à Crepiaco in Ortum, 6. à Compendio in Eurum, *Villers Coſte Rez* vulgò.

VILLERIUS Philippus, vide *Philippus.*

VILLICHIUS Jodocus, Prutenus, Philoſophus & Medicus inſignis. Francofurti ad Viadrum Bucolica Virgilii expoſuit annô ætat. 25. aliquot pòſt annis ibidem Profeſſor ordinarius & Academiæ Rector, Græcam primo Linguam, dein Medicinam publicè docuit. Scripſit complura, inter quæ ejus *Erotematta Dialectica* Melanchthonis elogium meruêre. Obiit in arce Libuſa, quò peſtem fugiens conceſſerat, A. C. 1552. Thuanus, *Hiſtor.* Melch. Adami, *Vit. Medicor.* Antonius Teiſſier, qui ſcripta ejus enarrat, *Elog. Part.* 1.

VILLICUM, oppid. agri Sueſſionenſis, ad Axonam, vulgò *Veſly*, pars tamen Ducatus Remenſis, 3. leuc. ſupra Sueſſiones in Ortum, 7. à Remis.

VILLICUS, Villæ præfectus, vide ſuprà, *Villa.* Sed & quivis præpoſitus, procurator diſpenſatorque. Sic ærarii præfectum *Villicum* vocat Tibullus, *l.* 4. *Epigr.* 15. *v.* 1.

Villicus ærari quondam nunc cultor agelli.

Juvenalis *Villicum Urbis*, pro præfecto, ſimiliter dixit, *Sat.* 4. *v.* 77.

Pegaſus attonitæ poſitus modò Villicus *urbi.*

Villicum Populi, Imperatorem, Lamprid. *Alexandro Sev.* c. 15. appellat &c. Similiter in antiquis lapidib. VIL. AB. ALIM. i.e. *Villicus ab Alimentis*, qui alias Procurator ab Alimentis: VILLICUS HORTORUM MAJANORUM: VILLICUS A PLUMBO, i.e. Procurator &c. occurrit. Vide Salmaſ. *Not. ad Lamprid.* Recentiori ævô, pro eo vox accipitur, qui vulgò *Major villæ* dicitur, ſeu is ſit ad tempus, ut ſunt *Majores* Scabini in civitatibus: ſive id muneris habeat in prædiis ruſticis, ratione Feudi, qua de vocis notione complura congeſſit Car. du Freſne, *Gloſſario.* Vide quoque ſuprà *Præpoſitus*, it. *Vicedominus.*

L. VILLIUS, annalis Tribunus Plebis legem tulit, Luciô Manliô Acidinô Fulvianô, Qu. Fulviô Flaccô fratribus Germanis Conſulib. An. Urb. Cond. 574. de ætate Magiſtratuum, Liv. *l.* 40. *c.* 44. Quæſturæ ergo annus 27. Tribunatus Plebis 30. Ædilitati 36. Præturæ 40. Conſulatus 43. &c. definitus eſt, vide Paul. Manutium, *l. Antiquit. de Legg.*

VILLOSA, in *Ep.* 3. Bonifacii Epiſcopi Moguntini, *Tranſmitto — villoſam ad tergendos pedes Dilectionis veſtræ*; & *Chron.* Romanelenſi, *Lintea ad manus tergendas villoſa*, terſorium eſt ſeu linteum villoſum, ad tergendos pedes manuſque. Eſt autem villoſus pannus, qui τραχαντὸς Græcis, item ἑτερόμαλλος vel ἀμφίμαλλος, *altera*, vel *utraque parte piloſus*, qualia *gauſapa* Veter. de quibus ſuô locô. Hinc *Velours* hodieque panni lanei, vel ſerici potius villoſi, Gallis, licèt vocem à Græco ἄωτος Cujacius *ad l.* 4. *Veſt. bolov. l.* 11. à Latino *Vellus*, Goldaſtus deducat ad S. *Valerianum Cemeliens.* p. 105. Car. du Freſne, *Gloſſar.*

VILMURIUM, oppid. Occitaniæ, ad Tarnim fluv. 5. leuc. à Toloſa in Cæciam in limite tractus Albigenſis, 4. leuc. ſupra montem Albanum, ubi olim acriter dimicatum. Vulgò *Villemur.*

VILNA, German. *Vilde*, & *Wilda*. Incolis *Wilenſki*, caput Lithuaniæ, urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Gneſnenſi, ampla & male habita à Moſcis, haud pridem. Capta ab iplis, incenſaque A. C. 1611. & 1655. ſed recepta. Arcem habet munitam, cum palatio regio. Ad Viliam fluv. ubi recipit Vilnam amnem. Miniſterio Vilnenſi ſuccenſuit Calvinus, quod Blandratam non ejeceriti, A. C. 1560. Incenſa 3. Proteſtantium templa, urbe capta, A. C. 1611. cùm paulo antè in eoſdem Pontifici ſævire incepiſſent. Celeberrimum dein Evangelicorum templum his ademptum, ſed aliud à Chriſtophoro Radzivilio, Palatino Vilnenſi, erectum eſt, A. C. 1640. Lætus, *Comp. Hiſt. Eccleſ.* Diſtat 130. leuc. Polonic. à Cracovia in Cæciam, uti 80. à Varſavia, 100. à Smolenſco in Occaſum, 50. à Riga in Meridiem.

VILUMBRI, Umbriæ populi Orientales, *Ptolem.* Horum caput eſt *Spoletium.*

VILVORDIA, vulgò VILVORDEN, oppid. Brabantiæ, ad Senam fluv. cum caſtro, inter Bruxellas & Mechliniam, ſub Hiſpanis.

VIM vi repellere, Naturæ lex eſt, uti docet in *Milon.* Tullius. Non enim injuria infertur ſed repellitur, & ſic vis illata vindicatur. Quare prima hac de re ſancita lex & ſcripta Rhadamanthum auctorem habet, teſte Apollodorô, *Biblioth. l.* 2. ubi de Hercule, qui Linum occiderat. Repetita poſtmodùm à Dracone Athenienſium Legiſlatore, his verbis: Κἂν τις φέροντα ἢ ἄγοντα βίᾳ ἀδίκως εὐθὺς ἀμυνόμενος κτείνῃ, νηποινεὶ τεθνάναι, *Si quis alium injuſtè vim inferentem occiderit, pœnæ expers eſto*, apud Demoſthenem, in *Ariſtocr.* Ubi tamen cautiones adhibet Draco primum, ut ſtatim ac illata fuerit vis & injuria vindicetur; deinde ab eo ſolo, cui vis illata. Quomodo qui ſe occidiſſe fatebantur, cauſam in Foro ἐπὶ Δελφινίῳ dicebant: utque jure ſe occidiſſe ſignificarent, Soli gladium oſtendebant, uti liquet ex Oreſtis apud Euripidem exemplo. Sam. Petitus, *Comm. in LL. Attic. l.* 7. *tit.* 1. qui eſt *de Sicariis.*

VIMA, locus, ubi Chriſtiani Occidentales Saracenorum prædam captaque mancipia, inter ſe diviſerunt.

VIMANIA, ſeu VEMANIA, urbs libera Sueviæ, nunc *Wangen.* Vide *Vemania.*

VIMARANUM, oppid. agri Bracarenſis, 3 leuc. à Bracara in Ortum *Gaimaranes*, ſeu *Guimaraes* vulgò. Damaſi Pontificis patria.

VIMARIA, vulgò WEIMAR, urbs Thuringiæ, ad *Ilm* amnem, 3 milliar. Germanic. ab Erfordia in Ortum, Jenam verſus 2. & Naumburgum 5. olim Ottonis Imperatoris ſedes, ſub Duce è domo Saxonica. Hinc Bernardus Dux Weimar, bellò celeberrimus, mortuus A. C. 1639 Neoburgi ad Rhenum. Lineæ *Vimarienſis* auctor fuit Joh. Wilhelmus, filius Joh. Friderici Electoris, cujus major natu Joh. Fridericus II Gothanam orſus eſt. Hic Joh. Wilhelmus genuit Frid. Wilhelmum Aldenburgici & Johannem *Vimarie* ſis rami conditorem quorum hic pater fuit Joh. Erneſti, Friderici, Bernardi fortiſſimi Ducis, de quo vide ſupra, Wilhelmi cujus filii Johannes Erneſtus Vinariæ habitat, Adolphus Wilhelmus Iſenacum ſortitus eſt, Joh. Georgius, Marcſulam obtinuit, & Bernardus Jenam nactus eſt ac Erneſtis, qui Gothanam denuo lineam inchoavit. Vide Phil. Jac Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor.*

VIMEN, ex vieo vel vincio, quaſi *Vincimen*, olim, cannabis uſu nondum cognitô, funibus contexendis inſerviebat. Inde eſt apud Calpurnium, *Eclog.* 3.

Quòd ſi dura timet etiam nunc verbera Phylli,
Tradimus ecce manus, licèt illæ Vimine *tortô*
Scilice, & lenta poſt tergum vite domentur.

Homerus, *Il.* λ. *v.* 105.

— δίδη μόσχοισι λύγοισι.

Vide quoque Theocritum, *Idyll.* 1. Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 1. c. 13. & 14. ubi de vinculis coronarium, & Meurſium, *Not. in Lycophr.* Eſt nempe *Vimen* virgultum *viendo* aptum: è quo præter ea, quæ vulgò inde conſiciunt, calathos, crates, alia, ſcuta Spartacô & copiis ejus contexta, corbibque tecta, memorantur Frontino, *l.* 1. *c.* 7. *ex.* 6. *Vimineam* caveam perdicis venatoris, habes ſuprà, ubi de eo: *Vimineorum navium* meminit Solinus, *c.* 22. ubi de Britannis, *Navigant autem vimineis alveis.* Quas *vitiles* vocat Plin. *l.* 7. *c.* 56. Sed *vitile* latius patet, *vimineum* autem id ſolum, quod è *vimine* textum eſt. Salmaſ. *ad Solin. p.* 245. *Buſculas vineas vimine circumtexto muniti* ſolitas habes ſuprà in *Pluteus.* Immani magnitudine ſimulachra ex *viminibus* contexta, quibus incluſi homines, ſuccensô igne, exanimarentur, habuiſſe veteres Gallos, legas apud Cæſarem, *de Bello Gall. l.* 6. *c.* 15. ubi de ἀνθρωποθυσίᾳ eorum &c. Alium *viminis* uſum indigitat Aldhelmus, *de Virgin. Proſa*, *cum virgulis & nodoſis* viminibus *caderetur.* Et *verſu*,

— *& geminas vernanti* vimine *virgas.*

Scilicet *ſceptrina virga*, & *ſceptrinum vimen*, ut idem alibi vocat, eôdem fine inſerviit, quô *ſceptrum ferula* memoratum Auſonio &c. Vide Jo. Frid. Gronov. *Obſervat. in Scriptor. Eccl.* c. 15. ut & in vocibus *Crates*, *Gerra*, *Vimineus* & *Viminarii*, ſuprimus verò ſuprà ubi de Sinenſium mirabili *vimine*, quod *Rota* Luſitanis, incolis *Teng* appellari diximus. Ut verbum addam de uſu *Viminei* ſacro, *pixidem*, ſeu *caniſtrum vimineum*, in quo S. Euchariſtia repoſita, occurrit in *Liturgia* S. Baſilii, ὁ διάκονος ἀπαίρει τὸ ψωμίον, *Diaconus reponit ſportam*: apud Hieronym. *Ep. ad Ruſticum Monach. Nihil illo ditius, qui corpus Domini caniſtrô vimineo — portat* &c. in cujuſmodi ſportis panis myſticus ad ægros deferebatur, uti hodie in pyxide argentea deaurata. Habuiſſe autem *ψωμίον* illa formam Cherubinorum, cum 6. alis, diſcimus ex *Hiſt. Concil. Florent. ſect.* 5. c. 17. Sed & *ψωμίον* cartalis fuêre ſeu cophini, in quos componebant ſacram ſupellectilem, cùm à menſa in Sacrarium referenda eſſet. *Chron. Alexandrinum ad annum Heraclii* 14. Olymp. 351. Nempe *ψωμί* vas cùm ἴτεα, *e vimine*, unde *ψωμίον*. Alia notio vocis, in *Liturgia* Jacobi, *Conſtit. Apoſt. l.* 8. *c.* 12. ubi *muſcarium* notat, in *Liturgia*, uſurpari ſolitum, vide Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce *Ῥιπίδιον*.

VIMINA, fluv. unde ante annos 500. pagus *Vimina* nomen accepit: dein Aucias, vel Aucus dictus, nunc Briſellæ nomen habet. Mabilloni tamen amniculus eſt, qui circa vicum *Vime* ortus, ſi nomen ſuum dedit, ac vicum *Preſſemeules* aliosque alluit, & apud Gamapium in Briſellam influit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VIMINACIUM, vide *Viminatium.*

VIMINALIS, collis dictus eſt Romæ, quod ibi *Viminum* ſylva fuerit: vel à Jove *Viminio*, quod ibi ejus aræ ſint. Inde *Viminalis via*, quæ ad collem illum ducit & *porta*. Vide *Porta.*

VIMINATIUM, Myſiæ ſuperioris oppid. *Ptol. Vidino Nigro*: *Warzidero Lazio*, in Servia ad Danubium, Archiepiſcopale & Satrapæ ſedes. Item urbs Hiſpan. in Vaccæis, *Antonin.* Item pagus Galliæ Celticæ ad Rhodanum fluv. & Lugdunum urb. *Ælian. Spartian.* *Viny Paradino*, *Baudrando* eſt pagus cum caſtro ad Ararim, 2. leuc. ſupra Lugdun. in Boream, in ipſo limine Breſſiæ & tractus Dombenſis. Hic Severus Imperator *quum iret contra Albinum, filium ſuum majorem Baſſianum, appoſitô Aurelii Antonini nomine, Cæſarem appellavit, ut fratrem ſuum Getam, ab ſpe Imperii, quam ille conceperat, ſubmoveret*, apud Spartian. c. 10.

VIMINEUS, ſeu VIMINIUS, epitheton Jovis, apud Romanos, unde collis *Viminalis*, quod ibi aræ Jovis Viminii, aut quod ibi Viminea fuerint. Ejus hodie maxima pars inculta jacet, facitque cum Eſquiliis quintam urbis regionem: Hinc quoque porta *Viminalis*. Vide Roſin. cum notis Thom. Dempſter. *in Antiquit. Roman. l.* 1. *c.* 9. & 11. & ſupra in voce *Viminalis.*

VIMPINA, vulgò WIMPFEN, urbs parva Sueviæ, Imperialis, ad Necarum, ubi recipit Coccarum & Jaxtum fluv. 2. leuc. infra Hailbronnam in Boream, 3. ab Heidelberga in Ortum.

VIMUTIUM, caſtrum munitum Angliæ, cum portu capaci, in Dorceſtria & in ora maris Britannici prope Vindelim Inſul. & 4. mill. paſſ. à Dorceſtria in Merid. *Weymouth* vulgò.

VINALIA, feſtum erat apud Romanos duplex: Jovis & Veneris. Quorum iſtud Kalend. Maji, illud menſe Auguſto, 14. Kalend. Septembr. celebrabatur. De quibus vide Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 4. 12. & *Paralip. ad c.* 12. ut & Joſ. Scaligerum, *Caſtiga.*

ſignationibus ad Feſtum. Priora, quæ vocabant, Faſti Kalendares 9. Kal. Majas adſcribunt, de quibus adeundi Ovidius, Plutarchus, Plinius, Alii. Secunda, *Vin. F. P.* i. e. *Vinalia Feria Publica* iiſdem Faſtis illis ſignata 14 Kal. Sept. imo eundem iis feſtis diem Varro *de Re R.* tribuit, & *Vinalia Ruſtica* intelligi, ait. Ea Veneri dicata fuiſſe Vir Doctiſſ. notavit; cui reclamat idem Varro *de L.L. l.* 5. *Vinalia à vino, hic dies Jovis, non Veneris*: adſentit Feſtus in *Ruſtica*. Curam ejus rei non levem in Latio fuiſſe, addit Varro: nam aliquot locis vindemias primùm à Sacerdotibus factas, & quidem publicè, idque Romæ præſertim, item Flaminem Dialem vindemiam auſpicari ſolitum, &, ut jus eſſet vinum legere, agnâ Jovi feciſſe. Aſtipulatur Feſtus, *Calpar*, inquiens, *vinum novum, quod ex dolio demitur, ſacrificii causâ, antequam guſtetur. Jovi enim priùs ſua vina libabant, quæ appellabant feſta Vinalia*. Vide Stewechium, *Electis ad hæc Arnobii l. ult. Æſculapii geritur celebraturque vinea: colunt enim Dii vineas, & longis ab vaſionibus contracti exprimunt vindemiatoribus, vinum*: & infrà *Vindemiamus nos homines: & Deos ventur, & credunt ſuas ducere atque agitare vindemias*. Atque hac ritè adhibita formula de *Vino inferio*, de qua idem luculentiſſimè in *præcedd.* Vide & *l.* 4. Quod verò de *Æſculapii vinea* ait, quid illud ſit, N. L. de Venere, clara res &c. Vide & infrà *Vindemia*.

VINANTIUS Gualterus, vide *Gualterus*.

VINARIA, oppidul. Palatinatus inferioris *Weinheim* vulgò, in via montana, ſeu tractu *Bergſtraß*.

VINARII, apud Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 33. *Corpora omnium conſtituit*, Vinariorum, *Lupinariorum, Caligariorum — hisque ex ſeſe defenſores dedit*: Negotiatores *Vini* ſunt, quorum corporis meminit etiam vetus *Inſcr.* Romæ,

C. SEN - - - O. REGULIANO. EQ.
R. DIFFVS. OLEARIO. EX. BÆTICA.
CVRATORI. EJUSDEM. CORPORIS. NE-
GOT. VINARIO. LVGDVN. &c.

Lenonibus junguntur, apud Aur. Victorem, *in Cæſarib. c.* 33. *Inter hæc ipſe* (Gallienus) *popinas ganeaſque obiens, lenonum ac vinariorum amicitiis hærebat*: quemadmodum *vina* & *ſtupra* conjunxit Treb. Pollio *in eodem c.* 16. In ſpecie *Negotiantum vini Supernatis & Ariminenſis*, mentio fit Romæ in *veter.* itidem *Inſcr.* apud Jac. Sponium, *Itiner. Parte* 3. *p.* 38. Alii fuêre *Popinarii*, de quibus idem Lampridius paulo pòſt, ut & in *Vita* Heliogabali. Sed & *Vinarius*, recentiori ævò inter Monaſtica officia, occurrit paſſim, iſque ſic dicitur, cui *Vini* cura *incumbit*. *Vinarius Conventus*, in *Tabul.* Ciſonienſi an. 1266. *Frater Vinarius*, in *Vita* Bernardi Pœnit. *num* 18. *Cuſtos Vini*, apud Bern. Monachum, *in Conſuetud. Cluniac.* quem ſolum ab Abbate inſtitui & deſtitui non poſſe, docet ex *Hiſt.* Monaſterii præfati Car. du Freſne, *Gloſſar.*

VINCA Pervinca, *ſemper viret, in modum lineæ foliis geniculatim circumdata. Topiaria herba, inopiam tamen florum aliquando ſupplet*, in coronamentis ſcil. Plin. *l.* 21. *c.* 11. antiquitus *Vica Pervica* Apuleio *Victoria*; quòd *vinceret pervinceretque* injuriam temporis ac ſemper vireret. Vide ſuprà *Vica Pota*. *Clematis* dicitur Dioſcoridi, cujus folia lauro ſimilia, unde & *chamædaphnes* nomen ei à Plinio tributum, ſed quæ longè diverſa ab ea, quam Dioſcorides & Stephanus eandem cum Alexandrea faciunt, uti pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 403. & 404.

VINCAMUS, vox olim in more, cùm veſperi lumen inferebatur, ſcil. *tenebras*, ſubintelligitur. Verùm per ſe innocens exilii occaſio fuit, apud Amm. Marcellin. *l.* 16. ubi quendam Agentum in rebus, in Hiſpania, ad cœnam invitatum, cum inferentes veſpertina lumina pueros exclamâſſe audiſſet ex uſu, *Vincamus*, interpretatum atrociter, deleviſſe nobilem domum, refert.

VINCAS, vide infrà *Vivas*.

VINCE Luna, à ſuperſtitioſis olim Lunæ laboranti ac deliquium patienti acclamari ſolitum, ne à Sole ſcil. ſe *vinci* pateretur. *Indiculo Superſtit. & paganiar.* in Concilio Liptin. A. C. 743. *De Lunæ defectione, quod dicunt Vince Luna*. Id quod fiebat magna cum vociferatione, uti videre eſt apud Maximum Taurin. *Homil. de defectu Lunæ*. Unde Eligius apud Audoënum, in *vita* ejus, *l.* 2. *c.* 15. *Nullus ſi quando Luna obſcuratur, vociferari præſumat*. Addebatur ei juvandæ æris tinnitus, ut auctor eſt Plut. *Æmilio*. & Tacitus, *l.* 1. *Annal. c.* 28. tubarum clangor, teſte Farnabiò, *ad Hyppolytum Senecæ, v.* 790. aliaque maleficia. Beda, *de Rem. peccator. c.* 21. *Quando Luna obſcuratur, vel clamoribus ſuis, vel maleficiis, ſacrilegò uſu, ſe defenſare poſſe confidunt*. Nempe tunc Lunam à Sole impeti credebant. Sicut Turcæ hodieque ab horribili fera vim pati, & Indi, uſque ad ſanguinis effuſionem flagellari, cùm eclipſim patitur, habent perſuaſum, vide P. de Valle, *Itiner. Part.* 2. Octav. Ferrarium, *Origin. Ital.* voce *Giubiana*, Car. du Freſne, *Gloſſar.* &c. nec non ſuprà *Eclipſis*, it. *Luna*.

VINCENNÆ, vulgò VINCENNES, caſtrum Galliæ, in provinc. Inſulæ Franciæ cum palatio ſuperbiſſimo recens excitato à Ludovico XIV. Diſtat Luretiâ 1. leucâ in Ortum Latiniacum verſùs. *Baudrand. Valeſio* meliùs *Vicenæ*, quòd vicenis Lutetiâ ſtadiis abeſſent. Philippus Auguſt. Rex A. C. 1183. nemus *Vicenarum*, hactenus patens muro cinxit, hinnuloſque cervorum, damulas & capras ſylveſtres, è tota Normannia & Aquitania collatas, ei incluſit. Ibi dein Prioratum B. Virgini inſtituit, & Monachis Grandimontenſibus eum contulit. Sed & in nemore iſto, jam tum regia erat domus & Ludovicus X. fraterque ejus Carolus IV. ut & Carolus IX. ibi deceſſêre. Caſtellum ibi inchoavit Philippus Valeſius A. C. 1337. ad tertiam contabulationem perduxit Johannes ejus filius, conſummavit Carolus V. ibi natus. Vulgò *Vincennes*, aut *le bois de Vincennes*: quod diſtinguendum à Bellitate *Beauté*, caſtello regio in vicinia, *Notit. Gall.* in voce *Pariſii*.

VINCENTIA, vide *Vicentia*.

VINCENTIUS Bellovacenſis, Dominicanus, floruit ſeculò 13. gente Burgundus. Ludovico IX. Regi gratus, cujus ope adjutus, elaboravit *Speculum ſuum*, cujus 4. partes: *Speculum Doctrinale*, in quo à Grammatica ad Theologiam uſque, omnes ſcientias pertractat. 2. *Speculum Hiſtoriale*, quod comprehendit Hiſtorias omnes, à C. M. uſque ad An. 1244. Continuatum poſtmodum, uſque ad An. 1494. 3. *Speculum Naturale*, ubi in rerum naturam inquirit. 4. *Speculum Morale*, ubi de Virtutibus, Vitiiſque agit. Idem ſcripſit *de Gratia Dei*, *de Inſtitutione puerorum Regalium*, &c. Henr. Gandav. *in Catal. c.* 42. Voſſ. *l.* 2. *Hiſt. Lat. c.* 59. Geſn. Moter. *in Dict. Hiſt.*

VINCENTIUS Caſtellionæus Mediolanenſis, an Hiſpanus ſummus Canoniſta, & Bern. Bottoni præceptor, inter primos Gloſſatores *Decreti*, memoratur. Gerh. von Maſtricht, *Hiſtor. Juris Eccl. n.* 334.

VINCENTIUS Ferrerius, Dominicanus, Valentiâ Hiſpanus, Saracenorum & Judæorum converſioni intentus, interfuit quoque Concilio Conſtantienſi, A. C. 1418. Obiit annò pòſt, in Armorica. A Calixto III. inter Sanctos relatus. Scripſit *de Vita Spirituali*, *de fine Mundi*, *Epiſtolas*, &c. Trithem. & Bellarmin. *de Script. Eccleſ.* S. Antonin. Sixtus Sen. Antonius Senenſis, &c.

VINCENTIUS Lirinenſis, floruit ſecul. 5. Hic cùm Prætorio præfectus eſſet, in hoc poſtea monaſterium conceſſit. Scripſit libellum inſignem, contra Hæreticos, ſub titulo *Peregrini*, obiit ſub Theodoſio & Valentiniano, A.C. 450. Vide Moter. *Diction. Hiſt.*

VINCENTIUS de Paula, Auctor & primus Generalis Congregationis in Communione Romana, quæ Miſſionis dicitur, inſtitutæ, A. C. 1626. ut & Puellarum charitatis. Obiit A.C. 1660. ætat. 85. *Idem*.

VINCENTIUS Victor, Afer, Donatiſta, Orthodoxum mentitus, A. C. 415. poſtmodùm novum errorem, de origine Animarum, commentus eſt, illas ex ipſa Dei ſubſtantia decerpi ſtatuens: libris duobus hac de re editis, quos Auguſtinus refutavit, *l. de Anima adverſ. Vincentium*.

VINCERE, Donato *eſt verbum familiare iratis, cùm nimirum iram ponunt, & orati omittunt indignationem*. Imò non tam cum ponunt, quàm cùm, importunitate precum expugnati, permittunt ſe aliorum arbitrio. Cæſar, *l.* 5. *Bell. Gall. c.* 30. *Vincite, inquit, ſi ita vultis*. Sueton. *Julio, c.* 1. *Satis conſtat, Sullam, cùm — illi pertinaciter contenderent, expugnatum, tandem proclamaſſe — Vincerent ac ſibi haberent*. Vide quoque Terentium, Alios. Sic Græci νικᾷν ſimili notione uſurpant. Sophocles, *Electrâ*,

—— εἰ δὲ μὴ καλῶς
Λέγω, σὺ νίκα σοὶ γὰρ ἐψόμεσθ' ἅμα.

Oedipo Col.

Νικᾷ· χερὶ γὰρ οὐδ' ὅτι γνώμη ἔδει.

Euripides, *Alceſt.*

Νίκα νῦν· ὡς μὴν ἀνδάνοντά με ποιεῖς &c.

A qua mente in eodem Suetonii loco *expugnatus* eſt, pro *exoratus*: uti & in *Tiberio, c.* 21. & apud Columellam, *Præfat. l.* 10. Quod imitatione Græcorum quoque dictum, qui non ſolùm μαχεῖν, de omni vehementiore ſtudio uſurpant, ſed etiam πολεμεῖν pro *evincere precibus* accipiunt. Chion, *Epiſt. ad Matridem*, ἐξεπολιορκήσαμεν αὐτὸν πάνυ ἀληθεῖ καὶ δικαίῳ λόγῳ. Quomodo uſi ſunt voce *oppugnatio* Imperatores in quadam de nuptiis *Conſtitutione*. Nec diſſimilem verbi καταπολεμεῖν uſum apud eundem Chionem, obſervavit Caſaubonus; quem hanc in rem vide ad Sueton. *d. l.* adde Barthium, *Animadverſion. Papinianus ad l.* 2. *Achilleid. v.* 244.

VINCESTRIENSIS Daniel, vide *Daniel*.

VINCIACUM, locus in tractu Cameracenſi, Caroli Martelli de Chilperico Rege ac Ragenfredo Præfecto Palatii victoriâ A. C. 717. relatâ nobilis. Hodie viculus *la Cenſe de Vinci* dictus, ad Cameracenſe Monaſterium S. Auberti pertinens, prope oppid. Crepacordium *Crevecœur*, *Aubertus*, *Miræus*.

VINCIPES, apud Tertullian. *de Pallio, c.* 5. *Quam enim non expediat in algore & ardore rigere nudipedem, quam in calceo vincipedem*. eſt qui *pedes* calceis *vinctos* habet. Videtur enim reſpexiſſe Auctor ad Muſonii Philoſophi dictum, qui, ut ἀνυποδησίαν commendaret, inter *calceari* & *vinciri* parum diſcriminis eſſe, ſtatuebat, τὸ γὰρ ὑποδεδέσθαι ἐγγὺς τοῦ δεδέσθαι, uti apud Stobæum legimus. Adeoque præſtare eſſe dixit *nudipedem*, quàm *vincipedem*, h. e. nudos, quàm *vinctos* habere pedes. Certè & Latinis *vincula* pro calciamentis. Virg. *l.* 4. *Æn. v.* 518.

Unum exuta pedem vinclis in veſte recincta.

Et *l.* 8. *Æn. v.* 458. *Tyrrhena vincula*, apud eundem ſunt calceamenta Tuſca. Ovid. *l.* 3. *Artis, v.* 271.

Arida de vinclis crura reſolve tuis &c.

Soleis inprimis, quod vide, ut & Salmaſ. *ad Tertullian. d. l.* & de Veterum ἀνυποδησίᾳ ſuprà, voce *Nudipes*; plura verò de his pedum vinculis, in voce *Calceus*, item *Obſtragula*.

VINCIUM, Italis VENZA, urbecul. Provinciæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Ebrodunenſi, vix 1. leuc. ab Antipoli in Boream, quot à Varo fluv. in Occaſum Graſſam verſùs 3. *Vence* Gallis.

VINCIUS Rufinus, Eques Romanus, ſub Nerone falſi damnatus. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 40. Quia Exemplar MS. *Vincius* Rhenanus legit *Vinicianus*.

VINCULUM, à *vinciendo*, vox generalis eſt, & ad omnia ea, quibus neceſſitas, voluptas, ac Judicis provocata criminibus ſeveritas, hominem irretire ſolet, extenſa. *Vincula pedum* modò vidimus. *Verenda vincula*, conjugiales Veter. vittas, appellat Papinius, *Sylv.* 2. *l.* 1. de quibus vide Briſſonium, & Hottomannum, *de Nuptiis*, Sed & coronæ primitus nil niſi vincula erant, capiti inter convivialem ſive lætitiam, ſive laſciviam, adſtringendo. Quò fine ex Amerina ſalice, Saturni ætate, coronæ plexæ, ſtrophiiſque ex obviis factis caput redimitum: donec è lectiore materia, ipſâque adeo florum diſpoſitione jam quæſitiore, confectæ ſucceſſerunt; quæ aureæ tandem gemmeæque excepêre. Ipſum diadema, quid niſi *vinculum*, quod & ipſa vox indigitat. Seneca, *Troad. Actu* 2. *v.* 271.

E[illegible]o eſſe quicquam ſceptra, niſi vana putent:
Inſ[illegible] teſtum nomen, & ſa[illegible] comam
Vinclo decrevere. ——

Quam in rem vide Car. Paſchalium, *Coronar. l. 2. c. 1.* & *l. 9. c. 3.* ubi de *vinculis* collo, brachiis, pectori, cruribus &c. ornatus cauſâ circumdari ſolitis, hic paſſim. Tranſeo ad illa, quæ juſt[illegible] tempor hominum delictis injicit. Quâ notione, voce hâc complexi ſunt Romani compedes, pedicas, manicas, catenas, nervos, bojam & carcerem, Plautus *Aſinar.* Et quidem ante confeſſionem in liberas cuſtodias reos tradebant; dicebanturque *cuſtodiæ liberæ*, cum apud Magiſtratus domi, aut apud privatos Nobiles ponebantur cuſtodiendi, quemadmodùm de Indice Bacchanaliorum ſcripſit Livius, *l. 39.* & de conjuratis Salluſtius: Poſt confeſſionem verò in *Vincula publica* conjiciebantur. Venulejus *l. 5. ff. de cuſtod. reorum: Reus confeſſus, donec de eo pronuntiaretur, in publica vincula conjiciendus.* Item Scævola, *l. 4. ff. ad leg. Jul. Majeſt. Reus confeſſus, ob ſocium confeſſionem conſortem in vincula conjici.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 9. c. 17.* Executionis nempe causâ. Unde *Vinctus* plus, quam *damnatus*. Curt. *l. 6. c. 9. Non reum modò, ſed etiam damnatum, imò vinctum, intuebantur.* Sæpe tamen & ex vinculis cauſam dicebant, in primis in gravioribus criminibus; &, ubi ſuſpicio ſuberat, ne fugeret reus, aut per vim eximeretur. Cæſar de *Bello Gall. l. 1. c. 4. Helvetii moribus ſuis Orgetorigem, ex vinculis cauſam dicere coëgerunt.* Imò apud ipſoſmet Romanos, Paulus, quanquàm civis Romanus eſſet, ex vinculis cauſam dixit, Actor. c. 26. v. 29. Vibius it. Serenus, apud Tacitum, *l. 4. Annal. c. 28.* Conjurati apud Sueton. *Nerone*, c. 36. Servi, qui dominô occiſô ante quæſtionem habitam, fugerant, ex *l. Cornel.* nec non, qui capitali crimine poſtulati non defendebantur, *l. 2. ff. de Cuſtod. reor.* &c. Sed regulariter non ita fuit, verùm ut ſoluti reſponderent poſt confeſſionem demum *vinculis*, ut diximus. Vide Freinshemium *ad Curt. l. cit.* Captivis quoque triumphali pompâ prælatis *Vincula* catenæque injiciebantur: Et quidem collo, Ovid. *de Ponto, l. 2. El. [illegible] v. 41.*

Torque tuliſſe decet captivis addita collis
Vincula, penè hoſtes quos ſatis eſſe ſinis.

Brachiis, Alb. Tibullus, *l. 1. El. 7. v. 6.*

—— *Evinctos brachia capta Duces.*

Manibus, quod adeò certum, ut conſtet non aliam fuiſſe militarem cuſtodiam, niſi ut dextræ captivi catenis ſiniſtra militis alligaretur; ne ille res novas tentare poſſet, & hic capulo paratam dexteram, ſi uſus ita poſceret, haberet. L. Seneca *de Tranquill. c. 10. Alligatique etiam ſunt, qui alligaverunt, niſi tu leviorem in ſiniſtra catenam putas.* De Cleopatra captiva Sext. Propert. *l. 3. El. 10. v. 51.*

Fugiſti tamen in timidi vaga cornua Nili,
Accepiſti tua Romula vincla manus.

Cruribus denique. Arrian. Nicomedienſis, *Diſſertat. Epict. l. 1. c. 19.* [illegible] *Tyrannus dixerit alicui, vinciam crura tua* &c. Vide Thom. Dempſter. *Paraliprom.* ad Roſin. *l. 10. c. 29. de Triumpho.* Porrò leviora *vincula* audiunt *Compedes*, graviora *Nervi*. M. Cato apud A. Gellium, *l. 11. c. ult. Fures privatorum furtorum in nervo atque compedibus ætatem agere, fures publicos in auro atque purpura.* Sed de his actum ſuprà *ſuo loco.* Nec verò ſolùm ex ære & ferro, ſed & argentea aureaque *Vincula* commemorat Heliodorus, *Æthiopic. l. 9.* & Herodot. *l. 3.* Hinc & apud Amm. Marcellin. *l. 27. c. 12.* legimus, *Regem Arſacem adhibitum in convivium juſſit ad laternem trahi poſticam, cumque effoſſis oculis vinctum catenis argenteis, quod apud eos honoratis vanum ſuppliciorum æſtimatur eſſe ſolatium, exterminavit ad caſtellum Agabana nomine, ubi diſcruciatus cecidit ferro pœnali.* Tertullian. *de habitu Mul. c. 7. Apud Barbaros quoſdam, quia vernaculum eſt aurum & copi[illegible], auro vinctos in ergaſtulis habent, & divitiis malos onerant, tantò locupletiores, quantò nocentiores.* Vide eundem, *l. de cultu fœm. c. 3.* ubi Æthiopes intelligi Dio Chryſoſtomus oſtendit, *Orat. ult.* & Plutarchus *Amator.* apud Theod. Canterum, *Var. Lection. l. 1. c. 5.* Simile quid de Perſis refert Juſtinus, *l. 5. c. 6.* de Zenobia Trebellius Pollio, *in XXX. Tyrann. c. 30.* de veteribus Græcis Hecuba, apud Senecam, *Troade, Actu 1. in Choro,* de Lannis, Propert. *l. 2. El. 1.* & Sil. Italicus, *l. ult. in fin.* &c. quæ, ſi quem ignominiâ liberare volebant, frangi conſueviſſe, docet Jac. Durantius Caſell. *Var. l. 2. c. 13.* Nec apud Gentiles ſuis Diis defuêre *Vincula.* Saturnum pactô cum Titanibus initô, vinctum & in Tartara fuiſſe abjectum, Nonnus fabulatur, *Dionyſiac. l. 24. v. 237.* & quidem Sulla apud Plutarchum inſulam quandam in Cronio eſſe mari, ubi is à Jove vinctus fuerit, tradit. Inde in omnibus Romanorum Fanis, *Vincula* Saturni ſtatuis injecta erant, quæ feſtô ipſius ſolvebantur, in memoriam ſecuritatis ac felicitatis, quam ſub illo homines egerant, Lucianus *in Saturn.* Unde Arnob. *l. 4. contra Gentes, Nunquid part[illegible] illis cauſa vinctum Saturnum & ſuis diebus tantùm vinculorum ponderibus liberari?* Et Martialis, *l. 3. Epigr. 29.*

Has cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

Spartanos coluiſſe Martem compedibus irretitum, quò *vinculo* proprium ſibi ac perpetuum bellorum illud Numen haberent; ut [illegible] Pauſanias, *l. 3.* Athenienſes, Victoriæ ſimulachro alas adimebant, ne ea Urbem deſereret. Quomodo & apud Romanos, cùm Victoriæ alas decuſſet fulmen, ſic omen Pompejus expoſuit,

Roma potens, alis cur ſtat Victoria lapſis?
Urbem ne valeat deſeruiſſe ſuam.

Ratio *vinciendi* fuit, ut, quum eſſet pignus Imperii, perpetuò permaneret, ubi collocare libuerat Heliogabalo. Sic Tyrii ab Alexandro M. obſeſſi, apud Curt. *l. 4. c. 3.* [illegible] *vidrt uncum* [illegible] *ablatum* [illegible] *jomnium* [illegible] *Urbem deſeruiſſe, quanquam Auctor levis erat, tamen ad deteriora credenda prona mens, auream catena deuin[illegible] ... cujus Numini Urbem dicaverant, inſeruere, Vinculum, quaſi illo* [illegible] *retenturi:* ut de aliis taceam. De qua exca[illegible] Ethnicorum ſuperſtitione eleganter Auguſtin. *de Civ. Dei, l. 1. c. 2. extr. Non homines* inquit, *à ſimulachro, ſed ſimulachrum ab hominibus ſervabatur: quomodo ergo colebatur, ut patriam tueretur & cives, quæ ſuos non valuit cuſtodire cuſtodes?* Vide quoque Tertullian. Arnob. Patrumque alios, eôdem argumentô efficaciſſimè contra Gentilium cæcitatem uſos. Quorum tamen imitatione hodieque nautas Luſitanos, navigatione periculoſâ, S. Antonium *vincire* ſolere refert alicubi P. de Valle, Patricius Romanus, *Itin. Tom. 4.* De *Vinculis* Servorum, diximus ſuprà, in voce *Fer*[illegible], *Pes*, item *Podoſtrabe.* Id ſaltem de his ſubjungo, ſi quem *vinculis* relaxaret apud Veteres dominus, catenas à manibus pedibusque, quibus is vinctus fuerat, incidere conſueviſſe, ita ut pars vinculorum in corpore maneret; hôcque argumentô ſignificâſſe, illum priſtinæ libertati reſtitutum, quo de more vide Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l. 3. c. 20.* Sed & *Verberationem Vinculorum* inter pœnas militares recenſet JCtus, *l. in ſervor. ff. de pœn.* ubi vincula *lora* ſunt Salmaſio, *Not. ad Lampridii Alexandr. c. 51.* Vide ſuprà ubi de *Pœnis.* De *Vinculis* verò S. Petri, Dominic. Macrum, *Hierolex.* voce *Boja.*

VINDA, melius VENDA, vide ibi. Item, urbs Curlandiæ, cum portu ad oſtia Weræ fluv. in mari Baltic. 25. leuc. Polon. à Memelio in Boream 30. à Riga in Occaſum, *Vindaw*, Polonis *Kieſ.*

VINDANA, aliis VIDANA, fluv. Britanniæ minoris Rhedones alluit, dein in Oceanum Aquitanicum ſe exonerat inter oſtia Ligeris ad Ortum & Vene[illegible] ad Occaſum. Vulgò *Vilaine.*

VINDANA, portus Galliæ, & vicus cum Abbatia, vulgò *Landeveuec*, proximus portui B[illegible]enſi *Breſt.*

VINDASCA, vel VINDAUSCA, urbs Epiſcopalis Galliæ Narbonenſis, caput olim Meminiorum, nunc caſtrum Provinciæ, in Comitatu Vindaſcino, ([illegible]) ad amnem *la Naſque*, in monte poſitum, 5. leuc. à Carpentoracte, cujus finibus diœceſique incluſum, in Ortum, Aptam Juliam verſùs. *Vnaſque* vulgò, aliàs *Vendiſ*[illegible]. Græcis Maſſilienſibus *Aëria* quoque à ſitu dictum, ſedes olim aliquamdiu Epiſcoporum Carpentoratenſium, jam inde à Concilio Epaonenſi notorum. Unde Tetradius, qui Concilio 4. Pariſino, A. C. 573. regni Chlotarii filiorum 12. habito; & Liceriius, qui poſt annos circiter 70. Synodo Cabillonenſi à Chlodoveo convocatæ interfuêre, Epiſcopi ambo Carpentoratenſes, *Vindauſcenſes* tamen dicuntur, quòd Chlotarii majoris filiis nepotibusque regnantibus Vindauſcæ hi Præſules commorari conſueviſſent. Eſt hic Comitatus inter Delphinatum ad Boream, Druentiam ad Meridiem, & Rhodanum ad Occaſum, à Joanna Regina Neapolitana Pontifici conceſſus, cui cum Avenione, hodieque paret. Ejus caput fuit aliàs Vindaſca, nunc Carpentoracte, *Carpentras.* Sunt & ibi Vaſio *Vaiſon*, & Cabellio *Cavaillon. Baudrand.* Item Inſula *Liſle*, Interaquas *Entragues*, Caderoſſa *Caderouſſe*, Petra lata *Pierrelate*, aliaque oppida & caſtella. Fuerat hic Comitatus jam olim à Gregorio IX. poſt acie in Albigenſes, quorum ingens ibi numerus, bellum, Raimundo Comiti Toloſano, ereptus, nec Blancæ Reginæ Ludovici IX. matris, hujuſque ipſius, nec Friderici I. Imperatoris & Siciliæ Regis, pro Raimundo rogantium preces, quidquam valuêre. Cum dein ipſe Raimondus ſua repetere ac per literas nuntioſque inſtare pergeret, novâ technâ, ſicut anteà Imperator ac Francorum Rex, eluſus eſt. Finxit enim Pontifex, *multos* (quorum tamen neminem nominabat) *in terram Venaſcenſem jus habere ſibi dicere*: Imo jam Urbanus II. circa A. C. 1096. inter Eccleſiæ Romanæ beneficia vel feuda Marchiam Provinciæ, aut ſaltem partem ejus, Comitatum nimirum *Vindaſcenſem* numerabat: quod inde factum, quia Urbanus tum ab Henrico Imperatore impugnatus, hunc viciſſim excommunicaverat, vindicans ſibi, quidquid Imperatoris erat: verba ſunt Hadrian. Valeſii, *Notit. Gall.* In finibus quoque Pedemontii duo loca ſunt *Venaſque* & *Benaſio*, & *Venaſca* Aragoniæ urbs, *Idem.*

VIN[illegible]EDIVII, oppid. Lagniæ, *Tredagh*, vel *Drogheda*, inter Dondalchum & Dublinum.

VINDELICI, populi Rhætis vicini, inter Alpinas gentes, Plin. *l. 3. c. 20.* regio eorum *Vindelicia*, cujus nomen adhuc durat in tractu, qui *Lætzgaw*, teſte Tſchudô, nominatur. Cæterum regio hæc vulgò *Bayern*, & Italis *Baviera* dici poteſt, teſte *Aventinô.* Nomen habet à *Vindone*, & *Lico* fluv. Horum meminit Horat. *l. 4. Carm. Od. 4. v. 18.*

Videre Rhæti bella ſub Alpibus
Dru[illegible] gerentem & Vindelici.

Claudian. *de* [illegible] *Conſ.*

Vinde[illegible] [illegible] & Norica rura tenebant.

VINDELICIA, regio, ubi *Vindelici* populi, *Baudrando* terminatur à Septentrione Danubio, ab Oriente Oenô, ab Occaſu Brigant. lacu, à Meridie Rhætiâ. Aliàs fuit pars Illyrici, nunc verò Germaniæ ubi Bavaria & pars Auſtralis Sueviæ.

VINDELIS, *Antonin. Portland Camdeno*, inſula Durotrigum olim, mari Britannici, inter Albionem (cui propior eſt) & Galliam à Vecti inſula 10. leuc. in Occidentem. Nunc peninſul. parva Angliæ Meridionalis in Dorſetria provinc. Extenſa per 9. mill. paſſ. à Septentrione in Meridiem, prope Vimatium portum, 6. mill. paſſ. à Doreceſtria.

VIN[illegible]EMIA, quaſi VINIDEMIA, à vino vel vite demenda, peragebatur apud Romanos à *Vindemiatore* ſeu *Vindemitore*, de quo vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis.* Ejus tempore Feriæ memorantur *L. 1. ff. de Feriis.* Nec tantum in Foro, ſed etiam in Scho-

lis.

lin. Auguſtin. *l. 9. c. 2. Et oportuit eum pauciſſimi dies ſupererant ad Vindemiales ferias & ſtatim tolerare illos, ut ſolemniter abſcederem.* Vide quoque Cyprian. *Ep. ad Donatum.* Tempus earum exactè definit *l. 2. C. de feriis*, ubi: *A die octavo*, inquit Theodoſius, *Kal. Julii uſque in Kal. Auguſti Meſſis feria concedatur: & à Kalendis Auguſti, uſque in 10. Kal. Sept. agendarum cauſarum tribuatur licentia. A decima autem Kalendarum Septembr. uſque in Idus Octobris Vindemialis feria concedatur.* Vide quæ ſuprà de Feriis diximus, *ſuo loco.* Namque & viros graves *Vindemiarum* tempore in agros ſecedere ſolitos, & cum amicis ſuaviſſimè jocundari, vel præter dicta ex *Epiſtolis* Plinii, Ambroſiique *Sermonibus*, conſtat. Imo & feſtum [illegible] Imperatores quoque cum amicis ruri egêre, in qua lætitia multa in dominos jocularia, vel ipſis audientibus, jactari ſolebant. Id quod ab Heliogabalo competiunt primò produnt rerum conditores nonnulli. Scribitque Paulus Diaconus, Tiberium Conſtantinum Cæſarem ritu Imperatoriô jus petiiſſe, ut vindemiali lætitiæ operam impertiretur diebus triginta, vide Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lection. l. 28. c. 30.* Sed & jam antè Marcus Antoninus Pius *Vindemias privatô modô cum amicis agebat*, teſte Capitolinô, c. 11. Ut de Meſſalina Claudii uxore, aliiſque nil dicam. Cautio in *Vindemia*, cùm primum muſtum guſtabant, hæc erat:

> *Omnes gratia vetus, novum vinum bibo,*
> *Veteri novo morbo medeor.*

Unde & *Meditrina* Dea, cui libarent tunc, & Meditrinalia ſacra, à *medendo* Jul. Cæſ. Scaliger, *Poëtic. l. 1. c. 55.* ex Athenæo &c. Vide quoque ſuprà voce *Cantilena* & *Vinalia*. Vide plura verò hanc in rem, inprimis de *Vindemiæ* apud Romanos ratione, tempore, legibus, inſtrumentis, apud Plinium, *l. 18. c. 31.* Apud Hebræos, *Vindemialis lætitia*, non minùs ſolennis fuit, ut ex Sacris diſcimus paſſim. Apud eoſdem, *Vindemiantem* כלא שנר *aliter ac præſcriptum*, item in Jubilæo: Porrò qui ex *Vindemia* non dediſſet pauperi, aut uvas in vinea relinquendas ei negâſſet, verberum ſubiiſſe pœnam, docet Joh. Seldenus, *de Synedriis Veter. Hebræor. l. 2. c. 13. §. 8.* De *Vindemia Æſculapii* locum nota Arnobii *adv. Gentes*, *l. 7.* ubi de variis Deorum feſtis, *Jovis epulum cras eſt — Æſculapii geritur celebraturque vindemia. Colunt enim Dii vineas, & ad ſuas uſiones contractis exprimunt vindemiatoribus vinum? Cereris lectiſternium erit Idibus proximis* &c.

VINDEMIATOR, ſidus quod tertiò Nonas Martii apparet, Plin. *l. 18. c. 31. Cæſari & Aſſyriæ ſtella, quæ Vindemiator appellatur xi. Cal. Sept. mane exoriri incipit, vindemiæ maturitatem promittens.* Dicitur & *Vindemitor*. Ovid. *l. 3. Faſtor. v. 407.*

> *Sive eſt Arctophylax, ſive eſt piger ille Bootes,*
> *Mergetur, viſus effugietque tuos.*
> *At non effugiet Vindemitor.*

VINDERIUS, fluv. Hiberniæ in ora Orientali, inter Iſamnium & Rhobogdium promontor. *The Baye of Knocfergus* Camdeno.

VINDESORIUM, oppid. Albionis in Anglia ad Tameſim fluv. à Londinio 20. mill. paſſ. in Occaſum, ubi auteæ periſcelidis Equites inaugurari ſolent, vulgò *Windeſore*.

VINDEX, memoratus in Legg. XII. Tabb. *Aſſiduo. Vindex. aſſiduus. eſto. proletario. quiſquis. volet. vindex. eſto.* teſte Feſtô, *ab eo, quòd vindicat quo minus is, qui prenſus eſt, ab aliquo teneatur.* Hinc in *Gloſſis* Philoxeni, *Vindex* [illegible]. *Vindex* itaque ſpeciatim appellatur, qui eum cuipiam eſſet injecta manus, ut ad Prætorem Judicemve duceretur, eum liberabat. Cum Vade à quibuſdam malè confunditur: *Vindex* enim reum ab in jus eundi neceſſitate liberabat; Vas verò, ad Judicium vocatum ſeu Reum certô die affuturum promittebat. Sententia autem Legis eſt, Homini aſſiduo ſive locupleti ſolùm aſſiduum ſive locupletem fieri poſſe Vindicem; at proletario ac nullius claſſis homini, quiſquis velit, h. e. non aſſiduum tantùm, utpote meliorem, ſed & proletarium tanquàm parem. Jac. Oiſelius JC. *Notis in A. Gellium, l. 16. c. 10.* Apud Hebræos celebris fuit *Vindex ſanguinis*, quô nomine appellatus eſt propinquus occiſi, cui lege permiſſum, ut extra aſyli loca homicidam interficeret, Numer. c. 35. v. 26, 27. *Quòd ſi ullô pactô exibat occiſor iſte terminos civitatis receptus ſui quò confugerat. Et invenerit eum* Vindex *ille ſanguinis extra terminum civitatis receptus ejus: quum occiderit Vindex ille ſanguinis occiſorem iſtum, non eſt reus ſanguinis.* Idem occiſorem in Judicio condemnatum, morti tradebat, ex Lege memoratâ *cap. eôd. v. 18, 19. Aut ſi ligneô inſtrumentô manuali, quô quis mori poteſt, percuſſerit illum, ita ut moriatur ſit, occiſor eſt: omnino morti traditor occiſor ille. Vindex ipſe illius ſanguinis morti tradet occiſorem illum: quum incidet in eum, ipſe morti tradet eum.* Ubi rectè notant Hebræi Interpretes, talionem pro mortuo, manu exigi potuiſſe; pro ſe, ut puta in vulnere, non niſi per Judicem, quia ſcil. *difficilior eſt moderatio, ubi propius accedit dolor*, Seneca, *de Clem. l. 1.* Jus autem hoc vindicandi ſanguinem fuſum non habebat, niſi propinquus occiſi; cui etiam bona ejus alienata vindicandi jus erat, Franc. Burmannus, *Quæſt. in Num. locô cit.* Parem morem, privatim *vindicandæ* cædis, apud vetuſtiſſimos Græcos fuiſſe, apparet ex Theoclymeni verbis, quæ apud Homerum ſunt *Odyſſ. o.* qua de re vide Hug. Grotium, *de Jure Belli ac Pacis, l. 2. c. 20. §. 8.* & ſuprà ubi de *Homicidio*. Interim, privata planè *Vindicta* Hebræorum ultio non erat, utpote publicâ auctoritate, ad propinqui ſanguinem vindicandum, divinitus inſtructi, ut vidimus. Plura hanc in rem vide apud Jo. Seldenum, *de Jure Nat. ac Gent. juxta Diſciplin. Hebræorum, l. 4. c. 1.* Sed & *Vindices*, exactores dicti ſunt, ſeu exactioni tributorum præpoſiti, in ſingulis civitatibus, de quibus agunt *Novellæ* Juſtiniani 38. 124. 125. 128. *Chron.* Alexandrinum, *p. 785.* Evagrius, *l. 3. c. 42. Ep.* Baſil. 58. Cyrillus Scythopolitanus, apud Alamannum *ad Procopii arcana, p. 100. 1. edit.* Aſſt. De proprio verò vocis ſignificatu, quædam apud Joh. Fredericum Gronovium, *Obſerv. l. 4. c. 3.*

VINDEX Julius, vide *Julius*.

VINDICIUS, Vitelliorum ſervus, primus dicitur *Vindictâ* liberatus, quòd conjurationem nobilium adoleſcentum, de Tarquiniis reducendis, detexiſſet, Liv. *l. 2. c. 5.*

VINDENISSA, vide *Vindoniſſa*.

VINDICTA, manumiſſionis apud Romanos fuit ritus, à feſtuca ſeu virgula illa, quæ olim in libertatum vindicationibus adhiberi ſolebat, quæque etiam *Vindicta* vocabatur. Boëthius in *Topic. Cic. l. 2. Vindicta virgula ſuit, quam lictor manumittendi ſervi capiti imponens, eundem in libertatem vindicabat, dicens quædam verba ſolemnia; atque ideo virgula illa* Vindicta *vocabatur.* Hinc Perſius, *Sat. 5. v. 88.*

> Vindictâ *poſtquàm meus à Prætore receſſi.*

Et poſt, *v. 125.*

> *An dominum ignoras, niſi quem* Vindicta *relaxat?*

Qui eam *Feſtucam* quoque, in eadem *Sat. v. 175.* vocat: quemadmodum & Plautus, *Mil. Act. 4. Sc. 1. v. 15.*

> *Quid? ea ingenua, an feſtucâ facta è ſerva liberta eſt?*

Modus ſic manumittendi hic erat. Dominus ſervum manumiſſurus tenebat modò caput, modò aliud ejus membrum, dicebatque, *Hunc hominem liberum eſſe volo*: & cum dicto eum e manu emittebat, ſignificans, ſe ei poteſtatem facere abeundi, quo vellet ſimulque alapam infligebat. Unde Claudianus, *de quarto Conſulatu Honorii, v. 617.*

> *In civem rubuêre genæ* ——

Et Perſius, *Sat. 5. v. 75.*

> —— *Heu ſteriles veri quibus una Quiritem*
> *Vertigo facit.*

Ac paulo pòſt. *v. 78.*

> *Verterit hunc dominus, momento turbinis exit*
> *Marcus Dama.* ——

Primus autem, qui hôc ritu liber factus, fuiſſe dicitur *Vindicius*, de quo ſuprà, unde etiam nomen ritûs quidam arceſſunt. Vide Marcilium *ad d. Sat.* Briſſonium, *Antiqq. l. 5. c. 11.* Sigonium, *lib. 1. de Antiq. Juris Civ. Rom. cap. 6.* Jac. Gall Neapolitanum *in Apicibus Legg.* Johann. Laurentium JCtum, *Notis ad Phædrum, l. 2. fab. 5. v. 24.*

> *Multo majoris alapæ mecum veneunt* &c.

E quibus Car. Sigonius morem veterem, circa hanc manumiſſionem, obſervatum pleniùs ſic deſcribit: *Qui manumittere ſervum, apud Prætorem, (olim Conſulem) volebat, ejus caput aut aliud membrum tenens, ad Prætorem ita dicebat, Hunc hominem liberum eſſe volo: & emittebat eum è manu. Prætor autem* Vindictâ, *h. e. virgâ ejuſdem ſervi capiti impoſitâ, dicebat: Dico eum liberum eſſe more Quiritium. Inde converſus ad lictorem, addebat: Secundùm tuam cauſam, ſicut dixi, ecce tibi* Vindicta. *Tum lictor acceptâ à Prætore vindictâ, caput ſervi percutiebat, faciem palmâ, tergumque verberabat quibus actis nomen manumiſſi in Acta à Scriba referebatur, adjectâ cauſa manumiſſionis.* Addit idem ex Cajo *l. 7. D. de manumiſſ. Vindicta*, non fuiſſe omnino neceſſe pro Tribunali manumittere: itaque pleroſque in tranſitu ſervos manumittere conſuevisſe, cùm aut lavandi aut geſtandi, aut ludorum cauſâ produxiſſet Prætor, apud Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l. 1. c. 20.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Manumiſſione*.

VINDILI, ſeu VANDALI, populi incolebant eam partem Germaniæ, quæ inter ſinum Godanum, Viſtulam, Albimque & Chaluſum. Sub his erant Augli, Varini, Caviones, Doringi, Endoſes, Nuithones, Vardones, Rugii, Heruli ſeu Lemovii, Carini, Guttones, Sidini, Langobardi & Burgundiones, *Cluverô, Britiô, Sanſone* teſtibus. Vide ſuprà in *Vandali*, & infra in *Wandali*.

VINDINUM, ſeu VINDOCINUM *Fortunat.* urbs Galliæ Celticæ non obſcura, & Ducatus in Belſia regione à Carnutibus 24. leuc. in Occaſum, Turones verſùs. Vulgò *Vendoſme*. Vide *Vindocinum*.

VINDIUS, & *Edulius* & *Egdubeda* & *Ortoſpeda*, Hiſpaniæ Tarraconenſis inſignes montes ſunt Ptolem. *l. 2. c. 6. Baudrando Vindius* vulgò *Monte de las Aſturias*, inter Aſturias ad Boream & regnum Legionis ad Merid.

VINDIUS Verus, vide infrà *Vindius*.

VINDO, *Ortel. Wertach*, fluv. Vindeliciæ unà cum Lico Auguſtam Vindelic. alluens. *Fortunat.*

VINDOBALA, vide *Vindomora*.

VINDOBONA, eadem quæ *Vienna*, vide ibi. urbs permunita ad Danubium.

VINDOCINUM, urbs Belſiæ, in Carnutum finibus ad Lædum, vel Lidericum fluv. de quo Guillelmus Brito, *Philipp. l. 3.*

> *Caſtrum forte nimis, populoſâ gente repletum:*
> *Quod Lidericus aquâ ſubterfluit amnis amœnâ,*
> *Cui tamen haud quidquam prodeſt munitio ducta,*
> *Circuitu triplici, nec tanta copia gentis.*

Cum titulo Ducatus *Vendoſme* vulgò. Caput tractus *Vindocinenſis* vulgò *le Vendoſmois*, qui verſùs Lædum fluv. inter Perticum [illegible] eſt ad Boream, Bleſenſem ad O[illegible], Turoniam provinc. ad M[illegible] & Cenomanenſem ad Occidentem.

VINDOCINUS Matthæus, vide *Matthæus*.

VINDOGLADIA, vulgò WIMBURN, Camdeno. oppid. Angliæ inter Sorviodunum 12. & Durnovariam [illegible] mill. paſſ. *Antonin.* Comitatus Dorſetenſis, à Dorceſtria 16. mill. paſſ.

VINDOILISUS, pagus Galliæ, in Capitulis Silvacenſibus Caroli Calvi A. C. 853. [illegible] memoratus, [illegible] vacenſi pro[illegible] proximo à *Vindo* [illegible] accepit; quod [illegible], aut [illegible], pro[illegible] Silvolium, ubi Abbatia illuſtris eſt, & à capite pagi Bellovac[illegible] Cæta[illegible] non amplius 6 leuc. diſtat. Hadr. Valeſ. [illegible] *Gall.*

VINDO[illegible]NA, oppid. A[illegible] in Anglia ad Vallum, in Northumbriâ [illegible] el [illegible], teſte Camdeno. Ad [illegible] eccleſiam oppidi *W*[illegible]*ter*, Latin[illegible] ac [illegible]. Vide [illegible]

VINDOMAGUS, urbs Galliæ Narbonenſis [illegible], *Vaiſa*. Volcarum Arecomicorum [illegible] nunc Ucecienſis eſt, ad [illegible], quam Vard[illegible] & Aiſſena *Ayſſon* dicitur, via 2. mill. paſſ. ab [illegible] uſque [illegible] nec [illegible] in prima Narbonenſi prima, [illegible], nunc penultima à Roberto [illegible] 8. locô ponitur. [illegible] Epiſcopus Probatius Concilio Agathenſi, & [illegible] Aurelianenſi 4. [illegible] re. Caput eſt [illegible] Uceciensis, vulgo *Uzegeois*. Ipſa [illegible] incolis, [illegible]. [illegible] Valeſ. *Notit. Gall.*

VINDOMIA[illegible]A, vide *Ala Flaviana.*

VINDOMARUS, Gallorum Rex, An. Urb. Cond. 268

VINDOMORA, oppid. Albionis in Anglia Boreali inter Vallum 29. & Catar[illegible] 40. milliar. in Northumbria. *Walſend* [illegible]. Oppidum [illegible] Ottadinorum, *Baudrand.* nunc viculus 3. milliar. à Novo Caſtro in Occidentem in Northumbria, in ipſo limite Diœceſeos Dunelmenſis.

VINDOMUS, melius *Vindomum*, aut *Vindonum*, oppid. Belgarum, in Anglia Meridionali inter Calevam [illegible] & Ventam Belgarum in Occaſum 21. mill. paſſ. Nunc [illegible] eſt Hamtoniæ, in ipſo limite Berceriæ 6. mill. paſſ. à [illegible] oppid. & à Tameſi in Merid. Britannis *Caer Segont* dictum, id eſt, Segontiacorum civitas. *Silcheſter* [illegible].

VINDONISSA, primo omnium Tac[illegible] 4. *Hiſt.* c. 61 62. memorata, qui legionem 21. ibi caſtra habuiſſe tradit [illegible]. Antonini inter Vindurum & Auguſtam Rauricam [illegible] *in tab.* Peuting. inter Auguſtam Rauricam, Arborem felicem & Brigantium ponitur, Eumenio in *Panegyr.* C[illegible] dicitur *Vindo*, cum ſemel atque iterum Vindonis campos hoſtium ſtrage completos commemorat: urbs olim Galliæ Lugdunenſis, nunc pagus Helvetiorum, à Conſtantiâ 6. leuc. in Orientem [illegible] Badæ, inter Tigurum & Baſileam. *Windiſch* Rhenanus, [illegible] vide *R*[illegible] *German.* *No*[illegible] *Antiqu.* [illegible]. 3. cum *N*[illegible] Cl O[illegible] JCti, p. 482. In Ambronico olim pago, ad Arolam fluvium, [illegible] Ruſſam recipit, *Baudrand.* ſeu, ut Plantinus habet, ad amnem Urſani ubi Ar[illegible] ingreditur, in agro Bernenſi. Fuit olim adeo ampla, ut omnia vicina loca, ubi hodie oppid. *Brugk*, caſtrum *Altenburg*, A[illegible]atia *K*[illegible], &c. ambitu ſuô complexa fuerit: quod rudera longè lateque ſub terra diſperſa, numiſmata, muri, collapſi fornices, pavimenta, &c. teſtantur, Stumpf. *Chron.* l. 7. Jam Cæſaris tempore fuiſſe, ac poſt incendium ejus reparatam credibile eſt: poſteà varias experta vices tandem ab Alemannis, ut habet Valeſius, circa A. C. 60[illegible], vel ab Attila Rheni hoſte, ut Sulonius dicitur, ita funditus everſa eſt, ut vix viculus paucarum ædium, cum ſuburbio *Bruck*, ſuperſit. Ibi à dominis loci caſtrum olim vulgo *Altenburg*, extructum eſt, à quo *Altenburgenſes* & *Vindonenſes* domini ſe vocarunt. Cæterum inſignis quoque hic locus victoriâ Conſtantii contra Alemannos fuit, circa A. C. 296. de qua vide Panegyriſten ſuprà laudatum, Eutropium & Sigonium *de Imper. Occid.* Antiquitatis hic monumenta, Mercurii imago, lampas effoſſa, inſcriptiones, nummi varii, hodieque viſuntur, de quibus accuratè ſcripſerunt Joh. Bapt. Plantinus, *Helv.* [illegible] *Nov. Antiqu.*, & Ruſſingerus Baſilienſis in *Vindoniſſa illuſtrata.* Fuit olim urbs ſedes Epiſcopatus, unde Bubulcus Epaonenſi & Grammatius Epiſcopi ejus Avernenſi, Aurelianenſi 4. & 5 Conciliis interfuiſſe leguntur: poſtea, illâ everſâ, ut dictum, Epiſcopatus Conſtantiam German. alterius provinciæ urbem Mogontiaco ſubjectam tranſlatus eſt. Eſt & *Vindoniſſa* villa, in pago Remenſi, vulgo *Vendereſſe*. Item vicus pagi Laudunenſis, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VINDORUM Marchia, *Windiſch Marck*, pars Carniolæ; prout *Carniola windica* quibuſdam. Inter Croatiam eſt ad Orientem & Lugeam paludem ad Occidentem, ſub Auſtriacis. Ejus urbes præcipuæ Metalum & Rodulphi [illegible].

VINEA, vites vinumque ferens, ſollicitè à Romanis curabatur. qui *V*[illegible] ex familia ſua hâc fini alebant. Columella, l. 3, c. 3. *Nam ut amp*[illegible] *impenſas Vineæ poſcant, non tamen excedunt ſeptem jugera unius operam Vinitoris, quem vulgus quidem parvi æris, vel de lapide noxium poſſe comparari putat, ſed ego plurimorum opinioni diſſentiens, pretioſum Vinitorem imprimis eſſe cenſeo.* Servius ad *Bucol.* *Ecl.* 10. v. 36.

——— *Aut maturæ Vinitor uvæ.*

Vinitor autem, inquit, *vel cuſtos vel cultor vinearum.* Cujus ordinis *Vindemiator* erat, ſeu *Vindemitor*, ut diximus. Iidem Romani cellam *Vinariam* magnâ curâ inſtruxerunt in qua Ulpianus, l. [illegible] §. 5. 6. *ff. de inſtr.* ponit dolia defoſſa, ſerias, cupas, cados, amphoras. Hinc Servi Doliarii mentio in vet. marmore, *A. Terentius. M. L. Chryſogonus. Ser. Doliar. H. S. E.* cujuſmodi ſervos cum cellæ Vinariæ typo exhibet indem vetus marmor, A. C. 1601 Auguſtæ Vindelicorum effoſſum, apud Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, cui delineatio illa obtigit à Marco Velſero Patricio Auguſtano, ſimul admonentia loci [illegible] l. 14. c. 21 *Circa Alpes* [illegible] *vaſis condunt, circulis cingunt.* Circa *Vineam* quid apud Hebræos juris [illegible] diximus retro in voce *Vindemia*. Primus autem vites plantavit, [illegible]que conficiendi docuit rationem Noë Patriarcha, ut cognoſcere eſt, ex Geneſ. c. 9. v. 26. Undequemadmodum Bacchus Ægyptius ac Thebanus Moſes, ſic Indicus, hôc longè antiquior, Noë fuit. Cùm enim plures eſſent Bacchi ſeu Liberi, Diod. l. 3. antiquiſſimum eorum Indicum facit [illegible] universum ab eo Mundum eſſe edoctum [illegible], [illegible] Sc[illegible] ex Græcia [illegible] Semeles [illegible] India: Indi autem [illegible] Aſiatia ad ſe [illegible] Philoſtratus, *de Vita* [illegible] l. 2. c. 4 quod [illegible] contenunt. Quemadmodum [illegible] quem [illegible] bis natus perhibetur. Si enim V[illegible] idone[illegible] bis natum dicerent, quum [illegible] & [illegible] & poſt [illegible] iterum [illegible] D[illegible] Noſtrum [illegible] [illegible] ſ, [illegible] m per [illegible] familia ſervatus eſt. [illegible] Gerhard. [illegible] V[illegible] l. 19. & 25 [illegible] vero [illegible] hanc [illegible] *de* [illegible], *colendarum* [illegible] [illegible] Plinium, l. 14 c. 4 [illegible] 17. c. 3. & [illegible] 512. 513. & 514. [illegible] *Vin*[illegible] [illegible] & [illegible] Veter. accuratè ag[illegible] ut & quæ ſuprà dicta voce [illegible]. Nec mirum, quod apud Hebræos, *qui vineam* [illegible], à militia [illegible] fuit, Deuteron. c. 20. v. 6. A Sc[illegible] que terram [illegible] neque [illegible] colebant Gregoras [illegible]. Te[illegible] quoque Bulgarorum Dux [illegible] exſtirpari juſſit, teſte Bo[illegible], l. [illegible] c. 2. quod & [illegible] inter ſuperſtitionis impe[illegible]que arcana habuit, unde ſub graviſſima pœna [illegible] vinique u[illegible] hodieque apud Turcas [illegible]. Sed & Domitianus Imperator ob ſummam quondam ubertatem vi[illegible], exiſtimans nimiô vinearum ſtudiô neglegi arva, edixiſſe, ne quis in Italia novellaret, utque in provinciis vineta ſuccideremtur, relictâ (ubi plurimùm) dimidiâ parte, epigrammate, quod in hircum [illegible] arroſorem vini amator Poeta ſcripſerat, minime abſterritus, legitur apud Suetonium &c. A[illegible] ut *vineam* infeſtantibus Herculem [illegible] cognominatum olim eſſe, diximus ſuprà voce [illegible].

VINEA, machina militaris, oppugnationibus urbium adhiberi olim [illegible] Vegetius, l. 4. c. 1[illegible], [illegible] craticibus que conſtrata erat, & ſubjectis rotulis impellebatur, ut ejus tectô muniti obſidentes murorum fundamenta facilius ſubeverent. Item, ut cùm plures [illegible] entur, milites poſt eas ſequerentur occulti, Cæſar, *De l.* [illegible] 27. Has Franc. Hotomannus inde dictas opinatur, quod, ut pleriſque [illegible] *vineæ ſepibus*, ita hæ tectis viminels [illegible]. Unde *ſub vitem præliari* dicebantur milites, cum [illegible] F *ſlat.* Priorem *Vinearum* uſum Lucanus, l. 3. v. 4[illegible]7. hucce [illegible]:

> *T*[illegible] *aſper* [illegible] Vinea *terra,*
> *Sub cujus* [illegible] *fr*[illegible]
> [illegible] *&* [illegible]
> *Mœnia,* [illegible]
> [illegible]
> *Tentat &* [illegible] *excutere ſaxis.*

Plura apud J. Lipſium [illegible] *De Ariete.*

de VINEIS Petrus, vide *Petrus*

VINEMACUS, pagus, [illegible] memoratus, aliàs *Vimaus*, [illegible] *Vimeau*, & *Vimeux* [illegible] inter Auciam & Suminam fluv. jacet à fluv. *Vimna*, quem Auciam eſſe & Breſlam hodie dici, ait Valeſius, nomen nactus. nunc *le Vimeu*. In hac Balliolum *Bailleul en Vimeu*, villa A[illegible]gina *Auſene*, villa Auguſta ad mare, hodie *Aut*, &c. collocantur ab Auctore vitæ S. Lupi Epiſcopi Senonici. Pipinus Rex, Mar[illegible], A[illegible], Vid[illegible]acum, Atcas in illo ponit, in literis datis annô regni ſui primô. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VI[illegible]TA, [illegible] urbs [illegible], in Rugia, (vel Uſedomia potius) Inſul. [illegible] Arcona, Carentio & Julino, urbibus exſtinctis, pro qu[illegible] hodie S[illegible] & V[illegible].

VINETUS Elias, à Burgo natali, in Xantonia provinc. Galliæ cognominatus, J[illegible] Gelidæ ſucceſſor docuit in Collegio Aquitanenſi, eruditis Commentariis veteres Auctores illuſtravit: Obiit Burdigalæ A. C. 15[illegible]7. æt. 78. Mat[illegible] quoque, Arithmeticus & Geometria inſignis. Inter ope[illegible], quorum ſeriem habes in *Elogiis* Teiſſerii, [illegible]. 2 [illegible] *P. Melam*, optimum, *in Auſonium*, [illegible] eſt J[illegible] *Ep.* 199, l. 2. Vide etiam Sammarth. Voſſium, de [illegible] *Mathem.* c. 44. §. 26. *Scaligeran.*

VI[illegible]US Johannes, vide *Johannes.*

VINGEANNA, vel VIGENNA, nobilis Gall. in Aquitania fluv., qui ſe in Ligerim exonerat, *Ferrar.* Hodie *Vienne* accolis ſontis e[illegible], Lem[illegible] ſus *la Vienne.* Alluit Ratiaſtum Lem[illegible] oppid. S. Juniani, Confluentes, Inſulam Jordanis, Luciacum, Calviniacum, [illegible] Caſtellum Heraidi in Pictonibus, Inſulam Burchardi, Cainonem [illegible], & apud Condate *Cande* in Ligerim decurrit. Recipit [illegible] non ignotos Clennum *Clain.* Devæ *Dive*, Vonnæ & Mediolani [illegible], aquas deferentem & Croſam minore Croſâ *petite Creuſe*, & Varum [illegible] auctum. Eſt & in Burgundia *Vincenna* fluvius, qui in [illegible] devolvitur, vulgò *Vingenne.* Hadrian. Valeſ. *Not. Gall.*

VINI Inſpector, Græcè *Oinóptes*, vide ſuprà *Oenoptes.*

VINI Miniſter, apud Hegeſippum, l. 1. c. 29. *Nec* [illegible] *Vini miniſter* [illegible] *in Judæam* [illegible] *præmiſerat, ut caperet Herodem.* Et in [illegible] vet. Ambroſii, *Erat enim eô tempore, quo hæc loquebatur, vini Miniſter* Joſepho [illegible] dictus. Unde *Vini miniſterium*, apud Ambroſium [illegible] de J[illegible] ho[illegible] c. 6 *Et quanta hæc potentia, ubi* [illegible] *etiam.* Vide ſuprà *B*[illegible], *Pincerna*, *Pocillator*, *Scancio*, & [illegible], *ad V*[illegible],

VI[illegible]U[illegible] Qu[illegible], vide *Titus*

VINI[illegible]US Verus inter Juriſperitos, quorum conſilio uſus eſt Antoninus Pius Imperat. memoratus Capitol[illegible] hujus [illegible] 12 *Vindi*[illegible] l. 4. & 5. & Volu[illegible]

VINISIMA, qu[illegible] & VI[illegible]EMIA urbs Franconiæ [illegible] Noribergam ad Occident. & Megethum, ad 7. leucas Spiram verſus Vulgo *Winsheim.*

VINITIUS Quartinus, vide *Marcus*.

VINITOR, apud [illegible], *E.l.* 10 *v.* [illegible].

> *[illegible] grege, [illegible] matura vina [illegible]*

Et [illegible] *Georg.* v. 417.

> *Jam [illegible] extrem[illegible] [illegible] [illegible]*

vindemiator eſt, Græcè τρυγητὴς, item ἀμπελουργὸς, de quo vide quæ ſuprà diximus, vocibus *Vi*[illegible] & *V*[illegible], [illegible] alia dicemus, voce *Vit*[illegible]. Alii Talmud[illegible] *Vinitores* [illegible] Reg. c. [illegible] v. 12. ubi Nabuchodonoſori præfectus Nabuzaradan, [illegible] legitur *Vinitores & Agricolas*. *Campum balſamarium, qui prope Engadi præſtantiſſima, inſtar vineæ factum, namque Balſami arbuſcula eſt viti ſimilior,* —— *Malleoli* [illegible], *inquit* [illegible]*: Et implet colles vinearum modo, quæ ſine adminiculo ſe ipſæ ſuſtinent. Tonditur ſimiliter* [illegible], *& raſtris* [illegible] &c. Plin. *l.* 12. *c.* 25. Hinc per *Vineas Engadi*, Cantic. c. 1. v. 14. balſameta [illegible]: & per *Vinitores* d.l. [illegible] balſamum legebant, uti per *agricolas* à *torcularibus* in Hebræo nomine nacto, purpuræ piſcatores (quod premerent & contunderent concham purpurariam, ut ſanguinem ejus exprimerent) ſignificari voluit Magiſter, illoſque ſecuti plurimi Interpretes. Sed utramque vocem propriâ notione [illegible] ſumendam eſſe, utpote cum ſtare populi ablato tenuiſſimos [illegible] in patria relictos eſſe, indigitari velit ſacer Scriptor, docet Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. c. 9 quem vide.

VINIUS, prænomine *Titus*, cum Galba Conſul, in conjuratione Othoniana unà cum Galba, ante Julii Cæſaris ædem, à Julio Caro legionario milite interfectus. Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 42. *&* 48.

VINIUS, fluv. Samnii apud Caſinum decurrens, atque in Lirim influens, *Ferro. Fiume di S. Germano*, teſte *Baudrando*.

VINNICZA, urbs munita Podoliæ inferioris, ad Bugum fluv. 12. leucis Polonicis, à Bar in Ortum, 10. ſuprà Braſloviam in Boream, caput territorii vicini. Capta fuit à Coſacis A. C. 1650. *Winnicza* vulgò.

VINOSI Fontes, non pauci Auctoribus memorantur. Vitruvius æqualis Auguſto Scriptor, *l.* 8. *c.* 3. *Sunt etiam fontes*, inquit, *uti vinum merum; quemadmodum eſt unus Paphlagoniæ, ex quo etiam ſine vino potantes fiunt temulenti.* Plin. *l.* 31. *c.* 2. auctor eſt, ab Eudoxo & Theopompo, Scriptoribus antiquiſſimis, quoſdam fontes eſſe memoriæ proditos, qui bibentes inebriarent: quanquam alios aquis illis effectus ipſe Plinius tribuit. Etiam in *Eclogis* Sotionis, Scriptoris admodùm vetuſti, legimus, fontem in Arabia fuiſſe, nomine *Lydum*, in quem, ſi quis heminam vini infunderet, totus fons evadebat οἰνώδης. h. e. *vinum dilutum*, quale vulgo bibi ſolebat. Eodem Lynceſtis aqua referenda, eidem Vitruvio ac Sotioni memorata; cui & Tertullianus *vinoſam* venam attribuit, ut & Plinius: Græcis tamen eam inter ὀξίζουσας *acidulas* referentibus &c. Unde Caſaubonus non immeritò arguit Baronium, nullum ſelegiſſe Auctorem, qui ante DOMINUM noſtrum (in nuptiis vinum ex aqua facientem) vixerit, fontiumque hujuſmodi meminerit, dicentem. Nec fons ille Andri Inſulæ quem ex Plinio commemorat, neceſſariò referendus in cenſum eorum miraculorum, quæ poſt miraculum in Cana factum primò extiterint. Nam ipſum ejus nomen *Dios teoxenia* antiquitatem ejus miraculi veri, an falſi, indigitat: quod ſtulta Antiquitas, exiſtimans eſſe monumentum Liberi Patris à Jove geniti, Διὸς τεοξενίαν nuncupavit. Ex illo autem fonte, ſtatis diebus ſeptenis, vinum manaſſe, tradit Plinius, *l.* 31. Obſervationem Epiphanii ſuper *vinoſis* proteſtus admirabilem, ut & plura in hanc rem, vide apud Iſaac. Caſaubonum, *Exerc.* 13. *§.* 12. & ſuprà quoque voce *Lynceſtius*, item *Fons Francus*. De veterum verò Chriſtianorum abſtinentiâ, tempore jejunii, à *pomis* etiam *vinoſioris ſucci*, diximus voce *Pomo*.

VINOVIUM, *Ptolem. Binovium*, oppid. Brigantum in Anglia Boreali inter Vallum & Cataractonum 22. mill. paſſ. *Antonin. Camdeno* eſt *Binchester*, oppid. ſeu pagus [illegible] Dunelmenſis, qui aliò nomine *Vinovia* nominatur, ad Vedram fluv. 6. milliar. Anglicis, ſuprà Dunelmum in Meridiem.

VINSA, oppid. Ducatus Luneburgici, ad Albim, ubi recipit Ilmenaviam, 2. milliar. Germanic. infra Luneburgum in Cæciam Hamburgum verſùs 4. Vulgò *Winſen*.

VINSBERGA, oppid. Bavariæ, ubi Velphus, frater Henrici Saxoniæ & Bavariæ Ducis, imperium ſibi vindicans, à Conrado III Imperatore victus ac occiſus eſt: Civibus oppidi, cùm eorum uxoribus, quibus pretioſiſſima [illegible] efferre permiſerat, *maritos humeris exportare* vidiſſet, pepercit Imperator, A. C. 1140. Naucler. *in Chron.*

VINSCHOTA, vulgò *Winſchoten*, oppidul. Groningæ [illegible], prope Sinum Dollartum, in limite Tranſiſalaniæ, 1. milliar. German. à Groninga in Ortum. Hic Hiſpani à Ludovico Naſſovio [illegible] ſunt, ſeculo [illegible]. Vide Thuan. *Hiſt. l.* 4[illegible] 46.

VINSTRINGA, oppid. Lotharingiæ, ad Saravum fluv. 7. leuc. à Marſalio in Ortum, uti à Biponto in Merid. Malè habitum, pluriesque vaſtatum, ultimò bellò Germanicò. *Vinſtringen* Germanis. *Fineſtrange* Gallis.

VINTIMILIUM, *Varro*, urbs Liguriæ in ora, ſub Genuenſi Republ. inter Albingaunum ad Ortum 40, & Nicæam ad Occident. 17. mill. paſſ. [illegible] *Albintemelium*.

VINTIUM Nerusiorum, memoratum, Plin. *l.* 3. *c.* 19. inter gentes Alpinas, à mari ſupero [illegible] inferum pertinentes, vulgò *Vence*, urbs Liguriæ in Alpibus maritimis, Epiſcopale ſub Archiepiſcopo [illegible], in veterib. Notit. inter octo hujus provinc. civitates ultimò loco [illegible], hodie in Provincia [illegible], à Nicæâ 4. leuc. in Boream. Ejus [illegible] templum, Mariæ Virgini ſacrum, [illegible] ſedes eſt. Interfuêre autem ejus Epiſcopi Deuterius [illegible] Aurelianenſi [illegible] 4. & [illegible]. & Aurelianus Concilio Cabillonenſi, à [illegible] juniore Francorum & Burgundionum Rege convocato. [illegible] Epiſcopus Lerinenſis Monaſterii prædo, *Vencæ* erat, [illegible] ab Al-devaldo [illegible] *Aigulfi*, eò ſenſu quò malos Epiſcopos, [illegible] & [illegible] ſuâ abuti ſolitos, [illegible] vocari ſolere, annotat Valeſius. Caput eſt Comitatus cognominis, in quo Monaſterium S. [illegible] ad Lupum fluv. item caſtrum Antilucum à veteribus [illegible]. Decurrit autem Lupus *le Loup*, [illegible] Varum in mare [illegible] mum, ei [illegible] amniculo appoſitum eſt oppid. *St. Paul de Lupe*, & à vicinia capitis quoque *S. Paul de Vence*. Amniculus [illegible] oppid. S. Pauli & Villam Novam in mare Liguſticum effluit. [illegible] Valeſ. *Not. Gall.* Vide *Venſienſis urbs*.

VINTONIA urbs Hantoniæ, aliàs *Venta Belgarum* Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cantuarienſi, ad amnem *Itching*, 14. milliar. ab ora maris Britannici in Boream, [illegible] à Saliſburia in [illegible], vulgò *Winchester*. Ex Collegio *Vintonienſi*, ab Edgaro Rege, [illegible] ſo à Dunſtano Archiepiſcopo Cantuarienſ. Presbyteri conjugati [illegible] turbati ſunt. A. C. 96[illegible]. poſtquàm præfatus D[illegible] S[illegible] ibi coegit. Cœlibatu [illegible] quâ du[illegible], aud[illegible] *Non bene faciunt, qui presbyteri fiunt,* [illegible] contra illos ſtatim [illegible] quoniam vox im[illegible] dem proſtabat, [illegible]. Sed Polydorus addit. [illegible] *Oraculum Phœbo magis, quam Dei fuiſſe, hoc* [illegible], *non Dei nutu editum, dicerent*, l. 6. Vide quoque Thuan. [illegible] *ſtanus*.

VINTSHÆMUM, vulgo *W*[illegible], urbs parva Franconiæ, Imperialis & libera, in ditione Bambergenſi, ad amnem *A*[illegible] 7 leuc. ab Herbipoli in Eurum. Vide *V*[illegible].

VINUCIUS Quartinus, prænomine *Marcus*, cum L. Caſſio Longino Conſul An. Urb. Cond. 783. Ca[illegible], equeſtri familiâ, mitis ingenio & comptæ facundiæ: [illegible] Julam Germanico genitam collocavit. Produxit vi[illegible], [illegible] Claudium & à Meſſalina, quia pudorem ſervavit, interfectus eſt. [illegible] Pater ejus *Publius* Conſul an. Urb. Cond. [illegible] Avus Marcus an. 7[illegible]5.

VINULI, ſic Langobardi dicti, antequam in Italiam irrumperent: *Paul. Diac.*

VINUM, quò Auctore mortalibus ſit monſtratum, diximus paulo ſuprà. Græcis id Oeneum, unde & οἶνος nomen, an Icarium, Italis Janum, dediſſe, refert Athenæus, [illegible] 15. uti & far [illegible] ſed utrumque non tam potui aut cibo quàm divino cultui & ſacris inſtaurandis, teſte Lactantiò, *l.* 7. *c.* 6. Quod in populo Dei ſimiliter obtinuit. Ita primitus ejus in Sacris uſus [illegible], & quidem [illegible] apud Hebræos, materia rerum quæ Deo offerebantur, eſſet varia, ſacrificiorum quædam *Victimæ*, alia *Oblationes*, nonnulla *Libamina*, dicta ſunt, prout vel pecudes, vel fruges vel olei *Vinive* liquores, Deo offerebantur. E quibus illæ ad aram mactabantur; iſtæ ſacrô rite templo inſerebantur, pars [illegible] m adolebatur: hi autem Sacrificiis affundebantur ac in altari Deo libabantur. Et quidem libamen ex *Vino* affundebatur holocauſtis & ſacrificio votivo ac ſpontaneæ oblationis, & in feſtis, quibus & munus dapale adjungebatur. Exodi *c.* 29. *v.* 40. & Numer. *c.* 15. *v.* 5. 4. 5. 7. Nec *Vini* uſus ſacer in N. T. ceſſat, utpote, in ſacra Synaxi, inſtitutus in ſymbolum pretioſi CHRISTI ſanguinis; ſicut panis in eodem Sacramento, Servatoris corpus fractum ac mortuum pro nobis, ſignificat, exhibet atque obſignat, 1. Cor. *c.* 10. *v.* 16. & *c.* 11. *v.* 25. & *ſeqq.* Vide quoque ſuprà ubi de *Hierologia nuptiali*, it. voce *Sanguis*. Apud Gentiles, Hebræorum ritus non paucos in ſacra ſua transferentes, ſimiliter *Vinum* frequenter adhibitum eſt, etiam cùm Bonæ Deæ operarentur: Sed in his ſacris non ſuò, verum *lactis* nomine, appellabatur, quòd illa *Vinum* bibens à Marito ſuo fuerit interfecta, unde & amphora, quâ vinum in fanum ejus inferebatur, *Mellarium* dicta eſt. Quo refert Jub. Britannicus illud Juvenalis, *Sat.* 9. *v.* 115.

> *—— Taceant illi, ſed prodere malunt*
> *Arcanum, quam ſubrepti potare Falerni,*
> *Pro populo faciens, quantum Laufella bibebat.*

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. l.* 2. *c.* 19. Fundebant vero *vinum*, tum initiò ſacrificii accenſâ arâ, & thure impoſitô. Ovid. *l.* 5. *Triſt. El.* 5. *v.* 11

> *Da mihi thura puer* [illegible]
> *Quodque* [illegible] *ſtridat in igne merum.*

Quam ob cauſam, *acerram thuris ſocium* Arnobio dixit *l.* 7. Tum poſtea mactatis jam & illatis victimis. Homer. *Il.* γ. *v.* 292.

> Ἦ καὶ ἀπὸ στομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ χαλκῷ,
> Καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς [illegible]
> [illegible] δ' ἐκ κρητῆρος [illegible] ἀφυσσόμενοι δεπάεσσιν
> Ἔκχεον, ἠδ' [illegible] θεοῖς αἰειγενέτῃσιν.

Vide Desid. Heraldum *ad Arnobium d. l. p.* 27[illegible]. Pocillum vini à Papirio Imperatore adverſus Samnites dimicaturo, Jovi votum, ſi viciſſet, memoratur Livio, *l.* 10. *c.* 42. *extr.* & Plinio, *l.* 14. *c.* 13. Inferiis, quoque præter lactis ſontes, *vinum* additum, teſte Silio Italicò, *l.* 16. *v.* 308.

> *Ipſe tenens nunc lactis ſacri, nunc plena Lyæi*
> *Pocula* ——

Et quidem Manibus cùm parentabant, rogum ſepulchrumve contectà manu *vino* reſpergebant, pocula libabant, effuſò *vino* vaſa in ignem mittebant, nigras hoſtias immolabant, Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 5. *c.* 26. Quod [illegible] prohibuit Numa, propter rei inopiam; Decemviri tamen *vino* quovis [illegible] permiſerunt, murrato exceptò. Numæ autem lex fuit *Vino rogum ne reſpergito*, apud Plin. *l.* 14. *c.* 12. ubi Dalechampius *Notas* videbis. Inferium [illegible] Sacris, quibus Ma[illegible] adhibitum, apud Homerum, Virgilium, Silium, ad quem poſtremum Dan. Hein-

[illegible] codus, [illegible] autem Romæ [illegible] Vinum [illegible] & P. Dec. [illegible] Vinum [illegible] Dis [illegible], apud [illegible] novum Antheſterion [illegible], vonis [illegible], ut in- [illegible] ſalutemque ipſis [illegible] foret precari, quam [illegible] ſtatem [illegible] monium [illegible] Ejuſd[illegible] Genio [illegible] rationem Plutarchus [illegible] 3. [illegible] 7. De Romanis, [illegible] ex [illegible] 2, Plinio, Feſto, [illegible] fœde[illegible] uſus, apud [illegible] cornmuns [illegible] pigmenta, conſuevisse, [illegible] epulo[illegible] temperatum [illegible] exiſle, [illegible] Nec [illegible] manque [illegible] in convivis ac inter pocula [illegible] ſuprà [illegible] de Germanis ait Tacitus [illegible] 22. de Perſis vi- de [illegible] tabonem, [illegible] eſt diſtle, [illegible] le, [illegible] Romani, teſte Ruſtino codem, 3. c. 9. &c. [illegible] Altaribus Deorum, ad [illegible] Vinum procedere [illegible] eſt, apud [illegible] conceſſatæ, [illegible] ſolum, [illegible] ut diximus [illegible] loco Fatum [illegible] Hetruriæ Regi [illegible] Latinos [illegible] 1. [illegible] 14. c. 12. [illegible] Populi Probus Imperator illud publicè, [illegible] eſt. Quod cùm Aurelianus [illegible] a Catone Præte- ctò prætorio [illegible] eſt, dicente, [illegible] apud Cuſpinian. Sic apud [illegible] vino abſtinere maxima habebat [illegible], Alex. ab Alexandro, Genial. Dier. 3. c. 5. &c. Apud [illegible] tamen idem religionis e- rat, ut [illegible] & Rechabitæ [illegible] eſt. Quorum [illegible], quamdiu votum durabat, abſtinere a [illegible] quod ad ipſas uvarum [illegible] non [illegible] imo ab omni [illegible] quicunque [illegible] lucerit: illi, per [illegible] ſuam, neque Vinum [illegible] neque agros aut vineas plan[illegible] extra oppida ſub [illegible] ac paupere tecto [illegible] ad hoc [illegible] a parente Jonadabo filio Rechab formati, Jer. c. 35. v. 5. 6. 7. Quam conſuetudinem non pau- cos Gentilium [illegible] tatos legimus. Inter inprimis, niſi be- nè dilutum, illud non bibebant [illegible] diſſimilem ob rationem, Ro- muli lege, Mulierum graviſſimum crimen habitum eſt, ſi vinum bi- biſſent, quod temulentia [illegible] crederet ad libidinem accendi. Unde nec cellæ Vinariæ, illis commiſſæ, [illegible] cognatis oſculum ferre juſſæ ſunt, ut deprehenderetur, an Legem eſſent transgreſſæ: quâ de re ſic A. Gellius, l. 10. c. 23. [illegible] Romæ atque in Latio ætatem abſtemias egerunt. h. e. vino ſemper, [illegible] appella- bant, abſtinuerunt: inſtitutumque, ut cognatis oſculum [illegible] (Conſo- brinis nempe, Affinibus & Propinquis) deprehendendi cauſa, an odor indicium faceret, ſi bibiſſent &c. Imo, cum Egnatius Metellus uxo- rem, quæ vinum guſtaverat, peremiſſet, Factum id non accuſatore tan- tum caruit, ſed etiam reprehenſore, [illegible] optimo illam exemplo violatæ ſobrietatis pœnas pependiſſe, Val. Max. l. 6. c. 3. ex. 9. In ſolatium verò vini negati, loream, paſſum, muriam, aliaque id genus dulcia, bibere iis conceſſum, vidimus ſuprà voce Temetum. Sed & [illegible] in expeditione neminem bibere, [illegible] eſſe conten- tos, juſſit Peſcennius Niger, apud Spartian. c. 10. qui & apud Ægy- ptum limitaneis militibus vinum petentibus, Nilum habetis, reſpon- dit, & vinum quæritis, apud eundem c. 7. cui voce [illegible] querentem populum de inopia ac caritate vini compeſcuiſſe Auguſtum, narrat in eo, Suetonius, c. 42. Apud Carthagi[illegible] obtinuiſſe, ex Pla- tone diſcimus, [illegible] legis eorum, Ut ne quis unquam in exercitu vinum gu- ſtet, ſed illo omni tempore aqua potu utatur [illegible] de LL. l. 2. Vide quinque ubi de Lugendi ritibus. At modum ex [illegible] Tatianus, Se- verus [illegible], Manichæi, hæreticorumque alii, [illegible] Draco- nis & [illegible] antiqui ſerpentis appellantes [illegible], etiam in ſacra ab eo Cœnæ [illegible]. Vide de iis ſuo loco. Quam ob cauſam Vini uſu [illegible] voluerit Mahometes, diximus alibi; De Vino verò mortuis propinari ſolito, diximus infra in voce Vinum Myr- rhatum: hic, [illegible] de vulgari promiſcuo ejus uſu ac Vitorum circa illud cura, addimus. Æſtimabant Vinum, ætate Veteres, quo- que diutius fuiſſet aſſervatum, eo [illegible] habebant. Unde vina ca- dus in ætate pretioſi, Appulejo, Metam. l. 2. [illegible] veterana, Senecæ, Na- tur. Quæſt. l. 4. c. [illegible] Lagena, vina veteria Scævolæ JCto, l. 37. ff. de leg. 3. Amariores cadus Catull. [illegible] 27. v. 2. [illegible] Lyæus, Tibullo, l. 1. El. 2. v. 19. &c. pro [illegible] Modus autem Vinum [illegible] condendi in doliis erat, ut pice diligenter [illegible], in quo loco ſtatuerent, quo fumus pertingere poſſet. Marcellus, de Medicam. Operculo ſuperpoſito & clauſo vel gypſato [illegible] argilla. Horat. l. 1. Od. 20. v. 2.

—— Græcâ quod ego ipſe teſtâ
Conditum levi.

Vinum [illegible] celerius [illegible] credebant, Columella, R. R. l. 1. c. 6. quod inſaluberrimum judicavit Plin. l. 23. c. 1. Horatius iterum l. 3. Od. 8. v. 9. ſ.

Hic dies anno redeunte feſtus
Corticem adſtrictum pice dimovebit
Amphoræ, fumum bibere inſtitutæ
Conſule Tullo.

Primus ſic [illegible] L. Opimius Conſul fuit, unde & Opimianum [illegible] l. 14. c. 14. [illegible] Opimianum [illegible] Pompe. Apo[illegible] cebant [illegible] c. 4. Columella, l. 10. c. 6. [illegible] Phædrus, l. 4. [illegible] 5. [illegible]

[illegible] plura antiqua [illegible]

[illegible] quotiens [illegible] ad vina [illegible] plane [illegible], ut oſtendit [illegible] l. 14. c. 4. [illegible] Notabantur [illegible] inſcripto nomine & [illegible] Hinc [illegible] amphoræ, Falernum, Opi[illegible] Et Juvenalis Sat. 5. v. 34.

—— [illegible]
D[illegible] fuligine teſta.

Ubi & pariter Poëta meminit. Titulis [illegible] in cervicibus pittaciis [illegible] Petron [illegible] amphoræ [illegible] pittacia erant [illegible] &c. Eleganter Plautus ita in [illegible] Act. 4. [illegible] 2. v. [illegible]

Ibi [illegible] literatas [illegible]
[illegible] ſignatas, [illegible]
Ita [illegible] habemus, [illegible]

Vide quoque ſuprà in [illegible]. Porrò fieri mix [illegible] per [illegible] & ſacco [illegible], quò deficatior [illegible] vina [illegible] vetera percolabant, quò [illegible] humoribus, aut fæce impurior mitiora, leviora & liquidiora fierent. Quod [illegible] & [illegible] Græci dicunt, Plin. l. 19. c. 4. [illegible] vina [illegible] Sicut in [illegible] Similiter Judæi in colo, vel in ſuda- rio vinum percolabant, [illegible] aut aliud [illegible] lum per Legem prohibitum [illegible] ab [illegible] Unde Græci Interpretes Amoſi, 6. v. 6. Οἱ πίνοντες τὸν διυλισμένον οἶνον. [illegible] Et ad hunc ritum [illegible] Chriſtus, cum [illegible] & Phariſæos [illegible] percolare calicem ait Matth. c. 23. v. 24. [illegible] hâc propriè [illegible] ſignificans, uti vocat Sca[illegible], [illegible] quem ex vino aceſcente naſci eodem- que [illegible] Hiſtor. l. 5. c. 19. Vide quoque Plutarch. [illegible] l. 4. c. 1. Anatolium, Grepe[illegible] l. 6. Bocharum, Hieroz. [illegible] 4. [illegible] Alios. Percolatum denique [illegible] admixtum quod mulſum dice- bant, Macrob. l. 7. c. 12. Vide Thom. Dempſter. Paralipom. ad Roſin. l. 5. c. 30. Sed hac de re plura, paulo poſt. Græci, cùm pridè meracum biberent, ab Amphictyone, Athenienſium Rege, a Bac- cho edocto, diluendi temperandique [illegible] modum didicere, ut refert Philochorus apud Athenæum, l. [illegible] Unde Lex [illegible] [illegible] Conſe- ctò tamen jam epulo, menſis ſecundis, libari merum vinum, [illegible] dicebant, volunt, hac ea de re Lege [illegible] [illegible] Quo poculo dabatur, quod [illegible] pocolum [illegible] Apollod[illegible], l. 4. ſed infunde[illegible] dictum; atque hoc non deguſtato [illegible] dicebatur [illegible] Vide ſupra [illegible] ſervater, & plura in hanc rem, apud [illegible] Conm. in LL. Attic. l. 7. tit. 1. [illegible] Adhuc autem, ab eo tempore, quo Vinum diluere didicere mor- tales, [illegible] appellarunt [illegible] apud Veteres verſam fuiſſe ex Athenæo, l. [illegible] eamque Scythicam potationem appellaram; ſemperque modeſti & temperantibus [illegible] temulentum Bacchum ſobrius [illegible] quâ aqua quo & quando tem- pe[illegible] quot etiam [illegible] aquâ Vinum temperati [illegible] docuit Hier. Mercurialis, Var. L. [illegible] 18. & Stuc- kius, Convival. [illegible] Ut verò temperando vino aqua adjecta, ſic dulcedini [illegible], uti jam innuimus, pix- que vino auſtero ac [illegible] Falernum & Maſſicum, cui mel Atticum, vel etiam S[illegible] miſcebant Romani, ut diximus ſuprà, ubi de [illegible]. Aliud erat Vinum melitites, quod ad[illegible] ad [illegible] que auſt[illegible] melli uno & ſalis [illegible] docet Dioſcorides, l. 5. c. 15. Super[illegible] alia: atque odor placeret magis, aliæ odoratis ac cinna- momo [illegible] adulterabant, uti tradit, [illegible] Sympoſ. l. 6. c. 7. Οἱ [illegible] de quibus aliiſque Veterum [illegible] vinum deliciis, vide Pr[illegible] Caſaubon. ad Athenæum, Salmaſ. [illegible] & [illegible] Coronabantur autem in conviviis vina. Hinc Virgil. l. 1. Æn. v. 728.

—— & vina coronant:

Fidaque imitatione Statius, l. 3. Silv. 1. v. 75.

—— ſe [illegible] dapes [illegible] vina
Alcipinni famuli

Mos [illegible] calices coronari mos fuit. imò & in ipſum [illegible] nonnunquam flores indebantur, ut dictum. Vide quoque Tertullian. de Cor. [illegible] & plura hanc in rem apud [illegible] Coron. [illegible] Sicque coronata poſcebantur, a con[illegible] ad [illegible] Cicero 1. Verr. c. 26. [illegible] & invitati [illegible] biberetur: hortatur [illegible] Sic Hor[illegible] convivæ Naſſidieni calice [illegible] 2. Sat. 8. v. 35. [illegible] convivio Trimalcionis, potionem [illegible] de [illegible] l. 2. Epigr. 59 v. 3.

Frange toros, pete vina, roſas cape &c.

quò de more vide Jo. Frid. Gronov. *Obſervation. l.* 4. *c.* 4. Ad quod [illegible] poculа [illegible] dictum ſuprà. [illegible] *Vino* uſibus ut verbo [illegible] aſpergam, [illegible] Veteres [illegible] ſuprà diximus, ubi de *Divina*[illegible] Spartani [illegible] à partu, argu[illegible] ſumturi, an [illegible] Alexander ab Alexandro [illegible] *l.* 2. *c.* 25. Alexander conſpergebat [illegible] unguentò [illegible] centum & aliis ſuffimentis [illegible] Athen. *l.* [illegible] Etiam cadavera Græci ſuorum [illegible] docet Alexander Neap. [illegible] Celebriora apud Veteres [illegible] Mamertinum, Pucinum, hodie *Vin* [illegible], [illegible] in Italia, [illegible] *l.* 14. *c.* 6. Fortun. Licetus, *de Gemm. Annular. Schem.* 49. *c.* 154 &c. At hæc [illegible]. Ægyptia laudat Alexander Aphrodiſæus, *Probl.* 55. [illegible] Mareoticum, Gratius, *Cynaget.* [illegible] 312.

> [illegible] *Pharii quæ fregit noxia Regis,*
> *Dum ſervata cavis potant Mareotica gemmis.*

Quæ proin claſſe Alexandrinâ Romam advecta, [illegible] *l.* [illegible] *v.* 25. Inter Græcos Maroneum [illegible] &c. celebria. Vide Euſtathium, *Od. γ.* In Judæa, vinum Alexander Trallianus commendat Sareptanum, Alcalonite, Gazenſe, alia. Et quidem de Sareptano & Gazenſi, Sidonius, *Carm.* 27.

> *Vina* [illegible], *Faleruа,*
> *Quæque Sareptanò palmite miſſa bibas.*

Et Corippus, *l.* 3.

> —— *& dulcia Bacchi*
> *Munera, quæ Sarepta ferax, quæ Gaza crearat.*

[illegible] in S. Scriptura eſt *vinum Sorek*, à torrente ubi vicino. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior.* [illegible] 9. In Syria [illegible] laudatur Ezech. *c.* 27. *v.* 18. quò [illegible] Perſæ Reges uti conſueviſſe, legimus apud Strabonem, *l.* 15. Vide ſuprà voce *Chalybonitis* &c. De iis, quæ hodie in fama ſunt, quædam paulò poſt ſubjungemus. Ita haсtenus de *Vino*, quod [illegible], *ſanguinem uvæ*, Græci dixêre, videque quoque Geneſ. *c.* 49. *v.* 11. de [illegible] *myrtite*, [illegible], innumerisque [illegible] generibus, aliisque huc pertinentibus, vide Auctores ſuprà laudatos, [illegible] præcipue [illegible] 14. ubi rem *Vinariam* Veter. prolixè exequitur, & Salmaſ. *ad Solin. ac Hiſt. Aug.* ubi de *Vino* [illegible] ac [illegible], nec non hic variis in locis: de *Vino* [illegible], diximus ſuprà; de more inter alia Veterum vinum explorandi, itid. ſuprà voce *Pyrina*.

Vina hodie in Europa celebriora, ſecundum regiones.

α. Canariæ Inſulæ illud proferunt, cui à colore *Secco* nomen. β. Candia, Malvaticо ſuperbit. Vide ſuprà. γ. Gallia, ferè tota *Vinô* abundat, Britannia, Normanniâ & Picardiâ exceptis, quibus vini locô non ingrata eſt Sicera. Sed Aurelianenſe, deterioris notæ habetur. Burgundia, Belnenſe [illegible], excellens Frontiniacum ad Monſpeliu[illegible], ſimiliter Provincia, Auxitani genitrix eſt. Quæ pleraque ad Exteros efferuntur Rotomago & Burdigalâ. δ. Germania, *Vini* plurimis in locis ferax eſt. Inprimis ejus proventu celebres ſunt: Auſtria, Franconia, ad Rhenum, ubi nobiliora, Bacharacenſe, Hochemium, Ringavenſe. ε. Hiſpania, generoſæ naturæ profert Alicantinum à loco celebris portus [illegible], qui hodie *Alicante* dictum. Petri Simonis, ab Auctore, qui vites Rhenanas in Hiſpaniam transtulerat, appellatum. ζ. Hungaria, optimæ notæ producit Tokayenſe & Sermienſe, quod in Auſtriam, Poloniam, Walachiam devehitur. η. Italia paſſim nobili [illegible] luxuriat: Eminent in Florentino territorio, Vinum *de Trebiano*. In Genuenſi, Vinum *de Labiano*. In Lombardia, ignobilia vina proveniunt, [illegible] tamen pro inſalubribus habentur, & auſterioris generis, [illegible] dicto, poſtquam [illegible] juxta Neapolim, Vini Græci proventus eſt, in Romano territorio *Montefiaſcone*, [illegible] vinum Muſcatellinum; Sicilia, inſignis notæ profert Vinum S. Severini & Syracuſarum; ad Veſuvium, Lacrymæ Chriſti creſcunt. θ. Rhætia, Veltlina [illegible], ita enim Valli [illegible] Germ. dicitur, clara eſt. [illegible] & de his Auctorem Anonymum, *Deſcr. Orb. Terr.* [illegible]

VINUM Myrrhatum, Græc. [illegible], memoratur Marco, *c.* 15. *v.* 23. Duplex enim porrectum VATORI fuit, altera, in paſſione, quæ prior hæc [illegible] quæ dicta, *c.* 27. *v.* 34. poſterior in omnes Evangeliſtæ [illegible] data eſt, ea more, cum jamjam cruci affigendus eſſet [illegible] præter morem, [illegible] dixerat Dominus *Sitio*, cum jamjam animam eſſet emiſſurus. Utraque porro, perditæ malitiæ illorum, à quibus Chriſto propinata eſt, teſtis fuit, ſed diverſo modo. Et quidem, quod priorem attinet, dubitari non poteſt, ex Hebræorum conſuetudine profectum eſſe, quòd Servatori in ipſo articulo, quò fuit crucifigendus, poculum eſt exhibitum *Vini* [illegible] Maimonidem, [illegible] 14. [illegible] 13. [illegible] A. [illegible] Cui ſimile humanitatis genus apud Athenienſes [illegible] olim [illegible]: Ubi, qui damnati [illegible] loco [illegible] dicti [illegible] ad ſupplicium, [illegible] mendi [illegible] habebant, poterantque [illegible] enique prolongad. Unde natum [illegible] cationis [illegible]: *Decaturas* [illegible] Quæ mos omnino Judæorum, de quo agimus, [illegible] eſt, nimirum quod illi dabant exeuntibus è judicio jamjam perituris; & perducti [illegible] ad locum ſupplicii, poſt factam confeſſionem, [illegible] exigebant. [illegible] *Vid.* [illegible] ſupponit [illegible] teris, illi et eundem [illegible] Atque hic quidem [illegible] non eſt. [illegible] rem Hebræi, [illegible] officium [illegible] præſtari [illegible] ſtis & [illegible] Matronæ. [illegible] conſtat, [illegible] ſeverum [illegible] miſceri [illegible], Lucæ *c.* 23. *v.* 17. [illegible] cætæ [illegible] Matth. [illegible] ne [illegible] ſtent [illegible] tus [illegible] Matth. *c.* 27. *v.* 48. [illegible] *quam* [illegible] *dedit* [illegible] *ei bibere.* [illegible] ple [illegible] diſſerta [illegible] Romani [illegible] illud non [illegible] ſed ad [illegible] quam [illegible] compertum [illegible] ſtum potatum, non humanitatis id fuit [illegible] ſpecimen [illegible] Prophetæ. [illegible] ſuppeditat [illegible] *l.* [illegible] ſic moriturі [illegible] tem, vide [illegible]

ad VI[illegible] [illegible] eſt [illegible] A [illegible] Ju[illegible] appellatum [illegible] bus vinum monſtrabat [illegible] Vide Laut. Pignorium, [illegible], & [illegible]

VINUNDRIA, [illegible] *Vindemiam* ſic dici idem [illegible]

de VIO Thomas, vide [illegible]

VIOCURI, Magiſtratus apud Romanos, è [illegible] XXVI. Virorum, à *curandis viis* nomen [illegible] IV numerò, quorum quatuor [illegible] uſque ad principatum Auguſti, [illegible] V de Dionem multa de [illegible] 54 & [illegible], ubi [illegible] *viis*.

VIOLA, inter flores tertium poſt [illegible] juxta Plinium, *l.* 21. [illegible] communem [illegible] cum, teſte [illegible] Paſchal [illegible], [illegible] primum [illegible] cauſam Græci [illegible] dixêre, [illegible], aut [illegible] et gelu frigoreque [illegible] ſolvitur. Horatius, *l.* 4. *Carm.* Od. 4. *v.* 9.

> *Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrtô,*
> *Aut flore, terra quem ferunt ſolutæ.*

Violam intelligens. Unde Ovidius [illegible] *Triſtium l.* 3. *El.* 12. *v.* 5. ſequ.

> *Jam violas puer* [illegible] ——

Poëtæ tamen *violam* [illegible] puella [illegible] à Jove amatæ, &, ut furtum celaret, in juvencam [illegible] honorem terram produxiſſe [illegible] pabulum [illegible] fabulantur, ut [illegible] apud Conſtantinum Cæſ. *l.* 11. [illegible] Et quidem cùm tres recenſeantur *Violæ* [illegible] *purpurea* [illegible], Plin. *l.* 21. *c.* 6. prima [illegible] graтiſſimi & colo[illegible], una cum hyacintho, in [illegible] Veteres primum tenuit locum. Theocritus, *Idyll.* 10.

> [illegible]
> [illegible]

E quibus priorem verſum ſic [illegible] Virg. *Ecl.* 10 *v.* 39.

> *Et nigræ violæ ſunt & vaccinia nigra.*

Loquuntur autem [illegible] Mantuæ & Theocriti ejuſdem [illegible] in *Thyrſi*, & Anacreon [illegible] *Violam* [illegible] ac [illegible] cognomen [illegible] & Lycophron, [illegible] ille eſt, quò Aſinoen Re[illegible] Theognis, quò eſdem epithetis cœleſtes quoque [illegible] Simonides *in* [illegible], ut alia omittam. Qua [illegible] cauſam coronam ex [illegible] Veteres per excellentiam [illegible] appellarunt, teſte [illegible] in hac voce. [illegible] virgines [illegible], *l.* 3. de Chloe [illegible] doce Paſchal. [illegible] Nym[illegible], præter Venerem Muſaſque, de quibus jam [illegible], Lares [illegible]. Tibullus, *l.* 2. *Eleg.* 1.

> *Rure* [illegible] *primum de flore coronam*
> *Fecit, & antiquis* [illegible] *Laribus.*

Et expreſſit Juvenal *Sat.* 12. *v.* 89.

> —— *Laribus* [illegible]
> [illegible]

[illegible] Karolus [illegible] ſtor [illegible] Cato [illegible] Re [illegible] & [illegible] cta plurima [illegible] præter [illegible] ciabatur *Viola* omnibus [illegible] verris, [illegible] illiusque,

Vir-

V[illegible]. Capi & Hieron. l. 2. [illegible] 9. Quandoque ſoli [illegible] Arbor [illegible] apud Ana[illegible] dum l. 2. Præterea [illegible] apud Longum [illegible] Theo[illegible], ap[illegible] & apud [illegible] Vi[illegible]. Vide Car. [illegible], l. 3. [illegible] & [illegible] Ciceron[illegible] per d[illegible]lo [illegible] l. 5. Mart. [illegible] Epic[illegible] voc[illegible] l. 2. [illegible] apud [illegible] A[illegible] Anonymo[illegible] [illegible] Fetata [illegible] [illegible] politum [illegible] qui- [illegible] pr[illegible] urna [illegible] Fa- [illegible] ditur [illegible] Viola, [illegible] ut [illegible] abj- [illegible] At [illegible] [illegible] ad[illegible] tam e- [illegible] tam [illegible]. Vide [illegible]. Ibid. [illegible] qu[illegible] liber [illegible] longius [illegible] & ſuccâ, ubi d[illegible] Labru[illegible] & Trelatr[illegible] [illegible] apud dubium, l. 1. Ju[illegible] Fo[illegible], de vita Martini, l. 4. A-lios, hos [illegible] & V[illegible] nomina prop[illegible] apud R[illegible]os, u[illegible] um, qua de re Salmaſius agit ad [illegible] p. 99. & [illegible] &c.

VIOLARE, proprie rerum religioſarum macul[illegible]. Statius, l. 5. Theb. v. 25[illegible].

> N[illegible] vi[illegible]iate [illegible], ne[illegible] pla[illegible].

[illegible] [illegible]tate, notat [illegible] Var[illegible] de L. L. [illegible] a quam alludendo, u[illegible] m rei adul[illegible]ratum vel[illegible] in[illegible]ans, idem Poëta aurum violare cibus dixit, l. 1 [illegible]b. v. [illegible] 50. ad [illegible] locum vide Animadv. Barthii. Sic Juvenal[illegible], Sat. 11 v. 1[illegible]6.

> *Hanc rebus Lat[illegible] curam præſtare [illegible]*
> *[illegible], & mul[illegible] violatus Jupiter aurô.*

Idem Sat. 3. v. 20.

> — *[illegible] margine clauderet undas*
> *Herba [illegible] vi latent marmora [illegible]* &c.

Vide etiam Barthium [illegible] Cerrim. Inde Pictoribus uſurpatum, pro tingere, variare. Virg. l. 12. Æn. v. 6[illegible]

> *[illegible] purpureô velut [illegible] violaverit [illegible]*
> *Si [illegible] ebur* ———

Pro quo Clau[illegible], l. 1. de Rapt. [illegible] v. 274.

> —— *[illegible] ardet [illegible]*
> *Lydia Sidonió quod [illegible].*

Homerô au[illegible]tore, qui verbô [illegible] in e[illegible] re [illegible], Iliad. δ. quod corrumpere Papinius Statius reddit, l. 1. Achilleid. v. 308.

> ———— *Vel ebur corrumpitur [illegible]*

Vide Franc. Junium, de Pictura, p. 261. Ex [illegible] autem verbo originem eſſe notum &c.

VIOLASCENSIS Pagus, qui *Mar[illegible]* [illegible] citeriore vocatus eſt, Sidon. l. 2. ep. Ubi *Violascenſi* legit Jo. Savaro, quem vide p. 169. edit. Parſ. A.C. 1599.

VIOL[illegible]TIA, Numen olim Corinthio[illegible]m, [illegible] & Neceſſitas, à quarum [illegible]no arcebantur omnes, nemini adiu[illegible] uſquam peſſi[illegible]. Alexa[illegible] ab Alexandro, Genial. Dier. l. 1. c. 14. Vide quoque ſupra [illegible] ubi de Diis.

VIPERA, Iſidoro, Origin. l. 12. c. 4. quòd vi [illegible], [illegible] Græcis Grammatici pleriſque [illegible], continet [illegible]que ad mortem fœtum. Nempe viper[illegible] ni[illegible]m in coitu caput inſerere ori conjugis ac in illud exſpuere ſemen, [illegible], rabidâ [illegible] voluptate, caput mari præc[illegible]re. Sed ca[illegible], par[illegible] moram pertæſos, lateribus mat[illegible] per[illegible] mpere [illegible] m Herodoto, in Thalia, ac Ægyptiorum S[illegible]pienti[illegible] [illegible] viperæ [illegible] diantem ſoloque in congre[illegible] bl[illegible], [illegible] à deſignat[illegible] ut eſt apud Horapollinem, [illegible] 9. creditumque max[illegible]mæ Veterum, etiam Chriſtianorum [illegible], pa[illegible]ti, Plinio, [illegible]ano, Pruden[illegible]o, Baſilio, Chryſ[illegible]mo, alii. Unde etiam eſt, quod Romani [illegible] gallum, canem & ſimi[illegible]m, ita & viperam, cul[illegible] inſuerunt cum parri[illegible]da. Sed ali[illegible]ndè priſcum errorem refellit A[illegible] apud Philoſtratum, l. 2. c. 7. ubi conſpectam ſi[illegible] [illegible] catulos lamben[illegible]em, ac pluribus de eo [illegible] ctat, & ſeq. Sca[illegible] [illegible]oque [illegible] V[illegible] [illegible] gua theca [illegible] ſal[illegible] [illegible] vidiſſe memorat [illegible] cit. 101. Viperæ [illegible] & [illegible] quidem intus habent o[illegible]a, [illegible]tus etiam fovent atque excludunt, q[illegible] videtur proprium eſſe ex ſerpentibus, unde & viperæ, qu[illegible] potius vi[illegible]para, ſicut [illegible], quòd continent uſque dum vi[illegible] pa[illegible] fœtum d[illegible] vi[illegible]tus. Philoſophus, Hiſt. l. 5. c. 34. [illegible] ἐχίδνα [illegible] [illegible] E[illegible] δὲ [illegible] [illegible] quæ terræ [illegible] [illegible] excede[illegible] non ma[illegible] [illegible] etymon qu[illegible] [illegible] a neceſſe eſt, ut vipa-[illegible] [illegible]. Quo [illegible] viperæ nomen [illegible] [illegible] id vox, & quidem [illegible], Eſai. c. 42. [illegible] Jodæus aut [illegible] in Evan-[illegible] viperæ ex [illegible] na-[illegible], ſed ſimpli-[illegible] docet Bochart[illegible]. S[illegible] a[illegible]m [illegible], Ariſtot[illegible] tore, [illegible] valde [illegible], [illegible] l. 1. c. [illegible] At [illegible] tribuit, & marem ab u[illegible] pater [illegible] fœminam plures habe[illegible]. Mag[illegible] ut Str[illegible]bô notem cu-[illegible], Pl[illegible] 16. cu[illegible] viperas viſas [illegible] 15. & 18. [illegible] 4. [illegible] oculis deliimas, quæ [illegible] inflammantur, ſed & [illegible] vibrant linguam [illegible] ſinitatis. M[illegible] aſſiſſimi etiam belluis le-[illegible] Ovid. de [illegible] Amor. [illegible] 421.

> *[illegible] necat morſu [illegible] vipera [illegible].*

Unde Jobus, c. 20. v. 16 [illegible] lingua viperæ linguæ [illegible] quod dentium eſt proprium, quia mordet ſerpens [illegible], [illegible] Et [illegible] dem [illegible] mor-[illegible] ex [illegible] [illegible] ἐχίδνα propriè [illegible] ex pl[illegible] etiam dentes ſunt acutiores, hu-[illegible] magn[illegible] pe[illegible]. Nocentior autem uterque [illegible], vel [illegible] à coitu item, vel ubi ce[illegible], & cum exuunt [illegible], quod tempore fit autumno ac [illegible] vere. [illegible] ſerpentium vipera ſola terra [illegible] Plin. l. 8. c. 39. quod contrà e[illegible] Ariſtotele, Hiſt. l. 8. c. 15. &c. Nihilominus non [illegible] um non nocuit, Actorum c. 28. v. 3. de quo [illegible] capite agit Bochartus, Hieroz. Parte poſter. [illegible] & in Medicina præclarum uſum vipera habet. Ejus enim [illegible] ſanari homines [illegible] [illegible] uſu viperini [illegible] caligantem ſibi ipſi mederi p[illegible]ſtinam [illegible] recuperatæ notum, alia[illegible] inde commoda trahere, hab[illegible] apud Dio[illegible] idem, Galenum, A[illegible]. Quid quòd theriaca inde [illegible], κατ' ἐξοχὴν Vipera Græcis [illegible], ſic appe[illegible], de qua vide [illegible]: plura autem hanc in rem, præter P[illegible] Veteresque, apud Ge[illegible] V[illegible]m, de [illegible] 4. c. 52. & [illegible] & [illegible] viperæ cum [illegible] marina c[illegible] greſſu, inter alia, e[illegible] exp[illegible] & Sam. Bochart. Hieroz. Parte poſter. l. 3. c. 1. adde Cromerum, qui inter Lithuan[illegible] ol[illegible] Numinum etiam hoc ſerpen[illegible] gem[illegible] comprehendi, l. [illegible]. Paulò laxi[illegible] viperæ nomen apud Poëtas, & in Epiphanio, [illegible]que. Unde [illegible] viperarum ſpecies, apud Arabes Græcosque, quibus dipſas, ceraſtes, hæm[illegible], hydra [illegible], in eorum genere cenſetur: imo ſerpen[illegible]m nonnunq[illegible] omne genus, [illegible] docet, Animadv. Pa[illegible]. Ne[illegible] [illegible] quòd è viperæ vere[illegible] diſt[illegible] l. 29. c. 4. cui [illegible] dicitur [illegible]. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 388. de Vipera [illegible] ſupra voce E[illegible].

VIPIO, ex Græco [illegible], à ſono, ut [illegible] in gallinis, apud La[illegible] in Ae[illegible] 41. grus minor, Balearibus [illegible] in honore [illegible] fuit [illegible] l. 10. c. 49. cùm dixiſſet, ex his inſulis po[illegible], [illegible] ſubjungit, & buteo accipitrum generis in honore [illegible] vipiones, ſic enim vocant minorem gruem. V[illegible] J[illegible] V[illegible] 91. & Sam. Bochart. Hieroz. Parte poſter. l. [illegible] de [illegible], & voce Pipio.

VIPITENUM [illegible] Rhætiæ, n[illegible] pagus [illegible] Comitatu Tirolenſi, inter Oeniponte[illegible] & Brixinum, [illegible] Sim[illegible]. Aliis eſt [illegible], pag[illegible] Oeniponem & Sterzinguin 3. leuc. Sanſoni [illegible] ad [illegible] Tridentinarum & montis der grüß [illegible], [illegible] E[illegible] fluv. 7. leuc. à B[illegible] in Boream.

VIPSANIA, M[illegible]ppæ filia, quæ q[illegible]ondam T[illegible] adh[illegible] pri-[illegible] Sc[illegible] miſſa poſteà. A[illegible] [illegible] filio, [illegible]. Ex [illegible] Ti. etiam Druſus natus. Ob[illegible] Agrippæ liberorum [illegible], cùm Druſus [illegible] egreſſus eſſet, repentè [illegible], & mox ovat[illegible] de Germanis intro[illegible].

V[illegible] Ap[illegible]onianus, vide Apr[illegible] [illegible] Caput.

VIPSAN[illegible]S, præn[illegible] C[illegible], cum Fon[illegible] Capitone Conſul. An. Urb. Cond. 812 [illegible] matrem interfecit. Fulvius Urſinus ex fragmentis [illegible] Fratrum A[illegible] alium ſcribendum cenſet Vi[illegible].

V[illegible]S La[illegible], Q. Vol[illegible], P. Scipione Con[illegible] lib. damna-[illegible] o[illegible] [illegible] provinciam [illegible] habitam. Tacit. l. [illegible] Annal. [illegible]

V[illegible] Mel[illegible] M[illegible] [illegible] lege ne ſeptima Claudian[illegible] Mœſia T[illegible] [illegible] ad bellum contra V[illegible] [illegible] 3 Hiſt. c. 9. & [illegible] 8. 25 28. Scripſit hi[illegible].

V[illegible], vide [illegible].

VIR, [illegible] quod [illegible]; an à Virtute, an ex Hebr. [illegible] [illegible] quatuor modis intelligitur, Sexu [illegible] ut ma[illegible] ſit, Ætate, quà differt à p[illegible], Leg[illegible], quò in ſuo etiam [illegible] diſtinguit[illegible]. L[illegible] ſeu maſculus, boni [illegible] erat omnibus, un[illegible] p[illegible] Patres, ſi ſexus ſequioris eſſet, ſed necari [illegible] præcipiebant. Ovid. l. 9. Met. [illegible]

Edita [illegible] [illegible] ſi [illegible] patria,
Invitus [illegible] [illegible] [illegible] ur, eius.

Contrariâ Indi [illegible] monumque lege, quæ Patribus [illegible] trió detractô reliquit voluntatem ſui [illegible], [illegible] lo- ſantes [illegible] demandavit. Eorundem cunæ ad la[illegible] erant, ut [illegible] dere eſt in elegantiſſima tabula antiqui [illegible] manuſcripti Co- dicis Geneſeos, apud Lambecium, C[illegible] 5. [illegible] jam [illegible] puerum blandâ a[illegible] ſopire ac [illegible] tis crepitaculis delinire velle cer[illegible]. Cibus illorum [illegible], potus *Bua* dicebatur. Recens [illegible] [illegible] & [illegible] gantis mel datum cum lacte, ex vaſculo [illegible], p[illegible] &c. Tertiô à nativitate die apud Romanos, quomodo apud [illegible], coronæ natalitiæ foribus ſuſpendebantur, & Athenis q[illegible] a- ſculis oleaginea, ſicut lanea fœmellis, *Heſych.* Quinto die [illegible] tuebantur [illegible], & dabantur puero munera natalitia, po- lypi, ſepiæ, coronæ, gemmæ. U[illegible] n[illegible] na- ti tabellæ [illegible] inſcribebantur, vel vi[illegible] natal[illegible], quæ cum nato adoleſcerent. Nonô die, nomen a[illegible], [illegible] rum inſtar, luſtrabantur perque obſt[illegible] circa focum: apud Hebræos octavô circumcidebant[illegible] & [illegible] cipiebant. Mox, intra tertium ab impoſitô no[illegible] in A- ctis publicis referebantur à Præfecto Ærarii. De qua[illegible] apud Hebræos & Æthiopes, quæ [illegible] aſculum pepererat, puriſi- catione ſui defuncta eſt, ſicut quæ fœminam, [illegible] implere tene- batur. Reliqua vide ſuprà [illegible] voce [illegible] *Inſa* & [illegible]. Decimô ſepti- mô ætatis annô, apud Ro[illegible] prætexta poſitâ, Toga [illegible] *Virilis* eſt, & in [illegible] poeri tranſcripti ſunt, non ſine [illegible] ni, de quo diximus ſuprà variis in locis, inprimis ubi de *Toga Pura* ſeu *Virili*. In Republ. Athenienſium [illegible] apud [illegible], intra ſeptimum ut plurimum [illegible]: an- nô 18. inter Ephebos nomina ſua profitebantur, eorundem albo inſerebantur, exploratâ prius [illegible], an per [illegible] ad [illegible] apti eſſent: bienniô poſt inſer[illegible]ban- tur Lexiarchico, & abhinc erant ſui juris, mittique ad negotia po- terant; quod [illegible] Græci dicebant, quia tunc in *Viros* tranſcribebantur. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atti- cas*, *l.* 2. *tit.* 4. Poſteà uxore ductâ, *Viri*, [illegible] *Mariti*, evade- bant, qua de re vide ſuprá ubi de *Conjugio*, *Nuptiis*, [illegible] &c. va- riantque Auctores quô annô maſculis conjugium ineundum. A- pud Hebræos novo Marito Sponſove immunitas erat, a deductio- nis tempore annua, ſeu vacatio ab omnimodo ſive militari, ſive civili munere. Deuter. *c.* 20. *v.* 7. & *c.* 24. *v.* 5. veluti tributo, vigiliis &c. Vide Jo. Seldenum, *Uxor Ebr. l.* 2. [illegible]. Cùm verò officia Conjugum mutua ſint, decem [illegible] gationum [illegible] Ma- ritus tenebatur Uxori, ſicut hæc illi quatuor. [illegible] ex de- cem illis, tria Lege divinâ nitebantur, [illegible] dicta, [illegible], [illegible], *Neceſſaria*, *Veſtimenta & Congreſſus*, Exodi, *c.* 21. *v.* 9. & 10. Reliqua ſeptem ex Majorum placitis ſan- cita erant. I. Dos principalis. II. M[illegible] [illegible]. III. Redem- ptio captivæ. IV. Sepultura [illegible]. V. Viduæ in domo defuncti Mariti ſuſtentatio. VI. Eju[illegible] filiarum, ex Marito ſuſcepta- rum, donec eſſent deſponſatæ. VII denique, ut liberi ejus ma- ſculi ab eo ſuſcepti ſuccedant in dotem ejus, præter partes, quas cum fratribus inſuper capiebant hæreditatis paternæ. Quæ ſex Doti principali adjecta, vocitabantur *D[illegible]*, ſeu *Appendices*. De donationibus inter *Virum* & uxorem, apud eoſdem, ut & plu- ra hanc in rem, vide apud eundem Auctorem, *l. eod.* [illegible] qui etiam de Mariti in uxorem poteſtate, ſive eam domi retineret ſive in alias cum ea [illegible], *c.* 5. de illius Zelotypia, *c.* 13. de jure dimittendi, *c.* 16. [illegible] agit; nec non ſuprà voce *Maritus*. A- pud Romanos jus trium liberorum, ſicut & apud Spartanos, ut pro- lem quærerent majore curâ, *Viros* impulit. Ei [illegible], [illegible] filios ſuppeditaſſet Reipublicæ Spartanæ, ab excubiis erat liber, Ælian. *Var. Hiſt. l.* 6. *c.* 6. Quod inde ad Romanos ita tranſiit, ut Præturas, Quæſturas, omneſque Magiſtratus ac honores, ad nu- merum liberorum Parentibus diſtribuerint; quin & [illegible] accipiebant, teſte Spartianô, & in faſcibus ſumendis priores erant, qui [illegible] habebant, Gellius, *l.* 2. *c.* 15. Hinc magnâ curâ gra[illegible] [illegible] Ux[illegible] habitæ: quibus [illegible] [illegible] à Mari[illegible]. In [illegible] nonnullis in locis, ipſi [illegible] obſt[illegible] abantur, ut apud P. de Valle legimus, *Itin. Tom.* 4. ubi de Indiæ popul[illegible]. [illegible] Maritus in P[illegible] tranſiens, apud Germanos [illegible] fœtum ſi[illegible] exploravit, apud P[illegible]llos [illegible] [illegible] caudum [illegible] nonnunquam & ipſe naturam [illegible] [illegible] argumentô. In terra dein ſtatu[illegible] ſuſcipiebat, vel ipſe, vel per Procuratorem, quæ ſublatio à Patris nutu [illegible] poteſtate ap[illegible] manos pendebat. Quem ſuſcipere nollet, om[illegible] ergo [illegible] tus, exponebat. Quintô die, quô [illegible] [illegible] inſtituta [illegible] diximus, ſeq[illegible] Natalitia munera puero [illegible], [illegible] item Puerperæ & Puerperæ ipſi, cui ſolenni Kalendis M[illegible] que dona, umbellas, armillas, aſia, donaban[illegible] *Vi*[illegible] rum veniâ, &c. Vide Thom. Barthol[illegible], [illegible] & ſuprà paſſim, inprimis in voce *Pater*. Juno & *Vir*[illegible] animoſo, quæ ſignificatio ſe per omnes ætates d[illegible]. [illegible] que in [illegible] Virum ſe Hercu[illegible], prod[illegible] dine anguibus, quos ipſi inverecâ Juno im[illegible] adoleſcentia præclariſſimas jam res Alexander [illegible] ſeu [illegible] propria ætate in [illegible] perm[illegible] ſtre Exercitationibus, *Pr*[illegible] tero [illegible] autem [illegible] Junonem plerumque fœminæ, ita per[illegible] ferè *Viri* olim [illegible]abant. Seneca, *Ep.* 12. *Vi*[illegible] *ſecommata* [illegible]. Interim, cùm Juno [illegible] per illam aliquando V[illegible] juraſſe [illegible] 2. *v.* 98.

Et per Junonem Domini [illegible]

Apud Græcos in luctu comam alebant, [illegible]bus ſe mulieri-

[illegible] *Phi*[illegible] [illegible] Quod [illegible] *l.* 10. de [illegible] Suetonius, *Calig. c.* [illegible] Vide Jo. [illegible] 1, *Lycoph*[illegible].

Fu[illegible]
[illegible]

& ſup[illegible] de C[illegible] &c. [illegible] apud R[illegible] autem, neque T[illegible] diſcrimen proc[illegible], ut ſuprà [illegible] [illegible] gen[illegible] ſexu [illegible] ut ex Lege apparet divina, [illegible] uâ [illegible] veſtium uſurp[illegible] [illegible] tû [illegible] mentum [illegible], apparet [illegible] *lect.* [illegible] 142 ad quem locum vide Barthium, [illegible] & [illegible] *v.* 664. [illegible] de ſumptu [illegible] plura [illegible]. Quod verò [illegible] perator [illegible] bere [illegible] Ca[illegible] Caliburus, habet [illegible] [illegible] 23. [illegible] ominibuſque [illegible] capi[illegible] cem, [illegible] in *Pr*[illegible] ſepulcr[illegible] [illegible] *Virorum*, i. e. in Templo [illegible], [illegible] voce *Lar.*

P[illegible]

α. A[illegible] vide ſuprà. β. *Æ*[illegible] non uſus [illegible], apud Ælian. [illegible] Tertull. *de* [illegible], *c.* 4. [illegible] δ. A[illegible] a genere. [illegible] Ama[illegible], [illegible] oc[illegible] [illegible], al[illegible] [illegible] [illegible] ſuturum cal[illegible] [illegible] Etiam argento non [illegible] *V*[illegible] [illegible] giæ, Arg[illegible] in uſu erant [illegible] ſolei[illegible] Sophites, apud C[illegible] [illegible] bunt Seneca, [illegible] *Bene*[illegible] 2. [illegible] tarchus [illegible] *aurô* [illegible] *palium* [illegible] *da* 2. *c.* 3. *v.* [illegible] ι. Ba[illegible] Rom[illegible] A[illegible] κ. Baxeæ [illegible] erant Philoſophicæ. [illegible] mentum. μ. Campago, Regium [illegible] ν. C[illegible] ceamenta fuêre [illegible] tius, V[illegible] aliqu[illegible] & [illegible] fœmin[illegible] adh[illegible] apud Græcos cum [illegible] fu[illegible] ce[illegible] Rom[illegible] cum Toga. π. Diabat[illegible] m[illegible]. ς. Di- podia, [illegible] vi[illegible]. [illegible] erant ſimiles: à Thracibus inven[illegible]. τ. [illegible], [illegible] ac mu[illegible] tibus conveniebant. υ. Fer[illegible] u[illegible] tamen ex ære volunt, ut vidimus in S[illegible] M[illegible] ferrearum crepidarum ſit mentio, [illegible] ejus fuerint affixæ. φ. Hypch[illegible] erant. [illegible] Hypo- [illegible]mata vulgares. ψ. Iph[illegible] ab Ip[illegible] no- men. ω. Junce[illegible], Ægypti [illegible] αα. Lin[illegible] dieque [illegible] in loc[illegible] Galli *Sab*[illegible] que & Galliciæ, ligneæ ſoleæ [illegible]. ββ. [illegible] [illegible] nes, Antonino Im[illegible] Ægyptus ab Au[illegible] Pon[illegible] [illegible]. γγ. L[illegible] rant, Lat[illegible] que Ro[illegible]. δδ. M[illegible] di- ctæ. εε. Mu[illegible], à R[illegible] Alban[illegible] Romani, T[illegible] ſunt. [illegible] Ægyptiis [illegible] Sa[illegible] Tertull. *Carm. ad S*[illegible]. Pe[illegible] ſtent[illegible], [illegible] ac exuimus col[illegible], Unde [illegible] apud [illegible] pe- dum faſcia [illegible] quam [illegible] [illegible]. [illegible] ru- ſticis familiares erant [illegible] eos in bel[illegible] atque in urbem ad p[illegible] [illegible] po- tius, quam civ[illegible] tri- buit Tertull[illegible] [illegible] cu[illegible] fœminarum gen[illegible] [illegible] ſæ- ca[illegible] 13. *Puto* [illegible] autem pec[illegible] fuiſſe. μμ [illegible] ma- [illegible] ca[illegible] Chodiacæ, [illegible] dictæ. ξξ. Sa[illegible] [illegible], docet H[illegible] in *E*[illegible] *l.* [illegible] apud Marcum, *c.* 6. *v.* 9. [illegible] uſum a D[illegible] permiſſum [illegible]. De [illegible] cum Sandal[illegible] diximus a[illegible]. S[illegible] à gen[illegible] bus ad [illegible] en le[illegible], u[illegible] Sandalia, in ea [illegible] habitu[illegible], calces [illegible] colu[illegible] & [illegible] Mu- lie[illegible] propri[illegible] [illegible] dem. [illegible] Apul[illegible] à S[illegible] [illegible] [illegible] texere [illegible] Co[illegible] a[illegible]rum nempe [illegible], [illegible] totum ſe- [illegible], [illegible] & Melænæ ſocculum [illegible] Su[illegible] 2. [illegible], Propertius, *l.* 2. *El.* 23. *v.* 15. [illegible] Seneca [illegible] *l.* 2. *c.* 1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *l.* 1[illegible] [illegible] merant. [illegible] tra[illegible]. Sed & Antonino Philoſopho attribuuntur, apud Hero- dian.

dina *l.* 5. *c.* 3. ubi ejus exemplum alios multos imitatos eſſe, narrat. V[illegible] quoque hic ſupra u[illegible] d[illegible] [illegible]. Romani calcei, a [illegible] cum Lunatis, c[illegible] [illegible], q[illegible] nempe per lunulam particulam uncinum [illegible] u Salmaſiu[illegible], *N[illegible]* ad [illegible] *Statua* [illegible], & M. *Z*uerius Boxhornius [illegible] tos [illegible] fuiſſe oſtendit. dum Lunulas haſce non in parte ante[illegible] calcei, ſed circa talos potius fuiſſe appoſitas [illegible]. Scaliger tres calceamentorum apud Veteres Romanos [illegible], Mulleos [illegible], Uncinatos calceos [illegible] [illegible] liquit [illegible], i. e. p[illegible] Zanc[illegible] aut T[illegible], calcei [illegible] Im[illegible] [illegible] aut purpureique [illegible] & a[illegible] [illegible] um ulum [illegible] *&* [illegible] *auro* [illegible] & Honorius Augg. *C.* [illegible] *Theod. lib.* 14. *tit.* [illegible] & [illegible] hi[illegible] omnibus vide B. Balduinum, *de* [illegible] *antiqu.* [illegible], Alb. Rubenium, *de Re* [illegible], & ſupra [illegible].

VIRA, vide infra *Vir*[illegible].

VIRA, fluv. N[illegible] manniæ not[illegible], [illegible] *Vire*. Hic oppid. *Viram* non procul [illegible], [illegible] Condate ad Viram cognominatum, ad Viræ & [illegible] cujuſdam confluentem poſitum & caſtrum S. Laudini S. [illegible] præterlapſus, in Oceanum e[illegible]. Ad oſtium ejus Magnum Vadum *le* [illegible] *Vr*, non procul à Catentono, ſitum eſt. Had. Valeſ. *Not. Gall.*

VIRACOCHIN, ſummus Peruanorum Deus, quem al[illegible] à *Pachacamach*, i. e. Creatorem cœli ac terræ, ut & [illegible] *ſapa*, i. e. *Admirabiliſſimo*, vocaverint, memoratur H. Linſchottano, *Hiſt. Ind. Occid. l.* 5 *c.* 3.

VIRAGO, apud Servium, *ad l.* 12. *Æn.* v. 468. *dicitur mulier, quæ viri implet officium, id eſt mulier, quæ viri animum habet, hac anti qui Viras dicebant.* Dea, Heroina. Sic *cruda virago*, apud Papinium Statium, *l.* 11. *Theb.* v. 414. de Minerva. h. e. *belliceſa & pugnarum tractatrix*, vet. Schol. Idem de eadem, *l.* 4. *Sylv.* 5. v. 22.

——— Mea carmina
Regina bellorum virago
Cæſareo peraravit auro.

Uti Ennius, *Annal.* 1.

Corpore Tartarino, prognata palude virago.

Præcipuè vero Dianæ datus hic titulus, ob virile facinus venationis Epigramma vetus, prolatum à Juſto Riccio, *Epiſt.* 42.

Munereq́ te hoc dono Latonæ, ſancta virago,
Cornugeram cepi, virtute & laude potitus,
Exuviis cujus templumque tuum decoravi.

Ovidius pariter, & Seneca, *Hippolyt. Actu* 1. v. 54.

Adeſt en comiti diva Virago,
Cujus certis petitur telis fera &c.

Vide Caſp. Barthium, *Adverſar. Comment. l.* 131. *c.* 3. Imò & Proſerpinæ frequenter admodum, & quidem peculiariter ferè, apud Arnobium, adv. *Gentes*. Sic enim is *l.* 5. *Cum in Siciliæ pratulis purpureos legeret, mundum mulier fleret, & adhuc* Virago, *Proſerpina*. Ubi communiter *Virgo* legitur: à qua ferè ſic licèt *Virago* diſtinguatur, quòd hæc moribus, conformatione, ac filo corporis ad virum propè accedat, quia tamen & MS. favet, & Arnobius in *ſeqq.* idem [illegible] ſæpius, de eadem Proſerpina loquens, & hic retinendum. Infra enim, *in turpiſſimos appetitus Viraginem detis raptam*. Iterum, *Quid Proſerpina, quid Virago, notum eſt*. Iterum, *Quæ Virago jamdudum florum in lectionibus habebatur*. Et prius, *In nemore Ennenſi quondam flores Proſerpina virago legebat* —— *Quid accidit quæſ[illegible], ut ſemen Proſerpina decerritur* &c. Vide Stewechium, *E*[illegible] *ad librum cit. Arnobii*, ubi & Capellæ hæc *Nuptiar. l.* 5. ſubnectit,

Hinc de patre ferunt, ſine matris fœdere natam,
Provida conſilium quod neſcit curæ Matrum,
Conſulaiſque Virûm præſis, hinc dicta Virago.

Aliàs ſuperbam & rebellem mulierem vox notat: unde primæ matris nomen Hebr. *Iſcha*, non bene *viraginem* reddi, ait Rivetus, meliùs *Viram*, quod inſolitum huic ævo verbum, vetus tamen ac probum eſt. Certè, [illegible] ea, quæ diximus, *Querquetulanæ Viræ* ipſo adhuc Varronis ævo dicebantur, quibus ſacellum erat in Eſquilina regione, ad Querquetulanam portam. Vide præfatum Rivetum, *Exer. aut. ad Geneſ. c.* 2. [illegible]. 23. & plura hanc in rem hic paſſim, inprimis in vocibus, *Auſtr, Granadri* &c.

VIRBIUS idem qui & *Hippolytus*, Theſei & Hippolytæ Amazonis fil. qui cùm à Phædrâ [illegible] per calumniam apud patrem delatus eſſet, quod ipſi ſtuprum inferre voluiſſet, patris [illegible] veritus, conſcenſo curru fugam arripuit: cùmque juxta [illegible] littus perveniſſet, incuſſo à Neptuno pavore, equi conſterna[illegible] [illegible]tum habenis Hippolytum [illegible]. Cujus vicem miſerata Diana, Æſculapii ope ad vitam cum revocavit, & in A[illegible] nemore collocatum, pro *Hippolyto*, *Virbium* appellavit, quaſi *bis virum*. Ovid. *l.* 15. *Met.* v. 536.

Tum mihi [illegible] *præſens augerem muneris* [illegible]
Invidiam, [illegible] *obſcuri* [illegible]*;*
Utque [illegible], [illegible] [illegible]*,*
Addidit ætatem [illegible]
Ora [illegible], *Cretæaque diu* [illegible] *habendam*
Tradere, an D[illegible], *Delô, Cnid*[illegible]
Hic po[illegible], [illegible] *quod p*[illegible]
Admonuiſſe, jubet deponere [illegible]
Hippolytus, dixit, nunc idem V[illegible] *eſto*

Hinc [illegible] Latii Româ [illegible] mill. paſſ. Aricinum [illegible].

V[illegible] [illegible] Æ[illegible]pius Hippolytum cu[illegible] Vi[illegible]

[illegible] C[illegible], [illegible] ſpaniæ [illegible] inter Cordubam 48. & [illegible] [illegible] mill. p[illegible]. *A*[illegible]

VIR[illegible] S Gemin[illegible] vex llariorum, è legioni[illegible], Dux, per quem A[illegible] in poteſtate[illegible] redegit Veſpaſianus, Tacit. *l.* 3. *Hiſtor.* [illegible] 48.

VIR[illegible]A, [illegible] Campaniæ apud T[illegible]anum u[illegible] & montem Gallicanum, a [illegible] [illegible] ſun[illegible] a[illegible].

VIR[illegible], apud C[illegible] *de* R[illegible] *l.* 3. v. 266.

——— [illegible] marito
Mo[illegible] *que* oſtentibus *iram*
D[illegible] *maculis* ———

viridis eſt: cujuſmodi macu[illegible] inter animalia quadrupedia ſ[illegible] [illegible] e [illegible] tigrideſu[illegible] canit Oppianus, *Cyneget. l.* 3. Quomodo & pardum alibi [illegible], cujus maculas [illegible] exponunt Rabbini in celebri [illegible] Jerem. *c.* 13. v. 23. de quo Sam. Bochartus, *Hieroz. Parte pr*[illegible] *l.* 3. [illegible]. 7. Vide ſupra, ubi de [illegible] hoc animali, & in[illegible], voce *Virgata*.

VIRETUS Petrus, O[illegible] [illegible], Pariſiis literis incubuit, ubi familiaritate cum Farello contracta à Genevæ poſtea inter primu[illegible] angelii præcones emicuit, A. C. [illegible] Lauſannæ, ubi M[illegible] [illegible] ſocio defungebatur, eo [illegible]. [illegible] Lugdunenſium p[illegible] invitatus, ibidem puriorem doctrinam per [illegible] docuit, Reginæ tandem Navarreæ, matri Henrici M. a [illegible] concionibus, obiit Pali, in Bea[illegible]a. A. C. [illegible]71. [illegible]at. 60. Ejus eloquentia [illegible] clara, quemadmodum [illegible] Calvini & vis vorticordia Far[illegible] [illegible]gium meruêre Bezæ, *in epigramm.* Scr[illegible] varia Latine & [illegible] cè, Melch. Adami, *in vita Theol. exter.* Vide *Petrus*.

VIR[illegible]S Gulielmus, vide *Gulielmus*.

VIRGA, an à *virtute*, an quòd *vim regat*, an à *virendo* ſ dicta, ſymbolum eſt regiæ poteſtatis: Unde in ſymbolica Gentilium Theologia Arr[illegible] tabula ornatur & *Virga*, quod Sol, hûc ſeberuate denotatus, utpote omnium in hoc inferiore mundo rerum moderator, imperium obtineat. Vide Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 21. Et cut [illegible] *Virga ferrea*, quâ Meſſias prædicitur confracturus Gentes, Pſalmo 2. *v.* 9. *Confringes eſtos virgâ ferreâ, ut vas figuli* [illegible] *eos*. Quamque *Sceptrum* vocat idem Pſalmographus, *Pſalmô* 45. *v.* 7. Hinc *Virga* in Rhapſodorum manibus, Plut. *in loco*, quod Reges Principeſque repræſentarent: contrarium tamen ſentiente Jul. C[illegible] Scaligerô, *Poetic. l.* 1. *c.* 15. cùm ait: *Virgæ in manus, à baculo poſiti* [illegible] *à quibus* [illegible] *Poëtas effluxiſſe oſtendimus*. Vide de *Virga* ſeu baculo *Hiſtrionum*, ſupra & *lauri* vel *myrti*, pro lyra, in convi[illegible] Veterum olim circumferri ſolitâ, Salmaſ. *ad* [illegible] p. 868 & aliquid ſupra ſuô locô. Apud Senecam, *ep.* 47. *Virga*, *quâ murmur* [illegible] *compeſcebatur*, videtur fuiſſe in[illegible] Tr[illegible]atchatum in Triclinio, extra quod Actoribus ſeu Diſpenſatoribus continebat, docente Ammianô Marcellinô, *l.* 14. ubi præpoſitos urbanæ familiæ dirigentes comitatum Matronatum prodeuntium, dextris aptatâ *Virga* inſignes recenſet. Similiter, nota eſt *Virga* & arundo Janitoris apud Petronium & Senecam. De *Virgarum* faſciculis unà cum ſecuribus, Magiſtratibus olim Romanis ſolitis prælatis, diximus ſupra in voce *Fasces*. Porrò tum diſciplinæ, tum eloquentiæ ſymbolum *Virga* ſunt, unde caduceus Mercurio tributus, cujuſmodi virgis inſignita plurima Numiſmata, *Paris* inſcriptionem præferunt, & adhuc infrà, ELOQVENTIA. Nec erant, qui *Virgam* auream in hujus manibus, à qua ipſe *Chryſorrapis* dictus eſt, dignitatis & excellentiæ, quæ illum ornant; qui ſcitè & opportunè orationem contexere nôrit, ſignum eſſe contenderunt. Palladi quoque tertius Sapientiæ Deæ, non uno in loco, ab Homero *Virga* accommodatur. Sed & *Virgam* manu tenebant Judices ſacrorum certaminum, ut diſcimus ex Plut. *Pompejô* & *Catone Juniore*, quorum hic cum Antiochiam veniſſet, obviam ipſi venit magna cum comitum turba, pro more receptô. [illegible], *habens coronam & virgam* qui ceterorum dux erat. A[illegible] [illegible] victoribus virga prius, ſeu ramus è palma, quàm corona donabatur, eamque à judicib[illegible] modo d[illegible] accipiebant: quos propterea [illegible] appell[illegible] Ariſtides, *in Rhetor. Orat.* 2. Hanc dein *virga* [illegible] ucbatur [illegible], *exiſtimatum* ſeu *adhortat*[illegible], unde [illegible], [illegible], *complicitur ſolliorum*, & tandem [illegible], qua de re vide Car. Paſchal. *Coronar. l.* 6. *c.* 22. &c. De *Æſculapii Virga* ſeu nodoſo bacillo, vide ſuô locô. De *Virga Aaronis* & *Moyſis* infrà *de Virga* [illegible], inter Poëtarum Virgas maximè ſpectabili, Ariſtidem [illegible] de *Virga* [illegible] plura, apud Caſp. Barthium, *Animadv. in* [illegible] *Papinian.* [illegible]. *Theb.* [illegible] inprimis in *Commentario Magno* [illegible], ubi de poteſtate ejus ac potentia peculiarem tractatum ſatis myſteriodem exhibet, Fortun. item Licetum *de Gemmis Annular. Schem.* 24. *c.* 107. u[illegible] gemmam, in qua caduceus cum duobus gallis Galinacei, eruditè exponit de *Virga Paſtor*[illegible], ſub qua tranſibant armenta & greges quoties numerus illorum ſubducebatur, ſupra voce [illegible] ii. Pa[illegible] de *Virga* [illegible], quam in libertatum vindicationibus adhibebat, [illegible] idem [illegible] *Vindicta*: de *Virga Serpentina Ludimag*[illegible] ſtidem [illegible] *Momae*, it. *Sceptrum* &c. Apud Recentiores, *Virga alba* pacis [illegible] ſymbolum, B[illegible] *LL. Angl.* [illegible]. 13. Vide & infrà *Virga Moyſis*. *Virga* con[illegible] [illegible] tunt, apud Aimonium, *Hiſtor. Francic. l.* 3. *c.* 68. Po[illegible] [illegible] *ad Regem cum virgis conſe*[illegible] *juxta ritum Francorum, ut* [illegible] *non contingeretur*, [illegible] *expoſi*[illegible] [illegible] *reverterentur*. Porrò *Virgam Ferream*, per [illegible] [illegible] *portaret*, poenam blaſphematorum fuiſſe, apud Catalaunos, docere

docet Car. du Freſne. Sed & *Virgam ferream*, argenteis literis ferè inſcriptam, quæ in [illegible] olim Cimeliis ſervabatur, [illegible] ad ſtatuam Caroli M. indicandam Marg[illegible]. Freherus. *Virga [illegible]*, de qua vide ſupra voce *Baculus*, item *Manus juſtitiæ*. *Virga R[illegible]*, h. e. diſtrictus Seneſcalli Hoſpitii Regis Angl. cui in ſignum [illegible] ſtionis commiſſa eſt *Virga*, coram Rege deferenda, ut [illegible] Curopalatæ, qui idem ferè munus obibat apud Imperatores Byzantinos, cujuſque virga χ[illegible] ἀπὸ [illegible] ἐν [illegible] Ἀ[illegible] dicitur [illegible] Silentiario, [illegible] *S. Sophia Part.* 2. [illegible] 126. &c. de [illegible], aliiſque huc pertinentibus, vide [illegible] Auctorem in [illegible], & de *Virga* ſeu *baculo Epiſcopali* Macros quoque Fratres, *Hierolex.* nec non ſuprà aliquid: uti de inveſtitura *per Virgam* vel *Virgulam*, *per Virgam & Pileum*, ſub hoc [illegible], de *Virgis aureis argenteiſque* ante altaria ſuſpendi ſolitis in Eccleſ. Roman. voce [illegible], de divinatione per *Virgas*, voce *Teraph*.

VIRGA, Inveſtitura fit, vel propriè tradendo terram ipſam, ſeu feudum: vel impropriè, tradendo terræ vel feudi nomine, [illegible], haſtam, ſagittam, vide Ingulphum, p. 9[illegible] haſtæ traditione natura eſt conſuetudo, per feſtucam, vel virgam, [illegible] cùm enim veteres Germani ne convenire quidem, niſi armati, ſoliti ſint teſte Tacito, omnia per armorum miniſterium exſequebant: deſiderataque in tradendis feudis nonnunquam haſtâ, pollent, quæ præſto eſſet, virgâ, feſtucâ, ſive baculo, ejus vice uſi ſunt. Regna per gladium, provincias per vexillum à Principe tradi refert Otto, *de geſtis Frider.* 1. *l.* 2. *c.* 5. Adrianus verò IV. Papa, Hibernici Regni inveſtituram annulô tradidit Johanni filio Henrici II. Richardus I. tam enſem, quàm vexillum de Ducatu Normanniæ, accepit ab Archiepiſcopo Rotomagenſi. Zeno Imperator Italiam Theodorico Gothorum Regi ſacri velaminis dono confirmavit, Ricobaldus Ferr. *de Theodorico*. Capillis abſciſſis nonnulli uſi, ſcriptura antiquus mos Ducatus conferendi erat, &c. Nota Romanorum Virga prætoria, quam *Vindictam* appellabant, qua libertatem contulêre: Perſius, *Sat.* 5. *v.* 88.

> *Vindicta, poſtquàm meus a Prætore receſſi,*
> *Cur mihi non liceat, juſſit quodcunque voluntas.*

VIRGA, pro ſupplicio fuit, apud varias Gentes, hodieque & hic ejus uſus perdurat. Infligebantur enim Verbera, vel flagris ſeu flagellis, vel *Virgis* ſeu fuſtibus, unde Flagellatio & Fuſtigatio. inter quæ id diſcriminis fuit, quod *Virgæ* honeſtiores eſſent, flagra ſervis, peregrinis, hoſtibus, ingererentur. Et quidem more Majorum Romanô vetuſtiori capitaliter puniendi, aut virgis ad necem cædebantur, aut priorô cæſi percutiebantur ſecuri, gladio aliove occ[illegible]h, qua de re amplè & doctiſſimè egit Petr. Faber *in Semeſtr. bul*, *l.* 2. *c.* 10. Vide quoque ſuprà ubi de *Supplicio more Majorum*. Sed ita mos hic priſcus demum mutavit, ut non ſolùm civis Romanus, ex Legibus Porcia ac Valeria, nec morti tradi, nec cædi omnino adverſus provocationem ad Populum deberet, ſed tandem, ut nec hoſtis, nec alius verberibus tantùm necaretur. Atqui non Flagellationis ſolum ſed & Fuſtigationis caſtigationem etiam in uſu Romanis fuiſſe, ſolis ex Digeſtis liquet Hiſtoriſque. Vide *l.* 10. & *l.* 4. §. 1. D. *tit. de Incendio, Ruina* &c. Val. Maximum, *l.* 2. *c.* 7. § 4. Jul. Frontinum, *Stratagem. l.* 4. &c. Ita tamen, ut ſervus, quemadmodum dictum, flagellis; Liber fuſtibus ſeu *Virgis* cædendus eſſet, ut non ſemel in Digeſtis docetur, optimeque explicatur a Barn. Briſſonio, *Select. ex Jure Civ. Antiq. l.* 3. *c.* 9. quod tamen, ut fieri in rebus hujuſmodi ſolet, haud perpetuo eôdem ſe habuit modô. Et quidem, ex more, ut videtur, Romano, quô in non cives animadverti volebant more Majorum id eſt, ita, ut capitaliter puniendi primò cæderentur, orta eſt illa DOMINI noſtri flagellatio, a Pilato, Præſide Romano, cum jam crucifixuro, illata: Ut enim pro mortuo habitus flagellaretur, mori Judaico non congruebat, ut vidimus ſuprà, ubi de *Verberibus*. Fuſtigationi autem ſubjici ſolebant, idque ex Reſcriptis ſæpius principalibus, liberi homines tantum, qui tenuiores eſſent, etiam, in cauſa Majeſtatis, ipſi honeſtiores, ut in Baſilica ſeu Jura Cæſarea Græcanica receptum eſt. Generaliter vero ait Calliſtratus, *l.* 28. §. 4. *ff. tit. de Pœn. Omnes, qui fuſtibus cædi prohibentur, eandem habere honoris reverentiam debere, quam Decuriones habent.* In bello, quem militem extra ordinem deprehendit (Scipio, ad Numantiam, diſciplinam militarem corrigens) *vitibus; ſi extraneum, fuſtibus cecidit*, apud Liv. *Epit. l.* 51. Publiô Naſicâ & D. Brutô Conſulib. [illegible] *Matienus*, accuſatus apud Tribunos Pl. quòd exercitum in Hiſpania deſeruiſſet, damnatus *ſub furca diu Virgis cæſus eſt & ſeſtertio nummo veniit*. Fiebat verò id hôc pacto, ut Polybius, *l.* 6. exponit: *Accepta [illegible] Tribunus [illegible] tantùm [illegible] ebat damnatum, quo ubi factum erat, omnes, qui [illegible] rant, [illegible] fuſtibus, plerosque in ipſis caſtris conficiebant [illegible] ſeri, ne ſic quidem ſervari poterant quippe quibus nec [illegible] patriam redire liceret neque a propinquis domum recipi poſſunt.* Infligebaturque hæc pœna Cuſtodibus ſeu Vigilibus, qui teſſeras non reddidiſſent aut dormiviſſent, aut locum vigiliæ deſeruiſſent, item Tergiductoribus & Præfectis alæ, qui negligenter [illegible] as cuſtodierint, aut teſſeras non propoſuerint. [illegible] qui [illegible] ſuſtuliſſet quid, [illegible], nec non [illegible] teſtimonium dixiſſet, aut ſi qui [illegible] ob idem crimen [illegible] &c. Vide Joh. [illegible] *Antiq.* [illegible] 25. & [illegible] Liplium, *de Militia Rom.* [illegible] 5. *c.* 8. [illegible] Fuſtigationis, [illegible] Flagellationis, uſus ſp[illegible], ex [illegible] cauſas aliquot [illegible] & perſonas tenues [illegible], diu [illegible] videtur. Vide J[illegible] *Quæſt.* 70. & ibi Dan. Bajaidum. Certè apud [illegible] veteres adeo [illegible] non habe[illegible] hæc, quin [illegible] criminum nonnullô [illegible] quantum ad famam, ſatis expiâſſet, [illegible] piſſi [illegible] &c. Quin [illegible] vide plura apud Joh. Sel[illegible], *de* [illegible] *Veter. Hebræor.* [illegible] 2. *c.* 13. Juſt. Lipſium, [illegible]. Alios Salm[illegible] ſive *Virgis*, à fuſtibus, utrendum [illegible] & [illegible] quidem graviorem pœnam, utpote & *flagellorum* [illegible], ni nonnunquam, hanc leviorem, illam [illegible], [illegible] tenuer[illegible]ns,

irrogari ſolitam fuiſſe, docet N[illegible] *Lam*[illegible] *A*[illegible] *c.* [illegible] m[illegible] *de* [illegible] *p*[illegible] ——— *aut* [illegible] *ſub* [illegible] ——— [illegible] Vide & ſuprà paſſim, inprimis voce *Verbera*. A[illegible] Martyrum [illegible] memorari & *Virgas* [illegible], [illegible] viſcera & inteſtina adac[illegible], vel quib[illegible] m [illegible] uſque cædebantur, [illegible], item [illegible] tibus Eccleſ. dictos ut [illegible] hoc modo [illegible] Vide [illegible] urbis [illegible].

VIRGA [illegible] eſtibus, [illegible] Scholiaſt. Juvenal[illegible] 8. [illegible] cum paragauda veſtiro [illegible] cum ſemula, q[illegible]. Unde *Virga* [illegible] latumque tranſver[illegible] ti, ſicut [illegible] clav[illegible] va[illegible] m[illegible] quadrat [illegible] aliquid [illegible] ngoere [illegible] eſt [illegible] Veſtis, [illegible] Diodoro qui Gallos [illegible] [illegible] *ſtichas*, geſtare ait. Sic [illegible] Propertio, E[illegible] 6[illegible] *v.* 319. ac Virgilio, Polluci [illegible] [illegible] Virg. [illegible] 8. [illegible] *v.* [illegible].

> *Aurea cæſaries i[illegible], atque aurea v[illegible]*
> *Virgatis lucent ſagulis, tum lactea co[illegible]*
> *Auro innectuntur* [illegible]

Ubi tamen Servius, *Sagula virgata* interpretatur, [illegible] *habebant in virgarum morem deductas vias.* Et bene, addit, *alludit ad* [illegible] *colorem, quô* Virga *purpura dicitur. Virgatis ergo,* [illegible] *purpuratis, quæ ſagula virgata etiam trabeata dicta ſunt.* T[illegible] *in Galienus c.* 6. *Perditâ Galliâ arriſiſſe & dixiſſe perhibetur: Non ſine trabeatis ſagis tuta Reſp. eſt?* Hic enim mavult Ferrarius cum Caſaubono *trabeata ſaga*, ex Diodoro [illegible] interpretari, quem [illegible] *batica* cum aliis ſubſtituere. Ut Togæ namque à tranſverſis purpureis diſcurrentis lineis, ſive trabibus, *Trabeæ* ſunt dictæ: ſic à *Virgis* purpureis trabeata Gallorum ſagula. Turnebus verò, *l.* 2. *c.* 14. ſimpliciter *Virgatum*, [illegible], intelligit, quod virgas quaſdam in longum aut latum variâ ſerie ac colore porrectas haberet, ut in conch[illegible]rum genere *Virgulatæ* ſunt, h. e. [illegible]. Ita Val. Flaccus, *Argon. l.* 2. *v.* 159. Thracum mulieribus *virgatas* veſtes tribuit nec purpureas, inquit ille, intellexit, ſed Barbarorum ritu diſcolores, & velut virgatis ſegmentis contextas:

> *Jam veniet durata gelu, ſed me quoque pulſam*
> *Fama viro, noſtroſque thoros* Virgata tenebit.

Quam ſententiam firmant, quæ de Scaligero ſuprà attulimus, *Virgas* interpretante *Scutulas*, Græc. [illegible]: Erant autem hæc quadra ſimilia retium maculis, quas Græci [illegible] vocant. Nec fortè multum abludunt Saracenorum colorata ſagula, apud Ammian. *l.* 14. Vide Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. Part.* 2. *l.* 3. *c.* 16. & ſuprà voce *Acanthina*. Poſteà verbum latiùs extenſum, ut qu[illegible] maculatorum varietatem exprimeret. Sic *virgatas tigres* Poëtas Latinos dixiſſe, h. e. varias, & Threciſſas mulieres, *virgatas* h. e. v[illegible] in manibus, mentô, totôque corpore compunctas notis [illegible] Salmaſ[illegible], *Not. ad Carinum Vopiſci*, *c.* 20, ubi multa de his [illegible]. Sed de tigribus vocis proprietatem ſervari, docet Bocha[illegible], & quoniam pardi rotundas habent maculas, tigrides verò long[illegible], *virgatas tigres*, longis tæniis varias, interpretatur, *Hier[illegible] Parte prior. l.* 3. *c.* 8. præeunte ipsô Salmaſio *ad* S[illegible] *p.* 210. ubi ait: *Segmenta vo[illegible] maculas tigrium, quia longis du[illegible] bantur erant lineata* --- [illegible] & [illegible] *hujuſmodi oblongas macularum notas* [illegible] *Unde virgata tigres* ---- [illegible] Oppianus. &c.

VIRGA Aaronis, *producens gemmam* [illegible] *& eduxit amygdalas*, miraculô ſic Sacerdotium ejus confirmante Deô, Numer. *c.* 17. *v.* 5. ſ. in cujus rei memoriam *ante teſtimonium* illam reponi voluit. *v.* 10. Sed &, ut mannæ urna, juxta Arcam adſtans, al[illegible] am Chriſti ſpiritualem: ſic *Virga* hæc Sacerdotium ejus præfigurabat. Et quidem uti tum de arida virga [illegible] germinavit, & produxit fructum; ita Chriſtus, tum in nativitate, tum morte, de ſterili trunco efflorit, & Sacerdotium [illegible] habet. In cujus honoris partem [illegible] quoque [illegible] ut de noſtris quoque nodis flos germinet, & [illegible] virgulæ [illegible], Pſalmo 92. *v.* 15. Franc. Burmannus, *Theolog.* [illegible] *Part. prior. l.* 4. *c.* 14. §. 26. Fuiſſe illam ex amygdalo, ut & cæterarum XL. tribuum, ait Cyrillus *in Cat.* [illegible] *Erant, inquiens, omnes virgæ* [illegible] *de more ejus* [illegible]*, quæ ex ea* [illegible] *arbore* [illegible] *gerit enim talis arbor vigilantiæ ſymbolum.* [illegible] [illegible] *quare valde* [illegible] *ea* [illegible] *ac ſceptra Pr*[illegible] [illegible]. Nempe arbor hæc [illegible] Januariô, Martiô verò pomum maturat, Alciatus hinc d[illegible]:

> *Cur properans [illegible] amygdala flore[illegible]*
> *Odi pu[illegible] præcoci[illegible].*

Unde apud Jeremiam [illegible] quoque, ubi ait, *c.* 1. *v.* 11. *Virgam vigilantem ego video*, Theſ[illegible] *virgam amygdalinam* [illegible] & proptereà *ſakea* Hebr. [illegible] hæc [illegible] dicitur. [illegible] *Virga* [illegible] ſignum hic [illegible] & [illegible] &c. quam [illegible] apud [illegible] A[illegible] *& Etr*[illegible] [illegible] *Aaronicam* hanc *Virgam* del[illegible] pa[illegible] perſtringit de fructu vero arboris, [illegible] de Salmaſ. *ad* [illegible] 599. & ſeqq.

VIRGA Moyſis, non minus celebris in Sacris, memoratur

pluræ

pluribus Exodi, *c.* 4. *v.* 2. & *ſeqq.* ubi ejus in ſerpentem converſæ, moxque ſibi iterum redditæ miraculô, Moyſes confirmatus, vocationem divinam, ſuſcepiſſe: *c.* 7. *v.* 12. ac *ſeqq.* ubi eâdem metamorphoſi vocationem ſuam Pharaoni Regi probaviſſe, & *c.* 8. 9. 10. 11. ubi varias eâ morâ plagas Ægyptiis inflixiſſe, legitur. Erat autem ea non niſi baculus ejus viatorius, quem forte manu tenebat, cùm Deus ipſum alloqueretur hac de re, *c.* 4. *cit. v.* 1. ut ſuaviter delirent Magiſtri, qui virgam hanc ex arbore vitæ, in Edenis horto, ab Angelo decerptam fuiſſe, atque ideo vi θαυματουργικῇ polluiſſe, tradunt. Quos ex parte Chriſtianorum illi ſequuntur, qui tam ex hac virga, quàm ex ſudariis ac ſemicinctiis, à Paulo ad ægros delatis, *Actor. c.* 19. *v.* 12. hujuſmodi vires rebus inanimatis Deum indidiſſe, contendunt. Vim infinitam certè miracula requirunt, nec *Virga Moſis* in ſanguinem mutavit aquas, aut ranas produxit, aliaque complura patravit, ſed eâ morâ id præſtitit Deus, quod ſe facturum promiſerat: voluitque hôc pactô ſervorum ſuorum operâ (omnque & per Aaronem quædam hîc geſta) uti, ut ſic auctoritatem illis, tam apud Ægyptios, quàm apud Iſraëlitas, conciliaret. Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 4. *c.* 18. Interim, ne vis illa crederetur ſcipioni indita, ipſe Deus plagarum nonnullas immediatè Ægyptiis immiſit, uti ex *Hiſtoria cit.* liquet. Idem *ibid.* Ægyptii verò tot monſtris territi, ad motum *Virgæ* hujus editis, totum hoc ſimiliter ipſi tribuentes, nec ad miraculorum Auctorem aſſurgentes, ab eo tempore, in quolibet Fanorum ſuorum, virgam ſimilem conſecrâſſe ac collocâſſe leguntur, apud Diodorum, alioſque Scriptores priſcos. Sed & Legatorum ritum, virgam ſeu baculum album, cùm munus ſuum obeunt, gerendi, ſequentibus temporibus inolitum, ex ſacra hacce hiſtoria ortum ſumſiſſe, ſunt qui velint. Quam in rem vide plura apud Burmannum, *Meditation. in Exodum, d. l.*

VIRGÆ Natalitiæ, ultimô hebdomadis primæ die, natis olim infantibus, defigi ſolebant, in ſolo, quæ cum nato adoleſcerent: vel tabellæ fata inſcribebantur. Et quidem populeæ *Virgæ* meminit Meurſius, *Syntagm. de Puerp.* ex Donato, qui ita in vita Virgilii: *Virga*, inquit, *populea more regionis in puerperiis eôdem ſtatim locô depacta ita brevi coaluit, ut multò ante ſatas populos adæquârit: quæ arbor Virgilii ex eo dicta atque conſecrata eſt, ſummâ gravidarum religione, ſuſcipientium ibi & ſolventium vota.* Aliis illæ querciniæ, unde Marianæ, erant &c. à quarum felicitate Fata puerorum metiebantur, veteres atque annoſas reſtituere cogitantes. Atque hunc morem Veteres ſignificare videntur, cùm *Fata ſcribunda advocare* dicerent, ut legimus apud Tertullian. *de Anima c.* 39. Quippe hæc, quæ Fata vocantur, in tabula ſolita erant perſcribi. Scritofinni, non nomina arboribus, ſed ipſos nuper natos appenderunt: quemadmodùm alii Veterum luminibus accenſis in Puerperio Fortunam natorum futuram explorârunt. Vide Thom. Bartholinum, *de Puerperio Veter.* ut & ſuprà, ubi de *Natalibus.*

VIRGAO, Plin. *l.* 3. *c.* 1. *Roda* Joh. Marianæ, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ apud oram Oceani Gaditani, in Vandaliſia, inter fanum Luciferi 4. leuc. & Meneſthei port. 2. leuc. à Cæpione 3.

VIRGARIUS, in Eccleſia Romana Cantor Eccleſiæ: extititque prope Vaticanam Baſilicam Ædes *S. Mariæ Virgariorum*, & *Schola Virgariorum*, de qua vide Macrum, *Hierolex.* ubi *de Schola Virgariorum Porticani.* Qui idem *Virgarium habuiſſe curam præparandi lectum pro Pontifice, ubi terminabat proceſſio ejuſdem Papæ, qui uſus tamen remanſerit præparandi lectum in eo cubiculo, in quo ſuper lectum Pontifex induitur & exuitur paramentis ſacris*, ait você, *Virgarius.*

VIRGATORES, apud Scriptores *Rerum Anglic.* Walſium, Matthæum Paris. A. C. 1249. Auctorem *Fletæ*, *l.* 2. *c.* 1. §. 15. Alios dicuntur, qui Anglis *Servientes ad arma*, quòd *virgas argenteas deauratas*, ante Regem deferre conſueverunt. Alii apud Plautum *Virgatores*, *Aſinar. Actu* 3. *ſc.* 2. *v.* 19. iidem videl. aut parùm diverſi, à lorariis, coërcendis ſervis deſtinati: unde *virgidemia*, & *ulmea virga in ſervulorum tergo luſitantes*, apud eundem *Rud. Actu* 3. *ſc.* 2. *v.* 22. & alibi paſſim, vide Salmaſ. *ad Lamprid. Alexandro Sev. c.* 51. & ſuprà, ubi de ſervili hac caſtigatione.

VIRGEJUM Caſtrum, vulgò *Vergy*, in Burgundiæ Ducatu, diœceſique Æduenſi ſeu Auguſtodunenſi: Guillelmo Brittoni *Vergiacum* dicitur, munitiſſimum olim. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VIRGI, ſeu URCE, orbs Hiſpaniæ Tarraconenſis Epiſcopalis in ora Baſtetanorum litorali, in confinio regni Murcienſis, & Granatenſis. *Vera* vel *Bera Cluſio. Baudrando* fuit oppid. Baſtetanorum, nunc regni Granatæ, in ora maris Mediterranei & Sinus Virgitani, in limite regni Murciæ, 11. leuc. à Carthagine nova in Occaſum, 8. à Charidemo promontor. in Boream, 10. ab Almeria in Ortum. Inde *ſinus Virgitanus*, *Golfo di Cartajena.*

VIRGILIANÆ Sortes, apud Spartian. *in Hadriano*, *c.* 2. *Quum ſolicitus, de Imperatoris erga ſe judicio*, Virgilianas ſortes *conſuleret*,

Quis procul ille autem ramis inſignis olivæ
Sacra ferens? noſco crines, incanaque menta
Regis Romani, primam qui legibus urbem
Fundavit, Curibus parvis & paupere terrâ;
Miſſus in Imperium magnum, cui deinde ſubibit.

Sors excidit, quam alii ex Sibyllinis verſibus ei proveniſſe dixerunt. Et apud Lamprid. *Alexandro Sev. c.* 14. *Ipſe quum parentis hortatu animum à Philoſophia & Muſica ad alias artes traduceret*, Virgilianis Sortibus *hujuſmodi illuſtratus eſt:*

Excudent alii ſpirantia mollius æra &c.
Tu regere Imperiô populos Romane memento.
Hæ tibi erunt artes, pacique imponere morem,
Parcere ſubjectis & debellare ſuperbos.

Vide quoque Treb. Pollionem *in Divo Claudio:* quid ſint, & quô pactô inſtitui ſolitæ, diximus ſuprà, voce *Sortes Virgilianæ.*

P. VIRGILIUS Maro, Mantuanus, Poëtarum Latinorum facilè Princeps. Nomen ejus quod attinet, Calvus, vetus Poeta:

Et vates cui virga dedit memorabile nomen.

Aldus verò Manutius negat hoc proprium Poëtæ nomen fuiſſe: ſed ortum ait ex *Virgilia* familia; omneſque majores ejus *Virgilios* fuiſſe. Βεργίλιος Græcè ſcribitur apud Stephan. in *Μάντυα*. Alii à *virginali* facie, vel modeſtia; unde & *Parthenias* dicebatur. Natus patre figulô, in agro Mantuano, An. 684. Urb. Cond. 177. Olymp. Romam ut pervenit, Auguſto, Mæcenati & Pollioni innotuit: Princeps Poetarum Latinor. meritò dictus. Compoſuit *Eclogas*, ad Theocriti: *Georgica*, ad Heſiodi, & *Æneidem*, ad Homeri imitationem. Duo priora opera, in Mæcenatis & Pollionis, poſterius in Auguſti honorem: in quo 11. annos deſudavit, in proſâ prius illô delineatô. Huic Poemati ut ultimam manum imponeret, monitus ab Auguſto, oſtendit ipſi *libros* 2. 4. & 6. utpote reliquis exactiùs elaboratos; in quibus, ubi mortem Marcelli recitavit, interpellatus eſt Auguſti & Octaviæ lachrymis ſuſpiriiſque. Obiit Brundusii, An. 733. Urb. Cond. occurſurus Auguſto, ex Oriente redeunti. Cadaver ejus Neapoli conditum, cum Epigraphe:

Mantua me genuit, Calabri rapuêre, tenet nunc
Parthenope, cecini paſcua, rura, duces.

Moriturus juſſit Æneida comburi, ſed Auguſtus illam conſervatam, Tuccæ & Vario corrigendam tradidit, qui tamen, ſolùm quod abundabat dementes, nihil addere auſi ſunt. Vide Pier. *in* 4. *Georg.* Nomen cum E. ſcribunt. Cœl. Rhodig. *l.* 7. *c.* 4. Politian. *l.* 5. *ep.* & *Miſcell. c.* 77. Elogia Virgilii pete ex Lud. de la Cerdâ, Scaligero, Voſſio &c. de quo nos alibi plura. *Nic. Lloydius.*

VIRGILIUS, Romanus, Comicus Poëta, ſub Trajano, impenſè commendatus à Plinio. *l.* 6. *Ep.* 21. *ad Canin.* Item Hiſtoricus. Vide *Polydorus Virgilius.*

VIRGINALE Fanum, quod intrare *Virginibus* ſolis conceſſum, memoratur Papinio Statio, *l.* 2. *Theb. v.* 251.

—— *innuptam limine adibant*
Pallada; Munychiis cui non Argiva per urbes
Poſthabita eſt Lariſſa jugis ——

Ubi *Palladis* nomine templum Palladis, in arce Argivorum Lariſſa, indigitat, quod nulli nuptæ aut viduæ ingredi licebat, ſed *Virginibus* tantùm: quæ vittas ſumturæ & matrimonium ſubituræ, ibi manipulum crinium, virginitatis ponendæ indicium, deponebant, ceremoniâ ſolenni; uti Atticæ puellæ ad Iphinoës tumulum, & Deliades in Hecaergæ fano: Veſtales item Romanæ, ad arborem lotou ei rei deſtinatam, facere conſuevêre. Ideo ſequitur, *v.* 253.

—— *hic more parentum*
Iaſides, thalamis ubi caſta adoleſceret ætas,
Virgineas *libare comas, primoſque ſolebant*
Excuſare toros ——

Ibidem hoſtiæ non niſi *virgines* cæſæ. Arnob. *l.* 7. *Quia virgo Tritonia eſt, idcirco ei convenit* virgines *hoſtias immolari.* Unde Statius iterum, *l. eôd. Thebaid. v.* 724. *intemeratas equas* eidem Deæ tribuit, quam in rem vide quæ adnotavit *in Animadverſionibus ſuis Papinianis* Barthius, qui & *de Virginalibus* hujuſmodi *Fanis* prolixè commentatur, in magno *Superſtitionum* opere: ut & ſuprà voce *Megabyzi.* Addo ſaltem, ut *virginibus buculis* honoratam olim virginem Minervam, idem Arnobius *ibid.* ſeu *virginibus vitulis*, paulo infrà dicit; ſimili ſic ritu nupturas *camelis virginibus* ſupplicâſſe, auctorem eſſe Feſtum. *Telluri* contrà *matri ſcrofa inciens immolabatur forda.* Idem *ibid.* Vide & ſuprà *Gravida.* Apud Athenienſes porrò *Virgini* nubere non licebat, εἰ μὴ ἀρκτεύσειε τῇ θεῷ, *niſi ſacra obiiſſet Dianæ.* Quoniam enim ob urſam cicurem, à puellæ, quam irritata proſciderat, fratribus interemptam, peſtis oborta eſſet, conſultô Oraculô, juſſæ ſunt virgines ἀρκτεύεσθαι τῇ θεῷ, *in urſa peremtæ honorem Deæ dicari:* quod menſe Januariô fieri ſolitum, quô *Virgines*, nec decem annis grandiores, nec quinque minores, crocotas indutæ, ſacris hiſce initiatæ fuerint, tradit Libanius, *Orat. de Dianæ laud.* Ut de curſu *Virginum*, in Junonis Templo, apud Elim: de ter novem *Virginum* proceſſione, rebus creperis, apud Romanos; de *Virginum* miniſterio, in Delphicis, aliiſque ſacris, in præſens nil addam, vide hanc in rem aliquid apud Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 13. *c.* 34. plura apud Barthium, ubi ſuprà, & hic paſſim. At contrà fuêre ſacra, à quibus mulieres innuptæ, non minùs ac ſervilio preſſi, vel ære coëmti, arcebantur: inde in ſacrorum apparatu Lictor Romanus prælabator, *Hoſtis victus, mulier virgo exeſto*, ut videre eſt apud Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 14. *c.* 17. Sed & *nobilem Virginem* quotannis in Oraculo Lacedæmonii, peſte divexati, immolaverant olim, donec aquilâ gladium abreptum, ab Helena, quæ forrè mactanda ducebatur, ad juvencam deferente, παρθενοκτονία ceſſavit, teſte Plut. *in Ariſtodemo*: quod Romæ quoque in Valeria Luperca eveniſſe ratione conſimili, Ariſtides prodidit, *Rerum Italic. l.* 19. Vide Cœl. Rhodig. *Antiq. Lect. l.* 13. *c.* 20. Originem moris, ex Hiſtoria Sacra, de filia Jephthæ, non ſine ratione quidam arceſſunt, de qua diximus ſuô locô &c.

VIRGINALIS Zona, caſtitatis ſymbolum: ſicut ejus ſolutio, Sponſalium ac fœcunditatis, fuit. Hanc proin Mariti veteri more, primâ conjugii nocte, ſolvebant, ad ſobolis propagationem, unde *Zonam ſolvere* in Proverbium abiit. Nova namque Nupta dudum zonâ laneâ & innodatâ cingebatur, quam in geniali lecto poſteà Sponſus ſolvebat, teſte Feſtô & Arnobiô *contra Gentes, l.* 3. Ita autem is: *Cingulô nova Nupta pracingebatur, factô ex lana ovis, ut ſicut illa in domum ſublata conjuncta inter ſe ſit: ſic vir ſuus ſecum cinctus vinctuſque eſſet. Hoc Herculaneônodô vinctum Vir ſolvit, ominis gratiâ, ut ſic ipſe felix ſit in ſuſcipiendis liberis, quemadmodùm fuit Hercules, qui ſeptuaginta liberos reliquit. Cinxia Junonis nomen ſanctum habebatur in Nuptiis, quòd initiô conjugii ſolutio erat cinguli, quô nova Nupta erat cincta.* Hic verò, *Unctionibus*, ait, *inquitis ſupereſt Unxia, Cingulorum Cinxia replicationi: Victua & Potua ſanctiſſima, victui potuique procurant. O egregia Numinum & ſingularis poteſtatum interpretatio.* Nempe Zonam hanc à ſponſo, non ſine Virginenſis Deæ aut Junonis Cinxiæ ope, ſolvi crediderunt. Non. Marcellus, cingulum hujuſmodi à *Marito tacito taxim ſolvi* conſueviſſe, tradit. Nonnunquàm, ſive potiùs aliâ in regione, à Pronuba cunctabundæ Virgini laneum hoc cingulum duobus digitis ſolvi atque Dianæ, ob id *Cinxia* cognominatæ, ſacrari fuiſſe ſolitum legimus. Niſi dicamus *Virginem* deſponſatam, duas habuiſſe zonas, quarum exteriorem ſupra tunicam Pronuba ſolveret; interiorem ſupra interulam, in lecto, Maritus. Vide hiſtoriam pulcherrimam, de hujuſmodi *Virginali* Zona Trœzeniarum, apud Pauſaniam, *in Corinth.* Cœl. Rhodig. verò *Antiqq. Lect. l.* 16. *c.* 10. obſervat, à Veteribus zonam hujuſmodi etiam *Mitram* dictam eſſe & ſolvi conſueviſſe primùm parturientibus, longè poſt nuptias, atque Dianæ, hinc Λυσιζώνη dictæ, fuiſſe dicatam. Sed facilè has ſententias conciliat Bartholinus, triplicis Zonæ diſtinctione, ut in ſeqq. videbimus. Idem Rhodig. *Virginalem* Zonam *Taniam* quoque appellatam fuiſſe, ait; unde Tæniapolis apud Eupolin, interprete Athenæô, pro ea quæ diſtrahit zonas. Et certum eſt, vetuſtis temporibus *Virgines* faſciam *Virginalem* perpetuò geſtâſſe, cujus jam Homerum meminiſſe videmus, *Od.* λ. qui mos ad Romanos poſteà manavit, duravitque uſque ad caſum Imperii: Imò hodieque, *utuntur*, ait Vives, *& in Hiſpania Virgines faſciis*, &c. Vide Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 121. *ubi Lucernam Ægyptiorum myſticam eruditè explicat*, ut & infrà, in voce *Zona*.

VIRGINENSIS Dea exiſtimata, quæ adhibebatur in nuptiis à Roman. ut quæ virgini Zonam ſolveret, ut Græcis Lyſizona Diana: inter alia conjugalium Deorum ſimulacra, etiam hujus quoque ferebatur in conclave novæ nuptæ. Vide Auguſtin. *de Civit. Dei, l.* 4. *c.* 11. & *l.* 6. *c.* 9.

VIRGINIA, L. Virginii Centurionis filia, quam ſtupro deſtinatam ab Appio Decemviro pater in medio foro occidere maluit, quàm pati, ut in fœdam ſervitutem abduceretur. Qui mox aſcitis militibus Decemvirorum ſuperbam dominationem oppreſſit, poſt libertatem receptam annô 76. Liv. *l.* 3. *c.* 44. 45. 46. *ſ.* Juvenal. *Sat.* 10. *v.* 294.

——— *Cuperet Rutila Virginia gibbum*
Accipere, atque ſuum Rutila dare. ———

VIRGINIA, Gallis *la Virginie*, regio Americæ Septentrional. à Richardo Grenvilio Anglo detecta, A. C. 1585. ſicque dicta, in honorem Eliſabethæ Angliæ Reginæ. Pars eſt novæ Franciæ latè ſumptæ, ſub Anglis tamen, quibus plures ibi coloniæ, huc privilegiis ampliſſimis conceſſis perductæ, ſub Jacobo M. Britanq. Rege, A. C. 1607. Thuan. *Hiſt. l.* 138. Extenditur ad 150. leuc. à Septentrione in Meridiem ſeu à Novo Belgio ad Floridam, verſùs oram littoralem maris Borealis. Ejus præcipuum oppid. Jacobipolis, *Jameſtowne*, ad Powhatanum fluv. Virginiæ late ſumptæ. Ejus partes ſunt etiam nova Suecia, juxta fluv. Auſtrinum, ſub Suecis, & novum Belgium, *le nouveau Paiſbas*, aliàs ſub Belgis, nunc ſub Anglis, ea quo tota provinc. occupata fuit ab illis, quibus & pace Bredanâ A. C. 1667. remanſit. Ejus coloniæ præcipua Amſterodamum novum ſeu Manhatum, & arx Arauſicana. Incolæ idololatræ plerumque, edones ingentes, ſub Wevoanis, dominis ſuis.

VIRGINITAS, apud pleraſque olim Gentes magno fuit in pretio: Unde quum legem Papiam Poppæam ſanciret Auguſtus, quâ Maritis præmia, cœlibibus pœnæ conſtituebantur, non ſolùm ab ea *Virgines* excepit *Veſtales*; ſed etiam honorem illis eundem, quem Matribus, haberi voluit. Apud Græcos quoque non niſi per *Virginem* Oracula fundebantur: Talis enim Delphis Pythia antiquis temporibus fuit, donec eâ ab Echecrate, Theſſalo violatâ, ſeniores fœminæ, annorum ſaltem quinquaginta, ſuffectæ ſunt, quæ tamen & ipſæ *Virginali* habitu, in memoriam veteris vaticinandi moris, uti tenebantur, Diodor. Sic. *l.* 16. *c.* 6. Ipſum verò Dei Populum non adeò παρθενίαν ἀσκοῦντα, neque propoſitum *Virginitatis* ſervandæ notum habuiſſe, ſcimus; ut contrà, ſi qua perpetuò maneret *Virgo*, probro id illi verteretur & genus quoddam maledictionis cenſeretur: Quemadmodùm &, cùm in Oreſte Euripidis, impura Helena Electram compellans, *Virginem diuturnam* appellat, *v.* 72.

Παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος Ἠλέκτρα χρόνου.
Electra, Virgo qua manes jam perdiu:

contumeliæ causâ ſic illam eſſe locutam, Veteres obſervant. Hacque in re differentiam inter veterem Populum ac novum ſæpe adnotant Patres & cauſas illius explicant. Neque tamen laudandum, quod paſſim fieri hodie videmus, ut pars Mundi non pœnitenda votum *Virginitatis* ſuſcipiat magis, quàm præſtet, Veſtalium veterum more fruſtra ſe defendentes: Romæ enim Veſtales erant ſaltem ſex numerô, quæ, virginitatem vel ſolâ ſuſpicione violâſſent, graviſſimis ſuppliciis, ſine ulla miſericordia, afficiebantur, vivæque defodiebantur, uti ſuprà dictum. Auguſtus quoque, paganus licèt Princeps, neque meliori ullâ luce illuſtratus, neceſſitatem ſuis lege illâ impoſuit, vel caſtè vivendi, vel nuptias ſectandi, *ſi*, inquiens, *carere ſemper Uxoribus volueritis, ſicut Sacerdotes Veſtales carent viris: ergo & iiſdem, quibus illæ pœnis, & ipſi afficiemini, ſi flagitium aliquod admiſeritis.* Nec favet ritui præfato, quod de *Virginibus* ἐγκλείστοις, *recluſis* ſeu *concluſis*, legimus Maccab. *l.* 2. *c.* 3. *v.* 19. ubi, tumultu ingenti Hieroſolymis obortô, quòd Heliodorus Urbem ingreſſus eſſet, ad Templi theſauros inde rapiendos, de Virginibus Auctor libri ait: *Αἱ δὲ κατάκλειστοι τῶν παρθένων, αἱ μὲν συνέτρεχον ἐπὶ τοὺς πυλῶνας, αἱ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη, τινὲς δὲ διὰ τῶν θυρίδων διέκυπτον, Virginum, qua erant concluſa, alia ad veſtibula, & portas concurrebant; alia ad parietes, quadam per feneſtras exertô collô proſpectabant.* Loquitur enim is ibi de omnibus totius Urbis puellis honeſtioris loci, quæ educabantur in domibus Parentum & propriis ſibi cubiculis, neque prodire foràs ſinebantur. Doctè Gloſſæ ordinariæ Auctor, *Virgines qua concluſa erant*, i. e. *de domibus Parentum non exibant, ratione verecundia ac pudicitia Virginalis; tamen in illa turbatione exibant, prater morem ſolitum, currentes ad Oniam.* Adeoque Virgines hæ κατάκλειστοι non erant Religionis causâ recluſæ, ſed honeſtiorum id Virginum perpetuum eſt epithetum. Olim enim apud Hebræos, Græcos pleroſque & Romanos, Virgines domi continebantur in propriis œcis, quos Græci appellârunt Παρθενῶνας, i. e. *cellas Virginales*, eratque ea pars Gynæconitidis. Ideirco & apud Græcos Poëtas Virgines κατακλείστας appellari videmus. Apud Hephæſtionem, extat hoc Lyrici Poëtæ fragmentum,

Ἡ παῖς ἁ κατάκλειστος.
Τὴν οἱ φασὶ τεκόντες.
Ἐμμαίως ὀαριστμὰς
Ἔχειν ἴσον ὀλέθρῳ

Ad quem morem fortè alluſit Auctor Sapientiæ Syracidis, cùm *c.* 42. *v.* 10. ait, θυγάτηρ πατρὶ ἀπόκρυφος ἀγρυπνία, *Filia eſt Patri ſuo cauſa occulta vigilandi.* Sed magis ad rem facit, quòd *Virginem* Hebræi appellant עלמה, quaſi dicas *abſconditam*, κατάκλειστον. Unde Hieronymus *in Quaſt. Hebr. Alma*, inquit, *quod interpretatur, abſcondita*, i. e. *Virgo nimiâ diligentiâ cuſtodita.* Vide quæ de hoc inſtituto pluribus ſcribit Philo, *lib. de Legibus.* Hinc & Auctor incertus Tragœdiæ, *Chriſtus Patiens*, B. Virginem rationem vitæ ſuæ explicantem introducens, ita illam loqui facit:

Πρῶτον μὲν εἴ γε κἂν προσῇ, κἂν μὴ προσῇ,
Ψόγος γυναιξὶν, αὐτὸ τοῦτ᾽ ἐφέλκεται
Κακῶς ἀκούειν, εἴ τις οὐκ ἔνδον μένει.
Οὕτω πόθον παρεῖσ᾽ ἔμιμνον ἐν δόμοις
Εἴσω μελάθρων.

Ubi, *domi ſe manſitâſſe*, ait, *ne malè audiret, more illarum, qua foràs prodire amant.* Contrà ſcortum aliquot locis in Targumim appellatur נפקת בוא *exiens foràs.* Facit & huc, quòd apud Græcos Scriptores θαλαμευόμεναι quoque Virgines vocantur, quod idem eſt cum voce κατάκλειστοι, in thalamis enim concluſæ educabantur. Chryſoſtomus, *Homil.* 1. de Anna Samuelis matre: Τῶν θαλαμευομένων παρθένων μᾶλλον ἡμῶν οἱ νῦν φυλαττόμεθα. Notuſque eſt verſus Euripidis *in Oreſte*, *v.* 108.

Εἰς ὄχλον ἕρπειν παρθένοισιν οὐ καλόν.
Foràs puella ut prodeant, parum decet.

Apud ſolos Corinthios vocabulum κατάκλειστος aliò ſenſu uſurpatum fuit, ſi vera Heſychii obſervatio: Κατάκλειστοι ἐν Κορίνθῳ ἑταῖραί τινες. quod de Hierodulis Veneris interpretatur Caſaubonus, ex illis, quæ tradit Strabo. Quemadmodùm verò *Virgines* ſuas incluſas domi ſervabant Veteres; ſic etiam Matronas illas laudabant, quæ pedem domô rarò efferrent. Græci οἰκουρίους & οἰκουρίδας, Latini *Caſarias* dicere &c. Vide plura hanc in rem apud Iſaac. Caſaubon. *Exercit. contra Baron.* 1. §. 23. alibique paſſim, & ſuprà, ubi nos de Græcorum *Oecuria*; uti de exploratione *Virginitatis* Gentilibus olim uſitatâ, ſuprà ubi de *Pinea corona*: it. voce *Sentes*, ubi de gagate lapide, *Taurus*, de Ebionitis, *Virginitatem* rejicientibus, *ſuò locô.*

VIRGINIUS, vide *Lucius*; it. *Opiter*. It. *Publius* & *Rufus*.

VIRGINIUS Tricoſtus. *Virginius* Cælimontanus, vide *Titus*. It. *Lucius*.

VIRGINIUS Rutilius, vide *Proculus*.

VIRGITANUS Sinus, melius à Virgi; *Golfo di Cartajena*, inter Scombrariam promontor. apud Carthaginem & Charidemum promontor. Bæticæ.

VIRGIUM, & VORAGIUM Latinis dicitur Liguriæ oppid. quod vulgò *Voraigne* vocari, auctores ſunt *Blond.* & *Leander*.

VIRGO, Græcè Παρθένος, inter Minervæ cognomina, apud Athenienſes, uti vidimus ſuprà ubi de *Nuptiis*. Sed & Seſti *Jovis & Virginis* Heroum Plinio memoratur, *l.* 10. *c.* 4. *Eſt percelebris apud Seſton urbem aquila gloria: educatam à virgine retuliſſe gratiam, aves primò, mox deinde venatus aggerentem. Defuncta poſtremò in rogum accenſum ejus injeciſſe ſeſe & ſimul conflagrâſſe. Quam ob cauſam incola, quod vocant Heroum, in eo loco fecêre, appellatum Jovis & Virginis, quoniam illi Deo ales aſcribitur.* Ubi quid *Heroum*, fusè exponit Cœl. Rhodig. *l.* 17. *c.* 18. Vide & ſuprà aliquid.

VIRGO, inter ſidera & ſigna Zodiaci XII. relata, ex vulgari ſententia, Aſtræa fuit ſeu Juſtitia, vel Æquitas. Hinc Aratus,

——— Καὶ

——— ——— Καὶ ἑ Δίκην καλέεσι,
——— ——— *Et Juſtitiam vocitàrunt.*

Illa namque, hominibus ab æquitate declinantibus, ad Superos tranſiiſſe credita eſt, ut Nigidius docet, apud Germanici Interpretem. At continuò antè legas ibid. *Nonnulli eam eſſe Cererem, eò quòd ſpicas teneat; alii Atergatin; quidam verò Fortunam pro eo, quòd ſine capite Aſtris infertur.* Similiter Hyginus in hoc Signo, c. 55. *Poëtici Aſtronom. Sed hanc alii Fortunam, alii Cererem dixerunt. Et hoc magis non convenit inter eos, quòd caput ejus nimiùm obſcurum videtur.* Feſtus Avienus *in Arati Phænomenis*:

Aut Peluſiaci magis & Dea literis Iſis,
Digna thori conſors, & cura latrantis Anubis:
Seu tu diva Ceres.

Sed nil attinebat, pro diverſis afferre opinionibus, quòd aliis ſit Iſis, aliis Ceres. Nam quæ *Iſis Ægyptiis*, ea *Ceres* Romanis. Eſſe verò Cererem potiùs, quàm Fortunam, eò comprobatur, quòd ſpicam manu teneat; ut mox ſubjicit Avienus:

——— *Sic nam ſibi fragrat ariſta*
Et ſeu Siriacô torretur ſpica calore,
Protentata manu &c.

Nec abludit, quòd quibuſdam Atergatis fuerit credita, namque eandem Atergatim cum Cerere eſſe, oſtendit Voſſius, *de Idolol. l. 2. c. 55.* Aliis autem *Virgo* non Juſtitia aut Ceres eſt, ſed Concordia vel Pax. Pro Cerere eſt *Virginis* imago in veteri Veneta Hygini editione expreſſa, ubi ſpicas manu tenet. Sed pro Concordia aut Pace, eſt illa veteris MS. à Commelino in Hygino ſuo, item ab H. Grotio *in Arateis Germanici*, efformata, manu dextrâ olivam, ſiniſtrâ caduceum tenens. Concordiam verò & Pacem inter Numina fuiſſe habitam, ſatis conſtat: Namque Concordiæ templum fuit in Capitolio, juxta ædem Junonis Monetæ; Pax verò templum habuit Foro proximum, quod Cæſar quidem Claudius exorſus eſt, Veſpaſianus verò abſolvit. Vide iterum Voſſ. de *Idolol. l. eâd. c.* 36. Hiſtoriam ſi reſpicimus, *Virgo* hæc Erigone fuit; cujus Pater Icarius (qui tempore Amphictyonis Athenienſium Regis vel potiùs Erichthonii, ob quadrigarum inventum, inter ſidera relati *Heniochique* ſeu *Auriga* dicti, floruit) cùm à Libero vini faciendi modum edoctus, à ruſticis venenum ab eo ſibi propinatum ratis occiſus eſſet; filia, luctûs impatiens, laqueô vitam finivit, atque ob hanc in Patrem pietatem in cœleſte *Virginis* ſignum converſa credita eſt, ut inter alios refert Hyginus, *Fab.* 216. apud Eundem, *de orig. & progr. Idolol. l. 1. c.* 13. Vide quoque in voce *Erigone.* Inter deſiderata Seldeni, *de Synedriis Veter. Hebræor. l. 3. c. 16. §. eſt 9.* cujus argumentum: *Commentum Orientalium vetuſtiſſimum de Virginis, velut in Ebræorum terra, cibantis Puerum, cui nomen Jeſu imagine inviſibili, in primo ſigni* Virginis *Decane ſemper aſcendente. Albumaſaris Mahumedani & R. Abenezra Judæi, ea de re, è Perſarum aliorumque ſcitis antiquiſſimis traditiones. Numina tria Barbarica cum ſigno illo coorientia. Etiam in Chriſtianiſmo veteri, perſuaſio habita de Virgine Deipara, in ſignô Virginis, denotata.* Item §. 10. *De codice ſub titulo de Vetula P. Ovidio Naſoni per ridiculam Chriſtiani alicujus, ante ſecula aliquot, ſive ignorantiam, ſive impoſturam tributo, in quo paraphraſis metrica, ſed miſerrima, diſciplinæ illius Albumaſariana, de primo Virginis Decano exoriente.* Qua de re & tres §. ſeqq. quos vide.

VIRGO, nondum deſponſata, quantâ ſolicitudine olim cuſtodiri ſolita fuerit à Parentibus, ſuprà diximus, ubi de *Occuria*, item *Virginitate.* Eodem facit, quòd illis, ut & Matronis, Eunuchi cuſtodes comiteſque additi leguntur, qui ideò quibuſdam videntur dicti, quod tutiùs poſſent τὴν εὐνὴν ἔχειν καὶ φυλάττειν, *cubile obſervare ac cuſtodire.* Ita autem ſervabantur, ut nec aſpicerent viros ad juſtam uſque & jam penè conſponſam ætatem. Unde Statius, *l. 1. Theb. v.* 536.

——— *Nova deinde pudori*
Viſa virùm facies ———

Eminùs tamen è turribus hoſtiles copias contemplari, receptus mos fuit. Ovid. *l. 8. Met. v.* 14. 17. 19.

Regia turris erat, vocalibus addita muris,
Sæpe illuc ſolita eſt aſcendere filia Niſi,
Tunc cùm pax eſſet: Bellô quoque ſæpe ſolebat
Spectare ex illa rigidi certamina Martis.

Cujuſmodi ſpeculationes ex Homero notiſſimæ, vide Barthium, *Animadverſ. Papin. ad l. 7. Theb. v.* 54.

Nondum hoſtis circa, trepido tamen agmine matres
Conſcendunt muros ———

Cœterùm,

——— *ſervabat nata Penates,*

Idem Poëta, ubi vide iterum *de Virginibus data cura ſervandarum ædium*, Barthium modò dictum. Etiam veſtitus congruebat; namque ſtolâ, quæ ad imos uſque pedes demiſſa, velôque cùm in publicum prodirent, illæ apud Veteres uſæ. Unde Plut. *in Lycurgo*, attentiorem à Numa, quàm ab illo, circa *Virgines*, curam adhibitam fuiſſe, ait; cùm Lycurgi inſtitutione *Virgines* nudis femoribus incedentes, locum ſermonibus Poëtarum præbuerint, qui eas Φαινομηρίδας propterea appellàrunt: Non enim Virginalis tunicæ alas ab inferiore parte conſutas eſſe voluit, quæ proin apertæ totum femur ſimul in inceſſu nudabant. Erant interim ita longi fluenteſque hi pepli, ut euntes oras manuum alterâ attollere cogerentur (qualem Medeam deſcribit Apollonius Rhodius, *l. 4. v.* 45.) zonâ ad ventrem, fibulâ ad humeros ſuccinctæ, colore candidô, de quo iterum videndus Barthius, *ad l. 2. Theb. v.* 230. ubi *habitum verendum* hunc vocat Papinius. Sed quid de Lycurgo mirum, cùm teneriorem hunc ſexum, omni etiam habitu poſitô, in Gymnaſiis exerceri voluerit; ut ex illis Propertii, *l. 3. Eleg.* 13. *v.* 1. clarè elucet,

Multa tuæ, Sparta, miramur jura palæſtræ,
Sed mage Virginei tot bona Gymnaſii.
Quòd non infames exercet corpore ludos,
Inter luctantes nuda puella viros:
Cùm pila veloces fallit per brachia jactus,
Increpat & verſi clavis adunca trochi:
Pulverulentaque ad extremas ſtat fœmina metas
Et patitur durô vulnera pancratiô.
Nunc ligat ad caſtum gaudentia brachia loris,
Miſſile nunc diſci pondus in orbe rotat.
Gyrum pulſat equis, niveum latus enſe revincit,
Virgineumque cavô protegit ære caput.

Vide quæ de *Virginibus* ſimilia habet Xenophon, *de Rep. Laced.* Plut. *in Lycurgo*, vetus Poëta, apud Ciceronem, *Tuſcul. l.* 2. Claudianus *de Manlii Conſul.* &c. Hinc &, contra aliarum Gentium morem, *Virgines* Lacænas, intectâ facie, mulieres opertâ, in publicum prodiiſſe, Clem. Alexandrinus docet, *Pædagog. l. 2. c.* 10. additâ ratione, quòd hæ Maritum jam nactæ cui ſoli placere deberent, faciem meritò tegerent extra domum & viri conſpectum: illæ, faciem oſtentando, Maritos captarent. Præter Stolam, pallium quoque ſive Pallam geſtàrunt; ſicut & Matronæ, à quibus in hoc diſtinguebantur, quòd Matronæ *ſertis crinibus*, i. e. *crinium ſertis*, ornarentur; quod nec Libertinis licebat: cui dein novum diſcrimen à Senatu adjectum, ſcil. Vittæ ſive faſciolæ, quibus & ſtolâ ſemper, præcipuè à Poëtis, Matronæ denotantur. Vide Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. l. 3. c.* 17. Interim & *Virginum* nondum nuptarum fuiſſe vittas, docet illud Val. Flacci, *Argonaut. l. 8. v. 6. Ultima Virgineis tum flens dedit oſcula vittis.* De *Virginum* Inauribus, vide Caſp. Bartholinum, *l. de Inaurib. Veter.* de aliis circa veſtitum obſervandis, Rubenium *de Re Veſtiaria*, Anſelm. Solerium *de Pileo*, Alios. Capillos quod attinet, cirratæ illæ erant, & crinem in vertice concumulatum & colligatum gerebant, abſque ulla ἀναμπύκου, ſicque à mulieribus diſtinguebantur, Tertull. *de Virgin. veland.* antiquitus verò coma illis ſoluta ac libera fuit, ut ex priſcis monumentis paſſim liquet. Unde de Venere Virg. *l. 1. Æn. v.* 323. — *dederatque comam diffundere ventis.* At coma coacta coronataque, argumentum habebatur vel inſtantis vel jam præſentis lætitiæ conjugalis. Claudian. *de Raptu Proſerpinæ, l. 2. v.* 149.

——— *libertatemque comarum*
Injecta voluit tandem frænare corona.

Erant autem *Virginum* coronæ, oleaginæ inprimis, quod hæc arbor Palladi ſacra: aliquando è pinu, quæ virginitatis ſymbolum fuit, uti docet Dianæ ſacerdos, apud Achill. Tatium, *l.* 8. ex fœniculo quoque, & populo, ſed hæ non niſi in choreis intemperantioribus, qua de re vide Car. Paſchal. *Coronar. l. 2. c.* 15. Priùs tamen, quàm frænarent hôc pactô comam, de crinibus aliquid Minervæ ponebant, vel matribus relinquebant, quo de ritu fusè Barthius, *ad l. 2. Theb. v.* 255. pupas etiam Veneri ſacrificabant, quo de ritu vide ſuprà in *Poppæa.* Porrò cuiquam temerè oſculum dare aut accipere, illis non licebat: Ne Sponſo quidem, niſi ſemel tantùm, Sponſaliorum confirmandorum cauſâ. Quô factum, ut, quæ præbuerat oſculum, eſſet quaſi Uxor, vel plus quàm Sponſa, uxorque aut maritus oſculô tantùm putaretur, Quintilian. *Declam.* 370. quod tamen Cujacius de oſculi ſpecie, quæ *ſuavium* dicta eſt, intellectum ſolùm vult: Verùm hac de re paulo latiùs diximus, ubi de *Oſculis.* Et hinc, cùm ad Maritum deducenda erat, è gremio Matris vi ſimulatâ abripi *Virgo* ſolebat, neque ipſa limen Mariti calcabat, quaſi ſponte ingreſſura, ſed à Pronubis ſublata intrò portabatur, ut videre eſt apud Roſin. *Antiqq. Rom. l. 5. c.* 37. & ſuprà *paſſim.* Sed nec ipſi *Virgini*, cui vellet, nubere licebat, verùm deſponſanda erat, ex *Lege.* Et quidem apud Athenienſes, Pater filiæ eam deſpondebat: deſpondebat quoque frater Germanus, ſi Pater non eſſet; neutrô horum ſuperſtite, Avus Paternus &c. qua de re vide ſuprà, ubi de *Nuptiis.* Addam hic ſaltem, quæ apud Hebræos, circa *Virgines* deſponſandas, erant in uſu. Et quidem, puella uſque ad annum 12. diemque inſuper unicum, קטנה *Minor*, ab iis nuncupabatur, niſi manifeſta præproperæ pubertatis ſigna nomen juvenculæ, נערה, fortè anticipâſſent. Per ſex, qui ſequuntur, menſes, נערה ſeu *Juvencula*, dicta eſt. & pro גדולה ſeu *annis majore*, habita. Dein בוגרת ſeu *pubertatis* erat *plena.* Erant autem minores puellæ in poteſtate patria, non omnino ſua; uti etiam Juvenculæ, ab ipſis Natalibus, uſque ad plenam libertatem, tametſi minor per ſex poſtremos menſes non eſſet: quod petunt ex Deuteron. *c.* 22. *v.* 16. *Filiam meam huic viro dedi in Uxorem.* Et quidquid bonorum filiæ, ante plenam pubertatem & perfectas nuptias advenerat, Patri cedebat; neque infra hanc ætatem Sponſalia aliter, ſive nummulô, ſive libellô, fiebant, atque ex paterno duntaxat conſenſu conventioneque. Formula erat hæc, *Ecce filia tua N. ſit Sponſa mihi hoc nummulô.* Aut, *Filiam tuam N. mihi hoc nummulô ſpondes?* Cui Pater, *Deſpondeo eam tibi*; aut, *Do eam tibi.* Exactâ verò pubertate plenâ, deſiit poteſtas patria ſuaque incipiebat; à quo tempore ipſa *Virgo* ritè contrahebat: idque per Internuntium, ſive Proxenetam, quem שליח ſeu *Apoſtolum* dixêre. Auſpicabantur autem, ex more veteri, uti res alias, ita etiam Sponſalia contrahenda à ſacra benedictione, quæ Sponſalibus propria hæc erat:

Benedictus ſis Domine Deus Rex Mundi; qui ſanctificavit nos præceptis ſuis & inceſtu nobis interdixit, atque ut à ſponſis abſtineremus voluit, ſed Uxores tam thalamò, quàm Sponſalibus conjunctas, nobis permiſit. Benedictus, qui ſanctificavit populum ſuum Iſraël, per thalamum & Sponſalia. Fiebatque ritus hic adhibitò vini, alteriusve potus, qui in uſu, poculò; de quo, peractâ benedictione, Sponſi guſtabant. Peractis Sponſalibus, præſtituta erant tempora moræ, quâ ante deductionem uti licuit: Neque minor deſponſata, niſi tam ipſa quàm Pater, adſentiret, deduci à Sponſo poterat, ante duodecimum Annum, ſeu antequàm נערה ſeu *Juvencula* facta fuiſſet. Etiam poſteà roganda erat, ut libenter deduceretur, atque per menſes 12. à die, quò rogabatur, putandos, pro arbitratu ſuo, deductioni ac Nuptiis ritè ſatis obſtare poterat, idque ut interim ſe futuro conjugio *perornaret aptaretque*. Hôc moræ tempore, pacta Dotalia inibantur, & dos *Virgini* Sponſæ conſtituebatur à Sponſo, ut ferè ἀντίφερνα ſeu Donatio propter nuptias, jure Cæſareô adhiberi ſolita, neque ea minor 50. ſiclis ſeu 200. Zuzis: in Sacerdotali autem genere illa duplicabatur. Vide ſuprà, ubi de *Dote*. Dotalis autem Syngrapha hunc ferè in modum concipiebatur: *Die N. menſis N. annò juxta calculum nobis in uſu* &c. *ad fluvium N. N. filius N. dixit N. filia N. Virgini. Sponſa ſis mihi in Uxorem, juxta inſtitutum Moſis & Iſraëlitarum. Et ego, Deô volente, colam, honorabo, ſuſtentabo, alamque & veſtiam te juxta morem maritorum Judæorum, qui honorant, ſuſtentant, cibant, alunt, veſtiuntque Uxores ſuas, ut decet. Do etiam tibi, ut Virginitatis tuæ dotem, argentum* 200. *Zuzorum. id eſt,* 25. *Zuzos argenteos, qui tibi ex Lege competunt; præſtiturus etiam tibi alimenta tua, veſtimenta tua, & quæ tibi ſufficiant & concubitum tecum; juxta morem univerſæ terræ. Aſſenſum item præbuit illa N. ut eſſet illi N. in Uxorem. Voluit etiam & adjecit ille illi, in principalis dotis incrementum, ſummam N. Et bona, quæ attulit ipſa Sponſa* (Niduna vocant, quod idem cum dote in jure Cæſar.) *æſtimantur ſummâ N. Totum autem Sponſo hinc acceptum, in ejus poſſeſſionem tranſit & illius fit poteſtatis, atque ut creditum ex ejuſce fide pendet. Et ſic nobis dixit Sponſus ille N. In me recipio præſtare, in me recipio præſtationem totius ipſius dotis, etiam bonorum, quæ ſecum ipſa Sponſa jam attulerit aut poſtmodùm ſibi acquiſiverit, item & Dotis incrementi conditionumque qualiumcunque ad dotem attinentium, nec in me ſolùm, ſed etiam in hæredes meos, qui mihi ſucceſſerint & in omnem ſubſtantiam meam pretioſiorem, poſſeſſionem, poſſeſſioneſque qualeſcunque ſub cœlo quæ ſive nunc mihi ſunt, ſive impoſterum fuerint,* &c. Dote ſic conſtitutâ, moræque tempore ad finem perductô, deductio fiebat: Sed nec pridie Sabbati aut poſtridie, neque ipſô Sabbatô, aut aliô die feſtô; quin nec intermediis ſive Paſchatis ſive Scenopegiæ diebus: nempe 5. qui inter Paſcha & ſequentem ſeptimum, & ſex, qui inter Scenopegiam & octavam, habebantur. Namque epulum à Sponſu, ubi *Virgo* erat Sponſa, per dies à deductione minimùm ſeptem, lætè lauteque celebrandum erat, cujus manifeſta in Euang. veſtigia ſunt, ubi & Architriclini, qui epulis præerat, mentio, Johann. *c.* 2. *v.* 9. [illegible]in ne epulari apparatu fortè violaretur Feſtum, dies illos eximi placuit. Solennis verò *Virginis* deductioni quarta feria erat, ſeu Mercurii dies, quemadmodum Viduæ ac Vitiatæ deductioni quinta ſeu Jovis maximè idonea habita eſt, cujus ritus rationem exponit Seldenus, *Uxor. Ebraic. l.* 2. *c.* 11. Sed nec deductio ſuâ benedictione carebat: quæ vel in domo, ubi epularis illa lætitia & thalamus, in quem Sponſa deducenda; vel in alio quovis loco, ex more huic rei præſtituto, adhibebatur; nec ſine præeunte iterum vini poculo, ejuſque benedictione. Decem autem ad minimum, iique majores ætate atque ingenui benedictioni huic adeſſe tenebantur, cujus hæc formula: *Benedictus ſis Domine Deus noſter, Rex Mundi, qui univerſa creavit in gloriam ſuam. Benedictus ſis Domine Deus noſter, Rex mundi, Creator hominis. Benedictus ſis Domine Deus noſter, qui creavit hominem ad ſimilitudinem ſuam & ad ſimilitudinem imaginis Archetypi ſui, & præparavit ei ex ſe ipſo ſtructuram.* (fœminam) *Benedictus ſis Domine Deus noſter, Creator hominis; gaudendo gaudebit, & exultabit ſterilis colligendo liberos ſuos in ſinum ſuum in lætitia. Benedictus ſis Domine Deus noſter, qui lætari facis Sion in liberis ſuis. Lætando lætari fac par hoc amatum, juxta lætitiam à te donatam creaturæ tuæ, in horto Eden, ab antiquo. Benedictus ſis Domine Deus noſter, qui lætari facis Sponſum & Sponſam. Benedictus ſis Domine Deus noſter Rex Mundi, qui creavit gaudium & lætitiam Sponſo & Sponſæ exultationem, cantum, hilaritatem, jubilationem, amorem, fraternitatem, pacem & amicitiam. Confeſtim Domine Deus noſter, audiatur in Urbibus Judææ & in plateis Jeruſalem vox gaudii & lætitiæ. vox Sponſi & Sponſæ, vox affectus mutui Sponſorum ex thalamo ſuo & pueri è choro modulationis ſuæ. Benedictus ſis Domine Deus noſter, qui lætari facis Sponſum cum Sponſa.* Præibatque hanc benedictionem, vel maximus natu ex illis decem præfatis teſtibus, vel digniſſimus. Sequebatur dein deductio in thalamum, quam בגיכה לחופה *Introductionem in Chuppam*, i. e. *in thalamum nuptialem* appellabant, indeque Sponſa omnimodâ ratione perfecta Uxor regulariter habebatur. Fiebat autem id primô Nuptialis convivii die, omnibuſque conviviis futuris Sponſus & Sponſa, quæ jam deducebatur in Nuptias, ſollicitè expectandi erant obſervandique, Matth. *c.* 25. *v.* 10. &c. Vide præfatum Seldenum, *l. eâd. c.* 13. & *ſeqq. ubi de aliis quoque minorum gentium ritibus, Annulo, coronis, frumento ſpargendo, myrto ac palmarum ramis præferendis, velamine Sponſorum & Paranymphis, eruditè diſſerit.* Inprimis Pontifici M. præter Viduam Anteceſſoris, non alia quàm *Virgo* (uti & Regi Sacrorum apud Athenienſes, vide ſuprà voce *Rex*) duci poterat: Neque verò cujuſcunque generis, ſed ea duntaxat, quæ, קטנה ſeu *Minoris* ætatem egreſſa, ſcil. annos 12. præter diem unicum, nondum plenam pubertatem ſeu annos 12. & 6. menſes, attigerat: ſed intra τ͂ נערה ſeu *Juvenculæ*, ſeu ſex, qui excreſcebant, menſium ætatem conſtiterat. Quod colligunt Doctores, ex Levit. *c.* 21. *v.* 13. *Fœminam accipias in Virginitate ſua* &c. Idem, *l.* 1. *c.* 7. Nec omittendum, *Virgines* occidere non licuiſſe, apud Romanos. Sueton. *Tib. c.* 61. ubi de ruina Sejani: *Viginti unò die abjecti tractique ſunt.* ——— *Immaturæ puellæ, quia more traditò nefas eſſet virgines ſtrangulari, vitiatæ priùs à carnifice, dein ſtrangulatæ.* Quod & Dioni notatum in filia Sejani, & in beatiſſimis Virginibus, quæ pro Chriſto ſanguinem fuderunt, ſæpe factum, ex Martyrologiis ſcimus. Cui ſimilis religio Triumviros inceſſit, cùm proſcriptionis tempore prætextatum quendam, ut occidi poſſet, togam virilem induere juſſerunt, ut narrant Appianus & Dio idem. Vide Caſaubon. *ad l.* &c. Dionis locus de filia Sejani ſic habet, Τά τε παιδία αὐτοῦ, κατὰ δόγμα ἀπέθανε, τῆς κόρης, ἣν τῷ τοῦ Κλαυδίου υἱεῖ ἐγγεγυήκει, προδιαφθαρείσης ὑπὸ τοῦ δημίου, ὡς οὐχ ὅσιον ὂν παρθενευομένην τινὰ ——— ἀπολέσθαι. De *Virginibus* apud Athenienſes ἐπιπροίκοις & ἐπικλήροις, mox.

VIRGO, apud Athenienſes, alia ἐπίκληρος, ſeu *Orba*, quæ fratres non habuit; alia ἐπίπροικος, quæ cùm fratres haberet, dotem certam, è bonis paternis, auferebat, dicta eſt. Illæ iterum vel erant egenæ, quibus proximi, ſi nollent eas ducere, dotem dicebant, dabant, αἱ κλῆρον οὐκ ἔχουσαι πατρῷον; aliæ dotales, quæ totam hæreditatem in dotem afferebant, vide ſuprà ubi de *Epicleris*. Gentis his enuptio fuit vetita, teſte Iſæô & Demoſth. οὐκ ἐξῆν ταῖς ἐπικλήροις ἔξω τῆς ἀγχιστείας γαμεῖν. ἀλλὰ προσῆκον ἦν αὐταῖς μετὰ τῶν χρημάτων τῷ ἐγγύτατα γένους συνοικεῖν, *Non licebat Virginibus* ἐπικλήροις *extra cognationem enubere, ſed oportebat ipſas unà cum bonis proximo agnato nubere.* Neque verò Athenis ſolùm ſed etiam in aliis Græcorum civitatibus. Diodor. enim Sic. *l.* 12. in Solonis & Charondæ legibus, ita cautum fuiſſe hac de re teſtatur. Κελεύει ὁ νόμος τῇ ἐπικλήρῳ ἐπιδικάζεσθαι τὸν ἔγγιστα γένους, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἐπίκληρον ἐπιδικάζεσθαι τῷ ἀγχιστεῖ: ubi jus idem in viros ac mulieres ſtatuitur; ut proximus Agnatus cum ea fœmina, ad quam gentis hæreditas eſt devoluta, judiciô experiri poſſit, ſi nuptias ex lege recuſet: & vice verſâ *Virgo* aut Mulier, in caſu ſimili. Simillima fuit lex Moſis, de qua *extremo c.* Numerorum agitur, ubi de filiabus Tzelophchadi Deus conſultus ita reſpondit, *v.* 6. 7. *Hoc verbum quòd præcipit Jehova de filiabus Tzelophchadi, dicendo, cui bonum videbitur in oculis ſuis, nubent: veruntamen in familia Tribus paternæ ſuæ nubunto. Nam non avertetur poſſeſſio in filiis Iſraëlis à Tribu in Tribum: quum filii Iſraëlis adhærebunt quiſque poſſeſſioni, Tribus paternæ ſuæ. Quapropter quæcunque filia è Tribubus filiorum Iſraëlis eſt hæres poſſeſſionis, alicui è familia Tribus paternæ ſuæ nubito* &c. E quibus ſequitur, B. *Virginem*, ut quæ ἐπίκληρος erat, non ſolùm ejuſdem fuiſſe Tribus Juda cum Joſepho, cui erat deſponſata: ſed etiam ex eadem gente & cognatione, nempe Davidica. Quare verè & doctè Epiphanius, contra ſceleſtiſſimum Hæreticorum genus, Antidicomarianitas, ſcribit, Mariam Joſepho eſſe traditam, κλήρων εἰς τοῦτο ἀναγκασάντων αὐτὴν ἔχειν, *quum jura hæreditatis, quam poſſidebat, eò ipſam adegiſſent.* Ubi quod Epiphanius bona, quæ tum B. *Virgo* obtinebat, κλήρους appellat, non κλῆρον; videtur id innuere; unà cum Patris hæreditate, etiam aliorum agnatorum bona ad ipſam fuiſſe devoluta. Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercitat.* 1. §. 13.

VIRGO, nomen aquæ Romæ olim nobiliſſimæ erat, quemadmodùm & *Martia*, quæ priùs *Anceja*, ab Anco Martio Rege, poſteà à Q. Martio Prætore in Urbem invecta & inſtaurata eſt. Meminit utriuſque Martialis, *l.* 6. *Epigr.* 42. *v.* 16.

> *Ritus, ſi placeant tibi Laconum,*
> *Contentus potes aridò vapore,*
> *Cruda* Virgine Martiaque *mergi;*
> *Quæ tam candida, tam ſerena lucet,*
> *Ut nullas ibi ſuſpiceris undas,*
> *Et credas vacuam nitere Lygdon* &c.

Gelidiſſimam Virginem, ut & *tactu jucundiſſimam, ſicut hauſtu Martiam*, refert vocatque Plinius, *l.* 31. *c.* 3. quòd nullis ſordibus pollueretur, dictam vult Caſſiodorus, *l.* 7. *c.* 6. *Var.* In hac poſt pilæ luſum lavari conſueviſſe, idem innuit Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 163.

> *Redde pilam, ſonat æs thermarum, ludere pergis?*
> Virgine *vis ſolâ lotus abire domum?*

Nempe cùm Thermæ clauſæ erant, id fiebat: de quibus ſcribit Capitolinus, *c.* 24. *extr.* ante Alexandri Severi tempora, *nunquam ante auroram apertas fuiſſe & ſemper ante Solis occaſum claudi conſueviſſe*; ipſum verò Imperatorem *publicarum Thermarum luminibus oleum addidiſſe, quò & noctu paterent*: quod etiam feciſſe Lyconem Philoſophum juventuti Græcæ, ſcribit Laërtius *in ejus vita*. Thermis autem apertis, poſt pilæ luſum calidis balneis lavari fuiſſe ſolitos, tradit Galenus, *l. de parva pila luſu*. Vide Hieron. Mercurialem, *de Arte Gymnaſtica*, *l.* 1. *c.* 10.

VIRGO, it. *Pallas*, numerus Septenarius Veter. dictus, vide ſuprà *Septem*.

VIRGO Fortuna, memorata apud Nonium Varroni, *Et à quibuſdam dicitur eſſe* Virginis Fortunæ *ſimulacrum, ab eo quòd duabus undulatis togis eſt opertum, proinde ut olim Reges noſtri undulatas & prætextas togas ſoliti ſunt habere.* Aliàs *Dea Virginenſis*, cui Zonam novæ nu-

ptæ

præ dedicabant, Auguſtin. *de civ. Dei l. 4. c. 11.* & ad quam *togulas ſuas puellæ*, quæ ad mulierum nomen libant, ſolebant *deferre*, uti loquitur Arnob. *adv. Gentes, l. 2.* haud aliter ac milites arma ſua Diis militaribus ſuſpendebant. Similiter comat ſuas Deæ *Virgini*, cujus in tutela fuerant priùs, libâſſe, diſcimus ex Statio, *l. 2. Theb.* & diximus ſuprà. Vide Des. Heraldum, *ad Arnobium, d. l.*

VIRGO Genitrix, ſeu Mater, paſſim apud Poëtas Chriſtianos pro Maria, Chriſti parente: de qua in Templo quodam Romæ id etiamnum diſtichon legitur;

Partus & integritas, diſcordes tempore longo,
Virginis in gremio fœdera pacis habent.

Georg. Fabricius, *Commentar. in Poëtas Chriſtianos.*

VIRGULTUM, quaſi VIRGULETUM, locus fruticibus conſitus eſt, ut *arbuſtum*, locus arboribus condenſus. *Virgultum* enim *herbidum magis, quàm arbuſtum*, Solin. ubi de ſilphio. *Virgultus locus*, Salluſtio, vide Salmaſ. *ad Solin. p. 405.* De eorum in Re Igniaria Veter. uſu diximus retro. Addo hic ſaltem, Inferorum Sacris eligi conſuevisse, quæ crepitarent multùm, & nihil cineris relinquerent, alluſione Manium videl. qui, poſt editas voces, in nihilum ſuum redirent. Statius, *l. 4. Theb. v. 468.*

——— *nec rapidas cunctatur frondibus atris*
Subjectare faces, atque ipſo ſonantia flammis
Virgulta, *& triſtes crepuiſſe ut ſenſit acervos*
Tireſias ———

Vide quoque Theocritum, *Pharmaceutr. v. 23.* & ſuprà ubi de *Divinatione ex Igne.*

VIRIA, ſeu WIRLANDIA, vulgò WIRLAND, provinc. Eſtoniæ, inter Alentacbiam ad Ortum, & Harriam ad Occaſum, in ora Sinus Finnici, ubi aliquot tantùm oppida.

VIRIA, urbs Normanniæ inferioris *Vire* vulgò: ad fluv. cognomin. ſatis culta & lepida, 12. leuc. à Cadomo in Africum, paulo minus à Conſtantia in Ortum, uti ab ora maris Britannici.

VIRIA, vulgò VIRE, fluv. Normanniæ. Oritur paulò ſupra Viriam urbem, dein prope Fanum S. Laudi labitur, & auctus aliquot rivis, in mare Britannicum & in magnum Vadum ſe exonerat, prope Iſiniacum, 7. leuc. à Bajocis in Occaſum.

VIRIA, vulgò VIRE, fluvius Galliæ, unus ex quatuor illis, qui apud Abrincatuos, in colle Brimbalio *la Bute de Brimbal*, orti ſuô quiſque alveô in diverſa decurrunt: Sunt enim illa Seva, *Viria*, Egrannia & Nigra. Et *Viria* quidem, caſtrum cognominealluit, ut & caſtrum vel oppidum S. Lautonis aut Laudi *S. Lo*: efficitque majus Vadum S. Clementis *le grand Vé*, quô Conſtantienſis Comitatus ac pagus à Bajocaſſino dividitur, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Abrincatui.*

VIRIA, apud Tertullian. *de Pallio, c. 4. Utique ſicut veſtigia caſtuum viria occupavit*; quid ſit, Ambroſius exponit, *l. de Abr. c. 9. Has virias quæ manum non materiali aurò ornarent, ſed ſpirituali actu levarent*: manuum ſcil. ornamentum, ſicut *viriola*, quod inde per diminutionem factum. Gloſſar. *Viriola*, περιχείριον, ψέλιον. Idem, *Viriola*, κλάνιον, ψέλιον. Quas proin cum armillis jungunt Jureconſulti, Ulpianus, *l. 25. §. 10. ff. de auro & arg. leg. Inaures, armillæ*. viriolæ, *annuli præter ſignatorios*. Nomen inde, quòd *viris* victoriæ causâ conferebantur, uti quidem Iſidorus, *Origin. l. 19. c. 31.* Interim fœminarum adeò fuêre propriæ, ut in nomina earum quoque tranſierint. Lapis antiquus apud Inſubres,

V. F.
PETRONIUS GEMELLUS
VIVIR SIBI ET VIRIÆ
L. F. LUCILLÆ
UXORI

Unde & Salmaſius, *ad Tertulliani l. Viria ſunt armillæ, quas fœminæ in brachiis geſtabant.* Profluxiſſe tamen à viris, ex Iſidoro præfato colligas, ubi addit: *Armillæ propriè virorum. Unde & quondam vulgò* Viriliæ *dicebantur*: Niſi *virilias* virorum, *viriolas* fœminarum dixeris. Videtur ſanè Plinius inter *Virias* & *Virilias* aliquod poſuiſſe diſcriminis, *l. 33. c. 3. Viriola* (ſeu, ut alii, *Viria*) *Celtica dicuntur*, viriliæ *Celtiberica* &c. Vide Thom. Bartholinum, *de Armillis Veter.* ut & infrà, voce *Viriola.*

VIRIATUS, vel VIRIATHUS, Luſitanus, primùm in Hiſpaniæ paſtor e venator, è venatore latro, mox juſti exercitus Dux factus, univerſam Luſitaniam occupavit. M. Ventidium Prætorem, fuſô ejus exercitu, cepit. Pòſt Cn. Plancius prætor nihilò feliciùs rem cum eo geſſit; tantùmque terrorem hoſtibus is intulit, ut adverſus eum conſulari opus eſſet Duce & exercitu. Denique verò à proditoribus, conſiliô Cepionis, interemptus eſt, & ab exercitu multùm deploratus, tumulatuſque nobiliſſimè. Authores Livius, *Epit. 52. 54.* & Florus, *l. 2. c. 17.*

VIRIBALLUM, Corſicæ oppid. *Ptol.* in ora Occidentali, *Capo d'Aiazzo* Leandro. Nunc *Capo Roſſo*, ſeu *Capo di Calvi* Brietio. In parte Auſtrali Sinus Calvenſis; vix 6. milliar. à Calvio in Africum, 35. ab Adjacio in Boream, *Baudrand.*

VIRIDARIUM, apud Lamprid. *Heliogabalo, c. 33. Montem nivium in viridario domus æſtate fecit, advectis nivibus*: quid ſit, notum. Cujuſmodi *Viridaria* apud Romanos inſtructa fuiſſe hominibus, qui colerent & ornarent, probat ſepulchralis Inſcriptio: *L. Cornelii. L. L. Saſa. magni. viridarii. monumentum* &c. Laur. Pignorius, *Comm. de Servis.* Ulpianus *Viridarios*, ſervos iſtiuſmodi viridiorum curæ præpoſitos, vocat docetque *Viridia* Hortos fuiſſe ſeu loca virentibus herbis graminibuſque & arbuſtis conſita, & voluptatis causâ comparata, *Viridaria* quoque dicta, Tit. Popma, *de Operis Servor.* Sic Sueton. *in Tib. c. 60. Militem Prætorianum, ob ſurreptum è* Viridario *pavonem, capite puniit.* Lamprid. *in Heliogabalo, loc. cit.* & Vegetius, *l. 4. c. 7.* Alii. *Viridium* etiam meminit Vitruvius, *l. 5. c. 9.* & *l. 6. c. 6.* & Seneca, *Ep. 86.* Apud Capitolinum, *Viridaria lauro, myrto & taxo frequentata*, habes *in Gordiano III. c. 32.* ubi Caſaubon. vide. Græcè *Gloſſa*, *ἀειθαλῆ viridarium* vocant, ut alia omittam. Neque verò ſolùm in prædiis ſuis *Viridaria* habuêre Veteres, ſed & in doliis aggeſtâ terrâ nonnunquàm defodiebant, uti liquet ex *leg. 26. ff. de inſtr. vel inſtrum. legat.* Quin & in feneſtris, amœnitatis gratiâ interdum habebantur, ut ex Martiali, *l. 11. Epigr. 19. v. 1. 2.* & Plinio, *l. 19. c. 4.* vidimus ſuprà. Supra ædificia quoque Romanis ſua *viridaria fuiſſe* diſcimus, *ex leg. 12. ff. de ſervit. urb. præd.* Vide etiam ſuprà, voce *Nemus*, item *Tectum.* Pro cœmeterio Monaſterii vox occurrit in *Tabular.* Prioratus de Domina in Delphinatu, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

VIRIDE Folium, caſtrum Galliæ, in agro Toloſano, vulgò *Verfeil*: à ſolo pingui ac humido dictum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VIRIDE Podium, caſtrum Galliæ, à Comite Montfortio captum: *Puechnert* vulgò, in monte herboſo, non longe ab Slecta. Ejus meminit Petrus, *de bello Albig. c. 42.*

VIRIDIS, color fœmineus, ut ex Juvenali docet Lipſius, *l. 1. Elect. c. 13.* Græcis χλωρὸς, Latinis etiam *Galbeus* & *Galbanus*: unde *galbanos mores*, i. e. *molles, fœmineos*, Raderus *ad Martialem, l. 5. Epigr. 24.* ubi Poëta ſic ad Baſſum,

Herbarum fueras indutus, Baſſe, colores,
Jura Theatralis dum ſiluêre loci.
Quæ poſtquàm placidi Cenſoris jura renaſci
Juſſit, & Oceanum certior audit Eques.
Non niſi vel cocco madidâ, vel murice tinctâ
Veſte nites &c.

Atque ita quoque Turnebus. Ferrarius verò aliud quid hic latere ſuſpicatur: Cur enim non potiùs Tyrios mores & Amethyſtinos Martialis dixit, *l. 1. Epigr. 97. v. 7. 8. 9.* è quo phraſis illa petita: qui colores pretioſiores & fœminis magis convenientes? cùm *galbeus* color eorundem interpretatione vilis fuerit. herbaceus ſcil. ideoque exigui pretii. Vide eum *de Re Veſtiar. Part. 2. l. 2. c. 23.* Interim certum, *galbeum* ſeu *galbinum*, Meretricibus inprimis, quibus purpurâ erat interdictum, placuiſſe; & quia is color fœminarum dedeceret Viros, dixiſſe in Zoilum, Martialem, *l. 3. Epigr. 82. v. 5.*

Jacet occupato galbinatus in lecto.

Idem, *Part. 1. l. 3. c. 22.* Vide quoque ſuprà in voce *Galbea.* At, cùm inter factiones Circi, una ex celebrioribus Praſina eſſet ſeu *Viridis*, unde *Viridis panni*, apud præfatum Poëtam, mentio; qui Circi his factionibus favebant, earum quoque colores veſtimentis præferebant, adeoque Venetorum ſtudioſi cœruleas, Praſinorum *virides* geſtabant. Unde Juvenalis majorem Romanæ civitatis partem Praſinæ factioni faviſſe docens, *Sat. 11. v. 196. Virides* illam veſtes, præ aliis, amâſſe indigitat: Sed hac de re vide ſuprà ubi in genere de *Factionibus*; in ſpecie, *de Praſina*: quemadmodùm de *Herbidis* veſtibus, in hac voce, & de *Viriditatis* gradibus, ubi de *Porraceo.* In Eccleſia Romana hodierna, uti pileus galeruſque ruber Cardinalium eſt, ita Epiſcopis peculiare capitis tegmen eſt, *Viridis* galerus & mitra: Et quidem, cùm Mitrâ aliis quoque uti liceat, *Viridis* galerus Epiſcoporum ita eſt proprius, ut *in Clero Chriſtiano, hanc eſſe notam gradus in Religione ſublimioris*, dicat Petrus Bellonius, *Obſervat. l. 3. c. 24.* Apud Turcas quoque, *Viridis* tiara majoris Religionis inſigne eſt, nec caligarum aut veſtium viridium uſus ulli conceditur, præterquàm iis inter ipſos nobilioribus, qui ad Mahometem genus ſuum referre poſſunt. Olim & Tartaris *viridis* fuit pileus qui nunc ruber eſt, ut & Perſis, qua de re paulò latiùs diximus ſuprà, in voce *Turbans* &c. Certè *viridem* etiam colorem olim in pretio habitum, docet Car. du Freſne, *Gloſſariô.* Cœterùm de *Viridi* colore, duobuſque ejus generibus, vide Salmaſ. *ad Solin. p. 200. 346. 903. 1105.* & de Veter. more *virides gemmas*, ſmaragdos inprimis, poculis aureis, quæ hinc *διάλιθα* dicta, intexendi, eundem, *p. 197.* ut & ſuprà, ubi de *Beryllo*, *Poculis gemmeis*, *Smaragdo*, alibi. Sicut de Scalptoribus gemmarum *viridis ſcarabæi*, voce *Scarabæus.*

VIRIDOMARUS Æduus, adoleſcens ſummæ domi potentiæ, quem Cæſar, ex humili loco, ad ſummam dignitatem perduxerat; & cum Eporedorige de Principatu contendebat. Cæſ. *Comment. l. 7. c. 39.* Poſtremò Galliæ motu unus è quatuor Ducibus adverſus Cæſarem, *Ibid. c. 76.*

VIRIDOVIX, præerat Unellis ac ſummam imperii tenebat earum omnium civitatum, quæ defecerant. Cæſ. *Comment. l. 3. c. 17.* Qui Cæſari *Unelli* & *Viridovix* Dioni Veneſii & Idovix appellantur, haud dubiè mendosè. In aliis libris, quos inſpexit Fulvius Urſinus, habetur *Vridovix.*

VIRIDUNUM Caſtrum Galliæ, in diœceſi Cabillonenſi, vulgò *Verdun ſur Saône*: ad Ararim fluv. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VIRILIS Toga, vide ſuprà, *Toga Pura*, item in voce *Vir.*

VIRILITAS, adempta ſtupratoribus, apud Ægyptios, quòd unò crimine tria haud parva ſcelera complecterentur, injuriam, corruptelam & liberorum confuſionem, Diodorus, *l. 1. c. 6.*

Pæderaſtis item, apud Romanos, principatu Juſtiniani, & ſequentium Imperatorum, de quibus vide Zonaram, *Tom.* 3. Paullum Diſc. *l.* 16. Cedrenum, Alios. Proditoribus porrò, apud Muſcos, uti de Joanne Baſilide refert Paulus Oderbornius in *Vita* ejus, quem etiam unum alterius virilia devorare coegiſſe tradit &c. Sed & deliciarum cauſâ, innocentibus, uti ſuprà vidimus paſſim, ubi de *Caſtratione*, *Eunuchis*, *Spadonibus*. Sibi ipſis verò id faciebant inter Gentiles ſacerdotes Matris Deûm, inter Chriſtianos Hæretici, *Eunuchi* ob id appellati, Alii. Nec omittenda pudori fœmineo data lex, in hæc verba: *Si ortè inter aliquos certamine, alterius uxor acceſſerit, ſui viri — defendendi ergò, & injecta manu illius virilia prehenderit, ei manum ſine ulla miſericordia præſcindito*, Deuteron. *c.* 25. *v.* 11. & 12. Plura hic paſſim.

VIRIOLA, Gloſſar. ψέλιον, *armilla Viriolæ περιχείριον*, ψέλιον: *Viriola*, κλάδιον, ψέλιον. Iſidorus, *Origin. l.* 19. *c.* 31. eas armillas hôc nomine indigitatas vult, quæ *Viris* victoriæ cauſâ conferrentur. Per diminutionem à *Viria* deductam *Viriolam*, probant Barn. Briſſonius, Calvinus, *Lexic. Jurid.* Becmannus, *Origin.* Et quidem *Viria* meminit Tertullian. *Pallio*, *c.* 4. *Utique, ſicut veſtigia caſtuum Viria occupavit.* Ambroſius, quid eſſent, diſertiùs explicavit, *de Abrah. c.* 9. *Has Virias, quæ manum in materiali auro ornarent, ſed ſpirituali actu levarent.* E quo loco *Virias* manum exornâſſe diſcimus, quemadmodùm *Viriola*, quas ideo cum armillis jungunt Juriſconſulti. Ulpianus, *Leg.* 25. §. 10. *ff. de auro & argento leg. Inaures, armillæ*, Viriolæ, *annuli præter ſignatorios.* Ut meritò miretur Lazarum Bayfium, Virum aliàs doctiſſimum, nihil de *Viriolis* apud probatos Auctores ſe inveniſſe confitentem, *l. de Vaſculis*, Thom. Bartholinus: idemque eundem non ſine ratione arguat, quod de colli ornamento *Viriolas* ex Smaragdo, in *Lege de Medico* interpretatur. Diverſum enim planè fuit ab his monile, de quo Juvenalis, *Sat.* 6. *v.* 458.

Quum virides gemmas collo circumdedit.

Inter mulicbria ornamenta refert Ulpianus, *l. c.* Hinc apud Tertullianum ſimiliter ubi ſuprà: *Cinædus*, inquit, *Clitomachus*, *quum ex pugile in fœminam tranſiiſſet;* Viriolas *induxit corporis cicatricibus.* Et, *ſicut veſtigia caſtuum Viria occupavit: ita & endromidis ſolocem aliqua multicia ſyntheſis extruſit.* Ubi *veſtigia caſtuum* cicatrices ſunt, quas in capite plerunque oſtentabant pugiles. Hinc, quum in MS. inveniatur *Virus* pro *Viria*, putat Polyhiſtor Salmaſius, *Not. ad Pallium Tertull. Birus* reponendum ſeu *Berus*, quod tutulus erat, capitis tegmen cicatricibus in capite occultandis accommodatum. Intereà non refugit vulgatam lectionem, ut *Viria* armillæ ſint fœminarum, quas locô cæſtuum inſeruit brachiis Clitomachus, poſtquàm in fœminam de Viro eſſet mutatus. Et quidem illam planè ad Afri mentem judicat neceſſariam Bartholinus: Nam cæſtus manibuſque & lacertis in luctationibus inducti, quos effœminatus jam Cinædus cum armillis permutavit; & ex cæſtibus veſtigia, non capiti, ſed brachiis, impreſſa. Quin poſſunt veſtigia nudô ſenſu de cæſtuum loco explicari, in quem ſucceſſêre *Viria* ſeu Armillæ, Vide Martialem, *l.* 11. *Epigr.* 22. Imò fœminarum adeò hæ propriæ, ut in nomina quoque tranſierint. Ita Lapis antiquus, apud Inſubres, quem ex ædibus Nicolai Caſtillionei publico dedit Bonaventura Caſtillioneus: *V. F. Petronius. Gemellus. Vivir. ſibi. & Viria. L. C. Lucilla. uxori.* Vide Thom. Bartholinum, *Schedio de Armillis Veterum.*

VIRIPLACA Dea, culta à Romanis, quæ nomen à placandis viris aſſecuta fertur: Nam ut Val. Max. *l.* 2. *c.* 1. *ex.* 6. ſcribit, quoties inter virum & uxorem aliquid jurgii interceſſerat, in ſacellum *Deæ Viriplacæ*, quod in Palatio fuit, veniebant, qui ibi invicem loquuti, quæ voluerant, contentione animorum depoſitâ, concordes revertebantur. Meminit ſacelli hujus P. Victor in regione decima Urbis, & in eadem Onuphrius Panvinius.

VIRISIACUM, nunc VERZY, vicus Galliæ, Frodoardo memoratus *Hiſt. Rem. l.* 2. *c.* 3. diſtat ab urbe Remis 10. mill. paſſ. In hoc ſilvis & fontibus amœno, extruxit Monaſterium S. Baſolus, quod poſteà Nivardus Remorum Epiſcopus reparavit. In planitie ſedet ad maximam ſilvam, nemus nempe Rigettum. In Tab. tamen Campaniæ Remenſis, Monaſterium & locus S. Baſuli *S. Baſle* in monte prope Viriſiacum ponitur, & ab illo diſtinguitur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & Morer. *Dict. Hiſt.*

VIRITIM legendi militem mos, apud C. Nepotem occurrit *in Pauſania*, *c.* 1. *Mardonius—cum ducentis millibus peditum, quos viritim legerat* &c. Erat autem iſta delectus hujus ratio, quâ *vir virum* ſuæ ſalutis cauſâ legerat, cum quo in præliis verſaretur: nec Romanis & reliquæ Italiæ inſolens, uti Livius docet, *l.* 9. *c.* 39. *Cùm vir virum legiſſet.* Germanis quoque in uſu, uti videre eſt apud Cæſarem, *de Bell. Gall. l.* 1. *c.* 48. & Juſtin. *l.* 2. *c.* 13. Gebhardus, *ad Nepotis l. c.*

VIRITIUM, urbs Sidenorum, In German. nunc *Piritz*, Cluver. oppidul. Pomeraniæ ulterioris in Ducatu tamen Stetinenſi, ſub Suecis. Ad Oderam fluv. 5. milliar. German. à Stetino in Merid. In confinio Marchiæ Brandeburg.

VIRIUS Vibius, vide *Vibius.*

VIRNENBURGIUS, Comitatus in Palatinatu, ſub Comite proprio ex familia Comitum Leonſteniorum. Hunc nactus eſt Chriſtophorus Ludovicus, fil. Ludovici Comitis Werthemii. Qui mortuus A. C. 1622. reliquit ſucceſſorem Frider. Ludovicum, cui plures filii. Vide Phil. Jac. Spenerum, *in Appendice familia Palatina.*

VIROCONIUM, oppid. Cornaviorum, In Anglia, in Comitatu Salopienſi. *Wrokceter* Camdeno. Alii *Vigorniam* eſſe volunt, vulgò *Worceſter*. Nunc viculus *Wrekceter*, ad Sabrinam fluv. paulo ſuprà Salopiam, urbem. *Baudrand.*

VIRODUNUM, oppid. Sequanorum, vulgò *Verdun*. Vide *Verodunum*. Item oppid. Burgundiæ Ducatus *Vertun*. Vide *Viridunum.*

VIROSIDUM, oppid. Brigantum, in Anglia Boreali, nunc vicus *Warwick upon Eden*, ſeu ad Ituna fluv. in Cumbria, 5. milliar. Anglic. ſupra Carleolum in Ortum.

VIROVESCA, ſeu BURVESCA Ptol. oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in Caſtella veteri, hodie *Brevieſca*. Inter Burgos ad Auſtrum 8. & Hordoniam ad Arct. 13. leuc. in finibus Cantabrorum.

VIROVIACUM, vulgò VERUICH, vicus ad fluv. Letiam, inter Teruannam atque Turnacum, utrinque 16. mill. paſſ. diſtans. Vide *Veroviacum.*

VIRSIO, oppid. Provinc. Bituricenſis, ad Carim fluv. ubi recipit Avarum, in limite tractus Bleſenſis. *Baudrand. Valeſio* vetus oppid. Biturigum Cuborum, dolô captum & concrematum à Richardo Angliæ Rege. De hoc Bituriges in ore habent,

Virzio villa virens, aliunde pauca requirens,
Vitibus ornata, campis, pratis decorata.

Quorum verſuum ſi qua habetur ratio, *Virſio* colonia fuerit nationis Germanæ, Veſigothorum videl. vel potiùs Francorum, à viriditate ſoli ſui denominata, uti *Wirtzburgus* in Francia Orientali. Diſtat 8. leuc. à Biturico, in Circium, Turones verſùs, 14. ab Aureliis in Merid. *Vierzon* vulgò.

VIRTINGUI, ſeu VIRTINGI, populi German. in Sueviâ trans Danubium, ab Aureliano Imperatore devicti. Trebell. Pollio, *in Claudio*, *c.* 6. Hodiè *Wirtenbergenſes*, teſte B. Rhenanô, quem vide *Rerum Germ. l.* 1. ibique *Notas* Cl. Ottonis JCti.

VIRTONIUM, vulgò WIRTON, urbecula Ducatus Luxemburgici, in limite Lotharingiæ, 5. leuc. à Luxemburgo in Occaſum, 4. ab Orolauno in Merid. ſub Hiſpania, in limite ditionis Gallicæ.

VIRTUDUM, vulgò VERTUS, caſtrum Campaniæ Remenſis, unde *Virtudenſi* pago nomen, in quo villam Vernam Frodoardus, *Hiſtor. Rem. l.* 4. *c.* 2. ponit,

VIRTUS, apud Roman. pro Dea colebatur; quorum primus ei fanum poſuit Scipio Numantinus: deinde ei ædem vovit in Gallia, ad Claſtidium M. Marcellus primò ſuô Conſulatu, quam etiam ejus fil. ad portam Capenam 17. annis poſteà dedicavit. Liv. *l.* 27. *c.* 25. & *l.* 29. *c.* 11. Plut. in *l. de Fortuna Romanor.* & in *Vita Marcelli.* Alteram C. Marius devictis Cimbris, ſummiſſiorem extruxit, ne publicis auſpiciis fortè officeret, & eam ideo Augures demoliri juberent. Hujus templum ita conjunctum fuit cum Honoris æde, ut in hanc non niſi per illud pateret aditus, ut ſignificarent veram, unicamque parandi honoris viam eſſe virtutem. Varia etiam finxerunt Virtutis imagines: nunc enim eam matronali habitu honeſtô inaffectatôque formabant, nunc quadrato ſaxo inſidentem: aliquoties mulierem columnæ lævo nixam cubito, dextrâ colubrum tenentem. Maſcula Virtus ſub imagine ſenis barbati, nudi, ſtantis, clavæ innitentis, cum leonina pelle brachio advolutâ, vide Thom. Dempſter. *l.* 2. *Antiqq. Rom. c.* 18. Simulacbrum ejus ſuccinctis veſtibus pingi ſolitum, contrà quàm aliarum Dearum, notat Lutatius, *ad Statium l.* 10. *Theb. v.* 638. De corona illius, pluribus agit Car. Paſchal. paſſim *in Coronar. libris*, inprimis *l.* 5. *c.* 1. ubi oleaginam plerunque apud Veteres fuiſſe docet. Vide quoque Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 4. *c.* 22. *Inſcr. vet. p.* 102. præter Varronem, Lactantium, Plautum, *Prologo Amphitr. v.* 75. 78. E quibus Lactantius *Virtutem* Romanis eandem cum Bellona fuiſſe, quum dicit, *Inſtitut. div. l.* 1. primigeniam ejus acceptionem indicat, eamque uſurpat [illegible], quatenus idem Latinis, quod Ἀνδρεία Græcis, h. e. *Fortitudinem*, denotat. Quô ſenſu Lucanus ait, *l.* 6. *v.* 148.

Pronus ad omne nefas, & qui neſciret, in armis
Quàm magnum crimen Virtus *civilibus eſſet.*

Cœterùm *Virtutum* enarrationes inter pocula frequentes, veterum Heroum more, occurrunt apud Homerum, non unô locô, cœteroſque illum ſequutos: Qua de re & ſuprà aliquid, ubi de priſcorum *Conviviis.*

VIRTUTES, inter Angelorum ordines, & quidem in ſecunda illorum Hierarchia, ſecundô locô, numerantur illi, qui, *Dionyſii* nomine vulgò inſignitus, Angelorum Rempubl. primus ordinavit, eorumque ſedes ac choros deſcripſit, totamque Curiam cœleſtem juſtô ordine componere aggreſſus eſt: quem ſecutus poſtmodùm Damaſcenus, deinde Magiſter Sententiarum, & tandem cum Thoma univerſa Schola. Eorum eſſe procurare ea omnia, quæ ad Religionem ſpectant in communi, *per quos ſigna & miracula fiunt in mundo*, inquit Rbabanus, *de Univ. l.* 1. *c.* 5. Vide quoque Thomam, 1. *p.* 9. 108. Sed nomina illa diverſa, Angelis in S. Scriptura tributa, unde occaſio hierarchiæ videtur nata, *potiùs* ſunt *glorioſiorum ſpirituum elogia & illuſtria epitheta*, *ad Dei ipſius ——— Majeſtatem exprimendam ac commendandam*, ait Burmannus, *Theol. Chriſt. Part. prior. l.* 1. *c.* 46. ubi, de X. ordinibus Angelorum apud Judæos quoque agens, ab iis ad Platonicos, ab his ad Chriſtianos, de perpetuo hoc Spirituum beatorum ordine, & ſtatis eorum officiis ac gradibus, ſententiam fluxiſſe, oſtendit.

VIRUCINATES, populi Vindeliciæ in Bavaria, hodie *Friſingenſes* inter Ambram & Iſaram fluv. teſte *Simlerô.*

VIRVEDRUM, promontor. Scotiæ Borealis in Strathernia, nunc *Faro Head;* 5. mill. paſſ. à Beruvio promontor. in Occaſum, paulo minus à Tarvedro. In ora Boreali Scotiæ, ubi incipit Occidentalis.

VIRU-

VIRUNUM, *Ptol.* oppid. Noriei in Carinthia *Frieſach Lazio*, *Bruneck* verò *Simlero*, oppid. Norici in Comitatu Tirolenſi. Hodie *Vokk-marck Cluver.* urbs Carinthiæ inferioris ad Dravum, ſub Auſtriacis, 5. leuc. infra Clagenfurtum in Ortum, uti à Viropoli Lavantum verſùs.

VIRUS, apud Plinium, *l.* 17. *c.* 24. *Cytiſus necat virô, quod Halimon Græci vocant:* ſalſugo eſt ſeu ſuccus ſalſus, uti vox apud Lucretium quoque ſumitur, *l.* 1. *v.* 719.

Ionium glaucis aſpergit virus *ab undis.*

Qui &, *l.* 2. *v.* 852. pro herbarum ſucco & naturali virtute eam poſuit,

Concoctaſque ſuo ſervare & perdere viro.

Certè *malum* & *bonum virus* dixiſſe Veteres, adnotat Servius. Unde & cinnamomi odorem, ob acrimoniam ac vehementiam, *maſculum virum* appellat, Plin. *l.* 12. *c. ult.* Nempe in plerisque aromatum τὸ βρεμῶδες cum odoris vehementia conjunctum cernitur, quod *viroſum* & *virus* Latini dixêre. Sic & herbarum ſuccus, & τὸ πληκτικὸν τῇ ὀσμῇ καὶ τῆς ὀσφρήσεως πληκτικὸν in aromatibus, *Virus*; ſed & γονὴ animalium quoque ita appellata eſt, uti docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 174. 361. 441. & 1307. Aliàs pro malo odore ſeu fœtore, & veneno, ut notum.

VISAPORA, vulgò WISAPOR, aliàs forſan *Muſopalle*, caput regni Decani, in tractu *Cunkan*, ad fluv. Mandovam, 120. mill. paſſ. à Dabulo in Ortum, 186. à Goa in Cæciam.

VISBADA, vulgò WISBADEN, oppidul. ditionis Moguntinæ, aliàs *Aqua Mattiaca*, ubi aquæ ſalubres multis morbis. Vix 2. milliar. German. à Moguntia in Boream, 4. à Francofurto in Occaſum. Hinc Comitatus *Vuisbadenſis*, in Veteravia.

VISBIUS, ſub Domitiano floruit: auctor *vitæ S. Dionyſii Areopagitæ*, ut vult Hilduinus, *Epiſt. ad Lud. Pium.* Vide Voſſ. *l.* 1. *de Hiſt. Lat. c.* 29. *extr.*

VISBUA, ſeu VISBIA, vulgò WISBUY, urbs Gothlandiæ, cum portu capaci, in ejus ora Occidentali; Aliàs ampla & potens, nunc multum deficit, paucisque conſtat incolis. 9. leuc. Sueciæ ab Oelandia Inſul. in Ortum, uti 13. à Veſtrovico oppido proximo Smalandiæ.

VISBURGII, German. populi. *Ptol.*

VISCELLINUS, vide *Caſſius.*

VISCERA, Græcè σπλάγχνα, Veteribus propriè, quidquid inter cutem & oſſa, ſeu *quidquid ſub corio eſt*, ut ait Servius, *ad illud l.* 1. *Æn. v.* 215

Tergora diripiunt coſtis, & Viſcera *nudant.*

Unde *viſceratio*, ἡ κρεωδοσία, de qua poſteà: & *viſcera* membra quælibet, apud Solin. *c.* 19. ubi Phanneſiorum aures adeò dilatari ait, *ut viſcerum reliqua illis contegant, nec ut amiculum aliud ſit, quàm ut membra membranis aurium veſtiant.* Alibi, ubi de Britannis, corpus pingentibus, *Inſcriptiſque viſceribus hominis incremento pigmenti notæ creſcunt:* & de Anthropophagis, *quibus execrandi ſunt cibi humana viſcera:* Ciceronem item *Tuſculan.* ubi de μανιώδει Laocoum, *ſanguis è viſceribus defluens*, i. e. non ex inteſtinis, ſed ex ſummo corpore &c. Quô ſenſu Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 253. ait.

Et ſolida imponunt taurorum viſcera *flammis.*

Ubi in holocauſtis Veter. carnes immolatarum victimarum concremari ſolitas tantùm, non etiam exta, indigitat, monente Serviô. Poſtmodùm inteſtinis vox hæſit, quæ in Haruſpicum Schola *exta* dicta. Unde, poſtquàm ſacrificiorum ratio immutata, & exta reddi ac proſecari cœperunt, reliquiis extorum, quæ non erant proſecata, partim veſcentes, qui ſacro intererant; partim honoris ergò, miſſa, qui non aderant; accipientes, Græcis unô verbô σπλαγχνεύεσθαι (quô ritus omnis nonnunquàm comprehenſus, quô exta inſpiciebantur, probabantur, aræ imponebantur, & quæ edulio erant comedebantur) dicti: ipſæ verò proſiciæ extorum σπλάγχνων ἀπαρχαὶ, appellatæ ſunt: *Viſcerationem* propriè Latini dixêre. Solinus de Hercule ſacrificante, *c.* 2. *Etenim cùm* viſcerationem *ſacricolis daret:* i. e. epulum vel convivium, Græcè εὐφρασίαν. Quam viſcerationem ſacri Herculei ſic expreſſit Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 179. *ſ.*

Tunc lecti juvenes certatim, araque ſacerdos
Viſcera toſta ferunt taurorum, onerantque caniſtris
Dona laboratæ Cereris, Bacchumque miniſtrant,
Veſcitur Æneas, ſimul & Trojana juventus
Perpetui tergo bovis, & luſtralibus extis.

Et quidem exta priùs mandebant, quàm reliquam carnem: unde illud de Pinariis, qui in ſacrificio Herculis cùm extis jam adeſis ad cœteram veniſſent dapem, in poſterum extorum communione abeſſe juſſi, ad reliquam *viſcerationem* ſolùm admiſſi ſunt, apud Livium, *l.* 1. *c.* 7. Plura de voce hac infrà, uti de *Viſcerum* quolibet, corde, jecore, pulmonibus &c. ſuô locô: de *viſcerum* Præſide, apud Romanos, voce *Carna:* de fuſtibus baculiſque acumine ſuô per *Viſcera* & inteſtina Martyrum adactis, ſuprà voce *Virga* &c. Quia autem *Viſcera*, miſericordiæ ſedes, inde σπλάγχνα ἐλέους, *viſcera miſericordiæ*, & σπλαγχνίζεσθαι, *miſericordiâ commoveri*, in Sacris, quam in rem vide Barthium, *Adverſar. l.* 149. *c.* 11. Indidem *Viſcera*, charitas ſumma, filius *viſcerum* inſtar charus, apud Papinium, *l.* 7. *Theb. v.* 522.

——— ——— *ſua credite matri*
Viſcera ———

Hodieque proin læſæ Majeſtatis in Anglia reis, adhuc ſpirantibus, apertô corpore *viſcera* eximuntur, comburunturque, ut hôc modô, omnem illos in Patriam ac Principem humanitatis affectum penitùs exuiſſe, indigitetur, quo de ſupplici genere diximus aliquid ſuprà, voce *Exenteratio.*

VISCERATIO, Græcè εὐφρασία, propriè epulum, quod ex *viſceribus*, i. e. carnibus immolatarum hoſtiarum, inter ſacricolas, apud Veteres, agitabatur. Servius, *ad illud l.* 7. *Æn. v.* 716.

——— *populique Latini:*

Qui intererant, inquit, *Albani montis viſcerationi.* Vide quæ paulo ſuprà hanc in rem dicta, ut & ubi de *Idolothytis*, alibique. Addo ſaltem, poſt hujuſmodi epulum, thus & vinum in ara libari conſuevíſſe, quod ἐπὶ τοῖς σπλάγχνοις σπένδειν Græci dixêre. Sed & σπλαγχνεύσεως vocabuli paulò laxiorem fuiſſe uſum, apud eoſdem, ut *ibid.* videre eſt. Dein ſic appellata crudæ carnis diſtributio, in ſolenni feſtivitate fieri ſolita. Item epulum funebre: quod in opulentorum civium funeribus populo dabatur. Peractis enim ad ſepulchrum juſtis, convivia domi apparabantur, ad quæ convocabantur Amici atque Cognati: Senibuſque cœna funebris exhibebatur, quod dicebatur *Silicernium*, cujus mentio in XII. Tabulis. Sed & Populo interdum ab hæredibus epulum dabatur, aut cruda caro diſtribuebatur; quod dicebatur *Viſceratio.* Denicales inde feriæ celebrabantur, cùm hominis mortui causâ familia purgabatur &c. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 39. Quam in rem Godelevius, *In ſolenni*, ait, *feſtivitate, vel in funeribus Magnatum, carnes ſive cruda, ſive cocta, quandoque etiam panis vinumque domum perferentibus præbebatur*, *Not. ad Liv. l.* 8. *c.* 22. ubi de *Viſceratione* Populo Rom. à M. Flavio, in funere matris, datâ. Plura vide apud Blundum, *Romæ Triumph. l.* 2. Alex. ab Alexandro, *Genialium Dier. l.* 5. *c.* 7. Alios. Addo hoc unum, quòd *Viſcerationem* magni honoris locô fuiſſe, diſcimus ex modò *cit. l.* Livii, ubi & *annum illum, nullâ re belli domive inſignem*, P. *Plautiô Proculô*, P. *Corn. Scapulâ Coſſ. præterquàm quòd Fregellas colonia deducta & populo viſceratio data à Flavio*, fuiſſe: & ob eam cauſam, proximis Comitiis, illum *Tribunatum plebei petentibus, abſentem fuiſſe prælatum*, ait. Nec mirum, cùm magnis id impenſis conſtaret. Pomponius, *l.* 54. *de leg. & fid. l.* 32. *L. Titius pleni quina millia dedit, hoc ampliùs Sejus viſcerationem.* Et Cicer. *de Offic. l.* 2. *c.* 16. *Prodigii qui epulis & viſcerationibus & gladiatorum funeribus, ludorum venationumque apparatu pecuniam profundunt.* Vide quoque Paulum, *l.* 22. *de LL. lib.* 30. De *Viſceratione* ſub Imperatoribus *data*, diximus aliquid, voce *Caro:* uti de eadem Natali die à nonnullis exhiberi ſolita, voce *Diviſio:* deque Ἐστιάτορες Athenienſium, qui *viſcerationem* tribui ſua ex lege præbebant, in *Epulones.*

VISCUM, ſeu US, apud Plautum, *Bacchid. Actu.* 5. *ſc.* 2. *v.* 39.

Tactus ſum vehementer viſco, *cur ſtimulo foditur.*

Et, *ibid. Actu* 1. *ſc.* 1. *v* 16.

Viſcus merus veſtra eſt blanditia: ———

illecebra eſt, laqueus, tendicula, inſidiæ, ad capiendum paratæ. Alludit enim Comicus ad *viſcum*, excogitatum *pennis avium tactu ligandis, juglandis oleô ſubactum, cùm libeat inſidias moliri*, ut ait Plin. *l.* 16. *c.* 44. *extr.* de quo aucupii genere diximus aliquid ſuprà, voce *Arundo Creſcens.* Naſcitur autem *viſcum* in abiete ac larice; in quercu, robore, ilice, pruno ſylveſtri, ac terebintho: *ſed copioſiſſimum in quercu, quod dryos hyphear* (ſtéar reponit Dalechampius) *vocant*... *Adjiciunt diſcrimen, viſco in his, quæ folia amittant, & ipſi decidere: contrà inhærere nato in æterna fronde. Omnino autem ſatum nullô modô naſcitur, nec niſi per avium alvum redditum, maximè palumbis ac turdis. Hæc eſt natura, ut niſi maturatum in ventre avium, non proveniat*, Plin. *ibid.* unde *turdum ſibi ipſi exitium cacare*, proverbiô dictum. Addit idem de aliis ejus uſibus quædam, & de modo *viſcum avium* conficiendi. Pergit dein, de uſu ejus ac veneratione apud Druidas: *Nihil habent Druidæ*... *viſcô & arbore, in qua gignitur (ſi modò ſit robur) ſacratius*... *Quidquid adnaſcatur illis, è cœlo miſſum putant, ſignumque eſſe electæ ab ipſo Deo arboris. Eſt autem id rarum admodùm inventu, & repertum magnâ religione petitur: & ante omnia ſextâ lunâ*... *Omnia ſanantem appellant ſuô vocabulô, ſacrificiis epuliſque ritè ſub arbore præparatis, duos admovent candidi coloris tauros, quorum cornua tunc primùm vinciantur. Sacerdos candidâ veſte cultus arborem ſcandit. Falce aureâ demetit. Candidô id excipitur ſagô. Tum deinde victimas immolant, precantes ut ſuum donum Deus proſperum faciat his, quibus dederit. Fœcunditatem eô porrò dari cuique animalium ſterili arbitrantur, contraque venena omnia eſſe remedio. Tanta gentium in rebus frivolis plerumque religio eſt.* Quod *viſcum Gallorum* cum S. Euchariſtia, quomodo conferat *in Hieroglyphicis* Nic. Cauſinus, vide illum *Parabol. Hiſtor. l.* 10. *c.* 79. plura verò *de Viſci colligendi ratione*, & uſu in Medicina multiplici, apud eundem Plinium, *l.* 24. *c.* 4. *l.* 27. *c.* 7. alibi. Addo hoc unum, quòd *viſcô* non aves ſolùm, ſed *urſum* quoque *captum*, exhibet Martialis, *in Spectaculis*, *Epigr.* 11. cui tit. *de Urſo viſcato;*

Præceps ſanguinea dum ſe rotat urſus arenâ,
Implicitam viſco *perdidit ille fugam* &c.

ubi Raderum & Marcilium vide. Alia vocis notio, apud Apulejum, *l.* 2. *Fotidem, quæ ſuis dominis parabat* viſceum *fartim conciſum, & bamma compaſcuè jurulentum.* Ibi enim pro *viſcere* ſumitur, & *pulpa fruſtatim confecta* exponitur in gloſſamento. Niſi legendum ſit *viſcus fartim conciſum*, Salmaſ. *ad Solin. p.* 274.

VISELLIA Lex, à L. Viſellio Varrone Conſule cum C. Fontejo An. Urb. Cond. 776. Claudii temporibus lata, ſanxit, Ne libertinis hominibus, qui jus annulorum aureorum adepti non erant,

erant, eos honores, qui ingenuorum proprii ſunt, capere liceret, Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 8. *c.* 15.

VISELLIUS Varro, inferioris Germaniæ, ſub Tiberio legatus. Vide *ſuprà.* Fuit & C. Viſellius Varro, Ciceronis Conſobrinus.

VISENDUS Fons, in Ligurum finibus, memoratur Solino, *c.* 2. *Italia Padô clara eſt, quem mons Veſulus ſuperantiſſimus inter juga Alpium gremiô ſuô fundit*, Viſendô *fonte in Ligurum finibus, unde ſe primùm Padus proruit.* Vide quoque Plinium, *l.* 3. *c.* 16. quòd in alto, fortaſſe ſic dictus. *Mirabilem*, vocat Marcianus Capella. Vide Salmaſ. *ad Solin p.* 84.

VISENSIS Urbs, ſeu *Viſeum*, aliàs *Lancia*, urbs Luſitaniæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Bracarenſi; in provinc. inter Durium & Tagum dicta, juxta amnem *de Monterio.* 9. leuc. Luſitan. à Lamecâ in Merid. 11. à Guardia in Occaſum, *Viſeu* vulgò.

VISENTUM, caſtrum Aprutii ulterioris *Biſento.* Ad Simum amnem, in colle, 5. milliar. à Piona in Circium.

VISERA, fluv. navigabilis Galliæ, *la Veſere.* Muratum, Condate *Condac*, Uſercam Monaſteriô nobilem *Uſerche* ſtringens: infra Brivam Curretiam recipit, inde Terraſſonem cœnobiô inſignem, Condate *Condat*, Montanucum *Montignac*, Marciacum *Marzac* alluit & ad Limolium *Limeil*, in Duranium effluit. Eſt & alius ei proximus Superior *Viſera* à ſitu dictus *Haute Veſere*, qui Albam Roccam & Cambium *le Change* alluens, ab Elba *l'Ile*, fluvio nobili, in Duranium defertur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VISERE, cupere videre eſt, Servio *ad l.* 8. *Æn.* hinc apta Eleuſinio Sacro vox, cujus myſtarum nota deſideria, non niſi poſt longam moram & operoſas προπαρασκευὰς lenienda. Cujuſmodi *myſteria viſere* & *inviſere* Latini Scriptores paſſim dicunt, pro μυηθῆναι, i. e. *initiari* ſeu *παραλαμβάνειν τὰ μυστήρια*, *ſumere*, aut *ſuſcipere ſacrum*: ſicut *reviſere*, pro ἐποπτεύειν. Quamvis τὴν ἐποπτείαν ſeu ἐποπτείας non rarò cum μυήσει loquendo Auctores confundant: quô pactô duplex ἐποπτεία conſtituenda, prima, ad quam τὸ *viſere*, & ſecunda, ad quam τὸ *reviſere* referatur. Uti autem myſtæ *viſebant*, ſic Sacerdotes dicebantur δεικνύειν, i. e. *oſtendere* myſteria. Seneca, *Nat. Quæſt. l.* 7. *c.* 31. *Eleuſina ſervat, quod oſtendat reviſentibus* &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Hadrianum Spartiani, c.* 13. & ſuprà ubi de Sacris hiſce ſacerrimis. Aliquando verò *Viſere*, pro *videre*, quod vide.

VISIDIANUS, Narnienſium Deus, apud Tertullian. *Apologet. c.* 24.

VISIGOTHI, *Sidonio* contractè *Veſa*, aliàs *Weſtrogothi*, i. e. Gothi Occidentales, Mœſiam Thraciæque partem cùm conceſſu primùm Valentis tenuiſſent, mox contra fœdera male habiti, bellô in Romanos ſumtô, Valentem ejuſque exercitum occidunt: Conſtantinopolis ſuburbium incendunt; Thracias inde & Daciam Ripenſem, non jam precariô jure, ſed plenô dominatu tenuêre: etiam Gratiani temporibus. Pars eorundem, Duce Fridigernô, Epirum, Theſſaliam Achajamque, pars alia ſub Alatheo & Safrach Pannoniam incurſat, Theodoſiumque Imperatorem ad fœdus compellit: quô non rectè ſervatô Alarichus Rex, cùm Thraciam Græciamque ipſe vaſtâſſet, præmiſſô Radagaisô per Pannonias invadit Italiam, primuſque poſt Gallos Senones Romam cepit, Honoriô imperante. Fecit idem, qui ei ſucceſſit Athaulfus; & mox deſertas à Wandalis Gallias invaſit. Hujus ſucceſſor Wallia, Hiſpaniam occuparit, adjecitque ſecundam Aquitaniam, cum urbibus finitimis quibuſdam, firmante Honoriô, quæ in hunc quoque diem *Gothia* dicitur. Ex hujus ſucceſſoribus Theudericus ſecundus Suevorum per Hiſpaniam vires fregit. Poſt quem Euricus Luſitaniæ pleraque, Cæſarauguſtam, Pompejopolim ac vicina, & in Gallia Arelatum & Maſſiliam ſubegit: Poſt Euricum, de Gallia, Narbonenſis prima, penès Viſigotthos manſit, cætera ejus Oſtrogotthis, ſub Theuderico Burgundionibuſque & Francis tenentibus. Hiſpaniæ poſſeſſio Weſtrogotthis Anaſtaſii conceſſione firmata eſt: acceſſit & in Africa provincia Tingitana. Rudericus ultimus Hiſpaniam rexit, tum ob impios ejus & Witizæ anteceſſoris mores, nobiliſſima & antiquiſſima Regum Gotthorum familia, in prædam barbaris Mauris divinitus data, ac univerſa nobilitas totumque regnum brevi funditus everſum eſt A. C. 711. Neque verò, poſtquàm in Hiſpaniam irrupêre Saraceni, ita omne Gothicum nomen ibi periit, ut non hodieque, quod potiſſimum eſt per Hiſpaniam nobilitatis, prædicet, eô ſanguine ſe ortum, teſtimonium origini nominibus quoque præbentibus. Et ſunt Gotthica nomina Ferdinandi, Frederici, Roderici, Hermanni, aliaque id genus. Sed & Reges ipſi Hiſpaniæ è Pelagio ſe genitos credunt, credique volunt, qui Favilæ Gotthi filius, primus Gotthorum reliquiis in Aſturia collectis, in tenui fortuna, ſed in ſpe rerum meliorum, quas Deus tandem dedit, Rex appellatus eſt. Gotha ei & uxor Frouliba nomine: Sed & gener ejus Aldefonſus ex Recaredi Regis ſanguine fuit. Literæ quinetiam in Hiſpania Gotthicæ in publicis, ſacris, privatis manſêre, ad tempora Ferdinandi I. quales Wulphila Epiſcopus Valentis temporibus Gotthis tradiderat. Navarræ etiam Reges genuinos ſe Gotthos fatentur, nec in Narbonenſi Gallia, quam Balthi Reges diu tenuêre, ſtirps eorum tota interiit. Plura de his, exactam inprimis Regum, ab Athanarico A. C. 369. uſque ad præfatum Rudericum, ſeriem, cum Chronologis & rerum geſtarum ſuccincta hiſtoria, vide apud Hug. Grotium, *Prolegom. in Hiſt. Gotthorum, Vandalorum & Longobardorum.* Quære etiam in voce *Gothi.*

VISIGOTHORUM Lex. Sic dicti Hiſpaniæ invaſores, ad diſcrimen Oſtro-Gothorum, qui in Pannonia, Hungaria, Illyria &c. conſedêre. Utraque autem gens ſub prioris interdum appellatione venit: & effuſa per Europam una vel altera, non bella ſolùm & clades, ſed Legum Regnorumque viciſſitudines induxit. Tenebantur verò jure non ſcriptô, & patriis moribus, è ritu Borealium populorum, donec ſub Rege Euridico, aliis Eurico & Theoderico, Erâ 504. A. C. 466. *inſtituta ſcriptis habuerunt*, Iſidor. *Chron. Goth.* His à Levigildo poſteà Erâ 608. in aliquibus emendatis, rejectis item nonnullis & adjectis complurimis, pleniſſimum impoſuêre vigorem Chindaſwindus & Recaſwindus, Reges. Recenſuit tamen Egica ſingulorum acta, ſuiſque hinc inde interſertis, auctoritate Concilii Toletani 16. omnia confirmavit, Lindenbrog. Hinc iſtarum Legum uſus in Hiſpania & Gallia Narbonenſi. Henr. Spelmannus, *Gloſſar. Archaeol.*

VISILAUS, ſeu WIZLAVUS, nomen quorundam Vandaliæ Principum: è quibus ſecundus hujus nominis Arithbertum, Caroli M. militem & Faſtradæ ſorore ductâ affinem, fratres habuit. Pater Billungi, ſeu Miſtevoji, quem à Viſtula ad Viſurgim imperâſſe & ductâ Vagonis, Epiſcopi Oldenburgi Vagriæ ſorore, Chriſtianam fidem, quam dein deſertam perſecutus eſt, amplexum fuiſſe dicunt. Hôc nati filii Miciſlaus, Sedericus & Naco, Ottonis I. Imperatoris hoſtis, Paganam ſuperſtitionem pariter tutati ſunt. Miciſlaô geniti, Miſtævo Rex Herulorum, Mizdrachus, & Grimmus, Rugiorum Principum conditor: è cujus poſteris *Wizlavus* ſeu *Viſilaus*, expeditionibus in Livoniam propagandæ fidei inſtitutis celebris fuit: avus alterius *Wizlavi*, qui Danorum ſe obſequio ſubtraxit, & Imperio aſſociavit: in cujus filio cognomine, Rugiorum Principum lineâ extinctâ A. C. 1325. Pomeraniæ Principes, Megapolitanis Daniſque repugnantibus, hæreditatem adiêrunt. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt.*

VISIO, oppid. ſeu pagus Galliæ Narbonenſis in Allobrogibus & Sabaudia. *Antonin. Vignonnet Paradino.*

VISIO, unus ex Propheticæ revelationis, in Vet. Teſtamento, modus. Cùm enim Deus vel per intellectum, vel per phantaſiam, vel per ſenſus ſeu ſenſibilia externa, cùm viſibilia, tum audibilia, voluntatem ſuam Prophetis cognoſcendam exhiberet; per phantaſiam dupliciter id faciebat, vel in *Viſione*, quæ vigilantibus, amotô tantiſper ſenſu illorum, objiciebatur; vel in *Somno*, dormientibus: In quo utroque variæ rerum ſpecies in illorum phantaſia pingebantur. Numer. *c.* 12. *v.* 6. 7. 8. *Si eſt Propheta ex vobis, per* Viſionem *meipſum Jehovam notum facio ei, aut per ſomnium alloquor eum. Non ſic ſervus meus Moſes.---- Ore ad os alloquor eum, aſpectu & non in ænigmatibus, & ſpeciem Jehovæ videt.* Nempe excelluit in Prophetiæ gradu Moſes. Quod in eo inter alia conſiſtebat, quòd cùm reliqui Prophetæ per imagines, per ſomnum, aut in *Viſione* acceptas, Dei fierent compotes, atque in iſta nebula voces ejus ferè audirent; illi Deus loquutus eſt re ipſâ, per voces ſonoſque humanos, quas videns vigilanſque & mente præſens hauriebat: Nec auditu ſolùm, ſed, quantum homini Deum uſurpare fas eſt, viſu ipſius gloriam libavit, per glorioſiſſimam ſpeciem oculis ejus exhibitam, Exodi *c.* 33. *v.* 23. &c. Vide Franc. Burmannum, *Theol. Chriſt. Parte prior. l.* 3. *c.* 5. §. 14. 15. & ſuprà, voce *Videntes*: quorum cacozeliâ, *Viſiones*, Græcè Ὁράσεις, libri Græcorum pariter ac Saracenorum dicebantur, in quibus tradebatur, quot annos Imperatorum quiſque eſſet victurus & quæ imperante illô etiam eventura: memorati Luithprando, *in Legat.* de quibus plura apud Meurſium, *Gloſſar.* Sed & circumferebantur olim in Orientalibus & Merid. regionibus *αἱ Ὁράσεις τοῦ ἁγίου Παύλου*, *Viſiones S. Pauli*, teſte Marcô Patriarchâ Alexandrinô *Qu.* 2. quas in *Reſponſ.* meritò rejicit Balſamon. Vide Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Ὅρασις.

VISITATIO, Ordo ſacer Monialium, in Communione Romana, à Franciſco de Sales, & Chantalia Matre inſtitutus. Vide *Franciſcus & Johanna Franciſca Fremiota.*

VISITATIO B. Mariæ Virginis, Feſtum eſt Eccleſiæ Romanæ ab Urbano IV. inſtitutum, ad diem 1. Jul. celebrandum, A. C. 1389. *ex voto propter perſecutionem ſchiſmatum*, verbis Macri *in Hierolex.* Nempe Schiſmate tunc laborabat Eccleſia Romana, ad quod componendum, auxilium B. Virginis imploratum, huicque faciliùs obtinendo feſtum illud ab Urbano dedicatum eſt, confirmatumque à ſucceſſore ejus Bonifacio IX. qui ampliſſimis illud indulgentiis ditârunt, ut habetur in Bulla utraque, quô obſervationem ejus promtiorem redderent. Nec tamen in omnibus Eccleſiis illud tunc fuiſſe receptum videtur, uſque ad Concilium Baſilienſe, in cujus ſeſſione 43. A. C. 1441. univerſalis ejus obſervatio ſancita eſt. Recolitur eô memoria viſitationis Eliſabethæ à B. Maria facta, apud quam trimeſtre totum eam tranſegiſſe, ex Euangelio diſcimus &c. Vide Rivetum, *Apolog. pro Sanctiſſ. Virgine, l.* 2. *c.* 13. In Syriaco Rituali Feſtum antiquius reperiri, ac in illa gente, menſe Decembri, paulò ante nativitatem Domini, celebrari, eô ipſô die, quô in honorem ejuſdem Deiparæ Græci in Templo, quod *in Blachernis* dictum, feſtum agant, habes apud præfatum Macrum, *d. l.* Aliter *Viſitationis* vox ſumitur, in *Orig.* Murenſis Monaſt. *p.* 39. *Villicus autem debet dare ---- piſcem magnum pretiô* 5. *ſolidorum, ante Natale Domini, quod vocatur Viſitatio.* Propenſitationis videl. ſpecie, ſic dictâ, quòd vaſſalli Dominos ſuos identidem *viſitare* tenebantur cum xeniis aut muneribus; quod poſtmodùm in præſtationem abiit neceſſariam, & in Gallia *Salutatici* nomine innotuit. Car. du Freſne, *Gloſſar.*

VISITATOR, in Eccleſia Romana dicitur Epiſcopus, qui in locum alterius Epiſcopi demortui, vel propter crimen à communione ſuſpenſi, aut remoti, à Metropolitano vel Pontifice mitti conſuevit, ad obeunda in ea diœceſi Epiſcopalia munera, donec alius Epiſcopus ordinetur, cujus electione ipſum intereſſe mos. Cujuſmodi *Viſitatorum* officium accuratè perſtringit vetus *Formula electionis Epiſcopi*, in *Spicilegio* Acheriano, *Tom. VIII.* Vide quoque ſuprà, voce *Ambulator*; item *Periodeuta.* Sed & *Viſitatores*, in Mona-

Monaſteriis, dicebantur, qui, in Capitulis Provincialibus electi, Monaſteria viſitabant, in Monachos, ipſoſque adeò Abbates, inquirebant, horum delicta emendabant, mulctaſque ac pœnas pro eorum ratione irrogabant. Qui cùm, ſub prætextu *Viſitationis*, Monaſteria gravibus expenſis premerent, ſeu longiori morâ, ſeu ſumtuoſis epulis, ſeu etiam numeroſò comitatu; interdum & ab iis pecunias extorquerent, *Conſtitutionibus* Gregorii IX. Nicolai IV. Benedicti XII. aliiſque cautum eſt, ne Monaſteriis & locis viſitatis oneroſi & graves porrò exiſterent, uti docet Car. du Freſne ubi ſuprà. At *Viſores*, apud Matth. Paris, A. C. 1135. ſunt, qui foreſtis inſpiciendis, ne fierent *vaſta*, à Rege præfecti erant: alias vocis notiones habes apud eundem.

VISITATOR, nomen Magiſtratus, in eadem Eccleſia ubi Inquiſitio viget. Cùm enim Inquiſitorum officia ſoleant eſſe perpetua, neceſſe eſt, ut interdum rationem munerum ſuorum reddant. Solet itaque creari Magiſtratus, qui *viſitet* Inquiſitores, cæteroſque Inquiſitionis miniſtros. Is igitur viſitare omnes Inquiſitorum provincias, &, quidquid correctione dignum cognoverit, ad Inquiſitorem generalem & Senatum referre debet: cui muneri ſi unus non ſufficiat, alter vel plures eliguntur &c. Vide Phil. à Limborch, *Hiſtoriâ Inquiſitionis l. 2. c.* 11.

VISMARIA, vide *Wiſmaria*.

VISNIOVICIA, oppid. Poloniæ, ubi Tartari à Sigiſmundo Poloniæ Rege victi, A. C. 1506. Vide quoque in *W*.

VISNIOVICIUS Michael Coriputus, Polonor. haud pridem Rex.

VISONTIUM, vel VISONTUM, oppid. olim, nunc pagus Pannoniæ ſuperioris in Hungaria, apud Caproinzam promuntor. *Vibicio Lazio*. Item urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Pelendonibus, *Viſco Villanovano*.

VISOR, vide ſuprà *Confirmatores teſtes*, & hìc paulò antè. Tacitus quoque *Viſorum* meminit, *l.* 16. *Annal. c.* 2. ubi de ludibrio theſauri per quietem reperti, *Nero*, ait, *non auctoris, non ipſius negotii fide ſatis ſpectatâ, nec miſſis* Viſoribus, *per quos noſceret an vera afferrentur, auget ultro rumorem* &c.

VISORONTIA, locus urbi Viennæ in Gallia ſubjectus, ubi Chlodomerus, Francorum Rex à Burgundionum Rege Godomaro interfectus eſt. Vicus hodie *Veſtronce*, non procul à Rhodano, inter Viennam & Belicam urbes, ſed huic propior. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

de VISS Jacobus, vide *Jacobus*.

VISSEGRADIA, incolis *Vizegrad*, German. *Plindenburg*, urbs munita Hungariæ, in colle, ad Danubium ſub Turcis. 5. milliar. Germanic. à Strigonio in Eurum, 8. ſupra Budam in Boream, 4. à Vacchia in Circium.

VISSEMBURGUM, urbs Alſatiæ inferioris Imperialis. Ad amnem Lutterum, in limite Palatinatus inferioris, 4. milliar. Germanic. ab Hagenoa in Boream, Landaviam verſùs 2. à Philippopoli, 4. in Occaſum. Vulgò *Weiſſenburg*.

VISSEMBURGUM, urbs Imperialis, in Bavaria Tranſdanubiana in ditione Aichſtetenſi, ad fontes Redoitii, 4. milliar. Germanic. à Donaverta in Boream, Nurimbergam verſùs 7. & ferè 5. à Neoburgo in Cæciam. *Weiſſenburg* vulgò.

VISTILIA, prætoriâ familiâ genita, Titidii Labeonis uxor, licentiam ſtupri apud ædiles vulgavit: ob id à Senatu, Tiberiò imperante, in inſulam Seriphon abdita eſt.

VISTOCHIUM, oppidul. mediæ Marchiæ Brandeburg: in tractu *Pregnitz*, ad Dorſam amnem, ubi Auſtriaci à Suecis, Banerio Duce, grandi clade affecti. In limite eſt Megalopolitano, 7. milliar. ab Halverberga in Cæciam, vix 4. à Rupino in Boream. Vulgò *Witſtock*.

VISTULA, fluv. antiquiſſimus German. Sarmatiæque ad mare Suevicum terminus, antequam Aeſtii, Germanica gens, in Venedorum agros tranſiverant; hodie *Weiſſel*. Antiquis Græcorum Romanorumque auctoribus variè ſcribitur. Nam Plinio, *l.* 4. *c.* 14. ac Solino, *c.* 23. *Viſtula* & *Viſtulia* dicitur. *Ptolemæo* Οὐιςούλας, Plinio etiam eſt *Viſtillus*. Apud eundem, *l.* 4. *c.* 13. *Iſtula*. Melæ, *l.* 3. *c.* 4. *Viſula* eſt, & Marcellino *Biſula*, quia Græcè ſcribebatur Βιςούλας. Vide Cluver. *de Ant. Germ. l.* 3. *p.* 717. *Baudrando* fluv. Poloniæ. Oritur in Ducatu Teſcinenſi in Sileſia, ex monte Carpatho, in ipſo limite Hungariæ; dein auctus aliquot rivis, per Poloniam ſuperiorem fluens, Oſvicinum, Zatorium, Cracoviamque rigat. Hinc Villocum fluvium recipit, prope Polaniccum, Sanum infra Sendomiriam, & Vieprium ad Steſicam; poſteà per Mazoviam labens, Czercum & Varſaviam rigat, receptòque Buge fluviò juxta Ploſcum & Uladiſlaviam fluit: tandemque per Pruſſiam labens, ibi Torunium, Chulmiam, Graudentiumque rigat, & ſupra arcem *Heuſt*, in duo brachia ſcinditur: ex quibus Orientale in Sinum *Friſch Haff* cadit, Occidentale paulo infra Gedanum, in mare Balticum, juxta arcem *Weiſſelmunde*, in ora Sinus Gedanenſis labitur. Ad hanc Thorunium A. C. 1234. conditum à Crucigeris, quibus à Conrado Polono contra Pruſſos evocatis hic tractum Culmenſem, & quidquid inter Viſtulam ac Druentium fluv. tradiderat. Fluvium hunc tranſiturus Georgius Iſrael; ruptâ glacie in extremo vitæ diſcrimine verſatus, poſtquam Pſ. 142. cecinìſſet, evaſit incolumis, A. C. 1550. Vide Lætum, *Comp. Hiſt. Univerſal.*

VISTUS, vulgò VYST, una Æbudarum, à Septentrione in Meridiem extenſa, per 45. milliar. cum aliquot oppidul. Ei ferè adjacet ad Boream Leuviſia Inſul.

VISUNTIO, vide *Vesontio*.

VISURGIS, fluv. ingens Germaniæ ex Meliboco monte in Franconia oriens, ac inter Haſſiam ad Occaſum, Thuringiam ad Ortum, Weſtphaliam ad Auſtrum, & Saxoniam ad Boream, in Oceanum Germanic. ſe exonerans. *Baudrando* primùm *Verra* dicitur, *Wertz*, oriturque in confinio Franconiæ; dein per Haſſiam fluens, prope Smalcaldum & Iſenacum labitur. Sed recepta ad Mindam oppid. Fuldâ fluviò *Viſurgis* dicitur: & in Arctos tendens, juxta Ducatum Brunſuicenſem, ibi Hamelam rigat, uti Corbiam, Mindam, ad confluentes Fuldæ & Verræ, Neoburgum & Huyam, urbes Weſtphaliæ. Hinc receptò Allerâ, paulo infra Verdam labitur juxta Bremam, & tandem Oceano Germanico ad Depſtem damiſcetur, inter Ducatum Bremenſem & Comitatum Oldenburgenſem. In hunc, captâ Mundâ 2500. occiſorum civium projecti, victore Tilliô, A. C. 1626. *Straboni* Βίσουργις: apud *Ptol.* verò in deſcriptione Germanici litoris eſt genitivus caſus Οὐισούργιος. At rectiùs poſtea, in recenſione populorum Germaniæ, idem caſus τοῦ Οὐισούργιος. *Dioni* dicitur Οὐίσουργιος. Hodie *Weſer* vocatur. Viſurgis, inquit Lipſius, mutuâ Romanorum Germanorumque clade nobilis amnis, cui famam præcipuè Tacitus dedit, & ipſe Tacito (mirum fatum) vitam. Nam, 5. primores Annalium libri inventi Corbejæ, quod monaſterium ad Viſurgim eſt.

VISURGIS, fluv. parvus Belgii, *Weſer*. Oritur in Ducatu Limborgenſi, & in confinio Juliacenſi, dein Limburgum rigans, poſteà in Urtum cadit, & cum ipſo paulo poſt in Moſam, ſupra Leodium.

VISUS, vide ſuprà ubi de *Oculis*, *Opteriis*, *Optice*. Cæterùm *Viſui* populi præbendi Duces hoſtium devictos captoſque mos, Romanis in uſu, apud Tacitum occurrit *l.* 12. *Annal. c.* 21. ubi de Mithridate Boſporano, pro quo Eunones intercedens apud Claudium Imperatorem, ne triumpharetur, neve pœnas capite expenderet, impetraverat, *Traditus*, inquit, *poſt hæc Mithridates, vectuſque Romam*.. *vultu interritò permanſit, cum roſtra juxta cuſtodibus circumdatus, viſui populo præberetur.* Vide ſuprà verbô *Oſtendere*.

VITA, inter nomina S. Cœnæ, apud Scriptores Eccleſiaſticos occurrentia. Auguſtin. *de remiſſ. peccator. contra Pelagium, l.* 1. *c.* 24. *optimè Punici Chriſtiani, Baptiſmum ipſum nihil aliud, quàm* Salutem, *& ſacramentum corporis Chriſti nihil aliud, quàm* Vitam, *vocant.* Ex mox, *Quid aliud etiam, qui ſacramentum menſæ Dominicæ* Vitam *vocant, niſi quòd dictum eſt, Ego ſum panis vitæ?* E quibus verbis colligimus, fuiſſe hanc nomenclaturam topicam, Punicis ſeu Afris Chriſtianis propriam: Sicut & aliæ quædam ſimiles, doctis potiùs, uſurpatæ, quàm in communem Eccleſiæ uſum receptæ, occurrunt. Caſaubon *Exercit.* 16. *ad Annal. Eccleſ. Baronii, num.* 54. Nempe ſymbolum eſt S. Cœna divinitus inſtitutum corporis & ſanguinis Domini, qui propriè *Vita* eſt, ſicut idem *Veritas* & *Via*. Joannis *c.* 14. *v.* 6. Eandem ob rationem & Baptiſmum invenias in ſcriptis Antiquorum *Vitam* appellari, ut, quum ait Paſchaſius, *l. de Corp. & Sang. Domini*, de iis, qui ſtatim poſt acceptum Baptiſmum obierunt, *In nullo poſt perceptam* vitam *declinârunt à via.* Ubi *Vita* eſt Baptiſmus, aut ipſe Chriſtus, quem induunt, qui lavacrò regenerationis tinguntur, Gal. *c.* 3. *v.* 27. Ideo ſubjicit Paſchaſius, *Sed permanſerunt in* Vita, *qui Chriſtus eſt*, Caſaubonus *ibid.* Vide & Jo. Caſp. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce *Ζωή*. De *Vita* verò *Communi*, ſeu *κοινοβίῳ* tum veterum Pythagoræorum, tum inter Chriſtianos Aſcetarum, ſuprà voce *Cœnobium*, alibique; uti de *Vitam producendi morte alterius ratione* Veterum ſeu opinione potiùs, voce *Fata* &c.

VITÆ, populi apud Bedam, quorum caput *Witenberga*. Vide B. Rhenanum, *Rerum Germ. Nov. Antiq.* cum *Notis* Cl. Ottonis JCti, *p.* 235.

VITACA, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis. *Ptol.*

VITAKERUS Guilielmus, Theologus Anglus eloquentiſſimus & longè doctiſſimus, in Academia Cantabrigienſi Profeſſor. Acutiſſimus contra Latinos diſputator ſuò tempore habitus, refutavit vaſtum Bellarmini opus, antequam id totum in lucem prodiiſſet: graviter invectus in diſſolutos mores Ordinum in Anglia: obiit A. C. 1605. Lætus, *Comp. Hiſt. Univ.*

VITALIA contorquere, vocabulum Luctæ veteris, apud Trebell. Pollionem, *Claudiô, c.* 13. *Iratus ei, qui non baltheum, ſed* vitalia *ſibi contorſerat, omnes dentes unò pugnò excuſſit*; de quo vide ſuprà voce *Ilia*, item ubi de *Lucta*.

VITALIANA, turris firmiſſima, in lacu Verbano; à Ludov. Borrhomæo, cùm ab hoſtibus premeretur, condita. Cui alia longè major adjacet, malis aureis condita & amœniſſima.

VITALIANI, Hæretici, à *Vitali*, ſeu *Vitalio* Presbytero Antiocheno, Apollinaris adjutore, nomen nacti. vide *Vitalis*.

VITALIANUS, Tyrannus, Scytha. Ut Imperiò potiretur, fidem Orthodoxam, quam Anaſtaſius Imperator perſequebatur, ſe amplecti ſimulavit: hæreſin & ambitionem altò pectore premens. Potitus ſic Thraciâ, Scythiâ & Mœſiâ, Conſtantinopolim uſque pervenit, ſpe plurimorum reſtituendorum deceptus, arma poſuit, præfecturâ militari poſtmodùm ab Imperatore exutus. Tandem à Juſtino Imperatore Conſtantinopolim allectus, Conſulis dignitate vix libatâ, occiſus eſt in palatio, A. C. 520. Cedr. *in Comp.* Evagr. *l.* 3. & 4. Marcellin. *in Chron.*

VITALIANUS, LXXIV. Pontifex Romanus ſedit, ann. 14. menſ. 6. A. C. 655. Eugenio I. ſucceſſit, Campanò Italus. In templa Organa Muſica introduxit; ab Oſvino multis vaſis aureis argenteiſque donatus, ipſi viciſſim Theodorum, ordinatum Archiepiſcopum Dorovernenſem miſit. Beda *in Hiſt. Angl.* Polydor. *l.* 4. Cultum ſacrum Latinâ linguâ, circa A. C. 666. qui numerus myſticus eſt, Apoc. *c.* 13. *v.* 18. peragi juſſit; apud Conſtantem II. Imperatorem & contra Præſules Ravennates, multa egit. Obiit A. C. 669. Platina, Ciaconius &c. Succeſſit Adeodatus.

VITALIS, Antiochæ Epiſcopus, A. C. 332. Pietate & doctrinâ celebris, præſedit in Conciliis Ancyrano, ut & Neo-Cæſarienſi. Item, Apollinariſta, intruſit ſe in ſedem Antiochenam. Item, Afer, concurſum divium ſic à nobis pendere commentus eſt, ut

nobis volentibus quidem ille in nobis effectum ſortiatur, nolentibus verò inefficax ſit: Sicque, ut quis Euangelio aſſentiatur, nihil aliud quam externum præconium requiri deliravit: efficaciam Spiritus S. internè nos convertentis eludens. Huic ſcripſit Auguſtinus, *Ep.* 107. Baron. *A.C.* 419. *n.* 54. *&* 55.

Duces Venetorum, &c.

VITALIS Falierus, Dux Venetorum, Dalmatiam & Croatiam, plenô jure, ab Alexio Imperatore impetravit, cùm anteà tributum Imperatoribus Byzantinis pendere tenerentur, A. C. 1085.

VITALIS Michaël, Dux Venetorum, bellô contra Emanuelem Imperatorem Græcum, Chium Inſul. ſub Reipubl. poteſtatem redegit: à quo tempore univerſi maris Adriatici Dominos ſeſe appellitare cœperunt. Georg. Hornius, *Orb. Imp. cum Not.* L. Joach. Felleri, *p.* 159.

VITALIS Janus, Johannes, Oldericus, vide ſuis locis.

VITALIUS Victor, inter Nobiles Romanos, ſine cauſæ dictione Severi juſſu occiſos, memoratur Spartiano, *in Vita* hujus Imperator. *c.* 13.

VITAS-PATRUM, in *Libro Ordinis* S. Victoris Pariſ. MS. *c.* 19. apud Car. du Freſne. *Quales ſunt Bibliotheca & majores Expoſitores & Paſſionarii &* Vitas Patrum *& Omeliarii*: indeclinabile eſt, & librum Eccleſiaſticum notat, Πατερικὸν & Πατρικὸν Græcis appellatum, quod *Vitas SS. Patrum* contineat, vide Gregor. Turon. *Præfat. ad Vitas Patrum*, Roſweidum, *ad eaſdem in Prolegom.* Alios. Gennadius *de Scriptoribus Eccl.* Euagrium librum ſcripſiſſe ait, *qui attitulatur Vita Patrum*, ut *Petronium ſcripſiſſe putari* Vitas Patrum *Ægypti Monachorum* &c. Sic *Vitas-Fratrum* unicâ quoque voce opus ſuum inſcripſit Gerardus Frachetus Lemovic. Dominicanus, in quo virorum illuſtrium Ordinis ſui *Vitas* & elogia deſcripſit, circa A. C. 1263. Vide Carol. du Freſne, *Gloſſar.*

VITEI, vide infrà S. *Vitus.*

VITELLA, oppid. Italiæ, unde *Vitellinus. Steph.*

VITELLESCUS Johannes, Tuſcus, Cardinal. Archiepiſcopus Florentinus. Ingenioſus, audax, diſſimulator: primùm tyranno cuidam Italo, nomine Tartalio, adhæſit, eique à ſecretis fuit. Dein hôc, juſſu Martini V. capite plexô, Romam profectus, in Eugenii IV. gratiam ſe inſinuavit. Româ poſteà Italiâque à Tyrannis liberatâ, pacem & tranquillitatem populis conciliavit. Tandem ambitione elatus, gratiâ Pontificis excidit, qui ipſum in Mole Adriani captivum detinuit: ubi animi mœrore confectus, obiit A.C. 1440. Elogiis ornatus à Sixto IV. Julio II. Leone X. Clemente VII. &. Paulo III. Vide Paul. Jovium, *in elog. ejus*, Jul. Ruſcium, Platinam, Garimbertum, Ciacconium, Leonhardum Aretinum, & Scipionem Ammiratum, *Hiſt. Flor.* Epitaphium ei hoc erexit Bartholomæus Epiſcopus Coronet.

Quando ego pro patria, pro Majeſtate receſſi
Pontificis, furias bellorum, hoſteſque ſubegi
Eccliſia, noſtris quæ floruit aucta ſub armis,
Reſtitui res effluxas, urbeſque, decuſque
Invidit Sors atra mihi, magis æmula Virtus,
Immeritam ſtatuens non æquô munere mentem.

VITELLIA, colonia Romana in finibus Æquorum Liv. *l.* 2. *dec.* 1. extincta. Sicut & Verrugo oppid. vicinum.

VITELLIANI, pugillares dicti ſunt lutei, *vitellô* fortè illiti, quibus res laſcivæ & elegantiores inſcribebantur. Aliis à *Vitellio*, neſcio quô Inventore, dicti ſunt. Eorum meminit Martialis, *l.* 2. *Epigr.* 6. *v.* 5.

Hæc ſunt quæ relegente me ſolebas
Rapta exſcribere, ſed Vitellianis.

Et, *l.* 14. *Epigr.* 8. *cui tit. Vitelliani*,

Nondum legerit hos licèt puella,
Novit quid cupiant Vitelliani.

VITELLIANUM, Galliæ Transpadanæ oppid. ad Padum in Ducatu Mantuano. *Vidiana* Alciato. A Vitellio Imperatore dictum.

VITELLICUM, oppid. ditionis Trevirenſis, *Vitlich*, cum caſtro ſplendido, ubi ferè degit Elector. Ad amnem Leſerum, 1. milliar. German. à Moſella, 4. à Treviris in Cæciam.

VITELLII, Faunô Aboriginum Rege & *Vitelliâ*, quæ multis locis pro numine colebatur, orti, teſte Suetoniô, *c.* 1. *Vitell.* Patricia fuit gens & majorum gentium: ex qua fuerunt *Marcus* & *Manius Vitellii* fratres uxoris Collatini primi Conſulis, à Bruto cum filiis, quòd de recipiendis in Urbem Regibus conjuraſſent, ſupplicio affecti. Videatur Dionyſ. *l.* 5.

VITELLIUS, nonus Roman. Imperator ab exercitu, poſt Ottonem, ſalutatus. In gratiam hic Caligulæ, Claudii & Neronis, turpi adulatione ſe inſinuavit. Sub Claudio enim e. g. unum calceorum Meſſalinæ, ſub toga portans, ei ſubinde oſcula fixit. Hinc ampliſſimis muneribus admotus, Proconſul Africæ non ſine laude præfuit. In Ædilitio munere non pari gloriâ eſt verſatus, exſpoliator Fanorum. In Imperio vitiis frænô laxatô, quotidie quater epulatus eſt, in ſingulas epulas impenſis XM. Imperialibus. De clypeo Minervæ, quô nomine ſumptuoſam aliquando convivium inſigniverat, vide Sueton. *in Vitell. c.* 13. At luxuriem crudelitas vicit, cùm in quoſcunque, Matrem ipſam, nullâ ratione habitâ, ob leviſſimas cauſas, ſæviret. Hinc in Pannonia, Mœſia, Judæa & Syria turbantibus militibus, Veſpaſianus Imperator proclamatus eſt, à quo Vitellius ſæpe victus; tandem cùm negotiari pergeret, a propriis militibus diſcerptus & à populo in Tiberim projectus eſt. A.C. 69 ætat. 57. Imper. 8. Vide quoque Tacit. *l.* 2. *&* 3. *Hiſt.* Dion. Eutrop. Aurelium Vict. &c. & inſuper in voce *Q. Eulogius.*

VITELLIUS, Cenſoris Vitellii ac ter Conſulis filius, miſſu Galbæ, ad Inferioris Germaniæ legiones, Conſularis legatus.

VITELLIUS, prænomine *Lucius*, cum Paullo Fabio Conſul, Orienti à Tiberio præpoſitus: ubi ut & alibi priſcâ virtute egit. Ex provinciis regreſſus & formidine C. Cæſaris, familiaritate Claudii turpe in ſervitium mutatus; exemplar apud poſteros adulatorii dedecoris habetur. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 32. Vide & *Lucius.*

VITELLIUS Eraſmus, vide *Eraſmus.*

VITELLIUS Saturninus, Præfectus cohortis Prætoriæ, ſub Othone, vulneratus, in tumultu nocturno urbano, Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 82.

VITELLIUS Varro, vide *Lucius.*

VITEM dare, apud Ælium Spartianum. *Hadriano, c.* 10. *nulli vitem, niſi robuſto ac bona fama, dedit*: eſt Centurionem facere. His enim cùm ad id muneris promoverentur, *vitis* in manu dabatur, verberando militi, qui deliquiſſet, unde *Vitis* Centurionatus inſigne. Euſebius. *Hiſt. Eccl. l.* 7. *c.* 14. Τιμή τις ἐςὶ παρὰ Ῥωμαίοις τὸ κλῆμα, ὃ τοὺς τυχόντας φασὶν ἑκατοντάρχους γίνεσθαι, *Vitis nomen militaris dignitatis apud Romanos, quam qui obtinent, Centuriones eſſe dicuntur.* Et Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 26.

Vare Parætonias Latiâ medô vite per urbes,
Nobilis & centum dux memorande viris &c.

Qui autem Centuriones fiebant, vel ordine promotionis ad hunc gradum perveniebant, ut ille Marinus apud Euſebium, *d. l.* & Scæva apud Lucanum, *l.* 6. *v.* 146.

——— *ibi ſanguine multô*
Promotus Latium longô geret agmine vitem.

Vel beneficiô Imperatoris aut Ducis, quibus *vitis* ſcil. ab ipſo Imperatore dabatur, ut *loc. cit.* Spartiani & in veter. *Inſcr.* ET. MIHI. VITEM. DEDERIT. VLPIA. LEGIONE. MISSIS. Unde Suetonius, *in Tiberio, c.* 12. *per quoſdam beneficii ſui Centuriones* &c. Salmaſ. *ad Spartiani locum.* Quòd verò *Vitis* electa militum caſtigationi, Juvenali quoque indigitatæ. *Sat.* 8. *v.* 247.

Nodoſam poſthac frangebat vertice vitem,
Si lentus pigra muniret caſtra dolabrâ:

hinc eſt, quoniam vetere de ſuppliciis lege Romanâ ſancitum eſt, *ut cives non virgis everberarentur, ſed vitibus*, uti apud L. Florum ac T. Livium, *Epit. l.* 57. legimus. Hinc *vite* percuſſum eſſe, probro non erat. Plin. *l.* 14. *c.* 1. *extr. Quid quòd inſerta caſtris ſummam rerum, imperiumque continent. Centurionum in manu vitis & opimô præmiô tardos ordines ad lentas perducit aquilas, atque etiam in delictis pœnam ipſam honorat.* Contrà fuſte externus miles plectebatur. Martianus tamen *ff. de re militar. Si miles vitem tenuit* (i. e. pœnæ vitis ſubjectus eſt, quod *ſub vineam jacere* quoque dictum) *militiam mutat: ſi ex induſtria fregit, ...capite punitur.* Cæterùm, quâ figurâ hujuſmodi *Vitis Centurionalis* fuerit, videre eſt, in Goltzii Cæſ. *tab.* 23. *num.* 5. & apud Ant. Pois. *de Num. Veter. tab. H. num.* 5. plura verò de illa apud Cœl. Rhodig. *Lection. Antiqq. l.* 26. *c. ultim.* Stewechium ad Vegetium, *l.* 1. *c.* 26. & Juſt. Lipſium, *de Militia Rom. l.* 2. *Dial.* 8.

VITEMBERGA, urbs German. vulgò dicta. *Ptol. Calegia.* Ad Albim, cum Academia celebri, fundatâ A. C. 1502. à Friderico Electore. Hic primò Lutherus concionibus innotuit, & Electoris gratiam nactus eſt. Sedes olim Electoralis, quæ nunc Dreſdam tranſlata eſt. Scripſit *Academiam Vitembergenſem* Gothofredus Suevus, *Vitas verò Theologorum Vittembergenſium*, Joh. Biſmarcus uti *Inſcriptiones Wittembergenſes*, Andr. Sennertus. Vide & *Wittenberga.*

VITENEN, miles, obtruncatô dominô ſuô, Lithuaniæ Duce, regionis imperium rapuit A. C. 1279. Ei ſucceſſit Gediminus A. C. 1300. qui fines Lithuaniæ longiſſimè per Ruſſiam protulit, & à finibus Pruſſiæ, uſque ad Pontum Euxinum, protendit, unde *Magni Duces* appellati. Georg. Hornius, *Orbe Imper. cum Notis* L. Joachimi Felleri, *p.* 391.

VITEPSIA, vulgò WITEPSK, urbs munita Lithuaniæ, caput Palatinatus cognominis ad Duinam fluv. ubi recipit *Widzbam* cum arce munita, vix 12. leuc. Polonic. à confinio Moſcoviæ. Poloſcam verſùs 16. & 25. à Smolenco in Circium. Pluries capta & recepta ultimò bellô Moſcoviticô. Duces habuit proprios uſque ad Olgredum Magnum Ducem Lithuaniæ.

VITERBIENSIS Jacobus, vide *Jacobus.*

VITERBUM, urbs ampla & culta Hetruriæ Epiſcopalis locô Ferentii, urbis exciſæ, ad montis Cimini radices, priùs *Vetulonia*, teſte *Platinâ*. Hodie *Viterbo* Italis, *Viterbe* Gallis, caput Patrimonii. 40. milliar. ab urbe Roma, in Circium. Senas verſùs, 10. à Volſinio lacu in Ortum. Volaterranus putat fuiſſe *Longulam* Livii. Hermolaus ſcribit Ptolemæi *Elbii vicum* dici. Hieron. Ruſcellius in ſuo *de illuſtr. Virorum inſignibus ſtemmatibuſque libro*, ubi Lucernas quaſdam celebres compertas fuiſſe in quibuſdam caſulis ſepultas, alias autem in parietibus murorum incluſas, quæ in aëre aperto per aliquot horas accenſæ ardeneſque perduràrint, ſponteque ſuâ poſteà extinctæ ſint, exiguô quodam in illis pulvere remanente, aſſerit. narrat, earum præter alias multas aliquas repertas eſſe tempore Alexandri VI. Pontificis Romani 3000 paſſ. à *Viterbo*: in oppido deſolato, Ferenti nomine dicto; ubi ſcribit Suetonius, natos eſ-

ſe

ſe progenitores Othonis Imperatoris. Vide Fortunium Licetum, *de Lucernis antiqq. l.* 1. *c.* 8.

VITERICUS, Viſigothorum in Hiſpania Rex XXI. occiſo Leuvâ, thronum occupavit A. C. 603. crudelis & ſubditis exoſus, obiit A. C. 610. Ejus filiæ Ermenbergæ, cum Theodorico Burgund. Rege nuptias diſturbavit Brunechildis. Vide Iſidor. *in Chron.* Marianam, *Hiſt. Hiſp.* Succeſſit Gundemarus.

VITEX, herba, Græcè λύγος, item ἄγνος, unde *agnus caſtus* libidinis ſtimulis coercendis ac caſtitati ſervandæ conducere credita eſt: indeque matronæ Veteres, quæ in Caſto Cereris aut Iſidis erant, *vitice* ſtramenti vicem, per omnes illos dies, quibus ſecubantes à toris ſuis genialibus, in Templo dormiebant, uti conſuevêre. *Dioſcorides*, Ὠνόμασται δὲ ἄγνος, διὰ τὸ τὰς ἐν τοῖς Θεσμοφορίοις ἁγνευούσας γυναῖκας εἰς ὑπόστρωμα χρῆσθαι αὐτῷ. Sub eadem Samios Junonem apud ſe, ad Imbraſum flum. natam eſſe, jactare olim ſolitos, atque *viticem* illam ſuâ ætate, in Idoli hujus ſacro ſolo, adhuc fuiſſe oſtenſam, tradit Pauſanias *in Achaicis*. Eſt autem *Vitex*, ſalicum genus, in Ægypto adeò frequens, ut Ἀγνοῦ κέρας, h. e. *Viticis cornu*, inde dictum ſit promontorium Ægypti, inter Bolbiticum & Sebenniticum oſtium, cujus meminit Heſychius, poſt Strabonem, *l.* 17. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. *c.* 15. & ſuprà *Laqueus*, item *Salix*. Nominis origo à *vieo* ſeu *vio*. de quo ſuprà.

VITEY, primus Chinenſis Imperii conditor, cui omnium artium inventionem incolæ aſcribunt, Georg. Hornius, ubi ſuprà, *p.* 451. Vide eundem. *Arcâ Noæ*. Auctorem Anonymum *Sina & Europa*, *c.* 47. ubi *Chronologiam Sinicam* exhibet. Alios.

VITHUNGI, apud *Sidonium Apollin.* qui *Vithungi*, apud Treb. Pollionem, *Claudio*, *c.* 6. ubi diverſos Scytharum populos recenſet; *Juthungi* dicuntur Ammiano Marcell. *l.* 17. ubi Alemannorum eos eſſe partem, ſcribit. Dexippus tamen Scythas quoque appellat. Vide Salmaſ. *ad Pollionem d. l. Vopiſcum in Probo*, *c.* 18. nec non ſuprà. voce *Virthingi*.

VITIA, Fuſii Gemini mater, ànoa necata, ſub Tiberio, quòd filii necem fleviſſet. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 10.

VITIA de plauſtris antiquitus, inde in ſcena, liberè arguebantur olim. Apud Alexandrinos certè ſtatis diebus in curribus homines vectos, quibus hoc munus datum eſſet, totam urbem peragrare, & conſiſtentes, ubi vellent, ac domo adſtantes cujuſcunque viſum eſſet, verè de plauſtro canere, nec falſa convitia, ſed vera crimina, utpote probris civium accuratè priùs exploratis, objicere conſueviſſe, quò hâc libertate corripiendi homines ab improbitate abſterrerentur, tradit *Suidas*. Vide quæ ſuprà dicta voce *Plauſtrum*. De veterum verò Comicorum, in reprehendendis civium *vitiis*, παῤῥησίᾳ, ſic Horatius, *Serm. l.* 1. *Sat.* 4. *v.* 1.

> *Eupolis, atque Cratinus, Ariſtophaneſque Poëtæ,*
> *Atque alii, quorum Comœdia priſca virorum eſt;*
> *Si quis erat dignus deſcribi, quòd malus, aut fur,*
> *Quod mœchus foret, aut ſicarius, aut alioqui*
> *Famoſus, multa cum libertate notabant:*
> *Hinc omnis pendet Lucilius, hoſce ſecutus.*

Videlicet rum ſuprà, ubi *de Comœdia*, *veteri* inprimis & *nova*. Quod eouſque obtinuit, donec omni pudore excuſſo *Vitia* plenò alveò humanum genus irrupêre. Tum monitores hi è medio ſublati, Virtuteque conculcatâ *Vitia* in pretio eſſe, coronari etiam, imò in Numinum numero, haberi ſunt cœpta. De Monitoribus priſci ævi, vide ſuprà voce inprimis *Canter*. De coronis, nota Sybaritarum vaſania, apud quos ii, quos luxus erudierat ferculis condiendis apponendiſque, coronas meruêre, teſte Athenæo, *l.* 12. Xenocratem ſimiliter, propter longiorem compotationem, præmii locô, coronam accepiſſe, narrat Diogenes Laërtius, *l.* 4. ut alios omittam. In quos meritò Bernardi illud uſurpes, *Serm.* 66. *Coronabitur turpitudo? Nihil minùs decet honeſtatis auctorem.* Quantum verò id, quòd non ſolùm alia innumera, ſed & *Vitia* ipſa, cum quibus Divinitati nullum poteſt eſſe vel per umbram commercium, in Deorum Senâtum Romani retulêre: *Iracundiam*, *Cædes*, *Laſciviam*, *Ebrietatem*, *& neſcio quæ alia his conſentanea*, uti teſtatur Auctor graviſſimus, Gregorius Naz. *Orat.* 2. *de Theol.* Non ſcil. *Numina colendorum*, *ſed crimina colentium*, ut ſcitè Auguſtinus. *Quo ex genere*, ut Cicero addit, *de Nat. Deor. l.* 2. *c.* 23. *Cupidinis & Voluptatis & Lubentinæ Veneris vocabula conſecrata ſunt*, *vitioſarum* (ut ipſe fatetur) *rerum*. Omitto Lavernam, Perficam, Mutunum, Deos Lucrios, Murciam, Mellonam, ſimiliſque fariaæ Idolorum farraginem, de quibus late Arnobius, *adv. Gentes*, *l.* 1. Auguſtin. *de Civ. Dei*, Alii, videndi. Nec ſaniores Græci: apud quos Parmenides Diſcordiam, Cupiditatem, cæteraque ejus gregis, ad Divinitatem revocavit, teſte Cicer. ubi ſuprà *l.* 1. &, quod amentiæ hujus extremum cenſeri queat, Athenienſes, Sapientiæ, ſi ipſis crederes, alumni eò impudentiæ progreſſi ſunt, ut teſte eôdem *ibid. l.* 2. Contumeliæ quoque, & Impudentiæ ipſi, ſanum extruxerint: quod auctore Epimenide factum, docet Clemens Alex. *Protrept. p.* 22. Vide Tob. Pfannerum, *Syſtem. Gentilis Theol. pur. c.* 1. §. 2. & 3. ut & ſuprà, ubi de *Diis*. Contrà Deus noſter, *qui tam purus eſt*, *ut ne videre quidem malum poſſit*, ut Propheta loquitur: non aliis ſolùm modis, quantoperè ab omni labe vellt eſſe cultores ſui immunes, teſtatus eſt, ab omni ævo, ſed & ne victimam quidem ſibi offerri ullam voluit unquam, quæ aliquô vitiô eſſet infecta. Quô fine Sacerdotibus (qui & ipſi extra omne corporis probrum eſſe tenebantur, vide ſuprà voci *Luſci*) præſcripſit, quâ hic cautione opus, quæque ab Altari animal excludant, exactè docuit. Levit. *c.* 22. *v.* 22. 23. 24. ubi XII. *vitia* enumerantur, quorum unumquodque ſacrificium redderet abominabile, de quibus prolixè Bochartus agit, *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 46. Vide quoque hic paſſim, ubi de *Sacrificiis*, atque *ad Sacra pertinentibus*.

VITICULÆ, ornamenta librorum, vide ſuprà *Capitularum*.

VITIGES Dalmata, ſtabuli præfectus, ſub Theodato, Oſtro-Gothorum in Italia Rege IV. huic ſurrogari ſe curavit. Poſteà Romam accurrens, cum 4000. militum, populum juramentô ſibi adſtrinxit, repudiatâque uxore, Maraſuentam, filiam Amalaſuntæ, ſibi junxit, raptis Anteceſſoris ſui theſauris. Sed Romani, appropinquanti Beliſario portas recluſerunt, urbem obſidente Vitige, A. C. 537. cum L.M. hominum, ultra annum; quam relinquere coactus eſt, ut Ariminum ſibi intereà ereptum recuperaret: ſiniſtrô ſucceſſu. Namque Mediolanô, Novarâ, Bergamô &c. à Beliſario exutus, & hanc obſidionem ſolvit, Ravennamque ſe recepit: ubi dedere ſe coactus eſt, A. C. 539. Hinc victor eum cum Uxore, & Magnatibus, Conſtantinopolim miſit, ubi ex Rege Patritius factus eſt. Procop. *de Bello Goth. l.* 2. Ei ſucceſſit *Theobaldus*.

VITIKINDUS, Saxoniæ Princeps, à Carolo M. victus; Caput Sereniſſimæ familiæ Saxoniæ. Vide *Witikindus*.

VITIKINDUS, Monachus Corbienſis, in Saxonia, floruit ſeculô 10. Scripſit *Hiſtoriam Saxonum libris* 3. cum *hiſtoria Ottonis I. Imperatoris* ad hujus filiam Mathildem. Item *Carmina*, *Hiſtoriam fundationis Archiepiſcopatus Magdeburgici*, &c. Sigebert. *de Vir. Ill. c.* 129. *& in Chron. A. C.* 973. Adam de Brema, *l.* 2. *c.* 6.

VITILES Naves, apud Plinium, *l.* 7. *c.* 56. *Etiam nunc in Britannico Oceano* vitiles *coriò circumſuta ſunt. In Nilo ex papyro, & ſcirpo & arundine:* Solino dicuntur *viminei alvei*, *c.* 22. Sed aliud *vitile*, aliud *vimineum*. Quidquid enim è vimine eſt, id *vitile* quidem, cùm vimen virgultum ſit *viendo* aptum, ut ſuprà vidimus: At non contrà, quidquid *vitile*, vimineum eſt ſeu ex vimine. Cùm & funes & corollæ, & alia, quæcunque plexili opere fiunt, *vitilia* dicantur. Plin. *l.* 13. *c.* 4. de foliis palmæ, *Nunc ad funes vitiliumque nexus & capitum levia umbracula finduntur.* Strabo de palma itidem, *l.* 17. καὶ μέλι καὶ ἄλφιτα τά τε πλεκτὰ παντοῖα ἐξ αὐτοῦ, *vitilia omne genus* &c. Sic è ſcirpi cortice tegetes aliaque *vitilia* texi conſueviſſe, diximus ſuprà. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 245. 246. & ſuprà voce *Vieter*.

VITILIGO, Arabum morbus, teſte Jo. Bodinô, *Methodi Hiſt. c.* 5. Græcè ἀλφὸς quibuſdam, aliis λευκή, vide Theod. Zuingerum, *Theatrô Hum. vitæ*, ubi *de Lepra*. Voſſius *Vitiliginem* ab impetigine, ſcabie & elephantiaſi, ſic diſcriminat: *Si lenior ſit pruritus, vocatur* λειχήν, *ſive impetigo. Quod malum adeò mite, ut ſanare poſſis, ſi quotidie defrices ſalivâ jejunâ. Sin malum ſic gliſcat, ut cutis in furfures reſolvatur, nominatur propriè* ψώρα, *ſeu ſcabies. Quòd ſi aſperitas altiùs deſcendat in carnem ſubjectam; nec furfures, ſed ſquamæ, ex cute oboriantur: ab hiſce ſquamis, quas Græci* λεπίδας *vocant, appellatur* λέπρα. — *Arnobius*, *l.* 1. vitiliginem *dixit. Eſt verò tantus in hac pruritus, ut nec ſcalendo juvetur; ſed eò ſæpe ulcera & inflammationes proveniant. Si denique in lepra humor magis uratur & malignior fiat — ἐλεφαντίασις dici ſolet* &c. *de orig. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 45. ubi, ut & *c.* 89. de remediis quoque horum diſſerit. Cujuſmodi morbô licèt infecta eſſet Atoſſa, Artaxerxis uxor, ille tamen nihil quicquam eâ re offenſus, Junonem ſupplex pro ea adoraſſe, manibus tellurem contingens, Satrapæque & Amici juſſu ejus tantam illi vim donorum miſiſſe, ut interjecta inter Fanum & Regiam 16. ſtadia aurô argentôque, purpurâ item & equis implerentur, leguntur apud Plutarch. *in eo.* Eundem Iſraëlitis ex Ægypto exeuntibus, Manethon, Chæremon & Lyſimachus, aſpergere conati ſunt, ſed pulchrè Joſephus illos confutavit, *l. contra Maneth.* Interim certum, ex Auſtrali Orbis parte illi malo originem eſſe, quod proin Ægypto peculiare facit Plinius, nullos ante Pompejum M. Italiam leproſos vidiſſe, tradens. Cui argomento ſit, quòd Moſes, omnium antiquiſſimus Scriptor, Leges de leproſis varias, Græci ac Romani nullas, tulerunt. Vide ſuprà, ubi de *Lepra*.

VITIS, ſeu UTIS, & UTENS, *Montone* Leandro, *Rocone* aliis, & apud Ravennam *Aquedotto*, fluv. parvus Galliæ Togatæ ex Apennino monte per Æmiliam viam, viam hancce ſecans apud forum Livii, in mare Hadriaticum prope & infra Ravennam labens. Hic Hiſpani ipſô Paſchatis die A. C. 1512. ſub Ludov. XII. Galliæ Rege 3. mill. paſſ. à Ravenna maximâ clade affecti ſunt.

VITIS, an à *vieo*, quod lenta; an à *vi*, quâ flectitur; an quòd *invitat* ad bibendum? jure apud priſcos magnitudine ſuâ inter arbores numerata eſt, ut infrà videbimus. Hujus plantandæ inventum, ad Bacchum, ad Oenum, ad alios: putandæ, ad aſinum, qui arroſô *vitis* palmite inpoſterum uberiorem proventum exhibuerit; referunt Plinius, *l.* 7. *c.* 56. Athenæus, & Pauſanias *in Corinthiacis*, certiora ſuprà attulimus ubi de *Vinea*, quæ *vitibus conſitus ager* eſt. Nempe ex Sacris Literis diſcimus, Noë Patriarcham poſt diluvium *vitem*, quæ priùs inculta fuerat, & ſylveſtribus plantis adnumerata, quæque eſui ſolùm inſervierat, ut volunt nonnulli cum Maſio *in Gen.* arte excoluiſſe, in vinea diſtribuiſſe, ac primum ex uvis vinum expreſſiſſe & in potum adhibuiſſe. Unde cùm illius vim ignoraret, præter opinionem inebriatus eſt, ut notat, eum ſic à peccato & intemperantia excuſans, Hieronymus. Ob hoc inventum Beroſo Aniano Janus *Vitifer*, ab Hebr. *jan*, i. e. vinum: ac *Bifrons*, qui tot ſeculis Pyrrhæ & Ogygis diluviô anterior, eôdem vultu ætatem ante diluvium actam atque ſecutam ſit intuitus; illius fine, hujus initiô ſpectatô. Vide Auctorem Anonymum *China & Europa*, *c.* 38. Procedente ævô magnum cultura incrementum acceſſit, quo de Plinius, *l.* 14. *c.* 1. *In Campano agro* (vites) *populis nubunt: maritasque complexa atque per ramos earum procacibus brachiis geniculatô curſu ſcandentes, cacumina æquant, in tantum ſublimes, ut vindemiator*

ter auctoratus rogum ac tumulum excipiat. Ubi Vindemiatorem, dum ad putandum auctorabatur, paciſci conſueviſſe, ſi fortè caſu periret, rogum ac ſepulchrum ſibi fieri, impendio auctorantis, indigitat. Quam in rem vide plura *ibidem*, alibique paſſim, nec non apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 512. 586. & *ſeqq.* ubi & de balſami arbore, ad *Vitium* modum, exculta. Uſus carum præclarus, & quidem præcipuus hic eſt, ob quem tantoperè Noahum illarum plantatione delectatum ait Chryſoſtomus quòd ſcil. *nonigueraret, Vini virtutem ad leniendum animi mœrorem, & vires hominis, quæ multò quàm priùs imbecilliores erant, per illud reſtaurari:* unde *tanquam aliquod naturæ noſtræ ſolatium ac remedium poſteris* illum hôc pactô relinquere voluiſſe, addit. Præterea corona ex *Vite* in ſacris Bacchicis, non minùs, ac ex hedera & ſmilace, olim frequens fuit, uti diſcimus ex Athenæo, *l.* 5. de cujuſmodi coronis vitigineis, vide Car. Paſchal. *Coronar. l.* 4. *c.* 1. Sed & *Junoni vitem Callimachus indixit. Ita & Argis ſignum palmite redimitum, ſubjecto pedibus ejus corio leonino inſultantem oſtentat novercam, de exuviis utriuſque privigni.* Tertullianus, *de Cor. milit.* Dulciſſimum verò liquorem ejus in ſacris ſuis libârunt Veteres, ſic tamen, ut de non putata id fieri nefas haberetur, ex Pythagoræ diſciplina, qua de re vide Tobiam Pfannerum, *Theolog. Gent. purior. c.* 15. §. 10. quemadmodùm & fulmine tactam, impuram habitam refert Plinius, *l. & c. cit.* ubi *in principio c.* de ligno ejus porrò ſic habet: *Jovis ſimulachrum in urbe Populonia ex una conſpicimus, tot ævis incorruptum. Item Maſſiliæ pateram. Metaponti templum Junonis vitigineis columnis ſtetit. etiam nunc ſcalis tectum Epheſiæ Dianæ ſcanditur vite una Cypria, ut ferunt, quoniam ibi ad præcipuam amplitudinem exeunt, nec eſt ligno ulli æternior natura.* Idem ipſum quoque Dianæ hujus ſimulachrum ex *vite* fuiſſe, ex ſententia Muciani, alibi tradit, de quo videndus Salmaſ. *ad Solin. p.* 815. & 816. Contra nihil ſumi ex illo ligno ad aptandum operi, ne quidem paxillum ad appendendum ei ullum inſtrumentum, ait Deus, Ezech. *c.* 15. *v.* 3. Quare pergit Plinius, *Verùm iſta ex ſylveſtribus facta crediderim, quando hæ vites tonſurâ annuâ coërcentur, & vis earum omnis evocatur in palmites, aut deprimitur in propagines, ſuccique tantùm gratiâ ex his pluribus modis ad cœli mores ſolique ingenia.* Topiario inſuper operi idonea vitis. *Una vitis Romæ in Liviæ porticibus ſubdiales inambulationes umbroſis pergulis opacat, eadem duodenis muſti amphoris fœcunda*, Plinius, *ibid.* In Ægypto inprimis circa Memphim, ubi perpetuâ comâ Vites virideſcunt, Salmaſ. *ad Solin. p.* 270. &c. Neque verò *Vites* ſolùm ipſæ in tot uſus placuerunt, ſed & in teſſellatis operibus *vites* expreſſæ occurrunt apud Anaſtaſium Bibl. *in Zacharia*, ubi *vitium*, vel, ut alii legunt, *vitiometallum*, quaſi *vites ex metallis*, hujuſmodi opus vocat, quod Galli *vignettes*, quaſi *vineolas* ſeu *viticulas* hodieque appellant. Vide quoque infrà, ubi *de Vite Aurea.* Magni itaque muneris locô, *Gallis omnibus & Hiſpanis ac Pannoniis, ut vites haberent, vinumque conficerent*, permiſit Probus Imperator apud Vopiſcum, *c.* 18. cùm anteà nec in Italia quidem Vites inſtituendi aut colendi, quantum quis vellet, jus eſſet, utpote libertate hujus rei lege Domitiani coërcitâ, quam refert Suetonius, *c.* 7. ubi Caſaubonum vide. At Lycurgus Spartanos, Dicenens Germanos Getaſque, Mahometes ſectatores ſuos, *Vites* exſcindere funditus voluère: nec inter Chriſtianos defuère errones, eadem ſentientes, de quibus, ut & plura hanc in rem vide ſuprà, ubi de *Vinea* & *Vino*, item *Vitem dare*: ubi *de Vite* 4. *animalium ſanguine à Dæmone aſperſâ*, voce *Pavones*; de verme *Vites* infeſtante & hinc Hercule Ἰπoκτόνῳ cognominato, voce *Vermis.*

VITIS Aurea, in Templo Hieroſolymitano ſecundo, celebris olim, è qua botri inuſitatâ magnitudine dependebant, ſupra ipſum Templi oſtium & quidem ſupra coronas aureas & argenteas, intra quas aureæ catenæ ſuſpenſæ erant, fuit collocata. Docet autem Caſaubonus, duo diverſa ejus formæ donario quorum utrumque *Vitis aurea* appellatum ſit, apud Auctores, reperiri. Strabo verò apud Joſephum dubitat, utrum, *Vitem* vel *Hortum*, prius illorum debeat nominare. Quibus non diſſimilia videntur fuiſſe illa Apolloniatarum aliorumque Populorum donaria, quorum mentio apud Plut. *l. de def. Orac.* & appellat Θέρη χρυσᾶ, *æſtates aureas*, quòd æſtivos fructus ſimilitudine referrent. Utriuſque donarii meminit tum Joſephus, tum Pſeudogorionides: quorum hic planus, ut fœdiſſimus impoſtor, multa mentitur, præſertim ubi de poſteriore *Vite*, ſicut doctè obſervatum eſt Joſepho Scaligero, *in Serarium*, *c.* 5. Antiquior *Vitis* κειμήλιον fuit domus Haſmonæorum, ut rectè ait Scaliger, quam Pompejo dedit Ariſtobulus, Alexandri Regis filius: At de poſteriore, quæ ab Herode in Templo à ſe inſtaurato, dedicata fuit, agit Joſephus, *l.* 15. *c.* 14. cum quo capite comparanda ſunt, quæ narrat Pſeudogorionides partim vera, partim falſa. Sed & *Vitis aurea*, quæ in Templo fuit, etiam in libris antiquorum Rabbinorum fit mentio, è quorum monumentis Zacuthus, *in Juchaſin*, *p.* 17. *b.* hominum nonniſi trecentorum operâ ſolitum hoc donarium locô moveri ait, unde facilè intelligimus, cur Strabo non ſolùm *Vitem* illud appellet, ſed etiam *Hortum*: Hebræi tamen, ut cœteri, גפן של זהב. Vide Iſaacum Caſaubonum, *Exercit. ad Annal. Eccleſ. Baronii*, 10. §. 108. Adde, quòd, præter nomen Alexandri Jannæi R. inſcriptum, pomorum omnis generis ac animalium figuris, ornatam Haſmonæorum vitem fuiſſe, exiſtimat Lipſius, qui verba Plinii, de triumpho Aſiatico Pompeji, *l.* 37. *c.* 2. *Mons aureus quadratus, cum cervis, leonibus & pomis omnis generis, circumdata vite aurea*, ad nobilem hanc vitem trahit, *Elector. l.* 2. *c.* 5. à quo tempore Jovi Capitolino manſit ſacra. Nec minus artificii fuit, in illa, quæ ſuper portam Templi Herodiani pendebat, βότρυας ἀνδρομήκεις, *racemos hominis longitudine*, exhibens, ut ait Joſeph. *Orig. l.* 15. *c.* 14. quamque mille talentis auri fuiſſe æſtimatam ajunt. Nec certè ſine hujuſmodi Artificibus folia, uvæ, ac racemi aurei, ex ea a voventibus ſuſpendi potuiſſent, quod tamen fieri ſolitum tradunt Talmudici. Sed notat Seldenus *Vitem* priorem, regium domus Haſmonææ cimelium nec omnino ſacrum quid fuiſſe, antequam Jovi Capitolino Romæ offerretur, *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Ebræor. l.* 2. c. 8. ubi de gemina hac Vite (non enim aliam præter illas Hieroſolymæ, niſi in deliramentis Rabbinorum fuiſſe, oſtendit &c.) multa egregia, ut & de ſimilibus Perſarum Regum cimeliis, ex Athenæo, *l.* 7. & 12. Herodoto, *l.* 7. Plut. *de Fortuna Alex.* & Plinio, *l.* 33. *c.* 10. &c. Cauſam verò *Vitis* ſuæ in eo ponunt Magiſtri, *quoniam Synagoga Judæorum viti aſſimilatur*, ut videre eſt apud Conſtantinum l'Empereur *ad tit. Middoth*, *c.* 3. *p.* 133. toties ſcil. in veteri Fœdere Pſ. 80. *v.* 9. Oſeæ *c.* 10. *v.* 1. &c. Idem potiori jure Chriſtiana Eccleſia ſibi vendicat, ex Joannis *c.* 15. *v.* 1. & *ſeqq.* Hinc & opere teſſellatô ſeu muſivô *Vitis* expreſſa legitur, in æde Sophiana Conſtantinopoli, apud Paulum Silentiarum, *in Deſcript. ejus*, *Parte* 2. *v.* 235.

> ——— μετ᾽ ἐυεργέας δὲ κιλλίβας,
> Κλήμασι χρυσοκόμοισι περίδρομος ἄμπελος ἕρπει
> Δεσμὸν ἑλιξοπόρῳ σκολιοῖς πλέξασα κορύμβοις
> Ἠρέμα δὲ προνένευκεν, ὅσον καὶ γείτονα πέτρον,
> Βαιὸν ἐπισκιάειν ἑλικώδεϊ πλέγματι χαίτης
> Αἰθέρας ———

Vide Car. du Freſne, *Gloſſar.* voce *Vitium.*

VITISATOR, inter Saturni epitheta. Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 3. *Quem Cœlo eſſe editum patre, magnorum & eſſe procreatorem Deorum*, vitiſatorem, *falciferum vetuſtas edidit priſca.* Et Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 179.

> Vitiſator *curvam ſervans ſub imagine falcem.*

Bacchi item. Accius apud Macrob. *Saturn. l.* 6. *c.* 5.

> *ô Dionyſie pater optime*, Vitiſator, *Semela genitus.*

In *Gloſſis*, ἀμπελοφύτης &c. G. Elmenhorſt, *ad Arnobii loc.*

VITIZA, Viſigothorum in Hiſpania Rex cum patre Egica quinque annos, poſt eum verò, ab A.C. 701. ad A. C. 710. an 711? regnavit. Princeps luxurioſus, & voluptatibus merſus, rebellionem ſubditorum timens, Urbes regni ſui muniit. Mariana, *Hiſt. Hiſp.* Succeſſit ei Rodericus, Viſigothorum ultimus, quem vide.

VITODURUM, oppid. Helvetiorum, medium ferè inter Conſtantiam urb. Sueviæ, & Tigurum urbem Helveticam, *Winterthur*, teſte Scudô. Duplex, ſuperius ſeu vetus, & inferius ſeu novum. illud ad dextrum Eulacum ſitum, vulgò *Ober Winterthur*, magni olim nominis fuit, unumque è 12. Helvetiorum oppidis, Julii Cæſaris tempore, incenſis, poſteàque reparatis, creditur *Guillimanno*. Diocletiani & Maximiani tempore Romanorum erat caſtellum, ſed ab Alemannis, cum multis aliis, everſum. Conſtantius dein & Galerius, victis prope Vindoniſſam, & ultra Rhenum rejectis hoſtibus, id inſtaurandum curârunt per Aurelium Proculum, in Helvetia procuratorem, ut ex vetere lapide Conſtantiæ colligitur, cujus inſcriptionem exhibent *Stumpfius*, & *Ruffingerus*. Everſum tandem funditus eſt iteratâ ſub Valentiniano III. in Helvetiam Alemannorum irruptione, nihilque ejus præter vicum aliquem cum pervetuſto templo, & veteris famæ rudeꝛibus reſiduum manſit: Huic tamen aliquid ſplendoris iterum acceſſit, ſub Franciæ Regibus, & priſcis Sueviæ Alemanniæque Ducibus: Rudolpho imprimis, qui poſt Arnolphi Imperatoris exceſſum, Rodolphum Burgundiæ, & Arelati Regem, Alemanniæ Ducatui Turgoviæque imminentem, hic vicit, circa A. C. 919. Poſteà Comites cognomines habere cœpit, qui arcem ad ſiniſtrum Eulacum, prope oppid. in colle extructam, incoluerunt: Hinc inferius ſeu novum Vitodurum, evaneſcente ſenſim vicô, qui adhuc Friderici II. tempore celebris erat, paulò infrà arcem, excitatum emerſit. Auctum dein inſigniter, ſub Comitibus Kyburgiis, ad quos, extinctâ priorum Comitum familiâ, pervenit: Hi oppidum mœnibus, privilegiiſque quibuſdam ornârunt; Hartmannus verò Comitum ultimus A. C. 1244. Epiſcopatui Argentoratenſi donatum, rurſus ab eo feudi locô poſſidendum accepit: quô vivô adhuc cives arcem prædictam ſolo æquârunt, quod cùm ægrè Comes ferret, nepoti ex ſorore, Rodolpho Habſpurgico, jus omne tradidit, qui A. C. 1264. Vitodurô expugnatô, cives ſatis duriter habuit, poſteà tamen, quòd ſibi jam Cæſari contra Ottocarum aliosque hoſtes, fortem navâſſent operam, novis privilegiis donâvit, alterô leone inſignibus additô: Hinc magna oppido incrementa. Obſederunt id A.C. 1292. Adolphi Imperatoris Alberto Auſtriaco infeſti juſſu, Tigurini, ſed non ſine clade. Poſt quæ incendiô A.C. 1313. & ſeditione A.C. 1342. turbati cives; auſpiciis Alberti Archiducis iteratò Tigurum obſedère, A. C. 1351. & 1355. Baroni Bonſtettio paulò pòſt oppignorati: ut & poſt hunc Donato ac Diethelmo Comitibus Toggiis, fideli intereà Auſtriacis contra Helvetios variis in prælliis operâ exhibitâ: Ab Abbatiſcellanis A. C. 1405. non exiguâ clade affecti. Friderico Archiduce poſtmodùm proſcriptô, tempore Concilii Conſtantienſ. Vitodurum ab Helvetiis occupatum, mox tamen, pace initâ, ad priſtinos Dominos rediit, quibus poſtero A.C. 1443. 1445. 1446. fidem ſuam contra hoſtes, egregiè probavit: ſed obſeſſum à Tigurinis A. C. 1460. tandemque poſt pacem factam, his à Sigiſmundo Archiduce, A. C. 1467. conceſſum eſt, ſalvis aliquibus privilegiis ac immunitatibus. Ab illo tempore Tigurinis paret, proprios tamen Magiſtratus habet: belliquè tempore iiſdem militat, ſed ſub propriis ſignis. Ad Tigurinorum dein imitationem, Latinis ritibus, Miſsâ cum Imaginum choragio, abolitis, A. C. 1525. Evangelii lux

urbi

urbi aſſulſit, quâ in hodiernum diem, benignitate Dei, fruitur. Patria Johannis Monachi, *Vitodurani* vulgò dicti, qui *Chronicon Vitodurenſe* condidit. Oppido nomen German. *Winterthur*, ex veteri voce Vitoduro: quod alii à Duro ſeu *Thur* fluv. nomen habere volunt, vide Stumpf. *de Turgovia*, *l. 5. c. 32. & 33.* Joh. Bapt. Plantinum, *Helvet. Antiq. & Nov.* Simlerum, *Deſcr. Helv.* &c.

VITRÆUM, oppid. Armoricæ, *Vitriacum* & *Victoriacum* aliis. Ad Vidanam fluv. *Baudrand. Valeſio* haud procul à capite Vicinoniæ, in limite Cenomanenſis provinc. 9. leuc. ſupra Redones in Cæciam. In diœceſi Redonenſi. *Vitray* Gall. vel *Vitré*.

VITRAGO, nomen herbæ, quæ *helxine* aliàs, teſte Oribaſiô: quòd *vitro* herbæ ſimilis ſit, vel ſimili virtute prædita. Sunt tamen qui *Vitrariam* vocent, ut Apulejus & *Vitreolam*, quia apta ſit vitreis vaſis abſtergendis. Quam ob cauſam & *Urceolaris* dicta eſt de qua vide pluribus diſſerentem Salmaſ. *in Prætexerc. ad Plin.* Alia eſt *Vitraria* herba, uti appellatur in provincia Narbonenſi, è cujus cineribus cum quodam ſilicum genere mixtis, pretioſa ac nitidiſſima cryſtallina conficiunt Vitrarii Veneti. Eadem nempe cum illa, quæ in Ægypto & Syria frequens Arabibus *Kali* appellatur, quamque ad vitra conflanda jam olim exuri in Græcia conſueviſſe, tradit Ariſtophanis Scholiaſtes *ad Nubes*, Ἡμεῖς μὲν νέριον τὸ ἐκ βοτάνης τινὸς κεκαυμένης, καὶ διὰ πυρὸς τετηγμένης εἰς κατασκευὴν ὑελίων τινῶν λέγομεν, οἱ παλαιοὶ δὲ κτλ. Aliter & *Solda*, quaſi *ſolida*, quòd cineres ejus in lapidem ferruminantur, propriò verò nomine *Halimum*, quæ vide, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 1096.*

VITRARII, vide infrà *Vitriarii*.

VITRASIA, nomen gentis Romanæ, unde *Vitraſiano* SCto nomen, memoratur Capitolino *in Marco Imperatore*, *c. 12.* ubi Salmaſium vide.

VITREUM, apud Æl. Lamprid. *Heliogabalo*, *c. 19. Æſtiva convivia coloribus exhibuit, ut hodie praſinum*, vitreum, *aliò die, Venetum deinceps exhiberet, ſemper variè per omnes dies æſtivos*: coloris genus, Veneto & praſino affinis; diverſi tamen. Et quidem viride remiſſius & clarius hic notat, τὸ ἐνταῦθα vel τὸ ὑάλινον, tam ab herba *vitro*, quàm ab illa ſpecie, quâ conſtant vaſa. At ſuccus ipſe herbæ *vitri*, vel iſatidis, quô veſtes tinguntur, quôque Britanni olim corpora inficiebant, cœruleum obſcuriorem facit colorem, uti diximus, ſuprà voce *Glaſtum* & *Guesdum*: vide plura de hac herba, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 254. & ſeqq.* Sic *Vitreum*, de colore apud Virg. *l. 4. Georg. v. 350.*

——— vitreiſque ſedilibus omnes
Accepêre ———

Et *ibid. v. 335.*

——— hyali saturô fucata colore.

Ubi Servius, *vitreo*, ait, *viridi*, *Nymphis apto*. Similiter trigonales pilæ vitrei coloris erant: unde *vitrea* dicuntur in veteri *Inſcr.*

Urſus togatus, vitreâ *qui primus pilâ*
Luſi decenter cum meis luſoribus.

Aliud quid ſonat *vitrea Toga*, apud Nonium, ut infrà videbimus. Aliàs *Vitreum*, quod ex *vitro* eſt: ut *Vitrea quadratura*, quibus *bitumine aliiſque medicamentis inſertis domum induxiſſe perhibetur* Firmus Imperator apud Vopiſcum, *c. 3. vitrea feneſtra*, apud Hieronymum aliosque, è quibus Leo Oſtienſ. *l. 3. c. 27. & 32. Feneſtras ——— plumbo ſimul ac vitro compactis tabulis, ferroque connexis incluſit.* Etiam *vitrea* ſimpliciter, apud Gregor. Turonenſ. *l. 6. c. 10.* item *vitria*, in lemmate ænigmatis *de Speculari*, apud Symphoſium, annotante Salmaſiô,

Perſpicior penitus, nec luminis arceo viſus.

Græcis διόπτρα, item ὕαλα, vide ſuprà ubi *de Feneſtris*, & voce *Specular. Vitrea pocula*, alia, de quibus paulo pòſt. Addo ſaltem *Vitreum Cœlum*, Archimedi olim fabricatum, quod omnes cœleſtium corporum motiones, itinera, intervalla, proportiones, tantâ arte exhibuit, teſte Pappô Alexandrinô, ut totus Orbis ejus fabricam fuerit admiratus. Huic Sphæræ tres ſimiles oſtentat *Muſæum* Kircherianum, in Ara Magnetica, quæ in Muſæi medio ambulacro ſpectatur. Quarum media & grandior fluitantis humidi, pendulum Orbis terreni globum in centro refert, quæ ponderibus ipſa ſuis librata & motu occulti ducis, magnetis, circa ſuum centrum, 24. horarum ſpatia ſympathicè Angelo, qui in media aqua fixus manet, indiceque, occurrentia ſibi horarum intervalla diſtinguit. Secundus globus, cujus exteriorem ſuperficiem diverſis coloribus diſtinctæ circuli ſeu lineæ, Solis ac reliquarum Planetarum circumvolutionem diurnam & nocturnam deſcriminantes referunt. Genius in medio pendulus, ad ſuæ motricis virtutis imperium impiger circumit, ſceptrôque in vitreæ ſphæræ circumferentia, influxum prædominantis Planetæ indicat. Tertia ſphæra Zodiacum & reliquam orbis ſiderei lucentem & fixam familiam refert, in cujus itidem medio Genius Magnete, ut prior, fœtus, iiſdem legibus 24. Meridianorum intervallis totidem horarum ſpatia, ad quodvis momentum ſidera fixa in noſtrum Horizontem influentia, oſtendit &c. Quæ latius videre eſt apud Georg. de Sepibus *in Collegii Rom. Societat. Jeſu Muſæo, p. 20. & 21.* ipſam verò Aræ figuram exhibet Auctor *in Arte Magna Lucis & Umbræ*. Nec omittenda *Vitrea catena*, a Lugdunenſi quodam fabricata, tantâ ſubtilitate, ut non frangeretur humi alliſa: ut & montes, ſpecus, animalia, ſuis depicta coloribus, jacula item minutiſſima, ut è cera diceres confecta: currus item cum bobus, qui ſub muſcæ alis occultaretur, quorum meminit Cardanus, *de Rerum var. l. 10. c. 52.*

VITRIDIENSIS Jacobus, vide *Jacobus*.

VITRIACENSIS Philippus, vide *Philippus*.

VITRIARII, ſeu VITRARII, Græcè Ὑαλουργοὶ, memorantur Ælio Lampridio *in Alexandro Sev. c. 24. Braccariorum, Linteonum*, Vitrariorum, *Pellionum — & cæterarum artium vectigal pulcherrimum inſtituit, ex eoque juſſit thermas — populi uſibus exhiberi.* Habuêre illi vicum ſuum Romæ, in regione prima, portâ Capenâ, ut docet Sextus Ruffus *in deſcript. Urbis*. Nempe conjunctim habitârunt, ſicut & alii Opifices. Namque, ut probè Marlianus, *Topogr. Antiq. Rom.* obſervat, M. Varro Figulos quoque uno in loco conjunctim habitâſſe indicat, cùm dicit, *Venerem Myrteam fuiſſe inter Figulos.* Sandaliarii Vici, ſuprà meminimus, ſic dicti, non tam quòd Apollinis effigies, quæ ibi dedicata fuerat, ſandaliis eſſet ornata; quàm quòd in eo ſandaliorum ſive calceorum Opifices habitarent. Idem de Sutoribus clarè colligitur ex Plinio, *l. 10. c. 43.* &c. Balduinus *de Calceo*, *c. 7. Admirandarum vitrearum operariis*, occurrunt apud Sugerium *de Adm. ſua*, *c. 29. Vitri factores* vocat Beda *de Wiremuth. Monaſt. l. 1. c. 5. Miſit legatos in Galliam, qui vitri factores, artifices videlicet Britannis eatenus incognitos, ad cancellandas Eccleſiæ porticuumque & cœnaculorum ejus feneſtras adducerent.* Cujuſmodi (lapidearum &) vitrearum feneſtrarum Artifices primus omnium in Angliam aſciviſſe Wigfridus Epiſcopus Wigornienſis legitur, apud Thomam Stubbs *in Actis Pontificum Eborac. ſub A. C.* 726. apud Carolum du Freſne, *Gloſſario*. Vide plura hic infrà.

VITRIX, cognomen Veneris, vide ſuprà *Victor*.

VITRUM, quod *viſui* pervium, recenſetur Talmudicis inter tria beneficia, quæ verbis illis Deuteron. *c. 33. v. 19. Theſauri abſconditi arenæ*, quibus ex littorali arena, quæ alioqui ſolet eſſe infœcunda ac ſterilis, magnas opes Zabulonitis acceſſuras promit Moſes, intellecta volunt. Nempe in horum finibus, ad ſecundum à Ptolemaide ſtadium, erat Belus fluv. ex cujus arenis vitrum conflatur. Tacitus *Hiſtor. l. 5. c. 7. Belus amnis Judaico mari illabitur, circa cujus os collecta arena admixtô nitrô in vitrum excoquuntur. Modicum id littus, ſed egerentibus inexhauſtum.* Et Plin. *l. 5. c. 19. Rivus Pagida ſive Belus vitri fertiles arenas parvo littori miſcens. Ipſe è palude Cendevia à radicibus Carmeli profluit.* Quâ autem occaſione *Vitri* conficiendi ratio inventa, idem hiſce tradit, *l. 36. c. 26. Quingentorum paſſuum* (*quinquaginta* legendum monet Bochartus) *non ampliùs littoris ſpatium. Idque tantùm per multa ſecula gignendo fuit vitro. Fama eſt appulſâ nave mercatorum nitri, cùm ſparſi per littus epulas pararent, nec eſſet cortinis attollendis lapidum occaſio, glebas nitri è nave ſubdidiſſe. Quibus accenſis, permixta arena littoris, tranſlucentes nobilis liquoris fluxiſſe rivos, & hanc fuiſſe originem vitri.* Quæ arena Græcis proin ὕαλος dicta eſt, ut Hebr. חול *hol*, unde *vitrum* ὕαλος. *Mox*, pergit idem, *ut eſt aſtuta & ingenioſa ſolertia: non fuit contenta nitrum miſcuiſſe: cœptus addi & magnes lapis* —— *Simili modô & calculi ſplendentes multifariam cœpti uri: deinde conchæ & foſſiles harenæ. Auctores ſunt, in India è cryſtallo fracta fieri, & ob id nullum comparari Indico.* Sed, qui *vitrum* omne genus in Indica Emporia à Mercatoribus Romanis afferri ſolita, tradit *Peripli* Auctor, nuſquam meminit *vitri* aut cryſtalli, quod ex illis emporiis in noſtrum orbem à Mercatoribus adveheretur. Strabo tamen Indiam cryſtalla gignere ſcribit, *l. 15.* ſed per κρυστάλλους ibi cryſtallinâ facie gemmas, h. e. candicantes, inter quas adamas principatum tenet, intelligi debere, docet *ad Solin.* Salmaſius, *p. 1093.* Reliquam *vitri ex arena conficiendi*, apud alias poſtmodùm gentes, hiſtoriam pete ex Plinii loco. Poſt hujus demum ætatem, ex herba *vitrum* conflare Græci invenêre, cui halimo nomen, uti ſuprà monuimus voce *Vitraria*, quæ ratio hodieque obtinet. Ex cineribus enim ſilicis exuſtæ, admixtâ, quam *ſoldam* vocant, conflatur vitrum vilius, *ſilicarios calices* Galli, *verres de Fouchere*, vulgò appellant: at ex cineribus herbæ, de qua Comici Interpres loquitur, cùm quodam ſilicum genere mixtis, pretioſa ac nitidiſſima ſua cryſtallina conficiunt Veneti Vitrarii, qua de re vide Salmaſ. *ibid. p. 1099.* Sæpe autem λίθον Auctores *vitrum* vocant, item λιθίαν ὕαλον. κρύος quoque, quô nomine, cùm propriè *frigus* & *glaciem* denotet, lapidem ſpecularem ab idiotis ſuâ ætate appellatum, ſcribit ille vetus Scholiaſtes. Unde & κρύσταλλος *glacies*, quam vocem pro *vitro* quoque nonnullis uſurpatam, diſcimus ex *Heſychio* aliiſque, noſque Germani etiamnum *glaſs*, ſicut *glace* Galli, vocamus. *Cujus acies tanta, ut citra ullum ſenſum ad oſſa conficiat, quicquid attigerit corporis*, Plin. *d. l.* Unde non ineptè *vitrô* uſam dicas Ziporam, cùm *acutiſſimô lapide circumcidiſſe præputium filii ſui* legitur Exodi *c. 4. v. 25.* cùm & balſami fruticem, *vitrô, lapide, oſſeiſque cultellis*, incidi ſolitum, teſtentur Tacitus, *Hiſt. l. 5. c. 6.* & Plin. *l. 12. c. 25.* Cæterùm uſus ejus ad potandum Veteribus magnoperè frequens fuit, pulſô aurô & argentô, utpote quod κρυσταλλοφανὲς eſſet, h. e. *in tranſlucente candidum*, cui vitri generi ac colori maximus honos ac pretium fuit. Unde זכוכית לבנה *vitrum album* auro non cedere, niſi materia eſſet fragilis, ait Jonathan *ad Deuter. l. cit.* Et Plinius iterum, Neronis principatu modicos calices duos, *quos appellabant pterotos, H. S. ſex millibus* veniſſe refert ubi ſuprà. Sed hiſce potiùs ab arte pretium fuerit. Certè *Vitri* officina Romæ olim in Circo fuit Flaminio, in qua pocula fiebant punctis coloratis, quaſi gemmis inſignita & cryſtallinis ſimilia; quæ ut pretio gemmatis æquanda non erant, ita uſu reperiebantur firmiora, quòd aquis calidis, ut veræ gemmæ, non vitiarentur aut fluerent. Inprimis verò Ægyptiorum artificium ingens fuiſſe in formandis *vitreis* calicibus verſicoloribus, quos Adrianus Imperator *Allaſſontes* dixerit, docet Scaliger *ad Propert. l. 4.* & meminiſſe iſtiuſmodi calicum Martialem, *l. 14. Epigr. 115.* ait,

Adſpicis ingenium Nili, quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus?

Ad quæ verba tamen Salmaſius: *Vitreos*, inquit, *hos calices fuiſſe, in quibus Ægypti ingenium artificiumque oſtentabatur, arguit lemma* Calices vitrei. *Sed qua in re ſpectabatur ars illa? an in colorum varietate? minimè. In ſculptura igitur & cælatura viſebatur. Vitrum enim argenti modò cælabatur.* Plin. *l.* 36. *c.* 26. *Aliud flatu figuratur: aliud tornò teritur; aliud argenti modò cælatur, Sidone quondam iis officinis nobili. In flatu figurandis vitris, ut nunc moris eſt, & in torno terendis, ut olim quoque ſolebant, nullum operis periculum. Nam &* Audaces, *qui plebeji erant calices & parvò veniebant, tornò formabantur; hinc* Toreumata *Martiali dicta. at in ſculpendis cælandiſque periculum non parvum. Suntque hi calices omnino, qui* diatreti *dicebantur.* Ubi non in varietate colorum, ſed in cælaturæ ingenio, artificium illud ponit & quidem quod de *Diatretis* dixit, mentionem eorum idem Poëta facit, *l.* 12. *Epigr.* 71. *v. ult.*

O quantum diatreta valent, & quinque comati!

Ubi idem Salmaſius, *Calices diatreti, id eſt, tornati & teſſellati.* Vide Turneb. *Adverſ. l.* 27. *c.* 31. *Calices nempe erant vitrei, cavati perforatique, h. e. ſculpti.* Διατρῆσαι *enim eſt perforare vel cavare, quod ſculpere Latini dicunt. Qui enim gemmas ſculpunt, quaſi quoſdam ſulcos in iis cavant & foramina cælò imprimunt inde* Cavatores *dicti gemmarum ſculptores.* Alii erant *Allaſſontes*, de quibus ſuò locò. Hi calices, ut & diatreti, cæterique Alexandriæ optimè fiebant, & maximo erant in pretio, atque inde in Indiam, Italiamque advehebantur. Unde inter merces Alexandrinas, quam Αἰγυπτίαν ἐμπορίαν vocabant Veteres, *vitrum* quoque occurrit, apud Vopiſc. *Aureliano*, *c.* 45. *Vectigal ex Ægypto urbi Romæ* Aurelianus *vitri, chartæ, lini, ſtupæ, atque anabolicas ſpecies æternas conſtituit.* Cùm contrà, quæ Romæ communiter fierent, illorum comparatione vilia eſſent & χαλκῦ, ut ait Strabo, i. e. *aſſe* vel *aſſis quadrante*, venderentur. Cujus rei rationem ex eodem exponit Salmaſius. *Strabo ſcribit, Romæ Vitrarios multa commentos eſſe & ad vitreorum colores, & ad eorundem tornandorum facilitatem, unde tanta eorum vilitas orta, ut vulgò vitreum poculum aſſe venundaretur. Not. ad Saturnin. Vopiſci, c.* 8. ubi de Veter. *Re Vitriaria.* Ubi quod de coloribus habet, confirmat Plinius *l. cit. Fit & tincturæ genere Obſidianum, adeſcaria vaſa, & totum rubens vitrum, atque non tranſlucens, hæmatinon appellatum. Fit album & murrhinum aut hyacinthos ſapphiroſque imitatum, & omnibus aliis coloribus. Nec eſt ulla alia materia ſequacior, aut etiam picturæ accommodatior.* In quibus tamen maximè de Alexandrino *vitro* loquitur, ut iſta declarant: *Maximus tamen honos in candido tranſlucentibus, quàm proxima cryſtalli ſimilitudine —— Eſt autem caloris impatiens, ni præcedat frigidus liquor.* Talia enim Alexandrina pocula, κρυσταλλοφανῆ, atque hinc *cryſtalla* quoque abuſivè Martiali dicta; ſed caloris impatientia: cum quæ Romæ fiebant κρυσταλλοφανῆ, viliora quidem, ſed & firmiora, haberentur. Quò nomine idem quoque illa Poëta commendat, hôc verſu, *l.* 14. *Epigr.* 94.

Noſtra nec ardenti gemma feritur aqua &c.

Interim fragilis hæc voluptas, & levi impulſu peritura. Sed & hic humana induſtria ſuccurrere conata eſt, & vitra fracta ſulphure ſolidare ſeu malthare docuit, uti videre eſt apud Commentatorem Pithœanum Juvenalis, *Sat.* 5. *v.* 48. ubi Sutoris Beneventani calicem Poëta ait, eſſe

Quaſſatum & rupto poſcentem ſulfure vitro.

Rarior ars, ſed Auctori pernicioſa, quæ *Vitrum* ductile ſeu malleabile oſtendit Tiberio Imperatori qui, ne aurum præ *Vitro* vileſceret, Auctorem cum officina ſuſtulit. Interim hodieque *Vitrum* radiò rotâve ſecari, in quaſvis ſpecies arborum, florum, artificiorum, quin & in ſpecularia, quæ cætera in eodem Vitro ſculpta reddant perfectiſſimè, pavonis caudam oculatam repræſentent &c. Francofurti vidit Adam. Preyelius, *Sina & Europ. c.* 43. *ubi Sinenſes ex oryza quoque Vitrum mirè perſpicuum, adeoque friabile conficere tradit.* Nempe & ſpecula ex vitro, à Sidoniis excogitata, apud Plinium: & ſpecularia, de quibus abundè diximus ſuprà, ubi de *Feneſtris Veter.* & *Specularibus:* uti de *Speculis* itidem ſuò locò, nec non voce *Laterna*. Adeo non intra poculorum uſum nobilis materia ſtetit. Sed & præter hujuſmodi vitreamina, habuerunt Veteres & in ſolo vitrum, ut in thermis Agrippinis factum: & pro pariete vitrum adhibebant, ut in Scauri theatro: & vitreas quoque cameras facere inſtituerunt, teſte Pliniò, *l.* 36. *c.* 26. & Senecâ, *Ep.* 86. de quibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1215. Quò pertinent *vitreæ quadraturæ*, quibus Firmi Imperatoris inducta domus, apud Vopiſcum, *c.* 3. item ſpecula ſeu *orbes*, ut idem Seneca vocat *Ep. ſeq.* quibus ſimiliter parietes domus diſtingui conſuevêre, vide ſuprà vocibus *Orbes* & *Quadratura*. Imò & columnas vitreas miræ magnitudinis, in æde quadam, memorat Auctor *Hiſt. Apoſt.* quam in rem vide Caſaubon. *ad locum Vopiſci.* Nec vivis ſolùm multiplicem præſtat utilitatem *vitrum* ſed & mortuis inſervire, docet Herodotus. *l.* 3. ubi in loculis mortuorum plurimum olim ejus uſum fuiſſe tradit: *Cadaver enim*, inquit, *Ægyptiò more condiverunt. illud cavæ cippo circundant* ὑελίνῃ, *qui è vitro conſtat:* ἐν μέσῃ δὲ τῇ στήλῃ ἐνεὸν διαφαίνεται ὁ νέκυς, οὔτε ὀδμὴν οὐδεμίαν ἄχαριν παρεχόμενος, οὔτε ἄλλο ἀεικὲς οὐδὲν, *in cujus medio interlucet mortuus, nihil neque ingrati odoris, nec fœditatis illius exhibens.* Vide quoque Diodorum, *l.* 3. Ubi qui *vitri* nomine Obſidianum intelligunt, lapidem Æthiopicum nigri coloris & tranſlucidi, & ſpeculi inſtar imagines reddentem, refelluntur à Sam. Bocharto, *vitrum foſſile* & ὕαλον cujuſlibet formæ & cælaturæ capax (unde diatreta illa, de quibus dictum) cujus nomen *mahu* cum ipſa re ad vicinos populus, ex Æthiopia tranſierit, hîc intelligendum pluribus docet, *Hieroz. Parte poſter. l.* 6. *c.* 16. Ut verò etiam fracto vitro ſua laus conſtet, in varios & illud uſus adhibitum: hinc fracta aut læſa vitra contra ſulphur Romæ olim vendi conſuevîſſe, innuit Papinius, *l.* 1. *Sylv.* 6. *v.* 74.

—— *comminutis*
Permutat vitreis gregale ſulfur.

Horum unicum attigiſſe ſufficiat, quòd minutatim illa contuſa terminis nonnunquam ſubdita legimus apud Siculum Flaccum, *de Condit. Agror. Aliquibus terminis ſubduntur cineres, aut carbones, aut vitrea fracta, aut oſſa ſubcenſa.* Et Arcadium Aug. *Sub terminis qualia ſigna invenimus? Aut calcem aut gypſum, aut vitrea fracta, aut cineres, aut teſtam tuſam.* Vide Barthium, *Animadv. Papin. ad h. l.* Quid quòd, *cùm ignis propria & ſuprema actio ſit vitrificatio: Chymici quidam non illepidè dictant, vitrea omnia & cryſtallina ex ultima conflagratione evaſura*, uti ait Autor libri, cui titul. *Religio Medici*, *Sect.* 49. ut & iſta addam, *additâ aquâ vitreas pilas Sole adverſò in tantum excandeſcere, ut veſtes exurant*, tradit Plinius ſæpè citatus, unde reperta ſpeculorum urentium materia, de quibus ſuò locò. Sed & *vitrò tinctò*, ut hodie, ſic olim quoque gemmæ adulteratæ, quod Indorum inventum facit Plinius, unde & *vitreagemma*, pro falſis in *Hiſt. Aug.* apud Trebell. Pollion. in *Gallienis duob. c.* 12. & *vitreum* abſolutè de falſo lapide, apud Tertullianum, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1092. At cùm *vitreæ veſtis* meminerunt Auctores, tralatione utuntur, & pellucidam ac tenuem indigitant: Nonius, *c.* 6. *num.* 4. *Vitreum pertenue & pellucidum quidquid eſt.* Unde Varro *Vitrea Togæ* mentionem facit, apud eundem *c.* 14. *in lim.* & Circe *vitrea* nuncupata reperitur, quòd pellucente, adeoque, meretriciò indumentò ornaretur, vel quòd maris eſſet accola, Adrian. Turnebus, *l.* 8. *c.* 15. adeoque hyali coloris haberet veſtem, de qua Virg. *l.* 4. *Georg. v.* 335.

At mater ſonitum thalamo ſub fluminis alti
Senſit, eam circùm Mileſia vellera Nymphæ
Carpebant, hyali ſaturò fucata colore.

Hyali enim color vitreus, ut vocis Etymologia ſatis indicat; iſque Italis *Giallo*, aut ut aliis viſum, *Gialdo*, vide Nicolaum Erythræum, *de orig. linguæ Vernac.* & *l. de colorib.* ut & Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. l.* 5. *c.* 31. elegans verò epigramma de *Vitro* Meſomedis ſuprà, in hac voce. Ὕαλος autem *vitrum* eſt. Cùm enim ὕειν ſit *madidare* ac *humectare*, inde ὕαλος, *humectum*; & quia, quæ madidata ac aquâ aſperſa, ea lucent nitentque, hinc porrò pro *lucido* ſumptum, tandem peculiare nomen lapidis primò ſpecularis, inde *vitri* factum eſt, Salmaſ. *ad Solin. p.* 1096. Vide ſuprà quoque vocibus *Vitreum* & *Vitriarii*.

VITRUVIA, ſeu VICTORINA, mater Victorini Tyranni inter XXX. Tyrannos memoratur Treb. Pollioni ultimò locò, CASTRORUM MATER dicta, uti patet ex nummis ejus; de qua vide illum ibi, nec non in *Vita Lolliani*, ut & ſuprà, voce *Victoria* vel *Victorina*, cujus locò *Vitruviam* vel *Victorinam*, apud Auctorem hunc ubique legi, notant Jan. Gruterus & Claud. Salmaſius, *Not. ad l.* Idem nomen fuiſſe Proculi Imperatoris uxori, quæ poſteà *Sampſo* dicta, apud Vopiſc. *in Proculo*, *c.* 12. ubi vulgò *Viturgia* legitur, idem Salmaſ. docet *ad eum.*

M. VITRUVIUS Pollio, parentum curâ liberalibus diſciplinis ab ineunte ætate fuit inſtitutus, Encyclopædiamque abſolvit, quod ipſe fatetur in libri ſexti proœmio. Julio Cæſari fuit non ignotus, poſt cujus obitum ab Octavia fratri Auguſto commendatus, apparationi baliſtarum, ſcorpionum, cæterorumque tormentorum præfectus eſt, annuò ei reditu, quoad viveret, conſtitutò. Quâ munificentiâ excitatus, omnem ædificandi rationem Auguſto ſcripſit, quam 10. libris complexum ſe eſſe, ſub finem operis, teſtatur. Ingenui, feliciſque fuiſſe ingenii, libri 7. 9. & 10. argumento eſſe queant, *Philander.* Vide Poſſevin. *l.* 15. *Bibl. c.* 17.

VITRUVIUS Flaccus, Fundanorum Dux, An. Urb. Cond. 425.

VITSTOCHIUM, urbecula Marchiæ, prope fontes fluvii Prignitii. Hîc Saxonem Sueci, A. C. 1634. Suecos Elector Brandeburgicus A. C. 1675. profligârunt.

VITTA, an quòd eâ pectus vinciatur, inſtar *vitis* ligantis, *Iſidor.* faſcia fuit, quâ caput vinciretur. *Perotto.* Sic Roſinus, capitis ornamenta muliebris, *Vittas* vocat, quibus illæ capillos colligabant, ex Ovidio, *l.* 1. *Met. v.* 477.

Vitta *coërcebat poſitos ſine lege capillos.*

Erantque illæ ſive Matronales multiplices, ſive Virginales ſimplices, de quibus plenè Bernartius *ad l.* 5. *Thebaidos ſub fin.* Propriæ enim honeſtarum Matronarum, Virginum, ac Veſtalium fuêre, *Tæniaque* etiam dicebantur: de quarum origine, aliquid ſuggerit Val. Max. *l.* 5. *c.* 2. *ex* 1. ubi de matre & uxore Coriolani: *In quarum honorem Senatus Matronarum ordinem benigniſſimis decretis adornavit. Sanxit namque, uti fœminis ſemitâ Viri cederent, confeſſus, plus ſalutis Reipubl. in ſtola (quæ Matronarum propria) quàm in armis fuiſſe: Vetuſtiſque crinium inſignibus novum* Vittæ *diſcrimen adjecit.* Nempe cùm Matronæ à Libertinis crinium ſertis diſcernerentur, quas ſolæ habere poterant, novum diſcrimen à Senatu adjectum, ſcil. *Vitta* ſive faſciolæ, quibus, ut & Stolâ, ſemper, præcipuè apud Poëtas, Matronæ denotantur. Tibullus, *l.* 1. *El.* 6. *v.* 67.

—— *Quamvis non* Vitta *ligatos*
Impediat crines, nec ſtolâ longa pedes.

Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 403.

—— *Ma-*

—— *Matres ubicunque Latinæ*
Solvite crinales Vittas, *capite orgia mecum*, &c.

Juno quoque, apud Martianum Capellam, *de Nupt. Mercur. & Philol. l. 1. expurgatioris auri venâ ſplendente addiderat crinibus ſociale vinculum.* I. e. *Crinalem Vittam*, ut Dempſterus exponit. Sic enim Statius, *l. 1. Sylv. 2. v. 240.*

—— *Dat Juno verenda*
Vincula, & inſigni geminat concordia dextra.

Neque verò Matronarum ſolùm, ſed & Virginum nondum nuptarum fuiſſe *Vittas*, diſcimus ex Val. Flacco, *l. 8. Argonaut. v. 6.*

Ultima Virgineis tum flens dedit oſcula vittis.

Meretricibus verò, ſicut Stolâ, ita & Vittis, interdictum fuit, Octav. Ferrarius *de Re Veſtiar. Part. 1. l. 3. c. 17.* Vide quoque Solerium *de Pileo, ſect. 6.* & Thom. Dempſter. *ad Roſin. l. 5. c. 35.* Imò & amplior *Vittarum* uſus fuit, neque muliebri ſolùm mundo adnumeratæ ſunt, ut Critici docent. Namque & Sacerdotes erant *Vittati*, & Poëtæ & ſupplices & ad ultimum ſupplicium ducendi: Templa quoque ipſa, & aræ Deorum ac Victimæ: Naves item è portu exituræ, aut poſt longinquam navigationem reverſuræ; Faces tandem nuptiales, Ludorum præmia, arboreſque ipſæ, certis quibuſdam Diis conſecratæ, ut diligenter ac eruditè præfatus Joh. Bernartius, *l. c.* obſervavit: vide quoque G. Elmenhorſt *ad illa Arnobii, l. 1. Veternoſis in arboribus taniae*; & ibidem Deſ. Heraldum. Adde & diademata priſcorum Regum nihil aliud, quam *Vittas* fuiſſe diſcolores, ut ad Claudianum expoſuit Dempſterus. Et quidem, quod de Sacerdotibus Victimiſque dictum, confirmat apud Virgilium impoſtor Sinon, cùm *l. 2. Æn. v. 133.* ſic loquitur:

Jamque infanda dies aderat, mihi ſacra parari,
Et ſalſæ fruges & circum tempora Vittæ.

Et infrà, *v. 156.*

—— *Vittaque Deûm, quas hoſtia geſſi.*

Sic Ovid. *l. 15. Met. Fab. 2. v. 130. ſ.*

Victima labe carens & præſtantiſſima forma,
Nam placuiſſe nocet, Vittis inſignis & auro
Siſtitur ante aras &c.

Unde στεμματηφόρος Βοῦς Lycophr. *bovem inſulatum* ſeu *vittatum*, habet: Suem quoque *vittatam*, exhibet vetuſtiſſimum marmor, à Caſalio publicatum, in quo Silvani ſacrificium deſcribitur, apud Fortun. Licetum, *de Gemmis Annular. Schem. 32. c. 119.* De Sacerdote Chryſe. Homer. *Il. α. v. 14.* στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν Ἀπόλλωνος. Fuerunt autem hæ è lana. Feſtus, *Inſulæ ſunt filamenta lanea, quibus Sacerdotes & hoſtiæ templaque velabantur.* Vide quoque Varronem, *l. 6.* Inde, cùm antiquitùs, flores atque frondes ad ſepulchrum ferre, moris eſſet, poſteà addi cœpit lana, Joh. Meurſius *ad Lycophron.* Idem tamen, ſuprà laudatus Bernartius, accuratiùs inter *Vittas* & Infulas diſtinguens, Infulam aſſerit eſſe faſciam laneam, partem capitis capillô tectam ad bina tempora aperientem, utrinque adſtrictâ ac dependente vittâ; quò factum, ut Vittæ Infulæque non rarò confundantur, quem vide omnino, ut & Salmaſ. ad Tertullian. *de Pallio, c. 4.* ubi *de Cereris Sacerdotibus*, & Juvenalem 50. de iis verſu, *Sat. 6.*

Pauca adeò Cereris vittas contingere digna.

Verbô, *Vittis* cingebant Veteres, quidquid volebant conſecratum, uti pluribus docet Caſp. Barthius, *Animadv. Papin. ad l. 8. Theb. v. 127.* Color iis albus & purpureus. Idem Poëta, *ibid. l. 2. v. 738.*

—— *& ab arbore caſta*
Nectens purpureas niveô diſcrimine vittas.

Ubi, *alternis*, ait vet. Scholiaſtes, *albò & purpureò colore textas.* Et, *l. 4. v. 218.*

Albaque puniceas interplicat infula vittas.

Communiter verò albæ fuère, uti idem Barthius *ad prior. l.* docet. Phœbejorum inprimis Antiſtitum. Statius iterum de tali, *Achil. l. 1. v. 11.*

—— *primis albeſcunt tempora vittis.*

Sic *albam vittam*, In ſpicea corona, pro religioſiſſimo inſigni datam, notat Plinius, *l. 18. c. 2.* Quia verò *albeſcunt*, ait Poëta, non *albent*, putat Barthius & hiſce purpureum quid infuiſſe, *Animadv. ad l.* Iiſdem frons oleæ nonnunquam innexa. Idem alibi,

—— *glaucaque innexus oliva*
Vittarum provenit honos ——

Vel lauri, ut Paſchalius collegit ex Marc. Capellæ his verbis, *c. 1. Subdenda tamen Clarie fidibus perſonanti, atque inter ſerta laurigera inſulatum lubrico, implexoque crine.* Vide illum *in Coronarum libris, l. 4. c. ult.* ut & ſuprà voce *Infula*: plura verò hac in rem, præter Auctores jam memoratos, apud Salmaſ. *Not. ad Aurelian. Vopiſci, c. 46.* ubi inter alia *lorum* & *phrygium* & *vittam* & *faſciam mitram* & *tiaram*, ſynonyma. & de vinculo primùm capitis, inde & de veſtium ornatura, uſurpata eſſe, adnotat. Hinc *Vittatus*, quod cognomen L. Metello, quia ulceris cauſâ frontem faſciâ circumcederat, inditum, annotante Alexandrô Neapol. *Genial. Dier. l. 1. c. 28.* aliàs quid ſignet, ex præcedd. liquet.

VITULA, Dea apud veteres lætitiæ Præſes. Hanc Piſo Victoriam nominari ait; quòd poſtridie Nonas Julias, re bene geſtâ, cùm pridie populus a Tuſcis in fugam verſus eſſet, unde *Populifugia* dicta, poſt victoriam certis ſacrificiis vel vitulatio fuerit. Ei pro frugibus ſacrificatum legitur, quòd iis vita humana toleratur, Macrob. *Saturn. l. 3. c. 2.* Hinc *vitulare* verbum Græc. παιωνίζειν, h. e. *voce lætari*, & μοσχεύω, quod Germani quoque imitantur. Item *vitulatio*, quomodo ſacra hujus Idoli appellata. Nonnulli tamen non tam à lætitia, quàm à *vita* dictam volunt, quòd *Vita* frugibus ſuſtentetur, quarum cauſâ Vitulæ Deæ ſacra facta, ſive peculiare illa Numen, ſive cum Victoria, quam ſequitur pax, fauſtitaſque omnis, idem fuerit. Vide omnino Macrob. *Saturnal. l. cit.* Apud recentioris ævi Scriptores, vox Muſicum inſtrumentum denotat, quod *vielle* & *violon* Galli etiamnum vocant. Vide Car. du Freſne, *Gloſſar.*

VITULA, Hebr. עגלה Hoſeæ, *c. 10. v. 11. Ephraim vitula eſt, quæ aſſuevit & amat triturare.* Vide quoque Eſai. *c. 50. v. 11.* non tam *vitula herbilis* eſt, quæ herbâ veſcitur, ejuſque paſtu pingueſcit, ut placet nonnullis: quàm *vitula triturans*, quæ ſoli trituræ aſſuevit neque aliâ re delectatur, adeoque eadem cum *vitulo* מרבק *marbek.* 1. Sam. *c. 28. v. 24.* niſi quod genus mutatum. Cujuſmodi vitulos boveſque, ad areæ palum aut columnam, vel etiam ad ſe invicem collô adalligatos, grana pedibus ſuppoſitis olim trituráſſe, & quoniam os eorum capiſtrare Lex prohibebat, illorum eſu eximiè pinguefieri conſueviſſe, diximus ſuprà, ubi de veterum *Trituratione.* Gravius opus erat, aratio, in quo ſub jugo ligabantur, colla illarum atterente atque exulcerante. Quò reſpicit Poëta, cùm ei memoratur juvenca adhuc

Ἀδμήτη, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ,
Indomita, quam nondum quiſquam ſub jugum duxit

Oſeas idem *juvencam refractariam* talem vocat, *c. 4. v. 16.* Huic proin ut aſſueſcerent, pluribus plagis erat opus. Jerem. *c. 31. v. 18. Me caſtigâſti & caſtigatus ſui, ut vitulus non edoctus.* Nempe tum non aliter, quàm ſtimulis & verberibus boum vel ignaviam vel contumaciam correxêre: ac proinde ſtimulum boum vocabant Hebræi *malmad*, quaſi διδακτικὸν dixeris. Poſtmodùm artes variæ acceſſêre. Namque Columella, poſtquàm dixit, *Retinaculis eos contineant: & unus cum clava lignea procedens, modicis ictibus ſubinde impetus eorum coërceat, l. 6. c. 2.* docet, quomodo ad patientiam laboris pauciſſimis verberibus juvenci perducantur. Nempe ſi fabricetur jugum, quò tres jungantur, & juvencus contumax inter boves veteranos collocetur. Tum enim ſive efferatus proſilit, duorum arbitriô inhibetur: ſeu conſiſtit, duobus gradientibus obſequitur; ſeu conatur decumbere, à valentioribus trahitur. Quale eſt, quòd bovem cubitorem, h. e. qui in medio ſulco decumbit, non vult ſtimulis, aut ignibus aut aliis tormentis excitari; ſed pedes ejus vinculis obligari, ne aut inſiſtere, aut progredi, & per hoc paſci poſſit. Quò factô inediâ & ſiti compulſus deponit ignaviam &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 41.* Ut alia prætercam. De uſu ſacro id ſaltem addo, quòd *Vitula decervicanda*, in caſu homicidii, cujus Auctor ignotus, lex & hiſtoria habetur Deuteron. *c. 21. v. 1. ſ. Si inventum fuerit cadaver hominis occiſi in terra, quam Dominus Deus tuus dat tibi poſſidendam, jacens in agro & ignoratus fuerit homicida, egredientur Seniores ſeu Presbyteri tui & Judices tui & metientur à loco cadaveris ſingularum per circuitum diſtantias civitatum. Et quæ cæteris eſt vicinior, tollant Seniores illius civitatis* Vitulam *ſeu juvencam de armento, quæ non eſt ſervitium ullum factum & quæ non traxit jugum. Et deducant Seniores illius civitatis* Vitulam *illam in valle. Accedentque Sacerdotes filii Levi, quos elegit Dominus Deus tuus, ut miniſtrent ſibi & benedicant in nomine Domini; & juxta verbum eorum erit omnis cauſa atque omnis plaga. Et omnes Seniores civitatis illius, qui propinquiores cadaveri, lavabunt manus ſuas ſuper* Vitulam *in valle decervicatam & reſpondebunt & dicent, manus noſtræ non fuderunt ſanguinem iſtum, nec oculi noſtri viderunt. Propitius eſto Populo tuo Iſraël* &c. Tum nempe, cùm in campeſtribus aut ruſticis locis cadaver occiſi in terra jacens repertum eſt, neque ſciebatur, undenam cædes illa evenìſſet, Synedris ſive omnibus, ſive aliquot ex auctoritate omnium, Synedrii Magni exeundum erat, ad loci cadaveris atque urbium circumjacentium inde diſtantias metiendum, tum ut ita urbem cadaveri proximantem, tum ut, an ejuſdem, ut proximantis, ex Lege, ratio habenda eſſet, ipſi dignoſcerent. A cadavere enim non menſurabant intervallum aliquod, præter ea, quæ inter illud, & urbem aliquam, cui inerat Synedrium Vigintitriumvirale, intercipere otur; aliis minoris notæ prorſus prætermiſſis. Menſurâ ſic ritè peractâ, ſepeliebatur cadaver, & dein Hieroſolymam Synedri præfati redibant, ſi de homicida intereà nil conſtaret: tuncque vicinioris cadaveri Urbis Synedrium Vigintitriumvirale, juvencam bimulam aut ætatis minoris, in vallem, qualis deſcripta eſt, ducebant ibique decervicabant; nec ſolùm ipſi, verùm etiam univerſi Seniores ſeu Presbyteri alii ejuſdem Urbis aquâ ibi lavabant manus ſuas, carmen in Lege præſcriptum linguâ ſanctâ pronuntiantes, *Manus noſtræ non fuderunt ſanguinem iſtum, nec oculi noſtri viderunt.* I. e. ut Doctores explicant *In noſtram poteſtatem non venit occiſus hic & dimiſſus eſt à nobis impaſtus, nec eum vidimus & dimiſimus eum incomitatum*: In cauſa nimirum non fuimus nos, ſive hoſpitiô eum non excipiendo, ſive cibum aut itineris comitatum aliave humanitatis officia ei non præſtando, petenti non præbendo, ut inde hujuſmodi cædis infortunium, extra Urbem vaganti eveniret, qua de re vide plura, apud Maimonidem *More Nebochim, Part. 3. c. 40.* Sequebatur

dein Sacerdotum carmen expiatorium, linguâ itidem ſanctâ pronuntiandum, *Propitius eſto populo tuo Iſrael, quem redemiſti Domine, nec reputes ſanguinem innocentem in medio populi tui Iſrael.* Quòd ſi binarum Urbium adeò videretur par omnino à cadavere diſtantia, ut quænam vicinior, ſatis dignoſci nequiret, unicam utraque ut ſociæ, *Vitulam* adferebant, atque altera alteri partem ejus ſuam (conditione adjectâ, ſi reverâ vicinior eſſet) donabat: unde fiebat, ut juvencæ integra domina, ut vicinior ex iis, eam decervicaret, cùm utræque ſimol id facerent; neque enim binæ juvencæ, unius locô, decervicandæ erant. Noctu porrò hic ritus non peragebatur, ſed interdiu tantùm; humabaturque *Vitula*, nec omnino caro ejus aut polluebatur, aut guſtabatur, aut pars ejus ulla uſui alicui relinquebatur, Vallis item ipſa in æternum inculta nec ſata remanebat &c. Joſephus, ubi de hac lege agit, *Orig. Judaic. l. 4. c. 8.* quantopere a Talmudicorum ſcitis receptiſſimis diſcedat, ut & plura in hanc rem, vide apud Jo. Seldenum, *de Synedriis Vett. Ebr. l. 3. c. 7. ubi & de cædis dolo atque clam ita patrata luſtratione ac expiatione publica, apud Athenienſes: Anglorum item veterum conſuetudine, eruditè diſſerit.* Nec omittendum quod duos aureos vitulos, quos cultus ergô Jeroboamus erexit, in fœminino genere לְעֶגְלוֹת *vitulas* vocat Hoſeas, *c. 10. v. 5.* Quod ad contemtum videtur pertinuiſſe: ut illud Græci Vatis *Il. β. v. 235.*

——— Ἀχαιΐδες, οὐκ ἔτ' Ἀχαιοί.

Et Romani, *l. 9. Æn. v. 617.*

O veré Phrygiæ, nec enim Phryges ——

Nec dubium, quin illud ἐκθηλυσμοῦ genus multum valuerit, apud Hebræos, qui Deorum ſexus neſciunt, ac proin in Diis cenſent Berith Judic. *c. 8. v. 33.* & Aſtarten 1. Reg. *c. 11. v. 5, 33.* quamvis reverâ apud cultores ſuos pro Deabus habitæ fuerint. Fœmininô itaque genere *juvencæ* ſeu *vitulæ* appellantur idola Jeroboami, ut illa non haberi poſſe pro Deo, cujus nomina omnia maſculina ſunt, eò magis conſtet. Vide iterum Bochartum ubi ſuprà. *c. 34.* ut & quæ paulo pòſt dicemus. Quòd verò *Vitulæ* & quidem *trienni* ſe clamantem comparat Propheta Eſaias, *c. 15. v. 5.* & Jerem. *c. 48. v. 34.* inde eſt, quòd in ſuo boum genere fœmina mare vocalior; tertiô inprimis annô, quô plenior ætas & firmius robur; ante quem proin hoc genus domituræ non eſſe aptum, Plin. tradit, *l. 8. c. 45.* & Columella, *d. l.* eidem Bocharto laudati, *c. 41. cit.* Vide quoque ſuprà, voce *Juvenca.*

VITULI Inſula, *Selſey*, teſte *Camdenô*, inſula Albionis Angliæ adjacens.

VITULIA, i. e. Italia, à vitulorum copia, quos Græci ἰταλοὺς, A. Gelliô teſte vocant.

VITULUS, Græcè antiquitus Ἴταλος, aut ab Ἰταλὸς, quòd *taurum* notat, A. Gell. *l. 11. c. 1.* aut quod plerique, quaſi vegetus, *vegitulus*, Varr. à *viridi ætate*, Iſidor. Ægypti fuit ſymbolum, inprimis Sacerdotum. Fortun. Licetus, *de Gemmis Annul. Schem. 48. c. 149.* Nota enim de Deo illorum *Vitulo* vel Bove Api hiſtoria, apud Herodotum, *Thaliâ*, Diod. Sic. *l. 1. c. 4.* Plin. *l. 8. c. 46.* Strabonem, *l. 17.* Solin. *c. 35.* Melam, *l. 1. c. 9.* Alios. Cujus idololatriæ occaſio juxta nonnullos ex eo fuit, quòd monumenta in memoriam Joſephi Patriarchæ, qui totam Ægyptum in ſeptennali fame per ſeptem vaccas Pharaoni in ſomnio præfiguratâ conſervaverat, erecta, proceſſu temporis in ſuperſtitionem verſa ſunt. Quam imitati poſteà Iſraelitæ, ἐμοσχοποίησαν, ut dicitur in Actis, *c. 7. v. 41.* i. e. *Vitulum conflârunt* in deſerto, cujus rei hiſtoria prolixè narratur Exodi *c. 32. v. 1 ſ.* Quum enim videret Populus, *admodùm differre Moſen deſcendere ex monte, congregati ad Aaronem dixerunt ei, age, fac nobis Deos, qui anteant nobis. Et dixit eis Aharon, rumpentes detrahite inaures aureas, quæ ſunt in auribus uxorum veſtrarum, filiorum veſtrorum, filiarumque veſtrarum & afferte ad me.* Quod cùm factum, *Formavit cælô fecitque ex eo Vitulum fuſilem: tum dixerunt, hi Dii tui Iſraël, qui eduxerunt te è terra Ægypti. Quod videns Aaron, extruxit altare coram eo proclamavitque Aharon dicendo, Feſtum Jehovæ cras. Surgentes itaque poſtridie manè, obtulerunt holocauſta & applicârunt Euchariſteria: ſeditque Populus ad edendum & bibendum, deinde ſurrexerunt ad ludendum.* Didiciſſe autem id Idololatriæ genus Iſraelitas ab Ægyptiis, facilè patet ex collatione *Vituli aurei* & *Vituli* Ægyptiorum, ſeu bovis *Apis* cognominati. Namque uti huic peculiares ſuæ notæ erant, *in dextro quippe latere candicans macula, cornibus Lunæ creſcere incipientis, nodus ſub lingua, quem cantharum appellabant, faſciculus in capite*, Plin. *l. 8. c. 46.* & *Suid.* ita *calô vitulum ſuum ternavit fuſilemque fecit Aaron.* Apidem ſolenni feſtô, lætabundi ac tripudiantes celebravêre Ægyptii, *Suid.* quod itidem fecêre Iſraelitæ. Tandem, cùm Apidem fas non eſſet certos vitæ annos excedere, *merſum eum in Sacerdotum fonte enecabant*, Plinius ubi ſuprà: quod itidem *Vitulo aureo contigit.* Moſes enim, *accipiens eum exuſſit igne, commoluitque donec minutus eſſet, diſpergenſque in ſuperficiem aquarum, juſſit bibere filios Iſraëlis*, Exodi *c. cit. v. 20.* Nec eſt, quòd Hebræorum quidam Aharonem excuſaturi culpam hujus Idoli conflati, in proſelytum quendam Ægyptium referant, qui Magicâ arte effecerit, ut inaures aureæ, ab Aharone longè aliô fine in ignem conjectæ, ſponte in *Vitulum* coaleſcerent: namque alii, quibus major candor, lubentes confitentur, graviter hic Aaronem peccâſſe. Unde Proverb. apud illos, *Nullum Judicium divinitus Iſraëli immitti in quo non ſit uncia Vituli*, ut teſtatur Moſes Gerund. Vide quoque Munſterum, *in Exod. c. cit.* & plura in hanc rem, apud Voſſium, *de Idolol. l. 1. c. 3.* & Thom. Godwyn. *tr. Anglicô de Ritibus Hebr. l. 4. c. 5.* Sed quæ de ſuperſtitione Ægyptiorum, occaſione Joſephi ortâ, eruditi hi Viri ſentiunt, non adeò firmô ſtant talô. Id certum, *Vitulini* hujus *cultus* originem ex Ægypto rectè arceſſi, ubi *vituli* & boves in plurimo cultu fuêre, uti Memphitarum idolum Apis & Heliopolitarum Mnevis docent: ſacra item *vacca*, cui à Momemphitis honor præſtitus. Præter quos alii boves non quidem Dii, ſacri tamen, habiti ſunt, teſte Strabone, *l. 17.* At jam anteà boum cultus in ea gente frequens fuit: qui non eos vivos ſolùm coluêre, ſed etiam ſimulachra illorum, in templis erecta, vide Exod. *c. 8. v. 26.* Strabonem, *l. 17.* Herodot. *l. 2.* Suidam voce Ἆπις. Alios. Et his, durante ſervitute, Iſraelitæ non minùs ac ipſis Ægyptiis, ſerviverunt, Joſua *c. 24. v. 14.* Ezech. *c. 20. v. 7. 8.* quos proin, priſtinæ ſuperſtitionis memores, ad Ægyptiorum exempla, aureô in deſerto *Vitulô* fuſô, ſeſe compoſuiſſe, colligitur ex Actorum *c. 7. v. 39.* quam in rem vide egregia complura, apud Sam. Bochartum ubi ſuprà, *c. 34.* Verbum addam de modo, quô *Vitulum* combuſſerit, contriverit, & in pulverem redegerit Moſes. Namque aurum poſſe comburi, ac molendo ſeu atterendo in pulverem redigi, negant metallicæ rei periti. Itaque ſunt, qui herbæ cujuſdam vi id factum eſſe aſſerant; alii alia comminiſcuntur. Bochartus vitulum non aliter combuſtum eſſe oſtendit, quàm auri illius fuſione, ex quo conflatus fuerat. Quamvis enim vituli materia, i. e. aurum in igne non perierit, forma tamen & ſpecies externa ſic abolita eſt, ut hæc pro vera combuſtione haberi potuerit: à quo loquendi genere Romanos non abhorruiſſe, ſuadet, quòd *uſtrinam* vocabant locum, *in quo metalla conflantur.* Sic deſtructum limâ Moſes elimatum, in tenuiſſimam ſcobem attrivit: artem enim elimandi aurum Hebræis non fuiſſe ignotam, oſtendimus ſuprà. Hinc moluiſſe dicitur, quòd ramenta auri tam minuta eſſent, quàm quæ in piſtrino ſunt commolita. Tandem hanc ſcobem in aquas conjecit, haſque populo bibendas obtulit, ut idololatriæ reos cognoſceret, uti Sacerdos adulteras dignoſcebat aquæ amaræ potu, Numer. *c. 5. v. 27.* Quod verò ſignum in reis apparuerit, non liquet. De *barba aurea*, quam iis inde natam volunt Hebræi, vidimus ſuprà: plura apud Bochartum habes, *d. l.* Simile Idololatriæ genus communiter habetur illud, cujus Auctor Jeroboamus fuit, primus X. Iſraelis Tribuum Rex. Is namque, veritus ne ſubditi ſui aſcenderent Hieroſolymam, in domum Jehovæ, ſicque Populi animus rediret ad dominum ſuum, *initô conſiliô fecit duos* Vitulos aureos, *& edixit Iſraëlitis, ſatis vobis, ut non aſcendatis Hieroſolymam, ecce Dii tui ô Iſraël, qui eduxerunt te è terra Ægypti: horumque unum poſuit Bethele, alterum collocavit Dane. Sic fuit res iſta in* (cauſa) *peccati, cum iret Populus coram hoc Danem uſque. Paravit enim domum excelſorum & fecit Sacerdotes è Populo, qui non erant è filiis Levi. Et conſtituit feſtum menſe octavô, quintodecimô die, ſimile feſto quod in Jehuda & obtulit in altari ſimiliterque fecit Bethele ſacrificando Vitulis quos fecerat*, 1. Reg. *c. 12. v. 28. & ſeqq.* Quam *Vitulorum Jeroboamicorum* hiſtoriam accuratè exequitur idem Bochartus, *c. cit.* quod eſt *de aureis Aaronis & Jeroboami Vitulis.* Burmannus verò Jeroboamum Cherubinorum, qui ex Propitiatorio Arcæ, in Templo Hieroſolymitano, eminebant, figuram imitatum contendit, ut ſic deſiderium ſuis Hieroſolymam aſcendendâ eximeret, tanquam iiſdem divinæ præſentiæ ſymbolis fruerentur. Ita enim is *Synopſi Theol. l. 4. c. 14. Part. 1. §. 19. Eminebant ex eo* (Propitiatorio) *ex eodem auro, duo Cherubini, Exodi c. 25. v. 18--20. quibus Judæi puellorum facies appingunt, ad Angelos exprimendos; & binos ſacratos volunt, ne pro Deo haberentur, ac Propitiatorio utrinque incubuiſſe, ſuperque illud ad decem palmarum altitudinem alas expandiſſe tradunt. Deſcribit autem illos aliter Scriptura, apud Ezech. c. 1. v. 5. ſ. & c. 10. v. 14. inſtar 4. animalium, quaternâ facie, hominis, leonis,* Vituli *& aquilæ, eos depingens. Et ſex iis alas attribuit Eſaias c. 6. v. 2. confer Apocal. c. 4. v. 8. & c. 10. v. 8. quarum bina in altum elata, bina leniter expanſa, ac bina demiſſa erant: ſubque alis à cunctis partibus manus humanas collocat Ezech. c. 1. v. 8. & c. 10. v. 8. totòque corpore oculatos v. 12. pedibus inſiſtere facit, quorum extrema pars vitulinum calcem referebat; unde &* Vituli *dicuntur c. 10. v. 14. & ſolida erat, inſtarque levigati æris refulgebat. Ut erecti ſpectiùs in Propitiatorio ſteterint, frontibus adverſis, ac Propitiatorium deſpectantibus.* Atque hinc ſimul intelligi poteſt, quinam fuerint Vituli aurei Jeroboami, 1. Reg. *c. 12. v. 28. 29.* Hos cur fœmininô genere *Vitulas* appellet Hoſeas, *c. 10. v. 5.* vidimus ſuprà voce *Vitula.* Cœterùm *Vituli* non in cibis ſolùm, ſed & in deliciis veterum Hebræorum fuêre. Hinc Abraham apponit Angelis *vitulum tenerum & bonum*, Geneſ. *c. 18. v. 7.* & Regi Sauli Pythoniſſa mactari jubet *vitulum marbek*, h. e. triturando ſaginatum, qua de re retro diximus. Nec paterfamiliâs in parabola quidquam habet lautius, quô reſipiſcentem filium excipiat, quàm *vitulum ſaginatum*, Lucæ *c. 15. v. 23.* Contrà apud gentium nonnullas, in menſam vitulos admiſiſſe, ſummum cenſebatur ſcelus. Orienti quoque Valens Imperator legem dixit: *Ne quis vitulinam eſitare carnem vellet*, ut agricolationi conſuleret, qua de re Cœl. Rhodig. vide *Lection. antiqu. l. 28. c. 2.* & ſuprà ubi de *Bobus* ac *Carne bovilla.* Vituli namque & triturationi, & arationi adhibiti, atque ad has operas cum induſtria aſſuefacti ſunt jam olim, ut vidimus. Sed & hodie non licere Moſcis *vitulos* mactare, tradit Alexander Guaguinus *in Moſcovia*, & nota Jo. Baſilidis in operarios quoſdam fame preſſos, qui vitulum emptum mactaverant, crudelitas exercita A. C. 1569. cùm arcem Wolochdam extrueret. Præter hunc uſum, & ſacris adhibiti *Vituli*, tum apud Iſraelitas, tum apud Gentiles, inter quos Romani rebus lætis *vitulum* Diis ſuis offerebant, unde *vitulari* & *vitulatio* nonnullis dicta. Vide ſuprà. In fœderibus quoque: Ita enim bove aut *vitulô* in duas partes diſciſſô, inter has partes tranſiiſſe eos, quorum erat jurare fœdus, legimus Jerem. *c. 34. v. 18* & *19.* cujus ritus alibi in Scriptura nullum eſt veſtigium, niſi quòd Gen. *c. 15. v. 9, 10.* jubetur Abraham *Vitulam triennem*, capram triennem & arietem triennem,

nem, per medium diſſecare, & partes ſingulas ſingulis ex adverſo opponere. Tum v. 17. lampas ignis inter ſegmenta illa tranſiit, i. e. Deus O. M. per typum illum ſignificatus, qui cum Abrahamo fœdus pepigit, ut dicitur *verſu ſeq.* Vide quæ ſuprà diximus de *Bove* & *Cane* ſimili modò apud Macedones, diſſectô; & de *vitulo miræ magnitudinis, candido, ſed purpurantibus maculis, ita ut haberet in latere uno, uno, in alio coronam*, nato matri Aureliani Imperatoris in omen Imperii filio aliquando conferendi, Fl. Vopiſcum *in Aureliano, c. 4.* uti de *Vitulis è bovis utero exceptis* ſacrificio, retro voce *Populus*, it. *Palilia* & de probatione victimarum in *Vitulo*, apud Romanos voce *Suffraganeus.* Atque hæc de proprio vocis ſignificatu. Alias *vituli* elephantorum quoque pulli dicti ſunt; ut videre eſt apud Plin. *l. 8. c. 1.* & Ælian. *Hiſtor. l. 10. c. 1.* ubi hic μόσχος Græcè itidem vocat. Æthiopes inſuper, de filio, catulo & pullo hominum, quadrupedum atque avium, vocem uſurpant, uti docet Bochartus, *Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 27.* Inde *Vitulinus*, inter cognomina Romanorum, inter quos *Pomponius Vitulinus* memoratur eidem, *ibidem, c. 43.* &c.

VITULUS Marinus & *Vitulus* etiam abſolutè, animal amphibium, nomen hoc adeptum, quód in ſomno mugit, *boca* ob eandem cauſam dictum eſt, à *boando*, ut ait *Feſtus*, ni ſi malis id ex Græco φώκη factum: *accipit diſciplinam, voce pariter & viſu populum ſalutat, incondito fremitu, nomine vocatus reſpondet. Nullum animal graviore ſomnò premitur. Pinnis quibus in mari utitur, humi quoque vice pedum ſerpit* &c. Plin. *l. 9. c. 13.* Ejus pellem, (quam *etiam detractam corpori ſenſum aquarum retinere, ſemperque æſtu maris recedente inhorreſcere*, addit idem) contra tonitrua & fulgura ſemper & ubique pro remedio circumtuliſſe Auguſtus legitur, apud Sueton. c. 90. Cujus Magicæ vanitatis ac ineptæ perſuaſionis quæ olim aliorum quoque mentes tenuit, præter Plinium eundem & Spartian. *in Severo*, teſtes ſunt Plutarchus, *Sympoſiac. l. 5. Problem. 9.* ubi eadem vis & ficis ineſſe traditur, *Geoponicorum* Auctor, *l. 1. c. de grandine*, & in ſimili argumento Palladius, *l. 1. c. 35.* Cum verò animal hoc, apud Septentrionales inprimis, copioſum, amphibium ſit, ut dictum, carneque & laridó conſtet, ſcrupulum movit plurimis, circa delectum ciborum hærentibus, utrum eô tempore Quadrageſimalis jejunii veſci liceat. Quam in rem utrinque allatis cauſis, nec dum lite deciſâ, nonnulli ſimplicius & commodius aſſerunt, ex ipſo *Vitulo* demonſtrationem ſumendam, ut, cùm partum fecerit in littore, ſi ad ſylvas à venatore compulſa belua fugerit, abſtinendum ſit ejus eſu, tempore prohibitô: ſi verò ad aquas, ſecurè eâ veſcendum. Pinguedine certè ejus utuntur in obſoniis, locô olei, carneſque inſtar porcinæ in vaſa recondunt. Olaus. *l. 20. c. 7.* Plura de eo vide apud Gerh. Johan. Voſſ. *de Idololatr. l. 4. c. 2. 15. 21.* & qui de *Animalibus* ex profeſſo ſcripſerunt, nec non ſupra, voce *Phoca.*

VITUMNUS & Sentinus Dei, apud Romanos, ad *vitam* ſenſumque infantibus dandum erant inſtituti, quemadmodùm Alemona ad alendum, aliaque Nomina ad alia officia eidem tenellæ ætati erant attributa. De qua tota Deorum ſi tuitorum familia adiri poteſt, præter Tertullianum, Auguſtinus. *de Civ. Dei, l. 7. c. 3.*

VITUNGI, ſeu VITHUNGI, Alemannorum pars, à quibus Wirtenbergenſi ditioni nomen. Ab illis enim profecti *Virtungi* ſeu *Virtingi*, à Claudio Imperatore devicti, apud Treb. Pollionem, *c. 6.* Vide B. Rhenanum, *Rerum Germ. l. 1.* cum *Notis* Ottonis JCti. *p. 160.*

VITUNUS, antiquorum Deus, qui videbatur *vitam* largiri, uti *Sentinus ſenſum.* Vide *Vitumnus.*

VITURGIA, Proculi Imperatoris uxor, apud Vopiſc. c. 12. ubi *Viturnia* legi mavult Salmaſius, vide ſupra.

S. VITUS, circa A. C. 300. temporibus nempe Diocletiani Imperatoris Martyr obiit, cum Modeſto & Creſcentia: quod paucis refertur *in Martyrologio* Bedæ, Uſuardi, Adonis & Romano 15. Jun. fuſè autem deducitur apud Surium, *in Vita* ejus, ex *MSS*tis expreſſa. Hujus corpus à Fulrado, Abbate S. Dionyſii Româ ſub Pipino Rege tranſlatum fuit Pariſios. Sigebertô teſte, *Chron. ad an. 757.* A. autem C. 836 ſub Ludovico Pio, ut idem ait, reliquiæ *Viti Pariſiis ad Corbejam Saxoniæ tranſlatæ: unde Franci teſtati ſunt, quod ab illo tempore gloria Francorum ad Saxones tranſlata ſit.* Vide & Witichindum, *Geſt. Saxon. l. 1.* Porrò Rugiani, qui à Saxonibus, & Corbejenſibus inprimis, religionem hauſerant Chriſtianam, eorum exemplô S. *Vitum*, ſummo habuerunt in pretio templumque magnificum ab eo *Viti* vocitârunt. Poſteà in Gentiliſmum relapſi, perſtiterunt in S. *Viti* cultu, ſupremi eum Numinis locô evehentes, uti docet Helmoldus, *Annal. Slavorum, l. 1. c. 6.* Inde enim omnibus provinciis Slavonicis reſponſa petita & ſacrificia annua exhibita. Nec Mercatoribus, qui forte ad iſtas ſedes appulêre, olim facultas data vendendi emendique, niſi priùs de mercibus ſuis huic Deo pretioſiſſima quæque libâſſent; Flamen quoque illius regiô honore cultus. Vocarunt autem eum *Zuante Vith*, corruptè ex *Sanctus Vitus*, qui hodieque Polonis *Swiety Wit*, eique *in precium honoris*, ut idem Helmoldus ait, c. 58 *annuatim hominem Chriſticolam, quem ſors acceperit, litabant; tanta circa Fanum ejus reverentia aſſiſtit, ut neque juramentum ſaciè indè gerent, neque ambitum Fani vel in hoſtibus temerari paterentur.* Similia habet *l. 2. c. 12.* & Albertus Crantzius, *Vandal. l. 2. c. 37.* Saxo quoque Grammaticus, *l. 14.* inter alia hæc de re ſic loquitur: *Rugiani, quondam à Karolo M. expugnati, ſanctumque Vitum Corvegienſem, religioſâ ne iuſignem à tributis colere juſſi, defunctô victore, libertatem repoſcere cupientes, ſervitutem ſuperſtitione mutârunt, inſtitutô domi ſimulacrô, quod Sancti Viti vocabulô cenſuerunt. Ad cujus cultum, contemtis Corvegienſibus, penſionis ſummam transferre cœperunt, aſ-* *firmantes, domeſticô Vitô contentos, externo obſequi non oportere. Quamobrem annum veniente ſui ſolennis tempore, eorum mœnia turbaturum, à quibus tam ſimilem monſtro figuram acceperit. Meritò namque eum ab his injuriarum pœnas exigere debere, qui venerabilem ejus memoriam ſacrilegô cultu fuerunt complexi.* Vide quæ ſupra dicta de *Rugiis.* Simili planè modô, in regione Permia, Stephanum Epiſcopum divinô honore fuiſſe affectum, docet Sigiſm. Liber Baro Herberſteinius, *Comment. rer. Moſcovit.* De utroque prolixe agit Gerh. Johan. Voſſius, *de orig. & progr. Idolol. l. 1. c. 41. ubi de hominibus divinô cultu affectis.* Nec omittendum, quod, cum Sclavica hæc ſuperſtitio diu inter Bohemos quoque viguiſſet, illi hodieque hoſpitem vel amicum peregrè advenientem excepturi, *Vitei, Vitei*, ingeminant, quaſi à Suantovito concellæ ſaluti gratulantes: *quia fortè ita vernis, ut peſte quondam inter vicinos increbeſcente, ipſi duntaxat, qui hoc idolum colebant, à contagio incolumes permanſerint.* Dubravius, *l. 1.* &c.

VITUTIARII, in *l. 2. Cod. Theodoſ. de colleg.* qui fuerint, vide ibi Jacob. Gothofredum.

VIVA, urbs Africæ propriæ *Antonin.* *Vivenſis* Epiſcopi meminit Concilium Carthaginenſe.

VIVA Aqua, expiationibus ſola idonea olim habita, i. e. naturalis & jugiter fluens, Maris præcipuè, quæ juxta Euripidem & Tullium *pro Roſcio*, omnia noſtra mala abluit, cunctaſque maculas detergit. Item, quia nihil in ſeſe ſordidum patitur. Purgaturi autem ſe, ſæpiùs *Caput* aquæ vivæ immergebant. Perſius, *Satyr. 2. v. 15.*

——— Tiberino in gurgite mergis
Manè caput bis terque &c.

Aliquando bis tantùm, Ovid. *l. 4. Faſtor. v. 655.*

Bis caput intonſum fontanâ ſpargitur undâ.

Sæpius tamen ter. Idem *ibid. l. 3.* & Juvenal. *Sat. 6. v. 523.* Immò & ſepties quandoque. Apulejus, *l. 11.* Quod faciebant ſuperis ſacrificaturi, idque dicebant *abluere*, ut docet Macrob. *Saturn. l. 3. c. 1.* Abluebant verò præter caput, *Manus*, ut videre eſt apud Aur. Victorem *de Viris Illuſtr.* & Scholiaſtem Sophoclis *in Ajace lorar.* à Bulengero laudatum. *Pedes* item, uti docet vetus Horatii Interpres *ad l. 2. Sat. 3.* Totum denique *corpus*, qui tum dicebantur *Loti* ἄγνοι vel *puri*, Arnob. *l. 7. quorum templa cùm adire diſponitis, ab omni vos labe puros, lautos, caſtiſſimoſque præſtatis.* Cum autem Diis inferis operaturi erant, adſpergebant ſe tantum, teſtibus Macrobiô Serviôque, ſeu *purâ aquâ circumferrebant*, ut Maro loquitur, utentes aſpergillô ex oleæ vel lauri ramuſculo. Juvenal. *Sat. 7. v. 158* apud M. Anton. Delrium, *ad Sen. Hippolytô v. 717.* Vide quoque hic paſſim, inprimis ubi de Veterum *Lotionibus.*

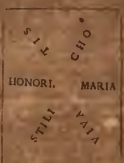
VIVARIA, Græcis ζωγρεῖα & ζώγρια, ut apud Strabonem eſt, ſepta ſunt animalibus includendis, damis, leporibus, aliis: ſeu *ſepta, in quibus viva fera paſcuntur, Leporaria* aliis dicta, Varroni *de RR. l. 3. c. 3. & 12.* Vide ſuprà in hac voce. Item *Roboraria*, à tabulis roboreis, quibus circumſepta, A. Gellius, *l. 2. c. 20.* medii ævi Scriptoribus *Parci*, item *Perivolia*, quas voces itidem vide. Sicut *Zωγρεῖα* dicebantur cellæ, in quibus ſaginabantur viva animalia, turdi, gallinæ, alia: Atticè *ὀρνιθῶνες*, Grammaticis *ὀρνιθοτροφεῖα*. Et ζωγρεῖα quoque caveæ, quibus aviculas includimus, Salmaſ. *ad Solin. p. 1209.* *Piſcinæ* verò ubi piſces &c. quamvis nonnunquam hæc omnia *Vivarii* generali comprehendantur appellatione. Sic enim *Vivariorum* tres ſpecies facit Gellius *d. l.* *Ornithonas*, Gall. *les Volieres*; *Leporaria*, Gall. *les Garennes*; & Piſcinas, Gall. *les Eſtangs.* Quamvis ex eodem colligatur, *Vivaria* potius ad feras pertinuiſſe, ut Græcorum *παράδεισος*, & *bibarin* Hebræorum, quam vocem ex Latino depromtam, docet Bochartus, *Hieroz. Parte prior. l. 1. c. 19.* ſicut & *βιβάριον* Græcorum, qui ambo recentiori ævô pro piſcina ſolùm, ſicut Galli ſuum *vivier*, vocem ſumere cœperunt. Et quidem Samium Tyrannum Polycratem omnia, quæ erant alibi, ob delicias congregâſſe, canes ex Epiro Moloſſos & Lacænos, ex Scyro & Naxo capras, oves ex Mileto & Athenis, ſues ex Sicilia, tradit Athenæus, *l. 12. c. 19.* Apud Romanos primus aviaria inſtituit M. Lælius Strabo Brunduſii Equeſtris ordinis. Ex quo tempore cœperunt Romani carcere animalia coercere, quibus natura cœlum aſſignaverat, Plin. *l. 10. c. 50 extr.* Aprorum itaque & glirium, cæterorumque ſylveſtrium, primus togati generis invenit Fulvius Lippinus, & in Tarquinienſi feras paſcere inſtituit. Quem mox ſequuti L. Lucullus & Q. Hortenſius, Idem *l. 8. c. 52. & 57.* E quibus Hortenſii vivarium, quod is non *Leporarium* priſcô more, ſed Θηριοτροφεῖον, appellari voluit, exactè deſcribitur, à Varrone, *l. cit. c. 13.* Ne verò gulæ Neptuni arbitrio ſubjecta maneret, C. Servius Orata, peculiaria ſibi maria excogitavit, æſtuariis intercipiendo fluctus, piſciumque diverſos greges inprimis oratarum unde illi nomen, & oſtrearum, ſeparatis molibus includendo, Plin. *l. 9. c. 54.* Eâdem ætate prior Licinius Muræna reliquorum piſcium vivaria invenit, *Ibid.* privatim verò C. Hirius murænarum vivarium primus inſtituit. Cochlearum auctor fuit Fulvius Hirpinius, in Tarquinienſi, paulò ante civile bellum, quod cum Pompejo M. geſtum eſt, qui & ſaginam earum excogitavit, ut videre eſt apud eundem Plin. *c. 56.* &c. Sed nec gulæ ſolùm, verùm & avaritiæ, hæc argumenta fuêre, cum multi ingentes ex hujuſmodi *θηριοτροφείοις* ſibi opes paraverint. Unde *magna vectigalia ex ingenio ſuo percepiſſe Oratam præfatum & primum penſiles balneas excogitâſſe, ita mangonizatas villas ſubinde vendendo*, ait idem, *l. eād. c. 54. cit.*

Vide quoque Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l. 4. c. 23.* & hîc paſſim. Longe laudatior Mauritii Imperatoris largitas, qui domum in qua ſenes morboſi alerentur maximis impenſis, *Vivarium ſumtuoſum* hinc dictam, extruxiſſe legitur, apud Cedrenum &c. Vide ſupra, ubi de *Gerontotrophius Vetus.*

VIVARIENSE Monaſterium, pagus tractus Vivarienſis ad Rhodanum, 2. leuc. infra Vivarium in Auſtrum, verſùs Pontem Sancti Spiritus; paulo minus a Fano S. Pauli, *le bourg S. Andial*, vel *le bourg de Viviers* vulgo. Hic S. Andochus Subdiaconus, ſub Aureliano Imperatore martyrium ſubiit.

VIVARIUM, ſeu *e*, ſeu *urbs Vivarienſis*, Galliæ Narbonenſis oppid. *Viviers ſub. Poldo.* Alias *Alba Auguſta Helviorum*, in Occitania, ad Rhodanum in planitie, e regione Delphinatus. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Viennenſi, 5. leuc. ſupra Pontem S. Spiritus in Boream, deſtructa à Croco, A. C. 430. Caput tractus Vivarienſis, *le Vivarais*: qui in Superiorem & Inferiorem diviſus, terminatur ab Oriente Rhodano, quo a Delphinatu ſeparatur, a Septentrione Forenſi tractu & Velaunis, ab Occidente Gabalis, à Meridie Occitaniâ inferiore & Uceticenſi tractu. Hic Helvii olim. Reliquæ urbes, Annonæum, Albenacum, Privatium & Turnonium. Regio hæc, licet undique montibus, velut turribus, ſit cincta, fertilis tamen eſt, & vini generoſi ferax. A vivariorum multitudine dicta, *Ferrar.*

VIVAS, ut & *Vincas*, acclamatum jam olim Principibus. Trebellius Pollio *in Claudio, c. 18. Quum eſſet nunciatum, illum cum Marciano fortiter, contra gentes in Illyrico, dimicâſſe, acclamavit Senatus, Dux fortiſſime, habeas virtutibus tuis, devotiam tua...Vivas Valeri* &c. Græce [illegible] apud Dion. *in eodem.* ubi inter alia ei acclamatum ait ζήσῃς, [illegible]. Alias ſolennis acclamatio Græcorum, καλλίνικε, ut notum, vide Salmaſ. *ad Trebellium, d. l.* Acclamari autem ita ſolenne Principi, poſt victoriam reduci, vel ad Principatum evecto, inprimis. Commodus verò etiam, quoties in æſtuationibus ingens vini poculum hauſiſſet, *Vive Cæſar*, à cunctis acclamari voluiſſe, legitur. Sed & *Vive*, *Vivatis*, ultima valedicentis vox fuit charis ſuis, quibus felicem vitam optaret & diuturnam, poſt ſuum exceſſum. Unde monumentis ſuis incidi id verbum faciebant: præſertim illi, qui, ut loquimur, immaturâ ætate decedebant. Ut filia Stiliconis, Honorio Imperatori nupta; in cujus ſepulchro hæc figura gemmis inſculpta reperta eſt.

1. e. quos annos nobis fata negârunt, ad plenum vitæ humanæ ſpatium, eos vobis, nobis apprecantibus, velint largiri. Vide C. Gevartium, *Elector. l. 3. c. 8.* ubi plura hanc in rem. Infert autem hoc verbum delicatam & hilarem ſimul vitam, in amore jociſque. Horat. *l. 1. Ep. 6. v. 66.*

——— ſine amore jociſque
Nil eſt jucundum, vivas in amore jociſque:

Catullus, *Epigr. 5. v. 1. Vivamus mea Lesbia atque amemus* &c. Et hoc dicebant *Bene eſſe*, h. e. jucundam abſque curis vitam vivere. Petronius.

Heu! heu! nos miſeros, quam totus homuncio nil eſt!
Ergo vivamus, *dum licet eſſe bene.*

Item ſimpliciter *eſſe*. Non. Marcellus, *Qui nunc eſt in ſumma laetitia, eum eſſe dicimus* &c. Vide Caſp. Barthium, *Animadverſ. Papinian. ad l. 9. Theb. v. 894.* & Salmaſ. *ad Solin. p. 634.* è quo hoc unum addo, quod Ζῆθι, i. e. *Vive*, ſuis Horologiis Græci olim eòdem fine inſcripſerunt. Ita autem is, *Græci de Horologiis*,

Ἓξ ὧραι μόχθοις ἱκανώταται, αἱ δὲ μετ' αὐτὰς
Γράμμασι δεικνύμεναι, ΖΗΘΙ λέγουσι βροτοῖς.

Literis numeralibus horæ ſingulæ à prima ad ultimam totidem lineis erant deſcriptæ, hoc modo: A. B. Γ. Δ. E. ς. Z. H. Θ. I. *& deinceps, uſque ad duodecimam, quæ hac notâ indicabatur* IB, *Priores ſex horæ, uſque ad Meridiem, rebus agendis dabantur, reliquæ —— corpori curando. Hinc tò, quæ ſequuntur ordine ac ſerie, vocem* ZHΘI *efficiunt, quâ admonemur vivere, h. e. genio indulgere. Ita enim hoc verbum propriè ſumebant homines geniales*, & quæ ſeqq.

VIVENTANI, Umbriæ gens. *Ptolem.*

VIVERRA, Græce [illegible] & ἰκτίς, muſtela ruſtica, *Ζῶον τι ὅμοιον γαλῇ, animal feli ſimile, Heſych.* [illegible], *galeas vocant* Philoſophus. [illegible] *l. 9. c. 6.* [illegible] in Oriente Furo [illegible] *Alan*, cujus in cuniculorum venatione multus olim uſus. Plin. *l. 8. c. 55.* ubi de cuniculis apud Baleares: *Magna propter venatum eum viverris gratia eſt. Injiciunt eas in ſpecus* [coni]*culorum* [*qui ſunt multiſores in terrâ, unde & nomen animali*], *atque ita illos ſupernè accipiunt.* Vide quoque Strabon. *l. 3.* ubi capiſtrari eas hoc fine conſuevisse, addit. [illegible] plura de hoc animali, fabulis inprimis Mahometanorum [illegible] eo urbem Bagdad in [illegible] terrorem conjectam eſſe anno Hegiræ [illegible] ut [illegible] opus habuerint Sultani auxilium implorare, tradunt, *apud* Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 3. c. 30.* Addo [illegible] bus galeam vel galerum antiquitus [illegible] conſuevi[illegible] ſupra, voce *Galea*. Medio ævo *furonis* nomen [illegible] liſtoria liquet, unde *Furettum* & *Furonem* Galli hodie quoque [illegible] Salmaſ. *ad Solin. p. 1009.*

VIVES Ludovicus, Valentiâ Hiſpanus, [illegible] poſtquam literis incubuiſſet, tandem Brugis docuit [illegible] ctus A. C. 1541. Rei Literariæ cum Eraſmo & Budæo [illegible] *judicio* pollens, ut [illegible] *eloquentia* & hic *ingenio*. Scripta ejus habes in *elogiis* Teiſſerii. *Part.* [illegible] inter quæ eminet *Commentarius in Auguſtinum de Civ. Dei*, initio quidem tam infelix, ut primis nundinis Francofurtenſibus ne unum quidem exemplar vendiderit. Frobenius vendiderit. Unde Eraſmus ad Vivem, *videt etiam in Muſarum rebus regnare fortunam.* Vide eum, *Ep.* [illegible] *l. 18.* Vivem ipſum, *Ep. 15.* & 20. & ſupra aliquid voce *Ludovicus* & *Joh. Ludovicus.*

VIVI Lapides, apud Lamprid. *Heliogabalo, c. 7. Lapides, qui vivi dicuntur, ex proprio templo Dianæ Laodiceæ, ex adyto ſuo, in quo id Oreſtes poſuerat, afferre voluit.* Græcis λίθοι ἔμψυχοι, alias *Betulæ*, quales fuerint, vide ſupra, ubi de *Betulis*, item voce *Divi.*

VIVIANUS, Conſul. annò Urb. Cond. 1216.

VIVIANUS, Comes & Abbas S. Martini Turonenſ. inter Proceres Aulicos Caroli Calvi illuſtris fuit, de quo vide multa apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* voce *Armiger*, ubi tabellam præfixam Codici Bibliorum, quem Imperatori huic obtulerant Canonici dicti, eruditè exponit.

VIVIANUS Anninus, gener Corbulonis, bellò Armeniacò, pro legato quintæ Legioni impoſitus. Tacit. *l. 15. Annal. c. 28.*

VIVIANUS Georgius, vide *Georgius.*

VIVIDUS Color, idem cum *Claro*. Ex [illegible], vide ibi.

VIVISCUM, vulgò *Vevay*, German. *Vivis*, oppidum elegans Helvetiæ, in regione Vaudi, ad Lemanni ripam Borealem, *Antonino* memoratum. Bellò Burgundicò, ab Helvetiis in cineres redactum eſt, A. C. 1475. poſteà reparatum: hodie Reipubl. Bernenſi ſubeſt. Hic vinum creſcit optimæ notæ, vulgò *der Reyff-wein*, à ripa lacus, Ital. *Riva*, dictum: & certè caſtrum eſt *Riva Lauſannenſis*, prope Lauſannam, ad extimum lacus angulum. Vide Stumpſ. *Chron. Helvet. l. 8. c. 22.*

VIUPPO, ſeu VUIPO, Presbyter Germanus, Eleemoſynarius Henrici III. Imperatoris in hujus laudem poema condidit, editum à Caniſio, *tom. 2. Antiquar. Lection.* Scripſit quoque vitam Conradi Salici, patris Henrici, Piſtorius edidit in *tomo Scriptor. de rebus Germanic.*

ULA, oppid. Sueciæ, in Cajania, in ora Sinus Bothnici, *Oulo* vulgò. Ei adjacet Ulaburgum oppidum, in inſula parva ejuſdem Sinus; ad oſtia Ulæ.

ULA, vulgò *Ula Træsk*, lacus Sueciæ, in Cajania, ſeu Bothnia Orientali in mediterraneis, verſus Suavolaxiam provinc. Ei inſidet Cajaneburgum oppid.

VLACIDÆ, peculiare apud Turcas Curſorum genus. Apud illos enim *Ulaki*, in comitatu Principis & antecurſores, cum opus eſt, huc illuc mittuntur; tanta velocitate currentes, cum ſecuricula in manu, & phialâ odoratæ aquæ, ut adfirment, eos Byzantio Hadrianopolim die ac noctu pervenire, quod intervallum eſt milliarium Romanorum circiter 160. Ab his decem [illegible] citatiſſimò iiſdem curſu magnum iter peragunt: & ſi forte equus occurrit, illum dejiciunt, ipſi equum conſcendentes: iterumque ſi alium, idem faciunt, & defeſſum equum ei tradunt, corpus, ne doleat in curſu, ſuccingentes. *Ex Peloponneſo Hadrianopolin*, ita de iis Laonicus, *l. 9. regios iſtos curſores venire ſcio, intra* [illegible] *que dies: quod iter 15. dierum ſpatiò ægrè eques pervenerit, citiſſimus & expeditus.* Vide Juſtum Lipſium, *Cent.* 3. *Ep.* 59. *ubi de variis Curſorum generibus accuratè agit.*

VLADIMIRUS, ex filiis Suatoſlai, [illegible] *ſplendidiſſimus*, de quo vide ſupra, voce *Olha*: ſolus fratribus ſuperſtes, Ruſſiæ Monarcha factus A. C. 9[illegible]6. junxit ſibi Annam [illegible] Imperatoris filiam & Græcos ritus in Ruſſiam introduxit A. C. 9[illegible]9. Urbem *Vladimiriam* condidit, ſede Imperii in ea collocatâ. Obiit A. C. 1005. relictis XII. filiis, quibus totidem Ducatus obtigêre; inter quos præcipui duo, Kiovia, ſedes Ruſſiæ Nigræ, & Vladimiria Ruſſiæ Albæ, poſtmodùm facta: donec hinc Suſdaliam primò, tandem Moſcoviam, ſedes Regni tranſlata eſt, a Georgio, A. C. 1325. Ad hunc tamen uſque diem *Vladimiria* primum in Magni Ducis titulis locum obtinet, ſecundum demum Moſcovia. Georg. Hornius, *Orb. Imper. cum Animadv.* L. Joachimi Felleri, *p.* [illegible] & *ſeqq.*

VLADISLAVIA, vulgò *Wladiſlaw*, urbs Poloniæ major ad Viſtulam, 15. leuc. à Geſna, media inter Poloniam in Eurum & Thorunium in Circium, 5. leuc. utrinque, [illegible] infra Varſaviam. Caput eſt Cujaviæ provinciæ, in Palatinatu Inowladislavienſi; Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Gneſnenſi ab A. C. 1173. Cum arce [illegible] per munita, in paluſtri loco. [illegible] ab Evangelicis ſynodò habitâ, Stancari hæreſis damnata eſt, ſeculo præterito. *Latin.*

VLADISLAUS, Ducum Bohemiæ viceſimus, ab Henrico IV. Imperatore Rex Bohemiæ creatus eſt, A. C. 1[illegible]. Sed hæc dignitas crebrò interrupta, [illegible] ſque Regni ſucceſſoribus, per annos 180. omiſſa eſt, uſque ad principatum Friderici I. à quo *Vladiſlaus*, qui Imperatorem in expeditione Mediolanenſi ſtrenuè juverat, illum recepit, atque ad poſteros continuâ ſucceſſione tranſmiſit, una cum inſignibus [illegible] ſibi, diademate [illegible] tum porrectis inſtructis. quibus ab eodem donatus [illegible]. Hornius, *ibid. p.* 12[illegible].

VLADISLAUS, vide *Ladiſlaus.*

ULÆ, Sarmatiæ Aſiaticæ populi. *Ptolem.*

ULAI, nomen fluvii, Daniel *c. 8. v. 2.*

ULAKUKAN, Paulo Veneto *Allau*: poſt Perſiam, à Schingais Khane in Tartarorum poteſtatem redactam A. C. 1224. Regnum ad familiam ſuam tranſtulit, ex qua aliquot Reges, Chriſtianam amplexi fidem, Turcas univerſâ Syriâ & Palæſtinâ expulerunt, qua de re videatur Hitto Armenus & alii *Belli Sacri* Scriptores. Ultimus horum Regum, Abuſaid Baheder Chan, obiit A. C. 1337. Hornius, *ubi ſuprà*, p. 420.

ULAM, fil. Sereꝫ, 1. Paral. c. 7. v. 16. Primogenitus Eſec. 1. Paral. c. 8. v. 39. Latinè *porticus*, *veſtibulum*, aut *fortitudo* vel *ſtultitia eorum*.

ULAMA, villa ſerè 2. Diœceſaræ lapide, contra Solis Ortum in tribu Zabulon.

ULBANECTES, vulgò *Senlis*, popul. & urbs Galliæ Belgicæ, Latinè *Silvanectum*. Vallelitæ regiunculæ caput. Merel. *Sylvanectes*. Vide ibi.

ULCEJUM, caſtrum Galliæ, nunc *Ouchi le Chaſtel*, Auguſtæ Sueſſionum proximum, cui vicinus eſt vicus cognominis ad eundem amnieulum, vulgò *Ouchi la ville*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ULCI, Lucanorum urbs, *Ptolemæo*, in Baſilicata, *Laurina* vulgò.

ULCINIUM, vide *Olcinium*.

ULDA, fluvius Galliæ, quem Guntchramni Regis exercitum tumultuariis pontibus factis tranſiiſſe, ſcribit Gregor. Turon. *Hiſtor.* l. 10. Hic Rohapum & caſtrum Gausloni vel Goſlini *Joſcium*, ac Meium Strictum *Maleſtroit*, præterlaptus, in Vicinoniam, Franciæ olim Britanniæque terminum, defluit: malè in tabulis Geographicis *Auſte*, vel *Auſt*, & *Aouſt* dictus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ULDINUS, Hunnorum Dux, junctus Stiliconi Romanorum & Saro Gotthorum Ducibus, vicit Radagiſum, A. C. 405. P. Oroſius, l. 7. c. 26.

ULFEJACUM, vel ULFEJUM, memoratur in literis Guidonis Comitis Forenſis, datis A. C. 1173. Vide *Ulfejum*.

ULFEJUM, vulgò *Urfé*, caſtrum Galliæ, in pago Forenſi ſuperiore, non procul à monte Maurilionis, cum titulo Baronatus. Ei proximus vicus cognominis *S. Marcel d'Urfé*.

ULIA, Turdulorum in Hiſpania Bætica urbs, *Ptolem. Monte major Morali* 5. leuc. à Corduba: Cæſaris tempore munitiſſima. Aliis *Vama*. Tucci & Ægabræ proxima, aliis *Velsa*.

ULIARUS, ſeu OLARIO, Inſula Oceani Aquitanici, in ora Santoniæ, contra oſtium Carentonii fluvii, 2. leucis in Occidentem, *l'Iſle d'Oleron* Gallis. Extenditur à Septentrione in Meridiem per 6. leuc. Lata eſt 2. Cum arce permunita, in parte Auſtrali Inſulæ, quæ 1 cum dimid. leuc. diſtat ab oſtio Separæ fluv. in Occident; 3. à Rea Inſula in Meridiem, 6. à Rupella in Africum. Fertilis probeque culta, vicus ampliùs 115. habet, in quibus eminent S. Dionyſii, S. Georgii, S. Petri, Dolorum & Caſtellum, portu commodò inſtructum. Ipſa diœceſi Santonicæ aſcribitur, *Olarionenſium lepuſculorum* meminit Sidonius. Ab ea, Sinus Aquitanici inſularum maxima, nonnunquam & vicinæ inſulæ, ut Radis quæ Rupellanæ diœceſeos eſt, Aia *l'Iſle Daix*, Varenna *la Garenne*, Ocia *l'Iſle d'Oire*, aliæque proximæ dicuntur Inſulæ Olarionenſes *les Iſles d'Oleron*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ULIBILIANI, Mauritaniæ Tingitanæ gens, *Ptolem.*

ULISSINGA, vide *Fliſſinga*.

ULIUS Apollo dicebatur, quòd *ſalubritatis* eſſet autor. Eſt enim ὖλος Græcè *integer*, vel *ſanus*.

ULIZIBIRA, Africæ propriæ urbs *Ptolem.* *Uluſubritanum oppidum* vocatur Plinio, l. 5. c. 4. extr.

ULLOA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ ex Gallæcia originem trahit. In ea, præter Vaſcum *Lopez de Ulloa*, Agnetis *de Moſcoſo* maritum, ac Lopi *Sanchez de Moſcoſo Ulloa* primi Comitis *de Altamira* avum patrem, atque Sancium *Sanchez de Ulloa*, Dominis *de Ulloa* & *Monterroſo* editum; Tereſiæ *de Zuniga & Viedma* Vicecomitis *de Monterrey* conjugem, qui, per filiam Franciſcam hæredem, Comitum *de Monterrey* titulum ad Acevedios tranſmiſit, ut vidimus ſuprà: celebris fuit Doctor Petrus *Yannez de Ulloa*, Conſiliarius Joannis II. Cujus duo filii, alter Joannes Dominus *de Villalonſo*, ex quibus ejus abnepos Joannes Caſp. *de Ulloa* Comitivâ dignitate ornatus eſt; Rodericus Dominus *de la Mota* ſevit, *Marchionum* axiomate eum temporo ornatos, dederunt. Germanus Petri Jo. Alfonſus *de Ulloa*, ejuſdem Regis Conſiliarius, Beatrice Petri Roderici *de Fonſeca* filiâ ac hærede ductâ, præter Alfonſum Archiepiſcopum Sevilienſem, Petrum genuit ac Ferandum *de Ulloa Fonſeca*; quorum poſteri, patriô omiſſô nomine, *Fonſeca* appellati: & quidem ſilior, Domini *Villanova de Cannedo*, demum Comitatus dignitate exornati; hujus, Domini *de Coca & Alaëxos*, ac per proneptem, in Toletanam domum elocatam, Comites *de Ayala* fuêre. Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Europ. Part.* 2. *in Indic.* Vide quoque eum, *Arte Heraldicâ*, *Tom.* 2.

ULMA, ab ulmis arboribus, vel ab uligine, juxta diſtichon vetus:

> *Nomen, quod Latiô deſumptum eſt fonte, quòd apta*
> *Ulmenſis poſita eſt plena hac uligine terra.*

Vel ab Hulmperis, ſeu Bructeris, huc olim profectis ejuſque conditoribus. German. *Ulm*, inſignis Sueviæ civitas, ubi Hilarus & Blavus amnes Danubio miſcentur, redditurque inde Danubius navigabilis. Olim *Alemannis Caritheorum* urbs, in limite Vindeliciæ. Mœnibus caruit, uſque ad A. C. 1300. hodie perampla, munita, & libera, probeque culta eſt, cum magnifica præcelſaque turri. Eam Carol. M. olim Cœnobiô Augiæ Divitis, (quod in veteri eſt Alemann. inſula, quam lacus Venetus efficit, quæque *Sindoleſiana* primùm, deinde Augia Dives, vulgò *Richenow* appellata eſt) unô lapide à Conſtantia diſtanti, donavit: à quo multis pòſt annis magnâ pecuniæ ſummâ redempta, [illegible] ſui [illegible] effecta eſt, annitente Friderico III. Imperatore. Alii eam [illegible], pecunias prudenter ſuppeditantis, in libertatem ſe vindicaſſe ſcribunt, ſub Ludovico Bavaro Imperatore, qui Ulmi Senatum creandi veniam dedit, circa A. C. 1346. plura dein privilegia addentibus Carolô IV. & Fridericô III. Forma Reipubl. Ariſtocratica eſt, Senatores habet quadraginta duos, qui ex utroque ordine, Patricio & Plebejo conſtant. Emptionis jure poſſidet Helffenſteinium caſtrum, cum Giſlinga oppido. Albo etiam [illegible] tem Comitatum, quem in libera ditione, ab Ulmenſibus acceptum, Comes quidam Werdenbergenſis inſumpſiſſe dicitur. Felix Faber, l. 2. *Hiſtor. Suev.* Leiphemium quoque oppidum iiſdem emptionis jure accrevit, ad Danubium: præter quæ tenent Ravenſtenium arcem, *Langenau* oppidum, *Altheim*, *Stotzenheim*, dynaſtiam *Wangen*, *Bermeringen*, *Bernſtadt*, *Balendorff*, *Mehringen*, *Kilchen*, *Lingen*, *Altenſtadt*, *Sieſſen*, *Uberſpring*, *Launsheim*, *Leitshauſen*, *Weidenſtetten*, *Auffhauſen*, &c. Inſignia Urbis, cui cuſtodia Suevicæ Regiſtraturæ ab Imperatore concredita eſt, ſunt colores duo, in area ſuperiori niger, in inferiori albus. Vide Limnæum Enucl. l. 4. c. 57. Inter primas Germaniæ civitates ad *Proteſtantium* partes acceſſit, A. C. 1529. Conventus dein Smalcaldicorum ibidem habitus eſt, A. C. 1546. quapropter Cæſar urbi minatus, eam à ſociis deſertam mulctavit, decem ſignorum præſidiô illi impoſitô. Poſteà, cum Principum fœderi, ad liberandos captivos Saxonem & Haſſum, nomen dare nollet, ab illis obſeſſa, agerque ejus vaſtatus eſt, A. C. 1552. Vide Sleidani *Commentar.* Auguſtanæ Confeſſ. addicta eſt hodieque, 10. milliar. German. ab Auguſta Vindelic. in Occaſum, 15. à Conſtantia in Cæcum, 25. ab Argentina in Ortum, uti 12. à Tubinga.

ULMETUM, vulgò *Elmesly*, locus in Angliâ, *Camden.*

ULMI, oppidum Pannoniæ inferioris in Hungaria. *Antonin. Itin.* Lazio, *Illox*. Simlero, inter Sirmium 26. & Cibalim 24. mill. paſſ. Murſam verſus in Boream.

ULMUS, oppidum Pannoniæ ſuperioris nunc *Ilmitz*, *Cluver.* vicus Peiſoni lacui impoſitus, in Auſtria inferiori, in ipſo limite Hungariæ.

ULMUS, pagus Myſiæ ſuperioris à Naiſſo urbe 19. mill. paſſ. in Ortum, Sardicam verſus.

ULMUS, gratiſſima vitibus arbor. Papinius Statius, l. 5. *Sylv.* 1. v. 49.

> *Qualiter æquævo fœtatam palmite vitem*
> Ulmus *amat*, *miſcetque nemus* ———

Manilius, l. 5.

> *Et te, Bacche, tuas nubentem jungit ad ulmos.*

Alii paſſim, de utriuſque arboris conjugio mira, ſed vera narrantes, ut ait Barthius, *Animadv. ad Statium*, d. l. Gymnoſophiſtis ſacra etiam fuit, à qua Apollonius humanâ voce ſalutatus, quòd ſcripſit Philoſtratus, ſive hoc ejus, vel Damidis, aut alterius fuerit commentum, Hieroclique quoque, ut fabuloſum, objectat Euſebius *Confutat.* l. 8. adnotante Voſſiô, *de Idolol.* l. 3. c. 44. Ejus ſponte renaſcentis portentum memorat Plin. l. 16. c. 32. *princip. Factum hoc populo Rom. Quiritibus oſtentum Cimbricis bellis Nuceriæ, in luco Junonis, Ulmo, poſtquam etiam cacumen amputatum erat, quoniam in aram ipſam procumbebat, reſtituta ſponte, ita ut protinus floreret: à quo deinde tempore Majeſtas populi Romani reſurrexit, quæ antea cladibus vaſtata fuerat* &c. Vide de hac arbore plura, apud Plin. l. 16. c. 17. aliìbique paſſim, Matthiolum *Commentar. in Dioſcorid.* & alios *Rei Herbariæ* Scriptores. Addo ſaltem, quòd *Ulmeis virgis* in ſervos olim animadverterint Romani, unde *ulmitribæ*, Plauti vox, *Perſ. Act.* 2. *ſc.* 4. v. 7. Quodque lanionibus non ex alia arbore codices frequentiores, uti docet vetus Schol. Juvenalis, *ad Sat.* 11. v. 141. quem locum ſuprà adduximus, voce *Carptor*. Nomen quod attinet, inde videtur ortum, quòd *uliginoſis* locis arbor gaudet. Græcis πτελέα &c.

ULNA, ex Græco ὠλένη, propriè brachium, cubitus. Calpurnius, *Ecl.* 1. v. 45. de Numeriano Cæſ.

> ——— *maternas cauſas qui luſit in ulnis.*

Unde *tendere ulnas*, dicit Statius, l. 10. *Theb.* v. 5[illegible]5.

> ——— *primas tendentes Argymnetis ulnas*
> *Fundentiſque preces* ———

Quomodo tamen Virgilium non faciſſe loquuturum, fatetur Barthius, *ad l.* Harum candor, cùm fœmineæ pulchritudinis non minima pars ſit, hinc Juno λευκώλενος non unò locò Homero dicta &c. Vide Chriſt. Becmannum, *Origg. L. L.* p. 1150. Ex eo deinde factus menſuræ ratio, aut ſpatii. Et Suetonio quidem πυγών *cubitum*, id eſt ex origine! Servio *ſpatium eſt, in quantum utraque extenditur manus*; quemadmodùm ὀργυιὰ Græcis, ἡ ἀμφοτέρων χειρῶν ἔκτασις. Quam menſuram quatuor cubitis determinârunt, aut quod idem eſt ſex pedibus. Cujus rei ratio hæc: Quoniam longiſſimi hominis communis menſura ſex pedes non excedit. Quantus autem modus à vertice ad calces patet, tantum eſſe conſtat inter longiſſimos digitos utriuſque manus expanſæ. Hinc apud Cteſiam, *in Indicis*, ὀργυιόμενοι, *qui manus expandunt & extendunt, ad aliquid amplectendum*, de caſaniis Indicis, [illegible]. Sed Suetonii definitio potior: nec benè ὀργυιὰ *ulna* redditur. Duas enim *ulnas* homo habet, ut duo brachia & duo cubita: quarum ambarum extenſio ὀργυιά eſt. Interim hodie *ulnam* dicimus, quæ longè cubitò major eſt, & pro locorum varietate menſuram quoque habet variam, Salmaſ. *ad Solin.* p. 1234. & 1235. Apud Scriptores Anglicos *Ulna* modus agri eſt, cujus men-

menſura ad *ulnam ferream* Joannis Regis exacta, vide *Menaſti-cum Angl. Tom.* 2. *p.* 383. &c. uti de verbo *ἀλλεγαρίζω* infra, voce *Umbo*.

ULODAVIA, oppidum Poloniæ majoris, ubi Synodô habitâ A. C. 1503. conſenſus Eccleſiarum Poloniæ majoris & Lithuaniæ, confirmatus eſt, cùm idem jam Synodô Petricovienſi A. C. 1578. priùs tractitatum eſſet. Aderant Viri clariſſimi Ordinis Senatorii ac Equeſtris cum Superintendentibus, Senioribus ac Miniſtris 70. Vide Thuan. *l.* 100. R[illegible]gium poſteà præbuit fidelibus Bohemiâ pulſis, A. C. 1628. Raphaele Comite Leſnenſi hîc & Leſnæ illos humaniter excipiente. Paulo pòſt Seniores Orbi primò, dein *Ulodaviæ* Conventu iterum indictô de ritibus diſcrepantibus in Lithuania & Polonia convenerunt. Lætus, *Compend. Hiſtor. Univerſ.*

VLODIMERIA, urbs Volhiniæ ſuperioris ad Lugum amnem, qui paulo infra in Bugem cadit, 12. leuc. Polon. à Luceoria in Occaſum, 8. à Belza in Boream. Vulgò *Wlodzimierz*.

ULPHILAS, Socrati, *Gulphilas* Lilio Gyraldo, *Dial.* 1. *de hiſtor. Poetarum, ex vet. cod.*

> *Moyſes primus Hebraïcas exaravit literas,*
> *Mente Phœnices ſagaci condiderunt Atticas.*
> *Quas Latini ſcriptitamus, edidit Nicoſtrata.*
> *Abraham Syras & idem reperit Chaldaïcas.*
> *Iſis arte non minore protulit Ægyptias.*
> Gulfilas *promſit Getarum, quas videmus literas.*

Vixit circa A. C. 370. temporibus Valentiniani ac Valentis Imperatorum, ac Gothorum, qui *Minores* vocati in Mœſia, fuit Epiſcopus: cui Geticas ſive Guthicas literas etiam tribuunt, Socrates, *Hiſtor. Eccleſ. l.* 4. *c.* 27. Jornandes, *in Geticis*, Ricobaldus Ferrarienſis, *Chron.* cui tit. *Pomærium Eccleſiæ Ravennatis*. A quibus diſſentit Corn. Agrippa, *de Vanit. Scient. l.* 1. *c.* 2. ubi Gothos ait à Gordano Epiſcopo literas accepiſſe. Niſi *Ulfilas* fuerit binominis, ſeu Agrippa corruptô codice ſit uſus. Qua de re ſic Voſſius, *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 9. *Si Gothi, quibus ex Scandinavia origo, demum Ulfila vel Gordani Epiſcopi temporibus, literas accepêre, quam fidem meretur, quòd Johannes & Olaus Archiepiſcopi ajunt, Scandinaviæ incolas habuiſſe ſuas literas, ante repertas Latinas, h. e. annis ante Chriſtum natum propè mille ducentis? Planè vereor, ne hoc majori gentis ſuæ amore ſcripſerint, quàm veritatis. Lubens quidem illud dederim, quòd Ulphilas Gothicas dicitur literas inveniſſe, id ex eo profectum videri, quòd, antequam ille Biblia in Gothicam tranſtuliſſet linguam, pauci ex ea gente literas eſſent ſecuti, ac propterea nec habere illas nationibus aliis crederentur. Attamen iſtud perſuadere mihi non poſſum, fuiſſe Gothis ſuas literas, antequam eas haberent Latini.* Similiter Wormius *Liter. Runic. c.* 4. *Ulphilam* characteres hos non inveniſſe, ſed ad exteros tantùm eos protuliſſe, fusè demonſtrat. Vide quæ diximus de literis *Runicis*. Quod verò de Gothis ad Arianiſmum ab eo ſeductis traditur, non adeò liquet: cùm Socrates & Sozomenus quidem ſcribant, eum in Arii hæreſin prolapſum, *ſive neceſſitate coactum, ſive quòd ſic de Deo loquendum eſſe, putaret*: uterque tamen eum laudet, *quòd Gothicas literas adinvenit & divinis Scripturis in Gothicam linguam converſis, divina Oracula barbaros docere ſategit*, vide Sozom. *l.* 6. *c.* 37. Socr. *l.* 4. *c.* 24. & plura hanc in rem, apud A. Rivetum, *Summâ Controv. Tract.* 1. *Q.* 5.

ULPIA, Legio 30. oppid. Germaniæ inferioris apud Rhenum. *Alpen* Mercatori, inter *Berck* ad Auſtrum, & *Santen* in Boream, 2. leuc. quot à Veſalia in Occaſum, ad *Caſtra Ulpia Antonin.*

ULPIA Bibliotheca, memorata Vopiſco *in Probo, c.* 2. *Uſus autem* ——— *præcipuè libris ex Bibliotheca* Ulpia, *ætate meâ thermis Diocletianis* &c. ab *Ulpio* Trajano Imperatore nomen habuit, & primò quidem alicui nobiliorum Trajani operum annexa, poſtmodùm à Diocletiano, ut thermarum ſuarum operi novo celebritatem inde conciliaret, eò tranſlata eſt. Caſaubon. *ad loc.*

ULPIA Caſtra, vide *Caſtra*.

ULPIA Gordiana, Gordiani ſenioris, ex Metio Marullo, mater, è genere Trajani Imperatoris memoratur Capitolino *in Gordiano III. c.* 2.

ULPIA Marcella, filia Marci Ulpii Dama-Paradoxi & Candidæ Baſſæ, Sacerdos Dianæ, in urbe Thyatira, ſtatuam meruit, curâ & ſumptibus Andronici Andromcô geniti & Stratonicæ filiæ Menogenis, qui illam educaverant; uti diſcimus ex *Inſcr.* Græca hodieque in ea urbe, quæ jam *Hakhiſſar* dicitur, ſuperſtite, & deſcriptâ, à Cl. Sponio, *Itiner. Part.* 3. *p.* 108.

ULPIA Trajana, ſeu *Colonia Ulpia Trajana*, quæ *Zarmizegetuſa*, & *Zarmigetuſa*, urbs fuit Daciæ mediterraneæ præcipua ad Sargetiam fluvium, nunc caſtrum *Varhel*, ſeu *Zarmu* in Tranſylvania ad radices montium, 6. leucis ab Aluta fluvio in Occidentem. Vide *Zarmiſegethuſa*.

ULPIANUM, geminum: unum Myſiæ ſuperioris, in Dardania apud Macedoniæ confinium olim urbs Epiſcopalis, & *Juſtiniana ſecunda* appellata: nunc Latinis recentioribus *Villa Procopiana*, teſte Lazio, proxima Scupi, inde ad 12. mill. paſſ. in Occidentem. Nunc quibuſdam eſt *Vulpia*, caſtrum Serviæ, in limite Bulgariæ, vix 40. mill. paſſ. ab Iſtro in Meridiem. Alterum oppid. Daciæ, *Pyrethi*, teſte *Lazio*, apud Albam Juliam in Tranſylvania. Aliis eſt ipſa Alba Julia, Nigro *Czanadre*; aliis *Varadinum*.

ULPIANUS, Juriſconſultus, Adriani temporibus, ſcriniorum magiſter, Tyrius fuit. Tutor, dein à ſecretis, tandem à conſiliis Alexandro Severo: Præfecturam prætorii quoque adeptus eſt, ſed in Chriſtianos ſævus. Hic utitur authoritate Pomponii in libris *Pandectarum*; qui cùm Galliam regere[illegible] populari tumultu exciſus, interfectus eſt, ut notat Raphael Vo[illegible]erra[illegible] A. C. 226. Vide Dion. & Lamprid. *in Alexand. Severo, c.* 16. Filchard. *in vita Juriſconſ.*

ULPIANU[illegible], *Arabica* ſcripſit *Stephan*. Sed quis ſit iſte Ulpianus, haud facile dictu eſt. Nam & fuit ejus nominis Antiochenus Sophiſta, qui Conſtantini Imperatoris temporibus vixit: & alter Emiſenus, & alius Gazæus, & præterea Iſidori frater, quos 4. *Suidas* refert. Ut de Ulpiano Tyrio, uno ex collocutoribus Athenæi, & de Domitio Ulpiano JCto nihil dicam.

ULPICIUS, an ULPIUS Crinitus, Dux Illyriciani [illegible] & Thracii, ſub Aureliano Imperatore apud Vopiſc. in *Vita* hujus, *c.* 10. 11.

ULPIUM Forum, occurrit apud Jul. Capitolin. *in Marco, c.* 22. *Multi Nobiles bellô Germanicô, ſive Marcomannicô, imò plurimarum gentium interierunt, quibus omnibus ſtatuas in Foro* Ulpio *collocavit.* Sic Auguſtum in utraque Fori ſui portico ſtatuas Ducum dedicaviſſe, apud Suetonium legimus. Vide ſuprà *Forum*.

ULPIUS Marcellus, JCtus ſub Antonino Pio, cui gra[illegible]mus extitit. Vide & *Marcellus*.

BOHEMIÆ REX.

ULRICUS, Bohemiæ Rex, Moraviam Polonis eripuit. Micislaum dein Regem Conrado II. Imperatori proditurus, fruſtra fuit, deteſtante hôc impias technas. Ei ſucceſſit filius Brzetiſlaus, Coſmas Bohem. *in Hiſtor.* Æn. Sylv. Item filius naturalis Chriſtiani IV. Daniæ Regis, à Belgis ad Veſaliam cæſus, cùm in Brabantiam copias, Hiſpanis auxiliaturus, ductaret, A. C. 1639. Vide infrà.

PRINCIPES VARII.

ULRICUS, Friderici II. Daniæ Regis, ex Sophia Megapolitana, filius, hæres Norvegiæ, Suerinenſis & Sleſvicenſis Epiſcopus, frater Chriſtiani IV. floruit ſub ſeculi præſentis initium. Item filius Chriſtiani IV. ex Anna Catharina Brandeburgica, Suecorum in Boruſſia, & poſteà in bello Germanico Saxonum in Sileſia, ubi aliquas Cæſareas copias profligavit, miles. Obiit A. C. 1633. in Sileſia, dubiò percuſſore globô trajectus. Item fil. nothus ejuſdem Chriſtiani, dum in Brabantiam copias ducit, Hiſpanis militaturus, ad Veſaliam, à Belgis cæſus eſt, circa A. C. 1639.

Fridericus ULRICUS, Dux Brunſvicenſis, filius Henrici Julii, extincti A. C. 1613. Brunſvicum obſedit A. C. 1615. ſed interpoſitione Regis Daniæ, plurimorumque Principum & Civitatum pax ſequenti annô concluſa, & à civibus, ſervatis privilegiis, Duci homagium præſtitum eſt. In cauſa Grubenhagia damnatus, tranſlationem Electoratus in Bavarum palàm improbavit, A. C. 1623. In bello Danico, Regis avunculi partes ſecutos; poſt prælium ad Lutteram, ad Cæſarem rediit: Guelferbytum, per Pappenhemium, domuit: cùm Lipſiæ ob defenſionem Evangelici conveniſſent, legatos quoque ſuos eò miſit. Obiit A. C. 1634. ultimus ſui rami, qui *Guelferbytanus* dictus eſt, hæredibus agnatis Luneburgiis.

ULRICUS, Comes Wirtembergicus, & Dominus Beutelſpacenſis, filius Conradi, quem, *Ulricus* Beutelſpacenſis ex filia Wernrude generum ac hæredem, ab Henrico IV. Imperatore Comitem Wirtembergenſem creatum fuiſſe, tradunt. Pater fuit Johannis, à quo hodierni Wirtembergici Duces deſcendunt, quique inter filios *Ulricum* Eberhardi I. genitorem habuiſſe dicitur.

ULRICUS, fil. Eberhardi I modò memorati, Uracum arcem ab Henrico Comite Furſtenbergico emit, dictuſque eſt *Ulricus cum magno pollice*, quem dextrum majorem habebat. Ei Guilielmus Hollandus Imperator advocatiam Monaſterii *Denckendorff* conceſſit. Pater fuit Eberhardi cognomine *Illuſtris* vel *Rixoſi* quò genitus

ULRICUS, à Comite Schl[illegible]ſſelburgio, Comitatum Grœningenſem, A. C. 1336. emptionis jure accepit: quemadmodùm Tubingam, à Gotzone & Wilhelmo fratribus, Comitibus Palatinis Tubingæ, A. C. 1342. Cùm A. C. 1339. è Comitiis Moguntenſibus rediret, à Domino Vinſtingenſi abſque cauſa captus, 100000. marcis argenti libertatem redemit; Pater Eberhardi Contentioſi, cujus filius *Ulricus*, arcem Staufenſem à Nobilibus Riedhemiis emit, in prælio ad Wilam infelici cæſus A. C. 1388. alter verò filius Eberhardus Mitis, genuit Eberhardum juniorem, cujus filii, Ludovicus Uracenſem, & *Ulricus* Stutgardianam, lineas orſi ſunt.

ULRICUS, cognomine *Adamatus*, vel *Gottes Nieſswurtz*, filius Eberhardi junioris, Stutgardiæ lineæ conditor, [illegible]it A. C. 1450. à Ludovico Bavariæ Duce dominium *Heidenheim*, & arcem *Hellenſtein*. Variis bellis impli[illegible]tus, deceſſit A. C. 1480. De ejus virtutibus & defectibus, vide Naucler. *Vol.* 3. *gener.* 49. Pater fuit, ex Eliſabetha Bavarica, Eberhardi & Henrici, qui *Ulricum* lineæ Ducalis, primæ, & Georgium, Montiſpelicardenſis & Ducalis ſecundæ, auctores genuit.

ULRICUS, fil. Henrici modò dicti, ab Eberhardo Barbaro Stutgardiæ educatus eſt. Succeſſor dein puiſi a Maximiliano Imperatore patrui Eberhardi, A. C. 1484. in bello Bavarico Palatinos aggreſſus, plurima occupavit. A Ferdinando Novocaſtrenſi jus ſuum, quod habebat, ex fideicommiſſo, in dominiis Blamontii, Hericuriæ, Clemontii, Chaſtelotii & Inſularum, certâ pecuniæ ſummâ emit, arcemque Blamontium vi recepit. Poſteà cum ſuorum exaſperâſſet animos, & Reutlingam vexare non deſineret, à Suevici fœderis ſociis Ducatu ejectus eſt, A. C. 1522. quem Cæſar Ferdinando fratri ſuo contulit. Sed, victis ad Laufenam Auſtriacis, A. C. 1534. à Landgravio Philippo eſt reſtitutus.

tatus. Fœderi dein Smalcaldico nomen dedit, & Evangelium amplexus eſt. Obiit A. C. 1547. Pater Chriſtophori, cujus filius Ludovicus cognomine Pius, auctor Collegii Illuſtris Tubingenſis A. C. 1589. lineam terminavit, extinctus A. C. 1593.

ULRICUS, fil. Johannis Friderici Ducis Wirtembergici tertius, ſub Cæſare & Electore Bavariæ meruit, ac ad Auguſtam in primis A. C. 1648. ſtrenue ſe geſſit. Inde in Belgio Hiſpanis militavit, poſtea aliquot annis auſpicia Gallica ſecutus, in bello tandem Turcico equitatui Generalis præfectus eſt. Obiit haud pridem.

ULRICUS, fil. Alberti Formoſi, Ducis Megapolitani, Epiſcopus Suerinenſis. Frater fuit Jo. Alberti, qui ambo docti ipſi & doctorum fautores, ſimul Roſtochienſem Academiam dotârunt. Iiſdem, quibus univerſa Principatus adminiſtratio communiter data fuerat, Megapolis, quidquid in judiciorum publicorum atque Eccleſiæ ordinatione ſalubriter inſtitutum habet, refert acceptum. Obiit Ulricus A. C. 1603. Pater, ex Eliſabetha Danica Sophiæ Reginæ Daniæ.

ULRICUS, fil. Bogiſlai XIII. Pomeraniæ Ducis, A. C. 1602. extincti, Epiſcopus Caminenſis. obiit A. C. 1622. Frater Bogiſlai XIV. qui familiam clauſit A. C. 1637. Fuit quoque hoc nomen aliquot Ducum ex veteri Zeringio-Teccia familia. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylleg. Geneal. Hiſtor.*

ULRICUS, Comes Phiretarum, floruit ſeculò 14. Ejus viduâ in uxorem ductâ Rudolfus Heſſo Marchio Badenſis, dominia Hericuriæ & Belfortii tenuit, ſed abſque liberis extinctus, A. C. 1332. filiam verò unicamque hæredem ejus Johannam, ſibi matrimonio junxit Albertus Sapiens Archidux Auſtriæ, filius Alberti I. Imperatoris.

ULRICUS, Ciliæ Comes, magni nominis, ſub Ladiſlao Poſthumo Hungariæ & Bohemiæ Rege, ob tutelam hujus Fridericum III. Imperatorem acriter vexavit: a Ladiſlao, qui Johanni Hunniadi Ungariam, & Georgio Podiebradio Bohemiam gubernandam tradidit, Auſtriæ præfectus. Sed quòd nobilitati gravis eſſet, aulâ Regiâ exul, inconſtantis Fortunæ inſigne documentum fuit. Mox Eyzingerô, qui illum de gradu dejecerat, exturbatô, Regi reconciliatus: tandem, quòd Hunniadis auditâ morte, velut ſublatô æmulô, jam ſolus in aula dominaturus, exultâſſet, a Ladiſlao Hunniadis filio, obtruncatus eſt, A. C. 1456. Vide Æneam Sylvium, *Hiſtor. Bohem.*

Viri Illustres et Clari.

ULRICUS Foggerus, Raimundi fil. Kirchbergæ & Weiſſhorni Dominus, in Pauli III. Pontificis Romani cubiculo Veritatis lumen, ex familia primus agnovit, eaulque vixit, apud Fridericum III. Electorem Palatinum. Obiit A. C. 1584. Bibliothecâ ſuâ, in qua eximius Manuſcriptorum theſaurus, Friderico Quarto Electori legatâ. Epitaphium ejus, cujus initium habes ſupra in Foggerus Ulricus, ſic porrò habet, *veritatis lumen ex familia primus & ſolus agnovit, vitamque privatam ampliſſimis dignitatibus anteferre didicit. Dum veterum ſcripta liberali ſumptu comparandis & evulgandis intentus, à patrimonii adminiſtratione, profuſionis prætextu, dejicitur. Apud Fridericum III. Electorem Palatinum fortunam conſtantiâ & æquanimitate ſuperavit. Suis interim reſtitutus, fraternis quinetiam bonis auctior, eundem in re lauta, quem in afflicta, vultum animumque retinuit. Annua pauperibus quingena legavit. Sex litter. Studioſis ſtipendia conſtituit. Bibliothecam pii exilii comitem unicam Palatinatui moriens donavit* CIↃ IↃXXCIV. *Obiit 18. Kal. Julii, ætatis 58. Heredes & Legatarii grata memoria ergo, conſanguineo & hoſpiti B. M. hocce monum. P.*

ULRICUS Han, ſeu Haen, natione Germanus, ex municipibus Johannis Gutenbergii, unius ex inventæ ſeculò decimò quintò Typographicæ artis Triumviris, primus formas librarias, rem inauditam, nec unquam Romanis viſam, Romam attulit, circa A. C. 1471. Cujus nominis amphibologiâ (namque Latinè *Gallus Gallinaceus* redditur) deceptus Antonius Campanus, ob iſtam primitivam in Italiam Typographiæ illationem, nec ſolùm hunc Ulricum pro primo artis inventore habuit, ſed etiam, quòd eum à patria & natione ita appellatum credidit, cùm eſſet familiæ nomen hominis è Germania oriundi, Gallis repertæ tantæ rei gloriam aſſeruit. Secutique ſunt errorem ejus etiam alii. Itaque hic Ulricus *Han*, cùm divinô hôc opificiô, rem literariam Romæ ex inopia ad ingentem ubertatem adduxiſſet, in illum præfatus Campanus hôc luſit tetraſtichô:

> *Anſer Tarpeji cuſtos Jovis, unde quòd alis*
> *Conſtreperes Gallus decidit, ultor adeſt*
> *Ulricus Gallus, ne quem paſcantur in uſum,*
> *Edocuit pennis nil opus eſſe tuis.*

ULRICUS Zaſius, Conſtantienſis JCtus, Vir priſcorum morum, & antiquæ virtutis exemplar, primas inter Juriſconſultos Germaniæ obtinuit, & jus Civile commentariis doctiſſimis illuſtravit: Obiit Friburgi Briſgojæ A. C. 1635. ætat. 74. Etiam ab Italis, raris alioqui Ultramontanorum laudatoribus, ſummo in pretio habitus. Theod. Zwing. *Theatr. l. 1.*

ULRICUS, vel HULDERICUS Zuinglius, Helvetius, probis Parentibus natus, in Doggii Comitatus vico, quem Sylveſtrem domum, Germani *Wildhauſ* vocant, Reformator Eccleſiæ Tigurinæ celeberrimus. Bienniô, antequàm Lutherus in Saxonia ſurgeret, Glaronæ in Helvetia Chriſtum annuntiavit. cùm idem jam decem ante annis Græcanicis literis etiam operam dediſſet, ut ex fontibus doctrinam Chriſti hauriret. Pareus *in dedic. Tom.* 3. Tigurum dein vocatus, magnô animô ingens & perículoſæ plenum aleæ opus aggreſſus, contra Bernhardum Samſonem Mediolanenſem, Inſtituti Franciſc. (qui Indulgentias in Helvetia, ſicut Tezelius in Germania, venum exponebat, publicè Badæ exclamans: *Ecce volant, Ecce volant*, animas indigitans è Purgatorio et Indulgentiarum cœlum petentes) magnô zelô concionatus eſt, ſimulque, diſcuſſis tenebris, feliciter ſeduxit. Scripſit plurima, quæ 4. Volum. in fol. prodierunt Tiguri A. C. 1544. 1581. & 1595. Obiit in prælio, contra Quinquepagicos, cui Paſtorem, ex more gentis, intereſſe neceſſe erat, A. C. 1531. ætat. 48. Melch. Adami, *Vir in omni diſciplinarum genere ſolide doctus, qui beneficiò trium linguarum principum, quas egregie calluerat, feliciſſimè Scripturas ſcrutabatur & tractabat: Idiomate ſuò, id eſt, Sermone Helveticò habitus diſertiſſimus*, Verbeid. *Stando confecit omnia ſua ſtudia, certas eis vindicans horas, quas non omiſit, niſi coactus. A ſummo mane ad horam decimam lectioni, interpretationi, doctrinæ, ſcriptioni dabat operam, prout temporis & rerum poſtulabat ratio. Poſt prandium audiebat vel narrantes, vel conſilia regitantes, aut confabulabatur, aut deambulabat cum amicis uſque ad horam ſecundam, hinc ad labores reditum, quos in mediam interdum noctem produxit*. Oſwaldus Myconius in *de Vita & Obitu Zuinglii*. Vide quoque infrà in voce *Zuinglius*.

> *Divinò Helvetios monitu, caligine pulsâ,*
> *Adduxi ad lucis lumina ſancta mei.*

ULRICUS, vide quoque *Huldericus*, & *Udalricus*.

ULTERIOR Portus, Galliæ in Caletis locus, a ſitu nomen accepit: eſt enim Auci vel Aucô portu portus ulterior, ac mari propior, vulgò *Treſport*. Hic Monaſterium S. Michaelis condidit Robertus Comes Aucenſis, circa A. C. 1036. quod eſt in municipio maritimo Cœnobium Benedictinorum, in diœceſi Rotomagenſi & Comitatu Aucenſi. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ULTERPES, choreæ ſpecies, vetita *can.* 76. Concil. Sareber. A. C. 1217. an ex Gallico *Outrepied*, Car. du Freſne, *Gloſſar.*

ULTIO, mandata hæredi, apud Romanos olim, memoratur Suetonio, *in Veſp. c. 6. Jactatum exemplar epiſtolæ... defuncti Othonis ad Veſpaſianum extremâ obteſtatione*, ultionem *mandantis.* Nempe ſic illi ſoliti, ultionem mortis ſuæ amico ſui hæredi mandare; ut Germanicus apud Tacitum, *l.* 2. *Annal. c.* 85. quique non ulciſcitur hæres, jure civili indignus habitus hæreditate, *leg.* 9. *C. de his qui ut indig.* Pauli, *Sent. Tit.* 5. *l.* 3. Unde & filii conqueſtio apud Attium *in Epigon.* ex quo Marcellus profert *in Ulſo.* Ejuſdem modi Francorum jus, apud Aimoinum, *Hiſtor. Francor. l.* 4. *c.* 28. Nec diſſimiliter Senatus conſultum Silanianum, de ultione Domini. An veſtigia rei in Sacris, ubi de mandatis Davidis Regis ad Salomonem fil. circa Simei & Joabum? 1. *Reg. c.* 2. *v.* 5. 8. Vide quoque Curtium, *l.* 5. *extr.* ubi Darii, & *Sinicarum Rerum* Scriptores, ubi Monarchæ Zunchinii ultima, enarrant: præter Theod. Marcillum, *ad Sueton. d. l.* Certe etiamnum id non uno Italiæ locô in uſu eſſe dicitur; ſed & vix ulli ingratum votum illud Didonis Punicæ, *L.* 4. *Æn. v.* 625.

> *Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus ultor* &c.

Nec mirum, cùm *ultione* naturæ noſtræ, ſibi relictæ, nihil ſit jucundius, ut Homerus alicubi ait, ad quem Euſtathium vide: longe aliter ſentiente Apoſtolô, qui *Rom. c.* 12. *v.* 19. *Ultionem*, velut rem ſacram, Deo propriam facit. *Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω κτλ.* Vide quoque ſupr. *Inimici*. It. *Manes*: ubi de more telis, quibus *Ultio* peracta, conſecrandi, voce *Tycho*.

ULTONIA, ſive HULTONIA cum aſpiratione, apud Scriptores Hibernicos, *Ulſter*, una in Hiberniæ regionibus, in Boream contra Scotos vergens, in qua urbes Epiſcopales quinquaginta olim cenſebantur, nunc undecim duntaxat, quarum Metropolis eſt Armaca, ſive Ardamacha, à Dublinio Metropoli Lageniæ 55. mill. paſſ. Hibernicis in Boream recedens, à Dunbo promontorio 40. in Auſtrum, à Tuama Metropoli Connaciæ ſupra 100. in Ortum æſtivum, à Duno (quod à Dublino 50. milliarib. abeſt) ad 20. per compendium. Cùm autem Hibernia manus ſimilitudinem gerat, *Ultonia* hujus figuræ pollex eſt, ſicuti Connacia index, Lagenia medius, Momonia medius & auricularis, Media ſeu Midia vola; ut his verſibus exprimitur:

> *Pingitur in ſpeciem ſinuoſa Hibernia palmæ:*
> *Ultonia eſt pollex ſtudiis aſperrima Martis;*
> *Index Connacia; at medius ſit Lagenia tellus*, &c.

Ferrar. Baudrando Ultonia, vulgò *Ulſter* Anglis, *Cui Gully* Hibernis, i. e. provincia *Gully*, Britannis *Vulter*, Gallis *Ultonie*, Hiſpanis & Italis *Ultonia*, una eſt ex quatuor Hiberniæ partibus, ad Hyperboreum mare protenſa, & hinc Buinda fluviô à Lagenia, illinc Ernô lacu & Bannô fluviô à Connachtia ſecluditur: eſtque regio ampla, ſed multis & lacubus & ſtagnis interfuſa: In ea ſunt decem Comitatus ſeu provinciæ minores, nempe Lugenſis Comitatus, *Louth Countye*, Dunenſis, *Downe Countye*, Antrimenſis, *Antrim Countye*, Armacanus, *Armag Countye*, Monaghanus, *Monaghan Countye*, Cavonenſis, *Cavon Countye*, Fermanaghenſis, *Fermanagh Countye*, Dungalenſis, *Countye Dunghaller Tyrconell*, & Coltanenſis, *Colrane Countye*, qui duplex eſt, nempe ſuperior & inferior; erantque aliàs in illa regione populi Darnii, Erdini, Rhobogdii, Venicnii, & Voluntii. Ejus autem præcipuæ urbes ſunt Dunum, Armacha, & Rupes Ferguſii.

Ultoniæ urbes:

Armacha, *Armach.*	Dunum, *Downe.*
Derrium, *Derry.*	Dunkeranum, *Dundalk.*
Drogheda, *Drogheda.*	Kilmoria, *Kilmore.*
Dungalia, *Dunghall*	Rupes Ferguſii, *Knock Fergus.*

ULTOR, Jovis epitheton, quod ſceleratorum impia facta ulciſceretur. Huic Agrippa ædem, Pantheon nomine, ſacram fecit, cujus deſcriptionem vide apud Thom. Dempſter. *Antiquit. Rom. l. 2. c. 5.*

ULTRAJECTUM, German. *Utrecht*, urbs ampla Germaniæ inferioris in Batavis, Caput unius ex ſeptem Fœderati Belgii provinciis. Condita eſt à Dagoberto Francorum Rege, A. C. 642. Ejus Epiſcopus Fridericus, Friſiam ab Arii dogmate vindicavit, indignè à Juditha Imperatrice neci traditus, A. C. 826. Hujus ſucceſſores cum opibus & potentiâ creviſſent, varia cum vicinis bella geſſêre, unde A. C. 1018. a Theodorico Hollandiæ Comite Ultrajectin. Epiſcop. binis vicibus ſuperatum, refert Matth. Voſſius, *in Annal. l. 1.* Philippus Burgundus poſteà hujus Eccleſiæ Epiſcopus, cùm à Maximiliano II. Legatus ad Julium II. Pontificem Romanum iviſſet, Româ tantùm non Evangelicus rediit, ita ipſi nihil ibi, præter cœlum & ſolum, lapides & ligna, ac cives illos Romanos, placuit: ut teſtatur Gerardus Noviomagus, *in vita ejus Margareta Auſtriacæ dedicatâ.* Ab urbis oppugnatione Hiſpanus miles, Lugdunô diſcedens, qui eam ſibi prædæ deſtinaverat, depulſus eſt, A. C. 1575. Poſteà fœderi acceſſit, imo locus fœderis fuit inde *Trajectini* dicti, quò plurimis Belgii provinciis ad imperium Philippi Regis redeuntibus, Guilielmus Princeps Arauſionis arctiori fœdere illigavit evocatos illuc Ordines ejus nationis, tum Geldriæ, Hollandiæ, Zelandiæ, Friſiæ ejus, quæ circa Lavicum fluv. & ejus, quæ inter id flumen & Amaſium eſt. cujus ſummam vide apud Hug. Grotium, *Annal. l. 3.* Academia hic aperta eſt, A. C. 1636. vocatis undique ad Profeſſiones Viris doctiſſimis: & gratulata eſt ejus natali excellenti carmine Anna Maria à Schurmann, virgo ſupra ſexum in linguis & ſcientiis docta. In poteſtatem Gallorum venit A. C. 1672. ab iiſdem deſerta A. C. 1674. Patria fuit Hadriani VI. Pontificis, qui Caroli V. Imperatoris fuerat præceptor. In cujus honorem cum celebres Batavi ludos darent, tapetibus ac parietibus aſcribentes. *Trajectum plantavit, Lovanium rigavit, Cæſar incrementum dedit:* adjecit quidam, *Hic Deus nihil fecit, &c.* Vide ſupque in voce *Trajectum.*

ULTREJA, apud Landulfum de S. Paulo, *in Hiſtor. Mediolan. c. 8.* ubi de expeditione Hieroſolymitana Conradi Italiæ Regis ſub A. C. 1098. nomen clamoris ſeu cantilenæ militaris: an quaſi *eja ultra* ſcil. eamus? vel potiùs *ultra mare?* ut ſuſpicatur Ferrarius, *de Veter. acclamationibus, & plauſu, l. 6. c. 7.*

de ULTRICURIA Nicolaus, vide *Nicolaus.*

ULTZA, vulgò ULTZEN, urbs Ducatus Luneburgici ad amnem *Ilmenow*, 5. milliar. German. ſupra Luneburgum in Meridiem, quot a Danneberga in Occidentem.

ULVA Paluſtris, tuguriis olim integendis adhibita, vide ſuprà *Imbrex.*

ULUBRÆ, oppid. Latii, apud Velitras urb. ubi Auguſtus Cæſar educatus, eſt exciſum. Juvenal. *Sat. 10. v. 102.*

Fractaque pannoſus vacuis Ædilis Ulubris.

Horat. *l. 1. ep. 11. extr.*

——— *Quod petis hic eſt,*
Eſt Ulubris, animus ſi te non deficit æquus.

ULULA, vide ſuprà *Noctua.*

ULULATUS, luporum propria vox: quam in bello Romanos imitatos eſſe, ex Joſepho colligere eſt. qui Jotapatenses juſſit πρὸς τὸν ἀλαλαγμὸν τῶν ταγμάτων ἐπιφράξαι τὰ ὦτα, ὡς μὴ καταπλαγῶσιν. ubi Interpres, *ad Legionum* ululatum *aures obturare, ne metu percellerentur.* Niſi malis hic vocem de quocunque graviore ſono intellectam; cùm Græcum ἀλαλαγμὸς quemcunque notet *barritum, ululatum, jubilationem*, ſive Ducum, ſive militum, qui vel ante pugnam, atque in ipſa pugna exultare, vel poſt victoriam adeptam ſolent, uti ſupra vidimus ubi *de Clamore militari.* Placuiſſe autem is Romanis clamor videtur, in honorem lupæ, quæ Romulum cum fratre lactavit, & ab illo tempore in ſignis illorum eximium habuit locum. Sed & Romanos, tanquàm lupæ uberibus altos, *luporum animos* habere aſſerit ille, apud Juſtin. *l. 38. c. 6.* unde *lupuli* convitiô dicti, à Volſcis Æquiſque Ducibus, apud Livium, *l. 3. c. 66.* à Teleſino, Samnitium Duce, apud Velleium, *l. 2. c. 27.* quam in rem Bochartum vide, *Hieroz. parte prior. l. 3. c. 10.* Hinc *ululata prælia*, apud Statium, *Theb. l. 9. v. 724.* ubi tamen Lutatius *ululanda* legit, & lugubria ac mox luctu excipienda intelligit: uti *ululata atria*, i. e. omnia ædium ſpatia ululatu ſeu ejulatu fœmineô completa, habes apud eundem, *l. 10. v. 567.* Namque & clamor quilibet confuſus hâc voce venit. Idem Poeta, *l. 2. v. 328.*

——— Ogygiis ululata *furoribus antra*
Deſerit, & pingues Bacchæ ſanguine colles.

Ubi Bacchi feſta indigitantur, magnô tumultu perſtrepentia, quali Deaſter hic furens ſemper inducebatur, ut mille locis videre eſt, in Nonni *Dionyſiacis*; adde Catullum, *Epithalamiô Pelei*, & Ovidium, *l. 3. Met.* Imò proprium Baccharum hoc verbum fecêre. Juvenalis, *Sat. 6. v. 316.*

——— ——— *vinoque feruntur*
Attonitæ, crinemque rotant, ululantque Priapi
Mænades ———

Unde *Bacchei ululatus*, Ovid. *l. 11. Metam. v. 16.*

Tympanaque & plauſus & Bacchei ululatus.

Quid autem in illis ſacerrimis Orgiis inclamari & *ululari* ſolitum fuerit, vide ſuprà voce *Evoë.* De Hecate tamen eadem vox occurrit, apud Virgil. *l. 4. Æn. v. 609.*

Nocturniſque Hecate triviis ululata per urbes &c.

Commune tandem tam lætis, quàm infortunatis rebus, verbum. Lucanus de Scæva, *l. 6. v. 261.*

Non tu bellorum ſpoliis ornare Tonantis
Templa potes; non tu lætis ululare *triumphis.*

Vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. Paſſim. ad Statium, Theb. lib. 1. cit. l. & l. 5. v. 729.* quò poſteriore locô exponit verba Poëtæ,

——— *lætoque ululante tumultu.*

Originem vocis quod ſpectat, *ululare* factum Becmanno, ex Græco ὑλᾶν ſeu ὑλακτεῖν, *latrare*, quod ex Hebr. ילל. vel ex Græco ἀλαλάζειν, ibidem deducendo, *quod propriè de clamore dicebatur, quem tollebant, mactatâ victimâ, qui & ſacris intererant, ut ab Herodoto eſt adnotatum, morem hunc à Libya in Græciam manâſſe docente*, videcum in Origg. L. L. p. 701. & 703.

ULULETUS, *Vibius Seq.* ſeu *Ululeus*, ut alii legunt, *Argento Ortelio*, ex tabulis recentiorib. & *Caſtaldo*, fluvius Macedoniæ, juxta Dyrrachium decurrens.

ULUSUBRUM, vide *Ulizibira.*

ULYSSEA, Hiſpaniæ Bæticæ locus, in quo Minervæ fanum. Super Abdaram in montanis eſt *Straboni.*

ULYSSES, Rex Ithacæ & Dulichii inſularum, filius Laertæ & Anticleæ, quanquàm non deſunt, qui ex Siſypho conceptum velint, qui Anticleæ, cùm ad Laertæ nuptias duceretur, vim dicitur obtuliſſe. Unde Ajax apud Ovid. *l. 13. Met. v. 31. ſ.*

——— *Quid ſanguine cretus*
Siſyphio, furtiſque, & fraude ſimillimus illi,
Inſerit Æacidis alienæ nomina gentis?

Fingitur ab Homero vir multâ præditus facundiâ, nec minore experientiâ, vafer conſiliô, egregius bellô, laborum patientiſſimus *Od. 1. v. 1. ſ.*

Ἄνδρα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
Πλάγχθη ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε,
Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω.

Quos verſus ita Latinè reddidit Horat. *de Arte, v. 141.*

Dic mihi Muſa virum captæ poſt tempora Trojæ,
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.

Idem alibi, *l. 1. Ep. 2. v. 17.* ubi de Homero:

Rurſus quid virtus, & quid ſapientia poſſit,
Utile propoſuit nobis exemplar Ulyſſem:
Qui domitor Trojæ multorum providus, urbes
Et mores hominum inſpexit, latumque per æquor
Dum ſibi, dum ſociis reditum parat, aſpera multa
Pertulit, adverſis rerum immerſabilis undis.

Uxorem habuit Penelopen, Icarii filiam, ex qua Telemachum filium ſuſcepit, eamque tantoperè adamavit, ut reliquis Græcorum Principibus, ad bellum Trojanum, proficiſcentibus, ipſe inſaniam ſimulaverit, futurum ſperans, ut tanquàm bello inutilis domi relinqueretur. Junctis itaque duobus diverſi generis animalibus, litus proſcindebat, & frugum locô ſalem ſerebat. Palamedem tamen virum prudentiſſimum latere non potuit, qui, ut technam illius detegeret, ananti illi Telemachum filium in ſulco objecit: quod Ulyſſes conſpicatus, ne filium læderet, aratrum ſublevavit. Quô argumentô facilè deprehenſum eſt, non veram illam, ſed ſimulatam eſſe inſaniam. Verùm de hac re Ciceronem audire operæ pretium fuerit. Sic autem ille *l. 3. de Offic. c. 26. Utile videbatur Ulyſſi, ut quidem Poëtæ Tragici voluerunt: nam apud Homerum optimum auctorem, talis de Ulyſſe nulla ſuſpicio eſt: ſed inſimulant eum tragœdiæ, ſimulatione inſaniæ, militiam ſubterfugere voluiſſe. Non honeſtum conſilium. At utile (ut aliquis fortaſſe dixerit) regnare, & Ithacæ vivere otiosè cum parentibus, cum uxore, cum filio. At quid audituram putas fuiſſe Ulyſſem, ſi in illa ſimulatione perſeveraſſet? qui cùm maximas res geſſerit in bello, tamen hæc audivit ab Ajace:*

Cujus ipſe princeps jurisjurandi fuit,
Quod omnes ſcitis, ſolus neglexit fidem.
Furere aſſimulavit, ne coiret, inſtitit;
Quod ni Palamedis perſpicax prudentia
Iſtius percepit malitioſam audaciam,
Fidei ſacratæ jus perpetuò falleret.

Pertractus itaque ad Trojam, ſtrenuam, utiliſſimamque eo in bello Græcis operam navavit. Nam & Achillem, inter Lycomedis Regis filias, virginali habitu latitantem, ad bellum perduxit, & ſagittas Herculis à Philoctete impetratas ad Trojam pertulit. Cinerem præterea Laomedontis, qui ſuper Scæâ portâ Ilii ſervabatur, clam ſuſtulit, Palladiumque unà cum Diomede ex Trojâ, cæſis cuſtodibus, rapuit. Miſſus deinde explorator cum eodem Diomede, Rheſum Thraciæ Regem, occidit, equoſque ejus abduxit:

——— ——— *Priuſquam*
Pabula guſtâſſent Trojæ, Xanthumque bibiſſent.

Uti loquitur Virg. *l. 1. Æn. v. 476.* Erant autem hæc omnia in Trojanorum fatis, ſine quibus eorum urbs expugnari non poterat. Cum Palamede frumentationis causâ graviſſimas inimicitias exercuit, quem tandem, per calumniam circumventum, lapidibus obruendum curavit. Occisô Achille, in armorum illius judicio, Ajaci prælatus eſt:

——— Far-

——— *Fortique viri tulit arma relictus.*

Ut loquitur Ovidius, *l. 13 Met. v. 233.* Captâ autem Trojâ, Orſilochum Idomenei Cretenſium Regis filium obſtantem, ne legitima pars prædæ ſibi divideretur, exortâ rixâ, interemit. Denique Polyxenâ ad Achillis tumulum jugulatâ, atque Aſtyanacte Hectoris filiô è turri præcipitatô, cùm navim conſcendiſſet, tanquam in patriam rediturus, gravi exortâ tempeſtate, primum in Ciconum litus pulſus eſt. Atque inde rurſus ſubſequenti tempeſtate ejectus in Africam, ad Lothophagorum gentem pervenit, ubi cum ſocii lotum guſtâſſent, ægrè de poſt abſtrahi potuerunt. De quo Homerus, *Odyſſ. ι. v. 91.*

> *Οἱ δ' αἶψ' οἰχόμενοι μίγεν ἀνδράσι Λωτοφάγοισιν,*
> *Οὐδ' ἄρα Λωτοφάγοι μήδονθ' ἑτάροισιν ὄλεθρον*
> *Ἡμετέροις, ἀλλά σφι δόσαν λωτοῖο πάσασθαι.*
> *Τῶν δ' ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπόν,*
> *Οὐκέτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδὲ νέεσθαι.*

Ovid. *l. 4. Triſt. El. 1. v. 31.*

> *Sic nova Dulichio Lotos guſtata palato,*
> *Illo quo nocuit grata ſapore fuit.*

Idem, *l. 4. ex Ponto, Ep. 4. v. 18.*

> *Nec deguſtanti lotos amara fuit.*

Inde rurſus vela faciens in Siciliam delatus eſt, ubi Polyphemi antrum cum duodecim ſociis intravit, ex quibus cum Cyclops ſex devoraſſet, oculum ei eruit præuſtô ſtipite, pellibuſque arietum involutus cum ſuperſtitibus antrum evaſit. Hinc in Æoliam navigans ab Æolo ventos in utrem coactos obtinuit. Verùm cùm jam Ithacæ proximus eſſet, ſocii, theſaurum eſſe credentes, utrem ſolverunt: quô factô reflantibus ventis denuo in Æoliam repulſus eſt, ſed ab Æolo abactus ad Læſtrygonas devenit, quos ob immanitatem fugiens, ad Circen pervenit, quæ cum exploratores ejus in belluas mutâſſet, ipſe ſumptô à Mercurio pharmacô accesſit impavidus, & ſtrictô gladiô eam coëgit, ut ſocios priſtinæ formæ reſtitueret: quod cùm feciſſet, ejus poſteà conſuetudine uſus per totum annum, ſuſcepit ex ea Telegonum filium. Heſiodus verò *Agrium* & *Latinum* ex Circe genuiſſe dicit, *v. 1011.*

> Κίρκη δ' Ἠελίου θυγάτηρ Ὑπεριονίδαο,
> Γείνατ' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν φιλότητι
> Ἄγριον, ἠδὲ Λατῖνον ἀμύμονά τε κρατερόν τε.

Exinde ab ea dimiſſus ad Oceanum pervenit, unde peractis ſacris ad inferos deſcendit, ubi de Anticlea matre, & Elpenore Tireſia vate multis de rebus certior factus, revertitur ad Circen: & Elpenorem ſocium, qui nuper inebriatus de ſcalis deciderat, honorificè proſequitur ſepulturâ. Poſt hæc, ad inſulam Sirenum delatus eſt, quarum cantus ne audiret, ſociis aures cerâ obturavit: ſe autem ad malum alligari fecit, eâque ratione illarum inſidias tutus evaſit. Horat. *l. 1. Ep. 2. v. 23.*

> *Sirenum voces & Circes pocula noſti:*
> *Quæ ſi cum ſociis ſtultus cupiduſque bibiſſet,*
> *Sub dominâ meretrice fuiſſet turpis & excors,*
> *Vixiſſet canis immundus, vel amica luto ſus.*

Juvenalis, *Sat.* 10 *v.* 148.

> ——— *Nam cùm pro me Fortuna rogatur,*
> *Affigit ceræ illa de nave petitas,*
> *Quæ Siculos cantus effugit remige ſurdô.*

Feſtus Avienus *de Sirenibus, in Epigram. vet. l. 4.*

> *Illectos nautas dulci modulamine vocis*
> *Mergebant avidæ fluctibus Ioniis:*
> *Sanguine Siſyphiô generatus magnus Ulyſſes,*
> *Hoc inter ſolâ præſtitit arte ſuos.*
> *Incuſſit cerâ ſociorum callidus aures,*
> *Atque ſuas vinclis præbuit ipſe manus.*
> *Tranſiit ſcopulos, & inhoſpita litora claſſis,*
> *Illæ præcipites deſiluêre fretô.*

Inde Scyllam tranſiens & Charybdim, non ſine maximo periculo, in Siciliam venit, ad eadem loca, ubi Phaëtuſa Solis filia cum duabus ſororibus greges patris paſcebat, à quibus vim omnem abſtineri juſſit. Sed ipſô dormiente, ſocii fame coacti, ſuadente etiam Eurylochô, plura ex gregibus animalia mactaverunt: quod ſcelus poſtea naufragiô luerunt. Homer. *Od. α. v. 7.* de ſociis Ulyſſis:

> *Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο,*
> *Νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἠελίοιο*
> *Ἤσθιον, αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.*

Adeò ut ex omnibus ſolus ſit ſervatus Ulyſſes, qui, arreptô navis malô, novem diebus à vento & undis huc illuc agitatus, tandem ad Ogygiam inſulam appulſus, à Calypſo Nympha ſuſceptus eſt, ſeptemque annis conſuetudine ejus uſus, Nauſithoum, & Nauſinoum filios, ut Heſiodo placet, ex ea genuit. Poſt hæc, miſertus ejus Jupiter, Mercurium in Ogygiam miſit, ô imperat Deæ, ut Ulyſſem miſſum faciat. Confectâ itaque rate Ulyſſes rurſus mari ſe committit. Verùm cùm jam Phæacibus in conſpectu eſſet, ſubito immiſſa à Neptuno tempeſtas navem fregit, actumque de eo omnino fuiſſet, niſi ejus miſerta Leucothoe tabulam ei ſuppediâſſet, cui ille innitens, in ſummum Phæacenſium portum adnatavit, ibidemque quòd nudus eſſet, inter frondes ſeſe occultavit. Verùm non multo poſt à Nauſicaa filia Alcinoi repertus, veſtes accepit. Deinde Palladis operâ ad Aretem ejuſdem Alcinoi conjugem deductus dona, navem & ſocios accepit, qui eum in Ithacam reduxerunt, ubi eum dormientem cum donis depoſuiſſent. Eandem civitatem à Pallade, ipſius monitu habitum mendici accepit, eôque modô ad ſubulcos ſuos pervenit, apud quos Telemachum quoque vidit. Deinde tum ab Eumæo porcario incognitus domum ducitur, ubi poſt multas injurias ſibi à procis illatas, tandem ab Euryclea nutrice agnitus, armis re compoſitâ cum filio & ſubulcis, quibus ſe indicârat, omnes procos ſuæ menſæ, eos ad unum omnes trucidavit, atque ſic Penelopem recepit. Porro cum ex oraculo didiciſſet, ſe à filio interemptum iri, in locis abditis vivere decrevit. Telegonus autem fil. ex Circe ſuſceptus patrem ſuum videre cupiens, Ithacam profectus eſt, ubi cùm incognitus à domo patris prohiberetur, orta contentione, patrem incognitum ſpinâ venenoſâ Trygonis piſcis transfixit. Mythologiam ejus habes apud Nat. Com. *l. 9. c. 11.* Labores ejus breviter deſcripſit Tibullus, *l. 4. ad Meſſalam v. 52. ſ.* ubi de Ulyſſe.

> *Ille per ignotas audax erraverit urbes,*
> *Qua maris extremum tellus includitur undâ:*
> *Nam Ciconumque manus adverſis reppulit armis;*
> *Nec valuit Cyclops cœptos avertere curſus:*
> *Ceſſit & Ætnææ Neptunius incola rupis,*
> *Victa Maronæo fœdatus lumina Baccho.*
> *Vexit & Æolios placidum per Nerea ventos:*
> *Incultos adiit Læſtrygonas, Antiphatenque,*
> *Nobilis Artacie gelidos quos irrigat undâ.*
> *Solum nec docta verterunt pocula Circes,*
> *Quamvis illa foret Solis genus, apta vel herbis,*
> *Aptaque vel cantu veteres mutare figuras.*
> *Cimmerion etiam obſcuras acceſſit ad arces,*
> *Queis numquam candente dies apparuit ortu,*
> *Sive ſuper terras Phœbus, ſeu curreret infra.*
> *Vidit ut inferno Plutonis ſubdita regno*
> *Magna Deûm proles levibus diſcurreret Umbris.*
> *Præteriitque citâ Sirenum litora puppi.*
> *Illum inter geminæ nantem confinia mortis*
> *Nec Scyllæ ſævo conterruit impetus ore,*
> *Cùm canibus rapidas inter freta ſerperet undas.*
> *Nec violenta ſuo conſumpſit more Charybdis,*
> *Vel ſi ſublimis fluctu conſurgeret imô,*
> *Vel ſi interrupto nudaret gurgite pontum.*
> *Non violata vagi ſileantur paſcua Solis,*
> *Non amor, & fœcunda Atlantidos arva Calypſus,*
> *Finis & erroris miſeri Phæacia tellus.*

Breviùs autem Propertius, *l. 3. El. 11 v. 23.* hôc pactô.

> *Poſtumus alter erit miranda conjuge Ulyſſes,*
> *Non illi longæ tot nocuere moræ,*
> *Caſtra decem annorum, & Ciconum mons, Iſmara, Calpe,*
> *Exuſtaque tua nox, Polypheme, genæ.*
> *Et Circæ fraudes, lotoſque, herbæque tenaces,*
> *Scyllaque & alternâ ſciſſa Charybdis aquâ.*
> *Lampeties Ithacis verubus mugiſſe juvencos,*
> *(Paverat hos Phœbo filia Lampetie)*
> *Et thalamum Ææa flentis fugiſſe puellæ,*
> *Totque hyemis noctes, totque natâſſe dies:*
> *Nigrantesque domos animarum intraſſe ſilentum,*
> *Sirenum ſurdo remige adiſſe lacus,*
> *Et veteres arcus letô renovâſſe procorum,*
> *Erroriſque ſui ſic ſtatuiſſe modum.*

Nic. Lloydius. Cæterùm Delphinum clypeo incíſum habuit, cum alias aquilæ antiquitus Heroum clypeis inſculperentur. Scholiaſtes Ariſtoph. *Ranis*, Εἶχε δὲ γὰρ ζωγραφίαν εἰς τὰς ἀσπίδας αὐτοῦ. De *Ulyſſe* autem Lycophron, *Caſſandr.*

> *Ἕνα φθαρέντων ἀγγελεῖ λιπὼν φίλον*
> *Δελφινόσημον, κλῶπα Θριγκαίας βοός.*
> *Uno relicto nuntio ſodalibus*
> *Delphini inſigne, ſure Punica Deæ.*

Cujus rei cauſam exponit ex Plutarcho, G. Canterus. Ejuſdem vero Ulyſſis iconem, in gemma ſignatoria, quendam priſci ævi Principem virum circumgeſtâſſe, Euſtathius, *in Homer.* auctor eſt. Idem, cujus cum Ajace de nobilitate contentio apud Naſonem exſtat, ut nobilis exprimeretur, pileatus pingi eſt ſolitus, quemadmodùm & Dioſcurorum nobilitatem pileis novimus adumbratam. Pileum enim, ut poſteà libertatis, ita priùs nobilitatis ſymbolum fuiſſe, pluribus docet Pierius Valerianus, *l. 4. c. de Pileo.* An Aſciburgii fuerit conditor, quæritur. Certè apud Tacitum, *de Mor. Germ. c. 3.* quoſdam legimus *opinatos, eum longo errore inhunc Oceanum delatum adiiſſe Germaniæ terras Aſciburgiumque, quod in ripa Rheni ſitum hodieque incolitur, ab illo conſtitutum nominatumque Aſciburgion: Aram quinetiam Ulyſſi conſecratam, adjectô Laërtæ Patris nomine, eôdem locô olim repertam* &c. Sed ſi Homericorum navigiorum, quæ aperta erant, ſoriſque carentia, ſpeciem ac naturam conſideremus, ea longè reperiemus infirmiora ac humiliora, quam ut Oceani æſtum perferre poſſent, quem tribus anni menſibus vix triremes egregie factæ, optimâ materiâ atque opportunè certâ ædificatæ, ſuſtinere valent. Dein, quis credat, per Hiſpanicum, Gallicum, Britannicum Oceanum, temerè pervagatum, in Germaniam demum penetraſſe atque aras ibi & delubra eſſe nactum? Cùm inſtructæ claſſis non leviſi à paucis remigibus agitari, id fuiſſet opus. De *Ulyſſipone*, vulgò *Lisboa*, Luſitaniæ Metropoli, major veri ſpecie, quam ab *Ulyſſe* conditam & nomen arguit, & præter Strabonem,

nem, præcipuam hujus ſententiæ, invitò Polybiò, tibicinem. *l.* 3. teſtatur quoque Solinus Polyhiſtor, *c.* 36. Qui & *c.* 25. de Britannia ſcribens, inter alia, hæc memorat: *In quo receſſu Ulyſſem Caledoniæ appulſum, manifeſtat ara Græcis literis inſcripta.* Verùm, an Ulyſſi ibi extent monumenta, in dubio eſt. (Nec enim prorſus extra fidem, ut multos Hercules fuiſſe remur, ita non unum Ulyſſem putare) Homerici quidem extare nulla, Job Brodæus, *Miſcellan. l.* 3. *c.* 4. pluribus docet. De hac verò Britannica, quem laudatus modo Solinus locus adſtruit, haud diſpiceat Guil. Camdeni conjectura *in Britann.* aram illam in Ulyſſis potius honorem, quam ab ipſomet poſitam, exiſtimantis. Quod ipſum de ara in Germania eidem conſecrata dicere, non fuerit abſurdum. Cæterùm plura de Ulyſſis erroribus dictum, vellit autem Seneca. Ep. 88. *Quæris Ulyſſes ubi erraverit? potius, quam efficias, ne nos ſemper erremus? Non vacat audire, utrum inter Italiam & Siciliam jactatus ſit, ad extra notum nobis orbem, neque enim potuit in tam anguſto error eſſe tam longus,* &c. Vide Matth. Berneggerum, *in Taciti Germaniam, Quæſt.* 10. & Voſſ. *de Idol. l.* 1. *c.* 36.

ULYSSES Aldrovandus, Bononienſis, Philoſophus Medicuſque inſignis. Scripſit tractatus 120. plurimis voluminibus comprehenſos: ubi inprimis eminent, quæ *de avibus, quadrupedibus, piſcibus* &c. ſcripſit. Obiit A.C. 1605. A Maphæo Barberino Cardinal. carmine egregiò laudatus. Vide Anton. Bumaldum, *in Bibl. Bonon.* Vander Linden, *de Script. Med.* Laurentium Craſſum, *in Elog.* & ſuprà *Aldrovandus Ulyſſes.*

ULYSSIPPO, quæ *Oliſippo* Plin. *l.* 4. *c.* 22. *Oliſippon Ptolem.* vulgò *Lisbon* Anglis, *Lisboa* Hiſpanis. *Lisbona* Italis. *Lisbone* Gallis, urbs Hiſpan. perampla & ſplendidiſſima, Luſitaniæ caput, ſeu conventus juridicus & regia, Archiepiſcopalis à Bonifacio IX. facta, & emporiò clariſſima, omniumque urbium Hiſpanicarum maxima, 7. collibus impoſita, ad Tagum fluv. haud procul ab ora occidua, diſtans à Toleto 83. ab Hiſpali 63. leuc. in Occaſum. Ab *Ulyſſe* condita nomen habet, teſte Solinò, *c.* 36. Arcem habet permunitam in colle, & portum, creſcitque indies. *Baudrando* 2. leuc. ab oſtio Tagi, & ab ora Oceani Atlantic. in Ortum, ut 6. a Lunæ promontor. 33. à Sacro promontor. in Boream Portum verſus 46. circiter, 56. ab Hiſpali in Circium, 32. à Pace Auguſta in Occaſum. A. C. 1147. victis Mauris, unà cum Ebora, Helvis & Pace Julia recuperata eſt, ab Alphonſo Rege. In portu urbis hujus claſſem Hiſpanicam, 36. navium diripuit ac incendit, Fr. Dracus Anglus, A. C. 1585. poſtea ex eodem ſolvit ſtupenda illa claſſis, quæ Angliæ exitium minata eſt, A. C. 1588. &c. Vide *Oliſippo.*

ULYSSIS Portus, *Odyſſea Ptol.* portus olim Siciliæ in ora ad Ortum apud Engyum, nunc lapidibus ab Ætna monte oppletus. *S. Giovanni di Decatria* Fazello. Aliis eſt locus, in ora Orientali ubi hodie *Porto di Loguina*, locus parvus, cum turri, in valle Demonæ, 7. mill. paſſ. à Catana in Ortum prope Acim amnem, Taurominium verſus. Ei adjacent ſcopuli Cyclopum.

UMA, oppid. Bothniæ, ad oſtia fluv. Umæ, cum portu capaci, prope oram Sinus Bothnici. Hinc tractus adjacens Lapponiæ, *Uma Lapmarck.*

UMBELLA, dicta ab *umbra*, quam facit, Græcis *σκιάδειον*, caput velut cœlum quoddam, tegit; fœminis hodieque nobilioribus in uſu, inprimis in Italia. Ejus meminit Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 28. cui lemma, *Umbella:*

Accipe quæ nimios vincant umbracula Soles,
Sit licèt & ventus, te tua vela tegent.

I. e. quæ, ſicubi publica defecerint in Theatris vela, ventis revoluta, ut *ſeq. Epigr.* privata arceant nimios Solis ardores, ipſiuſque vim Venti. Portabant illas ancillæ, hinc *Umbellifera* dictæ. Ovid. *de Arte Amandi, l.* 2. *v.* 209.

Ipſe tene diſtenta ſuis umbracula Virgis;
Ipſe fac in turba, qua venit illa locum.

Ubi Amatorem hortatur, ut, ad captandam puellæ gratiam, ſervilia etiam miniſteria non detrectet. Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis.* Sed &, cùm apud Athenienſes maximâ pompâ peplus inferebatur Panathenæis, proſequebantur Athenienſes omnis ordinis, omnis ætatis; neque Athenienſes tantùm, ſed etiam Inquilini, & quidem mares cum ligonibus, fœminæ cum hydriis ac *Umbellis*, ex Lege Τοὺς μετοίκους ἐν ταῖς πομπαῖς, αὐτοὺς μὲν σκάφας φέρειν, τὰς δὲ θυγατέρας αὐτῶν ὑδρεῖα καὶ σκιάδια, apud Harpocrationem. Qua de re vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas, l.* 1. *tit.* 1. Fuit quoque *Umbella*, capitis tegmen, quò in Aula Conſtantinopolitana, olim Deſpota utebatur. Ita enim Codinus, *de offic. Eccleſ. & aula Conſtantinop. c.* 3. *Tegumentum capitis, quò Deſpota utitur, quod* Umbella, *ſeu* Umbraculum *appellatur, totum ex margaritis conſtat. Umbo ſeu ambitus præfert nomina ejus qui geſtat illud, auro clavatum fimbriatum.* Τὰ σκιάδια, quæ alia ſunt *Imperatorum pilei, excepto nodo & palmulis.* Quæ illic: pilei σκιάδια, *apicem*, expoſuit Junius. Quid ſint, ambigit Gretſerus, *l.* 2. *Comm. c.* 4. Notat verò paulò pòſt Codinus, de eo ipſo Deſpotæ pileo: *Cùm Deſpota adhuc puer eſt, nullum tegumentum fert in capite, dum in palatio verſatur; ſed manet aperto capite. At, quando equitat, tum fert eum, quem deſcripſimus, pileum* &c. Et paulò pòſt. *Cùm ad ephebicam ætatem proceſſit, tunc fert eum, quem antè deſcripſimus, pileum idque etiam in Palatio.* Videque quoque Solerium, *de Pileo, Sect.* 9. Neque verò Deſpota ſolùm, ſed & alii Proceres, ſua quiſque Umbracula & [illegible] habuère, quibus videlicet is [illegible] jus ab Imperatore erat [illegible] Πυραμίδας vocat Acropolita. [illegible] *in Andronico, l.* 1. Ipſi Imperatori [illegible] quoque gerebat, cujus apex grandiori gemmâ inſigniebatur, [illegible] Cantacuzenus, *l.* 3. *c.* 27. & *l.* 4. *c.* 14. At Procerum, ab Hyper[illegible] uſque ad Stratopedarchem, erant [illegible] à Magno Pri[illegible] uſque ad Curopalatem [illegible] à Protove[illegible] [illegible], [illegible], [illegible] ut habe[illegible] Codex MS. [illegible] apud Car. du Freſne. *Gloſſar.* Inter inſignia Veneto [illegible] Alexandro III. Pontif. conceſſa, *Umbellam auream* quoque memorat Sabellicus, *l.* 5. *Ennead.* [illegible], &c. A *Umbella* [illegible] *lum*, quod, ex pellibus compactum, expan[illegible] [illegible] let, ad faciem contra Solem tuendam, jam Ari[illegible] [illegible] *bus* memoratur & in *Lexico Gr. MS.* ejuſdem [illegible] *dos* dicitur, atque [illegible] exponitur, [illegible] *Gloſſarii* Auctorem. Vide quoque ſupra, voce *G*[illegible] item *Baldachinum, Mappa, Palium, Petaſus, Pileus.*

UMBER, apud Silium Ital. *l.* 3. *v.* 295.

——— ——— *aut exigit* Umber
Nare ſagax è calle feras ———

Et Gratium; *Cynegeticò, v.* 171.

Et fugit adverſos idem quos repperit hoſtes
Umber &c.

canis venaticus, è ſagacibus eſt, quales Umbria provinc. Italiæ gignit præſtantes. Car. du Freſne ubi ſuprà.

UMBILICUS, quod *alterum umbo*, *Iſidor.* ad libros Romanis translatus eſt. Libris enim materiam cortex olim, papyrus, carbaſus, ovium tergora, lintei, plumbum, & alia ſuppeditarunt, ut cuilibet animadvertere promptum eſt. Vide ſuprà [illegible] quòd circùm ligneum teretem ſurculum vel oſſeum convolverentur, *Volumina* ſunt appellati. Surculum verò ipſum [illegible] capitula, quæ & cornua, *Umbilicum* vocabant: qua de re, ut & de univerſa ſcribendi ratione, contexuit inſignem Commentarium Vinc. Contarenus, citatus Laur. Pignorio, *Comm. de Servis.* Meminit iſtiuſmodi *Umbilicorum* Martialis, *l.* 1 *Epigr.* 67. *v.* 9.

Mutare dominum non poteſt liber notus,
Sed pumicata fronte ſi quis eſt nondum,
Nec Umbilicis *cultus atque membranâ* &c.

In quæ Scholiaſtes. *Libri*, inquit, *pellibus, ut nunc fit, olim contegebantur, eaque pumice poliri ac lævigari ſolebant. Si quis verò liber novus ſit, cujus frontes, h. e. extremitates membranæ in orbem complicatæ, in medio quorum apparebant cornua, pumice jam pridem polita ſunt; & cujus Umbilicus (is bacillus cedrinus, buxeus, cupreſſinus* &c. *extremæ paginæ, abſolutò jam opere, adſutus* [illegible] *Umbilici extremitates (quæ complicatis in volumen membranis, utrimque apparentes Cornua appellabantur) ebore ſunt vel argento aut aurò exornata, & quem noviſſimè obduxit pelle, hunc emi jubet* [illegible]*ta.* Et paulò pòſt: *Umbilici dicta ſunt in utraque libri extima facie media, in fine libri ex ligno aut offe appoſita.* Pierius, *l.* 34. Per *Umbilicum*, inquit, *intelligendus eſt voluminis terminus, qui, cum volumen explicatur, in fine eſt, cùm verò idem obvolvitur* [illegible] *lectam, medium tenet locum.* Idem, *l.* 5. *Epigr.* 6. *v.* 14.

Quæ cedrò decorata purpuráve
Nigris pagina crevit Umbilicis.

Unde patet, non ſemper obtinuiſſe, quod ait De[illegible], librorum tegmen nigrum, literarum majuſcularum [illegible] no-tatos, aut cedrinò ſuccò, *Umbilicum* verò diverſi alterius coloris fuiſſe: ex Ovidio, *l.* 1. *Triſtium, Eleg.* 1. *v.* [illegible]

Nec titulus miniò, nec cedrò charta notetur,
Candida nec nigra cornua fronte geras

Vide eum, *Paralipom. ad Roſin. l.* 1. *c.* 13. Colerus verò [illegible] los nitidiores hic voce intelligit, quibus [illegible] ait, *Not. ad Val. Maximum, l.* 8. *c.* 8. *num.* 1. ubi Scipio & Lælius *Cajeta & Laurenti vagati* [illegible] *& umbilicos lecti-taſſe* leguntur. Teretes ſcil. lapillos [illegible] quos ocellos etiam ſeu *ocellatos*, necnon *Nympharum oculos*, appellant, quòd ſcil. *umbilici* figuram referrent, a[illegible] populi lucerent. Sed nec in his lapidibus figura multùm diverſa [illegible] & umbilici: uterque enim protuberat in rotundum. Vide quæ de his lapillis ſuprà diximus [illegible] *Oce*[illegible]. Atque hoc fortè ſenſu vox occurrit, apud Curtium, *l.* 4. *c.* 7. ubi de forma Jovis Hammonis, *Id*, inquit, *quod pro Deo colitur, non eandem effigiem habet, quam vulgò Diis artifices adcommodaverunt:* umbilico *maximè ſimilis eſt habitus, ſmaragdo & gemmis coagmentatus.* Ad quæ verba Vir eruditus, *Umbilicum hic interpretor rem aliquam eminentem, metæ inſtar, veluti conum, aut quadratum, aut rotundum.* [illegible] *dum voluminibus jam ferè abſolutis ornamento & uſui* [illegible], *atque etiamnum hodie extrinſecùs globi dimidiati forma* [illegible]. Additque priſcæ gentilitatis homines hac informi forma non rarò Deos ſuos indicâſſe potiùs, quam effigiâſſe, [illegible] apud Cypri Paphum, Veneris Deæ ſignum continuum [illegible] orbem, latiore initiò, tenuem in ambitum, metæ modò, exſurgentem, teſte Tacitò; vel albæ pyramidis inſtar, ut habet Maximus Tyr. *Serm.* 38. Apud Arabes, tetragono lapide, [illegible] *tiis ad Curtium, d. l.* ubi plura hanc in rem de Dea Ve[illegible], ex Livio, *l.* 29. *c.* 11. de [illegible] ex H[illegible] *l.* 5. *c.* 5. atque. Herwartius [illegible] hunc C[illegible] de charta marina & pyxide nautica [illegible] interpretatur, &, *cùm Jupiter Hammon, ut reſponſum det,* [illegible] *dus,* [illegible] inquit, [illegible] de *ibid.* &c. [illegible] eandem rationem [illegible] tribuitur Sol[illegible] [illegible] *plerati* [illegible], *gemma* [illegible] *niſi quod in medio* umbilico *lapidis iſtius gemmam* [illegible],

alterum-

interniteſ. Ubi *umbunculum* nonnulli legunt, quod idem. Sic autem in gemmis vocatur, quod in medio ejus orbiculo protuberat. Verùm in parvis tantùm gemmis ombunculos eminere, notat Salmaſius, quem vide *Exercit. ad h. l.* ubi *umbilicum* & in clypeis, ὀμφαλὸν quoque Græcis, aliter τὸν κύγχον; & in placentis ſeu popanis, id videl. quod in medio earum extumeſcens fiebat; & in montibus, ſupercilium in orbiculatum cacumen ſurgens; & in quacunque alia re, ubi aliquid rotundi uſpiam extuberat eminetque, reperiri docet. Sic porrò *Umbilicus* Romæ, dicebatur meditullium Urbis, quod in octava regione ponunt Onuphrius, & P. Victor; nemo autem hactenus, quid loci id fuerit, deſcripſit. Terræ *Umbilicus*, Templum olim Apollinis Delphici creditum eſt. Suid. in γῆς ὀμφαλός. Hinc Strabo, *l. 9.* τῆς Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πώς ἐστι τῆς συμπάσης τε τῆς ἐντὸς ἰσθμοῦ, καὶ τῆς ἐκτός, ἐνόμισαν δὲ καὶ τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλόν. Petr. vero Apollon. Collatius, non malus, ut illa ferebant tempora, Poeta, *de Excidio Hieroſolym. l. 3.* Hieroſolymis id tribuens, ait.

> ——— ——— *Medium telluris aperta*
> *Credita habere locum, titulò quoque Delphica quò ſe*
> *Inſula jactavit magnis Auctoribus olim.*

Contrà tamen Auctores plurimi, inter quos Pindarus, *Pythior. Od. 6.*

> ——— ——— Ἀναπολίζομεν
> Ὀμφαλὸν ἐριβρόμου χθονός.
> *Verſamus*
> *Umbilicum horriſonæ terræ.*

Et, *Od. 8.*

> ——— Γᾶς τε γαίας
> Ὀμφαλὸν παρ' ἀοίδιμον.
> *Eunti terræ*
> Umbilicum *ad decantatiſſimum.* &c.

Quo è fonte fabula defluxit, cùm Jupiter medium Mundi locum cognoſcere vellet, ex Ortu atque Occaſu duas aquilas emiſiſſe, quæ laſſæ volatu in vertice Parnaſſi conſederint, uti legimus apud Luctatium Placidium, *ad Theb. Statian. l. 1. v. 117.* Vide quoque Claudian. *præfat. ad Conſul. Manlii Theodori.* Alii de corvis id ſcribunt: cygnos fuiſſe, Scholiaſtes Pindari & Plutarchus habent, ſed de Aquilis ſententia communior eſt. Vide & Pauſaniam, *l. 10.* qui hôc fine *Umbilicum faſciis velatum*, ex candido marmore in Templo Delphico, aſſervatum fuiſſe, narrat. Sic Italiæ *Umbilicus*, in agro Rheatino, Solin. *c. 8.* Siciliæ, in Enna civitate, Cicer. 6. *Verr.* Græciæ, in Ætolis, collocatus olim, Liv. *Dec. 4. l. 5.* &c. Vide præfatum Dempſterum, *locô cit.* Recentioribus Græcis ὀμφαλὸς, i. e. *umbilicus*, medium templi dicitur, ut videre eſt, apud Marcum, *de Dubiis Typici*, c. 16. Χαράττει σταυρὸν ἔμπροσθεν τῶν Βασιλικῶν πυλῶν, ὁμοίως καὶ εἰς τὸν ὀμφαλὸν, ἤγουν ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ. *Facit crucem ante portas Baſilicas, ſimiliter in* Umbilico, *i. e. medio templi.* Quod vocabulô magis propriô μεσόναον appellat Balſamon, *ad can. 47. Trull. p. 451.* ubi quoſdam lectulos ſeu ſtrata, vel ad majores delicias, vel aliunde, ad ſuam quietem, ἐν τῷ μεσονάῳ, *in medio templi*, feciſſe ait, apud Jo. Caſp. Suicerum, *Theſaurô Eccl.* voce Ὀμφαλὸς. Dominico & Car. Macris *Umbilicus* quoque *lapis dicitur, qui continet compagem & coagmentationem fornicis ſeſe forficum modô interſecantem, quemadmodum & in forfice umbilicus nominari ſolet*, ex Budæo *in Ariſtotelem de Mundo*, & Henr. Stephano, *Theſ. Græc.* Sic Anaſtaſius Bibliothecar. *in Benedicto III. In Eccleſia*, inquit, *B. Petri, ad cooperiendum Umbilicum confeſſionis, fecit coopertulum ex auro* &c. In S. Scriptura tandem vox pro libidine & concupiſcentia carnis occurrit. *Libido enim in umbilico dominatur mulieribus, ſicut Lex divina dicit: Non eſt præciſus umbilicus tuus, quaſi diceret, non eſt amputatum peccatum tuum. Nam & matrix illic rationalis conſtringitur, unde & epimeplotidia eidem loco firmandis fœtibus opponuntur*, Fulgentius, *Mytholog. l. 2.* ubi *de Hercule & Omphale.* Vide quoque hic infrà, voce *Umbo.*

UMBER, lacus Umbriæ, in Hetruriæ confinio, apud Tiberim. Propert. *l. 4. El. 1. v. 124.* idem fortè cum Vadimone. Item fluv. Albionis maximus, *Beda.* Vide *Habus. Ptol.*

UMBILICUS Maris, nominatur *Paulo Diacono* quædam Oceani vorago, quam deſcribit circa littus occidentale Scandiæ. Hujus meminit Sylveſter Cambrenſis, & noſtrô tempore *Olaus Magnus*, ſub nomine *Charybdis*. Lucas Aurigarius eum appellat *Maelſtroom* ſed propriô nomine *Mouſtrſtroome*, eumque à peritis nauclerís etiam *navel der Zeé* idem cum umbilico maris ſonans vocari addit. Haud procul eſt à Norvegiæ continente, & ab effectu nomen ſortitur. Eſt enim maris Germanici locus, ubi, teſte *Ortelio*, ſingulis ſenis horis creſcente Oceanô aqua deorſum in barathra demergitur, atque devolvitur rotatione adeò violentâ, undarumque ſtrepitu tam incredibili, ut plenè quis admirari vix poſſit, nedum deſcribere, & contra eadem totidem horis Oceanô decreſcente rurſum ex imo reſurgit, ſurſumque emergit, atque attollitur tantô impetu, ut nulla ſit tam ingentis ponderis moles, neque ullum, quantumvis vaſtiſſimum, piſcium genus, quod ad fundum ſubſidere queat, omniaque tunc anteà rapta abſortaque, inter quæ interdum naves hominibus & mercibus onuſtas eructat & evomit. Patet hæc vorago in ambitu ad 13. milliaris Germanica, ſive 40. mill. paſſ. cujus punctus eſt ſcopus *Mouske* dictus.

UMBO, ex Græco ἄμβων, Æol. ὄμβων, idem cum *Umbilico*, quæ vox indidem orta. Hinc, quos in cylindris, qui nonnullis ex beryllis fiebant, *umbilicos* Plinius, *l. 37. c. 5.* Solinus *umbones*, appellat, duo nempe utrinque capita, quæ tales aurô comprehendere ſolebant, uti diximus ſuprà. Et quos *umbilicos* in clypeis Tertullianus *de Cultu Fœm.* *Vos verò adjicitis ad pondus collorum quaſdam vel ſcuti* umbilicos *cervicibus adſtruendos*, alii *umbones* itidem vocitant. Quod & in gemmis uſu venire, retrò diximus. Inde ἄμβιξ, *olla*, Græcis & ἄμβων, *ampullarum venter*, ab umbilicato tumore, atque hinc lapideus ſuggeſtus, rotundus inſtar turris, unde legebantur S. Scripturæ ad populum & ſermo prædicabatur, cujus deſcriptionem habes luculentam, apud Paulum Silentiar. *Poëmate*, cui tit. Ἔκφρασις τοῦ Ἄμβωνος. Vide ſuprà quoque, voce *Ambo.* Addo hic ſaltem, non in eo ſolùm ſacras has actiones obitas, ſed & poſt eum, propter eos qui in extrema parte ſtabant, finitâ liturgiâ, orationem recitari conſueviſſe, quæ ἡ ὀπισθάμβωνος hinc dicta erat, quaſi σφραγὶς πάντων τῶν μυστικῶν καὶ ἀνακεφαλαίωσις τελεία, συνάπτουσα τοῖς πρώτοις καὶ τελευταίοις ἐπιλόγους, *ſigillum omnium petitionum, & ſumma ordine repetita, conveniens primis & poſtremis epilogis*, ut ait Germanus Conſtantinopolitanus, *Hiſtor. Eccl. p. 179.* apud Jo. Caſparum Suicerum, *Theſ. Eccl.* in voce Ὀπισθάμβωνος. Apud Martialem, *l. 3. Epigr. 46. v. 5.*

> *In turbam inciderit; cunctos* Umbone *repellet;*

vox de cubito quibuſdam intelligitur, quô turba obvia, haud ſecus ac umbone hoſtes, repellitur. Et favet Luciani *Cruo*, πολλοὺς παραγκωνισάμενος καὶ τὸ ἔνδον χαῖρε εἰπών, ac Juvenal. *Sat. 3. Hic cubito ferit.* Vide quoque Turnebum, *Adverſar. l. 13. c. 15.* & *l. 22. c. 7.* & 9. Comici ἀγκυλιόζειν dixere, ab ἀγκών *cubitus*, & πρώων αὐτοπρώων, *cubiti aut brachii extremum*, ut videre eſt apud Pollucem, *l. 2. c. 4.* Sed Muſambertius de *Umbone* Togæ intelligit: qui quid propriè fuerit, acriter inter ſe diſceptant Joh. Frid. Gronovius, & Octav. Ferrarius, ut videre eſt in Epiſtolis illorum ἀμοιβαίαις, quas hic Operi ſuo inſeruit *de Re Veſtiaria Part. 1. l. 1. c. ult.* Et quidem Ferrarius, concedens Togæ *Umbonem* idem fuiſſe Macrobio & Tertulliano, quod *Balteum* Quintilianus vocat, in Togis communibus *Umbonem* intelligit ſinum rugis ac plicis fortuitis protuberantem, neque illum à ſinu in vulgari Toga diſtinctum fuiſſe contendit: imò nec aliud quid fuiſſe, quàm rugas & plicas utriuſque ſinus, tàm illas quæ de faucibus ad ſiniſtrum brachium cadebant, quam quæ de inferiori Toga eodem brachiis ſubducta cogebantur. Quod probat ex Perſio, qui *candidum Umbonem* appellat, *Sat. 5. v. 33.* Togam puræ, depoſitâ Prætextâ: *In prætexta*, inquiens, *candidus eſſe non poterat, ſed purpureus, ſive purpurâ diſtinctus: Ergo extrema Togæ ora, quæ ſola purpurâ prætexebatur, pars Umbonis erat, ea ſcil. quæ brachiô ſiniſtrô ad pectus ſubducebatur; Nulla in ſinu ſuperiore purpura, aut alibi, quàm in ima ora. Quare, ſi prætextatus quis ſiniſtro brachio togam demiſiſſet, purpureus Umbo non fuiſſet: quæ clarè evincunt, Umbonem etiam ex rugis inferioris ſinus fuiſſe confectum. In univerſum ergo brachiô intra Togam cohibitô, nullus ſinus fuêre, nulla ruga, quales erant antiquiſſimorum Togæ: homines dein dextero atque humero exerto Togæ pars ſuperior, quæ dextrum humerum, dextramque pectoris partem velâſſet, ſi brachium non exereretur, à faucibus dejecta cadebat in pectus, nec cadere poterat, niſi complicata in rugas, hic Sinus ſuperior fuit: Ad has rugas aliæ accedebant, quas nempe Togæ ima ora brachio ſubducta reddebat, qui Sinus inferior. Utrarumque rugarum aggeſtio ac conglobatio protuberans clypei Umboni ſimilis erat, unde Umbo Perſio.* Tertullianum verò, *Umbonem* à ſinu diſtinctum facientem, centrum videl. & nodum artificem coëuntium plicarum, ibidem, refellit. Vide quoque ejuſd. *libri c. 6.* & Salmaſ. *ad Tertull.* nec non ſuprà aliquid voce *Sinus.*

UMBRA, an ab *imbre*, quòd omnes Umbræ humidæ; an quòd *imbres* obſcurant lucem Solis: *Perot.* & *Iſidor.* an à terra, cujus etiam *color* dicta Veteribus, *humichroa*, χρόα enim Græcis *color*, poſt *Humbra* & *Umbra*, i. e. *Terræ color*: *Becmann.* aër eſt carens Sole. Earum rationem in Græcia primus obſervâſſe dicitur Anaximenes Mileſius Anaximandri auditor, qui Gnomonices itidem primus dedit Græcis & horologium, quod *Sciothericum* vocatur, Lacedæmone oſtendit primus, teſte Pliniô, *l. 2. c. 76.* & Laërtiô, *in vita Anaximandri.* Quod factum Olympiade 58. tempore Cyri ac Servii Tullii, circa annum Urb. Cond. 200. Multò verò antè ea res cognita fuit in Populo Dei. Unde 2. Reg. c. 20. v. 11. memoratur, ut Ezechiæ, Regi in Horologio Sciotherico Regis Achazi (is Ezechiæ ſeu Hiskiæ Pater fuit) regreſſu *Umbra* ſanitatis ſignum datum fuerit, ab Ieſaja Propheta. Achazus autem fuit ante Anaximenem annis circiter 200. utpote Romuli σύγχρονος, cujuſque obitus incidit in Olymp. 12. Locus autem Regum præfatus ſic habet: *Quapropter, cùm inclamâſſet Jeſchahia Propheta Jehovam: reduxit* Umbram *illam iiſdem gradibus, quibus deſcenderat in ſolario Achazi decem gradibus.* Cujus miraculi Fama cùm Babylonem uſque perlata eſſet, *Miſit Berodac Baladan, filius Baladanis, Rex Babyloniæ literas cum munere ad Chizkiam, verſuſq.* Apud Romanos, Sciotherica diu poſt Græcos habuêre, idque demum tempore belli Tarentini, ac cum Pyrrho Rege, an. Urb. Cond. 478. quem annum deſignat Plinius, *l. 7. c. ult.* atque addit id factum eſſe à *M. Valerio Meſſala Conſule, Catanâ captâ in Sicilia.* Ac mox. *Nec congruebant ad horas ejus lineæ, paruerunt tamen ei annis undecentum, donec Q. Marcius Philippus, qui cum L. Paulo fuit Cenſor, diligentiùs ordinatum juxtà poſuit. Etiam tum tamen nubilô incertæ fuêre horæ, uſque ad proximum luſtrum. Tum Scipio Naſica, collega Lænatis, primus aquâ diviſit horas, æquè noctium ac dierum. Idque horologium ſub tecto dicavit*, an. Urb. Cond. 595. *Tamdiu Populi Rom. indiſcreta lux fuit.* In Gallias primus Sciotherica invexiſſe, putatur Elias Vinetus: Eſt autem Sciothericum vel diurnum ſive Solare, vel nocturnum, quod vel Lunare, vel Siderale, in quibus Solaris præſtant, à Paſtoribus primitùs, ex *Umbris* arbo-

rum, inventa. Vide Gerb. Joh. Voſſ. *de Scientiis Mathem. c.* 18. §. 12. & *ſeqq.* Sed haud adeò antiquus Horologiorum hujuſmodi uſus Salmaſio videtur, ut ad Anaximandrum aut ejus diſcipulum Anaximenem referri queat. Nec horas certè Sciothera illa indicâſſe, ſed æquinoctia tantum ac ſolſtitia deſignâſſe. Laertius teſtis eſt. Unde plus quàm ducentis annis ab Anaximandri morte, nec horarum nomen, pro minutis illis diei particulis, in Græcia auditum, nec uſus horologii ſciotherici ulius cognitus eſt. Ut conſtat ex Menandri hiſce, quæ Athenæus citat, *l.* 6. ex ejus Comœdia *Orge*, ubi de Chærephonte,

> ——— ὅς κλῆσίς ποτε
> Εἰς ἑστίασιν ἀπαντᾷ ...
> Πρὸς τὸ σελήνης ... σκιᾶς ...,
> Ὁ ... ὡς ...

Nempe tum adhuc veteri more, horarum vice, *Umbram* pedibus metiebantur, & ad certam ejus menſuram decempedalem ut putà, (quæ proin gratiſſima parautis. Eraſm. in *Adag.*) vel plurium pauciorumque pedum, cœnæ tempus indicebant. Unde partes diei, quæ *ὥραι* apud Veteres dicebantur, ἑξάπους σκιά, *umbra ſex pedum*, ἑπτάπους, ὀκτάπους, & ſic deinceps, ab umbræ menſura pedibus comprehenſa. Imò, non ut horas cognoſcerent, umbras metiebantur: ſed ex umbrarum magnitudine pedibus admenſa colligebant, quantum diei à manè ad meridiem ſupereſſet, quantumque à meridie ad veſperam itineris reſtaret Soli faciendum, ſicque eâdem ferè ratione umbrarum modulis diem partiebantur, ut poſteà horis ſunt diſpertiti. Ut verò ἑπτάπους & δεκάπους σκιά, dicebatur, Ita & ἑπτάπουν & δεκάπουν στοιχεῖον, pro eodem, occurrit apud Ariſtophanem, in Ἐκκλησιαζ. Vide præfatum Salmaſ. *ad Solin. p.* 632. & *ſeqq.* ut & ſuprà, ubi de *Hora, Horologio, Sciathero, Solario* &c. De *Umbrarum* in Gymnaſticis exercitationibus uſu, diximus in voce *Sciamachia*. Graphice quoque, ab Optica capit hæc duo, *Umbram* & lucem; quorum prior facit receſſum, ſive ut aliqua longiùs diſtare videantur, lumen verò præſtat, ut quid emineat, ſive ut propiùs abeſſe videatur. Ad *Umbram* conducit ater color; ad lucem, candidus. de quo inventa ita Plinius, *l.* 35. *c.* 3. *De Pictura initiis incerta, nec inſtituti operis quæſtio eſt. Ægyptii ſex millibus annorum apud ipſos inventam, priuſquàm in Græciam tranſiret, adfirmant, vanâ prædicatione; ut palàm eſt. Græci autem Sicyone, alii apud Corinthios repertam, omnes Umbrâ hominis lineis circumductâ. Itaque talem primam fuiſſe: ſecundam ſingulis coloribus & monochromaton dictam, poſtquàm operoſior inventa erat, duratque talis etiam nunc. Inventam linearem dicunt à Philocle Ægyptio vel Cleanthe Corinthio. Primi exercuère Ardices Corinthius & Telephanes Sicyonius, ſine ullo etiamnum colore, jam tamen ſpargentes lineas intus. Ideo & quos pingerent, adſcribere inſtitutum. Primus invenit eas colorare teſtâ, ut ferunt, tritâ, Cleophantus Corinthius* &c. Ubi, originem Picturæ, ex lineis *Umbra* hominis circumductis videmus Græcos arceſſere. De progreſſu Artis dein, *c.* 5. ſic ſcribit: *Tandem ſe Ars ipſa diſtinxit, & invenit lumen atque* Umbras, *differentia colorum alternâ vice ſeſe excitante. Deinde adjectus eſt ſplendor: alius hic, quàm lumen: quem quia inter hoc & Umbram eſſet, appellaverunt tonon: commiſſuras verò colorum & tranſitus, harmogen.* Quæ abunde eluent ex Amulii Minerva, de qua Plinius, *l.* 35. *c.* 10. *arte.* Apellis Hercule averſo. Plin. *l.* 36. *c.* 5. ex Bupalo & Anthermo, in Chio, Lucian. *in Dea Syr.* Vide & Tzetzen, *Chil.* 11. *Hiſtor.* 381. ac præcipuè, *l.* 8. *c.* 191. ubi eadem illuſtrat Phidiæ & Alcamenis exemplô. Primus verò Apollodorus Pictor, ... *Inter homines, reperit colorum miſturas & umbra uſum*: fuitque Athenienſis. Vide Plutarchum, *Bellòne, an pace illuſtriores fuerint Athenienſes?* Dein Zeuxis, luminum *Umbrarumque* rationem exactiorem invenit teſte Quintiliano, *l.* 12. *c.* 2. Non exiguæ enim Artis eſt, *Umbram* luci immittere, aut lucem umbra obſcurare, *unde ſatis liquet, picturæ etiam mediocri cognitione, judicium acui in luminibus, coloribus & umbris dignoſcendis; quæ res multùm confert & in Natura ſcientia & in Vita civili.* Voſſ. *tr. de* 4. *Artibus Popular. c.* 5. *de Graphice* §. 12. & *ſeqq.* &c. Nec omittendum, quòd *Umbram* quoque vectigalem fecit avaritia priſci ævi, uti diſcimus ex Plinio, *l.* 12. *c.* 1. quodque Iſidorum Presbyterum Alexandrinum, tantæ etiam Gentilibus admirationi fuiſſe, ut *umbram* quoque ejus reveriti ſint, legimus apud Palladium &c. Alias ſignificationes vocis vide hîc infrà.

UMBRA Pompeja, pro porticu Pompeji, apud Martialem, *l.* 5. *Epigr.* 10. *v.* 5.

> *Sic veterem ingrati Pompeji quærimus* Umbram;
> *Sic laudant Catuli vilia templa ſenes.*

Vide ſuprà, voce *Porticus*.

UMBRACULUM, Græce Σκιάδιον, pro *Umbella*. Ovid. *Faſtor. l.* 3. *v.* 311.

> *Aurea pellebant rapidos* Umbracula *Soles*,
> *Quæ tamen Herculeæ ſuſtinuère manus.*

Ubi Neapolitanus docet, è pellibus aliaque qualibet materia divite, fieri conſueviſſe. Vide ſuprà in voce *Umbella*. Græci *Umbracula*, pro caſis ac locis Actorum excitata, *Scenas* vocavêre. Ita enim Jul. Cæſ. Scaliger, *Poëtic. l.* 1. *c.* 21. ubi de Theatro: *Pro locis Actorum & Thymelicorum excitata ſunt per initia*, Umbraculis *pro caſis. Scenas Græci vocant. Manſit nihiloſecius nomen poſteà marmoreis quoque.* Vide ſuprà in voce *Scena*, item *Topia*. Sed & ſub *Umbraculis* merces vendebantur, uti diximus ubi de *Opificibus* &c.

UMBRÆ, dicti Veteribus, qui non invitati quidem ipſi, amicum tamen invitatum, ad convivium, comitabantur. Origo à Socrate, ut videtur, qui Ariſtodemum induxit non vocatum, ut iret ſecum ad Agathonem: ubi jocularium quid accidit. Imprudens enim ille in via Socratem poſt ſe reliquit, ac ingreſſus prior eſt, planè *umbra* antecedens corpus, quod à tergo lumen habet. Poſt tamen in præbendo hoſpitibus convivio, maximè Principibus viris, neceſſarium fuit, ut cùm ignorarent comites, qui in honore apud eos erant, hoſpiti permitterent invitandi arbitrium, ſed definirent numerum, ne accideret iis idem, quod accipienti epulô rura Philippum Regem, qui cùm multos ſecum duxiſſet, ad cœnam paucis inſtructam, conſpicatus hoſpitem perculſum, ſignificavit per internuntium amicis, ut placentæ locum relinquerent. Quam dum exſpectantes parciùs attingebant cætera, affatim cœna omnibus fuit. Plut. *Sympoſiac. l.* 7. *Quæſt.* 6. Vide & *Muſca* ſuprà. Sed & *Umbræ* dicebantur olim Animæ mortuorum, quas velut *Umbras* eſſe fingebant, de quarum circa ſepulcbra apparitione, vide variis in locis Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq.* Seu potiùs Spectra infernalia, quæ Animas ſe eſſe mentirentur. Iſtiuſmodi *Umbras*, æris tinnitu, in ſacris Lemuralibus, ab Anu expelli conſueviſſe, ſcribit Ovidius, *in Faſt.* Unde & Alexander Aphrodiſæus in ſuis *Problem. æris ſono*, ait, *malos Spiritus depelli, eamque ob rem, in Lunæ defectu, æra moveri fuiſſe in more poſitum.* Vide Hieron. Magium, *de Tintinnabulis c.* 14. Ita autem Ovidius habet, *l.* 5. *Faſt. v.* 441.

> *Rurſus aquam tangit, Temeſæaque concrepat æra,*
> *Et rogat, ut tectis exeat* Umbra *ſuis.*

Ubi crepitus fiebat ad finem ſacrificii, ut volens *Umbra* diſcederet. unde ſunt abacta ſilentia. Imò & lacte ſparſæ, retrocedebant. Papinius Statius, *l.* 4. *Theb. v.* 545.

> ——— *alias avertere greſſus*
> *Lacte quater ſparſas, mæſtoque excedere luco,*
> *Nata jube* ———

Ubi *quater* nonnullis exponitur ſæpius: Barthius autem rituale eſſe verbum numerumque Papinium poſuiſſe conſtitutum, non dubitat *ad h. l.* qui etiam de *Umbrarum circumvolatione circa cadavera, donec illa conſumerentur; curvis unguibus, evocatione; iracundiâ & vindictæ cupiditate; reſponſis* (quæ qui petebant, *Umbrarii* dicuntur in *Edict.* Theodorici Regis. *c.* 108.) aliiſque huc pertinentibus, varia eruditè collegit, ex Veterum monumentis, *in Animadverſionibus ſuis Papinian. paſſim*: De Umbris, Neptunalium Feſto, à Romanis excitari ſolitis, vide Ovid. *l.* 3. *Faſtor.* plura verò hanc in rem ſuprà, vocibus *Abori*, *Anima*, *Biothanati*, *Manes*, *Necyomantia* &c. Addam hoc unum, quòd *Umbras accuſatrices*, poſt hanc vitam, quarum meminit Lucianus *in Necyomant.* non malè referre maleficos Spiritus, qui homines reos in ultimo Judicio delaturi ſunt, ut ex Scriptura ſacra addiſcimus, obſervat Tob. Pfannerus, *Syſtem. Theol. Gentil. pur. c.* 20. §. 10.

UMBRANICI, populi fuère Galliæ Narbonenſis, inter Cemenum montem ad Occidentem Vardonem fluv. ad Merid. Rhodanum, ad Ortum & Ardeſcam, quô ab Helviis ſeparantur. Ibi pars eſt Occitaniæ inferioris, vulgò Uticenſis tractus *l'Uzege*, cujus caput Ucetia, 25. leuc. à Vabris in Ortum, *Baudrand.* Valeſio, à Volcis Tectoſagibus ſeu Toloſanis non procul abfuerunt: certè pagus, inquit, vulgò dictus *Auraguez* Toloſâ non longè remotus, ab nomine *Umbranicus* parum recedit, ſed nihil affirmat, *Notit. Gall.*

UMBRARII, qui ab umbris, i. e. à Spiritibus reſponſa expetunt; vide Edictum Theodorici Regis, *c.* 108. Auguſtin. *Confeſſ. l.* 10. *c.* 25. Ubi *Non curo*, ait, *noſſe tranſitus ſiderum, nec anima mea quærit unquam reſponſa* Umbrarum, *omnia ſacrilega ſacramenta deteſtor*: Eundem, *l.* 7. *de civ. Dei, c. ult. &c.*

UMBRATICUS Ordo, apud Dominic. Macrum, *Hierolex.* idem cum *Nigrorum Ordine*. Vide ſuprà, ubi de *Nigris Monachis*.

UMBRIA, etiam vulgò *l'Ombria*, an ab umbra Apennini? regione Italiæ ampla, Apenninô monte diviſa, inter Etruriam ad Occidentem, Tiberi diſcreta, & Sabiniam ac Picenum ad Ortum, Nare fluv. ad Meridiem terminata, mari Adriaticô ad Boream. *Ombria* olim dicta, teſte Plin. *l.* 3. *c.* 14. quaſi ab *imbribus*, vel ab *Umbrone* fluv. teſte eôdem Plin. Urbes *Narnia*, *Interamna*, *Fulginium*, *Nuceria*, *Aſſiſium*, *Eugubium*, *Tifernum*, *Tudertum*, *Ameria*, & *Spoletum*, à quo nunc ea regio *Ducatus Spoletinus* dicitur, & hæ ſunt Ciſapenninæ. Tranſapenninæ verò *Urbinum*, *Fanum*, *Piſaurum*, *Senogallia*, *Forum Sempronii* & *Callium*. *Baudrand.* *l'Ombrie* Gallis; aliàs diviſa fuit in Vilumbriam, ſeu Umbriam trans Apenninum, & Olumbriam ſeu cis. Ibi hodie pars Romandiolæ, Ducatus Urbini, & minuta pars Piceni. Hîc territorium Perutinum, ager Civit. Caſtellanæ, & Ducatus Spoletanus. Umbria autem recens complectitur tantùm Ducatum Spoletanum, Gallis *le Duché de Spolete*, vulgò *Umbria*. Terminatur à Septentrione Marchiâ Anconitanâ, ab Ortu Aprutiô ulteriore, ab Occaſu territoriis Perutinô & Orvietanô, à quibus ſeparatur Tiberi, à Meridie provinciâ Patrimonii & Sabinâ. Tota ſub Pontifice. Ejus urbes præcipuæ Spoletum, caput Provinc. Fulginium, Tudertum, Interamna, & Reate. Ut hoc addam. Sub Imperatorib. unum cum Tuſcia annonaria Rectorem habuit, quem modò *Conſularem*, modò *Correctorem* legas appellatum: vide Salmaſ. *ad Treb. Pollionem in Tetrico ſen.* & hîc ubi de regionibus *Annonariis* ac *Urbicariis*. Populi ejus XV. *Amerini. Aſiſinates. Foroflaminienſes. Fulginates. Hiſpellenſes. Iguvini. Interamnates. Mevenates. Narnienſes. Nucerini. Ocriculani. Spoletini. Trebiates. Tudertini. Et Veſtinienſes*, memorantur in vetere *Inſcr.* quæ Fulginii hodieque extat, facta honoris ergò C. *Betuo. Tro. Celeri. Minuciano. XV. Populorum Umbriæ. Patrono.*

num. Municipi apud Jac. Sponium, *Itinerar. Part.* 3. p. 41. & 42. de quibus omnibus vide [illegible] locô.

Urbes Umbriæ [illegible]

Ameria, *Amelia*, Epiſcopalis, libera, i. e. a juriſdictione Archiepiſcopi exempta.
Aſiſium, veteribus Æſiſium, *Aſiſi*, Epiſcopalis, libera.
Burgum S. Sepulchri, ſub Archiepiſcopo Florentino, & Magno Duce, *Borgo di S. Sepolcro.*
C[illegible]m, [illegible]*gli*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Urbinate, in Ducatu Urbini.
Camerinum, *Camerino*, in confinio Piceni, in Marchia Anconitana.
Eugubium, *Gubio*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Urbinate, in Ducatu Urbini.
Fanum Fortunæ, *Fano*, Epiſcopalis, libera, intra fines Ducatus Urbini.
Forum Sempronii, *Foſſumbrone*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Urbinate, in Ducatu Urbini.
Fulcinium, *Fuligno*, Epiſcopalis, libera.
Hiſpellum, *Spello*, olim Epiſcopalis, ſedes Spoletinæ juncta, oppidulum
Interamna, *Terni*, Epiſcopalis, libera.
Leopolis, *S. Leo*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Urbinate, in Ducatu Urbini.
Manliana, *Magliano*, ſedes Epiſcopi Sabinenſis, in Sabina.
Mevania, *Bevagna*, olim Epiſcopalis, ſedes Spoletium deducta, nunc caſtrum.
Narnia, *Narni*, prius Nequinum, Epiſcopalis, libera.
Nuceria, *Nocera*, Epiſcopalis, libera.
Nurſia, *Norcia*, olim Epiſcopalis.
Otriculum, *Otricoli*, olim Epiſcopalis.
Piſaurum, *Peſaro*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Urbinate, in Ducatu Urbini.
Reate, *Rieti*, Epiſcopalis Sabinorum, libera.
Senogallia, *Sinigaglia*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Urbinate, in Ducatu Urbini.
Spoletium, *Spoleto*, Epiſcopalis, libera, Umbriæ caput.
Tifernum geminum, Tiberinum, *Città di Caſtello*, Epiſcopalis, libera; alterum Metaurenſe, *S. Angelo in Vado*, ſedes Urbaniæ juncta.
Trebia, *Trevi*, olim Epiſcopalis, ſede Spoletium tranſlatâ, nunc caſtrum.
Tudertum, *Todi*, Epiſcopalis, libera.
Vettiona, *Bettona*, olim Epiſcopalis, nunc caſtrum.
Urbania, *Urbania*, Epiſcopalis, ſedes Tiferno Metauro juncta.
Urbinum, *Urbino*, Archiepiſcopalis & Ducatus Urbinatis caput.
Interiere Forum Flaminii, Carſula, Interocrea, & Martula ſeu Martona urbs. Populi Umbri, ut & Græcis ſcriptoribus Ὀμβρικοὶ dicuntur. Patria fuit Propertii Poetæ. Sic enim ipſe *l.* 1. *El.* 22. *v. ult.*

Proxima ſuppoſito contingens Umbria campo,
Me genuit terris fertilis uberibus.

Vide Cluverium & Leand. Albertum *deſcr.*

UMBRIATICUM, vulgò UMBRIATICO, urbecula Calabriæ citerioris *Bruſlacia* aliis. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Siberinenſi, ad radices montium, 12. mill. paſſ. a mari Ionio in Occaſum 10. à Siberina in Boream, vulgò *Umbriatico.*

UMBRICA, ſeu UM. oppid. Faliſcorum, prope Feſcennium Urbem apud Treiam fluv.

UMBRICIUS, haruſpex qui 18. Kal. Febr. ſacrificanti pro æde Apollinis Galbæ triſtia exta & inſtantes inſidias ac domeſticum hoſtem prædixit. Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 27.

UMBRO, fluv. Hetruriæ, inter Senam & Aretium oriens, in Auſtrumque fluens, apud Roſetum urb. quem alveo, mari Tyrrhenô excipitur. *l'Ombrone. Baudrand.* Oritur in agro Senenſi, in confinio tractus Florentini, 10. milliar. a Senis in Ortum. Dein in Merid. tendens, auctus Arbiâ infra Bonum conventum, Mersâ & Orciâ fluv. versus Roſetum labitur, & 5. milliar. infra in mare Tyrrhenum cadit, 7. milliar. a Telamone in Circium. Rutilius *l.* 1. *v.* 337.

Tangimus Umbronem, non eſt ignobile flumen,

Item oppid. Hetruriæ in monte [illegible] *Quirico Anno.* in Senenſi territorio, à Senis [illegible] mill. paſſ. in via quæ Romam ducit, occurrens, inter Montem Alcinoum 3. & Picentiam 2. *Ferrar.*

UMIDIUS Quadratus, inter eos, quos Hadrianus Cæſar graviter inſequutus eſt, memoratur Spartiano in *Vita* ejus, *c.* 15. Nomen familiæ ab *humore* & *humida*, pro quibus Veteres *umorem* & *umidum* ſcripſere. *Umidios* certe, ſed & *Ummidios*, lapides quoque exhibent. Salmaſ. *ad loc.*

UNA, Mauritaniæ Tingitanæ fluv. *Ptolem.* in Oceanum Atlanticum fluens, inter Uſadium promontor. ad Boream & Auſtum majorem apud Surigam Urbem. *Sus*, recte *Marmolio.*

UNCÆ Manus, apud Papinium, *l.* 2. *Theb. v.* 737.

——— *ab*[illegible] *infringens tantibus* uncas
Exuperat juga dira manus, [illegible] *ſcopuloque potitus:*

Manus ſunt in *uncos* compoſitæ, quibus comprehendens [illegible] opus [illegible], ut ſcilicet [illegible] attolleret, uti locum exponit Veteris Scholiaſtes. Alluditur ad morem per abrupta aſcendi, [illegible] indigitatum, *l.* [illegible] 11. ubi de Petra Arabiæ ab Alexandro ad deditionem coacta: *Ut in prærupta per*[illegible] *alii* [illegible] *eminentia ſaxa* [illegible] *ſtipes* [illegible] *alii aptatis funium laqueis evaſere, quidam cunei* [illegible] *faxa defigentes* [illegible] &c. Quò genere [illegible] exe[illegible]um Eurybatum furem, juſſum [illegible] ſpecimen edere, circumpoſitis ſpongiis & ſtimulis, vel *uncis* ferreis, in parietes ædificii, & tandem curam [illegible] ipſemet, [illegible] admirantibus, tectô ſuperatô [illegible] è carcere, [illegible]. Eſt autem *uncus* ferrum incurvum acuminatumque, an [illegible] à Græco ὄγκος *tumor*, quod, ubi incurvatur, videtur [illegible]? Cujuſmodi *uncos* in ſco Parthenopæi [illegible], *l.* 9. *Theb.* v. 710.

——— *cui lumina* [illegible]
Aſpera [illegible] *ſe condidit uncus:*

adeò ut ſine maxima pernicie evelli non poſſet. Quemadmodùm, de Alexandro M. legimus, in Oxydracarum urbe ſagittâ, cui hami [illegible] vulneratum, apud eundem Curtium, *l.* 9. *c.* 5. de *uncis quadruplicibus.* Vide notas Juſti Lipſio. *Polycret. l.* 4. *c.* 6. qui de *uncinis januarum* apud Veteres [illegible] Græci, item de *Uncino* ſeu digitulo *ferreo* [illegible] ſerieudas fores, apud eoſdem uſitato, ſuprà, ubi de *Ferrulis*, item voce *Laſcmiatus*, aliisque paſſim. Sed & *Unci*, Veteribus in uſu, ad Reos excarnificandos vel pertrahendos ad pœnæ locum, h. e. ad ſcalas Gemonias, etiam ad eoſdem in ſublimi appendendos & demum, ad infames, multiſque flagitiis ac ſceleribus addictos, qui ex hac vita diſceſſiſſent, in ſentinas, ſordium receptacula, Tiberim rapiendos. Sueton. *Tib. c.* 54. *Uncus & laqueos carnifex oſtentabat.* Vide quoque Arnob. *adv. Gent. l.* 2. Hinc Prudentius [illegible] *in Vincentio Mart. v.* 173.

Hæc fatur & ſtridentiùs
Laceratur uncis denuo.

Unci tamen, uti in *Martyrologiis* paſſim, non Veter. *uncos*, ſed *ungulas*, de quibus infrà, intelligendos monet Deſid. Heraldus, *ad Arnob.* Ad Veter. verò morem pertinet, quod de B. Sebaſtiano legimus, fuiſſe corpus ejus poſt obitum ipſius, in cloacam Maximam *uncò* pertractum: quicquid enim in maxime flagitioſos ſtatui [illegible] ſolebat, idem Chriſtiani ab [illegible] patiebantur. [illegible] autem *Uncus* talis ſic exprimi poteſt, quod fuerit baculus oblongus, ſive haſta oblonga, ab altero latere ferramentum habens incurvum, ac inde retortum, eum in uſum inventum, quem diximus. Vide Gallonium, *de Martyrum cruciat.* [illegible] meminit de *Uncis*, Cicero, *Philipp.* 1. *c.* 2. *Uncus impactus eſt fugitivo illi.* Amm. Marcellin. *l.* 7. *Inſtabantur Equulei Uncique parabat carnifex.* Seneca, *de Ira*, *l.* 3. *c.* 3. *Cadavera quoque trahit Uncus.* Sidonius Apollin. *l.* 1. *Epiſt.* 7. *in fin. Uncum & Gemonias & laqueum per horas turbulenti carnificis perhorreſcens* &c. Hodieque, in Hungaria imprimis, nihil inter Hungaros Turcaſque frequentius *Unci* ſupplicio, quò Proditores inprimis affici ſolent [illegible] eſt erectus, cum ingenti, in medio, *Unco* ferro, cui miſeri impacti pendent aliquando ſatis diu, donec penitus exanimentur. Unde memorabile, quod de Demetrio Duce Wiſnovecio Polono, uno ex Majoribus Michaelis Wiſnovecii nuperi Regis, circa A. C. 1500. Walachorum inſidiis ad Turcica vincula deducto, & Selimi juſſu, qui fortitudinem ejus & fidem iniquis aſpexerat oculis, ex *Unco* iſtiuſmodi ferreo, quò lentiùs periret, ſuſpenſo, ſcribit Staniſlaus Sternbergius, *Chronol. Palmulis Corybutti.* Cùm is [illegible] in truci hoc ſupplicio aliquandiu toleraſſet, gratiam ſibi fieri petiit, ut militari more data pharetrâ ſuâ cum manipulo ſagittarum liceret perire. Quam cum impetraſſet, incertum ſagittâque [illegible] præcipuos Turcas exanimavit, una ſagittâ ad extremum repoſitâ. Quò ad Selimum periculô, cùm is celeriter advolans mirareturtantum vigoris adhuc Demetrio ſupereſſe; iſte ſepoſitam ſagittam pharetræ mox applicans, eam in Tyrannum direxit. Verum, cùm viribus jam vacillantibus fruſtra eſſet, irâ percitus Selimus, illico Sagittarios [illegible] ipſum conficere juſſit. Vide Auctorem Anonymum. *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c.* 8. *ubi de Polonia Regno*, §. 2. & plura, voce *Tractio.* Sed & in [illegible] inprimis, *uncos* in [illegible] mos. Ezech. *c.* 19. *v.* 4. *Et duxerunt eum uncis* (vel *unsim*) *in terram Ægypti*: ubi de [illegible] more eſt, quem leoni in fovea capto aſſimilat Propheta. E fovea enim in caveam *unci* leoni tracti, per varias regiones circumferri olim hodieque conſuevere. Balænas Crocodiloſque [illegible] *uncis impactis* in poteſtatem redigi notum. Quo reſpiciens Deus Job. *c.* 41. *v.* 21. de Leviathane, *Pones*, ait, *uncum ſer eum in naribus ejus, aut maxillas ejus hamô perforabis.* Et Ezech. *c.* 29. *v.* 4. ubi ſub [illegible] crocodili figura Pharao deſcribitur, *Indam*, inquit, *hamos* [illegible], quomodo hodieque [illegible] bubalos, annulo naribus inſerto, quovis ducunt. Sed & uncinos ferarum naribus aut malis affigebant, quo invitæ traherentur. Ad quem morem iterum [illegible] alludit, [illegible] 2 Reg. *c.* 19. *v.* 28. *Ponam uncinum meum in naribus tuis.* Et principi Gog, Ezech. *c.* 38. *v.* 4. *Indam uncinos maxillis tuis.* Atque hujuſmodi *unci* magis [illegible] videntur, apud eundem Prophetam *l.* ubi de lentibus. [illegible] in rem apud Bochart. *Hiero.* *Parte prior. l.* [illegible] *c.* 4. ubi vocem Hebr. [illegible] [illegible]. De *uncorum* in vulpibus lupiſque capiendis uſu, vide [illegible] infrà voce [illegible].

UNCARE, [illegible] [illegible] forum [illegible], apud Auctorem poematis *de Philomela*, propria aſinorum. Vide infra [illegible].

UNCHÆ, [illegible] Euphratæ Urbs, apud Curt. *l.* 4. in fin. Oruha [illegible], aliis codd. [illegible] Arrian. *l.* 3.

UNCIA, [illegible] Siculi, minutus nummus, Romanis [illegible] cima pars Libræ. Plurima enim, in re Monetali, vocabula Siculorum adoptavêre Romani, non ut eandem quidem omnibus partibus rem [illegible], ſed tamen, propter quam [illegible]. Itali ſicut [illegible], nummum argenteum, dixerunt [illegible] Romanis Libra erat [illegible] cujuſvis rei pondus [illegible], ſ[illegible] prim[illegible] re. Οὐγγία Siculis minutos ex ære nummos, ut dictum, [illegible] pars minima Libræ. Siculis de [illegible] non ſe [illegible] batur, in [illegible] em partes argenti, Romanis Denarius appellabatur a dec[illegible] libris [illegible], dividebaturque in quatuor partes argenti &c. Unde [illegible] monet Gronovius, licet hujuſmodi [illegible] narum vocabulorum nonnulla Græcæ originis ſint, vim tamen eorum ac poteſtatem totam eſſe Latinam, de Pecun. Vet. l. 4. c. 1[illegible] Eſt autem Uncia ſignum Græcis, gamma appoſitum vel ſuperpoſitum habens omicron. Vide Agricolam, l. 5. de Ponder. & Menſ. in [illegible]. Unde in Euſebii Pamphili Ἐκλογῇ περὶ σταθμῶν MS. ab Iſaaco Voſſio [illegible] communicata, notavit Gronovius, Δραχμαὶ γο δ. [illegible], οὐγγίας τέσσαρες, Unciæ quatuor. Νομισμα γο α. i. e. Uncia una. Στατὴρ γο [illegible] i. e. οὐγγίας τὸ ἥμισυ, Unciæ dimidium. Stater ſcilicet argenteus tetradrachmus. Vide eum, de Pecun. l. 3. c. 1[illegible]. Fuit autem argenti Uncia, ut P. Gaſſendus æſtimat, valore 4. [illegible]rum Turonicorum, ſeu 50. Belgicorum, qui eſſi ſunt Uncia [illegible] ſive Thalerum. Gronovio exacte ſunt 5[illegible]. Hollandici, 65. Gallici, quod tamen diſcrimen tam leve eſt, ut non attendi debeat, niſi a Menſariis, ait. In Unciario fœnore, Uncia non fuit capitis ſeu ſortis, ſed centeſimæ. ſicque in ſingulos menſes fœnus hoc promittebat ejuſdem centeſimæ partem Unciam, ut totô annô exiſteret una pars centeſima integra. Fuit verò centeſimæ, denarius menſtruus in denarios centum: uncia denarii ſedecim aſſium, as [illegible] triens: tantum igitur in menſem pariebat unciarium fœnus: qui annui ſunt duodecim aſſes, duodecim trientes, hoc eſt denarius unus ſedecim aſſium, atque ita denarius unus ad centum annuos acceſſit Unciis uſuris, a parte duodecima centeſimæ, quæ & ipſa menſtrua fuit, appellatis. Vide iterum Gronovium, l. 3. c. 13. & ſuprà Centeſima. Conſtituit Unciarium hoc fœnus, Lex XII. Tabb. Neque Unciario fœnore amplius exerceto. Hinc Tacitus, Sanè vetus [illegible] loquitur, l. 6. Annal. c. 16. urbi fœnebre malum & ſeditionum diſcordiarumque creberrima cauſa, eo que cohibebatur antiquis quoque & minùs corruptis moribus. Nam primò duodecim Tabulis ſanctum, ne quis Unciario fœnore amplius exerceret, cùm antea ex libidine locupletium agitaretur: dein rogatione Tribunitiâ ad ſemuncias redacta. Poſtremò vetita verſura multiſque Plebiſcitis obviàm itum fraudibus, quæ, toties repreſſæ, miras per artes rurſum oriebantur. Repetiit Legem hanc XII Tabb. Lex Duillia Mænia an. Urb. Cond. 396. lata, donec an. Urb. Cond. 406. C. Plautio Ypſæô, T. Manlio Imperiosô Torquatô Conſulib. Lex Semunciarii fœnoris, quam Tacitus quoque innuit, à Tribunis Pleb. lata eſt, vide Roſin. Antiqq. Rom. l. 8. c. 20.

UNCINATI Calcei, memorati in veter. M. Catonis fragmento, l. 7. Orig. Qui Magiſtratum Curulem cepiſſet, calceos mulleos, alii uncinatos (uti emendat Scaliger, cùm prius legeretur alluci natos) cæteri Romani perones &c. Quibuſdam fuêre calcei uncinis ac clavis confixi. Alii pro lunatis accipiunt, per Lunulam Patriciam uncinum intelligentes, in fronte prima calcei infixum: Ita Cl. Salmaſius, Notis ad dedic. Statuæ Regillæ & M. Zuerius Boxhornius. Balduino dicti ſunt calcei, unci ad inſtar in altum reflexi & in acumen intortum deſinentes: cujuſmodi calceum, aut certè ei non multum diſſimilem, aliquoties ſe ſ[illegible] Comitiis, in gazophylacio Johannis Schelhameri vidiſſe, ſcribit Andr. Friſius, qui figuram illius Balduini de Calceo tractatui inſeruit. Atque hi veterum Romanorum calcei fuêre, qualibus & Junonis Soſpitæ ſimulachrum ſemper ornatum fuiſſe, teſtatur Cicero de Nat. Deor. l. 1. c. 29. ubi, Noſtram, ait, Soſpitam nunquam, ne ſomnis quidem vides, niſi cum pelle caprina, cum haſta, cum ſcutulo, cum calceolis repandis. Ubi, repandum [illegible] idem, quod recurvum, & ſurſum verſùs reflexum. Similiter, aliæ quoque pleræque veteres cùm ſtatuæ, tum imagines, uncinatis iſtiuſmodi ſeu repandis calceis, inſignes ſunt. Quibus etiam, ex poſteriorum temporum literis, fides amplior accedit. Ita enim Gerſon, ubi de corruptis Eccleſiaſticorum ævi ſui moribus conqueritur, A. C. 1400. Quid eſt, inquit, quod quarundam Eccleſiarum Canonici calceis roſtratis veſtibus accurtatis, abjectô Clericali habitu, militarem aſſumunt. Unde militibus ſaltem roſtratos illos calceos familiares fuiſſe, apparet. Cornutos ac [illegible]matos hos calceos vocat Decretum Provinc. Concilii Senonenſis, celebrati A. C. 1528. ſub Franciſco I. Canon. 24. quô eorum uſu Clericis denuo interdictum. Hinc Uncipes, Tertulliano de Pallio, c. 5. paulò poſt initium, Calceamenti [illegible] dicimus, proprium Togæ tormentum, immundiſſimam pedum tutelam, verùm & falſam. Quam enim non expediat in algore & ardore rigere nudipedem quàm in calceo uncipedem? In quo loco Uncipedem vocat, cujus calcei uncinati. Vide Ben. Balduinum, de Calceo antiquo paſſim, imprimis, c. 8. Adde Nigronium, de Caliga, & Albertum Rubenium de Calceo Senatorio [illegible] per quæ [illegible] voce, Pigacia. [illegible] Paulainia, ubi de calcei Repandis, voce Roſtra, alibique paſſim. Sed & uncinati panni mentio eſt, in Charta quadam veteri apud Car. du Freſne in G[illegible], qu[illegible] eorum figu[illegible], ſic dictum ait.

UNCTI, vide ſuprà Loti. Cæterùm in Sacris, qui ſingulari divinæ provi[illegible] ben[illegible] ad eximiam dignitatem provecti erat, Unct[illegible], vide Pſalm. 1[illegible]5. v. [illegible] ut [illegible] & Iſaac [illegible] & Sacerdos [illegible]mus, eſt Sacerdos unctus. Præcipuè verò hoc nomine intelligebatur [illegible] riatis vindex. Ita Saul in Regem un[illegible] eſt [illegible] po[illegible] ab ho[illegible] ter. A[illegible] Rex Syriæ [illegible] 1. Reg. 19. v. 5. & Deus C[illegible] ſuum [illegible] c. 45. v. 1. quia illius, operâ ad libertatem populi ſui uti decreverat. Similiter

Zorobabel & Joſua, qui de Babylonia popul[illegible] [illegible] Zacharia appellantur, c. 4. v. 14. Joh. [illegible] Chriſt. Sec. XII. [illegible] de Sancto [illegible].

UNCTIO Extrema, [illegible] facro Eccleſiæ Rom[illegible] vide [illegible] ſupra, [illegible] voce [illegible].

UNCTOR, Græco A[illegible], [illegible] nomen, qui [illegible] Dominum ungebat. Con[illegible] o enim erat Ve[illegible] bus, an[illegible] caperent in balneo [illegible] dùm ungend[illegible]. Cicer. l. 7. ad Fam. Ep. 24. [illegible] ſe neque tam belliquo ſibi unum habere, [illegible] bonum un[illegible] ſit à me, ut ſtulti videatur, [illegible] Poſt[illegible] te [illegible] id. Unguentarius a [illegible], quem ab [illegible] hic valetudini [illegible] inſerviret. G[illegible] de verb. ſign. num. 4. In antiquo lapide, Romæ, [illegible] manug[illegible]um tenentem, ne longe [illegible] docet Victorius, Variar. Lect. l. 37. c. 1[illegible] De [illegible] ru h[illegible].

UNCTUARIUM, Cælio in Plinio, l. 2. Ep. 17. [illegible] luci A[illegible], aliis Elæothεſium, quarta fuit apud [illegible] moaſ[illegible] pars, in qua luctatores vel alias exercitationes [illegible] balneas adituri, qui in Coryceo ſeu Apodyterio [illegible] veſtes poſuerant, ungebantur redungebanturque: [illegible] qui ad luctam vel pancratium ſeſe accingebant, [illegible] toribus. Curſoribuſque autem non opus. [illegible] rium ingreſſi ungebantur, atque ita uncti ad [illegible] tem quintam, tranſeuntes, pulvere conſpergebantur [illegible] ceps in exercitationes diverſas diverſi prodibant [illegible] tationibus defuncti, ad Unctuarium revertebant [illegible] aſtinis & reunctoribus ſtrigilibus ferreis detergebantur, qua de re vide ſuprà, in voce Strigiles. Sed & deterſi iterum [illegible] aliqui valetudinis aut deliciarum gratiâ ungebantur. & [illegible] nunquam inuncti balnea ingrediebantur, poſtque egreſſi [illegible] ungebantur, modò ſimplici oleô, modò variis odoribus [illegible], modo diapaſmate, ad coërcendos ſudores, ut ſcribit [illegible], l. 12. c. 1[illegible]. Adeo ut varia eſſent ungendi tempora. Interdum poſt balnea, quod Homeri temporibus jam obſervatum fuiſſe legimus, Odyſſ. γ. v. 466.

Αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ
Poſtquam lavit & pingui oleô unxit.

Vide quoque Odyſſ. δ. & ε. Interdum quoque ante, ſicuti refert Galenus, de ſalut. conſerv. l. 6. Unde de Archimede apud [illegible] legimus, Eum abaco incumbentem, & figuras qua[illegible] famulis vi abſtractum ungi conſuevisse, atque ipſum in [illegible] unctô figuras Mathematicas non rarò deſignâſſe. A qu[illegible] in [illegible] mnaſiorum parte forte manſère [illegible] rendi gratiâ ſervandis veſtibus inſervientia, Olearii nun[illegible]pabantur. quoſque etiam in Aſiæ balneis [illegible] hibitos fuiſſe, perhibet Epiphanius, Hær. 30. Ungebantur verò, Ariſtotel[illegible] temp[illegible], A[illegible] ſimplici oleô & aquâ mixtô, Problem. 5. [illegible] pene[illegible] trans oleum exſiccata membra magis humectat. Hippocrates verò, de Diæta, l. 2. iſtiuſmodi actiones minimè permittit, ut corpora plus juſtô incaleſcant; au[illegible] eſt Plinius, l. 15. c. 4. Græcos vitiorum omnium genitores [illegible] primos in [illegible] xiſſe, de quo Anacharſis quoque dicebat, in [illegible] cum, quoniam côperuncti Athletæ inſanirent. [illegible] apud nonnullas gentes Barbaras, quibus fortè deerat oleum, in uſu fuiſſe, idem teſtatur Plinius, l. 31. c. 41. extr. & poſt ipſum Galenus, de alim. fac. Etiam aliud miſturæ genus poſtea inventum eſt, ex oleo, pulvere & cera commixtum, quod Ceroma Plinius vocatur, quô eô Juventutem Romanam, corpora exe[illegible] do[illegible] res animorum dicit amiſiſſe. Martialis, l. 4. Epigr. 19. v. 5.

Seu lentum ceroma teris.

Vide quoque l. 5. Epigr. 6[illegible] [illegible] 7. Epigr. 31. [illegible]. Quanquam dubium non eſt, quin apud [illegible] Hieronymum, Alios, Ceromaticos [illegible] ubi ungebantur, vocatus fit, quem Unctuarium [illegible] app[illegible] c. diximus. Scribit idem Plinius oleum in Gymnaſiis, con[illegible] odoribus, ſed [illegible]imis, conſueviſſe, quæ omnia [illegible] ante exercitationes adhibitis, intelligenda ſunt. [illegible] in balneaque infinita prope variorum odoribus conditorum unguentorum genera tradantur [illegible] quæ ſoli laſciviæ atque libidini inſerviebant, ut Plutarch[illegible] indicat. Et hunc morem oleis odoratis utendi apud exteros quoque vigu[illegible], notat Athenæus, Dipnoſoph. 5. ubi ſcribit, Antiochum Epiphanem apud Daphnem conſueviſſe certamini[illegible] bere certantibus olea odorata, crocinum, amaracinum, [illegible] num, & alia, quibus ungerentur corpora. Quô fine autem h[illegible] mnaſtarum unctio fieret, diverſa ab Autoribus me[illegible] prod[illegible] ſunt. Hippocrates, de Diæta, l. 3. terrarum pulver[illegible] admiſceri ſolitum, ſcribit, ut ſub frigore & ſiccitate ole[illegible] um & humiditatem temperaret. Alexander, Problem. 1. [illegible]. Athletas ante exercitationem inungi ait conſueviſſe, ut membra emollita laberet, ſine ruptura periculo, ſuſtinerent. Lu[illegible]nus, ut corpo[illegible] tio[illegible] re[illegible]rentur, luctatores pulvere ſeſe co[illegible] fuiſſe, opinatur. Plut. de primo frig. ad refrigeran[illegible] pora & cohibendum ſudorem [illegible] mu adhibitum judicat. [illegible] lis verò Lucianum ſecutus, [illegible] potiſſimum pul[illegible] ſe judicat, ne o[illegible] manus laberentur, ſed fa[illegible] ſe comprehendere valerent, ne[illegible] ſudore [illegible] uerent [illegible] pora aperta ingr[illegible]. Cui ſententiæ fave[illegible] q[illegible] cat [illegible] l. 7. Epigr. 6[illegible]. v. 5. flav[illegible] ſi qu[illegible] perun[illegible] & ſine pulv[illegible] ma[illegible] hab[illegible] ſunt, quem dm[illegible] legimus apud [illegible], l. 35. c. 11. & Dioreo, [illegible].

[illegible] qui proin A[illegible] nomen promeritus eſt, qua de re vide Hu[illegible] *l.* 1 *E*[illegible] [illegible] verò poſt [illegible] *[illegible]* adhibebantur, fecerunt ne humores in balneis acquiſita evaneſcerent, neve [illegible] balnei calore membris nativa caliditas exſpiraret. Quanquam etiam a[illegible] delicatiores, voluptatis & [illegible] gratiâ odoriferis unguentis aut ſiccis diapasmatis, ad [illegible] mendum [illegible] odorem, ut [illegible] P[illegible], *l.* 13. *c.* 3. poſt balneas ungebantur. de quibus Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 88. *ad Fuſcominum*, *v.* 5.

[illegible] quid olet gravi mixtum diapaſmate [illegible]?

Cæterum, quomodo [illegible] cerni [illegible] reperitur. Probabile tamen eſt nonnullos, [illegible] triviſſent, manibus propriis hoc egiſſe, aut alterum ab altero [illegible] unctum, quod [illegible] *in Gymnaſiis* [illegible] aſervis Gymnaſii atque *Reunctoribus* vocatis [illegible] qui & ipſi priùs [illegible], tandem univerſum corpus mo[illegible] modò ſecus prementes, perungebant, &, prout temporis conſtitutio poſtulabat, aliàs tepidum [illegible] frigidum linimentum applicabant. Quæ omnia plerumque fiebant in *Unctuario*. Quotidie & [illegible] fricabant, ut meminit Cyprianus, *l.* 4. *Ep.* 7. M[illegible], *l.* 14. id [illegible] agebant, ut ſordes corporis melius [illegible] atque exſiccarent. Vide Hier. Mercurialem, *de Gymnaſiis*, *l.* 1. *c.* 8. [illegible] *Unctionem* hanc gymnaſticam [illegible] facit, [illegible] ante c[illegible]ationem, quæ cerumate fiebat, alteram, quæ [illegible] magis pretioſo, variiſque odoribus condito, *de Gymnaſtic.* §. [illegible] Qui [illegible] ungebant, *Unctores* ſervi erant. Plautus, *Trinummo*, *Actu* [illegible] 1 v. 22.

——— *Ducitur familia tota*
Veſtiſpica. Unctor, auri cuſtos.

Antiq. Inſcr. *Aur*[illegible] *Eros. Unctor*. Iidem *Aliptæ* vocati, qui dominum lavantem ungebant. Seneca, *Ep.* 56. *Cùm in Aliptem inertem & hâc plebejâ unctione contentum incidi, audio* [illegible] *ſa manu humeris*. C[illegible]modi m[illegible]ros Commodus Imperator è medio ſuſtuliſſe legitur, apud Victorem *Edit. A.* [illegible] Inſtrumenta erant ſtrigilis, lintea, guttus: item ampulla, ac lenticula. Ridet verò Aliptæ munus egregie Epicletus apud Arrianum, *l.* 3. *c.* 26. Interim & peculiaris mulier unguentis præfuit, qui premeret ac aſſervaret. Servius, *ad l.* 1. *Æn. v.* 697.

——— *Ubi mollis Amaracus illum*
F[illegible] & dulci aſpirans complectitur umbrâ:

narrat, *Amaracum puerum regium Unguentarium fuiſſe, qui caſu lapſus dum ferret unguenta, majorem ex confuſione odorem creaverit*. Quæ cuncta Iſidorus, in *Origines* ſuas tranſtulit, *l.* 4. *c. pe*[illegible] *l.* 17. *c.* 9. Horatius hujuſmodi puerum alloquitur, *l.* 3. *Od.* 14. *v.* 1[illegible]

I pete unguentum puer & coronas,
Et cadum Marſi memorem duelli &c.

Laur. Pignorius, *Comm. de Servis*. Sed de his plura infrà, ubi de *Ungendi ritu*: de *Unctuario* verò aliquid etiam ſupra diximus, ubi de balnearum cellis ſeu *Oecis*.

UNCTUS in Bellum, quis [illegible] apud Hebræos. Vide ſuprà, ubi de *Belli indicendi ritu*, it. voce *Mazuza*.

UNCUS, & UNCINUS, quid propriè, vide ſuprà, ubi de *Uncis manibus*, quarum meminit Papinius. Apud Martialem, *l.* 1. *Epigr.* 54. *v.* 4.

S[illegible] interpoſitis [illegible] contaminat unco
[illegible] Lingonico Tyrianthina Bardocucullo:

vox notat acutum apicem bardocucullorum, qui in [illegible] retro inflexus erat, uti cuculli erant vetuſtiſſimorum Monachorum, hodieque ſunt Carthuſianorum & Capucinorum, cappæ item, quas Galli vocant Bencarneuſes. Forte & penulæ [illegible] lacernarum, quas pluvio tempore Romani ſuperinducebant, [illegible] cuculli tales. Imò *cucullus* propriè tegmen capitis in acutum deſinens, ex Græca origine, qua [illegible] ſignificat [illegible] vel *apicem*, inde enim *uncus* & *cucullus*. Uti verò in hiſce [illegible] *uncus* retro inflexus erat [illegible] in ante in Perſicis ac Phrygicis [illegible] vel etiam rectus, cujuſmodi [illegible] *faſtigatos* vocat Iſidorus de A[illegible] loquens &c. Vide Salmaſ. *ad* [illegible] *p.* 556. & ſuprà p[illegible], ubi de variis Capitis humani tegminibus. In Eccleſia Romana *uncus Paſtoralis* appellatur Thomæ Archidiacono Spalatenſi *in Hiſtor. Salonit. c.* 16. virga ſeu baculus Epiſcopalis recurvus, de quo vide aliquid ſuprà, voce *Cambuta*.

UNDA Julia, vide *Julia*.

UNDALUS, oppid. Galliæ Narbonenſis ad Rhodanum fluv. ubi Sulgas fluv. confluit. *Ponte de la Sor*[illegible] *Pa*[illegible]*dino*. Vel *St Remy pagos*, teſte *Johan Paldo*. Vel *Port de Tra*[illegible], teſte [illegible] non procul ab Avenione.

UNDECIM Dierum ſpatio, ab omni orna[illegible] [illegible] pore, Lycurgi lege abſtinentia, vide ubi de *Lu*[illegible]

UNDECIMVIRI, nomen Magiſtratus, apud A[illegible] olim cujus officium tangit C. Nepos, *Pho*[illegible] *c.* 4. *damnatus* [illegible] *est Undecimviris, quibus ad ſupplicium* ——— *publicè damnati tradi ſolent*. Triumviris [illegible] Rom[illegible]rum capitalibus non abſimiles: quorum erat officium, delinquentes [illegible] homines comprehendere in carcerem conj[illegible] damnatos ad ſupplicium ducere. [illegible] ſup[illegible] plura apud Budæum, *poſter. Annotat. ad ff.* F[illegible]ionem [illegible]. *Decemviri*, ait Pollux, *ſinguli à ſingulis tribubus* [illegible] *ſolebant*, [illegible] additus ὁ Γραμματεὺς, i. e. *Scriba*. [illegible] Undecim efficiebant. [illegible] hinc [illegible] Polluci aliàs Ἕνδεκα quoque, an & Νομοφύλακες,

[illegible] ſunt. Ita quidem vult Ma[illegible] *ad loc. Nepotis*. de *Nomophylacibus* verò Athenienſium diximus ſuprà. De *Undecimviris* porrò, [illegible] ab *amneſtiæ* lege, cujus Thraſybulus auctor, hæc aliquid ſuſpiciâ voce *Amneſtia* [illegible] apud [illegible]phontem [illegible] ubi de XXX. Tyrannis, *Undecimviris* & [illegible] qui in Piræeo imperarant, antequam Th[illegible] patriam in libertatem vindicaret.

UNDERSEVA, Latinè *Interlacus*, oppid. Helvetiæ, ad dextram Arolam, in Argovia [illegible] Nuithonus [illegible] & [illegible] berbo[illegible] p[illegible] in Habſpurgiorum & Auſtriacorum [illegible] traditum. Occupatum tandem, bello Sempacenſi, A. C. 1387. à Bernatibus, illis etiamnum ſubeſt, regitur quo à Senatu, ex urbe Berna illuc miſſo, vide Stumpf *de Argovia*, [illegible] *c.* 12. Joſ. Simlerum, *deſcript. Helvet.* &c.

UNDULATA Veſtis, memoratur Plinio, *l.* 8. *c.* 48. *Undulata veſtis primò è lana* [illegible] *fuit, inde Sororiculata defluxit. Togas raſas Phrygianas que D. Auguſti noviſſimis temporibus cœpiſſe, ſcribit Fenestella. Crebræ papaveratæ antiquiorem habent originem, jam ſub Lucilio Poeta in T*[illegible] *notatæ*. [illegible] paulo antè, *Lanam*, inquit, *cum colo & fuſo Tanaquilis, in Templo Sangi duraſſe, prodente ſe, auctor eſt M. Varro. factamque ab ea Togam Regiam* Undulatam *in æde Fortunæ, quâ Servius Tullius fuerat uſus*. Nonius quoque, *Undulatum* [illegible] [illegible]. Item Varro *de Vita Pop. Rom. Et à quibuſdam dicitur* [illegible] *Virginis Fortunæ ab eo*, [illegible] *duabus Undulatis Togis eſt opertum, perinde ut olim a fuit Reges undulatas & prætextas Togas ſoliti ſint habere*. [illegible] Nonius [illegible] *Undulatam* opponere *Prætextæ*. Sed majorum Gentium Critici [illegible] nepturæ Nonium accumulare ipſique exiſtimant, *Undulatas* [illegible] [illegible], quarum textura *undas* imitaretur, quæ Plauto, *Epidico*, [illegible] *Sc.* 2. *v.* 4[illegible]. *Cumatiles* [illegible] quod in lana texendo ſic fieri poſſet, [illegible]. Certè veſtes *Undulata*, quales hodie [illegible], quâ ratione fiant, etiam rudes intelligere. Cùm præterea Togæ eſſent albæ, quis *undarum* ſpeciem colorum ac [illegible] varietate expreſſam arbitretur? Et ſi è iſti Togâ [illegible] [illegible] Rex Servius, ideoque pictâ fuiſſe undulatam dici poſſit, tamen communes hujuſmodi veſtes fuiſſe, verba Plinii indicant, [illegible] veſtem *undulatam* primam fuiſſe è [illegible] i. e. quâ & alii, præter Reges, [illegible] homines uterentur, quibus [illegible] nunquam fuit, niſi in triumpho. Vide O[illegible] Ferrarium, *de Re Veſtiar. Par.* 1. *l.* 3. *c.* 11. qui proinde aliam hanc vocem habet, cum Togam [illegible] *Undulatam* albam fuiſſe conſtet, ne[illegible] quæ nunc veſtes aquâ reſperſæ ac prælo ſubjectæ undarum ſpeciem capiunt. Veteribus notum fuiſſe, certum [illegible] & Ovidius *Undulatas* veſtes deſcribit, [illegible] ait, *l.* [illegible] *Artis*, *v.* 1[illegible]7.

Hic undas imitatur, habet quoque nomen ab undis,
Crediderim Nymphas hâc ego veſte tegi.

Sed de hujuſmodi veſte diximus aliquid, in voce *Fornm*. Vide iterum Ferrarium, *Part.* 1. *l.* 3. *c.* 20. *ubi varia muliebrium Veſtimentorum nomina, Plauto Epidicô, Act.* 2. *Sc.* 2. *memorata, exponit*. Ab eadem origine *undatizare* vel *undejare*, eſt infantem moribundum, non adhibitis omnibus Baptiſmi ceremoniis, luſtrali aquâ perfundere, Gall. *Ondojer*. Vide Petrum Epiſcopum, Clarom. *ad Mauritium Epiſcop. Pariſ.* in *Epiſtolis* Stephani Epiſcopi Tornacenſ.

UNELLI, populi ſunt inter Celtas ex maritimis civitatibus Oceanum attingentibus. Vulgò *La pays du Perche*.

UNGARI, Scythica gens, ſedes ſibi legit ac nomine ſub inſignoribus A. C. 886. cum eodem tempore Chroatæ & Servii, loca [illegible] quæ hodie Croatia & Servia dicuntur, occupaſſent. Mox evocati inde à Leone Philoſopho Imperatore, Simeonem Bulgarum magnâ clade affecerunt, A. C. 889. Germaniam vaſtârunt immaniter, Ludovicò III. Imperatore infeliciſſimè reſiſtente, circa A. C 900. [illegible] ab iis Germaniam liberavit ſucceſſor Conradus, A. C. 911. cum iiſdem, quorum novem Duces capti, ac venalem pacem percuſſit Henricus Auceps, A. C. 913. qui prælium cum filiis initurus, vovere, ſe nundinas ſcortorum è Germania ſublaturum. Maximô prælio ab Ottone M. victi, A. C. 955. ſub Rege Geiſâ, ope Pilgrini, ad fidem converſi ſunt, A. C. 966. Adalbertus quoque Epiſcopus Pragenſis, pluri mos eorum, unà cum Rege Stephano, ad Chriſtianiſmum perduxit, A. C. 1000. quem, Bavariam ſibi vindicantem, debellavit Conradus II. Imperator A. C. 103[illegible] Subacti poſtea ſunt ab Henrico III. qui Ungariam, Abanô, qui pulſô Petrô Ungariæ regnum arripuerat, ter victô, mox Andreâ, qui reſtitutum Petrum occiderat, ſuperatô, feudum Imperii fecit, parte regni Auſtriâ, Alberto Bavaro donatâ, A. C. 1043. Ab Iſaco quoque Comneno ad pacem compulſi, A. C. 1057. regioque ab Emanuele Imperatore Orientis vaſtata eſt, A. C. 11[illegible] Stephanus dein III. poſt Geiſam, egregiè ſe adverſus Ladiſlaum Belæ fil. defendit. Succeſſit frater Bela, qui fures latroneſque è regno ejecit, A. C. 11[illegible] [illegible] 11, 3. De regno certantes Fratres duo convenerunt, ut [illegible] Rex eſſet, qui fortiùs ſe in Palæſtina geſſiſſet, A. C. 1200. Andreas ergo, *Hieroſolymitanus* dictus, thronum conſcendit, A. C. 1201. Cujus ſucceſſor Bela, ob Tartaros, regnô profugus, A. C. 1235. in reditu Fridericum Auſtrium vicit & trucidavit, A. C. 1246. Eum filius Stephanus, hunc Ladiſlaus, qui fœdus cum Rodolpho I. Imper. iniit, excepit. poſt quem Andreas præfuit, A. C. 1290. qui Auſtriâ vaſtatâ, oppida ad Hungariam ſpectantia recuperavit, A. C. 1291. Hôc defunctô, à quibuſdam Venceſlaus Bohemiæ Rex electus eſt, [illegible] Carolum Martellum oppoſuerunt, qui quidem coronam, ſed non regnum obtinuit. huic tamen ſucceſſit filius Carolus Robertus, A. C. 1310. qui regnum [illegible] Dalmatiâ, Croatiâ, Serviâ, Ruſſiâ, Bulgariâ, Boſniâ [illegible] adjectis. Eum in regno filius Ludovicus [illegible] A. C. 1343. Poloniæ quoque Rex [illegible] A. C. 1370. Hic Tranſil-

pinam ſubegit Valachiam, Venetos vicit, Dalmatiam recepit, ſed Apuliam amiſit. Poſt cum præſuit fil. Maria, cujus imperium pertæſi Ungari, Carolum Apuliæ Regem acceſſiverunt, quem Mariæ mater [illegible] baros [illegible] occidit. A. C. 1387. Sigiſmundus [illegible] Mariæ maritus coronatus eſt, à Turcis victus, a ſuis in [illegible] conjectus: qui cum Ladiſlaum Neapol. ei oppoſuiſſent, ipſe cuſtodia [illegible] ipſius regnum recuperavit, A. C. 1398. ingenti [illegible] Danubium clade à Turcis fuſus. A. C. 14[illegible] [illegible] infante poſt [illegible] ſlaum a Turcis ad Varnam victum [illegible] Johannes Huniades, malleus Turcarum, regnum [illegible] A. C. 1445. Rege poſtea repente mortuo [illegible] Johannes [illegible] ejus regnum adeptus eſt [illegible] A. C. 1450 extincto. Vladiſlaus Bohemus Ungaris quoque imperavit. Huic ſucceſſit [illegible] vix [illegible] decennis, A. C. 1516. quo in prælio contra Turcas interempto, A. C. 1526. Johannem Tranſylvaniæ Vaivodam alii, alii Ferdinandum Caroli V. Imperatoris fratrem in regnum vocârunt, quorum ille ab hoc ad Tocajum victus & pulſus Solimanoum vindicem habuit. A. C 1529. tandem tamen illo mortuo, Ferdinandus cum vidua ejus & fratre Georgio tranſegit, regnô, cujus caput Buda magnaque pars jam ſub Turcis, obtentô. A. C. 1537. Georgium dein regni adminiſtratorem per ſicarios occidit, A. C. 1551. ob cujus mortem ortô diſſidiô Solimannus Hungaros fudit, Temeſvarem occupavit, Zalnacô captô, Agriam fruſtra obſedit, tandem ad tempus Ungariâ ceſſit, A. C. 1552. Ferdinandi ſucceſſor Maximilianus II. Duce Lazarô Suendiô, contra Johannem Tranſylvaniæ Vaivodam & mox Solimanoum ejus defenſorem rem geſſit, Sigethum amiſit, pacem cum Selimo ſibi utilem fecit, A. C 1566. Succeſſit Rodolfus II Imperator cui Mahometes III. Agriam eripuit, A. C. 1596. quô bellô vix finitô Auſtriaci Præfecti, vi in Proteſtantes verſâ, Stephanum Botskai in ſe concitârunt, qui victis hoſtibus, ſuperioris Hungariæ Dynaſta vocari voluit, aureâ Vladiſlai coronâ à Turcis donatus, A. C. 1605. pacemque religionis obtinuit, A. C. 1606. Sub Ferdinando poſtmodùm II. Betleemus Gabor Tranſylvaniæ Princeps, coronam Hungariæ in ſe tranſtulit, mox diademate Ferdinando redditô, A. C. 1619. Sub Leopoldo I. Imperatore Neuheuſelia, caſtrum fortiſſimum, à Turcis occupata eſt, A. C. 1663. &c. Haud pridem Evangelicis Hungaris omni Religionis exercitiô demptô, Paſtores & Rectores Scholarum in vincula conjecti, hinc inde per arces Hungariæ ad fœdiſſima miniſteria diſperſi, pars ad triremes damnati, ubiquè peſſimè habiti, tandem interceſſione Belgarum libertatem quidem impetrârunt, ſic tamen ut ad Eccleſias ſuas, & in patriam redeundi ſpem exiguam habeant, &c. Vide quoque in voce *Hungaria*.

UNGARIA, urbs Hungariæ ſuperioris, Caput Comitatus Unghenſis, ad radices Carpathi montis, & prope Ungum fluv. in limite Ruſſiæ nigræ, 30. mill. paſſ. à Caſſovia in Ortum, 25. à Tibiſco in Boream, *Unghwar* incolis.

UNGENDI Ritus, olim frequens admodùm. Namque Infantem utero egreſſum ſtatim lavabant, partim ſale, partim aquâ, eâque vel tepidâ, vel fervente, vel frigidâ, qui Germani etiam legitimum fœtum explorârunt, Lacunes vinô. Additum apud Græcos oleum in χύτλῳ, de quo Nonnus, *l.* 25.

> *Τικτομένῳ δὲ οἱ ἔσαν [illegible], ἔγχεα δ' αὐτῷ*
> *Μαζὸς ἔην καὶ χύτλα, φόνου καὶ στάγματα θώρηξ.*
> *Natæ verò illi erat contentio Nutrix, gladii verò ipſi*
> *Mamma erat & vaſa olearia, cædes & faſcia thorax.*

Eô vero *ungebant* vel totum corpus, vel oculos ſolùm nareſve, ad infantis robur & calorem non ſatis firmum augendum & conſervandum. Schol. *in Ariſtoph. Plut.* [illegible] Unctioque hæc lotionem tam conſtanter ſequebatur, ut poſterior ritus pro priore ſæpe ſumeretur, & per τὸ χυτλῶσαι induigitaretur lotio, ut videre eſt apud Callimachum, *Hymnô in Jovem.* Sed & Græci recentioris ævi infantes à lamiis læſos oleô, quod ἅγιον ἔλαιον, vel corruptè ἔλαιος appellant, inungere conſuevêre, eos hâc ratione ſanari putantes. Ex lampadum nempe, ante divos accenſarum, oleo bombycem ſeu goſſipium intinctum in cavum ea amom ingerunt, ut oleum conſervetur, nec aliarum rerum contactu diſpereat. Eô, domum reverſi, puerorum infirmorumque partes præcipuas illinunt, & Sancto, cujus ex lampade oleum eſt, commendant. Modum intinctionis & dies quibus ea fiat, docet Auctor *Typici*, *c.* 22. dies, quibus ſolùm ſit dari, exponit L. Allatius, *de quorundam Græcor. opinat. p.* 119. plura vero hanc in rem, vide apud Joh. Caſparum Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Ἔλαιον. De ritu eodem in Baptiſmate inungendi attingemus infra aliquid. In Gymnaſticis dein exercitationibus frequens *unctio*, ut vidimus ſuprà, in voce *Unctuarium*, atque hinc in convivia ritus tranſlatus, ubi ſimiliter *ungebantur* Veteres, tanquam cum Baccho luctaturi. Ita enim Ariſtophanes in *Veſp.*

> ——— Γυμναστικῶς
> *Ὑγρὸν χυτλάσαι σεαυτόν.*

Unguentis [illegible] delibuti criniſque perunctl ac coronati ſedebant epulatores, ac præſertim nardô, roſâ, [illegible] ungebant, ut [illegible] Veterum Scriptorum teſtimonia [illegible] A-thenæus, *Dipnoſ. phiſt. l.* 15. *c.* 14. & *ſeqq.* [illegible] Clementem [illegible] *Pædagog. l.* 2. *c.* 8. Plutarchum, *Sympoſiac. l.* [illegible] Unde Ovi[illegible]

> ——— [illegible] *molli*[illegible] *certa coma*

Catullus item de [illegible] ſua, [illegible] *Epigr.* [illegible]

> [illegible] *dabo, quod meæ puellæ*
> [illegible] *Veneres Cupidineſque*

Adhibebatur & minium, Plin. *l.* 33. *c.* 7. [illegible] *guenta* [illegible] *trium* [illegible] ptum [illegible] an [illegible] fere ſemper [illegible] *Ad cœnam* [illegible] *guentum & coronæ* [illegible] C[illegible]

> [illegible] *Dux* [illegible] *marcidus* [illegible]
> [illegible] *crinemque* [illegible] &c.

Idque apud [illegible] Romanos [illegible] lum primis Reipubl. [illegible] & jam [illegible] ex Pomponio JCto, [illegible] *de auro & arg.* [illegible] *Unguentis legatis, non tantum* [illegible] *quibus ungimur, voluptatis causâ, ſed &* [illegible] *hæc quidem* [illegible] *quo elegantiores* [illegible] *& mundiores* [illegible] Ubi pro [illegible] *Crinina*: pro [illegible] *Rhodina* pro [illegible] denique [illegible] *ſum*, C[illegible] Erudi[illegible] reponunt. E[illegible] ſtinguit [illegible] *Unguenta*, quæ ad ne[illegible] adhibebantur, uti pa[illegible] ſupra de exercitationi[illegible] mus. ab his, quæ voluptati ſolùm inſerviebant, [illegible] mundô contineri voluit Legiſlator, *l. argum* [illegible] *& arg. leg.* cùm ea quæ valetudini inſerviebant, eô non [illegible] Ulpianus, *leg.* 25. *ff. eod.* In [illegible] autem in convi[illegible] laudatum eſt, unguentum [illegible] præ[illegible] tinis [illegible] *um*, de quo vide Dioſcoridem, *l.* [illegible] *l.* 14. *Epigr.* [illegible]

> *Hac licet in gemma, quæ ſervat nomina* [illegible]
> *Luxurioſe bibas, ſi* [illegible] *ſitis.*

Quæ omnia fiebant partim ad impediendos [illegible] ferri ſolitos, partim ad poros aperiendos, qui [illegible] rarent. Vide Franc Roſſæum, *Archæol. Attic.* [illegible] Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. l.* 5. *c.* 3. [illegible] voce *Myrrha*. Nec verò capita ſolùm con[illegible] ſed vino etiam unguenta infuſa ſunt, ut d[illegible] ubi de potione *Murrhata*, ſeu *Murina*. Etiam coronis convi[illegible] debantur, quibus aut irrorabantur ex [illegible] aut etiam mergebantur, ut gratiæ florum, quæ paſcit aſpectum, ac[illegible] voluptas. In-ferebantur autem cum coronis unguenta ante mi[illegible] ſecundæ menſæ, Athen. *l.* 15. qua de re multa commentatus eſt C[illegible] Paſchalius, *Coronar. l.* 2. *c.* 4. Porrò, in T[illegible] æque ac [illegible] nco, pedes quoque *inungere*, apud plurimos [illegible] unde & CHRISTO idem contigiſſe à pia quadam fœmina, [illegible] Marci *c.* 14. *v.* 8. ubi nardini unguenti mentio fit, [illegible] gni tum fuiſſe pretii eò eſt probabi[illegible] nica fuit urbs Laodicea, quæ unguentum hujuſmo[illegible] conficeret, nec multò ante Galeni tempora in ul[illegible] bus eâdem bonitate fiebat. Modum verò & h[illegible] Nero, quem, cum foras prodiret, [illegible] M Ottone mo[illegible] *tinxiſſe*, Plinius, *l.* 13. [illegible] memorat. Vide quoque Curtium, *l.* 8. *c.* 9. ubi de Indorum Rege, & eruditas [illegible] Raderi *Notas*. Interim & Græcos olim [illegible] atque eorum imitatione poſteà Romanos, antequam [illegible] rentur, pedes inungere frequentiſſimè fuiſſe ſolitos, ex Athenæo conſtat, qui [illegible] hunc mollitiei poſtulat. Quamobrem & Lucretius Sic[illegible] *ungenti* jungit, *l.* 4. *v.* 1118.

> *Unguenta & pulcra in pedibus Sicyonia* [illegible]

Qua de re vide Balduinum *de Calceo*, *c.* [illegible] *ſub fin.* & ſuprà ubi de *Myrobathrariis*. Etiam hoſpitum pedes lavari ungique conſuevìſſe, diximus *alibi*. De reliquis membris aliquid infrà di[illegible] Neque verò corpus ſolùm, membraque [illegible] in[illegible]gebant veteres, ſed & præter [illegible]ronas, de quibus [illegible] Ve[illegible] unguenta affundebant [illegible] ſup[illegible] v[illegible] [illegible] Perſarum Reges diadema ſeu faſ[illegible]m [illegible] Regalem [illegible] unguen[illegible] myrrha. & odore illô, quem *La*[illegible] v[illegible] p[illegible] ſunt, ut Athenæus refert, *l.* 12. [illegible] priſcos [illegible] Reges, quandoque ignem, qu[illegible] arborem, q[illegible] redolen[illegible] ſuper caput unguenta [illegible] majeſtat[illegible] ndæ, teſte Diodor. Sic. *Antiq.* [illegible] *munditiis* [illegible] & legionum aqu[illegible] à Sponſa, adipe *ungi* ac oblinire [illegible] unde Uxor quaſi *Un*[illegible] quibuſdam [illegible] cta, aliiſque [illegible] de quibus aliquid ſuprà, uti de *Oenanthe* [illegible] non veſtes ſolùm, [illegible] menſas & thalamos. Imò integras domos, perfundere [illegible] otioſi conſueviſſe, vidimus. Atque hactenus ab *Ungendi* hoc rito veteres Chriſtiani abſtinuer[illegible] ut re minime neceſſario, & ad libidines incitante, ut docet Clemens Alex. *Pædag. l.* 2. *c.* 8. Chryſoſtomus, *Conc.* 1. *de Lazaro*. Athanaſius, *de Virgin.* Alii. Funeribus ſolùm unguentorum uſu reſervatô. Tertullian *de Idol. Pigmenta nob*[illegible] *ad* [illegible] *ſepulturæ uſui ſunt.* Et *Apolog. Sciunt Sabæi pluris & cariùs ſuas merces Chriſtianis ſepeliendis profligari, quàm Diis fumigandis.* P[illegible] atque ad po[illegible] ctutam cadaverumque *unctionem*, quæ [illegible] olim adhibita, duplex fuit, una vu[illegible], altera Ma[illegible] ſolùm Principibus, qu[illegible] adhibita, [illegible] & cadaveri eorum, qu[illegible] æternitas conciliaretur. Defuncti nempe corpus apud Græcos [illegible] que, per inte[illegible] [illegible] ablue[illegible] dein unguentis *ungebatur*. [illegible] *l.* 6. *Æn.* [illegible]

> [illegible] *ahena undantia flammis*
> [illegible] *corpuſque lavant frigentis & ungunt.*

Unde [illegible] caput vultumque [illegible]

> [illegible]

Quo

Quô ritu qui defungebantur apud Romanos, *Pollinctores* dicebantur; apud Græcos verò, id a certis mulieribus, ad id deſtinatis, peragebatur: In utraque gente, ſic lotum *unctumque* corpus candidâ veſte induebatur, amiculisque ferialibus obſtringebatur, ut Appulejus ait. *l. 10. Metam.* Quò facit, quòd apud Marcum, *loco cit.* Dominus noſter, de fœmina illa, *Quod habuit,* inquit, *ipſa fecit: anteverterit ungere corpus meum ad ſepulturam.* Quod alterum *ungendi* condiendique genus attinet, dictum de illo ſuprà. Imò & in ſuppliciis unguenta. Quò enim occiſorum corpora diutiùs integra manerent, ſemperque vultus agnoſcerentur, capita ſalem inungi conſuevêre, id quod καταμυρῶν dixit Plut. ubi, poſtquam Cleomenis αὐτοκτονίας commemoravit, Ptolemæum juſſiſſe τὸ σῶμα χρίσμασι καταμυρίσαντας, *cruci affigi unguentatum ejus corpus,* docet. ταριχεύειν Herodotus aliique, quo de more vide Caſaubon. *ad Cæſarem Suetonii, c. 74.* Servorum verò funeribus *unctura* legibus negata. Cicero, *de Legibus, l. 2. Hæc præterea ſunt in legibus de unctura. Servilis unctura tollitur, omniſque circumpotatio. Quæ & rectè tolluntur, neque tollerentur, niſi fuiſſent, ne ſumtuoſa aſperſione longæ coronæ nec acerræ prætereantur.* E quibus verbis colligit Paſchalius, funera, ab iis omnibus, qui proſequebantur, quique rogum circumſtabant, unguentis olim fuiſſe ſolita aſpergi. ubi ſuprà, *l. 4. c. 7.* Plura apud Jac. Ouzelium *Animadverſion. ad Minucium Fel.* ubi de Ægyptiorum, à quo is mos videtur ortus, Hebræorum, Romanorum, Chriſtianorum *unctura, p. 61. & ſeqq.* eruditè &c. Sed & in ſacris, non exiguus *Unctionis* uſus fuit, Conſecratio namque Pontificis Max. apud Hebræos, uti veſtitu, & ſacrificiò, ita & *Unctione* conſtabat: quæ per ſeptem dies continuos adminiſtrabatur, quandiu oleum ſacrum ſupererat. Illud enim ſemel à Moſe confectum, Exodi *c. 30.* nongentos ferè annos duraſſe dicitur: quò poſteà amiſſô, Pontificis inauguratio ſolò veſtitu peracta eſt. Sed & Sacerdotes vulgares hunc ritum aliquouſque cum Pontificibus communem habuêre, Exod. *c. 29.* & Levit. *c. 8.* Diſcrimen ſere in his duobus ſitum erat: I. Quod omnes & ſinguli Pontifices, in novi honoris exordio, ungebantur: Sacerdotes verò reliqui, in prima conſecratione filiorum Aaronis, inuncti & conſecrati cenſebantur. II. Quòd Pontifices *oleô in capite perfundebantur.* Exodi *c. 29. v. 7.* coll. cum Levit. *c. 8. v. 12. & c. 21. v. 10. unguentumque illud optimum deſcendebat ſuper barbam eorum, uſque ad oram veſtium,* Pſalmô 133. *v. 2.* Sacerdotes autem oleô, admixtô victimarum ſanguine, in ſacra veſte leviter tantùm adſpergebantur, Exodi *c. 29. v. cit.* Vide quoque Levitic. *loc. cit.* Quæ quid deſignârint, eruditè explicat Franc. Burmannus, *Synopſ. Theol. Part. 1. l. 4. c. 8. §. 25. & ſeqq.* Præter Pontifices, etiam Reges Iſraelitarum oleô fuiſſe inauguratos legimus, quod quidam cum oleo ſacro idem fuiſſe contendunt, aliis diverſum id facientibus, auctoritate loci Exodi *c. 30. v. 32. 33. Carnem hominis ne eô ungito, aut ſecundum confecturam ejus ne facitote ſimile ei: res ſancta eſt,* &c. Cùm verò omnes & ſinguli Pontifices, in initiatione, ſacrô oleô linerentur, unde *Sacerdotes uncti* appellantur, Levit. *c. 4. v. 5. & c. 6. v. 22.* Reges tantùm ii ungebantur, qui rebus turbidis & ſucceſſione ob tumultum ac ſeditiones incertâ, in Davidis ſolium evehebantur, ut in Salomone & Joa factum, 1. Reg. *c. 1. v. 39. & 2. Reg. c. 11. v. 12.* Ubi & hoc obſervandum, quòd Saul & Jehu dicantur inuncti פך *Bepac.* i. e. *lenticulâ olei,* 1. Sam. *c. 10. v. 1.* David verò & Salomo בקרן *Bekeren,* h. e. *cornu olei:* quorum illô brevem Regni durationem, iſtô perpetuitatem indigitatam fuiſſe, ajunt Doctores, vide Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l. 1. c. 4.* & ſuprà voce *Oleum,* infrà *Unguentum.* Etiam Antiquis in more poſitum fuit, ut teſtandæ reverentiæ & cultui religioſo, vel qui proximè ad religioſum accederet, oleum vel *unguentum* offunderent. Sic Jacob lapidi, quô erat uſus pro cervicali, oleum ſuperfudit, Geneſ. *c. 28. v. 18.* idemque ſtatuam eô loci erectam, ubi Deus cum ipſo erat locutus, ſimili veneratione proſequutus eſt. Similiter lapides *unguine delibutos,* ut loquitur Appulejus, pagani in biviis, triviis, quadriviis, coluerunt, quod multi Scriptores confirmant: Clem. Alexandrinus λιπαροὺς λίθους iſtos vocat, *l. 7. Strom.* Fuêre autem lapides illi vel *Viales,* de quorum *unctura,* vide præter hunc Auctorem Appulejum, *Floridor. l. 1.* ubi & alia ſimilis ſuperſtitionis recenſet. Vel *Terminales,* de quibus Sicul. Flaccus eleganter. Imò & acervos ex lapide congeſto, qui pro terminis eligebantur, *inungi* conſueviſſe, diſcas ex Theophraſto περὶ δεισιδαιμονίας. & plura de his omnibus, ex Jac. Ouzelio, *Animadverſ. ad Minucium Fel. p. 11. & ſeqq.* ut & iis, quæ hic paſſim. Ad quem ritum alludens Plato, Homerum è Republ. ſua unguentis delibutum emittit: non contumeliæ causâ, ſed quaſi hôc factô teſtatus, majorem ſe illum agnoſcere, quam ut locum civis in ſua Republ. obtineret. Animalia quoque, quæ Diis conſecrabant Veteres & libera ſinebant abire, unguentis eandem ob cauſam linebant, ut multis exemplis probat *ad Sueton. l. 1. c. 80.* Caſaubonus. Et fortè, Mulieres illæ ſanctiſſimæ in Euangelio, quum in Domino, quem eſſe Deum adhuc ignorabant, aliquid tamen ſupra hominem admirarentur, devotionem ſuam hôc factô teſtatæ ſunt. Vide eund. Caſaubon. *Exercitat. 14. ad Annales Baronii §. 12.* & de lapides, Terminales inprimis, ligna, aliaque inungendi ſuperſtitione, apud Gentiles frequenti, plura apud Car. Paſchalium, *in Coronar. l. 4. c. 4.* Ut verbum addam de unctionibus Chriſtianorum, inter ritus Baptiſmales, *unctionem* quoque proceſſu temporis adhibitum jam olim, docet pluribus Joh. Caſparus Suicerus, *Theſaurô Eccl.* voce *Chriſma.* Bulgari verò ſemel in Baptiſmo unctum, denuo chriſmate inungebant, qui ritus ἀναχρισμὸς, quaſi *reunctio* ſeu *repetita unctio,* dictus eſt. Photius, *Epiſt. 2. p. 50.* de Bulgaris, ὁ ἀναμυρισμὸς τῶν ἤδη βεβαπτισμένων καὶ μεμυρισμένων, ἀλλὰ καινὸν ἀνέστησαν οἱ κατάγνωστοι, *Jam baptizatorum & oleô inunctorum reunctio ne Canonibus quidem indiget, ad ſui condemnationem.* Hæreticorum tandem nonnulli, poſtquam converſi erant, licet non baptizarentur, *ungebantur* tamen, uti de Novatianis docet *can. 7.* Concilii Laod. ut & Photinianis ac Quartodecimanis ſ de iiſdem, atque inſuper de Arianis, Macedonianis, Sabbathianis, Apollinariſtis, aliis, *can. 7.* Concilii Conſtantinopolitani, ubi *ſacrô unguentô frontem & oculos & nares & os & aures, illinî* conſueviſſe, innuitur. Vide eundem Suicerum, voce Ἀλείφω: uti de ritu inungendi *Infirmos, Morientes, Mortuos,* ſuprà voce *Inunctio,* item ubi de *Oleo* de ſ natura, iidem ſuprà ubi de *Nardi pretioſæ,* & de alia exteriora ſubituris, voce *Unctuarium* adde quæ dicimus, voce *Chriſma,* ut & quæ hic mox ſub ungimus.

UNGEPAUR Eraſmus, Numburgo Miſniæ urbe oriundus, fil. Matthæi Ianii, Juris Profeſſor Altorfii A. C. 1614. & biennô pôſt in Conſiliariorum Noricorum ordinem adſcitus: eam ad Academiam Jenenſem vocatus, Jus ibi magnâ nominis ſui famâ docere cœpit, A. C. 1635. defunctus A. C. 1659. ætat. 78. Edidit *Exercitia Juſtinianea,* ſeu *Diſputationes XVI. ad libb. Inſtitutionum.* Vide Paul. Frehęrum, *Theatrô Viror. eruditione clar. rum.*

UNGHENSIS Comitatus, vulgò *Comté d'Unghwar,* provinc. Hungariæ ſuperioris, ad radices Carpathi & Ruſſiæ nigræ, inter Abanvyvarienſem Comitatum ad Occaſum, & Zemblinienſem & Peregienſem ad Meridiem. Sub Auſtriacis. Caput ejus Ungaria.

UNGUENTUM, pro vario uſu multiplex eſt. Auctor eſt Athenæus, priſcos Græcos adeo eorum fuiſſe ſtudioſos, ut et plurium habuerint, ecquod *Unguentum* cuique membro eſſet accommodatum, *Dipnoſophiſt. l. 15.* Ὅτι διὰ σπουδῆς ἦν τοῖς παλαιοτέροις ἡ τῶν μύρων χρῆσις. δῆλον ἐκ τοῦ καὶ ἐπιτηδείως πρὸς ἕκαστον τῶν μελῶν ἡμῶν ἴσον ἐκτιθέναι. Et hoſpitem eſſe in Scriptoribus Græcis ac Latinis oportet eum, qui ignoret, luxum pretioſiſſimorum *Unguentorum* priſcis nepotibus in frequenti uſu fuiſſe, maximè autem, cùm in tricliniaribus lectis accumberent. Caſaub. *ubi ſuprà.* Metopium, de quo multa Hieron. Mercurialis *Variar. Lection. l. 2. c. 19.* quodque unguentum Ægyptium fuit, ſicut & Mendeſium, crura & pedes inungebantur Phœnicinô, malæ & mammæ: Serpyllinô, genua & collum: Siſymbrinô, utrumque brachium. Amaracinô, ſupercilia & coma: Amomô, capilli, ut patet ex Seneca aliiſque. Ovid. *Ep. 21. Heroid. v. 166.*

Spiſſaque de nitidis tergit amoma comis.

Statius, *l. 1. Sylv. 2. v. 111.*

Nec pingui crinem deducere amomo.

Unde, non liquidum, id, ut Bernardinus autumat, ſed valde ſpiſſum fuiſſe patet, quod etiam Perſius ſatis clarè indigitat, cùm ait, *Sat. 3. v. 104.*

Compoſitus lecto craſſiſque lutatus amomis.

Fuit autem maximo in pretio, non Ægyptium illud, de quo Daniel Galetanus *ad Senecam,* qui inſcitè amomum cum metopio confundit: ſed Aſſyrium, de quo Virg. *Eclog. 4. v. 25.*

——— *Aſſyrium vulgò naſcetur amomum.*

Vide Delrium, *Notis ad Juſtin. l. 9. c. 4. §. 1.* Totum hominem unguentô perfudit Antiochus Epiphanes, quem cùm unguentis delibutum beatum quidam prædicaſſet, lautos, *Ego,* inquit, *hujus ſatietatem tibi inducam, ac vas plus quam duas choas capiens craſſi unguenti in caput illius effundi juſſit: lubricôque factô locô ipſe cecidit ridens, & eorum complures, qui una lavabantur,* uti habet Interpres Polybii, *Hiſtor. l. 26.* Non minor luxuria Othonis, qui, Neronem excipiens, fiſtulas aureas argenteaſque diverſis propoſuit locis, quæ aquæ inſtar *unguentum* funderent, apud Plut. *in Galba* &c. Sed ab his lætitiæ ſignis atque irritamentis lugentes abſtinuêre, 2. Sam. *c. 12. v. 20.* ſpecialiter in jejunio, ut colligitur ex 2. Sam. *c. 14. v. 2.* coll. cum *v. 16.* qua de re vide Joh. Caſp. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Ἀλείφω. Flamini quoque Diali, ſub dio ſaltem, fas inungi non fuiſſe, teſtatur Plut. *in Quæſt. Rom.* &c. Cœterùm de origine & progreſſu *Unguentariæ Rei,* ſic Plin. *l. 13. c. 1. princip. Quis primus invenerit, non traditur. Iliacis temporibus non erant* —— *Perſarum eſſe debet gentis unguentum. Illi madent eô, & accerſitâ commendatione, ingluvie natum virus extinguunt. Primum quod equidem inveniam, caſtris Darii Regis expugnatis, in reliquo ejus apparatu Alexander cepit ſcrinium unguentorum. Poſteà voluptas ejus à noſtris quoque inter laudatiſſima atque etiam honeſtiſſima vita bona admiſſa eſt,* & quæ ſeqq. ubi ordine enarrat, quô tempore, apud quas gentes, quodque unguentum in uſum venerit, cæterique recentiùs inventô. Sed *unguenti* Homerum jam meminiſſe, diſcimus ex *Il. ξ. v. 171.* ubi de Junone,

——— ἀλείψατο δὲ λίπ' ἐλαίῳ
Ἀμβροσίῳ, ἑδανῷ, τό ῥά οἱ τεθυωμένον ἦεν.
Τοῦ καὶ κινυμένοιο Διὸς κατὰ χαλκοβατὲς δῶ
Ἔμπης ἐς γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἵκετ' ἀϋτμή.

Vetuſque Comœdia paſſim μύρον nominat, & μυρίζεσθαι & μυραλοιφεῖν, ut & Lyrici Poetæ, Alcæus, Sappho, Anacreon, Alii. Sic Sophocles inducit in quadam Fabula Venerem μύρῳ ἀλειφομένην; Minervam autem ἐλαίῳ χριομένην. Legeque ſuâ ſanxit Solon, ne viro liceret μυροπωλεῖν. Notant etiam Grammatici, μύρου quidem nomine primum fuiſſe uſum Archilochum hôc verſu,

Οὐκ ἂν μύροισι γρηῦς ἐοῦσ' ἠλείφετο.

rem tamen ipſam longè antiquiorem, & Homericô jam, ut vidimus, ævô, uſitatam: neque ex oleo tantùm, ſed & ex aroma-

tis condita, quæ Veteribus *ſmirnata* dicebantur, unde veſtes apud eundem Homerum *τεθυωμένα*, h. e. *unguento perfuſa, ibid. v.* 172. &c. Quoniam de Perſis idem Plinius ait, ſic habet. Sobrietatem in hac gente, ac victus frugalitatem commendant Veterum haud pauci. Faciebant quin etiam ſudoribus ita aſſuefacti ſunt, ut homo Perſa teneretur cibum non ſumeret, priuſquam ab exercitio ſudâſſet. Cum autem poſt ſudorem lavarent reliquæ gentes, Græci & Romani, & hi quidem frequentiùs, Perſæ in ſudata veſte durabant. E qua illuvie atque *imbalnitie* ut loquitur Lucilius, ſordes & immunditia & totius corporis fœtor, quod virus *unguentarum* uſu, quibus toti madebant, expellere conſueverunt. Ad Romanos quando exotica unguenta pervenerint, idem indigitat, *l. eod. c.* 3. *Quando id primùm ad Romanos penetraverit, haud facile dixerim. Certum eſt, Antiocho Rege Aſiaque devictis, urbis annô quingenteſimô ſexageſimô quintô, P. Licinium Craſſum, L. Julium Cæſarem Cenſores edixiſſe, ne quis venderet unguenta exotica.* Itaque non ſtatim poſt Alexandri M. ætatem, quod Solinus vult, ſed demum poſt domitam Aſiam, unguentorum illecebra cum cæteris Aſiæ deliciis, in Romanum ſolum fluxit, uti pluribus docet ad illum Salmaſius, *p.* 947. Compoſitionem *Unguentorum* quod ſpectat, de illa ſic iterum Plinius, *c.* 1. *Ratio faciendi duplex, ſuccus & corpus. Ille olei generibus fere conſtat, hoc odorum. Hæc ſtymmata vocant, illa hedyſmata. Tertius inter hæc eſt color, multis neglectus. Hujus cauſa adduntur cinnabaris & anchuſa* &c. ad quem locum vide Dalechampium, & præ illo Salmaſ. [illegible] ubi hanc in rem, & in ſpecie, *de unguento ex amomo, cinnamomo, coſto, croco, palma; de Unguento Mendeſio, Muſcotino, Nardino,* aliis: de *Unguentorum ſpeciebus*, quorum alia [illegible], alia *ἐλάσματα*, aliiſque huc pertinentibus, egregia habes complura. De quibus tamen omnibus graviter idem Plinius, ubi ſuprà *c.* 3. *princip. Hæc eſt materia luxus e cunctis maximè ſupervacui. Margaritæ enim gemmæque ad heredem tamen tranſeunt: veſtes prorogant tempus: unguenta illicò exſpirant, ac ſuis moriuntur horis. Summa commendatio eorum, ut tranſeunte fœminâ odor invitet etiam aliud agentes. Exceduntque quadringentos denarios libræ. Tanti emitur voluptas aliena. Etenim odorem qui gerit, ipſe non ſentit.* Alia longe ratio fuit *Unguenti illius ſacri*, quod ipſe Deus Moſi conficiendum præſcripſit, quoque, præter res ſacras univerſas, Pontificem Max. quemque in vetere Eccleſia inungi oportebat: ut hôc ſignô adumbraretur Divinitatis in Jeſu Chriſto, Pontifice noſtro unico, inhabitatio & Spiritus S. dona largiſſimè in ejus carnem effuſa, Pſalmo 45. *v.* 8. & Johannis *c.* 3. *v.* 34. De eo ſic legimus Exodi *c.* 30. *v.* 23. & *ſeqq. Accipe tibi aromatum præſtantiſſimum, myrrhæ ingenuæ quingenta* (pondo) *& cinnamomi odorati dimidium ejus, ducenta quinquaginta: & calami odorati ducenta quinquaginta: Et caſiæ quingenta, prout eſt pondus ſacrum & olei olivæ hinum: Et parabis ex illo oleum unctionis ſacræ, unguentum unguentariâ opere unguentarii: oleum unctionis ſacræ eſto. Eôque unges Tentorium conventus, & Arcam ipſam Teſtimonii, Menſamque illam cum omnibus inſtrumentis ipſius & Lychnuchum ac inſtrumenta ejus & Altare ipſum ſuffitus. Altare quoque holocauſti & omnia inſtrumenta ejus, labrumque ac ſcapum ejus: ut ſanctifices illa; ſintque res ſancta ſanctarum: quidquid tetigerit illa, ſanctum eſto. Aharonem quoque & filios ejus unges,* &c. Et paulo pòſt, *v.* 32. & *ſeqq. Carnem hominis ne eo ungito, aut ſecundum confecturam ejus ne facitote ſimile ei: res ſancta eſt, res ſancta eſto vobis. Quiſquis confecerit ſimile ei, aut quiſquis impoſuerit ex eo rei exteræ, propterea exſcindetur è Populis ſuis.* Unde colligi poteſt, ne ipſos quidem Reges eôdem oleô inungi conſueviſſe, quod quidam aſſerunt. Duràſſe *Unguentum* hoc ſacrum annos ferè nongentos, eôque tandem amiſſô, Pontificis inaugurationem ſolô veſtitu ſacrô fuiſſe peractam, jam diximus. Vide hic ſupra in voce *Unctuarium*, item ubi de *Unguentariis*: de vaſis verò, in quibus optimè conſervantur unguenta, voce *Alabaſtrum*: uti de vino ab *Unguentis* nomen adepto, *Murinæ*.

UNGUIS, an ex Græco *ὄνυξ*, an quaſi *unctus*: pellucidus enim eſt, quem animæ teneat gradum, diſputat Auguſtinus ex Varrone, *de Civ. Dei, l.* 7. *c.* 23. *Tres*, inquiens, *affirmat eſſe Animæ gradus, in omni univerſaque natura. Unum, qui omnes partes corporis, quæ vivunt, tranſit, & non habet ſenſum, ſed tantùm ad vivendum valetudinem: Hanc vim in noſtro corpore permanare dicit in oſſa, Ungues, capillos: ſicut in Mundo arbores ſine ſenſu aluntur, & creſcunt, & modô quôdam ſuô vivunt* &c. Uſus eorum multiplex, non enim ornant modò, verùm etiam muniunt digitos, uti Ariſtoteles ait, *de Uſu part. l.* 1. Et quidem antiquiſſima hæc arma mortalibus, fœmineo inprimis ſexui. Legimuſque Dionyſii filias, poſt innumeras contumelias, *unguium* tandem compunctione occiſas, a Locrenſibus, apud Athenæum, *l.* 12. *c.* 19. Hinc præſcindendi nulla ejus ævi hominibus cura, hodieque apud certam Indiæ gentem nobilitatis non aliud certius indicium. Poſtmodùm verò, politiori vitæ illos præſecare cœperunt, quod *ὀνυχίζειν* Græcis appellatum. Erat autem id officium apud Romanos Tonſorum, ut de Bruti Porcia refert Val. Max. *l.* 3. *c.* 2. *ex.* 15. & *l.* 4. *c.* 6. *ex.* 5. de Vulteio item, Horatius, *l.* 1. *Ep.* 7. Unde Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 36. cujus lemma eſt, *Ferramenta Tonſoria*:

> *Tondendis hæc arma tibi ſunt apta capillis.*
> *Unguibus hæc longis utilis, illa genis.*

Tonſtricumque, uti diximus ſuprà. Cujuſmodi munere apud Cleopatram functa Charmione eſt, una ex illuſtribus, illius ancillis, cujus meminit Galenus, *de Theriac. ad Piſonem, l.* 1. *c.* 8. [illegible] *extremos ungues dextræ præſidebat.* Vide quoque Tzetzen, *Chil.* 6. *Hiſtor.* 44. & ſuprà voce *Charmion*, it. *Symphonia*. Non reſecabant autem nundinis. Plin. *l.* 28. *c.* 2. *Ungues reſecari nundinis Romanis tacente atque a digito indice, multorum pecuniæ religioſum eſt.* Vide apud eundem plura de ſuperſtitione circa hæc veter. Romanorum alibi. Reſegmina verò Flamen Dialis utpote inter immunda cenſita, ſubter arborem felicem, ut & capilli ſegmina, terrâ operiebat, A. Gellius, *l.* 10. *c.* 15. Alii ad *φίλτρα* adſervabant, unà cum pilis recta. Unde in *Erotopægnio* Lælii apud Apulejum, *in Apolog.* ubi pleraque Veterum philtra enumerantur, etiam illa recenſentur,

> *Trochus, pili, ungues, tænia.*

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 942. At Sinenſes hodierni etiam idolis ſuis illa offerre non dubitant &c. Sed & ſcindebantur mediô ævô *ungues*, quæ eorum ſciſſura, inter pœnæ levioris ſpecies, occurrit apud Auctorem *Fleta*, *l.* 1. *c.* 26 §. 4. ubi de pœnis in Anglia uſitatis. Porrò rodunt eos invidi. Ita enim Martialis, *l.* 4. *Epigr.* 27. *v.* 5.

> *Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.*

Meditabundi item, unde quæ ſcripta *admorſum unguem* ſapiunt, præclara habentur. Inaurant inſuper Turcicæ Virgines, ſponſæ inprimis, de quo more jam apud Veteres (etiam in ferarum exuviis, quas priſci Heroës cum *unguibus* geſtabant) uſitato, vide ſuprà, ubi de artificio *Draurandi*. Ut ad uſus eorum redeam, *Unguibus* ac digitorum ſummitate citharæ nervos temperari, diximus ſuprà voce *Plectrum*. Præterea marmorarii juncturas *unguibus* probant, unde ab *ungue* phraſes ortæ, quæ pertinent ad ſummam *ἀκρίβειαν*. Ut *Ne latum quidem unguem diſcedere, Tenere ad unguem*. Et in Horatio, *l.* 1. *Sat.* 5. *v.* 32.

> ——— *ad unguem*
> *Factus homo* ———

Et, *in Arte, v.* 294.

> ——— *carmen non caſtigavit ad unguem.*

Et in Virgilio, *l.* 2. *Georg. v.* 272.

> ——— *omnis in unguem*
> *Arboribus poſitis ſecto via limite quadret* &c.

Vide Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte prior l.* 2 *c.* 44. Sed & in Sacris *unguium* aliquis olim uſus fuit. Avibus enim, quod operoſius ſacrum fuiſſe tradunt Judæi, Sacerdos pollicis *ungue* diſcindebat caput, tum ſanguinem ad Altaris angulum exprimebat, dein ingluviem auferebat, tandemque diſciſſis ſub alarum receſſu carnibus concremabat, Lev. *c.* 1. *v.* 14. 17. de quo uſu vide Bochart. *Hieroz. parte poſter. l.* 1. *c.* 5. Contrà abuſi graviter iis ſunt Veteres qui in ſacris Inferorum evocatoriis terram illis ſcalpebant, vide ſuprà *Scalpere*, & qui ex illis divinare ſatagebant inter *Κατοπτρομαντείας* ſpecies hanc quoque referentes: memoratam Kimchio *ad Ezech. c.* 21. *v.* 21. ubi de *Βελομαντείᾳ* Regis Babyloniæ: *Acuebant & expoliebant aciem ferri telorum, ita ut valde ſplenderet & conjectores in ea viderent, quid futurum eſſet, quomodo vident in ungue pollicis manus, quia ſplendet, ita & in gladio vident & in ſpeculo.* Quò pertinet, quòd ex maculis *unguium* hodieque mendaces arguuntur, quodque omnium, quæ ſibi eventura eſſent, veſtigia in *unguibus* apparuiſſe, ſcribit Cardanus, *de Var. Rer. l.* 8. *c.* 43. Gratiis, qui ſub iis venenum occultabat Monachus, quô tandem is Henricum VII. Imperatorem interemit, vide in eo. Item qui adactis intra digitorum ungues acubus miſeros excarnificârunt Tyranni, vide [illegible] *Hiſt. l.* 9. &c. uti de *Animalium unguibus*, Plinium, *l.* 11. *c.* 45. plura verò hanc in rem hic paſſim.

UNGUIS Odoratus, vide ſuprà *Bdellium* & *Onyx*, uti de *Ungue* piſce, Voſſium, *de Idol. l.* 4. *c.* 36.

UNGULA, ab UNGUIS, cornea pars pedis eſt in equis, bobus & ſimilibus. Et quidem in equis *ἡ χελιδὼν* cavum ejus Græcis dicitur, quòd bifurcatam hirundinis caudam aliquò modò referat, profundius in equis generoſis, quorum proin pedes tam facilè non læduntur. Unde pede ſolidô aliiſque graviùs ſtrepunt. Poeta, *l.* 3. *Georg. v.* 88. ubi de nobilis equi notis,

> ——— *ſolidò graviter ſtrepit* ungula *cornu.*

Indidem *χαλκόποδες, ἀμφιγυοπόδες, ὀνυχίες* Græcis dicti, inter quos Homerus *ἐριχθόνιον ... ἵππων* vocat, de bellicis equis verba faciens. [illegible] *ſolo enim alliſa cava* ungula *reſonat, ut cymbalum*, Xenophon: quam in rem vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 8. uti de vi onagri, in *ungulis* pedumque ictu ſitâ, ſuprà ubi de eo; de cæterorum verò animalium *ungulis*, Plinium, *l.* 11. *c.* 46. Dico ſaltem, ex *ungula* quoque munditiei indicium capi voluiſſe Deum, Levitici *c.* 11. *v.* 3. & in quadrupedibus mundis, præter *ruminationem*, requiſiviſſe, *ungulam fiſſam & diviſam ſimul*, uti quoque videre eſt Deuter. *c.* 14. *v.* 8. Quorum locorum occaſione Bochartus, *Animal*, ait, *aliud eſt μώνυχον, ſolidipes, ut equus, mulus, aſinus; aliud δίχηλον, biſidum, ut bos, cervus, capra, ovis; aliud πολυσχιδές, multifidum, ut canis, leo, lupus, felis. Multifidum dicit Moſes ambulare ſuper plantas aut manus ſuas*, Lev. *c.* 11. *v.* 27. *tum quia caret ungulâ, tum quia pedes habet manuum inſtar digitatos. Hoc ſubtilius, quòd diſtinguit Moſes inter fiſſionem & diviſionem ungulæ. Ita ut quadam ſcribat ungulam ſimul dividere & findere, ex quorum numero eſt porcus, alia ungulam dividere quidem, ſed non findere*, Lev. *c.* 11. *v.* 7. 26. *quia cohæret adhuc vel à parte ſuperiore, vel ab inferiori* ——— *Exemplô ſit camelus, cujus ungula ſupernè diviſa eſt & inferne cohæret* &c. Quare verò animalia fiſſam ſimul & diviſam ungulam habentia pro mundis fuerint habita, & quid utrôque ſignô fuerit indigitatum, Burmannus docet, *fiſſione ſeparationem*

rerum

rerum ſacrarum, & diviſione in duas ſolùm partes, firmitatem & conſtantiam in fide ac juſtitia, præfiguratum innuens, *Medit. ad l.* Ut hoc unum addam, intra *ungulam bovis* cibum recondere ſolitum Epimenidem, tradit ex Demetrio Laërtius. Contrà ex *ungula equi* mortem hauſit Alexander M. *Venenum* enim, quô is peremtus, *tanta vis fuit, ut non ære, non ferro, non teſtâ contineretur, nec aliter ferri niſi in ungula equi potuerit*, Juſtinus, *l.* 12. *c.* 14. Vide quoque Pauſaniam, *in Arcadicis*. Plut. tamen *in Alex. c.* 129. & Ælianus, *Hiſt. anim. l.* 10. *c.* 40. *ungulam aſininam* fuiſſe ſcribunt: ut Arrianus, *l.* 7. Plinius, *per libri* 30. & Vitruvius, *l.* 8. *c.* 3. *mulinam*: Curtius *jumenti ungulam* ſimpliciter vocans *l.* 10. *c.* 10. rem in medio relinquit &c. Vide Berneggerum, *ad l.* & plura hanc in rem hîc paſſim, ubi de Animalium quolibet in ſpecie, ut & infrà voce *Ungulus*.

UNGULA, inter inſtrumenta hominibus excruciandis excogitata, memoratur Cypriano, *ad Donatum*, *Haſta illic & gladius & carnifex præſtò eſt*. Ungula *effodiens latera & deradens*, *Eculeus extendens* &c. Prudentio *Hymnô* 2. *D. Vincentii*, v. 117.

> *Ridebat hæc miles Dei,*
> *Manus cruentas increpans,*
> *Quod fixa non profundiùs*
> *Intraret artus* Ungula.

Biſulca eidem dicuntur, *in Hymno* 14. *D. Romani*, v. 71.

> *Amor coronæ penè præveniens crucem*
> *Lictoris artem, ſponte nudas offerens*
> *Coſtas biſulcis exarandas* Ungulis.

Idem alibi ictus earum *ſulcos*: vulnera *lacunas* vocat &c. Erat autem ferrum mucronatum, quô ſulcatim corpora laniabantur & fodiebantur. Et quidem eorum, qui in Equuleo torquebantur, cutem *Ungulis* ferreis laniari ſolitam eſſe diſcimus ex Juſtiniano de *Mathem. in C.* ubi ait. *Sic Equuleo deditus & ungulis latera ſulcantibus ſcelere dignas perferat pœnas*: & Sigonio *de Judic. l.* 3 *c.* 18. ubi, de Equuleo loquens, inter alia, ait, *Cataſta fuit lignea &c. in altum erecta, ut ex ea quaſi ex cruce quadam miſer penderet; tum primum compagem ipſam oſſium illius divellebant, deinde candentibus ejuſdem corpori laminis admotis, atque biſulcis ungulis ferreis lateribus laniatis doloris acerbitatem augebant.* Has *Fidiculas* eſſe, ex Iſidoro videtur colligi, *Etymol. l.* 5 *cap. ult. Ungulæ dictæ, quod effodiant; hæ & Fidiculæ, quia his rei in equuleo torquentur, ut fides inveniatur.* Gallonius, ex *findendo* ſeu fodiendo ſic appellatas eſſe ſtatuit. Vide ſuprà ubi de *Fidiculis*. Idem fuiſſe genus quoddam forcipis ferreæ docens, eas hôc modô explicat: Conjungebantur primùm duo ſimul ferri fruſta oblonga aliquantulùm, eô prorſus modô, quô illa forcipis ferreæ fabrorum connecti copularique ſolent; quorum extremæ partes rotundæ erant & prope eatundem finem paululum excavatæ, quod idcirco fiebat, ut haſtulæ aliquæ in ipſis includi atque affigi poſſent, ad majorem commoditatem carnificum, reos in Equuleo poſitos vel ſtipitibus affixos vel ſublimè appenſos diſcerpentium. In partibus verò ſuperioribus à conjunctione nimirum fruſtorum amborum ferri incipiendo, unius palmi erant longitudinis, duorum digitorum latitudinis exiguæque craſſitiei, ſubtiles ſiquidem ac exiles conſtruebantur. Porro affigebantur his mucrones ſex ferrei, terni in ſingulis, hôc ordine, ut in alterius illarum medietate duo mucrones ejus ferme ſuperficiei fixi eſſent, in medietate verò alterius unus tantummodò adverſùs duos: qui, ſi contingebat forcipes conſtringi quia in fruſti medio affixus erat, duobus prioribus aculeis obviam fiebat atque occurſabat, per eos quaſi ſeipſum trajiciendo. Ampliùs in iiſdem partibus alii totidem mucrones in earum capitibus inerant, aculeorum ordine duntaxat immutatô. Unde eveniebat, ut carnes illorum quibus admoverentur, & fodicarentur & ſulcarentur. Quocirca non mirandum, quòd *biſulca* dictæ. Variis autem modis excarnificabantur his *ungulis* homines, quandoque Equuleo, vel palis aut columnis alligati, quandoque ſublimè appenſi, capite etiam nonnunquam ad terram verſô &c. Vide Gallonium *de Martyr. Cruc. c.* 3. Hinc *ungulare*, ſeu *exungulare*, ungularum tormentum inferre, in *Vita* Potiti Martyr. *c.* 6. *Feratur ferrea ungula & unguletur.* Et in *Act.* Eulaliæ Barcinon. *num.* 6. *Juſſit --- ſuſpendi eam, quamdiu exungularetur*, apud Car. du Freſne, *Gloſſar. lacerare* ſimpliciter vocat Seneca, *de Ira*, *l.* 3. *c.* 3. Unde *equuleis & laceratoribus ſubjacere*, in *l.* 4. *Cod. Theodoſ. de Numerar.* Vide ſuprà in hac voce.

UNGULUS, ſingulare Armillæ genus brachiô ſuſpendi ſolitum. Ita enim Pacuvius apud Feſtum. *Suſpenſum in lævo brachio oſtendo Ungulum.* Et Nonius *Repugnanti ego porrò hunc vi detraxi ungulum.* Oſcorum linguâ Annulum hâc voce denotari, ſcribit Feſtus & Iſidorus, *Origin. l.* 19. *c.* 32. Sic Plinius de Annulis, *l.* 33. *c.* 1. *Græci à digitis appellavêre, apud nos priſci* Ungulum *vocabant, poſteà & Græci & noſtri Symbolum.* Cur non & *Armillæ*, quæ annuli ſunt brachiorum? quærit Bartholinus. Nam *Ungulus* videtur annulus dictus, quòd cornu in circulo imitetur, licèt aliter Iſidorus ſenſerit, vel quòd illi ſeculô *Ungulæ*, ſeu cornua annulorum armillarumque vices ſuſtinerent, quemadmodum ebur aliis & cornu brachiale in arcubus adhuc inter Turcas, Arabeſque uſitatum, ſi credimus Bellonio, *Obſervat. l.* 2. *c.* 89. Pro cornu enim *Ungulam* accepiſſe antiquos, ex ſignatis plurimorum Auctorum locis, in *Obſerv. de Unicornu*, *c.* 31 evicit Th. Bartholinus: qui ipſe anceps hæret, num huc corniculos referre debeat, armillis ſæpeſæpius, velut cognati generis, ſociatos: Ita Livius, *l.* 10. *c.* 44. *Corniculis, armilliſque argenteis donat.* Nihilque a veritate alienum putat, ſi Armillam, à tortuoſi flexus ſimilitudine cum cornubus, *Ungulum* vocaverit antiquitas. Cæſtus namque, Armillis ferè ſimiles, in brachiis manibuſque ad cornua aliena componit Plinius, *l.* 11. *c.* 37. &c. Vide quoque præfatum Thomam Bartholinum, *Schediô de Armillis Veterum*, §. 4.

UNI, qui & *Unni*, vel *Hunni* pleriſque, popul. German. qui *Thunni* Euſtathio dici videntur, quique ex Septentrione profecti, Italiam & Galliam oppreſſêre. Hi *Avares* etiam apud *Eginarthum*, *Onogari Agathiæ*, unde nunc *Hungari*. *Unni* verò apud Dionyſ. ſunt populi Scythiæ, Caſpiis & Albanis finitimi, à quibus fortè orti priores. Sic enim ille v. 730.

> Οὖννοι δ' ἑξείης, ἐπὶ δ' αὐτοῖς Κάσπιοι ἄνδρες,
> Ἀλβανοί τ' ἐπὶ τοῖσι [illegible]:

Ubi ſis conſule Mootanum. *Nic. Lloydius.*

UNICORNU, Græc. Μονόκερως dicitur. Cujuſmodi animalium ſeptem ſpecies Viri eruditi obſervârunt, præ aliis Dalechampius in *Plin.* Rhinoceros piſcis plerunque in Rubro mari capitur, & vix aliud tributi genus ab incolis illius tractus Abyſſinorum Regi penditur, referente Alvarô Bermudeſiô. Martinus Forbiſſerus, ſuſceptâ in Americani peregrinatione, ſub A. C. 1576 cùm Oceanum Septentrionalem menſe Juliô, glacie conſtrictum ac tranſitu perdifficilem inveniſſet, ibi conſiſtere coactus, multos piſces frigore enectus reperit, & in his Rhinocerotem ingentem, inter ingentes glaciei montes fluctuantem, rotundum inſtar hiſtricis, 12. pedes longum, cornu 2. ulnis extensô, minùs 2. digitis, è naſo exuberante, quod rectiſſimum iis, qui viderunt viſum eſt, eôdemque modô ac penè formâ pari cum iis, quæ Venetiis ac Divi Dionyſii in Gallia ſpectantur, pars ſumma reſecta, aut fracta erat, cui araneæ impoſitæ mox expicaverunt. Aſſervatum id inter pretioſiſſima cimelia, poſtquàm in Angliam allatum eſſet, Vindſoræ Regina collocavit, teſte Caſp. Enſiô Luſitanô. Relatum ſimiliter eſt à rerum Britannicarum Scriptoribus, ſub A. C. 1588. inventum hujuſmodi cornu in litore Sudevelgio à muliercula, vilique divenditum, poſteà magno uſui fuiſſe. Quæ in Terra Viridi NO. cornua ſunt, longè ab illis figurâ diſſident, quæ in Mari Rubro frequenter viſuntur. Neque pridem Thom. Buttonus & Frobertus Baffinus, in Inſul. Fœminea Atlantica deprehenderunt, totam incolarum opulentiam in iſtiuſmodi cornibus conſiſtere, quibus maxima virtus adverſùs quælibet venena. Cardanus *Unicornem* eſſe animal ſcribit rarum, magnitudine equi, pilô muſtelæ ſimillimô, capite cervinô, in cujus fronte cornu creſcat unicum, cubitorum 3. longitudine erectum, in imo autem amplum, tendens in aciem. Porrò collum ei tribuit breve, jubam rariſſimam & in alteram tantùm partem tendentem, crura velut capreolo tenuia, poſteriorumque teneriorem partem multô pilô villoſam, ungulas bifidas eſſe tradit: Cujuſmodi duos, Sultano ex Æthiopia miſſos, Mechæ ad Mahometis ſepulchrum, cancellis ſeptos minimè feroces, fortè quòd longô jam tempore domiti, ſe vidiſſe refert Ludov. Vartomannus. Nec Idaich Aga, Solimanni ad Maximilianum II. Imperatorem Orator veritus eſt, Viennæ in frequenti Procerum corona, dicere, ſe in Arabia deſerta vidiſſe greges iſtiuſmodi animalium, uti boum vaccarumque in noſtris regionibus. Diluviô univerſali illa periiſſe, nunc Terrâ erui oſſa fabulantur plurimi, cùm majori ex parte terræ viſceribus recondita exhumari cernant. Ad Dionyſii Fanum prope Lutetiam, integrum extat eximiæ proceritatis cornu: ſolennibuſque Venetorum feriis, Sanmarciano delubro, quæ publicè ſpectanda proponuntur, & magnitudine & figurâ ſunt diſſimillima. Kereczenio quoque Baroni ad Nicleſburgum, brachii craſſitie, ingentis molis fuit os, è Pannonum, ut credi voluit, Regis Matthiæ theſauris, ad ſe delatum: quod balænarum quoque fuiſſe alii judicant. Nec difficilis fucus eſt, cùm in littora ejecti piſces cetacei, ſalô arenas propellente, ſæpe obruantur, poſtque multa demum ſecula ruſſus ex imis terræ viſceribus eruta, cornuum ſimulachra referant. Unde Joh. Hugo Linſchotius, qui integros 12. annos in urbe Goa commoratus eſt, atque illuc undique comportari, quidquid in illis terris eſt rari, vidit, Rhinocerotem Veteribus impoſuiſſe judicat, illumque eſſe pro Monocerote ſeu *Unicornu* ab iis ſumtum. Piſcium itaque hæc cornua fuêre, quæ paſſim oſtentantur, neque ferè ampliùs hodie dubitant, quin ita ſe res habeat, navigationibus inprimis Hamburgenſium aliorumque, meliora docti. Cæterùm in Europa iſtiuſmodi cornua 20. integra reperiuntur, totidemque non integra, ſed confracta. Pariſienſe multis naturale eſt, quod quia concavum, deciduum eſſe non poteſt, ut cervinum. Longum eſt 7. pedes magnos, pendit 13 ¾ libras, ſi quis ſublevet, plus 18. libras tribuit. Figura recta eſt inſtar cerei, inferiore parte craſſâ, deinde paulatim uſque ad mucronem gracileſcens: Craſſitiem manus complecti nequit, cùm 5 digitos in diametro habeat. Ubi capiti adhæſit, inæquale eſt non nihil, reliquâ parte leve ac politum: levibus canaliculis cochleæ in modum ſtriatur, integróque pede, ubi capiti fuit inſertum, cavum eſt &c. Nec omittenda hîc Sinenſium *velox vacca*, in vertice capitis à fronte, oblongô ac tereti armata cornu, tantæ velocitatis, ut 300. ſtadia facilè unô die ſuperet. Vide Auctorem *Sinæ & Europæ*, *c.* 40. inprimis autem apud Thom. Bartholin. *de Unicornu*. Adde unicum hunc locum Cl. Voſſii, *de orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 60. *Ajunt & rhinocerotem* (quem *Monocerotem* alibi vocat) *eſſe fœminei ſexus amatorem: nuda autem virgine ſic affici, ut in ejus ſinu deponat caput, atque ita exuere feritatem omnem: in ſinu autem ejus ſoporatum capi. Referunt Albertus M. & alii juniorum: nec memini me apud antiquiorem legere, quàm Iſidorum Hiſpal. Originum, l.* 12. *c.* 2. *Eidem verò hoc locô habendum ac fabula Æſopica. Commentô eum hoc ſignificare voluerunt, nullam eſſe vim tam efferam, quin amore dometur.* Vide quoque ejus judicium de vi veneno reſiſtendi, quæ cornibus iſtis aſcribitur vulgò, *l. eâd. c.* 68. & plura hanc in rem, ſuprà voce *Monoceros*.

UNIO, veterib. Latinis κρόμμυον μονοκέφαλον, *cepa ſimplex & unicô capite conſtans*. Columella, *l.* 12. *c.* 10. *Pompejanam vel Aſcaloniam capam, vel etiam Marſicam ſimplicem, quam vocant* unionem *ruſtici*,

eligito. Hodieque *oignon* Gallis, ſed cæpatum omne genus, appellari notum. Hinc grandioribus margaritis, quarum notitia circa Sullana demum tempora ad Romanos pervenit, inditum nomen, quòd *uniones*, i. e. cæparum figuram referrent: quemadmodùm iiſdem longiores, *elenchi*, quòd elenchi ſeu pittacia eâ formâ amphoris, ad indicandam vini ætatem, adfigerentur; & quæ dimidiatæ rotunditatis formam haberent, *tympana* vocitata ſunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1169. alibique paſſim, ubi de aliis quoque vocis notionibus varia. Et quidem *Unio*, cùm de pretioſa hac maris grandine ſumitur, Voſſio propriè margarita eſt, ex conchâ quæ apud Rubrum Mare creſcit ac coaleſcit, *ex leg.* 19. §. *penult. ff. de auro & arg. leg.* atque ita Plinius, *Unio in maris Rubri profundo, Smaragdus in ima tellure quæritur.* Quod apertiùs idem Auctor, *l.* 9. *c.* 35. Hinc Propert. *l.* 1. *Eleg.* 14. *v.* 12.

Et legitur Rubris gemma ſub æquoribus.

Lucanus, *l.* 6. *v.* 677.

--- Innataque Rubris
Æquoribus cuſtos pretioſæ vipera conchæ.

Et clariorem utique *Unionem* in Rubro Mari reperiri: Indicum verò, licèt magnitudine præcellentem, ſpecularium lapidum ſquamas aſſimilare, tradit Plinius. Nomen eidem inde, non quòd nunquam duo ſimul reperiantur, ut Solino, *c.* 20. proditum, & Iſidoro, *Origin. l.* 16. *c.* 10. verùm, quia *nulli duo reperiuntur indiſcreti*, Plin. *l.* 9. *c.* 35. Sed prior originatio placet magis. Sicut *Margaritæ* vocabulum, ſi Euſtathium audimus ad *Il.* α. fuerit à μαρμαίρειν; ſin alios, à Perſico vel Indico *berberi*, quô nomine conchas, in quibus margarita, vocant. Interim à conchis, in quibus naſcitur, clarè etiam diſtinxit Tertullianus, *de Habitu mul. c.* 6. Ferunt autem margaritum pinnæ, pectines, myaces: Item μαργαριτομήτρα, ſive ut vocant, *perularum mater*: quæ pectinem magis refert, quam pinna, ac facie exteriori ſcabritiem habet & rugas. Has conchas aperire ſe ac claudere conſtat, unde & μύες ἀπὸ τοῦ μύειν, dictæ. Ajunt verò noctu pandi, ut ex lunari aſpergine, i. e. rore concipiant, atque purô illô & pellucidô humore inclareſcente, parere candidum illum lapillum, quem *Unionem* dicimus, quæ ſententia Plinii eſt & exinde Solini, atque ex hoc Amm. Marcellini. Sed ut id de terreſtribus conchis verum ſit, falſum tamen fuerit de marinis, quarum cùm aliæ ἐμβύθιοι ſint, aliæ ἐπιπολάζουσαι τῇ ἀναφορᾷ, teſte Athenæô, *l.* 3. *c.* 14. minores ſunt hæ, ut quæ in maris ſuperficie fluitant. Reſpondent quidem ad hoc, tantum conchis eſſe prudentiæ, ut fundum petant, ſimul ac conceperint. Sed obſtat, quòd conchæ maximas habentes margaritas, creentur in profundo: taleſque non vagentur, ſed fundo adhæreſcant ita ut ſæpe opus ſit, urinatores mergi ad 20. orgyarum altitudinem, ſicut idem ait Iſidorus. Quare credibilius, ex eadem materia & animal gigni & lapidem, ſed hunc creari ex puriori humore ac magis perſpicuo: creſcente dein animali, creſcit quoque lapillus, ſive os malis; nam utrôque modô Veteres loquuntur. Si fulgurer, fieri minores, docet Plinius, *l.* 9. *c.* 35. idque fieri ait pro jejunii modo. Sed tonitrû majores potius reddi, cenſet idem; uti & Characenus Iſidorus, apud Athen. ubi *ſuprà*. Nempe imbris beneficiô, tonitru conſequentis: propter quam cauſam tubera quoque tum grandiora fiunt; neque ineleganter idcirco vocare poſſis *Maris tubera*: ſicut non diſſimili tralatione *Maris poma* appellavit Tertullianus, *locô cit.* Vide Gerh. Jo. Voſſ. *de or. & progr. Idol. l.* 4. *c.* 47. Proprium iis eſſe, ut quò magis à Sole occultantur & radiis ardentibus, eo pulchiores evadant, ſcribit laudatus Athenæus, *l. cit. c.* 8. Inter ſaxa, timentem piſcantium inſidias, ſeſe occultare concham, & ne capiatur, deliteſcere, *certumque eſſe natantium ducem, quâ captâ, quæ evaſerint, redire ut capiantur*, legimus apud Solin. *c.* 56. Rorem *matutinum candidas facere*, h. e. *meliores*: *veſpertinum autem obſcuras deterioreſque*, annotatum Iſidoro, *l.* 16. *c.* 10. quæ de quibus ſint intelligenda conchis, ex præcedentibus videre eſt. Uſus varius: *Ornabantur eô templa ſtatuæque Deorum*, Cicer. 1. *Verr.* Vide quoque Lamprid. *in Alex. Sev. c.* 51. Porticus publicæ, unde P. Victor in 8. reg. ponit *Porticum margaritariam*, h. e. margaritis affixis ſplendidam, decoratamque. Mulierum colla, brachia, aures: Notus enim *Unio* Cleopatræ, de quo infrà prolixiùs; Metellæ, apud Horatium, *l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 239. ubi is ſic de Clodio Æſopi Tragœdi filio,

Filius Æſopi detractam ex aure Metellæ,
Scilicet ut decies ſolidum abſorberet, acetô
Diluit inſignem baccam. ---- ----

Vitellii, qui, cùm exitoro viaticum defuiſſet, detractum ex aure matris, eum ſolum pignoravit ad omnes itineris impenſas, Suetonius *in eo, c.* 7. Imò conjungebant alii, quaſi in quodam luxus certamine, duos, tres quatuorve atque ita utraque aure gerebant. Plinius, *l.* 9. *c.* 35. *Hos* (uniones) *digitis ſuſpendere & binos ac ternos auribus fœminarum gloria eſt.* Vide hanc in rem querelam Senecæ, *de Benefic. l.* 7. *c.* 9. & Claudian. *de VI. Conſul. Honorii v.* 561. ubi digitos quoque iis fulſiſſe docet, ut & ſuprà ubi de *Inauribus*. Lolliam Paulinam, quæ fuit Caji Principis matrona, ſmaragdis margaritiſque opertam, alternô textu fulgentibus totô capite, crinibus, ſpiris, auribus, collô, manibus digitiſque, quæ ſummam quadringenties ſeſtertium colligebant, ſe vidiſſe teſtatur Plinius ubi *ſuprà*. Ornamenta mamillarum ex tympanis margaritis, Paulus JCtus habet, *l.* 32. §. *ult. ff. de aur. & arg. legat.* Hinc veſtibus inſerti, unde nomine *muliebris mundi* comprehendebantur, Artemid. *Oneiroc. l.* 2. *c.* 5. Imò ad perones luxus deſcendit, imitatione Parthorum & Medorum, quos cùm vidiſſet Romæ Tertullianus, *de Habitu mul. c.* 7. *In peronibus*, inquit, *uniones emergere de luto cupiunt.*

Sed & Principum ephippia & phaleræ margaritis radiabant. Varro apud Non. & Heliogabalus luxuriæ monſtrum, *habuit in calceamentis margaritas & quidem ſculptas, quod omnibus riſum movit, quaſi poſſent nobilium Artificum opera in pedibus cerni*, Æl. Lampridius *in eo, c.* 23. Caligula abſorpſit quoque exemplô Cleopatræ, Sueton. *c.* 37. &c. Quem luxum hiſce Tertullianus, *l. c.* caſtigat: *Sed ſi quid de mari Britannico aut Indico, ambitio piſcatur: Conchæ genus eſt, non dico conchylio aut oſtreo, ſed nec peloride gratius de ſapore. Ad hoc enim conchas noveris Maris poma. Quòd ſi concha illa aliquid intrinſecus puſtulat, vitium ejus magis debet eſſe, quàm gloria: & licet Margaritum vocetur, non aliud tamen intelligendum, quàm conchæ illius aliqua dura & rotunda verruca.* Nec appenſi ſolùm vel affixi *Uniones*, ſed & perforati ſunt, ut pertuſis in linea uterentur: Unde *linea margaritorum triginta quinque*, *l.* 26. *ff. ad Leg. Falcid.* Videquoque Ulpianum, *l.* 27. §. *ſi cùm maritus, ff. ad leg. Aquil.* &c. Ante Sullam verò uſus eorum Romæ ignotus, mox verò, ab eo invectus in urbem, tantum omnium Ordinum ſtudium ſenſit, ut *Cæſar Dictator eiuum margaritas geſtandi tolleret & latâ lege coërcere fuerit coactus*, Sueton. *c.* 43. Vide Thomam Dempſterum *ad Roſin. l.* 1. *c.* 13. *Paralipom. ad Region.* 9. Addam prædictis: Non in Æthiopia modò, India, Rubroque mari, ſed etiam in Britannico naſci æſtuario. Auſonius *in Moſella*, *v.* 68.

Nota Caledoniis talis pictura Britannis,
Cum virides algas & rubra corallia nudat,
Æſtus, & albentes concharum germina baccas.

Hodie *Perlæ*, ita enim vulgo vocantur, quaſi *pilulæ*, laudatiſſimæ veniunt è Mari Perſico, item à Promontor. Comorino ad Inſulam *Zeilan*, ubi conchas 100. granorum reperire eſt. Generantur & in Inſula Borneo, quæ, tametſi ſint grandes, formæ tamen elegantiâ à ſuperioribus vincuntur. Sic & nonnullas ad Chinam & Japanam piſcantur, ſed viles. Etiam in Novo Orbe reperiuntur, verùm cum Orientalibus minimè conferendæ, nam aut obſcuri ſunt, & nubili coloris, aut nullô orbe lævoreque commendantur, Garc ab Hort. *l.* 1. *c.* 57. Quibus tamen *Uniones* maximè commendari, indigitat Plinius, *l.* 9. *c.* 35. *Conchas*, inquiens, *etiam captas, multô obrutas ſale in vaſis fictilibus, eroſâ carne omni, nucleoſque quoſdam corporum, h. e. uniones decidere in ima. Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, lævore, pondere.* Nec omittendum, quòd apud eund. Ælius Stylo *Jugurthinô bellô*, Unionum *nomen impoſitum maximè grandibus margaritis prodit.* Cùm verò *Margaritas rudes*, dixit Ulpianus, *l.* 25. §. *Margarita ff. de aur. & arg. leg.* intelligit vel *in nulla adhuc*, ut Arnobius loquitur, *opera conjectas*: vel indigitat, *ſanos concharum partus*, ut Plinius ait, *multiplici conſtare cute: non impropriè callum corporis ut exiſtimari poſſit: itaque & purgari à peritis*, conſueviſſe. Nomina eorum, ut vidimus *Uniones*, *Tympana*, *Elenchi*, *Baccæ* &c. Græcis vetuſtioribus μονόκοκκα quaſi *unica grana*, recentioribus μοναχοί, imitatione Latinorum. Vide Jo. Laurentium, JCtum, *Not. in Phædrum*, *l.* 3. *fab.* 12. & ſuprà paſſim, vocibus imprimis *Bedolach*, *Extractio*, *Margarita*, *Margaritaris*, *Peninim*, *Perla* &c. Inde formoſi pueri *uniones*. Martiali, *l.* 12. *Epigr.* 49. *v. extr.* & *teretes*, appoſitô epithetô, Horatio, *Epod.* 11. *v. extr.* & Petronio, qua de re vide Caſp. Barthium, *Animadverſ. Papinian. ad l.* 3. *Theb. v.* 263. De *Unione* in talorum teſſerarumque luſu, vide ſuprà, voce *As*, item ubi de his luſibus.

UNIO, nomen legis apud Aragonios, quâ olim libertati ſuæ cavebant. Poſtquàm enim Petrus cognomine *ab Acinace*, quòd Legem de electione Regis ſtrictô acinace diſcidiſſet, regnum feciſſet hæreditarium, ut nihilominus libertas ſua maneret ſalva, condiderunt Aragonii legem titulô *Unionis* in hæc verba, *Si Rex patrias leges violet, Aragoniis liberum eſto, citra crimen læſæ Majeſtatis, fœdera inter ſe & cum vicinis, pro conſervanda libertate inire aliumque Regem eligere*, uti legimus apud Georg. Hornium, *Orbe Imper. cum Notis* L. Joach. Felleri, *p.* 279. Vide ſuprà ubi de *Aragoniæ Regno*, voce *Juſtitia*, item *Nuca*. Sed & ſic dictum eſt Fœdus, quod ſub initium hujus ſeculi, in Imperio, Principes Statuſque Evangelici aliique nonnulli, contra Pontificios quoſdam Principes, qui fœdus *Ligam* dictum inter ſe inierant, pepigerunt, occaſione an Juliacæ ſucceſſionis, an Donawerdenſis cauſæ? Dederunt autem *Unioni* nomen Reges Angliæ, Galliæ, Daniæ, Sueciæ, Ordines Belgii, & præter Venetos, varii in Italia Principes; Proteſtantes item per Germaniam & Princeps Tranſſylvaniæ. Ligæ verò Rex Hiſpaniæ, Pontifex Rom. Domus Auſtriaca, Dux Bavariæ, aliique non pauci. Quæ utrinque, & quô ſucceſſu eventuque geſta, vide apud *Belli Germanici* Scriptores, & quædam apud Fellerum, *ad Georg. Hornium*, ubi ſuprà, *p.* 104. & 105. nec non hîc voce *Liga*.

UNIO Cleopatræ, dedicatus eſt, tanquam donarium, Veneri, poſtquam Antonius ab Auguſto fuſus & illa Romam traductus eſt. C. Plinius, *l.* 9. *c.* 35. *Duo fuêre maximi uniones per omne ævum, utrumque poſſedit Cleopatra, Ægypti Reginarum noviſſima, per manum Orientis Regum, ſibi traditos.* Vide quæ celebratiſſimâ hiſtoriâ comprehenſa ſequuntur, & ex eo Aur. Macrobium, *l.* 2. *c.* 13. qui tamen nonnihil à Plinio varians, cùm hic *Veneri* tantùm *donatum unionem* prodat is, *Templo ejus, quod Pantheon dictum*, conſecratum: & quem hic C. *Plancum*, ille *Munatium Plancum*, appellat. Nec de pretio horum *Unionum* ubique conſenſus. Quidam HS. centies, i. e. ducenta quinquaginta millia aureorum, pretium ſtatuunt: Alii longè ſuprà, nempe HS. ſexcenties, h. e. quindecies centena millia aureorum. Catullus, *Epigr.* 30. *v.* 15.

Ducenties comeſſet, aut trecenties.

Nota enim Cleopatræ ingluvies, alterum *Unionum*, acetô liquefactum, ſorbentis. Et hic ille ornatus, quem tam magnificè, extulit Lucanus, *l.* 10. *v.* 138.

Nec

Nec ſceptris contenta ſuis, nec fratre marito,
Plena Maris Rubri ſpoliis, colloque comisque
Divitias Cleopatra gerit, cultuque laborat.

Exemplô Cleopatræ C. *Caligula*, apud Suetonium, *c.* 37. *pretioſiſſimas margaritas aceto liquefactas abſorpſit*: qui ritus ab eo nepotibus frequens, ut de filio Æſopi, ex Horatio ſuprà vidimus. Fuit autem Templum Veneris, cum *Unione* Cleopatræ, in Regione 9. ſeu Circo Flaminio, Thom. Dempſterus, *ad Roſin. l.* 1. *c.* 13. Quinam verò illi *uniones Cleopatrani*, quos Calphurnia Titi tyranni uxor habuiſſe perhibetur, apud Treb. Pollionem, *in XXX. Tyrannis*, *c.* 32. *in Tito*? Vide Salmaſ. *ad loc.* Addam ex Hiſtoriis pauca quædam præter ea, quæ ſuprà diximus de *Unionibus* quibuſdam celebrioribus. Serviliæ, Catonis Uticenſis ſorori, Jul. Cæſar margaritam emit ſexagies ſeſtertiô, teſte Suetoniô, *c.* 50. quam ſummam, ex calculo Budæi, centum quinquaginta millium coronatorum, facit Lipſius. Metellæ, cujus retro facta mentio, ex altera aure detracta bacca, valuit decies centum millia ſeſtertium. Uxori Alexandri Sev. *quum quidam Legatus uniones duos per ipſum obtuliſſet magni ponderis & inuſitatæ menſuræ, vendi eos juſſit: qui quum pretium non invenirent --- inauribus Veneris eos dicavit Imperator*, apud Lampridium, c. 51. De candidiſſimo *Unione*, quem Juſtinianus centum auri libris licitatus eſt, miram narrationem apud *Cedrenum* vide. Sed & apud Pancirollum meminit *Zonaras*, Regem Perſarum Peroſam, in expeditione adverſus albos Hunnos, à dextra aure detractum *Unionem* abjeciſſe, quem poſteà repertum Juſtinianus centum auri libris redimere à Barbaris voluerit, &c. Vide Caſp. Bartholin. *de Inauribus Veter.* Pulchrè hanc in rem Zeno Martyr, *Serm. de Juſtit. O quantarum neces animarum in phaleris pendent ornatæ Matronæ! Ornamentum, ex quo unum ſi ſolvas in pretium, diſtribuaſque neceſſitatibus ſingulorum, ex eorum reſpiratione cognoſces, quantorum malô illis conſtet ornatus.*

UNIONITÆ, Hæretici, à Prudentio *in Apotheoſi*, carmine cui titul. *contra Unionitas*, refutati: quô nomine Sabellianos, quòd in Divinitate, *non unam ſolùm ſubſtantiam, ſed & unam ſolùm perſonam eſſe*, contenderent, appellatos, ait Ivo Mag. Vide ſuô locô, item ubi de *Noetianis*.

UNITAS, vide *Fratres*.

de UNIVERSALIS titulo infelix certamen, vide *Marcianus*: it. *Catholica*, & *us*, nec non voce *Oecumenicus*.

UNIVERSITAS, vel *Academia*, (quarum vocum ſubtilius diſcrimen hîc non moramur) eſt à ſummo Principe privilegiatum docentium & diſcentium Collegium, ad hoc ut certo in loco Artes liberales publicè tradere & addiſcere, atque eruditis & benè meritis Honorum certos quoſdam titulos & gradus conferre liceat, ad Dei gloriam & Reipubl. Eccleſiæque utilitatem. Olim quidem, ut de Romanis taceam, apud quos in templo Pacis omnium artium Profeſſores ad diſputandum conveniſſe legimus, doctorum hominum celebritas Academiam fecit: & deinceps quocunque locô celebriores Epiſcopatus ſunt fundati, ibidem aut Scholæ aut Academiæ nobiles inſtitutæ ſunt. Unde in Concil. Lateranenſi ſub Alexandro III. injunctum legimus Epiſcopis, ut in ſingulis Eccleſiis, ſuis ſumptibus Profeſſorem alerent, qui Juventutem in bonis artibus erudiret. Sic in Germania, alibique, ſtudia Academica in Canonicorum collegiis, quæ cathedris Epiſcopalibus annexa erant, ſolebant tractari, ac tales Scholas illuſtres Carolus M. Oſnabrugæ, Hildeſiæ, & alibi, monente Anſegiſô inſtituit. Præter has, Scholas nempe *Canonicas*, *Monaſtica* etiam erant, inter quas maximi nominis olim Corbejenſis & Fuldenſis, vide Crantz, *in Metropol.* Verùm poſtquam Canonicorum, aulicis aliiſque negotiis occupatorum, negligentia, Monachorumque, ventri potiùs quàm Palladi litantium, ignaviâ, utræque peſſum irent, acceſſit ſeculô 9. tertium Scholarum in magnis Civitatibus genus, quibus Academiæ nomen datum eſt: Talis Pariſienſis tum in Gallia fuit, ſed nondum alii tum Profeſſores, quàm Literarum & Artium, docebant: quô factum, ut hodieque, in Academia modò memorata, ex ſolis Philoſophis, in priſci inſtituti memoriam, Academiæ Rector eligatur. Imò ipſa hæc Philoſophiæ profeſſio intra anguſtos admodùm terminos conſtitit, fuitque triviô hôc abſoluta, Grammaticâ, Rhetoricâ & Dialecticâ, unde *Trivialium* nomen. Alibi tamen Academica eruditio quatuor diſciplinis abſoluta fuit, Arithmeticâ, Geometriâ, Muſicâ & Aſtrologiâ. Nec ulla quoque tum temporis Academiarum in Studioſos juriſdictio fuit, nulla adhuc graduum ſolennis collatio, nulla Studioſorum privilegia. Donec ſeculô 13. affulgente primò Pariſiis 4. Facultates floruerunt, teſte Richardô *in Chron. Pariſ.* ſicque Academia illa *Univerſitatis* nomen emeruit & Magiſterii honores ſolenniter ibi conferri cœperunt. Poſteà tamen A. C. 1220. Honorii Papæ interdictô Juris Civil. Profeſſio in eadem ſublata eſt. In Italia antiquiſſimæ Academiæ feruntur Bononienſis, MATER STVDIORVM dicta, & Salernitana: in quarum illa, auſpice Irneriô, ſtudium juris Civil. primùm effloruit. Verùm nondum ibi ſeculô 12. Medicinæ ulla Profeſſio; imò & Theologica in ea demum A. C. 1362. cœpit. Germaniam ſeculô demum 14. Academiæ primùm illuſtrârunt, quarum princeps Pragenſis A. C. 1360. à Carolo IV. fundata eſt: à quo tempore tam grata Muſis ſedes Germania eſſe cœpit, ut jam Lipſii tempore, ſola illa univerſas Europæ regiones Academiarum numerô vicerit; quemadmodùm is habet *in Lovanio*, *l.* 3 *c.* 8. Habent autem Academiæ ſuos Cancellarios, qui ut plurimùm Epiſcopi ſunt illius loci, in quo Academiæ inſtituuntur, vel qui proximè Academias accolunt. Sic Heidelbergenſis Præpoſitum Wormatienſem, Baſilienſis Epiſcopum cognominem, Gryphiſwaldenſis Caminenſem, Lipſienſis Martisburgenſem, Roſtochienſis Suerinenſem, Tubingenſis Conſtantienſem &c. Cancellarios habent, quorum eſt, collationes Dignitatum Decanis vel Promotoribus publicô concedere elogiô, &c. Interdum tamen Principes Cancellariatus jus ſibi integrum reſervant, ne ob Religionis diverſitatem incommodum oriatur. Præterea habent Academiæ Conſervatores privilegiorum, Rectores, Profeſſores, & Studioſos: quibus accedunt Bedelli, Bibliopolæ, Typographi, alii. De quibus omnibus vide prolixè diſſerentem Limnæum, in *de Jure Publ.* & Herm. Conringium *diſſertat. de Antiquitatibus Academicis*.

Univerſitates Europæ.

Hiſpaniæ.

Complutenſis A. C. 1517. *Alcala de Henares.*
Compoſtellana, *Compoſtella.*
Conimbrica, à Joanne III. Rege, *Coimbra.*
Eborenſis, inſtaurata ab Henrico Cardinale, *Evora.*
Gandiana, à Gandiano Duce, *Gandia.*
Granatenſis, à Ferdinando Rege & Cancellario, *Granada.*
Hiſpalenſis, ante Silvium II. Papam, *Sevilla.*
Ilerdenſis ante Calliſtum III. Papam, *Lerida.*
Onnenſis ſive Onnatenſis, ab Epiſcopo Abulenſi.
Oſcenſis antiquiſſima, *Hueſca.*
Palentina antiquior Salmanticenſi, *Palenza.*
Salmanticenſis maxima, A. C. 1404. *Salamanca.*
Seguntina, *Siguenza.*
Toletana, ante S. Ildephonſum, *Toledo.*
Valentina A. C. 1470. *Valencia.*
Valliſoletana, *Valladolid.*
Urſonenſis A. C. 1549. *Oſſuna.*

Angliæ.

Bangorienſis in Wallia, antiquiſſima, *Bangor.*
Cantabrigienſis A. C. 630. *Cambridge.*
Oxonienſis A. C. 872. *Oxford.*

Scotiæ.

Aberdonenſis A. C. 1480. *Aberdeen.*
Andreapolitana A. C. 1431. *S. Andrew.*
Glaſcovienſis, ab Epiſcopo Jurubullo, *Glaſcow.*
Edimburgenſis, *Edimbourg.*

Galliæ.

Andegavenſis, quando Heidelberg. *Angers.*
Aquenſis, ab Henrico IV. *Aix.*
Avenionenſis, ſub Rom. Pontificibus, *Avignon.*
Aurelianenſis A. C. 1302. *Orleans.*
Bituricenſis antiqua, *Bourges.*
Burdigalenſis antiqua, *Bourdeaux.*
Cadomenſis A. C. 1418. *Caen.*
Dolana A. C. 1484. *Dole.*
Duacenſis nova A. C. 1562. *Douay.*
Flexienſis, ab Henrico IV. Rege, *la Fleche.*
Lugdunenſis A. C. 830. *Lyon.*
Monſpeſſulana A. C. 1196. *Montpellier.*
Muſſipontana, *Pont à Mouſſon.*
Nannetenſis antiqua, *Nantes.*
Nemanſenſis in Gallia Narbonenſi recens, *Niſmes.*
Pariſienſis ampliſſima A. C. 791. à Carolo magno, *Paris.*
Pictavienſis poſt Pariſienſem maxima, *Poitiers.*
Remenſis, à Carolo Cardinale Guiſio, *Reims.*
Toloſana poſt Pariſienſem, non multo poſt, *Toulouſe.*
Turnonenſis nova, à Franciſco Cardinale Turnonio, *Tournon.*
Valentina antiqua, *Valence.*
Cadurcenſis, à Rebuffis, *Cahors.*
Maſſilienſis, ubi trium linguarum Profeſſores, *Marſeille.*

Germaniæ & adjacentium regionum.

Altorfenſis nova A. C. 1579. *Altorf.*
Baſilienſis A. C. 1459. *Baſel.*
Chilonia noviſſima A. C. 1669. *Kiel.*
Colonienſis antiquiſſima, *Caln.*
Dillingenſis, ab Othone Cardinali A. C. 1549. *Dilingben.*
Erphordienſis A. C. 1391. aucta; erecta ſub Dagoberto Rege, *Erfurt.*
Francofordiæ ad Oderam A. C. 1506. *Francfurt an der Oder.*
Franekerenſis A. C. 1586. *Franeker.*
Friburgenſis in Briſgoia A. C. 1450. *Friburg.*
Gieſſena nova A. C. 1607. *Gieſſen.*
Grypſwaldenſis, ab Vratiſlao Duce A. C. 1456. *Griphſwaldt.*
Hafnienſis A. C. 1478. in Dania, aliis 1539. *Copenhagen.*
Heidelbergenſis A. C. 1346. aliis Budorina, *Heidelberg.*
Herbipolea A. C. 1403. *Wurtzburg.*
Jenenſis in Turingia A. C. 1548. à Johanne Frederico Electore Saxoniæ, *Jena.*
Ingolſtadienſis A. C. 1479. Aliis 1410. *Ingolſtat.*
Juliana, à Julio Duce Brunſvicenſi, quæ & Helmeſtadienſis, A. C. 1598. prius Gandeſ erat. Aliis 1576. *Helmſtat.*
Lavingenſis, à Wolfgango Comite Palatino, *Lawingen.*
Lipſica A. C. 1408. *Leipzig.*
Lovanienſis A. C. 1426. *Louvain.*
Lugduni Batavorum præcipua, ubi 12. Typographiæ, A. C. 1575. ab Hollandiæ Ordinibus, *Leyden.*
Marpurgenſis A. C. 1526. *Marpurg.*
Mechlinienſis & Leodienſis ante A. C. 1229. *Malines & Liege.*
Moguntina A. C. 1482. *Maintz.*
Pragenſis A. C. 1360. à Carolo IV. Imperatore, *Prag.*
Roſtochienſis A. C. 1461. aliis 1415. *Roſtock.*
Segina, quæ & Herborna, Naſſoviorum Principum, *Sigen.*
Sorana, in Dania, *Sora*, de qua:

Doctorum famuli ſunt omni tempore tardi;
Sudant quando vorant, frigeſcunt quando laborant.

Tekelburgenſis in Weſtphalia, *Teckelburg.*
Trevirenſis A.C. 333. *Trier.*
Tubingenſis A.C. 1479. *Tubingen.*
Veſuntina, à Petenoto Cardinale, *Beſançon.*
Viennenſis A.C. 1232. *Vienne.*
Ultrajectina A.C. 1636. *Utrecht.*
Upſalienſis, in Suecia, vetuſta eſt, *Upſal.*
Vratiſlavia A.C. 1503. *Breſlaw.*
Witembergenſis A.C. 1502. *Wittemberg.*
Minores, Cliviæ, *Cleves*, Suollæ, *Zwol*, Monaſterii, *Munſter*, Suſati, *Soeſt*, Padeborniæ, *Paderborn*, Tremoniæ, *Dortmund*, Duſſeldorpii, *Duſſeldorp*, Namurci, *Namur.*

Polonici regni.

Cracovienſis A.C. 1361. *Cracow.*
Elbingenſis erecta A.C. 1542. *Elbingh.*
Poſnanienſis etiam antiqua, *Poſen.*
Regiomontana A.C. 1544. *Konigsberg.*

Italia.

Bononienſis, à Theodoſio Imperatore Juniore, *Bologna.*
Ferrarienſis A.C. 1316. à Friderico Imperatore, *Ferrara.*
Neapolitana, à Friderico II. *Napoli.*
Papienſis, à Carolo Magno, *Pavia.*
Patavina ab eodem, A.C. 1222. à Friderico II. inſtaurata, *Padova.*
Piſana A.C. 1339. *Piſa.*
Romana antiquiſſima, *Roma.*
Salernitana ante Victorem IV. Papam. *Salerno.*
Senenſis inſtaurata A.C. 1387. *Siena.*
Taurinenſis ante Gratianum, *Torino.*
Maceratenſis recentior, *Macerata.*
Parmenſis noſtrâ ætate, *Parma.*
Mantuana noviſſima, *Mantova.*

UNIVERSUM, Græcè τὸ Πᾶν, *ſtatua Dei*, Platonicis, imo pro Numine fuit. Vide Cœl. Rhodig. laudatum Cl. Pfannero, *Syſtem. Theol. Gentil. pur. c. 2. §. 5.* & ſuprà voce *Dii.* Nec *Univerſum* ſolùm, ſed & *Univerſa* culta. Ita enim de Romanis Cæcilius apud Minucium Fel. *Videmus ſingulos ſacrorum ritus gentiles habere, & Deos colere municipes, ut Eleuſinios Cererem, Phrygas Matrem, Epidaurios Æſculapium, Chaldæos Belum, Aſtarten Syros, Dianam Tauros, Gallos Mercurium*, univerſa *Romanos.* Et mox, *Univerſarum gentium ſacra ſuſcipiunt.* Item, *Imitarunt ritus omnium religionum.* Unde Arnobio *Roma civitas maxima, cultrix omnium religionum.* Notaque Romanorum ſententia, *Omnes Deos colendos eſſe ſapienti.* Cauſam idem Cæcilius ſubjicit: *Vel ut remuneraretur divina indulgentia, vel ut averteretur imminens ira, aut ut jam tumens & ſæviens placaretur.* Verùm dum *Univerſa* Romani veneratione proſecuti ſunt, ab *Uno* decrârunt, ſolô Hebræorum Numine non admiſſô. Tertullianus *de Idolol. c. 4. Omnia colit humanus error, præter ipſum omnium Conditorem.* Prudentius, *l. 1. adv. Symmachum*, iterumque Tertullian. *Apol. Apud nos quodvis colere jus eſt, præter verum Deum.* Noverant enim, *ſolum illum coli velle ſine ſocio & æmulo Majeſtatis*, Auguſtin. *de Civ. Dei l. 9.* adeoque verebantur, *ſi unum verum colerent, ne multos falſos offenderent; magis arbitrantes, ſibi obfuturam multorum iracundiam, quam unius benevolentiam profuturam.* Idem *de Conſenſu Evangeliſt. l. 1. c. 17.* Sed & *conſulentes ſacra reppererant, omnes Chriſtianos futuros* (*ſi Chriſtum inter Deos recepiſſent*) *& templa reliqua deſerenda*, uti reſponſum Alexandro Sev. cùm poſt Hadrianum, Chriſto templum facere voluiſſet, apud Lamprid. *c. 43.* Vide Nic. Rigaltium, cæteroſque *ad Minucium d. l.*

UNIVIRIA, apud Treb. Pollionem *in Tito, c. 32. Hujus uxor Calphurnia --- quam Majores noſtri univiriam Sacerdotem inter ſacratiſſimas fœminas adorârunt, cujus ſtatuam in templo Veneris adhuc videmus* &c. in *Gloſſis* Iſidori, *Unicuba* dicitur, *unius viri uxor*, ἡ μονόγαμος. Tertullianus, *Exhortat. ad caſtit. Monogamia apud Ethnicos in ſummo honore eſt, ut & virginibus legitime nubentibus univira pronuba adhibeatur, & ſi auſpici initium eſt. item in quibuſdam ſolemnibus & auſpiciis, ut prior ſit univiræ locus, certè & Flaminica nonniſi univira eſt.* Unde id inter fœminarum elogia. In veter. lapide, RENATUS. VOLVSIÆ. JVSTÆ. MATRI. CARISSIMÆ. OMNIUM. FEMINARVM. SANCTIORI VNIVIRÆ. ubi *Univira* dicitur, quæ in alia *Inſcr.* & apud Trebellium. *Univiria* eſt. Nec aliæ Sacerdotiis habitæ aptiores. Seneca, *Contr. l. 1. c. 2. Eam ſacerdotem facite, quæ honeſte maneat, quod fuit.* Junonis inprimis, Veſtæ & Telluris, quæ omnes univiræ, Dionyſius Halic. *l. 8.* Liv. *l. 10.* Hieron. *adv. Jovinian. l. 1. c. 6.* & *30.* Alii. Sed & *Fortunam muliebrem non coronabant bis nuptæ*, Servius *in l. 4. Æn.* Hinc apud Minucium Octavius, *Alia ſacra coronat Univira, alia multivira, & magnâ religione conquiritur, quæ plura poſſit adulteria numerare*, ubi Commentatores vide. Etiam in Cod. *Theodoſ. de revocandis donationibus* extat privilegium, ſolis conceſſum *unius tantùm matrimonii mulieribus*, i.e. ταῖς μονογάμοις & *univiris* quæ videl. *unius viri* matrimoniô contentæ vixiſſent. Qualis monogamia in Eccleſia quoque magni æſtimata eſt. Unde in Diaconiſſam viduam eligi, non minorem ſexaginta annorum, γεγονυῖαν ἑνὸς ἀνδρὸς γυνὴ, *quæ fuerit unius viri uxor*, jubet Apoſtolus 1. Timoth. *c. 5. v. 9.* Poſtmodùm quoque plurimæ fuêre, quæ à ſecundis nuptiis abſtinebant, ut commodiùs precationi & jejuniis vacarent, inter quas celebres Marcella, apud Hieronym. *in Epitaph.* ejus; Junia cum ſocru ſua, apud Auctorem *libri, de bono Viduit. c. 19.* Publia, apud Theodoretum, *Hiſt. Eccl. l. 3. c. 14.* mater Auguſtini, apud hunc, *Confeſſ. l. 9. c. 9.* Aliæ. Vide quoque Jo. Caſp. Suicerum, *Theſ. Eccl.* in vocibus Δίγαμος, Διακονίσσα, & Μονόγαμος. Ut verò *Univiram* Diaconiſſam, ſic μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, *unius uxoris virum*, Epiſcopum vult eſſe idem Apoſtolus 1. Timoth. *c. 3. v. 2.* ad quem locum Commentatores ſacros vide.

VNKAM, ſeu *Johannes Vnad Cham*, Rex Magnæ Tartariæ Neſtorianus, cùm videret Mogolſim, qui Tartarica tribus erant, potentiam ſuccreſcere, diſtribuere eos per provincias paſſim ſtatuit, ut diſtractis viribus nocere minus poſſent, circa A.C. 1187. Quod conſilium cùm innotuiſſet Mogolibus, ex provinc. Karokoram, verſùs Septentrionem in Campeſtria *Bargæ* migrârunt, atque Unkamo tributum negârunt, Duce Suko Badur, cujus fil. Temulkin, velut obſes in aula *Unkam*, educatus hactenus fuerat. Qui mox inde profugus ad populares pervenit, divinâque ad Imperium vocatione ſimulatâ, ab iis Rex creatus eſt, mutatôque nomine *Schinguis Khan* appellatus, Unkamum in campis Tenducanis ſuperatum, majori ditionum parte ſpoliavit, atque Tartaricô Imperiô conditô, barbaros Scythas hactenus inopem in ſe pecuaria vitam agentes ad ſummum potentiæ culmen evexit. Georg. Hornius, *Orbe Imp. cum Notis* L. Joach. Felleri, *p* 430. Vide & ſuprà non unô locô.

UNNA, vulgò UNNA, urbs Hanzeatica Weſtphaliæ, in Comitatu Marchiæ, aliàs probè culta, nunc parva e & bellô nuperô mirè deformata. Sub Electore Brandeburgien.

UNTZERUS Matthias, vide *Matthias.*

UNUM, Aſſyriis in veneratione, *Adadi* nomine, cultum. *Ejus* enim nominis interpretatio eſt UNUM. Macrob. *Saturn. l. 1. c. 23.* Certè *Unus* Deus ſummus, etiam Gentilibus non ignoratus. Vide ſuprà voce *Pachacamali*, & paſſim alibi.

UNXIA, Junonis epitheton: vocabatur in nuptiis, ut & Interdica, Domiduca & Cinxia. Ejus meminit Arnob. *adv. Gentes, l. 3. Unctionibus, inquitit, ſupereſt Unxia: Cingulorum Cinxia replicationi.* Nempe nova Nupta domum Mariti ingreſſura, poſtes inungebat apud Romanos axungiâ, oleô aut adipe lupinô, ut Plinio, Servio & Capellæ traditum. Unde Junoni, Nuptiarum Præſidi, id nomen. Vide quoque Gerh. Joh. Voſſ. *de Idol. l. 2. c. 26.*

VOBERCA, ſive VOBERTA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in finib. Celtiberorum, *Boberca*, vel *Bubierra Varrerio. Baudrando* oppid. Celtiberorum, nunc pagus eſt *Bubierca*, in Aragonia, ad Salonem fluv. 3. leuc. ſupra Bilbilim in Occaſum, Seguntiam verſùs. Ejus meminit Martial. *l. 1. Epigr. 50. v. 14.*

Præſtabit illic ipſa figendas prope
Voberca prandenti feras.

VOBERNUM, pagus Cenomanorum, in agro Brixienſi. *Barbarno*, *Hel. Capreolo.*

VOBRIX, Mauritaniæ Tingitanæ oppid. *Ptol.* Babæ & Volubili finitimum. *Lamia Marmolio.*

VOCA, Callaicorum in Hiſpania urbs. *Ptol.*

VOCALES, apud Lamprid. *in Alex. Sever. c. 34. Nanos & mimas & moriones, & Vocales & exoletos & omnia acroamata --- populo donavit:* Caſaubono ſunt, qui phonaſco dabant operam & vocem ad mollitiem erudiebant. Quam in rem Sidonius de Theodorico Gothorum Rege. *Illic non organa hydraulica ſonant, nec ſub phonaſco Vocalium concentus, meditatum acroama ſimul intonat.* Vide eum *l. 1. Ep. 2.* & *l. 8. Ep. 9.* Salmaſio pueri puellæque ſic dicti, qui voce canerent, ex A. Gellio, *l. 19. c. 9. Deſideravit exhiberi, quos habere eum adoleſcentem ſciebat, ſcitiſſimos utriuſque ſexus, qui canerent voce, & qui pſallerent.* Cujuſmodi pueros *ſolitos in naturis habere, ne coeant*, legas apud vet. Scholiaſtem Juvenalis, *Sat. 6.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Fibula*, alibique paſſim. Βοκάλιοι Græci recentiores, voce Latinâ leviter mutatâ, appellârunt, ut videre eſt in *Chronico* Alexandrino. Et *Vocalis* ipſe Phonaſcus, item *Vocipararius* dicebatur. *Gloſſæ*, Φωνασκός, *Vocalis.* Et, Φωνασκητής, *Vociparatius*, Magiſter videl. formandæ vocis, quem πλάστην τῆς φωνῆς dicebant Græci, unde *plaſma* apud Perſium, *Sat. 1. v. 17.* i.e. liquida & ἁπαλὴ vox &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Tertullian. de Pallio, c. 5.* & ſuprà, ubi de *primo vocis Edomatore*, item voce *Plaſma*, nec non infrà ubi de *Voce.* Apud Plinium verò *vocales aves* ſunt canoræ, ſeu quæ humanum ſermonem imitari didiciſſent. Sic enim is de patina Æſopi, *In ea poſuit aves cantu aliquid aut humano ſermone vocales, --- ut in his imitationem hominis manduceret, ne quæſtus quidem ſuos reveritus illos opimos & voce meritos*, *l. 10. c. 51.* Tertullianus *loquaces* vocat d. l. Cujuſmodi ſunt pſittaci, picæ, corvi, & ſimiles. De *Vocalibus*, ſectâ Philoſophorum modernorum, vide ſuprà voce *Nominales.*

VOCARE, ſolenne vocabulum. Seneca, *Oedipô, v. 304.*

In vota ſuperos voce ſolenni voca.

Propriè orare eſt Deos, ut ſuſcipiant, quæ illis vovemus, noſque votorum compotes faciant. Virg. *l. 7. Æn. v. 471.*

---- Divoſque in vota vocavit.

Et, *l. 12. Æn. v. 780.*

---- Opemque Dei non caſſa in vota vocavit:

Quod proin ſupplendum, apud eundem, *l. 6. v. 51.*

----- Ceſſas in vota preceſque
Tros ait, Ænea?

Scil. *vocare Deos.* Gronov. *ad Sen.* Sed & Romanis in uſu verbum, cùm invitationes conviviorum deſignarent: ut & *revocare*, ſicut videre eſt apud Palmerium *in Spicilegiis*, & Jan. Gulielmium *in libris Veriſimilium*, ac *Quæſtionibus Plautinis ad Amphitruon. c. 8.* it. *invocatus*, apud hunc *Captivis, Actu 1. ſc. 1. v. 2. 6.* & C. Nepotem, *Cimone, c. ult.* ubi & *devocare* eôdem ſenſu. Vide paulò ſuprà.

VOCATES, populi Aquitan. quos *Marlianus* perperam cum *Vaſatibus* confundit, quorum oppid. hodie *Vique* dicitur. Licèt Vigenereus velit horum tractum eſſe *Bigorre. Brietio* ſunt iidem, qui & *Boates* quorum tractus vulgò *le Captalat de Buch*, in ora Oceani Aquitanici.

VOCATOR, & Invitator, ſervi erant apud Romanos, appellationem ex munere ſortiti. Et quidem hujus meminit Athenæus, Martialis, *l. 7. Epigr.* 85. *extr.* & antiqua Romæ Inſcr. *Agathopus. Augg. Lib. Invitator.* Illius Plinius, *l.* 35. *c* 10. *Indignantique Ptolemæo, & Vocatores ſuos oſtendenti, ut diceret, à quo eorum invitatus eſſet.* Officium deſcribit Appulejus, *Metam. l.* 3. *Et ecce quidam intrò currens famulus, rogat te, ait, tua parens Byrrhena, & convivii, cui te ſerò deſponderas, jam appropinquantis, admonet.* A' qua fortè opera ſervum *Calatorem* Plautus in *Rudente, Act.* 2. *ſc.* 3. *v.* 5. appellat, ubi tamen Lambinus à Feſto non diſcedit, Græc. Δειπνοκλήτωρ Artemidoro. Vide quô pactô eos expreſſerit Chriſtus Dominus, apud Matthæum, *c.* 22. *v.* 3. 4. *ſ.* & Lucæ, *c.* 14. *v.* 17. 21. Deſcripſit autem Seneca, *Ep.* 47. *Alius, cui convivarum cenſura permiſſa eſt, perſtat infelix & expectat, quos adulatio & intemperantia aut gulæ aut linguæ revocet in craſtinum.* Neque verò hi vocabant ſolùm convivas, ſed & accipiebant ac diſcumbentibus loca, pro dignitate cujuſque, ſtatuebant. Seneca, *de ira, l.* 2. *c.* 37. *Minus honoratô locô poſitus iraſci cœpiſti convivatori: Vocatori ipſi, qui tibi præferebatur.* Hinc apud Sueton. *Calig. c.* 39. *Provincialem locupletem ducenta ſeſtertia numeraſſe Vocatoribus legimus, ut per fallaciam convivio interponeretur.* Et Catullus, *Epigr.* 48. *extr.*

Quærunt in trivio vocationes.

Eorum verò uſus, in miniſterio Augg. & illuſtrium Virorum; inprimis in conviviis publicis ac nuptialibus. Vide Laurentium Pignorium, *Comment. de Servis* & Tit. Popmam, *de operis ſervorum.* Apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ, *Vocatio* in Litaniis dicitur, cùm Sancti alicujus nomen decantatur. Et *Vocatoria Epiſtola*, quâ, qui abſens in Epiſcopum alicujus Eccleſiæ electus eſt, ad functionem ſuam capeſſendam *vocatur*, directâ à Metropolita, ad Epiſcopum & Presbyteros, ex quorum diœceſi & parœcia eſt electus, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* Formulam habes *in Ordine* Roman.

VOCCIO, Germaniæ Rex, cujus ſororem, ab ipſo in Galliam miſſam, Arioviſtus uxorem duxit. In marini fuga periit.

ſub VOCE præconis, apud Auctorem *Paſſionis Agnetis*, *Serm.* 90. *Juſſit ad lupanar duci, ſub voce* Præconis: *Agnetem ſacrilegam virginem Diis blaſphemiam inferentem, ſcortum lupanaribus datum*: quid ſit, vide ſuprà voce *Superdictio.*

VOCETUS, vel VOCETIUS, mons in Helvetiis, Tacitus, *l.* 1. *Hiſt. c.* 68. *Botsberg* Scudo; Aliis eſt *Wichen* in Helvetia apud Arburgum. Joh. Bapt. Plantino eſt Juræ portio, haud procul arce Habſpurgenſi, prope Brugas oppid. agri Bernenſis: *Botzberg* dicta, à pago *Boetzen*, qui cum aliis multis ſitus eſt ad montis pedem. Hunc *malum montem* alii dictum volunt, ob difficilem admodùm, pluviis inprimis tempore, aſcenſum, *Helv. Antiq & Nov.* Juræ principium, illum vocat Simlerus, *deſcr. Helv.* Vide Cl. Ortonem, JCtum *ad Rhenanum*, *l.* 3 *p.* 481.

VOCIFERATIO, Græc. Ἀναφώνησις, inter exercitationes Antyllo, apud Oribaſium, memorata, tum morborum diverſorum curationi tum vocis ipſius cultui, nimium idonea viſa eſt: quemadmodùm Ætius Amidenus, *l.* 1. *Ser.* 1. *c.* 5. & Avicenna Arabs *l.* 1. *fen.* 3. *doc.* 2 *c.* 2. etiam teſtantur. Interim neque Athleticæ neque Militari diſciplinæ ſtudioſis, neceſſaria Mercuriali videtur: Licèt & Athletas in certaminibus & Milites in pugnis conſerendis, eâ non ſine utilitate uſos legamus. Quemadmodùm Cæſar, *de bello Civ. l.* 3. *c.* 92. *haud fruſtra antiquitus fuiſſe inſtitutum* ſcribit, *ut in bello committendo ſigna undique concinerent, clamoremque univerſi tollerent, quibus rebus & hoſtes terreri & ſuos incitari exiſtimaverint.* Duo itaque ſolùm hominum genera *Vocis* exercitationi inprimis operam dediſſe reperimus, Hiſtrionicæ profeſſores & Medicorum Gymnaſticos. Priores enim, ſub quibus Præcones, Choriſtæ, Tragœdiarum aliarumque fabularum recitatores, nec non *Vocibus* certantes comprehenduntur, *Vociferationibus* exerceri conſueviſſe, teſtis eſt Plato, *in Ione* & Ariſtoteles, *Problem.* 11. & 19. *partic.* ubi legimus Phrynichi, nec non antiquioribus temporibus, Tragœdias, Comœdias, Dithyrambos atque Leges ipſas, cantu recitari conſueviſſe; eo quòd Vocis exercitatio tantæ exiſtimationis fuit, ut *publicæ Vociferationis* certamina, à Cœl. Aureliano, *l.* 5. *Chro. c. ult.* ſub *Agoniſticæ modulationis* nomine intellecta, propoſitis Victori præmiis, inſtituerentur. Quem morem, uſque ad Galeni tempora perduràſſe, ex eo conjiciunt eruditi, quòd, *l.* 7. *de Med. compoſ. ſec. loc.* multa is medicamenta recenſet, quibus antiquiores Medici in iis, qui voce contendere debebant, tum ante tum poſt certamen, fuerint uſi. Sicut idem, ſuô tempore, Phonaſcos omnes, Citharœdos ſcil. Præcones, nec non Comœdiam ac Tragœdiam perſonatos repræſentantes, qui magnâ vocis contentione utebantur, ſi quando vocem oblæſiſſent, balneis multis & cibis levibus atque laxantibus uti ſolitos docet. E' quibus verbis intelligere eſt, non modò Hiſtrionicæ Profeſſores, *voce & cantu*, quod dixit Plato *in Ione*, ſimpliciter in recitandis dramatibus, rhapſodiis aliiſque, verùm etiam aliâ voce uſos: atque eâ interdum uniformi, interdum variâ ac mutatâ, velut in Tragœdia ad mœroris calamitatiſque magnitudinem augendam factum fuiſſe olim, teſtatur Ariſtoteles, 19. *partic.* Probl. 6. Quare nemini mirum eſſe debet, quòd Corn. Celſus, *l.* 7. *c.* 25. memoriæ prodidit, apud nonullos morem fuiſſe, vocis gratiâ Adoleſcentulos infibulare, ut à Venere, quâ ſummopere illa labefactatur, abſtinerent: quo de ritu diximus ſuprà *ſuô locô.* Dicta autem ars hæc *Phonaſcia* Theophraſto eſt, ejuſque Magiſtri *Phonaſci*, de qua voce vide quoque ſuprà. Locum quod attinet, Græcos æquè ac Romanos imagine theatri locum quendam conſtructum habuiſſe, *Odeum* dictum, in quem deferrentur Poëmata, priuſquàm in Theatro agerentur, & ex quo certamina ſpectarentur Muſica, ſcribit Pauſanias *in Atticis.* Atque in hoc videntur [illegible] hæ exercitationes peractæ; quandoquidem Suetonius Nero[illegible]. 12. Muſicum certamen inſtituiſſe, Domitianumque Odeum ubi præter Citharœdos, Chorocithariſtæ atque Pſallocithariſtæ certarent, extruxiſſe ſcribit. Interim & alibi quoque, inprimis in Gymnaſiorum exedris, ubi Philoſophi ac Rhetores diſputare ſoliti, Veter. *Vociferationibus* certàſſe videntur, cùm ad formandam excolendamque vocem, alios in locis concavis, alios prope maris litora, ut de Demoſthene fertur, *vociferari*, legere cantareque conſueviſſe legamus, quem Demoſthenem, cùm lingua ob ſpiritus imbecillitatem hæſitaret, *Neoptolemo Hiſtrioni decem millia drachmarum numeraſſe, ut cum uno ſpiritu verſuum periodos proferre ſineret*, auctor eſt Plut. *de X. Orat.* Finis ſuit multiplex: Exercebantur enim *Vociferationes*, vel ut in Choris, in Sophiſtarum ac aliorum ad hoc inſtitutis certaminibus, in Dithyrambis, τοὺς ἀνταγωνιστὰς ſive adverſarios ſuperarent; vel ut in Scena & Theatro quiſque munere ſuô cum laude fungeretur. Modus talis à Cœlio Aureliano, *c. de Furore* proditur: *Principia leni voce promebantur, Narratio verò & demonſtrationes extentâ atque majore, tum Epilogus demiſſâ & indulgenti.* Antyllus ita prolixius, *Cùm alvus defecerat*, inquit, *primò leniter fricabantur, ac præcipuè inferiores partes faciesque ſpongiis aut madefiebat aut abluebatur, deinde prius ſenſim ac per intervalla mediocria loqui incipiebant, nonnunquàm prius deambulabant, poſt verò ad vociferationem accedebant, in qua doctrinæ expertes ea dicebant, quorum meminerant, quæve clara & multas habere lenitatis atque aſperitatis mutationes videbantur. Sin autem verſus ſciebant, Jambicos dicebant, & tertius locus Elegiæ dabatur: quartus modulis & numeris, atque in his omnibus præſtantius judicabatur memoriâ recitare quam legere.* Et, ut admonuit Plutarchus, *l. de valetud. tuenda, mediocribus potiùs, quam nimis commotis Vociferationibus & jurgioſis clamoribus uti. Inprimis vociferabantur, vocem, quàm graviſſimus fieri ſonus poterat, producendo, tum ad acutiſſimos eam redigendo, deinde, cum non multum in acuto ſono permanſum foret, retro viciſſim reflectebant, paulatim vocem diminuendo, donec ad graviſſimam, à qua ductum initium, revertebantur.* Quæ omnia agebant tàm accumbentes, quàm ſedentes ac ſtantes, ut proin loca ampla hujuſmodi exercitationi minimè neceſſaria judicaverit Socrates. Eòdem pertinet, quod de Nerone Principe narrat Plinius, *l.* 34. *c.* 18. cum *laminâ pectori impoſitâ ſub ea, Cantica exclamantem alendis vocibus demonſtraſſe rationem.* Plura de hac *Vociferatione* ſeu *Anaphoneſi*, vide apud Mercurialem, *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 7. ubi de *Gemitu* quoque varia addit: & exactiùs de 6. diſtinctis Vocis Exercitationibus, *Vociferatione*, Cantu, Lectione, Sermone, Riſu atque Fletu, partim *ibid.* partim *l.* 6. *c.* 5. & 6. Addantur pauca de Tragœdis, quos, quod huic uni rei vel maximè ſtuderent ut vaſtâ voce vociferarentur potius, quam loquerentur, ἀπαιδεύτους φωνὴν ἔχοντας φθεγγομένους, dicebat Crantor, teſte *Laertio* λόγῳ κ' διαλέγεσθαι, Dion Chryſoſtomus, *Serm.* 4. *de Regno*, Demoſtheneſque proptereà φωνασκίαν ἐπιδείξει objicit Æſchini, quem hiſtrionem fuiſſe, & τριταγωνιστὴν ducet idem περὶ εἰρήνης, & περὶ παραπρεσβείας. Vide Deſid. Heraldum, *ad Arnob. l.* 7. Quædam item, ex Lipſio, *Cent.* 3. *Epiſt.* 59. *de Curſoribus*: ubi de Regibus Ingis, in vaſto Novi Orbis tractu Peruano, memorat, locô Curſorum habere illos homines, quibus caſulæ diſpoſitæ, per publicas Regni vias, dimidiati milliaris quamque intervallô, in quibus duo Curſores, cum ſua quiſque Uxore agant. Re verò aliquâ nuntiandâ, ad primum illum voce deferri, quidquid hoc ſit: quem curſu intentô à ſua caſula ad proximam pergentem, jamque viciniorem, altâ voce *vociferari* hocque ipſum inclamare: quod accipiens alter ſimiliter pergat ad proximam, ac ſic per manus ad fines Regni, tantâ celeritate, ut omnium equorum curſum ab iis ſuperatum Hiſpani Scriptores fateantur. Nec abſimilem rationem Galli, uſurpabant olim, de quibus ſic Cæſar, *l.* 7. *c.* 3. *Ubi major atque illuſtrior res incidit, clamore per agros regioneſque ſignificant: hunc alii deinceps excipiunt, & proximis tradunt, ut tunc accidit. Nam quæ Genabi Oriente Sole erant geſta ante primam confectam vigiliam, in finibus Arvernorum ſunt audita: quod ſpatium eſt millium paſſuum circiter* 160. De Perſis quoque Diodorus Siculus *in rebus Eumenis*, *l.* 19. *Perſis*, inquit, *pleraque montana eſt, & vallibus interrupta in montibus, opportunis locis ſpeculæ ſunt, in quibus conſiſtunt homines maximè vocales. Speculæ autem ita diviſæ, quatenus vox ab una ad alteram venire & excipi poteſt. Re igitur nuntiandâ unus inclamat proximo, ille alteri, & ſic deinceps per omnes Satrapias Regni, ad extrema ejus.* Et hôc modô, cùm Eumenes milites & arma expediret, quoſdam Perſarum, qui 30. dierum ſpatiô aberant, eôdem illô die hoc cognoviſſe, addit. Quem *Vociferationis* uſum adjungere liceat iis, quos ex Hieron. Mercuriali ſuprà adduximus. Nec omittenda Veterum ſuperſtitio, qui Lunam, quoties deficiebat, laborare rati, diſſonô æris crepitu, de quo vide ſuprà voce *Tinnitus*, & immanibus *vociferationibus*, eam juvare conabantur: rationem moris reddente Alexandrô Aphrod. *Probl.* 45. at improbante Auctore *de Rectitud. Catholicæ converſat.* apud Auguſtin. *Tom. IX. f.* 789. *Nullus quando Luna obſcuratur, vociferare præſumat, quia certis temporibus, Deô jubente, obſcuratur.* Verùm cùm apud Chriſtianos quoque altiùs radicem fixiſſet, Burchardus Wormacienſ. Epiſcop. furioſas hujuſmodi exclamationes exercentibus duorum annorum pœnitentiam impoſuit, ut videre eſt *Decret. l.* 10. *c.* 31. & *de Pœnitentia*, *l.* 19. *p.* 269.

VOCONIA, oppid. Inſubriæ, in valle, apud Athiſonem fluv. inter Mediolanum 60. & Oſcellam oppid. 7. mill. paſſ. ab Arona, ultra Verbanum lacum, 20. milliar. *Vogogna* vulgò.

VOCONIA Lex, à Q. Voconio Saxa Tribuno Pleb. An. Urb. Cond. 524. lata, mulierum hæreditates definivit, vide Thom. Dempſter. *Ant. Rom. l.* 8. *c.* 18.

VOCONIUS, Epiſcopus Mauritaniæ, floruit ſeculô 5. Scripſit *contra Judæos & Arianos*, qui tum rerum in Africa potiebantur: item de *Sacramentis* Gennad. *in Catal. Viror. Illuſtr.*

Q. VOCONIUS Saxa, vide *Voconia.*

VOCONIUS Victor, Poëta Latinus. Plin. *l.* 2. *ep.* [illegible] *ad Priſc.* Martial. *l.* 7. *Epigr.* 28.

VOCONTIA, vel VOCUNTIA, populi Galliæ Narbonenſis, quorum regio in Delphinatu *Val de Viſo*, teſte *Puteo*, nominatur. *Bretio* aliisque fuêre, ubi nunc diœceſis Dienſis in Delphinatu, & Vaſionenſis in Comitatu Vindaſino. Eorum urbes erant Dia & Vaſio. Silius, *l.* 3. *v.* 467.

Jam faciles campos, jam rura Vocontia carpit

Vide *Vocontii.*

VOCONTII, inter Alpinas gentes aut Alpinis proximas, olim clariſſimi, fuerunt, quorum capita Vaſio, Lucus Auguſti & Dea Vocontiorum. Sed Deam omittit Plinius, *l.* 3. *c.* 4. Per hos in Italiam penetravit Annibal. Silius, *loc. cit.*

Jamque Tricaſtinis incedit finibus agmen,
Jam faciles campos, jam rura Vocuntia carpit.

In his Pompejus Trogus, ex quo Juſtinus epitomen fecit, ſe natum memoriæ prodidit. Veſtigium nominis in tractu montano Deæ proximo, quem *Vercors* vulgò dicunt, ſupereſt. Boſſius tamen Salvianus, Vertacomicoros Vocontiorum pagum, ex quo ortam Novariam ait Plinius, *Vercors* interpretari mavult. Vide Hadr. Valeſ. & ſuprà in voce *Vaſio.*

VOCULA, vide *Dillius.*

VODA, à Germanis Mercurius appellatur. Perperam mavult Lipſius *Woda* vel *Wonſta.* Gotefridus Viterbienſis *Chronicô*: *Votam quidam Gotam adjecta literâ, dixêre. Ipſe eſt, qui apud Roman. dicitur Mercurius, & cunc ab univerſis Germanis, ut Deus, adorabatur. Unde uſque hodie Got Teutonicâ linguâ dicitur Deus.*

VODGORIACUM, locus Nerviorum, *Antonin.* Nunc *Gauryes*, *Cluver.* vicus Hannoniæ, 11. mill. paſſ. à Bagaco in Cæciam, Binchium verſùs 5. mill. paſſ. uti à Montibus in Eurum.

VODNANA, oppid. Bohemiæ, ad Blaninum fluv. Vulgò *Wodnany.* Vix 3. leuc. a Budoviſa in Circium, 10. à Paſſavia in Cæciam ut 3. à confinio Auſtriæ ſuperioris.

VODOMARUS, Rex partis Galliæ, ſecul. 4. A Conſtantio Imperatore permotus, ut bellum inferret Juliano Apoſtatæ, fidem per literas dedit, quibus interceptis eum in Hiſpaniam captivum hic miſit. Ammian. Marcellin. *l.* 21.

VOERDA, oppid. Hollandiæ, ad Rheni alveum 10. mill. paſſ. ab Ultrajecto in Occaſum Lugdunum Batavor. verſùs 18. Vulgò *Woerden.*

VOGESUS, mons Galliæ Belgicæ Sequanos & Lingones dividens à Mediomatricibus, Araris & Moſæ fontibus inſignis, *Ferrar. Baudrando le Mont de Vauge.* Extenditur, inter Lotharingiam & Comitatum Burgundiæ, uti etiam inter Lotharingiam, & Alſatiam ubi ineſt ſylva Vogeſa. Ex eo Moſella in Boream ut & Arar, profluunt, non verò Moſa. Lucan. *l.* 1. *v.* 397.

Caſtraque quæ Vogeſi curvam ſuper ardua rupem,
Pugnaces pictis cohibebant Lingonas armis.

A Gallis *Eſtay*, à Germanis verò *Auff der Stay* appellatur.

VOGHERIA, oppid. Lombardiæ Ciſpadanæ, *Viceberius Merula.*

VOGIA, Turdulorum in Bætica oppid. *Ptol.*

VOGLADE, aliis VOGLAVUM, caſtellum Galliæ in Pictonibus, ad fluv. Clenium: vulgò *Vougle*, unde campis circumjacentibus nomen, in quibus Alaricus à Chlodoveo victus & interfectus, totaque ſic Aquitania Franciciæ ditioni ſubjecta eſt, A. C. 507. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VOGODORGIACUM, vel VODOGORIACUM, vulgò *Waudray* aut *Vaudre* locus Belgii, in Hannonia, 12. mill. paſſ. à Bavaco. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Bacivum.*

VOIGTLANDIA, vulgò VOIGTLAND, provinc. Saxoniæ ſuperioris ſub Electore Saxoniæ, majori ex parte, in Miſnia; Incolis *Voigtlandiſche* dicitur. In limite Bohemiæ & Franconiæ. Ejus urbes præcipuæ Zuica & Plava.

VOL, urbs Africæ propriæ. *Ptol.*

VOLA, Græcè *θέναρ*, cavum in manu, ſeu cava manus planities, nomini tantum, exceptis, quibusdam. Namque & hinc cognomina inventa, Planci, Plauti, Scauri, Panſæ, Plin. *l.* 11. *c.* 45. Hanc ſtipem porrigentibus præbere mendici ſoliti. Sueton. *Aug. c.* 91. *extr.* *Ex nocturno viſu etiam ſtipem quotannis die certô emendicabat à populo, cavam manum aſſes porrigentibus præbens*: ad exorandam nempe Nemeſin, de quo more retro diximus. Græci *συγκοιλαίνειν τὴν χεῖρα* dixêre. Quod aliàs hominibus liberis & honeſtis, etiam cum aliquid acciperent, probro vertebatur: *Expanſâ* enim *chlamyde* tales accipere, moris fuiſſe, diſcimus ex Amm. Marcellino, *l.* 16. Unde Ruffini Præfecti Prætorio Orientis ſub Honorio manus, poſt cædem ejus, per novam Romam, ſic formata ludibrii cauſâ circumlata eſt, teſte Hieronymô & Zoſimô. Et avaris ac *αἰσχροκερδέσι*, id objici ſolitum, ut notum ex Proverb. *Τὴν χεῖρ' ὕπτιον καὶ ἀποθνήσκων Ἀθηναῖος*, *Athenienſis vel moriens cavat manum*, quam in rem vide plura apud Caſaubon. *ad locum Suetonii*, uti de divinatione ex *vola* manus, ſuprà, ubi de *Chiromantia.* Nomen quod attinet, ex Græco *βολὴ* ejus etymon arceſſit Scaliger, à *jactu*, eſt enim quaſi funda manus, vide eum *Hiſtor. Animal. l.* 1. *c.* 14. Hinc *volema* pyra, quod *volam* impleant; & *involare*, i. e. volam vel manum injicere, Chriſt. Becmannus, *Origg. L. L. p.* 656.

VOLAGINIUS, Scribuniani, ſub Claudio, res novas tentantis percuſſor: ideo è gregario ad ſumma militiæ provectus. Tacit. *l.* 2. *Hiſtor. c.* 75.

VOLANA, Samnitum urbs à Carvilio capta. Liv. *l.* 10. *c.* 45.

VOLANDUM, caſtellum validiſſimum Armeniæ, Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 39. aliis *Vallondum.*

VOLANE, item *Olane*, Plin. *l.* 3. *c.* 16. nunc *Porto di Volana*, unum ex oſtiis Padi, inter Foſſam Carbonariam ad Boream, & Sagim ad Meridiem in Ducatu Ferrarienſi. Ei adjacet vicus Volane, *Volana*, in ora maris Adriatici.

VOLATUS, agitatione alarum fit in aëre, ſicut natatio pinnarum in aquis, ac directione caudæ, quæ id avi eſt, quod navi clavus. Unde ex milvi inprimis *volatu*, navigandi Artem primam cepiſſe originem, ſunt qui ſcribant. Ut autem ad progreſſum, natationem & reptationem, reliquis animalibus, ſic & ad *volatum* avibus idonea fabricavit corpora Deus, qua de re pulchra habes apud Voſſium, *de Orig. Idol. l.* 3. *c.* 37. Et quidem ſemper fermè *volant*, quæ *ἄποδες* dicuntur, manucodiatæ inprimis ſeu paradiſiacæ aves, quibus pedes quidem ſunt, ſed non ut iis conſiſtant, verùm hæreant ſolùm, cùm quieſcendum eſt. Reliquæ, *expandunt alas, pendentesque rarò intervallo quatiunt* (ut milvi) *aliæ crebrius* (ut accipitres) *aliæ & tota latera pandunt* (ut corvi) *quædam verò majore ex parte compreſſis volant* (ut pici) *percuſſoque ſemel aliquæ & geminô ictu* (ut carduelcs) *aere feruntur, vel, ut inclauſum eum prementes, ejaculantur ſeſe* (ut hirundines) *in ſublime, in rectum, in pronum. Impingi putes aliquas* (ut perdices) *aut rurſus ab alto cadere has* (ut alaudas) *illas ſalire* (ut coturnices) *Anates ſolæ, quæque ſunt ejusdem generis, in ſublime protinus ſeſe tollunt, atque è veſtigio cœlum petunt, & hoc etiam ex aqua. Vultur, & ferè graviores, niſi ex procurſu, aut altiore tumulo immiſſæ, non evolant, caudâ reguntur*, Plin. *l.* 10. *c.* 38. Prætereà avium quædam ſolivagæ ſunt, ut merula: quædam *volant* catervatim, ut ſturni, Idem, *l.* 10. *c.* 24. Plerisque item avium volatus rectus, hirundini anfractuoſus unde eam aquila intercipere nequit, *ibid.* Anſeres & olores, liburnicarum more, roſtratô impetu feruntur, à tergo ſemper dilatante ſe cuneô, *l. eod. c.* 23. Merops, non ut avium aliæ, *εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἵεται, anteriora verſus fertur*, verùm *ἔμπαλιν retrorſum* ac verſus caudam, Ælian. *de Anim. l.* 1. *c.* 49. Porro altè, quamvis tardè, vultures volant, Ovid. *in Ibin, v.* 169

--- tardus trahet ilia vultur.

Etiam ardeæ ſublimis volatus eſt. Imo *uncos ungues habentes omnes ferè altivolæ ſunt, præter nocturnas --- Omnibus alæ grandes, corpus exiguum*, iterum Plin. *l. cit. c.* 19. quod volatum non parùm juvat. Celeritatem quod attinet, ea mira in accipitre eſt, *φασσοφόνῳ* inprimis, à palumbis necandis, ſic vocatô, Porphyr. *de Abſtin. l.* 3. Scriptura S. columbarum volatum à pernicitate commendat, Pſalmô 55. *v.* 7. *Quis dabit mihi pennas, ſicut columbæ, ut volem.* Sed aquilarum maximè, 2. Sam. *c.* 1. *v.* 23. *leviores erant Aquilis*, de Saule & Jonathane. Habacuci *c.* 1. *v.* 8. *Volabunt, ut aquila, quæ feſtinat ad cibum*, de Aſſyriis &c. Unde rapidè decurrentis ævi ſpatia, apud Hiobum *c.* 9. *v.* 26. & fluxæ opes inſtabilesque, Proverb. *c.* 23. *v.* 5. cum aquila volante conferuntur. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. part. prior. l.* 1. *c.* 3. Atque ab hoc avium in *volando* impetu eſt Græcum *ὄρνις*, nempe ab *ὀρνύεσθαι*. & Latinum *avis*, nempe ab *ἀΐσσω*, ut vult Scaliger, vel ab Hebr. עוף *volavit*, ut Voſſius, quem de avium hoc motu eruditè diſſerentem vide ubi ſuprà, *l.* 3. *c.* 87. De Veterum verò ex avium *volatu* divinandi more, diximus ſuprà ubi de *Avibus, Auguriisque*, uti de piſcium quorundam volatu, ubi de *Piſcibus*: & de temeritate quorundam, *pennis non homini datis*, idem aëris iter tentantium, in voce *Icarus*, item ubi de *Neurobatis* & *Schœnobatis*. Hinc *Volaticus* ut *volaticæ mulieres* apud Feſtum, i. e. Striges, mulieres maleficæ & ſagæ, quæ in aves verti & *volare* credebantur. Ovidius de ſaga, *l.* 1. *Amor. El.* 8. *v.* 13.

Hanc ego nocturnas ſuetam volitare per umbras
Suſpicor, & plumâ corpus anile tegi.

Et *Volatica*, *ἡ ἀνεμώδης*, *ἡ ὀρνιθοσκοπική* &c. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio, c.* 5. *ſub fin.*

VOLATERRÆ, colonia & urbs antiquiſſima Etruriæ, in monte aſperrimo ad Cæcinam fluv. una ex 12. primis Tuſcorum coloniis, hodie *Volterra*, a Jano, ſeu Tyrrheno Lyd. condita, atria invenit, ann. 500. ante Urb. Cond. Volaterranus hinc oriundus, tradit eam aliquando à Pannonibus everſam, ſed paucis pòſt annis ab Othone I. Imperatore reſtitutam, & ſuô nomine *Othonianam*, verum à poſteris corruptè *Antonianam* appellatam. Perſii Poëtæ patria fuit: Epiſcopalis eſt ſub Archiepiſcopo Florentino, inde 34. mill. paſſ. Hinc *Volaterrana vada*, quæ ab urbe 8. mill. paſſ. diſtant.

VOLATERRANUS Raphaël, vide *Raphaël.*

VOLAVIA, vulgo *Wolaw*, urbs Germaniæ, Ducatus cognominis caput, in Sileſia, prope Oderam fluv. 28. mill. paſſ. à Vratiſlavia in Circium Glogaviam verſùs totidem, & 18. à Lignitio in Cæciam.

VOLCÆ, vel VOLGÆ, populi Galliæ Narbonenſis ultra Rhodanum fluv. quorum regio Occitania, *Languedoc* dicitur. Erant diviſi in *Volcas Arecomicos* (ex Celtico *volk* & *herkommen*) ad Ortum, ubi hodie pars Orientalis Occitaniæ, *le bas Languedoc*; & in *Volcas Tectoſages* (ex Celtico *deck den ſack*) ad Occaſum, ubi hodie pars Occidentalis ſeu ſuperior. Eorum urbes erant Narbo, Toloſa, Carcaſſo, Biterræ, Agatha & Nemauſus. An arx *Teccenſis* in Ducatu Wittemberg. à Tectoſagibus his? Cæterùm & in Aſiam penetrârunt, Liv. *l.* 21. *c.* 26. Strab. Plin. *l.* 3. *c.* 4. Silius.

--- Per inhoſpita rura
Volcarum populatur iter.

Baudrand. Vide latius infrà.

VOLCÆ Arecomici, populi Galliæ, ad quorum fines depopulandos miſiſſe Vercingetorigem Rutenos Cadurcosque, ſcribit Cæſar, *l.* 7. *c.* 4. In provinc. Narbonenſi prima, circa utramque ripam Rhodani coluêre, Livio dicuntur, *l.* 21. *c.* 26. Hannibalis in Italiam iter deſcribenti. Eorum ſtagna memorantur Melæ, *l.* 2. *c.* 5. & Plin. *l.* 9. *c.* 8.

Laternæ

Laternæ lacus in agro Nemauſenſi meminit, anguſtis faucibus, capturâ mugilum clari. Agros horum, ut & Helviorum, publicè Maſſilienſibus à Cn. Pompejo conceſſos, iterum Cæſar, *de bello Civ. l. 1. c. 35.* ſed eorum oppida 24. Nemauſenſibus attributa, ſcribit Plin. *l. 3. c. 4.* Metropolis gentis Nemauſus eſt, Mela, *l. 2. c. 4.* urbium Galliæ Narbonenſis opulentiſſimis quartô locô, in *veter. Notit.* aliquando quinto, adnumerata. *Recentiores* verò *Notit.* Epiſcopum Nemauſenſem ſeptimum tantummodò ſive antepenultimum ponunt, inter novem Antiſtites Narbonenſi Vaſconiæ Archiepiſcopo ſuffraganres. Dicta à fonte *Nemauſo*, cujus Auſonius meminit *in Burdigala*, *v. 33.*

----- ----- *Vitreâ non luce Nemauſus*
Purior.

Hic vulgò *le Viſtre*, per foſſam urbis decurrens, alluit vicos Burgum, Viridaria *Vergeres*, Veſtricum, Vallem Viridem *Vauvert*, Salmoſam *Salmeze*, & non procul ab Aquis mortuis in maritimum ſtagnum Laternam ſeu Taurum paludem *l'Eſtang. du Tau* ſe diffundit. Urbs magna olim, vulgò *Niſmes*, cum Agatha & Biteris, à Carolo Francorum Principe diruta atque mœnibus nudata eſt, ejectis Saracenis. Habet hodieque Amphitheatrum magnificentiſſimum & maxima ex parte integrum, *Arenas* vulgo dictum, quò Paulum rebellem ſe recepiſſe cum ſuis, indicat Julianus Archiepiſcopus Toletanus *de Expeditione Wambæ in Gallias*. Præterea Baſilicâ Plotinæ illuſtris eſt, aliiſque operibus Romanis. *Nemauſenſes* Tiberii Rhodii manentes imagines & ſtatuas per odium aut contemtum ſubvertiſſe, Sueton. *in Tiber. c. 13.* tradit. T. Aurelii Antonini Pii Imperatoris paternum genus *Nemauſenſe* fuiſſe dicitur Jul. Capitolinô. Horologium quoque & Corporati *Nemauſenſes*, in veterib. inſcriptionibus reperiuntur: ut & Præpoſitus theſaurorum, in *Notit. Imper.* Ager ejus longè latéque olim patuit ad Rhodanum & ad Vardonem ac mare: vulgò *le Nemauſois*, vel *le Nimois*.

Diœceſi Nemauſenſi in Volcis Arecomicis continentur:

Aleſtum *Alais*, caput Comitivæ, ad Vardonem.	Juncariæ.
Anduſia, *Anduſe*.	Nemauſus, gentis caput.
Aquæ Vivæ, *Aigues Vives*.	Salvia, *Sauve*.
Armaſanicæ, *Aymargues*.	Sumerium, *Somiere*.
Bellagarda.	Turnacum, *Tornac*.
Bellicadrum, *Beaucaire*.	Vallis Viridis, *Vauverd*.
Coloniacum, *Cologuac*.	Vicanum, *Vigan*.
Furcæ, *Fourques*.	Villa S. Ægidii, *S. Gilles*.

E quibus Aleſtum, Anduſia, Armaſanicæ, Bellicadrum, Salvia, Sumerium & Vicanum, capita ſunt Vicariatuum, quos incolæ *Viguerer* vocitant. Altera urbs *Volcarum Arecomicorum* Vindomagus Plinio dicitur, quæ fortè Uceria eſt. Fuit & eorum urbs Magalona, è qua ſedes Epiſcopalis Montem Peſſulanum tranſlata eſt. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VOLCÆ Tectoſages, gens Gallica, teſte *Strabone*, ad Pyrenæum accedens & Septentrionalia Cemmenorum montium nonnihil attingens. Hos eorundem montium Auſtrina uſque ad promontoria habitare, & fœcundam auri terram colere: unde plurimi ſeditione pulſi migraverint in Aſiam, aut Phrygiæ majorem melioremque partem obtinuerint, caputque Ancyram habuerint, fertur. Dicta autem pars hæc Phrygiæ Galatia & Gallogræcia. Cæſar fertiliſſima Germaniæ loca circum Hercyniam ſylvam eoſdem occupâſſe, atque ibi conſediſſe, ſcribit *Comm. de bell. Gall. l. 6. c. 23.* Etiam Illyricum quidam ex illis petierunt, ſpoliatiſque Iſtris in Pannonia conſedêre, Juſtin. *l. 32. c. 3.* Mediterranea Galatiæ occupâſſe, Lipſius habet. Plinus verò, *l. 5. c. 32.* Toliſtobogos in Galatia, parte Phrygiæ majore, cum *Tectoſagibus* collocat, Trocmis, quæ tertia erat gentium, quæ à Brenno Duce, in Dardanis ſeditione ortâ, receſſerant, in Mæonia & Paphlagonia collocatis. Eorum urbes *Ptolemæus* recenſet Toloſam, Illiberim, Ruſcinonem, Narbonem, Carcaſſonem, Beterras, Ceſeronem, & Agatham. Caput Toloſa, in anguſtiis Iſthmi, Oceanum à mari Narbonenſi vel Interno dividentis, polita, inter Galliæ Narbonenſis opulentiſſimas urbes recenſetur à Mela, *l. 2. c. 4.* *COLONIA TOLOSA* in nummo Galbæ, *Palladia* Martiali, *l. 9. Epigr. 101. v. 3.* à templo & cultu Minervæ. Ab Auſonio, claras inter urbes, *n. 13.* ſicut Narbo 13. ita Toloſa 12. locô collocatur, ad Garumnam, muris ex latere coctō ingentis ambitus cincta, & *quintuplex* dicitur *Epiſt. ad Paulinum*, ob quatuor urbes vel colonias aut regiones veteri Civitati additas. Inter provinciæ Narbonenſis primæ civitates 8. vel 10. ſecundùm alios ſecundò locò, in *veterib. Notit.* ponitur, eſtque Archiepiſcopalis & hodie è maximis Galliarum clariſſimiſque urbibus, vulgò *Toulouſe*. Olim per annos 89. Regia Veſigothorum, caputque regni Toloſani, quod, cæſô Alaricô, à Chlodoveo everſum ac occupatum eſt. Poſteà Charibertus, Dagoberti Regis frater, cùm *Toloſates*, Cadurcos, Agiunenſes, Petrocorios, Santones & Novempopulanos à fratre accepiſſet, ſedem Toloſonam eligens, regnavit aliquandiu in parte provinciæ Aquitanicæ. Deficientibus dein Meroveis, ſub Pippino, & Carolo Ducibus Francorum, ſubque Pipino Rege Caroli filio, *Toloſam* cum Ucetia Duces Aquitaniæ obtinuêre, Eudeo, ejuſque filius ac nepos, Hunoldus & Waifarius. Dein obtinuêre illam Reges Aquitaniæ, Ludovicus Pius & Pippinus ejus filius nepoſque Pippinus, ac Carolus Caroli Calvi filius. His ſucceſsêre diu pòſt *Toloſæ* Comites, nonnunquam Comites St. Ægidii dicti: qui totam Gothiam & partem etiam Aquitaniæ, nimirum Albigenſes, Cadurcos, Aginnenſes, Rutenos ac Petrocorios imperiô preſſerunt: Marchiâ quoque Provinciæ potiti, quam ab Imper. recipiebant, vide Godofr. *in Annalibus ad A. C. 1235.* Erat *Toloſæ* Capitolium Jovi dicatum, unde fortè illorum *Capitous*, magiſtratus publici, quales Burdigalæ *Jurati*, alibi Conſules, alibi Pares, alibi Scabini: Amphitheatrum & Palatium, quorum nihil ſupereſt. Ejus regiones ſunt octo, quæ Capitolatus vocantur *Capitoulo*. Epiſcopus quintò olim locò, inter novem Epiſcopos Narbonenſi Vaſconiæ Archiepiſcopo ſuffraganres fuit, Carcaſſonenſi, Agathenſi, Luterenſique, quod mireris ſubjectus: poſteà verò Johannes XXIII. Toloſam ad Metropolis ſive Archiepiſcopi extulit faſtigium, & ſeptem novas ei ſedes, Apamienſem, Mirapicenſem, St. Papuli, Montis Albani, Rivenſem, Lumberienſem & Vaurenſem, attribuit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

Diœceſi Toloſanâ præ cæteris continentur:

Alta Ripa.	Pauliacum.
Aureolus mons, *Monteriol*.	Placentia.
Clarus mons.	Sancta Fidis.
Judicatura Laureacenſis.	Vetus Toloſa, *Vieille Toloſe*.
Mons Acutus, *Montagut*.	Villa Longa.
Mons Goliardus, *Montgaillard*.	Villa Nova.
Mons Laureus.	Vivaria.

VOLCÆÆ, paludes Pannoniæ ſuperioris in Hungaria, Dio. *Balaton*, & *Platſee* Bonfinio, 3. leuc. ab Alba reg. juxta Veſprinium, in ora illius Boreali.

VOLCANALIA, ſeu VULCANALIA, feſtum apud Romanos Volcano dicatum, quò populus pro ſe in ignem animalia miſit. Vide Varronem *de L. L. l. 5.* Plin. *l. 18. c. 13.* Columellam, *l. 11. c. 3.*

VOLCATIUS, Conſul, Impediit ne Catilina, ob accuſationem repetundarum, peteret Conſulatum. *Padianus*.

VOLCATIUS Epidius, Grammaticus, ſcripſit *res geſtas Pompeji M. & ejus patris*; primus Libertinorum qui *hiſtoriam* ſcripſerit, cùm ab optimo quoque ſcribi ſolita ſit, teſte Corneliô Nepote, *in Fragm. c. 6.* Ludum aperuit, docuitque inter cæteros Marcum Antonium & Auguſtum.

VOLCATIUS Gallicanus, quintùm Conſul, ſcripſit *vitas Imperatorum ad Diocletianum*. Ejus tantum extat nunc Avidii Caſſii vita. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 2. c. 5.*

VOLCATIUS Sedigitus, in *l.* de Poëtis, quid ſentiat de his, qui comœdias ſcripſerunt, ex aliquot ejus verſibus indicat Agellius, *l. 15. c. 24.*

VOLCATIUS Terentianus, *Hiſtoriam ſui temporis*, i. e. *Gordianorum* ſcripſit; ubi dicit, Gordianum Seniorem vultum Cæſaris Auguſti valde retuliſſe. Jul. Capitolin. *in Gordiano jun. c. 21. extr.*

VOLCATIUS Tullus, prænomine *Lucius*, Conſulatum geſſit, trienniô ante Ciceronem, Au. Urb. Cond. IↃCLXIIX. Ejus filius *Cajus Volcatius Tullus*, ſub Cæſare in Galliis militavit: *l. 6. Comment. c. 28.*

VOLCEJUM, vide *Volcentani*.

VOLCENTANI, Lucanorum populi. Plin. *l. 3. c. 11.* Quorum oppid. *Volcejum*, *Bocino*, C. Cittadino, in monte.

VOLCI, vide *Volſci*.

VOLCIANI, populi Hiſpaniæ Tarraconenſis. *Liv.* Eorum oppid. ſeu pagus hodie *Villa Dolce* dicitur, teſte *Florianô*: in Aragonia circa ortum Guerbæ fluv. Eorum mentio in bello Hamilcaris, contra Romanos.

VOLCIENTES, populi Hetruriæ, quorum oppidum *Volce* nunc extinctum eſt, locus adhuc *Voce*, apud Caſtrum urbem in tractu *Piano della Badia*.

VOLCMARCHIA, vulgò *Wolemarck*, urbs Carinthiæ inferioris ad Dravum, aliàs *Virunum*, *Cluver.* Vide ibi.

VOLCMARUS, Abbas Bavarus, floruit ſeculô 14. A principibus ſui temporis, in conſilium ſæpe adhibitus. Scripſit *Hiſtoriam Bavariæ uſque ad A. C. 1314.* Aventin. *in Annal. Bojorum*, Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 2. c. 63. princip.*

VOLERIUS, Corſicæ fluv. *Ptolem.* *Fiumnale Leandro*, *Rigi Nigro*. Vide *Valerius*.

VOLESUS, vide *Marcus*.

VOLESUS Meſſalla, Aſiæ Proconſul ſub Auguſto ſæviſſimus; quippe trecentos unâ die ſecuri percuſſit; incedenſque inter cadavera vultu ſuperbô, quaſi magnificum quiddam conſpiciendumque feciſſet, græcè proclamavit, O rem regiam! damnatus ob hæc. Vide Senec. *de Ira*, *l. 2. c. 5.*

VOLFEMBUTELA, vulgò *Wolffembüttel*, urbs Ducatus Brunſvicenſis, Ducum ſedes firmiſſima, ad Oacrem fluv. 2. leuc. ſupra Brunſvicum in Meridiem, Halberſtadium verſus 7. & 6. ab Hildeſio in Ortum, intra paludes. Eam inundatione perdere Sueci conati ſunt, ætate noſtrâ, *Baudrand.* Vide quoque *Guelferbytum*.

VOLFGANGUS Suevus, Comes Pfullingenſis, duodecimus Ratisbonenſium Epiſcopus, vir ſuô ſeculô doctiſſimus, Comes Pilgrini, ab Ungarorum Rege è Batavia evocari, ut ſuam gentem de vera ſalute erudiret: In Bohemia quoque, quæ nuper, idolorum cultu abjectô, Chriſto nomen dederat, de voluntate Ottonis ſecundi Epiſcopatum inſtituit. Cùm dein Lotharius, Galliæ Rex, ruptô, quod cum Ottone inierat fœdere, Orientale quoque regnum ſuo adjungere, vi & armis contenderet, Imperator cuncta cæde & incendiô vaſtavit, atque in reditu ad Axonam fluv. caſtra poſuit. Huic expeditioni Volfgangus interfuit, primuſque hæſitantibus vadum invenit, animumque militibus addidit. Obiit A. C. 994. Aventinus *l. 5. Annal.* *Nauclerus*, &c.

VOLFGANGUS Lazius, Viennâ Auſtrius, Philoſophus & Medicus. Scripſit *Hiſtoriam Viennenſem libris 4. Commentarios de Republ. Romana*, & plurima alia, Geſner. *in Biblioth.* Reliquos hujus nominis, Germanos omnes, ut *Volfgangum Hungerum*, JCtum, *Volfgang. Meurerum*, Medicum, vide apud eundem.

VOLFGANGUS, vide *Wolfgangus*.

VOLGÆ, vide *Volcæ*.

VOLGASTIA, vulgò *Wolgaſt*, urbs munita Pomeraniæ citerioris ſub Suecis, ad oſtium Oderæ, *Piſn* dictum, 5. mill. paſſ. ab ora maris Baltici, 14. ab Anclamo in Boream, 30. à Sundis in Ortum, cum arce lepida Ducali. Ibi portus eſt ſub Inſula *Ruden*, totius Pomeraniæ commodiſſimus. Capta fuit à Rege Sueciæ, A. C. 1630. ipſique hinc pace Monaſter. remanſit. Nunc ab Electore Brandeburgico ei erepta eſt, A. C. 1675. *Volgaſtenſium* olim Deaſter Herouitos erat, qui linguâ Lanuâ Mars dicitur; quò præviò, in omni prælio victores ſeſe futuros miſeri confidebant. In ejus templo miræ magnitudinis clypeum ei dedicaverunt, qui de pariete dependebat, aureis laminis, mirò artificiò exſculptis, obtectus; nemineque mortalium illum attrectare fas erat, Auctor *vitæ Ottonis M. l.* 3. *c.* 5. Cæterùm, cùm Pomeraniæ Ducum Familia flureret, illi in *Wolgaſtenſes* & *Stettinenſes* diſtincti fuêre, in Ottonis filiis diſcrimine ortò. E quibus hi, cùm ſub Ottone & Filio ejus Barnimo M. bellum geſſiſſent A. C. 1345. cum Ludovico Rom. Marchione Brandeburg. id hâc tandem lege compoſitum eſt, ut deficienti aliquando maſculâ Stettinenſium Principum prole, Brandeburgii ſuccederent. Et deſiit illa Familia in Ottone III. A. C. 1464. qui fatò functus acerrimæ liti inter Fridericum II. Brandeburgium atque Pomeranos *Wolgaſtenſes* locum dedit, cum tandem in modum pacatos, ut deficiente quandocunque & horum Familiâ Brandeburgiis Pomerania cederet, interim tituli honore atque inſignibus gaviſuris. Rediêre tamen ſubinde jurgia & turbæ, donec finem genti fecit Bogiſlaus, A. C. 1637. defunctus, ac Brandeburgus locum daturus, nî Sueci & adverſa illis fata obſtitiſſent, qui tandem citeriore Pomeraniâ Suecis cedere, Pace Oſnabrugenſi, conſultum duxêre, ut ulteriorem ſervarent, in damni ſolatium Magdeburgi, Halberſtadi, Mindæ atque Camini Epiſcopatibus, qui in ſeculares Principatus verſi, acceptis. Vide Toh. Pfannerum, *de præcipuis Germaniæ Principum Gentibus*, *c.* 4. ubi *de Gente Brandeburgica*.

VOLGESIA, Babyloniæ regionis ad fluvium Baarſarim urbs, *Ptolem. Vologeſocerta* Plin. *l.* 6. *c.* 26. *Vologeſſia* Ammiano, *l.* 23. *Bologeſias* Stephano.

VOLHINIA, Polonis *Wollin*, provincia Poloniæ, Lithuaniæ pars. Extenditur ab Ortu in Occidentem per 450. mill. paſſ. lata eſt 100 mill. paſſ. Terminatur à Septentrione Lithuaniâ propriâ & Poleſiâ provinc. ab Oriente Moſcoviâ, ab Occidente Ruſſiâ nigrâ, à Meridie Podoliâ. Duplex eſt, nempe Volhinia ſuperior ſeu Palatinatus Luceoriæ, (*de Luſuc*) qui ab Occidente & Inferior ſeu Palatinatus Kiovienſis, aliter *Ocrania*, ſeu confinia, quæ ad Ortum & verſùs Boryſthenem. Pluries miſerè à Moſchis & Cofacis (quibus à Stephano Rege caſtrum *Techtimirovv* cum ſuo territorio infra Kioviam 20. milliar. ad Boryſthenis ripam conceſſum fuit, ut ibi conſiliorum & Magiſtratus militaris ſedem, ac bellicorum apparatuum receptaculum haberent,) vaſtata, & etiamnum Moſchi occupant Kioviam & præcipua loca Volhiniæ inferioris. Sunt autem urbes Volhiniæ:

Kiovia.	Circaſſium.
Luceoria.	Volodimiria.
Bialaceria.	Czernobela.

VOLIBA, *Ptolemæo*, *Falemouth*, ſeu *Volemouth Camdeno* portus Albionis in ora Auſtrali Cornubiæ, ab Exonia urbe 60. milliar. in Occaſum 5.

VOLKOVISCA, urbs Lithuaniæ, in Palatinatu Novogrodenſi, prope amnem *Roſſ*. 45. mill. paſſ. à Bielſca in Cæciam, 55. à Novogroda urbe in Occaſum *Wolkovviſca* vulgò.

VOLLENHOVIA, oppid. Tranſiſalaniæ, ad Sinum Auſtralem, vix 8. mill. paſſ. ab oſtio Iſalæ in Boream, uti 10. à Suvolia, Leovardiam verſùs 32. 3. à Bloczilia arce. Vulgò *Vollenhove*.

VOLLINUM, vulgò *Wollin*, oppid. munitum Pomeraniæ citerioris ſub Suecis, quibus haud pridem ereptum eſt ab Electore Brandeburgico; ad oſtia Oderæ fluv. Crevit ex ruinis Jullini urbis inde 10. mill. paſſ. diſtatque ab ora Maris Baltici Stetinum verſùs 20. prope lacum *das groſſe Haff*, ad Divenuæ ſiniſtrum marginem. Aliàs emporium celebre, nunc paucis conſtat incolis. Vide quoque *Julinum*.

VOLMARIA, urbs Liflandiæ, ad Teyderam fluv. 9. milliar. German. à Felino in Meridiem, Cokenhuſiam verſùs 12. & 15. à Riga in Circium, *Wolmer* vulgò.

VOLOCHDA, urbs Muſcorum, ampla & permunita Epiſcopalis à Moſcha 8. leuc. in Boream & Cæciam, *Wologda* vulgò Provinc. Rom. Caput provinc. cognominis amplæ, quæ tota paludoſa, verſùs fontes Duinæ fluv. eſt, inter Cargapoliam provinc. ad Boream, Bieloſeram ad Occaſum, Bielſcam & Suſdaliam ad Meridiem & Uſtiugam ad Ortum.

VOLODIMIRIA, vulgò *Wolodimer*, urbs Muſcoviæ, aliàs Ruſſiæ Albæ Metropolis, uſque ad Joann. Danielis filium, qui inde ſedem Moſcuam tranſtulit. Ad fluv. Cleſmam, 90. mill. paſſ. à Novogardia parva, ſeu Niſa in Merid. Moſcuam verſùs 120. circiter. Caput Ducatus cognominis, qui eſt inter Suſdaliam ad Occidentem, Mortuates ad Ortum, Rezaniam ad Meridiem & Ducatum Novogardiæ parvæ ad Boream. Ager usque adeò fertilis, ut ex una tritici menſura ſæpe 20. interdum 25. proveniant.

VOLOGDA, vide *Volochda*.

Reges Parthorum.

VOLOGESES I. vel ut Græci, *Vologaſus*, Vononis Mediæ Regis filius, per tempus Neronis. Vixit ad Veſpaſiani imperium, ut liquet ex Tacit. *l.* 4. *Hiſtor. c.* 51. Hiſtoria ejus paucis hæc eſt. Rex Parthorum fuit, qui Tiridatem fratrem Armeniâ pulſum videns, ubi Romani Tigranem Regem conſtituerant, Arſacidarum gloriam tuiturus, vindictam ſumere decrevit: variis Fortunæ vicibus bellô Tigrani illatô. Filius hujus cognominis, ſub Marco Antonio Romanis bellum ſimiliter intulit. Julius Capitolin. *in M. Antonin. c.* 8. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 25. & *l.* 15. *Annal. c.* 2. 5. 10. 14. 24. Vide infrà. Et num fil. Vardanes, patris æmulus, Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 7. an alius ſucceſſerit, non liquet. Vide *Artabanus III.*

VOLOGESUS II. Parthorum Rex poſt Parthamaſpatem, Capitolin. *in M. Antonino Philoſopho c.* 8. *Fuit eô tempore etiam Parthicum bellum, quod Vologeſus paratum ſub Pio, Marci & Veri tempore indixit.* Filius fuit illius *Vologeſi*, de quo Tacit. *in Annal. loc. cit.* tandem à Lucia Vero Imperatoris victus, Xiphilin. *l.* 69. Oroſius, *l.* 7. *c.* 9. Aurel. Victor. *c.* 15. Alii. Illum excepit Artabanus IV. ſeu ultimus, de quo ſuprà. Quidam è Græcis ſcribunt Ὀλογαῖσος, alii Βολόγαισος, ut *Ariſtides*.

VOLONES, dicti ſunt ſervi, qui bellô Punicô, cùm deeſſent, qui ſcriberentur, pro dominis pugnaturos ſe polliciti, in civitatem recepti ſunt, & *Volones* appellati, quia hoc ſpontè voluerunt. Vide Feſtum, & Macrob. *l.* 1. *Saturn. c.* 11. Eorum exemplô Marcus Imperator apud Capitolin. *c.* 21. ſervos ad militiam itidem paravit, & *Voluntarios* appellavit. Quô nomine apud Livium, *l.* 23. in eadem hiſtoria ſæpe appellantur liberi homines, qui cùm vel propter ætatem, vel, quod legitima ſtipendia confeciſſent, cogi non poſſent, ſpontè militabant *Evocati* poſteà, vide ſuprà, Dioni ἐθελονταὶ dicti. Caſaubon. *ad Capitolin in Marco. loc. cit.* Vide quoque infrà, *Voltinia*, it. *Voluntarii*.

VOLONIUM, oppidum Lombardiæ Ciſpadanæ ad Abduæ caput, in Lario Lacu.

VOLOVICIUM, vulgò VOLVIC, Monaſterium Galliæ cum Baſilica, ab Avito, Præjecti Arvernorum Epiſcopi unà cum Marino Abbate, per ſicarios ab Arvernorum Proceribus immiſſos, hic interfecti, ſucceſſore, extructum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VOLSCÆ, ſeu VULCI, *Ptolem.* aliiſque, Tuſciæ civitas fuit Epiſcopalis ad dextrum latus Floræ amnis, ubi nunc *il piano de Volci*, in Ducatu Caſtrenſi; & aquæductus ejus pars, *il ponte della Badia* vulgò, *L. Holſtenius*. Inter oppida Montem Altum & Montem Acutum, prope Floram fluv.

VOLSCI, vel VOLCI, populi Latii ultra Circejos. Subjugati à Conſule T. Sicino, An. 267. Urb. Cond. & à Q. Capitolino *An.* 286. triumphati à Dictatore, Aur. Poſthumio Tuberto, *An.* 323. Iterum ſubacti à Camillo, *An.* 365. Liv. *l.* 3. & 4. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Virg. *l.* 2 *Georg. v.* 168.

Aſſuetumque malo Ligurem, Volſcoſque verutos.

Græcis auctoribus dicuntur, *Scylaci* Ὀλσοὶ, *Dionyſio* atque *Diodoro* Οὐολοῦσκοι, *Straboni* & aliis poſt eum Οὐολσκοί. Horum Regina Camilla bellicoſiſſima, & ſtupendæ celeritatis fuit, vide Virg. *l.* 8. *Æn. Baudrando* ab Occidente ſeparabantur à Rutulis & Latinis, à Septentrione Æquis, Hernicis & Marſis; ab Ortu Samnitibus & Campanis, à Meridie mari Tyrrhenô, ubi hodie pars Occidentalis Campaniæ Roman. verſùs Velitras, Palianum, Privernum, & Terracinam.

VOLSELLA, apud Tertullian. *de Pallio*, *c.* 4. *tum ſtrax à mento volſella*: forcipula eſt, quâ barbam ſibi *vellebant* Veteres. Idem, *de cultu fæm.* *Proprias quoque præſtigias formæ & hic ſexus ſibi agnoſcit: barbam acrius cædere, intervellere, circumradere capillum.* Huc in Gloſſis Servii, *volſella* τριχολαβίον, in aliis *volſellæ*, μαδιστῆρες. Græci ψιλίζειν τὰ γένεια dicunt. Salmaſ. *Not. ad loc.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Alipilo* alibique.

VOLSGRÆ Aves, ex Augurum diſciplina appellatæ ſunt, quæ ſe *vellendo* malum oſtentarent auſpicium, hinc inter prohibitorias recenſitæ. De illis Æſchylus, *Perſis*:

Μείονα γὰρ δὲ κίρκον εἰσορῶ δρόμῳ
Πτεροῖς ἐφορμαίνοντα, καὶ χηλαῖς κάρα
Τίλλοντα ---

Et Papinius Statius, *l.* 3. *Theb. v.* 514.

--- ſimul ore recurvò
Ungue ſecant rabidæ, planctumque imitantibus alis
Exagitant Zephyros & plumea pectora cædunt.

Vide Scaligerum, *Conjectaneis in Varr.* Anton. Thyſium, *Exercitat. Miſcellan. Exerc.* 19. Caſp. Barthium, *Animadverſion. Papin. ad d. l.* Alios.

VOLSINIENSIS Lacus, *Vulſinienſis* Columellæ, *l.* 12. *Bulſinus* Procopio & Agathiæ, lacus Hetruriæ ingens, & ferè rotundus, circuitu 22. milliarium circuitus, piſcoſus. In eo inſula eſt parva, ubi Farneſiorum ſepultura, & ubi Amalaſiuntha Regina Athalarici Gothorum Regis mater impiè occiſa eſt. Vulgò *Lago di Bolſena*, in Ducatu Caſtrenſi, juxta provinc. Patrimonii, & agrum Urbevetanum. Eum circumſtant oppid. Volſinium, Marta, Caput montis, Biſentia, & Mons Faliſcorum, urbs in colle. Ibi duæ Inſul. *Baudrando*, una major ad Ortum *Martana*, ubi Amalazonta cæſa: altera ad Occaſum *Biſentina*.

VOLSINIUM, *Ptolem. Volſinii Strab.* & Liv. *l.* 7. *c.* 3. *l.* 10. *c.* 37. Tuſcorum urbs: una ex 12. primis eorum coloniis: olim Epiſcopalis. *Ferrar.* hodie *Bolſena*. Nunc caſtrum ditionis Pontific. ad radices collis in provinc. Patrimonii, in limite agri Orvietani, 9. mill. paſſ. ab Oropito in Meridiem, 6. à Monte Faliſcorum in Circium, *Baudrand.* Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 191.

Aut poſitis nemoroſa inter juga Volſiniis, aut
Simplicibus Gabiis, aut proni Tiburis arce.

VOLTA, locus Arverniæ, ad Elaver, Monaſteriò clarus, vulgò *la Voute*, in Diœceſi S. Flori. Numeratus inter Prioratus Ordinis Cluniacenſis, in veter. Paſchalis Papæ & Ludovici Regis literis. Eſt & *Volta*, ad Rhodanum, contra hujus & Drunæ confluentes, inter Turnonem Vivariumque. Hadr. Vales. *Notit. Gall.*

VOLTINIA Tribus Romæ, à loco nobis hodie ignoto nomen habet, ejus meminit Cicero, *Orat. pro Plancio*. Ex illa, *Cajus Antonius Rufus fil. Marci Flamen Divi Julii & Auguſti in Colonia Claudia Aprenſi, &c.*

Philippenſi, *Princeps item Coloniæ Juliæ Parianæ*, *Tribunus Mil. cohortis XXXII. Voluntariorum*, *& Legionis XIII. cognom. Geminæ*, *Præfectus Equitum alæ I. Scubulorum*, memoratur in *ære* [illegible] quæ Treclis Campaniæ viſitur, teſte Jac. Sponio, *Itinerar. Part.* 3 *p.* 90.

VOLTUMNÆ Fanum, locus Etruriæ apud Ciminium montem, ubi nunc *Viterbium*, teſte Annio. Aliis *Montefiaſcone* eſſe videtur in Sinenſi territorio. Huc Concilium omni Etruriæ indictum habes apud Livium, *l.* 4. c. 61.

VOLTURNALIA, feſtum Volturno Deo, apud Romanos ſacrum: cujus ſacerdos Volturnalis dictus. Vide in voce *Volturnus*.

VOLTURENA, quaſi *Vol torrens*, Celticè, aliis *Vallis Telina*, German. *Veltlin*, regio eſt Inſubriæ, a Maximiliano Sfortia Mediolan. Duce, Rhætis confœderatis, ob fortem contra Gallos operam præſtitam, honorarii loci conceſſa, circa A. C. 1513 Hodie inter Præfecturas eorum Tranſalpinas, tertiô locô, ſed dignitate & amplitudine reliquis præſtans. Vini laudatiſſimi, quod longè in Helvetiam, Noricum, Germaniam avehitur, copia celebris. Incolæ *Vennonetes* Plinio, *l.* 3. c. 20. dicti videntur. Dividitur in ſex Præfecturas, Bormienſem, Tiranenſem, Telinenſem, Sondrienſem, Morbenienſem & Trahonenſem: de quibus infra. A pleriſque tamen Bormienſis præfectura in Volturena non numeratur, qui proin vallem in tres partes *terzieri*, i. e. ternarias diſpeſcunt. Quarum prima Tiranenſem & Telinenſem præfecturas complectitur. Secunda Sondrienſem, tertia Morbenienſem & Trahonenſem comprehendit. His pro ordine fœderum & communitatum in ſingula biennia à Rhætis præfecti mittuntur. Vide Joſ. Simlerum, *deſcr. Helv.* Sprecher. *Pallad. Rhæt* &c. & ſupra in voce *Vallis Telina*.

Præfecturæ Volturenæ vallis:

Bormium, in ſuprema valle, ad Braulium montem, præ reliquis privilegia & immunitates habet.	Sondrium, oppid. totius vallis celeberrimum, ſedes quartæ Præfecturæ, quæ dignitate & poteſtate cæteras antecellit. Hanc qui tenet, *Capitaneus* dicitur.
Tiranum.	
Telium oppid. in edito loco, totius provinc. arx habetur, cui ſorte nomen dedit.	Morbenium.
	Trahona.

VOLTURNUM, vide *Vulturnum*.

VOLTURNUS Amnis, & *Volturnum Mare*, in ea parte Italiæ, ubi oppid. Volturnum ſeu Vulturnum, Plin. *l.* 36. *c.* 28 unde advenientem ſeque afflantem Eurum Romani appellavêre *Volturnum*. Μελαμβόρειος dicitur in *Gloſſis*, fortè quòd *Volturnum*, quaſi *Vulturinum*, i. e. nigrum, dictum, hunc ventum putarit Auctor. Sed hæc expoſitio convenit Aquiloni, qui eſt μέλας Βορέας, ſeu *aquilus* ventus, caſcô vocabulô, i. e. niger. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1258. Vide & *Vulturnus*.

VOLTURRENA, locus Hetruriæ, apud Viterbium, *Caton.*

VOLUBILE, Plin. *l.* 5. c. 1. *Antonin. Volobilis Ptolem. Volubilis* aliis, urbs Mauritaniæ Tingitanæ. Nunc *Fezza*, urbs maxima, caput regni Fezzani, ad fluv. Fezzam, 100 mill. paſſ. ab Oceano Atlantico in Ortum, totidem à mari Mediterraneo in Meridiem, uti 160. à Tingi. Vide *Fezza*.

VOLUBILES Coronæ, vide ſuprà ubi de *Cyliſtis* & *Encyliſtis*.

VOLUCE, Hiſpaniæ urbs inter Cæſaraugustam & Aſturicam, *Antonin.*

VOLUCER, & *r*, quicquid pinnatum eſt, etiam quadrupes, Salmaſ. *ad Solin. p.* 177. Hinc quidquid celeritate præſtat. Unde inter Circenſium equorum nomina, memoratum eidem *ibid. p.* 895 inter quos celebris præ primis fuit equus Veri Imperatoris, de quo ſic Capitolin. c. 6. *Volucri equo praſino aureum ſimulachrum fecerat, quod ſecum portabat. Cui quidem paſſas uvas & nucleos, in vicem hordei in præſepe ponebat, quem ſagis fuco tinctis coopertum, in Tiberianam ad ſe adduci jubebat, cui mortuo ſepulchrum in Vaticano fecit. In hujus equi gratiam primum cœperunt equis aurei vel bravia poſtulari. In tanto autem equus ille honore fuit, ut ei a populo praſinianorum ſæpe modius aureorum poſtularetur*, ad quem loc. Vide Caſauboni & Salmaſii Notas. Ex ejuſdem nomine, *habuit* idem Imperator *inter alium luxuriæ apparatum, calicem cryſtallinum, nomine iſdem* Volucrem, *humanæ potionis modum ſupergreſſum*, apud eundem Capitolin. *in ſeqq.* Sed & *Volucres* denarii, vulgò *Vireghers*, occurrunt in LL. Opſtalbomicis Friſiæ c. 21. nummi videl. 4. ſtuferorum, aquilæ ſive Angeli volantis effigie inſignes, apud Kilianum &c. De more Veter. cadavera hoſtium *Volucribus* objiciendi, retro dictum.

VOLVENTUM, vulgò *Vouvant*, locus Galliæ in agro Pictonico, Pertinacolo, *Partenay*, proximus.

VOLUMEN, pro libro. Veteres enim (ut Turcæ etiamnum) circum ligneum teretem ſurculum vel oſſeum librorum materiam, ſive corticem, ſive papyrum, ſive carbaſum, ſive ovilla terga, ſive linteum ſive aliud quid convolvebant; librumque ſic complicatum *Volumen*, ſurculum ipſum *Umbilicum*, ejuſque capitula utrinque eminentia, *Cornua* dicebant, qua de re aliquid dictum paſſim, imprimis in voce *Umbilicus*. Unde Licetus *de Gemm. Annular. Schem.* 3. c. 30. *Veteres*, ait, *ſuorum ſcriptorum monumenta, non pagellis explicatis (ut nunc fit) habebant extenſa, ſed in ſemetipſa revoluta, ſub tali ſpecie; unde Volumina dicebantur, ad noſtram* [illegible] *etiam eôdem nomine tranſlata, cui non correſpondeat res nominata in* [illegible] *noſtrorum librorum extenſis, non involutis.* Mentio iſtiuſmodi voluminis extat Zachariæ c. 5. v. 2. *Quumque diceret mihi, quid tu vides? dixi. Video* Volumen *volans, longitudine viginti cubitorum & latitudine decem cubitorum.* Vocantque id Hebræi *Megilla*, à convolvendo, ſicut Latinis eadem notatio placuit. Pſalmô quoque 40. v. 8. legimus, *in Volumine libri ſcriptum eſt de me*: quod cùm clauderet Chriſtus, πτύξας dicitur, Lucæ, c. 4. v. 20. ſicut v. prior. 17 cùm aperiret illud, ἀναπτύξας vocabulum reperitur: quorum illud *complicare* hoc *explicare* ſignificat. Vide Buxtorfium, *Inſtitut. Epiſt. p.* 14. In his autem *Voluminibus*, non continuâ orationis ſerie, ſcribebatur, ſed in varia quaſi columnas ac areas ſcriptura diſtinguebatur, quæ ſcribendo impletæ paginarum vice erant. Sicque intelligendus omnino Jeremiæ locus eſt, c. 36. v. 23. *Cum igitur legiſſet Judi tres pagellas aut quatuor*, (ut *laceravit illud ſcalpro librarii*, & *projecit in ignem*, *qui in foco ardebat, donec conſumeretur totum* Volumen) ubi de Libro Jeremiæ ſermo eſt. Quomodo hodieque videmus in Synagogis Judæorum *Volumina* Legis aſſervari, ut videre eſt apud Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 6. c. 7. Vide quoque ſupra, ubi de *Scribendi ratione*, alibique. Quamvis verò & in ſcapum charta convolvi ac complicari ſimiliter apud Veteres ſolebat, *Voluminis* tamen, quemadmodum & *tomi*, ut de libro, ſeu charta ſcripta, diceretur, uſus obtinuit. Imo non de libro tantum, ſed & etiam ſectione majore, quas *magnam* & *unam* a Diodorus vocat. Plin. *l.* 3. *Epiſt.* 5. *Studioſi tres, in ſex volumina, propter amplitudinem, diviſi.* Quam in rem vide Caſaubon. *ad Julium Suetonii*, c. 56. & Salmaſ. *Not. ad Flavium Vopiſci*, c. 3. ubi de Re Charataria Veterum. Græci εἰλήματα iſtiuſmodi *volumina* vocant, ab εἰλέω, *volvo*, unde & εἰλυθμαια *camera*, quæ *volumina* quoque *Iſidoro*, & *volubila monumenta* Auctor *Itinerar. Burdigal.* vocat, ut infra videbimus, voce *Voluta*. Sed & εἰλητόν, in *Liturgia* Chryſoſtomi, *n.* 87. & 88. ſindon eſt, cui panis Eucharisticus involvebatur; *Corporale* vocant Scriptores Eccleſ. Roman. de quo vide Lud. de la Cerda, *Adverſ. c.* 97. *num.* 5. ut, de aliis vocis *Voluminis* notionibus, Caſp. Barthium, *Animadv. Papinian. ad l.* 2. *Theb. v.* 152.

VOLUMEN, in nummis Fauſtinæ & Antonini Philoſ. in quibus lemma VOTA PUBLICA, & binæ figuræ muliebres, cum viri altera, ſtolatâ & palliatâ, quæ Conſulis videtur, tenenti dextrâ aliquid *Voluminis chartaceo* ſimile; in nummo item Aurelii Veri, in quo duæ figuræ dextras jungunt, quæ Conſulum itidem eſſe videntur, ſiniſtrâ *Volumen* perinde tenentium, cum *Inſcr.* CONCORDIÆ AUGUSTOR. TRIB. P. COS. II. alio porro Commodi, & ejuſdem Aurelii Veri; imò in veſtuſtiſſimis palliatorum vel etiam togatorum (atque adeò mulierum) imaginibus, apud *Velſerum* & *Boiſſardum*: in Petri porrò & Pauli SS. Apoſtolorum picturis nonnullis; crebrius verò in Imperatorum Byzantinorum nummis, maximè in Conſulari Juliani Cæſaris, in nummo aureo Theodoſii Junioris & ferè ſemper in Tiberii II. Mauricii, Phocæ & Leonis Iſauri nummis: nonnullis mappa eſt ludorum edendorum ſymbolum, aliis Codicilli Conſulares, ſeu Magiſtratuum aliorum, qui res publicas tractabant, inſigne; quibuſdam ſudaria complicata, Car. du Freſne, in Græcis ſupremis Imperatorib. idem cum acacia, de qua voce vide ſuprà, plura verò hanc in rem apud Cl. hunc Virum, *Diſſ. de inſcr. ævi Numm. n.* 12. & 15.

P. VOLUMNIUS, Philoſophus, ex partibus Bruti & Caſſii, *pugnæ ad Philippos illis fatalis hiſtoriam* ſcripſit. Vide de hoc, & aliis hujus nominis, Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. c. 17. It. ſuprà voce *Lucius*.

VOLUMNIUS Aventinus, vide *Publius*.

VOLUMNUS Deus, & *Volumna* Dea, à Volendo dicti, quod bona vellent: Dei nuptiales, ut bene conjungerentur, maritus & uxor.

VOLUNTARII, apud Capitolin. *in Marco*, c. 21. qui Θεληματάριοι, apud Georg. Pachymerem, *l.* 2. c. 14. quinam milites olim dicti, vide ſuprà ubi de *Volonibus*, nec non in voce *Voltimak*. Addo ſaltem, Cæſarem quoque Aug. in Germania & Illyrico, cohortibus Libertinorum compluribus lectis, *Voluntarias* eas appellâſſe, ex Macrobio, *l.* 1. *Saturn.* c. 11. Vide Caſaubon. *ad Sueton. Aug.* c. 25.

VOLUNTII, Hiberniæ popul. *Ptol.* Quorum oppid. Voluntium *Anglis*, in ora Lageniæ, ab Armacha 22. milliar. in Ortum.

VOLUPIA, Dea apud veteres à voluptate dicta, quòd voluptatem hominibus afferret, Auguſtin. *de Civit. Dei*, *l.* 4. c. 8. Et ſacellum erat, prope portam Romanulam, in via nova: ſuiſque in ara ejus etiam Angeronæ ſimulachrum. Pinxerunt Volupiam, ut *Lilius Giraldus* ait, in throno, inſtar Reginæ, ſed pallidiore aſpectu, & quæ Virtutes ſubtus habere videretur. Vide Cicer. *de Nat. Deor. l.* 2.

VOLUPTAS, non *Volupia* tantùm aliiſque nominibus ſed & propriô, apud Romanos olim culta eſt. Cicer. *de Nat. Deor. l.* 2. c. 23. *Cupidinis & Voluptatis & Lubentinæ Veneris vocabula conſecrata ſunt, vitioſarum* (ut idem ipſe addit) *rerum. Sed tamen* (cauſa Deitatis) *ea ipſa vitia vehementius naturam ſæpe pulſant.* Inde non mirum, quod tanta luxus portenta occurrunt, apud Senecam, Plinium, aliosque, facundè in eam ſeculi labem paſſim declamantes: quòdque *Voluptatum inveniendarum officium* inſtituiſſe legitur Tiberius, præpoſitô Equite Romanô & Cenſoriô, apud Sueton. in *Vita* ejus, c. 42. extr. Sed jam olim Sardanapalo *Voluptatis* ſimulchrum poſitum, ſtatuam videl. lapideam, ſecum ipſa tripudiantem, ritu barbaricô, digitiſque ſupra caput concrepantem, cum *Inſcr. Ede, bibe, Venere utere, cætera nihil ſunt*, diſcimus ex Plutarch. *de Fortuna Alex. orat.* 2. Quandò laudaſſent primi Spartani, quibus *voluptatem* [illegible] *Lex Lycurgi abſtuliſſe*, graviter ait Ageſilaus, apud eundem *Apophthegm.* Verùm Romanorum aliarumque gentium ἀσωτίας, longè ſuperavit Muhammedes ſceleratiſſimus, qui omnia ſuperſtitionis, quam ſectatoribus ſuis inſtillavit, dogmata ad corporis voluptatem referens, cum jejuniô etiam miſcere, & ipſam futuræ vitæ felicitatem in luxuria ac libidine conſtituere non erubuit, in hoc pejor Simone M. & hunc ſecutis Valentinô, Carpocrate, Florinô, aliiſque Hæreticis *voluptuariis*, quales [illegible] Apoſtolus vocat, quod hi ad omnem quidem in hac vita ſpurcitiem projecti ambularent ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ, carnalem tamen libidinem ab altera vitam excluderent, de quibus vide hic paſſim, plura vero apud Jo. Forbeſium, *Inſtruction. Hiſtorico-Theol. l.* 1. c. 37. *l.* 4. c. 11. alibique. Quia verò non minima *Voluptatum Romanarum* pars ſpe-

ſtacula fuêre, hinc nomen id illis peculiariter inditum. Jul. Capitolin. in *Marco*, c. 21. *Abſens populi Romani* [illegible] *vehementer præcepit, per illi ſummi* [illegible] *tores*. Apud Virgilium, l. 8. *Æn.* v. 581. ubi de monitis Evandri ad filium in bellum proficiſcentem,

Dum te chare puer, mea ſola & ſera vol[illegible],
Amplexu teneo ---

vox chariſſimum notat, ſicut alii quoque veterum Auctorum locis docet Calp. Barthius, *Animadv. Papinian. ad Theb.* [illegible] v. 775 quem vide, uti de Græcæ vocis [illegible] ſignificatibus, apud Scriptores Eccleſiaſtic. Clar. Suicerum *Theſ. Eccl.* in ea. Vide quoque ſuprà *Cyrenaici*.

VOLUSENUS, prænomine *Cajus*, tribunus militaris in exercitu Cæſaris, vir & conſilii magni & virtutis. Cæſar, l. 3. *Comment.* c. 5. Totum nomen eſt *Cajus Voluſenus Quadratus*. Hirt. l. 8. c. 23.

VOLUSIANUS, Conſul cum Gallieno memoratur Pollioni in *Gallienis*, c. 1. *Gallieno igitur &* Voluſianô *Conſulib. Macriano & Baliſta in unum coëunt* --- *& cùm Romanum in Oriente nutaret Imperium, quem facerent Imperatorem, requirunt, Gallieno tam negligenter ſe agente* &c.

VOLUSIANUS Rufus, vide *ibi*.

VOLUSIANUS Vibius, 30. Roman. Imperator regnavit ann. 2. A. C. 253. Vide *Gallus*.

VOLUSIUS, veteri familiâ neque tamen Præturam egreſſâ genitus: Ipſe Conſulatum intulit, cenſoriâ etiam poteſtate legendis Equitum decuriis functus opumque, queis domus illa immenſum viguit, primus accumulator. Obiit ſub Tiberio M. Valerio & M. Aurelio Conſulib. fine anni. Vide *Voluſius Saturninus*.

VOLUSIUS, Poëta ineptus, patriâ Patavinus, qui Ennium ſecutus rerum geſtarum populi Romani Annales carmine ſcripſit. An idem cum Tanuſio Gemino? Senec. *ep.* 93. exit. Catullus, *Epigr.* 96. v. 7.

At Voluſi Annales Paduam morientur ad ipſam,
Et laxas ſcombris ſæpe dabunt tunicas.

Vide & *Epigr.* 37. v. 1.

VOLUSIUS, prænomine *Cajus*, tertiæ legionis miles, primus irrupit in Cremonam. Tacit. l. 3. *Hiſt.* c. 29.

VOLUSIUS, prænomine *Lucius*, cognomentô *Saturninus*, præfectus urbis, tempore Neronis explevit 93. annos vitæ. Vide & *Lucius*.

VOLUSIUS Mecianus, JCtus ſub Antonino Pio, huic pergratus. Jul. Capitolinus, c. 12.

VOLUSIUS Proculus, in claſſe Miſenenſi Chiliarchus, occidendæ matris Neronis inter miniſtros. Ab Epichari, conſcientiâ conjurationis, illigatus, audita ad Neronem detulit. Tacit. l. 15. *Annal.* c. 51.

VOLUSIUS, prænomine *Quintus*. Tacit. l. 14. *Annal.* c. 46.

VOLUSIUS Saturninus, de quo ſic Tacit. l. 13. *Annal.* c. 30. *L. Voluſius egregia famâ conceſſit, cui tres & nonaginta anni ſpatium vivendi, præcipuæque opes* &c. De divitiis ejus idem, l. 14. *Annal.* c. 56. Et quantum Voluſio longa parſimonia quæſivit, &c. Sed & tota Voluſiorum domus dives. Tacit. l. 3. *Annal.* c. 30. *Voluſio vetus familia, neque tamen Præturam egreſſa, ipſe Conſulatum intulit, opumque, quibus domus illa immenſum viguit, primus accumulator fuit.* Silius, l. 5. v. 262.

Occumbis generoſe Volux, nec clauſa repoſtis
Pondera theſauris, patrii nec regia quondam
Præfulgens ebore, & poſſeſſa mapalia ſoli
Profuerunt. --- ---

Vide & *Lucius* & *Quintus*.

VOLUSUS, è Sabinis nobilis, P. Valerii Voluſii Poplicolæ Pater.

VOLUTABRUM, in *Gloſſis* κυλίστρα ζώων, propriè de apris & ſuibus, hinc de equis: de quibus capiendus *Gloſſarum* hic locus. Nam ζῶα Græci, abſolute plerunque equos appellant, ut & ἄλογα. Hos in arena prope amnem aut lacum *volutare* Veteres conſueſcebant, eaque loca κυλίστρα & ἀλίστρας vocabant. Pollux, l. 1. c. 11. [illegible] ἀλίστρα, ἐξαλίστρα, ἢ κυλίστρα. Ubi ἵππος ἐξαλινδεῖ, eſt *ſacere* [illegible] *volutatur*, idem ſcil. quod κυλίεται unde ἀλίστρα & κυλίστρα idem ſed & ἀλινδήθρα dicebatur. Cujuſmodi *volutationes*, in exercendis curandiſque equis, quæ tum locô ad id deſtinatô fiebant, hodiernis equiſonibus ignotæ ſunt. Meminit moris etiam Ariſtophanes in *Nebulis*.

Κἄπειτ᾽ τὸν ἵππον ἐξαλίσας οἴκαδε.

Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 475. De *volutationibus* vero ingentium ſupplicumque ad pedes eorum, quibus ſupplicabatur, diximus ſuô locô, vide inſuper Joann. Paſſeratium *ad Propertium*, l. 3. *Ecl.* 8.

VOLUTATORIA Lucta, ſtatariæ oppoſita, aliter *Pancratium*, ſpecies luctæ in Veter. Gymnaſiis erat; quâ in lucta certantes ſeſe non dejicere ſtudebant, recti manentes, ut in Stataria, ſed humi proſternebantur, atque ibi invicem ſeque mutuò convolventes, alter alterum ſibi ſupponere nitebatur, quemadmodum clariſſimè monſtrant depicti nummi cujuſdam Saluſtii Auctoris, qui ſub Valentiniano & Placidiæ Aug. principatu, Africæ regnô vi occupatô, ludos ſimiles atque alios ob victoriam edidit. Exhibet eos Mercurialis, *Artis Gymn.* l. 2. c. 8. Et de hac exercitatione Ariſtot. loqui videtur, l. *de comm. anim. ingr.* ubi nullum erectum & ſtantem continentur & tutò incedere poſſe demonſtrat; quia permde ſe moveret, ut Palæſtritæ, qui per pulverem in genua ſubſidentes procurrunt. *Luctam ſuper pavimento* vocat Antyllus, apud Oribaſium, l. 6. *Collect.* c. 27 quæ tamen inde diverſa fuit, ab ea *volutatione*, Hippocrati, l. *de Diæta*, Ἀλινδήσει nomine appellatâ, quâ homines in palæſtra humi proſtrati [illegible] vel cum aliis convolvebantur, & de qua Cœl. Aurelianus [illegible] *de* Diæt. l. 2. ubi volutationi [illegible] ſtra, pro d[illegible] laudavit. Si quidem in ea [illegible] abant, neque [illegible] [illegible] celeriter ſupra pavimentum nitidum aut pulvere [illegible]ſum, ſiue rotabant. Unde Galenus, *de tuenda* [illegible] [illegible] celeres motus, non ſine ratione poſuit &c. Vide Mercurialem, [illegible] & [illegible]. Et quidem, qui in [illegible] κυλίστικοί hinc vocabantur, ab illis nexibus [illegible] [illegible] vocat vetus Scholiaſtes [illegible] complicandi, indidemque pancratium Plutarchus [illegible] [illegible], *cujus volutationes ut plurimum* verſari tradit [illegible]. In ejuſdem certaminis genere, uſque ad [illegible] ſicut & in pugilatu, quique priùs animum deſpondiſſet [illegible] ſublatione victum ſe fatebatur, quod Græci [illegible] dicebant, cum in lucta ter dejectus pro victo haberetur. Q[illegible] vide plura ſuprà paſſim, imprimis ubi de *Pancratio*, uti de [illegible] [illegible] ſuper candente harena, vel in nive, exercere ſu[illegible] ſeſe *volutandi*, ſuprà itidem, ubi de *Harenarum remedio*. [illegible]

VOLUTIO, apud Auctorem *Vitæ* Deſiderii Epiſcopi Caturcenſ. c. 12. *Sepulturam quoque ſibi in eodem M*[illegible] *lateris volutione præparari juſſit*, aliosque medii ævi Scriptores; [illegible] *luta*, in *Chron.* Abbatiæ S. Trudonis, l. 6. & *Vita* apud [illegible], *Rat.* l. 1 [illegible] 19. unde Gall. *voute*, Item [illegible] ro, & *Transvolutum teſtum* apud Gregor. Turonenſ. fornix eſt, camera, ſeu curva porticus, ut vocat Spartianus [illegible], c. 6. Græc. Εἴλημα. Unde Εἰλημάτικαι καμάραι, [illegible] ſtructura factæ erant & concavos receſſus haberent, ad diſcrimen τῶν ἁψιδωτῶν, quæ ſemicylindri formam habebant, [illegible] Εἰλημάτικος ναός, ſeu [illegible], templum hujuſmodi cameris [illegible] constans, qualia templa *Volutilia* & [illegible] Latine [illegible] licea, uti & Anaſtaſio alicubi appellantur. Sic [illegible] *Monumenta* apud Auctorem *Lucr.* Burdigal. ſepulchra [illegible] camerata, qualibus Judæi & Græci utebantur, [illegible] & *ſpeluncæ*, aliter appellatis. Et *volutiles* [illegible], & [illegible] apud Anaſtaſium eundem, in *Vitis Pontific.* &c. Εἴλημα de cameris hujuſmodi uſurpat Paulus Silentiarius, in *Ecphraſi Templi S. Soph.*

--- [illegible]
[illegible]
[illegible] ---

Idem εἴλημα [illegible] vocat apſidem, & concham, [illegible]. Et ſanè εἰλὴξ idem etiam, quod ψαλὶς, inſimæ Latinitati *volta*, ut vidimus. Ornabantur iſtiuſmodi cameræ, bracteis aureis, teſte Vopiſcô, in *Aureliano*; vel etiam muſivô pingebantur, uti legimus apud Spartian. d. l. Sic apſides & cameræ templorum, [illegible] ticuum, Baſilicarum, oratoriorum & tricliniorum decoratæ, occurrunt paſſim apud Anaſtaſium, ubi ſupra. Vide plura hanc in rem, apud Salmaſ. *Not. ad Hiſt. Aug. Scriptores* [illegible] & *Exercit. Plin. ad Solin.* p. 1219. & hic paſſim. Apud veterem Interpretem Palladii, *Lauſiacorum* c. 22. *Tinum ſibi vol*[illegible] [illegible] *cit*: voce tholum ſignificari adnotat Carolus du Freſne [illegible].

VOLUTRINA, Dea apud Romanos [illegible] præfecta. Voſſ. *de orig. & pr.* [illegible] l. 2. c. 61.

VOMANUS, vulgò VOMANO, Piceni fluv. Pomp. [illegible] l. 3. c. 13. cujus meminit Silius, l. 8. v. 438

--- *Statque humectata Vomano*
Adria. --- ---

In Aprutio. Ex Apennino in Hadriam decurrit, medius inter Truentum & Aternum flum.

VOMER, quòd terram vomit & eruit, Varroni, Græcis [illegible] ab ὗς *ſus*, quia primùm roſtrô humum ſuleam ſus, arandi [illegible] docuiſſe videtur, Plut. *Sympoſ.* l. 4. *Probl.* [illegible] Certè horum [illegible] ad agrorum cultum uſos Ægyptios, [illegible] que, aratro non [illegible] [illegible]tô, cùm irrigatis eorum arvis effluxit Nilus, porcos continuò [illegible] immittere conſueviſſe, qui terram partim pedibus conculcando, partim roſtrô ſuffodiendo, ſtatim à fundo invertant, atque ita ſemen abſcondant legimus apud Plut. [illegible] l. cit. Vide quoque Eudoxum, apud Ælian. l. 10. c. [illegible]. Eſt autem pro [illegible] *Vomer* [illegible] *culter* mediæ Latinitati, unde & Galli vocem mutuati ſunt. Plinii verò ævô *vomer* & *culter* diverſa, ſic enim is, l. 18. c. 18. *Vomerum plura genera, culter vocatur prædenſam, priùs quam proſcindatur, terram ſecans, futuriſque ſulcis veſtigia præſcribens inciſuris, quas reſupinus in arando mordeat vomer*. Nempe reſupinus *vomer* terram mordebat, at *culter* re[illegible] ris eam notabat. Et quidem in aratro *buris* ſeu *urvum* pars [illegible] & curva [illegible] dicebatur, in pedes octo à ſtirpe pro[illegible] dentale aptatum, uti dentali præfixus *vomer*, vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 820. ubi de Agricultura Veter. pluribus agitur & ſæpè *Culter*. Samogitæ vero terram non ferro, ſed ligno proſcindunt, quamvis terra eorum tenax admodùm minimeque arenoſa ſit: aratrique ligna complura, quibus *vomeris* locô utuntur, ſecuri portare ſolent, ut unô fractô aliud atque aliud habeant in promptu. Cur moleſtiæ, cùm quidam Provinciæ Præfectus conſtituturus, ferreos vomeres complures fieri curaſſet, ſegetes vero [illegible] tempore aliquot per annos expectationi minus reſponderent, vulgo agro [illegible] ſterilitatem ferreis vomeribus aſcribente, ad [illegible] [illegible] Guagninô *in deſcr. Lithuan.* Sed & in urbibus condendis [illegible] uſus olim fuit. Feſtus, *Sicut fit in urbe condenda urvô* [illegible] *fit* [illegible] *maſculini ima* [illegible] *curvamen buris* [illegible] *vomer*. Vide quoque ſuprà voce [illegible]. At [illegible] purgationem per ferrum [illegible] apud medii ævi Scriptores paſſim [illegible] [illegible] aſtruere, calent [illegible] [illegible] dictum; de quo vide Car. du Freſne Gloſſ. pra [illegible] *ferro candenti*, nec non [illegible].

VOMIA,

VOMIA, vulgò *Wome*, ſeu *Mednik*, urbs Poloniæ, quæ & *Modnichia*. Vide ibi.

VOMIA, urbs Niphoniæ, in tractu Jedſegeno, vix 10 mill. paſſ. à Meaco in Ortum prope Sinum magnum Meacenſem. Caput regni cognominis, vulgò *Vomi*, *Breit ni*.

VOMITIONES, in remedium cruditatis excogitatæ ſunt, canibus primum monſtrantibus, teſte Plinio *l.* 25. *c.* 53. & *l.* 29. *c.* 4. Et quidem ab Hippocratis tempore mos fuit multorum, ut bis quot menſibus ἐμετικὴν agerent (ut Cicero loquitur *l.* 13. *ad Attic. Epiſt.* 52.) quibus erat valetudo ſua curæ, qua de re vide Caſaubon. ad Sueton. *Vitellio*, *c.* 13. Quotidianas autem aut nimis frequentes egeſtiones univerſa Medicorum Schola damnat: queriturque Seneca, *multos vomere ut edant, comeſſe ut vomant epulas toto orbe conquiſitas, quas coquere dedignantur*. Plutarchus etiam utcunque hæc vocat ἐπιχεύματα πλησμονῆς, *exigua ſatietatis levamina*: commendat verò potiùs νηστείαν καὶ ἀσιτίαν, *aquæ potu & cibò exili* ſuadet, & remedia porrò hæc eſſe velut ἐκβόλια ait ac φθόρια, quibus intemperantes fœminæ partum necant abiguntque, ut Venerem repetant & iterum concipiant. Cujus rei exemplo Vitellius eſt Imperator, quem epulas trifariàm ſemper, interdum & quadrifariàm diſpertitum eſſe, in jentacula, & prandia, & cœnas, comiſſationeſque facilè omnibus ſufficientem vomitandi conſuetudinem, legas apud Sueton. *d. l.* Vide plura hanc in rem, apud Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 21. *c.* 9. & *l.* 28. *c.* 2. Melius illi, qui Athletas maluêre cibos ambulatione perficere, & pervigiliis, Plinius, *c.* 33. *cit.* At navigantibus *Vomitiones ipſa instabili volutatione commotæ plurimis morbis capitis, oculorum, pectoris medentur, omnibuſque propter quæ elleborum bibitur*, Idem *l.* 31. *c.* 6. Per translationem *vomunt*, qui ex tempore dicunt. Unde Ariſtides, Rhetor ſe non eſſe τῶν ἐμούντων, ſed ἀκριβούντων, Imperatori Marco reſpondit. Quique acerbius in aliquem invehuntur. Sic Pompejus Marcellino acriùs contra ſe in Senatu oranti, exprobravit ſuô beneficio *ex mutô loquentem, ex eſuriente vomitorem*, è muto vocalem, imò convivatorem, eſſe factum. In genere, magnâ copiâ effundere eſt. Unde *Vomitoria* in Spectaculis dicta, per quæ homines glomeratim ingredientes in ſedilia ſe fundebant, Macrob. *l.* 6. *Saturnal. c.* 4. &c.

VOMURA, urbs in parte Occidentali Xunoæ, in regno *Figen*, cum portu capaci, 15. mill. paſſ. à Nangaxacho in Circium.

VONGUM, vel *ni*, vicus Galliæ ad Axonam, mediô inter Remos ac Epoiſſium ſpatiô, vulgò *Von*, aut potius *Vouſi*, non procul à *Von* diſtans. Caput pagi Vougenſis, inter Dulomenſem & Caſtricenſem medii, cujus Frodoardus meminit, *l.* 2. *c.* 18. in hoc villam Ripubacum, vulgò *Rilly* ad Axonam inter Attinuacum & *Vonſi* ponit Alcuinus, *in vita S. Vedaſti*, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VONONES, incertum cujus ſtirpis, antea Mediæ Rex, lectus adſcitusque à Parthis, brevi & inglorio Regno, Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 10.

VONONES Parthus, obſes à patre Phraate Romanis datus, in regnum repoſcitur, mox ſpretus à ſuis ab Artabano regnô exuitur. Juſtin. *l.* 42. *c.* 5.

VOORNIA, inſula Hollandiæ, prope & infra Confluentes Moſæ & Vahalis. Vix 4. aut 5. milliar. cum arce cognomine in parte Orientali vulgò *Voorn*.

Fl. VOPISCUS, Hiſtoricus Roman. ſub Diocletiano, & Conſtantino Chloro, Syracuſanus Romam venit, ibique *Aureliani, Taciti & Floriani Imperatorum vitam deſcripſit*. Dein *Probi hiſtoriam* compoſuit, illamque Celſo Rufo dedicavit. Addidit poſteà *Firmi, Saturnini, Proculi & Bonoſi, tyrannorum vitas*: ſubjunctis tandem Cari, *Numeriani & Carini*, Omnia ordine exquiſitô, & eruditionem non mediocrem ſpirante. Propoſuerat ſibi quoque Apollonium Thyaneum, quem magnopere extulit, eôdem modô, enarrare. Vide Voſſ. de *Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 7. De nomine ita Solinus, *c.* 1. *E geminis ſi, remanente alterô, alter abortivô fuxu exciderit, qui legitimè natus eſt*, Vopiſcus *nominatur*, ex Plin. *l.* 7. *c.* 10. Vide Salmaſ. *ad locum Solini*.

VOPISCUS Poppæus, vide *Poppæus*.

de VORAGINE Jacobus, vide *Jacobus*.

VORAGINES Subpolares, vide *Polares Stellæ*.

VORANUS, Qu. Luctatii furaciſſimus libertus, de quo Cœl. Rhodig. *l.* 19. *c.* 2. Ejus meminit Horatius, *l.* 1. *Sat.* 8. *v.* 39.

Julius & fragilis Pediatia, furque Voranus.

VORATES, Princeps Jazygum, Gelandri Pater, apud Valer. Flacc. *l.* 6. *v.* 288.

VOREDA, Angliæ urbs, *Antonin*. Old *Carlile*, *Camdeno*, nunc vicus, apud Carleolum urbem.

VORGANIUM, vulgò *Triguer*, Galliæ Lugdunenſis urbs in Oſiſmiis. *Ptolem.* vide *Trecorium*.

VORMATIA, vide *Vangiones*, & *Wormatia*.

VORNEMETIS, vide *Vernemetes*.

VOROTINENSIS Ducatus, *le Duché de Worotin*, eſt provinc. Moſcoviæ Auſtralis verſus Tartariam minorem & Lithuaniam, extenſa à Septentrione in Meridiem prope Moſcovienſem & Rezanenſem Ducat. Ejus caput

VOROTINUM cum caſtro, ad Occam fluv. 66. mill. paſſ. à Moſcua urbe in Meridiem, totidem à confinio Lithuaniæ in Ortum. *Worotin* vulgò.

VORSTIUS Æl. Everhardus, ex familia clara Ruremundæ in Menapiis natus A. C. 1565. ab Alphonſo Catanæo Archiatro Ferrarienſi commendatus Nic. Giano Epiſcopo Anglonenſi in magna Græcia, ad Sinum Tarentin. Ejus domeſticus Medicus per triennium fuit: hôc defunctô in aula Fabricii Pignatelli March. Quercen. per annum commoratus, poſt 14. annorum peregrinationem domum reverſus eſt, A. C. 1595. Tum Practicus Delphenſis primò, inde Medicinæ Profeſſor Lugduno-Batavus conſtitutus, A. C. 1598. obiit A. C. 1624. ætat. 59. à Petro Cunæo pro funere laudatus. Edidit *Commentarium de Annulorum Origine, in gratiam Abr. Gorlæi, qui Dactyliotheca ejus ſuppreſſus eſt*, *Obſervationum rerumque memorabil. per magnam Græciam, Japygiam, Lucaniam, Brutios &c. Commentarium Philoſophicum*: *De Batavia piſcibus*: *Notas ad Corn. Celſum de Re Medica.* Auctor *Vitarum Profeſſ. Leidenſium* & Franc. Sweertius *Athenis Belg.* Pater fuit *Adolphi*, itidem Medicinæ D. & in Acad. Leidenſi Profeſſoris, ac, rarô exemplô, Patris ſui Collega: Claudii Salmaſii amicus ſingularis, cui etiam defunctô parentavit. Obiit A. C. 1663. ætat. 66. Scripſit, *Catalogum plantarum Horti Academici, cui acceſſit Index plantarum indigenarum, quæ prope Lugdunum in Batavis naſcuntur*. *Diſputationes varias Phyſico-Medicas*: *Orationes funebres, in exequiis Petri Cunæi, Salmaſii* &c. Idem recognovit *verſionem Joh. Opſopæi Aphoriſmorum Hippocratis* &c. Ex Orat. *fun.* Joh. Anton. Lindani. Freherus, *Theatro virorum eruditione clarorum*.

VORSTIUS Conradus, Colonienſis, à Remonſtrantibus Leidam in locum Arminii, Steinfurtô, ubi jam diu Sociniſmi ſuſpectus docuerat, vocatus, Profeſſionem non obtinuit, ob proteſtationem plurium Eccleſiarum, & minas Regis M. Britanniæ Jacobi, qui ſcripta ejus publicè cremari juſſit, circa An. Chr. 1610. Vide & *Conradus*, ac plura de illo apud Paul. Freherum, *Theatrô Viror. erudit. claror.*

VORTIGERNUS Saxonum, qui Angli vocabantur, Regulus, à Britannis auxilio, contra piratas vocatus, invadit inſulam, ſibique vindicat. Socer Hengiſti A. C. 449. Polyd. Virgil. *l.* 3. Ei ſucceſſit filius Vortimerus, A. C. 457.

VOSAGENSIS Pagus, in Biturigibus, horumque extremis finibus, memoratur Gregor. *Hiſt. Fr. l.* 9. *c.* 19. Vulgò *Beſage*, Monolho.

VOSAGUS, Fortun. *in Carm. ad Gogonem*:

Ardenna, an Voſagi, cervi, capreæ, helices, urſi
Cæde ſagittifera ſylva fragore tonat.
Seu validi bufali, &c.

Sylva Germaniæ ingentis magnitudinis, Auſtraſiam olim à Burgundia diviſit. Ejus pars major Auſtraſiorum Regibus, quà nempe Borbetomagum, Nemetas, Tabernas, Saletionem, Brocomagum ac Argentoratenſes ad Rhenum attingit, & quà introrſum inter Moſellam ac Moſam attollitur: reliqua pars circa caſtrum Luxovium & Anagratas Monaſteriumque Sahens in Sequanis, Regibus Burgundiæ parebat. In ea Cœnobium Montis Romarici vetus ac nobile, ſeu Rumerici caſtellum poſitum eſſe præ cæteris docet vita S. Salabergæ. In *tabul. Theodoſ. ſeu Peuting.* à Boconia ad Brocomagum pertinet ſylva Voſagus, quod eſt ſpatium 61. mill. paſſ. ad ripam Rheni Valeſio eſt ſylva, ſimul ac mons quoque eô nomine, quem multicipitem montem ajunt inter Alſatiæ & Lotharienſes eminere, & longis tractu à Treviris per Mediomatricos & Leucos ad Lingones & Sequanos pertinere, alibi convallium & perennium aquarum amœnitate, alibi ſylveſtrium jugorum altitudine ſpectabilem; quà in Lotharingiam, & in Burgundiam Comitalem brachia diffundit, claris Monaſteriis inſignem. Mons *Voſagus* Lotharingiam à Comitatu Burgundiæ & ab Alſatia diſcludit; nec jam à Boconica ad Brocomagum, ut tabula Theodoſiana docet; ſed ad Auguſtam Rauracum aut ad Baſiliam Sequanorum pertinet, quod eſt ſpatium 132. milliarium; ac vulgò dicitur à Gallis *le mont de Voge*, vel *les montaignes de Voſge*. Nomen *Voſegi*, vel *Voſagi* ſervat Cœnobium cum vico *Voyge*, aut *Voyſe* dictum, Moſæ fontibus proximum: ſervat & inter flumina Moſam ac Moſellam ſylva in eis cùm plana tum maximè montana, quam *la foreſt de la Voyge*, aliàs *le bois de la Voyſe* nuncupant, à qua abeſt oppidum *Voyſe* milliaria circiter 32. *Voſagi* appellationem retinens. Mons ſylveſtris Burgundiam Comitalem à Lotharingia dividens, ac propterea Mons Burgundiæ dictus; *Montaigne de Bourgogne*, alias Mons Falcium à fœno & paſcuis, *Mont de Faucilles*, pars eſt ſaltus ac montis *Voſagi*. Regio utrumque montis *Voſagi* latus continens usque ad Duos Pontes oppidum, ſive *Zweybrück*, *Voſagia*, aut *pagus Voſagenſis* nunc vulgo nuncupatur, à Lotharienſibus quidem *le pays de Voſge*, aut *la Voſgue*, à Germanis autem *Das Waſgow*, i. e. Voſagenſis pagus. *Gow* enim & *gow* Germanicâ linguâ pagum ſignificat, ut Cluverius ſcribit: & Nithardus *Waſagum* pro *Voſago* vocavit, ex quo *Waſgaw* Germani fecerunt. Ex his apparet, plurimos montes longè latéque diffuſos, ſed alteros alteris contiguos communi nomine atque ſingulari *Voſagum* vocari, id quod Juræ, Cebennæ, Pyrenæo videmus accidiſſe, Richerius in Chron. Senonenſi hanc regionem deſcribit *in l.* 2. *c.* 11. excelſis montibus & vallibus profundiſſimis, in quibus nemora abiegna ſunt, aſperam, longam itinere 4. dierum, latam ſex aut 7. millibus, feris quam hominibus convenientiorem, *quam terram* (inquit) *antiqui Voſagum, moderni Voſgiam dixerunt.* Georgius Furnarius *in ſua Orbis Notitia* ſcribit, *Voſagum montem cum ſylva in Lingonibus oriri, & per 25. leucas verſus ortum excurrere ad Baſileam, quà Burgundiam à Lotharingia dividit: inde ad Septentrionem verſus continuis jugis & perpetuis ſylvis Lotharingiam ab Alſatia ſeparantem, per 50 leucas ad Moguntiacum & Auguſtam Trevirorum expandi.* Ex eo monte *Moſam, Moſellam, Ararim*, ſeu Saucomnam. *Helellum*, vel potiùs Ellum, *Ill*, aliosque non obſcuros fluvios *demitti*, alios in Oceanum, alios in mare Gallicum partim ſuô partim alienô ore perventuros. *Cette ſylve montſque Voſgue* capita quatuor maximorum fluminum continet, Matronæ, Moſæ, Moſellæ, atque Araris. Ex quibus *Moſam profluere ex monte Vogeſo, qui eſt in finibus Lingonum* tradit Cæſar in *Commentar. l.* 4. *belli Gallici*, *c.* 10. ex quo intelligitur *Vogeſum* montem à veteribus dictum eſſe, qui poſteà à recentioribus transpoſitis literis vocatus ſit *Voſegus*, & *Voſagus*. *Vogeſi* montis in Lingonibus meminit & Lucanus *in l.* 1. *v.* 397.

Caſtraque quæ Vogeſi curvam ſuper ardua rupem
Pugnaces pictis cohibebant Lingonas armis.

Eſt altera *ſylva Voſagus*, in pago Diœceſique Laudunenſi, cujus Hermannus Monachus, *in l. 3. de Miraculis S. Mariæ Laudunenſis, c. 3.* ante Ann. 50[illegible] meminit his verbis: *Epiſcopus* (Laudunenſis Bartholomæus) *Laudunum rediens, duxit eum in ſylvam Voſagum, oſtenditque ei* (Norberto) *in ea locum quendam, qui Pratum Monſtratum vel Præmonſtratum vocatur.* Idem, *in* [illegible] *l. 3. ſylvam Voſagum* iterum vocat, & proximam Laudono [illegible] ac extramurano Monaſterio S. Martini facit [illegible] alibi etiam in Laudunenſi Diœceſi *Cœnobium S. Nicolai in ſylva Voſago ſitum* commemorat [illegible] ita ut is nunc *ſylvæ Voſagi* ſylvam Codiciacenſem aut Famlem Lauduno proximam deſignaviſſe videatur, *la foreſt de Coucy*, in qua uterque locus eſt. *Notit. Gall.* Vide *V*[illegible].

VOSAVIA, [illegible] Mammæa Alexandri Severi Imperatoris mater cæſa & ſepulta, Chriſtianorum fautrix; oppid. Germaniæ ſuperioris *Oberweſel.* Vide *Fuelia*, & *Veſelia.*

VOSIA, clara veteri Abbatia, eſt in Lemovicum finib. vulgò *Viſie*, aut [illegible], in Gallia. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VOSONNUM, nunc *Vouſ*[illegible], Cella ſeu Prioratus in Archidiaconatu Sulliacenſi, qui unus eſt e 6. Archidiaconatibus Eccleſiæ Aurelianenſis. In Botaro[illegible] nummo veter. *Voſonno vico* Idem.

VOSSIUS Gerardus Johannes, Archipalatinus, eloquentiâ & eruditione ſeculi hujus inter principes. Natus Heidelbergæ A. C. 1577. Dordraci literis incubuit, cum Erycio Puteano. Deinde eruditarum linguarum notitiâ exactè imbutus, præcipuas Europæ urbes inviſit, ubique magnâ veneratione cultus. Rector ſcholæ Dordraci, Lugduni Batav. & Amſtelodami docuit. Obiit A. C. 1649. ætat. 72. Operum ejus, quæ plurima ſunt, præcipua: *De Idololatria: De Hiſtoricis Græcis, Latinis: De Poëtis Græcis, Latinis: De Scientiis Mathematicis: De 4 artibus popularibus: Ariſtarchus: Partitiones Oratoriæ.* Ejus Epitaphium:

Hic tumulo plorat Pietas & candida Virtus,
Et tecum Pallas [illegible] *diſcit.*
Invida mors ridet; videt quoque Voſſius illam,
Dum calamo mortem vincit & ingenio.

Pater Dionyſii, Franciſci, Gerardi, Matthæi & Iſaaci, qui omnes eruditionis laude ſcriptiſque inclaruerunt: quorum ultimus imprimis egregia ingenii monumenta edidit. Vide Paul. Freherum, *Theatr. Viror. Erudit. claror.*

VOSSIUS Matthæus, vide *Matthæus.*

VOSSIUS Samuel, Lupelovia Mecklenburgicus, ex nobili & antiqua familia, Generalis Superintendens Friſiæ Orientalis primùm, A. C. 1657. Circuli Roſtochienſis, exin itidem Superintendens General. & Conſiliarius Eccleſ. Guſtavi Adolphi Ducis Megapolitani conſtitutus, A. C. 1670. obiit A. C. 1674. ætat. 63. P. Freherus, *Theatr. Virор. Claror.*

VOSSUENSE Monaſterium, poſteà *Foſſenſe*, & *Foſſa*, vulgò *Foſſ* dictum, à Foillano Furſeum fratrem non multo pòſt ex Hibernia in Gallias ſecuto, ope Gertrudis virginis, Pippini Majoris domus filiæ, in villa ejus fundatum: inter Caſtellum *Chaſtelet* & Namurcum in diœceſi Leodicenſi ad fluv. Gervetuam, non procul à fluv. Sabi. *Valeſ.*

VOSUMA, urbs in parte Auſtrali Ximoæ, caput tractus cognominis, vulgo *Voſumi*, [illegible].

VOT. XX. *Vot. XXX. Vot. X.* in aris, nummis & arcubus triumphalibus, ſignificabant, uti apud Tacitum & Livium legere eſt, Salutis augurium: cùm ſcil. SPQR. vovebant hæc vel illa ſacrificia ſe facturos ludosque celebraturos & ædes dedicaturos, ſi præſcripto illo annorum ſpatio Respubl. in eodem ſtatu permanſiſſet, quo tunc florebat, quum vota ea ſuſcipiebat. Unde *Vota decennalia, Vicennalia, Tricennalia*, Pierius, *Hieroglyph.* Vide infra.

VOTA, & VOTORUM dies, Latinis appellati ſunt, qui annum inchoabant, ob ſolemnem pro ſalute Principis *votorum* nuncupationem. Et eundem propterea tertius poſt Kal. Januar. hoc nomine inſignitum eſt, [illegible] ap[illegible] 233. *De verb. ſignif.* & Dione, *l. 58.* licèt ipſi etiam Kalendis ſuſcepta pro Principe *vota*, ut illo ipſo locô hic Auctor ait. Illis modò diebus autem, velut auſpicatiſſimis, lugere erat nefas. Spartian. in *Hadriano*, de Vero, *c. 23. Ab Adriano Votorum* [illegible] *vetitus*: quemadmodùm & Marcus, filio ſibi mortuo, *quia Ludi Jov. Opt. Max. erant*, [illegible] *publicò* [illegible], apud Capitolin. c. 21. Nihil enim tel [illegible] ceremoniis magis adverſari credebatur, quàm luctus. Retinuêre Chriſtiani Principes *Votorum* morem & appellationem, uti liquet ex *tit.* Codicis *de obl. Votor.* & ex *can.* 62 Concilii in Trullo: ubi Græcus Interpres Balſamo, homo alioquin impensè doctus, de vocis Bota origine ſanè quàm ſuaviter philoſophatur, illud feſto ei nomen inditum, [illegible] ſive [illegible], quod in honorem Panis Paſtorum Dei inſtitutum ſit, contendens. Vide Caſaubon. *Not. ad Spartian. d. l.* ut & plura hanc in rem infrà.

VOTANTES, nomen officii in Aula Pontificia de quo ſupra aliquid voce *Referendarius.*

VOTIENUS Montanus, cujus inter celebres Oratores & Poëtas mentio, poſtulatus ob contumelias in Tiberium Cæſarem dictas. Idem majeſtatis pœnis affectus & in Baleares inſulas relegatus eſt, Cornelio Cetheg. Aſinio Agrippa Conſulib. in quibus & mortuus. Patriâ fuit [illegible]. Tacit. *l. 4. Annal. c. 42.*

VOTIVA Expeditio, vide ſuprà *Crucem aſſumere.*

VOTIVÆ Tabulæ, ſuſpendebantur olim non columnis modò & parietibus, ſed & [illegible] ipſis ſeu faſtigiis ædium ſacrarum. Lutat. Placidus *ad l. 2. Theb. v. 934. Thol*[illegible] *media temp*[illegible] *locus* [illegible] *in quo* [illegible] *aut exuviæ figebant.* Dictæ [illegible] *Anathemata*, quæ Diis vota interpretatur Phalaris Agrigentinorum tyrannus, [illegible] Tripodas Delphis [illegible] *aureas &* [illegible] *pro alio* [illegible] *recuperatam* [illegible]. Vide ſuprà in voce D[illegible]. Suſpendebant vero [illegible] quemadmodùm ante Aras *Vota* ſolebant ſuſcipi, ubi [illegible] ſe Numini ſuſceptô Votô obligabat, *Voti reus* dictus [illegible] apud Macrobium, *l. 3. Saturn. c. 2.*

Conſtituam ante Aras voti reus.

Vide quæ de Annibalis voto contra Romanos, [illegible] Nepos, *in ejus vita, c. 2.* Sed neque verba [illegible] vota vetum & concepta tabellis inſcribebant, [illegible] Deorumque genibus affigebantur plerumque, donec [illegible] potes ex tabellæ ſolvebantur, h. e. liberabantur ac D[illegible] bantur, quæ daturos ſe fuerant pollic[illegible] more egregia congeſſit Janus Rutgerſius *Var.* [illegible] 5 [illegible] his vovit dom infeliciſſimum omem habitum [illegible] Papinius *l. 2. Theb. v. 257.*

In gradibus ſummi delapſum [illegible]
Arcados Evippi ſpolium, cadit arcus [illegible]

Ex *l. 4. v. 332.*

— — —— ſacr. que
Exuvias [illegible] *—*

Nuncupabant autem Junoni ſeu Opigenæ, quæ Græcis [illegible], Puerperæ vota, ut facilius eniterentur, quæ [illegible] expreſſit Propertius, *l. 4 Eleg. 1. v. 99.*

Idem ego, cum Cinara traheret L[illegible]
Et facerent uteri pondera lenta [illegible]*m.*
Junonis votum facite impetrabile, dixi
Illa parit. [illegible]

Eorum memoria in Inſcr. veteri apud G[illegible] p. 41 [illegible] *Lucinæ.* [illegible] *Cn. Pompejus Co. Lib.* [illegible] *Rom. vet. ſuſcepto* [illegible]. Pro infantium [illegible] Veneri eadem Junoni, Lucinæ, Caſtori quem ac Polluci [illegible] Soſpitatrici tutelæ eximio planè monumento [illegible] commendari videmus Cec[illegible] [illegible] vel [illegible] dum [illegible] ſalutem recuperatam quod monſtrat [illegible], effoſſa inter D. Gregorii rudera, cum [illegible] à Caſſiano à Puteo Thomaſino communicatum [illegible] Bartholinus, *l. de Puerperio Veter.* inſerium [illegible] & Pollux [illegible] teſtatur idem, ex ſaxo, quod Muſcæ repertum, apud Gru[illegible] *p. 98. Caſtori. &. Polluci. Dec.* [illegible] *Q.* [illegible] *votum. ob. filium. ſaluti. reſtitutum.* Pueri [illegible] Deo alicui ſuos crines vovebant, teſte Petronio [illegible] 65. [illegible] *crinem voviſti?* Neque pueri ſolùm, ſed & puellæ ac virgines, Lucianus *in Dea Syria*: quod *votum* concipiebatur [illegible] nativitate, depoſito in terram nuper [illegible], ut teſtatur Q. [illegible] Tertullianus, *de Anim. c. 40.* Sic Ajax Telamonius [illegible] Theſeus Apollini Delphico, ut & pueri Ambraciotæ, [illegible] Athenienſium Herculi, adoleſcentes [illegible] Æſculapio, [illegible] Jovi, [illegible] Baccho: Puellæ Deliorum Hecaergæ Deæ, capillos ſuos dedicabant. Vide ſuprà *ſuo locô*, ut & plura hanc in rem, apud [illegible] rum, *Paralipom. ad Roſin. l. 10 c. 29.* Idem faciebant, [illegible] peregrinationem longinquam aut expeditionem [illegible], [illegible] mili et Deo alicui comam devo[illegible], et, domum [illegible], detonſam conſecrabant. Statius [illegible] *Theb. v. 6*[illegible]

Flavus ab intonſa [illegible] *vertice* [illegible]
Arcados, hoc prim[illegible] *paſc*[illegible]
Munus, & [illegible] *et,*
Nequicquam patriis [illegible] *pron*[illegible]
Tunc liber nexu, [illegible]
Occurſu Zephyri retro ſi[illegible]

Quem ritum ex antiquitate primus eruit Hadr. Turnebus, *Adverſ. l. 22. c. 28.* Inprimis cùm vel timerent vel [illegible] *Vota* ſuſcipi conſuevêre, nunquam promore ad pietatem [illegible] quàm cùm pericula nobis autem de N[illegible] vellunt. [illegible] rent Plinius, *l. 8. c. 16. circa* [illegible] *ſpei nullæ.* Unde Veter. ad morborum profligationem [illegible] ſalutaria retuliſſe, non vocali prece, ſed [illegible] mentali [illegible] rimque ſilentes, tum vigilantes Oracula [illegible] opperientes in [illegible] facris; tum etiam dormientes, [illegible] Pierius, *Hieroglyph.* [illegible] 22. ubi addit: *Et Aſtrologi quoſdam* [illegible] *Fato naſci prædicant, ut Vot*[illegible] *quam medi*[illegible] *ægritudinibus & morbis liber*[illegible] De F[illegible] Neogamorum diximus [illegible]. De *Votis* veterum Hebræorum vide Levitic. [illegible] & Numer[illegible] circa illa vero miram Magiſtrorum diſciplinam apud Joh. Seldenum, *de Jure Nat. & Gentium juxta Diſciplinam Heb.* [illegible] Chriſtianorum in Baptiſmo peragitur, [illegible] quæcunque alia [illegible] rint, nihil aliud ſunt, [illegible] primigenii illius repet[illegible], & [illegible] quidam nexus. Sequuntur *Vota*, quæ publica ſunt, & pro Respubl. aut Principe ſuſcipi olim ſolita. Et quidem de [illegible] ſupra actum, ubi de [illegible] *ritu.* [illegible] apud Veteres votum fuit, ut dec[illegible] & [illegible] rum, quidquid ex hoſtibus captum fuiſſet, Jovi & Diis vov[illegible] unde Jupiter *Prædator* apud Romanos cognominatus eſt, [illegible] gentium ut & Gallorum, Crotoniatarum, Locrenſium, [illegible] rum, more, vide Alex. ab Alexandro, G[illegible] *l. 3* [illegible] pro Imperatorum ſalute, ſuſcipi conſuetis, Ma[illegible] 4 mentionem inj[illegible]

Quantum [illegible] *invento* [illegible]
[illegible] *ipſi &* [illegible] *pro Di*[illegible]

In quæ verba ſic H[illegible]: *R*[illegible] [illegible] *de* [illegible] *ſu*[illegible] *num qui* [illegible] *Alex.* [illegible] *J*[illegible] *redi*[illegible] *piebant & ſolvebant. Suſcipiebant* [illegible]

ora

[illegible] ſuſcepta, *Vide Plinium*, *l.* 10. *Ep.* 44. *ad Trajanum*. *Cœpit autem mos temporibus* [illegible] *Cæſaris*, *cui* [illegible] *cætera* [illegible] *quoque decretum*, *ut vota pro eo quotannis ſuſciperent*. [illegible] *honos cæteris Imperatoribus* [illegible] *habetur*. [illegible] *Sacerdotibus* [illegible] *diem* [illegible] *Imperii & pro Imperatore* [illegible] *ſuſcipiebant*. [illegible] *pro Imperatoribus tantùm*, *ſed & pro* [illegible] *ac* [illegible] *vota ſolvebant*. Vide quoque Dempſter. ad *R*[illegible] *l.* 4. [illegible] 4. Locus ubi ſolemnia hujuſmodi vota concipiebant Romani, Capitolium erat. Sueton. *Nerone*, c. 46. *Votum nuncupaturus*, [illegible] *ordinem ſequentem*, [illegible] *reperta Capitolii claves*. Unde & Tertullian. *l. de C*[illegible] *nuncupatio votorum nuncupatio quidem* [illegible] *principi* [illegible] *in Capitolio* [illegible] *poſt* [illegible] *Jupiter* [illegible] *auro decoratus* [illegible] *eſſe ſ*[illegible] &c. Vide plura [illegible], ubi de *Votis* [illegible]. Nec omittendum [illegible], qui [illegible] qui compotes [illegible] fuiſſent, ut pœnâ [illegible] ſimnecent [illegible] veteribus operſolutis, [illegible] ſe obligabant votis, [illegible] ubi ſuprà, qui & alia in hanc rem egregia congeſſit *ibid.* &c.

VOTIVI Ludi apud Romanos, erant, qui à Magiſtratibus ad bellum [illegible] vovebantur [illegible] poſt res fortiter geſtas [illegible] ani [illegible] exhibendi. [illegible] hi introducebantur aut S[illegible] verſibus [illegible] A[illegible] n pl[illegible] omnibus aut promiſſis Imperatoris, vel [illegible] vel confecto bello, hoſtibuſque devictis. Cujuſmodi erant [illegible] cognominârunt, quod in honorem Jovis, quem [illegible] Deorum putabant, fierent. quorum mentio cum apud alios [illegible] apud Liv. Hic [illegible] inter alia, *l.* 22. [illegible] Urb. Cond. [illegible] autore Q. Fabio Max. Dictatore [illegible] *De* [illegible] *& victoria* [illegible] *Carthag*[illegible] *impetrandâ gratia*, *ex* [illegible] *votos* [illegible] *Ludos magnos*, [illegible] *trecentis*, [illegible] *tribus millibus*, *trecentis triginta tribus trientem prætereà bobus Jovi* 300 [illegible] *Diis bobus* [illegible] *atque cæteris* [illegible] &c. Qui quò modo voverentur, exponit [illegible] 36. [illegible] *Cer*[illegible] *forte SConſultum* [illegible], *quod Populus Rom.* [illegible] *ductum jupſ*[illegible], *cum Rege Antiocho* [illegible] *ejus rei cauſa ſupplicatio* [illegible] *impetrarent* [illegible] *M. Acilius Conſul Ludos magnos Jovi voveret*, *& dona ad omnia pulvinaria*. *Id votum in hæc verba*, *præeunte Publ. Licinio* [illegible] *Max. Conſul nuncupavit* [illegible] *ductum*, *quod cum Antiocho Rege Populus* [illegible] *juſſit*, *id ex ſententia* [illegible] *P. Q. R. confectum erit*, [illegible] *Jupiter Populus Rom. Ludos magnos dies* 10. *continuos* [illegible] *que ad omnia pulvinaria dabuntur de pecunia*, *quantam S*[illegible] *Quiſquis Magiſtratus eos ludos* [illegible] *ubique* [illegible] *Ludi* [illegible] *donaque data* [illegible] &c. Vovebantur quoque nonnunquam in quinquennium, ut apud eundem videre eſt, *l.* 27. & *l.* 31. Quod de M. Acilio [illegible] dictum ex Livio, docet Jul. Cæſar Scaliger, non tùm primùm Ludos illos fuiſſe votos, ſed poſtquàm ad Thraſymenum pugnatum eſt. Idem bello Samnitico debellato Ludos eos Populum ſpectâſſe coronatum [illegible] M. Craſſum, ſuâ Ædilitate, coronas frondeas aureis bracteolis [illegible] dono dediſſe, & Ludis Magnis, Græco ritu [illegible] palmas, itemque Populo ab Ædilibus epulum datum eſſe, [illegible] *Poet.* *l.* 1. [illegible] 30.

VOTIVI [illegible] & Nativi erant: apud veteres Hebræos, proprio voto ſeipſos Deo ſacrabant, idque ferè ad certum tempus, quod ſi expletum non eſſet, menſtruum erat, ut Judæi ſuo more [illegible] ex Numer. *c.* 6. *v.* 5. Erant autem Naziræatus [illegible] ut [illegible] ſui facerent, 1. Ut abſtinerent à vino [illegible] נזר, qualiſcunque ille liquor & [illegible] eſſet. 2. Ut comam alerent, tantâ quidem [illegible], ut ne pilum quidem unicum abradere vel evellere fas foret, niſi tempore voti peracto: quo facto, in tondebantur [illegible] ſacrificio votivam cæſariem [illegible] rem ſacram, in [illegible] Templi conclavi concremabant. [illegible] Ut ad cadaver mortui non accederent, Numer. *c.* 6. *v.* [illegible]. Quod ſi prorſus ex improviſo mortui vel morientis attactu polluerentur, votum redintegrandum & de novo Naziræatûs tempus implendum erat. An & veſtis illis fuerit peculiaris, incertum eſt; quod enim de Johannis Baptiſtæ veſtimento *è pilis camelinis & Zona coriacea circum lumbos* [illegible] habetur Matth. [illegible] 3. *v.* 4. id non Naziræorum, [illegible] Prophetarum, præſertim Eliæ exemplo, factum: ſuerunt [illegible] eorum cum Prophetis in veſtitu fuiſſe convenientiam, [illegible] alludit, &c. Præter iſtiuſmodi *Votivos* Rechabitæ erant [illegible] V. T. quorum tamen inſtitutum prorſus humanum, nulla [illegible] religione erat obſtrictum, ſed ſolâ ergâ Parentem reverentia [illegible] vatum. Vide Franc. Burmannum, *Synopſ. Theol. Part.* 1. *l.* 4. *c.* [illegible].

VOTIVI Nummi, qui *Vota publica* nuncupata, ſuſcepta, & ſoluta, pro ſalute Principis, in *inſcr.* ſuis præferunt, vel quod iis, quibus ſuſcepta ſunt annis, cuſi ac formati, id nomen accepêre. Et quidem [illegible] ut *Num.* iſtorum origo ab ipſis primordiis repetatur, ſcribit, *l.* 53. Dio, Auguſto, cùm primum decennium exiviſſet, aliud quinquennium, atque eô circumactô, rurſum aliud quinquennium, poſt decennium, ac aliud item eo finito decretum eſſe, ut continuatis decenniis, per totam vitam, ſummam obtineret Imperii: eamque ob cauſam poſteriores quoque Imperatores licèt non ad certum tempus, ſed ad vitam, Imperium iis eſſet delatum, id deinceps obſervâſſe, ut ſingulis decenniis feſtum, pro ejus renovatione, agerent, quod πανήγυριν δεκαετηρίδα Xiphilinus, & δεκαετηρικὴν πανήγυριν [illegible] Euſebius vocat, *Orat. de Laudibus Conſtantini.* Sic Severus Imperator, Imperii hâc periodô decurſâ, congiaria & annonas [illegible] diſtribuit populoque Circenſes dedit, apud eundem Dionem; ſic alii, apud alios, quam in rem quædam ſuprà jam diximus, ubi de *Decennalibus*. Sed poſtmodum obtinuit, ut *Vota publica* pro Decennalibus ſolenniter auſpicandis & incundis ederentur cujuſque decennii initio, quod ex nummis potiſſimùm Antonini Pii colligitur, quorum alii, PRIMI DECENNALES [illegible], SECUNDI DECENNALES, præferunt; [illegible] VOTA SOL. [illegible] DECENN. II. [illegible] denique, VOTA SUSCEPT. DECENN. III. In aliis vero exſtant VOTA PUBLICA: ut Lucillæ L. Veri uxoris, Hadriani, Septimii Sev. Caracallæ, Macrini, Elagabali, Aliorum: in quibus omnibus ſacrificium ferè ſemper effingitur [illegible] quod *Vota* [illegible] pro [illegible] Principis & Imperii felicitate, cum ſacrificio, [illegible] decennii [illegible], ut monet Car. du Freſne, in C[illegible] *Chr.* ubi de Tribunali XIX. accubituum. Sic in gemma, quam habet [illegible] Lud. C[illegible], apud eundem, [illegible] figura ſacrificantis ſpecie, cum *inſcr.* VOTA SUSCE. VICE. [illegible] &c. [illegible] Imperatorum. Chriſtiani [illegible] tamen ſolenniter ſervata, imo & [illegible] o[illegible] in quibus [illegible] Imperatori [illegible] munera [illegible] aurum [illegible] ipſis [illegible] definita, quam [illegible] Ep[illegible] ad Valerianum [illegible] 10. [illegible] 26. Prætereà edebantur Circenſes [illegible] de carceribus ex[illegible] Dei gratiarum actiones, & diſtribuebantur per [illegible], ut habet E[illegible], *ll.* Sed, quæ ſingulis [illegible] concipiebantur [illegible] diſvota, poſtea ſingulis quinquenniis [illegible] cœperunt: unde Q[illegible] *multorum votorum* [illegible] in [illegible], ita ut Q[illegible] alium vota primo initæ dignitatis [illegible] decennalia, Decennalium poſt exactum quinquennium, vel poſt quinto exeunte annô. Quin decennaliorum exeunte decennio, Vicennalium exeunte decimô quintô annô: & ita deinceps; vide ſuprà ubi de *Quinquennalibus*, *Tricennalibus* & *Vicennalibus*. [illegible] Na[illegible] videtur poſſe colligi, cum in Quin[illegible] aliorum [illegible] dictum [illegible] ut & alius [illegible] qui propter [illegible] populi [illegible], quorum edendorum gratiâ [illegible] Oratores [illegible] in Principum laudes [illegible] erant; & [illegible] luſtra vel decennia [illegible] apprecarentur; votis [illegible] in nummis [illegible], in quibus [illegible] FELICIA, FELICISSIMA, FELICITER, ſæpe [illegible] Q[illegible] ad Epiſcopos [illegible] eruditi [illegible] ob unius temporis [illegible] & [illegible] erentur Decennalia, ut in Conſtantini M. nummo [illegible] ſcriptum VOTIS MULTIS X. & [illegible] VOTIS V. MULTIS X. rurſum in alio, X. MULT. XX. &c. [illegible] matio videtur originem habuiſſe. Donec [illegible] extinctam [illegible] familiam ejuſmodi *Vota* nummi. adhærere deſiere, [illegible] Car. du Freſne, *Diſſertat. de inſer. ævi Numiſm.* [illegible] 40. & [illegible]. ubi plura in hanc rem.

VOTUM S. Olivi, vide ſuprà *Cœſa*[illegible] *Eccleſ.*

VOTURI Galli, qui Galatiam quondam tenuerunt, Plin. *l.* 5. c. 32. & Solin. *c.* 43. [illegible]

VOX, contractè ex [illegible], [illegible] Philoſopho, [illegible] in brutis affectum, in homine animi ſenſa, exprimit. [illegible], non per proſopopœiam [illegible] rei; etiam [illegible] poſſe latere ſe putent, etiam [illegible] in quem [illegible] vocem Sociæ tribuunt. Inter quos Juvenalis, *Sat.* 9. [illegible] 103.

> ----- [illegible] *ſecretum divitis illum*
> *Eſſe putas* [illegible] *loquuntur*,
> *Et canes & poſtes &* [illegible] -----

Cui ſimile illud in Babylonios [illegible] & quorum [illegible] & violenter dominium, Habacuc. *c.* 2. *v.* 11. [illegible] *e pariete* [illegible] *& trabs e ligno reſpondebit*, ad quem locum Bochartum vide, [illegible] *prior.* *l.* 4. *c.* [illegible] 4. Et quidem de *Voce* [illegible] Plinius, *l.* 11. *c.* 51. quem vide, ut & h[illegible] De *Voce* [illegible] *ibid.* ſic [illegible] *antequam* [illegible] *utero*. *Primus ſermo* [illegible] *loquutus eſt Cra*[illegible] *crepundiis* [illegible] *prodigii* [illegible] --- *Vox* [illegible] XIII. [illegible] *Eadem in* [illegible] *putis mutatur* -- *In theatris* [illegible] *aut tarex* [illegible] *voratur* [illegible] *in rudi pariete* [illegible] *eadem* [illegible] *pariete* [illegible] *ba ad alterum caput* [illegible] *ſi* [illegible] *impediat* -- *magnam habet vultus partem* [illegible], *quàm cernamus*, *non aliter quam* [illegible] *in rerum natura mortales*, *& ſua cuique* [illegible] *facies*. *Hinc illa* [illegible] *diverſitas* [illegible] *cantus & modulis* [illegible]. [illegible] *planatio autem*, [illegible] *ſeriem alterum* [illegible] *grande*, *quam a belluis*, [illegible]. Imo & divini quiddam *Voci* ineſſe iisdem Gentilibus [illegible], ut [illegible] *Voces* vel ex occulto miſſæ, vel reſponſi [illegible] redditæ, [illegible] ſæpe de [illegible] noverunt eventibus, in utramque [illegible]. Sæpe veridicæ exaudiæ *Voces* in rebus turbidis & [illegible] Deorum, acceptæ ſunt, qualem Romæ ex luco Veſtæ [illegible] rantes non [illegible] capiant [illegible] Urbem, ut [illegible] portæ reficerentur: [illegible] cum [illegible] in hoc atque [illegible] [illegible], ut Urbs [illegible]. Sic, cùm maximus Urbe [illegible] peria eſſet, & ancipiti contentione agerent Pa[illegible] [illegible] Patriô, Vejos migrarent: *Vox* Centurionis [illegible], *Hic manebimus optimè*, retinuiſſe in urbe cives & confirmâſſe [illegible]. Hoſtilio Mancino Conſuli an. Urb. Cond. 617. [illegible] navem & Numantiam pet[illegible] [illegible] de [illegible], *Mane Mancine* ipſe vero paulò poſt devictus & Numant[illegible]. Craſſo ſimiliter in Parthos [illegible], qui C[illegible] clamabat, tamen illud fecit, quò paulo poſt [illegible] omnibus, famâ, vitâ & exercitu amiſſis [illegible]. Neroni paucis ante mortem diebus vox è Mauſoleo reddita [illegible] Auguſtum Cæſarem ſupremò [illegible] ab Urbe *Vox* [illegible] non ampliùs eum Romæ futurum, &c. Hinc Ovid. [illegible] 15. *Met. Fab.* [illegible] *v.* 792.

Mille locis lachrymavit ebur, cantuſque feruntur
Auditi, ſanctis & verba minantia lucis.

Lucan. *Pharſal, l.* 1. *v.* 569.

— — Magnæque per avia Voces
Auditæ nemorum.

Vide quoque Virg. *l.* 1. *Georgic. in fin.* Petronium *in Civil.* Plutarchum *de Iſid. & Oſirid.* &c. Plerumque verò *Voce* ſiniſtri erant auguri, ut docent Cicer. *de Div. l.* 2. Halicarnaſſ. *l.* 7. *in fin.* & *l.* 8. *in fin.* Euſeb. *Præp. Evang. l.* 5. *c.* 6. Plut. *in Themiſtocle.* Alii. Latratus inprimis canum ejulantium gemitusque imitantes, & noctuarum ululatus: Equos contrà hinnitu alacriore & ferociore frementes victoriam ominari prælia ituris, etiam nunc militibus perſuaſum eſt, vide inſuper Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 9. Dempſterum, *Paralipom. ad caput præc.* & plura hanc in rem ſuprà, ubi de *Divinatione, Ominibus, Oraculis*, ac *Sortibus*. Verùm quid illud, quòd ipſe Deus humanam imitari *vocem* dignatus, voluntatem ſuam Sanctis ſuis revelavit, è cœlo, ex adyto, in viſione, aliter, uti videre hîc paſſim eſt, inprimis ubi de *Prophetis*, & *Prophetia*, nec non ubi de *Revelatione*, it. *Urim & Thummim*. Hinc notâ *Filia Vocis*, quò nomine quoddam Oraculi genus intellectum Hebræi velint, vidimus *ibid.* Qua autem voce in aëre formatâ voluntatem myſtis ſuis revelavit olim Deus, eam & voce humanâ, quæ nil niſi dentibus eliſus aër eſt, primitus cum aliis communicari, & ad poſteros propagari παρεγγελλεσθαι, nec Verbum ſuum niſi à Moſe demum ſcripto comprehendi voluit, quem reliqui Viri Θεόπνευστοι, à quibus Canon conditus, poſtmodum ſequuti ſunt. A quo tempore manſit nihilominus vivæ *voci* ſuus in Eccleſia honos, ut quâ vox Dei *ſcripta*, à Prophetis, Euangeliſtis, Apoſtolis & Paſtoribus ordinariis, *prædicari* ad finem uſque ſeculi juſſa eſt. Cujus doctrinam cœleſtem tradendi modi quanta virtus, quanta efficacia ſit, nemo meliùs expreſſerit Apoſtolo, ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, *fides eſt ex auditu*, dicente, Romanor. *c.* 10. *v.* 17. Atque, qui ſic in cognitione myſteriorum divinorum inſtruebantur, dicebantur ἀκούειν, item κατηχεῖσθαι. Quæ poſterior vox cùm latè ſumta hoc ipſum ſignificet, quod diximus, nonnunquàm ſtrictiùs accipitur ſignificatque inſtituere vivâ voce in cognitione primorum fidei capitum, ut videre eſt Actor. *c.* 18. *v.* 25. coll. cum Hebr. c. 5. *v.* 12. Quam rationem inſtituendi poſt Apoſtolorum quoque tempora aliquot ſeculis in Eccleſia obtinuiſſe, ex multis Veter. ſcriptis Catecheticis patet. Indeque qui ſic docebant, Κατηχηταὶ, qui ſic diſcebant, Κατηχούμενοι, in quibus locis autem ea inſtitutio fiebat, Κατηχούμενα & Κατηχουμενεῖα, dicta ſunt, de quibus omnibus aliquid ſuprà, plura autem apud Cl. Suicerum, *Theſauro Eccl.* in his vocibus. Præter hunc verò & alius eximius *Vocis* uſus eſt, in precando videl. ſeu orando. Quamvis enim etiam tacitas animorum cogitationes habeat perſpectas Deus ac cognitas, unde ad Moſen quoque ſilentem, *Quid clamas ad me, dicebat*, Exodi, c. 14. *v.* 15. clara tamen vox, ſeu clamor, in oratione probatur, ad vehementiam & ardorem affectus noſtri denotandum. Unde in Sacris *clamare* aliquando eſt, ardentiſſimò affectu Deum invocare, ut Exodi, c. 8. *v.* 12. *c.* 14. *v.* 10. 15. Matth. *c.* 27. *v.* 46. 50. inprimis Hebr. c. 5. *v.* 7. ubi ipſe Dominus noſter Jeſus Chriſtus dicitur μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, *cum clamore valido*, obtuliſſe precationes & ſupplicationes &c. Sed & Pythagoras ſuos μετὰ φωνῆς εὔχεσθαι, *clara voce precari*, juſſit: cujus præcepti rationem explicans Clemens, *l.* 4. *Strom.* non hoc illum juſſiſſe ait, quaſi exiſtimaret, Deum non poſſe exaudire nos, ἀλλ' ὅτι δικαίας ἐβούλετο εἶναι τὰς εὐχὰς ἃς οὐκ ἄν τις αἰδεσθείη ποιεῖσθαι πολλῶν συνειδότων, *ſed quòd juſtas vellet eſſe preces, quas non vereretur quis fundere multis conſciis*: qua de re alibi jam diximus, uti de profitendi *clarâ voce* Chriſtum officio, fidelibus incumbente, ſuprà voce *Negatores*; & de aliis *Vocis*, in Foro inprimis & Scena, apud Gentiles, uſibus, exercitiiſque hinc, à prima jam pueritia, cui cùm fine *primum Epodator vocis* adhibitus, in uſum vocatis, ſuprà in hac ipſa voce, item ubi *de Phonaſcis, Phonaſcia, Porro*, & *Vociferatione*, nec non voce *Zarabotana*, ubi de inſtrumento, quo *Vox* ſecretò tranſmittitur ab uno extremo ad alterum in medio imperceptibilis, alibique paſſim: de *Fletu* verò, *Gemitu, Riſu* ſuis locis. Addam ſaltem, apud Romanos aliosque *voce* ac plauſu Imperatores conſueviſſe excipi: Inprimis ſub initia Imperii, vel cum in Theatrum publicumque prodibant, vel ab expeditione revertebantur. Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 56. *v.* 5.

Hic lauro redimita comas, & candida cultu
Roma ſalutavit Voce manuque Ducem.

Et, *l.* 6. *Epigr.* 34. *v.* 5.

Quæque ſonant plenò voceſque manuſque Theatrò,
Cum Populus ſubiti Cæſaris ora videt.

Qui ritus hodieque perdurat. Vide ſuprà ubi de *Acclamandi ritu* &c.

VOXUA, urbs in parte Orientali Niphoniæ, in Ochia region. 140. mill. paſſ. à Jendo in Boream cum regno cognomine. Brietius. Vulgò *Voxu*.

UPILIA, Dea viarum, apud Arnob. *adv. Gentes, l.* 4. *Ab erroribus viarum Dea Upilia liberat.* Sed *Vibiliam* legendum monent Eruditi, quod vide.

UPIS, apud Lacedæmonios Diana dicta eſt. Palæphatus, *c.* 32. Καλοῦσι τὴν Ἄρτεμιν Θρᾷκες Βένδειαν, Κρῆτες, δὲ Δίκτυνναν, Λακεδαιμόνιοι δὲ Οὖπιν. Callimachus tamen eam ſic à Cretenſibus appellari tradit in h[...]:

Οὖπι ἄνασσ' εὐῶπι, φαεσφόρε, καὶ δὲ σε κείνης
Κρηταέες καλέουσιν ἐπωνυμίην ἀπὸ νύμφης.

Nic. Lloydius.

UPLANDIA, vulgò *Upland*, provinc. Suevoniæ, ubi urbes Upſalia & Holmia, caput Succiæ. Terminatur a Septentrione Geſtricià, ab Ortu mari Baltico, ab Occaſu Weſtmannià, à Meridie Sudermannia, abundans & propè culta. Ejus caput Upſalia, aliàs regni caput.

UPSALA, ſive UPSALIA, vulgò *Upſal*, urbs Scandinaviæ Archiepiſcopalis & Metropolis olim Suediæ, ſive Sueciæ ab Eugenio III. Pontif. Roman. erecta, olim regia, ab Holmia hodierna regiâ 36. mill. paſſ. ſeu 7. leuc. Suecic. in Boream, recedens. Cum Academia inſigni, 6. leuc. ab Aroſia in Ortum ad fluv. Salam, qui in lacum *Ekolen* influit. Ubi arx munitiſſima incumbit.

UPTONUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

UPUPA, Æſchylo πετραῖος ὄρνις, *ſaxatilis avis*, aut *gallina*, Græcorum vulgo hodie ἀγριοπετεινὸς, ut Heſychio ἀλέκτωρ ἀγριος, *gallus ſylveſtris*, & Hebr. דוכיפת *duchiphath*, ubi alludunt ad [...] & *chephh*, quorum illud Arabicè *gallum*, hoc Hebræis & Syris *petram* notat; vel quaſi *gallus ominoſus* aut *auguralis*: ratione ſcil. cristæ *gallinacea* dicitur, quamvis illa in gallo ex cartilagine, in *upupa* ex plumis conſtet; *ſylveſtris* verò, quod in montium jugis & præruptarum ſylvarumque receſſibus, commorari ſoleat. Aliàs avis eſt tam portentoſa, ut eâ viſà nemo non obſtupeſcat. quippe

— — — — cui ſtant in vertice criſtæ.
Prominet immodicum prælonga cuſpide roſtrum,
Nomen epops volucri, facies armata videtur.

Ovid. *l.* 6. *Met. fab.* 7. *v.* 672. Unde Philocles, Æſchyli ex ſorore nepos, Comicus Poëta, quod capite ſic acuto & faſtigiato eſſet, *upupæ* cognomen tulit, teſte *Suida*. Sed & eadem a [...] Hebraicè dicta videatur, quod illi, Magorum & Augurum veteri ſuperſtitione, inter oſcines locum vel præcipuum fuiſſe nonnulli ſcribunt, inter quos Damir inprimis c. *De upupa pr*[...], & Alkazuinius, Scriptores Arabes, videndi. Judæi quoque, qui inter alia, ab ea Salomoni oblatum שמיר *ſamir*, i. e. vermiculum, cujus virtute fiſſi fuerint templi lapides duriſſimi, eandemque ad Sabæorum Reginam pro Salomone legationem obiiſſe, & fontes in ima tellure latentes huic revelatos, fabulantur. Vide quoque ſuprà *Alhabilo*. Cæterùm inter aves immundas in Vet. Teſt. habita, ut quæ ſpurciſſima eſt, & ex humano ſtercore nidum ſibi comparat, ac rebus fœdiſſimis veſcitur, Ariſtot. *Hiſtor. l.* 9. *c.* 15. Ægyptiis tamen in veneratione fuit, quos gratum indicantes animum *upupam* pinxiſſe, ſcribit Horapollo, *l.* 1. *c.* 52. διότι τοῦτο μόνον τῶν ἀλόγων ζῴων, ἐπειδὰν γηράσῃ ἐν τῷ ναῷ, γηροκομεῖ αὐτοὺς τὴν αὐτὴν ἀποδιδοῦσα χάριν. *Propterea quòd ſolum hoc ex mutis animantibus, poſtquàm a parentibus educatum eſt, eiſdem ſenio confectis parem refert gratiam.* Unde & Ælianus upupas περὶ τοὺς γειναμένους εὐσεβεῖς, *erga parentes pias*, vocat, *l.* 10. *Hiſtor. c.* 16. Imo & Indorum Reges amores & delicias ſuas *Upupam* facere, hanc manibus geſtare, eâ ſe oblectare & nativam ejus venuſtatem ſumma admiratione frequenter intuentes, magnam inde lætitiam voluptatemque capere conſueviſſe, legas apud eundem, *l.* 16. *c.* 5. Hodieque Mahometanis in veneratione, vide ſuprà *Rana*. Quod vero Ariſtoteles *upupam* in aliam avem mutari adeoque eum cuculo, mutatâ pro tempore formâ & colore, eandem eſſe credidit, ex Æſchylo habet, inde deceptò, quod cuculus vere procedente, æſtate diſcedit, quò tempore *upupa* apparere incipit. Verſus Æſchyli ſunt,

Τοῦτον δ' ἐπόπτην ἔποπα τῶν αὐτοῦ κακῶν
Πεποικίλωκε κἀποδηλώσας ἔχει
Θρασὺν πετραῖον ὄρνιν ἐν παντευχίᾳ.

Ubi eleganter πετραῖον ὄρνιν ἐν Θρᾳκίᾳ παντευχίᾳ upupam vocat, propter plumarum varietatem, quæ veſti Thraciæ comparatur, variis pictæ liciis: Sed & notis compuncti Thraces & varias veſtes gerebant. Upupa quoque criſtam habet in capite, [...] *cam ſubrigenſque per longitudinem capitis*, Plin. *l.* 10. *c.* 29. [...]lem gerebant in galeis οἱ πελταςαὶ Θρᾷκες, qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 238. & 239. Nomen quod attinet Græcum Latinumque, ut aliorum originationes omittam, Varro à voce propria avis deducit. Videtur enim *epop* vel *upup* ſemper ingeminare. Hinc in fabulis habetur, Tereum in *upupam* mutatum, clamâſſe ποῦ; ποῦ; *ubi ubi?* ut inſequentes ſolent, cùm Prognen & Philomelam inſequeretur &c. Plura apud Sam. Bochartum, *Hieroz. part. prior. l.* 2. *c.* 31. *toto*. Uti & inſtrumento foſſorio, à ſimilitudine avis hujus, *upupa* indem dicto, ſuprà voce *Obpo*[...], it. *Pica*.

UR Chaldæorum, *Orche Strab. Orchoë Ptolem.* regio ſub Babylonia, Abrahami Patriarchæ patria: quæ aliter [...] & *Camarina*, ut ex Eupolemi opere, de Judæis Aſſyriis tradit[...] Euſebio, *Præp. Evang. l.* 9. *c.* 17. *Camarina, quæ Babyloniæ civitas eſt, ac quam nonnulli Uriem dicunt, id autem ſignificat Chaldæorum civitatem.* Nempe eo ſpectat, quod ſacerdotes Chaldæorum κατ' ἐξοχὴν Græcis dicerentur Χαλδαῖοι: Chaldæis autem כומרין *Cumarin*, ut Hebræis כמרים *Cemarim*: Unde & [...] ex Diis Samothracius, qui Axiero, Axiocerſæ & Axiocerſo miniſtraret, nominatus eſt *Camillus* ſeu *Caſmillus*. Ab eadem itaque origine eſt Camarina, quia in ea degerent *Cumerin*, i. e. Sacerdotes ac Philoſophi gentis, vulgò *Chaldæi* vocati, quomodo Abrahami dictus eſt reperiſſe τὴν Χαλδαϊκὴν, i. e. *Chaldaicam Philoſophiam*. At eadem civitas *Ur* & *Uroe* nuncupata eſt, quod Ignis [...] coleretur ſive cultus is propitius fuerit ſive [...] Sed & regio tota ab eadem cauſa Ὀρχόη dicta eſt [...] & forte inde *Ur* nomen caſtello eſt Perſico. Namque & [...] in veneratione Ignis fuit. Sicut autem [...] Sol: ſic אור *Ur*, ſignificat *flammam, ignem, focum* [...] *Uro* & Græc. πῦρ, ac German. *vuur* & *vier*. Hic [...] Abrahamum, veriſimile eſt, quando ex ea dicitur [...] Geneſ. c. 11. *v.* 31. & Haran fratrem ibi mortuum conſtet, Ibid. *v.* 28. Imò & de eo fabellam hanc, apud Hieron. *Quæſt. in Geneſ.* repe-

rias

tiae: *Pro eo, quòd legimus, in [illegible] ne Chaldæorum* (ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαίων) *in Hebræo habetur* [illegible] *Ur Chaſdim*, [illegible] *Chaldæorum. Tradunt autem Hebræi, ex hac [illegible], hujuſmodi fabulam. Quòd Abraham* [illegible] *quia ignem adorare noluerit, quem Chaldæi colunt*, [illegible] *liberatus, de* [illegible] *igne profugerit.* [illegible] *fabule ſua de regione Chaldæorum:* [illegible], *quod habetur, de incendio Chaldæorum, quòd* [illegible] *adorare, igne conſumtus ſit.* Quam fabulam habet etiam in [illegible] *Haggada*, ac referunt etiam Salomon Jarchi & Moſes Gerundenſis. Vide Gerh. Joh. Voſſium, *de Idolol. l.* 1. *c.* 64.

UR, fluvius intra Helvetiæ [illegible] limites. Genere fœminino Celticè dicitur *die Ur*, poſteà per [illegible] [illegible] *die Ur. Ura* [illegible] dicitur, quam [illegible] literam cum Germanica lingua non habeat, ſicut nec Græca *Dur*, [illegible] Unde Romani, qui nobis omnia antiqua corruperunt nomina, *Taurum* vocârunt. At Helvetiorum lingua *Dur* pronunciat & regionem adjacentem *Durgow*. Ur fluvius immenſum [illegible] [illegible], torrentis in morem, ſed navibus non admodum aptus eſt. Infra [illegible] Rhem cataracten, qui ſub Schaffhuſia eſt, Rhenum influit.

URA, locus ad Euphratem, in quo ſe reverſus ad Orientem relinquit Palmyrenæ regionem, Plin. *l.* 5. *c.* 24.

URABA, vulgo quoque *Uraba*, tractus Terræ firmæ, in gubernio Carthaginis novæ verſus oram maris Borealis & ſinus Urabæ. [illegible] aliquot coloniæ Hiſpanicæ parvi momenti.

URABÆ Sinus, [illegible] *Uraba*, pars maris Borealis in Auſtrum extenſa; [illegible] [illegible] ſeu gubernium Carthaginis novæ ad Ortum & [illegible] Terræ firmæ, ad Occaſum [illegible] Urabam tractum.

URABOOS, [illegible], locus Cypri in ora Orientali inter Salamina & Carpaſiam.

URACUM, urbs Ducatus Wirtembergici, ad Amerum fluv. Olim ſub Comitibus, è quibus Egonis Comitis de Aurach vidua, Agnes filia Bertholdi Ducis Zaringenſis, nupſit Eberhardo I. Comiti Wirtemberg. Alii [illegible] arcem ab Henrico Comite Furſtenbergico venditam Ulrico filio Eberhardi perhibent, e cujus poſteris Ludovicus [illegible] Eberhardi III. Ulrico juniori fratri cum Stutgardia, parte [illegible] Principatus conceſſâ, ſuperiorem partem obtinuit, Uraci [illegible] [illegible]; hinc *Uracenſis* lineæ auctor. Emit, hic a Comitibus Helfenſteinis, Balingam, Dutlingam & Blaubeuram, A. C. 1447 primusque monetam cudi fecit. Obiit A. C. 1450. Pater Eberhardi Barbati, cujus *in Palæſtinam iter* A. C. 1468. deſcripſit Joachimus Muſingerus à Frondeck. Fundavit hic Academiam Tubingenſem, A. C. 1477. Aurei velleris equitibus adſcriptus eſt, A. C. 1492. Ad cœnam, in Comitiis Wormatienſibus, à Principibus Saxoniæ invitatus, cùm reliqui vaſta de ditionibus ſuis prolixè jactarent, de hoc uno gloriatus eſt, quòd *in cujuſvis ſubditi gremio dormire auſit.* Obiit A. C. 1493. Ejus ſepulchro adſtans Maximilianus I. Imperator. *Latere*, dixit, *in hoc tumulo talem Principem, cui ſapientiâ aliiſque virtutibus parem in Imperio nullum noverit.* Vide Naucler. *Vol.* 3. *gen.* 50. *p.* 510. E conjuge Barbara Gonzagea Mantuana, nullam reliquit prolem, ſed naturalem filium habuit Lodov. à Greiffenſtein juris Doctorem, Naucleri & Capnionis fautorem. Succeſſit in ditionibus Eberhardus Junior è familia Stutgardiana, qui captivus Uraci obiit, A. C. 1519. pater communis lineæ Ducalis primæ & Montiſpelgardenſis, ſeu Ducalis ſecundæ. Vide Phil. Jacobum Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor. in [illegible]. Wirtemberg.*

URAGUS, Huio ſic dictus, non ab *urgendo*, ut quidam volunt, ſed à Græco Οὐραγὸς dicitur, hoc eſt, qui in acie extremum agmimis partem ducit. Unde [illegible] invenuſtè ad Diem transfertur, qui poſtremum humanæ fabulæ actum excipit.

URAJA, Gothorum Dux, occiſus à Theudibaldo Rege, qui pro [illegible] quoque datus eſt. Jornandes *de reb. Goth.* A. C. 540.

URANIA, una Muſarum, Jovis & Mnemoſynes filia, cui Aſtrologiæ inventio tribuitur: Pingitur cum veſte cœrulea, ſtellis coronata, utraque manu ingentem globum tenens. Ovid. *l.* 5. *Faſt. v.* 55.

Excipit Urania, tenuère ſilentia cuncti

Item Dea Punica, ab Heliogabalo in uxorem ductâ. Herodot. *l.* 5. &c. Sic enim Afri, ut & Orientales, ab loco & vi cœleſti, *Lunam* vocârunt, non quaſi Græcâ voce uſi ſint Libyæ vel Aſiæ gentes, ſed quia Grajo ſermone ſic illa vox redderetur, ſicut Latini *Cœleſtem* dixêre. Namque & nomen *Cœleſtis* Deæ legas in veteri nummo Juliæ Soemiæ, quæ mater erat Heliogabali, natione Syra, ut mirum non ſit, ſi Numen hoc ab ea fuerit cultum. Primi verò omnium hanc venerati ſunt Aſſyrii: ab his accepêre Phœnices & Cyprii, ab illis Græci & Afri. Vide Pauſaniam *in Atticis*. Nec obſtat, quòd *Uraniæ* nomine alii Junonem intelligant, & Athenis fuerit Veneris Οὐρανίας Templum, namque ad Lunam hæc fœminea Numina facilè reduci, diximus ſuo loco: quemadmodùm Aſtarte eadem Phœnicibus dicta eſt. Namque *Aſtarte Urania idem omnino valet apud Phœnices, quod Juno Lucina, apud Latinos.* Vide Auguſtin. *ſuper Judic. quæſt.* 16. & prolixè atque accuratè de *Uraniæ* hujus cultu diſſerentem Gerh. Joh. Voſſium, *de Orig. & progr. Idol.* [illegible]. *l.* 2. *c.* 21. ut & ſupra, ubi aliquid diximus de *Regina cœli.* Adde ſaltem, quòd Helenæ ſtellam *Uraniam* quoque dictam eſſe, ex Lutatio obſervat Caſp. Barthius, *Animadverſion. Papin. ad l.* 7. *Theb. v.* 792.

URANIA & Ap[illegible], apud Pollucem, pilæ parvæ ludorum ſpecies ſunt, in quibus ſcilicet ſeſe reclinantes pilam in cœlum projiciebant, & antequam terram attingeret excipiebant. Vide Hier. Mercurialem, *de Arte Gymn.* [illegible] *c.* 4. & ſuprà, ubi de *Pila* ac *Sphæriſtica.*

URANIBURGUM, caſtrum ſplendidum Daniæ in Huena Inſula in Sundico freto, inter Selandiam ad Occaſum & Scaniam ad Ortum. Extructum à Tychone Brahe, nobili Dano, Mathematico percelebri. Nunc ferè collapſum. Vulgò *Uranienburg.*

URANII, ſeu URII, populi Helvetiæ, Tauri eorum tradux. Fuere autem Taurini Romanis dicti populi Inalpini, de quibus Polyb. *l.* 2. Nominis origo ab Uro, bove ſylveſtri eſt, cujus caput Aborigines eorum, inſignium loco habuerunt: unde hodieque in bellis ingens cornu inflant, quod munus qui obit, incolis *der* [illegible] dicitur. A. C. 555. Gothorum à Narſete devictorum pars Uriis ſe junxit, Principibus, Agathia aliiſque teſtibus, & ad noſtra uſque tempora manet Gothicæ apud gentem originis opinio. Re dein contra Saracenos præclarè geſtâ, [illegible] cum Suitiis, Underwaldis & Habsburgenſibus, à Ludovico Pio Imperatore & inſignibus à Pontifice donati ſunt. Cumque prius ad præfecturam Tigurinam regio pertineret, poſtmodum jus hoc à Ludovico II. Abbatiano cœnobio, quod Tiguri eſt, in gratiam filiæ Hildegardis primæ Abbatiſſæ eſt conceſſum: ſalvis nihilominus Uranorum immunitatibus, quibus proptereà Landammanius & Conſilium ſemper fuit. Rerum tamen [illegible] in judicium penes Imperatores erat, qui, ſicut in reliquos pagos, ita huc quotannis Præfectos miſerunt, qui jus dixêre. Præterea Domini Rupertiwillæ, & Comitibus Homburgi olim aliquid hîc juris fuit. Primus cum Suitiis & Subſylvanis eos in amicitiam illexit Rodolfus Comes Habſpurgicus, qui poſteà Imperator factus eſt, ſub cujus ductu ſatis benè ſe res habuerunt: poſtquàm jam A. C. 1251. cum Tigurinis & Suitiis, poſt exceſſum Friderici II. fœdus ferierant. Nobilitatem poſtmodùm bonis infeſtam, circa A. C. 1260. finibus expulerunt, tum primum aditibus regionis muniendis intenti. Poſt Rodolfum, ſub filio ejus Alberto principatum in Helvetiis moliente, Geiſlerus Suitiis Uriiſque miſſus eſt præfectus, qui prope Altorffium arce apud hos extructâ *Zwing Uri under die Stegen*, præter innumera alia tyrannidis intolerabilis facinora; Altorffii in foro, pileo præ longæ perticæ impoſito, cui ab omnibus reverentiam exhiberi voluit, patientiam populorum ultimo experimento tentare ſtatuit. Verùm hoc ipſo viam ad libertatem oppreſſis ſtravit, quam Waltheri Furſtii unius ex liberis [illegible] Helvetiæ Triumviris, e [illegible] Uriis oriundi, cum Arnoldo Melchtal, & Wernhero Stauffachero fœdus A. C. [illegible] 7 [illegible] & Guilielmi Tellii ſimul ex Urii felix ſagitta, brevi pepererunt. Ad Urienſem ergo lacum loco *in Grutli* delecto, tres fœderis Principes convenêre, & re maturè deliberatâ, domum reverſi, alios in fœderis ſocietatem pellexêre. Sic arces A. C. 1308. Kalend. Jan. everſæ, & libertas pagis reſtituta eſt. Factum dein à tribus Pagis in decennium fœdus, demum A. C. 1315. poſt debellatos Morgatenſi prælio Auſtriacos, in perpetuum [illegible] eſt. A quo tempore Uranis omnia cum reliquis Helvetiis, inter quos quartus illis locus, communia eſſe cœpêre. Sunt ex populis, qui Sylveſtres ſeu Vallium civitates, vulgò *die Lander* dicuntur, & Latinis tribus adhærent. *Uria* enim nec urbs, nec oppid. eſt, ſed vicatim habitata regio: difficili inter montes aditu, niſi illum navigio, vel per montem Gothardi, & id talis periculosè tentes. Viros habet prudentes, acres & verè animæ contemptores, ubi pro juſtitia dimicandum eſt. Dividitur regio in 10 partes, quas ipſi vocant *Genoſſamen*, quaſi participationes, è quibus ad annuum conventum gentiſque concilium, quod primâ Dominicâ Maii celebrari ſolet, ſub præſide *Ammanno*, ſenatores vocantur. Imponunt Urii Lepontinæ valli trans Alpes præfectum: cumque duobus aliis pagis trans eaſdem Bilitionum, Brennitam vallem & Rivieram regunt. Præterea Urſarii Viberi Gothardi montis accolæ, Uriorum imperium agnoſcunt. Cœtera cum 7 & 8. veter. item cum univerſis Pagis varias alias Præfecturas communes habent. Vicus princeps *Altorffium* eſt, quaſi veteri vicus, ita pollens ædificiis, & plateis lapide ſtratè ſtratis, ut ab oppido nihil differat, niſi quòd careat mœnibus. Vide plura apud Stumpf. *de Turgovia*, *c.* 26. Joſ. Simlerum, *de Republ. Helvet.* Joh. Baptiſt. Plantinum, *Helv. Nov. Antiq.* &c. Egregiam hanc gentem Henr. Glareanus hôc panegyr. proſecutus eſt:

Uria poſt [illegible] Taurisca gente creata
Progenies Gallorum antiqua, per ultima belli
Fortunæque pericla, in has compulſa latebras
Delituit multis annis, ignobile [illegible]
Otium agens, donec clarus Habsburgius Heros,
Ductor in Helvetiis [illegible] virtute Rudolfus,
Surgeret Auſonii præcelſa in culmina regni,
Ad veteres redeunt mores, ſunt robora priſca,
Atque eadem virtus, eadem eſt audacia membris.
Nemo illis major bello, nemo acrior armis:
Hæc noſtri [illegible] imperii, quæ prima tyrannos
Corripere eſt auſa, & [illegible] plectere ferro.

URANIUS, Presbyter Eccleſiæ Nolenſis, ſcripſit *hiſtoriam mortis S. Paulini*, ſeculò 5. Iſidor. *de illuſtr. Scr. c.* 4. Item Scriptor in Arabia, Stephan. Byzant. Item, Tyrannus, ſub Alexandro Severo. *Zoſimus.*

URANIUS, Hiſtoricus, de quo vide Voſſium, *de Hiſtor. Græc. l.* 3. [illegible] 422.

URANOBOSCÆ, dicti ſunt Eunomius, Aetius & Theophilus Æthiops, Eudoxio Arii primùm [illegible], poſteà ejus & aſſeclarum hoſti facto, ſub Valente Imp. in Synodo Antiochiæ, faventes, uti quidem docet Philoſtorgius, *l.* 9. *tom.* 3. *p.* 120. Græcè Οὐρανοβόσκοι, quaſi *paſcua cœleſtia incolentes*, pari ironiâ, quâ [illegible], Gothofredus. Suicerus tamen Οὐρανο[illegible] legi vult, ſicque per ludibrium fuiſſe vocatos, quod gloriarentur, ſibi ipſam Dei οὐσίαν eſſe perſpectam: docet *Theſauri Eccl.* voce [illegible], item Εὐνόμιος. Vide de quoque eorum, ſuò locò: at de piſce Οὐρανοσκόπος ſupra voce *Callionymus*.

URANOPOLIS, Pamphyliæ urbs Epiſcopalis *Ptolem.* Alia *Uranopolis*, oppid. Macedoniæ ſub monte Atho, ab Alexarcho Caſſandri fratre conditum, Plin. *l.* 4. *c.* 10. Alia etiam Galatiæ, ex *Lib. Concil.*

URA-

URANUM, oppid. Iſtriæ, nunc *Caſtellarium*, ſeu *Caſtellerium*.

URANUS, pater Saturni, (Cœlum Latini vocant) cui filius virilia dicitur excidiſſe, quæ in mare projecta, & fluctibus agitata, ſpumas ediderunt, ex qua Venerem natam volunt.

URATHINÆ, Indiæ extra Gangem urbs. *Ptol.*

URATISLAVIA, German. *Breſlaw*, an *Budorgis*, *Ptolem.* Caput Sileſiæ, urbs ampla, in Ducatu Vratiſlavienſi, ad Oderam fluv. A' Mieſlao, Duce Poloniæ extructa, pauló ante Chriſti 1000. Ann. Epiſcopus ſub Archiepiſcopo Gneſnenſi, cum Eccleſia Cathedrali, à Caſimiro, Poloniæ Rege A. C. 1041. inſtitutus eſt, qui tantopere increvit, ut *Aureus* dictus ſit. A. C. 1341. die 7. Septembr. urbs penè tota exuſta eſt, poſteà à Carolo IV. Imperatore reædificata, ut hodie nulli German. civitati cedat. Diſtat 20 milliar. à Gorlitio in Ortum, 10. a confinio Poloniæ, 10. infra Oppolium in Circium, Glogaviam verſús 15. uti 35. à Cracovia in Circium, Berlinum verſus 40. Hic, in campo, Boleſlaus Poloniæ Princeps, ab Henrico V. Imperatore victus & ad tributum ac ſacramentum adactus eſt. Fuit olim ſub Principibus propriis, è familia Piaſtea. Vide Michov. *l.* 3. *c.* 51. Cromer. *l.* 8. Longinum, Spondanum, &c.

URBA Salvia, oppid. olim *Ptolem.* exciſum ab Alarico Rege nunc vicus Piceni, *Urbiſaglia*, in ditione Pontific. juxta Chientum fluv. 6. milliar. à Tolentino in Ortum Firmum verſús 18 & 5. à Macerata in Meridiem.

URBA Vicus, ſeu caſtrum pagi Tranſjurenſis, 18. mill. paſſ. circiter à lacu Lemano, ad Urbam fluv. Gallis *Orbe*, incolis *Orbach*. Fortè prius *Tabernæ*, ut Valeſius, vel *Taverni*, ut Plantinus vult, qui ex Vaudi Chronicis, olim ab Alemannis conſtructum, cùm hanc Helvetiæ oram occupaſſent, dein diu ab Helvetiis profligatis, deſtructum ac dirutum, idque jam ante Cæſaris tempora, refert. Hanc *Urbam* Urbigeno pago *tanquam caput olim ejus*, *cui Aventicum ſucceſſerit*, nomen dediſſe, eandemque cum *Orba* hodierna 18 mill. paſſ. Lauſannâ diſtante, ſtatuit Guillimannus, ſed oppidum hoc ad Tilam, fluvium non procul inde è Jura erumpentem, ponit. Oritur autem fluv. *Urba* è laco quodam, & alluens Lacum *le Lieu*, locum magno lacui adſitum, Juxta Abbatiale Monaſterium *Joux*. Vallem Urbæ *Val Orbe*, caſtrum Ebredunum *Iverdon*, ad caput lacus Ebredunenſis, dein in Arolam defluit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Johan. Bapt. Plantinum, *Helv. Nov. Antiqua*, &c. & in voce *Verbigenus*.

URBANEA, vulgò quoque *Urbania*, urbecula Ducatus Urbinatis, aliàs *Caſtrum Durantinum*, anteà *Tifernum Metaurum*, recens Epiſcopalis facta, ſub Archiepiſcopo Urbinate, & ſic ab Urbano VIII. ſic dicta. Ejus Epiſcopatui unitus eſt Epiſcopatus S. Angeli in Vado, 7. mill. paſſ. ab Urbino in Africum, Tifernum Tiberinum verſús 8. circiter.

URBANI, Græcè ἀστεῖοι vel εὐτράπελοι, homines dicebantur Romæ elegantis ac faceti ingenii, qui dictis & ſalibus ſuis, riſum non tàm captarent, quàm exprimerent, idque cum moderatione quadam, & habitâ non perſonarum modó, ſed temporis etiam & verborum ipſorum ratione: ita ut triſtibus & parùm politis hominibus, quales ruri ſæpiùs aut naſcuntur aut fiunt, opponerentur, quos ideo Græci ἀγροίκους ac πελαγεῖς appellant. Sic Heraldus ad *Martialem*, *l.* 1. *Epigr.* 42. *v.* 1.

> Urbanus *tibi Cæcili*, *videris*.
> *Non es*, *crede mihi*: *quid ergo? Verna es.*

Gronovius contrà *Urbanorum* nomine apud Livium alioſque vult intelligi homines humiles & nullius negotii, quibus per Tribus diviſis campum corrupit App. Cæcus apud Livium, *l.* 9. *c. ult.* Et inde appellat *humiles urbanos* Liv. è qua nota circumforanei, ſubroſtrani, ſubbaſilicani, canalicolæ, umbratici, qui penè totô die τὰς πλήθουσαν ἀγορὰν faciebant, adeoque aſſiduè Forum terebant & Urbem tenebant, ut nec ruri nec militiæ unquam agerent: quos *Urbanos adſiduos cives* vocat Plautus, *Trinummô*, *Act.* 1. *Sc.* 2. *v.* 162.

> *Nihil eſt profectò ſtultius*, *neque ſtolidius*,
> *Neque mendaciloquius*, *neque per perjurius* &c.
> *Quam* Urbani *adſidui cives*, *quos Scurras vocant.*

Ex eodem genere Advocati illi Pænuli Plautini, & Advocati nocturni Petronianæ ſcenæ, & diviſores ſequeſtreſque, apud Ciceronem & operæ Clodianæ & præcones, ſalutigeruli, anteambuloneſque, cœnatum & ſportularum ſectatores, tum paraſiti, omne denique genus otioſorum. Inter quos erant homines naturâ dicaces & ad quævis dicteriis prompti, non in tempore & cum cauſa, & ut proficerent aliquid in ſuſcepto negotio, (quibus rebus Oratorem facetum à ſcurra ſeparat Cicero) ſed, ut ridiculi viderentur, & totum diem & ſine cauſa: Quidam, quod ingenio deerat, impudentiâ & conſuetudine ſupplebant: clientes Regibus ſupparaſitari & vel teſtimonium falſum perjuriumque præſtare ſueti, quoſvis alios probris inverecundè laceſſere: inter ſeſe & alios riſum tam præbere, quàm captare: apud ſordidam plebem, quia quotidie occurrebant, & admiratione ingenii & inſectatione bonorum conſpecti & grati, eoque miſcere cœtus gnari ac faciles. *Moſtellar. Actu* 1. *Sc.* 1. *v.* 14.

> *Tu* Urbanus *verò ſcurra*, *deliciæ popli.*

Unde *Urbanus* pro *ſcurra*. Sueton. *Jul. c.* 20. *Ut nonnulli urbanorum*, *cum quid per jocum teſtandi gratiâ ſignarent*, *non Cæſare & Bibulô*, *ſed Juliô & Cæſare Coſſ. actum ſcriberent.* Et viciſſim *ſcurra*, pro *urbano*. Plaut. *Truculentô*, *Actu* 2. *ſc.* 6. *v.* 10. — *Quem ſcurræ laudant*, *manipulares muſſitant.* Hi itaque ſaniori parti civium merito contemnebantur, ex priſco inſtituto, quum *vera Romuli proles*, ut ait Columella, *præf. l.* 1. *R R. aſſiduis venatibus*, *nec minus agreſtibus operibus exercebatur & ruſticam plebem præponebat urbanæ: quum Proceres civitatis in agris morabantur & ubi conſilium publicum deſiderabatur*, *è villis arceſſebantur in Senatum.* Unde honeſtum nomen plebeji ordinis, *Ruſtici Romani*, [illegible] & in Optimatum, h. e. qui conſilia ſua optimo cuique probari vellent, ſectâ convocati. Cicer. *pro Sextio.* Plura apud Salmaſ. *ad Pollionem in Trigint. Tyr. c.* 24. Gronov. præfatum *de Pecun. vet. l.* 4. *c.* 9. Facit huc, quòd Scaliger multitudinem dividens in Agreſtinam, *Urbanam* & Militarem; Urbanam ſupinam, pavidam, tumidam, mollem, ignavam, verbis quàm factis promptiorem, luxu atque otiô ferum, ſuperbam non reſiſtentibus, demiſſam inſtantibus, [illegible], *Poet. l.* 3. *c.* 13. De *Urbanis* Tribubus quatuor, in quas tranſcribi ignominioſum erat, diximus ſupra ubi de *Tribubus*.

URBANISTÆ, in Gallia, Moniales S. Claræ, quibus prædia poſſidendi jus eſt, dictæ ab *Urbano V.* Pontifice Romano, à quo Regulam accepére, memorantur Richeleto, *Diction. Gall.* ubi laudat Abbatis Patru *le Plaidoyer Urbaniſtes*.

Pontifices Romani.

URBANUS I. Epiſcopus Roman. poſt Calixtum I. A. C. 224. gente Romanus, ſæpius proſcriptus, tandemque ſub Severo Imperatore captus, pertulit liventes verbera plumbi, & juſſus Marti thura dare, in facies Deorum expuit, proin ſecuri percuſſus A. C. 231. Hunc Jovianus excepit. Euſeb. *in Hiſtor.* Baleus *in Urbano* I. Succeſſit Pontianus.

URBANUS II. dictus *Odo*, Gallus, ſucceſſit Victoris III. A. C. 1088. tempore ſchiſmatis, cui Antipapa Gilbertus anſam præbuit. Ab hujus factione, urbe pulſus in Galliam ſe recepit, ubi varia celebravit concilia, Claromonte inprimis, ad recuperandam Terram ſanctam. In Italiam dein reverſus, obiit Romæ, A. C. 1099. Baron. *in Annal.* Eum excepit Paſchalis II.

URBANUS III. cui nomen, *Lambertus Crivellus*, ſucceſſit Lucio III. A. C. 1185. Obiit A. C. 1187. audito, de capta ab Saladino Hieroſolymis, nuntiô. Ducheſnius & Mallonius, *in vit. Pontif.* Sequutus eſt Gregorius VIII.

URBANUS IV. Trecenſis, nomine *Jacobus Pantaleo*, obſcurô genere natus, ſucceſſit Alexandro IV. A. C. 1261. Crucem contra Manfredum, qui ſe Siciliæ Regem fecerat, Pontificibus infeſtum, ſumi juſſit. Dein Orvetum ſecedens, Carolum Comitem Andegavenſem & Provinc. in Italiam vocavit, utriuſque Siciliæ Regem illum facturus. Feſtum poſteà Corporis Chriſti, in gratiam ſuæ Evæ, aut, quia in Longobardia ſacrifico incredulo ſacris operante, ſanguis ex hoſtia profluxerat, inſtituit. Obiit A. C. 1264. Scripſit *relationem Terræ S.* quâ Adrichomius ad theatrum ſuum Terræ S. uſus eſt; Item *Volumen Epiſtolarum*, *Paraphraſin Pſalmi* 51. &c. Vide Joh. Balæum, Platinam, Papyrium, Maſſonium, Onuphr. Ciacconium, &c. *in ejus vita.* P. Æmylium, *l.* 7. &c. Ei ſucceſſit Clemens IV.

URBANUS V. Gallus, nomine *Guiliel. Griſacus*, filius Grimoardi. Succeſſit Innocentio VI. A. C. 1362. Avenione, ubi tum ſedes erat. Barnabam Mediolani tyrannum, alioſque Italiæ Magnates, in ſubditos acriter ſævientes, armis compeſcuit. Hinc In Italiam, populi rogatu, & Petrarchæ literis invitatus, Romam venit A. C. 1367. rebuſque compoſitis, Avenionem rediit, A. C. 1370. Obiit pauló poſt, An. ætat. 61. Hic roſam conſecratam erogavit & Johannæ Apuliæ Reginæ donô miſit. Agnos item cereos finxit illis magnam vim attribuens. Mornæus *in myſt. iniq. p.* [illegible]. Ducheſn. *in ejus vita*, &c. Succeſſit ei Gregorius XI.

URBANUS VI. nomine *Bartholomæus Prignanus*, Neapoli oriundus, ab Italis, ut Romæ Papam haberent, Gregorio XI. ſurrogatus eſt, clamantibus: *Volemo un Papa Romano*, *o vero Italiano*, & Cardinalibus congregatis minantibus, multis lignis congeſtis, ſe, ni deſiderio ſuo ſatisfieret, illos exuſturos. A. C. 1378. Cum interim diverſa factio Avenione Clementem VII. elegiſſet. Hoc initium horrendi ſchiſmatis; Illi Italis, Germanis, Anglis, Luſitanis: huic Gallis, Hiſpanis, Apulis adhærentibus. Unde diræ mutuæ: dum quiſque alterius *ſectatores extra viam ſalutis eſſe ajebat*, *canes*, [illegible], *infideles* clamitans. Froiſſard. *l.* 2. *c.* 132. 133. &c. Urbanus poſt electionem, ferox & ſuperbus, Johannam Neapolitanam Reginam, quòd Clementem honorificè excepiſſet excommunicavit, invitatô Ludovicô Hungariæ Rege ut Carolum Dyrrachinum contra illam cum copiis mitteret: Quoque ſimiliter Richardum adverſus Gallum excitaret, prodigioſas indulgentias promulgavit. Ludovicô Duce Andegavenſ. à Johanna hærede ſcriptô, ipſe Carolum Parvum ei oppoſuit, ſed hunc excommunicatum contra ſe ire audiens, Genuam aufugit, A. C. 1385. Cardinalibus 5. annô poſt necatis, Jubilæô ad 33. annos contractô, feſtô Viſitationis inſtitutô, obiit A. C. 1389. Scripſit *Hiſtoriam Epiſcoporum Barenſium*. Theod. à Niem *Hiſt. Schiſmat.* &c. Eum excepit Bonifacius IX.

URBANUS VII. Romanus, nomine *Joh. Baptiſta Caſtaneus*, excepit Sixtum V. Hic in Concilio Tridentino Calicis acer oppugnator fuerat, adeo *ut petitionem eam hæreſeos introductionem ſapere*, diceret. Petebant autem illius uſum Carolus IX. Ferdinandus I. Imperator, Albertus Bavariæ Dux, &c. Petr. Suavis, *in Hiſt. Concil. Trid. l.* 6. Decimô quintô ab electione die extinctus, A. C. 1590. Cicarella, Ciaccon. &c. *in vita ejus.* Succeſſit Gregorius XIV.

URBANUS VIII. nomine *Maffeus Barberinus*, ſurrogatus eſt Gregorio XV. A. C. 1623. Princeps eruditione ſingulari, Ducatum Urbinatem ſedi Romanæ junxit. In hoc, quod Jeſuitæ in Gallia, è Kalendario S. Germano eraſo, Ignatium ſuum ſubſtituerant exorta, decreverat, *ſi ſimul ſtare non poſſent*, *expellere debere Ignatium annum biſextilem*, die intercalari illi donato. Marc. Antonium de Dominis, in carcerem S. Angeli detruſit. In Regem Galliæ, ob Vallem Telinam inſurrexit, adeò ut curante ejus irain Rege, ut Antonii Santarelli librum Romæ contra ſe excuſum, à Sorbona flammis publicè exuri pateretur, Parlamenti decretô. Et tamen de Ru-

pella

pella expugnata gratulatus eſt, cui triumpho Joſephus Hallus Epiſcopus Exonienſis egregium ſcriptum oppoſuit. Legatis in Hiſpaniam, Galliam, Germaniam miſſis pacem perſuadere, ſub Ferdinando III. Imperatore vetitus conatus, reipsâ Cæſari pecuniam ingentem, ad bellum continuandum ſummiſit. Obiit A. C. 1644. ſedis 21. ætat. 76. Jac. Revius *in Urbano VIII.* Scripſit *Hymnos*, *Paraphraſes aliquot Pſalmorum*, & *Canticorum Vet. Teſt. Epigrammata*, *Poëmata alia Latinè & Italicè*, *Decreta*, &c. Succeſſit Innocent. X.

URBARA, Mauritaniæ Cæſarienſis oppid. *Ptolem.* Nunc *Calas* ſeu *Calat Hoaora*, intra montes, in regno Tremiſino.

URBATA, Pannoniæ urbs, *Antonin.*

URBEVETANUS Tractus, *il territorio d'Orvieto*, pars aliàs Hetruriæ, nunc ſub Pontifice inter Umbriam ad Ortum, agrum Peruſinum ad Boream, & provinc. Patrimonii ad Meridiem. Ejus caput eſt Urbs vetus, ſeu Oropitum & Olivetum, vulgò *Orvieto*.

URBI, Indiæ populi. Plin. *l. 6. c. 23.*

URBI Præfectus, vide *Præfectus Urbi.*

URBIA, fluv. Galliæ, regnum olim Chilperici à Regno Guntchramni diviſit, à quo pons *Urbienſis* flumini impoſitus, in agro Pariſino. Hîc Chilpericus præſidium poſuit, ad tranſitu arcendos inſidiatores, ſi qui à fratre ſummitterentur. Hodie vulgò *Orge*, Valeſio: qui vicum S. Maximæ, *S. Meſme*, Dordingum, *Dourdan*, & Caſtra alluit, ibique Remandam recipit, *Remande*, ad quem fluit Rumbelitum, *Rambouillet*, vicus St. Arnulfi in Aquilina ſylva, *Saint Arnoul en Iveline*, ac Bruerıæ Caſtellum; *Bruieres le Chaſtel.* Tum *Urbia* Campum lupi, *Chantelou* vel potiùs *Champdelou*, Britonariam *Bretonniere*, Lupi Villam *Leuville*, Spinetum vulgò dictum *ad Ordeam*, *Eſpinay ſur Orge* Gallis nuncupatum, ac villam Meſſium, *Ville moiſon* prætérlapſus, augetur rivô vel amniculô ex Marcociis, Linais, (*Linas*) ac Longo Ponte decurrente. Inde ad Minorem Vallem (*le petit Vaux*) Ivetam amnem admittit, *Ivette*, qui Donnampetram *Dampierre*, ad S. Ferreolum *Saint Forget*; Capellam Milonis *la Chapelle Milon*, Caproſiam *Chevreuſe*, Gif Monaſterium, Bures, Orcelum *Orſay*, Palatiolum *Paleſeau*, Villam Bonam *Villebon*, Montem Gemellum, *Lonjumeau*, Majorem Vallem *le Grand Vaux* attingit, atque apud Sabiniacum vicum non ignobilem in *Urbiam* influit. His auctus aquis *Urbia* paulo infra Geviſiacum *Juviſy* in Sequanam evolvitur. *Pons* igitur *Urbienſis civitatis Pariſiacæ* apud Gregorium, vel *Pons Urbiæ fluvii* videtur eſſe Sabiniacum ad *Urbiam*, *Savigny ſur Orge*, vicus pagi Pariſiaci, ubi pons *Urbiæ* eſt hodieque impoſitus: de quo ceu de re contemnenda Gallorum eſt verbum, *le Pont de Savigni en l'air*; aliàs *len lere.* Niſi ſi malumus *Geviſiacum*, oſtio confluentibusve *Urbiæ* ac Sequanæ proximum, *Pons Urbienſis* nomine à Gregorio deſignari, *Notit. Gall.*

URBICARIA, abſolutè nonnunquam, aliquando *Urbicaria Regio* ſeu *Provincia*, dictum olim territorium *Urbis* Romæ, ſeu regiones, quæ urbi circumjacebant ac Præfecto Urbis ſuberant, eundemque cum urbe Rationalem vel privatæ habebant: quibus oppoſitæ Annonariæ Regiones, quæ *Italia* nomine, Urbi contradiſtinctæ, aliquando veniunt. Græcè ἡ πόλις καὶ αἱ περὶ πόλιν χώραι vel ἡ περίχωρος, Latinè aliter *Romana Regio.* Mentio *Urbicariæ Regionis* in Cod. Theodoſ. quæ & *Suburbicaria* appellatur in eod. *leg. 12. de Indulg. deb.* ubi Picenum & Tuſcia eò referuntur, quorum illud in *Notit.* quoque Imperii *ſuburbicarium*, at in *Notit. aliter*, Petri Diaconi, Magnonis & Papiæ, *orbicarium* corruptè pro *urbicario* dicitur. Quouſque autem ſe hæc regio extenderit, vide ſuprà ubi de *Annonaria*, & *Romana Regione*, item voce *Banleuca.* Atque uti hæc regio juriſdictioni Præfecti Urbis ſuberat, ſic urbis olim Epiſcopus diœceſin ſuam habuit urbicariarum provinciarum limitibus definitam ac circumſcriptam. Unde Epiſcopum Romanum, *Epiſcopum Urbicum* Cyprianus, *Epiſt. 4.* Zepherinum, ejuſdem urbis Paſtorem ſimiliter Optatus Milevitanus, & Presbyteros Romanos *Sacerdotes urbicos* Ambroſius, *Ep. 34.* appellant, uti diſcimus ex Car. Macro *in Hierolex.* ubi *ſex Epiſcopatus eſſe dignitati Cardinalitiæ annexos, quorum juriſdictio ad ſuburbana Romæ loca antiquitus fuerit extenſa*, ex Ciacconio addit. Vide plura de Regione hac Urbi vicina, apud Salmaſ. *Not. ad Treb. Pollionem in Tetrico Sen. c. 24.*

URBICUA, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs. Liv. *l. 41. c. 16.* Hodie *Arbecha* Beutero & Cluſio dicitur; Albonicæ proxima, 88. mill. paſſ. à Cæſarauguſta in Merid. Item Catalauniæ, 4. leuc. ab Ilerda.

URBICUS, Romæ ſub Antonino Philoſ. præfectus. Vide & *Pompejus.*

URBICUS, Hiſpan. fluv. apud Auguſtam Aſturicam fluens. *Orbego Morali.* Parvus; in regno Legionis, *Baudrand.* Oritur ex montibus Aſturiæ; dein in Auſtrum tendens, Aſturam fluv. juxta Aſturicam profluentem recipit, & poſteà in Eſtolam cadit.

URBIGENUS Pagus, nunc *Argovia*, ſecundùm Guillimannum, unus ex 4. pagis Helvetiæ antiquis, Cæſari, cum pago Tigurino memoratus, *l. 1. c. 12.* nomen accepit ab *Urba* fluv. vulgò *Orbe*, pagi Ultrajurani villam *Urbam*, cujus Fredegarius, *l. 4.* meminit, quæque 18. mill. paſſ. Lauſannâ abeſt, alluente. Habebat fines, ab Occaſu æſtivo Juram montem & Genevam, ad fontes uſque Birſæ amnis; à Meridie totam dextram Lemani ripam; ab Ortu fluvium Sonam & Arolam ad Telæ uſque confluentem. Caput ejus olim Urba, poſteà Aventicum fuit, unde Aventicenſis pagus Urbigeni portio eſt: Pro partium diverſitate, nomina ei diverſa. Circa Burghdorffium oppid. & Salodorum, *Imburgeden* & *Burgenthal*: prope Emmatiam fluv. *Emmenthal*: à Vitliſbachia Oltam uſque, *Buchsgovia*, ab arce *Buchſen*: Circa monaſter. Muri *Vagenthal* & libera Præfectura, itemque *Ruſtal*, ſive vallis Urſæ: Apud Silvanios infra ſylvam *Surichgovia*, à fluv. Surina, circa Friburgum *Uchtlandia*, Neocomo Salodorum uſque, *Salgovia* &c. dicitur. Habuit olim proprium Epiſcopum, cujus ſedes Vindoniſſæ erat. Joh. Baptiſta Plantinus, *Helv. nov. antiq.* Guillimannus &c. Cluverius aliique *Urbigenorum* nomine *Urbæ* amnis accolas, ſeu Urbenſes, Friburgenſes & Bernates deſignari volunt. Ejus oppida Berna, Friburgum, Solodurum, Aquæ Helveticæ, Brentogardia, Tobinium, Aventicum, &c. Ibidem Comitatus Lentzburgiorum, Aquenſium, Habsburgiorum, Franc. Guillimannus, Olw. Molitor &c. Vide quoque in voce *Aventicum*, It. *Urba.*

URBINIA, Virgo Veſtalis amiſſæ caſtitatis ergò viva defoſſa eſt, an. Urb. Cond. 282.

URBINUM, Italis *Urbino*, Gallis *Urbin*, Italiæ oppid. Archiepiſcopale in Umbria, ad Iſauri fontes 20. mill. paſſ. à Piſauro in Africum, 25. ab Arimino in Merid. 7. à Tiferno Metauro in Cæciam. Patria Raphaëlis Sanctes, pictoris excellentiſſimi. De Urbinate quodam, in agro Reatino, à militibus ob necem conquiſito, refert Cœl. Rhodiginus, ſervum eum habuiſſe heri adeò amantem, ut is ejus veſtibus & ornamentis indutus ſe in cubile receperit, ibique locô heri interfici ſuſtinuerit: ſtatuam proin à grato heri animo meritus. Caput eſt Ducatus *Urbinatus*, vulgò *Ducato di Urbino*, incolis *il Stato*, qui pars eſt Italiæ, ubi aliàs Vilumbria ſeu Umbria trans Apenninum, ex parte. Anteà ſub Ducibus propriis è gente Roborea, quæ in Franc. Maria deſiit. Hic Urbano VIII. etiamnum vivus ditionem ceſſit. Partes Ducatus Urbini ſunt, Comitatus Montisferetrani *Contado (di Monteſeltro)* Comitatus Eugubii *il Contado o territorio di Gubio*, Piſauri Dynaſtia, *il dominio ò ſignoria di Peſaro*, & Vicariatus Senogalliæ, *il Vicariato di Senigaglia.* Terminatur à Septentrione mari Adriaticô & Romandiolâ, ab Ortu Picenô, à Meridie Umbriâ, ab Occaſu Hetruriâ. Reliquæ urbes, Piſaurum, Senogallia, Callium, Eugubium & Urbanea. Sed Fanum, urbs erat, jam olim ditionis Pontific. licet intra fines Ducatus Urbinatis. Hunc Ducatum Julii II. Pontificis Romani frater Johannes Soræ Dux, junctâ ſibi Joannâ Montfeltriâ, Guidonis Ubaldi, qui Monifeltrios morte ſuâ clauſit A. C. 1508. ſorore, in Domum Roboream tutulit: in qua ultima Victoria fuit Ferdinandi II. Magni Ducis Florentiæ uxor, poſt cujus obitum Ducatus cameræ Pontificiæ adſcriptus eſt. Vide ſuprà ubi de Familia *Roborea*, & plura apud Phil. Jac. Speneruın, *Arte Heraldica*, *Tom. II.*

URBINUS Raphaël, vide *Raphaël.*

URBISALIA, vide *Urbs Salvia.*

URBS, ordinata eſt plurium ædificiorum, pro recipienda civitate, ſeries, murô cincta: Dicta an ab *urbo* i. e. curvaturâ aratri, quô futuræ urbis magnitudinem olim adumbrabant? An ab *orbe*, quòd in orbem, cùm prima mœnium fieret deſignatio, aratrum circumducebatur? Prima à Caino, Adami filio, condita legitur Gen. *c. 4. v. 17.* quam, Henochiam vocatam, ad montem Caucaſum fuiſſe augurantur eruditi. Poſt hanc Joppe antiquiſſima habetur, quam jam ante diluvium conditam quidam volunt. Has Treviri, Solodorum, Tigurum ſequuntur &c. In Germania olim nullæ, poſteà raræ fuêre: Unde Tacitus eam *horridam*, *agris incultam & deſertam* judicavit. Imo nec nonô ſeculô ulla urbs in Germania magna memoratur: nimirum in tota Saxonia, Weſtphalia omnique illo tractu, qui inter Viſurgim, Albim & Salam, in Holſatiam uſque protenditur, ſolùm illuſtrium vicorum, è quibus poſteà urbes factæ, mentio fit, Bardevici, Wurtzeburgi, &c. In Germania tamen Transrhenana Romani, jam à Julii Cæſ. tempore condiderunt Argentoratum, Spiram, Wormatiam, Coloniam, Auguſtam Rauracorum & Vindelicorum. Reliquæ itaque, in tractu inprimis Saxonico, non niſi ſub Carolo M. vel ſucceſſoribus ejus, initium habuêre: De Henrico enim Aucupe referunt Scriptores, illum nonum quemque virum ex agro in oppida hinc inde noviter condita ac munita tranſtuliſſe, reliquorumque labores in urbana horrea condidiſſe: diſcrimine factô inter plebem ruſticam *die Bauren*, à colendo agro, & urbanam *die Burger*, à burgis i. e. locis murô vel aliô quôpiam ſepimentô firmatis, dictus. At hodie totius orbis nulla eſt regio, cui numerô, elegantiâ & amplitudine urbium Germania cedat. Harum quædam *Mediatæ*, quæ iterum in duplici differentia: aliæ *Immediatæ* ſunt & *Imperiales*, German. *Reichſtadte*, dicuntur, quarum originem quidam ad Caroli M. quidam ad Ottonis III. vel etiam citeriora tempora referunt. Vide Conringium *in Exercit. de urbibus Germ.* Mylerum *in Archol. c. 17.* Limnæum Enucl. *l. 4. c. 1.* Burgoldenſem, *part. 1. ad inſtr. Pac. Diſc. 21. n. 9. &c.* Numerum urbium cujuſque in Europa & Sinis provinciæ, inivit Ad. Preyelius *in Admir. Sina & Europa*, *c. 5. & 6.* Cæterùm, Urbibus ſimiles Caſtra fuêre, imò non raro in Urbes tranſiêre. Sueton. *in Auguſto*, *c. 18. Ampliatô vetere Apollinis Templô locum caſtrorum, quibus fuerat uſus, exornatum navalibus ſpoliis —— conſecravit*, Ubi quidem totum Caſtrorum locum in templum verſum ait, ut & *c. 96.* ſed Dio, in Caſtrorum loco Urbem Nicopolim fuiſſe ædificatam refert. Templum verò conditum in loco, ubi Auguſti fuerat tabernaculum. Certè Romanos, in loco, quô Caſtra habuerant, poſtmodùm *Urbes* condidiſſe, ex Scriptoribus paſſim liquet. Vide quæ de Auguſta apud Salaſſos habet Strabo, *l. 4.* Nec aliunde eſt, quòd Hiſpaniæ, Africæ, Græciæ, Germaniæ aliarumque Regionum urbes, *Caſtrorum Burgorumque* nomina gerant. In limitibus autem Imperii id inprimis fiebat, cujuſmodi proin urbes Κάστρα vel Κάστελλα non raro Græcis Scriptoribus citerjoris ævi appellantur, vide ſuprà ubi de *Limitaneis Arcibus* ſeu *Urbibus*, item in vocibus *Charax*, *Foſſa* &c. Quo pertinet, quòd ſummi Reges integras *Urbes*, pro tropæis, ſtatuerunt. Herodian. *l. 3. c. 4.* de Alexandro, Μένει δ' ἔτι νῦν τρόπαιον καὶ δεῖγμα τῆς νίκης ἐκείνης πόλις ἐπὶ τοῦ λόφου Ἀλεξάνδρεια καλουμένη. Qua de re vide Caſp. Barthium *Animadverſ. Papinianı ad l. 2. Theb. v. 706.* uti de *Urbibus Regiis*, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 475.* & de *Urbe Regia* κατ' ἐξοχὴν ſic dicta, urbe ſcil. Conſtantinopoli, apud Macros Fratres, *in Hierolexico*, ſicut de *Urbe Aurea*, quomodo Roma Scriptoribus venit, Car. du Freſne, *Gloſſar.* Ut quædam addam de Veterum moribus ritibuſque circa Urbes, Romani earum condendarum ambitum

aratrô circumducebant & veſtigia murorum ſulcô imprimebant, ut dictum: alii cretâ vel polentâ notabant, ut ſuprà vidimus: de quo conſtituendarum Urbium more, multa inſigni eruditione congeſſit Salmaſius modò laudatus, ad *Solin. p.* 819. & *ſeqq.* Certis dein ceremoniis, pronuntiatione inprimis ſolemnium ac legitimorum verborum, inaugurabantur ac dedicabantur. Quem ritum indigitat Tertullianus, *de Pallio, c.* 1. *Ubi mœnia Statilius Taurus impoſuit: ſolemnia Sentius Saturninus enarravit.* Porrò *Urbes* etiam provinciæque integræ ad reditus olim conceſſæ à magnis Principibus, Satrapis & Dynaſtis ſuis, aliiſque quibus cupiebant. Sic Reginæ cuidam Ægyptum olim datam fuiſſe εἰς κόσμον à marito: Themiſtocli à Xerxe Lampſacum εἰς οἶνον, Magneſiam εἰς ἄρτον, Myuntem εἰς ὄψον, Percoten & Palæſcepſim εἰς στρωμνὴν καὶ ἱματισμόν, legimus apud Plutarchum, & C. Nepotem *in eo, c. ult.* Similia de Alcibiade, Pyrrho, aliis, referuntur: Ægypti quoque Reges ab aliis urbium ſuarum eſculenta, ab aliis poculenta, ab aliis ſtragula exigere ſolitos, legimus apud Athenæum. Vide quoque ſuprà *Calyptra*. Etiam integræ coronabantur, præſertim victrices & aliarum dominæ: Sic Græci Athenas, ingenti adversùs Perſas obtentâ victoriâ, coronârunt, teſte Ariſtide *in Panath.* ejuſdemque Urbis ſtatuam ſexdecim cubitorum in Boſporo erigi curârunt Byzantini, apud Demoſth. *de Coron.* quam in rem vide plura apud Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 7. *c.* 6. & ſuprà, ubi de *Iſelaſticis Certaminibus*, ac *Olympionicis*. Etiam poſt Maximianum & Diocletianum, vel ſaltem Probum Imperatores nummorum inferiori poſticæ parti characteres inſcripti viſuntur, *Urbium*, in quibus fuêre cuſi, ſignantes nomina, uti pluribus videre eſt ſuprà, ubi de *Re Monetaria*. Tandem, uti ſolemnia ac legitima verba effabatur Augur, quibus Urbes inaugurabantur: ſic contrariis ſolemnibus eædem, cùm diruendæ erant, exaugurabantur, uti docet Salmaſ. *Not. ad Tertullian. d. l.* Plura hîc paſſim, inprimis voce *Oppidum*, ubi *de Oppugnatione urbium*, *Tutelaribus Diis*.

Urbes Imperiales ſeu Liberæ, ex Limnæo.

Alena, Sueviæ, *Awlen.*
Aquiſgranum, Juliacenſis Ducatus, *Acken* ſeu *Aix.*
Argentoratum, Alſatiæ, *Strasbourg.* Jam ſub Gallis.
Auguſta Vindelicorum, Sueviæ, *Augſbourg.*
Biberacum Sueviæ, *Biberach.*
Boffinga Sueviæ, *Boffingen.*
Brachelium Weſtphaliæ, *Brakel.*
Brema Saxoniæ inferioris, *Bremen.*
Brunſviga Saxoniæ inferioris, *Brunſwik.* Jam ſub proprio Duce.
Buchorna Sueviæ, *Buchorn.*
Buchovia Sueviæ, *Buchaw.*
Cæſaris Mons Alſatiæ, *Keiſersberg.*
Cameracum Belgii, *Cambray.*
Campidona Sueviæ, *Kempten.*
Cauſburna Sueviæ, *Kaufburen.*
Cella in Hamerſpacho Sueviæ, *Cella am Hamerſpach.*
Colmaria Alſatiæ, *Colmar.* Jam ſub Gallis.
Colonia Agrippina, *Cologne*, & *Coln.*
Conſtantia Sueviæ, *Coſtnitz.*
Cornelia ſeu Wimpina, *Wimpfen.*
Dortmania ſeu Tremonia Weſtphaliæ, *Dortmund.*
Danaverta ſeu Verda Sueviæ, *Donawert.*
Dunkelſpyla Sueviæ, *Dunkelſpühel.*
Duyſburgum, in Clivenſi Ducatu, *Duysbourg.*
Egra Bohemiæ, *Eger.*
Enſhemium Alſatiæ, *Enſisheim.* Jam ſub Gallis.
Erfordia Turingiæ, *Erford.*
Ezelinga Sueviæ, *Eslingh.*
Fanum S. Galli Helvetiorum, *S. Gal.*
Francofurtum ad Mœnum, *Francfort am Main.*
Francofurtum ad Oderam, *Francfort an der Oder.* Jam ſub Electore Brandeburgico.
Friberga Veteraviæ, *Fridberg.*
Friſlaria Haſſiæ, *Fritzlar.*
Gelnhuſia Franconiæ, *Gelnhauſen.*
Gemunda Sueviæ, *Gemund.*
Geneva Allobrogum, *Geneve.*
Gengenbachium Sueviæ, *Gengenbach.*
Gienga Sueviæ, *Giengen.*
Goſlaria in Saxonia inferiori, *Goſlar.*
Gothinga in Saxonia inferiori, *Gotingen.*
Hagenoa Alſatiæ, *Hagenaw.* Jam ſub Gallis.
Halberſtadium Saxoniæ inferioris, *Halberſtadt.*
Halla Sueviæ, *Schwabiſche Hall.*
Halpruna vel *Heilbronna* Sueviæ, *Hailprun.*
Hamburgum Saxoniæ inferioris, *Hambourg.*
Hervordia Weſtphaliæ, *Herworden.*
Hildeſia Saxoniæ inferioris, *Hildesheim.*
Iſna Sueviæ, *Iſne.*
Landavium Alſatiæ, *Landaw.* Jam ſub Gallis.
Leukirchum Sueviæ, *Leutkyrk.*
Lindavium Sueviæ, *Lindaw.*
Lingovia Weſtphaliæ, *Lemgow.*
Lubecum, Saxoniæ inferioris, *Lubek.*
Luneburgum, Saxoniæ inferioris, *Luneburg.*
Magdeburgum Saxoniæ inferioris, *Magdebourg.* Jam ſub Electore Brandeburgico.
Memminga Sueviæ, *Memmingen.*
Metæ Lotharingiæ, *Metz.* Jam ſub Gallis.
Minda Weſtphaliæ, *Minden.* Jam ſub Electore Brandeburgico.
Moguntiacum ad Rhenum, *Maintz.*
Molhuſia ſeu *Mulhuſia*, Alſatiæ, *Mulhauſen.*
Molhuſia Thuringiæ, *Mulhauſen.*
Monaſterium Alſatiæ, *Munſter in Gregorienthal.* Jam ſub Gallis.
Nerolinga Sueviæ, *Nordlinghen.*
Norimberga Franconiæ, *Nuremberg.*
Northuſium Thuringiæ, *Northauſen.*
Offenburgum Sueviæ, *Offenburg.*
Oppenheimum Palatinatus Rheni, *Oppenheim.*
Paderborna Weſtphaliæ, *Paderborn.*
Pfullendorfum Sueviæ, *Pfullendorf.*
Ratiſbona Bavariæ, *Regenſpurg.*
Ravenſpurgum Sueviæ, *Ravenſpurg.*
Roſenhemium Alſatiæ, *Roſsheim.* Jam ſub Gallis.
Rotenburgum Franconiæ, *Rotenburg an der Tauber.*
Rotevilla Sueviæ, *Rotweil.*
Rutlinga Sueviæ, *Reutlingen.*
Saræpons Lotharingiæ, *Sarbourg.*
Schafhuſia Helvetiorum, *Schafhauſen.* Jam unus ex XIII. Helvetiæ Cantonibus.
Selestadium Alſatiæ, *Schleſtat.* Jam ſub Gallis.
Schweinfurdia Franconiæ, *Schweinfurt.*
Spira Palatinatus Rheni, *Speyr & Spire.* Jam in ruinis.
Sunda Pomeraniæ, *Stralſund.* Jam ſub Sueciæ Rege.
Suſatum Weſtphaliæ, *Soeſt.*
Tremonia Weſtphaliæ, *Dortmund.*
Treviri ad Moſellam, *Trier & Trews.*
Tullum Lotharingiæ, *Toul.*
Turichemum Alſatiæ, *Turckeim.* Jam ſub Gallis.
Uberlinga Sueviæ, *Uberlinghen.*
Veſalia inferior Ducatus Clivenſis, *Veſel.* Jam ſub Electore Brandeburgico.
Veſontio Comitatus Burgundiæ, *Beſançon.* Jam ſub Gallis.
Villa Sueviæ, *Weyl.*
Virdunum Lotharingiæ, *Verdun.* Jam ſub Gallis.
Ulma Sueviæ, *Ulm.*
Wanga Sueviæ, *Wangen.*
Weiſſenburgum Alſatiæ, *Weiſſenburg.* Jam ſub iiſdem.
Weiſſenburgum Franconiæ, *Weiſſenburg.*
Weſlaria Haſſiæ, *Wetzlar.*
Wimpina Sueviæ, *Wimpfen.*
Winsheimum Franconiæ, *Weintzheim.*
Wormacia Palatinatus Rheni, *Worms.* Jam in ruinis.
Zuvolia Tranſiſalaniæ, *Zwol.* Jam ſub Belgis Fœderatis.

Olim plures fuêre: ſed magna earum pars cum Tyrannorum violentiâ: tum regiminis perverſitate peſſundata eſt. Epiſcopi quoque, poſtquàm ipſis ab Imperatoribus jus, quod in talibus habuerunt, conceſſum eſt, multas illarum, pulſis Optimatibus, ſuæ ditioni ſubjecerunt. Egram pignoris titulô Bohemiæ regno ceſſit, Ludovicus Bavarus. Zuiccaviam, Altenburgum, Chemnitium, Fridericus Admorſus, Miſniæ Marchio, ſibi ſubjecit, A. C. 1308. Metim, Tullum, Verdunum Rex Galliæ præterit. ſecul. ſubegit. Dantiſcum, Elbinga, Emda, aliæ ab Imperio ſe exemerunt, &c. Vide Limnæum *de Jure Publ.*

Series urbium ſeu civitatum, quæ Regum ſedes.

Agra, in India, tempore hybernô.	Kiſemira, in India tempore æſtivô, ut & Laborium.
Buda, olim in Hungaria.	Londinum, in Anglia.
Conſtantinopolis, in Imperio Turcico: Olim Adrianopolis & Pruſia.	Lutetia, in Gallia.
Cracovia in Polonia.	Madritum, in Hiſpania.
Edinburgum olim, in Scotia.	Monomotapa, in regno M. Tabaqui ſeu Regis Monomotapæ.
Hafnia in Dania.	Moſcovia, in Ruſſia.
Holmia in Succia.	Pekingum, in Sinis.
Jedum in Japonia.	Poſonium, hodie in Hungaria.
Iſpahanum, in Perſia.	Praga in Bohemia.
Judia, in regno Siami.	Vienna, in Imperio Germanico.
	Zanguebariæ, vide *Monomotapa.*

His adjungi poſſunt arces regiæ: Quales in Hiſpania, Eſcuriale, *Aranjuez*, & Aragonicum Molendinum. In Gallia, Lupara, Fons Blaudi, Fanum S. Germani, & Vincennæ. In Anglia Windſorum, Hamptoncurtium, Greenvicum & *Nonefuch.* In Dania Coronæburgum & Fridericoburgum. Plura vide apud Becmanum, *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ.* Cognati urbibus Pagi quidam ſunt, qui non minùs libertatis titulô gaudent: ut Geriſovium, in Helvetia: Pagi in regno Sueciæ, quibus jus votum conſultivum ferendi competit: Immediati in Imperio Pagi, quorum mentio in Inſtr. Pacis *Artic.* 5. §. 11. & apud Goldaſtum, *Epiſt. dedic.* Vide quoque ſupra in vocibus *Civitas* & *Oppidum*, it. paulò antè dicta.

URBS, vulgò *Urba*, vel *Orba*, Liguriæ fluv. ex Apennino fluens, maximè perſpicuus, Bormiæ in agro Alexandrino ſe miſcet, indeque cum eo ad 4. mill. paſſ. in Tanarum, ab Alexandria 2. mill. paſſ. labitur. Aliis fluviolus videtur, qui Aſtæ urbis mœnia lambens, in Tanarum influit, *Borbo* incolis. Claudian. *de Bell. Get. v.* 555.

Pervenit ad fluvium miri cognominis Urbem.

URBS Vetus, hodie dicitur ea urbs Holſatiæ, quam Saxones *Aldenburg*, Dani *Brannesia*, & *Wandali Stargard* vocant. Olim Epiſcopalis, nunc Lubeca ſucceſſit. *Crantzius.*

URBS Vetus, urbs Epiſcopalis naturâ & arte munitiſſima, caput agri cognominis prope Pelliam fluv. Sub Pontifice. Nunc *Orvieto*, Vide *Oropitum*.

URBS Vetus, nunc *Civita vecchia*, vide *Centumcellæ*.

URBUBUMA, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. Plin. *l. 6. c. 29.*

URBUM vel URVUM, vide *Vomer*.

URCE, Hiſpaniæ Larrachnenſis urbs. *Ptol.* Hodie *Aquile*.

URCENSIS Pagus, Galliæ, in Capitulis Caroli Calvi memoratus, medius fuit inter pagos Sueſſionicum & Vadenſem, nunc vel incolis ignotus eſt. Forte ab *Urco* fluv. *Orcy*, dictus eſt, qui Fatam Tardanenſem & Naniogilum ad Urcum cognominatum, *Nanteuil ſur Ourc* ac Firmitatem Milonis attingit, non procul à pago Sueſſionico & Vadenſi, ac in Matronam decurrit, ferè ex adverſo confluentium Mueræ & Matronæ. Naniogilo ad Urcum proximum eſt municipiolum *Nully Saint Front*, quod *Novilliacum* Frodoardi *Hiſt. Eccl. Rem.* in pago Urcenſi videri poteſt. Eſt etiam *Urca* fluv. in Burgundiæ Campaniæque confiniis *Ource*, qui Crolam *Creuſe* & Arſam *Arce* vel *Larſe* amnes accipit, ac apud Barrum Sequanicum in Sequanam labitur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

URCESA, Celtiberorum urbs in Hiſpania Tarraconenſ. *Ptol.* *Velez* quibuſdam caſtrum ſatis cultum, ad amnem *Bedija*, 16. leuc. à Toleto in Ortum; 12. à Concha in Occaſum, ubi Prioratus dives, Ordin. milit. S. Jacobi.

URCEUS, à Græco ὄρχη, vas modicæ capacitatis *Caſaubono*: anſam habens lateri applumbatam, ex ære, *Varroni*, aliaque materia. Namque *Urceus* Fictilis, lemma *Epigr.* 106. *l.* 14. Martialis,

> *Hic tibi donatur parvâ ruber Urceus anſa,*
> *Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam* &c.

Anguſtô & gracili collô, in patulum deſinente ore, pingit *Laz. Bayfius*: quem *Forcatulus* arguit, cùm *urceos picatos* ponat Columella, in quibus ſorba condiantur, *l.* 12. c. 4. idem autem paulo antè vaſis conditivis hanc formam dederat, *ut uſque ad imum æqualia eſſent, ne ventrem facerent, utque, exemtis ad uſum ſulganis, quod reliquum erat, æquali pondere, atque ad fundum poſſet deprimi*. Sed & *urceis* aqua in ahenum infundebatur, *l.* 18. *cum de lan.* §. 2. *aſin. ff. de fund. inſtr.* cui rei æquabilitas neceſſaria eſt, cùm anguſtô & graciliſcente collô mora hauriendo fiat. Adde, quòd & fructus *urceis* componebantur, *l.* 12. *quæſit.* §. 1. *conſerv. ff. de fund. inſtr.* quodque in *urceis* cineres quoque mortuorum condi conſueverunt, qua de re ſuprà diximus &c. Uti autem certam formam, ſic certam menſuram non habuit *Urceus*. Cato in torculario *urceum* ponit, quinque amphorarum capacem. Per. Lentulus Spinther, ex onyche marmore, cadi magnitudine habuit. &c. Forcatulus *in Penu Juris Civ.* c. 25. Vide quoque ſuprà *Cucurbita*, Hinc diminutiv. *Urceolus*. Sic apud Martialem iterum, *Urceoli miniſtratorii*, *Epigr. præc.*

> *Frigida non deſit, non deerit calda petenti,*
> *Sed tu moroſâ ludere parce ſiti.*

Et Joh. Laurentius JCtus, *Notis in Phædr. l. 5. fab. 5.* nomine *Lavationis argenteæ* intelligit ſupellectilem omnem balnearem, ut ſtrigiles, guttos, *Urceolos* & id genus, &c. Apud Scriptores Eccleſiæ Roman. inter miniſteria ſeu vaſa ſacra itidem *Urceoli* occurrunt, lavandis manibus vel infundendæ in ſacrum calicem aquæ, ut videre eſt apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* At *Urcei* ſeu *Urceoli auro meliſi*, quos inter munera Claudio II. adhuc Tribuno, à Gallieno Imperatore miſſa, recenſet Treb. Pollio, *in Claud. c.* 17. pocula ſunt deaurata, χρυσόκλαστα, eô videl. deaurandi genere, quô teſſellæ aureæ in argentum imprimebantur & quaſi infigebantur, per Artem χρυσοκολλητικήν, uti Salmaſ. docet, *Not. ad l.* & ſuprà diximus ſuô locô.

URCI, ſeu E urbs, multis Virgi, *Vera*; urbs aliàs Baſtetanorum, nunc regni Granatenſ. in ipſo limite Murciæ, & in ora maris Mediterranei, ſinuſque Virgitani. Deficit indies, olim Epiſcopalis recepta eſt A. C. 1265. Vide *Virgi*.

URCINIUM, Corſicæ inſul. oppid. *Ptol. Giperea Nigro*, *Atax Pineto*. *Adiazzo Baudrand.* cum portu & ſinu parvo, in ora Occidental. Inſulæ; aliàs caput fuit ejus, 42. mill. paſſ. à Bonifacio in Circium, 40. à Calvio in Meridiem, uti 70. à Baſtia, Epiſcopale ſub Archiepiſcopo Piſano.

UREMA, Syriæ urbs, ad Euphratem. *Ptol. Urima* Interpretib.

URERE Colotibus, in illo Naſonis, *l.* 3. *Faſt.* v. 831.

> --- *tabulamque coloribus uris*,

quid ſit, vide ſuprà ubi de *Cera*, & *Encauſtice Arte*.

URETUM, *Ptol.* Vide *Veretum*.

URGAVONENSE Municipium, vide *Alba*.

URGELLA, *Vaſæo* dicitur Arragoniæ urbs in Hiſpania Tarraconenſi, quæ hodie *Urgel* vel *Xeu de Urgel*, vocatur: Ilergerum urbem eam dicit *Florianus*: *Ferrarius* Catalauniæ. Epiſcopal. ſub Archiepiſcopo Tarraconenſi. Vide *Orgella*.

URGELLENSIS Planities, tractus Cataloniæ, inter Sicorim fluv. Pyrenæos montes, Ilerdam, Cervariam & Cardonam extenſus. Dictus ab *Urgella* urbe adjacente Comitatus Ceretaniæ: Incolis *plano de Urgel*, Gallis *la plaine d'Urgel*.

URGENUM, Strab. *Eaurgium* Antonin. *Ernagium* Ptol. oppid. Gall. Narbonenſ. in Provincia. *Orgon* Dalechampio. Nunc oppidul. eſt ad Druentiam, cum arce deſtructa in colle, 1. leuc ſupra Cabellionem in Ortum, Aquas Sextias verſûs, uti 6. ab Arelate. Sed ab *Euargino*, oppid. ad Rhodanum differt, *Baudrand.*

URGI, Sarmatiæ gens inter Iſtrum & Boryſthenem. *Strab.*

URGIA, cognominatum *Caſtrum Julium*, oppid. Gaditani conventûs. Plin. *l.* 3. *c.* 1. *Oriam* Strabonis eſſe putat *Hermolaus*. *Villanovanus* verò *Vejam Ptolemæi*.

URGO Plin. *l.* 3. *c.* 6. *Orgon*, Steph. *Gorgon* Rutilio, *Itinerar. l.* 1. *v.* 515. *la Gorgona* Italis, *la Gorgone* Gallis, inſul parva maris Tyrrheni in Liguſtici confinio ſub Genuenſibus, inter Portum Liburnum & Corſicam *Ferrar.* Sub Magno Duce Hetruriæ, *Baudrand.* ut pars agri Piſani, cum arce. Tota montuoſa eſt, & media inter Liburnum ad Ortum, & Sacrum promontor. Corſicæ ad Occaſum, 20. mill. paſſ. *Margarita* Inſul. dicta tempore Deſiderii, Longobardorum Regis.

URGULANIA, Liviæ Aug. amicitiâ, ſub Tiberio, potens, quam tamen Lucius Piſo in jus vocavit, quamvis non obtemperantem, & multùm Auguſtâ querente, ſe violari & imminui: nec ille abſtitit, donec deferri Auguſta pecuniam, quæ petebatur, juberet. Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 34.

URI, gens circa Pontum Euxinum & Indum fluv. Orpheus & Plin. *l. 6. c.* 20.

URI, fil. Hur. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 20. Pater Gaber. 1 Reg. *c.* 4. *v.* 19. Latin. *lux*, vel *ignis*.

URIA, ſacerdos quidam, 2 Reg. *c.* 16. *v.* 11. Propheta, filius Semei, de Cirath jarim. Jerem. *c.* 26. *v.* 20. Maritus Beth ſabee. 2 Sam. *c.* 11. *v.* 3. Latin. *ignis*, aut *lux Domini*.

URIA, *Strab.* urbs Japygiæ inter Brunduſium & Tarentum: Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tarentino: ſede nunc Brunduſinæ junctâ. Oria hodie *Baudrand.* urbs aliàs Meſſapiæ, in Salentinis, nunc Terræ Hydruntinæ, in colle, ad radices Apennini, aliàs ampla, nunc parva admodùm, cum arce, 16. mill. paſſ. à Brunduſio in Occaſum, Tarentum verſùs 18. & 23. ab Aletio in Circium. Item M. Græciæ oppid. apud oram Calabriæ ulterioris in territorio Locrenſi, *Varro. Condojani* vulgò.

URIA, vide *Urani*.

URICONIUM, vide *Branovium* & *Viroconium*

URICUS Theodoricus, vide *ibi*.

URIEL, pater Maacha, 2. Paralip. *c.* 13. *v.* 2. qui 1. Reg. *c.* 15. *v.* 2. dicitur *Abeſſalom*. Filius *Thahath*. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 24. Idem ſignificat quod *Uria*.

URIENSIS Pagus *Canton d'Uri*, unus eſt XIII. Helvetiæ, à Septentrione in Merid. extenditur, ad radices montium, juxta Urſam fluv. ab Alpibus, ad lacum Lucerinum, inter pagum Glaronenſem, ad Ortum & Sylvanienſem ad Occaſum. Ibi Verus Vicus ſeu Altorfium, vicus primarius. Orti dicuntur ab Hunnis, qui ibi conſederunt, cùm Gothi, Hunni, Wandali in Italiam irrumperent. Vide *Urani*.

URIM & Thummim, Oraculum ſeu modus erat, in Vet. Teſt. divina reſponſa accipiendi, ſolis Pontificibus peculiaris: de quo legitur Exodi *c.* 28. *v.* 30. Levitici *c.* 8. *v.* 8. Numer. *c.* 27. *v.* 19. Deuteronomii *c.* 33. *v.* 8. Juſſerat namque DEUS amiculo Sacerdotali, *Ephod* dicto, medio in pectore illigari pannum pretioſiſſimum, palmi magnitudine, quod *Pectorale* ſeu חשן dicebatur, cui duodecim uniones ſtupendô opere inſerti erant, XII. Tribuum nomina præferentes. Qui quaterni gemmarum ordines (quadruplici enim ſerie erant diſpoſiti) vel ipſa *Urim* & *Thummim* erant; quæ voces *Luces* & *Perfectiones* denotant; conf. Exodi c. 39. *v.* 8. 10. & Levit. *c.* 8. *v.* 8. vel certè fuêre ſecretius ac ſanctius aliquid, à Deo artifice Moſi traditum & myſtico illi panno inſcriptum; Scripturis verò tacitum adeoque ignotum. Modus Oraculum conſulendi hic: Pontifex, extra Adytum, facie ad Arcam obverſâ, ſtabat, & qui petebat reſponſum, à tergo ejus ſe componebat. Quô habitu ille ad id, quod animô conceperat, certiſſima reſponſa accipiebat & conſulentibus reddebat. Quæ ex novo ac inſolito lapillorum fulgore, vel literarum ex Pectorali prominentium ac ordine protuberantium ſerie, ab ipſo deprehenſa, Judæi autumant: Quod tamen incertum eſt; cùm in longis variiſque adeò Oraculis locum id habere non potuerit, vide Judic. *c.* 1. *v.* 1. 2. 2. Sam *c.* 5. *v.* 19. 23. 24. 1. Sam. *c.* 23. *v.* 11. 12. 13. Unde cùm *Urim & Thummim* certus Prophetiæ gradus in Pontifice fuerit veroſimilius eſt, vel externâ voce ex Adyto, vel ſaltem per internum inſtinctum, in mente Pontificis, reſpondiſſe. Conſultum autem illud Oraculum maximè ſub Tabernaculo legimus; ſub Templo autem, cùm Deus per Prophetas crebriùs reſponderet, paulatim deſiiſſe: ſicut & ſub ſecundo Templo unà cum aliis rebus ſacris illud prorſus deſideratum eſt; quod fruſtra Judæi ſub Meſſia reſtituendum putant, malè intellectô locô Eſræ *c.* 2. *v.* 63. & Nehemiæ, *c.* 7. *v.* 65. Uſus ac cauſæ Oraculi hæ erant: Ut Deus ſeſe Populo ſuo præſentem teſtaretur, atque illum à Gentium ſuperſtitione totque Oraculorum ac ſortium ludibriis abſtraheret; inprimis, ut CHRISTI imagini figurandæ atque adornandæ hi Pectoralis lapides & hæ *luces ac perfectiones* inſervirent. Ille enim ſolus Sacerdos iſte eſt, qui in pectoris ſui Adyto luces ac perfectiones inſculptas habet, quique Dei ac hominum Interpres unicus, certiſſima mortalibus reſponſa reddit. Ut non aliô oraculô ampliùs opus ſit, ne quidem in Eccleſia; cùm lucis hujus fulgor & radii univerſum Dei Templum colluſtraverint, omnemque ejus doctrinam perfectiſſimè abſolverint: ut alias ſortes movere, mendacemve Spiritum vel in ſpecu aliquo mugientem, vel in templo, aut ex Capitolio proloquentem, audire nefas ſit. Vide Franc. Burmannum, *Synopſi Theolog. Tom.* 1. *l.* 4. *c.* 29. §. 5. 6. & ſuprà *Pectorale*, it. *Revelatio*, ad *Sanctuarium*, ubi de *Arca Dei*, in qua cum Pectorali *Urim* & *Thummim* conſervari mos erat.

URINA, à Græco οὖρον, unde Palinuri proprium apud Maronem viri nomen. Eam in locis ſacris reddere non licuiſſe, ſuprà diximus. Unde ſub Antonino Caracallo *damnati ſunt*, *qui urinam in eo loco fecerunt, in quo ſtatuæ aut imagines erant Principis*: exemplô nempe Tiberianô, de quo Sueton. vide *c.* 58. Nec reddendæ cauſâ, adverſùs Solem, aut Lunam, denudari, Plin. *l.* 28. *c.* 6. *extr.* Eâ tamen Deam Syriam fœdavit Nero, teſte Sabellicô, *l.* 2. *Enn.* 7. hanc ob cauſam Numinum contemtor habitus. At vectigal *urinæ* Veſpaſianus inſtituit, inde quoque lucrum non aſpernatus, cujus *odorem qualibet ex re bonum eſſe*, filio conſilium improbanti reſpondit, vide ſuprà ubi de *Fullonibus*, item voce *Gaſtra*. Quem ſecutus Ferdinandus Neapol. Rex, cùm Capuæ ſimile vectigal inſtituiſſet, publicâ Campanorum non caruit notâ,

uti refert Pontanus, *c. de Liberal.* Celtiberi verò etiam dentes & corpus *urinâ* fricare conſuevêre, hanc optimam corporis curam exiſtimantes, apud Diodorum, *l. 5. c. 9.* Vide ſuprà *Dens*. Imò à militibus urgente ſiti bibita, occurrit apud Auctores Palæſtinos: qua de re Barthium vide, *Animadverſion. Papinian. ad l. 4. Theb. v. 756.* ut & ubi de *Siti* ſuprà. Nec hominum ſolum, ſed & jumentorum, hauſta Cretenſibus à Metello obſeſſis, *quà ſitim torſerunt potius, quam ſuſtentaverunt: quia dum vinci timent, id paſſi ſunt, quod eos ne victor quidem pati coëgiſſet*, Val. Max. *l. 7. c. 6. ex. ext. 1.* Plura hanc in rem vide ſuprà, ubi de *Lotio*, uti *de urina animalium*, apud Plinium, *l. 8. c. 38. cynocephali* inprimis, duodecies de die redditâ, ſuprà: de lyncurio gemma, è lyncis *urina* concreſcere creditâ, itidem retro in hac voce: de veſica *urinâ* plenâ & lana in collo vinctâ in Veter. *πυρομαντείᾳ* adhibita, voce *Pyromantia* &c.

URINATOR, Græcè *κολυμβητὴς, δύτης*, vel potiùs *δυόφορος* ſeu *ὑποδυόφορος*, quibuſdam ab *urna*, Varroni contrà, Beemanno ab *ἀὴρ* nomen habet: eo quòd pulmones id hominum generi cavi ſint ac ſic diſpoſiti, ut diutiùs τὸ *ἀέρα*, i. e. *aërem*, ad reſpirationem cohibere queant, in *Origg. L. L.* Eorum mentio *l. 4. §. 1. ff. de l. Rhod.* miniſterium his verbis deſcribitur, à Manilio *Aſtronomic. l. 5.*

> *Illis in Ponto jucundum eſt quærere pontum,*
> *Corpora qui mergunt undis, ipſumque ſub antris*
> *Nerea, & æquoreas conantur viſere Nymphas,*
> *Exportantque maris prædas & rapta profundo*
> *Naufragia, atque imas avidi ſcrutantur arenas.*

Nempe per *Urinatores*, naufragiô merſæ res & in mare, navis levandæ causâ, jactæ, ſolitæ ſunt extrahi. Cui ſimile, quòd opes periculi tempore, in aquas abjectas, ibique reconditas, eô diſcuſſô, inde repetunt, uti de Perſeo Macedoniæ Rege legimus apud Livium, *l. 44. c. 10.* Iidem manu conchas capiunt & petris adhæreſcentes avellunt, uti ſuprà dictum non unô locô, inprimis voce *Extractio*, item ubi de *Margaritarum Piſcatione*. Porrò bellô navali admodùm utilem præſtant operam, ut qui hoſtilem claſſem ſuffodiendo vel navium funes præſcindendo vires hoſtium multum imminuere poſſunt. Quorum illud factum, bellô Henrici III. Imperatoris contra Hungaros, quô vir inter hoſce nandi peritiſſimus, cùm intempeſtâ nocte, Præfecti juſſu hoſtium naves clam ſubiiſſet, ſenſim eas terebrô tenui perfodit, ut ſecundâ & tertiâ horâ diei imô deſidere cœperint, quô pactô rebus Germanorum debilitatis, Poſonium, quod tum Imperator obſidebat, liberatum eſt, teſte Bonifinio, *l. 2. Dec. 2.* Iſtud in pugna apud Salaminem nobili, quô *urinatorem*, qui funes hoſtilium navium præſcindendo utilem Patriæ navaverat operam, non ſolùm ſplendidâ remuneratione donatum, ſed & dignum habitum legimus, cujus, in hoc opere verſantis celeberrimus illius ævi Pictor imaginem coloribus ad vivum exprimeret, apud Plin. *l. 35. c. 10.* Etiam ad literas ad obſeſſos perferendas, omni aliô aditu intercluſô; tales adhibiti occurrunt, cujus rei illuſtre exemplum Gallica hiſtoria ſuppeditat, in qua bellô inter Gallos Angloſque fervente, cùm hi Inſulam Ratiacenſem arctè premerent, illos per inſignem iſtiuſmodi *natatorem*, uti *κατ᾽ ἐξοχὴν* Varro id hominum genus appellat, ſeu *urinandi artificem*, uti Symmachus, *l. 1. Ep. 25.* nomine *La Pierre*, obſeſſis adventum ſuum ſignificâſſe, reperimus. Sed & quotannis eſſe, qui dum Veneti Duces priſcô more ſibi maria deſpondent, annulum in undas conjectum extrahant, docet *ad Curtium l. 4. c. 3.* Cl. Freinshemius. &c. Ut autem durare ſub aquis queant *Urinatores*, per fiſtulas & vitra aërem attrahunt: nonnulli etiam tam capaces habent pulmones, ut magnam copiam aëris initiô attractam, diu pro cordis refrigeratione, præcipuè ſub aqua, quæ & ipſa frigida, fovere poſſint, unde & nominis etymon nonnullis arceſſi diximus. Iidem ſpiritum comprimendo ſeipſos propellunt; uti delphini primò comprimunt ſpiritum, ac deinde corpus, velut ſagittam nervô expulſam, jaculantur, qua de re Voſſium vide, *de Orig. & progr. Idolol. l. 4. c. 19.* Interim in elemento non ſuo verſantibus periculum non unum. Unde non raiò

> *Quæſtus naufragiô petitur, corpuſque profundo*
> *Immiſſum, pariter quam præda exquiritur ipſa,*

ut iterum Manilius canit, ubi ſuprà. Memorabili exemplô eſt Siculus *Urinator* famoſiſſimus, *Piſce-Cola*, quaſi *Piſcis Nicolaus*, hoc enim ipſi nomen, ab incolis dictus, qui, cùm ſingulari an fatô, an ſidere, genitus diu plus in aquis, inter belluas marinas, quàm in terra inter homines verſatus, ſemel etiam ipſam Charybdim ingreſſus eſſet, tandem feſtô annuô ſolemnique die, artis ſpecimen coram immenſa ſpectantium multitudine à Rege edere juſſus, & pateram auream munus natantibus in mare dejectum, ab imo erepturus, ſe mari immerſit, dumque prædæ ſtudiô ſumma exquirit vada, diu exſpectatus, non iterum emerſit, neque poſteà ampliùs comparuit, an profundis vorticibus hauſtus, an à marinis belluis, quarum cavernas irruperat, miſerè laniatus, uti legere eſt apud Alexandr. Neapolitanum, *Genial. Dier. l. 2. c. 21.* Volaterranum, Alios, & ſuprà diximus, voce *Charybdis*, alibique. Quòd verò Firmico, *in Paraphr. Sphæræ Barbar. Orciſcopularios* vult urinatores dictos, quòd maris *latentes ſcopulos* tentare ſoleant, refellitur à Salmaſio, *Orcheſtopoles* ibi legente, & intelligente iſtiuſmodi *θαυματοποιοὺς*, qui concitatiſſimô motu in orbem ſe volventes atque ſaltantes, ſpectantibus potiùs, quàm ſibi, vertiginem faciunt, *Exercit. Plin. ad Solin. p. 986.* Interim Saltatorum genus, qui, in caput convoluti, manibus pedibuſque contractis, ſaltare ſoliti, *κυβιστῆρες* quoque hinc dicti ſunt, ut ex Homero & Nonno notum &c. Vide quoque ſuprà ubi de *Orcheſtica*.

URITES, Italiæ exterioris populi. Liv. *l. 42. c. 48.*

URIUM. Hiſpaniæ urbs. *Fort. Oria Villanovano. Vrea Baudrand.* in Vandalitia, 12. mill. paſſ. ſupra oſtia fluv. cognominis.

URIUM, Plin. *l. 3. c. 1.* fluv. Vandaliiiæ, nunc *Odier* quibuſdam, qui ſimul cum Luxia fluv. *Tinto*, in Oceanum & in Sinum Gaditanum ſe exonerat propè Guelvam oppid. inter oſtia Anæ & Bætis.

URIUS, cognomen Jovis, vide ſuprà *Jupiter*.

URNA, proprie vas vinarium, *Radeo* Africano *in Ceſin*, 4. congios continens Kircherio, vide *Deſcr.* Muſæi ejus, *p. 22.* Ad quam formam fictiles urnæ æneæque factæ poſteà, condendis defunctorum cineribus. Homeri Interpres, *Il. α.* Οἱ Ἀρχαῖοι τὰ σώματα τῶν θανόντων ἐπὶ γῆν οὐ μὴ κατώρυττον ἔκαιον, τὰ δ᾽ ἄλλα τὴν τέφραν τοῖς ὀστέοις ἐχώννυον ἐν ἀγγείοις ἐπὶ ἀποθέμενοι. Ubi in genere *ἀγγεῖον* vocat: Moſchus, *Idyllô 4.* *κρωσσοὺς* appellat,

> Καὶ κεν ἵνα χρύσειον εἰς ὀστέα κρωσσὸν ἀγείρας
> Αἴξαντες καὶ ἰδόντες ὅτι σφῶϊν ἀμβρόσιοι ...

Quam vocem etiam reperias, apud Lycophronem, *Caſſandr. v. 26.*

> Οὐδ᾽ ὀστέων κάλυπτρα ἐκ πυρὸς τέφραν
> Κρωσσοῖσι ἐγχυθεῖσαν, οἱ φθιτῶν θέμις.
> *Rogi ſupremum non tegentes pulverem*
> *Urnis latentem, ut juſta denicalia.*

Nempe Veteres rogo impoſita cadavera, in cineres convertebant, exceptis infantibus adhuc edentulis, de quibus Plin. *l. 7. c. 16. Hominem, ait, priuſquàm genitò dente, cremari mos gentium non eſt*: Unde, ut alios omittam, Juvenalis, *Sat. 15. v. 139.*

> ---- ---- *Terrâ clauditur infans,*
> *Et minor igne rogi.*

Id eſt, qui nondum attigit ſeptimum menſem, quô demum infantium dentes erumpunt. Quoties itaque loquebantur de defuncto, poſt crematum cadaver, utebantur vocabulis *Cinis* vel *cineres* & *oſſa*, vel *reliquiæ*. Ita Tacitus, *l. 3. Annal. c. 2. Centurionum humeris cineres* (Germanici) *portabantur*. Et Suetonius, de monumento Filii Domitiani loquens, *l. 8. c. 8. oſſa*, inquit, *& reliquias, quæ tenerant, mari merſit*. Idemque *in Aug. c. 100. Reliquias legerunt minores Equeſtris ordinis*. Reſiduas enim oſſium particulas colligebant, *Urnæ* imponendas, unde hæc *Oſſilegium* appellata eſt. Sic enim Virg. *l. 6. Æn. v. 227.*

> *Poſtquàm collapſi cineres & flamma quievit,*
> *Relliquias vino & bibulam lavêre favillam,*
> *Oſſaque lecta cado texit Chorinæus aheno.*

Eadem & *feralis* dicta, Tacito ubi ſuprà, *c. 1. Feralem urnam tenens egreſſa navi*: ſicut Poëtæ:

> ---- *Quod digitis quinque levatur onus.*

Ex verò, quæ *Oſſuaria* appellatæ, *Urnæ* majores erant, in queis urnæ plures atque adeò totius familiæ reliquiæ condebantur. Feralem autem Urnam condebant Romani, extra Urbem, celebrioribus viis, ſcil. Flaminiâ & Latinâ, quas Juvenalis indigitat, *Satyr. 1. v. ult.*

> *Quorum Flaminiâ tegitur cinis atque Latinâ.*

Tumque mortuis, quibus bene precabantur, optabant terram levem. Hinc in *antiqq. Inſcr.* S. T. T. L. id eſt, *ſit tibi terra levis*, crebrò occurrit, &c. Vide Joh. Laurentium JCtum, *Notis in Phædrum, l. 3. fab. 9.* Interim nec Romani nec Græci ſemper defunctorum corpora cremabant, condere ea ſoliti *σορῷ* *λίθοις*, ex lapide ut plurimum factis, cui natura eſt corpora citò abſumere: cujuſmodi Aſſius erat, proptereà *σαρκοφάγος* dictus. Peregrè verò inprimis mortuorum cineres *Urnis* impoſiti domum mittebantur. Ammian. *l. 19. Poſt incenſum corpus, oſſaque in argenteam urnam conjecta, quæ ad gentem humo mandando portari ſtatuerat Pater* &c. Ovid. *l. 3. Triſt. Eleg. 3. v. 65.*

> *Oſſa tamen facito parva referantur in* Urna,
> *Sic ego non etiam mortuus exul ero*, &c.

Vide hanc in rem plura ſuprà variis in locis, inprimis ubi de *Cadavere, Cremandi ritu, Defunctis, Funere, Sepulchris* &c. Addam ſaltem, coronari quoque defunctorum *urnas* conſuevìſſe. Hinc Plutarchus Marcelli cadaver combuſtum *urnâ argenteâ*, cui aurea corona fuerit circumdata, conditum fuiſſe memorat, *in eo.* Idem *urnam auream*, in qua Demetrii reliquiæ repoſitæ erant, fuiſſe coronis circumdatam, & cùm claſſis Corinthum navigaret, è prora regiô ornatu inſuper ac diademate conſpicuam, refert, in *Demetrio*. Vide Car. Paſchal. *Coronar. l. 4. c. 6.* Neque verò cineres ſolùm & oſſa, *Urnæ* ſepulchrales ſervabant, verùm etiam in tumulis repertæ ſunt, quæ liquorem lampadibus alendis idoneum, lachrymas item Præficarum collectas, complecterentur, ut Fortun. Licetus obſervavit *in de Lucernis Antiqq.* Præter *Urnas* ſepulchrales ſeu ferales, adhibitæ ſunt etiam antiquitus *Urnæ*, ſuffragiis colligendis, vel ſortibus extrahendis, ſed de his vide ſuprà, ubi de *Sortibus* ac *Suffragiis*. Quonam horum modorum vox *Urna* ſumatur, in illo Martialis, *l. 10. Epigr. 6. v. 1.*

> *Felices, quibus* Urna *dedit ſpectare coruſcum*
> *Solibus Arctois, ſideribuſque ducem;*

diſceptant Eruditi. Raderus enim hîc *Urnam* vitam exponit; ſic ut dicat felices eos, qui nondum urnâ clauſi & mortui, videre poterunt venturum in Urbem Trajanum. Alii *Urnam* pro ſorte ſumunt; Felices ſcil. quibus ſorte bonâ contingit Trajanum videre poſſe: vel *Urnam* vitæ diuturnioris ſeu mortis, prout ſeriùs

ſeriùs aut ocyùs ſors exierit: vel *Urnam* electionis intelligunt, quâ lecti ad Principem Legati mittebantur &c. Nec omittenda *Urna Mannæ*, quæ ad alterum Arcæ Fœderis, in Tabernaculo Moſaico, latus diſpoſita, altero virgâ Aaronis occupante, alteram Chriſti ſpiritualem præfigurabat, de qua ſic Exodi c. 16. v. 33. & 34. *Quare dixit Moſes Aaroni, accipe urnam unam, & repone illic plenam menſuram Homer man: & colloca ipſam ante conſpectum Jehovæ aſſervandam per ætates veſtras. Quemadmodum præcepit Jehova Moſi, ſic collocavit eam Aharon coram teſtimonio ipſo aſſervandam* &c. Quam in rem vide plura apud Andr. Riverum, *Exercitat. ad loc. prior.* & Franc. Burmannum, *Meditat. ad utrumque* nec non ſuprà, voce *Manna*. De *Urna* vero in qua fulgur condebant Græci diximus ſuprà in voce *Fulguritum*.

URNULA, capeduncula, ſecuris, lituus, patella, ſacrificantium inſtrumenta, viſuntur in nomiſmate antiquo, cujus inſcript. præfert *P. Clodius*, apud Joh. Roſin. *Antiqq. l. 3. c. 32.* Vide quoque ſuprà ubi de *Sacrificiis*.

UROCONIUM, vide *Viroconium*.

UROLANIUM, vide *Verolamium*.

UROTALT, Deus Ethnicus, de quo Herodot. *Muſ.* 3. ubi Arabum religionem & mores deſcribit: Διόνυσον δὲ θεὸν μοῦνον, καὶ τὴν Οὐρανίην ἡγέονται εἶναι. Subdit: Ὀνομάζουσι δὲ τὸν μὲν Διόνυσον Ὀροτάλτ, τὴν δὲ Οὐρανίην Ἀλιλάτ. Etymon quod attinet, Puto notare beneficium luminum, inquit Voſſius; Habemus, Eſ. c. 26. v. 19. ubi eſt טל אורות *tal oroth*, h. e. *ros lucis*, ſive *luminum*. Aliam originationem hujus nominis ex Cl. Pocokio exhibet. D. Dickinſonus, *Delph. Phœn. p. 107. Nic. Lloydius.* Verba Herodoti Latinè, *Solos pro Diis habent Dionyſum & Uraniam: Ac Dionyſum quidem* Urotalt, *Uraniam verò Alilat appellant.* De quibus duobus Diis ſimiliter Origenes, *contra Celſum, l. 5.* Ἀράβιοι δὲ τὴν Οὐρανίαν καὶ Διόνυσον, τούτους μόνους σέβουσι, *Arabes Uraniam tantum ac Liberum colunt.* Aliter tamen de iſto Arrianus, *l. 7.* ubi narrat, quomodo Alexander M. quia cognoviſſet, duos ſolùm Deos ab Arabibus coli, Uranum ſive Cœlum, & Dionyſum ſive Liberum, petierit, ut duobus illis tertius adderetur: quippe qui non inferiora Liberô Patre geſſiſſet ac prætereà Arabibus conceſſiſſet ſuis vivendi legibus poteſtatem. Sed de Arabibus antiquis potior eſt Herodoti auctoritas. Nec propterea diffitendum, ab iis Liberum quoque, ob res ſtrenuè geſtas, divinô eſſe honore adfectum. Sed enim honos ille primitus heroicus ſolùm fuit; poſteà in divinum eſt converſus: neque tum Liber ſeorſim cultus à Sole; ſed cultu mixtô Liberum in Sole, Solem in Libero, venerabantur. Sed nec illud probatur, quòd Libero Uranum addit Arrianus, Uraniâ præteritâ, quam Aſia & Africa omnis tantoperè colunt: nec Uranus eſt à Sole, qui cœleſtes moderatur ignes, diverſus. Voſſ. *de Idolol. l. 2. c. 8. ubi Solem, variis ſub nominibus, olim cultum eſſe, pluribus oſtendit.*

URPANUS, Plin. *l. 3. c. 25. extr.* vulgò *Sarvvize*, fluv. Pannoniæ, apud Veſprimiom urbem oriens & per Albam Regalem fluens in Ortum Danubium petit inter Colotiam & Teutoburgium, *Ferrar.*

URSA, ab URSUS & hoc ab *orſus* Iſidoro, quòd *ore ſuô formet fœtus*, juxta pervulgatam apud Veteres opinionem, qui urſas parere maſſam rudem, membriſque indiſtinctis informem, quam poſteà lambendo figurent ac perficiant, tradidêre, ut videre eſt apud Ariſtot. *Hiſt. Animal. l. 6. c. 30.* Horum Apollinem, *Hieroglyph. l. 2. c. 83.* Plinium, *l. 8. c. 36.* & ex eo Solinum, *c. 29.* Ælianum, *de Animal. l. 2. c. 19.* Alios. Unde & Petronius.

Sic format linguâ fœtum cùm protulit Urſa.

Sed planè fabuloſum id, indeque ortum, quòd craſſæ admodùm ſint ſecundinæ urſarum, quod nihil ad fœtum contentum (hunc enim membra habere prorſus diſtincta, gravidas cùm Urſas diſſecuiſſent, comperêre Venatores) partim inde, quòd lambant fœtus ſuos; quaſi non aliæ hoc animantes faciant, ad ſordes abluendas. In qua ſententia ſunt, Cæſar Scaliger, *Exercit. 6. ſect. 15.* ubi ſcribit: *Quid hujus fabulæ auctoribus fidei ſit tribuendum, ex hac hiſtoria cognoſces. In noſtris Alpibus Venatores fœtam Urſam cepêre diſſectâ eâ fœtus planè formatus intus inventus;* Dalechampius *ad Plin. l. c.* ubi ſe in utero gravidæ Urſæ, à Venatoribus captæ & exenteratæ, omnibus ſuis membris diſtinctos catulos formatos vidiſſe, teſtatur: Camerarius, *Centur. 2. Embl. 21.* Andr. Laurentius, *Rei Anatom. l. 8. c. 4. quæſt. 13.* Alii. Fallendi eam hæc ratio adfertur à Conr. Heresbachio *in Therentice*, quam libris de Re Ruſtica adjunxit: *Venator armatus aggreditur Urſum cultrô præacutô accinctus. Urſus, ubi hominem cernit, mox complectitur prioribus pedibus, veluti brachiis, comprimendo necaturus. Interim Venator, tutus armaturâ, cultrô cor urſi petit atque occidit.* Orbatarum catulis ferocia, etiam in literis ſacris, decantata eſt: Proverb. *c. 17. v. 12.* *Satius eſt occurrere Urſæ captis catulis, quàm fatuo in ſtultitia.* Cæteris autem ferociores ſunt Arctoæ illæ, atque albæ, quod magnô ſuô malô cognovêre Argonautæ Batavi, expeditione ſuâ in Novam Zemblam, Vide Voſſ. *de Idolol. l. 3. c. 72.* Namque & maximè his in locis. Unde *Caledonius Urſus*, pro maximo & ſæviſſimo, Martialis, ubi de pœna Laureoli, *de Spectac. Epigr. 7. v. 3.*

Nuda Caledonio ſic pectora præbuit urſo, &c.

Cœterùm & *Urſas* Ægyptiis olim ſacras fuiſſe Herodotus, *Euterpe* memorat, ubi de earum, ut & luporum ſepultura, Τὰς δὲ ἄρκτους ἐούσας σπανίας, καὶ τοὺς λύκους, οὐ πολλῷ τεῳ ἐόντας ἀλωπέκων μέζονας, αὐτοῦ θάπτουσι τῇ ἂν εὑρεθέωσι κείμενοι. De *Urſa Dianæ* apud Athenienſes infrà vide, voce *Urſus*. Hodie Peruanos, qui præter Solem, Lunam, Erraticaſque quinque alias quoque ſtellas venerantur, ita ſtellam *Chuquichinchai*, i. e. *Tigrem*, vocatam, quam tigribus, *Urſis* ac leonibus præfectam tradunt, colere, memoriæ prodidit Acoſta, *l. 5. c. 2.* Ut qui nullum uſpiam animal ſeu quadrupes ſeu volatile, in terra eſſe credant, cujus ſimulachrum in cœlo non ſplendeat. Vide iterum Voſſium, *de Idolol. l. 2. c. 36.* Olim porrò apud Romanos *Urſi* & Leones placidi domi alebantur, Senec. *l. 2. de Ira, c. 8.* unde inter miniſteria Venatoria *Urſarios* habuêre, uti diſcimus ex Edinero, *in vita D. Anſelmi, l. 1.* In Lucerna veteri *Urſi* iconem exhibet ex Gutherio Fortun. Licetus opinaturque ex earum numero illam fuiſſe, quæ diuturniſſimè ſine novi ſominis adjectu foverent Igniculum: eo quòd animal id totam hyemem, abſque nutrimentorum adſumptione, conſervet, in corpore ſuo cum vita coloris nativi ignem viridum, teſte Ariſtotele, *Hiſtor. Animal. l. 8. c. 11.* Vide Licetum *de Lucernis, l. 6. c. 91.* & plura infrà.

URSA, ſidus cœleſte. Vide *Arctos*, it. *Feretrum*.

URSA, fluvius Helvetiorum (quem tranſpoſitis duabus prioribus literis vulgò *Ruſam* German. *Rus*, vocant) in ſummis Alpibus, quibus hodie S. Gothardi nomen eſt, ſeu potiùs ex palude, inter duo ſuprema S. Gothardi juga, oritur, ac rectâ ad Septentrionem labitur; cum contrà *Ticinus* ex eodem jugo per Lepontios in Meridiem abeat. Urſulam ſive *Urſellam* primùm, vallem Rhæticam; deinde *Uriam* Tauriſcorum, gentis Gallicæ reliquias, venit, ubi lacui *der Lucerner ſee*, vel *der vier Waldſtatten ſee*, miſcetur, qui *Uros*, Suitios, Silvanos ac Lucerinos, quatuor Silvæ civitates (nam ita appellant hodie) alluit: Porrò deinde Tuginis amnibus ſuſceptis Bremgartum ac Mellingam (oppida ſunt ditionis Helveticæ) alluens, infra Brugas Arolæ commiſcetur. *Baudrando* ex Adula monte ortus, dein in Boream tendens, prope Altorfium & per Lucerinum lac. fluens, Luceriam rigat: ac tandem auctus aliquot amnibus, prope Vindoniſſæ rudera, in Arolam cadit. *Simlero* dictus videtur, ab Urſariis populis (ubi *Urſeren*, ad radices ferè S. Gothardi) quibus urſus pro inſignibus eſt. Idem teſtatur: *Urſam* aurum ferre, unde Lucernates multi ſtudioſè aurî ramenta colligunt, maximè quando imbribus aut nivibus ſolutis vicina prata mundat. De illo ſic Glareanus.

--- --- Urſa celer, nunc verſo nomine Ruſa,
Gottica ſtagna trahens, Tauriſcos prorum undas
Alpibus à ſummis, hoc eſt, à monte Gothardi,
Uſque ad Luceriam, Tuginiſque amnibus auctus,
Labitur in patrios, quos nunquam contigit, ortus.

URSACIUS, Epiſcopus Singidonis, in Myſia, ſecul. 4. Arianus & Orthodoxorum perſequutor. Junctus amicitiâ Valenti Murſiâ Pannoniæ, in Arii ſchola eruditus eſt, qui ambo cum Euſebio Nicomedienſi, Concilio Tyrio, contra Athanaſium, & dein Sardicenſi, ubi depoſiti ſunt, interfuêre. Poſteà in Concil. Mediolanenſi hæreſin ejuraſſe ſimulantes, brevi iterum errorem ſecuti ſunt, & Syrmii A. C. 351. expunxerunt ex Evangelio: *Deus eſt Spiritus*, quod meritò illis exprobrat Ambroſius, *l. 3. de Spir. S. c. 11.* Iterum depoſiti Conciliô Ariminenſi, tantum effecerunt, ut reſtituerentur, Arianiſmô interim in Illyrico longè lateque ſparſô, donec Romæ à Damaſo excommunicati ſunt. Theodoret. *l. 2.* Socr. *l. 2.* Sozom. *l. 5.* Baronius *in Annal.*

URSELLA, vicus & vallis Helvetiæ, ad radices montis S. Gothardi, 90. ferè ſtadiis à fontibus Rhodani. Hic enim Sedunorum fluvius, ex Alpibus oritur, eô locô, quô ex *Urſellana* valle, per Furcam montem, in Sedunos iter eſt. Aſſurgit mons, in cujus radicibus Rhodani fontes, perpetuâ glacie in altitudinem 16. ferè ſtadiorum, ſuô candore inert, cum utrimque ferè montes abietibus aliiſque arboribus vireant. Glareanus.

Tum montem Urſella inos, ubi ſpumifer exit
Cæruleô Rhodanus curru. ---

URSENTINI. populi Lucaniæ, Plin. *l. 3. c. 11.* quorum oppid. *Urſimarſo*, in Bruttiorum confinio, 6. mill. paſſ. à Lao.

URSEOLA, vel URSOLIS, urbs Galliæ Narbonenſ. *Antonin.*

URSIDUNGUM, poſteà Cella S. Giſleni, vulgò *S. Guiain*, oppid. ſeu pagus Hannoniæ ad Haynam fluv. Montibus urbi proximus, inde 2. leuc. in Occaſum, *Baudrand.* Valeſio vulgò locus cum Monaſterio *S. Guilin* aut *Guilhain* appellatur, eſtque in Diœceſi Cameracenſi: Idem addit: Giſlenus in pago Hainoo prope Caſtrilocium ſeu Montes *in Urſidungo* monaſterium ſtatuit ac *Cellam Apoſtolorum* appellavit, quæ *Abbatia S. Guleni* nunc à Patrono & Conditore dicitur, ac totius Hainoi primaria habetur, *Notit. Gall.*

URSILLIANUS, ex Ducibus, qui ex Probi Imperatoris diſciplina prodiêre, memoratur Vopiſco *in Probo, c. 22.*

de URSINIS Joh. Juvenalis, vide *ibi*.

URSINORUM familia, in Italia, Romæ inprimis, illuſtris, ante 600. circiter annos Hiſtoricis memorata, Atibertum III. conditorem habuiſſe fertur: filium Radbodi Aſcaniæ, Ballenſtedæ & Haterniæ domini, extincti A. C. 693. Horum ramus in Galliam tranſlatus. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt. in Fam. Aſcaniæ.*

URSINUS Fulvius, ex eadem familia, ſed extra conjugium genitus, atque proin ab agnatis ſuis neglectus, favore cujuſdam Canonici Rom. emerſit, brevique in doctiſſimorum ſui ævi numero habitus eſt. Antiquitatis indagator acerrimus, veterum Auctorum varia opera primus in lucem protulit, quæque jam lucem aſpexerant emendavit, expoliitque. Scripſit exactâ diligentiâ & curâ adhibitâ, non pauca, Teiſſerio enarrata *in Elogiis Part. 2.* inter quæ Tractat. ejus *de Familiis Romanis*. Jos. Scaliger *divinum opus* vocat, in *Scaligeran.* Interim in *Notis* ſuis in *Hiſtoric. Lat.* Ciaconium non ſemel exſcripſiſſe, arguitur Thomaſ. *de plagiis Litterat. §. 553.* quæ proin Andr. Schottus, poſtquàm compos *Notarum Ciaconii* MSSt. factus eſt, ab Urſinianis ſecrevit. Obiit A. C. 1600. ætat. 70. Thuanus, *Hiſtor.* Nic. Erythræus *Pinacoth. 1.* Alii.

URSINUS Latinus, vide *Latinus Urſinus.*

URSINUS Mus, vide ſuprà *Saphan.*

URSINUS Zacharias, Vratiſlavâ Sileſius, celeberrimus Theologus, ſcriptis clariſſimus, diu Heidelbergæ Profeſſor, in Palatinatu & Aree Colonienſi, ſub Gebhardo Truchſeſſio Elect. Reformator, obiit Neapoli Nemetum, A. C. 1583. ætat. 49. Ejus extant, *Exegeſis variorum S. Scripturæ locorum, Comm. in cap. 21. Eſajæ. Vindicatio Cap. 1. Joh. à blaſphemis corruptelis Neſtorianorum & Samoſatenianorum, Explicatio Catechiſmi Heidelb. &c. inter opera, 3. Vol. fol. Heidelb. 1612. & alibi.* Theologiæ ſtudioſus, quàm Doctor dici maluit, Melchior Adami *in vitis Theol.* Muſæo ſuo inſcripſit:

> *Amice quiſquis huc venis,*
> *Aut agito paucis, aut abi*
> *Aut me laborantem adjuva.*

Idem. Vide quoque Thuanum, *Hiſt.* Lxium, *Comp. Univ. &c.* it. voce *Zacharias.*

URSLINGA, caſtrum Sueviæ, caput territorii cognominis cum titulo *Ducatus* olim, qui, unà cum aliis, Comitibus Wirtembergicis acceſſit. Et quidem Reinhardi *Ducis Urſlingenſis* mentio inter Conſiliarios Eberhardi Barbati Comitis Wirtemberg. fit apud Hortlederum, *de Cauſis Belli Germ. Part. 1. l. 3. c. 1. n. 23.* De Eberhardo Miti id habet Cruſius, cui Friderici poſtremi Teccenſium Ducis, ex ultima Duce *Urſlingenſi*, filia nupta, & hanc & Teccenſem ditionem attulit, Tob. Pfannerus *de præcipuis Germ. Principum Gentibus, c. 7. de Gente Wirtembergica.*

URSO, quæ *Genua Urbanorum*, teſte Plinio, *l. 3. c. 1. Urſao* A. Hirtio, *de Bell. Hiſpan. c. 26. Orſano* Appiano, *Oſſuna* Morali, oppid. præclarum & Academia Hiſpaniæ Bæticæ in Vandalitia, ab Aſtigi 5. leuc. in Auſtrum ab Hiſpali 13. Malacam verſùs, Ducatus.

URSOLI, aliàs URSEOLI, vulgò *Roſillon* vel *Rouſſillon*, locus Galliæ, in Delphinatu, inter Valentiam & Viennam, non procul à Rhodano, in diœceſi Vienneuſi. Eſt & *Roſilio* in Santonibus, unde nobili familiæ nomen. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

URSTISIUS Chriſtianus, Mathematum apud Baſilienſ. Profeſſor celebris, ſcripſit *Patriam hiſtoriam & Varia opera Mathematica.* Obiit A. C. 1588. Vide *Chriſtianus.*

S. URSULA, ſeu Urſelinæ, Congregatio ſacra virginum & viduarum, in Communione Romana, quæ, ſub Epiſcoporum ductu, Regulam Auguſtini ſequuntur. Inſtituta primùm ab Angela Brixiacenſi, in Italia, approbataque, à Gregorio XIII. A. C. 1572. Dein Magdalena Luilleria, in Gallia ſimilem cœtum conſtituit, A. C. 1611. à Paulo V. confirmatum. In hiſce Monaſteriis puellæ magno cum zelo, in omnibus, quæ ſexum decent, inſtituuntur. Hilario Coſtus, *de fœm. illuſtr.* Griſeô nigroque indui Richeletius docet *Dictionar. Gall.* voce *Urſuline.*

URSUS, Conſul an. Urb. Cond. 1000.

URSUS, quaſi *orſus* Iſidoro, ut vidimus; Barthio potiùs à vi *urgente* & pertinaci beſtiæ ſævitia; at Varroni, quem ſequitur Bochartus, *ab ipſius voce*; quam βρυχὴν quoque, i. e. *rugitum*, vocat Oppianus: quemadmodùm &, ſicut Leones, pardos, pantheras, ita etiam *urſos*, βρυχᾶσθαι dicit Pollux. Στεναγμὸν appellant Græci Interpretes i. e. *gemitum*, Eſai. c. 59. v. 11. & videtur urſorum vox habere aliquid gemebundum. Unde Horatius, *Epod. Od. 16. v. 51.*

> *Nec veſpertinus circumgemit* urſus *ovile.*

Latinè *uncare* eſt, apud Autorem Poëmatii de *Philomela*,

> *Dum lynces orcando fremunt, urſus ferus uncat.*

Sed ea vox, ut plures aliæ ibidem, eruditis ſuſpecta eſt, quum ὀγκᾶσθαι, *uncare*, propriè ſit aſinorum. Meliùs igitur Spartianus, *in Antonino Geta*, Urſi *ſæviunt*, inquit, *c. 5.* Unde Virg. *l. 7. Æn. v. 18.*

> *--- atque in præſepibus urſi*
> *Sævire ---*

Græcè ἄρκτος, quaſi ἀργὸς i. e. *piger*. Pigerrimum enim eſſe animal, docet φωλεῖας tempus, quò *urſa* per plures menſes, præ nimia pinguedine, βαρεῖα καὶ νωθρὰ καὶ δυσκίνητος οὖσα, manet in antro prorſus immota, donec emaciata priſtinas vires recuperet. Aliter κνώδαλος ſeu κνῶπες, à κνώψ, *cæcus*. Namque *oculi eorum hebetantur crebrò, quâ maximè cauſâ favos expetunt, ut convulneratum ab apibus os levet ſanguine gravedinem illam*, quâ ſcil. oculi hebetantur, Plin. *l. 8. c. 36.* Solinus tamen id lucis deſuetudini imputat: *Enixæ urſæ quaternis latent menſibus. Mox egreſſæ in diem liberum, tantam patiuntur inſolentiam lucis, ut putes obſitas cæcitate, c. 26.* Unde apud Syracidem, *Eccleſ. c. 25. v. 23.* Πονηρία γυναικὸς ἀλλοιοῖ τὴν ὅρασιν αὐτῆς, καὶ σκοτοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς ἄρκτος, Vulgatus vertit hæc poſteriora, *& obcæcabit vultum ſuum tanquam urſus.* Verùm quia in Græco non legitur τυφλοῖ, *obcæcat*, ſed σκοτοῖ, *obtenebrat, obſcurat*; judicat Bochartus, nubila moroſi vultus, qualem nequam mulieres exhibent, potiùs conferri cum urſorum κατηφέσιν ἄνευ γέλωτος προσώποις, *faciebus à riſu planè alienis*, ut Oppianus vocat, *Cyneget. l. 3.* Certè animal hoc eſſe σκυθρωπὸν *maximè tetricum*, ait Plut. *de Amore erga liber.* unde eſt, quòd urſos Poëtæ *triſtes* vocitant. Inter alios Statius, apud quem *l. 2. Achill. v. 408.* legitur Achilles,

> *--- triſtes turbare cubilibus urſos.*

Ut autem hilaritas vultui videtur lucem addere, contrà ira & moroſitas illum obſcurat, & obnubilat, uti pluribus docet Bochartus, ubi de Leonum epiſcynio. Hebræis, Chaldæis, Syris, Arabibus, Æthiopibus דב, *dob* vel *dub*, appellatur urſus, quaſi *villoſus & hiſpidus*, quod in omnibus feris huic maximè eſt proprium. Unde de Calliſto in urſam mutatâ, Ovid. *l. 2. Met. Fab. 5. v. 478.*

> *Brachia cœperunt nigris horreſcere villis.*

Et *villoſus* familiare urſorum epitheton, apud Poëtas eſt. Uti & Δασύπους, in Etymologo: & ſecundùm quoſdam Germanis *Beer*, vel *Baer*, & Anglis *Bear*, dicitur, quia in Phavorino βῆρος eſt δασὺ, *denſum, villoſum.* Cæterùm prima in Sacris *urſi* mentio fit 1. Sam. *c. 17. v. 34.* ubi narrat Sauli David, quomodo urſum, auferentem ovem à grege, percuſſerit, ove ex ore ejus ereptâ, ac in ſe inſurgentem, maxillâ arreptum, necaverit. Nempe & urſi ovibus infeſti, idque noctu maximè, quandoque ſub auroræ tempus. Unde Val. Flaccus, *Argonaut. l. 2. v. 73.*

> *Albet ager noſtiſque truces ab ovilibus urſi*
> *Tecta domoſque petunt ---*

Quandoque ſub veſperam, ut ex Horatio vidimus. Os autem iis juxta Oppianum, Κάρηνον, ὑλάεντα, ὀξὺ, *aſperum, rictioſum, patulum*, è quo David ovem abreptam, tanquam è barathro eruit, illumque in poſteriores pedes inſurgentem, ut eum priorum amplexu ſuffocaret & contereret, ſecundùm Papinianum illud,

> *Prælia villoſi ineunt complexibus urſi,*

maxillâ aut mentô arreptum, ut à morſu cohiberet, paſtorali pedô confodit. Quàm verò periculoſum ſit urſi roſtrum attentare & corripere, ex Martiali notum, *l. 6. Epigr. 64. v. 27.*

> *---- rabido nec perditus ore*
> *Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.*

Nec minus ab urſo, quàm à leone, periculum. Unde Amos, *c. 5. v. 19. Quomodo ſi quis fugiat leonem, & occurrat ei urſus.* Ut in quo duo timentur, verſutia & ferocitas. *Nec enim alteri animali in maleficio ſtultitia ſolertior*, Plin. *ubi ſuprà.* Quare etiam cicuratum in ſpeciem & manſuefactum, ad ingenium ſubinde redit, & incautos homines aggreditur necatque. Quò facit illud Jeremiæ, *Thren. c. 3. v. 10. Urſus inſidians eſt mihi.* Ferocia dein ei maxima eſt, in orbitate inprimis ac fame. Unde Deus ipſe Oſeæ *c. 13. v. 8. Occurram eis, ut urſa orbata, & dilacerabo præcordia eorum.* Vide quoque 2. Sam. *c. 17. v. 8.* & Proverb. *c. 17. v. 12.* Scilicet in hoc genere fœmina ferocior fortiorque, de qua ſuprà jam dictum: quam proin raptis (id quod tamen raró fit) occiſiſque catulis, immanem in modum ferocire, conſtat. Vide elegantem in hanc rem locum Cyrilli *in Eſai. l. 5. p. 834.* In fame verò non greges ſolùm, ſed & armenta, audet aggredi urſus, adeoque ipſos tauros: de qua urſorum cum tauris lucta pulchrè Ælianus, *Hiſtor. l. 6. c. 9.* Ariſtoteles, *Hiſtor. l. 8. c. 5.* Plinius & Solinus, *ubi ſuprà.* Proinde, ut magna rerum converſio ſub Meſſia futura ſignificetur, prædicitur fore, ut, mutuô inter hæc animalia odiô deſæviente, *bos & urſa paſcantur ſimul*, Eſai. *c. 11. v. 7.* Alia quædam de *Urſorum* natura infrà, ubi de Perſarum cum hoc animali comparatione. At *caput urſo invalidiſſimum, quod leoni fortiſſimum. Ideo, urgente vi, præcipitaturi ſe ex aliqua rupe, manibus eò operto jaciuntur*, Plin. *d. l.* Ubi *manus* appoſitè vocat anteriores ejus pedes, ut qui manuum formam exactè imitantur. Oppianus iterum *Cyneget. l. 3. v. 144.*

> Χεῖρας χερσὶ βροτῶν ἴκελοι ---

His laqueos diſcerpunt, Plut. *de Cauſis Natur. Qu. 28.* taurorum cornua apprehendunt, Alkazuin, ubi de *pugna urſi cum tauro*: & circumplicatos venatores ſuffocare conantur, ut vidimus. Sed dextrâ imprimis valent, quâ devinctâ omnis eorum impetus ceſſat. Oppianus, *l. 4.* Eandem, per totos 40. dies ſine cibo manentes, circumlingere ſat habent, Ælianus, *l. 6. c. 3.* quam γλυκυτάτην εἶναι, ἐπεὶ δὲ φαγεῖν ἥδιστον, *dulciſſimam eſſe & carnem illius eſui gratiſſimam*, ait idem Plutarchus, *ubi ſupra Quæſt. 12.* Scilicet & homini ad varia hoc animal inſervit. Et quidem Atalantam, & Paridem *urſa* libera lactâſſe legitur, apud Ælian. *Hiſtor. Var. l. 13. c. 1.* & Alexandrum Neap. *Genial. Dierum l. 2. c. 31.* Capiuntur autem non unò modô, è quibus unum expoſuimus ſuprà. Ac tum vel feritati ſuæ relinquuntur ſpectaculis inſervituri. Plin. *ibid. Annalibus notatum eſt --- Domitium Ænobarbum Ædilem Curulem urſos Numidicos centum & totidem venatores Æthiopas in Circo dediſſe. Miror adjectum, Numidicos fuiſſe, cum in Africa urſos non gigni conſtet.* Quem tamen Plinii ſtuporem, &, unde is ortus, errorem, eruditè refellit Salmaſ. *ad Solin. p. 311. & 312.* Mille urſos unâ die exhibitos, habes apud Capitolin. *in Gordianis trib. c. 3.* At *ludis Circenſibus P. Cornelii Scipionis Naſicæ & P. Lentuli Ædilium Curulium, ſexaginta tres Africanas, & quadraginta* urſos *& elephantos luſiſſe*, apud Livium, *l. 44. c. 18.* Atrocius id, quòd & illis ſontes objecti: quos tamen perſequutione Diocletianæâ Chriſtianis pepercîſſe, in Palæſtina & Tyro, Euſebius narrat, *l. 8. c. 7.* Vel humanâ induſtriâ cicurantur. Et tum vel Numini alicui conſecrabantur olim, qualis Athenis fuit *urſa Dianæ*, quam cùm jaculis confixiſſent juvenes quidam, ſororem ab illa diſcerptam ulturi, peſtis oborta ingens non ceſſavit priùs, quàm virgines nonnullæ in locum, honoremque urſæ peremptæ, dicarentur Dianæ, quod ἀρκτεύεσθαι τῇ θεῷ dictum, quemadmodùm & ipſæ puellæ ἄρκτοι, i. e. *urſæ*, appellatæ ſunt, uti legimus apud Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lection. l. 26. c. 19.* Vel domeſticæ oblectationi adhiberi conſuevêre, uti vidimus de Romanis, voce *Urſa*, adde ſuprà dicta, in voce *Innocentia.* Hodieque ſpectaculò urſos circumduci, à Lithuanis præſertim, Moſcisque, notum. Alius fuit *Urſum circumducendi* ritus, notatus Hincmaro Remenſi *Capitul. ad Preſbyteros, c. 14. Nec turpia joca cum urſo, vel tornatricibus, ante ſe facere permittas.* Et *can. 61.* Synodi Trull.

Τῶ.

Τῷ αὐτῷ δὲ τῶν ἐπιθυλω καθυποβάλλεται δεῖ ἐ τοὺς ἄρκτους ἐπιτρεπόμενοι ἐ τοιαῦτα ζῶα περιάγοντες ὡς βλαβῶν τῆς ἀπαλλαγῆς. Ubi, in ejuſmodi *Urſorum* capitibus & corporibus tincturas appendere ſolitos dareque paſſim ex pilis eorum cum tiucturis, tanquam phylacteria, ad depellendos morbos, atque adeò oculorum faſcinos amoliendos, obſervat Balſamon: *Minatores*, apud Eligium Noviom. Epiſcop. *Hom.* 14. hujuſmodi urſorum circumductores vocitatos eſſe, ait Carolus du Freſne in hac voce. Sed & occiſi ad varia inſerviunt. Dexteram inprimis manum in Principum deliciis eſſe conſtat. Vide quæ paulo antè, item ſuprà, dicta ſunt, voce *Bianca*. At cerebro veneficium ineſſe creditum, *occiſorumque in Spectaculis capita cremant, teſtato, quoniam potum in urſinam rabiem agat*, Plin. d. *l.* Capita verò integra galeis olim addita, Statius, *Theb. l.* 4. *v.* 304.

Ille Lycaoniæ ritu caput aſperat urſæ.

Medullà Achilles paſtus, apud Apollodorum, *l.* 3. Pelle loricas galeasque levis armaturæ milites equiteſque apud Romanos tectas habuêre, teſte Alexandrô Neapol. *Genial. Dier. l.* 1. *c.* 20. Etiam pelles urſorum, alborum præſertim, ſcabellis ſacrorum Altarium, ne frigus Sacerdotibus noceat, apud Septentrionales ſubſterni conſueviſſe, legas apud Olaum, *l.* 4. c. 5. Imò & nomina ab *Urſis* Principibus viris placuêre, qua de re vide Cranzium, *Daniæ l.* 4. c. 27. ut de illuſtri *Urſinorum*, quæ Romæ hodieque floret, Familia, de potentiſſima in Helvetiis Bernatium Republ. cujus inſignia nobilis hæc fera illuſtrat, aliisque nil addam. Non poſſum tamen non pauca adjicere, de Perſarum Monarchia, cum *urſo* collatâ, Daniel. c. 7. quam comparationem in 4. hiſce conſtitiſſe, volunt Talmudici, *quia edunt & bibunt urſinò more, & pingues ſunt ut urſi, & comati ut urſi, & irrequieti ut urſi*, in *Kiddûſin*, c. 4. Et quidem, primum quod attinet, notum illud Horatii de Mævio lurcone, *l.* 1. *Epiſt.* 15. *ad Vallam*, ubi alii *Menium* legunt, *v.* 35.

... ... patinas cœnabat omaſi
Vilis, & agnina, tribus urſis quod ſatis eſſet.

Cui vitio Perſæ mancipari cœperunt, cùm priſcos illorum mores Medicus & Lydius infecit luxus: Unde & pinguedo corporis, notata Æliano, in *Variis, l.* 12. *initio*. Prolixum dein capillitium Perſis, quos proin κομήτας, i. e. *crinitos*, vocat Oraculum Mileſiis redditum, apud Herodotum, *Muſâ* 6. Ultimum minùs quadrat in urſos, quos pigerrimum eſſe animal diximus. Tamen ibidem habet *Gloſſa*, *Urſo nulla quies, cum enim ad palum eſt vinctus, rum aſſiduè circumit*. At Joſeph Jachiæ fil. urſum obſervat eſſe leone minùs pugnacem, & Nebucadnezarem leoninô robore Babylonicum Imperium ſtabiliviſſe, cùm *Urſi* robur Dario Medo ſufficerit ad Chaldæos debellandos. Alii ex Xenophonte Perſas olim habitâſſe probant ἐν ὀρεινῇ αὐτῇ τῇ χώρῃ, *in regione montana*, quomodo urſi, Theocr. *Idyll.* 1. Addunt, cum urſo conferri Perſas, ratione immanitatis, quæ ſumma fuit, Ammianus, *l.* 23. His junge Perſarum libidinem, quæ in *urſis* itidem tanta, ut quia, cùm fœtæ ſunt, Veneris uſu carent, proinde fœtum ante tempus ex utero violenter exprimant, teſte Oppianô, *d. l.* Subtilius id, quam ſolidius, quòd nonnemo huc refert, ad Perſarum Regem aliter accedere non licuiſſe, quàm pronum, & proſtratô more adorantium corpore: conſtat autem, ante urſos tam venatores, quàm viatores, ad terram cernuos ſe projicere, tanquàm mortuos, ut evadant illorum, quippe qui cadavera non tangant, impetum, ex Æliane, *Hiſtor. l.* 5. *c.* 49. &c. Apocalypticos verò, c. 13. *v.* 2. Beſtia, quô nomine Romanum Imperium intelligunt Eruditi, leonis os, pardi corpus, & *urſi* pedes habet. Ubi, ut per os leonis robur immenſum, & per pardi corpus aut maculas varium regimen, vel diverſæ gentes, vel rebus variæ, quibus rem ſuam Romani auxerunt: ſic per *urſi pedes*, firmior quidem, ſed & tardior greſſus ac progreſſus videtur ſignificari. Latum enim in terra pedem urſus figit fortiùs, pardô verò & leone lentiùs graditur, Plin. *l.* 11. c. 45. Ita Romanæ Reipubl. firma fuêre incrementa, ſed tarda, ut quæ annô Urb. Cond. 500. demum Italiâ primùm exceſſit. Vide Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte prior. l.* 3. c. 9. *totô*, ubi plura in hanc rem, inter alia & de judicio Dei per *urſos* exercito, ac ſtrage puerorum, ad Eliſæi preces, ab iis editâ, prope Bethelem, memoratâ 2. Reg. c. 2. v. 23. 24. varia egregia addit: aliquid etiam ſuprà ubi de urſis *Numidicis*.

URSUS Pileatus, Sex. Ruf. locus Romæ, apud Portam Eſquilinam. Ubi ædes *S. Bibianæ* virgin. Hinc *S. Bibiana* dicitur.

URTA, fluv. inter eos qui in Moſam decurrunt, non poſtremus. Oritur ex ſtagno in ſylva Arduenna, inter Biſlanc & Tumbas loca Veterib. ſolùm non hodie nota, & partem pagi Bedenſis alluit, atque à Condruſis accolitur; alluitque *Urtam* vicum, non procul à fonte ſuo *Ourt*, dein *Urtam* minorem recipit, cujus amniculi 9. milliar. circiter currentis fonti adjacet alter vicus *Urta*. Tum attingit caſtellum Rupem vel Roccam *la Roche*, Hammum majorem & minorem *Grand Han*, & *Petit Han*, Durbojum *Durbuy*, Longum Vadum *Longue*: mox Amblavam fluv. *Amblef* admittit: demum Weſam ſeu Weſdratum fluv. Limburgenſem, apud vicum Condate *Chêne*, atque ad urbem Leodicum in Moſam effunditur. Accolæ vocitant *Urt*, Galli *Ourt*. Quidam ad vicum S. Leonhardi *S. Lenart*, *Urtæ* & Moſæ confluentes ponunt, infra Leodicum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

URTICA, ab URTUM, pro *uſtum*; eſt enim, quod ait Macrobius, *igneæ naturæ*; ejuſque folia mordacia, ut ait Plinius, *l.* 16. c. 24. Unde illa *mordax* Ovidio, *de Arte, l.* 2. *v.* 417. *acris* Juvenali, *Sat.* 11. *v.* 166. Et Jobi c. 30. *v.* 7. legimus *Urticâ pungebantur* Plinius quoque, *l.* 22. *c.* 13. *princip.* hinc exclamat, *Urticâ quid inviſius eſſe poteſt?* Addit tamen, *At illa, præter oleum, quod in Ægypto ex eâ fit, vel plurimis ſcatet remediis*, quæ mox ſubjungit. Et poſt hæc, *Candidie*, inquit, *laudes ejus Phanias phyſicus, utiliſſimam cibis coctam conditamque profeſſus* &c. Idem illius *primum enaſcentis cibum religioſum* fuiſſe, ait *l.* 21 *c.* 15. *extr.* Et *urticæ* genus, corticem telæ faciendæ bonum habens, memorat Salmaſius *ad Solin.* p. 300. quemadmodùm ex cortice lini, cannabis & byſſi, texebantur olim telæ & hodieque mos texi eſt. Quem ad uſum *Urtica Bohemica* inprimis idonea eſt, ut vidimus ſuprà, voce *Cannabis*. Sed & Antigonus olim pro aurea corona hederaceam, & pro ſceptro dextrâ manu pungentes *urticas* geſtâſſe hôcque habitu jus populis dixiſſe legitur, vide Car. Paſchal. *Coronar. l.* 1. *c. ult.* ut de uſu ejus, in carne Aſcetarum domanda, nil dicam: plura hanc in rem, apud Plinium paſſim, cui adde *Herbariæ Rei* Scriptores: uti de *Urtica marina*, piſcis genere, à cujus eſu ſectatores ſuos abſtinere voluit Pythagoras, Voſſium, *de Orig. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 12. 18. & 39. *Urticam albam, in ſolo rubro*, in Daniæ Regum inſignibus, Holſatiam denotare ſuprà diximus in *Dania*.

URTICINI, populi Piceni. *Plin.* quorum oppid. exciſum hodie *Ortezzano* dicitur.

URUNCA, ſeu IS, oppid. Germaniæ ſuperioris in Alſatia, *Enſisheim* Simlero, aliis Mulhuſia.

URUS, ab ὄρος, quaſi ὀρεινὸς βοῦς, *bos montanus*, ſeu ferus, apud Macrob. *Saturnal. l.* 6. *c.* 4. inter animalia Septentrionis, memoratur Plinio, *l.* 8. c. 15. *princip. Gignit --- Germania* (Scythiæ contermina) *inſignia boum ferorum genera, jubatos biſontes excellentique vi & velocitate uros, quibus imperitum vulgus bubalorum nomen imponit, cùm id gignat Africa*, & quæ ſeqq. quod uſque hodie in uſu eſſe, notat Salmaſius, vide ſuprà, ubi de *Bubalis*. Exactiùs ſic deſcribitur Almoino, *Hiſtor. Franc. l.* 1. *c.* 1. ubi de Hercyniæ ſylvæ feris. *Hi ſunt*, inquit, *magnitudine paulò infra elephantos, ſpecie & colore & figurâ tauri. Magna vis eorum eſt & magna velocitas; neque homini neque feræ --- parcunt. Hos ſtudiosè captos foveis interficiunt. Hôc ſe labore durant adoleſcentes, atque hôc genere venationis ſe exercent --- amplitudo cornuum & figura & ſpecies multum à noſtrorum boum cornibus differt. Hæc ſtudiosè conquiſita ab labris argentô circumdatunt, atque ampliſſimis epulis pro poculis utuntur.* Ubi quod de cornuum habet uſu, firmat Plinius, *l.* 11. c. 37. *Urorum cornibus Barbari Septentrionales potant, urnaſque binas capitis unius cornua implent.* Et Solinus, *c.* 20. *Iſtis - - cornua in tantum modum protenduntur, ut dempta, ob inſignem capacitatem, inter Regias menſas, potuum gerulæ fiant.* Vide quoque Cæſarem, *l.* 6. c. 27. & ad utrumque locum Plinii ac Solini, Salmaſ. *Exercit. Plin. ad hunc p.* 230. & 231. Atque hujuſmodi poculum deauratum, inter alia ſpolia, quæ de Getis acceperat, Jovi Caſio appendit, in monte Caſio, cùm ad bellum Parthicum proficiſceretur, Trajanus Imperator, donaria eleganti carmine Græcô celebravit Hadrianus, ubi poculum hoc vocat,

--- --- Βοὸς οὔρου
Ἀγχεῦ χρυσῷ παμφανόωντι κέρας

apud Salmaſium, *Not. ad Spartiani Hadrian.* c. 14. De reliquis cornuum horum uſibus Plinius ſic pergit, *Alii præfixa bis pila cuſpidant. Apud nos in laminas ſecta tranſlucent, atque etiam lumen incluſum latiùs fundunt: multaſque alias ad delicias conferuntur, nunc tincta, nunc ſublita, nunc quæ ceſtrota picturæ genere dicuntur*, quæ verba exponentem Salmaſium vide, *ibid.* Sed & ſuper galeis adhibita, docet Car. Paſchalius, *Coronar. l.* 10. *c.* 17. Hodieque eximius eorum apud Helvetios in bello uſus, de quo ſic Sabellici *Supplem. l.* 5. ex Jovio: *Helvetii ad Mediolanum congreſſi cum Gallis, cùm in noctem uſque prælium protractum eſſet, Duces, ut reliquias exercitus colligerent, ſignum ingenti claſſicô propoſuerunt. Id erat ampliſſimum cornu ſylveſtris* Uri *operosô argentô labris exornatum, quod à Majoribus per manus traditum, apud Uranienſes Helvetiæ libertatis auctores, cum magna cura ac religione cuſtoditur. Ejus itaque beneficiô plurimi conſervati ſunt.* &c. Adde quæ dicimus infrà voce *Zubrox*, ubi etiam de venatione horum animalium aliquid. Hinc *Urogallus*, German. *Urhan*, galli ſylveſtris genus, duplô majoris, apud Albertum; quem Judæi recentiores *gallum montanum* vocant, Geſnerus eum Plinii *tetraone* eundem eſſe putat, ſicque dictum vult, quòd magnitudine tantùm vulgares gallos, quantum *uri* vulgares boves, ſuperet. Vide eum ubi de hac ave, ut & ſuprà.

URUS, vulgò *Ouſe* teſte *Camdenô*, fluv. Albionis in Anglia per Eboracum urb. fluens, ac in Abum, ſive Humbrum influens.

USADIUM, Mauritaniæ Tingitanæ promontor. in ora maris Atlantici. *Ptol. Capo de Alguer Marmolio. Capo Cantin Baudrand.* Cantinum caput: in Ducala, provinc. regni Marocani, prope Azaſiam urbem 100. mill. paſſ. à promontor. Gern in Boream.

USAPHÆDUS, Rex Thinitarum in Ægypto V. poſt patrem Venephem filium Miebidum, regnavit ann. 20. dum Pemphos in Thebaide imperaret, circa tempora naſcentis Coregi. Joh. Marshamus, *Canone Chron.*

USAPU, ſummus Peruanorum Deus i. e. *Admirabilis*, quod inter Meſſiæ epitheta, ac titulos occurrit, apud Eſaiam, *c.* 9. *v.* 6. Vide Joh. Linſchotanum, *Hiſtoriâ Indiæ Occid. l.* 5. *c.* 3.

USARCHIA, urbs parva provinc. Lemovicenſis, ad Veſeram fluv. 5. leuc. à Tutela in Boream, uti 5. à Brivate, 8. à Lemovico in Auſtrum. Melius *Uſerca*, vulgò *Uſerche*.

USARCHIA, oppid. Inſul. Franciæ 7. leuc. à Lutetia, in Boream, 3. à Sylvanecto in Occaſum Bellomontium verſus 2. *Luſarche* vulgò.

USBECKIA, vulgò *Uſbeck*. aliter *Zagataja*, regio Aſiæ, ſub Tartaria latè ſumpta ſæpe comprehenſa: Ibi aliàs fuêre Sacæ & Ja-

xartæ

xariæ populi Scythiæ intra Imaum, nunc *Mauralnahar* dicitur, extenditurque inter Thibetum regnum ad Ortum & mare Caſpium ad Occaſum. Præcipua ejus urbs Samaracanda eſt. Hortuio Regnum Zagatajæ, quod poſteri Tamerlanis inter alia retinuère, primò quidem A. C. 1451. dein A. C. 1470. in Regnum *Choraſan* & *Mavvaranachar* diviſum; ac ex Regno *Choraſan* Regnum *Magni Usbecki* natum eſt, cujus hiſtoriam hanc exhibet, *Nomen hoc admodum recens eſſe oportet. Neque enim ante A. C. 1500. mentio ejus in hiſtoriis ulla. Primus* Usbeckorum *Rex, cujus apud Texeiram ex Emirkon mentio fit, vocatur Bulak, quò pulſò, atque etiam Baburò cognatò ejus, qui in Mavvaranachar latè regnabat, in Indiam ejectò, Schabeck ſeu Sabakan Rex Choraſana Usbekanum Imperium vel condidit vel inſtauravit: quod hodie complectitur, quidquid inter Perſiam, Indiam, Chinam & Kathajam terrarum jacet. Ita nomen Usbekextinxit Schagadajam. Contra hunc Schabek Iſmaël Sophi graviſſimum geſſit bellum eumque totâ Choraſanâ expulit. Ita ſedes Regia tranſlata Boccaram. Hodie autem plerumque in urbe Balch verſantur Magni Usbeki & infenſiſſimi Perſarum hoſtes ſunt*, vide eum *Orbe Imper.* cum Notis L. Joach. Felleri, *p.* 441. Ubi quod de infeſto illorum in Perſas odio ait, confirmat P. de Valle, *Itiner Tom. III.* ubi etiam ephippia eorum mirâ arte facta, quibus proin Perſarum Magnates utantur, deſcribit, ſicut *Tom. ſeq.* de Regno hoc prolixùs paulò diſſerit. In Jure Hungar. facinoroſos ad aliquot dies inviolabiles, *Uzbec* dici, habes apud Sambucum & Molnarum.

USBIUM, oppid. Norici, ad Danubium, in Auſtria. *Ips* hodie, teſte *Laziò*. *Baudrando* quid ſit non conſtat. Sed *Ips* vicus Auſtriæ ſuperioris ad Danubium aliàs ad Ponteni Iſis dictus fuit, 6. milliar. German. infra Laureacum. Sunt tamen, quibus Usbium eſt vicus *Porſenperg*, ad amnem *Urper* dimidiò milliari ab *Ips*.

USCANA, oppid. Macedon. apud Lychnidum. Liv. *l.* 43. *c.* 18.

USCENUM, *Ptol.* oppid. Jazygum ad Granuam fluv. in Hungaria Tranſdanubiana Strigoniô finitumum. *Perſenburg Moletio.*

USCOCHI, Gall. *le Uſcoques*, populi Croatiæ, verſùs ſinum littoralem ſinus Veneti, & Seniam; ſub Auſtriacis. Aliàs cum Venetis magnas exercuerunt inimicitias, unde ortum bellum cum Ferdinando II. Imperatore tunc Archiduce Auſtriæ.

USCUDAMA, urbs Thraciæ, poſteà *Hadrianapolis*. Amm. Marcellin.

USE, inferioris Ægypti Rex XVII. poſt Anonymum, præfuit annos 50. quô tempore Thebanis Moſcheris & Muſthis Thinitis Nephercheres & Seſochris Memphitis Mencheres adhuc & Ratæſes imperitabant: Iſaacus autem Patriarcha Eccleſiam Dei in terra Canaan, doctrinâ & exemplò ædificabat. Illum excepit Rameſſes, Joh. Marshamus, *d. l.* ex *Syncello*.

USEDOMIA, vulgò *Uſedom*, urbs Pomeraniæ citerioris ſub Suecis, quibus nuper, ab Electore Braudeburgico erepta eſt, in Inſul. cognomine inter oſtia Oderæ, *Pfin* & *Suine*, cum arce & portu, in ora æſtuarii ſeu lacus *das Groſſe Haff*, 3. leuc. ab ora maris Baltici in Occaſum Anclamum verſùs paulò minus, 9. à Stetino in Boream Sundim verſùs 12. 2. à Wolgaſto milliar. Aliis emporium celebre, ex ruinis Vinetæ crevit; nunc deficit indies. Occupata eſt cum tota inſul. ab Electore Brandenburgico, A. C. 1676.

USELLIS, *Ptol.* quibuſdam *Ales*, aliis *Uſel*, urbs eſt Sardiniæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Arborenſi, verſùs oram Occidentalem 10. milliar. ab Arborea in Merid. Calarim verſùs. Parva admodùm & deficit indies. Olim ſub propriis dominis, dein cum Inſula tota in Aragonum venit poteſtatem. Obſeſſa fuit à Gallis, A. C. 1639. Ibi Sinus quoque cognominis. *Merer.*

USERCA, vulgò *Uſerche*, locus Galliæ, in finibus Lemovicum, veteri Monaſterio illuſtris: cujus Abbas Concilii Lemovicenſis 2. A. C. 1034. habiti inſtitutâ dicitur contempſiſſe. Eccleſiam *Uſerca* primus omnium Ruricius major, Lemovicenſis Epiſcopus *in Epiſt. ad Ruſticum* memoravit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Malè *Uſarchia* quibuſdam, vide ibi.

USILLA, urbs fuit Byzacenæ, *Ptol.* nunc *Caſar Cetona* quibuſdam, vicus regni Tunetani, in ora Syrtis minoris 30. mill. paſſ. à Thyſdro in Eurum, olim fuit Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Carthaginenſ.

USIPETES, ſeu USIPII, populi Germaniæ, quorum locus *Hochrug* dicitur B. Rhenano, inter Rhenum fluv. & montes Haſſiæ. Sed *Uſipeter* Cæſari, *l.* 4. *Bell. Gall.* c. v. 4. 16. 18. erant finitimi Sicambris & Tencteris, ſic apud Tacit. *Germ. c.* 12. quorum urbs *Zuiphen* in Geldris, teſte H. Juniô; aliis *Weſop*, oppid. in finib. Batavorum, ab Amſtelodamo 2. leuc. in Auſtrum, à Trajecto 3. *Baudrando* prope Rhenum fuère, in agris Sicambrorum; ſed expulſi à Chattis unà cum Tencteris, hæſerunt, ubi hodie tractus Reclinckuſa, cum parte Comitatus Marchiæ, prope Lupiam fluv. in Weſtphalia, ex *Brietio*. Aliis, ubi hodie Comitatus Zutphaniæ. Dicti quaſi *Uſpieter* German. provocatores. *Viſpi* Ptolemæo, *Uſipii* Martial. *l.* 6. *Epigr.* 60. *v.* 3.

Sic levè flavorum valeat genus Uſipiorum.

USO, vir inſignis, & antiquiſſimus, qui tegmina corporis ex ferinis pellibus confeciſſe dicitur. Euſeb. *Præp. Evang. l.* 5.

USO Phœnix, ventis Templum poſuit, Euſeb. *de Præpar. Evang. l.* 1. Non enim Perſæ ſolùm ventos coluère, ſed, & Phœnices, ut ex Phœnicia Sanchuniathonis Theologia liquet. Imò & Græcis erant in veneratione: Unde cùm maximus iis metus eſſet incuſſus, ob adventantem Xerxis exercitum; Oraculum Delphicum juſſit eos Ἀνέμοις εὔχεσθαι, *Ventis ſupplicare.* Et ratio addita, quia ab his maximè auxilium maneret Græciam. Itaque tum in delubro Thujæ Cephiſi filiæ, ara eſt Ventis conſtituta, illiſque ſacrificatum: Herodot. *l.* 7. Qua de re plura vide apud Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 1. Idem piſcis nomen Danubio familiaris, *inſanæ magnitudinis* Bonfinio, Germanicè *Hauſen*, de quo vide Thwroczium quoque *in Andrea Hungar. Rege c.* 43. & ſuprà *Huſo*. An idem cum *glanide* Latinorum, quem cum ſiluro Plinius confudit, vide ſuprà.

USONA, vide *Uſocona*.

USOUS, Hypſuranii qui Tyri habitavit, frater, ortâ inter illos diſcordiâ, primus auſus eſt, Cymbâ ex arboris trunco exſtructâ εἰς θάλασσαν ἐμβῆναι, *mare ingredi*, Sanchuniathon apud Euſeb. *Præparat. l.* 1. Unde Tibullus, *l.* 1. *El.* 7. *v.* 20.

Prima ratem ventis credere docta Tyros.

A' quo tempore numerabant Tyrii Sacerdotes annos 2300. Verùm navigationis Phœniciæ primordia urbi nondum conditæ immeritò tribui, iis maximè temporibus, quibus tota Phœniciæ ora *Sidoniorum* nomine celebrabatur, docet Marshamus, *Canone Chron. Sec.* XI. ubi de *Tyro condita*.

USPEN, urbs Siracorum, editô locô, foſſiſque munita, niſi quòd mœnia non ſaxô, ſed cratibus junctis, ac mediâ humô adverſum irrumpentes invalida erant. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 16.

USSERIUS Jacobus, patriâ Dublinienſis, clarâ familiâ in Hibernia natus, Cancellarius Patritii Dublinienſis, Archiepiſcopus Armachanus & totius Hiberniæ Primas: cujus avunculus Henricus ex Prædeceſſoribus unus fuit. Ejus extant, *Chronologia Vet. Teſtam. Annales Vet. Teſt. de Cainane, Syntagma de Gr. LXX. Interpretum verſione, &c.* Obiit A. C. 1655. ætat. 75. *Vaſtæ lectionis & eruditionis Theologus, inque antiquitate Eccleſiaſtica verſatiſſimus*, Voetio. *Eruditione & pietate & ſcriptis imprimis clarus.* Bertio. *Acatholicorum doctiſſimus*, Fitz Symondo P. *Inſignis Calviniſta Hibernus*, Moranezio in *Anti-Janſenio*. Vide & *Jacobus*.

USTADIUM, oppid. Scaniæ, ad Auſtrum in ora maris Baltici cum portu tantiſper capaci. Vulgò *Uſted*, 7. milliar. Germ. ab Elleboga in Ortum 9. à Chriſtianoſtadia in Meridiem.

USTICA, inſula Siciliæ, imo & urbs. *Ptol.* Οὐστικα νῆσος ἐν πόλει. Arabs Geographus à Panormo diſtare ſcribit XLM. paſſus, & aquis eſſe irriguam, & portum habere commodum. Nomen hodie retinet, vulgò *l'Uſtica*, ſeu *l'Uſtega* Fazello. Arabes per Koph ſcribunt אוסתיקא. Sed Pœni olim, ut videtur, per Cheth אוסתחא, quæ vox depreſſionem & incurvationem ſonat; quia inſulæ maxima pars plana & depreſſa eſt. Horat. *l.* 1. *Od.* 17. *v.* 10.

Utcunque dulci Tyndari fiſtulâ
Valles & Uſticæ cubantis
Levia perſonuère ſaxa.

Cubantis, hoc eſt, depreſſæ. Bochart. Una Æoliarum eſt, à littore Siciliæ 60. mill. paſſ. quot ab aliis Æoliis in Auſtrum & Libanotum. *Uſtica* etiam mons fuit in Sabinis, de quo verſus ſupra ſcripti ſunt intelligendi. *Nic. Lloydius.*

USTILIACUM, ſeu *Hoſtiliacum*, vulgò *Oſtille*, & à patrono loci *Saint Mars d'Oſtille*, caſtellum eſt Galliæ, non longè ab urbe Cenomanis. Dictum ab Hoſtilio conditore. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Majacum*.

USTIUGA, urbs Moſcoviæ; *Oſtiorg* vulgò. Ad fluv. Suchanam, condita olim, ubi *Jug* fluvium recipiebat, unde ei nomen; ſed propter opportunitatem ad dimid. milliar. tranſlata eſt, 180. mill. paſſ. à Volochda Urbe in Cæciam, 50. à Duina fluv. Caput provinc. cognominis quæ verſùs Suchanam fluv. ubi in Duinam cadit, inter Permiam provinc. Czeremiſſoſque populos ad Ortum & Vologdam eſt ad Occident. Moſcoviæ Oriental. provincia eſt. Hic panis locò piſcium plerumque uſus eſt.

USTORIA Horologia, Specula, vide ſuprà *Cauſtica*.

USTRICULÆ, apud Tertullian. *de Pallio*, *c.* 4. *Feras in puero matris ſolitudinem, pateris certè jam* Uſtriculas, *certè jam virum alicujus clanculum ſunctus*: fœminæ ſunt vellendis cruribus deſtinatæ, Græcè παρατίλτριαι, quarum videl. munus erat, pilos & fruticantem lanuginem molliorum ac delicatiorum reſinâ calente aut dropace ſuburere, & lævigare *Gloſſæ*, παρατίλτριαι, *Uſtriculæ*. Ad quod Bruttiâ inprimis pice utebantur, quod *calidum viſcum* vocat Juvenalis, *Sat.* 9. *v.* 14.

... nullus tota nitor in cute, qualem
Bruttia præſtabat calidi tibi faſcia viſci.

Vide Philoſtratum *in Vitis Sophiſtar.* Jul. Pollucem, *l.* 7. *c.* 35. & Salmaſ. *Not. ad Tertulliani locum*, ubi tamen *hyſtriculas* mavult legendum, neque ad *Uſtriculas* præfatas Afrum Doctorem his verbis reſpicere cenſet.

USU capiendi uxorem mos, unum ex tribus Nuptiarum generibus, apud veteres Romanos, de quo vide ſuprà, ubi de *Nuptiis*.

USUARDUS, Benedictinus, ſub finem ſeculi 9. Auctor Martyrologii, quod Carolo Calvo inſcripſit. Sigebert. c. 85. *de Viris Illuſtr.* Trithem. *de Script. Eccleſ.* Joh. Bollandus *Præf. gen. in vit. SS. c.* 4. §. 7. Voſſ. *de Hiſtor. Lat. l.* 2. *c.* 31. Valeſius, *in Annot. ad Euſeb. Hiſt. Eccl.* Poſſevinus, *in App.* 5. *&c.*

USULA, Antonin. *Uſilla* Ptolem. urbs fuit Africæ mediterraneæ inter Tuſdrum 32. & Thenas ad Ortum 28. mill. paſſ. Cujus meminit D. Auguſtinus.

USUM-Caſſan, dictus quoque Ozun-Aſembec, ex Aſſembiorum familia, filius Alibeci, oriundi ex Tamerlane, quique de factione *Arietis albi* erat. Cùm Præfectus Armeniæ eſſet, occiſô Rege Jonchâ, cum filio Acenhali utrôque de factione *Arietis nigri*, Perſiæ regnum occupavit, bellôque Turcis illatô, filiam Imperatoris Trapezuntini, licèt Mahometanus, ſibi junxit. Fœdus quoque cum Chriſtianis pepigit, ſucceſſu rerum inclytus, ſed parum iis profuit. Mortuus A. C. 1478. Angiolelus, *de reb. geſtis Uſum-Caſſ.* P. Bizarus, *l.* 10. *Rer. Perſ.* Chalcondylas, *Hiſt. Turc.* Græcis *Caſanes Longus* dictus, cum Venetis contra Turcas fœdus inlit ſolenne, ſed ut dictum nullô eorum commodô. In familiam poſtmodùm ejus, ut & Turcomannos, è quibus oriundus, atrociter ſævit Iſmaël Sophi major natu fil. Haiddaris Principis Urbis *Ardevil*, in media, quem *Uzum-Caſſanis* fil. Jakubbus prælio interfecerat, capite ejus canibus

in prædam objectô: ſicque novam Familiam Iſmaël orſus eſt, quæ hodieque ad Perſiæ clavum ſedet, Georg. Hornius, *Orb. Imper. cum Notis* L. Joach. Felleri, *p.* 421. & 422. Vide quoque ſuprà paſſim, inprimis ubi de *Perſia*, & *Turcomannis*, nec non voce *Karakiouli*.

USURA, propriè ipſe *uſus* eſt, χρῆσις· poſteà ſecundùm eminentiam ſic dici cœpit *fœnus*, τόκος· Quomodo ſumma *Uſura*, quantum damni dederit in Republica Romana, docent tum alii plurimi rerum Romanorum Scriptores, tum verò Corn. Tacitus, *l. 6. Annal. c.* 16. his verbis: *Sanè vetus*, inquit, *Urbi fœnebre malum & ſeditionum diſcordiarumque creberrima cauſa, eoque cohibebatur antiquis quoque & minùs corruptis moribus. Nam primò XII. Tab. ſanctum; nequis unciario fœnore amplius exerceret; cùm anteà ex libidine locupletium agitaretur; dein rogatione Tribunitiâ ad ſemuncias redacta. Poſtremò vetita verſura, multiſque Plebiſcitis obviam itum fraudibus, quæ toties repreſſæ miras per artes rurſum oriebantur.* Ubi quas leges indigitat, illas videre eſt ſuprà, ubi de *Fœnore*. Contrà, apud Germanos, *Fœnus agitare & in Uſuras extendere ignotum: ideoque magis ſervabatur, quàm ſi vetitum eſſet*, Idem *de moribus German. c.* 26. §. 1. Thebanis quoque *uſuram* exoſam fuiſſe, velut peſtem, notat Alexander Neapolitanus, *Genial. Dier. l.* 4. *c.* 6. nec Iudos ad uſuram pecuniam locâſſe, aut accepiſſe, aut ſyngrapham, aut depoſitum feciſſe, tradit Ælianus, *Var. Hiſt. l.* 4. *c.* 1. Neque pauci ſunt, qui omnino illas ſtatuant illicitas. Sed cùm juxta Ariſtotelem, *Ethic. l.* 5. æqualitas mutua conſervet civitates, nec vita humana ſine auxiliis mutuis ſervari poſſit: jam autem quivis rerum ſuarum tenax ſit, ut, niſi aliqua ſpecies lucri ſubſit, malit pecuniam otioſam retinere, quàm eâ erogandâ forſan, per fraudes & impoſturas debitorum aut caſus alios, omnino carere: annon ſic magis divellendæ, quam firmandæ, ſocietatis civilis cauſâ præberetur, ſi omnino uſu moderati fœnoris eſſet interdictum? Dico *moderati*, nam non niſi tale, Legibus & Decretis Imperatorum ac Principum, approbatur atque conceditur. Quemadmodum, Caroli V. conſtitutione laudabili, indiſtinctè omnes *Uſuræ* ac penſiones ad quincunces reductæ ſunt, h. e. ne ultra 5. in ſingula centena ſtipulatio fieret, ſub interminatione amiſſionis quartæ ſortis, ut apparet ex *Reichsabſcheid* A. C. 1548. Auguſtæ celebrato. Atque in hunc modum, non privatis tantùm *Uſuræ* licitæ ſunt, ſed à Magiſtratibus quibuſdam non ſine laude exercentur. Ita enim Jac. Bornitus, *Diſcurſ. Polit.* Aliique, Venetæ aliarumque in Italia Rerumpubl. commendant inſtitutum, quô tenuioribus, vel iis, qui ſubitâ aliquâ neceſſitate preſſi, præſenti pecuniâ indigent, Magiſtratus ex publico ærario pecuniam credit eâ lege, ut ſupellectilem auream argenteamve oppignorent & penſionem annuam mediocrem ſolvant: Qui ſi ſolvendo non fuerint, pignus venditur, quodque ſolutâ pecuniâ reliquum eſt, debitori reſtituitur. Quô pactô cavetur, ne tenues gravioribus Uſuris urgeantur & (ut S. Scriptura ait) *mordeantur*, aut ad bonorum ſuorum diſtractionem alieniſſimô tempore ac locô adigantur; ſed potiùs ſe ſuaque ſervare, ac intereà temporis pignora commodè luere poſſint. Cujuſmodi quid ab Antonino Pio quoque factitatum, quem Capitolinus *in eo*, *c.* 1. ſcribit, *Fœnus trientarium*, (h. e. quo pro centum non, ut aliàs, duodena annua, ſed quaterna tantùm pendebantur) *exercuiſſe, ut patrimonio ſuô plurimos adjuvaret.* Quod Pii exemplum non retulit modò, ſed & ſuperavit Alexander Imperator, qui & ipſe fœnus publicum trientarium exercuit, ſed ita, *ut pauperibus pleriſque ſine Uſuris pecunias ad agros emendos dederit, reddendas de fructibus*, Lamprid. *in eo*, *c.* 21. Ante utrumque verò Auguſtus, *quoties ex bonis damnatorum pecunia ſuperflueret, uſum ejus gratuitum iis, qui cavere in duplum poſſent, ad certum tempus indulſit.* Sueton. *c.* 41. §. 2. Ejuſque filius ac ſucceſſor Tiberius, *obæratis tulit opem, diſpoſitô per menſas millies ſeſtertiô*, (hoc eſt coronat. vicies quinquies centenis mill.) *factâque mutuandi copiâ ſine Uſuris per triennium, ſi debitor Populo in duplum prædiis caviſſet.* E quibus exemplis facilè patet, probè diſtinguendam eorum, qui mutuum petunt, conditionem: &, uti Magnatibus, Nobilibus, Mercatoribus, Aliis, ad emenda prædia, ad ædificia extruenda, ad faſtum & luxum exercendum, ad faciendum quæſtum aliaque gratis dare mutuam pecuniam, nec divini nec humani juris eſt; ita pauperculos & infirmos ope gratuitâ ſublevare nos teneri, cùm ipſi id quoque pagani fecerint, Matth. Berneggerus in *Tac. German. Quæſt.* 137. Apud Hebræos ipſos, *Uſura* abſolutè non fuit prohibita, ſed ea tantùm, quæ à fratre, i. e. ab Hebræo, exigeretur; non etiam illa, quæ ab extraneo. Vide Deuteron. *c.* 23. *v.* 19. Aliam ob rationem Muhammedes, *Uſurâ* ſuis interdixit: Cùm enim Deus uſuram cibi æquè prohibuiſſet ac pecuniæ; Muhammedes Uſuram rerum edulium permiſit, quæ non in pondere & menſura dantur: harum verò non admiſit mutuationem ſeu permutationem, niſi par pari, abſque incremento nimirum ac acceſſione, reſtitueretur. Hinc licitum eſſe voluit, duos olerum faſciculos pro uno paciſci, duo ova pro uno, duos dactylos & ſimilia: Quinimo & pecuniæ etiam numeratæ, ut follium & drachmarum, mutuationem indulſit uſurariam, quia non in pondere & menſura conſtarent, ſed in numero: Aliæ verò ſectæ Arabum, ut Xaphienſes & Malichenſes, etiam ciborum, quam permiſerat Muhammedes, non in pondere aut menſura dandorum, fœnebrem mutuationem prohibuerunt, rigidiores hac in parte ipſô Muhammede. Interim in toto Oriente, ferè ab omni ævo, credendi conſuetudo minùs frequens fuit, quàm inter Europæos: cùm non niſi de rebus certis ac præſentibus præſentes ipſi contrahere inter ſe ferme ſoleant & venditiones emptioneſque raró aliter fiant quàm præſentariâ pecuniâ. Quem morem & Græcos olim habuiſſe docet Proverb. *Græcâ mercari fide*, ἐκ χειρὸς εἰς χεῖρα, item Δὸς, λαβὲ, ut Arabes ſimiliter, *de manu in manum*. De Phœnicibus idem teſtatur Sophocles, his verſibus, quos Grammatici citant,

— — Εὐθὺ Φοῖνιξ γίνομαι,
Τῇ μὲν διδοὺς χειρὶ, τῇ δ᾽ λαμβάνων.
— — *Mox Phœnix fio.*
Alterâ quidem do manu, alterâ verò accipio.

At fœnus eſſe non poteſt, niſi in diem credatur. Cum Chriſtianis verò Muhammedani ſic agunt, ut Muhammedanus inter Chriſtianos degens illi fœnerari poſſit: contrà cùm Chriſtianus inter Muhammedanos agit, *Uſuram* ab illo accipere non liceat, non magis quàm ab illo Muhammedano ſeu Muſlimo, ut vocant: Imò nec à Chriſtianis exigi licitæ, qui ſe illis ſubjicere coacti ſunt & tributum ſolvunt, &c. Hinc *Uſurarii*, non qui omnem, ſed qui immodicam uſuram exercent. Quales priſcis temporibus apud Romanos fuiſſe diximus, cùm ex libidine locupletum fœnus agitaretur. Quales item illi, qui pecunias levioribus uſuris mutuati, graviori fœnore collocabant, notati Auguſto, apud Sueton. *c.* 39. Quamvis in genere Veter. uſuræ ſatis eſſent graves, utpote menſtruæ apud Romanos, Græcos Hebræoſque, uti docet Clar. Ritterhuſius, *Sacrar. Lection. l.* 7 *c.* 17. Unde, licèt varius uſurarum in Republ. Romana modus eſſet, id tamen ferè ſemper obſervabatur, ut, quô quiſque honeſtioris loci eſſet, eô ſeveriùs fœnerandi licentiâ illi interdiceretur. Sic & Juſtiniani *Lege*, ut antiquiora omittam, cùm Mercatoribus *beſſales uſuræ* permittantur, cæteris ſaltem ſemiſſes; Nobilibus verò trientales tantùm conceduntur. Imò cùm Senatores eô tempore, quô vetiti ſunt creditæ pecuniæ uſuras exigere, *muneris* ſeu *doni* nomine aliquid à debitoribus acciperent, ſuſtulit illud Alexander Sev. apud Lamprid. *in* 26. ad quem Caſauboni ac Salmaſii *Notas* vide. Recentiori ævô *Uſurariorum*, inter Chriſtianos, numerô ac ſævitiâ creſcente, non unis Conciliis, Lateranenſi præſertim A. C. 1179. excommunicati, & bona eorum in Fiſcum redacta ſunt: ita tamen, ut non vivi ac ſuperſtites, ſed poſt mortem punirentur, uti prolixè docet Car. du Freſne, *Gloſſar.* quem vide: plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *de Uſuris*, item *de Fœnore Trapezit.* & *de modo Uſur.* Hug. Grotium, *de Jure Belli & Pac. l.* 2. *c.* 12. §. 20. & *ſeqq.* Joh. Frid. Gronov. *de Pecunia vet.* & ſuprà, ubi de *Caorcinis*, item, voce *Fœnus*: de Hebræorum verò *Uſuris* in ſpecie, Joh. Seldenum; *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſciplin. Hebræorum, l.* 6. *c.* 9.

USUS, Muſicæ ſpecies, quæ non per regulas, ſed ex *uſu* addiſcitur, notis Muſicis in Libris Eccleſiaſticis ſingulis ſyllabis ſuperpoſitis, abrogatis ac neglectis lineis & clavibus Muſicalibus: cujus exemplum Menardus deſcripſit, *Notis ad librum Sacrament. Gregorii M.* Originem ad Alemannos quosdam, & præcipuè Canonicos Ordinis S. Benedicti, refert Anonymus Interpres Hugonis Reutling. apud Car. du Freſne ubi ſuprà.

UT tu Dominus, ita ego Domina, ſeu *ubi tu Cajus*, *ibi ego Caja*, ſolemnis olim in Nuptiis formula, quâ Sponſa, cùm in ædes Mariti deduceretur, ſolebat hunc alloqui & indigitare, uti in vitæ, ita in bonorum omnium, ſe venire conſortium. Et quidem fiebat id in Matrimonio per coëmtionem contrahi ſolito: in quo nec Sponſus nec Sponſa propriô compellabantur nomine: ſed ille *Cajus*, iſta *Caja* dicebatur, ut ſuprà latiùs vidimus. Vide Cœl. Rhodig. quoque *Antiquar. Lection. l.* 28. *c.* 17.

ab UTENHEIM Chriſtophorus, Alſata, Epiſcopus Baſilienſis, doctiſſimus, bonarum artium ac Canonum Doctor. Eo Eccleſiam moderante, Evangelii doctrina Baſileæ, ut & alibi per Germaniam lucem invenit: universô Papatu pauló póſt ibi abrogatô. Quam ob cauſam, ætate ingraveſcente, Nic. Diesbachium collegam ſeu coadjutorem nactus eſt: neque tamen A. C. 1527. eam dignitatem abdicavit. Succeſſit Philippus de Gundolzheim, ſub quo, Collegium majoris Baſilicæ Friburgum migravit, ipſe ab electione ſuâ urbem nunquàm ingreſſus, Pourrentrurii ſedem ſibi delegit. Vide Chriſt. Urſtiſium, *Epit. Hiſt. Baſ.*

UTENHOVIUS Carolus, Gandavenſis, nepos Nicolai, de quo infrà, vagus per omnem vitam, ſed in Studiorum amore conſtans, comes aliquandiu Pauli Foxii fuit in Legatione ad Elizabetham Angliæ Reginam, poſteà Coloniæ ſedem fixit, ac in *Dionyſiaca Nonni* commentari orſus, diuque in hoc labore occupatus, perficere tamen opus non potuit, morte præventus. Obiit A. C. 1600. ætat. 64. Scripſit VII. Linguis diverſis, Hebraicâ, Chaldaicâ, Græcâ, Latinâ, Gallicâ, Germanicâ & Belgicâ, Epithaphium Henrici Galliæ Regis, quas præter etiam Anglicam & Italicam calluit. Reliqua ejus opera enarrat Anton. Teiſſier. *Elog. part.* 2. ubi eum mirè ab Adriano Turnebo laudatum, præceptorem Ebroduni trium filiarum Joh. Morelli, Camillæ ſcil. Luceciæ & Dianæ, ac in Anglia, à Regina Elizabetha, in cujus gratiam complura ſcripſerit, donis magnificis exceptum, addit. Vide quoque *Biblioth.* de la Croix du Maine Melch. Adami, Val. Andream, *Biblioth. Belg.* du Verdier, *Biblioth.* &c. Filius fuit Caroli de quo mox aliquid.

UTENHOVIUS Nicolaus, ſtirpe, prudentiâ & eruditione nobilis, pater fuit Caroli, facundiâ inprimis ac pietate inclytus: Qui ambo inter Reipubl. ſuæ proceres, ac in pretio fuêre apud omnes ſeculi ſui eruditos, Eraſmum præprimis qui Græcô & Latinô epitaphiô Nicolaum ac compluribus epiſtolis Carolum honoravit. Fuit hic Carolus pater filii cognominis; de quo ſuprà.

UTER, cui liquor infuſus aliò deportatur, aut aſſervatur, Græcè ἀσκὸς, Iſidoro, *Origin. l.* 20. *c.* 6. ab *utero* dictus eſt, ob ſimilitudinem. Unde *Utrarius*, quæ vox occurrit apud Livium, *l.* 44. *c.* 33. ubi de Paulo docet, quô pactô aquarum inopiam in Olympo monte levaverit, *Poſtremo ſequi ſe utrarios ad mare, quod minus trecentos paſſus aberat, juſſit.* Ex corio autem fiebant, unde, cùm

nimiô Eteſiarum flatu aliquando accolæ læderentur, Empedocles Agrigentin. aſinos excoriari, & *utres* inde factos in promontoriis extendi ut ventum exciperent, juſſiſſe legitur, apud *Suidam*: alterum hôc pactô ſe Æolum præſtans, cujus *utrem* multis Poëtarum carminibus celebratum habemus. Cujuſmodi utribus inflatis lîniti & tranantes ſoliti: quô pactô Jul. Cæſarem eâ velocitate maria tranâſſe ut ſæpe nuntios de ſe præverterit, ex Suetonio diſcimus, c. 77. Quod inventum antiquiſſimum Græcis ante adventum Alexandri M. in uſu fuiſſe, ex Xenophonte liquet Ἀναβάσ. *l.* 3. *ſub fin.* Unde Curtium arguas, qui *l.* 7. *c.* 7. Alexandrum ſic loquentem introducit, *Utribus amnem trajiciendi exemplum fecimus nuper: hoc ut Scythæ imitari neſciant, Bactri docebunt.* Inflabantur autem vel follibus, ut apud Suetonium *d. l.* Cæſarem, Xenophontem, Florum, Alios: vel ſtramentis inferciebantur, ut apud Curtium, *eôd. lib.* & Arrianum, *l.* 1. ubi de trajectione Iſtri, διφθέρας τὰς [illegible] hujuſmodi utres appellat, ſicut follibus inflatos [illegible], Græci vocabant. His itaque incubantes, & pedibus iter adgubernantes tranabant. At Hiſpanos *in utres veſtimentis conjectis, ipſi cetris ſuppoſitis incumbentes, flumen tranſiviſſe* diſcimus, ex Livio, *Dec.* 4. *l.* 1. Porrò rates quoque ex iis factæ: ſic *utribus*, vel navigiis ex utribus factis, quas [illegible] vocat, thus omne, quod in Regione Thurifera naſcebatur, deferri ad Emporium Rubri maris Canen conſueviſſe, Arrianus ait *in Periplo.* Etiam ex *bubulis utribus* pontem habes, apud Solinum, *c.* 56. ubi de Aſcitis Arabibus, è re nata ſic appellatis: *nam bubulis utribus contabulatas crates ſuperponunt, vectatique hôc ratis genere prætereuntes infeſtant ſagittis venenatis.* Ubi tamen *pontis* nomine non niſi *pontilem ſtratum* adeoque ratis aliquod aliud genus intelligi, monet Salmaſius. Plinius *ponte utres ſternere* hoc ipſum dixit, *l.* 6. *c.* 29. de iiſdem populis loquens: *Bubulos binos utres ſternentes ponte piraticam exercent ſagittis venenatis.* A' Romanis verò pontes utribus junctis conſtantes, qui *aſcogephri* dicti ſunt, inventos habemus quorum deſcriptio extat *in Notit. Imp.* Sic junctum Tigrim à Joviano, in reditu è Perſide narrat Zoſimus, *l.* 3. &c. Vide ſuprà voce *Aſcogrephi*, item *Pontilis*, & alia quædam huc facientia, infrà, voce *Utres*, item *Utricularius*: de *Utris* verò ſeu culei apud Hebræos uſu in perjuris puniendis, ſuprà, ubi de *Perjurio*.

UTERINA, inter puerperarum olim Deas, de quibus vide Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 7. Ab *utero*, ſacroſancta illa corporis fœminei parte, quam commendandis rebus ſuis principes fœminas ſæpe nominare, legimus apud Poëtas. Sic Ceres apud Claudian. *l.* 1. *Raptus* v. 195. Siciliam alloquens,

--- Tibi gaudia noſtri
Sanguinis & caros Uteri *commendo labores.*

Niobe, apud Ovid. *l.* 6. *Met.* v. 192. Latonam contemnens,

--- illa duorum
Facta parens; Uteri *pars eſt hæc ſeptima noſtri.*

Vide quoque Papinium Statium *l.* 3. *Theb.* v. 154. & Barthium *ad eum.* Theb. Quò facit, quod Chaſſanæus de Illuſtribus Germaniæ fœminis memorat, illas non minùs *Uteri* fœcundô proventu, quàm Corneliam illam Gracchorum apud Romanos matrem, gloriari conſueviſſe. Eſt autem *Uterus* propriè officina muliebris, in qua fœtus concipitur. Græc. τὸ [illegible] pars ſcil. umbilico ſubjecta, & ab illo ad pubem pertingens, aliter ὑπογάστριον Græc. ut ſcribit Pollux, *l.* 2. Unde de mulieribus propriè, ſicut *alvus* de viris, *venter* de utriſque. Nomen Iſidoro inde, *quòd duplex ſit & ab utraque in duas ſe dividat partes, quæ in diverſum diffuſæ ac reflexæ circumplicantur in modum cornuum arietis, vel quòd interius impleatur fœtu*, *Origin. l.* 11. *c.* 1. Rectiùs ab [illegible] Græco, ſeu [illegible], quod idem membrum Græcis notat, teſte Polluce, *d. l.* Apud Perſas olim *Uterum* Reginæ, in ſpem maſculæ prolis, in Regno ſucceſſuræ, coronatum eſſe, diximus ſuprà uti de *Utero Poppææ* à Senatu Rom. Diis commendato, voce *Poppæa*. Plura vide hic paſſim, ut & apud Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Γαστὴρ, ubi locutionibus his τὰ ὑπὸ γαστέρα, ſeu τὰ [illegible], *venereas libidines* communiter indigitari, apud Scriptores Eccleſ. appoſitè ad ea, quæ antè dicta, notat.

UTHAI, nomen viri, *Eſdr.* c. 8. v. 14. Latinè, *perverſitas*, *hora*, vel *temporalis*.

UTHINA, urbs Africæ mediterranea *Ptol. Stephan.* & *Polybio*, &c. Colonia & urbs olim Epiſcopalis Africæ littoralis, ſub Archiepiſcopo Carthaginienſ. à Carthagine 34. mill. paſſ. in Occaſ. *Punicarum in Africa urbium*, inquit Cl. Bochartus, *ſi Carthaginem demas, nulli ceſſit Utica;* unde Appianus: Ἰτύκη Λιβύης μεγίστη μετὰ Καρχηδόνα πόλις. Stephan. eam ſcribit eſſe Τυρίων ἄποικον, h.e. *Tyriorum coloniam.* Ita Juſtinus, *l.* 18. *c.* 4. *Cùm & opibus & multitudine Tyrii abundarent, miſſâ in Africam juventute Uticam condidêre.* Itaque de antiquitate non parum gloriabatur; quin & eô nomine Carthagini præferebatur. Ariſtoteles *in libro mirabilium*; [illegible] *i. e. in Libya Utica quam vocant, quam in ſinu ſitam eſſe ajunt, inter Mercurii & Hippi promontoria, ultra Carthaginem ſtadiis ferè ducentis atque annis 287. ante Carthaginem eſſe conditam, ut in Phœniciis hiſtoriis ſcriptum legitur.* Vellejus Paterculus, *l.* 1. c. 2. circa Codri tempora, qui Sauli, Iſraëlitarum primi Regis æqualis fuit, Tyrios paucis annis poſt Cades Uticam condidiſſe refert. Silius, *l.* 3. v. 241.

Proxima Sidoniis Utica eſt effuſa manipli,
Priſca ſitu, veteriſque ante arces condita Byrſæ.

Utica enim, vel *Ityca* Punicè עתיקא *Atica*, i. e. *priſca* dicebatur *Bochart. Nic. Lloydius.* Baudrando Utica nunc omnibus *Biſerta*, Arab. *Benſert*, urbs regni Tunetani, ſatis ampla & munita, ſed piraticâ infamis, cum portu capaci, ſeu veriùs ſinu parvô in ora Maris Africi. Hic Gn. Nevius, tertiam inter Comicos locum obtinens, apud Volcatium, Româ inimicorum factione ejectus obiit, ut & Cato, hinc *Uticenſis* dictus.

UTI, apud Trebellium Pollionem, *in Herode*, c. 16. *in XXX. Tyranno. Ingenio ejus uſus Odenatus, quidquid concubinarum regalium, quidquid divitiarum gemmarumque cepit, eidem tradidit*: notione ſumitur non vulgari, eleganti tamen & merè Latinâ, eſtque *ingenio alicujus uti*, pro obſequi ingenio & morem gerere. Sic *uti Foro* dicitur, qui ſeſe fori curſui, ut vulgò dicitur, accommodat, & ſecundùm ejus annonam, prout vilis aut cara eſt, aut merces ſuas proponit, aut retrahit. *Uti Regibus* dixit Horatius, pro Regibus obſequi & illorum voluntatibus ſecundas agere, in notiſſimis illis verſibus, *l.* 1. *Ep.* 17. v. 13.

Si pranderet olus patienter, Regibus uti
Nollet Ariſtippus, ſi ſciret Regibus uti,
Faſtidiret olus, qui me notat ---

Et *l.* 1. *Ep.* 12. v. 22.

Utere *Pompejò Groſphò, &, ſi quid petet, ultrò*
Defer. ---

Apud Plautum, *Mil. Actu* 3. *ſc.* 1. v. 83. ſimiliter *uti ſeſe* dicitur, qui genio ſuo indulget, animoque obſequitur:

Es, bibe, animo obſequere mecum, atque onera te hilaritudine,
Libera ſunt ædes: liber ſum autem ego: me uti volo liberè.

Neque aliter accipiendum illud Plauti, *Captivis Sc.* 4. *act.* 4. v. 12.

Dicam ut ſibi penum aliud cenet, ſi quidem ſeſe uti volet.

Paraſitus namque totum carnarium deturbaverat & aulas & calices confregerat, & cellas omnes refregerat, & omnia denique, quæ ad genium lepidè curandum valent, conturbaverat, adeoque aliud ſibi quærendum habebat penu; ſiquidem genio ſuo indulgere vellet, Salmaſius *ad Pollion. d. l.* Vide & Barthium, *Animadv. Papin.* paſſim.

UTICA, quæ meliùs *Uzetia*, ſive *Ucetia*, item *Uceccia*, Gall. *Uzes*, urbs Galliæ Narbonenſ. in Occitana regione Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Arelatenſi, in *veterib. Notitiis* provinciarum & civitatum Galliæ, in provincia Narbonenſi prima, nunc ultimò loci, nunc penultimò ponitur. Unde miratur Valeſius, illam in quibuſdam earum *Metropolim* vocari; cùm eô honore urbs iſta nunquam gaviſa ſit, ſed ſemper Narbo: dumque Narbo Gothorum fuit ac Saracenorum, Bituricas ad tempus pro Metropoli habuerit; vel, ſi aliis credimus Arelatum. *Aſtinacenſem* eam vocatam quoque aſſerit Monachus, qui duos de vita S. Arnulphi Metenſis Epiſcopi libros compoſuit, forte à rivo *Aſtina*, ſeu *Atſina*. Gregor. Turonenſis, *l.* 8. *c.* 18. ejus meminit, *urbem Ucetiam* illam vocat: quemadmodum idem, *l.* 6. *c.* 7. *Ferreoli Ucetenſis Epiſcopi* mentionem injicit: ex quo colligitur, promiſcuè nunc *Ucetiam*, nunc *Ucetiam* dici conſueviſſe. Diviſio regni Lotharii A. C. 870. facta *Ucetiam* vocat Vivariiſque conjungit; & iterum poſt Lugdunenſe ac Viennenſe territorium, Vivarias & Ucetiam infrà commemorat. i. e. pagum ſeu agrum Vivarienſem ac Uceticum. Rigordus in A. C. 1185. *in Gothia civitatem Ucetiam* memorat. Ex ejus Epiſcopis Probatius Concilio Agathenſi ſubſcripſit: Concilio Aurelianenſi 4. Firminus, *Epiſcopus Eccleſiæ Ucetiçenſium* dictus. Concilio Pariſienſi 2. interfuit Firmidus &c. inter Nemauſum 4. & Lutevam ad Occident. 8. leucis. Hinc *Uceticenſis* tractus, *l'Uzeguois*. Vide *Ucetia*.

UTICA, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ, nunc *Marmolexo*, in Vandalitia, in Diœceſi Gienienſi, teſte *Lubini*,

UTHICA, vide *Uthina*.

UTICENSE Cœnobium, ſeu *Fanum S. Ebrulphi*, Gall. *Saint Evroul*, pagus Normanniæ, cum Abbatia celebri, ad fontes Carentonii fluv. in ſylva *Uticenſi*, vulgò *la Foreſt d' Ouche*, quæ eſt in Diœceſi Lexovienſi, & Decanatu Monaſterioli ac limite Ebroicenſis, 3. leucis ab Aquila in Circium 7. à Lexovio in Meridiem, non longè à caſtello Oximis, unde & *Oximenſe* olim dictum eſſe affirmat Cointus *in Annal.* apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* A' S. Ebrulpho, primo Abbate, qui obiit A. C. 596. dictum.

UTICENSIS Victor, vide *Victor*.

UTICUM, vel US, vulgò *Ouche*, vel *la foreſt d' Ouche*, ſylva eſt Galliæ in Diœceſi Lexovienſi & Decanatu Monaſterioli, cum loco cognomine, ubi Ebrulfus Abbatiale Monaſterium extruxit, quod ab ipſo nomen accepit & dicitur unà cum loco, *Ad S. Ebrulfum*, Gall. *S. Evroul*. Idem tamen, quoniam ſitum erat in pago Oximenſi, non longè à caſtello Oximis (*Hiemes*) olim *Oximenſe* dictum eſſe, nec non à ſaltu, in quo eſt, *Vicenſe*, Cointus in ſuis *Annal.* affirmat. Cæterùm *Saltus Vicenſis*, *Sylvæ & Eremi Vicenſis* meminêre Ordericus Vitalis & VVilh. Gemeticenſis. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*.

UTIDAVA, oppidum Daciæ, Ptolemæo, exciſum. *Uwarchel Lazio*.

UTIDONENSIS Henricus, vide *Henricus*.

UTILIUS, inter adulteros Fauſtinæ, memoratus Capitolino, in *Marco Imperatore*, c. 29. ubi tamen *Tutilius* legi jubet Salmaſius, potentem *Vitilius*, non minus ac *Tutilius*, nomen Romanorum, & *Vitilia*, nomen mulieris in ſaxis eſſe, non inficiatus, *Not. ad l.*

UTILO, alii *Odilonem*, vel *Theodonem* vocant, Bavariæ Princeps, ſeptem monaſteria extruxiſſe; unum *Maunſe*, prope Mœnum, lacum Noricorum: ſex in inferiori Bavaria, juxta Danubium, legitur, apud Aventinum, *l.* 3. *Annal.* Poſtquàm Hildrudam Caroli Martelli filiam raptam, in uxorem duxit, idem *ibid.* vide & Rhegin. *L.* 2.

de UTINO Leonardus, vide *Leonardus*.

UTINUM, & UTINA, *Auno* Melæ, *l.* 2. *c.* 4. ut aliquibus videtur

videtur, urbs Carnorum, ac Foro-Julienſium conventus juridicus, Patriarchæ Aquilejenſis ſedes, olim Epiſcopalis ſub Carolò M. ab Aquileja, in Circium 20. mill. paſſ. à Foro-Julio 8. & à Venetiis 70. in Boream *Ferrar.* Hodie *Udine* incolis, German. *VVeyden.* Caput Foro Julii. Sub Venetis ab A. C. 1420. ab ora maris Adriatici 20. mill. paſſ. in Boream, 20. à Goritia in Occaſum. *Baudrand.*

UTLAGATI, in Anglia olim, qui ob contumaciam in non comparendo, cùm in jus vocarentur, capitaliter convicti, adeoque capite diminuti fuêre, dicti ſunt, quaſi *extra Legis protectionem* poſiti, etiam antiquitùs *Forbannies*, ſimiles iis, qui apud Venetos hodieque *Banniti* dicuntur, & iis quales, apud veteres Hebræos, Zelotæ jus ſuum exercere poterant. Henr. Bractonius JCtus A. C. 1240. *Item*, inquit, *foris facit Vtlagatus omnia, quæ pacis ſunt, quia à tempore, quò Vtlagatus eſt, caput gerit lupinum, ita quod ab omnibus interfici poterit & impunè maximè ſi ſe defenderit vel fugerit, ita quòd ſit difficilis ejus captio.* Quibus conſonæ ſunt Leges Eduardi Confeſſoris, *c.* 7. *Si repertus fuerit & retineri poſſit, vivus Regi reddatur: vel caput ejus, ſi ſe defenderit. Lupinum enim gerit caput, & hæc eſt Lex communis & generalis de omnibus Utlagatis.* Et nomen illud *Capitis Lupini* etiam in Henrici IV. tempora, in Foro, pro *Vtlagato*, duravit, ut elicit Seldenus ex Rogerii Coſ. Londinenſis fabula, apud Galfredum Chaucerum, necdum omnino editâ, deſignavitque quaſi jus Zelotarum, ex origine, uſurpatum pro eo, quem non ſolùm cuique licuerit occidere, ſed ob cujus mortem ſic inflictam laus ſaltem, publici præmii locô, ſingularis debita eô nomine fuerit interfectori. Sic enim antiquitus in Anglia circa lupos ſe mos habuit, quemadmodùm poſteà aliquandiu circa vulpes etiam, catos ſylveſtres, muſtelas, lutras, quadrupedes alios, uti & circa aves aliquas, frugibus & pullis infeſtiores, Lex hæc obtinuit. Certè & jus ejuſmodi nonnulli olim, apud eoſdem, in eos viguiſſe opinati ſunt, qui *extra pacem & protectionem Regis* ideò poſiti (juxta formulam Forenſem *Præmunire* dictam) quod de re aliqua in Foro quocunque ſive Romæ, ſive Avenione, ſive intra Angliam agerent, cujus cognitio ad Tribunalia ſpectaret Regia, i. e. maximè in Eccleſiaſticos Majeſtatem Regiam ſic planè auctoritatis Pontificiæ obtentu, lædentes. Sed ſub Eliſabetha Regina, ſancitô Parlamentariô, opinio hæc abolita eſt: quemadmodùm *Vtlagatos* occidendi immunitas ſeculis abhinc aliquot evanuit. Interim mortem, pœnæ inſtar, inferendi, citra figuram judicii, uſus etiam cernitur, ut in mortem receptus, ubi famâ alitérve læſus quis in duellum lædentem provocaverit: quâ de re Scriptores obvii, ſed præ aliis, Thom. Hurtado *in Reſolut. Moral. Tract. ult. Reſol.* 5. &c. apud Jo. Seldenum, *de Synedriis Veter. Hebræor. l.* 2. *c.* 14. §. 3. Vide quoque infrà ubi de Hebræorum *Zelotis.*

UTO, Hermanni Suevorum Ducis frater, cum Conrado Sapiente, auxilio advenit Ottoni I. Imperatori Briſacum obſidenti, quem Giſelbertus Lotharingiæ Dux & Eberhardus Comes invadere parantes, ſuperatô Rhenô prædas egerunt. Horum veſtigia legens *Uto*, monitus à ſacerdote, cui Lotharingi jumentum abſtulerant, de loco ubi degerent hoſtes, illis improviſus ſupervenit: occiditur Eberhardus, Giſelbertuſque, dum Rhenum equô tranare tentat, mergitur. Quô nuntiô acceptô, equô deſiliens Otto & in genua profuſus Deo gratias egit, ac cum univerſo Comitatu in templum perrexit, Crantzius, *Saxon. l.* 3. *c.* 59.

UTRAQUISTÆ, in Bohemia ab adverſariis dicti, qui *ſub Utraque*, ſcil. ſpecie, Panis videl. Euchariſtici & Calicis benedicti communicabant in S. Cœna. Vide hîc *paſſim* inprimis voce *Calix* Specialiter verò à Taboritis hôc epithetô diſtinguebantur Calixtini, quos vide.

UTRECHTUM, vide *Ultrajectum*: & plura apud Cl. Ottonem JCtum, *Notis ad B. Rhenanum p.* 634.

UTRES, ludi olim genus. Erant enim, qui ſupra *Utres* oleô unctos & vinô plenos pedibus ſaltarent, inter quos cenſebantur victores, qui ita ſeſe gerebant dextrè, ut præ lubricitate humi non caderent, atque hi pro præmio utrem cum vino ferebant: qui verò utris lubricitate in terram lapſi, natibus ſolum percutiebant, non ſine magna voluptate ſpectatoribus movebant riſum. Quod antiquitus obſervatum fuit in ludis Baccho ſacris quos Ἀσκώλια vocabant in quibus *Utres* è caprinis pellibus conflati (ἀσκὸς enim *utrem* notat) hujuſmodi ſaltibus calcabantur, in caprarum contemptum, quæ adeò vitibus infeſtæ creduntur. Meminit ludi Ariſtophanes, *Pluto*, Ἀσκωλίαζ᾽ ἐνταῦθα περὶ τὸν αἰθέρα, i. e. *hic ſub dio ſuper utrem ſalta.* Eubulus etiam apud Ariſtophanis Interpretem καὶ πρός γε τούτοις ἀσκὸν εἰς μέσον καταθέντες εἰσάλλεσθε καὶ καγχάζετε ἐπὶ τοῖς καταρρέουσιν, i. e. *Quare Utrem, in medio collocantes, ſaltate, & eos, qui humi ceciderint, cachinnô proſequimini.* Ex Latinis Virgilius, *l.* 2. *Georg. v.* 384.

> *--- --- atque inter pocula læti*
> *Mollibus in pratis unctos ſaluêre per Utres.*

Cujus exercitationis priſcæ iconem habes, è gemma Petri Stephanonii, quam Hieron. Mercurialis inſeruit ſuo Operi *de Arte Gymnaſt. l.* 2. *c.* 11. Sed nec illud ignorandum, quod ſcriptum eſt apud Jul. Pollucem ἀσκωλιάζειν, tam de his, quàm de uno ſublevato pede, alterô ſolò ſaltantibus, dictum eſſe apud Veteres. Vide quoque Euſtath. *in Homer.*

UTRICULUS, Muſici inſtrumenti genus, apud paſtores agricolaſque uſitatum, cujus figuram una cum tibiis & fiſtula: Siſtro item, crotalo, aliiſque crepitaculis, ex antiquis monumentis, curioſo Lectori ſpectandam exhibet Laur. Pignorius *de Servis.* Jul. Cæſ. Scaliger, *Poet. l.* 1. *c.* 20. ubi de variis tibiarum ſpeciebus agit, *Utricularis* quoque tibiæ meminit, *utróque additô Aſcaulon factam, longè diverſâ figurâ, apud Myſos ac Pannonas, tantâ acritate, ut penè tubam ſuperaret. Apud Gallos verò pleniorem, rauciorem, gravitatem, molliorem haberi, adeò ut in cubiculis quoque ſine aurium offenſione audiatur*, addens. Vide quoque ſuprà voce *Muſa.* Hinc *Utricularius*, Græcè Ἀσκαύλης, qui *utriculô* ludit; ad quod inſtrumentum reſpicit Hieronymus, ſeu ſi quis alius Auctor *Epiſt. ad Dardanum*: *Antiquis temporibus fuit chorus quoque ſimplex pellis, cum duabus cicutis areis, & per primam inſpiratur, ſecunda vocem emittit.* Ubi doram exiſtimat legendum Salmaſius, nam & δορὰ Græcis pellis eſt vel uter, apud *Heſychium.* Quod verò de *Utriculario*, verſum hunc Virgilii, ſive incerti Auctoris in *Copa*,

> *Ad cubitum raucos excutiens calamos:*

explicant nonnulli, eidem refelluntur. Syriſcam illam κρουπεζοφόρον ante tabernam ſuam ſub crotalo ſaltantem, crotalumque ſimul manu quatientem & brachiô criſpante æreos calamos excutientem, quorum raucô concuſſu crepitus ille reddebatur, innui docent, *Not. ad Vopiſc. in Carino.*

UTRIO, fluv. Galliæ, in Biturigibus, vulgò *Oron*: prope Avaricum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Bituriges Cubi.*

UTRICESIUM, urbs Batavorum, *Utrecht.* Vide *Trajectum.*

UTRICULUM, hodie *Otricoli*, oppid. Umbriæ olim Epiſcopale, in monte, Tiberi proximum, inter Narniam 8. & Romam 30. millibus paſſ. Populi *Utriculani.*

UTTA, ſylva olim Regia vel ſaltus Galliæ, inter Agendicum Senonum & Auguſtobonam Tricaſſium, nunc *Otte* vulgò. Fuit olim, qualis hodieque eſt, maxima, inter Icaunam ac Venenam amnes longè latéque patens, ante Ann. 500. regnante Ludovicô Septimô, & à Villa Nova Regis Agendico proxima ferè uſque ad Auguſtobonam, Tricaſſium pertinebat: unde pago circumjacenti longè latéque nomen. In litteris Imperatorum Ludovici & Lotharii, inter cætera, Monachis S. Germani Agmantum in Senonicis *Eſmans*, cum ſylva *Utta* datum legitur. Ejus pars *nemus Ottonis* olim dicta. In ſylva hac Sedantum eſt *Seant en Otte*, Villa Nova Regis, caſtellum Aquæ *Aix en Otte*, ad rivum in Venenam influentem, non procul à Sedanto, ad Epiſcop. Tricaſſinum pertinens, quod Angli 400. qui in præſidio erant A. C. 1358. excurſione factâ fuſi, poſteà incenderunt ac deſeruerunt. Cœnobium à Martino Abbate Antiſſiodorenſi ſub Ludovico præfato Rege extructum &c. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

UTUNTÆ, vicus Briſgaviæ, prope Rhenum, inter Briſiacum ad Boream & Baſileam ad Meridiem. Vulgo *Uzen.* Fortè is eſt, qui *Urunca*, ſeu *ir*, aliis. Vide ibi.

UTUS, fluv. Myſiæ, ex Hæmo in Danubium fluens, & urbs *Antonin.* duodecim millibus paſſ. ab Oeſco Triballorum, Thraciam verſus. Hic Arogillus ab Attilla interfectus, *Ammian.* in Dacia Ripenſi.

VV.

W Duplex *VV*, Germanis uſitatum eſt, quamvis & per *Gu* ſæpe reddatur: Unde *VVilhelmus* & *Guilhelmus* promiſcuè dicitur. Imò olim Romanos V. efferre ſolitos eſſe, ſicut German. *VV.* hodie; illoſque pronuntiâſſe *VVinum*, *VVallum*, *VVidua*; *VVacillare*, &c. unde Belgarum *VVijn*, *VVall*, *VVeduve*, *VVogelen*, &c. docet Ger. Jo. Voſſius *in Ariſtarcho*, *l.* 1. *c.* 24.

UVA, ab UVORE, i. e. humore & latice intus concluſo, Varroni, *l.* 4. *de LL.* quem αἷμα τῆς σταφυλῆς *ſanguinem uvæ*, dixêre Græci, uti & in Sacris appellatur, vide Gen. *c.* 49. *v.* 11. & Deuteron. *c.* 32. *v.* 14. Aliter *racemus*, quod vide. Græcè Βότρυς, in vite potiſſimum, totus fructus eſt, qui partibus conſtat, *ſcapô*, *pediculô* & *acinô* ſive *granô*, ut vocatur Ovidio, Columellæ, Scribonio. *Acini* partes ſunt, *folliculus*, *ſuccus*, *caro* (qui & *callus* Plinio) & *nucleus*, de quibus omnibus vide Iſ. Caſaubon. *ad Sueton. Octav. c.* 76. adde Hadr. Turnebum, *Adverſ. l.* 23. *c.* 26. & Becmannum, *Origg. L. L. p.* 293. *Earum genera magnitudine, colore, ſaporibus, acinis innumera --- Hic purpureô lucent colore, illic fulgent roſeô, nitentque viridi. Candicans enim nigerque vulgares. Tument verò mammarum modô bubaſti. Prælongis dactyli porriguntur acinis. Eſt & illa naturæ laſcivia, ut prægrandibus adhæreant parvi, mites & ſuavitate certantes --- Durant aliæ per hyemem, penſili concameratæ modô. Aliæ, in ſua tantùm continentur anima, ollis fictilibus & inſuper doliis incluſæ, ſtipatæ vinaceis circumſudantibus. Aliis gratiam, qui & vinis, fumus affert fabrilis, iiſque gloriam præcipuam in fornacibus Africæ Tiberii Cæſaris auctoritas fecit. Ante eam Rhæticis prior menſa erat, & uvis Veronenſium agri. Quin & à patientia nomen acinis datur paſſis. Conduntur & muſtô uvæ, ipſæque vinô ſuô inebriantur. Aliæ decoctæ in muſto dulceſcunt, aliæ verò ſobolem novam in matre ipſâ exſpectant, tranſlucidæ vitro* &c. Plin. *l.* 14. *c.* 1. Ubi tamen, quod de *uvis paſſis* ait, fallitur Dalechampiô judice, qui potiùs, quòd ad Solem expandantur, ſic appellari tradit. Vide quoque Auctorem Anonymum, *Hiſt. Orb. Terr. Geogr. & Civ. c. de Commerciis*, ubi eas hodie è Cypro afferri, quæque Malagâ ex Hiſpania veniunt, duûm generum eſſe, *de Lexia* & *de Sol*, ait. Addit Plinius, *uvas magnitudinem infantium puerorum in interiore Africæ parte exſuperare.* Quod circa hyperbolem dici, colligimus ex Numer. *c.* 13. *v.* 23. ubi de exploratoribus à Moſe emiſſis, *Deinde pervenerunt uſque ad vallem Eſcholis, unde exciſô unô palmite, cum botro uvarum, deportaverunt cum palanga duobus*, ſcil. hominibus, digna proin res viſa, cujus gratiâ iam beata regio victricibus armis quæreretur. Quemadmodùm Gallos primos in Italiam expeditionem ſuſcepiſſe, ubertate ſoli & vini inprimis ſuavitate allectos, cùm Elico quidam Helvetius, qui fabrilem artem Romæ aliquandiu exercuerat, ſub Tarquinio Priſco, ficum ſiccam & uvam oleique & vini præmiſſa, remeans ſecum tuliſſet, ſcribit Plinius, *l.*

l. Quod autem de *uvis ollis fictilibus includi ſolitis* habet idem, confirmat Aurelianus, qui *ollares* inde vocat, ſicut τυρῶν δίχα χύτρας appellat Aëtius. Earundem meminit Martialis, *l. 7. Epigr. 19. v. 9.* de fure cœnarum Santra,

Dulce placenta ſordidam linit mappam,
Illic & uvæ collocantur ollares.

Et Statius, *l. 4. Sylv. 9. v. 42.*

Ollares rogo non licebat uvas,
Cumano patinas in orbe tortas
Aut unam dare ſynthelin ---

Quæ quomodo componi ac ſervari ſint ſolitæ, docet Columella, *l. 12. c. 43.* Ut de *uvis Apamenis*, quæ hodie *Damaſcena*, Lampridio memoratis in *Heliogabalo, c. 21.* ubi inter alia hujus luxuriæ argumenta etiam hoc recenſet, *quòd miſerit uvas Apamenas in præſepia equis ſuis*: de *uvis Lavicanis*, quarum mentio apud Capitolin. *in Clodio Albino, c. 11.* ubi *uvarum Lavicanarum pondo viginti*, eum, juxta alia complura, jejunum comedisse, de aliis, nil dicam. Legem de *uvis* habemus Deuteron. *c. 23. v. 24. Si ingrediaris vineam proximi tui, comedes quidem uvas pro deſiderio tuo, ad ſaturitatem tuam: at inſtrumento tuo ne indito.* Quâ non paulo ſeverior militaris illa, quam cùm Hieronymus gregarius miles, decerpendo uvas contra Imperatoris edictum, eſſet tranſgreſſus, viſe ad mortem usque cæſum, legimus *in 1. Epigr. Græc. εἰς παρεῖς.* Benedictionem *uvæ* in Eccleſ. Romana ſupra. Ex voto abſtinuerunt, ad tempus Nazaræi; in perpetuum Rechabitæ, de quibus ſuprà: ex ſuperſtitione, hodiernorum Turcarum nonnulli &c. De more plurimarum olim Eccleſiarum ſimul cum pane & vino *uvas* in altari offerendi, pauperibusque diſtribuendi, vide *can.* 28. Concil. Trull. Acinò *uvæ* porrò inter potandum ſuffocatus Anacreon: Elephanti *uvarum* morurumque ſanguine ad prælium accenſi, 1. Maccab. *c. 6. v. 34.* ſed & coronati *uvis* ebrii, uti docet Car. Paſchalius, *Coron. l. 2. c. 8.* &c. Vide plura apud Plinium, *c. cit.* alibique, nec non hic paſſim. Quàm ad vivum autem *uvas* expreſſerit Zeuxis, adeò ut aves ſimilitudine deceptæ ad illas convolaverint, vide in eo. Ἀμπέλινος vox de aliis quoque dici ſolet, notumque pro baccis & corymbis hederæ vel ſambuci uſurpari non rarò: *de uva populi albæ*, aliisque huc pertinentibus, Salmaſium adi, *Exercitation. Plin. ad Solin. p.* 333. 497. 610. &c. uti de genere ornatus capillaris, item inaures, quibus ab *uva* Græci nomina indiderunt, vide ſuprà voce *Botronatus* & *Botrus*: de apibus autem βοτρυδὸν volantibus, ut Homerus habet, ubi de *Apibus*. Nec omittendum, quòd inter Zoophyta aquatica etiam *uva* eſt, de qua vide aliquid apud Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. I. c. 8.* & *uva* in palato ſoli animalium homini data, memoratur Plinio, *l. 11. c. 37.* de *uva amomi* dictum ſuprà & de *uva mali granati*.

WADINGUS Lucas, vide *Lucas*.

WAGNERUS Sebaſtianus, cognomine *Hofmeiſterus*, Theologiæ Doct. Franciſcanorum primò inſtitutum ſequutus, poſteà Euangelii lucem ex Sacrarum literarum lectione hauſit, primuſque ac primarius Scaphuſianæ in Helvetiis Eccleſiæ Reformator extitit, initiô circa A. C. 1522. factô. Interfuit dein colloquio Tiguri A. C. 1523. cum Pontificiis: & A. C. 1525. cum Anabaptiſtis inſtituto: in quorum priore Joachim. Vadianum, Conſulem Sangallenſem, illuſtre Dei in Reformationis negotio organum, Synagoniſtam habuit. Quemadmodum in Schaphuſiana Eccleſia repurganda mox nactus eſt ſυνεργόν, Sebaſtianum Hofmannum Argentin. Theol. itidem Doct. Franciſc. Ordinis; qui, poſtquàm Lucernæ contra varios errores cum zelo concionatus eſſet, A. C. 1522. inde pulſus Schaphuſiam ſe receperat: Qui dum ſtrenuè rem gererent, evocatus ab adverſariis Rotvillâ Eraſmus Ritterus, facundiâ ſuâ tantum apud Senatum effecit, ut Wagnerus ex urbe diſcedere fuerit coactus. Hinc ergo Baſileam delatus, cum Oecolampadio aliquandiu converſatus eſt: mox Scaphuſiam reverſus, cùm fruſtra colloquium cum antagoniſtis ſuis petiiſſet, ibi privatus degit, vel ſic tamen munus ſuum gnaviter clam, palam, voce ſcriptò obiens. Unde Proceſſiones variæ, aliaque abrogari, cœlibatuique impuro honeſtæ nuptiæ præferri cœperunt A. C. 1523. Ipſe quoque Ritterus veritatis vi convictus, manus Euangelio mox dedit. Et quamvis A. C. 1524. tam ingenti negotio ſufflamen politum eſſet, edictô Lucernæ ab Helvetiis publicatô: non diu tamen poſt Mich. Eggenſtorffius Abbas Cœnobii omnium Sanctorum cum toto ſuo clero Magiſtratui ſe ſubmiſit, ſimulque Euangelicam doctrinam amplexus eſt: Iconomachia quoque non uno in loco exarſit. Sequenti annô cum Anabaptiſtis, qui in urbem irrepſerunt, Wagnero res fuit: Eodem Clemens VII. literis ad Senatum datis conatus hos morari niſus eſt: Sequutô mox inteſtinô motu. Wagnerus denuò, cum ſocio Hofmanno. Urbem deſerere juſſus, Zofingam in agrum Bernenſem ſe recepit, ubi Euangelium ad mortem uſque prædicare non deſtitit: inde ad varios conventus & colloquia ſacra hinc inde inſtituta frequenter evocatus: A. C. 1526. imprimis, quô interfuit collationi illi celebri Ilanzii in Rhætia inſtitutæ, Eccium quoque ſcriptò editô refutavit. Intereà, cùm nova à colloquio Badenſi ann. eôdem habitô remora Schaphuſ. Reformationi objecta eſſet, viſum fuit inde Euangelium planè exulaturum: ſed novæ illi vires à Diſputatione Bernæ A. C. 1528. inſtituta, & Tigurinorum piis monitis, acceſſêre, quibus auctum A. C. 1529. ſe plenè ibi exeruit, idolisque dejectis, & Miſſâ abolitâ, divini Verbi doctrina in Urbe, ubi prima ejus Wagnerus ſparſerat ſemina, ab eo tempore inconcuſſa, ad noſtram uſque ætatem permanſit. Vide Leonh. Meyerum *de Reform. Eccleſ. Scaphuſ. &c.*

Dum te, Chriſte, loquor, patriis agor exul ab oris:
Sed tecum, Jeſu, quis, precor, exul erit?

WAGRI, populi Germ. in Holſatia, quorum urbs primaria *Aldenburgum* fuit.

VVALACHRIA, inſul. olim Friſiæ Citerioris nunc inter 5. Zelandiæ Occidentalis inſulas, maxima & potentiſſima, vulgò *Walcheren*. In hanc venientes Normanni A. C. 837. Eggihardum ejus Comitem occiderunt, vaſtatôque Doreſtadô, & acceptô à Friſonibus tributô, reverſi ſunt. Eam dein Lotharius Heroldo Dano ob merita, in beneficium contulit, A. C. 841. Henricus verò Imperator Balduino Flandrenſi Comiti A. C. 1007. conceſſit, *Sigeb.* qui eam Regni Lotharingiæ Inſul. vocat. Urbem habet claram Middelburgum, totius Zeelandiæ caput, ubi ſedes Epiſcopatus A. C. 1559. ſub Trajecto metropolit. conſtituta, ſed ad breve tempus, ut ex Belgica hiſtoria notum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Ibi Vliſſinga, Middelburgum & Veera.

VVALANUS, primus ſe Epiſcopum Baſil. dici voluit, circa A. C. 749.

S. VVALARICUS in Planis, vicus maritimus & portus Normanniæ, in regione Calerorum diœceſique Rotomagenſi, à S. VValarico Abbate dictus, *S. Valeri les Plains*: quòd in planitie ſitus eſſet, & ut diſtingueretur à portu S. VValarici in Ambianis ad Summam fluv. qui olim Leuconaus vel Lugauau vocabatur, & aggeribus arenarum, vel dunis proximus erat. Certè hodieque proximum habet vicum *Maineville le Plains*. Nec longè abeſt à S. VValarico in Planis, Plana Sylva *Plaine Seve*, vicus: ſed nunc plerunque *S. Valeri en Caux* dicitur. Ordericus, *l. 10.* S. Remigium de Planis vocat locum in Cenomanis, vulgò S. *Remy du Plain.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VVALCHER, nomen Mercurii, in Inſul. VValcharia, olim culti. Jac. Eindius, *Chron. Zeland. l. 2. Teſtes quoque ſunt Eccleſiæ, quas per ſingula loca extruxit. Et ſicuti Walachriæ idolum Mercurii,* VValcher *nomine, rejecit, Eccleſiam Dei conſecravit, ut illic Weſtcapellæ, ubi idolum adhuc oſtenditur, patet.* Ubi de S. VVillibrordo ſive Clemente ei ſermo eſt, qui Mercurii ſimulachrum hoc, quod VVeſtcapellæ, VValachriæ vico, erat, deſtruxit, ut eſt apud Bekam, *in vita ejus.* Fuiſſe autem Mercurio id nominis, ex eo judicat Eindius, quia tutela illi Inſulæ, ſeu littorum eſſet commiſſa. Nam quid *Walcher* aliud ac *Wal-heer*, h. e. *litorum potens* ſive dominus litoralis? quippe *Wall* eſt agger aquis oppoſitus: item limus, ripa, crepido aquæ, Gerh. Joh. Voſſius, *de orig. ac progr. Idol. l. 2. c. 32.*

VVALDECCUM, German. *Waldeck*, regio Germaniæ, cum titulo Comitatus, de cujus ſitu vide voce *Valdeccum*. Sub proprio Comite, ex Familia illuſtri, quæ ſeculò XII. à VVitekindo hæreditario Advocato Epiſcopatus Paterbornenſis originem nacta dicitur: ſed ita, ut ab ejus Vulquino Sualenbergia atque *Waldeccis*, VVernero Pyrmontana, & Henrico Sternbergia linea deſcenderint. Hâc extinctâ A. C. 1399. inter Schavvenburgicos ac Lippienſes de ſucceſſione certatum eſt. Iſtam clauſit ſub finem ſeculi XV. Urſula Joanni Comiti Spiegelbergio nupta: unde ad hujus poſteritatem, ſed brevi iterum ex ea ad Gleichenſes, atque tandem *Waldeccios*, hæreditas devoluta eſt. Illam (Vulquini) progeniem quod concernit, Gotfridus fil. Sualenburgios ſevit, ex quibus Henricus Ottonem *Waldeccum* agnatum hæredem habuit A. C. 1376. Godefridi frater Adolphus *VValdeccorum* auctor eſt. Et quidem, qui ab hoc ortum trahit. Henricus cognom. *Ferreus*, ex Henrico & Adolpho filiis, duplicem progeniem habuit, quarum hæc terminata eſt A. C. 1495. Henrici duo filii, VVolrathus & Henricus, iterum duas lineas conſtituerunt: quarum hanc finiit VVilhelmus Erneſtus, qui Tubingæ deceſſit A. C. 1598. illa hodieque ſuperſtes eſt; in qua qui nunc vivunt, communem patrem habent Joſiam, extinctum A. C. 1588. Ejus enim major natu filius, ex Maria Comite Barbienſi, Chriſtianus, qui obiit A. C. 1638. ex Eliſabetha Comite Naſſovia *in Sigen*, genuit Mariam Magdalenam (natam 1606. uxore Simonis Comitis Lippiæ) Sophiam Julianam (natam. 1607. denatam 1637. uxorem Hermanni Landgravi Haſſiæ) Annam Auguſtam (natam 1608. denatam 1658. uxorem Joan. Comitis Saynæ & VVitgenſteinæ) Eliſabetham (natam 1610. denatam uxorem VVilhelmi VVirichii Comitis *de Falckenſtein*) Mauritium natum 1611. denatum 1617. Catharinam (natam 1612. uxorem Simonis Ludovici Comitis Lippiæ. 2. Philippi Ludovici Ducis Holſatiæ, denatam 1649.) Philippum (natum 1613. denatum 1645. cui uxor obtigit Anna Catharina Saynenſis) Chriſtinam (natam 1614. uxorem Erneſti Comitis Saynæ & VVitgenſt.) Dorotheam (natam 1617. uxorem Emiconis Comitis Leiningenſis) Agnetem (natam 1618. uxorem Jo. Philippi Comitis Leiningenſis denatam 1651.) Sibyllam (natam 1619. uxorem Frid. Emiconis Comitis Leining.) Gabrielem (natum 1621. denatum 1624.) Joannem (natum 1622. maritum Alexandrinæ *de Veblen* 2. Henricæ Dorotheæ Haſſiacæ) Joannam Agatham (natam 1623. denatam 1636.) & Luiſam (uxorem Bar. *de Eſſern*) E quibus Philippo, ex Anna Catharina præfata, geniti ſunt Chriſtianus Ludovicus (natus 1635. maritus Annæ Eliſabethæ Rappolſteinæ) Joſias, (qui natus 1636. ſibi junxit VVilhelminam Naſſoviam) præter filias, omnes *Comites VValdecciæ* &c. Minor filius Joſiæ, ex eadem uxore, Volrathus lineam *in Arolſen & Culenburg* condidit: Pater ex Anna Marchione Badenſi (cujus mater fuit Eliſabetha Comes Culenburgica) inter alios, Philippi Theodorici (nati 1614. denati 1645. mariti Mariæ Magdalenæ Naſſoviæ) Joannis Ludovici (nati 1616. denati 1638.) Georgii Friderici (qui natus 1620. duxit Eliſabetham Carolam Naſſoviam) &c. E quibus Philippô Theodoricô & Mariâ Magdalenâ nati ſunt, Amelia Catharina (nata 1640. uxor. Georgii Ludovici Comitis Erpach) Henricus VVolrath (natus 1642. denatus 1664. uxor... fil. Philippi Comit. *VValdeccii* & Florus VVilhelmus (natus & denatus 1643.) *Comites de VValdeck &c. lineæ Culenburgicæ.* Georgiô verò Fridericô & Eliſabethâ Carolâ, Volrath Chriſtianus (natus 1646.) Fridericus VVilhelmus, 1657.) aliique *Comites VValdeccii &c. in Arolſen & Culenburg.* At Chriſtianô Ludovicô ex Anna Eliſabetha Rappolſt. inter alios geniti ſunt Fridericus (natus 1663.) Henricus Vollrath (natus 1665.) & Fridericus Ludovicus

cuſnatus 1672.) Vide Spenerum, *Theatrô Nobil. Europ. Part. I. p.* 116. 129. 146. 166. *in Indice Part. II. p.* 86. & de *Arte Herald. Tom. II.*

WALDEMARUS, vide *Wildemarum.*

WALDENBURGUM, ſeu WALLENBURGUM, oppidulum agri Baſilienſis, ad montis Juræ jugum, quod ab exciſa rupe *der Hauwenſtein* dicitur, & quidem ubi ſuperior ſciſſa rupes, *der obere Hauwenſtein.* Occupat totam, inter altiſſimos montes, convallis latitudinem, caſtrô in præalta rupe imminente. Nomen idem, quod *Caſtrum ſylvæ* ſonat, quanquàm Rhenanus à vallo derivet, quòd montis tranſitum eò loci muniat. Paruit olim Comitibus Vrobergenſibus, quorum ultimus deceſſit, A. C. 1370. Poſtea in ditionem tranſiit Epiſcopi, qui unà cum ditione Homburgica, omne hôc dominium, in Senatum Baſil. qui Præfectum eò mittit, transtulit. A. C. 1400. Vide Chiſt. Urſtiſium, *Epit. Hiſt. Baſil.*

WALDENBURGUM, caſtrum Germaniæ in Franconia, ſub proprio Comite, ex Familiâ Hoheploica. In hac enim cùm præcipua hodie diviſio ſit, in ramum Langenburgicum & *Waldenburgicum*, hujus auctor fuit Eberhardus, filius minor natu Georgii, extincti A. C. 1551. Junxit is ſibi Agatham Comitem Tubingenſem, & ſuſcepit ex ea Georgium Fridericum, qui obiit A. C. 1600. pater ex Dorothea Rothena Philippi Henrici, defuncti A. C. 1644. Hôc & Dorotheâ Walpurge agnata, inter alios complures, nati ſunt, Wolphgangus Frider. (A. C. 1617. cui uxor obtigit Eva Chriſtina agnata, den ...) Philippus Gothofridus (A. C. 1618. maritus Annæ Chriſtinæ Limpurgiæ) &c. E quibus uterque numeroſam prolem ſuſcepit, qui omnes, *Comites ſunt de Hohenloe* &c. *in Waldenburg.* Phil. Jac. Spenerus, *ibid. Part. I. p.* 160. & *II. p.* 121. & 123. Vide quoque ſuprà, ubi de Familia *Hohenloica.*

WALDENSES, eòdem circiter tempore, cum Albigenſibus, de quibus ſuprà, Lugduni exorti hincque *Pauperes dicti de Lugduno*, ſicut à *Waldo* (vide ſuprà voce *Valdo*) *Waldenſes* ſeu *Valdenſes*: quædam cum Albigenſibus habuerunt dogmata communia, ut vidimus. Peculiaria illorum fuêre. 1 *Omne judicium, inprimis ad mortem, eſſe prohibitum: juxta illud, Nolite judicare & non judicabimini.* 2. *Indulgentias, quæ fiunt per Prælatos Eccleſiæ Romanæ non valere; purgatorium poſt hanc vitam nullum eſſe, adeoque ſuffragia & orationes defunctis nil prodeſſe.* 3. *In Eccleſia tantùm tres Ordines eſſe, Epiſcopalem, Sacerdotalem & Diaconalem.* Multa verò alia infanda, quæ paſſim apud Baronium, Bzovium alioſque tùm Albigenſibus, tùm Valdenſibus credita leguntur, ex mero odio, ut plebi redderentur inviſi ac abominabiles, conficta eſſe, apodictice probatur hinc, quod in ſententiis eorum, qui coram tribunali Inquiſitorum accuſati & condemnati fuêre, nihil tale comparet aut illis exprobratur, uti ad oculum id docet Phil. à Limborch ex *Libro Sententiarum Inquiſitionis Tholoſanæ*, jam primùm in lucem ab eo prolato. Rituſ eorum quod attinet, *Ante & poſt prandium* dicuntur *orare flexis genibus, & inclinati ſuper bancam*: quod in omnibus ferè Valdenſium ſententiis occurrit. Quin & uſitatum ipſis videtur fuiſſe menſæ benedicere, quia Petrino Fabri crimini datur, *quod comederit & biberit cum Valdenſibus in eadem menſa benedicta per eos.* Dicuntur *ſeipſos vita & perfectionis Apoſtolicæ comparantes & meritis coæquantes, jactare ſe tenere & ſervare Evangelicam & Apoſtolicam paupertatem.* Tum & mores alios à communi vivendi genere diverſos habuiſſe dicuntur; Tandem in ſententia Johannis Philiberti Presbyteri legitur, *quod Valdenſes prædicant credentibus ſuis aliquando poſt cœnam noctu de Evangeliis, & de Epiſtolis in vulgari*, d. l. Vide de illis plura, apud Jac. Uſſerium, Archiepiſcopum Armachanum, Tractatu *de Succeſſione Eccleſiarum in Occidente*, c. 8. præfatum à Limborch, *Hiſtoriæ Inquiſitionis l.* 1. *c.* 8. *ac ſeqq.* Et hîc voce *Majores*, ita enim quidam inter illos dicti; item, ubi de *Valdenſibus*. Addam id ſaltem: rudiores illos Albigenſibus (fortaſſe & puriores in doctrinâ) præfato Limborchio, cumque Mennonitis hodiernis non parum convenientiæ habuiſſe, & forte progreſſu temporis in eandem cum Albigenſibus ſectam coaluiſſe videri; *d. l.*

WALDENSIS Thomas, vide *Thomas.*

S. WALDOMERIS oppidum, vulgò *S. Germier*, vel *S. Galmier*, in Seguſianis, patria Clementis Puteani, avi Petri & Jacobi, virorum clariſſimorum: in agro eſt ac diœceſi Lugdunenſi inter Caſellas *Chazelles* & oppid. S. Stephani *S. Eſtienne de Furen*, parum à Ligeri remotum.

WALDPURGUM, vide ubi de Familia *Dapiferorum*, ſeu *Truchſeſſia.*

WALDSHUTUM, oppid. in extremis Rauracorum finibus, ultra Rhenum, ſub Hercynia ſylva ſitum, ſub Habſpurgiis olim, à quibus & conditum dicitur. Nomen à cuſtodia duxiſſe videtur, cujus illic contra ſylvam conſtituendæ magna eſt opportunitas. Unum ex quatuor oppidis, quæ vulgò *Waldſtadt* dicuntur, quæ æquali ferè intervallô ab invicem diſſita, ſingulis pontibus Rhenum inſternunt. Sunt autem illa Rinfelda, Secconium, Lauffenbergum & *VValdshutum*, ſub Auſtriacis. Vide Chriſt. Urſtiſ. *Hiſt. Baſil.*

WALENSTADIUM, quaſi *Italorum ſtatio*, hos enim Germani *VValen* vocant, oppid. eſt Helvetiæ, in præfectura Sarunegaunenſi, ad lacum Rivarium, qui hinc *VValenſee*, vel *VValenſtatter ſee* Germ. dicitur. Hîc videtur, adverſus Rhætorum irruptiones, cuſtodias collocâſſe Tiberius. Ibidem Rhætorum cauſæ diſceptari ſolent: ſicut ſeptem antiquorum Pagorum, in cœnobio Eremliano: Bernenſ. & trium Pagorum, in loco *dm Kienholtz*: Tigurin. & Bernatium Zofingæ: Glaronenſium & Uraniorum Merchæ: eorundem & Suitiorum Bergeræ: eorundem & Under Waldiorum Brunnæ: Friburgenſium & Solodurinorum, ſi cum 8. Pagis lites habent, Zofingæ & VViliſovii: Baſilienſium, Scaphuſianorum & Abbatiſcellanorum, Badæ, &c. Simler. *deſcript. Helv.*

VVALHOFIA, vulgò *VValhoff*, vicus Semigalliæ, cis Duinam fluv. prope Alcheradam arcem, ubi Poloni ingenti clade affecti, A. C. 1626. menſe Januar. à Guſtavo Adolpho Rege.

VVALIS, vide *Vahalis.*

VVALLENSES, aliis *VVallones* & *Romani*. Cùm Germaniæ populi provincias Imperii Romani in Occidentis partibus, nimirum Galliam, Hiſpaniam, Britanniam, Africam, atque Italiam, armis occupaviſſent, provinciales quidem priſcum nomen ſuum retinuêre, ac modò ſuæ quiſque nationis propriô vocabulô, modò, idque ſæpius, in commune *Romani* ſunt appellati: novi autem poſſeſſores & domini Germani, honoris causâ, dicti ſunt *Barbari*. Unde in priſcis Legibus & Hiſtoriis item apud Gregorium Turonenſ. & Fortunatum *Barbaros ac Romanos* junctim nominari & alteros alteris opponi conſtat. Hinc & Galliæ partem, quæ Odoni, Francorum Regi parebat, *Franciam Romanam*, i. e. Neuſtriam vel Franciam, Gallicâ linguâ utentem Luitprandus, *l.* 1. vocat, ut eam à Francia Germanica, ſive ab Auſtraſia Lotharſive regno & Germania diſtinguat. Et Nithardus, *l.* 3. *Romanam* linguam *Teudiſcæ* opponit. Brabantia itidem Romana Divo dicta eſt, Gallorum linguâ utens, *le VVallon Brabant*, & promiſcuè *le Roman pays*, Divæus, *Rerum Brabant. l.* 7. Equeſtres ad lacum Lemanum, Caballenſes vulgò dicti & confines iis Vallenſes, i. e. Sedunenſis & Lauſannenſis Diœceſium partes, quæ Gallicâ linguâ utuntur, vulgò *Pays Roman* nuncupantur. Rhæti etiam Curienſes, portio quondam Imperii Romani, ſe *Romanos* dicunt, & fabuloſa Poëmata *Romans* Gallis vocantur, quod ſunt linguâ Romanâ, i. e. Gallicâ compoſita: Hos Romanos Germani, qui in illorum agris finibuſque conſedêre, linguâ ſuâ *VVallenſes*, vel *VVallones* nuncupavêre: unde Giraldus Cambrenſis ſcribit, *in deſcript. Cambriæ, l.* 1. & 7. hanc Britanniæ partem, poſt occupatum Britannicum regnum, dictam eſſe *VVallиam*, à Saxonibus, linguâ ſuâ extraneum quemlibet *VVallum* appellare ſolitis: & Guillimannus, *l.* 2. *rer. Helvet.* in Comitatu Sifgoviæ, agri Baſilienſis, oppidum *Valenburgum*, interpretatur *Burgum Romanorum*. Hodieque Germanis Sclaviſque communiter Itali *VValchen* appellantur. Hinc & *VValachia* dicta, quòd Romanos ſeu Italos incolas habuerit: Ita ergo Belgæ, qui linguâ Gallicâ utuntur, Germanis finitimi, *VValen* his, Gallis morem Germanorum ſequentibus *VVallons*, vel *Ouallons* appellantur. Horum in Gallia Belgica tres ſunt provinciæ, Atrebates, Flandria VVallenſis, & Hainonium, qui in commune pagus VVallenſis, *pays VValon* vocantur: non ſic tamen vocantur Sapaudia, Sedunenſis, & Lauſannenſis diœceſeon portio, Burgundia Jurenſis vel Sequanorum, Lotharingia, Lucilobrugenſis Ducatus & Leodicenſis diœceſis ac pars Brabantiæ ſupradicta, licèt & ipſæ linguâ Romanâ vel Gallicâ ſimiliter etiamnum utuntur, quamvis corruptâ. Duo tandem in Lotharingia fluvii Nidæ ſunt, quorum alter alterum in Saravum defert: Horum alter Nida Teutonicus, *die Teutſche Nidt*; alter Romanicus vel VVallonicus, *die VVelſche* dicitur, ab accolis German. & Romanâ ſeu Gallicâ linguâ utentibus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VVALLERSTENIUM, caſtrum Germaniæ, in Suevia, ſub proprio Comite, ex Familia Oetingenſi, in qua Fridericus minor natu filius Ludovici, defuncti A. C. 1557. *VVallerſteinum* ramum ex ſe produxit: Junctâ enim ſibi Euphroſinâ Comite Oetingenſi, deceſſit is A. C. 1579. relictô fil. VVilhelmô, qui obiit A. C. 1582. Pater, ex Joanna Zollerenſi, Martini Francici (denati 1653. poſt matrimonium cum Iſabella Eleonora Helfenſteinia contractum) Mariæ Magdalenæ (uxoris VVilhelmi Marchionis Badenſis) Ulrici (denati 1644.) Friderici VVilhelmi (cui uxor obtigit Roſina Suſanna de Tilbeneck) & Margaretæ (ex ... de Thun matris Guidobaldi Archiepiſcopi Saliſburgenſis) *Comitum Oetingenſium* &c. *in VVallerſtein*. E quibus Martino Franciſco ex uxore præfata geniti ſunt Maximil. Ferdin. (A. C. 1639.) Maria Franciſca (uxor Cratonis Adolfi Ottonis *Comitis de Cronenburg & Holzengeroldſeck*) &c. *Comites Oetingæ* &c. *in Balderen*. Philippus Jacobus Spenerus ubi ſuprà, *Part.* 2. *p.* 26. & 122.

VVALLIA, Viſigothorum in Hiſpania Rex V. ſucceſſit Sigerico, A. C. 416. reliquias Vandalorum Bæticâ ejecit; Romanis amicus, à quibus etiam Aquitaniam accepit, Iſidor. *Erâ* 454. extinctus eſt A. C. 419. regni 3. ſucceſſore Theodoricô vel Theodoride, quem vide.

VVALLIA, principatus Angliæ olim cum titulo Regni. Cùm enim Britanni à Saxonibus (quos Vortigernus Rex contra Scotos & Pictos evocaverat) pulſi, versùs Occidentem in altiſſimos montes ſe recepiſſent, ibi peculiare Regnum *Cambriæ*, ſeu, uti Saxones vocabant, voce German. *VValliæ*, nomine, condiderunt, quod poſt varias vices, qui pactô ad Angliæ Reges pervenerit, diximus ſuprà, voce *Cambria*. Vide & *Vallia.*

VVALONES, populi Belgicæ, Latinis junioribus. *VVallons* ipſis, German. *VValen*. Inter Scaldim & Legiam fluv. occupantque partem Flandriæ, quæ *Gallicana*, ab ipſis *la Flandre VVallone*, ſeu *Gallicane* dicitur, ubi tractus Tornacenſis, Duacenſis, atque Caſtellania Inſulana, ſub Gallis, ab A. C. 1667. *Baudrand.* Vide quoque *VVallenſes.*

VVALONIÆ, caſtrum Normanniæ, in parte pagi Conſtantini quam nonnulli *Hagam*, quidam Hiſtorici Angli *Inſulam Conſtantini* pagi pro peninſula vocant, 2 circiter à mari leucis, hodie *Valognes*. Nomen à *VValone* accepit, quod viri nomen linguâ Francicâ olim bonum ſignificâſſe refert Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VVALPURGA ſive VVALPURGIS, S. VVunibaldi & VVillibaldi ſoror, ob eruditionem, inque aliis convertendis zelum ob ſanctitatem in pretio fuit, A. C. 780. Condidit *Hodœporicon* fratris VVillibaldi. Vitam ejus ſcripſit Philippus Aichſtadianus, quæ extat *Tom. IV. Antiqq. Lect. Henrici Caniſii.*

Comites Naſſovii.

VVALRAVIUS, ortum à Theodoſio Laurenbergii Toparcha ducens, (ex Helena, Joannis Arduennæ D. filiâ) Diederici ſucceſſoris, pater fuiſſe fertur, tumulatus Baccaraci ad Rhenum. Ex ejus abnepote Joanne ortus *VValravius*, ex Barbara Munzenbergica, inter alios, filium habuit cognominem in ditionem ſucceſſorem, maritum Agnetis Comitis Deckenbergenſis: ut alios veruſtioris illius ævi, & certis hiſtoriæ monumentis deſtitutos, omittam.

WALRAVIUS I. filius Othonis Comitis Naſſoviæ, Toparchæ Lopperæ, Lanrebergii & Sonnebergii, (à quo certior ſeries) ex Magdalena (Walravii Comitis Sponhemii filiâ) pace & bellô egregius. Othoni Imperatori in Hungaria, Bohemia & Gallia fortem operam præſtitit, defunctus A. C. 1020. poſtquàm 48. annos ditiones rexiſſet, & tumulatus Norimbergæ. Ei ex Irmgarda Burggravii Torſellani fil. ſorore Henrici III. Imperatoris genita, prognati ſunt, *VValravius II.* Patris ſucceſſor, & Otho, ſtemmatis Naſſovio-Geldrici conditor, præter filias, Adelheidam Reginhardi Rinckelæ Toparchæ & Irmtraudam Joannis Coningſtenii uxores.

WALRAVIUS II. Arnſtenii Comite ſibi junctâ, obiit A. C. 1068. Pater Roberti ſucceſſoris, & Arnoldi, qui deceſſit improlis.

WALRAVIUS III. Roberti modò dicti filius, Conradi Imperatoris miles, defunctus eſt A. C. 1156. relictis filiis Henricô & Robertô, quorum is *Principis* nomine in priſcis Annalibus aliquoties ſalutatus obiit A. C. 1199. Ei ex Agnete (filia Burggravii Stromberg.) geniti ſunt, Henricus, Otho ſucceſſor., *VValravius* brevis ævi, & Anna. Othonis filius, Henricus fuit cognomine *Dives*, quô genitus

VVALRAVIUS, primus Weisbadæ, Weilburgi, Idſteniique Comes, hæreditate paternâ cum fratre minore natu Othone (Dillenburgici Comitatus primô auctore) diviſâ factus, A. C. 1255. Rodolpho I. Imperatori gratus fuit, ab eo Aulici Conſilii Præſes conſtitutus. Deceſſit A. C. 1285. ex Adelheida (Comitis Cattimelibocі filia) pater, inter alios Adolphi Imperatoris, qui Patri in Comitatu ſucceſſit, & *VValravii*, cujus filius Philippus fuit, ex Anna Friderici Noribergæ Burggravii filia prognatus. Eidem Adolpho præter Gerlacum ſucceſſorem, filius quoque fuit *VValravius* Mechtildis (Ludov. Comitis Palatini fil.) maritus &c. Cyr. Lentulus, *Geneal. Principum & Com. MS.*

WALSINGHAMUS Thomas, vide *Thomas.*

WALTHAMUS Rogerius, vide *Rogerius.*

WALTHERUS de Cronberg, Alberto Magiſtro Ordinis Teutonici, (qui Poloniæ Regi ſe ſubmiſit, parte Boruſſiæ in feudum, Ducatus nomine, acceptâ) ab Ordine ſuffectus, in pleriſque Comitiis graviter eum accuſavit, donec tandem Albertus, ab Imperio A. C. 1532. proſcriptus eſt. Sed hic Evangelium amplexus, manſit in poſſeſſione, & Academiam Regiomontanam inſtituit.

WALTHERUS, improviſò ictu in venatione, feriit Wilhelmum Rufum, Angliæ Regem A. C. 1100. Polydorus Virg. *Hiſt. l. 9.*

WALTHERUS, vide *Gualtherus.*

WANDALI, Gothorum propago, iidem cum *Vandalis* tabul. veter. *Winili* Pauli Warnefridi, *Vinuli* Adami Bremenſis, ſic à Germanis vocati ſunt, quòd hominum multitudine abundantes, in alienas terras tranſmigrarent: quod vox *Wandeln* Germanis denotat. Itaque *Wandalorum* appellatio, vi vocis tam latè patuit, quàm ipſe vagandi alienaque occupandi mos. Nobis de illis, qui Hiſpaniam, & poſt Africam tenuêre, ſermo eſt. Hos ab Oceani littore veniſſe, ſcribit Dexippus apud Trebellium, *in Gallienis duob.* c. 13. & Eunapium: de Longobardis nempe illis, quorum ingens tum alibi, tum poſtremò in Italia potentatus fuit, Paulus *in Longobard.* Inde in illam vexatam tot incolis Daciam tranſiêre, Aureliô Antoninô Romanis imperante, *Wandali Aſdingi*, Jornandi dicti. Aurelianô Principe ſediſſe ad Danubium, Dexippus ſuprà memoratus, Priſcuſque docent. Pannoniæ partem Conſtantinus illis dedit. Hinc in Gallias ſe intulerunt tempore Honorii, inde ſe in Hiſpaniam promovêre *Wandali*, in Bæticam Silingi qui dicti, cæteri in Gallæciam eique vicina, Godigiſclô Rege, cui ſucceſſit Gontharis, qui Alanos in Hiſpania potentes ſubegit: Gonthari Gizerichus, Guntharis vel Gunderichi ex Godigiſclo frater, Africæ domitor, qui poſſeſſionem Africæ fœdere firmavit Valentinianô imperante: imò præter Africam, patentem à Gadibus Tripolim uſque, & terrâ ad Maurorum invia, Sardiniam quoque & Corſicam ſuæ ditionis fecit, Romam diripuit A. C. 455. principeſque fœminas, ſupellectilem regiam, ipſas deinque Capitolii auratas tegulas, inde quò voluit, abduxit. Eum excepit Hunnerichus filius, cujus ſucceſſor Gundamundus fuit, filius Genzonis, Gizerichi nepos. Hunc ſequutus eſt frater Tranſamundus, poſt quem Hildericus Hunnerichi filius, ex Valentiniani Imperatoris filia, Genzerichi nepos. In Gelimero tandem, Gelarichi filio, Genzonis nepote, Gizerichi pronepote, à Beliſario victo, Wandalorum dominatus deſiit: poſt annos fermè in Africa centum. Per Hiſpanias Wandalici imperii veſtigium ſervat Andaluſia, *Wandaluſia* olim appellata. Chriſtianam pietatem fermè eôdem tempore, quô Gothi & Gepidæ, avidè arripuerunt: ſed dolendum, quòd hi tunc omnes permixtum vero Arii dogma, fraude Valentis Imperatoris, qui Arianos ipſis Doctores ſummiſit, imbibêre. Unde, cæcô quôdam zelô, in Orthodoxos ſævi, ſub Gunderico, qui primus Arianiſmum amplexus erat, Gizericho ſeu Genſerico, & Hunerico: citra hujus tamen, & Gundemundi tempora, à ſubditorum ſibi populorum animis vim abſtinuêre. Laudatiſſimis priùs moribus inclytos corrupit Africæ mollities, in quibus opimas menſas, non minùs quàm balnea, circos, theatra, mimos, magnorum malorum ſemina notat Procopius, qui res illorum latè proſecutus eſt. Huic, ſi plura voles, adde Zonaram, Victorem Turon. Hug. Grotium, *Prolegom. in hiſtor. Gothorum, Wandalorum, & Longobard. &c.* Poſt everſas Oſtrogothorum *Wandalorumque* & Longobardorum res, ex eadem illa virorum matre Scanzia, Nortmanni prorupêre. Ex Wandalorum ſanguine ortos Burgundiones, ſub Theodoſio Juniore expulſis latè Sequanis Heduiſque non illam ſolùm veteris Galliæ partem, ſed & dimidiam Helvetiam occupâſſe, adjunctis ſibi ſociis Nuithonibus: atque à *Wandalis* regionem Vaudi, ſicut ab his *Nuchtlandiam* appellatam eſſe, refert, ex aliorum ſententia, Johan. Bapt. Plantinus, *Helvet. Antiq. & Nov.* Priſca inprimis *Wandalorum* ſedes ad mare Balticum

cum nomen hodieque retinet, licèt in locum primò Venedi, dein Saxones ſucceſſerint. Unde & in titulis Regum Daniæ & Sueciæ, Ducum item Pomeraniæ, & Megalopolitanorum, Regum, Ducum, Principum *VVandalorum* inſcriptio hodierna ſervatur. Et in fœdere Hanſeatico, Lubeca, Hamburgum, Roſtochium, Stralesunda, Wiſmaria, & Luneburgum nomine civitatum *VVandalicarum* gaudent, earumque Conventus præliminares, quos inſtituere ſolent, antequam Comitia univerſæ Hanſæ celebrentur, *Conventus VVandalici* dici ſolent. Rugia tandem, Uſedomia & Wollinia, tribus olim emporiis celebres, Arconâ, Vinetâ & Julinâ, Pomeraniæ adjacentes, *VVandalicæ* quoque *inſulæ* nominantur, Vide Chr. Becmannum, *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ.* Vide quoque in voce *Vandali.*

WANGENA, oppidulum Sueviæ Imper. ad Argum amnem.

WANTUS, vide ſuprà *Chirotheca.*

WAPENTACHIUM, Comitatus portio in Anglia, quam Centuriam, Hundredum vocant, à Saxonico *wapen*, arma, & *tach*, i. e. tactus, quaſi Concuſſio armorum. Germani enim veteres nec concilium inibant, nec judicia exercebant, niſi armati. Quæ diſplicuit ſententia, fremitu aſpernari: quæ placuit, concuſſis armis laudare ſolebant, Tacit. *de Germ. mor. c. 11.* Hos ritus patrios à Macedonibus, de quibus idem refert Jod. VVillich. *in Germ. mor.* acceptos, in Britanniam, poſteri eorum Saxones trajecêre: *factôque* de re nomine, & conventum ipſum, conventuique adſcriptam regiunculam, *VVapentac* nuncupârunt. Apud Romanos non omnino diſſimilis mos; illi enim Centumviralia Comitia haſtâ Prætoriana poſitâ celebrabant. Aliis *VVapentach* dicitur à deditione armorum, quòd in adeunda Centuriæ præfectura, dominus Centuriæ arma inhabitantium à ſeipſis in ſubjectionis ſymbolum deditis accepit: *tac* enim accipere ſignificat. Vide Henr. Spelman. *Gloſſar. Archæol.*

VVARACTUM, locus Galliæ, in Lemovicibus, ubi Lambertus Comes Lemovicenſis Monaſterium St. Petri honori ſacravit, cujus primus Abbas Pardulfus. Situs eſt inter fontem fluv. Varizopæ *la Gartempe* & Croſam, vulgoque *Gueret* vocatur. Unde vicus ei proximus S. Sulpicii Varactenſis, vulgò *S. Sulpice Guerreton.* Forte ex Latino Vervactum, quod agrum requietum & aratri pridem expertem, Galli *Gueret* dicunt. Caput agri VVaractenſis *le Guerctoir*, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VVARANDRA, locus Galliæ, ad Itam fluv. in Veliocaſſium Bellovacorumque confinio, inter Giſortium atque Gornacum municipia, Novo mercatui proximus, vulgò *Ouarde*, aut potius *Varde.* Olim villa, ubi Beat. Geremarus, tempore Dagoberti Regis, ortus eſt, Idem.

VVARCUS, caſtellum ad Moſam & Sulmonam, Gall. *Vuare*, ab Ottone Comite extructum, in Remenſi Parœcia Vide Eundem.

VVARDA, *æ*, Saxon. tutela, cuſtodia. Sic dicuntur urbis Londini regiones, quæ pro numero Majoris & 24. Aldermannorum viginti quinque conſtitutæ ſunt, ſingulorumque cuſtodiis ſingulæ attributæ. Uti ergò à *regendo*, quatuordecim illæ Romæ urbis portiones, *Regiones* ſunt dictæ, ſic in Anglica hac Roma 25. diviſiones urbis, à cuſtodiendo, *VVardæ*, i. e. cuſtodiæ appellantur. Spelman. *Gloſſ. Archæol.*

VVARDA, ſeu **VVARDUS**, pupillus in Britannia inſula dicitur, qui ratione infirmitatis ætatis prædiorumque ſervitutis, in cuſtodia Regis vel domini ſui eſt, uſque ad ætatem integram, h. e. 21. annos. Quod jugum Anglis impoſuit, omnia gladiò premens Gulielmus Primus Conqueſtor: Sed nec ratione lex caret: Ea enim fuit olim feudorum militarium conditio, ut nec hæreditariò concederentur, nec pro vita vaſalli, ſed nec ad certum terminum, ne anni quidem; Vide Lotharii Conſtit. *ut. Qui feud. dare poſſunt.* Poſteà eò deventum, ut per annum, dein et uſque ad vitam vaſalli feudi conceſſio firmitatem haberet: Porro factum, ut beneficium ad filios deveniret, & eum quidem primò, qui Domino placebat, tandemque ſtabilitum, ut ad omnes æqualiter pertineret. Veruntamen neque tunc adhuc hæreditariò, neque ultra filios, porrigebatur feudum, ante leges Conradi Imperatoris, imò nec tum demum ad filias, niſi expreſſa de his mentio eſſet: nam quid colo cum framea, mulieri cum Marte? Senſim dein, vigore accepiô, feuda hæreditaria facta ſunt: è quibus ne vaſallus innoxius ejiceretur, aut filius ad militiam idoneus à patrio munere excluderetur, publicæ utilitatis ratio obtinuit: Suis nihilominus conditionibus feuda intereà ſubjacuêre. Hinc, vel ob læſam fidelitatem, vel ob defectum ſervitii, quod utrumque variis modis contingere poteſt, feudum ad dominum rediit. Cùm igitur ad infantem devolutum feudum eſt, æquum duxêre Majores, feudum interim ob defectum ſervitii, domino reddi, donec vaſallus ad arma aptus eſſet, vaſallumque in cuſtodia ejus eſſe, quò ad militiam munuſque debitum obeundum poſſet inſtructior reddi: interim honorificè à Dominis pupilli ſuſtentari. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archæol.*

VVARDHUSIUM, ultimum Europæ oppidum, in extrema Lappia; ſedes Præfecti eſt, qui totam Finmarchiam & Oceanum Septentrionalem gubernat. Georgius Hornius, *Orbe Imperante, cum Notis* L. Ottonis Menckenii, *p.* 314. Vide *Lappia*, item *Vardhuſium.*

VVAREGI, Imperium Ruſſiæ condiderunt A. C. 753. per *VVaregen* autem Ruſſi intelligunt, quidquid nationum mari Balthico adjacet, Finnos, Suecos, Livonos, Ruſſos, Vandalos: è quibus delati in Ruſſiam tres fratres Ruricus Novogardiam, Sineus *Biale-Goſioro* & Truborus Pleſcoviam, tres celebres Ducatus, condidêre, Georg. Hornius, *Orbe Imp.* ubi tamen *Zechum*, *Lechum* & *Ruſſum*, tres itidem fratres, & à duobus prioribus Bohemos & Polonos, à tertio Ruſſos, conditos fuiſſe, ait L. Joach. Fellerus, *Animadverſ. ad eum*, *p.* 375. Vide quoque ſuprà, ubi de *Rurico* & *Ruſſia.*

VVAREMUNDUS, aliquot priſcorum Naſſoviæ Comitum nomen: è quibus unus, filius Joannis, provinciam rexit poſt patrem, ac VValravium fratrem ſucceſſorem habuit, filiæ ſolùm ex Sindacula,

cula, Andakero Mundervorſtio nata, pater. Alius Arnoldô Comite natus ex Sidonia Comite Schwartzenburgica, genuit Joannem Dietericum & Ainbergam &c. Cyr. Lentulus, *Genealog. Principum & Comitum Naſſoviæ MS.*

VVARENGISI Villa, in diœceſi Tullenſi, poſita ad ripam Mortæ fluv. in Lotharienſium finibus, inter Roſaria *Roſieres*, & Nanceium, Cellâ & Prioratu ſuô hodieque clara, à domino quondam ſuo cognominata. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VVARNEFRIDUS, ſeu VVINIFRIDUS, vide *Paulus Diaconus.*

VVARSAVIA, urbs ampla Poloniæ, Mazoviæ caput, ad Viſtulam, ubi frequens Regum ſeceſſus, German. *VVarſchaw*, Gall. *VVarſovie*, Culta eſt, cum arce Regia. Vix 3. leuc. Polon. à limite Poloniæ minoris in Ortum, uti 24. à Lancicia, 33. à Gneſna, 25. à Thorunia in Eurum, 24. à Sandomiria in Boream, uti 36. à Cracovia, & 58. à Vilna, in Africum. Hactenus comitiis publicis, & duobus palatiis regiis nobilis. Duplex eſt, Vetus & Nova; In ſuburbio Cracovienſi viſitur ſepulchrum Jo. Demetrii Suiſcii Magni Ducis Moſcoviæ. Capta à Suecis A. C. 1655. ingenti prælio victoribus, ſed poſteà recepta eſt.

VVARTBURGUM, arx Saxoniæ, ubi Lutherus ab Imperatore proſcriptus, ab Electore Saxoniæ Friderico III. 10. menſ. occultiſſimè ſervatus eſt, adeò ut ne Magi à Pontificiis de loco conſulti illum divinare potuerint. Hoc aſylum Pathmum vocare Lutherus ſolitus eſt, qui ibi quoque varia ſcripſit, A. C. 1521. Chytræus *in Saxon. part. 1. l. 1. &c.*

Principes Pomeraniæ.

VVARTISLAUS I. fil. Suantibori, Pomeraniæ Ducis, cum fratribus Ratiboro, Suantopulco & Bogiſlao; ab Ottone Andechſio, Epiſcopo Bambergenſi, Cancellario Henrici IV. *Pomeranorum Apoſtolo*, ad fidem Chriſtianam adductus: cum fratre Ratiboro Pomeraniam citeriorem (quæ brevi Germanicos mores, tum colonis ex Saxonia, VVeſtphalia, Friſia, Hollandia, Flandria huc traductis, tum occaſione Saxonicæ clientelæ: cùm Pomerania ulterior moribus & linguæ Henetorum pertinaciùs inhæreret,) ſortitus eſt. Quorum hic, pater alterius *VVartiſlai* fuit, Principis fortiſſimi, qui cum Danis & Henrico Leone pro libertate ſua diuturna geſſit bella: in cujus filio Bartholomæo A. C. 1224. ramus hic extinctus eſt. Ille A. C. 1124. baptizatus, Epiſcopatum Julini fundavit: tum Marchiam Novam & Ucraniam ad Guſtroviam uſque ſibi ſubjecit: tandem verò A. C. 1136. à miniſtro, quem Vandali odiô religionis inſtigaverant, ipſe verò jam vulneratus confecit, peremptus eſt: cœnobiô Stolpenſi, in necis hujus memoriam, à fratre conditô. Filii ejus Caſimirus & Bogiſlaus II. à Friderico Barbaroſſa A. C. 1181. in caſtris ad Lubecam Duces creati ſunt, datâ in Imperio ſeſſione.

VVARTILAUS II. Vide ſuprà.

VVARTISLAUS III. filius Caſimiri II. ex Bogiſlao II. de quo retro, geniti; recuperavit quædam à Danis, in Megapolitanis confinibus. Obiit improlis A. C. 1264.

VVARTISLAUS IV. fil. Bogiſlai IV. cui cognomen *Corpus & Anima*, ex Margareta Rugia, extinctô avunculô VVizlavô, de quo ſuprà, Rugiæ Principatum, adverſus Danos & Megapolitanos, ſibi vindicavit; Danô, ut jus ſuum cederet, coactô. Brandeburgicis Paleralcum & Primiſlaviam; Cruciferis & Polonis Stolpam, Slavam, Regenwoldam & Belgardam bellô extorſit. Ex eo A. C. 1326. relicti filii Bogiſlaus V. lineæ Pomeranicæ Orientalis, Barnimus IV. Occidentalis auctores fuêre.

VVARTISLAUS V. cognomine *Monachorum Pater noſter*, qui pro portione ſua, annuam ſibi portionem pactus, obiit abſque prole A. C. 1390.

VVARTISLAUS VI. fil. Barnimi IV. VVolgaſtanæ lineæ conditoris, obiit A. C. 1394. pater *VVartiſlai* & Barnimi VI.

VVARTISLAUS VII. fil. Bogiſlai V. iter Hieroſolymitanum ingreſſus, in Servia obiit A. C. 1392. relictô ex Maria Mecklenburgica, cujus mater Ingelburgis erat, Margaritæ Semiramidis Arctoæ ſoror, filiô Ericô I.

VVARTISLAUS VIII. fil. *VVartiſlai VI.* ex Anna Megapolitana, Rugiæ, Stralſundæ & Barti dominus: filios habuit Suantiborum III. & Barnimum VIII. quorum ille A. C. 1446. iſte A. C. 1451. ſine liberis deceſſêre.

VVARTISLAUS IX. fil. Barnimi VI. nepos ex hoc *VVartiſlai VI.* laude juſtitiæ, & fundatione Academiæ Gryphiſwaldinæ A. C. 1456. inclaruit. Pater ex Sophia Lawenburgica *VVartiſlai X.* & Erici II.

VVARTISLAUS X. fil. prioris, in diviſione hæreditatis paternæ cum Barto Rugiam nactus eſt, Ericô VVolgaſtum tenente. Qui ambo, communi ope, contra Fridericum II. Electorem Brandeburgicum, ex antiquo pacto & inveſtitura Imperatoris recenti jus repetentem ac cum 13. Principibus fœderatis Pomeraniam invadentem, acriter provinciam defenderunt: Marchiam quoque excurſionibus populati, donec Caſimiri Regis Poloniæ interventu de pace convenit: A Cruciferis Boruſſis quoque Lawenburgum & Bytovium armis aſſeruêre. Obiit VVartiſlaus A. C. 1478. in cujus filiis Harmanno & Suantiboro IV. Bartenſis linea defecit. Sol Ericô natus eſt

VVARTISLAUS XI. qui tamen cum fratre Caſimiro VI. non diu ſuperfuit: tertiô fratre Bogiſlaô X. totâ Pomeraniâ potitô, qui conſiliariô quôdam Langiô ruſticô non infeliciter uſus eſt, mortuus A. C. 1523.

VVASA, vel VVASDA, in priſcis tabulis tractus eſt Belgii, in Flandria ad Scaldim fluv. vulgò *VVaes*, aut *le pays de VVaes*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in voce Ganda.*

VVASITICUM, Nithardo *Baſiu* in Capitulis Caroli Calvi, villa olim Galliæ Dominica, Palatiumve Regale, vulgò *Vaſſy*. Vide *Vaſſiacum.*

VVASLARE, vulgò *VVasley*, monaſterium in ſylva Fania, quæ Carbonariæ pars eſt, dictum à fluviolo præterlabente, quod Dodonis Monachi, Rectoris quondam ſui, corpus ſervabat, pridem intercidit. Proin ejus reliquiæ in cellam Laubienſi cœnobio ſubjectam, atque Faniæ finibus incluſam, quam *Monſtier en Fagne* vocant, tranſlatæ ſunt. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in voce Fania.*

VVASLOGIUM, Monaſterium à S. Grodingo extructum, in diœceſi Virdunenſi; fortè hodie *Beaulieu en Argonne*, i. e. Bellus locus in ſylva Argonna, Arduennæ parte. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VVASO, ſeu Guaſo, vide ſuprà *Ceſpes*, & ubi de variis *beneficiorum* generibus.

VVASTINENSIS Pagus Galliæ, vulgò *le Gaſtinois*, unus ex iis eſt, quibus Franci, poſtquàm in Galliis ſedem ceperunt, Germanicum impoſuêre nomen, quaſi *VVoeſtyne*, i. e. locus deſertus ac vagus, eo quòd ſtagnis, montibus, ſaxis & ſylvis, quarum hodieque pars, inprimis in Bieria, remanet, ſcateret. Olim anguſtior fuit, à Melodunenſi quippe diſtinctus, nunc Melodunum Senonum quoque comprehendit, proptereà *Melun en Gaſtinois* appellatum. Hunc Fulco, qui Gaufridum fratrem Comitatu Andicavenſi ſpoliaverat, metuens iram Philippi I. Regis, eidem ceſſit, cùm anteà à Comitibus Andicavenſibus teneretur. In eo Monaſterii S. Mariæ fortè hodie *Gy les Nonains* i. e. Gaicum Nonnarum, ad Lupam fluv. 3. leuc. à monte Argiſi: villæ item Fontanarum, ſcriptores veteres Marculfus & Odorannus meminêre. Cæterùm *VVaſtinas*, dicta eſſe olim loca deſerta & inculta à Germanis, certum. Hinc in Pictonibus, circa Caſtanetum *la Caſtaigneraye*, Voventum *Vouvant*, Merventum, Secundiniacum, & Partiniacum, ager eſt hodieque ſylveſtris, 12. leuc. circiter patens, qui pagus *VVaſtinenſis* ſimiliter nuncupatur; vulgò *Gaſtinois*, ſæpius *Gaſtine* vel *le pays de la Gaſtine*, ubi hodieque vici ſunt Boſcellus *Buiſſeau*, Boſcaria *Boiſſerie*, Boſcetum *Bouſſay* & Tilia. Etiam in *VVaſtina* Pictonica Vietium eſt, à ſitu cognominatum. Habent quoque Bituriges Cubi, in agro deſerto & ſylveſtri *Vaſtinum* vulgò *Vatan*: circa quod ſunt vici Boſcolium *Buſſeul*, Spinaria *l'Eſpinière* & Ulmetellum *l'Ormeteau*; inculti & ſterilis agri argumenta. In pago porro Vindocinenſi, ut & Cenomanis *Vaſtina* fuit, i. e. ſylva, cujus utriuſque meminit in literis ſuis Gaufridus Andegavorum Comes, qui Monaſterium S. Trinitatis, apud caſtrum Vindocinum A. C. 1040. extruxit. Et Vindocinenſis fortè illa eſt, in qua circa A. C. 1140. cœnobium nomine *Gaſtinetum*, Chriſtianus Monachus ædificâſſe dicitur: cui Abbatiæ proximus eſt vicus S. Laurentii, vulgò *S. Laurent en Gaſtine*. Sic Præmonſtratenſes in Epiſcopatu Conſtantienſi Monaſterium habent, de *Vaſtinio Candido*, vulgò *Blanche Lande*, inter Exaquium *L'Eſſay* & caſtrum S. Salvatoris Vicecomitis: Idem enim *Vaſtinum*, quod *Landa*, quæ nominis Germanica vox eſt, unde Landæ Burdigalenſes vel Vaſaticæ, & Landæ Armoricanæ. Tandem, in Chron. Monaſterii Andrenſis Gulielmi Abbatis, confecto A. C. 1234. memoratur *Comitatus Solitudinis de Giſnes*, qui in eodem Chronico *VVaſtina de Giſnes* dicitur, hodieque in illa ſolitudine locus eſt *VVaſtines*. Optimè prout pago *VVaſtinenſi* id nominis convenit, qui magna ex parte incultus omniumque rerum ſterilis eſt, præſertim circa Nemus, Muſſitum & Milliacum. *Gaſtinetum* VVilhelmus Brito vocat *Philippidos l. 2.* & cum Caſtro Nantonis conjungit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VVATERFORDIA, vide *Vaterfordia.*

VVATERLOSIUS Lambertus, vide *Lambertus.*

de VVAUCQUIER Matthias Martin. Vide *ibi.*

VUCHEUM, urbs ſeptima Kianſiæ, ſub qua 5. aliæ. Ad radices montium, juxta *Lienſum* fluv. In limite provinc. Fochienſis. *Vuchen* vulgò. In Sinis. *Martinius.*

VUGRINA, fluv. Illyrici, in Savum per Boſſinam influens. *Leonic.*

VVECKERUS Joannes Jacobus, Baſilienſis. Medicus celebris, ſcripſit *Antidotarium.* Obiit Colmariæ, A. C. 1586. Vide & *Joh. Jacobus.*

VVEDEREIBA, in vita S. Sturmis Abbatis Fuldenſis; aliis *VVettereiba* & *VVedereiva*, hodie *VVetteravia* dicitur ſeu *Vetteravia*, vide ibi.

VVEIBLINGA, Germanis *VVeiblingen*; oppid. Germaniæ, in Ducatu VVirtenbergico. patria Conradi III. Imperatoris, cujus milites cùm in prælio contra Henricum Superbum, Guelphi fratrem, ſuum *VVeiblingen* inclamarent, inde *Gibellinorum* celebre nomen ortum vult, Georg. Hornius, *Orbe Imper.* Fellero, potiùs ex verbis *hie Gybeling*, quod villæ nomen, ubi Conradus educatus, illud arceſſente, *Animadv. ad eum*, p. 34. Vide ſuprà.

VVEILBURGUM, oppid. Germaniæ, in Comitatu Naſſoviæ, ſub proprio Comite, ex Familia hac illuſtri. Defunctô enim Adolphô Imperatore filius ejus Adolphus, hæreditate cum fratre Joanne minore natu diviſâ, Patri in VVisbadenſi & Idſtenio Comitatu ſucceſſit, Johannes verò VVeilburgum nactus eſt, unde ſtemmatis *VVeilburgi*, ab integro corpore ſeparati, origo. Nactus is poſtmodùm Annam, Joannis Comitis Saræpontani filiam unicam, Comitatum hunc *VVeilburgenſi* junxit, defunctus A. C. 1371. Ei ſucceſſit fil. Philippus, qui deceſſit A. C. 1429. Pater ex Catharina Lotharingica (Friderici Ducis filia) Philippi, qui *VVeilburgicum* ramum continuavit; & ex Anna Hohenloica, Johannis, qui Saræpontanum orſus eſt. Philippô genitus Ludovicus filium habuit Philippum II. quô natus Albertus, Saræpontanam ditionem VVeilburgenſi Comitatui denuo junxit, extinctus A. C. 1616. Natus ei, ex Anna agnata, Ludovicus, qui obiit A. C. 1627. è cujus, & Annæ Mariæ Haſſiacæ, filiis tribus, VVilhelmo Ludovico Saræpontum, German. *Sarbrucken*, Joanni VVisbada cum Idſtenio, & Erneſto Caſimiro *VVeilburgum* obtigit, unde tres iterum lineæ. Et quidem Erneſto Caſimiro genuit Anna Maria Comes Saynenſis & VVitgenſtenia, Fridericum (maritum Eliſabethæ Chriſtinæ VVitgenſteniæ) & Mariam Eleonoram, (uxorem Caſimiri Comitis Eberſteini) *Comites Naſſoviæ* &c. *Lineæ Saræpontanæ in VVeilburg.* Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Europ. Part. I. p. 60.* & in *Ind.* ubi de Familia *Naſſovia*, vide quoque

eum

eum *Arte Heraldicâ*, *Tom. II.* Primus autem Walramus ſeu Walravius Henrici cognomine *Divitis* fil. pater Adolfi Imperatoris in diviſione hæreditatis paternæ, *Weilburgum* cum aliis nactus fuerat, ut vidimus ſuprà.

WEILDINGA, Germanis *Weildingen*, caſtrum Germaniæ, in Suevia, ſub proprio Duce, ex Familia Wittembergica. Manfredus enim fil. minimus natu Julii Friderici Brentianæ lineæ auctoris, genitus A. C. 1626. poſtquàm bellum reliquiſſet, *Weildingæ* ſedem fixit ductâ Julianâ Oldenburgicâ (filiâ Antonii Comitis Delmenhorſtani) A. C. 1652. ex qua filiis Fridericô Ferdinandô, Auguſtô & Manfredô, geminis A. C. 1655. 1656. & 1658. inque tutela Ducis Eberhardi patruelis, & Marchionis Anſpacenſis, relictis, deceſſit A. C. 1662.

WEIMARIA, elegans Thuringiæ oppid. quondam peculiari Comitatui nomen, jam verò Saxoniæ Ducibus ſedem ac domicilium præbet. Comes ejus ultimus Hermannus fuit, à Friderico Landgravio Thuringiæ, quem contemtim *Fritz* appellare ſolitus erat, Comitatu exutus A. C. 1342. Eum Joh. Friderici Elect. filii, poſt bellum Smalcaldicum, à Cæſare acceperunt, unde linea *Saxo Weimmarienſis* orta. Quæ hodie, Altenburgicô ramô nuper extinctô, in Gothanam (Altenburgenſis ac Coburgenſis Ducatuum hæredem) ac *Weimmarienſem*, tribus ſurculis, Weimmarienſi, Marcſulanô & Jenenſi florentem, diſtinguitur. Vide Georg. Hornium, *Orbe Polit.* cum *Animadverſ.* L. Ottonis Menckenii, *p.* 221. & ſuprà paſſim. Vide *Vimaria*.

WEINDRICHIUS Martinus, vide *Martinus*.

WEISBADA, oppid. & Comitatus Wetteraviæ, ſub proprio Comite ex Familia Naſſovica. Obitu enim Henrici cognomine *Divitis*, imperante Rodolphô I. inter filios ejus Walravium & Ottonem hæreditate divisâ: huic Dillenburgum, illi *Weisbada* & *Idſtenium* ceſsêre, circa A. C. 1255. Ei ſucceſſit fil. Adolphus, Imperiali axiomate auctus, in cujus poſteris Adolphus præfecturâ Geldriæ ac Zutphaniæ, & gratiâ Maximiliani I. Imperatoris clarus, ex Margareta Hanovica Philippum ſuſtulit, qui primus Lutheri reformationem Comitatui huic intulit, defunctus A. C. 1520. Ultimus fuit Joannes Ludovicus Weilburgenſis & Saræpontanus. Huic cùm tres eſſent filii, medius Johannes *Weisbadam* cum Idſtenio nactus, ex Sibylla Magdalena Marchione Badenſi ſuſcepit, præter filias aliquot, Guſtavum Adolphum (natum 1632. denatum 1656.) Ludov. Fridericum (natum 1633. denatum 1656.) & Joannem (natum 1638. denatum 1658) *Comites Naſſoviæ* &c. *Lineæ Wisbadiæ* ſeu *Idſteniæ*. Cyr. Lentulus, *Geneal. Principum & Comitum Naſſoviæ MS.* & Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Europææ*, *Part. III. p.* 28. Vide quoque hunc, *Arte Herald. Tom. II.* ut & in voce *Visbada*.

WEISSENBURGUM, urbs Imperialis, ſedes veterum Sebuſianorum, unde ei nomen, ſyllabâ primâ dirutâ, *b*, in *v*. versô, & additâ voce *Burgum*; ad Lutarum amnem, in radicibus montis Vogeſi. Vulgò *Cronweiſſenburg*. Item *Weiſſenburg am Waſgau*. Privilegia accepit ampliſſima à Dagoberto Francorum Rege, habuitque olim Cœnobium magnificum, in honorem S. Trinitatis ab eodem Rege extructum, cujus Abbas à Carolo IV. Imperatore Abbas Cathedræ Imperialis & Princeps factus eſt. Huic diu civitas ſubfuit: poſteà Cœnobiô in ſacerdotum Collegium commutatô, & Nemetum Præſuli ſubjectô, civitas Imper. Romano vindicata eſt. Movit ei, ſed fruſtra, ſtatus quæſtionem Elector Trevirenſis, qui Epiſcopus Spirenſis & Præpoſitus Weiſſenburgenſis fuerat, A. C. 1647. de qua controverſia vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 59.

WEISSENBURGUM, ad Nortgojam dictum, in Franconia ad Alemannum fluv. *an der Allmühl* ſitum eſt: oppid. Imperiale, ſedes Præfecturæ. Vide eundem *c.* 60.

WEISSENHORNA, vide ſuprà ubi de Familia illuſtri *Fuggerorum* Comitum.

Viri Principes.

WELFI, ſeu GUELPHI, celeberrimum ſuperioribus ſeculis nomen, duarum ferè ſtirpium, quarum poſterior alteri inſita, in nomen & jus ſucceſſit. Priorem nonnulli Witikindeis, alii Alſatiex genti, unde Habſpurgii, adſcribere contendunt: Dicunt enim Eberhardum, Alſatiæ Ducem, per filios Ruthardum Kyburgios leviſſe, & per Warinum Alemanniæ Principem, vel Altorfii Comitem, Ethiconem Helfenſteinorum patrem ac Iſenbardum, genuiſſe: quorum huic cùm uxor Irmentrudis, ſoror Hildegardis Imperatricis 12. unô partu peperiſſet, eorumque 11. pro catulis (unde nominis origo) exponi juſſiſſet, patrem eos ſervâſſe: Ex his præcipuum *Welfum* Comitem Altorfii & Ravenſpurgi, patrem fuiſſe Judithæ uxoris Ludovici Pii & Conradi Comit. quô natum Conradum, partium Rhæticarum & Juranſium Ducem, Lingonum Comitem, Regum Burgundiæ conditorem, & Ethiconem, vel Henricum, à quo Comitum Altorfianorum gentem propagatam, cui in *Welfo II.* Ducatus Bavariæ acceſſerit. Addunt, defeciſſe familiam in *Welfo III.* vel ſecundùm alios IV. cujus ſoror Cunigundis, nupta Azoni Ateſtino ſeu Eſtenſi in illam gentem *Welficum* nomen & jus intulerit. Ex hoc igitur Azone gens *Guelfica* poſterior orta: Is enim, uti ex Juditha Conradi II. Imperatoris filia, ſecunda conjuge, Azonem Eſtenſis ſeu Ateſtinæ lineæ auctorem, ita ex Cunigunde, *Guelforum* priorum hærede, *Welfum* cognomine *Robuſtum* genuit, de quo *infra*.

WELFUS I. fil. Azonis, ex Cunigunde, veterum Guelforum hærede, poſteriores Guelfos ſevit, Altorfii Comes, & ex eo Henrici IV. Imperatoris beneficiô Dux Bavariæ. Ab Henrici partibus cùm ad Pontificem & Rodolfum Anti-Cæſarem defeciſſet, pulſus Ducatu, ſed poſt decennium reſtitutus eſt.

WELFUS II. fil. prioris, Patri in Ducatu ſucceſſit: & ad filium Henricum, cognomine *Nigrum* vel *Catulum* tranſmiſit.

WELFUS III. fil. Henrici Nigri, ex Wulfilde, filia Magni Bilingii Saxoniæ Ducis, Princeps Tuſciæ, quam à Mathilde Comitiſſa Sedi Romanæ donatam, ab Imperatore acceperat, Dux Spoleti, Princeps Sardiniæ fuit: Frater Henrici Superbi Saxoniæ & Bavariæ Ducis, cujus fil. Henricus Leo Ducum Brunſvicenſium & Lunæburgenſium auctor eſt. Vide Phil. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt. de fam. Guelfica*. A' Guelfis hiſce *Guelphorum* factionis nomen, cui *Gibellinorum* oppoſita; quæ ambæ Florentiam omnemque Hetruriam ante aliquot ſecula in tantum diſtraxerunt, ut cùm hi faſciam, illi bandam vel palum: hi rubras aquilas, illi nigras: hi leones ſerpantes, illi progredientes in inſignibus præferrent, familiæ pleræque notas gentilitias penitus, vel earum ad minimum ſitum atque colorem immutare coactæ ſint, ut quarum eſſent partium, inde dignoſci poſſet. Poſt adventum Caroli Andegavenſis, quem Pontifex regno Neapolitano inveſtiverat, *Welfi* ſeu *Guelphi*, qui Pontificiarum erant partium, ad illum tranſierunt. Unde in illo tractu Italiæ, qui Romania dicitur, non paucæ civitates & familiæ lilia Gallica inſignibus ſuis adjecerunt, quæ Guelpham factionem indicabant, ſicut tres ſtellæ Gibellinam, vide Seb. Feſchium, *tr. de inſignibus*, & ſuprà in voce *Guelfi*.

WELLIÆ, urbecula Belg. Epiſcopalis in Anglia *Theoredunum* olim. Vide ibi.

WELLINGUS Conradus, vide *Conradus*.

WELPEDALIUS Rogerius, vide *Rogerius*.

WELPHI, vide *Welf*.

WELZERIA, ſeu *de VVelz*, Familia Germaniæ illuſtris, quæ ſeculô jam XIV. florens, in duos præcipuos ramos diviſa eſt, *Styrium* & *Carinthinum*, quorum uterque iterum pluries ſubdiviſus. Unius è Styria linea ſeriem hanc exhibet Spenerus. Erafricus *VVelz* in *Spiegelfeld*, Ruperti fil. Joannis nepos ex Joanna Bar. *de Kollonitſch*, genuit Gothardum Dn. *de VVelz*, L. Bar. de *Eberſtein*, cujus ex Roſina Baron. de *Eybeswal* fil. Joannes Felix junxit ſibi Amaſiam Sidoniam Liber. Baron. *de Freiberg*, atque ex ea genuit Gothardum Helfricum (natum 1654) &c. *Dn. de VVelz L. B. de Eberſtein* &c. Vide Spenerum ubi ſuprà, *Part. II. p* 60. & *Arte Herald. Tom. II.* Sed & Patricii Auguſt. *Marcus VVelſerus* ſcriptis, & Philippina *VVelzeria*, conjugiô Ferdinandi Archiducis Auſtriæ, è quo Carolus Marchio Burgoviæ & Andreas Cardinalis prodierunt, notiſſimi ſunt. Nominis, an & ſtirpis, origo à *Beliſario*, celebri illo Juſtiniani I. Imperatoris Duce?

Imperatores & Reges.

VVENCESLAUS, Bohemiæ Rex & Imperator Romanus, vide *Venceſlaus*.

VVENCESLAUS, Bohemiæ Princeps, pietate inclytus, à fratre Boleſlao ad luſtricum convivium invitatus, in templo, inter preces, odiô Religionis Chriſtianæ, trucidatus eſt, A. C. 929. Cosmas Bohemus, *Hiſt.* M. Cromerus, *Hiſt. l.* 3.

Principes varii.

VVENCESLAUS, fil. Maximiliani II. frater Rudolfi II. & Matthiæ Imperatorum in Hiſpanica aula ætatem exegit, obiit ætat. annô 17.

VVENCESLAUS, Dux Saxoniæ, cujus filiæ nuptæ filiis Magni Ducis Brunſvicenſis, gravi bellô, inter hunc & Albertum Saxonem, ob hæreditatem Wilhelmi Principis Luneburgici, ortô, finem impoſuêre, ſeculô 14.

VVENCESLAUS Lucemburgicus, gener Johannis III. Brabantiæ Ducis, ſocero, agnatis Haſſis prætéritis, ſucceſſit, A. C. 1356. Obiit A. C. 1383. A' quo tempore, Brabantiæ Ducatus, jure à Margareta Johannæ, ſorore quæ Wenceſlao uxor fuerat, repetitô, ad domum Burgundicam, inde in Auſtriacam devolutus eſt.

VVENCESLAUS, Elector Saxoniæ, ex familia Aſcania, fil. Rudolfi Electoris, Rudulfo fratri in Electorali dignitate ſucceſſit. Obiit, lethali vulnere, in oppugnatione arcis Cellenſis A. C. 1388. acceptô. Pater ex Cæcilia Carrarienſi *VVenceſlai*, deſignati Archiepiſcopi Moguntini, & Rudolfi III. ac Alberti III. ſucceſſorum: quibus abſque prole A. C. 1418. & 1422. extinctis, dignitas ab Aſcaniis Principibus ad Miſniæ Marchiones tranſlata eſt.

VVENCESLAUS, fil. Boleſlai, Principis Lignicii, in diviſione, Goldbergam ſortitus eſt, ſed omnia, prodigus, aut diſſipavit bona aut ære gravavit alienô. Inde fratri majori Ludovico perſuaſit, ut Lignitium ſibi concederet, ni ſpem ſucceſſionis omnem, bonis venditis, interverſam vellet; adhuc enim improlis erat. Verùm ſuſceptis poſt hæc, ex conjuge Teſchinenſi filiis, fratris ſpem eluſit, obiitque in ſumma paupertate A. C. 1364. Inter filios *VVenceſlaus* quoque fuit, Lebuſenſis atque Vratiſlavienſis Epiſcopus.

VVENCESLAUS, fil. Boleſlai, Ducis Teſchinenſis, Wenceſlao Regi chariſſimi, ſuſcepit ex Euphemia Mazovia, filium cognominem, ſucceſſionem hanc ſibi fruſtra aſſerere conatum, & ſine liberis mortuum, ſeculô 15. Item fil. Caſimiri IV. utriuſque Sileſiæ Capitanei, ante patrem, qui obiit A. C. 1528. extinctus: pater *VVenceſlai* Adami poſthumi, qui Auſtriacis fidiſſimus, præter Fridericum Caſimirum, ſuſcepit ex Sidonia Catharina Lawenburgica Adamum *VVenceſlaum*. Hic in aula Chriſtiani I. Electoris Saxoniæ educatus, poſteà in bello Turcico ſe ſtrenuè geſſit, & A. C. 1607. ſupremus Sileſiæ Capitaneus conſtitutus, atque ſequente annô, poſtquàm ad Romanenſium ſacra tranſiiſſet, mortuus eſt. Ejus fil. Fridericus Wilhelmus, eundem titulum tenax, noſtrâ memoriâ totam Miciſlai, primi Sileſiæ ſuperior. Ducis ſtirpem extinctus ſine prole terminavit, vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor.*

VVENDELSTENIUS Joannes, *Codicem Canonum Romanorum* primus edidit A. C. 1525. de quo vide Gerh. von Maſtricht, *Hiſt. Jur. Eccl. num* 79 qui etiam *VVenilonis* inter eos, qui *Capitula Caroli* Ludovici fil. collegêre, meminit *n.* 198.

VVENILO, Archiepiſcopus Senonenſis in Gallia, coronavit Carolum Calvum A. C. 832. à quo ad id faſtigii ſublatus erat: Sed proditor ſui Regis, Ludovicum Germanicum accerſitum in urbem recepit. Qua de re cùm conqueſtus eſſet Carolus in Concilio A. C. 859.

859. in ſuburbio Tullenſi habito, quatuor Metropolitis res commiſſa eſt, quo ſucceſſu, reticetur ab Hiſtoricis: Ipſe enim Wenilo in dignitate ſua obiit, A. C. 865. An hunc factum, quod in veteribus Gallorum fabulis Ganelon proditorem notat, à quo ſæpius gens decepta? V. de Baron. A. C. 859. Sammarth. Gall. Chriſt. tom. 1. p. 620 621.

WENTIUS Johannes, vide Johannes.

VVEPRIA, aut VVipria, ſylva, corruptè in Actis S. Dagoberti fabuloſis appellatur, quæ aliàs Vabrenſis ſylva, vulgò le Bois de Vepvre, alterò lapide à Satanaco. Vide in voce Vabrenſis pagus.

WERA, vox medii ſeculi notiſſima, pretium vel æſtimatio hominis. Hinc Wergilda, ſolutio Weræ. Germani enim veteres & Aquilonares gentes, qui jugum pariter & leges omni Europæ impoſuère, graviſſima de cæde ipſa re homicidia pecuniis commutabant, Tacit. de Germ. Idem obtinuit apud Cimbros & Danos, uſque ad Chriſtianum III. Crantz. de bello Dithmar. l. 1. Apud Anglos &c. Unò namque infelici caſu duo de medio tolli non ferebant. Unde omnes hominum claſſes, ab ipſo Rege uſque ad mancipium incluſivè æſtimatæ, peremtique pretium familiæ ejus perſolutum eſt. Hujus inſtituti occaſionem quidam voluut eſſe locum Exod. c. 21. 29. & 30. Wergildorum tamen cumulo exempta fuère quæ quis in Principem, Rempubl. vel civitatem machinatus eſſet: LL. Bojorum tit. 1. c. 7. & tit. 2. c. 1. §. 2. & 3. ut & alia quædam apud Anglos crimina, de quibus vide Henr. Spelmannum, Gloſſar. Archæol.

WERDA, inſul. Rheni, infra Coloniam Agrippinam, alias S. Suiberti Inſula ſeu SS. Werda: nunc Cæſaris Inſul. Keiſers-Weerd, clara oppidò & monaſteriò, quod nunc pro Monachis Canonicos, ac etiamnum Suidberti Patroni ſui & conditoris reliquias habet. Item ad flumen Ruram in pago Ripuariorum Colonienſique diœceſi, veteri Monaſteriò à Liudgero ſtructo illuſtris. Eſt autem VVerd vel VVert, vox Germanica quæ locum denotat aquis undique circumfuſum, & Inſulæ ſimilem. Hadr. Valeſ. Notit. Gall.

WERENFELSIUS Joh. Jacobus, Eccleſiaſtes Baſilienſis, Theologus inſignis: Scripſit in Eccleſiaſten, in Apocalypſin, quod poſterius adhuc ἀνέκδοτον, aliaque. Joh. VVolleb. Antiſtes Baſilienſis vitam & obitum Heroico carmine proſecutus eſt. Obiit, illuſtre conſtantiæ, in morbis ærumniſque vitæ hujus graviſſimis, exemplar, A. C. 1655. ætat. 53.

WERENFELSIUS Petrus, prioris fil. natus A. C. 1627. Theologus Baſilienſis celeberrimus. Poſt Evangelium foris domique, magnô ſucceſſu prædicatum, Lucæ Gernleri Antiſtitis, A. C. 1675. piè defuncti, ſucceſſor, voce, vita, ſcriptis Eccleſiam Dei, & Academiam patriam, indefeſſo ſtudiô, juvat. Parentis poſtuma quædam edidit, & locupletavit: ipſe quotidie ſacris diſſertationibus, de Collatione nuptiarum, Adami primi cum ſecundo, de Judicio incipiente à domo Domini, de Sabbatho &c. prælum fatigat.

Doctrina, eloquium, pietas, ſenſuſque modeſtus,
Cum caula, in corde hoc, dexteritate ſedent.

WERNERUS, Comes Grœningenſis, fil. Conradi, qui Albertô Comite Wirtenbergicô & Lœwenſteinô natus, Ulrici Beutelſpacenſis filiâ Werntrude ductâ, hæres ejus fuit: habetque etiamnum traditio, ab Henrico IV. Imperatore Conradum hunc Wirtenbergiæ Comitem creatum eſſe. Eô itaque, præter Henricum & Ulricum Comites Wirtenbergicos ac Dominos Beutelſpacenſes, genitos VVernerus, Comites Grœningenſes, Landavienſes, ac VVullenſtettenſes ſevit; ſed Hartmanni, ab Eberhardo Illuſtri Comite VVirtenbergico, cujus tutelam minùs fideliter geſſerat, capti filii Conradus, Eberhardus & Ludovicus, titulum Grœningenſem omittere ſunt coacti. Vide Phil. Jac. Spenerum, Syll. Geneal. Hiſt. Vide quoque Vernerus.

VVERNERUS, nomen aliquot Comitum Schirenſium, unde Sereniſſ. familiæ Palatinæ origo: Item Comitum quorundam Homburgiorum in agro Raurico. Vide Homburgum.

VVERNERUS Johannes, vide Johannes.

VVERNERUS Stauffacherus, vide Stauffacherus.

VVERTHEMIUM, oppid. Palatinatûs, caput Comitatus cognominis, ſub propriis olim Comitibus, quorum ultimô Michaële A. C. 1556. extinctô, Comitatus tranſiit ad Ludovicum, è familia Comitum Leonſteinorum: de cujus ob ditionem VVerthemiam bello, contra Julium Epiſcopum Herbipolenſem, vide Thuan. l. 138. p. 1251. Obiit Ludovicus A. C. 1611. Pater Chriſtophori Ludovici, qui VVirnenburgios, & Joh. Theodorici, qui Rupifortios ſevit: de quibus accuratè agit Phil. Jac. Spenerus, in appendice fam. Palatinæ. Habuit autem præfatus Michaël Comes unicam filiam, Barbaram, ſed eôdem ſecum annô extinctam, cujus progenitores, à Michaële Dn. Breuberg, aliis Joan. Comite VVerthemio, Sophiæ Comitis Hennenbergicæ, aliis Mechtildis Comitis Schwartzenburgicæ (Guntherô genitæ) marito, ad annum uſque emortualem, idem exhibet, Theatrô Nobil. Europeæ, Tom. I. p. 114. Hodierna verò Familia, cùm in duos ramos abierit, ut dictum; in priore, Chriſtophorus Ludov. Com. de Lewenſtein & VVertheim, defunctus A. C. 1618. ex Eliſabetha Manderſcheidia, pater fuit Friderici Ludovici; quô & Annâ Hedvige Stolbergiâ, geniti ſunt Ludov. Erneſtus (A. C. 1627. cui Catharina Eliſabetha Saynenſis nupſit) Fridericus Eberhardus (A. C. 1629.) & Guſtavus Axel (qui natus A. C. 1632. Agatham Dœringenſem ſibi junxit A. C. 1657.) præter filiam Ludovicam Barbaram (natam A. C. 1631.) &c. Comites de Lewenſtein & VVertheim &c. linea Virneburgica. E quibus Ludovico Erneſto, ex uxore dicta, inter alios genitus eſt, Joachim. Fridericus A. C. 1667. In poſteriore, Joann. Theodoricus, qui deceſſit A. C. 1644. ex Joſina Marcæ Comite juxta alios, ſuſcepit Joſinam VValpurgim (natam, A. C. 1613. uxorem Henrici Comitis Bergenſis) Ferdinandum Carolum (natum A. C. 1616.) & Dorotheam Catharinam (natam A. C. 1618. ac Ferdinando Manderſcheidio nuptam. Quorum medius ex Anna Maria Comite Furſtenbergia genuit Mariam Annam (quæ nata A. C. 1652. nupſit VVilhelmo Haſſiæ Landgravio) Eleonoram (quæ A. C. 1653. genita, Erico Adolfo Comiti Salment Reifferſcheidio elocata eſt) Maximilianum Carolum (natum A. C. 1656.) Franciſcum Leopoldum (natum A. C. 1661.) aliosque Comites de Lew. & VVertheim &c. Lineæ Rupiſ. rtiæ. Vide eundem Spenerum, ubi ſuprà, Parte I. p. 35. Parte II. p. 59. Parte III. p. 84. 85. & Arte Heraldica Tom. II.

VVESALIA, civitas Clivenſis, ad cujus mœnia amnis Lupia Rheno fluvio conjungitur. Vide Veſalia.

VVESENBECIUS Matthæus, vide Matthæus; & plura apud Paul. Freherum, Theatrô Viror. erudit. clarorum, ubi etiam de Andrea, Petro & Johanne VVeſenbeciis, prolixè agit.

VVESSELUS Ganſefort, Grœningenſis, tantâ omnium literarum ac diſciplinarum cognitione fuit præditus, ut communi elogiô Lux Mundi diceretur. Peritus erat trium linguarum, Latinæ, Græcæ & Hebrææ, ad quarum mediam eò exactiùs diſcendam, in ipſam Græciam profectus eſt. Cúmque A. C. 1477. Philippus Elector Palatinus Heidelbergenſem inſtauraret Academiam, non alius dignior viſus eſt, qui ad Theologicam cathedram vocaretur. Sed cum Doctoratum ſuſcipere non poſſet, propterea quòd Monaſticum ordinem pariùm amaret, relictâ Profeſſione Theologicâ, Philoſophicam ſuſcepit. Profitebatur autem Philoſophiam Platonicam, quod eam Chriſtianiſmo judicabat convenientiorem atque utiliorem. Mox verò, cum Lutetiam inde ſeceſſiſſet, Succeſſorem accepit Rod. Agricolam Omlandum, vide Joh. Georg. Hornium, Hiſt. Philoſ. l. 6. c. 5.

VVESSELUS Johannes, Grœninganus, Concionator VVormatienſis, damnatur ab Inquiſitoribus hæreſeos Moguntiæ, quòd de Indulgentiis, Jejunio, aliiſque quædam à communi ſententia aliena docuiſſet, A. C. 1479.

VVESTERBURGUM, German. VVeſterburg, quaſi occiduum Caſtrum, nomen Comitatus Germaniæ in Palatinatu ad Rhenum, ſub proprio Comite, ex Familia meritis, antiquitate & affinitatum ſplendore inclyta: cui Leiningenſem titulum attulit Margaretha Landgravia Leiningenſis filia, Reinhardo VVeſterburgico nupta, dicunturque filii horum Reinhardus & Cuno à Palatino Electore inveſtiti A. C. 1471. Iste tamen inter hanc & Leiningenſium Comitum illuſtrem Domum nondum decisâ. Diſpeſcitur illa in duos nunc ramos, VVeſterburgium & Leiningenſem, in quo poſteriore, ſurculô unô Oberbrunnenſi (de quo ſuprà) extinctô, alter Grunſtadenſis ſupereſt, à Ludovico Eberhardo Comite Leining. & VVeſterburg. &c. in Alt & Neu-Leiningen, marito Carolæ Naſſoviæ, continuatur. In priore, Georgius VVilhelmus Comes de Leiningen & VVeſterburg, filius Chriſtophori, nepos Georgii, pronepos Cunonis, ex Sophia Eleonora Lippienſi, inter alios genuit Annam VValpurgim (A. C. 1647. uxorem Auguſti Ducis Saxon.) Fridericum VVilhelmum (A. C. 1648.) Joann. Antonium (A. C. 1655.) Chriſtoph. Chriſtianum (A. C. 1656.) Henricum Ern. Fridericum (A. C. 1665.) & Georgium (A. C. 1669.) Comites de Leiningen & VVeſterburg. Vide Phil. Jac. Spenerum, Theatrô Nobilis. Europ. Part. I. p. 65. in Ind. Parte III. p. 30. & Arte Herald. Tom. II.

VVESTERVVALDIA, German. VVeſterwald, quaſi Occidua Sylva, tractus Germaniæ eſt, in Comitato Naſſoviæ, ſub proprio Comite, ex illuſtri hac Familia. Ceſſit autem, in diviſione hæreditatis paternæ, Georgio Joannis Senioris filio tertio, unà cum Quatuor Pagis & Beilſteinio dominiô: pecorumque paſtu nobilis eſt, & fonte Hunnacô, ac ingenti lapidum ſtrue in ſublime concumulatâ, monumentis, ut quidam volunt, Hunnorum Gigantumque, à quibus aliquando culta fuerit. Cœterùm majorem hujus terræ portionem Erneſtus Caſimirus filius Joannis præfati ordine quartus, liberis ſuis tradidit, poſt quam relictâ illâ Georgii proles Dilleburgum legit: alterâ parte Hadamariæ Dominio adjectâ, Cyr. Lentulus, Delineat. Urbium & Agrorum Naſſovia MS.

VVESTFRISIA, Alberto Saxoni à Maximiliano I. conceſſa eſt, A. C. 1498. Vide Friſia Occidentalis.

VVESTGOTHI, vide Viſigothi.

VVESTMONASTERIENSIS Matthæus, vide Matthæus.

VVESTMONASTERIUM, quaſi Occidentale Monaſterium, pars urbis Londini, priſca Angliæ Regum ſedes, ante D. Eduardi Confeſſoris tempeſtatem: Beati Petri nomine inſignitum fuit, ſed quod ex pœnitentiæ voto Rex (quod exemplaris verbum eſt) ſuſcepit meliorandum. Opere proin egregiè navatô, Nicolaus Papa ſplendida adjecit privilegia, inter cætera, ut amplius in perpetuum Regiæ Conſtitutionis locus ſit, atque Depoſitorium regalium inſignium, in Epiſt. ejus ad Div. Eduard. Concil. tom. 3. B. f. 2128. &c. Vide Spelmannum, Gloſſ. Archæol.

VVESTPHALIA, regio eſt ampla Germaniæ, quæ unum ex decem circulis Imperii conſtituit, inter Saxoniam inferiorem ad Ortum & Belgium ad Occaſum; Sic dicta, quòd Saxonibus Occidentalis eſt: Equus enim, quem Phalen, ſeu Falen antiqui Saxones dicebant, horum inſigne erat. In ea ſunt regione Epiſcopatus ſeu ditiones Monaſterienſis, Eveſché de Munſter, Gall. Stifft Munſter Germani: Paderbornenſis, de Paderborn, Oſnabrugenſis, d'Oſnabruk, & Mindenſis, de Minden: Comitatus Oldenburgenſis, le Comté d'Oldenbourg, Friſiæ Orientalis, de la Friſe orientale, & Marchiæ, le Comté de la Marck, VVeſtphaliæ propriæ Ducatus, le Duché de VVeſtphalie, Comitatus Hoyenſis, Comté de Hoye, Diepholtenſis, de Diepholt, Ravensbergenſis, de Ravensberg, Lemgovienſis, de Lemgow, Lingenſis, de Lingen, Luppiæ, de Lippe, Benthemenſis, de Bentheim, & Schaumburgenſis, Schaumburg. Dicitur VVeſtphalen incolis, VVeſtphalie Gallis. Terminatur à Septentrione Mari Germanicô; ab Oriente Ducatibus Bremenſi, Ferdenſi, Luneburgicô, & Brunſuicenſi; ab Occidente Belgii uniti provinciis, & à Meridie Ducatibus Clivenſi, Veteraviâ, Valdecenſi Comitatu, & Landgraviatu Haſſo-Caſſellanô. Totius regionis

gionis caput eſt Monaſterium, *Munſter*. Sed Ducatus Clivenſis, Montenſis, Juliacenſis, & ditio Epiſcopi Leodicenſis non cenſentur propriè in Weſtphalia, quanquam partes ſint Circuli [illegible] dicti. Ejus Topographiam exhibet Merianus: De [illegible], ſeu antiquorum Saxonum ſitu, moribus &c. ſcripſit Wernerus Rolſincius. Vide quoque Adelarii Erichii, [illegible] Chronike l. 7. ad A. C. 1610. Teſchenmacheri *Annales* [illegible], Hamelmanni *Chronicon Oldenburgenſe* &c. Addo, quod inter Gentis Anhaltino-Lauenburgicæ [illegible] etiam hic controverſia patet. Nempe tranſlatâ ab Anhaltinis ſeu Lauenburgiis, in Miſniam Saxoniâ, de qua ſuo loco, Angrivaria tamen (quæ aliàs eodem ſemper Principes cum Saxonia habebat) in Bernardi Aſcanii poſteritate manſit, juxtà cum iis Weſtphaliæ ceteris, quas Henrico Leoni ablatas, illi Cæſar adjecerat. In partem tamen etiam Philippus Ubiorum Antiſtes venit, qui, Henrico ſuâ ſponte [illegible], tum Cæſare irato, occupatam armis ditionem hujus aſſenſu ſibi aſſeruit. [illegible] ſeptem oppida, 25000. ſubditos & 200. Nobiles [illegible], ex *Weſtphalia* Colonienſium Præſulum ditione teneri, Elector is Legatus hiſce in Comitiis Imperij memoravit. Ideoque tum Archiepiſcopus, tum Lauenburgius Dux, ut harum terrarum *Ducumque Angrivariæ & Weſtphaliæ* nomine peculiare ſuffragii alternâ vice ferendi jus ipſis permitteretur, conſentiente & commendante horum deſideria Cæſare, petiêre. Tob. Pfannerus *de præcipuis Germ. Principum Gent.* c. 10.

WESTPHALIÆ propriæ Ducatus, *le Duché de Weſtphalie*, pars eſt Weſtphaliæ latè ſumptæ, ſub dominio Electoris Colonienſis, inter Comitatus Valdeccenſem ad Ortum & Marchiæ ad Occaſum, atque inter ditiones Monaſterienſem & Paderbornenſem ad Boream, & Veteraviam ad Meridiem. Ibi Arensberga oppidum primarium, cum aliquot aliis minoribus.

Weſtphaliæ urbes præcipuæ.

Arensberga, *Arensberg*.	Oldenburgum, *Oldembourg*.
Emiſula, *Emden*.	Oſnabrucum, *Oſnabruck*.
Minda, *Minden*.	Paderborna, *Paderborn*.
Monaſterium, *Munſter*, regionis caput.	Suſatum, *Soeſt*
	Tremonia, *Dortmund*.

WESTPHALUS Joachimus, vide *Joachimum*.

WESTRASIA, vide *Nexſtria*.

WESTROGOTHIA, vulgò WESTROGOTHLAND, pars Occidentalis Gothiæ, in Suecia: ſub qua provinciæ Dalia, Vermelandia & *Weſtrogothia propria*, quæ inter Venerum lacum eſt ad Boream, Oſtrogothiam ad Ortum, Smalandiam ad Merid. & Hallandiam, Præfecturamque Bahuſianam ad Occaſum. Habet urbes præcipuas Gothenburgum, Scaram, Lidcopiam & Falcopiam. Vide & *Viſigothi*.

WESTSAXONES, populi Angliæ, è Germanis oriundi, Weſtſaxoniam ſeu Saxoniam Occidentalem tractum latè maritimum Cornubiam uſque, incolentes. Sub horum ditionem coëuntibus Cantianis, & reliquis Saxonibus, horum lege, vixerunt. Primus autem, poſt Ethelbertum Cantii Regem, Inas Saxonum Occidental. Rex, circa A. C. 712. leges ſuis dedit. Succeſſit Merciorum Legiſlator Offa, A. C. 758. Inde pius, inclytus, felix, Alvredus Rex item Occiduorum Saxonum, trium priorum legibus recognitis, quidquid dignum, in ſuas tranſcripſit, & Anglis omnibus impoſuit, Regnum ordinavit, literas & ſcientias omnes penè extinctas ſuſcitavit, &c. Poſt eum ſuas promſêre leges Eduardus ſenior, Æthelſtanus, Edmundus, Edgarus, Ethelredus, Saxones: & Canutus Danus. Eduardus dein Confeſſor, triplice juſtitiæ lance ſublatâ, Anglos, Danos & Mercios unô jure uti voluit. Vide *Saxones Occidentales*. Addo hîc, Regnum hoc, tertium ordine, ex VII. illis, quæ Anglo-Saxones in Britannia Inſul. conſtituêre, à Cerdicio fundatum eſſe A. C 519. poſtmodùm ſub Rege Egberto, Heptarchiâ illâ in Monarchiam converſâ, primus hic perpetuus Monarcha factus, abrogatô *Saxonum* nomine, univerſam gentem appellari voluit Anglos, & Regnum Angliam A. C. 800. Georgius Hornius, *Orbe Imper. cum animadv*. L. Joachimi Felleri, p. 314.

WETHINUM, oppid. Saxoniæ à Witikindo juniore cum Wittenberga, conditum: Comites habuit ex ejus poſteritate, qui paulò poſt defecerunt. Vide Phil. Jac. Spenerum, *in fam. Saxonica*. Ex Comitibus *Wettinenſibus* Bruno poſt Geronem Comitem Altenburgi & Merſburgi, terras, quibus nunc *Marchiæ Brandeburgicæ* nomen, *Marchionis* titulô à Cæſare regendas accepit A. C. 956. Sed nepotem ejus Theodoricum ditione Obotriti everterunt, pulſi rurſus ab Udone Soltwedelenſi. Tobias Pfannerus, *ubi ſuprà* c. 4.

WETSTENIUS Johannes Rodolfus, Theologus & Philologus Baſilienſis celeberrimus. Natus A. C. 1614. patre itidem Joh. Rodolphô, Conſule Reipubl. Baſil. graviſſimô, (qui ob res pro Patria Helvetiaque tota paſſim, imprimis in pacificatione Oſnabrugo-Monaſterienſi A. C. 1649. & paulo pòſt, In aula Cæſarea, præclariſſimè geſtas *Vindicis libertatis Helveticæ* elogium emeruit) Profeſſionem Græcam juvenis admodùm A. C. 1637. nactus eſt; quam Spartam ut feliciùs exornaret, non contentus multijugæ eruditionis ſuæ conſcientiâ, quidquid ubique Eruditorum eſt Virorum, adire ſtatuit. Itaque poſt iter in Galliam, Angliam, Belgium & Germaniam pro votis ſuſceptum & commercium cum Muſagetis totius Europæ præſtantiſſimis ſtabilitum, in Patriam redux, Proceribus eum ſibi præſtituit, ut A. C. 1641. quidem Organi Ariſtotelici [illegible] A. C. verò [illegible] Communium & Controverſiarum Theologicarum Profeſſionem crederetur; quam mox A. C. 1655. Novi Teſtamenti [illegible] excepit, in quâ, magno cum ſucceſſu [illegible] perve[illegible]. Pater eſt egregiæ & numeroſæ [illegible] in qua [illegible] Filius cognominis natus A. C. 1647. Philologus Latinæ Græcæque [illegible] Profeſſor Orat[illegible] A. C. 1673. inde ad Cathedram Theologicam tranſlatus [illegible] Patris ad unguem factus, commerciôque itidem, cum præcipuis lite-

[illegible] Orbis luminibus, poſt [illegible] æmulam, inclytus. Ejus prodiêre Or[illegible] *ad Martyrium*, & [illegible] *Suſanna*. Quæ primùm è [illegible] Codicibus G[illegible], verſiones partim correxit, partim novas adjecit, additis [illegible], *nibus variantibus & Conjecturis*, A. C. 1671 B[illegible] Veterandum Canonum Conciliorum in Anglia Ed[illegible], *Zonaræ & Balſamonis Commentariis*, in Can[illegible] Conci[illegible] *Codice Acad. Baſil. MS.* ſummo labore in[illegible] plurimum juvit, ut ex præfatione operi Anglicano præfixa [illegible] patet, Plura ſequens cum Deo dabit ætas.

Ingeniô, ziô, menti, pietate, fide[illegible].
Natus ut eſt Patri, ſic Patri [illegible].

WETTERBURGUM, arx Comitatûs Valdeccen. inter Tu[illegible] & Haram fluv. *Metel.*

WETTINGA, vulgò WETTINGEN, vicus Helvetiæ [illegible] procul Badâ ſeu Thermis Helveticis, quem Henricus cog[illegible] *Wandelar* ob varias peregrinationes in Orientem [illegible] Rapertuvillanus, cum ab Hartmanno, Comite [illegible], cujus patrimonium erat, emiſſet 66[illegible]. argent. marcis, [illegible] Monaſterium celebre ædificavit, cui, quidquid in Uranio juris [illegible], contulit, A. C. 1241. quod poſteà Abbas & conventus [illegible] communitati Uraniorum vendidêre. Sequitur hoc Co[illegible] inſtitutum Ordinis Ciſtercienſis, diciturque Monaſter. [illegible] plurima paſſum bellô primô Auſtriacô, ſecul. 14. Vide Joh. Henr. Hottingerum, *Speculo Tigur*. Paruit Com[illegible] quoque, Sueviæ oppid. hodie liberum, vide *Iſena* & [illegible].

WETZLARIA, civitas Imperialis, cujus p[illegible] Haſſiæ Landgraviis à Cæſare collata eſt. Vide Limnæum [illegible] 4. c. [illegible]

WEXFORDIA, urbs Hiberniæ, in provinc. Lageniæ, bellô Henrici II. Angliæ Regis contra Rodericum Hiberniæ Regem prima Hibernicarum urbium, ab Anglis capta eſt, arce ibi bellô contra Hibernos conſtitutâ, circa A. C. 1170. Georg. Hornius, *l. cit.* p. 325.

WETHAMPSTEDIUS Johannes, vide *Johannes*.

WICHBILD, jus civitatis Magdeburgenſis dicitur, quaſi *jus municipale*, ut eſt in *Vocabulario* Juris Saxonici, cujus compilatorem eſſe ajunt Burchardum Maugepheldium, qui vixit ſub Ottone IV. Imperatore Duce Saxoniæ Brunſuic. & Comite Pictavienſi, vide Goldaſtum, *Prolegom. ad illud*, Jo. Gryphiandrum. *Commentar. de Wichbildis Saxon.* Herm. Conringium *de Orig. Juris German.* Alios.

WIEDA, oppid. Germaniæ, Comitatus cognominis caput. Quæ Familia cùm diu inter illuſtriores habita fuiſſet, ultimus maſtium Wilhelmus Comitatum fratris Joannis nepoti Friderico ex Dominis Runckeliæ deſcendenti, donavit. Unde nova ſtirps, quæ in duabus jam lineis conſiſtit, auctoribus Fridericô *in Wied*, & Joanne Erneſtô *in Dierdorff*, Hermanni & Julianæ Eliſabethæ Solmenſis filiis. Quorum ille, Mariam Juliam Comitem Leiningenſem ſibi junxit & ex eâ inter alios ſuſcepit Georgium Hermann. Reinhardum (natum A. C. 1640.) Fridericum Melchiorem A. C. 1642.) Carolum Ludovicum (A. C. 1654.) &c. *Comites à Wied* &c. Iſte, defunctus A. C. 1664. ex Hedvige Eleonora Comite Eberſteinia reliquit filium Ludov. Fridericum *Comitem de Wied*, *Dn. de Runckel*, *Iſenburg & Maſſon*, *lineæ Dierdorffianæ*. Vide Spenerum, *Theatrô Nobil. Europ. Parte II.* p. 4. *Parte III.* p. 75. & [illegible] *Herald. Tomo. II.*

WIELANUS Philippus, vide *Philippum*.

WIER Johannes, Graviæ ad Moſam in lucem editus, diſcipulus Corn. Agrippæ, ſub nomine præceptoris de [illegible] librum à ſe compoſitum edidiſſe creditur. Itinere per Africam & Cretam ſuſceptô unde domum redux, ac curæ ſanitatis adhibitus à Guilelmo Duce Clivenſi, per 30. annos Medicinam ingenti ſucceſſu exercuit, Carolo etiam V. Ferdinando I. Maximiliano II. & Rudolpho II. à Conſiliis Medicis. Inſigniter doctus, ſed & ipſe magiæ, impietatis ac atheiſmi accuſatus, à Bodino præcipuè *Dæmonoman.* Namque & veneficarum patrocinium ſuſcepit, & Inventarium Monarchiæ Diabolicæ confecit, ut alia omittam. Tandem Tecklenburgum profectus ad Comitem Bentheimium ibi obiit, A. C. 1588. ætat. 73 Thuanus *Hiſtor.* Melch. Adamus *Vit. Medicor.* Ant. Teiſſier *Elog. Part.* 2.

WIESA, fluv. agri Baſilienſis, cujus rivô bifido deductô irrigatur Baſilea minor, aquis per omnes plateas, uſui ſimul & ornatui, derivatis: profluit ex ſylva Hercinia, piſcationique imprimis in [illegible] & lignis devehendis aptiſſimus eſt. Vide Chriſt. Urſtiſium, *Epit. Hiſt. Baſil.* Vulgò *Wieſen*.

WIESENSTEIGA, caſtrum Germaniæ in Suevia, ſuo proprio olìm Comite ex Familia Helffenſtenia. Superiori nempe ſeculo [illegible] Ulrici Comitis Helffenſteinii & Catharinæ Sonne[illegible] filiis, Georgio atque Ulrico, duo rami *Meſkirchius* & [illegible] in diverſum ire cœpêre: cujus tamen utriuſque maſculi, intra anni ſpatium, defecêre A. C. 1626. in bona alia ſuccedentibus Bavaris: alia (inprimis *Meſkirchium* ſeu *Meſkirchum*) occupantibus Furſtenbergiis, quibus hodieque ab Helffenſtenii filiabus, earumque hæredibus, lis movetur, nondum hucusque deciſa. Ita autem ſe *Meſkirchianum* linea habuit: Fridericus Comes Helffenſtenii, qui obiit A. C. 1474. ex Agnete Weinſbergenſi, Engelberti filiâ, pater fuit Friderici extincti A. C. 1482. [illegible] Agnete Eber[illegible] (filia Bernardi Comitis) genitus Ludovicus, [illegible] xit ſibi Eliſabetham Limpurgiam, filiam Georgii Dn. & [illegible] *de Limburg*) obiitque A. C. 1494 Pater Ulrici pr[illegible], cujus [illegible] jor natu filius Georgius Comes Helffenſteinii, in [illegible] deceſſit A. C. [illegible] 73 [illegible] ex A[illegible] *de Zimmern* [illegible] Chriſto[illegible] C[illegible] Huic [illegible] enit agnata [illegible] gium Wilhelmum, Sibyllæ H[illegible]

gen-

genitæ maritum, extinctum A. C. 1626. & Joannam Eleonoram ac Mariam Vratiſlao Comiti Furſtenbergico nuptam ac defunctam A. C. 1629. Comit. Helffenſteinios &c. ultimos lineæ *Meſſkirchicæ*. Idem *Part. II. p.* 20. Idem verò jam nomen, matrimoniô Mariæ præfatæ, in Furſtenbergicam familiam tranſiit. Vratiſlaus enim maritus ejus Comes *de Furſtenberg*, lineæ Blombergiæ, ab uxore dictus *in Meſſkirch*, novum in hac familia ramum condidit. His enim conjugibus nati ſunt Maria Eleonora Dorothea uxor Johannis Euſebii Fuggeri Comitis *de Kirchberg*, Franciſcus Chriſtophorus (natus A. C. 1625. maritus Mariæ Thereſiæ Principis Arenbergæ) Frobenius Maria natus A. C. 1627. & Joannes Maximilianus Franciſcus, qui obiit... omnes *Comites de Furſtenberg*, &c. *Lineæ Blombergiæ in Meſſkirch*. Similiter appellantur, qui ex ſecundo Vratiſlavii conjugio orti ſunt. Is enim, priore conjuge extinctâ A. C. 1629. ex altero Helffenſteiniæ ſtirpis ramo, Franciſcam Carolinam, filiam minimam natu Rudolfi, Comitis Helffenſtein, (qui ultimus è maſculis totius ſtirpis obiit A. C. 1626.) ſibi uxorem junxit, ſecundis nuptiis, atque ex ea progenuit Mariam Franciſcam (natam A. C. 1638.) Jo. Martinum Ferdinandum (1640. Rudolfum Maximilianum (den...) & Ferdinandum VVilhelmum (itidem extinctum...) omnes itidem *Comites de Furſtenberg*, *lineæ Blomb. in Meſſkirch*. Vide Ph. Jac. Spenerum, *Theatr. Nobil. Europ. Part. II. p.* 20. & *Part. III. p.* 41. & 87. *Helffenſteiniorum* verò ſeries hæc. Ulricus præfatus, rami auctor, ex Catharina Montfortia ſuſcepit Rudolphum, patrem Rudolphi, qui ultimus è maſculis totius Helffenſteniæ ſtirpis deceſſit A. C. 1626. Pater ex Eleonora Furſtenbergia numeroſæ prolis, in qua tamen maſculi omnes cœlibes, & ante patrem defecêre: inter filias, Maria Joanna nata, A. C. 1612. Maximiliano primùm Adamo Landgravio Leuchtenbergio, inde Chriſtiano Comiti Palatino Rheni *in Birckenfeld* nupta obiit A. C. 1665. Iſabella Eleonora, nata A. C. 1613. uxor obtigit Martino Franciſco Comiti Oetingenſi *in VVallerſtein* & Franciſca Carlotta nata A. C. 1618. elocata eſt Vratiſlao Comiti Furſtenbergio, extincta A. C. 1641. Vide eundem Spenerum, *ibid. p.* 9. ut & *Arte Heraldicâ*, *Tom. II.*

WIGANDUS Johannes, vide *Johannes*.

WILA, urbecula Ducatus Wirtembergenſis, ſed libera & ſui juris, ad Vurmium rivum, olim villa, unde ei nomen, à Friderico II. Imperatore jure civitatis donata eſt. 3. milliar. Germanic. à Tubinga in Boream, Spiram verſùs, 2. à Stutgardia in Occaſum, *Weil* vulgò.

WILDGRAVII, vide ſuprà *Rhingravii*.

WILDUNGA, urbs Comitatus VValdecc. ubi fodinæ metallicæ, è quibus auri, æris, ferrique magna vis eruitur, & fontes acidi, *Merul.*

Principes Varii;
Ex Familia Auſtriaca.

WILHELMUS, cognomine *Ambitioſus*, fil. Leopoldi cognomine *Probi*, Archiducis Auſtriæ, & lineæ Tirolenſis conditoris, Tripolim obſidione Turcicâ liberavit, cæterùm fruſtra quæſitô Hedvigis Polonicæ conjugiô infelix. Vixit ſub finem ſeculi 14.

Ex Fam. Bavarica.

WILHELMUS, fil. Ludovici Bavari Imperatoris ex Margareta Hollandica, Hollandiam cum Comitatibus junctis nactus eſt: in matrem impius, & civilium bellorum cauſa, mente motus, tandem improlis obiit A. C. 1378. Succeſſit frater Albertus, cujus filii fuêre *VVilhelmus* & Johannes Epiſcopus Leodienſis; contra quem Jacoba, VVilhelmi filia, incontinentiâ ſuâ famoſa, Comitatus ſibi vindicavit: donec hæres omnium domus Burgundica, ob uxorem Johannis Burgundiæ Ducis Margaretam, filiam Alberti Ducis Bavariæ, Wilhelmi & Johannis ſororem, etiam has ditiones ad ſe traxit. Vide in voce *Guilielmus*, *inter Hollandiæ Comites*.

WILHELMUS, filius minor natu Johannis, Bavariæ Ducis, qui Monachienſem lineam hodieque ſuperſtitem condidit: Fratri Erneſto junctus grave cum Ludovico Barbato Ingolſtadienſi bellum geſſit: Baſilienſis dein Concilii defenſor, obiit improlis, ſeculô 15.

WILHELMUS I. fil. major natu Alberti Sapientis, nepos Erneſti prædicti, ex filio Alberto Pio, patri ſucceſſit. Ad Electoralem dignitatem, Palatinis extorquendam, ſæpiùs aſpiravit, inprimis A. C. 1524. Inde defunctô Ludovicô Pacificô Electoratum ſibi deberi arbitratus, indignè tulit, cùm poſt bellum Smalcaldicum Fridericus Elector in gratiam ab Imperatore reciperetur, ipſe Septemviratus ejus potiundi ſpe creditus ſequi Cæſareas partes: Idem cum fratre Ludovico acerrimus Lutheri hoſtis, Auſtriacæ quoque potentiæ non obſcurè invidebat, Imperio etiam & regno Hungariæ imminentis: Unde, cùm Ferdinandus Roman. Rex electus eſt, Bavari æquè ac Saxo & Proteſtantes nonnulli, pro libertate Germanica tuenda, clàm fœdus inière cum Franciſco Galliæ Rege, qui 100000. aur. in uſus bellicos, ſi quid repentini accidiſſet, apud illos depoſuit. Ambo quoque ſingularem religionis Pontific. curam præ ſe tulêre, fœderis ſancti A. C. 1538. Norimbergæ percuſſi primarii Duces. In Colloquio quoque Ratisbonenſi, A. C. 1541. cùm à Friderico Comite Palat. conſilia conciliationis proponerentur, mortem potiùs ſe obituros dixêre, quàm ut vel latum unguem de inveterata Religione & conſuetudine remitterent: quod credebantur feciſſe ſtabiliendæ ſuæ apud Eccleſiaſticos auctoritatis, & ne ex compoſitione ad Palatinum, ac Auſtriacos gloria redundaret. Nihilominus in bello Smalcaldico à fœderatis ſollicitatus VVilhelmus, illis ambiguè quidem reſpondit, ſic tamen ut eorum hoſtis haberi nollet. Pater fuit Alberti V. qui, Jeſuitis licet addictiſſimus, tamen ſuis A. C. 1556. ad tempus indulſit, exemplô ſoceri Ferdinandi I. Imperatoris ut cœnâ Domini integrâ uterentur & carnibus, etiam diebus vetitis, urgente neceſſitate, veſcerentur: poſteà quoque in Calicis negotio A. C. 1564. ad Pontificem ſcripſit, vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor.*

WILHELMUS II. fil. Alberti V. præfati, Patri in regimine ſucceſſit. Ab illo *VVilhelmi* lineæ nomen, quò Ferdinandi fratris ejus, ex imparibus nuptiis ſuſcepti, liberi excluduntur. Literis excultus, Jeſuitisque deditiſſimus fuit. Fratri Erneſto Colonienſem Electoratum, armorum auxilio, hauſit, A. C. 1583. Tandem Maximiliano fil. regimine traditô, ipſe Monaſterium ingreſſus, obiit A. C. 1626. in Monaſterio Carthuſiano, prope Ratisbonam. Pater 4. filiorum, è quibus Maximilianus, modò dictus, Electoralis, Albertus verò Albertinæ linearum auctores extitêre. Nati hoc. Maximilianus Henricus Archiepiſcopus Colonienſis, & Albertus Sigiſmundus Epiſcopus Friſigenſis, *Idem*.

Ex Familia Saxonica.

WILHELMUS, Landgravius Thuringiæ, fil. Friderici I. Saxoniæ Electoris, cum fratre Friderico Placido Electore ob alterius fratris Henrici occiſi hæreditatem bellum geſſit, ſed ob fratrem in necem ipſius non conſenſiſſe intellexit, pietate ejus motus pacem fecit. Ob uxorem Annam, filiam Alberti II. Imperatoris, Lucenburgenſem Ducatum ſibi vindicavit, ſed pulsô Duce Erneſtô Comite Gleichiô A. C. 1443. à Philippo Bono Duce Burgundiæ, quem Eliſabetha Lucenburgica, dicta Gœrlicenſis, Mamburnum ſeu protectorem ſumſerat, excluſus: cum iterum A. C. 1453. Fortunam tentâſſet, captâ Theodonis villâ, à Burgundo per Crojum alterâ vice ejectus eſt. Itaque cùm fratris Ladiſlai Hungariæ, & Bohemiæ Regis hæreditate novum jus accepiſſet Anna, A. C. 1459. Carolo VII. Galliæ Regi VVilhelmus Ducatum 50000. ſcut. vendidit: cujus ſucceſſor Ludovicus XI. cùm in gratiam Burgundi jure ſuô ceſſiſſet, VVilhelmus cum conjuge A. C. 1462. id pretiô iiſdem Philippo addixêre, acceptis 120000. ducatis. A quibuſdam quoque ob uxorem, Bohemiæ Rex deſtinatus, Georgiô Podiebradiô dein electô, Sileſiam obtinuit, quæ tamen poſteà quoque huic acceſſit. Obiit improlis.

Joh. WILHELMUS, fil. minor natu Joh. Friderici Electoris, Vinarienſis lineæ conditor. Bellô Smalcaldicô à Patre, ut domi res curaret, relictus. Erbergam ad conventum Mauritiano nomine miſit, ut contra Ferdinandum Imperatorem arma jungeret. Inde à Patre, mortuô Mauritiô Electore in Belgium ad Cæſarem miſſus, Electoratum ipſius nomine petiit A. C. 1550. Cui cùm operam ſuam obtuliſſet, nec reciperetur, Galliæ ſe Regi addixit, copiasque duxit contra Hiſpanos. Dein cum fratre majori Joh. Friderico II. ei controverſia fuit, Friderici III. Electoris Palatini interventu ſopita: Verùm non longè pòſt A. C. 1567. ei Fratris ſubditi univerſi, ob Grumbachium ab hoc receptum, addicti ſunt. ac ipſe unà cum Auguſto Electore Gothanam obſidionem urſit, pro arce *Grimmenſtein* fruſtra deprecatus. Eodem annô cum Carolo M. Badenſi delectus pro Rege Galliæ egit: Sequente verò ipſius & Electoris Auguſti auctoritate colloquium Altenburgicum, inter Thuringicos & Miſnicos Theologos, celebratum ac in 5. menſes protractum eſt, donec hi confeſſionem Electori minus acceptam Diſputationi finiendæ mitterent: unde Invectivarum & inter ipſos Principes odiorum ſemina. Obiit A. C. 1573. per fil. Fridericum VVilhelmum, Altenburgicæ & Johannem Vinarienſis linearum auctor. Vide quoque *Guilielmus*.

Fridericus WILHELMUS, fil. prioris, in diviſione, Altenburgicam ditionem nactus eſt: dein cum Joh. Brandenburgico adjutor tutelæ Chriſtiani II. adminiſtravit Electoratum, in Reformatos, Doctoribus dimiſſis & Cancellariô Nic. Crelliô capite plexô, acer, obiit A. C. 1602. Pater inter alios, ex Anna Maria Palatina, Johannis *VVilhelmi*, Saxonicarum Electoralium in Sileſia copiarum Ducis, & Friderici *VVilhelmi*, qui fratrum minimus, ſed eorundem, ut & poſteà Joh. Erneſti patruelis ex parte hæres, auſpiciis Electoris agnati, in Luſatia A. C. 1634. exercitum duxit: Pater iiſdem Friderici *VVilhelmi*, ex Magdalena Sibylla agnata.

Ex Fam. Brandeburgica:

Chriſtianus WILHELMUS, fil. Joachimi Friderici, Electoris Brandeburgici poſt patrem A. C. 1598. Adminiſtrator Magdeburgenſis factus: Sed quod bellô Danicô arma contra Cæſarem geſſiſſet, proſcriptus eſt A. C. 1628. & à ſuis deſertus. Itaque ad Regem Sueciæ A. C. 1630. profectus, ejus ope imploratâ, Magdeburgum rediit, ſed ſequente annô in hujus expugnatione glande plumbea ſiniſtrum crus trajectus, in poteſtatem Pappenheimii venit: & A. C. 1632. in captivitate Latinos ritus induit, ſuô nomine *Speculum Veritatis*, cui Brochmannus & Melch. Nicolai ſe oppoſuêre, evulgari paſſus. In pace dein Pragenſi A. C. 1635. ab Auguſto Saxone Archiepiſcopo Magdeburgenſi annua 12000. Imperialium Cæſar ei pactus eſt: quorum locô in Monaſterienſi A. C. 1649. cœnobium & præfectura Zina & Loburg ſunt ſubſtituta. Obiit haud pridem, nullâ maſculâ prole ex triplici matrimonio ſuſceptâ.

Georgius WILHELMUS, prioris ex fratre Joh. Sigiſmundo nepos, in Ducatum Juliacenſem à patre Adminiſtrator miſſus, A. C. 1613. ab eodem vivo Electoratum accepit, A. C. 1619. Inveſtituram Boruſſiacam à Polonis obtinuit, A. C. 1621. In tranſlationem Electoratus ad Bavarum, ægrè tandem conſenſit A. C. 1627. Edictô reſtitutionis, Epiſcopatus Brandeburgenſem Havelbergenſem & Lebuſienſem à ſe repeti paſſus eſt, A. C. 1628. Induciis inter Suecos & Polonos initis, Mariæburgum, Stumam & *Haupt*. ſequeſter accepit, A. C. 1629. quæ reſtituit, A. C. 1635. Ad partes Suecicas, vi ante Berolinum oſtentatâ, à Rege traductus: paulò ante Lipſienſe prælium copias ſuas cum Saxonicis Suecico exercitui jungi permittens, ad ſua digreſſus eſt, Pace Pragenſi A. C. 1635. probatâ, Pomeranicam inveſtituram accepit, obiit A. C. 1640. Pater fil. unici Friderici *VVilhelmi*.

Fridericus WILHELMUS, fil. prioris, natus eſt A. C. 1620. Princeps fortitudine, clementiâ, Religionis zelô, rerum geſtarum gloriâ inclytus. Patri ſucceſſit A. C. 1640. Pro ceſſione citerioris Pomeraniæ, præter ulteriorem, & Epiſcopatum Caminenſem, pro ſe & agnatis ſuis, accepit Epiſcopatum Halberſtadienſem, cum feudis Honſteniis: Mindenſem item, ac Archiepiſcopatus Magdeburgici, poſt Adminiſtratorem Auguſtum, expectantiam. Fœdere cum Polonis A. C. 1656. initô, ſupremum in Boruſſiam jus ſibi pactus eſt: Ab his dein irritatus, Suecico exercitui ſuum junxit, victoriæ apud Warzoviam obtentæ præcipuus auctor. Sed Polonis reconcilians, fœdus adverſus Suecos toti Septentrioni imminentes percuſſit, caput militiæ illius dictus, A. C. 1658. donec ad Olivam pax coaluit A. C. 1662. Hodie pro libertate Imperii egregiè rem geſſit, Suecis non ſemel acie victis, & Pomeraniæ maximâ parte exutis. Pater eſt ex Luiſa Henrica Arauſionenſi Caroli Æmilii, in Alſatica expeditione A. C. 1674. Argentorati mortui, & Friderici: in ſecundo quoque conjugio fœcundus.

WILHELMUS, fil. Friderici, qui, frater Johannis Magni Electoris in Franconia ditiones obtinuit, & poſt mortem alterius fratris Sigiſmundi Voitlandiam quoque nactus eſt: Archiepiſcopus Rigenſis eſt factus, A. C. 1534. In bello Smalcaldico, à Cæſare ſtetit. Captus A. C. 1553. à *Wilhelmo* Furſtenbergio M. Magiſtro Ordinis Livonici, biennio poſt liberatus eſt à Sigiſmundo Poloniæ Rege, cui cum reliquis in Livonia ſe ab Imperio diſcedens ſubmiſit, A. C. 1561. Vide Thuan. *l.* 21. & 28. *Hiſtor.*

Ex Fam. Guelfica.

WILHELMUS, fil. Henrici Leonis Ducis Bavariæ & Saxoniæ longè potentiſſimi, frater Henrici Comitis Palatini, & Ottonis IV. Auticæſaris, ſine prole extinctorum, ſtemma propagavit, genitô Ottone V. qui a Friderico II. Imperatore cujus præſidium Brunſuicô ejecerat, Dux Brunſuicî & Luneburgi creatus eſt, A. C. 1235. cùm conventione initâ cum Alcanis, Saxoniæ omiſiſſet titulum. Ejus filii duarum linearum ſatores fuêre, Johannes Lunæburgicæ & Albertus Brunſuicenſis, quarum illa in Johannis nepote *Wilhelmo* extincta eſt, vide *infrà.*

WILHELMUS, Dux Lunæburgicus, fil. Johannis præfati, cùm filias tantum Eliſabetham Ottoni Saxoniæ inferioris Duci & Mathildem Ludovico agnato nuptas relinqueret, hæredem initiô ſcripſit nepotem Albertum Ducem Saxoniæ, A. C. 1355. confirmante id Carolô IV. Imperatore. Dein, mutatâ voluntate alterum generum Ludovicum Brunſuicenſem, ejuſque fratrem Magnum inſtituit, unde bellum ortum, quod tandem in nuptias filiorum Magni cum filiabus Wenceſlai Saxonis deſiit.

WILHELMUS, Dux Luneburgicus, fil. Othonis junioris, quem Otto, Harburgiorum ſator, ex nobili Metta de Campen ſuſcepit, lineam Cæſare contra agnatos jurante: Initiô cum fratre Chriſtophoro, dein ſolus regimen geſſit; Linguarum & Theologiæ apprimè peritus fuit, unde aliqua ejus manuſcripta adhuc ſuperſunt. Fratribus præmortuis, ultimus lineam terminavit, A. C. 1642.

WILHELMUS, fil. tertius Erneſti Ducis Lunæburgici, extincti A. C. 1546. in diviſione Celleuſem Ducatum nactus eſt: cui A. C. 1582. Hojenſem, & A. C. 1585. Dieph oltenſem Comitatus junxit. Obiit A. C. 1592. Pater ex Dorothea Danica numeroſæ prolis: è qua, præter filias, ſuperfuêre Patri ſeptem filii, quos cum patruo Henricus Julius ſucceſſione Grubenhagiâ excluſit, unde utriuſque lineæ Brunſuicenſis & Luneburgicæ controverſia. Cùm fratribus reliquis ex pacto cœlibibus, fil. Wilhelmi Georgius, rebus geſtis celebris, ſolus uxorem duxiſſet, Annam Eleonoram Haſſiacam, ſuſcepit ex illa Chriſtianum Ludovicum, inferioris Circuli Saxonici Ducem, Georgium *Wilhelmum*, cui Hannoverana ſeu Calenbergia portio relicta eſt: Joh. Fridericum Oſnabrugæ Coadjutorem, & Erneſtum Auguſtum, Epiſcopum Oſnabrugenſem ac ex Sophia Palatina familiæ propagatorem.

WILHELMUS, fil. Henrici Magni, Ducis Brunſuicenſis, à ſeptem victoriis *Victorioſus*, aliàs *Gottſkube* cognominatus eſt. Ottonis Gœttingenſis, cujus tutor fuerat, ditiones initiò pignoris locô, inde eô mortuô, ſucceſſione hæreditariâ ex parte obtinuit. Deceſſit nonagenarius A. C. 1482. Pater *Wilhelmi*, cui Gœttinga, & Friderici, cui Hannovera obtigerunt: quorum ille Henricum Malum, Guelferbytanæ, & Ericum Gœttingenſis ſeu Calembergicæ, linearum auctores genuit.

WILHELMUS, fil. Henrici Mali, modò dicti, Commendator Teutonicus, ab Henrico fratre, cùm ei in prælio Luneburgico vitam ſervâſſet, vix ab Hildeſhemio Epiſcopo dimiſſus, diuturnô carcere vexatus & ut patrimonio acceptis 2000. aur. an. & juri primogenituræ probato renuntiaret, coactus eſt. Seculô præteritô. Vide Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt.*

Ex Familia Badenſi.

WILHELMUS, fil. Edoardi Fortunati, Marchionis Badenſis, ex Maria filia Judoci ab Eicken Domini de Rivicre, Bredæ gubernatoris, cujus majores Ducibus Brabantinis inſervierant, natus eſt A. C. 1593. Cui cùm ab altera linea Durlacenſi nempe, gravis ob matrem mota eſſet controverſia, tandem A. C. 1612. in aulico Cæſareo judicio, pro VVilhelmo ſententia lata juſſique ſunt agnati ei ſuperiorem Marchionatum, cum litis expenſis reſtituere: ſed inter partes dein Eſlingæ A. C. 1629. tranſactio inſtituta eſt. Bellô Suecicô à Cæſare fuit, Hiſpanis dein in Belgio ſervivit, agnati pace Monaſterienſi quædam reſtituere juſſus & linearum alternatim ſancita eſt A. C. 1648. Obiit, Judex Cameræ Spirenſis, haud pridem: Pater inter alios Leopoldi *VVilhelmi*, & Ferdinandi Maximiliani ſucceſſoris: qui ex Luiſa Chriſtiana, Sabauda genuit A. C. 1655. filium Ludovicum *VVilhelmum*. Habuit quoque VVilhelmus fratrem Hermannum, cui Rodemachera obtigit, patrem Carol. *Wilhelmi* Eugenii.

Ex Famil. Haſſiaca.

WILHELMUS Senior, filius Ludovici Pii, P[illegible], in Palæſtinam profectus, & in reditu ab Innocentio [illegible] Romæ honeſtè habitus eſt. Debilitatis dein, ob philtrum [illegible] opinatum, animi viribus, regimini ineptus, fratri [illegible] medio A. C. 1493. ceſſit: qui, in aula VVirtembergica educatus, inde à Maximiliano I. Imperatore in Flandria eques creatus, cujus [illegible] auſpiciis A. C. 1490. in expugnatione Belgradi [illegible] legit, Palatino bellô Bavaricô, multa ademit, è quibus [illegible] & [illegible], de quo dein tranſactio facta, retinuit: poſt mortem patruelis *Wilhelmi* Junioris, de quo infra, totius Haſſiæ Princeps [illegible] ex Anna Megapolitana Philippi Magnanimi.

WILHELMUS Junior, cognomine *Dives*, filius Henrici qui Ludovici prædicti frater, Marpurgum obtinuerat, ſub patrui Hermanni, Archiepiſcopi Colonienſis tutela adolevit. Epiſcopi domum paternam emit, ſed impubis ex Elizabetha Palatina, equi caſu in venatione, cui nimium indulſit, A. C. 1500. extinctus eſt. Cum ſorores haberet, Mechtildem Johanni Duci Cliviæ, & Eliſabetham Johanni Comiti Naſſov. Dilleuburgico nuptas, hæ Cattimelibocenſem Comitatum, quem avus à ſocero Comite, A. C. 1479. mortuo nactus erat, ſibi deberi aſſerebant, ſed ſucceſſionem ſolus ſibi vindicavit VVilhelmus medius, quod A. C. 1487. conventu Erfordianô frater ſororibus non niſi dotem [illegible] aureorum pactus, cæterùm ſucceſſionem patrueli pollicitus eſſet. Cæteros in Sereniſſima hac familia *W*[illegible] vide in voce *Gulielmus.*

Principes, Comites, Viri clari.

WILHELMUS, filius Friderici, Principis Anhaltini, qui Harzkerodam nactus eſt.

WILHELMUS, Princeps Arauſionenſis, pronepos ejus cognominis, Belgicæ & Anglicæ libertatis poſt Deum, auctor. Vide in vocibus *Arauſio, Gulielmus*, & *VVilhelmus* [illegible].

WILHELMUS, Comes Palatinus Tubingæ, cum fratre Gœtzone majore natu, Tubingam vendidit, aut oppignoravit, Ulrico Duci VVirtembergico A. C. 1342.

WILHELMUS, Northmannorum Comes cum Francis Angliam intravit, Regem Haraldum vicit, Anglos cæteris ſuperavit, ſibi ſubjecit, quibus ann. 26. imperavit, Paul. Æmil. *l.* 3. Hinc Reges hodierni Angliæ.

WILHELMUS Ferrobrachius, Drogonis Tancredô Normannô geniti in Apuliæ Comitatu ſucceſſor, Calabriam & Capuam adjecit, ſeculô XI. quem Robertus Guiſcardus excepit, magnâ Siciliæ parte potitus: hunc ejus frater Rogerius Boſſus, qui primus ſe *Siciliæ Comitem* appellavit. Georg. Hornius, *Orbe Imper.* cum *Animadverſ.* L. Joach. Felleri, *p.* 183. Vide quoque ſuprà, ubi de *Sicilia*, alibique.

WILHELMUS Tellius, vide *Tellius.*

WILHELMUS, vide *Gulielmus.*

WILIPERGIUM, oppid. Ducat. VVirtenberg. ad Nagoltam fluvium ſitum, *Merul.*

WILLIS Thomas, Anglus, ex Theologo Medicus [illegible], Philoſophiam Natural. Oxonii docuit. Inde Londinum vocatus A. C. 1667. ibi Medicinam fecit, magnô ſucceſſu & famâ. Obiit A. C. 1677. Ætat. 57. perpetuis precibus, ſtudiis, laboribus & eleemoſynis exercitus. Ingenii monumenta reliquit varia, magni ab Eruditis habita. Vide *Præfationem Pharmaceutices Rationalis Parte II. Hagæ Com. editam*, A. C. præfatô.

WILLISOVIUM, vetus Comitum, qui adhuc circa A. C. 1160. floruêre, ſedes, oppidul. eſt Helvetiæ, in Argovia. Ab Anglis vaſtatum eſt A. C. 1374. Poſteà Comitibus Valendiſiis ſubfuit, imperante VVenceſlaô; Diſſidiô dein inter Comitem & Bernates circa A. C. 1386. ortô, ab his occupatum & incenſum: Tandem cum tractu, cujus caput eſt, in Lucernenſium pervenit poteſtatem, [illegible] è Senatu Præfectum oppido mittunt, cui proprium conſilium eſt. Vide Stumpf. *de Argovia*, *l.* 7. *c.* 27. Diſtat Brandiſiô 2. milliar. Huttvilæ propius. Huc Friburgenſes & Solodurii, cùm lites cum [illegible] Pagis, aut aliquo illorum habent, ſi rei ſunt, venire ſolent, cauſam diſceptaturi: quemadmodùm, ſi actores illi ſint, Zofingam Judices conveniunt, Joſ. Simlerus, *deſcript. Helvet.* German. *VVilliſau.*

VVILTABURGUM, oppid. fuit Hollandiæ, ſeu illuſtre Pippini caſtellum, vulgò *VVilteuburg*, 2. à Trajecto leuc. *Baudrand.* [illegible] habet 3600. paſſus, ubi adhuc rudera ejus. Ibi ſedes erat Epiſcopalis antea Trajectenſis, ſecundùm Bedam, *Hiſt. l.* 5. *c.* 12. quod falſum eſſe ex prædictis patet, Trajectum enim ſedes Epiſcopatus vetus, quod ille cum *VViltaburgo*, confudit. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide B. Rhenanum, *Rer. Germ. Nov. Antiqq. l.* 3. cum N[illegible] Ottonis JCti, *p.* 634.

VVILTONIUS Johannes, vide *Johannes.*

VVIMPHELINGUS Jacobus, vide *Jacobus.*

VVIMPINA, vulgò *VVimpfen*, oppid. Imperii, ad Nicrum, quaſi *VVeibeſpein*, à mulierum pœna, quam ab Hunnis perpeſſæ erant, nomen invenit: cujus rei memoria in Curia VVimpinenſi hodieque extat. Hic Georgius Fridericus, Marchio Durlacenſis, pro Palatina cauſa, cum Tillio & Cordubenſi infeliciter conflixit, A. C. 1622. die 26. April. Vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 63.

VVINDESHORIUS Rogerius, vide ibi.

VVINDOVERUS Rogerius, vide *Rogerius.*

VVINFRIDUS, vide *Bonifacius.*

VVINSHEMIUM, urbs Imperialis Franconiæ ad amnem Æſtum *Aiſch*, a VVindegaſto Pharamundi Regis Duce, qui illam [illegible] A. C. 425. ſic dicta. A Sigiſmundo Imperatore oppignorata, & [illegible] rico, urbis Noricæ præfecto, aliquamdiu poſſeſſa eſt, [illegible]

dein

dein pecuniâ redempta jus recuperavit ſuum. Vide eundem, *ibidem*, c. 64.

WINULI, populi German. qui & *Vinuli*, & *Longobardi*, Paul. Diaconus. Vide ibi.

WIRCEBURGUM, vulgò *Wurtzburg*, Franconiæ urbs, ubi poſt Germaniam à Martino IV. & Honorio V. avarè expilatam, convocatâ ſynodô, Legatus Pontificius de vita periclitatus, & Probus Epiſcopus Tullenſis in Papas acerrimè eſt invectus, A. C. 1285. Lætus, *Comp. Hiſt. Univ.* Vide *Herbipolis*.

WIRTEMBERGA, vulgò *Wirtemberg*, caſtrum vetuſtum Sueviæ, in colle, prope Nicrum, & ... Caſtrum ... oppid. Nomen dedit familiæ Procerum, poſteà Comitum, tandem Ducum. Horum origo communiter ad Francos refertur. Deductio certa ab Eberhardo I. marito Agnetis filiæ Bertholdi, Ducis Zeringenſis, viduæ Egonis Comitis de Aurach, circa A. C. 1240. Hujus filius Ulricus *cum magno pollice*, genuit Eberhardum ..., cognomine *Illuſtrem*, ſeu *Rixoſum*, qui bis adverſus Rodolfum I. Imperatorem rebellis toties ab eo in gratiam receptus eſt. Poſteà cùm Henrico VII. Imperatori iterum obſequium negaret, univerſâ ferè ditione exutus, & caſtrum *Wirtemberga* deſtructum eſt: ſed reſtituit illum Ludovicus Imperator. Obiit A. C. 1325. *Gottes Freund, und aller Welt Feind.* Filius Ulricus, è Comitiis Metenſibus A. C. 1339. redux, à Domino Vinſtingenſi, abſque cauſa captus, & non niſi 100000. marcis argenti ſolutis dimiſſus eſt: Tubingam A. C. 1342. à Comitibus Palatinis Tubingæ ſibi comparavit. A Carolo IV. Ulmæ, Heilbronnæ, Reutlingæ, Eſlingæ & Wilæ advocatus conſtitutus, ab his de nimiis exactionibus conqueſtis, bellô petitus, eorum copias fudit, A. C. 1372. ſed A. C. 1377. ad Reutlingam, magnam partem nobilitatis amiſit: iterum ad Wilam A. C. 1388. victus. Filius Eberhardus cognomine *Mitis*, *Liberalis*, ſeu *Pacificus*, A. C. 1395. nobilitatis ſeditionem expertus eſt; ducatumque Teccenſem obtinuit, ductâ Beatrice filiâ Friderici Ducis Teccenſis ultimi & ultimæ Ducis Urſlingenſis, A. C. 1417. Habebat hic Eberhardus in aula ſua ſex Principes, octo Comites, quinque Barones, & ſeptuaginta Nobiles. Filius Eberhardus Junior ex Henrica filia primogenita Henrici *de Montfaucon de Montpelgard*, Domini d'*Orbes*, qui A. C. 1397. ad Nicopolim, prælio contra Turcas, cecidit, Comitatum Montiſpelicardi, per varias diu familias hactenus vagum, domui acquiſivit. Hujus filii Ludovicus, & Ulricus fuêre, ille conditor Uracenſis lineæ, quæ in Eberhardo Barbato filio extincta eſt, A. C. 1496. hic Stutgardianæ: pater Eberhardi Junioris & Henrici, cujus filii, Ulricus, lineam Ducalem primam, quæ in Ludovico Pio A. C. 1593. terminata eſt; Georgius verò Montiſpelicardenſem, vel Ducalem ſecundam orſus eſt: quô natus Fridericus quinque filios ſuſcepit, quorum duobus ſine prole extinctis, Joh. Fridericus Stutgardianæ, Ludovicus Fridericus Montpelicardenſis, & Julius Fridericus Appennagiaræ ſeu Julianæ linearum conditores extitêre. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt. in fam. Wirtemb. in qua Duces Wirtemb. & Teccæ, Com. Montiſpelg. & antiqui Domini Beutelſpacenſes*, &c. Addo, quòd Ducatum hunc Ulrico Duci, à Fœderis Suevici Sociis Reutlingæ urbi, à Duce infeſtatæ, opitulantibus A. C. 1500. ereptum, Carolus V. Imperator emit, Ferdinando fratri, cùm paternas terras partirentur, adſignatum; quem tamen huic rurſus ademtum Philippus Haſſiæ Landgrav. Ulrico reſtituit. Secuta poſt, Philippi operâ, Cadomica tranſactio, Ulrico poſſeſſionem hujus terræ ita firmavit, ut eam beneficium Domus Auſtriacæ agnoſceret, huic etiam ſucceſſionis ſpes deficientibus aliquando *Wirtembergiis*, ſervaretur, quamquam conditiones illæ Ulrico minùs placerent. At tandem Duces iſtô nexu Rudolfus II. Imperator exſolvit, conſenſu Gentilium pactus, ut clientelâ hâc eximerentur Wirtembergii, ſalvô tamen Auſtriacis, ſi illi deficerent, ſucceſſionis jure, hujuſque abdicationis pretium non ſpernendam auri ſummam tulit. Quam ob ſpem tamen ſucceſſionis titulum Auſtriaci retinuêre &c. Tob. Pfannerus, *de præcip. German. Princip. gentibus*, c. 1.

WIRTEMBERGENSIS Ducatus, regio ampla Sueviæ, cujus caput Stutgardia. Ei à caſtro nomen: Sub Duce proprio. Terminatur ab Ortu & Meridie Sueviâ, à Septentrione Palatinatu Rheni, ab Occidente Sylvâ nigrâ, & Marchionatu Badenſi. Ejus urbes præcipuæ Stutgardia, Tubinga, & Schorndorfia. De Theologorum hujus Ducatus Colloquio Epiſtolico, cum Jeremia Patriarcha Conſtantinopolit. Vide in voce *Jeremias*.

WISBADA, vide *Wisbada*.

WISCARDI, i. e. Erromes. Unde dracones volantes pyriô pulvere in ſpectaculum circumactos, *Wiſchardos* ſceni hodieque dicunt: ut & omnes res maximè impetuoſas & rapidas. Origo vocis à Roberto VViſchardo, qui paucis ante acceſſum in Angliam Gulielmi Victoris annis, relictâ Normanniâ patriâ, Apuliam cum 15. tantùm militibus fortunæ ſociis ingreſſus: brevi tot tantaque belli velut miracula edidit, ut ſubjugatis Apulis, Calabris, Siculis, Afris, fuſiſque tandem Papâ, Venetis ipſôque Alexiô Imperatore latiſſimas ſibi ditiones acquiſiverit, terror mundi habitus. Impoſitum eſt autem ipſi hoc nominis per invidiam à Saracenis, quorum linguâ *Guiſcard* erronem & per terras vagum ſignificat. Vide Falcandum Siculum, *Præfat. l. de rebus in Sicil. geſtis*, Henricum Spelmannum, *Gloſſar. Archæol.* &c.

WISENBURGUM, oppidum Germaniæ in Miſnia, ſedes Philippi Ludovici ..., filii minimi natu Alexandri Holſatiæ Ducis, lineæ Sonderburgicæ, qui ex Catharina Comite VValdeccia ductâ A. C. 1649. genuit Dorotheam Eliſabetham, Georgio Ludovico Comiti Sinzendorfio nuptam: ex altera vero conjuge, Annâ Margarethâ Haſſiacâ, Fridericum (qui natus A. C. 1651.) Chiliarcha Cæſareus Carolam Ducem Lignicjam duxit & à patre *Wiſenburgum* emit, Carolum Ludovic. (qui natus A. C. 1654.) VVilhelmum Chriſtianum, & filias aliquot, *Duces Sleſvici & Holſatiæ lineæ Sonderburgicæ, in Wiſenburg.* Vide Philipp. Jac. Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Famil. Oldenburgo-Danica* & *Arte Herald. Tom. II.*

WISMARIA, vulgò *Wiſmar*, urbs Hanſeatica Germaniæ, in Ducatu Megapolitano, cum portu capaci, in ora maris Baltici, & arce recens permunita, ſub Suecis, pace Monaſterienſi, quibus illa à Danis ... erepta eſt, A. C. 1675. media ferè inter Roſtochium ad Ortum, ac Lubecam ad Occidentem, 7. utrinque milliar. German. & 4. à Sverino in Boream. Crevit ex ruinis urbis Megalopolitanæ ... Sed ab A. C. 1266. urbis privilegia ei conceſſa fuêre ab Henrico Duce Megalopolitano. Ejus originem repetunt quidam, à VVilmaro, Rege Vandalorum, qui tempore Conſtantini Magni floruit, alii coloniam Gothorum ex VVisbuja Gothlandiæ metropoli, eò deductam dicunt. Crantzius paulò ante A. C. 1240. a Gunzelino Comite Sverinenſi, ſub Joh. Theologo, Duce Megapolit. Henrici Burevini, conditoris Collegii Guſtrov. filio, ſeu conditam, ſeu amplificatam, ex urbis Megalopolitanæ ruderibus affirmat. A. C. 1262. ferè tota incendiô periit; poſtmodùm lapidea ſurrexit. Hic Reformati Angliâ, ſub Maria, ejecti, malè habiti ſunt, A. C. 1554.

VVISNIOVICIUM, vulgò *Wiſniowick*, caſtrum Volhiniæ ſuperioris ſeu Palatinatus Luccorienſis, cum titulo Ducatus gentis Koributæ, unde cognomen Michaëli, Poloniæ Regi electo A. C. 1669. cujus familia à Corybuto Jagellonis fratre, qui in Baptiſmo Græci ritus nomen Demetrii ſumpſit, orta eſt. Parens ei fuit Michaël Jeremias Dux *Wiſnovecius*, avus Michaël Dux, qui ... Moldavico-VValachicis montibus A. C. 1614. Moldaviâ ... ac VValachiam propriis viribus tutatus eſt. Inter Majores Demetrius fuit, circa A. C. 1500. qui cùm à VValachis deceptus & ad vincula Turcica abductus eſſet, jubente Selimô Imperatore ex unco ferreo, lentæ mortis in illis tractibus genere, ſuſpenſus legitur. In quo cùm vitam aliquandiu toleráſſet, gratiam ſibi fieri petiit, ut militari more datâ pharetrâ ſuâ cum manipulo ſagittarum liceret perire. Quam cùm accepiſſet, intorſit, ſagittiſque emiſſis præcipuos Turcas exanimavit, unâ ſagittâ ad cervicem repoſitâ. Quod cum Selimo nunciatum eſſet, illicò advenit, miratuſque eſt in exhauſto corpore adhuc tantum virium ſupereſſe. Sed ille repoſitam ſagittam mox pharetræ applicans, eam in Tyrannum direxit, viribus tamen jam vacillantibus. Quare telis illico Heroëm Selimus perimi præcepit, Staniſlaus à Sternberg Temberski, *in Chronol. Palmitis Corybutei*. Situm eſt caſtrum ad Ikwam amnem 4. leuc. à Zbaraſio Podoliæ oppid. in Boream Luccoriam verſùs 9.

VVISSENBURGIUS VVolphgangus, Theologiæ Doctor, è primis unus, quorum operâ purior Religio Baſileæ refloruit, Oecolampadii fidelis ac conſtans Symmyſtes. In Noſocomio primùm A. C. 1524. dein minoris urbis parochia, poſtremo apud S. Petrum, Chriſtum fideliter docuit. Obiit A. C. 1575. ætat. 80. Vide Chriſt. Urſtiſium, *Epit. Hiſt. Baſil.*

VVITAKERUS Gulielmus, Anglus, Theologus magni nominis. Admodùm juvenis, Latinè vertit *Liturgiam Anglicam* ac *Juelli diſſertationem contra Hardingum*, Græcè autem *Catechiſmum* ab Al. Nowello avunculo ſuo editum. Poſteà Theologiæ conſecratus Patres Latinos Græcoſque omnes evolvit, unde Theologus Profeſſor Cantabrigiæ creatus brevi pro Oraculo Academiæ & maximo undequaque Theologo habitus eſt. Primus Bellarminum refutare aggreſſus, ipſius P. Simonis elogium meruit, *Hiſt. Crit. du V. T. l. 2. c. 25.* Sed ſtudiorum indefeſſis laboribus tandem fractus, obiit A. C. 1595. ætat. 47. Auctor *Vitæ* ejus, & Thuan. *Hiſtor.* Opera ejus recenſet in *Elogiis* Anton. Teiſſier, *Part.* 2.

WITELSPACHIUM, oppid. Bavariæ, ab Ottone III. Comite Schirenſi, filio Ottonis I. Comitis Schirenſis & Bavarico palatio præfecti, è veterib. Bavariæ Ducibus oriundi, conditum, Schirenſi arce in Monaſterium conversâ: Hinc familiæ poſteà titulus. Fuit hîc Otto, pater Ottonis IV. avus Ottonis V. qui vexillifer Friderici Barbaroſſæ, proſcriptô Henricô Leone A. C. 1180. 3. Id. Jul. Ducatum Bavariæ nactus eſt, poſtliminio reducem in hanc familiam. Auctor enim familiæ Arnolfus quidam, A. C. 891. à Normannis exſus perhibetur, pater Luitpoldi Bavariæ Ducis, ab Ungaris A. C. 908. occiſi. Cujus filius Arnolphus Dux, cùm Conrado I. utrique & Henrico Aucupi Imperatoribus aliquoties rebellis, cum ... gravia geſſiſſet bella, liberi ejus Ducatu excluſi ſunt: è quibus Eberhardus veteres Auſtriacos Marchiones ſevit, Arnolphus vero Comites Schirenſes progenuit. Ex his Otto V. retro memoratus, cognomen *Magni* meruit, pater Ludovici, qui à Friderico II. Imperatore Palatinatum conſecutus eſt, cùm ejus filio cognomine *Illuſtri* Agnes, Henrici Saxonis filia, hæres Palatinatus nuptui daretur. Hinc Sereniſſimæ Palatinæ familiæ origo. Ex familia Comitum *Witelſpacenſium* Otto VII. nepos ex fratre Ottonis V. ob cædem Philippi Imperatoris A. C. 1208. *Homicida* dictus, ex filio Gerhardo VVildgravios in *Kirburg*, & *Daun* proſevit, quorum ditiones ad Rheni Comites poſteà devolutæ ſunt. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt. in Fam. Palatina*, alioſque.

WITEMBERGA, vulgo *Wittenberg*, caput Saxoniæ ſuperioris ad Albim, cum Academiâ, Lutheri concionibus nota. *Vitarum mores* quibuſdam. Munita eſt, ſub Electore Saxoniæ; 9. milliar. Germanic. à Lipſia in Boream, uti 5. infra Torgaviam, 14. à Dreſda in Circium Magdeburgum verſùs 12. circiter. Condita eſt à VVitekindo juniore, Academia verò, à Friderico III. Electore, Erneſto & Alberto fratribus A. C. 1501. erecta eſt, cui prædictum, illam cunctis aliis Germaniæ Academiis luce ſuâ caliginem offuſuram. Surrexit ibi mox Martinus Lutherus, qui A. C. 1517. contra Tecelium indulgentiarum Pontificiarum propolam 95. theſes publicè defendit: mirabili ſomniô Friderico præcedente nocte Suidnicii de futuro præmonitô. Poſt colloquium dein cum Eccio Lipſiæ habitum, VVittenbergæ jus Pontificium & Diplomata, publicè exuſſit, A. C. 1520. Sepultus ibidem eſt, A. C. 1526. Urbs dein cum Electoratu Joh. Friderico Electori erepta, & in Mauritium tranſlata eſt à Carolo V. A. C. 1546. Academia approbavit Confeſſionem Fratrum Bohemorum, quæ Maximiliano II. oblata eſt A. C. 1575. Una cum Lipſienſi Academia, dogma de Ubiquitate, poſt obitum Melanch-

 thonis

ſhonis exortum, oppugnavit, unde lites delatæ ad Auguſtum Electorem. Jacobi Andreæ dita vox, *Je ſententiam Wittebergæ ſem pro Alcorano & Mahometana habere*: Item, *a morte Lutheri in Wittebergenſi Academia non ſonuiſſe veram, puram & ſartam doctrinam*, &c. Carcer tandem & exilium Profeſſorum, qui formulæ Concordiæ ſubſcribere renuerunt, A. C. 1560. 1576. Etiam A. C. 1593 Urbanus Pierius Profeſſor & Paſtor VVittebergenſis, quòd in placita à Selneccero & Leyſero conſcripta jurare noll et, poſt 36. hebdomadum cuſtodiam, vix precibus Eliſabethæ Reginæ a Friderico VVilhelmo liberorum impuberum Chriſtiani Electoris tutore donatus eſt, &c. Vide Lætum, *Compend. Hiſt. Univ.*

WITGENSTENIUM, German. *Witgenſtein*, urbs Germaniæ, in Circulo Rhem ſuperioris Comitatus cognominis caput, ſub proprio Comite, ex Familia Saynô-VVitgenſteinia, de quâ vide ſuprâ, voce *Saynâ*.

WITHERNA, vide *Candida Caſa*, & *Leucopibia*.

Saxoniæ Principes.

WITIKINDUS I. filius VVernekini Saxonum Regis, cujus ſtirpem aliqui à Sighardo, uno ex Hengiſti poſteritate, Saxonum Rege, auſpicantur: bella patris, cum Albione patruele, contra Carolum M. continuavit, donec hi ambo potentiæ majori ceſſêre, ad obſequium & fidem adducti A. C. 785. Duravit autem bellum hoc Saxonicum Caroli M. 32. annos, ut in hiſtoria hujus Imperatoris legere eſt. Frater *Witikindi* Bruno nuncupatur, ex quo nonnulli Guelfos Comites Altorfii & Duces Bavariæ, ex Guelfis autem Zollerio-Brandeburgicos: alii ex ipſo Imperatores Saxonicos Ottones deducunt. Qui verò de Ottonum origine aliter ſentiunt, conſtituunt *Witikindum* VVigberti, & *Witikindi* Junioris, de quo vide infrà: Wigbertum autem VValperti & Brunonis, patrem. Hic Bruno illis Ottonum ſator eſt, Walpertus verò Dux Angriæ & Comes Ringelhemii fuit: pater Theodorici, itidem Ringelhemii Comitis, qui per filium Immodum Sabaudorum, per *Witikindum* Ferrarienſium, per Theodoricum Marchionum Brandeburgicorum veterum, per Regimbertum autem Oldenburgiorum Comitum auctor fuiſſe perhibetur. Cæterum, *Witekindum* non Saxonum, ſed Angrivariorum tantùm atque VVeſtphalorum Ducem, nec hæreditariô quidem jure fuiſſe, docet H. Conringius *ad Lampad. de Rep. Rom. Germ. Part.* 3. *c.* 5. Et jam prius obſervârunt alii, non ſemper *Regis* neque *Ducis* aliôve nomine regiô minore, *Witikindum* hunc à Scriptoribus appellatum eſſe: haud fortè incommodè conciliandis, ſi, quod Crantzius fert, Saxoniam tum XII. Proceres alternis vicibus adminiſtravêre, ex quibus, ingruente fortè bellô, Rex delectus, quem ſertes provinciæ gubernandæ contigerat, imperium militare non ante poſiturus, quàm poſitis armis pax rediiſſet. Atque hanc ſortem *Witikindo* obveniſſe, cùm arma Saxoniæ Carolus M. inferret: eique, licèt victo, manſiſſe tamen benignitate victoris in terras ſuas, Angrivariam ſcilicet, Imperium, uti videre eſt apud Tob. Pfannerum, *de præcip. Germ. Princ. gentibus*, *c.* 2. qui idem poſt Vdonem rectorem à Carolo M. impoſitum Holſatis, Stormaris atque Dietmarſis, *Witikindeos* præcipuè, donec Billingiani & hic & in Saxonia ſuccederent, addit, *c.* 21. Adde prædictis de hoc celebri Saxonum Duce, B. Rhenanum, *Rerum German. Nov. Antiq. l.* 2. ibique *Notas* Cl. Ottonis JCti, *p.* 281.

WITIKINDUS II. cognomine Junior, filius Witikindi I. Wittebergam & VVethinum condidit, Soraborum, contra quos Carolo Magno militaverat, Burggravius fuit, & Dominus, de *Budiſſa*; Pater Dietgrinii, & ut quidam volunt, *Witikindi III.* quorum ille pulſus Saxoniâ, ab agnato Ottone, Diethmarum & Fridericum genuit, Brandeburgicorum primorum Marchionum, aliquorum Miſniæ ac Oſtlandiæ Marchionum, & Merſburgiorum Comitum ſatorem. Diethmarus verò, quem ab Henrico Aucupe bonis reſtitutum quidam volunt, genuiſſe Theodoricum dicitur, patrem Dedonis II. quô nati Fridericus Comes Palatinus Saxoniæ, Theodoricus Marchio Landsbergenſis, Thiemo, bellicus Dux Henrici IV. cujus filius Miſniæ Marchio A. C. 1126. confirmatus eſt à Lothario Imperatore & Otto Dives, ſtemmatis propagator. Hujus enim filius Theodoricus Henricum genuit Illuſtrem, qui A. C. 1249. Thuringiæ Landgraviatum ſibi vindicavit, cumque eo Palatinatum Saxoniæ rurſus in domum ſuam intulit. Pater Alberti, qui, filiis iratus, Adolpho Imperatori ditiones vendidit: ſed & hic & Albertus ejus ſucceſſor victi, ac Alberti filius Fridericus cognomine *Fortis*, vel *Admorſus*, ditiones poſtei quietè rexit, mortuus A. C. 1326. Ejus filio Friderico Severo inter alios natus Fridericus Strenuus Coburgenſem Principatum familiæ intulit: pater Guilielmi Divitis, & Friderici Bellicoſi, à quo novum domus axioma. Cùm enim Saxoniæ Ducatum Otto I. Imperator Hermanno Billingio, præteritis agnatis, contuliſſet, ille extra *Witikindeam* ſtirpem in variis hucuſque hæſerat: Hermanni namque poſteritate extinctâ, in Magno, collatus hinc Lothario Supplinburgio poſteà Imperatori: ab hoc autem conceſſus eſt genero Henrico Superbo, cujus filiô Henricô Leone proſcriptô à Friderico Barbaroſſa, hic eum Bernardo Aſcanio Alberti Urſi filio dedit, donec Albertus ultimus A. C. 1422. orbus decederet. Demum A. C. 1423. licèt variis dignitatem hanc ambientibus, Fridericus memoratus, ob operam adverſus Bohemos, imprimis in Brixienſi prælio navatam, ab Imperatore Sigiſmundo inveſtitus eſt, & Ducatus Electoratu auctus rediit ad *Witikindeos*, qui eam dignitatem ad hæc uſque tempora illibatam conſervârunt.

WITIKINDUS III. juxta eorum, qui Capetinos Galliæ Reges à Saxonibus arceſſunt, ſententiam, filius *Witikindi II.* in Galliam profectus, per filium ſuum Robertum huic regno Reges dediſſe dicitur.

WITIKINDUS, filius Theodorici Ringelhemii Comitis, qui Witikindi I. ex VVigberto filio & VValperto nepote, pronepos fuit, Ferrarienſium, (an Monſferratenſium, quos cum Cevæ, Savonæ, Salutiarum & Finalii Marchionibus, ex quodam Almaro Saxone natos narrant) auctor dicitur. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſtor.*

WITLAM, ſeu WITAM, oppid. fuit Batavorum, ad oſtia Moſæ, a Normannis A. C. 835. conditum. An Bueslidda? *Cambden*.

WITSANTUM, voce German. portus Britannicus, ab arenæ albedine dictus, ſeu potius Galliæ portus, Britanniæ adverſus & proximus, unde in Britanniam inſul. commodiſſimus trajectus eſt. Nunc *Witſan*, in quibuſdam tabulis *Wiſſan*. Hunc portum Iccium ait Camdenus, eumque portum, è quo in Britanniam tranſitus erat, pridem obſtructum eſſe, ob idque, ut antea *Witſantum* Geſoriaco ſucceſſerat, ſic in *Witſanti* locum Calaſium fuiſſe ſubſtitutum. In Comitatu Bononiæ ponit eum Reginaldus Comes Bononiæ, in literis ſuis A. C. 1200. datis, in Comitatu Gyſnenſi, Guilielmus Abbas Andrenſis *in Chronico Monaſt. ſui*, ubi *Burgum Witſand* vocat. Prope hunc portum Rodulfus Giſnenſium Comes, apud Stronas Monaſterium olim conſtruxit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

WITTENSTENIUM, oppid. Livoniæ, à Moſcis expugnatum, & crudeliſſimè habitum, A. C. 1573. qui tamen mox a Suecis victi & in regionem ſuam compulſi ſunt. Vide Thuan. *Hiſtor.* &c.

WIZLAUS, vel *VVitlavus*, vide *Viſlaus*.

VULCANALIA, feriæ Vulcano ſacræ, incidebant in 10. Kal. Sept. quo die populus pro ſe in ignem animalia mittebat, Varro, *de Lingua Lat. l.* 5. Ad ea reſpexit Plinius, *l.* 18. *c.* 13. cum de napi ſatione ſcribit. *Serere, ait, medium volunt, precantem ſibi & vicinis ſerere ſe: ſatus utrique generi juſtus, inter duorum Numinum dies feſtos, Neptuni atque Vulcani.* Vide quoque Columellam, ubi de raphani ſatione agit, *l.* 11. *c.* 3. In iiſdem Ludis nocturni luminis uſum fuiſſe, Scaliger docet, ubi de Ludis Cerealibus ſic ait: *Ludis quoque ſacra nocturnis vigiliis imitabantur, expreſſa Cereris per ſimulationem, Liberam cum face quæritantis. Nocturni vero ignis uſus in multis Ludis fuit, quippe in Vulcanalibus, ob ignis Numen: in Prometheis, ob ſurreptum ignem* &c. Vide Eundem, *Poet. l.* 1. *c.* 32. Sed & Tubiluſtria dicebantur *Vulcani feriæ*, de quibus ſuprà.

VULCANI Inſula, quæ & *Hiera* & *Theraſia* Plin. *l.* 5. *c.* 8. inſula Siciliæ, una Æoliarum, ignes emittens. *Vulcano* Leandro, à Lipara 4. mill. paſſ. Ibi templum erat Vulcani, teſte *Strabone*. Ejus meminit Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 422.

Vulcani domus, & Vulcania nomine tellus.

VULCANIUS Bonaventura, Brugis Flander, fil. Petri ob eruditionem Eraſmo quondam chariſſimi, Franciſco de Mendoza Cardinali Burgenſi, Græcos aliquot Auctores Latinè vertit, & Bibliothecam rexit, in Hiſpaniam adductus ab Job. Paccio Hiſtorico Regio A. C. 1559. Inde, Coloniæ, Baſileæ & Genevæ aliquamdiu commoratus libros aliquot edidit. Tandem Lugdun. Batav. Græcæ Linguæ Profeſſor deſignatus, A. C. 1578. ibi 32. annos cum gloria docuit & extinctus A. C. 1614. ætat. 77. Edid. *Cyrilli* ... *Græcè & Latinè*, *Arrianum de Rebus geſtis Alexandri* ... *& Latinè*, *Commentarium de Lingua Gothica*, *Gloſſaria Græco-Latina & viceverſa cum Notis*, *Hiſtoriam tumultuum Belgic. ab A. C.* 1556 *ad ann.* 1577 *Notas in Apulejum de Deo Socratis* &c. Paul. Freherus, *Theatro Viror. erudit. claror.*

VULCANUS, Junonis filius, Heſiod. *in Theog. v.* 927.

Ἥρη δ' Ἥφαιστον κλυτὸν οὐ φιλότητι μιγεῖσα,

Hunc quidam voluerunt, ſubventaneô conceptu fuiſſe genitum ſine patre, quem tamen Homer. è patre Jove Junoneque matre natum eſſe putavit. Fuerunt qui dixerint, Vulcanum Jovis fuiſſe filium, qui cùm deformis natus eſſet, fertur à Jove in Inſulam maris Ægæi Lemnum præcipitatus, ut ipſe de ſeipſo teſtatur, apud Homerum, *Il.* α. *v.* 591.

Ἤδη γάρ με καὶ ἄλλοτ' ἀλεξέμεναι μεμαῶτα
Ῥῖψε ποδὸς τεταγὼν, ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο.
Πᾶν δ' ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι,
Κάππεσον ἐν Λήμνῳ, ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν.

Quòd autem diu fuerit in Lemno Vulcanus, ita ſcripſit Cicer. *l.* 3. *de Nat. Deor. c.* 22. *Vulcani item complures. primus Cælo natus, cujus in tutela Athenas antiqui hiſtorici eſſe voluerunt. Secundus Nilo natus, Opas, ut Ægyptii appellant, quem cuſtodem eſſe Ægyptii volunt: tertius ex tertio Jove & Junone, qui Lemni fabricæ traditus præfuiſſe: quartus Menalio natus, qui tenuit inſulas prope Siciliam, quæ Vulcaniæ nominantur.* Verùm Lucianus in *Dialog. de ſacrificiis* fabulam hanc non ſine riſu recitat, quòd Vulcanus ita fuerit è cœlo præcipitatus: χωλεύει γὰρ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ πτώματος, ὁπότε ἐρρίφη ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ εἴγε μὴ οἱ Λήμνιοι, καλῶς ποιοῦντες ἔτι φερόμενον αὐτὸν ὑπεδέξαντο, ἐτεθνήκει ἂν ἡμῖν ὁ Ἥφαιστος, ὥσπερ ὁ Ἀστυάναξ ἀπὸ τοῦ πύργου καταπεσών. Homerus verò in Hymno II. quem ſcripſit in *Apollin.* non à Jove, ſed à Junone Vulcanum præcipitatum fuiſſe de cœlo memorat, ac in mare decidiſſe, fuiſſeque non à Lemniis, ſed à Thetide educatum; qui Junonem ita canentem introducit in *his*, *v.* 317.

Παῖς ἐμὸς Ἥφαιστος ῥικνὸς πόδας, ὃν τέκον αὐτή
Ῥῖψ' ἀνὰ χερσὶν ἑλοῦσα καὶ ἔμβαλον εὐρέϊ πόντῳ.
Ἀλλά ἑ Νηρῆος θυγάτηρ Θέτις ἀργυρόπεζα
Δέξατο καὶ μετὰ ᾗσι κασιγνήτῃσι κόμισσε.

Memoriæ prodidit *in Atticis* Pauſanias, Vulcanum injuriæ acceptæ à matre minimè oblitum, auream ſellam cum occultis quibuſdam vinculis donò matri miſiſſe; quæ Deam, cum aſſediſſet, ſtatim implicaverunt: quod etiam Plato innuit, *l. 2. de Republ.* Καὶ τὰς ... ἐγγὺς τούτων ... λογοποιεῖν, Ἥρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος ... Ἡφαίστου ... ὑπὸ πατρός. Habuit uxorem unam è [illegible], ut [illegible] Tacius, Majam, ſecundùm Cincium, Majeſtam, ex mente Flavius. Communis [illegible] autem ſententia eſt, quòd Venerem è Lemno duxit. Unde Virg. *l. 8. Æn. v. 370.*

At Venus haud animò neqvicquam exterrita mater
Laurentumque minis, & duro mota tumultu,
[illegible], thalamoque hæc conjugis aureo
Incipit, & dictis divinum aſpirat amorem.

Et Juvenalis, *Sat. 7. v. 25.*

--- --- Et quæ
Com[illegible] dona Veneris T[illegible] marito.

Quod idem eſt cum Catulliano illo; *Epigr. 37. v. 21.*

--- Dona Tardipedi Deo
Infelicibus ujulanda lignis.

Hanc uxorem ſuam quum poſteà cum Marte in adulterio deprehendiſſet, ambos adamantinis catenis colligavit, nudoſque uti erant Diis deridendos exhibuit. Unde Virg. *l. 4. Georg. v. 346.*

Vulcani Martiſque dolos, & dulcia furta.

Vide Catonem *in Diris*

Tum credo fueras Martis de[illegible] in armis,
Nam ... Vulcanus ... , & illi
T[illegible] turpabat ... verba.

Pr[illegible] ... *Deos ca[illegible] adulteros.* Nonnus γαμοκλόπον ἀγρευτῆρα nominat, cujus nexum Sol detexerat. *Baſſaricôn l. 5.*

--- Ἀ[illegible]
Γυμνὴν ... Ἀφροδίτην.

Paulus quoque Silentiarius optat Vulcania vincula, ut amatos puellam ſuam ſatis arctè complecti poſſet, *Antholog. l. 7.* Plura de Vulcano petenda ſunt ex N. Comite, *l. 2. c. 6.* Eundem eſſe volunt eruditi *Vulcanum* cum *Tubalcain.* Et apud Ægyptios certè ignis inventor: apud Diodor. fabrilis artis fornacisque auctor habitus eſt. Ponitur interdum pro igne. Virg. *l. 2. Æn. v. 310.*

--- Jam Deiphobi dedit ampla ruinam,
Vulcano ſuperante, domus. ---

Idem *l. 5. Æn v. 662.*

--- Furit immiſſis Vulcanus habenis.

Et apud Plautum, *Amphitr. Actu 1. ſc. 1. v. 185. Vulcanum in cornu concluſum gerere*, Anglicè eſt *to carry a lanthorn.* Unde Vulcanum & Veſtam, utpote duos ignes, illum quidem violentiorem, hunc verò leviorem, conjunxêre veteres: & Euſeb. *Præpar. Evangel.* Ignis ait vim eam Vulcanum appellatam & in forma hominis ei ſimulachrum conſtitutum, in cujus capite pileus eſſet cæruleus, cœleſtis ſymbolum volutionis, ubi integer ſincerusque ignis invenitur; nam qui è cœlo in terram delapſus eſt, cùm imbecillior fit, materiaque indigeat, claudicans fingitur. Et templum Romæ vovit Titus Tatius, teſte Varrone & Dionyſ. Halicarn. *l. 2.* Plutarchus vero ipſum Romulum Vulcani fanum extra urbem ædificâſſe, ibique cum Tatio & Senatu, de rebus arcanis conſultâſſe, ſcribit *Quæſt.* 67. In id idem ex Cameria cum reliquis ſpoliis, quadrijugum æreum currum deportavit, ſicque ſtatuam ex victoria coronatam ibi collocavit, Plut. *in Romulo.* Etiam Athenis templum Vulcanus habuit, in quo quaſdam juris controverſias decidere, & criminum reos damnare, mos erat, ut ex Demoſth. patet. De Vulcano ſic Prudent. *l. 1. contra Symmach. v. 304. ſ.*

Ipſe ignis noſtrum f[illegible] qui ſervit ad uſum,
Vulcanus perhibetur, & in virtute ſuprema
Funditur, ac delubra Deus, & nomine & ore
Aſſimilatus habet: nec non regnare caminis
Fertur, & Æoliæ ſummus faber eſſe vel Ætnæ.

Nic. Lloydius. Hinc *Vulcanalia*, feſta Vulcano dedicata, quæ inciderunt in 11. Kal. Junii. Horum meminit Columella, *l. 11. c. 3.* Vide ſuprà. Adde de Vulcano, quòd eum etiam, poſt adulteratum corpus, conſtanter amâſſe Venerem Poëtæ fingunt, adeò quidem, ut etiam inceſtis ejus eque aliis prognatis filiis, ſuo opificio adfuerit, uti videmus apud Maronem, qui Æneæ fabricâſſe eum arma tradit. Interim ſuperinduxiſſe ei alteram conjugem, Gratiam videl. cum qua in Lemno dormitaret, ſicut in cœlo cum Venere, Lucianus ait *Dial. Apollin. & Mercur.* Sed & in Adonim zelotypus fuit, nec illi arma venatoria conſabricaturum credit Bacchus, *in l. 42.* Dionyſ.

--- ... ἄχρι ... τέλεσσαι
Ζηλήμων ... Ἀδώνιδι ... θήγει.

Quam in rem Barthium vide, *Animadverſion. Papin. ad Theb. l. 5. v. 69.* ubi & *de Oſſuma* ejus nonnulla &c. Cùm verò plures, ut Joves ac Hercules, ita & *Vulcani* fuerint, antiquiſſimus eorum Tubalcainus fuit. Quamvis enim Diodor. Siculus, qui Jovis Cretenſis filios hôc ordine recenſet, *Vulcanum*, Martem, Apollinem & Mercurium, *l. 5.* dicat *l. 1.* ſecundùm Sacerdotes Ægyptios primum in Ægypto regnâſſe *Vulcanum*, eique divinos poſt obitum honores attributos, propter ignem repertum: certum tamen eſt, Ignis inventum longè eſſe antiquius. Neque *Vulcanus* tam in Deos relatus, ob repertum Ignis, quàm ignis in Arte fabrili uſum: quod clarè docet Diodorus ipſe, *l. 5.* ubi rectè vidit, *Vulcanum* eſſe hominem iſtum, qui Artem reperit ærariam ac ferrariam, ſed quis Heros iſte fuerit, vel quando vixerit, penitus ignoravit. Tubalcainus, Lamechi ex Sella filius, Mehujalis, nati ex nepote Caini, pronepos: quem primum inventorem artes, Moſes tradit Geneſ. *c. 4. v. 22.* ubi etiam refert, ut fratrum unus Jabal Tentoria: alter autem, Jubal, Artem invenerit Muſicam. Hunc igitur homines, ac imprimis Ærarii & Ferrarii, ut ſuæ Artis parentem, retulêre in Deorum numerum, atque eum Deo ignis præſide coluerunt; Poëtæ autem Jovis fulmina fabricare ſunt commenti &c. Vide Voſſ. *de Idolol. l. 1. c. 16.* Alius ab hoc fuit Ægypti Rex, Diodoro memoratus, à quo Ægyptum antiquitùs Ἡφαιστίαν ſeu *Vulcaniam* dictam fuiſſe, accepimus: Tubalcainus enim neque Ægypti Rex fuit unquam, & ante diluvium, adeoque Reges Ægyptios omnes, floruit. Qua de re vide Eundem, *l. eod. c. 27.* Alius item, Rex Lemni, cujus meminit Iſidorus, ut alia omittam. Cæterùm *Vulcanus* Ægyptiis credebatur utrumque ſexum habere, ut & Minerva, unde illos duos ſolùm habere Deos ἀρσενοθήλεις, *maſculo-fœminas*, ſcribit Orus Apollo, *l. 1. c. 13.* cum quo non malè conſentit, quòd Poëtæ Vulcanum fingunt marem, ſed mulieroſum, Minervam mulierem, ſed viraginem. Iidem Ægyptii, *Vulcanum* Solis dixêre patrem, quia ſidera ſint ignea. Ita enim *Chronici* Alexandrini Scriptor, *p. 106.* Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν Ἡλίου τοῦ βασιλέως, υἱοῦ Ἡφαίστου, ἐβασίλευσεν Αἰγυπτίων Σῶσις. *Poſt obitum Solis Regis, filii Vulcani, imperavit Ægyptiis Soſis.* Ubi quidem non de corporibus inanimis, ſed antiquis Ægyptiorum Regibus ſermo eſt: ſed Reges vetuſtiſſimi & Dii naturales, iiſdem vocabantur nominibus, ſi credimus iis, quæ Manethos prodidit Ægyptius, atque ex iis; qui ſuperſunt, Diodorus Siculus, *Bibl. l. 1.* & exinde Euſebius, *Præp. Evangel. l. 2. c. 1.* Vide iterum Voſſ. *l. 2. c. 64.* Ut autem Minervæ & Lunæ, ſic Marti & *Vulcano*, ad expiandas cædes arma olim cremavêre, nempe Marti & Minervæ, ut Diis bellicis; *Vulcano*, ut armorum fabro; Lunæ, propriâ ratione. Adde, quòd Ignem vim purgandi habere, credebant: Unde & apud Inferos, ſicut ait Maro, *l. 6. Æn. v. 742.*

--- --- Aliis ſub gurgite vaſto
Infectum eluitur ſcelus, aut exuritur igni.

Cultus illius apud Græcos Romanoſque eximius: Sed & Germanis ac Sarmatis *Vulcanum* ac ignem eſſe cultum, auctor eſt Cæſar, *de bello Gall. l. 6. c. 20.* Imo, ut idem ait, præter Solem Lunamque, cultus eſt illis ſolus. Unde etiam elucet, diſtinxiſſe vulgò à Sole: utcunque eundem, ac Solem exiſtimet Philippus Cluverius, *German. antiq. l. 1.* Potiùs igitur Vulcanus Germanis fuerit Jupiter, ſive aëris poteſtas, tonitrua ciens ac fulgura: quomodo & Etruſci Vulcanum dixêre Jovis ignem è nubibus jaculari, apud Servium *in l. 8. Æn. v. 46.* Neque cauſæ ſatis eſt, cur idem Vir eruditiſſimus Germanis eundem cenſeat Vulcanum ac Martem: Romanos ſaltem diſtinxiſſe, argumento eſt, quòd Marti devota potuerint ſuſpendi in Templo: vota *Vulcano*, comburerentur. Unde Liv. *l. 30. c. 6. extr. Magna vis armorum capta, ea omnia Imperator, Vulcano ſacrata, incendit.* A veteribus etiam Sauromatis Ignem eſſe cultum, refert Clemens Alex. *Admonit. ad Gent.* deque eo teſtem laudat Nymphodorum, *l. de Legg. Barbaricis.* Eoque magis fidem facit, quia à Lituanis, gente Sarmatica, priuſquàm Chriſtum amplecterentur, quod contigit circa A. C. 1230. honore divinô cultum eſſe Ignem, quem dixêre *Zniez*, ſcribunt, qui de Sarmatia Europæa egêre: ut Alex. Gagninus, *de priſca Lituan. relig.* De Afris etiam ſic Cæſ. Scaliger, *Exercit. 258. ſect. 1. Scriptum eſt in hiſtoriis Africanis, ignem in Libya pro Deo habitum; quem Veſtalium ritu perpetuum ſervarent.* Hauſit verò hoc ex Joh. Leonis Africani *l. 1. c. de priſcorum Afrorum fide*, uti Voſſius docet *l. c. c. 66. ſub fin.* Nec omittendum, etiam Athenis Templum habuiſſe *Vulcanum*, de quo Demoſth. *p. 536. n° 6* ubi & carcerem fuiſſe, & certas quaſdam cauſas decidi conſueviſſe, docet Idem *κατὰ Ἀριστογ.* Vide Franc. Roſſæum, *tract. Angl.* cui titulus, *Archæolog. Attic. l. 2. c. 3.* uti de *Vulcano Κυλλοποδίων* Alcamenis, ſuprà voce *Marmor.*

VULCANUS, nomen quoque eſt montium ignivomorum, quos Natura conſtituiſſe videtur, ut eſſent, veluti ſpiracula Pyrophylaciorum ſubterraneorum, per quos aër attractus ignem ſub terra foveret, ipſeque ſuperfluâ fumi fæciumque mole exoneraretur. Horum in omnibus Orbis partibus quidem, nulli tamen frequentiores, quàm in America, Merid. inprimis: in cujus ſolo regno Chilenſi 14. neque in Peruana pauciores numerantur, quæ omnes Andium continuati jugorum vertices exhibent: Nova Hiſpan. tribus *Vulcanis* formidabilis eſt: qui Hiſpanis *Volcanos* vocantur, &c.

Vulcani montes in Europa:

Ætnæ, in Sicila: cujus nuperrimum A. C. 1669. incendium omnium adhuc memoriæ inhæret.
Hecla, in Iſlandia: in quo Infernum eſſe mediis & rudioribus ſeculis credrum, quòd ignium per anguſtias eluctantium ſoni hominum lamentis ſimiles boatus ederent.
Strongylus aliique in Liparitanis Siciliæ inſulis, quorum unus in ſpecie *Vulcani* nomen gerit.
Veſuvius in Campania, aliàs vini Falerni ferax.

In Aſia.

Balaluanus mons, in inſula Sumatra.
Chimæra, in Lycia, Aſiæ minoris regione.
Gounapius ſeu Gurapius mons, in una Bandanarum inſula.

Sum-

Sineparama, in Japania, 8. milliar. ab urbe Mezco,
Toſa mons, in Mauricis inſulis.
Vulcanus Ternatenſis.
Porro alius eſt in Regno *Jeſc*[illegible], in cujus flamma horribilem Dæmonis ſpectrum comparere ſolitam, teſtatur Petr. David, *Hiſt. Aſiæ*: ut reliquos Japaniæ omittam. Sunt quoque eorum nonnulli in Tandaja, una ex Philippinis Inſul. juxta promontor. S. Spiritus.

In America.

VULCANUS Antoci, *Volcano de Antoco*, in limite provinciæ Cujæ, verſùs tractum caſtri Anguli.
VULCANUS Chillani, *Volcano de Chillan*, eſt inter Cujam provinciam & Chillanum tractum.
VULCANUS Chuanaucus, *Volcano Chuanauca*, eſt in parte Auſtrali Ciles, verſùs Anendiam provinciam.
VULCANUS Copiapi, *Volcano de Copiapo*, eſt in parte Boreali Ciles, ad fontes fluvii cognominis, in limite Peruviæ.
VULCANUS Coquimbi, *Volcano de Coquimbo*, eſt ad fontes fluv. cognominis, in limite Cujæ provinciæ.
VULCANUS Huapeus, *Volcano de Huape*, in limite Quillaiæ tractus, verſùs Fanum S. Joannis de confinio.
VULCANUS Liguæ, *Volcano de Ligua*, eſt prope fontes fluv. cognominis, verſùs Fanum S. Joannis de confinio.
VULCANUS Notuci, *Volcano de Notuco*, eſt inter Purenam vallem & Pulcas populos.
VULCANUS Oſorni, *Volcano de Oſorno*, eſt inter tractus Oſorni & Villæ divitis.
VULCANUS Peteroæ, *Volcano de Peteroa*, eſt ad fontes fluv. cognominis, inter Vallem S. Jacobi & Cujam provinciam.
VULCANUS Quechucabus, *Volcano Quechucabi*, eſt in parte Auſtrali Ciles, prope Anendiam tractum.
VULCANUS S. Clementis, *Volcano de S. Clemente*, eſt in parte Meridionaliori Ciles, verſus Magellanicam.
VULCANUS Villæ divitis, *Volcano de Villaricca*, eſt inter Vallem cognom. & Pulcas populos, juxta lacum *Mallabauquen* dictum.

Vulcani montes ſunt etiam in Peruvia.

VULCANUS Arequipæ, *Volcano de Arequipa*, in parte Auſtraliori Peruviæ, & prope Arequipam urbem.
VULCANUS Cocæ, *Volcano de Coca*, in valle cognomine.
VULCANUS Maſpæ, *Volcano de Maſpa*, in provincia Quixorum.
VULCANUS Pintæ, *Volcano de Pinta*, in Provincia Quitoa, & prope Quitoam urbem.

Vulcani montes duo ſunt etiam in nova Hiſpania, ſcilicet

VULCANUS Guatimalæ, *Volcano di Guatimala*, in provincia cognomine, & prope urbem S. Jacobi de Guatimala. Hic cæteros omnes antecellit.
VULCANUS Nicaraguæ, *Volcano de Nicaragua*, in provincia cognomine, prope urbem Legionem dictam.
Becmannus tres habet: additque, nec ultimum Septentrionem ſuis ignium penuariis deſtitui, quorum 4. ſunt in regione Tingœſorum. Habet & Greenlandia ſuos Vulcanos, vicinæque inſulæ ſeu continens Polo circumſita: qui & in Terra Ignea, vulgò *del Fuego*, tam frequentes, ut multi Antarctici plagam Poli, ob ignivomorum montium multitudinem, inacceſſam putent, Kircher. *Mund. Subterr. l. 2. c. 11.* Varen. *&c.* De montibus in Congo & Angola, qui jam ardere deſierint, vide eundem.
VULCATIUS Araricus, Eques Romanus, ſocius conjurationis in Neronem, capite Piſone. Tacit. *l. 15. Annal. c. 58.*
VULCATIUS Gallicanus, ex *Hiſt. Aug.* Scriptoribus unus, vide *Volcatius*.
VULCATIUS Moſchus, exul in Maſſilienſes receptus, bona ſua Reipubl. eorum ut patriæ reliquerat, permiſſu Tiberii. Tacit. *l. 4. Annal. c. 43.*
VULCATIUS Tertullinus, Eques Romanus, periculô L. Silani, tanquam conſcius inceſti cum amitâ, tractus. Appellatô Principe fruſtratus damnationem, ad Principatum Veſpaſiani ſupervixit ac Tribunatum plebei geſſit.
VULDRACA, vulgò *Leudrac*, fluvius agri Auguſtodunenſis, in Gallia, cui Patriciacus villa *Percy*; veteri Monaſterio, nobilis prope eſt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*: ut & in voce *Auguſtodunum Æduorum*.
VULGUS, vide ſuprà *Plebs*, *Populus* &c.
S. VULMARI Monaſterium, Galliæ, vulgò *Samer*, pro *S. Vulmer*, in eremo pagi Boloinenſis, non longè ab Oceano, & à patria Vulmari Sylviaco villa: unde oppidulo circumjacenti origo & nomen. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*
VULNUS, à plaga diſtinguitur. Plin. *l. 16. c. 12. Aperitur picea parte Solari non plagâ, ſed vulnere ablati corticis.* Ubi Salmaſio plaga eſt [illegible], cum cutis tantùm laxatur & ſcinditur; *vulnus* [illegible], cùm diſtrahitur & tollitur ac ſeparatur, i. e. [illegible] à corpore. Quæ tamen ſæpiſſimè confunduntur. Et quidem *Vulnus*, ab Æſculapio primùm obligatum dicitur, quem & ſpecilli inventorem, Apollinis filium, Arcades venerati ſunt. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 2. c. 17.* Priuſquàm autem curarentur, lymphâ abluebantur atque eluebantur. Papinius Statius, *l. 3. Theb. v. 398.* ubi de Tydeo, in acie vulnerato,

Vulnera dum lymphis Epidaurius eluit Idmon.

Quod *lavare lymphis* dixit Princeps Poëtarum, divini operis *l. 10. v. 833.*

— — Tiberini ad fluminis undam
Vulnera *ſiccabat lymphis, corpuſque lavabat.*

Ubi Servius *novè & Phyſicè*, inquit, *loquutus eſt. Nam cum aquâ omnia infundantur, hic ait ſiccari vulnus aqua, & ratio vera eſt, quia* *ſtrictim ſanguinis aquarum frigore continetur.* Vide quæ de [illegible] aquæ ad ſanguinem ſupprimendum facultate, habet Corn. Celſus, [illegible] 5. c. 1. & 26. uti de ſpongiis Gladiatorum, quibus [illegible] *vulnera* [illegible] rabant, ſupra: de Herculis [illegible] nodo, [illegible] Plin. *l. 28. c. 6.* At contra ea ſequiore ævo [illegible] ſcis illis Heroibus optimè ignorata, in uſum [illegible] diurnó die in eo plurimis ſemichriſtianis, ut H[illegible] ria quotidiana teſtatur. Cui [illegible] guca, Princeps Malaccæ, teſte Oſorio, [illegible] *l. 7.* in conflictu cum Malacenſibus, multis *vulneri*[illegible], ita cecidit, ut nullum ſanguinem emitteret: [illegible] nudâſſent & armillam ex auro factam, in qua lapis [illegible] incluſus, detraxiſſent, magna repentè vis ſanguinis emanavit. Eadem autem è bello quibuſdam Siamenſibu[illegible] & mirificam ad ſiſtendum ſanguinem vim h[illegible] idem a[illegible] De ſuperventu Allobrogum in urbem Genevam A. C. 160[illegible] ra: Salluſtius Tharamundus *in Cer.* [illegible] auxilio unctió quædam incantamenta [illegible] Thonoriaiis ſe accepiſſe dixerint, præſſos coul[illegible] res auachum. *Viſebantur* ita cum is, *in* [illegible] *Evangelii S. Johannis, nomina h. Mariæ, Jeſu, T*[illegible] *haud ſcio, qui ignoti characteres,* [illegible] *Franc*[illegible]: *Quicunque hanc ſchedulam portaverit,* [illegible] *non peribit,* [illegible] *neque aquâ, neque gladio. Nec mendax fuit,* [illegible] *Nam poſtridie ſtrangulati in acie periêrunt.* Cæterum [illegible] amuletis miſſis [illegible] item an & quatenus iis uti liceat, ex [illegible] Georg. Gödelmannus *de curat. Morbor. præſt. l.* [illegible] Quando, ajens, *res naturales, ut herbæ, in certa* [illegible] *racteres, ſigilla, carmina, Evangelium S. J*[illegible] *quæ neque qualitate elementari, nec occultis viribus agere poſ*[illegible] *corporis partibus appenduntur, aut ad fugan*[illegible] *globos bombardæ, ictus gladii vel haſtæ,* [illegible] *ſacramenta Diaboli* &c. Et paulo poſt, *Naturalia ſunt* [illegible] *res, quæ ſuâ ſive occulta qualitate divinitus in prima* [illegible] *ſemper eodem modò agunt in corpora, quibus applicantur,* [illegible] *pathia ſive antipathia & quæ ſeqq.* Quam ſententiam [illegible] ac Camerarius, *Hiſt. Miſcell. Cent. 3. c. 30.* [illegible] *hæc quoque idololatria eſt, ſi vis curandi herbis, plantis, animalibus,* [illegible], *tribuatur, niſi eadem opera ſimul ad Deum referatur.* Et clarius Auguſtinus cum Chryſoſtomo meram eſſe Idololatriam aſſerit, ſi chartæ aut characteres collo appendantur, quidquid eo[illegible] interbatur, ſi ab ignorantibus factum, ſacrilegium vero, [illegible] à noſcentibus inter[illegible]um, & fidem nihilominus ſuperſtitioni adhibentibus. Vide quoque Plin. *Hiſtor. Natur.* [illegible] 28. c. 2. & Matth. Berneggerum *in Tac. Germ. Quæſt.* 39. ut & Moſ. Amyraldum *in vita Lanovi*, infrà etiam aliquid voce *Zipangrius*. Quo magis laudari meretur incomparabile uxorum par, Eduardi A[illegible] Regis & Roberti ſimiliter Regis, quæ venenata maritorum vu[illegible] lambendo exſugendoque feliciſſimô ſucceſſu, quô Deus tam raram fidem remuneratus eſt, curâſſe leguntur, apud Rodericum Sancium, *Hiſtor. Hiſpan. Part. I. c. 4.* Olim verò & inter Sacrorum ritus *Vulnera* fuêre. Octavius apud Minucium Fel. Gentilium idolomaniam perſtringens, inter alia, *Quid*, inquit, *qui ſanguine ſuo libant & vulneribus ſuis ſupplicant, non profanus meliùs eſſet, quàm* [illegible]. Ubi alludit ad morem Gallorum Cybeles, qui non [illegible] *obſcœna teſtâ demetebant*, ut paulo poſt ſequitur; [illegible] *flagris contortis lanis lanoſi velleris prolixè fimbriato* [illegible] *ovium teſſellatò, ſubinde ſeſe commulcabant ictibus*, A[illegible] *l. 8.* ferrô quoque in ſe ſæviebant, ſua inprimis [illegible] *rantes, ibid.* ſicque illis *ſectis matrem placantes Deum*, Prudentius, *Romano Mart.* Simile quid de Sacerdotibus Baalis extat [illegible] Regum c. 18. v. 28. [illegible]. Dianæ, apud Athenagoram *Apolog.* [illegible] nomine intelligit [illegible], ut [illegible] Cont. vocat, quod *flagrum talis ovium* [illegible] vertit Apu[illegible], ut vidimus: plora hic paſſim, ubi de G[illegible] *Sacerdotibus*, [illegible] item, alibique &c. Hinc *Vulnerarius* cognomen Archagatho inditum, Lyſaniæ filio, Peloponneſi, qui primus è Medicis Romam cùm veniſſet L. Æmiliô & M. L[illegible]ô Conſulib. an. Urb. Cond. 535. ei jus Quiritium datum, & taberna in compito Acilio conceſſa eſt. Sed mox à ſævitia ſecandi urendique honoriſi[illegible] nomen in alterum minùs honeſtum *Carnifex* mutatum eſt, [illegible] 25. c. 7. & *l. 29. c. 1.* ex Caſſio Hemina. Aliàs vocab[illegible] generale, Medicorum id notat genus, quod circa *vulnera* [illegible] que occupatur, de cujuſmodi Medic[illegible] *Vulnerarii*, q[illegible] Freinſhemius habet *ad Curtium l. 9. c. 5.* Quanta vero *vul*[illegible] *rum* peritia jam Homericis apud Græcos temporibus fuerit, ex ipſomet Poëta, eruditè exponit Theod. Zuingerus, [illegible] *Hum. Vitæ Volum. V. l. 2. p. 1244. & 1245.*
VULPANSER, Græcè [illegible], Ægyptiis in [illegible]ione, apud Herodot. *in Euterpe.*
VULPES, Varroni quaſi *volipes*, meliùs ex Græco [illegible] quod [illegible] quia per ambages & gy[illegible] curſi[illegible] *fallat* quaſi *oculos*, adeoque, ut ait Philoſophus, *H*[illegible] animal eſt [illegible]. Unde [illegible] & Horat. *ad Piſones, de Arte Poët. v. 437.*

Nunquam te fallent animi ſub vulpe latentes.

Quò pertinent [illegible] quoque eius nomina apud Græcos, [illegible] & [illegible] quæ, [illegible] diverſiſſima, ad [illegible] omnia adhibentur. Ut enim *vulpinari* [illegible] *mendacium* [illegible] *pervertere*, & *vulpe* [illegible] A[illegible] *Apolog.* 2. [illegible] Ariſtophani & [illegible] dem: [illegible] quoque [illegible] eſt, & [illegible], ut & [illegible]

quo

quò maximè Siculi *vulpem* inſigniunt nomine, Sophocli, Ariſtophani & Theocrito, ſignificat πανοῦργον & κακοῦργον itidem. Cujus verſutiæ indicia, cubile, quod ſibi parat ἐκ ζωλοι, ad cujus inſtar Hannibal, apud Pruſiam degens, *caſtellum, quod ei à Rege datum erat muneri, ſic ædificâſſe ut in omnibus partibus ædificii exitum haberet, ſemper verens, ne uſu eveniret, quod accidit*, legitur in *Vita* ejus, à Corn. Nepote condita, *c.* 12. Eandem aure admotâ ad glaciem, ejus craſſitudinem conjectare, Plinius, *l.* 8. *c.* 28. *extr.* Plutarchus & Ælianus ſcribunt: quorum medius Barbaros prointe, cùm trajiciunt pedibus amnes, *vulpes* tentando itineri præmittere, notat, *de primo frig.* & in ſpecie de Thracibus idem habet *de Anim. comparat.* Ut de ratione, quâ avibus, favis veſparum, piſciculis, erinaceô, in poteſtatem redactis, potiatur, quâque à pediculis, aut pulicibus, ſeſe liberet, aliiſque ejus vafiamentis ac ſtrophis, ex Oppiano, Alkazuinio, Digbæo *de Nat. Corpor.* & jam laudatis Auctoribus, nil addam niſi hoc unum, quòd, cùm datur optio, potiùs incedere per ſalebroſam terram, ut occultet veſtigia ſua ſcribit Damir. Quò fortaſſe pertinet, quòd Tobias Ammonita, Judæos ſubſannans, qui Hieroſolymorum mœnia inſtaurabant, *Ædificent*, inquiebat, Nehem. *c.* 4. *v.* 3. *& vulpes, ſi aſcenderit, murum eorum lapideum diruet.* Quaſi diceret, tam infirmum eſſe id ædificium, ut ne minora quidem animalia, quæque ſenſim incedunt & maximè ſuſpenſo gradu, ut *vulpes*, ſuſtinere queat. Atque ob doloſum hunc & fraudulentum vulpium animum, cum iis falſi Doctores comparantur, Cantici *c.* 2. *v.* 15. & Herodem, hominem πανοῦργότατον & ad Romani tunc Imperatoris exemplum ex aſſe compoſitum, *vulpem* nominat Dominus noſter, Lucæ, *c.* 13. *v.* 32. Hebraicè שועל *ſual*, *à tuſſi* dicitur, cui ob calorem internum, qui vehementiſſimus eſt, animal hoc perpetuâ pulmonum intemperie laborans, quod gannitus ejus & raucus clamor abundè docent, obnoxium eſſe dicitur. Unde notum Gallorum Proverb. de ſene ex imo pectore tuſſim vix extundente, *C'eſt une toux de renard, qui vous menera au terrier*, h. e. *Hæc eſt vulpina tuſſis, quæ in foveam te deducet.* Alimentum quod attinet, *Vulpes* πανφάγος eſt. Eam enim veſci carne cadaverum, docent hæc de Davidis hoſtibus Pſalmô 63. *v.* 11. *portio vulpium erunt.* Ubi è carnivoris feris pro toto genere una ponitur ſpecies, & illa quidem deſpectiſſima, quaſi ſit magis probroſum à vulpe diſcerpi ac devorari, quàm à nobiliore fera. Vide quoque, quæ ſuprà diximus, voce *Cauda*. Sed & fructibus veſcuntur & maximè uvis delectantur, Cantic. d. *l.* Unde carne earum Autumnô uti venatores, quòd tum uvarum eſu maximè pingueſcant, legas apud Galenum, *de Alim. facult. l.* 3. *c.* 2. Et nota Phædri hanc in rem fabella 3. *l.* 3. *v.* 1 *ſ.*

> *Fame coacta vulpes alta in vinea*
> *Uvam adpetebat, ſummis ſaliens viribus,*
> *Quam tangere ut non potuit, diſcedens ait,*
> *Nondum matura eſt, nolo acerbam ſumere.*

Cœterùm ſolivagum animal *vulpes* eſt, Ezech. *c.* 13. *v.* 4. & Thren. *c.* 5. *v.* 18. ἀπὸ τοῦ ἀλᾶσθαι, *ab errando* in ſolitariis locis, hinc aliis dictum. Quare, ut rem prorſus inſolitam notat Amyntas, apud Ælian. *Hiſtor. l.* & *c.* 17. vulpium Caſpiarum tantam eſſe copiam ut non ſolùm agreſtia ſtabula adeant, ſed urbes quoque ingrediantur & in ædibus ipſis conſpiciantur. Quin ut lateant magis, in ipſis terræ viſceribus luſtra habent ſua ſeu foveas, quæ ἀλωπεκίας Græcis, φωλεοὺς vocat Dominus noſter Matth. *c.* 8. *v.* 20. ubi extremam ſuam paupertatem indigitans, Αἱ ἀλώπεκες, inquit, φωλεοὺς ἔχουσι κτλ. *Vulpes foveas habent* &c. quem locum eruditè exponit Cl. Suicerus, *Theſ. Eccleſ.* voce Φωλεός. Altè autem ſibi luſtra fodiunt. Phædrus item, *Fab.* 19. *v.* 1. *ſ.*

> *Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit,*
> *Egitque plures altius cuniculos,*
> *Pervenit ad draconis ſpeluncam ultimam* &c.

Idque ſummâ aſtutiâ, ut ſuprà innuimus: quæ inſuper ſcillâ ambire, ut lupum hoſtem fugent, dicuntur. Atque hinc venatio earum difficillima, gravidarum præſertim, teſte Philoſophô, *Hiſtor. l.* 6. *c.* 34. Imò laqueis & retibus eas poſſe capi, utpote quæ lacerent, etiamſi in ea inciderint, negant, Oppianus, *Cyneget. l.* 4. *in fin.* aliique, inter quos, Teumeſiam in Bœotia vulpem non potuiſſe capi ſcripsêre veteres Mythologi. Tamen quoque capi poſſe, tam Pelliones, quàm Venatores, nôrunt. Et quidem laqueis, uti docet Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 37. *v.* 13.

> *Hic callidam clamoſus ages in retia vulpem:*

Sæpe etiam canum præda fiunt. Oppianus, ubi modò,

> Ἀλλὰ κύνες μιν ἄγρευον ἀολλέες -----

Quin apud Ælianum, Indi milvos & aquilas, ad id inſtitutos, immittere in *vulpes*, qui captas dominis afferant, leguntur, *l.* 4. *c.* 26. quod de Perſis hodiernis quoque ſcribit Petrus de Valle, *Itinerar.* Tranſennas taceo, & γαλεάγρας, & decipulas, & foſſas, & indaginem, & alias mille nocendi artes, quibus in ferarum perniciem induſtria humana utitur. Addam ſaltem, ſi anguinâ hamum carne occultâris, & lupos aſſilientes, & *vulpes*, dum bolum deglutire ſtudent, uncô detineri, ex Petro Creſcentienſi, *de Agricult. l.* 10. Hinc mirum non eſt, quòd Samſonem trecentas vulpes (quô nomine forſan & thoës comprehenſi, animal vulpi ſimillimum, gregarium & in Judæa frequens) *cepiſſe, quas ſumtis tædis obvertit caudam ad caudam* ----- *Et tædis igne ſuccenſis vulpes dimiſit in Philiſtæorum ſegetes, & combuſſit cùm metas, tum ſegetes & vineas & oliveta*, legimus Judic. *c.* 15. *v.* 4. Ad quod facinus Judex ille Iſraëlis, de hoſtibus vindictam hôc pactô ſumturus, *vulpes* inprimis elegit, utpote quæ tortuoſô ſuô & anfractuoſô inceſſu faces caudis alligatas in plures locos differebant & latiùs incendium, plus ſatis ſponte in frugibus ſemel accenſis ſerpens, diffundebant. Cujus hiſtoriæ inſigne monumentum eſt *Vulpium combuſtio*, feſtum apud Romanos, quod incidit in 14. Kal. Maj. ſeu potiùs diem 19. Aprilis, quô Equiria etiam erant, in Circo Maximo. Tum itaque *Vulpes* cum ſtipulis ardentibus in Circo mittebantur, qui mos originem ſuam habuiſſe dicitur ab Adoleſcente quodam, filio cujuſdam ruſtici Carſeolani, qui cùm maturis frugibus *vulpem* laqueis implicitam comprehendiſſet, eam ſtipula involvit & accenſo igni dimiſit. Illa verò fugiens maturas fruges adusſit: quare id ſingulis annis repetitum eſt, ut *Vulpes* Cereri, ob adustas fruges, pœnas darent; Carſeolis autem Lege prohibitum vel nominare hoc animal, à quo ruinam olim tantam ſegetes paſſæ. Qua de re prolixè agit Ovidius, *Faſtor. l.* 4. è quo pauci hi verſus, 710. *ſ.* inſtituto ſufficiant:

> *Factum abiit: monumenta manent, nam vivere captam*
> *Nunc quoque lex vulpem Carſeolana vetat.*
> *Utque luat pœnas gens hæc, Cerealibus ardet:*
> *Quoque modò ſegetes perdidit, ipſa perit.*

Sed potior Franc. Burmanni conjectura, feſti hujus adeò ſolennis occaſionem non à tam obſcuris initiis, ſed ex altiori origine arceſſendam, & ut multa Gentilium ſacra imitatione Hebræorum, vel anſâ aliquâ ex hiſtoria eorum depromtâ, orta ſunt, ita hiſtoriam de agris Peliſtæorum per *vulpes* à Simſone immiſſas, Judic. *c.* 15. devaſtatis eorumque ſegete atque vineis incenſis, exterit traditam etiam huic apud Romanos ritui annuo primordia dediſſe. Vide eum *Explic. & Medit. in locum cit.* Bochartus rei famam à Phœnicibus ad alias gentes diſſeminatam, ſicque ad Romanos tandem perveniſſe, exiſtimat, duplici nixus argumentô: Namque vulpes Romæ fœno non involvebantur, quomodo vulpes Carſeolana, ſed tædas in cauda gerebant. Ovidius *ubi ſuprà*, *v.* 681.

> ----- *junctis ardentia tædis*
> *Terga ferant vulpes* -----

quod ipſiſſimum de Samſonis vulpibus refert Scriptura. Deinde emittebantur hæ vulpes, non quô tempore Romæ vel Carſeolis, ſed quô in Palæſtina fit triticea meſſis, nempe circa medium Aprilem. Ita enim is iterum, *v.* 679.

> *Tertia poſt Hyadas, cùm lux erit orta, remotas,*
> *Carcere partitos Circus habebit equos.*
> *Cur igitur miſſæ junctis ardentia tædis*
> *Terga ferant* vulpes, *cauſa docenda mihi eſt* &c.

Unde veriſimile eſt, incendium illud eô ipſo die accidiſſe, quô Romæ vulpes in Circum emittebantur, & in illius incendii memoriam id primò à Phœnicibus, dein Phœnicum exemplô etiam ab aliis eſſe factitatum. Indidem videtur ſumtum, quòd Bœotii, quibus olim Phœnices imperaverant, quidvis incendi poſſe credebant, ſi certa quædam animalia, blattæ nimirum & *vulpes* & teſtudines, cum facibus affixis, emitterentur, uti ex Suida diſcimus in Νεμέσει. Sed & facit huc, quòd λαμπουρὶς vulpes dicitur Lycophroni, Poëtæ Tarſenſi, h. e. *in cauda lucens, lampadis inſtar*; quod aliàs cicindelæ ſeu noctilucæ nomen eſt, ut cui cauda noctu non minùs luceat, quàm ſi facem haberet tergo infixam &c. Quam in rem, ut & de animali hoc plura, vide apud Sam. Bochartum, *Hieroz. Parte prior. l.* III. *c.* 13. adde Gerh. Joh. Voſſ. *de Idol. l.* 3. *c.* 59. 61. 65. 72. 73. cœteroſque, qui *Hiſtoriam Animalium* condidêre Scriptores. Verbô ſaltem monendum, Alexandrum Priami filium à *vulpe*, ſicut Jovem à capra, Romulum Remumque à lupa, educatum legi, apud Ælianum, *Var. l.* 12. *c.* 42. Nec omittendum, quòd *Vulpis* augurium maximè ſolenne apud Romanos fuerit. Plin. *l.* 8. *c.* 28. *de prognoſt. animal. Auguria quidem artem fecere apud Romanos & Sacerdotum Collegium vel maximè ſolenne eſt inter ea locis rigentibus &* vulpis, *animalis alioquin ſolertia diri* --- *amnes gelatos lacuſque non niſi ad ejus itum reditumque tranſeunt.* Sed nec hoc, quòd *vulpinam* ſeu lupinam caudam, in bellis triumphiſque, militaribus haſtis, fortè in contemtum hoſtium, Sueonas olim Gothoſque affigere conſueviſſe, narrat Olaus, *l.* 8. *c.* 14. &c. Haud abſimilis *vulpi* lynx Mexicana, de qua vide ſuprà voce *Lynx*. De *Vulpibus marinis* earumque aſtutia, adi Plinium, *l.* 9. *c.* 43. *extr.*

VULPES, machinæ bellicæ ſpecies, memorata & deſcripta Alberto Aquenſi, *Hiſtor. Hieroſol. l.* 2. *c.* 30. *Quidam de majoribus Alemanniæ* vulpem *ex proprio ſumtu quercinis trabibus compoſuerunt, cujus gyrô tutos intexuerunt parietes, ut graviſſimos Turcorum ſufferret ictus armorum, omniaque jaculorum genera; ac ſic in ea manentes tuti, & illaſi urbem fortiter impugnando perforarent. Hoc tandem* Vulpis *inſtrumentum, dum ad urbem opere & ligaturis perduceretur, milites prædictorum Principum loricati ad viginti in eadem Vulpis protectione ſunt conſtituti. Sed magna virorum inundatione & conamine juxta muros applicatâ non æquô ſubſedit aggere* &c. apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* ubi & *Vulpeculam* dictam eſſe, ex Ottone de S. Blaſio, *c.* 23. addit. Vide & in voce *Ericius*. Sed & aleæ ſpecies, Gallis hodieque haud incognita, quibus *le Jeu du Renard* appellatur, eôdem nomine venit, apud Jo. Sariſberienſem *de Nugis Curialium*, *l.* 1. *c.* 5. eidem laudatum.

VULPIACUM, *Egmart.* *Ulpen* vulgò, vicus 2. leuc. à Limburgo urbe, in Germania inferiore.

VULPICULA, convitii ſpecies, in L. Salica, *tit.* 32 §. 3. *Si quis alterum* Vulpiculam *clamaverit*: quaſi *Vulpecula*, ob notas animalis fraudes. *Vulpis ingenioſa*, Gregorio Turonenſi, *l.* 8. *c.* 6. Unde *Gaupil* Gallicum, quò *Vulpem* olim eadem gens appellavit. Idem.

VULSINII, & VULSINIENSIS lacus, & Inſul. quò Amalesventam Theodahatus relegatam, ibi ſtrangulari curavit, A. C. 536. Vide *Volſinium*.

VULSO, vide *Manlium*, it. *Volſo*.

VULTACONUM, vicus Galliæ in Pictonibus, memoratus Gregorio, *c.* 45. *l.* 2. *de mirac. St. Martini.* Profert Claudius Botarotius trientem Theudomeris, diademate è margaritis redimiti, in cujus averſa parte, *Vultaconno*: quid hodie ſit, non conſtat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

VULTEJUS Hermannus, Veteris Haſſorum oppid. natus, fil. Juſti Hebrææ Linguæ Profeſſoris & Pædagogiarchæ in Academia Marpurgenſi, Baſileæ J. U. Doctor renunciatus, A. C. 1579. mox in Academia patria Græcæ Linguæ primò, exin Juris primariam Profeſſionem nactus, A. C. 1580. tantâ nominis ſui famâ docuit, ut ex tota Europa undique ad eum Juri dicata pubes confluerer. Poſt quæ à variis Principibus expetitus modeſtè ſe excuſavit, Procancellarii tamen Marpurgenſis, Conſiliarii Succici, Comitis Palatini, Equitis & Conſiliarii Cæſarei à Ferdinando II. oblatum axioma, ſuſcepit. Obiit A. C. 1634. ætat. 79. Profeſſion. 55. matrimonii 53. Pater *Johannis* Cancellarii Haſſiaci, præter *Chriſtophorum* Conſiliar. Haſſiac. frater *Johannis*, Rackenburgi Archiatri Archiducis Auſtriæ & *Chriſtophori* Regis Daniæ in Juſtia Conſiliarii; ac ſocer trium Cancellariorum. Scripſit complura. Vide Joh. Henr. Dauterum, *Vitâ H. Vultej.*, & Caſp. Cunradum, *Proſopographia Melicæ Parte III.*

VULTEJUS Juſtus, Wetterâ-Haſſus, in patria Rhetoricam & Dialecticam, cum Linguis Græca ac Latina, primùm docuit: poſtmodùm, cùm ob Scholæ famam multi Acad. Marpurgenſi relictâ ad eum confluerent, à Gulielmo Haſſiæ Principe ſolenniter ad Pædagogiarcham Marpurgenſem vocatus, etiam Linguæ ibidem Sanctæ Profeſſionem poſteà, à morte Happelii, nactus eſt. Obiit A. C. 1575. ætat. 46. miſerabili caſu. Pater *Hermanni*, de quo ſuprà. P. Freherus, *Theatrô*.

VULTIACUM, villa olim Authatii Optimatis, cujus duos filios infantulos Adonem & Dadonem, à matre ſibi oblatos Columbanus ibidem ſuâ benedictione proſecutus eſt. An hodie *Euſſi*, vicus ad Matronam non longè ab urbe Meldis, ubi Authatius prædictus, hodieque colitur, ſicut in Monaſterio Resbacenſi, quod filius ejus Audoenus Dado condidit. Valeſ. *Notit. Gall.*

VULTUNNA, ſeu VULTONIA, fluv. Aquitaniæ, per fines Santonum fluit, ex Pictonibus ortus, ac per Engeriacum oppid. in Carantonum abit, *la Boutonne* vulgò. Et quidem, ſincerô hôc nomine nuncupatus reperitur in *Tabulario* Angeriacenſi; in *Geſtis* Conſulum Andegavenſium *Vultona* dicitur. Ultimus auget Carantonum, alluitque Secundiniacum *Secondigny*, Ciſacum *Chizay*, Inſula *l'Isle*, Avallem *Availle*, Verventum, Angeriacum oppid. Monaſteriô ſuô illuſtre, Tauniacum ad *Vultonnam Tonay Boutonne*, & Vallem *la Vallée*: tum apud locum nomine Portum *Port*, in Carantonum, influens. Monachus Majoris Monaſterii qui *Geſta* præfata ante annos 500. ſcripſit, vicum ſeu caſtrum ad fontem ejus poſitum vocat Caput Vultonæ *Chê Boutonne*. Vide Hadr. Valeſ. in voce *Carantonus*.

VULTUR, à *volatu* Latinis, uti vult Becmannus in *Origg. L. L.* qui qualis ſit, vide ſuprà ubi de avium *Volatu*: an à vultu, quòd perſpicaciſſimus? Græcis γύψ, item αἰγυπιὸς, quô nomine tamen propriè *vultur niger* venit, quem Hebr. דיה *daja* appellant, ut videre eſt Deuteron. *c.* 14. *v.* 17. ubi de mundis avibus; cùm iidem vulturis aliud genus, quod magna ex parte album eſt, רחם *racham*, à miſericordia nomine impoſitô, vocent, qua de re aliquid infrà. *Prævalent* autem *vulturum nigri*, Plin. *l.* 10. *c.* 6. Unde ab atro vulture rodi, una è graviſſimis Inferorum apud Poëtas pœnis eſt. Juvenalis, *Sat.* 15. *v.* 51.

> —— *nec ſaxum aut* vulturis *atri*
> *Pœna* ——

Medici quoque atrô vulture libentiùs in pharmacis ſuis utuntur, uti docet Sammonicus, *c.* 14. ubi ad oculorum dolorem mitigandum adhiberi vult;

> —— *vulturis atri*
> *Fella* ——

Vide quoque *c.* 34. ubi de *Strumis*, & *c.* 58. ubi de Comitiali morbo. Eſt autem avis rapax, & ſi vulgo credendum, maximè immanis: utpote quæ humanâ carne veſcitur. Certè *Vultur*, mortalium antiquiſſimis pro tumulo fuit: unde γῦπες ἔμψυχοι τάφοι dicti, Hermogen. περὶ ἰδεῶν, *c.* περὶ σεμνότητος, Παρὰ δὲ τοῖς σοφισταῖς τοιούτοις πάμπολλα εὕροις ἄν, γῦπές τε γὰρ ἔμψυχοι τάφοι λέγονται, ὥσπερ εἰσὶ μάλιστα ἄξιοι. Poſteà, iis objecta cadavera, genus pœnæ fuit: Ennius de Metio Fuffetio quadrigis diſtracto:

> *Vulturus in ſylvis miſerum mandebat homonem,*
> *Heu quàm crudeli condebat membra ſepulchro!*

Vide Joh. Meurſium, *Commentar. in Lycophron.* Certè Vulturum videas ἀγέλας μυρίας ταῖς στρατιωτικαῖς παρεπομένας, *innumeros greges exercitus ſequentes*, ut ait Baſilius, *Hexaem. Homil.* 8. quod in ſpecie de caſtris Marii, habes apud Plut. *in eo*, de bello, quod in Apulia contra Bajazethem parabatur, apud Petrum Bembum, *Hiſtor. Venet. l.* 5. ut videl. cadavera depaſcantur, ad quorum loca *triduo antè, aut biduo eos volare*, ſcribit Plinius, *ibid.* Unde cum *Vulturibus* paraſitos conferens Plautus, *Truculento*, *Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 16.

> *Illud eſt*, ait: *vide ut jam, quaſi vulturii, triduo*
> *Priùs prædivinant, quo die eſuri ſient.*

Atque hinc inter inauſpicatas aves numerata, ut quibus & amiſſio Regni Tarquinio ſignificata ſit: aliaſque à *Vulturibus* fuiſſe aves credunt nonnulli, quarum auſpiciô Romam conditam fuiſſe legimus. At 12. fuiſſe *Vultures*, qui Romulo ferrent Urbis condendæ omen, plerique Auctores ſcribunt. Lucanus, *l.* 7. *Pharſal.* *v.* 437.

> *Vulturis ut primùm lævô fundata volatu*
> *Romulus infami complevit mœnia luco.*

Aurel. Prudentius *in Romano Mart.* *v.* 612.

> *Antiquitatem Romuli & Mavortiam*
> *Lupam renarras, primum & omen* Vulturum.

Sidon. Apollinaris, *Carm.* 7.

> *Quid rogo biſſeno mihi* Vulture *Thuſcus aruſpex*, &c.

Et Varro apud Cenſorinum, *de die Natali*, *c.* 17. ex viſis illis Vulturibus ſpatium Urbis duraturæ conjicit, notaque prædictio Vectii Valentis Auguris, Romam 12. *vulturum* auſpiciô conditam, 1200. ann. duraturam: quam ad A. C. 455. mox à morte Valentiniani III. Imperatoris Occidentalium & Romæ veteris ultimi; cùm Genſericus Wandalorum Rex Romam jam ſecundâ vice captam incendit, fuiſſe impletam, ſtatuit Joſ. Medus. Et certè tum numerus Regum, de quibus Apoc. *c.* 17. nuper in veteris territorio Romano exortorum, ad numerum denarium excrevit, ut alibi vidimus ex præfato Medo *de Apoſtaſ. noviſ. tempor.* Sed & Cæſari & Auguſto, novam Urbem condituris, par vulturum numerus apparuit, apud Jul. Obſequentem, & Sueton. *Octavio*, *c.* 95. E quibus id obiter perſpicere eſt, *vulturem* avem gregalem eſſe, contra rapacium reliquarum naturam. Unde Geſnerus, *Vultures*, inquit, *ſoli nunquam gregatim degunt, ita ut aliquando quinquaginta in uno grege appareant*; ut in *Ægypto ſe obſervâſſe*, *Bellonius ſcribit*. Porro etiam *Vulturem* in ædem Jovis aut Deorum volâſſe, prodigii locô habitum eſſe, Vulturesque, corvos & aquilas, ſi coiiſſent, conflictus & cædes indubias denunciare ajunt, Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 9. Contrà Romanos *Vulturibus* maximè in auguriis uſos fuiſſe, docet & Plutarchus rationeſque rei exponit, *Quæſtion. Roman. Quæſt.* 93. ubi ait: *Herodotus refert, Herculem in capiendis auſpiciis, inprimis eſſe oblatis delectatum Vulturibus, eò quòd avium omnium carnivorarum hanc cenſeret juſtiſſimam. Primùm, quia nihil animatum tangit aut necat, ſed ſolis veſcitur cadaveribus. Deinde, quòd ſui generis cadavera præterit. Nemo enim conſpexit avem à Vulture guſtari: cùm aquilæ & accipitres maximè perſequantur eas & occidant. Atqui ſecundùm Æſchylum*,

> *Qui pura avis ſit, ſi qua avem voraverit?*

Ad hæc, avis hæc minimè omnium hominibus nocet, cùm neque fruges perdat, neque plantas, neque ullum animal manſuetum lædat. Eadem in *Romulo* legas. Unde concludit, vulturem omnium ſui generis animalium eſſe δικαιότατον, καὶ ἀβλαβέστατον, *juſtiſſimum & minimè noxium*. Quæ cauſa, quod non ſolum pro fauſta alite Romanis hæc fuerit, ſed etiam, quod Indos mortuorum ſuorum corpora, non in pœnam, ſed honoris ergò, vulturibus objeciſſe, auctor eſt Sextus Philoſ. *Pyrrhoniar. Hypotheſ. l.* 3. *c.* 14. Quale quid in uſu fuiſſe, etiam apud Perſas, probat Briſſonius, *de Regn. Perſ.* *l.* 2. idemque factitâſſe Hiſpanos, teſtatur Silius Ital. *l.* 13. *v.* 471. ubi de iis, qui in bello fortiter dimicantes occubuerant,

> *Tellure, ut perhibent, is mos antiquus Iberâ,*
> *Exanima obſcœnus conſumit corpora vultur.*

Et Baccæos, h. e. Vaccæos in ſpecie, Ælianus, *Hiſtor. l.* 10. *c.* 22. ubi apud Ægyptios, *Vulturem* eſſe Junoni ſacrum, & ejus pennis ornari caput Iſidis, ac τῶν προπυλαίων ὀροφάς, *veſtibulorum faſtigia* addit. Quid quòd Horus Apollo Ægyptios eoſdem matrem aut miſericordem pictô *vulture* ſignificâſſe in *Hieroglyphicis* ait: quippe, quem propriô exſectô femore pullis ſuis præbere ſanguinem ſuum exſugendum, ne cibi penuriâ conficiantur, tradit *l.* 1. *c.* 11. ſuffragante Piſidâ *v.* 1064. Quæ vera ratio nominis Hebræi præfati *racham*: cujus hiſtoriam Patres interpolârunt, ut pelecano tribuerent, quod vulturis erat proprium, uti pluribus docet Bochartus, *Hieroz. Parte poſter. l.* 2. *c.* 27. ubi inter alia, etiam reliquas aves eum ab accipitre tueri, & proin pii elogiô inſigniri à Caſſiodoro, *l.* 2. *Epiſt.* 19. adnotat. Effugere tamen non potuit Vultur, quin *avidus* dicatur Catullo, *Epigramm.* 109. *v.* 4. & Senecæ *in Agamemn.* à qua ejus indole *Vultures* dicti Teſtamentorum captatores, ut Origeni annotatum, *Homil.* 7. *in Levit.* Imò & Imperatores prædæ inhiantes ac avaros provinciarum præfectos *Vulturios* Cicero *pro Sextio* & alibi vocat. Gerh. Joh. Voſſius, *de Idol. l.* 3. *c.* 85. Sed & unguenti odore offenditur, roſacei inprimis, quò & exanimari, teſtes ſunt, Ariſtoteles *in Mirab.* Theophraſtus, *de Cauſis plantar. c.* 4. Plin. *l.* 11. *c.* 53. Alii. Quòd verò apud Ægyptios Vulcani Minervæque ſymbolum hæc avis fuit, quorum ille ἀρσενόθηλυς Poëtis, hæc ἀμήτωρ Euripid. *in Phœniſſis* dicta, hinc eſt, quia omnes Vultures, abſque conjugis operâ, pullos generare primi crediderunt. Quæ opinio ab illis ad Græcos, à Græcis ad Chriſtianos propagata eſt, è quibus Baſilius non dubitat, ex Vulturum citra marem conceptu, firmare conceptionem B. Virginis. Sed errorem ſolidè refellit Albertus M. qui ait, inter Treviros & Vangionum urbem, quæ *Wormatia* dicitur, ſæpe conſpectum, eos inter ſe miſceri: Ubi & tritatur, eoſdem hic videri

deri quotannis nidificantes, atque ex congeſtis in nidos cadaveribus fœdum ſpargi odorem: quibus refellitur, quod in Geoponicorum Collectan. legimus, *non nidificare Vultures*, &c. Vide iterum Voſſ. *l. cit. c.* 78. Porrò viſus ſymbolum quoque *Vulturem* eſſe, diſcimus ex Oro, *Hieroglyph. l.* 1. *c.* 11. dicente, Ægyptios ad ſignificandum viſum, Vulturis uti hieroglyphicô. Interim Voſſius aſſentitur iis, qui Vulturem cenſent viſu ab aquila vinci. Imô quòd uterque longè adeò ſibi ſubjecta conſpiciat, non tam ab organi præſtantia eſſe cenſet, quàm ex ſublimi volatu, quod judicium etiam Iſidori eſt, *Origin. l.* 12. *c.* 7. &c. Similes *Vulturibus*, inter aquilas, percnopteri ſunt, aquilæ degeneres & vulturinâ ſpecie, atque ex aquilæ & vulturis adulterio natæ, hincque γυπαίετοι dictæ: quas *aquilarum* nomine indigitari Matth. *c.* 24. *v.* 28. & Lucæ, *c.* 17. *v.* 37. ubi *aquilas ad cadaver congregari* dicitur, cenſet idem Bochartus, ubi ſuprà, *l.* 2. *c.* 10. Ut & hoc addam, *ala Vulturis*, quòd volatu valeat ſublimi, apud Hebræos, in pretio fuit, unde בת כנפא *filiam alæ* avem hanc Onkelos vocat. Sed & in Ægypto, domorum veſtibulis alas ejus affixas, indicium nobilis, ac vetuſti generis fuiſſe, ſuprà innuimus, & pluribus docet Alex. ab Alexandro, *Genial. Dier. l.* 5. *c.* 24. &c. De lapide *ὠκυτοκίῳ* ſeu *ἀετίτῃ* ex India à *vulturibus* afferri ſolito, ſecundùm Recentiorum ſententiam, Hieronymi, ſeu quiſquis Auctor eſt Epiſtolæ *De cereo Paſchali*, Euſtathii *in Hexaëm.* Aliorum, quod ſoli aquilæ Veteres aſcripſêre, *ἀετίτην* hinc i. e. *aquilinum* lapidem appellantes: de *Tityi vulture* in Fabulis, idem ſignificante, quod in Sacris *vermis non moriens*, vide eundem Bochartum, *d. l.* & plura de *Vulturis*, apud Ægyptios veteres in Hieroglyphicis uſu, apud Nic. Cauſinum, *Symbolicâ Ægyptior. Sap.* uti de Agrio, Polyphontes filio, in *vulturem* mutato, Anton. Liberalem, ex Bœi *Ornithog.* Adde qui de *Avibus* ex profeſſo ſcripſerunt, jam ex parte ſuprà paſſim laudatos.

VULTURA, & VULTURARIA, urbs Hirpinorum in Apuliæ confinio Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Beneventano. *Volturara* hodie *Baudrand.* urbecula Capitanatæ, 23. mill. paſſ. à Benevento in Boream, 12. à Luceria in Occaſum. Hujus meminit Horat. *l.* 3. *Od.* 4. *v.* 9.

Me fabuloſæ Vulturæ in Apulo
Altricis extra limen Apuliæ, &c.

Ubi alii codices habent *Vulture.* *Vultur* verò mons eſt vel flumen Apuliæ.

VULTURII, ut & *Reguli*, tali dicti ſunt olim, obſervante Cœl. Rhodiginô. *l.* 8. *c.* 18. Cujus rei rationem Hadr. ſuggerit Turnebus, *Adverſar. l.* 5. *c.* 6. *Pronumerit*, inquit, *effigies animalium habebant, ut Vulturum, aut regulorum.* Meminit autem *Vulturiorum* Plautus, *Curcul. Actu* 2. *Scen.* 3. *v.* 78.

Tace parumper, jacit Vulturios quatuor.

Vide Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *Sect.* 3. *c.* 13.

VULTURNUM, urbs olim Campaniæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Capuano, à Capuâ 10. mili. paſſ. ad oſtia Vulturni fluv. nunc exiguum caſtrum inter Sinueſſam ad Occidentem 8. & Linternum ad Ortum 9. milliar. *Vulturnum* urbs priùs, poſteà Capua eſt appellata, teſte Liviô. *l.* 4. *c.* 37. Ex uno *Vulturnum* geminum fuiſſe videatur, unum interius, alterum in orâ. *Baudrand.* Vulturnum, nunc *Caſtel del Volturno*, in Terra Laboris, in ora maris Tyrrheni 9. milliar. à Literno in Boream.

VULTURNUS, Deus apud veteres, vide *Volturnus.* Item ventus ab Ortu hyberno ſpirans, quem Græci *Eurum* vocant. Plin. *l.* 2. *c.* 47. Item fluv. ad Vulturnum urbem in Campania, qui in Samnio oriens, apud fines Atinæ, per Venafrum, Teleſiam & Capuam, in mare Tyrrhenum, ad Vulturnum urbem decurrit, Calore & Sabbatô fluv. acceptis. Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 729.

——— ——— *Amniſque vadoſi*
Accola Vulturni. ——— ———

Silius, *l.* 8. *v.* 529.

——— ——— *Fluctuque ſonorum*
Vulturnum. ——— ———

Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 714.

Linternum, multamque trahens ſub gurgite arenam
Vulturnus. ——— ———

Διὰ μέσης Καμπανίας ῥεῖ, inquit Strabo. Lucan. *l.* 2. *v.* 423.

——— *Delabitur inde*
Vulturnuſque celer. ———

Statius, *l.* 4. *Sylv.* ubi de via Domitiana, *v.* 67.

At flavum caput, humidumque latè
Crinem mollibus impeditus ulmis,
Vulturnus levat ora, maximoque
Pontis Cæſarei reclivis arcu,
Raucis talia faucibus redundat:
Qui me vallibus aviis refuſum
Et ripas habitare neſcientem
Rectis legibus alvei ligâſti;
Et nunc ille ego turbidus minaxque
Vix paſſus dubias priùs carinas,
Jam pontem fero, perviuſque calcor:
Qui terras rapere & rotare ſylvas
Aſſuêram (pudet) amnis eſſe cœpi, &c.

Nic. Lloydius.

VULTUS, à *volo*, quaſi *voltus.* Ita enim de diſcrimine *faciei* & *vultus*, Laur. Valla, *l.* 4. *c.* 13. *Facies magis ad corpus: vultus magis ad voluntatem refertur: unde deſcendit. Itaque dicimus, iratô & mœſtô vultu potiùs, quàm facie.* Et Jul. Cæſ. Scaliger, *Hiſtor. Animal. l.* 1. *c.* 9. *Vultus verò ſolius hominis dicitur. Eſt enim habitus faciei voluntatem indicans. Græci carent hâc vocabuli commoditate.* Hinc *vultus artifex*, apud Perſium &c. Inde pro larva ſeu perſona, ad ſimilitudinem *vultus* alicujus efficta, vox ſumitur Publio Syro,

Libido cunctos etiam ſub vultu domat,

quaſi Gallicè diceres *ſous le maſque*, Græcè ὑπὸ τῷ προσώπῳ, de qua notione ejus vide ſuprà, voce *Perſona.* Ulteriùs pro imagine thorace tenus expreſſa, apud Lucium Ampelium, *c. de marinis ambitu. Juxta autem mare, qui locus Rhæteon dicitur, ibi eſt Achillis & Patrocli vultus*, i. e. imago ore vel pectore tenus in clypeo expreſſa. Quô more, inter alios honores Imperatoribus collatos, imagines eorum effigiabantur, id quod *conſecrare vultibus*, dixit Fl. Vopiſcus *in Probo*, *c.* 23. *Eant nunc --- & dignitatem Probo derogent, quam Imperatores noſtri prudenter &* conſecrandam vultibus, *& ornandam Templis, & celebrandam ludis Circenſibus judicârunt.* Proponebantur autem hæ imagines adorandæ, Capitolin. *in Maximo & Balbino*, *c.* 17. *Legiones ipſæ & auxilia ubique terrarum* vultus *jam veſtros adorant.* Atque in pompis præferebantur; *Cod. de Publ. lat. nunt. l. un. Quidquid noſtrorum nunciari cœperit proſperorum --- ſi ſacros* vultus *inhiantibus fortè populis inferimus, hæc ſine immodico pretio nuntiari excipique ſancimus.* Ubi λαύρατα Græci verterunt. Nempe, cùm *labratum* propriè eſſet ſalutatio vel adoratio, quâ Imperator vel Imperatoris imago excipiebatur, ipſæ poſteà imagines, *labratis* adorari ſolitæ, ſic quoque dici cœperunt. Qua de re vide ſuprà in hac voce, plura verò apud Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. loco cit.* Porrò Imperatorum *Vultibus* ſignati apud Romanos nummi, non modò florente jam Republ. ſed etiam naſcente: nec modò id in more Romanis, verùm & Græcis fuit, Ariſtot. *Politic. l.* 6. Unde nummi χαρακτὰς, Latin. *titulus, figura*, h. e. Vultus Imperatorum, qui cudi hujuſmodi monetam jubebant, nomen, inſcriptionem, notam aliquam victoriæ cujuſdam aut caſus alterius indicem addentes, ut ex Goltzii *Theſ. Numiſm.* patet. Ratio elegans apud Aur. Caſſiodorum, *l.* 6. *Ep.* 7. *Ut imago Principum ſubjectos videretur paſcere per commercium.* Hujuſmodi itaque nummis, cùm quælibet gentes Romanorum Imperio ſubjectæ uterentur, miratur Procopius, *de bello Goth. l.* 3. *Quòd Franci, non, ut alii Populi, Romani Imperii imagine, ſed ſuâ impreſſâ, nummos ſignent:* Notaque eſt Hiſtoria Evangel. de numiſmate Tiberii Aug. effigie impreſſâ ſignato. Factum id autem inprimis in Principum inaugurationibus, ut patet ex Corrippo Gramm. *de laudibus Juſtini Imp. l.* 4. *num.* 2. & Amm. Marcellino, *l.* 26. *Aureos ſcil. nummos in vultum novi Principis, aliaque ad illecebras aptantes:* ut nempe novô hôc largitionis genere militum favorem ſibi conciliarent; Pecuniam enim ſuâ ſignatam effigie in vulgus ſpargebant, vel ſingulis dividebant militibus. Vide Curopalatem *de Offic. Aulæ Conſtantinop. p.* 102. Unde duo requiſita, ut numiſma valeret, proba materia & *vultus* Imperatoris ei impreſſus, Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. l.* 7. *c.* 31. & Fortun. Licetus de *Gemmis Annular. Schem.* 12. *c.* 68. Vide de moneta *Vultibus* Neogamorum ſignatâ, ſuprà ubi de *Repotiis.* In Graphice. Cimon Cleonæus, *primus catagrapha invenit, h. e. obliquas imagines, & variè formare* Vultus *reſpicientes ſuſpicienteſque & deſpicientes*, Plinius, *l.* 35. *c.* 8. Timanthes verò, cùm Iphigeniâ ſtante ad aras peritura, *pinxiſſet triſtem Calchantem, triſtiorem Ulyſſem, addidiſſet Menelao, quem ſummum poterat Ars efficere mœrorem; conſumptis affectibus, non reperiens, quô dignè modò Patris* Vultum *poſſet exprimere, velavit ejus caput & ſuo cuique animo dedit æſtimandum:* Quintilian. *l.* 2. *c.* 13. &c. Vide quoque hîc paſſim, inprimis ubi de *Facie*, uti de *Sacris vultibus* Principum, quorum mentio *l. un. Cod. de publ. lat. nunt.* ſuprà voce *Lauratum.* Hinc *Vultivoli*, qui, *ad affectus hominum immutandos, in molliori materia, cera fortè vel limo, eorum quos pervertere nituntur, effigies exprimunt*, apud Joh. Sariſberienſem, *de Nugis Curial. l.* 1. *c.* 12. Cujus illuſionis in *Pharmaceutria* ſua Virgilius meminit, *Ecl.* 3. *v.* 80.

Limus ut hic dureſcit, & hæc ut cera liqueſcit,
Uno eodemque igni, ſic noſtrô Daphnis amore.

Aliter *defixio* dicitur, an quia hujuſmodi incantatores acus ſubinde defigerent in imagines haſce, iis locis, ubi puncturas perſentiſcere ipſos viros volebant? Ita videtur ex Naſone, *Ep. Heroid.* 6. *v.* 91.

Devovet abſentes, ſimulacbraque cerea fingit;
Et miſerum tenues in jecur urget acus.

Sed de hac re ſuprà paſſim, vide inprimis verbô *Defigere* &c. Iidem verò & *Vultuarii* appellati ſunt & præſtigiæ illorum *Invultus*, item *Invultatio.* Sic Joannam Reginam, Philippi Pulchri Galliæ Regis uxorem, à Guichardo Epiſcopo Trecenſi *invultatam* eſſe, & hâc *invultatione* periiſſe, teſtes quoſdam aſſeverâſſe, refert Car. du Freſne, *Gloſſar.* ubi etiam de *Vultu de Luca*; i. e. Imagine Crucifixi, quam à Nicodemo efficctam volunt, Lucæ in Italia aſſervatâ, & more Guilielmi Angliæ Regis *per ſanctum vultum de Luca jurandi*: de imagine item ejus apographa, in una ex Capellis Eccleſ. Sandionyſianæ in Gallia, inde *Saint voult* communiter dicta &c. quædam adjicit. Plura de voce *Vultus*, ejuſque variis acceptionibus vide apud Caſp. Barthium, *Animadverſionib.* Paſſim.

paſſim: de ejuſdem verò diſtortionibus ridiculis aut etiam horribilibus ſæpiùs, voce *Grimacia*, uti de arte *Vultus* variè formandi, à Cimone Cleonæo inventa, ubi de Veteribus *Pictoribus*: de illo Pacati *in Panegyr. Vultus animi proditor*, egregia apud Jac. Ouzelium, *Animadverſion. ad Minucium Fel. p.* 21, & 22. ubi ſpeciatim de fronte, oculis, naribus.

VVODAN, teſte Paulô Diaconô, *de Geſtis Longobard. l.* 1. *c.* 9. & Godofiedô Viterbienſi, *Chron. part,* 17. Numen fuit olim Germanorum, quod Romani ſuâ linguâ Mercurium dixerint. Sed nihil video, inquit Voſſius, unde colligam, *VVodan* vel literaturæ vel facundiæ, vel negotiationi apud Germanos præfuiſſe: At potiùs, unde fiat veriſimile, eum rei præfectum militari. Quippe apud Tacitum eſt, *l.* 13. *Annal. c,* 57. *Ab Hermunduris diverſam aciem Marti ac Mercurio ſacratam.* Etiam ſimilis in eo cultus, quòd utrique victimas, imò & humanas, mactarent. Imò *Wodan* Germanis non fuit Deorum nuntius, eoque multo inferior, non Jove ſolùm, ſed cunctis Saturni liberis: Verùm ſummus Deus, Univerſi Præſes. Nam *Wodan*, ſive *Woden*, eſt idem, ac *Guodan* ſeu *Guode*, pro quo *Gode* vel *God* hunc dicimus, facili permutatione literarum *W. GU. G.* & apocope ultimæ ſyllabæ: quemadmodùm aphæreſi. *Dan*, unde *Dani* populi pari ratione, ac à *Theuth*, Teutones. Ab integro verò eſt *Godan* ſive *Codan*, ſinus Codanus: item *Gedanum*, quod aliter Dantiſcum. J. Lipſius Nomen hoc non *VVodan*, ſed *VVonſda*, putabat fuiſſe dictum, eò quòd non *VVodeſtag*, ſed *VVoonſdag* dicant Belgæ, pro die Mercurii: quodque Mercurius lucro præfuerit, quod Belgis *VVinſt* vel *VVouſt*. Sed non cogitavit, à *VVodan*, vel *VVoden*, eſſe *VVodanſdag* vel *VVodensdag*, unde per ſyncopen *VVoonſdag*: Nec Germanorum Mercurius lucro præfuit, neque à *VVonſt* proin nomen habuit; ſed ex voce Θεῦθ, *Theuth*, *Thoyth*, *Thoth*, *Thout*, *Thuoth*, *VVoth*, (quia *VV.* literâ gaudent Germani) *VVothan*, vel *VVodan*, vel *VVoden*, aut *VVode*, terminatione additâ: Unde porrò factum *Guoth*, *Goth*, *God* vel *Got*. Quæ deductio firmatur derivatis à *Godan*, *Dan*, *Theuth*. Nam à *Godan* Inſ. Danica Melæ eſt *Codanonia*, quæ nunc *Zeland*; uti incolæ Ptolemæo *Codanones*. Et quia à *Godan*, extritô *o*. eſt *Gdan*, unde *Dan*, hinc Danis nomen datum: Et affine Δὰν à Σδὰν, pro Ζὰν ſive Ζὴν. A' *Teuth* verò Germanicum *Teutſche*, Latin. *Teutoni* vel *Teutones*: ac ab eodem Gallis *Teutates*. Nempe nationes Germanicæ à Deo, ſuâ quæque dialectô, nomen aſſumpſerunt; quaſi *Populum Dei* dixeris, quod facere iis viſum, ad cultum Dei inculcandum ſuis & ſimul ad terrorem injiciendum hoſtibus. Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol., l.* 1. *c.* 37. *ſub fin.* Car. du Freſne verò *VVodenis diem*, Anglis (quorum Reges ab hoc Deo originem ſuam repetebant, teſte Malmesbur.) feriam VI. fuiſſe dictam, ex Ord. Vitali, *l.* 7. & eodem Malmesbur. *de Geſtis Regum Anglor. l.* 1. *c.* 1. obſervat in *Gloſſar.*

VVOLCESTRIENSIS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

VVOLCKENSTENIUM, German. *VVolckenſtein*, caſtrum Germaniæ, ſub proprio Comite. Et quidem emit illud ex Familia *de Pradel* vel *de Vilanders* oriundus Randoldus, qui deceſſit A. C. 1319. Inter ejus filios Conradus III. primus *VVolckenſtenium* cognomen geſſit, pater Michaëlis, & Oſwaldi, quorum is *Troſtburgiam*, hic *Rodneccian* lineam orſus eſt. *Baronis* titulus Oſwaldi hujus filio Oſwaldo primò datus: utrique dein lineæ *Comitum* dignitas eſt conceſſa. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatrô Nobilit. Europ. Parte II. p.* 55. 77. & *in Ind.* nec non *Arte Heraldicâ, Tom. II.*

Reges Daniæ.

VVOLDEMARUS I. ſeu VVALDEMARUS, Canuti Daniæ Regis, à Suenone interempti, filius: hôc per Jutos viciſſim cæſô, Patri, poſt graviſſimas turbas, circa A. C. 1161. Sclavos piraticâ Danos infeſtantes oppugnavit, eorumque Ducem Niclotum ad fidem adegit. Obiit A. C. 1184. regni 24. Ei ſucceſſit filius Canutus V.

VVOLDEMARUS II. filius VVoldemari I. Canuto fratri, A. C. 1203. extinctô, ſubſtitutus: Magiſtrum Templariorum in Livonia adverſus Barbaros juvit, ibidemque Revaliam urbem condidit, circa A. C. 1223. Paulo pòſt, ab Henrico Suerinenſi Comite, ob violatam uxoris pudicitiam, captus, bienniô pòſt 35. argenti talentis libertatem redemit; Injuriam ulturus victus eſt. Obiit A. C. 1242. Pater, inter alios, Erici & Abelis, ſucceſſorum, quorum ille ab hoc mari ſummerſus, hic autem à Friſonibus, quos exactionibus offenderat, interemptus eſt. Ei ſucceſſit Ericus VI. ex Chriſtophoro, tertio VVoldemari filio, nepos, qui *Woldemarum* amitæ ſuæ maritum Sueciâ depulit, A. C. 1286.

VVOLDEMARUS III. filius Chriſtophori II. patri ſucceſſit A. C. 1333. Ducatum Sleſvicenſem ſibi ſubjecit, peregrinationem Hieroſolymam ſuſcepit, Roſtochienſem tractum Alberto Megapolitano, Rugiam Pomeraniæ Ducibus contulit: filias Ingeburgim Henrico Alberti filio, Margaretam Haquino Norvego deſpondit: Scaniam recepit: à Cimbris & Holſatis ſuis, quos duriùs habebat, oppugnatus, Pontifici, ut mitiùs cum ſubditis ageret, monenti, acerbè reſpondit. Obiit A. C. 1375. regni 42. Succeſſit Margareta filia, Arctoa Semiramis, cum filio ſuo Olao, qui mortuô patre, Daniam Norvegiæ junxit: Hôc, vivâ adhuc matre, defunctô, Ericus X. Margaretæ ex ſorore nepos, à Margareta adoptatus regnum nactus eſt, A. C. 1411. imò tria regna, Daniæ nempe, Sueciæ & Norvegiæ, in quibus omnibus eum excepit Chriſtophorus III. Bavarus, ejus ex ſorore nepos, A. C. 1438. quo eum A. C. 1448. defunctô, extincta eſt vetuſtiſſima, atque Aboriginum Daniæ Regum proſapia, regni Daniæ à Dano Rege conditi 2488. ſucceſſêreque Reges ex Oldenburgica familia, quæ hodieque Regnum tenet. Horum primus fuit Chriſtianus ſeu Chriſtiernus I. ex Adolphi Sleſvicenſis, avunculi ſui, commendatione, poſt mortem Chriſtophori, ad regnum vocatus.

Principes Varii.

VVOLDEMARUS, fil. Chriſtiani IV. Daniæ Regis, è pellice Chriſtina Munckia, in Moſcoviam ducendæ M. Ducis filiæ profectus, multos ſumptus fecit; exin Suecis in Polonia militans obiit.

VVOLDEMARUS, filius Alberti IV. Principis Aſcaniæ, genuit Sigiſmundum, patrem Erneſti; cujus filio Erico, natus eſt Otto Magnus ſeu Dives, pater Alberti Urſi, rebus geſtis inclyti. Huic, ob fortem contra Sorabos operam præſtitam, Conradus III. Imperator Marchiam Brandeburgicam, antiquis Marchionibus ex familia Stadenſi & Pribiſlao Heneto extinctis, contulit. Idem poſteà cum Henrico Leone univerſam gentem Sclavicam tantùm non extinxit. Pater Ottonis, qui ſtirpem Brandeburgicam A. C. 1312. in Johanne illuſtri extinctam, & Bernardi, qui Saxonicam familiam condidit.

VVOLDEMARUS I. filius Conradi, ex poſteris Ottonis modò memorati, Elector Brandeburgicus, Friderico Admorſo, Marchioni Miſniæ, ademit Luſatiam inferiorem, & victus à Rudolfo Electore Saxoniæ, à Briezenſibus civibus ſervatus eſt, ſed abſque maſculis A. C. 1319. deceſſit: frater Henrici ſine terra, quô genitus

VVOLDEMARUS II. poſt patruum Electoralem dignitatem geſſit: ſucceſſore fratre Johanne IV. qui ambo A. C. 1322. intra non totum menſem extincti ſunt. Tum, præteritis agnatis, Anhaltinis & Saxonibus, Ludovicus Bavarus Imperator tanquàm feudum vacans, Marchiam cum Electoratu filio ſuo Ludovico Romano Tirolis jam Comiti tradidit: qui à quodam molitore Jacobo Rebock, defuncti *VVoldemari* nomen mentito, & à Saxonibus ac Anhaltinis ſtrenuè adjuto, non parum exagitatus eſt. Hôc mortuô, Electoratum nactus frater Otto, illum A. C. 1373. ſocero Carolo IV. vendere coactus eſt. Sic ex Bavarica familia in Lucenburgicam delapſa Marchia, tandem ab Imperatore Sigiſmundo Friderico Norimbergenſi collata eſt; in cujus familia adhuc hæret.

VVOLDEMARUS, filius Alberti, Principis Anhaltini, cujus pater Sigfridus Servetanam lineam orſus eſt, A. C. 1367. prælio Magni Torquati Brunſvicenſis adverſus Hildeshemios cecidit: Pater *VVoldemari*, qui improlis obiit, & Alberti junioris, quô genitus Johannes, *VVoldemarum* ſuſcepit iterum ..., Albertum III. & Sigiſmundum, quorum ille inter filios quoque *Woldemarum* habuit: hic verò Georgii pater fuit, quô natus *Woldemarus*, è Margareta Schwartzenburgica VVolfgangum genuit, qui A. C. 1566. cœlebs deceſſit.

VVOLFECCUM, German. *VVolfegg*, caſtrum ejuſdem regionis, in Suevia, ſub proprio Comite, ex Familia Dapiferorum in *Walpurg*. Cùm enim in Joannis extincti A. C. 1403. filiis, tres lineæ cœpiſſent, media *Wolfeccin* Georgium habuit auctorem, iterumque in duos ramos diviſa eſt, videl. Comitum *de Wolfegg*, atque Comitum *in Zeil*. Illorum ſeries hæc: Georgius Truchſeſſius, qui obiit A. C. 1482. pater fuit Johannis, avus Georgii, proavus Georgii: quô & Joannâ Comite Rappolſteniâ genitus Jacobus Truchſ. *Dn. de Walpurg.* deceſſit A. C. 1589. Pater ex Joanna Comite Zimmerenſi Henrici Comitis *in Wolfeck*, qui, ex Maria Jacoba Comite Zollerana, genuit Joannam Euphroſynam (uxorem Hugonis Comitis Montfortii) Joannem Epiſcopum Conſtantienſem (qui natus A. C. 1598. obiit A. C. 1644.) Maximilianum VVilibaldum (natum A. C. 1604. maritum Magdalenæ Julianæ Hohenloicæ primùm, inde Iſabellæ Claræ Arſchotanæ, denatum A. C. 1667.) &c. *Dapiferos* ſeu *Truchſeſſios in Walpurg*, Comites *in Wolfeck* &c. E quibus Maximiliano VVilibaldo, inter alios, natus eſt Franciſcus A. C. 1641. Ipſe verò Henricus Comes obiit A. C. 1637. Phil. Jac. Spenerus, *Theatr. cit. Part. II. p.* 38. & 125. Vide quoque ejus *Artem Heraldicam, Tom. II.*

VVOLFFENBUTTELUM, ſeu *Guelferbytum*, arx in Ducatu Brunſvicenſi munitiſſima, Ducum ſedes. A' Pappenhemio bellô Germanicô expugnata, poſteà recepta eſt. Rami, qui cum Calenbergio Guelferbytanum principatum tenuit, ſator Henricus fuit, filius Magni Ducis Brunſvicenſis, A. C. 1373. demortui. Pater is fuit VVilhelmi, avus VVilhelmi, cujus filius Henricus *Senior* vel *Malus* dictus Guelferbytanam lineam, & Ericus Gœttingenſem ſeu Calebergicam orſus eſt: ſed hôc A. C. 1584. ſine legitima prole defunctô, Julius agnatus hæreditatem crevit: verùm & hujus poſteritate, in Enderico Ulrico, Brunſvicenſis lineæ ultimo, hôc ſeculô extinctâ, ſucceſſit Auguſtus è familia Luneburgica, Henrici Dannebergicum Principatum nacti, in diviſione, filius. Hujus linea, pace Monaſterienſi, ſi Cellenſis, cui VVilhelmus, præfati Henrici frater, auctor, deficiat, ad alternationem Epiſcopatus Oſnabrugenſis vocatur. Suſtulit è Dorothea Anhaltina Auguſtus Rudolfum Auguſtum, è Chriſtina Eliſabetha Barbienſi Antonium Ulricum, è Sophia tandem Eliſabetha Megapolitana Ferdinandum Albertum. Princeps ætate ſupra omnes ſui temporis, pietate, juſtitiâ, literis inclytus: quod Bibliotheca Guelferbytana, opus ejus, abundè teſtatur. Phil. Jac. Spenerus, *Syll. Geneal: Hiſt.* Vide etiam *Guelferbytum*.

VVOLFGANGUS, vide *Volfgangus* & *VValphangus*.

VVOLFIUS Hieronymus, Oetingâ Rhætus, familiâ nobili & antiquâ, corpore tam tenellô fuit ac infirmô, ut Pater, eum à ſtudiis prohibiturus, ſumtus ipſi ad Academias ſtudiorum causâ profecturo negaret. Tubingæ igitur Studioſis operam ſuam addixit, inter ſerviendum tamen tantum temporis ſuffuratus eſt, ut brevi Græcè Latinèque evaſerit doctiſſimus. Perluſtrans exin Galliæ Italiæque Academiis, Norimbergæ aliquandiu hæſit, poſteà Auguſtæ Vindel. Bibliothecarius, & Collegii Præſes, Zonaram, Nicetam Gregoram vertit, ac Auditorum ingentem ſemper numerum Græcâ eruditione imbuit. Obiit A. C. 1580. ætat. 64. cœlebs

&

& inops, ſed Fuggerorum munificentiâ multum adjutus. Melch. Adami *Vit. Philoſ.* Scripta ejus enarrat *in Elogiis* Teiſſier.

WOLFIUS Johannes, cognomine *Herburgenſis*, ſcripſit *Arithmetiram.* Alius JCtus, Vernaco Bipontinus, ſcripſit *Lectiones Memorabiles.* Idem Teiſſier *ibid.*

VVOLFIUS Johannes Tigurinus, Miniſter verbi & Theolog. Profeſſ. à Martyre deceſſore ſuo lectionum telam cœptam pertexuit. Obiit A. C. 1572. ætat. 50. Frater Caſpari Medici, cui multa Geſneri debemus. Scripta Johannis enumerat Anton. Teiſſier, *Elogiis*, *Part.* 2. Vide & Stuckium, *Vitâ VVolfii* & Hottingerum, *Biblioth. Quadrip.* ac ſuprà *Johannes.*

VVOLESPERGUM, urbs Stiriæ, ad Lavandum fluv. *Merul.*

VVOLGASTUM, ſeu VOLGASTIA, urbs munita Pomeraniæ citerioris ab Electore Brandeburgico A. C. 1675. expugnata. Etiam ab Henrico Leone direpta, ſub VVartiſlao Pomeraniæ Duce, ſeculò 13. *VVolgaſtenſis* rami auctor fuit Bogiſlaus IV. fil. Barnimi I. Pomeraniæ citerioris Ducis, frater Ottonis majoris natu, qui Stetinenſem inchoavit. Hujus Bogiſlai, qui Brandenburgicis Stargardiam ademit, filius fuit VVratiſlaus IV. qui Rugiæ principatum A. C. 1325. fortiter contra Danos & Megapolitanos aſſeruit. Extinctus A. C. 1326. reliquit Boleſlaum V. Pomeraniæ Oriental. & Barnimum IV. Occidentalis, linearum ſatores: quorum hic arcem VVolgaſtanam magnis impenſis condidit, pater VVratiſlai VI. A. C. 1394. mortui, avus Barnimi VI. cui filius fuit Barnimus VII. & VVratiſlaus IX. Hôc geniti, VVartiſlaus X. cum Barto Rugiam, & Ericus II. VVolgaſtum, tenuêre: cujus poſteritas in Bogiſlao XIV. totius Pomeraniæ domino, A. C. 1627. defuncto, extincta eſt. Vide Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſtoricâ*, & ſupra in voce *Pomerania.*

VVOLLEBIUS Johannes, Theologus Baſilienſis eximius. Succeſſit Johanni Jacobo Grynæo, quarto Eccleſiæ illius Antiſtiti, A. C. 1617. Edidit, inter alia, *Compendium Theologiæ*, quod præſtantiâ ſuâ, in plurimas linguas, transferri meruit. Obiit A. C. 1529. ætat 44. Pater Joh. Jacobi, Eccleſiaſtæ Elizabethani, & Theodori Eccleſ. Martiniani ibidem, ſacrâ facundiâ & ſolidâ eruditione inclytorum: qui ambo, peſte graſſante, dum gregis curæ ſummâ invigilant fide, propriæ ſalutis incurioſi, ad beatiorem vitam abrepti ſunt, A. C. 1667. ille quidem, (cujus fil. Johannes Medicinæ Doctor & Profeſſor Phyſices, in flore ætatis, A. C. 1675. obiit) annô ætat. 54. hic 42. Succeſſit Patri in primaria Eccleſ. Baſil. ſtatione Theodorus Zuingerus.

Sincerum, fidusque Dei dum ſacra miniſtro
Ritè gregi, ad cœli præmia Chriſte vocat.

VVOLMARUS Melchior, Rotuilæ natus in ditione Ducis Longævillani, diſcipulus Fabri Stapul. Pariſiis, & A. Alciati Avarici Biturigum, Tubingam vocatus ibi Græca docuit. Helvetiam deinde delatus cum Joach. Camerario amicitiam contraxit. Obiit A. C. 1561. ætat. 64. à Calvino, quem Græcè docuerat, dedicatione *Commentarii in* 2. *Cor.* & Bezâ, quem in Euangel. religione inſtituerat, ſepulchali elogiô honoratus, vide Bezam, *Vitâ Calv.* Ob probitatem *Melioris* prænomen meritus, ac Margaritæ Navarræ Reginæ gratiſſimus. Cœterum licet magnâ Eruditione eſſet inſtructus, nihil tamen edidit, præter *Præfationem* pulcherrimam, *in Grammaticam Græcam Demetrii Chalcondylæ.* Vide Thuan. *Hiſtor.* Ant. Fayum *Vitâ Bezæ*, Melch. Adam. *Vit. Philoſoph.* A. Teiſſier. &c.

VVOLPHANGUS, vir doctiſſimus, Pilgrino, in Ugrorum converſione egregiam navavit operam, A. C. 966. Aventin. *Annal. l.* 5. Vide *Wolphgangus.*

Principes Varii.

VVOLPHGANGUS, Dux Bipontinus, filius Ludovici, nepos Alexandri, unicus à Patre filius, adhuc puer, relictus: Maturè dein in aulam Friderici II. Electoris Palatini admiſſus, artibus regendi imbutus eſt. Paternæ ditionis adminiſtrationem an. ætat. 18. aggreſſus, ſuperiori quoque Palatinatui, ſub Friderico, præfuit. Euangelicæ religionis conſtantiſſimus aſſertor, Smalcaldicis tamen in bello contra Carolum V. accedere recuſavit. Interimiſticam autem formulam A. C. 1548. piô ac generoſô reſponſô deprecatus, nihilominus Paſtores, ſi ſolum vertere jubeantur, etiam in ſe moleſtiſſima, obſequium promiſit: ne poſteà quidem, cùm de Principibus captivis liberandis vi ageretur, licet Philippi Landgravii gener, miſceri voluit. Paulo pòſt ab Ottone Henrico agnato Neoburgicum Principatum donationis titulô accepit, ubi gymnaſium Lauingæ & alterum apud Bipontinos Hornbaci erexit. Demum exercitus auxiliaris A. C. 1569. deſtinati à Friderico Electore juvandæ Reformatorum in Gallia cauſæ, imperium ſuſcepit. Obiit Neſſunii in Lemovicibus, eôdem annô. Ejus filii Philippus Ludovicus Neoburgicam, Johannes Bipontinam & Carolus Bircofeldiam, lineas auſpicati ſunt.

VVOLPHGANGUS VVilhelmus, fil. Philippi Ludovici modò dicti, in diviſione Neoburgicum Principatum nactus, ductâ uxore Magdalenâ Bavaricâ A. C. 1613. ſequente annô Pontificiam Religionem Duſſeldorpii publicè primum profiteri cœpit: Patre dein extinctô, ditiones ſubjectas miniſtrô Jac. Reihingiô Jeſuitâ, qui demum ipſe ad Euangelicos tranſiit, ad eundem cultum retraxit. Cæſari quoque in Auſtriæ reformatione inſerviit. Cùm verò Ratisbonæ, de translatione Electoratus in Bavarum ageretur, pro viribus ſe oppoſuit, negans ex Aurea Bulla, ſe proximô agnatô innoxiô præteritô, dignitatem aliorſum ferri poſſe. Sed fruſtra fuit: ſpes tamen non omnino negata inpoſterum. Tandem, ob Juliacenſem cauſam bellis Belgicis involutus, obiit A. C. 1653. unicô relictô filiô Philippô VVilhelmô, qui natus A. C. 1615. patri mortuo ſucceſſit: Religionis ſuæ acerrimus aſſertor, & ex uxore ſecunda Haſſiaca, quæ in mariti gratiam Pontificiis quoquè acceſſit, numeroſæ prolis Parens.

VVOLPHGANGUS, fil. Alberti Pii, Bavariæ Ducis, A. C. 1460. extincti, fratri Alberto Sapienti, Chriſtophoro itidem fratri junctus, multum moleſtiæ creavit. Tandem improlis moriens ſua nepotibus tranſmiſit.

VVOLPHGANGUS, etiam inter nomina eſt hodierni Bavariæ Electoris, qui ex Maximiliano Electore genitus A. C. 1635. Ferdinandi Mariæ Franciſci Ignatii *Wolphgangi* nomina in Baptiſmo accepit.

VVOLPHGANGUS, Princeps Anhaltinus, fil. VValdemari & Margareta Schuartzenburgica, pietate, conſiliô, moderatione, temperantiâ, gravitate & literis inclytus: Auguſtanam Confeſſ. cum reliquis obtulit, fœderi primo Euangelicorum Magdeburgico A. C. 1526. & deinceps Smalcaldico nomen dedit: Mauritio Magdeburgicis reconciliando A. C. 1550. ſuas partes interpoſuit, demum A. C. 1566. cœlebs deceſſit fatis, eorum, qui Confeſſionem prædictam obtulerant, ultimus.

VVOLPHGANGUS, fil. Ludovici Comitis Leoſtenii, ex Helena Konigſeckia, in bello Smalcaldico Duci VVittenbergico ſe junxit, inde Caroli V. auſpicia, in Gallicis & Belgicis expeditionibus ſequutus. Tandem ab Archiepiſcopo Salisburgenſi Dux militum conſtitutus, obiit A. C. 1571. Pater Henrici & *Wolphgangi* junioris, qui Duci VVittenbergico percarus fuit, vir miti & placidô ingeniô, obiitque A. C. 1596. Eô nati ſunt Georgius Ludovicus, bellô Auſtriacô Venetorum miles, defunctus A. C. 1633. & Johannes Caſimirus, fidus Electoris Palatini in exilio Achates, in conflictu ad Hochſtam Mœno merſus A. C. 1622.

Viri illuſtres & Clari.

VVOLPHGANGUS à Dalburg, Archiepiſcopus & Elector Moguntinus, obiit A. C. 1601. Ei ſucceſſit Johannes Adamus à Bicken.

VVOLPHGANGUS Fabricius Capito, vide *Capito.*

VVOLPHGANGUS Frantzius, Plaviâ Variſcus, Theologus, VVittenbergenſis. Obiit A. C. 1623. Ejus extant: *Tractatus Theologicus, de Interpretatione Scripturæ; Hiſtoria animalium ſacra; Schola Sacrificiorum &c.*

VVOLPHGANGUS Lazius, vide *Volphgangus.*

VVOLPHGANGUS Muſculus, Lotharingus, ex oppido Duſaſalinis percelebri, Theologus inſignis. Scripſit Commentarios, in pleroſque S. Scripturæ libros: qui Baſileæ prodierunt variis volum. Obiit A. C. 1563. ætat. 66. Bernæ ſepultus. Vide Melch. Adami *in vit. Theol.* De eo Verheiden: *Labore, ſtudiô ac induſtriâ, literarumque ſacrarum cognitione clariſſimus evaſit.*

VVOLPHGANGUS Sedelius, ſcripſit: *Quæſita quædam de Paulo*, ed. *Cremonæ.* A. C. 1595. Item *Templum Salomonis myſticum*, quod prodiit A. C. 1548.

VVOLPHGANGUS Siberius, auctor *Commentar. in Canticum Canticorum*, vide Catal. Oxon.

VVORMACIA, German. *Worms*, Galli *Vormes*, olim *Borbetomagus*, ſeu *Bormetomagus Vangionum*; eſt autem Celtis *Magus* idem quod domus ac burgum, unde Noviomagus, Druſomagus &c. A Treveris opinio eſt ortam eſſe, quibus etiam quotannis tributum contulerit: alii his ad Romanos tranſlata, ab Attila everſa, poſteà à Clodoveo Francorum Rege reparata, urbs eſt Palatinatus inferioris ampla, Imperialis, ſed malè culta. Ad Rhenum. Pluries capta & recepta. Sub proprio Epiſcopo cum tractu parvo. Habuit alitàs Archiepiſcopos, ſed ob perfidiam Gervilionis, à Pipino in Epiſcopatum A. C. 729. tranſiit. *Baudrand.* Magnâ fuit apud Romanos & Gallos auctoritate. Quippe quæ quaſi aſylum quoddam & præſidium habita eſt, comitiiſque celebrata. Palatium hic quondam Dagoberti Francorum Regis & prætorium Vangionum Ducis Conradi, quod cùm ſucceſſori hujus Ottoni caſtellum eſſet forenſis latrocinii, operâ Henrici II. Imperatoris Bruxellam ſe recipere, & oppido omne jus ſuum vendere coactus eſt. Sic Civitas in libertatem vindicata Imperio acceſſit. Privilegia accepit inſignia à Friderico II. Carolo IV. Maximiliano I. Ferdinando I. Imperatoribus. Epiſcopo quidem jurare ſolet, ſed non niſi in quibuſdam ejus juſſa obſervat, in reliquis libera manens; nec plures quàm unicum Senatorem Præſul conſtituendi jus habet. Inſignia Civitatis clavis alba in rubro clypeo, jus Patronatus hîc Elector Palatinus habet. Synodô in civitate habitâ A. C. 1078. Gregorius VII. Pontifex Roman. adulterii, Necromantiæ, aliorumque criminum accuſatus & depoſitus eſt; ſed longè celebrior illa fuit, ad quam vocatus Lutherus A. C. 1521. amicis ob periculum iter diſſuadentibus, reſpondit, *ſe iturum, etiamſi ſciret, tot ibi Diabolos ſibi obſtituros, quot in tectis urbis tegulæ eſſent*: dein eô appulſus coram totius Imperii Senatu cauſam Euangelii intrepidè egit, ut apud Sleidanum videre eſt. Unde VVendelini Helbachii ἐτεόστιχον:

Urbs jacet æquoreo celebris conterminia Rheno,
Vangionum ſedes quæ generoſa fuit,
In qua vel toto coram ſacer orbe Lutherus
Confeſſus Chriſti dogmata pura fuit.

Vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 85. & in voce *Vangiones.* Jam verò in ruinis jacet, à Gallis everſa A. C. 1689.

WOTTONUS Eduardus, Oxonienſis Medicus inſignis, ſcripſit *de differentiis Animalium*, ingenti induſtriâ quidquid in Veter. ſcriptis hanc in rem faciebat, collecto. Porrò *Emendationes* varias, cum *Notis* edidit, eruditis magni æſtimatis. Obiit Londini A. C. 1555. ætat. 63. πολύτροπος. Thuanus *Hiſtor.* Poſſevinus *Biblioth. l.* 2. c. 44. Alii.

WRECCUM, Gallis *Vareeh*, vox Saxonica, id quod mare ejicit, ejectus mariſque, quô nomine non tantùm res naufragæ, ſed & electrum, lapi-

lapides pretioſi, ipſique piſces in litore deſtituti veniebant; quæ omnia cùm jure naturali inventori cederent, jure tamen gentium Principum privilegiis acceſſerunt. Hoc juſtum privilegium torſit ad injurias avaritia, rapiunturque aliquando unà, quæ certiſſimos agnoſcunt dominos; Atrox ſanè immanitas, quam Ovidius increpans exclamat, *l. 1. Triſt. El. 6. v. 8. & in Ibin. v. 18.*

Naufragii tabulas certant habere mei.

Richardo igitur I. cùm in ſacra expeditione, claſſem ſuam maximis ereptam periculis Meſſanæ denuo recepiſſet, *Quietum clamavit in perpetuum* Wrec *per totum regnum ſuum*, Hoveden. Ipſe mox graviſſimô claſſis ſuæ naufragiô, à Cypri Imperatore Iſaacio, omnibus rebus ſpoliatus. Delapſa brevi quoque apud Anglos res eſt in priſtinum, lenivit tamen aſperitatem lex Weſtmonaſterienſis prima, c. 5. ubi ſancitum, ut *Wrecei* nomine nihil habeatur, ſi vel homo vel canis vel catus è naufragio vivus in terram evaſerit. Hæc de *Wrecco* privilegia à barbaris Principibus videntur introducta, in jure enim Romano nihil hujuſmodi reperitur. Vide Henr. Spelmannum, *Gloſſar. Archæol. &c.* Juvenalis, *Satyr. 4. v. 54.*

Quidquid conſpicuum, pulchrumque ex æquore toto,
Res fiſci eſt, ubicunque natat: donabitur ergo,
Ne pereat.

WULFRANUS, Epiſcopus Senonenſis, ſeculô 7. cùm Radbodum Friſiorum Regem eò permoviſſet, ut baptiſmum admittere vellet, huic interroganti, quò Majores veniſſent, poſt mortem? in Infernum, reſpondit. *Quô auditô Radbodus, baptizari renuit: Malle cum viris adeo illuſtribus, in inferno eſſe, quàm cum miſero populo Chriſtiano & Clericis in cœlo, dictitans.* Annales Friſii.

WURMIUS, fluv. Germaniæ inferioris *Worm* vulgò, apud Aquiſgranum oriens, in Ruram, qui Moſæ ad Ruremundam miſcetur, influit. *Eginart.*

VURSCHAGTO, Lar ſive Deus olim Boruſſorum domeſticus, qui præerat jumentis cœteriſque quadrupedibus. Vide ſuprà *Pruſſia.*

WURZENA, urbecula Miſniæ, ad Muldam. Aliàs ſub Comitibus propriis nunc in ditione Epiſcopi Miſnenſis. 2. milliar. Germanic. à Lipſia in Ortum, *Wurzen* vulgò.

WUTINGA, vulgò *Vuting*, urbs Junnaniæ quarta, ſub qua tres aliæ. In limite Queicheæ provinc. Martinius.

UXACONA, ſeu WOCONA Antonin. *Okenyate* Camden. oppid. olim, nunc pagus Comitatus Salopienſis, in Anglia, medius ferè inter Rutunium 22. & Etocetum 24. mill. paſſ. versùs Bennaventam.

UXAMA, oppid. Hiſpaniæ citerioris Plin. *l. 3. c. 3.* Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Toletano: *Oſma* Cluſio, apud Durium fluv. in vetere Caſtella, ferè extinctum, à Pompejo M. everſum, & refectum, rurſus à Mauris penè in ſolitudinem eſt redactum. Inter Burgos. 20. & Segontiam 10. leuc. à Numantia 12. à Toleto ſupra 30. in Boream Burgos verſùs.

UXANTUS, vel *u*, Inſul. Galliæ, in ora Britaniæ minoris, 16. mill. paſſ. à Gobæo promontor. in Occaſum 52. à Coriſopito in Circium, uti 55. à Leona in Occaſum. Parva eſt, circuitûs 8. mill. paſſ. cum caſtro & aliquot villis. *Baudrand.* Valeſio *Ouëſſant* hodie, aliàs *Heyſſant* vel *Heiſſant*, Angl. *Ushan* dicitur, à promontor. Fagi *cap du Fou* non longe remota. Ejus Brito meminiſſe videtur, *Philipp. l. 7.*

Et qui roſtratis ratibus ſecat æquor Alanus,
Piratas ſecum aſſumat, quibus utitur ipſe,
Quum Grenesim rebus juvat exſpoliare vel Oſſam.

Ubi *Oſſant* legi mavult Valeſius, nomine ab *Uxanti* deductô: niſi quis malit eam *Oſam* Aimoini eſſe, quam *de mir. S. Benedicti l. 2. c. 11.* deſcribit. Grenesis autem eſt *Greneſey*, Inſul. Anglis ſubjecta, nec diſtans ab Uxanti, Oſæ tamen propior. Cum *Uxanti* vel *Avanti* quoque conjungitur apud Plin. Inſul. *Sammis*, Melæ, *l. 3. c. 6. Sena*, *Oſiſmicis adverſa litoribus*, *Gallici Numinis*, i. e. Mercurii *oraculô inſignis*: quæ hodie dicitur *l'Iſle de Sain* & illa infra Uxantim poſita, Audiernæ portui adverſa, *Notit. Gall.*

UXELA, vide *Vexala.*

UXELLA, melius *Uxela*, *Ptol. Camdeno Leſtithiel* oppid. Albionis in Cornubia (aliis eſt *Kreckorn well* oppid. ejuſdem region. proximum) ab Exonia ultra 40. mill. paſſ. in Occaſum.

UXELLA, locus Galliæ, Prioratu clarus, in Eccleſia Aurelianenſi Archidiaconatu Balgentiacenſi, vulgò *Huiſſeau.* Item in Secalonia, non longe à Rivo Morentini. Item in Burgundia, cum titulo Marchiæ, in pago Gabillonenſi, non longè à Branciduno *Brancion*, & à fluv. Crauna *la Grone*, qui Ararim auget. Vulgò *Uxelles.* A vetere hoc nomine Gallico deducitur *Uxellodunum*, Hirtio, *l. 8. Bell. Gall. c. 32. & 40.* tantoperè celebratum, in Cadurcis. Vide ibi, & Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

UXELLODUNUM, oppid. Galliæ Aquitanicæ in finibus Cadurcorum, *Cadenac* Vigenereo. *Baudrando* oppid. fuit Cadurcorum, eſt nunc *le puech d'Iſſoudun*, locus Cadurcenſis provinc. prope caſtrum *Martelum*, ad Oldum fluv. 3. leuc. à *Cadenat*; ex *Brietio.*

UXELLUM, *Ptol.* oppid. Albionis in Selgoviis in Scotia, apud Carbantorigum ac Trimontium.

UXENA, pagus Hiſpaniæ Bæticæ. *Uzelis* *Cluſio.*

UXENTUM, urbs Salentinorum, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Hydruntino, ab Hydrunto 20. mill. paſſ. in Merid. *Uſento* Leandro. *Ugento*, Baudrand. in Terra Hydrunti. 20. milliar. ab Hydrunto in Africum, 11. à Gallipoli in Eurum Japygium promontor. verſùs totidem, 4. ab ora littorali Sinus Tarentini. Parva admodùm & ægrè habitata.

UXENTUS, mons Indiæ citerioris cis Gangem fluv. *Ptol.* juxta quem incolunt Adiſathri populi, quorum urbs primaria Balantipyrgum eſt, Palibothra Occidentalior, *Ferrar.*

UXII, montes Armeniæ majoris ex quibus oritur Tigris fluv. *Diodor.*; ubi *Uxii* populi & *Uxia* regio. *Strabo.*

UXISAMA, inſul. Oceani occidui, *Strabo*; una ex illis quæ ab Hiſpania tridui navigatione in Occaſum diſtant; quæ *Azores* dici videntur Ortelio.

UXOR, quaſi *Unxor*, quòd apud Romanos Sponſa, antequàm ædes Mariti ingrederetur, poſtes januæ laneis vittis ornaret, oleôque, vel, ut Plinius habet *l. 28. c. 9.* adipe lupinô, inungeret ac oblinitet, deindemum limen januæ tranſiliret, eôque modò in ædes induceretur. Tribus verò modis, apud eoſdem, *Uxores* juſtæ habebantur, *Uſu*, quæ matrimonii ratio antiquiſſima fuit & à raptu Sabinarum initium ſumſit: *Confarreatione*, quæ per Pontifices, præſentibus 10. teſtibus & ſacrificii interventu, peragebatur; ac *Coëmtione*, quæ certis itidem ſolemnitatibus peragebatur, ſic ut *Uxor* in manum mariti conveniret, eſſetque in mancipio Mariti, ac fieret ejus ſua hæres. Atque in hoc Matrimonii ritu, Maritus *Cajus*, Uxor *Caja* dicebatur, item Materfamilias, quoniam non in matrimonium ſolùm, ſed in familiam quoque Mariti & in ſui hæredis locum veniebat, vide Barn. Briſſonium, *de ritu Nuptiar.* Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 5. c. 37. & 38.* Cœl. Rhodig. *l. 28. c. 17.* Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l. 2. Sect. 2. c. 20.* ubi quartum modum prioribus addit, nempe *Sortitionem*, ex Suetonio, *in vita Tiberii, c. 35.* Alios, & ſuprà *paſſim.* Inter ſervos verò, non conjugium, ſed contubernium fuiſſe, ſimiliter ſuprà diximus. Apud Athenienſes, *Uxorem* dotis datio dictio à Concubinis ſecernebat, ut in palliato Plauti *Trinummo*, *Actu. 3. ſc. 2. v. 64.*

Sed, ut inops. Infamis ne ſim, ne mihi hanc Famam differant,
Me Germanam meam ſororem in Concubinatum *tibi*
Sic ſine dote dediſſe magis, quàm in Matrimonium.

Neque tamen concubinæ ac pellices omnino ἄπροικοι erant, ſed legitimas *Uxores* imitatæ, τὰ νόθεια, mille illas drachmas, quas è bonis paternis auferebant, ad eum, cui jungebantur, Virum adferebant, vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas, l. 6. Tit. 2.* Primus autem, in ea gente, volgivagam Venerem Cecrops, hinc Διφυὴς dictus, Lege compeſcuit, & ſanxit, ne quis binas nuptias eôdem tempore conſtitutas haberet, Ἐνὶ ἀνδρὶ μιᾶς γυναικὸς τυχεῖν, Athen. *l. 13.* cui Legi circa Socratis tempora videtur derogatum fuiſſe Pſephiſmate, quô, ob virorum penuriam, concedebatur è peregrina ſeu pellice, domi retenta, παιδοποιεῖσθαι, *liberos tollere.* Vide Eundem *Tit. præced.* Solonis Lege etiam, eôdem Patre natam Sororem *Uxorem* habere licuit, ut docet Idem, *Ibid.* Apud Hebræos, non defuêre, qui ex Lege binas *Uxores* Iſraëlitam ſimul retinere fas non putarent; ſed velut Hæreticos hoſce explodebant Magiſtri, Polygamiæ tenaces: Interim monebant, quaternarium *Uxorum* numerum à nemine (præter Regem, cui 18. permittebant) excedendum, cujus rei rationes vide apud Seldenum, *Uxor. Ebraic. l. 1. c. 9.* Et obtinuit numerus hic etiam apud Orientales atque Afros, Chriſtianiſmum nondum amplexos, ut diſcimus ex Alcorano, *Azoar. 4. in Latin. 8.* cùm tamen ipſe Muhammedes earum undecim habuerit Lege, quam aliis tulit, teneri impatiens. Cùm verò octo fuerint officia, quibus in in Hebræorum Republ. Maritus *Uxori* erat obſtrictus, uti dictum ſuprà in voce *Vir*: quatuor viciſſim erant, quibus *Uxor* Marito erat obligata. Primum fuit, *ut opera manuum ejus*, quodlibetcunque officium ejus, *in commodum Mariti ac poteſtatem cederet.* Secundum, *ut quidquid ei caſu poſt Nuptias accederet, Mariti fieret.* Tertium, *ut qualiſcunque ſubſtantiæ Uxoris, dum ſuperſtes fuerit, uſusfructus in Mariti cederet commodum.* Quartum, *atque ut ipſe ſuperſtes, ac velut hæres, ſuccederet.* In quantum autem *Uxoris* nomen revera induat Sponſa, per verba, ut ajunt, de præſenti, ante Nuptias, diſputant Juriſconſulti Theologique, qui Jura tractant conjugalia: quò ſpectant, quæ præfatus Seldenus, *Op. cit, l. 2.* attulit non pauca. Apud Hebræos certè Benedictio deductioni in thalamum atque ipſis Nuptiis, prævia erat: Annuli quoque uſus primus, non in Nuptiis, ſed in Sponſalibus, fuit. Corona verò in ipſa deductione adhibebatur: ut & Velamen duplex, alterum, quô Sponſorum capita, ut flammeô, obtegebantur; alterum, quod in ipſa Benedictione nuptiali, velut tentoriolum, eos obumbrabat. Paranymphi porrò aderant, iique bini minimùm, tum in ipſa deductione, tum in cubili ſeu thalamo, qui etiam de omnibus ad apparatum lætitiamque nuptialem attinebant, proſpexêre. Ut de frumenti ſeu tritici uſu, aliiſque Ritibus Nuptialibus, hîc nihil addam, ut de quibus in præcedentib. prolixè actum.. Ab Hebræis ad alios populos, ut multa alia, ita varii quoque hujuſmodi ritus, tranſiêrunt. Namque apud Græcos Romanoſque, ne teſtatione luculentiori carerent Sponſalia, præter teſtes de contractu ac dote adhibitos, acceſſêre item ſæpius convivium ſolenne, tabellæ legitimæ, munera Sponſalia atque arrhæ ſive datæ ſive miſſæ, in quibus primarium obtinuit Annulus pronubus; quem ferreum, ſine gemma, Sponſæ à Viro datum eſſe, ſcribit Jul. Cæſ. Scaliger, *Poëtic. l. 3. c. 100.* Et ut benedictionum ſacrarum formulæ apud Hebræos, ita etiam non ea ſolùm Paganis obiter in uſu, verùm etiam & ſacra Nuptiis propria fuêre. Imò & tertium Nuptiarum apud Romanos genus, quod *Confarreatio* dictum, ex ipſis ſacris conſtabat: cui ſacrificio nuptiali præerant Pontifex Maximus & Flamen Dialis, cujus & Flaminiæ nuptiæ ut hôc ritu fierent, olim neceſſe erat. Nec niſi è Parentibus confarreatis nati Flamines ritè fiebant. Hinc Plinius, *Hiſtor. Natur. l. 18. c. 3.* *In ſacris nihil religioſius confarreationis vinculô erat.* Etiam Coëmtioni ſolenniùs adhiberi ſacra, quæ ex auſpiciis, auguriis, immolationibus oblationibuſque conſtarent, conſueviſſe, legimus: Unde *Sacra Nuptialia*, *Sanctimoniæ Nuptiarum*, & *Sacramenta Nuptialia* dicta, quæ ſic firmabantur. Liv. *l. 30.* ut de Genio, cui ſternebatur lectus: de Diis Conjugalibus, qui in ſacris his invocati: de immolato à Neogamis, in Hetruria, porcô: de

de Γαμοδαισίᾳ, ſeu ſacris Nuptiarum prævijs, Theſſalorum: de Προτελείοις reliquorum Græcorum ac Γαμηλίοις, Junoni, Veneri, Gratiis fieri ſolitis: de thymiamate ſacro Mexicanorum, nihil adjungam. Ipſæ, quæ uſu annuô apud Romanos fiebant Nuptiæ, ſine ſacris ſibi propriis non fuêre, teſte Arnobiô, *adv. Gentes l.* 4. immò & Benedictio planè conjugalis habetur, apud Juvenalem, *Sat.* 2. *v.* 119.

> *Signatæ tabulæ, dictum Feliciter; ingens*
> *Cœna ſedet; gremio jacuit nova Nupta mariti.*

Coronarum ſimiliter nuptialium frequens apud Paganos mentio, Στέφος γαμήλιον, occurrit in Bionis *Epitaphio Adonid.* & apud Eurip. *in Aulide: Turrita corona*, apud Lucanum, *Pharſal. l.* 2. *v.* 358. ubi de Martiæ nuptiis: in nummo Hadriani Aug. parte alterâ *Conjugium Aug.* alterâ *M. P. T. neb.* in corona, ſcriptum habetur. Nec conjectura deeſt, duplicem fuiſſe Sponſæ coronam, ex Val. Flacco, ubi de nuptiis Medeæ & Iaſonis, *Argonautic. l.* 8. Et quidem Bœotarum coronas hujuſmodi ex aſparago fuiſſe, Plut. de *Præc. Conjug.* ſcribit: Alii ſiſymbriô coronari ſolitos ſponſos, eliciunt ex illo Ariſtophanis, *Avibus*, ubi cùm Epopis dixerat, ſuos in hortis paſcere alta ſeſama, myrta, papavera & ſiſymbria, reſpondet Euelpis.

> Υμεῖς μὲν ἄρα ζῆτε Νυμφίων βίον &c.

Naſcente Chriſtianiſmô, mores ritusque Hebraici, ut circa reliqua, ita circa Sponſalia & Nuptias, per annos 30 ampliùs, poſt Chriſti aſcenſionem, obtinuêre. Poſtquàm demum tam à Gentilibus aliquot, quàm à Judæis, Chriſtianiſmus receptus eſt: ritus etiam Pagani, quotquot ſcil. cultui Chriſtiano non adverſarentur, præter Judaicos, ut in aliis, ſic in re Matrimoniali, admiſſi ſunt. Proin cùm jure Romanô tum paſſim Gentes, in quibus Chriſtiani reperti, uterentur: Confarreationiſque, quod ſanctius fuerat Romanis Nuptiarum genus, ſolennia priſca in deſuetudinem, etiam inter ipſos Paganos, abirent, Coëmtionis quoque ritus non ita ſtrictè obſervarentur: Chriſtiani veteres omninò Confarreationem, quâ ex ipſis Paganorum ſacris conſtabat, rejicientes, ejus tamen veſtigia aliquot retinuêre, Coëmtionem conſque admiſêre, quò dotis donationiſque propter nuptias interventu ſimpliciter peragi poſſet: Sponſalibus interim & nuptiis Paganorum, qui poſteà Chriſto nomen dedêre, non rejectis. Inter ipſos verò Sponſalium ac Nuptiarum contrahendarum formulæ, in celebritate ſacra, quâ & Sponſalia publicè iterari ſolita, cernuntur: uti ſimiliter pluribus videmus ſuprà paſſim, inprimis ubi de *Nuptiis*, & *Nuptialium Rituum* unôquoque in ſpecie. Adjicio ſaltem, apud Romanos non *Uxorem juſtam* ſolùm, ſed & *penè juſtam*, occurrere, apud Sueton. *Veſp. c.* 3. *Poſt uxoris exceſſum, Cænidem Antoniæ libertam ---- dilectam quondam ſibi, revocavit in contubernium: habuitque etiam Imperator penè juſtæ uxoris loco*: qui amplior concubinæ honore. Nempe penè Auguſtam, qualis Marcia concubina Commodi, cui ἄλλα πάντα ὑπῆρχεν, ὅσα Σεβαστῇ, πλὴν τοῦ πυρός, *conceſſa omnes Auguſtarum prærogativæ, exceptô igne*, apud Herodian. *l.* 1. *c.* 16. i. e. extra quàm quòd ignis ſive lampas ei non præferebatur, ut Auguſtæ, qui ritus notiſſimus. Vide Theod. Marcilium, *ad Sueton.* Apud eoſdem, non ſolùm militum uxores, ſi qui fortè per illa tempora uxores habuêre, ſed ne Legatorum quidem, maritos in provincias comitari ſolitas, idem Sueton. *Octaviô* docet *c.* 24. *ad antiquum morem nonnulla revocavit, diſciplinam ſeveriſſimè rexit, ne legatorum quidem cuiquam, niſi gravate, hibernisque demum menſibus, permiſit uxorem inviſere.* Idem apud alias gentes in uſu fuit, quam in rem vide Joh. Livinejum, *ad Propert. l.* 4. *Eleg.* 3. Thom. Dempſter. *Antiqq. l.* 10 *c.* 12. Joh. Paſſeratium, *ad Propert. eund. l.* 2. *Eleg.* 7. Briſſonium, *l.* 3. & qui *de Militia Rom.* Commentarios ediderunt. Perſæ tamen in exercitum proficiſcentes, conjuges, liberos, matres, pellices, ſecum ducebant; tum ut conſpectus eorum animos illis adderet; tum ut pro rerum chariſſimarum tutela acriùs depugnarent, ut Xenophonti, Diodoro, Herodoto obſervatum. Neque ab hoc more alieni Germani, Hiſtoricô teſte in *Germania*. Sed & apud ipſos Romanos, poſteà licentiâ temporum, vivô adhuc Auguſtô (imo ipſius Auguſti exemplô, qui in Occidentem atque Orientem ſæpius meavit; comite Liviâ) mutari cœpit: & magis Tiberii principatu, ut apparet ex relatione Cæcinæ, qui morem priſcum reducendum denuo cenſuit, apud Tacitum, *Annal. l.* 3. Idem docet, de Rectoribus provinciarum loquens, Juvenalis, *Sat.* 8. *v.* 127.

> *Si tibi ſancta cohors comitum, ſi nemo tribunal*
> *Vendit acerſecomes, ſi nullum in conjuge crimen,*
> *Nec per conventus, & cuncta per oppida curvis*
> *Unguibus ire parat nummos raptura Celæno:*
> *Tunc licet à Pico numeres genus ------*

Id verò omni ratione fœdum; quod in eadem gente *ad uxorem inſtituendi mos* inolevit, memoratus Victori *in Claudiô II. c.* 34. ubi, *Claudium*, ait, *plerique putant Gordianô ſatum, dum adoleſcens à muliere matura inſtitueretur ad uxorem*, de quo vide nonnulla apud Salmaſ. *Not. ad Trebellium Poll. in Claudio, c.* 11. & *ad Martialis illud, l.* 11. *Epigr.* 78. *v. ult.*

> *Ergo Suburanæ tironem trade magiſtræ,*
> *Illa virum faciet, non bene Virgo docet* &c.

De more *commutandi Uxores*, in Hibernia olim uſitato, vide Lanfrancum Archiepiſcopum Cantuar. *in Epiſt.* ad Gothricum Hiberniæ Regem: *de more earum commutandi*, quem Græci, vel *ad mutuandi*, quem Perſæ olim Romanique, tenuêre: de *more illas permittendi* ... *aliis*, apud Romanos itidem recepto; eaſdem *ſubhaſtandi*, apud Thraces olim, memorato Solino, *c.* 10. &c. De *pœna eorum* apud veteres Spartanos, *qui vel ſerò nimis vel imprudenter uxorem duxiſſent*, ſuprà, voce *Opſigamia*. Porrò de *Uxorum communione*, apud varias gentes hæreticoſque hîc paſſim, vide quoque Clar. Suicerum, *Theſaurô Eccl. voce* Γυνή, adde Seldenum ſuperiùs laudatum, *de Jure Nat. & Gentium juxta Diſcipl. Ebræor. l.* 5. *totô*, inprimis *c.* 7. ubi *de Concubinæ & Uxoris nomine*.

UXORIS emendæ ceremonia. Apud Germanos olim in more fuit, teſte Tacitô, mulierem, poſt obitum viri non nubere. Poſteà verò is exolevit; ita tamen, ut nec liberæ eſſet viduæ poteſtatis. Ejus igitur qui ambiret matrimonium, non pretiô ſolùm, ſed & Conciliô publicô impetratâque à Magiſtratu veniâ, voti factus eſt compos. Hinc enata fortè Anglorum conſuetudo, de viduis Regiis maritandis pecuniiſque ideo, quod *Fines* vocant, perſolvendis. Apud Germanos autem utique & Anglos ea ſemper fuit conducendæ hujus veniæ ratio, ut formalis potiùs videretur, quam lucroſa, viduiſque ideo impoſita, ne conjugalem fortè dignitatem & defuncti mariti familiam temerarent. En ceremoniæ formam, apud Salicos, *tit.* 46. §. 1. *Si quis homo moriens viduam dimiſerit, & eam quis in conjugium voluerit accipere, antequàm eam capiat Tunginus aut Centenarius, mallum indicent, & in ipſo mallo ſcutum habere debent, & tres homines cauſas tres demandare, & tunc ille, qui viduam accipere vult, cum tribus teſtibus, qui approbare debent; tres ſolidos æque penſantes & denarium habere debet, & hoc facto, ſi eis convenit, viduam accipiat, &c.* Pecuniam autem hanc, ſive pretium Salici *reipum* dicebant, quæ apud Salicos propinquis perſolvebatur, non fiſco, ut in Anglia ſolet. Etiam apud Gothos mos hic invaluit, ſic enim Wiſegoth. *l.* 3. *tit.* 4. *leg.* 2. *Mulier deſponſata, quæ datô pretiô, & ſicut conſuetudo eſt ante teſtes factô placito de futuro conjugio, adulterium commiſerit &c. Et l.* 7. *ſi puella ingenua, ſive vidua ad domum alienam, adulteriî causâ venerit; & ipſam ille uxorem habere voluerit, & parentes, ut ſe habeant, acquieſcant, ille pretium det parentibus, quantum parentes puellæ velint, & quantum ei cum ipſa muliere convenire poterit.* Collectio Chronic. ex Thoromacho, *Antiqq. Lect.* Caniſ. *Tom.* 2. *p.* 681. *Eam ſe daturum ſpondet* (ſcil. in matrimonium) *legato offerens ſolidum & denarium, ut mos erat Francorum, eam partibus Chlodovei deſponſavit*: Lindenbrogius, Spelmannus, *Gloſſ. Archæol.*

UXORIUS, inter poëmata Gordiani Senioris Imperatoris memoratur Capitolino *in Gordiano, c.* 3. *Adoleſcens cùm eſſet — poëmata ſcripſit — & cuncta illa, quæ Cicero ex Demetrio & Arato, & Alcyonas & Uxorium & Nilum: quæ quidem ad hoc ſcripſit, ut Ciceronis poëmata nimis antiqua viderentur.* Ubi *Uxorium*, Comœdiæ epigraphen, quàm elegiæ, ut Servius Ciceronis poëmata vocat, in 1. *Ecl.* magis ſapere, quemadmodùm apud Græcos Amphis, Alexis, alii Comici, Γυναικοκρατουμένους vel Γυναικοκρατίαν eiſdemum, notat Caſaubonus.

VYSZEGRADUM, oppid. Ungariæ, à Rodolfo II. Imperatore occupatum, A. C. 1596. Chytræus *in Sax. part.* 5. Thuanus *in Hiſtor. &c.*

UZAL, fil. Jectan. Gen. *c.* 10. *v.* 27. Latin. *ambulans*, *veliſicans*, aut *deſtillans*.

UZALIS, colon. & urbs Africæ mediterranea, olim Epiſcopalis apud Uticam urbem. *D. Auguſtin.*

UZBECKIA, vide ſuprà *Usbeckia*.

UZECIA, Africæ propriæ urbs. *Ptol.* mediterran. Thyſdro finitima. *Cayrabon*, ut aliquibus placet. *Uſceta* A. Hirtio, *de Bell. Afric. c.* 89. Hinc Antonius, à Philippo II. Hiſpaniæ Rege per Albanum, ad vitam deportatus, ſed inde à populo Luſitano ad regnum revocatus eſt. Vide in voce *Antonius Crati Prior*.

UZEDA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, cum titulo Ducali quæ ramus eſt Sandovalliæ Stirpis. In hujus enim linea Lermenſi Didacus Gomeſius primus titulô *Comitis de Caſtrogeriz* à Joanne II. Rege mactatus, A. C. 1426 alter ejuſdem nominis primus *Marchio de Denia*, A. C. 1484. hujuſque filius Bernardus primus *Comes de Lerma*, creatus eſt. Iſtô genitus Ludovicus, pater fuit Franciſci, cujus fil. Franciſcus Gomeſius *Ducis Lermæ* axioma, à Philippo II. obtentum, domui intulit, A. C. 1599. Nec hîc ſubſtitit Regia clementia; quippe quâ filius hujus Chriſtophorus *de Sandoval & Roxas*, *Ducis de Uzeda* titulum accepit. Junxit autem is ſibi Marianam Manricam de *Padilla*; & ex ea ſuſcepit Franciſcum Ducem *de Cea*, quô, & Feliciâ Henriciâ, genitus eſt Chriſtophorus II. (A. C. 1615.) frater Marianæ, qui ambo nominis *de Sandoval & Roxas*, Duces fuit *de Lerma*, *Uzeda & Cea.* Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobilit. Europ. Parte II. p.* 18. Vide quoque eum *Arte Heraldicâ*, *Tom. II.* & ſuprà ubi de Familia *Sandovallia*.

UZELLA, videtur *Uxella* vel meliùs *Uxela Ptol.* Vide ibi.

UZESTA, caſtrum tractûs Vaſatenſis, ad amnem Cyrionem, in limite Burdegalenſis tractus, *Uzeſte* vulgò. Hîc ſepultus eſt A. C. 1316 Clemens V. Gallus: anteà Bertrandus *de Goth* dictus, qui natus erat in vico Villandrando, 1. hinc leucâ, & obierat apud Rupem Mauram, ad Rhodanum, 2. leuc. ſuprà Avenionem A. C. 1314.

UZETIA, vide *Ucetia* & *Utica*, urbs Galliæ Narbonenſis.

UZIA, Amaziæ fil. Rex Judææ, de quo vide 2. Paral. *c.* 26. *v.* 6. & Joſephum, *l.* 9. *Jud. Ant. c.* 21.

UZITA, oppid. Africæ mediterraneum Ulizibiræ urbi finitimum, à Cæſare deletum. A. Hirtius, *de Bell. Afric. c.* 41. 51. 56. 58. 59.

X.

X Duplex conſonans eſt, à priſcis loco *CS.* & *GS.* poſita, *Apecs*, *Apex*: *Gregs Grex*: Non magni proin apud Latinos uſus, ut Cicero *de Orat. c.* 45 & Quintilianus, *l.* 1. *c.* 5. obſervârunt: Hinc, teſte Mariô Victorinô, Nigidius, antiquitatem ſequens, illam refugit. Imò & Attici ſerò uſurpârunt, Æoles nunquàm admiſerunt, K Σ. locô ejus uſurpantes: quod longô quoque tempore Latini, etiam poſt Antoninorum imperium, ſunt imitati. Hinc & in Longobardicis exemplaribus *Dicſit*, pro *Dixit* invenias: Jam tamen in Duillii columna, *Exfociunt*, pro *Effugiunt*, legitur. In numerandi ratione denarium notat, ejuſque dimidia *V.* quinque ſignificat. Quare Auſonius, *de litt. monoſ.*

In Latio numerus denarius, Argolicum X.

Quò faciunt quoque nummi veteres, ob literam hanc inſcriptam *Denarii* dicti. Plin. Voſſ. *in Ariſtarcho*, *l.* 1. *c.* 21. ubi docet, Latinos literam hanc duplicem, nunquam pro *GS.* ſed tantùm pro *CS.* uſurpâſſe. Apud eoſdem Claudii Imperatoris: uti Ξ. apud Græcos Palamedis inventum fertur. Pro *Ch.* occurrit in nummo Ludovici Pii Imperatoris XRISTIANA RELIGIO. uti videre eſt, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà, ubi de Chriſti *Monogrammate*, inde enim illud X. arceſſendum omnino.

XACA, Philoſophus Indus, auctor fuit circa A. C. 65. Sinicæ Sectæ, quæ apud illos, *Sciequa*, nec non *Xekiao*, ſeu *Forkiao*: apud Japonenſes verò *Sciacca* & *Amidaba* nuncupatur. Ejus dogmata ſunt: *Quatuor eſſe elementa*, *Multiplices mundos*, *Animas in alia corpora migrare &c.* Eadem Idololatriam exercet, carnium eſu interdicit: cæteroquin, in reprimendis impurioris affectibus occupata, præcepta de moribus egregia ſuppeditat, ſi *Trigautio* fides, certum etiam Triadis modum inducit, quô tres Deos in unum Numen coaleſcere fabulatur. Idem Idololatricæ hujus hæreſeos pariter ac tranſmigrationis Sinenſibus auctor, Japonenſes eadem docuit. Vide Theoph. Spizelium, *de re liter. Sinenſium paſſim.*

XAIRES Topa Inca, ultimus Incarum, qui Peruviæ olim in America dominati, Philippo II. Hiſpaniarum Regi ſe ſubmiſit, A. C. 1557. Georg. Hornius, *Orbe Imper. cum Animadverſion.* L. Joach. Felleri, *p.* 487. Vide & ſuprà, ubi de *Incarum Imperio.*

XALISCA, vulgò *Xaliſco*, pars Auſtralis novæ Gallæciæ, verſùs oram maris Pacifici, ubi Purpureum incipit. Ibi urbs præcipua *Xaliſcum.* Sunt præterea in hoc tractu aliquot coloniæ Hiſpan.

XALO, vicus in magno campo ſitus videtur, inter utramque Galilæam in tractu Manaſſe. Galilææ inferioris terminus, verſùs Merid. Joſeph. *de Bell. Jud. l.* 3. *c.* 2.

XANDRAMES, vide *Aggrammes.*

XANSIA, vulgò *Xanſi*, provinc. Sinarum ſecunda, in parte Boreali. Terminatur à Septentrione Murô Sinicô, quô divellitur à Tartaria magna; ab Ortu provincia Pechinenſi, ab Occaſu Xenſiâ, à Meridie Honaniâ. In ea quinque urbes præcipuæ, nempe *Taiyuen*, caput provinc. *Pingyang*, *Taitung*, *Lugan*, & *Fuencheu*, ſub quibus 92. urbes minores: M. Martinius, in *Atlante Sinico.* Multi quoque in hac provinc. fomites ignei, quibus incolæ ad coctionem utuntur, Neuhof. *Itiner. Chin. p.* 12.

XANTHE, Nympha marina, Oceani ac Tethyos filia à flavo colore ſic dicta. Heſiod. *in Theog. v.* 356. A Virgilio *Xantho* vocari videtur, *l.* 4. *Georg. v.* 336.

Drimoque, Xanthoque Ligeaque Phyllodoceque.

XANTHI, populi Thraciæ. *Steph.* Horum urbs *Xanthia*, de qua Nicetas Choniata *in Annalibus.* Item Aſiæ populi, qui cùm eorum urbs ab Harpago Cyri Regis præfecto obſideretur, uxores ſuas ac ſervos unà cum ſupellectili in arce poſuerunt, eamque igni ſuccenderunt, inde omnes pariter contra Harpagum irruentes interfecti ſunt. Herodot. *l.* 1.

XANTHIA, locus Thraciæ, *Nicetas.* Epiſcopalis locus apud Curopalatem.

XANTHICA, feſtum Macedonum, de quo vide ſuprà ubi *de Canem ſecandi ritu.*

XANTHIPPE, uxor Socratis Philoſophi, de qua Gellium ſis vide *l.* 1. *c.* 17.

XANTHIPPUS, Lacedæmoniorum Dux accerſitus à Carthaginenſibus, contra Luctatium Conſulem pugnavit. *Volaterr.*

XANTHIPPUS, Periclis pater ex genere Alcmæonidarum.

XANTHO, vide *Xanthe.*

XANTHUS, Candaulis Lydi fil. Hiſtoricus Sardianus, qui eôdem tempore fuit, quô Sardes (non quidem à Cyro, ſed ab Ionibus & Athenienſibus, regnante Dariô, Herodot. *l.* 5. *c.* 100.) captæ ſunt; *Suidâ* teſte. Scripſit *Lydiacorum libros* 4. in quibus de Regibus Lydorum egit. Meminit Diog. Laërt. *in proœmio.* Operis ejus apud Athenæum mentio eſt, *l.* 12. Idem *l.* 10. citat ejuſdem operis librum 2. uti & Heſychius Illuſtrius, ac Suidas; quorum uterque ex eo refert, Gygem, Lydorum Regem, primum fœminas caſtrâſſe, quò iis ætate florentibus ſemper uteretur. Vide omnino Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 4. *p.* 451. 452. *Nic. Lloydium*: & ſuprà voce *Alcimus*, it. *Adramytes.* Item Poëta Melicus, cujus meminit *Ælianus.*

XANTHUS, fil. Tremili & Praxidices in Lycia natus. Steph. in *Tremile.*

XANTHUS, Lydus, Hiſtoricus Græcus, impenſè à priſcis laudatus. Scripſit *hiſtoriam Lydiæ*, &c. Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. *Antiqq. Rom.* Solin. *c.* 43. Strabo, *l.* 12. Voſſ. *de Hiſt. Græc. loc. cit.* Vide ſuprà.

XANTHUS, equus Achillis, cum Balio, altero ejuſdem Herois equo, Podargeo, ex Harpyjis unam, matrem habuit. Ita enim Homerus, *Il. τ. v.* 400.

Ξάνθε τε καὶ Βαλίε, τηλεκλυτὰ τέκνα Ποδάργης.

Nomen à colore. Flavus autem ξανθὸς eſt, quod cum gilvo quidem confundere videtur Galenus *de Sanit. tuenda*, *l.* 5. Ὃν ὁ Ἱπποκράτης εἴωθε κιῤῥὸν καλεῖν, ὅντινα δ' ἄν τις καὶ ξανθὸν ὀνομάζειν ἂν. *Quem (vini colorem) ſolet Hippocrates gilvum appellare, poſſis etiam vocare flavum.* Idem verò gilvum eſſe flavô dilutius, apertè docet, vinum album, cùm veteraſcit, ſemper fieri κιῤῥόν, *gilvum*, & tandem etiam ξανθὸν, *flavum*, ſcribens *Comm.* 3. *in Hippocr.* Ob hanc tamen affinitatem gilvus Germanicè *falb*, Gall. *fauve*, quod maximè ad *flavum* accedat, dicitur. Hujus autem coloris fuiſſe Niſæos in Media equos, tanti apud Perſas nominis, Phavorinus refert, Νισαῖος ἵππος ὁ ἐστὶ ξανθὸς, ἡ γὰρ Νίσα πάσας τοὺς ἵππους ξανθοὺς ἔχει. Sed, ut in vino, ita in equis, gilvus à flavo differt. Unde Apocal. *c.* 6. *v.* 8. ἵππος χλωρὸς, videtur eſſe *gilvus equus.* Ibi enim χλωρὸς, ut paſſim, pro ὠχρῷ conflatur autem hic color, λευκῷ ξανθῷ μεμιγμένον, *cùm flavo miſcetur album*, ut in *Timæo* docet Plato. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. II. c.* 7. ubi *de ſex equorum coloribus*, in *Zac…* *v.* 8. adde Salmaſ. *ad Solin.* paſſim, inprimis, *p.* 1154. & 1155. ubi ξανθὸν idem cum roſo dilutiore, adeoque vicinum τῷ πυῤῥῷ, & à quibuſdam infra πυῤῥὸν, ſed & à nonnullis ſuprà poni, ait.

XANTHUS, urbs Lyciæ *Straboni*, à Xantho Cretenſi dicta, quam *Arnam* olim vocatam *Steph.* ſcribit. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Myrenſi. Dicitur & *Xanthopolis.* Inde Nicephorus Calliſtus *Xanthopolitanus.* Et Theodori *Xanthopolitani* mentio in Synodo VIII. *Ferrar.* Item Lesbi oppid. *Steph.* Et urbs Germaniæ inferioris apud Rhenum, vulgò *Santen.* Urbs aliàs Gugernorum, nunc Duc. Clivenſ. *Baudrando*, aliàs *Vetera caſtra*, quod vide. Satis parva eſt, 2. leuc. infra Veſaliam in Occaſum, quot à Geldria in Boream. An à Trojanis condita, ann. ab excidio Trojæ 280?

XANTHUS, fluv. Troadis, idem cum Scamandro, ita dictus, teſte Ariſtot. *de Hiſt. Animal. l.* 3. quòd ovium vellera flavô colore inficiat. Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 477.

------ Priuſquam
Pabula guſtâſſent Trojæ, Xanthumque bibiſſent.

Item Lyciæ fluv. *Xanthum* urbem interluens. *Sirbis Straboni*, hodieque *Sirbi* vulgò. Oritur è Cadmo monte. Herodot. Plin. *l.* 5. *c.* 27. Virg. *l.* 4. *Æn. v.* 143.

Qualis ubi hybernam Lyciam, Xanthique fluenta
Deſerit, ac Delum maternam inviſit Apollo.

Item fluviolus Epiri. Hôc præterea nomine fuit unus ex equis Hectoris, cujus meminit Homer. *Il.* 23. Sunt etiam qui dicant, Xanthum inter equos Solis numerari, propter illud Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 21. *v.* 7.

Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus & Æthon
Fræna volunt. ------ ------ ------

XANTONIA, provinc. Sinarum Imper. quarta, in parte Boreali *Xantung* vulgò. Mirè rigua eſt & fertilis. Terminatur à Septentrione & Ortu Sinarum intimô receſſu, ſeu Nanchinenſi ſinu, ab Occaſu Pechinenſi provinciâ, uti à Meridie Nanchinenſi. Ibi urbes præcipuæ, *Cinan* caput, *Yencheu*, *Tunchang*, *Cingcheu*, *Tengcheu*, & *Laicheu*: ſub quibus 98. urbes minores *M. Martinius.*

XAOCHEUM, urbs Quantunæ ſecunda. Alluitur duobus fluviis cui ſubſunt 5. aliæ. 80. mill. paſſ. à Quancheo in Boream. *Idem.* Vulgo *Xaocheu.*

XAOHINGA, urbs Chequianenſis provinc. octava, ſub qua 6. aliæ. Ampla & valde culta, intra aquas, Venetiarum ferè inſtar, ad oſtia fluv. *Che* in Oceanum Eoum. *Idem.* Vulgò *Xa…ing.*

XAOUM, urbs Fochienſis provinc. octava, in ejus parte Boreali juxta *Zuyun* fluv. ad radices montium, in limite Xar…æ. Sub qua 3. aliæ. In tractu admodùm fertili, *Idem.* Vulgò *Xao…*

XARAJORUM Lacus, in Paraguaia, ex quo Argenteus fluv. ut multi cenſent, effluit. Vulgò *Lago de los Xarayes.*

XARANDILLA, urbs Caſtellæ, prope Placentiam. Sub proprio Domino, ex familia Luſitaniæ Regum. Johannes enim *de Portugallia*, Dux Bragantinus, ex Catharina *de Portugallia*, genuit Eduardum, Marchionem *de Flechilla*, qui, ductâ Beatrice Toletanâ Marchione *de Xarandilla*, Marchionatum hunc in ſuam familiam intulit: Pater Ferdinandi Alvari *de Toledo Portugal Monroy Ayala M. de Flechilla & Xarandilla*; cui ex Mencia Pimentellia natus Eduardus Alvarus Toletanus Dux de Oropeſa, ſuſcepit ex Anna de Zuniga Modica *de Corduba Pimentel Com. d'Alcaudete*, Manuelem Joachimum Alvarum Toletanum, Marchionem *de Xarandilla.* Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatrô Nobilit. Europ. Tom. III. p.* 74. de Famil. autem Portugallica, vide Eundem, *Tom. II.*

XARAX, vel ZARAX, Laconicæ oppid. Pauſan. *l.* 3. in ora Orientali ad ſinum Argolicum, inter Epidaurum, ultra Maleam promontor. & Cyphantum portum. *Xaraleſi Moletio*, aliis *Cara* vel *Zara. Zarex Ptolemæo.* Vide ibi.

XARXIARE, urbs Drangianæ, *Ptol.*

XATHRI, libera Indorum gens, circa Indum fluv. Arrian. *l.* 6.

XATIVA ſeu SATIVA, aliàs *Setabis*, urbecula regni Valentiæ, cum caſtro antiquo, ſed munito. 2. leuc. Hiſpanic. à Sætabi fluv. in Meridiem, uti 7. à Valentia, & 12. ab Artemiſio promontor. in Occaſum. Vulgò *Xativa.*

XAVERIUS Franciſcus, primus Provincialis Indiæ ab Ignatio Lojola, Jeſuitici Ordinis Auctore, præpoſitus: ſicut idem primum Provincialem Luſitaniæ præpoſuit Simonem Rodericium; Hiſpaniæ, Antonium Araozium Cantabrum; Italiæ Jacobum

Lay-

Laynem; Germaniæ, Petrum Caniſium &c. nobilis fuit Cantaber, qui, poſtquàm aliquandiu Loyolæ Societatem novam molientis inſtitutum irriſiſſet, tandem ſecundus à Petro Fabro Allobroge, illi ſe ſocium ac imitatorem junxit: quos dein ſequuti ſunt, Jacobus Laynes Seguntinus, Alfonſus Salmeron Toletanus, Nicolaus Bobadilla Placentinus, Simon Rodericus Luſitanus; & poſt aliquanto, Claudius Jajus Gebennenſis, Johannes Codurius Ebredunenſis & Paſchaſius Boëtius Ambianenſis, Fabri præcipuè monitis permoti. Cùm itaque, mox à principio Ordinis confirmati, A. C. 1540. Petrus Mazarenus, Johannis Luſitaniæ Regis Romæ Legatus à Papa, Regis ſui nomine peteret, ut ex decem Ignatii ſociis prædictis, aliquot, promulgandi Evangelii gratiâ, in Indiam mitterentur: miſſi ſunt ex illis duo, Franc. *Xaverius* Navarienſis & Simon Rodericus Luſitanus, qui cùm in Luſitaniam adpuliſſent, mox Xaverio India deſtinata, Rodericus autem in Luſitania retentus eſt. *Xaverius* igitur A. C. 1541 cum Indiæ Præfecto Martino Alphonſo Sosâ, & itineris comite è ſua Societate Italo, nomine Paulo, in Indiam profectus, eò pervenit Majô menſe A. C. 1542 ac Goæ aliquandiu verſatus, in eam inde oram diſceſſit, quæ vulgò *Comorini caput* dicitur, ab Urbe Goa 600. mill. paſſ. atque hinc in alia quoque regna provinciaſque tranſiit. Secuti eum poſteà alii quamplurimi periculoſis navigationibus, & novas has inſulas ad Romanos ritus pertraxerunt, ubi etiam multa ab iis edita miracula Japonicæ ac Indicæ eorum literæ referunt: de quibus tamen dubitant ex ipſorummet communione Viri cordati, vide Franc. de Victore, *Relect.* 5. *Prop.* 5. Acoſtam, *l.* 6. *de Procur. Sal. Ind. c.* 4. & *alibi*, Andr. Vegam, *Opuſcul. de Fide & Operibus*, *quæſt.* 3. Alios. Ipſe Xaverius, *l.* 3. *Epiſt.* 5. ſcribit: *Si nos linguam calleremus Japonicam, non dubito, quin plurimi fierent Chriſtiani, Faxit Deus, ut eam brevi addiſcamus. Tum demum aliquam Chriſtianæ rei navabimus operam. Nam nunc quidem inter eos, tanquàm mutæ ſtatuæ, verſamur. Multa enim illi de nobis & dicunt & agitant, ad quæ nos obmuteſcimus, patrii ipſorum ſermonis ignari.* Interim magnâ famâ is in iis locis verſatus, poſt egregiam Romanæ ſedi navatam operam, *Indorum Apoſtoli* elogium tulit, Sanctorumque albo acceſſit, ſub Gregorio XV. Vide *Vitam* ejus, & Ludovicum Lucium, *Hiſtor. Jeſuit. paſſim.*

XAUNAS, filius Pharegmanis, pater Rufini Leontiique, quorum in Africam contra Mauros virtutem prædicat Procopius Cæſarienſis, *Hiſtoriæ Vandalicæ l.* 2.

XAURUS, lucus Macedoniæ, à *Xauro* quodam dictus. Incolæ *Xaurii. Steph.*

XAUXA, fluv. Peruviæ *Rio Maragnon* etiam. Oritur ex lacu *Chincacocha* 120. mill. paſſ. à Lima in Boream, dein in Ortum tendens, recipit fluv. *Parcos*, *Vinaque*, *Abancay*, *Apurima*, & *Incay*: quibus auctus in Boream fluit; & rigatis *Maina*, *Mananei*, & *Pacamores*, aliiſque provinciis Peruviæ, ac receptis *Chupacbos* & Maybamba fluv. in fluv. Amazonum ſe exonerat.

XE, vide ſuprà *Moſchus*.

XECIENUM, vulgò *Xecien*, urbs in parte Septentrionali Queichex, inter urbes Sucheum ad Ortum & Sunanum ad Occaſum verſus fluv. Iyeuum. Quinta hujus provinc. ſub qua 3. arces.

XEHOA, piſcis genus, quod in Croceo Sinici Imperii flumine, prope ſolam civitatem Paote, reperitur, à *lapideis* in cute *maculis* nomen habet, magnoque apud epulones in pretio eſt. Auctor Anonymus, *Sinæ & Europæ c.* 42. quod eſt *de Piſcibus*.

XENA, locus Cretæ, ubi Lycurgum ſepultum tradit *Plut.*

XENAGORAS, Hiſtoricus, Auctor *Chronici &c.* celebratur à Macrob. *l.* 5. *c.* 19. *exit.* Dion. Halicarnaſſeo, *l.* 1 *&c.* Vide Voſſ. *l.* 3. *Hiſt. Græc. p.* 422. *&c.*

XENAIAS, cognomine *Philoxenus*, Monachus Syrus, Hæreticus non baptizatus, Hierapolis Epiſcopus conſtitutus à Petro Gnapheo, magnas dedit turbas effecitque ut Flavianus Epiſcopus Antiochiæ, quòd Concilio Chalcedonenſi anathema dicere recuſaret, ſolum vertere Anaſtaſii Imperatoris juſſu cogeretur, Evagrius, *l.* 3. *c.* 31. & 32. Vide quoque Nicephorum Calliſti, *l.* 10 *c.* 27.

XENARCHUS, Poëta Comicus, cujus fabulas commemorant *Athenæus*, *Ariſtot. Suid.* Alius è Seleucia Ciliciæ Peripateticus, qui Alexandriæ primùm docuit, deinde verò Romæ, ubi Cæſaris Auguſti amicitiâ uſus uſque in ſenectutem in honore habitus fuit. Strabo, *l.* 14. qui ejus diſcipulus fuit. *Nic. Lloydius.*

XENETUS, Locrenſium ditiſſimus, qui cùm filiam Doridem Dionyſio tyranno nuptum dediſſet, generô inſtigante tyrannidem affectavit. quod populus animadvertens & ipſum & alios Optimates oppreſſit. Vide Ariſtot. *l.* 5. *Polit. c.* 7.

XENEPHYRIS, vicus Libyæ. *Steph.*

XENEUS, Chius, de Chio inſul. volumen edidit. Athen. *l.* 14.

XENIA, dicta olim munuſcula, quæ à provincialibus Rectoribus provinciarum offerebantur, *L. 6. D. de off. proconſ. &c.* Vox in privilegiorum Chartis non inſueta: ubi *quietos eſſe à Xeniis*, immunes notat ab hujuſmodi muneribus aliiſque donis, Regi vel Reginæ præſtandis, quando ipſi per prædia privilegiorum tranſierint. In more enim Principibus olim, à ſubditis vel invitis munera extorquere, quod hodieque Perſarum Regibus ſolenne eſſe, oſtendit Petrus de Valle, *Itiner. tom.* 2. & 3. Itaque ab hoc jugo liberos in Anglia Eccleſiaſticos fecit Æthelbaldus, Rex Merciorum A. C. 749. Vide Ingulph. Sax. & Will. Malmesburium *de geſtis Reg. Angl. p.* 29 ubi inter alia hæc habentur: *Nec munuſcula præbeant Regi, niſi voluntaria.* Quò autem poſteà conſuetudo devenerit, docet Continuator Matt. Pariſ. de Henrico III. initiò A. C. 1251. his verbis: *Et jam tum Abbatibus, Prioribus, Clericis, & Viris ſatis humilibus, hoſpitia quæſivit Rex Henricus I. & prandia, moraturus, & munera poſtulaturus. Nec jam civiles habebantur hi, qui Regi & Regalibus, hoſpitia cum procurationibus ſplendidis exhibuiſſent, niſi muneribus nobilibus & magnis Regem ipſum, Reginam & Edwardum, & aulicos ſigillatim reſpectos honorarent, imo nec erubuit, ipſa non tanquàm gratuita, ſed quaſi debita poſtulare.* Et paulo pòſt: *Nec appreciabant Aulici & Regales donativa, niſi pretioſa & ſumtuoſa: utpote paleſridos deſiderabiles, cuppas aureas vel argenteas, monilia cum gemmis prælectis & zonas Imperialibus & conſimilia. Et facta eſt Curia Regalis Romana conſimilis, in quæſtu pro meretrice ſedens, vel proſtans, veracius.* Hæc ille. A' Saturnalium autem faſtu hæc conſuetudo emanâſſe videtur. In illis enim ſolitum fuit, munera hoſpitibus mittere, quæ ideo à Græco ξένος *Xenia* dicta. Similis etiam in Natalitiis mos: undè ſic puer in *Pſeudolo*, *Act.* 3. *Sc.* 1. *v.* 9.

Nunc huic lenoni eſt hodie natalis dies:
Interminatus eſt à minimo ad maximum,
Si quis non hodie munus miſiſſet ſibi,
Eum cras cruciatu maximè perditere.

Etiam dabantur *Xenia*, an ad, an ob ingreſſum Eccleſiarum, utrumque hodie in uſu, ſed omnino vetuit pius Imperator Carolus M. *Capitul. l.* 1. *c.* 146. *Ut nullus Presbyter ad introitum Eccleſiæ* Xenia *donet.* Imò hodie pacta pretia ſolvuntur, *Xenia* arbitraria non admittuntur. *Xenia* porrò à militiæ candidatis dabantur: ab ipſis quoque Chriſtianis Kal. Januarii, quod Conciliô Autiſſiodorenſi A. C. 614. prohibitum eſt: *Can. I. Non licet Kalendis Januarii vecola aut cervolo facere, vel ſtrenas* (ita enim quoque hæc *Xenia* dicebantur) *diabolicas obſervare, ſed in ipſa die ſic omnia officia tribuantur, ſicut & reliquis diebus.* Quæ autem *Xenia* dantes, ab accipientibus referebant, Apophoreta appellata ſunt. Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Apud veteres Græcos, unde vocis uſus ad alios manſit, τὰ ξένια ſeu ξένια δῶρα, dicebantur dona hoſpitibus abiturientibus dari ſolita, partim memoriæ ergò, partim viatici locô: qua de re vide latiùs ſuprà, ubi de *Hoſpitibus*. Eô nomine tituloque inſignem voluit eſſe Martialis Epigrammatum ſuorum *librum* 13. quemadmodùm *librum ſequentem apophoretâ* inſcripſit: ubi Scholiaſtes, *Xenia*, inquit, *dicta, quòd* τοῖς ξένοις, *i. e. hoſpitibus, nec non amicis, apponebantur mittebanturve: quæ cùm Pictores tabellis, Poëta carminibus imitatus eſt. Apophoreta verò erant dona, quæ in Saturnalibus dabantur convivis domum ferenda.* Ipſe de ſuis *Xeniis*, Lectorem ſic alloquitur *Epigr.* 3.

Omnis in hoc gracili Xeniorum *turba libello*
Conſtabit nummis quattuor empta tibi.
Quatuor eſt nimium, poterit conſtare duobus,
Et faciet lucrum Bibliopola Tryphon.
Hæc licèt hoſpitibus pro munere diſticha mittas,
Si tibi tam rarus, quàm mihi nummus erit.
Addita per titulos ſua nomina rebus habebis:
Prætereas, ſi quid non facit ad ſtomachum.

Neque verò ſolùm abeuntes hoſpites *Xeniis* ſuis proſequebantur Græci, ſed humaniter, quamdiu apud ipſos morabantur, ac munificè tractabant, in peculiaribus cubiculis ad id deſtinatis, quæ ξενῶνας dixêre, uti diſcimus ex Eurip. *Alceſt.* ubi cùm Hercules veniſſet in Admeti ædes funere tum mœſtas, indeque mox diſceſſum pararet, rogavit ipſum Admetus, ne id faceret, dicens,

Χωρὶς ξενῶνές εἰσιν, οἷ σ' εἰσάξομεν.
Seorſim Xenones *ſunt, in quos introducent te.*

Imò & menſas eoſdem habuiſſe peculiares, iiſque ſolos accubuiſſe, videtur docere idem Poëta, apud quem *in Electra*, *v.* 849. Oreſtes, cùm Athenis degeret, ait:

--- *Ξένια μονοτράπεζά μοι*
Παρέχων οἴκων, &c.

Vide Franc. Roſſæum, *Archæolog. Attic. l.* 6. *c.* 8. & ſuprà paſſim, vocibus *Hoſpes*, *Peregrinus*, *Vale* &c. Apud recentioris ævi Scriptores, priſcâ notione exutâ, præſtationem muneris vice vox denotare cœpit, cujuſmodi *Xenia* ab Epiſcopis exigi ſolita, docet Domin. Macer, *Hierolexicô*, in vocibus *Cathedraticum*, *Inſinuativum*, *Paſtellus* & *Synodaticum*. A' Clericis quoque ſoluta Eccleſiis, habes apud eundem: ut ab utriſque id, quod *Enthroniſticum* dictum. Vide & Car. du Freſne, *Gloſſar.* in vocibus *Donum*, *Exenium*, nec non *Diſſert. ad Joinvillam*, *p.* 154. & quæ hanc in rem jam diximus. Imò vaſſallos identidem Dominos ſuos cum *Xeniis* viſitare coactos, hancque præſtationem *Salutatium* fuiſſe appellatam, habes voce *Viſitatio*.

XENIADES, Corinthius, qui cùm emere vellet Diogenem Cynicum, & quid is artificii noviſſet, percontatus foret: *Novi*, inquit Diogenes, *hominibus liberis imperare.* Quô reſponſô incitatus Diogenem Xeniades emit, & manumiſit, filioſque ſuos ei tradens: *Accipe*, inquit, *liberos meos quibus imperes.* Gellius, *l.* 2. *c.* 18.

XENICUS, pauperis nomen & in comœdia exagitati. Erat guloſus & rapinæ opſoniorum inhiabat. Quidam Ducem fuiſſe autumant. Ariſtoph. *Plut. Act.* 3. *ſc.* 3.

XENION, *Cretica* conſcripſit, teſte *Steph.* Macrobiô *l.* 1. *c.* 9. & Etymologô. Idem *Italica* condidit. Macrob. *Sat. l.* 1. *c.* 9.

XENIPPA, regio Scythiæ confinis, Qu. Curt. *l.* 8. *c.* 2.

XENIUS, Jupiter ſic dictus, quaſi *Hoſpitalis*. Virg. *l.* 1. *Æn.* *v.* 735.

Juppiter, hoſpitibus nam te dare jura loquuntur.

Meminit ejus Suidas in voce Ξένιος Ζεύς. Julius Pollux, *Onomaſt. l.* 1. *c.* 1. *num.* 23. Plut. *l. de Exilio*, Ξένιε Διὸς

πατρὶ νιπᾷ καὶ μεγάλῃ, *Jovis Hoſpitalis honores multi ac magni*, & in Ἑτερ. Ξένιον καὶ ἱκετῶν ἀδικίας ὁ Ξένιος ὑπακοὴ Κολαστὴς Ζεύς, *Hoſpitum & ſupplicum injurias Hoſpitalis Jupiter audit vindex.* Servius imprimis Honoratus ad *Virgil. loc. cit. Lycaon cùm hoſpites ſuſceptos necaret, à ſuſcepto Jove, poſtquàm ei epulas humanas appoſuit, verſus in lupum, oſtendit hoſpitii jura non eſſe violanda.* Græci τὸν Ξένιον Δία, i. e. Jovem Hoſpitalem, appellant. Sic M. Cicero *de finibus bonor. & mal. l. 4. Jovem tum Optimum & Maximum dicimus, cumque eundem Salutarem, Hoſpitalem, Statorem; hoc intelligi volumus, ſalutem hominum in ejus eſſe tutela.* Et hoc Hoſpitalis cognomentum Romanis fuit uſitatiſſimum. Cultus ejus quàm fuerit antiquus, doceant illa Homeri verba *Odyſſ. ι. v. 270.*

> Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε
> Ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
> *Jupiter ultor eſt ſupplicumque hoſpitumque,*
> *Hoſpitalis, qui hoſpitibus ſimul verecundis opitulatur.*

Ad quem locum vide Euſtathium, & plura hanc in rem, apud Thom. Dempſter. *Paralipom. ad Roſin. l. 2. c. 5.* & *ſuprà.*

XENOCLES, Spartiata, in expeditione Ageſilai contra Perſas, mille & quadringentorum Dux; cùm in ſylva noctu Perſis manè prætereuntibus Ageſilaus inſidias abdidiſſet. Diodor. *l.* 14.

XENOCLES, Carcini fil. Poëta Tragicus, impolitus in carmine, & allegoriis nimium gaudens. Fratres ei fuerunt, Xenoclitus & Xenotimus. Secundùm aliquos, duo Xenocles tragici Poëtæ viguerunt; tertius Reipubl. adminiſtrationi deditus: mali atque improbi Patris ſoboles, municipiô Cholargeus. Vide Scholia *in Ariſtophanis Ranas, Act. 1. ſc. 2.* Vide & *in Veſpas*, *p. 537. E.*

XENOCLIDES, Poëta Græcus Olymp. 105. *Demoſth.*

XENOCRATES, fil. Agathenoris, Chalcedonius, auditor Platonis, qui in Academia Speuſippo ſucceſſit & 25. ann. docuit. Adeò tardus ingeniô fuit, ut cùm illum Plato Ariſtoteli compararet, alterum frænô, alterum calcaribus indigere diceret. Hic Philoſophorum ſeveriſſimus extitit. Ferunt enim, cùm Phryne nobile ſcortum, deditâ operâ à quibuſdam juxta ejus cellam miſſa eſſet, atque ab eo orans lectuli partem accepiſſet, demumque, imperfectô opere diſceſſiſſet, dixiſſe, ſe non à viro, ſed à ſtatuâ veniſſe. Ejus verbis tanta fides adhibebatur, ut cùm injurati nullius teſtimonium admitteretur, huic injurato crederetur. Munera ab Alexandro M. oblata generosè reſpuit, legatiſque victus ratione oſtenſâ, *En! pecuniâ*, inquit, *veſtrâ opus non habeo.* Dixit, *nunquam ſilentium nocuiſſe*: Diſcipulum, rerum Mathematicarum rudem non admiſit. Scripſit *libros 6. de Natura; totidem de Philoſophia; Unum de divitiis* &c. Diog. Laërt. *l. 4. de Philoſ.* Vide quoque Geſner. *in Biblioth.* & Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 3. p.* 423. Hunc Athenienſes aliquando vendiderunt, ut ita in exilio degens frangeretur. Obiit 82. ætatis ſuæ annô, quum noctu forte in ſartaginem offendiſſet.

XENOCRATES, Philoſophus, Platonis auditor, præceptor Polemonis, cùm princeps quondam intentatæ legationis iter ad Antipatrum, à quo omnium expectatio erat, nihil non illô orante impetrari poſſe, reliquis ſociis humaniter exceptis, in conſpectum vix quidem admiſſus eſt, quòd ſuſpectus haberetur. Tunc verſus ad ſocios Xenocrates, beneficium accipere dixit, quòd ſe unum Antipater ſuæ in Athenienſes ingratitudinis & perfidiæ teſtem vereretur; & dicere incipientem, nunc obſtrependo, nunc obſecrando tacere Antipater coëgit, cui in orando Phocion legationis comes ſucceſſit. Ad hunc miſit Alexander donô triginta talenta auri. Ille autem ſtatim remittens ait, *Regibus non Philoſopho opus eſſe pecuniâ. Suidas.*

XENOCRATES, alter Philoſophus, modeſtiâ nihil ſuperiore inferior, ſcripſit *domeſticum auſpicium*, quomodo videl. cùm aut muſtela, aut ſerpens, aut his ſimilia apparent, quid portendere ſoleant. *Suidas.*

XENOCRATES, *Chronica* edidit, teſte Etymologô in Α'στερίω. Quis hic fuerit, haud facilè cognoſcas. Nam præter Chalcedonium (de quo ſuprà, & Voſſius, *Hiſt. Græc. l. 1. c. 8.*) fuit & *Xenocrates* Epheſius, cujus Plin. *l. 37. c. 2.* meminit. Fuit etiam *Xenocrates* Aphrodiſienſis, qui de Animalibus commentatus eſt, teſte Artemidorô *Oneirocr. l. 4. c. 24.* Fuit & *Xenocrates* inſignis pingendi & cœlandi artifex, de quo Plin. *l. 34. c. 8.*

XENODOCHIUM, Græcè Ξενοδοχεῖον, locus eſt πρὸς κατοικίαν ἀποδοχὴν τῶν ξένων κατεσκευασμένος, *can. 10.* Concil. Chalced. in *Collect. Conſtitut. Eccl. ex l. 1. Cod. tit. 2. num. 15.* alibique memoratur, ubi à Μαρτυρείῳ, *ſacello ſeu templo, in Martyris alicujus honorem & memoriam ædificato*; Πτωχείῳ, *ubi pauperes aluntur*, & Νοσοκομείῳ, *ubi ægri curantur*, diſtinguitur. Propriè enim *hoſpitibus excipiendis*, quod ipſum etymon innuit, inſervit *Xenodochium*, quæ vox occurrit apud Auguſtin. *in Joannem, Tract. 97. Xenodochia & Monaſteria poſteà ſunt appellata novis nominibus, res tamen ipſæ & ante nomina ſua erant, & religionis veritate firmantur.* Ξενὼν vocatur Chryſoſtomo, *Homil. in Acta* 45. Καταγώγιον τῶν ξένων, Baſilio, *Epiſt.* 371. in veterib. Gloſſis, *Hoſpitalium.* Idem Chryſoſtomus κελλίον τοῦ Χριστοῦ, *Cellulam Chriſti* appellat, & locum fuiſſe ab Æde ſacra ſegregatum, ac antiquitus ſubterraneum, docet, *d. l.* Ἡ οἰκία αὕτη τῷ Χριστῷ ἀφώρισται. Κἂν κατάγειον ᾖ καὶ εὐτελὲς, οὐ παραιτεῖται, *Hæc cellula Chriſti eſt; domus iſta ei ſegregata eſt. Etiamſi ſubterraneum ſit ac vile, non deſpicit.* Cujuſmodi pro peregrinis loca primus extruxiſſe dicitur Hieroſolymis Hyrcanus Judæorum Rex, uti legimus apud Joſephum, *Antiqq. l.* [illegible] *c.* 2. Hegeſippum, *l.* 1. & Iſidorum in *Origin. l.* 15. *c.* 2. Inſtitutum hoc poſtmodùm Chriſtianis Imperatorib. certatim ſequentis: ad quorum æmulationem ipſe quoque Julianus *Xenodochia*, ubi inopes ſine diſcrimine exciperentur, juſſit extrui, teſte Theophane in *Chronographia.* Inprimis verò hac in re laudanda diligentia Equitum Ordinis S. Joannis, qui etiam nomen inde habent, uti pluribus videre eſt apud Dominic. Macrum, *Apolog. ad calumn. Hieronymi Bruſonis.* Primum autem *Xenodochium* Conſtantinopoli à S. Zotico conditum, habetur in *Conſtitut. Leonis Imper.* In Italia, poſt Barbaros pulſos, primum legitur extructum à Datheo A. C. 848. legas apud eundem Macrum in *Hierolexico*, [illegible] *Hoſpitale de Schola* id appellatum, addit &c. Sed & latius vox extenſa, ut etiam Πτωχεῖον, uti videre eſt ex iis, quæ modò de Juliano diximus; item Νοσοκομεῖον, uti apud Suidam vocabulum [illegible] conſtat. Sed & *Xenodochii* nomine venire *Hoſpitium Religioſorum* [illegible] habetur *formatum Monaſterium*, eidem Macro notatum eſt. Qui verò *Xenodochus* præerant, *Xenodochi* dicuntur Gregorio M. *in Regiſtr. l. 3. Epiſt.* 24. Sic Iſidorus Presbyter *Xenodochus Alexandrinæ Eccleſ.* vocatur Palladio, *in Lauſiaca c. 1.* &c.

XENODOCHUS, nomen viri proprium, de quo Plut. *in Alex.*

XENODOCHUS Meſſenius, Olympionices, Stadium vicit Olymp. 9. cujus annô 2. regnantibus apud Lacedæmonios Alcamene & Theopompô, apud Meſſenios Euphae, bellum Meſſeniacum I. inter utramque gentem conflatum eſt, Pauſan. *l.* 4. Vide ſuprà paſſim.

XENODORUS, ſtatuarius egregius. Plin. *l.* 34. [illegible] hiſtoricus, patriâ Tirezenius.

XENOPAROCHUS, Græcè Ξενοπάροχος, qui publicô nomine hoſpites ſeu peregrinos curat, ut notatur Arcadio, *ait. de muner. l. munerum*, *Tabularii*, vel *Xenoparochi*, *ut in quibuſdam civitatibus.* Idem fere cum Parocho, præbente ligna ſalemque, ut ait Horatius, *l. 1. Sermon. Sat. 5. v.* 46. Quod officium penes Romanos Quæſtoris Urbani fuiſſe, legas apud Dominicum & Car. Macros, *quò ab eiſdem nihil agebatur ſolennius; unde Regibus & Legatis, ex ultimis terrarum regionibus Romam profectis, publicum hoſpitium & munera, quæ Lautia dicebantur, largè & hoſpitaliter erogabantur.* Idem de aliis quoque gentibus, *Germanis verò*, pergunt, *hoſpitis jus ſanctiſſimum uſque adeo erat, ut arcere hoſpites inexpiabile nefas haberetur. Idem ſervatum fuit inter Lucanos, Calabros, Corinthios, Megarenſes & alios.* Cùm contrà Ægyptii, Athenienſes, Carthaginenſes, Gampſantes, Lacedæmonii, Scythotauri, Syri, in peregrinos minùs æqui fuiſſe legantur: Apud Indos quoque nemini peregrino ultra triduum morari licuerit, ne cives longo uſu diſſimiles mores imbiberent, & in alienas leges ritusque tranſirent, qua de re multa habes, apud Alexandrum ab Alex. *Genialium Dier. l. 4. c.* 10. Vide quoque ſuprà, ubi de *Hoſpitiis* & *Peregrinis*: nec non voce *Hoſpitale.*

XENOPHANES, Philoſophus Colophonius, Archelai auditor, ſcripſit *elegias & jambos contra Heſiodum & Homerum*, quæ de Diis dixerat improbanda. Floruit Olymp. 60. in Sicilia. Quatuor Elementa aſſeruit, ſed mundos innumeros. Laërtius, & Strab. *l.* 14. Item *Xenophanes*, Poëta Jambicus, Lesbius. Suid. Diod. *l. 5. vita Phil.* Sextus &c.

XENOPHILUS, inter Duces Alexandri Magni, cui Suſianæ arcis cura à Rege mandata eſt, mille Macedonum ætate gravibus, præſidere arcis cuſtodiæ juſſis. Curt. *l. 5. c.* 2.

XENOPHILUS Muſicus, patriâ Chalcidenſis, Pythagoricus, bienniô minor quàm Gorgias, qui ann. 107. vixit, ſed felicitate non inferior. Siquidem, ut Ariſtoxenus Muſicus ait, omnis incommodi humani expers, in ſummo perfectiſſimæ doctrinæ ſplendore extinctus eſt. Plin. *l. 7. c.* 50.

XENOPHON, Dux, Philoſophus & Hiſtoricus celeberrimus: Grylli fil. Athenienſis, Socratis diſcipulus, ob eloquentiam *Muſa Attica* vocatus eſt; Equorum, venationis & rei familiaris inprimis ſtudioſus, ut ex ejus libris deprehendi poteſt. Dux copiarum, Byzantium ingreſſus, facundiâ ſuâ impedivit, ne urbs diriperetur. Olymp. 95. Venit dein in amicitiam Cyri minoris, cum quo militavit, ac ejus παιδείαν ſcripſit, non tam hiſtoriæ ſerviens veritati, quàm ut perfectum Ducem inſtitueret, uti Cicer. *l. 2. de Orat.* teſtatur, quem librum ſe frequenter lectitaſſe, & manibus triviſſe *l. 9 Famil. Epiſt.* 25. dicit. Scripſit præterea *Sympoſium & Oeconomicum*, à Cicerone in Latinum ſermonem converſum, ſi credimus Columellæ. Edidit & hiſtoriam Peloponneſiaci belli, ac eorum quæ Athenienſes poſt Thucydidem, quem edidit, geſſerunt, primus Philoſophorum hunc laborem aggreſſus. Quinctilianus Xenophontis jucunditatem inaffectatam dixit, quam nulla affectatio conſequi poſſit. *Librum de Æquivocis*, notum omnes, Annii Viterbienſis abortum eſſe, qui Beroſum, aliaque plurima ſimiliter commentus eſt: Cum Platone ſimultates geſſit, teſte Gelliô, *l. 14. c.* 3. Poſt memorabilem XM. Græcorum è Perſia, quos ipſe duxerat, reditum, Ageſilaum in Aſiam ſequutus eſt, interfuitque prælio ad Chæroneam, unde Scylluntem ſe recepit, eò quòd Cyrum ſequutus Athenas redire non auderet. Poſtquam dein Spartanorum dominatio ab Epaminonda eſt labefactata, Corinthum abiit, ibi mortuus Olymp. 105. ætat. 90. Hic aliquando ſacrificans, auditâ morte filii, ſertum, quod capite geſtabat, depoſuit, cùm autem nuntius addidiſſet, illum fortiter pugnando obiiſſe, repoſuit illud: Filius hic ille fuit, qui Epaminondam in prælio ad Mantineam occiderat. *Diog. Laert.* Pluribus perſequitur hujus vitam Laërtius, *l.* 2. Vide quoque Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 1. c.* 5. Varii hujus nominis authores fuere, ut 1. *Xenophon* Athenienſis, frater Pythoſtrati illius, qui *Tæſeida* ſcripſit, ac inter cætera quoque Epaminondæ ac Pelopidæ vitam conſignavit, teſte Laërtiô *in Xenophonte*. 2. Ab eodem Laërtiô alter *Xenophon* commemoratur, qui Annibalis hiſtoriam literis tradidit. 3. Item alius fuit, qui de fabuloſis prodigiis tractavit, eodem teſte. 4 *Xenophon* Antiochenus, hiſtoricus, qui *Babylonica* conſcripſit. Sunt autem amatoria. *Suidas.* 5. *Xenophon*, Epheſius hiſtoricus, qui *Epheſiaca* compoſuit. 6. *Xenophon* Cyprius, Hiſtoricus, qui *Cypriaca* conſignavit. 7. *Xenophon* Lampſacenus, Geographus, ut videtur, cujus meminit Plin. *l. 4. c. 13.* & *l. 6. c. 31.* & Solinus, *c.* 22. 8. *Xenophon* etiam rethor qui, [illegible] in literas retulit, de quo Plin. *l. 7. c.* 48. [illegible]

XENOPHON, Claudii Cæſaris Medicus, ſecundum [illegible] Æſculapii familiâ ortus; cujus precibus datum, ut omni tributo vacarent in poſterum Coi ſacram & tantùm Deo miniſtram inſulam colerent.

rent, Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 61. Paulò poſt in conſcientiam Agrippinæ aſſumptus, de tollendo veneno Claudio, tanquam nimius evomentis adjuvaret, pinnam rapidò venenò illitam faucibus ejus demiſiſſe creditur. *Ibid. c.* 67.

XENSIA, vulgò *Xenſi*, tertia provinc. ex 15. provinciis Sinarum Imper. in ejus parte Boreali. Terminatur à Septentrione montibus, Sinicò murò, & Croceò fluv. quò ſeparatur à Tartaria magna, ab Ortu Xanſiâ, à Merid. Suchuenſi provinc. ab Occaſu regnò Tibethi. In ea octo urbes præcipuæ *Sigan* caput, *Fungciang*, *Hanchung*, *Pingleang*, *Cungchang*, *Linyao*, *Kingyang*, & *Yengang*, ſub quibus 108. urbes minores & 19. arces permunitæ, *Martinius.*

XEQUES, titulus dignitatis apud Arabes. Vide ſuprà *Albeich.*

XERA, Græcis hodiernis rupes eſt ſeu ſcopulus, item ſabulum ſub aqua, uti *Niſaki* ſeu *Niſopolo*, parvam Inſulam ſeu ueſida appellant, Jac. Sponius, *Itiner. part.* 1. *p.* 151. Ex ξηρὸς, pro ξηρός, de quo vide Salmaſ. *Not. ad Baliſtam Pollionis*, *in XXX. Tyrannis*, *c.* 17. & *ad Severum Spartiani*, *c.* 18. Eſt autem ξηρὸς, propriè ſiccus: hinc *ſolus*, ut ξηρὸς ἄρτος, *ſolus panis*, ſicut *ſicca vehicula*, apud Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 13. ξηρὰ ὕπτα *ſola & mera tormenta*: quâ de re vide *Notas* Salmaſii *ad Capitol.* & Suicerum, *Theſauro Eccl.* voce Ξηρὸς, ubi τὸ ξηρὸν τῆς λέξεως ἐκλαμβάνειν, apud Athanaſium, *de communi Eſſ. trium Perſonar. Tom. I. p.* 235. *ad Matth. c.* 12. *v.* 31. exponit, *nuda litera adhærere.* Porrò, homo tenax propoſiti & cedere neſcius; apud Diogenianum, qua de notione, vide eundem Salmaſ. *Not ad Alexandrum Sev. Lampridii*, *c.* 59. ut & ſuprà, vocibus *Aſſa vox*, item *Retorridus*, & *Siccus.*

XERA, urbs juxta Herculis columnas, *Steph.* Alii legunt Xeres. Hinc nomen gentis *Xeranus*, hodie *Xerez de la Frontera.* Urbs Hiſpaniæ Bæticæ, in Vandalitia, prope oſtia fluv. *Guadalete*, 2. leuc. à Meſthæi portu, in Boream, uti 6. à Gadibus Hiſpalim verſus, prope ſinum Gaditan. Aliis *Cæſariana* & *Aſta Regia.* Vide ibi.

XERA, oppid. Guatimalæ; vulgò *Xerez.* Verſùs oram maris Pacifici, 90. mill. paſſ. à Legione, urbe Nicaraguæ in Occaſum, Guatimalam verſùs 250. ſub Hiſpan.

XERAMPELINUS, Græcè ξηραμπέλινος, coloris nomen, apud veterem Scholiaſtem Juvenalis, ubi eum, inter coccinum & muricem fuiſſe, ſcribit; alii atrum faciunt, eò quòd Suidas *Atrebaticis veſtibus* illum tribuit, quas ab atro colore dictas cenſuit perperam. Sed ex etymo res expeditu facilis. Uti enim ὀμφακίνα dicuntur, quæ *viridia* adhuc *vitium* folia; ſic ξηραμπέλινα, quæ *ſicca* jam & *arida* imitantur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1072. Vide quoque eum *Not. ad Treb. Pollion. in Gallienis*, *c.* 6.

XEROLIBYA, pars Libyæ interior, propter aquarum inopiam inculta. Unde Virg. *l.* 4. *Æn. v.* 42.

> *Hinc deſerta ſiti regio.* ------

XEROLOPHUM, locus Conſtantinopoli celebris, apud Juſtinianum, *l.* 4. *Inſtit. titul. de publicis Jud. Admonet uni epigramma in Xerolopho ſcriptum.* Sed hoc vocabulum, Alciato hîc corruptum, pro tumulo à *Suida* ponitur, ex congeſtis lapidibus facto. Tripodes in eo fuiſſe: in quibus epigrammata ſolerent ſcribi, Priſcianus auctor eſt, apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.*

XERON, in Tabul. *Itiner.* quæ à Peutingero nomen habet, ubi iter Copto Berenicen deſcribitur, manſio in Arabico Sinu, quæ *Aviſlonis* dicitur in veter. *Itinerario* à loci ariditate fortè dicta. Salmaſ. ad *Solin. p.* 1184.

XERONIACA, Vallis circa Halatiam alicubi videtur, apud Metaphraſten, *in vita S. Theodori Archimandritæ.*

XEROPHAGIA, apud Tertullian. *adv. Pſychicos*, *Saginentur pugiles & pyctæ Olympici: illis ambitio corporis, quibus & vires neceſſariæ: & tamen illi quoque* Xerophagiis *invaleſcunt*: ex Græco ξηροφαγία: non jentaculum eſt, in quo *ſiccò pane* etiam Principes olim viri utebantur, quem *buccream* vocabant, unde *buccellatus panis*, qui autè *nauticus*, vulgò *biſcoctus*: Græcis ξηρὸς ἄρτος, appellatus, de quo vide Caſaubon. *ad Octav. Suetonii*, *c.* 76. Sed plus aliquid, ratio nempe veſcendi Athletis olim præſcripta, qui carnis tantùm pulpam *ſiccam* & aridam, nullis juruleniis eblanditam, edere tenebantur, ut robuſtius corpus evaderet, quemadmodùm pluribus ſuprà diximus, ubi de *Arida Saginatione*, uti hanc ξηροφαγίαν idem Tertullianus *in Pallio* vocat, item ubi de *Athletica* & voce *Colephia.* Ab Athletis tranſiit poſtmodùm vox ad Chriſtianos Aſcetas, qui non ſolùm ab omnibus carnis ſeitamentis, & pomis ſucci vinoſioris, ſed & carne in totum, vinò etiam (quod tamen & Athletæ nonnunquàm faciebant) abſtinere, quoties jejunarent, ſoliti ſunt. Et quidem Δεῖ πάσαν τὴν τεσσαρακοστὴν ξηροφαγεῖν, *Oportet totam quadrageſimam jejunare, aridis veſcentes*, ſanctio eſt Concilii Laodiceni, *can.* 50. Ubi Sabbatha & dies Dominicos excipiendos, notat Balſamon. Neque verò in Quadrageſima ſolùm, ſed etiam *quartâ & ſextâ feriâ oportere* ξηροφαγεῖν, adeò ut ne ægrotis aliud, quàm piſces, adminiſtrare fas ſit, etiam in vitæ periculo, habet idem ad *can.* 69. *Apoſtolic.* Porrò, ſex diebus majoris hebdomadæ ξηροφαγίαν Chriſtianis fuiſſe imperatam, habes apud Epiphanium *in Compendio Doctr Cathol.* Quam in rem vide plura apud Cl. Suicerum, *Theſauro Eccl.* voce Ξηροφαγία, ubi inter alia *omophagiam* Caſſiani, ex Græco ὠμοφαγία (quod *rerum crudarum & igne non emollitarum uſum* notat) hanc veſcendi rationem appellari, addit: ut & aliquid ſuprà, voce *Myſterium.*

XERXENE, regio Mediæ Borealis, inter Iberiam & Albaniam, apud Alazonem fluv. ſic à Xerxe Perſarum Rege ibi orto dicta, teſte *Eutropiò.* Apud *Strabon.* eſt regio Mediæ Armeniæ majori contermina. Sic *Cambyſena* à Cambyſe.

Reges Perſarum &c.

XERXES I. Perſarum Rex, filius Darii ſecundogenitus, & Cyri ex Atoſſâ filia nepos, Artabazani fratri majori, natò Patre nondùm Rege, antelatus, An. 269. Urb. Cond. Ægyptum ſubegit, Achæmene fratre illi præfectò. Dein 270. hominum myriadibus, h. e. decies ſepties centenis millibus per totum quinquennium contractis, Græciæ bellum intulit. Quam tantam hominum turbam cùm ex editiore ſpecula aſpexiſſet, teneritet fertur lachrymâſſe, quòd poſt centum annos ex tanto hominum numero nemo eſſet ſuperſuturus. Tantum autem habuit navium apparatum, ut totum Helleſpontum operiret, & Aſiam Europæ ponte conjungeret; Athon præterea montem à continente abſcidit, Plin. *l.* 4. *c.* 10. Lucan. *l.* 2. *v.* 672.

> *Tales fama canit tumidum ſuper æquora Xerxem*
> *Conſtruxiſſe vias, multum cum pontibus auſus*
> *Europamque Aſiæ, Seſtonque admovit Abydo,*
> *Inceſſitque fretum rapidi ſuper Helleſponti,*
> *Non Eurum Zephyrumque timens, quum vela, rateſque*
> *In medium deferret Athon.* ------ ------

Propert. *l.* 2. *Eleg.* 1. *v.* 22.

> *Xerxis & imperiò bina coiſſe vada.*

Victus demum apud Thermopylas à 4. hominum millibus, navale quoque certamen cum Themiſtocle tentavit, à quo ſimiliter apud Salaminem ſuperatus, cùm anteà tota maria claſſe ſterneret, vix parvulâ cymbâ effugit, relictò Mardoniò præfectò, qui & ipſe, re in Bœotia infeliciter geſtâ, eum pauciſſimis in Perſidem ſe recepit. Demum, cùm ſe otio ſocordiæque, relictâ militiâ, tradidiſſet, præmium genus luxuriæ novum invenientibus propoſuit, Valer. Max. *l.* 9. *c.* 1. *ex. ext.* 3. Quamobrem à ſuis ſpretus, paucis poſt annis, ab Artabano præfectò ſuo, An. 287. Urb. Cond. in regia interficitur, cùm regnâſſet annos 8. Nominis interpretationem quære in *Artaxerxes.* Herodot. *l.* 7. & 8. Diodor. Juſtib. *l.* 2. *c.* 10. 11. *ſ.* Plut. &c. Ei ſucceſſit Artaxerxes, quò natus.

XERXES II. qui 2. ſaltem menſes regnavit, An. 329. Urb. Cond.

XERXES, pictor Heracleota, Venerem adeò pulchram depinxit, ut ex eâ quæſtum magnum faceret, *Ælian.*

XIANZUM, oppid. Poloniæ minoris ubi habitâ celebri Synodò, A. C. 1560. cui 50. Miniſtri, Proceres plerique & e Nobilitate plurimi interfuêre, Stancari doctrina condemnata eſt. Lætus, *Comp. Hiſtor. Univ.*

XICCHO Riccius Polentonus, Paravinus, floruit ſeculò 15. Compoſuit *argumenta in Orationes Cicer. Volumen de illuſtribus ſcriptorib. Latinis* &c. Bernardinus Scardeonus, *l.* 2. *de reb. Patavinis.* Voſſius *de Hiſtor. Latin. l.* 3. *c.* 9. *extr.* &c.

XICOCUM, vulgò *Xicoco*, Inſula una ex tribus partibus Japoniæ. Dicitur & *Chicoko*, i. e. quatuor regna, & *Tokoeſi.* Eſt inter Niphoniam, quæ ei ad Boream & Ortum eſt, & Ximum Inſul. à qua ſeparatur, ad Occaſum anguſtò fretò, ad Auſtrum habet mare Sinicum. In ea IV. regna ſunt, *Ava*, *Ivo*, *Sanuqui* & *Toſa*, ſed nulla urbs alicujus notæ, *Brietius.*

XIFIDIUS, vide *Ælius Xifidius.*

XILIA, urbs Libyæ, *Stephan.* Vide *Zilia.*

XILINE, Ponti Cappadocici urbs, *Ptol.* vulgò *Sentina.*

XILOCA, vulgò quoque *Xilloca*, fluv. Aragoniæ. Darocam oppid. alluit, dein in Salonem ſe exonerat, prope Bilbilim.

XIMENA, locus Aſiæ majoris unde Halys oritur.

XIMENIUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

XIMENIUS Rodericus, vide *Rodericus.*

XIMUM, vulgò *Ximo*, Inſula una ex tribus partibus Japoniæ, verſùs Auſtrum & ferè inter Niphoniam & Xicocum ad Ortum à quibus ſeparatur anguſtò fretò, & Coream regnum ad Occaſum. Dicitur *Ximum*, i. e. Regia inferior & *Saycock*, i. e. novem regna, quot continet: Nempe *Figen*, *Bungo*, *Chicuien*, *Fingo*, *Finoga*, *Bugen*, *Satcuma*, *Volumi* & *Uto.* In his præcipuæ urbes *Arima*, *Bungo*, *Nangaſachi* & *Satcuma.*

XINCHEUM, vulgò *Xincheu*, urbs Huquaniæ duodecima, *Martin.* In tractu montuoſo, ſub qua 5. aliæ. Paucis milliar. ab Iveno fluv. 30. à Tuninga lacu in Occaſum.

XINGOVINI, Bonziorum apud Sinenſes genus, qui Denichum colunt: *Xintani* qui Quoquium. Idem, *ſect.* 9.

XINI, Theſſaliæ populi *Heſychio.* Fortè *Xyni* à *Xynia.*

Imperatores Sinenſium.

XINNUNGUS, Imperator Sinicus, alterum genus literaturæ excogitavit, ex Agriculturæ rebus concinnatum: quod uſurpavit in annotandis iis, quæ ad Agriculturam requiruntur. Sicut Fohius Imperator primum ex ſerpentibus & draconibus. Tertium ex alis avis *Fumhoan*, Xauhoamus Imperator. Quartum ex oſtreis & vermiculis: Quintum ex herbarum radicibus: Sextum ex decurtatis avium veſtigiis Rex Choamus confecit. Yaus ſeptimum ex teſtudinibus fabricavit: Reliqua vide apud Theophilum Spizelium, *de re liter. Sinenſium ſect.* 14. Idem *Xinnungus*, non terræ ſolùm fertilitatem quinque frugum generibus triticò, oryzâ, miliô, frumentò Indicò, & leguminibus ſparſis exploravit; verum in ſummorum Medicinæ defectu, herbarum vires in proprio corpore expertus eſt, tantâ induſtriâ ac ſucceſſu, ut unius diei ſpatiò 60. ferme herbarum venenatarum genera, cum totidem antidotis, diſtinxerit: proin Princeps Medicorum à Sinenſibus habitus. Apud *eundem.*

XINSII, vulgò *Xinſien*, Sinenſibus dicuntur beati, quos immortalitate donatos, in jugis montium ſummis voluptatibus vacare fingunt, *Idem.*

XIPHENE, regio Palæſtinæ, *Steph.* ex Joſepho, *l.* 6. *Antiqq.* Hinc *Xiphenaiv*, nomen gentis.

XIPHIANA Venatio, apri videl. ingentis, feris, roſtrô, *dente* (quem non malè ξίφ@ dicas) metuendi, qui, cùm Cappadociam aliquandiu vaſtâſſet, à Conſtantio Aug. ſuperatus occiſuſque eſt, exhibetur in hujus Imperatoris Sapphiro eximia, quam Marquardus Freherus eruditô *Commentario* expoſuit, uti diximus ſuprà, voce *Sapphirus*. Nempe & Θηρoφορίας gloriam etiam Principes viri, à vetuſtiſſimis jam temporibus, affectârunt. Unde Gregorius Naz. *Orat.* 1. *in Julianum Imperatorem* (quem Conſtantius hic Cæſarem fecit ſucceſſoremque habuit) ubi ad imaginum illam & ſtatuarum ambitionem venit, in quibus ipſi Principes adorari gauderent, ait, *Imaginibus illis alios aliud quid Imperatorum appingere ſolere: hos quidem civitates clariores dona ferentes; alios autem Victorias ſerta capiti imponentes; nonnullos militiæ præfectos eos adorantes; quaſdam Barbarorum devictorum & pedibus provolutorum ſeu cæſorum figuras:* αἱ δὲ (addit denique) θηροφονίας κ̀ ἀγρεύσεις. Vide quoque ſuprà, ubi de *Aprorum Venatione*. Aliàs *Xiphias*, Italicè *Peſce ſpada*, piſcis eſt, delphinis magnitudini non impar; mediocres enim duodecim circiter palmos in longitudine æquat: dentibus caret, quorum locô *gladium* oblongum in fronte geſtat, oculi ſunt orbiculati & modicè capiti immiſſi, branchiæ quatuor, juxta quas duæ pinnæ, tertia in dorſo, quarta in ventre, aliis aliquantò amplior. Porrò corpore ſeu pelle glabrâ & levi, in cuſpidem, inſtar aliorum piſcium, gracileſcit: venter argenteus & fulgidus eſt, tergum modicè nigreſcit ſplendetque. Tantæ docilitatis Kirchero, ut linguam Græcam ab Italica diſcernere eum dicat: undè certô cantilenæ genere è ſubaqueis antris à piſcatoribus allectus ipſorum præda evadit, quod Auctor hic αὐτόπτης A. C. 1638. dum fretum Mamertinum trajiceret, *die* 17. Maji, teſtatur *in Muſurgia*. Ejus roſtra ſeu gladii, unde illi nomen, duo aſſervantur in *Muſæo* ejuſdem Auctoris, qui, ſemipalmum lati, in longitudine ferè quinque palmos adæquant, Georg. de Sepibus *in Collegii Roman. Societatis Jeſu Muſæo*, p. 24. Salmaſius ξιφίας *caniculam* interpretatur, & de ejus τόμαις i. e. *fruſtis conciſis ac ſalitis*, quâ voce integrum piſcem intellexit Plinius, deque *accipitre & apro* ξιφίᾳ, varia habet, *ad Solin. p.* 1317. uti de ξιφίῳ, herbæ nomine, i. e. *gladiolo*, p. 999. & 1225. Vide quoque de *Xiphia* piſce, Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 10. & 27. Ab eodem themate Ξιφισμὸς, ſaltationis genus cum *enſe*, memoratur Jul. Cæſ. Scaligero, *Poëtices l.* 1. *c.* 18.

XIPHILINUS Johannes, Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſeculô 11. eruditione & probitate inclytus. *Trapezuntinus*: poſt mortem Conſtantini ſede potitus eſt, A. C. 1066. Obiit A. C. 1080. Dionem in epitomen redegit. Glycas *P.* 4. *Annal.* Andr. Schottus, *Prolog. in Phot. Bibl.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. Baron. *in Annal.* Nic. *Lloydius*.

XIPHONIA, urbs Siciliæ, *Stephan.* in ora Orientali. Nunc eſt Auguſta, (*Agouſta*) oppid. parvum, ſed munitum Vallis Neætinæ in peninſula, cum portu peramplo ſeu ſinu parvo, propè Taurum promontor. & 24. mill. paſſ. à Syracuſis in Boream Catanam verſùs 16. & 24. in Merid. à Longo promontor. *Capo delli Molini*. *Baudrand.* Incolæ *Xiphoniatæ* Theopompo, *l.* 3.

XIPHONIÆ, promontor. Siciliæ in ora ad Ortum *Capo di Molina*, Fazello. Inter Acis oſtium & Cyclopum ſcopulos proximos, à Taurominio 10. mill. paſſ. Catanam verſùs 20. *Ferrar.*

XISUTHRUS, Alexandro Polyhiſtori & Abydeno, diluvii univerſalis hiſtoriam narrantibus, Noë dicitur, ut eſt apud B. Cyrillum, *contra Julianum deſertorem*, *l.* 1. *ſub init.* ubi addit, Aſſyriam ſibi vocem videri. Nec ſine ratione, quandoquidem vicina vox זז *Ziz*, unde מזוזה *Mezuza*, i. e. *poſtis*, *limen* Deuteron. *c.* 6. *v.* 9. A' זיז autem vel זוז, quatenus poſtis vel liminis habet ſignificationem, per ἀναδίπλωσιν fuerit *Xiſuthrus*: atque ita dictus ſit Noë, tanquam poſtis ſive limen, vel janua, h. e. primordium omnium, qui ab diluvio fuêre, ſunt vel erunt. Vide Ger. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 18. & P. Megerlinum *in Tab. Chronol.* Hinc & Romani, quia alterum initium generis humani erat, eidem, ſub Jani nomine, initia rerum dicârunt: unde & initio ædium *januæ* nomen datum, & menſium initium *Januarii* nomen accepit. Idem *ibidem*.

XOA, ſeu XAOA, vulgò XOA, regnum Æthiopiæ, verſùs Zanguebariam. Ejus pars ſubeſt Abyſſiniæ Imperatori, altera ipſi erepta fuit per Galas, ſuperiori ſeculô. Hier. Lupus, *in deſcript. Æthiopiæ ſuperior. & differtat. de fontibus Nili.*

XOANA, Indiæ intra Gangem oppid. *Ptolem.*

XODRACA, urbs Indiæ intra Gangem. *Idem.*

XOES, vel XOIS, inſula & urbs Ægypti inter Sebennyticum & Phatnicum Nili oſtia, *Ptol.* Incolæ *Xoitæ*. In Euſebiana Dynaſtiarum Ægyptiacarum recenſione, apud Syncellum, p. 61. xiv. *Dynaſtia Xoitarum Regum* 76. *qui regnârunt annos* 184. *aliàs* 484. refertur inter Dioſpolitanos & Paſtores; quaſi omnes fuiſſent ejuſdem temporis. Unde Marshamo veriſimile eſt, regnum hoc ex calamitate à Paſtoribus Ægypto illata, ortum habuiſſe, dum Ægyptiorum pars magna, Paſtoribus campeſtria infeſtantibus, ἐν τοῖς βουκολίοις, *in paluſtribus*, locis deſertis & inacceſſis, ſalutem libertatemque quæſiverint. Atque hos fuiſſe τῆς ἄλλης Αἰγύπτου Reges, qui Manethoni apud Joſephum *contra Apion. l.* 1. Thebanis dicuntur auxilio fuiſſe, contra Paſtores, ejuſdem conjectura eſt. Vetuſtis enim illis ſeculis, diverſa Regna in diverſis Ægypti partibus fuiſſe certum, nec Paſtores, præter Thebanos, omnibus cæteris Ægypti locis fuêre potiti. Vide Joh. Marshamum præfat. *Canone Chronico Sec.* 12. & ſuprà voce *Paſtores*, it. *Tanis*.

XOLLA, Africæ urbs, Appian. *in Punicis*.

XUCHES, urbs Libyæ. Gentile *Xuchites*, *Stephan.*

XUICHEUM, urbs Quanſiæ provinc. decima, in Sinis, intra montes, ſub qua 2. aliæ, *Martin.* Media inter urbes Nanchangam ad Ortum & Ivencheum ad Occaſum, 60. mill. paſſ. à lacu Poyangi in Occaſum. Vulgò *Xuchen*.

XUNCKINGA, vulgò *Xuncking*, urbs Suchuenſis provinc. tertia, in tractu montuoſo, propè *Kiang* fluv. 90. mill. paſſ. ab urbe Chingto, primaria provinc. in Ortum. Sub illa 9. aliæ. *Idem.*

XUNNINGA, urbs Iunnanæ, in Sinis, ampla, in tractu montuoſo. Idem. Vulgò *Xunning*.

XUNTA, urbs quinta Pechlinenſis provinc. ſub qua 8. aliæ, ad radices montium, verſùs Imperii confinia, *Idem.* *Xunte* vulgò.

XUNTIENUM, i. e. cœlo obediens, urbs ampliſſima, caput Sinarum, meliùs *Pechinum*. Vide *ibi*.

XUNUS, quem pater inſtigante novercâ, ſæpius è medio tollere parabat, tolerantiâ, ac manſuetudine ſuâ parentum fregit improbitatem: quâ perdomitâ tota familia ad frugem ſe recepit, & ipſe Sinicum acquiſivit imperium. Vide Theophilum Spizelium, *de re literaria Sinenſium*, *ſect.* 12.

XUTHIA, urbs Siciliæ. Gentile *Xuthiates*, *Stephan.*

XUTHUS, fil. Hellenis, Deucalionis nepos, è Phthiotide Athenas conceſſit, regnante Pandione, ubi Creuſâ ejus filiâ ductâ, filium quem ea ex Apolline conceperat, adoptavit, atque *Ionem* vocavit, quòd ἰόντι, *eunti*, in Apollinis templum primus occurriſſet: à quo *Ionum* dein nomen, longè latéque ſparſum. Ita Græci Scriptores, ſed fabuloſè, ut docet Bochartus, *Geogr. Sacra. l.* 3. *c.* 3. cujus tit. *Javan*. Vide & ſuprà *Ion*.

XYLALOE, Græcè ξυλαλόη, eſt aloës odoratæ lignum, ſeu arbor aloës, quæ aliàs *agallochum*, item *arbor Paradiſi*, ab excellenti odore, dicitur, uti vidimus ſuprà: neutiquàm proin cum aloë καθαρτικῇ ſeu medicamentaria, quæ herba eſt, confundenda, quod Suidas, Geographus Arabs, aliique fecerunt. Magna ejus copia in Regno Tunquinenſi, cujus in ligni hujus, ut & ſericii, commercio, maxima divitiarum pars conſiſtit. Sed duplex illud, alterum ſucci plenum, quod pretioſiſſimum, cujuſque proin libra mille Imperialibus conſtat; alterum exſuccum & humore omni carens, quod vix tres Imperiales valet. Illius ingens æſtimatio ac uſus eſt apud Muhammedanos omnes, illos inprimis qui barbam promittunt, Turcas videl. Arabeſque: qui, cùm ſeſe mutuò inviſunt, nihil antiquius habent, quàm ut fruſtulô ligni aliquantulum madefactô & in acerram conjectô odorem excitent fragrantiſſimum, quô barbas illi ſuffumigant, id beneficium Dei, ſublatis in cœlum manibus, & verbis *Elhemed Illahh*, h. e. gratiæ Deo, venerari. Iſtud verò ad ſcrinia ferè tantùm ciſtulaſque, vel etiam grana, quæ de collo ſuſpendunt, inde conficienda, adhibetur. Quam in rem vide plura apud Joh. Baptiſtam Tavernier, *Relat. nouv. du Royaume du Tunquin*, *chap.* 4. ubi inter alia, poſtquam Joannes IV. ad Regnum Portugalliæ evectus eſſet A. C. 1642. Vice-Regem Goæ, inter alia munera, quibus animum Japonenſium Monarchæ ſuæ genti propitiare conatus eſt, fruſtum *Xylaloës* laudatiſſimæ 6. pedes longum & 2. craſſum ei obtuliſſe, memorat.

XYLANDER Guilielmus, Auguſtanus, Theologus doctiſſimus, Heidelbergæ docuit. Fuit linguarum apprimè peritus, & in omni antiquitate ac literatura verſatiſſimus, Poëta, Muſicus, Hiſtoricus, Philoſophus, Mathematicus inſignis. Obiit A. C. 1576. ætat. 46. Edidit Strabonis, Cedreni, Plutarchi, Dionis aliorumque auctorum verſiones, dum vixit, cum egeſtate luctatus. Bucholcerus, *Ind. Chronol.* Lætus, *Comp. Hiſt. Univ. &c.* Cætera ejus ſcripta, inter quæ *Tryphiodori* Ἰλίου ἅλωσις, *Heroicô carmine verſa*, illô adhuc ſedecenne prodiit, enarrata habes in *Elogiis* Anton. Teiſſier *Part.* 1. Vide quoque Melch. Adami *Vit. Philos.* Joſ. Scaligerum, *Epiſt.* Alios: ut & *Guilielmus Xylander*.

XYLENOPOLIS, oppid. ab Alexand. M. conditum, in littore Carmaniæ aut Gedroſiæ, Plin. *l.* 6. *c.* 23.

XYLI, populi Britanniæ inſulæ, quorum meminit Jornandes *de rebus Geticis*, *c.* 2. cùm ait: *In extrema ejus parte Menina, quam Cornelius etiam Annalium ſcriptor narrat, metallis plurimis copioſam, herbis frequentem, & his feraciorem omnibus, quia pecora magis quàm homines alat. Labi verò per eam & multa quàm maxima relabique flumina, gemmas margaritaſque volventia: Xylorum coloratis vultus, tortô plerique crine & nigrô naſcuntur. Caledoniam verò, &c.*

XYLICCES, Libyæ inferioris populi, *Ptolem.*

XYLINE. Vide *Xiline*.

XYLINUM, lana Ægyptia ex arbore vel frutice goſſypio. Plin. *l.* 19. *c.* 5. *Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem alii goſſipion vocant, plures Xylon & inde facta Xylina.* Nempe ξύλον, per antonomaſiam vocata hæc arbor, i. e. *lignum*, alias ἐριόξυλον, quaſi *lignum lanigerum*; de cujus fructu vide plura ſuprà, voce *Bombax*, item *Goſſypium*. Et certè ξύλον pro *arbore* in Codd. N. T. occurrit Apocal. *c.* 22. *v.* 2. & paſſim apud Græcos V. T. Interpretes. Apud Scriptores Eccleſiaſticos equuleum notat non ſemel, ſeu nervum, quò poſteriore ſignificatu vocem ξύλον exponit, Actor. *c.* 16. *v.* 24. Cl. Suicerus. Vide ſuprà ubi de *Ligno*, & *Nervo*. Hodie Græcis ſic dicitur ligneum inſtrumentum, quô ad cœtus ſacros convocandos, locô tintinnabuli ſeu campanæ, utuntur, ac σημαντήριον nuncupant, magiſque propriè χειροσήμαντρον, quòd manibus teneatur, iiſque pulſetur; ad differentiam alterius magni, quod μέγα σήμαντρον appellant. Meminit ejus Theodoretus Petreorum Epiſcopus in *Vita* Theodori Achimandritæ & prolixè deſcribit Leo Allatius *de Templis*, *Epiſt.* 1. Vide quoque ſuprà voce *Simandrum*.

XYLOBALSAMUM, propriè lignum balſami arboris, ſeu potiùs ſurculi ac ſarmenta, quæ à balſamo arbore amputabantur, ac, quòd impendiò odorata erant: carô quoque vendebantur. Plin. *l.* 12. *c.* 25. *Et ſarmenta quoque in merce ſunt. DCC. ſeſtertiis amputatio*

patatio ipſa ſurculique vacubre intra quintum devicta annum. Xylobalſamum *vocatur, & coquitur in unguentis* &c. quem locum eruditè Salmaſ. explicat ad *Solin. p.* 582. Uti verò *Xylobalſamum* de ligno; ſic *opobalſamum* de ſucco, at de ipſa arbore *balſamum* dicitur propriè, vide ſuprà, vocibus *Balſamum*, & *Opobalſamum*: prætet hæc autem & cortex, & pomum vectigalia fuêre, Salmaſ. *ibid.* At *Xylocinnamomum*, Græcè ξυλοκιννάμωμον, non lignum cinnamomi eſt, ſed ligneum cinnamomum & ξυλῶδες. Nempe verum cinnamomum in parvis ac tenuibus ſurculis cernebatur, ſed *Xylocinnamomum* virgultis erat longioribus ac robuſtioribus: Uti *Xylocaſia* quoque dicebatur caſia craſſiori & lignoſiori corticè, ὁ ξυλώδης κ) ξυλινή, caſia *xylica*, unde *ſalichah* factum, quô hujuſmodi caſiam Arabes appellant. Fuit tamen & ſuum *Xylocinnamomo* pretium, ſcil. *in libras XX.* Plin. *l.* 12. *c.* 19. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 582. 1054. 1306. alibique paſſim, ubi & de *Xylochia* Veter. quod illi idem cum ligno odorato *Haud* Arabibus hodie dicto: de *Xylolybano*, virgultis videl. & ſarmentis thuris arboris, aliiſque huc pertinentibus, inprimis varia de vocis Ξύλα acceptionibus, apud Herbariæ Rei Scriptores.

XYLOCASTRUM, caſtellum Armeniæ, *Cedren.* Gabius apud Curopalatem *Pſilocaſtrum* legit. *Nic. Lloydius.*

XYLOCERATIA, hodiernis Græcis fructus arboris vocatur, ſiliquas ferentis, quibus Filius prodigus eſurientem ſtomachum placare conatus eſt, uti in hiſtoria ejus legimus, Lucæ *c.* 15. *v.* 16. Cujuſmodi arbores circa Megaram obſervâſſe ſe, memorat Cl. Sponius, *Itinerar. Part.* 2. *p.* 288. Vide ſuprà voce *Ceratium*, item *Siliqua*, & plura de hoc fructu, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 459. & *ſeqq.* ubi ξυλόγλυκα quoque hæc κεράτια dicta, inter alia oſtendit.

XYLOCHARTIA, Græcè Ξυλοχάρτια, apud Euſtathium τὸ παρακόλλησιν ad Od. Φ. quaſi ligneæ chartæ, appellantur Græcis recentioribus, chartæ è papyro, ad differentiam chartarum, ex linteis concerptis & contuſis parari ſolitarum, quarum jam tum fuiſſe apud Græcos uſus videtur, quum abolitus eſſet chartarum è papyro texendarum modus. Papyrum autem ξύλον, *lignum*, vocabant. Caſſiodorus de papyro, *Surgit Nilotica ſylva, neſcio quâ vacuitate plena, plenitudine vacua, bibula teneritudo, ſpongeum lignum.* Vide Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Firmo*, *c.* 3. Apud eundem, ξυλογραφίαν Græcis inferioris ævi appellari laquearia picta & cælata, legimus *Exercitat. Plin. ad Solin. p.* 1219. ubi ad verba Conſtantini *de Imperio*, agentis de Templorum genere, quod Δρομικὸν dixêre, ἐκ ξυλογραφίας ἐρχόμενον, *Ita*, ait, *appellavit ſive planum tectum habentis, ſive cameram, ſed ex contignatione factam & laqueatam.*

XYLOCINNAMOMUM, vide ſuprà *Xylobalſamum.*

XYLOLATRÆ, vide ſuprà *Sacrivæ arbores.*

XYLOPHAGUS, promontor. Eubœæ, Metaphr. in *vita Theoduli.*

XYLOPOLIS, oppid. Mygdoniæ, *Ptolem.*

XYLOS, Cariæ oppid. *Stephan.* & Hecatæus *in Aſia.* Gentile *Xylenus.*

XYMETHUS, urbs Marmaricæ, *Ptolem. Zenythus*; Latini codices An *Semeros Antonin.* dubitat *Simlerus.*

XYNIA, urbs Theſſaliæ, *Stephan.*

XYNIAS, palus, vel ab urbe vicina ſic dicta, vel quòd ξυνὴ, h. e. *communis* eſſet Theſſaliæ & Bœotiæ. *Babeis Stephano* dicitur. Vide Liv. *Dec.* 4. *l.* 2. & 9. Gentile *Xynieus.*

XYNOECIA, Græcè Ξυνοικία, feſtum publicum in honorem Minervæ inſtitutum, ab Athenienſibus, poſtquàm Theſeus, Conciliis & magiſtratibus cœterarum urbium ſublatis (priùs enim Attica κατὰ πόλεις ᾠκεῖτο, πρυτανεῖά τε ἔχουσα κ) ἄρχοντας, *oppidatim incolebatur, Curias habens & Magiſtratus*) omnes in unum Concilium & Prytanæum Athenis coëgit: uti apud Thucydidem videre eſt, *l.* 2.

XYPETE, vicus in tribu Cecropide, *Stephan.* Item vicus Atticæ, *Troja* priùs dictus, *Idem.*

XYSITHRUS, vide ſuprà *Xyſuthrus.*

XYSTARCHA, in Veterib. Gymnaſiis, à Gymnaſiarcha ſecundum tenens locum, ambobus Xyſtis, ſtadio & denique cunctis Athletarum exercitationibus præerat, ut ſcriptum reliquit Tertullianus, *libr. ad Martyres*; & ex Inſcr. conjicitur, quæ Romæ in Foro Trajani in baſi ſtatuæ, Græcis literis notata, Latinè ſic habet: *Demetrium. Hermapolitam. Alexandrinum. Pancratiaſten. Periodi. victorem. Palæſtritam. admirabilem. Aliptam. Pontificem. totius. Xyſti. perpetuum. Xyſtarcham. balnei. Auguſti. præfectum. patrem. M. Aurelius. Aſclepiades. qui. &. Hermodorus. Alexandrinus. Hermapolita. magni. Serapidis. Æditius. Pancratiaſtes. Periodi. victor. Alipta. quem. nemo. detrudere. poterat. inculpatus. Xyſtarcha. filius. Pontifex. totius. Xyſti. perpetuus. Xyſtarcha. &. balnei. Auguſti. præfectus.* A quo, Mercurialis judiciô, diverſus erat Præfectus luctæ, à Galeno Ἐπιστάτης παλαιστρικὸς vocatus, qui, perinde ac Pædotriba quidam, luctantium duntaxat Magiſter erat, cùm *Xyſtarcha* plurium exercitationum moderator, victorumque & omnium præmiorum decernendorum Judex foret. Nominatur & ab Hippocrate παλαιστροφύλαξ, quaſi *Cuſtos palæſtræ*, *Epidem. l.* 6. *ſect.* 7. *prope fin.* quòd non ſolùm ipſe luctaretur, verùm etiam palæſtræ curam haberet. Idem ab Agoniſtarcha diſtinguendus, qui certaminum publicorum præfectus fuit, & in Amphitheatris Gymnaſiiſque, ubi Athletæ, in publicos Ludos prodituri, priùs exercebantur, munus ſuum obibat: memoratus in vet. Inſcr. *Apollini. Invicto. ſacrum. M. Aurelius. M. Aug. lib. Apollonius. Agoniſtarcha. Commodianus.* Poſt quos Gymnaſtes fuit, Xenophonti *Progymnaſtes*, Platoni *Pædotriba* appellatus: Aderat & Sphæriſticus, ſervi denique fricandis corporibus deſtinati; item Reunctores & Mediaſtini, de quibus omnibus vide Hieron. Mercurialem, *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 12.

XYSTI & XYSTA, ultima Gymnaſiorum apud Veteres pars, inter ſe non parum apud Græcos Latinoſque differebant. Quorum *Xyſtos* hi vocabant porticus tectas, ubi, per hyemem & æſtatem, tempore luctationibus alienô, exercebantur: *Xyſta* autem, ſubdiales ambulationes, ubi hyeme tempeſtate ſerena ex porticu prodeuntes, & æſtate ferè ſemper exercebantur atque ambulabant. Atque has παραδρομίδας à Græcis quoque nominatas fuiſſe, ſcribit Vitruvius; quæ duplices erant, aliæ nudæ, aliæ platanis, aliiſve arboribus conſitæ, ad præſtandum amœnitatem, atque illis, qui Sole offendebantur, umbram. De his Plinius loquitur, *l.* 12. *c.* 1. ubi *platanos Athenis in Academiæ ambulatione celebratas* fuiſſe ſcribit: ut & alter Plinius, *l.* 2. *Epiſt.* 17. & *l.* 5. *Epiſt.* 6. ubi, in depingendis Tuſcis ac Laurentina, villis ſuis, *Xyſtos* toties decantat. Nec alium intellexit locum Iſchomachus, apud Xenophontem *in Oeconom.* quando ambulationem in Xyſto factam memorat: ſicut nec Phædrus apud Platonem, ubi, ex Acumeni ſententia, ſalubriorem facit ambulationem in viis, quàm in curſibus, ſub hiſce verbis: Τῷ δὲ σῷ κ) ἐμῷ ἑταίρῳ πειθόμενος Ἀκουμενῷ, κατὰ τὰς ὁδοὺς ποιοῦμαι τοὺς περιπάτους, φησὶ γὰρ ἀκοπωτέρους τῶν ἐν τοῖς δρόμοις εἶναι, id eſt, *Tuo autem meoque ſocio Acumeno obtemperans, in viis ambulationes facio, nempe quas minorem laſſitudinem iis, quæ ſunt in curſibus, parere*, dicit. Eaſdem quoque ambulationes Juſtinus Martyr indigitat, cùm in princ. Dialogi ſui dicit: Περιπατοῦντί μοι ἐν τοῖς τοῦ Ξυστοῦ περιπάτοις, *Ambulanti mihi, in Xyſti deambulationibus*: quod ejus Interpres minùs exactè percepiſſe videtur. Imo & nemora, quæ tum in Thermis publicis deputâſſe, tum in ſuis, juxta Neronianas, diruptis ædificiis, Alexandrum Severum feciſſe ſcribit Lampridius, *c.* 25. nulla alia, quàm platanones & *Xyſta* Græcorum fuêre. Hier. Mercurialis, *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 9. *ſub fin.* Salmaſius verò ξυστοὺς δρόμους, & abſolutè ξυστοὺς, Græcis porticus dictas eſſe, in quibus *raſa* & æquata arena vel terra eſſet, docet *ad Solin. p.* 455. ubi multa de vocibus ξυστὸς & ξυστόν. Vide quoque *p.* 1045. ubi de verbis ξύειν vel ξίειν, γλύφειν & ξεστεύειν. Idem *Not. ad Tertullian. de Pallio*, *c.* 4. *Omnes ferè iſta porticus*, inquit, *quas Græci δρόμους & δρόμους ξυστοὺς appellant, adjunctas ſibi habebant hypæthras ambulationes, quæ inde paradromides vocata.* Et paulò pòſt: *Græci ξυστὸν vocabant, τὸν καλυπτὸν δρόμον ſive porticum: Latini* Xyſtum, *ambulationem hypæthram, quæ ad porticum juncta erat* — *Falluntur itaque Viri docti, qui exiſtimant in eo ſtilo conſtitutam* — *differentiam, ut* Xyſtus *in genere fœminino porticum ſignificaret, in neutro verò* Xyſtum *ſubdialem ambulationem.* Xyſta *igitur Latinis ſunt ambulationes ſub dio* &c. Hinc *Xyſtici Athletæ*, qui in utriuſque generis *Xyſtis* exercebantur: *Xyſtica Synodus*, in veter. *Inſcr.* & *Xyſtica vanitas*, apud Tertullian. *de Pudicit.* Similiter depilari & velli, *Xyſticas munditias* vocat Tertullian. *loco cit.* quòd hunc morem haberent homines *Xyſto* & palæſtræ dediti, de quo ſuprà pluribus jam egimus paſſim, inprimis lemmate *Palæſtritæ Juvenes* &c. Vide quoque ſuprà, ubi de *Nemoribus*, ubi per æſtatem, ſicut in *Xyſtis* per hyemem, vel inter ambulandum, vel à ſedentibus, de rebus gravibus quoque agi ſolitum, monet Caſaubonus *ad Octav. Suetonii*, *c.* 72.

XYSTICI, apud Romanos gladiatores erant, non in arena, ſed in porticu, & ambulacris Hybernô tempore pugnantes. Eſt enim *Xyſtum*, *ambulacrum*, quod Græci ὑπαίθριον vocant. Horum meminit Sueton. *in Aug. c.* 45. Vide ſuprà.

XYSTIS, urbs Cariæ, unde *Xyſtiani*, de quibus Plin. *l.* 5. *c.* 29. Nunc non videtur extare.

Pontifices Rom.

XYSTUS I. 6. Rom. Epiſcopus, Euſeb. *l.* 5. *c.* 6. *A.* C. 125.

XYSTUS II. 23. Rom. Epiſcopus, *ann.* 2. *A.* C. 257.

XYSTUS III. excepit Cæleſtinum, A. C. 432. Obiit A. C. 440. Succeſſit Leo *M.*

XYSTUS IV. Pauli II. ſucceſſor, obiit A. C. 1484. Sequutus eſt Innocentius VIII.

XYSTUS V. poſt Gregorium XIII. ſedere cœpit A. C. 1585. Obiit A. C. 1590. Urbanô VII. ſucceſſore. Vide *Sextus.*

Y.

Y Græca penitus vocalis eſt, neque à Latinis, niſi in vocabulis Grajæ originis adhibetur. Apud eoſdem in *U* mutatur, unde δύο, μῦς, σῦς, τύρβη, &c. Latinè *duo*, *mus*, *ſus*, *turba*, &c. Sic à κῦμα, *cumatilis*, color eſt: hoc tamen diſcrimen inter utramque vocalem, quòd *Y.* exilius ſonuerit. A Palamede inventa, ad imitationem volatus gruum. Pythagoræ quoque litera dicta eſt, eò quòd duobus ſuis ramis, duo omnium rerum extrema: Virtutem & Voluptatem, denotaret. Hinc Perſius, *Sat.* 3. *v.* 59.

Et tibi quæ Samios deduxit litera ramos,
Surgentem dextrô monſtravit limite callem.

Et Virgilius, locô jam citandô:

Litera Pythagoræ, diſcrimine ſecta bicorni, &c.

Auſonius quoque *de lit. monoſ. v.* 9.

Pythagoræ bivium ramis pateo ambiguis Y.

Nec tamen ſemper hanc picturam quam hodie habuit obtinuit: Olim enim unum ejus cornu rectum, alterum proclive ac tamen præceps fuiſſe monet auctor veteris carminis modò memorati, quod *in Catalectis Virgilianis*, legitur. Finale *Y.* in nominibus Græcis, Latini ſemper corripiunt. Vide Ciceron. *de Orat.* Voſſium *in Ariſtarcho*, *l.* 3. *c.* 12. ut & voc. *Palamedes.*

YANCHEUM, vulgò *Yancheu*, urbs 7. Nanchinenſis provinc. in Sinis, ſub qua 9. aliæ. Ampla, emporium celebre, prope *Kiang* fluv. ubi in eum ſe exonerat lacus *Paiac*, 50. mill. paſſ. à Nanquino in Ortum.

YANG, vide *Yn*.

YBLA, urbs tergemina Siciliæ, major, parva, & minor, quæ & Megara; ab *Hyblo* Rege. Gentile *Yblæi*. Vide *Hybla*.

YCOLMKILL, Scotiæ Inſula, quæ olim *Hy* dicta, Monaſterio à S. Columbano fundatô nobilis, unde ei nomen hæſit, quaſi *Hy Columbani Cella*. Ex ea in Angliam miſſos, Evangelium magno cum fructu prædicâſſe, refert Beda, *Hiſtor. Eccl. l.* 3. *c.* 3. 4. 5. Ubi inter alia de Monaſterio hoc, *Hujus Inſulæ monaſterium in cunctis penè Septentrionalium Scotorum & omnium Pictorum Monaſteriis non parvô tempore arcem tenebat, regendiſque eorum populis præerat.* Item, *Habere autem ſolet ipſa Inſula rectorem ſemper Abbatem Presbyterum, cujus juri & omnis provincia & ipſi etiam Epiſcopi ordine inuſitatô debeant ſubeſſe, juxta exemplum primi Doctoris illius, qui non Epiſcopus, ſed Presbyter extitit & Monachus.* Vide Joh. Forbeſium, *Inſtruction. Hiſtorico-Theol. l. III. c.* 3. §. 7.

YEKING, nomen libri cujuſdam Sinici, magni apud eos, ob res arcanas in eo latentes, pretii. Continet is Philoſophiam myſticam, Pythagoricæque perſimilem, multaque ibi *de Generatione & Corruptione, de Fato, de Aſtrologia Judiciaria, de Principiis naturalibus, &c.* diſputantur. Abutuntur verò illô hodie ad divinationes & ſortilegia, ſenſu Auctoris genuinô vel neglectô vel ignoratô. Pinguntur figuræ atque characteres illius ſcripti certô lineolarum numerô atque ſitu, quibus rerum naturalium principia, formæ atque ſymbola, lineis partim integris, partim diviſis exprimuntur. Vide Theoph. Spizelium, *de Re literaria Sinenſium*.

YELA, ſeu HYELA, *Strab.* Vide *Velia*.

YENCHEUM, urbs Xantoniæ, in Sinis, tertia, ſub qua 17. minores; ampla & culta, verſùs confinium Nanchinenſis provinc. *M. Martin. Yencheu* vulgò.

YESDA, vulgò *Yeſd*, urbs Perſiæ, in mediterraneis, in provinc. *Airaca*, verſùs montes, 130. mill. paſſ. ab Aſpahamo in Ortum.

YGGADE, *Antonin.* Vide *Uggade*, ut alibi legitur.

YN, & YANG, duo apud Sinenſes rerum principia ſeu qualitates, in quas Chaos in prima productione rerum, diviſum eſſe docent. *Yn* autem occultum ſeu imperfectum: *Yang* verò patens ſeu perfectum notare: iiſque bis in ſe ductis, imagines ſive ſigna quatuor: inde octo formas produiſſe, quibus iterum multiplicatis, quatuor & ſexaginta ſymbola conſtituta fuiſſe, perhibent. Quæ omnia non tam in ipſa rei veritate fundata, quàm ex Arithmetica derivata, deprehenderunt eruditi. Vide Spizelium ſuprà laudatum, præclarè de his, ut & tota Sinenſium Philoſophia diſſerentem *libr. de Re Literar. Sinenſ. ſect.* 6. cui adde, ſi placet, Martinii *Hiſtor. Sinenſ.*

YOCHEUM, vulgò *Yocheu*, urbs Huquaniæ, ſub qua decem minores. Ampla, & culta, in regione feraciſſima, prope Tutingam lacum, ubi ex eo effluit *Kiang* fluv. *Yocheu*, *M. Martinius*.

YPRA, Flandriæ urbs Epiſcopalis, capta ab Alexandro Parmenſi, A. C. 1584. Hic Cornelius Janſenius Epiſcopus floruit ſeculô præteritô.

YSNA, aliàs *Viana*, urbs Rhætiæ, in Vindelicia, libera; nunc *Iſne*, urbs Sueviæ, ad Argum inferiorem fluv. 16. mill. paſſ. à Campoduno in Occaſum Lindaviam verſùs totidem. Vide *Iſna* & *Viana*.

YU, nomen herbæ, apud Sinenſes, ex qua ſub Quangſia, in *Cincheu*, pannum conficiunt, præſtantiâ, atque hinc pretiô, ipſum ſericum ſuperantem. Auctor Anonymus, *Sina & Europ. c.* 32.

YUNGUS, ſeu VUNGUS, *Antonin.* pagus Remorum, in Gallia Belgica nunc *Vouzi*, oppidul. Campaniæ, ad Axonam, 12. leuc. à Durocortoro ſeu Remis in Ortum, Ivodium verſùs 10.

YVODIUM, vulgò *Yvoix*, oppidum aliàs Trevirorum, nunc Ducatus Lucemburgenſis, ad Carum fluvium. Aliàs munitum. Sub Gallis. Inter Macerias 7. leuc. & Lucemburgum 11. meliùs *Epoiſſus* & *Ivodium*. Vide ibi.

YUPIA, regio ampla Tartariæ magnæ, inter Oceanum Eoum ad Ortum & Tenducum regnum ad Occaſum. Vix detecta verſùs oram littoralem ad Auſtrum. *Yupi* vulgò.

Z.

Z Græca itidem litera eſt, neque adhibetur, niſi in vocibus ex hac lingua promanantibus, ejus locô duplici SS. utuntur Latini: ut *Patriſſo*, *Siciliſſo*. Memorat Appium Claudium Martianus Capella abhorruiſſe ab hujus pronuntiatione, quòd morientium exilem ſibilum imitari videretur. Scribit nihilominùs Velius Longus, id in carmine jam Saliari reperiri, atque uſum duplicis hujus apud Romanos antiquum admodùm fuiſſe. Auſonius in *N.* Latinorum hujus literæ characterem mutatum ait:

Zeta jacens, ſi ſurgat, erit nota quæ legitur N.

Multi eô pactô illud hodie pronuntiant, quô à Gallis *G.* effertur ante *E.* & *I.* Imo & Græci hodierni *Agiami*, i. e. Perſam vel Barbarum ſignare volentes, ſcribunt *Azami*. Alii pro duplici SS. illud ſumunt, ut dictum: Sed genuinam ejus poteſtatem eſſe DS. docet Voſſius *in Ariſtarcho*, *l.* 1. *c.* 21. unde ΣΔΕΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ apud Goltzium in nummis, &c. In ſortibus inauſpicatam hanc literam habitam & mali eventus, diſcas ex Alex. Neapolitano, *Genialium Dier. l.* 3. *c.* 5.

ZAARA, vulgò quoque *Zaara*, ſeu deſertum, regio ampla Africæ, ubi aliàs Getuli & Garamantes, ab Ortu in Occaſum extenſa, inter Biledulgeridiam ad Boream, Nigritarum regionem ad Auſtrum, Nubiam ad Ortum, & Oceanum Atlanticum ad Occaſum. Ejus partes ſeu deſerta ſunt VII. nempe Gaoga, Bornum, Berdoa, Lempta, Targa, Zuenziga, & Zauhaga. Sed raræ urbes & oppida in illo tractu.

ZAARAM, ſeu ZABRAM, regio Arabiæ Felicis *Ptolem. Baudrando* urbs Arabiæ Felicis *Algiar* dicta, in ora ſinus Arabici in provinc. *Hagias*, ad oſtia fluv. *Laaic*, 90. mill. paſſ. à Methymna Tanalbia in Occaſum ex *Sanſ.*

ZABA, Zenobiæ ſocia, apud Vopiſc. *in Aureliano*, c. 25. *Pugnatum eſt poſt hæc de ſumma rerum contra Zenobiam & Zabam, ejus ſociam.* Sed mulier non fuit, verùm vir; neque ſocius Zenobiæ, ſed Dux illius, *Zabas* nomine, quem in *Claudio* Treb. Pollio, *c.* 11. *Sabam* vocat, Zoſimus *Zabdam*, uti notat *ad l.* Caſaubonus. Apud citimos Scriptores, *Zaba* lorica eſt, cujus thecam, quam ex corio bubulo eſſe vult Leo *in Tacticis*, *c.* 6. §. 22. Ζαβαρεῖον vocat Lexicon Græc. *MS.* apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* ubi & in *LL.* Wiſigothorum vocem *Zava* occurrere, idemque quod *perpunctum ſeu gambaſium* eſſe, aſſerit. Vide quoque infrà *Zaberna*.

ZABA, Indiæ extra Gangem urbs; & inſula circa Taprobanam, *Ptolemæo*.

ZABAD, fil. Thahath, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 21. Filius Oohi 1. Paral. *c.* 11. *v.* 41.

ZABAD, filius Nathan, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 36. 2. Paral. *c.* 24. *v.* 26.

ZABADIAS, filius Beriæ, 1. Paral. *c.* 8. *v.* 15.

ZABARELLA, nomen Familiæ illuſtris in Italia, quæ à Cornelia gente, inter Romanos celebri, atque inde à Sabatinis, qui Bononiæ olim rerum potiti, derivari amat. Ajunt enim Calorium Sabatium, Equitem Bononienſem, cùm Fatis temporique cederet, Patavium veniſſe, atque ibi condidiſſe hanc ſtirpem, cui dein inflexâ pronuntiatione *Zabarellarum* nomen. Ei præter alia decora, literarum & armorum meritis parta dignitas etiam Comitum Imperii acceſſit. Scripſit autem *de auguſta regiaque origine & nobilitate familiæ Zabarellæ*, *ex Johannis Cavaceræ*, *Caſp. Scioppii Comit. à Claravalle & aliorum Clariſſimorum Virorum Commentarius*, Burchardus Binderſen Brunſuicenſis: quem Commentarium videre eſt in *Aula Zabarella*, à Job. Cavaccia Nobili Paravin. atque Comite Jacobo *Zabarella* delineata, ac Patavii impreſſâ A. C. 1670. Floruit in hac Familia Jacobus I. Comes, ſub finem ſeculi 15. defunctus A. C. 1506. cujus filius Julius, ex Girolâ Doctoria, genuit Jacobum II. Comitem Imperii, & Credarii, Philoſophum illuſtrem, extinctum A. C. 1589. Ei natus, ex Eliſabetha Cavaccia, Franciſcus, obiit A. C. 1642. Pater ex Imperatrice Barſona, Jacobi III. quô, ut & Ignatiâ Comite Colaltiâ, geniti ſunt, Æmilia A. C. 1642. Martius eôd. annô, & Imperatrix A. C. 1644. è quibus Martius morte abreptus obiit A. C. 1645. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatrô Nobilit. Europ. Tom. III. p.* 18. & in *Indic.*

ZABARELLA Franciſcus, vide *ibi*.

ZABARELLA Jacobus, Patavinus, Græcè & Latinè doctus, Optices it. & Mathemat. peritus, ſed Aſtrologus inprimis ac Philoſophus inſignis. Edidit *in Ariſtotelem* Commentarios magni habitos, aliaque, quorum indicem exhibet Anton. Teiſſier, *Elog. Part.* 2. Cæterùm nec memoriâ, nec eloquiô pollens, etiam erroris de Animæ mortalitate, imò & atheiſmi, arceſſitur, ab Imperiali, *Muſæi Hiſtor.* Obiit in patria, ubi Philoſophiam diu docuerat, A. C. 1589. ab Ant. Ricobono *Oratione ſua* ornatus. Dicitur paulò antè mortem oſtendiſſe Auditoribus ſuis ſtellam, cujus influxus ſibi funeſtus foret, non vanô eventu. Pater fuit Julii, de quo mox.

ZABARELLA Julius, fil. prioris, Mathematicus eximius, ſed luxû podagricus, ut integrum ante obitum quinquennium lecto decumbere fuerit coactus. Vide de utroque porrò Jac. Phil. Thomaſinum, *Elog.* Poſſevinum *Biblioth. l.* 12. *c.* 1. Teiſſerum, *Alios*.

ZABATUS, fluv. Meſopotamiæ non longè à Tigri amne, apud Ninivem, in Tigrim labens, *Xenoph.*

ZABBAI, nomen viri, Eſdr. *c.* 10. *v.* 28. Latinè, *fluxio*, ſive *fluens*.

ZABDÆA, regio Perſidis.

ZABDAS, Zenobiæ Dux, apud Zoſimum, de quo vide aliquid ſuprà, voce *Zaba*.

ZABDI, pater Charmi, Joſ. *c.* 7. *v.* 1. Filius Semei, 1. Par. *c.* 8. *v.* 19. Latinè, *dos*, vel *dotatus*, ſive *fluxus abundantia*.

ZABDIAS, nomen viri, 1. Par. *c.* 27. *v.* 27.

ZABDICENA, Tranſtigritana regio *Amm. Marcell.*

ZABDIEL, nomen viri, 1. Par. *c.* 27. *v.* 2. Lat. *dos*, ſeu *dotatus Dei*.

ZABE, regio Africæ, ultra montem Auraſium ſita, quam, Mauris Numidiâ ejectis, Romanis vectigalem fecit Salomo, ex Orientis ultimis finibus, Beliſarii Juſtiniani Imperatoris Ducis inclyti, adjutor. Caput ejus Siſiphis eſt. Vide Procopium Cæſar. *Hiſtor. Vandal. l.* 2.

ZABECES, Africæ populi inter Maxyes, & Zygantes. Herodot. *in Melpomen.*

ZABEL, mons Arabiæ Felicis, ubi Mahometes orare, ſeu potiùs conſulere Satanam erat ſolitus.

ZABERNA, apud Abdiam, *in Hiſtor. Apoſtolorum*, *Haud mora collectis libris magicis Zabernas plenas ad Apoſtolum attulit.* Et paulò poſt, *Ne fortè odor incendii vexet incautos, appende Zabernis lapides & plumbum & mitte in mare:* pluteus eſt vel capſa librorum. A voce *Zaba*, quæ non loricam tantùm, ſed & pluteum, ſignificat, apud medii ævi Scriptores. Vulgò *Zabyrnas* excuſum in Abdia, ſed veram lectionem, ex vetere libro Juteri, reſtituit Salmaſ. *Not. ad Heliogabal. Lampridii*, *c.* 21.

ZABESUS, vulgò *Zabes*, urbs Tranſylvan. *Millembach* German. olim primaria Saxonum ſedes. *Zaſzebes* etiam Hungar. juxta Mariſium fluv. 6. mill. paſſ. infra Albam Juliam in Meridiem 29. à Cibinio in Occaſum.

ZABI, Mauritaniæ Cæſarienſis locus, *Antonin.* in mediterraneis inter Juliam Cæſ. & Cirtam, à Milevo 125. mill. paſſ. Cæſaream verſùs ſupra 200.

ZABIDA, vicus in mediterraneis Arabiæ Felicis. *Steph.*

ZABII, populi Indiæ, qui cum Deriade contra Bacchum pugnavêre, *Stephan.*

ZABII, populi Magici, qui Dæmonem hircinâ formâ apparere crediderunt, teſte Maimonide. More Nevochim, *l. 3. c. 46.* Videatur Gregorius noſtras in illud Exod. *c. 23. v. 19. Non coques hædum in lacte matris ſuæ. Nic. Lloydius.*

ZABINA, nomen viri, Eſdr. *c. 10. v. 43.*

ZABIRNA, Libyæ urbs, ubi Bacchus Campen ingentem feram mortalibus pernicioſam peremit, Diodor. *l. 3.*

ZABIUS, Rex Hyperboreorum.

ZABOLCENSIS Comitatus, pars Hungariæ ſuperioris verſus Tibiſcum; *Comte de Chege*, Gall. Inter Comitatum Zemblinienſem ad Boream, Bihorienſem ad Ortum, & Heweſienſem ad Occaſum. Ejus caput eſt *Chege*, oppidum ad Tibiſcum. Sub Turcis.

ZABOLUS, apud medii ævi Scriptores frequens, pro Diabolo, ex Dorico Ζάβολος, quod à ζαβάλλειν, pro διαβάλλειν. Sic *Zaboleinus*, pro *Diaboleinus*, unde *Faboleinus*, inſignis JCtus, cujus meminit in Pio Capitolinus, c. 12. Ζῶρος & Ζίτος, unde Gallorum *ſouſſe*, pro Διάβολος, *Zeta*, pro *Diæta*; *Zacones*, pro *Diacones*; quo nomine & Lacedæmonii hodie appellantur à Græcis, à voce *Lacones* detortò, ut Pachymeres auctor eſt, *l. 5. c. 25.* &c. Vide Salmaſ. *ad Capitolin. l. cit.* Car. du Freſne, *Gloſſar.* & ſuprà, voce *Nitet.*

ZABULON, vel ZEBULUN, decimus filius Jacob, ex Lea, natus A. M. 2288. Obiit A. 2411. Geneſ. c. 30. v. 20. Latinè, *habitaculum*, vel *habitans*. Aliter *Heſychius*: Ζαβουλών, ἐῤῥύη ἀπαρτήσεως νυκτὸς χύσις στήμονος. Hic tantoperè ſemen Abrahæ multiplicavit, ut de ejus familia juxta montem Sinai recenſiti & inventi ſint viri bello apti à viceſimo anno & ſuprà, quinquaginta ſeptem millia & quadringenti abſque parvulis & mulieribus. Quorum filii bellatores viri ſexaginta millia & quingenti, parentibus in deſerto mortuis, terram à Deo promiſſam ingreſſi ſunt, ac miſſâ cum aliis tribubus ſorte, habitaverunt circa Jordanem, in fertili Galilææ regione, quæ longitudine tendit à lacu Genezareth, uſque ad littus maris Magni, quod eſt juxta montem Carmelum, latitudine verò à monte Tabor verſus Septentrionem quinque occupat milliaria. Vide Bochart. *deſcr. terræ S.* Torniel. & Salian. *in Annal. Vet. Teſt.*

ZABULON, validiſſima Galilææ civitas, quæ appellatur *virorum*, in tribu Zabulon, vicina Ptolemaidi, terminus Galilææ inferioris ad Occaſum. Hinc oriundus fuit Elon judex, mortuus & ſepultus in Zabulon.

ZABUR, regio Babylonica, in qua Seleucia. *Concil. Nicen.*

ZACANTHA, Iberiæ oppid. ab Annibale captum, *Steph.* Populi *Zacanthæi*, teſte *Polybiò*, Zacynthiorum coloni.

ZACATÆ, populi Sarmatiæ Aſiaticæ circa fontes Tanais, in Moſchorum finibus, *Ptolem.*

ZACATECARUM tractus, *los Zacatecas*, provinc. novæ Hiſpaniæ inter novam Biſcajam ad Boream & novam Galæciam ad Auſtrum à Zacatecis popul. Hic 5. urbes Hiſpan. nempe *los Zacatecas*, *Durango*, Nomen Dei *Nombre de Dios*, Ellerena, & Xeres de limite, *Xerez de la Frontera*, cum aliquot aliis coloniis in Hiſpan. parvi momenti; Suntque in Præfectura Guadalajaræ.

ZACCHÆI, dicti nonnullis Hæretici, qui aliàs *Barbelitæ*, *Borboriani*, *Phibionitæ*, *Gnoſtici*, *Milites*, *Phibionitæ* &c. apud Epiphanium, *Hær.* 26 §. 3.

ZACCHÆUS, Hierichuntinus, Chriſtum hoſpitiò excepit, ab illo converſus. Item, Epiſcopus Hieroſolymit. ſecul. 2. Item, Hæreticus, ſecul 4. *Zachæani* etiam Gnoſticorum nomen eſt. Epiph. *hær.* 26. & 80. Baronius *A. C.* 120. & 136.

ZACCHIUS Zacharias, vide *Zacharias.*

ZACHAFUS Lacus, Imperii Monomugi, in Æthiopia inferiori, è quo Zambra fluv. effluit. Galli *Lac de Zachaf.*

ZACHALIAS, Babylonius, *in libris, quos ſcripſit ad Mithridatem, huic ita gemmis attribuens facta, hæmatitem non contemnit oculorum & jecinorum medicinâ decoraſſe, a Rege etiam aliquid petituris dedit, & litibus judiciiſque interpoſuit*, Plin. *l. 37. c. 10.* Græcis Ζαχαλίας eſt. Salmaſ. *ad Solin. p.* 408.

ZACHAR, præſidium in jugo montis Colchidis. *Ferreum* illi cognomen eſt inditum. *Agathias.*

Reges & Viri Illuſtres.

ZACHARIAS, Rex Iſraëlis, poſt patrem Jeroboamum II. poſt interregnum 11. aut 12. annorum, admodùm cùm juvenis erat, regnare incepit, A. M. 3262. ſextò pòſt menſe à Sallum occiſus, ob ſcelera, quibus ſeſe mancipaverat, 2. Regum *c.* 14. *v.* 29. Item, Princeps, filius Moſollamiæ, 1. Paral. *c* 5. *v.* 7.

ZACHARIAS, undecimus ex XII. Prophetis minoribus, filius Barachiæ, Eſaj. *c.* 8 *v.* 2. Prophetare incepit A. M. 3533. regni Darii II. Populum ad reædificandum templum hortatus, iiſdem præceptorum divinorum obſervationem ſedulo inculcavit, variiſque ſimilitudinibus uſus, de JESU CHRISTO & Eccleſia vaticinatus eſt. Hieron. *in Zach.* Sixtus Sen. *Bibl. S.* Torniel. & Salian. *in Annal. V. T.* Non idem eſt cum Zacharia, cujus mentionem Evangeliſta facit, ille enim filius Jojadæ fuit. Latin. *memoria*, vel *maſculus Domini*. In *Prophetiam* ejus, extant: Balduinus. Brocardus. Chytræus. Danæus. Grynæi *Comment.* in octav. Genev. A. C. 1581. Melanchthonis item, Oecolampadius, Baſil. A. C. 1527. Oſorii *Comment.* Pembelli *Expoſitio*. Regius. de Reyroles *Quæſtiones lit. & mor. in fol.* Pariſ. A. C. 1631. Rupertus. Stunica. Willii *Comment.* in 8o. 1638. Winckelmannus, &c.

ZACHARIAS, Pater Johannis Baptiſtæ, Luc. c. 1. v. 5.

ZACHARIAS, Græcus, poſt Gregorium III. Papa, A. C. 741. Conſuluit Rachi, Longobardorum Regi, ut depoſitâ coronâ Monaſterium ingrederetur, pœnitentiam delictorum ibi acturus. Francis ſacramentò, Childerico Regi ſuo legitimò, dictò ſolutis, Pipinum Regem creavit, & Childericum, tanquàm ignavum, in Monachum tonderi juſſit: Sicque ut Sigon. *l. 3. ad A. C. 750. &c.* ait, *rebus pro Eccleſiæ ſalute & Apoſt. ſedis auctoritate, non tàm piè quàm proſperè geſtis*, obiit A. C. 752. *Dialogos Gregorii* Græcè vertit, *Epiſtolas* aliaque ſcripſit, &c. Platina, Ciaccon. Ducheſn. *in ejus vita.* Succeſſit Stephanus II.

ZACHARIAS, Patriarcha Hieroſolymitanus, ſucceſſit Sophronio, A. C. 609. Captus à Choſroë Perſarum Rege Hieroſolymis, in Perſiam abductus, ibi hæſit, uſque ad A. C. 628. quò ab Heraclio Imperatore reſtitutus eſt. Theophanes *in Annal. Græc.* Baron. *in Annal.*

ZACHARIAS, Epiſcopus Chryſopolitanus, ſecul. 12. Auctor Concordantiarum Evangel. quas *Monoteſſaron* vocat, libb. 4. Has Ammonius Alexandrinus Græcè olim elaboravit, prodierunt Latinè in fol. Coloniæ A. C. 1535. & extant tomò 12. Bibliothec. Colonienſis; tam in Pariſienſibus hactenus deſiderantur, Alberic. *in Chron.* Trithem. & Bellarm. *de ſcript. Eccl.* Item Scholaſticus, Epiſcopus Mytilenes, auctor Dialogi, cui titul. *Ammonius*, Item Rhetor, ſcripſit hiſtoriam Eccleſiaſticam, quæ adhuc ἀνέκδοτος. Anton. Verderius, *in ſuppl. Bibl. Geſn.*

ZACHARIAS Benedictus, Vicentinus Carthuſianus: *vitam Brunonis carmine expreſſit*, &c. A. C. 1518.

ZACHARIAS Urſinus, Sileſius, Theologus inſignis. Natus Vratiſlaviæ, A. C. 1534. Scriptis inclytus, diu in Schola Neapolitana Nemetum & Heidelbergæ Profeſſor, in Palatinatu & Archiepiſcopatu Colonienſi Reformator. Opera ejus 3. Volumin. in fol. prodierunt Heidelbergæ, A. C. 1612. & alibi. Theologiæ ſtudioſus quàm Doctor dici maluit: Temporis quam parcus fuerit, docet inſcriptio Muſæi ejus talis:

Amice, quiſquis huc venis,
Aut agito paucis, aut abi,
Aut me laborantem adjuva.

Obiit A. C. 1583. Neapoli Nemetum, cùm à ſæviſſimis colicæ doloribus attrito, nemo impetrare potuiſſet, ut ſcriptiones & meditationes ſuas intermitteret. Vide Geſner. *in Biblioth.* & M. Adami *in vita ejus.*

ZACHARIAS Zacchius, Volaterranus; Statuarius inſignis & elegantiarum ſtudioſus, tractatum de his inſignem edidit. Leand. Alb. *deſcr. Italiæ.*

ZACHLUBI, Slavorum gens forſan, apud *Cedrenum* & *Curopalatem.*

ZACORUS, è Dolionibus auxiliaribus Perſæ, occiſus ab Argo, Phryxi fil. apud Val. Flacc. *l. 6. v.* 554.

ZACUR, fil. Maſmia. 1. Paral. c. 4. v. 26.

ZACYNTHUS, olim *Thyrea*, vulgò *Il Zante*, inſul. (cum urbe cognomine à *Zacyntho* Dardano condita, unde nomen, teſte *Steph.*) maris Ionii, uvarum paſſarum proventu celebris, Peloponneſo ad Occidentem adjacens contra Chelonitem promontor. inter Cephalleniam ad Arctos, & Strophades ad Auſtrum 50. mill. paſſ. Hic Diblobatazius Imperator Græc. 71. per annos 33. imperavit, A. C 1221. initiò factò. *Baudrando* longa eſt 25. mill. paſſ. lata 20. ambitûs 60. A Cephallenia 12. mill. paſſ. in Merid. 15. à Chelonate promontor. in Occaſum. Cum urbe cognomine amplâ & permunitâ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Corcyrenſi, arceque in colle. Pagi hîc frequentes. Sub Venetis. Virg. *l. 3. Æn v.* 270.

Jam medio apparet fluctu nemoroſa Zacynthus.

Quod ex Homer. deſumpſit, *Odyſſ. α. v.* 246.

Δουλίχιόν τε Σάμη τε καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος.

Ovid. *in ep.* 1. *Heroid. v.* 87.

Dulichii, Samiique, &, quos tulit alta Zacynthos,
In me turba ruunt luxurioſa, proci.

Theocr. *Idyll.* 3.

... Καλὰ πόλις ἁ Ζάκυνθος,

Vide ſis ibi Palmerium. *Nic. Lloydius.* Cæterùm, omnibus humanæ vitæ deliciis abundat, niſi quòd ligni ibi hodie penuria, unde *nemoroſæ ſylvoſæque* epitheta, quæ apud veteres Poëtas occurrunt, illi jam citra inſignem catachreſin, tribui nequeant. Incolarum Urbis ad 25. millia, qui Italicè non minùs ac Græcè loquuntur, Latinos tamen ritus pauci ſervant. Habent interim utrique Epiſcopum, & quidem Græco Epiſcopo etiam Cephallenia inſul. ſubeſt, ubi quoque communiter degit. Sepulchrum Ciceronis & Terentiæ Auroniæ conjugis ejus, in æde S. Heliæ repertum eſſe ſunt qui ſcribant, ſed præter fundum porphyreticæ urnæ nihil ibi conſpicitur, quod rei faciat fidem, uti docet Cl. Sponius, *Itinerar. Parte* 1. *p.* 143. & *ſeqq.* ubi Inſulæ hujus, qualis hodieque eſt, vinearum inprimis, quarum proventu tam celebris eſt, ac fontis piciferi, qui in eadem opeuma in precem juncturis navigiorum ſtipandis fundit, exactam deſcriptionem habes, unà cum 50. circiter vicorum, quibus reliquum Inſulæ habitatur, catalogo. In nummo Caracallæ Imperatoris à Zacynthiis cuſo Bacchus conſpicitur, dextrâ manu uvam, ſiniſtrâ thyrſum hederâ pampinôque circumplicatum tenens, cum Inſcr. ΖΑΚΥΝΘΙΩΝ, apud eundem, *Itiner. ejuſd. Part.* 3. *p.* 172.

ZADADRUS, Indiæ fluv. *Ptol.*

ZADOCUS, nomen Pontificis Hebræorum Summi, qui ſuffectus in locum Abjatharis. à Salomone Rege honorem in Eleazari, Aharonis primogeniti, ſtirpem, velut poſtliminiò, reduxit, poſtquàm turbatâ ſucceſſione Heli Pontifex, qui Ithamarides fuiſſe creditur, Pontificali dignitate potitus fuerat. Cùm enim duo Aharoni filii eſſent, Eleaſar & Ithamar, binas illi quidem conſtituerunt familias Sacerdotales, ſed prior ſolùm Pontificalis erat, Numeror. c. 20. v. 28. Tum itaque interruptam ab Heliſedem *Zadocus* reſtituit, Franc. Burmannus, *Synopſ. Theol. Tom.* I. *l.* 4. *c.* 8. §. 18. & 19. Filius ejus Achimahatzus, cladem Abſalomi illatam annuntiavit Davidi. 2. Sam. *c.* 18. *v.* 28. alius verò, Hazaria, inter Salomonis Regis Principes primo locò numeratus 1. Regum, c. 4. v. 2. *Præſes* fuit. Item nomen diſcipuli Antigoni Sochæi, qui Simeoni Juſto ſucceſſerat. Cujus Præceptor Antigonus, cùm Auditores ſuos hortaretur, ut ne eſſent, ſicut ſervi, qui Domino, intuitu

intuitu ſolùm mercedis, ſentirent: *Zadocum* ſanam ejus doctrinam perversè interpretatus, poſt hanc vitam, neque præmia bonis, neque pœnas malis inſtare, ſed animam cum corpore interire, ſtatuit, ſicque orſus eſt ſectam Sadducæorum, ab ipſo ſic dictorum, atque ad Templum montis Garizim defecit. Vide Scaligerum, *Trihæreſu El. c.* 15. & Druſium *de Sectis l.* 3.

ZADRACARTA, Hyrcaniæ urbs, apud Arrian. *l.* 3. Infrà Συρδρακάρτα idem legit, regiamque & maximam urbem vocat.

ZADRAME, regio Cinædocolpitarum, qui Felicis Arabiæ populi ſunt. *Stephan.*

ZADRIS, urbs Colchidis mediterranea apud Albaniæ fines, à Surio in Ortum recedens, *Ptol. Caltichea Moletio.*

ZÆA, urbs Bœotiæ antiquiſſima. *Steph. Zea* item.

ZAFLANUS Lacus, *Lac de Zaflan*, peramplus, in Æthiopia ſuperiore à Borea in Auſtrum extenſus, cum urbe cognomine aliàs ſub Abyſſiniæ Imper. nunc ſub Gallis. *Hier. Lupus.*

ZAGABRIA, urbs Pannoniæ ſuperioris ad Saum fluv. & ad Segeſticam inſul. Epiſcopal. ſub Archiepiſcopo Colocenſi, Croatiæ caput; Siſciæ, cui ſucceſſit, proxima. Hic D. Marci Evangelium, manu ejuſdem ſcriptum, aſſervari dicitur. Vide *Siſopa.*

ZAGACUPODA, urbs Africæ propriæ, *Ptol.*

ZAGATAIA, pars ampla Tartariæ, vulgò *Zagatay* ſeu *Usbecks* Aliter *Marralnahar*, nempe verſùs Auſtrum dicitur. Ibi aliàs Sacæ, Jaxarthæ populi & Bactriana. Terminatur ab Occaſu mari Caſpiô, à Septentrione Tartariâ verâ, ab Ortu regnô Tibetô, & à Meridie Perſiâ. Sed de ea pauca dici poſſunt.

ZAGATIS, Ponti fluv. Arrian. *in Periplo.*

ZAGERÆ, populi Troglodytarum in Æthiopia. Plin. *l.* 6. *c.* 29.

ZAGILLOVITIS, regio Aſiæ minoris apud *Strabon. Gazelotis* ejuſdem fortè: ſed *Gazaloitis* mavult *Caſaubonus.*

ZAGIRA, urbs Paphlagonum, in Galatia. Forſan *Zagora Arriano.*

ZAGMAIS, urbs Arabiæ deſertæ. *Ptol.*

ZAGORA, Galatiæ locus maritimus. Arrian. *in Periplo.*

ZAGORIA, regio circa Develtum in Thracia. *Cedren. Leon.* & *Zonar.* Vide *Develtus.*

ZAGRABIA, urbs permunita Hungariæ, *Zagrab* incolis, *Agram* German. in Slavia; in limite ditionis Turcicæ & Croatiæ. 55. mill. paſſ. à Petrina in Ortum, uti 40. à Caroloſtadio, 45. à Vibitza in Boream. Caput Comitatus *Zagrabienſis*, qui inter Turcicam ditionem ad Ortum eſt, Comitatum Riſienſem ad Boream, Sagorienſem ad Occaſum & Croatiam, à quo Savo ſeparatur, ad Merid. Sub Auſtriacis.

ZAGRI Pylæ, anguſtiæ montis Zagri, per quas ex Aſſyria in Mediam trajicitur. hodie *Semiramis* teſte Nigrô; quod mons à Semiramide 15. milliar. pervius factus ſit; ſicuti & Strongylus in Carmania inter illam & Gedroſiam, ſimiliter *Semiramidis mons Ptolemæo* dicitur.

ZAGRUS, mons excelſus, mediam à Babylone dividens. Strabo, *l.* 11. *Adilbegian* Caſtaldo, Niphati finitimus, à quo in Ortum ſecedit, *Ferrar.*

ZAGURI, palus in Aſia, *Curopal.*

ZAGYLIS, vicus olim Marmaricæ marit. *Ptol.* nunc oppidum, *Cazales Mercatori*: inter Catabathmum ad Occaſum & Paretonium ad Ortum, inde 50. hinc 78. mill. paſſ.

ZAGYSTIS, regio parva Libyæ. *Steph.*

ZAHARA, oppid. aliàs munitum Vandaliſiæ, in colle, unde ortum ultimum bellum Granatenſe. 12. leuc. Hiſpan. ab Alta Regia in Ortum 13. ab Hiſpali in Eurum in limite regni Granatenſis. Vulgò quoque *Zahara.*

ZAHASPA, urbs Zagataiæ, ad oſtia Oxi, in mare Caſpium; in limite Perſiæ.

ZAHEL, ſive *Zael*, vel *Zeel Bibiz*, Arabs, celebrem nominis ſui memoriam fecit Opere *de temporum ſignificationibus in Judiciis*: item alterô *de Electionibus*, quô poſteriori exequitur, quâ cœli conſtitutione agere conveniat, quod in animo habemus. Eum Nicolaus Pruenerus, unà cum Firmico & aliis, edendum Baſileæ apud Hervagium procuravit, A. C. 1533. Diſpiciendum autem, idemne ac *Zahel*, ſit Atzahel Meſſallah, cujus varii tractatus editi ſunt Venetiis A. C. 1493. & quidem floruit hic circa A. C. 1080. in Hiſpania edid itque quæ *de obliquitate Zodiaci* obſervârat. In iis fuit, maximam Solis declinationem, ſuô tempore, eſſe graduum 23. 34. Sed, quod ad ætatem, alii centenis antea annis, videl. centum annis poſt Albateguium viguiſſe dicunt. Voſſius verò, his miſſis, aſſentire mavult, Henrico Bruceo *Catalog. Aſtrolog. quem de Motu libb.* 3. *intexuit*, & Joh. Blancano *in Chronolog. Mathematicorum*, quos vide.

ZAHUCHA, Arabibus crocodili flagrantia peculiari nomine dicitur: ut quèm odorem muſcô vel caſtoreô ſuaviorem diffundere, refert Petrus Martyr, *l.* 13. c. 4. Vide quoque Sam. Purchas *Deſcr. Floridæ*, Vinc. le Blane *Navig. Part.* 1. *c.* 1. & 27. Joh. de Laët, *Americæ deſcr. p.* 126. Alios. Abdomen præcipuè, quòd Arabicos quoque odores ſuperare, ait idem Martyr. Quam rem de crocodilo tam inſignem, omiſiſſe Veteres miratur Bochartus, eò locum Jobi, ubi leviathan dicitur *mare reddere, ut mortarium unguenti* c. 41. *v.* 22. referens *Hierozoici Parte poſter. l.* 5. *c.* 17.

ZAIA, urbs Bœotiæ vetuſtiſſima, *Steph.* cui ab Herodiano quoque *Zea* dicitur.

ZAIRUS, fluv. amplus Æthiopiæ inferioris. Oritur ex lacu cognomine. Dein in Occaſum tendens, regnum Congi à regno Cacongi ſeparat, ibi vaſtô æſtuariô in Oceanum Æthiopicum ſe exonerat.

ZAIRUS Lacus, in Æthiopia ſuperiore peramplus, in cujus medio inſul. ampliſſima eſt, quæ eum dividit: ab urbe *Zaire* ei adjacente, ad Occaſum dictus. Ejus pars Auſtralis dicitur Zamberus lacus. Ex eo autem effluit Zairus fluv. in Occaſum, ut & Nilus, plurimis. Sed aliter ſentit Hier. Lupus, in *diſſert. de fontibus Nili & Æthiopia ſuper.* in qua per 12. ann. moratus eſt.

ZALA, urbecula Hungariæ, vulgò *Zalawar.* Ad Zalam fluv. 3. milliar. German à Caniſia in Ortum, uti 6. à Mura fluv. verſùs Volceam paludem. *Sala* etiam antiqq. Caput Comitatus *Zaladienſis*; qui inter Balatonium lacum, ſeu Volceam paludem ad Ortum, Sinriam ad Occaſum, Dravum fluv. ad Meridiem & Comitatum Caſtri ferrei & Veſprimienſem ad Septentrionem eſt. Ibi & Caniſia. Sub Turcis.

ZALA, oppid. Amaſeæ propinquum. Metaphr. *in vita B. Eutychii.*

ZALACA, Mediæ urbs, *Ptol.*

ZALACUS, mons Mauritaniæ Cæſarienſis in Occaſum vergens, *Quanſer* incolis.

ZALADIENSIS Comitatus, vide *Zala.*

ZALAPA, urbs Africæ propriæ, *Ptol.*

ZALATES, pathicus quidam. Juvenal. *Sat.* 2. *v.* 164.

---- *Et tamen unus*
Armenius Zalates cunctis narratur ephebis
Mollior ardenti ſeſe indulſiſſe tribuno.

ZALENI, populi circa Perſiam, Zoſimo, *l.* 3.

ZALEUCUS, Locrenſis Legiſlator, vinum ægris prohibuit injuſſu Medici, pœnâ capitis indictâ. Ælian. *l.* 2. *c.* 37. Val. Max. *l.* 6. *c.* 5. *ex. ext.* 3. de eo narrat, quòd cùm ejus fil. adulterii crimine damnatus, ſecundùm jus ab ipſo conſtitutum utrôque oculô carere deberet, ac tota civitas virtuti & meritis patris crimen condonaret, ipſe ſibi non pepercerit: ſed ſuô priùs, deinde filii oculô erutô, uſum utrique videndi reliquerit.

ZALICHUS, urbs Cappadociæ, apud *Porphyrogenn.*

ZALISCUS, ſeu ZALICUS, Galatiæ fluv. *Ptol.* in cujus confinio oritur; dein per Paphlagoniam fluens, ibi in Pontum Euxinum cadit, 30. mill. paſſ. à Sinope in Ortum. Super eo urbs cognominis eſt, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Amaſeno, in mediterraneis, *Bolli*; regionis primaria, quam denominat, *A. Thevetus*, vulgò *Bolli.*

ZALISSA, Iberiæ urbs regia, *Ptol. Scander*, *Theveto*, quaſi Alexandria. Ad Cyrum fluv. in confinio Armeniæ majoris à Georgianis habitata.

ZALOT, vicus, ubi latitudo Galilææ inferioris incipit. Egeſippus, *l.* 3.

ZAMA, fil. Semei. 1. Paral. c. 6. *v.* 42. Latinè *cogitatio*, *ſcelus*, vel *turpitudo.*

ZAMA, ſeu ZAMA *Regia*, colonia & urbs Africæ, apud quam Annibal magnô prælio à Scipione victus fuit. Epiſcopalis, olimque Jubæ regia. 120. mill. paſſ. à Carthagine in Merid. 100. ab Hadrumeto in Occaſum. Cujus vetus Inſcr. *Colonia Ælia Hadriana Auguſta Zama Regia* fuit. *Zamora* Marmolio. Sil. *l.* 3. *v.* 261.

Et Zama, & uberior Rutulorum ſanguine Tapſus.

ZAMÆ, fons Africæ, canoras voces reddens iis, qui aquas illius potant. Plin. *l.* 31. *c.* 2.

ZAMAZI, gens Libyæ interioris, *Ptol.*

ZAMBDAS, Epiſcopus Hieroſolymitanus, ſecul. 3. poſt Hymenæum, convertit legionem Thebaidem, quæ in Palæſtina hybernaverat. Obiit A. C. 298. Baron. *in Annal.*

ZAMBERTUS Bartholomæus, vide *Bartholomæus.*

ZAMBERUS, fluv. Monomotapæ, vulgò *Zambre.* Oritur ex lacu *Zachaf*, dein auctus aliis fluviis & in Ortum tendens, verſùs oram Caffrorum, inibi in Oceanum Æthiopicum cadit, in regno Zofalæ.

ZAMBERUS Lacus, vulgò *Zambre*, pars eſt Auſtralis lacus *Zaire*, verſùs Galas popul. & regnum Monœmugi. Ei adjacet urbs *Zambre*, ad Auſtrum in Æthiopia ſuperiore.

ZAMBRI, fil. Sale. Numer. *c.* 25. *v.* 14. Filius Ela. 1. Reg. *c.* 16. *v.* 9. Rex Iſraëlis, Elâ occiſò, thronum conſcendit, A. M. 3106. Octavô poſt die ab Amri Thirſæ obſeſſus, ſe cum tota familia exuſſit. Vide *Amri*, & *Ela.* Item fil. Joada. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 26.

ZAMEIS Ninyas, V. Aſſyriorum Rex, A. M. 2091. uſque ad 2128. Nini & Semiramidis fil. regnavit ann. 38. poſt matrem Semiramidem, quam occiderat. In S. literis vocatur *Amraphel.* Hic belli ſtudiis depoſitis in deliciis vitam tranſegit. Diodor. *l.* 3. Juſtin. *l.* 1. *c.* 1. Euſeb. *Chron.* Ornavit tamen templa Deorum, & Chaldæos ampliavit. Beroſ. *l.* 5.

ZAMETES, mons Arabiæ Felicis. *Ptol. Zimat* in *tabul. recent.* apud oram Auſtralem, unde Betius fluv. qui in Sinum Arabicum defluit.

ZAMIRA, fil. Bechor. 1. Paral. c. 7. *v.* 8.

ZAMIRÆ, Indiæ extra Gangem gens.

ZAMIZON, urbs Africæ propriæ.

ZAMMA, fil. Jahath, filii Gobni. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 20.

ZAMMALE, nunc *Samael* Ortel. & *Molle*, vicus Brabantiæ, 2. leuc. à Ghela oppid. in Ortum, ut ab Arſchotio in Circiam. In vita S. Dympnæ Virgin.

ZAMNES, Æthiopiæ ſub Ægypto urbs. Plin. *l.* 6. *c.* 29.

ZAMOLXIS, vir inter Getas natus, Pythagoræ diſcipulus ac ſervus, ad Ægyptios unà cum eo penetravit, quorum ritus ſecum in patriam deduxit, à ſuiſque, ut & Thracibus, putantibus illum Saturnum eſſe, poſt mortem habitus eſt Deus: Cui victimis humanis fecerunt, quod *Legationem ad Deum ſuum* vocârunt. Herodor. *l.* 4. Vide Heſychium in Ζάμολξις. *Nic. Lloydius.* Meminit ejus Plato *in Charmide*, Ζάμολξις λέγει ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς, θεὸς ὤν, *Zamolxis ait, noſter Rex, qui Deus eſt.* Laërtius item *in Pythagora*, ea reſpiciens, quæ apud Herodotum legere eſt *loco cit.* Sed Herodotus refert, putare ſe *Zamolxin*, multo fuiſſe Pythagorâ antiquiorem. De cultu ſic quoque Jamblichus *in vita Pythagoræ*, c. 30. Καὶ ταῦτα παιδεύσας τοὺς Γέτας, καὶ γράψας αὐτοῖς τοὺς νόμους, μέγιστος τῶν θεῶν ἐστι παρ' αὐτοῖς, *Cumque hæc Getas docuiſſet, eiſque leges præſcripſiſſet, Deorum apud eos habitus eſt maximus.* Vide de eodem Strabonem, *l.* 7. & 16. Lucianum *in Deorum Concilio*, Malchum ſive Porphyrium *in vita Pythag.* Origenem *contra Celſum*, *l.* 2 & 3. Jornandem *in Geticis* & Etymologici Magni Auctorem in Ζάμολξις, ubi variæ de eo Veterum ſententiæ

afferuntur: Thracem eum fuiſſe, Laërtius docet ... Philoſophiam à Pythagora, atque adeo Thracas à Græcis, hauſiſſe vult, teſtem hujus rei Herodotum laudans: ſed de Herodoto præterit illud, quòd poſteà, ut diximus, is addit, potuiſſe ſe Zamolxin multis ante Pythagoram annis extitiſſe. Quod idcirco omiſit Laërtius, quia mallet Philoſophiæ inventæ gloriam ſuis adſcribere Græcis, quàm Barbaris. Vulgarem verò opinionem, quâ duo *Zamolxes* confunduntur, (ſi modò Pythagoræ ullus eô nomine ſervus fuit) etiam ſequuntur Malchus ſive Porphyrius & Jamblichus, uterque in *Pythagoræ vita*, de quibus quid mirum, cum id ad Pythagoræ laudem pertineat? Interim à Thracibus multa hauſiſſe Pythagoram Hermippus obſervavit: fierique poteſt, ut Pythagoræ ſervus, qui Thrax erat, Patriæ Philoſophiæ non fuerit inſcius, multaque ab eo Pythagoras didicerit; imò & potuit ſervi indiciô in aliorum Thracum notitiam pervenire, qui plenius meliuſque ea intelligerent. Voſſius, *de Sectis Philoſ. c.* 3. §. 1. &c.

ZAMORA, olim *Sentica*, ſeu *Sarabris*, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Durium, in confinio Portugalliæ in regno Legion, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Compoſtellano, 12. leuc. à Salmantica, 13. à Vallitoleto in Occaſum, Mirandam verſus.

ZAMORI, Calecutum condidit, unde *Zamorini* ab eo Calecutenſium Reges hodieque appellantur. Vide ſupra *Kalecutum*, it. *Malabaria*.

ZAMOSCIUM, vulgò *Zamoſky*, urbec. Ruſſiæ nigræ munita, in Palat. Belſienſi, juxta ſtagnum, cum titulo Principatus 14. leuc. Polon. à Sandomiria in Ortum, 15. à Leopoli in Boream, Lublinum verſus 9. Magnis impenſis exſtructa à Joh. Zamoſcio, M. Poloniæ Cancellario, rebus præclariſſimè, ſub Stephano & Sigiſmundo Regibus, geſtis inclyto, in planitie amœna, non procul à flnv. Vepro, fruſtra à Coſaccis tentata A. C. 1651.

ZAMRAM, fil. Abrahæ ex Cetura, Gen. *c.* 25. *v.* 2.

ZAMRI, fil. Zaræ. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 6.

ZAMUR, apud Thangidæum Scriptorem Arabem, *piſcis parvi corporis, mille vocum, quarum auditu fit familiaris hominibus, unde eſt, quod naves comitatur, vectores recreans.* Sequitur, ſi cetus accedat, τὸν *Zamur* in ejus aurem ſtatim inſilire & perpetuò cantu illi obtundere, donec ad vada & rupes eum impellat, ad quas, tam importunum turtorem excuſſurus, toties caput allidat, & tantô impetu, ut tandem ipſe ſibi mortem conſciſcat. Inde piſciculum illum charum eſſe vectoribus, qui nihil non agunt, ut apud ſe diu detineant, tanquam malorum averruncum. Et ſi in retia fortè inciderit, beneficiorum memores dimittunt, ut ſacrum piſcem, quemque attingere ſit nefas. Sic Scriptor ille, aliique ejus gentis & farinæ. At cum cetis Græci agunt multò clementiùs, cùm piſciculum illis adjungunt, qui ſit viæ dux & imminentia vada præmonſtret, ne in illa impingat temerè. Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 6. *c.* 15. quod eſt de Arabum *Animalibus aquatitis fabuloſis*.

ZANAATHA, Arabiæ Petrææ urbs. *Ptolem.*

ZANCHA, apud Pollionem *in Claudio*, ubi munera, à Gallieno, huic adhuc Tribuno, miſſa recenſentur, *Zanchas de noſtris Parthicas paria tria*: ſunt calcei Imperatorii, ex Parthica pelle factis, cujuſmodi pellium, &. qui illas curabant, *Parthicariorum*, multa apud Veteres mentio, uti vidimus ſuprà. Unde Corippus *de Laud. Juſtini Jun. l.* 2. ubi calceos Imperatorios deſcribit, inquit,

Purpureô ſura reſonans fulgente cothurnô,
Cruraque puniceis induxit regia vinclis,
Parthica Campano dederant quæ tergora fuco &c.

Erant nempe pelles illæ rubricatæ. Et quidem, ante Aurelianum Imperatorem liberâ inprimis ſtante Republ. Patricii & Senatores calceos nigros geſtabant, ex Patriciis autem qui Magiſtratum Curulem cepiſſent, mulleos, h. e. rubros, qui Tyrrhenorum erant inventum, hincque *Tyrrhenici* quoque ſunt appellati, & ſolum altum habebant, ac aureis corrigiis vinciebantur. At poſtquàm Imperatores ſibi ſolis puniceos illos ſive mulleos calceos voluêre quaſi proprios relinqui, Conſulibus aurati attributi ſunt, ut conſtat ex Caſſiodoro. Cujus rei auctorem facit Aurelianum Vopiſcus, *c.* 49. cùm ait, *Calceos mulleos & cereos —— viris omnibus tulit, mulieribus reliquit.* A quo tempore ſolis Imperatorib. præſertim qui Conſtantinopoli ſedebant, calcei rubri & ex rubricatis pellibus, conſecrati ſunt. Acceſſêre & alia ornamenta proceſſu temporis, uti diximus voce *Tzanga*. Sunt autem hi calcei Ζάγγαι, dicti Græcis illius ævi vel Τζάγγαι, à Græco verbo ἄγχω, i. e. *conſtringo*, unde ἀγχή, *conſtrictio* & διάγχη, à διάγχω, è quo ζάγχη factum, ſicut ex διάβολος, ζάβολος, ut vidimus, & additione barbaricâ τοῦ τ. Τζάγγα. Salmaſ. *Not. ad Claudium Treb. Pollionis*, & Vopiſci *Aurelian. loc. cit.*

ZANCHIUS Hieronymus, Italus, patriâ Alzanenſis, in valle Seriana, genere clarô. Ex Italia cum Petro Martyre profectus, ſacrarum literarum Profeſſor Argentinæ primùm fuit, è qua urbe Stanilaum Oſtrorogium Polonum hortatus eſt, nè nimis iis in locis à Luthero dependerent. Dein Heidelbergæ, porro Neapoli Nemetum, iterum tandem Heidelbergæ docuit, ubi extinctus eſt, A. C. 1590. ætat. 75. *Multis in re Theologica ſcriptis libris, optimè de Eccl. Chriſtiana meritus*, Buchholc. *Ind. Chron.* quæ prodierunt 5. Vol. fol. Genevæ 1613. 1619. &c. *Vir in Patrum & Philoſophorum ſcriptis verſatiſſimus; modeſtia ſingularis: pacis Eccleſiarum amantiſſimus*, Melch. Adami *in vitis Theolog.* Verheiden *Effig.* Labbeus Jeſuita qui illum omnium ſuæ communionis maximè judicat ſubtilem, *de Script. Eccleſ.* Tom. I. *p.* 803. Anton. Teiſſier, qui ſcripta ejus enarrat, *Elog. Part.* 2. Vide & *Hieronymus*.

ZANCHIUS Hieronymus, Bergomenſis, JCtus eximius, varia in hac Scientia publici juris fecit. Teiſſier, *d. l.*

ZANCLE, oppid. Achajæ. Plin. *l.* 4. *c.* 5.

ZANCLE, Siciliæ urbs, in peniſſimo Pelori ſinu, poſteà à Meſſeniis ... *Meſſana* appellata: licet alii diverſam à Meſſana faciant. *Zancle* exciſa ab Anaxila Rheginorum ..., anno everſa, non longè. Omnium Siciliæ urbium fuit longè vetuſtiſſima, ſi B. Hieronymo credimus, qui ad annum 56. Chronici Euſebiani de ſuo hoc ... *tempore in Sicilia ... ana, quæ & Mamertina, ...itur.* Secondum fuerit Zancle annis ſ... 600. ante excidium Trojæ. Sed & apud Diod. *l.* 4. Heſiodus *Zancles* meminit, tanquam urbis antiquiſſimæ, in qua Orion Zancli Regi portum jactis molibus extruxerit. Sunt qui ab hoc ... conditam & dictam volunt: alii à fonte *Zancle*; alii ... ibi abſconditâ. Stephanus ex *Hecatæo*: Οἱ μὲν ... Ζάγκλην ... ἀπὸ ... Ζάγκλης, οἱ δὲ διὰ τὸ ἐκεῖ Κρόνου τὸ δρέπανον ... Thucyd. multò vetus, *l.* 6. Ὄνομα δὲ τὸ μὲν πρῶτον Ζάγκλη ... ὑπὸ τῶν Σικελῶν κληθεῖσα, ὅτι δρεπανοειδὴς ἡ χώρα τὴν ἰδέαν ἐστὶ, ... δρέπανον οἱ Σικελοὶ ζάγκλον καλοῦσι. Unde apud Stephan. Nicander *de Sicilia l.* 10.

Καὶ τοι ἐν Ζάγκλης ἰδίᾳ δρέπανον ...
Quamvis falcata Zancles combuſſerit urbem.

Ovid. *l.* 4. *Faſt. v.* 474.

Quique locus curva nomina falcis habet.

De falce nihil habet Strabo, tantum *Zanclon* curvum eſſe dicit, Verba ſunt: Ζάγκλη πρότερον ἐκαλεῖτο διὰ τὸ σκολιότητα τῶν τόπων, Ζάγκλον γὰρ ἐκαλεῖτο τὸ σκολιόν. Nempe παρὰ τοῖς ἐκεῖ, ab hominibus, qui illic habitant, ut rectè addit Euſtath. hunc ipſum locum citans in *l.* 1. *Odyſſ.* Itaque Ζάγκλον propriè *curvum* ſonat. Quam vocem eſſe Siculam fruſtra contendunt, cùm ſit Punica ... *zalga* per Metathesin G. & L. Bochart *l.* 1. *Phœnic. Colon c.* 26. Ovid. *l.* 15. *Metam. v.* 290.

Nunc freta circumeunt. Zancle quoque juncta fuiſſe,
Dicitur Italia. —————— ——————

Nic. Lloydius. De illa ſic apud Joh. Marſhamum Thucydides, *l.* 6. ſub init. ubi de Siculis Græcorum coloniis, *Zancle initio à Cumæis piratis condita, poſtmodùm à Chalcidenſibus inhabitata fuit. Illos ejecerunt Samii Ioneſque alii, Medos fugientes ... Anaxilas Rheginorum tyrannus, qui urbem appellavit Meſſenem.* Quod ita ſe habuit, ut ipſe Marſhamus alibi *Anaxilas Meſſenios* (poſt captam Eiran exciſos diſſipatoſque) *in Italiam accerſit. Erat illi cum Zanclæis bellum, quibus ager opimus, urbs opportuna: hanc ſe Meſſeniis traditurum dixit, ſi ſecum hoſtem confeciſſent. Conſentientes Anaxilas in Siciliam traduxit. Zanclæi Anaxilæ navali* (quod inter antiquiſſima) *terreſtri prælio Meſſeniis ſudêre: deinde hinc à Rheginis, illinc à Meſſeniis, terrâ marique obſeſſi, dejectis muris, ad aras Deorum —— confugiunt: ſupplicibus conceſſa eſt impunitas, & fide ultro citroque datâ, domicilium utriſque commune fuit. Urbem verò pro* Zancle *Meſſenem appellari placuit*, Olymp. 29. ex Pauſaniæ *Meſſeniacis*. Vide eum *Canone Chron. Seculô* XVI. & XVII. Populi *Zanclæi*; & *Zanclæus* adjectiv. Silius, *l.* 14. *v.* 49.

Nec Zanclæa gerunt obſcurum mœnia nomen.

Inde etiam *Zancleius*, nomen gentis τετρασύλλαβον. Ovid. *l.* 14. *Metam. v.* 47.

Oppoſitumque petens contra Zancleia ſaxa.

ZANCLE, fons, unde urbi nomen, vide ſuprà.

ZANCLES, Samothracenus, cui dentes renati ſunt poſt 104. annos Plin. *l.* 11. *c.* 37.

ZANCLUS, gigas, à quo *Zanclem* urbem dictam vidimus.

ZANES, oppid. vetuſtum circa Danubium, non longè ab alio caſtello, *Pontes* dicto. *Procop.*

ZANFARA, regnum Nigritiæ, cum urbe primaria cognomine inter regnum Gangaram, à quo ſeparatur Nigrô fluv. ad Boream & regna Beninum & Biafaram ad Merid.

ZANGUEBARIA, vulgò *le Zanguebar*, regio perampla Æthiopiæ ſuperioris ubi alias Barbaria. Extenditur à Septentrione in Meridiem versùs oram littoralem maris Æthiopici, inter Azaniam regionem ad Boream, Æthiopiam propriam ad Occaſum, & oram Cafrorum ad Merid. ad Ortum habet Oceanum. Ejus regna præcipua ſunt Lamonum *de Lamon*, Melindæ *de Melinde*, Monbaciæ *de Monbaza*, Mongalum *de Mongalo*, Mozambici *de Mozambique*, Quilloæ *de Quiloa*, cum urbibus primariis cognominib. verſùs oram littoralem maris Æthiopici.

ZANHAGA, deſertum in parte Occidentali Zaaræ, inter Teſſetum regnum ad Boream, Gualatam & Tombutum regna ad Merid. Zuenzigam deſert. ad Ortum, & Oceanum Atlanticum ad Occaſum. Vulgò quoque *Zanhaga*.

ZANI, Procop. *l.* 1. Colchorum populi Chriſtiani antiquitùs *Sani*. Pontum Euxinum accolunt, circa Trapezuntem. Mentio *Zanorum* fit quoque *in Nov.* 1. *conſtit. de his*, qui ſub Juſtiniano primùm victi, ac in provinciam redacti ſunt. Priùs *Macrones*, item *Sanni* dicti ſunt, quas voces vide. Alias Τζάνους ab idiotis & vulgaribus Euſtathius *Od.* ξ. appellatos ſcribit, qui Veterib. σάννοι & σάνοι, h. e. *ſanniones*, de qua voce vide ſuprà. Unde ſuos *zanni* Itali accepêre, Salmaſ. *ad Treb. Pollionem in Gallienis*, *c.* 8.

ZANJA, Mediæ urbs. *Ptol.*

ZANNOHUA, in tribu Juda, in finibus Eleutheropoleos, Æliam pergentibus; *Villa Zanua* dicta Hieronym. *in loc. Hebr.*

ZANOE, civitas in tribu Judæ. Joſ. c. 15. v. 34.

ZANZALUS Jacobus, vide *Jacobus*.

ZANZIBARA, vulgò *Zanzibar*, inſul. Africæ, in mari Æthiopico, & ora Zanguebariæ regionis inter Melindam urbem, ad Boream & Quiloam ad Auſtrum. Et quidem ita à Perſis Arabibuſque vocatur, eſtque in parte Africæ Meridionali & Veteribus incognita fuit: Quemadmodùm nec Japoniam, Philippinas vel Moluccas Inſulas, Borneum & utramque Javam novêre, vel certè non niſi tenuem earum habuêre notitiam. Voſſius, *de Scientiis Mathem. c. 42. p. 242. §. 9.*

ZAOPORTUS, Galliæ Narbonenſis locus, Plinio, *l. 3. c. 4.* ut legit Pintianus pro *Cutharida portus*. Dalechamp. legit *Zaoci tharſſa Portus*. Ortelius diviſim legit *Naoci Tharijla portus*. Nao ſive *Anao* habet hoc tractu Antonini Itinerarium. Et ſi *N.* primum elementum inverteris, Z. habebis.

ZAPAVORTENE. Regio à Caſpiis, Orientem verſus. Hujus ſitum deſcribit Trogus, *l. 41. c. 5.*

ZAPETRA, Armeniæ urbs videtur, apud *Cedrenum* & *Curopalatem*. Circa Samoſatam eſt.

ZAPOROHIANA ſocietas Coſacorum, vide *Ucrania*.

ZARA, fil. Rahuel. Gen. *c.* 36. *v.* 13. Filius Judæ. Gen. *c.* 38. *v.* 30. Fil. Simeonis. 1. Paral. *c.* 4. *v.* 24. Rex Æthiopum. 2. Paral. *c.* 14. *v.* 9. Pater Regis Edom. Gen. *c.* 36. *v.* 33. Pater Zabdi. Joſ. *c.* 7. *v.* 1.

ZARA, urbs, circa Armeniam Minorem *Antonino*. Circa Syriam, Joſepho, *Jud. Ant. l.* 13. Ζαρᾶ apud eundem *l.* 13. *c.* 23. & *l.* 1. *belli Jud. c.* 2. Moabitarum urbs.

ZARA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, ex Pontiorum ſtirpe, in Bætica provincia. Initiò enim A. C. 1430. Petro Poncio Leonenſi, ex Dominis *de Marchena*, Comitis Metellini (*Medellin*) titulos datus, dein ille in civitatem Arcuenſem (de *Arcos*) A. C. 1445. tranſlatus eſt. Filiorum primus Johannes Rodericum & Emanuelem genuit, quorum is Marchio *de Cadiz* creatus eſt, dein Dux *de Cadiz*, tum de *Arcos*: Pater Franciſcæ Ludovico Pontio Leonenſi Dn. de Villagarſia & Marchioni de *Zara*, filio Petri & Ludovici, Roderico primo, ut dictum eſt, Comite nati, nepoti nuptam. In quorum liberis Franciſcus poſteritatem habuit, in oppido *Xerez de la Frontera*: ſed major Rodericus Dux Arcuenſis, Marchio de *Zara* & Comes *de Caſares*, reliquorum, in quos tituli hi propagati ſunt, fuit ſator. Alter verò filius Johannis, Emanuel, Comes de *Baylen* à Rege appellatus eſt, ſed A. C. 1658. ultimus ex ejus poſteris Petrus, ſine prole, deceſſit, unde ob ſucceſſionem ortæ controverſiæ. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatr. Nobilit. Europ. Part. II. Indic.*

ZARABI, Gothorum populi, *Jornande* Auctore, qui eos *Terros* dictos ſcribit. *Tarabeſtes* alia lectio: *Nic. Lloydius*.

ZARABOTANA, apud Chalcondylam, *l. 7. Iiſdem vehebantur bombardæ plurimæ, quas* Zarabotanas *vocant*: bombardæ genus. Hodie verò Italis tubum ſeu fiſtulam vox notat, per quam ſecretò vox tranſmittitur ad alium, iis, qui in medio ſpatio ſunt, illam non percipientibus, vulgò *Cerabotana*: de quo artificio ſupra dictum; vide Car. Macrum *in Hierolexico*, ubi occaſione priorisnotionis de bombardarum machinarumque, hujuſmodi inventore & uſu pluribus diſſerens, majores illas, quas *Canones* Galli vocant, in obſidione Foſſæ Claudiæ, à Venetis primùm adhibitas, A. C. 1380. minores verò ſeu portatiles, in Mediolanenſis Ducis Sfortiæ exercitu, primitus viſas eſſe, tradere Blondum: Sed jam ab Agarenis A. C. 1343. inſtrumenta ſimilia, ad formam doliolorum confecta (cujuſmodi unum Melita circulis ferreis cinctum hodieque aſſervetur) uſurpata eſſe; reperiri in *Geſtis* Alphonſi XI. Regis Caſtellæ, notat.

ZARAGARDIA, urbs Meſopotamiæ ad Euphratem, Zoſimus, *l.* 3.

ZARAHIAS, fil. Ozi. Eſdr. c. 7. v. 4.

ZARAI, Mauritaniæ Cæſarienſis urbs. *Antonin.*

ZARAM, regio Arabiæ Felicis. *Ptol.*

ZARAMA, Mediæ urbs. *Ptol.*

ZARANGÆI, Aſiæ populi, ultra Arios. Arrian. *l.* 2. Idem omiſſâ diphthongô *Zarangi* ſcribit, *l.* 6.

ZARANIS, Mediæ urbs, *Ptol.*

ZARASPÆ, populi Aſiatici, Plin. *l.* 6. *c.* 23. Horum urbs primaria *Prophthaſia*. Vide ibi.

ZARATA Vici, & *Zaratenſis* agelli meminit Apulejus, *Apol.* *Zaratha* Mauritaniæ Cæſarienſis urbs, *Ptol.*

ZARAX, Peloponneſi urbs. Polyb. *l.* 4.

ZARCÆUS, Mediæ regionis mons, à Semiramide pervius factus. Diod. Sic. *l.* 3. idem Zagro, vide ibi.

ZARED, torrens in deſerto Moab. Numer. *c.* 21. *v.* 12.

ZAREHE, nomen viri. Eſdr. *c.* 8. *v.* 4.

ZARES, uxor Aman. Eſth. *c.* 5. *v.* 10. Item Lazorum Rex, ab Imper. deſignatus, An. 500.

ZARETA, fons ſupra Chalcedonium mare, parvos nutriens crocodilos, qui *Zaretii* vocantur. *Steph.*

ZARETHRA, caſtrum Eubœæ, circa Eretriam, *Plut.*

ZARETIS, *Heſych.* Ζαρῆτις, Ἄρτεμις, Πέρσαι

ZAREX, urbs Laconiæ maritima. *Zarax* Polyb. *l.* 4. *Cara*, ſeu *Zara* Nigro. Item mons & portus Laconicæ, ad Sinum Argolicum.

ZARGIDAVA, Mœſiæ inferioris oppid. *Ptol.*

ZARIASPA, urbs Bactrianæ. *Strabo*. regia olim. *Bactra* etiam. Vide ibi. Nunc *Balch*, urbs ampla regionis *Mauralnaher*, in Tartaria magna. *Steph.*

ZARIASPES, nobilis Perſes, cum Ozine ejuſdem gentis, defectionem ab Alex. M. moliens, oppreſſus eſt, atque in vincula conjectus. Curt. *l.* 9. *c.* 10.

ZARIASPES, Græcè Ζαριάσπης, fluv. Bactrianæ, à quo *Zariaſpa* urbs, quæ poſtmodùm Bactra dicta eſt, nomen [illegible]. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 985.

ZARINENSIS Portus, meminit Claudian [illegible].

ZARIS, urbs Mediæ aut finitimæ reg. *Cur.*

ZARLINUS Joſephus, Italus, *de Muſica* o[illegible] ſcripſit. Alb. Bennus, *Diſſertat. de Muſica*. Præt[illegible] nulla edidit, quæ omnia prodierun[illegible] *Volum. in fol.* [illegible], ubi obiit, A. C. 1599. Vide M[illegible] Merſenn. [illegible] *de Mathem.* Alios: ut & ſupra *Joſephus Zarlinus*.

ZARMISOGETHUSA, regia olim Daciæ urbs. *Ptol.* [illegible] & *Ulpia Trajana*. *Vochel* nunc & *Varhel* & incolis *Varhel*, [illegible] vonicè *Gradiſck*, teſte *Lazio*. Nunc pagus ab Alba [illegible], in Auſtrum paulo plus a Cibinio. Vetus Inſcr. [illegible] *Trajana Auguſta Dacia Zarmis.*

ZARVANA, urbs Armeniæ minoris *Ptol.* majoris, Salmaſ. *ad Solin. p.* 698.

ZASIUS Hieronymus, Conſtantienſis JCtus vir priſcorum morum, Eraſmo & antiquæ virtutis exemplar, Ju[illegible]torum ſui temporis facile princeps, Jus civile commenta[illegible] doctiſſimis illuſtravit. Obiit Friburgi Briſgojæ, A. C. [illegible]4.

ZASIUS Ulricus, Conſtantiâ oriundus, Nota[illegible]ò, inde JCtus clariſſimus, Jus docuit Friburgi, Joh. [illegible]hard, de quo ſuprà, Præceptor. Opera ejus, quæ vivus a[illegible], magni habentur: in iis, quæ poſt mortem ejus edita [illegible] mamus deſideratur. Obiit A. C. 1535. ætat. 74. M[illegible]h. Adami [illegible] *Juriſconſ.* Anton. Teiſſier ſcripta ejus enumerat. Vide & *Ulricus Zaſius*: & hic paulò ſuprà, ubi eidem *Hieronymi* nomen per errorem tributum, ab Auctore anonymo.

ZASLAVIA, oppid. Bohemiæ, ubi inter Bohemos & Auſtriacos ambiguô Marte certatum eſt, A. C. 1618.

ZATECIUM, Bohem. *Zateck*, German. *Sats*, oppid Bohemiæ, ad Egram fluv. 11. milliar. German. ab Egra in Ortum, Litomeritium versùs 8. & 10. à Praga in Circium

ZATHAM, nomen viri. 1. Paral. c. 26 v. [illegible]

ZATHES, Armeniæ fluv. fortè apud Xenoph. *l.* 5. *Cyrop.*

ZATHUA, Armeniæ majoris oppid. *Ptol.*

ZATHUS, Lazorum ſeu Colchorum Rex Conſtantinopoli baptizatus, & conjugiô nobiliſſimæ virginis à Juſtino Imperatore donatus eſt, A. C. 522.

ZATMARIUM, vulgò *Zatmar*, urbecula munita Hungariæ ſuperioris ad amnem *Samos*, in ipſo limite Tranſylvaniæ 10. milliar. Germanic. à Varadino in Boream, 14. à Tokzo in Ortum, Caput Comitatus cognominis qui eſt inter Ugoghenſem, ad Boream, Bihorienſemque Comitatum ad Occaſum, & Tranſylvaniam ad Ortum & Merid. Sub Auſtriacis.

ZATORIA, vulgò *Zator*, urbs Palatinatus Cracovienſis, ad Viſtulam, 6. leuc à Cracovia in Occaſum, versùs Sileſiæ confinia 5. ubi Skauda amnis Viſtulæ miſcetur; cum arce ſatis munita. Hinc Ducatus Satorienſis, qui ſicut Ozviecenſis, Sileſiæ Polonicæ pars eſt, à Sigiſmundo Poloniæ Rege adjectus.

ZATRICIUM, Græcè Ζατρίκιον, recentiori ævô calculorum ludus, in hac gente dici cœpit, uti pluribus Salmaſ. probat *Not.* ad Vopiſc. *in Proculo, c.* 13. Nempe Ζατρίκιον & Ζάτριον vel ζατρεῖον, quod & ζατρεῖον appellabant, dicebatur propriè piſtrinum vel carcer, in quem ſervi nequam conjiciebantur. *Heſych.* ζατρεῖον, τὸ τῶν δούλων κολαστήριον Moſchopulus interpretatur, κάτεργον, de qua voce vide ſuprà. Ζατρίκιον citeriores dixêre, atque ita vocavêre poſtmodùm mandram vel ſeptum ſive carcerem latronculi, h. e. locum vel ſedem, in qua velut iclauſus tenebatur latronculus: unde ſortitus ludo nomen. Perſæ voce è Græco mutuatâ *Xatreng* illum appellârunt, poſtquam eundem, ut alia plurima, cum ſuis nominibus, à Græcis accepêre. Hodieque *Axedres*, ab eadem origine, nuncupant Hiſpani, [illegible] *Alxedres* cum articulo Mauritani, quos penè innumerabiles è Græco ac Latino voces in ſuam linguam tradu[illegible]e, no[illegible]m. Vide iterum Salmaſ. *ad Solin. p.* [illegible]0. & hanc [illegible] ſuprà, ubi de *Calculis* & *Latrunculis*, nec non vo[illegible].

ZAVALMEDINA, ſeu ZALMETINA, apud R[illegible] Hiſpanicar. Scriptores, Prætor Urbanus eſt, quem tam[illegible] Urbano veterum Romanorum non ex aſſe reſ[illegible], notat Blanca, *Epiſt. Dedic. ad Commentar. de Rebus Arag*[illegible]en ab Arabibus, qui olim Hiſpaniam poſſederant, reten[illegible] de quo vide pluſcula apud Car. du Freſne. *Gloſſar.* ubi & *Sa*[illegible]*dina* occ[illegible]re, inter alia monet.

ZAVAN, fil. Ezer. Gen. *c.* 36. *v.* 2.

ZAVANA, ſive *Zavanes*. *Heſych.* [illegible] Σιδῶν; fortè à זוע *Zava*, *timere*.

ZAVECES, populi Libyæ. *Steph.*

ZAVICHOSTUM, vulgò *Zavichoſt*, urbecula Palatinatus Sandomirienſis, ad Viſtulam 2. milliar. German [illegible] Sandomiriam. Ibi A. C. 1205. cæſus fuit à Leſco Poloniæ Rege Romanus, Ruſſiæ Princeps, qui inauditâ crudelitate in Nobiles ſæviebat. Mart. Cromerus, *l.* 7.

ZAVOLHENSE Regnum, Tartariæ Occidentalis olim potentiſſimum, jam nomen quoque perdidit. Cum enim Schinguis K[illegible], magnus ille Tartarici Imperii conditor, filio ſuo Tukti omnes provincias Occidentales ad fluv. Volgam dediſſet, uti ſup[illegible]um, poſt varias rerum à ſucceſſoribus ejus geſtarum vices Occidentalis Tartaria, in regnum *Zavolhenſe*, & Crimenſe ſ[illegible] Præco[illegible]ſe, diviſum eſt A. C. 1400. occaſione expeditionis in Tartar[illegible] hanc Occidentalem ſeu Deſthenſem ſuſceptæ à Tamerlane, qui [illegible] Tokramiſchum Imperatorem ejus evertiſſet, Crimen[illegible] Tartari, peculiari ſibi Rege ſumtô, *Zavolhen*[illegible] [illegible]ſſe renuerunt. Quod cùm hiſce inceſſiſſ[illegible], [illegible]orum ex[illegible] quoque Hordis ſequutis, ex *Zavolhenſi* Imperio par[illegible] Regna, Caſanenſe ſcil. Aſtracanenſe & Nagajenſe, originem ac-

ce-

cepêre; ſicque defectione totuplici illud debilitatum tandem penitus evanuit: cùm Imperatores hi olim Duces pro arbitrio Ruſſis impoſuiſſent gravique jugô preſſiſſent gentem hanc, in cujus clientela hodiernô tempore præfata tria ultima Regna degunt. Georg. Hornius, *Orbe Imper.* cum *Animadverſion.* L. Joach. Felleri, *p.* 376. & *ſeqq.* Nomen a *Zawolhenſi* tribu Tartarorum, præcipuâ olim, omniumque maxima. Idem, *Orbe Polit.* ubi de *Tartaria Magna.*

ZBANSCIUM, oppid. Poloniæ, obſeſſum ab Andrea Boïnio Epiſcop. Poſnanienſi, qui Abrahamum Zbanſcium, in cujus ditione, Bohemis prædicantibus, Evangelium florere cœperat, ut ſibi quinque ſacerdotes traderet, adegit, paulo pòſt Poſnaniæ publicè crematos, circa A. C. 1430. M. Cromerus, *Hiſt. Pol.* *l.* 21. Mat. Bielſcius in *Chron. l.* 3. Anton. *part.* 3. *tit.* 22. *c.* 7. §. 8.

ZBARASIUM, vulgò *Zbaraw*, oppid. Podoliæ ſuperioris in limite Volhiniæ inferioris, ubi antea actum de pace cum Coſaccis. 10. leuc. Polon. a Brachavia in Boream, 13. à Luceoria in Merid. uti 4. a Wiſniovieczo, & 6. à Zboravia; cum titulo Ducatus Wiſnioviecciorum. Ibi obſeſſus fuit exercitus Polonicus à Tartaris & Coſaccis. A. C. 1649. in qua obſidione ſtrenuè ſe geſſit Jerem. Michael de Koributh, Wiſniovieccii. Zbaraſii & Lubriæ Dux, Ruſſiæque Palatinus; pater Michaëlis Regis: ſed A. C. 1651. ibi obiit.

ZBIGNIEVIUS, frater Boleſlai Poloniæ Regis ob turbas, ſupplicio affectus. A. C. 1120. M. Cromer *Hiſt. l.* 5.

ZBORAVIA, oppid. Ucraniæ, 6. leuc. Polon. à Zbaraſio, cum arce, munita, ubi Tartari & Coſacci grandi clade affecti. A. C. 1649. à Joan. Caſimiro Poloniæ Rege, *Zborow* vulgò.

ZDIARUM, vulgo *Sorow* in Luſatia, vide *Sorava.*

ZEA; quæ & *Zea*, urbs olim Bœotiæ primaria nunc extincta. Steph. ex *Herodiano.*

ZEA, frumenti genus. Plin. *l.* 18. *c.* 8. *Ægypto ac Syria, Ciliciaque & Aſia ac Græcia peculiares Zea, olyra, tiphe.* Et mox, *Qui Zea utuntur, non habent far. Eſt & hæc Italia in Campania maximè, ſemenque appellatur. Hoc habet nomen res præclara, propter quam Homerus ζείδωρος ἄρουρα dixit: non, ut aliqui arbitrantur, quoniam vitam donaret* &c. Ejus granum pulchrius, quàm tritici, idem eſſe ait & uſum Medicum exponit, *l.* 22. *c.* 25. ad quæ loca Dalechampium vide, ut & ſupra ubi de *Frumento.* Hodie *ſpelta* Germanis, vide Becmann. *Origg. L. L. p.* 1170.

ZEAZAR, Babylonius, de Aſtrologia Arabicè opus condidit: cujus initium tale eſſe ait Geſnerus: *Univerſa Aſtrologia judicia.* Vide Voſſ. *de Scient. Math. c.* 64. §. 13.

ZEB, nomen viri Madianitæ. Judic. *c.* 7. *v.* 25. Latinè *lupus.*

ZEB, oppid. ſuit Palæſtinæ, in tribu Manaſſe, ultra Jordanem, pauliulum à Ramoth & Jabes oppid. in Ortum recedens.

ZEBECE, urbs Galilææ. *Steph.*

ZEBEDÆUS, pater Jacobi & Joannis Apoſtolorum.

ZEBEE, Rex Madianitarum. Pſ. 83. *v.* 12.

ZEBELLINÆ Pelles, apud Venetum, *l.* 3. *c.* 47. *Inter parva verò animalia eſt quædam ſpecies apud illos* (Tartaros) *quæ delicatiſſimas ſuppeditat pelles, quas vulgò* Zebellinas *appellant:* aliis *Sabellinæ*, item *Zobellinæ*, à *ſabelo* ſeu *ſobolo*, Anglis & Gallis olim *sable*, muſtelæ ſpecie; quam nonnulli cum marte eandem faciunt, alii a marte diſtinguunt, nomen accepêre; ac ſulciendis Magnatum veſtibus ſuperariis, colliſque delicatiorum fœminarum contra frigus muniendis inſerviunt. Deferuntur ad nos, è Siberia maximè, unde *Siberinas* potiùs dicendas vult Hornius, idque Moſcorum operâ, quorum negotiationis pars magna in pellibus hiſce conſiſtit. Sed & Xanſia & Xenſia, Sinenſis Imperii provinciæ, pelles hujuſmodi cum reliquis provinciis communicant, Auctor Anonymus *Sina & Europa*, *c.* 40. ubi de *Quadrupedibus.* Vide quoque ſuprà aliquid ubi de *Sabellicis pellibus*, it. voce *Simor.*

ZEBENNUM, vel ZEBINUM urbs, unde *Gemmum* Antiochianæ Eccleſiæ presbyterum oriundum, ſcribit D. Hieronymus, *de ſcriptoribus Eccleſiaſticis.* *Zenon* Monaſterii, in Meſopotamia, meminit Procopius. *l* 5 *Ædif.*

ZEBENNUS, vel *Zebinus*, Epiſcopus Antiochiæ, ab A. C. 230 uſque ad A. C. 241.

ZEBIDA, mater Joacim ſive Eliacim. 2. Reg. *c.* 23. *v.* 36.

ZEBUL, ſervus Abimelech. Judic. *c.* 9. *v.* 28.

ZEBUM, & ZEBES, *Ptol.* regio Biledulgeridiæ, in Africa, inter Biledulgeridiam propriam ad Ortum & Tegorarinam regionem ad Occaſum, uti inter regnum Algerii ad Boream, & Lemptam deſert. ad Merid. Apud montem Auraſium. *Procop.*

ZEBYRES, nomen gentis. *Suid.*

ZEBYTTIS, urbs Libyæ. *Steph.*

ZECARUS, vide *Ozecarus.*

ZECHIS, Scythica gens videtur, apud Procop. *l.* 2. *Perſic.* *Zeuxla* Archiepiſcopatus ſub ſede Conſtantinopolit.

ZECHRI, fil. Iſabar. 1. Paral. c. 8. *v.* 19.

ZECHUR, Pater Sammua. Numer. *c.* 13. *v.* 5.

ZECHUS, Bohemorum conditor, circa A. C. 550. frater Lechi, quem Polonorum Auctorum ferunt, & Ruſſi, qui Ruſſicæ genti originem dediſſe dicitur, longam poſteritatem habuit, *Ducum Regumque* nomine Bohemiæ imperantem, quam tandem clauſit Wenceſlaus III. ſecundô Regni ſui annô nefariè Olomutzii obtruncatus. Vide Georg. Hornium, *Orbe Imp. cum Animadverſ.* L. Joach. Felleri, *p.* 123. & *ſeqq.* ut & ſuprà, ubi de *Bohemia*;

ZEDECH, Hieroſolymam primùm dictam fuiſſe, conjicit And. Maſius *ad c.* 10. *Joſuæ.*

ZEEL Behiz, vide ſuprà *Zahel.*

ZEELANDIA, Inſul. Daniæ, vide *Selandia.*

ZEERITÆ, gens Felicis Arabiæ, *Ptol.*

ZEERNEBOCH, i. e. *niger Deus*, à Slavis olim cultus. Helmoldus, *Chronic. Slavor. c.* 53. *Sub nomine Deorum, bono ſcilicet atque mali, omnem proſperam fortunam à bono — adverſam à malo, dirigi profitentur. Ideo etiam malum Deum ſua lingua Diabol, ſive* Zcerneboch, *i. e. nigrum Deum appellant.* Quorum hoc nomen a Slavis fit: at illud ſine dubio eſt ex *Diabolus*, ut a Chriſtianis hoc acceperint vocabulum. Niſi fortè illud *Diabol* ex gloſſemate in textum irrepſit. Sane non habet Albertus Crantzius, *in Wandalia ſua*, *l.* 3. *c.* 37. ubi Helmoldum ad verbum exſcripſit, tacitô Auctore. Aliter *Zeevuboch*, apud Saxones antiquos *Tybilenus*, à quo hodieque notum in Germanico ſermone Dæmonis nomen. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. Idolol. l* 1. *c.* 38. ut & *c.* 5. Ubi de vetuſtiſſimorum apud gentes Theologorum, de duplici Principio, ſeu duobus Summis Diis opinione.

ZEGEDINUS Stephanus, vide in SZ.

ZEGIRA, *Ptol.* potiùs *Zegira*, vulgò *Gezira*, urbs Aſſyriæ ad Tigrim, in confinio Meſopotamiæ, 6. mill. paſſ. à Marde in Boream, Ammianô teſte.

ZEGRENSII, gens Mauritaniæ Tingitanæ *Ptolemæo.*

ZEGZEGUM, vulgò *Zegzeg*, regnum Nigritiæ, cum urbe primaria cognom. inter Caſſenam regnum ad Boream, & Beninum regnum ad Merid.

ZEILA, vulgò *Zeila*, urbs regni Adelii, in Æthiopia ſuperiore in ora maris Arabici paulo extra fauces maris Rubri, cum portu capaci, ad oſtia fluv. Zeilæ. Antea *Avalites* dicta, 400. ab Aromatum promontor. in Occaſum in Azania regione.

ZEILA, caſtrum Germaniæ in Suevia ſub proprio Comite, ex illuſtri Dapiferorum *in Waldburg* Familia. In hac enim, Wolfeccia linea, in duos ramos diviſa eſt, Comitum ſcil. *in Wolfeck*, & Comitum *in Zeil.* Et quidem Georgius, Joannis extincti A. C. 1603. filius ſecundogenitus, qui Wolfeccæ lineæ auctor eſt, ex Georgio filio nepotem habuit Jacobum, cujus minor natu filius Frobenius junxit ſibi Annam Mariam Baron. *de Tœvingen*, atque ex ea ſuſcepit Joann. Jacobum Comitem *in Zeil*, qui genitii ſunt Paris. Jacobus & germani, *Truchſeſſii Dn. de Waldpurg* & *Comites in Zeil* &c. Ph. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobilit. Europ. Parte II. p.* 18. Vide quoque eum, *Arte Heraldicâ. Tom. II.* ut & ſuprà, ubi de *Dapiferis*, & in ſpecie de Linea *Wolfeccia.*

ZEILAN, inſul. Aſiæ perampla & nobilis, Sumatra nonnullis eſt, aliis *Taprobane* Veter. Quorum his favet nomen ab Arabibus & Perſis inſulæ impoſitum, qui *Zeilan* eam appellant, à recentiore ejus appellatione Σάλη vel Σαλικὴ, cùm ante Ptolemæum, qui nominum horum meminit, Παλαισιμούνδου vocaretur, quæ vetuſtiſſimis temporibus *Taprobane*, Auctor *Peripli Maris Rubri*, Ἐπὶ κέλευρον ἱκανῶς πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν, λεγομένη Παλαισιμούνδου, παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις αὐτῆς Ταπροβάνη. Sed & ſitus Inſulæ, elephanti, quos gignit maximos, gemmæ & margaritæ grandiores, quas illa fert, aliaque multa prorſus evincunt, eſſe Veter. Taprobanem. Vide quoque ſuprà *Palaſimundum.* Unde & *Zeilan* Salomonis eſſe Ophiram remotiorem, contendit Auctor Anonym. *Sina & Europ. c.* 30. Uni Regi eam jam circa A. C. 1290. ſubjectam fuiſſe, Marcus Paulus Venetus tradit, *l.* 3. *c.* 26. & Haito Armenus, *c.* 6. Poſt quæ tempora Zingalæ (uti *Zeilanenſes* appellantur) trucidatô Rege ſuô in multa Regna Inſulam diviſerunt, quorum quatuor numerat Vartomannus ad A. C. 1500. Regum præcipuus *Colomugi* dicebatur, cui cœteri tributum pendebant; donec circa A. C. 1580. Tonſor quidam, nomine *Maru Ragu*, Rege præcipuô interfectô, cœteriſque populis, totius Inſulæ Monarcham ſe conſtituit, ſede Regiâ in urbe *Candi* poſitâ. Cum hoc Fimala Rege *Zeilan* Belgæ fœdus inivêre A. C. 1600. Ei ſucceſſit Fimala Derma, Suri Ada, qui, à Luſitanis baptizatus Chriſtianô ritu, *Joannes de Auſtria* dictus eſt. Similiter Waed Madale Regem circa A. C. 1647. baptizatum eſſe referunt. Georg. Hornius, *Orbe Imp. cum Animadverſion.* L. Joach. Felleri, *p.* 457. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 1102. & *ſeqq.* Habuerunt in inſula hacce loca varia Luſitani, quæ omnia à Batavis iis erepta ſunt, uti videre eſt apud Joh. Bapt. Tavernier. *Itinere India*, *l.* 3. *c.* 15 ubi de elephantis Zeilanis, ad bellicos terrores aptiſſimis adeoque ab omnibus Indiæ Principibus maximè expetitis, illis naturali quodam inſtinctu aliarum Regionum elephantos certô corporis geſtu venerationem exhibere; & de rhinocerotum venatione, commercio item Regum in elephantis præcipuè & cancellis exiſtente, quædam addit. Plura apud Jac. Saar *in Itiner.* cui titul. *Oſtindianiſche* 15. *jährige Kriegs-Dienſte*, ut & voce *Ceylanum.*

ZEILLERUS Martinus, auctor *Catalogi Hiſtoricorum*, aliorumque plurimorum operum, Stirtus fuit, oculô dextrô jam à teneris vitiatô, alterô tantum ſuos labores peregit; tam celebris induſtriâ ſuâ ac operum ſuorum gloriâ factus, ut plurimi Proceres & viri eruditi, non Germani ſolùm, ſed & exteri, Itali, Galli, Poloni, Dani, Sueci, Bohemi, Ungari, eum videre ac alloqui deſideraverint. Geſſit Ulmæ Ephoriam Gymnaſii, Librorum Hiſtoricorum & Philoſophicorum Cenſuram, ac Inſpectionem Scholarum Germanicarum. Obiit familiæ ſuæ ultimus A. C. 1661. ætat. 73. Eteoſtichon non inconcinnum, *MorItVr DeCIVs ZeyLer*, de illo occurrit apud P. Freherum, *Theatrô Viror. Erudit. clarorum*, ubi ejus *Scripta* enarrat, ac de patre illius cognomine, Melanchthonis olim diſcipulo, & Paſtore tum alibi, tum Ulmæ tandem; quædam addit.

ZEIRINIA, oppid. Thraciæ, *Steph.* ex *Theopompo.*

ZEKELHYDA, arx munita Tranſylvaniæ in colle, antea ſub Auſtriacis juxta Beretonium fluv. 22. mill. paſſ. à Varadino in Boream, quot Zatmarium verſùs. Vulgò *Zekelheid.*

ZELA, urbs Cappadociæ, nunc jacens, in Ponto Polemoniaco, apud Neocæſaream: olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Amaſeno. Item Armeniæ, alias *Artemidis ara* dicta.

ZELA, vel ZELE, urbs Troadis à *Zeleo* heroë. Eſt etiam *Zelea* caſtellum Cyzici. *Steph.*

ZELANDIA, incolis *Zeeland*, Gallis *la Zelande*, provinc. Belgii uniti, cum titulo Comitatus, quaſi *Seeland*, quòd olim mari obruta. Vide Verſteganum, *c.* 4. vel à Danis & Normannis, qui ex Selandia Daniæ profecti hic ſedem fixerunt. Conſtat 5. Inſul. præcipuis, inter oſtia Scaldis, nempe Valachriâ (*Walcheren*,) Bevelandiâ Auſtrali (*Zud Bevelandt*) & Boreali Scaldiâ (*Schouwen*) & Duvelandiâ. Aliàs amplior, ſed maris inundationibus, præſertim A. C. 1176. 1304. & 1509. valde imminuta eſt, *Baudrand. Becmanno*, ab Hollandiæ Inſulis modicô fretô ſeparantur inſulæ 7. quæ provinciam Zelandiæ nunc conſtituunt, quas multâ effuſione à continenti Flandriæ Imperatorem Ottonem A. C. 980. diſſecuiſſe & inſulas feciſſe, ne à Francis facilè occuparentur, docent Annales Hollandiæ. Harum Orientales ſunt præcipuè tres Tolla *Ter Tollen*, à vectigalibus nomen ſortita: Duvelandia, à columbarum copia, in qua urbes multæ, quæ perierunt A. C. 1530. & Scaldia *Schouwen*, quæ maris ſævitiâ indies atteritur: Occidentales, quæ à prioribus Scalde fluv. dirimuntur, quatuor ſunt: Walachria, Bevelandia Auſtralis, in qua urbs *Romerswal*, ſalis negotiatione celebris, Bevelandia Borealis, & inter utramque *Wolfferſdijek*. Tota terminatur à Septentrione Hollandiâ, ab Ortu Brabantiâ, ab Occaſu mari Germanicô, à Meridie Flandriâ. Notatur à Politicis error Albani Ducis, quòd in primis Belgii motibus ſecul. præterit. non *Zelandiæ* ſtatim, in qua prima libertatis & Reipubl. Belgicæ, poſt Brielam captam, fundamenta jacta erant A. C. 1572. incubuit; Vide Hug. Grotium, *Annal. Belg. ad A. C.* 1573. Ejus urbes præcipuæ Middelburgum, Fliſſinga, Veria, Ziricęa, Goeſa, Briela & Tola. In ea 102. vici, ex quibus tamen quidam mari abſorpti. Item inſula maris Balthici, ad Oreſundam, in regno Daniæ, opulentiſſima, ipſâque Regiâ donata, præter quam 12. civitates, totidem arces & parœcias 347. habet: Priori ſecundùm quoſdam nomen dedit. Vide in vocibus *Hollandia* & *Silandia*.

ZELANDIA Nova, pars Terræ Auſtralis ſeu Antarcticæ, recens detecta à Batavis, A. C. 1654. Extenditur à Septentrione in Merid. verſùs Inſulas Salomonis, & terram Diemeni. Sed an Inſula ſit, an Continens, non conſtat?

ZELASIUM, Iſthmiæ id, ſuper Demetriadem, promontorium eſt, peropportunè objectum, Livio, *l.* 31. *c.* 46. In Eubœa aut circa, in continente Macedoniæ vel Atticæ videtur.

ZELES, unus è Cyzicenis, à Polluce, in conflictu nocturno, cæſus ac ſeminanimis relictus. Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 152.

ZELES, *Strab.* urbs Hiſpan. ad Fretum, ſed à Romanis in Mauritaniam oppoſitam tranſlata, & poſteà *Julia Joza* vocata. Ζέλιν Strabonem ſcripſiſſe putat Caſaubon. quanquam, illis in nominibus Barbaris, nullam ſequuti ſint veteres certam analogiam. Plinio, *l.* 5. *c.* 1. *Zilis*, *Ptol.* Ζιλία vocatur. Nunc *Arzila*, ſub Luſitanis. Vide *Zilia* & *Xilia*.

ZELIA, Dioni, *l.* 42. *Zela* Hirtio, *de Bello Alexandr. c.* 72. & Plut. Cappadociæ oppid. ubi Cæſar Pharnacem Regem devicit.

ZELIA, Troadis urbs, à Zeleo Heroe condita, ſub pede Idæ montis ad Æſepum fluv. Homer. *Il.* 2. in Lycia nempe regione *Strabo*. Lyciorum oppid. quoque facit Plut. *de virtutibus mulierum*. Stephanus & Euſtath. faciunt Cyzici caſtellum.

ZELIAS, Nicomedis fil. Creſſam Paphlagoniæ urbem occupavit. *Steph.*

ZELIMIRUS, Dalmatiæ & Croatiæ Regum ultimus, ductâ Ladiſlai Hungariæ Regis ſorore, ipſi moriens legavit Regnum, quæ Ladiſlao fratri, circa A. C. 1080. Georg. Hornius, *ubi ſuprà p.* 144.

ZELIOBES, Hunnorum Rex in Juſtinum Imperatorem, perfidus. Procop. *de bello Perſ. l.* 1.

ZELIS, vide *Zeles*.

ZELLA, Africæ urbs, in bello, quod Cæſar cum Scipione geſſit, deleta. *Strabo.*

ZELLIA, regio in Pannonia, aut Illyrico videtur, apud Paulum Diac. *l.* 4. *Longobardorum*. Mſ. Excuſus codex, *Aglia* & in ora *Azalia* legit. Ab hac *Azalia* uſque ad *Medaria* (alia lectio *Meclaria*) regionem, habitant Slavi, ut idem inquit. Pro Cilienſi agro Norico, habet Wolg. Lazius. Vide *Celia*.

ZELOTÆ, a ZELO dicti ſunt. His in veter. Hebræorum Republ. jus erat, pro atrocitate in Numen Sanctiſſimum Populique ſanctiora facinoris, peccantem, citrâ figuram judicii, nedum in jus vocationem, ſtatim obruere & morte mulctare. Miſna, *Qui ſacrilegium commiſerat* (ex ſacra nempe ſupellectile quicquam ſuffuratus) *qui per Idolum maledixerat* (Numini) *qui ſe miſcuerat cum fœmina Aramæa* (externâ ſeu planè gentili) *Zelotis fas fuit incurrere in eum. Sacerdotem in immunditie ſua ſacra obeuntem, non erat neceſſe, ut Sacerdotes cæteri in Forum deducerent: ſed Sacerdotes, qui per ætatem nondum miniſterio ſacro paruerant, eum extra Atrium protrahebant & cerebrum ejus fuſtibus elidebant.* Heic enim Templi & Numinis violatio manifeſta: quemadmodùm commixtione cum extera, Populi violabatur ſanctitas. Ejuſmodi autem id *Zelotarum* jus fuit, ut ſi viderent בעשרה *palàm* ſeu *in publico*, i. e. præſentibus coràm decem minimùm Iſraelitis, quempiam facinorum aliquod jam dictorum commiſſurum, ipſô eôdem momentô fas eis eſſet, incurrendo ſeu aggrediendo eum, aut verbere, aut vulnere præpedire ac cohibere, aut etiam cæde perſeverantem è medio tollere. Nam ſi intermitteret, occidendus, ſine Judicio Forenſi, non erat. Idem juris obtinuit de Iſraëlita Apoſtata &c. Origo juris hujus, ut non pauca recepti Juris alia, dicitur *Traditio Moſis è Sinai*. Exemplum primum è S. Hiſtoria petunt Phineæ, qui, zelò accenſus, haſtâ trajecit par impudicum, Numeror. *c.* 25. ubi à Numine propterea laudatur. Vide Joſeph. *Jud. Ant. l.* 14. *c.* 6. & Philonem, *de Monarch. l.* 1. ac *de Vita Moſis l.* 1. ubi *Zelotarum* jus, velut a Numine tunc præſtitutum, aſſerit. Quod itidem, licèt parciùs, innuit ipſe, ubi de eo, qui lignatum exivit in Sabbatô, loquitur, *de Vita Moſ. l.* 3. Sic itaque, *judicium Zeli*, ut vocant, à Phinea primò exercitum, in morem abiit. Unde Judæum quendam, Græcis ſe ritibus polluentem, conſpiciens Mattathias, *Zelatus eſt & contremuerunt renes ejus, & accenſus eſt* [illegible] *dum Judicium Legis* (κατὰ τὸ κρίμα) *& inſiliens* [illegible] *pee aram. Sed & virum* (Apellem) *quem Rex* [illegible] *qui cogebat immolare, occidit in ipſo templo & aram deſtruxit. & zelatus eſt Legem* (ἐζήλωσε τῷ νόμῳ) *ſicut fecit Phinees Zambri filio Salom. Et exclamavit Mattathias voce magnâ, in civitate, dicens, omnis qui Zelum habet Legis, ſtatuens teſtamentum, exeat poſt me*, 1. Maccab. *c.* 2. *v.* 24. quæ verba ſic profert Joſephus *Orig. Judaic. l.* 12. *c.* 8. Εἴ τις ζηλωτής ἐστι τῶν πατρίων [illegible] ἑπέσθω μοι. Eôdem modò trecenti alii Judæi à ſuis popularibus occiſi referuntur librô, qui vulgo dicitur Maccabæorum tertius. Nec aliô obtentu inſtituta lapidatio in Stephanum, Actorum *c.* 7. *v.* 57. & conjuratio in Paulum, Actorum *c.* 23. *v.* 13. Imò ſcimus, nominis hujus prætextu, nec ab alia omnino origine petitô, immanem ſcelerum ſegetem Hieroſolymis pullulâſſe, quam Joſephus pluribus explicat, *libris de bello Jud.* ubi ejuſce Auctores ita ſe nominâſſe ait. *l.* 4. *c.* 12. ὡς ἐπὶ ἀγαθῷ ἐπιτηδεύματι, ἀλλ᾽ οὐ ζηλώσαντες τὰ κάκιστα τῶν ἔργων καὶ ὑπερβαλλόμενοι. *ac ſi optimis rebus ſtuduiſſent & non peſſima facinora, uſque ad nequitiæ ſummum, Zelô affectâſſent.* Atque l. 7. *c.* 30. [illegible] *Nomen ſibi ab iis, quid, quod bonum eſt, Zelô affectabant, impoſuere.* Zelotas planè, de quibus diximus, innuens. Nempe, quod nil novi, nefarii illi homines, patrii juris obtentu, flagitia ſua obtegere conati ſunt. Quò tamen, dum pii atque ſancti urebantur, privati quidem ipſi, ſed publicâ auctoritate, atque moribus è Majorum diſciplina receptis nixi, bene conſultum eſt & Numinis & Templi & Gentis ſanctitati, quam hôc mediô tueri atque inviolatam ſervare volebant. Nec injuriâ vis inferebatur, quia patriis legibus, etiam à Moſis ævo deductis, ut ita inferre liceret, ſic ſtabilitum. Vide Hug. Grotium, *de jure Belli & Pac. l.* 2. *c.* 20. §. 8. Certè & legitur in Eſſenorum diſciplina, apud Joſephum, *de Bello Jud. l.* 2. *c.* 12. convitiantem quempiam Moſen adeoque Legis ſanctitatem polluentem, impunè licuiſſe occidi: neque ad aliud jus referri videtur, quod tradit Philo, de pæderaſte & androgyno [illegible], *de Legg. ſpecial. ſeu* 6. *&* 7. *dec. præc.* Inprimis autem in Idololatram pellicientem hoc jus exercitum eſt, teſte eôd. lib. περὶ θυόντων, [illegible] *Necandum eſſe, velut hoſtem publicum, ſine reſpectu privatæ neceſſitudinis. Et illecebra ejus emittenda ſunt ad omnes pietatis amatores, qui abſque mora in ſcelestum irruant, rati ſanctitatis officium, talem hominem occidere.* An idem jus, in Negotiatoribus & Nummulariis, flagellô à D. N. Jeſu Chriſto, expreſſiſſimo univerſæ pietatis ac juſtitiæ exemplari, è Templo ejectis, Matthæi. *c.* 21. *v.* 12. & Johann. *c.* 2. *v.* 14. locum habuerit, diſquirit pluribus, Joh. Seldenus, *de Jure Natur. & Gentium, juxta Ebræorum diſciplinam. l.* 4. *c.* 5. *tot.* Cùm igitur *Zelotarum* ſive juris, ſive moris tot veſtigia, tum apud Joſephum, tum in Sacris, appareant, mirum alicui videri poſſit, cur Judæorum Primates, velut juris hujuſmodi oblivionem ſimulantes, apud Hyrcanum, Herodem Antipatri filium accuſârint, quòd Ezechiam τὸν ἀρχιλῃστήν, *Latronum Principem*, ejuſque ſocios occidiſſet, adjicientes, Παραβὰς τὸν ἡμέτερον νόμον, ὃς κωλύει ἄνθρωπον ἀναιρεῖν καὶ πονηρὸν ὄντα. εἰ μὴ πρότερον κατακριθείη τοῦτο παθεῖν ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου· μὴ λαβὼν [illegible] ἐξουσίαν παρὰ σοῦ ταῦτα ἐτόλμησεν, *Tranſgreſſus leges noſtras, quæ hominem, quantumvis ſceleſtum, non ſinunt tolli, niſi prius morte damnatum à Synedrio. Nec à te poteſtate acceptâ patrare hæc auſus eſt*, apud Joſephum, *Origin. l.* 14. *c.* 17. Namque, ut hæc prioribus addantur, nec reverentiam ipſam ſive Summi Pontificis, ſive Conſeſſus Magni, obſtitiſſe, quin mos hic ratus haberetur, ex Hiſtoria Euangelica patet. Etenim cùm in Conſeſſu ſiſtebatur CHRISTUS, ac filium Dei ſe profitebatur, ob quod reus blaſphemiæ habitus eſt, in adſtantibus erant, qui Zelum procuIdubio obtendentes, in eum irruerent, in faciem exſpuerent, colaphis cæderent, uti videre eſt apud Matthæum, *c.* 26. *v.* 67. ac Marcum, *c.* 14. *v.* 65. Etiam, cùm ex miniſtris cuidam CHRISTUS haud ſatis reverenter habuiſſe Caipham Summum Pontificem viſus eſſet, percuſſus eſt ab ipſo, Joh. *c.* 18. *v.* 22. Ubi obſervandum Servatoris reſponſum miniſtro illi, *Si malè locutus ſum, perhibe teſtimonium de malo; ſi bene, cur cædis me?* ac ſi ex more licitum fuiſſet adſtanti eum, qui publicè Pontificis Summi ſanctitatem violâſſet, irruendo ſtatim percutere: rogat igitur tantùm, ut teſtimonium perhiberetur de malo, quòd alapam ibi mereretur. Ubi enim ejuſmodi nihil eſſet, nefas fuiſſe reum in judicio percotere, ſcimus ex Pauli verbis Actor. *c.* 23. *v.* 3. Nec omittendus Simon *Zelotes* Apoſtolus, cujus mentio apud Lucam, *c.* 6. *v.* 15. & Actorum, *c.* 1. *v.* 13. qui cùm Matthæo & Marco, in pleriſque Cod. Κανανίτης: in Exemplaribus aliis Καναναῖος, aliis Κανναῖος, dicatur, ex numero *Zelotarum*, ſeu *juſtò Numinis Zeli accenſorum*, de quibus ſuprà, fuiſſe videtur Seldeno. Hebræis enim קנאה *Kinea* eſt *Zelus*, & קנא *Kanna* ac קנאי *Kannai*, i. e. *Zelotes*, unde plural. קנאים *Kannaim*, eſt *Zelotæ*, à qua voce illum cognominatum vult, ut infrà videbimus. Apud Athenienſes ſimile quid cernitur, quorum Legibus cautum erat, ut Pſephiſmatis verba habent, apud Andocidem, *Orat.* 1. *ſive de Myſter.* Ἐάν τις δημοκρατίαν καταλύῃ τὴν Ἀθήνησιν ἢ ἀρχήν τινα ἄρχῃ καταλελυμένης τῆς δημοκρατίας, πολέμιος ἔστω Ἀθηναίων καὶ νηποινὶ τεθνάτω, *Si quis Democratiam Athenienſium everterit aut*

everſâ

bieris â eâ Magiſtratum geſſerit, ut hoſtis Athenienſium cenſendus erit & cuique eum occidere impune ſit. Etiam, quicunque occidiſſet ἅγνος καὶ ὅσιος, *purus & ſanctus à cæde ſine luſtratione habebatur.* Quin & jurejurando inter ſacra univerſi, ad idem præſtandum, obligabantur. Subinde etiam præconiô edictum, quemque, damnatum aliquem occidentem, præmiô remunerandum, qua de re vide Demoſthenem, *Philipp.* 3. atque ex eo Harpocrationem, verbô ἄτιμος, item ἐπικηρυχθεῖς, apud Sam. Petitum, *ad LL. Atticas*, *l.* 7. *p.* 23. & 563. Etiam Juris Cæſarei, aliorumque ſcita, aliquid ejuſmodi in ſe habent, dum publicorum Judiciorum actiones nemini non permittunt, *Inſtitut. tit. de publicis Judiciis in princ.* Simile jus exerceri permittitur, apud Venetos, in *Bannitos*, vide Phil. Mauſſacum *in Harpocrationem*, *p.* 179. quibus olim apud Anglos, non diſſimiles fuêre ii, qui *Utlagati* dicti ſunt, de quibus ſupra egimus. Nec multum abit mos Germanorum, quô iſtiuſmodi homines omnium injuriæ objiciunt, quod *Vogel frey machen*, apud illos vocatur &c. Vide Joh. Seldenum præfatum, *de Synedriis Veter. Hebræorum*, *l.* 1. *c.* 14. §. 3. inprimis autem *de Jure Nat. & Gentium juxta Diſciplinam Ebræorum*, *l.* 4. *c.* 3. 4. & 5.

ZELOTES, cognomen Simonis Apoſtoli Lucæ *c.* 6. *v.* 15. Hunc à voce Hebr. *Kanna*, & *Kannai*, quæ *Zelotem* notat, denominatum vult Seldenus, cui exemplaria N. T. illa favent, in quibus Καναναῖος appellatur. Id quod proximè accedit, ut ex *Kanna* ſeu *Kannai*, adjectâ Græcâ terminatione, videatur nomen deductum. Neque proin aſſentitur Viris doctis, etiam S. Hieronym. *ad Matth. c.* 10. ſequacibus, qui à *Cana* (quod ſup Hebr. ſcribitur) urbe Galilææ, eum nuncupatum volunt: quæ etiam *Katana* paſſim Syro, Joſuæ, *c.* 19. *v.* 28. exaratur. Et quid *Zelota* cum urbe illa? Cananæum autem ſeu Cananitem, apud Matthæum & Marcum, reddit Syrus per *Canania*: *Zelotem* vero apud D. Lucam per *Tanana*, quod id eſt ipſum, uti & Arabs. Idem perperam nimis Ebraicum Matthæi Evangelium habere ait, שמעון הכנעני *Simeonem Cananæum*, ac ſi à terra *Canaan* nomen deduxiſſet; nec enim ſcol nec ipſius rei rationem id omnino ferre. Additque non magis videri Thomam & Didymum eoſdem eſſe, quàm heic *Cananæum* & *Zelotem*, de Simone dicto. Vide eum *de Jure Nat. & Gentium*, *l. cit. c.* 4.

ZELOTYPIA, in utroque ſexu, ſequiore inprimis, extremus ſupremuſque omnium affectuum eſt, teſte Jul. Cæſ. Scaligerô, *Poet. l.* 3. *c.* 14. Quo in negotio, memorabilis apud Hebræos *Zelotypiæ* Lex fuit, quam de Uxore ſuſpecta legimus Numeror. *c.* 5. *v.* 12. & *ſeqq.* *Si Viri cujuſcunque uxor declinaverit, & prævaricando in eum prævaricata fuerit, & concubuerit Vir aliquis cum ea commixtione ſeminis & abſconditum fuerit ab oculis mariti ejus, atque occultata fuerit illa, & immunda facta fuerit, & teſtis non fuerit contra eam, pertranſierit autem illum Spiritus Zelotypiæ, ut ſuſpicetur uxorem ſuam, quæ polluta eſt, aut ſi pertranſierit illum Spiritus zelotypiæ, ut ſuſpicetur uxorem ſuam, quæ tamen non eſt polluta, adducat Vir ille uxorem ſuam ad Sacerdotem, adducetque cum ea ſacrificium pro ea, nempe decimam partem ephæ farinæ hordeaceæ, ſed non fundat oleum ſuper eam, neque ponat thus ſuper eam, quoniam oblatio Zelotypiæ eſt, oblatio pro memoriali, faciens recordari iniquitatem. Adducet itaque illam Sacerdos, & ſtare eam faciet ante Dominum. Aſſumat quoque Sacerdos aquam ſanctam, in vaſe fictili, & de pulvere, qui fuerit in pavimento Tabernaculi, tollat Sacerdos & ponat in aquam. Stare autem faciet Sacerdos mulierem ante Dominum, & denudet caput mulieris, ponetque ſuper manus ejus oblationem pro memoriali, quæ oblatio eſt Zelotypiæ, habeatque Sacerdos in manu aquas amaras ac maledictas. Et adjurans eam Sacerdos, dicat ad mulierem, ſi non concubuit Vir tecum & non declinâſti ad immunditiem ſub Viro tuo, liberaberis ut innocens ab aquis iſtis amaris & maledictis. Sin tu declinâſti ſub marito tuo & polluta es & poſuit vir concubitum ſuum ad te extra maritum tuum; adjurabitque Sacerdos mulierem juramentô execrandô & dicet, det te DOMINUS in execrationem & juramentum, in medio Populi tui, adeò ut faciat DOMINUS corruere femur tuum & inflari uterum tuum. Ingredientur aqua iſta maledicta in viſcera tua, ut intumeſcat uterus tuus & corruere faciant femur tuum, dicatque mulier Amen, Amen: Scribat autem Sacerdos in libello maledictiones iſtas, & raſas projiciat eas in aquas amaras potetque mulierem aquis illis amaris & maledictis, ut introeant in eam aqua illa maledicta & amara. Tollet deinde Sacerdos de manu mulieris oblationem Zelotypiæ, & ventilabit oblationem illam coram Domino, atque adducet eam ad altare. Tollet etiam Sacerdos pugillum plenum de oblatione illa pro memoriali incendetque in Altari, & poſteà dabit mulieri potum illius aquæ. Et poſtquàm potaverit mulierem illam aquis illis, ſi fuerit polluta*, &c. Ad cujus Legis explicationem, è Seldeno, pauca adjicere placuit. Maritum *Zelotypum*, ut hâc Lege comprehenditur, eum eſſe ajunt Magiſtri, qui præmonuerat Uxorem, ne deinceps in ſecreto eſſet aut clam occultaretur cum aliquo ſive Patre ejus, ſive fratre, nedum aliis plus diſſitis, ſive gentili ſive ſervo, idque coram teſtibus; quæ nihilominus cum ipſo, de quo præmonita eſt, in ſecreto eſſet occultata, idque teſtibus item probaretur, *quantillô tempore fœmina pollui poſſet, id eſt, quantillô tempore ovum* (gallinæ) *& aſſari poſſet & abſorberi.* Uxore itaque ſuſpectâ, etiam Marito interdicebatur, uſque dum potatis aquis amaris innocentem illa ſe præbuiſſet. Interim; fuêre etiam Uxorum genera non pauca, quæ, tametſi anteceſſerat præmonitio & occultatio adſtanteque utriuſque teſtes, potatione nihilominus libera quidem erant; at ejicienda ſine dote & illicita dein perpetuò Maritis. In his cenſebantur & Sponſa & Fratria, cujus nuptiæ à Leviro expectabantur, ut & aliæ quædam, de quibus Seldenus, *Uxor. Ebraic. l.* 3. *c.* 14. Formula, quâ ad Examen uxor ſuſpecta deduci ſolebat, forenſis erat hujuſmodi. Adibat Maritus Forum, cujus juriſdictioni proximè ſuberat. Huic narrabat, ſe ſuſpectam ſibi Uxorem præmonuiſſe, eam nihilominus cum eo, de quo præmonita erat, in occulto egiſſe, teſtes totius rei adeſſe, ipſam ſe ab adulterio mundam aſſeverare, ideoque ſe petere, ut Aquarum amararum examine res decideretur. Tum teſtimoniis auditis, & traditô Maritô in cuſtodiam duorum Studioſorum Legis, quibus erat cavendum, ne cum Uxore ipſe, ante potationem concumberet, utrique conjuges Hieroſolymam tranſmittebantur, ut ibi in Synedrio M. res procederet: alibi enim id genus examinis rite fieri nequibat, Maimonides, *halach Sanhedrin*, *c.* 5. Ibi Uxorem comparentem terrere primò ſolebat Synedrium, ne aquas biberet, crimen confiteri ſuadebat, monebat ut recoleret exempla Judæ & Thamaris, Rubenis & concubinæ Patris ſui, alia ejuſmodi, ne gravis nimis ipſi confeſſio videretur. Quod ſi confiteretur, aut potationem detrectaret, ejiciebatur, idque ſine dote: Sin innocentem ſe aſſereret, ex conclavi ſaxeo *Laſchath hagazith*, ubi Synedrium habebatur, eductam circumducebant, tentantes an defatigata atque anxia demum confiteretur. Perſeverantem, prope portam Atrii exterioris Orientalem collocabant; atque ornamentô omnimodô muliebri, etiam ſolennibus capitis operculis ſpoliatam (qui mos in omnibus Judiciis, ſecundùm Philonem) veſtibus induebant nigris. Eòdem mulierum frequentia evocabatur, ut erudiretur ſexus ille, *ne agerent juxta ejuſce facinora*, Ezech. *c.* 23. *v.* 48. Aderant, qui vellent; alii, exceptis ancillis ejus atque domeſticis, ſi qui eſſent, ſervis, qui ſummovendi erant, ne eorum præſentiâ Dominæ fortè mens diſtraheretur. Dein, monebat eam iterum de tota re Sacerdos huic rei præſtitutus, atque adjurabat; idque linguâ ei notâ; cui illa ſimiliter linguâ ſibi cognitâ reſpondebat, Amen, Amen. Ex novodiſſima poſt membrana libellô Sacerdos, atramentô, ſine chalcantho, ut facilius abſtergeretur, confectô, præter Mulieris nomen, omnia adjurationis vocabula inſcribebat & dimidium aquæ ſextarium, ex æneo labro, Exodi *c.* 30. *v.* 8. quod ex ſpeculis mulierum conflatum, juxta Altare locum habuit, deſumtum, ac poculo teſtaceo recens ficto incluſum, pulvere pavimenti Templi, aut ſi comperiri nequibat, aliunde allatô, inſpergebat, commiſtis etiam, quæ amaritudinem adderent, velut abſinthiô, & id genus aliis. Mox abraſa quæ libello inſcribebantur, atque abterſa in poculum item conjiciebantur. Tunc Sacerdos alius veſtes ei corde tenus dilacerabat, nudatô uſque ad crines capite, cincinnos, ſi qui erant, abſcondebat, & fune, ſi comparari poſſet, Ægyptiô (quô Ægypti mores ei in animum facilius reducerentur) veſtes ei laceras ſupra mamillas circumcingebat. Ægyptiô dein caniſtrô afferebat decimam partem ephæ farinæ hordeaceæ, ex Mariti apothecis deſumtam & mulieri tradebat tum oblationem in ſartaginem imponebat ſine oleo ac thure: quorum ſi alterutrum abjiceret, ex Lege vapulabat ſemel, ſi utrumque, bis. Quæ dum fiebant, poculum aquæ amaræ tenebat Sacerdos, qui miſcuerat, idque in conſpectu Mulieris, cui jam in examen præbebatur: quæ ſimul atque biberat, ſartaginem ei dabat Sacerdos, ita tamen ut ejuſce manus ſimul ſubeſſet. Oblatione deinum ſolenni ſeu ſacrificii ejuſmodi agitatione, ad Auſtrale altaris cornu, interiùs delatis, pars in ſuffimentum abibat, & quod reliquum erat, comedebant Sacerdotes, niſi Maritus ipſe Sacerdos eſſet: quô caſu in cinerum receptaculum rejiciebatur tota. Sic omnibus ritè peractis, ſi pota innocens eſſet, domum redibat, Marito denuo licita; quin augebatur ei venuſtas faciei, corporis firmitudo, fœcunditas, eaque maſculorum & cum facili partu. Sin adulterii rea eſſet, illicò facies ejus expalleſcebat ac protrudebant oculi, atque ne Templum, Atriaque ejus, inquinaret, ſtatim educta, intumeſcente ventre ac putreſcente femore moriebatur: eòdemque modô ac eâdem horâ moriebatur item adulter. Quòd ſi non ventris tumore ac femoris putredine, ſed aliô morbi genere, laborare inciperet, licita Maritô erat. Fiebat autem interdiu tantùm hoc examen, non nocte: neque unô die binæ potabant: & nullus erat dies huic Examini non idoneus. Quòd ſi ob timorem profiteretur ſe uxor aquas recuſare, nihilominus ſi vellet, denuo admitti poterat: Sin ſimpliciter ſemel recuſârat, modò integrâ eſſet valetudine; retractare nefas habebatur. Poſt abraſum verò libellum recuſare adeò nefas erat, ut etiam vi cogeretur potare, ſed non ſine præeunte ſuadela hac: *Filia mea, ſi adeò certum ſit te innocentem eſſe ex fiducia innocentiæ tuæ, bibes nec omnino timeas; quoniam aquæ non aliter habent ſe ac venenum ſiccum ſuper carnem animalis. Si vulnus ibi fuerit, dolorem affert & erodit; ſin verò vulnus ibi non ſit nullum omnino affert dolorem.* Si pollutam ſe fateretur, effundebantur ſtatim aquæ, totaque oblatio comburebatur. In mores etiam receptum erat, ut pro arbitratu ſuo Maritus horrendum carmen ſubituram uxorem ritè poſſet adigere, ut de ſuſpectis adulteriis aliis ſimul, præeunte Sacerdote, juraret iiſque ob quæ ſeorſim nullô modô aliàs ad hujuſmodi Examen deduci potuiſſet. Nimirum, nec ſe, dum Sponſa erat, ante deductionem; nec dum uxor ante repudium; nec ſi Fratria eſſet, ſuperſtite priori Virô, adulterium commiſiſſe. ad quæ omnia ſubjunctâ reſponſione *Amen, Amen*, examinis diri Mulier ſe devovebat, tam horum nomine, quàm ad eluendam ſuſpicionem; cujus gratiâ ritè in forum eſſet deducta, &c. Sed in deſuetudinem iſta abiêre, cùm in ſeculo excidium ſecundi Templi proximè antecedente, inſigniter creſceret adulterorum numerus, idque ex iis inprimis, qui Mariti eſſent: Etenim; ubi Maritus illicitô ſe polluerat ipſe concubitu, vim nullam aquis ineſſe, opinio obtinuit, & Tetragrammatoni nomen incaſſum abſtergi nolebant. Etiam ingraveſcente, ipsô eôdem ævô, Romanorum imperiô, judiciorum capitalium, adeoque hujus proculdubio Examinis quod capitale erat, uſus, minuebatur tribunalibus Hebræorum, licèt non penitùs ablatus, quod demum fa-

ctum eſſe 40. annis ante excidium Templi, plerumque volunt Eruditi. Poſtquam verò in deſuetudinem ſic abierat Examen hoc, incepit, ut ubicunque ejuſmodi *Zelotypia* ac Præmonitio, præter occultationem, Foro teſtibus adhibitis conſtiterat, Uxor dote ſpoliata ſtatim juberetur dimitti. De recentiorum Judæorum hac in re moribus, vide Leonem Mutinenſem, *de Ritibus Hebr. Part.* 4. *c.* 6. Apud Muhammedanos, diverſum quid habetur, uti diſcimus ex Alcorano, *Azoarâ* 24. ubi iſta legimus. *Imponentes adulterium bonis fœminabus* (ſic Retinenſis, nec malè, verbatim, *quæ caſtas mulieres infamant*) *nec inde proferunt quatuor teſtes, fuſtigandi ſunt plagis octoginta* (totidem inebriato etiam debentur in Doctrina Mahumedis veteri) *Nec unquam recipiendum eſt* (poſteà) *eorum teſtimonium; & ipſi ſunt prævaricatores. Verum, qui poſteà bene egerint & fuerint converſi, Deus condonat & miſeretur. Imponentes quidquam* (adulterium) *Uxoribus ſuis, nec habentes teſtimonium aliud, præter ſe ipſos, teſtimonium unius illorum* 4. *teſtimonia* (ſeu inſtar quatuor) *ſi dixerit per Deum ſe verum dicere & velut quintum adjiciat* (Retinentia, quintòque vice dicat: *Maledictio Dei ſit ſuper eum, ſi mentiatur. Mulier verò interim non puniatur, ſi quatuor adhibeantur teſtimonia, per Deum illum fuiſſe mentitum & quintum accedat, quò iram Dei invocat illa, ſi verum dixerit,* &c. Redeo ad Hebræorum ritus: *Zelotypa* uxor, quam poſt ſolennem præmonitionem ipſe viderat in ſecretum, quò occultaretur ſeu remotis arbitris ageret, cum eo, de quo præmonita eſt, abiiſſe ibique, dum pollui poſſet, juxta ſuperiùs dicta, cum eo manſiſſe, nec intereà ob teſtium defectum, ad Aquarum examen deducere quibat, velut interdicta tamen, ob ſceleris præſumtionem, erat dimittenda, ſed non ſine dote. Quod ipſum dicendum, ubi fama aut teſtis ejuſmodi rei unicus haberetur, cui ſcilicet Maritus præbebat fidem. At ſi, uxore aquarum examen ſubiturâ, teſtis unicus adeſſet adulterii, cum eo, de quo præmonita eſt, commiſſi, ad potationem non admiſſa, ſine dote, atque ut illicita viro erat ejicienda: Ex ipſa enim *zelotypia* ac deductione ejus in examen, de fide, quam haberet teſti Maritus, præſumebatur. Sed & ex *Zelotypia* Fori, cujus juriſdictioni uxor ſuberat, habebantur interdum Mariti illicitæ Uxores, etiam & jure dotali excidebant. Præter Maritum autem nemo ad aquarum examen adigere poterat. At verò, ubi Maritus ſurdus erat, mentis inops, peregrè profectus, aut cuſtodiæ traditus & publicâ libidinis infamiâ interim laborabat uxor, licèt eam non ad Aquarum examen, nihilominus ad Præmonitionem evocabat Forum. Sic eam cum eo, de quo ita præmonita eſt poſtmodùm in ſecreto, dum ita pollui poſſet egiſſe ex binorum teſtimonio liqueret, è ſententia Fori & Marito interdicebatur & jure dotali omnino excidebat; dilaceratò etiam apud Acta dotis libellò. Maritus dein convaleſcens, redux ſeu cuſtodiâ liberatus, libellò divortii eam ejiciebat. Nec omittendum, hac de re, uti etiam de iis, quæ ad Aquarum Examen fuêre deducendæ, aliiſque aliquot cauſis publicis, quotannis XV. die Adar menſis (qui Februario Juliano proximè quadrat) quam aliàs, magis ſolicitos fuiſſe Tribunalium Præfectos: Qua de re, ut & plura in hanc rem vide apud præfatum Seldenum. *Uxor. Ebr. c.* 13. & *ſeqq.* & Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 19. *ubi de judicio probationis per aquam.*

ZELPHA, ancilla Liæ uxoris Jacob. Gen. *c.* 29. *v.* 24.

ZELUS, urbs Æthiopum Occidentalium. *Steph.*

ZEMA, vel *Zemum* aut *Zumum*, ex Græco ζέμα, quod à ζέω, jus vel decoctio: unde ἑψηθέντα ζέματος, quæ ſunt *elixa & jure decocta.* Et quidem ζέμα ſimplex eſt liquor, in quo decoctæ ſunt carnes, *brodium* veterib. Latinis: ſicut ζωμὸς, condimentum & ex multis ſpeciebus gulam irritantibus compoſitum jus, quod aſſaturis ſuperfundebatur. Iſidorus. *zemam* appellat, *Juſcoquina Magiſtri à jure nuncupârunt, quia ea lex condimenti ejus hanc Græci* Zemam *vocant.* Inde & olla, in qua aqua decoquitur, *Zema, um* vel *Zumum* dicta. Treb. Pollio *in Divo Claudio, c.* 14. *Item in cantes & ſcyphos &* Zuma *pondo undecim.* Et Servius in *l.* 3. *Æn. Lebetas, ollas æreas: Græcè dixit:* Zemas *enim vulgare eſt, non Latinum.* Vide Salmaſ. *ad Pollionem, l. cit.* & Vopiſc. *Aureliano, c.* 40.

ZEMBLYNIUM, vulgò ZEMBLYN & ZEMLYN, oppid. Hungariæ ſuperioris ad Bodrochium fluv. *Zemlyn* etiam quibuſdam 5. milliar. German. à Caſſovia in Ortum, 6. à Tokaio in Boream. Caput Comitatus cognominis, qui terminatur à Septentrione Ungenſi Comitatu, ab Ortu Perigienſi, ab Occaſu Abanvitarienſi, à Merid. Borſanienſi.

ZEMENE, urbs Laconicæ, Tænaro finitima: *Eutrop.* Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Corinthio olim: nunc Metropolis.

ZEMMA, nomen viri. 2. Paral. *c.* 29. *v.* 12.

ZEMOVITUS, Poloniæ Rex clariſſimus, A. C. 892. Ei ſucceſſit fil. Leſcus VI. Vide *Ziemovitus.*

ZENAS, Legis peritus quidam. Tit. *c.* 3. *v.* 13.

ZENETI, populi Africæ, Mauritaniâ potiti ſunt A. C. 950. familiâ Idris, qui Ommiadarum caput Regni Fezzanum condiderat, penitus extinctâ. Regnârunt autem in duas Familias *Mecnazad* & *Magraua* diviſi, annos centum, & quod excurrit: à Lamtunis Almoravidis pulſi, circa A. C. 1052. Hornius, *l. cit. p.* 469. & 470. Vide quoque ſuprà *Magraua.*

ZENGIZA, promontor. Africæ, ad Sinum Barbaricum, Ptol. *Zingis* idem vocat, *l.* 3. *c.* 17.

ZENICETA, latro nobilis, apud Strabonem, in Lycia arcem habuit, *Olympi* nomine, ab Iſaurico everſam, de qua vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 802.

ZENIS, Dardaniarum urbium princeps. Polyæn. *l.* 8. *c.* 54.

ZENO Iſauricus, Conſul. A. C. 471. Vide ſuprà.

IMPERAT. ET VIRI ILLUSTRES.

ZENO Iſauricus, Imperator ex Ariadne, filia L[illegible] filium ſuſceptum, decimò menſe, poſtquam A[illegible] claraverat, ut ſolus regnaret, venenò di[illegible] potitus, A. C. 474. impudentiſſimè turpiſſimi[illegible] Heterodoxis ſemper ſavit, in fideles ſævu[illegible] & Hunnorum irruptionibus punitus. Baſiliſcum quoque infeſtum habuit, qui viſò quantoperè contemptibilem ſe Zeno [illegible] imperiò illum exuere conatus eſt: Et fugit ex urbe Zeno, ſed pòſt reſtitutus, corruptò Harmatiò, Duce Baſilis[illegible], hunc in Cappadociam relegavit. Intereà aliquantiſper orthodoxum [illegible] tus, mox Præſules hæreticos, pulſis fidelibus, reſtituit, dein quaſi utroſque reconciliaturus, *Henoticon* edi[illegible] quò [illegible] orthodoxò, reipsâ Concilium Chalcedonenſe damna[illegible]. Paulò pòſt morbò comitiali, cui obnoxius erat, correp[illegible], ab Ariadne, læta ſic ſibi liberari, ſepulchro præpropere illat[illegible] in quo licèt ad ſe rediiſſet, & à cuſtodibus dimitti petiiſſ[illegible], ab [illegible] iteriſus in ſe ſævit, manuſque proprias & ſandalia depaſtus [illegible]. Dicitur, edoctus ab illis, jam alium thronò potiri, enixè cog[illegible], ut monaſterio alicui includeretur, in quo vitam fini[illegible]. [illegible]onaras, *tom.* 3. *Annal.* hoc illi vivò obruto contigiſſe ſcribit. Cedrenus in *in Comp.* refert, rumorem per orbem ſparſum eſſe [illegible] caput noctu eſſe detruncatum. Factum id A. C. 491. æt. 65. Videatur Marcellin. & Caſſiodor. *in Chron.* Evagr. *l.* 3. *&c.*

ZENO, Polemonis, Regis Ponti, filius, favore Armeniorum, quòd is primâ ab infantiâ inſtituta & cultum eorum æmulatus erat, ad regnum vocatus. Cui Germanicus, in urbe Artaxata, approbantibus Nobilibus, circumfuſâ multitudine, inſigne regium impoſuit. Cæteri venerantes Regem Artaxiam conſalutavêre, quod illi vocabulum indiderant, ex nomine urbis. Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 56.

ZENO, Philoſophus ex Cypro, Græca civitate, Stoicorum ſectæ, à Stoa, ſeu porticu, ubi deambulare Zeno ſolebat, dictæ conditor. Athenas pervenit, naufragiò ejectus: Oraculò monitus, ut cum mortuis converſaretur, literis ſe dedit. Diſcipulus Cratetis, mox editò de Repobl. librò, aliiſque quibuſdam ingenii monumentis, numeroſum ipſe auditorium habuit. Summum bonum in vita, rectæ rationi convenienter, collocavit: cui ſententiæ Cleanthes, Chryſippus, & reliqui Zenonis ſucceſſores, mordicus adhærentes, etiam in mediis tormentis virtute prædium hominem beatum prædicârunt. Unum eſſe Deum agnovit, cujus plures virtutes plura nomina indigitarent. Sed hunc Animam mundi eſſe credidit. Stoici porro opum & artium liberalium contemptores, de Auctore ſuo varia per errorem ſtatuerunt. Interim clariſſimi ex hac ſecta viri prodiêrunt, quæ ad Chriſtianiſmum quàm proximè acceſſit. Dicitur, ſe ipſum ſtranguiaſſe, cum lapſu corpus attriviſſet. Vide infrà. Tanto in honore apud Athenienſes fuit habitus, ut apud eum claves urbis deponerent, ornarentque ipſum aureâ coronâ & imagine æreâ. Adoleſcenti cuidam inepta multa loquenti ait: *Ideo duas habemus aures, os autem unum, ut ſcilicet multa audiamus pauca verò loquamur.* Partem ſcientiæ in eo conſiſtere dixit, ut ignoremus ea, quæ ſcire non intereſt. Amicum definivit, *Alter ego.* Eos, qui facund[illegible] loquerentur, ſed malè viverent, monetæ Alexandrinæ compara[illegible]. Servo, quem ob furtum percuſſerat, fatò ſe excuſanti, fatum oppoſuit. Deceſſit autem 72. ætat. ſuæ anno ſine morbo. Nam, ut ferunt, cum abiret ex ſchola, lapidem offendens digitum perfregit, manu verò terram feriens, illud ait, ex Niobe. *En adſum, quid me quaſo vocas?* Et continuo ſe ſtrangulans i[illegible] An. 490. Urb. Cond. 129. Olymp. Strabo, *l.* 14. Cicero, A. Gellius, Auguſtinus, Diog. Laërt. *l.* 7. *Nic. Lloydius.*

ZENO Citticus, de quo Cicer. *in Orat. Zeno quidem ille,* inquit, *à quo diſciplina Stoicorum eſt, manu demonſtrare ſolebat, quid inter has artes intereſſet. Nam cùm compreſſerat digitos, [illegible]que fecerat, Dialecticam ajebat ejuſmodi eſſe; cùm autem d[illegible]rat, & manum dilataverat, palmæ illius ſimilem eloque[illegible] dicebat.* Idem cùm priore. Fuit alius ejuſdem nominis Philoſophus Epicureus, Ciceronis ſynchronus, cujus meminit Cicer. *l.* 1. *de Finibus.*

ZENO Eleates, Parmenidis auditor, ſimul cum Perdicca, & in Philoſophia & in adminiſtranda Republ. clariſſimus, *Suidas.* Hunc inventorem Dialectices fuiſſe, ſicut Empedoclem Rhetorices, Ariſtoteles author eſt. Ejus celebratiſſima fuit in perferendis cruciatibus patientia, enim cùm adoleſcentes nobiliſſimos cupiditate liberandæ patriæ inflammâſſet, contra N[illegible]rchum Tyrannum; factò judiciò comprehenſus, tradi[illegible]ſque e[illegible] tortori[illegible] torquendus, qui cùm laceraretur, ut conſcios conjur[illegible]tion[illegible] nominaret, neminem illorum nominavit, ſed amic[illegible]o[illegible]ue tyranni participes conjurationis eſſe dixit. Dein[illegible] quippiam ſe in aurem tyranni loqui velle ſignificâſſet, eam mordicus correptam non ante dimiſit, quam raptâ aure mu[illegible]tum caput reliquiſſet. Sed cùm ſocios conjurationis proferre cogeretur, conciſam dentibus linguam in os tyranni conſpuit, quò factò cives tyrannum lapidaverunt. Floruit Olymp. 70. Plures mundos[illegible] vacuum non dari, rerum naturam ex calido, frigido, humido & ſicco conſtare, animam ex omnibus rebus compoſitam e[illegible]e, ſtatuit. Diogen. Laërtius, *l.* 9.

ZENO Rhetor, Laodiceam ampliavit, cujus fi[illegible] Polemo, regiò itidem nomine donatus ab Antonio & poſteà ab Augu[illegible] gratiam hujus urbem, quæ olim Διόσπολις dicta, [illegible] appellavit, Salmaſ. *ibid. p.* 828.

ZENO Rhodius, auctor *Hiſtoria.* Item Auctor *hiſt*[illegible] & *epitomes belli Romano-Punici.* Alius Ph[illegible]ſoph[illegible] diſcipulus. Alius Medicus. Item Sidonius, Epicuri [illegible] dem.

dem. *Zenonis* Sidonii Stoici meminit *Suid.* Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc.* *l.* 1. *c.* 16. *& de Sectis Philoſ. c.* 1. §. 30. *c.* 19. §. 1. &c.

ZENO, Veronenſis, Epiſcopus & Martyr, ſecul. 3. Scripſit *Homilias* 90. inter quas quædam Baſilii verſæ, aliæ ex operibus S. Hilarii depromptæ. *Chriſtianus quidam Apulejus, adeo eruditus eſt, & denſus in ſignificandis per pauca multis. Nobiliſſimus auctor*, Caſp. Barthio. Paſſus dicitur die 12. April. circa A. C. 266. Vide Ambroſ. *ep.* 64. Paul. Diacon. *in Hiſt. Longob. l.* 3. *c.* 23. Voſſium, *l.* 3. *part.* 4. *c.* 2. Morerium *in Diction. Hiſt.* Labbæum, &c.

ZENOBIA, Rhadamiſti uxor, ejus ab Armeniis ejecti comes ac tunc gravida, primùm utcunque fugam, ob metum hoſtilem & mariti charitatem, toleravit. Poſt, feſtinatione continuâ, ubi quati uterus & viſcera vibrabantur, ut morte honeſtâ contumeliis captivitatis eximeretur, rogavit. Ille primò amplecti, allevare, adhortari, modò virtutem admirans, modò timore æger, ne quis relictâ potiretur. Poſtremò, violentiâ amoris & facinorum non rudis, diſtringit acinacem vulneratamque ad ripam Araxis trahit, flumini tradit, ne corpus etiam auferretur. Ipſe præceps Hyberos, ad patrium regnum pervadit. Interim *Zenobiam* placidâ in luvie ſpirantem ac vitæ manifeſtam advertêre Paſtores, obligant vulnus, agreſtia medicamenta adhibent; cognitâque nomine & caſu, in urbem Artaxata ferunt, unde publicâ curâ deducta ad Tiridatem comiterque excepta, cultu regiô habita eſt, Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 51.

ZENOBIA, Regina Palmyrenorum, poſt Odenati viri mortem in Syria Romanorum rexit imperium, pôniturque inter 30. tyrannos, qui tempore Galieni orbem uſurpaverint. Ingeniô, clementiâ, fortitudine, conſtantiâ inclyta. Corpus habebat ad bellicos labores induratum, pedes ſæpe cum copiis ſuis iter faciens. Gente Judæa, humaniores literas à Sophiſta Longino didicit, avida quoque Chriſtianorum ſacra ſciendi, felici fatô, in Paulum Samoſatenum incidit. Superata tandem A. C. 273. ab Aureliano, ac in triumpham ducta fuit, eique Principis clementiâ Tyburte poſſeſſio conceſſa, ubi honeſte ageret. Hæc eâ caſtitate dicitur fuiſſe, ut ne cum viro ſuo, niſi prolis gratiâ, congrederetur. Regali alioquin pompâ Perſarum ferè modô adorabatur. Ad conciones galeata procedebat cum limbo purpureo, gemmis dependentibus, voce clarâ, moribus ſeveris, Græci, Ægyptiique ſermonis peritiſſima, Latini non ignara. Orientalem Alexandrinamque hiſtoriam epitomavit. Herennianum ac Timolaum filios literis erudiit. De quorum exitu neſcitur, an interierint morbô, an ab Aureliano fuerint interfecti. Trebell. Pollio, *de* 30. *tyr. c.* 10. Vopiſc. *in Aurel. c.* 25. *ſ.*

ZENOBIA, à Zenobia, Odenati uxore, ædificata dictaque urbs: in ripa Euphratis, versùs Occaſum. Procop. *l.* 2. *Ædif.* & 2. *Perſic.* In Palmyrenis eſſe veriſimile.

ZENOBIA, poſſeſſio eſt, Tiburte, Zenobiæ Reginæ conceſſa, non procul ab Hadriani palatio, atque ab eo loco, cui nomen *Conche*. Treb. Pollio *in XXX. Tyrannis*, *c.* 30. ubi de *Zenobia Palmyrenorum Regina*, *Huic, ab Aureliano* (qui de illa triumphavit) *vivere conceſſum eſt. Ferturque vixiſſe cum liberis, matrona jam more Romana, datâ ſibi poſſeſſione in Tiburti, quæ hodieque Zenobia dicitur, non longè ab Adriani palatio, atque ab eo loco, cui nomen eſt Conche.*

ZENOBII, *Ptolem.* *Pelagii Steph.* ſeptem inſulæ in ſinu Sachalite prope Arabiam Felicem.

ZENODOTIUM, urbs Oſrhoënæ, prope Nicephorium. *Steph.*

ZENODOTUS, Grammaticus, diſcipulus Philetæ, vixit temporibus Ptolemæi primi, cujus etiam filios erudiit, ac præfuit Alexandrinæ Bibliothecæ: primosque quoque Homeri libros correxit, ac in ordinem redegit, *Suidas*. Alius Sophiſta ſub Adriano Imperatore docuit Romæ, ſcripſitque *epitomen proverbiorum Didymi*: convertit *in Græcum ſermonem hiſtoriam Salluſtii*, præterea *Genethliacum in Adrianum*, & alia. *Suidas.*

ZENODOTUS, ſculptor nobilis, qui Mercurii ſtatuam fecit, in civitate Galliæ Arvernis. Item, mandatô Neronis, Coloſſum ſex pedum longitudine Soli dicatum.

ZENODOTUS Trœzenius, *Umbricam hiſtoriam* condidit, Dionyſ. Halicarn. *l.* 2. Suſpicari autem liceat eundem eſſe ex quo Solin. *c.* 8. tradit, *Præneſte* ita dici à Præneſto Latini filio, Ulyſſis nepote. Quam nominis rationem etiam legere eſt apud Steph. in Πραινεστος, & Mar. Capellam, *l.* 6. Alius eſt Æolus, Cæſari Germanico memoratus, penè *initiô Commentarii, in Aratea Phænomena.* Item *Zenodotus* Theophilus, ex quo de Phalange & Arachne quædam narrat Nicandri Scholiaſtes in Theriaca. Alius quoque Epheſius, itemque Alexandrinus; de utroque *Suidam* ſis adi.

ZENOIS, uxor Baſiliſci Imperatoris Conſtantinopolitani, Eutychianæ hæreſi addicta, maritum contra Orthodoxos inſtigavit, Evagr. *l.* 3. *c.* 5.

ZENON, Roman. Imperator A. C. 476. Vide *Zeno.*

ZENON, Martyr. A. C. 251.

ZENONIS Cherſoneſus, in Taurica Cherſoneſo, *Ptolem.* tractus eſt Bugem paludem ſeu ſinum diſcludens, à Coreto ſinu ſeu Mæotide palude, *Sanſo*. Totus montuoſus admodum, ad 50. mill. paſſ. extenſus à Meridie, nempe ab Heracleo in Boream, ad Agarum promontor. quod anguſtô tantùm fretô dividitur à Baſilydis Scythis, ſeu Sindica regione in parva Scythia.

ZENOPHRURIUM, *Eutrop.* meliùs *Cœnophrurium*, nunc *Drepali*, Caſtrum eſt tenue in ora Occidentali Propontidis, ubi incipit Borealis, 20. mill. paſſ. à Selimbria in Occidentem Heracleam versùs paulo plus, 40. à Byzantio.

ZENOPOLIS, olim Pamphyliæ urbs, in mediterran. à Zenone Imperatore ſic dicta. *Porphyrog.*

ZENORUM Epiſcop. Paſinici meminit *Socrates.*

ZENOTHEMIS, vetus author, de quo Voſſ. *Hiſtor. Græc.* *l.* 3. *p.* 425.

ZENOTHEMIS, Auctor Græcus, ſcripſit *de rebus monſtroſis*, Plin. *l.* 37. *c.* 2. Ælian. *l.* 17. *c.* 30. Tzetzes, *Chil.* 7. *Hiſt.* 44. An idem cum præcedente?

ZENUS Jacobus, vide *Jacobus.*

ZEOPHIR, & *Caucaphia*, oppida fuêre, circa Neapolim Phœniciæ. *Guilielm. Tyrus.*

ZEPHOIM, vide *Zophoim.*

ZEPHRON, terminus terræ Canaan.

ZEPHRONA, Civitas aut vicus, terræ promiſſæ ad Septentrionem terminus. In tribu Nephthalim, Numer. *c.* 34. *v.* 9. Hier. *in Ezech. c.* 47.

ZEPHYRE, inſula parva Cretæ, ante Samonium promontor. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

ZEPHYRIA, Ariſtoteli, quæ alias *Melos* Inſul. Vide ibi.

ZEPHYRINUS, poſt Victorem, Papa. A. C. 201. Montaniſtarum hæreſi infectus, vitreos calices pro ligneis ordinâſſe creditur. Mortonus, *Apol. c.* 18. Perſecutionis Severianæ tempore latuit, ſed Plautianô Severi ſocerô, Chriſtianorum acerrimô hoſte mortuô, iterum ad functionem rediit. Obiit A. C. 219. Anaſtaſius, Platina, Ciacconius, Duchesnius & Papyrius Maſſonius *de Papis*, Baronius *in Annalib.*

ZEPHYRIS Arx, in Zephyro jugo Hiſpaniæ.

ZEPHYRITIS Venus, vide *Arſinoë.*

ZEPHYRIUM, urbs Ciliciæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Seleucienſi, inter oſtia Calycadni ad Occaſum, & Corycum urbem ad Ortum; *Tarſu Negro*. Halicarnaſſus olim quoque ſic dicta fuit, teſte *Steph.*

ZEPHYRIUM, promontor. M. Græciæ in ora Orientali Calabriæ ulterioris apud Locros, à quo Locri *Epizephyrii*, *Capo Bruzano* Magi. Nunc *Capo Bianco* quibuſdam. In Mare Ionium excurrit, & 10. mill. paſſ. diſtat ab Herculeo promontor. in Boream, Locros versùs, prope Burzanum caſtrum. *Baudrand.* Alterum Cretæ in ora ad Ortum *Capo d'Aiſelin* Luſignano, *Capo di Mirabello* Pineto, apud Cherſoneſum urbem. *Baudrando* in parte Inſulæ Boreali; aliis eſt *Capo S. Zuane*, ſeu *Caput S. Johannis*, prope Spinam longam arcem, 12. mill. paſſ. à Mirabello caſtro in Boream. Tertium Cypri in ora Occidua apud Paphum veterem, *Capo Chelidonio* Luſignano. Quartum Cyrenaicæ in ora apud Darnin urbem, proximum Naustathmo, *Capo di Bonandrea* Nigro. De Zephyrio M. Græciæ Ovid. *l.* 15. *Metam. v.* 705.

Zephyriumque legit, Caulonaque Naritiamque.

Nic. Lloydius.

ZEPHYRO, Sacratum jugum in Hiſpan. *Avieno.*

ZEPHYRUS, Arſinoës delicium, Ptolemæi Philadelphi ſororis uxoriſque, memoratur Auſonio *in Moſella*, *v.* 315.

ZEPHYRUS, ventus, flans ab Occaſu Æquinoctiali, adverſus Subſolanum, quem Latini *Favonium* vocant. Sic dictus quaſi ζωηφόρος, hoc eſt, *vitam ferens*, eô enim plantæ omnes germinant & pullulant. Vide Gell. *l.* 2. *c.* 22. Plin. *l.* 18. *c.* 34. A Philoſtrato in Hyacinthi imagine deſcribitur: illi enim humeros ſeu ſcapulas alatas attribuit, facie & aſpectu molli cum corona ex omni florum genere in capite. Ovid. *l.* 3. *Triſt. El.* 12. *v.* 1.

Frigora jam Zephyri minuunt. ———

Idem, *l.* 1. *Met. v.* 108.

——— *Placidique tepentibus auris*
Mulcebant Zephyri natos ſine ſemine flores.

Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 44.

——— *Zephyrô putris ſe gleba reſolvit.*

Lucanus, *l.* 4. *v.* 405.

Et tepidum in molles Zephyros excurrit Iaddar.

Silius, *l.* 12. *v.* 4.

——— *Blandiſque ſalubre*
Ver Zephyris tepidô mulcebat rura ſerenô.

Nic. Lloydius. In turre octogona Andronici Cyrrheſtis, hodieque Athenis ſuperſtite, cum repræſentat juvenis pectore cruribuſque nudis, in pallii ſinu flores offerens & ſedenti tranquilloque ſimilis, vide ſuprà. Album ei pecudem, albumque in Circo aurigarum colorem ſacravêre Veteres, quorum illud Virgilius innuit, *l.* 3. *Æn. v.* 120. ubi mactat Æneas

——— *pecudem Zephyris felicibus albam*;

hoc Tertullianus refert *de Spectaculis*, *c.* 9. quòd ventus ſit albus ac ſerenus, Gerh. Joh. Voſſius, *de Idolol. l.* 3. *c.* 11. Cæterum nuntios Deorum portare credebantur Zephyri. Idem Poëta, *l.* 4. *Æn. v.* 223.

Tum ſic Mercurium alloquitur, ac talia mandat.
Vade age, nate, voca Zephyros, & labere pennis.

Quem eorum mollem allapſum, oculis penè videndum ponit Val. Flaccus, *l.* 1. *v.* 686.

Ecce autem molli Zephyros deſcendere lapſu
Aſpiciunt: volat immiſſis cava pinus habenis.

Vide Caſp. Barthium, *Animadv. Papin. ad l.* 2. *Theb. v.* 4. plura verò

verò de hoc vento, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1252. & *ſeqq.* ubi, inter alia, inter flatus Occiduos, eum ſolum *ἰκαγενῆ* eſſe, adnotat.

ZEPIDÆ, populi, de quibus Procopius, *l.* 3. *Goth.* Et Blondus. *l.* 4. *Decur.* 1.

Rabbi ZERACHIA, ſcripſit librum *Meor Enajim* Bononiæ, & *Obſervationes in Rab. Alphes*, ano. 4910. juxta Rabbi *David. Ganz.*

ZERANIA, regio Thraciæ. Populi *Zerani. Steph.*

ZERAVITCIUM, oppid. Moraviæ, ubi celeberrimâ ſynodô à Fratribus habitâ, A. C. 1616. cui non ex Bohemia ſolum, ſed & Polonia Antiſtites cum Miniſtris interfuêre, concluſum inter alia, ut *Ordo Eccleſiæ* conſcriberetur & publicaretur. Lætus *Compend.*

ZERBIS, Meſopotamiæ fluv. in Tigrim cadens, Plin. *l.* 6. *c.* 26.

ZERETRA, Arcades vocant vadi foramina quædam, per quæ Eraſinus fluv. è lacu Stymphalo erumpit in Argivam terram.

ZERINGA, German. *Zaringen*, caſtrum Briſgaviæ, infra Friburgum, unde illuſtriſſimæ olim familiæ nomen. Primus Zeringiæ Dux fuit Berchtoldus I. filius Landoll II. Briſiaci domini, qui frater Rapatonis, unde Habſpurgii Auſtriique orti, obiit A. C. 1036. Berchtoldus hic Carinthiâ, ab Imperatore, locô promiſſi Ducatus Sueviei, auctus, Bertholdum II. & Hermannum, illum rami *Zeringio-Tecci*, iſtum *Hochbergio-Badenſis* lineæ auctores, progenuit. Bertholdo II. filii fuêre, Bertholdus III. Friburgi Briſgojæ conditor, & Conradus, à Conrado III. Imperatore captus Zeringâ & Tecciô, ad obſequium perductus. Hôc geniti Bertholdus IV. Friburgi in Uchtlandia & Bernæ conditor, ac Albertus ſeu Adelbertus, Comitum ſeu Ducum Tecciæ ſator: cujus familiæ ultimô A. C. 1439. extinctô, ditio ad Eberhardum Comitem Wirtembergicum generum tranſiit: Mundelhemiô dominiô, à Juiha ac Irmgardi Friderici VII. filiabus Werthemiæ & Rechbergiæ ſtirpi illatô: Bertholdi verò IV. poſteritas in Bertholdo V. filio, jam A. C. 1238. deſiit. Vide Spener. *Syll. Geneal. Hiſtor. in familia Wirtemberg.* Tub. Pfannerum de præcipuis Germaniæ Principum gentibus, *c.* 7. ubi de *Gente ead.* & *c.* 9. nec non ubi *de Gente Badenſi*, ſuprà, in voce *Bertholdus*. Item *Hochberga*, & *Teccinum*. Addo hoc ſaltem, Stumpfium, *l.* 7. *de Argovia*, Bertholdum I. Comitem, Bertholdum verò II. Marchionem Zeringiæ, appellare, quidemum Ducatu Sueviæ, à ſocero Henrico IV. Imperatore promiſſô, Sueviæ Zeringiæque Ducis titulum ſumpſerit.

ZERINTHIUM, vide *Apollinis templum*.

ZERMIZIRGA, Daciæ urbs, apud *Ptolem.*

ZERNA, fluvius, in Macedonia, *Curopalati*. Thraciæ urbs eſt, *Antonino*. Sed & *Zerna* legitur. Eſt forte *Tiberna*, *Steph.* *Tzerna* apud *Cedrenum* legitur, inter Thraciam & Theſſalonicam.

ZEROGERE, urbs Indiæ, circa Gangem.

ZEROTINIUS Carolus, Johannis filius, Baro, Moraviæ Promarchio, Heros inſignis, ad carceres uſque & bonorum confiſcationem, quæ ſub Friderico Bohemiæ Rege ei obvenit, fidus Imperatori Ferdinando II. nihilominus Paſtores dimittere, templaque occludere cum aliis juſſus eſt. Qua de re Viennam profectos, cùm nihil ab Imperatore impetrare poſſet, dicente: *Se Prædicantes ferre non poſſe*, intrepidè reſpondit, *Neque ſe ſacrô Dei cultu carere poſſe, neque hunc abſque Verbi Miniſtris peragi.* Inde diſcedens non ſolùm aulæ ſuæ Eccleſiaſten Paulum Hronovium palam, ſed & plures alios clam, ut pius Abdias, in ſpecubus ſuis pane & aquâ ſuſtentavit, ad ſacra veniendi facultate omnibus conceſſâ. Tandem exiliô generali Evangelicis impoſitô, Vratiſlaviæ in Sileſia fixâ ſede, obiit A. C. 1636. ſeptuagenariô major, Przeroviæ in Moravia. Lætus. *Comp. Hiſt. Univ.*

ZERVESTA, ſeu SERVESTA, urbs parva Saxoniæ ſuperioris in Principatu Anhaltino, *Zerbſt* vulgò, in limite Ducatus Magdeburgenſis, ſub proprio Principe. Lineæ hujus auctor fuit Sigfridus, filius Henrici, à Friderico II. Principis Anhaltini creati, frater Bernhardi, qui Bernburgiam orſus eſt. Sigfridus is genuit Albertum, cujus filius Albertus junior Johannem ſuſcepit: qui Xanthippeis uxoris Eliſabethæ Hennebergicæ jurgiis fatigatus, ſponte perpetuum exulavit, pater Alberti III. qui Cœthani, & Sigiſmundi, qui iterum *Serveſtani* rami auctor fuit. Hôc natus Georgius obiit A. C. 1474. pater Woldemari, cujus filius Wolfgangus pietate, temperantiâ & literis inclytus fuit, & Erneſti: cujus filii tres Johannes *Serveſtam*, Georgius Hatzkerodam, & Joachimus Deſſaviam tenuêre. Johannis filius Joachimus Erneſtus, unus poſt plura ſecula, totius Principatus poſſeſſor, pater inter alios fuit Rodolfi, *Serveſtanæ* iterum lineæ conditoris, cui, ex ſecunda uxore Magdalena Oldenburgica, Johannes natus eſt, qui ſolus ex ſua gente Auguſtan. Confeſſionem eſt amplexus, ex Sophia Aug. Holſata numeroſæ prolis parens, Phil. Jac. Spenerus, *Syll. Geneal. Hiſt. r.* Diſtat urbs 7. mil. iar. Germanic. à Witteberga in Circium, Magdeburgum verſus 5. & 3. à Deſſavia in Boream. Cereviſiâ ſuâ nota.

ZERYNTHUS, urbs & antrum Hecates in Samothracia; *Canis antrum* Lycophroni. Inde *Zerynthius* adjectiv. Ovid. *l.* 1. *Triſt. El.* 9. *v.* 19.

Inde levi vento Zerynthia litora nactis
Threiciam tetigit feſſa carina Samon.

Lycophr. *ἄντρον τ κυνοσφαγοῦς θεᾶς ὃ ἐστι σπήλαιον τ Ἑκάτης*, i. e. *Spelunca Hecatæ.* Et narrat Ariſtophanis Scholiaſtes *ad Pac.* confugere fuiſſe ſolitos, qui in magnis verſarentur periculis, & mox, ubi Hecatæ ac Corybantibus ſacrificaſſent, liberatos. Hinc [illegible] *ἀνῶναι. Η δὲ ἱστορία καὶ τὰ τῶν Κορυβάντων μυστήρια καὶ τὰ* [illegible] *καὶ τὸ Ζηρύνθου ἄντρον* [illegible] *ἐν κινδύνοις* [illegible] *τοὺς δαίμονας* [illegible] *ἐν χειμῶσιν.* Vide Joh. Meurſium [illegible] in *Lycophronem*. Dicitur autem Hecate *Κυνοσφαγής* [illegible] canes illi immolarentur; ut tradit Theocriti Scholiaſtes [illegible] 2. & Plut. *Roman.*

ZET, Tantarum ſeu Paſtorum in Ægypto Rex XVII. [illegible] mus, poſt Pſammum præfuit annos 3[illegible]. Abimelechô & Thola judicantibus Iſraelem. Sub eo Miſphragmuth[illegible], Th[illegible], Paſtores vicit ac in Abarim incluſit: qui tandem fi[illegible] cederunt ac Ægyptum reliquerunt. Reverſi quidem poſteà ſub Amenophe, ſed denuo poſt 13. annos expulſi. Tantarum regno finem impoſuerunt, poſtquam duraviſſet ann. 511. Vide *Amenophis II. Miſphragmuthoſis*, *Thmmoſis*, nec non ubi [illegible] e *Paſtoribus*.

ZETA, quaſi *Diæta*, Plinius id indicat *l.* 2. *Epiſt.* 17. ubi [illegible] aliquoties *Diætam* memoret, monet Interpres ejus Joh. Caſæneus, alios libros *Zetam* habere, & ſunt contractionis hujus exempla, præter hymnum Eccl. apud alios permulta. Ita enim pro *Diabolus* legitur *Zabulus*, apud Cyprian. *ad Demetrian.* Ambroſium, *de Fide ad Gratianum*, *l.* 5. *c.* 1. Hilarium in *Matth. can.* 26. Paulinum, *Epiſt.* 4. pro *διαβάλλειν ζαβάλλειν* aput *Pind.* pro *διάκορος Ζάκορος* &c. Fuit autem Diæta vel cœnatio vel cubiculum, vel cubiculum & triclinii appendix. Abdias, *Hiſt. Eccl. l.* 5. *Jam enim regnum paratum vobis, & ex coruſcantibus gemmis Zetas inſtructas, plenas gaudii, plenas epulis, plenas deliciis, plenas denique vitâ perpetuâ & lumine æterno, parvô tempore amiſiſtis.* Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis.* A Velſero *Zeta* utique cœnatio fuit antiquitus, ſeu id, quod Germanicâ linguâ *Taf[illegible]uben* vocamus, Ital. *Tinello.* Sidonius enim Apollinaris, *l.* 2. *Epiſt.* 2. *Ex hoc Triclinio*, inquit, *fit in Diætam, ſive in Cœnatiunculam tranſitus.* Lexicon Græco Latin. vetus, *Δίαιτα ὑπερῷον.* Hinc apud Athenæum, *l.* 5. ubi Hieronis navis deſcribitur, *ad utrumque parietem aditus medii Diætæ fuerunt numerò 30. viriles*, *quaternos lectis ſtratæ*: Dalechampius *Cœnacula*, *cœnationes*, interpretatur. Interim non ſemper pro *Cœnatione* vocem accipi Plutarchus ſuggerit, *μίαν παλλακίδων δίαιταν*, à Domitiano extructam, cum Capitolii magnificentia comparans, qui locus certè non de cœnatione muliebri, ſed de loco, ubi concubinæ Imperatoris degebant, intelligendus eſt. Sic *Leg. Codicillis* 34. *ff. de uſu & uſufr. Pactia & Trophima Diætas omnes, quibus uti conſuerunt, habitent, quam demum poſt mortem earum ad Rempubl. pertinere volo*, & placet Jureconſultis Diætam in hortis ſignificare, habitationem voluptatis & amœnitatis causâ extructam. Quô ſenſu capiendus Ælius Lampridius, *Heliogabal. c.* 30. *Dicitur & balneas feciſſe multis in locis ac laviſſe atque ſtatim deſtruxiſſe, ne ex uſu balneas haberet. Hoc idem de domibus, de prætoriis, de Zetis feciſſe dicitur.* Unius non magnæ deſcriptio apud Plinium habetur *Epiſt. cit. Diæta perquàm eleganter recedit, quæ ſpecularibus & velis obductis reductiſque, modò adjicitur cubiculo, modò aufertur: lectum & duas cathedras capit.* Quia verò in unica domo earum ſæpe plures erant, diſcernebantur appoſitô nomine Numinis alicujus vel alterius cujuſdam rei. Exemplô eſt celebris apud Lucullum *Apollinis* Diæta, & illa altera eidem cognominis, in vet. lap. *Geſtatio. tercini. exterior. à diæta Apollinis. ad. diætam. eandem. in. circuitu. p.* ∞ CCLXX[illegible]m in Palatio *Hermæum*, in quod Claudius receſſerat, Sueton. *c.* [illegible] atque in eodem cœnatio *Jovis*, cujus meminit in *Pertinace* Capitolinus, *c.* 11. *Mica* Domitiani & *Timonion* Antonii, indice non egent, cùm per ſe nota ſint ſatis. Sed & verba Dominica apud Matth. *c.* 25. *v.* 23. *Εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου*; vi[illegible] ter[illegible]mmaticè, quam de Diæta ſeu Cœnaculo poſſunt intelligi, quod Dominus *χαρὰν* vel appellârit vel inſcripſerit. Unde [illegible] ſervum jubet ibidem Dominus *ἐκβάλλειν εἰς τὸ σκότος τὸ* [illegible], *in tenebras exteriores*, tenebras extra Diætam, copioſo [illegible] lampadum, lychnorumque lumini, quô Cœnacul[illegible] rabatur, opponens, judiciô Maldunati. Verùm ut [illegible] modi ſeu Diæta munda eſſet ac nitida, cum ſupellecti[illegible]rumento omni, *Zetarii* ſeu Diætarii cura erat, quam [illegible] conditionem ſervilem fuiſſe, lapis vetuſtus Romæ docet. *Diis Ma[illegible] de[illegible] rei. Cæſaris. ſervo Diætarcho. domus. Aug. Trebonia. Laudice f[illegible] conjug. b. m. cum. duabus filiis. Fortunata &. Felice.* Ubi videmus Diætarchum Diætarium eſſe, niſi forte princeps *Zetariorum* [illegible]t Diætarchus: quem, ut ut ſervum, aliquid eximium habuiſſe ſupra cæteros Diætarios, nomen ipſum haud obſcurè demon[illegible]at. Meminit Diætariorum, *l. Quæſitum eſt* 12. §. 42. *ff. de in[illegible] leg. Hoſtiarii, vel Topiarii, Diætarii, Aquarii, domui tantùm deſervientes, continebuntur*: & Julius Paulus *lib. Sent. tit.* 7. *de Leg. Domo cum omni jure ſuo, ſicut inſtructa eſt, legata, urbana familia, item Artif[illegible] eſtiarii & Zetarii & Aquarii & eidem domui inſervientes*, [illegible]. Ubi dum *Zetarios* vocat, quos prior Lex *Diætarios*, clariſſimè patet, Zetarium à Diætario nihil differre. Et cui ignotus, ut pauca ſuperioribus addamus, literæ D. in Z. lapſus. Nomen Dei Ipſius apud Latinos ſunt qui derivent à voce Græca *Ζεύς*, ſoler[illegible]i profectò conjecturâ. Similiter lapicidinæ ſunt, ſeu latomiæ, in agro Vincentino, indigenis & peregrinis, ob novitatem ſpectaculi, celeberrimæ, quas patriô ſermone Itali *Coſtoza* vocant, antiquô nomine *Cuſtodia* ſenſim, per licentiam prædictam [illegible] ſi tandem inflexô &c. Vide præter Pignorium præfatum A[illegible]um, *libellô pecul. de Zeta & Zetario*, & Car. du Freſne[illegible] ubi non rarò vocem pro quolibet [illegible] cubiculo & zetam Plinii Junioris *l. 2.* & *l.* 6. *Epiſt.* 15. *Aloviam* Gallis hodie dici apud O[illegible] Vitalem *l.* 8. & 10. pro ſpecula muris imminen[illegible] & vit[illegible]dem in libris ſigno, apud Paulum Diaconum, in *Epiſt. ad S*[illegible] *Abb.* ſumi docet, inſuperque S. Caſtuli Martyris *Zeta*[illegible] *bam.*

larii, h. e. cubiculi interioris Palatii cuſtodis, meminit, ex *Vita* ejus.

ZETEON, oppid. Arcadiæ, Pauſan. *l.* 8. *Zæteon*, *Steph.*

ZETETICI, Græc. Ζητητικοὶ, iidem cum Aporeticis, Ephecticis, Pyrrhoniis, Sceptici, Philoſophorum genus, qui Pyrrhonis ſententiam ſequebantur Laërtio memorantur, *l.* 9. Nomen his à ζητεῖν, *quærere*, quòd, nihil certò ſciri poſſe perſuaſi, in veritatem rerum inquirere nunquam ceſſarent, vide ſupra ubi de *Pyrrhoniis* & *Scepticis*. Imo inter boni diſcipuli notas, ζητητικὸν εἶναι, refert Plato, *de Rep. l.* 6. uti diximus ſuprà ubi de *Silentio Pythagor.* Alii erant Συζητηταὶ τοῦ αἰῶνος τούτου, Apoſtolo memorati, 1. Corinth. *c.* 1. *v.* 20. de quibus ſuo locô. At Ζητηταὶ, apud Athenienſes, Conſultores dicebantur, ut videre eſt apud Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 12. *c.* 18. item Budæum, *in Comment.* de *Zeta* verò Græcorum Horologiis inſcripto diximus voce *Vive.*

ZETHA, Africæ promontor. ad Syrtim minor. Ptol. *Zerbi Mercatori*, à Girbi Inſul. vicina; à Tacapis 85. mill. paſſ. in Ortum.

ZETHAN, nomen viri, 1. Paral. *c.* 23. *v.* 8. Item filius *Balan*, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 10.

ZETHAR, nomen Eunuchi, Eſth. *c.* 1. *v.* 10.

ZETHES, Boreæ filius, ex Orithyia, & frater Calais. Hi duo fratres ea Argonautarum numero extiterunt, & quoniam alati fuerunt, ad pellendas Harpyias miſſi ſunt, quas uſque ad Strophades inſulas ſunt inſecuti. Hi ab Hercule in Teno interfecti, quòd Argonautis Herculem quæſituris obſtiterunt. Sunt autem ibi, in eorum ſepulchro, duæ erectæ columnæ. Alia ab aliis necis cauſa affertur. Ainesidemus, quòd Herculem hoſpitiô exceptum occidere voluerint. Steſimbrotus, quod in contentionem cum Hercule venerint, de datis muneribus comitibus, ab Iaſone. Nicander quòd Herculem diverſantem, in Coo inſula, Boreas eorum Pater tempeſtate dejecerit. Sunt qui per *Calaim* & *Zethem* Boreæ filios Septentrionales Scythas accipiant, qui ſe Argonautis adjunxerunt, quique ob velocitatem *alati* dicuntur. Apoll. *l.* 1.

> Ζήτης αὖ Κάλαΐς τε Βορήϊοι υἷες ἵκοντο,
> Οὕς ποτ' Ἐρεχθηὶς Βορέῃ τέκεν Ὠρείθυια.

Propertius, *l.* 1. *El.* 20. *v.* 26.

> ——— *Aquilonia proles*
> *Hunc ſuper & Zethes, hunc ſuper & Calais.*

Ovid. *l.* 6. *Met. v.* 716.

> *Barbara dum rutilis aberat ſubnixa capillis,*
> *Implumes Calaiſque puer, Zeteſque fuere.*

Apollod. *l.* 1. Οἱ Βορέου παῖδες Ζήτης καὶ Κάλαϊς ὄντες πτερωτοί. Meminit Pauſan. *in Lacon. & Eliac. Nic. Lloydius.*

ZETHIS, Carmaniæ oppid. Ptolo, *l.* 6. *c.* 23. *Cethis* ex vetuſtis codicibus legit Hermolaus: & ni fallor ſincerius. Ejuſdem enim nominis fluvium, habet Mela: neque infrequens eſt, oppida cum fluminibus adluentibus ejuſdem eſſe nominis.

ZETHU, nomen viri, Nehem. *c.* 10. *v.* 14.

ZETHUA, nomen viri, Eſdr. *c.* 2. *v.* 8.

ZETHUS, nomen Curſoris, apud Ciceronem, *l.* 9. *Famil. ep.* 15. *Duabus tuis epiſtolis reſpondebo: uni, quam triduo antè acceperam à Zetho: alteri, quam attulerat Phileros Tabellarius.* Nempe ad Tabellariorum, Curſorumque celeritatem ſignandam, Antiqui nomina ventorum illis imponere conſueverunt. Hinc *Zethi* nomen, ex Ælii etiam Cæſaris inſtituto, Curſoris aptiſſimum nomen eſt, quòd inter ventos Zethus Calaiſque numerantur. Ait enim de illo Spartianus, *c.* 5. eum Curſoribus ſuis exemplô Cupidinum alas frequenter addidiſſe; illoſque ventorum nominibus ſæpe vocâſſe, *Boream* alium, alium *Notum*; item *Aquilonem*, aut *Circium*, cæteriſque nominibus appellantem, ut indefeſſè curſitarent. Vide Fortun. Licetum, *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *ubi Lucernam phaleratis Curſoris explicat.*

ZETTA, vide *Zetha.*

ZETUNIM, Thermopylarum urbs, *Laonicus.*

ZETUS, vel *Zethus*, filius Jovis ex Antiope, & frater Amphionis. Horatius, *l.* 1. *Epiſt.* 18. *v.* 42.

> *Gratia ſic fratrum geminorum Amphionis atque*
> *Zeti diſſiluit.* ——— ———

Vide *Amphion.*

ZEUGALADIA, hodiernis Græcis appellantur prædia ruſtica, de quibus vide Jac. Sponium, *Itinerar. Græcia*, *part.* 2. *p.* 249.

ZEUGITÆ, tertium τάγμα ſeu ordo civium, in Republ. olim Athenienſi, vide ſupra *Athenæ*, *Theta* &c.

ZEUGITANA, regio Africæ in ora litorali, Numidiæ finitima, Tuſcâ fluv. eos ſeparante. Zeugitana gens chiromantica fuiſſe putatur; & hinc quos *Cingaros* Itali dicunt, Belgæ *Egyptenarten*, Angli *Gypſies*, qui divinando ex manus inſpectione circumvagantur, profectos tradunt. Vide *Zigeuni*. Cæterum ab Africa propriè dicta ſecernitur Solino, *c.* 27. & inter eam ac Numidiam collocatur. Æthicus tamen in *Coſmogr.* Iſidor. & Victor Uticens. *de Perſ. Vandal.* cum illa, quæ & Africa Carthaginenſis, & Proconſularis appellata eſt, eandem faciunt. Certe *Zeugitana provincia Proconſularis pars fuit*, Salmaſ. *ad Solin. p.* 18.

ZEUGITES Calamus, vide ſupra *Calamus.*

ZEUGMA, urbs Syriæ Epiſcopalis in Comagena ſub Archiepiſcopo Hierapolitano, ad Euphratem, à Samoſatis 72. mill. paſſ. in Auſtrum inter Germaniciam 30. & Edeſſam 45. à Dolicha 10. *Antonin.* Ibi pons erat ſuper Euphratem, cujus veſtigia adhuc durant. Contra illam in altera ripa Apamia urbs erat munitiſſima & ampla, 65 ſtadia, ſedes Satraparum, ubi tributa ſolvebantur Plin. *l.* 5 *c.* 24 *extr.* Statius, *l.* 3. *Sylv.* 2. *v.* 136.

> *Antiqua Babylonis opes & Zeugma Latinæ*
> *Pacis iter.* ——— ———

Item Daciæ urbs, *Ptolem. Zazſebes* Lazio. *Mulmath* German. in Tranſylvan. 3. leuc. à Claudiopoli in Auſtrum, *Zabesus* Latino recenti.

ZEUGMATIUS, inſignis & mirabilis Eremita, de quo Sozom. *l.* 8. *c.* 6.

ZEUGMINIUM, quod nunc *Sirmium.*

ZEUXIDAMUS, Theopompi ex Archidamo filio, ante patrem mortuo, nepos, in regno Spartano avum excepit, Rex ex Proclidarum Familia X. Polydori Agidæ collega, ſub quibus Meſſenii, quos Polydorus & Theopompus ſubegerant, æquô animo Lacedæmoniis parebant, nec Argivi, cum quibus iiſdem ob Thyream acre bellum fuerat, quidquam movebant. Succeſſorem habuit fil. Anaxidamum. Vide Pauſan. *in Laconicis.*

ZEUXIPPE, inter Apollini amatas memoratur Arnob. *l.* 4.

ZEUXIPPI Porticus, memoratur in *l.* 18. *Cod. de oper. publ.* & *Zeuxippe Thermæ*, apud Auctorem incertum *Deſcr. Urbis Conſtantinop.* ubi in ſecunda regione ponuntur. Ζευξίππου λουτρὸν vocat Zonaras in *Philippico*, καὶ ἐν τῷ τοῦ Ζευξίππου μετὰ τῶν ἀγίων λουτρῷ. Nempe locus fuit intra mœnia Conſtantinopolitana, thermis ſuis nobilis, à *Zeuxippo*, Macedoniæ & Thraciæ Præfecto, uti legas apud Macrum *in Hierolex.* nomen ſuum nactus. Ibi Diomedem olim Thraciæ Regem, qui hoſpitum carne equos ſuos paverat, ab Hercule domitum occ ſumque eſſe, adnotat Heſychius Illuſtrius. Flammis tandem conſumtus eſt, imperante Juſtinianô, uti Gregorius Naz. teſtatur *Orat. ad Arianos*, *Nos novam illam Hieruſalem*, *hoc eſt*, Zeuxippum *meiſe*, *imperante Juſtinianô incendiô conſumptum eſt.* Deſcripſit accuratè magnificam ejus ſtructuram Cedrenus, reliquias illuſtravit Petrus Gyllius, quos vide.

ZEUXIPPUS, vide *Sicyon.*

ZEUXIS, Heracleotes, pictor ſuâ ætate, nempe Olympiad. 78. maximus, qui, teſte Plin. *l.* 35. *c.* 9. tantas opes acquiſivit, ut in oſtentatione earum Olympiæ, aureis literis in palliorum teſſeris intextum nomen ſuum oſtentârit. Poſtea donare opera ſua, inter quæ Umbræ eminebant, inſtituit, quòd ea nullô ſatis dignô pretiô permutari poſſe diceret. Æquales ejus & æmuli fuêre, Timanthes, Androcydes, Eupompus, & Parrhaſius, cum quo deſcendiſſe in certamen traditur. Idem fertur pinxiſſe puerum uvas ferentem, ad quas cùm advolarent aves, eâdem ingenuitate proceſſit iratus operi, ac dixit: *Uvas meliùs pinxi quàm puerum, nam ſi & hunc conſummâſſem, aves timere debuerant.* Etiam pinxit Penelopes & Helenæ ſimulachrum, teſte Plin. *l.* 35. *c.* 10. Ejus meminit Cicer. *l.* 2. *de Invent. c.* 1. Plutarch. *in Pericle*, &c. Vetulam, à ſe exactè pictam, intuens, riſu nimiô crepuit. Unde priſcum:

> *Nam quid modus facturus riſu denique*
> *Niſi pictor fieri vult, qui riſu mortuus eſt?*

Nic. Lloydius. Helenam ejus, quòd amplum ex hac picturâ lucrum is reportaret, Ἑταίραν, i. e. *Meretricem*, vocâſſe Græcos, narrat Ælianus, *Hiſt. Var. l.* 4. *c.* 12. Ipſe eam cùm pinxiſſet, quid de opere homines cenſuri eſſent minimè expectandum ratus: protinus hos verſus adjecit, ex *Iliad.* γ. *v.* 156.

> Οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
> Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν,
> Αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν.

Vide Val. Maxim. *l.* 3. *c.* 7. *ex. ext.* 3. & Joh. Meurſium, *Comm. in Lycophr.*

ZEUXO, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, Heſiodus, *in Theogonia*, *v.* 352.

ZIANORUM legionem habet Ammian. *l.* 25. cui Veteranio præerat.

ZIATECUM, vide *Zatecum.*

ZIBETTA, ſive *Civettica Felis*, è cujus ſudore odoramentum colligitur ſuaviſſimum, ζαπέτιον Nicetæ, Bellonio Veterum hyæna eſt, ſed hyæna in luporum genere, *Zibetta* in felium potiùs eſt. Nec hyænam, quæ Veteribus adeò nota fuit, odore notabili præditam fuiſſe, ullus eorum memoriæ reliquit. Paulus Venetus cum moſcho confundit, ſed hoc animal capreolus eſt, nec felis ſimilitudinem habet: adde quòd liquor *zibetticus* illô moſchi ſit gratior. Ex Guinea autem felinum id odoramentum longè optimum deportatur, teſte Hugone Linſchottanô, *Itiner.* ac dimanat is liquor circa extimam abdominis partem intra femora, unde abiis, qui animal alunt, bis ter de die abſtergitur, ut in *Africa* ſua prodidit Joannes Leo. Et quidem primò albus eſt, hinc ſubluteus, denique nigreſcit; Primùm quoque gravis admodùm odoris eſt; ſed poſteà vitus exuit, & gratiſſimum odorem ſpirat: cujus non ad delitias ſolùm, verùm & ad Medicinam uſus eximius eſt, uti diſces ex Matthiolo & Falopio, vide quoque Cæſ. Scaligerum, *Exercit.* 211. & Gerh. Jo. Voſſ. *de Idol. l.* 3. *c.* 71. ubi *Algalliæ* felem hanc Indis dici, inter alia addit. A ruſticis verò Suecis hujuſmodi onguentis & odoribus delibutos viatores, Ruſſos præcipuè, Moſcos & Danos, non raro fuſtibus cædi, quippe quibus odorea hi ingrati duplici nomine, quòd & fœminæ iis hauſtis abortiant, & non niſi à peregrinis, quos ſuſpectos habent, adferantur, legas apud Olaum, *l.* 16. *c.* 13. & 14. Felis *zibethicæ*, è vivario Galliæ Regis allatæ, anatomen habes apud Jo. Conr. Peyerum, *in Exercitation. Anatomico-Medicis*, *Exerc.* 18. ubi inter alia, *In pube*, inquit, *didu-*

Hu cruriſque rima patens ducit utrinque ad foveam ſeu crumenam, zibethi *receptacula. Hac album eſt & pingue ac oleoſum, fragrans, aliquibus etiam nimiâ odoris ſuavitate vel potiùs acritudine moleſtum, detractâ pelle glandula conglomerata albæ & purpureæ vaſis ſanguineis eleganteſſime diſtincta in conſpectum veniunt, ex quibus zibethum ſecernitur. Glandulas extrinſecus ambiunt muſculi, ut ſecreta materia inde propellatur ad receptacula per canales aut ductus ſingulares.* Inde unguentum ζεβέτιον Nicetæ ſuprà memorato, cujus, ut & animalis, apud Veteres nulla mentio, teſte Salmaſiô ubi ſupra. Vide quoque *Mus peregrinus.*

ZIBITUM, vulgò ZIBIT, urbs ampla Arabiæ Felicis, Emporium celebre, ad fluv. cognominem, veriùs ſinum Arabicum. Olim *Saba*. Caput [illegible] regni cognominis, & capta fuit olimò ſeculô à Turcis: Sed haud pridem expugnata à proprio Rege, cui etiamnum ſubeſt, cum tototractu, 180. mill. paſſ. ab Adeno in Circium fere. 200 à faucibus Sinus Arabici in Boream.

ZIBYNA, vide ſuprà *Sibyna.*

ZICCHI, populi ſuêre Aſiæ, olim *Achæi* in ora Boreali Ponti Euxini & Caucaſei maris. Inter Heniochos ac Saginas ad Ortum, & Cercetas ad Occidentem, ubi nunc Avogaſia regio ex parte & Circaſſi populi.

ZICCHIA, id eſt, Scythia. Ζιχχία, apud Stephan. Diacon. in *vita Stephani Junioris maſcra.*

ZICCHIA, Thraciæ fluv. videtur, apud *Cedren. Zicchia, Gothia, Nicopſis*, loca ad Pontum Euxinum. Johanni Damaſcen. & Surio, in *vita Sancti Stephani junior. Zicchia* meminit quoque Gyllius in Boſporo.

ZICENSES, populi in Africa videntur, ex *Collat. Carthag.*

ZICHNÆ, vulgò etiam *Zichne*, urbs Macedoniæ, Epiſcopalis priùs ſub Archiepiſcopo Serrano, poſteà Metropolis effecta, *Leuncl.*

ZIDAR, nomen oppid. Barbari, *Probus Grammaticus.*

ZIDENUM, vulgò ZIDEN, meliùs *Gidda*, urbs Arabiæ Felicis cum portu, in ora maris Rubri, aliàs *Pudin* dicta, ut quidam credunt. 60. mill. paſſ. à Mecca in Africum, 220. à Ptolemaide ferarum in Ortum.

ZIDKIA, XXII. Judæorum Rex, regnavit Ann. 9. A Nabuchodonoſore Rex tributarius conſtituitur. A. M. 3336.

ZIDON, mons Palæſtinæ, *Joſippus.*

ZIE, nomen viri, 1. Paral. *c.* 5. *v.* 13.

ZIEGLERUS Jacobus, Landavienſis Orator, Philoſophus, Mathematicus & Theologus inſignis, docuit Viennæ, inde Turcicorum armorum terrore motus, ad Epiſcopum Paſſavienſem, qui tum è Salmenſibus Comitibus erat, ſe recepit, atque in otio hoc gratiſſimo varia ſcripſit. Obiit A. C. 1549. Ejus liber, *Chriſtiani II. Regis Danemarchiæ crudelitas, perpetrata in proceres Sueciæ & populum Holmenſem*, multùm laudatur à P. Jovio. Edidit etiam *Deſcriptionem Terræ Sanctæ*, quâ Euſebium, Bedam, Baconum, Burchardum & Breitenbachium longè poſt ſe reliquit; Reliqua ejus ſcripta enarrat Teiſſier, *Elogior. Part.* 1. *Notas ejus in ſelecta S. Scripturæ loca*, cum *Epiſt. Candidi Arriani, & Rhetoric. Marii Victorii*, quæ *de Generat. div.* aguot, J. J. Fuggerus edidit. Vide quoque Voſſ. *de Scient. Mathemat. p.* 255. & 377. 378. ut & ſuprà *Jacobus Zieglerus.*

ZIELA, urbs Cappadociæ, quam condidit Nicomedis filius. *Zielas, Stephan.*

Reges et Principes.

ZIEMOMISLUS, filius Leſci, nepos Ziemoviti, de quo infrà, pronepos Piaſti, patris ſucceſſor, Princeps fuit lenis, beneficus & hoſpitalis: Pater tandem, ex uxore ſterili, Miecislai, qui ad ſeptimum ætatis annum cæcus, viſu dein, cùm tonderetur, receptô, Poloniæ lumen magnum portendit, gente ad fidem perductâ A. C. 965. inclytus. Obiit A. C. 962. Regni vel Principatus 46. ſucceſſore filiô Miecislaô.

ZIEMOMISLUS, vel *Semomiſlaus*, filius Caſimiri Lencicienſis, Maſoviæ in Polonia Ducis, Cujaviam cum Lencicia tenuit. Pater Caſimiri, qui cùm à Leſco Nigro Rege, patruo ſuo, cum fratre Primiſlao Principatum Pomerelliæ impetrâſſet, eôdem à Cruciferis ejectus filium habuit, Vladiſlaum Album: qui venditô Ducatu *Gniewkow* Monaſterium Divione ingreſſus eſt. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal.*

ZIEMOVITUS, Piaſti Polonorum Principis inclyti filius: Militarem diſciplinam inſtituit, victoriiſque adverſus Ungaros, Bohemos, Moravos, quorum Rex Suatopluccus tum bellô Germanicô diſtinebatur, Caſſubioſque felix, amiſſas Popieli, poſt quem Piaſtus ſceptro admotus fuerat, ignaviâ provincias recuperavit: ſub finem ſeculi 9. Sub eo Ruſſi, qui hodie ſecundùm quoſdam Coſaci, claſſe ad Pontum uſque Euxinum excurrerunt, Conſtantinopolique fruſtra obſeſſâ reverſi, ex captivis religionem Chriſtianam addidicerunt, A. C. 860. Norvegi quoque tyrannidem Haraldi fugientes, in Iſlandiam, Ingulfô Duce, eôdem ferè tempore migrârunt, vide Mart. Cromerum, *Hiſt. Polon. l.* 2. Obiit Ziemovitus A. C. 892. ſucceſſore filiô Leſcô VI. quietis & otii, quam belli, amantiore.

ZIEMOVITUS, fil. Conradi, Maſoviæ Ducis, frater Caſimiri Lencicienſis, cujus ex filio Vladiſlao Loctico nepos Caſimirus Magnus, A. C. 1370. in Piaſtea familia, qui Polonis imperâſſet, ultimus finem vivendi fecit. Pulſus eſt *Ziemovitus* à fratre Siradienſi Principatu: Pater, inter alios Conradi, qui regnum adverſus Boleſlaum Calvum, & poſteà Leſcum Nigrum, cui præter Cracoviam à Germanis ſervatam nihil ſuperfuit, ſibi vindicare conatus, ſpe ſuâ excidit: & Boleſlai Ducis Plocenſis: quô genitus *Ziemovitus* Maſoviam A. C. 1355. Regi Caſimiro obnoxiam fecit. Hujus filii duo Johannes, & *Ziemovitus*, ille Warſovianæ vel Cirnenſis, hic Plocenſis ſeu Ravenſis, linearum auctores fuere, de quibus vide *infra*.

ZIEMOVITUS, filius Boleſlai præfati, auctor rami Plocenſis ſeu Ravenſis, regnum Poloniæ ſibi oblatum recuſavit: Pater *Ziemovitis*, qui poſt Jagellonis mortem ejus fuit gubernator. Ultimi tandem ex hac familiâ *Ziemovitus* atque Vladiſlaus [illegible], Duces Raveoſes, venenô dicuntur ſublati A. C. 1462. ut demum ad Regnum reverteretur. quemadmodùm & Johannis [illegible] memorati poſteritas in Johanne & Stanislao, ſimulque omnis in Polonia Piaſteus ſanguis extinctus eſt A. C. 1526. Regi relictâ ſucceſſione: à quo tempôre Maſovia Regno conjuncta manſit, nec Regi Sigiſmundo conceſſum eſt, ut eam uxori dotalem faceret.

ZIEMOVITUS, ſeu SEMOVITUS, filius minimus Caſimiri II. Sileſiæ Ducis, auctoris rami Teſchinenſis, qui A. C. 1[illegible] Regi Bohemiæ Wenceſlao ſe ſubmiſerat: improlis defecit. Frater Caſimiri III. cujus poſteritas in Friderico Wilhelmo noſtrâ memoriâ, ſimulque tota Miecislai, qui Sileſiæ ſuperioris Ducum ſator fuit, linea terminata eſt. Hujus Caſimiri filius major natu itidem *Semovitus*, Glogoviam tenuit, ſed ſine prole extinctus eſt. Vide Phil. Jacob. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſt. in Fam. Piaſtea.*

ZIEVONIA, Numen enim Sarmatarum Europ. cum Diana Romana idem, vide *Sarmatia.*

ZIGÆ, vide *Zygi.*

ZIGANA, urbs Armeniæ, vel Ponti Cappadocii, *A*[illegible]*m.* geminatô *Lib. Notit.*

ZIGENHÆMUM, vulgo ZIGENHAIN, urbecula permunita, in ditione Haſſo-Caſſellana, 7. milliar. German. à Caſſela in Merid. uti 4. à Fritzlaria, 6. à Fulda in Circium. [illegible] Comitatûs *Zigenhaminus*: cujus primus Comes memoratur Fridericus, Ludovici II. Thuringiæ & Haſſiæ Landgrav. [illegible], cujus proſapia in Joanne Comite ſublata A. C. 1453. Ludovicus Mitis Haſſiæ Landgravius emtionis, ut perhibetur, [illegible]m Joanne, multis debitis beneficiiſque Landgravio obſtricto, contractæ titulô occupavit, unde illi cum Hohenloiis hæreditatem ſibi vindicantibus controverſia, Wormatiæ tandem ita compoſita, ut Comitatus penès Cattos maneret, A. C. 1495. Joh. Pfanuerus, *de prær. Germ. Principum gentibus, c.* 8.

ZIGERA, oppidum Africæ propriæ. *Ptolem.* per 1. in media, Aſſyriæ urbs.

ZIGERE, urbs Thraciæ, circa Mœſiam infer. Plinio. *l.* 4. *c.* 11.

ZIGEUNI, Germanis dicuntur, qui aliàs *Cingari* apud Gallos & Anglos *Ægyptii*: Belgis *Heydens*, id eſt, Ethnici: Hiſpanis *Gitani*: Colluvies variarum gentium nuſquam habitantium, & Ægyptiorum aut Nubianorum nomen mentita. Profitentur enim ſe ex inferiori Ægypto aut Nubia ortos, atque ad erraticum hoc vitæ genus divinitus damnatos eſſe, quòd Majores ipſorum olim Beatam Virginem cum infante Jeſu hoſpitiô excipere recuſaverint. Aventin. *Annal. l.* 7. In Galliam cùm primò venirent, prætexuerunt vagationem ſuam eſſe ſeptem annorum pœnitentiam, à Pontifice Rom. ipſis impoſitam, ob apoſtaſiam à fide Chriſtiana ad Muhammediſmum, nec ſeptennium iſtud ſoiri, ſed perpetuâ ſucceſſione renovari, Paſchaſ. *Liv.* 4. *des Recherches de la Fr.* Quorum quidquid ſit, fieri potuit, ut erronea ejuſmodi calamitatibus bellicis primùm ex Nubia & conterminis regionibus expulſi, & jam anteà erroneo vitæ generi aſſueti, poſt longas ambages, in Circum-Danubianas regiones ſe effuderint, ibique ad tempus oberraverint, donec per Hungariam in Bohemiam, Germaniam, Galliam aliaſque regiones ſpargerentur: quibus ſuccedenti tempore varii errones, ex gentibus illis, ubi aliquandiu moram traxêre, admixti ſunt. Primùm autem Occidentalibus Europæ tractibus innotuerunt, circa A. C. 1417. Spondan. *in Auctuario Chronol. ad Epitomen Annal. Baronii, ab an.* 1418. ubi refert, mentiri illos, ſe deſcendiſſe ex urbis Singaræ in Meſopotamia incolis, quos à Juliano Apoſtata inde pulſos poſtmodum vagabundâ hâc vitâ diſtrahi oportuerit. E Gallia hi regiô edictô A. C. 1561. excluſi ſunt: cumque in Hiſpania longè lateque graſſarentur, à Ferdinando jam A. C. 1492. coërceri cœperunt. In Germania quoque, [illegible] Zigeunos, tanquàm proditores & arcanorum exploratores, Comitiorum ſeveritas incubuit. E Brabantia, ſub pœna capitis bonorumque, Caroli V. edictô extorbati ſunt: ut & ex Hollandia, Curiæ decretô, A. C. 1582. ſic & aliis è regionibus, utpote publici graſſatores, ſortique ac Magiæ rei, exſilio jubentur. His priſci Nomades, Scenitæ ac Saraceni, hodieque in imperio Turcico Torlaqui, errones ac impoſtores, non abſimiles ſunt, quos à Bajazethe A. C. 1494. proſcriptos eſſe Hiſtorici referunt: vide Leunclav. *Pand. Turc. n.* 175. & Camerar. *Cent.* 2. *c.* 75. Plura de *Zigeunis*, vide apud Ahaſuerum Fritſchium, *tract. peculiari, de Zigeunis*. Voetium, *tom.* 2. *Diſput. de Gentiliſmo, ubi de religione, baptiſmo & lingua eorum inprimis agit*, Chriſt. Becmannum. *Hiſtor. Orbis terrar. Geograph. & Civil. c.* 9. *ſect.* 4. *de Moribus Gentium*, §. 4. *&c.* ut & ſuprà in voce *Zeugitana.*

ZIGGA, urbs Epiſcopalis, *Victor. Uticenſ.*

ZIGUENSIS, locus in Africa, *Collat. Carthag.*

ZIITO, Magus celebris, in aula Wenceſlai Imperatoris & Bohemorum Regis. Hic cùm, affinitate cum Principe Bavariæ contractâ, ejus filiam Sophiam uxorem duxiſſet: Socer, ubi generum ludicris ſpectaculis & magicis præſtigiis delectari cognovit plenum ludionum & præſtigiatorum plauſtrum Pragam ſecum vexit. Ibi dum præſtantiſſimus artificum ludibria artis, ad permulcendos oculos, explicat, adeſt inter ſpectatores *Ziito*, oreuſque ad aures dehiſcente, accedenſque propius, artificem illum Bavari Principis cum omni apparatu ſubitò devorat, ſolos duntaxat calceos, quia lutô obliti videbantur, exſpuens; Inde ſeceſſum petens, ventrem inſolitâ eſcâ gravem, in ſolium aquâ plenum exonerat,

præſti-

præſtigiatorem adhuc madidum ſpectatoribus reſtituit paſſim deridendum, adeò ut cæteri quoque ejus ſocii à ludo deſiſterent. Ipſe verò artem ſuam oſtentans, nunc ſuâ, nunc alienâ facie, ſtaturâque: modò item in purpura & ſerico, ac confeſtim in lana & panno ſordido, Regi ſeſe offerebat. ambulantique in terra, ipſe tanquam in aqua adnavigabat: aliquoties equis rhedariis vectum, gallis gallinaceis ad epiredium ſuum alligatis ſubſequebatur. Convivas præterea Regis variè ludebat: interdum manus eorum, ne illas ad patinas porrigere valerent, in pedes boum, interdum in ungulas equorum transformans: & aliquoties fronti illorum cornua cervorum latiſſima adjiciens, quoties videlicet è feneſtris ad ſubitum ſpectaculum proſpicerent, ne rurſus caput & ora ad menſam referre poſſent, antequàm ipſe vinô dapibuſque illorum ſe ingurgitâſſet. Atque ut oſtenderet, ſe pecuniam quoque pro uſu ſuo facilè conflare poſſe, triginta ſues benè ſaginatas, è manipulis fœni effingit, illaſque paſtum, proximè ſues Michaelis cujuſdam Piſtoris locupletis extrudit, proponitque venales, quô Piſtor voluit pretiô: hoc tantùm emptorem monens, ne gregem novum ad flumen lotum propellat. Quâ ille monitione neglectâ, cernit in flumine manipulos fluitare, ſuibus ſubmerſis. Ergo diu venditore quæſitô atque in taberna vinaria tandem repertô, in qua porrectis pedibus in ſcamno recubabat, dum ſtomachabundus alterô pede correptum excitare vult, eum à corpore protinus cum coxendice avellit, clarè *Zitone* peſſimô quiritante, & obtortô collô Piſtorem ad Judicem trahente. Quid faceret Piſtor, in manifeſto deprehenſus, ut ſibi videbatur, facinore, niſi ut damnum damno adderet, atque de hac inſuper injuria cum altero decideret? Uſurpant ad hoc uſque tempus Bohemi, ut malam emptionem exprobraturi, vice proverbii dicant: *Lucrum facies inſtar Michaelis.* Ad extremum à cacodæmone Magus abreptus injecit Wenceſlao curam, de religioſis ac magis ſeriis rebus in poſterum cogitandi, Dubravius, *l.* 23. *Hiſt. Bohem.*

ZILIA, ſeu ZELIS *Strab.* Mauritaniæ Tingitanæ urbs, *Ptolem. Alger Caſtaldo.* Dicitur & *Xilia. Baudrando Arzilia*, urbs regni Fezzæ, in Hasbara, olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tingitano, probè munita, cum arce & portu peramplo, in ora Oceani Atlant. 32. mill. paſſ. à Tingi in Merid. Lixum verſus 20. Aliàs ſub Luſitanis, poſteà Gailano Principi paruit, nunc Regi Fezzæ & Marrochi ſubeſt.

ZILIA, nomen fluv. apud *Ptolem.*

ZILMISSUS, collis in Thracia, in quo Sebadæo Deo ædes dicata. Macrob. *Saturn. l.* 1. *c.* 18. Aliis *Cilmiſſus.*

ZIMARA, urbs Armeniæ majoris ſub montis Capotis radicibus, unde Euphrates fluv. erumpit. Solin. *c.* 40. *princip.*

ZIMARUS, locus maritimus, inter Cretam & Lotophagos, ubi Ulyſſes erravit. Dict. Cret. *l.* 6.

ZIMARUS Marcus Antonius, vide *ibi.*

ZIMIRI, Æthiopiæ regio arenoſa, ubi laudatiſſimus magnes.

ZIMISCES, prænomine Joannes, Imperator Conſtantinopolitanus Chriſti imaginem primus in nummis adſcribi curavit, cum his characteribus in altera & media eorum facie, IESUS CHRISTUS BASILEVS BASILEON, Latinis literis, teſte Scylitze, *p.* 683. de cujuſmodi nummis, aliiſque ſimilibus, qui Σωτηρίκοι quoque dicti, vide Car. du Freſne, *Diſſert. de inf. ævi Numiſm. num.* 37. ut & ſupra; plura verò de hoc Imperatore, voce *Johannes I. Zimiſces.*

ZIMYRA, urbs Ariæ, in ora ad Ortum. *Ptol.*

ZIN, deſertum, *Cades* aliàs, ubi trigeſima tertia manſio, Numer. *c.* 13. *v.* 21. &c.

ZIN, locus, cujus incolæ *Mithora*, ubi Ambra in mari naſcitur.

ZINA, nomen viri, 1. Paral. *c.* 23. *v.* 10.

ZINCGREFIUS Laurentius, Zimmerio-Palatinus, Joh. Sturmium Argentorati audiit, A. C. 1556. Wittenbergæ dein Mathematicam excoluit, ac Magiſter Philoſophiæ renuntiatus, Nov. Teſt. Græcum publicè profitendi à Senatu Academico facultatem accepit, A. C. 1565. Munificentiâ exin Georgii Palatini adjutus iter in Galliam ſuſcepit, ac Lutetiæ Pariſior. Aſtronomica privatim docuit. Juris dein Licentiam nactus Aureliæ, A. C. 1570. poſt reditum à Friderico III. Elect. in Conſiliariorum numerum aſcitus eſt, ac Chriſtophoro Principi Auriaco copias auxiliares adducenti à bellicis conſiliis fuit, A. C. 1574. obiit A. C. 1610. ætat. 71. Præter Conſilia Principibus ſuis impenſa, multos JCtos novitios ad praxin manu ſuâ duxit. Horis ſucciſivis hiſtoriarum lectione ſe oblectavit, dicere ſolitus, cum Plinio, *Nullum eſſe librum tam malum, ut non aliquâ parte proſit.* Symbolum habuit. *Wie Gott will,* hôc verſu Latinô expreſſum, *Sic mihi cuncta cadant, ut fert divina voluntas.* Cœtera ipſi familiaria apophthegmata hæc præcipuè fuêre: *Nullam eſſe ſuaviorem harmoniam, quàm cordis & linguæ; Muſicam omnium pulcherrimam eſſe mores concinnos: Litem litis parare: Satius inter bonos quàm inter claros, habere nomen* &c. Vide Melch. Adami, *Vitis JCtorum.*

ZINCHA, urbs Africæ, bellô deleta, quod Cæſar cum Scipione geſſit.

ZINCHI, populi ad Pontum Euxinum in Sarmatia Aſiatica, *Arrianus.*

ZINDI, & *Jamna*, numerantur inter regiones calidas: ubi color niger, & capilli criſpi.

ZINGIBER, aromatis genus. Plin. *l.* 12. *c.* 7. *Zingiberi... in Arabia atque Troglodytica in villis naſcitur, parva herba radice candida. Celeriter illa cariem ſentit, quamvis in tanta amaritudine. Pretium ejus in libras VI.* Græcè ζιγγίβερι. *Suid.* ad cujus imitationem *Zingeberi* habes & in *l. ult.* §. *ſpecies* 7. *ff. de publican.* Indis *Zengebil*, unde vocem ſuam mutuati ſunt Græci. Patria Æthiopia eſt, ſeu, quod idem, Arabia Troglodytica, ut vidimus. Unde, quod Oppianus *in Ixeuticis*, ciconias advolare ex Æthiopia ſcribi nonnullis ait, confirmari poteſt ex hiſtoria radicis *Zingiberis* adhuc recentis, à ciconia hoſpiti ſuo Veſaliam Germaniæ urbem allatæ, & tanquam pro xenio & hoſpitali munere, ad ejus pedes projectæ, quam Goblerus refert apud Geinerum. Neque aliud voluit Galenus, cùm, *Simplicium l.* 6. Zingiber ex Barbaria convehi ſcribit. Interim, varia Indiæ loca idem ferunt, Malabaria, Bengala, *Babul, Becam* &c. Imò *Gingiber*, ait Jo. Metellus, *ſemine aut radice ſatum, in omnibus Indiæ nobis notæ locis gignitur:* Ubi addit, *optimum eſt Malavaricum, idemque frequentiſſimum, Arabibus & Perſis expetitum: ſecundum locum obtinet id, quod in Bengala reperitur; tertium quod in Dabulo & Bazaimo, omnique ea ora maritima.* Etiam in Africæ vicinis Inſulis *Madagaſcar* &c. inveniri, habet Auctor Anonym. *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c. de Commerciis.* Inter Orientis delitias, Mariæ Medicææ Galliæ Reginæ, Amſtelodami, in epulo, quô Societas Orientalis eam excepit, *Zingiber* quoque *non conditum* memorat Caſp. Barlæus, *in Medicea* &c.

ZINGIS, Æthiopiæ ſub Ægypto promontor. in ora Azaniæ, *Ptol.* apud Oponenem emporium. Etiam *Zengila* dicitur.

ZINZENDORFFIA Familia, in Auſtria illuſtris, in qua Marquardus claruit A. C. 1240. Acceſſit hæreditas Familiæ Pottendorffiæ ſuperioris ſeculi initiô, allata Chriſtophoro Dn. *de Zinzendorff*, qui obiit A. C. 1535. à Sophia *de Pottendorff* uxore. Quibus genitus Joannes Alexandrum fil. habuit, patrem Alexandri, avum Joannis; qui ex Juditha Liechtenſtenia ſuſcepit Georg. Hartmannum (maritum Sabinæ Comitis Solmenſis) Ottonem Henricum (qui ſibi Apolloniam Zelking; inde Sidoniam Eliſab. *de Hardeck*; tandem Maximilianam *de Auerſperg*, junctas habuit) & Albertum (cui Barbara Maria filia Chriſtophori Comitis Kevenhuller nupſit) præter filias aliquot, omnes *Dominos de Zinzendorff,* &c. Eôdem Chriſtophorô & Sophiâ genitus major natu Stephanus fuit: ſed & Joanni fratri ejus, præter Alexandrum præfatum, duo alii filii minores fuêre, Joannes Fridericus & Otto, ipſi quoque duarum linearum Auctores. Phil. Jac. Spenerus, *Theatrô Nobil. Europ. Part.* 1. *p.* 108. & 3. *p.* 88. Vide quoque eum, *Arte Herald. Tom.* 2.

ZINZIMUS, Antipapa, poſt Paſchalem I. Eugenio II oppoſitus: auditô, Lotharium à patre Ludovico Pio Romam miſſum, ceſſit, Anaſtaſ. *in vit. Pontif.*

ZIOBERIS, fluvius Hyrcaniæ, qui poſtquàm per 300. ſtadia ſubter terram conditus defluxerit, denuo erumpit, inque alium fluvium nomine Rhyndacum cadit. Curt. *l.* 6. *c.* 4. *Stiboetes* Diodor. *l.* 17. ubi deſcribitur. Vide *Rhidago.*

ZIONCELLUS, fluv. Thraciæ, per Druſiparam fluens: In *vita Divi Alexandri Martyris.* Fortè idem Zorolo. Vide ibi.

ZIPANGRINI, populi Orientis, memorantur M. Paulo Veneto, *l.* 3. *c.* 3. ubi geſtare eos brachialia, in quibus lapides quidam pretioſi, tam efficacibus Diaboli incantationibus inaugurati ſint, ut nullô modô queant ferrô vulnerari, inter alia, refert.

ZIPH, duæ civitates in tribu Juda, ex quibus altera nomen magnæ dedit ſolitudini, Joſ. *c.* 15. *v.* 24. & 1. Samuel. 23. *v.* 14. quam ædificavit Roboam, 2. Paral. *c.* 11. *v.* 8.

ZIPH, mons in tribu Juda ſqualidus, caligans & nebuloſus. Item unus ex poſteris David. Hieronym: *in Loc. Hebr.*

ZIPHA, filius Jalelcel, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 37.

ZIPHAR, mons Æthiopiæ interioris.

ZIPHENE, loci nomen, καινή, i. e. *nova* dictus. In Palæſtina; Joſeph. *l.* 6. *Antiqq. c.* 12. *Stephanus* legit *Xiphene.*

ZIPOETIUM, urbs Bithyniæ à *Zipœtô* Rege, *Stephan.* ad Lyperum montem.

ZIPPA, Belgis *de Zijp*, quaſi ſentina Oceani, lacus Hollandiæ Borealis inter Alcmariam ad Merid. & Teſſellam inſul. Ab aliquot annis exſiccatus, munitur aggere *Hondsbosch.*

ZIQUENSIS Epiſcopatus in Africa, meminit D. Auguſtinus & *Ziquenſis* montis Victor Uticenſ.

ZIRICZÆA, vulgò ZIRICZEE, urbs munita Scaldiæ Inſul. cum portu capaci, in ejus parte Auſtrali contra Scaldis æſtuarium. Dimidiâ leuc. à Brouvershavia, 5. à Berga ad Zomam in Occaſum, 3. à Middelburgo in Cæciam. Capta fuerat ab Hiſpanis A. C. 1575. poſt longam obſidionem; poſteà fortiter recepta à Batavis; & juxta ipſam Flandri, ingenti clade fuêre affecti, à Gallis Bataviſque, A. C. 1604. In Zeelandia.

ZIRIDAVA, *Ptolem.* urbs Daciæ, ad Naparim fluv. *Scharoſtin, Lazio*, in Valachia. Aliis *Targored*, urbs munita Moldaviæ, 40. mill. paſſ. à Suczova in Merid.

ZIRMA, fluv. circa Carduchios montes. *Agathia.*

ZISCA Johannes, famoſus Huſſitarum Dux, victoriis contra Sigiſmundum Imperatorem magnô numerô obtentis, in omne ævum memorandus. Illius nomen fuit *Johannes de Trotz Nova*, ſed dictus eſt *Ziska*, quòd unoculus eſſet: qui tamen & illô, quô adhuc videbat, oculô tandem captus, bella nihilominus gerere non deſiit. Moribundus juſſit pellem ſibi detrahi, & ex ea tympanum fieri, prædicens arrepturos hoſtes fugam quàm primum illud tympanum tinnuiſſet. Ei in ducatu ſucceſſit Procopius; qui verò ipſum ſequebantur *Orphanos* ſe vocârunt, occaſione loci Joh. *c.* 14. *v.* 18. Licet autem Taboritarum primò Dux eſſet *Ziſca* à Calixtinis tamen ſe paſſus ſeduci in illos non minùs, quàm Pontificios, ferrô & igne ſævire cœpit, ut ſuprà vidimus. Plura de illo, rebuſque ejus geſtis, apud Æn. Sylvium, Chriſtian. Matthiæ *Theatrô*, Regenſvolſcium, *Hiſtor. Sclav.* Murium, *Chronico*, Alios; aliquid etiam ſuprà; ubi de *Johanne Ziſca.*

ZITA, Arabum Princeps, qui cùm ei Hebræi duo Magi & Aſtrologi, imperium & vitam longam polliciti eſſent, ſi Chriſtianorum templa demoliretur, paruit quidem, at annô vix exactô repentè mortuus eſt. Quare filiô impoſtores punire parante, fugam illi

in Iſauriam arripuerunt, circa initium imperii Leonis Iſauri. *Zonaras.*

ZITÆ, populi circa Bulgariam forte, in Hiſt. Miſcell. *l.* 21.

ZITHA, promontor. & oppid. Africæ, *Ptol.* Vide *Zetta.* Item Meſopotamiæ urbs. *Sitha* apud *Zoſimum.*

ZITIA, orbecula Miſniæ, *Zeitz* vulgò, in tractu Naoburgico, ad Elſterum fluv. 4. milliar. Germ. ab Altenburgo in Occaſum, Jenam verſùs 5. quot à Lipſia & Merſoburgo in Auſtrum.

ZITTAVIA, urbs Luſatiæ ſuperioris ad Neiſſam amnem, in limite Bohemiæ, ſub Electore Saxoniæ, 4. milliar. Germanic. ſupra Gorlitium, in Merid. Pragam verſùs; ædificata, aut certè munita, A. C. 1255. à Wenceſlao Bohemiæ Reg. *Zittaw* vulgò.

ZITURON, locus Perſidis, circa Cteſiphontem, *l.* 18. Hiſt. Miſcell. *Siaſur Cedreno.*

ZIZA, filius Jonathan, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 33. Eſt & nomen Principis, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 37. Item urbs Arabiæ Petrææ, *Ptol. Lib. Notit.*

ZIZERUS, Indiæ portus, Plin. *l.* 6. *c.* 23. Ibidem *Muziris* dicitur.

ZIZEUM, urbs in confinio Colchidis. Agathias, *l.* 5.

ZIZI Montes, in provinc *Chaus*, regni Fezzæ, in mediterran. *Zizes* vulgò, *Marmol.* Extenduntur ab Ortu in Occaſum inter Ommirabihum fluv. & fontes Mulviæ fluv.

ZIZIMUS, Mahometis Turcarum Imperatoris filius, mortuò patre, à Bajazethe fratre regnò pulſus, Rhodiis ſeſe primùm per literas, tum per Oratores permiſit: ac paulò pòſt onerariâ nave Rhodum delatus, regiò apparatu exceptus eſt, A. C. 1482. Quò auditò, Bajazetes pacem cum Rhodiis fecit, eâ lege, ut Zizimum cuſtodirent, & alimentorum nomine 45000. nummûm auri quotannis Rhodi perſolvenda Kalend. Auguſt. acciperent. Quinetiam ut gratiam M. Ordinis Magiſtri aſſequeretur, dexteram Johannis Præcurſoris eidonò miſit. Cumque annò inſequenti ingentem pararet claſſem, in Italiam per Helleſpontum mittendam, miniitante Magiſtrò Rhodiò, fratrem ſe emiſſurum, exercitum diſſolvit, juramentò adhibitò. Dehinc Zizimus Romam perductus, A. C. 1488. & Innocentio VIII. arte & ſolertiâ Leonelli, Concordienſis Antiſtitis, Legati Apoſtolici, conceſſus fuit; licèt Bajazetes per Legatos Rhodiis, præter cætera, ſepulchrum Chriſti cum Hieroſolymis, & omni Terra S. pro Zizimo obtuliſſet, intereaque Rex Hungariæ Matthias eundem impensè peteret, Zizimò ibi deditò, victoriam de Turcis indubitatam ſperans. Vicit enim facundia Leonelli, ut Pontifici traderetur, ſub militum Rhodiorum cuſtodia. Poſteà, cùm Carolus VIII. Francorum Rex Romam cepiſſet, eâ conditione pacem cum Alexandro VI. ſanxit, A. C. 1495. ut captivum ſibi traderet, qui in Vaticano detinebatur. Verùm Alexander quidvis potiùs, quàm res Caroli, per Zizimum illuſtriores reddi volens, venenum lentum miſero propinari curavit, quò tandem abſumptus eſt, *Cuſpinianus.*

ZIZIMUS, vide *Bajazetes II.*

ZMILANTHIS vel *Zmilantis*, gemmæ nomen, apud Solin. *c.* 37. *Zmilanthis in ipſo Euphrata alveo legitur, gemma ad imaginem marmoris Proconneſii, niſi quòd in medio umbilico lapidis iſtius glaucum, ut oculi pupula, internitet.* Sed gemma non eſt, quippe nec de minimis nec de pellucidis, hic lapis, aream habens Proconneſio marmori ſimilem, i. e. candidam; mediò colore glaucô, (unde μισόγλαυκος dictus) qui niger eſt in Proconneſio. Salmaſ. *ad Solin. p.* 703. & *ſeqq.*

ZMILUS, Rholus & Theodorus, fecerunt Labyrinthum Lemnium, vide Zuingerum, *Theatr. Vitæ hum. vol.* 20. *l.* 3. *p.* 3717. *col.* 2.

ZMIRIS, Indiæ emporium, apud eundem. *c.* 94. quod *Muziris* verò nomine, pro quo *Zimiris* ſeu *Zmiris*, quod Æthiopiæ regio apud Plin. is ſubſtituit. Salmaſ. *ibid. p.* 1185.

ZMIRNA, Mœſiæ primæ urbs, *Lib. Notit.*

ZNICZ, ignis divino honore cultus apud Lithuanos, quidemum ab Idololatria converſi ſunt A. C. 1230. Vide Alexandrum Guagninum *de priſca Lithuanorum religione*, *c.* 1. & ſuprà, ubi de *Fulmine* ac *Igne.*

ZNOIMUM, German. *Znaim*, Bohemis *Znoymo*, urbs Moraviæ, ad Teyam fluv. in limite Auſtriæ, 7. milliar. Germanic. à Bruna in Africum, 10. à Vienna in Circium. Pluries capta receptaque, præſertim à Suecis, A. C. 1645. Hic deceſſit Sigiſmundus Imperator A. C. 1437.

Rabbi Benjam. ZOAB, compoſuit *Quæſtiones & Reſponſiones*, circa ann. 294. Millenarii VI. juxta calculum *Rabbi Dav. Ganz.*

ZOANA, oppid. Armeniæ minoris.

ZOAR, nomen loci, Gen. *c.* 19. *v.* 22. *Suidas*, Ζωὰρ τόπος.

ZOARA, urbs Perſidis. Cives *Zoari*, vel *Zoaritæ.* Eſt etiam Ζωάρα, vicus magnus ſive caſtellum Palæſtinæ ad mare Mortuum, quò Loth confugit à Sodomitis. Cives *Zoareni*, vel *Zoronitæ*, *Steph.*

ZOBIDÆ, populi prope Carmaniam, *Idem.*

ZOCOMUS, Saracenorum Princeps, qui apud Monachum quendam celebrem, de orbitate conqueſtus, ab eo certâ prolis promiſſione recreatus eſt, hâc conditione ſi in Chriſtum eſſet crediturus. Reverſus ilærò in regiam animò, poſt preces ad Deum ardenter fuſas, filium ſuſcepit. Quò eventu confirmatus non ipſe ſolùm Chriſtianorum fidem alacriter amplexus eſt, ſed & ſubditos ſuos ſimul omnes, eandem ut amplecterentur, permovit, Sozom. *l.* 6. *c.* 38.

ZODOCATHA, Palæſtinæ urbs, *Lib. Notit.*

ZODIACUS, alias *Signifer*, circulus eſt in Aſtronomia notiſſimus. Ejus *obliquitatem primus intellexit, hoc eſt, rerum fores aperuit* Anaximander Mileſius, docente Pliniò, *l.* 2. *c.* 8. Fuit autem is Thaletis auditor, & docuit, terram ſe habere inſtar centri & eſſe globoſam; Solem terræ magnitudinem æquare. Solis porrò converſionem ac æquinoctia oſtendit, ac primus iiſdem horas docuit ex umbra gnomonis diſtinguere. Sphæram quoque conſtruxit ac terræ mariſque deſcripſit circuitus. Factum id verò quod de *Zodiaco* diximus, annò 2. Olymp. 58. *Signa deinde in eo Cleoſtratus & prima Arietis ac Sagittarii notavit*, teſte eòdem Pliniò, *l. c.* qui & auctor ὀκταετηρίδος fuit. Alii tamen obliquitatem Zodiaci non Anaximandri, ſed Pythagoræ vel Oenopidæ Chii, inventum eſſe volunt, teſte Diodorò Siculò, *l.* 1. Plutarchò, *de Placitis Phil.* ac Cenſorinò, *de die Natali*, *c.* 19. Eſtque hic Oenopides ille, quem Ælianus, *l.* 10. *Var. c.* 7. ait, annum magnum vertentem annis definiiſſe undeſexaginta. Imò ab Eudemo idem proditum eſt in Hiſtoria Aſtrologic. cujus præter Laertium in *Thalete* & Simplicium *de Cælo*, etiam meminit Theon Smyrnæus *his verbis*, Εὔδημος ἱστορεῖ ἐν ταῖς Ἀστρολογίαις, ὅτι Οἰνοπίδης εὗρε πρῶτος τὴν τοῦ Ζωδιακοῦ διάζωσιν, καὶ τὴν τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ περίστασιν, *Eudemus narrat in Aſtrologicis, Oenopidem inveniſſe Zodiaci obliquam poſitionem, magnique anni conſtitutionem*, &c. Vide Gerh. Jo. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 33. §. 1. Sed & ante Anaximandrum Thales *Eclipſes* prædixit, quod ſine *obliquitatis Zodiaci* notitia intelligere non potuit, Joh. Marshamus. *Can. Chron. Sec. XVIII.* Cæterùm circulus hic, deſcriptus ex polis diſtantibus à polis Mundi, grad. 23. & dimid. numeratis, in Coluro Solſtitiorum, ſecat Æquatorem, ſecaturque viciſſim ab ipſo in duas æquales medietates, oblique tamen, ita ut Zodiacus ſit ad Æquatorem inclinatus, unaque medietas vergat ad Septentrionem & Polum Arcticum, altera ad Auſtrum & Polum Antarcticum: punctò mediò utriuſque medietatis, recedente tantum ab Æquatore, quantum poli Zodiaci à polis Mundi, nempe gradus 23. & dimid. Arabes Circulum hunc *Almantica* ſeu *Nitaq* vocant, quod *Baltheum* ſive ζωστῆρα denotat. Ebræis dicitur חשב אפדת הגלגל, *opus Phrygionarium*, h. e. *Faſcia* ſeu *Limbus textilis*: Arato eſt Μοῖρα & ἠελίοιο κέλευθος, Proclo λοξὸς κύκλος: Lucano, *l.* 10. *v.* 212.

——— *Varii mutator circulus anni:*

Aliis *Signifer*, Ἀγαλματοφόρος, Ζωγράφος, *Sigillaris*, item Ζωδίων περιφέρεια & τὸ Δωδεκατημόριον. Duodecim namque ſigna ſive conſtellationes continet, quorum nomina vulgatò hôc diſtichô exprimuntur.

Sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Libraque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Piſces.

De quorum unoquoque vide *ſuis locis.* Addam ex Voſſio hic iſta ſaltem. Diſtribuerunt in XII. ſigna *Zodiacum* Veteres, Babylonii primùm, ut Salmaſ. ait ad *Solin. p.* 641. quia Sol, dum ſuum permeat circulum, duodecies cum Luna coit; ſingulaque Signa diſtribuêre in gradus 30. quia Luna diebus totidem iterum conjungitur cum Sole: unde etiam liquet, cur gradus ſint 360. quando tot conſiunt, ſi duodecies ſumas triginta. Atque hæc ratione conſtat manifeſtâ. Non item illud, cur ſingulis corporis membris aliquod *Zodiaci* ſignum præfecerint; Arietem capiti; Taurum cervici & jugulo; Geminos humeris, lacertis ac manibus; Cancrum pectori & coſtis; Leonem diaphragmati, ſtomacho ac ventri; Virginem præcordiis ac hypochondriis; Libram renibus, vertebris & natibus; Scorpium ilibus; Sagittarium femoribus, genibus ac poplitibus; Capricornum ſuris & talis; Piſces pedibus; quam rem pulchrè verſibus expreſſit Manilius, *l.* 2. Atque ex his Leo, grandes vires & leoninis ſimiles, dicitur conferre: Virgo, pulchritudinem; Sagittarius, quâ parte homo, pulchros; quâ equus, fortes reddere perhibetur: Cancer, Capricornus & Piſces, robore contrà ac pulchritudine deſtituunt. Etiam ſigni cujuſque domum huic vel illi Planetæ tribuerunt: Ut Soli Leonis, Lunæ Cancri, Mercurio Geminorum: Virginem credidêre domum aptam Soli; quia Leoni, Solis domo, vicina: Veneri Taurum & Libram dedêre &c. Quibus ita conſtitutis, Solem in Aquario, Lunam in Capricorno, Saturnum in Leone & Cancro, noxios eſſe; imò naſcentes futuros cæcos, ſi Saturnus foret in domo 12. & Solem, Lunam ac Martem, trigonâ ratione ſpectaret, dixêre. Ut alia omittam, quæ legere eſt è Veteribus, apud Ptolemæum *in Centum ſententiis ad Syrum fratrem*, Firmicum Maternum in *Matheſeos libris, ad Mavortium Lollianum*, & M. Manilium *Aſtronomicis*: E junioribus, apud Jovianum Pontanum, *Comm. in Ptolemæum* & 14. *libris rerum Cæleſt.* item Junctinum, Cardanum, tot alios: quorum omnium inſtar erit Campanella, *Aſtrologicor. l.* 6. nec enim hanc Artem aliquis præceptis melius conſtruxit. Particulatim verò examen eorum, quæ de moribus Gentium, ex ſigno iis dominante, tradiderat Ptolemæus, vide apud eum, *l.* 2. *c.* 5. Voſſius ſuprà laudatus, *de Idolol. l.* 2. *c.* 47. Quomodo verò ad Dei cognitionem *Zodiaci* attenta contemplatio nos ducat, exponit eruditè Plutarchus, *de Placitis Philoſoph. l.* 1. *c.* 6. &c. Monetam *Zodiaci ſimulacris* notatam, atque haud pridem à M. Mogolis uxore, inſciò maritò cuſam, perque totum Imperium mirâ celeritate ſparſam; ſed, ut res palàm facta eſt, mox iterum ſuppreſſam, habes apud Jo. Bapt. Tavernier, *Itinerar. Ind.* ubi & typum uniuſcujuſque duodenorum horum aureorum ſignorum exhibet. &c. Vide & ſuprà, ubi de *Ægyptiaca* ***, item ubi *de Oſtiis Circi XII.* nec non de diſco, in quo XII ſigna cælata, quemque proin ἀργύρεον πόλον vocavit vetus Poeta, ſuprà aliquid voce *Polographia*; deque tonſura Simonis Magi & ſectatorum ejus, qui ſulcum per capitis verticem in *Zodiaci* Symbolum ducebant, ubi *de Tonſura Petri*: de *Zodiaco* verò plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 116. 652. & 1046.

ZOE,

ZOE, Imperatrix, Conſtantino Monomacho nupſit, A. C. 1043. libidinibus infamis. Filia fuerat Conſtantini Junioris. Obiit A. C. 1052. ætat. 70. Vide *Romanum III. Michael IV.* & *V Conſtantinum Monom.* Item uxor Nicoſtrati Martyris, 7. ann. muta ex morbo, demum à Deo O. M. curata.

ZOELÆ, Hiſpaniæ Tarraconenſis populi in Aſturia, Plin. *l.* 3. *c.* 3.

de ZOEMEREN Henricus, vide *Henricus.*

ZOES, locus Cyrenes à Batto conditus, Herodot. *l.* 4.

ZOETIUM, urbs Armeniæ à *Zoete* quodam, *Steph.*

ZOFALA, vulgò quoque *Zofala*, urbs munita Cafreriæ, in ora maris Æthiopici in Inſula ad oſtia fluv. cognominis cum arce, in limite Zanguebariæ, 250. mill. paſſ. à Currentium promontorio in Boream 340. à Mozambicha in Africum, ſub Luſitanis. Caput regni cognominis in parte Boreali Cafreriæ, quod verſùs oram eſt Oceani Æthiopici & inter oſtia Cuamæ & Zamberi fluv. in limite Zanguebariæ. Pars fuit aliàs Imper. Monœmogi.

ZOFINGA, vulgò *Zofingen*, olim *Tobinium*, oppid. Helvetiæ in pago Verbigeno, ſub ditione Reipubl. Bernenſis, in regione Argovia, ad fluv. Altacum vel Viggerim. Jus cudendæ monetæ, jam Caroli Craſſi tempore, oppido conceſſum, ejus antiquitatem loquitur. Olim ſub Comitibus Spitzbergenſibus, quibus prope arx fuit, quorumque inſignibus *Zofinga* utitur, fuiſſe videtur. Poſteà variis privilegiis donata, his ſalvis A. C. 1285. patrocinio Rodolphi I. Imperatoris ſe ſubmiſit: ſed filius hujus Albertus, eam obſeſſam A. C. 1295. penitus ſub jugum redegit. Incendiò tota, unicâ domô exceptâ, abſumpta eſt, A. C. 1396. ſed reparata, nova ab Auſtriacis Principibus privilegia accepit. In Bernatum dein, cum tota Argovia, poteſtatem pervenit, A. C. 1415. quibus hodieque ſubeſt, ſalvis tamen priſtinis immunitatibus: Unde proprium ei Conſilium, cujus caput Sculteтus, &c. Præpoſituram hic fundârunt olim Vroburgii Comites: Dominicani dein, ſub Friderico II. hic pedem fixêre, ob proditorios conatus, paulò pòſt pulſi. Reformationem tandem amplexum oppidum, Miſſam cum toto Latinarum ceremoniarum choragio, abrogavit, A. C. 1528. Hic, Tigurinorum & Bernatium: Friburgenſium item & Salodurinorum, cùm his actoribus res eſt cum 8. Pagis, lites cauſæque decidi ſolent. Vide Stumpf. *l.* 7. *de Argovia*, *c.* 33. Joſ. Simler. *deſcr. Helv.* &c. Diſtat dimid. milliar. ab Arolæburgo, *Arburg.*

ZOGOCARA, Armeniæ majoris urbs, *Ptol.* *Ζογόκαρα MS. Seldeni.*

ZOHELETH, rupes juxta fontem Rogel, 1. Reg. *c.* 1. *v.* 9.

ZOHETH, filius Jeſi. 1. Paral. *c.* 4. *v.* 22.

ZOILUS, Patriarcha Alexandrinus, ſecul. 6. Ab Anaſtaſio Imperatore pulſus. Baronius. *A. C.* 537. *num.* 15.

ZOILUS, Sophiſta Amphipolites, *Ptol.* Philadelphi temporibus: hôc unô facinore nobilitatus, quòd Homerum, Poëtarum omnium facilè Principem, libris adverſus illum ſcriptis, auſus ſit reprehendere; unde & Ὁμηρομάστιξ cognomen accepit. Ovid. *l.* 2. *de Rem. Am. v.* 365.

Ingenium magni livor detrectat Homeri,
Quiſquis es, ex illo, Zoile, nomen habes.

Martialis, *l.* 11. *Epigr.* 93.

Mentitur, qui te vitioſum, Zoile, dicit:
Non vitioſus homo, es, Zoile, ſed vitium.

Non prætermittendus hic locus Vitruvii de Zoilo, qui *in Præfat. l.* 7. talis eſt. *In ſequentibus annis à Macedonia Zoilus, qui adoptavit nomen, ut* HOMEROMASTIX *vocitaretur, Alexandriam venit, ſuaque ſcripta contra Iliadem & Odyſſeam comparata Regi recitavit. Ptolemæus verò cùm animadvertiſſet Poëtarum parentem, Philologiæ omnis ducem, abſentem vexari, & cujus ab cunctis gentibus ſcripta ſuſpicerentur, ab eo vituperari, indignatus nullum ei dedit reſponſum. Zoilus autem cùm diutiùs in regno fuiſſet, inopiâ preſſus, ſummiſit ad Regem, poſtulans, ut aliquid ſibi tribueretur. Rex verò reſpondiſſe dicitur, Homerum, qui ante annos mille deceſſiſſet, ævô perpetuô multa millia hominum paſcere; Item debere, qui meliori ingeniô ſe profiteretur, non modò ſe unum, ſed etiam plures alere poſſe. Et ad ſummam mors ejus, ut parricidii damnati, variè memoratur. Alii enim ſcripſerunt, à Philadelpho eſſe in crucem actum; nonnulli in eum lapides eſſe conjectos; alii Smyrnæ vivum in pyram conjectum: quorum utrum ei acciderit merenti, digna conſtitit pœna.* Hæc Vitruvius, *Canis Rhetoricus* etiam nominabatur, teſte Ælian. *ποικ.* *l.* 11. *c.* 10. Honeſtiùs tamen de Zoilo Dionyſ. Halicarn. ſentit, qui non tam animi vitiò notâſſe ipſum & reprehendiſſe Homerum, Platonem & alios, quàm veritatis ſtudiò putat, quem vide *Reſponſione ad Epiſtol. Cn. Pompeji*, in qua de reprehenſo ab eo Platonis ſtylo ille conquerebatur, *c.* 6. Vide quoque Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 15.

ZOILUS, quingentos equites in ſupplementum Alex. M. ex Græcia adduxit, apud Artacaenam, Ariorum urbem. Curt. *l.* 6. *c.* 6.

ZOITIUM, Arcadiæ urbs, *Stephan.*

ZOLCA, Paphlagonorum in Galatia oppid. *Ptol.*

ZOLERNUM, vel ZOLLERIA, caſtrum Sueviæ, caput Principatus cognominis à paucis annis, prope Hechingam urbeculam; *Zollern*, 5. milliar. Germanic. à Tubinga in Merid. Conſtantiam verſùs 9. & 2. à Danubio. Hoc à Petro Columnio, qui ſub Henrico IV. Pontificis iram fugiens, in Germaniam venerit, conditum, ipſique Zolleriorum Comitum originem propterea adſcribendam, quidam volunt. Alii ad Taſſilonem, Caroli M. militem, ſtirpis initium referunt: cujus fil. Danco arcem Zolleranam tenuit, A. C. 819 Ex hujus poſteris Fridericus VI. Comes Zolleranus, genuit Fridericum & Eitelfridericum, quorum hic pater fuit Eitelfriderici, Zollerenſium, qui in Principum gradum evecti, hodie in Hechingenſem & Sigmarigenſem lineam diſpeſcuntur, ſatoris: & Friderici natu majoris, cui ab avunculo Rodolfo I. Imperatore Eberhardo ex Vohburgiis ultimo Noribergæ Burggravio extinctò, Burggraviatus ſeu Franconiæ Ducatus collatus eſt. Alia ut Berythum, & Cadesburg, ab uxore Eliſabetha Merania ei obtigêre, nec non jus in Burgundiæ Comitatum, quod poſteà A. C. 1256. & 1269. Hugoni Cabillonenſi vendidit, retentâ ſolâ advocatiâ Veſontinâ, quæ deinceps ſeparatim vendita. Hujus filius Fridericus II. Ludovici Bavari Imperatoris caſtra ſecutus, ab Oetingenſibus, Caſtellanis, Hohenloicis & Heideccanis plurima emit. Pater Johannis, qui Columbacum, Blaſſenburgum & alia ab Orlamundanis ſibi comparavit. Hôc natus Fridericus IV. gratioſus apud Carolum IV. Imperatorem pater fuit Friderici ex Burggraviis V. ſed ex Electoribus Brandeburgicis, à Sigiſmundo Imperatore Conſtantiæ A. C. 1415. ob merita creati, primi: è cujus poſteris feliciter hodie imperat Fridericus Wilhelmus Elector. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syll. Geneal. Hiſtor. in famil. Brandeburgica.* Ex Comitibus Zolleranis, German. *die Fürſten von Hohen-Zollern*, primus à Ferdinando II. Imperatore in Principum claſſem tranſlatus eſt, Johannes Georgius A. C. 1623. ſic tamen ut non niſi ex illo deſcendentes id privilegium concernat. In Senatum Principum & votum, demum A. C. 1653. durantibus Comitiis, admiſſus eſt, Eitelfridericus Princeps, & locus ei aſſignatus poſt Arnbergium. Inſignia antiqua Comitum ita deſcribuntur:

Zollern ſtat niveo rufus leo margine late,
Sylvis atque nigris ordo ſpatiis variate.

Limnæus Enucl. *l.* 3. *c.* 13. Uti verò Eitelfridericus Burggravios Noribergenſes & ſic Marchiones Brandeburgicos, ſic Fridericus Comites *Zollerenſes*, avitô titulô retentô, ſevit. In cujus poſteris cùm variæ eſſent lineæ, complures eorum extinctæ ſunt. Qui nunc vivunt, omnes communem ſatorem agnoſcunt Carolum, defunctum A. C. 1576. Ejus filius Eitelfridericus Hechingenſem, in qua primus *Principis* titulô decoratus eſt Ipſius filius Joannes Georgius, ut dictum; Carolus autem ſecundogenitus Sigmaringenſem ramum ex ſe dedit, qui nunc eâdem gaudet dignitate. Commune verò Familiæ decus eſt, quòd cùm Brandeburgici Marchiones Electoratûs ratione Archi-Camerarii Imperii ſint, *Zollerani* Camerariorum titulus competat, Spenerus. *Theatrô Nobil. Europ. Part. I. in Ind.* Vide quoque eum *Arte Herald. Tom. II.* & utriuſque Lineæ, *Hechingenſis* ac *Sigmaringenſis*, nec non *Hohenzollerani* rami, ad poſteriorem ſpectantis, ſeriem ſub ineô.

ZOLNOCHIUM, urbs Hungariæ, ad Tibiſcum; *Zolnock* vulgò. Permunita, 40. mill. paſſ. à Varadino in Occaſum Budam verſùs 60. Caput Comitatus cognominis, qui inter Torontalienſem eſt ad Ortum, Peſtenſem ad Occidentem, Herreſienſem ad Boream, & Batbienſem Comitatum ad Auſtrum; Sub Turcis.

ZOMBIS, urbs Mediæ, *Stephan.*

ZOMPUS, Pons in Sangario flumine, *Curopal.*

ZOMUCHANA, Ariæ oppidum.

ZOMZOMMIM, gigantes qui & Rephaim. Deuter. *c.* 2. *v.* 20. Lege *Zanzommim.*

ZONA uxoris regiæ & *Calyptra*, nomina Perſicarum regionum fertiliſſimarum. Sic dictæ ab ornamentis Reginæ, quibus hæ addictæ erant. Plato, *Alcibiade.* Apud Gallicarum Rerum Scriptores ſimiliter *Zona Regina* occurrit, Gall. *la Ceinture la Reyne*, præſtationis ſpecies, quæ ſingulis trienniis exigebatur de pane & vino, uti docet Car. du Freſne *in Gloſſar.* ex *Areſto* A. C. 1415. cui ſubjungitur titulus hic: *Taille du pain & du vin, dite la Ceinture la Reyne, qui ſe lieve de trois ans en trois ans* &c.

ZONA, Africæ urbs, à Seſtio fame ſubacta, Dioni, *l.* 48. Thraciæ oppidum; in Ciconibus eſt, apud *Stephanum*, circa Hebri fluminis oſtia: *Herodoto.* Mons eſt ibidem, Plinio, *l.* 4. *c.* 11. & *Nicandro.* Nemus quoque, Pomponio, *l.* 2. *c.* 2. & *Apollonio.*

ZONÆ, quantum ad noſtrum attinet Inſtitutum, ſunt circuli quidam lati, cœlum, terramque veluti cingulâ quâdam ambientes. Sunt autem numerò quinque: ex quibus media, quæ inter Tropicos eſt, nimiò calore parum apta creditur habitationi: duæ verò extremæ ſub Arctico & Antarctico circulis ſitæ, nimiò frigore horrent, unde & ipſæ quoque habitationi parum ſunt idoneæ. Reliquæ autem duæ, utpote quæ mediæ inter torridam & gelidam ſitum obtinent, temperatæ ſunt, & humanæ vitæ accommodatiſſimæ. Eratoſthenes apud Heraclidem Ponticum, in *Allegoriis Homeri*:

Πέντε δέ οἱ ζῶναι περιειλάδες ἐσπείρηντο,
Αἱ δύο μὲν γλαυκοῖο κελαινότεραι κυάνοιο,
Ἡ δὲ μία ψαφαρή τε καὶ ἐκ πυρὸς οἷον ἐρυθρή.
Τυπτομένη φλογμοῖσιν, ἐπεί ῥά ἑ μοῖραν ὑπ' αὐτὴν
Κεκλιμένην ἀκτῖνες ἀειθερέες πυρόωσιν.
Αἱ δὲ δύω ἑκάτερθε πόλου περιπεπτηυῖαι
Αἰεὶ κρυμαλέαι, αἰεὶ δ' ὕδατι μογέουσαι.

Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 233.

Quinque tenent Cœlum Zonæ, quarum una coruſca

Semper Sole rubens, & torrida ſemper ab igni,
Quam circum extremæ dextrâ lævâque trahuntur
Cærulea glacie concretæ, atque imbribus atris.
Has inter mediamque duæ mortalibus ægris
Munere conceſſæ Divûm, & via ſecta per ambas
Obliquus quà ſe Signorum verteret ordo.

Ovid. *l.* 1. *Met. v.* 45.

Utque duæ dextrâ cœlum, totidemque ſiniſtrâ
Parte ſecant Zonæ, quinta eſt ardentior illis:
Sic onus incluſum numerô diſtinxit eôdem
Cura Dei: totidemque plagæ tellure premuntur.
Quarum quæ media eſt, non eſt habitabilis æſtu;
Nix tegit alta duas, totidem inter utramque locavit,
Temperiemque dedit miſtâ cum frigore flammâ.

Tibullus, *l.* 4. *Panegyr. ad Meſſalam, n.* 1. *v.* 152.

——— *Circumfuſo conſiſtit in aëre tellus,*
Et quinque in partes totô diſponitur orbe.
Atque duæ gelidô vaſtantur frigore ſemper.
Illic & denſâ tellus abſconditur umbrâ.
Et nulla incептô perlabitur unda liquore,
Sed durata riget denſam in glaciemque nivemque.
Quippe ubi non unquam Titan ſuperegerit ortus.
At media eſt Phœbi ſemper ſubjecta calori,
Seu propior terris æſtivum fertur in orbem,
Seu celer hybernas properat decurrere luces.
Non ergo preſſo tellus conſurgit aratrô,
Nec frugem ſegetes præbent, nec pabula terræ.
Non illic colit arva Deus. Bacchuſve, Cereſve,
Nulla nec exuſtas habitant animalia partes.
Fertilis hanc inter poſita eſt, interque rigentes,
Noſtraque, & huic adverſa ſolo pars altera noſtro,
Quas ſimilis utrinque tenens vicinia cœli
Temperat: alter & alterius vires necat aër.
Hinc placidus nobis per tempora vertitur annus,
Hic & colla jugo didicit ſummittere taurus,
Et lenta excelſos vitis conſcendere ramos,
Tonditurque ſeges maturos annua partus,
Et ferrô tellus, pontus confinditur ære.
Quin etiam ſtructis exſurgunt oppida muris:

Varro,

Mundus domus eſt maxima rerum,
Quam quinque altitonæ fragmine Zonæ
Scindunt, per quam limbus pictus
Bis ſex ſignis ſtellimicantibus,
Altus in obliquo æthere Lunæ
Bigas acceptat. ——— ———

Claudian. *l.* 1. *de Raptu Proſerp. v.* 258.

Addit quinque plagas: mediam ſub tegmine rubro
Obſeſſam fervore notat, ſqualebat aduſtus
Limes, & aſſiduô ſitiebant flumina Sole.
Vitales utrinque duas, quas mitis oberrat
Temperies, habitanda viris, tum fine ſupremô
Torpentes traxit geminas, brumâque perenni
Fœdat, & æternô conſtringit frigore telas.

Vide Mel. *l.* 1. *c.* 1. Cicer. *in Somn. Scip.* Plin. *l.* 2. *c.* 68. *Nic. Lloydius.*

ZONÆ, veteribus frequenti in uſu; ut veſtes ſuccingerent & marſupium inde ſuſpenderent recondendæ pecuniæ. Sic Mercurius depictus olim, cum ſacco, marſupio à zona pendulo, Cornutus *in Perſii Sat.* 6. *v.* 63. Neque mercatores ſolùm, ſed & Magiſtratus iis hunc in finem uſi, apud Græcos æque ac Romanos. Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 297.

Nocte cadet fractis trabibus, fluctuque premetur
Obrutus & Zonam lævâ morſuque tenebit.

Neque tamen circa lumbos, ut nunc fit, hæ zonæ geſtatæ, ſed è collo pendulæ erant, ut Plautus docet *in Truculento, ſcenâ ult. v.* 62. *Epidico Actu* 2. *ſc. Fecisti v.* 5. & *in Aſinaria ſcenâ, Cur me.* De militari Zona, notum illud, *Zonam perdidit*: & ζώννυσθαι apud Græcos idem, quòd ἐνδύεσθαι τὰ ὅπλα, induere arma, ſignificat, Cœl. Rhodig. *l.* 22. *c.* 19. Pars enim corporis Zonâ ſuccincta Marti ſacra erat, ſicut frons Genio, lacerti Junoni, pectus Neptuno, renes Veneri, pedes Mercurio, digitique Minervæ, Alex. ab Alex. *l.* 2. *c.* 19. Inter muliebria porro veſtimenta *Zona* numerantur ab JCtis, eaque, quâ nova nupta præcingebatur, primâ nocte à marito ſolvendâ, *caſtus* peculiariter dicta eſt, unde λυσίζωνη Diana. Duplicem autem fuiſſe, quarum unâ nocte geniali, alterâ tempore puerperii, ſolvebatur, docet Franciſcus Roſſæus, *Archæologia Attica l.* 4. *c.* 7. Ex Zona factum Semizona, unde *Semizonarii* apud Turnebum: qui ſemizonas conficerent. Has non eaſdem fuiſſe cum ſemicinctiis, monet Octav. Ferrarius, *de re Veſtiaria l.* 3. *c.* 21: quòd partem hominis anteriorem à cingulo, & lumbis ad pedes uſque præcingebant, &c. Et quidem uſus earum primus is fuit, ut ſuccingerent corpus illudque ad actiones ſuas obeundas redderent agile atque expeditum. Unde viatores *Zonis* accincti, inprimis apud Orientales, laxioribus veſtibus communiter uſos. Quò proin geſtu rituque Paſcha comedi juſſit Deus Exodi *c.* 12. *v.* 11. quippe quod manducandum erat ab Iſraëlitis viatoriô habitu inſtructis, *lumbis ſuccinctis, calceatis pedibus & cum baculo in manu.* Apoſtolis ſimiliter, utpote ituris in univerſum Orbem, *zonæ* tribuuntur Matth. *c.* 10. *v.* 9. Marci *c.* 6. *v.* 8. & Actor. *c.* 21. *v.* 11. Porro Curſores, inprimis in Ludis Olympicis, *Zonis* fuere ſeu ſubligaribus accincti, unde Homerus iſtiuſmodi ζωμάτων meminit, *Il.* δ. *v.* 187. 216. ψ. *v.* 683. *Od.* ξ. *v.* 482. Sed Olympiadis 35. annô primò ab Archonte Hippomene conſtitutum eſt, ut *ſine zona*, eoque prorſus nudi, curſitarent. Idque occaſione eâ, quòd Orſippus Megarenſis cucurriſſet ſuperatus propterea quòd ſubligaculum impediſſet curſum: vel, ut alii narrant, cingulum decidere ſiviſſet, quò expeditius curreret adeoque victor evaſiſſet, vide Pauſan. *Attic.* Poëtam incertum *in Anthol.* Anonymum Olympiadum Scriptorem, Euſebium, *Chron.* Iſidorum, *Origin. l.* 18. *c.* 17. Homeri Scholiaſten, *in Iliad.* ψ. [illegible] cam ſeu Etymologi M. Scriptorem in Γυμνάσια. Quamvis hæc *zona* velandis potiùs, quæ honeſtas conſpici non vult, adhibita, adeoque hujus loci eſſe non videtur. Præſertim autem Viri militares *zonis* olim accincti, in prædictos uſus, ut videre eſt Eſaiæ *c.* 5. *v.* 27. & apud Florum, *l.* 2. *c.* 4: ubi de Gallis, *non priùs ſoluturos ſe balteô, quàm Capitolium aſcendiſſent, jurantibus.* Itaque *zona* erat ſignum honoris & auctoritatis, maximè verò militaris. Imò ut Magiſtratus omnes, & quicunque geſtandi jus gladii haberent, non niſi accincti, in conſpectum Principis venirent, mos vetus fuit, indigitatus Chryſoſtomo, *Homil.* 26. *in* 1. *ad Corinthios*, Gregor. Naz. *Orat.* 42. ubi *Euzonorum* & *Monozonorum* Syriæ meminit, alludens ad Joſuæ *c.* 4. *v.* 13. 2. Regum *c.* 5. *v.* 1. & *c.* 6. *v.* 23. Nicetæ ad *Gregorii l. c.* Aliis. Quare Ethnici Principes *militiæ zonam* ſeu cingulum iis auferebant, qui fidem Chriſto datam reſcindere nollent: ut de Marino inprimis docet Euſebius, *Hiſt. Eccl. l.* 5. *c.* 15. contrà qui fidem abnegare nollent ἀποῤῥίπτειν ζώνην, *abjiciebant zonam*, ultro, hôc modô honoribus tum militaribus, tum palatinis, renuntiare ſe teſtati. quod de Gordio Martyre docet Baſilius, *Orat. in illum.* Sed & poſtmodùm Chriſtiani Imperatores τῇ ζώνης ἀφαιρέσει *ablatione cinguli* puniebant, qui contra Leges peccâſſent, uti diſcimus ex Joanne Antioch. *in Nomocan. tit.* 24. De Sacris ut aliquid addam. In veſtitu Pontificali Hebræorum, *Zonâ* ſeu cingulô, Hebr. אבנט nil ſanctius erat: Unde cùm Sacerdotes in Templo, totô miniſterii ſui die, etiam extra tempus illud, quò actu miniſtrabant, veſtitum ſacrum retinere poſſent, cingulô tamen, quod ſingulare erat, & ſacrum reliquarum retinaculum, extra tempus illud veſtiri non licebat, Jo. Seldenus *de Synedriis Vett. Hebr. l.* 3. §. 3. Cùm autem iſtiuſmodi Cingulum, unà cum tribus aliis veſtibus aureis, Sacerdotes gregarii cum Pontifice Max. commune haberent, inter quatuor hujus veſtes albas, quibus ſolus Pontifex ſemel in anno, cùm interius Adytum intraret, utebatur, iterum *Zona* ſeu baltheus erat, vide Levit. *c.* 16. *v.* 4, 32. & ſuprà ubi *de Veſtibus ſacris.* Ad hujus imitationem *Zona* quoque occurrit, inter Veſtes Sacerdotales Eccleſ. Roman. apud Alcuinum *de Off. divin.* Riculſum Epiſc. Sueſſion. *in Statutis A. C.* 989. *c.* 7. Durandum, *Ration. l.* 3. *c.* 4. Alios. Quæ *Zonâ Romana* dicitur, quòd Româ ejus uſus in alias Eccleſias profluxerit, Alcuino, *d. l.* vide ſuprà, voce *Baltheus* &c. Quia verò hôc pactô ſuccinctum corpus aptius reddebatur, & robuſtius, hinc *altè cinctus* Antiquis appellatus eſt ſtrenuus, fortis, virilis, minimè mollis, Græc. εὔζωνος, cui *laxiùs cinctus* & *diſcinctus* oppoſitus. Unde *otia diſcincta*, Ovid. *l.* 1. *Amor. Eleg.* [illegible] *v.* 41. Item cinctu difficilis, quales nimiùm ventri dediti, obeſique. Quô fine apud Gallos & Iberos *Zona* menſuram habere Magiſtratus, quam ſi capere non poſſet mulier, aut juvenis, magnô aſſici probrô conſueviſſe olim, memorabili exemplô refert ex Stobæo Alex. Neapol. *Genial. Dier. l.* 2. *c.* 15. ubi quod de muliere habet, anſam de muliebribus *zonis* quædam adjungendi præbet. Non duplicem ſolùm, verùm & triplicem fuiſſe olim *zonam* reperies, vide ſuprà, ubi de *Virginali zona.* E quibus ultima erat *zona* ſeu mitra ærea, quam circa imam ventris partem geſtabant prægnantes, ad majorem fœtus ſecuritatem & indemnitatem, eaſque mitras in primo partu ſolvebant & Dianæ appendebant: quod erat *ſolvere Zonam*, Paſchalius, *Coronar. l.* 4. *c.* 20. vide quoque ſuprà *Mitra.* Cl. Voſſius Græcorum Romanorumque mores diſtinguens, apud illos parientes *Zonam ſolviſſe*, eamque Dianæ Λυσιζώνῃ conſecrâſſe; apud hos nubentibus *Zonam ſolutam* à maritis, huicque rei Junonem Cinxiam præfectam fuiſſe, ſtatuit, fatetur interim, apud Græcos quoque ſolutionem cinguli ad nubentes quandoque pertinere, ex Homerico illo *Odyſſ.* λ. *v.* 244.

Λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην. ———

& Spartanorum more, Plutarcho indigitato, *Vitâ* Lycurgi. Vide eum, de *Orig. & Progr. Idol. l.* 2. *c.* 25. &c. Alius *Zonæ*, militaris inprimis, uſus, ut in ea reponeretur pecunia. Æl. Spartian. *in Peſcennio Nigro. c.* 10. juſſit, *ne in zonis milites ad bellum aureos vel argenteos nummos portarent.* Ubi nolebat quidem eſſe diſcinctos milites, ſed ne aureos vel argenteos ſecum portarent, volebat Imperator. Ideo pannicularia non ſignificabantur bona damnatorum, nec *Zona*, quam circa ſe habuiſſent: ſed ventralis, in qua nummi ad victum quotidianum promendi condebantur, *in Reſcr.* Hadriani *l.* 6. *ff. de bonis damnat.* Erat autem ventrale *Zonæ* genus in medio receptaculum habens, quò nummi continebantur, uti diximus ſuô locô, plura vide apud Salmaſ. *ad Spartian. d. l.* Imò & in ſuppliciis *zona* uſurpatæ. Apud Perſas namque moris fuiſſe, ut quos Rex exitio deſtinâſſet, *Zonâ* apprehenſos apparitoribus interficiendos traderet, legimus apud Diodorum, *l.* 17. &c. Materia, communiter ex corio. Sic ζώνη δερματίνη, *Zona coriacea vel pellicea*, quâ Joannes Baptiſta circa lumbos ſuos accinctus erat, memoratur Matth. *c.* 3. *v.* 4. ad imitationem E-

hæ

liæ Prophetæ, inter cujus notas ζώνη δερματίνη, ponitur 2. Regum c. 1. v. 8. Similis Zona inter veſtes Monachicas reponitur apud Bedam, Dorotheum, Palladium, *Hiſt. Lauſ.* &c. Sed & ex ære, prægnantium fuit, uti paulò ante diximus, nec non ſuprà, voce *Mitra*. Aureæ mentio eſt, Apocalypſ. c. 1. v. 13. ubi Chriſtus apparet περιεζωσμένος ζώνην χρυσῆν. Et c. 15. v. 6. ubi de Angelis ſimile quid habet r &c. Modus cingendi plerunque circa lumbos. *Heſychius*, ζώνη ὁ ὑπὸ τὸν γαστέρα τόπος, καὶ ὁ τόπος ὁ ζωννύμενος. Vide 2. Sam. c. 20. v. 1. Regum c. 2. v. 5. Matthæi c. 3. v. 4. alibique paſſim. Chriſtus tamen præter morem πρὸς τοῖς μαστοῖς, *ad mamillas*, præcinctus apparuit Joanni, *d. l.* ut & Angeli ſimiliter *l. cit.* cujus rei cauſam pulchrè exponit Andreas Cæſar. *ad loca hæc*, vide quoque Dionyſium Areop. *de Cæleſti Hierarch. c. 15. ſect. 4.* & plura *de Zonis*, apud Stuckium, *Antiqq. Convival. l. 2. c. 29.* Feſtchium, *Adverſ. tom. I. l. 5. c. 9.* Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Ζώνη, Alios. uti de inveſtitura *per zonam* ſupra, ubi de *Inveſtitura*, & de feſto *Depoſitionis Zonæ B. Virginis*, in Eccleſia Græca, die 31. Auguſti, celebrari ſolito. ubi de *Depoſitionis feſto*. A *Zona* Plautus in *Trinummo*, *Actu 4. Sc. 2. v. 20.* appellat *Sectores Zonarios*, quos Ariſtophanes Comicus Βαλαντιοτόμους, i. e. *Crumeniſecas*, vocat: Cujuſmodi cingulorum inciſores, in Republ. Athenienſium, ſi ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ deprehenderentur, morte mulctati ſunt, ex Lege, Ἐάν τις φανερὸς γένηται βαλαντιοτομῶν, τοῦτο ἔνοχος εἶναι τῇ ζημίᾳ, *Manifeſti ſaccularii morte luunto*, quam laudat Xenophon, Ἀπομνημονευμάτων *l. 1.* Vide quoque Ariſtophanem, *Ranis*. Optimè deſcribit Plautus *loc. cit.*

——— ——— *Mira ſunt.*
Ni illic homo 'ſt aut dormitator aut ſector Zonarius.
Loca contemplat, circumſpectat ſeſe atque ædis noſcitat.
Credo edepol, quo mox furatum venias, ſpeculatur loca.

Neque verò ſolùm, οἱ Βαλαντιοτόμοι. ſed & illi *Saccularii* dicti ſunt, οἱ ἀπὸ σακκίου κλέπτοντες, ii videl. qui teſte Ulpianô, *l. 9. de offic. Procon. vetitas in ſacculo artes, exercentes, partem ſubducebant, partem ſubtrahebant.* I. e. aut Magicis Artibus & carminibus ex alienis ſacculis pecunias ſubducebant & eliciebant, aut ſubtrahebant & manu auferebant. atque cùm hi, tum illi, manifeſti & ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ deprehenſi, capite plectebantur. Vide *Comm. in LL. Atticas l. 7. c. 5.* & Jo. Laurentium JCtum, *Not. in Phædr. l. 4. Fab. 21. v. 11.* De *Zonario* diximus ſuprà, ubi de *Veſtibus* &c.

ZONARAS Johannes, Hiſtoricus fuit ſuâ ætate clariſſimus, in regno Conſtantinopolitano. A. C. 1120. Prodiit ante paucos annos *volumen triplex hiſtoriarum* earum, quas conſcripſit. Deſinit autem ibi, ubi Nicetas incipit, atque ubi is deſinit, ibi incipit Nicephorus Gregoras, & in fine hujus Chalcocondylas. Ampliſſimis muneribus defunctus, Monachus poſteà S. Baſilii factus eſt. Annales ejus 3. volum. ut dictum, ab Hier. Wolfio Latinè verſi & Baſileæ impreſſi, A. C. 1557. in 1. continent res Judæorum, uſque ad urbem captam. In 2. res Romanorum, ab Urb. Cond. uſque ad Conſtantinum M. In 3. res geſtas, uſque ad obitum Alexii Comneni, A. C. 1118. Sed & *in Canones Apoſtol. Conciliorumque commentarios* ſcripſit, &c. Vide Bellarm. *de Script. Eccl.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 2. c. 27.* Poſſevin. *in appar.* Geſner. *in Biblioth.* Idem Pariſiis quoque prodiit. Sed in Bibliotheca Baſilienſi codex habetur canonum omnium Concilior. & SS. Patrum cum Nomocanone Photii & duplici commentario *Zonaræ* ac Balſamonis, ubi longè plura, quàm in editione Pariſ. quô codice editionem nuperam Canonum omnium Conciliorum Oxonii in Anglia accuratam, plurimum juvit, Clariſſ. Wetſtenius Junior Oratoriæ olim, jam S. Theologiæ, in Acad. Baſil. Profeſſor.

ZONTIUM, oppid. German. in Archiepiſcopatu Colonienſi, ad Rhenum, 12. mill. paſſ. infra Coloniam Agrippinam in Boream, Duſſeldorpium verſus S. Vulgò *Zons*. Alias *Durnomagus*.

ZOOLATRIA, ſeu cultus animalium, qui apud Ægyptios olim hodieque apud Indos, prodigioſè frequens eſt, ex μετεμψυχώσεως dogmate ortum traxit; in quod proceſſu temporum degeneravit de Immortalitate Animæ doctrina, quam præter alia à Joſepho acceperant Ægyptii. Hinc Oſiridis animam Taurum petiiſſe aſſeruerunt: Scarabæum quoque hôc nomine Ægyptiis fuiſſe ſacrum, tradunt Eruditi. Ab Ægyptiis propinatum venenum hauſit Pythagoras, qui ut eô facilius ſuis perſuaderet, mortem ſimulans, ſub terra ſeptenniô latitavit: dein, quaſi ex Inferis excitatus, narravit ſuis; ſeipſum Euphorbum primò, poſteà Pyrandrum, tum Callicleam, deinque pulchrâ facie ſcortum, cui nomen Alce, fuiſſe. Sparſum inde in alias gentes, unà cum abominando hoc cultu, de quo inprimis videri poterit Petrus de Valle, *Itiner. tom. 4.* Theophilus Spizelius *de re liter. Sinenſium Sect. 13.* Gerard. Joh. Voſſius, *de origine & progr. Idol. &c.* Veſtigia ejus etiam in Sacris, non obſcura. Cùm enim Aſſyriæ Rex, Iſraelitis devictis & aliorſum tranſlatis, colonias in terram eorum mitteret, *faciebant quæque gens Deos ſuos: Nam homines Babelis fecerunt Succoth Benoth & homines Cuthi fecerunt Nergalem: homines verò Chamathæ fecerunt Aſchimam: Havai autem fecerunt Nibchanem & Thartakum: & Sepharai comburebant filios ſuos igne Adramelech & Hanammelech, Diis Sepharvajimorum*, 2. Regum c. 17. v. 30. 31. Ubi Hebræi Doctores *Succoth Benoth* dicunt fuiſſe imaginem gallinæ, pullis incubantis: *Nergal*, interpretantur gallum ſylveſtrem; *Aſchimam*, capram; *Nibchanem*, canem; *Thartakkum*, aſinum; *Adramelecum*, mulum; *Anammelecum*, equum. Cujuſmodi ſuperſtitio fortè ridicula plurimis videatur & fabuloſa, ſed inter Gentiles talia fuiſſe in uſu ac veneratione ſæpiſſimè, plurimorum Scriptorum teſtimoniis luculenter probari poteſt. Gallum enim in veneratione Syris fuiſſe, teſtatur Lucian. *de Dea Syr.* Hircum, Mendeſiis, Herodot. *in Euterpe*: Canem, apud alios, Cicer. *de Legg. l. 1.* Vide & Tiraquellum *in Alexandr. Neapolitanum*, *l. 6. c. 26.* Imò in numerum albumque ſuorum Deorum recepiſſe leguntur, Boves, Leones, Aquilas, Lupos, Crocodilos, Catos, Sorices &c. Vide Pfannerum, *Syſt. Theol. Gent. pur. c. 1. §. 2.* Etiam apud Ægyptios,

Porrum & cepe nefas violare & frangere morſu.
O ſanctas gentes, quibus hæc naſcuntur in hortis
Numina!

Nota Juvenalis exclamatio eſt, *Sat. 15. v. 9.* Vide Th. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l. 4. c. 7.* & ſupra, ubi de *Diis*. Sed quod de *Nergal* & *Succoth Benoth* dictum, aliud docet Bochartus, ut ſuô locô vidimus. Affinis *Zoolatriæ*, conſecratio animalium eſt, quæ καθιερωμένα ζῷα appellata hinc, de quibus dictum ſupra, voce *Azazel*, item *Conſecratio*. Alia erant ζῷα κεκαθαρμένα, cum quibus Regem Ægypti perſequutum eſſe Judæos, ex Artapano, *l. de Judæis*, Euſebius, *Præpar. Evang. l. 9. c. 27.* ſcribit. Ibi enim Apim ſeu Mnevim bovem, & alia animalia, accipitrem, ſ... m, ibidem cæteraque, quæ pro Diis habuerant Ægyptii, intelligi, Cl. Reineſius docet. *Var. Lect. l. 2. c. 5.* Vide quoque Seldenum, *de Diis Syris*, *Syntag. l. 1. c. 4.* Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Ζῷον, Alior.

ZOOM, fil. Roboam. 2. Paral. c. 11. v. 19.

ZOOPHYTA, vide *Spongia*. *Uva* &c.

ZOPARISTUS, Armeniæ majoris urbs. *Ptol.*

ZOPHOIM, regio Principum in Edom; nunc Gabalena.

ZOPOLA. oppid. Foro. Julii.

ZOPYRIO. Alexandri è Prætoribus, Thraciæ præpoſitus, dum, Rege ſubigente Indiam, expeditionem in Getas facit, procellis tempeſtatibuſque ſubitò coortis, cum toto exercitu oppreſſus eſt. Curt. *l. 10. c. 1. extr.*

ZOPYRION, Ponti præfectus, Scythis bellum indixit. Juſtin. *l. 2. c. 3.* *Zopyrion* verò, qui Joſepho celebratur, *l. 1. contra Apionem*, Hiſtoricus fuiſſe videtur; de quo Voſſ. *Hiſt. Græc. p. 425.*

ZOPYRUS, nobilis Perſa, qui cum Darius Rex Perſarum Babylonios diù & fruſtra oppugnaret, ipſe ſibi naſum, aures, & labia amputavit, & ita ad Babylonios, quaſi transfuga ſe contulit, conquerens de ſui Regis crudelitate. Receptus igitur à Babyloniis & Dux belli factus urbem Dario tradidit. Unde poſtea Darius ſolebat dicere, ſe Zopyrum malle integrum, quàm viginti capere Babylonas. Herodot. *l. 4.* Alius Phyſiognomiſta fuit, h. e. qui profiteretur ſe hominum mores, naturaſque ex corporis habitu, oculis, vultu, fronte poſſe pernoſcere. Qui cùm turpia quædam, & à virtute aliena de Socrate dixiſſet, eoque is à multis derideretur; *Non errat*, reſpondit Socrates, *hujuſmodi enim naturâ eſſem, niſi naturam philoſophiâ ſuperâſſem.* Alius Byzantius, *hiſtorias* ſcripſit, quarum *l. 3.* citat Plut. *Par. Min. c. 36.* Idem videtur eſſe, cujus meminit Marcellinus *in vita Thucydidis*. Alius quoque Heracleota, cujus craterem eſſe ſerunt Orpheo inſcriptum, ut ex Clem. Alexandrino diſcimus. Meminit & *Zopyri* Oratoris Laërtius Diogenes *in Timone*. Mentio item fit *Zopyri*, neſcio cujus apud Steph. in Ἀλεξάνδρεια.

ZORA, locus celebris, habitatoribus frequens, non procul Damaſcô. In tribu Manaſſe.

ZORIGA, urbs Armeniæ majoris. *Ptol.*

ZOROANDA. locus in Tauro monte, ubi Tigris ſub terram conditus, paulò pòſt emergit. Plin. *l. 6. c. 27.*

ZOROASTRES, Rex Bactrianorum Nini Aſſyriorum Regis temporibus, annis 400. ante bellum Trojanum. Primus magus Plinio eſt, *l. 30. c. 1.* Riſit eôdem, quô natus eſt, die. Idem, *l. 7. c. 16.* In *fragmentis* Beroſi Chaldæi legitur Zoroaſtrem fuiſſe Chamum, fil. Noæ, ſic dictum quaſi ζῶον ἄστρων. ſcil. à diligenti contemplatione motus ſiderum. A Semiramide victus. Videtur quibuſdam à Mago diverſus: Aſtrologus excellens. Euſeb. *in Præp. Evang.* Bochart. *Geogr. Sacra*. Naudæus *apol.* Vide quoque Suidam. & Voſſ. *de Hiſt. Græc. p. 426.* ſed præ cæteris Cl. Bochartum. *Phaleg. l. 4. c. 1.* Præter hunc meminerunt Eruditi *Zoroaſtris* ſecundi ſeu Perſomedi, cui vetuſtiſſima ſymbola quædam ſeu λόγια μαγικὰ à quibuſdam tribuuntur, quæ tamen non immeritò pro nothis habentur: Item *Zoroaſtris* Proconneſii: Imo multò plures hôc nomine floruiſſe exiſtimat Joh. Biſſelius, *illuſtr. ruin. Dec. 1. ruin. Zor.* Vide Theophil. Spizelium *de re liter. Sinenſium Sect. 6.*

ZOROBABEL, filius Salathiel, Judæorum Dux fuit, an. ſecundùm veter. Chron. à mundo condito 3418. ante verò Chriſtum natum 544. Hic Regis Jeconiæ in directa (quam vocant) linea nepos erat: qui, cum Jehoſua, ſive Jeſu Sacerdote ſummo, in Judæam remigravit, & cum multis Judæorum millibus, templi Hieroſolymitani fundamenta jecit, permittente Cyrô Perſarum Rege. Cæterùm quatenus attinet ad hiſtoriam ſacram, de Salathiel & Jehoſua, conſulito librum Eſdræ, *c. 2. v. 2. & ſequentibus. capitib.* Item Aggæum & Zachariam prophetas, ut & Eccleſiaſticum, *c. 49.* ipſum denique Joſeph. *Antiq. l. 10. c. 1.* ac Joan. Carion. *Chron. l. 2.* Item fil. Phadaja Eſdr. *c. 3. v. 2.* Latinè *alienus à confuſione*, aut *aliena*, vel *extranea confuſio*, vel *commiſtio*, aut *diſperſio*, vel *circulus commiſtionis*, aut *confuſionis*.

ZOROLUS, fluv. Thraciæ, 14. mill. paſſ. à Druſipara, à Tzurulo, proxima urbe, dictus.

ZOROPASSUS, Armeniæ majoris urbs. *Ptol.* inter Cotaenam & Nyſam, proxima Comanis Cappadoc. ab ea in Boream. Incertum an extet.

ZOROYS, Mahometis Boabdelini, ultimi Granatenſium Maurorum Regis, uxor, pulſo illi à Ferdinando Aragonio & excæcato à ſuis, cum nimis muliebriter in ejulatus ſolveretur, dixiſſe fertur, *Plorate, ut fœmina, quia ut vir pugnare neſcivistis.* Secul. 15. ſub finem. Petr. Matthæi *Hiſt. Henr. 4. l. 1.*

ZORSINES, Siracorum Rex tempore Claudii. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 15.

ZORUS & Carchedon. Carthaginis conditores, apud Euſebium, de quibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 322.

ZOSIMUS XXXIX. Romanus Pontifex A. C. 417. ſucceſſit Innocentio I. Pelagii librorum aliquem, à Cæleſtio hujus ſocio deceptus, approbavit: errore agnitò utriſque condemnatis. Obiit A. C. 418. Anaſtaſ. *in Zoſimo*, Baron. *in Annal.* De *Collectione* ejus *Canonum*, quâ Nicænis Canonibus ſubjecit Sardicenſes, hos pro Nicænis iisdem vendidans, ut appellationes ad Romanam Sedem inde adſtrueret eaque miſſa ad Synodum Carthaginenſem VI. A. C. 417. ſed ab Africanis Patribus rejectâ, vide Gerh. von Maſtricht, *Hiſt. Jur. Eccl. n.* 67. ut & ſuprà, ubi de Canonibus Concilii *Niceni* & *Sardicenſis*.

ZOSIMUS, Comes, & Advocatus fiſci, temporibus Theodoſii Junioris ut ex Euagrio Scholaſtico patet. Reliquit *hiſtoriæ libros* 6. quorum primus Cæſares ab Auguſto uſque ad Diocletianum percurrit. Cæteri 5. fuſius perſequuntur res Romanas, inprimis ſub Theodoſio & filiis, uſque ad Romam iterum ab Alarico obſeſſam. An ulterius perrexerit, ignotum, cùm libri 6. initium ſaltem habeamus. Sigonius ſeptimum quoque ab eo ſcriptum refert, ſed ſine ratione. Stylum hujus auctoris jactat Photius, additque, videri hiſtoriam ejus Eunapii epitomen, niſi quòd Zoſimus Stilichonem defendit contra Olympium, qui auctor ei calamitatis fuit. Homo fuit paganus, unde creber eſt in ſugillandis Principibus Chriſtianis, inprimis Conſtantino M. quò nomine etiam à Photio reprehenditur, item Euagrio, *l.* 3. *c.* 41. Nicephoro, &c. Fruſtra à Leunclavio, apologiâ hac de re editâ, defenſus. Dictione utitur brevi, perſpicuâ, purâ, & ſuavi. Diverſus autem eſt ab hoc *Zoſimus* Gazæus, quippe qui temporibus vixerit Anaſtaſii Imperat. auctor Commentarii in Demoſthenem & Lyſiam, teſte *Suid.* Meminit & idem *Zoſimi* Alexandrini, qui vitam Platonis poſteris tradidit. Sed ætatem ejus non ponit, ut an idem ſit, ac *Zoſimus* iſte, de quo priùs diximus, parum liqueat. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 20.

ZOSITERPUM, Thraciæ oppid. *Procop.*

ZOSTER, oppid. & promontor. Atticæ inter Piræeum portum & Cæam inſul. cujus meminit Cicer. *l.* 5. *ad Attic. epiſt.* 12. Licet *Strabo* illud apud Iſthmum deſcribat, ſicut & *Steph.* qui ſic dictum ait, quòd ibi Latona *Zonam* ſolverit, in ſtagno lavatura, ubi incolæ piſces illi & Dianæ immolabant.

ZOSTER, Italiæ promontor. ubi Sibyllæ Cumenæ domicilium. *Lycophron.* In Campania putat eſſe *Ortelius*.

ZOSTIUM, loci nomen.

ZOTALE, fluv. Margianæ. Plin. *l.* 6. *c.* 16.

ZOTAPE, Iſauriæ urbs. *Concil. Chalcedonenſe.*

ZOTHECA, in veter. *Inſcr.* quæ Tibure viſitur: *Herculi. Saxano. ſacrum. Ser. Sulpicius. Trophimus. ædem. Zotheram. culinam. pecunia. ſua. à. ſolo. reſtituit.* &c. jungitur culinæ, & pro cellula ſumitur, in qua ſaginabantur viva animalia, ad ſacrificium. Nempe *Zotheca* propriè Atticorum οἰκίσκος, Grammaticis exponitur ὀρνιθοτροφεῖον, in quo turdi, gallinæ, alia, ab Altiliariis ſaginari ſolebant. Hinc pro cavea, cui includebantur avicolæ, Σώγρος alias & ζώγρειον Græcis. Porrò Strabo ad ſepta animalibus includendis, damis, leporibuſque, quæ *Vivaria* Latinis, vocem tranſtulit: exinde tandem ad quemvis οἰκίσκον ſeu parvum conclave denotandum. Quomodo *Zothecula* vocat Sidonius armariola vel librorum thecas, vel ipſum etiam conclave & bibliothecam, *l.* 8. *Ep.* 16. & *l.* 9. *Ep.* 11. E Græco, quaſi Ζωθήκη. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1209. Unde *Zothecarium* Gallis, ſedile in quo gallinæ cubant, & *zothecare*, eò modò cubare, quò perticis ſuis impoſitæ cubant, Idem *ibid.*

ZOTHMUNDUS, Hongarus quidam, nandi peritiſſimus, qui, cùm Henricus III. Romanus Imperator Petri Hungarorum Regis ab Andrea excæcati, mortem ulturus Poſonium obſideret, intempeſtâ nocte, Præfecti juſſu, nando clàm hoſtium naves ſubiit, ſenſimque eas tenui terebrò perfodit. Sic illæ, non modò propriò onere, ſed machinis etiam onuſtæ, ſecundâ ac tertiâ horâ diei imo deſidere occepère. Quâ arte eluſæ hoſtium vires, obſidioque ſoluta eſt, Bonfinius, *Dec.* 2. *l.* 2.

ZOTHO, Dux Beneventanus, Caiinenſe diripuit cœnobium, incenſumque ſolo æquavit: Nec diu ſuperſtes facinori, brevi pòſt morte conſumptus eſt, cui Arrigem Agilulphus ſurrogavit, Sabellicus, *l.* 5. *Ennead.* 8.

ZOTICUS, vir ſanctus & probatiſſimus, Comagenæ Epiſcopus, qui, cùm apud Pepuzam Maximilla, Montani hæretici meretrix, ſe prophetare ſimularet, repente ingreſſus, cœpit imperare ſpiritui, qui in ipſa loquebatur, ita ut eam penitus cohiberet. Euſeb. *Hiſt. Eccleſ. l.* 5. *c.* 1. Item libertus Heliogabali Imperatoris, è cujus conſiliò Rempubl. hic turpiter adminiſtravit. Vide Herodian. *l.* 5. Æl. Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 10. *&c.* ut & infrà.

ZOTICUS, ſub Heliogabalo Imperatore tantum valuit, ut ab omnibus officiorum Principibus ſic haberetur, quaſi Domini maritus eſſet. Idem hôc familiaritatis nomine abutens, omnia Heliogabali dicta & facta vendebat, aliiſque alia pollicitus, omnes fallebat, dicens: *De te hoc locutus ſum, hoc de te audivi, hoc de te futurum eſt.* Lamprid. *loc. cit.*

ZOTON, Æthiopiæ ſub Ægypto urbs. *Plin.*

ZOTOPOLIS, locus circa Thraciam *Marcellino*. *Syropolis* legit *Cuſpinianus*: *Sozopolis* legendum putat *Ortel.*

ZOTUASTES, vel *Zatraſtes*, ſimulatâ divinitate primùm leges dedit Arianis, Diodor. Sic. *Antiquit. l.* 2. & 3. *c.* 5.

ZOTUS, pictor inſignis, Florentinus, circa A. C. 1340. Ejus opera per Italiam extant plurima, præcipuè Florentiæ. Romæ verò navicula Petri fluctuans, in atrio ipſius Baſilicæ. Volaterranus, *Anthrop. l.* 21. Hunc ad pingendas Martyrum hiſtorias, in ædibus à ſe ſtructis, conducere in animo habuiſſe Benedictum XII. Pontificem narrat *Platina*.

ZOTYPUS, Argivus quidam, qui cùm Pyrrhum Epirotarum Regem, in obſidione urbis patriæ ſaxò percuſſum humique proſtratum conſpexiſſet, accurrit caput ei ademturus. Verùm cùm galeam ei detraxiſſet, parum abfuit, quin eum relinquere inviolatum, adeò Pyrrhi jacentis conſpectu deterritus eſt. Tandem facinoris horrorem vincente avaritiâ, ob præmium quod inde ſperabat, ad amputandum caput reverſus, adeò verenter manum operi admovit, ut vultu averſò crebris ictibus gladiò collum, & pro collo interdum os ipſum percutiens, ægrè tandem caput abſtulerit, *Plutarch.*

ZOVIANUS, Pergenſis Eccleſiæ Epiſcopus. Hujus manum Antiochus, nepos Euſebii Samoſateni, Epiſcopi celeberrimi, cùm poſt mortem patrui, ei in Epiſcopatu à Synodo ſurrogatus, manuum impoſitione ab Epiſcopis muneri conſecraretur, admittere renuit; quòd negaret, ſe eam manum ferre poſſe, quæ aliquando impietati Arianæ, contra fidem Nicænam, ſubſcripſiſſet: quaſi etiam poſt pœnitentiam blaſphemiæ hujus cicatrices quædam apparerent. Theodoretus, *l.* 4. *c.* 15.

ZTEUZITANUS, Epiſcopatus in Africa. *Victor Uticenſis.*

ZUATAPLUGUS, aliis *Suathes*, Sarmata, in Pannonia latè imperavit, eò tempore, quò Hunnorum gens, e Scythia, ob multitudinem, alias ſedes quæſitura emigravit. Qui, poſtquam Tanai ſuperatò per Roxolanos, Sarmatas, Hamaxobios & Tauros Scythas iter facto, in Tranſylvaniam penetraſſent, ibique ſeptem caſtra, unde adhuc regioni nomen, fixiſſent: tandem deſideriò Pannoniæ capti, Cuſidum Chundi filium ad *Zuataplugum* miſerunt, ſedes petiturum. Qui ratus nihil ſibi commodius accidere potuiſſe, quam regionem feraciſſimam, exhauſtamque incolis, ab Ungaris, quam ruſticam eſſe gentem opinabatur, poſtulari, Legatum honorificè donatum dimiſit. Hic voti compos, nigri ſoli glebam, herbas item & aquæ Danubii lagenam ad indicanda regionis commoda, in Septena caſtra retulit. Quo factò, Arpadus, ex telluris herbarumque indicio, regionis ubertatem aeriſque clementiam auſpicatus, mox cornu aquam infudit, altâque voce Marti ac Herculi progenitori Iſtrianam aquam, libavit: multaſque victimas patriis Diis, per ſingula caſtra, mactari præcepit. Quartò poſt die omnium conſenſu idem Legatus ad Zuataplugum reverſus, candidum equum ephippiò frenòque aureò excultum ei obtulit, in obſequii pignus, terræque quantum voluit, obtinuit. Quò ad ſuos reduce, Hunni montibus Carpathiis ſuperatis, Danubioque jam propinqui Legatum tertiò ad Regem miſerunt, qui ſeptem Ducum nomine ei ſignificaret, ut terrâ, quam equò vendiderat, decederet, quandoquidem Ungari, Pannoniam tellurem equò, herbam frenò & ephippiò aquam mercati eſſent, quæ tria immodicâ cupiditate ipſe abalienâſſet. Ad quæ ille ſubridens, equum ligneâ clavâ collidendum eſſe, frenum in prata, ephippiumque in Danubii fluenta projiciendum, reſpondit. Quibus verbis irritati Hunni eum cum tumultuariis copiis præliò congreſſi auſum vicerunt, in Danubio maxima cum Sarmatarum manu ſubmerſum, circa A. C. 744. Bonfinius, *Decadis* 1. *l.* 9. Ritius *de Regibus Ungariæ*, *l.* 1. Nauclerus, *gener.* 24. *&c.* Sex poſt hæc geſta annis, vicinas Hunni gentes infeſtare aggreſſi, Carniam, Stiriam, Carinthiam, Moraviam & Bohemiam: poſtea auditâ morte Bojorum Ducis, quæcunque Boji infra Anaſum poſſederant, flammâ & ferrò vaſtârunt, Laureacò exciſò, Aventinus *Annal. l.* 3.

ZUBRON, uri ſpecies in Illyrico, de quo Albertus. *Capi*, inquit, *aliter non poteſt, quàm foveis, aut venatore circa craſſiſſimi trunci arborem circumeunte* &c. *l.* 22. de quo uros aliaque majora animalia capiendi more, vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 28.

ZUCHABARUS, Africæ Propriæ mons. *Ptol.*

ZUCHATUS Bartholomæus, vide *Bartholomæus*.

ZUCHIS, urbs Libyæ juxta Syrtim. *Steph.*

ZUCHIUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

ZUENOTTO ſeu SUENOTTO, filius Heraldi Danorum Regis, Chriſtianam fidem amplexi, patre jam in ſenium vergente, ſentiens Procerum magnam partem, ob ſuſceptam religionem indignari, quòd furta & latrocinia per mare, per terras, quibus inſueverant, eâ lege interdicerentur: patri bellum indixit, regnò illum deturbaturus, qui ita proceſſit ad bellum, ut militibus ſuis ſevera de ſervando filio ſuo præcepta daret. Sed victus Haraldus elabitur Julinum, Vandaliæ civitatem, ubi reparatis viribus, denuo in filium movit, non feliciori exitu. Tertiò cum congreſſuri viderentur, Procerum interventu prælium diremptum eſt. Cui rei fidens Pater, cùm in terram egreſſus, à ſuis pauliſper digrederetur, clam jaculò percuſſus, & Julinum reductus, ibi obiit. Sed non diu paternâ ſucceſſione gaviſus parricida filius, ab illo tempore, vitam, omnis generis calamitatibus obnoxiam, juſtitiâ eum divinâ acerrimè urgente, perpetuò habuit. Vide Crantzium, *l.* 3. *Metrop.* Saxon. *l.* 10. *&c.*

ZUENTEBALDUS, filius nothus Arnolphi Imperatoris, frater Ludovici IV. Germaniæ, Bavariæ, Lotharingiæ & Franciæ Orientalis Regis, cum ignobilibus ſolùm verſari delectatus, honeſtiores dignitatibus ſuis ſpoliavit, ob mores hoſce & ſævitiam inſuper, cunctis inviſus, vide *Cuſpinianum*.

ZUENTIBOLDUS, Lotharingiæ Regis fil. nothus Arnolphi Imperatoris occiſus in prælio ad Moſam, A. C. 900. Sepultus in *Suſtern*, Ducatus Juliacenſis loco. Vide *Arnolphus* & *Ludovicus III.* ut & ſuprà.

ZUENZIGA, regnum Zaaræ regionis in Africa, cum urbe primaria cognomine inter Targam regnum ad Ortum, Zanhagam ad Occaſum, Tegoratinum ad Boream & Agades ad Merid. In eo regno deſerta ſunt Gogdemum & Ghirum.

ZUGANA, urbs Arabiæ Felicis. *Ptol.*

ZUGAR, urbs in Africa Propria. *Ptol.*

ZUICHEMUS Viglius, vide *Viglius.*

ZUICKAVIA, vulgò ZWICKAW, urbs Voigtlandiæ, ad radices Sudetorum montium, & ad Muldam fluv. ubi Carolus M. quondam caſtra habuit, contra Slavos. Jacuit poſteà, uſque ad Henrici Aucupis Imperatoris tempora, à quo reſtaurata eſt.

ZUINGERUS Theodorus, Philoſophus & Medicus Baſilienſis præſtantiſſimus, Bucholcer. *Ind. Chron.* Natus Baſileæ A. C. 1533. patre Leonhardô pellione, Epiſcopicellanô, ſed cive Baſilienſi, ex Chriſtiana Oporina, ſub Conrado Lycoſthene ſtudiorum in patria rudimenta poſuit: Petrum dein Ramum Pariſiis, Baſſianum Landum, Victorem Trincavellam Venetum, Antonium Francanzanum Vicentinum, Hier. Capivaccium Patavinum, Aloyſium Bellacatum Brixienſem, Gabr. Fallopium, Patavii docentes audiit. Inde Venetias A. C. 1555. delatus, Laur. Priulo Nobili operam ſuam addixit, reverſusque Patavium, Phil. & Medicinæ ibi lauream adeptus eſt, A. C. 1559. Mox Patriæ redditus, Græcâ primùm, exin Ethicâ Profeſſione defunctus, obiit A. C. 1588. Ejus proſtant *Somnium Nauticum, in nupt. Baſ. Amerbachii: Tabulæ in Ariſt. Ethica & Politica: Methodus Apodemica & Ruſtica: Morum Philoſophia Poëtica: Theatrum Vitæ Hum. in 4. tom. Tabulæ in 22. Comment. Hippocratis, in artem Medicin. Galeni, in ejuſd. librum, de conſtitutione artis Medicæ: Phyſiologia,* à Jacobo fil. edita: *Tabulæ in Pſalmos Davidis, &c.* Elogium ejus vide apud Thuanum, qui ejus hoſpitiô aliquandiu uſus eſt, *in Hiſtor.* nec non apud A. Teiſſerium, *Elog. Part. 2.* Pater fuit Jacobi.

ZUINGERUS Jacobus, fil. prioris, Philoſophus itidem & Medicus Baſileenſ. celeberrimus. Natus A. C. 1569. Petrum Ramum, qui ob religionem tum Baſileæ exul degebat, Patrem luſtricum habuit: provectiore dein ætate, ad Medicinam animô applicitô, Patavium petiit, Italiæque celebrioribus luſtratis locis, ubi monumenta quæcunque antiquitatem ſpirantia diligenter in tabulas ſuas retulit, in Patriam redux, Doctura primùm Medicâ, Promotore Felice Platerô, dein Græcâ Profeſſione ornatus, quantus eſſet, luculenter monſtravit. Obiit peſte A. C. 1610. Pater Theodori, de quo infrà. Ejus extant: *Vigiliæ Socraticæ, in nupt. Jac. Rudini: Hypotypoſis Græcarum Dialectorum: Examen principiorum Chymicorum: Phyſiologia Parentis, continuatâ orationis ſerie expoſita & illuſtrata: &c.* Idem *Theatrum* Parentis quartùm edidit, cum acceſſione inſigni, & indice locupletiſſimo.

ZUINGERUS Theodorus, Jacobi ex Juditha Brandia fil. Theologus Baſilienſis incomparabilis. Natus A. C. 1597. ex voto Parentis, ſacro admotus ſtudio, miros in illo mox progreſſus, in Athenæo Patrio, fecit. Præſtantiſſimos dein in Palatinatu, Belgio, Anglia & Gallia Theologos docentes audiit: inde per Genevam domum reverſus, acri deſideriô Dordracum ſacramque Theologorum ibi congregatorum panegyrin viſendi ardens, Eccleſiaſticæ vocationis vinculis retentus eſt, A. C. 1619. In qua, dum majoris minorisque Urbis Eccleſias ſolicitè aliquandiu pavit, Johanni Wollebio quinto Eccleſiæ Antiſtiti, A. C. 1629. piè defuncto, in primariâ ſtatione ſurrogatus, pietatis, doctrinæ, prudentiæ, candoris, eloquii exemplar emendatiſſimum, Majorum ſplendori magnorum in Eccleſiam meritorum gloriam, fluctu velut reciprocante, adjecit. Obiit A. C. 1654. Pater Johannis, ex Magdalena Buxtorfia. Ejus extant: *Theatrum Sapientiæ cœleſtis: Analytica recenſio Epiſtolæ ad Romanos: Syntagma Exercitationum ſelectarum, à filio editum, &c.* Ei ſucceſſit Lucas Gernlerus.

ZUINGERUS Johannes, Theodori fil. Theologus item Baſilienſis inſignis. Natus A. C. 1634. poſt linguarum Artiumque curriculum promtâ felicitate emenſum, Theologiæ, ad magni Parentis exemplum, ſe totum dedit, tyrociniis ejus ad tanti Gamalielis pedes in patria depoſitis. Inde Genevæ aliquandiu Eccleſiaſtem Teutonicum egit: Germaniæ dein Belgiique Eccleſiis aditis, præter alios, Joh. Crocium Marpurgi, & Samuelem Mareſium Groningæ, Theologos noſtri temporis ſummos, docentes audiit. Eôdem poſtmodùm, quô in patriam reverſus eſt, die, Græcam Profeſſionem, velut hæreditariam familiæ, nactus A. C. 1656. Poſtmodùm Theologiæ Profeſſor, *Locos Communes* & *Controverſ. Theol.* cum fructu aliquandiu tractavit; Inde jam Novi Teſtamenti provinciæ exornandæ ſummâ fide induſtriâque incumbit. Pater egregiæ prolis. Ejus extant: *Oratio de Barbarie ſuperior. ſeculorum: Diſputationes Philoſ. & Theol. quàm plurimæ: &c.* Idem Parentis *Syntagma Exercitationum* edidit.

O nimium dilecta Deo gens, lumina porro
Spargere ne Patria deſine, neve polo!

ZUINGERUS Theodorus III. fil. prioris, Medicus doctus & felix, Phyſices in inclyta Raurica Prof. Publ. de *Magnete*, & in Re Medica varia ſcripſit: jam in *Herbario* adornando magnô ſtudiô deſudat, Majorum famam non ſine acceſſione ad poſteros tranſmiſſurus.

ZUINGLIUS Ulricus, natus in pago *Wildhaus*, in Toggiis, honeſtô inter ſuos locô, A. C. 1484. in Helvetia, Reformator Eccleſiæ Tigurinæ. Tiguri primam concionem habuit, A. C. 1519. & Euangelium ſecundùm Euangelium enarrare cœpit. Kal. Jan. Lavaterus, *de Cometis*: cùm in Saxonia miniſteriô Lutheri reformatio cœpit. Bernardo Samſoni, Franciſcano Mediolanenſi, à Leone X. in Helvetiam miſſo Indulgentiarum præconi, eôdem tempore, quô idem in Germania munus Joh. Tezelio demandatum fuerat, ſtrenuè ſe oppoſuit: adjutus in eo ab Hugone quoque Epiſcopo Conſtantienſi. Primum A. C. 1525. edidit *Commentarium, de vera & falſa religione*, Franciſco I. Gall. Regi inſcriptum. Item *tractat. de S. Cœna*, in quo tropum in verbis S. Cœnæ ex S. Scriptura defendit. Eôdem annô, abolitis veteris Miſſæ ceremoniis, primùm Tiguri celebravit Cœnam Domini, die 13. April. ſecundum inſtitutionem Domini &c. Porro contra Anabaptiſtas, Fanaticosque magno cum ſucceſſu diſputavit. Obiit, in prælio, contra Quinquepagicos, cui, ut Paſtori, ex legibus urbis, illum intereſſe neceſſe erat, A. C. 1531. ætat. 48. Miniſterii Tigurini 12. Ultima morientis vox fuit: *Ecquid hoc infortunii? Age, corpus quidem occidere poſſunt, animam non poſſunt.* Myconius *in vita ejus.* Cadaver ejus ab hoſtibus flammis traditô, cor exuri non potuit. Thuan. *Hiſtor. l. 1.* Ei ſucceſſit Henricus Bullingerus.

Cor zelô accenſum divinô, & Numine fervens
Pruna favilliferi non cremat ulla rogi.

Vide quoque in voce *Ulricus Zuinglius.*

ZUIRIA, vulgò ZUIRIE, provinc. Georgiæ, ad Ortum, verſùs oram Occidentalem maris Caſpii, ubi aliàs Albania regio. Hìc Tartari *Dagheſtani.* Dividitur in tres partes, & ejus urbes præcipuæ ſunt *Siranu*, aliàs Albana, *Zurach* aliàs Getara, & *Chipicbe*, aliàs *Cabala.*

ZUMA, vel GIUMA, Mahummedanis dicitur templum magnum & congregatio, à verbo גמע *gama*, i. e. congregavit; quod à Meſchita tum materiâ tum formâ differre, docet Joh. Leunclavius. Et quidem, quoad materiam, Meſchitam è lignis, *Giumam* è lapidibus conſtare, indicat Schindlerus. Hinc dies Veneris iiſdem *Zuma juni*, i. e. templi dies, quod ad magnum templum tum ſe conferant, feſtum ſuum hebdomadarium celebraturi, vocatur. Jo. Forbeſius, *Inſtruction. Hiſtorico Theol. l. 4. c. 15. §. 24.* Vide quoque ſuprà *Giuma*, item *Zema.*

ZUMI, Germ. gens à Maroboduo Rege ſubacta. *Strab.*

ZUNDEBALDUS, Slavorum Moravenſium Rex, Ducatum Bohemorum ab Arnulfo Imperat. accepit, ut Hungaris Pannoniam occupantibus, propulſandis par eſſet. Verùm immemor mox beneficii, fretus jam auctis viribus, tributa Imperatori reddere negavit, jugum etiam ejus excutere molitus. Qua re cognitâ Arnulfus copias contra ingratum duxit, Hungarisque, fractis munitionibus, quas *Clauſas* vocant, in auxilium vocatis, eum domuit: Dicitur etiam *Zuenteboldus*, vide Luitprandum, *l. 1. c. 3.* Sigebertum ad A. C. 893. &c.

ZUNGAR, caſtellum in Cilicia, *Nicet.*

ZUNIGA, Familia in Hiſpania illuſtris, deſcendit à Didaco Lopezio de *Zuniga* ſive *Deſtunica Dn. de Bejar & Monterey*, qui Juſtitia major Caſtellæ fuit, atque ex Johanna Garcia de Lievia, ſive Leva, plures filios ſuſtulit. In his I. Petrus *de Zuniga*, A. C. 1430. titulô Comitis *de Ledeſma* & Placentiâ ornatus eſt, à Joanne II. Caſtellæ Rege & Alvarum atque Didacum Lopezium genuit. Ille Dux *de Arevalo*, Placentia & demum *Bejar*, ſive *Bexar*, ſive *Vejar*, creatus, ex primogenito Petro D. *de Bejar*, inter alios Franciſcum *de Zuniga*, & Guzmannum M. *de Ayamonte*, nepotem habuit; patrem Tereſæ, quæ hanc lineam terminans hæreditatem *de Bejar Ayamonte, Gibralton & Bannarer* marito Franciſco Comiti *de Balalcazar*, atque ita famil. *de Sotomayor* attulit. Præterea Alvari II. Ducis de *Bejar* fil. naturalis fuit Petrus de *Zuniga*, Marchionum de Aquila Fuente Auctor. Alter verò Alvari filius Didacus, ab uxore Johanna de la Cerda factus Dominus *de Villora* titulum, cum Cerdano etiam agnomine, propagavit ad poſteros. Nec minùs reliqui Alvari filii Alvarus & Franciſcus poſteritatem reliquerunt. Et quidem hic Dominus *de Mirabel* fuit, & ab uxore Maria *Manuel de Sotomayor*, dominium *Alconchel* obtinuit, ſed utraque ſucceſſio per Mariam *Manuel de Zuniga* ad familiam Davilarum eſt delapſa, unde Marchiones Mirabellani orti ſunt. Petri verò præfati fil. Didacus Lopezius A. C. 1467. Comes de Miranda creatus, uxorem habuit Aldonciam de Avellaneda, unde hoc *Zunigenſi* cognomen à poſteris adjectum, Comitibus his dein acceſſit titulus Ducum de Penneranda & Marchion. de Banneza. In eadem linea Johannes de *Zuniga* & Avellaneda, Petri II. Comitis filius, ab uxore Stephania domus Requeſeniæ, in Catalonia, hæreditatem cepit: unde reliqui de Zuniga & Requeſenes, Barones de *Maturel* deſcendunt, in Mencia deficientes, quæ M. Velezio & Comiti *de Benavente* nupſit. II. Minor natu filius Didaci Lopezii, familiæ Auctoris, fuit Didacus Lopezius *Monterey*, qui ex priore matrimonio Elviræ hæredis de Viedina & Ribera, Johannem de *Zuniga* & Viedma, Vicecomit. de Monterey, patrem Tereſiæ (unde ad familiam de *Ulloa* & inde *de Azebedo* ſucceſſio translata eſt) ex altero verò matrimonio Conſtantiæ de Monte Salvo Petrum Dn. *Baydes* & *Pedroſa* genuit. Cujus filius Petrus Comes de Pedroſa creari meruit, poſterus tamen Dominorum *de Baydes* titulô contentis. Tertius demum filius Didaci Lopezii, Petrique ac Didaci prædictorum frater, Inicus fuit *Ortiz* ſeu Ariſta de Zuniga, Mareſcallus Caſtellæ & Johannæ Navarrenæ maritus. Cujus filius Didacus Lopezius primogenitus Comes creatus eſt de *Nieva*, ſed hunc titulum ejus neptis Franciſca Marito Antonio de Velaſco attulit. Reliqui, Lupus Ariſta ſive *Ortiz* & Johannes Lopezius, poſteritatem etiam habuêre. Vide Spenerum, *Theatr. Nob. Part. II.*

ZUPA, vide ſuprà *Quadrata veſtis.*

ZUPANUS, vide ſupra *Supanus.*

ZURACHI, Arabiæ populi, apud Plin. *l. 6. c. 28.*

ZURINANÆ, civitatis Epiſcopalis, in Africa, meminit Vict. Uticenſis, *l. 1.*

ZURITA Hieronymus, vide *ibid.*

ZURMENTUM, Africæ Propriæ urbs.

ZUROBORA, Daciæ oppid. *Ptol. Temeſwar Nigro.* Vide *Temeſvaria.*

ZURTA, fluv. circa Thraciam, ad quem Ariſtum devictum à Bulgaris ſcribit Marcell. Comes.

ZURULUM, vide *Tzurulum* & *Turulum*.

ZURZACUM, vulgò *Zurzach*, vicus ingens Helvetiæ, ad Rhenum, oppidi in morem excultus, inter oppid. Clingenovium, & Cæſaris Solium, quæ ambo ad præfecturam Badenſem pertinent: in diœceſi Epiſcopi Conſtantienſis. Celeberrimus eſt nundinis ſuis, quæ binæ quotannis ibi celebrantur: ad quas non ex Helvetia ſolùm & Germania, ſed & ex Gallia mercatores magnò numerò confluunt. Pleriſque videtur *Forum Tiberii* Ptolemæo memoratum, qui primi nundinarum originem ab ipſo Tiberio arceſſunt: Aliis ex ruinis Fori Tiberiani ab Alemannis ſub Diocletiano everſi Zurcacum excreviſse, nundinaſque quæ antea apud Forum Tiberii, nunc Zurcacum translatas fuiſſe, opinantibus. Nomen Zurzaci, quaſi *Certiaci vici* accepit, fortè à M. Junio Certo, milite Romano, vel Viennenſi, quem illic conditum vetus inſcriptio teſtatur, apud Guillim. & Stumpf. Oppidum primò, dein per Alemannorum, qui iteratâ irruptione Romanos penitus hiſce regionibus, ſub Valentiniano III. pepulêre, vel Francorum aut Hunnorum bella, in vicum redactum eſt. Abbatia hic celebris Benedictinorum, à Regibus, ex Carolinorum familia fundata, quæ poſteà ab Epiſcopo Conſtantienſi Eberhardo empta eſt, circa A. C. 1251. Juriſdictio loci ad Clingenovienſem præfectum pertinet, qui quotannis, menſe Januariô, apparitorem deligit, ut in criminibus gravioribus, judicium exequatur & reum multet: leviorum delictorum multâ, quæ non niſi 10. libras excedat, Epiſcopo Conſtantienſi relictâ. Verùm nundinarum tempore, 1. Kal. Sept. & primâ feriâ ſeptimanæ, quæ feſtos dies Pentecoſtes ſequitur, pridie nundinarum adveniente præfectô Badenſi, juriſdictio omnis Epiſcopi ceſſat, ſoluſque præfectus imperandi & edicendi jus habet, ad finem uſque nundinarum. Vide Stumpfium, *Chron.* qui etiam Nobilium *de Zurzaco* meminit, Joſ. Simlerum, *deſcr. Helvet.* Joh. Bapt. Plantinum, *Helv. Antiq. & Nov. &c.*

ZURZURA, urbs Armeniæ majoris, *Ptol. Erzil* hodie *Moletio*, parum in Ortum recedens à Gerva & *Maguſtana*.

ZUTHI, Carmaniæ deſertæ populi.

ZUTPHANIA, vulgò *Zutphen*, urbs Belgii, ad Iſalam, ubi recipit Berkelam. Permunita, cum arce valida. 9. mill. paſſ. à Daventria in Merid. quot Dœsburgum versùs. 17. ab Arenaco in Cæciam. Crudeliter expugnata, ab Albano ſeculô præteritô, ante biennium proditione, cum plurimis aliis Belgii urbibus, in Gallorum poteſtatem venit, ſed eâdem facilitate, quâ perdita fuerat, recepta eſt. Caput Comitatus *Zutphaniæ*, à paludibus, quas *Veen* vocant, dicti, in Geldria; ubi aliàs Uſipetes. Terminatur à Septentrione Tranſiſalaniâ, ab Ortu Weſtphaliâ, ab Occaſu Geldriâ inferiore, à qua dirimitur Iſalâ, à Merid. Cliviæ Ducatu. Reliqua oppida Dœsburgum. Grolla, & Dotechemum.

ZWEIBRUCKENSES, ſive *Bipontini* & *Bitſchii*, Auctorem dicuntur habuiſſe Weckerum Comitem qui in exercitu Henrici Aucupis militaverit A. C. 934. In Simonis dein III. cognomin. *Weckeri* (cujus patruus Eberhardus ſua Roberto Palatino A. C. 1385. vendidiſse dicitur) filiis Simone IV. & Henrico, duæ cepêre lineæ, quarum hæc citò extincta eſt: Illa denuo Fridericum protulit, patrem Henrici IV. & Simonis V. Weckeri: quorum illi Cunigundis Ochſenſtenia, huic Eliſabetha Liechtenbergia, utraque certarum ditionum domina nupsêre. Sed Simonis Weckeri nepotes Simon VI. Weckerus & Jacobus maſculorum extremi familiam ſuperiori ſeculô clausêre. Priori uxor Barbara Falckenſtenia, ſuperioris Henrici Bipontini ex Cunig. Ochſenſtenia neptis, peculiaria jura attuliſſe viſa eſt: à qua prætenſionem ſuam Leiningenſes (nam Amalia Simonis filia Philippo Leiningio-Weſterburgio nupſerat) ab altera Margaretha Ludovica Philippo Comiti Hanoviæ nupta, Hanoici derivant: ne nunc quidem lite ſucceſſionis terminatâ. Vide iterum Spenerum, *Tomo cit. in Indice.*

ZUVOLLA, vulgò ZWOL, urbs Hanzeatica Tranſiſalaniæ, ad Aam fluviolum, qui mox cadit in Vidrum, non procul ab Iſala, ex quo vallum perductum eſt & tria caſtra. Munitiſſima, 8. mill. paſs. ab oſtio Iſalæ & ab ora maris Auſtralis in Ortum, 18. à Daventria in Boream Leovardiam versùs 44. circiter.

ZUZA, mons apud *Æthicum Sophiſtam*.

ZUZIDAVA, urbs Daciæ, *Ptol.* in Moldavia, ad fluv. *Geraſſum*. Hodie *Huſz* dicta. *Sacidava* Scythiæ, *Lib. Notit.*

ZUZUS, Hebr. זוז monetæ apud Hebræos genus, denario Romano argenteo par, cujus ſæpe mentio, cùm in Miſna & Gemara, tum in Syriaca Novi Fœderis verſione, pro eo quòd *Drachma* eſt. Valorem autem ejus ad receptam olim monetæ æſtimationem ſupputans Maimonides, juxta veterem æris & argenti commixtionem illi ſeptem æris partes & octavam argenti ineſſe vult: Ita ut *Zuzis* 200. (quæ Virginis dos erat) ſic commixtis ineſset 25. Zuzorum argenti puri valor, id eſt, ſiclorum 50. Nam is ita commixtus, quartæ ſicli argentei parti æqualis erat, ut etiam ſumi videtur Chaldæo Prophetarum Paraphraſti, 1. Sam. *c.* 9. *v.* 8. At ſi argenteus eſset totus, binis ſiclis æquiparabantur. Fuêre autem 200. *Zuzi* ita Virginis dos, ut minor dari non poſset, major autem eſset ita Sponſi arbitrio: niſi quòd filiabus ſuis Virginibus ſummam duplicari voluit genus Sacerdotale: contrà Vitiatæ ac Viduæ factæ, Repudiatæ item ſeu à Levito renuntiatæ, poſtquàm deducta eſset, centum ſolùm *Zuzi* ſeu 25. ſicli, è Sponſi bonis, pro dote, ſolebant adſcribi, quam & מנה *Minam* vocant. Vide Joh. Seldenum, *Ux. Hebr. l.* 2. *c.* 9.

ZYDRITÆ, Arriano, in ſuo *Maris Euxini Periplo*, ſunt populi, circa idem Mare. Hos *Procop. Siſiliſſos* vocat, ut ſcribit *Theod. Adamaus*. Eoſdem eſſe cum *Zeuchenſibus*, quos Strabo, *l.* 10. deſcribit, idem auctor eſt. Stuckius autem *Zydretas* eoſdem eſſe contendit cum *Cercitis* Strabonis.

ZYGACTES, Thraciæ fluv. circa Philippos, in cujus trajectu dicunt Plutonem fregiſſe currûs jugum, cùm Proſerpinam rapuiſſet, indeque ſortitum nomen. Appianus, *l.* 4. *Civilium.*

ZYGÆNA, *Ptol.* Vide *Zygena*.

ZYGÆNA, Græcè *ζύγαινα*, Latinè *Librella*, è cetaceorum genere נחש בריח *ſerpens vectis* dicitur Eſaiæ, *c.* 27. *v.* 1. quòd caput ejus vectis inſtar tranſverſum ſit, uti jugum, quod tranſverſum boum collis imponitur, aut tranſverſum librile, ex quo lances dependent, unde Græcum nomen à *ζυγός*. Unumque enim monſtroſâ capitis formâ refert, quod neque rotundum, neque roſtratum, neque faſtigiatum, neque in latera compreſſum, quale in piſcibus reliquis eſſe ſolet, ſed (quod ei peculiare) in latera extenſum atque tranſverſum eſt. Quam ob cauſam Gaza *libellam* vertit, Italorumque alii *baliſta*, alii *peſce martello* vocant, ut quæ baliſtæ ſit & malleo non abſimilis. Neque aliò referendum quòd *Zygænam* indigitant Maſſilienſes *barretellam* & *peis jouziou*, h. e. piſcem Judæum, à birreto, ſeu quadrato petaſo, quô uſi olim Judæi Avenionenſes. Cæterùm immane piſci robur, quô inter cetaceos piſces eminet, uti docet Oppianus, *Halieutic. l.* 1. & *l.* 5. Vide quoque Ælian. *Hiſtor. l.* 9. *c.* 49. Baſilium *Hexaëm. Homil.* 7. Rondeletium, Salvianum, Alios. Ei formâ planè ſimilis eſt *panapana*, piſcis in Braſilia fluviatilis, ſed mole minor, de quo vide eundem Rondeletium, Bellonium, Aldrovandum, Joh. de Leri, *Itin. c.* 12. Joannem Lætium, *Americæ l.* 15. *c.* 14. &c. Sed & inſigne aliquod hujus nominis ſidus apud Syros fuiſſe olim, colligit ex Hiobi *c.* 26. *v.* 13. Sam. Bochartus, qui plura de hoc piſce exhibet, *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. *c.* 13. ubi & iconem ejus habes: adde Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 28.

ZYGANTES, vide *Gyzantes*.

ZYGANTES, Africæ populi; apud quos magnam vim mellis apes conficiunt, ſed multò plus opifices viri facere dicuntur, Herodot. *l.* 4. ubi illos ſimiis tantùm veſci corpuſque miniô inficere refert: quemadmodum & Hypoteæ Æthiopiæ populi, tota corpora rubricâ illinere leguntur.

ZYGENA, inſul. in mari Rubro. Gentile *Zygenites*. Poſſeſſivum *Zygenicus*. *Steph.*

ZYGES, Marmaricæ Nomi gens. *Ptol.*

ZYGI, populi juxta Boſporum Aſiæ; ad quos pertinere videtur etiam *Zygopolis* juxta Trapezuntem. Gentile *Zygianus*. *Steph.*

ZYGIA, Juno apud Pindarum ſic dicta, eo quòd nuptiis præſidere putabatur; Unde *Γαμηλία* Græcis, & *Pronuba* Latinis dicitur. Hinc Ovid. *Ep.* 2. *Heroid. v.* 41.

Junonemque toris quæ præſidet alma maritis.

Orienti eandem ac Junonem & Lucinam magna in veneratione fuiſſe, docet Voſſ. *Ibid. l.* 2. *c.* 21. & 26.

ZYGIANA, Bithiniæ regio, *Ptol.*

ZYGITÆ, melius *Zeugitæ*, Græcè *Ζευγῖται*, tertia erat civium Athenienſium claſſis. Solon enim, inclytus Reip. hujus legiſlator, in quatuor hos ordines ſeu claſses populum diviſit: *Πεντακοσιομεδίμνους, Ἱππεῖς, Ζευγίτας, Θῆτας. Pentacoſiemedimnos, Equites, Zeugitas, Thetas*: de quibus vide Franciſcum Roſſæum, *Archæol. Atticæ l.* 1. *c.* 4. Petitum, *Comm. in leges Atticas &c.*

ZYGOPOLIS, oppid. Cappadociæ, ultra Trapezuntem, in confinio Colchidis. *Strabo.*

ZYGOSTATES, Libripens; qui per civitates conſtitutus erat, ad controverſias de monetis ortas dirimendas. Julianus *ad Mamertinum in L.* 1. *c. de pond. rat.* apud Pancirollum *de Magiſtr. c.* 15. *Quoties*, inquit, *de qualitate ſolidorum orta fuerit dubitatio: placet quem ſermo Græcus appellat* Zygoſtaten, *per ſingulas civitates conſtitutum, qui pro ſua induſtria neque fallat, neque fallatur, contentionem dirimere.*

ZYGOSTATICA, pars Staticês, de qua ſuprà.

ZYGRIS, Marmaricæ vicus. *Ptol. Solonei Caſtaldo*. Olim urbs fuit Epiſcopalis maritima, inter Catabathmum M. ad Occaſum & Parætonium in Ortum. Popul. *Zygritæ*: Epiſcopi *Zygritorum* meminit D. Athanaſius.

ZYMNA, Syriæ urbs inter Edeſsam & Cyrrhum. *Antonin.* extincta. *Sacidava* Scythiæ, *libr. Notit.*

ZYPOETES, pater Nicomedis, à quo Nicomedia condita, cum Lyſimacho bellum geſſit, eamque multis prælιis contudit; teſte Memnone, de quo vide Salmaſ. *Notis ad Treb. Pollionem in Galienis*, *c.* 4.

ZYRAS, amnis Thraciæ Dionyſiopolim alluens. *Baudrando* fluv. Mœſiæ inferioris nunc *Varne*; infra Varnam urbem cadit in Pontum Euxinum.

F I N I S.

JEHOVAE SERVATORI GLORIA!

NOMENCLATOR
ΜΙΞΟΓΛΩΤΤΟΣ,

Locorum, Perſonarum, Rerumque nomina, vernaculo cuique genti ſermone, in fronte exhibens.

A.

A, amnis Belgii in Tranſiſalania, Aa.
Aa, fluv. Weſtphaliæ, Aa, aliis Velicer,
Aa, fluv. etiam Weſtphaliæ, Aa.
Aa, amnis Weſtphaliæ, Aa.
Aa, fluv. Arteſiæ, Euneno, & fluv. Weſtphaliæ, Velicer.
Aa, fluv. Arteſiæ, Agnio, Euneno & Euno.
Aa, fluviolus Germaniæ in Friſia, Alpha.
Aade, fluviolus Brabantiæ, Aada.
Aabus, oppid. Weſtphaliæ, Aabuſium.
Aar, Arola, vide Arr.
Aarburg, oppid. Helvetiorum, Arburgum.
Aaraſſo, urbs Piſidiæ, Aaraſſus.
Aare, & Are, amnis Germaniæ, Abrinca.
Abacares, populi Americæ meridionalis, Abacares.
Abach, pagus Bavariæ, Abudiacum.
Abachu, vide Bachu.
Aback, oppid. Vindeliciæ, vide Abach.
Abacoa, inſul. Americæ ſeptentrionalis, Abacoa.
Abaibe, montes Americæ meridionalis, Abaiba.
Abanbo, fluv. Æthiopiæ, Abanbus.
Abancay, fluv. Americæ meridionalis, Abancaius.
Abbandune, oppid. Angliæ in Bercheria, Abendonia.
Abanhy, fluv. Africæ, Aſtapus, aliis Nilus.
Abannas, vide Abaunas.
Abano, vicus Patavinus, Aponus.
Abanzwar, Comitatus Hungariæ, Abanwivar.
Abaraner, oppid. Armeniæ, Abaranum.
Abarani, oppid. Guineæ in Africa, Abaranum.
l'Abbatie, vicus Galliæ, in inſula Radi, Abbatia.
Abavi, fluv. Æthiopiæ, Aſtapus.
Abaunas, lacus Mediæ. Mantiana palus,
Abba Curia, inſul. maris Rubri, Dioſcoridis inſula.
Abbabuis, fluv. Ægypti, Nilus.
Abbaſchi, populi Aſiæ in Georgia, Ablaſſi.
l'Abbaye Blanche, locus Galliæ in Hiero inſul. Abbatia Alba.
l'Abbaye du Val, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Vallis Sanctæ Mariæ.
Abbefort, oppid. Norvegiæ, Abbefortia.
Abbeville, urbs Galliæ, Abbavilla, vel Abbatisvilla.
Abela, oppid. Palæſtinæ, Abela.
Abella, fluv. Poloniæ, Abella.
Abellinas, mons Syriæ, Antilibanus.
Abenow, mons Germaniæ, Abnoba.
Abenſperg, oppid. Bavariæ, Abuſina.
Aberavon, oppid. Angliæ, Abcravonium.
Aber-Conwey, oppid. Walliæ, Conovium.
Aberconwey, oppid. Angliæ in Wallia, Abercovonium
Aberdone, & Aberdeen, urbs Scotiæ, Aberdonia, Devana.
Aberdore, oppid. Scotiæ borealis, Aberdora.
Aberdour, oppid. Scotiæ auſtralis, Aberdura.
Aberford, oppid. Angliæ, Calcaria.
Aberfraw, oppid. Monæ inſulæ, Gadiva.
Abergevenny, oppid. Walliæ, Gobannium. Ferrar. Baudrando Abergevenny, oppid. Angliæ in Wallia, Abergennium.
Aberiſtyvith, oppid. Angliæ, Aberyſtyvium.
Abernethy, urbs Scotiæ, Abernethaum.
Abertivy, fluv. Walliæ, Tybius, Rhatoſtathybius.
Abet, oppid. Mauritaniæ, Suriga.
Abexin, vide Abiſſia.
Abia, fluv. Tartariæ, Abis.
Abiagraſſo, oppid. territorii Mediolanenſis, Albiaium.
Abiam, fluv. Margianæ, Oxus.
Abiamu, vide Abiam.
Abington, oppid. Angliæ, Abindonia.
Abiſca, provincia Americæ in Peruvia, Abiſca.
Abiſſia, provincia Africæ, Æthiopia.
Abiſſini, populi Africæ, Æthiopes.
Abiſſinie ou pais des Abiſſins, regio Africæ, Abaſſenia ſeu Abiſſinia, & Æthiopia.
Abiſſini, populi Æthiopiæ, Abyſſini.
Abiſtaverati, urbs Siciliæ, Olbaſa.
Abix, fluv. Bulgariæ, Iatrus.
Abnaquioii, populi Americæ ſeptentrionalis, Abnaquii.
Abnedara, pagus Portugalliæ, Meribriga.
Abo, urbs Sueciæ, Aboa.
Aboy, urbs Hiberniæ, Aboya.
Abraconis, oppid. Armeniæ, Abracunium.
Abrantes, oppid Hiſpaniæ in Portugallia, Abrantus.
Abrantes, oppid. Portugalliæ, Tubucci.
Abreojos, o Baxos de Baburca, ſcopuli Americæ ſeptentrionalis, Aperi oculos Babuccæ.
Abrigada, oppid. Portugalliæ, Arabrica.
Abrolhos, ſcopuli in mari Braſilico, Aperi oculos.
os Abrohos, ſcopuli in ora Braſiliæ, Aperi oculos.
Abruckbanya, oppid. Tranſylvaniæ, Aurariarum.
l'Abruzzo, regio Italiæ, ubi Samnites populi, Aprutium, Samnium.
Abuio, inſula Aſiæ, Abnia.
Abutich, urbs Ægypti, Abydus.
Abyſo, fluv. Siciliæ, Elorum.
Abzel, oppid Livoniæ, Adzelia.
Aca, urbs Phœniciæ, Ptolemais.
Acada, fluv. Bithyniæ, Sangarius.
Acafran, fluv. Mauritaniæ, Chinafal.
Acanes, urbs Africæ in Guinea, Acanes.
Acapulco, urbs novæ Hiſpaniæ, Acapulcum.
Acaraig, oppid. Americæ meridionalis, Acaraga.
Acaxi, oppid. Iaponiæ, Acaxium.
Acaxutla, portus novæ Hiſpaniæ, Acaxutla.
Accadie, provincia novæ Franciæ, Accadia.
Accara, oppid. Africæ in Guinea, Accara.
Accaron, urbs Palæſtinæ, Accaron.
Accia, urbs Corſicæ inſulæ, Accia.
l'Accolade, amplexus, quô Equites initiari ſolent.
Accumba, oppid. Peloponneſi, Hypania.
Acdeniz, Ægæum mare.
Accllaro, fluv. Siciliæ, Elorus.
Acerano, pagus agri Navarienſis, Acheræ, Acerræ.
Acere, pagus agri Ticinenſis, Acerræ, Acherræ.
Acerenza, urbs regni Neapolitani, Acherontia.
l'Acerra, urbs regni Neapolitani, Acerræ.
Ach, vide Aken.
Acha, fluv. Bavariæ, Acha.
Achacica, oppid. novæ Hiſpaniæ, Achacica,
Achamba, inſula Indiæ, Taprobana.
Achatana Esbahan, urbs Mediæ, Ecbatana.
Achaton, oppid. Cypri, Aphrodiſium.
Achbaluc, oppid. Aſiæ in Catala, Achbalucum.
Achelo, urbs Thraciæ, Anchialus.
Achem, urbs Aſiæ in Sumatra inſula, Achemum.
Acheri, vicus ad Iſaram, Ercherecum.
Achlar, fluv. Armeniæ majoris, Araxes.
Achonry, urbecula Hiberniæ, Achonria.
Achoton, vide Achaton.
Achrida, urbs Macedoniæ, Achrir, Achridus.
Achſteede, oppid. Germaniæ in Saxonia, Acſteda.
Achterwaldt, ſylva Galliæ Belgicæ, Arduenna.
Achy, locus Belgii, ad fluv. Saram, Aciacum.
Achyr, urbs Poloniæ, Achyrum.
Aci, arx Siciliæ, apud Acim fluv.
Aciaponda, oppid. Indiæ, Aciaponda.
Acierno, urbs regni Neapolitani, Acernum.
Acilino, fluv. Siciliæ, Acilius, Acithius.
d'Ack, in Britannia minore, Pagus Agnenſis.
Acoionlu, regio Aſiæ, Armenia minor.
Acoma, locus Americæ ſeptentrionalis, Acoma.
Acon, vide Emcley.
Acon & Acone, vide Aca.
Acopende, urbs exciſa Pamphyliæ, Olbia.
Acor, urbs Mauritaniæ, Icoſium.
Açores, vide Azores.
Acqs, urbs Galliæ, Taſta, ſeu Aquæ Tarbellicæ.
Acqua dolce, vide Aqua dolce.
Acqua dolce, caſtrum Siciliæ, Calacta.
Acqua Favella, fons Calabriæ, Thuria.
Acquapendente, oppid. Hetruriæ, Acula, Aquula, Aqua Taurina.
Acquapendente, urbs Hetruriæ, Acula.
Acquaria, oppid. Italiæ. Aquarium.
Acqua Sparta, oppid. Umbriæ, Aqua Sparta.
Acqua di Trevi, vide Fonte di Trevi.
Acqua viva, oppid. regni Neapolitani, Aqua Viva,
Acque di Monaragone, thermæ Campaniæ, Aquæ Sueſſanæ vel Sinueſſanæ.
Acqui, urbs Montisferrati, Aquæ Statyellæ.
Acra Spandona, promontor. Thraciæ, Metopon.
Acre, urbs Syriæ, Acon ſeu Ptolemais.
Acremont, oppid. Siciliæ excilum, Acræ.
Acri, fluv. & oppid. Calabriæ, Acris.
Acri, vide Aca.
Acrioteri, lacus Phrygiæ, Tatta.
Acriſtia, oppid. Siciliæ in ruinis, Scrybea.
Acs, urbs Vaſconiæ. Aquæ Tarbellæ. Aquæ Auguſtæ.
Acſa lacus Bithyniæ, Aſcania, & fluv. Aſcanius.
Acſar, urbs Ciliciæ, Anazarbus.
Acſerai, vide Acſar.
Acſu, fluv. Bithyniæ, Aſcanius.
Actamar, lacus Mediæ, Mantiana palus.
Acumar, vide Azumar.
Acumoli, oppid. Aprutii in Italia, Acumulum.
Acyla, urbs Arabiæ Felicis, Ocelis.
Aczud, oppid. Valachiæ, Aczuda.
Adacth, urbs Taprobanæ, Ulpada.
l'iſle Adam, in Bellovacis, Inſula Adami.
Adaovus, populi Africæ in Guinea, Adaovi.
Adare, oppid. Hiberniæ, Adara.
Adata, urbs Syriæ, Germanicia.
Adazar, mons Aſiæ, Caucaſus.
Adda, fluv. Lombardiæ, Abdua Addua.
Adea, regnum Africæ in Æthiopia. Adea.
Adegele, fluv. Damaſci, Chryſorrhoas.
Adel, regio & regnum Æthiopiæ, Azania.
Adel, regnum Æthiopiæ, Adel & Azanus.
Adelſperg, oppid. Croatiæ, Poſtoina, Piſtoina, Avendone, Adulis.
Aden, urbs Arabiæ, Adenum.
Aden, urbs Arabiæ Felicis, Arabia, aliis Madoce, Adedi.
Adena, urbs Ciliciæ, Adana, & Sarus, fluv.
Ademo, oppid Siciliæ, Adranum, Hadranum.
Aderborn, oppid. Germaniæ, Aderborna
Aderbourg, oppid. Germaniæ, Aderburgum.
Adhaſia, pagus agri Bergomenſis. Iuvenanum.
Adhil, oppid. Indiæ citerioris, Adhule.
Adiga, populi Sarmatiæ Aſiaticæ, Zigæ.
l'Adige fluv. Venetiæ, Atheſis.
Adirbeigian, regio, Daritis, & Zagrus, mons Mediæ.
Adima, oppid. Moſcoviæ, Adima.
Adingtona, oppid. Angliæ, Adingtona.
Admind, pagus Syriæ, Montana
Admirati, fluv. Siciliæ, Eleutherus, Oreibus altis.
Adom oppid. Hungariæ, Poientiana, Saiinum.
Ador, vide l'Adour.
Adorf oppid. Germaniæ, Adorfium.
Adorian, oppid. Tranſylvaniæ, Adorianum.
Adou, vide l'Adour.
l'Adour, fluv. Aquitaniæ, Aturus & Aturrus.
l'Adour de Beaudean, fluv. Galliæ, in valle Baudeanica, Aturrus Baudeanicus.
l'Adour de la Seube, fluv. Galliæ, in finibus valiis Campaniæ Aturrus Sitvenſis.
Adra, oppid. Granatenſis regni maritimum, Abdara.

Adramelech, fluv. Palæſtinæ, Arnon.
Adri, vide Atri.
Adriuza, provinc. Aſiæ, Aſſyria.
Adrobe, fluv. Tartariæ, Atrobus.
Adzel, oppid. Livoniæ, Adzelia.
Ægoſpotamos, vide Egoſpotamo.
Ægrez, amnis Rauracorum, in agro Baſilienſi, Ærgitia.
Æliopoli, vide Eliopoli.
Aellen, præfectura agri Bernenſis, Salinæ.
Aelſt ſeu Aloſt, oppid. Flandriæ, Aleſtum.
Aera, urbs Mauritaniæ, Quiza.
Argœu, pagus Helvetiæ ad Arolam, in ditione Bernenſi, Argowa.
Aeſchrechen, urbs Cariæ, Aeſera, Aſtropolis, Leucopolis.
Aeth, oppid. Hannoniæ, ubi Eſſui populi Galliæ.
Afdime, urbs Epiri, Arſinoe.
Aferra, oppid. Portugalliæ, Lancobrica.
Aferat, fluv. Meſopotamiæ. Euphrates.
Afrita, pars quarta mundi, Africa.
Africa, urbs Africæ, Aphrodiſium.
Africani, populi Africæ, Afri.
Afrique, orbis pars, Africa.
Agades, regnum Africæ in Guinea, Agades.
l'Agadez, regio Galliæ, ager Agathenſis.
Agag, regnum Æthiopiæ ſuperioris, Agag.
Agamer, oppid. Hiberniæ, Agamerum.
Agamii, populi Perſiæ, Perſæ.
Agan, inſula Aſiæ, Agana.
Agaos, populi Æthiopiæ, Agoaſi.
port d'Agat, aliàs Port d'Agas, inſula maris Gallici, Portus Aquarum.
Agde, urbs Linguadociæ, Agatha.
Agello, vide Ajello.
Agen, urbs Aquitaniæ, Aginnum, Agennum.
Agemas, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Acrath.
les Agennois, populi Aquitaniæ, Garites.
l'Agenois, in Aquitania, Pagus Aginnenſis.
l'Agerola, pagus agri Ticinenſis, Acerræ.
Aggerhus, arx Norvegiæ, Aggerhuſia.
Aggia, fluv. Sabinorum, Himella.
Aggiul Fellanot, urbs Phrygiæ, Philomelium.
Aghem, oppid. agri Novarienſis, Aganum.
Agia paraſceve, ſuburbium Byzantii, Cubus Canopi.
Agismana, oppid. Macedoniæ, Torone
Agion oros, mons Macedoniæ, Athos.
Agios Adrianos, oppid. Peloponneſi, Mycenæ.
Agios Phocas, locus apud Conſtantinopolim, Archion.
Agla, oppid. regni Fezzæ in Africa, Agla.
Aglar & Aglon, urbs Carnorum, Aquileia.
Agmundesham, oppid. Angliæ, Agmundeshamum.
Agnetlin, oppid. Tranſylvaniæ, Agnetlinum.
Agniadello, vicus Ducatus Mediolanenſis, Agniadellum.
Agno, fluv. Campaniæ Italicæ, Clanius.
Agnon, fluv. in Tilam ſe exonerans, Aegio.
Agnone, oppid. Aprutii, Aquilonia.
Agnuna, oppid. Siciliæ excisum, Morgantium.
Agobel, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Victoria.
Agola, urbs Æthiopiæ ſuperioris, Agola.
Agonara, urbs Indiæ citerioris, Aganagara.
Agoro, oppid. Venetiæ, Agorum.
Agout, fluv. Galliæ in Occitania, Acutus.
Agra, urbs Aſiæ in India, Agra.
Agramont, oppid. Cataloniæ, Agramontium.
Agreda, urbs Americæ meridionalis, Agreda.
Agreda, oppid. Caſtiliæ veteris, Graccuris.
Agri, fluv. Lucaniæ, Aciris.
Agri, fluv. regni Neapolitani, Agrius.
torre d'Agri, vicus Italiæ, in Lucania, Aceris.
Agria, urbs Hungariæ, Agria.
Agriomela, fluv. Theſſaliæ, Sperchius.
Agromento, caſtrum Lucaniæ, Grumentum.
Agropoli, oppid. regni Neapolitani, Acropoli.
Agu, pagus Delphinatus, Acuſia.
Agua de Moura, oppid. & fluv. Portugalliæ, Ceciliana.
Agualva, oppid. Luſitaniæ, Ceciliana.
Agueda vel Agada, oppid. & fluv. Portugalliæ, Æminium.
Aguilar del Campo, vide Aquilar del Campo.
Aguilar de Campos, oppid. Hiſpaniæ, Agilaria.
Aguilecourt, locus Galliæ, in Remis, ad fluv. Supiam, Acutior Curtis.
Agulha, inſula maris Æthiopici, Acus.
Agumont, vicus Galliæ in Picardia, Acutus mons.
Ahauſen, oppid. Sueciæ, Abuſa.
Ahinadal, populi Sarmatiæ Europææ, Maſſagetæ.
Aholz, ſeu Haholz Comitatus in Weſtphalia, Aaholtium & Haholtium.
Ahu, vel Ahun, oppid. Galliæ, Agedunum.
Ajabire, oppid. Peruviæ, Ajabira.
Ajalum & Ajaluei, urbs Cariæ, Hagia.
Ajazza vel Ajaſſa, urbs Ciliciæ, Iſſa.

Ajazzo, & Ajaccio, urbs Corſicæ maritima, Adiacium, Urcinium.
Aichſtadt, urbs Bavariæ, Ala Nariſca, Aureatum.
Aidinelli, regio Aſiæ minoris, Caria, aliis Lycia.
Aidnay, oppid Galliæ Aquitanicæ, Auxedonacum.
Aidos, urbs Aſiæ minoris, Abydus.
Aiduacal, mons Africæ, Atlas.
Aidun, oppid. Siciliæ, Aidunum.
Ajello & Ayello, oppid. Calabriæ citerioris, Thyella, Tylleſium.
l'Aigle, oppid. vel caſtrum Normanniæ, Ad aquilas.
Aiguin, locus Galliæ, in Bodiontiis, Agledunum,
Aigremont, caſtrum Galliæ, in Lingonibus, Acermons.
Aigueperſe, oppid. Alverniæ, Aquaſparſa.
Aigues Caldes, locus Gallæciæ, Aquæ calidæ, vel Aquæ Quintianæ.
Aigues mortes, oppid. Linguadociæ maritimum, Foſſa Mariana, Aquæ mortuæ.
Aigues Vives, locus Galliæ, in diœceſi Nemauſenſi, Aquæ Vivæ.
l'Aiguille ſeu Agulha, inſula maris Æthiopici, Acus.
Aiguilion, oppid. Aquitaniæ, Aguillionum.
Aigurande, locus Galliæ, in Biturigibus Cubis, Prioratu clarus, Igoranda.
Aila, oppid. Arabiæ Petrææ, Elana, Ælana, Evila.
Ailesbury, oppid. Angliæ, Ægleſburgus
Ailleres, vel Alleres, locus Galliæ in Cenomanis, Alleriæ.
Ailly, oppid. Lotharingiæ, cum Monaſterio, in agro Verodunenſi, Alliacum.
Ailzall, inſula Scotiæ, Ailza.
Aimargues, oppid. Galliæ in diœceſi Nemauſenſi, Armaſanca.
Aime, vel Aiſma, vicus Centronum, Axima.
Ainay, monaſterium apud Lugdunum Celtarum, ubi Ara Lugdunenſis, Latinè Atanacum.
la place d'Ainay, locus Galliæ, cum monaſterio, intra Lugdunum hodie, Atanacum, & Athanacus. Vide quoque Aiſnay.
Aindre, inſula Galliæ Celticæ, Antrum,
Ainſa, urbecula Aragoniæ, Ainſa.
Ainzia, regiuncula Scotiæ, Ainzia.
Aire, urbs Aquitaniæ, Aturum.
Aire, oppid. Arteſiæ, Æria, Heria.
Aire, oppid. Provinciæ, Æria, Heria.
Aire, vicus Galliæ montanus, Ariſicum.
Aires, oppid. Galliæ in provinc. Novempopulana, Civitas Aturenſium, Aturæ, Vicus Julii.
Airu, fluv. Scotiæ, Airus.
Airy, vicus Burgundiæ, Arriacum.
Aiſnay, pagus & Abbatia juxta Lugdunum, Athanacum.
l'Aiſnay Bruslé, locus Galliæ, in Meldis, Alnetum Combuſtum.
Aiſne, vel Eſnes, fluv. Galliæ Belgicæ, Axona.
Aiſo, oppid. Guipuſcoæ dirutum, Ocaſo.
Aitolet, vicus Galliæ in agro Pariſino, Attejolæ.
Aix, urbs Provinciæ, Aquæ Sextiæ.
Aix la Chapelle, urbs Germaniæ, Aquiſgranum, vel Aquæ Grani.
Aix en Otte, caſtellum Galliæ in Utta ſylva, Aquæ.
Aizu, provincia Japoniæ, Aizua.
Akadin, urbs Palæſtinæ, Ptolemais,
Aken, urbs Germaniæ, Aquæ Grani, Aquiſgranum.
Akemancester, locus Angliæ, Bathonia.
Akerhuys, urbs Norvegiæ. Ackerhuſia.
Akerman, urbs Moldaviæ, Alba
Akerſonds, inſula Norvegiæ, Acherſunda.
Akill, inſula Hiberniæ, Achilia.
Akſa, fluv. Aſiæ in Georgia, Acza.
Al, fluv. Pruſſiæ, Guttalus.
Aladuli, regio Aſiæ, Armenia minor.
Alagon, oppid. Aragoniæ, Alavona, Allabona.
Alagon, fluv. Hiſpaniæ, Alagonius.
Alais, urbs Galliæ in Occitania, Aleſia.
Alambra, oppid. Caſtellæ novæ, Laminium.
Alanion, fluv. Galliæ, in Elaverem effluens, Alanio.
Alamon, oppid. Galliæ cum monaſterio, in diœceſi Vapincenſi, Alamo.
Alan, fluv. Angliæ, Alaunus.
Aland, inſula maris Baltici, Alandia.
Alandriana, oppid. Epiri, Alexandria.
Alands, inſula Finlandiæ, Oona.
Alano, urbs Aprutii exciſa, Avia.
Alanquer, oppid. Luſitaniæ, Alanquera.
Alanquera, oppid. Portugalliæ, Jerubrica.
Alar, fluv. Perſidis, Alarus.
Alarch, vicus & Chaldaici lacus, lacus Chaldææ, Aphle.
Alacron, oppid. Caſtellæ novæ, Illarco.
Alarcos, oppid. Caſtellæ novæ, Laccuris ſeu Ilarcuris
Alaro, fluv. Calabriæ, Sagra.
Alaſcehar, oppid. Pamphyliæ, Hypſela.
Alaſchehyr, urbs Phrygiæ magnæ, Hypſus.
Alatri, urbs Latii, Alatrium, Aletrium.

Alava, regiuncula Hiſpaniæ in Biſcaja, Alava.
Alava, oppid. Hiſpan. Tarraconenſis, Alaba.
Alb, locus Ducatus Wirtenbergenſis, Alba.
Alb, vel Albi, oppidul. Galliæ, in diœceſi Vivarienſi, Alba.
Alb, vide Aben.
Alba, urbs Latii exciſa, Alba Longa.
Alba, urbs Liguriæ, Alba Pompeja.
Alba Giulia, urbs Tranſylvaniæ, Apulum, Alba Julia.
Alba Graca, urbs Serviæ, Taurunum.
Albagra, inſula Africæ, Cerne.
Albana, ſylva Latii, Albunea.
Albaneſi, populi Dalmatiæ, Piruſtæ.
Albania, pars Macedoniæ, regio Græciæ, ubi Albani populi.
Albanie, Albania ſeu Epirus.
Albano, villa Latii, Albanum.
Albanopoli, urbs Macedoniæ, Albanopolis.
Albarazin, urbs Aragoniæ, Lobetum, aliis Turia.
Albaſequia, urbs Sarmatiæ Aſianæ, Ampſalis.
Albayn, Britanniæ pars, Britannia ſecunda, Albania, Scotia.
Albe Royale vel Stulweiſſemburg, urbs Hungariæ, Alba Regalis.
Albegna, fluv. Tuſciæ, Almana.
Albegna, fluv. Thuſciæ, Albania.
Alben, mons & oppid. Carniolæ, Albanus, Albius, Albius.
Alben, montes Italiæ, Alpes.
Alben, fluv. Japodum, Alpis.
Alben Villacher, vide Villacher Alben.
Albenga, urbs Genuenſis ditionis, Albinganum.
Alberſdorf, oppid. Lotharingiæ, Alberſtorphia.
Alberton, oppid. regni Barcæ, Parætonium & Albertonium.
Albhon, vide Alhalib.
Albi, oppid. Aprutii, Alba Marſorum.
Albie, oppid. Aquitaniæ, ubi Albici populi.
Albicia vel Albuza, pagus Inſubriæ, Montunates.
Albigeois, provinc. Galliæ, Albingenſis, & Helentheri populi.
les Albigeois, populi Galliæ, Albigenſes, vel Albienſes.
Albila, inſula Æthiopiæ, Meroe.
Aliaſaveran, urbs Ciliciæ, Orbaſa.
Albles, vicus Belgii, Tabula.
Albon, caſtellum Galliæ in Delphinatu, Albo.
Albona, oppid. Hiſtriæ, Alvum & Alvona.
Albona, fluv. Ducatus Mediolanenſis, Albunea.
Albor, oppid. Algarbiæ, Portus Hannibalis.
Albora, oppid. Mauritaniæ, Jol.
Alboran, inſula inter Africam & Hiſpaniam, Erroris Inſula.
Alborg, urbs Daniæ, Alburgum.
Alborno, mons Lucaniæ, Alburnus.
l'Albret, vel l'Abrit, vicus Galliæ, in arenis Burdigalenſibus, Leporetum.
Albi, fluv. Umbriæ, Iſapis, Sapis.
Albjor, mons Aſiæ, Caucaſus.
Albufeira, oppidul. Luſitaniæ, Balſa.
Albufera, palus regni Valentiæ, Amœnum ſtagnum.
Albuna, fons Latii, Albuneus.
Albuquerque, oppid. Hiſpaniæ, Albuquercum.
Albuſama, inſula Africæ, Erroris inſula.
Alby, urbs Linguadociæ, ubi olim Helvii populi, Albiga, Alba Helviorum, Albia.
Alca, inſula maris Caſpii, Talca.
Alcairo, urbs Ægypti, Babylon, Memphis.
Alcala de Henares, urbs Caſtiliæ, Complutum.
Alcala de Guadaria, oppid. Hiſpaniæ, Hienipa.
Alcala Horra, oppid. Granatenſis regni, Arcilacis.
Alcala Real, oppid. Hiſpaniæ Alcala Regalis.
Alcala del Rio, oppid. Andaluziæ, Italica.
Alcamo, oppid. Siciliæ, Alcamus.
Alcaniz, oppid. Aragoniæ, Alcanitium.
Alcaniz, oppid. Aragoniæ, Ergavica.
Alcanizes, oppid. Hiſpaniæ, Alcanitium.
Alcantara, fluv. Siciliæ, Aceſines, Aſines.
Alcantara, urbs Extremaduræ, Norba Cæſarea, Pons Trajani, Turobrica.
Alcaraz, urbs Caſtellæ novæ, Orgia, Tugia.
Alcaraz, oppid. Hiſpaniæ, Alcaratium.
Alcaſar d'Oſal, vide Alcazar.
Alcaſor, oppid Luſitaniæ, Arcobriga.
Alcaudete, oppid. Hiſpaniæ, Alcadeta.
Alcazar d'Oſal, oppid. Portugalliæ, Salacia.
Alcet, vide Alzete.
Alchabor, vide Chabor.
Alchabyr, urbs Ægypti, Babylon.
Alchaſir, urbs Ægypti, Berenice.
Alchoſar, Arabiæ Felicis, Sarapidis inſula.
Alchria, oppid. Macedoniæ, Doliche, Achris, Lychnidus.
Alcia, vide Albicia.
Alcipo, oppid. Epiri, Halyzia.
Alcmaer, urbs Hollandiæ, Alcmaria.

Alco-

Alcobaça, monaſterium Portugalliæ, Alcobaſa.
Alcocerdoſal, vide Alcazar.
Alcocer do Sal, oppidul. Portugalliæ, Alcocerum Salinarum.
Alcol, urbs Mauritaniæ. Dicitur etiam Col & Collo, Cullu & Collops magnus.
Alcolea, oppid. Andaluziç, Flavium Arvenſe.
Alcorrucen, oppid. Andaluziæ, Sacili.
Alcudia, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Abyla, Alyba.
Alcudia, oppid. Africæ, Automala.
Alcudia, oppid Gallæciæ, ubi olim Celtici populi.
Alcudia, oppid Majoricæ inſulæ, Pollentia.
Alcudia, oppid. Majoricæ, Alcudia.
Aldburg vel Aldborrow, oppid. Angliæ, Iſurium.
Aldea el muro, pagus Caſtellæ veteris, Auguſtobriga.
Aldea el rio, oppid. Andaluziæ, Iliturgis.
Aldeberg, urbecula Saxoniæ, Aldeberga.
Aldego, fluv. Venetiæ, Aldegur.
Aldemburch, oppid. Flandriæ, Aldemburgum.
Aldenburg, urbs Holſatiæ, Vrbs vetus, Branneſia.
Alderney, inſula maris Britannici, Ebodia.
Aldinelli, vide Aidinelli.
Aldradina regio, popul. Græciæ, Dryopum.
Ale, fluv. Galliæ, Alea.
l'Alea, urbs Æolidis maritima, Elea.
Alemagna, regio Europæ, Alemannia, Germania.
Alemani, populi Germaniæ, Alemanni, Germani.
Alençon, vel Alentio, oppid. Normanniæ, Alencomum.
Alengon, vel Langon, locus Galliæ, Alingo.
Aleppo, urbs Syriæ. Chalybon. Aliis Berrhœa, & Hierapolis
Aleria, urbs Corſicæ Inſulæ exciſa, Aleria.
Aleria, fluv. Corſicæ, Rhotanus, Rotanus.
Aleſatia, vide Alſatia.
Aleſſandretta, urbs Syriæ, Alexandria.
Aleſſandretta, oppid. Cypri, Arſinoe.
Aleſſandria di Egitto, urbs Ægypti, Alexandria.
Aleſſandria della Paglia, urbs Liguriæ, Alexandria Statiellorum.
Aleſſano, urbs terræ Hydruntinæ, Alexanum.
Aleſſio, urbs Macedoniæ maritima, Liſſus.
Aleſſo, fluv. Calabriæ, Alex.
Aleſterofori, urbs Macedoniæ, Alectryopolis.
Alet, urbs Linguadociæ, Alecta, & Electa.
Alexandre, urbs Ægypti, Alexandria.
Alexandrie, urbs Poloniæ, Alexandria.
Alexandrow, oppid. Poloniæ, Alexandrovium.
Alfaques vel Alfaus, urbs Mauritaniæ maritima, Ruſpæ.
Alfaqui, nomen Sacerdotum Turcicorum.
Alfen, vicus Brabantiæ, in diœceſi Andoverpenſi, Alfhemum.
Alfen, vide Alphen.
Alfeldt, oppid. Germaniæ, Alfelda.
Alſidena, oppid. Aprutii, Aufidena.
Alford, oppid. Angliæ, Alfordia.
Alfrangues, populi Europæ. Europæi.
Alfreton, oppid. Angliæ, Alfertonum.
Algarria, provinc. Caſtellæ, Algarria.
Algarve, regio Hiſpaniæ, ubi Turdetani populi, Algarbia.
Alger, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Iol, Iulia Cæſarea, melius Ruſucurum aliis.
Alger, urbs Mauritaniæ, Ruſucurum, Algerium.
Algezira. urbs Andaluziæ, Carteia, vel Carteia.
Algher & Alghier, urbs Sardiniæ maritima, Algarium, Tarras. Corax aliis.
Algonquins, populi novæ Franciæ, Algonquii.
Algoew, tractus Sueviæ, ubi Calucones, Suanetes, populi, Algea & Algovia, Item Almangovia aliis.
Algona, oppid. Iſtriæ, Alvum, Alvona.
Alhabas, provinc. Africæ, Æthiopia.
Alhabib, inſula Æthiopiæ, Meroe.
Alhama, urbs regni Granatenſis, Artigi.
Al Hilet, deſertum Arabiæ, Sin.
Alibaluch, inſula maris Caſpii, Alibaluchia.
Alicante, Valentiæ regni urbs, Alone. Illici aliis.
Alicata, urbs Siciliæ, Gela.
Alicudie, inſula Siciliæ, Phœnicuſa.
Alicur, inſula Siciliæ, Ericuſa.
Alidduli, regio Meſopotamiæ, Anthemuſia.
Alier, vide Allier.
le bec d'Alier, locus ad Elaveris & Ligeris confluentes, in Gallia, Roſtrum Elaveris.
Alibermont, locus Galliæ, in Caletis, Alacris Mons.
Aliola, inſula maris Æthiopici, Aliadora.
Aliſe, Mandubiorum urbs Burgundiæ exciſa, Aleſia, Alexia.
Aljubarote, vicus Portugalliæ, Aljubarota.
Alix, nomen mulieris, Adelais, vel Adelheida,
Alize, vide Aliſe.
Alkebulan, quarta pars orbis, Africa.
Alla, oppid. tractus Tridentini, Alla.
Alla, fluv. Poloniæ, Alla,
Allatur, urbs Moſcoviæ, Allatura.
Allaway, oppid. Angliæ, Alauna.
Allemagne, regio Europæ, Germania.
Allendorf, urbecula Germaniæ, Allendorfia.
Allerburg, oppid. Pruſſiæ, Allerburgum.
Allerton, oppid. Angliæ, Cataractonum vel Caturractonium.
Allex, vel Alais, oppid. Galliæ, in diœceſi Nemauſenſi, Aleſſum.
Alli, lucus Belgii, ad Saram fluv. Alliacum.
Allier, fluv. Borbonii, Elaver.
Allvie, vicus Galliæ, in Carnutibus, Avallocium, ſeu Alogia.
Almacaron, oppid. Hiſpaniæ, Almacara.
Almada, oppid. Luſitaniæ, Cetobrix, Cetobrita.
Almadag, mons Galatiæ, Stella.
Almagro, oppid. Hiſpaniæ, Almagrum.
Almaguer, oppid. Americæ meridionalis, Almagrum.
Almaz, oppid. Hungariæ, Aliſca, Anamaſcia, Amantia.
Almazan, oppid. Hiſpaniæ, Almazanum.
Alme, amnis Germaniæ, Aliſo.
Almeda, oppidul. Hiſpaniæ, Aſena.
Almenara, (vel Byrſa arx) urbs Africæ, Carthago.
Almendralejo, oppid Hiſpaniæ. Almendralegium.
Almeneſches, locus Galliæ, ad Olmam fluv. Almaniſcæ.
Almeria & Villa Rica, oppid. novæ Hiſpaniæ, Almeria.
Almeria, urbs regni Granatenſis, Portus magnus,
Almerin, oppidul. Portugalliæ, Almerinum.
Almida & Almydus, oppid. Thraciæ, Almedeſſus, Halmydiſſus.
Alminna, mons Mauritaniæ Tingitanæ, Abyla.
Almiro, vide Armiro.
Almiſſa, oppid. Dalmatiæ. Delminium. Aliis Peguntium.
Almiſſa, mons Chii inſulæ, Arviſine.
Almonacid, urbs Caſtellæ, Reccopolis nova.
Almondbury, oppid. Angliæ, Camulodunum.
Almouchiquois, populi novæ Franciæ, Almochiqui.
Almourol, oppid. Portugalliæ, Moro.
Almſtad, oppid. Succiæ, Almoſtadium.
Almudenar, oppid. Aragoniæ, Burtina.
Almudevar, oppid. Aragoniæ, Burtina.
Almunna, oppid. Aragoniæ, Nertobriga.
Almunnecar, populi & oppid. Granatenſis regni, Exitani, Hexi, Sex.
Alne, fluv. Angliæ, Alaunus, Halaunus.
Alne, pagus Hannoniæ, Alna.
Alnewick, oppid. Angliæ, Alnevicum.
Aload, fluv. Ægypti, Nilus.
Alomaton, locus Boſpori Thracii, Soſthenium, Michaelium.
Alora, pagus Catalauniæ, Illuro.
Aloſt ſeu Aelſt, oppid. Flandriæ, Aloſtum.
Alota, oppid. Corſicæ, Aluca.
Alpalhano, oppid Portugalliæ, Fraxinum.
Alpen & Vipen, oppid. Clivenſis Ducatus, Triceſima legio, Vipia legio xxx, Caſtra Vipia.
Alpenach, vicus in Helvetiis, Alpenacum.
Alphen, pagus Hollandiæ, Albiniana vel Albaniana caſtra.
l'Alpi, montes Italiæ, Alpes.
Alpi di S. Pelegrino, mons Italiæ, Letus.
Alpon vecchio, fluv. agri Veronenſis, Alpinus.
les Alpujares, montes Hiſpaniæ, Alpuxaræ.
Alre, fluv. Germaniæ, Alera.
Alresford, oppid. Angliæ, Alresfordia.
Als, fluv. Lucemburgenſis Ducatus, Aliſuntia.
Alſace & Elſas, Item Auſſoys, vel Auſſay, provincia Germaniæ, Alſatia.
Alſen, inſula Daniæ, locus Elyſiorum populorum.
Alſen, inſula Daniæ, Alſena.
Alſidonia, oppid. Hetruriæ, Coſa vel Coſſa.
Alſitz, aliàs Alſas fluv. agri Mettenſis, in Suram ſe exonerans, Aliſontia.
Alſitz, vide Als.
Alſois, pars Burgundiæ, ubi olim Mandubii populi & Aleſia oppid.
Alſone, oppid. Galliæ Narbonenſis, Alſona.
Alſter, fluviolus Germaniæ, Alſtera.
Alswangen, oppid. Livoniæ, Alsvanga.
Alt, fluviolus Angliæ, Alta.
Altai, mons Scythiæ, Altai aliis, Imaus.
Altamura, oppid. territorii Barenſis, Altus murus, Petilia.
Altamura, portus Peloponneſi, Minoa.
Altdorff & Altorff, oppid Helvetiæ, ubi Tauriſci populi, Uria Altdorfium aliis.
die Alte Statt, vicus Belgii, Altoſiate.
Alteriola, pagus Liguriæ, Antilia.
Altelia, oppid. Italiæ, Altilia.
Altemberg, oppid. Tranſylvaniæ, Altemberga.
Altemura, oppid. Cretæ, Minoa,
Alten, fluv. Norvegiæ, Alta
Altenbourg, oppid. Germaniæ, Aldenburgum.
Altenburg, pagus Bavariæ, Atilia.
Altenburg, oppid. Hungariæ, Flexum, aliis Altenburgum.
Altenhofen, oppid. Caratarum populorum in Auſtria, & Vacorium, oppid. Carinthiæ, Arrianum, Vetus curia.
Alterdochan, pagus Portugalliæ, Elteri.
Alth, fluv. Daciæ. Aluta.
Altino, urbs maritima Marchiæ Tarviſinæ exciſa, Altinum.
Altmul, fluv. Germaniæ, Alemannus.
Altoboſco, urbs Ioniæ maritima, Colophon.
Alt Ofen, oppid. Hungariæ, Herculia, Buda vetus, Sicambria.
Altomonte, oppid. Hetruriæ, Balbia.
Altomonte, oppid. Italiæ, Altomontium.
Alton, oppid. Angliæ, Altonium.
Altorf, oppid. Germaniæ, Altorfia.
Altorf, pagus Sueviæ, Vimania
Altringham, oppid. Angliç, Altringanum.
Altrip, oppid. Germaniæ ſuperioris. Alta ripa.
Altrip, locus Palatinatus, ad Rhenum, Alta Ripa,
Altrune, ſagarum quoddam genus, in vetere Germania, Aurinia.
Altſol, oppid. Hungariæ, Altſolia.
Altzheim, oppid. Germaniç, Aliſo.
Alva de Tormes. oppid. Hiſpaniç, Alba.
Aluata, fluv. Daciæ, Aluta.
Alverton, oppid. Angliæ, Alvertonia.
Alvidona, oppid. Calabriæ, Leutarnia.
Alvie, locus Galliæ, in Pertico Goëti, Avallocium.
Alvvay, oppid. Sciniç, Alnva.
Alymute, vide Palymute.
Alyne, lacus Hiberniæ, Alineus.
Alzato, oppid. Ducatus Mediolanenſis, Alſiatum.
Alzeim, oppid. Germaniç, Alzaa.
Alzete, urbs Palæſtinæ, Azotus.
Alzia, pagus territorii Mediolanenſis, Alſiatum, Alciatum.
Alzira, oppid. Valentiæ regni, Setabicula.
Amacaches, populi Braſiliæ, Amacaxi.
Amacuſa, inſula Iaponiç, Amacuſa.
Amadabath, urbs Indiæ citerioris, Armadabatum.
Amager & Amac, inſula maris Baltici, Amagria.
Amaguana, inſula Americæ ſeptentrionalis, Amaguana.
Amalfi, urbs regni Neapolitani, Amalphis.
Aman, urbs Syriç, Apamea, Epiphania.
Aman, portus Mauritaniæ, Myſocaras.
Amana, inſula Americæ ſeptentrionalis, Amana.
Amance, oppid. Lotharingiæ, Aimentia, Almantia, Amantia.
S. Amand, locus Belgii, in diœceſi Tornacenſi, S. Amandi Cella.
Amandaune, fluv. Indiæ, Namados.
S. Amans, oppid, Galliæ, in Convenis, S. Amantii.
Amanſifirdim, urbs Arabiæ Felicis, Carna, aliis Carman.
l'Amanthea, urbs Calabriæ citerioris, Amantia.
Amanza, vide Capo di Amance.
Amapaia, provinc. novæ Andaluſiæ, Amapaia.
Amara, vide Monte Amara.
Amara, mons Æthiopiæ, Pylæ, Pylei, Amara aliis.
Amarante, oppid. Portugalliæ, Amaranthus, Araducta.
Amargo, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Tocoloſida.
Amarmochdy, oppid. Æthiopiæ, Amarmochdum.
Amarumaya, fluv. Americæ meridionalis, Amarumaia.
Amaſen, oppid. Nigritiæ, Amaſenum.
Amaſia, urbs Cappadociæ, Cappadociæ pars, & Amaſea.
l'Amaſſe, fluv. Galliæ, in Turonibus, Amatiſſa.
Amatique ſeu S. Thomas, urbs Americæ in nova Hiſpania, Amatica.
Amatituc, fluv. novæ Hiſpaniæ, Amatitucus.
Amato, fluv. Calabriæ, Amatus.
Amatrice, oppid. Aprutii, Amantrice.
Amaya, oppid. regni Legionenſis, Aregia.
Ambadare, urbs Æthiopiæ, Ambadara.
l'Amballe, oppid. Britanniæ minoris, ubi Ambiliates populi, melius Lamballe.
Amber, fluv. Bavariæ, Ambro, Ambra, & Amber.
Amberg, urbs Palatinatus ſuperioris, Amberga, Cantiæbis.
Bec d'Ambés, locus Galliæ, ad Duranii & Garumnæ confluentes.
Ambiam, urbs Æthiopiæ, Ambiamum.
Ambiancativa, urbs Æthiopiæ, Ambiancativa.
Ambie, oppid. Britanniæ minoris, ubi Ambibarii populi.
Ambierte, locus Galliæ, Amberta.

Amblef, fluv. Belgii, in Urtam effluens, Amblava. Vide & infrà in voce Ambleve.
Ambliteul, locus in Morinis. Ambletolium, olim Anfleat, aut Amfleot.
Ambleve, fluv. Ducatus Lucemburgenſis, Amblavia.
Ambly, caſtrum Galliæ, in agro Remenſi, Amblidum.
Ambohiſtmenes, populi Madagaſcariæ, Ambohitimeni.
Amboina, inſula maris Indici, Amboina.
Amboiſe, urbs Galliæ, Ambacia.
Ambon, inſula Indiæ, una Sindarum.
Ambote, oppid. Poloniæ, Ambota.
Amboule, provincia Madagaſcariæ inſulæ, Ambola.
Ambournay, Monaſterium Galliæ, apud Bugeſios, in diœceſi Lugdunenſi, Ambroniacum.
Ambrachia, urbs Epiri, Ambracia.
Ambres, locus Galliæ, in Volcis Arecomicis, Ambruſſum vel Ambruſium.
Ambresbury, pagus Angliæ, Ambroſii mons, Ambroſia.
Ambriſi, fluv. Africæ, Ambriſius.
S. Ambrois ſur Arnon, locus Galliæ in Biturigibus, Ernodorum olim, nunc ad S. Ambroſium.
Ambrun, urbs Delphinatus, ubi Ambrones populi, Ebrodunum.
Ambuleio, caſtrum Venetiæ, Mambolcium.
Amcopetz Hokel, mons Islandiæ, Amcopeltum.
Amegara, urbs Syriæ, Palmira.
Amel, regnum Africæ, Amel.
Ameland, inſula maris Germanici, Amelandia.
Amelands, inſula Friſiæ occidentalis, Foſete.
Amelia, urbs Umbriæ, Ameria.
Amelsfeld, campus vel regio Serviæ juxta Danubium, Coſobus, Caſovius, & Campus Merulæ.
Amendolara, oppid Calabriæ maritimum, Heraclea, Amygdalaria.
Amendolia, oppid. Calabriæ ulterioris, Peripolis.
Ameren, Inſula maris Baltici, Auſtrania.
Ameren, inſula maris Germanici, Gleſſaria.
America, orbis novus occidentalis, Atlantis.
Amerique, quarta orbis pars, America & Novus Orbis.
Amersford, urbs Belgii, Amersfordia.
Amfora, fluviolus Forojulienſis provinciæ, Amphora.
Amid, urbs Paphlagoniæ maritima, Amiſus.
Amid, vide Hemit.
Amienois, populi Galliæ, in Picardia, Ambiani.
l'Amienois, tractus Galliæ, in Picardia, Ambianenſis ager.
l'Amienois, pagus Galliæ, in Picardia, Ambianus vel Ambianenſis.
Amiens, urbs Picardiæ, ubi Ambiani populi, & Ambianum, Samarobrina.
Aminel, oppid. Africæ, Aminelia.
Amircapi, vide Demircapi.
Amiſta, vide Almiſta.
Amititan, lacus novæ Hiſpaniæ, Amititanus.
Amixoceres, populi Braſiliæ, Amixoceri.
Am Lug, pagus Tirolenſis Comitatus, Vipitenum.
Amman, Item Land-Amman, nomen annui Magiſtratus in Helvetia.
Ammerzée, lacus Bavariæ, Ammer.
Amo, fluv. Scythiæ Aſiaticæ, Polytimetos.
Amonde, fluv. Scotiæ, Almon.
l'Amone, fluv. Æmiliæ, Anemo.
Amorbach, urbs Franconiæ, Amorbachium.
Temple d'Amour, vicus Galliæ in Lemovicibus, Fanum Amoris.
Ampatres, populi Madagaſcariæ inſulæ, Ampatri.
Ampela, oppid & promontor. Cretæ, Ampelus.
Amper, pagus Bavariæ, Ambra.
Ampilly le ſec, villa Galliæ, Ampeliacum.
Ampoſta, oppidul. Cataloniæ, Adeda.
Ampuguana, oppid. Corſicæ, Ampuniana.
Ampurias, oppid. Catalauniæ maritimum, Emporia.
Ampus, vel Ampure, villa Galliæ, Ampucium.
Amroma, inſula Daniæ, Amron.
Amſerfeld, vide Amelsfeld.
Amſtel, fluviolus Hollandiæ, Amſtela.
Amſterdam, inſula maris Glacialis, Amſterodamum.
Amſterdam, inſula maris Indici, Amſterodamum.
Amſterdam, inſula maris Pacifici, Amſterodamum.
Amſterdam, inſula maris Sinici, Amſterodamum.
Amſterdam, urbs Hollandiæ, Amſterodamum.
Amu, lacus Tartariæ, Amus.
Amurgo, vide Murgo.
Amuzon, urbs Cariæ, Amyzon.
Amy, montes Indiæ, Dedali.
Anachimouſſi, populi Madagaſcariæ Inſulæ, Anachimoſi.
Anacujes, populi Braſiliæ, Anacui.

Anaduole, regio Aſiæ, Armenia minor.
Anaghelone, oppid. Hiberniæ, Anagelium.
Anagni, urbs Latii, Anagnia.
Anan, fluv. Scotiæ meridionalis, Anandus.
Anan, oppid. Scotiæ, Ananum.
Anandal, provinc. Scotiæ, Anandia.
Anapadore, vide Anpadore.
Anapo, fluv. Siciliæ, Anapus.
Anapuia, provinc. Americæ meridionalis, Anapuia.
Anaquino, campus Peruviæ, Anaquinus.
Anatoladag, mons Myſiæ Aſiaticæ, Olympus.
Anatolia, pars Aſiæ minoris, & Aſia minor, Anatolicum Thema.
Anatoria, urbs Bœotiæ, Tanagra.
Anazzo, urbs Apuliæ exciſa, Egnatia.
Ancamares, populi Americæ meridionalis, Ancamari.
Ancara, vide Angara.
Ancaſter, oppid. Angliæ, Crococalana vel Crorolana.
Ancenis, oppid. Galliæ, ubi Amnitæ populi, Anceniſium, ſeu Andenſium.
Anchialo, urbs Thraciæ, Anchialus.
Anchiſa, mons Mauritaniæ Tingitanæ, Atlas major.
Anchora, oppid. Peloponneſi, Aſine.
Ancium Fu, urbs Sinarum, Anciuma.
Anclam, urbs Pomeraniæ, Anclamum.
Ancona, urbs Marchiæ Anconitanæ, Ancon.
Ancontan, mons Cariæ, Phœnix.
Ancre, oppid. Picardiæ, Ancora.
Ancud, provinc. regni Chiles, Ancudia.
Ancy le Franc, locus Galliæ in agro Ternodorenſi, Anciacum.
Anczakrich, fluv. Podoliæ, Anczacricus.
Andaguailas, populi Peruviæ, Andagusli.
Andaluzia, pars Hiſpaniæ Bæticæ, ubi Baſtuli populi, Vandalitia.
Andanagar, urbs Indiæ citerioris, Andanagarium.
Andance, oppid. Galliæ Narbonenſis, Andacia.
Andaye, burgus Aquitaniæ, Andaya.
Andelle, fluv. Galliæ, in Veliocaſſibus, Indella.
Andelot, oppid Campaniæ Gallicæ in agro Baſſiniaco, Andelovium.
Andely, pagus Normanniæ, Andelaus, Andeleium, vel Andeliacum.
Andeman, inſula ſinus Gangetici, Andemao.
Anden, locus ad Moſam, Andana.
bourg S. Andeol, ad Rhodanum, in Gallia, Burgus S. Andeoli.
Ander Thur, pagus Hetruriæ, Ad fines.
Andernach, oppid. Germaniæ, Antenacum, Anternacum.
Andernopoli, urbs Thraciæ, Adrianopolis, Hadrianopolis.
Andes, mons Americæ, Sepher.
les Andes, montes Americæ meridionalis, Andes.
Andiatoroque, lacus novæ Franciæ, Andiatarocum.
Andilly. & Andely, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi. Item locus, in Veliocaſſibus, Andeliacum.
Andio, Inſula maris Britannici, Andium vel Angia.
Andorre, Vallis Cataloniæ, Andorra.
Andra, fluv. Guineæ, Andra.
Andragiri, urbs Aſiæ, Andragira.
Andre, locus Galliæ, cum Monaſterio, in Comitatu Giſinenſi, Anderna vel Andria.
Andres, urbs Galatiæ, Androſia.
Andreswalds, ſylva Angliæ, Danica ſylva.
S. Andrews, urbs Scotiæ, Abernethum.
Andri vel Andria, urbs Apuliæ, Andria, Netium.
Andrinople, urbs Thraciæ, Adrianopolis.
Andro, inſula maris Ægæi, Andros, Laſſia.
Androſen, caſtrum Scotiæ, Androſa.
Andujar, urbs Andaluziæ, Claſton, aliis Illiturgis.
Anduſe, urbs Occitaniæ, in diœceſi Nemauſenſi, Anduſa.
Anduſe, unus ex alveis Vardonis fluv. Anduſia.
Angray, cella Monachorum Burg. in diœceſi Veſontionenſi, Anagrata.
Anenas, inſula Norvegiæ, Anena.
Anet, caſtrum Galliæ, Anetum.
Anſe & Anaſe, oppid. regni Fezzæ, Anſa.
Anfloca, urbs Epiri, Amphilochia, Argos Amphilochium.
Anfiſa, oppid. Phocidis, Amphiſſa.
Angamale, urbs Indiæ, Angamala.
Angara, vide Angari.
Angedive, inſula Indiæ citerioris, Angediva.
Angelen, populi Germaniæ, Suevi.
los Angeles, & puebla de los Angeles, urbs novæ Hiſpaniæ, Angelopolis.
Angely, vide S. Iean d'Angely.
Angeren, vide Engern.
Angermond, oppid. Germaniæ, Angeramunda.

Angermond, oppid. Pomeraniæ, ubi Angrivarii populi.
Angermund, oppid. Livoniæ, Angermunda.
Angers, urbs & populi Galliæ, Andegavum, Iuliomagus, Andes.
Angevins, populi Galliæ, Andicavi vel Andegavi, vide Angers.
Anghiera, oppid Inſubriæ, Angleria.
Angitola, oppid. Calabriæ, Angitula.
Anglesey, inſula Walliæ, Mona.
Angleterre, regnum Europæ, Anglia.
Anglona, urbs exciſa Lucaniæ, Anglona, Aquilona.
Angluze, locus Galliæ in Tricaſſibus: item Belgii Leodio proximus, qui Anglcure potiùs vocatur, Angledura.
Angluze, oppidul. Galliæ, Angluſa.
Angola, regio Africæ meridionalis, Angola.
Angote, regnum Æthiopiæ ſuperioris, Angotinum.
Angotins, inſula ſinus Arabici, Ophiodes, Acanthina.
Angouleſme, urbs Aquitaniæ, Egoliſma, Engoliſma, Iculiſma.
Angouleſme, urbs Galliæ, Engoliſma.
Angoumois, provinc. Galliæ, Engoliſmenſis.
l'Angoumois, ſeu l'Engoumoiſin. Idem.
Angoumoiſins, populi regionis Engoliſmenſis, Engoliſmenſes.
Angra, urbs Inſulæ Tertiariæ, Angra.
Anguien, oppid. Belgii, Angia & Anghia.
Anguillara, oppid. ditionis Pontificiæ, Anguillara.
Anguillara, oppid. ditionis Venetæ, Anguillara.
l'Anguillare, Inſul. Galliæ in oſtio Rhodani, Anguillaria.
Angiri vel Angori, urbs Galatiæ, Ancyra.
Anguſia & Anguis, regio Scotiæ, ubi Horeſti, Oreſti, populi. Anguſia.
Anhalt, caſtrum Germaniæ, Anhalt.
Anholt, oppid. Belgii, Anholtum.
Anian, urbs Sinarum, Aniana.
Aniava, promontor. Terræ Eſonis, Aniava.
Animacha, fluv Indiæ, Animaca.
Anjou, regio Galliæ, ubi Andes, Andegavi, populi Andegavia.
Anici, locus Galliæ, inter Auguſtodunum & Decetiam, Abſincum vel Aſiuncum. Item villa Galliæ, in diœceſi Laudunenſi, Aniſiacum.
Ankenlut populi Angliæ, Ancalites.
Anna, urbs Arabiæ, Anna.
Annaberg, urbecula Germ. Annaberga.
Annacioni, populi Braſiliæ, Annacingi.
Annecy, urbs Sabaudiæ, Anecium.
Annibi, lacus Tartariæ, Annubi.
Annobon, inſula Africæ, Annobona.
Annonay, oppid. Galliæ Celticæ, Annoniacum.
Anon, oppid. Mediolanenſis territorii, Anonium.
Anone, oppidul. Ducatus Mediolanenſis, Anonium.
Anoſſi & Careanoſſi, provinc. Madagaſcariæ, Anoſſia.
Anout, inſula Daniæ, Anotia.
Anpadore & Arpadore, fluv. Cretæ, Catarractus.
Anſa, fluv. Forojulii, Alſa.
Anſe, oppid. Galliæ, Anſa. Item Aſa Paulini, vel Aſa Pauli.
Anſeatiques, vide villes Anſeatiques.
Anſedonia, oppid. Thuſciæ, Anſidona & Coſa.
Anſene, locus Galliæ, in Normannia, Andeſagium.
Anſene, urbecula Ægypti, Angira.
Anſeſtadt, oppid. Tranſiſalanæ, ubi Anſibarii populi.
Anſianactes, populi Madagaſcariæ inſulæ, Anſianacti.
les Anſiquains, populi Æthiopiæ ſuperioris, Anſicani.
Anslo, urbs Norvegiæ, Opslo & Ansloye, Anſloga.
Anſpach, oppid. Germaniæ, Anſpachium.
Antachio, urbs Syriæ, Antiochia.
Antacon, vide Lago di Antacon.
Antali, urbs Pamphyliæ, Attalia.
Antap, urbs Ciciliæ, Auguſta.
Antavares, populi Madagaſcariæ inſulæ, Antivares.
Ante, amnis Normanniæ, Anta.
Ante, oppid. Guineæ, Anta.
Antequera, urbs Andaluziæ, Anticaria, Singilia.
Anteſſa, urbs Lesbi inſulæ, Antiſſa.
Anthill, oppidul. Angliæ, Antilia.
Anthios, urbs Ægypti, Antinoe.
Antibe, oppid. Provinciæ, Antipolis, aliis Athenopolis.
Antifello, urbs Lyciæ, Antiphellus.
Antignano, mons apud Neapolim, Pauſilypum.
Antigoa, inſula Americæ ſeptentrionalis, Antiqua.
Antigoca, urbs Macedoniæ, Antigonia.
les Antilles, inſulæ Americæ ſeptentrionalis, Antillæ.

Antilodum, oppid. Peloponneſi, *Coryne*.
Antimilio, inſula Archipelagi, *Thera*.
Anzio, urbs Latii exciſa, *Antium*.
Antiochetta, urbs Ciliciæ maritima, *Antiochia*.
Antiochea, urbs Americæ meridionalis, *Antiochia*.
Antopia, oppid. Palæſtinæ, *Heſron*, *Haſor*.
Antopia, oppid. Palæſtinę, *Aſſor*.
Antipario, inſula Archipelagi, *Præpeſinthus*.
Antiſcoti, inſula Americæ ſeptentrionalis, *Antiſcota*.
Antivari, urbs Dalmatiæ, *Antibarum*, *Dioclea*, *Doclea*.
Antona, oppid. & portus Angliæ, *Antona*, *Triſantonis portus*.
Antorff, urbs Brabantiæ, *Andoverpum*.
Antra, urbs Africæ, *Bulla regia*
Antrain, locus Galliæ, in finibus Senonum, *Interamna vel Interamnis*.
Antranques, urbs Africæ, *Sicca*, *Sicca Veneria*.
Antravida, oppid. Peloponneſi, *Cyllene*.
Antrayges, locus Gallię, in diœceſi Vivarienſi, *Inter aquas*.
Antrim. caſtrum Hibernię, *Antrimon*.
Antſianach, provinc. Madagaſcarię inſulę, *Antſianachia*.
Antwerpen, urbs Brabantiæ, *Andoverpium*, *Antverpia*,
Anveres, *Anvers*, vide *Antwerpen*.
Anverſa, urbs Brabantiæ, *Andoverpum*, *Antverpia*, *Atuacutum*.
Anzerma, provinc. Americæ meridionalis, *Anzerma*.
Anzicans, populi Africæ, *Anzicani*.
Anzuqui, oppid. Iaponiæ, *Anzuquium*.
S. Am, vel *S. Haon*, locus Galliæ in pago Bellojocenſi, *ad S. Abundum*.
Aoſta. urbs Pedemontii, *Auguſta Pratoria*.
Aouſte, vel *Oſt*, vide *Aoſta*.
Apaches, populi Americæ ſeptentrionalis, *Apaci*.
Apalaches, populi Floridę, *Apalatci*.
Apami, urbs Bithyniæ, *Apamea*.
Apamiz, urbs Phrygiæ magnæ, *Apamea*, *Cibotos*, *Celana*.
Apante. provincia Americæ meridionalis, *Apanta*.
Aparia, provincia Peruviæ, *Aparia*.
Apea oppid. Andaluziæ, *Aſpavia*.
l'Appennino, mons Italiæ, *Apenninus*.
Apenrade, urbs Daniæ, *Apenroa*.
Apetoue, populi Braſiliæ, *Apetubæ*.
Aphoſiatm, portus juxta Conſtantinopolim, *Epheſiorum portus*.
Apice, oppid. regni Neapolitani, *Apicium*.
Apodiſia, urbs Cariæ, *Aphrodiſias*.
Apoley, urbs Thraciæ, *Conſtantinopolis*.
Apoli, Piceni urbs, *Aſculum*.
Apollonia, promontor. Guineæ, *Apollonia*.
Apotevisz, oppid. Sclavoniæ, *Apotevizza*.
Appenzel, pagus in Helvetiis, *Abbatiſcella*.
Appleby, oppid. Angliæ in Cumbria, *Aballaba*, & *Abellaba*.
Appledore, oppid. Angliæ, *Appledora*.
Aprighano, vicus Calabriæ, *Apruſtum*.
Aprio, urbs Thracię, *Apros*, *Apri*.
Apt, vel *Apte*, urbs Provinciæ, *Apta Iulia*.
Apuiet, populi Braſilię, *Apui*.
Apurima, fluv. Peruviæ, *Apurima*.
Apurwaca, fluv. Guaianæ, *Apurwaca*.
Aqs, vide *Acc*.
Aqua, fluv. Bithynię, *Calpas*.
Aqua dolce, fluv. Thracię, *Athyras*, *Pydara*.
Aqualagna, vicus Italiæ, *Aqualama*.
Aqua Naval, fluv. Catalaunię, *Sicoris*.
Aqua pendente, vide *Acqua pendente*.
Aquataccia, amnis territorii Romani, *Almo*.
Aquasulco, oppid. novæ Hiſpaniæ, *Aquatulcum*.
Aquaviva, caſtrum regni Neapolitani, *Aquaviva*.
Aque, oppid. Convenarum, in Gallia, *Aquæ Calidæ*.
Aquedotto, fluv. Romandiolæ, *Viſu*.
Aqui, oppid. Iaponiæ, *Aquia*.
Aquigires. populi Braſiliæ, *Aquigiræ*.
l'Aquila, urbs Aprutii, *Aquila ſeu Amiternum*.
Aquilar del Campo, oppid. regni Navarræ, *Iuliobrica*.
Aquileia, urbs Carnorum, Aquilée, *Aquileia*,
Aquilonda, lacus regni Congi, *Aquilunda*.
Aquino, urbs Latii exciſa, *Aquinum*.
Aquiſgrana, urbs Germaniæ, *Aquiſgranum*.
Aquita, provinc. Iaponiæ, *Aquita*.
Aquitaine, vide *Guienne*
Aqula, oppid. Siciliæ, *Ocula*.
Ar. vide *Arr*.
Arabie, *Arabia*, Aſiæ regio, *Arabia*.
Arable, oppid. Britanniæ minoris, ubi *Aruvii* populi.
Arach. provinc. Aſiæ, *Partinia*,
Arach, urbs Arabiæ petrææ, *Petra*.
Aracgelaran, regio Suſianæ, *Melitene*.
Araciol, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Aracillum*.
Aracuies, populi Braſiliæ, *Aracuiti*.
Arad, mons Aſiæ, *Caucaſus*.
Aragon, regnum Hiſpaniæ, *Aragonia*.
Aragon, fluv. Hiſpaniæ, *Aragonius*.
Arais, fluv. Armeniæ majoris, *Araſ* allis, *Araxes*.
Aran, inſula Scotiæ, *Arania*.
Aranda de Duero, oppid. Caſtellæ veteris, *Rauda*.
Aranos, fluv. Tranſylvaniæ, *Aranus*.
Araquil, oppid. Navarræ, *Arocillum*.
Arari, fluv. Braſilię, *Ararus*.
Aravacca, locus Caſtellæ, ubi *Arevacæ* populi.
Arauco, caſtrum regni Chiles, *Arauco*.
Araviana, pagus Hiſpanię Tarraconenſis, *Barbarinnæ*.
Araw, fluv. Lotharingiæ, *Aravus*.
Araxai, fluv. Braſiliæ, *Araxaius*.
Arays, urbs Mauritaniæ, *Lixa*.
Araz Auſen, promontor. Cyrenaicæ, *Phycus*.
Arbauge, locus Galliæ in Pictonibus, *Arbatilicus*.
Arbe, inſula & urbs Liburniæ, *Arba*, *Scardona*.
Arbeca, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Urbecua*.
Arberg, urbs Helvetiæ, *Arolæ Mons*.
Arbia, fluv. Hetruriæ, *Alma*.
Arbogen, urbs Sueciæ, aliis Arbo, *Arboga*.
Arbois, urbs Burgundiæ, *Arberoſa & Arboſium*.
Arbon, oppid. Helvetiæ, *Arbor felix*.
Arbon, fluv. Peloponneſi, *Aſopus*.
Arburg, caſtrum Helvetiæ fortiſſimum, *Arolæ Burgus*.
l'Arc, fluv. Provinciæ, *Arcus ſeu Cœnus*.
Arc ſur Til, locus Galliæ, in Lingonibus, *Arcus ſuper Tiliam*.
Arcachon, portus Aquitaniæ, *Arcaſſonius*.
Arcadia, regio Peloponneſi, *Arcadia*: & urbs ejus regionis, *Arcadia*.
Arcadia, urbs Peloponneſi maritima, *Cypariſsi*, *Haliartus* aliis.
Arcan, oppid. Tartariæ. *Arcanum*.
Arcane, urbs Paphlagoniæ, *Aboniteichos*.
l'Arcangel, urbs Moſcoviæ, *Arcangelopolis*.
Arcani, oppid. & fluv. Cappadociæ, *Apſarus*, *Abſarus*.
Arcas, vicus Caſtellæ novæ, *Arcabriga*.
Arce, oppid. Latii, *Arcanum*.
Arce, amnis Burgundiæ, *Arſa*.
Arces, urbs Cypri, *Arzus*, *Arſinoe*.
Arche, fluv. Sabaudiæ, *Arca*.
Archelles, viculus Galliæ, in Caletis, *Arcella*.
Arches, vicus Galliæ, in agro Macerienſi, ad fluv. Moſam, *Arca Remorum*, Frodoardo *Archeja*.
l'Archeveſché de Mayence, in Germania, *Maguntina ditio*.
Archidona, oppid. Hiſpaniæ, *Archidona*.
Archidona, oppid. Peruviæ, *Archidona*.
Archiech, oppid. Mediæ, *Oroſa*, *Alinza*.
Archipelago de Chilve, Archipelagus Chilvenſis.
l'Archipelago, Ægæum mare.
l'Archipelago de S. Lazaro, pars Oceani Orientalis in Aſia, *Archipelagus S. Lazari*.
l'Archipelague du Mexique, pars maris Borealis in America ſeptentrionali, *Archipelagus Mexicanus*.
l'Archipelague du nouveau Pais-Bas, pars Oceani Borealis versùs novum Belgium, *Archipelagus novi Belgii*.
Archis, urbs Phœniciæ, *Arcæ*.
Archiſana, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Arcilacis*.
Archy, oppid. Galliæ Celticæ, Arcis ſur Aube, *Arciaca*, *Artiaca*.
Arcis ſur Aube, urbs Galliæ, *Artiaca*.
Arcipelago di Maldivar, inter Indiam & Æthiopiam, *Anzanium mare*.
Arciſate, pagus Inſubriæ, ubi olim *Hiſarci* populi.
Arck, lacus Scotiæ, *Arcus*.
Arckel, vide *Eikelens*.
Arckyrgill, caſtrum Scotiæ, *Archirgilum*.
Arclo, urbecula Hiberniæ, *Arclovium*.
Arco, oppid. Tridentini tractus, *Arcus*.
Arcobia, urbs Phrygiæ, *Cercopia*.
Arcos, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, *Arcenſium colonia*, *Arcus*, *Arcobriga*.
Arcos, oppid. Aragoniæ, *Arci*, *Arcobriga*.
Arcueil, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, *Arcolium*.
Arcula, turris prope Conſtantinopolim, *Damalis*.
Ardacher, pagus Auſtriæ, *Arcdate*.
Ardbry, oppid. Cyrenaicæ, *Bryorum litus*.
Ardea, oppid. Latii, *Ardea*.
Ardebil, urbs Perſiæ, *Ardebila*.
Ardée, amnis Normanniæ, *Ardea*.
Ardée, oppid. Hiberniæ in Vltonia, *Ardracum*.
Ardelium, vide *Erdel*.
Arden, regio Syriæ, *Palmyrene*.
Ardenburg, oppid. Flandriæ, ubi *Levaci* populi.
Ardenburg, oppidul. Flandriæ, *Ardenburgum*.
Ardenne, vel *les Ardennes*, ſylva ditionis Leodienſis, *Arduenna*.
Ardermonthead, promontor. Scotiæ, *Novantum*.
Ardes, regiuncula Hiberniæ, *Ardeſia*.
Ardeſche, fluv. provinciæ Vivatienſis, *Ardeca*.
Ardiere, fluv. Galliæ, in agro Matiſconenſi, *Arderia*.
Ardila, amnis Hiſpaniæ, *Ardila*.
Ardmore, vicus Hiberniæ, *Ardmora*.
Ardona, oppidul. Apuliæ, *Herdonia*.
Ardoza, oppid. Portugalliæ, *Aroducta*.
Ardragh, oppid. Hiberniæ, *Ardracum*.
Ardragh, urbecula Connachtiæ, *Ardracum*.
Ardres, oppid. Picardiæ, ubi olim *Oromanſaci* populi.
Ardres, urbs Picardiæ, *Ardra*.
Ardsliber, oppid. Scotiæ, *Rerigonium*.
Ardſlin, fluv. Scotiæ, *Ardſlinus*.
Ardurnes, oppid. Scotiæ, *Ardurna*.
Are, fluv. Angliæ, *Arus*.
Are, locus Sardiniæ, *Sardopatris*.
Aremberg, oppid. Germaniæ, *Aremberga & Areburium*.
Aremuzze, oppid. Hetruriæ exciſum, *Aræ Muciæ*.
Arenda, oppid. Calabriæ, *Aranthe*.
les Arenes, in Gallia loca dicuntur, ubi Romanorum theatra fuére.
le cimetiere des Arenes, in Lemovicum urbe Galliæ, *Cœmeterium Arenarum*.
la porte des Arenes, in eadem urbe, *Porta Arenarum*.
Arensberg, urbs Weſtphaliæ, *Arensberga*.
Arensberg, oppid. Eyfaliæ, *Areburium*.
Arenſualde, oppid. Germaniæ, *Arenſualda*.
Arequipa, urbs Peruviæ, *Arequipa*.
Areſgol, urbs Mauritaniæ maritima, & fluvius, *Siga*.
Areſque, vide *Arais*.
Areſtinga, inſula Carmaniæ, *Liba*.
Arevalo, oppid. Caſtellæ veteris olim, *Arevacarum*.
Areuna, mons Ciliciæ, *Amanus*.
Arexil, vide *Arraicla*.
Arezibo, oppid. Americæ ſeptentrionalis, *Arezibum*.
Arezzo, urbs Hetruriæ, *Aretium*.
Arg, fluv. Sueciæ, *Argus*.
Arga, fluv. Guipuſcoæ. *Aragus*.
Arganda, oppid. Caſtellæ, ubi *Varcilienſes* populi.
Argent, fluv. Provinciæ, *Argenteus*, aliis *Argens*.
Argenta, burgus Ducatus Ferrârienſis, *Argentia*.
Argentan, oppid. Normanniæ, *Argantomagum*, *Argentomagum*.
Argentar, vide Capo *Argentar*.
Argentat, locus Galliæ in Aquitania, *Argentadum*.
Argenteuil, oppid. Galliæ in agro Pariſino, *Argentolium*.
Argentina, urbs Alſatiæ, *Strasburg*.
Argentine, vide *Argenton*.
Argento, fluv. Macedoniæ juxta Dyrrachium, *Vlulcus*.
Argenton, oppid. Biturigum, *Argantomagum*.
Argenton, fluv. Provinciæ, *Argenteus*, vel Argentarius.
Argenton l'Egliſe, caſtrum Galliæ, in confinio Audicavorum & Pictonum, *Argento*, vel *Argentonium*.
Argile, regio Scotiæ, ubi *Canovaci* populi, *Argathelia* & Argadia.
Argilly, oppid. Galliæ, *Argillaria*.
Argin, inſula maris Atlantici, *Cerne*.
Argiro caſtro, urbs Epiri, *Antigonia*.
Argis, palus Mediæ, *Mantiana*.
Argiſch, oppid. Valacchiæ, *Argidava*.
Argitti, inſula Scotiæ, una Ebudarum, *Ricina*.
Arglas, urbs Hiberniæ, *Voiuntium*, aliis *Argla*.
Argo, urbs Peloponneſi, *Argi*, *Argos*.
Argonne, tractus Campaniæ Gallicæ, *Argonna*.
Argouille, vicus Galliæ, in Picardia, *Adulliia*.
Arguenon, fluv. Britanniæ minoris, *Argenus*.
Arguin, caſtrum Nigritiæ, *Arguinum*.
Arhon, fluv. Peloponneſi, *Aſopus*.
Arhuſen, urbs Daniæ. *Arhuſia*.
Ariano, oppid. Ducatus Ferrarienſis, *Arianum*.
Ariano, urbs regni Neapolitani, *Arianum*, *Equotuticum*.
Arias, vicus Galliæ, *Ariſitum*.
Arica, oppid. Peruviæ, *Arica*.
Aricanda, oppid. Galatiæ, *Moſon*.
l'Ariccia, oppid. Latii, *Aricia*.
l'Ariege, fluv. Galliæ in Occitania, *Areja*, *Arigia &* *Alburacis*.
Ariel, fluv. Tartariæ minoris, *Ariel*.
Arignano, oppid. Hetruriæ, *Arinianum*.
Arima, urbecula Iaponiæ, *Arima*.
Arimoa, inſula Aſiæ. *Arimoa*.
Arimoa Eylandt, inſula in mari Indico, *Arimoa*.
Arjona, oppid. Andaluziæ, *Aurigia*, *Alba Virgaonenſis*, *Vrgavonenſe municipium*.
l'Arizza, vide *l'Ariccia*.

Arkel, vide Erkelen.
Arky, oppid. Hungariæ, Archium.
Arlanzon, fluv. Caſtellæ veteris, Areva.
Arles, urbs Provinciæ, Arelas, Arelate.
Arleux, oppidul. Artheſiæ, Arenſium.
Arley, caſtellum in Sequanis, Arlatum.
Arlon, urbs Lucemburgenſis Ducatus, Orolaunum.
Arma, provinc. Americæ meridionalis, Arma.
Armagh, urbs Hiberniæ, Ardmacha, Armacha.
Armahnac, in Aquitania, Armuaeenſis tractus.
Armance, fluv. Galliæ, Armancia, vel Almantia.
l'Armançon, vel l'Armençon, fluv. Galliæ in agro Aleſienſi, Hormentio.
Armanoth, provinc. Scotiæ, Armanothia.
Armanſon, vel Armençon, fluv. Burgundiæ, Armentio.
Armenidag, mons Bithyniæ, Hyppius.
Armening, urbs Armeniæ, Artemudita, Artemiita.
Armenna, oppid. Luſitaniæ exciſum, Medobriga.
Armentiers, oppid. Flandriæ, Armentaria.
Armenza, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, Armentia.
Armignac, regio Aquitaniæ, ubi Arecomici populi, . Aremorica.
Armilon, urbs Tauricæ, Theodoſia.
Arminacha, urbs Aſiæ. Aliis Cybiſtra, urbs Armeniæ minoris, Comana Cappadociæ.
Armiro, urbs Theſſaliæ, Lariſſa. Aliis Pagaſæ, Argos.
Armiſo, fluv. Cretæ, Armirus.
Armoa, fluv. Arcadiæ, Amarynthus.
Armuyden, oppid. Zeelandiæ, Arnemuda ſeu Ramua.
Arnano, oppid. Guipuſcoæ, Argenomeſcum.
Arnay le Duc, oppid. Burgundiæ, Arnæum Ducium.
Arne, fluv. Galliæ, in ditione Remenſi, in Supiam effluens, Harna, vel Arna.
Arneburg, oppid. Germaniæ, Arneburgum.
Arnedo, oppid. Peruviæ, Arnedum.
Arnhem, urbs Geldriæ, Arenatium, Herenatium.
Arnhuſen, urbecula Pomeraniæ, Arnhuſia.
Arniſh, caſtrum Vltoniæ, Arniſium.
Arno, fluv. Hetruriæ, Arnus.
Arnon, fluv. Galliæ, in Biturigibus, Erno.
Arnouville, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Ermenovilla.
Arnsburg, oppid. Oſiliæ inſulæ, Arensburgum.
Arnsburg, arx Daniæ, Aquilaburgum.
Arnſtadt, oppid. Thuringiæ, Arnoſtadium,
Aroceila, oppid. Calabriæ ulterioris, Amphiſſia.
Aroche, oppid. Portugalliæ, Aruci.
Aroe, inſula Daniæ, Aroa.
Aroer, urbs Arabiæ petrææ, Areopolis, Moab.
Aromaia, provincia novæ Vandaliciæ, Aromaia.
Arona, oppid. Inſubriæ, Arona.
Aronches, oppid. Portugalliæ, Arunci.
Aronde, fluv. Galliæ, Arona.
Arondel, oppid. Angliæ, Aruntina.
Arone, vide Larone.
Arool, urbs Moſcoviæ, Arola.
Aroſen, urbs Sueciæ. Aroſia.
Aroſen ſeu Weſteras, urbs Sueciæ, Aroſia.
Arou, fluv. Galliæ, in agro Auguſtodunenſi, Arotius.
Arouaage, vel Arouaiſe, regiuncula Galliæ, Bapalmis proxima, Arvaſia, vel Aridagamantia.
Arouca, pagus Portugalliæ, Araducta.
Arouu, urbs Helvetiæ, in ditione Bernenſi, Arovium.
Aroy, fluv. novæ Vandaliciæ. Aroeus.
Arpaja, oppid. Hirpinorum dirutum, Caudium, & Harpadium.
Arpatarro, mons Hungariæ, Almus.
Arpino, oppid. Latii, Arpinum.
Arq, fluv. Galliæ, Canus.
Arqua, oppid. Venetiæ, Arqua.
Arqua, vicus Liguriæ, Arcuatum.
Arquata, oppid. Marchiæ Anconitanæ, Arquata.
des Arquebuzades, nomen fontis in Benearnia.
Arques, vel Area Caletorum, vicus Normanniæ, Area.
Arques, vicus Barrenſis Ducatus, Arqua.
la foreſt d'Arque, in Caletis Galliæ, Silva Arcenſis.
Arr, fluv. Helvetiorum, Arola, Arula.
Arrabida, oppid. Luſitaniæ, Arabriga.
Arrades, urbs Africæ, Quina.
Arrajola, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Aracillum.
Arrajolas, pagus Portugalliæ, Calantica.
Arran, inſula Scotiæ, Glota.
Arras, urbs Arteſiæ, ubi Atrebates populi, Origiacum. Item Atrebatum & Nemetocerna.
Arre, fluv. Angliæ, Arro.
Arren, inſula Daniæ, Aria.
Arriana, urbs Africæ, Abditana.
Arrois, caſtrum Mulæ inſulæ, Arroium.
Arroux, fluv. Burgundiæ, Adrus, Iſrus, Heſrus, nunc Arroſius.

Arrya, Gorriaga, oppid. Hiſpaniæ, Padura.
Ars, fluv. Galliæ, Florius, Vir, Sars.
Arſa, oppid. Hungariæ, Arſatianum.
Arſa, fluv. Hiſtriæ, Arſia.
Arſago, pagus Inſubriæ, Ara Cæſaris.
l'Arſas, pagus Galliæ in Rutenis, Ariſitum.
Arſchot, oppid. Brabantiæ, Ariſcotum.
Arſeron, regio inter Syriam & Arabiam, Hus.
Arſid, oppid. Palæſtinæ, Aſſur.
Arſine, fluv. Lappiæ, Arſinus,
Arſingan, urbs Armeniæ minoris, Daſcuſa, aliis Azeris.
Arſinoe, civitas ad ſinum Arabicum, Epitheria.
Arſori, caſtrum Ducatus Lucemburgici, Oralaunum.
Arſuffo, inſula maris Syrii, Paria.
Arſuſo, urbs Palæſtinæ, Ioppe.
Arſur, vide Aſſur.
Arſy, vide Archy.
l'Arta, urbs Epiri, Ambracia.
Artaio, locus Hiſpaniæ exciſus, Ortana.
Artana, oppid. Navarræ ruinatum, Ortana.
Artenay, vicus Galliæ in ſylva Aurelianenſi, Artenaſum.
les Arteſiens, populi Belgii, Atrebates.
Artigna, caſtrum Foro-Julii, Artinia.
Artinia, regio Græciæ, Ætolia.
Artiſino, fluv. Siciliæ, Herent.
Artois, regio Belgii, Arteſia, ubi populi Atrebates.
Artonne, vicus Galliæ, in Arvenis, Artonna.
Artzburg, pagus Bavariæ, Artobriga.
Aru, oppid. Sumatræ inſulæ, Arus.
Aru, inſula Aſiæ in Moluccis, Arva.
Arva, oppid. Hungariæ, Arva.
Arvangen, oppid. Helvetiæ, in ditione Bernenſi, Arvangia.
Arvas, locus Hiſpaniæ, ubi Forum Narbaſorum, Narbaſi populi & montes.
Arve, fluv. Sabaudiæ, Arva.
Arvinata, urbs Dalmatiæ, Salo.
Arun, fluv. Angliæ, Hamela.
Arunar fiord, ſinus Iſlandiæ, Arunarius.
Arvon, oppid. Walliæ, Armone, Arvone.
Aruvacques, populi Caribanæ, Aruvacea.
Aryes, populi Braſiliæ, Art.
Arzen, vide Arzerun.
Arzenara, vide Arzentara.
Arzentara, inſula maris Ægæi, Prepeſinthus.
Arzerum, urbs Armeniæ majoris, Arziris, Aziris.
Arzerum, provincia Aſiæ, Aſſyria.
Arzeran, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Arſenaria.
Arzes, vide Arces.
Arzichan, urbs Armeniæ minoris, Aziris.
Arzila urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Zilia, Zelis, aliis Arzilla.
Arzila, oppid. Mauritaniæ, Xilia.
Arzua oppid. Luſitaniæ, Araduca.
Aſababa, fluv. Theſſaliæ, Peneus.
Aſburg, oppid. Germaniæ exciſum, Aſciburgium.
Aſburton, oppid. Angliæ, Aſburtonium.
Aſcania, caſtrum Germaniæ, Aſcania,
Aſcenſion, inſula in ora Braſiliæ, Aſcenſio.
Aſcerade, oppidul. Livoniæ, Aſcerada.
Aſchafenbourg, oppid. Franconiæ, Aſchafenburgum & Aſciburgium.
Aſchelburg, urbs Germaniæ, Aſciburgium.
Aſcherleben, urbecula Saxoniæ, Aſcherleba.
Aſcherne, urbecula Hiberniæ, Aſkarna.
Aſcheten, provinc. Hiberniæ, Aſkarna.
Aſciſi, vide Aſſiſi.
Aſcoli, urbs Piceni, Aſculum.
Aſcoli di Satriano, urbs Apuliæ, Aſculum Apulum.
Aſcoytia, oppidul. Ipuſcoæ, Aſcotia.
Aſded, urbs Palæſtinæ, Azotus,
Aſebin, urbs Meſopotamiæ, Antiochia, Niſibis.
Aſenaga, regio Libyæ, ubi Pharuſii populi.
Aſhford, oppid. Angliæ, Aſhfordia.
Aſhwel, oppid. Angliæ, Magiovinium.
Aſi, mons Umbriæ, Aſius.
Aſie, Aſia, una ex quatuor orbis partibus, Aſia.
Aſinara, inſula Sardiniæ, Diabate, Herculis inſula.
Aſinello, fluv. Aprutii, Trinium.
le mas d'Aſil, monaſterium Galliæ, in agro Tholoſano, Aſilum.
Aslogen, urbs Norvegiæ, Asloa.
Aſmere, urbs Indiæ, Aſmera.
Aſna, urbs Ægypti, Syene.
Aſnan, urbs Ægypti, Metacompſo, Tachompſo.
Aſnieres, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Aſinaria.
Aſola, oppid. agri Brixiani, Aſola.
Aſolo, oppid. Marciæ Tarviſinæ, Acelum.
Aſolo, oppid. Marchiæ Tarviſinæ, Aſulum.
Aſopa, oppid. Græciæ, Anapliſtus.

Aſoph, urbs Sarmatiæ, Tanais.
Aſopo, fluv. Bœotiæ & Theſſaliæ, Aſopus.
Aſoro, oppid. Siciliæ, Aſſorus.
Aſpa, oppid. Aquitaniæ, Aſpaluca.
Aſpaham & Hiſpaham, urbs Perſidis, Aſpahanum.
Aſpe, oppid. Valentiæ, Jaſpis.
Aſpe Viejo, oppid. regni Valentiæ. Aſpis.
Aſpe, amniculus Benearnenſis, Aſpa.
la vallee d'Aſpe, vallis ad fluv. prædictum, Aſpalucenſis vallis.
Aſperoſa, urbs Thraciæ, Abdera.
Aſpida, urbs Sinarum, Aſpithra.
Aſpido, amnis Italiæ in Marchia Anconitana, Aſpis.
Aſpra, pagus Umbriæ, Caſperia.
Aſpremont, tractus Rhætiæ, ubi Rhucantii populi.
Aſpri, fluv. Epiri, Achelous.
Aſpro, fluv. Macedoniæ, Apſus.
Aſpropiti, oppid, Achaiæ, Chalcos, aliis oppid. Phocidis maritimum, Cyrrha.
Aſpropotamo, fluv. Epiri, Achelous.
Aſrach, oppid. Bavariæ, Ioviacum.
Aſſadib, regio Africæ, Cyrenaica.
Aſſanchef, urbs Meſopotamiæ, Scaphe.
Aſſas, populi Guineæ, Aſſe.
Aſſé, vel Eſſay, caſtrum Galliæ, in Pertico, Axeium.
Aſſenta, fluv. Liguriæ, Merula.
Aſſera, oppid. Macedoniæ, Aſſorus.
As Sete irmaôs, Inſula ſeptem Fratrum.
Aſſe le Bœſme, Item Aſſe le Hibouſſe, & S. Jean l'Aſſe, caſtellum Galliæ in Pertico, Axepum.
Aſſerim, caſtrum ditionis Magni Mogolis, Aſſerimum.
Aſſin, fluv. Scotiæ, Itys.
Aſſinshire, regio Scotiæ, ubi Cerones populi.
Aſſinshire, Comitatus Scotiæ, Aſſinus.
Aſiſi, urbs Umbriæ, Æſiſium, Aſiſium.
Aſſo, urbs Mengreliæ, Sirium.
l'Aſſomption, urbs Paraguaiæ regionis, Aſſumptio,
Aſſoro, oppid Siciliæ, Aſſorus, & fluv. Chryſas.
Aſſur, urbs Palæſtinę. Antipatris, Aſſur.
Aſta, urbs Indiæ citerioris, Aſta.
Aſta, urbs Andaluziæ excila, Aſta.
Aſta, fluv. Aſturum, Aſturia.
Aſtachar, urbs Perſiæ, Aſtacara.
Aſtaco; oppid. Doridis, Beon, Aſtacus.
Aſtago, urbs Æthiopiæ inferioris, Aſtagoa.
Aſtarac, tractus Vaſconiæ, Aſtaracenſis.
Aſtarlid, oppid. Catalauniæ, Setelſis.
Aſtat, oppid. Iſlandiæ, Aſtatum.
Aſtepa, vide Eſtepa.
Aſterabath, regio Perſidis, Aſterabatia.
Aſtetlan, provinc, novi Mexici. Aſtetlania.
Aſti, urbs Liguriæ. Aſta Pompeja.
Aſtora, oppid. Latii exciſum, Aſtura.
Aſtora, vide Eſtora.
Aſtorga, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, Aſtura Auguſta.
fons Aſtorgue, fluv. Provinciæ, Orge.
Aſtrachan, urbs Tartariæ ſub Moſcis, Aſtrachanum.
Aſtriadi, populi Hyrcaniæ, Aſtabeni.
Aſtruno, fons juxta Neapolim, Oraxus.
Aſtura, fluv. Latii, Auſtra.
Aſturia, provinc. Hiſpaniæ, Aſturia.
las Aſturias, populi & regio Hiſpaniæ, Aſtures, Aſturia.
las Aſturias, montes Pyrenæi, Hiſpaniam à Gallia diſterminantes.
Aſturias de Oviedo, pars regni Aſturiæ, in Hiſpania.
Aſuam, vide Aſnan.
Aſug, oppid. Æthiopiæ ſuperioris, Aſuga.
Aſungen, lacus Sueciæ, Aſunga.
Atacama, deſertum Peruviæ, Atacama.
Atad, mons Aſiæ, Caucaſus.
Atalaya de Sertorio, locus Valentiæ maritimus, Hemeroſcopium.
Atalib, mons Meſopotamiæ, Singaras.
Atavillos, populi Peruviæ, Atavilli.
Ateca, oppid. Aragoniæ, Attacum.
Atella, oppid. Baſilicatæ, Atella.
Atellari, fluv. Siciliæ, Elorum, Elorus.
Atemnz, oppid. & promontor. Valentiæ, Artemiſium, Dianium.
Ateno, oppid. Lucaniæ, Atina.
Ath, & Aeth, oppid. Hannoniæ, Athum.
Atha, amnis Bavariæ, Atha.
Athene, oppid. regni Neapolitani, Athenæum.
Athol, provincia Scotiæ, Atholia.
Athren, oppid Hiberniæ, Athra.
Athyna, oppid Sclavoniæ. Athyna.
Atichy, locus Galliæ, ad Axonam fluv. Attipiacum.
Atienza, oppid Caſtellæ, Novauguſta, Nova Auguſta.
Aties, villa regia Galliæ, in Viromanduis. Item vicus agri Pariſini, Ateja.

Atiſy

Atilly, vicus Galliæ, in Briegio, Attilliacum.
Atino, oppid. Macedoniæ, Ætinium, Atinium.
Atino, oppid. Latii, Atina.
Atinville, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Atenvilla.
Atlone, urbs Connaciæ, Atlona.
Atquanachukes, populi Virginiæ, Atquanachuci.
Atrecht, vide Arras.
Atri, urbs Aprutii, & altera Venetiæ, Adri, Adria, Atria, Hadria.
Atribunie, fluv. Hiſpaniolæ inſulæ, Atsibuma.
Atripaldo, oppid. Latii, Fregellæ.
Attali, vide Antali.
Atte, vide Apte.
Atteny, oppid. Indiæ citerioris. Atteuium.
Atteria, urbs Cretæ exciſa, Aptera.
Atterith, oppid. Scotiæ, Tsmontium.
Atterſée, lacus Germaniæ, Atter.
Attichy, villa Galliæ, ad Axonam fluv. Attipiacum.
Attigny, pagus Galliæ Belgicæ, in Campania, Attiniacum.
Attignovantans, populi novæ Franciæ, Attigouvantani.
Attily, vide Atilly.
Attiquamecques, populi novæ Franciæ, Attiquamechi.
Attramittin, urbs Troadis, Thebe.
Atur, provinc. Aſiæ, Aſſyria.
Aua, urbs Indiæ, Palibothra, aliis Ariſabium.
Avairon, vide Aveiron.
Avalle, Galliæ Aquitanicæ, Avallenſis Comitatus.
Avallon, oppid. Burgundiæ Ducatus, Aballo.
l'Avallonois, in Burgundia tractus, Aballonenſis.
Avançon, locus Galliæ Narbonenſis, ubi Avatici populi.
Avaux, urbs Galliæ in agro Remenſi, Avallis.
Aubagne, urbecula Provinciæ, Aubanea.
Aubance, fluv. Galliæ in agro Andegavenſi, Albantia.
Aubanton, locus in ſylva Teoracia, Albento.
Aubanton, oppid. Galliæ in Picardia, Abantonium.
Aube, fluv. Campaniæ Belgicæ, Alba.
Aubenas, oppid. Galliæ Narbonenſis, Albenacium, Alba Auguſta.
Auberive, oppid. Galliæ, in Lingonibus, Alba Ripa.
Auberville, villa Galliæ in Caletis, Auberti villa.
Aubervilliers, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Alberti-villare.
Aubetin, vel Aubette, fluv. Galliæ, Alba.
Aubigny, oppid. Biturigum & Picardiæ, Albiniacum.
S. Aubin le Caux, vicus Galliæ in Caletis, S. Albini.
S. Aubin le Cormier, vicus Galliæ, Cornutius.
Aubuçon, locus Galliæ, in Lemovicibus, ad fluv. Croſam, Albucio.
Auchy le Chaſteau. oppid. Atteſiæ, Alciacum.
Aude, fluv. Galliæ Narbonenſis, Atax.
Audenarde, vide Oudenarde.
Audiença, nomen Præfecturarum, in Peruvia.
Audimo, urbs Cypri, Curium.
Ave, fluv. Gallæciæ, Avo, Avus.
Avein, vicus Belgii, Aveinum.
Aveiro, oppid. Portugalliæ, Lavara, aliis Talabrica.
Aveiron, fluv. Galliæ, Avario.
Avella, oppid Campaniæ, Abella, Avella.
Avellino, urbs regni Neapolitani, Abellinum.
Aven, fluv. Scotiæ, Avo.
Avenay, urbecula Campaniæ, Avenacum.
Avenches, oppid. Helvetiorum, Avanticum, Aventicum.
Avendone, oppid Carniolæ, Avendonis.
Aven-liffe, fluv. Hiberniæ, Modonus.
Aven mor, fluv. Hiberniæ, Dabrona.
Aveo, urbs Aſiæ minoris, Abydus.
Averacin, vide Albaracin.
Avero, vide Aveiro.
Averſa, urbs Campaniæ Italicæ, Atella.
Aveſne les Dames, monaſterium Virginum in Atrebatibus, Avenenſe monaſterium.
Aveſnes, oppid. Hannoniæ, Avennæ.
Aveſnes le Comte, oppid. Arteſiæ, Avennæ.
Avezzano, oppid. Marſorum, Alphabucelis.
Aufay, locus in Caletis, Alta Fagus.
l'Aufente, fluv. Latii, Vfens.
l'Aufente palude, palus Latii, Pontina.
Auff der Alben, mons Carniolæ, Albanius, Albius.
Auff dem Hartz, ſylva Germaniæ, pars Hercyniæ.
Auff der Stay, mons Lotharingiæ, Vogeſus, Voſagus.

Auffourg, locus prope Baſileam, Vobur.
Auſon, fluv. Angliæ, Antona.
Augararr, populi Braſiliæ, Augarari.
Augé, locus Galliæ, in Turonibus, Augiacum.
Augela, urbs Cyrenaicæ. Ægila, Augila.
Augon, vide Mons Augon.
Augsburg, urbs Sueviæ, Auguſta Vindelicorum, Druſomagus, aliis Damaſia.
Augſpurg, vide Augsburg.
Augſt, urbs diruta, nunc viculus juxta Baſileam, Auguſta Rauricorum.
Augſt, vide Aoſta.
Augſtkal, regio & populi Pedemontii, Salaſſi.
Auguſta, oppid. Siciliæ maritimum, Cherſoneſus, aliis Megara, Hybla. Auguſta.
Auguſtberg, oppid. Saxoniæ, Auguſtoberga.
Auguſtow, urbs Poloniæ, Auguſtavia.
Avia, fluv. Gallæciæ, Avus, Via.
Aviano, caſtrum Tridentinorum, Apianum.
Aviaroki, fluv. Finnoniæ, Aviarocus.
Avignon, urbs Provinciæ, Avenio.
Avila, urbs Caſtellæ veteris, Abula.
Avila, oppid. Americæ in Peruvia, Abula.
Avila fuente, oppid. Hiſpaniæ, Abula fontana.
ſierra d'Avila, montes Caſtellæ veteris, Abulenſes.
Aviles, urbecula Aſturiæ, Avila.
Avin, fluv. Scotiæ, Avinus.
Avington vel Aventon, oppid. Angliæ, Abanis.
Avino, oppid. novæ Hiſpaniæ, Avinum.
Aviquirina, inſula regni Chiles. Aviquirina.
Avis, oppid. Portugalliæ, Aviſium.
Aukland, oppid. Angliæ, Auklandia.
Aulagas, lacus Peruviæ, Aulaga.
Aulceſter, oppid. Angliæ, Aulceſtria & Alceſtria.
Aulerton, oppid. Angliæ, Agelocum, Segelocum.
Aulne, vide Alne.
Aulny, pagus Engoliſmenſis, Alnia.
Aulot, oppid. Cataloniæ, Auletum.
Aumale, oppid. Normanniæ, Albamala.
Aumancourt, vel Aumencour, locus Galliæ, in Remis, Alamannorum curtis.
Aumont, locus Flandriæ, cum monaſterio, in diœceſi Camaracenſi, Altus Mons.
Aunay, oppid. Pictaviæ, Auſedonacum.
la grande Aune, fundus Galliæ Novigento proximus, Magna Alnus.
Auneau, urbecula Belſiæ, Aunus.
Aunois, aliàs S. Paul des Aunois, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Alneta.
Aunoy, locus Galliæ, ad Icaunam fluv.
Auny, vide Aulny.
Avoine, vicus Galliæ in Turonibus. Evena.
Avogaſie, provinc. Aſiæ prope Georgiam, Avogaſia.
Avola. oppid. Siciliæ, Hybla major.
Avon, fluv. Angliæ, Abonis vel Abon, Alaunius & Halenus.
Avon, fluv. Angliæ, Avenna, Avona.
Avon, fluv. Walliæ, Avo & Alaunius.
Avonians, populi Angliæ, Simeni.
Aupec, vel Port Aupec, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, Alpecum.
Aupep, urbs Syriæ, Heraclea.
Aurach, oppid. Sueviæ, Artaunum.
Aurach, oppid. Sueviæ, Auracum.
Auraguez, vel l'Auraguez. tractus Aquitaniæ, in Gallia, Vmbranicia, & pagus auriacenſis.
Aurais, mons Africæ, Audus.
Avranches, urbs Normanniæ, Abrincæ.
Auray, oppid. Britanniæ minoris, Auraicum.
Auraz, mons Mauritaniæ, Auraſius.
Aure, fluv. Galliæ, in Normannia, Ara, Arva, vel Aura.
Auregne, locus in Ambianis, Aurina.
le chemin Aurelien, in Provincia, Via Aurelia.
Aurette, rivulus Galliæ, Avera minor.
Auriac, oppid. Galliæ in pago Lauriacenſi, Auriacum.
Auriebyſar, vide Sivrichiſar.
Auriege, fluv. Galliæ Narbonenſis, Alburacis.
Auriek, urbecula Germaniæ, Auricum.
Auro, vide Aveo.
Auron, fluv. Biturigum, Eura.
Auronzo, oppid. Italiæ, Auruncum.
Aurſperg, oppid. Iapodum, Arupenum, ubi Auripini populi.
Auſch, vide Aux.
Auſchwitz, oppid. Poloniæ, Orviczinum.
Auſa, vide Anſa.
Auſene, locus Galliæ, in Caletis. Andeſagina.
Auſt clive, locus Angliæ, apud os Sabrinæ, Trajectus.
Auſterlits, oppid. Moraviæ, Auſterlitium.
Auſtraſie, pars Germaniæ Cis-Rhenanæ, Auſtraſia.
Auſtriche, provinc. Germaniæ, Auſtria.
l'Auſtunois, vide l'Autunois.
Aut ſur la mer, oppid. Galliæ, in Ambianis, Auguſta.

Auter, urbs Sinarum, Achatera.
Auteuil, vicus Galliæ in agro Pariſino. Item locus in Bellovacis, in Picardia, in pago Vadenſi cum Priorate, Alsolium, vel Altolium, vel Altogilum.
Authie, fluv. Galliæ, Altilia.
Aution, locus Galliæ, in Pertico Gottii, Alto. Item Manſio Odonis.
Autiſe, amnis Galliæ, in Pictonibus, Altiſia.
Autrepe, locus Picardiæ, in ſilva Teoracia, Alta Ripa.
Autrey, Abbatia Lotharingiæ, Alteriacum.
Autun, urbs Burgundiæ, Auguſtodunum.
l'Autuneis, tractus Burgundiæ, Ædui, & Hedui.
Auu ſeu Loch Aw, lacus Scotiæ, Avus.
Auvagdoune, urbs Hiberniæ, Achadia.
Auvare, locus Galliæ, ad fluv. Varum.
Auve, fluv. Galliæ, Alba vel Albia.
Auvergnats, populi Galliæ, Arverni.
Auvergne, regio Galliæ, ubi Arverni populi, Alvernia.
Awu, vide Emeley.
Aux, populi & urbs Aquitaniæ, Auſci, Auguſta Auſciorum.
Auxerre, urbs Burgundiæ, Antiſſiodorum, Autricum, Vellaunodunum.
Auxois & Auſſois, vide Alſois.
Auxone. urbs Burgundiæ, Auſſona.
Ax, vide Dax.
Axaguas, populi Venezuelæ, Axaqui.
Axar, urbs Ciliciæ, Anazasbus.
Axe, fluv. Angliæ, Axus,
Axel, oppid. Flandriæ, ubi Levaci populi, Axella.
Axholm, locus Angliæ, Agelocum.
Axmiſter, oppid. Angliæ, Axa.
Ayamonte, oppid. Vandaluziæ, Aymontium.
Ayay, inſula Americæ, Ayaya, vide Sanctæ Crucis inſula.
Ayerbe, oppid. Aragoniæ, Nemanturiſſa, Ebellanum.
Aylesham, oppid. Angliæ, Æleshamia.
Ayman, vel Ayaman, provincia Aſiæ, Arabia Felix, Eudæmon.
Aymargues, locus Galliæ, in diœceſi Nemauſenſi, Armaſanicæ.
Aymargues, oppid. Provinciæ, Auguſta Tricaſtinorum.
Aymeries, caſtrum Hannoniæ, Ameriæ.
Aynadeki, oppid. Hungariæ, Aynadecum.
Ayotecos, montes novæ Hiſpaniæ, Ayoteci.
Ayr, urbs Scotiæ meridionalis, Aerea.
Ayre, vide Aire.
Ayſne, vide Aiſne.
Ayſſene, aut Eyſene, fluv. Galliæ, Aiſſena aut Eiſena.
Ayti. inſula Americæ, Aytia, vide Hiſpaniola,
Ayton, urbs Ætoliæ, Aquila Calydon.
Aytona, oppid. Catalauniæ, Italicorum olim populorum.
Aytoxu, fluv. Paphlagoniæ, Halys.
Aytuacal, mons Mauritaniæ Tingitanę, Atlas major.
Ayutla, fluv. novæ Hiſpaniæ, Ayutla.
Aza, urbs Armeniæ minoris, Aza.
Azac, fluv. Sarmatiæ, Tanais.
Azafi, promontor. Mauritaniæ, Solis mons.
Azagar, urbs Marmaricæ, Oaſis parva, Aneſis.
Azamor, portus Mauritaniæ, Ruſibis, Azaamurum.
Azamir, urbs Mauritanię Tingitanæ, Thymiaterium.
Azanaga. fluv. Libyę, Aſana,
Azar, regio Syrię, Comagene, Euphrateſia, & urbs, Auguſta Euphrateſia.
Azay. locus Galliæ in Turonibus. ad Carem fluv. Aſiacum. Aliàs Ayzay ſur Cher.
Azay le Chetif, locus alius Turonum, Aſiacum parvum. Item reperitur, Azay le Ferron, & Azay le Rideau.
Azebaim, inſula Indię, Taprobana.
Azech, fluv. Andaluzię, Iberus.
Azeiburg, oppid. Bavarię deſtructum, Acilia Auguſta, Auguſta Acilia, Atilia.
Azemia, provincia Aſię, Perſis.
Azenaga, vide Aſenaga.
Azimia, regio Aſię, Aſſyria.
Azioth, urbs Ægypti, Bubaſtus.
Azinut, urbs Ægypti, Arſinoe.
Azores, inſulę Oceani Occidentalis, inter quas Atlantis & Uxiſama, Azores aliis.
Azua, oppid. Hiſpanię inſulę, Azua.
Azuaga, oppid. Luſitanię, Arcobrica.
Azumar, pagus Luſitanię, Septem Aræ, Ad Septem Aras.
Azuri, inſula Dalmarię, Azura.
Azza, urbs Palæſtinę, Gaza.

B.

BAar, Comitatus Sueviæ, ubi Vargiones populi.
die Baar, montes Sueviæ, Abnobi
Baz, vel l'Iſle de Baz, Inſula Galliæ, in Britannia minore, Batha.
Babelmandel, inſula in ore maris Rubri, Diodori Inſula.
Babenhauſen, vide Bebenhauſen,
Babilone, urbs Chaldeæ, Babylon.
Babolitza Carethna, oppid. Hungariæ, Vallis Cariniana.
Babolitza, vide Babolitza.
Babolitza & Babolza, Hungariæ oppid. Manſuetinum, Pons Sociorum, Pons Manſuetudinis.
Babuco, oppid. Latii, Bovillæ.
Babul, urbs Patalenes, inſulæ Indiæ, Patala.
Bacaim, urbs Indiæ cis Gangem, Bacemum.
Bacala, urbs Indiæ maritima, Baracora.
Bacalal, lacus Americæ Septentrionalis, Bacalalus.
Bacam, urbs Indiæ, Barygaſa.
Bacar, regio Paleſtinæ, Iturea, Trachonitis.
Bacar, regio Indiæ propriæ, Baracara.
Bacarac, oppid. Palatinatus, Bacaracum.
Baccano, vicus Hetruriæ, Baccanæ.
Bacchabel, locus peramœnus Palæſtinæ, in finibus Zabulon, Bacchades.
Baccharach & Bachrach, oppid. Palatinatus, Bacchara.
Bacchiglione, fluv. agri Vicentini, Medoacus minor, Retro.
Bachad, urbs Meſopotamiæ, Seleucia.
Bacharac, oppid. Germaniæ, Bacaracum.
Bacharin, oppid. Slavoniæ, Velcera.
Bachdad, oppid. Meſopotamiæ, Thelda.
Bachian, inſula Indiæ, Bachianum.
Bachow, urbs Walachiæ, Bachovia.
Bachu, urbs Albaniæ, & Hyrcanum mare, Albana, Gangara.
Bacras, mons Ciliciæ, Taurus.
Bacueen, locus Friſiæ, Baduhennæ lucus.
Badajox, urbs Extremaduræ, Pax Auguſta.
Badallona, vide Badelona, & Illuro, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis.
Badara, oppid. Indiæ, Badara.
Badaſcian, urbs Bactrianæ, Maracanda.
Badelona, oppid. Catalauniæ, Betulo, Betullo.
Baden & Ober-Baden, urbs Helvetiorum, Aquæ, Caſtellum aquarum, Thermæ ſuperiores.
Baden, urbs in Germania, Cattorum.
Baden, urbs Sueviæ, Bada.
Baden, urbs Sueviæ, Mattiacum, Thermæ inferiores.
Baden, oppid. Auſtriæ, Thermæ, aliis Aquæ Pannoniæ.
Badenoth, provincia Scotiæ, Badenacha.
Badia, urbs Bœotiæ, Libadea.
Badra, urbs Peloponneſi Pathræ.
Baeregen, pagus Bavariæ, Cambodunum.
Baeren, urbs Norvegiæ, Bergues, & Birga, Bergos.
Baeza, urbs Andaluziæ, Beatia.
Baffins Bay, in Terra Arctica, Baffini ſinus.
Baffo, urbs Cypri maritima gemina, deſtructa, Paphos.
Bagamidri, in Æthiopia, Bagamidria regnum.
Bagdad & Bagdet, antea Seleucia, Bagdatum.
Bagdaſan, urbs Bactrianæ, Bactra.
Bagdet, urbs Babyloniæ, Babylon, & provincia Aſiæ, Babylonia.
Bagenhaim, pagus Hannoniæ, Baganum.
Bagnacavallo, oppid. Romandiolæ, Ad Caballos, Tiberiacum.
Bagnarea, urbs Hetruriæ, Balneum Regis, Balneoregium, Novempagi.
Bagnaux, locus in pago Ternodorenſi, Balneola.
Bagneres, oppid. Vaſconiæ, Aquæ Convenarum, Marotalica, Oneſiæ aquæ, Aquenſis vicus alius.
Bagni d'Abano, balnea agri Patavini, Fontes Aponi, Aquæ Patavinæ.
Bagni d'Agnano, locus juxta Puteolos, Anianæ Thermæ, Luculli Villa.
Bagni di Aſtrugno, lacus juxta Puteolos, Aſtrunus.
Bagni di Bolitano, Hetruriæ locus, Aquæ calidæ.
Bagni di Bracciano, in Hetruria, Thermæ Stygianæ.
Bagni di S. Caſſiano, balnea Hetruriæ, Cluſini fontes.
Bagni di Cicerone, locus Campaniæ, juxta Puteolos, Ciceronis aquæ.
Bagni di S. Filippo, locus Hetruriæ, Ruſcllana balnea.
Bagni del Lago, Campaniæ Italicæ, Anianæ Thermæ.
Bagni di Salviati, locus apud Cumas, Cæſaris Dictatoris villa.
Bagni di Sugliano, balnea Hetruriæ, Thermæ Stygianæ.
Bagni di Tivoli, ſalutares, in Latio, Albulæ aquæ.
Bagni di Tritoli, locus Campaniæ Italicæ, Academia.
Bagni di Tritolino, locus Campaniæ, juxta Puteolos, Ciceronis aqua.
Bagnias, urbs Phœniciæ, Balanea.
Bagnolz, vide Baignols.
Bagnone, oppid. Hetruriæ, Bondelia.
Bagnuolo, oppid. regni Neapolitani, Balneolum.
Bagola, locus prope Bajas in Campania, Bauli.
Bagrada, fluv. magnæ Græciæ, Galeſus.
Bahalbeth, urbs Ægypti, Heliopolis.
Bahama, inſula Americæ ſeptentrionalis, Bahama.
Baharen, inſula ſinus Perſici, Ichara, Tylus.
Bahar-emil, fluv. Africæ, Nilus.
Bahar Rumi, mare Mediterraneum.
Bahar Zocoroph, Sinus Perſicus.
Bahus, caſtrum Norvegiæ, Bahuſium.
Baja, urbs Campaniæ Italicæ exciſa, Bajæ.
Baja de Cadiz, Hiſpaniæ, Sinus Gaditanus.
Baja de Soſpiers, Ital. Idem quod Cap de S. Soſpiers Galliis, vide ibi.
Bajaria, fluv. Siciliæ, Eleutherus.
Baitadul, urbs Indiæ citerioris, Batancaſara.
Baida, regio Tartariæ deſertæ, Baida.
Baier, vide Bayern.
Baieux, urbs Normanniæ, Bajoca, Bajocaſſes, Velocaſſes.
Baigneux, vicus agri Pariſini, Balneola.
Baignolet, vicus Galliæ, juxta Charronem, Balneda.
Baignols, locus in territorio Nemauſenſi, Gabalicus pagus.
Bailleul, oppid. Belgii, in Hannonia, Belliola.
Bailleul, oppid. Galliæ, Baliolum.
Bailleul en Ternois, locus in pago Ternenſi Balliolum.
Baillot, vel Baillon, caſtrum prope Fractam vallem, Baiso.
Bainbrig, oppid. Angliæ, Glannibanta, Glanoventa.
Bainburg, vicus Bavariæ, Bedaium.
Bains, locus Galliæ in Aquitania, Balnea.
Baiona, vide Bayonne.
Baions, vicus Galliæ Narbonenſis, Bodiontium.
Bair, fluv. Belgii, Barus.
Bais, Monaſterium Galliæ, ad Suminam, Bacium.
Baiſe fluv. Galliæ, in Pictonibus, Baliſa.
Baiſe, fluv. Lingonum Beſua.
Baize. Monaſterium in Ducatu Burgundiæ, Beſuenſe nominatum.
Balagna, tractus Corſicæ, ubi Balatoni populi.
Balaguate, regio Indiæ cis Gangem, Balaguata.
Balaguer, urbs Catalauniæ, Ballegarium.
Balambuan, urbs Iavæ inſulæ, Balambuanum.
Balan, locus in Turonibus, Balatedo.
Balançon, locus ad Lignonem fluv. Balantio.
Balaſſan, regio Parthiæ, Choroane.
Balaſſia, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Ardus.
Balatymore Bay, ſinus Hiberniæ, Balatimora.
Balaton, lacus Hungariæ, Volcaa.
Balbaſtro, urbs Aragoniæ, Bergidum, Barbaſtrum, Burtina.
Balbec, Cæſarea Philippi, urbs Syriæ, Heliopolis,
Balchuſen, pagus Germaniæ inferioris, Belgica.
Baldach, urbs Babyloniæ, Babylon.
Baldino, fluv. Latii, Ufens.
Baldwin, audax victor, nomen Germ. viri.
Baleſo, pagus Terræ Hydruntinæ, Baleſium.
Baleſtra, mons Liguriæ, Baliſta.
Balikeſre, oppid. Phrygiæ, Palæocaſtrum.
Balkan, mons Thraciæ, Æmus, Hæmus.
Balleu en Matoix, caſtrum in pago Vabrenſi, Balodium.
Ballon, mons Lotharingiæ, Vogeſus.
Balneole, oppid. Catalauniæ, Aquæ Voconis.
Balſara & Balſera, urbs Babyloniæ, Teredon.
Balubathra vel Balubadra, urbs Peloponneſi, Patræ.
Baly, inſula Indiæ, Balya.
Bamba, provincia regni Congi, Bamba.
Bamba, provincia Americæ meridionalis, Bamba.
Bamberg, urbs Franconiæ, Gravionarium, Bamberga, Pamberga, Papeberga.
Bamberg, oppidul. Bohemiæ, Bamberga.
Bambola, vide Banbola.
Bamborrow, oppid. Angliæ, Bremenaum.
Bamburg, oppid. Germaniæ, Badacum.
Ban, caſtrum Scotiæ, Banatia.
Banbury, oppid. Angliæ, Banburia.
Banca, inſula Aſiæ, Banca.
Banchor, vide Bangor.
Banda, inſula Aſiæ, Banda.
Bandera, caſtrum Indiæ, Bandera.
Bando, urbs Aſiæ propriæ, Bandum,
Bangela, urbs Indiæ ulterioris, Baracura.
Bangor, urbs Walliæ, Bangorium, Bonium Bovium, Brannogenium.
Banialuch & Blandona, urbs Boſniæ, Banjaluchum.
Banituede, vide Beni Teudi.
Bann & Bauna, vide Bamey.
Banara, urbs Indiæ, Banara.
Banesdown, Angliæ prope Bathoniam, Badonicus mons.
Bamey vel Bamy, fluv. Hiberniæ, Argita, Buvinda, Rhavius, Brandus.
los Bannos de Albama, locus Aragoniæ, Aquæ Bilbilitanorum.
Banoles, vide Balneole.
Banoles, oppid. Cataloniæ, Aquæ Calidæ, Barula.
Banoles, locus Galliæ in agro Carcaſſonenſi, Balneola.
Banne, vide Bagune.
Banſey, oppid. Angliæ, Banatia.
Bantam, urbs inſulæ Iavæ, Bantamum.
Banya, oppid. Tranſylvaniæ, Rivuli puellarum.
Banza, oppid. regni Congi, Banza
Bapalme, oppid. Atreſiæ, Bapalma, Balma, Balmenſe caſtrum.
Bapho, urbs Cypri, Paphos.
Bar, vide Barr.
Bar, oppid. Poloniæ, Barium.
Bar ſur Aube, oppid. Galliæ, Barium ad Albulam.
Bar ſur Reomes, locus in Lingonibus, Barrum ſub Reomao.
Bar ſur Seyne, oppid. Burgundiæ, Barium ad Sequanam.
Bara, oppid. Æthiopiæ ſuperioris, Bara.
Barampour, urbs Indiæ propriæ, Barampura.
Baranateta, regnum Tartariæ, Baranatheta.
Baranwar, oppid. Hungariæ, Antiana.
Baratira, palus Palæſtinæ, Sirbonis.
Barba, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Bamboba.
Barbacoas, populi Americæ meridionalis, Barbara.
Barbade, inſula Americæ ſeptentrionalis, Barbata
Barbara, urbs Siciliæ diruta, Egeſta, Aceſta, Segeſta.
Barbaria, provincia Africæ, Mauritania & Africa.
Barbate, vide Rio Barbate.
S. Barbe en Auge, ad fluv. Divam municipium, S. Barbaræ.
Barbeau, locus in Senonibus, cum Monaſterio, ad fluv. Lupam, Sacer portus.
Barbebel ſeu Barbeau locus ad Sequanam, cum Monaſterio, Barrum.
Barbela, fluv. regni Congi, Barbela.
Barbençon, Principatus in Hannonia, Barbentio,
Barberino, oppidul. Tuſciæ, Barberinum.
Barboude, inſula Americæ ſeptentrionalis, Barbuda.
Barbowyns, oppid. Hungariæ, Berbit.
Barca, urbs Marmaricæ Barce.
Barces, oppid. Parmenſis Ducatus, Barcetum.
Barcelona, urbs Catalauniæ maritima, Barcino.
Barcelor, urbs Indiæ cis Gangem Barcelorum.
Barcelos, oppid. Hiſpaniæ, Celiobriga Celerinorum.
Barcena, palus Æthiopiæ, Celoe.
Barcha, provincia Africæ, Marmarica.
Barckshire, provinc. Angliæ, Bercheria.
Barda, oppid. Marmaricæ, Pyrgus.
Bardari, vide Vardari.
Bardi, oppid. & caſtrum Lombardiæ, Bardum.
Bardo, pagus Ducatus Auguſtani, Bardum.
Bardſey, vide Berdſey.
Bardt, urbs Pomeraniæ, Bardum.
Bardwick, urbs Saxoniæ, Barduicum.
Barech, urbs Bithyniæ, Pruſa.
Bareges, locus Galliæ in finibus Bigerronum, Valletria.
Barfleu en Costantin, portus Galliæ, in pago Conſtantino, Barbaflot.
Bargamo, urbs Myſiæ Aſiaticæ, Pergamus.
Bari, urbs Apuliæ Peucetiæ, Barium.
Barillana, inſula ad oſtia Danubii, Peuce.
Bariols, oppid. Galliæ, Berjolum.
Barkshire, tractus Angliæ, ubi Atrebatii populi.
Barlaſina, pagus Inſubriæ, Bretina.
Barle-Duc, urbs Lotharingiæ, Barro-Ducum.
Barletta, oppid. Apuliæ, Barolum.
Barlinguas, inſula Luſitaniæ, Erythia, Londobris.
Barnagaſſo, regnum Æthiopiæ. Barnagaſſia.
Barnet, oppid. Angliæ, Sulloniaca.
Barnevelds Eyland, in mari Auſtrino, Barneveldi inſula.
Barnſtable, oppid. Angliæ, Barnaſtapula.
Baroche, oppid. Indiæ propriæ, Baroca.
Baronela, tractus Sardiniæ, ubi Balari populi.
Baronwar, oppid. Hungariæ, Varonianum.
the Barony of Kendal, oppid. & territorium Angliæ, Concangium.
Barou, vicus Galliæ, in Turonibus, Berravenſis.
Barra, oppid Palæſtinæ, Machmas.
Barraab, pars Arabiæ, Arabia Petræa.
Barraara urbs Ægypti ad mare Rubrum, Cleopatris, Arſinoe.
Barri, vide Bari.
Barri, pars Arabiæ, Nabathæa, Arabia petræa.
Barrile, caſtrum Galliæ, prope Fuxum oppid. Varilla.
Barriano, caſtrum Cenomanorum, Barra.
le Barrois, in Lotharingia pagus, Barrenſis.
Barrow, fluv. Hiberniæ, Birgus.

Barſac, caſtellum Galliæ, ad Sironis & Garumnæ confluentem, Barſacum.
Bart, urbs Pomeraniæ, Auſui, Bardum.
Bars, pagus Pedemontii, Bardum.
Bartz, fluviolus Germaniæ, Barda.
Barus, palus & urbs Ægypti, Coloe.
Barua, urbs Æthiopiæ ſuperioris, Barua.
Baruti, urbs Phœniciæ, Berytus.
Barwick, oppid. Northumbriæ, ubi Ordovicæ populi, Borcovicum, Bremenium, Bervicum, Tueſis.
Bas, oppid. Catalauniæ, Baſi
Baſarap, mons Parthiæ, Coronus.
Basel, urbs Helvetiæ, Baſilea.
Baſeyate, inſula Britannici maris, Barſa.
Baſepola, inſula Britanniæ minoris, Batha.
Baſerena, palus Palæſtinæ, Barathea.
Baſilea, vide Baſel.
Baſilica, oppid. Peloponneſi, Sicyon.
Baſilicata, regio Italiæ, Lucania, Magna Græcia.
Baſilipotamo, fluv. & Eurotas & oppid. Peloponneſi, Toalame.
Baſilogorod, urbs Moſcoviæ, Baſilopolis.
Baſiri, fluvius Carmaniæ, Saganus.
Basket, vas Britannicum, Baſcauda.
Baſle, urbs Helvetiæ, Baſel, Arialbinum & Baſilea. Hinc Baſler, populi Helvetiæ, Rauraci.
Baſle, locus ad Vidulam. Baſſa.
la Baſoche, Baronia Galliæ. in Pertico, Baſolea. Item locus ad Vidulam. Baſilica.
Baſra, oppid. regni Fezzæ, Baſra.
Baſſanele, in Marchia Treviſana, ager Baſſanenſis.
Baſſano, oppid. Marchię Tarviſinæ, Baſſanum.
Baſſe, inſula Indiæ, Bazacata.
la Baſſe Bretagne, provincia Galliæ, Britannia minor, Peninſula.
la Baſſee, oppid. in confinio Flandriæ & Arteſiæ, olim Baſſorum vel Haſorum popul.
Baſſento & Baſiento, fluv. Calabriæ, Caſuentum, Baſentum, Acheron.
Baſſignana, oppid, Liguriæ, Auguſta Batienorum.
Baſſigny, in Campania Gallica, Baſſiniacus ager.
Baſſigny, regio Galliæ, ubi olim Mandubii populi,
Baſtenach, vide Baſtonach.
Baſti, oppid. Salentinorum exciſum, Baſta.
la Baſtia, oppid Corſicæ, Mantinum.
la Baſtide, oppid. Galliæ in Rutenis. Baſtita.
Baſtilica, tractus & oppid. Corſicæ, ubi Tarrabeni populi.
Baſtoigne, urbs Ducatus Lucemburgenſis, Belſonancum.
Baſtonach, urbs Ducatus Lucemburgenſis, Belſonancum.
Baſuture, fluv. Americæ meridionalis, Baſutura.
Batavia, urbs Indiæ in Iava inſula, Batavia.
Batavia, fluv. Terræ Auſtralis, Batavia.
rivier Batavia fluv. Aſiæ, in Carpentaria regione terræ Auſtralis, Batavia.
Batenborg, locus Geldriæ, Arx Batavorum, Batavodurum, Batanburgum, Batenburgum.
Batha, oppid. Hungariæ, Cornacum.
Bathaſeck, tractus Hungariæ, Bathanatis.
Bathe, urbs Angliæ, Aquæ calidæ, Aquæ ſolis, Bathonia, Thermæ.
Bathmonſter, tractus & populi Hungariæ, Bathanacii.
Batica, oppid. Laconicæ, Boæ.
Baticala, urbs Indiæ cis Gangem, Baticala.
Baticala, urbs Ceylani inſulę, Baticale.
Batticano, promontor. Calabriæ, Vaticanum.
Bato, fluv. Calabriæ citerioris, Batum.
Baton, in mari Indico, Inſula Batenia.
Batta, provincia regni Congi, Batta.
Battagiio, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Carepula.
Battenburg, oppid. Geldriæ, Batenis.
Batter, regio Aſiæ. Bactriana.
Batuecos, populi Hiſpaniæ, Batueci.
Bavay, oppid. Hannoniæ, Bagacum, Belgium, Belgium.
Baubola, locus Aragoniæ, ubi Bilbilis urbs.
Bauco, caſtrum ditionis Pontificiæ, Bovilla.
l'Adour de Baudean, fluv. Galliæ in valle Baudeanica, Aturus Baudeanicus.
Baudino, vide Baidino.
Baudour nomen proprium fœminæ, Batildis.
Baudeas, urbs Meſopotamiæ, Seleucia.
Bave, amnis Galliæ in agro Torinnenſi, Bava, i.e. Spumoſa.
Baugé, oppid. Galliæ, Balgium.
Baugency, oppid. Galliæ, Balgentiacum.
Baugey, vide Beugey.
Baviera, regio Germaniæ, Vindelicia, Bavaria.
Baumos, locus Galliæ, in agro Arauſicano, Belgio.
Bauli, vide Bagola.

Baulieu, locus Galliæ, in Lemovicibus, Bellus locus.
Baulx, oppid. Gallię Narbonenſis, Gabalitus pagus.
les Baux, oppidul. Provinciæ, Glanum
Baume & Baulme, oppid. Burgundiæ Comitatus. Balmenſe.
S. Baume, locus Galliæ, in Provincia, S. Balma.
Baumes les Nonnains, oppidul. Comitatus Burgundiæ, Balmenſe cœnobium.
Baumiens, populi Zeugitanæ regionis Africæ.
Bavona, fluv. Corſicæ, Circidius.
Bausko, oppid. Poloniæ, Bauſcum.
Bautre, ſinus Hiberniæ, Baltea.
Bautzen, urbs Germaniæ, Budiſſina.
Baxagus, urbs Extremaduræ, Pax Auguſta.
Baxos de Barbaria, Africæ, Syrtes.
Baxos de Barberia, in Africa, Syrtis magna.
Baxos de India, in mari Æthiopico, Syrtes Indiæ.
the Bay of Cardronock, fluv. & æſtuarium Angliæ, Moricambe.
of Galway, fluv. Hiberniæ, Auſoba.
of Knoclergus, fluv. Hiberniæ, Vinderius.
of Slego, fluv. Hiberniæ, Libotus.
Baya de Cadiz, in ora Vandaluſiæ, Gaditanus ſinus.
Baya de Bonaventura, in America meridionali, ſinus Bonaventuræ.
Baya de Cavita, in Philippinis, Manilhanus ſeu Cavitæ ſinus,
Baya del Spiritu ſanto, in Florida, ſinus Spiritus ſancti.
Baya o Bahia de todos os Santos, in Braſilia, ſinus omnium Sanctorum.
Baya de los Trabajos, in America meridionali, ſinus Laborum
Bayana, oppid. Indiæ propriæ, Bayana.
Bayburt, urbs Meſopotamiæ, , Babytace.
Baye d'Antongil, in Madagaſcaria, Antonii Ægydii ſinus.
Baye de France, Africæ in Guinea, Francicus ſinus.
Baye Françoiſe, in nova Francia, ſinus Gallicus.
Baye de S. Auguſtin, in Madagaſcaria, ſinus S. Auguſtini.
Baye des Trepaſſez, in inſula Terræ Novæ, ſinus Mortuorum
Bayrena, palus Palæſtinæ, Serbonis.
Bayern, regio Germaniæ, ubi Boii populi, Bavaria, Vindelicia.
Bayerne, oppid. Helvetiæ. Paterniacum, German. Betterlingen.
Bayeux, urbs Gallię, Bajocæ.
Bayon, locus Lotharingiæ, Bajo.
Bayona, vide Vayona.
Bayona, urbs Galęciæ, Baiona.
Bayne, urbs Vaſconiæ, Aquæ Auguſtæ, Boiatum, Genus.
Bayonne, urbs Aquitaniæ, Baiona & Boiatum.
Baypurt, vide Bayburt.
Baz, inſula Hiberniæ, Ocite.
Baza, urbs regni Granatenſis, Baſti
Bazadois, tractus Vaſconiæ, ubi Vaſatæ populi.
le Bazadois, ager in Gallia, Vaſatenſis.
Bazaim, urbs Indiæ, Barace.
Bazano, mons Aprutii, Officine.
Bazas, urbs Vaſconiæ, ubi Vaſatæ populi. Coſſium.
la Bazoche, locus Galliæ, in Pertico Goëti, Baſochia.
Bazois, ager Galliæ in Ducatu Nivernenſi, Baſſenſis.
Beareford, oppidul. Gronelandiæ, Bearefordia.
Bear-head, promontor. Hiberniæ, Notium.
Bearn, pars Aquitaniæ, ubi olim Cuqueni populi.
Bearn, provincia Galliæ, Benearnia.
S. Beat, oppid. Galliæ, in Convenis. S. Beati.
Beau Ram Chaſteau, Caſtellum Galliæ, Bellus Ramus.
Beaucaire, oppid. Occitaniæ, Belloquadra.
Beauchamp, locus Gallię. in Caletis, Bellus Campus.
Beaufort en Vallée, caſtrum Galliæ, in Andibus, Bellum Forte.
le Beaugey, ager Breſſiæ provinc. Beiicenſis.
Beaunes, vicus Galliæ, Bellovacus.
Beaujeu, oppid. Lugdunenſis provinciæ, Baujovium.
Beaulieu, pagus Aquitaniæ, ubi Bercorcates populi.
Beaulieu, locus Galliæ, in Turonibus, ad Andriam, Bellus locus.
Beaulieu en Argonne, locus in ſylva Argonna, quæ pars Arduennæ eſt, Bellus locus.
Beaulne, oppid. Burgundiæ Ducatus, Beine.
la Beauſſe vel Beauſe, regio Galliæ Celticæ, ubi Vidugaſſes populi, Beſia.
Beaumarish, oppid. Angliæ, Bellomariſcus.
Beaumont, oppid. Galliæ Belgicæ, Beauſpantium.
Beaumont, oppid. Normanniæ, Bellomontium.
Beaumont, oppid. Hannoniæ, Bellomontium.
Beaumont, caſtrum Galliæ, in Bellovacis, Bellus Mons,

Beaumont, locus Galliæ, in Ducatu Leporeiano. Item in ſaltu Voſago, Bellus Mons.
Beaumont en Argonne, oppidul. Campaniæ, Beaumont.
Beaumont ſur Oyſe, oppid. Franciæ, Bellomontium.
Beaumont le Roger, oppid. Galliæ, ad Riſelam fluv. Bellus Mons Rogerii.
Beaumont le Vicomte, oppid. Cenomanenſis provinc. Bellomontium.
Beaune, fluv. & vicus Galliæ, in Caletis, Belnaſus.
Beaunois, ager in Burgundia. Belnenſis.
Beauvais, oppid. Picardiæ, ubi Bellovaci populi, Beignum.
le Beauvaiſis, ager Galliæ, in Picardia, Bellovacenſis.
Beauvoir ſur mer, oppid. Galliæ, in Pictonibus, Bellus Viſus.
Beauvois, populi & urbs Picardiæ, Bellovaci, Belgium, Cæſaromagus.
Beauveu, oppid. Sabaudiæ, Bilonum.
Beauvoiſin, tractus Picardiæ, ubi Bellovaci, populi & urbs.
Bebbu, locus Palæſtinæ, ubi 12 fontes, Elis, Helu.
Bebech, urbs Meſopotamiæ, Thapſacum, Tapſacum.
Bebeingen, oppid Suevię, Bibonum.
le Bec, locus Galliæ. ad Riſelam fluv. cum Monaſterio, Beccum Herluini.
le Bec d'Alier, locus Galliæ, ad Elaveris & Ligeris confluentes, Roſtrum Elaverii.
le Bec d'Ambec, locus Galliæ, ad Duranii & Garumnæ confluentes, Roſtrum.
Bec de Ciſſe, in Turonibus, Roſtrum ſeu Oſtium Siceræ.
Bec Helovin, Abbatia Galliæ, Beccum Helvini.
Beehr, fluv. Bœotiæ, Ligr.
Bechria, regio Africæ, Ægyptus inferior.
Becſangial, provinc. Aſiæ, Bithynia.
Bed, Æthiopiæ, Lunæ mons.
Bed Amare, inſula Æthiopiæ, Meroe.
Bedalac, fluv. Andaluziæ, Lethes.
l'iſle de Bedaſne, aliàs Tourville & Oiſſel, Inſula Galliæ, in Normannia, Oſcellus.
Bedburg, vide Biburg.
Bedenhuſen, urbs Germaniæ, Aſlovia.
Beder, urbs Indiæ cis Gangem, Betana.
Bedeſe ſeu Ronco, fluv. Æmiliæ, Bedeſis.
Bedford, oppid. Anglię, Lactodurum.
Bedford, urbs Angliæ, Bedfordia.
Bedfordſhire, regio Angliæ, ubi Catyeuchlani populi.
Bedia, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, Tamuda.
Bediz Velez, oppid. regni Fezzæ, Acrath.
Beets, vicus Brabantiæ. ubi Betaſii populi.
Befort, oppid. Alſatiæ, Beſortium.
Begaſar, urbs Phrygiæ, Iuliopolis.
Begeira de Melena, vide Bejar de Melena.
Begles, canum in Anglia genus, Agaſſæi.
Behemerland, regnum Germaniæ, Boiemum, Bohemia.
Behemerwald, pars Hercyniæ ſylvæ Germaniæ, Bohemica ſylva.
Bebenhauſen, oppid. Sueviæ, aliis Fabiana caſtra, Bibonum.
Beja, urbs Portugalliæ, Pax Iulia.
Bejar, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Begerra.
Bejar de Melena, urbs Andaluſiæ exciſa, Portus Meneſthei, Mellaria.
Bejer, oppid. Andaluziæ, Beſippo, Beſippo, Mellaria.
Beije, urbs Africæ propriæ, Bulla Regia.
Beilſtein, oppid. Germaniæ, Bilſtinum.
Bein-elmaharim, Perſicus ſinus.
Beira, tractus Portugalliæ, ubi Turduli populi.
Belas, oppid. Liburniæ, Sidrona.
Belay, urbs Sabaudiæ, Belica.
Belbais & Belbes, urbs Ægypti, Peluſium.
Beibes, vide Bebbu.
Belcaſtro, urbs Calabriæ, Chonia.
Belchite, oppid. Aragoniæ, Belia.
Beled Geneva, provincia Africæ, Libya interior.
Beled el Vgneb, urbs Africæ, Hippon regius.
Belegnanze, provincia Abyſſiniæ, Belegnanza.
Belekia, inſula Americæ, Bequia.
Belenas, urbs Palæſtinæ, Dan, vide Bellena.
Beles, fluv. Catalauniæ, Subi.
Beleſme, oppid. Galliæ, Beleſma.
Beley, ſeu Belay, urbs Beugeæ in Breſſia, Belica.
Belfort, locus Galliæ Narbonenſis, ubi Vocontii populi.
Belforte, pagus Iſtriæ, Diomedis templum.
Belforte, pagus Calabriæ ulterioris, Subcinum, Subſicinum.
Belgart, oppid. Pomeraniæ, Belgartia.
Belgian, mons Scythiæ, Imaus.

Belgida, pagus Valentiæ regni, Belgida.
Belgique ſeu ſort Belgique, in India, arx Belgica.
Belgioſa, caſtrum Ducatus Mediolanenſis, Belgioſium.
Belgrade, urbs Hungariæ, Alba Græca.
Belgrado, fluv. apud Conſtantinopolim, Hydralis.
Belgrado, urbs Hungariæ, Taurunum.
Belici, vide Bilici.
Belici deſtro, fluv. Siciliæ, Crimiſus & Crimiſus.
Belicaſtro, vide Belcaſtro.
Beligrard, urbs Myſiæ inferioris, Hermonaſſa.
Beligrax, oppid. Iapodum, Bibium.
Belina, vide Bellena.
Belingen, in Picardia, Belingenſe caſtrum.
Belinzona, oppid. Inſubriæ, Belitio, Berinſona.
Belſoco, pagus Aragoniæ, Belſinum.
Belis de Gomera, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Acrath.
Belitres, homines nequam, Balatrones.
Belitri, vide Veletri.
Bella more, pars Oceani Septentrionalis, mare Album.
Bellac, urbs Galliæ, Bellacum.
Belle, oppidul. Belgii, Belliola.
Bellefontaine, vicus agri Pariſini, Bellus Fons.
Bellegarde, urbs Burgundiæ, Bellogardia.
Belle-Iſle, inſula Galliæ, Caloneſus.
Belle-Iſle & Formoſa, inſula Sinarum, Caloneſus.
Bellelay, cœnobium agri Rauraci, Bellelagium.
Bellena, urbs Palæſtinæ, Lachis, Cæſarea Philippi, Paneas.
Bellencombre, locus Galliæ in Caletis, Bellus Combrus.
Bellenz, oppid. Inſubrum, Belitio, vel Bilitienum.
Belleſme, oppid. Galliæ Celticæ, ubi Veneti populi, Belliſmum.
Belleſme, caſtellum Galliæ in Pertico, Belliſmum.
Bellevaux, locus ad Lignonem fluv. Bella vallis.
Belleve, locus Galliæ in Aquitania, Bellus locus.
Bellich, pagus Germaniæ inferioris, Vilica.
Bellina, vide Bellena.
Bellinas, oppid. Cœleſyriæ, Abila.
Bellingbuvolder ſchans, arx Belgii, Bellingvoldium.
Bellino, urbs Marchiæ Tarviſinæ, Belunum.
Belmont, vicus ad lacum Lemanum, Bellus Mons.
Belmonte, oppidul. Calabriæ, Bellomontium.
Belona, oppid. Andaluziæ excisum, Belona.
Belor, regio Scythiæ, ubi olim Sacæ populi.
Beloy en France, vicus Franciæ propriè dictæ, Bedolitum.
Belt, ſinus maris Baltici, Lagnus.
Belt, & Belts, Balticum mare, Mare Balticum.
Belvedere, oppid. Calabriæ citerioris, Blanda.
Belvedere, urbs Ioniæ maritima, Colophon.
Belvedere, provincia Peloponneſi, Elis.
Belvedere, urbs Elidis regionis Peloponneſi, Elis.
Belvedere, locus prope Syracuſas, Euryalus.
Beluſia, pagus & monaſterium Hungariæ, Cotta.
Belz, urbs Poloniæ, Belza.
Bemarin, provincia Floridæ, Bemarina.
Bemerland, vide Behemerlandt.
Bemont. Monaſterium Virginum, in Lingonibus, Belius Mons.
Bena, regnum Nigritiæ, Bena.
Benamarim, provinc. Aſiæ, Mauritania Tingitana.
Benavarri, oppid. Aragoniæ, Benavarum.
Benavente, oppid. Portugalliæ, Aritium.
Benavente, oppid. regni Legionenſis, Beneventum.
Benda, urbs Albaniæ, Benda.
Bendarmaſſen, urbs Indiæ, Bendarmaſſina.
Bendenal, lacus inter Mediam & Armeniam, Mariane.
Bene, oppid. Pedemontii, Bena.
Bene Lascan, provinc. Aſiæ, Lycia.
Benevento, urbs regni Neapolitani, Beneventum.
Benfeld, urbs Alſatiæ, Benfeldia.
Bengala, urbs Indiæ, Gange Bengala aliis.
Bengaucal, provinc. Aſiæ, Arabia petræa.
Benger, fluv. Hungariæ, Sabaria.
Benguela, regio Æthiopiæ inferioris, Benguela.
Beni Arax, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Benobara.
Beni Maraz, urbs & mons Africæ, Septa, Septem fratres.
Beni Tendi, urbs Mauritaniæ, Babba, Iulia campeſtris.
Benibeſſera, regio Libyæ, Benibeſſera.
Benibuhalul, oppid. Mauritaniæ, Ceuta.
Benich, vide Bernich.
Beniguazeval, mons regni Fezzæ, Beniguazevalus.
Benimeger, promontor. Mauritaniæ Tingitanæ, Solis mons.
Benin, regnum & urbs Guineæ, Beninum.
Beniſvaiſ, urbs Ægypti, Hermopolis, aliis Phylace Hermopolitana.
S. Benoiſt ſur Loire, vicus Galliæ, cum Monaſterio, in Carnutibus, Floriacum.
Benſert, vide Biſerta.
Bensford bridge, oppid. Angliæ, Vennona.
Benthem, oppid. Weſtphaliæ, ubi Tubantes populi, Benthemum.
Benthemerberg, locus Friſiæ, Tanfanæ templum.
Bentilem, inſula maris Tyrrheni, Parthenope.
Bentivoglio, caſtrum Italiæ, Bentivolium.
Bentotiene, vide Ventotiene.
Benyl, pagus Lotharingiæ, Ibliodunum.
Bera, urbs regni Granatenſis, Virgi.
Berawn, urbs Bohemiæ, Verona.
Beraun, urbs Bohemiæ, Berauna.
Berbero, fluv. Gedroſiæ, Arbis.
Berbowyna, vide Barbowyna.
Berchelles, prioratus Galliæ, in agro Pariſino, Bercheriæ.
Berchem, oppid. Ducatus Iuliacenſis, Tiberiacum.
Berchem, oppid. Germaniæ, inter Juliacum, & Coloniam, Tiberiacum.
Berck, oppid. Germaniæ inferioris, Vetera caſtra, Triceſima legio.
Berckel, fluv. Germaniæ, Velheer.
Berdoa, regnum Libyæ, Berdoa.
Berdſey, inſula Walliæ, Barſa, Limnos, Edros, Andros Hedros.
Berdun, pagus Catalauniæ, Bergidum.
Bereczlo, oppid. Hungariæ, Cibalis.
Berengras, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Serbes.
Bereſeth, mons Aſiæ, Emodus.
Bereſina, fluv. Sarmatiæ Europææ, Boryſthenes.
Berg ſeu Mons, urbs Hannoniæ, Montes.
Berga, oppid. Hiſpaniæ, ubi Bergiſtani populi, Berguſia, Berginium.
Bergamo, urbs Cenomanorum Italiæ, Bergomum.
Bergamo, urbs Thraciæ, Pergamum.
Bergane, oppid. Liburniæ excisum, Aſiſia.
Berganza, vide Braganza.
Bergas, urbs Thraciæ, Arcadiopolis, Bergula, Pyrgus.
Bergen, oppid. Germaniæ in Rugia, Berga.
Bergen, urbs Norvegiæ, Bergos.
Bergen op Zoom, oppid. Brabantiæ, ubi Ambivariti populi, Berga ad Zomam.
Bergerac, urbs Galliæ, Bergeracum.
Bergſtraſs & Bergſtras, tractus juxta Heidelbergam, Capellatium, Palas.
Bergua, oppid. Hiſpaniæ, ubi Bergiſtani populi.
Bergue S. Vinouch, caſtrum Belgii, S. Vinnochi.
Bergues ſeu Berg S. Vinoch, urbs Flandriæ, Berga S. Vinoci & Vinnocibergа.
Bergzabern, oppid. Germaniæ, in Palatinatu, Tabernæ montana ſeu parva.
Beri ſeu bac à Beri, oppid. Galliæ, Bacium ſeu Bacivum.
Beriara, provincia Aſiæ, Arabia deſerta
Beribir, oppid. Liburniæ excisum, Aſiſia, Aſſiſia.
Berick, oppid. Cliviæ, Calonis.
Berlanga, oppid Caſtellæ veteris, Valeronica.
Berlin, urbs Marchiæ Brandenburgicæ, Berlinum, ubi Sodrani populi.
Bermeo, oppid. Biſcaiæ, Amanum portus, Flaviobriga.
Bermet, urbs Indiæ citerioris, Barbari.
Bern, urbs Helvetiæ, Berna, ubi Bernenſes populi.
Bernay, oppid. Galliæ, cum Monaſterio, in Lexoviis, Bernacum.
Bernebourg, oppid. Germaniæ, Bernaburgum.
Bernhard de Stampis, urbs Arabiæ, Arratum.
Bernich, urbs Cyrenaicæ, Berenice.
Bernſtad, oppid. Germaniæ, Bernardi urbs.
Bernſwale, locus Scotiæ, Berubium.
Beroald, urbs Palæſtinæ, Azotus.
Beron, urbs Arabiæ Felicis, Biſana.
Berre, fluv. Galliæ Narbonenſis, Birra.
l'eſtang de Berre, in Provincia, ſtagnum Berrenſe.
Berry, regio Galliæ, ubi Bituriges populi.
Berſack, urbs Africæ, Carthago, Byrſa arx. Item oppid. Mauritaniæ, Caſtra Germanorum.
Berthalom, locus Tranſylvaniæ, ubi Pirum urbs.
Bertinoro, urbs Romandiolæ, Petra Honorii, Britinorium.
Bertolſgaden, oppid. Germaniæ, Bertolgada.
Berton, urbs Marmaricæ maritima, Parætonium.
S. Bertrand de Cominges, urbs Galliæ, Convenæ.
Bertricourt, locus Galliæ, in Remis, Bertrini curtis.
Berwaldt, urbs parva Germaniæ, Bervalda.
Berwick, vide Barwick.
Berzencke, oppid. Pannoniæ, Berbes.
Berzeto, oppid. agri Parmenſis, Barcetum.
Beſagno, fluv. agri Genuenſis, Feritor.
Beſalu, oppid. Catalauniæ, Biſuldunum.
Beſanzon, urbs Burgundiæ Comitatus, Biſontio, Veſontio, Viſontium.
Besbre, amnis Galliæ in Boiis, Besbria.
Beſecath, quarta pars orbis, Africa.
Beſenege, promontor. Libyæ, Arſinarium.
Beſermanni, populi Aſiæ, Scythæ.
Beſes & Beſos, fluv. Catalauniæ, Betulo.
Beſiers, urbs Galliæ Narbonenſis, Biterræ, Bæteræ.
Beſon, oppid. parvum Hiſpaniæ Tarraconenſis, Betullio, vel Betulo.
Beſon, fluv. Catalauniæ, Betulo, Betullo.
Beſſan, pagus Aquitaniæ, Beſſonum.
Beſſarabia, regio Myſiæ inferioris, ubi Arpii, Beſſi, Iſtriani, populi.
Beſſin, tractus Normanniæ, ubi Baiocaſſes.
Beſſin, locus Normanniæ, ubi Eſſui populi.
Beſtede, arx Iſlandiæ, Beſteda.
Beſtereze vel Beſtrice, urbs Tranſylvaniæ, Beſtricia, Nentidava.
Beſtre, vide Vieſte.
Beta, fluv. Americæ, Beta.
Betancourt, locus Galliæ, Betanis curtis.
Betania, urbs Peloponneſi, Gerenia.
Betanzos, urbs Gallæciæ, Flavium Brigantium, Brigantium.
de Betaw, vide Betowe.
Betencourt, locus Galliæ in Caletis, Bettonis curtis.
Betente, inſula prope Neapolim, Parthenope.
Beteron, vide Botun.
Beters, pagus Hiſpaniæ Tarraconenſis, ubi Beterenſes populi.
Bethel, urbs Palæſtinæ, Luza, Bethel.
Bethenoble vel Bethnuble, oppid. Palæſtinæ, Nob.
Bethgebrim, oppid. Palæſtinæ, Betjabee.
Bethonopoli, oppid. Palæſtinæ, Nob.
Bethoron, oppid. Palæſtinæ, Bethſor.
Bethſan, urbs Palæſtinæ, Scythopolis.
Bethſemes, urbs Ægypti, Heliopolis.
Betiſi, oppid. Franciæ, Betiſiacum.
Betogi, oppid. Tuſciæ, Biturgia.
Betowe & Betwe, pars Batavіæ in Germania inferiori.
Bettonia, oppid. Umbriæ in Italia, Bettonium.
Betune, urbs Arteſiæ, Bethunia.
Bevagna, oppid. Umbriæ, Mevania.
Beveland, inſula Belgii, Bevelandia.
Beverley, oppid. Comitatus Eboracenſis, Petuaria.
Bevi, locus in fœdere Rhætorum Cathedrali, Bivium.
Beunen, urbs Picardiæ, Geſſoriacum.
Beuvrect, oppid. Burgundiæ excisum, Bibracte.
Beury, pagus juxta Leodium, Eburonia.
Beuthen, oppid. Germaniæ, Beutha.
Beuvron, fluv. Galliæ in Carnutibus, Bevero.
Bewtern, oppid. Norici excisum, Bæodurum.
Beyeren, regio Germaniæ, Bavaria, ubi Boii, Nariſci, populi.
Beyern, caſtrum Sueviæ, Bragodurum, Brigobanna.
Beyeſel, oppid. Palæſtinæ, Gith.
le Bezares, ager Galliæ, Biterrenſis.
Beze, locus Galliæ cum monaſterio, in Lingonibus, Fons Beſuæ.
Bezmiliana, oppid. Hiſpaniæ, Manoba, Menoba.
Biada, urbs Arabiæ Felicis, Badeos.
Biafara, urbs Guineæ, Biafara.
Bialacerien, urbs Poloniæ, Bialaceria.
Bialogrod, urbs Myſiæ inferioris, Arpis, Hermonaſſa.
Biana, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ, Alba Virgao.
Biandra, pagus agri Novarienſis, Blanderate.
Biarmi & Biarmia, populi & regio Sarmatiæ Europææ, Permi & Permia.
Biaur, vel le Biaur, amnis Galliæ, in Rhutenis, Biaurus ac Viaurus.
Bibar, vide Bivar.
Bibiena, oppid. Pedemontii, Forum Vibii.
Bibona, vide Bivona.
Biborge, Daniæ urbs, Biburgum.
Bibrach, urbs Sueviæ, Bibacum.
Bibrogger, populi Angliæ, Bibroci.
Bicaner, urbs Indiæ, Bardeatis.
Bicari, oppid. Siciliæ, Hyccarum.
le pas de la Beche, locus Galliæ, paſſus Cervæ, vide Clodoveus I.
Bicheris, urbs Ægypti, Canopus.
Bicorna, oppid. Peloponneſi, Cypariſſi.
Bidaſche, caſtrum Galliæ, Bidaſſia.
Bidaſſoa, fluv. Aquitaniæ. Bidaſſo.
Bidente, fluv. Romandiolæ, Vitis.
Bedan, vide Vidin.
Bidlyn, fluv. Indiæ, Indus.
la Bidouzle, fluv. Galliæ, in Septimania, Vitturlus.
Bidumi, regio Palæſtinæ, Idumæa.
Bieda, oppid. Hetruriæ, Biera.
Biel, oppid. Aragoniæ, Ebellanum.
Biel, oppid. Helvetiæ, Bienna.

Biella, oppid. Pedemontii, Gaumellum, aliis Bugella.
Bieller ſée, lacus Helvetiæ, Biennenſis.
Bieliko, urbs Poloniæ, Bielca.
Bienne, oppid. Helvetiorum, Bienna.
Bientina, oppid. Hetturiæ, Lucus Feroniæ.
Biere, ſylva Galliæ, in Senonibus, Bieria.
le Bieru, vide le Bearn.
Bierne, oppid. & regio Aquitaniæ, Bearnenſium urbs & Bearnia.
Biervliet, arx Belgii, Birfletum.
Bieſcid, mons Sarmatiæ, pars Carpatis.
Bieu, amniculus Galliæ, in agro Lugdunenſi, Biocus.
Bievre, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, ad fluv. cognominem, Bevero, vel Beveris.
la riviere de Bievre, fluv. Galliæ in agro Pariſino, Bevera.
Bigen, oppid. Japoniæ, Bigenum.
Bigenis, urbecula Siciliæ, Abacena, Abacenum.
Bigorre, regio Aquitaniæ, ubi Bigerriones, Vocates, populi.
Biguba, regnum Nigritiæ, Biguba.
Bilauc, leges Anglis dicuntur, Bellagines.
Bilbao, urbs Biſcaiæ, Flaviobrigo.
Bilber, urbs Gedroſiæ, Arbis.
Bilbes, vide Belbes.
Biledla Abid, provinc. Aſiæ, Lybia interior.
Biledulgerid, provinc. Africæ, Numidia.
Biledulgerid, regio Africæ, Biledulgeridia.
Bilenoc, oppid. Phrygiæ, Polichna.
Bilici & Belici, fluv. Siciliæ, Hypſa.
Bilina, lacus & fluv. Sueciæ, Bilina.
Bille, amnis Germaniæ, Billena.
Billigracz, vide Beligraz.
ober-Billich, vicus Germaniæ, in Treveris, Bellicum ſuperius.
waſſer-Billich, vicus ad Suram fluv. Bellicum aquenſe.
Billom, oppid. Alverniæ, Billomum.
Bimaru, lacus Arachoſiæ, Arachotuc.
Bimini, inſula Americæ, Bimina.
la Bina, pagus Cenomanorum, Italiæ, Bebriacum.
Binaſco, pagus Inſubriæ, Bina.
Binch, oppid. Hannoniæ, ubi etiam Vodgoriacum, Binchium.
Binchester, oppid. Angliæ, Bimonium, Vinovium.
Bindemir, fluv. Perſiæ, Bagrada, Briſoana, Brizana.
Bingen, oppid. Germaniæ ſuperioris, Bingium.
Bingo, oppid. Iaponiæ, Bingum.
Binc, vide Binch.
Bins en Hainaut, oppid. Belgii in Hannonia, Binchium.
Biorneburg, urbs Sueciæ, Bierneburgum.
Bir, urbs Meſopotamiæ, Birtha, Bithias.
Bira vel Birra, oppid. Palæſtinæ, Machmas.
Birckhauſen, oppid. Bavariæ, Auguſto. Badacum, Bidaium.
Birgi, fluv. Siciliæ, Acithius.
Birieu, locus Galliæ, Biriacum, aut Veriacum.
Birka, urbs Sueciæ, Birca.
Birckenſeldt, oppid. Germaniæ, Birchenſeldia.
Birn, vide Bira.
Biron, caſtrum Aquitaniæ, Bironium.
die Birs, amnis in agro Baſilienſi, Birſa.
Birſick, fluviol. agri Baſilienſis, Birſicus.
Birvieſca, oppid. Caſtellæ veteris, Viroveſca.
Biſaccia, urbecula Italiæ, Biſaccia.
Biſagno, vide Beſagno.
Biſalta, urbs Ægypti, Acanthus.
Biſano, oppid. & mons Aprutii, Triſernum.
Biſargo, inſula Gallæciæ, Caſſiterides.
Biſcaya, regio Hiſpaniæ Tarraconenſis, ubi Cantabri populi, Cantabria.
Biſchoffzell, oppid. Helvetiæ, in Turgea, Epiſcopizella.
Biſegli, urbs Apuliæ, Vigiliæ.
Biſento, oppid. Hetruriæ, Viſentum.
Biſerta, urbs Africæ, Hippon Diarrhytos, Utica.
Biſignano, urbs Calabriæ citerioris, Beſidia, Biſinianum.
Biſitas, promontor. Thraciæ juxta Conſtantinopolim, Iaſonium.
Biſmantua, mons & pagus agri Regienſis, Biſmantum.
Biſmeo, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Vabar.
Biſnagar, regio Indiæ, Biſnagario.
Biſnagar, urbs Indiæ citerioris, Modura, Arcati.
Biſnagar ſeu Chandegry, urbs Indiæ, Biſnagaria.
Biſneghe, promontor. Africæ, Heſperium corun.
Biſſon, vide Beſſan.
Biſthumb Hildesheim, in Germania, Hildeshemienſis Epiſcopatuc.
Biſthumb Munſter, in Germania, Monaſterienſis Epiſcopatuc.
Biſthumb Wirzburg, in Germania, Herbipolitanus Epiſcopatus.

Biſton, lacus Thraciæ, Biſtonis.
Biſtricz, pagus Hungariæ, Piſtrenſis villa.
Biſtricz, vide Beſtercze.
Bitburg, pagus Trevirenſium, Beda.
Bitetto, urbs regni Neapolitani, Bitettum.
Bithlis, urbs Syriæ, Bithias.
Bitunco, vide Pittunco.
Bito, regnum Nigritiæ, Bitum.
Bitonto, urbs Apuliæ Peuceriæ, Butuntum, Budruntum.
Bitſch, oppid. Alſatiæ, Bidiſcum.
Bittona, oppid. Umbriæ, ubi Vettonienſes populi, Vettonium.
Bivar, oppid. Hungariæ, ad Saum fluv. in inſula Metubarri.
Biudere, vide Biutere.
Bivona, oppidul. Calabriæ, Hippo, Vibo.
Biveras, fluv. Andaluziæ, Salſum.
Biutere, fluv. & ſinus Thraciæ, Bathycolpus.
Bizini, oppid. Siciliæ exciſum, ubi olim Bidini populi, Bidis.
Bizze, inſula Sardiniæ, una Cunicularium.
Blackmore, Angliæ, Badonicus mons.
Blackwater, fluv. Eſſexiæ, Idumania.
Bladnoch, fluv Scotiæ, Devio.
le Blaiguez, ager Galliæ, Blavienſis.
le Blaiſoit, tractus terræ in Gallia, Bleſenſis.
Blaiſon, locus Galliæ, in Andicavis, Blaſo.
Blamberg, mons inter Burgundos & Helvetios, Iura.
Blamont, caſtrum Lotharingiæ, Albus Mons.
le Blanc en Berry, oppid. Galliæ, in Biturigibus, Oblincum
Blanc-Meſnil, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Alba Domus.
Blanche Lande, Monaſterium Galliæ, in pago Conſtantino, Vaſtinium Candidum.
Blanchneſſ, promontor. Picardiæ, Icium.
Blanckenberg, locus Lotharingiæ, Albus Mons.
Blanes, oppid. Cataloniæ, Blanda.
Blangi en Tornois, vicus agri Tarvennenſis, Blanciacum.
Blangis, oppidul. Galliæ, in Caletis, Blangiacum.
Blanckeberg, oppidul. Belgii, Blancaberga.
Blanmont, oppid. Lotharingiæ, Blamontium.
Blanquefort, oppidul. Aquitaniæ, Blancafortium.
Blata, oppid. Africæ maritimum, Barathia.
Blaubeuren, oppid Sueviæ, Aræ Flaviæ, Blabyria.
Blavet, oppid. Britanniæ minoris, Blabia, aliis Portus Ludovici.
Blaye, oppid. Aquitaniæ, Blavia.
Blayguez, vide le Blaiguez.
Blechiſfeld, tractus Daciæ, ubi Paloda oppid.
Bleiſe, vicus Belgii, Bleſa.
Bleking, provinc. Sueciæ, Blekingia.
Blenda, inſula Peloponneſi, Belbina.
Bleneau, oppid. Galliæ, Blenavium.
Bleone, amnis Galliæ, in Provincia, Bledona.
Bleré, locus Galliæ in Turonibus, ad Carim fluv. Blaracum vel Bliſiacum.
Bleve, caſtellum Galliæ, in Cenomanis, Bleva.
Bleterans, oppid. Comitatus Burgundiæ, Bletterum.
Blida, oppid. Bulgariæ, Oeſcus.
Blieſe vel Bliers, fluv. Belgii, Bleſa.
Bleſi Caſſel, caſtellum Belgii, Bleſa.
le Bliron, locus Galliæ in Brionia, Bliro.
Blindenburg, oppid. Hungariæ, Felicis lacus vel locus.
Blois, oppid. Galliæ Celticæ, Bleſæ, Bleſenſe caſtrum.
Bloiſe, fluv. & caſtellum Belgii, Bloſia vel Bleſa, vide Blaiſe.
Bloniez, urbs Poloniæ, Blonicum.
Bloudhounds, canum Anglicorum genus, Sanguinarii.
Bloys, vide Blois.
Boagrio, fluv. Locrorum, Boagrius.
Boarno, pagus agri Brixienſis, Vobernum.
Bobbio, vide Bobio.
Boblerca, oppid. Aragoniæ, Voberca.
Bobigny, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Balbiniacum.
Bobio, urbs Ducatus Mediolanenſis, Bobium, Boium; Libarna.
Bobares, populi Americæ.
Boca & Bocalbalbec, regio Palæſtinæ, Cœleſyria.
Bocco del Inferno, ſpelunca regni Neapolitani, Anſacti vallis.
di Lupo, anguſtiæ montis Theſſaliæ, Thermopylæ.
del Mar maggiore, Os Ponti, Boſporus Thracius.
di S. Giovanni, fretum Tauricæ, Boſporus Cimmerius.

Beccariz vel Bocchatin, oppid. Liburniæ, Velcera.
Bocchara, fluv. Bactrianæ, Baſtrus.
Bocche di Bonifacio, prope Sardiniam, fretum Taphroc.
Bocche di Bonifaclo, prope Sardiniam, fretum Taphros.
Bochar, urbs Aſiæ, Bochara.
Bochir, urbs Ægypti, Canopus.
Bocino, oppid. Lucaniæ, Volcetum.
Bodenal, locus Bæticæ juxta oppid. Nertobrigam.
Bodenhauſen, oppid. Saxoniæ, Aſturia.
Bodenſée, lacus Sueviæ, Acronius, Brigantinus.
Bodenſée ſeu Lac de Conſtance, lacus Sueviæ, Venetus, Brigantinus, & Podamicus.
Bodman, oppid. Cornubiæ, Voliba.
Bodman, oppid. Angliæ, Bodminia & Boſuena.
Bodon, urbs Myſiæ ſuperioris, Bononia, Bidina, Bydena.
Bodrog, fluv. Hungariæ, Bodrogus.
Bod-vary, oppid. Walliæ, Varis.
Boena, tractus Scotiæ, ubi Vacomagi populi.
Bog, fluv. Sarmatiæ Europææ, Hypanis.
Bogazar, vide Bozagar.
Bogazaſar & Bogaſar, oppid. Thraciæ Cherſoneſi, Lamcecopia, aliis Seſtos.
Bogazin, fretum prope Conſtantinopolim, Boſporus Thracius.
Bogazoſſar, vide Bogazaſar.
Bogdiana, pars Daciæ, provinciæ Europæ.
Bogeſund, oppid. Sueciæ, Bogeſunda.
Boglio & Bueil, caſtrum ditionis Sabaudiæ, Bovillium & Boglia.
Bogras, urbs Syriæ, Pagræ, aliis Portæ Amani, Pylæ Amanicæ.
Bohar Corſun, in Aſia, Arabicus ſinus, Hyrcanum mare.
Bohemia, regio Germaniæ, Boiemum.
Bohemiſchwaldt, ſylva Germaniæ, pars Hyrcaniæ, Sylva Bohemica.
Bohor, vide Boor.
la Boiana, fluv. inter Dalmatiam & Macedoniam, Drilo, Drinus.
Boiana, fluv. Dalmatiæ, Barbana.
Boiano, urbs Samnii, Boianum, Bovianum.
Boibo, oppid. Æmiliæ, Boium.
Boisbelle, oppidul. Galliæ, Boſcobellum.
Bois le Duc, urbs Brabantiæ, Aduaticorum popul. Boſcum Ducis, Sylva Ducis.
le Bois l'Abbé, ſylva in Morinis, Abbatis ſylva.
Bois d'Arcis, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Nemus Arſicii.
le Bois de Bourſin, ſylva in Morinis, Celenſis.
Bois de Ciran, pars ſylvæ Carbonariæ, Ceraſia.
Bois Commun, locus Galliæ, in ſylva Aurelianenſi, Boſcus communis.
Bois de Mormal, pars ſylvæ Carbonariæ, Mormolia.
le Bois de Perchet, ſylva Galliæ, in Pertico, Perticulum.
le Bois de San Lodegair, locus Arteſiæ, ubi Siricitium pagus.
le Bois S. Perre, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Boſcus S. Petri.
Bois de Soigne, pars ſylvæ Carbonariæ, Soniaca ſylva.
le Bois de Vaure, ſylva Lotharingiæ, Vabrenſis.
Boiſſere, locus Galliæ, in agro Waſtinenſi, Boſcaria.
Boiſſi ſous S. Ion, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Buſciacum ſub vico S. Ionii vel Æonii.
Boiſſiſe, vicus Galliæ, in ſylva Bieria, Boſerſia.
Boiſſy S. George & Boiſſy S. Martin, vici Galliæ, in agro Pariſienſi, Buſciacum vel Boſciacum S. Georgii & S. Martini.
Boiſſy le Roy, vicus Galliæ, in ſylva Bieria, Boſciacum Regis.
Boiſy, locus Galliæ ad Mucram, Boſciacum.
Boitre, urbs exciſa Bavariæ, Boiodurum.
Boldo, oppid. Syriæ, Paltos.
Boldue, vide Bois le Duc.
Bolen, oppid. Galliæ, Geſoriacum ſeu Bononia.
Bolena, urbs Peloponneſi, Bolina.
Boleſlau, urbs Bohemiæ, Boleſlavia.
Boliana, fluv. inter Dalmatiam & Macedoniam, Drinus.
Bolina, urbs Macedoniæ, Apollonia.
li Bollenti di Solano, mons Calabriæ, Clibanus.
Bolli, regio Bithyniæ juxta Paphlagoniam, Honorias; urbs, Aboni teichos, fluv. & urbs Galatiæ, Zaliſcus.
Bolli, provinc. Aſiæ minoris, Paphlagonia.
Bologna, urbs Romandiolæ, Bononia, Felſina.
Bologna al mare, vide Bologne à la mer.
Bologne, oppid. Aquitaniæ, Bononia.
Bologne à la mer, urbs Picardiæ, Geſſoriacum, Bononia.
Bolſano, vide Bolzan.

Bolſena, oppid. Hetruriæ, Volſinium.
Bolsvert, oppid. Belgii, Bolsverda.
Bolton, oppid. Angliæ, Boltonia.
Bolzan, oppid. Comitatus Tyrolenſis, Bozenum.
Bolzeno, caſtrum Venetiæ, Bolzanum.
Bomarzo, oppid. Hetruriæ, Polymartium.
Bombon, provinc. Peruviæ, Bombona.
Bommelia, oppid. Gueldriæ, Bommel.
Bon vel Bona, urbs Germaniæ inferioris, Bonna.
Bona, pagus Galliæ, Bona.
Bona, urbs Africæ maritima, Hippon regius.
Bonaire, in America Meridionali, Inſula Boni aeris.
Bonandrea, urbs maritima Cyrenaicæ, Apollonia.
Bonconvento, oppid. Etruriæ, Bonus Conventus.
Bondeno, oppid. Galliæ Togatæ, Bodincomagum.
Bondi, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Bunzeja.
Bondoniza, oppid. Græciæ, Scarphia.
Bondouſle, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Bondoſla.
Bondrut, oppid. ditionis Baſilecnſis, Brunduſia.
Boneuil ſur Marne, vicus Galliæ, in agro Pariſino, ad Matronam fluv. Bonogilum.
Bonfatti, oppid. Calabriæ, Hyela.
Bonhomme, inſula Provinciæ, una Stœchadum.
Bonifacio, oppid. Calabriæ, Hyela.
Boniſacio, oppid. Corſicæ, Syracuſanus portus.
Boniſacio, urbs Corſicæ inſulæ, Boniſacium.
Bonmonſter, oppid. Hungariæ, Bononia.
Bonne, oppid. Sabaudiæ, ubi olim Bodiontii, Ebroduntii, populi, Bonna.
Bonne, oppid. Germaniæ, Ara Ubiorum & Bonna.
Bonnes, ſeu Bonne, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, item in Belſia, Bonna.
Bornes, i. e. limites, locus Galliæ, ad Junnam, Bonna.
Bonnevalle, oppid. Galliæ, Bonavallis.
Bonneville, oppid. Sabaudiæ, Bonnopolis.
Bononio, Gallis l'Isle Bon homme. Inſula Galliæ, una ex Areenſibus, Bononium.
Bonporto, vide Porto bon.
Bonpruo, mons Indiæ, Bepyrrus.
Bonunda, locus Hungariæ, Bregatium.
Boor, urbs Macedoniæ, Berrhœa.
Boot, inſula Scotiæ, Bota.
Boparten, vide Boppart.
Boppart, oppid. Germaniæ, ſuperioris, Bodobriga.
Boquerano, inſula Aſiæ, Boquerana.
Borbo, fluviolus Liguriæ, Urbs.
Borca, oppidul. Guineæ, Borca.
Borch loon, ſeu Borch loen, oppid. Belgii, in diœceſi Leodienſi, Loſſenſe.
Borcholm, oppidul. Sueciæ, Borcholmia.
Borcholm, arx Sueciæ, Borcholmia.
Borcholt, oppidul. Germaniæ, Borcholtum.
la Borde, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Borda, aliàs Borda.
Bordeaux, vide Bourdeaux.
les Bordelois, populi Galliæ, Bituriges Viviſci.
Bordelong, urbs Indiæ, Bordelonga.
Borechs, pagus agri Burdigalenſis, Veregines villa.
Boreyia, oppid. Africæ maritimum, Deorum portus.
il Borghetto, oppidul. Italiæ, ad Decimum.
Borgo, urbs Finlandiæ, Borgus, Burgus.
Borgo Lavizaro, popul. Inſubriæ, Forum Lebucrum, Lebetiorum.
di S. Donnino, urbs Ducatus Parmenſis, Fidentia, Iulia, aliis Burgus S. Domnini.
di S. Martino, pagus Montisferrati, Vetus caput.
di S. Pietro, pars urbis Romæ trans Tiberim, Leonina, Tranſtyberina.
di San Sepolcro, urbs Hetruriæ, Biturgia, Burgum San Sepulchri.
di Seſia, oppidul. Italiæ, Burgus Seſſites.
di Tamaſſo, urbs Cypri excisa, Tamaſſus.
Borgognoni, vide Bourguignon.
Borja, urbs Aragoniæ, Belſinum.
Boriquen, inſula Americæ, Boriquena.
Borkum, inſula maris Germanici, Burchana, Byrchanis, Fabaria.
Borknu, inſula Friſiæ, Byrchanis.
Borme, locus Galliæ, in Provincia, Bromum.
Bormia, fluv. Pedemontii, Bormia.
Bormio, oppid. Rhætiæ, ubi Bormiæ aquæ, Bormium.
Born, vel S. Paul de Born, vicus Galliæ, in Aquitania, Burdium vel Burnum.
Bornea, vide Burnea.
Borneo, inſula Indiæ, Bonæ Fortunæ.
Borneo, inſula Indiæ, Borneum.
Bornheim, caſtrum Belgii, Bornhemum.
Bornholm, inſula maris Baltici, ubi Burii populi, Boringia aliis.
Borno, regio Africæ, ubi Atlantes populi.
Borno, deſertum Africæ, Bornum.
Borough bridge, vicus Angliæ, Iſurium.
Borowa, oppid. Bohemiæ, Eburum.
Boru, urbs Ciconum popul. Thraciæ in Biſtonia regione.

Borwick, vide Barwick.
Boſa, urbs Sardiniæ, Boſa.
Boſco di Baccano, in Hetruria, Maſia ſylva.
di Monte Faſcone, Hetruriæ, Sylva Volſinienſis.
di Pontremoli, Liguriæ, Marcius Saltus.
di Solano, locus Calabriæ, Clibanus.
Boſe le Roger, oppid. Galliæ, ad Riſelam fluv. Boſcus Rogerii.
Boſi, vide Boſa.
Boſite, oppid. Ægypti, Cherſoneſus parva, Buſiris.
Boſna, regio Europæ, pars Mœſiæ ſuperioris.
Boſna, fluv. Boſniæ regionis, Boſna.
Boſna Saray, urbs Boſniæ. Boſnæ Saraium.
Boſnesi & Boſnachi, populi Hungariæ, Scordiſci.
Boſine ſeu Boſſer, regio Europæ, Boſnia aut Boſſena.
Boſoch, regio Armeniæ minoris, Melitene.
Boſra, urbs Arabiæ petrææ. Boſtra.
Boſſay, locus Galliæ, in Briona, Boſciacum.
Boſſega, urbs Boſniæ, Baſtana.
Boſſen, regio Dardanorum popul. Myſiæ ſuperioris, Dardania, Boſſina, Boſnia.
Boſſonville, oppid Lotharingiæ, Boſſonis villa.
Boſſut, caſtrum Belgii in Hannonia, Buxudis.
Boſſy, vicus ad Ederam fluv. Boscs.
Boſtizan, oppid. Peloponneſi, Ægira, Ægium.
Boſton, oppid. Angliæ, ubi olim Metaris æſtuarium.
Botan, regio Aſſyriæ, Adrabrae.
Bothnia, regio Scandinaviæ, ubi Levoni populi.
Bothnie, provinc. Sueciæ, Bothnia.
Botrum, urbs Phœniciæ, Botrus.
Botzberg, mons intra Burgundiam & Baſileam, pars Iuræ, Voceuus.
Bou, locus Galliæ, in ſylva Aurelianenſi, Bullum.
Bova, urbs Calabriæ ulterioris, Bova.
la Bouble, fluv. Galliæ, in Elaverem. Item alius in Sicaulam influens, Bulbula, vel Bubula.
Bouchain, oppid. Belgii, in Flandria, Bochanium, vel Buccinium.
la Bouche de Garonne, locus Galliæ, ad Garumnam fluv. Os Garumnæ.
Bouche-Maine, locus Galliæ, infra Juliomagum Andium, Os ſeu Bucca Meduanæ.
Boudonville, aliàs Bonſonvelle, in Lotharingia, Bodonis Monaſterium.
la Bouille, locus Galliæ, ad Sequanam, Butila.
Bovillon, vide Bouillon.
Bovines, oppid, Comitatus Namurcenſis, Bovinacum.
Bovino, urbs Apuliæ, Bovinum.
Boul ſur Suippe, locus Galliæ, Bobilinaca ſupra Suppiam.
le Boulay, locus Galliæ in Turonibus, Baculium.
la Boulengerie, unus ex vicis urbis Meldorum in Galliâ, Bolengaria.
Bouillon, oppid. & Ducatus in Belgio, Conſedis, Bullonium, aliis Tungrorum fons.
Boullon, locus Belgii, Tungrorum fons.
le Boulonois, populi Galliæ in Picardia, Bononienſes.
Baumon, caſtrum ad lacum Lemanum, Boni Mons.
Bourbon, oppid. Galliæ Celticæ, ubi Boii populi.
Bourbon l'Ancy, oppid. Galliæ, ad Ligerim, Burbo vel Borbonium Anſeimi.
Bourbon l'Archambaut, oppid. Galliæ, Borbonium Archimbaldi.
Bourbon le bains, caſtrum Galliæ, in Biturigibus, Burbo ad Balnea.
Bourbonnois, Galliæ Celticæ regio, ubi Boii populi, aliis Borbonienſis.
Bourbourg, oppid Belgii, Burburgus.
Bourdeaux, urbs Aquitaniæ, Burdigala.
Bourdeaux, oppidul. Delphinatus, Burdegala.
le landes de Bourdeaux, aliàs les landes de Bazas, tractus Galliæ, dictus, Arenæ Burdigalenſes vel Vaſatenſes.
Bourdencourt, locus Galliæ, in Caletis, Burdonis curtis.
Bourg, oppid. juxta Burdigalam, Ebromagum, Hebromagum.
le Bourg, vicus Galliæ, in agro Nemauſenſi, Burgum.
de Deols, locus Galliæ in Biturigibus, Doli.
Bourg en Breſſe, oppid. Breſſiæ regionis Franciæ, Forum Sebuſianorum, Tamnum Burgus.
Dalim, vide Burg Dalim.
De la Duile, pagus inter Alpes, Arebrigium.
Dun, vicus Galliæ. in Caletis, Burgum Duni.
de Duyſans, oppid. Deccatium popul. Provinciæ.
Fontaine, locus Galliæ, cum Monaſterio, in ſylva Retia, Burgus Fontis.
de Hierochipe, vicus Cypri, Hierocepia.
ſur mer, oppid. Galliæ, in Aquitania, Burgus ad mare.
ſur mer, oppid. Aquitaniæ, Burgus.

la Reyne, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Burgus Reginæ.
S. Andeol, pagus Galliæ, Fanum S. Andeoli.
Bourganeuf, oppid Aquitaniæ, Burgus novus.
Bourges, urbs Galliæ, Bituricæ, Biturix, olim Biturigum, & Avaricum.
le Bourget, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Burgus vel Burgulum.
Bourgogne, provincia Galliæ, Burgundia.
Bourgoin, oppid. Delphinatus, Berguſia.
Bourgtheroude, locus Galliæ, in diœceſi Rotomagenſi, Burgus Theroldi.
Bourguignons, populi Galliæ Celticæ; Burgundiones, Ædui Sequani.
Bourgow, oppidul. Sueviæ, Burgovia.
Bourgueil, oppidul. Galliæ, Burgolium.
Bourgueil en Vallée, locus Galliæ, cum Monaſterio, in Andibus, Burgulium.
Bourmont, locus Lotharingiæ, in Ducatu Barrenſi, Brunonis mons.
Bouro, inſula Aſiæ, Buroa.
Bouron lac, in Thracia, Biſtonis lacus.
Bourtang, arx Belgii, Burtanga.
Bouſencourt, locus Galliæ ad Suminam, Boſonis curtis.
Bouſſay, locus Galliæ, in agro Waſtinenſi, Boſcium.
Bouſſi, vel Boſſi, vicus Galliæ, in Briegio, Buxeus.
Bouſſoi, vide Boſſut.
Bouſſut, pagus Hannoniæ, Buxudis.
Bouteille, vicus Galliæ, in Caletis, Butila.
Bouteiller, vide Buticularius.
la Boutonne, fluv. Galliæ, in Santonibus, Vultonna.
Bouxieres, locus Lotharingiæ, ad fluv. Saliam, Buxeriæ.
Bowes, pagus Angliæ, Lavatris.
Bowling Bong, oppid. Galliæ, Geſoriacum ſeu Bononia.
Boxtehude, oppid Germaniæ, Boxtuda.
Bozager, urbs Sarmatiæ ad Tanaim, Exopolis.
Bozolo, oppid. Italiæ, Bozolum.
Bozwtha, fluv. Hungariæ, Bacuntius.
Bra, oppid. Liguriæ Bardérate.
Brabançons, populi Belgii, Brabanti.
Brabant, regio Belgii, Brabantia, ubi Ambivariti populi.
Brabate, oppid. Andaluſiæ, Belo.
Bracciano, oppid. Hetruriæ, Arcennum, Braccianum, Bryzianum, Sabata.
Braccio di S. Giorgio, Helleſpontus.
Braccio di S. Rainer, promontor. Siciliæ, Argennum.
Braces, inſula maris Tyrrheni, una Ithaceſiarum.
Brachesac, caſtrum Galliæ, in Andicavis, Braccum ſaccum.
Brachi, locus Galliæ in Caletis, Braciacum.
Bradano, fluv. Lucaniæ, Brada.
Braga, urbs Portugalliæ, Augusta Bracarum, Bracara, Bracara.
Braganza, urbs Portugalliæ, Brigantia. Cælobriga, Tuntobriga.
Braid Albin, provincia Scotiæ, Albania.
Brailaw, oppid. Moldaviæ, Piroboridava.
Braine, vide Brayne.
Braine, oppid. Belgii, Bronium.
Braine, oppidul. Galliæ, in Turonibus, Bremacum.
Braine le Chaſteau, caſtellum Belgii, in Hannonia, Braina.
Braine le Comte, locus Belgii in Hannonia, Brana Comitis.
Bramant, oppid. Sequanorum, Bramagum.
Bramant, oppidul. Sabaudiæ, Brammovicum.
Bramas, populi Æthiopiæ, Bramæ.
Bramaſans, vide Bramans.
Bramins, populi Indiæ, Brachmanes.
Brampton, oppid. Angliæ, Bremenium.
Bran, vide Brau.
Brancaſter, oppid. Angliæ, Branodunum.
Brancion, caſtellum Galliæ, Brancedunum.
Brandeburg, urbs Germaniæ, Brandeburgum, Brennoburgum.
Brandeburger, populi Germaniæ, Soderani.
Brandeis, oppid. Bohemiæ, Brunduſium & Brandiſium.
Brandendeberg & Isle de Vulcain, in mari Indico, Inſula Vulcani.
Brauck, caſtrum Germaniæ, Branicum.
la Braule, fluv. Galliæ, in Turonibus, Brabula.
Branneſia, vide Aldenburg.
Brannicero, oppid. Myſiæ inferioris, Variana.
Branville, locus Galliæ in Lexoviis, Brandevilla.
Braslaw, urbs Lithuaniæ, Bratislavia.
Braſſow, urbs Tranſylvaniæ, Corona, Prætoria Auguſta, Stephanopolis, Patroviſſa, vide Cronſtat.
Braſſowa, urbs Tranſylvaniæ, Patroviſſa, Prætoria Auguſta, Corona.

Braza,

Brata, oppid. Africæ maritimum, Barathia.
Brau, pagus Aquitaniæ, Hebromagum, Hebromanum.
Brava, urbs Africæ, Brava.
Braunaw, oppid. Bavariæ, Braunodunum, Cabanodunum, Brundunum.
Braunecken, tractus Comitatus Tirolenſis, Briunum.
Braunſfeld, oppid. Germaniæ, Braunsfelda.
Braunſwyck, urbs Saxoniæ, Brunopolis, Tuliſurgium.
Bray, oppid. Campaniæ Gallicæ, Bibrax.
Bray, pagus Picardiæ, Samarobrina.
Bray, fluv. Galliæ, in Lidericum fluens. Item locus Galliæ, in Bellovacis, ad Hormentionem fluv. &c. Braium.
Bray, vel la foreſt de Bray, ſylva Galliæ, Brajenſis.
Bray Comte Robert, caſtrum Galliæ, in agro Pariſino, Braja Comitis Roberti.
Brai en Keteloſs, locus Galliæ in Ducatu Reiteſtinio, Brajum.
Bray ſur Seine, locus Galliæ, Brajum ad Sequanam.
Bray ſur Somme, locus ejuſdem regni, Brajum ad Sumonam.
Braychipult point, promontor. Angliæ, Canganorum.
Braye, caſtrum Galliæ, in Veliocaſſibus, Brajum. Item rivus Galliæ, in Cenomanis, Brigia.
Brayes, parœcia Galliæ, in agro Remenſi, Bracæ, vel Braga.
Braysne, oppid. Campaniæ Gallicæ, Bibrax.
Brazza, inſula Liburniæ, Brattia, vel Brachia.
la Brebine, fluv. Galliæ in agro Auguſtodunenſi, Burbinsia.
Breche, vicus Galliæ in Turonibus, Bricca.
Brechin, urbs Scotiæ, Brechinum.
Brechyn, urbecula Bohemiæ, Brechynia.
Brecnok, provinc. Angliæ, Brechinia.
Breda, urbs Belgii, Breda.
Bredenberg, oppidul. Daniæ, Bredenberga.
Brederode, caſtrum Hollandiæ, Brederoda.
Brefort, oppidul Belgii, Brefurtium.
Breganzon, arx Galliæ, Brigantonia.
Bregentz, oppid. Sueviæ, Brigantium.
Bregna, oppid Liburniæ, Arucia.
Bregna val, vide la Val di Bregna.
Bregnitz, urbs Hungariæ exciſa, Bregetium.
Bregnitz, vide Bregentz.
Bregno, fluv. apud Breunos popul. Alpinos, Breunus.
Brema, urbs Sinarum, Bramma.
Brema, urbs Indiæ, Brema.
Brembo, fluv. Italiæ, Brembus.
Bremen, urbs Saxoniæ, Phabiranum, Brema.
Bremerfurde, oppid. Germaniæ, Bremenfurda.
Bremgarten, oppid. Helvetiorum, bremocartum.
Brendolo, oppidul. Venetiæ, Brendulum.
Brenne, locus Campaniæ Gallicæ, Brenna.
Brenner, mons Rhætiæ, Pyrenæus.
la Brenta, fluv. Venetiæ, Brenteſia, Brinta, Medoacus.
Brenno, oppid. Romandiolæ exciſum, Brintum.
Brentonego, vide Brentoni.
Brentoni, pagus Venetiæ, Brentonicum.
Breſca, oppid Mauritaniæ, Ruſſonium.
Breſcia, urbs Cenomanorum Italiæ, Brixia.
Breſcon, arx Occitaniæ, Blaſcon.
Breſil, regio Americæ, Braſil, Braſilia.
Breſlaw, urbs Sileſiæ, Budorgis, Vratiſlavia, Budorigum.
la Breſle, fluv. Galliæ in Caletis, Briſelle.
Breſne, oppid. Galliæ Belgicæ, Bibrax.
Breſne, fluv. Galliæ in Turonibus, Breſſia.
la Breſſe, regio Galliæ, ubi Sebuſiani populi, Breſſia.
la Breſſe Chalonoiſe, tractus Burgundiæ, prope Cabilonum, Brexia Cabillonenſis.
la Breſſe Savoyarde, tractus terræ, Brexia Sabaudica.
Breſſello, oppid. Ducatus Mutinenſis, Brixellum.
Breſſenon, urbs Germaniæ, Brixino.
Breſſici, urbs Poloniæ, Breſſicia.
Breſſuire, urbecula Galliæ, Breſſuria.
Breſt, portus & oppid. Britanniæ minoris, Brivates, cui Vindana portus proximus.
Breſt, urbs Poloniæ, Breſtia.
Bretagna, pagus Gallæciæ, Bretonia.
Bretaigne, regio Galliæ, ubi Armoricæ civitates, Armorica, Britannia minor.
Bretanniere, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Brittonaria.
la Breteche, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Bretteſcta. Dicitur & S. Non de la Breteche.
Bretenham, oppid. Angliæ, Combretonium.
Breteuil, oppid. Galliæ, Bretelium & Bretolium.
Breteuil, burgus Galliæ in Bellovacis, ad Itonam fluv. Bretolium vel Brttolium.
Bretigny, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Britiniacum.
la chapelle de Bretot, vicus Galliæ, in ſylva Brotona, Capella Brotonæ.

Bretta, oppid. Sueviæ, Solicinium.
Bretten, oppid. Palatinatus, Solicinum.
Bretten, oppidul. Sueciæ, Bretta.
Bretuſſa, pagus Portugalliæ, Bretolaum.
le Breuil, locus Galliæ, in Lexoviis, Brolium.
Brexar, oppid. Mauritaniæ maritimum, Caſtra Germanorum.
Breyn, lacus Scotiæ, Bruna & Breyna.
Brianſonet, arx Sabaudiæ, Brianzonia.
Brianzon, oppid. Delphinatus, Brigantium, ubi Brigiani populi.
le Brianzonois, pagus Delphinatus, Brigantionini.
Briare, oppid. Galliæ Celticæ, in agro Aurelian. Bridoborum.
Briatico, vide Umbriatico.
S. Brice, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, S. Brictii.
Brieque, antiquus locus Belgii, ad mare, inter Altejam & Quantiam fluv. Brica, an Lambrica.
Bricquenay, villa Galliæ, ad Rotumnam fluv. Bracaneium.
Briequia, provincia Aſiæ minoris, Lycia.
Bridlington, oppid. Angliæ, Brillendunum.
Bridore, vicus Galliæ, in Turonibus, ad Andriam fluv. Briotteidis vicus.
la Brie, provincia Galliæ, Bria.
Brie-Comte-Robert, oppid. Galliæ, Bria Comitis Roberti.
Brieg, urbs Germaniæ, Brega.
Briel, la Brile, urbs Hollandiæ, Briela.
S. Brieu, oppid. Aremoricæ, Briconium.
Brieu de Ville, oppid. Gall. ad Elaver fluv. Brivas vetus.
Briga, pagus Valleſiæ, Sempronium.
Brig-Caſterton, oppid. Angliæ, Cauſennit.
Brigdewater, oppidul. Angliæ, Brigevatera.
Brige, vel Brig dans le Vallais, vicus Helvetiæ, in Valleſia inferiori, Briga.
Brignais, aliàs Brigniex, vicus Galliæ, in agro Lugdunenſi, Priſciniacum.
Brignano, oppid. Venetiæ, Bretena.
Brignole, locus Galliæ, in Provincia, Brinonia.
Brignoles, oppid. Galliæ, Brinolium.
Brignon, fluv. Galliæ, in Turonibus, Bremo.
Brin, urbs Moraviæ, Eburum, Arſicua, Brinnum.
Brindiſi, urbs Salentinorum, Brunduſium.
Brinnitka, oppidul. Germaniæ, Brinnica.
Brinon, vel Bernon, locus Galliæ, in Tricaſſibus, Eburobrica.
Briolay, locus Galliæ, Brioledum.
Briones, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, ubi Berones populi.
li Brioni, inſulæ Iſtriæ, Pullariæ.
Brionne, vel Brioſne, oppid. Galliæ, in Neuſtria, Brionia.
Brioude, oppid. Arvenorum, Brivas.
Vieille Brioude, vicus priori proximus, vetus Brivas.
Brioſe, locus Galliæ, in Normannia, Brioſa.
Briquerais, oppid. Pedemontii, Briquetaſium.
Briſach, oppid. Alſatiæ, Briſacus mons, Mons Briſiacus.
Briſay, caſtrum Galliæ in Turonibus, Brixis.
Briſca, oppid. Mauritaniæ maritimum, Caſtra Germanorum.
Briſgow, regio Germaniæ ſuperioris, Briſgoia, ubi Briſigavi populi.
Briſgower, populi Germaniæ ſuperioris, Briſigavi.
Briſighella, oppidul. Italiæ, Breſegella.
Briſſa, fluv. Sarmatiæ Europææ, Boryſthenes.
Briſnon, vide Brixen.
Briſſerte, locus ad Sartam fluv, Pons Sartæ.
S. Briſſon, caſtrum Galliæ in Turonibus, S. Brictionis.
Briſtow, urbs Angliæ, Briſtolium, Venta Belgarum, Venta Silurum.
Brit, provincia Scotiæ, Aneja.
le Brivadois, ager Galliæ, in Arvernis, Brivadenſis.
Brive, pagus Lemovicenſis. Urbs eſt Brivas.
Brive la Gaillarde, aliàs Brive ſur Courreze, oppid. Galliæ, in Lemovicibus, Briva Curretia.
Brivieſca, vide Birvieſca.
Brivio, oppid. Inſubriæ, Bripium.
Brixen, urbs Comitatus Tirolenſis, Brixino.
Bro, vicus Helvetiæ, Bromagus.
lac de Bro, lacus Helvetiæ, Bromagenſis.
Broboliza oppid. Laconicæ, Thalame, Theramne.
Brocalo, regnum Nigritiæ, Brocalum.
Brokenberg, mons inter Thuringiam & Franconiam, Meliboeus, & oppid. Buſacterorum
Brockmerlandt, tractus Friſiæ, ubi Bructeri populi.
Brod Behemiſch, urbs Bohemiæ, Broda.
Brod Deutſchen, urbs Bohemiæ, Broda.
Brodegni, oppid. Peloponneſi, Bryſis.
Brodra, oppid. Indiæ, Brodra.
Broia, vide Labroia.
Bronchorſt, oppid. Belgii, Broncborſtum.

Brondolo, prope Venetiam, Brundulus portus.
Broni, oppid. agri Ticinenſis, Blandenona.
Bromsbroo & Broemſebro, pagus Oſtrogothiæ, Bromsbroa.
Broſs, anguſtia Alpium inter Hungariam & Tranſilvaniam, Bontar.
Breſſa, oppid. Tranſylvaniæ, Frateria vel Phrateria.
la Broſſe, Prioratus Galliæ, in agro Pariſiaco, Brocia.
Broſſes, lacus Galliæ in Turonibus, Brixa aut Brixis.
les Broſſes, aut le Pleſſis le Broces, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Pleſſeium Pruciarum.
Brou, oppidul. Galliæ, in Pertico Goëti, Brajacum, vel Brajorum.
Brou, oppidul. Aquitaniæ, Brigioſum.
Brouck, oppid. Ducatus Bergenſis, ubi populi Bructuarii, Bructeri.
Brougham, oppid. Angliæ, Brovonacis, Braboniacum.
Broughton, oppid. Angliæ, Brige.
Brouillar, locus Burgundiæ, Ebrovillare.
haute Bruyere, locus Galliæ, cum monaſterio, in agro Pariſino, Alta Brueria.
Bruyeres, vicus ſylvæ Cotiæ. Item vicus Galliæ, in agro Pariſino. Item caſtellum ad Remandam Brueriæ.
Bruyeres ſur Cher, locus Galliæ, Bruetia ad Carum.
Brunois, locus ad Ederam fluv. Bronacum.
Brouverſhaven, oppid. Belgii, Brouverhavia & Brouverii portus.
Brouverr Straet, in America, Brouverii fretum.
Bruca, fluv. Siliciæ, Pantagia.
Bruck an der Leyte, vide Pruck an de Leyte.
Bruck, ſeu Brugg, urbs Helvetiæ, Bruga.
Brucomat, oppid. Alſatiæ, Brucomagus, Brencomagus.
Bruiramel, vide Buteramel.
Bruel, oppidul. Germaniæ, Brielium.
Brug, pagus Bavariæ, Ambra.
Bruges, urbs Flandriæ, Bruga, ubi Grudii populi.
Brugge, vide Bruges.
Brugneto, urbs Liguriæ, Brunetum.
Bruine en Limoſin, pagus Lemovicenſium, Brivas.
Brunauwer, populi Comitatus Tirolenſis, Breuni, Breuni.
Bruneck, oppid. Comitatus Tirolenſis in Briona regione, Vitunum, ubi Breuni populi.
Bruno, fluv. Hetruriæ, Prille.
Brunsberg, urbs Pruſſiæ, Brunsberga.
Brunsbutel, oppidul. Daniæ, Brunsbutta.
Brunswyck, vide Braunsvvick.
Brunrut, vide Bondrut.
Bruſſel, urbs Brabantiæ, Bruxellæ.
Bruxel, urbecula Germaniæ, Bruxella.
Bruzzano, promontor. Calabriæ, Zephyrium.
Bry, vicus Galliæ in agro Pariſino, Brajacum.
Brynhida, oppid. Myſiæ inferioris, Cimbrianum.
Bua, inſula Dalmatiæ, Bubua.
Bubierca, vide Bibierca.
Buccabel, pagus Palæſtinæ, Baccades.
Buccara, urbs Sogdianæ, Trybactra.
cap de Buch, in Gallia, Promontorium Bojorum.
captal de Buch, nomen dignitatis, Dominus Bojorum.
le Captalat de Buch, Capitaleium, ſeu dominium Bojorum, vide Buchs.
Buchara, vide Buchiara.
Buchaw, regio Fagophagorum, popul. Germaniæ.
in der Buchen, tractus Germaniæ, in Haſſia, Buchonia.
Buchiſton, locus ad Lemannum, Portus Abucini.
Buchian, fluv Bactrianæ, Bactrus.
Bucheira, lacus Ægypti, Mareotis, Maria, aliis Meris.
Buckenheim, locus ad Saravum fluv. Buckenhemium.
Buchs, tractus Aquitaniæ, ubi Boij populi.
Buckingham, oppid. Angliæ, Niomagus, Neomagus.
Buckinghamſhire, pars Catyeuchlanorum popul. Angliæ, Buckingamia.
Buckor, regio Indiæ, Bucoria.
Buco Veienoſo, locus Campaniæ apud Puteolos, Spiracula, Charoneæ ſcrobes.
Buda, urbs Hungariæ, Buda Heraclia, aliis Aquincum.
Budaſas, urbs Bactrianæ, Bactra.
Budini, oppid. Myſiæ, Oeſcus.
Budmir, fluv. Perſiæ, Bagrada.
Budnock, oppid. Hungariæ, Budnocum.
Budoa, urbs Dalmatiæ, Butua.
Budrio, oppid. Romandiolæ, Butrium.
Budweiſs, urbs Bohemiæ, Bubienum, Marobudum, Buduiſſa.
Bueil, locus Galliæ, in Turonibus, Buculium.
Buelth, promontor. & oppid. Angliæ, Bulleum.
Bueth, mare Balticum, Codanus ſinus.
Buenen, urbs Galliæ, Geſoriacum ſeu Bononia.
Buenos ayres, urbs Americæ, Bonus aer.
Buſera, oppid. Portugalliæ, Balſa.

 Buſſa-

Buffalara vel *Buffalora*, urbs Calabriæ exciſa, *Thurium.*
Buga, oppid. Piſidiæ, *Baga.*
Bugen, urbs Iaponiæ, *Bugenum.*
Bugey, populi Sabaudiæ, *Sebuſiani.*
le Bugey, provinc. Galliæ, in Breſſia, *Bengeſia.*
Bugia, urbs Mauritaniæ maritima, *Saidæ*, *Tabraca*, *Bugia.*
Buheira, lacus Ægypti, *Arapotes*, *Maria*, *Mareotis.*
Buicramel, promontor. Africæ, *Tretum.*
Buies, populi Galliæ in Normannia, *Boii.*
le Buis, oppid. Delphinatus, *Buſium.*
Buſſeau, locus Galliæ in agro Waſtinenſi, *Boſcellus.*
Buiſſon, locus Galliæ, in Briegio, *Buſcio.*
Bulahuana, oppid. Africæ. *Bulahuana.*
Bulgari, populi Myſiæ Europææ, *Triballi.*
Bulgaria, pars Mœſiæ inferioris, regionis Europæ.
Bulgarie, in Moſcovia, *Bulgariæ regnum.*
Bulles, oppidul. Galliæ, *Bullaum.*
Bulles, vicus Galliç, in agro Bellovacenſi, *Bubulæ.*
le Bullet, vicus Burgundiæ, *Abiolica*
Bullingen, pagus Germaniæ inferioris, *Belgica.*
Bulneſs, oppid. Angliæ, *Blatum*, *Buigium.*
Bulzzir Zzaibizz, oppid. Ægypti, *Goſſen.*
Bungo, urbs Iaponiæ, *Bungum.*
Bunina, mons Theſſaliæ, *Oeta.*
Buonpruo, locus Indiæ, *Bepyrus.*
Buoſa, vide *Baſa*
Buquehamneſs, *Buquhan-neſs*, promontor. Scotiæ, *Taizalum.*
Buquhania, regio Scotiæ, ubi *Taizali* populi.
Buragrag, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, *Sala.*
Buragrag, fluv. Africæ, *Buragraxum.*
Burchain, oppid. Bavariæ, *Buricianæ.*
Burckhauſen, vide *Birekhauſen.*
Burdugna, oppid. Peloponneſi, *Thyrea.*
Buren, oppid. Belgii, *Bura.*
Buren, oppid. Helvetiæ, *Petineſca.*
Burg en Breſſe, vide *Bourg en Breſſe.*
Burg upon ſands, pagus Angliæ in Cumbria, *Caſtra Exploratorum.*
Burgdalm, pagus Cypri, *Idalium.*
Burgeuil, oppidul. Galliæ, in Andicavis, *Burgolium.*
Burgh under Stan more, pagus Angliæ, *Verteris.*
Burghi, oppid. Mauritaniæ, *Suourgia.*
Burgian, urbs Aſiæ. *Alexandria.*
Burgo Lavezaro, oppid. agri Novarienſis, ubi *Lebui* populi.
Burgoin, oppid. Delphinatus, *Berguſia.*
Burgos, urbs Caſtellæ veteris, *Masburgi*, *Bravum*, *Burgi.*
Burglled, oppid. Angliæ, *Cæſaromagus*,
Burgum templi, oppid. Cypri, *Agidos.*
Buriack, oppidul. Sueviæ, *Buriotis.*
Buriana. oppid. regni Valentini, *Brigiana.*
Burick, oppid. Cliviæ vel Geldriæ, *Burcinacium*, *Burnocum.*
Burick, oppid. Germaniæ *Buricum.*
Burnea, pagus Tuſciæ, *Turrena Auguſtalis.*
Burneo, vide *Borneo.*
Burren, pagus Helvetiæ, *Petineſca*, vide *Büren.*
Burrow, pagus Angliæ, *Verometum.*
Burrow hill, locus Angliæ, ubi *Verometum* oppid. exciſum
Burſa, urbs Bithyniæ, *Pruſa.*
Burſia, regio Aſiæ, *Myſia.*
Burſia, regio Aſiæ. pars *Bithyniæ.*
Burſterſtaller, populi Dalmatiæ, *Piruſtæ.*
Burtolf, oppid. Helvetiæ, *Burgdorffium.*
Burtza, conventus Rhætorum, in fœdere Cano, *Walteſpurgum.*
Burut de la Duile, vicus Salaſſiorum, *Arebrigium.*
Buruſs, vide *Burſa.*
Buruz, urbs Phrygiæ, *Cibyra.*
Bury, vide *Beury.*
Buja & Buſaten, oppid. Walachiæ, *Napuca.*
Buſanſais, oppid. Galliæ in Biturigibus, *Boſentiacæ.*
Buſſeto, oppid. Italiæ, *Buxetum.*
Buſſereth, urbs Arabiæ petrææ, *Boſtra.*
Buſſeuil locus Galliæ in Cenomanis, *Buſſogilum.*
Buſſeuil, vicus Galliæ, in Vaſtinno, *Boſcolium.*
Buſſigni, locus ad Venogiam fluv. in lacum Lemanum effluentem, *Portus Abucini.*
Butera, oppid. Siciliæ, *Bucia*, *Hybla minor*, aliis *Buterium.*
Butow, oppid. Germaniæ, *Butovia.*
Butrinto, urbs Epiri, *Buthrotum.*
Butro, vide *Budrio.*
Buttons Bay, in America, *Buttoni ſinus.*
Butua, urbs Æthiopiæ, *Butua.*
Butzen, locus Rhætiæ, *Ebodurum.*
Buxoy, locus Galliæ, in agro Mauripenſi, *Buxidum.*
Buyl mancy, fluv. Æthiopiæ, *Raptum.*
le Buyt, oppid. Provinciæ exciſum, *Apollinarium.*
Buzançois, oppid. Galliæ, *Buzancaum.*
Buzanich, fluv. Liburniæ, *Pauſinus.*
Buzenval, vicus agri Pariſiaci, *Bogivallis.*
Bychow, oppid. Poloniæ, *Bychovia.*
Bydini, vide *Budini.*
Byrramerwaldt, mons Carniolæ, *Albius.*

C.

Cabado, vide *Cadavo.*
Cabaignac, locus Occitaniæ. *Cobiomagum.*
Cabannes, varia Galliæ loca, *Attegia.*
le Carbardet, ager Galliæ, in Carcaſſeſio, *Cabarenſis.*
Cabe, fluv. Gallæciæ; *Chalybs.*
Caberton, oppid. Vaſconiæ, ubi *Oſquidates* populi.
Cabezza del Griego, pagus Caſtellæ novæ, *Segobriga.*
Cabis, fluv. Carmaniæ, *Sabis.*
Cabo, vide *Capo.*
Cabra, oppid. Andaluziæ, *Ægabra*, *Agabra*, Bebro, *Calicula.*
Cabrera, inſula maris Balearici, *Capraria.*
Cabriere, oppid. Galliæ, in diœceſi Biterrenſi; Item caſtrum, *Capraria.*
Cabrieres, locus Galliæ, in Provincia, ad Sulgam fluv. *Capraria.*
Cabul, regio Aſiæ, *Arachoſia*, & urbs Arachoſiæ, *Alexandria*, *Arachotus.*
Cabuſco, mons Parthiæ, *Choatras.*
Cacagiont, oppid. Tauricæ, *Charax.*
Cacari. fluv. & oppid. Mengreliæ, *Heracleum.*
Cacearia, inſula Sarmatiæ Europææ, *Achillea.*
Cacerina, urbs Bithyniæ, *Chalcedon.*
Caceres, oppid. Extremaduræ, *Caſtra Cæcilia*, *Gerea*
Caceres, urbs Aſiæ in Philippinis, *Cacera.*
Cachant, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Caticantum.*
Cachar, fluv. Indiæ, *Indus.*
Cacia, pagus Portugalliæ, *Talabriga.*
Caco, mons Hiſpaniæ, *Cacus*, *Caunus.*
Cacoberio, oppid. Marmaricæ, *Chimo.*
Cacos, Cycladum Inſul. una, *Aſtrabe.*
Cadenac. oppid. Galliæ Aquitanicæ, *Uxellodunum.*
Cadenac, oppid Galliæ. *Cadenacum.*
Cadillac, oppid Aquitaniæ *Cadiliacum.*
Cadima & Carima, pagus Luſitaniæ, *Carrina.*
Cadiz. inſula & civitas Hiſpaniæ, *Gades.*
il Cadorino, in Venetia, *Cadorinus ager.*
Caera, oppid Siciliæ exciſum, *Hydia.*
Caempi, vide *Kaemps.*
Caen, urbs Normanniæ, *Cadomus.*
Caer Badon, urbs Angliæ, *Aqua Solis*, *Bathonia.*
Caer Cory, oppid. Angliæ, *Corinium.*
Caer Frock, urbs Angliæ, *Eboracum.*
Caer Grant, urbs Angliæ, *Durovernum*, oppid. aliis *Granta.*
Caer Guidi, oppid Scotiæ, *Victoria.*
Caer Gwent, urbs Angliæ, *Vintonia*, *Venta Belgarum.*
Caer hean. oppid. Walliæ. *Conovium.*
Caer-Laverock, oppid. Scotiæ. *Carbantorigum.*
Caer-Leon urbs Angliæ & oppid Walliæ, *Civitas Legionum*, *Deva*, *Devana*, *Ceſtria*, *Deunana*, *Divana*, *Legio xx victrix.*
Caer Lud, urbs Angliæ, *Londinium.*
Caerludcoyd, urbs Angliæ, *Lindum.*
Caer-Marden & Caermarden, oppid. Walliæ, *Maridunum.*
Caermardenſhire, in Wallia, Comitatus Maridunenſis.
Caernarvan, urbs & Comitatus Walliæ, *Arvonia.*
Caer-Peri, oppid. Angliæ, *Carperis.*
Caer Segont vel Caerſegont, oppid. Angliæ. ubi *Segontiaci* populi.
Caer Uysk, urbs Angliæ, *Iſca.*
Caer Vortigern, urbs & Academia Angliæ, *Oxonium.*
Caer Wrangon, urbs Angliæ, *Branovium.*
Caerwent, pagus Walliæ, *Venta Silurum.*
Caffa, urbs Tauriæ, *Theodoſia*, aliis *Cavum.*
Caffen, oppid. Mauritaniæ, *Iomnium.*
les Cafres, populi Africæ, *Cafri.*
Cagiali, urbs Aſiæ minoris, *Ægialos.*
Caglac, locus Galliæ, in Rutenis. *Calliacum.*
Cagli, urbs Umbriæ, *Cale*, *Calle*, *Callium.*
Cagliari, urbs Sardiniæ, *Caralis*, *Carallis*, *Calaris.*
Caiorle, inſula & urbs Forojulienſis ditionis, *Caprulæ.*
Cahors, urbs *Cadurcorum*, popul. Galliç Aquitanicæ, *Doverna*, *Divona*, *Duona.*
Caia, vide *Gaia.*
Caianeburg, oppid. Sueciæ, *Caianeburg.*
la Caiane, provincia Sueciæ, *Caiania.*
Caianello, oppid. Campaniæ Italicæ, *Callicula.*
Caiaſſa, inſula ſinus Arabici, *Aſtrata.*
Caiazzo, vide *Caiaſſa.*
Caiazzo, urbs regni Neapolitani. *Calatia.*
Caibo, mons & promontor. Ciliciæ, *Crocodilus.*
Caicol, mons Armeniæ majoris, *Capotes*, *Aba*, *Abus*,
Caienne, inſula Americæ, *Cayana.*
Cailon, Inſula Indiæ, una *Baruſſarum.*
Cailus de Bonnette, caſtrum Galliæ, in Cadurcis, *Caſtelum.*
Caiman, inſula Ameriæ. *Caimana.*
Cainam, inſula Indiæ, una *Sabadibarum.*
Caipha, vide *Cayſa.*
Cairaſco & Cheraſco, oppid. Pedemontii, *Carrea*, *Claraſcum.*
Cairmalei, oppid. Angliæ, *Camaletum.*
Cairo, urbs Ægypti, *Babylon*, *Memphis.*
il Cairo, oppid. Liguriæ, *Canalicum.*
Cairoan, urbs Africæ, *Cyrene.*
Cairoan, urbs regni Tunetani, *Cairoanum.*
Caiſar, urbs Cappadociæ; *Cæſarea magna*, & urbs exciſa Palæſtinæ, *Cæſarea Palæſtinæ.*
Caishow, tractus Angliæ, ubi *Caſſii* populi, aliis *Catyeuchlani.*
Caitachi, urbs Mediç, *Ara Sabea.*
Cantachi, populi Sarmatiæ Aſiaticæ, *Heniochi.*
Calabria, Regio Italiæ, ubi olim *magna Græcia*, & *Brutii* populi.
Calacari, vicus Galliæ Togatæ, *Colicaria.*
Calahorra, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Calaguris*, *Cinnia.*
Calaiate, urbs Arabiæ Felicis, *Metaeum*, *Cimacatum.*
Calais, urbs & portus Picardiæ, *Iccius portus*, aliis *Caletum*, *Scala.*
pas de Calais, fretum Gallicum, *Anguſtiæ Caleſienſes.*
Cala longa, oppid. Majoricæ inſulæ, *Cinium.*
Calama, fluv. Epiri, *Thyamus.*
Calama, urbs Mauritaniæ, *Celama.*
Calamata, urbs Africæ, *Calama.*
Calamata, oppid. Laconiæ, *Thalame*, *Theramne*, aliis *Abea*, *Thuria.*
Calamea en la Serena, oppid. Extremaduræ, *Ilipa.*
Calameta vel *Calamera*, oppid. Siciliæ exciſum, *Schera.*
Calamianes, inſula Indiæ, *Calaminiana.*
Calamita, fluv. Tauricæ, *Iſtrianus.*
Calamita, oppid. Tauricæ, *Pactorum portus.*
Calamo, inſula Archipelagi, *Claros.*
Calamolo, portus Bithyniæ, *Heræus.*
Calamota, inſula Dalmatiæ, una *Elaphitum.*
Calandra, oppid. Italiæ in Lucania, *Araxandra.*
Calao, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, *Auzan.*
Calap, urbs Arabiæ deſertç, *Auzara.*
Calapate, urbs Indiæ, *Chabetis.*
Calari, vide *Cagliari.*
Calaruega, oppid. Hiſpaniæ, *Calaroga.*
Calatabellota, fluv. Siciliæ, *Soſſius*, aliis *Isburus.*
Calatagirone, urbs Siciliæ, *Calata*, *Calata leronis*;
Calatayud, urbs Aragoniæ, *Bilbilis nova.*
Calatrava, oppid. Caſtellç, *Oretum.*
Calbe, vide *Kalbe.*
Calcacelter, vide *Kalcaceſter.*
Calcar, urbs Germaniæ, *Calcaria.*
Calchiſtan, mons Aſiç, *Paropamiſus.*
Calcidona, urbs Bithyniæ, *Chalcedon.*
Calcitin, urbs Bithyniæ, *Chalcedon.*
Caldana, fluv. Calabriæ, *Cirus* vel *Cyris.*
Caldar, locus Scotiç, ubi *Caledonia* regio.
Caldar, & *Kaldar*, provinc. Aſiæ, *Chaldea.*
Caldes, oppid. Catalauniæ, *Aquæ calidæ*, ubi *Aquicaldenſes* populi.
Caldes, vide *Aigues* Caldes.
Calenuove, vide *Caſe nove.*
Calecut, urbs Indiæ citerioris, *Canthapis*, aliis *Cottiara*, *Barygaza* *Calecutium.*
Calegnano, oppid. Calabriæ, *Altanum.*
Calemberg, Auſtriæ, *Ceſius mons.*
Calemberg, tractus Germaniæ, *Calembergicus.*
Calenaar, locus Scotiæ, ubi olim *Caledonia* regio.
Calendo, fluv. Siciliç, *Lalaſſis.*
Caleos, oppid. Achaiç, *Chaleos.*
Calepio, oppid. Italiæ, *Calepium.*
Cales, oppid. Picardiæ, *Geſſoriacum.* *Iccius* vel *Itius portus*, vide *Calais.*
Calen, portus Atticæ, *Piræus portus.*
Calfar, mons Græciæ, *Callidromus.*
Calibia, oppid. Mauritaniæ. *Carobis.*
Calico. fluv. Macedoniæ, *Echedorus*, *Chidorus.*
Caliſornie, Inſula Americæ, *California.*
Calis-malis, inſula & urbs Hiſpaniæ, *Gades.*
Calixene, oſtium Nili, *Taniticum.*
Calkar, urbs Cliviæ. *Calcaria*, ubi *Calciaci* populi.
Callao de Lima, portus Americæ, *Callaum.*
Callara, urbs Siciliæ exciſa, *Calisſia.*

Callatia, oppid. Perſiæ, Ariaſpe.
Calle longue, locus in mari Gallico, Callis longus.
Calle Sarraine, locus ſimilis, Callis Saracenicus.
the ſtrait of Callen, alias ſtraight of Calais, Fretum Gallicum, Anguſtiæ Morinorum, ſeu Caleſienſes.
Calliacra, urbs Myſiæ inferioris, Callatia.
Calices, pagus Bithyniæ, Canos Gallicanos.
Callil, oppid. Palæſtinæ, Eleutheropolis, Hebron.
Calmar, urbs Sueciæ, Calmaria.
Calmont, locus Belgii, in diœceſi Leodienſi, Calmons.
Calogeron Oros, mons Myſiæ Aſiaticæ, Maſius, Myſius Olympus.
Caloiero, inſula Eubœæ, Atalantes Neſium, Atalanta.
Calonica, pagus Corſicæ, Ara Tutila.
Calonio vel Calamio, inſula Propontidis, Berbicus.
Calorinaco, fluv. Calabriæ, Taurocinium.
Calore, fluv. Hirpinorum, Calor.
Caloro, fluv. Venetiæ, Varamus.
Calpinzee, lacus Germaniæ, Calpinus,
Calpurt, urbs Armeniæ, Calcitis.
Calſery, urbs Indiæ propriæ, Batancaſara.
Caltabellota, vide Calatabellota.
Caltichea, urbs Colchidis, Zadris.
le Calvaire, mons Palæſtinæ, Calvarius.
Calvi, urbs Campaniæ Italicæ, Cales.
Calvi, oppid. Corſicæ maritimum, Litius Caſia.
Calviri, urbs Sardiniæ exciſa, Nora.
Calviſano, vicus territorii Brixienſis, Forum Calviſii.
la Calzada, urbs Hiſpaniæ, Calciata.
Calzan vel Calzum, in Aſia, Arabicus ſinus,
Camairano, pagus Inſubriæ in agro Novarienſi, Mariana caſtra. Arcus Marianus.
Camala, urbs Syriæ, Emiſa.
Camaldoli, cœnobium Italiæ, Camaldulum.
Camaran, inſula ſinus Arabici, Cardamine.
Camarana, urbs Siciliæ exciſa, Camarina.
Camaraſa, oppid Cataloniæ, Ciſſum.
Camarata oppid. Siciliæ, Camicus, Inycus.
Camares, oppid. Peloponneſi, Cane.
Camargue, oppid. Foſſa Mariana, & inſula amnica Provinciæ, Camaria vel a.
Camariano, pagus Inſubriæ, Caſtra Mariana, Arcomarianum Mariana caſtra.
Camarina, fluv Siciliæ, Hipparis, Iperus.
Camb, fluv. Auſtriæ, Cambus.
Cambaia, urbs, Calemba, Camane, Taxila, & regio Indiæ, ubi Pande populi, Syraſtene.
Cambaia, urbs Indiæ, Cambaia.
Cambalech, urbs Sericæ, Sera.
Cambalu, urbs Tartariæ, Iſedon, & regio Aſiæ, Serica.
Cambalu, urbs Tartariæ, Cambalum.
Cambayth, urbs Indiæ, Camane.
Cambec, vide Camby.
Cambery, vide Chambery.
Cambois, regnum Aſiæ, Camboia.
Cambray, urbs Hannoniæ, Camaracum, Samarobriva.
Cambreſiens, populi Belgii, Cameracenſes.
le Cambreſis, regio Belgii, Ager Cameracenſis.
Cambridge, oppid. & Academia Angliæ, Cantabrigia, Camboricum, Granta.
Cambridge Shire, Comitatus Angliæ, Cantabrigienſis.
Cambronde, monaſterium Galliæ, in Arvernis. Cambidobrenſe.
Cambruſe, inſula Cretæ, Myle.
Cambruſſia, mons & promontor. Cretæ.
Camby vel Cambec, oppid. Angliæ, Amboglanna.
Camelione, mons & fluv. Provinciæ, Acema, Cema.
Camenopoias, montes Aſiæ, Hyperborei.
Camera, oppid. Cretæ, Camara.
Camera Torre, oppid. Cyrenaicæ, Herculis Pyrgos.
Camerata, vide Camarata.
Camergue, vide Camargue.
Camerino, urbs Umbriæ, Camerinum.
Cameryck, vide Cambray.
Cameſa, urbs Syriæ, Emiſa.
Camet Eſturnel, palus Ægypti vel Palæſtinæ, Sirbonis.
Cametz, pagus Hungariæ, Acumincum.
Camin, urbs Chamavorum popul. Germaniæ, Caminum.
Caminate, fluv. Sabinorum, Allia.
Camineri, fluv. Siciliæ. Hypatis.
Cammari, provinc. Daciæ, Valacchia.
Camonica, vallis Venetiæ, Camunica.
Camora, vide Zamora.
Camotra, vide Zamotra.
Camp Rodon, oppid. Catalauniæ, Campus Rotundus.

Campagna, urbs Lucaniæ, Campania.
Campania di Francia, vide Champaigne.
Campagna di Roma, Italiæ, Latium, Campania, ubi olim Hernici populi
Campagnano & Campaniano, fluv. Calabriæ, Acheron.
Campana, oppid Calabriæ, Calaſerna.
Campana, locus Campaniæ apud Puteolos, Cambre.
Campanella, promontor. Principatus citerioris, vel Picentum, Athenæum
Campaniano, fluv. Brutiorum, in Italia, Acheron.
Campanillo, oppid Hiſpaniæ, Suſana.
Campanir, urbs Indiæ citerioris, Allacapra.
Campeaux, locus ad Taram fluv. Campelli.
Campen, oppid. Sueciæ, Camrania.
Campen, urbs Chamavorum popul in Tranſiſalana regione, aliis Manarmanis, Campi.
Campi di S. Pelino, locus Aprutii, ubi olim Corfinium urbs.
Campiano, oppid. Italiæ, Campianum.
Campidoglio, in urbe Roma, Capitolium, Capitolia, & Capitolinus mons.
Campli, urbs Aprutii, Camplum.
Campo Carmeli, regio Ægypti, Scithiaca.
Campo di Faba, campus Palæſtinæ, Eſdrelon.
Campo Gabio, urbs Latii, Gabii.
Campo Marino, oppid. Apuliæ, Cliterna.
Campo Martio, locus Romæ, Campus Martius, Tiberinus campus.
Campo Mazzone, locus juxta Capuam, Stellates ager.
Campo di Montiel, locus Caſtellæ novæ, Laminitanus ager.
Campo pendente, in Sabinis, Reatinus ager.
Campo di S. Martino, locus Siciliæ, ubi Agathyrnum, urbs & promontor.
Campo di Tariſa, vide los Campos de Tariſ.
Campo di Tarragona, regio Hiſpaniæ, Coſſetania.
Campos de Cerdanna, tractus Catalauniæ, ubi Surdaones populi.
los Campos de Taris, tractus Andaluziæ, Tarteſſis.
Camul, urbs Scythiæ, Chaurana.
Camunen, populi Rhætiæ, Camuni.
Cana, oppid. Galilææ, Cana, Chana.
Canacàm, locus Arabiæ Felicis, Cana.
Canada & nouvelle France, pars Americæ, Canada.
Canada, fluv. Americæ, Canada.
het Canael & Canale, mare inter Galliam & Angliam, Britannicus Oceanus, Mare Britannicum.
Canaga, fluv. Africæ, Darat. Daradus.
Canaia, promontor. & oppid Eubœæ, Cenæum.
Canal de Piccko, in Oceano Eoo, Fretum Pickum.
Canal caſcagno, fluv. Siciliæ fons, Simethi,
Canal di Fela, pagus Carnorum, Via Belorum.
Canala, fluv. Siciliæ, Pantagia.
Canale di S. Alberto, foſſa & lacus juxta Ravennam, Foſſa Meſſanicia, Paduſa
Canamancina, promontor. Indiæ, Colaicum.
Canancina, urb. Indiæ, Colchi.
Cananor, urbs Indiæ citerioris, Calligeris, aliis Cananorium.
Canapina, oppid. Herruriæ, Capena.
Canara, regio Indiæ, Canara.
la Canaria, una ex inſulis Fortunatis, Canaria.
les Canaries, inſulæ Africæ, Canariæ, Fortunatæ.
Canaveſe, tractus Italiæ, Canavenſis.
Canche, fluv. Picardiæ, Quantia, aliis Cancius.
Candahar, urbs Aſiæ, Ortoſpana, aliis Candahara.
Candahar, urbs Indiæ cis Gangem, Alexandria Arachoſiæ & Candaharia.
Candalor, urbs Pamphyliæ maritima, Sida.
Candannedo, mons Hiſpaniæ Tarraconenſis, Candamius mons.
Candari, oppid. Paphlagoniæ, Candara.
Candé, oppid. Galliæ, Candacenſis vicus & Candaum.
Candé, vicus Galliæ, in Turonibus, Condate.
Candea & Candy, urbs Indiæ exterioris, Candea.
Candelaro, fluv. Italiæ. Candelarus.
Candeloro, urbs Aſiæ minoris, Celenderis.
Candia, inſula, Creta; & urbs ejus, Matium, Cytæum.
Candia, oppid. Inſubriæ. Candium.
Candiano, fluv. prope Ravennam, ubi Candinianus vel Candidius pons.
Candria, oppid. Bithyniæ. Didaurana.
Candurie, vide Candari.
la Canea, urbs Cretæ maritima, Cydon, Cydonis.
Canedo, vicus Galliæ in Provincia. Canetus.
la Canelle, pagus Corſicæ. Canelate.
Canelle, montes Sardiniæ, Mænomenæ.
Caneri, oppid Corſicæ, Canelate.
Canes, caſtellum Galliæ, Canæ.

Caneto, oppid. Ducatus Mantuani, Bebriacum.
Canfera, urbs Zeelandiæ, Vera, Campbora.
Cang, fluv. Livoniæ, Cheſinus.
Cangas, locus Aſturiæ, Canicæ valles.
Cangigu, urbs Indiæ, Caniugora.
Cangria, urbs Paphlagoniæ, Gangra, Theodoſia.
Cani, locus Galliæ, in Caleſiis, Cannetum.
Canibel, pars Tauri montis inter Cappadociam & Ciliciam.
Canigo, mons in Gallia Narbonenſi, Canigus.
Canigriza, urbs Peloponneſi, Olenus.
Canina, regio & oppid. Epiri, Chaonia.
Canina, urbs Macedoniæ, Elyma, aliis regio Chaonum populorum Epiri.
Canington, promontor. in Wallia, Canganorum.
Canis, fluv. Phœniciæ, Adonis, Fons hortorum.
Caniſcha, vide Caniſſa.
Caniſia, vide Caniſſa.
Caniſſa, urbs Pannoniæ ſuperioris, Caniſia.
Caniſtro, oppid Macedoniæ maritimum, Pallene,
Canna deſtrutta, urbs Italiæ, Cannæ.
Cannaga, fluv. Libyæ, Cyr.
Cannatanazor, oppid. Hiſpaniæ, Veluta.
Cannatello, vortex maris inter Calabriam & Siciliam, Charybdis.
Cannete, pagus Andaluziæ, Sabora.
Canni, locus ad Taram fluv. Cannetum.
Cannina, vide Canina.
Cano, regnum Nigritæ, Canum.
Canobio, oppid. Inſubriæ, Canobium.
Canonden, pagus Angliæ, Canonium.
Canoſa, urbs Apuliæ, Canuſium.
Canovia, mons Macedoniæ, Candavia.
Canſtat, urbecula Germaniæ, Canſtatum.
Cantam & Canton, urbs Sinarum, Cattigara.
Cantara, fluv. Siciliæ. Aceſines, Aſinius. Alabus.
Cantatiebridge, diverſorium Scotiæ, ubi Cataractonum oppid.
Cantaveja, vicus Hiſpaniæ, Carthago vetus.
Cantavilla, vicus Hiſpaniæ. Carthago vetus.
Canterbury, urbs Angliæ, Cantuaria, Darvernia, Durovernum.
Cantewarbere, vide Canterbury.
Cantire, promontor. Scotiæ, Epidium, aliis Novantum.
Canton de Lucerne, in Helvetiis, Lucernus pagus.
Canton de Schafhouſe, in Helvetiis, Scaſuſienſis pagus.
Canton de Soleure, in Helvetiis, Solodorenſis pagus.
Canton de Suits, in Helvetiis. Suitenſis pagus.
Canton d'Underwald, in Helvetiis, Sylvanienſis pagus.
Canton de Zug, in Helvetiis, Tugienſis pagus.
Canton de Zurich, in Helvetiis, Tigurinus pagus.
Cantyre, vide Cantire.
Canuel, vel Canuet locus Galliæ, in Britannia minore, fortè, Quentovicum.
Canvey, inſula Angliæ, Couros, Convennos.
Canzaron di Mahoma, lacus Marmaricæ, Ammon, Ammonis Oraculum. Solis fons.
le Caorſin vel Caorſin, ager Galliæ, Cadurcenſis, vide le Querci.
Cap du Fou, promontor. Galliæ, in Britannia minore, Caput Fagi.
Cap Garouppe, vel Garoupe, promontor. Galliæ, in Provincia, Gallupe.
Cap of Maintenance, dicitur in Eccleſ. Romana, Pileus ſupportationis.
Cap Rous, vel Roux, promontor. Galliæ, in Provincia, Caput Rubrum.
Cap de S. Soſpires, vel de S. Soſpir, ſinus Galliæ, portui Herculis Monœci proximus, Caput S. Xyſti.
Cap de S. Vincent, promontor. Galliæ, in ſinu Forojulienſi, Caput S. Vincentii.
Cap, vide Capo.
Capace vel Capaccio, urbs Lucaniæ, Caput aquæum,
Capalbio, oppid. Herruriæ, Caput albi.
Capans, oppid. Calabriæ, Calaſarna.
Capaniaro, vide Campagnano.
Caparra, urbs Extremaduræ, Capara.
Capdrot, locus ad Drottum fluv. Caput Drotti.
Cape, vide Capo.
Capelets, militum in Albania genus.
Capelle, vicus Germaniæ ad Rhenum, Ambiatinum.
la Capelle, arx Galliæ, Capella.
Capes, oppid Africæ, Tacape.
Capeſtain, caſtrum Galliæ Narbonenſis, Caput ſtagni.
Capeſtan & Capeſtang, vide Capeſtain.
Capellein, oppid Hungariæ, Capedunum.
Capſenberg, vide Capellein.
Capilamba, urbs Indiæ, Balanipyrgon.
Capitanata, regio Italiæ, Apulia Daunia aliis, Capitanata.
Capitania de la Bahia de todos os Santos, in Braſilia,
[illegible]

Sinus Præfectura, ſeu Præfectura ſinus omnium Sanctorum.
Capizzi, oppid. Siciliæ, *Capitina, Capytium.*
Capo, Cabo, Cap, Cape.
d'*Abroth*, promontor. Scotiæ, *Virvedium.*
Acria, promontor. Bithyniæ, *Acritas.*
d'*Aden*, promontor. Arabiæ, *Hammaum littus, Ammonium.*
de *Agatas*, promontor. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Charidemum.*
di *Aiazzo* vel *Aiaccio*, promontor. Corſicæ, *Rhium, Viriballum.*
des *Aiguilles*, promontor. Africæ, *Acuum Caput.*
di *Alber*, pagus Marmaricæ, *Catabathmus.*
de *Alfaques*, promontor. Hiſpaniæ, *Tenebrium.*
d'*Alguer*, in Mauritania Tingitana, *Atlantis*, montis promontor. *Vſadium.*
d'*Alice*, promontor. Calabriæ, *Lacinium*, aliis *Alicium.*
d'*Atelin*, promontor. Cretæ, *Zephyrium.*
di *Amance*, promontor. Corſicæ, *Graniacum.*
Anuva, promontor. Aſiæ in Tartaria, *Anuva.*
d'*Anzio*, locus Latii, *Antium.*
Ara, promontor. Arabiæ Felicis, *Neptunium.*
dos *Arecifes*, promontor. Rupium in Caſreria.
Argentar, promontor. Sardiniæ, *Gorditanum.*
dell' *Arme*, promontor. Calabriæ, *Leucopetra.*
di *Baffo*, promontor, Cypri, *Drepanum.*
di *Baticani*; oppid. & promontor. Calabriæ, *Medama, Vaticanum.*
Bernich, promontor. Cyrenaicæ, *Pſeudopenias.*
Bianco, in America ſeptentrionali, *promontor. Album.*
Bianco, in Peruvia, *promontor. Album.*
Bianco, in Braſilia, *promontor. Album.*
Bianco, promontor. Ioniæ, *Argennum.*
Bianco, promontor. Palæſtinæ, juxta *Carmelum* montem.
Bianco, oppid. Siciliæ exciſum, *Heraclea.*
Bianco, promontor. Africæ, *Heſperium Ceras.*
Bianco, promontor. Corcyræ, *Leucimna.*
Bianco, promontor Cypri, *Phrurium.*
Bianco, promontor Libyæ, *Soloentia.*
Biçayo, in Philippinis, *Caput Biçayum.*
de *Blaye*, in Aquitania, *Santonum promontor.*
Boeo, promontor. Siciliæ; *Lilybæum.*
Bojador, promontor. Mauritaniæ, *Solis mons*, aliis *Boiadorum.*
Bon, Africæ promontor. *Hermæa, Mercurii promontor.*
de *Bona Speranza*, promontor. Africæ auſtraliſſimum, *Frons Africæ*, aliis *Bonæ Spei caput.*
di *Bouandrea*, promontor. Cyrenaicæ, *Zephyrium.*
Breton, in nova Francia, *Caput Britannicum.*
Bruzano, vide *Capo Burſano.*
de *Bueno Deſeo*, in nova Guinea, *promontor. boni Deſiderii.*
Burſano, promontor. Calabriæ, *Brutium, Zephyrium.*
Buſco, promontor. Cretæ, *Cadiſcus.*
de *Butz*, promontor. Aquitaniæ, *Curianum.*
della *Caccia*, promontor. Sardiniæ, *Hermæum.*
Calari, promontor Siciliæ, *Calaritanum.*
Caliſſin, promontor. Æthiopiæ, *Dere, Dire.*
Campana, promontor. Hetruriæ, *Populonium.*
Campanella, vide *Campanella.*
di *Campanella*, promontor. Campaniæ, *Athenæum, Promontor. Minervæ.*
Candenos, in Moſcovia, *Caput Candenoum.*
Caniſtro, promontor. Macedoniæ, *Caniſtraum.*
Cantin, promontor. Mauritaniæ Tingitanæ, *Herculis promontor. Solis mons, Soloentia.*
di *Capri*, promontor. Picentinorum, *Minervæ promontor.*
de *Carbonero*, promontor. regni Granatenſis, *Charidemum.*
Carlos, in Florida, *promontor. Carolinum.*
Carmelo, locus Phœniciæ, *Sycaminus.*
de *Caſaſa*, promontor. Mauritaniæ, *Metagonium, Metagonites.*
de *Caſcaes*, promontor. Portugalliæ, *Magnum promontor. Olyſſipponenſe.*
Catabym, promontor. Cyrenaicæ, *Zephyrium.*
de *Celi*, locus Arabiæ Felicis, & *Ocelis*, promontor. *Acila.*
Charles, in terra Arctica, *promontor. Carolinum.*
delle *Chelidone*, promontor. Pamphyliæ, *Chelidonium.*
delle *Chelidonie*, promontor. Lyciæ, *Hiera, Sacrum Promontor. Chelidonium.*
Chelidonio, promontor. Cypri, *Zephyrium.*
Cheſimi, promontor Cretæ, *Cimarum, Pſaca.*
Cheſimo vel *Cheſimo*, promontor. Cretæ, *Cimarus, Cyamum.*

Capo, Cabo, Cap, Cape.
Chevelar, promontor. Corſicæ, *Tilox.*
di *Chiarenza*, promontor Elidis, *Araxus.*
della *Chimera*, promontor. Epiri, *Acroceraunium.*
di *Chio* vel *Crio*, promontor. & oppid. Cariæ, *Cnidus, Gnidus*, aliis *Canaſtraum, Triopia.*
Chriſtian, in Gronelandia, *promontor. Chriſtianum.*
Ciſta, promontor. Dalmatiæ, *Hyllis.*
di *Cler* & *Cape Clear*, promontor. Hiberniæ, *Notium.*
Coco, promontor. Siciliæ, *Lilybæum.*
di *Colle*, promontor. Indiæ, *Colaicum.*
delle *Colonne*, promontor. Calabriæ, *Lacinium.*
delle *Colonne*, promontor, Atticæ, *Sunium.*
Comorin, promontor. Indiæ, *Colaicum, Cory, Comaria.*
de *Condé*, in Guiana regione, *Promontor. Condeum.*
Conello, promontor. Peloponneſi, *Cypariſſium.*
de *Coquiboco*, in Terra firma, *Promontor. Coquibocum.*
de *Cordan*, promontor. Aquitaniæ, *Curianum.*
de *Corena* vel *Carena*, promontor. Cyrenaicæ, *Phycus.*
di *Corica*, promontor. Calabriæ, *Linum.*
of *Cornwal*, promontor. Cornubiæ, *Antiveſtæum.*
delle *Correnti*, promontor. Pamphyliæ, *Chelidonium.*
dos *Corrientes*, in ora Caſreriæ, *Caput Correntium*, aliàs *Praſſum Promontor.*
dos *Correntes*, in Terra firma, *Promontor. Correntium.*
Corſo, promontor. Corſicæ, *Sacrum.*
Corſo, arx in Guinea, *Caput Corſum.*
de *Cotoche*, in nova Hiſpania, *Promontor. Cotochium.*
de *Creux*, promontor. & oppid. Catalauniæ, *Aphrodiſium, Pyrenæa Venus, Veneris fanum.*
Crio, promontor. Macedoniæ, *Caniſtraum.*
Crio, in Creta inſula, *Criu metopon.*
di *Croce*, promontor. Sarmatiæ Aſiaticæ, *Eione, Achillæum.*
de la *Croix*, in Aſia & in Terra Eſonis, *Caput Crucis.*
de *Cruz*, in Florida, *Promontor. Crucis.*
de *Cruz*, in Cuba inſula, *promontor. Crucis.*
Cumana, promontor. Dalmatiæ, *Onæum.*
Delgado, in Zanguebaria, *promontor. Gracile.*
Deſſeado, in terra Ignium, *promontor. Deſideratum.*
Deſſeado, in terra Nigrorum, *promontor. Deſideratum.*
Dorat, promontor. Scotiæ, *Taizalum.*
di *Durazzo*, Albaniæ, *Epidamnus.*
del *Engano*, in Luſonia inſula, *promontor. Fraudis.*
del *Engano*, in America, *promontor. Fraudis.*
Ems, promontor. Hiberniæ, *Boreum.*
Eſpario, vide *Capo Spartelle.*
Fagona, promontor. Bithyniæ, *Poſidium.*
Falco, in Caſreria, *promontor. Falſum.*
di *Faro*, in Sicilia, *promontor. Pelorum.*
Farwel & *Cap d'Adieu*, in Gronelandia, *Caput Farvelum.*
Ferrari vel *Ferrato*, promontor. Sardiniæ, *Ferraria.*
Ferrato, promontor. Africæ, *Candidum, Tretum.*
Ferrato, promontor. Sardiniæ, *Cumpn, Charſon.*
Figalo, promontor. Epiri, *Actium.*
Figolo, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, *Cæſarea.*
de *Figel*, promontor. Catalauniæ, *Lunarium.*
de *Figo*, promontor. Hiſpaniæ, *Scythicum.*
de *Finiſterra*, in Hiſpania, *Caput Finis terræ & Artabrum promontor.*
de *Florida*, in America, *Caput Floridæ.*
Formoſo, in Guinea, *Caput Formoſum.*
François, in Florida, *promontor. Franciſcum.*
della *Fraſchea*, promontor. Cretæ, *Dion.*
Frio, in Braſilia, *promontor. Frigidum.*
di *Gallo*, promontor. Meſſeniæ, *Acritas.*
Ganzir, promontor. Syriæ, *Rhoſſicus.*
de *Garcel*, promontor. Provinciæ, *Citbariſtes.*
de *Gates*, promontor. regni Granatenſis, *Charidemum.*
delle *Gatte*, promontor. juxta *Curium* oppid. Cypri, *Curias.*
di *Gebba*, promontor. Mauritaniæ, *Oleaſtrum.*
Giallo, promontor. Peloponneſi, *Iunonis promontor.*
Gianizzari, in Myſia, *promontor. Sigæum.*
Gibranel, promontor, Mauritaniæ Cæſarienſis, *Audum.*
della *Giudeca*, promontor. Africæ, *Trierorum.*
della *Gomiera*, Mauritaniæ Tingitanæ, *Phœbi promontor.*
Griego, promontor. Thraciæ Cherſoneſi, *Maſtuſia.*
di *Griego*, promontor. Cypri, *Pedalium.*

Capo, Cabo, Cap, Cape.
Guadavari, in India, *promontor. Guadavarium.*
di *Guardafuni*, promontor. Æthiopiæ, *Aromata.*
de *Guer*, in regno Marochii, *promontor. Gerum.*
Henry, in Virginia, *Caput Henricum.*
Henriette Marie, in terra Arctica, *promontor. Henrieca Maria.*
Hermeo, promontor. Cretæ, *Frons Arietis.*
de *Honduras*, in nova Hiſpania, *Promontor. Honduræ.*
de *Hoorn*, in Magellanica, *Caput Hornanum.*
d'*Hyver*, in nova Zemla, *Promontor. Hyemale.*
Ianizori, promontor. Troadis, *Æantium.*
Iaquette, vide *Capo Iaſquette.*
Iaſquette, promontor. Carmaniæ, *Armozum.*
do *Infante*, in Caſreria, *promontor. Infantis.*
d'*Iſtria*, vide *Cavo d'Iſtria.*
Lemano, promontor. Myſiæ inferioris, *Tiriſtis.*
della *Lengueta*, promontor. Epiri, *Acroceraunium.*
Leon, promontor. Cretæ, *Leon.*
Leone, promontor. Cretæ, *Criu metopon, Frons Arietis.*
di *Leuca*, promontor. terræ Hydruntinæ, *Acra Iapygia, Salentine.*
Leucoſia & della *Licoſa*, in Lucania, *Poſidonium promontor. Sirenuſſarum promontor.*
de l'*Eveſque*, in nova Francia, *Promontor. Epiſcopi.*
Ligra, promontor. Hiberniæ, *Venienium, Boreum.*
di *Limon*, promontor. Cappadociæ, *Heracleum.*
Litar, promontor. Eubœæ, *Cenæum.*
Longobardo, promontor. Siciliæ, *Bucra.*
de *Lopo Gonſalvo*, in Africa, *Caput Lupi Gundiſalvi.*
Lucho, promontor. Marmaricæ, *Cataonium.*
Lugudori, promontor. Sardiniæ, *Gorditanum.*
Machaſaco, in Hiſpania, *Promontor. Machaſacum.*
Maina, promontor. Peloponneſi, *Tænaria.*
Malio, promontor. Laconicæ, *Malea.*
di *Malvaſio*, promontor. Peloponneſi, *Cranum, Onugnathos.*
de *Malvaſon*, Aquitaniæ, *Santonum Promontor.*
Mantello, promontor. Eubœæ, *Leon, Leuce acte.*
del *Mar*, promontor. Hiberniæ, *Notium.*
Martin, promontor. Hiſpaniæ, *Ferraria, Dianium & Artemiſium.*
Marzo, portus & promontor. Siciliæ, *Odyſſia, Vlyſſis portus.*
di *Maſſa*, promontor. Campaniæ, *Athenæum, promontor. Minervæ.*
Maſſa Olivieri, vide *Maſſa Olivieri.*
Maſtecho, oppid. & promontor. Chii inſulæ, *Phana.*
Matapan, promontor. Peloponneſi, *Tænaria.*
di *Melaxo*, promontor. Ioniæ, *Poſidium.*
di *Melazzo*, promontor. Siciliæ, *Cherſoneſus.*
Melechia, promontor. Cretæ, *Drepanum.*
Mendocino, in California, *promontor. Mendocinum.*
Meſurata, promontor. Africæ, *Cephalæ.*
di *Milazzo*, promontor. & peninſula Siciliæ, *Cherſoneſus.*
di *Minerva*, promontorium Picentinorum, *Athenæum, Minervæ promontor.*
di *Mirabello*, promontor. Cretæ, *Zephyrium.*
Mochandan, promontor. Arabiæ Felicis, *Aſaborum promontor.*
di *Molina*, Siciliæ, *Xiphoniæ promontor.*
Movaſtier, promontor. Macedoniæ, *Sepias.*
di *Mongia*, promontor. Gallæciæ, *Aræ ſolis, Aræ Seſtiæ, Artabrum.*
di *Monte*, in Madagaſcaria, *Promontor. Montis.*
di *Monte Falcone*, promontor. Sardiniæ, *Gorditanum.*
di *Monte* & di *Monte Poſilipo*, promontor. prope Neapolim, *Pauſilypum.*
di *Monte Santo*, in Sardinia, *promontor. Montis Sancti.*
de *Monte Santo*, in Macedonia, *promontor. Nymphæum.*
di *Muro*, mons Corſicæ, *Ratius.*
de *Natal*, in Madagaſcaria, *promontor. Natalis.*
Negro, in ora Caſrorum, *Caput Nigrum.*
Ninfeo, promontor. Macedoniæ, *Nymphæum.*
Niſta, promontor. Epiri, *Thyamis.*
de *Non*, in Africa, *Caput Non.*
di *Nou*, promontor. Libyæ, *Chaumaria.*
de *Nort*, in America, *Caput Boreale.*
di *Nubia*, promontor. Africæ, *Hermæa.*
d'*Oby*, promontor. Moſcoviæ, *Lytarmis.*
Olm, promontor. Dalmatiæ, *Hyllis.*
de *Ogre*, promontor. Mauritaniæ, *Magnum.*
di *Orlando*, promontor. Siciliæ, *Agathyrnum.*
d'*Ormus*, promontor. Perſidis, *Armozum.*

d'Or-

Capo, Cabo, Cap, Cape
d'Oro, promontor. Eubœæ, *Caphareus*, *Cherſoneſus.*
de *Oropeſa*, promontor. Valentiæ, *Tenebrium.*
d'*Ortiguera.* promontor. Gallæciæ, *Lapatia Cori*, *Trileucum*, d'*Ortegal.*
di *Otranto*, mons Hydrunto finitimus, *Hydrus.*
Pago, promontor. Peloponneſi, *Cythium.*
Palenudo, promontor. Lucaniæ, *Palinurum.*
Pali, promontor. Macedoniæ, *Nymphæum*, aliis *Dyrachium.*
do *Palmar*, in Æthiopia inferiori, *Promontor. Palmareni.*
de *Palmas*, in Africa, *Deorum Currus.*
das *Palmas*, in India citeriori, *promontor. Palmarum.*
Dos Palmar, in Guinea, *Caput Palmarum.*
de *Palos*, Murciæ promontor. *Scombraria*, *promontor. Saturni.*
Paſſero vel *Paſſaro*, promontor. Siciliæ, *Pachynus*, & Theſſaliæ, *Poſidium.*
di *Patientia*, in terra Eſonis, *promontor. Patientiæ.*
di *Patras*, promontor. Achajæ propriæ, *Rhium.*
Pembrock, in terra Arctica, *promontor. Pembrochium.*
de *Pennas*, promontor. Hiſpaniæ, *Aræ Seſtianæ*, *Lapatia*, *Cori*, *Scythicum promontor. Trileucum.*
di *Perales*, promontor. Hiſpaniæ, *Scombraria.*
di *Peſolo*, promontor. Calabriæ, *Canis.*
di *Pile*, promontor. Cypri, *Throni.*
di *Piſciota*, promontor Lucaniæ, *Buxentum.*
Piſello, promontor. Paphlagoniæ, *Carambis.*
Pointu, in nova Francia, *promontor. Acutum.*
di *Pola*, promontor. Hiſtriæ, *Polaticum promontor.*
di *Porto*, promontor. Corſicæ, *Caſalus.*
di *Potenio*, prope Chalcedonem, *Bithyniæ promontor.*
della *Pula*, locus Sardiniæ ruinatus, *Nora.*
di *Rameda*, promontor. Marmaricæ, *Ardanis.*
Raſamuzar, in Africa, *Apollinis promontor.*
di *Raſcaranchi*, promontor. Siciliæ, Odyſſia, *Ulyſſis portus.*
Raſocolmo, vide *Raſocolmo.*
di *Raxaſen*, vide *Raxaſen.*
di *Raxultin*, in Marmarica, *promontor. Cherſoneſi magnæ.*
Revelat, promontor. Corſicæ, *Tilox.*
Riſotto, Epiri locus juxta Corcyram, *Poſidium.*
Rizalgate, promontor. Arabiæ Felicis, *Corodamum*, *Syagros.*
de la *Rocca de Sintra*, in Luſitania, aliter Magnum & Olyſipponenſe, *Lunæ promontor.*
Roſaphar, promontor. Tauricæ, *Parthenium.*
Roſſo, promontor. Ioniæ, *Erythræum.*
Rouge, in nova Francia, *promontor. Rubeum.*
Sabioncello, promontor. Sclavoniæ, *Oneum.*
de *Sable*, in America, *Arenarum Caput.*
di *Sachalat*, promontor. Arabiæ Felicis, *Syagros.*
Sagra, promontor. Corſicæ, *Sacrum.*
Salamon, promontor. Cretæ, *Samonium.*
Salanga, vide *Salanga.*
de *Salinas*, in America meridionali, *promontor. Salinarum.*
Saline, promontor. Cypri, *Throni.*
de *S. Agoſtino*, cum arce, in Braſilia regione, *Caput S. Auguſtini.*
di *S. Aleſſio*, promontor. Siciliæ, *Argennum.*
di *S. Andrea*, promontor Æoliæ, *Anterrhium.*
di *S. Andrea*, promontor. Cypri, *Clides*, *Dinaretum.*
S. Andre, promontor. Scotiæ, *Veruvium.*
of *S. Andrew*, promontor. Scotiæ, *Berubium*, *Veruvium.*
de *S. Antonio*, in America, *Caput S. Antonii.*
de *S. Antonio*, in Cafreria, *promontor. S. Antonii.*
de *S. Antonio*, in Cuba inſula, *Caput S. Antonii.*
de *S. Brar*, in Cafreria, *promontor. S. Blaſii.*
de *S. Catharina*, in Sardinia, *promontor. S. Catharinæ.*
di *S. Croce*, promontor. Sarmatiæ Aſiaticæ, *Cimmerium.*
di *S. Croce*, promontor. Siciliæ, *Taurus.*
de *S. Cruz*, in America, *Caput. S. Crucis.*
di *S. Elia*, promontor. Peloponneſi, *Cypariſſium.*
di *S. Epifanio*, promontor. Cypri, *Acamas.*
de *S. Franceſco*, in Peruvia, *promontor. S. Franciſci.*
de *S. Franceſco*, in Cafreria, *promontor. S. Franciſci.*
de *S. François*, in nova Francia, *promontor. S. Franciſci.*

Capo, Cabo, Cap, Cape.
de *S. Georgio*, promontor. Theſſaliæ, *Magneſia.*
de *S. Georgio*, in Magellanica, *promontor. S. Georgii.*
S. Iani, promontor. Cretæ, *Criu-metopon*, *Frons Arietis.*
de *S. Iuſtin*, promontor. Angliæ *Damnonium.*
de *S. Lucas*, in California, *Caput S. Lucæ.*
de *S. Lucia*, in Sardinia, *promontor. S. Luciæ.*
de *S. Luzia*, in Cafreria, *promontor. S. Luciæ.*
S. Mahe, promontor. Britanniæ minoris, *Gobæum.*
di *S. Maria*, promontor. Algarbiæ, *Cuneum.*
de *S. Maria*, in Cafreria, *promontor. S. Mariæ.*
de *S. Maria*, in America meridionali, *promontor. S. Mariæ.*
de *S. Maria*, in nova Hiſpania, *promontor. S. Mariæ.*
di *S. Maria*, promontor. terræ Hydruntinæ, *Iapigium*, *Acra Iapygia.*
de *S. Maria*, in Nigritia, *promontor. S. Mariæ.*
di *S. Maria*, promontor. Phrygiæ, *Iarganum.*
de *S. Maria*, in Hiſpaniola inſula, *promontor. S. Mariæ.*
di *S. Maria*, Corſicæ, *Mariana.*
di *S. Maria finis terræ*, promontor. Gallæciæ, *Artabrum*, *Celticum*, *Nerium.*
S. Marie, promontor. Aquitaniæ, *Curianum.*
de *S. Martin*, promontor. Valentiæ, *Hemeroſcopium*, vide Cap. *Martin.*
di *S. Martino*, promontor. Siciliæ, *Agathyrſus.*
di *S. Maura*, promontor. Leucadis, inſulæ Epiri, *Leucata*, *Leucates.*
de *S. Michael*, promontor. Angliæ, *Damnonium.*
de *S. Nicolo*, in Hiſpaniola, *promontor. S. Nicolai.*
de *S. Nicolo*, in Cafreria, *promontor. S. Nicolai.*
di *S. Paolo*, promontor. Melitæ inſulæ, *Cherſoneſus.*
de *S. Romain*, in Madagaſcaria inſula, *promontor. S. Romani.*
de *S. Sebaſtian*, in Madagaſcaria, *Caput S. Sebaſtiani.*
de *S. Sigo*, promontor. Provinciæ, *Citharíſter.*
de *San Spiritu*, in Philippinis, *promontor. Spiritus Sancti.*
di *S. Theodoro*, promontor. Siciliæ, *Agathyrſus.*
di *S. Thomaſo*, promontor. Cappadociæ, *Iaſonium.*
de *S. Thome*, in America, *promontor. S. Thomæ.*
di *S. Vincente*, promontor. Luſitaniæ, *Sacrum promontor.*
di *S. Vito*, promontor. Siciliæ, *Ægitharſus*, *Agathyrſus.*
Saſſoſo, promontor, Cretæ inſulæ, *Dion.*
Scandriri, promontor. Peloponneſi, *Rhium.*
di *Scardola*, promontor. Corſicæ, *Attium.*
Scigli, promontor. Peloponneſi, *Scyllæum.*
Sciglio, vide il *Sciglio.*
de *Set*, mons & promontor. Linguadociæ, *Setius*, *Sigium.*
Sidro, promontor. Achaiæ, *Cynoſura*, *Doriſcum.*
de *Sierra Liona*, promontor. Guineæ, *Heſperium Cornu* & *Caput montis Leanæ.*
di *Sigillo*, promontor. Peloponneſi, *Scyllæum.*
de *Sintra*, promontor. Portugalliæ, *Lunæ mons.*
di *Sorti*, promontur. Africæ, *Hippi.*
Spada, promontor. Cretæ, *Ciamum*, *Cyamum.*
Spartelle, promontor. Mauritaniæ, *Cotes*, *Cottes*, *Ampeluſia.*
di *Spartivento*, promontor. Calabriæ, *Herculeum*, *Leucopetra.*
de *Spichel*, promontor. Luſitaniæ, *Barbarium*, *Olyſſiponenſe.*
Spireo, promontor. Peloponneſi, *Spiræum.*
Sproni, promontor. Angliæ, *Ocelli promontor.*
Stellaro, promontor. Ioniæ, *Argennum.*
Stillari, mons Ioniæ, *Mimas.*
di *Stilo*, promontor. Calabriæ, *Carcinum*, *Cocinthum*, *Cocynthum.*
Sudeyea, promontor. Africæ, *Trierorum* vel *Trieron.*
Tabin, in Tartaria, *promontor. Tabinum.*
Tacharego, in Zanguebaria, *promontor. Tacharigum.*
di *Teiones*, promontor. Cyrenaicæ, *Boreum.*
di *Tenes*, promontor. Mauritaniæ, *Apollinis promontor. Gunugi.*
Tenea, promontor. Thraciæ, *Thynias.*
Tigrua, promontor. Ioniæ, *Trogilium.*
della *Torre del Faro*, promontor. Siciliæ, *Pelorus.*
di *Trapani*, promontor. Cypri, *Drepanum.*
de *Tres Arcas*, promontor. Mauritaniæ Tingitanæ, *Metagonium.*
de *Tres Forcas*, promontor. Mauritaniæ, *Metagonium*, aliis *Seſtiaria extrema.*

Capo, Cabo, Cap, Cape.
de *tres Puntas*, in Guinea, *promontor. trium Cuſpidum.*
Tynias, promontor. Thraciæ, *Thinias*, *Thyniac.*
das *Vaccas*, in Cafreria, *promontor. Vaccarum.*
de *Vallis*, vide *Cabo de Figel.*
Verde, promontor. Libyæ, *Heſperium Cornu*, *Frons Africæ*, *Arſinarium*, *Ryſſadium*, aliis *Viride.*
de *la Virgines*, in Magellanica, *Caput Virginum.*
Verlichi, promontor. Macedoniæ, *Magneſia.*
di *Verre*, promontor. Calabriæ, *Linum.*
Verſoda, promontor. Hiberniæ, *Rhobogdium.*
de *Viana*, promontor. Gallæciæ, *Avarum.*
de *la Victoria*, ad fretum Magellanicum, *Caput Victoriæ.*
di *Volo*, promontor Ioniæ, *Erythræ.*
di *Volpe*, vide *Coda di Volpe.*
Xili, vide *Xile.*
Zunchi, promontor. Peloponneſi, *Coryphaſium.*
Capoa, urbs Neapolitani regni, *Capua.*
Cappa, oppid. Thraciæ. *Carpudæmum.*
Cappanach, fluv. Bactrianæ, *Oxus.*
Cappendu, caſtrum Galliæ, in Septimania, *Cavir ſuſpenſus.*
Capraia, inſula maris Tyrrheni, *Capraria.*
Capranica, oppid. Italiæ, *Capranica.*
Caprara, inſula maris Adriatici, una *Diomedæarum.*
Caprarola, caſtrum Italiæ, *Caprarola.*
Capreſe, pagus Hetruriæ, *Capræ.*
Capri, inſula maris Tyrrheni prope Neapolim, *Capreæ*, *Caprea*, *Teloris inſula.*
Caproncza, urbs Sclavoniæ, *Copramiza.*
Caproſe, inſula Pamphyliæ, *Chelidoniæ.*
Caps, urbs Africæ, *Capſa*, aliis *Tacapæ.*
Caps, vide *Capes*, & *Rio di Capi.*
Capſia, oppid. Thraciæ, *Carpudæmum.*
Capſir, pars Comitatus Ruſcinonenſis, in Hiſpania.
Captan de Buch, nomen dignitatis & dominii in Gallia, *Capitalis Bojorum.*
Capuſco, mons Meſopotamiæ, *Chaboras.*
Cara, oppid Peloponneſi, *Xarax*, *Zarex.*
Cara, pagus Ducatus Mediolanenſis, *Carraca.*
Carabeis, urbs Ægypti, *Pharamia.*
Caraleni, pagus Corſicæ, ubi olim *Tarrabeni* populi.
Carabes, oſtium Nili, *Peluſiacum*, aliis *Peluſium.*
Carabi, fluv. Siciliæ, *Atys.*
Carabogdana, pars *Daciæ*, provinc. Europæ.
Caraburun, urbs Lyciæ, *Balbura.*
Caracaran, urbs Indiæ, *Lariagara.*
Carachiſar, urbs Ciliciæ, *Corycus.*
Caraei, vide *Caruei.*
Caracomulu, regio Aſiæ, *Colchis.*
Caracoran, urbs Scythiæ. *Iſſedon Scythica.*
Caracuel, pagus Caſtellæ, *Carcuvium.*
Caradenis, *Pontus Euxinus.*
Caradrina, fluv. Serviæ, *Drinus.*
Caragoſa, oppid. Caſtellæ, *Caracca.*
Caragoza, urbs Aragoniæ, *Cæſarauguſta.*
Carahemit, vide *Caramit.*
Carai, inſula ſinus Perſici, *Icarium*, *Ichara.*
Caralupo, pagus Liguriæ, *Canalicum.*
Carama, vide *Charama.*
Caraman & *Caramania*, provinc. Aſiæ minoris, Cilicia, *Pamphylia*, & *Taurus mons.*
Caramit, urbs Meſopotamiæ, *Amida*, *Ammaa*, & Armeniæ, *Zoriga.*
Caraoiluc, provinc. Aſiæ, *Meſopotamia.*
Carapula, urbs Mauritaniæ, *Carepula.*
Caraſia & *Caraſicli*, regio Aſiæ minoris, *Lydia*, *Mæonia.*
Caraſia, urbs Aſiæ minoris exciſa, *Alexandria Troadis*, *Troas*, *Troia.*
Caraſicli, vide *Caraſia.*
Caraſſan, provincia Aſiæ, *Bactriana.*
Caraſu, fluv. Ciliciæ, *Cydnus.*
Caras, oppid. Palæſtinæ, *Gazorus.*
Caravacca, oppidul. Hiſpaniæ, *Caravacca.*
Caravaggio, oppid. Mediolanenſis Ducatus, *Carraca.*
Caravaggio, oppidul. Italiæ, *Caravagium.*
Carazaſar, urbs Piſidiæ, *Seleucia.*
Carbolongi, oppid. Siciliæ, *Hyccara.*
Carbon, urbs Africæ, *Ruſazus.*
Carbon, fluv. Peloponneſi, *Alpheus.*
Carbonara, vicus regni Neapolitani, *Aquilonia.*
Carboniano, Caſtrum in Latio, *Corbio.*
Carcanoſſi, regio Madagaſcariæ, *Carcanoſſia.*
Carcaranna, fluv. Americæ, *Carcaranna.*
le *Carcaſſe*, vel le *Carcaſſez*, regio Galliæ, *Ager Carcaſſonenſis.*
Carcaſſone, urbs Aquitaniæ, *Carcaſſum* & *Carcaſo.*
Carcora, oppid. Cyrenaicæ, *Diacherſis.*

Cardamila, inſula maris Ionii, Cardamyle.
Cardandan, urbs Scythiæ, Chaurana.
Cardiano, oppid. juxta Ravennam dirutum, Claſſis.
Cardiff, urbs Angliç, Cardiffa.
Cardigan, provinc. Angliç, Caretica.
Cardona, regio Caſtellanorum popul. Catalauniç, & oppid. Albanazia.
le Cardonay, locus Galliç, in Caletis, Carduetum.
la riviere aux Cardons, amnis Galliç, in agro Povinivo, Sarduo.
Carelie, provinc. Scotiæ, Carelia.
Carembole, tractus Madagaſcariæ, Carembola.
Carentan, oppid. Normanniæ, Carentonium.
Carfagnana, tractus Italiæ, Carferonians.
Cargapol, provincia Moſcoviæ, Cargapolia.
Carge, vide Caras.
Cari, portus Provinciæ, Incarus.
Cariati, urbs Calabriæ, Carianum, Chariatum.
Caribes, populi Americæ, Caribæ.
Caribider, orbs Indiæ, Carandar.
Caridia, urbs ad Cherſoneſum Thraciam, Cardia, Cardiopolis.
Carignano, oppid. Pedemontii, Carinianum.
Carime, pagus Paphlagoniæ, Armina, Armena.
Caria, urbs Syriæ, Cytelius.
Carini, oppid. Sicilia dirutum, Cetaria.
Carini, oppid. Siciliæ, Hyccara.
Carini, vide Carime.
Carinena, oppid. Hiſpaniæ, Illiturgis.
Carino, oppid. Sclavoniæ, Corinium.
Carinola, urbs Campaniæ Italicæ, Calenum.
Carinthia, regio Carentanorum popul. Norici.
Cariſſar, urbs Galatiæ, Cariſſa.
Cariſto, urbs Eubœæ, Caryſtus,
Carixa, vide Caroza.
Carizaib, provincia Aſiæ, Hyrcania.
le Carladez, tractus Galliæ in Arvernis, Ager Carlatenſis.
vic en Carladez, vide Vic.
Carlat, caſtrum Galliæ, in Arvernia, Cartilatum.
Carlile, urbs Angliæ, Cataractonum ſeu Caturractonum Carleolum, aliis Luguvallum, Lucopibia.
Carlingford, oppid. Hiberniæ, Carlingfordia.
Carloſtadt, oppid. Sueciæ, Caroloſtadium.
Carmagnola, urbs Italiç, Carmaniola.
Carmain, caſtrum Galliæ, in agro Toloſano, Carmanum.
Carmelo, mons Palæſtinæ, Carmelus.
Carmene, mons Palæſtinæ, Carmelus.
Carmeſond, ſinus flexuoſus Scandinaviæ, Sunda.
Carmia, urbs Cypri, Carmon.
Carmon, urbs Suſianæ, Charax.
Carmon vel Corman, urbs Arabiç Felicis, Coromanis.
Carmona, oppid. Andaluziæ, Carmon.
il Carner, vide il Quarnero.
il Carnero, vide il Quarnero.
Carnia, regio Epiri, Acarnania.
Carniola, regio Illyrici, Iapydia, aliis Carniola.
Carnobio, pagus Navarræ, Carnevium, Curnonium.
Carolei, oppid. Calabriæ, Iria, Ixias.
la Carolina, arx Floridæ, Carolina.
Caroſtadt, urbs Germaniæ, Caroloſtadium.
Caronia, urbs Siciliæ deſtructa, Halaſa, Alaſa.
Caros de los infantes, oppid. Hiſpaniç, Ilarcuris.
Caroſa, oppid. Galatiæ, Cyptaſia.
Carouges, locus Galliæ, in Holmetia, regione Normanniæ, Quadrugiæ, vide quoque Carrouges.
Caroza, oppid. Hiſpaniæ, Aurelia Coeiſa.
Carpaluc, palus inter Europam & Aſiam, Mæotis palus.
Carpaſſo, urbs Cypri, Carpaſia.
Carpen, oppid. Hungariæ, Carpis.
Carpentaria, regio terræ Auſtralis, Carpentaria.
Carpentras, urbs Provinciæ, Carpentoracte.
Carpi, pagus Africæ, Carpis, item urbs in littore Ponti Euxini.
Carpi, oppid. Lombardiç, Carpum.
Carpio, oppid. Andaluziæ, Corbulo, aliis Calpurniana.
Carragatin, oppid. Andaluziæ dirutum, Siarum.
Carrano, pagus Siciliæ, Achara.
Carrara, oppid. Hetruriæ, Cariara.
Carrathaſſum, fluv. Bithyniæ, Calpas.
Carrick, provincia Scotiæ, Carricta.
Carrieres, alias Carriere S. Denis, vicus Galliæ, in agro Pariſino ad Sequanam, Quadrariæ ſeu lapidicina S. Dionyſii.
Carrieres ſous le bois, vicus Galliç, in eodem pago, ad ſylvam Ledianam, Quadrariæ ſub ſylva.
Carrieres pres Charenton, viculus agri Pariſini, in Gallia, Quadraria ad Carentonem.
Carieres lez Poiſſi, vicus Galliæ in Veliocaſſibus, Quadrariæ ad Pinciacum.
Carrouger, locus Galliæ, haud procul ab Olina fluv. Quadrugiæ.

Cars, urbs Armeniæ, Carſe.
Carſis, locus Galliæ, prope Maſſiliam, Carſici.
Carſola, urbs Umbriæ, Carſoli, Carſola.
Carſoli, oppid. Latii, Carſeoli.
Cartagena, urbs Murciæ regni, Carthago nova.
Cartagena nueva, urbs Americæ, Cartagena nova.
Cartama, oppid. Granatenſis regni, Cartamitanum.
Cartaricon, fluv. prope Conſtantinopolim, Barbyſſus.
Cartin, urbs Africæ, Carthago.
Cartu, pagus Marmaricæ, Catabathmus.
Carto, oppid. Marmaricæ, Chettaa.
Caruci, oppid. Corſicæ, Carax.
Carveben, pagus Geldriæ, Caruo.
Caſal, vide Caſſil.
Caſal maggiore, oppid. Italiæ, Caſale majus.
Caſal nuovo, oppid. territorii Hydruntini, Manduria.
Caſal Piſtorlengo, oppid. Ducatus Mediolanenſis, Caſale Piſtorum.
Caſal Romol, urbs Africæ, Aquæ regiæ, Tuburbis.
Caſal di S. Vaſo, urbs Montisferrati, Caſale.
Caſale, urbs Montisferrati, Caſale, aliis Bodincomagum.
Caſalmach, fluv. Cappadociæ, Iris.
Caſals, caſtrum Galliæ, in Rutenis, Caſalia.
Caſalun, vicus Palæſtinæ, Ceſeleth.
Caſan, regnum Moſcoviæ, Caſan.
Caſan, urbs Moſcoviæ, Caſan.
Casbin, urbs Mediæ, Arſacia, aliis Casbinum.
Caſcada de Tivoli, caſus Anienis fluv. Catarractes.
Caſcano, pagus agri Neapolitani, juxta montem Gallicanum.
Caſcante, oppid. Navarræ, Caſcantum.
Caſchow, urbs Hungariæ, Caſſovia.
Caſcia, oppid. Italiæ, Caſcia.
Caſcina, urbs Italiæ, Carſola.
Caſe, oppid. Liguriæ, Caſſium,
Caſe nove, locus Latii, ubi olim Forum Appii.
Caſeloutre, Germaniæ, Keyſerslautern, oppid. in Palatinatu Rheni, regione Germaniæ, Caſaropolis.
il Caſentino, apud Cluſium in Hetruria, Caſſentini oppidi ager, Cluſinus ager, aliis Paſumena terra.
Caſerta, Italiæ oppid. Tifata, Caſerta.
Caſeria, urbs Italiæ, Caſerta.
Cashel, urbs Hiberniæ, Caſſilia & Caſella.
Caſilirmar, fluv. Paphlagoniæ, Halys.
Caſino, vide Caſſino.
Caslona, pagus Hiſpaniæ Tarraconenſis, Caſtulo.
Caſopo, oppid. Corſicæ, Caſſiope.
Caſquetes, vel Quaſquettes, Inſulæ vel potiùs cautes in mari Britannico, Caſcata vel Cacata.
Caſſan, urbs Mediæ, Encopus, Raga, Rhagee.
Caſſandria, urbs Macedoniæ maritima, Caſſandrea.
Caſſandt, arx Belgii, Caſſanda
Caſſano, urbs Calabriæ, Caſſanum, Coſanum, Coſa,
Caſſano, oppidul. Ducatus Mediolanenſis, Caſſanum.
Caſſano, vide Coſano.
Caſſaro, oppid. Siciliæ, Cacyrum, aliis Cacyron.
Caſſel & Kaſſel, urbs Haſſiæ, Caſtellum Cattorum, Stereontium, aliis Caſſella.
Caſſel vel Kaſſel, oppid. Flandriæ, Caſtellum Morinorum.
Caſſello, mons Liguriæ, Procavus.
Caſſia vel Caſſi, oppid. Sabinorum, Curſula.
Caſſianum, urbs Perſiæ, Caſſian.
Caſſibeli, fluv. Siciliæ, Cacyparis.
Caſſidaine, inſula Galliæ, Stœchadum una, Carthedonia.
Caſſil, urbs Hiberniæ, Laberus.
Caſſino, urbs Neapolitana diruta, Caſinum & Caſſinum.
Caſſipa, lacus Americæ meridionalis, Caſſipa.
Caſſo, inſula maris Mediterranei, Caſos.
Caſſon, provinc. Aſiæ, Hyrcania, & urbs, Hyrcania.
Caſſou, vide Coſſovo.
Caſſuben, populi Caſſubiæ regionis juxta Pomeraniam, Reudigni.
Caſtagna, mons Thraciæ, Pangæus.
Caſtamena & Caſtromena, urbs Bithyniæ, Claudiopolis, Neoclaudiopolis.
Caſtanheira, vicus Portugalliæ, Arabriga.
Caſtanovitz, arx Croatiæ, Caſtanovitum.
Caſtel, pagus juxta Moguntiam, Trajani monumentum.
Caſtel & Caſtro.
Aragoneſe, urbs Sardiniæ, Emporiæ.
d'Arnaldo, oppid. Palæſtinæ, Nobe.
Bernardo de Stampis, oppid. Arabiæ, Adratum.
Bologneſe, oppidul. Italiæ, Caſtrum Bononienſe.
Brito, oppid. Æmiliæ, Brutum.
di Brolo, oppid. Siciliæ exciſum, Aluntium.
Durante, urbs Italiæ, Urbania.
del Fiume, vide Caſtro el Rio.
Folit, oppidul. Italiæ, Egela.

Caſtel & Caſtro.
Franco, oppid. Marchiæ Tarviſinæ, Caſtrum Francorum.
Franco, caſtrum Romandiolæ, Forum Gallorum.
Franco, oppidul. Calabriæ, Pandoſia.
Gandolpho, in Campania Romana, Arx Gandolphi.
delle Grutte, vide Grutte.
Guelfo, caſtrum Guelphum.
Holm, oppid. Sueciæ, Caſtellum Holmium.
Joanni, urbs Siciliæ, Enna.
Jubileo, urbs Latii diruta, Fidenæ.
Lombardo, vide Lombardo.
Lamberto, oppid. Palæſtinæ, Ecdippa,
de la Lucena, locus Hiſpaniæ, Barbariana.
à Mar, emporium Siciliæ, Segeſtanum, Egeſtanum.
à Mar di Botorno, urbs exciſa Campaniæ Italicæ, Vulturnum.
à Mar della Brucca, urbs Lucaniæ exciſa, Velia.
à Mare di Stabia, locus Campaniæ, Pompeii, Stabiæ.
Marin, caſtellum Galliæ, in Rutenis, Caſtellum Marinum.
Maure, locus Galliæ, in diœceſi Narbonenſi, Caſtellum Maurum.
Mur, oppid. Rhætiæ, Murum.
Novo, pagus Thraciæ, Canophrurium, Zenophrurium.
Novo, urbs Dalmatiæ. Caſtrum Novum.
Novo, oppid. Iſtriæ maritimum, Neſactium.
Novo di Carfagnana, oppid. Italiæ, Caſtrum novum Grafinianum.
Novo di Graffignana, oppid. Hetruriæ, Caſtrum novum.
Novo di Scrivia, oppid. Liguriæ juxta Dertonam, Caſteum novum.
dell'Ova, arx & inſula apud Neapolim, Lucullanum, Megaris, Megalia.
Pelegrino, oppid. Palæſtinæ, Petra inciſa, Ecdippa.
Rampo, oppid. Macedoniæ, Torone.
el Rio, oppid. regni Granatenſis, Caſtra Poſthumiana.
di Sangro, caſtrum Aprutii, Sarum.
S. Angelo, locus in Roma, Hadriani moles.
S. Elmo, in Ruſcinonenſi Comitatu, Arx S. Elmi.
di S. Hera, caſtrum Hetruriæ, Suppentonia.
S. Lamperto, locus Palæſtinæ, Saron.
di S. Pietro, urbs Cariæ, Halicarnaſſus.
di S. Silveſtro, caſtrum Hetruriæ, Feronia.
Seprio, oppid. territorii Mediolanenſis, Caſtrum Severi.
Serat, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Caſtrum altum.
Tornese, oppid. & promontor. Peloponneſi, Chelonates, Chelonites.
Vetere, oppid. Calabriæ, Caulon.
Vetrano, urbs Siciliæ exciſa, Entella.
Villari, oppid. Calabriæ, Summuranum, Apraſtum, Syeum.
Caſtellaccio & Caſtellazzo, oppid. Mediolanenſe, Gamundium.
Caſtellane, oppid. Provinciæ, Caſtellana.
Caſtellaneta, urbs juxta Tarentum, Caſtania.
Caſtellas, oppid. Paphlagoniæ, Calliſtratia.
Caſtellaun ſive Caſtelhun, oppid. ditionis Trevirenſis, Caſtellum Hunnorum.
Caſtellazio & Caſtellazzo, oppid. Siciliæ deſtructum, Eubœa.
le Caſtelle, arx Calabriæ maritima, Caſtra Hannibalis.
Caſtelle, oppid. Paphlagoniæ, Cytorum, Cotyora.
Caſtelletto, arx Ægypti, Lochias.
Caſtello, pars urbis Venetæ, Olivola, Caſtellum.
Caſtello d'Ampurias, oppid. Catalauniæ, Caſtelio.
Caſtello Ruzo, inſula Pamphyliæ, una Chelidoniarum
Caſtelluccio vel Caſtelluzzo, pagus Campaniæ, Caſtinum.
Caſtelnau d'Arry, vide Chateleau d'Arry.
Caſtelnau de Pont Juvenal, locus Galliæ, ad Ledum fluv. Caſtrum novum Pontis Juvenalis.
Caſtelnau de Strețeſons, locus Galliæ, Stricti fontes.
Caſtele, locus Galliæ, in Ducatu Leporetano, Caſtella.
Caſtenoy, Burgus Galliæ, in Bellovacis, Caſtanetum.
Caſtenwald, pars ſylvæ Martianæ, in Germania, prope Briſacum, Caſteum Nemus.
Caſter, oppid. Angliæ, Durobriva, Venta Icenorum.
Caſtiglia de oro, regio Americæ, Caſtella aurea.
Caſtiglia, vide le Caſtelle.
Caſtiglione, oppid. Hetruriæ, Caſtula.
Caſtiglione Mantuano, oppidul. Italiæ, Caſtilio Mantuanus.
Caſtiglione delle Stivere, oppid. Italiæ, Caſtilio Stiverorum.
Caſtilla la nova, provinc. Hiſpaniæ, Caſtella nova.
Caſtilla la veja, provinc. Hiſpaniæ, Caſtella vetus.

Caſtil-

Caſtillion, oppid. Galliæ, in Convenis, *Caſtellio.*
Caſtillo, pagus Gadium inſulæ, *Herculis fanum.*
Caſtillo Villovio, locus Aragoniæ, *Bilbium.*
Caſtillon, nomen multorum oppidor. in Gallia, *Caſtilio.*
Caſtilone, locus Galliæ, ad Garumnam, *Caſtelliones.*
Caſtion, oppid. Mediolanenſis Ducatus, *Caſtrum Stiliconis.*
Caſtleford, pagus Angliæ, *Lagecium.*
Caſtoria, urbs Macedoniæ, *Caſtoria & Caſtoria caſtra.*
Caſtoro, fluv. Macedoniæ, *Lydias.*
Caſtralla oppid. Valentiæ, *Caſtrum altum.*
Caſtres, urbs Linguadociæ, *Ceſſero*, aliis *Caſtrum.*
Caſtres, oppid. Galliæ, in Convenis; Item ad Tarnim fluv. *Caſtra.*
Caſtri, fluv. Æolidis, *Caicus, Caycus.*
Caſtri, urbs Aſiæ maritima. *Cumæ.*
Caſtri, urbs Phocidis, *Delphi.*
Caſtri, oppid. Peloponneſi maritimum, *Ermione, Hermione.*
Caſtro, vide *Caſtel.*
Caſtro, oppid. Latii, *Caſtrimonium.*
Caſtro, urbs Hetruriæ exciſa, *Caſtrum.*
Caſtro, urbs agri Hydruntini, *Caſtrum.*
Caſtro & Cividal de Caſtro, oppid. Caſtellæ veteris, *Clunia.*
Caſtra Caro, caſtrum Romandiolæ, *Salſubium.*
Caſtromena, vide *Caſtamena.*
le Catacumbe, locus juxta Romam, *Catacumbæ, Cœmeterium Calliſti.*
Catadhi, populi juxta Catarractas, *Catarractæ Nili* vel *Catadupi.*
Catajo & Catay, regio *Chatarum*, popul. Scythiæ, *Scythiæ* pars.
Catalani, populi Catalauniæ, *Caſtellani, Catalauni.*
Cataluna & Catalogna, regio Hiſpaniæ, *Catalaunia.*
Catania, urbs Siciliæ maritima, *Catana* vel *Catina.*
Catanzaro, urbs Calabriæ, *Catacium.*
Catay & Catayo, regio Aſiæ, populi Scythiæ extra Imaum, *Serica*, aliis *Catata.*
le Cateau Cambreſis, oppid. Belgii, *Caſtrum Cameracenſe.*
le Catelet, oppidul. Galliæ, *Caſtellctum.*
Catena del Mondo, mons Thraciæ, *Hæmus.*
Caterlagh, urbs Hiberniæ, *Caterlogum.*
Caterlagh Countie, Comitatus Hiberniæ, *Caterlogenſis.*
le mont S. Catherine, ſeu le fort S. Catherine, locus munitus Rotomagi, *Mons vel munimentum S. Catharinæ.*
Cathnes, Catneſia, Cathaneſia, in Scotia, *regio Cornabuorum, Cornovacarum* popul. aliis *Lugorum regio.*
la Cathona, vicus Calabriæ, *Columella, Columna Rhegina.*
el Catif, urbs Arabiæ, *Gerra.*
Catigan, urbs Indiæ citerioris, *Tilogrammum*, aliis *Chatiganum.*
Cato, vide *Kato.*
Catochi, fluv. Acarnaniæ, *Achelous.*
Catolica, oppid. exciſum Romandiolæ, *Cruſtumium.*
Cattaro, urbs Dalmatiæ maritima, *Aſcrivium.*
Catterick, pagus Angliæ apud Eboracenſes, *Cataractonum* ſeu *Caturractonium.*
Catwyck, oppid. Hollandiæ, *Cattorum vicus.*
Catzenelebogen, in Germania, oppid. & regio *Cattorum Melibocorum.*
la Cava, urbs regni Neapolitani, *Cava.*
Cava, fluv. territorii Barenſis, *Pactius.*
la Cava di Giorgia, pars agri Syracuſani, *Gyes.*
Cavado, fluv. Portugalliæ, *Celandus, Aleſtes, Cadavus.*
Cavado, fluv. Hiſpaniæ, *Celandus & Aleſtes.*
Cavaillon, urbs Provinciæ, *Cabellio.*
Cavalla, urbs Macedoniæ, *Chalaſtra.*
Cavalla, Macedoniæ urbs, *Oeſyma*, aliis *Cabyla, Cavyla, Bucephala.*
Cavan, regio Palæſtinæ, *Auranitis.*
Cavan, caſtrum Hiberniæ, *Cavodum.*
la Cauchie, locus Galliæ ad Suminam fluv. *Calciata.*
Cauchoiſe, unum è forenſibus burgis Rotomagi, *Caleticum.*
la Cauchoiſe, una ex portis urbis Rotomagi in Gallia, *Caletenſis.*
Caudebec, urbs Galliæ, *Calidobeccum.*
Caudia, in Inſubria, *Raudi campi* vel *Rhaudi campi.*
le Cave, locus Provinciæ, *Comaci*, ubi *Bormanico.*
Caverna della Sibylla, ſpelunca Campaniæ, *Antrum Sibyllæ.*
S. Aubini le Cauf, vicus Galliæ, in Caletis, *S. Albini.*
la Cavi, inſula Galliæ, una ex Areenſibus, *Cava* vel *Cavin.*
Cauville, locus Galliæ, in Caletis, *Caleta villa.*

Caul, portus Indiæ, *Zizerum.*
Caulo, mons Calabriæ, *Caulon.*
le Caulx, regio Galliæ Belgicæ, ubi *Caletæ* populi.
Cavo d'Iſtria, urbs Iſtriæ, *Ægida, Juſtinopolis.*
Caveurs, oppidul. Italiæ, *Cavortium.*
Caura, inſula Peloponneſi, *Teganuſa.*
Caurea? vide *Caura.*
Cauro, inſula maris Ægæi, *Cythnus.*
Caurzim, oppid. Bohemiæ, *Caurzima.*
Cauſalion, oppid. Aquitaniæ, *Caſimomagum.*
Cawata, fons Palæſtinæ, *Cades.*
le Caux, ager Galliæ, *Caleticus pagus.*
Caxamalca, locus Americæ, *Caxamalca.*
Cayem, urbs Arabiæ Felicis maritima, *Cane.*
Cayſa, oppid. Palæſtinæ, *Porphyreum.*
Cayrahon, urbs Africæ, *Uzecia.*
Cayraſco, vide *Cairaſco.*
Cayro, vide *Cairo.*
Cayſeven, pars Lincolnienſis Comitatus in Anglia, à *Cauſenni* oppid. dicta.
Cazales, oppid. Marmaricæ maritimum, *Zagylis, Axilis.*
Cazeres, oppid. Extremaduræ, *Caſtra Cæcilia.*
Cazerbaſcen, oppid. Africæ maritimum, *Barathia.*
Cazoria, oppid. Hiſpaniæ, *Caſtaon, Menteſa, Salaria, Aurelia Cariſa.*
Cebit, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, *Subur.*
Cebu, inſula Aſiæ, *Cebus.*
Cecerigo, inſula Peloponneſi, *Ægialia.*
Cechemet, oppid. Hungariæ, *Partiſcum.*
Cechiana, provinc. Sinarum, *Cechiana.*
Cecina, fluv. & oppid. Hetruriæ, *Cæcina.*
Cecrium, promontor. Thraciæ, *Aſtiæ.*
Cedic, vide *Zedic.*
la Cedogna, oppid. Apuliæ, *Laquedonia, Erdonia, Aquilonia.*
Cefalonia, inſula maris Ionii, *Cephalenia.*
Cefalu & Cifalu, urbs Siciliæ, *Cephalœdis, Cephalœdium.*
Ceſiſo, fluv. Bœotiæ, *Cephiſſus.*
Ceglie, oppid. Salentinorum, *Cælium & Celium.*
Ceglie, oppid. Apuliæ, *Celia.*
Ceice, pagus Portugalliæ, *Cælium, Celium.*
Ceiras quivir, Africæ, *Syrtis major.*
Ceireſte, pagus Provinciæ, *Citharistes.*
Ceitz & Czeitz, urbs Miſniæ, *Citizum, Cetia, Mamilla.*
Cela, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, *Sala.*
Celano, oppid. Aprutii apud lacum Fucinum, *Cliternum*, aliis *Celanum.*
Celebes, inſula Indiæ, una *Sindarum.*
Celebes, inſula Aſiæ, *Celebis.*
Celef, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, *Chinaphal.*
S. Celerin, locus Galliæ, *Caſtellum S. Cerenici.*
Celeſiria, urbs Piſidiæ, *Seleucia.*
le Celine, fluv. Marchiæ Tarviſinæ, *Calina, Celina.*
Celino, oppid. Apuliæ, *Beretra.*
Celio, oppid. Calabriæ, *Calium.*
Celir, urbs Ægypti, *Berenice, Beronice.*
la Celle, locus Galliæ, in Meldis: Item in agro Pariſino: Item in Remis: Item in Senonibus, *Cella.*
Celle ſeu Celles en Berry, locus Galliæ, in Biturigibus, *Cella S. Euſicii.*
Celle S. Clou, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Cella S. Chlodoaldi.*
Celle ſur Nzon, locus Galliæ, in Biturigibus, *Cella St. Genulphi.*
Cellerſeé, lacus Sueviæ, *Venetus ſeu Acronius*, aliis *Cellenſis.*
Cemelio, locus Galliæ Narbonenſis, *Cemenelenm, Cemelion.*
Cenchres, portus Peloponneſi, *Cenchreæ.*
Ceneda, urbs Marchiæ Tarviſinæ, *Acedum, Ceneta.*
Cenedic, fluv. Libyæ interioris, *Gir.*
Cennois, vel Sanois, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Centum nuces.*
la Cenſe de Vinci, viculus Galliæ, in pago Cameracenſi, *Vinciacum.*
Centeno, oppid. Thraciæ exciſum, *Sentinum.*
Centeny, vicus Galliæ, in Briegio, *Centeniacum.*
Cento, oppid. Italiæ, *Centum.*
Cento Camerelle, locus prope Baias, *Luculli horti.*
Centorvi, urbs Siciliæ exciſa, *Centuripæ.*
Centuri, oppid. Corſicæ maritimum, *Centurinum.*
Cenum, in agro Bergomenſi, *pagus Cenomanorum.*
Cephala, regio Æthiopiæ, *Ophir.*
Cepol, oppid. Hungariæ, *Acincum, Aquincum*
Cepuſz, Comitatus Hungariæ, *Cepuſienſis.*
Ceram, inſula Aſiæ, *Ceramum.*
Cerane, pagus agri Novarienſis, *Ceredanum.*
Ceray, ſeu Ceré, vicus Galliæ, in Turonibus, *Cerate.*
Cercel, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, *Canucca.*
Cercelli, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, *Ciſſe.*
Cercha, fluv. Liburniæ, *Titius.*
Cerchiara, oppid. magnæ Græciæ, *Arponium.*

le Comté de Cerdagne tractus Hiſpaniæ, trans Pyrenæos, *Comitatus Ceretanus.*
Cerdan, oppid. Catalauniæ, *Ceretanum.*
Cerdanna, ſeu Cerdagues, provinc. Hiſpaniæ, *Ceretania, Ceretani.*
Cere, oppid. Hetruriæ, *Alſium.*
Cerentia, vide *Gerentia.*
Ceres, oppid. Macedoniæ, *Cranon.*
Cereſei, oppid. Macedoniæ, *Tyriſſa.*
Cereſi, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Iuriſſa*
Ceret, oppidul. Galliæ Narbonenſis, *Ceretum.*
Ceretena, oppid. Siciliæ, *Ceretanum.*
Cereto, oppid Umbriæ *Cerata, Cerete.*
Cerey, arx Belgii, ubi olim *Cereſi* populi.
Cerez, oppid. Palæſtinæ, *Sarepta.*
Cerezo, oppid. Caſtellæ veteris, *Cereſſus.*
Ceri, oppid. Hetruriæ, *Cere.*
Ceri, vide *Cere.*
Cerignola, oppid Apuliæ, *Erdonia.*
Cerigo, inſula juxta Peloponneſum, *Cythera.*
Cerines, urbs Cypri, *Ceraunia, Cyrinia.*
Ceriſoles, vicus Italiæ, *Cariſola.*
les vaux de Cernay, vicus Galliæ, cum monaſterio, in pago Pariſino, *Sarnaium.*
Ceruch, oppid. Hungariæ, *Iniceram.*
Cernico, vide *Gernico.*
Cernuo, regio Angliæ, *Cornubia.*
Ceroſicka, oppid. Pannoniæ inferioris, *Cirici.*
Cerpa, oppid. Portugalliæ, *Serpa.*
Cerſelle, locus Galliæ in agro Pariſino, *Cerſilla.*
Cervaria, fluv. Apuliæ, *Cerbalus.*
Cerveira, oppid. Catalauniæ, *Seterræ.*
Cervera, oppid. Catalauniæ, *Cervaria, Servaria.*
Cervera, oppid Caſtellæ novæ, *Cervaria.*
Cervera, oppidul. Cataloniæ, *Cerbaria vallis & Cervaria.*
Cervetere, oppid. Hetruriæ, *Agylla, Cere.*
Cerugnola, oppid. Apuliæ, *Geryon.*
Cervia, urbs Romandiolæ maritima, *Cerevia.*
Cervia, urbs maritima Romandiolæ, *Ficocle, Phicocle, Phycocle.*
Cerviani, populi Corſicæ, *Cervini.*
Ceſano, fluv. Umbriæ, *Senna.*
Ceſenatico, urbs Romandiolæ, *Cæſena.*
Ceſnon, fluv. Britanniæ minoris, *Tetus.*
Ceſter, vide *Cheſter.*
Ceſtrienſes, populi Angliæ, *Ordovices.*
Ceton, oppid. Galliæ, in Perrico, *Ceto.*
lo Cetraro, oppid. Calabriæ maritimum, *Clampetia, Lampetia.*
Ceva, oppid. Pedemontii, *Ceba*, aliis *Cevanum.*
Cevennes, oppid. Linguadociæ, ad *Gebennæ* montis radices.
Ceuta, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, *Exiliſſa, Septa, Abyla, Ad ſeptem Fratres.*
Ceylan, inſula Aſiæ, *Ceylanum, Taprobana.*
Cezimbra, oppid. Portugalliæ, *Cetobrix.*
Chabannes, Chavennes & Chevannes, varia Galliæ loca, *Cabanne.*
Chablais, tractus Sabaudiæ, ubi *Veragri* populi, aliis *Caballicus.*
Chably, oppid. Franciæ, *Cabliacum.*
Chabor, fluv. Palæſtinæ, *Habor.*
Chabria, fluv. Macedoniæ, *Chabrinæ.*
Chabris, locus Galliæ, in Biturigibus, ad Carim fluv. *Carobrivæ.*
Chabur, fluv. Meſopotamiæ, *Chaboras.*
Chacy, locus Galliæ, ad Iram fluv. *Calcegium.*
fauxbourg de Chage, ſuburbanum urbis Meldorum, in Gallia, *Cagia.*
Chaiapa, oppid. Arcadiæ, *Leprium.*
Chaici, fluv. Aſiæ minoris, *Cayſtrus.*
Chailli, locus Galliæ, in agro Pariſino, in Decanatu Linarienſi, *Calliacum.*
Chalanchi, pagus Picardiæ, *Salentiacum.*
Chalcidona, vide *Calcidona.*
Chalcu, inſula & urbs Propontidis, *Chalcitis, Demoneſus.*
Chaleppo, vide *Aleppo.*
Chalevane, vel Chalevaine, vicus agri Pariſini, in Gallia, *Carolivenna.*
Chaligny, locus Lotharingiæ, ad Moſellam, *Caleniacum.*
Chalon ſur Saone, urbs Burgundiæ, *Cabillonum.*
Chalonne, locus Galliæ, in Andibus, *Calonna.*
Chalons, urbs Campaniæ Gallicæ, *Catalaunum.*
la Chaloſſe, pagus Galliæ in Normannia, *Chaloſſia* ſeu *Scialucia.*
Chalpon, vel Chalepon, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Caroli pons.*
Chalus, locus Galliæ, in Lemovicibus, *Caſlucium*, vel *Caſtrum Lucii.*
Chamb, oppid. Bavariæ, ubi *Camani* populi, aliis *Chamum.*
Chamberi, urbs Sabaudiæ, *Civaro, Camerinum, Forum Voconii*, aliis *Camberiacum.*

Chambli, caſtrum Galliæ, in Bellovacis, *Cambliacum, Cameliacum, & Camliacum.*
Chambo, locus Galliæ, in Arvernis, *Cambiovicus.*
Chambor, caſtrum Galliæ, *Camboritum.*
Chamboy, locus Galliæ, ad Divani fluv. *Cambovium.*
Chambray, urbs Belgii. Item locus Galliæ, ad Catenionam fluv. *Cameracum.*
Chambrefontaine, locus Galliæ, cum Monaſterio, in Meldis, *Cameræ fons.*
Chamelere, locus Galliæ, cum Monaſterio, in Arvernis, *Camelaria.*
Chamen, in Weſtphalia urbs, *Chamovorum, Camanorum.*
Chamniza, oppid. Peloponneſi, *Olenus.*
Champrond, locus Galliæ, in Pertico, *Campus rotundus.*
Champaigne, regio Galliæ, *Campania*, ubi *Cathelauni* populi.
Champenois, populi Galliæ, *Campani.*
Champignet, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, *Campiniacum parvum.*
Champigni, locus Galliæ, ad Matronam fluv. *Campiniacum.*
Champigny, locus Galliæ, ad Junnam fluv. *Campiniacum*: Item ad Vidulam, in Remis, *Campaniacum.*
Champlant, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Campi Plantarum.*
Champré, locus Galliæ, in ſylva Retia, *Campi pratum.*
Champs Moteux, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, ad Matronam fluv. *Campi.*
Champuis, vel *Sampuis*, locus Galliæ, in Bellovacis, *Centum putei.*
Chana vel *Cana*, urbs Ægypti, *Combos, Ombri*, aliis *Coptos.*
Chana, locus Galliæ, ad lacus Burgulenſis in Rhodanum decurſum, *Candate.*
Chanceaux, locus Galliæ, in Æduis, ubi Sequana oritur, *Cancelli.*
le Change, locus Galliæ ad ſuper. Viſeram, *Cambium.*
Chania, urbs Cretæ maritima, *Cydon.*
Chanonry, urbs Scotiæ, *Chanonricum.*
Chantelle le Caſtel, caſtrum Galliæ, in Biturigibus, *Cantilia.*
Chantelle la ville, villa Galliæ, ad Sicaulam fluv. *Cantilia vicus.*
Chantelou, locus Galliæ, in Briegio, *Campus lupi.*
Chantoceaux, locus Galliæ, in Andibus: Item in Namnetibus, *Caſtrum celſum.*
Chaource, oppid. Lingonum, *Cadurcienſe* vel *Caturica.*
le Chap, locus Galliæ, in Vellavis, *Caput.*
Chapelle S. Denys, vicus Galliæ, Luteiæ proximus, *Capella S. Dionyſii.*
S. Louys, locus Galliæ, in Bieria ſylva, *Eremitorium S. Ludovici.*
Milon, locus Galliæ, ad Urbiam fluv. Item vicus agri Pariſienſis, ad Iveram, *Capella Milonis.*
en Servois, aliàs *la Chapelle*, locus Galliæ, in pago Sylvanectenſi, *Capa.*
en Teraſſe, locus Galliæ, in ſylva Teoratia, *Capella in Teoracia.*
Chapſilar, vide *Chipſala.*
Charama, urbs Arabiæ Felicis, *Carnan, Acarman.*
La Charante, fluv. Galliæ, in Aquitania, *Canentelus.*
Charaſon, fluv. Thraciæ, *Neſus, Neſſus.*
Charazaſar, vide *Carazaſar.*
los Charcas, populi Peruviæ, *Charcæ.*
la Charce, caſtrum Galliæ, in diœceſi Vapincenſi, *Carcer.*
Charchara, inſula maris Africi, *Cercina.*
Charci, inſula maris Rhodii, *Chalcia.*
la Charante, fluv. Galliæ, in agro Encoliſmenſi, *Carantonus.*
Charenton, oppid. juxta Pariſios, *Charento.*
la Charentone, aliàs *Carentonne*, Galliæ fluv. *Carentona.*
Charentoneau, villa Galliæ, in agro Pariſienſi, *Carentoniolum.*
Charges, oppid. populorum Delphinatus, *Caturigæ.*
Charia, oppid. Peloponneſi, *Mycenæ.*
Charing, oppid. Angliæ, *Durolevum.*
Charini, urbs Siciliæ, *Charinum.*
la Charité, oppid. Galliæ, *Charitas.*
Charlburg, oppid. Hungariæ, *Chertobalus.*
Charle Meſnil, locus Galliæ, in Caletis, *Caroli Manſionile.*
Charlemont, oppid. Belgii, *Carolomontium.*
Charleroy, arx Belgii, *Caroloregium.*
Charleval, locus Galliæ, ad Indellam fluv. *Caroli vallis.*
Charleville, urbs Galliæ, *Carolopolis.*
Charlevilie, locus Galliæ, in Remis, *Caroli villa.*
Charlieu, monaſterium Burgundiæ, in diœceſi Veſuntionenſi, *Carus locus.*
Charmes, locus Lotharingiæ, *Ad Carpinos.*
Charny, locus Burgundiæ, *Carniacum.*
Charolles, oppid. Galliæ, cum titulo Comitatus, *Quadrigellæ.*
Charonne, vicus Galliæ in agro Pariſino, *Carrona.*
Charreboli, urbs Cariæ, *Chariopolis.*
Charrou, oppid. Galliæ, in Biturigibus, *Carrocium.*
Charrolois, populi & regio Burgundiæ, *Ambarri*, aliis *Caroleſium.*
Charrone, vide *Charonne.*
Charroux, Abbatia Galliæ, in agro Pictavenſi. Item locus in Aquitania, cum monaſterio, *Carrofum.*
Chars, urbs Armeniæ majoris, *Chorſa.*
Chartaricon, vide *Cartaricon.*
Chartrain, popul. Galliæ, *Carnutum regio.*
la Chartre, caſtrum Galliæ. Item Caſtellum ad Ledericum fluv. *Carcer.*
Chartres, urbs Galliæ, *Carnutum, Autricum.*
la Chartreuſe, eremus & cœnobium Delphinatus, *Carthuſia.*
Charreuve, locus in agro Tardanenſi, *Cartrava.*
Chaſelles, locus Galliæ in pago Forenſi, *Caſulæ*, vel *Caſellæ.*
Chaſes, locus Galliæ ad Elaverim, *Caſæ monaſterium.*
Chaſey, locus Galliæ ad Brexiam, *Caſiacum.*
Chaſſeneuil, caſtrum agri Aginnenſis in Gallia, *Caſſinogilum.*
le Chaſteau, locus in Uliaro Galliæ inſulâ, *Caſtellum.*
Chaſteau Cambreſis, vel *Chaſteau en Cambreſi*, Caſtellum in urbe Belgii Cameraco, *Cameracenſe.*
Chaſteau, Chinon, locus Galliæ, in diœceſi Auguſtodunenſi, *Caſtrum Caninum.*
Chaſteau Fort, caſtrum agri Pariſienſis. Item pagi Pontici, in Gallia, *Caſtrum Forte.*
Chaſteau Galliard, caſtrum Galliæ ad Sequanam, *Gallardum.*
Chaſteau Gontier, oppid. Galliæ, *Caſtrum Gonterii.*
Chaſteau d'If, aliàs *la Tour d'If*, locus in Inſul. Hipæa, Stœchadum unâ, *Caſtellum Hypea.*
Chaſteau Landon, locus Galliæ, in Vaſtinuo tractu, *Caſtrum Nantonis*
le Chaſteau de Lates, vel *la tour de Late*, caſtellum in Gallia Narbonenſi, *Latara.*
Chaſteau du Loir, oppid. Galliæ, *Caſtrum ad Ledum.*
Chaſteau de la Lune, locus Galliæ in Aulercis, *Caſtrum Lunæ.*
Chaſteau Meillant, locus ejuſdem regni in Biturigibus, *Caſtrum Meliandi.*
Chaſteau de Monferrat, locus Belgii, *Mons ferratus.*
Chaſteau Neuf, locus Galliæ, ad Carim, *Caſtrum Novum.*
Chaſteau Neuf de Rendon, locus ejuſdem regni, in Gabalis, *Caſtrum novum Randonenſe.*
Chaſteau Neuf en Timerais, locus Pertici, in Gallia, in agro Teomerenſi, *Caſtellum Novum.*
Chaſteau de Pierre Cize, locus Lugduni, in Gallia, *Caſtrum Petræ ſciſſæ.*
Chaſteau Porcien, oppid. Galliæ, in agro Retelenſi, *Caſtrum Porciani.*
Chaſteau Regnaut, vel *Renaud*, caſtrum Galliæ, *Caſtrum Reginaldi.*
Chaſteau Renard, oppidul. Galliæ, *Caſtrum Vulpinum.*
Chaſteau Raus, pro *Chaſteau Raoul*, locus Galliæ, in Biturigibus, *Caſtrum Radulphi.*
Chaſteau Roux, oppid. Biturigum, *Caſtrum Rufum.*
Chaſteau Salin, locus Lotharingiæ, ad Saliam fluv. *Caſtrum Salinarum.*
Chaſteau Thierry, oppid. Campaniæ Gallicæ, *Caſtrum Theodorici.*
Chaſteau Trompette, nomen arcis Burdigalenſis, in Gallia.
Chaſteau Villain, locus Galliæ, in Lingonibus, *Caſtrum Villanum.*
Chaſteaudun, oppidum Galliæ, in Belſia, *Dunum*, aliis *Caſtellodunum.*
Chaſteaulandon, oppid. Galliæ, *Vellaunodunum.*
Chaſteauherant, oppid. Pictavienſis agri, *Caſtrum Heraldi*, aliis *Chaſtellerant.*
Chaſteaux en Anjou, locus Galliæ, in Andibus, *Caſtella.*
Chaſteaux Briant, oppid. Britanniæ minoris, ubi *Cadetes* populi, aliis *Caſtrum Briandi.*
les Chaſteaux de Lepante, vide *Dardanelli.*
Chaſtel, locus in ſaltu Voſago, *Caſtellum.*
Chaſtel Allion, locus Galliæ, in Santonibus, *Caſtrum Alio.*
Chaſtel Cenſoy, locus ejuſdem regni, ad Icaunam fluv. *Caſtrum Cenſorium.*
Chaſtel Chalon, locus in Sequanis, *Caſtellum Carrones.*
Chaſtelet, itidem in Sequanis, *Caſtelletum.*
Chaſtellenie de Lille, tractus Flandriæ, *Inſulana Caſtellania.*
Chaſtellus, locus Galliæ, *Caſtellucium.*
Chaſtenay, nomen duorum vicorum Galliæ, in agro Pariſiaco, *Caſtanetum.*
Chaſtenoy, locus Lotharingiæ, ſimiliter, *Caſtanetum.*
S. Chaſtier, locus Galliæ, in Petrocoriis, *S. Carterii vicus*, vel ad *S. Carterium.*
Chaſtillon en Baſois, locus Galliæ, in agro Baſſenſi, *Caſtellio.*
Chaſtillon ſur Indre, locus ejuſdem regni in Biturigibus, *Caſtellio ad Angerim.*
Chaſtillon ſur Loing, oppid. Galliæ, *Caſtellio ad Lupiam.*
Chaſtillon ſur Marne, oppid. Galliæ, *Caſtellio ad Matronam.*
Chaſtillon ſur Movin, locus Briegii, in Gallia, *Caſtellio ad Muciam.*
Chaſtillon ſur Seyne, oppid. Galliæ, *Caſtellio ad Sequanam.*
Chaſtillon en Vendelais, locus Galliæ, in Bellovacis, in agro Vindelenſi, *Caſtellio.*
Chaſtre, locus in Biturigibus, regione Galliæ, *Caſtra.*
Chaſtres en Brie, locus Galliæ, in agro Pariſino, *Caſtra Briegenſia.*
Chaſtres ſous Montlehery, locus ejuſdem agri, *Caſtra ſub monte Letherici.*
Chataide, populi Scythiæ, *Maſſagetæ.*
Chatani, populi Scythiæ, *Chatæ.*
Chateinau d'Arry, oppid. Linguadociæ, ubi *Taſradumitani* populi.
Chatenay, locus Galliæ, in Lingonibus, *Catenacum.*
Chatou, vicus agri Pariſini, in Gallia, *Catonacum.*
Chaire, locus Galliæ, ad Carim fluv. *Caſtra.*
Chatzan, urbs Arachoſiæ, *Arachotus.*
Chavanes, locus Belgii, *Cavantiacum.*
la Chaucee, locus Burgundiæ, in Ducatu Barrenſi, *Calciata.*
Chaudes Aigues, oppid. Velaunorum in Gallia, *Thermæ*
Chavenay, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, *Cavenacum.*
Chaves, vide *Chiaves.*
Chavignon, vicus Galliæ, prope Laudunum, *Cavinio.*
Chavillé, vicus ejuſdem regionis, *Caput villæ.*
Chaul, urbs Indiæ citerioris, *Muzitis*, aliis *Camena.*
Chaume, oppid. Galliæ, cum monaſterio, in Briegio, *Calma.*
Chaumont, oppid. Valleſiæ Gallicæ, *Calvus mons.*
Chaumont, oppid. Galliæ, *Calvus mons.*
S. Chaumont, locus Galliæ, in agro Forenſi, *S. Anemundi caſtrum.*
Chaumont en Baſſigny, locus Galliæ, *Calvus mons in Baſſiniaco.*
Chauny, oppid. Galliæ, *Calniacum.*
Chaunim, pagus Bohemiæ, *Caſurgis.*
Chauvigny, oppid. Pictonum, in Gallia, *Calviniacum.*
Chaxumo, urbs Æthiopiæ, *Auxume.*
Chedover, oppid. Normanniæ, *Crociatonon, Caracotinum.*
Chef Boutonne, oppid. Galliæ, in Pictonibus, *Caput Vultonnæ.*
Cheſer, vide *Ceſar.*
Chelbi, inſola maris Africi, *Dracontea.*
Cheli, fluv. Cappadociæ, *Lycus.*
Chelle & *Chelles*, vicus agri Pariſienſis, in Gallia, *Cala.*
Chelles. oppidul. Galliæ, *Cale & Cala.*
Chelm & *Chelmnick*, urbs Ruſſiæ nigræ, *Chelma.*
Chelmſford, oppid. Angliæ, *Caſaromagus.*
Chelo, oppid. Tranſylvaniæ, *Dierna.*
Chelquera, urbs Perſiæ excila, *Paſagarda.*
Cheiva, oppid. Valentiæ, *Incibilis.*
Chemach, urbs Ciliciæ, *Camacus.*
Chemille, caſtellum Galliæ, in Andibus, *Camiliacum.*
le Chemin Aurelien, locus Galliæ, in Provincia, *Via Aurelia.*
Chemus, pagus Galliæ, *Camiziſus.*
Chemps, urbs Syriæ, *Emiſa.*
Cheneweres, oppid. Lotharingiæ, Item tres vici in finibus Pariſiorum, *Cannabaria.*
Chenford, oppid. Angliæ, *Caſaromagus.*
la Cheppe, Municipiolum Galliæ, *Cippidum.*
Chepſtow, oppid. Walliæ, *Chepeſtow, Strigulia.*
Cher, fluv. Galliæ, *Caris & Charus.*
Cheramida, oppid. Peloponneſi, *Pheræ.*
Cheraſco, vide *Caraſco.*
Cheraſia, vide *Cheris.*

Cheraſonda, vel *Chiriſonda*, urbs Cappadociæ maritima, *Ceraſus*.
Cherbonne, locus Galliæ, in diœceſi Laudunenſi, *Carbonacum*.
Cherbourg, locus Galliæ, *Cæſaris burgum*.
Cherbourg, urbs Normanniæ, *Caroburgus*.
Cherſulenberg, oppid. Auſtriæ, *Chertobalus*.
Cheria, urbs Aſſyriæ, *Ninus*.
Cherima, urbs Mediæ, *Carine*.
Cheru, urbs Bithyniæ, *Pruſa*, *Pruſias*.
Cherman, vide *Chirman*.
Chermizy, villa Galliæ, in agro Remenſi, *Calmiciacum*.
Cheroga, oppid. Caſtellæ veteris, *Pintia*, *Calaroga*.
Cheronea, oppid. Bœotiæ deſtructum, *Cheronea*.
Cheroniſi, oppid. Peloponneſi, *Epidaurus*.
Cheronnac, vicus Galliæ, in pago Encoliſmenſi, *Caronacum*.
Cheropoli, urbs Peloponneſi, *Chariopolis*.
Cherſo & *Kerboy*, urbs Tauricæ, *Cherroneſus* & *Cherſoneſus*.
Cherſo, inſula Liburniæ, *Crepſa*, *Crexa*.
Cherza, urbs Siciliæ deſtructa, *Gela*.
Cheſapeack Bay, Virginiæ, *Cheſapeacus ſinus*.
Cheſel, fluv. Sogdianæ, *Iaxartes*.
Cheieſia, vide *Cheſia*.
Cheſia, urbs Macedoniæ, *Heraclea*.
Cheſim, vide *Capo Cheſimi*.
Cheſimur, provinc. Aſiæ, *Arachoſia*.
le Cheſnay, locus agri Pariſini, in Gallia, *Cheſnetum*.
Cheſne, vicus ſylvæ Cotiæ, *Caſſinum*.
Cheſter, urbs Angliæ, *Civitas Legionum*, *Devana* vel *Devana*, *Ceſtria*, *Deva*, *Legionum urbs*.
Cheſter upon the ſtreet, oppid. Angliæ, *Condercum*.
Cheſlino, mons Cretæ, *Cimarus*.
Chevelar, vide *Capo Chevelar*.
Chevilly, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, *Civiliacum*.
Cheviota, montes, Villanovano, inter Angliam & Scotiam, *Ordovices*.
Chevreſe, locus ad Ivetam fluv. in agro Pariſino Galliæ. *Caproſa*.
Chevry, vicus Galliæ, in Briego, *Capriacum*.
Chezy, vel *Chezy*, oppid. Galliæ, in Sueſſionibus: item Abbatia, prope Meldos urbem, *Caſiacum*.
Chiampaa, regnum Indiæ, *Ciampa*.
Chiamſi, provinc. Sinarum. *Chamſia*.
la Chiana, fluv. Hetruriæ, *Clanis*, *Glanis*.
Chiangare, regio Aſiæ, *Galatia*.
Chiapa, provinc. novæ Hiſpaniæ, *Chiapa*.
Chiarpa, vide *Chiapa*.
Chiaravalle, vide *Clervault*.
Chiarenza, promontor. Elidis, *Araxus*.
Chiarenza, oppid. Peloponneſi, *Cyllene*.
Chiaramonte, oppid. Siciliæ, *Claromons*.
Chiartachat, urbs Bactrianæ, *Charta*, & *Chattacharta*.
Chias vel *Chiay*, fluv. Ioniæ, *Cayſter*.
Chiaſcio, Umbriæ in Italia fluv. *Aſius*.
Chiaſtezo & *Chiaſteggio*, oppid. in territorio Papienſi, *Claſtidium*.
Chiavari, oppid. Liguriæ, *Claverinum* & *Clavarum*.
Chiavenna, oppid. Rhætiæ, *Clavena*, *Clavenna*.
Chiaves, oppid. Portugalliæ, *Aquæ Flaviæ*.
Chiaurhe, urbs & fluv. Thraciæ, *Arzus*.
Chiay, fluv. Æolidis, *Caicus*; & fluv. Ioniæ, *Cayſter*.
Chiazo, fluv. Umbriæ, *Aſius*, aliis *Chiaſcio*.
Chiazza, oppid. Siciliæ, *Erbita*.
Chitheer, locus agri Ternodorenſis, *Ciconiæ*.
Chicheſter, urbs Angliæ, *Ceceſtria*.
Chielano, oppid. Alpinum, *Ocelum*.
Chielder, mons Armeniæ majoris, *Pariedrus*.
Chiempſée, urbs Norici, *Chiemium*.
Chiente, fluv. Marchiæ Anconitanę, *Flens*.
le Chier, fluv. Belgii, *Chares*.
Chiera, pagus Siciliæ prope Meſſanam, *Zancle*.
Chieri & *Quiers*, oppid. Pedemontii, *Cherium*.
Chierlieu, oppidul. Galliæ, in Æduis, *Carus locus*.
Chierſi, vicus Galliæ ad Iſaram, *Cariſiacus*.
Chieſe, fluv. agri Brixiani, *Cleſis*, *Claſius*.
Chieti, vide *Civita di Chieti*.
Chievremont, caſtellum Tungrorum, dirutum, *Capræ mons*.
Chiſale, inſula ſinus Arabici, *Minervæ ara*.
Chiſont, populi Aſiæ, *Iudæi*.
Chilca, inſula Scotiæ, *Hiona*, *Ihona*.
Chili, regnum Americæ, *Chile* & *Cile*.
Chilminare, urbs Perſidis excisa, *Perſepolis*.
Chiloe, oppid. Americæ, *Chiloa*.
Chilon, pagus Caſtellæ novæ, *Siſapone*.
Chimaerioti, montes Epiri, *Ceraunii*, *Acroceraunii*.
Chimay, oppid. Belgii, *Chimacum*.
Chimi, promontor. Eubœæ, *Caphareus*, *Capherus*.
Chinas, urbs Ægypti, *Syene*.
le Chine, regio Aſiæ, ubi *Sinæ* populi.
Chinchilla, urbs Caſtellæ novæ, *Cantyliæ*.
Chinchon, oppid. & populi Hiſpaniæ, *Cincum*.
Chineſi, populi Aſiæ, *Sinæ*.
Chingale, populi *Navigeris* inſulæ Indiæ.
Chinois, populi Aſiæ, *Sinæ*.
Chinon, oppid. Galliæ Celticæ, in Turonibus, ad Vigennam fluv.
Chinſerin, urbs Syriæ, *Chalcis*.
Chio, urbs Cariæ maritima, *Cnidus*, *Triopia*.
Chiores, oppid. Meſſeniæ, *Abea*, *Abea*.
Chiorme, urbs Armeniæ minoris, *Nicopolis*.
Chioza, urbs Venetorum, *Clodia foſſa*, *Clugia*.
Chipitche, provinc. Aſiæ, *Albania*.
Chipicche oppid. Mengreliæ, *Madia*.
Chiprona, oppid. Andaluziæ, *Capionis turris*.
Chipſala, urbs Thraciæ, *Cypſella*.
Chiraſco, vide *Cairaſco*.
Chiriſonda urbs Pamphyliæ maritima, *Sida*.
Chirman, regio Aſiæ, *Carmania*.
Chirobacchi, locus Thraciæ, *Chærobacchi*.
Chiromandel, urbs Indiæ, *Caticardamna*.
Chirroniſo, urbs Candiæ, *Cherſoneſus*.
Chiſamopoli & *Chiſamo*, urbs Candiæ, *Ciſamus*.
Chiſime, fluv. Aſiæ minoris, *Simois*.
Chiſimo, promontor. Cretæ, *Cyamon*.
Chiſon, vide *Corſo*.
Chiſſau, locus Galliæ, in Turonibus, *Ciſomagus*.
Chite, urbs Cypri exciſa, *Citium*.
Chiteiur, mons Parthiæ, *Maſdoranus*.
Chitor, provinc. Indiæ interioris, *Chitor*.
Chitri, oppid. Cypri mediterraneum, *Chytros*.
Chitro, urbs Macedoniæ maritima, *Citirum*, *Pidna*.
Chivas, urbs Pedemontii, *Clavaſium*.
Chiur, vide *Crecb*.
la Chiuſa, oppid. Forolivii, *Auguſtanæ Clauſuræ*, *Iulia Clauſtra*, *Via Beloium*.
la Chiuſa, oppid. agri Veronenſis, *Veruca*.
Chiuſi, urbs Hetruriæ, *Cluſium*.
Chiuſi alterum, oppid. Hetruriç, *Cluſium novum*.
Chiutaie, regio Aſiæ minoris, *Bogdamanis*, & urbs, *Cotyeum*.
Chizico, urbs Myſiæ in Aſia, *Cyzicus*.
Chlim & *Chluſervort*, oppid. & ager prope Lubecam, & flumen, *Chaluſum*.
Chmielnick, oppid Poloniç. *Chmielnicum*.
Chognitz, oppid. Sclavoniæ, *Æquum*.
Choi, urbs Mediæ, *Artaxata*.
Choiſeul, locus in Lingonibus, *Caſeolum*.
Choiſille, fluv. Galliç, in Turonibus, in Ligerim influens, *Coſeia* & *Cuſilla*.
Choiſy aux bœufs, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Cauciacum ad Boves*.
Cholmkill, in Scotia, *Inſula S. Columbani*.
Chonad vel *Choniad*, urbs Hungariç, *Canadium*, *Cenadium*.
Chone, urbs Phrygiæ, *Coloſſæ*.
Choue, vicus Belgii, ad confluentes Weſæ & Uriæ, *Condate*.
Choniad, urbs Hungariæ, *Genadium*.
Chora urbs Lydiæ exciſa. *Tralles*.
Choraſan, vide *Coraſan*.
Chorajmum, palus Sogdianæ, *Oxiane*.
Chorges, oppid. Galliç Narbonenſis, *Caturiga*, vel *Caturigomagum*.
Choſair, urbs Ægypti. *Berenice*.
Chremnitz, mons Hungariç *Carpates*.
Chriſtbourg, oppid. Poloniç, *Chriſtoburgum*.
Chriſtiana, inſula juxta Candiam, *Liguſa*, *Dia*, *Letoa*.
Chriſtiana Anſloye, urbs Norvegiç, *Chriſtiana*.
Chriſtianopel, oppid. Sueciç. *Chriſtianopolis*.
Chriſtianpreu, munimentum in Iulia. *Chriſtiani*.
Chriſtianſtad, oppid. Daniç, *Chriſtianſtadium*.
Chriſtina, oppid. Americç, *Chriſtina*.
Chriſtopoli vel *Chriſopoli*, urbs Macedoniç, *Amphipolis*, *Chriſtopolis*, *Neapolis*.
Chvalenska morie, in Aſia, *Hyrcanum mare*.
Chub, provinc. Aſiæ, *Perſia*.
Chumerſe, vide *Cumerſee*.
Chur, urbs Griſonum, *Curia*.
Churnſord, vide *Chenſord*.
Churwalen, populi Germaniæ, *Rhæti*.
Chus, vide *Chub*.
Chutz, urbs Palæſtinç. *Hieroſolyma*.
Chypſala, vide *Chipſala*.
Chyſeleth, urbs Mediæ, *Cyropolis*.
Chzepregh, oppid. Hungariæ, *Scarabantia*.
Chzonad, vide *Chonad*.
Ciampagu, inſula maris Indici, *Chryſe*.
Ciamganor, urbs Sinarum, *Coccoragara*.
Ciarlatani, populi Umbriæ, *Ciratæ*.
Ciaabo, fluv. Colchidis, *Cyaneus*, *Cyanos*, *Glaucus*.
Cicerigo, vide *Ceterigo*.
Ciceron, locus in Latio novo. *Formianum*
Ciceroniano, locus juxta lacum Avernum, *Ciceronis villa*.
Cicestre, vide *Carr-Cary*.
Ciclana, oppid. Andaluziæ. *Beſippo*.
Cico, mons Algarbię, *Cicus*.
Cicogné, locus Galliæ, in Turonibus, *Ciconiacum*.
Cicognes, in eadem regione locus, *Ciconiæ*.
les Cicules, populi Tranſylvaniç, *Ciculi*.
Cidariſo, oppid. Laconiæ, *Oenoe*.
Cideiſo, oppid. Sclavoniç, *Oeneum*.
Cidonia, urbs Leſbi inſulæ, *Ereſſus*.
Ciſalu, vide *Ceſalu*.
Ciges, vide *Siges*
Cigognola, pagus agri Papienſis, *Cumillomagum*.
Ciguenza, vide *Siguenza*.
Cilabro, fluv. Macedoniæ, *Chabrius*.
Cilceſter, vide *Silceſter*.
Ciliano, oppid. Lucaniç, *Calianum*.
Ciiio, vide *Ceglie*.
Cilley, urbs Germaniæ, *Cilleia* & *Cella*.
Cima di monte Santo. jugum Athi montis, *Acroathon*.
Cimana, oppid Palæſtinæ, *Chamon*.
la Cimera & *Chimera* urbs Epiri, *Chimera*, *Acroceraunia*.
le Cimetiere des Arenes, locus Galliç, in Lemovicum urbe, *Cœmeterium arenatum*.
Cimiez, locus juxta Niceam, ubi olim *Cemenelum* vel *Cemelion*, urbs.
Cimolo, inſula Archipelagi, *Cimolos*.
Cinga, fluv. Aragoniæ, *Cinga*.
Cincelle, urbs Hetruriæ diruta, *Centumcellæ*.
Cineu, vicus Majoricæ inſulç, *Cinium*.
Cingari, populi Africæ, in *Zeugitana* regione.
Cingoli vel *Cinguli*, oppid. Marchiæ Anconitanæ, *Cingulum*.
Cinq Egliſes, urbs Hungariæ, *Quinque Eccleſiæ*.
Cinquefrondi, caſtrum Calabriç ulterioris, *Templum Muſarum*.
Cio & *Chio*, portus Bithyniæ, *Dioſpolis*, aliis *Tium*.
Ciorlich, vide *Ciorlo*.
Ciorlo, urbs Thraciæ, *Turulum*, *Tzurulum*.
la Ciotat, urbecula Provinciæ. *Civitas*.
Ciozo, arx Daciæ in regione *Ciacrforum*.
Cipariſſi, oppid. Peloponneſi, *Braſiæ*, *Praſia*.
Cipriso, oppid. Tauricæ Cherſoneſi, *Nymphæum*.
Cipro, inſula Syriæ, *Cyprus*.
Ciradio, fluv. Corſicæ, *Valerius*.
Circan, regio Aſiæ, *Gedroſia*
Circaſſi, populi Sarmatiæ, *Cercetæ* & *Cercetli*, *Zigæ*.
Circe, urbs Myſiæ Aſiaticæ. *Lampſacus*.
Circelli, oppid. Mauritaniæ, *Cartennæ*.
Circelli, promontor. Provinciæ, *Citbariſtes*.
Circombate, urbs Mediæ, *Cyropolis*.
Cirech, fluv. Albaniæ, *Cyrrhus*, *Cyrus*.
Cirella, oppid. Calabriæ maritimum, *Cirelli*.
Cirenceſter & *Cireſter*, oppid. Angliæ, *Corinium*, *Durocornovium*.
Cirenza, urbs Lucaniæ, *Acherontia*.
Ciria; in Caſtella, *Ceretum* & *Carytarum* popul. oppid.
Cirignola, oppid Apuliæ, *Gerunium*, *Gerenia*.
Ciriſano, oppid. Calabriæ, *Cyternum*
Ciriſtaſo, mons & fluv. Lucaniæ, *Fagaria*.
lo Cieo oppid. Calabriæ, *Crimiſa*, *Paternum*.
Cis, oppid. Thraciæ, *Ciſſus*.
Ciſa, fluv. Daciæ, *Pathiſſus*.
Ciſano, fluv, Illiriæ, *Formio*.
la Ciſſe, fluv. Galliæ, in Turonibus, *Sicera*, vel *Siceia*.
Ciſſi, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis. *Ciſſe*
Ciſteaux, cœnobium in Burgundia, *Ciſtertium*.
Ciſterna, urbs Latii exciſa. *Tres Tabernæ*.
Ciſteron, urbs Provinciæ, *Segeſterorum urbs*, *Siſtarlca*.
le Ciſteronois, regio Galliæ, *Pagus Seguſteronenſis*.
Citadella, oppid. Hiſpaniæ. *Iamna*.
Citeaux, cœnobium Galliæ, prope *Cithariſten* promontor. quid ſit non conſtat.
Citherone, mons Græciæ. *Cithæron*.
Cithira, pagus Cypri. *Cythera*.
Citino, inſula maris Mediterranei, *Cythnus*.
Citie, vide *Sittia*.
Citor, urbs Indiæ citerioris, *Taxila*.
Cita, *Civita*.
  de gli Angeli, urbs Americæ, *Angelopolis*.
  Caſtellana, urbs Hetruriæ, *Feſcennia*.
  di Caſtello, urbs Umbriæ, *Titernum*.
  di Chieti, urbs Aprutii. *Teatea*.
  Ducale, urbs Aprutii, *Civitas Ducalis*.
  Indovina, pagus Latii, *Lanuvium*.
  Lavinia, oppid. Latii, *Lavinium*.

Nova, urbs Iſtriæ, Æmonia, Nova Civitas.
Nova, urbs Marchiæ Tarviſinæ exciſa, Heraclea.
Nova, oppid. Marchię Anconitanæ, Novana.
di Penna, urbs Aprutii, Pinna.
Citta della Pieve, in Italia, Civitas Plebis.
di S. Angelo, urbs Aprutii, Angelopolis, Angolus.
di S. Maria, vide Luceria.
di S. Thoma, urbs Indiæ citerioris, Calamina.
Citta del Sole, urbs Italiæ, Civitas Solis.
Vecchia, urbs Hetruriæ, Centum cellæ.
Vecchia, urbs Latii exciſa, Circæi & Circæum.
Cittadella, oppid. Siciliæ, Erbita, Herbita.
Cittadella, oppid. Minoricæ inſulæ, Iamna.
Cittadella, urbs Siciliæ exciſa, Machara.
Cituatu, inſula Danubii in Hungaria, Cituorum inſula.
Ciudad del Re Felipe, urbs Magellanicæ exciſa, Philippopolis.
Ciudad Puerto, urbs Portugalliæ, Portus Calenſis.
Ciudad Rodrigo, urbs Hiſpaniæ, Mirobriga, Roderico-polis, aliis Ruſticiana.
Cividal d'Auſtria, urbs Carnorum, Forum Iulium, Caſtrum Iulienſe.
Cividal di Belluno, urbs Marchiæ Tarviſinæ exciſa, Belunum.
Cividal dei Friuli, vide Cividal d'Auſtria.
Civita, vide Citta.
Civita Burella, urbs Aprutii, Bucellum.
Civita nova, oppid. Piceni, Civitas nova.
Civita Reale, urbs Aprutii, Civitas Regia.
Civita vecchia ſeu Medina, urbs Melitæ inſulæ in Africa, Civitas vetus.
Civitella, oppid. Piceni, Belegra.
Cintra, Peloponneſi portus, Cyphanta.
Cize, inſulæ Galliæciæ, Cica.
le Clain & Clin, fluv. Galliæ, Clenus & Clitis.
Clarevaux, vide Clervaux.
Claiſe, fluv. Gallię in Biturigibus, Claſia.
Clamecy, caſtrum Galliæ, in agro Nivernenſi, Climiciacum.
Clarence & Clare, oppid. Angliæ, Clarentia.
Clarenze & Chiarenza, oppid. Peloponneſi, Dyme & Clarentia.
Clarioboli, urbs Cariæ, Cariopolis.
Claro, urbs Latii exciſa, Caſtrum.
Clavello, oppid. Piceni, Empulum.
Claven & Cleven, oppid. Rhætiæ, Clavenna.
Claveos, oppid. Phocidis, Criſſa.
Clauſenburg, vide Klauſenburg.
Claye, locus Galliæ, Claia.
Cleckgow, regio Latobricorum popul. Sueviæ, Hegoia.
Cleppern, oppid. Poloniæ, Aſanca.
Clerac, oppid. Aquitanię, Clariacum.
Clerieu, locus Galliæ, in Delphinatu, Clariacum.
Clermont, locus Galliæ, in Lingonibus, Clarus Mons.
Clermont, urbs Arverniæ, Arvernum, Claromons, Nemoſus.
Clermont, oppid. Picardiæ, Bratuſpantium.
Clermont, oppid. Bellovacenſis agri, Claromontium.
Clermont en Argonne, oppid. Ducatus Barenſis, in ſaltu Argonna, Claromontium.
Clermont Ferrand, locus Galliæ, in Arvernis, Clarus Mons Ferrandi.
Clermont de Lodeve, oppid. Occitaniæ, Claromontium Luteven.
Clervaulx, oppid. Burgundiæ, Claravallis.
Clery, oppid. Francię juxta Aurelianos, Clariacum.
Cletorio, fluv. & oppid. Peloponneſi, Clitor, Clitorium.
Cleve, pagus Angliæ, prius oppid. Clevum.
Cleve & Cleves, urbs Cliviæ Ducatus, Clivia, Clivenſis arx, Caſtra Vlpia, Calones.
Cleves, Ducatus Germaniæ, Clivenſis.
Clichi vel Clichy en l'Aunay, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Clippiacum in Alneto.
Clichi la Garenne, vicus ejuſdem tractus, Clippiacum.
le Clin, vide le Clain.
Clion, vicus Galliæ in Turonibus, Calaterium.
Cliquedent, locus ejuſdem regni, in Caletis, Clicadentes.
Cliſſa, oppid. Liburniæ, Iopſica, Lopſica, Clitus, Cluci, Salo, aliis Andetrium.
Clitunno, fluv. Italiæ in Vmbria, Clitumnus.
Clivenſi, populi Cliviæ Ducatus, Menapii.
Clogher, urbs Hiberniæ, Clocheria.
Clon & Cloney, urbs Hiberniæ, Clona, Cluanum.
Clonfert, urbs Hiberniæ in Connacia, Clonfertia.
S. Clou, nomen Viri, & Monaſterium in Gallia, S. Iodoaldus.
Cloyd, vide Cluyd.
Clucci vel Cluzzi, oppid. Sclavoniæ, Æquum.
Clugny & Cluny, pagus & cœnobium Burgundiæ, Cluniacum, Luna.
Cluid & Clyd, fluv. Scotiæ, Clota, Glota, Cluda, Vara.
Clundert, oppid. Belgii, Clunderta.
Cluſa, pagus Carnorum, Auguſtana Clauſura.
Clusburg, oppid. Germaniæ, Caliſia.
Cluſe, caſtrum Galliæ, in Fauciniaco tractu, Cluſa.
la Cluſe, vicus Galliæ, ad Rhodanum, prope Jurenſes rupes, Cluſa.
le pas de la Cluſe, tranſitus Cluſæ, vide la Cluſe.
Cluyd, fluv. Walliæ, Toeſobis.
Cluydeſdale, provinc. Scotiæ, Cludeſdalia, aliis Glotiana.
Coa, fluv. Portugalliæ, Cuda.
Coad Andres, ſylva Angliæ, Danica ſylva.
Coame, fluv. Africæ Meridionalis, Coama.
Coanze, fluv. Africæ, Coanza.
Coblentz & Cobolentz, urbs Germaniæ, Confluentes.
Cobolentz, oppid. Helvetiorum, Confluentes.
Coburg, urbs Franconiæ, Melocabus.
Coca, oppid. Caſtellæ, Cauca.
Cocas & Cochias, mons Aſiæ, Caucaſus.
Cocco, fluv. Calabriæ, Laus.
Cochile, fluv. Calabriæ, Sybaris.
Cochin, urbs Indiæ, Colchi, aliis Cottiara, & Cochinum.
Cochino, oppid. Lemni Inſulæ, Hephæſtias.
Cocinchine, regnum Indiæ ulterioris, Cocinchina & Concinſina.
Cockermouth, promontor. Albionis, Novantum.
Cockiry, oppid. Angliæ, Cocyum.
Coda di Volpe, promontor. Calabriæ, Cenis, Poſidonium.
Codane, inſula Carmaniæ, Liba.
Coderea, pagus agri Ferrarienſis, Caput Padi.
Codi lago, locus ad lacum Comenſem, Summum lacus.
Codogno, oppid. Inſubriæ, Cotoneum.
los Codos de Ladoco, mons regni Legionenſis, Ladicus.
Codroipo, locus in Carnis, Codropolis.
Codſoiteich, urbs Paleſtinæ, Hieroſolyma.
Coeln, urbs Germaniæ, Colonia Agrippina.
Coeron, urbs Galliæ, ad Ligerim, Corbilo.
Coesfeld, urbs Germaniæ, Coſfeldia.
Coeſnon, vide Ceſnon.
Coeworden & Coeverden, oppid. Tranſiſalanę, ubi Teocteri populi, Baduhennæ lucus, Coverdia.
Coffoiens, locus Galliæ in agro Carcaſſonenſi, Confluentes.
Coſo vel Coſe, urbs Tauricæ, Theodoſia.
Cognac, urbs parva Galliæ, Conacum.
Cogni, urbs & regio Aſiæ minoris, Iconium, Lycaonia.
Cognitz, vide Chognitz.
Cognza, urbs Epiri, Caſſiope.
Cogoreto, vicus Italiæ, Cogoretum.
Coguſa, urbs Galatiæ, Conguſtus.
Coiman, fluv. Albaniæ, Albanus.
Coibocaran, mons Aſiæ, Bagous.
Coimbra, urbs Portugalliæ, Conimbrica.
Coiogna, oppid. Macedoniæ, Antigonia.
Coira, vide Corta.
Coiſnon, fluv. Galliæ, Coetus.
Cokermouth, oppidul. Angliæ, Cocermutium.
Coket Iland, inſula Angliæ, Coqueda.
Col, vide Alcol.
Col de l'Argentiere, in Pedemontio, Argentarius mons.
Col yland, inſula maris Scotiæ, Cola.
Colachz, fluv. Armeniæ majoris, Araxes.
Colberg, urbs Germaniæ, Colberga.
Colbrook, oppid. Angliæ, Pontes.
Colcheſter, oppid. Angliæ, Colonia, Camudolanum, Camulodunum, aliis Colceſtria.
Coldingham, oppid. Scotiæ, Colania, Coldania.
Colceſter, locus Northumbriæ, Procolitia.
Colen, vide Coeln.
Colibre, oppid. Catalauniæ, Caucoliberis, Eliberris, Illiberis.
Colire, urbs Ioniæ maritima, Erythræ.
Coliſeo, in Roma, Amphitheatrum Veſpaſiani.
Colivre, vide Colibre.
Colle, urbs Africæ, Cullu.
Colle, urbs Hetruriæ, Collis.
Colle Viminale, in Roma, Viminalis collis.
Collerford, Colleton, oppid. Angliæ, Cilurnum.
Collo, fluv. Africæ, Amſogo, vide etiam Alcol.
Collonſa, inſula maris Scotici, Colonſa.
Colmar, urbs Alſatiæ, Columbaria, Colmaria, Argentuaria.
Colmars, oppid. Provinciæ, Colmartium.
Colme, fluv. Belgii, Colma.
Colmogora, urbs Scythię, Aſpabota.
Coln, vide Coeln.
Coln an der Spree, oppid. Germaniæ ad Spreham fluv. Colonia Brandeburgica.
Colne, oppid. Angliæ in Eſſexia, Colonia.
Colocz & Colocza, urbs Coctianorum, in Hungaria, Colocia, Ad ſtatuas Coloſſas.
Cologna, oppid. agri Veronenſis, Colonia.
Cologna, urbs Germaniæ, Colonia Agrippina.
Cologna, oppid. Burgundiæ, Equeſtris.
Colognac, locus Galliæ, in diœceſi Nemauſenſi, Coloniacum.
Cologne, vide Cologna.
Colorgne, vide Cologna.
Colombo, urbs Indiæ in Ceylani inſula, Columbum.
Colomey, urbs Poloniæ, Columa.
Colomiers, oppid. Galliæ, Colomeriæ.
Colon ſur Sevre, vicus Galliæ, Columna ad Separim Niortenſem.
Colona, oppid. Hetruriæ, Colonia.
Colonamich, oppid. Myſiæ inferioris, Axiopolis.
Colonna, oppid. Latii exciſum, Columna.
Colonne di Giove, Alpes Graiæ.
Colonella, caſtrum Marchiæ Anconitanæ, Cupra montana.
Coloſwar, vide Klauſenburg.
Colotma corca, urbs Sarmatiæ Aſianæ, Corocondame.
Colommelle, vicus Galliæ in Carnutibus, Columna.
Colraine, caſtrum Hiberniæ, Colranum.
Columbacz, urbs Myſiæ ſuperioris, Tricornium.
Colurri, inſula inter Atticam & Peloponneſum, Salamis.
Com, urbs Mediæ, Choana, Chaona, Camum.
Com, urbs Lyciæ, Choma.
Com, urbs Cappadociæ, Comana Pontica.
Comacchio, urbs Romandiolę, Comacula, Comaclum.
Comanie, Aſiæ regio, Comania.
Comano, promontor. Paphlagoniæ, Carambis.
Comano, oppid. Paphlagoniæ, Cromna, Cromnum.
la Comarca de Covilhan, pars Portugalliæ, ubi Paſuri, Peſuri, populi.
Comaeo, urbs Græciæ, Heraclea Phthiotidis.
Comaro, vide Komar.
Comarus, urbs Theſſaliæ, Heraclea.
Comba, urbs Lyciæ, Combe.
Combaux, vulgo Combeaux, vicus Galliæ, in Briegio, Combelli.
Comen, oppid. & fluv. Theſſaliæ, Sperchia, Sperchius.
Comenolitari, pars Macedoniæ regionis Græciæ, Theſſalia.
Comidia, urbs Bithyniæ, Nicomedia.
Commgeois, populi Aquitaniæ, Convenæ.
Cominges & Comminges, regio Convenarum popul. Vaſconiæ.
Comino, inſula maris Siculi, Cominum.
Comino, oppid. Latii exciſum, Cominium.
Comiſo, oppid. Siciliæ, Caſmenæ.
Commerci, oppid. Galliæ, in Leucis, Commerciacum.
Commercy, urbecula Galliæ, Commercium.
Commingeois, populi Galliæ, Convenæ.
Como, urbs Inſubriæ, Comum, Novocomum.
Compiegne, oppid. Gallię Valleſiæ, Compendium, Caroliopolis.
Compludo, oppid. Hiſpanię Tarraconenſis, Complutica.
Compoſtella, urbs Gallęciæ, Brigantium, Iauſum.
Compoſtella nueva, urbs Americæ, Compoſtella.
Comté d'Antrim, in Hibernia, Antrimenſis Comitatus.
Comté d'Embden, provinc. Germaniæ, Friſia Orientalis.
Comté de Pelyſz, in Hungaria, Pelyſienſis Comitatus.
Con-la-ville, vel Combs la ville, vicus Galliæ in agro Pariſino, Combus villa, vel Cambæ villa.
Cona, urbs Phrygiæ, Chonæ, Coloſſæ.
Conca, fluv. Umbriæ, Cruſtuminum.
Conca, urbs exciſa Italiæ, Conca.
Concarneau, oppid. Galliæ, Concarneum.
Concentaynia, oppid. Conteſtanorum popul. Valentiæ, Conteſtana.
la Conception, urbs Americæ in Paraguaia, Conceptio.
la Conception, urbs Americę in regno Cilei, Conceptio.
Conches, oppid. Normannię, Conchus.
Conches, vicus Galliæ, cum monaſterio, in Briegio, Conchæ. Item Caſtellio.
Concieiro, pars Herminii montis Portugallię.
Concordia, urbs Forojulienſis diruta, Concordia.
Concordia, pagus juxta Mirandulam, Concordia.
Conceſſant, oppid. Galliæ, Concordiæ ſaltus.
Concreſſaut, caſtrum Galliæ, Concoreſſaltum.
Condat, oppid. ad Viſeram fluv. Condate.
Condapoli, urbs Indiæ, Condapolis.
Condé, locus Galliæ, in majori Pertico, Condate.
Condé ſur Norreau, oppid. Normanniæ, Condate.

Condé

Condé ſur Vire, locus Normanniæ in Gallia, Condate ad Viram.
Condet, oppid Hannoniæ, Condate, Scaldis.
Condexd la veja, oppid. Portugalliæ, Conimbrica vetus.
Condotani, oppid. Calabriæ ulterioris, Vria.
Condom, urbs Vaſconiæ, Condomum.
Condora, provinc. Moſcoviæ, Condora.
Condrieu, oppid. Galliæ, Condriacum.
Condrotz, regio Condruſorum popul. Epiſcopatus Leodienſis.
Condur, urbs Indiæ intra Gangem, Coddura.
Conegliano & Conegiam, oppid. Cogienſium popul. Marchiæ Tarviſinæ.
Conejera, inſula juxta Majoricam, Tiquadra.
Coner, urbecula Hiberniæ, Coneria.
Conflan, vicus Belgii, in Atrebatibus. Confluentes.
Conflans, in Sequanis locus, Confluentes.
la Comté & Viguerie de Conflans, regio Galliæ, prope Pyrenæos, Comitatus ac Vicariatus Confluentinus.
Conflans Sainte Honorine, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Confluentes Iſaræ & Sequanæ.
le Conflent, tractus Galliæ Narbonenſis in Comitatu Ruſcinonenſi, Confluentes.
Confolan, locus Galliæ ad Vigennam, Confluentiæ.
Confolans, ejuſdem regni locus, in Lemovicibus, Confluentes.
Confulens, locus ad Iſaram, Confluentes.
Congedo, fluv. Aragoniæ, Cogedus.
Congleton, oppid. Angliæ, Condate.
Congo, regnum Africæ, Congum.
Coni, urbs Pedemontii, Cuneum.
Conigliere, inſulæ inter Africam & Siciliam, Pelagiæ.
Conigsberg, vide Konigsberh.
Conil, urbs Andaluſiæ, Cartheia.
Conique, urbs Bithyniæ. Claudiopolis, & urbs Paphlagoniæ, Neoclaudiopolis.
Connaught, pars Hiberniæ, Connacia.
Connestable, nomen ſummæ olim in Gallia dignitatis militaris, Comeſtabilis & Conſtabularius.
la Conocchia, mons apud Neapolim, Pauſilypum.
le Conquet, portus Galliæ. Conqueſtus.
Conſcavoda, fluv. Sarmatiæ Europææ, Panticapes.
Conſerans, urbs & populi Aquitaniæ, Conſorani, Conſuarani.
Conſtables of the caſtle, apud Anglos, Caſtellani.
Conſtance & Conſtances, urbs Normanniæ, Conſtantia caſtra, aliis Conſedia & Coſedia.
Conſtantia, urbs Myſiæ inferioris maritima, Tomi.
Conſtantina, urbs Africæ, Cirta, Tuburnica, Conſtantina.
Conſtantina, oppid. Andaluziæ, Iporcenſe municipium.
Conſtantina, oppidul. Hiſpaniæ, Conſtantina.
Conſtantinopoli, urbs Thraciæ, Byzantium, Conſtantinopolis.
Conſtantinow, oppid. Poloniæ, Conſtantinovia.
Conſtanza, urbs Cypri exciſa, Salamis.
Conſtanza, vide Coſtenz.
Conſuegra, oppid. Caſtellæ novæ, Conſaburum.
Conta, fluv. Liguriæ, Merula.
Contabora, locus Hiſpaniæ Tarraconenſis, ubi Conſaburenſes populi.
el Contado de Cerdanna, regio Cerretanorum popul. Catalauniæ.
Contado de Nizza, pars Galliæ Narbonenſis, Nicæenſis Comitatus.
il Contado di Zara, regio Illyrici, Liburnia.
Contarini, oppid. Cretæ. Phalaſarna.
Conté de Sault, Comitatus Provinciæ, Saltus.
Conterrana, urbs Siciliæ exciſa, Egeſta.
Contigliano, oppid. vel caſtrum Sabinorum, Cutilium, Cotilia.
Contreville, locus prope Leucorum urbem, Gundervilla.
Conturſio, oppid. regni Neapolitani, ubi populi Urſentini.
Conty, municipium Galliæ, in Bellovacis, Contejum ſeu Contiacum.
Conueba, oppid. Cypri, Cythera.
Converſano, urbs Apuliæ, Cuperſanum, aliis Converſanum.
Conwey, oppid. & fluv. Walliæ, Conovium & Conovius. Novius, Tiſobis.
Conza vel Conſa, urbs regni Neapolitani, Compſa, Conſa.
Copa, oppid. Sarmatiæ Aſiaticæ, Cepæ, Mapeta.
Copa, fluv. Sarmatiæ Aſianæ, Rhombites, Achardeus.
Copenhagen, urbs Daniæ, Codania, Hafnia, Haphnia.
Copiapo. oppid. Americæ, Copiapum.
Cora, oppid. Latii, Cora.
Coraci, fluv. Calabriæ ulterioris, Crotalus.
Coranto, vide Corintho.
Coraſan, regio Choraſmiorum popul. Aſiæ, Parthia, Bactriana, Aria.
Coraſmia, provinc. Aſiæ, Sogdiana.
Coraſſan, vide Coraſan.
Coraxas, mons Ætoliæ, Corax.
Corbach, oppid. Germaniæ, Corbacum.
Corbeil, oppid. Galliæ, Ioſedum, Corbolium.
Corbetta, pagus Mediolanenſis, Curia picta.
Corbie, urbecula Galliæ, Corbia.
Corbiere, oppid. Galliæ Narbonenſis, Cervaria, Servaria.
Corbiere, fluv. Galliæ Narbonenſis, Birra.
les montagnes de Corbiere, in Gallia Narbonenſi, montes Corbarienſes.
Corbigny, locus Galliæ, in agro Nivernenſi, Corbiniacum ad S. Leonhardum, vide S. Leonard.
le Corbiois, regio Galliæ in Picardia, Ager Corbeienſis.
Corbon, oppid. Galliæ, in Pertico, Curbio.
Corbrigde, oppid. Angliæ, Coriſopitum, Curia.
Corbueil, vide Corbeil.
Corby, pagus Angliæ. Petriana.
Corcan, provinc Aſiæ, Hyrcania.
Corck, urbs Hiberniæ, Corcagia.
Corkhaven, in Hibernia, Portus Corcagiæ.
Corcos, vide Coruch.
Corcu, inſula juxta Cyprum, Eleuſa.
Corcuera, oppid. Cyrenaicæ, Herculis pyrgos.
la tour de Cordan, in oſtio Garumnæ, fluv. Galliæ nobilis, Turris Cordubenſis.
Cordini, vide Curdi.
Cordova, urbs Andaluziæ, Corduba.
Corea, & Corey, regio Aſiæ, Corea.
Corene, urbs metropolitica Cyrenaicæ, Cyrene.
Coreſiti, fluv. Sabinorum, Hermus.
Coreto. locus Piceni, Cupra montana.
Corfu, inſula Epiri, Corcyra, Phæacia.
Cori, urbs Aſiæ in Iberia, Harmaſiis.
Cori oppid. Latii, Cora.
Cori & Korin, oppid. Dalmatiæ, Corinium.
Cori, fluv. Albaniæ, Cyrus, Cyrrhus.
Coria, urbs Extremaduræ, Cauria & Caurium.
Coria & Coira, urbs Rhætiæ, Curia.
Coria, oppid. Macedoniæ, Horma.
Corica, promontor. Calabriæ citerioris, Tylleſium.
Corideres, mons & oppid. Ioniæ, Coreſſus.
Corigliano, oppid. Calabriæ, Coriolanum.
Corintho & Corinto, urbs Peloponneſi, Corinthus.
Corlin, urbs Germaniæ, Corlinum.
Cormaba, urbs Babyloniæ, Bible & Digba.
Cormadel, urbs Hiberniæ, Nagnata.
Cormeille, vicus Galliæ in confinio Pariſiorum & Sylvanectum. Item prope Auguſtam Sueſſionum, Cormilia.
Cormeillet, locus Galliæ, in Veliocaſſibus: Item vicus in agro Pariſino, & Pertico, Cormeliæ & Cormiliæ.
Cormeri, locus Galliæ in Turonibus ad Imbriam, Cormarium.
Cormes, vicus Pertici, in Gallia, Cormiliæ.
Cormes, pagus Galatiæ, Claudiomerium.
Cormicy, villa Galliæ, in agro Remenſi, Culmiſciacum.
S. Aubin le Cormier, vicus Galliæ, dictus Cormutus.
Cormons & Cremons, oppid. Carnorum, Cremona.
Cornachietto, oppid. & promontor. Cypri, Crommyon.
Corneto, urbs Hetruriæ diruta. Caſtrum novum.
Corneto, urbs Hetruriæ, Cornetum.
Corneto, pagus Sardiniæ, Cornus.
Cornico, mons & promontor. Cretæ, Coryceus.
le fauxbourg de Cornillon, in urbe Meldorum, Suburbium Corneliacenſe.
Cornuo, promontor. prope Conſtantinopolim, Ciconium.
Cornovaille, urbs & populi Britanniæ minoris, Coriſopitum, Curioſolitæ.
Cornul, fluv. Ciciliæ, Pyramus.
Cornwall, regio Angliæ, Cornubia, ubi populi, Cornavii, Damnonii.
Coro, urbs Americæ meridionalis. Corum.
Corolan vel Coloran, urbs Indiæ, Corula.
Coromandel, regio Indiæ intra Gangem, Coromandela.
Coromaran, fluv. Indiæ ulterioris, Serus.
Coron, urbs Peloponneſi maritima, Corone.
Coronea, urbs Bœotiæ, Coronea.
Corotum, oppid. & fons Palæſtinæ, Callirrhoe.
Coropa, provinc. Americæ meridionalis, Coropa.
Corer, fluv. Æthiopiæ. Aſtaboras.
la Corogne, oppid. Gallæciæ clarum, Taronium.
Corpiere, locus Galliæ, in Arvernis, Curva Petra.
Corregio, oppid. Italiæ. Corregium.
le Corrente, inſulæ Pamphiliæ, Chelidoniæ.
Cors, locus Galliæ, in Delphinatu, Corpum.
Corſica, inſula maris Liguſtici, Corſica, Cyrnus.
Corſo, fluv. Palæſtinæ, Chorſeus.
Corte, oppid. Corſicæ, Conſtum, aliis, Curia.
Cortegana, oppidul. Hiſpaniæ, Corticata.
Cortereal, ora in America ſeptentrionali, Cortereális.
Corteſe, fluv. Sabinorum, Allia.
Corthoſlan. mons Aſiæ, Taurus.
Cortona, urbs Hetruriæ, Cortona, Corytus.
Cortryck, oppid. Centronum, Pleumoſiorum, popul. in Flandria, Corteriacum.
Corva, vide Corvan.
Corvan, mons Luſitaniæ, Cordubs.
Coruch, urbs Ciciliæ, Corcyrus & promontor. Corycium antrum
Corvey, urbecula Weſtphaliæ, Corbeja.
Corvi, inſula Propontidis, Demoneſus.
Corunna, urbs Gallæciæ, Caronium.
la Corunna, oppid. Callaicorum, Adrobicum & Caronium.
Coruſceve, pagus Serviæ, Tricornium.
Coruſun, in Aſia, Hyrcanum mare.
Corvvey & Corbie, urbecula Germaniæ, Corbia.
Coſa, fluv. Latii, Coſai.
Coſabet, oppid. Myſiæ inferioris, Phyſce.
Coſacho, oppid. Thraciæ, Naulochus.
Coſano & Caſſano, urbs Calabriæ, Coſa, Coſanum.
les Caſaque & Coſacks, populi Poloniæ, Coſaci.
Coſenza, urbs Calabriæ, Coſentia.
Coſerans, vide Conſerans.
Coſir, urbs Ægypti ad mare Rubrum, Muos hormos.
Cosliaco, oppid. Italiæ, Caſliacum.
Coslin, urbs Germaniæ, Coslinum.
Coſne, oppid. Galliæ, Conium.
Coſne ſur Loire, oppid. Galliæ, Condate ad Ligerim.
Coſona, tractus Daciæ, ubi Albocenſii populi.
Coſpetir, urbs Indiæ, Caſpira.
Coſſa, oppid. Hetruriæ, Coſſa, Coſa, Coſſæ.
Coſſovo, tractus Pannoniæ inferioris, Campus Merulæ.
Coſſovo, mons Theſſaliæ, Oſſa.
Coſta d'Amalfi, ora Picentinorum, popul. Italiæ.
Coſta de Garaf, mons & promontor. Catalauniæ, Scalæ Hannibalis.
Coſta Ricca, provinc. novæ Hiſpaniæ, Ora Dives.
Coſte d'Ayan, in Æthiopia, Azanium mare.
la Coſte des Dents, regio Guineæ, Ora Dentium.
Coſte de Melinde, pars Oceani Æthiopici, Barbaricus ſinus & Aſperum mare.
la Coſte d'Or, regio Guineæ, Ora Aurea.
la Coſte de la Peſcherie, Indiæ citerioris, Ora Piſcaria.
Coſtegnazzo, mons Thraciæ, Hæmus.
Coſtenz, urbs Harudum popul. Sueviæ, Conſtantia, Ganodurum.
Coſtuma, in Liguria, Via Poſtumia.
Cotbus, oppid. Germaniæ, Cotbuſium.
Cotena, urbs Armeniæ minoris, Cotena.
Cotereaux, vel Coſtereaux, locus Galliæ, Coterella.
Cotrone, urbs Calabriæ maritima, Croton.
Cottomanidia, pars Aſię minoris.
Cotzaruck, oppid. Albaniæ, Getia.
Coubeli, arx Indiæ Orientalis. Coubella.
Couberon, vicus agri Pariſini in Gallia, Cobreum.
Couco, regnum Africę, Coucum.
Coucy. locus Galliæ, in diœceſi Laudunenſi, Cociliacum.
le Coudray, locus Galliæ, ad Carim, Coryletum,
Coudun. Burgus Galliæ in Bellovacis, Coldunum.
Coventry, urbs Angliæ, Conventria, Prætorium.
Covernacion de Cartagena, tractus in Gallæcia nova, novæ Cartaginis regio.
Coufflen, aliàs Conflant au Jarviſi, locus Burgundiæ, in Ducatu Barrenſi, Confluentiæ.
Coulan, urbs Indiæ intra Gangem, Coulanum.
Coulange, locus Galliæ, ad Icaunam, Colonica.
Coulmiers, locus Burgundiæ, Columbarium. Item vicus Galliæ, in Carnutibus, Columna.
Coulogne, oppid. Gallię, in Vaſconia, Caſinomagum.
Coulombes, vicus Galliæ, ad Sequanam, in agro Pariſienſi, Columbæ.
Coulombs vel Coulons, vicus Galliæ, cum monaſterio, in diœceſi Carnutina, Columbæ. Sic Coulombiers, locus in Turonibus, Columbaria.
Coulomiers, vicus Galliæ, in Meldenſi diœceſi. Columbarium. Item municipium in agro Brigenſi, Columbaria. It. caſtrum ad Mucram, Columbarium.
Coulon, vicus Galliæ, in Briegio, Collis Longus,
Coulonge, oppid. Sequanorum, Equeſtris Colonia.
Couna, oppid. Portugalliæ vel Andaluziæ, Equabona.

Countie Doublin, in Hibernia, *Dubliníenſis Comitatus.*

la Cour Neuve, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Curtis Nova.*

Courbe voye, vicus agri Pariſini, in Gallia, *Curva via.*

Courbon, locus Galliæ, ad Idoneam fluv. in majori Pertico, *Corbo.*

Courcelle, locus Galliæ, ad fluv. Taram, *Corticula* vel *Corticella.*

Courcouronne, vicus agri Pariſienſis in Gallia, *Carcorona.*

Correze, fluv. Galliæ, in Lemovicibus, *Corretia.*

Cournon, locus Galliæ, in Arvernis, *Crono.*

la Court neuve, locus agri Pariſienſis in Gallia, *Curtis nova.*

Courtenay, caſtellum Galliæ, in Senonibus, *Curtinetum.*

Courtenay, urbecula Galliæ, *Cortenacum.*

Courtiſans, quinam dicantur, vide in Lexico in voce *Cors.*

Courtray, vide *Cortryck.*

Courtreſiens, populi Belgii, in Flandria, *Corteriacenſes.*

le Courtreſis, regio Flandriæ, *Ager Corteriacenſis.*

Courville, locus Galliæ, in Carnutibus, *Curva villa.*

Couſſon, fluv. Galliæ, in Ligerim influens, *Ciſa.*

Coutances, urbs Normanniæ, *Coſedia* & *Conſtantia Caſtra.*

Coutras, oppidul. Aquitaniæ, *Cutracum.*

Couve, vel *Couvres*, vicus Galliæ, in Briegio, *Carvennæ.*

Cowbrigde, oppid. Walliæ, *Bovium, Bovium.*

Coz, urbs Palæſtinæ, *Hieroſolyma.*

Cozzo, oppid territorii Papienſis, *Cottiæ.*

Cozzulari, inſulæ maris Ionii, *Echinades.*

Crabaten, populi & regio Sclavoniæ, *Herbatii, Corbavii, Ombrici, Liburnia, Valeria.*

Cracay, oppid. Galliæ, in Biturigibus, *Crazzacum.*

Cracow, urbs Poloniæ, *Cracovia, Carrodunum, Gracchopolis.*

Cragnac, vide *Eragnac.*

il Cragno, regio Norici, *Carniola.*

Craimburg, vide *Kraimburg.*

Craner, populi & regio Norici, *Japodes.*

Cranganor, urbs Indiæ intra Gangem, *Cranganora.*

Cranoſtaw, urbs Poloniæ, *Cranoſtavia.*

Craon, urbecula Galliæ, *Cratumnum.*

le Craoneu, regio Galliæ, in Audibus, *ager Credonenſis.*

Crapack, mons inter Sarmatiam & Hungariam, *Carpates.*

Crapin, fluv. Myſiæ, *Carpis.*

Craſſo, fluv. Sarmatiæ, *Ordeſſus.*

la Crau, locus Provinciæ, *Campi lapidei*, & populi, *Anatili.*

la Crau prés de Marqueil, fauces ſtagni in Gallia Narbonenſi, *Fauces Laterræ.*

le Craux, oppid Provinciæ, *Tricorium.*

Crecede, fluv. Indiæ, *Indus.*

Creci en Brie, locus Galliæ, in Briegio, *Creciacum.*

Crecy ſur Seve, locus Galliæ, in Remis, *Creciacum Remenſe.*

la Foreſt de Crecy, ſylva Galliæ, in Ambianis, *Creciacenſis.*

Credazzi, inſula maris Adriatici, una *Diomedæarum.*

Cree Fyth, æſtuarium Scotiæ, *Jena.*

the Creek of Dunesbay, ſinus Eboracenſis regionis, *Dunum.*

Cregi, vicus Briegii, in Gallia, *Gragiacum.*

Creil, oppid. Galliæ, in Bellovacis, ad Taræ & Iſaræ confluentes, *Credilium.*

Creil, urbecula Galliæ, *Creolium.*

Crema, urbs Venetorum, *Crema, Forum Diuguntorum.*

Cremani, urbs Mediæ, *Candys.*

Cremieniec, urbs Poloniæ, *Cremenecum.*

Cremieu, caſtrum Galliæ, in pago Viennenſi, *Crimiacum* & *Straniacum.*

Cremona, urbs Lombardiæ, *Cremona.*

Cremons, vide *Cormont.*

Crempen, urbecula Daniæ, *Crempa.*

Crepa, oppid. Arcadiæ, *Lyſias.*

Crepacuore, oppid. Calabriæ ulterioris, *Samos* & *Grumuc mons.*

Crepol, caſtrum Delphinatus, in Gallia, *Crepulum.*

Creſcentino, oppidul. Italiæ, *Creſcentinum.*

Creſpi en Valois, locus Galliæ, in Valeſia, *Criſpejum.*

Creſpin, monaſterium Hannoniæ, *Criſpinium.*

Creſpy, oppid. Galliæ, *Crepiacum.*

Creſſy, oppid. Galliæ geminum, *Creſciacum, Cariſiacum.*

le Creſt, urbs Galliæ, cum monaſterio, in Lingonibus, *Creſtidum* & *Criſta Arnaldi.*

Creteil pro *Creteuil*, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, *Creſtolium.*

Crevacore, oppidul. Italiæ, *Crepacorium.*

Crevan, locus Galliæ, ad Icaunam, *Crevennum.*

Crevant, oppid. Burgundiæ, *Crevantium* & *Crebennum.*

la Creuſe, fluv. Galliæ, *Croſa.*

Criechbes Averon, locus Germaniæ prope *Auguſtam Vindelicorum.*

Criel, caſtrum Galliæ, in Caletis, *Creolium.*

Crimiti, vertex rupis in agro Syracuſano, *Lepas.*

le Crinchon, fluv. Belgii, in Atrebatibus, *Crientio.*

Crionero, urbs Ciliciæ, *Celenderis*, & fluv. *Melas.*

Cripteria, oppid. Calabriæ ulterioris, *Caſtrum Minervæ.*

Criſmato, mons Normanniæ, *Phœnus.*

Criſocu, oppid. Cypri, *Arſinoe.*

Criſpaltberg, mons Rhætiæ, *Adula.*

Critea, oppid. Thraciæ Cherſoneſi, *Elæus.*

Critia, oppid. Cherſoneſi Thraciæ, *Crithea.*

Croatia, regio *Colapianorum* popul. Pannoniæ, *Corbavia.*

Croatia, regio Illyrici, *Liburnia, Croatia.*

Croc de Montamat, caſtrum ſuperioris Arverniæ, in Gallia, *Mons amatus.*

Crocon, locus Galliæ, *Carocotinum.*

Crodagh, fluv. Hiberniæ, *Vidua.*

Croia, urbs Albaniæ, *Antigonia, Eribœa, Croia.*

Croicy vel *Croiſſy*, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Crociacum.*

col la Croix, in Delphinatu, *Collis crucis.*

la Croiſade, nomen ſacræ militiæ, *Cruciata.*

le Croiſic, locus Galliæ, in Britannia minori, *Cruciacum.*

Croiſil, oppid. Britanniæ minoris, *Brivas, Corbilum*, aliis *Crocilíacum.*

Cromarty, oppid. Scotiæ, *Cromartium.*

Cromuion, ſcopulus juxta fretum Conſtantinopolitanum, *Colone.*

Cronburg, vide *Tranburg.*

Crone, vicus agri Pariſini in Gallia, *Crona ad Ederam.*

Cronenburg, arx munita Daniæ, *Coronaburgum.*

Cronſtat, urbs Tranſylvaniæ, *Corona, Stephanopolis, Patroviſſa, Prætoria Auguſta.*

Croquetame, vicus Galliæ, in Briegio, *Croquetena.*

Croſetta & *Croſera*, oppid. Liguriæ, *Crixia.*

Croſic, vide *le Port de Croiſil.*

Croſno, urbs Poloniæ, *Croſna.*

Croſſen, urbs Germaniæ, *Croſſa.*

Crotoy, oppid. Galliæ, *Caracotinum.*

le Crotoy, locus Galliæ in Normannia, *Caracotinum*, vel *Carocotinum.*

le Crou, fluv. Galliæ, *Credoldus.*

Croüy, vicus Galliæ, in Sueſſionibus, *Croviacum.*

Croydon vel *Croyden*, oppid. Angliæ, *Neomagus.*

Cruch, oppid. Licorniæ, *Curcum.*

Crumenow, urbecula Germaniæ, *Crumavia.*

Crunna del Conde, pagus Caſtellæ veteris, *Clunia.*

Cruppa & *Culp*, vide *Kulp.*

Cruſia, inſula Cariæ, *Cruſa.*

Cruſocco, mons & promontor. Cypri, *Acamas.*

Crupswolde, vicus Friſiæ, *Cruptoricu villa.*

Cruſſic, inſula Archipelagi, *Coraſiæ. Coraſſiæ.*

Crutznach, vide *Kreutznach.*

Cruys Schans, in Brabantia, *Arx S. Crucis*

Cuba, inſula novi orbis, *Atlantis*, aliis *Cuba.*

Cubert, vicus Galliæ, in Briegio, *Curia Bardi.*

Cucara, lacus Siciliæ, *Cocanicus.*

Cucutina, oppid. Mauritaniæ, *Culcua.*

Cudelaſt, pagus Hungariæ, *Cuſi.*

Cuenca, urbs Caſtellæ novæ, *Concha.*

Cufa, urbs Chaldeæ, *Cuſa.*

Cuiavie, provinc. Poloniæ, *Cujavia.*

Cuiſe, in Gallia, *Cotiaſylva* & *vicus.*

Culembach, oppid. Germaniæ, *Culembachium.*

Culembourg, oppid. Belgii, *Culemburgum.*

Culiacan, oppid. novæ Hiſpaniæ, *Culiacanum.*

Cullant, oppid. Galliæ, in Biturigibus, *Cullencum.*

Cullera, oppid. Valentiæ, *Sucro.*

Culm, urbs Poloniæ, *Culmia.*

Culp, vide *Kulp.*

Culuccia, palus Campaniæ, *Acheruſia.*

Cuma, urbs regni Neapolitani diruta, *Cumæ.*

Cumanorum campi, tractus Hungariæ, ubi *Iazyges* populi.

Cumberland, regio Angliæ, *Cumbria.*

Cumerſee, locus Inſubriæ, *Larius.*

Cumeſtra, oppid. Peloponneſi, *Thuria.*

Cumenicz, mons Thraciæ, *Hæmus.*

Cunaut, locus Galliæ, in Andibus, *Cunaldum*, aliàs *Cunaltum.*

Cunengeburg, municipium Britanniæ majoris, *Car.*

Cunſius, locus in Lingonibus, *Conſiſtum.*

Cuni, urbs Pedemontii, *Cuneus.*

Cunigard, regio Europæ, ubi *Roxolani* populi.

Cuningham, provinc Scotiæ, *Cuninghamia.*

Cunſar, in Aſia, *Hyrcanum mare.*

Cupo, oppid. Calabriæ, *Copiæ.*

Cupri, locus juxta Byzantium, *Cuperium.*

Cupron, inſula Syriæ, *Cyprus.*

Cur, vide *Corech.*

Curaſſo, inſula Americæ meridionalis, *Curaſſa.*

Curch & *Curcho*, vide *Coruch.*

Curcuraci, locus Siciliæ, *Trotilum.*

Curdes, urbs Indiæ citerioris, *Carnaſa.*

Curdi, populi *Suardi, Sorduenï, Carduchi*, region. Armeniæ, *Gordenes, Corduene.*

Curdiſtan, regio Babyloniæ, *Chaldæa.*

Curdiſtan, regio Aſiæ, *Curdi.*

Curdo, mons Armeniæ majoris, *Niphates.*

Cure, vicus Galliæ, in agro Nivernenſi, *Chora.*

la Cure, fluv. Galliæ, *Chora.*

Cureſe, oppid. Sabinorum, *Cures.*

Curſigliano, oppid. Hetruriæ, *Caſeronianum.*

Curia muria, inſula Arabiæ Felicis, *Dioſcoridis inſula.*

Curiale, urbs Arabiæ Felicis, *Dianæ oraculum.*

Curierowicze, mons Thraciæ, *Rhodope.*

Curiſch Haff, lacus Pruſſiæ, *Curonenſis.*

Curland, provinc. Livoniæ, *Curlandia.*

Curreſe, fluv. Sabinorum, *Avens.*

Curſol, oppid. Galliæ, *Curſolium.*

Curta, oppid. Hungariæ, *Curta.*

Curtein, nomen gladii Eduardi Confeſſoris, *Curtana.*

Curuſca, oppid. Hungariæ, *Cucci.*

Curuska, vide *Karoſca.*

Curzola, inſula Dalmatiæ, *Corcyra nigra.*

le Curzolari, vide *Cozzulari.*

Cuſco, urbs Peruviæ, *Cuſcum.*

Cuſinas, mons Lydiæ, *Sipylus.*

Cuſiſtan, vide *Suſiſtan.*

Cuſſy, oppid. Ducatus Lucemburgenſis, *Coſediæ*; *Coſedia.*

Cuſſy en Morvan, locus Galliæ, in pago Morvinno, *Cuſſiacum.*

Cuſſii, populi *Æthiopiæ* provinciæ Africæ.

Cuſtrin, urbs Germaniæ, *Cuſtrinum.*

Cutaye, urbs Phrygiæ, *Cotyæum.*

Cute, vide *Cutaye.*

Cuthœos, regio Palæſtinæ, *Samaria.*

Cuyo, provinc. Americæ meridionalis, *Cuis.*

Cuzague, regio Galliæ, in Aquitania, *Pagus Cuſazenſis.*

Cuzumobarech, urbs Palæſtinæ, *Hieroſolyma.*

Cycli, vide *Xicli.*

Cylley, urbs Norici, *Celia* vel *Celeia*, & regio; *Zellia.*

S. Cyre en Vaux, vicus Galliæ, in agro Aurelianenſi, *ad S. Cyriacum, in vallibus.*

Cyzarca, vide *Czarga.*

Czarigrad, urbs Thraciæ, *Conſtantinopolis.*

Czaroudom, vide *Czarigrad.*

Czaslaw, urbs Bohemiæ, *Czaslavia.*

Czeben & *Seben*, urbs Tranſylvaniæ, *Cibinium.*

Czechi, populi *Bohemiæ* regionis Germaniæ, *Bohemi.*

Czebrin, oppid. Poloniæ, *Czerinum.*

Czenſtokou, oppid. Poloniæ, *Cheſtocova.*

Czeremiſſi, populi Moſcoviæ, *Ceremiſſi.*

Czenaeiwerti, mons Thraciæ, *Rhodope.*

Czernicz, oppid. Dalmatiæ, *Saloniana.*

Czernik, caſtrum Sclavoniæ, *Cortiſa.*

Czernikow, urbs Poloniæ, *Czernikovia.*

Czernobol, oppid. Sarmatiæ, *Azagarium.*

Czersko, urbecula Poloniæ, *Czerſchia.*

Czongrad, provinc. Hungariæ, *Orodienſis Comitatus.*

Czurgati, oppid. Tauricæ Cherſoneſi, *Boum.*

Czyrcaſſi, urbs Poloniæ, *Czircaſſia.*

D.

DAbul, urbs Indiæ, *Dunga*, aliis *Dabulum.*

Dacha, regio Aſiæ, *Paropaniſus.*

Dachia, fluv. juxta Romam, *Almo.*

Dagerort, promontorium Livoniæ, *Rubeum promontor.*

Daghestan, provinc. ad mare Caſpium, *Daghestama.*

Dagho, inſula Livoniæ, *Daghoa.*

Dagno, urbs Dalmatiæ, *Thermidava.*

Dam vel *Din*, fluv. Brexiæ, *Indis.*

Dakia, pars Babyloniæ, *Chalame.*

Dalanguer, mons Scythiæ, *Imaus.*

Daleburg, oppid. Sueciæ, *Daleburgum.*

Dalecarle, provinc. Sueciæ, *Dalecarlia.*

Dalekarli, populi Germaniæ, *Helleviones.*

Dalem, oppid. Belgii, *Dalemum.*

Dale,

Dalie, provinc. Sueciæ, Dalia.
Dallendorff, pagus & arx Eyſaliæ, ubi Talliates populi.
Dam, oppid Belgii, portuſque Flandriæ, Damum.
Dam, oppid. Germaniæ, Damum.
Dam-Martin, locus Galliæ, Vicus Domni Martini.
Damala, urbs Peloponneſi maritima, Trœzen.
Daman, urbs Indiæ, Camane, & Camanum.
Damaſco, urbs Syriæ, Damaſcus.
Dambea, regnum & lacus Africæ, Dembea.
Avesne les Dames, vicus Belgii, in Atrebatibus, Monaſterium Avennenſe.
Damiata, urbs Ægypti, Tamiatis, aliis Damiata.
Damna, oppid. Sclavoniæ. Dalmana.
Damna, oppid Dalmatiæ, Delminium.
Dammo, oppid. Dalmatiæ, Delminium.
Dampierre, locus Galliæ, in Lingonibus, Domni petra, vel Domna petra, vulgo Dampetra.
Damor, fluv. Phœniciæ. Leon, Tamyras; etiam oppid. Leonton, Leontopolis.
Damont, regnum Æthiopiæ, Damutum.
Damvilliers, oppid. Belgii, Damvillerium.
Danambre, fluv. Sarmatiæ Europææ, Boryſthenes.
Dancali, regnum Africæ. Dancalum.
Dancaſter, oppid. Angliæ, Danum.
Daneberga, oppid. Germaniæ, Danneberga.
Danemarck & Danemarcker, vide Denemarck & Denemarcker, Dania.
Danfront en Paſſais, caſtrum Galliæ, in Cenomanis, Damfrons.
Dangeau, oppid. Galliæ, in Pertico Goëti, Dangeolum.
Dangeul, vel Saint George Dangeul, caſtrum ejuſdem regni in Cenomanis, Dangeolum S. Georgii.
Danneberg, urbs Saxoniæ, Danorum mons.
Dantzk, Danzig, Dantzick, urbs Gythonum, popul. Pruſſiæ, Dantiſcum.
Danubio, fluv. Germaniæ, Danubius.
Darby, urbs Angliæ, Darbia.
Darbyshire, provinc. Angliæ, Darbia.
Dar el Hamara, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Ptiſciana.
Darbon, fluv. Peloponneſi, Alpheus.
Dardanello, arx Aſiæ ad Helleſpontum, Dardanum, Dardania.
Dardaſſi, oppid. Macedoniæ, Deboma.
Darha, provinc. Africæ, Darha.
Dariene, urbs Americæ exciſa, Dariene.
Darmſtadium, oppid. Germaniæ, Darmſtad.
Daroca, oppid. Aragoniæ, Daroca, Attacum.
Daren, regio Palæſtinæ, Edom, & locus ibidem, Anthedon.
Darzira, locus Arabiæ petrææ, Cabubathra.
Daſquillo, urbs Bithyniæ, Daſcylium.
Davia, oppid. Arcadiæ, Phialia.
Daulia, urbs Phocidis, Daulis.
Daulphiné, regio Galliæ, ubi populi Allobroges, Delphinatus.
Daumignon, fluv. Galliæ, in Suminam influens, Dalmannio.
Dax, urbs Datiorum, popul. Vaſconiæ, Aquæ Auguſtæ vel Tarbellicæ, Taſta.
Dealmarach, urbs Ægypti, Heliopolis.
Dean, ſylva Angliæ, Danica.
Debbaſſethea, urbs Colchidis, Phaſis.
Debrecyn, urbs Hungariæ, Debrecinum.
Decan, regnum Indiæ, Decanum.
Decan, populi Scythiæ, Atiacæ.
Decbky, locus ad Suram fluv. Decciacum.
Decimo, locus Latii, Decimum.
Decife, oppid. Mauritaniæ, Decetia.
Decize, oppid. Galliæ, Decetia.
Dedu, oppid. Meſopotamiæ, Darbeta.
Dee vel Dea, fluv. Walliæ, Deva, Divus.
Dee, fluv. Scotiæ, Deuva, Deva, Diva.
Dee-mouth, æſtus Angliæ, Seteia.
Dees, oppid. Tranſylvaniæ, Comidava.
Deinſa, oppidul. Belgii, Deinſa.
Deiſtan, fluv. Bactrianæ, Oxus.
Deizer, urbs Parthiæ, Dordomana.
Delacha, mons Theſſaliæ, Othrys.
Delez, mons Sclavoniæ, Tullum.
Delfo, urbs Phocidis, Delphi.
Delft, urbs Hollandiæ, Delphi.
Delft, Caſtellum Belgii, Flenium vel Flevum.
Delin, provinc. Parthiæ, Parthyene.
Delly, urbs Indiæ, Dellium.
Delmenhorſt, oppidul. Germaniæ, Delmenhorſtium.
Demer, fluv. Brabantiæ, Tabuda.
Demircapi & Themircapi, urbs Albaniæ, Caucaſia porta, Porta ferrea, Alexandria.
Demonage, oppid. Ioniæ, Pyrrha.
Demonigruzza, mons Macedoniæ, Catharium.
Denain, locus Belgii, in Hannonia, Donenium.
Denbigh, urbs Angliæ, Denbiga.
Dendermonde, oppid. Flandriæ, ad os Teneræ fluv. Teneramunda.
Denemarck & Danemarck, regnum Europæ, Dania, Cimbrica Cherſoneſus.
Denemarcker, populi ad Cimbricam Cherſoneſum, Dani.
Denia, opp[illegible] Valentiæ, Dianium.
Denigu, oppid. Myſiæ, Dinogetia.
S. Denis en Vaux, locus Galliæ, in agro Aurelianenſi, ad S. Dionyſium in Vallibus.
carriere S. Denis, vicus ejuſdem regni, in agro Pariſiaco, ad Sequanam fluv. Quadrariæ ſeu lapidicinæ S. Dionyſii.
la ville de S. Denis en France, oppid. Galliæ, in agro Pariſienſi, Catolacum olim, nunc Fanum S. Dionyſii.
Denna, oppid. Dalmatiæ, Delminium.
Denſche, vide Devonshire.
Denteeane, fluv. Lucaniæ, Calor.
Deols, vicus Galliæ, in Biturigibus, Dolenſis.
Der, urbs Babyloniæ, Duraba.
Der, ſylva in Gallia, Dervenſis.
Der, fluv. & palus Hiberniæ, Argita.
Deraz, arx Aquitaniæ, Duracii.
Derbent, urbs Albaniæ, Caucaſia porta, Porta ferrea, Alexandria.
Derby vel Darby, oppid. Angliæ, Derbia, Derventio, aliis Margidunum.
Derbyshire-men, populi Angliæ, Derventani, Derbienſes.
Dercon, urbs Thraciæ, Deleps, Delta.
Derenderen, ramus Atlantis montis, Netuia.
Deroas, promontor. & oppid. Marmaricæ, Derrhis.
Derote, urbs Ægypti, Latone.
Derpt, urbs Livoniæ, Torpatum.
Derry, urbs Hiberniæ, Roboretum, aliis Derra.
Dervaſe, urbs Lycaoniæ, Derbe.
Derwent, fluv. Angliæ, Derventio.
Deſenzano, oppidul. Italiæ, Deſenzanum.
Deſert de Belgian, in Tartaria, Belgianum deſertum.
la Deſirade, inſula Americæ, Deſiderata.
Deſize, locus Galliæ ad Ligerim fluv. Decetia.
Deſmond Countye, provinc. Hiberniæ. Deſmonia.
Deſna vel Diſna, fluv. Sarmatiæ Europææ, Hypatyris, Pacyris.
Deſpotato, regio Epiri, Acarnania.
Deſſaw, oppid. Germaniæ, Deſſavia.
Deſtretto, regio & populi Italiæ, Samnites.
Deſtroit d'Aman, fretum Americæ ſeptentrionalis, Anianum Fretum.
Deſtroit de Babelmandel, ad fauces maris Rubri, Fretum Babelmandeum.
Deſtroit de Balambuan, in Aſia, Fretum Balambuanum.
Deſtroit de Caffa, inter Mæotidem paludem & Pontum Euxinum, Boſphorus Cimmerius.
Deſtroit de Conſtantinople, inter Europam & Aſiam, Boſphorus Thracius.
Deſtroit de Davis, in terra Arctica, Fretum Daviſii.
Deſtroit de Forbishers, in terra Arctica, Fretum Forbisherii.
Deſtroit de Gallipoli, inter Thraciam & Aſiam minorem, Helleſpontus.
Deſtroit de Gibraltar, inter Africam & Hiſpaniam, Fretum Herculeum.
Deſtroit de Hudſon, in America, Fretum Hudſonis.
Deſtroit de Magellan, in America, Fretum Magellanicum.
Deſtroit de le Maire, in America, Fretum Mareum.
Deſtroit de Malaca, in Aſia, Fretum Malacenſe.
Deſtroit de Manar, in Aſia, Fretum Manarium.
Deſtroit de Maulhe, in Aſia, Fretum Maulhæ.
Deſtroit de Moſandan, in Aſia, Fretum Moſandani.
Deſtroit de Sangaar, in Aſia, Fretum Sangaarium.
Deſtroit de la Sonde, in Aſia, Fretum Sundæ.
Deſtroit de Vries, in Aſia, Fretum Vriæ.
Deſtroit de Uveigats, in Oceano Boreali, Fretum Vegatium.
Deterra, urbs Macedoniæ, Derra, Derris.
Dethgle, fluv. Meſopotamiæ, Tigris.
Deva, fluv. & oppid. Guipuſcoæ, Deva.
Develto, urbs Thraciæ, Develtus, Dibaltum.
Deventer, urbs Tranſiſalaniæ, Daventria.
D[illegible]onshire, Angliæ regio, Devonia, ubi populi Damnonii, Dumnonii.
Deutſch, locus juxta Coloniam, Divitenſe monumentum, Tuitium.
Deutiberg, Cetii montis pars inter Noricum & Pannoniam.
Deux Ponts, urbs Germaniæ, Bipontium.
Deyrat Bediz, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Acrath.
Deyrat Milila, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Ryſſadirum.
Deyrat Vocim, promontor. Mauritaniæ Cæſarienſis, Magnum.
Dezise, oppid. Galliæ, in inſul. Ligeris, vide Deſize.
Diablintres, regio Diablintrum popul. Britanniæ minoris.
Diacibyſſa, oppid. Bithyniæ, Libyſſa.
Diacopton, oppid. Peloponneſi, Pellene.
Diano, caſtrum Liguriæ, Dianium.
Diano, oppid. Lucaniæ, Dianium.
Diano, oppid. Montisferrati, Dianium.
Dianoro, oppid. Macedoniæ, Alorus, Olorus.
Diantres, vox pejerandi, apud Gallos.
Diarbech, provinc. Aſiæ, Meſopotamia.
Diargument, provinc. Aſiæ, Hyrcania.
Diaribe, oppid. Bithyniæ, Libyſſa.
Diaſquillo, vide Daſquillo.
Dibris, oppid. Macedoniæ, Deborus.
Didaſcalio, inſula maris Ionii, Aſteria.
Dickelvenne, vicus Flandriæ, Tielivinni.
Die, urbs Delphinatus, Dea, Dia.
Dieben, oppid. Saxoniæ, Thebæ.
Dienten, vallis in Carinthia, ubi olim Sabatinca oppid.
Diepholt, oppid. Germaniæ, Diepholtia.
Dieppe, urbs Normanniæ, Deppa.
Dieſſen, oppid. Bavariæ, Damaſia.
Dieſſen, vicus Brabantiæ, in diœceſi Sylvaducenſi, Dioſma.
Dieſt, oppid. Brabantiæ, Dieſta.
Dietenhoffen, urbs Lucemburgenſis Ducatus, Theodonis villa, Divodurum.
Dietmaning, oppid. Bavariæ, Bidaium.
Dietmerſch, Dietmerſcher, populi & regio Cimbricæ Cherſoneſi, Foſi.
Dietrichsbern, urbs Cenomanorum Italiæ, Verona.
S. Dieu, oppid. & monaſterium Lotharingiæ, S. Deodati.
Dieuze, vide Duoſe & Douze.
Dieuze, oppid. Lotharingiæ, Duodeciacum & Decempagi.
S. Diey, oppid. Lotharingiæ, vide S. Dieu.
Diez, oppid. Provinciæ, Decia, Decenſium civitas.
Diganwy, oppid. Walliæ, Dictum, & Canganorum promontorium.
Digne, urbs Provinciæ, Dinia.
Digoine, vel port de Digoins, locus Galliæ, in agro Quadrilenſi: ad Ligerim, Denegontium. Item ad Arotium fluv. Digoina.
Dijon, urbs Burgundiæ, Divio, Divionum.
Dijonois, regio Galliæ, in Burgundia, Ager Divionenſis.
Dilinghen, urbs Germaniæ, Dilinga.
Dillembourg, oppid. Germaniæ, Dillemburgum.
Dima, urbs Peloponneſi, Dyme.
Dimitriada, urbs Theſſaliæ maritima, Demetrias.
Dimizana, fluv. mons, & oppid. Arcadiæ, Erymanthus.
Dimotuc, urbs Thraciæ, Didymothichos.
Dinant, oppid. Belgii, Dinantium.
Dinant, oppid. Galliæ. Dinantium.
Dinas Bels, urbs Angliæ, Londinium.
Dingle, urbs Hiberniæ, Dingla.
Dinkeſpibel, urbs Germaniæ, Dincheſpila.
Dinetigriza, oppid. Macedoniæ, Tyriſia.
Le Dioceſe d'Avranches, populi Galliæ Lugdunenſis, Ambibarii.
Diod, oppid. Valacchiæ, Tiaſum.
Dionyſſades, inſula Cretæ, Dionyſiades.
Dioſcori, inſula magnæ Græciæ, Dioſcoros.
Diplociana, locus juxta Conſtantinopolim, Iaſonium.
Dipuanos, oppid. Phrygiæ, Dipotamon.
Dirgh, lacus Hiberniæ, Dirgus.
Dirſchouw, oppid. Poloniæ, Direhovia.
Diſano, vide Riſano
Diſne, fluv. Galliæ Belgicæ, Axona, vide Aiſne.
Diſt, populi Scythiæ, Scythæ.
Diſtrict, locus Palæſtinæ, Petra inciſa.
Ditrana, oppid. Cretæ maritimum, Dictamnum, Dictynna.
Dittaino, fluv. Siciliæ, Chryſas.
Diu, urbs Deliæ inſulæ apud oſtia Indi, Patala. Aliis Inſula & urbs, Barace.
Diu, urbs Aſiæ, Dium.
Divandurow, in Archipelago Maldivarum, inſula Divanduræ.
Divertigi, urbs Syriæ, Seleucia ad Belum.
Diveto, caſtrum Siciliæ, Naulocha.
Divice, fons urbis Burdigalenſis, Divona.

Divion, vicus Galliæ, in Picardia, Divio.
Diul. fluv. Indiæ, Indus.
Dixmuyde, urbs Flandriæ, olim Pleumoſiorum populorum.
Dixmude, oppid. Belgii, Dixmuda.
Dnieſter, vide Nieſter.
Dnieper, vide Nieper.
Doblach, oppid. Norici, Aguntum.
Doblen, urbs Curlandiæ, Dublinum.
Dobronicha, urbs Dalmatiæ maritima, Epidaurus.
Dobrzin, oppid. Poloniæ, Dobrinum.
Docaſtelis, oppid. Cappadociæ, Lycaſtum.
Docimi, urbs Phrygiæ, Docimæum, Docimia.
Docna, oppid. Epiri, Elaus.
Docono, urbs Æthiopiæ, Aduliton.
l'Isle Dodon, oppid. Galliæ, in Convenis, inſula Dodonis.
Doerne, pagus juxta Antverpiam, Turninum.
Doesburg, oppid. Geldriæ, Teutoburgum, Arx Druſiana, aliis Doesburgus.
Doffraſiel, vide Doffrini.
Doffrini, montes Scandinaviæ, Sevo, Hyperborei.
Doira & Doria, fluv. Pedemontii geminus, Duria, Doria.
Dol, urbs Britanniæ minoris, Dolenſis urbs, Dola, Neodunum, Tolium.
Dolap, fluv. Bithyniæ, Parthenius.
Dolcigno, vide Dulcigno.
Dolinda, vide Dulcinda.
Dole, urbs Burgundiæ, Dola, Tollium, Didatticum.
Dole, urbs Comitatus Burgundiæ, Dola Sequanorum.
Dollaert, ſinus Oceani in Germania, Dollartius.
Dollendorff, vide Dallendorff.
Dolus, vicus Galliæ, in Turonibus, Doli.
Dolut, vicus Galliæ, in Vliaro inſula, Dolutum.
Dombes, tractus Galliæ, Dombenſis.
Dome, caſtrum Galliæ, ad Duranium, Doma.
Domezopoli, urbs Iſauriæ, Domitiopolis.
Domfront, vide Danfront.
la Dominique, inſula Americæ, Dominica.
Domitz, oppid. Germaniæ, Domitium.
Dommart, vel Dammart, vicus Galliæ, cum Prioratu, in agro Pariſienſi, Domnus Atedarcus.
Dommartin, caſtrum Galliæ, in Meldis, Dominium Martinum.
Dommeci, vicus Galliæ, in agro Nivernenſi, Domitiacum.
Dommele, fluv. Brabantiæ, Dutkmala.
Dommiſſan, locus Lotharingiæ, Dumniſſus.
Domniſſan, locus Aquitaniæ, Dummionus.
Domo d'Oſcela, oppid. Inſubriæ, Oſcella.
Domochi, urbs Theſſaliæ, Domonicus, Domocus, aliis Lamia.
Don, fluv. Sarmatiæ, Tanais.
Donaio, fluv. Calabriæ, Iſaurus.
Donaw, fluv. Germaniæ, Danubius.
Donawert, urbs Germaniæ, Donavertia & Vertia.
Doncaſtre, oppid. Angliæ, Devana, Deunana.
Donchery, oppid. Galliæ, Doncheriacum.
Doncourt aux Templiers, locus Galliæ, in pago Vabrenſi, Dodonis curtis.
Done, urbs Indiæ, Daona.
Dongo, oppid. Japoniæ, Dongum.
le Donjon, ſupremum arcis turriſque tabulatum, Dangio.
Donoſtien, fluv. Hiſpaniæ, Menlaſcus.
Donoy, urbs Galliæ Narbonenſis, Dinia.
Donuſſa, inſula Archipelagi, Donyſa.
Donzere, Caſtrum Delphinatus, Durion.
Dora, urbs Bulgariæ, Duroſtorus, Duroſtolon.
le Dorat, urbs Galliæ, Oratorium.
le Dorat, caſtrum vel oppid. Galliæ, in Lemovicibus, Dauratum, vel Duratium.
Dorbie, fluv. Galliæ, in Tarnim labens, Turbida.
Dorcheſter, oppid. geminum Angliæ, Dorceſtria, Durnium, Durnovaria.
la Dordonne, fluv. Angliæ, Dordonia, Duranus.
Dordrecht, vide Dort.
Dore vel Dorre, fluv. Galliæ, in Arvernis, Duria. In Elaverem influens, Dorus.
Dorgwyn, fluv. Angliæ, Derventio.
Doria, vide Doira.
Dormans, locus Galliæ, ad Matronam fluv. Dormanum. Item Domuamantum.
le pays de Dormois, tractus Galliæ, in agro Remenſi, Pagus Dulcomenſis.
Dornford, oppid. Angliæ, Durobrivæ.
Dorneck & Dornach, arx Helvetiæ, in agro Raurico, Dorneggum vel Dornacum.
Dornick, urbs Flandriæ, olim Nerviorum popul. Tornacum.
Dornmagen, vide Durnmagen.
Dorno, oppid. territorii Papienſi, Duril.
Dornock, urbs Scotiæ, Durrodunum.
Dornſtet, oppid. Sueviæ, Tarodunum.
Doro, fluv. Hiberniæ, Oboca.
Doroſtor, urbs Thraciæ, Biſanthe.
Dorſetshire, regio Durotrigum popul. Angliæ, Duria, aliis Dorſetia.
Dorſetshiremen, populi Angliæ, Durotriges.
Dorſten, urbs Germaniæ, Dorſta.
Dort, urbs Hollandiæ, Dordracum.
Dortaire, oppid. Palæſtinæ, Dora, Dor.
Dortmund, urbs Weſtphaliæ, Tremonia, Trotmania.
Dosle, vide Dole.
le Dou, fluv. Belgii, Dubis.
Douarnenes, oppid. Galliæ, Douarnena.
Douay, urbs Catuacorum popul. Flandriæ, Duacum.
Doué, oppid. Galliæ, Doueum.
Doué, caſtellum Galliæ, in Andibus, Theotuadum.
Dover, oppid. & portus Angliæ, Darvernum, Durovernum. Aliis Dubris.
Doul, vide Dol.
Doulens, urbs Galliæ, Dulendium.
Douleins, caſtellum Galliæ, in Ambianis, Domincum.
le Dour, fluv. Aquitaniæ, Aturrus.
Dourdan, locus Galliæ, ad Urbiam fluv. Dordingum.
Douſire, fluv. Galliæ, in agro Torinnenſi, Doſtra.
Douve, Dove, pagus Aquitaniæ, Dovcons.
Down, urbs Hiberniæ, Dunum.
Downe countye, in Hibernia, Dunenſis Comitatus.
Downcanon, caſtrum Hiberniæ, Doncanonium.
Dourdan, oppid. Galliæ, Durdanum.
le Doux, fluv. Burgundiæ, Alduaſdubis, Dubis.
Douze vel Dieux, Duodeciacum.
Douzi, caſtrum vel oppid. Galliæ, in agro Nivernenſi, Douziacum, vel Douzeium.
Douziles Prez, locus Belgii, ad Charem fluv. Duciacum ad prata.
Doyre, pagus Delphinatus, Durion.
Dra, fluv. Norici, Dravus, Dravus.
Draburg, oppid Germaniæ, Draveburgum.
Drac, fluv. Galliæ, in Delphinatu, Dracus.
Drackenfeld, arx Caracatum popul. juxta Wormaciam in Germania,
Draco, vide Drago.
Draganeſlo, oppid. Acarnaniæ, Oeniada.
Draganti, urbs Ciliciæ exciſa, Arſinoe.
Dragemel, oppid. Pannoniæ, ſuperioris, Adrantis.
Drago, fluv. Siciliæ, Acragas, Agragas.
Dragone, fluv. Campaniæ, Dracon.
Dragonera, inſula Hiſpaniæ, Colubraria.
Draguinien vel Draguignan, oppid. Decceatium popul. Provinciæ, Decetum, aliis Draguinianum, Forum Voconis.
Drancy, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, Darentiacum.
Draquo, portus Atticæ, Piræus.
Draſat vel Drazat, pagus Hungariæ, Teutoburgium.
la Drava, vide Dra.
Dravaniza, fluv. Poloniæ, Viſtula.
le Drave, fluv. Norici, Dravus.
Dravemond, vide Travemund.
Dravenna, fluv. Holſatiæ, Chaluſus, Treva.
Draun, fluv. & oppid. Auſtriæ, Drachonis, Duras.
Draun, fluv. Lotharingiæ, Drachonis.
Draunſee, lacus Auſtriæ, Felicis lacus.
Drauſen, lacus Poloniæ, Drauſenus.
Drazio, urbs Macedoniæ, Epidamnus.
Drazzi, urbs Macedoniæ maritima, Dyrrachium: Item Epidamnus.
Drechshauſen, oppid. Germaniæ, Trajana legio
Dreckfurdt, oppid. Germaniæ, Tuliphurdum.
Drent, tractus Tranſiſalanæ, ubi Tencteri populi, aliis Drents dicitur.
Dreſen & Dreſden, urbs Miſniæ, Dreſda.
Drever, aliàs Drevel, vicus Galliæ, in Briegio, ad Sequanam fluv. Dravernum.
le Drengeſin, regio Galliæ, Pagus Durocaſſinus,
Dreux, oppid. Druidum popul. Galliæ, Drocum, Durocaſſes.
Drillo, fluv. Siciliæ, Achates.
Drilo, oppid. Siciliæ, Phthinthia.
Drimago, oppid. Myſiæ, Dinogetia.
Drimago, oppid. Myſiæ inferioris, Trimmanium.
la Drina, fluv. Serviæ, Drinus, Drinius.
Drinax, fluv. inter Macedoniam & Dalmatiam, Drilo.
Drino, fluv. Illyrici, item Macedoniæ, Drilo.
Drino, vide Drina.
Drinowar, urbs Serviæ, Drinopolis.
Driſta, urbs Bulgariæ, Triſtis.
Drivaſto, urbs Deremiſtarum popul. Dalmatiæ, aliis Drivaſtum,
Driveſto, oppid. Dalmatiæ, Ederum.
die Droan, vel Drou, fluv. Germaniæ, in Treviris, Drahonus.
Drobajiſf, Sarmaticum mare, Cronium.
Droghbeda, oppid. Hiberniæ, Vinderivii, aliis Droghda.
Droiſy, vide Trouci.
Droithas vel Droit, vide Drogheda.
la Drome, fluv. Delphinatus, Druna & Drama.
Dromore, urbs Hiberniæ, Dromoria.
Drone vel Droſne, fluv. Delphinatus, Druna.
Drontheim vel Druntheim, urbs Norvegiæ, Nidroſia.
Drontheimbus ou gouvernement de Drontheim, Norvegiæ, Nidroſiana Præfectura.
Droſis, fluv. Hiberniæ, Iernus.
le Drot, fluv. Galliæ, in Garumnam influens, Drotius.
Drumbough, arx Angliæ in Cumbria, Caſtra Exploratorum.
Druſenhaim, oppid. Alſatiæ, Concordia.
Drus, fluv. Carmaniæ, Dara.
Duaſſo, pagus juxta Anconam, Dyſir.
Dublin, urbs primaria Hiberniæ, Dublinum, Eblana.
Ducato di Cardona, tractus Catalauniæ, in Hiſpania, ubi populi Caſtellani.
Ducato di Lumbardia, regio Italiæ, ubi Inſubria, Lombardia, Inſubres.
Ducato di Setkina, regio Græciæ, Attica.
Ducato di Brariano, tractus Hetruriæ, Sabates.
Duccala, provinc. regni Marochii, Duccala.
Duché de Bremen, in Germania, Bremenſis Ducatus.
Duché de Clarence, provinc. Græciæ, Achaia propria.
Duché de Juliers, in Germania, Julıacenſis Ducatus.
Duché de Luneburg, in Germania, Luneburgenſis Ducatus.
Duché de Mantoue, provinc. Longobardiæ, Mantuanus Ducatus.
Duché de Milan, in Italia, Mediolanenſis Ducatus.
Duché de Modene, in Italia, Mutinenſis Ducatus.
Duché de Monts, in Germania, Montenſis Ducatus.
Duché de Spolete, in Italia, Spoletanus Ducatus.
Duderſtadt, oppid. Germaniæ, Duderſtadium.
Duegna, vide Duenas.
Dueil, aliàs Deuil, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Dogilum.
Duenas, oppid. Caſtellæ veteris, Domina.
Duenas, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, ubi Vaccæ populi.
Duennas, oppid. Caſtellæ veteris, Eldana.
Duero, fluv. Hiſpaniæ, Durius, Doria.
Duerſtede, oppid. Geldriæ, Batavodurum, Duroſtadium.
le Dueſmois, tractus Galliæ in Lingonibus, Pagus Duſmenſis.
Duglas, caſtrum Scotiæ, Duglaſium.
Duglas, caſtrum Monoedæ, Duglaſium.
Duina, fluv. Livoniæ, Cheſinus.
Duisbourg, urbs Germaniæ, Duisburgum.
Duitſch, in Germania, Divitenſe munimentum.
Dulcigno, urbs Dalmatiæ, Olchinium, Ulcinium.
Dulcinde, regio Aſiæ, Carmania deſerta, Nelyala.
Dume, vide Dunis Pei.
Dummerzée, lacus Germaniæ, Dummera.
Dumno, oppid. Dalmatiæ, Delminium.
Dumnotir, caſtrum Scotiæ, Dunnotirum.
Dun, fluv. Angliæ Borealis, Dunus.
Dun, locus Lotharingiæ, in Ducatu Barrenſi, Dunum.
Dun le Roy, locus Galliæ, Dunum Regis.
Duna vel Dwina, fluv. Livoniæ, Rubo, Turuntus,
Duna, fluv. Poloniæ, Duina.
Dunawert, urbs Sueviæ, Verda, Donavertia.
Dunbar, oppid. Scotiæ, Bara, Vara, Dumbarum.
Dunblane, urbs Scotiæ, Dumblanum.
Dunbritton, oppid. Scotiæ, Caſtrum Britonum.
Duncans bay, vide Dunsby,
Duncaſter, oppid. Angliæ, Camelodunum.
Dundalk, urbs Hiberniæ, Dunkeranum.
Dundée vel Dondy, oppid. Scotiæ, Alectum, Deidonum Allectum.
Dunemund, arx Livoniæ, Dunemunda.
Dunenbourg, arx Livoniæ, Duneburgum.
Dunesbay, ſinus Eboracenſis, Dunum.
le Dunet, inſula Ligeris, in Gallia, Dunetana.
Dunfreis, urbs Scotiæ, Dunfreia.
Dungall, urbs Hiberniæ, Dungalia.
Dungarvan, oppid. Hiberniæ, Dungarvanum.
Dungubehead, promontor. Scotiæ, Tarvedum, aliis Ervumum.
Dunis Bei Dunis bey vel Dunsby, promontor. Scotiæ, Berubium, Veruvium, aliis Virvedrum.
Dunkelden, urbs Caledoniorum popul. Scotiæ, Caſtrum Caledonium, Dunkeldinum.

Dunkeran, urbs Hiberniæ, *Ivernis*.
Dunkeren, urbs Hiberniæ, *Ivernis*.
Dun le Roy, oppid. Galliæ, *Regiodunum*.
Dunluce, caſtrum Hiberniæ, *Denluca*.
le Dunois, regio Galliæ, in Belſia: Item in Carnutibus, *Ager Caſtellodunenſis*, *Ager Dunenſis*.
Dunowert, caſtrum Scotiæ, *Dunovertum*.
Dunoy, oppid Sabaudiæ, *Equeſtris*.
Dunquerque, urbs Belgii, *Dunquerca*.
Dunsby, promontor. Scotiæ, *Vierwedrum*.
Dunſtaburg, oppid. Angliæ in Northumbria, *Derba*.
Dunſtaphag, oppid. Scotiæ, *Evonium*, aliis *Stephanodunum*.
Duoſe, oppid. Lotharingiæ, *Decempagi*, *Duodeciacum*.
Durance, fluv. Galliæ Narbonenſis, *Druentius*, *Durantius*.
Durango, urbs Americæ, *Durangum*.
Durango, oppid. Hiſpaniæ, *Durangum*.
Duras, caſtrum Galliæ, *Duraci* & *Duracium*.
Durazzo, urbs Macedoniæ, *Durracium*, *Dyrrachium*, *Epidamnus*.
Durbuy, locus Galliæ, ad Urtam fluv. *Durbojum*.
Duren, urbs Ducatus Iuliacenſis, *Dura* vel *Duria*, olim *Marcodurum*.
Durenza, vide *Durance*.
Dureſme, vide *Durham*.
Duretail, oppid. Galliæ, *Dureſtallum*.
Durgat, regio Aſiæ, *Phrygia*.
Durham, urbs Angliæ, *Dunelmum*.
Duringer, populi Germaniæ, *Chaſuarii*, *Turingi*, *Teurioehamæ*, *Thuringi*.
Duringerwaldt, ſylva Germaniæ, *Bacenis*, *Semana ſylva*.
Durlach, urbs Marchiæ Badenſis; *Durlacum*, *Budoris*.
Durmagen, pagus juxta Coloniam, *Durnomagum*.
Duruguerr & *Dwr-Gwyr*, populi Angliæ, *Durotriges*.
Dury, vide *Derry*.
Duvels eutz, locus Friſiæ, *Herculis columnæ*.
Dwina, fluv. Moſcoviæ, *Duina*.
Dwina, provinc. Moſcoviæ, *Duina*.
Duyſburg, urbs Bergenſis Ducatus, *Diſpargum*, *Aſciburgium*, *Dyſporum*.
Dyfed, populi & regio Walliæ, *Demetæ*, *Demetia*.
Dyffyr-dwy, fluv. Walliæ, *Deva*.
Dyſmant, populi Angliæ, *Damnonii*.
Dyfy, fluv. Walliæ, *Deva*, *Divus*, *Devus*.
Dyrne, urbs Hungariæ, *Tirnavia*.
Dzintu, populi Europæ, *Europæi*.

E.

EArne & *Lough Earne*, lacus Hiberniæ, *Erno*.
Eaſton neſs, promontor. Suffolciæ, *Extenſio*.
Eaubonne, locus Galliæ, in agro Pariſino, *Aqua bona*
Eaune, fluv. & locus ejuſdem regni, in Caletis, *Heldona*, vel *Elna*.
Eauſe, urbecula Galliæ, *Eluſa*.
Ebada, urbs Peloponneſi, *Lacedæmon*.
Eberndorff, oppid. Auſtriæ, *Ala nova*.
Ebersheim, pagus & monaſterium Alſatiæ, *Novientum*.
Eberwyck, urbs Angliæ, *Eboracum*.
Eblebanda, urbs Cariæ, *Alabanda*.
Eboli, vide *Evoli*.
Ebora, vide *Evora*.
Ebreule, locus Galliæ, in Arvernis, ad Sicaulam fluv. *Eborolacum*, vel *Ebrogilum*.
Ebro, fluv. Hiſpaniæ, *Iberus*.
Ebron, urbs Palæſtinæ diruta, *Eleutheropolis*, *Hebron*.
Echternach, pagus agri Trevirenſis, *Andethanna*.
Echternach, locus ad Suram fluv. *Andethanuale*, vel *Epternacum*.
Ecthal, oppid. Sueviæ, *Ectodurum*, *Hectodurum*.
Ecya, urbs Andaluziæ, *Aſtigi*, *Aſtygi*.
Eda, fluv. Arabiæ Felicis, *Batius*
Edana, urbs Portugalliæ exciſa, *Igadita*.
Edel, fluv. Sarmatiæ Aſiaticæ, *Rha*.
Eden, fluv. Angliæ, *Ituna*.
Edenborrow, *Edenburgh*, urbs Scotiæ, *Agneda*, *Alata caſtra*, *Pteroton*, *Stratopedon*, aliis *Edenburgum*.
Edenborow Frith, fluv. & æſtuarium Scotiæ, *Bodotria*.
Eder, fluv. Germaniæ, *Adrana*, *Ædera*.
Ederington, pagus Angliæ, *Adernum*.
Edernay, urbs Thraciæ, *Hadrianopolis*.
Edgeworth, oppid. Angliæ, *Sulloniaca*.
Edremos, urbs Bithyniæ, *Adranes*.
Eemt, vide *Ems*.
Eerenburg & *Eresburg*, pagus inter Alpes, *Areburgium*.

Eſeſo, urbs Ioniæ, *Epheſus*.
Ega, fluv. Hiſpaniæ, *Ega*.
Eger & *Erlaw*, urbs Hungariæ, *Agria*.
Eger & *Egra*, urbs Bohemiæ, *Meſnoxada*, *Egra*.
l'Egers, fluv. Aquitaniæ, *Ægitcius*, *Egercius*.
Eggeworth, vide *Edgeworth*.
Eggiaſord, inſula maris Baltici, *Oone*.
l'Egina, inſula inter Atticam & Peloponneſum, *Ægina*.
Egiſtena, oppid. Phocidis, *Ægoſthenia*.
Egli, fluv. Galliæ Narbonenſis, *Thebis*.
Egoſpotamo, promontor. Macedoniæ, *Hegonis*.
Egra, vide *Eger*.
Egrez, fluv. agri Baſilienſis, *Ærgitia*.
Egribo, urbs Eubœæ, *Chalcis*.
l'Egypté, regio Aſiicæ, *Ægyptus*.
Ehenheim, urbs parva Alſatiæ, *Enhemium*.
Ehingen, oppid. Sueviæ, *Dracuina*.
Eialis, mons Bœotiæ, *Helicon*.
Eichelſtein, vide *Eychelſtein*.
Eider, vide *Eyder*.
die Eiſel, regiuncula Germaniæ, in Ducatu Juliacenſi, *Eſlia*, vel *Eiſlia*.
Emagiol, urbs Phrygiæ, *Narolea*.
Enaibiſar, urbs Phrygiæ, *Eumenia*.
Enebachti, urbs Ætoliæ, *Naupactus*.
Einſidlen, monaſterium Helvetiæ celebre, *Eremus*, vel ad *Eremum*.
Eiſchſeldt, tractus Thuringiæ, *Eiſeldia*.
Eisleben, urbecula Germaniæ, *Eisleba*.
Ekelenfordt, urbs Daniæ, *Ekelenfordia*.
Ekeſio, urbs Succiæ, *Ekeſium*.
El Segro, Hiſpaniæ fluv. *Sicoris*.
El Var, fluv. Galliæ, *Varus*. Aliàs *Varo*.
Eladaſagni, urbs Macedoniæ, *Daulia*.
Elanda, fluv. Arcadiæ, *Lampia*.
Elatach, fluv. Sarmatiæ, *Rha*.
Elba, inſula Hetruriæ, *Æthalia*, *Ilva*.
Elbe, fluv. Germaniæ, *Albis*.
Elber, regio Africæ, *Lybia deſerta*.
Elbeuf, oppidul. Galliæ, in diœceſi Rotomagenſi, *Elbotum*, & *Elbovium*.
Elbing, urbs Pruſſiæ, ubi *Æbuones* populi.
Elbing, urbs Pruſſiæ, *Elbinga*.
Elbogen, urbs Daniæ, *Malmogia*.
Elcatif, regio Arabiæ Felicis, ubi olim *Leanitæ* populi, & *Perſicus ſinus*.
Elche, oppid. Valentiæ regni, *Illici*.
Elchebitz, vide *Elquibet*.
Elcur, fluv. Albaniæ, *Cyrrhus*, *Cyrus*.
Elenborrough, oppid. Angliæ, *Olenacum*.
Eleocath, urbs Marmaricæ, *Oaſis parva*.
Eleſa, inſula Ciliciæ, *Eleuſa*.
Eleshe, oppid. Angliæ, *Sulloniaca*.
Eleuſa, urbs Paleſtinæ, *Eluſa*.
Elfium, urbs Ægypti, *Abydus*.
Elgin, urbs Scotiæ, *Elgis*.
Elnopoli, urbs Lyciæ, *Hadriana*.
Eliſabeth Cap, in terra Arctica, *promontor. Eliſabethæ*.
Elkii, urbs Thraciæ, *Druſipara*.
Ell, pagus Alſatiæ & fluv. *Hellum*, *Elegia*.
Ellan u' Frugadory, locus Hiberniæ, *Patricii Purgatorium*.
Elle, vicus Alſatiæ, *Elcebus*, *Hellelus*.
Ellerena, oppid. Extremaduræ, *Regiana*, *Regina*.
Ellopia, oppid. Eubœæ, *Cereuthus*, aliis *Ellopia*.
Elmachani, urbs Myſiæ Aſiaticæ, *Palæſcepſis*.
Elmahdua, urbs Africæ, *Aphrodiſium*.
Elmeſly, pagus Angliæ, *Vimetum*.
Elne, urbs Catalauniæ, *Helena*.
Elne & *Eaune*, civitas Hiſpaniæ, in Comitatu Ruſcinonenſi, *Elena*.
Elorina, oppid. Macedoniæ, *Alorus*.
S. Eloy du Crau, vicus Galliæ, in campis lapideis, *ad S. Eligium*.
Elpatron, urbs Phœniciæ, *Botrus*.
Elquibet, regio Africæ, *Ægyptus*.
Elſa, populi & urbs Guaſconiæ, *Eluſa*, *Eluza*, *Eluſates*.
Elſaba, inſula Æthiopiæ, *Meroe*.
Elſas, Germaniæ regio, ubi *Triboces* populi, *Alſatia*.
Elſaſſer, populi Alſatiæ, *Triboces*.
Elſaſzabern, vel ſimpliciter *Zabern*, oppid. Germaniæ, in Alſatia, *Taberna Alſatica*.
Elſenor, urbs Daniæ, *Elſenor*.
Elſingboreh, oppid. Scaniæ, *Helſingoburgum*.
Elior, urbs Arabiæ petrææ, *Ælana*, *Atlas* mons, *Sur*, *Taurus*.
Eltdorff, vide *Altorff*.
Elwang, urbs Germaniæ, *Elwanga*.
Elvas, urbs Luſitaniæ, *Helvæ*.
Elvino, fons juxta Aquinum, *Helvina*.
Elvire, urbs deſtructa apud Granadam, *Illiberis*, *Eliberi*.
Ely, inſula Angliæ, & urbs, *Elys*, *Helia*.

Embden, urbs Germaniæ, *Amaſia*, *Embda*.
Emboille, locus Galliæ, *Ambarlla*.
Emboli, urbs Macedoniæ, *Amphipolis*.
Embrau, oppid. Aquitaniæ, *Hebromanum*.
l'Embro, vide *Lembro*.
Embrun, vide *Ambrun*.
Emeley, urbs Hiberniæ, *Anna*, *Emelia*.
Emerdag, *Emodag*, mons Myſiæ Aſiaticæ, *Olympus*.
Emet, vide *Hemit*.
S. Emilien, aliàs *Saint Melion*, caſtellum Galliæ, in Aquitania, *S. Æmiliani*.
Emodag, vide *Emerdag*.
Emmen, fluv. Helvetiorum, *Amma*.
Emmenthal, una ex præfecturis Cantonis Lucernenſis, in Helvetia, *Vallis Emma*.
Emmerich, locus Germaniæ inferioris, *Embrica*, *Aſciburgium*, aliis *Emmericum*.
l'Empire de la Chine, in Aſia, *Sinarum Imperium*.
l'Empire du Prete Jean, Pretioſi *ſeu* Presbyteri Joannis Imperium.
Empoli, oppid. Thuſciæ, *Emporium*.
Empoli, vide *Emboli*.
l'Empourdàn, tractus terræ, in Hiſpania Tarraconenſi, *Emporitanus ager*.
Ems & *Eems*, fluv. Germaniæ, *Amaſius*, *Amiſius*.
Enckhuyſen, locus Hollandiæ, *Ancheuſanus*.
Enchuyſen, urbs Hollandiæ, *Enchuſa*.
Encre, caſtrum Galliæ in Picardia. Item fluv. in Sumnam influens, *Incra*.
Ender, oppid. Dalmatiæ, *Enderum*.
Endren, urbs Thraciæ, *Hadrianopolis*, *Adrianopolis*.
Endromit, urbs Phrygiæ, *Adramyttium*.
Engadin, tractus Rhætiæ, ubi *Vennones* populi.
Engern & *Engeshen*, oppid. Weſtphaliæ, ubi *Angrivarii* populi.
Engern, oppid. Weſtphaliæ, *Angria*.
Engetyn, oppid. Tranſylvaniæ, *Singidava*.
l'Engia, inſula ſinus Saronici, *Ægina*.
l'Engina, vide *l'Egina*.
Engioni, oppid. Siciliæ, *Engyum*.
England, pars *Albionis* inſulæ Europæ, ubi *Angli* populi, *Anglia*.
Engleſqueville, locus Galliæ, in Caletis, *Anglica villa*.
Engur, fluv. Colchidis, *Aſtelfus*.
Enguri, urbs Galatiæ, *Ancyra*.
Enhly, inſula Angliæ, *Andros*, *Hedros*.
Enisheim, oppid. Alſatiæ, *Vrunca*.
Enkoping, oppid. Succiæ, *Encopia*.
Eno & *Euo*, urbs Thraciæ, *Ænos*.
Ennen vel dirren Baſel, oppid. Helvetiæ, in Germanico ſolo, *Baſilea minor*.
Ens, urbs Auſtriæ, *Claudivium* vel *Claudionum*, urbs & fluv. *Aniſus*.
Enſeada de Nanquin & *Golfe de Gang*, in Sinis, *Nanchinenſis* & *Gangus ſinus*, aliis *Sinarum intimus receſſus*.
Enſisheim, urbs Germaniæ, *Enſiſhemum*.
Entram, locus Galliæ, cum monaſterio, in confinio Britanniæ minoris & Cenomaniæ, *Interamnis*. Item in pago Nivernenſi, ejuſdem regni, *Interamna*.
Entre Duero e Minno, pars Portugalliæ, ubi *Bracara* urbs, & *Bracari* populi.
Entrevaux, vel *Entrevals*, oppid. Provinciæ, *Intervallium*, vel *Inter valles*.
Enyed, oppid. Tranſylvaniæ, *Singidava*.
Epenburg, pagus Bavariæ, *Epona*, *Epinaburgum*.
Eperies, urbs Hungariæ, *Eperia*.
Epheſo, vide *Efeſo*.
Epideno, fluv. Theſſaliæ, *Apidanus*.
Epila, oppid. Aragoniæ, *Sagontia*, *Secontia*.
Epiſcopia, inſula Cariæ, *Telos*.
Epiſcopia, urbs Cypri, *Curium*.
Epte, fluv. Galliæ in Bellovacis ortus, *Ita*.
Eragnac, locus Galliæ, *Ernaginum*.
Eragni, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, ad Iſarum; *Ereniacum*.
Erang, oppid. ad Moſellam, *Eringium*.
Eraſino, fluv. Argiæ, *Eraſinus*.
Erblay, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, ad Sequanam, *Erblejum*.
l'Eraud, *l'Errault*, fluv. Linguadociæ, *Arauraris*, *Rhauraris*.
Ercoco, urbs Æthiopiæ ad mare Rubrum, *Aduliton*, *Adulis*, alius *Erquicium*, *Magnum littus*.
Erdel, regio Europæ, *Dacia Ripenſis*, *Pannodacia*.
Erdewwd, oppid. Hungariæ, *Teutoburgium*.
Erdewdy, locus Hungariæ, *Hevia turris*, *Teutoburgium*.
Erding, oppid. Bavariæ, *Ariodunum*.
Eres, oppid. Provinciæ maritimum, *Olbia*.
Ereſma, fluv. Caſtellæ veteris, *Areva*.
Eretia, oppid. Bœotiæ, *Cnemus*.
Erffurdt, vide *Erfurdt*.

Erfurdt & Erfurt, Erfordt, urbs Thuringiæ, Bicurgium, Erphordia, Hercinophordia.
Ergel, urbs Cariæ, Heraclea.
Ergow, locus Helvetiæ, Verbigenus.
Eri, fluv. Hetruriæ, Caretanus.
l'Erice, oppid. ditionis Genuenſis, Ericis portus.
Erichies, oppid. Peloponneſi, Cyphanta.
Erin, inſula Oceani Occidentalis, Hibernia.
Eriſſe, portus Cappadociæ, Rhizus.
Eriſſi, urbs Lesbi inſulæ, Ereſſus.
Eriſſo, urbs Macedoniæ, Acanthus; Apollonia, Andariſtus.
Erkelens, oppid. Geldriæ, Caſtra Herculis, Herculis caſtra.
Erla, urbs Hungariæ, Agria; & pagus Auſtriæ Arlape.
Erlaph fluv. Auſtriæ, Arlape.
Erlenbrunnen, locus Franconiæ, Lisbonum.
Ermenidag, mons Bithyniæ, Ormenius.
Ernay, locus Hannoniæ, cum collegio Canonicorum, Rotnacum.
Erne, fluv. & lacus Hiberniæ, Ravius.
Ernio, mons Hiſpaniæ, Vendius, Hermius.
Erpach, caſtrum Germaniæ, Erpachium.
Errif, provinc. regni Fezzæ, Errifis.
Erriff, regio Africæ, Ægyptus inferior.
Errif, mons Mauritaniæ, Atlas minor.
Erſech, populi Myſiæ inferioris, Pienesil, Picenſii.
Ertzbiſthumb Meydburg, in Germania, Magdeburgenſis Archiepiſcopatus.
Ertzbiſthumb Saltzburg, in Germania, Salisburgenſis ditio.
Eruſcka, mons Hungariæ, Almus.
Erzil, urbs Armeniæ majoris, Zurzura.
Erzirum, urbs Armeniæ majoris, Erzerum, Aziris, Arziris, Sinera, Sinibra, Theodoſiopolis.
Eſapo, oppid. Peloponneſi, Aſopus.
Eſaro. fluv. Calabriæ, Æſar. Æſarus.
Esbus, oppid. Palæſtinæ, Esbus.
l'Eſcault, fluv. Flandriæ, Scaldis.
Eſcaupont, pagus Hannoniæ, Pons Scaldis.
Eſce locus Galliæ, ad Suram fluv. Arca.
Eſcenlog, populi Helvetiæ, Eſtiones.
Eſchanden, fluv. Galliæ in Turonibus, Scando.
Eſchauffour, locus Galliæ, in Lexoviis. Item in Normannia, Excalfurnum.
Eſchenloch, vide Eſcenlog.
Eſchenthal, regio Alpina, ubi olim Lepontii populi & oppid. Oſcella.
Eſcherçon, locus Galliæ in agro Pariſino, Eſcharco.
Eſchevins, nomen Senatorum Burdigalenſium, in Gallia, Jurati.
Eſchuvege, urbs Haſſiæ, Scuvegia.
l'Eſclavonie, regio Europæ, Sclavonia.
le ru d'Eſcole, vicus Galliæ, in pago Waſtinenſi, Scola.
Eſcombrera, inſula Hiſpaniæ, Scombraria.
l'Eſcoſſe, regnum Europæ, Scotia.
Eſcoſſois, populi Albionis, Scoti.
Eſcouchi, vicus Galliæ, ad Olinam fluv. Scoceium.
Eſcouen, vicus ejuſdem regni, in agro Pariſino, Escuina.
Eſculapio, oppid. Peloponneſi, Epidaurus, Templum Æſculapii.
l'Eſcurial, monaſterium Hiſpaniæ, Scoriale & Eſcuriale.
Eſcuroles, caſtrum Galliæ, in confinio agri Arverni & Burbonenſis, Scoriola.
Eſdan, vide Sedan.
Eſdron, urbs Armeniæ, Theodoſiopolis.
Eſebon, urbs Palæſtinæ, Eſebon, Seburta.
Eſero, lacus Theſſaliæ, Bœbeis.
Esfacus, urbs Africæ maritima, Ruſpæ.
Eſilles, oppid. Galliæ Narbonenſis in Delphinatu, Ocelum.
Eſino, fluv. Marchiæ Anconitanæ, Æſis, Eſis.
Eskedale, tractus Scotiæ, ubi Horeſti populi, aliis Eskia.
Eski Stamboul, urbs Phrygiæ, Troas Alexandri.
Esla, fluv. regni Legionenſis, Eſtola.
Esling, urbs Germaniæ, Eslinga.
Eſne, fluv. Galliæ, Axona.
Eſpagne, provinc. Europæ, Hiſpania.
Eſparto, oppid. & promontor. Mauritaniæ, Cotes, Cottes, Ampeluſia.
Eſpejo, oppid. Andaluziæ, Aſpavia, Attubi, Claritas Iulia, Vcubi.
Eſpernay, oppid. Campaniæ Gallicæ, Aſprenciacum, ſeu Sparnacum.
Eſpernon, caſtrum Galliæ, cum Prioratu, in Carnutibus, Sparno.
Eſpinal, urbs Lotharingiæ, Spinalium.
Eſpinay, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Spinetum.
Eſpinay en Brie, vicus ejuſdem agri, Spinolium.
Eſpinay ſur Orge, caſtellum Galliæ, in pago Pontivo, ad Urbiam fluv. Spinetum.
Eſpinay ſur Senar, vicus agri Pariſini, Spinolium.
l'Eſpine, locus Galliæ, ad Vidulam, Spina.
Eſpineuil lez S. Denys, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Spinogilum.
Eſpineuil ſur Seine, Idem.
l'Eſpiniete, vicus Galliæ, in Biturigibus, circa Vaſtinium, Spinaria.
Eſpogny, locus Galliæ ad Icaunam, Eponiacum.
Eſpoiſſe, villa Galliæ regia inter Aballonem & Sinemurum, Spinſia vel Spiſſia.
Eſpone ſur Maudre, locus Galliæ, in Carnutibus, Spedona ad Maldram.
l'Eſſart, vicus ſylvæ Cotiæ, Exartum.
l'Eſſay, locus Galliæ, in pago Conſtantino, Exaquium.
Eſſé, locus Galliæ, Exeium.
Eſſeck, oppid. Hungariæ, Murſa.
Eſſekebe, fluv. Americæ, Eſſequebia.
Eſſex, regio Angliæ, ubi Iceni, Trinobantes.
Eſſici, regio Aſiæ minoris, Opſiciana.
Eſſilles, vide Eſilles.
Eſſingen, urbs Sueviæ, Exelinga.
Eſſone, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, ad fluv. cognom. Axona. Item vicus ad Junnam, Exona.
la riviere d'Eſſone, fluv. Galliæ, in agro Pariſienſi, Exona.
Eſtam, oppid. Africæ, Automala.
Eſtampes, oppid. Franciæ, Stampæ.
Eſtanford, locus Hiberniæ, Darinum.
Eſtang, & Eſtan, ſtagnum Linguadociæ, Laterra.
l'Eſtang, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Stagnum.
l'Eſtang d'Ambleteul, in Morinis, Stagnum Amblitolienſe.
l'Eſtang d'Andre, ibid. Stagnum Andrenſe.
l'Eſtang d'Ardres, ibid. Stagnum Ardrenſe.
l'Eſtang de Camuel, ibid. Lacus Camelenſis.
l'Eſtang de Nieulle, ibid. Stagnum Neoletenſe.
l'Eſtang d'Olivier, ſtagnum maritimum Galliæ, Stagnum Oliverii.
l'Eſtang de Peroix, in Gallia Narbonenſi, Stagnum Perozianum.
l'Eſtang de la Rubine, in Occitania, Rubrenſis lacus.
l'Eſtang de Selacque, in Morinis, Stagnum Selacenſe.
l'Eſtang du Tau, in Volcis Arecomicis, regione Galliæ, Taurus Palus, ſeu ſtagnum Laterna.
les Eſtangs, locus Lotharingiæ ad Nitam fluv. Stagna.
Eſtaples, oppid. Picardiæ, cum portu, in agro Bononienſi, Stapulæ, Stabulæ.
Eſtarac, caſtrum Galliæ, in Novempopulana, Aſtariacum.
l'Eſtat de l'Egliſe, in Italia, Pontificia ditio.
Eſtay mons Lotharingiæ, Vegeſus.
Eſte, oppid. Venetiæ, Ateſte.
Eſtelle, urbs Navarræ. Stella, aliis Curnonium.
Eſtem, pars Livoniæ, Eſthonia.
Eſtepa, oppid. Andaluziæ, Aſtapa.
Eſtepona & Eſtapona, oppid. Andaluziæ, Oſtippo.
Eſterlich, oppid. Catalauniæ, Setelſis, Caſtrum dives.
Eſtezo, portus Mauritaniæ, Ruſibis.
S. Eſtienne à Arne, aliàs Somme-Arne, locus Galliæ, in Remis, S. Stephanus ad Arnam.
Eſtivay, locus cum monaſterio in Lotharingia, ad Mortam fluv. Stivagium.
Eſtnerberger, populi Rhætiæ vel Helvetiæ, Eſtiones.
Eſtnig, populi Helvetiæ vel Rhætiæ, Eſtiones.
Eſtombar, urbs Algarbiæ exciſa, Oſſonaba, Onoba.
Eſtomi, locus Aprutii, Hiſtonium.
Eſtora, oppid. Africæ propriæ, Ruſicada.
Eſtotilande, regio Americæ, Eſtotilandia.
Eſtouteville, locus Galliæ, in Caletis, Stotavilla.
Eſtoy, vide Eſtombar.
l'Eſtraye, oppid. Lotharingiæ ad Moſellam, Strata.
val de l'Eſtraye, locus in Lotharingia, Vallis Strata.
Eſtrechi, vicus Galliæ, in confinio Pariſiorum & Senonum, ad Junnam fluv. Stirpiniacum.
l'Eſtrée, Abbatia Galliæ, Strata.
Eſtreaupont, locus in ſylva Teoracia, Strata ad Pontem.
Eſtrecho de Anian, fretum Americæ, Anianum.
Eſtrecho de Gibraltar, inter Africam & Hiſpaniam, Fretum Herculeum.
Eſtrecho de Magellanes, in America, Fretum Magellanicum.
Eſtrecho de Manilha, in Aſia, Fretum Manilhæ.
Eſtrecho de Mindora, in Aſia, Fretum Mindora.
Eſtreham, oppid. Normanniæ, Strehamum.
Eſtremadura, vide Extremadura.
Eſtrepigny, aliàs Eſtrepagny, oppid. Galliæ, in Veliocaſſibus, Sterpiniacum.
Eſtrichi, locus Galliæ, in Belſia, Stirpiniacum.
Eſtrun, caſtellum Belgii, cum monaſterio, in Atrebatibus, Strum.
las Eſturias, vide las Aſturias.
Eteſciam, populi Sclavoniæ, Enchelea.
Etſch, fluv. agri Veronenſis, Atheſis.
Etſchlender, populi Tridentini, Atheſini.
Etzel, mons Rhætiæ, Adula.
Eu, oppid. Picardiæ, ubi Eſui, populi Galliæ Celticæ, aliis Auga.
Eu, locus Galliæ in Caletis, Auga.
la foreſt d'Eu, in Caletis, Saltus Augenſis.
Evelmouth, vide Ivelmouth.
Eveſché d'Hildeshem, in German. Hildesheimenſis Epiſcopatus.
Eveſché d'Oſnabruck, in Weſtphalia, Oſnabrugenſis Epiſcopatus.
Eufrata, oppid. Africæ, Pyrgus Euphranta.
Eugubio, urbs Umbriæ, Eugubium, Iguvium.
Evian, oppid. Sabaudiæ, Aquianum.
Eviſſe, inſula Hiſpaniæ, Ebuſus.
Evoli, oppid. regni Neapolitani, Ebolum & fluv. ejuſdem regni, Elees.
Evora, urbs Luſitaniæ, Ebora.
Evora de Alcobaca, oppid. Portugalliæ, Eborobritium.
Eurainville, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Arenvilla.
font Evraud, monaſterium Galliæ, in Pictonibus, Fons Ebraldi.
Eure, fluv. Galliæ, Ebura & Aura.
Eure vel Yeure, fluv. Galliæ, in Biturigibus, Avara. Item in urbe Tullo, Suburbium S. Apri.
Evreux, urbs Ebroicarum, Eburovicum, Eburaicorum popul. Normanniæ, aliis Ebroicum.
l'Europe, una ex mundi partibus, Europa.
S. Evroul, locus Galliæ, cum monaſterio, in ſylva Uticenſi, ad S. Ebrulfum.
Eurre, fluv. Galliæ, in Carnutibus, Autura.
Eury, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, in Decanatu Moiſſiacenſi, Euriacum.
Euſa & Eauſe, urbs Aquitaniæ Eluſatium popul. Eluſa, Eluza.
Euſiois, populi Galliæ, in Normannia, Augenſes.
Euſſi, vicus Galliæ, non longè ab urbe Meldis, ad Matronam fluv. Vultiacum.
Eust, inſula Scotiæ, Ebuda, una Ebudarum.
Euvermeſnil, locus Galliæ, in Caletis, Ebrardi manſionile.
Ex, fluv. Angliæ, Iſaca, Iſca.
Examili, vide Hexamili.
Exceſter, urbs Angliæ, Exonia, Iſca.
Exilles, vide Eſilles.
Exiſmes, locus Galliæ, ubi populi Seſuvii.
Exſechia, lacus Armeniæ majoris, Lychnitis; regio Motene, Otene.
Extremadura, regio Hiſpaniæ, Baturia, Vetturia, in qua populi Vectones vel Vettones.
Extremadura, pars Portugalliæ, Extremadura Luſitanica.
Extremos, oppid. Portugalliæ, Extrema.
Extuca, provinc. regni Marochii, Extuca.
Exuba, vide Eſtombar.
Eychelſtein, locus juxta Moguntiam, Druſi monumentum.
Eychſtat, Eyſtadt, in Bavaria, Aureatum, Eyſtatum, Quercopolis.
Eyder, fluv. Daniæ, Egidora, aliis Eidera,
Eydgnoſſchafft, regio Germaniæ ſuperioris, aliis Schweitzerland, Helvetia.
Eydgnoſſen, populi Europæ, Helvetii.
Eyerlandt & Eierlandt, inſula maris Baltici, Oeœ.
het Eynde der Werelt, locus inſulæ Gaditanæ, Fanum Saturni.
Eyſenach, urbs parva Thuringiæ, Iſenacum.
Eyſenthor, locus inter Daciam & Tranſylvaniam, Pylæ Geticæ.
Eyſtadt, urbs Bavariæ, Aureatum.
Ezeck, oppid. Hungariæ, Murſa. Aliis Tentoburgium.
Ezero, urbs Græciæ, Ezerus.

F.

FAba, locus Palæſtinæ, Aphæca, Eſtirlin.
Fabreguas, oppid. Linguadociæ, Forum Domitii.
Fabreques, locus Galliæ, in diœceſi Monſpelienſi, Fabrica.
Fabriano, oppid Marchiæ Anconitanæ, Fabrianum.
Fachs, oppid. Africæ propriæ, Taphra.
Faenza, urbs Romandiolæ, Faventia.
la Fage, locus Galliæ, in Gabalis, Fagia.
Faial, inſula maris Atlantici, Faialus.
Faence, urbecula Galliæ, Faventia.
Fainam, promontor. Macedoniæ, Hegonis.

Faing vel Fainge, oppid. Sueviæ vel Bavariæ, Baiænni.
Fair foreland, promontor. Hiberniæ, Rhobogdium.
Fair isle, inſula Oceani Germanici, Dumna, aliis Fara.
Falacrino, pagus Sabinorum, Phalacrina.
Falaiſe, oppid. Normanniæ, Falleſia, Promontoriola.
Falare, urbs Hetruriæ deſolata, Faleria, Phalerium, Phalaris.
Falckenburg & Fauquemont, oppid. Germaniæ inferioris & Falconis mons, Coriovallum.
Falconara, fluv. Siciliæ, Aſſinarius.
Falconara, inſula Archipelagi, Polyægus.
Falcongney, locus in Sequanis, Falconiacum.
Falemouth, Falmouth, portus Angliæ, Voliba, aliis Falmutum.
Falere, vide Falare.
Falerone, oppid. exciſum Falarienſium popul. Anconæ, Falaria.
Falſter, inſula Daniæ, una Hemodum, aliis Falſtria.
Faluga, inſula Sardiniæ, Diabate.
Famagoſta, urbs Cypri, Ammochoſtos, Arſinoe, aliis Fama auguſta,
Famar, promontor. Tauricæ, Arietis frons, Criumetopon
Famais, vicus Belgii, in Hannonia, Fanum Martis.
Famaſtro, urbs Paphlagoniæ, Amaſtra.
Famenne aut Famine, tractus Belgii, in Ducatu Luciliburgenſi, Falemannia. Item, pagus Famenenſis.
Fan, vicus Hannoniæ, Fanum Martis.
Fan Iaux, locus Galliæ, in Volcis Tectoſagibus, Fanum Iovis.
Fanagoria, urbs Cappadociæ, Themiſcyra.
Fanale, promontor. Chii inſulæ, Phane.
Fanar, fluv. Epiri, Acheron.
Fanar, locus Peloponneſi, Cherſoneſus.
Fanar, vide Famar.
Faneromini, oppid. Peloponneſi, Aſine.
Faneſtria, vicus ditionis Pontificiæ, Faneſtria.
Fanſara, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Banaſa.
Fangiou, oppid. Linguadociæ, Fanum Jovis.
Fano, urbs Umbriæ maritima, Fanum Fortunæ.
Fansbera, fluv. Africæ, Fausbera.
Fantin, regnum Africæ, Fautinum.
Fanu, inſula maris Ionii. Thoronus.
Fara, urbs & mons Arabiæ petrææ, Pharan.
Faraglioni, ſcopuli Siciliæ, Cyclopum ſcopuli.
Faramidá, oppid. Palæſtinæ, Rhinocolura.
Faraoni, vide Pharaoni.
Fare, una Electridum inſularum maris Germanici juxta Scotiam, aliis Farenſes inſulæ.
Faremouſtier, locus Galliæ, cum monaſterio, in Meldis, Fara monaſterium ſeu Eboriacum.
Farfa, amnis Sabinorum, Fabaris.
Farfa, caſtrum Italiæ in Sabina, Farfa.
Farfar, vide Farfaro.
Farfaro, fluv. Sabinorum, & fluv. Syriæ, Orontes, Chryſorrhoas, Fabaris, Farfarus.
Faribo, fluv. Macedoniæ, Helicon, Pharybus.
Farima, urbs Iaponiæ, Faroma.
Faron, inſula Ægypti juxta Alexandriam, Pharos.
Farmaco, inſula maris Ægæi, Pharmacuſa.
Farnace, urbs Cappadociæ maritima exciſa, Pharnacia.
Farnaſia, inſula Bithyniæ, Thynias.
Farnaſu, ſcopuli Bithyniæ, Erithini.
Farnazzano, locus Umbriæ circa Piſaurum, Aſilianus fundus.
Farne, inſula Angliæ, Farna.
Faro, urbs Algarbiæ in regione Cuneo.
Faro di Meſſina, inter Siciliam & Italiam, Fretum Mamertinum.
Farſa, urbs Theſſaliæ, Pharſalus.
Farſi, provinc. Aſiæ, Perſia.
Farſiſtan, vide Farſi.
Fartach, vide Fertach.
Faſſo, urbs & fluv. Mengreliç, Phaſis.
Fatigar, regnum Africæ, Fatigara.
Favagnana, inſula Siciliæ, Ægathos, Æguſa, Æthuſa.
Favateria, oppid. Latii dirutum, Fabrateria.
Favernach, locus Helvetiæ, prope Friburgum, Faverniacum.
Favernay, vicus Galliæ, inter Oſcaram & Ararim fluv. in Burg. Faberniacum vel Fauriniacum.
Favernay, Abbatia in Comitatu Burgundiç, Fauriniacum.
Favieres, vel Saint Sulpic de Favieres, vicus Galliæ, in Briegio, Fabariæ.
Fauquemont, caſtrum trans Moſanum, Falconis mons.
Fauxbourg, pro Forsburg, locus extramuranus, Suburbium.
le Fauxbourg S. Laurent, vicus Galliæ, prope Pariſios, S. Laurentii, vel ad S. Laurentium.
le Fauxbourg de S. Manſuet, ſuburbium in urbe Tullo, S. Manſueti.
Fay, locus Galliæ, in Velacis, Fabia.
Faye la Vineuſe, locus Galliæ, in Turonibus, Faja.
Fayet, vicus ejuſdem regni, in agro Pariſino, Fagetum.
Feillenbach, vide Veillenbach.
Felber Taurn, mons Germaniæ, ubi olim populi Norici, Tauriſci.
Feldkirch, pagus Rhætiæ, Velcurium, aliis Feldkirchia.
Felicur, inſula juxta Siciliam, Phœnicuſa.
Felin, urbs Livoniæ, Felinum.
Fella, caſtrum Forojulienſis ditionis, Carnicum, Iulium.
Felles, mons Æthiopiæ ſub Ægypto.
Fello, oppid. Macedoniæ, Pnila.
Fellos, urbs Lyciæ, Phellus.
Felo, oppid. Calabriæ ulterioris, Hipporum.
Felti, urbs Phrygiæ magnæ, Pelta.
Feltri, urbs Marchiæ Tarviſinæ, Feltria.
Femeren, una Hemodum, inſula Danica, Femeræ, aliis Fimeria.
Femy vel Fimy, Item Femy en Cambreſis, locus Belgii cum monaſterio, in pago Cameracenſi, Fidemium. Item Fidemenſe cœnobium.
Feneſia, fluv. Bithyniæ, Pſillis.
Feneſtrange, locus ad Saravum fluv. Vinſtringium.
la Fenicia, regio Syriæ, Phœnice.
Fenicuſa, inſula juxta Siciliam, Phœnicuſa.
Fer, fluv. Syriæ, Orontes.
Ferachio, oppid. Rhodi inſulæ, Camirus.
Ferden, urbs Saxoniæ, Verda.
la Fere, urbs Galliæ, Fara.
Fere, oppid. Theſsaliæ, Phera.
Fere Briang, locus Galliæ, in Briegio, Fara Brianga.
la Fere Champenoiſe, urbecula Galliæ, Fara Campaniæ.
la Fere en Tardenois, locus Galliæ, in Sueſſionibus, Fara Tardanenſis.
Ferentino, urbs Latii, Ferentinum.
Ferento, urbs Thuſciæ deſtructa, Ferentia, Ferentium.
Fergeol, caſtrum Galliæ ad Lupam, S. Ferreoli.
Fering, oppid. Styriæ, Rhiſpia.
Fermaco, vide Formaco.
Fermanagh Countye, in Hibernia, Comitatus Fermanagenſis.
Fermene, inſula maris Ægæi, Rhene.
la Fermete, vicus Galliæ, in Briegio, Ferrole.
Fermo, urbs Marchiæ Anconitanæ, Firmium.
Fermoſel, oppid. vel pagus Caſtellæ veteris, Ocelum.
Ferne, fluv. Syriæ, Chryſorrhoas.
Fernes, urbs Hiberniæ, Ferna.
Feroles, vicus Galliæ, in Briegio, Ferrola.
Ferona, pagus Sardiniæ, Feronia.
Ferrandina, oppid. Italiæ, Ferrandina.
Ferrara, urbs Romandiolæ, Ferrariæ, Forum Alieni.
Ferrati, locus Hetruriæ, Ferratæ aquæ.
Ferrete, urbs Germaniæ, Ferreta.
la Ferriere, vicus Allobrogum, Ferraria.
Ferrieres, oppid. Galliæ, cum Monaſter. in Senonibus. Item vicus Briegii, Ferrariæ.
Ferro, vide Fiume del Ferro.
Fertach, urbs Arabiæ Felicis, Syagros, Sapphar, Fartachium.
la Ferté Alais, locus Galliæ, Firmitas Adelardis.
la Ferté ſur l'Aube, oppid. Galliæ, prope monaſter. Claræ Vallis, Firmitas ad Albulam.
la Ferte S. Aubin, locus Galliæ prope Aurelianum, Firmitas S. Albini.
le Ferté Aucoul, locus ejuſdem regni, Firmitas Auculphi.
la Ferté Auvrain, locus in Carnutibus, in eodem regno, Firmitas Aureni.
la Ferte Bernard, oppid. Galliæ, in Cenomanis, Firmitas Bernardi.
la Ferté en Bray, locus ejuſdem regni, Firmitas in Brajo.
la Ferté Gaucher, locus Galliæ, in Meldis, Firmitas Galterii.
la Ferté ſur Grone, locus Galliæ, cum monaſterio, in Lingonibus, Firmitas ad Garonam.
la Ferté Hubert, oppid. ejuſdem regni, in Secalonia, Firmitas Huberti.
la Ferté ſous Iouarre, oppid. Galliæ, in Meldis, ad Matronam fluv. Firmitas ſub Iotro.
la Ferté Maſié, caſtrum Galliæ, in Holmetia, tractu Normanniæ, Firmitas.
la Ferté Milon, urbs Galliæ, in Sueſſionibus, Firmitas Milonis.
la Ferté Nabert, locus ejuſdem regni, in Carnutibus, Firmitas Naberti.
Ferté au Vidame, oppid. ejuſdem regionis, Firmitas Vicedominii.
Ferten, lacus Hungariæ, Peiſo.
Fervaques, locus Galliæ, in Lexoviis, Aqua ſervida.
Ferventia, in Luſitania, Fons agri Carrinenſis.
Feſchamp, item Feſcam en Caux, oppid. Normanniæ, in Caletis, Fiſci Campus.
Feſſa, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Volubilis.
Feſlo, oppid. Cretæ, Phaſium, & Phœnicus portus.
Fetu, regnum Africæ, Fetum.
des Feuillans, ordo ſacer in Eccleſia Romana, Fulienſes.
Feurs, oppid. Foreſtiæ in Gallia Forum Seguſianorum.
Fez, regnum Mauritaniæ, Fezzanum.
Fez, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, Phthuth, Fut, & urbs Volubilis, aliis Fezza.
Fezzen, regio Biledulgeridiæ, Fezzena.
Fiaccone caſtrum Liguriæ, Alianus.
S. Fiacre, locus Galliæ, cum Monaſterio S. Fefri, Broilum.
Fiandra, vide Flandria.
Fianona, oppid. Iſtriæ, Flavona, Flanona.
Fichien, provincia Sinarum, Fichiena, vide Fochien.
Fidari, vide Phidari.
Fidoniſi, peninſula & Dromos Achillis, inſula maris Euxini, Achillea.
Fiechtelberg, montes Germaniæ, Suditi.
Fielnes, ſeu Fiennes, oppidul. Galliæ, in Comitatu Giſnenſi, Fielnæ.
Fieſco, urbs Cariæ, Phuſca.
Fieſole, urbs Hetruriæ exciſa, Feſulæ.
Fife, regio Scotiæ, ubi populi Vernicones, Otholinia, aliis Fiſa.
Figalo, urbs & promontor. Epiri, Actium.
Figari vel Figeri, caſtrum Corſicæ, Fiſcra, Phiſcra.
Figarolo, pagus Venetiæ, Varianus vicus, Vicus Aurelii.
Figeac, urbs Galliæ, cum monaſter. in Aquitania, Figeacum.
Figena, urbs Ioniæ, Phygela, Pygela, Epheſus.
Figera, promontor. Eubœæ, Caphareus.
la Figuier, promontor. Vaſconum in Gallia, Oeaſo.
Filadelphia, urbs Lydiæ, Philadelphia.
Filea, promontor. Thraciæ, Philia.
Filech, urbs Hungariæ, Filecum.
Fileſia, oppid. Valacchiæ, Marcodava, Triphulum.
Filibe, vide Filippopoli.
S. Filibert de Grandlieu, monaſter. Galliæ, in Pictonibus, S. Filiberti de Grandi lacu.
Filippo, urbs Macedoniæ, Philippi.
Filippopoli, urbs Thraciæ, Philippopolis, Trimontium,
Fimes, locus ad Vidulam fluv. Fimmæ, ſeu Fines,
Final de Modena, oppid. Italiæ, Finalium.
Finale, oppid. Liguriæ maritimum, Pollupice, Finarium.
Finiana, oppid. regni Granatenſis, Accitum.
Finica, vide Phinica.
Finichia, provinc. Aſiæ, Cilicia.
Finlandia, Finlandt, regio Scandinaviæ, ubi Fenni, Phinni, Sitones, populi, aliis Finnonia & Finna.
Finmareker, populi ſeptentrionales Scandiæ, Chadeni.
Fionda, urbs Pamphiliæ, Phaſelis, Pityuſſa.
Fionſſi, oppid. Cretæ, Liſſus.
Fiore, fluv. Hetruriæ, Oſſa.
Fiorentino, vide Ferentino.
Fiorenza, urbs Hetruriæ primaria, Florentina, Fluentia.
Fiorenzuola, oppid. geminum, Parmenſis ditionis, & Hetruriæ, Florentiola, aliis Fidentiola.
Firando, oppid. Aſiæ, Firandum.
Firenze, vide Fiorenza.
Firenzuola, vide Fiorenzuola.
Firi, fluv. Hyrcaniæ, Maxera, Mazeras.
Firmiano, caſtrum Anconitanum, Firmanorum caſtrum.
Firth, vide Fryth.
Fiſcello, mons Umbriæ, Fiſcellus.
Fiſchio, urbs Cariæ maritima, Phuſca.
Fiſmes, oppid. Galliæ, Fimæ & ad Fines.
Fiteleo, oppid. Theſſaliæ, Phthelcon, Sperchia,
Fitleo, oppid. Theſſaliæ, Ptelcon.
Fiumara de Moro, oppid. Calabriæ, Canis, & fluv. Crateis.
Fiume, oppid. Illyrici, Tarſatica, Flumium.
Fiume dell' Abbatia, fluv. Latii, Amaſenus.
  d'Aſſoro, fluv. Siciliæ, Chryſas.
  di Benevento, fluv. regni Neapolitani, Sabbatus.
  di Bulia, fluv. Phocidis, Hiraclius.
  di Canne, fluv. Apuliæ, Gellur, Vergellus.
  di Catania, fluv. Siciliæ, Terias.
  di Chitri, fluv. Macedoniæ, Leucos.

Dimetriada, fluv. Theſſaliæ, Anaurus.
del Ferro, fluv. Ciliciæ, Calycanus.
di Ginoſa, fluv. Cretæ, Ceratus.
Grande, fluv. Siciliæ, Himera.
dell' Iſtria, fluv. Illyridis, Artatus.
di Larach, fluv. Mauritaniæ, Lexus, Lix.
di Lentini, fluv. Siciliæ, Liſſon.
della Maddalena, fluv. apud Neapolim, Sebetus, Veſuviana aqua.
di Mangreſia, fluv. Lydiæ, Lethæus.
di Marciopoli, fluv. Thraciæ, Potamus.
di Melazza, fluv. parvus Siciliæ, Longanus.
della Muraglia, fluv. Siciliæ, Orethus.
di Noti, fluv. Siciliæ, Erineus, Orinus, Achetus, Aſſinarius.
della Poſta, fluv. Latii, Fibrenus.
di Roſeto, fluv. Calabriæ, Acalandrus.
di S. Bartolomeo, fluv. Siciliæ, Crinifus, Acis.
di S. Germano, fluv. Italię, Vinius.
di S. Paulo, fluv. Sicilię, Simæthus.
di Scutari, fluv. Dalmatię, Barbana.
Fiumeſino, fluv. Marchię Anconitanę, Æſis.
Fiuminale, fluv. Corſicę, Volerius.
Flaganus, provinc. Aſiæ, Paphlagonia.
l'iſle de Flaix, Inſula Galliæ, in Santonia, Flaicus.
Flandre, provinc. Belgii, Flandria.
Flandria, regio Belgii, in qua olim Menapii, Pleumoſii populi, Flandria.
Flaviano, oppid. Aprutii, Caſtrum novum, aliis Claterna.
Flavigny, oppid. Burgundię Ducatus, Flavia Æduorum, aliis Flaveniacum.
Fledorp, pagus Friſię Occidentalis, Flevum Caſtellum.
Flecten vel Vlieden, locus Belgii.
Flensbourg, urbs Danię, Flensburgum.
Fleſſingues, urbs Belgii, Fleſinga.
Fleury, ſeu Fleurieu, pagus Burgundię Ducatus, Floriacum.
Fleury, vicus Gallię, in agro Pariſino, Floriacum.
Fleury en Biere, vicus Gallię, cum Prioratu, in ſylva Bieria, Floriacum Bierenſe.
Fleury ſur Loise, monaſterium Galliæ, Floriacum ad Ligerim.
Flicz, mons Sclavoniæ, Phlygadia.
Flie, inſula Hollandię ad oſtia Rheni, Flevo.
Flierſele, locus Belgii, in agro Gandavenſi, Flitherſala.
de Fliet, in Batavia, Corbulonis Foſſa.
Flims, conventus Rhætorum, in fœdere Cano, Flemium.
Flint, caſtrum Anglię, Flintum.
Fliopoli, urbs Cilicię, Flavias, Flaviopolis.
Fliopoli, urbs Thracię, Phinopolis.
Flix, oppid. Catalaunię, Ibera.
Floreff, locus cum monaſterio, ad Sabrin fluv. Floreffia.
S. Florent, monaſterium Galliæ, in Pictonibus, S. Florentii.
S. Florentin, oppid. Gallię, in Senonibus, S. Florentini.
Flores, inſula Aſiæ, Florum.
la Floride, regio Americę, Florida.
le grand Floyon, vicus Galliæ, in Teoracia ſylva, Fleo major.
Flotz, vide Galacz.
Flueten, vicus Belgii, in dominio Ultrajectenſi, Fletio.
Flumica, fluv. Calabriæ, Crimiſa.
Flushing, urbs Zeelandię in Belgio, Vliſſinga.
Fluvian, fluv. Catalauniæ, Clodianus.
Focaria, promontor. Umbriæ juxta Piſaurum, Neeate.
Foce de Roſne, pagus ad oſtium Rhodani, Rhoda.
Foceſchio, vide Foſſechio.
Fochien, provinc. Imperii Sinarum, Fochienſis.
Foele vel Fole, mons & urbs Arcadię, Pholoe.
Foggia, oppid. Apulię, Equotuticum, Tuticum, aliis Foggia.
la Fogita, fluv. Umbrię, Iſaurus.
Foglia nova, vide Foia nova.
Foglia vecchia, vide Foia vecchia.
Foia nova, urbs Æolidis maritima, Cuma, Cyme.
Foia vecchia, urbs Æolidis, Phocæa.
Foiano, oppid. Thuſciæ, Flavianum.
Foica, vide Phoica.
Foigny, aliàs Foiſny, vicus Galliæ, in ſylva Teoracia, Fuſniacum vel Fiſniacum.
Foiſny, vide Foigny.
Foix, oppid. Linguadociæ Fluſtatium popul. Fuxum.
les Forxiens, populi Galliæ, Fuxenſes.
Foligno, vide Fuligno.
Follenbray, locus Galliæ, in agro Laudunenſi, Follanbrajum.
Folone, oppid. Calabriæ citerioris, Arianthe.
Fomillam, oppid. Portugalliæ, ubi populi Bibali, Vibali, Forum Bibalorum.
Fon Somme, vicus Galliæ, in Veromanduis, Fons Sumina.
la Fondazza, caſtrum agri Placentini, Fontecli.
Fondi, urbs Latii, Fundi.
Fons-Aſtorgue, fluv. Galliæ, in Provincia, Orge.
Font-Evrand, monaſterium ejuſdem regni, in Pictonibus, Fons Ebraldi.
la Font de Leire, locus Gallię, vulgò Fons Ligeris.
Fontaine-le Dun, locus Galliæ, in Caletis, Fons Duna.
Fontaine de Vau-Cluſe, locus Galliæ, in Provincia, Fons vallis clauſa.
Fontainebleau, caſtrum Gallię, Fonsbellaqueus, aliis Fons Bliaudi.
Fontaines, oppid. Gallię, in agro Dunenſi, in Burgundia, Fontanæ.
Fontana murata, oppid. Sicilię exciſum, Hydia.
Fontana Bianca, locus Siciliæ, Nauſtathmus.
Fontanelle, pagus & monaſterium Normanniæ, Fontanella.
Fontany, locus ad Iſaram, Fontanetum.
Fonte ferrato, fluv. Siciliæ, Simathus.
Fonte de Salſas, fons Aquitaniæ, Salſula.
Fonte di Trevi, in Roma, Aqua Virginea,
Fontenay, oppid. Aquitanię, Aunedonacum, aliis Fontenaum.
locus Lotharingiæ, Fontanetum.
ſur le Bois, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Fontanetum ſuper nemus Vicenarum.
le Fleury, vicus ibidem, Fontanetum Floridum.
Mareuil, vicus in eodem agro, Fontanetum juxta Marolium.
aux Roſes, vicus ejuſdem tractus, Fontanetum ad Roſas.
le Vicomte, vicus ibidem, Fontanetum Vicecomitis.
Fontenelle, monaſterium Lotharingiæ, in pago Virodunenſi, Fontanella.
Fontenelle en Hainaut, locus Belgii cum monaſterio, Fontanella Hannonica.
Fonterabia, vide Fuenterabia.
Fontevrault, oppidul. Galliæ, Fons Ebraldi.
Fontrouge, monaſterium Galliæ, in pago Antiſſiodorenſi, Fons rogi.
Forcalquier, oppidul. Provinciæ, Forum Neronis, It. Fons Qualquerius ſeu Calcarius.
Forcaſis, vide S. Maria Forcaſii.
Forcelle, oppid. Hetruriæ exciſum, Forum Cellæ.
Forcelli, vide Furcelli.
Forchaim, oppid. Germanię, Forchena.
Forcheim, urbs Franconiæ, Locoritum, Trutavia.
Forcone, oppid. Aprutii, Avia, Furconium.
Fordon, oppid. Scotię, Fordunum.
Forenza, oppid. Apuliæ, Forentinorum popul. Ferenſum, Forentum.
Foreſiens, populi Galliæ, Forenſes.
la Foreſt, regio Aquitaniæ, ubi Sebuſiani, Seguſiani populi.
la Foreſt d'Ardenne, ſylva Galliæ Belgicæ, Arduenna ſylva.
de Biere, ſylva Galliæ in pago Waſtinenſi, Sylva Bieria.
de Bondis, ſylva Galliæ, Bungejenſis, olim Lauchonia ſylva.
en pays de Bray, ſylva ejuſdem regni, Saltus in Braje.
Charbonniere, ſylva Belgii, Carbonaria.
la Foreſt de Compiegne, ſylva Galliæ, Compendienſis.
de Cuiſe, ſylva ejuſdem regni, Cotia.
d'Iveline, ſylva Galliæ, in agro Hurepenſi, Aquilina.
de Leſque, ſylva Galliæ, in Sueſſionibus, Liſga.
de Lions, ſylva ejuſdem regni, in Veliocaſſibus, Sylva Leonum.
de Livry, ſylva ejuſdem regni, in agro Pariſienſi, Liberiacenſis ſylva, olim Lauchonia.
aux loges, ſylva Galliæ, Logium.
de Montargis, ſylva Galliæ, prope oppid. Montargium, Sylva montis Argiſi.
Noire, in Germania, Sylva Nigra ſeu Martiana,
d'Orleans, in Gallia, Sylva Aurelianenſis.
de Route, nemus Galliæ in Rhemis, Rigetium.
de Surene, ſylva in Morinis, Suriſnenſis.
de Villers Coſterez, ſylva Galliæ, prope Compendium, Cotia.
de la Voyge, vel le bois de la Voyſe, ſylva Lotharingiæ, inter Moſam ac Moſellam, Saltus Voſagenſis.
Foreſta, oppid. exciſum L··caniæ, Buxentum.
Foreſtia, provinc. Scotiæ, Aneja.
Foreſtmouſtier, cœnobium Galliæ, in pago Pontivo, Foreſtiſcella.
Forſarr, Forſar, oppid. Scotiæ, Orrhea.
Forſlamme, urbs Umbriæ diruta, Forum Flaminii.
S. Forgel, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, ad Urbiam fluv. S. Ferreolus vel ad S. Ferreolum.
Forges, vicus ibidem, Forgiæ.
Forli, urbs Romaudiolæ, Forum Livii.
Forlimpopuli, oppid. Romandiolæ, Forum Populi.
Formentera, inſula maris Balearici, Ophiuſa, Pityuſa, Colubraria.
Formiano vel Formignano, oppid. Ducatus Urbinatis, Formanum.
le Formicole, locus Calabriæ ulterioris, Herculis portus.
Formigue, parva inſula Galliæ, una Stœchadum, Formica.
Formipt, provinc. Aſiæ, Gedroſia.
le Fornaci, unum ex oſtiis Padi, Carbonaria.
Fornacuſa, urbs Syriæ, Arethuſa.
Fornelli, vide Furni.
Fornello, fluv. juxta Neapolim, Sebetus.
Fornovo, oppid. Parmenſe, Forum novum.
Forolo, vicus Sabinorum, Foruli.
Foron, municipium Belgii, Furoni.
the Foreſt of Dean, in Anglia, Danica ſylva.
Forſeli, oppid. Marmaricæ, Axylis.
Forſtler, urbs Haſſiæ, Bogadium, Friſlaria.
Fort des Alinges, in Sabaudia, Arx Alingarum.
Barraux, in Delphinatu; Arx Barrani.
Belgique, in Moluccis, Arx Belgica.
de Blockzyl, in Belgio, Arx Bloczylla.
Bojartang, in Belgio, Arx Bortangi.
de Briançonet, in Sabaudia, Arx Briançonia.
de Capo Corſo, in Guinea, Arx Caputi Corſi.
Charles, in Hibernia, Arx Carolina.
Conbels, in inſula Amboina, Arx Corbella.
Dauphin, in Madagaſcaria, Arx Delphina.
de Delfziil, in Belgio, Arx Delfzilia.
de Fuentes, in Inſubria, Arx Fontanenſis.
de Gueldria, in India, Arx Gueldria.
Hennuin, in Flandria, Arx Hennuina.
de Heuſt, in Pruſſia, Arx Hoſtenſis.
Iſabelle, in Flandria, Arx Iſabella.
de Lierort, arx Friſiæ orientalis, Arx Lierotia.
Louis, in America meridionali, Arx Ludovica.
Mardic, in Flandria, Arx Mardica.
Maurice, in Moluccis, Arx Mauritia.
Moermont, in Brabantia, Arx Mormontia.
Monaghan, in Hibernia, Arx Monaghana.
Naſſau, in Guinea, Arx Naſſovia.
Naſſau, in Brabantia, Arx Naſſovia.
Naſſau, in Moluccis, Arx Naſſovia.
Nieulet, in Picardia, Arx Nieulana.
d'Orange, in novo Belgio, Arx Arauſicana.
d'Orange, in Braſilia, Arx Arauſicana.
Patientia, in Flandria, Arx Patientia.
Pinſen, in Brabantia, Arx Pinſii.
Royal, in Guadalupia inſula, Arx Regia.
Saeſlingen, in Flandria, Arx Saeſlinga.
S. André, Arx S. Andreæ. Vide Arx Andriana.
de S. André, in Belgio, Arx Andreana.
S. Donaes, in Flandria, Arx S. Donati.
S. Helene, in inſula Oceani, Arx S. Helenæ.
S. Marie, in Flandria, Arx S. Mariæ.
S. Marie, in Guadalupia inſula, Arx S. Mariæ.
S. Martin, locus Galliæ, in inſula Radi, Munimentum S. Martini.
S. Nicolo, in Dalmatia, Arx S. Nicolai.
S. Philippe, in Tertiaria inſula, Arx S. Philippi.
de Schenk, in Belgio, Arx Schenkia.
de Steenberge, in Brabantia, Arx Steenoberga.
Vrbano, in agro Bononienſi, Arx Vrbana.
Zelandia, in Aſia, Arx Zelandia.
du Zud, in Brabantia, Arx Auſtrina.
Forteventura, una ex inſulis Fortunatis, Capraria, aliis Iunonia.
Forteventura, inſula Africæ, Forteventura.
Fortezza di S. Maria, in ora Genuenſi, Arx S. Mariæ.
Fortezza di S. Martino, in Hetruria, Arx Sancti Martini.
Forth, fluv. Scotiæ, Forthea.
Forth, vide Fryth.
Fortoro, fluv. Aprutii, Frento, aliis Tifernus, Phiternus.
Fos, oppid. Linguadociæ dirutum, Foſſa Mariana.
Fos, vicus Galliæ, in Provincia, Foſſæ. Hinc terroir de Fos, ager Foſſenſis. Item vicus ejuſdem regni, in Campis lapideis, Foſſa.
Fos de novo, vide Foſſel novo.
Foſs, aliàs Foſſe, meliùs Foſſes, locus Belgii cum monaſterio, in diœceſi Leodicenſi: Item vicus agri Pariſini, Foſſæ.
Foſſa, fluv. Hetruriæ, Cyemera.
Foſſanova, monaſterium in Latio, ubi Forum Appii, urbs in ruinis, aliis Foſſa nova.
Foſſano, urbs Pedemontii, Foſſanum.
Foſiato, locus Romandiolæ, apud Ravennam, Foſſatum,

Foſſato, oppid. Umbriæ, *Foſſatum*.
la Foſſé du Boulonnois, locus in Morinis, *Foſſa Bononienſis*.
Foſſechio & *Fucecchio*, oppid. & lacus Thuſciæ, ubi populi *Phocenſes*.
Foſſel novo, oppid. Thuſciæ, *Foſſæ Papirianæ*.
Foſſes, oppid. Belgii, in agro Leodicenſi, vicus agri Pariſini, *Foſſæ*.
Foſſewerd, tractus Friſiæ Occidentalis, ubi populi *Foſi*.
Foſſez, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, *Foſſatum*.
Foſſigny, vide *Foucigny*.
Foſſombruno, *Foſſombrone*, urbs Umbriæ, *Forum Sempronii*.
Foſſone, os Padi, *Foſſæ Philiſtinæ*.
Foſtat, urbs Ægypti, *Memphis*.
le Fou, caſtrum Galliæ, in Britannia minori, *Fagum*.
Fovais, oppid. Aquitaniæ, *Boiatum*.
Foucarmont, locus Galliæ in Caletis, *Fulcardi mons*.
Foucigny, tractus Sabaudiæ *Focunatum* popul. tractus *Foſſiniacenſis*.
Foug, lacus Lotharingiæ in Ducatu Barrenſi, *Faguſſi*.
Fougeres, urbs Galliæ, ſeu caſtrum in Britannia minore, *Fugeriæ*, ſeu *Filiſeriæ*.
la Foullouſe, locus Galliæ, *Foloſa*.
le Four, oppid. Britanniæ minoris, *Gobæum*.
Fourguer, aut *Fourquet*, oppid. Galliæ, in diœceſi Nemauſenſi. It. vicus ad Rhodanum, ubi in duo ora ſcinditur, *Furcæ*.
Fourvent, locus Galliæ in agro Lingonico, *Fontis Venæ caſtrum*.
Fowlers, nomen grandium tormentorum, *Peraria*.
S. Foy, oppid. Galliæ, in Aquitania; Item vicus ad Duranium fluv. *S. Fidis*.
Fraga, oppid. Aragoniæ, *Flavia Gallica*, *Gallicum*, aliis *Fraga*.
les Fraſtes, inſulæ duæ in mari Gallico exiguæ, ſeu neſides, *Fratres*.
le Fran, tractus terræ, in Belgio, in Flandria Gallicana, *Pagus Francus*.
Franca villa, oppid. Aprutii, *Ferentanum*, *Frentanum*.
France, regnum Europæ, *Francia*, *Gallia*.
la France, provinc. Galliæ, circa monaſterium S. Dionyſii & Argentoilum, *Francia*.
France, vide *l'Iſle de France*.
Franceſi, Galli, *Franci*.
la Franche Comté, regio Galliæ, *Burgundiæ Comitatus*, ubi populi, *Sequani*.
Franchimont, locus in Sequanis: Item oppid. Belgii, in pago Leodicenſi, *Francus mons*.
Franchiſes, Gall. *Franchiſez* & *Franchiſes* Anglis, *Franquezas* Hiſpanis, immunitates denotat, *Francitates*.
la Francia, provinc. Galliæ, *Comata Gallia*, *Celtica*.
Francia, vide *France*.
Francken, populi Germaniæ, *Franci*.
Franckendal, urbs Germaniæ, *Franchendalia*.
Franckenlandt, regio Germaniæ, *Franconia*, ubi populi *Franci*.
Francker, oppid. Germaniæ Inferioris, ubi olim Franci, *Sicambri*.
Franckford & *Francfort*, vide *Franckfurt*.
Franckfurt, urbs Marchiæ Brandeburgenſis, *Francofurtum*, *Trajectum Francorum*.
Franckfurt, urbs Franconiæ, *Helenopolis*, *Francofurtum*, *Trajectum Francorum*.
Franco caſtro, oppid. Macedoniæ, *Stratonica*.
Franco fonte, oppid. Siciliæ exciſum, *Thermæ Himeræ*.
Francochorium, regio Hungariæ, ubi populi *Scordiſci*.
François, populi Galliæ, *Franci*, *Galli*.
Francolin, fluv. Catalauniæ, *Tulcis*.
Francoliſe, locus Campaniæ, *Virens*.
Francoſi, vide *Franceſi*.
Franconie, provinc. Germaniæ, *Franconia*.
Franconville, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, *Francorum villa*.
Franeker, urbs Friſiæ, ubi olim *Franci* populi, aliis, *Franequera*.
Franki, populi Europæ, *Europæi*.
Fraſcati, urbs Latii, *Tuſculum*, aliis *Fraſcata*.
Fraſcolari, fluv. Siciliæ, *Oanus*.
Fraſelone, oppid. Latii, *Fruſino*.
Fraſeneto, oppid. in Italiæ Provinciæque confinio, *Fraxinetum*.
Fraſſinel, oppid. Montisferrati, *Fraxinetum*.
Frat, fluv. Aſiæ, *Euphrates*.
Fratta, locus Latii, *Fundus Decimianus*.
Frawenburg, oppid. Poloniæ, *Fravenburgum*.

Freddano, fluv. Thuſciæ, *Ezeldis*.
Freddo, fluv. parvus Siciliæ, *Acis*.
Freddo, fluv. Thuſciæ, *Frigidus*.
Freddo, vide *Fiume di S. Bartolomeo*.
Freiburg, urbs Helvetiæ, Alſatiæ, & Miſniæ, *Friburgum*.
Freinwaldt & *Fridwaldt*, urbs Brandeburgica, *Colancorum*.
Freu Caſtle, oppid. Scotiæ apud *Devonam* fluv. *Carbantorigum*.
Freiſing & *Freiſingen*, urbs Bavariæ, *Friſinga*, *Fraxinum*.
Frejus, urbs Provinciæ, *Forum Iulium*, aliis *Forum Voconii*.
Freminconrt, vicus Galliæ, *Fremincuria*.
Fremona, urbs Æthiopiæ, *Primis magna*.
Fremont, locus Galliæ, cum monaſterio, in Bellovacis, *Frigidus mons*.
Freſne, locus Galliæ, in Cenomanis, *Fraxinetum*.
Freſne, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Fraxinus*.
Freſno, oppid. Andaluziæ, *Fraxinum*.
Freſno, oppid. Aragoniæ, item Caſtellæ veteris duplex, *Fraxinum*.
Freteval, locus Galliæ, in Carnutibus, *Fracta vallis*.
la Frette, caſtrum Belgii, in Ducatu Luciliburgenſi, *Fracta*.
Freulleville, locus Galliæ, in Caletis, *Fragilis villa*.
Frexinal, oppid. Hiſpaniæ juxta *Nertobricam*.
Friaul & *Friuli*, regio *Carnorum* popul. proximorum Venetis, *Forum Julium*, *Carnia*, *Venetiæ pars*.
Friberg, urbs Germaniæ, *Friberga*.
Friburg, urbs Germaniæ in Briſgavia, *Friburgum*.
Friburg, urbs Helvetiorum, *Friburgum*.
Friburg, oppid. in confinio Hungariæ & Stiriæ, *Cardabianca*.
Fricenti, urbs regni Neapolitani, *Frequentum*.
Friconto, urbs regni Neapolitani, *Æculanum* & *Fricentum*.
Fridberga, oppid. Miſniæ, *Fridberga*.
Fredeck, oppid. Sileſiæ, *Paſſenna*.
Fridericks, urbs Americæ in Braſilia, *Friderica*.
Fridericksbourg, caſtrum Daniæ, *Fridericoburgum*.
Fridericksbourg, arx Danorum in Guinea, *Fridericoburgum*.
Friderickſtadt, urbs Norvegiæ, *Fridericoſtadium*.
Friderik Hendrik Schans, in Brabantia, *Arx Friderici Henrici*.
Frieſach, oppid. Carinthiæ, *Virunum*.
Frieſinger, populi Bavariæ, *Virucinates*.
Frieſtetterwaldt, ſylva Bohemiæ, *Gabreta*.
Frigido, fluv. Hetruriæ, *Boactur*.
Frignana, tractus Italiæ, *Friniana*.
Friſch Narwng, inſula Pruſſiæ, ad os Viſtulæ, *Latris*.
Friſchaff, ſinus Germaniæ, *Clylipenus ſinus* & *Venedicus*, *Mentonomum*, aliis *Habus*.
Friſe, provinc. Belgii, *Friſia*.
Friſe orientale, provinc. Germaniæ, *Friſia orientalis*.
Friſlar, urbs Haſſiæ, *Bogadum*, aliis *Friſlaria*.
Frittola, lacus ſudatorius apud Baias, *Myrteis*.
Fritzlar, vide *Friſlar*.
Fromentera, vide *Formentera*.
la Fromigue, neſis Galliæ, una Stœchadum, *Formica*.
Fronſac, caſtrum Aquitaniæ, in diœceſi Burdigalenſi, *Franciacum*.
le Fronſaguez, regio Galliæ, *Ager Frontiacenſis*.
Frontenay, caſtrum Galliæ, non procul à Niortio, *Fontanetum*.
Frontignan, oppid. Occitaniæ, *Forum Domitii* & *Frontinianum*.
Frotmont, locus Belgii, in Hannonia, *Frigidus mons*.
Fruſilone, urbs Latii, *Fruſino*.
Fryth, fluv. Scotiæ, *Forthea*, *Bodotria*, *Loxa*, *Bara*.
Fuezel, oppid. Pannoniæ ſuperioris, *Aqua viva*, *Aquavia*.
Fuenfria, oppid. Gallæciæ, *Flavis*, *Lambris*.
Fuengirola, oppid. regni Granatenſis, *Salduba*.
Fuente Duenna, oppid. Caſtellæ novæ, *Iſpinum*.
Fuente Encelada, oppid. Gallæciæ, *Interamnium Flavium*.
Fuente d'Ivero, oppid. Hiſpaniæ ad Iberim fontem, *Iuliobrica*.
Fuente Ovetuna, oppid. Andaluziæ, *Mellaria*. *Siſapone*.
Fuente de Teivela, fons Andaluziæ apud *Aſtiguam*.
Fuenterabia, oppid. Biſcaiæ, *Fons Rapidus*, aliis *Oeaſopolis*.
Fuentes, oppid. Hiſpaniæ juxta *Nertobricam*.
Fuerça de S. Iuan de Ulva, in nova Hiſpania, *Arx S. Ioannis de Ulva*.
Fuerte S. Criſtoval, in Extremadura, *Arx S. Chriſtophori*.
Fuerte de S. Miguel, in Extremadura, *Arx S. Michaelis*.

Fueſſen, oppid. Sueviæ, *Abodiacum*, *Abudiacum*, *Abuſiacum*, *Abuzacum*.
Fuld, urbs & fluv. Germaniæ, *Fulda*.
Fuligno, urbs Umbriæ, *Fulginium*.
Fumay, locus Galliæ, ad Moſam, *Fumacum*.
Funchal, urbs Maderæ inſulæ in Africa, *Funchala*.
Funfkercken, urbs Hungariæ, *Antiania*, *Quinque Eccleſiæ*, aliis *Teutoburgium*.
Fungie, regnum Africæ, *Fungia*.
Fuoa, urbs Ægypti, *Nicii*.
Furcelli, pagus Cyrenaicæ, *Erythron*.
Furck, mons Rhætiæ, *Adula*.
il Furlo, locus Umbriæ, *Interciſa*.
Furnes & *Werne*, urbs Flandriæ, *Furnæ*.
Furni, ſcopuli juxta Samum inſulam, *Melantii*.
Furſtenfeldt, oppid. Stiriæ, *Aquæ*.
Furſtenow, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, *Furſtenovia*.
Furſtenow, oppid. Germaniæ, *Aſcaucalis*.
Furſtenthumb Halberſtadt, Germaniæ, *Halberſtadienſis Principatus*.
Furſtenthumb Henneberg, tractus Germaniæ, *Hennebergenſis Principatus*.
Furſtenthumb Minden, in Weſtphalia, *Mindenſis Principatus*.
Fuſaro de lo Lino, locus prope Baias, *Foſſa Neronis*.
Fuſſeneir, regio Sabaudiæ, ubi *Bodiontii* populi.
Fuynen, inſula Daniæ, una *Hemodum*.
Fuynen, inſula Daniæ, *Fionia*.
Fynlandt vel *Finlandt*, pars Scandinaviæ ubi *Venedi* populi, *Eningia*.
Finlanders, populi Scandinaviæ, *Fenni*, *Phinni*.

G.

GAbaa, oppid. Palæſtinæ, *Gabaon*.
Gabacu, lacus Armeniæ majoris, *Theſpites*.
le Gabardan, regio Galliæ, in provinc. Novempopulonia, *Gabarretanus pagus*.
Gabarret, caſtrum Galliæ, in provinc. prædicta, *Gabarretum*.
Gabella, oppid. Dalmatiæ, *Narona*, *Narbona*.
Gabiano, oppid. *Gabienorum* popul. Montisferrati.
Gabin, urbs Poloniæ, *Gabinium*.
Gadara, oppid. Palæſtinæ, *Gadara*.
Gademes, regio Africæ, *Gademeſſa*.
Gademez, urbs Marmaricæ, *Oaſis magna*, *Anaſis*.
Gadura, fluv. Rhodi, *Phyſcus*.
Gaetta, vide *Gaietta*.
Gaſers, oppid. Siciliæ, *Juſtinopolis*.
Gagliano, oppid. Siciliæ, *Galeria*, *Galarina*.
Gago, regnum Africæ, *Gagum*.
Gaia, pagus Portugalliæ, *Cale*.
Gaiazzo, urbs Campaniæ Italicæ, *Calatia*, *Galatia*.
Gaietta, urbs regni Neapolitani maritima, *Cajeta*.
Gaillac, locus ad Tarnem fluv. *Galliacum*.
Gaillefontaine, locus Galliæ, in diœceſi Rotomagenſi, *Goſleni fons*.
Gaillon, caſtrum Normanniæ, cum monaſterio, *Gallio*.
Gaino, urbs Thraciæ, *Ganum*.
Gaiola, inſula Neapolitana, *Euplæa*.
Gaiſerat, provinc. Aſiæ, *Indía*.
Gaiſling, vicus Bavariæ, *Auguſtana caſtra*.
Gaivo, fluv. Phrygiæ, *Gagecome*.
Galacz, oppid. Myſiæ inferioris, *Axiopolis*.
Galafa, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, *Galafa*.
Galas ſeu Imban Galas, populi Æthiopiæ, *Gala*.
Galaſo, fluv. agri Tarentini, *Galeſus*.
Galata, inſula maris Africi, *Calathe*, *Galita*.
Galata, ſuburbium Byzantii, *Chryſoceras*, *Cornu Byzantii*.
Galati, oppid. Siciliæ, *Calata*, *Galata*.
Galatina, oppid. Salentinorum, *Galatana*.
Galba, oppid. & promontor. Mauritaniæ, *Seſtiaria*.
Gale, *Galetta*, vide *Gallo*.
Galea, oppid. Sardiniæ, *Cornus*.
Galeata, vicus Romandiolæ, *Galliani ſaltus*, *Mevaniola*.
Galeſontaine, vide *Gailleſontaine*.
Galera, vicus & fluv. juxta Romam, *Gallera*, *Gallera*.
Galeſe, urbs Hetruriæ, *Faliſca*, *Galleſium*, aliis *Feſcennia*.
la Galetta, inſula Africæ, *Ægimurus*.
la Galeveſſe, regio Galliæ, ad Matronam fluv. *Ager Vadicaſſium*.
Galſanacar, oppid. Mauritaniæ, *Gichthis*.
Galgala, inſula Æthiopiæ, *Meroe*.
Galibu, populi Americæ in Guaiana, *Galibi*.
Galice, regio Hiſpaniæ, *Gallæcia*.
Galiſteo, oppid. Caſtellæ veteris, *Ruſticiana*.
Gallardon, caſtrum Galliæ, in Carnutini pagi Belſiæque confinio, *Galardo*.

Gal-

Gallego, fluv. Aragoniæ, Gallicum.
Galleges, populi Gallæciæ, Gallaci, Callaici.
Gallera & Gallerato, oppid. Mediolanenſis Ducatus, Gallorum Area, Glareatum.
Galles & Principauté de Galles, pars Angliæ, Vallia.
Gallicano, oppid. Latii, Gabii.
Gallicano, locus Latii, Latomiæ.
Gallicia, regio Gallacorum, Callaicorum popul. Hiſpaniæ, Gallæcia.
Gallipoli, urbs Thraciæ, Callipolis.
Gallipoli, urbs territorii Hydruntini, Gallipolis, Anxa.
Gallo, inſula Lucaniæ, una Sirenuſſarum.
Galloway, regio Scotiæ, ubi Novantæ populi, aliis Brigantes, Gallovidia.
Gallozzo, locus regni Neapolitani, Gallucium.
Gallyn, oppid. Palæſtinæ, Berſabée.
S. Galmier, oppid. Galliæ, in agro Forenſi, S. Waldomeri oppidum.
Galofaro, mare periculoſum Siciliæ, Charybdis.
Galeſdia, oppid. Myſiæ inferioris, Galtis, Calatis.
Galre, vicus in ſylva Arduenna, Longolarium.
Galumbatz & Galumbacz, urbs Myſiæ ſuperioris, Tecornium, Zuzidava.
Galway, urbs Hiberniæ, ubi populi Brigantes, Duacum, aliis Galliva.
Gamache en Vimay locus Galliæ in Picardia, Gamapium in Ambianis.
Gamaches en Vexin, locus Galliæ, in Velocaſſibus.
Gamartingen, oppid Bavariæ. Gamanodurum.
Gambea, fluv. Libyæ interioris, Stachir, Tracheris, Gir, Niger, aliis Gambia.
Gambolo vel Gambalo, oppid. Inſubriæ, Duæ Columnæ, Gembolatum, Campolatum.
Gamelara, inſula Africæ, Æthuſa.
Ganabara, fluv. in Braſilia, Ianuarius.
la Ganache, oppid. Galliæ, Ganacia.
Gansforda, oppid. Hiberniæ, ubi Brigantes populi, Ivernis.
Gand, urbs Belgii, Gandavum.
Gandavari, urbs Indiæ, Coddura.
Gandia, urbecula Hiſpaniæ, Gandia.
Ganga, fluv. Indiæ, Ganges.
Gange, pagus Siciliæ, Engyum.
le Gange, fluv. Indiæ, Ganges.
Ganna, Caſpium mare, mare Hyrcanum.
Ganock, promontor. Walliæ, Ganganorum.
Gant, vide Gent.
Gant, oppidul. Galliæ, Gantium.
Gany l'Iſle, locus Galliæ, cum Prioratu, in agro Rotomagenſi, Vadiniacum.
Ganzer, oppid. Tranſylvaniæ, Germanum.
Gaoga, urbs Africæ, Gaoga.
Gaoga, palus Libyæ interioris, Chelonides.
Gap, urbs Delphinatus, Vapingum, Appencenſium urbs.
Gar, oppid. Mauritaniæ, Ciſternæ.
Gar el Metha, urbs Africæ exciſa, Utica.
Garaandavid, oppid. Palæſtinæ, Gabaon.
Garamal, populi & urbs Libyæ, Garamantes, Garama.
Garande, vel Guerande, caſtrum Galliæ, in Britannia minori, Gramona.
la Garanne, inſula Galliæ, in ſinu Aquitanico, Varenna.
Garat, vide Carat.
Garazu, oppid. Americæ, Garazua.
Garbe, fluv. Siciliæ, Liburus.
Garbel, urbs Mauritaniæ, Rhuſuccoræ, Ruſcurium.
Garbenda, urbs Mengreliæ, Giganeum.
Garbolangi, oppid. Siciliæ, Hyccara.
Garches, vicus Galliæ in agro Pariſino, prope Verſalias, Bigargium.
Garcis, idem cum Galeſa.
Garde, urbs Gronelandiæ exciſa, Garda.
Gardeleben, oppid. Germaniæ, Gardeleba.
Gardichi, oppid. Peloponneſi, Clitor, Clitorium.
Gardiens des droicts du Roy & de la couronne, nomen dignitatis, Ballivi regii.
Gardon, fluv. Linguadociæ, Nardo ſeu Vardo.
Gardon d'Alais, fluv. Galliæ, Vardo Aleſtenſis.
Gardſee; lacus Lombardiæ, Benacus.
Garelzare, regio Africæ, Tripolitana.
le port de Guaremmes, locus Galliæ ad Sequanam, Portus Varennenſis.
Garet, provinc. regni Fezzæ, Gareta.
Garges, vicus Galliæ, vide Garches.
Garigliano, fluv. inter Latium & Campaniam, Liris.
Garipo, oppid. Paphlagoniæ, Galorum.
Garippo, fluv. Bithyniæ, Gallus,
Garnſey, inſula maris Britannici, Sarnia, aliis Garnſeia.
Garofalo, ſpecula in inſula Pharo, Antipharos.
Garofaro, vide Galofaro.
Garofilo, promontor. Calabriæ ulterioris, Scyllæum.
Garon, fluv. Galliæ, in agro Lugdunenſi, Calaro.
la Garonne, fluv. Galliæ, Garumna.
Garray, pagus Caſtellæ veteris, ubi olim urbs Numantia.
la Garrigue, locus Galliæ, in diœceſi Leutevana, Garrica.
Garro, mons agri Neapolitani, Gallicanus mons, Gaurus.
la Gartempe, fluv. Galliæ, Vartimpa.
Gartz, oppid. Germaniæ, Gartia.
Garza, fluv. agri Brixiani, Mela.
Garzena, Aſiæ provinc. Albania.
Gaſcoigne, pars Aquitaniæ, regio Galliæ, Vaſconia, Gallia Novempopulana, Novempopulonia.
Gaſſay, locus Normanniæ, in Gallia, Guacejum.
Gaſſeret, populi Britanniæ, Caſſi.
Gaſtaun, pagus Bavariæ, Auguſtana caſtra.
Gaſteitz, pagus Biſcayæ, Vellica.
Gaſtembal, oppid. Auſtriæ, Geſodunum.
Gaſtern vel Gaſteln, locus Rhætiæ, Caſtra Rhætica.
Gaſtine, vel le pays de la Gaſtine, vide le Gaſtinois.
Gaſtine, monaſterium Galliæ, in agro Vindocinenſi, Gaſtina, vel Gaſtinetum.
Gaſtinois, tractus Galliæ, in Pictonibus, Vaſtinium.
Gatesbaed, oppid. Angliæ, Gabroſentum.
Gatizzo, una Diomedearum, inſula juxta Apuliam.
Gatonſi, promontor. Ioniæ, Trogilia inſula, & Trogilium.
Gatopoli, oppid. Thraciæ, Andriaca.
Gavachs, populi Galliæ Aquitanicæ, Gabales.
Gauda, locus regni Neapolitani, Forum Vulcani.
Gaudena, pagus Catalauniæ, Egoſa.
S. Gaudens, oppid. Galliæ, in agro Benearnenſi, in Convenis, S. Gaudentii.
Gaudiſeb, inſula maris Africi, Gaulos & Gaudos.
Gave, fluv. Aquitaniæ, Gabarus.
le Gave Bearnois, fluv. Galliæ, in Benearnia, Gabarus Benearnenſis.
le Gave d'Oleron, fluv. Galliæ, Gaberus Oleronenſis.
le Gave de Saiſon, fluv. Galliæ, in Aquitania, Gaberus Saſo.
Gavi, oppid. Italiæ, Gavium.
Gaviam, oppid. Luſitaniæ, Fraxinum.
Gavot, tractus Valleſiæ Helveticæ, ubi populi Veragri.
Gavotz, populi Galliæ Narbonenſis, Cavaræ & Cavares.
Comté de Gavre, regio Galliæ, Comitatus Gavrenſis.
Gayſar, tractus Pannoniæ, ubi olim populi Gaſatæ.
Gazara, urbs Palæſtinæ, Gaza.
Gazaria, peninſula Tartarorum in Sarmatia, Taurica Cherſoneſus.
Gazer, urbs Palæſtinę, Gazara.
Gazola, oppid. Mauritaniæ, Tamuſiga.
Gazura, oppid. Paphlagoniæ, Gazinea.
Gdansk & Dantzick, urbs Poloniæ, Gedanum.
Gebba, vide Capo di Geba.
Gebel Caph, mons Æthiopiæ, Lunæ mons.
Gebel Tarif, mons Andaluziæ, & Fretum Herculeum, Calpe.
Gebel Tor, montes Arabiæ petrææ, Melani.
Gebelelhadich, mons Mauritaniæ Tingitanæ, & Herculis promontor. Phocra.
Gebiſe, oppid. Bithyniæ, Libyſſa.
Geertruydenberg, urbs Hollandiæ, ubi Ambivariti populi: nonnullis Lugdunum.
Geertsberg, oppid. Belgii, Gerardi mons.
Gegel, vide Gigel.
Gehagen, urbs Babyloniæ, Daſem.
Geichon, fluv. Margianæ, Oxus.
Geila, fluv. Tranſylvaniæ, Gilſil.
Geine, locus Palæſtinæ, Gaii vel Hai.
Geiviſe, urbs Bithyniæ maritima, Aſtacus.
Gelas, regio Aſiæ minoris, Galatia.
Gelb, idem cum Geldub.
Geldenaken vel Geldernaken, oppid. Belgii, in Flandria, Geldonia.
Gelder, oppid. Geldriæ, Calonis.
Gelderlands, provinc. Germaniæ inferioris, ubi populi Sicambri.
Geldub, pagus Colonienſis, Gelduba.
Gelfeten, urbs Indiæ citerioris, Bucephala.
Geliboli, urbs Thraciæ, Callipolis.
Geloſia, oppid. Calabriæ ulterioris, Miſtia.
Geluchalat, palus Armeniæ majoris, Mantiana.
Gelves, vide le Gerbi.
Gemaa, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Gontiana.
Gemar, oppid. Alſatiæ, Gemaringa.
Gemblours, oppid. Brabantiæ, Gemblacum.
Gemen, provinc. Aſiæ, Arabia felix.
Gemiege vel Jumiege, locus Galliæ, cum monaſterio, in agro Rotomagenſi, Gemeticum.
Gemmarum mons, mons Siciliæ, Caprianus.
Gemona, oppid. Forolivii, Glemona.
Gemund, oppid. Sueviæ, Gamunda.
Gemund, locus ad Saravi & Bleſæ confluentes, Gemunda.
Gemunderſee, lacus Auſtriæ, Felicis Lacus.
Genemani, inſula Æthiopiæ, Gythiſes.
Genape, pagus Brabantiæ, Gamapius vicus.
Gendmar, urbs Cypri, Cinyria.
Gendt & Gent, urbs Flandriæ, Clarinea, Gandavum, Ganda, Gordunorum urbs.
Genech, pars Cappadociæ.
Geneboa, regnum Africæ, Geneboa.
Genep, urbs Germaniæ, Cenebum & Genepum.
Genes, locus Galliæ ad Ligerim, Genæ.
Geneve, urbs Sabaudiæ, Geneva.
Geneuea, vide Geneve.
Genezaeeth, lacus Palæſtinæ, Geneſara.
Gengen & Giengen, urbs Sueviæ, Rhiuſiava.
Genchiſar, promontor. Thraciæ, Hermæum.
Genova, urbs Liguriæ maritima, Genua, Janua.
Genoveſe, ditio in Italia, Genuenſis.
Genſac, oppid. Galliæ, in Pictonibus: Item in Convenis, Gentiacum.
Genſui, fluv. Armeniæ minoris, Melas.
Gentilly, vel Iantilly, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Gentiliacum.
Genubath, vide Guinea.
Georgeto, oppid. Calabriæ ulterioris, Marganiſcum.
Georgiani, vide Giorgiani.
Georgie, regio Aſiæ, Georgia.
Gerawo, tractus Germaniæ, Geravia.
Gerberoy, oppid. ſeu caſtellum Galliæ, in Bellovacis, ad Turam fluv. Gerboredum.
Gerbi, inſula Africi maris, Girba, Meninx, Lotophagites, & oppid. Thoar.
Gerentia, urbs Calabriæ ulterioris, Pumentum.
Gereſto, oppid. & promontor. Eubœæ, Geraſtus & Gereſtum.
Gergeau, locus Galliæ, in ſylva Aurelianenſi, Gergogilum.
Gergenti, urbs Siciliæ, Agrigentum, Agragas.
Gergoie, oppid. Arvernorum, Gergobia.
S. Geri, vicus Galliæ, prope Cadurcos, ad S. Deſiderium.
Gerinum, locus Palæſtinæ, Jeſrael.
Gerione, oppid. Apuliæ dirutum, Gerenia, Geryon.
S. Germain de Breſſelle, vicus Galliæ, in Caletis, Fanum S. Germani ad Breſelam.
S. Germain de Foſſez, oppid. ejuſdem regni, ad Elaver. fluv. Fanum S. Germani de Foſſis.
S. Germain des Noyers, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, Fanum S. Germani de Nucibus.
Germansheym, urbs Bavariæ exciſa, Auguſta Tiberii.
S. Germer de Flay, Burgus Galliæ, in Bellovacis, Flaviacum S. Geremari, vel S. Geremari de Flaviaco.
Germersheym, oppid. Palatinatus Rheni, Vicus Julius.
Germian, regio Aſiæ, Phrygia maior.
Germian, mons Phrygiæ, Dindymus.
S. Germier vel S. Galmier, oppid. in Seguſianis, S. Waldomeri.
Germignano, vide Ghiara d'Adda.
Germinago, pagus Inſubriæ, Gemminus lacus.
Gerne, fluv. Angliæ, Garrymus.
Gernia, oppid. Lesbi, Ægirum.
Gernico vel Cernico, arx populor. Scotiæ, Cornaborum.
Gernſey, vide Garnſey.
Geromena, oppid. Portugalliæ, Iuriſmenia.
Geromlea, fluv. Græciæ, Acheious.
Gerro, vide Garro.
Gerry, oppid. Catalauniæ, Acerris.
Gers vel l'Egers, fluv. Aquitaniæ, Egircius.
Gerſy, vicus Galliæ, cum monaſterio, in Briegio, Gerciacum.
Gertrudenberg, urbs Hollandiæ, ubi populi Ambivariti, mons S. Gertrudis & Gertrudenberga.
Geru, inſula Indiæ, Ogyrus.
Gerum, inſula Perſici ſinus, Armuzia.
Gerzey, inſula Normanniæ, Cæſarea,
Geſam, regio Arabiæ Felicis, Zaraam.
Geſara, peninſula Sarmatiæ Europææ, Taurica Cherſoneſus,
Geſchiſdag, fluv. Myſiæ in Aſia, & Olympus mons, Maſius.
Geſſeins & Ieſſeins, vicus Galliæ, Geſſenæ.
Geſſore, oppid Picardiæ, Geſſoriacum,
Geſt, provinc. Aſiæ, Gedroſia.
Geſtie, urbs Parthiæ, Sophtha.
Geſtricie, provinc. Sueciæ, Geſtricia.
Gevals, urbs Sueciæ, Gevalla.
Gevodan, regio Aquitaniæ, ubi olim Gabales populi.

Geſt

Geyl, fluv. agri Salisburgenſis, Julia.
Gezaira, tractus Barbariæ, Gezaira.
Gezan, urbs Arabiæ Felicis, Zaaram.
Gezat Eddeheb, inſula Ægypti, Natho, Proſopitis.
Gezer, urbs Mauritaniæ, Iol, Iulia Cæſarea.
Gezeria, inſula Meſopotamiæ, Eden.
Gezieu, urbs Arabiæ Felicis, Moza.
Gezira, inſula maris Atlantici, Cerne.
Gezira, urbs Aſſyriæ, Zegira.
Ghamma, fluv. Tartariæ magnę, Ghammat.
Ghem, oppid. agri Novarienſis, Agamium.
Ghiara d'Adda, regiuncula Lombardiæ juxta Cremam, Fulcheria inſula.
Ghiera d'Adda, regiuncula Inſubriæ, Addua Glarea.
Ghierra, caſtrum Inſubriæ, Acherræ.
S. Ghislain, vel Guilain, locus Belgii, cum monaſterio, in Hannonia, Fanum S. Guileni.
Ghivira, oppid. Italiæ, Gavratium.
Giama, inſula Provinciæ, Blaſcon.
Gianich, urbs Armeniæ minoris, Nicopolis.
Gianiſaches, vide Dionyſſades.
Giannis, inſula maris Hetruſci, Dianium, Simonia.
Giaretta, vide Laretta.
la Giava, inſula Indici maris, Labadil.
Giavarin, urbs Hungariæ, Arabo, Laurinum.
Giazza, urbs Ciliciæ, Iſſus.
Gibel, urbs Phœniciæ, Gabala, Paltos. Aliis Byblos.
Gibelelhadich, locus Ciliciæ, Pagræ.
Gibel Ephra, mons Palæſtinæ, Ephraim.
Gibel Noè, mons Armeniæ majoris, Gordiæus.
Gibeleto, vide Giblet.
Gibelin, oppid. Palæſtinæ, Berſabee.
Giblet, urbs Phœniciæ, Byblas.
Giblou, Gemblou vel Gemblours, oppid. Tungrorum, Geminiacum.
Gibraleon, oppid. Andaluziæ, Onoba, Ondbaliſturia,
Gibraltar, mons & urbs Hiſpaniæ Bæticæ, Calpe, aliis Gibraltaria.
Gibraltarviejo, urbs Hiſpaniæ exciſa, Heraclea.
Gieu, vide Gyen.
Gien, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Iarſath.
Gien le vieil, locus Galliæ, in diœceſi Antiſſiodorenſi, Giemum Vetus.
Giera, inſula Cretæ, Hiera.
Gieraci & Geraci, urbs magnæ Græciæ, Hieracium, Locris, Naritia.
Gierapetra, urbs Cretæ, Hiera petra, Hierapytna.
Gieruſalem, Geruſalem, urbs Judææ, Hieroſolyma.
Gieſi, vide Ieſi.
Gieſſen, urbs Germanię, Giſſa.
Gieſſenburg, caſtellum Belgii, Caſpingium.
Gif, vicus Galliæ, cum monaſterio, in agro Pariſino, Giffum.
Gigel vel Gigeri, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Igilgili.
Giger, urbs Africæ, Colops.
il Giglio, inſula Tyrrheni maris, Ægilium, Igilium, Iginium, Egilium.
Gigonza, vide Giſconza.
Gihon, fluv. Ægypti, Nilus.
Gilan, populi & regio Mediæ, Gela, aliis Gilania.
Gilford, oppid. Angliæ, Neomagus.
Gilles, nomen viri, Ægidius.
S. Gilles, locus Galliæ, in diœceſi Nemauſenſi, cum monaſterio, ad Rhodanum, S. Ægidii villa.
Gillet, nomen fœminæ, Ægidia.
Gilolo, inſula Indiæ, una Sindarum, aliis Gilola.
Ginerca, oppid. Corſicæ, Urcinium.
Gineto, oppid. Calabriæ citerioris, Thyella.
Gingi, urbs Indiæ, Gingu.
Ginopoli, urbs Paphlagoniæ, Germanopolis.
Ginopoli, urbs Paphlagoniæ, Ionopolis.
Ginoſa, urbs Cretæ exciſa, nunc pagus, Gnoſſos, Cnoſus.
Gintaluy, oppid. Hiſpaniæ, Cinna.
Giocho, palus Armeniæ, Arſiſſa.
Giogo di S. Maria, locus Samnii, Caudinæ furcæ & fauces.
Gioia, oppid. agri Bariani, Ioia.
Gioia, oppid. Calabriæ ulterioris maritimum, Metauria, Metaurus.
Gioioſa, oppid. Calabriæ ulterioris, Miſtia, Myſtia.
Giordano, fluv. terræ ſanctæ, Iordanis.
Giorgiana, regio Aſiæ, ubi Georgi populi, Iberia.
Giorgiani, populi Aſiæ, Georgi, Iberi.
Giovenazzo, urbs Apuliæ, Iuvenatium.
Giovenco, fluv. Latii, Iuvencus, Invectus.
Gir, fluv. Libyæ, Gir.
Giraconda, oppid. Tauricæ Cherſoneſi, Charax.
Giraſumar, urbs Mauritaniæ, Carepula.
Gircona, urbs Æolidis, Myrina.
Girgenti, vide Gergenti.
Girgeny, oppid. Scotiæ, Rhetigonium.
Girgia, provinc. Aſiæ, Hyrcania.
Girgio, urbs Ægypti, Girgium.

Girmaſti, fluv. Æolidis, Caicus & urbs Phrygiæ minoris, Germa, Hierogerma.
il Giro, inſula Italiæ, Venoria.
Girona, urbs Catalauniæ, Gerunda.
Gironda, inſula maris Lycii, Caretha, Dionyſia.
S. Girons, oppid. Galliæ, in agro Benearnenſi, Fanum S. Gerontii.
Giſconza, oppid. Andaluziæ, Saguntia, Segontia.
Giſors, oppid. Galliæ Belgicæ, Caſoritum, Cæſarotium, aliis Giſoſium.
Giſſe, pagus inſulæ Liburniæ, Giſſa.
Giva, oppid. Lyciæ, Chyda.
Givandan, vide Gevodan.
le Givaudan, provinc. Galliæ, Gabali.
Giudei, populi Judææ regionis Aſiæ, Judæi.
Giulaſſ, fluv. & urbs Meſopotamiæ, Chaboras & Chobar.
Giulia, urbs Tranſylvaniæ, Julia.
Giulia nova, oppid. Aprutii, Caſtrum novum, aliis Julia nova.
Giulich, mons Ciliciæ, Taurus.
Giulick, urbs Germaniæ inferioris, Juliacum.
Giuliers, regio Germaniæ inferioris, ubi Menapii, Gugerni populi, Julia.
Giumba, idem cum Gemas.
Giuſtandil, urbs Macedoniæ, Achis, Iuſtiniana prima, Lychnidus, Taureſium.
Glamorganshire, provinc. Angliæ, Glamorgania & Morganuecia.
Glan, fluv. Bavariæ, Clanes.
Glandesve, urbs Provinciæ exciſa, Glandata. Vide quoque Glandeve.
Glandeve vel Glandevez, urbs in provinc. Alpium maritimarum, Glanateva.
Glanfeuil, nunc S. Maur de Loire, prædium Galliæ, cum cœnobio, in Andibus, Glannafolium.
Glanio, fluv. Campaniæ Italicæ, Clanius.
Glarys, urbs Helvetiæ, Calarona, Glarona.
Glas, fluv. Scotiæ, Nanaus.
Glaſcow, urbs Scotiæ, Glaſguum.
Glaſtenbury, oppid. Angliæ, Glaſconia, Avalonia.
Glatz, urbs Germaniæ, Glatium.
Glencar, oppid. Scotiæ, Carbantorigum.
Glendelagh, urbs aliàs, nunc vicus Hiberniæ, Glendelacum.
Glerolles, vel Gleroule, arx Helvetiæ, in præfectura Lauſannenſi, Calarona.
Gleſſenburg, oppid. Angliæ, Gleſſoburgum.
Gliuba, oppid. Sclavoniæ, Corinium.
Gliubotin Planina, mons Macedoniæ, Scardus.
Glogaw, urbs Sileſiæ, Lugidunum aliis Glogavia.
Glomach, populi Germaniæ, Sorabi.
Glon, regio Bavariæ, ubi olim Genauni, Leuni, Naunes, & fluv. Gloneck.
Glouceſter, urbs Angliæ, Claudia & Claudia caſtra, Clevum, Glovernia.
Glouceſtershire, regio Dobunorum popul. Angliæ, aliis Gloceſtria.
Gluckſtadt, oppid. Daniæ, Glueſtadium.
Glurentz, oppid. Rhætiæ, Glorium.
Glycynero, fluv. Thraciæ, Athyras.
Gmund, oppid. Germaniæ, Gemunda.
Gmund, oppid. Auſtriæ, Laciacum.
Gnazzi, urbs Apuliæ exciſa, Egnatia.
Gneſna, urbs Poloniæ, Limioſaleum, aliis Gneſna.
Gnido, urbs Cariæ, Cnidus & Gnidus.
Gnioſa & Liſto, inſula Cretæ, Mylæ.
Goa, urbs Indiæ citerioris, Barygaſa, aliis Goa.
Gobelins, vel la riviere de Gentilly, vide Gentilly.
Gobinau, urbs Drangianæ, Ariaſpe.
Goch, oppid. Geldriæ, Herenatium.
Godmundingham vel Godmanham, pagus Eboracenſis, Delgovitia.
Godz, vide Gotz.
Goede Fortuyn Eyland, in Oceano Indiæ, inſula Fortunæ divinæ.
Goritz, vide Goritia.
Goes, urbs Belgii, in Zeelandia, Goa.
Goeyinge, inſula Angliæ, Connos.
Goeylanders, populi Germaniæ inferioris, Chauci.
Goga, urbs Indiæ, Dunga.
Gogarth, promontor. Walliæ, Canganorum.
la Gogna, fluv. Inſubrium, Agonia.
Gogni, vide Cogni.
Goiame, regnum Africæ, Goiamum.
Golconde, regnum Aſiæ, Golconda.
la Goletta, inſula Africæ, Calathe.
Golfo & Goulfe
di Adiazzo, Corſicæ, Adiacii ſinus.
di Agiomana vel Aiomana, ſinus Macedoniæ, Toronaicus.
di Agropoli, ſinus Lucaniæ, Pæſtanus, Poſidoniates.
dell' Aiazzo, ſinus Ciliciæ, Iſſicus ſinus.
di Albuſera, ſinus Valentiæ, Sucronenſis.

Golfo & Goulfe
d'Alicante, in regno Valentiæ, Illicitanus ſinus.
de Andrimiti, in Aſia minori, Adramittenus ſinus.
de gli Arabi, portus Marmaricæ, Gyzis.
di Arabia, ſinus Aſiæ, Arabicus.
di Arcadia, ſinus Peloponneſi, Cypariſſus ſinus.
dell' Arcadia, Peloponneſi, Chelonites ſinus.
d'Armiro, ſinus Theſſaliæ, Pagaſicus, Demetriacus, Pelaſgicus.
del Arta, ſinus Epiri, ſinus Ambracius.
di Balſora, Arabiæ, Perſicus ſinus.
di Beito, vide Golfo di Caps.
di Bengala, ſinus Indiæ, Gangeticus.
di Bona, ſinus Africæ, Hipponenſis.
de Bothnie, Sueciæ, Bothnicus ſinus.
di Bucarizza, pars Adriatici maris, Velcera ſinus.
di Butrinto, ſinus Epiri, Theſprotius, Buthroticus, aliis Butroti ſinus.
de Cadiz, Hiſpaniæ, Gaditanus ſinus.
di Calamata, Peloponneſi, Meſſeniacus ſinus.
di Calari, Sardiniæ, ſinus Calaritanus.
di Calvi, Corſicæ, Caſalus ſinus.
di Cambaia, ſinus Indiæ citerioris, Canthi, Barygazenus.
di Caps, ſinus Africæ, Syrtis minor.
di Caridia, ſinus apud Thraciam Cherſoneſum, Melas. Vide Caridia.
del Carnero vel Quarner, ſinus Iſtriæ, ſinus Flanaticus.
di Cartajena, ſinus juxta Chalcedonem, Virgitanus.
di Caſtel à mare, Siciliæ, ſinus Caſtri ad mare.
di Caſtel Rampani, in ora Peloponneſi, Laconicus ſinus.
di Caſtel Torneſe, ſinus Peloponneſi, Chelonites.
delli Caſtelli, magnæ Græciæ, Scylletius ſinus.
di Catania, Siciliæ, Catanenſis ſinus.
di Cataro, Dalmatiæ, Rhizonicus ſinus.
della China, ſinus Aſiæ orientalis, Sinus Sinarum, Chryſe.
di Cochin, Indiæ ſinus, Sinus Colchicus.
de Cochinchine & d'Haynam, Indiæ ulterioris, Magnus Sinus & Cocinſinæ ſinus.
du Colle, Numidiæ, Numidicus ſinus.
de Coloſhina, ſinus Peloponneſi, Laconicus ſinus.
di Comidia, ſinus Bithyniæ, Aſtacenus.
di Conteſſa, Macedoniæ, Strymonicus ſinus.
di Coranto, ſinus Græciæ, Sinus Corinthiacus.
de Coro, Americæ, Venezuelæ ſinus.
di Coron, ſinus Peloponneſi, Meſſeniacus, Coronæus, Aſinæus.
di Damiata, lacus Palæſtinæ vel Ægypti, Sirbonis.
de Dantzick, in mari Baltico, Gedanenſis & Venedicus ſinus.
dello Drino, ſinus in Illyrico, Illyricus.
di Eltor, ſinus Arabicus, Ælaniticus vel Elaniticus.
d'Edimbourg, ſinus Scotiæ, Bodotria.
dell' Engia, inter Peloponneſum & Atticam, Saronicus ſinus, Hermionicus ſinus.
di Eno, in Thracia, ſinus Melanes.
di Ercoco, ſinus Æthiopiæ, Sinus Adulicus.
di Eſtora, ſinus Africæ, Laturus ſinus, Numidicus, Olcachites.
de Finlande, pars maris Baltici, Finnicus ſinus.
di Gaietta, ſinus Latii, Formianus ſinus.
de Gang, in Sinis, Gangus & Nanchinenſis ſinus.
di Gevarca, ſinus Corſicæ, Caſalus.
di Grimault, Provinciæ, Sambracitanus ſinus.
de Guadel, Carmaniæ, Paragonticus ſinus.
della Guardia, ſinus Peloponneſi, Cypariſſius.
de Gugerath, ſinus Carmaniæ, Paragonticus.
de Haynam, Indiæ ulterioris, Magnus ſinus.
de Hondura, in Nova Hiſpania, Honduræ ſinus.
de Hudſon, Terræ Arcticæ, ſinus Hudſonius.
de l'Inde, ſinus Indię, Canthi.
di Landramiti, Troadis, Idæus ſinus.
di Landramiti, Troadis, Adramyttiсus ſinus.
de Livonie, maris Baltici, Clilipenus ſinus.
de Lubeck, Germaniæ, Lubecenſis ſinus.
de Lyon, Gallicum mare & Gallicus ſinus, aliis Lugdunenſis.
de Machomete, in regno Tunetano, Adrumeti ſinus.
de Macre, Aſiæ minoris, Glaucus ſinus.
di Magariſe, Thraciæ, ſinus Melanes.
di Manfrèdonia, pars maris Adriatici, Urias ſinus.
di Melinde, mare ad ortum Æthiopiæ, Aſperum mare, Barbaricus ſinus, Mare Azanium, Troglodyticus ſinus.
di Meſſi, ſinus Cariæ, Iaſius.
de Mexico, Americæ, Mexicanus ſinus.
di Milaſſo, Cariæ, Iaſſius ſinus.
di Modon, ſinus Peloponneſi, Aſinæus.
di Montanea, Bithyniæ, Sinus Nicopolitanus.

Golfo & Goulfe
di Monte Santo, ſinus Macedoniæ, *Strymonicus*, *Singiticus*.
de Moſcovie, Tartariæ minoris, *Carcinites ſinus*.
di Nanquin, Sinarum, *ſinus Nanchinenſis*.
di Napoli, ſinus Campaniæ, *Crater*, *Sinus Puteolanus*, *Cumanus*, *Baianus*, aliis *Neapolitanus*.
di Napoli di Romania, ſinus Peloponneſi, *Sinus Argolicus*.
de Narenta, ſinus Dalmatiæ, *Naronenſis*.
di Negroponte, mare inter Eubœam & Bœotiam, *Euboicum mare*, *Euboicus ſinus*, *Octaus ſinus*.
di Nicomedia, ſinus Bithyniæ, *Aſtacenus*.
di Nigropoli, ſinus Tauroſcythiæ, *Carcinites*.
di Oriſtagni, Sardiniæ, *Arboreus ſinus*,
di Palermo, Siciliæ, *Panormitanus ſinus*.
di Palma. Sardiniæ, *ſinus Sulcitanus*.
di Palo, ſinus Africæ, *Syrtis major*.
de Panama, Americæ meridionalis, *ſinus Panamæ*.
de Paria, Americæ meridionalis, *Pariæ ſinus*.
di Patras, ſinus Peloponneſi, *Corinthiacus ſinus*.
de Pegu & de Martavan, Indiæ, *Sabaracus ſinus*.
di Perſia, in Aſia, *Sinus Perſicus*.
de Piombino, Hetruriæ, *Plumbini ſinus*,
di Policaſtro, ſinus Calabriæ; *Sinus Talaus*, *Sapricus*.
do Polmeure, ſinus in Aſia minori, *ſinus Nicopolitanus*.
di Pozzuolo, ſinus Campaniæ Italicæ, *Baianus*, *Puteolanus*.
di Rampo vel Rampa, ſinus Macedoniæ, *Toronaicus*.
de Rapallo, Liguriæ, *Rapalli ſinus*.
di Rhode, ſinus Calabriæ, *Vrias*.
de Rige ſeu de Livonie, maris Baltici & Rigenſis, *Chilipenus ſinus*.
di Sachalat, ſinus Arabiæ, *Sachalites*.
di Sagora, ſinus Thraciæ, *Thymacus*.
de Salé, Mauritaniæ Tingitanæ, *Emporicus*.
di Salerno, ſinus Lucaniæ, *Paſtanus ſinus*.
de Salinas, Novæ Hiſpaniæ, *ſinus Salinarum*.
di Salonichi, ſinus Macedoniæ, *Thermaus*.
de S. Croce, in ora Dalmatiæ, *S. Crucis ſinus*.
di S. Eufemia, ſinus Calabriæ, *Sinus Hipponiates*, *Terinaeus*, *Napitinus*, *Lameticus*, *Vibonenſis*.
di S. Fiorenzo, ſinus Corſicæ, *Caſalus*, *S. Florentii ſinus*.
de S. Laurent, Novæ Franciæ, *ſinus Laurentii*.
de S. Miguel, Americæ, *ſinus S. Michaelis*.
di S. Nicola, ſinus Cretæ, *Amphimalus*.
di S. Pietro, ſinus Cariæ, *Iaſſius* vel *Iaſius*, aliis *Ceramicus*.
de S. Thomas, Africæ, *Heſperius ſinus*.
de S. Tropé, ſinus Sambracitanus, in Gallia, *Sinus S. Tropetii*.
de Saudra, ſinus Arabiæ, *Madiſanites*.
di Savolas, ſinus Indiæ ulterioris, *Sarabacus*.
della Scalea, vide *Golfo di Policaſtro*.
di Sella, ſinus Mauritaniæ Tingitanæ, *Emporicus*.
di Settalia, ſinus Pamphyliæ, *Attalicus*.
de Siam, Indiæ ulterioris, *Perimulicus ſinus*.
de Sidra, in ora Cyrenaicæ, *Syrtis Magna*.
di Siponto, maris Adriatici, *Vrias ſinus*.
di Sitia, Cretæ, *Sitiæ ſinus*.
de Smirne, in ora Æolidis, *Mare Æolium*, *pars Ægæi*, & *Smyrnæus ſinus*.
di Solocho, ſinus Africæ, *Syrtis major*.
di Soltania, ſinus Bithyniæ, *Cyclaminus*.
della Spezzia, ſinus Liguriæ, *Lunæ portus*.
di Spinalonga, Cretæ, *Spinæ longæ ſinus*.
di Squillaci, ſinus magnæ Græciæ, *Scylleticus*, *Scyllacius*.
di Sibra, vide *Golfo di Eſtora*.
di Suda, ſinus Cretæ, *Amphimalis*.
di Suez, pars Arabici, *Heroopolites ſinus*.
di Suſaco, Sinus Sarmatiæ, *Cercetius*.
di Taranto, ſinus Italiæ, *Tarentinus ſinus*.
di Teneſe, lacus Palæſtinæ, *Sirbonis*.
di Terranova, Sardiniæ, *Terranovæ ſinus*.
di Trieſte, ſinus Iſtriæ, *Tergeſtinus*.
de Tunis, Africæ propriæ *Tunetanus ſinus ſeu Carthaginenſis*.
di Valenza, Hiſpaniæ, *Sucronenſis ſinus*.
della Valona, Albaniæ, *Oneus ſinus*.
di Venetia, mare Venetum, *Hadriaticum mare*, *Adria*, *Sinus Hadriaticus*.
de Venezuela, Americæ meridionalis, *ſinus Venezuelæ*.
di Vlonata, ſinus Peloponneſi, *Sinus Chelonates*.
di Volo, ſinus Theſſaliæ, *Pagaſicus*, *Iolciacus*.
del Volo, Theſſaliæ, *Maliacus ſinus*.
de Vraba, Americæ meridionalis, *ſinus Vrabæ*.
de las Yeguas, ſinus Oceani Occidentalis, *ſinus Equarum*, *Gaditanus ſinus*, *Atlanticus*.

Golfo & Goulfe
di Zeilan, ſinus Æthiopiæ, *Avalites*.
di Zeilan vel Ceylon, Indiæ, *Sinus Orgalicus*, *Argaricus*.
di Ziton, ſinus Theſſaliæ, *Maliacus ſinus*, aliis *Octaus*, aliis *Euboicus*.
di Zonchio, vide *Golfo della Guardia*.
de Zonchio, Peloponneſi, *Cypariſſius ſinus*.
la Golle, rivulus Galliæ, in Sueſſionibus, *Galliola*.
Gollenberg, mons Poloniæ, *Aſciburgius*.
Golnow, urbs Germaniæ, *Golnovia*.
Golo, fluv. Corſicæ, *Tuola*.
Golumbacz, vide *Galumbatz*.
la Gomera, una ex inſulis Fortunatis, *Nivaria*, aliis *Theode*.
Gomere, inſula Africæ, *Gomera*.
Gomets, Item *Gomets le Chatel*, caſtellum Galliæ in agro Pariſino, *Gomeſi caſtrum*, Item *Gomedum caſtellum*.
Gomets la ville, vicus ibidem, *Gomedus villa*.
Gonans, locus Galliæ, ad Ligonem fluv. *Gonantium*.
Gondecourt, vicus Galliæ, in agro Vabrenſi, *Gundulfi Curtis*.
Goneſſe. & *Goneſſe en Pariſis*, vicus Galliæ, in agro Pariſiaco, *Gauniſſa*.
Gonſi, oppid. Theſſaliæ, *Gomphi*.
Gonga, urbs Thraciæ, *Ganum* & *Ganos*.
Goniga, oppid. Macedoniæ, *Gunni*, *Gonos*.
la riviere de Gomeſſe, vide *Crou*.
Gontel, locus Galliæ, in agro Lugdunenſi, ad Dinam fluv. *Caſtellum Guntherii*.
Gorante, oppid. Lyciæ, *Andriace*.
Gorck, oppid. Hungariæ, *Gorſio*.
Gordan, vide *Cap. de Cordan*.
la Gorgona, inſula maris Tyrrheni, *Gorgon*, *Vrgo*.
Gorgonzola, vicus Inſubriæ, *Argentia*, *Gorgonſola*.
Goritia, urbs Forojulii, *Norcia*, aliis *Iulium Carnicum*, aliis *Goritia*
Goriza, urbs Arcadiæ, *Mantinea*.
Gorkum, urbs Hollandiæ, *Gorichemum*.
Gorlitz, urbs Germaniæ, *Gorlitium*.
Gormoneeſter, oppid. Angliæ, *Durolipons*.
Gornay, vide *Gournay*.
Goro, portus apud oſtium Padi, *Sagis*.
Gortyn, urbs Cretæ everſa, *Gortyna*.
Gorza & Gorza Paſari, oppid. Macedoniæ, *Gordynia*.
Gorze, locus in pago Scarponnenſi, cum monaſterio, *Gorzia*.
Goslar, urbs Saxoniæ, *Goſlaria*.
Göſporto, vide *Gozporto*.
Goſtynin, urbs Poloniæ, *Goſtinia*.
Gotham, inſula maris Africani, *Egates*, *Ægathes*.
Gothardsberg, montes Helvetiorum, *Adula*, *Summæ Alpes*.
Gothen, urbs Thuringiæ, *Gotha*.
Gotlandt, regio Scandinaviæ, *Gothia*, *Gothſcandia*, ubi populi *Gutæ*.
Gottingen, urbs *Dulgibinorum*, *Dulgumniorum*, popul. Germaniæ, *Munitium*, *Tulipburdum*.
Gotthauſsbund, in Rhætia, *Fœdus Cathedrale* ſeu *Domus Dei*.
Gotz, urbs Palæſtinæ, *Hieroſolyma*, aliis *Emmaus*,
Gotzini. oppid. Lemni inſulæ, *Hephæſtias*.
Governlo, pagus agri Mantuani, *Acroventum*.
Goulfe, vide *Golfe*.
Gourdon, locus Burgundiæ, cum monaſterio, in diœceſi Cabillonenſi, *Gurto*.
Gournay, oppid. Picardiæ. Item caſtellum in agro Pariſino, *Gornacum*.
Gournay, oppid. Normanniæ, *Gornacum*.
Gourobs, provinc. Aſiæ, *Iberia*.
Gouſainville, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Gunſanavilla*.
Gowy, vide *Gwy*.
Gozano, pagus Inſubriæ, *Gaudianum*.
Gozi, inſula juxta Cretam, *Thera*.
il Gozo, inſula apud Melitam, *Gaulos*.
Gozo, inſula maris Cretici, *Claudus*.
Gozporto, oppid. Mauritaniæ, *Siriga*.
la Grace, vide *la Craſſe*.
Grachova, oppid. Liburniæ, *Burnum*.
Gradiſch, pagus Tranſylvaniæ, *Vlpia Trajana*, *Zarmigethuſa*.
Gradiſcha, oppid. Sclavoniæ, *Gratiana*.
Grado, inſula & urbs Forojulii, *Gradus*.
Graciaria, inſula Sarmatiæ Europææ, *Achillea*,
la Grafagnana, regio Hetruriæ, *Caferoniana*.
Grafſchaft Mansfeld, in Saxonia, *Mansfeldienſis Comitatus*.
Graial, locus Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Gracuris*.
Graitz, vide *Gratz*.
Grambuſa, inſula Ciliciæ, *Crambuſa*.
Gran, fluv. & urbs Hungariæ, ubi *Granii* populi, *Granua*, *Strigonium*.

Grana, fluv. Liguriæ, *Fiſtus*.
Granada, regio Hiſpaniæ, pars *Andaluziæ*, aliis *Granatenſe regnum*; & urbs ejus regionis, *Granatum*, *Illiberis*.
Granari di Gioſefo, Pyramides Ægypti.
Grancay, ſeu *Grancy*, caſtrum Burgundiæ, in agro Lingonico, *Granceium*.
la Granche de Ruilly, vide *Reuilly lez Paris*.
Grancheſter, oppid. Angliæ, *Camboricum*.
Grancourt, locus Galliæ, in Caletis, *Grandis chors*.
Grand' Han, locus Belgii, in agro Leodicenſi, *Magnus Hammus*.
la Grand Mer, ſtagnum Lotharingiæ, *Magnum mare*.
Grand ſelve, locus Galliæ, cum monaſterio, in Septimania, *Grandis ſylva*.
Grand Vé, locus Galliæ, in Bajocaſſibus, *Magnum Vadum*.
Grandmont, oppid. Belgii, *Gerardi mons*.
Grandmont, cœnobium Galliæ, *Grandimontium*.
Grane, inſula Galliæ, in ſinu Aquitanico, *Grana*.
Granea, fluv. Macedoniæ, *Echedorus*
la Grange S. Louis, vicus Galliæ, in Ledia ſylva, *Grania* vel *Granica S. Ludovici*.
la Grange le Roy, vicus Galliæ, in Briegio, *Grania Regis*.
Granico, fluv. Phrygiæ, *Granicus*.
Granſon, oppid. Helvetiorum. *Granſonium*.
Granibridge, oppid. Angliæ, *Granta*.
Granvelle, vulgo *Granfel*, monaſterium Burgundiæ, in diœceſi Veſontionenſi.
Granville, oppid. Normanniæ, *Magna villa*.
Granviller, pagus Picardiæ, *Bratuſpantium*.
Granzebain, mons Scotiæ, *Grampius*.
S. Grapaz, locus Galliæ, ad Duranium fluv. *S. Grapaſii vicus*.
Graro, mons Æthiopiæ, *Maſta*.
Gras d'Enfer, in ſinu maris Gallici, *Gradus inferni*.
Gras Grand, in eodem, *Gradus Magnus*.
Gras Neuf, in eodem, *Gradus Novus*.
Gras d'Orgon, in eodem *Gradus Urgonenſis*.
Gras de Paſſon, oſtium Rhodani fluv. *Maſſaliticum*.
Gras de Poulet, in eodem, *Gradus Paulitenſis*.
Graſſe, *Graſſa*, urbs Provinciæ, *Grinnicum*, *Grinicenſis urbs*.
Gratioſa, inſula maris Atlantici, *Cerne*, aliis *Gratioſa*.
Grattepance, pagus Picardiæ, *Bratuſpantium*.
Gratti, fluv. Calabriæ, *Crathis*.
Gratz, urbs Stiriæ, *Graiacum*, *Gratium*, *Savaria*.
Graudentz, oppid. Poloniæ, *Graudentium*.
Grave, oppid. Geldriæ, *Carno*.
Grave, urbs Belgii in Brabantia, *Gravia*.
Gravelines & Gravelinghen, arx Flandriæ, *Gravelinga* & *Gravenenga*.
Gravelinga, oppid. Flandriæ. *Geſſoriacum*.
Graveſende, oppid. Angliæ, *Graveſinda*.
Gravina, urbs Apuliæ, *Gravina*.
Gravis, mons Rhætiæ, unde Addua fluit, *Adula*.
Grawpuntner vel *Grawbundtner*, populi Europæ, *Camini*, *Rhæti*.
Gray, urbs Comitatus Burgundiæ, *Graium*.
Grebezin, arx Peloponneſi, *Ithome*.
Grebigni, oppid. Peloponneſi, *Mycenæ*.
Gree, vide *Capo di Griego*.
Grela, locus Siciliæ, *Galeagra*.
Grenade, inſula Americæ, *Granata*.
Grenade, urbs Hiſpaniæ, *Granata*.
Grenade. oppid. Aquitaniæ, *Granata*.
la Greuille, neſis Galliæ, *Granilia*.
Grenoble, urbs Delphinatus, *Acuſio*, *Granopolis*, *Gratianopolis*, aliis *Cularo*.
Grentemaiſnil, vulgò *Gratemeſnil*, locus Galliæ, in Normannia, *Grentonis manſio* vel *manſionile*.
Gres, vicus Galliæ. in Briegio, *de Greſſibus*.
Greſe. caſtrum Galliæ, in Gabalis, *Gredonenſe*.
le Greſivaudan, regio Galliæ, *Pagus Gratianopolitanus*.
Gretones, vide *Rio Gretones*.
Grevenos, mons Peloponneſi. *Cronius* vel *Cronium*.
Grey, caſtrum in Sequanis, *Gradicum*.
Greze, locus in Gabalis, *Caſtrum Gredonenſe*, vide *Grese*.
Griechiſch Weiſſenburg, urbs Hungariæ, *Taurunum*.
Grieſnagen, oppid. Pomeraniæ, *Virtinum*.
Grim, oppid. Germaniæ, *Grima*.
Grimigny, locus in agro Vabrenſi, *Griminiacus*.
Grimſel, mons Rhætiæ, *Adula*.
Grin, populi & oppid. Hollandiæ, *Grinnes*.
Grine, oppid. Ioniæ, *Clazomenæ*.
Grinnade, oppid. Galliæ, in Convenis, *Granata*.
Grintzenberg. oppid. Sueviæ, *Guntia*.
puy de Griou, locus Galliæ, in Petrocoriis, *Magnus Greo*.

Grippswald, urbs Pomeraniæ, Viritium, aliis Gripswaldia.
Griſano, oppid. Macedoniæ, Ctemene.
Griſo, oppid. Peloponneſi, Colone.
Griſoni, populi Europæ, Canini, Rhæti, aliis Griſones.
Gritto, vide la Grotte.
Grobming, oppid. Auſtriæ, Gabromagum.
Grodno, urbs Poloniæ, Grodna.
Groeningen, urbs Friſiæ occidentalis, Groeninga, Phileum.
Groeninger diep, fluv. Friſiæ, Vidrus.
Grolay, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Graulidum.
Groll, urbs Belgii, Grolla.
Grona, oppid. Sclavoniæ, Cremone.
Groneburg, urbs Sueciæ, Groneburgum ſeu Tavaſtia.
Gronelandt, pars terræ Arcticæ, Gronelandia ſeu Regio viridis.
Gropoli, urbs Lucaniæ exciſa, Grumentum.
Gros Bois, locus Galliæ, in agro Pariſino, Craſſum Nemus.
Groſſ S. Bernhartsberg, inter Italiam & Sabaudiam, Penninæ Alpes.
Groſſea, urbs Myſiæ inferioris, Iſtropolis.
Groſſechana, oppid. Valacchiæ, Triſcum.
Groſſeto, urbs Hetruriæ, Roſetum.
Groſſo, fluv. Corſicæ, Titarius.
Groſſwerder, inſula Pruſſiæ ad oſtium Viſtulæ.
Groſſ Verner ſeu le grand Brenner, pars Alpium Tridentinarum, Pyrenæus mons.
Grotkaw, urbs Germaniæ, Grotkavia.
Grotta delli Cani, locus prope Baias, Spiracula.
Ferrata, cœnobium, Crypta Ferrata, & villa Latii, Tuſculanum.
à Mare, vide la Grotte.
di Napoli, ſpecus juxta Neapolim, Crypta Neapolitana.
Roſſa, locus prope Romam, Rubra ſaxa.
di S. Nicola, locus Siciliæ apud Syracuſas, Latomiæ.
della Sibilla, ſpelunca Campaniæ, Antrum Sibyllæ, Sacellum Sibyllæ.
Grottarea, oppid. Calabriæ, Caſtrum Minervæ, Crypta aurea, Crypteria.
le Grotte, pagus Anconitanus, Cupra marina.
Grubenhagen, oppid. Germaniæ, Grubenhaga.
Gruningen, vide Groeningen.
Grutte, oppid. Siciliæ dirutum, Herbeſſus.
Guadajos, fluv. Andaluziæ, Salſum.
Guadalajara, provinc. Americæ, Guadalaxara.
Guadalajara, urbs Caſtellæ novæ, Caracca, Arriaca.
Guadalajara, oppid. Hiſpaniæ, Guadalaxara.
Guadalajara, urbs Americæ, Guadalaxara.
Guadalaviar, fluv. Valentiæ, Durias, Turia.
Guadalcanal, oppid. Andaluziæ, Corticata, aliis Siſapone.
Guadalentin, fluv. Hiſpaniæ, Chryſius, aliis Tegebis.
Guadalete, fluv. Andaluziæ, Lethes.
Guadaloupe, Inſula Americæ ſeptentrionalis, Guadalupia & Aquæ Lupæ.
Guadalquivir, fluv. Andaluziæ, Bætis, Tarteſſus.
Guadalquivireio, fluv. regni Granatenſis, Saduca.
Guadalupe, oppid. Extremaduræ, Caſtra Cæcilia.
Guadalupe, vicus Extremaduræ, Aqua Lupia.
Guadarenal, fluv. Andaluziæ, Singilis, Singulis.
Guadel, urbs Carmaniæ, Samydace, aliis Guadela.
Guadiana, fluv. Hiſpaniæ, Anas.
Guadiaro, fluv. Andaluziæ, Chryſius, Barbeſola.
Guadilbalbar, fluv. Africæ, Rubricatus.
Guadilbarbar, fluv. Africæ, Tuſca.
Guadix, urbs regni Granatenſis, Acci.
Guagida, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Landgara.
Guaira, provinc. Americæ, Guaira.
Gualata, regnum Africæ, Gualata.
Gualdo, oppid. Umbriæ, Validum.
Gualenzza mare, in Aſia, mare Caſpium.
Gualgaz, fluv. Indiæ, Ganges.
Guamanga, urbs Peruviæ, Guamanga.
Guanguara, populi & regio Libyæ, Garamantes.
Guanſer, mons Mauritaniæ Cæſarienſis, Zalacus.
Guanuco, oppid. Americæ, Guanucum.
la Guarda, promontor. Mauritaniæ Cæſarienſis, Magnum.
Guarda, urbs Portugalliæ, Guarda.
Guardafu & Guardafuus, urbs & promontor. Æthiopiæ, Aromata.
Guardamar, oppid. Valentiæ, Longuntica.
Guardia, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Siga.
Guardia, fluv. & oppid. Elidis, Sela.
Guardiano, inſula maris Ionii, Letoa, Letoia.
Guargala, regnum Africæ, Guargala.

la Guaſcogna, vide Gaſcoigne.
Guaſtalla, oppid. Ducatûs Mantuani, Guardaſtallum, Vaſtalla.
Guaſto, oppid. Hetruriæ exciſum, Forum Caſſii.
il Guaſto d'Aimone, oppid. Aprutii, Hiſtonium, aliis Vaſtum Amonium.
Guatimala, pars novæ Hiſpaniæ, Guatimala.
Guattaro, fluv. Corſicæ, Battarus.
Guaxaca, provinc. novæ Hiſpaniæ, Guaxaca.
Guayaquil, oppid. Americæ, Guaiaquilum.
Guben, oppid. Germaniæ, Guba.
Guber, regnum Nigritiæ, Guber.
Guber, urbs Æthiopiæ, Nigra.
Gubio & Gubbio, urbs Umbriæ, Eugubium, Iguvium, Iguinium.
Gué de Mauny, caſtellum Galliæ, Vadum mali nidi.
Gué à Treme: vicus Galliæ, cum caſtello, in Meldis, Vadum Trema.
Guerguere, inſula Æthiopiæ, Meroe.
Gueldre, provinc. Germaniæ inferioris, Gueldria.
Gueldre, urbs Belgii, Gueldria.
Gueldre, arx Indiæ, Gueldria.
Guenga, fluv. Indiæ, Guenga.
Guenquoton, locus Galliæ, Vangionis rivus.
la Guepie, locus Galliæ, in tractu Albigenſi, Gueſpia.
Guepins, dicuntur cives urbis Aurelianorum, in Gallia, Guepini vel Gepini.
Guer, oppid. Galliæ, in Britannia minori, Guader.
Guerande, urbs Galliæ in Britannia minori, Guaranda.
Guerba, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis, apud cujus ortum locus Volcianorum popul.
Gueret, caſtrum Galliæ, in Lemovicibus, Varactum, hinc le Gueretois, i. e. pagus Varactienſis.
Gueret, urbs Galliæ, Gueretum.
Gueſca, vide Hueſca.
Gueſcar, idem cum Hueſcar.
Gueſer, urbs Babyloniæ, Seleucia.
Guetalabiar, vide Guadalaviar.
Guetaria, oppid. Guipiſcoæ, Menoſca.
Guete, urbs Caſtellæ novæ, Opta.
Gueux, locus Galliæ, in agro Rhemenſi, Gaugiacum.
Guharan, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Quiza, Buiza.
Guiane, regio Americæ meridionalis, Guiana.
la Guibray, ſuburbium Faleſæ in Normannia, Gibraum, Wibrecum & Wibrajum.
la Guie, amnis Burgundiæ, Guetta vel Gutta.
Guiencourt, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Guidonis curia.
Guienne, Provinc. Galliæ, Aquitania.
Guierville, locus Galliæ, in Lexoviis, Guiardi villa.
Guiion, vide Gyon.
Guilan vel Guilan, Hyrcanum mare.
Guileſtre & Guilleſtre, oppid. Delphinatus, ubi olim populi Gallita vel Suelteri.
S. Guilain, aut Guillain, monaſterium Belgii, in diœceſi Cameracenſi, S. Giſleni.
S. Guilhem les Deſerts, monaſterium Galliæ, ad Arauraticum, S. Wilhelmi Deſertum.
Guillicumes, ad Varum fluv. Vicus Guillielmorum.
Guimaraes, vide Guimaranes.
Guimaranes, oppid. Luſitaniæ, Catraleucos, Vimaranum, Egna, aliis Araduca.
Guinea, regio Africæ, ubi olim populi Gangines, aliis Guinea.
Guinedhia, tractus Walliæ, Venedotia.
Guines, oppid. Picardiæ, ubi populi Oromanſaci, aliis Guine, item Giſnæ.
Guippana, una Elaphitum inſularum Dalmatiæ.
Guipuſcoa, regio Hiſpaniæ, ubi Barduli, Varduli, Cariſti populi, aliis Guipuſcoa & Ipuſcoa.
Guir, fluv. Mauritaniæ, Dyrus.
Guiſe, Item Guiſe en Tierache, oppid. Picardiæ, in Teoracia, Guiſa ſeu Guiſa.
Guith, oppid. Albionis, Vectis.
Guladyr haſ, populi Angliæ, Murotriges.
the Gulf, inſula Angliæ, Liſſia.
Gulick, urbs Germaniæ inferioris, Iuliacum.
Gunſs, fluv. Hungariæ, Sabaria.
Guntz, fluv. Sueviæ, Guntia.
Guntzburg, oppid. Sueviæ, Guntia.
Guplo, lacus Poloniæ, Guplo.
Gurck, urbs Carinthiæ, Gurcum.
Gurck, fluv. Carniolæ, Corcoras.
Gurckfeldt, oppid. Carniolæ, Quadrata, Quadratum.
Gurcktal, oppid. Carinthiæ, Aguntum.
Gurgian vel Giorgian, mare Caſpium, Hyrcanum mare.
Gurgo, oppid. Siciliæ, Herbeſſus.
Gurmenils, oppid. Pannoniæ, Sacarbantia.
Gurrea, oppid. Aragoniæ, Forum Gallorum.

Gurula, oppid. Sardiniæ exciſum, Gurulis.
Guſtrow, urbs Germaniæ, Guſtrovium.
Gutkow, oppid. Germaniæ, Gutkovia.
S. Guver, oppid. Germaniæ, S. Goaris.
Guy les Nonains, monaſterium Galliæ, in pago Waſtinenſi, Galeum Nonarum.
Guydhyl, populi Britanniæ, Scoti & Hiberni.
Guyon, vide Gyon.
Guzarate, provinc. Aſiæ, Gedroſia, Guzarata.
Guzuntma provinc. Africæ, Numidia nova.
Guzzing, pagus Hungariæ vel Stiriæ, Ringus.
Gwy, fluv. Walliæ, Vaga.
Gwydh, inſula Angliæ, Vectis.
Gwydhyl, vide Guydhyl.
Gwynetb, pars Walliæ, Venedotia.
Gyen, oppid. Belſiæ regionis Galliæ, Genabum.
Gyſhorn, urbs Germaniæ, Gyſhornia.
Gyll, fluv. Hiberniæ, Auſoba.
Gyngiſch, urbs Hungariæ, Genadium, Genadium.
Gyon, oppid. Aſturiæ, Gigia, ubi Ara Seſtiane.
Gyula Fejervar, urbs Tranſylvaniæ, Alba Iulia.

H.

HAbaches, populi Lydiæ, Abaeer.
Habas, provinc. Africæ, Æthiopia ſub Ægypto.
Habes, fluv. Siciliæ, Eleutherus.
Habinoberg, locus Sueviæ prope Auguſtam Vindelicorum.
Habynacht, fluv. Indiæ, Indus.
Hacdar, promontor. Libyæ, Arſenarium.
Haczag, tractus Valacchiæ, Sarmiſia Valle.
Hademar, oppid. Germaniæ, Hademarium.
Haderſleben, urbs Daniæ, Haderslebia.
Hadilbegiam, vide Adelbegian.
Hadoncaſtel, locus Lotharingiæ, in Ducatu Barrenſi, Haidonis Caſtellum.
Haerlem, urbs Hollandiæ, Harlemum.
Haſern, fluv. Walliæ, Sabriana, Sabrina.
Hageland, tractus ſylvæ Carbonariæ.
Hagenavv, urbs Alſatiæ, Hagenoia.
Hagenauer forſt, ſylva Alſatiæ, Saltus Hagenovianus.
Hagobel, vide Agobel.
la Hague de Coutantin, tractus Galliæ, in Normannia, Septum Conſtantienſe.
Hailbrun, urbs Germaniæ, Aliſum, Fons ſalutis, aliis Hailbrunna.
Hailprun, vide Hailbrun.
Haimburg, vide Hymburg.
le Hainault, provinc. Belgii, Hannonia.
Haimrich, nomen viri, olim Amborix, hodie Henricus vel Ericus.
Hair, deſertum Libyæ, Hairum.
Halapia, provinc. Africæ, Meſopotamia.
Halar, urbs Iſlandiæ, Halara.
Halberſtat, urbs Saxoniæ, Phrugarum, Halberſtatum.
Halegſex, oppid. Angliæ, Olicana.
Halenberg, pars Cetii montis inter Noricum & Pannoniam.
Halep, urbs Syriæ, Chalybon.
Haleppo, urbs Syriæ, Hierapolis, Bambyca, Chalybon, Berrhæa.
Hali, urbs Arabiæ Felicis, Muza.
Haly Eiland, inſula Angliæ, Auguſtaldia, Lindiſfarna.
Halitz, oppid. Poloniæ, Halicia.
Hall, urbs Saxoniæ, alia Sueviæ, alia Tirolenſis Comitatus, Hala, Halla.
Hall, vicus Auſtriæ, ſuperioris, Ernolatia.
Halla, urbs Armeniæ majoris, Taſca.
Hallandt, provinc. Daniæ, Hallandia.
Halmydis, urbs Thraciæ, Almedeſſus.
Halyvvood, pagus & cœnobium Scotiæ, Sacrum nemus.
Ham, provinc. Africæ, Ægyptus.
Ham, urbs Germaniæ, Hamum.
Ham, urbecula Galliæ, Hamum.
Hamam & Hama, urbs Syriæ, Emiſa, Apamea.
Hamay, aliàs Hamage, locus Belgii, cum Monaſterio, in Flandria, Hamaticum.
Hamburg, urbs Saxoniæ, ubi Gambrivii populi, Hamburgum, aliis Treva.
Hamel, oppid. prope Corbejam, ad amnem in Suminam effluentem; Item vicus Picardiæ, Hammulus.
Hamel du bois, vicus Galliæ, ſylvæ Lirenſi proximus, Hamnulus ſylveſtris.
Hamelen, urbs Saxoniæ, Hamela.
Hames, locus Galliæ Caleſio proximus, Hammi.
Hami, vide Selva de Hami.
Hammeren, urbs Norvegiæ, Hammaria.
Hamor, urbs Syriæ, Apamea.
Hampton, vide Southampton.

Hamptoncourt, caſtrum Angliæ, Hamptoni curia.
Hamſa, urbs Syriæ, Emiſa.
Hamshire, vel Hampshire, regio Angliæ, ubi Belgæ, Simeni populi.
Han ſur Leſch, locus ad Læiam fluv. Hammum.
Han ſur Sambre, oppid. ad fluv. Sabim, Hammus.
Eſtre Han, vicus Galliæ, in Normannia, Strata Hammus.
Hanaw, oppid. Germaniæ.
Hancgiſa, vide Anchiſa.
Hani, urbs Mediæ, Ecbatana.
Hannonia, provinc. Belgii, Hannonia.
Hannovera, urbs Germaniæ, Hanower.
Hanofer, urbs Saxoniæ, Hannoveria, Leuphana.
Hantshire, provinc. Angliæ, Hantonia.
Haoax, fluv. Africæ, Haoax.
Hapharcan, oppid. Paleſtinæ, Ephraim.
Happing, pagus Bavariæ, Abudiacum.
Hapſel, urbs Livoniæ, Hapſelia.
Harberie, urbs Cappadociæ, Salamberia.
Harbourg, oppid. Germaniæ, Harburgum.
Harcourt, oppidul. Galliæ, Harcurtium.
Harda, fluv. Thraciæ, Artiſcus.
Hardberg, oppid. Pannoniæ inferioris, Heorta.
Harderwyck, urbs Geldriæ, Hardeboves, aliis Harderwicum.
Hardirwaldt & Hardzwald, mons Thuringiæ, Melibocus, & ſylva Germaniæ, Sylva Herculis, Sylva Semana, aliis Sylva Bacenis.
Harecort, Harecourt, & Harcourt, caſtrum Galliæ, inter Auturum & Riſelam fluv. Harecortis.
Harfleu, caſtellum Galliæ, in Caletis, Harefletum, vide quoque Harfleur.
Harfleur, oppid. Normanniæ, Harflevium.
Harford, urbs Angliæ, Harfordia.
Hariſa, oppid. Aragoniæ, Arci.
Harlingen, oppid. Friſiæ occidentalis, Harlingi, aliis Manarmanis & Almenum.
Harnſtein, oppid. Germaniæ inferioris, Aliſo.
Harpaia, oppid. Samnii exciſum, Harpadium, Hirpinum, Caudium.
Harrie & Harnland, provinc. Livoniæ, Harria.
Hartfordshire, regio Angliæ, ubi Catyeuchlani populi.
Hartland point, promontor. Angliæ, Herculis promontorium.
auf dem Hartz, ſylva Germaniæ, Bacenis.
Hartzerode, caſtrum Germaniæ in Saxonia, Hartzeroda.
Harvich, oppid. Angliæ, Harvicum.
Hasbaigne, tractus Galliæ Belgicæ, Pagus Hasbanienſis.
Hasbat, provinc. regni Fezzæ, Hasbata.
Haſcora, provinc. regni Marochii, Haſcora.
Haſenburg, oppid. Burgundiæ Comitatus, Didattium, Dittatium.
Haſnon, cœnobium Belgii, in Atrebatibus, Haſnonium.
Haſpaam, urbs Perſiæ, Haſpabanum & Aſpahanum.
Haſpen, alias Heſpen, fluv. medius inter Laudas & Tenas, Hasbanius.
Haſpengaw, regio Ceutronum popul. Belgii, Hasbania.
Haſſio porta, urbs & portus Cariæ, Heraclea.
Haſtings, oppid. Angliæ, Othona.
Havage, inſula Æthiopiæ, Meroe.
la Havana, portus Americæ in Cuba inſula, Havana.
Havaſpedde, provinc. Europæ, Dacia Alpeſtris.
Haudonville, vicus Lotharingiæ, Aidonis villa.
Havelberg, urbs Marchiæ Brandeburgicæ, Havelberga.
Havelburg, urbs Brandeburgica, Havelburgum.
Haveſſen, regio Cimmeriorum, popul. Georgiæ.
Haulruck, pagus Bavariæ, Autmanna ala.
Haure, vox Gallica, Portus, vide in Lexico, in voce Abravannus.
le Havre de Grace, arx Normanniæ, Portus Gratiæ.
Hausruck, pars Auſtriæ provinc. Noricum Ripenſe.
la Haute-pierre, monaſterium in Comitatu Burgundiæ, Alta petra.
Haute-rive, locus Galliæ, in Delphinatu, Alta Ripa.
Haute-vezere, fluv. Galliæ, Altus Viſera.
Hawenſtein, mons Burgundiæ, Iura.
Haux, municipiolum Brabantiæ, Halle.
la Haye, pagus Hollandiæ, Haga Comitis.
Haye du Routol, vicus Galliæ, in ſylva Brotona, Haga Brotonæ.
la Haye en Touraine, oppid. Galliæ, Haga Turonica.
Hayne, fluv. Hannoniæ, Hagnaus, aliis Henius.
Hayphe, oppid. Palæſtinæ, Porphyreum.
Hayrich, locus Germaniæ ſuperioris, Hertarii regna.

Hecla, mons Islandiæ, Hecla.
Hefenfeld, locus Lindisfarnæ inſulæ Angliæ.
Hegow, tractus Sueviæ, Hegowa.
Heidelberg, urbs Palatinatus inferioris, Edelberga, Budoris, Heidelberga, ubi Intergi populi.
Heiden, oppid. Holſatiæ, Heida.
Heidenheym, oppid. Sueviæ, Ara Flavia.
Heil, locus maris Baltici, ubi Hellevionès populi.
Heila, oppid. Pruſſiæ, Hela.
Heilichlandt, inſula maris Germanici, Actania, Saxonum inſulæ.
Heilsberg, oppid. Pruſſiæ, Heilsberga.
Heis, inſula Galliæ, in mari Pictonico, Herius vel Herus.
Helcaſter, oppid. Angliæ, Calatum.
Helch, locus regni Valentini, Longuntica.
Helicona, mons Græciæ, Helicon.
Helmeclmenich, provinc. Aſiæ, Gedroſia.
Helmſtat, urbs Saxoniæ, Helmeſtadium.
Helmſtade, urbs Sueciæ, Helmeſtadium.
Helprun, vide Hailbrun.
Helſingfors, urbecula Sueciæ, Helſingfordia.
Helſingie, provinc. Sueciæ, Helſingia.
Hemid, urbs Paphlagoniæ, Amiſus.
Hemit, urbs Meſopotamiæ, Amida, Ammæa.
Hemz, urbs Syriæ, Emiſa & Emeſſa.
Hen, vide Han.
petit-Hen, oppid. Galliæ, in Picardia, Hammus minor.
Henault, regio Belgii, Hannonia.
Henaut, oppid. Galliæ Campaniæ, Hamus altus.
Henbont, oppid. ejuſdem regni, in Aremoricis, Coſedia vel Confedia.
Henegow, vide Henault.
Hengſterberg, mons Auſtriæ, Cetius.
Henley, vide the Hundred of Henley.
Henneberg, caſtrum Germaniæ, Henneberga.
Hennebont, oppid. Galliæ, Hannebontum.
Hepenel, vel la Haye-Paynel, locus Galliæ, Haga Paganelli.
le Comté d'Herbauge, vel Arbauge, tractus Galliæ, in Namnetum Pictonumque confinio, Pagus Herbatilicenſis.
Heppen, caſtrum Tridentinorum, Appianum.
Herac, urbs Arabiæ Petrææ, Petra.
Heracaian, provinc. Aſiæ, Carmania.
Herachia, inſula Archipelagi, Heratia.
Heracha, urbs Syriæ, Heraclea.
Heraclia, oppid. Tauricæ, Heraclea.
Heraclia, urbs Thraciæ maritima, Heraclea, Perinthus.
Herbipoli, urbs Germaniæ, Herbipolis.
Herck, fluv. Belgii, Archa.
Hereklens, oppid. Geldriæ, Caſtra Herculis.
Herdach, fluv. Thuringiæ, Herdacha.
Herdel, vide Erdel.
Hereford, urbs Angliæ, Herefordia, Ariconium, ubi Silures populi.
Herefordshire, provinc. Angliæ, Herefordienſis Comitatus.
Heren, urbs Meſopotamiæ, Carrhæ.
Heri, provinc. Aſiæ, Aria, urbs illius, Alexandria, & fluv. Arius.
Heriſon vel Herſon, caſtrum Galliæ, in diœceſi Laudunenſi, ad Iſaram, Ericio.
Herit, populi Arabiæ Felicis, Adramitæ.
Herivaux, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Herivallis.
Herma vel Erma, urbs Galatiæ, Germa, Therma.
Hermanſtadt, urbs Tranſylvaniæ, Cibinium.
Hermanſtein, arx Trevirenſis ditionis, Hermanni ſaxum.
Hermanville, locus Galliæ, in Caletis, Hermanni villa.
Hermieres, vicus Galliæ, in Briegio, Hermeria.
Hermionia, in Britannia minore, Armorica civitates.
Herndall, tractus Norvegiæ, Herndalia.
Hernich, oppid. Africæ, Philæni vicus.
Hernico, vide Capo Hernico.
Heron, urbs Ægypti, Heropolis.
Herſtal vel Herſtel, oppid. Germaniæ in confinio Thuringiæ, Item villa publica ad Moſam: Item ad Viſurgim, Heriſtallum.
Herſford, oppid. Angliæ, Durocobrivæ, ubi Catyeuchlani populi.
Hertlond, vide Hartland point.
s'Hertoghen boſch, & Hertzoboſch, urbs Brabantiæ, Sylva ducis, Boſcum ducis.
Hertogenraid, oppid. Belgii, Rodia Ducis.
Hertzberg, mons Auſtriæ, Cetius.
Hertzogenrode, oppid. Limburgici Ducatus, Vetera.
Hertzogthumb Bremen, in Germania, Bremenſis Ducatus.
Hertzogthumb Ferden, in Saxonia inferiori, Verdenſis Ducatus.

Hertzogthumb Lunenbourg, in Germania, Luneburgenſis Ducatus.
Hervorden, urbs Weſtphaliæ, Herverdia.
Herzegovina, provinc. Serviæ, Chelmus & Zachlumia.
Hesdin, oppid. Atteſiæ, Hedena.
Heſerwaldt, ſylva Ducatus Clivenſis, Caſia ſilva.
Heſſen, regio Germaniæ, Heſſia, ubi Catti, Tencteri populi.
Heſſi, populi Germaniæ, Catti, Tencteri.
Heſzgang, locus Auſtriæ, Catarractes Danubii.
Hethy, inſula Scotiæ, Ocetis.
Hetlant, una Electridum inſularum maris Germanici.
Het Staten Eylandt, in America Auſtrali, inſula Statuum.
Hetre le Mauru, locus Galliæ, in diœceſi Catalaunica, Mauriacum.
Hey, fluv. Scotiæ, Ityſ.
Heu Nigde, urbs Lycaoniæ, Nigidia.
Heux en Ternois, locus in agro Toënenſi, Heſiae.
Hexamili, inter Græciam & Peloponneſum, Iſthmus Corinthiacus.
Hexamile, urbs ibi, Iſthmus Cherſoneſi Thraciæ, & Lyſimachia. Cardia, Hexamylium.
Hexham, oppid. Angliæ, Axelodunum.
Heyliden, populi è Zeugitana regione Africæ.
Heylichlandt, vide Heilichlandt.
Heyligberg, pagus Palatinatus inferioris, Pyrenus.
Heylkeſſen, villa cum monaſterio, in Hasbania Leodiensi, Mula.
Heyſsant, inſula Britanniæ minoris, Hyadæ, Sena.
Heyzant, vide Heyſſant.
Hichan, inſula maris Icarii, Chios.
Hidro, mons terræ Hydruntinæ, Hydrus.
Hielmer, lacus Sueciæ, Hielmarus.
Hieraci, vide Gieraci.
Hieres, vide Eres.
Hieres, oppidul. Provinciæ, Olbia.
Hierico, urbs Palæſtinæ, Hierichus.
Hieruſalem, urbs Iudææ, Hieruſalem.
Hierſon, locus Galliæ, in ſylva Teoracia, Irſio.
l'Hieſmois, tractus Galliæ, in Normannia, Oximenſis Pagus.
Higuera, oppid. Bæticæ, vel juxta Nertobriga.
Hind, fluv. Indiæ, Indus.
Hildesheim, urbs Saxoniæ, Aſcalingium, Hildeſia, Bremopolis.
Hirſchfeld, oppid. Germaniæ, Herofilda.
Hiſpahan, urbs Parthiæ, Hecatompylos, aliis Aſpahanum.
Hiſpaniola, inſula Americæ, Hiſpaniola.
Hiſtereych, regio Italiæ, Hiſtria.
Hiſlo, oppid. Caſtellæ novæ, Iſtonium.
Hita, oppid. Caſtellæ novæ, Ceſata, Cæſada, aliis Laxta.
Hitona, oppid. Aragoniæ, Oſcela.
Hivrea, vide Iurea.
Hochburg, locus Germaniæ, ubi Gambrivii populi.
Hochburg, tractus Germaniæ, ubi Uſipetes populi.
Hodu, ſinus Aſiæ, Perſicus ſinus.
Hoenloe & Holach, tractus Germaniæ, Holachum.
la Hogue S. Vaſt, Item port de al Hogue, portus Galliæ, in pago Conſtantino, Oga vel Oge S. Vedaſti.
Hohenſtraſs, oppid. Hungariæ, Ripa alta.
Hohentwiel, arx Germaniæ, Duellium.
Hohenwart, oppid. Bavariæ, Ripa prima, Summuntorium.
Holderneſs, pars Comitatus Eboracenſis, ubi Parisi populi.
Holé, pagus Baſileenſis territorii, Olino.
Holetal, oppid. Coldulorum, popul. Bohemiæ.
Hollandeſi, populi Germaniæ inferioris, Batavi.
Hollands & Hollanda, regio Germaniæ inferioris, Batavia, aliis Hollandia.
Holmburg, locus Pomeraniæ, Rugium.
Holnpurg, oppid. Pannoniæ ſuperioris, Carnuntum.
Holſtein, regio Cimbricæ Cherſoneſi, Holſatia.
Homano, fluv. Aprutii, Vomanus.
Homblieres, locus & monaſterium in Epiſcopatu Noviomagenſi, Humolaria.
Hombourg, caſtrum Lotharingiæ, Homburgum.
Homburg, oppid. Haſſiæ. Item caſtrum Rauracorum, in agro Baſilienſi, Homburgum.
Honan, provinc. Imperii Sinarum, Honanum.
Hondaribia, oppid. Guipoſcoæ, Oeaſo.
Hondura, provinc. novæ Hiſpaniæ, Hondura.
Honeflen, caſtellum Galliæ, in Lexoviis, vide Honfleur.
Honfleur, oppid. Normanniæ, Indubona, aliis Honflorium.
Hongrie, regnum Europæ, Hungaria.
Honneau, fluv. Hannoniæ, Hon.

S. Honore de Lerin, aliàs l'Iſle de S. Honrat, Inſula Galliæ, Lerium.
Honſtoic, oppid. Flandriæ, ubi Pleimoſii populi.
de Hoofden, mare inter Galliam & Britanniam, Fretum Britannicum, Fretum Gallicum.
Hoorne, urbs Hollandiæ, Horna.
Hoornenſe Eylandt, in mari Pacifico, Inſula Horna.
Horburg, oppid. Germaniæ, Argentuaria.
Hordogna, oppid. Apuliæ exciſum, Erdonia, Ardonia, Herdonia.
Horduna, vide Hordogna.
Hordunna, oppid. Hiſpaniæ, Octaviolca.
Horeb, mons Arabiæ petrææ, Melani.
Horiguela, urbs Valentiæ, Orcelu, Oriola.
Hormiz, fluv. Meſopotamiæ, Saocoras.
Horn, oppid. Brabantiæ, Quartenſis pagus, aliis Horna.
Hornachos, oppid. Extremaduræ, Phornacis.
Horndiep, fluv. Friſiæ, Amapa.
Hoemeli, provinc. Europæ, Græcia.
Hortes, oppid. Aquitaniæ, Beneharnum.
Horti, urbs Hetruriæ, Hortanum.
l'Hoſtel de Nelle, apud Lutetiam, Domus Nigellenſis.
l'Hoſtel de Roanne, vel la Maiſon de Roanne, Lugduni in Gallia, Domus Rodana.
Hoſtia, oppid. Ducatus Mantuani, Hoſtilia.
Hoſtia, urbs Latii exciſa, Oſtia.
Hoſtum, urbs terræ Hydruntinæ, Hoſturnum.
Houat, aliàs l'Iſle Haiac, una ex Inſul. Venedicis, in Gallia, Horatis.
Houdan, urbecula Galliæ, in Carnutibus, Hodanum ſeu Hoſdengum.
Houilles, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Hollæ.
le Houlme, tractus Galliæ, in Normannia, Holmeſia.
Hounecourt, vel Huncourt, locus Belgii, in agro Cameracenſi, Humilis Curtis.
Hour en Famine, vel Famenne, Item Haidre en Famenne, locus Galliæ in agro Luciliburgenſi, Herdra.
Hourre Gave, locus Galliæ, ad Gabari, & Aruri confluentes.
la Houſſoye, vicus Galliæ, in Briegio, Hoſſeia.
Hoy, inſula Scotiæ, Dumna, aliis Hoya.
Hoya, promontor. Scotiæ, Virvedrum.
Hoye, oppid. Iuliacenſis Ducatus, Huionum, Iubonum.
Hoye, urbs Weſtphaliæ, Hoya.
Hradiſch, oppid. Moraviæ, Hradiſca & Arſicua.
Hubet, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Amara.
Hudſon Bay, in America ſeptentrionali, Hudſonii ſinus.
Hudwicswaldt, urbs Succiæ, Hudwicsvaldium.
Huecar, fluv. Hiſpaniæ, Vero.
Hued Hiir, vide Hued Niar.
Hued Icer, fluv. Mauritaniæ, Serbes.
Hued Niar, fluv. Æthiopiæ, Niger, Nigir.
Hued el Quibir, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Naſabath.
Huermedam, pagus Aragoniæ, ubi Bilbilis, urbs exciſa.
Hueſca, urbs regni Granatenſis, Faventia, Caliculа, Veſei, aliis Oſca, Eſcua.
Hueſca, urbs Aragoniæ, Oſca.
Hueſcar, urbs regni Granatenſis, Eſcua, Oſca.
Hueſſen, oppid. Geldriæ, Arces Lobiæ.
Huete, urbs Caſtellæ novæ, Opta.
le roy Huguet, nomen ſpectri, in urbe Turonum, in Gallia, Rex Hugo.
Hui, oppid. Belgii, in diœceſi Leodicenſi, Heium.
Huigardes, vicus Belgii in Flandria, Hugarda.
la Huine vel Huyſne, fluv. in Sartam influens, Idonea.
Huiſſeau, locus Galliæ, cum Prioratu, in diœceſi Aurelianenſi: Item locus in Secalonia, Uxellum.
Hulford, oppid. Walliæ, Vindogladia.
Hull, urbs Angliæ, Hullium & Petuaria.
Hulſt, urbs Belgii, Hulſtium.
Humago, inſula prope Iſtriam, Ciſſa.
Humain, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Siga.
Humana, urbs Marchiæ Anconitanæ everſa, Humana.
Humber, fluv. Angliæ, Abus.
Humble, fluv. Angliæ, Homelea.
Hundertbubel, oppid. Hungariæ, Centum colles.
the Hundred of Bray, tractus Angliæ, ubi Bibroci populi.
the Hundred of Henley, tractus Angliæ, ubi Ancalites populi.
Hundſruck, tractus Germaniæ prope Treviros, Sarromatum arva.
Hungaria, provinc. Europæ, Pannonia inferior.
Hungerland, regnum Europæ, Hungaria.
Huningen, fortalitium in Rheni ripa, Huninga.
Hunſruck, vide Hunſruck.
Hutendune, vide Huntingdon.
Huntingdon, oppid. Angliæ, Durolipons, Venantodunum, aliis Huntingtonia.
Huquan, populi Sinarum, Acadra, Huquana.
Huquan, urbs Sinarum, Huquanum.
le Hurepoix, tractus Galliæ, Pagus Autipenſis, Huripenſis, vel Morpenſis.
Huſum, urbs Daniæ, Huſumum & Huſemum.
Huy, oppid. Leodienſis ditionis, Huum.
t' Huys de Bretten, locus Hollandiæ, ubi Britanni populi, Armentarium, Armamentarium.
der Huys van Wonderen, locus in Roma, Amphitheatrum.
Hyalt, oppid. Amorgi inſulæ, Ægiala.
Hyeſmes, oppid. Normanniæ, Oximum.
Hymburg, oppid. Auſtriæ, Comagenum.
Hyrach, provinc. Aſiæ, Hyrcania.
Hyth, portus Angliæ in Cantio, Hyta.

I.

Iacamcuri, urbs Indiæ citerioris, Soſicura.
Iacca, urbs Aragoniæ, ubi Lacetani populi, Iacca.
Iaco, oppid. Theſſaliæ, Iolcos.
les Iaeques, populi Africæ, Iages.
Iada, inſula Archipelagi, Lade.
Iadaſon, urbs Indiæ citerioris, Palibothra.
die Iade, fluv. Friſiæ orientalis, Iadua, Guttalus.
Iadoz, fluv. Africæ, Rubricatus.
Iaen, urbs Andaluſiæ, Gyriſoenorum popul. Aurigi, Giennium, Oningis, aliis Illiturgis.
Iaſanapatan, urbs Ceylani Inſulæ, Iaſanapatanum.
Iaffo vel Iaffa, urbs Palæſtinæ exciſa, Ioppe.
Iagerndorf, oppid. Germaniæ, Carnovia.
Iagny en France, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Iabenuacum.
Iaitis, locus Siciliæ, Acius.
Iaitza, urbs Boſniæ, Gania, aliis Iayeza.
Iakotyn, oppid. Poloniæ, Iakotynum.
Iala, urbs Indiæ, Iala.
Ialea, regio & urbs Peloponneſi, Elis.
Ialina, palus Epiri, Acheruſia.
Ialines, oppid. Cypri, Macaria.
la Ialle, amniculus Galliæ, in Garumnam effluens, Gala.
Iamagorod, arx Succiæ, Iama.
la Iamaica, inſula Americæ, Iamaica.
Iamama, urbs Arabiæ, Iamama.
Iamayſoit, regio Iaponiæ, Iamaiſoria.
Iamba, urbs Indiæ propriæ, Iamba.
Iambu, urbs Sumatræ inſulæ, Iambum.
Iambol, urbs Bulgariæ, Ioannipolis.
Iamboli, urbs Æoliæ, & Macedoniæ pars orientalis, Chalcis, & Chalcidica regio.
Iames bay, ſinus Americæ ſeptentrionalis, Iacobi ſinus.
Iameſtowne, urbs Americæ ſeptentrionalis, Iacobipolis.
Iametz, oppid. Lotharingiæ, Iameſium.
Iampoli, urbs Phocidis, Hyampolis, Anemoria.
Iancoma, regnum Indiæ, Iancoma.
Iandeliſe ſur Orne, locus Galliæ, in pago Vabrenſi, Gandriliſia, ad Ornam.
S Iangou, locus Burgundiæ, S. Gengulfi caſtrum.
Ianizi, oppid. Bœotiæ, Thisbe.
Ianna, regio Græciæ, Epirus: & urbs Æniamum popul. Epiri, Ioanna, Ioannina, Caſſiope, aliis Theſſalia.
Ianina vel Ioannina, urbs Epiri, Caſſiope.
Ianizari, promontor. & oppid. Troadis, Sigeum.
Ianovitz, oppid. Bohemiæ, Ianowitz.
Ianſz Mayen Eylandt, in Oceano Boreali, Inſula Ioannis Maiꝰni.
Ianuti, vide Gianuti.
Iapan, & Giapan, inſula maris Indici, Chryſe, Aurea Cherſoneſus, aliis Iaponia.
Iapara, urbs Indiæ, Iapara.
le Iapon, inſula maris Indici ſeu Eoi, Iaponia.
Iappenaw, populi Carnioli, Iapodes.
Iareazes, inſulæ duæ maris Euxini, Cyanea.
Iardan, promontor. Peloponneſi, Ichthys.
la Iaretta, fluv. Siciliæ, Terias, aliis Simæthus.
Iaretiana, vide Ceretana.
Iargeau & Gergeau, oppid. Belſiæ, Iargolium, vel Gargogilum, Gergolium.
Jarnac, oppid. ſeu caſtrum Galliæ ad Carantonum fluv. Jarnacum.
Iaromitz, oppid. Bohemiæ, Iaromiſtia.
Iaroſlaw, urbs & Ducatus Moſcoviæ, Iaroſlavia.
Iaroſlaw, oppid. Poloniæ, Iaroſlavia.
Iarſay, vide Gerzey.
Iartiere, Germanicè, Hoſenband, nomen ordinis equeſtris in Anglia, Periſcelis.
Iaſſy, urbs Daciæ in Moldavia, Iaſſium.
Iaſungi, populi Sarmatiæ Europææ, Iazyges.
Iatti, fluv. Siciliæ, Bathys.
Iato, oppid. Siciliæ, Ietas.
Iava, inſula maris Indici, Iabadii, aliis Iava.
Javarcay, oppid. Galliæ, in Pictonibus, Gavariacum.
Javarin, vide Giavarin.
Jaunay, locus Galliæ, in Pictonibus, ad Clennem fluv. Gelnacum.
Jaunſtain, oppid. Carinthiæ, Juenna.
Javols, vel Javouls, oppidul. Galliæ, in Gabalis, Gabali.
Jauron, locus Galliæ, in Cenomanis, Gabro.
Jawer, urbs Sileſiæ, Jauria.
Jayck, fluv. Scythiæ, Rhymnus.
Jaz, populi Sarmatiæ Europææ, Jazyges.
Icaria, vide Nicaria.
Iceborough, oppid. Angliæ, Iciani.
Ichtiman, caſtrum Thraciæ, Stenimachum.
Idanhas, urbs Portugalliæ ruinata, Igædita.
Idanhia le veja, urbs Portugalliæ ruinata, Igædita.
Idelton, oppid. Angliæ, Segelocum.
Idenaw, oppid. Bavariæ, Idunum.
der Iderwald, ſylva ad fluv. cognominem, Idra.
Idia, locus Hiſpaniæ, Idienſis.
Idiſa, montes Scythiæ, pars Imai, Scindathini.
Idra, inſula Lybiæ, Hydra.
Idro, vide Lago di Idro
Idro, oppidul. Italiæ in ditione Veneta, Idrinum.
Iduacal, mons Mauritaniæ, Atlas major.
S. Jean l'Aſſe, caſtellum Galliæ, in Pertico, Axejum.
S. Jean au Bois, vicus Galliæ, in ſylva Cotia, S. Johannis ad ſylvam.
S. Jean de Laône, oppid. Galliæ, in finibus Lingonum, Latôna.
S. Jean de Luz, locus Galliæ, in agro Laudunenſi, Luſius vicus.
S Jean de Mont-Faucon, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Mons Falconis.
S. Jean Pie de port, oppid. Galliæ, Imopyrenæum S. Johannis, vide quoque Saint Jean.
Jeble, vicus Galliæ, in Briegio, Ebudum.
Jefferkin, urbs Palæſtinæ, Capernaum vel Capharnaum, Tarichea.
Jemterlandt, provinc. Succiæ, Jemptia.
Jena, urbs parva Germaniæ, Jena.
Jende, lacus Succiæ, Jendus.
Jendo, urbs Iaponiæ, Jendum.
Jeneville, locus Galliæ, ad Rotundam fluv. Genevilla & Ianivilla.
Ienff, urbs Sabaudiæ, Geneva.
Ienfferſée, lacus Sabaudiæ, Lemanus.
Ieniſar, oppid. Theſſaliæ, Pheræ.
Ieniſcey, fluv. Moſcoviæ, Ieniſcea.
Ieniza, urbs Macedoniæ, Pella.
Ienkoping, urbs Succiæ, Ienekopia.
Ienupor, urbs Indiæ, Ienupara.
Jerby vel Jerbey, pagus Angliæ, Arbeia.
Jercon, fluv. Pamphyliæ, Eurymedon.
Jere, fluv. Galliæ, in Caletis, Eora.
Jeres, vide Yres.
Jerne, fluv. Gallæciæ, Jerna.
Jero, inſula Archipelagi, Gyaros.
Jeron, locus juxta fretum Conſtantinopolitanum, Jovis Urii fanum.
Jeron Romelias, locus juxta Conſtantinopolim, Polichnion.
Jerre, vicus cum Monaſterio, Galliæ, in agro Pariſienſi, ad fluv. cognom. Edera.
Jerſey, inſula inter Angliam & Galliam, Cæſarea.
Jeſelbas, provinc. Aſiæ, Margiana.
Jeſi, urbs Marchiæ Anconitanæ, Æſium, Æſis.
Jeſolo, urbs Venetiæ everſa, Equilium.
Jeſſelmeere, urbs Indiæ, Jeſſelmera.
Jeſual, urbs Indiæ, Jeſualium.
Jeſupol, oppid. Poloniæ, Jeſupolis.
Jeter, fluv. Myſiæ ſuperioris, Jatrus.
Jethira, pagus Palæſtinæ, Athar.
Jethra, mons Aſiæ, Emodus.
Jetſegen, regio Iaponiæ, Jetſegena.
Jetſen, regio Iaponiæ, Jetſenga,
Jex & Jexdi, urbs Parthiæ, Hecatompylos, & Parthia, provinc. Aſiæ.
If, inſula Galliæ, Stœchadum una, Hypæa.
la roche d'Ige, locus Galliæ, Rupes Jalgerii.
Ige, oppid. Carniolæ, Æmonia.
Iglaw, urbs Germaniæ, Giblova & Iglava.
Igle, pagus Trevirenſis, Ad aquilas.
Igliaco, fluv. Peloponneſi, Peneus.
Igualada, vide Ygualada.
Ihoe, urbs Indiæ, Ibora.
Ila, promontor. & inſula Scotiæ, una Ebudarum, Epidium.

Iland of Good Fortuyn, in America ſeptentrionali, *Fortunæ Divinæ inſula.*
Ilanz, conventus Rhætorum in fœdere Cano, *Ilanium.*
Ilbacha, pagus Africæ, *Iſporis.*
Ilceſter, oppid. Angliæ, *Iſchalis.*
l'Ile, caſtellum in Sequanis, *Inſula.* It. fluv. Galliæ, *Ella.*
Ilena, regio & populi Sardiniæ, *Ilenſes.*
Iler, fluv. Sueviæ, *Hilara*, *Ilargus* & *Ilarus.*
Ilerda, urbs Catalauniæ, *Lerida*, alius *Athanagia.*
Ileſſi, oppid. Hungariæ, *Ulmi.*
Ilheos, urbs parva Braſiliæ, *Inſulæ.*
Ilkuſch, & Ileuſia, oppid. Poloniæ, *Ileuſſum.*
Il, fluv. Germaniæ, *Ellus & Helbus*, *Helelus.*
l'Illa, vide *l'Iſle.*
l'Ille, locus Galliæ, in Meldis, *Inſulæ.*
l'Illebonne, urbs Galliæ, in Caletis, *Julibona.*
Illeſcas, oppid. Caſtellæ novæ, *Tituacia.*
Illiers, caſtellum Galliæ, in Carnutibus, *Ialcra.*
Illora, oppid. regni Granatenſis, *Ilurgis.*
Ilmen, fluv. Perſiæ, *Arabius.*
Ilmen, lacus Moſcoviæ, *Ilmenus.*
Ilız, oppid Hungariæ, *Ulmi.*
Ilz, urbecula Poloniæ, *Ilza.*
Im Bart, vide *Bart.*
Im Thurca, vide *Thurca.*
Im Zagor, mons Stiriæ, *Claudius.*
Imerilpitia, inſula Dalmatiæ, *Celaduſſa.*
Immacen vel Immaticen, pagus territorii Genuenſis *Immanicelum.*
Imola, urbs Romandiolæ, *Cornelia*, *Forum Cornelii*, aliis *Imola.*
Imperiale, urbs Americæ meridionalis, *Imperialis.*
Inachori, pagus Cretæ, *Inachorium.*
Inachos, fluv. Epiri, *Aphas*, *Inachus.*
Incisa, oppid. Montisferrati, *Liburna.*
l'Inde, regio perampla Aſiæ, *India.*
Inde & Indo, fluv. Indiæ, *Indus.*
Index, fluv. Indiæ, *Indus.*
India, provinc. Aſiæ, *India.*
India occidentale, novus orbis, *Atlantis*, aliis *America.*
Indiani, populi Indiæ, *Indi.*
Indion, urbs Margianæ, *Alexandria*, *Antiochia*, *Seleucia.*
Indoſtan, regio Indiæ citerioris, *Dachinabades*, & *India citerior*, aliis *Mogolum regio.*
Indovina, oppid. Latii, *Lanuvium.*
Indre, fluv. Galliæ, in Ligerim effluens, *Ingeris*, *Anger* vel *Andria.*
Indu, fluv. Indiæ, *Indus.*
Ingadin, tractus Rhætiæ, ubi populi *Saruneies.*
Ingelheim, oppid. Germaniæ, *Ingelheimum.*
Ingermanland & Ingrie, provinc. Sueciæ, *Ingria.*
Inghilterra, regnum Europæ, *Anglia.*
Inguni, oppid. Siciliæ exciſum, *Engyum.*
Ingolſtadt, urbs Bavariæ, *Ingolſtadium*, *Aureapolis.*
Ingrande, vicus Galliæ in Pictonibus, *Igorandis.*
Inhambane, regnum Africæ, *Inhambanum.*
Inhamior, regnum Africæ, *Inhamiorum.*
Iniesta, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Segobriga.*
Iniſa. mons Scythiæ, *Imaus.*
Inis Avalon, locus Angliæ, *Avalonia.*
Innekyn, oppid. Carinthiæ, *Aguntum.*
Innerneſſe, oppid. Scotiæ, *Innernium.*
Inowladiſlow, oppid. Poloniæ; *Iniuladiſlavia.*
Ins & Inn, fluv Norici, *Oenus*, *Ænus.*
Inſpruck, urbs Tiroleuſis Comitatus, *Oenipons.*
Inſtad, oppid. Germaniæ, pars Bataviæ, Bojodurum, *Ævoſtadium.*
Interdoco, oppid. Sabinorum, *Interocrea.*
Ioac, locus Galliæ, in Lemovicibus, *Iocundiacum.*
Ioannipolis, urbs Bulgariæ, *Parꝫſllabs.*
Ioccelin, oppid. minoris Britanniæ, *Ioſſelinum*, vel *Goscelum caſtellum.*
Joden, populi Palæſtinæ, *Judæi.*
Jodoigne, vel *Judoigne*, municipium Belgii, in Flandria, *Geldonia.*
Joguet, populi Indiæ, *Gymnoſophiſtæ.*
Joigni, vide *Joigny.*
Ioigny, oppid. Galliæ, in Senonibus, ad Icaunam fluv. *Iuniacum & Ioviniacum.*
S. Iohre, locus Galliæ in Delphinatu, *S. Georgii caſtrum.*
Ioinville, oppid. Galliæ, ad Matronam fluv. *Joanvilla*, ſeu *Jovis villa.*
Iona, inſula Scotiæ, *Hii*, *Itona.*
Ionne, fluv. Galliæ, *Icauna.*
Ionquera, oppid. Catalauniæ, *Juncaria.*
Iortan, urbs Indiæ, *Jortanum.*
Ioſas, locus Galliæ, in diœceſi Pariſienſi, *Ioviacum*, in pago cognom.
S. Ioſſe, locus Galliæ, in Picardia. *Cella S. Jodoci.*

S. Joſſe ſur mer, locus Galliæ, in Britannia minore, *S. Jodoci cella.*
Jou, vide *Joux.*
Jouarre les Nonnains, monaſterium Galliæ, in ſaltu Jotrenſi, *Jotrum Nonnarum.*
Jouay, vicus Galliæ, in Turonibus, *Jocundiacum.*
Joué, vel *Jouay*, locus Galliæ, in Turonibus, *Gaudium.*
le Jourdain, fluv. Palæſtinæ, *Jordanis.*
Joux, inter Galliam & Helvetiam, pars montis *Jura.*
Joux vel Jeu, monaſterium & vicus in monte Jura. It. vicus ad Dubim fluv. *Jurenſis.*
Joüy, vicus Galliæ, in Carnutibus, *Gaudiacum.*
Jouy le Chaſtelet, locus in Briegio, *Joviacum Caſtellum.* Item caſtrum Galliæ, in diœceſi Meldenſi, aliás *Joüy ſur Morin*, *Joviacum* ſeu *Gaudiacum ad Mucram.*
Jouy en Joſas, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Jojacum* ſeu *Joviacum.*
Joüy ſur Morin, vide *Joüy le chaſtelet.*
Jouy en Pitueraus, locus Galliæ, in Carnutibus, *Joviacum.*
Jouy le Potier, locus ejuſdem regni, in Secalonia, *Joviacum Poterii.*
Joy en Val, Abbatia Galliæ, in agro Pariſienſi, *Vallis Gaudii.*
Joya, pagus Andaluziæ, *Sala.*
Joyeuſe, locus Galliæ, in agro Vivarienſi, *Gaudioſa.*
Joyne, locus Galliæ, in pago Tardanenſi, *Joviniacum.*
Joyoſa, oppid. regni Valentini, *Honoſca.*
Ipepa, urbs Lydiæ, *Hypæpa.*
Ipere Gall. *Iperen* Germ. Vide *Yperen.*
Iphricbia, pars mundi, *Africa.*
Ips, oppid. Auſtriæ, *Vibium.*
Ipſala, urbs Thraciæ, *Cypſella.*
Ipſch, pagus agri Lucemburgenſis, *Epoiſſum.*
S. Irier de la Perche, villa Galliæ, in Lemovicibus, *Atanat.*
l'Irio, fluv. Cappadociæ. *Iris.*
Iris, fluv. Peloponneſi, *Eurotas.*
Irland, Irlanda, Ireland, inſula Europæ, *Hibernia*, *Ivernia.*
Irnco, mons Hiſpaniæ, *Vindius*, *Hirminus.*
Is ſur Tille, locus ad Tilam fluv. *Icium.*
Iſarſo, pagus Inſubriæ, ubi olim populi *Hiſarci.*
Iſchar, fluv. Myſiæ ſuperioris, *Jatrus*, *Jeterus*, *Eſcamus*, *Strymon.*
Iſcheboli, Iſchepoli, urbs Thraciæ, *Scopelus.*
Iſchel, oppid. ditionis Salisburgenſis, *Iutatio.*
Iſchia, inſula Neapolitana, *Ænaria*, *Inarime*, *Pithecuſa.*
Iſchia, inſula maris Tyrrheni, una Oenotridum, *Iſchia & Ænaria*, *Iſcia.*
Iſchia, fluv. Myſiæ inferioris, *Cius.*
Iſcodar, urbs Albaniæ, *Scodra.*
Iſelburg, oppid. Geldriæ, *Aliſo.*
Iſen, oppid. Sueviæ, *Iſimſta.*
Iſenach, urbs Thuringiæ, *Iſenacum.*
Iſenberg, mons Sueviæ prope Auguſtam Vindelicorum, *Iſidis mons.*
Iſendick, oppid. Belgii, *Iſendicum.*
Iſer, fluv. Bavariæ, *Iſara.*
Iſenborn, locus Brabantiæ, *Tungrorum fons.*
l'Iſere, fluv. Delphinatus, *Hiſara*, *Iſara.*
l'Iſere, fluv. Flandriæ, *Phrudis.*
Iſernia, urbs regni Neapolitani. *Æſernia.*
Iſerre, aliás *Iſeure*, vicus Galliæ, in Turonibus, *Iciodorum.*
Iſeure, vide *Iſerre.*
Iſilles, vide *Eſilles.*
Iſin, pagus & fluv. Bavariæ, *Iſen.* *Iſiniſca.*
Isakal Lein Alſchemes, urbs Ægypti, *Buſiris*, *Rameſſes.*
Iſla, Isle, Iſola.
De l'Admiral, in nova Zemla, *inſula Admiralis.*
Isla di Amirante, in mari Æthiopico, *inſula Admiralis.*
d'Ancam, inſula Sinarum, *Ancamia.*
l'Isle d'Annobon, in mari Guineæ, *Anniboni Inſula.*
Iſles d'Aran, inſulæ Hiberniæ, *Araniæ.*
Iſle d'Armot, inſula in ora Santonicæ, *Armotia.*
Iſla d'Aſcemçan, versùs Braſiliam, *Aſcenſionis inſula.*
Iſla de Aves, inſula Caribarum, *Avium inſula*,
Iſla, Iſle, Iſola.
Isla de Aves, una ex Antillis inſulis, *Avium Inſula.*
Isla de Aves, in mari Lanchidolio, *Avium inſula.*

Isla, Isle, Iſola.
l'Isle Bouchart, oppid. Galliæ, *Inſula Bucardi.*
Isle de Bourbon, inſula Oceani Æthiopici, *Borbonia.*
Isle Bouin, inſula Galliæ, *Boinum.*
l'Isle du Cap Breton, in America ſeptentrionali, *inſula promontorii Bretonis.*
Dauphine, inſula Africæ, *Delphina* ſeu *Madagaſcaria.*
l'Isle de France, provinc. Galliæ, *Inſula Franciæ.*
l'Isle de Jourdain, oppid. Galliæ, *Inſula Jordani.*
Islas de Juan Fernandez, in mari Pacifico, *Inſulæ Joannis Ferdinandi.*
Isle de Sarck, inſula maris Britannici, *Arka.*
Isla de Denia, inſula Valentiæ, *Planeſia.*
de S. Borondon, una ex Canariis, *Aproſitos.*
de Diego Roiz, in Africa, *Didaci Roi inſulæ.*
di S. Margarita, vide *Margarita.*
Islandt, inſula maris Septentrionalis, *Thule*, aliis *Islandia.*
Islas de Baiona, inſulæ Gallæciæ, *Deorum inſulæ.*
de Cabo Verde, vide *Iſole di Capo Verde.*
de Canaria, inſulæ maris Atlantici, *Fortunatæ inſulæ.*
de Fernando Noronha, inſula Americæ meridionalis, *Ferdinandi Noronhæ.*
de Ferdinando Pao, inſula Africæ, *Ferdinandi Pai.*
de Ladrones, in Oceano Indico, *inſulæ Latronum.*
de las Perlas, in mari Auſtrino, *inſulæ Unionum.*
dos Peſcadores, in Oceano Sinico, *inſulæ Piſcatorum.*
de Pracel, inſulæ Sinenſes, *Maniolæ.*
do Prencipe, in mari Guineæ, *inſula Principis.*
de Salomon, in mari Pacifico, *Salomonis inſulæ.*
d'Yvica, inſula Hiſpaniæ, *Pityuſa.*
Isle, locus Galliæ, in Remis, *Inſula.*
l'Isle, urbs Flandriæ, *Inſula.*
l'Isle Adam, in Bellovacis, *Inſula Adami.*
Isle d'Aix, inſula Galliæ, in ſinu Aquitanico, *Aia* vel *Agia.*
l'Isle Barbe, inſula amnica Galliæ, in Arari, *Inſula Barbara.*
Isle de Bas, inſula Angliæ. *Barſa.*
l'Isle de Baz, inſula Galliæ, in Britannia minore; *Batha.*
l'Isle de Liedaſne, aliàs *Tourville & Oiſſel*, inſula Galliæ, in Normannia, *Oſcellus.*
Bouchard, inſula Galliæ, in Turonibus, *Inſula Burcardi.*
de Brebal, aut *Brebat*, inſula Galliæ, in mari Britan. *Brebalia.*
Dax, inſula Galliæ, in Aquitania, *Aiæ.*
de Diu, inſula Indiæ, *Alambater.*
Dedon, oppid. Galliæ, in Convenis, *Inſula Dedonis.*
de Figo, inſula inter Sardiniam & Corſicam, *Phintonis.*
de Flaiz, inſula Galliæ, in Santonibus, *Flaiæ.*
de France, provinc. Galliæ, ubi *Pariſii* populi.
Jourdain, in Lemovicibus, *Inſula Jordani.*
du Levant ſeu du Titan, inſula Provinciæ, *Hypæa.*
du Lys, inſula maris Tyrrheni, *Ægilium.*
of Man, inſula Angliæ, *Eubonia.*
de S. Marguerite, inſula Galliæ, *Lero.*
des Mouſches, in mari Pacifico, *inſula Muſcarum.*
de Nermouſtier, inſula Galliæ, in mari Pictonico, olim *Herius*, nunc *Inſula nigri monaſterii.*
d'Oire, inſula Galliæ, in ſinu Aquitanico, *Oria.*
d'Oueſſant, inſula Galliæ, in mari Britannico, *Uxantis* vel *Axantos.*
de Ré, inſula Galliæ, in ſinu Aquitanico, *Radis.*
de Renards, inſula Sarmatiæ, *Alopece.*
de Sable, in America Boreali, *inſula Arenæ.*
de Sain, inſula Galliæ, in mari Britannico, *Sena.*
du Titan, inſula Galliæ, una ex Areenſibus, *Titanis* nomine celebris.
Islenos, urbs Ciliciæ, *Selinus*, *Trajanopolis.*
les Isles des Eres, vel d'Hieres, inſulæ tres, in mari Gallico, *Inſulæ Areenſes.*
les Isles de Ieres, inſulæ Galliæ, *Stœchades.*
les Isles de S. Marguerite, inſulæ Galliæ, *S. Margaretæ* dictæ, alias *Lero*, *Lerinus*, *Tranbre*, & *Inſul S. Ferreoli.*
des Martyrs, in Archipelago S. Lazari, *inſulæ Martyrum.*
de Narbonne, inſulæ Linguadociæ, *Piplæ.*
d'Oleron, inſulæ Galliæ, in ſinu Aquitanico, *Olarionenſes.*
d'Or, vide *le Isles des Eres.*
les ſept Isles, in mari Britannnico, *Inſulæ ſeptem.*

les Isles de la Sonde, inſulæ in mari Indico, Sunda.
de Vannes, inſulæ Aquitanici Oceani, Neſiades.
les Isleis, populi Flandriæ, Inſulenſes.
Iſmid, vide Iſnigimid.
Iſmyr, urbs Ioniæ, Smyrna.
Iſne, urbs Sueviæ, Yſna, aliis Iſna & Viana.
Iſnich, urbs Bithyniæ, Aſcania palus, Nicæa, Antigonia.
Iſnigimid, urbs Bithyniæ deſtructa, Nicomedia.
Iſola, inſula Tiberis, Libanus alma Veneris.
Iſola, urbs regni Neapolitani, Inſula.
Iſola, oppid. Iſtriæ, Alietum.
Iſola, urbs Calabriæ, Eſula, Aſyla.
Iſola, oppidul. Latii, Inſula Arpinas, Interamna.
Iſola, caſtrum provinciæ Patrimonii, Veii.
Iſola, fluv. Hetruriæ, Cremera.
Iſola d'Albenga, inſula maris Liguſtici, Gallinaria.
Biſentina, inſula Hetruriæ in lacu Vulſinio, Tyrus.
delle Capre, Inſula maris Ægæi, Æga.
di Chizico, inſula Propontidis, Porphyrione.
de Colombi, inſula maris Africani, Eniſipia, Æneſippa.
Comaſina, inſula lacus Comaceni vel Larii, Comacina.
de Fer, inſula Africæ, Ferri.
del Ferro, inſula una ex Fortunatis, Ombrios, Aproſitos. Aliis Pluvialia.
de Flores, inſula in mari Atlantico, Florum.
des Gerbes, inſula Africæ. Lotophagites.
del Guido, inſula prope Corcyram, Ptychia.
de Lipari, inſula Siciliæ, Æolia.
di Mezzo, inſula in ora Dalmatiæ, una Elaphitum.
de Naſſau, in mari Indico, inſula Naſſovia.
del Patriarcha, inſula maris Africi, Aphrodites.
del Prencipe, inſula Propontidis, Antigonia, Berbicus.
de Puerto ſanto, inſula in mari Atlantico, Portus ſancti.
Roſſa, inſula inter Sardiniam & Corſicam, Phintonis.
Sacra, ad Tiberis fluv. oſtia, Aſſis.
de ſante Alouzie, in America Boreali, inſula S. Luciæ.
de S. Andero, in America Boreali, Inſula S. Andreæ.
di S. Antiocho, Sardiniæ, Sulcitana inſula, aliis Enoſis.
de S. Barthelemi, in America, inſula S. Bartholomæi.
di S. Bartholomeo vel Bartolameo, urbis Romæ inſula, Inſula ſacra, Lycaonia, Tiberina inſula.
de S. Borondon, in mari Atlantico, Ombrios, Inacceſſibilis, Aproſitos.
de ſainte Catherine, in America Boreali, inſula S. Catharinæ.
de S. Chriſtophle, in America, inſula S. Chriſtophori.
de ſainte Croix, in America Boreali, inſula S. Crucis.
di S. Domino, vide S. Domino.
de S. Euſtache, in America Boreali, inſula S. Euſtachii.
di S. Giulio, inſula lacus Hortani in Mediolanenſi Ducatu, Inſula S. Julii.
de ſainte Helene, in Oceano Æthiopico, inſula S. Helenæ.
di S. Honorato, vide S. Honorato.
de S. Jean, in nova Francia, inſula S. Ioannis.
de S. Juan, in Philippinis, inſula S. Joannis.
de S. Juan de puerto ricco, in America Boreali, inſula S. Ioannis de portu divite.
de ſainte Marie & Noſſi Hibrahim, prope Madagaſcariam, inſula S. Mariæ.
di S. Marciano, inſula Siciliæ, Plemmyrium.
de S. Martin, in America, inſula S. Martini.
de ſainte Marguerite, inſula Galliæ Narbonenſis, Lero.
di S. Maura, inſula Epiri, Prinoeſſa, aliis Leucas.
de S. Miguel, in mari Indico, inſula S. Michaelis.
de S. Michele, inſula maris Adriatici, Michaelia.
de S. Miguel, inſula maris Atlantici, Michaelia.
de S. Pierre, inſula Sardiniæ, Accipitrum ſeu Hieracum inſula.
di S. Pietro, inſula Sardiniæ, Hieracum inſula.
di S. Pietro, inſula Cariæ, Pidoſus.
de S. Thome, in Africa in mari Guineæ, inſula S. Thomæ.
de S. Vincent, in America, inſula S. Vicentii.
Serrana, in America Boreali, inſula Serrana.
del Toro, inſula Sardiniæ, Molybodes, Plumbea.
di Zara, inſula Sclavoniæ. Liſſa.
l'Iſole del Arcipelago, inſulæ maris Ægæi, Cyclades & Sporades.
di Bajona, inſulæ Gallæciæ, Lancia, Albianum & Cinciæ, aliis Cica & Deorum inſulæ.
Canarie, inſulæ maris Atlantici, Fortunatæ inſulæ.
di Capo Verde, inſulæ Atlantici maris, Gorgones, Heſperides, Caput viridis inſulæ.
del Compare, vide Val di Compare.
di Correnti, vide le Corrente.
d'Eri, inſulæ in mari Gallico, Arenſes.
di Mezzo, inſulæ 3. Dalmatiæ, Elaphites.
di S. Maria & S. Michel, maris Atlantici, Atlanticæ inſulæ.
di S. Pietro, inſulæ Sardiniæ, Molybodes.
l'Iſole delle Smirne, l'yſtrra, & aliæ inſulæ Aſiæ.
Iſona, pagus Catalauniæ, ubi Æſonenſes populi.
l'Iſonzo, fluv. Forojulii, Iſontius, Natiſo, Sontius.
Iſperite, mons & pagus Thraciæ, Sparte.
Iſſandon, oppid. Galliæ, in Lemovicibus, Exando.
Iſſel, vide Yſel.
Iſſorre, urbs eſt Galliæ, Iſſorium.
Iſſoire, vicus Galliæ, in Arvernis, Iciodorum.
Iſſoudun, oppid. Galliæ, Ernodorum.
Iſſy, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, ad Sequanam, Iſſiacum.
Iſta, pagus Corſicæ, Aliſta.
Iſtar, urbs Samariæ exciſa, Sichem.
Iſtechia, oppid. Peloponneſi, Electra, Leuctrum.
Iſthme de Panama, tractus Americæ, Iſthmus Panamæ.
Iſtigias, urbs Bactrianæ, Chariſpa, Zariaſpa, Bactra.
Iſtria, provinc. Italiæ, Hiſtria, Iſtria.
Iſtrig, fluv. Valacchiæ, Sargetia.
Iſtaith, vide Yſtwith.
Italia, regio Europæ, Italia.
Italica, urbs Syriæ, Heraclea.
Ithanceſter, oppid. Eſſexiæ ad fluv. Pentem, Ad anſam, Othona.
Itro & Itri, oppid. Latii in regno Neapolitano, Mamurrharum, aliis, Itrum.
Itzebo, urbs Daniæ, Itzehoa.
Iuanogorod, arx Ingriæ, Iuanogroda.
Iucatan, regio novæ Hiſpaniæ, Iucatania.
Iudenberg, oppid. Carinthiæ, Idunum.
Iudenburg, urbs Stiriæ, Iudenburgum.
Iudia, & Odias, urbs Indiæ ulterioris, Iudia.
Iudica, oppid. Siciliæ vaſtatum, Hybla minor, Tyella.
Iudicello, fluv. Siciliæ, Amenanus.
Iveleſter, vide Ilceſter.
Ivelmouth, æſtuarium Angliæ, Vexala, Uxela.
Ivette, amnis Galliæ, in Urbiam effluens, Iveta.
Iuges deſſus l'orme, nomen Judicum, in Gallia, Iudices ſub orno.
Iugon, oppid. Britanniæ minoris, Iugo.
Iuhorski, provinc. Moſcoviæ, Iugra.
la Iuierie, unus ex vicis urbis Meldorum, in Gallia, Iudæaria.
Iuiſi, populi Palæſtinæ, Iudæi.
Iuilly, locus Galliæ, cum monaſterio, in diœceſi Meldenſi, Item in Lingonibus, Iuliacum.
Iuine, fluv. Burgundiæ, Iunna.
S. Iulien du Saut, oppid. Galliæ, ad Icaunam, S. Iuliani de Saltu.
Iuliers, urbs Germaniæ, Iuliacum.
Iumieges, cœnobium Galliæ, Gemeticum.
Iunčio, mons Portugalliæ, Tagrus.
Iunnan, provinc. Sinarum, Iunnania.
Iunnan, urbs Sinarum, Iunnanum.
Iunquera, vide Ionquera.
Iuois, oppid. Lucemburgi, Epoiſſius, Ivodium.
Iupile, pagus Leodienſis ditionis, Iopilia.
Iupile vel Iopil, villa olim publica, ad Moſam, Iopila.
Iura Yl, inſula Scotiæ, Iura.
Iurat, pars Iuræ montis, inter Burgundiam & Helvetiam.
Iurea, urbs Pedemontii, Eporedia.
Iurgano, oppid. Valacchiæ, Frateria.
Iurten, mons Burgundiæ, Iura.
Ivry, oppidul. Galliæ, in Aulercis Eburovicibus, Ibrejum. Item vicus agri Pariſini, Iuriacum.
S. Iuſt, vicus Galliæ, ad Icaunam, S. Iuſti.
mont-Iuſtin, caſtrum Comitatus Burgundiæ, Iuſtina.
Iuſtinopoli, vide Cavo d'Iſtria.
Iutlander, populi, Sabalingii, & Iutlandt, regio Daniæ, Iutia, Cimbrica Cherſoneſus.
Iuvignien, locus Galliæ, Joviniacum vel Iuviniacum.
Iuviſy, vicus ejuſdem regni, in agro Pariſino, Geviſiacum.
Ixar, oppid. Aragoniæ. Ixarium.
Izli, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Gilbi, Gilva.

K.

Kaempt, oppid. Germaniæ ſuperioris, Cambetis, Cambate.
Kaimachites, populi Tartariæ magnæ, Kaimachita.
Kala, Chelles, cœnobium Campaniæ Gallicæ, Cale.
Kalbe, oppid. Saxoniæ, Calacia.
Kalcaceſter, oppid. Angliæ, Calcaria.
Kalenberg, montis pars inter Noricum & Pannoniam, Cetii.
Kaliſch, urbs Poloniæ, Caliſia.
Kalmar, urbs Gothiæ, Calmaria.
Kalmontz, oppid. Palatinatus ſuperioris, Celemantia.
Kam, provinc. Africæ, Ægyptus.
Kambs, vel Kemps, vide Kaemps.
Kamieneck, urbs Poloniæ, Camenecia & Clepidava.
Kaniow, oppid. Poloniæ, Kaniovia.
Karkeſſa, oppid. Arabiæ deſertæ, Charchamis.
Karn Tauern, mons Carinthiæ, ubi populi Norici Tauriſci.
Karnwald, in Helvetiis, Carna ſylva.
Karopnitze, mons Macedoniæ, Orbelus.
Karoſca & Caruska, oppid. Hungariæ, Cornacum.
Kaſſel, vide Caſſel.
Kaſtel, locus juxta Moguntiam, Trajani monumentum.
Kato, pagus Palæſtinæ, Manathoth, Cathoe.
Katzenelebogen, vide Catzenelebogen.
Kaufbeurn, urbs Germaniæ, Kaufbura.
Kaunberg, mons Auſtriæ, Comagenus.
Keccio, urbs regni Tunchini in India, Daonai.
Keiſers Lautern, urbs Germaniæ, Cæſareopolis.
Keiſersweerd, vel Keiſerswert, oppid. & monaſterium Germaniæ, Inſula Rheni.
Keiſersweerd, vide Keyſersweerd.
Kelaggrbar, oppid. Arabiæ petrææ, Petra deſerti.
Keldan, provinc. Aſiæ, Chaldæa.
Kelh, aut Kil, fluv. Germaniæ, Celbis.
Kellen, vicus Clivenſis Ducatus, Trajana colonia.
Keller ampt, in agro Bremogartenſi, Cellæ præfectura.
Kellnſey, Angliæ promontor. Ocelli promontorium.
Kelmuntz, oppid. Sueviæ, Celiomons, Celiomons.
Kemach, urbs Siliciæ, Camachus.
Kemois, populi Cocinſinæ, Kemi.
Kempen vel Kampen, tractus Brabantiæ, ubi Toxandri populi, aliis Campinia.
Kempenland, vide Kempen.
Kemper, civitas Galliæ, Curioſolitum, Cornubia.
Kemper Corentin, oppid. Galliæ, in Armorica, olim Alanna.
Kempten, urbs Sueviæ, Druſomagus, Campodunum, Campidona.
Kencheſter, oppid. Angliæ, Ariconium.
Kendal, oppid. Angliæ, Cancangium.
Kenkis, urbs Thraciæ. Anchialus.
Kennemerlandt, tractus Hollandiæ, ubi Caninefates populi.
Kennet, oppid. Angliæ, Cunetio.
Kent, regio & promontor. Angliæ, Cantium.
Keregi, populi Germaniæ, Obotritæ.
Keresbania, vide Kereswanya.
Kereswania, oppid. Tranſylvaniæ, Auraria Romana.
Kerez, vide Keureux.
Kerka, fluv. Illyrici, Titius.
Kerlburg, oppidul. Hungariæ, Gerulata.
Kermen, urbs Thraciæ, Germia.
Inkermen, promontor. Tauricæ Cherſoneſi, Criu metopon.
Kernaw, vide Cernau.
Keroska, oppid. Pannoniæ, Cucci.
Kerry Countie, in Hibernia, Kerrienſis Comitatus.
Kerſoy, vide Cherſo.
Kerſtenryck, pars quarta orbis. Europa.
Kerume, oppid. Bithyniæ, Ceramea.
Keſchiſdag, mons Myſiæ, Myſius, Olympus.
Keſmarckt & Keyſerſmarckt, oppid. Hungariæ, Cæſareopolis.
Keſſe, oppid. Thraciæ, Ciſſus.
Keſſel & Kaſſel, oppid. Brabantiæ, Caſtellum Menapiorum.
Keureux. fluv. Tranſylvaniæ, Chryſius, Cuſus.
Kew, pagus Hungariæ, Onochrinum.
Kexholm, provinc. Sueciæ & oppid. Kexholmia.
Keyſerſtul, oppid. Helvetiæ, Forum Tiberii.
Keyſersweerd, oppid. Germaniæ inferioris, Trajana colonia, Colonia Trajana.
Kharnburg, oppid. Pannoniæ ſuperioris, Carrodunum.
Khoraſan, provinc. Perſiæ, Margiana.
Kiburg, oppid. Helvetiorum, Kiburgium.

Kiel,

Kiel, urbs Holſatiæ, *Chilonium.*
Kiengara, vide *Cangria.*
Kil, fluv. ditionis Trevirenſis, *Gelbis.*
Kildare, urbs Hiberniæ; *Kildaria.*
Kildare Countie, Comitatus Hiberniæ, *Kildarienſis Comitatus.*
Kile, provinc. Scotiæ, *Covalia.*
Kilia, urbs Myſiæ inferioris, *Callatia* & inſula, *Achillea.*
Kilkenny, urbs Hiberniæ, *Fanum Canici*, *Kilchennia.*
Kilkenny Countie, Hiberniæ, *Kilkennienſis Comitatus.*
Kil lair, locus Hiberniæ, *Laberus.*
Killian, fluv. Scotiæ, *Celnius.*
Kilmalock, urbs Hiberniæ, *Kilmalocum.*
Kilmore, urbs Hiberniæ, *Chilmoria* & *Kilmoria.*
Kiloom, urbs Hiberniæ, *Cluanum.*
Kinges Countye, pars Hiberniæ, *Regis Comitatus.*
Kinges towne, urbs Hiberniæ, *Regiopolis.*
Kinſale, urbs Hiberniæ, *Kinſalia.*
Kintzen, vide *Kyntzen.*
Kiow, urbs Lituaniæ, *Kiovia.*
Kiow & Kioff, urbs Poloniæ in Volhinia, *Kiovia.*
Kiow & Kiovia, urbs Myſiæ inferioris exciſa, *Tomis.*
Kircheim, oppid. Alſatiæ, ubi *Triboces* populi.
Kizi, amnis Illyrici, *Drinus.*
Kirkbyſteven, oppidul. Angliæ, *Fanum S. Stephani.*
Kirkreul, urbs Scotiæ, *Reguli Fanum*, *Andreapolis.*
Kirkwall & Kirkwale, urbs Pomonæ inſul. Scotiæ, *Carcoviana.*
Kiſdarnoczi, mons Hungariæ, *Claudius.*
Klagenfurt & Clagenfurt, urbs Carinthiæ, *Claudia*, *Claudivium.*
Klauſenburg, urbs Tranſylvaniæ, *Claudiopolis*, *Zeugma.*
Kleckgow, regio Germaniæ, *Eremus Helvetiorum.*
Klein Brabant, regiuncula Brabantiæ, *Brachbantium.*
Klein Glogaw, oppid. Sileſiæ, *Glogavia minor.*
Kleſterneuburg, oppid. Auſtriæ, *Claudivium.*
Knapdaile, provinc. Scotiæ, *Knapdalia.*
Knaringen, oppid. Germaniæ, *Grinario.*
Knin, oppid. Dalmatiæ, *Arduba.*
Knocfergus, urbs Hiberniæ, *Rupes Ferguſii.*
Knytlinger ſteig, locus prope Heydelbergam, *Pyri mons.*
Kocchaw, vide *Kotting.*
Kochel, locus Bavariæ, *Coveliaca.*
Kochersberg, oppid. Alſatiæ, *Concordia.*
Kockenhauſ, oppid. Livoniæ, *Kockenhuſia.*
Kogel, locus Bavariæ, *Joviacum*, *Lavacum.*
Kola, emporium Ruſſiæ in Lappia, *Cola*, *Kola.*
Koldinguen, urbs Daniæ, *Coldinga.*
Kolom, urbs Moſcoviæ, *Columna.*
Koloſwar, vide *Klauſenburg.*
Komar, oppid. Hungariæ, *Crumerum*, aliis *Comara.*
Kongel, urbs Norwegiæ, *Congella.*
Konigsberg, urbs Pruſſiæ, *Mons Regius*, aliis *Regiomons.*
Koningeigard, arx Islandiæ, *Beſſeda.*
Koningsgretz, urbs Bohemiæ, *Hradium Reginæ.*
Konitz, urbs Poloniæ, *Conitia.*
Kopersberg, oppid. Sueciæ, *Cuprimontium.*
Kopizath, mons Scythiæ, *Imaus.*
Koppan, urbs Hungariæ, *Campona*, *Copanum.*
Koppel, pagus Hungariæ, *Campona.*
Koppenhagen, urbs Daniæ, *Hafnia.*
Korbaten, regio *Colapianorum* popul. Croatiæ.
Kornthauen, mons Carinthiæ, *Taurus.*
Korſoe, urbecula Daniæ, *Corſoa.*
Korſun, oppid. Poloniæ, *Korſuna.*
Kotting, regio *Cotuantiorum* popul. Rhætiæ.
Kotwig, oppid. Auſtriæ, *Cetium.*
Kowno, urbs Poloniæ, *Covona.*
Krabaten, populi Croatiæ regionis, *Chrobatæ*, *Horbatii.*
Krach, urbs Arabiæ petrææ, *Petra.*
Krain & Carniole, provinc. Germaniæ, *Carniola.*
Krainburg, oppid. Bavariæ, *Carrodunum.*
Krainburg, oppid. Germaniæ, *Carnoburgum.*
Krainburg, oppid. Rhætiæ, *Carrodunum.*
Krainburg, urbs Norici, *Carrodunum*, *Noviodunum.*
Krainer, populi Carniolæ, *Carni Tauriſci*, *Japodes.*
Kraiſ, fluv. Tranſylvaniæ, *Chryſius.*
Krakow, urbs Poloniæ, *Carrodunum*, *Cracovia.*
Kranburg, oppid. Ducatus Clivenſis, *Burcinacium.*
Kranz, mons Macedoniæ, *Scardus.*
Kratzer, mons Lotharingiæ, *Vogeſus.*
Kray, fluv. Angliæ, *Jena*
Krayn, regio Illyrici, *Liburnia.*
Kreckornwel, oppid. Angliæ, *Uxella*, *Uzella.*

Krems, urbs Auſtriæ, *Cremſa*, *Cremiſium.*
Kreutznach, oppid. Palatinatus, *Cruciniacum*, *Stauroneſus.*
Krivieczne, mons Thraciæ, *Hæmus.*
Kronſtadt, vide *Croſtat.*
Krumler Taurn & Krumlech-thaurn, pars Alpium in Carinthia, ubi *Norici Tauriſci*, *Taurus.*
Krup, vide *Kulp.*
Kruppa, fluv. Myſiæ, *Carpis.*
Kudack, oppid. Poloniæ, *Kudacum.*
Kulp, fluv. Croatiæ, *Culpa*, *Colapis.*
Kunigsberg, oppid. Carniolæ, *Regis mons.*
Kunigsberg, vide *Konigsberg.*
Kunigwiſer, tractus & populi Germaniæ, *Teracatriæ campi.*
Kunman, oppid. *Cenimagnorum* popul. Angliæ.
Kunmanner, populi Galliæ, *Cenomani.*
Kuryma, oppid. Valacchiæ, *Carſidava.*
Kurzitadan, urbs Palæſtinæ, *Hieroſolyma.*
Kuſſly, oppid. Valachiæ, *Auguſtia.*
Kuttenberg, urbs Bohemiæ, *Cutna*, ubi *Gothini* populi.
Kyntzen, oppid. Bavariæ exciſum, *Auguſta Quintanorum*, *Quintana.*

L.

LAbach & Laybach, urbs Carniolæ, *Labacum*, *Nauportus.*
Labathlan, oppid. Hungariæ, *Commercium.*
Labe, fluv. Germaniæ, *Albis.*
Labina, caſtrum Cremonenſe, *Bebriacum*, *Biberiacum.*
Laberinto, mons Cretæ, *Dicte*, *Dictaus.*
Labroia, locus Burgundiæ Comitatus, ubi populi *Praeſi.*
Labus, fluv. Scythiæ Europææ, *Athres.*
Lac, vide *Lago.*
Lac de Neurol, in Helvetia, *Bienenſis lacus.*
Lac de Vaſtan, in Armenia, *Arciſſa palus.*
Lacari, fluv. Hiberniæ, *Libnius.*
Lacedogna, urbs regni Neapolitani, *Aquilonia*, *Laquedonia*, *Erdonia.*
Lacerca, urbs Ioniæ, *Lebedus.*
Lacha, mons Theſſaliæ, *Olympus.*
Lachi, oppid. Macedoniæ, *Petra.*
Lacoriano, oppid. regni Neapolitani, *Æculanum*, *Eclanum.*
Lacoſichia, regio Macedoniæ, *Pieria.*
Ladenbourg, oppid. Germaniæ, *Ladenburgum.*
Ladi, fluv. Albaniæ, *Cyrrhus.*
Ladog, fluv. Africæ, *Rubricatus.*
Ladoga, lacus Europæ ampliſſimus, *Ladoga.*
Laſidari, fluv. Ætoliæ, *Lycormas.*
Legara, urbs Calabriæ everſa, *Lagaria.*
Laghi, urbs Arabiæ, *Laghium.*
Laghlyn, oppid. Hiberniæ, *Laghlinia.*
L'Agno, vide *l'Agno.*
Lagny, oppid. Galliæ, *Latiniacum.*
Lagny le ſec, vicus Galliæ in Meldis, *Latiniacum Siccum.*
Lago, *Lac*
d'Aleſſandria, palus Ægypti, *Maria.*
di *Altobosco*, palus Aſiæ minoris, *Seleuſia.*
d'Amu, palus Sogdianæ, *Oxiane.*
di *Anguillara*, Hetruriæ, *Sabatinus lacus.*
di *Antacon*, lacus Ægypti, *Arapotes.*
d'Averno, lacus Campaniæ, *Avernus.*
di *Balaton*, vide *Balaton.*
di *Baſſanello*, vide *Lago Vadimone.*
di *Bendemal*, lacus Armeniæ vel Mediæ, *Mariane*, *Mantiana.*
de *Bientina*, in Hetruria, *Bientinus.*
di *Bolſena*, lacus Hetruriæ, *Volſinienſis.*
di *Bracciano*, Hetruriæ, *Sabatinus lacus*, *Sabatus.*
di *Buchiara*, palus Ægypti, *Mareotis.*
di *Burgian*, palus Ariæ regionis, *Aria.*
di *Buriano*, lacus Hetruriæ, *Prille*, *Aprilis.*
di *Camarana*, palus Siciliæ, *Camerina.*
de *Cap de Eſtang*, Linguadociæ, *Rubrenſis lacus.*
di *Capo di monte*, vide *Lago di Bolſena.*
di *Caps*, palus Africæ, *Tritonias.*
di *Caſtel Gandolfo*, lacus Latii, *Albanus.*
di *Caſtiglione*, lacus Hetruriæ, *Prille*, *Traſimenus.*
di *Caſtro Joanni*, lacus Siciliæ, *Perguſa.*
di *Celano*, lacus Latii, *Fucinus.*
della *Collucia*, lacus Campaniæ, *Acheruſia*, *Servilii Vacia villa.*
di *Comacchio*, in Romandiola, *Origanum.*
di *Comidia*, lacus Bithyniæ, *Sunonenſis.*
di *Como*, lacus Inſubriæ, *Larius*, *Comacenus.*
de *Conſtance ſeu Bodenzee*, lacus Sueviæ, *Brigantinus*, *Venetus*, ſeu *Podamicus.*
di *Conſtanza*, lacus Sueviæ, *Venetus*, aliis *Conſtantienſis.*

Lago, *Lac*
di *Contigliano*, lacus Sabinorum, *Cutilia*, *Aqua Cutiliæ.*
de *Coras*, lacus Tartariæ, *Coras.*
di *Exſechia*, vide *Exſechia.*
di *Ferona*; lacus juxta *Feroniam* oppidum Latii.
di *Fondi*, lacus Latii, *Fundanus.*
di *Garda*, lacus Lombardiæ, *Benacus.*
di *Geneſareth*, lacus Palæſtinæ, *Geneſara*, *Tiberiadis lacus.*
de *Geneve*, lacus Sabaudiæ, *Lemanus.*
di *Geneura*, lacus Sabaudiæ, *Lemanus.*
di *Genſar*, lacus Bœotiæ, *Bœbeis.*
di *Giocho*, palus Armeniæ, *Arſiſſa.*
di *Goridan*, lacus Siciliæ, *Pergus.*
de *Guarde*, in Nigritia, *Guardiæ lacus.*
di *Guber*, lacus Æthiopiæ, *Nigritis palus.*
di *Janna*, lacus Epiri, *Acheruſia.*
di *Idro*, Cenomaniæ Italicæ, *Brigantinus lacus.*
di *Jenſano*, lacus Latii, *Triviæ lacus.*
Ipibat, ſtagnum Myſiæ Aſiaticæ, *Artynia.*
d'Iſeo, lacus Territorii Breſciani, *Sebinus*, *Sevinus.*
di *Iſnich*, vide *Iſnich.*
di *Jubat*, palus Myſiæ Aſiaticæ, *Artynia.*
di *Leontini*, lacus Siciliæ, *Herculeus lacus.*
di *Leſica*, lacus Apuliæ, *Pantanus.*
di *Licola*, lacus Campaniæ juxta Bajas, *Lucrinus.*
de *Locata*, palus Linguadociæ, *Sordice.*
Lochrida, vide *Lago del' Ochrida.*
di *Loſanna* & de *Loſanne*, lacus apud Generam & Lauſonium, *Lauſonius*, *Lemanus.*
di *Lucerne*, lacus Helvetiorum, *Lucernus.*
di *Lugano*, lacus Inſubriæ, *Lucanus.*
di *Lupo*, unum *Elorinorum ſtagnorum* in Sicilia.
Maggiore, lacus Inſubriæ, *Verbanus lacus.*
di *Maracaybo*, lacus Americæ meridionalis, *Maracaybus.*
di *Marogna*, lacus Thraciæ, *Maris.*
di *Marſo*, lacus Latii, *Fucinus.*
di *Marta*, lacus Hetruriæ, *Volſinienſis.*
de *Mexico*, lacus in nova Hiſpania, *Mexicanus.*
di *Mezzano*, lacus Ducatus Caſtrenſis, *Statonienſis.*
di *Monte Orfilo*, lacus Inſubriæ, *Eupilis.*
Naſſia vel Naphtia, in Sicilia, *Palicorum lacus.*
de *Narbonne*, ſtagnum Linguadociæ, *Rubrenſis lacus.*
di *Nemi*, Latii, *Triviæ lacus.*
di *Nicaragua*, lacus in nova Hiſpania, *Nicaragua.*
di *Nicea*, palus Bithyniæ, *Aſcania.*
de *Noſtre-Dame du Danube*, lacus Myſiæ inferioris, *Halmyris.*
del' *Ochrida*, lacus Macedoniæ, *Daſſaretes*, *Lychnidus*, *Lychnitus.*
di *Orbitello*, lacus Thuſciæ, *Marinus.*
Pantano, vide *Pantano.*
de *Parime*, lacus in America, *Parimeus.*
di *Paſſignano*, lacus Hetruriæ, *Traſimenus.*
di *Patria*, Campaniæ Italicæ, *Literna palus.*
di *Perugia*, lacus Hetruriæ, *Traſimenus.*
di *Pie di Luco*, Sabinorum, *Velinus lacus.*
di *Puſiano*, lacus Inſubriæ, *Eupilis.*
Ravetti, unum *Elorinorum ſtagnorum* in Sicilia.
di *Rieti*, palus Sabinorum, *Reatina.*
di *Ronciglione*, Hetruriæ, *Ciminius lacus.*
di *Salpe*, lacus Apuliæ, *Salapina palus.*
Salſo, lacus Capitanatæ, *Aedoriacus.*
di *S. Praſſede*, lacus Latii, *Regilius.*
S. Severa, lacus Latii, *Regillus.*
di *Scutari*, lacus Dalmatiæ, *Labeatis.*
di *Serta*, palus Africæ, *Lycomedis.*
di *Seſchan*, vide *Seſchan.*
Stivo, lacus Bœotiæ, *Copais.*
di *Stracciacappa*, lacus Hetruriæ, *Papinus.*
Sudatorio, lacus prope Baias, *Anius.*
di *Tagliacozzo*, lacus Latii, *Fucinus.*
di *Tarracina*, palus Latii, *Pontina.*
di *Terni*, lacus Umbriæ, *Velinus.*
di *Tripergola*, lacus Campaniæ Italicæ, *Avernus.*
Vadimone, lacus Hetruriæ, *Vadimonis lacus.*
di *Varano*, lacus Apuliæ, *Gerne*, aliis *Varanus.*
Verſentino, lacus Apuliæ, *Mandurius.*
di *Vico*, lacus Hetruriæ, *Ciminius.*
di *Viterbo*, Hetruriæ, *Vadimonis lacus.*
di *Vulſi*, palus Arcadiæ, *Stymphalis.*
de los *Xaraies*, Americæ meridionalis, *Xaraitum lacus.*
de *Zaflan*, lacus Æthiopiæ, *Zaflanus.*
de *Zaire*, lacus Æthiopiæ, *Zairus.*
de *Zambre*, lacus Æthiopiæ, *Zamberus.*
de *Zell*, lacus Germaniæ, *Cellenſis.*
de *Zurich*, lacus Helvetiorum, *Tigurinus.*

La-

Lagonero, oppid. Lucaniæ, Nerulum.
Lagos, urbs Algarbiæ, Lacobrica, aliis Lancobrica.
Lagoſta, inſula Dalmatiæ, Ladeſta.
Lagovſchio, oppid. Macedoniæ, Myeza.
Lagula, oppid. Bithyniæ, Acone.
Lagula, urbs Lyciæ, Calinda.
Lagune di Venetia, pars maris Adriatici, Gallica paludes, Septem maria, Stagna Hadriatica.
Laguſta, inſula Dalmatiæ, Celadoſſæ vel Celaduſſe.
Laholm, oppid. Sueciæ, Laholmia.
Lahor, urbs Indiæ, Laborum, Bucephala.
Laiazzo, urbs Ciliciæ, Iſſus.
Laiere, pagus Corſicæ, Arenoſum littus.
Laigni, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Latiniacum.
Laimon, fretum prope Conſtantinopolim, Boſporus Thracius.
Laino, oppid. & fluv. Calabriæ citerioris, Laus.
Lairac, vicus Galliæ, in Medulis, Lariacum.
Laire, fluv. Bojorum, in Gallia, Leria.
Lakum, oppid. Hungariæ, Prætorium Latovicorum.
Lalandt, inſula Daniæ, Lalandia.
Lali, fluv. Aſiæ minoris, Halys.
Laliſa, urbs Cœleſyriæ, Laodicea.
Lamarante, oppid. Portugalliæ, Araducta.
Lambach, oppid. Auſtriæ, Ovilabis.
Lambale, oppid. Britanniæ minoris, Lambalium.
Lamberville, locus Galliæ, in Caletis, Lamberti villa.
Lambeſc, oppid. Provinciæ, Lambeſca.
Lambeſa, urbs Africæ, Lambeſe.
Lambina, oppid. Phocidis, Amphiſſa.
Lambra, pagus Inſubriæ, ubi olim Lambrani populi.
Lambro, fluv. Inſubriæ, Lambrus.
Lamegal, caſtrum Portugalliæ, Lama.
Lamego, urbs Luſitaniæ, Lacomurgi, Lamaca, Lameca.
Lamentana, pagus Sabinorum, Nomentanum, aliis Nomentum.
Lameto, fluv. Calabriæ, Lametus.
Lamia, portus Bithyniæ, Amyeli.
Lamina, oppid. Theſſaliæ, & ipſa Theſſalia, regio Græciæ, Hemule, Lamia.
Lamo, regnum Africæ, Lamum.
Lamo, urbs Ciliciæ, Lamus.
Lampach, monaſterium Auſtriæ, Tergolape.
Lampedoſa, inſula Africæ, Lopaduſa.
Lampſico, urbs Myſiæ Aſiaticæ, Lampſacus.
Lampta, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Vobrix.
Lamputaa, urbs Indiæ ulterioris, Selamputa.
Lancashire, provinc. Angliæ, Lancaſtria.
Lancaſter, urbs Angliæ, Alion, Alione, Mediolanum, aliis Lancaſtria.
Lancerotta, una ex Fortunatis, Junonia inſula.
Lancheſter, oppid. Angliæ, Longovicum.
Lanciano, urbs Aprutii, Anxanum.
Landaff, urbs parva Angliæ, Landava.
Landes, tractus Aquitaniæ, ubi Vaſatæ populi.
Landaw, urbs Germaniæ, Landavia.
Landen, villa Pipini, in Hasbaniæ, Brabantiæque confinio, Landinum.
Landramiti, urbs Phrygiæ, Adramyttium.
Landrecy, urbs Belgii, in Hannonia, Landrecium.
der Landrichter, in Rhætia, Præfectus fœderis.
the Lands end, promontor. Cornubiæ, Antiveſtæum, Bolerium, Ocrinum.
Landshut, urbs Germaniæ, Landshutum.
Landshut, urbs Bavariæ, ubi Conſuanetes populi.
Landskroon, urbs Daniæ, Stephanopolis, Corona.
Landſperg, urbs Germaniæ, Landſperga.
Landſperg, urbs Bavariæ, Landſperga.
Landſperg, urbs Sclavoniæ, Segeſtica.
Lands over Yſſel, vide Overiſſel.
t' Lands van Eendracht, pars terræ Auſtralis, Concordiæ regio.
d' Lands van Luyck, diœceſis Leodienſis, Carbonarius ſaltus, aliis pars ſylvæ Arduennæ, aliis Leodienſis ditio.
t' Lands van Pieter Nuitz, pars terræ Auſtralis, Nuitii regio.
d' Lands van Rhen, tractus Belgii, ubi Ambivariti populi.
Landtuberwaldt, locus Daciæ in Valacchia, Tranſlucum.
Landtvogty, tractus Rhætiæ, ubi Suanetes populi.
Langanico, urbs Peloponneſi, Olympia.
Langaſcho, pagus Genuenſis, ubi olim Langienſes populi.
Langeay vel Langeai, oppidul. Galliæ, in Turonibus, Alingavia, vel Lengiacum.
Langeſt, oppid. & portus Aquitaniæ, Alingonis portus.

Langlandt, inſula Daniæ, una Hemodum, ubi Lagnus ſinus, aliis Langelandia.
Lango, inſula Archipelagi, Cos, Coos.
Langon, oppid. Aquitaniæ, Alingonis portus.
Langres, oppid. Galliæ, Andomatunum, Antematunum, ubi olim Lingones populi.
Langroeva, pagus Luſitaniæ, Lancobrica.
Langſee, lacus Inſubriæ, Verbanus lacus.
Langis, fluv. Aquitaniæ, Aturrus.
Languedoc, provinc. Galliæ, ubi Volcæ, Septimani populi, aliis Occitania.
Languillade, inſula Provinciæ, Blaſcon, Metina.
Laniſac, locus Galliæ ad Elaver fluv. Langiacum.
Lanieu en Bugey, vicus Galliæ, Latiniacum.
Lanza, fluv. Myſiæ inferioris, Panyſus.
Lanſches, urbs Poloniæ, Lancicia.
Lanſiſſa, oppid. Pedemontii, Axima.
Lantaine, fluv. Burgundiæ Comitatenſis, Lantana.
Lantriguier, vide Triguier.
Lanz, oppid. Pedemontii, Axima.
Lanzano, urbs Aprutii, Anxanum.
Lanzarote vel Lanzerotta, una ex Fortunatis inſulis, Pluitalia.
Laon, urbs Picardiæ, Laudunum.
Laorina, vide Lauria.
Laorzalos, oppid. Tranſylvaniæ, Liziſis.
Lapord, vel le pais de Lapourd, aliàs Labord, urbs Galliæ, Lapurdum ſeu Bajona.
Lapathios, urbs Cypri, Lapithus, Lapathos.
Lappa, pagus Cretæ, Lappa.
la Lappome, regio Scandinaviæ, Lapponia.
Lapriſſa, Siciliæ fluv. Hypſa.
Lar, vide Porto Lar.
Lar, urbs Perſiæ, Lara.
Lara, oppid. Hiſpaniæ, Lara.
Larach, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Lixa.
Laranda, urbs Aſiæ minoris, Laranda.
Laraſs, vide Larach.
Lard, oppid. Africæ, Aſpis.
Lardy, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, ad Junnam fluv. Lardiacum.
Larfeld, oppid. vel pagus Norici, Larices.
Larghier, urbs Sardiniæ, Tarras.
Larina, inſula Provinciæ, una Stœchadum.
Larino, urbs Aprutii, Larinum.
Laris, urbs Palæſtinæ, Lariſſa.
Lariſſa, urbs Palæſtinæ, Anthedon, Maiuma & Caſius mons.
Lariſſa, fluv. Thraciæ, Melas.
Larite, fluv. Sarmatiæ, Antirites.
Larizzo, urbs Theſſaliæ, Lariſſa.
Larobo, oppid. Mauritaniæ, Collops parvus.
Laroco, mons Hiſpaniæ, Ladicus.
Larone, fluv. Hetruriæ, Laros, Laro.
Larſa, vide Larizzo.
Larſo, urbs Theſſaliæ, Lariſſa.
Larta, vide l'Arta.
Larta, regio Græciæ, Epirus.
Lartacho, fluv. Myſiæ Aſiaticæ, Rhyndacus, aliis Lycus.
Larzis, oppid. Serviæ, Vellanis.
Laſa, oppid. Laconiæ, Las.
Laſa & Laas, regnum Tartariæ, Laſſa.
Laſnebourg, ſeu Lanslebourg, burgus Sabaudiæ, Ancburgus & Lanciburgium.
Laſpi, urbs Myſiæ Aſiaticæ, Priapus.
Laſſithi, mons Cretæ, Dicte.
Laſtre, inſulæ Dalmatiæ, Celaduſſæ.
Lataraco, oppid. Calabriæ, Ericulum, Hetriculum.
Lates, caſtellum Linguadociæ, Latara.
S. Latier, caſtellum Galliæ, in Delphinatu, S. Eleutherii.
Latiti, fluv. Sarmatiæ Aſiaticæ, Anticites, Atticitus.
Lavagna, fluv. & oppid. Liguriæ, Entella, Lebonia, aliis Lebatus, Lavania.
Laval, oppid. Galliæ Celticæ, ubi Veneli populi, Lavallum.
Lavanmynd, urbs Germaniæ, Lavanmunda.
Lavardin, caſtrum Galliæ, ad Ledericum fluv. Lavarzinum.
Lavaur, urbs Occitaniæ, Vaurium.
Laubenburg & Lawenburg, urbs Germaniæ, Cœnoenum.
Lauden, regio Scotiæ, in qua Ladeni populi, Laudonia.
Lauden, oppid. Franconiæ, Lauda.
Laudichia, urbs Lydiæ, Laodicea.
Laudichia, urbs Syriæ, Laodicea.
Laudonia, regio Scotiæ, olim Meatarum, Pictorum, Ladenorum popul.
Lavedan, populi & regio Aquitaniæ, Sontiates.
Lavedan, vicecomitatus Galliæ, in agro Bigerrico, Laviliania.

Lavello, urbs Apuliæ, Labellum, aliis Lavellum.
Lavenzo, vide Levanſo.
Lauffen, oppid. Bavariæ, Laviacum, Bidaium.
Lauffenburg, oppid. Germaniæ, Lauffenburgum.
Laufrica, oppid. Latii, Lavinium.
Lauging, oppid. Sueviæ ad Danubium, Febiana caſtra.
Laugingen, urbs Sueviæ, Lavinga.
Lavino, fluv. Romandiolæ, Labinius.
Laulia, caſtrum Liguriæ, Tigulia.
Lavona, oppid. Cappadociæ, Hermonaſſa.
Lauraguez, regio Galliæ, Pagus Lauriacenſis, vel Lauracenſis.
S. Laurens, locus Galliæ, ad Varum fluv. Municipium S. Laurentii.
S. Laurent en Gaſtine, in agro Galliæ Vindocinenſi, S. Laurentii vicus.
Laureſham, vel Lorisheim, locus Galliæ, cum monaſterio, in agro Remenſi, Laurishamum.
Lauria, oppid. Lucaniæ, Ulci.
Laurigi, pagus Valentiæ, Lauro.
Lauriol, oppid. Delphinatus in Gallia, Æria.
Lauſanne, urbs Galliæ Lugdunenſis, Lauſonium & Lauſanna.
Lauſnitz, regio Elyſiorum, Lutitiorum, popul. Germaniæ, Luſatia.
Laute, fluv. Sarmatiæ, Antrites.
Lawenberg, oppid. Pomeraniæ, Lawemburgum & Leoburgum.
Lawenburg, urbs Saxoniæ, Leoburgum, aliis Lawenburgum.
Lawers, fluv. Friſiæ, Laubacus, Labola.
Laxia, provinc. Aſiæ, Colchis.
Lay, vicus Galliæ, in agro Pariſino, ad Beveram fluv. Lajacum.
Laybach, vide Labach.
Laye, in Gallia, Sylva Ledia.
Lazenitz, oppid. Pomeraniæ, Lacoburgium.
Lazzaro, fluv. Phrygiæ, Granicus.
Leaotum, provinc. Sinarum, Leaotumon.
Lebeditzs Chiſar, urbs Ioniæ, Lebedus.
Leberberg, mons Helvetiæ, Jura.
Lebida, urbs Africæ, Leptis magna.
Lebina, pagus Cretæ, Lebena.
Lebiſe, vide Lebuſſa.
Lebnaw, oppid. Vindeliciæ, Artobriga.
Lebotte, vide Porto delle Botte.
Lebrixa, oppid. Andaluſiæ, Nebriſſa.
Lebuſs, urbs Marchiæ Brandeburgicæ, Lebuſſa.
Lebuſſa, oppid. Bithyniæ, Libyſſa.
Lecci, urbs terræ Hydruntinæ, Aletium.
Lecco, oppid. Inſubriæ, Leucum.
Lech, vide Leck.
Lechrainer, populi Bavariæ, Licatii.
Leck, fluv. Hollandiæ, pars Rheni, Foſſa Corbulonis, aliis Lecca & Leccus.
Leck, fluv. inter Sueviam & Bavariam, Lycias, Licus, Lechus.
Lecois vel Lacois, tractus Burgundiæ, Laticenſis pagus.
Lecouſt, urbs Palæſtinæ, Hieroſolyma.
Lectour, urbs Aquitaniæ, Lactoracium.
Ledeſma, oppid. Caſtellæ, Bletiſa.
Ledeville, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, in Decanatu Linarienſi, Ludovilla.
Ledung, fluv. Hiberniæ, Dur.
Lee, locus Occitaniæ inferioris, Leve fanum.
Leeberg vel Lecberg, Juræ montis pars inter Burgundiam & Helvetiam.
Leeder, inſula Scotiæ, una Ebudarum.
Leerdam, locus in Belgio, Lauri.
Leerpole, oppid. Angliæ, Liſerpalus.
Leeuwarden, urbs Friſiæ occidentalis, Leovardia.
Leew, oppid. Brabantiæ, ubi olim Levaci populi.
Leſtare, oppid. Cypri, Arſinoe.
Legaceſter, oppid. Walliæ, Legionum urbs.
Legenceſter, urbs Angliæ, Deva, Devana, Ceſtria.
Legie, amniculus Belgii, in Moſam influens, Legia.
S. Leger, vicus Galliæ, ad Varum fluv. S. Leodegarii.
Legina, vide l'Egina.
Legion, pagus Inſubriæ, Legiodunum.
Legnago, oppidul. in ditione Veneta, Liviacum.
Lehal, oppid. Sueciæ, Lehalium.
Lehazuſa, oppidum Caſtellæ novæ, Libiſoſa.
Leheries, locus in ſylva Teoracia, Leſcheria.
Leiceſter, urbs Angliæ, Liceſtria.
Leiceſtershire, Comitatus Angliæ, Leiceſtria.
Leinſter, pars Hiberniæ, Lagenia.

Leinac, caſtellum Galliæ, prope Carcaſsonem, Lauracum.
Leiton, oppid. Angliæ, Durolitum.
Lelife, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Eſigus.
Lellen, oppid. Achaiæ, Lilæa.
Lem, fluv. Liguriæ, Lemmenis.
Lemano, urbs Myſiæ inferioris, Odeſſus.
Lemarais, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Limariacum.
Lembro, inſula maris Ægæi, Imbros.
Lemburg, vide Limburg.
Lemburg & Lewow, urbs Poloniæ, Leopolis.
Lemené, inſula maris Ægæi, Peparethus.
Lemerith, vide Limerick.
Lemgow, urbecula Germaniæ, Lemgovia.
Lemiſe la neuve, pagus Cypri, Neapolis.
Lemno, urbs Lemnii inſulæ, Myrina.
Lempta, regio Libyæ, ubi Garamantes populi.
Lempta, deſertum Africæ in Zaara, Lempta.
Lempta, urbs Africæ, Leptis parva.
Lencici & Lanſchet, urbs Poloniæ, Lancicia.
Lencz, oppid. Carinthiæ, Loncium.
Lendroſia, inſula Scotiæ, una Ebudarum.
Lenham, oppid. Angliæ, Durolenum.
Lengon, locus Galliæ, ad Garumnam, Alingo.
Lenno, villa ad lacum Larium, Comœdia.
Lennox, regio Canovacorum, Elgovarum, popul. Scotiæ, Elgovia, Lemoxia, Lelgovia, Levinia.
Lens, oppid. Arteſiæ, Nemetacum, aliis Lenſium.
Lens, vicus Belgii, in Atrebatibus, Elena.
Lentini, urbs Siciliæ, Leontium, ubi olim Leontini, Læſtrygones populi.
Lenza, fluv. agri Parmenſis, Nicia.
Lenza, fluv. Italiæ, Antia & Lentia.
Leocata, vide Locate.
Leon, urbs Hiſpaniæ, Legio Germanica & ſeptima.
Leon & Londoul, urbs Britanniæ minoris, Leona.
Leon, urbs Cappadociæ, Polemonium.
Leon de Nicaragua, urbs Americæ ſeptentrionalis, Legio.
S. Leon, monaſterium in ſuburbio Tulli, S. Leonis.
S. Leonard, oppid. Galliæ, in Lemovicibus, S. Leonardi. Item in Nivernenſi agro caſtrum, Corniacum.
Leondari, vide Leontari.
Leondoul, oppid. Diablintrum, popul. Britanniæ minoris, Neodunum, Neodunum.
Leontari, urbs Peloponneſi, Chriſtianopolis, Megalopolis, Tympania.
Leoneſſa, oppid. Regni Neapolitani, Leoneſſa.
Lepanto, urbs Ætoliæ, Naupactus, & regio Græciæ, Ætolia.
Lepe, oppid. Andaluziæ, Lepia magna, aliis Elepla.
Lepi, urbs Africæ exciſa, Leptis parva.
Lepide, oppid. Africæ, Eoa, Oea, Leptis magna.
Lepontz, pagus Rhætiæ, Lepontum.
Lepreo, oppid. Arcadiæ, Lepreum.
Leprus, mons Armeniæ majoris, Pariedrus.
Lepſeke, urbs Bithyniæ vel Myſiæ, Lampſacus.
Lepſina, oppid. Atticæ, Eleuſis.
Lepuſcoa, vide Guipuſcoa.
Lera, fluv. Aquitaniæ, Igmanus, Sigmanus.
Lereſſe, fluv. Sarmatiæ, Boryſthenes.
Lergue, aliàs Lierge, fluv. Galliæ Narbonenſis, Larga.
Leria, vide Lera.
Lerice, vide l'Erice.
Lerice, oppidul. Liguriæ, Ericis portus.
Lerida, urbs Cataloniæ, Ilerda.
Lerma, oppidul. Hiſpaniæ, Lerma.
Lerna, palus Peloponneſi, Lerna.
Lero, inſula Archipelagi. Leros, Leria.
le Lers, fluv. Galliæ Narbonenſis, Lertius.
le Lés, vel le Lez, fluv. Galliæ Narbonenſis, Telis, aliis Ledus.
Leſcar, urbs Vaſconiæ, Laſcurra.
Leſche, fluv. Belgii, Leſia.
Leſer, fluv. Leſura; & pagus ditionis Trevirenſis, Leſo.
Leſere, vide Loſere.
Leſigny, aliàs Leſigny en Brie, vicus Galliæ, in agro Briegenſi, Liciniacum.
Leſilly, vel Lexillé, vicus Galliæ, in Turonibus, inter Carum & Andriam, Lucilliacum.
Leſina, inſula Sclavoniæ, Pharia, Pharos.
Leſina, urbecula regni Neapolitani, Leſina.
Leskerd vel Leskard, oppid. Angliæ, Sebaſte, Legio altera Auguſta.
Leſnow, oppid. Poloniæ, Leſnovia.
Leſſe, inſula maris Baltici, Gleſſaria.
Leſteiochori, portus iſthmi Corinthiaci, Lechæum.
Leſtines, urbecula Belgii, Leſſina.
Leſtines, villa olim regia, in agro Cameracenſi, Liptina.
Leſtorocori, urbs Macedoniæ, Gaſorus, Tiriſſa.
Leſtuthiel vel Leſtithiel, oppid. Cornubiæ, Uxella, Uzella.
Leto morto, fluv. Marchiæ Anconitanæ, Leta.
Letæo, fluv. Cretæ, Lethæus.
Letrum, oppid. Hiberniæ, Letrinum.
Letrum Countie, Comitatus in Hibernia, Letrumenſis.
Letta, urbs Macedoniæ, Lete.
Lettaw, inſulæ oræ Gallicæ adjacentes, Cæſarea & Sarnia.
Letten & Lettland, pars Livoniæ, Litlandia.
Lettere, urbecula regni Neapolitani, Letteranum & Lotterum.
Lettore, urbs Campaniæ ad Lactarium montem, Lyctorenſis urbs vel Lactarienſis.
Leu, pars ſylvæ Carbonariæ, Levaca.
S. Leu lez Taverni, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, S. Lupi.
Levanſo, inſula Siciliæ, Phorbantia.
Leucat, vide Locate.
Leucate mons, arx & vicus Galliæ Narbonenſis, Leucata.
Leucoſa, inſula Lucaniæ, una Sirenuſſarum, Leucaſia.
Leuchtenberg, caſtrum Bavariæ, Leuchtenberga.
Leudrac, fluv. Galliæ, in agro Auguſtodunenſi, Vuldraca.
Levica, inſula Siciliæ, Paconia.
Levidona vel Levidonia, oppid. Calabriæ, Leutarnia.
Leuilly, locus Galliæ, in diœceſi Laudunenſi, Lutiacum.
Levin, fluv. Scotiæ, Bodotria, Levinus.
Levis, inſula Scotiæ, una Ebudarum, Ebuda.
Levis, vel Leves, Item Saint Non de Levis, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Livæ.
Levita, inſula Archipelagi, Lebinthos.
Leukirchen, oppid. Sueviæ, ubi Calucones populi, Eclodurum.
Levontincrthal, regio Alpina, ubi Lepontii populi, Lepontia vallis.
Leurſon, caſtellum Galliæ, in Pertico, Lupercia-cum.
Leurey le bourg, burgus Galliæ cum cella, in Æduis, Luperciacum.
Leutkirck, urbs Sueviæ, Leutkirca.
Leutmeritz, urbs Germaniæ, Litomericum.
Leuveck, urbs regni Cambodiæ, Leuvecum.
Levroux, caſtrum in Biturigibus, Leproſum.
Levroux, vide Leroux.
Leuſe, locus Flandriæ. Item vicus Hannoniæ, cum monaſterio, Lutoſa.
Lewenburg, vide Lawenburg.
Leuwen, vicus Batavorum, Leveſanum.
Leuville, locus ad Urbiam fluv. Lupi villa.
Lewes, oppidul. Angliæ, Leſva.
Leuvis, inſula Scotiæ, Leuviſſa.
Leuwin, fluv. Scotiæ, Leuvanus.
Leybnicz, oppid. Stiriæ, Polybianum.
Leybnitz, oppid. Stiriæ, Savaria.
Leyden, urbs Hollandiæ, Lugdunum.
Leye, fluv. Flandriæ, Legia.
Leyne, fluv. Saxoniæ, Lyanus & Leinius.
Leypſick, urbs Germaniæ, Lupſurdum, Lipſia, Luppia, Lypſia.
Leyte & Leyta, fluv. Auſtriæ, Lutis.
le Lez, fluv. Linguadociæ, Ledum, Ledus, Liria.
Lezard point, promontor. in Anglia, Damnonium.
S. Lezer, oppid. Galliæ, in Aquitania, Fanum S. Licerii.
Lezert, fluv. Galliæ, in Rutenis, Lanterna.
Lezignan, caſtrum Galliæ, in Pictonibus, Liziniacum.
Lezzi, vide Lecci.
Lhanvelin, oppid. Walliæ, Mediolanum.
Lhein, promontor. Walliæ, Canganorum.
Lhon, fluv. Haſſiæ, Lupias, Lhona.
Lhundain, urbs Angliæ, Londinium.
Lhydaw, pars Britanniæ minoris, Letavia.
Lhygwy, vide Lug.
Liacura, mons Phocidis, Parnaſſus.
Liamone, fluv. Corſicæ, Pitanus, aliis Ticarius.
Lianne, fluv. Galliæ Belgicæ, in Picardia, Elna & Liana.
Liba nova, oppid. Macedoniæ maritimum, Stagira.
Libano, mons Phœniciæ, Libanus.
Libaw, oppid Poloniæ, Liba.
Liberata, fluv. Aprutii, Albula.
Libonati, oppid. Lucaniæ, Sepris.
Liborne, locus Aquitaniæ, apud Condatem portum, aliis Liburnia.
Libourne, locus Galliæ, in Aquitania, Liburnia.
Librafatta, pagus Hetruriæ, Herculis fanum.
Librafatta, vide Liberata.
Liberata, fluv. Aprutii, Marrenus, aliis Albula.
Lica vel Lika, regio Liburniæ, ubi Mazæi populi.
Lices, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, in Decanatu Montis-Letherici, Licia.
Liche, vide Lizza.
Lichfelde & Lifelde, urbs Angliæ, Lichfeldia.
Lichmundt & Lechmunde, oppid. Bavariæ, Lecoſtome, Leckhouſe, Leckmaſe.
Licho, fluv. Phrygiæ, Lychus.
Lico, portus Sardiniæ, Lugudone.
Lico, fluv. Myſiæ Aſianæ. Rhyndacus.
Licola, foſſa juxta Baias, Foſſa Neronis.
la Licoſa, vide Leucoſa.
Licoſtomo, oppid. Myſiæ inferioris, Harpis.
Licoſtomo, urbs Theſſaliæ, Scotuſſa.
Licudia, oppid. Africæ, Pilani vicus.
Lida, oppid. Poloniæ, Lida.
Liddeſdale, provinc. Scotiæ, Liddeſdalia.
Lidkoping, urbecula Sueciæ, Lidkopia.
Liece, vel Lieſſe, vicus Galliæ, in Picardia, Uente.
Liege, urbs Eburonum popul. Germaniæ, Leodium, Legia.
les Liegois, populi Belgii, Leodirenſes.
S. Lienard, vicus Galliæ, ad Vidulam fluv. S. Leonardi.
Lier, fluv. Belgii, Ledo, Item vide Liere.
Liere, oppid. Brabantiæ, Niveſdum, Lyra.
Lieſſy vel Lieſſier, oppid. Nerviorum, Letia.
Lietes, oppid. Andaluziæ exciſum, Iliturgis.
le Lieu, lacus Helvetiæ, unde Urta fluv. oritur.
le Lieuvin, regio Galliæ, Ager Lexovienſis.
the Liffy, fluv. Hiberniæ, Modonus.
Lignano, pagus agri Mediolanenſis, Forum Licinii.
Lignieu en Breſſe, caſtellum Galliæ, Ligniacum.
Lignitz, urbs Sileſiæ, Hegetmatia, Ilingarum populorum, aliis Lignitia.
Ligon, inſula maris Britannici, Liga, aliàs Iga.
Ligor, urbs Indiæ ulterioris, Ligoria.
Ligorno, vide Livorno.
Ligra, vide Capo Ligra.
Lihon en Santers, oppid. Galliæ in Ambianis, Lehunum.
Liifflander & Liiflender, populi Sarmatiæ, in regione Livonia, Lemovii, Livones, Eſtui, Levonæ.
Liifflandt, regio Sarmatiæ, Euphraſie.
Liliers, oppid. Belgii, in Atrebatibus, Lilerium.
Lille, urbs Flandriæ, Inſula.
Lille, fluv. Aquitaniæ, Illa.
Lillo; arx Brabantiæ, Lilloa.
Lim, vide Lem.
Lima, vide Puente de Lima.
Lima ſeu los Reges, urbs Peruviæ, Lima & Civitas Regum.
Lima, fluv Portugalliæ, Lithes, Limæa, Belion, Limius, aliis Lamia.
Limaigne, regio Galliæ, Limane, aliis Limania.
Limat & Limmat, fluv. Helvetiæ, Limagus, Lindemagus.
Limbach, vide Lymbach.
Limbourg, provinc. Belgii, Limburgenſis Ducatus.
Limbourg, oppid. Belgii, Limburgum.
Limbourg & Lemburg, urbs Ruſſiæ nigræ, Leopolis, Leucopolisthma.
Lime, fluv. Bithyniæ, Elatas.
Lime, pagus Angliæ, Lemanum.
Limeil & Limeuil, caſtrum Galliæ, in Aquitania; Item vicus in Briegio, locus ad Viſeram, Limolium.
Limen, in Sarmatia, Mæotis palus.
Limerick, urbs Hiberniæ, Laberus, aliis Limericum.
Limerick countie, in Hibernia, Limericenſis Comitatus.
Limino, fluv. Forojulii, Romatinum, Alſa.
Limiſſo, urbs Cypri exciſa, Amathus.
Limnat, oppid. Cypri, Limenia.
Limoges, urbs Galliæ, Lemovicum.
Limoges, vicus Galliæ, in Briegio, Limogiæ.
Limon, pagus Galliæ inter agrum Lemovicenſem & Pictavienſem, Limonum.
Limon, oppid. Liguriæ, Lamone.
Limoſin, provinc. Galliæ, Lemovicenſis.
le haut Limoſin, regio Galliæ, pagus Lemovicenſis ſuperior ſeu Cebennicus.
le bas Limoſin, tractus ejuſdem provinc. Lemovicenſis, Pars inferior.
la marche de Limoſin, tractus Galliæ, Marchia Lemovicum, ſeu Lemovicenſis.
Limours, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Lemuriæ.
Limoux, caſtrum Galliæ, in agro Redenſi, Limoſum.
Limoux, urbs Occitaniæ, Limoſium.
Limoza, inſula maris Africi, Æthuſa.
Limpach, vicus Belgii, Limpacum.

Lin-

Limpne, pagus Angliæ, Lemanus.
Linares, oppid. Hiſpaniæ, Caſtulonova.
Linaria, inſula Sardiniæ, Herculis inſula.
Linca & Linza, oppid. Aragoniæ, Julia Libyca.
Linceo & Lincen, fluv. Macedoniæ, Lyncestis.
Linieres, oppid. Galliæ, in Biturigibus, Linariæ.
Lincken, arx Flandriæ, Linckia.
Lincoln, urbs Angliæ, Lincolnia, Lindum.
Lincolneshire, provinc. Angliæ, Lincolnia.
Lincopen, urbs Gothiæ, Lincopia.
Lindaw, urbs Sueviæ, Lindavia, Philyra.
Lindo, oppid. Rhodi inſulæ, Lindus.
Lingen, oppid. Weſtphaliæ, Linga.
Lingua del Faro, promontor. Siciliæ, Argenum.
Linguadocca, vide Languedoc.
Linois & Linais, vicus ejuſdem regni, in agro Pariſienſi, Linas.
Linter, pagus Brabantiæ, ubi olim Diablintres populi.
Lintz, urbs Auſtriæ, Aureliacum, Lentia.
Lintzgow vel Lintzgerwer, populi Bavariæ, Lentienſes, & regio Vindelicia.
Linxano, lacus Africæ, Lycomedis.
Linza, vide Linca.
Liombon, locus Syriæ vel Arabiæ Felicis, Phœnicum.
Lion le Saunier, caſtellum Burgundiæ Comitatenſis, Leo Salinarius.
Lionnois, vide Lyonnois.
les Lions, inſulæ Galliæ duæ, ante Forum-Julii, Leones, vel Leonum inſulæ.
Lions en Santerre, oppid. Picardiæ, Lionium.
Lipari, inſula Siciliæ, Lipara.
Liphei, fluv. Hiberniæ, Oboca.
Lipotamo, urbs Colchidis, Æa, Æapolis.
Lippa, urbs Tranſylvaniæ, ubi olim populi Petalatenſii.
Lippa, urbs Tranſylvaniæ, Lippa.
Lippe, urbs Weſtphaliæ, Luppia.
Lippo, fluv. Bithyniæ, Hyppius.
Lipuda, fluv. Calabriæ, Aretas.
Liria, oppid. Valentiæ, Hedela, Leria.
Lirio, fluv. Iris; & regio Cappadociæ, Themiſcyra.
le Lis, fluv. Flandriæ, Legia & Leia.
Lisbos, urbs Portugalliæ, Olyſſippo, Ulyſſippo.
Lisbona, vide Lisbos.
Liſieux, urbs Normanniæ, ubi olim populi Lexobii, Neomagus. Noemagus, aliis Lexovium.
Liſigni, vulgò Leſigny, vicus Galliæ in Briegio, Liſiniacum.
Liſon, mons Syriæ, Caſius.
Liſonzo, vide l'Iſonzo.
Liſſa, inſula Sclavoniæ, Iſſa.
Liſſa, inſula Liburniæ, Liſſa.
Liſter, inſula Hiberniæ, Hedros.
Liſto & Gnoſa, inſula Cigiæ, Myla.
Liſtra, urbs Lycaoniæ exciſa, Lyſtra.
Lita, urbs Macedoniæ, Lete.
Lithquo, oppid. Scotiæ, Lindum.
Lithuani, populi Sarmatiæ Europææ, Alani.
Lithuanie, regio Poloniæ, Lithuania.
Littleborough, oppid. Angliæ, Agelocum, Segelocum.
Livadia, oppid. Bœotiæ, Creuſa; & regio Græciæ, Achaia.
Livenza, fluv. Forojulii, Liquentia.
Livonia, regio Sarmatiæ, ubi populi Levone, Livonia.
Livorno, portus & oppid. Hetruriæ, Ligurnus vel Liburnus, Labro. Pagus, ad Herculem, Triturrita.
Livry, item Livry en l'Aunay, locus & caſtrum Galliæ, in agro Pariſienſi, Libriacum, ſeu Liviacum.
Liuron, oppid. Delphinatus, Libero & Lubronium.
Liza, vide Liſon.
la Lizaine, fluv. Galliæ, in Normannia, Liricinus.
the Lizard point, promontor. Angliæ, Ocrinum, Damnoniorum promontor.
Lizza, urbs Cœleſyriæ, Laodicea.
Llandaff, urbs Walliæ, Landava.
Llanes, oppid. Auſtriæ, Libunca.
Lleyda, urbs Catalauniæ, Ilerda.
Llivia, oppid. Catalauniæ, Julia Libyca.
Llobregas, amnis Cataloniæ, Clodianus.
S. Lo, caſtrum Galliæ, in Normannia, in diœceſi Conſtantina, S. Laudi vel Lamonis caſtrum.
Loanda, inſula parva Æthiopiæ inferioris, Loanda.
Loango, regnum Africæ, Loangum.
Lob ſeu Lobes, locus cum monaſterio, in ſylva Carbonaria, Laubia.
Lobach, rivulus in Sabrim Sambramque influens, Laubacus.
Lobaw, oppid. Poloniæ, Lobavia.
Lobbe, pagus Hannoniæ, Labieni Caſtra, Laubium.
Lobes, vide Lob.
li Lobi, locus Liguriæ, ubi olim Levi populi.
Lobon, oppid. Extremaduræ, Lycon.
Lobregat, fluv. Catalauniæ, Rubricatus.
Locaber, regio Scotiæ, Leucolubia, Leucopibia, Loquabria.
Locarno & Luggaris, oppid. Italiæ, Locarnum.
Locate & la Locata, fortalitium Linguadociæ, ubi Sordicenæ populi, Leucata.
Lochar, vide Loghor.
Lochem, oppid. Belgii, Lochemum.
Loches, urbs Galliæ, Lochea.
Loches, caſtrum Galliæ, in Turonibus, Lucca.
Locontano, vide Laconiano.
Locoſardo, pagus Sardiniæ, Tibula, vide Longoſardo.
Locra, fluv. Corſicæ, Locra.
Locrida, vide l'Ochrida.
Loda, fluv. Aquitaniæ, Olda.
Ledbury, oppid. Walliæ, Bucrium.
Lodeve, urbs Linguadociæ, Glanum, aliis Luteva.
Lodi, urbs Inſubriæ, Laus Pompeja.
Lodi vecchio, pagus Inſubriæ, vera Laus Pompeja everſa.
Lodrino, fluv. Macedoniæ, Drilo.
Lodron, oppid. Tridentini territorii, ubi Alutraenſes populi.
Lodun, oppid. Pictavienſis agri, Juliodunum, aliis Laudiacum, aliis Lodunum.
Loet, fluv. Galliæ, prope Stampas, Lod.
Loeven, Loewen, urbs Brabantiæ, ubi Grudii populi, Lovanium.
la Loeuve, tractus Belgii, Laticus pagus.
le Loges, vicus Galliæ, in ſylva Ledia, Logiæ.
Logh, fluv. Connaciæ, Auſoba.
Logher, oppid. Walliæ, Leucarum.
Logitſch, pagus Carniolæ, Longaticum, Longaticum.
Logues, vicus Galliæ, in Briegio, Leugnæ.
Loguina, oppid. Siciliæ, Longum promontor. Engyum, Portus Ulyſſis.
Logronno, urbs inter Caſtellam & Navarram, Juliobriga. Varia nova.
Logues, vide Jogues.
Loignon, fluv. Galliæ, Ligno.
Loin, vide le Loing.
le Loing, fluv. Galliæ, Lupia.
Loiowogrod, oppid. Poloniæ, Loiovogrodum.
le Loir, fluv. Galliæ in Ligerim influens, Arula, aliis Ledus.
le Loir, fluv. Galliæ, Ledus vel Lidericus.
L'abbaye du Loir, monaſterium in Gallia Lugdunenſi, Lidi monaſterium.
Loire, vicus Galliæ, in agro Andegavenſi, Lauriacum.
Loire, fluv. Galliæ, Liger.
Loiret, vel Leret, fluv. agri Aurelianenſis, Ligerula vel Ligericinus.
Loizione, vicus Galliæ, in agro Lapurdenſi, indigenis aliàs S. Iean de Luz, Latinè Lutum vel Luiſium.
Loket & Ellebogen, urbs Bohemiæ, Lolia.
Lomaigne, tractus Galliæ, Leomania.
Lombardi, populi Italiæ, Lancobardi, Longobardi.
Lombardia, regio Italiæ, Venetiæ pars, Gallia Ciſalpina, aliis Longobardia.
Lombardia di la dal Po, pars Italiæ, Italia Tranſpadana.
Lombardia di qua dal Po, provinc. Italiæ, Gallia Togata.
Lombardo, oppid. Ciliciæ, Jotape.
Lombes, urbs Vaſconiæ, Lumbarium.
Lombier, oppid. Navarræ, olim oppid. Ilumberitanorum popul.
Lombura, fluv. Indiæ, Indus.
Lomond & Lough Lomond, lacus Scotiæ, Lomandus, Lomondus.
Lon, vide Lhon.
Loncz, vide Lencz.
Londan, oppid. Peloponneſi, Lyſias.
Londario, urbs Arcadiæ, Megalopolis.
Londen, vide Lunden.
London & Londen, urbs Angliæ, Londinium, Auguſta Trinobantum.
London-Derry, urbs Hiberniæ, Roberetum, novum Londinium.
Londra & Londres, vide London.
Long & Lough Long, fluv. Scotiæ, Longus.
Long Wy, vide infrà Longwy.
Longanico, oppid. Arcadiæ, Stymphalus.
Longdenier, locus Galliæ, in Caletis, Longus denarius.
Longford, urbs Hiberniæ, Longofordium.
Longo, oppid. Macedoniæ maritimum, Torone.
Longobalda, oppid. Siciliæ, Bucra.
Longobardo, oppid. Siciliæ, Inycus, Camicus, Bucra.
Longobuco, urbs Calabriæ exciſa, Temeſa.
Longoſardo, oppidul. Sardiniæ, Iuliola.
Longpont, vicus Galliæ, cum Prioratu, in agro Pariſiaco. Item in Sueſſionibus, Longus Pons.
Longret, locus ejuſdem regni, cum monaſterio, in diœceſi Autiſſiodorenſi, Longoretum, vel Longum Rete.
Longroy, locus Galliæ, in Caletis, Longum Rete.
Longue, locus Galliæ ad Uriam fluv. Longum vadum.
Longueval, locus ejuſdem regni, in Caletis, Longa vallis.
Longueville la Guiffard, locus ibidem, Longa villa Giffardi.
Longueville en Tardenois, oppid. Galliæ, in pago Tardanenſi, Longa villa.
Longwy, oppid. Lotharingiæ, in diœceſi Verodunenſi, Longovicum, ſeu Longus vicus.
Lonjumeau, mons Galliæ, in agro Pariſienſi, Gemellus.
Lonlay, monaſterium Galliæ, in Cenomanis, Longiledum.
Loon, vel Loen Flandris, incolis Lon, Gallis Los, tractus Belgii, in diœceſi Leodienſi, Comitatus Lananenſis, vel Lonenſis.
Lopeſia, populi & regio Epiri, Helloper, Hellopia.
Loqhaber, vide Loughabria.
Loquabre, provinc. Scotiæ, Abria & Loquabria.
Loquera, oppid. Caſtellæ novæ, Lacuris.
Lor, urbs Meſopotamiæ, Laodicea.
Lora, oppid. Andaluziæ, Axalita, Flavium Axalitanum, Obtrola.
Loraine, regio Galliæ Belgicæ, Lotharingia, Auſtraſia.
Lorca, urbs Murciæ, Eliocrata, Ilorci.
Lorck, urbs Auſtriæ deſtructa, Laureacum.
Lorco, vide l'Orco.
Lorde, oppid. Aquitaniæ, Lapurdum.
Lorde en Lavedan, oppid. Galliæ, Lapurdum in Levitania.
Lords of Parlament, in Anglia dicuntur, Barones & Proceres regni.
Loredo, oppid. ditionis Venetæ, Loretum.
Lorena, vide Loraine.
Loreto, urbs Marchiæ Anconitanæ, Lauretum.
Lorne, regio Scotiæ, ubi Canovaci populi, Lorna.
le Loroux, vicus Galliæ, in Turonibus, Leproſu.
Lorqui, oppid. regni Murcienſis, Ilorci.
Lorri, locus Galliæ, in diœceſi Aurelianenſi, Lauriacum.
Loſanne, urbs Latobricorum popul. juxta lacum Genevenſem, Lauſonium.
le Baillage de Loſanne, regio Helvetiæ, in agro Bernenſi, Præfectura Lauſannenſis.
Loſere, mons Aquitaniæ, in Gabalis, Leſera ſeu Leſora.
Loſſe, fluv. Scotiæ, Loxa.
le Lot, fluv. Aquitaniæ, Olda, vide Loda.
Lothiane & Lauden, provincia Scotiæ, Laudonia.
Lothien, vide Laudonia.
Lothier, regio Germaniæ, Lotheringia inferior.
Lothringer, populi Galliæ Belgicæ, Tulingi, Lotharingi.
Lotreych vel Lothar-seich, regio Galliæ, Lotharingia.
Lou-Puech d'Aubaigne, locus Galliæ, in Leutevanis, Podium.
Louans, vel Louens, vicus Galliæ, in agro Pariſino, in Decanatu Linatienſi, Leandum.
Loueiennes, aliàs Lowveciennes, vicus Galliæ, in agro Pariſino, in Decanatu Caſtri Fortis, Lupicina.
le Loudonois, tractus Galliæ, Pagus Laudunenſis.
Loudun, urbs Pictavenſis provinciæ, Juliodunum.
Lovenſtein, arx Hollandiæ, Lovenſtenum.
Loug, fluv. Scotiæ, Longus.
Lough & Lough Foyle, inſula Hiberniæ, Logia.
Lough Lomond, vide Lomond.
Loughabria & Loughaber, regio Careniorum popul. Scotiæ occidentalis, aliis Loquabria.
Loughborow, Laughborow, oppid. Angliæ, Lactodorum.
Lovino, oppid. Italiæ, Vannia, Vannia.
Lovitz, urbs Poloniæ majoris, Lovitium.
Lovo, inſula Peloponneſi, Epla.
le Loup, fluv. Provinciæ, Lupus.
le Loup Garou, nomen ſpectri Bleſis, in Gallia, Lupus Varolas.
la Loupe, amniculus ejuſdem regni, in Gallia Lugdunenſi, in Auturam defluens, Lupa.
Louppi, oppid. Lotharingiæ, in Ducatu Barrenſi, Luppejum.
la rue de Lourcines, vicus urbis Pariſienſis, in Gallia, cum monaſterio, Lupercianæ.
Lourde, vide Lorde.
Lourdes, urbs Galliæ, in Bigerris, Lorda.
Louſaing, vicus ejuſdem regni, in Briegio, Locus ſanctus.
Louſes, locus Galliæ, in diœceſi Tricaſſina, Luteſa.
Louth, oppid. Hiberniæ, Luthum.
Louth Countie, in Hibernia, Lugenſis Comitatus.

Louvain, vide *Loeven*.
Louvat. fluv. Sarmatię, *Cheſinus*.
la Louve, fluv. in Sequanis, *Lupa*.
Lovve, vide *Lobbe*.
Louvenborch, oppid. Pomeraniæ, *Louvenburgum*.
Louviers, oppid. Normanniæ, *Luparia*.
le Louvre, palatium Regum Galliæ, *Lupara*.
Louvreciennes, vicus Galliæ, olim prope urbem Pariſiorum, nunc platea urbis, *Lupereianæ*.
Louvre en Paris, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, in decanatu montis Maurentiaci, *Lupera*.
Louvy, vicus Galliæ, in confinio utriuſque Burgundiæ, *Lovigenna*.
Loylandt, inſula Daniæ, una *Hemodum*.
Lubanskerzee, lacus Livoniæ, *Lubanus*,
Lubeck, urbs Saxoniæ maritima, *Lubecum*, *Marionis*.
Lubiana, urbs Carniolæ, *Nauportus*, aliis *Labacum*.
Lublin, urbs Poloniæ, *Lublinum*.
Luboulia & *Lublaw*, arx Hungariæ, *Lubloa*.
Luc, locus Galliæ in Rutenis: Item vicus exiguus in Vocontiis: Item locus in Provincia, *Lucus*.
le Luc, oppid. Delphinatus, *Lucus Auguſti*.
les Lucayes, Inſulæ Americæ ſeptentrionalis, *Lucaiæ*.
Lucayoneque, inſula Americæ, *Lucaioneca*.
Lucca, urbs Hetrurię, *Luca*.
Lucchiola, fons *Simethi*, fluv. Sicilię.
Luce, locus Galliæ, in Burgundia, *Lucus*.
Lucemburg, urbs Ducatus Lucemburgenſis, *Auguſta Romanduorum*, aliis *Luxemburgum*.
Lucena, oppid. Valentiæ, *Illicias*, *Lucentum*.
Lucera, urbs Apuliæ, *Luceria*.
Lucera, oppid. Ducatus Mantuani, *Nuceria*.
Lucerna, urbs Helvetiæ, *Lucerna*.
Lucernerzee, lacus Helvetiorum, *Lucerinus*.
Luche, caſtellum Galliæ, in Cenomanis, *Lucejum*.
Luco, oppid. Marmaricæ, *Acropolis*, *Antipyrgus*.
Lucomorie, provinc. Moſcoviæ, *Lucomoria*.
Luçon, inſula Aſiæ, *Luſſonia*.
Luçon, monaſterium Galliæ, in *Pictavis*.
Lucques, urbs Hetruriæ, *Luca*.
Lucubi, oppid. regni Granatenſis, *Ucubis*.
Lucugliano, locus prope Neapolim, *Luculli villa*.
Luczcko, vide *Lutzko*.
Luday, oppid. Phrygiæ minoris, *Alydda*.
le Lude, caſtrum Galliæ, ad Lidericum fluv. *Lugdum*.
Lug, fluv. Walliæ, *Logus*.
Lugano, oppid. Inſubriæ, *Lucanum*.
Lugnitz. conventus Rhætiæ, in fœdere cano, *Vallis Leguntia*.
Lugo, urbs Gallæcię, *Lucus Auguſti*, *Turris Auguſti*, *Aræ Sextianæ*.
Lugoſardo, vide *Longoſardo*.
Lug Oſtri, urbs Achaiæ, *Pega*.
Luitticherwaldt, ſylva Galliæ Belgicę, *Arduenna*.
Luki, urbs Gothiæ, *Laduſia*.
Lumatia, provinc. Europæ, *Myſia inferior*.
Lumellina, regio Lombardiæ, *Lumellina*.
Lumello, oppid. Lombardiæ, *Laumellum*.
la Lumera, vide *Lunera*.
Lundain, vide *Lhundain*.
Lunden, *Londen*, urbs Scandiæ, & oppid. Ditmarſiæ, *Lundis*.
Luneburg & *Lunenburg*, urbs Saxoniæ, *Hilſiomen populorum*, *Lunaburgum*, *Marionis*.
Lunel, oppid. Linguadociæ, *Lunellum*.
la Lunera, inter Neapolim & Puteolos, *Leucogæi colles* & *Leucogæi fontes*.
Lungiſarie, locus Marmaricæ, *Aptuchi fanum*.
Luni, urbs Hetruriæ excîſa, *Luna*.
Lunigo, oppid. territorii Veronenſis, *Leonicum*.
Luokba, tractus Galliæ, ubi *Lingones* populi.
Lupadi, urbs Myſiæ Aſiaticæ, *Apollonia*, *Lopadium*.
Lupadi, fluv. Myſiæ Aſiaticę, *Rhyndacus*.
Lupff, oppid. Sueviæ, *Lupondum*.
Lure, mons in Sequanis, *Lutera*.
Lure, in Comitatu Burgundiæ, *Lurenſe monaſterium*.
Lurſeld, vide *Larſeld*.
Luri, pagus Corſicæ, *Lurinum*.
Lüria, vide *Lauria*.
Lus, vicus Galliæ, in Aquitania, *Eluſio*.
Luſace, provinc. Germaniæ, *Luſatia*.
Luſarche, oppid. Inſulæ Franciæ, *Uſarchia*.
Luſarche, locus Galliæ, in Bellovacis, *Luſareo*.
Luſignan, oppid. Pictavenſis provinc. in Gallia, *Luſignanum*, ſeu *Licinianum*.
Luſo, quaſi *Pluſo*, fluv. Romandiolæ, *Apruſa*.
Luſon, vide *Luſſon*.
Luſſac, oppid. Galliæ, in Pictonibus, *Luciacum*.
Luſſeül, vide *Luxeul*.
Luſſo, fluv. Mauritaniæ Tingitanę, *Lixus*, *Lix*.
Luſſois, urbs Burgundiæ excîſa, *Alexia*.
Luſſon, urbs agri Pictavienſis, *Secor*, *Luciona*, *Lucionæ*.

Lutuc, urbs Poloniæ, *Luceoria*.
Lutach, pagus Carinthię, *Lottantum*.
Lutenberg vel *Lutenburg*, oppid. Stiriæ, *Leutudum*.
Lutterwerth, oppid. Angliæ, *Lactodurum*, *Luttervortium*.
Luttich, vide *Liege*.
Lutzelburg, vide *Lucemburg*.
Lutzenburg, vide *le Luxembourg*.
Lutzko & *Lutzcko*, urbs Volhiniæ, *Leinum*, *Luceoria*.
Luwow, urbs Poloniæ, *Leopolis*.
le Luxembourg, provinc. Belgii, *Luxenburgenſis Ducatus*.
Luxembourg, urbs Belgii, *Luxenburgum* vel *Luciliburgus*.
Luxente, oppid. regni Valentiæ, *Lucentum*.
Luxeu, vide *Luxeul*.
Luxeul & *Luxeuil*, oppid. Burgundiæ, *Luxovium*.
Luyck, vide *Liege*.
Luzara, oppid. Ducatus Mantuani, *Nuceria*.
Luzcko, vide *Lutzko*.
Luzen, oppid. Portugalliæ, *Liciniana*.
li Luzzi, oppid. Calabriæ citerioris, *Thebæ*.
Lyche, urbs Syriæ, *Laodicea*.
Lym, fluv. Bulgariæ, *Moſchius*.
Lymbach, oppid. geminum Pannoniæ ſuperioris, *Olimacum*.
Lymburg, oppid. Hiberniæ, *Rhigia*.
Lymen, inſula Walliæ, *Limnos*.
Lymes, mons Walliæ, *Limonius*.
Lymford, ſinus Daniæ in Jutia, *Lymicus ſinus*.
Lymmerick, urbs Hiberniæ, *Nogatta*.
Lymoges vel *Limoges*, urbs Galliæ, ubi Lemovices populi, *Lemovicum*, aliis *Auguſtoritum*.
Lymore, fluv. Arverniæ, *Limane*.
Lymoſin, vel *Limoſin*, regio Galliæ, ubi Lemovices populi.
Lyme, oppid. Angliæ, *Limen Regis*.
Lyon, urbs Galliæ, *Lugdunum*.
Lyon le Saunier, oppid. Burgundiæ, *Lugdunum Salinarum*.
Lyonnois, tractus Galliæ Celticæ, ubi Seguſiani populi, *Lugdunenſis*.
Lyons en Foreſt, oppidul. Normanniæ, *Leones*.
Lyppe & *Lippe*, fluv. & oppid. Weſtphaliæ, *Lupias*, *Luppia*.
Lyſmore, urbs Hiberniæ, & alia Scotiæ, *Liſmora*.

M.

M*Aber*, urbs Indiæ, *Chaberis*.
Mabeuge, vide *Maubeuge*.
Mabra, urbs Africæ, *Aphrodiſium*.
Mabringues, locus Galliæ, ad Elaverem, *Mabringæ*
Mabuga, oppid. Syriæ, *Mamuga*.
Macandan, promontor. Libyæ, *Arſinarium*.
Macao & *Amacao*, urbs Sinarum, *Amacaum*.
Macari, oppid. Siciliæ excîſum, *Hemichara*, *Macara*, *Machara*.
S. Macari, locus Galliæ, ad Garumnam, *S. Macarii caſtrum*.
Macaria, oppid. Cypri, *Macaria*.
Macarmeda, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, *Erpis*.
Macaſar, inſula Aſiæ perampla, *Macaſaria*.
Macaſar, urbs inſulæ cognominis, *Macaſaria*.
Macay, vicus Galliæ, cum cœnobio, in Biturigibus, *Maſciacum*.
Maccaron, oppid. Murciæ, *Lucenti*, *Lucentia*.
Macedoine, regio Europæ, *Macedonia*.
Macerata, urbs Marchiæ Anconitanæ, *Ælia Ricina nova*, *Macerata*, *Helvia Ricina*.
Machari, vide *Macari*.
Machecou, oppid. Britanniæ minoris, *Machicolium*.
Machecou en Raix, locus Galliæ, *Machicol*, *in pago Ratenſi*.
Machelen, urbs Brabantiæ, *Machlinia*.
Machian, inſula Aſiæ, *Machianum*.
Machicores, in Madagaſcaria, *Machicorum tractus*.
Machlenet, oppid. Walliæ, *Maglava*.
Machleſna, fluv. juxta Conſtantinopolim, *Cydarus*.
Machometta, vide *Mahometta*.
Maciquepatan, urbs Indiæ citerioris, *Minagara*.
Macoco, regnum Æthiopiæ ſuperioris, *Macocum*.
Macra, oppid. maritimum Macedoniæ, *Stagira*.
Macran, provincia Perſiæ, *Macranum*.
Macri, oppid. Lyciæ dirutum, *Dædala*.
Macri, urbs Thraciæ apud Propontidem, *Macrontichos*.
Macri, oppid. Macedoniæ, *Panormus*.
Macri, oppid. Sami inſulæ, *Panormus*.
Macri, inſula juxta Eubœam, *Rhodia*, *Macris*, *Macra*.
Macrus, urbs Africæ, *Macodama*, *Macomada*.
Macuſ, fluv. Suſianæ, *Meſaus*.
Macyn, provinc. Aſiæ, *India ulterior*.
Maczua, inſula ſinus Arabici, *Orine*.

Madagaſcar, inſula Africæ, *Cerne*, & *Menuthias*, *Madagaſcaria* & *Delphina*.
Madaque, urbs Sarmatiæ Aſianæ, *Hermonaſſa*.
Madara, urbs Africæ propriæ, *Madaura*.
Madara, mons Cretæ, *Leuca Ora*.
Madaura, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, *Quiza*.
Maday, provinc. Aſiæ, *Media*.
Madera, inſula maris Atlantici, *Hera*, *Junonia*, *Cerne Atlantica*, & *Madera* aliis.
Madera, fluv. Americæ Meridionalis, *Madera*
Maderaſpatan, urbs regni Narſingæ, *Maderaſpatanum*.
Madium, fluv. Siciliæ, *Selinus*.
Madonia, mons Siciliæ, *Nebrodes*.
Madran, oppid. Carinthiæ, *Magiſtrica*.
Madre, fluv. Aſiæ, *Mæander*, & urbs propinqua, *Mæandropolis*, *Mæandrus*.
Madrid, urbs Caſtellæ novæ, *Mantua nova*, *Madritum* aliis.
Maduma, vide *Madonia*.
Madure, urbs Indiæ intra Gangem, *Madura*.
Maduro, urbs Africæ, *Madaura*.
Maelſtroom, vorago maris, non procul à Norvegia, *Umbilicus Oceani*.
Maerſdiep, fretum Hollandiæ prope Marſacos, *Marſacos*, populos.
Maerſen, vide *Marſen*.
Maes, fluv. Belgicæ, *Moſa*.
Maes eyck, oppid. Belgii ad Moſam, *Moſacum*, ſeu *Maſacum*.
onder-Maesland, in Belgio, *Ager Moſæ inferior*.
opper-Maesland, ibidem, *Ager Moſæ ſuperior*.
Maeſtricht, urbs Brabantiæ, *Trajectum ſuperius*, *Obtricum*.
Maffa, urbs Arabiæ Felicis, *Mapha*.
Maffliers, vicus Galliæ, in Bellovacis, *Mafflare*.
Magadoxo, urbs Zanguebariæ, *Magadoxa*.
Magale, *Megale*, urbs & promontor. Æthiopiæ, *Rapta*, *Raptum*.
Magarckin, urbs Armeniæ majoris, *Martyropolis*.
Magareb, mare ad Occidentem Europæ & Africæ, *Oceanus Atlanticus*.
Magareſſo, Latii oppidum excîſum, *Maturium*.
Magaris, fluv. & ſinus Thraciæ, *Melas*.
Magdeburg, *Meſuium*, vide *Maydeburg*.
Magduni, oppid. Galliæ Celticæ, *Mediolanium*, *Magdunum*.
Magellanique, regio Americæ, *Magellanica*.
Magenta, vide *Maxenta*.
Magiar, regnum Europæ, *Hungaria*.
Magiarab, urbs Arabiæ petrææ, *Naſcus*, aliis *Macoraba*.
Magiardech, fluv. Africę, *Bagrada*.
Magiuni, fluv. Siciliæ, *Herminius*.
Magliano, oppid. Thuſciæ, *Manliana*, *Biturgia*; & oppid. Sabinenſis agri, *Maſſa Manliana*.
Magliano, oppidul. Aprutii ulterioris, *Manliana*.
Magnarello, lucus apud Puteolos, *Pompeji villa*.
Magnavacca, unum ex oſtiis Padi, *Capraſia*.
Magneu, locus Galliæ, *Magniacum*.
Magnieu & *Manlieu*, pagus & monaſterium Aquitaniæ, *Magnilocenſe cœnobium*, *Magnilocus*.
Magnoac, locus & Comitatus Gallię, in Novempopulonia, *Majemacum*
Magny les Eſſarts, vicus Gallię, in agro Pariſienſi, *Magnejum de Exarto*.
Magog, populi Perſiæ, provinciæ Aſię, *Perſæ*.
Magoncha, oppid. Liburniæ, *Ardaium*.
Magonza, urbs Germaniæ, *Magontiacum*, *Magontia*.
Magra, fluv. inter Liguriam & Thuſciam, *Macra*.
Magrah, inſula juxta Alexandriam, *Pharus*.
Magri, inſula Cariæ, *Macris*.
Magri, urbs Cariæ maritima, *Caunus*.
Magrib, vide *Magareb*,
Magrida, fluv. Africæ, *Bagrada*.
Magro, fluv. Africæ, *Cinyphus*.
Magſtat, urbs Lotharingiæ, *Magetrobia*.
Maguelone, urbs Linguadociæ excîſa, *Magdaleſium urbs*.
Mahadia, urbs Africæ, *Aphrodiſium*, *Ruſpina*.
Mahara, fluv. Ægypti, *Nilus*.
S. Mahé, Item *le chef de S. Mahé*, in Britannia minori, *Vicus & promontorium S. Matthæi*.
Mahelech, pars Ægypti, *Delta*.
Mahmora, urbs regni Fezzæ, *Mahmora*.
Mahomena, locus Palæſtinæ, *Bilu*.
Mahometa, oppid. Africæ, *Leptis parva*.
Mahometta, urbs Africæ, *Macodama*, *Adrumetum*, *Hadrumetum*.
Mahon, oppid. Minoricæ inſulæ, *Mago*
Majaguana, inſula Americæ, *Majaguana*.
Maid, inſula Scotiæ, *Emonia*.
Maida, oppid. Calabriæ ulterioris, *Mainium*, *Malanium*.

Maidſtone, oppid. Angliæ, Madus, Vagniacum, Durobrus.

Maignan, vicus Galliæ, in campis lapideis, Maguiacum.

Maigny, oppid. Lotharingiæ, ad fluv. Saliam, Magniacum.

Majella, mons Aprutii, Nicates.

Maille, locus duplex Galliæ, in Turonibus, Malliacum.

Maillé Laillier, Ibidem.

Maillezais, urbs Pictavienſis agri, Malleaca.

Maillotins, nomen ſeditioſorum, in Gallia, ſub Carolo VI. Rege.

Mailly le chaſteau, locus Galliæ, ad Icaunam fluv. Malliacum caſtellum.

Mailly la ville, locus ibidem, Malliacum villa.

Maimont, caſtrum in Lingonibus, Magnus mons.

Maina, oppid. Peloponneſi maritimum, Leuctra, aliis Tanarus.

Maina, oppid. Laconicæ, Tanarus, Tanarum.

Maincourt, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Media Curtis.

Maine, regio Cenomanorum popul. Galliæ.

Maineville les Plains, locus Galliæ, in Caletis, Magna villa, in planis.

Mainland, inſula una Orcadum, Pomona.

Maintenon, corruptè pro Meſlenon, locus Galliæ in Carnutibus, Meſleno.

Maintz, Meintz, vel Mentz, urbs Germaniæ, Moguntia & Magontiacum.

Mainy, pagus Flandriæ; Nemetacum.

do Mayo, una ex Gorgadibus, Maji inſula.

Majorica, vide Mallorca.

Maiorque, inſula & urbs Balearium, Majorica.

Maira, fluv. Pedemontii, Merula, Macra.

Maire, Burdigalæ in Gallia, Magiſter, Conſul.

Maire, locus Galliæ, cum monaſterio, in Pictonibus, Mariacum.

Mairmouſtier, locus Galliæ, in urbe Turonum, Majus monaſterium.

Maiſel, locus ad Taram fluv. Macellum.

Maiſieres, oppidum Campaniæ Gallicæ, Maceriæ.

Maiſieres pres Beaune, oppid. Burgundiæ, cum monaſterio, in pago Belnenſi, Maceriæ.

Maiſon Mahaut, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Manſio aut domus Mathildis.

Maiſoncelles, locus Galliæ in Meldis, Manſiunculæ vel Meſoncellæ.

Maiſons, vici duo ejuſdem regni, in agro Pariſino, Manſiones.

Maiton & Maitos, urbs Thraciæ, Macydos, Madytos.

S. Maixant, monaſterium Galliæ, in Pictonibus, S. Maxentii.

Maizieres, urbs Galliæ, Amagetrobia.

Mal Conſiglio, inſula Sclavoniæ, Scardona.

Malabar, regio Indiæ citerioris, Dachinabares, aliis Malabaria.

Malabriga, urbs Hiſpaniæ exciſa, Mirobriga.

Malaca & Malacca, urbs & regio Indiæ ulterioris, Malaca, Tacola, Aurea Cherſoneſus, ubi promontor. Malei colon.

Malaca, mons Thraciæ, Pangæus.

Malacaſa, oppid. & mons Bœotiæ, Mycaleſſus.

Malaga, urbs regni Granatenſis, Malaca.

Malagina, locus juxta Conſtantinopolim, Melanga.

Malalbergo, pagus agri Tridentinenſis, Maletum.

Malamocco, urbs juxta Venetias everſa, Medoacus portus, Methamaucum.

Malatia, urbs Armeniæ minoris, Melita, Melitene.

Mal-Borgetto, pagus Norici, Burgium.

Malek vel Malkin, oppid. Hiberniæ, Macolicum.

Malcoluri, oppid. Macedoniæ, Chyretiæ.

les Maldives, inſulæ Indiæ citerioris, Maldivæ.

Maldon, oppid. Angliæ, Camudolanum, Camalodunum, aliis Malodunum.

Maleas, populi Indiæ citerioris, Malai.

Maleg, fluv. Æthiopiæ, Meleg.

Maleguette, ora Guineæ regionis, Maleguetta.

Male-Maiſon, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Mala Manſio.

Malemort, oppid. Provinciæ, Malemortium.

Malenoë, vel Malenoux, vicus Galliæ, in Briegio, Mala Noda.

Maleſtroit, locus Galliæ, in Britannia minori, ad Uldam fluv. Malum ſtrictum.

Malfi, urbs Picentinorum, Amalphis.

Malgara, oppid. Thraciæ, Agora.

Malgara, urbs Macedoniæ, Megala, Agora.

Malgrado, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Maliaca.

Malgues, urbs Hiſpaniæ, Malaca.

Maliapur, urbs Indiæ citerioris, Maliapura & Meliapora.

Malicut, in Maldivis inſulis, inſula Malicutia.

Malido, oppid. Thraciæ exciſum, Seſtus.

Malines, urbs Brabantiæ, Machlinia.

Maliput, urbs Indiæ citerioris, Melange, Calamina.

Mallaguette, regio Guineæ, Mallaguetta.

Mallen, oppid. Luſitaniæ exciſum, Manliana.

Mallo, urbs Ciliciæ maritima, Mallus.

Mallora, ſcopulus maris Tyrrheni, Mellaria & Menaria.

Mallorca, inſula, una Balearium, Palma, aliis Majorica.

Malmdi, aliis Malmediir, monaſterium in Sylva Arduenna, Mamundarium.

Malmedy, oppid. Lucemburgenſis Ducatus, Malmundarium.

Malmesbury, monaſterium & oppid. Angliæ, Maldunenſe cœnobium.

Malmiſtra, urbs Ciliciæ, Momiſtra, Mopſueſtia.

Malmiſtra, fluv. Ciliciæ, Pyramus.

Malmoe, urbs Daniæ, Malmogia.

Malora, inſula Thuſciæ, Lamellum, Mellaria.

Malpertuſo, fluv. Siciliæ, Monalus.

Malta, inſula maris Africi, Melita.

Maltz, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, ſeu Domus Dei, ad Malos.

Malvaſia, urbs Laconiæ maritima, Epidaurus, Monembaſia.

Malvaſon, vide Cap de Malvaſon.

Malvito, oppidum Calabriæ citerioris, Temeſa, Tempſa.

Malzan, locus juxta Tridentum, Maletum.

Malzieu, vel le Maizieu, locus Galliæ, in Gabalis, Malſiocum.

Mamers, caſtellum Galliæ, in pago Sagonenſi, Mamercia.

Mamiſla, vide Malmiſtra.

Mamotta, provinc. Aſiæ, Arabia felix.

Man, inſula Angliæ, Eubonia, Monarda, Menapia, Menavia.

Mananghare, fluv. Madagaſcariæ, Manangareus.

Mananpani, fluv. Madagaſcariæ, Manampanus.

Manar, inſula Indiæ citerioris, Manaria.

Manarezberg, Manhartzperg, regio Germaniæ, ubi olim populi Marimi.

Mancanera, oppid. Valentiæ, Pomerium.

les Manceaux, populi Galliæ, Cenomani.

Manceſter, oppid. Angliæ, Mandueſſedum.

la Mancha, regio in Caſtella nova, ubi olim Oretani populi.

la Mancha, tractus Hiſpaniæ Tarraconenſis, ubi urbs Bigaſtrum.

la Mancha d'Aragon, locus Caſtellæ novæ, Laminitanus ager.

la Mancha Cieca, locus Caſtellæ novæ, Laminitanus ager.

Manche, inter Galliam & Angliam, Britannicus Oceanus, aliis Mare Britannicum.

Mancheſter, oppidum Angliæ, Mancunium.

Mancup urbs Tauricæ, Taphræ.

Mandangan, promontor. Libyæ citerioris, Heſperium cornu.

Mande, urbs Aquitaniæ, Gabalus, Mimatum.

Mandeure, locus in Sequanis, Epomanduorum.

Mandi, urbs Arcadiæ, Mantinea.

Mandinga, regnum Africæ in Nigritia, Mandinga.

Mandigna, urbs Argiæ, Mantinea.

Mandoua, fluv. Indiæ citerioris, Mandoua.

Mandrerei, fluv. Madagaſcariæ, Mandrerem.

Mandres aux quatre tours, locus in Ducatu Barrenſi, Mandra ad quatuor turres.

Mandria, oppid. Amorgi inſulæ, vel ipſa inſula maris Ægæi, Minyia.

Mandula, oppid. Salentinorum exciſum, Manduria.

Manduria, mons Gallæciæ, Medullius.

S. Manchou, oppid. Galliæ, Auxuenna.

Manfredonia, urbs Apuliæ, Sipontum novum, Manfredonia.

Mangalor, urbs Indiæ citerioris, Mandagara, aliis Monogloſſum, Mangalora.

Manghiſi, peninſula Siciliæ, Tapſus, Thapſus.

Mangreſia, urbs Cariæ vel Ioniæ, Magneſia.

Manhate, oppid. Americæ ſeptentrionalis, Manhata & Amſterodamum novum.

Manheim, caſtrum Palatinatus Rheni, Manhemium.

Maniago, oppid. Forojulii, Celina.

Manille, inſula Oceani Eoi ſeu Indici, Manilla & Luſonia.

Manille, urbs Aſiæ in Philippinis, Manilla.

Maniſſa, urbs Lydiæ, Magneſia.

Manna, vide Nao.

Manna, promontor. Calabriæ non procul à Lacinio.

Mannrith, vicus Belgii, Mannaricium.

Manoa, & el dorado, urbs Americæ Auſtralis, Manoa.

Manora, arx Indiæ citerioris, Manora.

Manoſque, urbecula Provinciæ, Manoſca.

Manreſa, urbs Catalauniæ, Athanagia, Minoriſſa.

Manrech, pagus Geldriæ, Manaricium.

le Mans, urbs Cenomanorum, popul. Galliæ.

Manſeaux, vide Manceaux.

Manſeld, pars Saxoniæ, Manſfeldienſis Comitatus.

Manſfeld, inſula Americæ ſeptentrionalis, Manſfeldia.

Manſfelders, populi Germaniæ, Cheruſci.

Manſfeldt, urbs Saxoniæ, Manſfeldia.

Manſfeld, oppid. Angliæ, Mandueſſedum.

Manſiatre ſeu Ance de Manſiatre, in Madagaſcaria, Manſiatre ſinus.

Manſpurg, oppid. Hungariæ, Menneiana; aliis Croatiæ, Monetium.

la Manta, oppid. Sabaudiæ, Mantala.

Mante, oppid. Franciæ, Petromantalum, Medunta.

Mante, vel Mente, locus Galliæ, in agro Viennenſi, Mantala.

Mante le chaſteau, in Gallia, Medunta caſtrum.

Mante la ville, in eodem regno, Medunta villa.

Mantegna, urbs Argiæ, Mantinea.

Mantelan, vicus Galliæ, in Turonibus, Mantelomagum.

Mantenay, municipium Galliæ, ad Sequanam, in Tricaſſibus, Mentunacum.

Mantoua, urbs Longobardiæ, Mantua.

la Manxa vel Mancha, tractus Hiſpaniæ Tarraconenſis, Spartarius campus.

Manzanilla, oppid. Legionenſis regni & Andaluziæ, Pomeriola.

Manzera, vide Manzanilla.

Mapalia, montes Trojæ, Oſtrini.

Mapia, urbs Syriæ, Epiphania.

Mapetriuca, urbs Sarmatiæ Aſianæ, Phanagoria.

Mar, vide Mare.

Mara, populi Sardiniæ, Norenſes.

Maragnan & l'Isle de Maragnan, inſula Braſiliæ, Maranania.

Maragnon, fluv. Americæ meridionalis, Maranonius.

Marais, locus Galliæ, in Caletis, Mariſci.

Marais flottans de Balbingen & Andre, in Gallia, Paludes Balinghemienſes & Andrenſes.

Marana, aqua Romæ, Gabinſa.

la Maranella, aqua territorii Romani, Crabra.

Marans, oppid. Galliæ, ad Separim Niortenſem, Maranium.

Maraſon, vide Maratona.

Maraſſo, promontor. Sardiniæ, Hermæum.

Marat, urbs Syriæ, Maronias.

Marata, regnum Americæ ſeptentrionalis, Marata.

Marateca, pagus & fluvius Portugalliæ, Malceca.

Marathona, oppid. Atticæ, Marathon.

Maratona, oppid. Atticæ, Marathon.

Marazu, urbs Perſiæ, Marraſium.

Marbech, urbs Syriæ, Heliopolis.

Marbella, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, Barbeſola.

Marburg vel Marzburg, oppid. Cemandrorum popul. Norici in Stiria, Martena, Marciana Caſtra.

la Marca d'Ancona, regio Italiæ, Picenum, Marchia Anconitana.

Marca ſeu Marcha Trevisana vel Trivigiana, regio Italiæ, ubi Euganei populi, Venetiæ pars, Marchia Tarviſina.

Marcana, urbecula Dalmatiæ, Marcana.

S. Marcel, locus Galliæ, in Albigenſibus, S. Marcelli.

Marcellino, fluv. Siciliæ, Myla, aliis Pantachut.

la Marche, locus Lotharingiæ, in Ducatu Barrenſi, Marchia.

Marche en Famine, tractus Belgii, in Ducatu Luciliburgenſi, Marchia in Famenna, ſeu Falemannia.

la Marche ſeu la Marche de Limoſin, provinc. Aquitaniæ, Marchia.

le Marché de Maux, in Gallia, Forum Meldenſe.

Marche rous, corruptè pro Marchais, locus Galliæ.

Marchena, oppid. Andaluziæ, Marcia, Marciana colonia.

Marcheſia, vide Marqueſia.

Marcheſnoir, locus Galliæ, in Carnutibus, Marchenerum.

Marchiennes, oppid. vel pagus Hannoniæ: Aliis, locus cum monaſterio, in Atrebatibus, Marchianæ.

Marci, urbs Aprutii ruinata, Marſi, Valeria.

Marcia, portus Carthaginis urbis Africæ exciſæ.

Marcianopoli, Bulgariæ urbs, Marcianopolis.

Marcigliano vecchio, vicus Sabinorum, Cruſtumeria.

Marcigni, locus Galliæ ad Ligerim, Martiniacum.

Marcillac, caſtrum Galliæ, ad Carantonum fluv. Marciliacum.

Marcilli ſur Aube, vel Marſilli où faut Aube, aliis Marcilli ſur Seine, oppidulum Galliæ, in Trecaſſibus, Marcelliacum.

Marcilly, locus ejuſdem regni, ad Icaunam fluv. Marcelliacum.

Marck, tractus Germaniæ inter Auſtriam & Moraviam, ubi Marcomanni populi, Marcomannia.

la Marck ſeu Marquiſat de Brandebourg, provincia Germaniæ, Marchia Brandeburgica.

Alt Marck, Neu Marck, Mittel Marck, tractus Germaniæ, Vetus, Nova, Media Marchia Brandeburgica.

la Marck, provinc. Weſtphaliæ, Marchia.

Marchia, caſtrum Weſtphaliæ, Marchia.

Marckfelder, populi Germaniæ, Quadi, Marcomanni.

Marckfeldt, Marckfeldberg, regio Germaniæ, ubi Quadi populi, Adrabæ campi, Teracatriæ campi.

Marckpurg, urbs Germaniæ, Marcpurgum.

Marcoſzeek, vide Margoſeſt.

Marcouſſi, aliàs Marcouſſy, vicus Galliæ, in agro Pariſino, in Decanatu caſtri Fortis, Marcoeia.

Mare, Mar, Mer, Mare

Adriatico, Italiam ad ortum alluens, Hadriaticum mare.

d'Africa occidentale, Oceanus Atlanticus.

di Africa, Africam & Mauritaniam alluens, mare Africum.

Aggiacciato, Scandinaviam alluens, mare Glaciale.

di Arabia, Oceanus Arabicus, mare Rubrum.

Atlantico, in ora occidentali Africæ, Mare Atlanticum.

de Ayam, pars Æthiopici, Mare Azanium.

el Azach, Mæotis palus.

di Bachu, mare Aſiæ mediterraneum, Mare Caſpium, Hyrcanum mare.

di Barberia, Mare Africum.

di Barcha, pars Africani maris, Libycum mare.

di Bretagna, inter Britanniam & Galliam, Mare Britannicum.

Bianco, Scythiæ, Mæotis palus.

di Biſcaya, Mare Cantabricum, ad Boream Hiſpaniam alluens, Oceanus Cantabricus.

de Breſil, in ora Braſiliæ, Mare Braſilium.

di Cadiz, Oceanus Gaditanus.

di Calabria, Calabriam alluens, Auſonium mare.

di Candia, inter Cretam & Ægyptum, Mare Creticum.

del Catay, Seras alluens, Oceanus Sericus.

della China, Sinas alluens, Magnus ſinus, Oceanus Eous, Mare boum, Chryſe, Sinus magnus.

di Cipro, verſus Cyprum inſulam, Mare Cyprium.

di Dalmatia, Dalmaticam alluens, Liburnicum mare, Dalmaticum etiam.

di Danemarcha, mare Daniam alluens, Mare Cimbricum.

di Egitto, Ægyptum & Marmaricam alluens, Mare Ægyptium.

d'Eſpagne, juxta Hiſpaniam, Mare Ibericum.

di Francia, Galliam meridionalem alluens, Gallicum mare.

de Genova, vide Mar di Leone.

di Germania, Germaniam alluens, Mare Germanicum.

Gionio, maris Mediterranei pars, Jonium mare.

Grande, ſinus maris Ionii, Sinus Tarentinus.

di Groenlandia, mare Scandinaviam alluens, Mare Cronium, Congelatum.

di Guaſcogna, pars Oceani ad Galliæ occaſum, Oceanus Aquitanicus.

di Ibernia, inter Hiberniam & Angliam, Mare Hibernicum.

des Indes, Indicum mare & Oceanus Indicus.

d'India, Indiam alluens, Mare Rubrum, Mare Indicum.

d'Inghilterra, vide Mare di Bretagna.

Jonio, inter Siciliam & Græciam, Jonium mare.

d'Irlanda, Hiberniam alluens ad Auſtrum, Oceanus Virgineus.

d'Irlande, juxta Hiberniam, Mare Hibernicum.

Kalender, Scotiam alluens, Oceanus Deucaledonius, Caledonius.

di Leone, Liguriam alluens, Liguſticum mare.

di Levante, Mediterraneum mare.

della Libia, Cyrenen & Marmaricam alluens, Mare Libycum.

di Macedonia, pars Ægæi maris, Mare Macedonicum.

Magellanique, in America, Magellanicum mare.

Mare, Mar, Mer, Mare.

Maggiore, Euxinum mare.

di Majorica e Minorica, Mare Balearicum.

di Mallorca, in ora Hiſpaniæ, Balearicum mare.

di Mandria, pars Ægæi, Myrtoum mare.

di Marmora, mare inter Thraciam & Bithyniam, Propontis.

de Martegue, lacus Provinciæ, Stomalimna.

di Mauritania, Africam alluens ad Occaſum, Mare Atlanticum.

di Mecha, Arabicus ſinus.

Mediterraneo, Mare mediterraneum,

de Mexique, in America, Mare Mexicanum.

Morto, lacus Palæſtinæ, Aſphaltis.

Morto, Campaniæ juxta Puteolos, Lucrinus lacus:

Negro, Mare Euxinum, Euxinus pontus.

di Negroponte, vide Golfo di Negroponte.

di Nicaria, pars Ægæi; Icarium mare.

del Norte, in America, Mare Boreale.

Pacifico, mare ad Aſiæ Ortum, Eous Oceanus.

Pacifico, in ora occidentali Americæ meridionalis, Mare Pacificum & mare Auſtrinum.

di Perſia, vide Golfo de Perſia.

di Portugallo, Portugalliam alluens, Oceanus Occiduus.

di Rhodi, Rhodum alluens, Mare Rhodium.

Roſſo, in Aſia, Erythræum mare, Sinus Arabicus, Rubrum mare.

de Sala, in Aſia, Hyrcanum mare.

di S. Giorgio, Propontis vel Helleſpontus.

di Sardegna, inter Sardiniam & Mauritaniam, Mare Sardoum.

di Scarpanto, pars Mediterranei, Mare Carpathium.

di Schiavonia, pars Adriatici, Mare Illyricum.

di Setelia, Pamphyliam alluens, Mare Pamphylium.

Settentrionale, mare Scythiam & Sarmatiam alluens, Morimaruſa, Hyperboreum, Scythicum.

Mare di Sicilia, à Sicilia Peloponneſum uſque, Mare Siculum.

di Soria, quod Syriam alluit, Syriacum mare.

di Spagna, Hiſpaniam alluens ad ortum, Mare Balearicum & Ibericum.

di Sperlunga, ſinus Latii, Amyclanum mare.

della Tana, Mæotis palus.

Tirreno, Inferum vel Tyrrhenum mare.

di Toſcana, vide il Mar Toſco.

Toſco, Italiam ad occidentem alluens, Inferum mare, Tuſcum, Tyrrhenum.

di Venetia, Italiam ad orientem alluens, Mare Hadriaticum, Superum mare.

Vermejo, in America, Purpureum mare.

delle Zabacche, Scythiæ, Mæotis palus.

di Zanguebar, pars Æthiopiæ, Mare Barbaricum.

del Zur, vide Mare Pacifico.

Mareau des Bois, vide Marotte.

Marecchia, fluv. Romandiolæ, Ariminum.

Marengo, vicus Liguriæ juxta Alexandriam, ubi olim populi Marici.

Marennes, oppid. Galliæ in Santonibus, Marinæ.

Mareſma, æſtuarium Andaluziæ, Aſtacenum.

Maretamo, inſula Italiæ, Hiera, Maritima.

les Mares flottans des Hames, in Morinis, Paludes Hammenſes; vide quoque ſuprà in voce Marais.

Mareuil, loca Galliæ ad Maldram fluv. Maroilum. Ad Carim in Turonibus, Marojalum. In ſylva Ledia vicus, in Decanatu Goneſſæ, Marolium.

Mary ſur Tille, locus Burgundiæ ad Tilam fluv. Mariacum.

S. Margareta, locus Galliæ, ad Varum fluv. Ad S. Margaretam.

Margarita, inſula maris Tyrrheni, Urgo.

Margarita, inſula Americæ meridionalis, Margarita.

Margath, urbs Syriæ, aliis Gabe & Gabala, Marathos.

la Margelle, locus Burgundiæ, Margiaella.

Margoſeſt, urbs Moldaviæ, Marcodava.

Margres-overton, oppid. Angliæ, Margidunum.

la Marguerite, rivulus Galliæ, in Sueſſionibus, Margareta.

Marhaus, oppid. Æolidis, Myrina.

Mari, vide Mira.

Maria, oppid. Peloponneſi maritimum, Ermione, Hermione.

Mariana, urbs Corſicæ exciſa, Mariana.

la Mariaride, fluv. Galliæ, in agro Gabalico, Margareta.

Marib, urbs Arabiæ Felicis, Mariaba, Mariama.

Marice, oppid. Bulgariæ, Transmariſca.

S. Marie de l'Ermitage, monaſterium Helvetiæ. S. Mariæ in Eremo. Germ. Einſidlen.

Marienberg, urbs Germaniæ, Marieberga.

Marienbourg, oppid. Belgii, Marieburgum.

Marienburg, urbs Pruſſiæ, Marieburgum.

Mariendal, oppidul. Franconiæ, Mergenthemum.

Mariſtadt, urbs Sueciæ, Mariaſtadium.

Marigalante, inſula Americæ, Marigalanta.

Marigliano, oppid. Campaniæ Italicæ, Marianum.

Marignano, oppid. Ducatus Mediolanenſis, Meliguanum.

Marigny, locus Galliæ, in Normannia, ad Icaunam fluv. Maremnejum, ſeu Mariniacum.

Marinat, mons Macedoniæ, Scardus.

Marino, oppid. Latii, Lanuum. Aliis Mariana villa; aliis Villa Marii.

Mariſch, fluv. Tranſylvaniæ, Mariſus, Marus.

Mariza, fluv. Thraciæ, Hebrus.

Marle, oppid. Picardiæ, Marla.

Marle, caſtrum Galliæ, in agro Laudunenſi, Marna.

Markborow, oppid. Angliæ, Cunetio.

Marley, locus Germaniæ, in Alſatia, Marilegium.

Marliano, oppid. territorii Mediolanenſis, Marianum.

Marley le Bourg, in agro Pariſino Galliæ, Maliacus Burgus.

Marley le Chaſtel, ibidem, Malliacum caſtellum, & Marly la Ville, &c.

Marmaigne, locus in pago Ternodorenſi, Maromania.

la Marmande, fluv. Galliæ, Milmandra.

Marmande en Agennois, caſtrum ejuſdem regni, in Nitiobrigibus, Marmanda.

Marmara, fluv. inter Macedoniam & Thraciam, Strymon.

Marmolexo, oppid. Vandalitiæ, Utica.

Marmora, inſula Propontidis, Elaphoneſus, Proconneſus, Neuris.

Marmorato, pons Romæ, Æmilius pons, Sublicius.

Marmorto, vide Mare morto.

Marmoutier, Abbatia Galliæ, Majus Monaſterium.

Marna, portus Friſiæ occidentalis, Manarmanis.

Marnay, villa in Comitatu Morivenſi, Marnacum.

Marne & Marnay, arx, ſeu caſtrum ſeu vicus Galliæ, in pago Auguſtodunenſi, Materna.

Marne, fluv. Galliæ, Matrona.

Marno, pagus Latii, Marruvium.

Maroc, regnum in Africa, Marocanum.

Marocco, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Bocanum Hemerum, aliis Marochium.

Marogna, urbs Thraciæ, Maronea, Iſmaros.

Maroilles, locus Hannoniæ, cum monaſterio, Marilia.

Marolle, vicus Galliæ, in ſylva Aurelianenſi, Marogilum, Majoralum.

Marolles, duo vici Galliæ, in agro Pariſino, Merrola.

Marona, vide Marat.

Maros, fluv. Tranſylvaniæ, Mariſus.

Marotha, oppid. Hungariæ, Martis caſtra.

Marotto, fluv. Marchiæ Anconitanæ, Miſa.

Marpurg, urbs Haſſiæ, Amaſia, Marburgum, Marpurgum, Mattiacum.

Marqueſia, oppid. Caſtellæ veteris, ubi populi Arevaca.

Marri, locus Galliæ Narbonenſis, ubi populi Deceates.

S. Mars, pro S. Mard, vel S. Medard, vicus Galliæ, in Sueſſionibus, S. Medardi.

Mars en Famine, Marche en Famine, oppid. Lucemburgenſe, Fanum Martis.

S. Mars d'Oſtille, caſtellum Galliæ, in Cenomanis, Hoſtiliacum.

Marſa, oppid. Africæ, Maxula.

Marſal, oppid. Lotharingiæ, Marſalium.

Marſala, urbs Siciliæ, Lilybæum.

Marſala, fluv. Siciliæ, Soſſius.

S. Marſan, caſtellum Galliæ, in Rutenis, S. Marcelli.

Marſeille, urbs Provinciæ, Maſſilia.

Marſeille veire, locus Provinciæ, Maſſiliæ ſpecula.

Marſeille vieille, vicus Galliæ, ad mare, prope Maſſiliam, Maſſilia vetus. Vide Marſeille veire.

Mer de Marſeille, pars maris Gallici, circa Maſſiliam, & Stœchadas, aliàs mer de Levant, Latinè Mare Maſſilienſe, ſeu Ortivum.

Marſen, pagus apud Trajectum inferius, ubi populi Marſatii, Maſaci.

Marſico, urbs regni Neapolitani duplex, Marſicum.

Marſiglia, locus Latii, ubi Archippe oppid. exciſum.

Marſiglia, vide Marſeille.

Marſillac, locus Galliæ, cum monaſterio, in Cadurcis, Marſiliacum.

Marta, oppid. & fluv. Hetruriæ, Martha.

Marta, fluv. Hetruriæ, Oſſa.

Martaban, urbs Indiæ ulterioris, Martabanum.

Martegues & Martegue, oppid. Provinciæ, Maritima, Aſtromela, Maſtramella.

Mar-

Martel, urbs Galliæ, *Martellum*.
Martenach, oppid. Valleſiæ, ubi populi *Varagri*, *Octodorum*.
Marteniano, pagus Hetruriæ, *Larthenianum*, *Veji*.
Martigni, vicus Valleſiæ, in Veragris, *Martinacum*, olim *Octodurum*. Vide quoque *Martenach*.
Martigny, locus Galliæ, in Caletis, *Martiniacum*.
Martilly, locus Galliæ, ad Sicaulam, *Martiliacum*.
Martimos, mons Arabiæ Felicis, *Marithæ*.
S. *Martin*, vicus magnus Galliæ, in inſul. Radi, in Sueſſionibus, in Remis, *S. Martini*.
S. *Martin de Caſtres*, locus Galliæ, in diœceſi Leutevana, *S. Martini de Caſtris*.
S. *Martin des Combes*, locus ibidem, *S. Martini in convallibus*.
Martin de Crau, vicus Galliæ, *S. Martini in campis lapideis*.
S. *Martin de Dangeul*, locus ejuſdem regni, in Cenomanis, *S. Martinus de Dangeolo*.
Martin l'Egliſe, locus Galliæ, in Caletis, *Martini Eccleſia*.
Martinique, inſula Americæ, *Martinica*.
Martiopoli, urbs Thraciæ, *Martianopolis*.
Martorano, urbs Calabriæ citerioris, *Mamertium*, aliis *Martoranum*.
Martorell, oppid. Catalaniæ, *Martorellum*.
Martos, oppid. Andaluziæ, *Tucci*, *Auguſta Gemella*.
Martpurg, vide *Marpurg*.
Martz, pagus Auſtriæ, *Materum*.
Marubeni, urbs Thraciæ, *Maronea*.
Maruecos, vide *Marocco*.
Marveil ſur Cher, vicus Galliæ, in Turonibus, ad fluv. Carim, *Maroilum*, ſeu *Marojalum*.
Marvejols, urbs Galliæ, *Marengum*.
Marugi, oppid. terræ Hydruntinæ, *Marubium*.
Marville, locus Belgii, in Ducatu Lucilburgenſi: Item in agro Metenſi, *Martis villa*.
Marvilia, promontor. Chii inſulæ, *Arvuſius*.
li Maruti, urbs Latii exciſa, *Forum Appii*.
Marwynen, fluv. Americæ meridionalis, *Marwinus*.
Marza Sirocco, portus Melitæ, *Herculis fanum*.
Marzac, locus Galliæ, ad Viſetam fluv. *Marciacum*.
Marzaquivir, portus Mauritaniæ Cæſarienſis, *Portus magnus*.
Marzi, campus Cœleſyriæ, *Macras*.
le Mas, locus Galliæ, in Linguadocia, *Manſus*.
le Mas d'Agenois, locus ejuſdem regni, *Manſus Aginnenſis*.
Mas d'Aſil, oppid. Occitaniæ, *Azilium Manſum*.
le Mas d'Aſil, monaſterium Galliæ, in agro Toloſano, *Aſilum*, vel *Manſus Aſili*.
le Mas de Cabardes, locus Galliæ, *Manſus Cabaretenſis*.
Mas de Maures, locus Galliæ, in agro Vivarienſi, *Manſus Maurorum*.
le Mas Saintes Puëlles, locus Galliæ, *Manſus SS. Puellarum*.
le Mas de la Tour, locus ejuſdem regni, ad Atacem fluv. *Manſus ad Turrim*.
Maſandram, urbs Mediæ, *Mandagarſis*.
Maſandran, provinc. Aſiæ, *Hyrcania*, *Hyrcanum mare*.
Maſano, fluv. Cretæ, *Maſſalia*.
Maſat, fluv. Libyæ, *Maſſa*, *Maſatat*.
Maſay, populi Rhætiæ, in fœdere Cano, *Miſauci*. Item *Pagus Moſanus*; accolis *Maesland*.
Masbate, inſula maris Indici, *Masbata*.
Maſcalat, urbs & regio Arabiæ Felicis; ubi populi *Macæ*, aliis *Maſcalatum*.
Maſcali, oppid. Siciliæ, *Ineſſa*, *Ætna*.
Maſcat, urbs Arabiæ Felicis, *Maſcatum*.
Maſcon, urbs Burgundiæ, *Matiſcona*.
le Maſconois, regio Galliæ, *Ager Matiſconenſis*.
Maſe, vide *Maes*.
Maſegeta, tractus & populi Walliæ, ubi oppidum *Maza*.
Maſeli, oppid. Ægypti, *Gerra*, *Gerrum*.
Maſerer, locus Galliæ, in Comitatu Fuxenſi, *Maceriæ*.
Maſeyck, oppid. Belgii ad Moſam, ubi populi *Maſaci*.
Maſa, urbs Arabiæ, *Maſa*.
Maſiere, vicus Galliæ, ad Iſaram, *Maceriæ*.
Maſieres, oppid. Galliæ Belgicæ, *Maderiacum*, *Maceriæ*, *Magetrebia*.
Maſiers, aliàs *Mazeroeles*, villa Galliæ, in agro Pontivo, *Maceriola*.
Maſmunſter, oppid. Germaniæ, *Maſonis Monaſterium*.
Maſotto, fluv. Cretæ, *Maſſalia*.
Maſovie, provinc. Poloniæ, *Mazovia*.
Maſoxerthal, populi Alpini, *Iſares*, *Miſauci*.
Maſſa, oppid. Palæſtinæ, *Maſada*.
Maſſa, oppid. Thuſciæ, *Maſſa*: ſeu *Maſſa Carrariæ*.
Maſſa, urbs Thuſciæ, *Maſſa Veternenſis*, *Volturna Fanum*.
Maſſa de Aſta, oppid. Hiſpaniæ exciſum, *Aſta*.
Maſſa di Sorrento, urbs Terræ Laboris, *Maſſa Lubrenſis*.
Maſſa Olivieri, promontor. Siciliæ, *Plemmyrium*.
Maſſafro, vide *Maſafra*.
Maſſar, urbs Ægypti, *Babylon*.
Maſſer & Miſir, regio Africæ, *Ægyptus*.
Maſſerano, oppid. Pedemontii, *Maſſeranum*.
Maſſy, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Maciacum*.
Maſſlbroeck, tractus Friſiæ occidentalis, *Septem Sylvæ*.
Maſulepatan, urbs Indiæ citerioris, *Maſulepatanum*.
Mataggi, pagus Corſicæ, *Matiſa*.
Mataia, provinc. Americæ, *Mataia*.
Matala, oppid. Cretæ, *Matalia*.
Matalone, locus Campaniæ Italicæ, *Tifata*, *Magdalonum*, *Mons Leonis*.
Mataman, regnum Africæ in Æthiopia, *Matamanum*.
Matania, inſula Aſiæ in Philippinis, *Matanis*.
Matatane, regiuncula Madagaſcariæ, *Matatania*.
Mategriffon, caſtrum Siciliæ, *Mata Græcus*, vel *Mata Griffo*.
Matelica, oppid. Piceni, ubi olim populi *Matilicates*, *Matilica*.
Mateputam, caſtrum Galliæ, in Normannia, *Mata putena*.
Matera, urbs regni Neapolitani, *Mateola*.
Materan, urbs Iavæ Inſulæ, *Materanum*.
Mathergk, mons Myſiæ ſuperioris, *Aureus*.
Mathesio, mons Aprutii, *Nicates*.
Matiggi, oppid. vel pagus Corſicæ, *Mattea*.
Matin, fluv. Macedoniæ, *Mathis*.
Matique, provinc. Floridæ, *Matica*.
Matitz, oppid. Norici, *Mace*.
Matran, oppid. Comitatus Tirolenſis, *Matreium*.
Matriga, urbs Sarmatiæ Aſiaticæ, *Hermonaſſa*, *Phanagoria*.
Mattagia, urbs Peloponneſi, *Meſſene*.
Mattagorda, locus prope Gades Inſulam, *Charybdis*.
S. *Mattheu*, vulgò *S. Mahé de fine-terre*, municipium Galliæ, cum monaſterio, in Britannia minore, *S. Matthei finis terræ*.
Matzumay, regio terræ Eſonis, *Matſumaia*.
Maubert-Fontaine, locus Galliæ, in Remis, *Fons Malberti*.
Maubenge, oppid. Belgii, cum monaſterio, in diœceſi Camaracenſi, *Melbodium*.
Maubeuge, oppid. Hannoniæ, *Malbodium*.
Mauchan, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Malus Campus*.
Maudre, vel *Módre*, fluv. Galliæ, *Maldra*.
Mauge, oppid. Galliæ, in Andibus, *Meldæcum*.
le Mauge, tractus Galliæ, in agro Pictavenſi, *Madalgicus pagus*.
les Mauges, vel *le Comte de Mauge*, tractus ejuſdem regni in Andibus, *Pagus Meldacenſis*.
Mauge, oppid. Galliæ Celticæ, *Magdunum*, *Mediolanum*.
Mauleon, oppid. Pictonum, *Malleo*.
Mauleon, locus Galliæ, cum monaſterio, in Pictonibus, *Malus Leo*.
Mauleon de Soule, oppid. Aquitaniæ, *Malleo*.
Mauli, fluv. Siciliæ, *Himinius*.
Maulieu, vicus Galliæ, in Arvernis, *Malus locus*.
Maumont, locus Galliæ, in pago Cadrellenſi, *Malus mons*.
mont Maur, locus Galliæ, in Volcis Tectoſagibus, *Mons Maurus*.
S. *Maur de Foſſez*, vicus Galliæ, cum monaſterio, in agro Pariſino, *Foſſata*, vel *Foſſatum Bagaudarum*.
Maure, inſulæ duæ circa Tenedum, *Calydnæ*.
S. *Maure*, caſtrum Galliæ, in Turonibus, *S. Maura*.
Mauregard, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, in Decanatu Montis Maurentiaci, *Malus-Reſpectus*.
Mauren-haer, Aſiæ provinc. *Sogdiana*, aliis *Bactriana*.
Maurepas, caſtellum Galliæ, in eodem agro, cum vico, *Malus Repaſtus*.
Mauriac, locus Galliæ, cum monaſterio, in Avernia, *Mauriacum*.
Maurice, urbs Braſiliæ, *Mauritia*.
S. *Maurice*, Germ. *S. Móritz*, oppid. Valleſiæ, *Agaunum*.
la Maurienne, pars Sabaudiæ, ubi populi *Branovices*, *Mauriana*.
Mauritz Eylandt, in Oceano Æthiopico, *Inſula Mauritiis*.
Mauritz landt, in America Auſtrali, *Mauritii regio*.
Maurkircken, pagus Auſtriæ, *Ad Mauros*.
Maurmunſter, in Alſatia, *Mauri Monaſterium*.
Maurothalaſſa, pars Mediterranei maris, *Euxinus pontus*.
Mauruum, mons Aſiæ, *Taurus*, & *Mare Hyrcanum*.
Mauſac, vel *Moſac*, locus Galliæ, cum monaſterio, in Arvernis, *Mauſiacum*.
Mauve, fluviolus Galliæ, in Carnutibus, *Malva*.
Maxi, urbs Cariæ maritima, *Loryma*, *Larymna*.
S. *May*, monaſterium Galliæ, in diœceſi Secuſteronenſi, *S. Marii*.
la Maya, urbs Hiſpaniæ, *Amaia*.
Maydenburg, urbs Saxoniæ, *Magdeburgum*, *Parthenopolis*.
Mayence, urbs Germaniæ, *Magontiacum*.
Mayenne, oppid. Cenomanorum in Gallia, *Meduana*.
Mayenne, vel *Mayne la Juhel*, locus Galliæ, ad Meduanam fluv. *Meduana Juchelli*.
Mayet, caſtellum Galliæ, in Cenomanis, *Majatum*.
Mayhaſoli, fluv. Siciliæ, *Isburus*.
la Mayne, *la Mayenne* vel *Majene*, fluv. Galliæ, *Meduana*.
Mayo countye, in Hibernia, *Majenſis Comitatus*.
Mayton, vide *Maiton*.
Mazachares, locus Africæ, ubi *Utica* urbs exciſa.
Mazagan, urbs regni Marochii, *Mazaganum*.
Mazandaran, urbs Perſiæ, *Mazandaranum*.
Mazar, urbs Ægypti, *Babylon*.
Mazara, urbs Siciliæ, *Mazara*.
Mazarino, locus Siciliæ, *Maſtorium*.
Mazariſci, montes Sarmatiæ Aſiaticæ, *Hippici*.
Mazenta, pagus agri Mediolanenſis, *Maxentia*.
Maziere, locus non longè à Moſella fluv. & Mettis urbe, *Maceria*, vide quoque ſuprà *Maſiere*.
Mazira, in mari Rubro, *Serapidis inſula*, *Mazira*, *Organa*.
Mazua, inſula ſinus Arabici, *Macaria*.
Mazzagran, oppid. Mauritaniæ, *Cartenna*, *Deorum portus*.
Mazzone, vide *Campo Mazzone*.
Mazzoni roſſi, campi circa Capuam, *Laboriæ campi*.
Meaco, urbs Iaponiæ, *Meacum*.
Mearon, fluv. inter Gallæciam & Aſturiam, *Mearus*, *Metarus*.
Meath, provinc. Hiberniæ, *Media*.
la Meaufle, locus Galliæ, ad Tolcam fluv. *Melfa*.
Meaux, urbs Galliæ Belgicæ, *Iatinum*, *Melda*.
Mebſeſe, urbs Ciliciæ, *Mopſueſtia*.
Mecca & la Mecque, urbs Arabiæ, *Mecca*; *Marlaba*.
Mecellaia, oppid. Africæ, *Macomadæ*, *Caliimacuma*.
Mecha, urbs Arabiæ Felicis, *Mochura*.
Mechelen, pagus Belgii juxta Trajectum, *Machela*.
Mechelen, urbs Brabantiæ, *Machlinia*, *Malina*.
Mechoacan, provinc. novæ Hiſpaniæ, *Mechoacama*.
Mechoacan, urbs novæ Hiſpaniæ, *Mechoacanum*.
Meckelburg, urbs everſa & regio Germaniæ, *Magnopolis*, *Megalopolis*.
Meckelburger, Germaniæ populi, *Megapolitanus Ducatus*, *Obotritæ*, *Pharodini*, *Vandali*.
Meczek, vide *Metzek*.
Medan, fons fluv. Jordanis, *Phiala*.
Medauon, urbs Arabiæ petrææ, *Medaba*.
Medbab, urbs Arabiæ petrææ, *Medabah*.
Medelin, oppid. Extremaduræ, *Metallinum*, *Caſtra Metalina*, *Caſtra Viccilliana*.
Medelpad, provinc. Sueciæ, *Medelpadia*.
Medemblick, urbs Hollandiæ, *Medemblicum*.
Medina del Campo, oppid. Caſtellæ veteris, *Methymna Campeſtris*.
Medina Celi, oppid. Caſtellæ novæ, *Eccleſſa*, *Etelesſa*, *Auguſtobriga*, *Medicelum*, *Secontia vetus*, *Methymnæcelia*.
Medina de Rio ſeco, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Forum Egurrorum*.
Medina de Rio ſeco, oppid. Hiſpaniæ, *Methymna ſicca*.
Medina Sidonia, urbs Andaluziæ, *Aſindum*, *Aſſidonia*.
Medina Talnabi, urbs Arabiæ, *Jeſrab*, *Methymna Talnabra*.
Medling, oppid. Carniolæ, *Medarus*, *Medaria*, *Metulium*.
Medling, oppid. Bavariæ, *Meduſium*.
Medniky, urbs Poloniæ, *Mednicia*.
Medoc, tractus in Aquitania, *Medulanus*.
la côte de Medoc, in Gallia, *Ora Medulana*.
les Isles de Medoc, ibid. *Inſulæ Medulanæ*.
Medon, oppid. Dalmatiæ, *Doclea*.
Medoquins, populi Galliæ in Biturigibus, *Meduli*.
Medoc vel *Medoc*, regio Aquitaniæ, ubi *Meduli* populi.

Medn-

Medules, pagus Aſturiæ, Argenteola.
Medway, fluv. Angliæ, Meduacus.
Megeswar, vide Megies.
Megies, oppid. Tranſylvaniæ, Pirum.
Megiſto, fluv. Myſiæ Aſiaticæ, Maceſtus.
Megra, urbs Achaiæ, Megara, Miſſea, Alcathoe.
Megrada, fluv. Africæ, Bagradas.
Mehedia, vide Mahadia.
Meheyde, locus Africæ, Semelia.
Mehun, oppid. Bituricenſis ditionis, Magdunum, Mediolanum Aulercorum, Meliodunum, Megledunum.
Mehun ſur Indre, oppid. Galliæ, in Biturigibus Cubis, Magdunum ad Angerem.
Mehun ſur Yeure, in Gallia, Magdunum ad Averam.
le Mehunois, ibid. Ager Magdunenſis.
Meies. in Mauritania, pars Montis Atlantis.
Meinow, inſula Sueviæ, Augia minor.
Meinungen, Franconis oppid. Meininga.
Meira, fluv. Liguriæ, Merula.
Meis, oppid. Africæ, Aſpis.
Meiſner, populi Miſniæ, Libonotriæ regionis Germaniæ, Hermanduri, Suardones, Eudoſes.
Meiſſen, urbs Germaniæ, Lupfurdum, Miſna.
Mela, urbs Africæ, Milevum.
la Mela, fluv. agri Brixiani, Mela.
le Melantois, in Gallia, Pagus Medelentenſis.
Melaſſo, vide Melaxo.
Melatige, regio Armeniæ majoris, Melitene.
Melaxo, urbs Ioniæ vel Cariæ, Miletus, aliis Mylaſa.
Melazzo, oppid. Siciliæ, Mylæ.
Melek, oppid. Auſtriæ ad Danubium, Claudivium, Medelicum.
Meldola, oppid. Romandiolæ, Meldula.
Melechia, vide Capo Melechia.
Melerzee, lacus Sueciæ, Melerus.
Melfa, fluv. Latii, Melpis.
Melfi, urbs Lucaniæ, Melphis.
Melgueil, caſtrum Galliæ, in diœceſi Montiſpeſſulana, Melgorum.
Melgueul, ſeu Melguel, oppid. Galliæ, in Volcis Arecomicis, Melgorium.
Meliane, urbs regni Algerii, Malliana.
Melida, inſula prope Corcyram, Melita.
Melilla, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Ryſſadirum, aliis Melilla.
Melilli & Mellili, oppid. Siciliæ exciſum, Hybla.
Melilot, urbs Floridæ, Melilotium.
Melinde, urbs Zanguebariæ, Melinda.
Meliſſa, oppid. Calabriæ ulterioris, Melese, Meliſe.
Melitias, oppid. Thraciæ, Melantias.
Melito, urbs Calabriæ ulterioris, Miletus.
Melitopoli, urbs Myſiæ Aſiaticæ, Miletopolis.
Melle, caſtrum Galliæ, in Pictonibus, Metullum. Item le Melle, aut Melle ſur Sarte, caſtrum Normanniæ, Merula ad Sartam.
Melli, regnum Nigritiæ, Mellum.
Mello, vel Merlou, locus Galliæ, in Bellovacis, Mellotum.
Mellera, inſula parva Thuſciæ, Menaria.
Melmin, villa Angliæ, Adregin.
Melnik, oppid. Bohemiæ, Melnicum.
Melo, provinc. Africæ, Agiſymba.
Melonta, promontor. Cypri, Zephyrium.
Melotania, regio Armeniæ minoris, Melitene.
Meluia, vide Mulaya.
Melun, oppid. Galliæ Celticæ, Melodunum.
Melun en Gaſtinois, locus Galliæ, in pago Waſtinenſi, Milidunum Vaſtinenſe.
Melzo, oppid. territorii Mediolanenſis, Melpum.
Membrole vel Mombrole, vicus Galliæ, in Andibus, Mons Brodelli.
Memel, oppid. Pruſſiæ, Memelium.
Memel, fluv. Sarmatiæ Europææ, Chronus.
Memers, oppid. Galliæ, Memerſium.
Memers en Saonnois, caſtellum Galliæ in agro Sagonenſi, Mamerciæ Sagonenſes.
Memmingen, urbs Sueviæ, Druſomagus, Roſtrum Nemaviæ, Auguſta Druſi, aliis Memminga.
Menan, fluv. Indiæ, Manda, Sobanus.
Menan, fluv. Indiæ ulterioris, Menanus.
Menaſio, pagus ad lacum Larium in Inſubria, Minacium.
Menat, locus Galliæ, cum monaſterio, in Aquitania, Manata, Item Manatenſe monaſterium, in Arvernis.
Menaw, inſula eadem ac Man.
Menay, fluv. Walliæ, Menaius.
Menchis, urbs Ægypti exciſa, Memphis.
Mencio vel Menzo, fluv. agri Mantuani, Mincius.
Mende, urbs Aquitaniæ, Anderidum ſeu Mimatum.
Menden, urbs Arabiæ Felicis, Madore.
Mendicino, oppid. Calabriæ, Menecina.
Mendip hills, montes Angliæ, Minarii.
Mendolia, oppid. Calabriæ exciſum, Peripolium.
Mendres, vicus Galliæ, in Briegio, Mandræ.
Menecy aut Maneey, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Manoſſiacum.
Menez, peninſula Cornubiæ, Memma, Menan.
Meneo, vide Mineo.
Meneſtou ſur Cher, oppid. Galliæ, in agro Bituricenſi, Monaſteriolum ad Carem.
Mengrelia, regio Manialorum popul. Aſiæ, Colchis.
Mengrelli, populi Aſiæ, Colchi.
Menlaſeo, fluv. Hiſpaniæ, Menlaſcus.
Menorca, inſula, una Balearium, Minorica, Balearis minor.
Menoſque, oppid. Provinciæ, ubi olim populi Menini, Memeni.
Menteith, provinc. Scotiæ, Menthitia.
Menteſe, urbs Cariæ, Myndus.
Menteſeli, regio Aſiæ minoris, Caria.
Mentexa, urbs Hiſpaniæ diruta, Menteſa.
Menz & Mentz, urbs Germaniæ, Magontiacum, Moguntia.
Menus lez S. Clou, vicus Galliæ, ad Sequanam, Menutium ad Chlodoaldum.
Menuti, oppid. Ægypti, Delta.
Meona, locus Hetruriæ, Maon.
Meppen, urbs Weſtphaliæ, Meppa.
Mequinenza, oppid. Aragoniæ, Oſtogeſa.
Mequinenza, oppidul. Aragoniæ, Mequinencia.
Mer d'Allemagne, pars Oceani, Germanicum mare.
Mer Baltique ſeu die Belt, Mare Balticum, ſeu Codanus ſinus.
Mer Blanche ſeu Golfe de Grandvic, in Sarmatia Europæa, Mare Album.
Mer de la Chine, pars Oceani Eoi, Sinarum Oceanus.
Mer Douce, in nova Francia, Mare Dulce.
Mer d'Ethiopie, in ora Africæ, Mare Æthiopicum.
Mer de Gaſcogne, in ora Galliæ, Mare Aquitanicum.
Mer Glaciale, in Oceano Septentrionali, Mare Congelatum.
Mer de Lanchidol, in Oceano Orientali, Anchidolium mare.
Mer de Martigues, in Provincia, Aſtromela ſinus.
Mer Noire & Mer Majeur, Mare Nigrum & Pontus Euxinus.
Mer de Petzoreke, pars Oceani Glacialis, Petzoricum & Chronium mare.
Mer de Provence, in ora Galliæ Narbonenſi, Mare Gallicum
la Mer ſauvage, vel, ut incolæ efferunt, Sauvage, mare Gallicum, quò Radis inſul. alluitur, Mare Ferum.
Mer de Tabarie, lacus Palæſtinæ, Geneſara.
Mer du Zud, ſinus Belgii, Mare Auſtrinum.
la Mera, fluv. Thraciæ, Melas.
Merale, inſula Æthiopiæ, Meroe.
Mercex, urbs Syriæ, Germanicia.
Merche, provinc. Scotiæ, Marchia.
Mercogliano, oppid. Campaniæ in Italia, Mercuriale.
Mercqs, villa Galliæ, in Lemovicibus, Mercoria.
Mercueur, Mercoeur, & Mercure, olim Marcueil, & Mercueul, caſtrum Galliæ, in Arvernis, Mercorium.
Merdin, Mirdin, urbs Meſopotamiæ, Marde.
Merdino, urbs Meſopotamiæ, Marde, Merdinum.
Meren, in Belgio, Stagna latiora.
Meretz, oppidul. Lithuaniæ, Meretium.
Mergen, pagus Belgii, Menariacum.
Merghem, Gallicè Merville, locus Belgii, in Ducatu Lucilibutgenſi, Minariacum.
Mergian, urbs Sogdianorum, Drepſa, Derapſa.
Mergo, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Tocoloſida, & & inſula Archipelagi, Amorgus.
Merhern, provinc. Germaniæ, Moravia, ubi olim populi Marcomanni.
Meri, oppid. Galliæ, in Tricaſſibus, Mauriacum.
Merida, urbs Luſitaniæ, Auguſta Emerita, Emerita.
Meridiano, fluv. Inſubriæ, Lambrus.
Meriel, quaſi le petit Mery, vicus Galliæ, in agro Pariſino, ad Iſaram, Madriacellum.
Merignano, oppid. Inſubriæ, Merinianum Novum.
Merindada de ultra Puertos, in Hiſpania regio, Navarra inferior.
Merionetshire, provinc. Walliæ, Mervinia.
Merlere, Merlere Fano, inſula maris Ionii, Othronus, Thoronus.
Merleres, inſulæ Siciliæ, Æoliæ, Liparæa.
Merlou, locus Galliæ, ad Taram fluv. Merlotum.
Mernia, regio Scotiæ, ubi populi Horeſti, Mernia.
Mernis, provinc. Scotiæ, Marnia & Mernia.
Merona & Meronet, oppid. & populi Illyrici, Meromeni.
Meronida, oppid. vel caſtrum Campaniæ Italicæ, Tifata.
Merpin, caſtrum Galliæ, ad Carantonum fluv. Melpinum.
Merq, locus in Morinis, Caleto proximus. Mercuritium. Item in Tricaſſibus, Mauriacum.
la terre de Mercq vel le pays de Merck, locus maritimus Galliæ, inter Caleſium & Gravenengas, Ager Marcenſis.
Mersburg & Meersburg, urbs Miſniæ, Martinopolis.
Mersburg, urbs Miſniæ, Merſeburgum & Martiopolis.
Merſe, fluv. Walliæ, Morda.
Merſey, fluv. & æſtus Angliæ, Seteia.
Merſpurg, oppid. Sueviæ, Merſpurgum.
Mertola, oppid. Portugalliæ, Julia Myrtilis, Myrtilis.
Meruano, oppid. Hetruriæ, Sudernum, Tudernum.
Merville, vide Mergen.
Meſafra, oppidum territorii Hydruntini, Meſſapia.
Meſanacla, caſtrum Phrygiæ, Dorotamum.
Meſandra vel Meſandran. Vide Maſandran.
Meſae, urbs Hyrcaniæ, Maſſoca.
Meſe, peninſula Galliæ Narbonenſis, cum oppidulo cognomine, Meſua.
Meſember, urbs Thraciæ, Meſembria.
Meſendin, Perſicus ſinus.
Meſemna, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Teniologa.
Meſi, vide Meſſi.
Meſiano, oppid. Calabriæ ulterioris, Meſſiæ.
Meſieres en Brenne, locus Galliæ, Maceria in Brionis ſaltu.
S. Meſme, vicus Galliæ, ad Urbiam fluv. S. Maximæ.
S. Meſmin, vicus ejuſdem regni, ad Ligerionem, Miciacum. Item S. Maximini monaſterium.
le Meſnil, vicus Galliæ, in ſylva Ledia, Manſionile.
le Meſnil Aubry, vicus ejuſdem regni, in agro Pariſino, Manſionile Alberici.
Meſnil S. Denis, vicus ibid. Manſionile S. Dionyſii.
Meſnil Montan, vicus ibid. Manſionile Montani.
Meſorata, vide Meſurata.
Meſrata, urbs Cyrenaicæ, Cyrene.
Meſſac, locus Galliæ, in Britannia minore, Miciacum.
Meſſi, urbs Cariæ, Halycarnaſſus, aliis Mylaſa.
Meſſin, Metenſis tractus, ubi Mediomatrices, in Lotharingia.
Meſſina, urbs Siciliæ maritima, Meſſana.
Meſſo, mons Macedoniæ, Bermius.
Meſtaurrbe, urbs Lydiæ, Maſtaura.
les quatre Meſtiers, in agro Gandavenſi, in Flandria, Quatuor Miniſteria.
Meſtri, oppid. juxta Venetias, Meſtracum.
Meſtre, oppid. prope Venetias, ad nonum Venetiæ.
Meſtri, pagus Hungariæ, Meſtriana.
Meſue, vel Meve; vicus Galliæ, in pago Autiſſiodorenſi, Maſva.
Meſuna, fluv. Calabriæ ulterioris, Medama.
Meſuraca, oppid. Calabriæ, Reatium.
Meſurata, oppid. Africæ, Macomadæ.
Meſurata, inſula Africi maris, Miſynos.
Metaſus, vide Moraſus.
Metalia, pagus Cretæ, Metalis, Metallum.
Metaro, vide Metro.
Metelen, pagus ditionis Monaſterienſis, Mediolanum.
Metelin, inſula maris Ægæi, Lesbos, & urbs, Mitylene.
Metloch, pagus Lotharingiæ, Medelacus.
Methe, vide Mich.
Meti, urbs Indiæ citerioris, Barbari.
Meting, vide Medling, aliis Metulum.
Metremo, fluv. Calabriæ ulterioris, Metaurus.
Metro, fluv. Ducatus Urbinatis, Metaurus.
Metelen, vide Metelen.
Metteler, pagus Germaniæ inferioris, Mediolanum.
Metz, urbs Lotharingiæ, Divodurum, Metæ, Mes, ubi populi Mediomatrices.
Metzek, vide Mathecek.
Meudon, oppid. Galliæ, in Senonibus, Meuſonum. Item vicus agri Pariſini, Modunum.
Meuillon, oppid. & caſtrum Galliæ, in Medulis. Item locus in Delphinatu, Medullio.
Meulan, oppid. Galliæ, ſeu caſtrum, in Velocaſſibus, Mulanum ſeu Melientum.
Meun, locus Galliæ, in Biturigibus, Meiodunum. Item in Carnutibus, Magdunum.
Meun, vide Melun.
Meurs, urbecula Ducatus Clivenſis, Merſia.

la

le Meurte & Mourte, fluv. Lotharingiæ, Murta, ſeu Morta.
Meuſe, fluv. Galliæ Belgicæ, Moſa.
Meuſe en Baſſigny, vicus Galliæ, Moſa in Baſſiniaco.
Mexemieu, locus Galliæ, Maximiacum.
Mexico, urbs Hiſpaniæ novæ, Mexicum.
le Mexique, regio Americæ ſeptentrionalis, Mexicana.
Meydenburg, vide Maydenburg.
Meyen, locus Germaniæ, in Treviris, Megimum vel Megenum.
Meyenfeldt, oppid. Rhætiæ, Lupinum, Maiæ Campus.
Meylandt, urbs Inſubriæ, Mediolanum. Item ager Magniacenſis, in Treviris.
der Meyn, fluv. Germaniæ, Mœnus.
Meyſſen, vide Meiſſen.
Meza Paludoſa, inſula ad oſtia Tiberis, Inſula ſacra.
Mezaal, inſula Æthiopiæ, Meroë.
Mezeires en Brenne, vide Meſieres en Brenne.
Mezemme, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ maritimum, Acrath.
Mezieres, urbs Campaniæ, Maderiacum & Meceria.
Mezieres, oppidul. Galliæ, Brennacum.
Mezo, urbs Cariæ, Amyzon.
Mezuna, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Oppidum novum.
Mezzaba, tractus Africæ in Biledulgeridia, Mezzaba.
Mezzovo, mons Macedoniæ, Pindus.
Miana, urbs Mediæ, Apamea.
Miary, fluv. Braſiliæ, Miarius.
S. Michel, monaſterium Galliæ, in Theoracia ſylva, S. Michaëlis.
S. Michel en Brene, locus Galliæ, S. Michaël in ſylva Briona.
S. Michel en l'Er, monaſterium ejuſdem regni, in Aquitania, S. Michaëlis in Eremo.
Michiaſa, locus Ægypti juxta Memphim, Dædali templum.
Mici, locus Galliæ, cum monaſterio, in agro Aurelianenſi, Miciacum.
Micila, oppid. Africæ, Mycæum.
Micole, inſula maris Ægæi, Myconos.
Middelburg, oppidul. Flandriæ, Middelburgum.
Middelburg, urbs Zelandiæ, ubi populi Mattiaci, Metelli caſtrum.
Middleſex, regio Angliæ, ubi populi Trinobantes, aliis Middleſexia.
Midelſtum, vide Mettzler.
Midelli, urbs Phrygiæ, Midaium.
Midia, urbs Thraciæ, Medea.
Midou, fluv. Galliæ, Midonus.
Miegemont, locus Galliæ, in Lemovicibus, Medianus Mons.
Mich vel Mith, regio Hiberniæ, Media.
S. Miel, locus Galliæ, in agro Vivarenſi, S. Michaëlis.
Miepherkin, urbs Armeniæ majoris, Martyropolis.
Mierle, pagus Geldriæ, Mederiacum.
Migana, urbs Africæ, Lares.
Migni, oppid. & os Nili, Mendeſium.
Mignone, vide Mugnone.
Migrum, vide Migni.
S. Mihel, in Verdunenſi diœceſi, oppidum & monaſterium, S. Michaëlis.
Milaneſe, in Longobardia, Mediolanenſe territorium.
Milano, urbs Inſubriæ, Mediolanum.
Milazzo, vide Melazzo.
Milden, oppid. Helvetiæ, Minnodunum.
Milel, fluv. Cyrenaicæ, Lethon.
Mileto, urbs Calabriæ ulterioris, Melita, Miletus.
Mileuſcko & Mileuſck, oppid. Bohemiæ, Meliodunum.
Milfordhaven, portus Angliæ, Milfordienſis.
le territoire de Milhau en Rouergue, tractus Galliæ, Ager Æmilianus, in Rutenis. Vide Millau en Rouergue.
Milia, urbs Pamphyliæ exciſa, Milyas, Mylias.
Miliana, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Manacana.
Millar, vide Rio de Millar.
Millau en Rouergue, oppid. Galliæ, Æmilianum Rutenorum.
Milliaud, urbs Aquitaniæ, Millialdum.
Milly, oppidum ſeu burgus Galliæ Celticæ, Milliacum vel Milleium.
Milo, inſula maris Ægæi, Melos.
Milopotamo, urbs Cretæ maritima, Milopotamos, Pantomatrium.
Mimpelgard, urbs Burgundiæ Comitatus, Magetrobia, Epamanduodurum.
Mina & S. George de Mina, arx Guineæ, Mina.
Mina, fluv. Mauritaniæ, Cartennus.
Mina, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Chylemath.
Mindanao, inſula maris Eoi, una Baruſſarum, aliis Mindanoa.

Mindanao, urbs in Philippinis, Mindanoa.
Minden, urbs Germaniæ, Minda.
Mindoro, inſula Aſiæ in Philippinis, Mindora.
Mindora, urbs in Philippinis, Mindora.
Mineo, oppid. Siciliæ, Menæ.
Minerbino, vide Monervino.
Minerve, aliàs Menerbe, caſtrum Galliæ, in diœceſi Carcaſſonenſi, Minerva.
le Minervez vel Minerbois, tractus Galliæ, Ager Minervenſis.
Mingelſtal, populi Alpini in Iſtria, Menocaleni.
Mingiu, regio Aſiæ, Carmania deſerta.
Mingrelli, vide Mengrelli.
Minibar, provinc. Aſiæ, India.
Minio, urbs Ægypti, Thebæ.
Minno & Minho, fluv. Gallæciæ, Minius.
Minolo, oppid. Cretæ, Minoa.
Minori, urbs Principatus citerioris, Minora.
Minorica, vide Menorea.
Miolans, oppid. Delphinatus, olim Medulorum popul.
S. Mion, pro S. Mioul, locus Galliæ, in Arvernis, S. Medulſi aquæ.
Mions, locus Galliæ, Montes.
Mioſſan, locus Galliæ in Aquitania, ad Vingennam fluv. Medioxumum. Item fluv. Pictonum, Medioxumus.
Mira vel Miri, urbs Lyciæ, Limyra.
Mirabello, oppid. Cretæ maritimum, Heraclea, Panormus.
Mirali, urbs Albaniæ, Caucaſiæ portæ.
Miramar, oppid. Catalauniæ, Oleastrum.
Miramonts, caſtrum Galliæ, in Arvernia ſuperiore, Mirabilis Mons.
Miranda, urbs Portugalliæ, Concis.
Miranda, oppid. Biſcaiæ, Moreca, aliis Miranda Iberica.
Miranda, fluv. Siciliæ, Erineus, Orinus.
Miranda de Duero, urbs Portugalliæ, Sepontia Paramica, Miranda Durii.
Mirande, oppid. Aquitaniæ, Miranda.
Mirandola, urbs parva Italiæ, Mirandula.
Miravet, oppidul. Cataloniæ, Miravetum.
Miraumont, caſtrum Galliæ, in Petrocoriis, Mirabilis Mons.
Mirebeau, urbs Pictavenſis provinc. Mirabellum.
Mirecourt, urbs Lotharingiæ, Mirecurtium.
Mirepoix, urbs Linguadociæ, Mirapiſcæ, ubi populi Taſcodunitari.
Mirilli, urbs Siciliæ exciſa, Hybla parva.
Miriofidi, urbs Thraciæ, Myriophytos.
Miron, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Serbes.
Miſa, fluv. Umbriæ, Senna, Sena.
Miſagno, oppid. terræ Hydruntinæ, Meſſapia.
Miſcou, inſula novæ Franciæ, Miſcovia.
Miſeno, promontor. & urbs Campaniæ exciſa, Miſenum.
Miſini, urbs Thraciæ, Druſipara.
Miſitra, urbs Peloponneſi, Lacedæmon, Sparta.
Miſnia, regio Germaniæ, Miſnia. Libonotria.
Miſraim, urbs Ægypti, Babylon nova.
Miſtretta, urbs Siciliæ, Amaſtra, Ameſtrata, Mutuſtrata, ubi populi Mutuſtratini.
Mitlan, oppid. Angliæ, Mediolanum.
S. Mitre, vicus Galliæ, in campis lapideis, S. Metriæ.
Mitry, villa Galliæ, in agro Pariſino, Mitriacus.
Mittel-Marck, regio Germaniæ, Media Marchia Brandeburgica.
Mittelburg, vide Middelburg.
Mittena, mons Peloponneſi, Minthe.
Mittenwaldt, oppid. Tirolenſis Comitatus, Inutrium.
Mitzir, urbs Ægypti exciſa, Babylon, Memphis.
Moaſcar, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Victoria.
Modena, urbs Lombardiæ, Mutina.
il Modeneſe, Ducatus in Italia, Mutinenſis.
Modiana, oppid. Romandiolæ, Mutilum.
Modica, oppid. Siciliæ, Motuca.
Modigliana, vide Modiana.
Modin, urbs Palæſtinæ exciſa, Modin.
Modon, urbs Peloponneſi maritima, Methone.
Modona, vide Modena.
Modruſch, urbs Liburniæ, Modruſa, Tediaſtum.
Moen, inſula Daniæ, Mona.
Moeſel, fluv. Lotharingiæ, Moſella.
Moghali, mons Aſiæ, Emodus.
Mogins, caſtellum Galliæ, Maginum.
les Mogols, populi Indiæ citerioris, Mogoles.
Mogores, populi Sarmatiæ Aſiaticæ, Sarmatæ.
Moguan, urbs Indiæ citerioris, Margara.
Mohacz, oppid. Hungariæ, Amantia, Anamaſcia.
Mohilow, urbs Lithuaniæ, Mohilovia.
Mojent Pont, locus Belgii, ad Saram fluv. Medianus Pons.
Mojenvic, oppid. Lotharingiæ, Mojenvicum.
le Moine bourru, nomen ſpectri Pariſiis, Lycanthropus.

Moiſſac, oppid. Galliæ cum monaſterio, in Cadurcis, Moiſſacum, ſeu Muſſiacum.
Moiſſelles, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Muſcella.
Moiſſi l'Eveſque, vicus Galliæ, in Briegio, Muſſiacum Epiſcopi.
Motune & Mutune, vide Modon.
Mola, pagus Latii, Molæ Formianæ.
Molara, inſula Sardiniæ, Ermæa.
Moicoluri, urbs Macedoniæ, Chyretia.
Moldavia, pars Myſiæ inferioris, vel Daciæ, ubi Patzinacæ populi.
Moldavie, regio Europæ, Moldavia.
Mole vel Môle, vicus Galliæ, cum monaſterio, in Normannia: ad Maldram fluv. Maulia.
Molena, oppid. Andaluziæ, Suel.
Moleſme, vicus cum monaſterio, inter Burgundiam & Campaniam, Moliſmum.
Molſa, fluv. regni Neapolitani, Melphes.
Molfetta, urbs Apuliæ Peucetiæ, Melfictum.
Molieria, oppid. Ætoliæ, Molycria.
les Molieres, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Moleriæ.
Molina, oppid. Caſtellæ novæ, Molina.
Molina, oppid. Gallæciæ, Maliaca, aliis Olina.
Molina, fluv. Siciliæ, Monalus.
Molingar, urbs Hiberniæ, Molingaria.
Molins, urbs Borbonii, Gergobia. Molinum, aliis Nemoſius.
Moliſe. Comitatus in regno Neapolitano, Moliſinus.
Moliſe, oppidul. regni Neapolitani, Moliſia.
Moli, vide Mollicono.
Molle, pagus Brabantiæ, Zannale.
Mothcolno, inſulæ Africæ, Laruneſiæ.
il Molo, locus juxta Puteolos, Puteolana moles.
Molo di S. Juan Calamolo, portus Bithyniæ, Heræus.
Molome en Tonnerre, locus Burgundiæ, cum monaſterio, Melugda vel Melunda.
Molsheim, urbecula Alſatiæ, Molſcimum.
les Moluques, inſulæ in Oceano Indico, Moluccæ.
Mombaza, urbs Æthiopiæ, Touce, aliis Menbacia.
Mompelier, urbs Linguadociæ, Agathopolis, Mons Peſſulus, ubi Narobriges populi.
Mon, inſula Walliæ, Mona.
Mon-contour, oppid. Galliæ, in Pictavis, Mons Conſularis.
Mon-miral, baronatus Galliæ, in Pertico Goëti, Mons mirabilis.
Monachorum lacus, lacus Africæ, Arrhata.
Monaco, urbs Bavariæ, Monachium.
Monaco, oppid. & fortalitium in Genuenſi ditione, Herculis Monœci portus.
Monaghan, oppid. Hiberniæ, Monaghanum.
Monago, vicus Salaſſiorum, Arebrigium.
ſierra de las Monas, mons Mauritaniæ Tingitanæ, Abyla.
Monaſteriachi, oppid. Siciliæ exciſum, Murgantia.
Monaſtier, item S. Chaffre, monaſterium Galliæ, in Vellavis, S. Theotfridi.
Monaſtir, oppid. Macedoniæ, Monaſterium, & mons Athos.
Monbelliard, urbs Burgundiæ, Magetrobia, Mons Belligardus.
Monberon, locus Galliæ, inter Durocortorum Remorum & Laudunum urbes, Mons Berulfi.
Monbriſon, urbs Galliæ, Monbriſonium.
Moncalvo, oppid. Ducatus Montisferratenſis, Mons calvus.
Monçaon, oppidul. Portugalliæ, Monſonium.
Moncaſtro, oppid. Macedoniæ, Ænia.
Moncaſtro, urbs Myſiæ inferioris maritima, Hermonaſſa.
Moncaſtro, urbs Sarmatiæ Europææ, Tyras.
Moncayo, mons in Aragoniæ confinio, Caunus, Cacus, Eduinus.
Moncenis, mons intra Pedemontium & Sabaudiam, Cibennica juga, Mons Cinerum, Mons Cineſius, Alpes Cottiæ.
Monchi le chaſtel, burgus Galliæ, in Bellovacis, caſtellum ad Taram fluv. Montiacum vel Montepum.
Monchi vel Mouſſi la Gaſſe, locus in Veromanduis, itidem Montiacum.
Monchi le Perreux, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Montiacum Petroſum.
Monclou vel Monclu, locus Galliæ, in agro Burbonenſi. Item in Delphinatu, Mons clauſus.
Moncolobrer, inſula juxta Baleares, Colubraria.
Monçon, urbs Aragoniæ, Montio.
Monçon vel Monçon, caſtrum Lotharingiæ, Montio.
Moncontour, vicus Galliæ, ad Ligerim, non procul ab urbe Turonum, Moncontorium.
Moncontour, oppid. Pictavenſis provinc. Moncontorium.
Moncontour, locus Galliæ, cum prioratu, in Britannia minore, Mons Contorius.

Moncontour, locus Galliæ, in diœceſi Aletenſi, ſeu Maclovienſi, Moncontorium.
Moncornet, oppid. Galliæ, Mons Corneti.
le Monde, Orbis terræ ſeu Mundus.
Mondego, fluv. Portugalliæ, Monda, Munda.
Mondidier, oppid. ſeu caſtrum Picardiæ, in Ambianis, Mons Deſiderii.
Mondonnedo, urbs Gallæciæ, Mindon, Glandomirum.
Mondovi, urbs Pedemontii, Mons Regalis, Mons Vici.
Mondragon, oppid. Guipuſcoæ, Tritium, Tuboricum.
Mondragon, locus in Sabaudia, Mons Draconis.
Mone, inſula Daniæ, ubi Manimi populi.
Monemugi, regnum Africæ, Monemugium.
Monervino & Monorvino, urbs Apuliæ, Minervium, Minervinum, Mons Orvinus.
Monfalcon, locus Galliæ, in Cadurcis, Mons Falconis.
Monfaucon, aliàs quoque Monfalcon, locus cum monaſterio in Gallia, in Rhemis, Mons Falconis.
Monfeltro, urbs Umbriæ, Leopolis, Mons Feretranus.
Monfermeil, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Mons Firmolius.
Monferrant, urbs Alverniæ, Monferrantium.
Monferrat, provinc. Italiæ, Mons Ferratus.
Monferrat, loca Galliæ, in Provincia, Delphinatu & Brexia, Mons Ferratus.
Monferrier, caſtrum Galliæ, prope Montem Peſſulanum, Mons Ferrarius.
Monfia, inſula Zanguebariæ, Monfia.
Monfort l'Amaury, oppid. Galliæ, Monfortium Amalrici.
Monforte de Lemos, oppid. Gallæciæ, Dactonium.
Mongaguabe, fluv. Braſiliæ, Mongaguaba.
Mongaior, vide Mangalor.
Mongé, locus Galliæ, in agro Pariſino, Mons Gajus.
Mongellino, oppid. Siciliæ, Magella.
Mongeron, vicus Galliæ, in Briegio, Mons Gironis.
Mongibelliſio, locus juxta Syracuſas, Hexapylon.
Mongibello, mons Siciliæ, Ætna.
Mongimel, vicus agri Pariſienſis, in Gallia, Mons Gemellus.
Mongul, provinc. Aſiæ, pars Scythiæ ulterioris.
Monguſio vel Monguno, lacus Inſubriæ, Eupilis.
Monvay, locus Galliæ, in agro Pariſiaco, ad Matronam, Mons Caji.
Monins vel Moneins, locus agri Benearnenſis, in Gallia, non ignobilis, Meneoſorum.
Monjoye, locus Galliæ, in agro Pariſino, Meum gaudium.
Monjoyre, caſtrum Galliæ, prope Toloſam, Mons Jovis.
Monjui, mons Catalauniæ, Jovis mons, Scala Hannibalis.
Monluſſon, urbs Galliæ, Monluſſonium.
Monmedy, urbs Belgii, Monmedius.
Monmelian, arx Sabaudiæ, Monmelianum.
Monmirail, oppid. Pertici tractus, Monmiralium.
Monmirail, oppid. Galliæ, Monmiralium.
Monmor, locus Galliæ, prope Dearn, Mons Maurus.
Monmorency, oppidul. Galliæ, Monmorenciacum.
Monmouth, urbs Angliæ, Monumethia.
Monmouthshire, in Anglia, Monumethenſis Comitatus.
Monnoye, vicus Galliæ, in Turonibus, Medicomus.
Monobriga, pagus Bæticæ, Monobrica.
Monoczle, mons Hungariæ, Claudius.
Monomotapa, regnum Africæ, Monomotapa.
Monomotapa, urbs Africæ, Monomotapa.
Monopoli, urbs Apuliæ, Monopolis, Egnatia nova.
Monpezat, caſtellum Galliæ, in Cadurcis; Item in Volcis Tectoſagibus, Mons Penſatus.
Monreal, caſtellum Galliæ, in Æduis: Item in Novempopulana provinc. Mons Regalis.
Monreal, oppidul. novæ Franciæ, Mons Regius.
Monreale, urbs Siciliæ, Mons Regalis.
Monreale, urbs Arabiæ petrææ, Petra.
Monrouveau, locus Galliæ, ad fluv. Lidericum, Mons Revelli.
Mons, urbs Hannoniæ, Montes.
les Mons de Neufchatel & Dannes, in Morinis, Montes Novi Caſtelli & Danorum.
Mons & Poville, vicus Belgii, in Flandria, Mons in Paſcuis, vel Mons in Pabulis.
Monſay, locus Galliæ, in Turonibus, Montlacum.
Monſelice, oppid. agri Patavini, Mons Silicis.
Monſous, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Moncœtum.
Monſpurg, oppid. Carniolæ, Montium.
Monſtereau Faut-Jonne, municipium Galliæ, in Senonibus, Monaſteriolum.
Monſtier, vide Mouſtier.
Monſtier en Der, monaſterium Galliæ, Dervum.
Monſtier S. Jean, monaſterium Galliæ, in Lingonibus, Reomaus.
Monſtier Ramey, monaſterium ejuſdem regni, Aremari.
Monſtrelet, locus Galliæ, in Ambianis, Monaſteriolum.
Monſtreul, oppid. Picardiæ, Monaſteriolum.
Monſtreul vel Monſtreul l'Argille, locus Normanniæ, Monaſteriolum in Argilla.
Monſtreul Belay, monaſterium ejuſdem regni, in Andibus, Monaſterium Berlaru.
Monſtreul ſur le Bois, locus Galliæ, in agro Pariſino, Monaſteriolum ſuper Nemus.
Monſtreuil aux Lions, vicus ibidem, Monaſteriolum ad Leones.
Monſtreuil ſur mer, oppid. Galliæ, ad Quantiam fluv. Monaſteriolum ad mare.
Mont-Anis, in Vellavis, Galliæ regione, Anicius Mons.
S. Catherine, ſeu le fort S. Catherine, locus munitus Galliæ, in urbe Rotomago, Mons vel munimentum S. Catharinæ.
Ceſar, locus Galliæ, in Bellovacis, Mons Cæſaris.
Chauvet, locus Galliæ, Mons Calidus.
S. Claude, ſic à monaſterio mons Jura dicitur, Mons S. Claudii.
Cornet en Ardanne, caſtellum in ſylva Arduenna, Mons Cornutus.
Eurvain, vicus Galliæ, in Briegio, Mons Abrenii. Alias Mons Eurin.
Faucon en Argonne, locus Galliæ, in Remis, in ſaltu Argonna, Mons Falconis, vide quoque Monfalcon.
Ferrand, locus Galliæ, in Arvernis, Mons Ferrandi.
Juif, in Brexia & Gothia, Galliæ provinciis, Mons Judæorum.
Laur, in agro Carcaſſonenſi Galliæ, Mons Laureus.
Loys, vel Mont-Lohis, in Turonibus, ad Ligerim, Laudiacum, ſeu Mons Laudiacus.
Martre, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Mons Martyrum.
le Mont S. Michel, vel S. Michel du Mont, locus Galliæ, cum monaſterio, in confinio Britonum ac Normanniæ, S. Michaelis Mons ad duas Tumbas.
Mont-Real, caſtellum Galliæ, in Pictonibus, Mons Regalis. Vide & Monreal.
Retais, oppid. Galliæ, in Britannia minore, Mons Relaxus.
Rembert, in Lingonibus, Mons Ramberti.
Savion, caſtellum in Lingonibus, Mons Salionis.
des Singes, mons Mauritaniæ Tingitanæ, Abyla.
à Taire, caſtellum Galliæ, in Bellovacis, Mons ad Taram fluv.
Teſſon, vicus Galliæ, in agro Pariſino, ad Sequanam, Mons Taxonis.
Valerien, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Mons Valeriani.
Ventoux, in Provincia, Mons Ventoſus.
le Mont de Voſge, vel les Montagnes de Voſges, in Lotharingia, hanc ab Alſatia & Comitatu Burgundiæ diſcludens, Mons Voſagus.
Mont, vide Monte.
Montagnana, Montagnano, oppid. Venetiæ, Anciamum.
Montagne di Ceſer, mons Æthiopiæ, Quinquedigitus.
di Durazzo, mons Macedoniæ, Pylarses.
di Fondi, in Latio, Fundanus mons.
della Lunigiana, Montes Lunæ, Apuani. Vide Monte della Lunigiana.
di S. Pelegrino, mons intra Lombardiam & Hetruriam, Mons Letus.
di Sicignano, mons Lucaniæ, Alburnus.
di Sorrento, in regno Neapolitano, Æquana juga, Surrentini colles.
di Taurris, mons Mediæ, Orontes.
di Tenda, pars Alpium juxta Nicæam, Alpes maritimæ, Liguſticæ.
di Viterbo, mons Hetruriæ, Ciminus.
la Montagne, pagus Galliæ, in agro Remenſi, Montaja.
la Montagne de Tarare, ultimum Cebennarum jugum, Mons Tararenſis.
le Montagne di Tenda, montes inter Provinciam & Liguriam, Maritimæ Alpes.
Montagudet, in Cadurcis, Mons Acutulus.
Montagut, locus Galliæ, in agro Burbonenſi, Mons Acutus.
Montagnes d'Auvergne, montes Galliæ, Cemmenus, Gebenna.
de Cevenne, mons Linguadociæ, Cemmenus, Gebenna.
Montaigu en Combraille, oppid. Galliæ, Mons Acutus.
Montalboto, oppid. Umbriæ, Bodius mons, Mons Bodius.
Montalcino & Monte Alcino, urbs Hetruriæ, Mons Alcinus.
Montalto, urbs Piceni, Mons Altus.
Montalvan, oppid. Aragoniæ, Mons Albanus.
Montanea, oppid. Bithyniæ, Nicopolis.
Montaniata, in Hetruria, Mons Tuniatus.
Montanjes, urbs Portugalliæ, Caliabrum.
Montarcis, locus Galliæ, Mons Ariscius.
Montargis, urbs Galliæ, Montargium.
Montargis, caſtellum Galliæ ad Lupam fluv. Mons Argiſus.
Montauban, urbs Linguadociæ, ubi populi Nitiobriges: Item in Cadurcis, Armoricis, Provincia & agro Pariſienſi.
Montauriol, in diœceſi Galliæ Toloſana, Mons Aureolus.
Montaut, locus Galliæ, in diœceſi Carcaſſonenſi. Item in Gothia, Montaltus.
Montbar, caſtrum Burgundiæ, Mons Barrus.
Montbaſon, oppid. Galliæ, in Turonibus, Mons Baſinus.
Montbel, locus Galliæ, in diœceſi Carcaſſonenſi, Mons belius.
Montbelliard, vide Monbelliard.
Montblanc, prope Glannatevam, Mons albus.
Montbrion, locus Galliæ, Mons Brunus. Vide Montbrun.
Montbriſon, caſtrum agri Forenſis, in Gallia, Mons Bruſonis.
Montbrun, in ſuperiori Arvernia, & Provincia, Mons Brunus.
Montbrun, pro Montberoul, caſtellum Galliæ, in diœceſi Engoliſmenſi, Mons Berulfi.
Montcaurel, caſtrum Galliæ, in agro Bononienſi, Mons Capreoli.
Montchanin, in pago Cadrellenſi, Mons Caninus.
Montchaſtaux, locus Galliæ, cum prioratu, in agro Vienenſi, Mons Caſtaneus.
Montchaulon, aut Montchablon, caſtrum Picardiæ, Mons Cabillonis.
Montchenu, in Delphinatu, Mons Canus.
Montchevrel, vicus Velıocaſſium, Mons Capreoli.
Montclar, locus Galliæ, in Delphinatu: Item in Arvernis: Item in diœceſi Carcaſſonenſi, Mons Clarus.
Montcornet en Tieraſche, caſtellum Galliæ, Mons Cornutus in Teoracia.
Montdoubleau, locus Galliæ, in Pertico minori, Mons Dublelli.
Monte, Mont
Albano, mons Latii, Albanus mons.
Alfonſo, arx Ducatus Mutinenſis, mons Alfonſus.
d'Alicata, mons Siciliæ, Ecnomus.
Alto, urbs Hetruriæ dell ructa, Graviſcæ.
Alto, urbs Calabriæ, Uffugum.
d'Alverno, mons Tuſciæ, Alvernus.
Amara, mons Æthiopiæ, Mons Pylei, Pylæ.
di Ancona, promontor. apud Anconam urbem; Cumerum.
d'Angori, mons Galatiæ, Magaba.
Anſidiano, mons Luſitaniæ, Tapæus.
d'Apalatay, in Florida, Apalatæus mons.
Aragon, oppidul. Aragoniæ, mons Aragonius.
Argentaro, mons Thuſciæ in ora, Argentarius; Etruriæ caput vel promontor.
Argentaro, mons Thraciæ, Hæmus.
Armino, mons Portugalliæ, Herminius.
Augon, mons Liguriæ, Auginus.
Baldo, mons Venetiæ, Baldus.
Baleſtro, mons Liguriæ, Baliſta.
Barbaro, mons Carmaniæ, Gaurus.
Bayeux, mons Normanniæ, Phœnus.
Bernina, pars Alpium, Alpes Tridentinæ.
Blanc, oppid. Cataloniæ, Mons Albus.
Bozo, mons Ducatus Mediolanenſis, Boſus.
Braulio, montes inter Rhætiam & Italiam, Alpes Rhæticæ, Rhætica juga.
di Brianza, montes Ducatus Mediolanenſis, Brigantini.
Camelione, mons ex Alpibus, Cema.
Cango, in Comitatu Ruſcinonenſi, Mons Candidus.
Capitolino, collis Romæ, Capitolinus mons, Tarpeius mons.
di Capoa, mons Campaniæ, Tifata.
di Caſerta, mons Campaniæ, Tifata.
Caſſamona, mons Bithyniæ, Horminius.
Cavallo, unus ex ſeptem collibus Romæ, Quirinalis mons, Agonus.
Cenis, vide Moncenis.
Cerugnone, oppid. Umbriæ, Gingunum.
di Ceſena, mons Romandiolæ, Sacer mons.
di Chizico, mons Troadis, Dindyma, Dindymus.

Mo-

Monte, Mont
di Chriſto, inſula maris Tyrrheni, *Dianium, Oglaſa, mons Chriſti.*
Circello, mons & promontor. Latii, *Circæum.*
di Cévennes, vide *Montaignes de Cevennes.*
Colibre, inſula parva Hiſpaniæ, *Colubraria.*
di Corene, mons Cyrenaicæ, *Cyra.*
di Coron, mons Peloponneſi, *Temathea.*
Corvan, vide *Corvan.*
Corvo, mons Umbriæ, *Coritus.*
de Coſtegnas, mons Thraciæ, *Hæmus.*
di Cotrone, mons Calabriæ, *Latymnus.*
Crimiti, vide *Crimiti.*
Dragone, in Campania, *Montis Maſſici promontorium.*
di Engina, mons Æginæ inſulæ, *Panhellenius.*
Falcone, oppid. Forojulii, *Veruca.*
Famaſtro, mons Paphlagoniæ, *Cytorum, Cytorus.*
Fano, oppid. Piceni, ubi *Veragrani* populi.
de Faucilles, mons Lotharingiæ, *Vogeſus*: vel potius *Vogeſi*, *mons Falcium.*
Feltro, tractus Italiæ, *Mons Feretranus.*
di Ferro, mons Mauritaniæ Tingitanæ, *Phocra.*
Fiaſcon, urbs Hetruriæ, *Mons Phyſcon.*
Fiaſcone, urbs Hetruriæ, *Faliſca*, aliis *mons Phyſcon.*
di Figena, mons apud Epheſum, *Pactyes.*
Fiſcello, vide *Fiſcello.*
Flanquin, oppid. Aquitaniæ, *Mons Flanquinus.*
Furado, oppid. Aſturum, *Forum Egurronum.*
di Gaieta, mons regni Neapolitani, *Cæcubum.*
di Gargano, mons Apuliæ, *Garganus.*
Genebre, in Pedemontio, *Alpes Cottiæ*, aliis *mons Genebra.*
Gibello, mons Siciliæ, *Ætna.*
di Giove, montes Sabaudiæ, *Graiæ Alpes, Peninæ Alpes.*
di Gorante, mons Lyciæ, *Cragus.*
Gradacchio, mons Corſicæ, *Aureus.*
Granario, caſtrum Marchiæ Anconitanæ, ubi *Veragrani* populi.
Guaſco, idem cum *Monte Santo.*
Hulin, arx Picardiæ, *Mons Hulini.*
Jan, in Andibus, *Mons Johannis.*
Judaico, mons Catalauniæ, *Jovis mons.*
Junto, mons Portugalliæ, *Tagrus.*
Jura ſeu de ſaint Claude, mons Galliæ, *Jura & Juraſſus.*
di Larta, mons Epiri, *Perranthes.*
Leone, urbs Calabriæ, *Hippo, Vibo Valentia.*
Leone, oppid. Sabinorum, *Mutuſca, Trebula.*
di Livadia, mons inter Epirum & Achaiam, *Callidromus.*
Maggiore di S. Bernardo, intra Pedemontium & Sabaudiam, *Pœninæ Alpes.*
Marano, urbs regni Neapolitani, *Mons Maranus.*
de Marſan, oppid. Aquitaniæ, *Mons Martiani.*
di Maſſa, vide Capo di *Maſſa.*
Maſſo, mons Campaniæ, *Maſſicus.*
Mayor vel *Maior*, oppid. Portugalliæ, *Manliana*, & oppid. Andaluziæ, *Ulia.*
Melone, oppid. Marchiæ Anconitanæ, *Polentia.*
Merano, caſtrum Thuſciæ, *Eba.*
di Mezzo, mons Corſicæ, *Rhætius.*
Morillon, oppid. Galliæ, *Mons Morillonis.*
Nero, mons inter Ciliciam & Syriam, *Amanus, Pieria.*
Nero, mons in confinio Macedoniæ, *Scardus.*
Nero, mons Sabinorum, *Severus, Tetricus.*
di Norcia, mons Umbriæ, *Fiſcellus.*
de Oca, mons Hiſpaniæ, *Vindius.*
Offidio, Aprutii mons, *Offidius mons*, aliis mons Sabinorum, *Tetricus.*
Olimpe, arx Campaniæ, *mons Olympus.*
Oliveto, mons Judææ, *Olivarum mons, Olivetus.*
d'Or, mons in Alvernia, *Aureus.*
di Palatia, mons Cariæ, *Latmus.*
Palatino, mons Romæ, *Palatinus.*
di Patras, mons Peloponneſi, *Panachaicus.*
Peloſo, urbs regni Neapolitani, *Mons Peluſius & Piloſus.*
di Piſato, promontor. Umbriæ, *Focaria.*
della Petina, mons Lucaniæ, *Alburnus.*
di Pezuoli, mons juxta Neapolim, *Olibanus.*
de Pico, in Canariis inſulis, *mons Pici.*
Pincio, collis urbis Romæ, *Pincius.*
Pogliſi, mons Peloponneſi, *Stymphalus.*
Polciano vel *Pulciano*, urbs Hetruriæ, *Mons Politianus.*
di Polline, mons Macedoniæ, *Tenitrus.*
Polyſtilo, mons Thraciæ, *Iſmarus.*
Rabida, mons Luſitaniæ, *Barbarius.*
Reale, vide *Monreale.*
Ritondo, oppid. Latii, *Eretum*, aliis oppid. Sabinorum, *Cruſtumerium.*
Roſi, pagus Hetruriæ, *Roſulum.*

Monte, Mont
Roſſo, mons Corſicæ, *Rætius.*
Roſſo, locus Hetruriæ, *Rubra Saxa.*
Sacra, promontor. Cretæ, *Hieron Oros.*
Santo, promontor. Anconæ, & *Athos*, mons Græciæ *Cumerum.*
de ſaint Adrian, in Hiſpania, *mons S. Adriani.*
di S. Angelo, mons & urbs Apuliæ, *Garganus.*
S. Bernard, Alpium pars, *Penninus mons.*
di S. Bernardino, montes Rhætiæ, *Lepontiæ Alpes.*
di S. Bernardo, pars Alpium, *Graius mons.*
di S. Bernardo maggiore, intra Pedemontium & Sabaudiam, *Pœninæ Alpes.*
di S. Bernardo minore, *di S. Bernardo piccolo*, Graiæ Alpes, Graius mons.
di S. Ciriaco, promontor. Piceni, *Cumerum.*
di S. Claude, pars *Jura* montis Galliæ.
de ſainte Gertude ſeu S. Gertruydenberg, urbs Belgii, *Berga Divæ Gertrudis.*
di S. Giovanni, mons Sabinorum, *Severus, Tetricus.*
di S. Giovanni Laterano, unus ex collibus Romæ, *Calius, Cælius.*
di S. Giuliano, mons cum urbe Siciliæ, *Eryx.*
di S. Gotbardo, montes Helvetiæ, *Adula, Summæ Alpes.*
di S. Lorenzo in Paliſperna, collis Romæ, *mons Viminalis.*
di S. Maria maggiore, collis Romæ, *Eſquilia, Exquiliæ.*
di S. Martino, mons Campaniæ, *Trifolinus.*
de ſaint Michel, mons Normanniæ, *mons S. Michaelis.*
di S. Nicola, mons Iſchiæ inſulæ, *Epomeus.*
di S. Nicola, vide *M. Bernina.*
di S. Oreſto, mons Etruriæ, *Faliſcorum mons, Soracte.*
di S. Pelegrino, in Thuſcia, *Letus mons.*
di S. Pietro in Borgo, collis Romæ, *Vaticanus mons.*
di S. Pietro in Montorio, collis Romæ, *Janiculum.*
di S. Pietro in Vincola, collis Romæ, *Eſquiliæ.*
di S. Sabina, Romæ, *Aventinus mons.*
di S. Silveſtro, Etruriæ mons, *Faliſcorum mons, Soracte.*
Sardo, inſula ſinus Tarentini, *Electris.*
di Sauſtia, mons Cappadociæ, *Argæus.*
di Scanderona, mons Syriæ, *Amanus.*
di Scutari, mons Dalmatiæ, *Rhamnuſius.*
Secco, urbs Siciliæ, *Agragas.*
di Segni, mons Latii, *Lepinus.*
Sempron, mons inter Valleſiam & Inſubriam, *Sempronius.*
Serrat, mons Cataloniæ, *mons Serratus.*
di Setbines, mons Atticæ, *Hymettus.*
Severo, mons Sabinorum, *Severus, Tetricus.*
della Sibilla, mons Umbriæ, *Fiſcellus.*
Sina, mons Arabiæ, *Melani, Sina, Syneus.*
de Sinta, mons Luſitaniæ, *Tagrus.*
di Somma, mons Campaniæ, *Veſevus, Veſuvius.*
Spreverio, vide *Spreverio.*
di Stives, mons Bœotiæ, *Cithæron*, aliis *Hypatus.*
Stolp, in Sarmatia, *Riphæi montes.*
de la Strella, mons Portugalliæ, *Herminius, Idubeda.*
Tabor, vide *Tabor.*
Teſtaceio, mons collis Romæ, *Doliolum, Teſtaceus mons.*
Tignoſo, promontor. Corſicæ, *Tilox.*
di Tivoli, mons Latii, *Catillus, mons Sacer.*
della Torre, locus Campaniæ Italicæ, *Tabia.*
di Venzone, mons agri Forojulienſis, *Picis mons.*
Verde, urbs Hirpinorum, *Mons Viridis.*
Vergine, locus Hirpinorum, *Ad Matrem magnam, Cibele, Mons Virginis.*
Viſardo, mons Calabriæ, *Clibanus.*
Viſo, pars Alpium, *Veſulus mons.*
di Viterbo, mons Italiæ, *Ciminius.*
Monte*bourg*, locus Galliæ, cum monaſterio, in diœceſi Conſtantienſi, *Montisburgus.*
Mon*tecchio*, oppid. Piceni, ubi *Trianenſes* populi, *Trajana.*
Mon*teclair*, in Lingonibus, *Mons Clarus.*
Mon*tegu*, loca Galliæ, in Pictonibus, in pago Laudunenſi & prope Galliacum, *Mons acutus.*
Mon*tegu en Combraille*, locus Galliæ, ad Sicaulam fluv. *Mons acutus in Combralia.*
Mon*teils*, locus in Rutenis, *Monticali.*
Mon*tesion*, urbs Hiſpaniæ exciſa, *Menteſa.*
Mon*telice*, oppid. Galliæ, in Venetis, *Acelum.*
Mon*telimar*, pro *Monteil Aimar*, oppid. Galliæ, in diœceſi Valentia, *Montilium Adhemari.*
Mon*temel*, caſtellum in Cadurcis, *Mons Amatus.*
Mon*tenglos*, locus Briegii, *Mons incluſus.*
Mon*teroſi*, caſtrum Italiæ, *Mons Roſeus & Roſulus.*

Mon*tes de Aſturias*, mons Hiſpaniæ, *Vindius.*
Claros, mons Mauritaniæ Tingitanæ, *Atlas major.*
de Jacca, pars Pyrenæi, *montes Aragoniæ.*
de Oca, vide *Monte d'Oca.*
Pireneos, Hiſpaniæ, *Pyrenæus mons.*
Mon*teverte*, urbes duæ in regno Neapolitano, *Mons Viridis.*
Mon*tferrier*, caſtrum Galliæ, in diœceſi Mirapicenſi: ad Ledum, *mons Ferrarius.*
Mon*tfermeil*, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *mons Fermolus.*
Mon*tfort*, locus Belgii, in agro Ultrajectino: Item caſtrum Lotharingiæ, *Mons Fortis.*
Mon*tfort l'Amauri*, caſtrum Galliæ, in Carnutibus, *Mons fortis Amalarici.*
Mon*tfort la Canne*, oppid. Britanniæ minoris in Gallia, *Mons Fortis.*
Mon*tgailhard*, in diœceſi Toloſana Galliæ, *Mons Gaïliardus*, vel *Galardus.*
Mon*tgauſi*, caſtrum Galliæ, proximum Podio Laurentii, *Mons gaudii.*
Mon*tgomery*, oppid. Walliæ, *Mons Gomericus.*
Mon*tgomery*, vel Mon*gomery*, oppidul. Galliæ, in Lexoviis, *Mons Gomerici.*
Mon*tgomeryshire*, Comitatus in Wallia, *Montgomerienſis.*
Mon*thabur*, mons Germaniæ, *Thabor.*
Mon*ti della Chimera* vel *Cimera*, montes Epiri, *Acroceraunia & Ceraunii.*
della Lunigiana, inter Liguriam & Hetruriam, *Ligurum & Liguſtici montes.*
di Madara, vide *Madara.*
di Miſitra, locus Peloponneſi, *Quinque colles.*
di Padoa, juxta Paduam, *Euganei colles.*
Sancti, montes Scythiæ, *Agion Oros.*
Spachia, vide *Spachia.*
Zelam, vide *Monte Bernina.*
Mon*tjay* vel Mon*gay*, aliàs Mon*gé*, caſtrum Galliæ, in agro Pariſino, *Mons Gajus.*
Mon*tjeu* vel Mon*tjou*, ſummus Penninus, *Mons Jovis.*
Mon*tignac*, oppid. Aquitaniæ, *Montiniacum.*
Mon*tigny*, vicus duplex, in agro Pariſienſi, *Montiniacum.*
Mon*tigny le Roy*, oppid. Campaniæ, *Montiniacum Regium.*
Mon*tigny & Montigney ſur Vigenne*, locus Galliæ, in Baſſineio, *Montiniacum ſuper Vigennam.*
Mon*tiſori*, montes Siciliæ, *Montes Aerii.*
Mon*tivier*, locus cum monaſterio in diœceſi Pariſienſi, *Mons æſtivus.*
Mon*tivilliers*, locus in diœceſi Rotomagenſi Galliæ, *Monaſterium villare.*
Mon*tlaur*, locus Galliæ, in parœcia Carcaſſonenſi, *Mons Lauri.*
Mon*tlheri*, caſtellum agri Pariſini, *Mons Letherici.*
Mon*tlimar*, oppid. Delphinatus, *Æmarorum mons, Mons Limarii.*
Mon*tlion*, locus Galliæ, in pago Meliiano & Turonia, *Mons Leonis.*
Mon*tlong*, in diœceſi Galliæ Vaurenſi, *Mons longus.*
Mon*tluel*, locus Galliæ, in diœceſi Lugdunenſi, *Mons Lupelli.*
Mon*luzon*, oppid. Borbonii agri, *Gergobia.*
Mon*luzon*, caſtrum ad Carum fluv. in Gallia, *Mons Luzonis.*
Mon*tmaur*, locus Galliæ, in diœceſi Rivenſi: Item prope Vapincum, *mons Maurus.*
Mon*tmelian*, aut *Monmeillan*, vicus Galliæ, in Pariſiorum & Sylvanectum confinio, *mons Melianus.*
Mon*tmerle*, locus Galliæ, in Brexia: Item ad Ararim alius, *Mons Merulæ.*
Mon*tmiraille*, aliàs *Montmirail*, caſtrum Galliæ, in Briegio, *Mirabilis mons.*
Mon*tmorenci*, incolis, *Morancy*, caſtrum agri Pariſini, *Mons Maurentiacus*, vel *Maurentiacum.*
Mon*tmorillon*, caſtrum Pictonum: Item in pago Forenſi, *Mons Maurilionis.*
Mon*toirre*, oppid. Galliæ, in pago Vindocino, *Montorium* ſeu *Mons Aureus.*
Mon*tolieu*, aliàs *Montolion*, locus Galliæ, in diœceſi Carcaſſonenſi, *Mons Olivus.*
Mon*tone*, fluv. Æmiliæ, *Bedeſis.*
Mon*tone*, fluv. Romandiolæ, *Vitis Bedeſis.*
Mon*torio*, unus ex ſeptem collibus Romæ, *Janiculus.*
Mon*toro*, oppid. Bæticæ, *Epora.*
Mon*tpellier*, vide *Mompellier.*
Mon*tperroux*, *Monſperrous*, & *Monſpeyroux*, loca Galliæ, in Ducatu Burgundiæ, in agro Burbonenſi, in Arvernia & diœceſi Leutevana, *Mons Petroſus.*
Mon*tpinſon*, caſtrum Galliæ, in Cenomanis, *Mons Piceonis.*

Monplaiſant, caſtrum Delphinatus, Mons placens.
Montreal, oppidum Convenarum, Mons Regalis.
Montreau ſous Yonne, oppid. Campaniæ, Monaſteriolum ad Icaunam.
Montreſor ſur l'Indrois, locus Galliæ in Turonibus, Mons theſauri ad Andreſium fluv.
Montreveau le petit, locus Galliæ in Andibus, Mons Revelli.
Montrevers, locus Briegil, Mons reverſus.
Montreuil l'Argille, locus Galliæ, ad Carentonam fluv. Monaſterium Argillæ.
Montrichard, caſtrum in Turonib. ad Carem fluv. Mons Richardi.
Montrond, aliàs Mouron, locus Galliæ ad Ligerim: Item caſtrum in Biturigibus Cubis: Item in Gothia & in Britannia minori, Mons Rotundus.
Montros & Montroſe, oppid. Scotiæ, Celurca, Mons roſarum.
Montrouges, vicus agri Pariſini, Mons Rufus.
les Monts de S. Inglevert, in Morinis, Montes S. Engelberti.
Monſalvi, in Arvernia ſuperiori, Mons Salvius.
Monſavion, ad Vigennam fluv. in Gallia, Mons Saleonis.
Monſegur, in Gothia, Galliæ provinc. Mons Securus.
Montſoreau, oppid. Galliæ, in confinio Andicavorum & Turonum, Mons Sorelli.
Montvert, in ſuperiori Arvernia, Mons viridis.
Montuiata, mons Hetruriæ, Taniatus.
Monviſo, mons Liguriæ, Veſulus.
Monza, oppid. Inſubriæ, Modicia, Modoetia.
Monzia, pagus Catalauniæ, Victoria mons.
Mor Wéridh, inter Hiberniam & Angliam, Verginium mare.
Morano, oppid. Calabriæ, Muranum, Summuranum.
Moraſus, urbs Mauritaniæ, Ruſconia, Ruſtonium.
Morancy, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Mons Marentiacus, Item in Bellovacis, Morentiacum.
Morange, vicus Galliæ, ad Iſaram, Moranciacum.
Morat, oppid. Helvetiorum, Moratum.
Morato, fluv. Metopotamiæ, Tigris.
Morava & Marus, fluv. Moraviæ, Moravus.
Morava, fluv. Myſiæ, Ciabrus & Cebrus.
Morava, fluv. Myſiæ ſuperioris, Moſchius, Moravus.
Moravia, Murray, regio Cantorum popul. Scotiæ, Moravia.
Moravia & Mähren, provinc. Germaniæ, Moravia.
Morbach & Murbach, monaſterium Germaniæ, in Alſatia, Morbacum.
Morbegno, oppid. Rhætiæ, Morbonium.
le Morbihan, portus Britanniæ minoris, Morbibanum.
Morcone, oppid regni Neapolitani, Murgantia.
Morduates, populi Moſcoviæ, Morduvæ.
la Morea, peninſula Græciæ, Peloponneſus.
Morea, caſtrum Aprutii, Marrnium.
Morgau, locus Galliæ, in Comitatu Convenarum, Mons Regalis.
Moresby, oppid. Angliæ, Morbium.
Moret, oppid. Galliæ Celticæ, Lithophanis, Moretum. Item caſtrum agri Waſtinenſis, Muritum.
Morgab, fluv. Margianæ provinciæ Aſiæ, Margus.
Morcanges, alias Morsdacz, oppidul. Lotharingiæ.
Mori, populi Africæ, Mauri.
Moriamez, in agro Leodicenſi, Maurelimanſus.
Val de Moriana, Ital. la val de Morienne, Mauriana vallis.
Morigny, locus Galliæ, cum monaſterio, ad Junnam fluv. in Senonibus, Mauriniacum.
Morimond, monaſterium Ciſterienſe, in Lingonibus, Morimundum.
Morin, fluv. Galliæ, in Matronam influens, Mucra.
le grand Morin, le petit Morin, fluv. Galliæ, Mucra major, Mucra minor.
S. Moritz, locus Valleſiæ, S. Mauritii. Olim Agaunum.
Morlaix, oppid. Britanniæ minoris, Morlaum & Mons Relaxus.
Mormandes, fluv. Galliæ, in Biturigibus, Milmandra.
Moron, oppid. Andaluſiæ, Arucci.
Moron, oppid. Andaluziæ, Arrigi.
Morpeth vel Morpet, oppid. Angliæ, Corſtopitum.
Morſan, vicus agri Pariſini, Moncacum.
Mortaigne, oppid. Galliæ, Mauritania, Moritania.
Mortaigne, vel potiùs Talmon, caſtrum Galliæ, ad Garumnam; Tanieum. Item caſtrum Aquitaniæ, item Pictonum: Item Belgii, Moritania.
Mortaigne, locus Hannoniæ, Mortania.
Mortain, oppid. ſeu caſtrum Normanniæ, Moritonium.
Mortane, fluv. Lotharingiæ, Mertana.
Mortara, oppid. Inſubriæ, Mortaria, Pulchra ſylva.
Mortemar, caſtrum Galliæ, in Lemovicibus, Mortuum mare.
Mortemer, locus Normanniæ, cum monaſterio, Mortuum mare.
Mortemer ſur Eaune, locus Galliæ, in Caletis, Mortuum mare.
le Morvant, tractus Burgundiæ, Morundia ſeu Morvinus pagus.
Morvedre, oppid. Valentiæ, Saguntum.
Mor Verridh, juxta Hiberniam, Mare Hibernicum.
la Moſa, fluv. Galliæ Belgicæ, Moſa.
Moſambique, urbs Africæ in Zanguebaria, Moſambica.
Moſcovia, regio Europæ, ubi Moſchi populi, Moſcovia.
Moſcow, urbs Moſcoviæ, Moſcua & Moſchia.
Moſcoviti, populi Europæ, Moſchi.
Moſelle, fluv. Lotharingiæ, Obrincus, Moſella.
Moſeniga, urbs Peloponneſi, Meſſene.
Moſka, fluv. Moſcoviæ, Muſcus & Moſcha.
Moskow, urbs Moſcoviæ, Moſcha.
Moſne, vicus Galliæ, in Turonibus, Medicomum.
Moſſel Bay & Beauport, in Cafreria, Portus Formoſus.
Moſtagan, oppid. Mauritaniæ, Cartenna.
Moſtar, oppid. Sclavoniæ, Andecrium, Mandetrium.
Moſth, oppid. Sclavoniæ, Aleta.
Moſtolon, oppid. Græciæ, Cytinium.
Moſul, regio Aſiæ, Aſſyria; & urbs Aſſyriæ, Ninus, Ninive, Seleucia.
Moſul, urbs Meſopotamiæ, Durbeta.
Motay, mons Hungariæ, Claudius.
le Mote Achard, locus Galliæ, Mota Achardi vel Acharii,
Antique, locus Galliæ, in Arvernis, Mota vetus.
Bremay, locus Galliæ, Mota Brimaldi.
Foucran, locus Galliæ, Mota Fulcramni vel Folcradi.
Freslon, locus ejuſdem regni, Mota Fraxilonis.
Gautier, locus in Cenomanis, Mota Gualberti.
S. Lie, locus Galliæ, prope Aurelianos, Mons S. Lati.
Meſſeme, locus Galliæ, Mota Maximiani.
de la Nue, in Cenomanis, Mota ſeu Mons de nube.
Motica, vide Modica.
Motir, una ex Moluccis inſulis, Motira.
Motola, urbs prope Tarentum, Motula.
Motril, oppid. Andaluziæ, Hexi, Sex.
la Motta, pagus Calabriæ ulterioris, Villa Publii Valerii.
la Motte des Saraſins, vicus Valeſiæ, Galba caſtra.
Motzing, pagus Bavariæ, Mocenia.
Mory le Neuf, vicus Galliæ, cum prioratu, in agro Pariſino, Mauriacum novum.
Moudon, oppid. Helvetiæ, Minnodunum.
Moulignon, vicus agri Pariſini, Molendinum parvum.
Moulins les Engilbers, oppid. Galliæ, in agro Nivernenſi, Molæ vel Molinæ Engilbertorum.
Moulon, rivus Galliæ, ad Avaricum, Molo.
Mounſter, regio Hiberniæ, Momonia.
Moura, oppid. Portugalliæ, Arnci novum.
Mouraon, oppid. Luſitaniæ, Moro.
Mouraon, oppidul. Portugalliæ, Muranum.
Moure ſeu Fort Naſſau, arx Guineæ, Moura.
Mournas, oppid. ad Rhodanum fluv. ubi olim Memini populi.
Mouropboros, populi Sarmatiæ Aſianæ, Melanchlæni.
Mouſon, urbs Campaniæ, Moſomum.
Mouſon, locus cum monaſterio, ad Moſam, Moſomagum.
Mouſtier, urbs Sabaudiæ, Tarantaſia.
Mouſtier la Celle, monaſterium in Tricaſſibus, Cella.
Mouſtier Haute-Pierre, monaſterium in Sequanis, Alta Petra.
Mouſtier S. Jean, monaſterium in Lingonibus, S. Johannis. Olim Reomaus.
Moyen Mouſtier, in Senonibus, Megeni monaſterium.
Mouſtiers, prioratus in Carnutibus, Monaſteria.
Mouſtiers en Tarantaiſe, urbs Sabaudiæ, Forum Claudii.
Moyen-Vic, locus ad Salium fluv. Medianus vicus.
Mozambique, promontor. & urbs Africæ, Praſſum.
Mſciſlaw, urbs Lithuaniæ, Mſciſlavia.
Muchli, urbs Arcadiæ, Tegea.
Mucidan, oppid. Aquitaniæ, ad Ellam: Item in Petrocoriis, Muſſidanum ſeu Muſcedonum.
Mucuba, fons fluv. Siciliæ, Santhi.
Mudarni, urbs Bithyniæ, Modrena.
Muela, oppid. Aragoniæ, Secontia.
Muen, inſula Daniæ, una Hemodum.
Muer, fluv. Stiriæ, Savaria, Durus, Mura.
Muera, oppid. Stiriæ, Murrola.
Muers, urbs Germaniæ inferioris, Marocinella.
la Muette, vicus Galliæ, in ſylva Ledia, Muta.
Muſti, locus in Hirpinis, Ampſanctus.
Mugello, ager Ducatus Florentini, Mucialla.
Mugia, oppid. Iſtriæ, Mingum, Ningum.
Mugnone, fluv. Hetruriæ, Minio.
Muhel, torrens Auſtriæ, ubi Mugilones populi.
Muiaco, regnum Africæ, Muiacum.
the Mul of Cantire, promontor. Scotiæ, Epidium.
the Mul of Galloway, promontor. Scotiæ, Novantum.
Mula, inſula Scotiæ, una Ebudarum, Maleos.
Mulbach, fluv. Tranſylvaniæ, Miliare.
le Mulcien, locus Galliæ, Melcianum.
Muldaw, fluv. Bohemiæ, Mulda.
Mulenbach, oppid. Tranſylvaniæ, Zeugma.
le Mulet Odet, nomen ſpectri Aurelianis, Mulus Odo.
Mulets, ſtagnum Galliæ Narbonenſis, Latera.
Mulhauſen & Mulhhauſen, urbs Germaniæ, Arialbinum, Artalbinum, Mulhuſia.
Mulhauſen, urbs Thuringiæ, Mulhuſia.
Mulheym, oppid. Saxoniæ, Liſimoris.
Mulkras, oppidul. Germaniæ, Mulkraſium.
Mullon, fluv. Aſturiæ, Navilubio.
Multan, urbs Indiæ citerioris, Multanum.
Multaw, fluv. Bohemiæ, Multa, Multavia.
Muluchan, fluv. Mauritaniæ, Molochath, Malucha.
Mululo, vide Muluya.
Muluya, fluv. Mauritaniæ, Malva, Malvana, Malva.
den Munch, mons Sarmatiæ Europææ, Carpates.
Munchen, urbs Bavariæ, Cambodunum novum, Campodunum, Monachium.
Muncken haven & Port de Munck, in terra Arctica, portus Monachi.
Munda, urbs Bæticæ exciſa, Munda.
Mundecaran, oppid. Andaluziæ, Munda.
Mundelheym, oppid. Germaniæ, in Suevia, Roſtrnomanice, aliis Roſtrum Nemavia.
Mundello, oppid. Siciliæ, Motya.
Mundi, urbs Arcadiæ, Mantinea.
Munebriga, oppid. Aragoniæ, Monobriga.
Munſia, urbs Ægypti, Apollinis urbs magna.
Mungellino, vide Mongellino.
Munghoa, urbs Sinarum, Munghoa.
Munia, urbs Ægypti, Lycopolis, Phylace Thebaica.
Munick, urbs Bavariæ, Monachium.
Munickedam, oppid. Hollandiæ, Monachodamum.
Munſter, urbs Weſtphaliæ, Mimingroda, Monaſterium.
Munſter, oppid. Alſatiæ, Monaſterium.
Munſter Eiffel, oppid. Ducatus Juliacenſis, Monaſterium.
Munſterberg, urbs Siciliæ, Munſterberga.
Munſterſche, populi Weſtphaliæ, Buſacteri.
Munſterthal, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, Vallis Monaſterii.
Munzurum, mons Armeniæ minoris, Taurus.
Munzemar, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, Molochath.
Mur, oppid. Rhætiæ, Murum.
la Muraille de la Chine, in Aſia, Sinicus murus.
la Murana, fluviolus territorii Romani, Crabra.
Murano, vide Morano.
Murat, oppid. Alverniæ, Muratum.
Muraw, oppid. Stiriæ, Muravia.
Murbach, oppid. Alſatiæ, Murbacum.
Murcia, regio Hiſpaniæ, Mavitania, Murcianum regnum.
Murcia, urbs Hiſpaniæ, Murcia, Murgis, Vergilia.
Mure, locus Provinciæ, ubi Memini populi. Item caſtellum in Delphinatu, Mura.
Mure, locus cum monaſterio, in Helvetiis, Mura.
Mureck, oppid. Stiriæ, Murocla.
Muret, pro Murel, caſtrum Galliæ, ad Garumnam, Marellum.
Muret, oppid. Aquitaniæ, Muretum.
Murga, pagus Granatenſis regni, Murgis.
Murgo, inſula Archipelagi, Amorgos.
Murgo, oppid. Siciliæ exciſum, Morgantia, Margetia.
la Murienne aut la Muriana Sabaudis, regio Sabaudiæ, Vallis Maurienna.
Muro, urbs Baſilicatæ, Murus.
Muro, oppid. Aprutii, Teſſuinum.
Muro Carini, oppid. Siciliæ, everſum, Hyccara.
Muro, vide Aldea el Muro.
Murovitza, oppid. Hungariæ, Murſa.
Murray Firth, fluv. vel æſtuarium Scotiæ, Vara.
Murtlay, pagus Scotiæ, Murthlacium.
Mur Sevèr & The Picts Wal, in Anglia, Murus Picticus.
Murten, oppid. Helvetiæ, Muritena: Prope quod lacus Murtenſée.
Muſa, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Exilliſa.
Muſachia, regio Macedoniæ, ubi olim Taulantii populi.
Muſitza, urbs Peloponneſi, Sparta.
Muſubara, oppid. Hungariæ, Limuſa.
Muſſula, locus Aſſyriæ, Niarve.
Muſſy, oppid. Galliæ, Muſſepum.

Muſſy l'Eveſque, caſtrum in Lingonibus, Maxejum, vel Muxiacum.
Muſulmani, populi Aſiæ & Europæ, Turcæ.
Muſtaganin, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Catepula.
Mut, fluv. Hiberniæ, Vidua.
Mutigliana, oppid. Romandiolæ, Mutilum.
Mutigney, vicus ad Lignonem fluv. Montiniacum.
Muxacra, oppid. regni Granatenſis, Murgis.
Maya mulcha, fluv. Æthiopiæ, Nigir.
Mylæa, urbs Pamphyliæ, Mylias.
Myrlea, urbs Bithyniæ, Myrlea, Apamia.

N.

NAb, fluv. Nortgoiæ, Nabus.
Nabel, urbs Africæ, Neapolis.
Nadin, oppid. Dudinorum popul. Liburniæ, Nedinum.
Nagaja, pars regni Tartariæ, Regnum Aſtracanum.
Nagariziachi, urbs Sarmatiæ Aſianæ, Navaris.
Nagbanya, urbs Tranſylvaniæ, Rivuli puellarum.
Nagold, oppid. Germaniæ, Nagoldia.
Naha, fluv. Germaniæ ſuperioris, Nava.
Nahe, fluv. Belgii, Nava.
Naiac, oppid. Aquitaniæ, Naiacum.
Najara, urbs Caſtellæ veteris, Anazarum, Nagara, novum Tritium Metallum.
Naim, urbs Galilææ, Naim.
Naim, pagus Africæ, Iſporis.
Nain, oppid. Africæ, Philæni vicus, Ara Philænorum.
Nairi, Indiæ populi, Gymnoſophiſtæ, Brachmanes.
Naiſtan, provinc. Parthiæ, Parthyene.
Namen, vide Namur.
Namur, urbs Belgii, Namurcum, Nemetocerna nonnullis.
Namur Comté, ſeu in Belgio, Aduatici ſeu Namurcienſis Comitatus.
Nancang, urbs Sinarum, Nancangum.
petit Nanci, grand Nanci, ad Ornam fluv. Parvum Naſium, magnum Naſium.
Nanciang, urbs Sinarum, Nancianum.
Nancy, urbs Lotharingiæ, Naſium, Nanceum.
Nandor Alba, urbs Hungariæ, Taurunum.
Nanfio, inſula maris Cretici, Anaphe.
Nangato, oppid. Iaponiæ, Nangatum.
Nangazachi, urbs Iaponiæ, Nangazacum.
Nanhiung, urbs Sinarum, Nanhiunga.
Nankanga, urbs Sinarum, Nankanga.
Nanning, urbs Sinarum, Nanninga.
Nanquin, provinc. Sinarum, Nanquinenſis.
Nanquim, urbs Sinarum, Nanquinum.
Nanſa, fluv. Biſcaiæ, Neſua.
Nanſers & Nanſersberg, populi & regio in finibus Tridentinorum, Naunes.
Nanterre, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Nemptodorum.
Nantes, urbs & populi Britanniæ minoris, Corbilum, Nameter.
Nanteuil, locus Galliæ, cum monaſterio, in pago Conſtantino. Item vicus Firmitati ſub Iotro proximus, in Meldis, Nantus, ſeu Nantogilum.
Nanteuil le Haudoin, locus ejuſdem regni, in agro Vadenſi, Nantogilum Heldaini.
Nanteuil ſur Ourc, locus Galliæ, Nantogilum ad Urcum fluvium.
Nantey vel Nantoy, pagus Campaniæ, Nantonenſe caſtrum.
Nantua, oppid. Breſſiæ in Gallia, ubi Nantuates populi.
Nantua, monaſterium Galliæ, in Brexia, Nantuadis.
Nanyang, urbs Sinarum, Nanyanga.
Nao, locus Calabriæ, Junonis Laciniæ templum.
Napelo, vide Nayz.
Naplos, urbs Samariæ, Neapolis.
Napo, fluv. Americæ meridionalis, Napus.
Napole, caſtellum maritimum Galliæ, Neapolis.
Napoli, urbs Campaniæ Italicæ, Neapolis.
Napoli, oppid. Sardiniæ, Neapolis.
Napoli di Romania, urbs Peloponneſi, Nauplia.
Napolitza, vide Naplos.
Narbona, urbs Languadociæ, Narbo.
Narbonne, urbs Languadociæ, Narbo.
Narbonne, vide Narbona.
Narden, oppid. Hollandiæ, Nardenum.
Nardo, urbs Salentinorum, Neritum.
Narenta, fluv. & oppid. Sclavoniæ, Naro & Narona.
Narni, urbs Umbriæ, Narnia.
Naro, oppid. Siciliæ, Narum.
Narova, lacus novæ Franciæ, Narova.
Narracelebe, fluv. Phœniciæ, Adonis.
Narroy, locus Galliæ, in pago Vabrenſi, Nigaretum.
Narſinga, provinc. Aſiæ, Carmania.
Narſinga, regnum Indiæ citerioris, Narſinganum.
Narſingapatan, urbs Indiæ, Narſingapatanum.
Narva, fluv. Livoniæ, & oppid. ejuſdem, ubi Neuri populi, Cheſinus, aliis Narva.
Nas, pagus Lotharingiæ, Narvæ.
Naſaccpha, urbs Babyloniæ, Seleucia.
Naſcaro, fluv. Calabriæ ulterioris, Siris, Syris.
Naſivancaſi, urbs Meſopotamiæ, Nicephorium.
Naſo, oppid. Siciliæ, Naſida, Naſis.
Naſſa, oppid. Mauritaniæ, Naſata.
Naſſau, oppid. Germaniæ, Naſſovia.
Naſſavels, oppid. Germaniæ, in Palatinatu ſuperiore, Aureatum.
Naſſenfues, urbs Bavariæ exciſa, Aureatum.
Naſſivan, urbs Armeniæ majoris, Naxuana.
Naſſoin vel Naſſogne, vicus in ſylva Arduenna Naſſonia vel Naſſonium.
Nata, oppid. Americæ meridionalis, Nata.
Natalico, oppid. Epiri, Halyzea, aliis Azilia.
Natarone, fluv. Campaniæ Italicæ, Vulturnus.
Naters, oppid. Valeſiæ, ubi olim Nantuates, Antuates populi, Natertium.
Natiſſa & Natiſone, fluv. Forojulii, Natiſo.
Natolia, vide Anatolia.
Natolia, pars Aſiæ, Aſia minor.
Nau, vertex Lacinii promontor. magnæ Græciæ, Storthynga.
Navagrot, mons Aſiæ, Paropamiſus, Imaus.
Navarcins, urbs Benchatniæ, Navarcſium.
Navarino, oppid. Peloponneſi, Abarinus, Pylus.
Navarra, regio Hiſpaniæ, ubi Vaſcones populi, aliis Navarra.
la Nave, ſcopulus Calabriæ, Taurianus.
Navel der Zee, vide Maelſtroom.
Naugracut, urbs Indiæ, Batanagra, Naugracutum.
Navia, oppid. Aſturiæ, Noega, Noegauceſia.
Navin, vide Nau.
Naulelabe, inſula Æthiopiæ, Meroe.
Naumburg, urbs Miſniæ, Neoburgum, Neopyrgum.
Nannio, oppid. Tridentini Epiſcopatus, ubi Naunes populi, Naunum.
die Naw, vide Naha.
Naxia & Nacſia, inſula maris Ægæi, Naxus.
Naxio, portus & oppid. Bithyniæ, Acone.
Nazelles, vicus Galliæ, ad Sicetam fluv. Navicella.
S. Nazere, locus Galliæ, cum monaſterio, in Namnetibus, Vicus S. Nazarii.
Nazzi, urbs Apuliæ exciſa, Egnatia.
Neath, oppid. Walliæ, Nidum.
Neauſe, vel Neauſle, locus Galliæ, in Veliocaſſibus, Nelſa.
Neauſle l'Aiveux, in Carnutibus, Nelſa Aquoſa.
Neauſle le Chaſteau, ibid. Nelſa Caſtellum.
Neauſle la Ville, ibid. Nelſa villa.
Neaugh, lacus Hiberniæ, Neaughus.
Nebbio, urbs Corſicæ diruta, ubi Cilimbeſii populi, Cerſunum, Nebium.
Nebilas, urbs Samariæ, Sichem, Neapolis.
Nebrixa, vide Lebrixa.
Necam, urbs Africæ exciſa, Baga, Vaga.
Neciter, oppid. Belgii ad Moſam exciſum, Nemetocerna.
Necker, fluv. Sueviæ, Nicer, Neccarus.
Ned Roma, oppid. Mauritaniæ, Celama.
Neda, fluv. Arcadiæ, Nedina.
Nederlandt, regio Europæ, Germania inferior ſeu Belgium.
Neelle en Tardenois, locus Galliæ, Nigella in agro Tardanenſi. Vide quoque Nelle.
Neer-Heſpen, vicus Hasbaniæ, in Belgio, Cibasbam.
Neers, fluv. Geldriæ, Nabalia, Neriſius & Neritius.
Negapatan, urbs Indiæ citerioris, Negapatanum.
Negran, urbs Arabiæ Felicis, Nagara, Negra.
Negre Pelice, caſtrum Galliæ, in Rutenis, Nigrum Palatium.
Negrepeliſſe, oppid. Cadurcenſis provinc. Nigrapeliſſa.
les Negres, populi Nigritæ, & regio Africæ, Nigritia.
Negro, fluv. Lucaniæ, Tanager.
Negro caſtro, urbs Myſiæ inferioris, Tyrapolis, Tyras.
Negroponte, inſula Græciæ, Abantis, Eubœa & urbs in ea Chalcis.
grand Neguz, nomen Imperatoris Abyſſinorum.
Neiſſa, urbs Dardaniæ & fluv. Naiſum.
Neiſſe, urbs Sileſiæ, ubi Oſi populi, Niſſa.
Neites, fluv. in Rhenum, prope Autunnacum, influens, Nita.
Neiva, fluv. & oppid. Portugalliæ, Nabis, Nebis.
Nekrokin, inſula ſinus Perſici, Armozia.
Nelle, caſtrum Galliæ, ad Lingonem fluv. Item ad Iſaram, Nigella. Vide quoque Neelle.
Nelle l'Hoſpital, in Caletis, Nigella Xenodochio clara.
Nellenburg, tractus Sueviæ, ubi Tulingi populi.
Nemi, pagus Latii, ubi Nemorenſis ager, Nemus.
Nemours, oppid. Galliæ, Nemoſinum.
Nemours, olim Nemox, & Nemoux, oppid. Galliæ, in agro Waſtinenſi, Nemus.
Nen, fluv. Angliæ, Antona.
Nenteuil, & Nenteulle, in pago Galliæ Reiteſtino, Nantogilum.
Neocaſtro, oppid. Peloponneſi, Aliarcus.
Neocaſtro, promontor. juxta Conſtantinopolim, Hermæum.
Neoſle, vide Neauſle.
Neoſpiti, oppid. Arcadiæ, Phialia, Phigalia.
Nepanto, vide Lepanto.
Nephrim, urbs Meſopotamiæ, Nicephorium.
Nepi vel Nepe, urbs Hetruriæ, Nepet, Nepita.
la Nera, fluv. Umbriæ, Nar.
Nerac, urbs Aquitaniæ, Neracum.
Nerg, urbs Indiæ, Dionyſiopolis, Nagara, Nyſſa.
Nericie, provinc. Sueciæ, Nericia.
Nerre, amnis Galliæ, Nigra.
Neruli, oppid. Sabinorum, Nerulum.
Nery, pagus agri Borbonii, Gergobia.
Neſanto, locus Sabinorum, Anſancti vallis.
Neſita, inſula Campaniæ, Neſis.
Neſle, oppid. Picardiæ, Nigella.
Neſter Alba, urbs Moldaviæ ad oſtia Tyræ fluv. Hermonaſſa.
Neſter, fluv. Sarmatiæ Europææ, Boryſthenes, Tyras.
Neſto, fluv. Thraciæ, Neſus, Neſtus.
Neſwies, oppid. Lithuaniæ, Neſviſium.
Netherby, pagus Angliæ, Æſica.
Neto, fluv. Calabriæ ulterioris, Neæthus.
Nettuno, oppid. Latii, Neptunium, Antium novum.
Neube, inſula Æthiopiæ, Meroe.
Neuburg, urbs Bavariæ, Neoburgum, Neopyrgum.
Neuburg, oppid. Carniolæ, Noviodunum.
Neubury, oppid. Angliæ, Spinæ.
Neve, vide Neiva.
Nevers, urbs Galliæ ad Ligerim, Nivernum, Noviodunum, Auguſtonemetum.
Neuf-Bourg, in Normannia, Novus Burgus.
Neufchaſtel, oppid. Galliæ, Novum caſtrum.
Neufchaſtel, urbs Angliæ, Novum caſtrum.
Neufchaſtel, oppid. Helvetiorum, Neocomum.
Neufchaſtel ſur Aine, locus Galliæ, Novum Caſtellum ad Axonam. Item ad Moſam.
Neufmarché, municipium Galliæ, ad Ittam fluv. Novus Mercatus.
Neufmeules, in Caletis, Novem molæ.
Neufmouſtier, in Meldis vicus. Item in Briegio, Novum Monaſterium.
Neufrus vel Neaphrus, promontor. Phœniciæ, Theuproſopon.
Neufvi, locus Galliæ, in Turonibus, Novus vicus.
Neufville, locus Galliæ, ad Vidulam fluv. Item ad Moſam, Nova Villa.
Neufville, oppid. ad lacum Lemanum, Penne.
Neuilli aut Neuilly, item Nully, vicus Galliæ, cum prioratu, in agro Pariſino. Item locus in Turonibus, Nobiliacum vel Noviliacus.
Neukirchen, oppid. Auſtriæ, Quadrata.
Neumagen, vide Numagen.
Neumarck, oppid. Carniolæ, Noviodunum.
Neure, fluv. Hiberniæ, Birgus.
Neuſidler ſee, lacus inter Auſtriam & Hungariam, Peiſo.
Neuſtat, urbs Auſtriæ; & multæ aliæ in Germania, Civitas nova, Neoſtadium.
New Aberden, urbs Scotiæ, Aberdonia nova.
New Albion, regio Americæ, nova Albion.
New Angermund, oppid. Germaniæ, Angermunda nova.
New Britaigne, regio Americæ, Britannia nova.
New Briſtol, urbs Americæ, Briſtolium novum.
New England ſeu Nouvelle Angleterre, regio Americæ ſeptentrionalis, Anglia nova.
Newcaſtle, oppid. Angliæ, Gabroſentum, Orrhea.
Newe Marckt, regio Marchiæ Brandeburgenſis, ubi Varini populi.
Newveliſe, locus Galliæ, ad Rotundam fluv. Nova Eccleſia.
Newenburg, oppid. Alſatiæ, Noviomagum.
Newenburg, oppid. Briſgaviæ, Neoburgum.
Newenden, oppid. Angliæ, Anderida.
Newenſtadt, oppid. ad lacum Lemanum, Penne.
Newenſtat, vide Neuſtat.
New-haven, oppid. Angliæ, Novus portus.
Newhäuſel ſeu Owar, oppid. Hungariæ, Neoſelium.

Neuville, locus Galliæ, in Andibus: Item vicus agri Pariſini ad Sequanam, *Nova Villa.*
Neuvi ſur Baragnon, in Biturigib. *Noviodunum.*
New London, urbs Americæ, *Londinum novum.*
le Neufmarché, pagus Normanniæ, *Novus Mercatus.*
Newmark, oppid. Carniolæ, *Noviodunum.*
Newmarckt, oppid. Norrgoiæ, *Devona.*
Newmarckt, oppid. Rhætiæ, *Endideium.*
Newmarckt, oppid. Sileſiæ, *Neoforum.*
Newmarckt, urbs Tranſylvaniæ, *Novomarchia.*
New North Walles, pars terræ Arcticæ, *Nova Wallia Borealis.*
New Plimouth, urbs Americæ, *Novum Plimuthum.*
Newport, oppid. Vectis inſulæ Angliæ, *Medena*, *Novus portus.*
New South Valles, pars terræ Arcticæ, *Nova Wallia meridionalis.*
New Stetin, oppid. Pomeraniæ, *Stetinum novum.*
Newy, oppid. Galliæ ad Ligerim, *Nevidunum*, *Noviodunum.* Item in diœceſi Antiſſiodorenſi, *Novus Vicus.*
Newvy ſur Baranion, in Biturigibus, *Noviodunum ad Baronionem.*
Niancheu, urbs Sinarum, *Niancheum.*
Niaren more, pars Oceani Septentrionalis, *mare Chronium & mare Scythicum.*
Nicaragua, provinc. novæ Hiſpaniæ, *Nicaragua.*
Nicaria, inſula maris Ægæi, *Icaria.*
Nicaro, inſula Archipelagi, *Doliche*, *Macris*, *Ichthyoeſſa.*
Nicaphtach, fluv. Margianæ, *Oxus.*
Nicaſer, vide *Nichor.*
Nicaſtro, oppid. Peloponneſi, *Aliartus.*
Nicaſtro, urbs Calabriæ, *Neocaſtrum*, aliis oppid. Lucaniæ, *Numiſtro.*
Nice, urbs Macedoniæ, *Nicæa.*
Nice en Provence, vide *Nizza di Provenza.*
Nichea, urbs Bithyniæ, *Nicæa.*
Nichor, urbs Bithyniæ, *Nicæa.*
Nicodro, urbs Calabriæ ulterioris, *Nicotera*, *Medama.*
S. Nicola de Courſe, vicus in ſylva Cotia, *S. Nicolai.*
Nicopen, urbs Sueciæ, & altera Gothiæ, *Nicopia.*
Nicoping, urbs Sueciæ, *Nicopia.*
Nicoping, urbs Daniæ, *Nicopia.*
Nicopol, urbs Palæſtinæ, *Emmaus*, *Nicopolis.*
Nicopoli, urbs Mœſiæ, *Nicopolis.*
Nicopoli, urbs Thraciæ, *Nicopolis.*
Nicopolize, urbs Daciæ, *Drupbegis.*
Nicor, vide *Comidia.*
Nicoſia, urbs Siciliæ, *Erbita*, *Herbita.*
Nicoſia, oppid. Siciliæ, *Hechimara.*
Nicoſia, urbs Cypri, *Ledreuſis urbs*, *Leucoſia*, *Leucotheon*, aliis *Nicoſia.*
Nicotera, urbs Calabriæ ulterioris, *Medama*, *Nicotera.*
Nicovar, inſula maris Indici, *Cory.*
Nicoya, urbs novæ Hiſpaniæ, *Nicoya.*
Nicſia, inſula & urbs maris Ægæi, *Naxos.*
Nid-Burg, in Lotharingia, *Nita Burgus.*
Nideck, locus Brabantiæ ad Ruram, *Nidecum.*
Nideren Valſee, lacus Auſtriæ, *Felicis lacus.*
Nidroſia, fluv. Norvegiæ, *Nidroſia.*
Niebla, oppid. Andaluſiæ, *Elepla*, *Ilipa.*
Nied vel *die Teutſche Nied*, Gallis, *le Nied Alleman*, fluv. Lotharingiæ, *Nita Germanica.*
le Nied François, Germanis, *die Welſche Nied*, fluv. ibid. *Nita Gallica.*
Niemecka, provinc. Europæ, *Germania.*
Niemen, fluv. Sarmatiæ, *Chronus.*
Nienhuſi, oppidul. Weſtphaliæ, *Nienhuſium.*
Nieper, fluv. Sarmatiæ Europææ, *Boryſthenes*, *Naparis.*
Nieumagen, urbs Geldriæ, *Noviomagum.*
Nieva, fluv. Sueciæ, *Nieva.*
Nieves ſeu *Mewis*, in America, *Nivium inſula.*
Nieuport, urbs Flandriæ, *Novus Portus.*
Nievre, fluv. Galliæ, in agro Nivernenſi, *Niveris.*
la porte de Nievre, in urbe Niverni, *Porta Nivernenſis.*
Niew Amſterdam ſeu *Manhate*, urbs Americæ, *Amſterodamum novum.*
Niew Danemark, pars terræ Arcticæ, *nova Dania.*
Niew Frieſlandt, pars Spitzbergæ, *nova Friſia.*
Niew Hollandt, regio Moſcoviæ Borealis, *nova Hollandia.*
Niew Hollandt, pars terræ Auſtralis, *nova Hollandia.*
Niew Nederlandt, pars Americæ Borealis, *novum Belgium.*
Niew Vliſſinghen, oppid. Americæ, *nova Fleſſinga.*
Niew Walcheren, inſula Americæ, *nova Valachria.*

Nigde, urbs Pamphyliæ, *Nagidos.*
Nigdia, urbs Lycaoniæ, *Nigidia*, & urbs Pamphyliæ, *Nagidos.*
Nigeboli, urbs Myſiæ Europææ, *Nicopolis.*
Niger, fluv. Nigritiæ, *Niger.*
Nigir, fluv. Libyæ, *Gir* vel *Nigir.*
Nigropoli, urbs apud Tauricam Cherſoneſum, *Carcina.*
Nil, fluv. Ægypti, *Nilus.*
Nimæge, & *Niemeuge*, urbs Belgii, *Noviomagus Batavorum.*
Nimbarum, mons Armeniæ majoris, *Gordiæus.*
Nimega, vide *Nimmeghen.*
Nimmeghen, urbs Geldriæ, *Noviomagum.*
Ningpo, urbs Sinarum, *Ningpoa.*
Ningque, urbs Sinarum, *Ningqua.*
Ninove, urbecula Flandriæ, *Ninive.*
Ninoven, aliàs *Ninove*, locus Belgii cum monaſterio in Flandria, *Ninive.*
Nio, inſula Archipelagi, *Ios*, *Nea.*
Nions, locus Galliæ, in Delphinatu, *Neomagus.*
Niora, oppid. Peloponneſi, *Helice.*
Niort, oppid. agri Pictavienſis, *Novirogus.*
Niphas, oppid. Palæſtinæ, *Gad.*
Niphon, pars Iaponiæ, *Niphonia.*
Niſa, oppid. Siciliæ, *Eniſis.*
Niſa, urbs Lydiæ, *Nyſſa.*
Niſar, vide *Nexar.*
Niſaro, inſula juxta Cariam, *Niſyros*, *Porphyris.*
Nisbin & *Niſibi*, regio & urbs Meſopotamiæ, *Niſibis*, *Acabene*, *Antiochia*, *Mygdonia.*
Niſi, urbs Peloponneſi, *Corone.*
Niſi, locus Myſiæ ſuperioris, *Naiſum*, *Neſſum.*
Niſi, urbs Armeniæ minoris, *Nyſa.*
Niſi, fluv. Siciliæ, *Eniſis.*
Niſi Novogorod, urbs Moſcoviæ, *Novogardia inferior.*
Niſim, urbs Peloponneſi, *Meſſene.*
Niſmes, *Nimes*, urbs Linguadociæ, *Nemauſum.*
Niſſars, populi Galliæ, *Nicenſes.*
Niſſava, urbs & fluv. Myſiæ ſuperioris, *Naiſſum*, *Neſus*, *Neſſus.*
Niſta, vide *Capo Niſta.*
Nithesdale, provinc. Scotiæ, *Nithia.*
Nitrachi, urbs Hungariæ, *Nitria.*
Nitztuiatik, urbs Ægypti exciſa, *Memphis.*
Niu le Comte, locus Galliæ, *Monaticum.*
Nivata, provinc. Iaponiæ, *Nivata.*
Niuche, regnum Tartariæ, *Niucamum.*
la Nive, fluv. Galliæ, *Nivus.*
Nivelle, oppid. Brabantiæ, *Nivigella*, *Nivalis.*
Nivernois, populi Galliæ, *Ambarri*, *Nivernenſis provincia.*
Nixar, urbs Cappadociæ, *Neocæſarea.*
Nixia, vide *Nicſia.*
Nizari, inſula Lucaniæ, una *Sirenuſſarum.*
Nizyn, oppid. Poloniæ, *Nizynum.*
Nizza di Provenza, urbs Liguriæ, *Nicæa.*
Nocera, urbs Umbriæ, *Nuceria.*
Nocera, vel *Nucera de Pagani*, urbs Picentium, *Nuceria.*
Nocera, oppid. Calabriæ, *Terina*, *Nuceria.*
Nochdariazari, mons Aſiæ, *Parſuerti*, *Parſenti.*
Nodales, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Arocelum.*
Noëre, fluv. Galliæ, in agro Encoliſmenſi, *Notra.*
Noeſen, vide *Noeſenſladt.*
Noeſenſladt, urbs Tranſylvaniæ, *Biſtritia*, *Nendistava.*
Nogent, pagus Campaniæ Gallicæ, *Nonigentum*, *Novigentum.*
Nogent ſur Andelle, locus Galliæ, *Noviomagum ad Indellam.*
Nogent l'Artaud, vicus ejuſdem regni, in Briegio, *Novigentum Artaldi.*
Nogent le Bernard, vicus Galliæ in Pertico, *Novigentum Bernardi.*
Nogent ſous Coucy, oppid. in Galliæ agro Laudunenſi, *Novigentum.*
Nogent ſur Eure, oppid. ad Auturam fluv. ſimiliter *Novigentum.*
Nogent ſur Marne, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, *Novigentum ad Matronam.*
Nogent le Retrou, oppid. Galliæ, *Nonigentum Rotrudum.*
Nogent le Roy, oppid. Belſiæ, *Nonigentum Regium.*
Nogent ſur Seine, oppid. Campaniæ Gallicæ, *Neomagus.*
Nogent les Vierges, oppid. in Bellovacis, *Novigentum Virginum.*
Nogentel, vicus Galliæ, in Briegio, *Novigentulum.*
Nogheres, oppid. Linguadociæ, *Heraclea.*
Noicy, locus Galliæ, ad Ederam fluv. *Nucetum.*
Noigent, locus Galliæ in Baſſineio, *Novigentum.*

Noiſi le ſec, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, in Decanatu Monaſterioli, *Nucetum ſiccum.*
Noiſiel, *Noiſel*, *Noiſeau*, & *Noiſi le petit*, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Nucetum* vel *Nuciacum minus.*
Nola, urbs regni Neapolitani, *Nola.*
Noli, urbs Liguriæ, *Naulum*, *Naulum.*
Nomanoſter, oppid. Moldaviæ, *Nicoma.*
Nombre de Dios, urbs Americæ, Onomatheopolis, *Nomen Dei.*
Nomento, urbs Sabinorum exciſa, *Nomentum.*
Nomeny, urbs Lotharingiæ, ad Saliam fluv. *Nomenium* ſeu *Numeriacum.*
Nona, urbs Liburniæ, *Ænona*, *Enona.*
les Nonnettes, locus Galliæ, cum monaſterio, in Arvernis, *Uſio.*
Nonnevilles, vicus Galliæ, in agro Pariſino, in Alneid, *Nonna villa.*
de Noordtſche zee, Germaniam alluens ad ſeptentrionem, *Germanicum mare.*
Norcia, urbs Umbriæ, *Nurſia.*
Norden, urbs Weſtphaliæ, *Nordenum.*
Nordlingen, urbs Sueviæ, *Ara Flavia*, *Nerelinga*, *Aræ Flaviæ.*
Norfolk & *Norfolkmen*, regio Angliæ, & *Iceni* populi.
Norfolkshire, provinc. Angliæ, *Norfolcia.*
Norimberg, vide *Nurnberg.*
Norkoping, urbs Oſtrogothiæ, *Norcopia.*
Norma rovinata, urbs Latii, *Norba.*
Normandia, provinc. Galliæ, *Neuſtria*, *Normannia.*
Norois, populi Galliæ, *Normanni.*
Nort Caep, promontor. Scandinaviæ, *Rubea.*
Nortgow, regio Germaniæ, ubi *Nariſci* populi.
Northampton, oppid. Angliæ, *Antona*, *Benavenna*, *Camudolanum*, aliis *Northantonia.*
Northamptonshire, provinc. Angliæ, *Northantonia.*
Northauſen, urbs Thuringiæ, *Northuſia.*
Northeavondune, locus Angliæ, *Benavenna.*
Northforeland, promontor. Angliæ, *Cantium.*
Northtyne, fluv. Angliæ, *Alaunus.*
Northumberland, regio Angliæ, ubi *Meatæ*, *Otadini*, *Tazali*, populi, *Northumbria.*
Norville, vicus Galliæ, in agro Pariſino, in Decanatu Linarienſi, *Norvilla.*
Northwales, regio Cambriæ, ubi *Cangani* populi, *Venedotia.*
Norwegen, regio Scandinaviæ, *Norvegia*, *Nerigos*, *Baſilia.*
Norweger, populi Scandinaviæ, *Chædeni.*
Norwich, urbs Angliæ, *Nordovicum*, *Norvicum*, *Ordovicum*, *Venta Icenorum.*
Noſenſtat, vide *Noeſenſtat.*
Noti vel *Noto*, urbs Siciliæ, *Nea*, *Netum.*
Notteborg, oppid. Ingriæ, *Notteburgum.*
Nottingham, urbs Angliæ, *Nottinghamia.*
Nottingham, oppid. Angliæ, *Rhage.*
Nottinghamshire, provinc. Angliæ, *Nottinghamia.*
Nova Antequera, urbs novæ Hiſpaniæ, *Anticaria nova.*
Nova Guinea, inſula maris Eoi, *Jabadii*, aliis *Nova Guinea.*
Novaille, caſtrum cum monaſterio, in Pictonibus, *Nobiliacum.*
Novaleſa, oppid. Pedemontii, *Forum Claudii*, aliis *Novalicia.*
la Novaleſe, locus cum monaſterio, in valle Seguſina, *Novalicium.*
Novara, urbs Inſubriæ, *Novaria.*
la Noue, locus Galliæ, ad Ittonam fluv. *Nucetum.*
Nove Leſche, urbs Lydiæ, *Laodicea.*
Novellara, oppid. Longobardiæ, *Novellara.*
Noviant, oppid. Galliæ, *Novigentum.*
Novibazar, urbs Myſiæ ſuperioris, *Arribantium.*
Novibazar, urbs Serviæ, *Novus Mercatus.*
Novigrad, oppid. Illyrici, *Argyrutum.*
Novigrad, oppidul. Dalmatiæ, *Novigradum.*
Novigrad, oppid. Macedoniæ, *Iorum.*
Novito, fluv. Calabriæ, *Buthrotus.*
les Nouhers, pagus Aquitaniæ, *Noverus.*
Novogorod Veliki, urbs Moſcoviæ, *Novogardia magna.*
Novogrod & *Novogorod*, urbs gemina Moſcoviæ, *Novogardia.*
Novogrodek, urbs Lithuaniæ, *Novogardia.*
Novogrodek Sevietsky, urbs Lithuaniæ, *Novogardia Severiæ.*
Novomont, urbs Serviæ, *Novæ*, *Novopyrgum.*
Novomont, oppid. Bulgariæ, *Novæ.*
Nouveau Amſterdam, urbs Americæ in novo Belgio, *Amſterodamum novum.*
Nouveau Danemark, regio Americæ, *nova Dania.*

le Nouveau Monde, pars Orbis recens detecta, *novus Orbis.*
Nouveau Pays-Bas, regio Americæ ſeptentrionalis, *novum Belgium.*
Nouveau Royaume de Grenade, regio Americæ, *Granata nova.*
Nouvelle Albion, pars Americæ, *nova Albion.*
Nouvelle Angleterre, pars Americæ Borealis, *nova Anglia.*
Nouvelle Eſpagne, pars Americæ Borealis, *nova Hiſpania.*
Nouvelle France, pars Americæ ſeptentrionalis, *nova Francia.*
Nouvelle Galice, regio Americæ, *nova Gallæcia.*
Nouvelle isle de S. Helene, in Oceano Æthiopico, *Inſula nova S. Helenæ.*
Nouvelle Suede, regio Americæ Borealis, *nova Suecia.*
Nouvelle Zelande, pars Terræ Auſtralis, *Zelandia nova.*
Nouvelle Zemle, regio Europæ, *Carambice inſula, & nova Zemla.*
Nouvion, oppid. Belgii, ad Saram fluv. *Noviomagum.*
Noya, oppid. Gallæciæ, *Noela. Novium.*
le Noyer, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Nucetum, ad Nucem.*
Noyers, locus ejuſdem regni, ad Carim fluv. *Nucaria.*
Noyersmont, vicus Picardiæ, *Nuceriorum mons.*
Noyon, urbs Picardiæ, *Noviodunum, Noviomus.*
Noyon ſur Andelle, vicus Galliæ, *Noviomagum ad Indellam.*
le Noyonou, tractus Galliæ, *Ager Noviodunenſis in Sueſſionib.*
Nubia, regio Africæ, ubi *Nuba* populi.
Nubia, vide *Nuebia.*
la Nubie, Nubia, & Neubia, regio Africæ, *Nubia.*
Nuebia, oppid. Africę, *Miſua, Nyſua.*
Nueſtra Sennora de Betou, oppid. Luſitaniæ, *Plagiaria, Budua.*
Nueſtra Sennora de Oca, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis exciſa, *Auca.*
Nueſtra Sennora de Tiermes, oppid. Hiſpaniæ exciſum, *Termantia, Termes.*
Nueva Andaluzia, provinc. Americæ meridionalis, *nova Andaluzia & Vandalitia nova.*
Nueva Bizcaia, pars novæ Hiſpaniæ, *nova Biſcaia.*
Nueva Caceres, urbs Aſiæ in Philippinis, *Caurenſis.*
Nueva Cordoua, urbs Tucumaniæ, *nova Corduba.*
Nueva Eſpana, pars Americæ ſeptentrionalis, *nova Hiſpania.*
Nueva Galizia, pars novæ Hiſpaniæ, *nova Gallæcia.*
Nueva Mexico, urbs Americæ, *novum Mexicum.*
Nueva Segovia, urbs in Philippinis, *nova Segovia.*
Nuevo Mexico, in America, *novum regnum Mexicanum.*
Nuevo Reyno de Granada, regio Americæ meridionalis, *Granata nova* ſeu *novum regnum Granatenſe.*
Nuevo Reyno de Granada, in America, *novum regnum Granatæ.*
Nuilli vel *Neuilly le Lierre*, locus Galliæ, ad Briennam fluv. in Turonibus, *Nobiliacum.*
Nuilli le Noble, vel *Neuilly*, ibid. vicus.
Nuitbland, regio Helvetiæ, ubi *Nuithones* populi.
Nully, Nuilly vel *Neuilly*. Item *le Port de Neuily*, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Noviliacus.*
Numagen, vicus Trevirenſium, ad Moſellam, *Neomagus, Nivomagum, Noviomagum.*
Nura, urbs Sardiniæ exciſa, *Nora.*
Nura, fluv. agri Parmenſis, *Nicia*, aliis *Placentinus.*
Nurnberg, urbs Germaniæ, *Norica, Noricorum mons, Nevoberga, Segodunum.*
Nuys, oppid. Germaniæ ad Rhenum, *Noveſium.*
Nuyz, oppid. Provinciæ, *Athenopolis.*
Nybourg, oppid. Daniæ, *Neoburgum.*
Nyd vel *Nyth*, fluv. Scotiæ, *Novius.*
Nyenbourg, urbs Weſtphaliæ. *Novoburgum.*
Nylandt, provinc. Sueciæ, *Nylandia.*
Nymfa, urbs Latii exciſa, *Tres Tabernæ.*
Nymſi & Nyms, fluv. ditionis Trevirenſis, inProneam influens, *Nemeſa.*
Nyne, fluv. Angliæ, *Auſona.*
Nyon, oppid. ad lacum Genevenſem, *Neomagus.*
Nyon, oppid. Helvetiorum, *Neviduninum.*

O.

OBdach, oppid. Carinthiæ, *Badacum.*
Obdora, provinc. Moſcoviæ, *Obdora.*
Obedee, fluv. Libyæ interioris, *Gir.*
Obengir, fluv. Perſiæ, *Dorgomanes, Ochus.*
Ober-Baden, urbs Helvetiæ, *Aquæ, Thermæ ſuperiores.*
der Ober-oder Graue Bundt, in Rhætia, *Fœdus ſuperius*, ſeu *Canum.*
Oberbariaw, oppid. Curlandiæ, *Obernavia.*
Oberrhyn, ſuperior pars Rheni, *Obrincus.*
Ober Rhingaw & Oberrhyn, tractus Germaniæ ſuperioris, & pars Rheni, *Obricus.*
Oberrou, populi Provinciæ, *Oxibii.*
Oberſachs, conventus Rhætorum, in fœdere Cano, *Supraſaxum.*
Ober Walsee, vicus Auſtriæ, *Lacus felix.*
Obervats, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, ſeu Domus Dei, *Vattum ſuperius.*
Ober Weſel, urbs Germaniæ, *Ficelia, Voſavia.*
Obii, fluv. Æthiopiæ, *Raptum.*
Obrac, oppid. Provinciæ, *Bormani.*
Obrach, oppid. Serviæ, *Obracum.*
Obros, urbs Africæ, *Tobrus.*
Obrovazo, oppid. Liburniæ, *Onporum, Argyrutum.*
Obtryck, Trajectum ſuperius, *Obtricum.*
Oburg, urbs Finlandiæ, *Oburgum.*
Oby, fluv. Scythiæ, vel Sarmatiæ Europææ, *Ovis, Carambice, Obius.*
Oca, vide *Nueſtra Sennora de Oca.*
Ocabo, fluv. Colchidis, *Glaucus.*
Ocanna, oppid. Caſtellæ, ubi *Olcades* populi.
Occa, fluv. Moſcoviæ, *Occa.*
l'Ocean, Oceanus.
Ocean Ethiopien, verſus Africam, *Oceanus Æthiopicus.*
Ocean Indien ſeu *Mer des Indes*, Oceanus Indicus.
Ocean Occidental ou Atlantique, Oceanus Atlanticus.
Ocean Oriental, pars eſt Oceani, verſus ortum Aſiæ, *Eous Oceanus* ſeu *Oceanus Eous.*
Ocey, vide *Oulx.*
Ochio, regio Iaponiæ, *Ochia.*
Ochumt, fluv. Colchidis, *Tarſuras.*
l'Ochryda, urbs Macedoniæ, *Achris, Juſtiniana prima, Lychnidus, Tauresium.*
Ochſenfurt, urbs Franconiæ, *Boſporus*, aliis *Ochſenfurtum.*
Ochula, vel *Ocula*, oppid. Siciliæ, *Ocula.*
Oclin Merodach, inſula Æthiopiæ, *Meroe.*
Ocre, oppid. Umbriæ exciſum, *Ocre.*
Oculus Zilice, fluv. Peloponneſi, *Alpheus.*
Oczakow, urbs Sarmatiæ Europææ in Podolia, *Axiace.*
Odenheym, oppid. Palatinatus inferioris, *Neomagus, Noviomagum.*
Odenſee, vide *Otthen.*
Odenſee, urbs Daniæ, *Ottonium.*
Odenwaldt, vide *Ottenwaldt.*
Oder, oppid. Sileſiæ, *Odera.*
Oder, fluv. Germaniæ, *Guttalus, Odera, Suevus, Viadus, Viadrus.*
Oder, amnis Britanniæ minoris, *Odera.*
Oderzo, & *Uderzo*, oppid. Marchiæ Tarviſinæ, *Opitergium, Epiterpum.*
Odewaldt, pars *Hercyniæ* ſylvæ in Germania.
Oditgen, vide *Oetingen.*
Odolengo, caſtrum Marchionatus Montisferrati, *Bodincomagum.*
Odria, fluv. Liburniæ, *Tedanium.*
Oduca, oppid. Sclavoniæ, *Adra.*
Oedenburg, & *Odenburg*, urbs Hungariæ, *Sempronium*
Oeland, inſula Sueciæ, *Oelandia.*
Oeno, urbs Thraciæ maritima, *Ænos.*
Oenoa, oppid. Atticæ, *Oenoe.*
Oeſel, inſula maris Baltici, ubi *Oſi* populi, *Oſilia, Latris* aliis.
Oeſtereicher, populi Auſtriæ, *Quadi.*
Oeſterick, provinc. Germaniæ, *Auſtria.*
Oeſtfriſen, vide *Ooſtfrieſen.*
Oetingen, oppid. Bavariæ, *Æni pons, Oeni pons, Pontes Oeni.*
Oetmarſen, populi & oppid. Tranſiſalaniæ, *Veteres Marſi.*
Off, urbs Voitlandiæ, *Curia.*
l'Offanto, fluv. Apuliæ, *Aufidus.*
Offen, urbs Hungariæ, *Curta, Curia, Buda.*
Offemburg, urbs Sueviæ, *Offemburgum.*
Ofica, oppid. Japoniæ, *Ofica.*
Ofiſa, urbs Myſiæ inferioris, *Ophiuſa. Tyras.*
Ogenti, vide *Ugenti.*
Ogersheim, urbs Palatinatus, *Borbetomagus.*
Oggion, pagus Mediolani, *Eugeon, Oglonium, Uglonium.*
l'Oglio, vel *Ollio*, fluv. Venetæ ditionis, *Ollius.*
Oiarzo, pagus Guipuſcoæ, *Olarſo.*
Oiſans, oppid. in Delphinatu, *Olcenorum.*
l'Oiſe, fluv. Galliæ, *Oeſia*, vel *Iſara.*
Oiſi, municipium Belgii, ad Sabis fluv. caput, *Oſiacum.*
Oiſta, oppid. Theſſaliæ, *Phæſtum.*
Okenyate, pagus Angliæ, *Uſocona, Uxacona.*
Olans, ad Lignonem fluv. locus, *Olantium.*
Olbia, urbs exciſa Sardiniæ, *Olbia.*
l'Old, vel *l'Ould*, fluv. Galliæ in Cadurcis, *Olitis.*
Old Carliſl, locus Angliæ in Cumbria, *Caſtra exploratorum, Voreda.*
Old Radnor, oppid. Walliæ, *Maga. Magna.*
Old Sarisbury, urbs Angliæ, *Sorbiodunum, Sorviodunum.*
Oldtown, pagus Angliæ, *Bleſtium.*
Olde, vel *Oude*, fluv. Galliæ, in Britannia minore, *Ulda.*
Oldemard, oppid. & portus Friſiæ, *Manarmanis.*
Oldembourg, pars Weſtphaliæ, *Oldemburgenſis Comitatus.*
Oldembourg, urbs Germaniæ, *Oldemburgum.*
Oldenburg. urbs Holſatiæ, *Urbs Vetus, Braunesia.*
Oldeslo, oppid. Holſatiæ, *Oldeslovia.*
Oldford, locus Angliæ, in Eſſexia, *Durolitum.*
Oldzeel, vel *Oldſeel*, oppid. Tranſiſalaniæ, ubi olim *Salii* populi, *Oldeſalia*, & *vetus Salia.*
Oleno, urbs Ætoliæ, *Olenus.*
Oleron, inſula Aquitaniæ, *Uliarus.*
Oleron, urbs Aquitaniæ, *Elorona, Lugdunum, Oloronenſis urbs.*
Olezo, oppid. agri Novarienſis, *Olegium.*
Olgar, regio Tartariæ magnæ, *Olgaria.*
Olite, oppid, regni Valentini, *Leria.*
Oliergue, caſtrum Galliæ, in Arvernis, *Merolianum.*
Olika, urbs Poloniæ, *Olica.*
Olimpo, mons Theſſaliæ, *Olympus.*
Olinde, urbs Braſiliæ, *Olinda.*
Olintho, locus inter Thraciam & Macedoniam, *Olinthos,*
Olira, mons Theſſaliæ, *Oſſa*; *Oliba* aliis.
Olis, oppid. Navarræ, *Oliba.*
Oliva, oppid. Navarræ, *Juliobrica.*
Oliva, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Leonica.*
Olivença, urbs Portugalliæ, *Oliventia.*
Olivenza, oppid. Extremaduræ, *Evandria.*
Oliverio, vide *Oliviéri.*
Oliviéri, fluv. Siciliæ, *Helicon.*
Olmutz, & *Olmuntz*, urbs Moraviæ, *Eburum, Olomucium.*
Olo, vel *Ololo*, pagus Cretæ, *Olulis.*
Olone, oppidul. Pictavienſis provinciæ, *Olonium.*
Olone, cella Galliæ, in ora maris Pictonici, *Olona.*
Olono, mons Peloponneſi, *Minthe.*
Oloron, oppidul. Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Ilhero.*
Olſperg, cœnobium nobilium puellarum, in Rauricis, *Olſpergium.*
Olſi, oppid Sileſiæ, *Olſa.*
Ols, fluv. Daciæ, *Aluta.*
Olven, monaſterium Pruſſiæ, *Oliva.*
Olulo, oppid. Siciliæ exciſum, *Olulis.*
Om, fluv. Arabiæ felicis, *Lar.*
Omanagda, urbs Arabiæ felicis, *Omana.*
Omara, urbs Perſiæ, *Obroatis.*
Ombla, fluv. Illyrici, *Ariona.*
l'Ombria, regio Italiæ, *Umbria.*
l'Ombrone, fluv. Hetruriæ, *Umbro.*
Omegna, pagus agri Novarienſis, *Eumenia.*
Omgauli, promontor. & urbs Æthiopiæ, *Moſylon.*
Omidie, urbs Cappadociæ, *Ceraſus.*
Omirabi, fluv. Mauritaniæ, *Caſa, Aſama*; aliis *Ruſibis, Rutubis*, portus & oppid. *Ommirabibm.*
Omiſo, oppid. Dalmatiæ, *Almiſſa.*
Omiſo, pagus Corſicæ, *Oſincum.*
Omme, fluv. Latii, *Trerus,*
Omont, pagus Hannoniæ. Item, in agro Remenſi Galliæ, *Altomons*, vel *Altus Mons.*
Omps, locus Syriæ vel Arabiæ, *Hus.*
Onda. oppid. Valentiæ, *Oronda.*
One, oppid. Africæ, *Giſira*; *Jol* aliis.
Onega, lacus Moſcoviæ, *Onega.*
Oneglia, Comitatus Liguriæ, ubi *Oxybii* populi.
Ongari, populi Pannoniæ, *Pannones, Pannonii.*
Ongaria, provinc. Europæ, *Hungaria.*
Ongaria di la dal Danubio, regio Europæ, ubi *Jazyges Metanaſtæ.*
Onna, oppid. Caſtellæ veteris, *Ona*; ubi olim *Onenſes* populi,
Onoblacha, & *Omblacha*, regio *Dolopum*, popul. Theſſaliæ, *Dolopia.*
Onor, urbs Indiæ citerioris, *Hippocura*; *Onorium* aliis.
Onſpach, & *Anſpach*, oppid. Germaniæ, *Onoldium*, & *Onſpachium.*
Ooſtburg, oppid. Flandriæ, ubi *Levaci* populi.
Ooſtfrieſen, regio Germaniæ, *Friſia Orientalis*; ubi *Cayci, Cauchi, Chauci, Friſii majores*, populi.
Ooſteynde, caſtellum Belgii, *Flevum.*
Ooſtsée, *Balticum mare.*
Opin, urbs Æthiopiæ, *Opane, Opone.*
Oppelen, urbs Sileſiæ, *Oppolium.*
Oppeln, urbs Sileſiæ ubi *Oſi* populi.
Oppenheim, oppid. Germaniæ ſuperioris, *Rufiana, Bauconia*; *Oppenhemium.*

Oppido, urbs Calabriæ, Oppidum.
Opirÿck, vel Obirÿck, oppid. ad Moſam, Obtricum, Trajectum.
Opula, inſula maris Ægæi, Peparethus.
Oradour, locus Galliæ, in Arvernis, Oratorium.
Oran, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Icoſium.
Orange, urbs Provinciæ, Arauſio, Auraſica.
Orangis, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Orengiacum.
Orano, Oran, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Quiza, Auranum; Oranum aliis.
l'Orba, fluv. Liguriæ, Urba.
Orbach, vicus Helvetiæ, ad fluv. cognominem, Urba.
Orbe, oppid. Helvetiæ, Urba, Verbigenus.
l'Orbe, fluv. Linguadociæ, Obris, Orobis.
Orbego, fluv. regni Legionenſis, Urbicus.
Orbetello, oppid. Hetruriæ maritimum, Coſa, Coſſa, Orbitellum aliis.
Orbigne, aliàs Orbigny, vicus Galliæ, in Turonibus, Orbiniacum, & Orbaniacus.
Orbo, fluv. Corſicæ, Hierus.
les Orcades, inſulæ Scotiæ, Orcades.
Orcan, urbs Rugiæ inſulæ exciſa, Arcona.
Orcane, vide Orkney.
Orcay, vicus Galliæ in agro Pariſino, Orcejum.
Orce, oppid. regni Granatenſis, Urci.
Orchies, oppid. Flandriæ, Origiacum.
Orchies, oppid. Flandriæ Gallicanæ, Orciacum.
Orchomeno, urbs Bœotiæ, Orchomenus.
Orco, oppid. Epiri maritimum, Oricum.
l'Orco, fluv. Pedemontii, Morgus.
la tour d'Ordre, in Morinis, prope Geſoriacum, Turris Ordinis.
Orduona, oppid. Biſcaiæ, Orduna.
Oreb, mons Arabiæ petrææ, Melani.
Orebro, urbs Sueciæ, Orebroa.
Oregrund, oppid Sueciæ, Oregrunda.
Orenoque, fluv. Americæ meridionalis, Orenocus.
Orenſe, urbs Galiæciæ, Amphilochia, Auria, Aqua calida.
l'Oreo, urbs Eubœæ, Oreum, Heræus.
Oreſund, in mari Baltico, Fretum Sundicum.
Oreto, vide S. Maria de Oreto.
Orfa, urbs Meſopotamię, Carrhæ; & urbs Syriæ, Edeſſa.
Orfea, vel Orpheo, fluv. Peloponneſi, Alpheus.
Orgaux, fluv. Sogdianæ, Jaxartes,
Organes, populi Scythiæ, Orgaſi.
Orgaz, oppid. Caſtellæ novæ, Orgia, aliis Riguſa.
Orge, fluv. Galliæ, in agro Pariſino, Urbia, ſeu Orgia.
Orgon, oppid. Provinciæ, Energinum, Urgenum.
Oria, urbs Salentinorum, Vretum, Uria.
Oria, fluv. & oppid. Guipuſcoæ, Menlaſcus, Menoſca.
Origni, locus Galliæ, in ſylva Teoracia, Auriniacum.
Orihuela, urbs Valentiæ, Orcelis, Oriola.
Orillac, oppid. Aquitaniæ, ubi olim Heleuteri populi.
Orillac, oppid. Alverniæ, Aureliacum.
l'Oriol, oppid. Delphinatus, Æria.
Oriolo, locus Romandiolæ, Aureolum.
Oriolo, oppid. Thuſciæ, Forum Claudii.
Oriſa, urbs Indiæ citerioris, Argiros.
Oriſſa, urbs Indiæ citerioris, Orthura, aliis Orſa.
Oriſtagni, urbs Siciliæ, Arborea.
Orixa, urbs Indiæ, Orixa.
Orizella, pagus Calabriæ, ubi olim Murgantia oppid.
Orkney, & Orknay, inſulæ Scotiæ, Orcades.
Orleans, urbs Galliæ Celticæ, Aurelia.
Orly, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Aureliacum, ſeu Orliacum.
Ormay, vicus agri Pariſini, Ormeja.
Ormeçon, vel Ormeſon, vicus ibid. Ulmetius.
l'Ormetian, vicus Galliæ, in Biturigibus, circa Vaſtinum, Ulmetellum.
Ormoa, oppid. Peloponneſi, Acrias.
Ormoy, vicus agri Pariſini, Ulmetum.
Ormus, inſula ſinus Perſici, & urbs, Armuzia, Organa aliis, Ormuzium aliis.
Ornay, vel Orney, inſula intra Angliam & Normanniam, Ebodia.
Orne, fluv. Normanniæ, Olina, Orna, Argenes aliis.
l'Orne, fluv. Auſtraſiæ, Odorna.
Oroer, locus Galliæ, in Bellovacis, Oratorium.
Oronz, fluv. Syriæ, Orontes.
Orp le grand, in Flandria, Monaſterium Orpeuſe.
Orpha, vide Orſa.
Orrhoa, urbs Meſopotamiæ, vel Syriæ, Edeſſa.
Orron, fluv. Galliæ, in Biturigibus, Utrio.
Orſa, oppid. Lutetiæ, Orſa.
Orſay, vicus Galliæ, cum Monaſterio, in agro Pariſienſi, Orcejum.
Orſoy, oppid. Germaniæ, Orſoium.
Orta, urbs Hetruriæ, Hortanum.
Orta, oppidul. Ducatus Mediolanenſis, Horta.
Ortenberg, oppidul. Veteraviæ, Artaunum.
Ortenburg, oppid. Carinthiæ, Ortenburgum.
Ortezzano, populi & urbs Marchiæ Anconitanæ, Vidicini, Urticini.
Orthez, oppid. Aquitaniæ, Beneharnum.
Ortieuſe, caſtellum Galliæ, in Cenomanis, Urticoſa.
Ortona, urbs Aprutii, Orton, Ortona.
Ortopola, oppid. Liburniæ, Ortopula.
Orval, ad Carim fluv. locus Galliæ, Aurea vallis.
Orvieto, urbs Hetruriæ, Herbanum, Oropitum, Urbs vetus.
Oſa, amnis Latii, Vereſis.
Oſanne, amniculus Galliæ, in Pertico Goëti, Oſanna.
Oſari, fluv. Thuſciæ, Æſaris, Auſer.
Oſech, oppid. Hungariæ, Certiſa, & Certiſſa.
Oſelo, oppid. Sardiniæ, Uſelis.
Oſenburg, urbs Weſtphaliæ, Haſeburgum, Oſnaburgum, ubi Oſi populi, Oſnabrucum aliis.
l'Oſco, pagus Sardiniæ, Oſca.
Oſero, inſula & urbs Liburniæ, Abſorus.
Oſia, regio Sarmatiæ Europææ, Gothia.
Oſimo, urbs Marchiæ Anconitanæ, Auximum.
Oſiſmer, tractus Britanniæ minoris, ubi Oſiſmi populi.
Oſma, urbs Caſtellæ veteris, Oxama, Uxama.
Oſmanli, provinc. Aſiæ, Bithynia.
Oſmana, oppid. Lithuaniæ, Oſmiana.
Oſmo, urbs Piceni, Auximum. Vide Oſimo.
Oſnabrug, vide Oſenburg.
Oſoir la ferriere, locus Galliæ, cum prioratu, in agro Pariſino, Oratorium, ſeu Eccleſia Oratorii.
Oſona, urbs Catalauniæ exciſa, Auſa.
Oſopo, oppid. agri Foro-Julienſis, Oſopium.
Oſſea, pagus Hiſpaniæ Tarraconenſis, Aſſo.
Oſſeau, amniculus Benarnenſis, Oſſavus.
Oſſera, oppid. Aragoniæ, Oſicerda, Aſcerris aliis.
Oſſery, Comitatus & Epiſcopatus Hiberniæ, Oſſeria, Oſſoria.
Oſſuna, urbs Andaluziæ, Orſona, Urſo.
Oſtende, urbs Flandriæ, Oſtenda.
Oſteria d'Anagni, pagus Latii exciſus, Compitum.
Oſterich, vide Oeſterick.
Oſterlandt, tractus Miſniæ, Oſterlandia.
Oſterlinger, populi Germaniæ, Teutones.
Oſtervandt, tractus Hannoniæ, Auſtrebatenſis pagus.
Oſterwick, oppid. Saxoniæ, Oſtrovicum, & Auſtervicum.
Oſtia, urbs Latii exciſa, Oſtia.
Oſtiong, provinc. Moſcoviæ, Uſtiuga.
Oſtiong, urbs Moſcoviæ, Uſtiuga.
Oſtlaobiza, oppid Sclavoniæ, Silupi.
Oſtragioni, urbs Ægypti, Oſtracine.
Oſtro, fluv. Macedoniæ, Aſtraus.
Oſtrog, oppid. Polonię, Oſtrogium.
Oſtrogard, regio Sarmatiæ, ubi Roxolani populi,
Oſtrogothlanat, regio Sueciæ, Oſtrogothia.
Oſtroviza, oppid. Liburniæ, Arauzona.
Oſtuni, urbs terræ Hydruntinæ, Oſtunium; ubi olim Pediculi populi.
Oteley, oppid. Anglię, Olicana.
Otero de Rey, oppid. Gallęciæ, Ocellum.
Othoni & Othroni, inſula inter Italiam & Epirum, Othronus, Thoronus.
Othoſach, oppid. Liburniæ, Arucia.
Otmaginchi, fluv. Paphlagoniæ, Halys.
Otozecz, inſula Hungariæ, Bubalia, Metubarris.
Otranto, urbs Salentinorum, Hydruntum.
Otricoli, oppid. Umbriæ, Ocriculum, Otriculum, Utriculum.
Otte, ſaltus Galliæ, in Tricaſſibus, Utta.
Aix en Otte, caſtellum Gallię, Aquæ in Utta ſylva.
Ottewaldt, ſylva Germanię, Othonia.
Otthen, urbs Danię, Ottonium.
Otting, oppidul. Sueviæ, Ottinga.
Ou, fluv. Galliæ, in Ambianis, Aucia, vel Auva.
Ouarde, locus Galliæ, ad Itam fluv. in Veliocaſſium Bellovacorumque confinio, Waranda.
Ouche, vel la foreſt d'Ouche, ſylva Gallię, cum monaſterio, in pago Oximenſi: in agro Ebroicino, Uticum. Hinc le pays d'Ouche, tractus Galliæ ibid. Ager Uticenſis.
Ouche, fluv. Burgundiæ, Oſcara.
Ouchi le Chaſtel, caſtrum Galliæ, in Sueſſionibus, Ulcejum.
Ouchi la ville, vicus priori proximus, Ulcejum villa.
d'Oudeman, Belgicè, The old man Anglis, locus maritimus Picardiæ juxta Bononiam, Farum, Pharum.
Oudenarde, oppid. Flandriæ, Aldenardum.
Oudon, fluv. Galliæ, in Andibus: Item in Aquitania Olda. Item in Bajocaſſibus, Uldo.
Overbarrow, oppid. Anglię, Calatum, Galacum.
Over-heſpen, vicus Halbanię, Trans-Hasbam.
Overiſſel, vel Over-yſſel, provinc. Belgii, Sallandia, Tranſiſalana, ubi Buſacteri populi.
Oveſſant, aliàs Heyſant, vel Heiſſant Gall. Ushant Anglis, inſula Britanniæ minoris, Uxantis.
Oviedo, urbs Aſturiæ, Ovetum, Brigæcia.
Oukham, oppidul. Angliæ, Ochamum.
Oulo, oppid. Suecię, Ula.
Oulx, vel Ours, oppid. Delphinatus, Ocelum.
Oumoy, vicus Galliæ, haud procul à caſtello Guntherici, Olmetum, vel Ulmetum.
Ovo, vide Caſtel del Ovo.
Oure, fluv. Galliæ in Matronam influens, Urcus.
Ource, fluv. ejuſdem regni, in Burgundiæ & Campaniæ confinio, Urca.
Ourcq, vide Oure.
Ours, pagus Galliæ Narbonenſis, Ocelum.
Ourſines, aut Urſinci, vicus Galliæ, in agro Pariſino, in Decanatu Caſtri Fortis, Ocinæ.
Ourt, vici duo ad fluv. cognom. Urta,
Ours Chaſtel, ad Urtam minorem, Caſtellum Urtæ.
Ours, fluv. per ſylvam Arduennam fluens, Urta.
Ourtez, urbs Aquitaniæ, Orteſium.
Ouſche, fluv. Burgundiæ, Oſcarus.
Ouſe, fluv. Angliæ, Urus.
Ouſte, fluv. parvus Britanniæ minoris, Oſſia.
Outin, oppid. Holſatiæ, Outinum.
Owar, urbs Hungariæ, Ovaria.
Ovvidowe Jezioro, lacus Myſiæ inferioris juxta Tomos.
Owlercher, gens Galliæ, Aulerci.
Owſe, fluv. Angliæ, Garryenus.
Oxenford, vide Oxford.
Oxford, urbs Angliæ, Caleva, Nalcua, Oxonium.
Oxfordshire, provinc. Angliæ, Oxonienſis Comitatus.
la terre d'Oye, in Morinis, Pagus Aucenſis.
S. Oyen, in monte Jura, Condateſcenſe monaſterium.
Oyſe, fluv. Galliæ Belgicæ, Æſia, Eſia, Iſara.
Ozaca, urbs Japoniæ, Ozaca,
Oziaz, urbs Mediæ, Gaza, Azaga.
Ozwieczin, oppid. Poloniæ, Ozviecimum.

P.

Pacamores, populi Peruviæ, Pacamores.
Pacca, urbs Portugalliæ, Pax Julia.
Pachicolmo, fluv. Ætolię, Achelous.
Paci, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, ad Sequanam; Paciacum.
Pacoua, oppid. Corſicæ, Paxca.
Pacti, vide Patti.
Padeborn, & Paderborn, urbs Weſtphalię, Padeborna, Teuderium.
Padoua, urbs Venetiæ, Patavium.
el Padron, oppid. Gallæciæ, Iria Flavia.
Padſtow, oppid. Angliæ, Paſtovia.
Paeſe di Anguillara, populi Hetruriæ, Sabatienſes.
di Bracciano, regiuncula Thuſcię, Sabatia.
della Cucagna, locus Æthiopiæ, Solis menſa.
Paeſi Baſſi, regio Europæ, Belgium, Germania inferior.
di mont Cenis, populi Alpini, Garoceli.
Settentrionali, regio Europæ, Baſilia, Baltia, Scandinavia.
Pagania, portus Epiri, Pelodes.
Paglia, fluv. Hetruriæ, Pelia.
Pagliopoli, pagus Calabrię inferioris, Peripolis.
Pago, inſula Liburniæ, Curicta, Paganorum inſula, Giſſa.
Pago, urbs apud Iſthmum Corinthiacum, Paga, Pega.
Paillon, accolis Palion, fluv. Provinciæ, Paulis.
Painbourg, oppid. Germaniæ, in Bavaria, Auguſta Badacum.
le Pais, vide Pays.
Païs Bas, pars Galliæ Belgicæ, Belgium.
Païs de Galles, pars Angliæ, Cambria, & Wallia.
Païs de Liege, in Germania inferiori, Leodienſis ditio.
Païs de Monts, ſeu de Berg, in Germania, Montenſis Decatus.
Palacios, oppid. Andaluziæ, Palacia.
Palafrugel, promontor. Catalauniæ, Lunarium.
S. Palai, in inferiori Navarra oppid. S. Pelagii.
S. Palais, Idem.
le Palais, locus Galliæ, in Lemovicibus, Palatium.
Palaiſeau, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Palatiolum.
Palamos, oppid. Cataloniæ, Palamus.

Palæ

Palaſta, oppid. Corſicæ, Palania
Palatia, urbs Cariæ vel Ioniæ, Heraclea, Priene.
Palatinat de Baviere, regio Germaniæ, Palatinatus ſuperior.
Palatinat du Rhin, regio Germaniæ, Palatinatus Rheni.
Palazzo, pagus Venetiæ, Ad palatium.
Palazzo maggiore, collis Romæ, Palatinus mons, Romuleus mons.
Palazzuolo, pagus Lombardiæ, Palatium.
Palazzolo, oppid. Siciliæ, Paticrus, Acra.
Palazzuolo, urbs Siciliæ, Herbeſſus.
Pale, urbs Indiæ citerioris, Ozcae.
Paleapoli, oppid. Peloponneſi, Gythium.
Palencia, urbs regni Legionenſis, Palantia.
Palenc, locus Hirpinorum, Caudinæ fauces.
Paleuſerthal, tractus Alpinus, ubi Breuni populi.
Paleocaſtro, oppid. Cretæ, Itanus, Aptera, Minoa, Lyctus.
Palermo, urbs Siciliæ & portus Epiri, Panormus.
Palermo, oppid. Phrygiæ, Panormus.
Paleſcamandro, fluv. Phrygiæ, Paleſcamandrus.
Paleſchied, vicus Germaniæ, Auſana.
Paleſoli, urbs Ciliciæ everſa, Pompejopolis, Soli.
Paleſtina, provinc. Aſiæ, Palæſtina.
Paleſtrina, urbs Latii, Præneſte.
Paletyro, urbs Phœniciæ exciſa, Palætyrus, vel Tyrus vetus.
Pali, vide Palo.
Paliano, oppid. ditionis Pontificiæ, Palianum.
Palichi, pagus Cephaleniæ, Palæ.
Paliconia, oppid. Siciliæ deſtructum, Palica.
Palietto, urbs Picenunorum, Sarnus.
Palimban, urbs Sumatræ inſulæ, Palimbanum.
Palion, fluv. Liguriæ, Paulon.
Palleſchied, vicus Germaniæ inferioris, Auſſana.
Palli, urbs Armeniæ minoris, Satala.
Palinro, promontor. Lucaniæ, Palinurum.
Palma, arx ditionis Venetæ, Palma.
Palma, oppid. Andaluziæ, Ilipula, vel Ilipa.
Palma, urbs Majoricæ inſulæ, Palma.
Palma, fluv. Luſitaniæ, Calipus.
Palmaia, inſula maris Tyrrheni, Pandaria, Pandataria.
Palmaiola, inſula maris Tyrrheni, Artemita.
Palmarola, inſula maris Tyrrheni, Palmaria, aliis Pandaria.
Palmer, oppid. Palæſtinæ, Bala.
Palmis, oppid. Palæſtinæ, Azotus.
Palmoſa, inſula maris Ægæi, Pathmos; & maris Tyrrheni, Parthenope.
Palo, caſtrum Hetruriæ in Ducatu Braciani, Alſium.
Palo, oppid. Neapolitani regni, Fratuolum.
Palo, locus Hetruriæ, Fregenæ.
Palombara, oppid. Sabinorum, Cruſtumerium, Cruſtuminum.
Palomera d'Avila, mons Caſtellæ veteris, Idubeda, Oroſpeda.
Palopoli, urbs Aſiæ minoris, Celenderis; & oppid. Corcyræ, Ptychia.
Palos de Moguer, oppid. Vandaliciæ, Palus.
Palota, oppid. Hungariæ, Paleda.
Paluau, locus Galliæ, in Turonibus, Palidellum.
Paludi Pontine, palus Latii, Pontina palus.
Paludoſa, inſula apud oſtia Tiberis, Sacra inſula.
Palveau, vicus Galliæ, ad Exonam fluv. Paladellus.
Paluel, locus Galliæ, in Caletis, Paludellum.
Palutzo, oppid. Thraciæ, Pantalia.
Palymite, oppid. Siciliæ deſtructum, Elyma.
Palzna, & Palma, urbs Hungariæ, Cibalis.
Paneas, oppid. Palæſtinæ, Dan, Paneas.
Pamer, mons Aſiæ, Paropamiſus.
Pamia, vide Pamiers.
Pamiers, urbs Aquitaniæ, Epaunum, Pamiæ, Apamia, ubi Bipedimui populi.
Pampelune, urbs Navarræ, Pompelone, & Pompeiopolis.
Pamplona, urbs Navarræ, Pompelon.
Panale, oppid. & promontor. Chii inſulæ, Phana.
Panama, urbs Americæ meridionalis, Panama.
Panara, fluv. Mutinenſis Ducatus, Scultenna, Scutanna.
Panare, & Panaria, inſula Siciliæ, Didyme, Icesia.
Panarucan, urbs Javæ inſulæ, Panarucanum.
Pancalieri, urbs Pedemontii, Pancalerium.
Panconia, urbs Sericæ, Paliana.
Pandalla, urbs Myſiæ inferioris, Calatis.
Pandaſgu, urbs Indiæ citerioris, Panaſſa.
Pandoſia, regio Epiri, ubi Moloſſi populi.
Pangelongoi, populi Æthiopiæ, Heſperii.
Panido, urbs Thraciæ, Pactya.
Panixa, fluv. Thraciæ, vel Myſiæ inferioris, Panyſus, Pamiſus.
Panizza, fluv. Thraciæ, Paniſſa.
Panormo, portus Epiri, Panormus.
Pantalarea, inſula maris Africani, Coſſyra, Datalaria, Patalaria, Paconia.
Pantalica, oppid. Siciliæ exciſum, Herbeſſus.
Pantanello, palus territorii Syracuſani, Lyſimelia.
Pantano, in Latio, Oſtienſis lacus.
Pantico, urbs Tauricæ, Panticapæa.
Pantiro, urbs Thraciæ, Heraclea, Perinthus.
Pantzenheim, oppid. Alſatiæ, Arialbinum.
Panuco, regio novæ Hiſpaniæ, Panuca.
Panuco, urbs novæ Hiſpaniæ, Panuca.
le Panzin, vide le Pauzin.
Paoking, urbs Sinarum, Paochinga.
Paoning, urbs Sinarum, Paoninga.
Paoting, urbs Sinarum, Paotinga.
Papa, urbs Hungariæ, Papa.
Papadaros, oppid. Dalmatiæ, Epicaria.
Papcaſtle, oppid. Angliæ, Epiacum.
Papenhaim, oppid. Germaniæ, Papenhemium.
Papacz, oppid. Hungariæ, Baſiana.
S. Papoul, locus Galliæ, in Occitania, Papuli Fanum.
Para, urbs Americæ meridionalis, Para.
Paradiſo, fluv. Siciliæ, Fons Dianæ.
Paragoia, inſula Oceani Indici, Paragoia.
le Paraguay, regio Americæ meridionalis, Paraguaia.
Paraiba, urbs Braſiliæ, Paraiba.
Parama, oppid. Peloponneſi, Cardamyla.
Parana, provinc. Paraguaiæ, Parana.
Parana, fluv. Americæ meridionalis, Parana.
Paranaiba, provinc. Americæ meridionalis, Paranaiba.
Paranaiba, fluv. Americæ meridionalis, Paranaiba.
Paraſpo, urbs Lombardiæ exciſa, Paraſium.
Paray, vicus Galliæ, in agro Pariſino, in Decanatu Linarienſi, Parerium.
Paray le Frairy, locus Galliæ, Paredum Fratrum.
Paray le Monial, oppid. Burgundiæ, Paraium Monachium.
Pardiac, Comitatus Galliæ, in provinc. Novempopulana, Pardiniacum.
Pardoul, alias Pardoux, locus Galliæ, in Lemovicibus, ad Pardulfum.
S. Pardoul, & S. Perdoux, vicus Galliæ, in Aquitania: item caſtrum in Arvernis, S. Pardulfi.
Parenzo, urbs Iſtriæ, Parentium.
Paretalew, urbs Bulgariæ, Paraſtlaba, Ogygia.
Parfondeval, locus Galliæ, in Caletis, Profunda vallis.
Parga, portus Epiri, Elææ portus; & oppid. Torone.
Pari, urbs Indiæ ulterioris, Palanda,
Paria, provinc. Americæ meridionalis, Paria.
Parias, regio novi Orbis, Jobab.
Parimroth, urbs Indiæ citerioris, Patala.
Parinacocha, provinc. Peruviæ, Parinacocha.
Pario, urbs Myſiæ Aſiaticæ, Parium; & inſula Archipelagi, Paros.
Paris, urbs Franciæ, Lutetia, Lucotetia, Pariſii.
Paris en Ardenne, oppid. Belgii, in Ducatu Lucilburgenſi, Baſtonacum.
le Pariſis, locus Galliæ, Pariſiacum.
ville Pariſis, vel Pariſi, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Pariſium.
Pariſo, urbs Myſiæ, Parium.
Parita, urbs Americæ Septentrionalis, Parita.
Parlier, mons Palæſtinæ, Caſius.
Parma, fluv. Longobardiæ, Parma.
Parma, urbs Italiæ, Parma.
Parmajola, vide Palmajola.
Parmegiano, pars Longobardiæ, Parmenſis ditio.
Parmoſa, inſula maris Ægæi, Pharmacuſa.
Parnaſo, mons Phocidis, Parnaſſus.
Parozlo, oppid. Hungariæ, Pariſcum.
Paroy le Moinal, locus cum Monaſterio, in Comitatu Carolenſi, Paredum.
Parpinano, oppid. Linguadociæ ſub Hiſpanis, Papirianum, Ruſcino nova.
Parſans, in Gallia, Regiones Benearnenſis Principatus.
Partanna, locus Siciliæ, Parthenicum.
Partenay, urbs Pictavienſis provinciæ, Parthenæum.
Partenu, fluv. Bithyniæ, Parthenius.
Partenkirch, pagus Bavariæ, Parthanum.
Parthen, urbs Pomeraniæ, Aliſus.
das Parsbergeberg, mons Italiæ, Apenninus.
le Partois, tractus Galliæ, Pagus Pertenſis.
Pas de Calais, Fretum Britannicum, vel Gallicum.
Paſava, urbs Peloponneſi, Gerenia.
Paſcoa, inſula maris Rubri, Iſidis inſula.
Paſſage de Brouvers, ſeu du Braſſeur, in America meridionali, Tranſitus Bruverii.
Paſſara, vide Capo Paſſara.
Paſſaros del Sol, nomen avium, in inſula Borneo.
Paſſaw, urbs Bavariæ, Batavæ, Patavia.
Paſſo di Cane, mons Phœniciæ, Climax.
Paſſo di Siracuſa, fluv. Siciliæ, Pantachus.
Paſtrana, oppid. Caſtellæ novæ, Paternianæ, Paſtranæ aliis,
Paſuli, pagus Piceni, ubi olim Paſulani populi.
les Patagons, populi Americæ meridionalis, Patagones.
Patalenes, peninſula Macedoniæ, Pallene, Patalena.
Patane, urbs Indiæ ulterioris, Perimula.
Patay en Beauſſe, oppid. Galliæ, in Belſia, Pataviton.
Patera, urbs Lyciæ, Patara.
Paterno, oppid. Siciliæ, Paternum, Hybla major.
Paternos, oppidul. Valentiæ, Paterniana.
Path, oppid. Hungariæ, Baſiana.
Patras, urbs Peloponneſi, Patræ.
Patria, regio Venetiæ, Carnia, Forum Julium.
Patria, locus Campaniæ, ubi olim Liternum oppid.
Patrimonio di S. Pietro, ſeu provincia del Patrimonio, pars eſt ditionis Pontificiæ, Patrimonium S. Petri.
Patringten, oppid. agri Eboracenſis, Pratorium.
Patterlingen, locus Helvetiæ, Paterniacum.
il Pattese, fluv. Siciliæ, Timethus.
Patti, urbs Siciliæ, Pacta.
Patzin, urbs Taprobanæ inſulæ, Paleſimundus.
Pau, urbs Aquitaniæ, Epaunum, Palum.
il Paveſe, in Ducatu Mediolanenſi, Papienſe territorium.
Pavia, urbs Inſubriæ, Papia, Ticinum.
S. Paul Trois chaſteaux, in Delphinatu, Fanum S. Pauli.
S. Paul de Vence, Provincialibus S. Paol, oppid. Provinciæ, Sancti Pauli de Vintio.
Paula, oppid. Calabriæ citerioris, Patycos.
Pauliac, pagus Aquitaniæ, Pauliacus.
Paulſperg, mons Galliæ, Gebenna.
Paulutze, vide Palutzo.
Paunton, oppid. Angliæ, Ad pontem, Pontes.
Pavoaſan, urbs inſulæ S. Thomæ in Africa, Pavoaſanum.
la Pavonare, inſulæ duæ Euxini, Cyaneæ, Symplegades, Planctæ.
Pavonia, vide Paconia.
Pautzke, oppidul. Pruſſiæ, Puſeum.
Pautzkerwick, ſinus Germaniæ, Clyllpenus, Venedicus.
le Pauzin, vel le Pouzin, in Diœceſi Vivarienſi, Pancinum.
Pax, oppid. Hungariæ, Luſſonium.
Paxu, inſulæ duæ maris Ionii, Paxæ; Ericuſa aliis.
Paxoli, oppid. Ciliciæ, Paxcile petra.
Pays, & Pais.
de Aelen, vide le Pais de Vaud.
d'Antoine Diemens, pars terræ Auſtralis, Antonii Diemenii regio.
d'Arles, pars Provinciæ, ubi Anatilii populi.
d'Arnheims, ſeu 's Lands van Arnheims, pars terræ Auſtralis, Arnhemii regio.
d'Auge, tractus Normanniæ, Augia.
d'Aunis, tractus in Aquitania, Alnenſis; aliis Anagnutes.
Bas, regio Europæ, Germania inferior.
de Caulx, populi Galliæ, Caletæ, Galleti.
du Chablais, populi Sabaudiæ, Veragri, Equeſtres.
de Cocagne, locus Æthiopiæ, Solis menſa.
de Concorde, pars terræ Auſtralis, Concordiæ regio.
de Gavot, tractus Sabaudiæ, ubi Veragri populi.
du Maine, populi Galliæ, Cenomani.
de Marſan, in Aquitania, Martianus ager.
de Narbonne, populi Provinciæ, Decumani.
entour à Nevers, populi Galliæ, Ambarri.
de Nuitz, pars terræ Auſtralis, Nuitii regio.
Reconquis, tractus Picardiæ, Recuperata ditio.
Roman, ſeu le païs de Vaux, tractus Helvetiorum; Romana ditio.
de Soule, in Aquitania, Solenſis tractus.
de Vaud, vel Vauli, regio Valeſiæ, ubi olim Antuates; Nantuates populi.
Payſans, nomen ruſticorum, propriè Pagani.
la Paz, urbs Peruviæ, Pax.
Pazzi, urbs Thraciæ, Pactya.
le Peage, unus ex alveis Vardonis fluv. Pedatium.
Pebils, oppid. Scotiæ, Pebliſium.
Pecais, oppid. Occitaniæ, Rhoda, Pecaja.
Pecbrun, locus Galliæ, in Aquitania, Podium nigrum.
Peccais, portus Maſſilienſium, Halydon.
Pech Alvari, caſtrum Aquitaniæ, Podium Alvari.
Pech Celſis, caſtrum Galliæ, in diœceſi Albigenſi, Podium Celſum.
Pechlarn, oppid. Auſtriæ, Ara lapidea, Arlape.
Peckfilds, oppid. Carinthiæ, Pedicum.
Pectimacorion, fluv. prope Conſtantinopolim, Barbyſſus
Pedena, urbs Iſtriæ, Petina.
Pedeo, fluv. Cypri, Pedæus.
Pedir, urbs Sumatræ inſulæ, Pedira.
Pedrazza de la Sierra, oppid. Caſtellæ, Metercoſa, Mentercoſa.
Peelanders, populi Brabantiæ, Pamaui, Betaſii.
Peelands, tractus Brabantiæ, ubi Betaſii populi.
Peſkiam, promontor. Troadis, Rhœteum,
Pegian, regio Aſiæ, Armenia minor.
Pegnitz, fluv. Franconiæ, Radiantia, Pegneſus.
Pegu, regnum Indiæ ulterioris, Peguanum.
Pegu, urbs Indiæ ulterioris, Triglypton, Peguum aliis.
Peim, urbs Sericæ, Piada.
Peirouſe caſtrum Galliæ, in Arvernia, Petrocia.
Peiſida, fluv. Tartariæ, Peſida.

Pekariez, oppid. Hungariæ, Pecentinum.
Peking, provinc. Sinarum, Pechinenſis.
Peking, urbs Sinarum regia, Pechinum.
Pelagniſi, inſula Archipelagi, Alloneſus.
Pelagonga, urbs Indiæ citerioris, Perincari.
Pelagoſa, in medio Adriatici ſinus, Adriæ Scopulus.
Pelandre, pagus Cypri, Palæa.
Peleeas, fluv. Macedoniæ, Aliacmon, Haliacmon.
Pelia, mons Thuſciæ, Pelus.
Peliaca, fluv. magnæ Græciæ, Ajax, Æas.
Pelicore, urbs Magnæ Græciæ exciſa, Heraclea. Aliis Metapontum.
Peleſacz, populi Dalmatiæ, Pleræi.
Pelin, ſpelunca Judææ, unde Jordanis fluv. oritur, Paniet. Panium.
Pelina, oppid. Calabriæ, Petelia.
Pelli, vide Felli.
Pelyſz, oppid. Hungariæ, Pelyſia.
Pemont, pagus Leodienſis ditionis, ubi Pamani populi.
Penbrock, urbs Walliæ, Penbrochium.
Penbrockshire, Comitatus Walliæ, Penbrochienſis.
Penckrigde, vide Penriche,
Penda, inſula Africæ, Penda.
Pendenis, caſtrum Angliæ, Pendenium.
Pendrachi, urbs Bithyniæ, Heraclea Ponti.
Pendoli, inſula Phœniciæ, Tyrus.
Pene, fluv. Pomeraniæ, Suevus.
Penriche, vel Penckrigde, oppid. Angliæ, Pennocrucium.
la Peneta di Patria, ſylva Campaniæ, Gallinaria.
Pengab, ſeu Labor, urbs Indiæ citerioris, Pengabum & Laboria.
Penguern, oppid. Angliæ, Uriconium.
Penigk, urbs Miſniæ, Penica.
Peniſcola, vel Peniſcola, oppid. Valentiæ, Cherroneſus, Peninſula.
Penna, vide Civita di Penna.
Penna Eſcritta, pagus Caſtellæ novæ, Ergavica.
Penna de Francia, caſtrum Hiſpaniæ, Lancia oppidana.
Pennaflor, oppid. Auſtriæ, Laberris.
Pennaflor, oppid. Andaluziæ, Ilipula.
Pennafiel, oppid. Caſtellæ veteris, Pintia; Rupes fidelis aliis.
Pennas negras, locus Hiſpaniæ juxta Calatravam, Lapides atri.
Pennas de Guzan, ſcopuli Oceani Cantabrici, Trileuci.
Penne d'Agennois, locus Galliæ in Nitiobrigibus, Pinna Aginnenſis.
Penringuard, promontor. Cornubiæ, Antiveſtæum, Bolerium.
Pentalo, ſeu Pentalo, oppid. Cretæ, Pœcilaſium.
Pentin, vel Pantin, vicus agri Pariſini, Pentinum.
Pentina, urbs Aprutii exciſa, Corfinium.
Pentole, oppid. Hungariæ, Ripa alta.
Peperi, inſula maris Ægæi, Peparethus.
Pera, ſuburbium Byzantii, Chryſoceras, Cornu Byzantii.
Peray, caſtellum Galliæ, in Cenomanis, Peretum.
Perazuch, urbs Meſopotamiæ, Bithias.
le Perche, regio & Comitatus Galliæ, Perticus, ubi Veurb populi,
le Perche Goët, tractus Galliæ, Perticum Goëti.
Percherons, populi Galliæ, Veneli, Perticenſes.
Percy, villa & monaſterium Galliæ, in diœceſi Auguſtodunenſi, Patriciacum, ſeu Patriciacus.
Pereaſlaw, oppid. Poloniæ, Pereaſlavia.
Pereczaz, Comitatus, pars Hungariæ, Peregienſis.
Pereczaz, urbs Hungariæ, Peregia.
Peremium, oppid. Daciæ, ubi Prendaveſii populi.
Peretaſlaw, vide Parcalaw.
Perga, vide Parga.
Pergamo, urbs Myſiæ Aſiaticæ, Pergamum, Pergamus.
Pergel, fluv. Sarmatiæ Europææ, Chronus.
la Pergola, oppid Umbriæ, Pertia.
Pergola, oppid. Naxi inſulæ, Strongyle.
Perigni, vicus Galliæ, in Briegio, Parriniacum.
Perigord, populi & regio Galliæ, Petrocorii, Petrocorienſis provincia.
Perigueux, urbs Galliæ, Petrogoricum, ubi olim Petricorii populi, Veſuna aliis.
Peringen, pagus Bavariæ, Tiberina caſtra.
Periſtaſi, urbs Thraciæ, Periſtacium, Tyriſtaſis.
Perlacherheyd, vide Perlachers.
Perlachers, populi Vindeliciæ, Breuni.
Permaveliky, urbs Moſcoviæ, Permia magna.
Permeſo, fluv. Bœotiæ, Permeſſus.
Permsky, provinc. Moſcoviæ, Permia.
Pernambuco, & Capitania de Pernambuco, tractus Braſiliæ, Pernambuci Praſiſtura.
Pernambuco, urbs, vide Olinde.

Pernsaw, oppid. Salisburgenſis ditionis, Brionum, Bernum, Teurnia.
Pernaw, urbs Sueciæ, Pernavia.
Perone, urbs Picardiæ, Perona.
le Perou, regio Americæ meridionalis, Peruvia.
Perouge, locus Galliæ, in regione Forenſi, Perogia.
Perouſe, urbs Hetruriæ, Peruſia.
la Perouſe, oppidul. Pedemontii, Peruſa.
Perpers, urbs Indiæ ulterioris, Pagraſa.
Perpignan, Perpignano, vide Parpinnano.
Perrenay, vel Pernay, locus Galliæ, in Turonibus, Paternacum.
la Perriere, locus Galliæ, in Pertico Goëti, Petraria.
Perrieres, nomen tormenti ignivomi, Petraria.
la Perſe, regio Aſiæ, Perſia.
Perſeigne, locus Galliæ, cum monaſterio, in agro Sagonenſi, Perſenia.
Perſeguero, inſula Portugalliæ, Petanium.
Perſenburg, oppid. Hungariæ, Uſcenum.
Perſia, regio Aſiæ, Perſia.
Perſians, populi Perſiæ, Perſæ.
Pert, urbs Galatiæ, Perta.
Perthia, provinc Scotiæ, Perthia.
Pertuis Roſan, locus Galliæ, inter Brigantionem, ac Ebrodunum, Fauces Roſanenſes.
Pertus, vide Pertuſa.
Pertuſa, oppid. Catalauniæ, Pereuſa, Perinſa, Berguſia.
Peru, provinc. Americæ, ſeu novi Orbis, Ophir, Peruvia.
Perugia, urbs Hetruriæ, Peruſia.
il Perugino, tractus Hetruriæ, Peruſinus ager.
Pervis, vel Perweis, pagus Brabantiæ; in Tungris, Perviciacum.
Peſaro, urbs Umbriæ, Piſaurum.
Peſcara, fluv. & urbs Aprutii, Aternum.
Peſcha, urbs Liburniæ, Argiruntum.
Peſchiera, oppid. Venetiæ, Piſcaria & Ardelica.
Peſcia, fluv. Hetruriæ, Arnine.
Peſeguero, vide Perſeguero.
Peſenas, vel Pezenas, oppid. Linguadociæ, Piſcenæ.
Peſon, caſtellum Galliæ, Piſoſtrum.
Peſſer, & Petzer, oppid. Hungariæ, Peſſium.
Peſth, urbs Hungariæ, Peſtum.
Peſto & Peſti, urbs regni Neapolitani exciſa, Pæſtum, Poſidonia.
Petacal, urbs Indiæ citerioris, Patala.
Petalidi, locus Peloponneſi, ubi olim Meſſene urbs.
Petaux, ſeu Poitevins, populi Galliæ, Pictones.
Peterborough, urbs Angliæ, Petroburgum, Petuaria.
Peteril, fluviol. Angliæ, ubi Petriana oppid.
Peterkau, oppidul. Poloniæ, Petricovia.
Petigliano, oppid. Hetruriæ, Petilianum.
Petra Molina, oppid. Umbriæ, Petinum.
Petra patria, locus Siciliæ, Petra.
Petramala, vide Pietramala.
Petras, mons Theſſaliæ, Pelius, Pelion.
Petreſſe, vel Sialas, promontor. Picardiæ, ubi Iccius portus: ſeu Portus Caletenſis.
Petrina, oppid. Peloponneſi, Lerna.
Petrina, urbs Croatiæ, Petrina.
Petroche, pars Baturiæ regionis Hiſpaniæ Luſitanicæ.
Petrola, urbs Calabriæ exciſa, Rudiæ.
Petrona, locus Calabriæ ulterioris, Rheginus ſaltus.
Petrovaradin, oppid. Hungariæ, Acumincum.
Petrun, locus Cariæ, Branchidarum oraculum.
Petſchen, urbs Hungariæ, Quinque Eccleſiæ.
Pettaw, urbs Stiriæ, Petovio, Petavium.
Petterſdorff, oppid. Valacchiæ, Patridava.
Petula, pagus agri Mantuani, Andes.
Petz, urbs Auſtriæ, Ala Flaviana, Vienna.
Petzorcke, provinc. Moſcoviæ, Petzora.
Peule, vel Pevele, in Flandria Gallicana, Pagus Pabulenſis.
Peyriac de Minerbois, locus Galliæ, Petriacum Minervenſe.
Peyrouſſe, locus Galliæ, ad Elaverem fluv. Petrocia.
Pezin, fluv. Theſſaliæ, Peneus.
Pfal, pagus Bavariæ, Vallatum.
Pfaltz, regio Germaniæ, Capellatium, Palas, Palatinatus Rheni.
die Pfaltz, locus amœniſſimus, in urbe Baſilea, inter tria urbis Tempe Ramo memoratus, Palatium.
Pfaltzbourg, urbs parva Lotharingiæ, Phalſeburgum.
Pfaltz of Rhein, regio Germaniæ, Palatinatus Rheni.
Pfeter, pagus Bavariæ, Vetera caſtra.
Pfin, vel Pfin an der Thur, oppid. Helvetiæ, Ad Fines, Fines.
Pflaum, locus Iſtriæ, Flovium.
Pfortzheim, urbs Marchiæ Badenſis, Phorcæ.

Pfullendorff, oppid. Sueviæ, Bragodurum, Julianogus.
Pharus, pagus Ægypti, Pharuſa.
Phadiſa, oppid. Cappadociæ, Chadiſia, Phadiſana.
Phanar, promontor. Peloponneſi, Cherſoneſus.
Phanarion, promontor, Thraciæ, Panium.
Phaneromini, vide Faneromini.
Phanu, vide Fanu.
Pharamica, oppid. Palæſtinæ, Rhinocorura.
Pharaoni, in Ægypto, Pyramides.
Pharsbo, vide Faribo.
Pharſala, regio Theſſaliæ, Phthia.
Pharſie, provinc. Aſiæ, Perſia.
Phaſga, montes Arabiæ petrææ, Melani.
Phazzeth, urbs Mengreliæ, Phaſis.
Pheache, oppid. Palæſtinæ, Athaca.
Phelicure, vide Felicure.
Phellos, vide Fellos.
Phepputch Aleapher, mons Armeniæ majoris, Gordiæus.
Phermene, vide Fermene.
Phiachi, inſula maris Ionii, Ithaca.
Phichtland, populi Scotiæ, Picti.
Phidari, fluv. Ætoliæ, Evenus, Lycormas.
Phieſco, vide Fieſco.
Philadelphia, urbs Pamphiliæ, Selga.
Philatra, promontor. Peloponneſi, Cypariſſium.
Philibe, urbs Thraciæ, Philippopolis.
Philippſtadt, urbs Sueciæ, Philippopolis.
Philippeville, oppid. Hannoniæ, Philippopolis.
Philippiner Schantz, in Flandria, Arx Philippina.
les Philippines, inſulæ in Aſia, Philippinæ.
Philippopoli, urbs Thraciæ, Philippopolis.
Philipsbourg, arx Germaniæ, Philippoburgum.
Phinica, oppid. Lyciæ, Aperræ.
Phinopoli, urbs Thraciæ, Phinopolis.
Phoniſſo, oppid. Cretæ, Lyctus, Liſſus.
Phiſtona, oppid. Valacchiæ, Pinon.
Philiopoli, vide Fliopoli.
Philius, oppid Peloponneſi, Rupela.
Phoica, oppid. Peloponneſi, Phlius.
Phonea, oppid. Laconiæ, Lerna.
Phortzheim, urbs Sueviæ, Phortzhemum.
Phraſcia, oppid. Cretæ, Cytæum.
Phthelia, oppid. & promontor. Theſſaliæ, Sperchia.
Pi Nautier, caſtrum Galliæ, prope Carcaſſonem, Podium Nauterium.
Piacenza, urbs Longobardiæ, Placentia.
Piandena, pagus agri Cremonenſis, Platina.
Pianello, fluv. Corſicæ, Circidius.
Piano della Cella, Latii, Valeria Via.
il Piano di S. Spirito, Latii, Valeria Via.
Pianoſa, inſula Galliæ, Planeſia.
Pianoſa, inſula maris Tyrrheni, Planaſia.
Piatari, pagus Eubœæ, Cale ſle.
la Piave, fluv. Marchiæ Tarviſinæ, Anaſſus, Plavis.
Piazza, vide Plazza.
Piazza, pagus prope Ferrariam, Forum Alieni.
Piazza Montanara, urbis Romæ forum, Forum Olitorium.
Piazza Navona, locus in Roma, Circus Flaminius, aliis Circus Neronis.
Pibeſeth, urbs Ægypti, Bubaſtus.
Picardie, provinc. Galliæ, Picardia.
Picello, urbs Bithyniæ maritima, Pſyllium.
Pichtland Firth, inter Scotiam & Orcades, Fretum Picticum.
Pichighton, oppid. Cremonenſis territorii, Forum Diguntorum, Piceleo.
Pico & Ilha de Pico, inſula Oceani Atlantici, Pica.
Picolmaio, fluv. Paraguaiæ, Picolmaius.
Picorna, portus Cretæ, Amnias, Amniſus.
Picquigny, oppid. Picardiæ, Picquinium.
the Pictswall, in Britannia, Vallum, Haſtius murus.
Pidanemo, fluv. Theſſaliæ, Apidanus, Apidonus.
Piedmont, regio Italiæ, ubi Taurini populi, Gallia Subalpina, Pedemontium.
Piè gros, in Delphinatu, Podium craſſum.
Piemonte, vide Piedmont.
Pienza, urbs Thuſciæ, Corſinianum, Pientia.
Piergo, urbs & fluv. Macedoniæ, Apſus, Lous.
Pierre, locus Galliæ, in Turonibus, Noviliacus ad Pontem Petræum.
Pierre Fite, vicus agri Pariſini, in Decanatu Goneſſæ, Petra Ficta ſeu Fixa: Item oppid. Ducatus Barrenſis, Petra Fixa.
Pierrefons, oppid. Sueſſionum, Petra fon.
Pierre fontaine, locus in Comitatu Burgundiæ, Petra Fontana.

Pierre

Pierre gourde, locus Galliæ, in diœceſi Vivarienſi, Petra curta.
Pierre laje, vicus agri Pariſienſis, Petra lata.
Pierre pont, locus Galliæ, in agro Laudunenſi: Item in pago Picardię Santerienſi: Item in Caletis, Petra Pons, ſeu Petreus Pons.
Pierre le vieux, in Caletis vicus, S. Petri veteris.
S. Pierre ſur Beaye, in Cenomanis Galliæ, monaſterium S. Petri ad Brigum fluv.
en Chaſle, in ſylva Cotia vicus, S. Petri.
ſur Dive, locus Galliæ, Burgum Divæ.
le Mouſtier, oppid. Gallię, in agro Nivernenſi, S. Petri monaſterium.
de Reſts, vel Rez, locus Gallię ad Ligerim, Reſtis.
Pietra Larobo, vide Larobo.
Pietra di Marazzi, vide Pietra di Marici.
Pietra di Marici, oppid. Mediolanenſe juxta Alexandriam, ubi olim Marici populi, Petra Maricorum.
Pietra della Nave, vide la Nave.
Pietra Santa, oppid. Hetruriæ, aliis Feroniæ, Lucus Feroniæ, Petra Sancta.
Pietraimala & Petramala, caſtellum Calabriæ, Cleta.
la Pieve di Cadora, oppid. agri Tarviſini, Plebs.
la Pieve d'Incino, pagus Mediolanenſis Ducatus, Forum Licinii.
Piſar, fluv. Aprutii, Phiternus.
Pigiada, oppid. Peloponneſi, Epidaurus.
Pignel & Pinhel, oppid. Portugalliæ, Cepiana.
Pignerol, urbs Pedemontii, Pinarolium.
Pila, pagus Corſicę, Pala, Palla, Palma.
Pilaca, fluv. Calabriæ, Ajax.
Pilari, populi Dalmatiæ, Vardei.
Pilaſtrina, vide Paleſtrina.
Pilau, arx Pruſſiæ, Pilavia.
Pile, Cypri pagus, Throni.
Piloi, in Peloponneſo, Pylus Eliaca.
Pilſen, urbs Bohemiæ, Pilſenum.
Pilſno, urbs Poloniæ, Pilſna.
le Pin, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Pinus.
Pinara, urbs Lyciæ, Pinara.
Pinarolo, urbs Pedemontii, Pinarolium.
Pinburg, pagus Bavariæ, Epona.
le Pinceraus, tractus Galliæ, Ager Pinciacenſis. Item locus in Veliocaſſibus, Pinciacum
Pinco, fluv. Cretæ, Pycnus.
Pinder, urbs Taprobanæ inſulæ, Moduti.
la Pineda, ſylva juxta Ravennam, Pinetum.
Pineda vel Pineta di Patria, vide la Peneta di Patria.
Pingleang, urbs Sinarum, Pingleanum.
Pinglo, urbs Sinarum, Pinglum.
Pinguento, oppid. Hiſtriæ, Picuentum.
Pingyang, urbs Sinarum, Pingianum.
Pingyve, urbs Sinarum, Pingiva.
Pinhel, urbs Portugalliæ, Pinellum.
Pino, oppid. Corſicæ, Opinum.
Pinsk, urbs Poloniæ, Pinſcum.
Pintzgau, locus ditionis Salisburgenſis, Pœnina caſtra.
Piobigo, oppid. Umbriæ, ubi olim Peleſtini populi.
Piolenc, vel Pioulene, locus Galliæ, in diœceſi Arauſicana, Podiolenum.
Piomba, fluv. Aprutii, Helvinum, Matrinus.
Piombino, urbs Hetruriæ, Plumbinum.
Piperno, oppid. Latii, Privernum.
Piphith, provinc. Aſiæ, Gedroſia.
Piquigny, locus in Picardia, Pinkeniacum.
Pir, fluv. Syriæ, Orontes.
Piraino, promontor. Siciliæ, Agathyrſus.
les Piramides, Pyramides Ægypti.
los Pireneos, mons inter Hiſpaniam & Galliam, Pyrenæus.
Pirgi, urbs Pamphyliæ, Perga.
Pirn, oppid. Miſniæ, Pirna.
Pierrepont, mons Sequanorum, Jura.
Piſa, urbs Hetruriæ, Piſæ.
il Piſano, pars Hetruriæ, Piſanus tractus.
Piſatello, fluv. Romandiolæ, Rubico.
Piſcina, urbs Latii exciſa, Marſi.
Piſcina de Cyano, vide Piſma Crini.
Piſcina mirabile, locus Campaniæ, Palatium Luculli.
Piſciota, urbs Lucaniæ exciſa, Buxentum, Pyxus.
Piſciota, fluv. Lucaniæ, Eleès ſeu Elea.
Piſcopia, vide Epiſcopia.
Piſcot, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Piſcoſi.
Piſello, vide Capo Piſello.
Piſeux en Bray, locus Galliæ, Puteoli in Brajo.
Piſma & Piſma Crini, fons Siciliæ, Cyane.
Piſmota, vide Piſma Crini.
Piſſera, inſula maris Ægæi, Pſyra.
Piſſia, fluv. Latii, Coſa.
Piſſon, fluv. Africæ, Nilus.

Piſtoia, urbs Hetruriæ, Piſtoria.
Piſtrina, oſtium Padi, Philiſtinæ Foſſæ.
Piſuerga, fluv. Hiſpaniæ, Piſoraca.
Pitarevil, oppid. Cypri, Epidarum.
Pitigliano, oppid. Hetruriæ, Eba.
Pitineo, fluv. Aleſus; & oppid. Siciliæ, Pittia.
Pitiotidia, regio Macedoniæ, Emathia.
Pitiuſa, inſula Peloponneſi, Pityuſa.
Jouy en Pitueraus, locus Galliæ, Joviacum in agro Pitiverenſi.
Pitys, inſula Proponidis, Pityodes.
Piur, vide Plurs.
Pizeux, aut Piſeux, aliàs Puſieux en France, vicus agri Pariſini, Puteoli.
Pizina, inſula ad oſtia Danubii, Peuce.
Pizzighiton, vide Piczghiton.
lo Pizzo, oppid. Calabriæ, Napitia.
Pizzo Falcone, locus Campaniæ apud Neapolim, Lucullanum.
Placani, regio Epiri vel Macedoniæ, ubi populi Elymiotæ.
Placeda, inſula maris Ægæi, Platea.
Placencia, urbs Caſtellæ veteris, Placentia.
Plaine Seve, locus Galliæ, in Caletis, Plena ſylva.
Plaiſance, locus Galliæ, Placentia, olim Verus Sol.
Plaiſance, arx novæ Franciæ, Placentia.
Plantz, mons Auſtriæ, Cetius.
Planara, inſula maris Liguſtici, Planaria.
Planca, in Dalmatia, Diomedis promontor.
Planier, Stœchadum inſul. una, Planaſia.
Planizza, fluv. Peloponneſi, Inachus.
la Plata, urbs Americæ in Peruvia, Argentea.
Platamona, fluv. Macedoniæ, Aliacmon.
Platan, urbs Macedoniæ, Pydna.
Platani, fluv. Siciliæ, Lycus.
Plati, oppid. Amorgi inſulæ, Minyia.
Platina, urbs Cappadociæ exciſa, Pharnacia.
Platſee & Plaetſee, palus Hungariæ, Volcææ, aliis Hiulca.
Plaven & Plain, urbs Voitlandiæ, Plava.
Plawe, oppid. Ducatus Megalopolitani, Plavia.
Plazza & Piazza, oppid. Siciliæ, Plutia, aliis Erbita.
Pleskow, provinc. Moſcoviæ, Pleſcovienſis Ducatus,
Pleskow, urbs, Moſcoviæ, Pleſcovia.
le Pleſſis, vicus agri Pariſini, Pleſſeium Comitis.
Pleſteia, regio Umbriæ, ubi populi Peleſtini.
Plimouth, urbs Angliæ, Plimuthum.
Plinlimon, vide Lymes.
Ploen, urbs Holſatiæ, Plona.
Plotzko, urbs Maſſoviæ, Ploſcum.
Ploudin, oppid. Thraciæ, Plotinopolis.
Plurs, oppid. Rhætiæ deſtructum, Plurium.
Pluſa, fluv. Romandiolæ, Apruſa.
Pluviers, oppid. Gaſtiniæ regionis Galliæ, Pithuerium.
Pluviers, urbs Belſiæ, Aviarium.
Po, fluv. Italiæ, Padus, Eridanus.
Po di Ariano, minimum Padi brachium.
Po di Ferrato, ſeu Po morto, Po di Primaro, ſeu Po di Argenta, Po di Volana, nomina partium Padi fluv.
Po grande, ramus Padi præcipuus in Longobardia, Philiſtina foſſa.
Pobiit, monaſterium Cataloniæ, Populetum.
Pocevera, fluv. Genuæ, Porcifera.
Pocutie, tractus Poloniæ, Pocutia.
Podenſac, locus Galliæ, ad Garumnam, Potentiacum, vel Pudentiacum.
Podepheton vel Podephoran, urbs Indiæ citerioris, Podoce.
Podolia, regio Sarmatiæ Europææ, ubi olim Bodeni, Budini, aliis Patzinacæ populi.
Podolie, provinc. Poloniæ, Podolia.
Podgarim, provinc. Aſiæ, Babylonia.
le Poget, vicus Galliæ ad Varum fluv. Podiolum vel Podietum.
Poggibonci, oppid. Hetruriæ, Bonitium, Poggium Bonitii aliis.
Poggio di Guino, promontor. Corſicæ, Tilox.
Longo, locus Siciliæ, Phalarium. Ecnomus.
Mirteto, pagus Sabinorum, Mandela.
Muciacco, propugnaculum Siciliæ, Ecnomus.
Reale, horti prope Neapolim, ubi olim Palæopolis, Delioli.
Poglisi, vide Monte di Poglisi.
Poholich, provinc. Aſiæ, Arachoſia.
Poictiers, urbs Galliæ in Aquitania, Auguſtoritum, Limonum, Pictavium.
Poictou, regio Galliæ, Pictavenſis provincia, ubi populi Pictavi.
Poictevins, populi Galliæ, Pictavi, Pictones.
Poilcourt, locus Galliæ, ad Rotumnam fluv. Pauli curtis.
Poinſy, villa Galliæ, in Briegio, Pipiniſum.

la Pointe, locus ad Garumnam, Puncta.
Poiſes, locus Galliæ in Normannia, Piſſa.
Poiſſeux, locus Burgundiæ, Puſcio.
Poiſſy, oppid. Franciæ, Piſſas, Piſſiacum.
Pola, urbs Iſtriæ, Pola, Julia pietas.
Poia, vide Pila.
Polan, fluv. Stiriæ, Bolia.
Polana, fluv. Siciliæ, Monalus.
Polangen, locus Samogitiæ, Polonga.
Polaquie, provinc. Poloniæ, Polachia.
Polencia, oppid. Majoricæ, Polentia.
Polenta, pagus Æmiliæ, Polentina plebs.
Polenzo, urbs Liguriæ exciſa, Polentia.
Poleſie, provinc. Poloniæ, Poleſia.
Poleſino di Rovigo, tractus ditionis Venetæ, Rhodigina peninſula.
Policandro, inſula Archipelagi, Philocandros, Pholegandros, aliis Polyægus.
Policaſtro, urbs regni Neapolitani, Palæocaſtrum, Petelia, Policaſtrum, Buxentum, & urbs Thraciæ, Lyſimachia.
Polignano, urbs parva regni Neapolitani, Polinianum & Pulinianum.
Poligny, oppid. Comitatus Burgundiæ, Polichnium, Polemniacum, & Polinium.
Poliguſa vel Polaguſa, inſula Archipelagi, Polyægus.
Polimalon, fluv. Ariæ provinciæ, Arius.
Polina, lacus Hungariæ, Hiulca.
Polina, fluv. Macedoniæ, Aous.
Polini, pagus Latii, Politorium.
Polino, inſula maris Cretici, Cimolus & Cimolis.
Poliſcha, fluv. Sclavoniæ, Titius.
Poliſtonia, urbs Colchidis, Phaſis.
Polizzi, oppid. Siciliæ, Politium.
Polignac, oppid. Galliæ, Apolliniacum, Podomniacum aliis.
Polina, urbs Macedoniæ, altera Thraciæ, altera Siciliæ, Apollonia.
Polluci, oppid. Siciliæ exciſum, Pintia.
Polmen, oppid. Bithyniæ, Libyſſa, aliis Patavium.
Polotzk, urbs Lithuaniæ, Polotzka, aliis Polotia.
Pologne & Polonia, regnum Europæ, Polonia:
Polonci, populi Sarmatiæ Europææ, Getæ, Getæ.
Polyſtylo, urbs Thraciæ maritima, Abdera.
Pomarol, locus Galliæ, in diœceſi Vapincenſi, Pomariolum.
Pomaranzi, oppid. Thuſciæ, Marantium.
la Pomegue, inſula Galliæ, Stœchadum una Pomponiana.
la Pomeraje, locus Galliæ, in Lexoviis, Pometum.
Pomeranie, provinc. Germaniæ, Pomerania.
Pomereaulx, pagus Cameracenſis, Pomeriola.
Pomerelle, regiuncula Pruſſiæ, Pomerelia.
Pomeren, regio Germaniæ, ubi populi Rugi, Pomerania.
Pomiers, locus in Gallia, Villa Pomerii.
Pomige, inſula Provinciæ, Hypæa.
Pomigliano, oppid. Aſturiæ, Interamnium, Pons ferratus, Pons Nevius.
Pompone, vicus Galliæ, cum prioratu, in agro Pariſienſi, ad Matronam, Pomponia.
Ponfria, vide Sierra de Ponfria.
Pons ſur Yonne, locus Galliæ, Pontes Icaunæ.
Pont, pagus Geldriæ, ad Moſam, Pons.
Pont Alier, locus Galliæ, Pons Elaveris.
Pont Antoiny, locus Galliæ, in agro Pariſienſi; Pons Antoniacenſis.
Pont de l'Arche, locus ad Sequanam fluv. Pons Arcus.
Pont l'Archeveſque, locus Galliæ ad Vidulam fluv. Pons Archiepiſcopi.
Pont Audemer, oppid. Galliæ, ad Riſelam fluv. Pons Audomari, olim Breviodurum:
Pont Autou, locus Normanniæ, Pons Autus.
Pont à Mouſon, oppid. Lotharingiæ vel Campaniæ; Muſſipontum, Moſomum.
Pont Beauvoiſin, oppidul. Delphinatus, Pons Bellovicinus.
Pont de Cé, oppid. Andegavenſis provinciæ, Pontes Cæſaris.
Pont Centino, locus Italiæ, Pons Centinus.
Pont du Chaſteau, locus Galliæ, ad Elaverem fluv. Pons caſtellum.
Pontdain, locus Galliæ, in Brexia, Pons Indis.
Pont Favergé, locus Galliæ, in Remis, Pons Fabricatus.
Pont du Gard, locus Galliæ, Pons Vardonis.
Pont de Gournay, prioratus Galliæ, in agro Pariſino, Pons Gornacenſis.
Pont Orſon, locus Galliæ, in Normanniæ Britanniæque confinio, Pons Urſionis.

Pont Quarré, vicus ejuſdem regni, in agro Pariſienſi, in Decanatu Latiniacenſi, *Pons Quadratus.*
Pont S. Eſprit, oppid. Galliæ Narbonenſis, *Pons S. Spiritus, Pianaſia.*
Pont S. Remi, locus Galliæ, ad Suminam fluv. *Pons Remigii.*
Pont S. Remi, *pont Rade, pont Sainte Celine, pont devers Cornillon*, in urbe Galliæ Meldis, *Pons S. Remigii, Pons Rapidus, Pons S. Celinæ, & Pons Cornelliacenſis.*
le Pont de Sé, Ligeri impoſitus, *Pons Sai.*
Pont à Selane, locus Galliæ, in Ambianis, *Pontes ad Alteſiam fluv.*
Pont de la Sorgue, oppid. Provinciæ, *Undalus, Pons Sorgiæ.*
Pont Terin, locus Galliæ, ad Taram, *Pons Taræ.*
Pont de Vaux, locus Galliæ, ad Separim Niortenſem, *Pons Vallium.*
Pontdormy, locus Galliæ in Ambianis, *Pons Remigii.*
Ponte Corvo, oppid. Campaniæ, *Fregellæ.*
à Era, oppidul. Hetruriæ, *Pons Eræ.*
à Fella, oppidul. Carinthiæ, *Pons Fellæ.*
du Gard, in Occitania, *Pons Gardonis.*
Giudeo, pons Romæ, *Pons Fabricius.*
Lamentano, pons Sabinorum, *Pons Nomentanus* vel *Numentanus.*
de l'Arche, urbs Normanniæ, *Pons Arcuenſis* ſeu *Arcus.*
l'Eveſque, oppid. Normanniæ, *Pons Epiſcopi.*
de Lima, vide *Puenta de Lima.*
Lucano, pons ſuper Aniene in Italia, *Pons Lucanus.*
Mammolo, pons urbis Romæ, *Mammaus pons.*
Marmorato, vide *Marmorato.*
Molle, pons urbis Romæ, *Milvius pons.*
Neuf, Lutetiæ, *Pons Novus.*
Nura, pagus juxta Placentiam, *Emporium.*
di Quattro Capi, Romæ, *Fabricius pons.*
de Remi, oppidul. Picardiæ, *Pons Remigii.*
Rezzoli vel Ricciole, pagus Umbriæ. *Lucrolum.*
de Rialto, Venetiis, *Pons Rivi alti.*
Rotto, urbis Romæ pons, *Pons Aurelius, Janiculenſis, Pons S. Mariæ & Palatinus* aliis.
Rotto, fluv. Siciliæ, *Eleutherus.*
Salaro, urbis Romæ, *Salarius pons.*
de S. Angelo, pons urbis Romæ, *Ælius pons, Pons Ælius.*
di S. Bartolomeo, Romæ urbis, *Ceſtius pons.*
di S. Maixence, oppid. Galliæ, in Bellovacis, *Pons S. Maxentiæ.*
S. Maria, urbis Romæ, *Pons Palatinus* & *Senatorius.*
de S. Nicolas, in Occitania, *Pons S. Nicolai.*
ſur Seine, oppid. Campaniæ, ad Sequanam, *Pons ad Sequanam.*
ſur Yonne, oppid. Galliæ, *Pons ad Icaunam.*
Siſto, pons Romæ, *Janiculenſis.*
de Sor, vide *Puente de Sor.*
Stura, oppidul. Italiæ, *Pons Suræ.*
Vaticano, pons urbis Romæ, *Pons Vaticanus.*
Vedra, oppid. Gallæciæ, *Pons vetus.*
de Veſle, oppid. Breſſiæ, *Pons Velius.*
Pontarlier, ſeu Pontarley, oppid. Comitatus Burgundiæ, *Pontarlum, Ariarica,* ſeu *Pons Arlicius.*
Ponteau de mer, oppid. Normanniæ, *Pons Audomari.*
Pont-eland, oppid. Northumbriæ, *Pons Ælii.*
Pontevedra, populi & oppid. Gallæciæ, *Hellenes.*
Pontiana, pagus Hetruriæ, *Larthenianum.*
Ponticco, inſula Theſſaliæ, *Cicynethus.*
Pontieu, oppid. Picardiæ, *Pontes.*
le Pontieu, tractus Picardiæ, *Ponticum.*
Pontigny, oppid. Galliæ, in Lingonibus, cum monaſterio Virginum, *Pontiniacum.*
Pontion, oppid. pagi Pertenſis, in Gallia: Item villa olim regia, in Campania, *Pontiro.*
Ponterolo, pagus Inſubriæ, *Aureoli pons.*
Pontons, locus in Aquitania, *Pontones.*
Pontorſon, oppid. Normanniæ, *Pons Urſonis.*
Pontoyſe, oppid. Franciæ, *Ponteſium, Pontiſara, Æſiæ pons, Briva Iſaræ.*
Pontpierre, locus in Burgundiæ Auſtraſiæque confinio, *Petræ pons.*
Pontquarré, locus Galliæ, in pago Briegio, *Pons quadratus.*
Pontremole, oppid. Liguriæ, ubi olim populi *Ligures Apuani.*
Ponza, inſula maris Tyrrheni, *Pontia*, una *Oenotridum.*
Ponza, inſula Latii, *Pontia.*
le Popayan, regio Americæ meridionalis, *Popaiana.*
Popayan, urbs Americæ meridionalis, *Popaianum.*
Poperinghe, urbecula Flandriæ, *Poperinga.*

Popincourt, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, *Popini Curtis.*
Popoli di Capo Corſo, populi Corſicæ, *Vanacini.*
Popoli di Narbona, vide *le Pais de Narbone.*
Poppel, vicus Belgii in Brabantia, *Pepla.*
S. Porſain, vel *Saint Pourſain*, in pago Galliæ Burbonenſi, *S. Porciani oppidum.*
Porcari, fluv. Siciliæ, *Pantagia.*
li Porcelli, inſula Siciliæ, *Oſteodes, Paconia.*
Porchena, oppid. Granatenſis regni, *Lacippo.*
Porcuna, oppid. Andaluziæ, *Obulco.*
Pordapas, urbs Paphlagoniæ, *Sinope.*
Porentru, oppid. Sequanorum, *Brundusia.*
Porman, fluv. Cappadociæ, *Thermodon.*
Poro, inſula Archipelagi, *Poros.*
Porquerolles, inſula Provinciæ, *Prote*, ſeu *Porcariola.*
Porshut, oppid. Angliæ, *Abonis.*
Port d'Agat, aliàs *Port d'Argat*, inſula maris Gallici, *Portus Aquarum.*
le Port de Croiſil, locus ad oſtia Ligeris, *Brivas.*
le Port Saraſin, gradus Magalonæ urbis, in Gallia, *Portus Saracenus.*
Port ſur Scilles, in Lotharingia, *Portus ad Saliam.*
Port de Traille, oppid. Provinciæ, *Undalus*, ſeu *Portus Trallia.*
Port de Vendres, in ſinu Salſo maris Gallici, *Portus Veneris.*
Porta di Ferro, in Arabia Felici, *Cinadocolpitarum mons.*
di Ferro, vide *Derbent.*
Latina, porta Romæ, *Ferentina, Latina.*
Maggiore, porta urbis Romæ, *Eſquilina porta. Nævia porta.*
Pinciana, porta urbis Romæ, *Collatina.*
del Popolo, urbis Romæ, *Flumentana porta.*
di Ripa, Romæ porta, *Porta Navalis, Portuenſis.*
Roſans, vide *Roſans.*
Salara, porta Romæ, *Collina, Salaria, Agonenſis, Quirinalis.*
di S. Agneſe, porta urbis Romæ, *Figulnenſis porta, Viminalis.*
di S. Croce, porta urbis Romæ, *Nævia.*
di S. Giovanni, porta urbis Romæ, *Cœlimontana, Latina.*
di S. Lorenzo, urbis Romæ, *Eſquilina porta, Porta Gabinſa.*
di S. Maria maggiore, vide *Porta Maggiore.*
di S. Pancratio, porta Romæ, *Porta Janiculenſis.*
di S. Paolo, porta urbis Romæ, *Oſtienſis, Trigemina.*
di S. Pietro, porta Romæ, *Porta Triumphalis.*
di S. Sebaſtiano, porta urbis Romæ, *Capena.*
Settimiana, urbis Romæ, *Porta Fontinalis, Septimiana.*
Portalegre, urbs Portugalliæ, *Amæa, Ammia.*
Portalegre, urbs Portugalliæ, *Portus alacris.*
il Portatore, fluv. Latii, *Ufens.*
Portbail, locus Galliæ, in agro Conſtantino, *Portus Balii.*
Porcheſter, oppid. Angliæ, *Carperis.*
la porte des Arenes, in urbe Galliæ Lemovicatum, *Porta Arenarum.*
Porte Croix, inſula Provinciæ, *Phœnice*, una *Stœchadum.*
Portelle, tranſitus montis inter Ciliciam & Syriam, *Amanica Pylæ.*
Portello, fluv. Romandiolæ. *Vitis.*
Portes, mons Peloponneſi, *Taygetus.*
Portimo vel *Porimo*, urbs Eubœæ, *Porthmus.*
Portlion, vide *Porto Lion.*
Portland, inſula Angliæ, *Vindelis.*
Portmon, in Gallia Narbonenſi, *Portus Mines.*
Portmuck, promontor. Hiberniæ, *Iſamnium.*
Porto, vide *Portugallo.*
Porto, urbs Hetruriæ exciſa, *Portus Auguſti, Portus Romanus.*
Porto, *Port à port,* & *Ciudad de Puerto*, urbs Luſitaniæ, *Portus Cale.*
Porto, *Port.*
Porto de Acaxutla, portus novæ Hiſpaniæ, *Portus Acaxutla.*
Porto Alberto, portus & oppid. Marmaricæ, *Selinus.*
d'Aſcoli, oppid. Piceni exciſum, *Truentum.*
Baratto, urbs Hetruriæ exciſa, *Populonia.*
Belo, urbs Americæ meridionalis, *portus Belus.*
en Beſſin, in Normannia, *Portus Bajocenſis.*
Betto, urbs Palæſtinæ, *Gazæorum portus, Maiuma.*
Bo, portus Sarmatiæ, *Portus Bonus.*
Bon, in Sarmatia, *Achæorum portus, Portus bonus.*
di Bonandrea, portus Cyrenaicæ, *Nauſtathmus.*
Bota, vicus Sardiniæ, *Biota.*
delle Botte, portus Peloponneſi, *Cyphanta.*
Porto Carbonero, portus regni Granatenſis, *Charidemum.*

di Caſtell' à mare, oppid. Lucaniæ, *Portus Velinus.*
di Cenchres, portus Peloponneſi, *Portus Cenchreæ.*
di Ceri, locus Tuſciæ, *Cæretanorum emporium.*
di Chioza, portus Venetiæ, *Portus Edron.*
della Corona, Gallæciæ, *Brigantinus portus.*
Deſiré, in Magellanica, *Portus Deſideratus.*
Entigraſſo, portus Africæ, *Siur.*
Ercole, portus & oppid. Hetruriæ, *Herculis portus.*
Famine, urbs Magellanicæ exciſa, *Portus Famis & Philippopolis.*
Farina, urbs Africæ exciſa, *Utica.*
Favone, *Porto Faon*, portus Corſicæ, *Philonius.*
Ferraro, vel *Ferrato*, portus Ilvæ inſulæ, *Argous portus.*
Filon, vide *Porto Favone.*
Fin vel *Fino*, pagus Genuenſis, *Delphini portus.*
Frangozo, portus Hetruriæ, *Portus Trajani.*
Gaboſo, inſula juxta Cretam, *Gaudos.*
Gallo, oppid. Siciliæ exciſum, *Motya.*
di Goro, in Italia, portus *Gori, Carbonaria.*
Porto Gozo, una inſularum Arecenſium, in Gallia, *Portus altus.*
Greco, locus Apuliæ, *Agaſus portus.*
Gruaro, oppid. Forojulienſe, *Portus Romatinus.*
Guiſſardo, oppid. Cephaleniæ inſulæ, exciſum, *Samos.*
Haſſio & *Port de Haſſio*, oppid. & portus Bithyniæ, *Dioſpolis.*
Iſtarro, locus prope Cajetam, *Scauri fundus.*
Lar, portus Arabiæ Felicis, *Tresos.*
de los Leones, in Magellanica, *Portus Leonum.*
Lion, portus Atticæ, *Piræus.*
de Lognina, Siciliæ, *Ulyſſis portus.*
Longobardo, portus Siciliæ, *Pachynus.*
Longone, in Ilva inſula, *Portus Longus.*
Louis, & *Blavet*, oppid. Britanniæ minoris, *Portus Ludovici, & Blabia.*
Lugodum, locus Sardiniæ, *Liguidonis portus.*
de Magnavacca, portus in Ducatu Ferrarienſi, *Sagis.*
Mahon, portus Minoricæ inſulæ, *Mago.*
Malfetan, portus & oppid. Cariæ, *Creſa, Creſſa.*
Meſchat, portus Arabiæ Felicis, *Moſcha.*
Moriſo, oppid. Liguriæ maritimum, *Portus Mauritius.*
Morlay, portus & oppid. Britanniæ minoris, *Portus Saliocanus.*
Navon, oppid. Corſicæ maritimum, *Navonius.*
Neuf, in nova Francia, *Portus Novus.*
di Noti, portus Siciliæ, *Phœnicus.*
di Pali, Siciliæ, *Odyſſia, Portus Ulyſſis.*
del Patriarcha, portus Marmaricæ, *Plithia.*
di Paula, in Campania Romana, *Portus Paulæ.*
de la Paz, in Hiſpaniola inſula, *Portus Pacis.*
di Primaro, in Ducatu Ferrarienſi, *Portus Primarius.*
delle Quaglie, oppid. & portus Peloponneſi, *Tænarus.*
Raguſeo, Epiri oppid. & portus, *Amantia, Panormus.*
Raſtaranche, portus Siciliæ, *Portus Ulyſſis, Odyſſia.*
Raſſa, portus Marmaricæ, *Paratonium.*
Ravaglioſo, portus Calabriæ, *Oreſtis.*
Riſſo, urbs Americæ, *Portus Dives.*
Riſſo, vide *Ryſſo.*
Royal, in Florida, *Portus Regius.*
di Sabia, oppid. Africæ, *Phileni vicus, Ara Philænorum.*
Sabione, juxta Venetiam, *Edron.*
Saloniſ, portus Marmaricæ, *Panormus, Selinus.*
Salu, portus Catalauniæ, *Solorius.*
di S. Lepidio, vel *Lupidio*, oppid. exciſum Marchiæ Anconitanæ, *Potentia.*
di S. Maria vel *el puerto de S. Maria*, oppid. Andaluſiæ, *Junonis ara.*
de S. Marie, in Aquitania, *Portus S. Mariæ.*
Santo, inſula maris Africi, una ex Fortunatis, *Cerne, Ombrios, Portus Sancti inſula.*
S. Stephano, in Thuſcia, *Portus S. Stephani.*
Sſheno, vide *Schena.*
Sel, portus Arabiæ Felicis, *Trulla.*
Seren, portus Libyæ, *Magnus Portus.*
Seriſo, portus Arabiæ, *Portus Seſippi.*
di Sethines, vide *Porto Lion.*
Simeon, oſtium fluvii Syriæ, *Orontis.*
Sivita, vide *Sivita.*
Talamone, vide *Talamone.*
di Torre, urbs maritima Sardiniæ exciſa, *Libiſonis portus.*
Trojano, oppid. & portus Hetruriæ, *Trajanus portus.*
Vecchio, portus Corſicæ, *Philonius.*
Vecchio, portus Corſicæ, *Aliſta.*
Vendres, in Gallia Narbonenſi, *Portus Veneris.*

Fenere

Venere, oppid. Liguriæ, *Veneris portus.*
de *Verdon*, portus Galliæ, *Dila.*
Viero, in ditione Veneta, *Portus Vierius.*
de *Ville franche*, portus Galliæ Narbonenſis, *Olivula.*
di *Volana*, in Ducatu Ferrarienſi, *Portus Volanæ & Olana.*
Porto Zoara, portus Africæ, *Piſidon.*
Porto di Zona, portus Palæſtinæ, *Portus Jamnetorum.*
Porteros, inſula Provinciæ, *Meſe & Pomponiana.*
Portſmouth, portus & oppid. Angliæ, *Magnus portus.*
Portugalette, oppidul. Biſcaiæ, *Amanum portus.*
Portugallo, provinc. Hiſpaniæ, *Luſitania*, *Portugallia.*
Portugallo, urbs Luſitaniæ, *Portus Caleuſis.*
Poru, urbs *Ciconum* in Biſtonia regione Thraciæ, *Biſtonis*, & *Biſtonis* lacus.
Porzevera, fluv. Liguriæ, *Porciſera.*
Poſching, pagus Bavariæ, *Piſona.*
Poſega, urbs Sclavoniæ, *Poſega.*
Poſen, urbs Poloniæ, *Sendava*, *Poſnania*, *Stregona.*
Poſnan & Poſen, urbs Poloniæ, *Poſnania.*
Poſon & Presbourg, urbs Hungariæ, *Poſonium.*
Poſſega, urbs Boſſiniæ, *Baſiana.*
Poſſent, urbs Galatiæ, *Peſſinus.*
Potenza, urbs Baſilicatæ, & fluv. Marchiæ Anconitanæ, *Potentia.*
Potoſi, urbs Peruviæ, *Potſinus.*
Pouillac, pagus Aquitaniæ, *Pauliacus.*
la Pouille, regio Italiæ, *Apulia.*
Pouilleu les Moynes, locus Galliæ, *Paullacum.*
Pouilly, locus Galliæ, ad Ligerim, prope Floriacum, *Pauliacum.*
Pouligny vel *Poligny*, urbs Burgundiæ Comitatus, *Polichnium*, *Polinium.*
Povoi, pagus Portugalliæ, *Ierobrica.*
Poutieres, vicus in Lingonibus, *Pultaria.*
Poweſland, oppid. Walliæ, *Loventium*, *Luentinum*, regio *Poviſia.*
Powhatan, pars Virginiæ, *Pouvatania.*
Powhatan, fluv. Virginiæ, *Pouvatanus.*
Pouville, locus Galliæ, in Caletis, *Provilla.*
Powys, regio Walliæ, *Poviſia.*
li Pozzelli, vide *Porcelli.*
Pozzuoli vel *Pozzuolo*, urbs Campaniæ Italicæ, *Dicaarchia*, *Puteoli.*
Praca, una *Ithacenſium* inſularum Tyrrheni maris.
Praſa, vide *Preſa.*
Pradelles, in agro Galliæ Carcaſſonenſi, *Pratella.*
Prades, locus Galliæ ad Ledum, *Prata.*
Prag, *Praga*, & *Prague*, urbs Bohemiæ, *Caſurgis*, *Marobudum*, *Bubienum*, *Praga.*
Pragoca, mons Phœniciæ, *Lithoproſopus*, *Theuproſopus.*
Pralon, monaſterium Virginum in Lingonibus, *Prati longi.*
Praſobo, mons Thraciæ, *Hæmus.*
Prato, oppid. Hetturiæ, *Pratum.*
Pratolino, caſtrum Hetruriæ, *Pratolinum.*
Prato magno, tractus Hetturiæ, *Etruſci campi.*
Pré S. Gervais, vicus agri Pariſini, *Pratum S. Gervaſii.*
le grand Precigny, vicus Galliæ, in Turonibus, *Preciniacus major.*
le petit Precigny, vicus ibidem, *Preciniacus minor.*
Precins, populi & oppid. Aquitaniæ, *Preciani.*
Precops, urbs Thauricæ, *Procoplas*, *Procopiana villa*, *Taphræ.*
Precopska, peninſula Sarmatiæ Europææ, *Taurica Cherſoneſus.*
Pregell, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, *Pregallia.*
Pregnac, vide *Preugnac.*
Premery, locus Galliæ, in agro Nivernenſi, *Primeriacum.*
Premonſtré, pagus Picardiæ, in diœceſi Laudunenſi, *Pratum Monſtratum* vel *Præmonſtratum.*
Preneco, vallis & pagus Liguriæ, ubi *Prenicus* mons.
Prenner, mons Tirolenſis, *Carvancas*, *Brennus*, *Pyrenæus.*
Prentz, pagus Sueviæ, *Brivenes.*
Preſa, oppid. *Parthinorum* popul. Illyrici.
Presburg, urbs Hungariæ, *Flexum*, *Poſonium*, *Piſonium.*
ſtato delli Preſidii, tractus Italiæ, in ora maris Tyrrheni, *Status præſidii.*
Preslaw, vide *Breſlaw.*
Presles, vel *Prelles*, vicus agri Pariſini, *Pratella.*
Preſpa, urbs Macedoniæ, *Eribæa*, *Preſpa*, aliis *Aſpalius.*
Preſqu'Iſle de l'Inde delà le Gange, pars Indiæ, *Aurea Cherſoneſus.*
Prefrem, urbs Thraciæ, *Philippopolis.*
Preſte Jean, nomen Regis Abyſſinorum.
Pretsignen, mons Rhætiæ, *Rhetico.*
Prettigow, tractus Rhætiæ, ubi *Rhucantii* populi.
Prettigowerberg, mons Rhætiæ, *Rhetico*, *Rhetico.*
la Preveſa, urbs Epiri, *Nicopolis.*
Preugnac, pagus agri Burdigalenſis, *Pramiacum.*
Preuilli, locus Galliæ, cum monaſterio, in Remenſi agro, *Proviliacum.*
Preuſſen, vide *Pruſſia.*
Pridanich, oppid. Hungariæ, *Prætorium Latovicorum.*
le Prieuré noir, in Herio inſul. Galliæ, in mari Pictonico, *Monaſterium nigrum.*
Prignico, oppid. Peloponneſi, *Biandina.*
Prileppo, urbs Macedoniæ, *Prilapum.*
Prim, fluv. Arabiæ Felicis, *Prion.*
Primaro, oſtium Padi fluvii, *Spineticum.*
Primera, inſula ad fretum maris Rubri, *Diodori inſula.*
Princen Eylandt, in Oceano Indico, *Inſula Principis.*
Principato citra, regio regni Neapolitani, ubi *Picentini* & *Lucani* populi, *Principatus citerior.*
Principato oltra, regio regni Neapolitani, ubi olim *Hirpini* populi, *Principatus ulterior.*
Principato di Val di Taro, in Longobardia, *Principatus Vallis Tari.*
Principauté d'Halberſtadt, tractus Germaniæ, *Halberſtadienſis Principatus.*
Priorize, oppid. Cretæ, *Pſychium.*
Priſack, vide *Briſach.*
Prislaw, vide *Peretalaw.*
Priſrien vel *Priſreben*, urbs Macedoniæ, *Juſtiniana prima.*
Privas, oppid. Vivarienſis tractus, *Privatium.*
Privas, in pago Galliæ Gabalitano, caſtrum ſeu monaſterium, *S. Privati.*
Privaz, aliàs *Privas*, caſtrum Galliæ, ad fluv. Anderescham, *Privatum.*
S. Prix, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, *S. Præjecti.*
Procida, inſula Campaniæ, *Prochyta.*
Prockan, Sclavoniæ, *Scardonius lacus.*
le Promontore, inſulæ Hiſtoriæ apud *Polam.*
Proſecho, oppid. Iſtriæ, *Pucinum.*
Proſych, oppid. Macedoniæ, *Proſiacum.*
Prote, inſula Propontidis, *Demoneſus.*
Proteriato, fluv. Calabriæ, *Locanus.*
Proti, inſula Boſpori Thracii, *Prota.*
la Provence, regio Galliæ, ubi olim *Galloligures* populi, *Provincia*, *Anatiliorum regio.*
la Provenza, regio Galliæ, ubi *Galloligures*, *Provincia.*
Provençaux, populi Galliæ, *Provinciales.*
Proviantbauß, Gallis *Magazin*, Latinis *Horreum.*
Provily, locus Galliæ, in Remis, *Proviliacum.*
les Provinces du Pays bas, in Germania inferiori, *Provinciæ fœderatæ Belgii* ſeu *Belgium unitum.*
Provins, oppid. ſeu caſtrum Galliæ Celticæ, *Agendicum*, aliis *Provinum.*
Pruck, pagus Bavariæ, *Ambra.*
Pruck an der Leyte, oppid. Auſtriæ, *Leitæ pons*, *Latipons*, *Motenon.*
Pruck an der Muer, oppid. Stiriæ, *Padicum*, aliis *Pons Muræ.*
Prucuply, peninſula Europæ, *Taurica Cherſoneſus.*
Prully, oppid. Galliæ, in Turonibus, *Pruliacum.*
Pruime, monaſterium in ſylva Arduenna, *Prumia.*
Pruſſen, vide *Pruſſia.*
Prum ac Nider Prum, vici duo, ad Proneam fluv. in Arduenna ſylva, *Prumiæ.*
Prunay, locus Galliæ, ad Vidulam fluv. *Prunetum*, aliàs *Prunejum.*
Pruodo, inſula Peloponneſi, *Prode.*
Prunop, pars Bengalæ, urbis Aſiæ.
la Pruſſe, provinc. Poloniæ, *Pruſſia & Boruſſia.*
Pruſſia, regio Sarmatiæ, ubi *Boruſci* populi.
Pruth, fluv. Moldaviæ, *Hieraſus*, *Porata.*
Pruym vel *Pruim*, fluv. & pagus ditionis Trevirenſis, in ſylva Arduenna, *Pronia*, *Prumia*, *Brumia.*
Prynner, incolæ montis Pyrenæi in Tirolenſi Comitatu, *Ibriones*, *Brionet.*
Przecop, vide *Precop.*
Przecopska, vide *Precopska.*
Przemyſle, urbs Ruſſeniæ, *Premyſlia.*
Przepetz, fluv. Sarmatiæ Europææ, *Panticapes.*
Przypycz, vide *Przepetz*, fluv. Poloniæ, *Tripetus.*
Pſara, inſula juxta Chium, *Pſyra.*
Pſiloriti, mons Cretæ, *Ida.*
Pſomion, promontor. Bithyniæ, *Ancyræum.*
Ptolemeta, urbs Cyrenaicæ, *Ptolemais.*
la Puebla de la Sutoa, oppid. Hiſpaniæ, *Succoſa.*
Puech d'Iſſoudun, oppid. Cadurcorum, *Uxellodunum.*
Puechvert, caſtrum Galliæ, prope Electam, *Podium viride.*
Puente d'Alcantara, oppid. Extremaduræ, *Trajani pons.*
Puente del Arçobiſpo, oppid. Caſtellæ, *Auguſtobrica*, & aliis *Pons Archiepiſcopi.*
de *Lima*, oppid. Luſitaniæ, *Forum Limicorum*, *Limia.*
de *Neyza*, in Callaicis, *Pons Nevius.*
d'*Orbego*, oppid. Hiſpaniæ, *Deobriga.*
de la *Reina*, oppid. Navarræ, *Tulonium.*
la *Reyna*, oppid. Navarræ, *Pons Regina.*
de *Sor*, pagus Portugalliæ, *Matuſarum.*
Vedra, vide *Ponte Vedra.*
los Puercos, ſcopuli in ſinu Gaditano, *Charades.*
Puerto de Cavallos, in nova Hiſpania, *portus Equorum.*
Puerto del Colmenar, mons Hiſpaniæ, *Idubeda.*
del Cuervo, in inſula Corvi, *portus Corvi.*
de *Francisco Drac*, in California, *portus Franciſci Draci.*
de *Guadarama*, mons Hiſpaniæ, *Idubeda.*
Guaſer, in regno Ciles, *portus Vaſel.*
Hermoſo, in Hiſpaniola inſula, *portus Formoſus.*
de la *Madelena*, in California, *portus Magdalenæ.*
di *Muradal*, montes Hiſpaniæ, *Saltus Caſtulonenſis.*
del *Pico*, mons Hiſpaniæ, *Idubeda*, aliis *Oroſpeda.*
Quemado, in America meridionali, *portus Crematus.*
Real, in Vandaliria, *portus Regius.*
Real, in nova Hiſpania, *portus Regius.*
Rico, in America, *portus Dives* ſeu *Fanum S. Joannis de portu Divite.*
de *Salou*, oppid. Catalauniæ, *Salauri portus.*
de *S. Antonio*, in nova Hiſpania, *portus S. Antonii.*
de *S. Eſtevan*, mons Hiſpaniæ, *Saltus Caſtulonenſis.*
de *S. Juan*, in nova Hiſpania, *portus S. Joannis.*
de *S. Maria*, oppid. Andaluziæ, *Mneſtheus portus.*
de *S. Pedro*, in Paraguaia, *portus S. Petri.*
Seguro, urbs Braſiliæ, *portus Securus.*
della *Tablada*, mons Hiſpaniæ, *Idubeda*, *Oroſpeda*, *Ortoſpeda.*
de *Tornavacas*, mons Hiſpaniæ, *Idubeda.*
Viego, in Peruvia, *portus Vetus.*
Pugan, urbs Sinarum, *Puganum.*
Puglia di Bari, vide *Terra di Bari.*
Puglia piana, regio Italiæ, *Daunia*, *Apulia Daunia.*
Puglienza, oppid. Majoricæ, *Polentia.*
Pugna, locus Italiæ juxta Calorem fluv. *Pugna.*
Pui do Serre, caſtrum Galliæ, in Aquitania, *Podium Caſares.*
Puig de Cerdan & Puig cerda, oppid. Catalauniæ, *Jugum Cerretanorum.*
le Puiſet, caſtrum Galliæ, in diœceſi Aurelianenſi. Item in pago Bleſenſi & Senonico, *Puteolus.*
Puiſeux en France, vicus agri Pariſiacl, *Puteoli.*
Puſie, locus Galliæ, cum monaſterio, in ſaltu Deruenſi: prope Vaſſiacum, *Puteolus.*
Pulati, populi Albaniæ, *Polatæ.*
Pulici, fluv. Siciliæ, *Soſſius.*
Pulimalon, provinc. & urbs Aſiæ, *Aria.*
Pullerium, promontor. *Sigium*, & mons Provinciæ, *Setior.*
Pulo Ciampello, in India ulteriori, *Inſula Ciampella.*
Mor, in mari Indico, *Inſula Mauris.*
Nera, in Moluccis, *inſula Nera.*
Ron, in Moluccis, *Inſula Rona.*
Way, in Moluccis, *Inſula Vaia.*
Punta di Aiaccio, promontor. Corſicæ, *Viriballum.*
Punta dos Celebes, in Aſia, *promontor. Celebum.*
Punta di Corimo, promontor. Cretæ occidentale, *Cherſoneſus.*
Punta de la Galera, in Philippinis, *promontor. Triremis.*
Punta de la Galera, in America, *promontor. Triremis.*
Punta di Gallo, in Taprobana, *promontor. Gallum.*
Punta di Lacciuolo, in Corſica, *Attium promontor.*
di *Lopez Gonzalez*, promontor. Æthiopiæ, *Deorum currus.*
de *Luna*, promontor. Luſitaniæ, *Lunæ mons.*
Malota, promontor. Cypri, *Zephyrium.*
di *Matriga*, promontor. Sarmatiæ Aſiaticæ, *Eionæ.*

del Promontore, Iſtriæ, Polaticum promontor.
Sabia, promontor. Cyrenaicæ, Drepanum.
delle Saline, promontor. Cypri, Tetios.
de S. Anna, in Nigritia, promontor. S. Annæ.
de S. Germano, in America ſeptentrionali, promontor. S. Germani.
de S. Helena, in America, promontor. S. Helenæ.
de S. Lazaro, in America, promontor. S. Lazari.
de S. Luzia, in Florida, promontor. S. Luciæ.
di S. Sebaſtiano, locus Inſulæ Gaditanæ, Fanum Saturni.
di Setia, promontor. Cretæ, Cherſoneſus.
le Purgatoire de S. Patrice, locus Hiberniæ, Patricii Purgatorium, ubi Rhegia oppid.
Puſchiavo, vide Puſchlavv.
Puſchlavv, Puſclauff, oppid. Rhætiæ, Peſclavium.
Puſguſa, lacus Bithyniæ, Nicomedienſis lacus.
Puſto, urbs Thraciæ, Topiris.
Puting, urbs Sinarum, Putinga.
Putiviers, vel Peuviers, corruptè Phiviers, caſtrum Galliæ, in Belſia, Petriverius.
Putomaſe, urbs Sinarum, Putomaius.
Puller, fluv. Norici, Birrus, Byrrus.
le Puy, urbs Galliæ, in Avernis, Anicium, Podium, ubi populi Velauni ſeu Veliavi, aliis Pueſium.
le Puy en Anjou, oppid. Galliæ, Podium Andegavenſe.
Puy en Auvergne, caſtrum Galliæ, Podium Arvernenſe.
Puy Chenin, caſtrum Aquitaniæ, Podium Caninum.
Puy Feuilleux, locus Galliæ, ad Carim, Podium Folioſum.
Puy Guillaume, caſtrum Aquitaniæ, Podium Guilielmi.
Puy Laurent, caſtrum Galliæ, in diœceſi Albienſi, Podium Laurentii.
Puy Manfroy, caſtrum Aquitaniæ, Podium Magenfredi, vel Manfredi.
Puy Normand, caſtrum Galliæ, in Aquitania, Podium Normanni, vel Normannorum.
Puy Salguier, caſtrum Galliæ, in pago Biterrenſi, Podium Soricarium, ſeu Mons Soricinus.
Puy Sec, caſtrum Aquitaniæ, Podium ſiccum.
Puy Serguier, locus Galliæ, in diœceſi Narbonenſi, Podium Soricarium.
le Puy en Velay, vide le Puy.
Puy Vidut, caſtrum Aquitaniæ, Podium Witaldi.
Puzzuolo, vide Pozzuoli.
Py, fluv. Galliæ, in agro Remenſi, in Supiam influens, Pidus vel Pitus.
Pyntzgavv, vide Pintzgavv.
les Pyrenées, inter Galliam & Hiſpaniam, Pyrenæus mons.
Pyrethi, oppid. Daciæ, Ulpianum.
Pyrothi, vide Pyrethi.

Q.

QUadalquivirejo, fluv. Andaluziæ, Sadura.
Quaderna, oppid. Romandiolæ exciſum, Claterna.
Quaetraedt, oppid. Germaniæ inferioris, Quadriburgum.
Qualpenea, inſula Indiæ citerioris, Peperine.
Quanchen, urbs Sinarum, Quanchenm.
Quangnan, urbs Sinarum, Quangnanum.
Quangſi, urbs Sinarum, Quangſia.
Quangſing, urbs Sinarum, Quanſinga.
Quangte, urbs Sinarum, Quangtum.
Quanſi, provinc. Sinarum, Quanſia.
Quanto, pars Japoniæ, Quantoa.
Quantung, provinc. Sinarum, Quantunia & Quantonia.
Quanquacut, in Guinea, Ora dentium.
Quarentan, oppid. & portus Normanniæ, ubi Vadicaſſes populi.
il Quarnero, Iſtriæ ſinus, Sinus Flanaticus, Flanonicus, Liburnicus, Polaticus.
Quarquario, vide Cherchiara.
Quars, urbs Syriæ, Cyrrhus.
Quarta, pagus Liguriæ, Quadrata, Quartum.
Quaſquettes vel Caſquettes, inſulæ vel cautes, in mari Britannico, Caſcata vel Catatæ.
Quebec, urbs novæ Franciæ, Quebecium.
Queda, urbs Indiæ ulterioris, Queda.
Querdelinbourg, oppid. Saxoniæ, Querdelinburgum.
Queenes Countye, in Hibernia, Comitatus Reginæ.
Queeneſtowne, urbs Hiberniæ, Reginæpolis.
Queichen, urbs Sinarum, Queichea.
Quebatumo, oppid. Theſſaliæ, Æxonium.
Queilm, urbs Sinarum, Queilinum.
Queiloa, inſula Indiæ citerioris, Tricadiba.
Queite, urbs Sinarum, Queitum.
Queryang, urbs Sinarum, Queryanga.
le Quercinois, populi Galliæ, Cadurcenſes.
Quercy, regio Aquitaniæ, ubi Cadurci populi.

Querimba, inſula Zanguebariæ, Querimba.
Querquene, inſula maris Africi, Cercina & Cercinna.
Ques & Suez, urbs Ægypti ad mare Rubrum, Poſidium.
le Queſnoy, urbs Hannoniæ, Quercetum.
la Queue, caſtellum Galliæ, in agro Pariſienſi, Cauda.
Queximl, inſula ſinus Perſici, Aphana.
Quetumo, inſula ſinus Perſici, Apphana.
Quiam, fluv. Sericæ, Bautiſus.
Quianſi, provinc. Sinarum, Quianſia.
Quichen, provinc. Sinarum, Queichea.
Quidallet, locus Britanniæ minoris, Aletha.
Quieto, fluv. Iſtriæ, Nauportus.
Quilebent, locus Galliæ, Quellebodium.
Quilmanci, fluv. Æthiopiæ, Raptum.
Quiloa, urbs Æthiopiæ, Rapta, alius Quiloa.
Quiloa, vide Regno di Quiola.
Quimper & Quimpercorentin, urbs Galliæ, Coriſopitum.
Quimperlay, oppid. Britanniæ minoris, Quimperleum.
Quinçay, locus Galliæ, in finibus Pictonum; Quintiacum.
Quincy, locus Galliæ, in Briegio, in Meldis, ad Ederam, Quintiacum.
Quincy le grand, vicus agri Pariſini, Quintiacum magnum.
Quingey, oppid. Comitatus Burgundiæ, Quingium.
Quinimnio, inſula Archipelagi, Oliaros.
Quinoli, urbs Paphlagoniæ, Conolis & Cinolis.
Quinſay, urbs Sinarum, Quinſaium.
Quintiana, pagus agri Brixienſis, Quintianum.
Quintin, oppid. Britanniæ minoris, Quintinum.
Quipia, oppid. Africæ maritimum, Clypea, Clupea.
Quiſcon, vel Quiſcon, provinc. Aſiæ minoris, Ionia.
Quiſo vel Quiſſa, fluv. Cappadociæ, Ciſſa,
Quiteva, regnum Æthiopiæ, Quiteva.
Quito, provinc. Peruviæ, Quitoa.
Quito, urbs Peruviæ, Quitoa.
Quivira, regio Americæ ſeptentrionalis, Quivira.
los Quixos, populi Peruviæ, Quixi.

R.

RAb, urbs & fluv. Hungariæ, Arrabo, Jaurinum, Arabo, Narabo.
Rabaſtens, locus Galliæ, ad Tarnim fluv. Rabaſtenum.
Rabath, urbs Mauritaniæ, Oppidum novum.
Rabath, urbs Cœleſyriæ, Philadelphia, Rabath.
Rabia, regio Aſſyriæ, Sittacene.
Rabida, oppid. Luſitaniæ, Arabriga.
Racanello, fluv. Calabriæ citerioris, Cyliſtarnus.
Racang, urbs Indiæ citerioris, Rarassa.
Racelburg, vide Ratzenburg.
Rachſtadt, oppid. Salisburgenſis ditionis, Teurnia.
Rachzkewi, pagus Pannoniæ, Interciſa.
Rackelſpurg, oppid. Stiriæ, Balentium, aliis Rachelburgum.
Racline, inſula Scotiæ, Ricina.
Rade S. Martin, ancyrobolium in inſul. Radi, S. Martini.
Radicoſani, mons Thuſciæ, Tumias.
Radini, fluv. inter Macedoniam & Thraciam, Strymon.
Radnor, urbecula Walliæ, Radnoria.
Radnorshire, Comitatus Walliæ, Radnoria.
Radom, oppid. Poloniæ, Radomia.
Radmanſdorff, oppid. Carniolæ, Quadratum.
Radtſchach, pagus Croatiæ, Romula.
Ragatz, oppid. Rhætiæ, ubi Rheguſci populi vel Rhucantii.
Raggivolo, caſtrum Ducatus Mantuani, Regiates.
Ragni, oppid. Provinciæ, Antipolis.
Raguſa, Raguſi, urbs Dalmatiæ, Epidaurus, Rhauzium.
le Raguſan, in Dalmatia, Raguſina ditio.
Raguſe, fluv. & oppid. Siciliæ, Herminium, aliis Hybla minor.
Raguſei, populi Dalmatiæ, Partheni.
Raialbuto & Rayhalbuto, oppid. Siciliæ, Sergentium, aliis Halicyæ.
Raias, pagus Caſtellæ novæ, Thermida, Turmodigi.
Rain, oppid. Vindeliciæ, Clarenna, aliis Raina.
Ram, oppid. Syriæ, Rama.
beau Ram Chaſteau, locus Galliæ, Bellus Ramus caſtellum.
Rainero, vide Reinero.
Raix, pagus Galliæ, Ratiaſtum.
le pays & duché de Raix, alias Retz, in Pictonibus, Pagus Ratiatenſis.

Rakianshes, oppid. Africæ, Sabathra.
Rakonick, urbs Bohemiæ, Raconicum.
Rakuika, provinc. Germaniæ, Auſtria.
Rama vel Rhama, urbs Palæſtinæ, Dioſpolis, Lydda, Rama, Rhaphia.
Ramas, oppid. Palæſtinæ, Harma.
S. Rambert, oppid. S. Ragneberti, in pago Forenſi, caſtrum ad Ligerim, S. Ragneberti.
S. Rambert de Beugy, vel l'Abbaye de S. Rambert en Beugey, in Belicenſi pago, parte Brexiæ, Abbatia S. Ragneberti.
Rambervillers, oppid. Lotharingiæ, Rambervilleria.
Rambouillet, item Rambouillet en Hurepois, locus Galliæ, Rambelitum, in agro Hurepenſi.
Ramburès, vicus Galliæ, in Ambianis, Rambercelli.
Rame, pagus Delphinatus, Rame.
S. Rameru, caſtrum Galliæ, in Tricaſſibus, Ramerudum.
Rameshead, promontor. Hiberniæ, Venicnium.
Ramola, urbs Palæſtinæ, Rama, Ramatha.
Rampano, oppid. Peloponneſi, & Buendina.
Ramſey, inſula Walliæ, Limnos.
Ramzaret, pagus Tranſylvaniæ vel Hungariæ, Romulianum.
Rana, oppid. Daciæ, Docirava.
Ranaltda, inſula Scotiæ, Ocetis.
Rancogne, caſtrum Galliæ, in agro Encoliſmenſi, Ranco.
Randazzo, oppid. Siciliæ, Trinacia, Tyracinum, olim Tiracienſium popul.
Randerſen, oppid. Daniæ, Randerſium.
Rane, locus Galliæ, in Holmetia, Normanniæ tractu, Rana.
Rangnitz, urbs Poloniæ, Ragnitia.
die Ram, alias Traon, fluv. in dextrum Moſellam evolutus, Drachonus.
Raoul, locus Galliæ, cum monaſterio, in diœceſi Rotomagenſi, Marcaſium Radulfi.
Rapallo, oppid. Liguriæ, Rapallum.
Raperſchwyl, oppid. Helvetiorum, Raperſvila.
Raphei, portus & oppid. Atticæ, Panormus.
Rapen, oppid. Germaniæ, Rapinum.
Rapia, fluviolus Lotharingiæ, Rapidus.
Rapo, vide Robogh.
Rapoe, urbs Hiberniæ, Rapo.
Rapolla, urbs regni Neapolitani, Rapolla.
het Ras van Alderney, charybdis apud Ebodiam inſul.
Raſacaramis, portus Siciliæ, Caucana.
Raſamuzar, in Africa, Apollinis promontor.
Raſché, alias Villeras, vicus Galliæ, cum prioratu, in agro Pariſino, Reſchia.
Raſchit, urbs Ægypti ad Nili oſtia, Metelis, Schedia.
Raſcia & Servia, regio Dardanorum popul. Myſiæ ſuperioris, Dardania.
Raſcian, populi Pannoniæ inferioris, Araviſci, alius Scordiſci.
Raſcie, pars Hungariæ, Raſcia.
Raſe vel Rhais, urbs Syriæ, Bambyca.
Raſeborg, urbs Sueciæ, Raſeburgum.
le Raſez, in Gallia Narbonenſi, Pagus Radenſis. Dicitur etiam le pays & comté de Razez.
Raſino, fluv. Peloponneſi, Eraſinus.
Raſlafe, urbs Syriæ, Rhaſapha.
Raſocolmo, promontor. Siciliæ, Falacrium, Phalacrium.
Raſolhetamy, populi Zeugitanæ regionis Africæ.
Rat, oppid. Illyrici, Rataneum.
Ratby, oppid. Angliæ, Rata.
Ratenow, oppid. Germaniæ, Ratenovia.
Ratepont, caſtrum Galliæ, in Veliocaſſibus, ad Andellam fluv. Radipont.
Rathal alhaga, provinc. Aſiæ, Arabia Petræa.
Ratibor, urbs Sileſiæ, Budorgis, aliis Ratibora.
Ratiford, oppid. Angliæ, Rata.
Ratiſpona, urbs Bavariæ, Auguſta Tiberii, Reginoa, aliis Ratisbona.
Ratza, oppid. Hungariæ, Rhittium.
Ratzenburg, urbs Saxoniæ, Raceburgum.
Rava, urbs Poloniæ, Rava.
Ravagoſo, vide porto Ravaglioſo.
Rauch Alb, tractus Ducatus Wirtenbergenſis, Alba.
Ravello, urbs regni Neapolitani, Rebellum.
Raveniczen, oppid. Serviæ, Vendenis.
Ravenna, urbs Romandiolæ, Ravenna.
Ravensberg, oppid. Weſtphaliæ, Ravensberga.
Ravensburg, urbs Sueviæ, Ravenſpurgum.
Ravenſpurg, urbs Sueviæ, olim Suanet in popul.
Ravenſtein, oppid. Germaniæ inferioris, Ravenſteinium.
Ravieres, in agro Galliæ Tornodorenſi, Riparia vel Rabaria.
Raviers, vicus Galliæ, in Bajocaſſibus, Radevera.

Rav-

Ravoli, oppid. Arcadiæ, Heræa.
Raxaſen, promontor. Cyrenaicæ, Phycus.
Raxihin vel Raxahin, oppid. Marmaricæ maritimum.
Rayhalbuto, vide Raialbuto.
Ré ſeu l'Iſle de Ré, inſula Galliæ, Rea.
Reading, oppid. Angliæ, Pontes.
Realmont, locus Galliæ, in agro Albigenſi, Regalis mons.
Reama, urbs Arabiæ Felicis, Riphearma.
Reaumont, caſtrum Galliæ, in Bellovacis, Regalis mons.
Rebais, in Meldis monaſterium, Resbacis.
Rebel, oppidul. Ducatus Megalopolitani, Rebellio.
Rebés, aut Rebais, monaſterium Galliæ, Columbariis caſtello proximum, Resbacis.
Recalbuto, vide Raialbuto.
Recanati, urbs Marchiæ Anconitanæ, Recinetum, Ricina nova.
Recina rovinata, oppid. Piceni exciſum, Ælia Ricina.
Reculver, oppid. Cantii, Regulbium.
Redwitz, fluv. Franconiæ, Radiantia.
Redon, locus Galliæ, ad fluv. Vicinoniam, Roto.
Rees, urbs Ducatus Cliveuſis, Reeſium.
Refranco, pagus Montisferrati, Francorum rivulus, Rivus Francorum.
Regeans, locus Galliæ, in pago Autiſſiodurenſi, Regemma.
Regen, oppid. Tranſylvaniæ, Rucomium.
Regen, fluv. Germaniæ, Reginus.
Regenſpurg, urbs Bavariæ, Auguſta Tiberii, Ratiſpona.
Regge, fluv. Tranſiſalanæ, Vidrus.
Reggio, urbs Ducatus Mutinenſis, Regium Lepidi.
Reggio vel Riggio, urbs Calabriæ ulterioris maritima, Rhegium Julium.
Regina, oppid. Calabriæ citerioris, Erimum, Herinum.
la Regle, vide Reole.
Reglis, oppid. Hiberniæ, Rhigla, ubi Purgatorium S. Patricii.
Regno di Aden, regio Arabiæ Felicis, ubi Homeritæ populi.
d'Algier, pars Africæ, Mauritania Cæſarienſis.
di Bengala, regio Indiæ, Gangetica tellus.
di Cambalu, pars Scythiæ Aſiaticæ.
di Conſtantina, provinc. Africæ, Numidia nova.
Regno di Herir, regio Arabiæ Felicis, ubi Adramitæ populi.
di Leon, provinc. Hiſpaniæ, ubi populi Vaccæi.
di Napoli, in Italia, Neapolitanum regnum.
di Ormus, regio Arabiæ Felicis, ubi Macæ populi.
di Quiloa, provinc. Æthiopiæ, Barbaria.
di Tremeſin, provinc. Africæ, Mauritania Cæſarienſis.
di Tunes vel Tuniſi, regio Africæ, Byzacium, Byzacina, ubi Libyphœnices populi.
Regnſtad, vide Ringwod.
Regnwood, vide Ringwood.
Reichnaw, oppid. Rhætiæ, olim Rhucantiorum popul.
Reims, urbs & populi Campaniæ, Durocottorum, Rhemi.
Reina, oppid. Calabriæ citerioris, Herinum.
Remero, oppid. Macedoniæ maritimum, Torone.
Reinfrew, urbs Scotiæ, Renfroana.
Reinmagen, vide Rheinmagen.
Reivan, urbs Mediæ, Artaxata.
Rekasburg, oppid. Styriæ, Rhiſpia.
Remandé, fluv. Galliæ, in Urbiam ſe evolvens, Remanda.
Remilly, oppid. Sabaudiæ, Remillium.
Remiremont, oppid. ſeu caſtellum Lotharingiæ cum monaſterio, Romarici mons.
Remle, vide Ramola.
Remmagen, pagus Germaniæ, Trajana legio.
S. Remo, vicus in Provincia, S. Remigii.
los Remolinos, mons Aragoniæ, Tarraconenſia juga.
Remorantin, vide Romorantin.
Rems, vide Reims.
Remis, conventus Rhætiæ, in fœdere Cathedrali, Remuſii.
S. Remy du Mont, locus Galliæ, in Cenomanis, S. Remigius de monte.
S. Remy du Plain, locus ibid. S. Remigius de Planis.
Rendina, urbs Macedoniæ, Arethuſa, Enn.
Rendine, vide Radina.
Rendsbourg, oppid. Holſatiæ, Rendsburgum.
Renelle, fluv. Normanniæ, Marrona.
Renes vel Rennes, urbs Rhedonum in Britannia minore, Condate, aliis Rhedones.
Renty, oppid. Arteſiæ, ad fluv. Agnionem, Rentica.

la Reole, oppid. Aquitaniæ, Regula.
Reoll, vicus Galliæ, ad Moſellam fluv. Rigodulum.
la Reolle ſur Gironde, caſtellum Galliæ, ad Garumnam, Regula.
la Reome, locus cum monaſterio in Lingonibus, Reomaus.
bar ſous Reome, in Lingonibus, Barrum ſub Reomao.
Repcheſtre, oppid. & portus Cantii, Rutupiæ.
Repicza, oppid. Valacchiæ, Rhamidava.
la Republique de Brava, in Africa, Reſpublica Brava.
la Republique de Lucques, in Italia, Reſpublica Lucenſis.
la Republique de S. Marin, in Italia, Reſpublica S. Marini.
la Republique de Veniſe, in Italia, Reſpublica Veneta, & ditio Veneta.
Rerone, fluv. Venetiæ, Eretanus, aliis Rero.
Reſching, pagus Bavariæ, Cæſarea.
Reſcow, urbs Moſcoviæ, Roſcovia.
Reſina, locus Campaniæ, Retina.
Reſſana, oppidum Myſiæ ſuperioris, Ratiaria.
Reſſon ſur Aronde, locus Galliæ, in Bellovacis, Reſſontum ad Aronon.
le Reſtail, vicus Galliæ, unde regioni nomen, Ratiatenſis.
Reteck, locus Tranſylvaniæ, ubi Rhatecenſii populi.
Retel, oppid. Campaniæ, Retelium.
Retelois, populi Galliæ, in Campania, Eſſui, aliis Retelenſis tractus.
Reteſt, primò, dein Retel, oppid. Galliæ, in Remis, Reiteſte.
Retina, vide Reſina.
Retourne, amnis Galliæ, in agro Remenſi, Rotumna.
Retz, tractus Britanniæ minoris, Radeſia.
Revel, urbs Livoniæ, Revalia.
Reveſt, ad Varum fluv. Reveſtium.
Reuil, monaſterium Galliæ, in Briegio: Item locus cum cella, in Meldis, Radolium & Rodolium.
Reuilly lez Paris, vicus Galliæ, Luteiæ proximus, Romiliacum.
Reutlingen, urbs Sueviæ, ubi olim Rendigni, Reuticlii populi, aliis Reutlinga.
Reux, oppid. Hannoniæ, in ſylva Carbonaria, Rodium.
Reydera, fluv. Hiſpaniæ, Anas.
Reyde Scham, in Belgio, Arx Reyda.
Reyme, urbs Palæſtinæ, Capernaum.
Reyna, oppid. Andaluziæ vel Extremaduræ, Regiana, Regina.
Reyno de Granada, Hiſpaniæ, Granatenſe regnum.
Reyno de Leon, Hiſpaniæ, Legionenſe regnum.
Reyno de Toledo, Hiſpaniæ, Toletanum regnum.
Reyno de Valencia, Hiſpaniæ, Valentiæ regnum.
Reynsburch, pagus Hollandiæ, Trictum.
los Reyes ſeu Lima, urbs Peruviæ, Regum civitas.
Reytlingen, vide Reutlingen.
Rezan, urbs Moſcoviæ, Rezana.
Rezer, urbs Parthiæ, Dordemana.
Rezol, oppid. Lombardiæ, ubi Regiates populi.
Rhada, urbs Arabiæ Felicis, Rhada, aliis Rhueda.
Rhadſtatterthaurn, mons Carinthiæ, Taurus.
Rhatzüns, locus Rhætorum, in Cano fœdere, Ratium.
Rhain, oppid. Pannoniæ ſuperioris, Dantona.
Rhais, vide Raſe.
Rhama, vide Rama.
Rheban, oppid. Hiberniæ, Rheba.
Rhedive, fluv. Macedoniæ, Strymon.
Rhedon, oppid. Britanniæ minoris, Condate.
Rherb, vide Rheban.
Rheinberg, urbs Germaniæ, Rheneberga.
Rheinfelden, urbs Sueviæ, Rhenofelda.
Rheinmagen, pagus Colonienſis ditionis, Rigomagus.
Rheinthaler, vide Rhynthaler.
Rheinzabern, in Nemetibus Germaniæ oppid. Tabernæ Rhenenſes.
Rhemen & Remen, urbs Mediæ, Rhazunda.
il Rhen, Reno, fluv. Romandiolæ, Rhenus.
Rhenen, populi & oppid. Geldriæ, Grinnes.
Rheno & Reno, fluv. Germaniæ, Rhenus.
Rheſiphe, inſula Indiæ exterioris, Trineſia.
Rhetimo & Retimo, urbs Cretæ, Rhithymna.
Rhayn, vide Rhain.
Rhidychen, urbs Angliæ, Oxonium.
Rhie, oppid. Angliæ, Novus portus, aliis Ripa.
Rhieſs, tractus in Rhætia.
Rhinthaler, populi Rhætiæ, Rhigaſcæ.
Rhinwalder, populi Alpium, Lepontii.

Rho, pagus territorii Mediolanenſis, Rhaudium.
Rhoa, urbs Syriæ, Edeſſa.
Rhoſs & Rhoaſſe, vide Rhoa.
Rhoda, oppid. Catalauniæ, Bacula.
Rhode, oppid. Apuliæ, Hyrium.
Rhodi, Rhodes, vide Rodi.
Rhodoſto, vide Rodoſto.
Rhoer, vide Roer.
le Rhyn, le Rhin, fluv. Germaniæ, Medium oſtium Rheni, Rhenus.
Rhyngawer, populi Hollandiæ, Rinuci, potiùs Rhætiæ populi, & Rhyngaw regio.
Rhyngoewer, populi Rhætiæ, Rheni, Rugusci, aliis Rhenogavia.
Rhyntal, tractus Rhætiæ, Rhingovia, ubi Rheni, Rhigaſcæ, Ruguſci populi.
Rhynthaler, populi Rhætiæ, Ruguſci.
Rialbuto, vide Raialbuto.
Rian vel Rianus, fluv. & lacus Scotiæ, Abravannus, Vidotara.
Riba de Sella, oppid. Aſturiæ, Salia.
Ribadeo, oppid. Gallæciæ, Dactonium.
Ribadio vel Ribada, una inſul. Areleenſium, in Gallia, Porcariola.
Ribagorza, oppid. Aragoniæ, Ripa Curtia.
Ribarolles aut Riberols, populi Germaniæ, Riparii vel Riparioli.
Ribas, fluv. Bithyniæ, Rhebas.
Ribaude, inſula Provinciæ, Sturium.
Ribaute, oppid. Galliæ in diœceſi Narbonenſi, in diœceſi Biterrenſi, Ripa alta.
Ribcheſter, oppid. Angliæ, Bremetonacum.
Ribel, æſtuarium Angliæ, Beliſama.
Ribemont, pagus Campaniæ, Ribuarius.
Ribemont, locus Galliæ, in diœceſi Laudunenſi, Ribodi mons.
Ribera de Coa, regio Portugalliæ, ubi Tranſcudani populi.
Ribera de Flamencos, locus in ſylva Fajal, inter Azores.
les Ribes, locus Galliæ, in diœceſi Lemovana, Ripæ.
Ricarville, locus Galliæ, in Caletis, Ricardi villa.
la Riccia, locus Latii, Aricia.
Richborow, oppid. Angliæ exciſum, Rutupiæ.
Richelieu, urbs Pictavenſis provinc. Richelæum & Ricolocus.
Richelieu, locus Galliæ, in Pictonibus, Ricolocus vel Ricus locus.
Richemont, locus Galliæ, in Santonibus, in Brexia, in Ducatu Luciliburgenſi, Dives Mons.
Richenſee, lacus Helvetiæ, Verbigenus.
Richmond, oppid. Angliæ, Rigodunum, aliis Richmondia.
Rickhow, inſula lacus Veneti, Augia major.
Ricla, oppid. Aragoniæ, Nertobrica.
Riderens, fluv. Galliæ Narbonenſis, Alba.
Ried, pagus Bavariæ, Auriana ala.
Riedlingen, oppid. Sueviæ, Tarodunum.
Ries & Riez, urbs Provinciæ, Rhegium, Regium.
Rieti, urbs Sabinorum, Reate.
Rieule, caſtrum Galliæ, in pago Aginenſi, Regula.
Rieux, urbs Aquitaniæ, in diœceſi Carcaſſonenſi, Rivi, Rigomagus, Rueſium.
Riez, urbs Galliæ, Reii Apollinarii ſeu Apollinarium.
Rifranco, vide Refranco.
Riga & Rigen, urbs Livoniæ, Riga.
Rigi, fluv. Corſicæ, Volerius.
Rignano, oppid. in provinc. Patrimonii, Arinianum.
Rigo, pagus Trevirenſium, Rigodulum.
Rigomezeu, regiuncula Pannoniæ inferioris ſeu Myſiæ, Campus Merulæ.
Riig, Riga, urbs Livoniæ, Riga.
Rille, locus Galliæ, in Turonibus, Rilliacum. Item fluv. inter Eburovices & Lexovios, Riſela.
Rilly, locus Galliæ, in pago Reiteſtino, Rigulіacum.
Rimagen, aliàs Rhinmegen & Remmegen, viculus Germaniæ, Bonnæ proximus, Rigomagus.
Rimagio, pagus Liguriæ, Rivus major.
Rimelsberg, vide Remiremont.
Rimezza, urbs Daciæ, Corona.
Rimini, urbs Æmiliæ, Ariminum.
Rinc, pagus Montisferrati, Rigomagus.
Rindenen, locus Cliviæ Ducatus, ubi Remi populi.
Ringſted, oppid. Daniæ, Ringſtadium.
Ringwood, oppid. Angliæ, Regnum.
Rinkioping, oppid. Daniæ, Rinkiopia.
Rio de las Algamidas, flumen Andaluziæ, Silicenſe.
d'Avarado, in nova Hiſpania, Alvaradi fluvius.
de las Amazonas, in America meridionali, Amazonum fluvius.
de Ampurias, fluv. Catalauniæ, Alba.
d'Appio, fluv. juxta Romam, Albno.
d'Ava, fluv. Hiſpaniæ, Avo.
d'Ava, fluv. Portugalliæ, Avus.

Barr-

Barbate, fluv. Andaluziæ, Belo.
de Braga, fluv. Portugalliæ, Aleſtes.
di Caps, fluv. Afiicæ, Triton.
de Cena, fluv. Mauritaniç Cæſarienſis, Chyſemath.
de Cedet, fluv. Aragoniæ, Cogedus.
Cretones, fluv. Luſitaniæ, Celandus.
de Henares, fluv. Caſtellæ novæ, Caraeca, Tagonius.
de Janeiro, fluv. Braſiliæ, Januarius.
de Millas, fluv. Valentiæ, Idubeda.
del Mondo, fluv. Hiſpaniæ, Terebs.
de Morvedre, fluv. Valentiæ, Turulis.
de Moſſo, fluv. Sabinorum, Allia.
di Nemo, fluv. Latii, Numicus.
Orvea, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Magrada, Menlaſcus.
di Patraſſo, fluv. Peloponneſi, Glaucus.
de la Plata, in America meridionali, Argenteus fluvius.
di Rouſſilon, fluv. Catalauniæ, Ruſcino.
Salado, fluv. Bæticç, Salſum.
di S. Sebaſtian, fluv. Hiſpaniæ, Menlaſcus.
Segura, fluv. Valentiæ, Turulis.
de Sella, fluv. Aſturiæ, Salia.
del Sole, fluv. Sabinorum, Digentia.
di Soure, fluv. Portugalliæ, Amus.
de lo Spiritu Santo, in Æthiopia inferiori, Spiritus Sancti fluvius.
Tinto, fluv. Vandaliriæ, Iberus.
di Toloſa, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Magrada.
de Tomar, fluv. Portugalliæ, Naban.
Verde, fluv. Bæticæ, Barbeſola.
Vernator, fluv. Andaluſiæ, Belo.
de Zinganor, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Naſabath, Nabar.
la Rioja vel Rioxa, regio Caſtellæ veteris, ubi Rucones populi, Rivogia.
Riom, oppid. Arverniæ, Ricomagum, aliis Riomum.
la viguerie de Riom, locus Galliæ, Vicaria Ricomenſis, vulgò Rion.
Rions, pagus Aquitaniæ, Sirion.
Rions, caſtrum Galliæ, ad Garumnam, Reontium.
Riom ſur Gironde, caſtellum Galliæ, Reontium ad Gerundam.
Riotier, caſtrum Galliæ, in pago Dombenſi, Retortorium.
Ripa de Oſtria, Sinus Corinthiacus.
Tranſona, urbs Marchiæ Anconitanæ, Cupra Montana, Ripa Tranſona.
Ripamaranzi, caſtrum vel oppid. Thuſciæ, Maerantium.
Ripen, urbs Daniæ, Ripa.
Ripen, urbs Iutiæ, ubi olim Phundufii populi.
Ripenſes, populi Germaniæ inferioris, Careſi.
Ripol, oppid. Catalauniæ, Rivus Pollenſis.
Rippon, oppid. Angliæ, Rivodunum.
S. Riquier, vicus Galliæ, cum monaſterio, in agro Pontivo, S. Richarii.
Ris, oppid. Daciæ, Ratiaria. Item vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Rix.
Riſano, fluv. Iſtriæ, Formio.
Riſano & Riſine, urbs Dalmatiæ, Rhizinium, Roſonum.
Riſenberg, montes Germaniæ, Suditi.
Riſino, vide Riſano.
Riſo Carpaſſo, promontor. Cypri, Elea.
Riſſo, portus & urbs Cappadociæ, Rhizus, Rhizæum.
Ritorbio, pagus Liguriæ, Litubium.
Ritzingen, vicus Lotharingiæ, Ricciacum.
Riva, oppid. ditionis Tridentinæ, Riva.
Riva bianca, locus Marmaricæ, Leucogæus, Leuce Acte.
Rivadavia, urbs Gallæciç, Rivadavia.
Rivadeo, urbs Gallæciæ, Libunca.
Rivalta, vide Rivolta.
Rivier Batavia, fluv. Aſiæ, in Carpentaria regione terræ Auſtralis, Batavia.
la Riviera di Genova, regio Italiæ, Liguria littorea.
Riviere de Canada ou de S. Laurent, in nova Francia, S. Laurentii fluvius.
Rivo, fluv. Latii, Numicus.
Rivo di Luſtra, oppid. Galliæ Togatæ, Nuceria.
Rivo del Sole, vide Rio del Sole.
Rivoli, caſtrum Pedemontii, Rivolium.
Rivolta, pagus agri Mediolanenſis, Ripa alta.
la Rivour, locus Galliæ, cum monaſterio, in Tricaſſibus, Ripatorium.
la Rizza, oppid. Latii, Aricia.
Roame, vicus Galliæ, inter Brigantionem & Ebrodunum, Rame.
Roan, vide Rouen.
Roane & Roanne, oppid. Borbonij Ducatus, Rhodumna.

Rober, fluv. Lotharingiæ, Erubris.
les Robers, locus Galliæ, ad Varum fluv. Vicus Robertorum vel ad Robertos.
Robil, Robel, urbs Ducatus Megalopolitani, Rebellio.
la Robine, caſtrum Hiſpanienſe, Rhoagni.
Robitſch, pagus Stiriæ, Ragundona.
Robozb, urbs Ulioniæ vel pagus, Rapa, ubi Rhobozdii populi.
Rocana, oppid. Myſiæ ſuperioris, Eteta.
la Rocca, oppid. terræ Hydruntinæ dirutum, Lupia.
Rocca d'Angitola, oppid. Calabriç, Criſſa, Angitula.
Fredda, pagus Hiſpaniæ, Turmoli.
Fria, vide Rocca Fredda.
Imperiale, in Baſilicata, Arx Imperialis.
de Maſſinacet, urbs Africæ, Carthago.
de Mondragone, oppid. Campaniæ, Petrinum, Sinueſſa.
del Papa, oppid. Latii, Algidum, aliis Arx Papalis.
Piana, pagus Corſicæ, Albiana.
di Val di Marino, oppid. Marchiæ Tarviſinæ, Marinum.
la Rocella, oppid. Calabriæ ulterioris, Amphiſſia.
la Roche, oppid. Sabaudiæ, Rupes. Item locus ad Lignonem fluv.
la Roche en Ardenne, oppid. Ducatus Luxemburgici, Rupes, vel Rocca.
Roche Baritaud, locus Galliæ, Rupes Bertoaldi.
Chaudry, ibid. Rupes Canderici.
Chouard, locus in Lemovicibus, Rupes Cavardi.
Corbon, in Turonibus, Rupes Corbonis.
Rochefort, locus in Andibus, Rupes fortis.
Rochefort en Iveline, locus Galliæ, in agro Baſilienſi, Rupes fortis, in ſylva Aquilina.
la Roche Guyaud, in Normannia, Rupes Widonis.
la Roche du Moyne, caſteum Galliæ ad Ligerim, Rupes Monachi.
la Roche Poſay, aliàs la Roche Pozé, caſtrum Galliæ, in Pictonibus, Rupes Poſeii, vel de Poſeio.
la Roche de la Truye, ſcopuli ſinus Gaditani, Chærades.
la Roche ſur Yon, oppid. Galliæ, Rupes ad Yonem.
Rochefoucaut, oppid. Galliæ, in diœceſi Encoliſmenſi, Rauranum, aliis Rupeſulcaldum, ſeu Rupes Fulcaudi.
la Rochelle, urbs Aquitaniæ, Portus Santonum, Rupella.
Rochemaure, in diœceſi Galliæ Vivarienſi, Rupes Maura.
Rochemadour, oppid. Aquitaniæ, Rocamatoris.
Rochemore, idem cum Rochemaure, ſuprà: Item ad Rhodanum, Rupes Morennata.
Rocheſter, urbs Angliæ, Durobrivæ, Roffa, aliis Rutupiæ.
Rochitzerberg, mons Stiriæ, Claudius.
Rocho, urbs Eubœæ, Eretria.
Rockenburg, oppid. Sueviæ, Bragodunum.
Rocking, vide Roking.
Rocone, fluv. Romandiolæ, Vitis.
Rocroy, oppid. Campaniæ, Rupes Regia.
Roda, oppid. Andaluziæ, Virgao.
Rodacinon, pagus apud Byzantium, Peribolus.
il Rodano, fluv. Galliæ, Rhodanus.
Rodaun, amnis Poloniæ, Eridanus.
Rode, vide Rhode.
Roder, aliàs Rodais, aut Rodez, caput Rutenorum in Gallia, Segodunum, vide quoque Rodez.
Rodez vel Rhodez, urbs Aquitaniæ, Segodunum, ubi olim populi Rhuteni.
Rodi, inſula & urbs maris Carpathii, Rhodus.
Roditoſano, oppid. Hetruriæ, Radacophanum.
Rodoſto, urbs Thraciæ, Biſanthe, Redaſtum.
Roer, fluv. Ducatus Juliacenſis, Rura, Adrana.
Roermund, urbs Geldriæ, Ruremunda.
Roſiac, in agro Carcaſſonenſi, Ruſiacum.
Rogela, pagus Corſicæ, Ropicum.
Rogen, locus Galliæ, ad Iſſuletum fluv. qui in Druentiam effluit, Rigomagus.
Rogiano, oppid. Calabriæ citerioris, Vergæ, Vergianum.
Rohaczow, oppid. Poloniæ, Rohaczovia.
Roham Thoura, mons Armeniæ minoris, Antitaurus.
Rohoboth, inſula ſinus Perſici, Aminzia.
Roie, urbs Picardiæ, Rodium.
Roiſſi en Brie, prioratus agri Pariſini, Roſſiacum in Briegia.
Roiſſi en France, vicus agri Pariſiaci, Roſſiacum.
Roking, pagus Bavariæ, Regium.
Roldue, oppid. Belgii, Rodia Duris.
la Ralle, aliàs le haut & bas Roulle, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Rotulu

Rom, Aſia minor.
Rom, inſula Daniæ, Roma.
Roma, urbs Latii, Roma.
Roma, oppid. Daciæ, Rucconium.
la Romagna, provinc. Italiæ, ubi Boii populi, Romandiola, Flaminia.
Romagnano, pagus Inſubriæ, Romanianum.
Romaguoli, populi Romandiolæ, Caſata.
Romainville, vicus agri Pariſini, Romana villa.
Romakeſſel, pagus Sueviæ, Caſſiliacum.
Romana, oppidul. Aragoniæ, Romana.
Romania, regio Peloponneſi, Argia.
Romania, provinc. Europæ, Thracia.
la Romanie, pars Europæ, Romania ſeu Thracia.
le Roman pays, tractus Brabantiæ Gallicanæ, Pagus Romanus.
Romans, oppid. Delphinatus, Romanum, vel Romanium.
Romans, aliis S. Romans, monaſterium Galliæ, ad Iſaram, Romanenſe & Romanum.
Romberg, vel Rumersberg, caſtellum cum monaſterio, in Lotharingia, Romarici mons.
Rome, urbs Latii, Roma.
Rome, inſula regni Congani, Roma.
Romechi, regio Europæ, Græcia.
Romerswal, oppid. Zelandiæ, Romerswalla.
Romien, ad Boſporum, promontorium Ancyræum.
Romont, Comitatus in Helvetiis, Rotundus mons.
le Romois, paes agri Rotomagenſis, in Gallia, trans Sequanam, Pagus Rodomenſis.
Romons, oppid. Sequanorum, Bramagum.
Romorantin ſeu Remorantin, oppid. Galliæ, in Secalonia, Ratomagum, aliis Remorentinum, ſeu Rivus Morentius.
Roncen, locus Hannoniæ, cum Collegio Canonicorum, Rotnacum.
Ronches, oppid. Portugalliæ, Arucci.
Ronciglione, oppid. provinc. Patrimonii, Rociliio.
Roncoigne, oppid. Aquitaniæ, Runconia.
Roncone, vide Rocone.
Ronda, urbs regni Granatenſis, Arunda.
Ronda la Veia, vide Runda la Veja.
Roni, provinc. Aſiæ, Paphlagonia.
Rony, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Rodonium.
Roomburg, locus Hollandiæ, Armamentarium.
Roque-drille, pro Roche de Rille, caſtrum Galliæ, ad fluv. Riſelam, Rupes Ridulæ.
Roquefort, in agro Nemauſenſi, Rupes Fortis.
Roquemadour, in Cadurcis, Rupes Amatoris.
Roquemaure, in diœceſi Nemauſenſi, Rupes Maurea.
Roquencourt, vel Rocquencourt, vel Roquancourt, vicus agri Pariſini, Roccont curtis.
Roquerondonde, in Biterrenſi agro, Rupes rotunda.
la Roquete, locus Galliæ, ad Varum fluv. Roccula.
Ros, pagus Bavariæ, Auriſium.
el Ros, urbs Syriæ, Rhoſus.
lo Ros, accolis naſcentis Rhodani, Rhodanus.
la Roſa, urbs Cariæ maritima, Caunus, & oppid. Bœoniç, Siphæ.
Roſano, vide Roſſano.
Roſans, pagus Delphinatus, Rame, Roame.
Roſaphar, vide Capo Roſaphar.
Roſarno, oppid. Calabriæ ulterioris, Scamnus.
Roſchild, urbs Daniæ, Roſchildia.
Roſcomen, oppid. Hiberniæ, Roſcomenum.
Roſcou, oppid. & portus Britanniæ minoris, Saliocanus, Staliocanus.
Roſe caſtle, oppid. vel arx Angliæ, Congavata.
Roſella, urbs Hetruriæ everſa, Ruſellæ.
Roſene, inſula ad oſtia Iſtri, Thiagola.
Roſenfeld, oppid. Sueviæ, Rhinſiava.
Roſes, oppid. Catalauniæ maritimum, Rhoda.
Roſetto, urbs Ægypti ad oſtia Nili, Metelis, Bolbitina, & Canopicum vel Naucraticum oſtium.
Roshoptem, pagus Sueviæ, Roſtrum Nemaviæ.
Roſi, oppid. Myſiæ inferioris, Rhegianum.
Roſieme, urbs Poloniæ, Roſiema.
Roſieres, oppid. Lotharingiæ, Roſeria.
Roſmarino, fluv. Siciliæ, Chyda.
le Roſne, fluv. Galliæ, Rhodanus.
Roſny, locus Galliæ, cum prioratu, in Carnutibus, Rodoniom.
Roſoy, in Meldis, Roſetum.
Roſoy en Brie, locus Galliæ, Roſetum in Bria.
Roſoy en Tierache, locus Galliæ, Roſetum in Terracia.
Roſſ, provinc. Scotiæ, Roſſia.
Roſſa, inſula Tauricæ, Rhoſpoduſa.
Roſſano, urbs Calabriæ, Roſcianum.
Roſſr, urbs Hiberniæ, Roſſa.
Roſſe, urbs Momoniæ, Roſſia.
Roſſeto, vide Roſetto.
Roſſia, regio Scotiæ, Cantorum popul. Caledonis, aliis Lugia, regio Logorum popul.

Roſ-

Roſſia, promontor. Calabriæ, *Atbenæum.*
Roſſillon, Comitatus Galliæ in Delphinatu, *Vrſolis.*
Roſſon le Long, vicus Galliæ, in agro Sylvanectenſi, *Roſſontum Longum.*
Roſtock, urbs Ducatus Megalopolitani, *Laciburgium, Rhodopolis, Roſarum urbs*, aliis *Roſtochium.*
Roſtow, urbs Moſcoviæ, *Roſtovia.*
Rota, oppid. Aragoniæ, *Nertobrica.*
Rotas, urbs Indiæ exterioris, *Oreophanta.*
Rotenburg, urbs Franconiæ, *Tubæum*, aliis *Rotenburgum.*
Roterdam, urbs Hollandiæ, *Roterodamum.*
Rother, fluv. Cantii, *Limenus*, aliis *Rotherus.*
Rotil, vel *Rottel*, locus Germaniæ, cum monaſterio in Treviris, *Rutina.*
Rotta, oppid. Andaluziæ, *Ebora.*
la Rotta, fluv. Liguriæ, *Rutuba.*
Rottenby, oppid. Sueciæ, *Rotenbium.*
Rottenthurn, anguſtiæ Alpium inter Hungariam & Tranſylvaniam, *Bouta.*
Rotthauſt, locus juxta Baſileam, *Robur.*
Rotweil, urbs Sueviæ, *Rotevilla.*
Rotwyl, urbs Sueviæ, *Taxgætium*, *Rubea villa.*
Rouci, oppid. Campaniæ Remenſis in Gallia, *Rauciacum.*
Rouen, urbs Normanniæ, *Rhotomagus.*
Rovere, oppid. prope Tridentum, *Roboretum.*
Rovereid, oppidul. ditionis Tridentinæ, *Roboretum.*
Rovergue, regio Galliæ, ubi populi *Rutheni*, *Rhuteni.*
Roueſſe, caſtrum Galliæ, in Cenomanis, *Rucepium.*
Rouffec le chaſteau, in Biturigibus caſtrum, *Rufimacum.*
Rougemont, loca Galliæ, in Ducatu Burgundiæ, in Brexia, prope Fractam Vallem, prope caſtrum Dunenſe, *Rubeus mons.*
Rougi vel *Rungy*, vicus agri Pariſini, *Rungiacum.*
Rouzan Thoura, vide *Roham Thoura.*
Rovigno, oppid. Hiſtriæ, *Arupinum.*
Rovigo, oppid. Venetiæ, *Rhodigium.*
la Roulle, vicus Galliæ, *Rotulus.*
Rouſillon, urbs Galliæ Narbonenſis exciſa; *Ruſcino.*
le Rouſſillon, pais Galliæ Narbonenſis, *Ruſcinonenſis Comitatus.*
Rouſſillon vel *Roſſillon*, locus Galliæ, in Delphinatu: Item in Santonibus, *Vrſoli.*
Routon, oppid. Angliæ, *Rutunium*, item *Brotons* ſylva in Gallia.
Row, oppid. Poloniæ, *Eraſtum.*
Rouvres, vicus Belſiæ, *Robora.*
Rouvroy, locus Galliæ, in Belſia, *Rubridum.*
les Roux, populi Moſcoviæ, *Rhuteni.*
Roxa, urbs Dalmatiæ exciſa, *Roſa.*
Roxbourgh & Roxburg, oppid. Scotiæ, *Latus altum, Ripa alta, Marchenium.*
Roxemburgh, vide *Roxburgh.*
Roxene, vide *Roſene.*
Royan, oppid. Santoniæ, *Royanum*, meliùs *Novioregum.*
Royaume de Fez, Africæ, *Fezzanum regnum.*
de Siam, Indiæ, *Siamum regnum.*
de Sinde, Indiæ propriæ, *Sindæ regnum.*
de Tombut, Nigritiæ, *Tombutum regnum.*
de Tunis, Africæ, *Tunetanum regnum.*
Roye, oppid. Picardiæ, *Rodeina*, aliis *Rodium*, ſeu *Roja* vel *Rauga.*
le ru de Sevre, fluv. vel rivus potius, *Savara*. Item *Marivellus.*
le pont de Ruam, vicus Galliæ, in Turonibus, *Rotomagus.*
Rubea, inſula Tauricæ Cherſoneſi, *Cephalonneſus.*
Rubempré, locus Galliæ, in Ambianis, *Ramberti Pratum.*
Rudine, oppid. Dalmatiæ, *Rhizans.*
Rudkoping, oppid. Daniæ, *Rudcopia.*
Rudolſwerd, urbs Germaniæ, *Rodolphiverdia.*
Rue, oppid. Picardiæ, *Rua* ſeu *Fanum S. Spiritus.*
Rue, locus Galliæ Belgicæ, *Durricoregum.*
Rueda, oppid. Aragoniæ, *Secontia.*
Rueuil aut *Rueil*, villa Galliæ, in agro Rotomagenſi, *Retojalum*, vel *Valis Rodolia.* Item vicus agri Pariſini.
le Val de Rueuil, vel *Vau de Reuil*, vide ſupra.
Rufach, oppid. in Sequanis, *Rufiana.*
Rufec, in agro Galliæ Lemovicino, *Ruffiacum.*
Ruffach, urbs Alſatiæ, *Rubeacum*, *Rufacum.*
Ruffei, oppid. Vaſconiæ, *Rufacum.*
Ruffee, caſtrum in Sequanis, *Rufiacum.*
Rufiniane, ſuburbium Chalcedonis.
Ruffiee, conventus Rhætiæ, in Cano fœdere, *Rogovetum.*
Rugen & l'Isle de Rugen, inſula Germaniæ, *Rugia.*
Rugenlandt, Baltici maris inſula, ubi *Rugii* populi.
Rugenwalde, oppid. Pomeraniæ, *Rugium.*
Ruglate, oppid. Sabinorum, *Regeta.*
Ruglet, locus ad Riſelam fluv. *Rugula.*

Rugoſo, fluv. Romandiolæ, *Rubico.*
Rue, oppid. Salentinorum exciſum, *Rudiæ.*
Rulla, mons Thraciæ, *Rhodope.*
Rum, locus Armeniæ majoris, *Artxe.*
Rumanheym, locus prope Iuliacum, *Rumanta.*
Rumelia, provinc. Europæ, *Græcia*, *Achaia.*
Rumigni, in Teoracia ſylva, *Ruminiacum.*
Runckerlandt, tractus Belgii, ubi *Runci* populi.
Runda la Veia, urbs Hiſpaniæ exciſa, *Munda.*
Rupel, fluv. Brabantiæ, *Rupera.*
Rupelmunda, oppid. Flandriæ, *Rupelmunda.*
Ruremonde, urbs Gueldriæ, *Ruremunda.*
Rus, pagus Andaluziæ, ubi olim *Renedenſes* populi.
Rus, fluv. Helvetiæ, *Vrſa.*
Ruſcæ, vide *Ruie.*
Ruſio, urbs Thraciæ, *Ruſium*, *Doberus*, *Topiris.*
Ruſſe, fluv. Pruſſiæ, *Ruſna.*
Ruſſen, populi Sarmatiæ, *Roxolani*, *Rhuteni.*
Ruſſia, regio Sarmatiæ Europææ, ubi *Roxolani*, *Rhuteni* populi.
la Ruſſie ou Ruſſie Blanche, regio Europæ, *Ruſſia Alba & Moſcovia.*
la Ruſſie Noire ou petite, provinc. Poloniæ, *Ruſſia nigra.*
Ruſſio, oppid. Romandiolæ, *Lungipreſſum.*
Rutarida, oppid. Macedoniæ, *Amphaxus.*
Rutlanshiee, provinc. parva Angliæ, *Rutlandia.*
Ruttkauſt, vide *Rotthauſt.*
Ruvo, urbs Apuliæ, *Rubi.*
Ryè, vide *Rhie.*
Rymbarch, vide *Reimburch.*
Ryſwyk, i.e. *Ryſvicum*, pagus peramœnus, & celebris Hollandiæ, ſuburbanus Hagæ Comitum; Prætorium opportunum Maximi Principis, Invictiſſimi, Potentiſſimi, Glorioſiſſimi, Villhelmi III. Magnæ Britanniæ Monarchæ feliciter hodie regnantis, ubi A. C. 1697. victa pacis generalis fœdera, & ſignata Imperatorem, Reges inter, & Principes Chriſtianos.
Rzecyck, oppid. Lithuaniæ, *Rzecica.*

S.

Saada, urbs Arabiæ felicis, *Saada.*
die Saal, fluv. Germaniæ, *Sala*, *Salas.*
die Saan, fluv. Stiriæ, *Savaria.*
Saarburg, oppid. ditionis Trevirenſis, *Saramſca.*
Saba, *Sabaim*, & *Sabaſiban*, inſula & urbs Æthiopiæ, *Meroë*, *Saba.*
Saba, inſula Americæ, & una ex Antillis, *Saba.*
Sabæ campus, campus Palæſtinæ, *Eſdrelon.*
Sabara, urbs Arabiæ Felicis, *Sabathra.*
Sabardi, oppid. Sarmatiæ Europeæ, *Hygris.*
Sabardun, caſtrum Galliæ, non procul Apamiis, *Savardunum.*
Sabato, fluv. Calabriæ, *Sybaris.*
Sabaſant, oppid. Palæſtinæ, *Esbus.*
Sabaudienſes, populi, *Sabbati.*
Sabaza vel *Sabaz*, urbs Liguriæ exciſa, *Sabata.*
Sabbato, fluv. Hirpinorum, *Sabbatus.*
li Sabini & la Sabina, populi & regio Italiæ, *Sabini*, *Sabinia.*
Sabion, promontor. Dalmatiæ, *Hyllus.*
Sabioncella, promontor. Sclavoniæ, *Oneum*, *Hyllis.*
Sabionetta, oppid. Longobardiæ, *Sabuloneta.*
Sablé, urbs Cenomanenſis provinc. *Sabolium*,
Sables d'Olones, oppid. Galliæ, *Arenæ Olonenſes.*
Sableſtan, regio Aſiæ, ubi populi *Paropamiſſadæ*, aliis *Sableſtania.*
Sableuil primò, dein *Sableil*, nunc *Sablé*, oppidul. Galliæ, in Cenomanis, *Sablolium.*
Sabron, vide *Salobron.*
Sacania, regio Peloponneſi, *Laconica*, aliis *Argia.*
Sacari, vide *Sangari.*
Sacay, urbs Iaponiæ, *Sacaia.*
Sacca, urbs Ciliciæ maritima, *Thermæ.*
Sacca, urbs Siciliæ, *Sacca* & *Thermæ.*
Saccio, urbs Scythiæ, *Auzacia.*
Sacierge, tractus Galliæ, in Biturigibus, *Caput Cervium.*
Sachalat, mons Arabiæ Felicis, *Prionotus.*
Sacher, inſula maris Ægæi, *Chios.*
Sachſen, provinc. Germaniæ, *Saxonia.*
Sacile, oppid. Venetiæ, *Sacilium.*
Saclay, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Sarclæ.*
Sandan, vide *Sandano.*
Sadava, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis exciſum, *Atiliana.*
Sadodela, fluv. Liguriæ, *Edus.*
Saendebar, urbs Indiæ, *Sabana.*
Sara, oppid. Peloponneſi, *Pharæ.*
Saffai & Saffata, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, *Savus.*
S. Saforin, caſtrum Galliæ, ad Rhodanum, inter Lugdunum & Ligerim, *S. Symphoriani.*
Sagabria vel *Sagrabia*, vide *Zagabria.*
Sagan, urbs Sileſiæ, *Saganum.*
Sagitta, urbs Phœniciæ exciſa, *Sidon.*
Sagon, urbs Corſicæ exciſa, *Sagona.*
Sagonay, locus Burgundiæ, *Sagonaum.*
Sagora, oppid. Thraciæ, *Thynias*, *Thinias.*
Sagriano, fluv. Calabriæ ulterioris, *Sagra.*
le Saguenay, tractus novæ Franciæ, *Saguenæa.*
Saguenay, fluv. novæ Franciæ, *Saguenæus.*
Saind, pars Ægypti, *Delta*, aliis *Ægyptus*, & urbs *Sais.*
Saia, fluv. Auſtriæ, *Salla.*
Said, urbs Phœniciæ exciſa, *Sidon.*
Saiſſens, oppid. Galliæ, *Sahentes.*
Saillans, oppid. Delphinatus, ubi olim *Segalauni* populi.
Sain vel *l'Isle de Sayn*, in mari Britannico, *Sena inſul.*
Saint, vide *Santo.*
Sainctes, urbs Aquitaniæ, *Mediolanum Santonum*, *Santona.*
Saint, vide *Santo.*
Saint Ouen, ſeu *S. Oeyn*, locus Galliæ, ad Sequanam, *Capella S. Audoeni.*
Saint Vandrille, in pago Verodunenſi, monaſterium *S. Vandregiſili.*
Saint Vulmer, monaſterium, & municipium Galliæ, in agro Bononienſi, *S. Vulmarii.*
la Sainte Baume, in Provincia, *Mons Balneum.*
la Saintonge, provinc. Galliæ, *Santones & Santonia.*
Saites, urbs Phœniciæ, *Byblus.*
Sakan, oppid. Hungariæ, *Aquavia.*
Sala, fluv. Saxoniæ, *Salas.*
Salabons, populi Arabiæ petrææ, *Madianitæ.*
Saladna, oppid. Daciæ, *Sietna.*
Salado, fluv. Andaluziæ, *Salſum.*
Salamanca, urbs Caſtellæ veteris, *Salmantica.*
Salamanca nueva, urbs novæ Hiſpaniæ, *Salmantica nova.*
Salambeia, fluv. Theſſaliæ, *Sperchius.*
Salamon, vide *Capo Salamon.*
Salampria, *Selampria*, fluv. Theſſaliæ, *Peneus.*
Salacodrella, fluv. Lucaniæ, *Aclandrus.*
Salanga, Hiberniæ, *Sacrum promonter.*
Salankemen, oppid. Hungariæ, *Acimincium*, *Rhitium.*
Salawar, vide *Zalawar.*
Salbris, locus Galliæ, *Saleria Bria.*
Salcatha, oppid. Palæſtinæ, *Salecha.*
Sale, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, *Sala.*
la Sale, fluv. Germaniæ, *Salas* & *Sala*,
Sale, fluv. Galliæ, in Cadurcis, *Sala.*
Salefica, urbs Ciliciæ, *Seleucia.*
Salemi, oppid. Siciliæ, *Selinus*, oppid. *Semellitanorum*, *Semellium.*
Salemi, oppid. Siciliæ, *Alicia.*
Salenci, locus Galliæ, in agro Noviomenſi, *Salentiacum.*
Salenſate, fluv. Corſicæ, *Hierus.*
Salerno, urbs regni Neapolitani, *Salernum.*
Salers, locus Galliæ, in Arvernia ſuperiori. Item in agro Toloſano, *Salernum.*
Saleſo, fluv. Ciliciæ, *Calycadnus.*
Salganico, oppid. Bœotiæ, *Salganeus.*
Salgant & Salganis, oppid. Rhætiæ, *Sana caſa.*
Salgera, urbs Seritæ, *Ottorocorra.*
Salgues, locus Galliæ, in Gabalis, *Salvia* vel *Sallees.*
Salies, pagus Provinciæ, ubi populi *Sallyes.*
Salinas, populi & oppid. Biſcajæ, vel Caſtellæ veteris, *Saleni.*
Salinde, populi Pruſſiæ, *Galindæ.*
Saline, inſula Siciliæ, *Didyme*, *Iceſia*, *Thermiſſa.*
Saline, inſula juxta Tauricam, *Rhoſphodaſa.*
Saline, oppid. Tauricæ Cherſoneſi, *Ctenos.*
Saline, oppid. Atticæ, *Eleuſis.*
Saline, locus Cyrenaicæ, *Maritimæ ſtationes.*
Saline, urbs Cypri everſa, *Throni.*
Salinea, oppid. Sarmatiæ Europææ, *Lianum.*
Salinello, fluv. Aprutii, *Suinum*, & *Siris*, fluv. magnæ Græciæ.
Salinelli, fluv. Aprutii, *Helvinum* & *Helvinus.*
Salingſtede, oppid. Franconiæ, *Salingſtadium.*
Salino, vide *Salinello.*
Salino, oppid. Sardiniæ exciſum, *Oſea.*
Salino, fluv. Frentanorum, *Phiternus*, *Tiſternus.*
Salins, urbs Burgundiæ Comitatus, *Salinæ.*
Sall, oppid. Sueciæ, *Sala.*
Sallant, regio Germaniæ inferioris, ubi *Salii* populi, aliis *Sallandia.*

Salm, fluv. agri Trevirenſis: & oppid. Lotharingiæ, *Salmona*, aliis *Salma*.
Salmaigne, pagus apud Luizenburgum, *Solomannia*.
Salmmea, urbs Arcadiæ, *Tegea*.
Salmoze, vicus Galliæ, in agro Nemauſenſi, *Salmoſa*.
Salndy, oppid. Angliæ, *Salcæ*, *Salinæ*.
Salnich, fluv. Macedoniæ, *Celydnus*, *Pepylychnus*.
Salo, oppid. agri Brixienſis, *Salodium*.
Salobral, fluv. Andaluziæ, *Salſum*.
Salobrenna, oppid. Exitanorum, in regno Granatenſi, *Hexi*, *Selambina*.
Salobron, promontor. Calabriæ, *Hipponium*.
Salon, vide *Puerto de Salon*.
Salon, oppid. Provinciæ, *Salona*.
Salona, oppid. Phocidis, *Delphi*.
Salona, urbs Dalmatiæ exciſa, & *Iader* fluv. *Salo*, *Salonæ*.
Salonef, portus Marmaricæ, *Selinus*.
Salonichi, urbs Macedoniæ, *Selinus*.
Salonkemen, oppid. Hungariæ, *Acumincum*.
Salorne, pagus agri Tridentini, *Salurnum*.
Salpi, urbs Apuliæ exciſa, *Salapia*.
Salſadella, oppid. Hiſpaniæ, *Ildum*.
Salſes, oppid. Linguadociæ, *Salſulæ*.
Salſes, alias *Sauſſes*, arx & fons Comitatus Ruſcinonenſis, *Salſulæ*.
Salſete, inſula parva Indiæ, *Salſeta*.
Salſo, fluv. Siciliæ, *Gelas*, *Himera*.
Saltz, fluv. Bavariæ, *Juvavius*.
Saltzach, fluv. Bavariæ, *Saliza*.
Saltzburg, urbs Bavariæ, *Iuvavia*, *Salisburgum*, aliis *Pedicum*.
Salvaterre, & *Salvatierre*, incolis, *Sauveterre*, communiter locus Galliæ, in terra Benearnenſi, *Salva Terra*.
Salvatierra, oppid. Cantabrorum, *Alba*.
Saluces, aut *Saluzze*, oppid. Pedemontii, *Salutiæ*.
la Salvetat, oppid. Galliæ, in Cadurcis: Item in agro Tomerienſi, *Salvitas*.
Salveterre, caſtellum Galliæ, in Rutenis, *Salva Terra*.
Salvia, urbs Achaiæ, *Niſſea*, *Megara*.
Salviati, mons juxta Neapolim, *Tritolinus*.
Salvigny, pagus agri Bononienſis in Gallia, *Silviacum*.
Saluzzo, urbs Pedemontii, *Salinæ*, *Salutiæ*, aliis *Auguſta Vagiennorum*.
Samachi, urbs Albaniæ, *Samunis*.
Samael, pagus Brabantiæ, *Zammale*.
Samaghar, oppid. Hungariæ Artabrorum popul. *Ad Fines*, *Fines*.
Samana, inſula Americæ ſeptentrionalis, *Samana*.
Samandra, urbs Troadis diruta, *Scamandria*.
Samandrachi, inſula maris Ægæi, *Samos*, *Samothracia*.
Samandria, urbs Serviæ, *Spenderobis*.
Samarchant, urbs Ariæ, *Samargana*.
Samaria, regio & urbs Palæſtinæ, *Samaria*, *Sebaſte*.
Samaſtro, vide *Famaſtro*.
Samatan, oppid. Galliæ, in Convenis, *Sammatanum*.
Sambas, urbs Bornei inſulæ, *Sambaſum*.
Sambeeck, pagus Geldriæ, *Sablones*.
Sambia, regio Pruſſiæ, ubi *Gleſſaria* peninſula.
Samblancay, locus Galliæ, in Turonibus, *Semblentiacum*.
Sambre, fluv. Belgii, *Sabis*, *Saba*.
Sambuca, fluv. Catalauniæ, *Sambroca*.
Sammachi, vide *Summachi*.
Samo, inſula Aſiæ, *Samos*.
la Samogia, pagus agri Bononienſis in Æmilia, *Mudia*.
Samogitie, provinc. Poloniæ, *Samogitia*.
Samoiede, provinc. Moſcoviæ, *Samoieda*.
Samolico, caſtrum Rhætorum, *Summus lacus*.
Samoncy, vel *Samoncy*, villa Galliæ, Lauduno proxima, *Salmuntiacum*.
Samotra, in India, *Aurea Cherſoneſus*.
Sampui, locus Galliæ, in Comitatu Gaurenſi, *Simpodium*.
San, fluv. Poloniæ, *Sanus*.
Sana, urbs Arabiæ Felicis, *Saphar*.
Sanaga, fluv. Libyæ interioris, *Gir*.
Sanahuja, oppid. Catalauniæ, *Albanagia*.
Sancelloni, vide *S. Celloni*.
Sancerre, oppid. Ducatus Bituricenſis, *Sacrum Cereris*, vel *Cæſaris*.
Sancian, inſula Sinarum, *Sancianum*.
Sanckint, pagus Carinthiæ, *Siantieum*, *Santicum*.
Sancoin, oppid. Galliæ, *Tincontium*.
Sancy, locus Galliæ, in Meldis, *Santiacum*.
Sandacourt, locus Lotharingiæ, *Sandacurtis*.
Sandalio, vide *Scandalio*.

Sandina, fluv. Portogalliæ, *Calipus*, *Callipus*.
Sandecz, urbs Poloniæ, *Sandecium*.
Sandes, inſula Scotiæ, *Ocetis*.
Sandicia, pagus Græcæ, *Subrita*.
Sando, urbs Iaponiæ, *Sandum*.
Sandomir, urbs Poloniæ, *Sandoria*.
Sandzee, tractus inter Palæſtinam & Ægyptum, *Barathra*.
Sandwich, oppid. & portus Angliæ, *Sanduicus*.
Sangami, oppid. Iaponiæ, *Sangamum*.
Sangari, fluv. Bithyniæ, *Sangarius*.
Sangat, locus Galliæ, ad mare, inter Witſantum & Calaſium, *Sangata*.
Sangro, fluv. & caſtrum Aprutii, *Sarus*, *Sagrus*, & *Sarum*.
Sanguenares, inſulæ duæ Sardiniæ, *Cuncularia*.
Sanguesa, oppid. *Sueſſitanorum* popul. Navarræ, *Ituriſſa*, *Sueſlaſium*, aliis *Sangoſſa*.
Sanguinara, fluv. Thuſciæ, *Aleſus*.
Sangumare, inſulæ Sardiniæ, *Belerida*.
Sanguine fluvius, vide *Sangro*.
Sani, oppid. Phrygiæ, *Sanis*, *Sanaus*.
Sanliſſes, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Senliciæ*.
Sanmarchand & *Samarchand*, urbs Sogdianæ, *Maracanda*.
Sannutio, pagus Corſicæ, *Sermitium*.
Sanock, oppid. Poloniæ, *Sanocum*.
Sanone, inſula maris Tyrrheni, *Simonia*.
Sanponne, caſtrum ad Moſellam, *Scarponna*.
Santa, vide *Santo*.
Santaren, oppid. Portugalliæ, *Iulium præſidium*, *Scalabis*.
Santaver, oppid. Caſtellæ novæ, *Ergavica*.
Santen, urbs Cliviæ, *Caſtra vetera*, *Santa*, *Trajana colonia*, *Vetera*, *Xanthus*, aliis *Santena*.
Santerini, inſula maris Ægæi, *Sancti Erini*, *Theraſia*.
Santerno, fluv. Romandiolæ, *Saniturnus*, *Vatrenus*, *Badrinus*.
Santerre, tractus Picardiæ, *Sanguiterſa*.
Santjago de Cacem, oppid. Portugalliæ, *Merobriga*, *Mirobriga*.
Santillana, oppid. in ora ſeptentrionali Hiſpaniæ, *Julianopolis*, aliis *Santillana*.
Santo, fluv. & urbs Phrygiæ, *Xanthus*. Item fluv. Brutiorum, *Acheron*.
Santo, *Santa*, *Sainct*, *Saint*.
Agatha, oppid. Calabriæ citerioris, *Artemiſium*.
Agatha di Gotti, urbs regni Neapolitani, *Agatha*, aliis *Fanum S. Agathæ*.
Albans, oppid. Angliæ, *Salinæ*, aliis *Fanum S. Albani*, *Verolamium*.
Amand, urbs Hannoniæ, *Elno*.
Amand, oppid. Flandriæ, *Fanum S. Amandi* & *Elno*.
Anania, urbs Troadis, *Proſelene*.
Andeol, pagus Galliæ Celticæ, *Vivarienſe monaſterium*.
Ander, oppid. Biſcaiæ, *Flavionavia*, aliis *Antequia*, aliis *Fanum S. Andreæ*.
Andrea vide *Capo di S. Andrea*.
Andrea, inſula prope Brundiſium, *Bara*.
Andrea, inſula & promontor. Cypri, Clides.
Andrea, pagus juxta Budam, *Legio XIV. Germanica*.
Andres, urbs Stiriæ, *Sambrixetum* popul. *Flavium*, *Lavantum*.
Andrews, urbs Scotiæ, *Andreapolis*, *Rigmundia*, *Abernathum*. *Fanum S. Andreæ*.
Angelo, Siciliæ oppid. exciſum. *Alontium*.
Angelo, urbs Apuliæ Dauniæ, *Angelopolis*.
Angelo, oppid. Laconicæ, *Boæ*.
Angelo, vide *Citta di S. Angelo*.
Angelo di Lombardi, urbs Hirpinorum, *Angelopolis*, *Fanum S. Angeli Longobardorum*.
Angelo in Vado, oppid. Umbriæ, *Tifernum*.
Anna, oppid. Calabriæ ulterioris, *Decaſtidium*.
Apollinare, locus juxta Ravennam, *Claſſis*.
Archangelo, caſtrum Romandiolæ, *Compita*.
Arpino, urbs Campaniæ exciſa, *Atella*.
Aſaph, urbs Walliæ, *Elwa*, *Aſaphopolis*.
Aubin du Cormier, oppid. Galliæ, *Fanum S. Albini*.
Beat, oppid. Vaſconiæ, ubi *Sibutzates* populi.
Benedetto, pagus Anconitanus, *Cupra marina*.
Benoiſt vel *Benoyt*, pagus Lotharingiæ, *Ibliodunum*.
Bernardo, cœnobium in Alpibus Graiis, *Bergintrum*.
Bernardo maggiore, vide *Monte di S. Bernardo maggiore*.
Bertrand, oppid. *Convenarum* popul. Vaſconiæ *Lugdunum*.

S. *Biaſo*, pagus Calabriæ citerioris, *Ad turres*, *Turres*.
Bibiana, locus Romæ, *Urſus Pileatus*.
Bonifacio, oppid. Corſicæ, *Palla*, *Syracuſanus portus*.
Brieu, urbs Britanniæ minoris, ubi populi *Biducenſes*, *Briocum*, *Fanum S. Brioci*.
Britio, caſtrum Umbriæ, *Martulanum*.
Burien, oppid. Cornubiæ, *Bolerium*.
Cantiano, pagus juxta Aquileiam, *Aquæ Gradatæ*.
Carileſo, cœnobium Galliæ Celticæ, *Aniſola*.
Caſſiano, pagus Hetruriæ, *Ad Caſas Cæſarianas*.
Cataldo vel *Caſtaldo*, oppid. Salentinorum maritimum, *Baleſium*, *Lupia*.
Celloni, oppid. Catalauniæ, *Seterræ*.
Chriſtina, locus Navarræ, *Summum Pyrenæum*.
Chriſtina, oppid. Aragoniæ, *Fanum S. Chriſtinæ*.
Chriſtophle, oppid. Galliæ, *Fanum S. Chriſtophori*.
Claude, oppid. Comitatus Burgundiæ, *Fanum S. Claudii*.
Cloud, burgus Galliæ, *Fanum S. Clodoaldi*.
Colombe, oppidul. Galliæ, *Fanum S. Columbæ*.
Copa vel *Sarantacopa*, ſinus apud Byzantium, *Phidaliæ ſinus*.
Croce, urbs Cariæ, *Stauropolis*.
Cruz, urbs regni Marochii, *Fanum S. Crucis*.
Cruz de la Sierra, urbs Americæ, *Fanum S. Crucis de monte*.
Cruz de Zarza, pagus Caſtellæ novæ, *Vicus Cuminarius*.
Davids, urbs Walliæ maritima, *Menevia*.
Davidshead, promontor. Walliæ, *Octapitarum*.
Denys, urbs Galliæ, *Dionyſiopolis*, *Fanum Sancti Dionyſii*.
Dimitri, urbs Phrygiæ maritima, *Aeandrus*.
Dizier, urbs Galliæ, *Fanum S. Deſiderii*.
Domingo, urbs Americæ ſeptentrionalis, *Dominicopolis*.
Domingo de la Calzada, oppid. Caſtellæ veteris, olim *Ruconum* popul.
Domingo de Silos, oppid. Hiſpaniæ, *Paſala*.
Domino vel S. *Domo*, inſula Apuliæ, una *Diomedearum*, *Teutria*.
Donato, urbs Latii, *Forum Appii*.
Donato, urbs Epiri deſtructa, *Euria*, *Evoria*.
Donato, oppid. Calabriæ citerioris, *Nerea*.
Edmonds Bury, oppid. Angliæ, *Villa Fauſtini*.
Elpidio, oppid. Marchiæ Anconitanæ, *Empiluum*.
Emilian, locus apud Burdigalam, *Lucanus*.
Emmeran, pagus Bavariæ, *Auguſtana caſtra*.
Epifanio, oppid. & promontor. Cypri, *Acamas*.
Eſtevan de Lima, oppid. Portugalliæ, *Limia*.
Eſtienne de Furans, burgus Galliæ, *Fanum S. Stephani*, *Furanium*.
Euſemia, oppid. Calabriæ, *Lametia*.
Eurout, Uticenſe cœnobium Normanniæ, & *Fanum S. Ebrulphi*.
Fé, oppid. Americæ ſeptentrionalis, *Fanum S. Fidei*.
Fé, urbs novæ Hiſpaniæ, *Fanum S. Fidei*.
Fe de Bogota, urbs Americæ meridionalis, *Fanum S. Fidei de Bogota*.
Filadelfo, oppid. Siciliæ exciſum, *Aluntium*, *Heluntium*.
Fiorenzo, urbs Corſicæ, *Fanum S. Florentii*.
Filippo d'Argirone, urbs Siciliæ, *Agyrium*.
Flora, mons Hetruriæ, *Tuniata*.
Flour, urbs Aquitaniæ, ubi populi *Vilani*, *Indiciacus*, *Rueſium*, aliis *Floriopolis*.
Gall, oppid. Helvetiorum, *Fanum S. Galli*.
Geertruydenberg, vide *Gertruydenberg*.
Georgio de Mina, in Guinea, *Arx S. Georgii*.
Georgio di Sciro, inſula maris Ægæi, *Sciros*.
Germain en Laye, caſtrum Galliæ, *Fanum S. Germani in Laya*.
Germano, oppid. Italiæ, *Fanum S. Germani*.
Germano, oppid. Samnii, *Caſinum novum*.
Gertruydenberg, oppid. Belgii, *Mons S. Gertrudis*.
Ghislain, oppid. Belgii *Fanum S. Ghislen*.
Gilles, oppid. Linguadociæ, *Anatilia*, *Heraclea*, aliis *Faum S. Ægydii*.
Giorgio, oppid. Calabriæ ulterioris, *Morgetia*, *Murgantia*.
Giorgio, urbs Sarmatiæ, *Geruſa*.
Giorgio, urbs Palæſtinæ, *Lydda*.
Giorgio, oppid. Peloponneſi, *Pheræ*.
Giorgio, urbs Troadis, *Pitane*.
Giorgio, promontor. Theſſaliæ, *Magneſia*.

S. Giorgio di Triocala, urbs Siciliæ exciſa, Triocala.
Giorgio in Velabro, locus Romæ, Velabrum.
Giovanni, oppid. Siciliæ dirutum, Motya.
Giovanni, vicus Carnorum, Diomedis templum.
Giovanni d'Abidini, vicus Siciliæ, ubi Bidis oppid. Bidinorum exciſum.
Giovanni in Campo Oratio, locus juxta Romam, Horatii Flacci villa.
Giovanni di Decatria, portus Siciliæ, Ulyſſis portus.
Giovanni Laterano, templum Romæ & Palatium Pontificis, Lateranum.
Gislain, oppid. Hannoniæ, Urſidungum.
Giuliano, fluv. Siciliæ, Myle, aliis Pantachus.
Giuſto e Paſtore, locus Portugalliæ, ubi Jovis Fanum.
Gothardo, vide Monte di S. Gothardo.
Gower vel S. Gewer, oppid. Germaniæ in Trigoria regione.
Helens head, promontor. Hiberniæ, Boreum.
Hermeland, inſula Galliæ Celticæ, Antrum.
Hermo, mons juxta Neapolim, Pauſilypum.
Honorato, inſula Provinciæ, Lerina, Lerinum.
Hubert, pagus Leodienſis ditionis, Andainum; aliis Fanum S. Huberti.
Iacomo vel S. Iacob im Clavenerthal, pagus Rhætiæ, Tarveſede.
Iago, urbs Gallæciæ, Flavium Brigantinum, Compoſtella, Ianaſum. Vide Compoſtella.
Iago, urbs Africæ in inſula cognomine, Fanum S. Jacobi.
Iago, urbs Americæ ſeptentrionalis, Fanum S. Jacobi.
Iago de Cacem, oppid. Luſitaniæ, Merobrica.
Iago de Chile, in Chile regno, Fanum S. Jacobi.
Iago dell Eſtero, urbs Americæ, Fanum S. Jacobi de Eſtero.
Iago di Guatimala, urbs novæ Hiſpaniæ, Fanum S. Jacobi de Guatimala.
Iean d'Acre & Acre, urbs Phœniciæ, Ptolemais.
Iean d'Angely, oppid. Aquitaniæ, Engeriacum, Angeriacum.
Iean de Laune, oppid. Galliæ, Fanum S. Iohannis Laudonenſis & Laudona.
Iean de Luz, oppid. Galliæ, Luiſium & Fanum S. Joannis Luſii.
Iean de Morienne, urbs Sabaudiæ, Mauriana, aliis Fanum S. Ioannis.
Iean pie du port, oppid. Navarræ, Imum Pyrenai, aliis Fanum S. Ioannis Pedeportuenſis.
Iohns Foreland, promontor. Hiberniæ, Iſamnium.
Iohnſton vel S. Iohnstown, oppid. Scotiæ, Perthum, aliis Fanum S. Ioannis ad Tavum.
Ioſſe, oppid. Picardiæ, Cella S. Iodoci, & aliis Quentavicus.
Iuan del Oro, oppid. Peruviæ, Fanum S. Joannis de Auro.
Iuan de Puerto rico, urbs Americæ, Fanum S. Ioannis de portu Divite.
Iuan de Viva, arx Americæ, Fanum S. Ioannis de Ulva.
Iuſta, monaſterium Hiſpaniæ, Fanum S. Iuſtæ.
Iuſto è Paſtore, vide S. Giuſto è Paſtore.
Leo, urbs Ducatus Urbinatis, Leopolis, Mons Feretranus, aliis Fanum S. Leonis.
Leon, urbs Calabriæ exciſa, Leonia, Leonium.
Leonard le Noblat, oppid. Galliæ, Nobiliacum.
Licer, urbs Galliæ, Licerium & Conſoranum.
Locat, pagus Catalauniæ, Caſtrum Octavianum.
Lorenzo, inſula Africæ, Cerne, & Cubus Canopi, ſuburbium Conſtantinopolis.
Lucar de Barameda, urbs Andaluziæ, Luciferi fanum.
Lucido, oppid. Calabriæ citerioris, Temeſa.
Lupedio, vide S. Elpidio.
Maixime, portus ad ſinum Sambracitanum, S. Maximini.
Malo, urbs Britanniæ minoris, Aletha, Maclovia.
Malo, urbs Britanniæ minoris, Aaronis inſula & Macloviopolis.
Marco, urbs Calabriæ citerioris, Argentanum, aliis Fanum S. Marci.
Marco, oppid. Siciliæ, Calacta.
Margarita & S. Marguerite, inſula Provinciæ, Lero, Lerone, aliis Planaſia.
Maria, inſula maris Tyrrheni, Pandataria.
Maria, urbs Salentinorum exciſa, Templum Minervæ.
Maria, locus Aſiæ minoris, ubi Troas, Alexandria Troadis urbs.
Maria, pagus Neapolitani regni, Capua Vetus.

S. Maria de Betlem vel Betlehem, locus Siciliæ, Steſichori tumulus.
Maria di Caſſopo, pagus Corcyræ, Caſſiope.
Maria di Cimies, locus juxta Niceam, ubi olim Cemeneleum, Cimela, urbs.
Maria di Corte, promontor. Melitæ inſulæ, Iunonis templum.
Maria Finis terræ, oppid. Gallæciæ Artabrorum popul. & Nerium promontor. Flavia, Lambris.
Maria Forcaſſi, oppid. Hetruriæ, Forum Caſſii.
Maria in Giorgio, oppid. Piceni, Tignium.
Maria di Grotta ferrata, vide Grotta Ferrata.
Maria de Guadalupe, vide Guadalupe.
Maria di Leuca, urbs agri Hydruntini, Leuca.
Maria Nuntiata vel Anuntiata, oppid. Campaniæ, Pompejanum.
Maria de Oreto, oppid. Oretanorum popul. Caſtellæ novæ, Oretum.
Maria di Pantano, urbs Umbriæ exciſa, nunc Abbatia, Marta.
Maria delle Pertiche, vicus Inſubriæ, ad Perticas prope Ticinum.
Maria in Portico, ſuburbium Ravennæ, Caſarea.
Maria di Purgano, oppid. Hetruriæ exciſum, Pyrgi.
Maria di Rebilla, oppid. Caſtellæ veteris, Intercatia.
Maria Rotonda, templum in Roma, Pantheon.
Maria di Tindaro, urbs Siciliæ exciſa, Tyndaris.
Maria de Tranſiarch, oppid. Liburniæ, Tranſatica.
Maria di Tremiti, inſula maris Adriatici, una Diomedearum, Tremerus, Trimerus.
Maria di Vereto, oppid. Salentinorum exciſum, Veretum.
Marinella, oppid. Hetruriæ exciſum, Pyrgi.
Marinella, caſtrum ditionis Pontificiæ, Neopyrgum & Pyrgi.
Marino, oppid. territorii Ariminenſis, Marinum, Mons Titanus, Fanum S. Marini.
Marino, mons Æmiliæ cum oppid. in Italia, Acer.
Marta, urbs Americæ, Fanum S. Marthæ.
Martiano, vide Iſola di S. Martiano.
Martin, pagus agri Blæſenſis, Condate.
Mathieu, vide Cap S. Mahé.
Maur des Foſſez, locus juxta Pariſios, Bagaudarum caſtrum.
Maura, inſula & urbs Epiri, Leucas, Leucadia, Neritum, Neritos.
Maurice, caſtrum Saubaudiæ, Bergintrum.
Mauritz, oppid. Sabaudiæ, Agaunum.
Mauro, oppid. Calabriæ ulterioris, Maurum.
Maximin, oppid. Provinciæ, Tecolata, Fanum S. Maximini.
Menebould, oppid. Galliæ, Fanum S. Menebildis.
Meſmin, monaſterium Galliæ, Miciacenſe.
Miguel, oppid. Americæ, Fanum S. Michaëlis.
Miguel, oppid. Americæ, Fanum S. Michaëlis.
Miguel, oppid. Americæ, Fanum S. Michaëlis.
Miguel, oppid. novæ Hiſpaniæ, Michaëlopolis.
Miguel de Tucuman, urbs Americæ, Fanum S. Michaëlis.
Mihel, oppid. Lotharingiæ, Fanum S. Michaëlis.
Miniato, urbs Hetruriæ, Miniatum.
Nicola, pagus Cretæ, Amphimalia.
Nicola, urbs Siciliæ diruta, Herbita.
Nicolas, burgus Lotharingiæ, Fanum S. Nicolai.
Ninfa, locus Hetruriæ juxta Romam, Nymphæ Catabaſſi.
Niqueta, pagus Cretæ, Phœnix.
Omer, urbs Arteſiæ, ubi Oromanſaci populi, Audomarenſis urbs, aliis Audomaropolis.
Papoul, urbs Linguadociæ, Papuli Fanum.
Paul, oppid. Hungariæ juxta Budam, Floriana.
Paul de Leon, urbs Galliæ, Fanum S. Pauli Leonini, Leona.
Paul de trois Chaſteaux, urbs Delphinatus, Auguſta Tricaſtinorum, Tricaſtini.
Paulo, vide Fiume di S. Paulo.
Pedro de Terraſſa, vide Terraſſa.
Pelino, urbs Aprutii exciſa, Corfinium.
Petronel, pagus Auſtriæ, Carnus & Carnuntum.
Philippo d'Agirone, urbs Siciliæ, Agurium.
Phoca vel Foca, oppid. Cappadociæ, Cordula.
Pierre de Ferrieres, pagus Senonum, Ferrariæ.
Pierre le Moutier, oppid. Nivernenſis provinc. Monaſterium S. Petri.
Pietro, inſula Lucaniæ, una Sirenuſſarum.
Pietro, inſula Sardiniæ, Hieracum inſula, Enoſis.
Pietro, urbs Cariæ, Iaſus.
Pietro, locus apud Paduam; Geryonis oraculum, & Geryonis monumentum prope Gades.

S. Pietro, monaſterium Gandavi, Blandinium.
Pietro in Celaurio, locus Ticini urbis, Calum aureum.
Pietro in Galatina, oppid. territorii Hydruntini, Petrinum.
Pietro di Uſellus, locus Sardiniæ, Uſellis.
Pol, oppid. Arteſiæ, Polniacenſis pagus.
Pol de Leon, urbs Britanniæ minoris, Leona, Staliocanus portus.
Pons de Tomiers, urbs Linguadociæ, Tomeria, aliis Pontiopolis.
Quaranti vel Quaranta, promontor. Troadis, Aſſum: & promontor. Epiri, Onchesmus.
Quintin, urbs Picardiæ, Auguſta nova Veromanduorum, Quinctinopolis, Samarobrina.
Quirico, oppid. Hetruriæ, Umbro mons, Fanum S. Quirici.
Remo, oppid. Liguriæ, Fanum Romuli, Villa Matutiana, aliis Fanum S. Remigii.
Remy, pagus Provinciæ, Undalus.
Reparata, pagus Sardiniæ, Tillium.
Riquier, pagus & cœnobium Picardiæ, Centula.
Riti vel Riei, mons Siciliæ, Chalcidicus.
Salvador, urbs novæ Hiſpaniæ, Soteropolis.
Salvador, urbs regni Congi, Soteropolis.
Salvador, urbs Americæ meridionalis, Fanum S. Salvatoris.
Salvii, pagus Hannoniæ, Fanum Martis.
Sauveur, oppid. Normanniæ, Neomagus.
Sauveur en Puiſaye, oppid. Galliæ, in agro Nivernenſi, S. Servatoris.
Sebaſtian, urbs Portugalliæ diruta, Colippo & Menlaſcus, oppid. Guipuſcoæ, Ocaſopolis, aliis Fanum S. Sebaſtiani.
Sebaſtian, urbs Americæ meridionalis, Fanum S. Sebaſtiani.
Seine, monaſterium, in Lingonibus, S. Sequani.
Sens, in Caletis caſtrum, S. Sidonii.
Sergio, urbs Syriæ, Sergiopolis.
Sever de Gaſcogne, oppid. Galliæ, in Vaſconia, S. Severi.
Severa, oppid. Hetruriæ exciſum, Turres, Alſium.
Severina, urbs Calabriæ ulterioris, Siberena.
Severino, urbs Piceni, Septempeda.
Silveſtro, vide Caſtel di Silveſtro.
Silveſtro in Falacrino, locus Sabinorum, Phalacrina.
Simond, locus Galliæ, in Carnutibus: in Archidiaconatu Balgentiacenſi, cum monaſterio, Puteus S. Sigiſmundi.
Siphorien le chaſtel, locus Galliæ, in agro Forenſi inferiori, Mandamentum S. Simphoriani.
Siran en Brenne, monaſterium Galliæ, in Brionis ſaltu, S. Segirani.
Sofia, oppid. Sarmatiæ Aſiaticæ, Oenanthia.
Sofia, vide Sofia.
Spirito, oppid. & promontor. Corſicæ, Marianum.
Stefano, oppid. Colchidis exciſum, Onogoris.
Stefano, oppid. Paphlagoniæ, Stephane.
Taps head, promontor. Scotiæ, Taizalum.
Theodoro, inſula parva Cretæ, Leuce.
Theodoro, oppid. Ciliciæ, Aphrodiſias.
Theodoro, promontor. Siciliæ, Agathyrſus.
Theodoro, vide Theoro.
Thierri, locus Galliæ, in agro Remenſi, Ad S. Theodoricum.
Thomaſo, urbs Indiæ citerioris, Melange.
Thome, urbs Hiſpaniæ exciſa, Menteſa.
Tibery vel Tubery, oppid. Linguadociæ, Ceſſero, Vindomagus.
Trinita del Monti, collis Romæ, Pincius; Item portus Galliæ, ſinui Samblacitano ad Occaſum, S. Tropeſii.
Trond, oppid. cum monaſterio in Tungris, S. Trudonis.
Tropez, urbs Galliæ, Fanum S. Eutropii.
Truyen vel Truyden, oppid. Centronum cum monaſterio in Belgio, in Tungris, Fanum Trudonis, Trudonium, Sarcinium.
Valeri, Picardis S. Vaudry, monaſterium Galliæ, in agro Vimenaco, S. Walarici.
Valery en Caux, in Caletis, Fanum S. Walarici.
S. Vaſtrad, in Caletis locus, ad S. Vedaſtum.
Uberi, monaſterium Galliæ, in agro Agathenſi, S. Tiberii. Olim Axuera, & Ceſero.
Ubes & Setuval, urbs Luſitaniæ, Cetobrica.
Vedaſte, cœnobium Atrebatenſe, Nobiliacum.
Veit, urbs Carinthiæ, Candollica, Tibernia, aliis Fanum S. Viti.
Veit am Flaum, oppid. Germaniæ, Fanum S. Viti ad Flumen.
Venant, oppid. Belgii, Fanum S. Venantii.
Vincente, oppid. & portus Hiſpaniæ, Victoria Iuliobrigenſium portus.

Vincente, oppid. Americæ, *Fanum S. Vincentii.*
Vito, vide *S. Veit.*
Vittorino, urbs Aprutii exciſa, *Amiternum.*
Yon, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *S. Ionii.*
Yves, oppid. Angliæ, *Fanum S. Yvonis.*
le Santois, tractus Galliæ, in Ambianis, *Ager Santerienſis.*
Santorini, vide *Santerini.*
Santuliet, urbecula Brabantiæ, *Sanſlita.*
Sanvaſili, oppid. Peloponneſi, *Cleona.*
Sanuqui, oppid. Japoniæ, *Sanuquia.*
Saone, fluvius Campaniæ Italicæ, *Savo.*
le Saonneis, aliis *Sonnois*, in Cenomanis Galliæ, *Pagus Sagonenſis.*
la Saoſne & Saone, fluv. Galliæ, *Arar*, *Sauconna.*
Saphet, urbs Phœniciæ, *Sarepta.*
Sapico, oppid. Peloponneſi, *Cardamyla.*
Sapientia, vide *Sapienza.*
Sapienza, inſula Peloponneſi, *Oenuſa*, *Sphagia.*
Saponara, oppid. Lucaniæ, *Grumentum.*
Sapri, oppidul. & fluv. Lucaniæ, *Sapris*, aliis *Laus.*
Sar, fluv. Lotharingiæ, *Saravus*, *Sara.*
Sar Alben, ad Saravum fluv. *Sar Alba.*
Sar-haultzbach, ad eundem locus, *Saraltbachium.*
Sara, urbs Armeniæ majoris, *Sala.*
Sara, locus Phœniciæ, *Sarepta.*
Sara, urbs Illyrici, *Scardona.*
Sarabat, fluv. Lydiæ, *Hermus*, aliis *Pactaus*, & *Chryſorhoas.*
Saracina, oppid. Calabriæ citerioris, *Seſtium.*
Saraſendi, urbs Phœniciæ, *Sarepta.*
Saragoſſa, urbs Siciliæ, *Syracuſæ.*
Saragoza, urbs Aragoniæ, *Cæſaraugusta.*
Saraquino, inſula Ægæi maris, *Perapethus.*
Sarbrucken, oppid. Germaniæ ſuperioris, *Sarræ pontes*, *Pons Saravi.*
Sarbrug, vide *Sarburg.*
Sarburg, oppid. duplex inter Alſatiam & Lotharingiam, *Sarræ caſtra*, *Sarraburgum* ſeu *Saravi burgum*, *Pons Saravi.*
Sarcelle, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, *Ruſicibar* & *Ruſubricari.*
Sarch, provinc. Aſiæ, *Aſſyria.*
Sarchiom, provinc. Aſiæ, *Ionia.*
Sarcum, provinc. Aſiæ, *Phrygia minor*, aliis *Æolia.*
Sardegna, inſula Italiæ, *Sardinia.*
Sardenay, mons & tractus Idumææ, *Seir.*
Sardene, locus Galliæ, in Lemovicibus, *Seridunum.*
Sardia, urbs Lydiæ exciſa, *Sardis* vel *Sardes.*
les Sardinieres, inſulæ duæ, in ora ſinus Grimaldi, *Sardinariæ.*
S. Sardos, oppid. Galliæ, in Petrocoriis, *Sarlatum*, *Sacerdotis.*
Sarduni, inſula Provinciæ, *Planaſia.*
Sareck, locus ad Saravum fluv. *Saravicum* vel *Saracum.*
Sargatia, provinc. Aſiæ, *Sarmatia Aſiatica.*
Sargel, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, *Canucis.*
Sargines, locus Galliæ, in Senonibus, *Sarcinæ.*
Sargöreg, oppid. Palæſtinæ in tribu Benjamin, *Bethel*, *Luza.*
Sarione, oppid. Valentiæ vel Aragoniæ, *Laſſira.*
Sarisbury, urbs Angliæ, *Sarisberia*, *Serviodunum*, *Severia.*
Sarlat, urbs Aquitaniæ, *Sarlatum.*
Sarngans & Sarnganſerlandt, oppid. & tractus Rhætiæ, ubi *Sarunetes* populi.
Sarno, oppid. & fluv. regni Neapolitani, *Sarnus.*
Saronica, pagus Græciæ, *Sarona.*
Sarpi, urbs Apuliæ exciſa, *Arpi*, *Argyripa*, *Argos Hippium.*
Sarponne, vide *Scarpaigne.*
Sarria, oppid. Gallæciæ, *Aquæ Quintianæ.*
Sarſina, urbs Romandiolæ, *Sarſina* vel *Saſſinæ.*
Sart, locus Belgii ad Saram, *Sara.*
la Sartre, fluv. Galliæ, in Pertico, *Sarta.*
Sartre, fluv. Galliæ Celticæ, *Sarta.*
Sarwerden, inſula Saravi.
Sarwicze, fluv. Hungariæ, *Urpanus.*
Sarzana, urbs Hetruriæ ſub Genuenſibus, *Luna* vel *Luna nova*, *Sergianum*, aliis *Serezana.*
Sæ, Aſiæ populi prope Scythas, *Sacæ.*
Sas de Gand, arx Belgii, *Gandavenſis Ager.*
Saſa, oppid. Umbriæ exciſum, *Suaſa.*
Saſa, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, *Tapaſa*
Saſeno, inſula maris Ionii, *Saſo.*
Saſſari, urbs Sardiniæ, *Saſſaris*, *Turris Libyſonis nova*, *Plubium.*
Saſſenage, locus Galliæ, in Delphinatu, *Caſſenaticum.*
Saſſoferrato, oppid. Umbriæ, *Iuſicum*, *Sentinum novum*, aliis *Saxumferratum.*

Saſſonia, regio Germaniæ, ubi *Saxones* populi.
Saſſuolo, oppid. Ducatus Mutinenſis, *Saxulum.*
Saſum, urbs Cappadociæ, *Saſima.*
Satabella, inſula Colchidis, *Æa*, *Pæanthe.*
Satalia, urbs Pamphyliæ, *Attalia.*
Satcuma, regnum Japoniæ, *Satcuma.*
Satigan, urbs Indiæ citerioris, *Coſamba.*
Satine, vide *Setines.*
Satriano, fluv. & oppid. Calabriæ, *Cæcinum.*
Satriano, urbs Lucaniæ exciſa, *Satrianum.*
Saturnia, urbs Hetruriæ exciſa, *Saturnia.*
Saturo, pagus juxta Tarentum, *Saturum.*
Sava, urbs Mediæ, *Tigranocerta.*
la Sava, vide *Saw.*
Savus, regio Perſiæ, ubi olim populi *Meſſabatæ.*
Savatopoli, urbs Colchidis, *Dioſcurias*, *Sebaſtopolis*, aliis *Giganeum.*
Sanceuſe, locus Galliæ, in Veliocaſſibus, *Salicoſa.*
Sauci, vicus Galliæ, in Sueſſionibus, *Sauciacum.*
Saude, fluv. Galliæ, in Matronam influens, *Salda.*
la Saudre, fluv. Galliæ, in Biturigibus, *Salera.*
Savello, caſtrum Latii, *Alba longa nova*, aliis *Sabellum.*
Savenier, locus Limburgenſis Ducatus, *Tungrorum fons.*
Saverne & Zabern, oppid. triplex Germaniæ, *Taberna.*
Saverne, fluv. Angliæ, *Sabrina.*
le petit Saverne, in Palatinatu oppid. *Parva Taberna.*
Savien, conventus Rhætorum, in fœdere Cano, *Stuſſavia.*
Savigliano, oppid. Pedemontii, *Savillanum.*
Savignano, caſtrum Romandiolæ, *Compita.*
Savigny, loca Galliæ, in agro Pariſienſi: ad Moſam: in diœceſi Abrincatina, cum monaſterio: Item in diœceſi Matiſconenſi, *Sabiniacum.*
Savigny ſur Braye, locus Galliæ, in Cenomanis, *Sabiniacum ad Brigiam fluv.*
Savigny ſur Orge, in agro Pariſienſi, *Sabiniacum ad Urbiam.*
il Savio, fluv. Romandiolæ, *Iſapis*, *Sapis.*
Saulcourt, locus Galliis, in Bellovacis, *Sabulcurtis.*
Sauldre, fluv. agri Bleſenſis, *Sodera.*
Saulieu, oppid. Burgundiæ Ducatus, *Sidoleucum.*
Sault, vide *Conté de Sault*, aliis *Saltus.*
Saumont, in diœceſi Galliæ Lectevana, *Salvus mons.*
Saumur, urbs Galliæ, *Salmurium.*
Sauna, fluv. Romandiolæ, *Sapina.*
le Saunoy, inter Saliam & Nitam fluv. in pago Metenſi, *Salonenſis ager.*
Savoia, regio Galliæ, ubi olim *Allobroges* populi, *Sapaudia*, *Sabaudia.*
la Savoie, regio Galliæ Narbonenſis, *Sabaudia.*
Savolax, provinc. Sueciæ, *Savolaxia.*
Savona, urbs Liguriæ, *Savona*, *Savo.*
Savona, inſula Americæ ſeptentrionalis, *Savona.*
Savonieres, in ſuburbio Tullenſi locus, *Saponariæ.*
Saur, vicus ad fluv. cognom. in Moſellam effluentem, *Sura.*
Saur, vide *Sour.*
Saura, urbs *Iſauriæ* regionis Aſiæ minoris, *Iſaura.*
Saurac, vicus Indiæ citerioris, in *Syraſtene* regione.
Sauſilanges, cella in Arvernis, *Celſinaria.*
la Sauſſaye, vicus Galliæ, cum prioratu, in agro Pariſino, *Salices.*
Sauſtia, urbs Cappadociæ, *Sebaſtia.*
Saw, fluv. Norici, *Saus*, *Savus.*
Sauve, monaſterium Galliæ, in Ambianis, *S. Salvii.* Item loca in diœceſi Nemauſenſi & Vivarienſi, *Salvia.*
la Sauvetat de Gaure, in Comitatu Gaurenſi, *Salvitas.*
Sauveterre, caſtellum Galliæ, ad Garumnam, *Salva Terra.*
S. Sauveur de Dive, monaſterium Galliæ, ad Divam *S. Salvatoris.*
Sauvian, oppid. Galliæ, in diœceſi Biterrenſi, *Salvianum.*
Sauvigny, locus Galliæ, ad Icaunam fluv. *Sylviniacum.*
Sauvoi, monaſterium Galliæ, Lauduno Clavato proximum, *Sylvacum*, *Sylviacum.*
Savuto, fluv. Calabriæ, *Ocinarus*, *Sabbatus*, *Acheron.*
Saux, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, prope montem Leotherici, *Salix.* Item fluv. in Matronam influens, *Saltus.*
Saux S. Remy, villa Galliæ, ad Rotumnam, *Salix S. Remigii.*
la Saxe, provinc. Germaniæ, *Saxonia.*

Saxenlandt, vide *Saſſonia.*
Saycock, inſula Japoniæ, *Saicocum.*
Sayn, vide *Seyn.*
Sberrr, oppid. Germaniæ, *Marionis.*
Scaſaſſo, urbs Phœniciæ, *Porphyreum.*
Scaſato, fluv. Picentum, *Saranis.*
la Scaffa del Garigliano, urbs Latii exciſa, *Minturnæ.*
Scagen, oppid. & promontor. Daniæ, *Cimbrum promontorium*, aliis *Cartis* & *Scagenſe.*
Scakerboſch, ſylva Hollandiæ, *Sacrum nemus.*
Scala, urbs Picentinorum, *Scalæ.*
Scala di Canello, oppid. Corſicæ, *Canelate.*
Scala Greca, turris Siciliæ, *Galeagra.*
Scala Marmorea, portus Bithyniæ, *Amyci* vel *Amyci.*
Scalambri, portus Siciliæ, *Caucana.*
Scalas, locus prope Conſtantinopolim, *Chele.*
la Scalda, vide *Sceldt.*
Scalea, oppid & fluv. Calabriæ citerioris, *Laus*, *Talaus.*
Scalemuro, vide *Stalemura.*
Scalmar, oppid. Hungariæ, *Selva.*
Scalona, urbs Palæſtinæ, *Aſcalon.*
Scaltheim, locus ad Scaldin fluv. *Scaldis villa*, ſeu *Scaldis Hammus*,
Scamandro, fluv. Aſiæ minoris, *Scamander*, *Xanthus.*
Scambri, pagus Hungariæ, *Legio Auxiliarium*, *Simbria.*
Scampi, urbs Macedoniæ exciſa, *Scampis.*
Scamps, conventus Rhætorum, in fœdere Cano, *Seſſa.*
Scandalio, oppid. Palæſtinæ, *Ecdippa*, *Alexandrium.*
Scandalor, provinc. Aſiæ minoris, *Pamphylia*; & urbs Pamphyliæ, *Side.*
Scandeloro, urbs Pamphyliæ, *Coraceſium.*
Scander, urbs Georgianorum, *Zaliſſa.*
Scanderia, urbs Ægypti, *Alexandria.*
Scanderone, urbs Syriæ, *Alexandria.*
Scapring, oppid. Hungariæ, *Sacarbantia*, *Scarbantia.*
Scaranis, portus Siciliæ, *Caucana.*
Scardo, urbs Liburniæ, *Scardo*, *Scardona.*
Scaren, urbs Gothiæ, *Scara.*
Scarſia, urbs in confinio Achaiæ & Macedoniæ, *Echinus*, aliis *Scarphia.*
Scarlino, oppid. Hetruriæ, *Scapris.*
Scarpaigne, pagus Lotharingiæ, *Scarponna.*
Scarpanto, inſula Aſiæ juxta Rhodum, *Carpathus.*
Scarpe, fluv. Arteſiæ, *Scarpa.*
Scatono, pagus Hetruriæ, *Scatinus.*
Scatron, oppid. vel pagus Aragoniæ, *Oſtogeſa.*
Sceldt, fluv. Flandriæ, *Scaldis.*
Scelos, anguſtia montis, & urbs Phthiotidis, *Thermopylæ.*
Scempſat, urbs Syriæ exciſa, *Samoſata.*
Scenaſechie, pagus Catuolæ, *Areſica*, *Aueſica.*
Scetlant, inſula maris Germanici apud Scotiam, una *Electridum.*
Schachtlan, nomen officii, in agro Bernenſi, *Caſtellanus.*
Schaffhauſen, vide *Schaffhuſen.*
Schaffmatte, pars Juraſſi, in agro Baſilienſi, *Pratum ovium.*
Schaffhuſen, urbs Helvetiæ, *Probatopolis*, *Scaphuſia.*
Schagen, promontor. Daniæ in Jutia, *Cartis.*
Schalechmarch, fluv. Ciliciæ, *Tyberis.*
Schalholt, urbs Islandiæ, *Schalholtum.*
Scham, urbs Syriæ, *Damaſcus.*
Scharbeigne, aut *Charpeigne*, vicus ad Moſellam fluv. *Scarponna.*
Scharaſſen, oppid. Daciæ, *Zirdava.*
Scheirn, populi Bavariæ, *Scyri.*
Schekel, mons Stiriæ, *Geſſaces*, mons Hungariæ, *Cocinus.*
Scheldt, vide *Sceldt.*
Schelichmarch, vide *Schalechmarch.*
Schelling, inſula Belgii uniti, *Schellinga.*
Schemnickelberg, mons Mauritaniæ, *Abyle.*
Schenkenſchans, arx Belgii, *munimentum Schenckii.*
Scheno, portus Iſthmi Corinthiaci, *Scœnus.*
Schesburg, urbs Tranſylvaniæ, *Sandava.*
Schetland, inſulæ in mari Caledonio, *Æmodæ*, ſeu *Æmodæ*, & *Schetlandiæ.*
Schiatto, urbs Macedoniæ, *Caſſandrea.*
Schiavoni, populi Illyrici, *Sclavi*
Schiavonia, provinc. Europæ, *Illyricum*, *Sclavonia.*
Schiavonia di la dal fiume Tirio, regio Illyrici, *Liburnia.*
Schiermong, inſula Belgii, *Monicoga.*
Schilla, inſula Peloponneſi, *Pityuſſa.*

Sci-

Schiras, urbs Perſiæ, *Schiraſium.*
Schiret, fluv. Sarmatiæ Europææ, *Agarus*, *Sagaris.*
Schiſſo, urbs Siciliæ exciſa, *Naxos.*
Schleſien, provinc. Germaniæ, *Sileſia.*
Schleſier, populi Germaniæ, *Ligii.*
Schleſtadt, urbs Alſatiæ, *Elcebus*, *Seleſtadium*, *Helvetum.*
Schleſwick, urbs Cimbricæ Cherſoneſi, *Heideba*, *Sleſvicum.*
Schneeben, oppid. Pomeraniæ, *Scurgum.*
Schneberg, pars *Carpatis* montis Sarmatiæ Europææ.
Schneberg, pars *Cetii* montis Norici.
Schoeſſtern, pagus Bavariæ, *Pontes Terſenini.*
Schoneck, caſtellum inter Prumiam & Bedam vicos, *Noſonacum.*
Schonen, pars Daniæ regni. *Scandia.*
Schongaw, oppid. Bavariæ, *Schongavia.*
Schonhoven, oppid. Hollandiæ, *Schonhovia.*
Schorndorf, urbs Ducatus Wirtembergici, *Schorndorſium.*
Schoven, inſula Zelandiæ, *Scaldia.*
Schuls, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, *Scultina.*
Schut, inſula Danubii in Hungaria, *Cituorum inſula.*
Schwaben, provinc. Germaniæ, *Suevia.*
Schwanberger, nomen *Alpium Noricarum.*
Schwartwatter, fluv. Germaniæ, *Vidrus.*
Schwartzwaldt, pars Hercyniæ, ſylvæ Germanicæ, *Mar[illegible]na ſylva*, *Bacenis.*
Schwartz-zee, mare Euxinum & Nigrum.
Schwatz, oppid. Tirolenſis Comitatus, *Sebatum*, *Sevatum*, ubi *Sevaces* populi.
Schweidnitz, urbs Sileſiæ, *Suwidnia.*
Schwerin, vide *Swerin.*
Schwinborg, oppid. Daniæ, *Suinburgum.*
Schwindaw, locus *Conſuanetum* popul. Bavariæ.
Schwinford & Schwinfurt, urbs Franconiæ, *Suevorum trajectus*, *Swinfordia*, *Schwinfurtum.*
Schwitz & Suiſſe, vicus Helvetiorum, *Suitium.*
Schwitzer, populi Germaniæ, *Helvetii.*
Schwitzerlandt, regio Germaniæ, *Helvetia.*
Schytum, fluv. Sogdianæ, *Jaxartes.*
Sciam, vide *Scham.*
Sciato, inſula maris Ægæi, *Sciathus.*
il Sciglio, promontor. & oppid. Calabriæ, *Scyllæum.*
Scillo vel *Scilla*, ſcopulus Calabriæ, *Scylla.*
Sciltaro, urbs Myſiæ ſuperioris, *Nicoplis.*
Sciltwoldt, vide *Sidebuten.*
Scinuſa, inſula maris Ægæi, *Schinuſſa.*
Scio, inſula maris Ægæi, *Chios.*
Sciocco, fluv. agri Patavini, *Togiſonus.*
Sciro, inſula maris Ægæi, *Scyros.*
Scliſſa, vide *Cliſſa.*
Scone, oppid. Scotiæ, *Scona.*
Scongæ, oppid. Vindeliciæ, *Eſco.*
Scopia, urbs Macedoniæ, *Paræcopolis.*
Scopia, urbs Myſiæ ſuperioris, *Scupi.*
Scopia, oppid. Laconicæ, *Teuthrone.*
Scopuli, inſula maris Ionii, *Scopelus*, *Scopulus.*
Scopulo, inſula maris Ægæi, *Scopelos.*
Scoraille, aliàs *Eſcouraille*, caſtrum Galliæ, in Arvernia ſuperiori, *Scoralia.*
Scorpiata, promontor. Troadis, *Lectum.*
Scoſna, fluv. Scythiæ Europææ, *Hyrgis*, & oppid. *Ara Cæſaris.*
Scotia, pars Britanniæ, *Britannia ſecunda*, *Scotia.*
the Scotiſh Banck, inter Angliam & Scotiam, *Hadriani murus.*
Scotland, pars Albionis inſulæ Europæ, *Scotia Albania.*
Scotuſa, urbs Theſſaliæ, & alia Macedoniæ, *Scotuſa.*
Scozzeſi, populi Scotiæ, *Scoti.*
Scrachicow, oppid. Poloniæ, *Schrachicovia.*
Scritfinner, populi *Scrifinnæ* regionis Scandinaviæ, *Creſennæ*, *Scritifinni.*
Scriſſia & Scriſia, pagus Liburniæ, *Argyrutum.*
Scrivia, fluv. Lombardiæ, *Iria*, *Scripia.*
Scultella, fluv. Romandiolæ, *Scultelia.*
Scupello, oppid. Siciliæ dirutum, *Cetaria.*
Scutari. promontor. & arx Aſiæ contra Byzantium, *Chryſopolis*, aliis urbs *Chalcedon*, *Dianæ fanum.*
Scutari, urbs Albaniæ, *Scodra.*
Scutulo, oppid. Aprutii, *Cuculum.*
Scyro, vide *Sciro.*
Sdiles, inſula maris Ægæi, una Cycladum, *Delos.*
Sdrigna vel *Sdrin*, oppid. Sclavoniæ vel Hungariæ, *Stridon.*
Seane, fluv. & vicus Galliæ, in Caletis, *Sedana.*
Seant en Otte, vicus Galliæ in Tricaſſibus, *Sedantum in Otta ſylva.*
Seaton, oppid. Angliæ, *Moridunum.*
Seavenshale, oppid. Northumbriæ, *Hunnum.*
Seben, vide *Czeben.*
Sebenico, urbs Dalmatiæ, *Sebenicum*, *Sicum.*
Sebenit, urbs Ægypti, *Sebennytus.*
Secca, oppid. Pelignorum, *Buca.*
le Secche di Barbaria, mare Africæ Scopuloſum, *Syrtes.*
le Secche delle Garze, ſinus Libyæ, *Sinus Heſperius.*
Secchia, fluv. Lombardiæ, *Gabellus.*
Seckaw, urbs ditionis Salisburgenſis, *Secovia.*
Seckingen, oppid. Helvetiæ vel Sueviæ, *Sanctio.*
Seclin, vicus Galliæ, cum Collegio Canonicorum, in agro Medenatenſi, *Saclinium.*
Secondigni, oppid. Galliæ, in Pictonibus, *Secundiniacum.*
Sedan, oppid. *Seduſiorum*, popul. Germaniæ.
Sedan, urbs Campaniæ, *Sedanum.*
See, fluv. Galliæ, *Seva.*
Seelandt, inſula maris Baltici, *Selandia*, *Codanonia*, *Scandia*, una *Hemodum.*
Seez, urbs Normanniæ, *Sagienſis urbs*, *Sagium*, *Aruviorum*, *Eſſuorum*, *Saiorum*, *Seſuviorum* popul. aliis *Vagoritum*: in Oſiſmiis, Valeſio.
Sefet, urbs Palæſtinæ, *Sephet*, *Sepphoris*, *Sephorum.*
Sefor, oppid. Galilææ, *Sepphoris.*
Sege, promontor. Corſicæ, *Sacrum.*
Seged & Segedin, urbs Hungariæ, *Segedunum.*
Segelmeſſa, regio Africæ, *Segellomeſſa.*
Segent, vide *Carr Segent.*
Seges, pagus Caſtellæ veteris, *Segeda*, ubi *Segienſes* populi.
Segesd vel *Seged*, urbs Hungariæ extincta, *Segeſte*, *Segeſtica.*
Segeſwar, urbs Tranſylvaniæ, *Segethuſa*, *Sandava*, *Singidava.*
Segewoldt, urbs Sueciæ, *Segevoldia.*
Seghex, inſula maris Ægæi, *Chios.*
Segiola, pagus Calabriæ, *Sedecula.*
Segiſlan, vide *Sigiſlan.*
Segna, urbs Liburniæ, *Senia.*
Segna vel *Segni*, urbs Latii, *Signia.*
Segney, vide *Signey.*
Segor, pagus Palæſtinæ, *Zoara*, *Segor.*
Segorve, urbs Valentiæ, *Segorbia*, aliis *Segobriga.*
Segovia, urbs Caſtellæ veteris, *Segovia*, *Segobia.*
Segovia la mener, pagus Andaluziæ, *Segovia.*
Segovia la nueva, urbs Philippinarum, *Segovia nova.*
Segre, locus Galliæ, ad Oldonem fluv. *Segrejum.*
Segre, fluv. Catalauniæ, *Sicoris.*
Segura, locus Palæſtinæ, *Lud.*
Segura, fluv. Valentiæ, *Serabis*, *Tader*, *Terebs*, aliis *Turuli.*
Sehumi, locus Galliæ, *Aſſeduma.*
Sehuſen, urbs Brandeburgica, *Senchuſium*, ubi *Semnones* populi.
Seichayder, provinc. Aſiæ, *Perſia.*
Seideſcheber, urbs Phrygiæ, *Hierapolis.*
Seididag, mons Macedoniæ, *Athos.*
Seignelay, oppid. Burgundiæ, *Seilliniacum.*
Seillans, mons Galliæ, inter Sanitium & Antipolim, *Solliniacum civitas.*
la Seille, fluv. Lotharingiæ, *Sala*, *Salia.*
Seine, oppid. Provinciæ, *Sedena.*
S. *Seine*, locus Galliæ, ad Vigennam vicus, *S. Sequani.*
les Seins, in mari Britannico inſulæ, *Senenſes.*
Seiont, fluv. Walliæ, *Stucia.*
Seira, pagus prope Conimbricam, *Selium.*
Seiſſac, caſtrum Galliæ, in diœceſi Carcaſſonenſi, *Saxiacum.*
Seiſſel, oppid. Breſſiæ provinc. ad Rhodanum, *Seſſelium.*
Seiſſelmaur & Zeiſſelmaur, oppid. Auſtriæ, *Cetium & Cecia.*
Sela, pagus Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Caladunum.*
Selaſſit, promontor. Theſſaliæ, *Poſidium.*
Selatina, oppid. Dalmatiæ, *Siparuntum.*
Seleſchia, urbs Ciliciæ, *Seleucia.*
Seleuca, vide *Seleſchia.*
Seleuche leiber, urbs Syriæ, *Seleucia Pieria.*
Selino, pagus Cretæ, *Pæcilaſium.*
Seliſſa, oppid. Liburniæ, *Lopſica.*
Selivrea & Selibria, urbs Thraciæ, *Selybria*, *Selymbria.*
Sella, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, *Sala.*
Selle, oppid. Hungariæ, *Aquæ Baliſſæ.*
Selle, vide *la Seille.*
Selles en Berry, in Biturigibus, *Cella S. Euſebii.*
Sellie, oppid. Hungariæ, *Sala.*
Sellir, pagus Luſitaniæ, *Selium.*
Selo, fluv. regni Neapolitani, *Silarus.*
Selombria, urbs Thraciæ. *Selybria*, *Selymbria.*
Selon vel *Salon*, oppid. Provinciæ, *Salona*, *Salonenſium urbs.*
Seirik, oppid. Scotiæ, *Selariçum.*
Seiſey, inſula Angliæ, *Vituli inſula.*
Seitz, oppid. Germaniæ, in Palatinatu, cum fluv. cognomine, *Saletio.*
la Selva, oppid. Catalauniæ, *Sylva Conſtantini.*
Selva dell' Aglio, ſylva Latii, *Algidum.*
d'Alói, ſylva Marſorum, *Agnitia*, *Angitia.*
d'Ardenne, *d'Ardenna*, ſylva Belgica, *Arduenna.*
de Hami, locus Campaniæ Italicæ, *Sacer lucus*, ubi olim *Hamæ* oppid.
di Lugo, ſylva Romandiolæ, *Litana.*
di Nemo, Latii, *Triviæ lucus.*
di Triſtena, ſylva Peloponneſi, *Sylva Nemæa.*
Veiletta, Hetruriæ, *Vetulonia ſylva.*
Selune, fluv. Galliæ, *Senura.*
Selunges, urbs Aureæ Cherſoneſi, *Sara.*
Selye, oppid. Hungariæ, *Salis.*
Sem, fluv. Sarmatiæ Europææ, *Gerrhus*, *Hypacyris.*
Semender, vide *Spenderobi.*
Semering, mons Auſtriæ in confinio Hungariæ, *Cetius.*
Semigallen, Livoniæ pars, *Semigallia.*
Seminara, oppid *Saurianum*, & fluv. Calabriæ ulterioris, *Metaurus.*
Semirami vel *Semiram*, in Media, *Semiramidis mons*, *Zagri pylæ.*
Semnitz, Sarmatiæ Europeæ mons, *Carpates.*
Semur, oppid. Burgundiæ, *Semurium.*
Semur en Auxois, urbs Burgundiæ, in Agro Aleſienſi, *Semurium* vel *Sinemurum.*
Semur en Brienois, vel *Briennois*, caſtrum Galliæ, in agro Cadrelleuſi, *Sinemurum Brienenſe.*
Sena & Sene, urbs Mediæ, *Sanair.*
Sendrew, urbs Serviæ, *Spenderobis*, *Singidunum.*
Senega, vide *Zenega.*
Senga, fluv. Nigritiæ, *Senega.*
Senes vel *Senez*, urbs Provinciæ, *Cemeneleum*, aliis *Sanitium*, *Urbs Sanicienſium*, *Sanagæ.*
Senevere, locus Galliæ, in Turonibus, cum monaſterio, *Senaparia.*
il Seneſe, in Hetruria, *Senenſis ager.*
Senez, aliis *Senes*, locus Galliæ, in Veſdiantiis, *Sanitium.*
Senga, fluv. Hiſpaniæ, *Cinga.*
Sengerer, populi Walliæ, *Segontiaci.*
Sengi, fluv. Æthiopiæ, *Raptum.*
Senich, prope Aquiſgranum, *Senicorum vicus.*
Senigaglia, vide *Semigallen.*
Senio, fluv. Umbriæ, *Sénna.*
Senlis, urbs Franciæ, *Auguſtomagus*, *Sylvanectum*, ubi *Ulbanectes* populi,
le Senliſien, ager in Picardia, *Sylvanectenſis.*
Senna Erdet, locus Hungariæ, *Teutoburgium.*
Senne, locus Brabantiæ, ad Scaldim, *Senna.*
Senne, aliàs *Zenne*, amnis Brabantiæ, *Senna.*
Sennecterre, corruptè Arvernis, *S. Nectoire*, pro *S. Nectaire*, oppid. Galliæ, *S. Nectarii.*
Senno, fluv. magnæ Græciæ, *Siris.*
Senonche, locus Galliæ, in Pertico, *Senoncia.*
Senone, locus Galliæ, in Lotharingia, *Senonæ.* Item *Vallis Senonenſis.*
Sens, populi & urbs Galliæ Lugdunenſis, *Senones*, *Senonæ.*
Sentina, oppid. Cappadociæ, *Vyline.*
Sentino, fluv. Marchiæ Anconitanæ, *Sentinum.*
Sento, oppid. Umbriæ. *Sentinum.*
Sentry, vicus Galliæ, in agro Pariſino, *Centriacum.*
Sentron, oppid. *Centronum* in Sabaudia.
Seoue, vicus Galliæ, ad Axonam, *Sindunum.*
Sephet, vide *Sefet.*
Sepino, vide *Supino.*
Seprio, pagus Ducatus Mediolanenſis, *Inſubria.*
Septa, vide *Ceuta.*
Sepfons, monaſterium Galliæ, in diœceſi Auguſtodunenſi, ad Ligerim, *Septem Fontes.*
Septmeules, locus Galliæ, in Caletis, *Septem molæ.*
Septſaux, locus ejuſdem regni, in Remenſi agro, *Septem ſalices.*
Sepulveda, oppid. Caſtellæ veteris, *Segobriga*, *Setuba*, *Segortia lata.*
Sequino, fluv. Ciliciæ, *Arymagdus*, *Orymagdus.*
Ser, fluv. Albaniæ, *Cyrthus.*
Serancena, vide *Saracena.*
Seraio, urbs Boſniæ, *Seraium.*
Sercelle, aut *Cercelle*, vicus agri Pariſini, *Sardelala.*
Serchio, fluv. Hetruriæ, *Æſaris*, *Anſer*, *Sarculus.*
Sercin, vicus Belgii, in Atrebatibus, *Sarcinium.*
Sere, fluv. Galliæ, *Sara.* Item *Sera*, in agro Torinnenſi. Item fluv. Belgii, in Iſaram influens, *Sira.*
Seregippe, urbs Braſiliæ, *Seregippa.*
Serezin, pagus Arteſiæ, *Sirciuium.*
Serem Porto, vide *Porto Seren.*

Serent, urbs Carmaniæ, Alexandria.
Seret, fluv. Moldaviæ, Hieraſus, Ageru.
Sereth, fluv. Scythiæ Europææ, Tiaranus.
Serſina, inſula maris Ægæi, Seriphus.
Sergna, urbs regni Neapolitani, Æſernia, Eſernia.
Seri, fluv. Mediæ, Mardus, aliis Cyrus.
Seria, oppid. Andaluziæ, Iulia fama, Seria.
Serio, fluv. ditionis Venetæ, Serius.
Sermione, pagus agri Veronenſis, Sirmio.
Sermiio, pagus ditionis Mantuanæ, Serminus vicus.
Sermoneta, oppid. Latii, Sulmo, aliis Sermineta.
Sernay la ville, vicus agri Pariſini, Sarnajum.
le Serrail, Turcis Stramboul, nomen palatii Turcarum Imperatoris.
Sernere, provinc. Aſiæ, Aria.
Serpaigne, vicus Lotharingiæ, Scarponna.
Serpentaria, inſula Sardiniæ, Ficaria.
Serphone, Serſo, inſula Ægæi maris, Seriphus.
Serra de S. Juan, oppid. Andaluziæ, Cauſtorgis.
Serrain, oppid. Arabiæ, Badeos.
Serres & Seres, urbs Macedoniæ Apollonia, Serræ.
Serris, aliàs Serry, vicus Galliæ in Briegio, Sarites.
Serta, vide Lago di Serta.
Sertrouville, aliàs Sartouville, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Sartoris villa.
Servan, provinc. Aſiæ, Media Atropatia, Atropatia, aliis Servania.
Serveſtein, oppid. Saxoniæ, Serveſta, ubi Sorabi populi.
Servia, pars Mæſiæ ſuperioris, regionis Europæ, ubi Serbi populi, Servia.
Serviere, caſtrum Galliæ, in Rutenis, Severacum.
Servon, vicus agri Pariſini, Servon.
Seſanne, urbs Galliæ, Seſanna. Item caſtrum in Tricaſſibus, Sezannia.
Seſans & Sezans, oppid. Delphinatus, Cincomagus & Scingomagus.
Seſchan, palus Sarmatiæ Europææ, Buges, Byce, Bice.
Seſis, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Aſſara.
Seſia, fluv. inter Pedemontium & Mediolanum, Seſſites.
Seſſa, urbs Campaniæ, Sueſſa.
Seſſe, oppid. Aragoniæ, Setia.
Seſſula, oppid. Campaniæ, Sueſſula.
Seſteron, urbs Cavarum in Gallia, Seguſtero, vide Siſteron.
Seſto, oppid. Inſubriæ, Sextum.
Seſto, arx Thraciæ, Seſtus & Seſtos.
Seſtre, ſeu le grand Seſtre, & Paru, locus Guineæ, Seſtrum magnum.
Seſtre, locus in Lingonibus, Sicaſtrum.
Seſtri di Levante, oppid. Liguriæ, Segeſta Tigulinorum, Tigulia.
Seſtri di Ponente, pagus Liguriæ, Sextum.
Seſtro, fluv. Longobardiæ, Siſterio.
Set, fluv. Meſopotamiæ, Saocoras.
Seta, locus Dalmatiæ, Senta.
Sete, mons ſeu promontor. in ſinu Gallico, Setius.
Sethie, mons Cretę, Dicte.
Setia, vide Sittia.
Setines, urbs Græciæ, Athena.
Seton, oppid. Angliæ, Segedunum, Segodunum.
Settalia, provinc. Aſiæ minoris, Pamphylia.
li Sette Cavi, mons Lyciæ, Cragus.
le Sette fonti, urbs Hetruriæ excisa, Septem fontes.
les Sette Iſles, inſulæ Britanniæ minoris, Siada.
Settiſonio, locus urbis Romæ, Septizonium.
l'Adour de la Seube, fluv. Galliæ, in finibus vallis Campaniæ, Aturus ſylvenſis.
Setuval, oppid. Portugalliæ maritimum, Cetobrix & Cetobrica.
Sevarn vel Severn, fluv. Walliæ, Sabrina.
les Sevennes, mons Aquitaniæ, Cemmenus.
Severwaldt, vide Severwolden.
Severwolden, locus Friſiæ, Baduhennæ lucus.
Severia, regio Sarmatiæ, ubi Aorſi populi.
Severino, urbs Daciæ, Acmonia.
Severo, vide Monte Severo.
Seveſtia, urbs Ciliciæ, Auguſta, Sebaſte.
Sevilla la veja, urbs Andaluziæ everſa, Italica everſa, Oſſet.
Sevilla de Oro, urbs Americæ, Hiſpalis Aurea.
Sevran, vicus agri Pariſini, Cebrantum.
Seure & Seury, oppid. Burgundiæ, Severiacum, Bellogardia.
Seure, vicus ad fluv. cognom. Savara. Item caſtellum in Æduis, Surregum.
la Seure Nantoiſe, fluv. Galliæ, Separis Nannetius.
la Seure Niortoiſe, fluv. ejuſdem regni, Separis Niortenſis.
la Seure, fluv. Pictavenſis provinc. Separa.

Sewhund vel Schwinhund, canum genus; Seguſiani canes.
Sewer, fluv. Hiberniæ, Suirius.
Sewruſſel, caſus Danubii juxta Lentiam, Catarractes Danubii.
Sewrny, oppid. Daciæ, Sornum.
Sexoli, urbs Macedonię, Theſſalonica.
Seyn, inſula Normanniæ & fluv. Sena, Siambris.
Seyne, fluv Galliæ, Sequana.
Sezans, vide Seſans.
Sezza, urbs Latii, Setia.
Sfacalbas, promontor. Arabiæ Felicis, Syagros.
Sfacchia, montes Cretæ, & Leuci montes, Leuca Ore.
Sferracavallo, oppid. Siciliæ exciſum, Motya.
Sfetigrado, oppid. Albaniæ, Sphetia.
Sgraven-hage, pagus Hollandiæ, Haga Comitis.
Shannon, vide Shennyn.
Shapur, urbs Indiæ citerioris, Sora.
Shennon, fluv. Hiberniæ, Senus.
Shennyn, fluv. Hiberniæ, Senus, Sineius.
Shepe haven, in Hibernia, portus Shepeus.
Sheppey vel Shepey, inſula Angliæ, Convennos, Cosmos, Toliapis.
Shirburn, oppid. Angliæ, Clarus fons.
Shrepshire, provinc. Angliæ, Salopia.
Shrewsbury & Shrewibury, oppid. Angliæ, Salopia.
Siada, urbs Phœniciæ, Sidon.
Siagne, amnis Galliæ, Cyanus.
Sian, fluv. Indiæ ulterioris, Sobanus.
Siangyang, urbs Sinarum, Siangyanum.
Siaphas, urbs Perſiæ, Perſepolis.
Siara, urbs Braſiliæ, Siara.
Siba, regnum Indiæ propriæ, Siba.
Sibaca, oppid. vel pagus Africæ ad Syrtim magnam, Oeſporis.
Siban, urbs Arabiæ Felicis, Saba.
Sibecca, oppid. Africæ, Charax.
Siben, urbs Comitatus Tirolenſis exciſa, Sabiona, Sublavio.
Sibenburgen, provinc. Europæ, Septem caſtra, Dacia mediterranea, Tranſylvania.
Siberia, provinc. Moſcoviæ, Siberia.
Sibiera & Sibieri, regio & populi Scythiæ, Rhymnies.
Sibin, vide Nisbin.
Sibnus, urbs Ægypti, Sais, Sebennytus.
Sibula, oppid. & portus Tauricæ, Symbolon, Symbolorum portus, Pactorum portus.
Sicandro, inſula Cretici maris, Cimolus.
Sichino, oppid. Cretæ, Pſychium.
Sicibab, urbs Thraciæ, Calyba.
la Sicile, inſula Italiæ, Sicilia.
Sicilia, inſula Europæ, Sicilia, Trinacria.
Sicino & Sichino, inſula maris Ægæi, Sicinus.
Sicura, regio Hiſpaniæ Bæticæ, Obulco.
Sidariſo, urbs Laconicæ, Gerenia.
Sideburen, pagus Groningenſis, Siatutanda.
Siderocapſa, oppid. Macedoniæ, Chryſites, Scydra.
Sidoniſi, inſula Sarmatiæ Europææ, Achillea.
Sidra, inſula Peloponneſi, Calauria, Irene.
la Sie, fluv. Galliæ, in Caletis, Seda.
Siena, Hetruriæ urbs, Sena, Sena.
Sierra Alcaraz, mons Caſtellæ novæ, Argenteus mons, Tugienſis ſaltus.
d'Almarſa, vide Sierra de la Ximiera.
d'Atienza, pars Idubedæ, mons Hiſpaniæ.
d'Avila, montes Caſtellæ veteris Abulenſes montes.
de Cogollas, mons Caſtellæ veteris, ubi olim Pelendones populi.
Liona, mons Libyæ, Deorum currus, Leonum mons.
di Molina, mons Hiſpaniæ in Caſtella nova, Oroſpeda.
Morena, in Hiſpania, Mariani montes, Saltus Caſtulonenſis.
Nevada, mons regni Granatenſis, Oroſpeda.
Nevada, in Peruvia, Montes nivoſi ſeu Andes.
d'Oviedo, mons Auſtriæ, Vindius.
Piguera, mons Caſtellæ veteris, ubi Pelendones populi.
di Ponfria, mons Hiſpaniæ, Oroſpeda.
de Ronda, oppid. Andaluziæ, Succubo.
de S. Martin, in nova Hiſpania, Montes S. Martini.
de Segura, mons Caſtellæ novæ, Argenteus mons, Tugienſis ſaltus.
de la Ximiera, mons Mauritaniæ Tingitanæ, Abyla, Abyle.
Siſano, inſula maris Ægæi, Siphnos.
Siſerengen, locus juxta Viennam, Severini cœnobium.
Siſſalo, urbs Siciliæ exciſa, Alæſa.
Sigarra, oppid. & promontor. Valentiæ, Ferraria.
Sigefridiſmer, palus prope Bremam, Mota.
Sigeiner, populi Myſiæ ad oſtia Danubii, Sigyni.

Sigen, oppid. Bergenſis Ducatus, ubi Sicambri populi.
Sigen, oppid. Veteraviæ, Segodunum & Siga.
Sigenberg, cœnobium Bergenſis Ducatus, ubi Sicambri populi.
Sigenburg, arx Bergenſis Ducatus, ubi Sicambri populi.
Siges, oppid. Catalauniæ, Subur.
Sigeth, oppid. Tranſylvaniæ, Salina.
Sigetinez, pagus Hungariæ, Singidonum.
Sigiſtan, regio Drangarum popul. Aſiæ, Drangiana, aliis Sigiſtania.
Siglio, vide il Sciglio.
Signy, populi & oppid. ditionis Leodienſis, Segni.
Sigoiers, campus in Delphinatu, Sicorsorum.
Sigtun, urbs Sueciæ, Sigtuna.
Siguenza, urbs Caſtellæ veteris, Secontia, Segontia.
Sihor, fluv. Africæ, Nilus.
Sila, ſylva Calabriæ, Sila.
Silare, fluv. Neapolitani regni, Silarus.
Sileſter, oppid. Angliæ, ubi Segontiaci populi, Vindonus.
Sile, fluv. Venetiæ, Silis.
Sileſie, provinc. Germaniæ, Sileſia.
Silian, lacus Sueciæ, Silianus.
Siliſtrie, urbs Bulgariæ, Siliſtria.
Silla, fluv. Aſturiæ, Salia.
Sillaro, caſtrum Hetruriæ, Sillanum.
Silley & Silly, inſulæ Angliæ adjacentes, Silurum inſula, Caſſiterides, Acmodæ, Syllina.
Sim, fluv. Indiæ, Cophes, & fluv. Arachoſiæ, Arachotus.
Sima, mons Meſopotamiæ, Singaras.
Simancas, Caſtellæ veteris oppid. Septimanca.
Simari, fluv. & oppid. Calabriæ ulterioris, Semirus.
Siman & Sinau, urbs Phrygiæ magnæ, Synaus.
Simboa, provinc. Africæ, Agiſymba.
Simedro, urbs Serviæ, Singidunum, Semandria.
Simie, inſula Lyciæ, Eleuſa, aliis Syme.
Simiſchacar, urbs Arabiæ deſertæ, Saba.
Simiſo, urbs Paphlagoniæ, Amiſus.
Simmeren, oppid. Palatinatus inferioris, Semmera.
Simmershaven, oppid. Sueciæ, Simmerii portus.
Simoers, fluv. Aſiæ minoris, Scamander, Simois.
Simolachach, urbs Armeniæ majoris, Tigranoana.
den Simpeler, mons Valleſiæ, Sempronius.
Sin, urbs Sinarum, Sina.
Sinabe, urbs Paphlagoniæ, Sinope.
Sinada, urbs Phrygiæ magnæ, Synnada.
Sinay, mons Arabiæ petrææ, Melani, Sina.
Sindiſu, urbs Cathayæ, Sera.
Siney, populi & oppid. ditionis Leodienſis, Segni.
Siney, fluv. Hiberniæ, Sineius.
Singo, oppid. Macedoniæ, Singus.
Sinigaglia, urbs Umbriæ, Sena Gallica, Senogallia.
Sino, fluv. Lucaniæ, Siris & Ciris.
Sino, fluv. Piceni, Sinnum.
Sinopi, vide Sinabe.
Sinſich, pagus Germaniæ inferioris, Sinciacum.
Sintacora, urbs Indiæ citerioris, Simylla.
Sintien, urbs Sinarum, Sintienum.
Sintra, vide Monte de Sintra.
Sintzich, locus Germaniæ ad Rhenum, haud procul Bonnâ, Sentiacum.
Siole, vel Siaule, fluv. Galliæ, in Arvernis, Sedus vel Sicaula.
Sion, urbs Valleſiæ, Sedunum.
Sion, mons Judææ, Moria, Sion.
Sior, urbs regni Coreæ, Sienum.
Sioulle, fluv. Galliæ in Elaverem influens, Cicaula.
Siphano, vide Siphno.
Siponto, urbs Apuliæ exciſa, Sipontum.
Sir vel Ser, fluv. Meſopotamiæ, Tigris.
Sirad, urbs Poloniæ, Siradia.
Siragoſa, Siracoſa, vide Siraguſa.
Siraguſa, urbs Siciliæ, Syracuſæ.
Siran la Late, locus Galliæ cum Monaſterio, in Toronibus, Sirojabenſe Oratorium.
Siras, urbs Perſiæ, Perſepolis.
Sirbi, fluv. Lyciæ & urbs, Xanthus.
Sirbia, tractus Miſniæ, ubi Sorabi populi.
Sirck, oppid. Lotharingiæ, Sirca.
Sire, vel Sere, vicus Belgii, prope Leodium, à Cerſo populo dictus.
le Sirene, inſulæ tres maris Tyrrheni, Sirenuſſæ.
Sirfia, regio Africæ, ubi Troglodytæ populi.
Sirfia, regio Myſiæ inferioris, ubi Serbi populi.
Sirfone, inſula Ægæi maris, Seriphus.
Sirim, oppid. Palæſtinæ, Jotapata.
Sirio, fluv. magnæ Græciæ, Siris.
le Sirion, fluv. Galliæ, in Garumnam cadens, Sirio.
Sirmiſch, urbs & regio Hungariæ, Sirmium, Bubalia.

Sirmin, oppid. Syriæ, Gephyra.
Sirna, inſula maris Ægæi, Cynnos, Syrnos.
Sironi, populi montis Caucaſi, Siraci, Siraceni.
le Siron, fluviolus Aquitaniæ, Sirio vel Serio.
Sirapino, mons Lydiæ, Sipylus.
Siri, fluv. Perſiæ, Brizana, Briſoana, Rhogomanis.
Sirvan, vide Servan.
Sirvela, oppid. Caſtellæ novæ, Salaria.
Sirus, urbs Macedoniæ, Sidrocapſa.
Siſeria, urbs Palæſtinæ, Cæſarea.
Siſmer, fluv. Belgii, Seſmarus.
Siſon, pagus Catalauniæ, Siſſum.
Siſſa, urbs Africæ, Adrumetum.
Siſſo, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Cyſſum.
Siſſeg & Siſſech, urbs Croatiæ deſtructa, Siſcia.
Siſſopoli, urbs Thraciæ, & altera Macedoniæ, Apollonia.
Siſtan, urbs Drangianæ, Prophthaſia, aliis Siſtanum.
Siſteron, urbs Provinciæ, Segeſteriorum urbs, Siſtarica, aliis Seguſtero.
Sitania, oppid. Portugalliæ exciſum, Cinnana.
Sithien, locus Galliæ Belgicæ, Iccius portus.
Sitbuo, fluv. Scythiæ Europææ, Noas.
Sitiſi, urbs Mauritaniæ, Sitipha.
Sitorgua, vide Saturnia.
Sittau, urbs Luſitaniæ, Setuja.
Sitten, vide Sion.
Sittia, urbs Cretæ, Cytæum, aliis Heraclea.
Sittingborn, oppid. Angliæ, Durolevum.
Sivarolle, locus Galliæ, cella clarus, ad Albam fluv. Sylva rubra.
Siuchen, urbs Nanquinenſis provinc. Siuchenum.
Siuchen, urbs Sinarum, Siuchenum.
Siviglia, vide Sevilla.
Sivita, oppid. & portus Epiri, Sybota.
Sivray vel Sivre, vicus ſeu caſtrum in Turonibus, Severiacum.
Sivrichiſar, caſtrum inter Myſiam & Macedoniam, Oxylithum.
Sivrige, oppid. Albaniæ, Sphetia.
Siziz, urbs Judææ, Nephthali.
Skarifield, mons Scandinaviæ, Sevo.
Skraſſin, urbs Scotiæ, Aſſinum.
Skaide, urbs Sueciæ, Scoſda.
Skil, mons Sueciæ, Scula.
Skye, inſula Scotiæ, Ricinia, aliis Skia.
Sladitza, fluv. Bulgariæ, Oſmus.
Slaming, oppid. Carinthiæ exciſum, Sabatinca.
Slavonia, vide Sclavonia.
Slawkow ſeu Auſterlitz, urbs Bohemiæ, Slaukovia.
Slayne vel Slane, fluv. Hiberniæ, Buvinda.
Sleeve, mare inter Galliam & Angliam, Britannicus Oceanus.
Slege, oppid. Hiberniæ, Slegum.
Sleſiers, populi Germaniæ, Lugi, Sleſii, aliis Quadi.
Sleſwick, pars Daniæ, Sleſvicenſis Ducatus.
Sleſwick, urbs Daniæ, Sleſvicum.
Sleyden, locus Brabantiæ, ad Ruram, Sleidanum.
Slonim, urbs Poloniæ, Slonima.
Slotna, locus Tranſylvaniæ, Aurariarum.
Sluczk, urbs Poloniæ, Sluzum.
Sluys, oppid. Flandriæ, ubi Levaſi populi, Sluſa.
Sluys & l'Ecluſe, urbs Flandriæ, Sluſa ſeu Clauſula.
Smaland, provinc. Gothiæ, Smalandia.
Smalcalde, urbs Franconiæ, Smalcalda.
le Smirne, urbs Ioniæ, Smyrna.
Smodruſch, vide Modruſch.
Smolensko, Smolenſch, urbs Lituaniæ, Smolencum.
Soace, locus Picardiæ, Geſſoriacum.
Soana, urbs Hetruriæ, Suana.
Sobal, provinc. Aſiæ, Syria.
Sobrarbe, tractus Aragoniæ, Sobrarbia.
Sobrarve, oppid. Aragoniæ, Lacetania.
Sobuſſe, aliàs Saubuſe, locus Galliæ, ad Aturum fluv. Sobuſſa.
Socas, vicus Galliæ, in Aquitania, Succaſſium.
Soconuſco, provinc. novæ Hiſpaniæ, Soconuſca.
Soczaw, urbs Moldaviæ, Sucidava.
Soczow, urbs Poloniæ, Socſavia.
Sodoma, urbs Palæſtinæ everſa, Sodoma.
Sodore, urbs & inſula Scotiæ, Sodera.
Soeſt, urbs Weſtphaliæ, Suſatum.
Sofala, regio Africæ, Ophir.
Sofala, urbs Africæ, Sofala & Zoſala.
Sofi, urbs Peloponneſi, Pſophis.
Sofia, urbs Bulgariæ, Sophia, & alia Tibiſca, aliis Sardica.
Sofiagia, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Naſabath.
Sognoles, vel Sognolles, duo vici Galliæ, in agro Pariſino, ad Ederam fluv. Ciconiolæ.
Sogorve, vide Segorve.
Soguta, oppid. Phrygiæ majoris, Itea.
Soigny, oppid. Hannoniæ, Geminiacum, aliis Sogniacum.
Soiſi, vici duo Galliæ, in agro Pariſienſi, Soſiacum.
Soiſi ſur Eſcole, oppid. in agro Waſtinenſi Galliæ, Soſiacum ad Scolam.
Soiſi ſur Seine, locus Galliæ, in pago Brigenſi, Soſiacum ad Sequanam.
le Soiſſonnois, ager Galliæ, Sueſſionenſis, & Sueſſiones.
Soiſſons, populi & urbs inter Picardiam & Campaniam, Sueſſiones, & Auguſta Sueſſionum.
Solac, pagus Aquitaniæ, Noviomagus.
Solame, locus Sabaudiæ, Cevaro.
Solane, amnis Aquitaniæ, Solana.
Solanto, oppid. Siciliæ exciſum, Solus.
Solara, pagus Caſtellæ novæ, Salaria.
Solbazar, oppid. Cariæ ad Mæandrum, Halona.
Soldadia vel Saldaja, urbs Tauricæ, Lagyra.
Soldin, urbs Syriæ, Seleucia Pieria.
Soldino, fluv. Syriæ, Orontes.
Sole vel Soule, in Gallia, Subola vallis.
Solea, pagus Cypri, Solè.
Solemien, in Gallia, Solemniacum.
Solenſara, oppid. Corſicæ, Rubra.
Soleure, urbs Helvetiorum, Salodurum.
la Solfatara, locus Campaniæ juxta Puteolos, Forum Vulcani, Campi Phlegræi.
Solies, vide Salies.
Solieu, oppid. Galliæ, in pago Auguſtodunenſi, Sedelaucum, ſeu Sidolocus.
Solignac, oppid. Galliæ, Apolliniacum.
Solignac, aliàs Solomiac, & Solognac, villa Galliæ, cum monaſterio, in Lemovicibus, Solemniacum.
Solina, fluv. Sarmatiæ Europææ, Axiaces.
Solito vel Soleto, oppid. Salentinorum, Soletum.
Sollac, promontor. Aquitaniæ, Curianum.
Sollago, oppid. Latii, Sublaqueum.
Sollanzo vel Sollanze, oppid. regni Legionenſis exciſum, Sublantia.
Solmie, urbs Syriæ, Salamiæ.
Solms, oppid. Haſſiæ, Solicinium, aliis Solma.
Solo, urbs Sardiniæ exciſa, Solci, Sulci.
Solocho, tres inſulæ Africi maris, Gea, Pontia, Miſynos.
Sologne, tractus Galliæ, Solonia.
Solonet, oppid. Marmaricæ, Zygris.
Solomiac, locus Galliæ, Salenniacum.
Solothurn, urbs Helvetiæ, Salodorum.
Solre, pagus Hannoniæ, Salra.
Solſona, urbs Catalauniæ, Celſona, Solſona.
Soltwedel, urbs Brandeburgica, Heliopolis, Solis urbs, Solis vallis.
Soltz, oppid. Aquitaniæ, ubi Sontiates populi.
Solveldt, oppid. Carinthiæ exciſum, Solvenſe oppid. Solva.
Solwey, fluv. Scotiæ, Ituna.
Somerſetshire, tractus Angliæ, ubi Belgæ & Durotriges populi, Somerſetia.
Somiere, locus Galliæ, in Diœceſi Nemauſenſi, Sumerium.
Somma, oppid. Campaniæ, Veſuvium.
Somma, mons Campaniæ, Veſuvius.
Somme & Some, fluv. Picardiæ, Phrudis, Somona.
Sommieres, urbs Occitaniæ, Sommeria. Item caſtrum in Volcis Arecomicis, Sumerium.
la Somme, fluv. Galliæ, in Veromanduis, Summa.
Somme Bionne, locus Galliæ, ad ſummum Bionam.
Somme-Py, aliàs Sompi & Soupi, vicus Galliæ, in Remis, Summus Pidus.
Somme-Sarte, vicus Galliæ, in Pertico, Summus Sarta.
Somme-Suippe, vicus Galliæ, in Remis, Summus Suppia.
Somme-Tourbe, locus Galliæ, ad ſummum Turbam.
Somme-Vele, ejuſdem regni vicus, ad ſummam Vidulam.
Sommo ſierra, mons Hiſpaniæ, Idubeda, aliis Oroſpeda; & oppid. Saunnra.
Sonay, viculus Galliæ, in Turonibus, Solnacus.
la Sone, oppid. ad Ilaram, Solo.
Songne, aliis Sonne, caſtrum Galliæ, in Cenomanis, Sagona.
Sonne, vel Sonnay, locus Turonum, Solonacum.
Sophia, vide Sofia.
Sopoto, oppid. Epiri, Ceſtria, aliis Hecatompedum.
Soppan & Soppia, oppid. Hungariæ, Sopianæ.
Sopron, urbs Hungariæ, Sempronium, aliis Sopronium.
Sor, fluv. Luſitaniæ, Subur.
Sora, urbs regni Neapolitani, Sora.
Sora & Sorea, oppidul. Selandiæ, Sora.
Soratof, urbs Moſcoviæ, Soratovia.
Soraw, urbs Luſatiæ, Sorava.
Sorban, lacus Palæſtinæ, Aſphaltis.
Sorbec, locus Miſniæ, ubi Sorabi populi.
Soreto, oppid. Calabriæ ulterioris, Altanum.
Soreze, locus Galliæ, cum monaſterio, in pago Toloſano, Surcinium.
Sorge, fluv. Galliæ, in Provincia, Orge, Sulga.
la Sorgue, fluv. Provinciæ, Orge, Sorga, Sulgas.
Sori, pagus Genuenſis, Sualium.
Soria, provinc. Aſiæ, Syria.
Soria, urbs Caſtellæ veteris, Numantia nova, aliis Soria.
Soriano, oppid. Latii juxta Corbionem.
Soriban, inſula maris Rubri, Tamadacorum.
Sorim, vel Surim, gens Aſiæ, Aſſyrii.
Sorlings, inſulæ Angliæ, Acmoda Silurum inſula.
Sorlivia, lacus Arvernorum, Papianilla, Abitacum.
Soreeon, portus Bithyniæ, Sandaraca.
Sorrento & Surriento, urbs regni Neapolitani, Surrentum.
Sos vel Setz, oppid. Galliæ, in Novempopulis, Sotiatium.
Soſpello, oppid. Comitatus Nicæenſis, Soſpellum.
baja de Soſpiers, Italis, capo de S. Soſpiers, Gallis, vide ibi.
Soſtenion, ſinus juxta Conſtantinopolim, Leoſthenium.
Souabe, provinc. Germaniæ, Suevia.
Soubiſe, oppid. Santoniæ, Subiſia, Solbiſia, & Sobiſium.
Souge, locus Turonum, Solonacum.
Souillac, locus Galliæ, cum monaſterio, in Cadurcis: Item in Petrocoriis, Solliacum.
Soully vel Seully, oppid. Ducatus Barenſis, Solliacum.
Soulac, vicus Galliæ, ad Medulam, Soliacus.
Soulare, vicus agri Pariſini, in Briegio, Solaria.
la Soulogne, pagus Galliæ, in Carnutibus, Secalaunia.
Souna, inſula Scotiæ, Suna.
S. Soupli, vicus in Caletis, S. Sulpitii.
Sour, fluv. Ducatus Lucemburgenſis, Sura.
Souraceri, urbs Galatiæ, Savatra.
Sourci, vicus Galliæ, in Sueſſionibus, Sauriciacum.
Soure, oppid. Portugalliæ, Saurium.
Sourcetto, locus Hetruriæ, ubi Sudertani populi.
Sourie, urbs Helvetiæ, Tigurum.
Sourie & Souriſtan, regio Aſiæ, Syria.
Souſe, urbs Bizacenæ regionis, Ruſpina.
Souſter, urbs Perſiæ, Suſa.
Souterraine, oppid. Galliæ, in Lemovicibus, Subterranea.
Southampton, oppid. Angliæ, Clauſentum, Antona, Magnus portus, Triſantonis portus.
Southrey vel Surrey, regio Angliæ, Sarra, Surria.
Souvigny, locus Galliæ, in agro Burbonenſi, Silviniacum.
Spacaforno, fluv. & oppid. Siciliæ, Hyſpa.
Spachia, mons Cretæ, Leuca Ore, Albi montes.
Spagmagmuriſi, oppid. Epiri, Arachtus.
Spagna, provinc. Europæ, Hiſpania.
Spahan, urbs Perſidis, Aſpahan.
Spain, vide Spagna.
Spalatro, urbs Dalmatiæ, Salo, Salona nova, Spalatum, Palatium Diocletiani.
Spandow, urbs Marchiæ Brandeburgicæ, Spandavia.
Spartelle, oppid. & promontor. Mauritaniæ, Cotes, Ampeluſia.
Spello, oppid. Umbriæ, Hiſpellum.
Speluga, pagus Rhætiæ, Tarveſede.
Spenderobi, urbs Myſiæ ſuperioris, Spenderobis.
Spene, pagus Angliæ, Spinæ.
Speragia, inſula Sardiniæ, una Cuniculariarum.
Sperlunga, locus Latii apud Fundos, Amyclarum ſpecus, Spelunca.
Speshart & Speſſart, pars Hercyniæ ſylvæ Germaniæ, ubi olim Ingriones populi.
Speſſart, vide Speshart.
la Spetia vel Spezza, oppid. Liguriæ, Spedia.
Speyr, urbs Palatinatus inferioris, Ad pyrum, Nemetes, Spira, Pyri mons, Neomagus.
Spezze, oppid. Dalmatiæ exciſum, Epetium.
Spiga, urbs Myſiæ Aſiaticæ, Cyzicus.
Spiga, fluv. Myſiæ Aſiaticæ, Æſapus.
Spiishartz, ſylva Germaniæ, Bacenis.
Spilimbergo, oppid. Forojulii, Bibium.
Spin, pagus Inſubriæ, Spina.
Spinario, oppid. Caſtellæ, Iſpinum.
Spira, vide Speyr.
Spiritu Santo, urbs Braſiliæ, Spiritus Sanctus.
Spirnaſſa, fluv. Macedoniæ, Panyaſus.
Spinazza, fluv. Peloponneſi, Pamiſus, & Panyaſus, fluv. Macedoniæ.
Spitzberg, Montes Acuti, regio Arctica, Spitzberga.
Split, urbs Dalmatiæ, Spalatum.
Splugen, conventus Rhætorum, in Cano fœdere, Speluca.
Spoleti, urbs Umbriæ, Spoletium.
Spota, lacus Mediæ, Spauta.
Spree, fluv. Germaniæ, Suevus.

Sprehe, fluv. Germaniæ, Sprehe.
Spreverio, mons Siciliæ, Neptunius.
Sprottauu, urbs Sileſiæ, Sprottavia.
Spurnhead, promontor. Angliæ, Ocelli.
Squillaci, urbs Calabriæ ulterioris, Scylletium, Scyllaceum.
Sta in pace, urbs Siciliæ diruta, Elorum.
Stablo, oppid. Diœceſis Leodienſis, Stabulum.
Stabula, montes Trojæ, Oſtrius.
Stada, inſula maris Ægæi, Automate.
Staden, urbs Saxoniæ inferioris, Statio.
Stadia, oppid. Macedoniæ, Dium.
Stadia, oppid. Cariæ, Loryma, Cnidus, Gnidus.
Stadio, locus Campaniæ Italicæ, Villa Ciceronis.
Staffanger, urbs Norvegiæ, Stavandria, aliis Staſangria.
Stafford, urbs Angliæ, Staffordia.
Staffordshire, lacus Thraciæ, Develton, & urbs ibid. Halmydeſſus, Salmydeſſus.
Stagni di Venetia, paludes juxta Venetias, Atrianorum paludes, Hadriatica ſtagna, Septem maria.
Stagno, urbs Dalmatiæ, Stagnum.
Stagno, juxta Oſtiam urbem exciſam in Latio, Oſtienſis lacus.
Stagno di Diana, locus in Corſica, Dianæ portus.
Stagnone, lacus inter Palæſtinam & Ægyptum, Sirbonis; & Laterra, Linguadociæ.
Stain am Angern, urbs Hungariæ, Sabaria.
Stain, vel Stains, vicus agri Pariſini, Stagnum.
Stalato, promontor. Salentinorum, Salentinum.
Stalemura, urbs Ciliciæ, Anemurium.
Stalimene, inſula maris Ægæi, Lemnos.
Stallen, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, Stalla.
Stamboli, urbs Thraciæ, Byzantium.
Stametz, urbs Gothiæ, Stametia.
Stampalia, inſula maris Carpathii, Aſtypalæa.
Stancon, inſula Archipelagi, Cos vel Coos.
Standia, inſula maris Cretici, Dia.
Stanemore, oppid. Angliæ, Lavatris.
Stanford, oppid. Angliæ, Durobriva.
Stantz, vicus Helvetiorum, Stantia.
Stapenor, vide Strapenor.
Stapodia, inſula Archipelagi, Gyaros.
Starachino, oppid. Macedoniæ, Stobi.
Stargard, urbs Holſatiæ, Urbs vetus.
Stargard, urbs Pomeraniæ, Stargardia.
Stat, pars urbis in Germania, Batavæ.
Staten Land, inſula Americæ meridionalis, Statuum regio.
Staten Landt, inſula Terræ Eſonis, Statuum regio.
Stato della Chieſa, in Italia, Pontificia ditio.
Stato di Milano, regio Italiæ, Inſubria.
Stato della Republica di Venetia, populi Italiæ, Veneti.
Stato di Urbino, pars Italiæ, Urbinatenſis Ducatus.
Stavelo, vel Staulo, monaſterium in Tungris, in diœceſi Trajectina, Stabulaus.
Staveren, urbs Friſiæ occidentalis, ubi Sturii populi, Stavera.
Staveſi, locus Burgundiæ, Staſiacum.
Stauri, urbs Peloponneſi, Olympia.
Stechio, urbs Macedoniæ, Caſſandrea.
Steekolm, vide Stockolm.
Steenberg, urbs Brabantiæ, Stenoberga.
Steenvick, urbs Belgii, Stenovicum.
Steſansvert, oppid. Gueldriæ, Stephanoverda.
Steffe, urbs Mauritaniæ, Sitifi & Sitipha.
Stegeborg, urbs Sueciæ, Stegeburgum.
Steigerwaldt, in Germania ſylva, Ardua.
der Stein, arx Badenæ Helvetiorum: Item Monaſterium Benedictinorum, trihoriô Baſileâ diſtans, Lapis.
Stella, fluvius Foro Julii, Tilaventum minus.
Stenay, urbs Lotharingiæ, Stenaum.
Stenay, locus Galliæ, in agro Vabrenſi, Satanacum, ſeu Aſtenidum.
Stendel, oppid. Germaniæ, Stendelia.
Stenega, pagus Venetiæ, Stonos.
Stenoſa, inſula Archipelagi, Gyaros.
Stepa, oppid. Andaluziæ, Aſtapa.
Stepgerwald, mons Germaniæ, Abnobi.
Sterczing, vel Sterzingen, oppid. Tirolenſe, Fortia caſtra, Striacum, Vipitenum.
le Sterel, ſupra Forum Julii, regio Suelterorum.
Sterling, provinc. Scotiæ, Sterlinia.
Sterling, oppid. Scotiæ, ubi Vacomagi populi, Mons Doloroſus, Sterlinga & Strevelinum aliis.
Stetin, urbs Pomeraniæ, ubi Sideni populi, Stetinum.
Stetinerlandt, tractus Pomeraniæ, ubi Sideni populi.
Steygerwaldt, vide Stubgerwaldt.
Steyr, urbs Auſtriæ, Aſtir, Aſturis.
Steyrmarck, & Stiermarck, regio Pannoniæ, Valeria, ubi Taurisci populi.
Stibenion, ſinus Boſpori Thracii, Leoſthenium.
Stiamizapo, oppid. Theſſaliæ, Soſthenis.
Stibet, vide Stiver.
Stifft van Luick, in Germania inferiori, Leodienſis ditio.
Stifft van Trier, in Germania, Trevirenſis ditio.
Stigliano, oppid. regni Neapolitani, Stilianum, Sturni, Turni, ubi Sturnini populi.
Stilo, oppid. Calabriæ, Caecinum, vel Cacinum.
Stilo, portus Peloponneſi, Cyphanta.
Stintino, portus Siciliæ, Trogilorum portus; & Trogilus pagus.
Stiria, vide Steyrmarck.
Stirie, provinc. Germaniæ, Stiria.
Stirone, fluv. Longobardiæ, Siſterio.
Stives, urbs Bœotiæ, Thebæ.
Stivo, oppid. Bœotiæ, Copæ.
Stoblon, aliàs Eſtablon, locus Galliæ, in diœceſi Rejenſi, Stablo.
Stockeraw, oppid. Auſtriæ, Aſturis, Caſturis.
Stockholm, urbs Sueciæ, Holmia.
Stolar, urbs Ioniæ, Erythræ.
Stolhoffen, urbs Sueviæ, Stolhoffa.
Stolp, in Sarmatia, Hyperborei montes.
Stolpe, oppid. Pomeraniæ, Stolpia.
Stone, fluv. Angliæ, Idumania.
Stoneham, locus Angliæ, Ad lapidem.
Stonehenge, locus Angliæ, Ambroſii mons.
Stony-Stratford, oppid. Angliæ, Iſannavaria.
Stor, vicus agri Pariſini, Sor.
Stora, vide Stura.
Stora, oppid. Africæ propriæ, Ruſicada.
Storace, Latii fluv. Nymphæus.
Stormaren, provinc. Daniæ, Stormaria.
Straccia cappe, locus Hetruriæ, ubi olim Pentapolis urbs.
Stradella, oppid. ditionis Papienſis, Iella.
Straelſund, urbs Pomeraniæ, Sundis.
Straesburg, oppid. Carinthiæ, Vacorium.
Straet of Davis, in terra Arctica, Fretum Daviſii.
Straet of Forbisbers, in terra Arctica, Fretum Forbiſherii.
Straet van Sunda, in Aſia, Fretum Sundæ.
de Straete, inter Mauritaniam & Andaluziam, Fretum Herculeum.
Stragioni, urbs inter Ægyptum & Palæſtinam, Oſtracine.
the Strait of Callais, aliàs Straight of Calais, nomen apud Anglos, Fretu Morinorum, vide Straet.
Stralen, oppid. Geldriæ, Stralenum.
Stralſund, urbs Pomeraniæ, Sundis, & Straleſunda.
Strama, regio Caſpiorum popul. Hyrcaniæ.
Stramuzupa, regio Græciæ, Bœotia, Stramulipa aliis.
Strandt, inſula maris Germanici, Gleſſaria.
Strandtfrieſen, populi Cimbricæ Cherſoneſi, Friſii.
Strapenor, urbs Sarmatiæ Europææ, Olbia, Olbiopolis.
Strasbourg, urbs Alſatiæ, Argentoratum, & Argentina.
Strasburg, urbs Alſatiæ, Argentoratum, ubi Triboces populi.
Strasburg, urbs Pruſſiæ, Strasburgum.
Stratbern, regio Scotiæ, ubi Caledonii populi, Strathernia aliis.
Strathnavern, regio Scotiæ, olim Logorum, vel Ceronum populorum, Strath Navernia aliis.
Strava, provinc. Aſiæ, Hyrcania; aliis Caſpiana, pars Hyrcaniæ.
Straubingen, urbs Bavariæ, Augusta Acilia, Serviodurum, & Straubinga.
Stravico, urbs Myſiæ inferioris, Iſtropolis.
Strel, fluv. Valachiæ, Sargetia.
Strengnes, urbs Sueciæ, Stregneſia.
Stretto di Arpaia, locus in Samnio, Caudinæ furcæ, vel fauces.
Stretto di Caffa, Os Mæotidis, Fretum Cimmerium, Boſporus Cimmerius.
di Conſtantinopoli, anguſtia maris apud Conſtantinopolim, Boſporus Thracius, Os Ponti.
di Corſica, mare inter Corſicam & Sardiniam, Sardonius ſinus, Taphros.
di Gallipoli, mare inter Aſiam & Europam, Helleſpontus.
di Gibraltar, inter Africam & Hiſpaniam, Fretum Herculeum.
di Lepanto, anguſtia maris inter Ætoliam, & Peloponneſum, Calydonium fretum, Rhium.
di Negroponte, anguſtia maris inter Achajam & Eubœam, Euripus Chalcidicus.
di Scanderona, fauces Amani montis Syriæ, Amanicæ pylæ.
di Sicilia, inter Siciliam & Calabriam, Fretum Siculum.
Strigna, vide Schrigna.
Strigonia & Gran, urbs Hungariæ, Strigonium.
Strivali, inſulæ juxta Peloponneſum, Plotæ, Strophades.
Stromboli, inſula Siciliæ, Euonymus, Strongyle.
Stromio, fluv. Peloponneſi, Pamiſus, Pamiſus.
Stromitza, vide Strumitza.
Stromona, fluv. Thraciæ, Strymon.
Strongallo, inſula Lyciæ, Megiſta.
Strongoli, urbs Calabriæ, Macalla, Macella, Strongyle.
Stroviſi, oppid. Elidis, Tympania.
Struden, caſus Danubii in Auſtria, Cataractes Danubii.
Struga, urbs Macedoniæ exciſa, Scampis.
Strumita, urbs Lyciæ, Myra.
Strumitza, urbs Thraciæ, Tiberiopolis.
Strumona, oppid. Macedoniæ, Mieza, Strymonium.
Studii, urbs Dalmatiæ exciſa, Sicum.
Stugart, urbs Sueviæ, Stugardia.
Stuligerwaldt, pars Hercyniæ, ſylvæ Germaniæ.
Stulingen, oppid. Sueviæ, Taxgaetium, ubi Talingi populi.
Stulweiſſenburg, urbs Hungariæ, Alba Regalis.
Stura, caſtrum & fluv. Latii, Aſtura.
la Stura, fluv. Pedemontii duplex, Stura.
Sturioni, Sebennicum oſtium Nili.
Sty.arion, locus Calabriæ prope fretum Siculum, Columna Rhegia.
Stylo, oppid. Calabriæ, Conſilinum.
Suachen, urbs Æthiopiæ ad mare Rubrum, Ptolemais.
Suar, regiuncula Suſianæ, Melitene.
Subaro, oppid. Brutiorum, Scyllæum.
Suberge, locus Palæſtinæ, Mageddo.
Subiaco, oppid. Latii, Sublaqueum.
Subimbre, oppid. Palæſtinæ, Mageddo.
Subſtancion, urbs Linguadociæ, Mons Peſſulus.
Subu, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, Subur.
Subut, inſula maris Indici, una Barnſſarum.
Succadana, urbs Bornei inſulæ, Succadana.
Succuir, urbs Scythiæ, Eſſedonum, vel Iſſedonum popul. Iſſedon, Iſſedon Serica aliis.
Suchaida, oppid. Africæ, Tacama.
Sucharanto, fluv. Calabriæ, Sagra.
Suchen, urbs Sinarum, Suchenum.
Suchen, urbs Nanquinenſis provinciæ, Suchenum.
Suching, urbs Sinarum, Suchina.
Suchuen, provinc. Sinarum, Suchuenſis.
Suchzow, urbs Moldaviæ, Suczova.
Sucova, fluv. Myſiæ, Ciabrus & Cebrus.
Sucy, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Sergium, ſeu Suciatum. Aliàs Sucy en Brie.
Suda, oppid. Cretæ, Amphenalia, aliis Hiera.
Sudau, & Sudaw, tractus vel peninſula Pruſſiæ, Gleſſaria, ubi olim Sudeni populi, Sambia.
Sudbury, oppid. Angliæ, Colonia.
Sudercoping, oppid. Sueciæ, Sudercopia.
Suderhey, vide Surrey.
Sudermanland, provinc. Sueciæ, Sudermannia.
Suder ſée, vide Zuyder ſee.
Sudeyca, vide Capo Sudeyca.
Suede, & Sueden, regnum Europæ, Suetia, Suecia.
Sueden, regio Scandinaviæ, Baſilia.
Suelli, urbs Sardiniæ, Suellis.
la Sueonie, pars Sueciæ, Sueonia.
Suerby, oppid. & portus Angliæ, Gabrantovicorum portus, Sinus ſalutaris.
Sues, urbs Ægypti ad mare Rubrum, Arſinoë, Cleopatris, Poſidium.
Suetha, urbs Arabiæ, Suba, Suitha.
Sueveghem, vicus Flandriæ, Suevenghemium.
Suevia, provinc. Germaniæ, Suevia.
Suevre, oppid. Galliæ in Carnutibus, Sortobrium.
Suez, vel Sues, oppid. Ægypti ad mare Rubrum; Arſinoë, Poſidium.
Suffegmar, fluv. Africæ, Amſaga.
Suf Gemar, fluv. Africæ, Ampſaga.
Sugana, vide Val Sugana.
Sugen, urbs Tunchini, Sugenum.
Sugetes, caſtellum Galliæ, in Santonibus, Segetia.
Suidia, urbs Ciliciæ, Seleucia.
Suine, fluviol. Santonum, in Gallia, Sons.
Suippe, fluv. Galliæ, in Remis, Supis.
les Suiſſes, populi Germaniæ, Helvetii.
Suizzeri, vide Schwitzer.
Suka Morzi, palus in Tartaria minori, Byces.
Sula, mons Scandinaviæ, Sevo.
Sully, oppid. ſeu caſtrum Galliæ, ad Ligerim, Sulliacum, & Sullium.
Sulmona, & Solmona, urbs Aprutii, Sulmo.

S. Sul-

S. Salpice Guerctois, in Lemovicibus, vicus Galliæ, S. Sulpicii Waraſlenſis.
Suls, vallis inter Alpes, ubi olim Focunates populi.
Sultanus, urbs Mediæ, Tigranocerta.
Sultz, oppid. Sueviæ, Solicinium.
Sultzbach, oppid. Germaniæ, Sultzbachium.
Sumatra, inſula Indiæ, Taprobana.
Sumatra, Inſula, Sumatra.
Sumerein, pagus Pannoniæ ſuperioris, Ad muros.
Suming, urbs Tunchini, Suminga.
Sumir, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, Sala.
Summachi, vel Sumachi, urbs Mediæ, Cyropolis, Summachia.
Summaden, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, Summada.
Sunan, urbs Sinarum, Sunenum.
Sunderburg, oppid. Daniæ, Sunderburgum.
Sundt, urbs Pomeraniæ, Bunitium, Sundis, Marionis.
der Sundt, mare Balticum, Codanus ſinus.
die Sund & Oreſund, fretum Daniæ, Sundicum fretum.
Sungkiang, urbs Sinarum, Sungkianum.
Sunſ, oppid. Colonienſis Diœceſis, ubi Sunici populi.
Suntgaw, regio Germaniæ ſuperioris, ubi populi Sequani, Suntgovia aliis.
Suola, urbs Phocidis, Anticyra.
Suonigra, oppid. Liburniæ, Arauzona.
Suornigla, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Saltiga.
Supino, oppid. Samnii, Sepinum.
Sur, urbs Palæſtinæ, Antipatris.
Sur, urbs Phœniciæ exciſa, Tyrus.
Sur, inter ſinum Arabicum & mare Ægypriacum, Iſthmus Ægyptiacus.
Surate, urbs Indiæ citerioris, Surata, & Siraſtra.
Surenes, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Suriſnæ.
Surieu le bois, locus Galliæ, Siviiacum boſci.
Surieu le Comtal, locus ibidem, Siviiacum Comitale.
Surina, provinc. Americæ meridionalis, Surina.
Suriſtan, provinc. Aſiæ, Syria.
Surrento, vide Sorrento.
Surrey, regio Angliæ, ubi olim Regni populi, Surria aliis.
Surunga, urbs Japoniæ. Surunga.
Sury au bois, locus Galliæ, in ſylva Aurelianenſi, Suriacum in Boſco.
Sus, provinc. regni Marrochii, Suſa.
Sus, urbs Suſianæ, Suſa.
Sus, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ. Una, Maſſa.
Suſa, oppid. Pedemontii, Seguſium.
Suſa, oppid. Africæ, Stagul.
Suſaco, oppid. Sarmatiæ Aſiaticæ, Tazus.
Suſammo, oppid. Bœotiæ, Oropus.
Suſana, oppid. Delphinatus, Scingomagus.
Suſay, provinc. Aſiæ, Suſiana.
Suſchitz, oppid. Bohemiæ, Suſcitium.
Suſdal, provinc. Moſcoviæ, Suſdalia.
Suſdal, urbs Moſcoviæ, Suſdala.
La Suſe, locus Galliæ, in Cenomanis, Seuſa. Item oppid. Pedemontii, Seguſio.
Suſied, oppid. Sclavoniæ, Nedinum.
Suſiſtan, provincia Aſiæ, Suſiana.
Suſor, urbs & portus Ioniæ. Teos.
Suſſex, regio Angliæ, ubi olim Regni populi, Suſſexia aliis.
Suſter, aut Suſteren, locus cum monaſterio, in Ducatu Juliacenſi, Sueſtra.
Suſtra, urbs Suſianæ, Suſa.
Sutherland, regio Cornabuorum, Lugia, aliis Lugorum, popul. Scotiæ, Sutherlandia.
Sutherk, vel South-Esk, fluv. Scotiæ, Taus, Tava.
Suthrey, vide Surrey.
Suthſex, & Southſex, vide Suſſex.
Sutri, urbs Hetruriæ, Sutrium.
Sutz, conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali, Zuzium.
Suvas, urbs Cappadociæ, Sebaſtopolis.
Suvete, urbs Palæſtinæ, Capitolias, Suitha.
Suyre, fluv. Hiberniæ, Modonus.
Suziz, urbs Judææ, Nephthali.
Swauberger, pars Alpium Noricarum.
Swats, urbs Germaniæ, Aſcaulis.
Sweitz, & Switz, urbs Helvetiæ, Suetia, Suitia.
Swerinum, urbs Megalopolitani Ducatus, Suerinum, ubi Suardones populi.
Svverin, urbs Daciæ, Severinum.
Swilly, fluv. Hiberniæ, Argita.
Swine, fluv. vel ſinus Pomeraniæ, Suevus, ubi Suiones populi.
Swol, urbs Tranſiſalaniæ, Navalia.
Swynaw, vel Swynar, oppid. inter Hungar. & Boſniam, Seubinum.
Symich, pars Pannoniæ inferioris, Bubalia Pannoniæ.
Syrſia, vide Sirſia.
Syria, oppid. Palæſtinæ, Jotapata.
Szekhely, populi Tranſylvaniæ, Siculi, & Ciculi.
Sziget, urbs Hungariæ, Sigetum.
Szombatel, urbs Hungariæ, Sabaria.

T.

TA. fluv. Sinarum, Ta.
Tab, fluv. Carmaniæ, Hytanis.
Tabarhzan, urbs Cappadociæ, Comana Pontica.
Tabago, & niew Walcheren, inſula Americæ, Tabaci inſula.
Tabarca, urbs Africæ, Tabraca.
Tabardi, oppid. Sarmatiæ Europææ, Hygris.
Tabareſtan, provinc. Perſiæ, Tabareſtania.
Tabarie, urbs Galilææ exciſa, Tiberias.
Tabaro, lacus Palæſtinæ, Meron, Samachonitis.
Tabaſco, provinc. novæ Hiſpaniæ, Tabaſca.
Taberna, vide Taverna.
Tabi, urbs Galatię, Tavium.
Tabin, promontor. Scythię, Tabis.
Tabor, oppid. Bohemiæ, Taborum.
Tabor, mons Palæſtinæ, Tabor, Thabor.
Taburo, mons Lucanię, Taburnus.
Tacara. regnum Guineæ. Tacara.
Tacaze. fluv. Æthiopiæ ſuperioris, Tacaſus.
Taccaſii, & Tacaſſi, fluv. Æthiopiæ, Aſtaboras.
Tachara, vide Taracha.
Tachiali, urbs Cariæ, Antiochia Mæandri.
Tachi velicatl, oppid. Macedoniæ, Gyrton.
Tachsfelden, oppid. Sequanorum, Didattium.
Tacui, fluv. Africæ, Nilus.
Tacui, vide Taccaſii.
Tadcaſter, oppid. Angliæ, Calatum, Galacum.
Tadels, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Saldæ.
Tadino, oppid. Macedoniæ, Arethuſa.
Tadouſſac, oppid. novæ Franciæ, Taduſſacum.
Taeſſu, locus Andaluziæ, ubi Aurigitani populi.
S. Taöni, caſtrum Galliæ, in Caletis, S. Sidonii.
Tafalla, oppid. Navarræ, Tubal, Tuballa.
Tafanel, fluv. Mauritaniæ, Thaluda.
Taff, fluv. Walliæ, Rhatoſtathybius.
Taffel Bay, ſinus Cafreriæ, Tabulæ ſinus.
Tafilete, regnum Africę, Tafiletanum.
Tagaſta, urbs Africæ, Tagaſte.
Tagavoſl, urbs regni Marrochii, Tagavoſtium.
Tagazza, promontor. Africæ, Frons Africæ.
Tagazza, fluv. Mauritaniæ, Thaluda.
Tagliacozzo, oppid. Latii, Taliequitium, Carſeoli novi, Taleacotium aliis.
Tagliamento, fluv. agri Foro-Julienſis, Tilaventum.
le Tagliate, locus apud Syracuſas. Latomiæ.
Taicheu, urbs Sinarum, Taicheum.
Taigin, urbs Indiæ exciſa, Throana.
Taima, urbs Sinarum, Taiima.
Taillac, villa Normanniæ, Taſiliacum.
la Taillanderie, vicus Galliæ, in urbe Meldis, Talemetaria.
Taillebourg, oppid. ſeu munitio Santoniæ, Talleburgum, ſeu Tabellicum.
Tainſu, provinc. Cathaiæ, Aſpacharata.
Tainiz, oppid. Bohemiæ, Redintuinum.
Tajo, fluv. Hiſpaniæ, Tagus.
Taiping, urbs Sinarum, Taipinga.
Taiping, urbs Tunchini, Taipinga.
Taire, olim quoque Terin, fluv. Galliæ, in Bellovacis: Item locus ad fluv. Tara.
Taitung, urbs Sinarum, Taitunga.
Tajuna, fluv. Caſtellæ novæ, Tagonius.
Taiyven, urbs Sinarum, Taiyvenum.
Takoray, portus Guineæ, Takorajum.
Talabo, fluv. Corſicæ, Locra, Pitanus.
Talaga, pagus Portugalliæ, Talabrica, Talabriga.
Talamone, vel Telamone, oppid. & portus Hetruriæ, Telamon.
Talandi, oppid. Bœotiæ, Anthedon, Atalante.
Talara, vide Tolara.
Talaro, fluv. Corſicæ, Pitanus.
Talart, oppid. Delphinatus, Alarons.
Talavera, urbs vel oppid. Caſtellę novæ, Æbura, Ebura, Libora, Elbora, aliis Talabrica.
Talavera della Reyna, oppid. Luſitaniæ, Talabriga, Talavera.
Talavervela, oppid. Portugalliæ, Evandria.
Talcatan, urbs Margianæ, Niſæa.
Talemoy, vicus Galliæ, in inſula fluv. Vigennæ, Thalametum.
Talenberg, oppid. Burgundiæ, Didattium.
Tali, urbs Sinarum, Talium.
Tallandt, regio Macedoniæ, ubi Taulantii populi.
Tallard, vel Talart, oppid. Delphinatus, Alabuntis; ubi Tricollori populi.
Tallendorff, vide Dallendorff.
Talmont, & Talemond, melius Turris Talemundi, oppid. ſeu caſtrum Aquitaniæ, Tamnum, Pictonium promontor. & Talmontium.
Talſini, tractus Corſicæ, ubi olim Talcinum oppid.
Tamaclati, oppid. Africæ, Apollinis fanum.
Tamacrati, urbs Africæ, Thamiſſa.
Tamaga, fluv. Portugalliæ, Tamaca, ubi Tamacani populi.
Tamar, fluv. Gallæciæ, Tamarir.
Tamaraca, inſula Braſiliæ, Tamaraca.
Tamarit, pagus & fluv. Catalauniæ, Tholobi.
Tamaro, fluv. regni Neapolitani, Thamarus.
Tamaſa, fluv. Colchidis, Chariſtus.
Tamberg, pagus ditionis Salisburgenſis, Tami Ala.
Tame, provinc. Aſiæ, ubi Sinæ populi.
Tamer, vel Tamar, fluv. Cornubię, Tamarus.
Tamerton, oppid. Angliæ, Tamare.
Tamige, vide Thames.
Taming, urbs Sinarum, Taminga.
Tamiſe, & Tames, fluv. Angliæ, Tameſis.
Tamoriza, regio Macedoniæ, ubi Taulantii populi.
Tamoriza, oppid. Macedoniæ, Triſtolus.
Tamp, pagus Catalauniæ, Sebendunum.
Tampan, oſtium Rhodani, Metapinum.
la Tana, fluv. & urbs Sarmatiæ, Tanais.
Tanaro, fluv. Ligurię, Tanarus.
Tanay, locus Galliæ, ad Icaunam fluv. Taracum.
Tancarville, locus Galliæ in Caletis: ad dextram Sequanam, Tancredi villa.
Tandaia, inſula una ex Philippinis, Tandaia.
Tandra, inſula Ponti Euxini, Tandra.
Tanea, oppid. Scotiæ, Tamia.
Tanedo, pagus Longobardiæ, Tanetum.
Tanegaxima, inſula Japoniæ, Tanegaxima.
Tanes, oſtium Nili, Taniticum; & urbs Ægypti, Tanis.
Tanger, vide Tangeri.
Tangeri, & Tangari, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Tingi.
Tangermund, oppid. Germaniæ, Tangermunda.
Tango, oppid. Japoniæ, Tangum.
Tangu, regnum Indiæ, Tanguum.
Tangut, regnum Tartariæ, Tangutum.
Tanjaor, urbs Indiæ interioris, Tanjorium.
Taormina, urbs Siciliæ, Tauromininm.
Tapaiſa, fluv. Braſiliæ, Tapaiſa.
Tapiaw, oppid. Poloniæ, Tapiavia.
Tapuaguazu, regio Paraguajæ, Tapuaguazua.
Tapuies, populi Braſiliæ, Tapuia.
Tapy, fluv. Braſiliæ, Tapius.
Tara, fluv. magnæ Græciæ, Taras.
Tarabofan, urbs Cappadociæ maritima, Trapezus.
Taracha, oppid. Peloponneſi, Pellene.
Taracin, oppid. Gallæciæ, Jeſrael.
Taraga, vide Tarrega.
Tarano, oppid. Sabinorum, ubi Tarinates populi.
Tarantaiſe, regio & urbs Centronum in Sabaudia, Tarantaſia, Forum Claudii, Tarentaſia.
Taranto, urbs magnæ Græciæ, Tarentum.
Tarapolo, vide Trabelos.
Tarara, mons juxta Lugdunum, Cemmenus, Gebenna.
Tarare, oppidul. Lugdunenſis agri, Tararia.
Tarate, vel Tararre, vicus Galliæ, ad montem cognominem Taratrum.
Taraſcon, oppid. Provinciæ, Taraſcon, ubi Taſcodunitari populi.
Tarazona, urbs Aragoniæ, Turiaſo.
Tarbarth, oppid. Scotiæ, Littus album, Ripa alta.
Tarbe, urbs Vaſconiæ, Tarba.
Tarcho, oppid. Macedoniæ maritimum, Pallene.
Tarczal, mons Sarmatiæ Europææ, Carpates; & mons Hungariæ, Almus.
le Tardenois, tractus terræ, in Gallia, in Matronam & Vidulam, Tardenenſis.
Tardera, fluv. Catalauniæ, Tholobi, Alba.
Tarſar, vide Farfar.
Targa, regnum Africæ, Targa.
Targa, oppid. Mauritaniæ, Jargath.
Targia, oppid. Siciliæ, Trogilus.
Targovisko, urbs Valachiæ, Targoviſcum.
Tariffa, urbs Andaluziæ, Cartheia. Belo aliis, & Tarteſſos.
Tarku, urbs Georgiæ, Tarcum.
le Tarn vel le Tar, fluv. Aquitaniæ, ex Cebennis delapſus, Tarnis aliis.
il Taro, vel Tarro, fluv. Æmiliæ, Tarus.
Tarpaſtan, provinc. Parthiæ, Parthyene.
Tarquene, urbs Hetruriæ exciſa, Tarquinia, Tarchonium.
Tarracina, vide Terracina.
Tarragona, urbs Catalauniæ, Tarraco.
Tarrega, oppid. Catalauniæ, Tarraga.
Tarſia, oppid. Calabriæ citerioris, Capraſæ, & Capraſis.
Tarſia, fluv. Liburniæ, Oeneus.
Tarſo, vide Taracha,
Tarſa, urbs Ciciliæ, Tarſus.
Tarſo, promontor. & urbs Siciliæ, Zephyrium.

Tartar, fluv. Sericæ, Oechardes.
Tartaras, locus Galliæ, Tartaracum.
Tartari, populi ad Mæotidem paludem in Europa, Mæotæ, Scythæ Europæ & Aſiæ, Anthropophagi.
Tartaria, regio Europæ & Aſiæ, Sarmatia & Scythia.
Tartaria minore, peninſula Europæ, Taurica Cherſoneſus.
les Tartares de Budziack, in Beſſarabia, Tartari Budziacenſes.
les Tartares de Dobruce, in Bulgaria, Tartari Dobrucienſes.
les Tartares d'Oczakow, in ora Ponti Euxini, Tartari Oczacovienſes.
la Tartarie du Krim, ſeu la petite Tartarie & Krimsky, regio Europæ, Tartaria minor.
Tartaro, fluv. Venetiæ, Atrianus, Tartarus.
Tartas, oppid. Vaſconiæ, ubi Tarusates populi, Tartaſſium aliis.
Tartas, locus Galliæ, in arenis Vaſaticis, Tarſadium.
Tarthao, urbs Indiæ, Cortacha.
Tarudant, urbs regni Marrochii, Tarodantum.
Taſſing, inſula Daniæ, Taſinga.
Taſſo, inſula & oppid. Archipelagi, Thaſſus.
Tatri, juga Carpatii montis Sarmatiæ Europææ.
Tatta, oppid. Hungariæ, Deodatum.
Tatta, regnum Indiæ, Tatta.
Tavas, urbs Aureæ Cherſoneſi, Tacola.
Tavaſthus, provinc. Sueciæ, Tavaſthia.
Tavaſthuc, oppid. Sueciæ, Tavaſthia.
Tauber, fluv. Franconiæ, Tuberus.
Tave, vide Taſ.
Taveau, locus Galliæ, Catuſiacum.
Taverna, oppid. Calabriæ ulterioris, Taberna, Triſchene.
Taverni, vicus agri Pariſini, Tabernacum.
Taves, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Tipaſa.
Taveſtock, oppid. Angliæ, Tamare.
Tavetſch, oppid. Helvetiæ, ubi Æstuati populi, Taxgætium aliis.
Tavetſcher, populi Helvetiæ, Æstuati.
Tavignani, fluv. Corſicæ, Rhotanus, Rotanus.
Tavila, urbs Portugalliæ, Balſa.
Tavira, urbs Algarbiæ, Tavira.
Tavis, mons Siciliæ, Hereus.
la Tavolara, inſula Sardiniæ, Hermæa.
Taurei, vicus juxta Damaſcum, Daria, Daras.
Taurina, villa Latii, Tiburtina.
Tauris, urbs Mediæ, Ecbatana, Tabreſium, Taureſium. Aliis Armeniæ, Terva, Tigranoana.
Taurn, montes Carinthiæ, Alpes Noricæ.
Tauro, inſula Sardiniæ, una Belerĭdarum.
Tauro, mons Aſiæ, Taurus.
Tauſanle, oppid. Lydiæ ad Mæandrum, Tantalus.
Taxata, urbs Armeniæ minoris, Colonia.
le Tay, fluv. Scotiæ, Tavus.
Tayoan, urbs Formoſæ inſulæ, Tajoanum.
Tebala veja, oppid. Andaluziæ exciſum, Ategua.
Tebeſca, urbs Africæ, Tebeſſia, Thebeſte, Theveſte.
Tec, fluv. inter Linguadociam & Catalauniam, Illybirris, Thicis, Tichis.
Tec, fluv. Ruſcinonenſis, Illiberis.
le Tech, fluv. Comitatus Ruſcinonenſis, Thicis.
Techala, oppid. Macedoniæ, Doliche.
Teck, arx Ducatus Wirtembergenſis, ubi Tectoſages populi.
Teckelenberch, oppid. Weſtphaliæ, Tecelia.
Tecinda, inſula Archipelagi, Techedia.
Teculet, fluv. Mauritaniæ, Diur, Vior.
Tedeles, Tedelez, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Jarſath.
Ted Velez, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Addyma.
Tedia, oppid. Thraciæ, Teria.
Tedles, provinc. regni Marrochii, Tedleſa.
Tees, fluv. Angliæ, Atheſis, Tuaſis.
Tefeltner, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Tamaſiga.
Tefenſara, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Banaſſa.
Tefexara, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Aſtalicis, Aſtacilicis.
Teflis, urbs Armeniæ majoris, Artaxata, Arxata, Tephlie, Zogocara.
Tefze, urbs regni Marrochii, Tefza.
Tegan, urbs Sinarum, Tegaum.
Tegaza, deſertum Nigritiæ, Tegaza.
Tegdemet, urbs Mauritaniæ, Vaga.
Tegengll, oppid. Walliæ, Igenia.
Tegil, fluv. Meſopotamiæ, Tigris.
Tegiur Zair, oppid. Bithyniæ, Chyrommene.
Teglio, locus Rhætiæ, Telium.
Tehart, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Teiſidis.
Tegteut, urbs regni Marrochii, Teſeuta.
Teiſi, fluv. Walliæ, Tibius.
le Teil, locus Galliæ, in agro Waſtinenſi, Tilia.
Tein, vide Tanez.
Teiſſa, vel Tiiſſa, fluv. Hungariæ, Pathiſſus, Tibiſcus.
Tevela, vide Tebala veja.

Telenſin, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Timici.
Teleſe, urbs Samnii exciſa, Teleſia.
Telez, mons Sclavoniæ, Tullum.
Telſt, pagus Tirolenſis Comitatus, Tullum.
Telgen, urbs Sueciæ, Telga.
Telgo, urbs Sueciæ, Telgoa.
Telimitoni, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Timici.
Tellinghead, promontor. Hiberniæ, Boreum.
Telon, vide Toulon.
Temarete, oppidul. Zocotoræ inſulæ, Temaretum.
Temde, vide Theme.
Temea, oppid. Regni Algerii, Iomnium.
Temen de Fuſt, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Ruſconia, Ruſtonium.
Temeſne, provinc. regni Fezzæ, Temeſna.
Temeſwar, pars Hungariæ, Temeſvarienſis Comitatus.
Temeſwar, urbs & oppid. Myſiæ inferioris, Tomeæ, Tomi.
Temeſwar, urbs Daciæ, Zurobdra, Zurobara.
Temeſwoar, urbs Hungariæ, Temeſuarius.
Temiam, regnum Nigritiæ, Temianum.
Temir, urbs Cappadociæ, Themiſcyra.
Temiſera, vide Temie.
le Temple, in Armoricis, Fanum Martis.
Temple d'Amour, vicus Galliæ, in Lemovicibus, Templum Amoris.
Temruck, & Tomarucki, urbs Sarmatiæ Aſiaticæ, Tyrambe.
Tems, vide Thames.
Tenariſin, inſula Indiæ, Nanigeris.
Tenaſſerim, urbs Indiæ ulterioris, Tenaſſerinum.
Tenda, vide Montagna di Tenda.
Tende, oppid. Comitatus Nicæenſis, Tenda.
Tendue, regnum Tartariæ, Tenducum.
Tenduc, urbs Sinarum, Thina.
Tenduc, urbs Tartariæ, Tenducum.
Tenedo, inſula maris Ægæi, Tenedos.
Teneriffa, una ex inſulis Fortunatis, Nivaria, Teneriffa aliis.
Teneriffe, urbs Americæ Meridionalis, Teneriffa.
Tenes, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Lagnutum; Teneza aliis.
Teneſſe, urbs Ægypti maritima, Peluſium.
Tenet, inſula Angliæ, Tanetos, Thanetos, Toliapis, Tenos.
Tenet, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Tipaſa.
Tenexe, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Teniſſa.
Tenez, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Jol, & Julia Cæſarea.
Tenez, tractus regni Algerii, Teneza.
Tenezone, vide Tentſchen.
Tengcheu, urbs Sinarum, Tengcheum.
Tenircapi, vide Demiecapi.
Tenna, fluv. Marchiæ Anconitanæ, Tignia.
Tenne, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis, Siga.
Teno, inſula maris Ægæi, Tenos.
Tenſift, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, Phthuth, Fut, aliis Aſama.
Tenſer, vide Tenzert.
Tenzert, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Triſidis.
Teorreza, tractus Biledulgeridiæ, Teerregum.
Teplicza, locus Pannoniæ ſuperioris, Aquaviva, Aquavia.
Ter, fluv. Hiſpaniæ, Thicis, aut Tichis.
Teramo, urbs Aprutii, Interamnia; aliis Aprutium.
Terapia, locus juxta Conſtantinopolim, Pharmacia ſinus
Teraſſa, urbs Ciliciæ, Tarſus.
Terbeſtan, mare Aſiæ, Hyrcanum mare.
la Tercera, inſula Aſſorum præcipua, Tertiaria.
Terchim, fluv. Sarmatiæ Aſiaticæ, Soana.
Tereſſe, tractus Galliæ Belgicæ, ubi Eſſui populi.
Terza, deſertum Nigritiæ, Terga.
Tergoes, urbs Belgii, in Zeelandia, Gos, ſeu Tergoa.
Tergowiſch, urbs Valachiæ, Tergowiſtus, Triphulum.
Teriano, oppid. Calabriæ citerioris exciſum, Tirina.
Terin, fluv. Galliæ, Tara.
Terki, urbs magni Ducis Moſcoviæ, Terchum.
Termend, urbs Bactrianæ, Bactra.
Termes, urbs Pamphyliæ, Termeſus.
Termes, caſteum Galliæ, in diœceſi Narbonenſi, Thermæ: aliàs Termini, in pago Gabalitano.
Termine, fluv. Siciliæ, Himera; & urbs, Thermæ Himeræ.
Termini, urbs regni Neapolitani, Termulæ.
Termole, urbs Aprutii, Buba, Buca.
Ternate, una ex Moluccis inſulis, Ternata.
Terni, vel Terani, urbs Umbriæ, Interamna.
Terni, locus Galliæ, in tractu Caballiaco, Terniacum.
le Ternois, tractus terræ in Morinis, Pagus Ternenſis, ſeu Tervanenſis. Item fluv. Morinorum, in Quantiam effluens, Teena.
Ternova, urbs Bulgariæ, Ternobum.
Terouanne, urbs Picardiæ deſtructa, Tarvanna, ubi olim Morini populi.
le Terouanois, ager in Morinis, ſeu regio Tarvenenſis.

Terrri, vel Teſtri ſur Daumignon, vicus Galliæ, in Veromanduis, Textricium.
Terra di Bari, provinc. regni Neapolitani, Peucetia, Apulia Peucetia, Barenſis ager.
di Labor, tractus Aquitaniæ, ubi Tarbelli populi.
di Lavoro, provinc. regni Neapolitani, Campania, Laboriæ campi, Terra Laboris.
de Negri, regio Æthiopiæ, ubi olim Nigritiæ populi.
d'Otranto, regio Italiæ in regno Neapolitano, Japygia, Meſſapia, Calabria, Salentini, Hydruntina Terra aliis.
di Piccinacoli, Iabadii, inſula maris Eoi.
di Pulici, oppid. Siciliæ, Selinus.
Santa, provinc. Aſiæ, Palaſtina.
Terra nova, oppid. Siciliæ, Callipolis, Eubœa aliis.
Terra nova, oppid. Siciliæ, Heraclea, Gela aliis.
Terra nova, urbs Sardiniæ, Phauſania; & fluv. Hipparis.
Terra nova, urbs magnæ Græciæ exciſa, Thurium.
Terracina, & Torracina, urbs Latii maritima, Anxur, Tarracina.
Terrain, fluv. Bellovacenſis agri, Tara.
Terraſſa, oppid. Catalauniæ, Egara.
Terraſſon, oppid. Aquitaniæ, Terraſſonium.
Terremetto, urbs, & anguſtia montis Theſſaliæ, Thermopylæ. Boagrius etiam fluv.
les Terres Antartiques, Terra Auſtralis, Antarcticæ regiones.
les Terres Arctiques, versùs Polum Arcticum, Arcticæ regiones.
la Terre Auſtrale, pars Orbis, Terra Auſtralis.
Terre de la Compagnie, pars terræ Eſonis, Terra Societatis.
Terre de Diemens, pars terræ Auſtraliæ, Diemeni regio.
la Terre Ferme, regio Americæ meridionalis, Terra Firma.
la Terre de Ieſo, inter Aſiam & Americam, Terra Eſonis.
Terre des Papous, in Oceano Indico, Terra Nigrorum.
Terre de Quir, pars terræ Auſtralis, Quiri regio.
Terre Sainte, regio Aſiæ, Terra Sancta, Iudæa.
Terriana, oppid. Myſiæ ſuperioris, Tanatis.
Territorio di Carinola, ager Campaniæ Italicæ, Stellatis ager.
Territorio di Gaudo, pars Campaniæ, Laboriæ campi.
Terſis, vide Teraſſa.
Terskoy Leporie, pars Lapponiæ, Terſa Leporia.
Teruel, urbs Aragoniæ, Tiar Iulia, Turulium, Turia, Terulum aliis.
Terwaen, oppid. Morinorum, Tervenna.
Terwiſch, urbs Valachiæ, Tergoviſtus, Tiriſcum, Tiriſta.
Terza, oppid. Apuliæ, Fratuertium.
Terzacz, oppid. Liburniæ, Tarſatica.
Teſchen, urbs Sileſiæ, Teſchina.
Teſe, fluv. Walliæ, Tiſis, Tiſobis.
Teſſet, urbs Biledulgeridiæ, Teſſeta.
Teſino, fluv. Inſubriæ, Ticinus.
Teſpe, urbs Bœotiæ everſa, Theſpia.
Teſſanderloo, oppid. Brabantiæ, Taxandrum; ubi Toxandri populi.
Teſſanders, populi Brabantiæ, Toxandri.
Teſſena, fluv. agri Vicentini, Togiſonus.
Teſſender-loo, vicus Belgii, in Campania Brabantina, Toxandrorum locus.
Teſſonville, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Teſſonvilla.
Teſtana, promontor. Mauritaniæ Tingitanæ, Herculis promontor.
Teſte, urbs Parthiæ, Taſtache.
Teſte de Buſch, oppidul. Galliæ, Buxium.
Teſte de Can, promontor. Galliæ, cum inſula cognomine, Caput Caninum.
Tet, fluv. in Comitatu Ruſcinonenſi, Telis, ſeu Ruſcino.
Tetuan, urbs regni Fezzæ, Tetequina, & Tetuanum.
il Tevere, fluv. Italiæ, Albula, Tiberis.
Teverone, fluv. Sabinorum, Anio.
Teuffen caſtel, Conventus Rhætorum, in fœdere Cathedrali. Imum caſteum.
Teulara, vide Tolara.
Teuſar, oppid. Africæ, Tiſurus.
Teuſara, & Biledulgerid, urbs Biledulgeridiæ, Teuſara.
Teutburg, ſylva Weſtphaliæ, Teutoburgenſis ſaltus.
Tentſch, populi Germaniæ, Teutoni.
Teutſch, populi Europæ, Teutoni, & Germani.
Teutſchlandt, provinc. Europæ, Terra Teutonica.
Teutſchlandt, regio Europæ, Germania.
Tewkesburye, oppid. Angliæ, Theocuria.
Teze, locus Normanniæ, Taxia.
Texel, inſula Hollandiæ, Texelia.
Teyder, fluv. Livoniæ, Teydera.
Teyſterbant, Comitatus Belgii, Teſtrebantum.
Tezela, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis, Arina.
Thacnach, caſtellum Judææ, Herodium.

Thain, oppid. Delphinatus, Tinum.
Thalebach, fluv. Indiæ, Indus.
Thamaco, urbs Theſſaliæ, Thaumaſia.
Thamar, fluv. Sarmatiæ Europææ, Rha.
Thames, fluv. Angliæ, Tameſis, Thameſis, Iamiſſa.
Thamircapi, vide Demircapi.
Thanet, inſula Angliæ, Tanetos.
Tharckfeld, campi Auſtriæ, Adrabæ.
Tharegan, regio Libyæ, ubi Garamantes olim.
Tharpaſlan, vide Tarpaſtan.
Thaia, oppid. Hungariæ, Cæſarea.
Thaun, arx Germaniæ, Dunnus.
Thaurn, mons Carinthiæ, Taurus.
Theachi, inſula maris Ionii, Ithaca.
Theaci, inſula maris Ionii, Ithaca.
Theama, urbs Arabiæ Felicis, Thema.
Thebaſſe, vel Tebaſſe, oppid. Armeniæ minoris, Cabaſſus.
The Deucalidon ſea, prope Scotiam, mare Caledonium.
The lands end, in Anglia, promontor. Antiveſtaum.
Theme, fluv. Angliæ, Themis.
Themines, caſtrum Galliæ, Themine.
Themircapi, vide Demircapi.
The mul of Cantyr, in Scotia, promontor. Epidium.
Theodoro, urbs Tauricæ Cherſoneſi, Tazus.
Theomy, locus Floridæ, Theomus.
Theſe, vide Tees.
Theſſalia, regio Græciæ, Theſſalia.
Theten, oppid. vel pagus Hungariæ, Campania, Campona, Matrica, Potentiana.
Thetford, oppid. Norfolciæ, Iciani, Sitomagum.
Theth, oppid. Hungariæ, Salinum.
Thewes, urbs Ægypti, Thebæ.
Thibet, regnum Tartariæ, Thibetum.
Thienen, oppid. Brabantiæ, Legio Athenienſis, Athenienſis legio, Tenæ, & Tillemontium.
Thierri, oppid. Alverniæ, Thierrium.
Thima, urbs Perſiæ, Taoca.
Thina, fluv. Margianæ, Oxus.
Thionville, oppid. Lutzemburgenſis Ducatus, Divodurum, Theodonis villa.
Thirſo, fluv. Sardiniæ, Thirſus.
Thocato, vide Tocato, vel Toccato.
Tholey, pagus & cœnobium apud Treviros, Theologium.
Thono, vide Othoni.
Thonon, oppid. Sabaudiæ, Tunonium.
Thorn, urbs Pruſſiæ, Torunium.
Thoron, caſtrum Phœniciæ, Thoronum.
Thovars, urbs Galliæ, Duracium.
Thoura Aremnoe, vide Thoura Emnoe.
Thoura Emroe, provinc. Aſiæ, Armenia major.
Thuin, oppid. Belgii, Thuinum.
Thuin, oppid. Helvetiorum, Thunum.
in Thum, oppid. Inſubriæ, Oſcella.
im Thunca, tractus Bavariæ, ubi Thunicates populi.
Thunneſlia, regio Græciæ, Theſſalia.
Thur, vel Dur, fluv. Helvetiæ, Durus.
Thuringen, provinc. Germaniæ, Thuringia.
Thuringer, populi Germaniæ, Chaſuarii, Turingi, Teuriochamæ, Thuringi.
Thuringerwaldt, pars Hercyniæ, ſylvæ Germaniæ, Bacenis, Semana ſylva.
Thurn, oppid. Liburniæ, Turres.
Thurthur, Hungariæ pars, Torantolienſis Comitatus.
Thyana, urbs Bœotiæ excisa, Thebæ.
Thyeto, oppid. Calabriæ citerioris, Thyella.
Thysled, oppid. Jutiæ, Thyſtadium.
Tiais, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Theodaxium.
Tiana, urbs Cappadociæ, Tyana.
Tiano, urbs Campaniæ, altera Apuliæ excisa, Teanum Sidicinum.
Tiberville, in Lexoviis, Teberti villa.
Tibouville, locus in Gallia, Teboldi villa.
Ticon, urbs Sumatræ inſulæ, Ticum.
Tidor, inſula una ex Moluccis, Tidora.
Tiel, & Tielt, oppid. Geldriæ, Tiela.
Tieraſche, tractus Picardiæ, & ſylva, Teraſcia, ſeu Teoracia.
Tiermes, vide Nueſtra Señora de Tiermes.
Tiern, caſtrum Galliæ, in Arvernis, Tigernum.
Tierra del Fuego, inſula Americæ, Ignium regio.
Tieure, vicus Arteſiæ, Teucera.
Tiſauge, oppid. Galliæ, in Pictonibus, Taifalia.
Tiſelfeldt, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, Tamuſida.
Tiſeo, fluv. Peloponneſi, Pamiſus.
Tiſer, oppid. Pannoniæ ſuperioris, Dautona.
Titerno, fluv. Frentanorum, Tifernus, Phiternus.
des Tignes, gradus Rhodani, Tinea.
Tigré, regnum Abiſſinorum, Tigre.
Tiguident, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Jol Cæſarea.
Tiiſſa, vide Teiſſa.
Til, vel Tille, fluv. Burgundiæ, in Aratim influens, Tila.
Arc ſur Til, locus in Lingonibus, Arcus ſuper Tiliam.

Tilbury, pagus Angliæ, Tileburgum.
Tilemarck, tractus Norvegiæ, Thule.
Tilemont, idem cum Thienen.
Tillay, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Tellejum.
Tillay le Godin, locus Galliæ, in Belſia, Tilietum Godini.
Tille Chaſteau, corr. Trichaſtel, Trichaſteaul, & Trichaſteau, urbecula Burgundiæ, Tila caſtrum.
Tilliers, pro Tuilliers, locus Normanniæ, Tegulariæ.
Tilly, vicus Galliæ, in Caletis, Tellejum; item Tellia. Eſt quoque locus agri Pariſini, aliàs Tillay, Telliacum.
Tilly le Paineux, locus Belſiæ, Tilietum Pagani.
Timin, oppid. Palæſtinæ, Thammata.
il Timavo, fluv. agri Forojulienſis, Timavus.
Timerais, caſtrum Galliæ, in Carnutibus, Theodemerenſe.
Tin, vel Tain, locus Galliæ, inter Viennam & Valentiam, Tegna.
Tina, inſula Archipelagi, Tenos; & fluv. Bactrianæ, Oxus.
Tinchebray, caſtrum Galliæ, in Pertico, Tenerchebrapum.
Tinczen, vide Tintſchen.
lo Tindaro, urbs Siciliæ excisa, Tyndaris.
Tine, urbs Dalmatiæ, Tinia.
Tine, vel Tyne, fluv. Angliæ, Thinus, Tina.
Tingchen, urbs Sinarum, Tingcheum.
Tingoeſes, populi Tartariæ, Tingoeſi.
Tinmouth, caſtrum & portus Angliæ, Tunnocelum, Tinamontum.
Tinno, vide Topino.
Tinto, vel Tirto, oppid. Thraciæ, Terta.
Tintſchen, oppid. Rhætiæ, Tinnetio.
Tio, urbs Paphlagoniæ, Tium.
Tipperary, Hiberniæ pars, Tipperarienſis Comitatus.
Tiques, oppid. Myſiæ ſuperioris, Timacum.
Tirano, oppid. Rhætiæ, Tiranum.
Tiraſche, tractus Galliæ, ubi Eſſui populi.
Tireck, fluv. Albaniæ Aſiaticæ, Cyrrhus.
Tirholm, inſula maris Baltici, Ottonia.
Tiriolo, oppid. Calabriæ, Tyrii, Tyrus.
Tiritiri, fluv. Perſiæ, Eulæus, aliis Moſaus, aliis Orates, Choaſpes.
Tirol, regio Germaniæ, Tirolis; & Teriolum oppid. ejus.
Tiron, fluv. Galliæ, in Lidericum fluens, Tiro.
Tiros, oppid. Peloponneſi, Braſiæ.
Tirto, vide Tinto.
Tiſaria, urbs Cappadociæ, Diocæſarea, aliis Cæſarea, & Mazaca.
Tiſendan, fluv. Carmaniæ, Andanius.
Tiſindon, fluv. Perſiæ, Bagrada.
Tiſſa, oppid. Siciliæ everſum, Tiſſa.
Titareſo, fluv. Theſſaliæ, Enipeus, Titareſſus.
Titicaca, lacus Peruviæ, Titicaca.
Titul, oppid. Hungariæ, Tibiſcum.
Tiva, urbs Bœotiæ, Thebæ.
Tivedall, provinc. Scotiæ, Tevotia.
Tivica, oppid. Hiſpaniæ, Theava.
Tiverni, locus Galliæ, ad Taram fluv. Tiberniacum.
Tivernon, locus Galliæ, in Belſia, Tiberno.
Tivoli, urbs Latii, Tibur, Tyber.
Tivy, fluv. Walliæ, Tibius, Tuerobis.
Tlaſcala, provinc. novæ Hiſpaniæ, Tlaſcalà.
Tlaſcala, urbs novæ Hiſpaniæ, Tlaſcala.
Toacata, urbs Cyrenaicæ maritima, Taucheira, Teucheira, Arſinoe.
Toam, urbs Hiberniæ, Tuama.
Toars, caſtrum Galliæ, in Pictonibus, Toarcium.
Toaut, locus Galliæ Celticæ, Mogetrobia.
Tobol, urbs Moſcoviæ, Tobolium.
Tobulba, urbs Africæ, Aphrodiſium.
Tocara, urbs Cathaiæ, Thogara.
Tocayma, urbs Americæ meridionalis, Tocaima.
Toccato, urbs Cappadociæ, Cappadociæ pars, Tochata, & Neocæſarea.
Tochiſandan, mons Carmaniæ, Strongylus.
Todeſchi, vide Teutſch.
Todi, urbs Umbriæ, Tuder.
Toerret, fluv. Galliæ, Tohrius.
Tokay, urbs Hungariæ, Toksum.
Tokoeſi, provinc. Moſcoviæ, Tocoeſia.
Tolara, inſula Sardiniæ, Ermæa, Bucina aliis.
Tolczburg, oppid. Sueciæ, Toliburgum.
Toledo, urbs Caſtellæ novæ, Toletum.
Tolen, & Ter Tolen, urbs Zeelandiæ, Tola.
Tolentino, urbs Piceni, Tolentinum.
Tolfa nova, oppid. Thuſciæ, Forum Claudii.
Tolgie, urbs Armeniæ majoris, Thoſpia.
Tolgus, oppid. Epiri, Echinus.
Tolna, oppid. Hungariæ, Altinum.
Tolne, pars Hungariæ, Tolnenſis Comitatus.
Tolne, urbs Hungariæ, Tolna.
Tolometta, urbs Cyrenaicæ, Ptolemais.
Tolon, vide Toulon.

Toloſa, oppid. Guipuſcoæ, Ituriſſa.
Toloſa, vide Toulouſe.
Toloſeta, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, Toloſa.
Toloſette, locus Galliæ in Novempopulis, Toloſula, vel Toloſella.
Toulouſe & Toloſe, urbs Linguadociæ, Toloſa.
Tomalitze, mons Lydiæ, Tmolus.
Tomanis, urbs Armeniæ majoris, ubi Thomanii populi.
Tomar, oppid. Portugalliæ, Nabantia, Tacubis.
Tombelaine, arx Galliæ, in monte cognomine, in Abrincatuis, Tumbella, vel Tumbellana.
Tombut, urbs Nigritiæ, Tombutum.
Tomila, vide Fomiliam.
Tomiswar, urbs Myſiæ inferioris, Tomi, Tomea oppid.
Tonaw, vide Donaw.
Tonay-Boutonne, locus Galliæ, Tauniacum ad Vulturnam.
Tonay-Charente, locus in Santonibus, Tauniacum ad Carantonum.
Tondern, urbs Daniæ, Tundera.
Tondoxima, Japoniæ inſula, Tondoxima.
Tone, fluv. Angliæ, Tamarus.
Tongeren, populi & urbs Brabantiæ, Tungri, Atuacutum, Vatuca.
Tongeren, aut Tungern, Gall. Tongres, oppid. Germaniæ inferioris, Aduaca ſeu Atuacutum.
Tongerloo, pagus Brabantiæ, Aduaca Tungrorum.
Tonnains, vel Tonins, locus Galliæ, ad Garumnam, Tonsatii villa.
Tonneins, oppid. Aquitaniæ, Toninſum.
Tonnerre, oppid. Burgundiæ Ducatus, Ternodorum, Tornodorum, Tronodorum.
le Tonnerrois, tractus Burgundiæ, Ternodorenſis.
Tonningen, urbs Daniæ, Tonninga.
Topeterkan, urbs Tauricæ, Cherſoneſus.
Topino, fluv. Umbriæ, Tinia, Teneas.
Topliza, populi & oppid. Myſiæ ſuperioris, Tricorneſii, Tricornium.
Toppia, fluv. Latii, Amaſenus.
Tor Roſſello, oppid. Galliæ Narbonenſis, Ruſcino.
el Tor, vide Eltor.
el Tor, vide Tur.
Torano, oppid. Calabriæ citerioris, Dampetia.
Torbia, urbs Liguriæ excisa, Tropæa Auguſti.
Torcello, urbs ditionis Venetæ excisa, Torcellum.
Torceſter, oppid. Angliæ, Tripontium.
Torci, caſtellum agri Pariſini, in Briegio, Torciacum.
Torcy, locus Galliæ, in Caletis, Torciacum.
Torda, vide Torrenburg.
Tordeſillas, oppid. Caſtellæ veteris, Turris Syllana.
Tordino, fluv. Aprutii, Batinus, Juvantius, Matrinus.
Tordunes, portus Mauritaniæ, Gypſara.
Tore, inſula Lucaniæ, una Sirenuſarum.
Torſou, aut Tourſou, vicus agri Pariſini, Torta Fagus.
Torgaw, urbs Miſniæ, Argelia, Torgavia.
Torigni, vicus agri Pariſini, Tauriniacum.
Torigny, oppid. Normanniæ, in confinio Bajocaſſium, & Conſtantienſium, Toriniacum, vel Tauriniacum.
Tormente, fluv. agri Torinenſis, Tormento.
Torn, urbs Finlandiæ, Toronia.
Torne, urbs Sueciæ, Torna.
Torne, fluv. Sueciæ, Tornus.
Tornus, ſeu Tornu, oppid. Burgundiæ Ducatus, Tinurtium, Trenorchium aliis.
Toro, urbs Caſtellæ veteris, Octodurum, Sarabris, Taurum aliis.
Toro, vide Turrecula.
Toron, caſtrum Phœniciæ, Tyberon.
Torona, oppid. Epiri, Torone.
Torondolos Gabraleris, oppid. Palæſtinæ, Sunam.
Torquemada, oppid. Caſtellæ veteris, Auguſta nova, Porta Auguſta.
Torre, vide Turre.
Torre vel Turre, oppid. Sabinorum, Cures.
Torre, urbs Sardiniæ excisa, Turris Libiſſonis.
Torre, pagus Siciliæ, Dymethus.
la Torre dell' Annontiata, oppid. Campaniæ Italicæ, Herculaneum.
di gl' Arabi, locus Marmaricæ, Chimo, aliis Plinthine.
d'Agri, vicus Lucaniæ, Acliris.
de Bagni, thermæ Campaniæ Italicæ, Sueſſanæ aqua, Simueſſanæ aqua.
de Giuparalli, locus juxta Neapolim, olim urbs, ubi Palæpolis.
del Greco, oppid. Campaniæ juxta Neapolim, Herculaneum.
de Mare, urbs Calabriæ excisa, Metapontum.
de Moncorvo, oppid. Portugalliæ, Mencorvum.
dell' Olveto, pagus Siciliæ, Dymetus.
d'Orlando, locus prope Cajetam, Munatii Mauſoleum.
di Ottavo, locus Campaniæ Italicæ, Herculaneum.

della Patria, turris Campaniæ Italicæ, ubi Linternum.
Pignatara, urbs Latii exciſa, Subaugusta.
Torrenburg, oppid. Tranſylvaniæ, Dierna.
Torres vedras, vide Torvedra.
Torroella, oppid. Catalauniæ, Telobis.
Torſas, urbs Sueciæ, Torſa.
Torſil, urbs Sueciæ, Torſilia.
Torſo, fluv. Sardiniæ, Thyrſus.
Torto, fluv. Siciliæ, Himera.
Tortona, urbs Lombardiæ, Dertona, Terdona, Tertona.
Tortoſa, urbs Syriæ, Antaradus, Orthoſia.
Tortoſa, urbs Catalauniæ, Dertoſa.
Torvedra, oppid. Portugalliæ, Arandis.
Toſa, vide Tuſſa.
Toſa, oppid. Japoniæ, Toſa.
la Toſa, fluv. Inſubriæ, Athiſo.
la Toſcana, provinc. Italiæ, Etruria, Hetruria, Thuſcia, Tuſcia.
Toſcanella, urbs Hetruriæ, ubi Tuſcanienſes populi, Tuſcania
Toſcani, populi Italiæ, Tuſci, Thuſci.
Totam, oppid. Hungariæ, Legio decima Germanica.
Totia, urbs Paphlagoniæ, Gangra, Theodoſia.
Totnes, oppid. Angliæ, Totoneſium.
le Toué, fluv. Galliæ, in Ligerim ſe evolvens, Toëdus.
Touillon, caſtrum in Æduis, Tullium.
Toul, urbs Lotharingiæ, Tullum.
Toulba, urbs Africæ, Adrumetum. Hadrumetum.
Toulon, urbs Provinciæ maritima, Taurentium, Telo.
Toulon ſur Arroux, oppid. Burgundiæ, Tullonium ad Arroſium.
le Toulouſain, regio Galliæ. Ager Toloſanus.
Toulouſe, urbs Galliæ, Toloſa.
Toulpie, oppid. Germaniæ inferioris, Tolbiacum.
Toupinambous, populi Braſiliæ, Tovopinambautn.
Touque, fluv. & locus Galliæ, in Lexoviis, Tolca.
la Tour, locus Galliæ in diœceſi Lugdunenſi, in Delphinatu, Turris.
la Tour d'Auvergne, locus Galliæ, Turris in Arvernis.
la Tour de Boue, arx Provinciæ, Caprina turris.
Tour de Bray, locus Galliæ, Turris in Brajo.
Tour de broué, locus ejuſdem regni, prope Broagium, Turris Braji.
la Tour de Cordan vel Cordouan, inſula Aquitaniæ, Antros.
la Tour d'Ordre, locus Picardię, Farum, Pharum.
la Tour du Pin, locus in Provincia Turris Pini.
la Tour de Rouſſillon, locus Galliæ Narbonenſis, ubi priùs Ruſcino urbs exciſa.
Touraine, regio Galliæ, Turonia, ubi Turones populi.
Tournac, locus Galliæ, in diœceſi Nemauſenſi, Turnacum.
Tournan, & Tournan en Brie, caſtrum Galliæ, cum præpoſitura. Turnonium in Briegio.
Tournay, urbs Flandriæ, Tornacum, ubi Nervii populi.
le Tourneſis, tractus Flandriæ, Ager Turnacenſis.
Tournhout, oppid. Brabantiæ, Turbolium.
Tournon, oppid. Galliæ ad Rhodanum, Taurodunum, aliis Turnum, Turnonium.
Tournon, vicus Galliæ, in Turonibus, Tornomagum. Item caſtrum, in agro Lugdunenſi, Turno.
Tournus, vide Tornus.
Tours, urbs Galliæ olim Turonum popul. Cæſarodunum.
Tour ſur Marne, oppid. Campaniæ: aliàs Tour en Champagne, Lat. Turres ad Matronam.
Tours en Vimay, locus Galliæ, Turres, vel ad Turres in Vinemaco.
Toury, locus Galliæ in Secalonia: caſtrum Belſiæ, Tauriacum.
Touſi, vel Tuſi, locus in diœceſi Tullenſi, Tuſiacum.
Touvre, fluv. Galliæ, prope Encoliſmam, in Carantonum fluens, Tolvera.
Tovy, fluv. Walliæ, Rhatoſtathybius, Tobius.
Towy, vide Tovy.
Toy, inſula Japoniæ, Toja.
Toya, urbs Hiſpaniæ exciſa, Menteſa.
Traba, oppid. Cretæ, Tarba.
Trabelos, urbs Phœniciæ, Tripolis.
Trabiſonda, urbs Cappadociæ, Trapezus.
Trabuco, oppid. Marmaricæ, Bathracus.
Trachina, oppid. Myſiæ inferioris, Triſmis.
Trafalgar, promontor. Andaluziæ, Junonis ara Junonis fanum; & fluv. Belo.
Tragonara, urbs regni Neapolitani, Tragonara.
Trajanopoli, urbs Thraciæ, Trajanopolis.
Trajetto, oppid. Latii, Minturnæ novæ, Trajectum aliis.
Traina, vide Troyna.
Traina, oppid. Siciliæ, Hemichara & Imachara.
Trainel, vel Treynel, caſtrum Galliæ, in Tricaſſibus, Triangulum.
Trairu, oppid. Bithyniæ, Tararum.
Tra los montes, provinc. Portugalliæ, Trans montana.
Tranburg, locus Germaniæ, Trajani monumentum.
Trancoſt, vel Trancaut, vicus Galliæ, in Tricaſſibus, Tranquillur.
Tranguebar, oppid. Indiæ citerioris, Trangabaria.
Trani, urbs Apuliæ, Tranum, ubi Atrani populi.
Tranſacco, fluv. Latii, Tranſaqua.
Tranſchyn, oppid. Hungariæ, Tranſchinium.
Tranſiſalane & Over-Iſſel, provinc. Belgii, Transiſalania.
Tranſſylvanie & Sibenburgen, pars Hungariæ, Tranſſylvania.
Trapalanda, pars Tucumaniæ, Trapalanda.
Trapani, urbs Siciliæ maritima, Drepanum.
Trapani del monte, oppid. Siciliæ, Eryx.
Trapani, promontor. & oppid. Achajæ, Rhium, Drepanum.
Trapano, inſula juxta Cephaleniam, Lotoa.
Trapano, urbs Sarmatiæ Aſiaticæ, Tyrambe.
Trappes, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Trappa.
Traſmaur, oppidul. Auſtriæ, Trigiſamum.
Traſtevere, pars Romæ ultra Tyberim, Tranſtyberina.
Trau, urbs Dalmatiæ, Tragurium.
Travancor, urbs Indię intra Gangem, Travancorium, Cottiara.
Trauburg, oppid. Sueviæ, Dracuina.
Trave, fluv. Holſatiæ, Treva, Chalufus & Dravenna aliis.
Travemund, oppid. Germaniæ, Dragamutina, Treva.
Traxi, urbs Meſopotamiæ, Apamia.
Trayguera, oppid. Hiſpaniæ, Incibilis & Tiar Julia.
Tre Fontane, inſula Siciliæ, Coſyrus
le Tre Fontane, locus juxta Romam, Gutta jugiter manant, Aqua Salviæ.
la Trebia, fluv. Longobardiæ, Trebia.
Trebigne, urbs Dalmatiæ, Tribulum, Tribunia.
Trebigna, urbecula Dalmatiæ, Tribulium & Tribunium.
Trebilun, urbs Armeniæ majoris, Gerva.
Trebiſazzi, oppid. regni Neapolitani, Viceſimum, Vicenummum.
Trebiſonda, vide Trabiſonda.
Treboul, vicus Galliæ, in confinio Arvernorum, Gabalorum & Rutenorum, Triobris.
Treca, pagus agri Novarienſis, Tres Caſæ, Trecatum.
Trecento, vide Triceſimo.
Treglio, fons & lacus Latii, Juturna.
Treguier & Lantriguet, urbs Britanniæ minoris, Trecorium.
Treio, locus Caſtellæ veteris, ubi Tritium Metallum.
Trelleborg, oppid. Sueciæ, Trelleburgum.
Trelon, caſtellum Belgii, in Hannonia, Telonia. Aliàs Terlon, Lat. Terlonum.
Tremblay, Tremblay, aliter grand Tremblay, vici duo Galliæ. in agro Pariſino, Tremblejum, Trembliacum, ſeu Trimilidum.
Tremigan, provinc. Aſiæ, Margiana.
Tremiſſen vel Tremeſin, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, Temiſſa, Timici.
Tremithuſa, urbs Cypri exciſa, Tremithus.
Tremiti, inſula Apuliæ, Tremetus, Diomedeæ inſulæ.
Tremituge, vide Tremithuſa.
Trenio, vide Trigno.
Trent, fluv. Angliæ, Trenta.
Trento & Trent, urbs Comitatus Tyrolenſis, Tridentum.
Trero, fluv. Latii, Trerus.
Treſen, urbs Sueciæ, Treſa.
Treſfonts, monaſterium in Ducatu Barrenſi, Tres Fontes.
Treſme, locus & fluv. Galliæ, in Meldis, Trama.
Treſport, locus in Caletis, Ulterior Portus.
Trethymirow, oppid. Poloniæ, Trethymirovia.
Treveri, vide Trier.
Treves, vide Trier.
Trevi, urbs Umbriæ, Mutuſca, Trebia, ubi Trebiates populi.
Trevi, oppid. Latii, Treba.
Trevico, urbs regni Neapolitani, Trevicus.
Trevinno, oppid. Hiſpaniæ, Beleja & Trevennium.
Treviſo, urbs Marchiæ Tarviſinæ, Tarviſium, Tauriſium.
Trevoux, oppid. Breſſiæ, Trevoltium.
Trez, locus Galliæ, inter Maſſiliam & Aquas Sextias, Trœzena.
Trezina, urbs Peloponneſi, Trœzen.
Triadizza, urbs Thraciæ, Sardica.
Triana, pagus Andaluziæ, Oſſet, Julia Conſtantia.
Tribanta, urbs Phrygiæ majoris, Tribanta.
Tribbeſees, oppid. Pomeraniæ, Tribuum Cæſaris.
Tribey, oppid. olim, nunc viculus Helvetiæ, Petineſca.
Tribicelli, oppid. Paphlagoniæ, Teuthrania.
Tribigna, vide Trebigna.
Tribur, locus apud Moguntiam, ubi olim Triburia oppid.
Tricala, urbs Theſſaliæ, Tricaritum.
Tricarico, urbs Lucaniæ, Tricaricum.
Triceſimo, oppid. agri Forojulienſis, Triceſimum.
Trie, caſtrum Galliæ, in Velocaſſibus, Tria, Tria vel Trica.
Trie le Chaſteau, Idem.
Trieu, fluv. Britanniæ minoris, Tetus.
Triendt & Trient, vide Trento.
Triennon, vici duo Galliæ, in agro Pariſino, Drumum.
Trier, urbs Germaniæ inferioris, Treviri, Auguſta Trevirorum.
Triereſche, populi Germaniæ, Treviri, & Trevirenſes.
Trieſte, urbs Iſtriæ, Tergeſte.
Trieves, urbs Delphinatus, Auguſta Tricaſtinorum.
Trievre, fluv. Galliæ, in Gabalis, Triobris.
Trigno, fluv. Aprutii, Trinium.
Triguier, Treguier, urbs Britanniæ minoris, ubi Oſiſmi populi, Trecorium, Vorganium.
Trille-Bardon, pro Trie le Bardon, in Meldis, Tria Bertulfi.
Trilleport, vel Trie le port, locus Galliæ, in Meldis, Tria portus.
Triminava, urbs Indiæ, Tellyr.
Trin, vide Trino.
Trina vel Terna, pagus agri Mediolanenſis, Trinatum.
la Trinidad, in America meridionali, Trinitatis inſula.
la Trinidad, in mari Braſilico, Trinitatis inſula.
la Trinidad, oppid. novæ Hiſpaniæ, Trinitas.
Trino, oppid. Montisferrati Ducatus, Tridinum.
Trinquetaille, locus Galliæ ad Rhodanum, Trinquetallia.
Trinquimale, urbs Ceylani inſulæ, Trinquimala.
Triompa val, vide Val Triompa.
Trionto, fluv. Calabriæ, Hylias.
Tripition, promontor. juxta Conſtantinopolim, Amilton.
Triplever, populi Alpini, Triumpilini.
Tripoli, oppid. Cappadociæ, Iſchopolis.
Tripoli, oppid. Paphlagoniæ, Teuthrania.
Tripoli di Barbaria, urbs Africæ, Neapolis, Tripolis.
Tripoli di Soria, urbs Phœniciæ, Tripolis.
Tripoli vecchio, urbs Africæ exciſa, Sabathra.
Tripeie, collis prope Bajas in Campania, Theſprotæ.
Triſſino, oppid. Piceni, Teſſinum.
Triſtena, oppid. Poloniæ, Nemea.
Triticiri, fluv. Suſianæ, Moſæus.
Triveno, urbs Samnii, ubi Triventinates populi. Triventum.
Trivetto, oppid. Samnii, Tuticum.
Tro, locus Romandiolæ, ubi olim Forum Truentinorum, oppid.
Trochara, urbs Cyrenaicę, Taucheira, Arſinoe.
Troja, urbs Apulię, Aecana, Eca. Troja.
Troja, urbs Aſię minoris diruta, Ilium, Troja.
Troja, oppid. ad Saum fluv. Metulum.
Trojens, populi Gallię, Tricaſſini.
Trois Chaſteaux, urbs Delphinatus, Auguſta Tricaſtinorum, Tricaſtini.
les Trois Maries, oppid. Provincię, Delphicum Templum.
Troki, urbs Polonię, Troca.
Trolhete, fluv. Suecię, Trolheta.
Troli, vicus Gallię, in Sueſſionibus, ad Axonam, Trolejum,
Trontheim, urbs Norvegię, Nidroſia.
Tronto, fluv. Piceni, Truentum.
Troode, mons Cypri, Olympus.
Tropea vel Tropia, urbs Calabrię ulterioris, Poſtropea, Tropaea.
Troppavv, urbs Sileſiæ, Oppavia.
Troſſulo, oppid. Hetrurię exciſum, Troſſulum.
Trouci ſur la Delette, vicus Gallię, in Sueſſionibus, Truccia.
Troveyre, fluv. Gallię, in Gabalis, Triobris.
Troyes, urbs & populi Campanię Gallicę, Tricaſſes, Treca. Auguſtobona, Auguſtamana.
Troyna, urbs Sicilię, Trajanopolis, Dragina.
Troynewyth, urbs Anglię, Londinium.
Trozo, inſula Lucanię, una Sirenuſſarum.
Trucula, inſula Dalmatię, Ticaria, Trucones.
Trugillo, urbs Extremadurę, Caſtra Iulia. Aliis Julium præſidium, Turris Iulia, Scalabis.
Trughillo, urbs novę Hiſpanię, Turris Iulia.
Trughillo, urbs Peruvię, Turris Iulia.
Truglio, locus apud Bajas in Campania, Piſonis villa.
Truye, vicus Turonum. Tauriacum.
Trun, locus ad Divam fluv. Thronum.
Tryme, urbs Hibernię, Trima.
Tubingen; urbs Suevię, ubi Tubanti populi, Auguſta Tubinga.

Tubia

Tucho, urbs Sinarum, Tuchum.
Tucuman, regio Americæ, Tucumania.
Tucuyo, oppid. Venezuelæ, Tucuium.
Tudder, pagus Ducatus Iuliacenſis, Theudurum.
Tudela, urbs Navarræ, Tutela.
Tudelle, caſtrum Galliæ, in diœceſi Albienſi, Tutela.
Tuelle vel Tulle, caſtrum Galliæ, cum monaſterio, in Lemovicibus, Tutela.
Tuide, pagus inter Alpes, Arulica, Arebrigium.
Tulins, locus ad Iſaram, Teglina.
Tuin ſeu Thuin, oppid. ſeu caſtrum Hannoniæ, Ad fines, ſeu Tudinum.
Tuina, oppid. Liburniæ, Tariona.
Tulles, urbs Galliæ in Lemovicibus, Tutela.
Tuln, oppid. Auſtriæ, Caſtra Catulina.
Tulpick, vide Toulpie.
Tulujan, caſtrum Galliæ Narbonenſis, Tulugia.
Tulza, oppid. Bulgariæ, Sitioenta.
Tunchang, urbs Sinarum, Tunchanum.
Tungchuen, urbs Sinarum, Tungchuenum.
Tunge, vide Tanea.
Tunggin, urbs Sinarum, Tungginum.
Tunis, urbs Africæ, Tuniſa, Tunes, Tunetum aliis.
Tuniſi regno, vide Regno di Tuniſi.
le Tunquin, regnum Aſiæ, Tunchinum.
Tunſa, fluv. Thraciæ, Tanarus.
Tunza, fluv. Thraciæ, Tanarum.
Tur vel Turla, montes Arabiæ petrææ, Melani, Taurus.
Tura, oppid. Liburniæ, Tariona.
Turbayjet, oppid. Palæſtinę, Berſabee.
Turbella, fluv. Liguriæ, Adus.
Turchem, urbs Alſatiæ, Turichemum.
Turcheſtan vel Turqueſtan, regio Aſiæ, ubi Iaxartæ populi, Aria.
Turchi, populi Sarmatiæ Aſiaticæ, Turcæ.
Turcia major, pars Aſiæ, Aſia minor.
les Turcies de la Loire, moles infra Aurelianos, quibus Ligeris coërcetur, Torciæ Ligeris.
Turkzueſt, oppid. inter Myſiam & Thraciam, Succi.
Turcomania, provinc. Aſiæ, Baſiliſene, Armenia major, Cilicia.
les Turcs, populi Aſiæ, Turcæ.
Turé, vicus Turonum, Tauriacum.
Turenne, oppid. Lemovicenſis provinc. Turena ſeu Torinna.
Turfon, oppid. & populi Parthiæ ac Bactrianæ, Taga.
Turgow vel Turgaw, pagus & tractus Helvetiæ, Turracus, Turegum.
Turi, oppid. Apuliæ Peucetiæ, ubi Thyræi populi, Tourris, Turii, Turres.
Turingerwaldt, vide Thuringerwaldt.
Turino, urbs Pedemontii, Auguſta Taurinorum.
Turins, populi Italiæ, Taurini.
Turo, oppid. Daciæ, Triſcum.
Turocz ſeu Owar, Comitatus Hungariæ, Turocenſis.
le Turqueſtan, pars Tartariæ, Turcheſtania.
la Turquie ſiu l'Empire des Turcs, Turcarum Imperium.
Tury, oppid. Normanniæ, Turiacum.
Turre, fluv. Forojulii, Turrus.
Turrecula, inſula Calabriæ, una Ithaceſiarum, Turricella.
le Turſan, in Aquitania, regio Turuſatium.
Turſe, oppid. Aquitaniæ, ubi Taruſates populi.
Turſi, urbs regni Neapolitani, Turſus.
Tury, oppid. Normanniæ, Auguſtodunum.
Tuſan, locus inter Sirionem & Letiam, Tuſſanum.
Tuſculano, oppid. Lombardiæ exciſum, Benacum.
Tuſenlant, tractus Friſiæ, ubi Sturii populi.
Tuſſa, oppid. vel caſtrum Siciliæ, Tiſſa, Thiſſe.
Tuſſenberg, oppid. Sueviæ, Taxgatium.
Tuthoa, fluv. Arcadiæ, Lampia.
Tuver, urbs Moſcoviæ, Tavera.
Tuvy, vide Tovy.
Tuy, urbs Gallæciæ, Tude, Tyde.
Tuyn vel Tuin, oppid. ditionis Leodienſis, Ad Fines, Fines.
Twede vel Tuede, fluv. Angliæ, Tueſis, Tueſis, Vedra, Tueda aliis.
Twendt, regio Tranſiſalanæ, ubi Tubantes populi.
Tykoczin, urbs Poloniæ, Tykozinum.
Tyne, vide Tine.
Tyrconel & Dungal, Comitatus Hiberniæ, Tyrconenſis.
Tyre & Tire, urbs Lydiæ, Thyatira.
Tyronne, Comitatus Hiberniæ, Tyronenſis.
Tyrnau, urbs Hungariæ, Tirnavia.
Tyrol, vide Tirol
Tyſſa, vide Teiſſe.
Tzaconia, regio Peloponneſi, Laconica.
Tzadurile, urbs Phrygiæ, Dorylæum.
Tzypri, vide Cypri.
Tzum dreyen buchen, pagus Alſatiæ, ubi Triboces populi.
Tzurlich, vide Zurlich.

V.

Vadonia, vide Vandoma.
Vabres, urbs Linguadociæ, ubi Umbranici populi, Vabrenſe caſtrum, Vabræ aliis.
Vacca, inſula Sardiniæ, una Beteridarum.
la Vaccarie, locus Galliæ, in diœceſi Leutevana, Vaccaria.
Vacenkerchen, oppid. Bavariæ, Stanacum.
Vachlendorff, pagus Germaniæ inferioris, Vacallinæus.
Vada, portus Hetruriæ, Vada Volaterrana.
Vadavicor, mons Hiſpaniæ, Vadavero.
Vadimone, vide Lago Vadimone.
Vadſten, urbs Sueciæ, Vadſtena.
Vaena, oppid. Andaluziæ, Ulia.
Vag, fluv. Hungariæ, Vagus.
Varsborg, oppid. Sueciæ, Varburgum.
Vagram, urbs Norici exciſa, Vacorium.
Vai, portus Liguriæ, Sabatium vadum, Vada Sabatia
Vaielitia, regio Epiri, Theſprotia.
Vaing, vide Faing.
Vaire, pagus Liguriæ, Vallis regia.
Vaiſon urbs Provinciæ in Comitatu Vindauſcinenſi, Vaſio, Forum Vocontiorum.
Vaſſaillen, locus Galliæ, Vaſſaliacum.
le pays de Vaſure, tractus Lotharingiæ, inter Moſam & Moſellam, Ager Vapurenſis.
Vaiuſſa, fluv. Macedoniæ, Eas, Aous, Lous, Haſuſa, Genuſus.
Val Beneventana, Samnii, regionis Italiæ pars.
di Bregna, regio Alpina, ubi Breuni populi.
Camonica, regio Alpina, ubi Camuni populi.
Cilera, tractus Alpinus, ubi Medulli populi.
di Compare, inſula maris Ionii, Ithaca.
Dun, locus Galliæ in Caletis, Vallis Duni.
Fontenay, tractus Sabaudiæ, ubi Bodiontii populi.
di Fricenti, locus Hirpinorum, Anſancti vallis.
de Fuentes, pagus Hiſpaniæ juxta Meridam, Ad forores.
di Gana vel Gamna, regio Inſubriæ, ubi Naunes vel Gauni populi.
di Gardano, in Samnio regione Italiæ, vallis juxta Caudinas fauces.
di Gogna, tractus Inſubriæ, ubi Agones populi.
Levontina, regio Alpina juxta lacum majorem, ubi olim Lepontii populi.
Livadia, regio Achajæ, Doris.
de Luna, pagus Palæſtinæ, Haialon.
di Montrone, locus Lombardiæ, Campi Macri, Macri campi.
Montone, pagus Latii, Labicum.
de Morienne, regio Sabaudiæ, ubi Garoceli.
de Nebro, oppid. Hiſpaniæ, Nemetobrica. Aliis oppid. Aragoniæ, Nertobrica.
di Niolo, tractus Corſicæ, ubi olim Licinei populi.
Orbe, locus Helvetiæ, Vallis Urbæ.
d'Oſta, tractus Pedemontii, ubi Salaſſi populi.
Pellina, vallis Alpium Pœninarum, Pœnina vallis.
le Roy, locus Galliæ, in Gabalis, ad Euram fluv. Vallis Regis.
di Serra, tractus Alpinus, ubi Aſſeriates populi.
Sugana, tractus inter Alpes, ubi Auſugani populi.
de Suſe, vel di Suſa, locus ad Alpium radices, Vallis Seguſiana.
di Taro, tractus Italiæ, Vallis Tari.
Triompa, tractus agri Brixiani, ubi Triumpilini populi.
Vaſcon, locus Galliæ, in Belſia, Vaſconis vallis.
de Viſo, regio Delphinatus, ubi Vocontii populi.
Le Val, vicus Galliæ, in agro Pariſino: vicus Soonæ caſtro proximus: La Val, caſtrum in Cenomanis, ad Meduanam fluv. Vallis Guidonis, vel Widonis. Item locus, in Cenomanis cum titulo Comitatus, Maduallis.
l'Abbaye du Val, locus Galliæ, in agro Pariſienſi, Vallis S. Mariæ. Vulgò Abbatia Vallis.
Valabergue, locus Galliæ ad Rhodanum, Valoberra.
Valacchia, regio Europæ, Valachia, Dacia Alpeſtris.
le Valais, pars Helvetiorum, Valeſia.
Valanis, fluv. Phœniciæ; Eleutherus, & urbs ejuſdem, Baianæa.
Valaurie, locus Galliæ, prope Antipolim, Vallis aurea.
Valbach, pagus Hungariæ. Valena.
Valca, fluv. Hetruriæ. Cremera.
Valcheren, inſula Zeelandiæ, Valachria.
Valckenburg, oppid. Germaniæ inferioris, Corioval-lum, Falconis mons, Vatuca.
Valcours, oppid. Belgii, Vallocuria.
Valcowar, oppid. Hungariæ, Valcum.
Valdivia, oppid. regni Ciles, Valdivia.
Vale, fluv. Angliæ in Cornubia, Cenion.
Valence, urbs Delphinatus, Valentia.
Valencenes, vide Valenchiennes.
Valenchiennes, urbs Hannoniæ, Scaldis pons, Valentianæ, Vallencena.
Valencia, urbs Valentini regni præcipua, Valentia.
Valencia d'Alcantara, oppid. Hiſpaniæ, Valentia Alcantaræ.
Valencia al Mimo, oppid. Portugalliæ, Valentia.
Valencia nueva, oppid. Americæ, Valentia nova.
Valentano, oppid. Hetruriæ, Varentanum.
Valentia, pagus Aſturiæ, Coianca.
Valentinois, populi Delphinatus, Segalauni.
Valenton, vel Valanton, vicus Galliæ, in agro Pariſienſi, Valento.
Valenza, urbs Hiſpaniæ, Valentia.
Valenza, oppid. Lombardiæ Ciſpadanæ, Valentia, Forum Fulvii, Forum Valentinum.
Valera, locus Andaluziæ, ubi oppid. olim Nertobrica.
Valera, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis exciſa, Valeria.
Valera Guemada, vide Valera de Suſo.
Valera de Suſo, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis exciſa, Valeria.
Valera la Veja, vide Valera de Suſo.
S. Valeri les Plains, vicus Galliæ, in Caletis, S. Walaricus in Planis.
S. Valeri en Caux, vide S. Valeri les Plains.
Valere les grands, vicus Turonum, Valeria.
Valeſtra, vide Baleſtra.
Valette, urbs Melitæ inſulæ, Valetta.
Valiza, mons Thraciæ, Rhodope.
Valkenburg, caſtrum Tranſ-Moſanum, Mons Falconis.
Valladolid, urbs Caſtellæ veteris, Pintia, Vallisoletum.
Valladolid nueva, urbs Jucataniæ, Pintia nova.
Valladolid nueva, urbs novæ Hiſpaniæ, Pintia nueva, & Comayagua.
Valladolid nueva, urbs Peruviæ, Pintia nova.
le Vallais, vide le Valais.
Vallania, vide Valania.
Valle di Demona, pars Siciliæ, Demona Vallis, ſeu Nemorenſis.
Valle di Mazara, pars Siciliæ ad Occaſum, Mazara Vallis.
Valle di Noto, pars Siciliæ, Neatina Vallis.
Vallet, ager Galliæ, in Andicavis, Vallagia.
Vallée d'Aran, vallis in Aragonia, Arania.
Valleſiani, populi inter Helvetios & Sabaudiam, Seduni, Valinſani, Vallenſes.
le Valli di Comachio, circa Hadriam, Atrianorum paludes, Septem maria.
Valligny, locus Galliæ, ad Carim fluv. Valliniacum.
Valliſſerland, vide Walliſſerlandt.
Vallivadia, regio Macedoniæ, Doris.
Vall' Ombroſa, Monaſterium agri Florentini, Vallis Umbroſa.
Valmaigne, locus Galliæ cum Monaſterio, in Septimania, Villa magna.
Valmontone, oppid. Latii, Labici, & Labicum.
Valognes, oppid. Normanniæ, Valonia.
Valois, regio Galliæ inter Picardiam & Campaniam, Valeſia.
Valona, urbs Macedoniæ, Aulon.
Valongues, caſtrum Galliæ, in pago Conſtantino, Wallonia.
Valpo, fluv. Hungariæ, Valpanus.
Valpon, pars Hungariæ, Valkonenſis Comitatus.
Valpon, urbs Hungariæ, Valpo & Valcum.
Valrain, locus Galliæ, in Sueſſionibus, Vallis rami.
Vals, Conventus Rhætorum, in fœdere Cano, Vallis.
Valſee, pagus Auſtriæ, Felicis lacus, ſeu locus.
Valtelina, tractus Rhætiæ, Vallis Telina, Volturena, ubi Venonetes populi.
Valtierra, pagus Hiſpaniæ, ubi Varcilienſes populi.
Valva, regio Aprutii, ubi olim Peligni populi.
Vamba, pagus Portugalliæ, Gertigos.
Van, urbs Armeniæ, Artheimia, Iban.
Van, lacus Mediæ, Mantiana palus.
Vandeuvre, locus Galliæ, in Beiona, Vendopera.

Vandoma, pagus & cœnobium Portugalliæ, Vetaonia.
Vanenza, vide Vanezza.
Vanezza, vel Vaneza, oppid. regni Legionenſis, Petavonium, Vallata.
Vanne, vel Venne, fluv. in Senonibus, Venna.
S. Vanne, monaſterium in agro Verodunenſi, S. Vitoni.
Vannes, urbs Britanniæ minoris, Venetia, Dariorigum, ubi Veneti populi.
le Var, fluv. inter Galliam & Italiam, Varus.
Vara, fluv. Hetruriæ, Boactus.
Varadin, urbs Hungariæ, Varadinum, ubi Biridenſii populi.
Varallo, oppidul. Ducatus Mediolanenſis, Varallum.
Varamo, fluv. Venetiæ, Varamus.
Varaſdin, vide Waraſdin.
Varax, oppid. in Sequanis, Varaſcorum.
Varca, & la Valca, amnis Tuſciæ, Cremera.
Varcevo, urbs Dalmatiæ, Colleutum.
Varcile, pagus Caſtellæ, ubi Varcilienſes populi.
Vardari, fluv. Macedoniæ, Axius.
Vardogna, oppid. Peloponneſi, Tympania.
Varea, pagus Hiſpaniæ Tarraconenſis, Varia.
Vareille, locus cum Monaſterio in Senonibus, Vallilia.
Varendorp, oppid. Weſtphaliæ, Varendorpium.
Varenne, fluv. & locus Galliæ, in Caletis, Guarenna, vel Varenna.
Varennes, oppid. Borbonienſis provinciæ, Varennæ.
Vareſcio, oppid. Galliæ Ciſalpinæ, Barene.
Vareſe, oppid. agri Mediolanenſis, Baretium.
Varhel, pagus Tranſylvaniæ, Ulpia Trajana, Zarmigethuſa.
Variecha, fluv. Sclavoniæ, Titius.
Varna, urbs Myſiæ inferioris, Dionyſiopolis, Barna, Tiberiopolis, Odeſſus, Varna aliis.
Varne, fluv. Mœſiæ inferioris, Zyras.
Varneton, oppidul. Belgii, Varnetonium.
il Varo, fluv. inter Galliam & Liguriam, Varus.
Varſac-ili, vide Verſac-ili.
Vartema, oppid. Inſubriæ, Vertacomacora.
Varvane, locus Galliæ in Caletis, Vervana.
Varwyck, oppid. Angliæ, Tueſis.
Varwickshire, pars Angliæ, Varvicenſis Comitatus.
Vaſcapu, inter Daciam & Tranſylvaniam, Dacia Alpeſtris; aliis Pylæ Geticæ.
Vaſento, fluv. Calabriæ, Caſuentum, Baſentinum.
Vaſigliuze, mons Thraciæ, Rhodope.
Vaſilica, vide Baſilica.
Vaſiligorod, urbs Moſcoviæ, Vaſiligroda.
Vaſilipotamo, fluv. Eurotas; & oppid. Peloponneſi, Thalame.
Vaſilipotamo, oppid. Cypri, Marium.
Vaſſay, oppid. Campaniæ, Vaſiticum.
Vaſſerbourg, urbs Bavariæ, Waſſerburgum.
Vaſſy, oppid. Campaniæ, ad Bleſam fluv. Vaſſejum, ſeu Vaſſiacum.
Vaſtan, palus & urbs Mediæ, Arſiſſa, Areeſa.
Vaſtan, vide Van.
Vaſte, oppid. Salentinorum, Baſta.
Vaſten, urbs Sueciæ, Vaſtena.
il Vaſto, oppid. Aprutii, Hiſtonium.
Vatan, tractus ſylveſtris Galliæ, in Biturigibus Cubis, Vaſtinnum.
Vateville, locus Galliæ ad Sequanam, Guatevilla.
Vathi, oppid. Laconiæ, Las.
Vatia, oppid. Theſſaliæ, Eretria.
Vatica, oppid. Laconicæ, Boa, Bœa.
Vaticano, vide Baticano.
il Vaticano, collis Romæ, Vaticanus mons.
Vatiza, urbs Cappadociæ, Polemonium.
Vatter, mons Sarmatiæ Europææ, Carpates.
Vatzen, & Veitzen, urbs Hungariæ, Vaccia.
Vau Creſſon, vicus agri Pariſini, Vallis Criſonis.
Vau Drome, locus in Delphinatu, Vallis Drunæ.
le Vau de Gallie, caſtellum Galliæ, in agro Pariſienſi, Vallis Galliæ.
Vavaro, oppid. Inſubriæ, Vaprium.
Vaubray, locus non procul à Lingonibus, Vallis Braji.
Vauclere, locus ad Ellam fluv. Vallis Clara.
Vaucouleurs, oppid. Campaniæ, ad Moſam, Valculeriæ, vel Vallis coloru.
le pays de Vaud, tractus Helvetiæ, Nantuatum regio.
Vaudemont, oppidul. Lotharingiæ, Valdemontium, ſeu Vadani mons.
Vaudrevange, oppid Lotharingiæ, Valderfinga.
Vauge, mons Lotharingiæ, Vogeſus, Voſagus.
Vaujour, vicus agri Pariſini, Vallis Jotri.
Vaulecluſe, vicus in Sequanis, Vallis Cluſa.
la Vaur, urbs Linguadociæ, Vaurinum.
Vauſſorre, vel Wauſours, caſtellum Belgii, cum Monaſterio, in agro Namurcenſi, Walciodorum.
Vauvert, vicus Galliæ, in agro Nemauſenſi, Vallis Viridis.
Vaux, regiuncula Galliæ, in agro Aurelianenſi: Item, vicus agri Pariſini, ad Sequanam: Item locus in Senonibus: Item vicus Lediæ ſylvæ, Valles.
Vaux, municipium Belgii, in agro Camaracenſi, Porgi Vallis.
le grand Vaux, locus ad Urbiam fluv. Major Vallis.
le petit Vaux, ibidem, Minor Vallis.
le Vaux de Cernay, vicus Galliæ, cum Monaſterio in agro Pariſino, Sarnajum.
Vay, vide Vai.
Vaynghen, locus Germaniæ ſuperioris, Vangiones.
Vayona, pagus Caſtellæ novæ, Titnacia, Titulcia.
Vayrac, locus Galliæ, in Aquitania, Variacum.
Vayrou, locus fluv. cognominis, in Rutenis, Galliæ regione. Averio.
Uban, caſtellum Galliæ, in agro Nivernenſi, Huben.
Ubeda, urbs Andaluziæ, Ubeda.
Uberlingen, urbs Sueviæ, Uberlinga.
Ubich, pagus Juliacenſis Ducatus, olim Ubiorum locus, Vlepiacum aliis.
Ucelles, locus Galliæ, in agro Cabillonenſi, Uxelum.
Uckterſée, in Helvetia, Lacus Moratenſis.
Uchtlands, tractus Galliæ Belgicæ, ubi Nantuates populi.
Udenheim, oppid. Germaniæ ſuperioris, Neomagus.
Uderzo, vide Oderzo.
Udine, urbs Foro-Julii, Utinum, Idinum aliis.
Udſted, oppid. Sueciæ, Uſtadium.
Ve, locus Galliæ, in agro Vadenſi, Vadum.
Vecht, oppid. Weſtphaliæ, Vechta.
Vecht, fluv. Tranſiſalanæ, Vidrus.
Vecht, fluv. Weſtphaliæ, Vidrus.
Veczel, pagus Tranſylvaniæ, Zarmigethuſa.
Veer, & Campveer, oppid. Belgii, Campoveria.
la Vega, oppid. Hiſpaniæ, Talamina.
Vegia, inſula Liburniæ, Curicta, Vegia, Portunata.
Vegia, vel Veggia, Vegla, urbs inſulæ Vegiæ, Curicum, Vegium.
Vegne, vicus Turonum, Evena.
Vejana, urbs Hetruriæ exciſa, Veji.
Vejer, vide Bejer.
Veillenbach, pagus Bavariæ, Vallatum.
Vejum, vide Wie.
Velay, regio Aquitaniæ, ubi Velauni populi.
la Vele, fluv. Galliæ, in Remis, Vidula.
Veleja, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Beleja, Velia.
Veletri, urbs Latii, Velitræ.
Velez, oppid. Hiſpaniæ, Urceſa.
Velez el Blanco, vide Velez el Ruvio.
Velez de Gomera, oppid. Mauritaniæ Tingitanæ, Acrath.
Velez Melaga, urbs Granadæ, Hexi, Sexi, Sex, Sexitania, ubi Exitani populi.
Velez el Ruvio, oppid. Hiſpaniæ, Veſci, Faventia.
Velia, oppid. Andaluziæ, Ulia.
Velica, oppid. Sclavoniæ, Variana.
Velichi, fluv. Epiri, Acheron.
Veliki Prewos, Sarmatiæ, Aræ Cæſaris.
Velilla, vicus Aragoniæ, Velilla.
Vella, Æthiopiæ ſub Ægypto, Antiphili portus.
Velſenberch, villa Ducatus Bergenſis, ubi Bructuarii populi.
Veltenburg, pagus Bavariæ, Artobriga.
Veltlin, tractus Rhætiæ, ubi Vennonetes populi.
Velſick, pagus Flandriæ juxta Gandavum, Ciceronis caſtra, Belgis.
Veltz, oppid. Hungariæ, Valeum.
de Veluwe, tractus Hollandiæ, ubi Caninefates populi, Veluvia aliis.
Vely, oppid. Galliæ, in Sueſſionibus, Veliacum.
Vemars, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Vemarſium.
Venafri, urbs Samnii, Venafrum.
le Venaiſſin, ſeu le Comtat Venaiſſin, Comitatus Provinciæ, Vindaſcanus, Vindaucenſis, ſeu Venaſcinus.
Venaſque, oppid. Campſorum, popul. Aragonæ, Vindauſca, vel Venaſca.
Venaſque, aliàs Venaiſſe, oppid. Galliæ, in agro Carpentoractenſi. Item locus Pedemontii, Vindauſca.
Venaſque, caſtrum Provinciæ, Vindauſca.
Vence, aliàs Vanze, urbs Provinciæ, Venſienſis urbs, Vincium, Vintium, ubi populi Nerusi.
Venchen, urbs Sinarum, Vencheum.
Venderesse, villa Galliæ, in agro Remenſi, Vindoniſſa, vel Vindoniſſa.
Vendeuil, vel Vendeul, locus ejuſdem regni, in Bellovacis, Vindolium.
Vendeuvre, caſtrum Galliæ, in Lingonibus: in diœceſi Tullenſi. Item locus cum Monaſterio, in Cenomanis, Vendopera.
Vendieres, locus in Remis, ad Matronam, Venderæ.
Vendoſme, oppid. Galliæ, Vindinum, Vindocinum.
le Vendoſmois, tractus Galliæ, Vindocinenſis ager.
Vendres, lacus Linguadociæ, Rubrenſis lacus.
le Vene, fluv. Umbriæ, Clitumnus.
Venecz, urbs Tranſylvaniæ exciſa, Zarmigethuſa.
Venedig, vide Venetia.
Vener, lacus Sueciæ, Venerus.
Venetia, urbs Venetæ regionis, Venetiæ.
Venezuela, regio Americæ meridionalis, Venezuela.
Venlo, urbs Belgii, Venloa.
la Venoge, fluv. Galliæ, Venogia.
Venoſa, urbs regni Neapolitani, Venuſia.
Venſone, vide Monte di Ventour.
Venſuſſel, tractus Jutiæ, Venſilia.
Venſuſſel, oppidul. Jutiæ, Venſilia, & Burgla.
Venta Loquera, oppid. regni Murcienſis, Vergilia.
Ventadour, oppidul. ſeu caſtrum Lemovicenſis provinc. Ventadurea, & Ventadorum.
Ventavon, oppid. Delphinatus, Alabontis, & Alabons.
Ventotiene, inſula maris Tyrrheni, Parthenope, Sentitana aliis.
Ventoux, locus in Lingonibus, Ventoſium.
Ventuſia, pagus Latii, Auſona.
Venza, oppid. in provinc. Alpium maritimarum, Vintium. Vide Vence.
Ver le grand, & Ver le petit, duo vici Galliæ, in agro Pariſiaco, Vermagnum & parvum.
Vera, urbs Granatenſis regni, Vergi.
Vera Cruz, oppid. novæ Hiſpaniæ, Vera Crux.
Veradin, urbs Pannoniæ, Acuminum. Vide Varadin.
Veragua, provinc. novæ Hiſpaniæ, Veragua.
Verange, vel Bevange, fluviolus Galliæ, in Laternam influens, Berangius.
Verataſer, fluv. Macedoniæ, Echedorus.
Verberie, locus Galliæ, in pago Vadenſi, Verembrea.
Verbinche, fluv. Galliæ, in agro Brienenſi, Verbinca.
il Vercelleſe, pars Pedemontii, Vercellenſe Dominium.
Vercelli, urbs Pedemontii, Vercellæ.
Vercors, tractus Galliæ, in Delphinatu, Ager Vocontius.
Verde, fluv. Latii, Vereſis.
Verden, vide Ferden.
Verdiſo, oppid. Thraciæ, Perouticum.
Verdun, urbs Lotharingiæ, Veredunum, Verodunum, Virodunum; & alia Burgundiæ Ducatus, in diœceſi Cabillonenſi, Verdun ſur Saone quoque.
Verdun, oppid. Aquitaniæ, Verodunum.
Vere, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Veres.
der Vere, urbecula Zeelandiæ, Veria, & Campoveria.
Vereſlo, fluv. Latii, Vereſis.
Verfeil, caſtrum Toloſanum, Viride folium.
Vergada, inſula Dalmatiæ, Lumbricatum.
Vergaſſins, populi Galliæ Belgicæ, Velocaſſi.
Vergeres, vicus Galliæ, in agro Nemauſenſi, Viridaria.
la Vergne, inſula amnica Galliæ, in Rhodano, Gernica.
Vergovigna, oppid. Liburniæ, Arduinum.
Vergy, caſtrum Burgundiæ Ducatus, Vergeium.
Verbichi, vide Velichi.
Veria, regio Macedoniæ, Pieria.
Veria, oppid. regni Granatenſis, Barea.
Veria, urbs Macedoniæ, Berrhœa.
Veria, fluv. Siciliæ, Chryſas, Helicon.
Veria, vel Viria, fluv. alter Siciliæ, Chryſa.
Verines, pagus Aquitaniæ, Verometes.
Veringen, oppid. Sueviæ, ubi Varini populi.

Verlia, oppid. Bithyniæ, Olbia.
Vermand, urbs Picardiæ exciſa, Auguſta Veromanduorum.
Vermandois, tractus Picardiæ, ubi Veromandui populi.
Vermeland, provinc. Sueciæ, Vermelandia.
Vernator, vide Rio Vernator.
Vernauda, fluv. Calabriæ ulterioris, Targines.
Vernaux, vicus Galliæ, in Briegio, Vernelli.
Vernazza, oppid. ditionis Genuenſis, Vulnetia.
Verneuil, oppid. Galliæ, in Bellovacis, Vernolium.
Verneuil au Perche, oppid. Galliæ, Vernolium in Pertico.
Verneul, locus Galliæ, in agro Burbonenſi, Vernolium.
Verneus, locus Galliæ, ad Utrionem fluv. Vernoſum.
Vernicario, oppid. Calabriæ citerioris, Apruſtum.
Vernon, urbs Normanniæ, Vernonium.
Vernou, locus Galliæ, in Turonibus, Vernadum.
Vernoullet, vicus Galliæ, in Briegio, Vernoliolum.
Vernuell, locus Galliæ, in Briegio, Vernolium.
le Veromandois, regio Galliæ, Veromanduus tractus.
Veron, oppid. Galliæ apud Senones, inter Meduntam & Gallionem, Vellaunodunum.
Verona, urbs Venetiæ, Verona.
Veroneſe, tractus Longobardiæ, Veronenſis ager.
Verraders Eylandt, maris Pacifici, Proditorum inſula.
Verre, fluv. Galliæ, in Lidericum fluens, Edera.
Verre, vide Capo di Verre.
Verriere, vicus agri Pariſini, Vitrariæ.
Verſacgels, Piſidiæ urbs Antiochia; & regio Aſiæ minoris, Piſidia.
Verſacili, provinc. Aſiæ minoris, Piſidia.
Verſailles, caſtrum Galliæ, Verſalia.
Verſche, fluv. Lapponiæ, Verſca.
la Verſette, rivulus Galliæ, in Sueſſionibus, Verſa.
Verſigny, vicus Galliæ, in agro Vadenſi, Vercimacum.
Verſoy, oppid. Breſſiæ, Verſojum.
Vert, fluviolus Galliæ, Viridu.
Vertema, pagus Inſubriæ, Bardomagum.
Verthaim, oppid. Franconiæ, Verthamum.
Vertuchi, fluv. Epiri, Acheron.
Vertou, oppid. Britanniæ minoris ad Separim Nanneticum, Vertavium.
Vertus, oppid. Campaniæ Rhemenſis, in Gallia, Vertuſium, ſeu Virtudum.
S. Vertux, villa in pago Ternodorenſi, Sylviniacus.
Verua, arx Montisferrati, Veruca.
Vervien, vicus Flandriæ, Viroviacum.
Vervin, vel Vervins, oppid. Picardiæ, in Teoracia, Verbinum.
Vervins, oppid. Picardiæ, Verbinum.
Verulam, oppid. Angliæ exciſum, Verolamium.
Veruli, urbs Latii, Verulum.
Verwinter Hoeck, in nova Zembla, promontor. Hiemale.
Verzine, oppid. Calabriæ citerioris, Vertinæ.
Verzy, vicus Galliæ, in Remis, Viriſiacum.
Veſciano, oppid. Campaniæ Italicæ, Beſcia, Veſcia.
Veſcovato di Trento, in Germania, Tridentina ditio.
Veſcovio, urbs Sabinorum, Cures, Forum novum.
la Veſere, fluv. Galliæ, Viſera.
haute Veſere, fluv. priori proximus, Viſera ſuperior.
Veſeronie, vicus Galliæ in Delphinatu, Viſerontia.
Veſet, locus ad Moſam, Viſatum.
Veile, fluv. Campaniæ Gallicæ, Vidula.
Veily, oppid. Galliæ, Villicum.
Veſo, mons Pedemontii, Veſulus.
Veſol, ſeu Veſoul, caſtellum in Lingonibus, Veſullum.
Veſoul, urbs Comitatus Burgundiæ, Veſulium.
Veſprin, urbs Hungariæ, Rhiſpia, Veſprinium.
Veſtric, vicus Galliæ, in agro Nemauſenſi, Veſtricum.
Veter, lacus Sueciæ, Veterus.
Veteravie, tractus Franconiæ, Veteravia.
Vetralla, oppid. Hetruriæ, Forum Caſſii.
Vetrana, oppid. Salentinorum, Veretum.
Vetulia, locus Hetruriæ, Vetulonia.
Vevay, oppid. Helvetiorum, Vibiſcum.
Veude, fluv. Galliæ in Pictonibus, Valdus. Item in Turonibus, Vetlus, aut Vedia.
Veules, in Caletis, Wella.
Veulqueſſins, vide Vergaſſins.
le Veuxin, pagus ſeu regio Galliæ Lugdunenſis, Veliocaſſinus.
Veuxin François, tractus Galliæ, Velocaſſes Francici.
Veuxin Normand, regio ejuſdem regni, Velocaſſes Normanni.
Vexford, urbs Hiberniæ, Vexfordia.
Vexford Countye, Hiberniæ, Vexfordienſis Comitatus.
le Vexin, tractus Galliæ, Veximum, vide Veuxin.
Vexſio, urbs Sueciæ, Vexſia.
Vextilef, fluv. Tremiſſæ, Acaſtau.
Veyzama, oppid. Biſcajæ, Segiſama Julia.
le Vez de Conſtantin, tractus Normanniæ, ubi Vadicaſſes populi.
Vezelay, urbs Burgundiæ, cum Monaſterio, Vezeliacum, vel Viceliacum.
Ugenti, urbs terræ Hydruntinæ, Uxentum.
Uggel, oppid. Normanniæ, Uggade.
Ugogh, pars Hungariæ, Ugogenſis Comitatus.
Ugogh, caſtrum Hungariæ, Ugoza.
Via Coſtuma, Liguriæ, Poſtumia via.
Viadana, oppid. Ducatus Mantuani, Vitelliana.
Viana, oppid. Portugalliæ, Mertilum.
Viana, urbecula Navarræ, Viana.
Viana de Foz de Lima, oppid. Portugalliæ, Viana Limii.
Vianden, locus Germaniæ, in Treviris, Vienna.
la Viane, aliàs Vignane, accolis Vienne, fluv. Aquitaniæ, Vigenna, ſeu Vingenna.
Vianen, oppid. Hollandiæ, Viana: in diœceſi Ultrajectina. Item Flandriæ locus.
la Vianne, vel la Vignane, vide La Viane.
Viarons, oppid. Biturigum, Avanticum, ſeu Avaricum.
Viatka, provinc. Moſcoviæ, Viatka.
Viatka, urbs Moſcoviæ, Viatka.
S. Viau en Retz, locus Galliæ, in agro Ratiatenſi, S. Vitalis in Ratenſi.
Vibeuf, locus Galliæ, in Caletis, Vibodium.
Viborg, urbs Sueciæ, Viburgum.
Vibrato, vel Viparata, fluv. Aprutii, Albula.
Vic, oppid. Lotharingiæ, Vicum.
Vic de Bigorres, locus Galliæ, Vicus Bigerrorum.
Vic en Carladez, locus in agro Cartilatenſi, Vicus.
Vic Feſenſac, locus Galliæ, Videntiacum.
Vicarello, oppid. Hetruriæ, Aurelii vicus, Biracellum.
Vicari, oppid. Siciliæ, Hyccarum.
il Vicentino, pars Longobardiæ, Vicentinus ager.
Vicenza, pagus Picentinorum, Picentia.
Vicenza, urbs Venetiæ, Vicenti, Vicetia, Vincentia.
Vicecour, Vicecours, ac Vicecors, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Vicus Cereris.
Vich, urbs Catalauniæ, Auſa nova, Corbio, Vicus, aliis Aquæ Voconiæ.
Vichi, locus ad Elaverem, Viciacum.
Vichorchiano, vide Vitorchiano.
Vico, vicus Hetruriæ, Elbii vicus.
Vico, locus Inſubriæ, Rufi Virginii villa.
Vico della Baronia, urbs Principatus Ulterioris, Vicus.
Vico di Sorrento, urbs Campaniæ, Æqua, Æquana, Vicus Æquenſis.
Vicovaro, vel Vicovarro, oppid. Sabinorum, Vicus Varronis.
Vicovenza, pagus Romandiolæ, Vicus Egonum, Vicus Habentium, Vicohabentia, ubi Ægones populi.
Victimolo, locus agri Vercellenſis, Ictimulum.
Victoria, urbs Biſcajæ, Vellica, Victoriæ.
Vidin, urbs Serviæ, Bydena, Viminacium.
la Vidourle, vel Bidourle, amnis Galliæ, in Laternam ſe exonerans, Vitturlus.
Vieil Rouan, viculus Normanniæ, Vetus Rotomagus.
Vieille Toulouſe, vicus Galliæ, ad Garumnam, Vetus Toloſa.
Vielkiluki, urbs Moſcoviæ, Vielkyluchia.
Viella, urbs parva Aragoniæ, Viella.
Viena, urbs Auſtriæ Metropolis, Ala Flaviana, Flavianum, Juliobona, Vindobona, Vienna.
Vienne, urbs Delphinatus, Vienna.
Vienne, fluv. Galliæ, Vigenna. Vide Vigenne.
Vienne, vide Viena.
Vienne en Auſtriche, vide Wien.
Vienne le chaſteau, locus in Ducatu Barrenſi. Item caſtrum in Campania, Vienna.
Vienne la ville, locus Galliæ in Campania, Vienna villa.
le Viennois, pars Delphinatus, Viennenſis tractus.
Viers en Gaſtine, locus Galliæ, Vierum in Waſtino agro.
Vierzo, oppid. Catalauniæ, Bergidum, Vergium.
Vierzon, oppid. Biturigum, Avanticum.
Vierzon, aliàs Viarron, oppid. Bituricenſis provinc. ad Carim, Virſio.
Vieſte, urbs Apuliæ Dauniæ, Apeneſtæ, Vieſta.
Vieux Poitiers, locus ad Clenum fluv. Veteres Pictavi.
Vigan, locus Galliæ, in diœceſi Nemauſenſi, Vicanum.
Vigazolo, Vigiſole, lacus agri Patavini, Togiſonus.
Vigenne, fluv. Burgundiæ, Vincenna.
Vigevano, urbs Ducatus Mediolanenſis, Viglebanum, Vergeminum.
Vigneuil, vicus Galliæ, in agro Pariſino, Vinolium.
Vignonnet, pagus Sabaudiæ, Viſio. Item caſtrum Septimaniæ, Parvus Avenio.
Vignori, locus Galliæ, in Bellovacis, Guenoricum.
Vignorri, locus in Lingonibus, Vangionis rivus.
Vigny, oppid. ad Molam, Vinetum.
Vigon, oppid. Pedemontii, ubi Vageni populi.
le Vigerdan, territorium urbis Bigerriorum.
Vihicio, pagus Hungariæ, Viſontium.
Vihitz, urbs Croatiæ, Vihitza.
Viick de Duerſleden, caſtrum Belgii, Batavodurum.
Vikesland, tractus Livoniæ, Vikezlandia.
Viklo, oppid. Hiberniæ, Viclovium.
Vilaco, vide Vylack.
Vilaine, fluv. Britanniæ minoris, Vindana, Herius; Vicinonia.
Vilcaſſin, vide Vulxin.
Vilendraut, caſtellum Aquitaniæ, Vinhendrandum.
Vilennes, locus Galliæ, in agro Duſmenſi, Vilennæ.
Vililla, locus Aragoniæ, Celſa.
Villa d'Adriano, in Latio, Tiburtina villa.
Barna, pagus agri Dertonenſis, Libarna.
de Capilia, pagus Andaluziæ, Mirobriga.
di Chieſa, urbs Sardiniæ, Vallis Eccleſiæ, Villa Eccleſiæ.
Cigura, pagus regni Valentini, Segerra.
de Conde, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Abobrica.
Dolce, pagus Aragoniæ, ubi Volciani populi.
Franca, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Carthago vetus.
Franca, oppid. Liguriæ maritimum, Portus Herculis.
de Fo, pagus territorii Alexandrini, Forum Statiellorum.
d'Igleſia, urbs Sardiniæ, Villa Eccleſiæ.
Manta, urbs Caſtellæ exciſa, Mantua.
de Mori, oppid. Corſicæ, Mora.
Nueva d'Alcaraz, oppid. Caſtellæ, Caſtaon, Tugia.
Nueva de los Infantes, in Hiſpania, Laminitani populi.
Procopiana, oppid. Myſiæ ſuperioris, Juſtiniana ſecunda, Ulpianum.
Pozzi, oppid. Sardiniæ exciſum, Saralapis, Suſalei villa.
Real, oppid. Portugalliæ, Villa regia.
di Ruvignas, locus Foro-Julii, Pauloni prædia.
Viçoſa, caſtrum Portugalliæ, Villa Vitioſa.
Vitioſa, oppid. Aſturiæ, Veca.
Yuoſa, oppid. regni Valentiæ, Joſa.
Villabbe, vicus agri Pariſini, Villa Abbatis.
Villach, urbs Carinthiæ, Vacorium, Villacum aliis.
Villacher Alben, pars Alpium Noricarum.
Villalon, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Avia.
Villanova, oppid. Algarbiæ, Portus Hannibalis.
Villar de Petroſo, pagus Luſitaniæ, Auguſtobriga.
Ville aux Aſnes, vicus agri Pariſini, Villa ad Aſinos.
du Bois, vicus ibidem, ad ſylvam Marcocienſem, Villa ad Sylvam.
Bon, oppid. Normanniæ, Juliobona, vel Villa Bona. Item vicus agri Pariſini.
en Bray, locus Galliæ, Villa in Brajo.
Creue, locus Galliæ, in Briegio, Villa Crana.
Dieu, locus Galliæ, ad Taram fluv. Villa agri Pariſini, Villa Dei.
d'Eveſque, vicus agri Pariſini, in Briegio, Villa Epiſcopi.
Franche, oppid. Baujovienſis tractus, Villa Franca.
Franche, oppid. Comitatus Nicænſis, Villa Franca.
Franche de Conflent, urbs Comitatus Ruſcinonenſis, Villa Franca Confluentum.
Franche de Rovergue, urbs Ruthenenſis tractus, Villa Franca.
en Hesbain, locus in Belgio, Villa Hasbaniæ.
Juifve, vicus agri Pariſini, Villa Judæi, pro Villa Juliæ.
Juſt, vicus ejuſdem agri, Villa Juſta.
Lou, locus Turonum cum Monaſterio, ad Andriſiam, Villa Lupæ.

Lou-

Longue, locus in diœceſi Toloſana, *Villa Longa.*
Maurin, in Burgundia, *Villa Mauriana.*
Menon, vicus Galliæ, in Briegio, *Villa Magnonis.*
Moiſſon, vicus agri Pariſini, ad Urbiam fluv. *Villa Meſſium.*
Monble, vicus ejuſdem agri, *Villa Munbla.*
Neuſve, oppid. Occitaniæ, *Villa Nova.* Item Pennelocus. Vide *Villeneuf.*
Neuſve, le Berg, oppid. Occitaniæ, *Villa Nova Bergia.*
Neuſve, le Comte, vicus Galliæ in Briegio, *Villa Nova Comitis.*
Neuſve, S. George, vicus itidem Briegii, *Villa Nova S. Georgii.*
Neuſve, le Roy, vicus agri Pariſini, *Villa Nova Regis.*
Peinte, locus agri Pariſienſis, *Villa Picta.*
Peſque, vicus ejuſdem agri, *Villa Perſica.*
Pinte, vicus Galliæ, *Villa Picta.*
ſur Retourne, locus Galliæ, *Villa ſuper Rotumdam.*
Roy, vici duo agri Pariſini, *Villa Regis.*
Taneuſe, vicus agri Pariſini, *Villa Tignoſa.*
Tourbe, locus agri Tardanenſis, *Villa Turba.*
Villemagne, locus Galliæ in diœceſi Biterrenſi, *Villamagna.*
Villemur, locus Galliæ, ad Tarnim fluv. *Villa Murorum.*
Villemur, oppid. Occitaniæ, *Vilmurium.*
Villena, urbs Caſtellę, *Bigerra.*
Villenburg, oppid. Bavariæ, *Altilia.*
Villeneuf, locus apud lacum Lemanum, *Penne.*
Villepreux, & *Villeperenx*, locus Galliæ, in agro Pariſino, *Villa Petroſa.*
Villereal, locus Galliæ, ad Garumnam, *Villa Regalis.*
Villeron, vicus Galliæ in agro Pariſienſi, *Vilero.*
Villers, locus in Tricaſſibus, *Villariacum.* Item vicus agri Pariſini ad Sequanam, *Villare.* Vide quoque *Villiers.*
Villers coste Retz, caſtrum Galliæ, *Villeria ad Cotiam.*
les Villes Anzeatiques, urbes Germaniæ, *Hanzeaticæ.*
Villeſeque, locus Galliæ in diœceſi Narbonenſi: in agro Carcaſſonenſi, *Villa ſicca.*
la Villette, locus agri Pariſini, *Villula.*
la Villette S. Lazare, proxima Pariſiis, *Villula S. Lazari.*
Villiers, vicus Galliæ, in Briegio, *Villarium.* Vide quoque *Villers.*
Villiers Adam, vicus agri Pariſini, *Villare Adæ.*
Villiers le Bel, vicus Eccleſiæ Pariſienſis, in Decanatu Goneſſæ, *Villare Bellum.*
Villiers le Carbonel, locus Galliæ in agro Santerienſi, *Villare*
Villiers cot de Rets, corruptè *Villiers Coteret*, locus Galliæ, in ſylva Retia, *Villaris ad collum Retiæ.*
Villiers lés Mailles, locus in Meldis, *Malleus.*
Villiers ſur Marne, vicus Galliæ in agro Pariſino, *Villare ad Matronam.*
Villiers le ſec, vicus ejuſdem agri, *Villare Siccum.*
Villiers ſur Taire, locus Galliæ, *Villare ad Taram fluv.*
Villori, locus Galliæ, in Tricaſſibus, *Villariacum.*
Vilne, urbs Lithuaniæ, *Vilna.*
Vilſs, fluv. Bavariæ, *Quintanica.*
Vimerca, pagus Inſubriæ, *Vicus Martius.*
le Vimeu, regio Galliæ, inter Auciam & Suminam fluv. *Vinemacus.*
Vimy, pagus Galliæ apud Lugdunum, *Vimynacium, Vimiacum,* & *Viſmeſæ.*
Vinay, urbs ad Iſaram fluv. *Ventia.*
Vincennes, caſtrum Galliæ, *Vincennæ.*
Vincheſter, urbs Angliæ, *Vintonia.*
Vindicari, portus Siciliæ, *Nauſlathmus.*
Vinding, pagus Sueviæ, ubi *Auguſta Vindelicorum.*
Vindiſch Marck, provinc. Germaniæ, *Vindorum Marchia.*
Vineuil, locus Galliæ, inter Carum & Ligerim, *Noviliacus vicus*, vel *Nobiliacum.*
Vingnon, caſtrum in Lingonibus, *Vangionis rivus.*
Vinorix, vel *Vingnory*, rivus Galliæ, in Matronam decurrens. *Vangio.*
Vinoxbergues, urbs Flandriæ, *Mons S. Vinoci.*
Vinoyburg, oppid. Ducatus Burgundiæ, *Vinetiburgum.*
Vinſchoten, oppid. Belgii, *Vinſchota.*
Vinſlgow, tractus Rhætiæ, ubi *Vennones* populi.
Vinſtringen, & *Fineſtrange*, oppid. Lotharingiæ, *Vinſtringa.*
Vintimigha, urbs Liguriæ, *Albintiminium*, *Albintemelium, Vintimilium.*
Vipao, fluv. & oppid. Carniolæ, *Frigidus.*
Vique, urbs Catalauniæ, *Corbio*, *Auſa nova*, *Vicus.*
Vique, oppid. Aquitaniæ, ubi *Vocates* populi.
Vire, urbs Normanniæ, *Viria*, & *Vira.*
Vire, fluv. Normanniæ, *Viria.*
Vireville, caſtrum Delphinatus, *Vetus villa.*
Virginie, regio Americæ ſeptentrionalis, *Virginia.*
Virieu, locus in Delphinatu, *Viriacum.*
Viro, locus agri Pariſienſis in Gallia, *Viriacus vicus.*
Virton, urbecula Belgii, *Virtonium.*
Viſan, vel *Vitſan*, caſtrum Picardiæ, cum portu, *Guiſum.*
Viſbaden, oppid. Germaniæ, *Aquæ Mattiacæ*, & *Viſbada.*
Viſchmond, pagus Auſtrię, *Æquinoctium.*
Viſe, oppid. Leodienſis Diœceſeos, *Vegeſatum.*
Viſegrad, vel *Vizzegrad*, oppid. Hungariæ, *Felicis locus*, ſeu *locus.*
Viſento, vide *Biſento.*
Viſeo, urbs Luſitaniæ, *Lancia*, *Viſeum*, *Vicus aquarius*, *Viſenſis urbs*, *Viſontium.*
Viſois, aut *Vigeois*, locus Galliæ, cum monaſterio, in Lemovic. *Veſia.*
Viſone, locus Galliæ, ad oſtium Vicinoniæ fluv. *Viſonia.*
Viſſaopatan, urbs Meſopotamiæ, *Sipphara.*
Viſſent, & *Witſant*, portus Angliæ, *Iccius.*
Viſtiza, oppid. Peloponneſi, *Ægium.*
le Viſtre, amniculus Galliæ, in agro Nemauſenſi, *Vitrens.*
Viſtricx, locus Hungariæ, *Piſtrenſis villa.*
Viſtrizza, fluv. Macedoniæ, *Erigonus.*
Viſtule, fluv. Poloniæ, *Viſtula.*
Viteſleu, vel *Viteſleur*, fluv. Galliæ, in Caletis, *Guiteſleda*, vel *Viteſleda.*
Viterbo, urbs Hetruriæ, *Viterbium.*
Vitilo, oppid. Peloponneſi, *Bityla.*
Vitlich, oppid. Trevirenſis ditionis, *Vitellicum.*
Vitorchiano, oppid. Tuſciæ, *Horchianus vicus*, *Orchianum.*
Vitray, oppid. Britanniæ minoris, *Victoriacum*, *Vitraum* aliis. Item in ſylva Aurelianenſi locus.
Vitré, locus in Britannia minori, in diœceſi Redonenſi, *Vitrejum.*
Vitri, vicus Galliæ in agro Pariſienſi, ad Sequanam, *Vitriacum.* Item in Atrebatibus, *Victoriacenſis villa.* Vide quoque *Vitry.*
Vitry, oppid. Campaniæ, *Legio Victrix*, *Victoriacum Francicum.*
Vitry le Bruslé, locus Galliæ, in agro Pertenſi, *Victriacum incenſum.*
Vitry le François, ad Matronam, *Victoriacum Franciſci.*
Vitry aux Loges, in ſylva Aurelianenſi, *Victoriacum ad Logias.*
Vitry en Partois, vide *Vitry le Bruslé.*
Vitſan, vide *Whitſan.*
Vittoria, vide *Victoria.*
Vivaretz, regio Galliæ, ubi *Ambibareti*, *Helenteri* populi, *Helvii* aliis & *Vivarienſis tractus.*
Vivay, locus in Helvetiis, *Vibiſcum.*
le Vivier, locus ad Sicaulam fluv. *Vivarium.*
Viviers, urbs Galliæ Celticæ, *Vivarienſis urbs*, *Vivarium.*
Viviers, urbs Galliæ, *Alba Helviorum*, ſeu *Alba Auguſta Helviorum.*
Vivis, oppid. lacus Genevenſis, *Bibiſcum*, *Vibiſcum.*
Viz ſur Aiſne, locus Galliæ, *Vicus ad Axonam.*
Vize, urbs Thraciæ, *Bizya, Byzia.*
Vizzegrad, & *Plindenburg*, urbs Hungariæ, *Viſſegradia.*
Ukraine, provinc. Polonię, *Ukraina.*
Ukraine, provinc. Moſcovię, *Uirana.*
Via Tresk, lacus Suecię, *Vla.*
Vladiſlaw, urbs Poloniæ, *Vladiſlavia.*
Vlaerdingen, oppid. Hollandiæ, *Puladirtinga.*
Vlagrada, urbs Macedoniæ exciſa, *Scampu.*
Vlaſtra, locus Lucaniæ, *Velia nova.*
's Vlie, inſula Hollandię in oſtio Rheni, *Flevo*; & Rheni oſtium orientale, *Flevum.*
Ulm, urbs Suevię, *Alcimotanus, Ulma.*
Vloska, regio Europę, *Italia.*
Vloska Zembla, regio Europę, *Italia.*
Ulpen, pagus prope Limburgum, *Vulpiacum.*
Ulſter, provinc. Hiberniæ, *Ultonia.*
Ulubat, urbs Myſię Aſiaticæ, *Lopadium*; & fluv. *Rhyndacus.*
Uma, oppid. Sueciæ, *Huma*, & *Uma.*
Umarabea, fluv. Mauritaniæ, *Cuſa*; & portus *Ruſubis*, *Rutubis.*
Umbriatico, urbs Calabrię ulterioris, *Bryſtacia*, *Umbriaticum* aliis.
Umbrone, vide *l'Ombrone.*
Uncra, urbs Galatię, *Ancyra.*
Underſee, lacus Suevię, *Venetus.*
Underwaldt, urbs & conventus Helvetię, *Sylvania.*
Ungaria, provinc. Europæ, *Pannonia*, *Hungaria.*
Unghwar, pars Hungariæ, *Unghenſis Comitatus.*
Unghwar, urbs Hungarię, *Ungaria.*
Unna, urbs Weſtphaliæ, *Unna.*
Voce, locus Hetrurię, ubi *Volcientes* populi.
Vocone, pagus Sabinorum, *Forum Vacunæ.*
Vodena, urbs Macedoniæ, *Ædeſſa.*
Voerden, oppid. Belgii, *Niger pullus.*
Vogel, mons Stiriæ, *Claudius.* Aliis *Mons Regis.*
Vogel, mons Rhætiæ, *Adula.*
Vogelsberg, mons Germanię, *Melibocus.*
Voghera, oppid. Lombardiæ in Liguria, *Iria*, *Viccus Iriæ.*
Vogiron, oppid. Britanniæ minoris, *Vagoritum.*
Vogogna, oppid. Inſubriæ, *Voconia.*
Voidanor, urbs Theſſaliæ, *Atrax.*
la Veire, amnis Galliæ, in agro Pertenſi, *Vigera.*
Voiſins, vicus agri Pariſini, *Vicinia.*
Voitland, tractus Germaniæ, *Mrenia*, ubi *Nariſci* populi, *Voigtlandia* aliis.
Voitlander, populi Germaniæ, *Nariſci.*
Vonſperg, pagus Sueviæ, *Viana.*
Volana, oſtium Padi cum pago, *Olane*, *Vilane.*
Volcano, inſula juxta Siciliam, *Hiera.*
Volcano de Antoco, mons regni Chiles. *Anxi.*
Volcano de Arequipa, Peruvię, *Vulcanus Arequipæ.*
Volcano de Chillan, regni Ciles, *Vulcanus Chilan.*
Vulcano Chuanauca, regni Ciles, *Vulcanus Chuanaucus.*
Volcano de Coca, Peruviæ, *Vulcanus Cocæ.*
Volcano de Copiapo, regni Ciles, *Vulcanus Copiapi.*
Volcano de Coquimbo, regni Ciles, *Vulcanus Coquimbo.*
Volcano de Guatimala, in Guatimala provinc. *Vulcanus Guatimalæ.*
Volcano de Huape, regni Ciles, *Vulcanus Huapeus.*
Volcano de Ligua, regni Ciles, *Vulcanus Liguæ.*
Volcano de Maſpa, Peruvię, *Vulcanus Maſpæ.*
Volcano de Nicaragua, in provinc. Nicaraguâ, *Vulcanus Nicaraguæ.*
Volcano de Notuco, regni Ciles, *Vulcanus Notuci.*
Volcano de Oſorno, regni Ciles, *Vulcanus Oſorni.*
Volcano de Peteroa, regni Ciles, *Vulcanus Peteroæ.*
Volcano de Pima, Peruviæ, *Vulcanus Pimæ.*
Volcano Quechucabi, regni Ciles, *Vulcanus Quechucabus.*
Volcano de S. Clemente, regni Ciles, *Vulcanus S. Clementis.*
Volcano de Villa ricca, regni Ciles, *Vulcanus Villæ divitis.*
Volcanos, pagus Argiæ, *Aſine.*
Volemouth, portus Cornubiæ, *Volubæ.*
Volſembutel, urbs Germaniæ, *Vilſenbutela.*
la Volga, fluv. Sarmatiæ Aſiaticæ, *Rha.*
Volhinia, regio Sarmatiæ Europææ, ubi *Alani* populi, *Volhinia* aliis.
Voli, promontor. Calabriæ, *Scyllæum.*
Voliſmeni, pagus Cretæ, *Panormus.*
Vollenkove, oppid. Friſiæ occidentalis, *Flevum caſtellum.*
Volli, vide *Bolli.*
Volio & *Volo*, ſinus Theſſaliæ *Maliacus*; & oppid. *Pagaſæ, Demetrias.*
Volore, caſtrum Galliæ, Tigerno proximum, *Lovolautrum.*
Voltagio, oppid. Liguriæ, *Victuria.*
la Volte, locus Galliæ, ad Elaverem, in Vellavis, *Voluta.*
Volterra, urbs Hetruriæ, *Volaterra.*
Volterno, fluv. Campaniæ Italicæ, *Vulturnus.*
Voltri, vide *Vultri.*
Volturara, urbs Apuliæ, *Vulturaria.*
Volvic, locus in Arvernis, *Volovicum.*
Voluzza, montes Macedoniæ, *Cambunii.*
Vomano, fluv. Aprutii, *Vomanus.*
Vomi, urbs Iaponiæ, *Vomia.*
Voniſſa, oppid. Epiri, *Anactoria.*
Vonte, locus Galliæ in Turonibus, *Vedanta.*
Voorburg, oppid. Belgii, *Forum Hadriani.*
Voorn Scans, in Geldria, *Arx Voorna.*
Voragine, oppid. Ligurię, *Varagium*, *Veraginæ.*
Vordonia, urbs Laconiæ, *Amycla.*
Vormes, oppid. Germaniæ, *Borbetomagus Vangionum.*
Vormeſeele, locus in Morinis, ubi Collegium Canonicorum. *Formaſela.*
Vorms, oppid. Rhætiæ, *Bormium*, ubi *Bormiæ aquæ.*

Vo-

Vernue, promontor. Aquitaniæ, *Pictonium*.
le pays de Voſgue, aut *la Voſque*, regio utrumque Voſagi montis latus continens, *Voſagia*.
Voſpero, urbs Tauricæ, *Panticapæa*, *Boſporus*; & fretum, *Boſporus Commerius*.
Voſtanza, oppid. Macedoniæ, *Andariſtus*.
Voſtica, oppid. Peloponneſi, *Bura*.
Voſumi, urbs Iaponiæ, *Voſuma*.
Vetinara, urbs Indiæ, *Palibothra*.
Vouga, fluv. & oppid. Portugalliæ, *Vacca*, *Vacua*.
Vouglé, caſtellum in Pictonibus, *Voglade*.
la Vouſie, fluv. Galliæ, in Briegio, *Voſia*.
Vouſon, locus Galliæ, cum prioratu, in diœceſi Aurelianenſi, *Vaſonum*.
la Voute, in Arverois, ad Elaverem fluv. Item ad Rhodanum, *Volta*.
Vouvant, oppid. Pictonum, *Volventum*.
Vouzi vel *Vouſi*, vicus *Remorum*, ad Axonam, *Vongus* vel *Vongum*.
Voxu, urbs Iaponiæ, *Voxua*.
Voyge, vel *Voyſe*, cœnobium, ad fontes Moſę, *Voſagenſe*.
Vpland, provinc. Sueciæ, *Vplandia*.
Vpſal, urbs Sueciæ, *Vpſala*.
Vpſu, urbs Phrygię magnæ, *Hypſus*.
Vraba, tractus Americæ meridionalis, *Vraba*.
S. Vrain, vicus Galliæ, ad Junnam fluv. *S. Verani*.
Vrames, oppid. Guipuſcoæ, *Menoſca*, *Menlaſcus*.
Vrana, oppid Liburniæ, *Blandona*, *Aurana* aliis.
Vraniborg, caſtrum Danię, *Vraniburgum*.
Vrba, fluv. Liguriæ, *Urbs*.
Vrbanea, urbs Ducatus Urbinatis, *Urbanea*.
Vrbino, urbs Umbriæ, *Orvinum*, *Urbinum*.
Vrbiſalia, oppid. Piceni exciſum, *Salvia urbs*, *Urbs Salvia*.
Vrdax, locus Aquitaniæ juxta Bajonam, *Hurdaſpalenſe cœnobium*.
Vren, populi & oppid. Helvetię, *Tauriſci*.
Ureo, fluv. Macedoniæ, *Apſus*.
Urgel, urbs Catalauniæ, *Orgelium*, *Urgella*, *Orgia*, ubi *Ilurgavonenſes* populi.
Urichia, tractus Germaniæ ſuperioris, ubi *Raurici* populi.
Vrieſach, vide *Frieſach*.
Urla, urbs Ionię, *Clazomenæ*.
Urlie, oppid. Lyſię dirutum, *Dædala*, *Dædala*.
Urou Vennberch, mons Umbriæ, *Fiſcellus*.
Urſimarſo, oppid. Calabriæ, ubi *Urſentini* populi, *Abyſtrum*, *Albiſtrum*, *Apruſtum*.
Urt, fluv. Belgii, *Urta*.
Urte, caſtrum Galliæ, in agro Forenſi ſuperiore, *Ulſejum*.
Ury en Biere, vicus Galliæ, *Uriacum in Bieria ſylva*.
Uſano, locus territorii Hydruntini, *Vretum*.
Usbeck, regio Aſię, *Usbeckia*.
Uſcopia, urbs Myſiæ ſuperioris, *Scupi*.
les Uſcoques, populi Croatiæ, *Uſcochi*.
Uſento, vide *Ugenti*.
Uſedom, urbs Pomeraniæ, *Uſedomia*.
Uſerche, urbs Lemovicenſis provinciæ, *Uſerca* & *Uſatchia*.
Uſerche, locus Galliæ, cum monaſterio, ad Viſeram: in finibus Lemovicum, *Uſerca*.
Uſetz, vide *Uzes*.
Urbant, inſula Angliæ, *Axantos*.
Usk, oppid. Walliæ, *Burrium*.
Uſſon, locus Galliæ.
l'Uſtega & Uſtica, inſula Sicilię, *Evonymus*; *Uſtica* aliis.
l'Uſtica, vide *l'Uſtega*.
Utrecht, urbs Belgii, *Antonina*, *Trajectum inferius*, *Utricenſium*.
Uttokeſter, *Utceſter*, *Uttoxeter*, oppid. Angliæ, *Etocetum*.
Utnarhel, oppid. Daciæ, *Utidava*.
Vulcanetto, inſula Siciliæ, *Evonymus*.
Vulcania, vide *Volcano*.
Vulcano, inſula juxta Siciliam, *Hiera*, *Vulcani inſula*.
Vulcanos, vide *Volcanos*.
Vuſi, urbs Peloponneſi, *Stymphalum*.
Vulpia, oppid. Bulgariæ, *Ulpianum*, *Juſtiniana ſecunda*.
Vultri vel *Vutri*, oppid. Ligurię, *Veituril*.
Vulturara, urbs Hirpinorum, *Vulturaria*.
Vulxin, regio Galliæ, ubi *Velocaſſes*, *Venelliocaſii*, *Verocaſſei* populi.
Vuting, urbs Sinarum, *Vutinga*.
Uxilica, pagus Rhodi inſulæ, *Ialyſus*.
Vy ſur Ancre, in Ambianis, *Vicus ad Alteiam*.
Vylack, oppid. Hungariæ, *Iuollium*.
Vyſt, inſula Scotiæ, *Viſtus*.
Uzeguois, regio Galliæ, *Ucetenſis*.
Uzelis, pagus Hiſpaniæ Bæticæ, *Uxena*.
Uzer, urbs Linguadociæ, *Ucetia*, *Utica*, *Uzetia*.
Uzes, vel *Uſez*, oppid. Galliæ, in Volcis Arecomicis, *Uccia*.
Uzeſta, caſtrum Aquitaniæ, *Uzeſta*.

W.

Waad, regio Helvetiæ, in agro Bernenſi, *Vaudi regio*.
die Waar, tractus Valleſię, ubi *Nantuates* populi.
Waccamach, urbs Cappadociæ, *Trapezus*.
die Wael, oſtium Rheni, *Helium*, *Vahalis*, *Vacalos* fluv.
Waga, fluv. Scandiæ, *Vagur*.
Wagenheym, oppid. Germanię, *Vagenum*.
Wagenug, oppid. Geldriæ, *Vaga*.
Wageningen, locus Belgii, *Vada* ſeu *Ad Duodecimum*.
Wageren, provinc. Holſatiæ, *Vagria*.
bas & haut Walais, regio Helvetię. *Valleſia ſuperior & inferior*.
Wailheim, oppid Bavariæ, ubi *Benlauni* populi.
Walacher, populi Europæ, *Getæ*, *Daci*.
le Walais, pars Helvetiorum, *Valeſia*.
Walckeren, inſula Zeelandiæ, *Valacria*.
Waldeck, oppid. Haſſiæ, *Valdecum*.
Walderſang, locus ad Saravum fluv. *Walderſingium*.
Waldhuſt, urbs Sueciæ, *Valdhuſta*.
Waldorff, locus ad Suram fluv. *Valdorpium*.
Waldoun, deſertum Pruſſiæ, *Valdovium*.
Wales, pars Angliæ, *Vallia*.
Walhoff, vicus Livoniæ, *Walhoffia*.
the Wall of the Picts, vallum inter Anglos & Scotos, *Hadriani murus*, *Vallum*.
Wallingford, oppid. Angliæ, *Caleva*.
Walhſerlandt, regio Galliæ ad Rhodanum, *Valinſa*, *Valleſia*, ubi populi *Seduni Veragri*, *Valleſii*.
Wallſend, oppid. Angliæ, *Vindobala*, *Vindomorá*.
Wall town, pagus Angliæ, *Ad murum*.
pays Walon, tractus Belgii, continens Atrebates, Flandriam, & Hannoniam.
le Wallon Brabant, tractus Belgii, *Gallica Brabantia*.
Walſe, vicus Auſtriæ, *Falciana*.
Wan, urbs Armeniæ majoris, *Iban*.
Wana, fluv. Croatiæ, *Vana*.
Wangen, oppid. Sueviæ, *Vimania*, *Viana*, *Vangena* aliis.
Waradin, urbs Hungariæ, *Varadinum*, ubi *Biridenſii* populi.
Waram, pagus Pannoniæ ſuperioris, *Variana*.
Warangeville, oppid. Lotharingiæ, *Waringiſivilla*.
Waraſdin, urbs Stiriæ, *Variana*, *Varaſdinum* aliis.
Ware, caſtellum ad Moſam ac Sulmonam fluv. *Wardus*.
Wareczkove more, Balticum mare.
Wardeyn, vide *Waradin*.
Wardhus, regni Norvegiæ pars, *Vardhuſiana præfectura*.
Wardhuſr & *Wardhuys*, promontor. Norvegiæ; *Lytarmis*, *Rubeæ*.
Wardhuſr, caſtrum Norvegiæ, *Vardhuſium*.
Warmeriville, in Remis, *Warmerii villa*.
Warmerlandt, vide *Warmia*.
Warmia, tractus Pruſſiæ, *Varmia*, ubi *Varini* populi.
Warrington, oppid. Angliæ, *Rhigodunum*.
Warſaw, urbs Poloniæ, *Warſovia*.
Warte, fluv. Poloniæ, *Varta*.
Warwick, oppid. Angliæ, *Præſidium*, *Verovicum*, *Varvicum* aliis.
Warwick upon Eden, oppid. Angliæ, *Viroſidum*.
Warwickshire, Angliæ pars, *Varvicenſis Comitatus*.
Warwick, vide *Werwick*.
das Waſgaw, regio utrumque Voſagi latus continens, *Ager Voſagenſis*.
Waſgow, regio Galliæ, *Neuſtria*.
the Wash vel the Washes, fluv. vel æſtuarium Angliæ, *Metaris*.
Waſter, monaſterium in ſylva Fania, *Waſtare*.
Waſloi, locus cum monaſterio, in diœceſi Virodunenſi, *Waslogium*.
Waſſerburg, oppid. Bavariæ, ubi *Conſuanetes* populi, *Waſſerburgum*.
Waſſerfall, mons Sequanorum, *Iura*.
Waterford, urbs Hiberniæ, *Manapia*, *Vaterfordia*.
Waterlandt, pars Hollandiæ, ubi olim *Friſiabones* populi.
der Wavart, inter Moſam & Moſellam, *Ager Vajurenſis*.
Ways, inſula maris Scotici, *Dumna*.
Vuchen, urbs Sinarum, *Vucheum*.
Wedon, vicus Angliæ, *Bennaventa*.
Ween, inſula maris Baltici, *Huena*.
Weert, pagus Brabantiæ, *Quarteuſis pagus*, *Quartum*.
Wegierska, provinc. Europæ, *Hungaria*, *Pannonia inferior*.
Weigats, inſula Oceani Septentrionalis, *Veigatia*.
Weigats, fretum Oceani Septentrionalis, *Veigatium*.
Weil, urbs Wirtembergenſis Ducatus, *Vaila*.

Weiburg, oppid. Germaniæ, *Vilburgum*.
Weimar & *Weinmar*, urbs Thuringiæ, *Vinaria*.
Weisbaden, oppid. Germaniæ prope Moguntiam, ubi *Bucinobantes* populi.
Weiſmar, urbs Ducatus Meckelburgici, *Wiſmaria*.
Weiſſel, fluv. Poloniæ, *Viſtula*.
Weiſſelmund, arx Pruſſiæ, *Munda*.
Weiſſenburg, urbs Tranſylvaniæ, *Alba Julia*, *Apulum*.
Weiſſemburg, urbs Bavariæ, *Viſſemburgum*.
Weiſſemburg, urbs Alſatiæ, *Alba Sebuſiana* ſeu *Viſſemburgum*.
Weiſſenburg, pagus Alſatiæ, ubi *Sebuſiani* populi.
Weiſſenborn, oppid. Sueviæ, *Viana*.
Weleka, oppid. Vegiæ inſulæ Dalmatiæ, *Fulfinum*.
Welikareca, fluv. Moſcoviæ, *Turuntus*.
Welles, urbs Angliæ, *Belgæ*, *Wella*, *Theorodunum*.
Wels, oppid. Auſtriæ, *Falciana*, *Locus felix*.
Welſchland, regio Europæ, *Italia*.
Wenceland, tractus Walliæ, ubi *Silures* populi.
Wenden, populi Germaniæ, *Vandali*, *Wandali*.
Wenden, tractus Pomeraniæ, *Vandalia*.
Wenden & *Winden*, urbs Livoniæ, *Venda*, *Vinda*.
Wendenberg, montes Germaniæ, *Sudeti* vel *Sudeti*.
Wendiſchemarck, regio Croatiæ contermina, *Marchia Venedorum*.
Wenicza, oppid. Stiriæ, *Vincentia*.
Werben, oppid. Ducatus Juliacenſis, *Meradunum*.
Werczer zee, lacus Livoniæ, *Verczerus*.
Were, fluv. Angliæ, *Vedra*.
Werencze, mons Hungariæ, *Claudius*.
Werewic, oppid. Angliæ, *Viroſidum*.
Werfl, caſus Danubii in Auſtria, *Catarractes Danubii*.
Weriphout, mons Armeniæ majoris, *Gordiæus*.
Werlam, vide *Verulam*.
Werminſter vel *Warminſter*, oppid. Angliæ, *Verlucio*.
Werne, urbs Flandriæ, *Furnæ*.
Wernow, fluv. Germaniæ prope Roſtochium, *Chaluſus*.
Werſaw, vide *Warſaw*.
Wers Tonew, urbs Sueviæ, *Verda*.
Wertach, fluv. Vindeliciæ, *Vindo*.
Werwecken, vicus Flandriæ, ad Letiam, *Viroviacum*.
Werweck, vide *Werwyck*.
Werwyck, pagus Flandriæ, *Veroviacum*, *Viroviacum*.
Weſa, aliàs *Wesdret*, fluv. Limburgenſis, *Weſa* ſeu *Wesdratus*.
Weſcbet, pagus Bavariæ, *Piſona*.
Weſel, urbs Germaniæ inferioris, *Aliſo*, *Weſalia*.
Weſer, fluv. Germaniæ, *Viſurgis*.
Weſet, oppid. Leodienſis Diœceſeos. *Vezeſatum*.
Weſet, alias *Viſet*, oppid. Belgii ad dextrum Moſam, *Veſatum*.
Weſop, oppid. Hollandiæ, ubi *Uſipetes* populi.
Wexho, urbs Sueciæ. *Vexio*.
Weſtcapel, pagus Zeelandiæ, *Maguſani Herculis fanum*.
Weſtcheſter, urbs Angliæ, *Devana*, *Prætorium*, aliis *Camalodunum*.
Weſterwaldt, pars *Hercyniæ* ſylvæ Germaniæ, *Baccenis*, aliis *Buronis*.
Weſterwick, urbs Sueciæ, *Veſtrovicum*.
Weſtfalen, populi & regio Germaniæ, *Iſtbævones*.
Weſtfrieſen, regio Belgii, *Friſii Occidentalis*, *Veſt-Friſia* aliis.
Weſtmanie, provinc. Sueciæ, *Veſtmannia*.
Weſtminſter, urbecula Anglię, *Veſtmonaſterium*.
Weſtmerland, regio Angliæ, *Damnii Veſtmaria*.
Weſtphaue & Weſtphalen, regio Germaniæ, *Weſtphalia*.
Weſtrick, regio Germaniæ ſuperioris, *Auſtraſia*.
Weſtrogothland, provinc. Sueciæ, *Weſtrogothia*.
Weſtrych & *Weſtryck*, provinc. Galliæ, *Neuſtria*, & *Auſtraſia*, *Lotharingia*, inter Galliam & Germaniam.
Weſt Wales, regio *Demetarum* popul. Walliæ, *Demetia*.
Weſt zee, pars Oceani Germanici, *mare Cimbricum*.
Weteraw, tractus Franconiæ, *Veteravia*.
Wethelingcheſtre, locus Angliæ, *Verolamium*.
Wetſch, urbs Auſtriæ, *Ala Flaviana*, *Vienna*.
Wetzlar, urbs Germaniæ, *Vetrlaria*.
Weyden, urbs Carinthiæ, *Idunum*.
Weymar, urbs Thuringiæ, *Vimaria*.
Weymouth, caſtrum Anglię, *Vimutium*.
Whitern, urbs Scotiæ, *Candida caſa Lucopibia*.
Whitſan, pagus nunc agri Bononienſis in Gallia, *Iccius portus*.
Wiborg, urbs Daniæ, *Viburgum*.
Wichen, mons Helvetiæ; *Vocetius*.
Wiczitern, oppid. Servię, *Arribantium*, *Viminacium*.
Widen, Boiis ac Moravis, *Wiedun* Polonis, *Vienna Auſtriæ*.

Wieſelsburg, oppid. Helvetiæ, Aventicum.
Wieliczka, oppidul Poloniæ, Vieliuca.
Wielun, oppid. Poloniæ, Vieluna.
Wien, urbs Auſtriæ, Ala Flaviana, Vienna, Iuliobona, Vindobana, Viana.
Wienerwaldt, regio Auſtriæ, Deſerta Bojorum.
Wieprz, amnis Poloniæ, Aprus.
Wiſle, fluv. Scotiæ, Ila.
Wiflispurg, urbs Helvetiæ, in agro Bernenſi, Aventicum.
das Wiflisburger gow, regio Helvetiæ, Ager Aventicenſis.
Wight, inſula Angliæ, Vectis.
Wigton, oppid. Scotiæ, Victoria.
Wildme, urbs Auſtriæ, Ala Flaviana.
Wilde, urbs Lithuaniæ, Vilna.
Wildeshuſen, oppid. Weſtphaliæ, Vildhuſia.
Wildloch, locus VVeſtphaliæ, Amrinus lucus.
Wiler, locus Hannoniæ, in agro Darnienſi, Villare.
Wilia, fluv. Lithuaniæ, Vilia.
Wilkomirz, urbs Lithuaniæ, Vilkomeria.
Willem Schouten Eylandt, in mari Indico, Guillelmi Scouteni inſula.
Wilsnach, urbs Germaniæ, Suſudata.
Wilten, pagus Comitatus Tyrolenſis, Veldidena.
Wiltenburg, urbs Belgii, Vtriceſium, Trajectum inferius. Fertur.
Wiltenburg, oppid. Hollandiæ, Wilteburgum.
Wiltenburg, caſtellum Belgii, ad oſtium Rheni, haud procul Vltrajecto, Wiltaburgum. Vales.
Wiltshere, Angliæ Comitatus, ubi Severiani, Belgæ populi.
Wimpſen, urbs Sueviæ, Cornelia Wimpina.
Winander mere, locus Angliæ, Setantiorum portus.
Winburne, oppid. Angliæ, Vindogladia.
Winchester & Wintcheſter, urbs Angliæ, Venta Belgarum.
Winchester in the Wall, oppid. Angliæ, Vindolana.
Wincz, oppid Valachiæ, Pinon.
Windaw, urbs Curlandiæ, Vinda.
Winden, vide Wenden.
Windiſch, urbs Helvetiæ exciſa, Vindoniſſa, Vindonenſe caſtrum.
Windiſch Gratz, oppid. Iapodum, Vendum, Vinundria.
Windiſch Matray, oppid. Norici, Idunum.
Windiſchlandt, regio Pannoniæ, pars Illyrici, Savia Pannonia.
Windſor, oppid Angliæ, Vindeſorium.
Winlands, vide Finlandt.
Winnicza, urbs Poloniæ, Vinnicza.
Winſen, oppid. Ducatus Luneburgenſis, Vinſa.
Winsheim, urbs Franconiæ, Vinſima, Vintshemum aliis.
Wintanceſter, urbs Angliæ, Venta Belgarum.
Winten, oppid. Bavariæ, Vettoniana.
Winterthur, oppid. Helvetiæ, Vitodurum.
Wipach, fluv. Carniolæ, Frigidus.
Wirland, provinc. Livoniæ, Viria.
Wirtemberg, pars Sueviæ, Wirtembergenſis Ducatus.
Wirtemberg, caſtrum Sueviæ, Wirtemberga.
Wirtenberg, regio & oppid. Cacitnorum, Decumatium, Virtinguorum, popul Germaniæ.
Wirtzburg, urbs Franconiæ, Herbipolis, Artaunum, Peapolis.
Wisbuy, urbs Sueciæ, Visbua.
Wiſchelburg, vide Weſchel.
Wiſelburg, oppid. Hungariæ, Limuſa.
Wiſmar, vide Weiſmar, Wiſmaria aliis.
Wiſnowiecz, caſtrum Poloniæ, Wiſniovicium.
Wiſtock, oppid. Germaniæ, Viſtochium.
Witte zee, mare Moſcoviæ, Grandvicus ſinus, Album mare.
Witepſk, urbs Poloniæ, Vitepſcia.
Withern, urbs Scotiæ, Leucobibia, Lucopibia, & Candida caſa.
Witlam, oppid. Cornubiæ, Bulleum.
Witſan, locus in Morinis, Caleto proximus, Witſantum.
Wittenberg, urbs Saxoniæ, Calacia, Leucorea, Viteberga, ubi olim Vita populi.
Wixel, vel Weixel, fluv. Poloniæ, Viſtula.
Wlodzimiercz, urbs Poloniæ, Vlodimeria.
Wodnay, oppid. Bohemiæ, Vodnana.
Wodray, locus Galliæ Belg. haud procul Geminiaco, Vodgoriacum.
Woerden, oppid. Hollandiæ, Voerda.
Woringen, oppid. Germaniæ inferioris, Quadriburgium.
Wolaw, urbs Sileſiæ, Volavia.
Wolcmarck, urbs Carinthiæ, Volcmarchia.
Wolfartzhauſen, urbs exciſa, locus Sueviæ, ubi Auguſta Vindelicorum.
Wolga, fluv. Moſcoviæ, Rha.
Wolgaſt, urbs Pomeraniæ, Volgaſtia.
Wolin, inſula & urbs Pomeraniæ, Iulinum,
Wolkowiſca, urbs Poloniæ, Volkoviſca.
Wollenhove, oppid. Trans-Iſalaniæ, Vollenhovia.
Wollin, oppid. Pomeraniæ, Vollinum.
Wolmer, urbs Sueciæ, Volmaria.
Wolodimer, pars Moſcoviæ, Volodimirienſis Ducatus.
Wolodimer, urbs Moſcoviæ, Volodimiria.
Wologda, provinc. Moſcoviæ, Vologda.
Womie & Midnick, urbs Poloniæ, Vomia.
Woodcote, pagus juxta Londinum, Neomagus.
Worceſter, urbs Angliæ, Branovium, Brannogenium, Vigornia.
Worceſtershire, provinc. Angliæ, Vigornia.
Worm, fluv. Ducatus Limburgenſis, Vurmius.
Worms, urbs Palatinatus, Borbetomagus, Wormacia, ubi Vangiones populi.
Wormſee, in Rhætia, Bormiæ aquæ.
Worotin, pars Moſcoviæ, Vorotinenſis Ducatus.
Worotin, urbs Moſcoviæ, Vorotinum.
Worſtfrieſen, populi in Cimbrica Cherſoneſo, Friſii.
Wrotham, pagus Cantii, Vagniacum.
Wroxceſter, oppid. Angliæ, Viroconium, Vriconium.
Wuczittern vel Wuczidern, vide Wiczittern.
Wunitz, tractus Rhætiæ, ubi Vennones populi.
VVurmſerloch, pars Alpium inter Rhætiam & Inſubriam, Rhætica juga, Rhætica Alpes.
VVurtzbourg, urbs Germaniæ, Herbipolis.
VVurtzgarten, mons Sarmatiæ Europææ, Carpates.
VVurzen, urbecula Miſniæ, Vurzena.
VVy, fluv. VValliæ, Vaga, Autona.
VVyck te Duerſtede, in Batavis, Vicus Duroſtate, vide Duerſtede.
VVyngarten, oppid. Sueviæ, Vimania.

X.

Xea, fluv. Margianæ, Oxus.
Xacca, urbs Siciliæ maritima, Thermæ, Ad aquas Larodas.
Xainctes, vide Saintes.
Xaiſmael, provinc. Aſiæ, Perſia.
Xaliſco, provinc. novæ Hiſpaniæ, Xaliſca.
Xalon, fluv. Aragoniæ, Salo.
Xanſi, provinc. Sinarum Xanſia.
Xanto, fluv. Phrygiæ, Xanthus.
Xantoigne vel Xantonge, regio Galliæ, ubi Santones populi.
Xantung, provinc. Sinarum, Xantonia.
Xaocheu, urbs Sinarum, Xaocheum.
Xaoching, urbs Sinarum, Xaochinga.
Xaoun, urbs Sinarum, Xaoum.
Xaraliſi, oppid. Laconicæ, Xarax.
Xat, vide Apte.
Xativa, urbs regni Valentiæ, Setabis, Xativa aliis.
Xauxa, fluv. Peruviæ, Xauxa.
la Xea de Vrgel, vide Vrgel.
Xecien, urbs Sinarum, Xecienum.
Xelſa, oppid. Aragoniæ dirutum, Celſa & Colonia Iulia Celſa.
Xenil, fluv. Andaluziæ, Singilis.
Xenſi, provinc. Sinarum, Xenſia.
Xerez, oppid. Andaluziæ, vel pagus ad oſtia Anæ, Eſuris.
Xerez de la Frontiera, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ, Aſta Regia, Aſida, Cæſariana, Xera.
Xerolibado, mons Macedoniæ, Citarius.
Xetafe, oppid. Caſtellæ novæ, Titularia.
Xevoſna vel Xenoſna, urbs Macedoniæ, Heraclea.
Xicli, fluv. Siciliæ, Motychanus.
Xicoco, inſula Iaponiæ, Xicocum,
Xileſ, fluv. Mauritaniæ, Cartennus.
Xili, promontor. Peloponneſi, Cinætium, Onugnathos.
Xiloca, fluv. Aragoniæ, Bilbilis, Xiloca.
Ximo, inſula Iaponiæ. Ximum.
Xincheu, urbs Sinarum, Xincheum.
Xiria, mons Arcadiæ, Pholoe.
Xixona, oppid. regni Valentini, Setabicula, Sexiona.
Xoa, regio Æthiopiæ, Axenia, Xoa.
Xucar, fluv. Valentiæ, Sucro.
Xuicheu, urbs Sinarum, Xuicheum.
Xuncking, urbs Sinarum, Xunchinga.
Xunning, urbs Sinarum, Xunninga.
Xunte, urbs Sinarum, Xunta.
Xuntien, vide Peking.
Xylocaſtro, urbs Peloponneſi, Ægira.

Y.

Yancheu, urbs Sinarum, Yancheum.
Yare, vide Yere.
Yarmouth, oppid. Angliæ, Garianonum.
Ybelin, urbs Palæſtinæ exciſa, Geth.
Yencheu, urbs Sinarum, Yencheum.
Yenne, locus Galliæ, ad Rhodanum, Etana.
Yepes, vicus Caſtellæ novæ, Iſpinum.
Yer ſeu Ierre, fluv. Galliæ, in Briegio, Edera.
Yerach, regio Aſſyriæ, Babylonia.
Yere, fluv. Angliæ, Garryenus.
Yeriſco, oppid. Macedoniæ, Panormus.
Yerri, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, Areoſba.
Yeſd, urbs Perſiæ, Yeſda.
Yguint, populi Angliæ, Iugantes.
Yglesias, urbs Sardiniæ, Villa Eccleſiæ.
Ygnos, urbs Thraciæ maritima, Ænus.
Ygualada, oppid. Catalauniæ, Ergavia.
Yhadeda, fluv. Siciliæ, Aſyla.
Yhaſibli, fluv. Siciliæ, Carypatis.
Yhomiſo, pagus Siciliæ apud Dianæ fontem.
Yla, vide Ila.
Yle, inſula Albionis in Scotia, Epidium, Hyla & Yla.
Ymnwithig, oppid. Angliæ, Vriconium.
Yniesta, oppid. Caſtellæ novæ, Egelaſta, Segobriga aliis.
Ynis Rhuochym, inſula Angliæ, Thanatos.
Yocheu, urbs Sinarum, Yocheum.
Yonne, fluv. Galliæ Celticæ, Icauna, Iauna, Iona.
York urbs Angliæ, Brigantium, Eboracum.
Yorkshire, regio Brigantum popul. Angliæ, Eboracenſis Comitatus.
Yperen & Ypri, urbs Flandriæ, Hypra, ubi Iccomii populi.
Yphax, oppid. Andaluziæ exciſum, Siphax.
Yees, oppid. Provinciæ, Athenopolis, Olbia.
Yei, oppid. Peloponneſi, Phlius.
Yſel, fluv. Belgii, Foſſa Druſiana, Iſala, Aſſa Iſſa.
Yſne, oppid. Sueviæ, Iſinuſca.
Yſſel, vide Yſel.
Yſſouldun, oppid. Biturigum, Exoldunum, Fixſoldunum.
Yſtwith, fluv. Walliæ, Stucia.
Yſtwith, fluv. VValliæ, Rhatoſta, Rhatoſtathybius.
Yuerdon, oppid. Helvetiorum, Ebrodunum.
Yuiſa, inſula Hiſpaniæ, Ebuſus.
Yuiza, vide Yuiſa.
Yumachcama, inter Arabiam & Perſiam, Perſicus ſinus.
Yuoire, oppid. Sabaudiæ, Aquaria.
Yuoix, oppid. Lucemburgenſis Ducatus, Epoiſſum, Iuodium, Evoſium, Yuodium.
Yupi, regio Tartariæ, Yupia.
Ywerdhon, inſula Oceani Occidentalis, Hibernia.

Z.

Zaara, regio Africæ, Zaara ſeu Deſertum.
Zabara, regio Africæ, Libya deſerta.
Zabbay, locus Aſiæ, Paradiſus.
Zabern, urbs Alſatiæ, Taberna.
Zabes, urbs Transſylvaniæ, Zabeſus.
los Zacatecas, provinc. novæ Hiſpaniæ, Zacatecorum tractus.
Zachaf, lacus Æthiopiæ inferioris, Zachafus.
Zaconia, regio Peloponneſi, Laconica.
Zacuth, fluv. Pamphyliæ, Eurymedon.
Zadaon, fluv. Luſitaniæ, Calipus.
Zadar, urbs Illyrici, Iadera.
Zadra, oppid. Cyrenaicæ, Auſigda.
Zafacan, oppid. Africæ maritimum, Clupea.
Zaffo, urbs Palæſtinæ exciſa, Ioppe.
Zaflan, lacus Æthiopiæ ſuperioris, Zaflanus.
Zagabria, urbs Pannoniæ, Siſcia, Zagabria, Sorega, Vicus Italicus.
Zagari, fluv. Bithyniæ, Sangarius, Celpa aliis.
Zagarolo, oppid. Latii, Gabii, Villa Mariana.
Zagatay, provinc. Aſiæ, Sogdiana, aliis Bactriana.
Zagatay & Vsbeck, regio Tartariæ, Zagatæa.
Zagoria, urbs Thraciæ, Develtus; & regio Zagoria.
Zagrabia, vide Zagabria.
Zahara, regio Africæ; Libya deſerta, & Atlanticus, Zahara aliis.
Zahara, oppid. Vandalitiæ, Zahara.
Zahaſpa, urbs Zagataiæ, Zahaſpa.
le Zaire, fluv. Æthiopiæ, Zarus.
Zalawar, oppid. Hungariæ, Sala, Salliſ, Zala.
Zalonkemen, vide Salonkemen.
Zalonzermen, oppid. Pannoniæ, Acumincum.
Zambra, locus Hiſpaniæ, Ciſimbrum.
Zambre, regio Angliæ, Cambria, Wallia.
Zamko, oppid. Hungariæ, Antiana.
Zamora, urbs regni Legionenſis, Sentica, Zama, Ocelodurum.
Zamora, urbs Africæ, Zama.
Zamosky, urbs Poloniæ, Zamoſcium.
Zanaga, fluv. Africæ, Daras.
Zanagra, oppid. Africæ. Automala.
Zanara, portus Cyrenaicæ, Diarrhæa.
la Zanara, inſula Sardiniæ, Diabate.
Zanfara, regnum Nigritiæ, Zanfara.

Za

Zanguebar, regio Æthiopiæ inferioris, Zanguebaria & Barbaria.
Zanguebar, promontor. Africæ auſtrale, Frons Africæ; & regio Africæ, Agiſymba.
Zanhaga, regio & deſertum Zaaræ, Zanhaga.
Zania, oppid. Palæſtinæ, Iamna, Iamnia.
Zante, urbs & inſula maris Ionii, Zacynthus.
Zanto, oppid. Hungariæ, Oſones.
Zanzibar, inſula Zanguebariæ, Zanzibara.
Zappring, vide Scapring.
Zaquiſmael, provinc. Aſiæ, Suſiana.
Zara, urbs Liburniæ, Iadera.
Zara, vide Cara.
Zaracin, pagus Palæſtinæ, Ieſrael.
Zaravecchia, oppid. Dalmatiæ, Alba maritima.
Zarnouniza, oppid. Illyrici, Epetium.
Zarza, pagus Caſtellæ novæ, Vicus Cuminarius.
Zarzuara, oppid. Tranſylvaniæ, Frateria.
Zasbalon, oppid. Hungariæ, Centum colles.
Zata, oppid. Hungariæ, Cornacum.
Zatmar, pars Hungariæ, Zatmarienſis Comitatus.
Zatmar, urbs Hungariæ, Zatmarium.
Zator, urbs Poloniæ, Zatoria.
Zavichoſt, urbecula Poloniæ, Zavichoſtum.
Zazella, urbs Æthiopiæ, Tonice.
Zazſebes, oppid. Tranſylvaniæ, Zeugma.
Zbaras, oppid. Poloniæ, Zbaraſium.
Zborow, oppid. Poloniæ, Zboravia.
Zea, Zia, inſula maris Ægæi, Cea vel Cia.
Zea, pagus regni Legionenſis, Cea.
Zeb, regio Biledulgeridiæ, Zebum.
Zeb, regio Mauritaniæ Cæſarienſis, Zebes.
Zebibans, oppid. Tauricæ, Ctenos.
Zecaro, fluv. Portugalliæ, Zecarus, Ozecarus.
Zedie, pagus Africæ, Sacazama.
Zeeblack, oppid. Hungariæ, Sopiana.
Zeelandt, inſula maris Baltici, Codanonia, Selandia.
Zeglie, vide Zuglie.
Zegzeg, regnum Nigritiæ, Zegzegum.
Zeila, urbs Æthiopiæ, Dere, & emporium, Avalites, Zeila aliis.
Zeilan, inſula Indiæ citerioris, Nanigeris. Aliis Taprobana, Ophir.
Zeiſſeimur, oppid. Auſtriæ, Cetis, Cetium.
Zeitz, urbs Miſniæ, Zitia.
Zekelheid, arx Tranſylvaniæ, Zekelheyda.
Zela, urbs Cappadociæ exciſa, Zela.
Zelanda, provinc. Belgii uniti, Zelandia.
Zelanders, populi & provinc. Belgii, Mattiaci.
Zeland vel Zeeland, inſula Belgii, Arborichæ, Selandia.
Zelbecdibes, provinc. Aſiæ, Armenia major.
Zell, urbs Germaniæ, Cella.
Zell, urbs parva Germaniæ, Cella.
Zell in Hammerſpach, urbecula Sueviæ, Cella.
Zema, fluv. Hiſpaniæ, Idubeda.
Zemblyn, oppid. Hungariæ, Zemblinium.
Zena, urbs Liguriæ, Genua.
Zenara, inſula maris Ægæi, Cynara.
Zenderin, urbs Serviæ, Singidunum, Senderobis.
Zendrew, vide Sendrew.
Zenega, fluv. Libyæ, Gir, Stachir, Nigir, Dara & Daradus.
Zeng, urbs Liburniæ, Senia.
Zenimar, pagus Pannoniæ ſuperioris, Borgum Centenarium.
Zenzibar, vide Zanguebar.
Zepd, oppid. Hungariæ, Cilicena.
Zerbi, oppid. Africæ, Zetta. Vide Gerbi.
Zerbſt, urbs Saxoniæ ſuperioris, Zerueſta.
Zerecin, vide Zaracin.
Zerfen ſeu Zerſen, urbs Mauritaniæ, Siga.
Zermagna, fluv. Illyrici, Tedanium.
Zerpa, oppid. Portugalliæ, Serpa.
Zerro de los Infantes, oppid. Granatenſis regni, Ilurgis.
Zerumaz, oppid. Sclavoniæ, Adra.
Zerzach, vel Zurzach, vicus Helvetiæ, Certiacum.
Zettevar, oppid. Theſſaliæ vel Macedoniæ, Citus, Cithrum.
Zeuta, vide Ceuta.
Zey, fluv. Germaniæ juxta Moguntiam, Ciana.
Zeythou, locus Indiæ citerioris, Apheterion.
Zezaro, vide Zecaro.
Zezil, vide Izli.
Zia, inſula maris Ægæi, Cea.
Ziateck & Saas, oppid. Germaniæ, Zatecium.
Zibelletto, urbs Phœniciæ, Bybim.
Zibit, urbs Arabiæ Felicis, Saba; & regio, Sabæa, Zibitum aliis.
Zichne, urbs Macedoniæ, Zichna.
Zidem, urbs Arabiæ Felicis, Acila, Ocelis; ubi Sideni populi.
Ziden, urbs Arabiæ, Zidenum & Pudin.
Ziegenbaum, urbs Haſſiæ, Zigenbaumum.
Zigea, inſula Croatiæ, Segeſtica.
Zigeuner, genus erronum, Ægyptii, Zigani, Zigeuni.
Ziglio, vide Giglio.
Zignus, fluv. Sarmatiæ Aſiaticæ, Achardeus.
de Zip, lacus Hollandiæ, Zippa.
Zika vel Zicka, oppid. Hungariæ, Magniana, Mogetiana.
Zilia, fluv. Mauritaniæ Tingitanæ, Anatis.
Zimat, mons Arabiæ Felicis, Zametes.
Zina, provinc. Aſiæ minoris, Pamphylia.
Zingari, vide Cingari.
Ziura, fluv. Valentiæ, Serabis.
Zipangri, inſula maris Eoi, Chryſe.
Zirickzee, urbs Zeelandiæ inſulæ, Ziriczæa.
Zirknitzerſee, & Zirichwitz, palus Liburniæ, Lugeum.
Ziton, urbs Theſſaliæ, Thebæ.
Zitrachan, provinc. Aſiæ, Albania.
Zittaw, urbs Luſatiæ, Zitavia.
Zizarga, inſulæ Gallæciæ, Caſſiterides.
Zizenit, locus Sueviæ, Auguſta Vindelicorum.
Zizes, montes regni Fezzæ, Zizi.
Znaim, urbs Moraviæ, Znoimum.
Zoarat, vide Zuarat.
Zocoroph, ſinus Aſiæ, Arabicus ſinus.
Zocotera, inſula maris Rubri, Dioſcoridis inſula. Aliis Ogyris.
Zoegua, inſula Propontidis, Besbicus.
Zoeſt, urbs Weſtphaliæ, Suſatum.
Zofala, pars Cafreriæ regionis, Zofala regnum.
Zofala, urbs Cafreriæ, Zofala.
Zoga, oppid. Macedoniæ, Citium.
Zollern, caſtrum Sueviæ, Zollernum.
Zolnock, urbs Hungariæ, Solnocum; Zolnochium aliis.
Zominicho, oppid. Sclavoniæ, Aſiſia.
Zonchio, urbs Elidis, Pylus.
Zonchia, oppid. Meſſeniæ, Pylus.
Zons, oppid. ſtatus Colonienſis, ubi Sunici populi.
Zons, oppid. Germaniæ, Zontium.
Zoppia, oppid. Hungariæ, Sopiana.
Zorlich, urbs Thraciæ, Turulum, Tzurulum.
Zothezavia, Sarmatiæ Europææ fluv. Tyras.
Zotophac, inſula maris Africi, Lotophagites.
Zotrivar, oppid. Theſſaliæ, Cithrum.
Zuachem, vide Suachen.
Zuarat, portus Africæ, Piſidon.
Zucala, Iſthmus Tauricus.
Zucaminu, oppid. Atticæ vel Bœotiæ, Oropus.
Zuchria, urbs Macedoniæ, Pella.
Zuenziga, regnum Africæ; Zuenziga.
Zuera, oppid. Aragoniæ, Cinnonium.
Zuera, locus Aragoniæ, Gallicum.
Zues, vide Sues.
Zuerin, pagus Auſtriæ, Severini cœnobium.
Zug, urbs Helvetiæ, Tougium, Tugium.
Zuger, populi Helvetiæ, Tougeni.
Zuglie, inter Carinthiam & Forum Iulii, Alpes Iuliæ, Carnicæ.
Zuglio, pagus Carnorum, Iulium Carnicum, Carnicum Iulium.
Zuickau, urbs Miſniæ, Zuickavia.
Zuiria, regio Aſiæ, Albania. Zuiria aliis.
Zukal, inter Mauritaniam & Andaluziam, Fretum Herculeum.
Zulich, aut Zulick, contractè Zulck vel Zulg, caſtrum Ducatus Juliacenſis. Tolbiacum.
Zulpick, oppid. Germaniæ inferioris, Tolbiacum.
Zunchio, oppid. Peloponneſi, Epitalium.
Zuns, vide Zons.
Zunzen, vicus Briſigaviæ, Viunta.
Zurich, urbs Helvetiæ, Tigurinus pagus, Tigurum.
Zuricherzée, lacus Helvetiorum, Tigurinus vel Turicenſis.
Zurzach, locus Helvetiæ, Aquæ duræ.
Zutphen, pars Belgii in Geldria, Zutphania Comitatus.
Zutphen, urbs Geldriæ, ubi Uſipetes populi, Zutphania aliis.
Zuyderſee, ſinus apud Hollandos, Flevum, Flevi lacus, Auſtrinus ſinus aliis.
Zweybrucken, urbs Germaniæ, Bipontium.
Zwickaw, urbs Voitlandiæ in Germania, Cygnea.
Zwol, urbs Tranſiſalaniæ, Zwolla.
Zygeth & Zigeth, inſula Hungariæ, Metubarris.
Zygeth, oppid. Tranſylvaniæ, Salinæ.

INDEX RERUM IN LEXICO HOC VNIVERSALI CONTENTARVM QVARVM TITVLI IN OPERE NON EXTANT.

A.

Abbas ex Rege factus, vide *Caſimirus V. Poloniæ Rex*, *Abbas* ſecularis, quid? vide in *Decanus*. *Abbates* mitrati, in *Dei gratiâ*. *Abbatia* præſtantiſſima, in *Fulda*, &c.
Abies, & betula laudatiſſima, vide *Hermon* & *Iuraſſus*. Iis abundat Crane.
Abri, quid Gallis notet, vide in voce *Bria*.
Ἀβρῶδες, quinam dicuntur? in *Adjabene*.
Abſinthii vallis cur prius dicta, quæ poſteà *Claræ vallis*? de *Abſinthio* Santonico, in voce *Santones*.
Abſolutionis character, apud Romanos, litera *A*.
Abſtemius Pembeus, vide in *Agave*, & infrà in voce *Abſtinentia*.
Abſtinentiam ab animalium eſu, docuerunt *Capnobatæ*, *Elceſaitæ*, *Empedocles*, *Phariſæi*, &c. à carnium generibus quibuſdam *abſtinebre* Sacerdotes Iſidis, vide *Iſis*: à conjugio, vide infrà in voce *Conjugium*: à donis muneribuſque, infrà *ſuis locis*: à vino & certis cibis *Hieracitæ*, *Phariſæi*, &c. à tribus *abſtinendum* eſſe, docet *Anacharſis*: ejus laude inclaruerunt *Amonius*, *Anacharſis*, *Calpurnius Piſo*, *Ladiſlaus I. Poloniæ Rex*, *Mummius*, *Nicolaus Eremita*, *Nicol. Tollentinus*, *Rechabitæ*, *Timoleon*, &c. Ejus Leges ſuis præſcripſit *Ionadab*.
Academias in Europa, primi fundavêre *Scoti*. Vide quoque in vocibus *Academia*, *Societas*, *Univerſitas*.
ex *Acantho* triumphus, vide in *Acanthus*.
de *Accentu* ſcripſit *Cenſorinus*, &c.
Accipiter, ſicut & cicada, gallus, olea, laurus *Apollini* ſacer fuit: ab ejus augurio *Hieracium* nomen traxit: caput, maximus Deorum, vide *Epiet*: ei in auguriis principatus eſt datus, vide *Butea*: illum imitatus eſt *Antiochus* III. in eum verſus *Hierax*: ab eo nomen accepit, illuſtriſſimæ familiæ caput *Habeſpurgum*: de eorum venatione ſcripſit *Dionyſius Magnus*. Vide quoque in voce *Hieroglyphica*.
Accuſationem ſcitè avertit *Democles*: *Accuſator* venalis *Vibius Serenus*: ad pœnam rapitur, *Suilius*. Vide infrà in *Delator*.
Aceto excæcatus *Andronicus*: mons ruptus, vide *Annibal*: uniones liquefacti, vide in *Æſopus*, *Cleopatra*, &c. & infrà in *Margarita*.
ab *Achate* gemma dictum, *Charidemum*.
Achilles Romanus, elogium *Sicinii Dentati*.
Ἀχθοφόροι cur dicti Ægyptii?
Acicularis linguam Ciceronis compunxit *Fulvia*: Johannis Baptiſtæ *Herodias*, &c.
Aciem ſtruere, à gruibus didicit *Palamedes*; in *acie* vacuus Ajaci locus relictus eſt, vide *Autoleon*.
Aconitum unde natum? vide *Mariandynum*: illô ſenes perimi mos erat, in Inſul. *Ceo*.
Acrocherſites cur dictus *Leontiſcus*?
Acta Apoſtolorum verſu expreſſit, *Arator*, vide quoque *Apoſtolorum Acta*.
Actionibus primis, delectari maximè ſpectatores, notavit *Theodorus* Tragœdus: *Actoribus* tribus primus uſus eſt *Sophocles*.
Acum invenit *Bellona*: *Acupictor* nobilis *Aceſeus*, &c.
in *Adamantem* verſus *Cecmus*: iis abundant, *Cornubia*, *Sunda*, &c.
Adamantius cur dictus Origenes?
Adeundi Dea *Adeona*.
de *Adiaphoris*, vide in *Matthias Flaccius*.
Adipe ſuffocatus *Adelbertus*, &c.
de *Admirabilibus* ſcripſit *Ptolemæus*, &c. Vide quoque infrà in *Mirabilia*.
Admiralius, vide *Thalaſſiarchus*.
Adoptatus Alexander M. Vide in *Ada*: Hylas ab *Æpalio*: *Boſo* à *Iohanne* IX. *Adoptionis* ſymbolum, *Capilli*.
Adoleſcentis mactati viſcera, conjuratis epulanda propoſuit, *Leontomenes*.
Adoravit victorem *Perozes*: *adorari* ſe patitur *Gregorius XIII*. &c.
Advocati cameræ, in *Cambellanus*: Hollandiæ munus deſcribitur, in voce *Barnevelds*. Inſul.
Adulator inſignis, vide *Euphemius*, *Hages*, *Helius*, *Plancus*, *Veranius*, *Vitellius*, &c. eluſus egregiè & punitus, vide *Afranius Patitus*, *Canutus I.* *Demagoras*, *Gallio Iunius*, *Morullus*, *Pacuvius Taurus*, *Togonius Gallus*, &c. ab *Adulatore* proditur *Andromachus*: *Adulatores* canibus ſimiles, vide *Actæon*: balbutiem Ariſtotelis, latos humeros Platonis imitantur, in *Ariſtoteles*: ab iis corruptus *Philippus*, vide *Macedoniæ Rex*, *Verus*, &c. *Adulatorio* ſtylô utitur *Corippus*.
Adulter in ſtatua latens, vide *Serapis*: Chilpericum Regem necat, *Lendica*: à marito inſcio jubetur adulterium committere, *Mneſter*. *Adulterium* magnorum malorum cauſa, vide in *Acrotatus*: necat maritum *Iſia*, &c. à filio viciſſim necatur, vide *Fabius Fabricianus*: ab adultero ipſo occiditur, vide *Octavius Sagitta*: nummos *adulterando* famam parat, cui ſtudens *Diogenes*? inveſtigatio *adulterii*, vide in voce *Purgatio*: pœna, in *Aſylibus*, *Æmylia Lepida*, *Alcmæon*, *Alexander Pheræus*, *Aiiatus*, *Atiba*, *Chatigan*, *Clytemneſtra*, *Iohannes XIII*. *Marcus Antonius*, *Leucia*, *Longobardi*, *Oriſgontes*, *Philippus IV. Galliæ Rex*, *Placiada*, *Pompejus Viticus*, *Quiriqia*, *Robertus Cortenaus*, *Rodericus*, *Rodoaldus*, *Roſimunda*, *Scorta*, *Suanum*, *Theodorus*, &c. etiam umbra ejus punita, in *Abimelech*: pœnam adulterio primus deſtinavit *Hieclus*; de raphanis, quibus adulteri puniti, vide in voce *Lucia*: de *adulterino* nummo, in *Ariſtocrates*.
Ædificandi artem, ſcripſit *Vitruvius*: ejus immodicô ſtudiô flagravit *Iuſtinianus* I. Imperator. D. Petronii *ædificii* nullus finis, vide *Bononia*.
Æger nunquam, lapſu ſcalarum interiit, *Aſclepiades*: ſenes & *ægros* necabant *Heruli*.
Æmulatio honeſta, vide Pulſio: perniciosa, vide *Cn. Pompejus*: ab *amicis* ſubrectus *Petronius*, &c. Vide quoque in voce *Aryandes*.
Æneus, vide infrà in *Æs*.
Ænigma patris & 12. filiorum, vide *Cleobulina*: Themiſtoclis, in *Phidias*, &c.
Æquanimitas inſignis, vide *Mummius*, &c.
Aër, an rerum principium? *Anaximenes*: ejus naturam *brevi* fabula repræſentat: circa polos, *Tartarus*: gravis & inſalubris, vide in *Aiaia*, *Annus*, *Hungaria*, &c. purus, in *Suecia*, &c. mirè temperatus, in *Alexandria*, *Sina*, *Tibur*, &c. per aërem divinandi ars, in *Aëromantia*: in *aërem* à Satana abreptus, *Theodotus*: ex illo mundos infinitos fieri, *Diogenes*: in illo habitare fingebantur *Dii Aquili* & *Heroës*, &c.
Ærarium, vide *Fiſcus*.
Æreus, vide infrà in *Æs*.
Æs quis invenerit? vide *Cadmus*: ubi primò repertum? *Chalcis*: ejus præſes, *Æſculanus*; fundendi ratio in *Sidon*: incidoria ars, vide in *Typographus*: pro ferro olim uſus, vide *Cadmus*: eô abundat *Cyprus*, *Salm*, &c. Abenunt *æs*, ſeditionis cauſa, vide *Florus*, *Philombrotus*, *Valerius Corvinus*, &c. Corinthium *æs*, in *Corinthus*: Æginæticum in pretio: *Ægina*, vide quoque in *Antiphon*, *Phunon*, &c. Armaturæ *æreæ*, inventrix, *Combe*: cuſpidibus *æreis* primus uſus *Cadmus*: monetâ argenteâ antiquior, vide *Argentinus*: ejus primus auctor *Ianus* de *ære* tauro, vide in voce *Perillus*: tripodes *æreï* præmium victorum, vide *Tripus*. *Ærofa* cur dicta *Cyprus*?
Æſtivos dies Ecbatanis, hybernos Suſis egerunt Perſarum Reges, vide *Suſa*: immanis *æſtus*, vide ibid. fluv. *æſtu* exſiccatus, *Aſopus*.
Æſtus maris, quibus nominibus apud Romanos veniunt? vide in *Ismus*: major, in *Maalina* & *Malina*: minor ſeu languidior, in *Leda*: ejus indicia in templo, vide *Goa*.
Ætas aurea, vide *Saturnus*, *Emanuel* Rex Portugalliæ &c. ſeptem *ætates* vixit *Tireſias*.
Æternitatis ſymbolum, litera O. Vide quoque infrà in *Immortalitas*.
Affectans divinitatem, ſeipſum ridendum propinat, motu *vicinus*, *Heraclides*. Vide quoque infrà in *Anguis*.
Affectus cubibendi, vide *Philomela*.
Afflatus divinos jactant *Enthuſiaſtæ*, *Manes*, &c.
Agaſſæi, quale canum genus? in *Anglia*.
Ἀγέλαστος ſaxum, vide in *Eleuſinia*: *Agelaſti* facti, qui in antrum *Trophonii* deſcenderunt.
Ager mirus, vide *Iapygia* & *Salentini*: Dii *agrorum* ſylvarumque, *Sylvani*: eorum ſtercorandorum uſum primus invenit *Picumnus*: *agricola* opulentus, *Galeſus*: ex *agricola* Rex factus eſt, *Piaſtus*: Frugum & *agriculturæ* inventrix *Ceres*: Eam docuit Italos *Ianus*: Ægyptios *Oſiris*: vide quoque *cibus*, *Thalia* & *Triptolemus*: de illa ſcripsêre *Agathocles*, *Agronius*, *Amphilochus*, *Anaxipolis*, *Archytas*, *Hyginus*, &c.
Agilitatis miræ, *Atalanta*, *Atas*, *Iphiclus*, &c. Vide quoque infrà in *Celeritas*, *Velocitas*, &c.
Ἀγροικικὰ γεωργικὰ ſcripſit *Caſtor*.
Agnus locutus eſt, vide *Bocchyris*: ejus ſanguine potô vaticinari, in *Dradates*: in quemvis *agnum*, Hieroſolymis offerendum, 50. drachmam tributum

tributum impoſuit, *Artaxerxes* III. Vide & *Bagoas*: ex *agno* planta, Æſculapii ſimulachrum, vide *Agnus*: ex *agnis* candidis, in Eccleſia Romana confici ſolet *Pallium*.
A'γνεία quid? vide in voce *Agyleus*.
Alvia, qualis liber? vide *Callimachus*.
Αἰξωνεύεσθαι quid? vide *Æxones*.
Alabaſtri & coralliorum copia, vide *Arabia*: ei filii memoriam inſculpit *Cælius* Secundus Curio.
ob *Alapam* amiſſa *Roma*: ſacrificulo, ob aquam luſtralem, impegit *Valentinianus* Præf.
Alatus cur *Mercurius*?
Albericus, quid ſignificet, vide in *Alaricus*.
Albo Senatoris eraſum nomen, vide *Apidius Merula*: velamine *albô* caput & faciem obnupta ſacerdos ſacra facit, *Soſipolis*: equis *albis* triumphavit, *Appulejus*, *Camillus*, &c. Vide quoque in *Triumphus*: veſtibus pileiſque *albis*, Moſci utuntur, vide in voce *Czar*.
Albus, nummi genus, vide *Denarius*.
Alchymiæ ſtudio deditus, *Iohannes* Brandeburg. Princeps, *Pomponius Gauricus*, *Thurnyſerus*, &c.
in *Alcyones* verſus cum uxore Ceyx: mater *Aedonii*: filiæ Alcyonis gigantis, vide *Authe*.
Aldermanni, nomen dignitatis, in Anglia, vide in *Comites*, *Eorla*, *Iuſtitia*, *Londinum*.
in *Aleæ* luſu, ſententiam ferens Ptolemæus Lagus, reprehenditur à *Berenice*: non vult ludere *Laſus*, vide quoque *Atropias*.
A'λεξανδρῶδις, in voce *Alexander* III.
Algebræ inventor *Geber*. Vide quoque *Diophantus*: hâc arte clari *Claudius Gaſpar*, *Fachetus*, &c.
Alimenta, benè-meritis publicè Athenis præbita, vide *Prytaneum*.
Alioruniæ, quales fœminæ? vide in *Hunni*.
Alleluiah cantaro fugati hoſtes, vide *Germanus* Epiſcop.
Allia acerrima, vide in voce *Tenos*: in *allia*, cæpas &c. quantum in pyramidis unius extructione inſumptum? vide *Cheoſpes*.
Alnis innixa urbs, *Amſtelodamum*: in *alnos* verſæ, ſorores *Phaetontis*, vide quoque *Heliades*.
Aloes copia, in inſul. *Madagaſcaria*, vide & *Leros*.
Alphabeticum chronicon, edidit *Amalaricus Augerius*.
Altare abominationis, in voce *Bethel*. Vide & infrà in *Ara*.
Alumen, unde Ruſſi petant, vide in *Aderbajon*.
Alumni 100. in Gymnaſio ſuſtentati, vide *Jegerndorffium*: 160. in Collegio Tubingenſi, vide *Tubinga*.
Amantium dæmon, *Anteros*: duorum pyramis ſeu tumulus, vide *Herodias*, item *Tiat Iulia*: ſeipſum *amator* ad amatæ ſepulchrum interficit, vide *Antigone*: ab *amantibus* laceratus *Actæon*: item *Ariſtoclea*. Primus *amatorias* epiſtolas ſcripſit *Ariſtænetus*.
in *Amaracum* mutatus, *Amaracus*.
Amarus fluv. exiguus, corrumpit dulciſſimum, vide *Hypanis*: in dulcem, vide *Exampeis*.
Ambientes Magiſtratum, repræſentantur ſabulâ *Siſyphi*: miræ *ambitionis* exempla, *Adelbertus*, *Damaſus* I. *Heraclianus*, Herodes III. *Montanus*, &c. ambitio cauſa hæreſeos, vide *Valentinus*.
Ambulando, cibum cepit *Pior*: docuêre *Ariſtoteles* & *Plato*.
Amicitiâ nil potius eſſe, judicavit *Demonax*; ejus exempla *Achilles* & *Patroclus*: *Damon* & *Pythias*: *Euryalus* & *Niſus*: *Pirithous* & *Theſeus*: *Pylades* & *Oreſtes*. Vide quoque in *Euephenus*. In odium degeneravit, vide *Atticus Vectinus*: Sejani, ſcelere quærenda erat, vide *Petitius Rufus*: illachrymatus eſt *amico*, *Pſammetichus*: ſupervivere noluit *Hipſides*: fidelis *amici* ſpecimen. Vide porro in *Ægidius*: ſed ſimulatione *amicitiæ* decepti ſunt *Abdus*, *Datames*, *David Comnenus* Imperator, *Ionathas*, *Virginius*, &c. Vide quoque infrà in *Amor*.
Amir quid, vide in *Thalaſſiarchus*.
Ammanus quid, vide in voce *Tugium*.
Amneſtiam Athenis ſanxit *Thraſibulus*. Vide etiam *Euclides*.
Amnis jucundiſſimus, *Rhebas*: uxorius Tiberis, in *Ilia*: cujus aquis elephanti ſe ſolemni more purificant, *Amilos*: retrò fluunt, ſub *Nerone*.
Amœniſſima urbs, *Barcelona*.
Amomi ferax Carduene, in voce *Caron*.
Amor, diſſidium componit, vide *Pietia*: conjugalis, vide in *Æmon*, & infrà in *Maritus*, item *Vxor*: diſcendi, vide *Antiſthenes*, & infrà in *Studium*: inſanus, in *Paphus*, *Smilax*, *T. Lucretius*, &c. meretricius redigit ad egeſtatem, vide *Charaxes*: in Regem inſignis, *Henricus* IV. ſui punitus, in *Narciſſus*: in odium aliquando ingens vertitur, vide *Hyacinthus*: ejus mala, in *Æſacus*, *Hero*, &c. vis ingens, vide *Saotas*, amorem ſpretum pœna è veſtigio ſecuta, *Iphis*: Antiochi ſubtiliter venatus eſt *Eraſiſtratus*: in ſcenam *amores* primus produxit *Anaxandrides*: ex vagis *amoribus*, inſignis pictor *Raphael Vrbinas* prælaturum ſibi lethum acceſſivit.
A'μοργὶς, qualis veſtis, vide in *Amorgos*.
Amphora pendet, vide *Bonoſus*.
Amuletum, contra hemitritæam, in *Abracadabra*.
in *Amygdalum* verſa *Phyllis*: quæ ab ea ſe ſuſpendit, vide *Demophoon*: præſtantiſſima *amygdala* mittit, *Luſitania*.
Anachoretæ ſpecie, poſt mortem, apparet *Benedictus* IX.
Anagnoſtes ſervus, vide in *Æſopus* & *Pomp. Atticus*.
A'νάκεια, quale feſtum, in *Anax*.
A'ναπαιστικὸς quid? vide *Parot*.
de *Anatome* ſcripſit Rex *Attalus*: illâ inclaruit *Glaucias*, &c.
Anaxyrides, veſtis genus, in voce *Braccata*.
ab *Anchora*, dicta *Ancyra*.
Ancilla, cibum hero meditanti in os ingerit, vide *Carneades*: fides in heram, *Galanthis*, vide & *Pythias*: conſiliô *ancillæ* ſervata Roma: vide *Atepomarus*, *Caprotina*, *Philotis*, *Retana*; ex *ancilla* Regina, *Auſtregilda*, *Ocriſia*, &c. mundum curantes ancillæ, in *Coſmeta*: earum ope ſervata *Roma*, vide ſuprà, *Sardes*, *Smyrna*, &c.
Androgyni, vide in *Populi*.
Angeli monitu, è periculo liberatus *Grynæus* Simon: neglecto pœnas dedit, *Iacobus* IV. Vide *Flodo*, *Ludovicus* II. Hungariæ Rex, cum *Angelo* luctatus eſt *Iacob*; ab unico 185000. Aſſyriorum cæſa, vide *Ezechias* & *Sennacherib*: repræſentati quomodo, vide *Cherub*: eorum advocatum Melchiſedecum eſſe, aſſeruit *Theodoſius* Argentarius: creatos non eſſe, docuit *Hermannus Riſwich*: magicâ arte cogi poſſe, *Menander*: eos coluêre, *Angelici*: negârunt contra, ut & reſurrectionem, *Sadducæi*: ab illis mundum eſſe conditum ſtatuêre *Carpocrates*, *Cerinthus*, *Saturninus*, *Simon Magus*: ab iis verberatur *Natalius*: de illis mira fabulati ſunt *Sethiani*, adde delirium Mahometicum, in *Arotus*: apparitionem *Angelicam*, pro cœlibatu aſſerendo, finxit *Dunſtanus*.
Anginam, pellit Dea *Angerona*.
Anguilla, hieroglyphicum eſt *Invidiæ*: manſuefactæ, vide in *Quadam*: earum ingens commercium, in *Aelburgum*.
Anguis pro Æſculapio cultus, vide *Epidaurus*: ante tempus proſiliens, irridendum propinat ſpectatoribus divinitatem affectantem *Heraclidem*: immanes, rictu ſuô aves deglutientes, vide *Rhyndacus* fluv. in *angues* crines mutati, *Meduſa*: illos pulvis necat, in terra *Gauleon*: iis redimiti myſtæ, vide *Dionyſius*, & infrà *Serpens*.
per *Anguſta*, ad auguſta, vide *Honor*, *Philippus* Sabaudiæ Dux, *Virtus*, &c.
Anima an *Genius*? & corpus *Divipotes*: Franciſci I. Galliæ Regis non fuit in purgatorio, vide *Caſtellanus* & *Franciſcus* I. ejus fœtor exprobratur *Euripidi*; de immortalitate ejus ſcripſit *Æneas Gazeus*: de origine interroganti Auguſtino, quid reſponderit *Hieronymus*? vagi errores, relictô corpore, vide *Hermotimus*: vis divina, vide *Alpheus*: ei, non chartis, inſcribendum ſuadet *Antiſthenes*: animæ ſuæ timet *Ariſtippus*: corpoream eſſe, ſtatuerunt *Anthropomorphitæ*: illam ſolùm ſervari, *Baſilides*: interire *Barbara* Imperatrix, *Dicæarchus*, *Epicurus*, *Herm. Riſwich*, *Iohannes* XXIII. *Pomponatius*, *Sigiſmundus*, *Malateſta*, *Tatianus*, &c. per eandem partem profudit, per quam accepit, *Pius* IV. pro populo devovet *Henricus* IV. in ſanguine habitare, docet *Empedocles*: de ejus immortalitate ſcribendo multos ad αὐτοχειρίαν impulit *Carneades*: illâ nihil pretioſius, vide *Anacharſis*: piorum *animæ* ubi? vide *Elyſium*: ſeparatæ, *Heroes*: earum evocandarum oraculum, vide *Orpheus*: feſtum inſtituit *Iohannes* XIX. ſordidarum carcer *Hecla*: illas creari, negavit *Bagnolius*: ante paradiſum fuiſſe ſtatuit *Iohannes* II. Patriarcha *Hieroſolymitan.* ante mundum conditas, vide *Bajuli*: ante corpus, *Origeniani*: per elementa ad globum Lunæ, inde ad Solem eluctatas, perfectionis culmen attingere, deliravit *Manes*: mori & reſurgere *Arabici*: è purgatorio evolantes ſe videre finxit Sampſon, vide *Huldricus Zwinglius*: de ſubſtantia divina decidi credidit *Priſcillianus*, *Vincentius* Victor, &c. duas quemque habere, *Maſſaliani*, &c.
Animal duodecies quotidie urinam reddens, horologiis occaſionem præbuit, vide *Hermes*: puſilla fecit *Callicrates*: ab eorum eſu abſtinuit *Priſcillianus*: vide quoque *Amyclæ*, *Sinanum*, &c. omnium formas induit *Phobetor*: eorum ſermonis peritum ſe jactavit *Apollonius*: omnium ſonos expreſſit *Typhoeus*: eorum, ut & arborum, figuris ſcribere, Ægyptios docuit *Naucrates*: de iis ſcripſit *Ælianus*, *Ariſtoteles* &c.
Animi ſolicitudines, repræſentat *Tityus*: qualis à Deo petendus, vide in *Sardanapalus*.
Annona nunquam augetur, vide *Taprobana*: ejus caritas humanis victimis expiata, *Eubule*: vilitatis auctor æream meruit ſtatuam, *Minutius Augurinus*: mira mutatio, vide *Hadadus*: præfectos corrumpit *Philocles*, &c.
Annulus mirus *Apollonii* Thyanei, *Gygis*, &c. D. Mauritii, inſignia *Sabaudiæ* Ducis exornat: ejus uſus in *Feudo* & *Inveſtitura*: hoſti theſauros oſtentanti ſuum adjicit *Habdanck*: quinque 1000. librarum Anglicarum fortitudinis præmium reportat Blackius, vide *Teneriffa*: injectô in undas, mare ſibi deſpondent *Veneti*: ex annulo in fuga agnitus *Conradinus*: Eorum, ut & faſcium, ſellæ eburneæ, togarum apud Romanos inventor *Tarquinius* I. tres modios domum mittit *Annibal*: de iis, qui ἀλεξιτήριοι, incantati, φαρμακῖται, vide in *Eudamus*, *Execeſtus*, *Samothracia*, &c.
Annus, per Janum repræſentatus, vide *Patulcius*: Acarnanum, vide ibi: ſecularis quô pactô celebratus, in *Iubilæus*: eum apud Græcos primus ordinavit *Palamedes*: vide & *Eudoxus* ac *Solon*: in 365. dies diviſit *Thales*: Porrò *Anni* quoque *Belidum* fabulâ illuſtrantur, vide *Belus*: eorum præſes, *Anna*: illos à nativitate Chriſti numerare docuit *Dionyſius*: ab obitu *S. Martini* olim Galli numerabant: ab infantibus perditis, *Hamela*: De *annis* Actiacis, vide *Ælium*: Angloſaxonum, vide in voce *Monas*: Arabicis, vide *Mahometes*: luctu annuô matronarum honoratus eſt P. *Valerius*, &c.
Anſer, in manibus virginis *Hercynæ*: per eum jurare ſolitus *Lampon*: aurea ova pariens, vide *Iohannes Huſs*; vix anſeribus à fonte navigabilis eſt *Danubius*: ab iis dicta urbs *Chenoboſcia*. Vide & *Morini*.
Antacei piſces, vide in *Antacites*.
Anteluniares cur dicti Lacones? vide *Arcas*.
A'νθεστηριών menſis, in *Antheſteria*.
A'νθος fabula, vide *Agathon*.
Anthropophagi, vide *Antiphates*, *Læſtrygones*, *Scoti*, &c.
Antichriſtus, an *Titan*? illius, ut & mundi ac peccati typus, *Babylon*: illum imminere ſcripſit *Iudas*: jam natum eſſe, vide *Florentia*: item *Galli*; de eo quid ſenſerit *Bartholomæus* Ianoveſius, *Ceccus*, &c.
Antidotis corpus ſuum venenis impervium reddidit *Mithridates*: ibidem, vide Mithridatici *antidoti* deſcriptionem.
Antipatia Gallorum & Hiſpanorum, vide *Hiſpania*.
Antiphona quid, & quando in Eccleſiam introducta? vide *Pſalmorum* cantus: de *Antiphonarum* ordine ſcripſit *Amalarius Fortunatus*.
Antiphraſis, inſcitiæ aſylum, *Parcæ*.
Antiquiſſima civitas, vide in voce *Ægyptii*, *Solodorum*, *Vrbs*: gens in *Ægyptii*, *Æthiopes*, *Arcades*, *Pſammetichus*, *Scythæ*, *Seſonchoſis*, &c. patriæ *antiquitatem* quô commentô aſſeruerit *Annius Viterbienſis*: vide & in voce *Henricus Cajadus*.
ab *Antris*, nomen accepit *Antronia*.
Anus fatidica prædicit imperium *Diocletiano*: oraculum Dodonæum fuit, vide

Timarate: perpetuò litigans *Ptolemais*: ſaltat in ludis ſecularibus, *Ælia Catulla*: in *anum* ignitô ferrô immiſsô periit *Eduardus II.*

Α'πάθειαν omnimodam docuit *Pelagius*, *Stoici* &c.

Aper, occiſus ab *Atalanta*, Hercule in *Erymanthus*: Meleagro, vide *Oeneus*: ſolidum primus in epulis appoſuit *Rullus*, ob *aprum* necatum, 100. homines è medio tollit *Bernabon*: ab *apro* in venatione occiſus eſt Aiſtulphus Rex, vide *Langobardi*: iis, ut & cervis, ac erinaceis, caret Creta.

de *Aphronitro*, vide in *Gallicus*.

Apis ſeu μέλιττα dictus Poëta *Polyphradmon*, item *Sophocles*: unde naſcantur vide in *Archelaus*: mellificant in ore infantis *Ambroſii*, item *Platonis*: illarum curator, Rex factus eſt *Piaſtus*: uſum primus, ut & mellis ac lactis coaguli invenit, *Ariſtaus*: inſanô amore flagravit *Ariſtomachus*: iis abundant *Calabria*, *Hibernia*, *Polonia*, &c.

Apium ſiccum, & pinus, præmium victoriæ in Iſthmiis, vide *Palæmon*, ut & in voce *Olympia*.

Apocalypſin, in exilio ſcribit *Johannes Apoſtolus*.

Apocriſiarius, dignitatis nomen, in Imperio Græco. Vide in *Cancellarius*, *Johannes* III. Patriarcha Conſtantinopolitan. & *Reſponſalis*.

Apologo ſeditionem ſedavit, *Agrippa Menenius*.

Apoplexia obiit *Amurathes* II. Turcarum Imperator.

Apoſtaſia, in deſperationem conjicit, vide *Spiera* Franc. Ejus pœna, vide in *Paulus* V. *Potamus*, *Rebullus*, *Theodoricus* Rex &c.

Α'πότητος inſula, vide in *Inſula*.

Aqua, Gallis & Britonibus *Dur*, vide *Antiſſiodorum*: omnis veteribus dicta eſt *Achelous*: nulla eſt in inſul. *Aſcenſio*: ad ſacrificia adhiberi ſolita, *Iuturna*: ſolis Regibus in potum aſſumta, quam argenteis urceis excipi mos erat, vide *Choaſpes*: ter in die amara ac dulcis, vide *Troglodytæ*: amata adulteros explorat, vide *Purgatio*: amoris remedium, in *Argyra*: dulciſſima, vide *Jordanes* & *Tearus*: equos potos in furorem dat, vide *Caſſinutius*, & *Potniades*: fatidica *Aponus*: fervida, frigida, reorum examini adhibita, vide *Purgatio*: frigidiſſima, quæ proin nullô vaſe, niſi in ungulâ equinâ, contineri poteſt, vide *Ameles* & *Nonacris*: in furorem dans, vide ſuprà & in voce *Galli*; in lapidem injecta convertens, vide *Hibernia*, *Scoti*, *Silarus* &c. denigrans boves, crines, oves, vide *Buſentus* & *Sybaris*: oleum ferens, *Narciſſus*: oſſa ad carnem uſque arrodens, vide in *Thermæ*: perjuros arguit, vide *Olachæ* fluv. ſitim facit, *Sicera*: ſtrumoſos efficit, vide in *Taurus*: Stygia peſtem, bellum, famem, excitare credita, vide *Actaus*: hinc pota necat, *Styx*: temulentos efficit, vide *Calenum*: vini faſtidium contra affert, vide in *Quadam*: ejus candor argenteos, vide *Argyrondas*: caritas, in inſul. *Aſcenſio* & *Ormus*: potor *Archimolus*: potu oracula eduntur, ſed vitâ brevi, vide *Colophone*: intercutis morbus, in *Adrianus*: ſalſæ palus, in *Mantiana*: igni, *aquæ*, tenebris nullum initium fuiſſe credidit, *Andeas*: illam cribro tulit *Tutia*: arbor præbet, in inſul. *Ferraria*: adorant in *Cibola*: item *Elceſaitæ*: rerum principium eſſe docuerunt veteres, vide *Oceanus* & *Thales*: vinô primus miſcuit *Amphictyon*: ob nimis avidè hauſtam obiit *Philippus* I. Hiſpaniæ Rex, ſibi negatam egregiè ulciſcitur Virgilius, vide *Nola*: ter *aqua* aſpergi mos, vide *Inferiæ*: in S. Cœna, vini locô uſi, *Aquarii* & *Hydroparaſtatæ*: diſtractâ dives factus *Dexicreon*: horas primus diſtinxit *Scipio Naſica*: oculos tingebant jurantes, vide *Purgatio*: calidâ uncti *Baptæ*: ab illa liberatio, *Iſula*: ignis vincitur, *Canopus*: in illa urbs *Amſtelodamum*, *Holmia*, *Venetiæ*, &c. acidæ *aquæ*, in *Tranſylvania*: fatidicæ, *Cephiſus*: ferventes *Tarbellicæ*: ignem vomentes, *Scantia*: intoxicatæ, vide *Judæi*: lapidificæ, item ferrum in limum cuprumque vertentes, *Hungaria*, *Tranſylvania*, &c. noxiæ pedibus, *Trochilus*: pingues & ſalubres, vide in *Albula*, *Albana*, *Badena*, *Baiæ*, *Bigerrones*, *Goniades*, *Sinueſſa*, *Tearus*, *Trochilus*, *Tungrorum* fons, *Valletria*, *Viſbada*, &c. illarum clariſſima *Martia*: dulcedo unde, in *Nilus*: inopia in *Beguia*: uſus in juramentis, votis, ſacrificiis, vide *Achelous*: ſuaviſſimas habet Jordanes: non miſcet Tigridi *Arathiſſa*: nec Alpheo *Arethuſa*: ſcelera *aquis* ablui, crediderunt priſci, vide *Orpheus*: melius auctor *Condormientium*, *Fridericus* I. Imperator, *Hottingerus*, *Hylas*: oppidum integrum, vide *Alcippe*: ab iis hauriendis, nomen adeptus eſt *Auſter*: de iis, qui in aquis perierunt, ſcripſit *Petrus Laſena*: ex aquis extractus *Moſes*, &c. Vide quoque plura in voce *Thermæ*, *Unda*, &c.

Aquarius, vide *Ganymedes*.

ab *Aquifolia* dicta *Hoſteja*.

Aquila & fulmen, ſignum apotheoſeos, vide *Inſignia*: cum graculis, *Nonius*: cur in inſignibus Græcis Romaniſque? cur fingatur jecur Promethei depaſci? Vide *Ætus*, *Caucaſus*, *Prometheus*: Helenam liberat, vide *Ariſtodemus*: nectare Jovem nutriit, *Aquila*: pileô demptô & repoſitô omen regni fecit, *Tanaquil*: Regis index eſt, in *Ægon*: teſtudinem ſuper caput *Æſchyli* eliſit: aquila ingeniorum dictus *Scaliger*: Iuris interpretum *Johannes Ruellius*: Theologorum *Thomas Aquinas*: ejus omine condita *Conſtantinopolis*: illam ſacram habuit *Iupiter*: in eam anima verſa *Platonis*: in calceis Imperatorum aquilæ erant ex gemmis & margaritis contextæ, vide *Tzanca*: fortiſſimus *Aquilifer*, vide *Petroſidius*.

Ara Diis 60. à totidem gentibus conſecrata; vide *Lugdunum*: ludis ſolùm ſecularibus aperta, vide *Tarentum* & *Terentus*: ante aram verberibus ſe mutuò lacerârunt, vide *Diamaſtigoſis*: in ara interfectus *Cylon*, *Ioab*, &c. clangorem *ara* ediderunt, vide *Marius*: Virgilii quid? in *Ægatæ*: ad aras Dianæ virginem occidit *Ariſtoclides*: de iis, ut & ſacrificiis, ſcripſit *Ammonius*.

in *Araneam* verſa *Arachne*.

ex *Aratore* Dictator, vide *Æqui* & *Cincinnatus*: olympionices *Glaucus*: Rex *Bamba*; uſus aratri ignotus hodieque apud *Suenes*.

Arbiter Barbatorum, dictus eſt *Titus* Aurelius: de *arbitrio* libero, vide in *Fauſtus*, *Pelagius*, *Semipelagiani*, &c.

Arbor aquam præbens, fontis inſtar, vide *Canaria* & *Ferri* inſul. humorem omnem reformidans, vide *Iaponia*: panem ſuppeditans & vinum, vide in *Gilolo*: aurea argenteaque, vide *Northuſia*: ingentis magnitudinis arbores, vide *Malegueta*: inprimis Braſilici ligni, vide *Paria*: lanigeræ, in *Tilogrammum*: miræ in tumulo *Proteſilai*: illarum colendarum rationem tradidit *Eumolpus*, vide quoque in *Vertumnus*: eas adorârunt *Arabes*, Flandri, vide in *Gandia*: Lithuani, vide in *Iagielo*, &c. iis incurvatis viatores alligavit *Cercyon*, vide & *Beſſus* & *Sinis*: ſic quoque diſcerptus eſt *Procopius*: mortuos ab illis ſuſpenderunt *Neuritæ*: cum iis natæ & denatæ *Hamadryades*: ex iiſdem ſuſpenſa trophæa, vide *Tropæum*: ſub illis judicibus olim ſedere mos, vide in *Bancus*, &c. de *Arboribus* loquentibus ſcripſit *Epidius*: vites *arbuſtis* eſſe ſublevandas, negavit *Saſerna*.

Arca cur dicta *Apamia*? amiſſa vide in *Aben Ezra*: Noë, quò applicuerit, vide in *Ararat* & *Beris*: ejus reliquiæ, in *Caron*: arcâ temere viſâ clades ingens, vide *Bethſemes*: cuſtos arcarum, *Arculus*.

Arcani tenax, vide *Lena*, item *Metellus* Q. Cæcil. illud communicâſſe unum pœnitet *Catonem*: evulgans ſibi perniciem attrahit *Fulvius*, *Thrauſus*, &c. tenere difficile, *Chilo*: Dei & Principum non propalanda, imo nec mandanda, *Actæon*, *Philippides*, &c. literas arcanas explicat *Iſſemus*, *Venerabilis Beda*, &c.

Archicancellarius, vide *Cancellarius*.

Archicapellanus, vide *Capellanus*.

Archidiaconus, vide *Diaconus*.

Archidux, vide *Dux*.

Archiepiſcopus uxoratus, *Gebhardus*, *Truchſeſſius*, *Ioachimus* Brandeburg. &c. in regnis Primates & Cancellarii *Archiepiſcopi* ſunt, vide *Toletum*: ut & in voce *Epiſcopus*.

Archimimus, vide *Favor*.

Archipater, *Archipresbyter*, *Archiſacerdos*, vide in *Diaconus*.

Architectonices peritus *Guilielmus* IV. Haſſiæ Landgrav. unde hæc ars ad Europæos pervenerit? vide *Baptiſta Villalpandus*: ejus miracula, columna *Trajani*, *Templum* Salomonis, Sophiæ in *Iuſtinianus* I. Imperator &c. Architecti eximii fuêre, *Chirocrates*, *Cteſipho*, *Dinocratus*, *Hermodorus*, *Numidicus*, tardus erat *Diphilus*: navium, quibus Helena rapta, *Phereclus* templi Delphici, *Spintharus*.

Arcu in bello inprimis uſi *Iturai*, *Numidæ*, *Tartari*, &c. Vide quoque *Ebdo*: optimi fiunt è taxo, vide *Iuraſſus*, *Solodorum*, &c. de cœleſti agitur in voce *Iris*; de triumphalibus vide *Fanum* Fortunæ, &c.

ab *Ardea* ave, dicta *Ardea* urbs.

Arena, vide in *Theatrum*; è rubore arenæ nomen accepit fluv. *Rubicus*; & Nili arena Romam advecta, vide in *Patrobius*; arenæ ſeu *Landæ*, in Gallia dicuntur loca ſterilia, vide *Vaſates*; iis obruitur integer exercitus, vide in voce *Cambyſes*.

Argentarius, vide *Demetrius*; ſocius Arato in liberanda Patria, vide *Agias*; avus Auguſti, vide *Octavia*; inventor *argenti*, vide *Erichthonius*; rivi ex incenſo ſaltu Pyrenæo fluxêre, vide *Pyrenæus*; venis inclyti *Gebdes*, *Fesja*, *Setæ*, *Sumatra*, &c. Vide quoque infrà; primi ſignârunt *Lydi*. Vide *Lydia*; primus tricliniis addidit *Carvilius Pollio*: illud auro mixtum ſubtiliter deprehendit *Archimedes*: cælando clarus *Mys*: ex illo, tota que ſupellex domeſtica, vide *Arabia*; quâ per fraudem emuncti poſſeſſores, vide *Friburgum*; etiam præſepia *Turdetani*: nummos *argenteos* in Hungaria primus cudit *Bela* I. de *argentifodinis* celebribus vide in *Achaeos*, *Aden*, *Anaphlyſtus*, *Angola*, *Argentea Caſtulo*, *Goſlaria*, *Laurium*, *Paſſium*, &c.

ab *Argilla* dicta regio *Cabul*. Item *Camirus*.

Α'ργυροσφράγιστον, vide *Bulla*.

Aries immolatus, vide *Agonalia*; ſub ejus forma Jupiter cultus, *Ammon*; albi & nigri factiones, vide *Perſia*: machinæ bellicæ hujus nominis repertor *Artemon*: vide etiam *Carthago* & *Epeus*.

ex *Ariſtis* ſerto contexto coronati, ſacra fecerunt, vide *Iſis*.

Arma, vide *Inſignia*; in templo ſuſpenſa. Vide *Alcaus*: ſub prætextu feſtivitatis lacræ à civibus poſcens, illos opprimit, *Thrades* · longa, vide *Inſeſſiones*: eorum artifex inſignis *Didymaon*: ignari *Gomphaſiates*: ſtrepitus ominoſus, vide in voce *Quadam*: ſine illis nulla vita, *Cantabri*: ſub iis qui primi ſaltârint, vide *Pyrrhica*: *armati* naſcuntur, vide in *Mechinos*: ſemper incolæ Provinciæ incedunt, *Bamba*: feſtum, vide *Armiluſtrium*: inſtructiſſimum *armamentarium*, vide *Hullum*, *Venetia*, &c. de eo conficiendo lis, vide *Hermodorus*: Regina *armigero* nubit, vide *Velleianus*: ſpecie *armiluſtrii* omnes in Anglia Dani occiſi ſunt, vide *Hockey*, &c.

Armarium teſſellatum miræ artis, vide *Feſchius*.

Armentorum cuſtos in thronum evehitur, vide *Sophi*.

Aromatum ferax, *Amboina*, *Arabia*, *Canonorium*, *Iava*, *Nera*, *Rosa*, *Saba*, *Taprobana*, &c. ex India *Alexandriam* ſolita deferri.

Arrogantia vana, vide *Munliana*: egregiè retuſa, vide *Calepides*: ut & infrà in *Faſtus*, *Iactantia*, *Superbia*.

Ars purgandi argenti, flandique ac feriundi, unde in *Angliam* delata? vide *Starlingus*: *Artes* liberales, vide *Minerva*, item *Muſæ*: peſſimæ, tyrannidem occupandi ſtabiliendique, vide in *Artabanus*, *Belgium*, &c. earum inventrix, vide *Athena*: mater *Paupertas*: officina domus *Beſſarion*: Vide quoque in voce *Oanes*: ſordidas artes ſtatis temporibus per Hiſpaniam exercent *Gabales*: ob artes egregias exul, *Teleſinus*: *Artifex* unus omnium rerum, Deus, vide *Antiſthenes*, ingenioſus *Cadmus*, *Cheromocrates*, *Chaonius*, &c. magnum ſe artificem eſſe miratus eſt *Nero*, &c.

Arſenici, mini que copiâ abundat *Caramania*.

Articularem morbum ex vino contraxit *Ennius*.

ad *Arva* luſtranda ſacrum *Ambarvale*.

Arundo pro poculo, vide in *Antongil*: aucupatoria & piſcatoria quænam optima? vide *Abrotonum*: acumine læſus, *Alexinus*: magnæ, vide *Aceſinus*.

Aruſpex celebris, *Orthagoras*, periculum imminens, prædicit *Cinadas*: peritiſſimi *aruſpicinæ*, vide *Comagena*.

Α'ρβέρ;ίτος turris è larice, vide *Claromontium*.

Aſcenſio S. Pauli in cœlum, nomen libri execrabilis, quô uſi *Caiani*: de aſcenſione Chriſti quid delirârint *Chriſtolyti*?

Aſciam, glutinum, iſthocollam, perpendiculum, ſerram, terebram, invenit *Dædalus*.

Aſema veſtis, vide *Laticlavii*.

Aſina loquitur, vide *Balaam*: ſpondet pro hero, vide *Aſina* & *Crerius* Aſinus Eccleſiæ conſcendit culmen, vide *Benedictus* XII. geſtat ſtatuam Deæ, vide *Iſis*: immolatus *Priapo*: è patina cibum capiens, in riſum ſechalem conjicit *Chryſippum*: ficus *Philemonem*: albus ob dicacitatem dictus *Baſſus Iunius*: caput aſini 80. argenteis venit, *Ioram*: adorare Iudæos ſcripſit *Democritus*: vide quoque *Arcbealus*: maxilla ſinus *Mutus*, vide *Malea*, eô vectus *Silenus*: ignominiosè circumducti *Conſtantinus* II.

Patriarcha, Creſcentius, Sebaſtianus Regem Portugalliæ ſe ferens: vide quoque Artavaſdus: quò pinguiores, eò pertinacius optimum frumentum averſantur; jocus in Pontif. vide Theodorus Gaza: de cura eorum ſcripſit Aſtrampſychus: in rabiem illos paſcua agunt, vide Potniæ: lacte aſinino formæ ſuæ mederi ſolita fuit Poppæa.

Aſotus homo, C. Acilius Butas: jocus in aſotum, vide Albidius.

Aſparagum optimum, vide Neſis inſul.

Aſperius nihil eſt humili, cùm ſurgit: vide Amphius.

Aſpidis morſu periit Demetrius Phalereus. Vide quoque infrà in Serpens.

Aſſa carne rem non confici, vide Cremſa: Principes aſſati, vide in Cherroneſus, & Iuſtinianus II.

Aſſaſinium, vide Laſſatini.

Aſſentator inſigniter retuſus, vide Damocles, & ſuprà in Adulator.

in Aſtragalorum luſu, necat Cleonymum Patroclus.

Aſtrorum naturas motu formari, docuit Leucippus: illorum ventorumque mater Aurora: in 7. aſtris ſummam perfectionem collocavit Baſſus: ex iis fruſtra longam vitam ſibi pollicitus eſt Iohannes XXII. Pontif. Aſtrologia à quo inventa? Vide in Abraham, & Zoroaſter: primò in Britanniam illata eſt, ab Albione Marectico: ejus vis, vide Melan: illam inſigniter excoluêre Æolus, Arabes, Babylonii, Chaldæi, Mahometes II. excommunicavit Aquila: ab Aſtrologo eventus prædictus, vide Abdelmanus, Alvarus de Luna, & infrà in Futura: Aſtronomiam, in fabula repræſentat, Orion: cœlo inſerit, vide Heſperus: eam primus Aſſyrios docuit Prometheus: reſtauravit Tycho Brahe: ſub prætextu illius concionatori vacat Iagelo Rex &c.

Aſtus fideſque uxoris, vide Penelope: aſtu captus à Phryne Praxiteles: defectionem molientem deprehendit Antigonus, vide Python, hoſtes eludit Lachares: inſidias repreſſit Anthropinus: latro effugit Eurybates: vide & Nicon: milites ſparſos in ordines ire coëgit Diocles: ſervilem tumultum ſopiit, Hermocrates: tyrannus factus & everſus eſt Apollodorus. de homine aſtutiâ inclyto, vide Vlyſſes.

Atheus, vide Coſmus, Diagoras, Euhemerus, Lucianus, &c. Atheiſmum triumphatum ſcripſit Campanella.

Athleta nobilis Demarchus, Dioxippus, &c. è circulo moveri nequit Democrates: patria Athletarum dicta Croton.

Atômos omnium rerum principia eſſe, ſtatuit Leucippus: unde ſuas hauſerit Epicurus? de illis, ante bellum Trojanum philoſophatus eſt Mochus. Vide Sidon.

Atramenti impreſſorii inventor, vide Iohannes Fauſtus.

Atrium Plutonis, in Adrumetum.

Attagen Ionicus in pretio, vide Ionia.

Avaritiæ ſordes, & pœna, vide in Abaſter, Arion, Bathyeles, Baudicea, Caſimirus V. C. Curio, Eracon, Evenus III. Guilielmus II. Lentulus Augur, Marcus Craſſus, Martinus II. Pontifex, Mauritius Imperator, Menippus, Michaël VII. Midas, Nicephorus II. Ochus. Opuntius, Polydorus, Pyrander, Roboam, L. Septimuleius, Sergius Sulpitius Galba, &c. ob illam in ſomno interemptus eſt Sabinianus P. Vide quoque in vocibus Tantalus, Theodora, Thomyris, Tribonianus, &c. in avarum lepidum epigramma, habes in Iacobus Sylvius: ex avaro pecunia inſigni dolô extorta, Parthaon, vide etiam infrà in Auri ſacra fames:

in Auctorem fraus ſceluſque verſum, vide Cæſar Borgia:, Cleopatra, Commodus, Trollius Guſtavus, &c. Vide quoque Æmilius Cenſorinus, Perilius, &c. Auctoritatis inſigne Haſta, &c.

ab Aucupe, inventæ thermæ Fabariæ: ab aucupibus nomen adeptus eſt Viadrus fluv. aucupium Pontificum, vide Pragmatica Sanctio: ei vacanti nuntius de imperio allatus eſt, vide Henricus I. Imperator.

Audacia ingens, vide Adjabenus, Alcimenes, Fimbria, &c.

Auditores, quomodo reddiderit attentos Demoſthenes, vide Delphi: plurimos habuit Pythagoras; ab iis ſuſtentatus Maſurius Sabinus.

Avena & ovis viventes, vide Oonæ.

Averruncanus, vide in Alexicacos.

Augur, & Rex, Amphilochus: Calchas vincitur à Mopſo: peritiſſimus Nævius Actius: auguria certiſſima quorundam hominum, vide Adelutu: aruſpicinâ & augurioram ſcientiâ celebris Hetruria: unde illa hauſta, vide in Anius.

Auguſtale tabernaculum, vide in voce Auguſtus Imperator, Auguſtales ludi, Ibid.

Avis Numidica, vide in Numidia: ex buſto Memnonis ortæ, quotannis mutuâ cæde ei parentant: quid cavere docuerit Lampon? coloris eximii, in Braſilia: liberæ carmen nativum canunt, immemores ejus, quod edoctæ Annon: non volant, in Achillea: petram Aornon & lacum cognom. ſupervolare nequeunt, vide quoque Foſſa Cimbrica: Phaſiani, vide Phaſis rariſſimæ maximique pretii, vide Borneum: in Solem tantùm volant, Ibid. roſtrô pedibuſque inauratis, convivis inferuntur, Iaponia: magnitudine alarum ipſum Solem obſcurantes: Vide Stymphalus: illarum cantum, volatumque obſervârunt Augures, vide etiam in Caria: captator fit tyrannus, Dinias: voces novit Melampus: illis concionatus eſt Franciſcus Aſſiſius: lethales vapores, vide Soranus: objecta Penelope: iis quæſtum facit Philocles: ab illis dictus mons Aventinus: de illis, ut & ſerpentibus, ſcripſit Æmylius Macer, &c.

Aula ſpreta, vide Aimonius: ejus aura inconſtans, vide Vlricus Cilix C. Muſis non convenit, Renatus Carteſius: Theodorici miratur Fulgentius: in Genſerici, diſſimulato habitu, ſe confert Majoranus, tremente loco, in quo ambo collocuti: in ea qui vivit, vivere non cenſendus, vide Similis: Aulicum, è cervi cornibus ſtrictô ferrô ſe liberantem, ad necem rapi juſſit Baſilius I. Imperator.

Auræ expers Anaurus, Nilus &c.

Auratarum eſu periit Almericus II.

in Aurem rangifero mandata inſuſurrant Lapones: Hyrcano præcidit Pacorus, vide & Hyrcanus II. ingentes habent, iiſque involuti ſomnum capiunt Enotocetæ, vide & Faneſii ac Phaneſii: cerâ obſtruxit ſuis Vlyſſes, ne deceptrices Sirenum odas audirent: iis ſpirant capræ, vide Archelaus: naribuſque truncatus, Leontius Imperator ſibi auriculam abſcidit ipſi Ammon & Ammonius: de auriculari confeſſione vide Petrus Oſma, &c.

Auriga fulmine percuſſus, vide Capitolinus: inſignis Automedon, Baton, Nanbolus, Rullatus Felix: perfidus, vide Hippodame, Myrtilus, Oenomaus: excuſſô aurigâ nihilominus equi palmam conſequuntur, vide Ratumenus: ex auriga Philoſophus, Chryſippus: ab iis invocari ſolitus Taraxippus.

Auroræ domicilium, vide Ææa: Item Aurora.

Aurum, ab Iudis creditum, Hiſpanorum Deus, vide Cuba: pluit, Rhodus: è terra virgine eruunt Eſubopes: Toloſanum infelix, vide Cepio & Toloſa: ejus centenarius 15. pax vendita, vide Veneti: ferax America, Boricuena inſul. Guagatia, Guaxaca, India, è qua quantum auri redierit Hiſpanis, vide in Hiſpania: Iſchia inſul. Nubia, Pangæus mons, Pegu, Peruvia, Tarbelli, Vallachia, &c. ſacra fames, vide Aquilius, America, M. Craſſus, Cyprus, Demonica, Dido, Nicephorus, Peruvia, Pizarrus, Polydorus, Pygmalion, Pytheus, Sichæus, Timoclea, &c. & ſuprà in Avaritia: illud, ut & ſmaragdum colligunt gryphes, vide Arimaſpus: execrantur Bambyeatii, Satarcha, &c. projicere ſervos, tanquam inutile pondus, juſſit Ariſtippus: illo capta Olynthus: corruptus patriam magnis implicuit malis Poſthumius Albinus Dux, expugnatæ turres, Acriſius: obſignari ſolitę literæ, vide Aurea bulla: redemta Roma, Brennus: repenſum caput Gracchi, L. Septimuleius: ab illo nomen accepit inſul. Chryſe: ex eo ſupellex omnis, Peruvia: columnæ etiam ac trabes, vide Suaxui: ſtatuam quis primus poſuerit? Anaitis: in Italia primus poſuit M. Acilius Glabrio: pro æneis aurea dedit Glaucus: æſtas Apollini Delphico oblata, vide Metapontum: arena, vide Cobum, & infrà in aurifer: ferculis ſatiari nequit Midas, item Pythens: vide quoque Pythopolis: imber Iovis, vide Perſeus: mala Heſperidum: vellus, vide Iaſon & Medea: fabula unde orta? vide in Chryſorrhoas: monili corrumpi ſe paſſa eſt Eryphile: venis aureis ſcatet, Laurios: ex aurifabro factus Epiſcopus Eligius: Imperator Michaël V. Typographiæ primus repertor, Iohannes Fauſtus: &c. Auriferi fluv. Acheron, vide Hyperborei: Addua, Arimaſpus, Benacus, Emana, Ganges, Hermus, Pactolus, Rhenus, Tagus, &c. Vide & in voce Chryſorrhoa: de claſſe Salomonis aurum afferente, in Ophir: Aurificinam exercuit Ætius: celebres aurifodinis fuêre Datus, Illumulorum vicus, Melinda, Ophir, Pegu, Peruvia, Philippi, Siphnos, Suarhi, &c.

Auſcultatores Tyrannorum, vide Midas.

contra Auſtrum, arma infeliciter ceperunt Pſylli.

Auſteritate vitæ celebris, Hoſpitius: ejus prætextu impoſuit hominibus Macedonius, Item Montanus.

Auſtriadem edidit Bartholinus Richardus.

Αὐτὸς ἔφα, vide Pythagoras: Αὐτοδίδακτος Heraclitus: Item Manlius Antiochenus &c. Αὐτόχειρες Circumcelliones: vide quoque Petilianus: damnatô furore Concil. Carthaginenſi: ad αὐτοχειρίαν auditores impulit Hegeſias.

Avus à nepote pellitur regnô, vide Aſtyages: venenô tollitur, vide Archagathus: item Danaë: ſui avi & ſororis filius, vide Sylvanus.

Auxiliator in hoſtem verſus, vide Andronicus III. Barberoſſa I. &c. de auxiliis controverſiam non decidit Clemens VIII. &c.

B.

per B literam ovem exprimunt Ægyptii.

Bacchantium ritus, habituſque, vide in Dionyſia.

Baccis vivunt Arimphæi.

Bachelier unde, vide Baccalaureus & Bucellarius.

Bacuius bombardicus, inventus à Georgio Hartmanno: germinans, omen regni vide Bamba: ſacerdotii ſummi, vide Aaron: Paſtoralis Cambora: prætorius, vide Seleſtadium: ejus auſpiciô condita Holmia: demulcetur Petrus Aretinus: non patitur ſe à Præceptore abigi Diogenes: Iſraëlis geſtare ſe mentiebantur Circumcelliones, &c.

Balbutiem qui emendaverit Demoſthenes: à balbutie dictus Balbus, quod Aciliorum cognomen fuit.

Balivi unde in Anglia, vide Portgrevius.

Balnei ruinâ oppreſſus Cerinthus: in eo ſtrangulari curat Amalaſuntam Reginam ingratus Theodatus: merſus eſt Argyropylus: lavans relegatur Cæcina: Dædalum ſuffocat Cocalus, vide quoque in Dædalus: necat uxorem Conſtantinus I. Imperator, necatur Decimus Pacatus: Item Landebergius: venas reſolvit Seneca: necat maritum Zoë Imperatrix, balnea ad libidinem incitant, vide Philocles: Cæretana. Vide Cære: Tuſcæ, vide Cluſini fontes: à balneis veniens, dum multum bibit ovumque ſorbet, concidit Sauſejus Appius: veſtis inde venientium apud Romanos, vide in Læna: pleraque in voce Therma.

Balſamum ſola Iudæa, ejus viridaria, vide Iericho: balſamum & palmarum poma, vide in Guatimala, Segor, &c. eô lampades aluit Heliogobalus: prætulit in triumpho Veſpaſianus: vide etiam Triumphus.

Bandularii, quod hominum genus? vide in Convenæ.

Baphii procurator, muneris apud Romanos nomen, vide Hiſpania.

Baptiſmi neceſſitatem negat Sampſon: reiterationem damnat concilium Carthaginenſe, vide Carthago: eum pro ceremonia profana habet Mercerus: ferrô candenti peragunt Iacobitæ: poſt eum peccantes damnant Apoſtolici, Novatus, &c. Baptiſmus crucis, feſtum celebre Armenorum, vide in Cielſa: hæreticorum invalidum judicat, Hilarius Diaconus, illoſdem rebaptizari voluit Cyprianus: de qua lite vide quoque in vocibus Aphrica, Iconium, &c. de Baptiſmo Ætianorum, Arrianorum, Effrontium, &c. Vide ibi: in illo aqua diſparuit, vide Deuterius: triplicem ſtatuit Marcion: diu poſt nativitatem baptizant Cophtæ: non baptizant infantes Anabaptiſtæ: Eupolin baptizârunt Baptæ: mortuos Cataphryges: abſque ſaliva filium baptizari voluit Maria Stuarta Scotię Regina, baptizatus moritur Valentinianus II. Imperator, baptizatos Dæmonis tentationibus non poſſe corrumpi docuit Iovinianus: illos rebaptizant, Anabaptiſtæ, Eunomius, &c.

Barba, Præſulum in Oriente gloria, vide Ioſephus II. Patriarcha Conſtantinopolitanus, colorem mutat, vide Ænobarbus: & L. Domitius Ænobarbus: nigra, capilli cani, Antiochus: promiſſam geſſêre Longobardi: anno octavo ætatis barbatus fuit Ludovicus II. Hungariæ Rex, idem cognomen fuit Balduini IV. Flandriæ Comitis.

Barbaricarii qui dicti? Barbaricæ veſtes, vide in Barbaria.

Barbariſmus, vide ibidem: item in Solœ.

Barchetta, quales inſulæ, vide *Inſula*.
Baꝗadis oraculorum genus, vide in *Baris*.
Baſiliſcus peſtium peſtis, vide *Barcha*: Romà expulit *Leo IV*.
Baſium lethale, vide *Tiar* Julia.
*Bateg*a quid? in *Bancus*.
Buxeas Iudicum detergit *Euphemius*.
Bellum imaginis cauſâ, *Iatyſus*: temerarium infelix, vide *Canutus V*. trium Henricorum, vide *Henricus IV*. ejus indicandi forma: Vide *Heraldus*: paciſque artibus clariſſimus *Carolus M.* civilis fax. *M. Antonius* Triumvir: ſuadet, ne rationem reddere cogatur, *Pericles*: ad id mirè proclivis Cardinal. *Balve*: quantâ ad id pecuniâ opus? *Archidamus*: eo inclytus, ſed pace infelix, *Sigiſmundus* Imp. in eo præſidium, *Cabiri*: ex illo mutilos publicè alit lex, *Therſippus*: de bello ſacro ſcripſit *Baldricus*, &c. ignorant bella *Hieri*: honeſtius olim geſta, quàm nunc amicitiæ, *Ptolemæus I.* Civilium deſertor *Delius*: præſes *Luna*: civilibus externo hoſti occaſio præbetur, vide *Vaſconia*: plura de bello in *Bellona*, *Enyo*, *Mars*, &c.
à *Benedictione* nomen *Cepharbaracha*.
Beneficii memoria, vide in *Æpalius*: mutui memoria, in *Calauria*: homines benefici pro Diis habiti, vide *Apis*, *Hercules*, *Iupiter*, &c. pluraque de beneficiis, in voce *Charites*.
ob *Benevolentiam* militarem necatus, *Cn. Lentulus Gætulicus*.
Benignitatis laude inclyti, *Alexander M. Carolus II.* Neapolis Rex &c.
Βεγγαῖον ἀίγγμα, vide *Antiphanes*.
Beſan d'or, Gallis unde dictus? vide *Veſontio*.
Beſtiis adjudicatus *Alexander* Phryx: objectum cadaver *Maximi*: captivos objecit *Splendins*: Reges duos devictos Treveri, *Conſtantinus M.* Vide quoque in voce *Ignatius*, &c.
Betonicæ uſum invenêre *Vettones*.
Biblicum codicem in comitiis portat Caſimirus, vide *Fridericus III.* Elector *Palatinus*, eorum lectione converſi, præteritô ſeculô *Galli*: *Bibliopolia* quando cœperint? vide in voce *Typographia*.
Bibliotheca, in qua Ariſtotelis ac Theophraſti aſſervata ſcripta, vide *Avellicon*: ἔμψυχ© *Theodorus* Metochites: primus inſtituit *Ariſtoteles*: primus Athenis collegit *Piſiſtratus*: Romæ *Aſinius Pollio*: inſignem Conſtantinopoli collegit *Conſtantinus M.* 50000. librorum habuit *Philadelphus*: 61000 *Serenus* Sammonicus: vide & in voce *Epaphroditus*: Palatinam inſtituit *Fridericus II.* Elector, illâ à militibus direptâ præ mœrore obiit *Iacobus Gopilius*: de lepida vindicta, ob Bibliothecam Monachis promiſſam quidem, non verò exhibitam, vide in voce *Proſper Podianius*.
Bibo inſignis, *Bonoſus*, *Maximinus* Imperatores *Promachus*, *Proteas*: Xenarchus, qui proin *Metretes* dictus, vide *Rhodus*: in bibonem edonemque nimis avidum epigramma, vide in *Timocreon*: gens integra hoc vitio laborans, vide *Bechetes*: bibones at vivaces, vide in *Orcades*; & plura infrà in *Ebrietas*, *Vinum*, &c.
Bicongius cur dictus *Marcus Cicero*?
Bifrons cur *Ianus*?
Bigamiæ primus auctor *Lamech*: talis fuit *Anaxandrides*; Epiſcop. *Irenæus*, *Pepinus* Craſſus, &c. bigamum excommunicat *Polieuctes*.
Bilingues Canuſini, vide in *Canuſium*.
Bilis, ob iracundiam, dictus *Philocles*: ex ejus inundatione obiit *Diogenes*: vide quoque infrà in *Ira*.
Binula quid? vide in *Bancus*.
Bimater cur dictus *Bacchus*?
Bipennis, in inſignibus *Biennæ*.
Bitumen præſtantiſſimum, vide in *Aſphaltus*.
Blaſphemia punita, vide *Iulianus* Apoſtata, *Samoſata*, *Sennacherib*, &c.
Bogges, quales voragines, in Hiberniâ, vide *Ierne*,
Boleto ſublatus *Claudius* Imperator. Vide quoque *Agrippina* & *Halotus*.
Bolus Armenius ubi reperiatur? vide *Agapis*.
de *Bombycibus* ſcripſit metrice *Vida* Hieronymus: optimæ notæ ſunt ad fluv. *Orontem*: ex iis veſtes, vide inſul. Co.
Bonaſus animal, vide *Meſſapius* mons.
Bonum ſummum in voluptatibus poſuêre *Areta*, *Ariſtippus*, *Cyrenaici*, *Epicurus*, &c. Vide & reliquos Philoſophos, quemque ſuô locô: de *boni* Principis officio, ſcripſit *Antoninus*: animi *bona* reliquis longè præſtantiora ſunt, vide *Critolaus*: pauperibus omnia ſua bona diſtribuit, *Pulcheria*: communia eſſe voluêre *Eſſei*, &c.
Boreâ flante, præter ſpem hoſtium, Lemnum venit Miltiades, vide *Lemnus*.
Bos, vide *Banathentica*: Dux Cadmi, vide *Bœotia*: hieroglyphicum terræ eſt, vide *Argiphontes*: magnâ veneratione ab Ægyptiis cultus, vide *Apis*, *Oſiris*, &c. hodieque in *India*: auratus in ludis *Apollinaribus*: ex ære factus, futura prædicit, *Atatyrius*: præmium certaminis poëtici, vide *Amphorites*: præſtans valore *Gildos* dictus; vide *Celtæ*: urbi condendæ anſam præbet, *Buplanoctiſtus*: indomitus à fœmina ſacerdote ſolâ ad aram pertrahitur, *Ariſtoclea*: ejus augurio conditæ Thebæ, vide *Alba*: effigies memorabilis in agro Lauſannenſi effoſſa, *Lauſanna*: ab illius trajectu, *Boſporus*: Lemniæ ſimulachrum, *Athos*: aurum Diti, ſæviente peſte, ſacrificavit *P. Valeria*: integrum edit *Buphagus*, *Butbus*, *Hercules*, *Milo*, &c. à bove *Bootes*: rapta *Europa*: ante auri uſum repertum *boves* pretium fuerunt, vide *Metra*: boves, equi que præſtantes, *Flandria*: oveſque magnâ copiâ. Vide *Ferrariæ* inſul. cornibus carent, vide *Iſlandia*: mactati in feſto *Buphonia*: magni nominis, vide *Azores*; prægrandes, vide *Epirus*: quorum adeps non concreſcit, *Scoti*: ſponte ſe ſacrificio offerunt, vide *Chthonium*: Solis mactati, ingentium malorum cauſa. Vide *Lampetia*: illorum juga ad aratrum coaptat Pallas *Bœotia*: eorũ tributi locô pendenda, ad uxorum magnitudinem tyrannicè exacta, *Olennius*: vide & *Brzetiſlaus*: de eorum moribus ſcripſit *Endeleichus*: paſcuis celebris *Eubœa*: albos facit fluv. *Crathis*: aratrô primus junxit *Habis* Hiſpaniæ Rex, coluêre, ut & vaccas, veteres hodieque *Brachmanes*: in illos mutati, vide *Amathus*: iis junctis primus aravit *Buzyges*: trajectus eſt *Boſporus*: pedis *bovini* crudi eſu moritur *Diogenes*: caput bubulum, vide *Caccabe*: pro inſignibus, *Ambyrius*: coriô agrum emit *Hengiſtus*: fimo oblitus æger, à canibus laceratur *Heraclitus*: pro puella ſacrificio deſtinata *bucula* monſtratur, vide *Metellus*, &c.
Boſa, Anglo-Saxonibus dictus eſt *Cancellarius*.
Botryon, quid medicamenti, vide *Æſchines*.
Bracca, quale veſtis genus? vide *Braccata*; it. *Gallia*.
Bracco, peculiare genus canum, vide *Braccum Saccum*.
Brachium D. Auguſtini magni emptum. Vide *Achelnotus*: ferreum, dictus eſt *Balduinus I.* Flandriæ Comes: è toga primus exciun C. *Gracchus*: expapillato pugnaverunt *Cethegi*: ferreô uſus eſt Franciſcus *Ludovicus*, &c.
Brevis ævi homines, vide *Piſaurus*: vitæ brevitatem, centenariô major, deplorat *Theophraſtus*, &c.
Briva quid Gallis olim? vide *Brivodurum*.
Brutum fulmen, Pontificis excommunicationem vocat *Donatus* Leonardus: vide quoque in *Paulus V*.
Bubile ingens, vide *Augias*.
Bubo ferale carmen occinit, in Concilio Conſtantienſi. Vide *Iohannes XXIV*. in eum verſus *Aſcalaphus*, vide quoque *Ceres* & *Proſerpina*.
Bucolici carminis auctor T. *Calphurnius*.
Bucula ex ære, admirandæ artis, vide *Myron* ſtatuarius: & ſuprà in voce *Bos*.
Bulbi præſtantiſſimi, *Megara*.
Buleuticon, quis locus in theatro, vide *Theatrum*.
Buſtum quid? vide *Inferiæ*: ibid. vide qui dicti ſint *Buſtuarii*.
Buxus denſiſſima, vide *Corſica*; hâc arbore abundant *Buxentum*, *Cytorus*, *Malmus*, &c. ob ſtudia *buxus* dictus, *Chærephon*.
Bύρσα ſimilis *Hiſpania*.
Byſſi negotiatio celebris, vide *Sangallum*: in pannoſas lacinias mutari [illegible]: verbis *byſſinus* ad Reges opus eſt, *Artaxerxes II*.

C.

à C omnes voces auſpicatus eſt, in carmine prolixo, *Hubaldus*.
C. *Cabala*, peſſimus hæreticus, ut ex ignorantia quidam librorum cenſor judicavit, vide *Picus Johannes*.
Caballo nigro inſidens poſt mortem apparet *Benedictus* VIII.
Cacao, qualis fructus? vide *Guatimala*: nummorum vice adhibetur, ibid.
de *Cacozelia* ſcripſit *Callinicus*.
Cadaver tranſlatum, *Auguſtini*: giganteum, vide *Gabinius*, *Gyges*, &c. incorruptum, vide *Aba*, *Adelardus*: patrium oppignorari patitur *Ayla*: refodit filius, vide *Anderon*, *Andronicus*: non repertum, *Ilamum*: triſſoni, vide *Almericus* Carnut. *Formoſus*, *Stiria*, *Vicleffus* &c. in illud terræ Qu. *Pompejus*, *Stephanus* VII. ſepelire non licet, *Deius*. hoſtis tumulô condit, vide *Æmilius Paulus*: illa quô pactô condiderunt *Banates*? tecta, vide *Cyprus*: martyrum ſepelit *Beatrix*. ex iis lactus potus, vide *Vagellus*: vallum, vide *Munda*, &c.
de *Caduceatoribus*, vide in voce *Ceryces*.
Cæcus, vide *Cæcus*.
Cædes divinitus punita, vide *Cea*: ingens Judæorum & Saracenorum, in templo Hieroſolymitano, vide *Templum*: & infra in *Clades*, *Strages*, &c. de inconſulta judicârunt Athenis *Ephetæ*.
Cælator inſignis, *Alcimedon*, *Calamis*, *Philiſcus*, &c.
Cæſari reddite, quæ ſunt Cæſaris, vide *Petrus Cugnerius*: Cæſarem vehis & fortunam ejus, vide *Amyclas*: *Cæſaries* roboris indomiti character, *Samſon*: a puella reſecatur, ibid. cum ea in lucem prodiit *Cæſar*: quinam olim *Cæſones* dicti, vide ibid.
Caſtus certamine clarus, *Eryx*, vide etiam *Broteas* & *Ammon*.
Calamus argenteus, vide *Ovidius*: venalis, vide *Paulus Iovius*: eô vociferatus *Calamoboas*: miſeranda *calamitas*, vide *Sulmo*: plenum calamitatibus imperium, vide Gallus *Hoſtilianus*.
Calcaria aurea 700. in tropæum ſuſpenſa, vide *Flamingi* & Philippus IV. Galliæ Rex, prælium calcarium, vide *Henricus* V. Anglorum Rex & *Maximilianus* I.
Calceô alterô deſtitutus regnô potitur, *Iaſon*: papyracei, vide *Hieropræmedici*: in eos Reginæ data urbs, *Anthylla*: Mileſiis uſus *Antigenes*: cur Lunulæ in calceis Senatorum apud Romanos, vide in lit. K. & in voce *Tzanca*: iis oſcula figit, per adulationem, *Vitellius*, &c. Vide de *calceamentis* Imperatorum in *Tzanca*: Longobardorum, *ſuô locô*: de peculiari calcei genere, in *Abarca*.
Calcis ictu à marito perempta *Poppæa*: iis ad necem perculſus *Flavianus* Epiſcopus.
Calculorum ludum, menſurarum, item & ponderum rationem, ut & *ſuffragia* invenit *Palamedes*: per illos precandi modum, *Petrus Eremita*: thermæ *calculoſis* ſalubres, vide *Azaria*.
Caligæ, quale veſtimenti genus? vide *Caligula*.
in *Caligine* perpetua, *Cimmerii*.
Calix, quatuor naſorum, vide *Vatinius*.
Calliditas, vide ſuprà *Aſtus*, infrà *Dolus*, *Stratagema* &c. ab Alexandro quidè explorator *Aſpaſius*.
Calliſtephanos olea, vide in *Olympia*.
Calor & frigus, rerum principia, vide *Archelaus*.
Calvaria mortui non impunè læſa, vide *Achillas*: aquam ex illa propinat, *Artemon*: uxori è patris calvaria vinum, vide *Alboinus* & *Roſimunda*: ex calvariis pons, vide *Euxinus* Pontus: *calvus* cognomen *Balduini* II. Comitis Flandriæ, *calvi* & ſimi populi *Arimphæi*, *Hieri*, *Iſiaci*, vide in *Capita*, *Myconii* in *Mycone*.
Calumniator inſignis, vide *Abydus*, *Acaſtus*, *Anagyrus*, *Argivi*, *Arius*, *Fausta*, *Lameſtius*, *Nicarchus*, *Pattæcio*, *Pyrrhander*, *Salome*, &c. item *Adalaiſus*, Otto III. *Theſeus*, &c. Chriſtianos calumniatur *Attalus*: ut calumniam fratrem necat *Demetrius*, *Perſeus*, &c. innocentem Otto III. noverca privignum, *Bellerophon*: vide *Conſtantinus I.* *Criſpus*, *Hippolytus*, *Phædra*, *Sthenobœa*, &c. uxorem calcibus maritus necat, vide *Mela*. feris objectus, ſervatur *Peleus*: pœnam calumniator luit, vide *A*[illegible]. *Eurymnus*, *Philippus* III. Franciæ Rex, *Herodes I.* *Pattæcio*, &c. Vide quoque in *Fenius Ruffus*, & infra in *Sycophanta*.
Camelus, Arabum inſigne, vide *Abbarus*: eorum certamen, in honorem Minervæ, vide *Sagaræi*: ex camelorum præfecto Rex, *Calocerus*. camelo-ſtruthionem gignit *Numidia*.
Camerarius, vide *Camelinus*.
Campana dulcedinis miræ, vide *Signum*: item *Syracuſæ*: magnitudinis prodigo-

digioſæ, vide *Rotomagus*: imminente aliquâ calamitate publicâ ſponte ſonans, vide *Viliſa*: ejus ſonô exercitus fugari, vide *Signum* : campanula in ſacris adhiberi ſolita, vide *Squilla*: & plura in voce *Campana*.

Campus, ubi è ſabulo piſces eruuntur, vide *Salſula*: in quo 50000. equorum paſci ſoliti, vide *Media* : Elyſii, vide *Atlantica* Inſul. maritimi quomodo Belgis dicantur? Vide *Plevum*: ab ampliſſimis campis nomen habet *Campania*: in campis habitare primus docuit *Ilus*.

Cancellarius abſque ſigillo, vide *Biragus*.

Cancri vitrei, quibus inniza, in Ægypto, *Pharos*.

Candelis plumbum infundit *Hyperbolus*.

Candens ferrum, orthodoxiæ examen, vide *Bulgarus*, item *Germania*: caſtitatis quidem, vide *Kunegundis* Imperatrix, *Otto III.* & plura in voce *Purgatio*: illô cæcitas inflicta. Vide *Abdulmalic*: carbonum *candentium* vapore ſuffocatus *Catulus*, &c.

Candidus natus *Albinus*: candidius reliquis mare, ſeu Pontus *Euxinus*.

Cani à pueritia, vide *Albania*.

Canis cognomen, *Ariſtogitonis*, item *Dandoli*: agnoſcit herum, diu abſentem, *Argus*: Rex eſt, vide *Ptoembari*: ſidus, vide *Canis* & *Procyon*: fidelis erga herum. Vide *Gemonia*, *Icarius*, &c. generoſus *Gargettus*: infernalis, unde ab Hercule extractus. Vide *Acheron*: niger morituro accubans, vide *Agrippa* Henr. Cornelius: pernix *Lampon*: triceps inferorum cuſtos, *Cerberus*: venaticus *Nebrophonus*: ejus cadavere in puteum conjecto capitur *Dibra*: convitium magna ciet mala, vide *Heruli*: figuram habuit apud Romanos *Lar*: ſub quâ cultus quoque *Anubis*: mortem annuo jejunio proſequuntur, vide *Chazanzara*: inſtar micas ſub menſa legit *Bajazethes I.* item Dandulus, vide *Clemens V.* rabidi morſus qui ſaucius, vide *Andainus*: mirô fortunæ ludibriô pingit *Protogenes*: in canem verſa eſt *Mera*: item Hecuba, vide ibi, & in *Cynoſſema*: à cane Cyrus cur ſingatur nutritus, vide *Spaco*: heri cadaver agnitum eſt, vide *Lyſimachus*: canes pro equis, vide *Fabricius Vejento*: injecti in ſpecum exanimantur, vide *Specus canis*: quinquies mille alit *Bernabon*: Actæonis *Arbolus*, *Canache*, *Melampus*, *Oribaſus*, &c. clamoſi admodum, *Moloſſi*: cuſtodes templi, vide *Achæi*: fani Adrani, de quibus miram leges hiſtoriam in *Adranum*: Geryonis, vide *Orthus*, &c. inductores, vide *Anglia*: ingentes, loco jumentorum adhibentur, *Quivira*: marini, vide *Amelandus*: nobiles, vide *Acalanthis*, *Alce*, *Amyclæ*, *Lyciſca*, *Melaneus*, &c. nulli, vide *Sygaros*: ruſæ immolatæ, ad maturitatem frugum procurandam, vide *Catularia*: ſæviſſimi *Caſpii*: Sanguinarii deſcribuntur, in *Anglia*: Segusii veſtigia leporum odorantur, vide *Anglia* & *Seguſium*: eorum commerciô celebris, *Arabia*: ſtudium nimium quàm damnoſum, repræſentat *Actæon*: iis objectus infans, ex inceſtu genitus, vide *Canacea*: ſenes & ægri, vide *Bactri*: ſuis vix in eſcam ceſſuros Romanos, vanè jactat *Bituitus*: non licet alere, vide *Delos*: inter Cardinales primus aluit, ut & equos *Ludovicus* Aquilejenſis: ab iis ſe diſcerptum iri prædixit *Aſcletarion*: diſcerptæ ſunt, umbilico tenus defoſſæ Danorum uxores, in Anglia; vide *Canutus I.* *Nearchus*, *Pſamathe*, &c. ab illis dicti *Cynici*: à magnis canibus *Canaria*: cum iis promiſcuè vivunt Canarii, *ibid.* &c. de canibus Anglicis, vide in *Anglia*: capita canina dicuntur habere *Cynamolgi* & *Cynocephali*: ex peſſimo genere ne *catulus* quidem relinquendus eſt, vide *Iulius Maximinus*: pro catulis expoſiti ſunt fratres undecim, eôdem partu editi, vide *Iſenbrandus*: inſignes mittit catellos, *Iſlandia*, item *Melita*.

Canonicum corpus in epitomen redegit *Henricus* Caniſius.

Canting, Angl. barbariſmus, vide *Ægyptiani*.

à *Canthu* dicti illuſtres Helvetiæ, *Cantones*.

Cantiones in cœna lugubres, demulcent offenſi Imperatoris iram, vide *Flavianus I.* & *Theodoſius I.* militum furorem ſiſtit cantus, vide *Bardi*: ut & in *Megacle*: in illo frigidus, *Ialemus*: canunt Majorum præclarè geſta. Vide *Epinicia*, item *Lacedæmoniorum* regnum &c. funera parentum cantu proſequuntur *Eſſedones*: victæ Sirenes in undas ſe præcipitant, vide *Aptera*: ut & *Sirenes*: cantat in choro, irriſuſque à Rege cordatè reſpondet *Fulco II.* in morte *Hieronymus Pragenſis*, *Ioh. Clericus*, *Ioh. Huſſus*, &c. cantilla tum in Græciam abit Nero, vide *Elius*.

Caper cur Baccho mactatus? vide *Aſeclia*: capra cœleſtis & terreſtris, vide *Ægeum*: immolata *Æſculapio*, Baccho, vide *Ægobolus*: Junoni, vide in *Ægophagos*: *Vejovi* &c. meretrix ſic cur dicta, *Nannium*: ab illa nutritus *Areſtanus*, *Ægiſthus*, *Jupiter*, vide etiam in *Ægiochus*, *Ægis*, *Amalthea*: ejus corium pro ſcuto, in *Ægiochus*: capræ Delphici oraculi repertrices, vide *Delphi*: duæ auratæ in *Apollinares* ludi: ab earum agilitate & inacceſſa adeundi curioſitate dicti ſunt Colacei, vide *Verania*: illatum proventu ditari volens grave ſenſit damnum *Gaberius*: iis ut & olivis, ſcatet *Coſyras Scyros* &c. capitur Edeſſa, vide *Caranus*: ab illis nomen habet *Ægoſpotamos*: à caprario Podalirius ſervatus, vide *Syrna*: lacte caprino Jovem nutrierunt *Meliſſæ*.

Capillus inter ſidera relatus, vide *Berenice*: fatalis, vide *Minos*, *Niſus*, *Samſon*, *Scylla*: θριξ ἱερά, vide *Curretis*: nigrum facit amnis *Buſentum*: purpureo proditur *Niſus*: capilli in fronte *Acrocomæ*: in parte capitis dextra, vide *Maxies*: cani in juventute, nigreſcunt in ſenio, *Pandoræ*: unguentô delibuti, vide *Aron*: tondent omnes *Arimphæi*: croceos habent *Celtæ*: plexos mulieres, vide in *Emplocia*: de iis jactantiam Myrrhæ, vide in *Cenchris*.

de *Capitolio* vide in voce *Telum*.

Caprea exercitui vadum monſtrat, *Clodovæus I.*

Capricornus ſidus, in *Ægoceros*.

Caprificus quot ficus habeat, non potuit divinare *Calchas*.

Caprones è fronte demittunt *Auſes*, Poloni, vide *Caſimirus I.* &c.

Captivus abductus *Johannes* Rex Galliæ, item *Franciſcus I.* à ſubditis in captivitatem conjectus eſt *Maximilianus I.* Imperator, captus & redemtus diu ignotus erravit *Sigiſmundus* Imperator, ſanat Regis pedem luxatum *Democedes*: ab hoſtis filiâ liberatur, vide *Coluados*: theſaurum abſconditum revelans fit liber, vide *Turris*: captiva ab exitio ſervat, vide *Diognetus*: nubit captivo *Rhodogyne*: captivorum animi celſitudo. Vide *Thraſymedes*: illos vaſis ſacris redemit *Ambroſius*: ex iis pueros emit, atque miniſterio Dei conſecravit Ludovicus Imperator, vide *Turnbolton*: de *captivitate* Babylonica, vide in voce *Sedechias*: ut & infrà in *Carcer*.

Caput, Græcè κεφαλὴ, à quo malè deducitur *Cephas*: ardet dormienti, vide *Servius* Tullus: ſine corpore *Laverna*, *Praxidice*: demortui, idoli loco, colitur, vide *Eſſedones*: hoſtis dentibus diſcerpſit *Menalippus*: in lancea circumlatum eſt per Græciam Aſiamque. vide *Ladiſlaus IV.* ut & *Conſtantinus XIII.* in utrem humanô ſanguine plenum immerſit, *Tomyris*, vide etiam *Cyrus*: in templo loco vaſis ſacri uſurpatum, vide L. *Poſthumius*: humanum repertum, egregii ominis fuit, vide *Calenus*, *Tolus* &c. Johannis puellæ libidini cadit, *Herodes* II. legis qui expreſſerint veteres? Vide litt. K. à lupo intactum, vide *Eadmundus*: talum cur Polonis? *Caſimirus I.* ſecuri fiſſum, *Admetus*: ſtipem emendicat, *Alvarus* de Luna: tyranni deeſt convivio, *Anaxarchus*: capiti Homerum ſubjecit *Alexander* M. vide & de Platone, in voce *Sophron*: illud in ſacris jactare ſoliti, vide *Dionyſia*: tangens occiditur Tiberius *Gracchus*: tondere fœminas juſſit *Ardericus*: in caput unius hominis 50000. imperialium promiſſa, vide *Renaldus Polus*: in caput ſaltare, qualis ceremonia, vide *Cybele*: capite conjuratorum demto, parta quies, vide *Fabius Valens*: truncata *Maria* Scotiæ Regina, à capite humano Capitolium dictum, vide *Tolus*: capita victimarum immolata, *Praxidice*: capita & verſus S. Scripturæ à quo inventi? Vide *Scriptura S.* ſententiæ *capitalis* ſignum *Theta*: in diem 30. differt *Theodoſius I.* omnibus delictis ſtatuit *Draco*, vide etiam *Derbices*.

Caracalla, veſtis genus: vide *Marcus Aur. Antonin. Caracalla*.

Caravana integra ſabulo obruta, vide *Travados*.

Carbonis accenſi vapore ſuffocatus, *Iovinianus* Imperator, carbones fundamento templi Epheſini ſubſtrati, vide *Templum*: item *Theodorus*: artem carbonariam factitat nobili loco natus, vide *Ramus*, *Scaurus*, &c.

Carcer Romæ, vide *Robur*, & *Tullianum*: Syracuſis, vide *Latomiæ*: primus inſtituit *Ancus Martius*: de ejus feneſtra hymnum canens abſolvitur *Theodulphus*: in carcere detentus Imperator *Maximilianus I.* *Wenceſlaus*, &c. Propheta *Ieremias*: Reges plurimi, vide ſuprà in voce *Captivus*: in eo cum Catone mavult eſſe, quàm ſine eo liber *Petronius Paſſer*: ex illo evadit cum fratribus *Diodorus*: thronum conſcendit *Eliſabetha*, *Matthias Corvinus*, &c. exilia, tormenta, carceres invenit *Tarquinius II.* &c.

à *Carcinomate*, induſtriâ captivi, liberatur, *Atoſſa*.

Cardinalis abſque titulo, *Biragus*.

Cardinum Dea, *Cardinea*: vide & *Crane*.

in *Carduelem* verſa *Acdon*.

Cardui decoctum cui morbo utile? Vide *Cherias*.

Caricas vendens, cladem præſagit, *Caunus*.

in *Carinis* hoſtibus epulum præbet *Cn. Pompejus*.

Carmen pileô argenti plenô repenſum, vide *Antilochus*: item *Antoninus Baſſus*, & infrà in voce *Verſus*: Homeri primus recitat *Cynæthus*: ejus amaritudine ulciſcitur injuriam *Hipponax*, vide etiam in *Anthermus*, & *Bupalus*: obſcœni genus, vide *Feſcennia*: malum laudare non vult, etiam minis territus *Philoxenus*: in Apollinis æde repoſitum, *Fannius*: Oppiani cur aurea dicta carmina? Vide *Antoninus Baſſus*: vino & compotationibus apta condidit *Praxilla*: ob carmina in Principem ſtrangulatus *Cæſar Sextius Baconianus*: ob probroſa punitus *Antiſtius* Soſianus: de carminum inventore, vide in *Bardi*, *Bardus I.* *Druidius*, &c.

Carminatoris duas filias ducit *Charibertus Rex*.

Carnifex ponè triumphantem, vide *Triumphus*: ipſe converſus, vide in *Albanus*: poſt executionem, plexus, *Carolus I.* Neapolis Rex & *Conradinus*: ejus manu perit Rex *Carolus I.* Angliæ Regina, ejus avia, *Maria Stuarta*: illi numerat 20. aureos *Cyprianus*, &c.

Caro humana comeſta, vide *Agriania*, *Gallacia* nova, &c. carnis eſum licitum agnovit *Petrus de Aranda*: eam Dæmonis opus eſſe, *Paterniani*: ſub ephippiis coquunt *Tartari*: illâ pluit, vide *Roma*: abſtinuêre ab ejus eſu, *Abſtinentes*, *Agynnii*, *Manes*: vide quoque *Ebion*: à carne & conjugio *Encratitæ*: à carne & fabis *Pythagoras*: à carne & vino *Brachmanes*: de illius eſu quid judicaverit *Spiridion*? crudæ dilaniatæ in *Dionyſia*: de carne Chriſti vide *infrà*.

Carpiones ſoli in fluvio, vide *Benacus*: mille unô aureô veneunt, vide *Hungari*.

Caryophyllis celebres *Moluccæ*.

Caſeô & pane in S. Cœna uſi *Artotyritæ*: de caſeo execrationis, vide in voce *Purgatio*: de caſeis magnitudinis prodigioſæ, in *Luna*: præſtantiâ celebribus in *Cythnos*, *Italia*, *Telamontium*, *Veſlins*, &c.

ex *Caſia* & cinnamomo ignis, vide *Saba*.

Caſtellatus quid? Vide in voce *Caſtellani*.

Caſtitas præcipuum hominis ornamentum, vide *Bacchylides*, *Iulianus*, &c. immortale decus conciliat, vide *Daphne*: compenſatur in *Abradatas*: infelix, vide *Criſpus*, & *Fauſta*: Item *Hippolytus*, *Phædra*, &c. primarum examini ſubjicitur, vide *Kunegunda*: ejus laude claruerunt *Ædeſia*, *Baldraca*, *Biblia*, *Boleſlaus*, vide & *Cephalus*: pancratiaſtes *Clitomachus*, *Chiſia*, *Daphne*, *Democles*, filiæ *Diodori*, *Dorothea*, uxor *Duillii*: *Eduardus III.* *Hippolytus*, *Michaël Verrinus*, *Panthea*, *Peleus*, *Penelope*, filiæ *Phædonis*, *Theodora*, *Theoxena*, &c. pro caſtitate agones, vide in *Potamiena*: caſtiſſima matronarum judicata *Sulpitia*. &c. Vide quoque infrà in *Pudicitia*.

Caſtor ſeu fiber, quale hieroglyphicum, vide *Caſtor*: ab illo dicta urbs *Bibacum*: illorum venatores *Berſarii*.

Caſtra hoſtium mimi Muſicique ſpecie ingreditur *Adlavus*: ex caſtris facta caſtella, vide *Cæſarisburgum*.

Caſtravit ſeipſum *Origenes*: quod reprehendit *Demetrius*: caſtrarunt ſe ſacerdotes *Galli*: item *Phariſæi*: ſe & alios obvios *Eunuchi*, Valeſiani, vide in voce *Valeſius*.

Caſu cuncta fieri, hallucinatus eſt *Heraclitus*.

Catapli nomen quid ſibi velit, vide *Maſſilia*.

Catarractæ, aves, vide in *Diomedes*, ut & *Anio*: Rheni, in *Scaphuſia*.

Catechiſmo Heidelbergenſi ſuâ manu præfationem adjunxit Johannes Dux Bipontinus, vide in *Bipontium*.

Categoriæ Ariſtotelis malè intellectæ, cauſa hæreſeos. Vide *Ætius*.

Catenæ aurea, locô ferreæ, donata, vide *Herodes III.* eâ corpus cinxit, cui quotidie addidit annulum *Iacobus IV.* Rex, argenteis vinctus *Artavaſdes*: ingentes ab Harlemenſibus perfractæ, vide *Damiata*, &c.

Catos, id eſt, acutos facit Deus *Catius*.

Cauda cur dictus *Amedeus I.* Sabaudiæ Princeps, ovis ingentis ponderis, vide *Laurentum*: vervecis 40. libr. vide *Regma*: Tritonum abſconditæ, in faſtigio ædis Saturni, Romæ, quid ſibi voluerint? vide *Triton*.

Cavea incluſos proditor *Antigenes*: monitor *Calliſthenes*: victus ab hoſte *Bajazethes I.* de cavea & ferrea aculeis Atilii, vide in *Attilius Regulus*.

Caverna memorabilis, vide *Cuſtodia*.
Cavillator cur dictus, *Arceſilas*.
Cauponaria, fit Imperatrix, vide *Helena*,
Caurſini quinam, vide in *Cadurci*.
Cauſam quadragies dixit, ſemper abſolutus, *Cato*: Rex cauſarum dictus *Hortenſius*: cauſas agit importuna *Calpurnia*.
in *Cedro* ingenti ſimulachrum Dianæ, vide *Cedrelatis*.
ob *Celebritatem* nominis, pulſus à Nerone, *Verginius* Rhetor.
Celeritas nihil parit exquiſiti, vide *Agatarchus*: illâ celebres *Aſael*, *Camilla*, *Dolon*, *Ladas*, *Philippus* Lyſimachi fil. &c. Vide quoque infrà in *Pernix* & *Velox*.
Celes cur Darius ab Alexandro M. vocatus? vide *Hyſtaſpes*.
Cellæ, navium ſtationes, vide *Centumcellæ*.
Cenſor imperitus, vide *Picus* Johannes: cenſum Romæ primus ordinavit *Servius* Tullus: de cenſu equeſtri, vide in *Roſcius Otho*: cenſuram placidè tulit *Theodoſius I.*
Centgravius, *Centurio*, vide in *Centenarius*: & infrà.
Centones Virgilianos, in materia ſacra, concinnavit *Proba Falconia*.
Centum manus, *Ægaon*: victimæ *Hecatombe*.
Centurio inſigniter ſtrenuus, *Atilius Verus*.
Cera pondo 100000. victus imperavit M. *Pinarius*.
Ceraſa unde in Italiam allata, vide *Ceraſus*: iis abundat, *Pruſa*.
Ceraſtæ compatrius *Dan*.
Cerdonum & fabrorum feſta, vide *Chalcæa*.
Cerebrum purgat fluv. *Gallus*: è Jovis nata *Minerva*.
Ceremoniæ in Latina Eccleſia uſitatæ unde ortæ, vide *Inquiſitio*.
Cereos in Oriente, clarâ luce, in ſacris accendi, negat *Hieronymus*: fruſtra id fieri docet *Vigilantius*.
Cereviſia bonæ notæ, vide *Anglia*, *Delphi*, &c. illam Archiepiſcopatui poſthabet *Conradus* Dux, vide *Sprottavia*: *cereviſiarius* turbat *Flandriam*, vide *Iacobus* Artevelle: ejus filius fit Pontifex, vide *Hadrianus VI.* operâ intercepta *Turnebutana* arx: ob cereviſiarium vectigal ſeditio, *Iohannes* Elector Brandeburg. &c.
Cervus mactatur pro virgine, vide *Iphigenia*: occiſus, cauſa belli: *Tyrrhus*: eicurem imprudenter necat *Cypariſſus*: ab eo converſus Euſtathius, vide *Theophila*: è cornibus illius liberatus, necat liberatorem *Baſilius I.* Imperator, ingentes, vide *Achæmen*, *Amanus*, &c. iis, ut & urſis, caret *Africa*: *Cerva* nutrit Telephum, vide *Auge*: illam ducem ſequuntur *Hunni*: ex ea reſponſa capit *Sertorius*: à *cervini* capitis ſimilitudine *Brunduſium*, &c.
Ceryces quale munus, vide *Heraldus*.
Cetus Trojæ immiſſus, vide *Troja*: ei expoſita virgo Heſione, vide *Larnea*: ut & in *Aceſtes*, *Andromeda*, *Caſſiope*, &c. cete ingentia abſque ſpinis, vide *Boryſthenes*.
Χαῖρε vox nomen & omen dedit urbi *Chære*.
Chakan, titulus Turcarum Imperatorum. Vide *Turca*.
Chalcographica ars, à quo inventa, à quibus exculta? vide *Typographia*.
Chalybis temperatura inſignis, vide *Iaponia*: de chalybocliſi, vide in *Magnes*.
Χαμαιδικασταὶ quales Iudices? vide in voce *Bancus*.
Charta præſtantiſſima, vide *Quanſia*: pergamena, vide *Ambiliates*, *Pergamus*, &c. artem chartaceam Galliciones Baſileam detulerunt, vide *Baſilea*.
Chelyn Apollinis infeliciter affectat *Nearchus*.
Cherſydris ſerpentibus, plena olim *Calabria*.
le Chevelu, i. e. comatus, cur dictus *Clodio*?
Chiliarcha, quid, vide in voce *Mareſcallus*: Χιλιαρχεῖς in *Quadratus*.
Chirotheca pignus inveſtituræ, vide *Conradinus*: venenatâ necatus *Otto III.* Imperator. Vide *Creſcentius*: Iohanna Navarræ Regina, vide *Iohanna Albretana*.
Chirurgo jus Quiritium datum, vide *Caſſius Hemina*.
Chlamys, qualis veſtis? vide *Lacerna*: muneri data magnificè rependitur, vide *Syloſon*.
Choraules cur dictus Rex *Auletes*?
Chorea ſtellarum, vide in *Choraules*: ejus genus γέρανος. Vide in *Theori*: ex illa Marpiſſam rapuit *Aphareus*: circum torcularc ducunt *Tamaricæ*: iis ſtrepit *Atheſis*: de dramatum chorearumque variis generibus ſcripſit *Rufus*: choros ex 15. juvenibus primus in ſcenam introduxit *Sophocles*.
Χρίστιανος quis liber dictus? vide *Antoninus*.
Chriſtus in terris verſans, an Patrem viderit, vide *Servus* Dei: ejus carnem cœlitus demiſſam tranſiiſſe per B. Virginem delirârunt, *Apollinaris*, *Eutyches*, *Valentinus*, &c. immortalem fuiſſe, *Aphthartocitæ*: nec infirmitatibus humanis obnoxiam *Gajanitæ*: illum Deum non eſſe, blaſphemârunt *Nicolaitæ*: corpus verum non habere impiè ſtatuerunt *Baruli*, *Cerdo*, *Iovinianus*, *Priſcillianus*: illud in Deum mutatum eſſe, *Metamorphiſtæ*: Ieſum & Chriſtum diſtinxit *Cerinthus*: adoptivum tantùm Patris filium eſſe hallucinatus eſt *Felix*: Vide & *Origeniani*: hominem merum *Ebion*, *Theodorus Byzantinus*: Vide etiam *Carpocrates*: inopem neceſſariò fuiſſe *Ceccus*: ſerpentem, à quo Eva decepta, *Manes*: virtutem tantùm Patris eſſe, *Aſterius*: aſſumpſiſſe carnem abſque anima, *Arriani*: quâ homo eſt, tantùm Mediatorem eſſe, *Franciſcus Stancarus*: à Chriſto ſalutem expectandam eſſe negavit *Baſius*: de Chriſto oraculum verùs, vide in *Mileſius*, & *Sibyllæ*: in Chriſto unam naturam, *Acephali*: unam voluntatem, *Monothelitæ*: vide & *Georgius* Patriarcha, duas perſonas ſtatuit, *Neſtorius*: Vide & in voce *Æſchines*: in Chriſtianos quæ calumniæ evibratæ, vide in *Creſcens*, &c. de iis extinctis tropæum erigit *Maximianus* Imperator &c.
Chryſargyrum quid? vide *Anaſtaſius I.* Χρυσόβουλλον, in *Bulla aur.* *Chryſocolla* ubi? in *Demoneſus*.
Chymiæ ſtudio flagrans *Iohannes* Sagan. Pr. vide & ſuprà in *Alchymia*.
Cibus veterum, glans: vide *Idea*: ad cibum omnis creaturæ uſus licitus, vide *Irenæus*: quô utendum? *Pior*: cibô potuque ad diem ultimum homines præparandos eſſe, nugati ſunt *Hutitæ*: illorum varietas, cauſa morborum, *Antiphanes*: illos ad ſiderum motus dat *Crinas*.
in *Cicadam* verſus *Tithonus*.
à *Cicere* Bacchi cognomen. Vide *Erebinthus*.
Ciconia, *cornix*, &c. qualia hieroglyphica, vide *Hieroglyphica*: ejus auſpicio capta *Aquileja*: ubi conveniant, vide *Python*: an tardius adventantem lacerent? Vide *Pithonoſcome*.
Cicutam bibiturus veniam conſequitur, *Euphrates*: bibit *Phocion*, *Socrates*: propinat pulchro Critiæ *Theramenes*. Vide quoque *Euippus*.
cum *Cilicio* purpuram permutavit *Nicephorus III.* cur Alecæ induant? vide *Cilicium*.
Cimelia pretioſiſſima, liberi, vide *Cornelia*: *Cimeliarchium*, vide *Feſchius*, *Pierius*, &c.
à *Cincinnis* cognominatus eſt *Cincinnatus*.
Cinctus Gabinus, vide ibi, ut & in voce *Toga*: in cinctuum impenſas data urbs *Antylla*.
Cinis hominum crematorum anginis, tonſillis & carcinomatibus prodeſt, vide *Æſchines*: Laomedontis fatalem abſtulit *Ulyſſes*: mariti potui miſcet *Artemiſia*; vide etiam *Mauſolus*: mortuorum bibendi dati, vide *Templum*: Scanderbegi magnæ venerationi Turcis ſunt, vide *Scanderbeg*: *cineritii* cur Chriſtiani dicti? vide *Phylacterium*: cineritia & nigra terra, *Catacecaumene*, &c.
Cinnamo clarus mons *Pangæus*: *cinnamomi* copia, vide *Adramitæ*: item *Taprobana*.
Circuli quadraturam tradidit *Antiphon*: fœminas Samias luxu perditas *circulator* expiat, vide *Dexicreon*.
Circumcidunt Arabes ann. ætat. 13. Vide *Arabia*: circumcidunt primò, deinde baptizant infantes *Iacobitæ*, &c.
in *Cirim* mutata *Scylla*, vide etiam *Niſus*: odii inter cirim & haliæetum cauſa, vide in *Niſus*.
in *Ciſta* occultatus *Cypſelus*: magna illæ in veneratione, vide *Dionyſia*.
Cithara à quo inventa? vide *Iubal*: item *Terpſichore*: iram mulcet, vide *Achilles*: cum ejus cantu primus chorum conjunxit *Steſichorus*: illâ canens incendium Romæ ſpectavit *Nero*: magni nominis *citharœdi* fuêre *Amœbeus*, *Anaxenor*, *Arion*, vide etiam *Methymna*, *Ariſtonides*, *Aſpendius*, David *Ritzius*, *Demodocus*, *Dexitheus*, *Epicles*, *Philomelus*, *Tarpejus*, *Terpnus*, &c. leges citharœdicas inſtituit *Terpander*: de citharœdis ſcripſêre *Ariſton*, *Amœbeus*, &c.
Citrea malus unde primùm allata? vide *Media*.
Civem ſervare meliùs, quàm 1000. hoſtes necare, *Carolus V.* &c. qualem civitatem ſibi finxerit *Hippodamus* Mileſius? verbis civitatem dare non poteſt Cæſar, vide *Marullus*: de cive peſſimo, qui meritas luit pœnas, vide in voce *Catilina*.
Clades ingens, vide *Creſſiacum*: item *Philippus VI.* Galliæ Rex, *Spartanorum*, vide *Ariſtodemus*: Scytharum immanis, vide *Radagiſus*: ut ne nuncius quidem ſupereſſet, vide *Abia*, *Senones*: in cladibus, demens ſtupiditas *Gallienus*.
Clamor, in orgiis Bacchi, vide *Bacchus*, *Bacches*, *Iacchus*.
Clarigandi mos priſcus, vide *Diffidatio*.
Clariſſimus quo pacto quis evadere poſſit? vide *Hermocrates*: clariſſimi qualis dignitatis gradus, vide in *Comites*.
Claſſem propriam comburi paſſus eſt, pretiô corruptus *Baſiliſcus*: vide *Anaſtaſius II.* *claſſiarii* moribundi vox ad Pompejum, egregii animi index, vide *Gabienus*: de *claſſico*, vide in voce *Signum*.
Clava Herculis repullulat, vide *Polygius*: illâ & leoninâ inſignis *Commodus*.
Claudus Rex, vide *Ageſilaus*: ad militiam non ineptus eſt, vide *Androcides*.
Claves, inventum Laconum, vide *Laconica*: inſignia *Bremæ*: mari *Iuſſuga*: Petri in Tiberim iratus projicit, enſe Pauli arreptô, *Iulius II.*
Clavi quid? vide *Laticlavii*: ſine clavo ædificium, vide *Bulcuterion*.
Clementia, vide *Alcimus*, *Theodoſius II.* *Titus Aurelius*, &c. Nervæ Imperatoris inſignem experitur *Calphurnius*: Philippi Regis *Demochares*: &c.
Clepſydra, cognomen meretricis, vide in *Aſclepiades*.
Cleri & Pontificum vitia acriter reprehendit *Bernardus*, vide quoque *Rheni*: *Dantes*, *Petrarcha*, &c. iis fibulam injiciunt *Veneti*: uroſes *germanicas*, vide *Mediolanum*.
Clientis in patronum fides, vide *Ædemon*, *P. Catienus*, &c. contrà à cliente ſuo occiſus eſt *Cicero*.
Climactericus quinam maximè pernicioſus? vide *Eratoſthenes*.
Clinomachi, vide in *Amos*.
Cloacis præfuit, apud Romanos *Cluacina*, per illas arx Trojæ conſcenſa eſt, vide *Palladium*.
Clypeus quorumnam inventum? vide *Acriſius*: honoris ergo geſtatus, vide *Euhippus*: cum dracone inſculpto, in ſepulchro Epaminondæ, vide *Sparta*: Gorgonis obductus exuviis, vide *Ægis*: Minervæ, nomen lampteroſi epuli, vide *Vitellius*: ejus ſupra brachium clati infamia, vide *Dercyllidas*: oſculatur moriens *Epaminondas*: ſub fratris latet *tector*: eò & ſtatuâ aureâ donatus *Claudius II.* primi qui geſtârunt, vide *Argos*.
Coccus optimus, unde adveniat? vide *Anaſtaſius I.* & *Emerita*.
à *Cochleis* dicta *Cochluſa*.
Cocos, qualis fructus, & ubi? *Balya*.
Codex ſacer non exuſtus, vide *Baſilius I.* item *Ruſſia*.
Cæcus Ægypti Rex, *Anyſis*: quî factus, *Appius Claudius*: eruditus *Didymus*: fortiſſimè pugnat, vide *Iohannes* Bohemiæ Rex, hoſti ad duellum ſe invitanti, lepide reſpondet, ibid. Vide etiam *Thermopylæ*: generoſè cæcitatem exprobranti reſpondet, vide *Iulianus*: prophetiæ donô clarus, *Admonius*: vates *Tireſias*: viſum recipit *Nantulphus*: cæcitas quid poſſit? Vide *Aſclepiades*: lacrymis quæſita, vide *Fana*: in ſomnio contracta, vide *Publius* Cornelius Rufus: illam curavit Chiron, vide *Cyrus*: vide etiam *Adelburgis*: fingendo attracta, vide *Circumcelliones*: magnô animô tulit *Cæſar Buſſius*: milites illâ puniti, vide *Samaria*: frater à fratre excæcatus. Vide *Bela II* & infrà in voce *Oculi*.
Cælibes populi, vide *Abii*.
Cælum & terra *Divipotes*: illud ſcanſurus, humi proſternitur *Simon Magus*: qui primi fuerint ſcrutati? Vide *Ægyptus*: ejus rationem apud Græcos primus diligentius explicuit *Ptolemæus*.
S. Cœna ubi à Chriſto celebrata? Vide *Iohannes Cyprius*: calice S. Cœnæ veneno necatus *Victor II.* illam calice vitreo & vimineo caniſtro adminiſtrat *Exuperius*, vide etiam *Tholoſa*: ſub utraque, ut ajunt, ſpecie fuit adminiſtrari voluit *Ferdinandus I.* Imperator, ſic eam, niſi plenam, ſe accipere non poſſe, dixit *Maximilianus II.* Imperator, ad illam infantes admittunt *Armenii*, de illa verè ſenſit *Berengarius*, *Iohannes Scotus*, *Leutericus*, *Rabanus Maurus*, &c. in illa panem ad dextram, calicem ad ſiniſtram ſtatui volunt Latini-

Ludovicus Pius Imperator. Vide Noviomagus: qualia adhibenda vaſa? vide Tribulium: uſi caſeô & pane Artotyritæ & Quintiliani: azymis Azymitæ, &c. Cæterùm de cœna communi, illam prandio prætulit Dophnus: foris nunquam cœnavit Antius Reſtio, vide Antia.
Cœnobium celebre Fons Ebraldi, Gemeticum, &c. cœnobia in lupanaria verſa, deprehendit Henricus VIII. Angliæ Rex.
Cogitationes novit Eulogius.
Cognatorum feſta, vide Chariſtia.
Colaphi pro ineptis verſibus, vide Chœrilus: & ſuprà in Alapa.
Coli ſanctè magis, quàm ſcitè juſſa eſt Poſthumia.
Collectæ Waldenſium largæ, vide Germanus.
Collega petulans, vide Marcus Calphornius Bibulus: collegium quale Friborga: hiſtrionom, vide Lebedus: illuſtre, vide Tubinga: Paſtorum, vide Embda: de collegiis plura in Academia, Societas, Univerſitas.
Colliſtrigium, ſupplicii quale genus? vide Pilloria.
Colloquium de religione. Vide Franchendalia: Heidelbergenſe, vide Fridericus III. Elector Palatinus, Ilantium; Neoburgicum, vide Bipontium: Wormatienſe, vide Melanchthon: Poſſiacenum, vide Franciſcus II. item Poſſiacum: ſpecie colloquii deceptus ac vinctus eſt ab hoſte Bituitus, &c.
Collum pede premit Imperatoris Pontifex, vide Fridericus I. Imperator.
de Colobio, vide in voce Tunica.
Coloborum variæ gentes, vide in Pygmæi.
Colorem quartum induxit pictoræ Protogenes: colores in Circenſibus ludis, vide Trochilus: coloribus diſtincta mœnia, vide Ecbatana: de iis & ſymmetria ſcripſit Euphranor.
Colubri ictu periit Eurydice: à colubro aquatico necatus Dædalus: colubros pro crinibus Eumenides habent, vide Æſchylus.
Colum pro clava Herculis, vide Omphale: vitæ Lacheſis moderatur.
Columba autem vellicat, vide Mahometes: inſigne olim Babyloniorum, vide Semiramis: ordinis regii in Gallia, Spiritus S. tabellaria, vide Tyrus: illam celebrat Stella Aruntius: volatilem fecit Archytas: trahunt currum Veneris: vaticinia edunt, vide Chaones, Dodona, Timarate: in illas verſæ filiæ Anii Regis, iis abundant Chaones, Madera, Thisbe, &c. ab iis educata Semiramis, &c.
Columnam decoctor excepit, e qua lodos ſpectaret, Manius: in ea ſtetit ann. 80. Simeon Stylites: colomnas flagello, non ſine omine, percuſſit Monachus, vide Phœnice: de columnis Herculis, vide in Abidus, Abila & Herculis columnæ: de Trajani, in voce Turris.
Coma ornatus eſt minimi ſumtus Charilaus: parit divitias, vide Condalus: Berenices ſideribus inſeritur, vide Conon: illam Deo conſecrârunt olim, vide Curetis: in occipitio geſſerunt Abantes: auream facit fluv. Crathis, ob comam inciſam, bellum, vide Magnes: de coma legem tolit Clodio Franciæ Rex.
Comburitur vivus, ſine dolore, Calanus: &c. Vide quoque infrà in Cremo.
ad Comeſſationem invitanti Antigono cordatè reſpondit Menedemus: comeſſationum & ſaltationum nocturnarum Deaſter Comus.
Cometa exitium Regibus portendit: Vide Babilus, &c.
Comitas Imperatorem decet, vide Trajanus, illam ſibi exitialem expertus eſt Galeotus.
Comitialis morbi remedium, piperitis herba: vide Artemon & Caſtor.
Commentarios mille ſcripſit Ariſtarchus.
Commerciorum frequentia damnoſa, vide Acre.
Comœdiæ inventor Epicharmus: vide etiam in voce Tragœdia.
Compactata quid? vide Iglavia.
Compatres ordinavit Hyginus P.
Compendium orbis, Java.
in Compitis feſta habita, Compitalia.
ex Compoſitis nominibus conſtantis poëſeos inventor Autheas.
Concentus invenit Clonas.
Concham marinam reperit Ægipan: in margaritifera nata Venus: portentoſæ magnitudinis, vide in Carteia: conchylia in montibus, vide Ægyptii: illorum ſanguine in literis ſcribendis, præter Imperatorem, uti nefas, vide Bulla, &c.
Concilium ſupra Papam eſſe, vide Eugenius IV. &c. Plura de Conciliis, vide in nominibus urbium, ubi habita.
in Concionem nunquam prodiit Iſocrates: illas in vernaculum ſermonem transfert Rex Priſcus, vide Anglia: concionatorum in Italia princeps, ſuo tempore, Petrus Martyr, &c.
è Conclavi eruor, vide Innocentius IX.
Concoctionem Luna juvat, Daphnus.
Concordia fratrum, vide Attorides, Scylurus, &c. de illa ne audire quidem vult Gregorius XII. de concordia & diſcordia lepidum dictum, vide Leo Byzantius.
à Concubinis ad idololatrias pellectus Salomon.
de Concurſu divino error Vitalis Epiſcopi.
Condemnationis litera C.
Condylo interfectus ab Hercule Archias.
Confeſſio in perſecutionibus an ἀδιάφορον? vide Baſilides: Auguſtana vide in Auguſta: Græcè redditur, vide Ieremia II. Patr. Helvetica in Helvetia, &c. auricularis ritum ſuſtulit Nectarius.
Conflandi metalli monetæque ſignandæ auctor Ionus.
Congelationi obnoxius Danubius.
Congregatio religioſa, in Eccleſ. Romana. Doctrina Chriſtiana: Vide quoque infrà Ordo ſacer.
Congrum coquentis jocus, Antagoras.
in Conica ſcripſit Eutocius.
de Conjecturis tractatum edidit Antonius Faber.
Conjuges eâdem horâ mortui, vide Cyllarus: conjugium ἄγαμον, vide Abeliani: caſtum vagis amoribus & impuro cœlibatui præferendum, vide Bavaria, Leo VIII. &c. turpiter quæſitum, vide Anaitis: ejus apud Græcos auctor, vide Cecrops: reticenda eùm evolgantur, damnoſum, vide Candaules: vindex Rhenus: illud nimis deprimit Hieronymus: prohibens in meretricia domo intercipimr, vide in voce Cœlibatus: rejiciunt Abſtinentes, Agynni, Apoſtolici, Armenii, Durandus Waldachius, Eſſæi, Euſtathius, Hieracitæ, Manes, Marcion, Saturninus, Severus, & ab hoc dicti Severiani, Tatianus, &c. in eo deformis pulchra evadit, vide Ariſton: virginitas manet, vide Ammon, Kunigunda, &c. connubia Clericorum ursit Sigiſmundus Imperator, plebi cum Patribus communia fecit C. Canulejus conjugalis amor, vide in Abradatus, Eurydice, &c. fidei violatio punita, vide Medea.
Conjurati de dextr. mutuò ſanguinem elicitum hauriunt, vide Sariaſter: diſcerpunt Piſiſtratum: juvenis mactati viſcera epulantur, vide Callimeles: puniuntur graviter, vide Iacobus Bracciolinus, Pulvroſſa, &c. conjuratio horribilis, vide Iohannes IV. Luſitaniæ Rex, pulveraria, vide Garnetus, Iacobus VI. oppreſſa; vide Cinadon: memorabili magnanimitate, vide Milcolumbus: ſervorum repreſſa, vide M. Acilius Glabrio, &c.
Conqueſtor, vide Queſtus.
Conſcientia ſurda verbera, vide Acheron, Alexander, Pheræus, Diræ, Oreſtes, Theodericus Rex, Tiberius I. Imperator &c. Vide quoque Hebertus II. & Henricus II. earum Imperium Deus ſibi reſervavit, vide Stephanus Poloniæ Rex, illis non vult imperare Maximilianus II. Imperator. Vide in voce Peucerus, &c.
Conſilium bonum tiarâ dignum, vide Tiara: malum conſultori peſſimum, vide Thraſeas, Cyrus Epiſcopus &c: conſilia vafra, vide Mæander: conſiliorum Deus, Conſus: conſiliis pravis infelix Heraclianus: conſiliarii Reipubl. Venetæ elogium tulit Petrus Servita, vide Veneti: plures conſulendi, vide Æſymnus: de magnis rebus conſulturi rem olim divinam fecêre Pylagoræ, vide Pylagora: & infrà in voce Conſul.
Conſolida regalis, vide in Ajax.
Conſtantia inſignis, vide Femella Amatriciana, Gerardus, Felicula, Ignatius, Patr. Lygus, Portia, Rutilia, &c. præſulum aliquot, vide Ariminum: ſecretarii, vide Benevolus: ſervi, vide Aſdrubal: in cruciatu & doloribus Epicharis, Marius, Mutius, Romanus IV. &c. in fide Henricus I. Pr. Cond. Hermenigildus, Iohannes, & Ioh. Fridericus Elector Saxonicus &c. in omni fortuna, vide Jegerndorffium: in martyrio, vide Budowa, Gregorius Rzeborz, Hier. Pragenſis, Ioh. Clericus, Ioh. Huſſus, Ioh. Rokyzana, Iuſtus, Savanarola, Thermæ, &c. in morte, Anaxarchus, Thraſeas Pætus, &c. in morte filii, Marcus Horatius Pulvillus, Quintus Cæcilius Metellus, &c. in obſidione Eluſa, &c. in tormentis, vide Aſdrubal, Harmodius, &c. ut & Piſo: in vultu, Marcus Aurelius Antoninus Verus, &c. de conſtantia fidelium, vide quoque in Abderama.
Conſubſtantialis terminus rejectus, vide Caria.
Conſuetudo altera natura, vide Evenus, &c.
Conſul haud diuturnus, Bibulus: ſeptem horarum, Caninius: ſepties ſolus Marius: Conſules 26. uno annô, vide Cleander: conſulturi olim ubi convenerint? Vide Ænarium, & ſuprà in Conſilium.
Contemtus punitus, vide Tachos: admonitionis ſalubris, vide Agamemnon: Numinis, vide Alcithoe, Aruntius, Atalanta, Biſton, Capaneus, Pegaſus, &c. Vide quoque infrà in voce Iactantia: rerum humanarum, vide Stoici.
Continens, liber Raſis: continentis quondam hæſit Eubœa, Chalcis, &c. continentiâ inclyti, Ælius Sextus Catus, Iſacius Comnenus, Iſurgis, &c. Vide quoque in voce Epicurus: item ſuprà in Caſtitas & infrà in Pudicitia.
Conto pro lubitu impelluntur inſul. Calaminæ.
Contumelia graviter vindicata, vide Narſes: item Badilo, & Hellanicus: ejus impatiens Caiphas: vox contumelioſa ſeverè punita. Vide Valerius Aſiaticus.
Convicus quid reſponderit Bion?
Conviva eodem die, & damnatus Aſinius Gallus: Regis, nomen dignitatis, vide in voce Seniores: eorum numerus quantus eſſe debeat, vide Archeſtratus: Convivium eruditum, vide Agathon: funeſtum, Agamemnon, Cyaxares, Otto II. Trollius, Turnacum, &c. lautiſſimum, vide Arrius: ſumtuoſiſſimum, vide Q. Metellus: turpiſſimum, vide Tyrrheni: ejus ſpecie captus Cotys, vide Rnaſcuporis, Henricus IV. Sileſiæ Dux &c. illi Sacerdotes ab Imperatoribus Turcicis adhiberi ſoliti. Vide Taliſmani: in eo primus crater Jovi Olympio ſacer fuit, vide Olympia: trucidatur Agamemnon & Caſſandra: æmulum necat Biton, interficitur Cetimus, Clytus, &c. Regem occidit Matuſius: è medio tollitur Odoacer: hoſtem necat Perpenna: proditoriè perimitur Sertorius: à genero Simon: vide etiam Raunnirus, Theſſalus, Venceſlaus D. ad convivia non vocati, vide Mycone: illa coërcet lex Didia: continuo agitat Philoctemon: de conviviis Eccleſ. primitivæ, vide in voce Philoctemon: de conviviorum inſpectoribus, in Gynæconomi: de veſtibus convivalibus, in vocibus Lana & Tunica.
Copia pellit incolas, vide Ambigatus, Normanni, &c.
Coquus, doctor Epicuri, vide Damoxenus: Rex, vide Cadmus: ſceleratus viſcera juvenis mactati coquit, vide Callimeles, Leontomenes, &c. coquorum princeps, vide Dapifer.
Cor Leonis dictus Richardus I. corda hominum idolis offerebant incolæ, vide Mexico: corculum cui dictus Scipio Naſica?
Corallium laudatiſſimum, vide Olbia, Stœchades, &c.
Cordyli piſces, magnâ copiâ, vide Cordulæ.
in Cornicem verſa Coronis.
Cornices nullæ Athenis, vide Thebe: in nuptiis invocatæ. Vide Concordia.
Cornu Galliæ, vide Britannia minor, cornibus verveces carent in Reams.
Corona excidit malô omine, vide Carlota: aurea mortis cauſa, vide Abdulaſis: Imperatoriam pede decutit, Cœleſtinus I. P. auream tenuit Godofredus Rex, ſponte poſuit Alredus: 140. retulit toties victor, Theagenes: de coronis Ducum, Comitum, Baronum, vide in voce Inſignia: triumphali, in Triumphus: coronatus inceſſit Empedocles: coronationis dies funeſtus, vide Trollius, &c.
Corporis motiones primus invenit Andron: moles, vide Maximinus, &c. offenſio, animæ reſurrectio, vide Adelheidis: pulchritudo & vires, Hiero II. in reſurrectione globoſa fore, docuêre Origeniani: glorificatorum non palpabilia eſſe, deliravit Eutychius: oculis corporeis videri SS. Trinitatem hallucinati ſunt, Maſſaliani.
de Correctoribus, vide in voce Typographia.
Corrupticolæ, quinam ſint dicti? vide Theodoſius.
Corvus dimidium panem, vide Paulus Eremita, victoriæ omen, vide Corvinus: corvi & pſittaci albi, vide Bœotia, item Leſtorum reg. à corvis paſtus Elias, Eraſmus Epiſcop. &c.
Coryneta cur dictus Arethus?
Cos novaculâ diſſecta, vide Attius Navius.
Coſmeticæ auctor Crito.

Coſmographus præcellens, *Æthicus*, *Munſterus*, &c.
Coſſi quinam dicti, vide *Cornelius Coſſus*.
Cothurnus quid? vide *Tragœdia*: cur ſic dictus *Theramenes*? cothurnô grandi ſæpe edita *Antigone*.
Cotta armorum quid? vide *Colobium*.
Coturnicem Herculi immolârunt *Phœnices*: in eam verſa *Aſteria*: coturnices & turtures, cùm in Italiam veniunt, ubi requieſcant? vide *Pontia* inſul. iis abundant *Capreæ*, *Tſinaria*, &c. victitant, vide *Acriſanes*: ab iis dicta *Ortygia*.
Cotyla, menſuræ genus, vide *Carteja*: à cotyle ſanata *Cotylæus* Æſculapius.
Covenus, quale navigium? vide *Bellovaci*.
in *Coxa* vulneratus *Agaſtrophus*: ejus vitium egregiè excuſat *Cocles*: à coxendice urbs dicta, *Ænaria*.
ex *Cranio* fanum Neptuno extruxit, *Antæus*: de poculo ex cranio paterno, vide *Roſimunda*.
in *Craticula* toſtus *Laurentius*.
Credulum eſſe, ſapientis non eſt, Cicero.
Crematus eſt primus *Argæus*: caſu, dum morbo mederi voluit, *Carolus II. Navarræ Rex*, miniſtri Euangelici, vide *Poſnania*, &c.
à *Crepitu* pelliſcularum Luperci dicti *Crepi*.
Creſcens Jupiter, vide *Anxurus*.
ex *Creta* primus finxit *Dibutades*: vide etiam *Dubitapes*.
Cribro cernit amatores, *Phryne*.
Crimina, opinione ſolùm turpia eſſe, docuit *Theodorus*.
Crines, in nervos ſagittarum torti, vide *Aquileia*: moriturus abſcindere fingebatur *Proſerpina*: idoli ſuperſtitioſè diſponi ſoliti, vide *Iuno*: viperæ pro crinibus, vide *Eumenides*.
de *Criſta*, vide lepidum quid, in voce *Ædimantus*.
Crocodilus, cur ſacrum animal? vide *Pſammetichus*: eum adorârunt *Combi*: illô vectus *Pachomius*: carmine ex aqua prolicuit *Ammonetus*: ſolô aſpectu, voceque terrent *Tentyritæ*, &c.
Crocum fert *Ataulfo*, *Centuripe*, *Cilicia*, optimum *Corycus*: vide etiam *Tmolus*, ac *Valeſia*.
Cruciatus exquiſiti, vide *Agatha*, *Andronicus*, *Melanthius*, *Thermæ*, &c. ut & infrà.
Crudelitas immanis, vide *Abagas* Can, *Abdulmalic*, *Adalulfus*, *Æmylius Cenſorinus*, *Albutius*, *Alexander I.* Judæorum Rex, *Amiſtris*, *Antiochus IV.* *Antipas*, *Arſinoe*, *Athenion*, *Belgium*, *Caligula*, *Caracalla*, de quo vide etiam in *Antinius*, *Chilpericus I.* in patruum *Conradus* Glog. D. *Cyſenis*, *Dionyſius I.* & *II.* *Domitianus*. *Ezelinus*, vide quoque *Ezelinus*: *Eduardus II.* *Ethelredus*, *Franc. Ordelaffus*, *Herodes I.* *Hiſpaniola*, *Iulius Maximinus*, *Iuſtinianus* Rhinotmetus, *Maximinus*, *Menahem*, *Nero*, *Nic. Gabrinus*, *Pedemontium*, *Petrus IV. Rex*, *Phalaris*; in victos *Python*: *Pſammetichus*, *Sapor I.* *Scinis*, *Severus* Imp. *Severus* Sozopolitanus; in ſervos Spartani, vide *Tanaria*, *Sylla*: *Theodoſius* Pſeudopatriarcha Hieros. *Vitellius*, &c. crudelitatem in ſervos inſigniter corrigit Auguſtus, vide *Vedius Pollio*: Chriſtianorum, imitar. non vult Azau, vide *Romanus IV.* ob illam punitus, vide *Abel*, *Adonibezeck*; pulſus *Albinus Aldebrandus*, &c. aliter caſtigati *Antigonus*, *Ariſanes*, *Archelaus*, *Buſiris*, *Chudericus II.* lapidatus *Cumis*, &c. Vide quoque *Colomannus*, *Cruciger*, *Ebroinus*, *Lemnus*, *Medias*, *Ochus*, *Pilatus*, *Ramirus III.* crudelitatis miniſter ad pœnam raptus *Perillus*, &c.
Crudis cibis avidius comeſtis, obiit *Philibertus* Sabaudiæ Princeps.
Cruori filium mater aſſuefacit, vide *Carolus IX*.
Cruri humano ſimilis *Italia*: uno velociſſimè incedunt *Monomeri* & *Monoſceli*.
Crux aurea, in naſcentis dorſo, vide Johannes *Fridericus* Elector Saxoniæ, in qua res geſtæ *Beliſarii*: de crucis ligno, vide in voce *Inſignia*: cruci affixus *Annibal*: crucem prædicare quid? vide *Cruciferi*: non Chriſtum, ſed Simonem Cyrenæum *crucifixum* eſſe deliravit *Baſilides*: *crucigerorum* monetæ origo, vide *Alphonſus* V. Aragoniæ & Navarræ Rex, *Gloſſaria*, &c.
Cryſtallus & manna ubi, vide *Balbia*: eô puteus plenus, vide *Iuvaſſus*: cryſtallina hoſpitis ſui omnia fregit Auguſtus, vide *Vedius* Pollio.
Cubiculi ruinâ oppreſſus, *Iohannes XXII.* in illo occiſus, *Philippus* Imperator, quietus ſedens totum movit orbem *Philippus II.* Hiſpaniæ Rex.
Cubitus, cur dictus *Ladiſlaus III* Poloniæ Rex? ab illo nomen accepit *Ancon* &c *Ancus*: cubitales Pygmæi & Struthopodes, vide in voce *Populi*.
Cubum invenit *Archytas*.
Cuculla S. Martini, Gallis olim omen victoriæ, vide *Labarum*: cucullus cum lacerna ſumptus, vide *Lacerna*: de cucullis Santonicis, vide in *Santoni*.
in *Culcitris* præcipuam gloriam merentur *Cadurci*.
contra *Culices* ſacra facta *Pornopioni*.
in *Culina* ſervit Boleſlaus, Poloniæ Princeps, vide *Staniſlaus* Epiſcopus.
Culmorion nodis prælectus olim *Nodinus*.
Cultris magnis uti ſoliti, illis ſub veſte abſconditis, necant hoſtes, *Saxones*: venenatis necatus *Sigebertus I.* ſeſe mutuò feriebant Bellonarii, vide *Bellona*: filius *cultellarii* fuit *Demoſthenes*.
Cultus Numinis cruentus & immanis, vide *Herthus*.
Cunctabunda prudentia, vide *Fabii*: item *Quintus* Fabius Maximus: cunctator *Garſias* Toletanus: cur ſic vocatus *Diodorus*?
Cuniculis referta inſul. *Cernua*, *Lero*, *Portus Sanctus*; tantopere, ut contra illos militare præſidium ab Auguſto flagitatum ſit, vide *Baleares*.
Cunila maximus proventus, vide *Thymbranus*.
Cunis præſidet *Cunina*: in iis victor *Eropus*, *Godefridus III.* Lotharingiæ Dux, vide quoque *Grimbergenſes*: ex iis amiſſus C *Dinſus*.
Cupedia Lydorum, vide *Lydia*.
Cupiditas inſatiabilis, dolium Danaidum, *Belis*: vide quoque ſuprà, *Auri* ſacra fames.
in *Cupreſſum* verſus *Cypariſſus*: iis abundat *Ænaria*, *Lycone*, &c.
Curia amoris, qualis congregatio? vide *Laura*: ſuprema in Auglia *Huſtingum*, Athenis *Prytaneum*.
Curioſitas exitialis, vide *Calviſius Sabinus*.
Currus 4. rotarum, aurigâ opus habet, vide egregiam hiſtoriam in voce *Piſtus*: ei alligatam filiam adulteram diſcerpit *Hippodromus*: ab equis indomitis raptatio imponit privignam *Deuteria*: funibus per declive demittuntur, vide *Iuvaſſus*: veloces Lydorum, vide *Lydia*: illorum factitans fit Rex, *Telephanes*: 20000. in unica urbe, vide *Thebæ*: in iis habitant *Scythæ*: curule certamen, vide *Agonalia*, *Hippodame*, &c. curules cur dicti *Ædiles*?
Curſor nobilis *Anchion*, *Anyſtis*, *Aſylus*, *Cauſtinus*, *Dimas*, *Dorolochus*, *Philippides*, &c. Vide quoque *Autololæ* pop. curſu primus vicit *Coroebus*: certarunt adoleſcentes, in *Oſchophoria*: cum procis certavit *Atalanta*: vide quoque *Idas*.
Curtis epigrammatis longam gloriam adeptus eſt *Marcus Antonius Caſanova*.
contra *Cutis* ſcabritiem oleum facit, fonti innatans, vide *Scoti*.
Cyanus lapis, vide *Demoneſus*.
Cyclum 8. annorum correxit *Harpalus*: Paſchalem 100. ann. compoſuit *Theophilus* Epiſcopus Alexandrinus, de cyclis Planetarum & Eclipſium ſcripſit *Megerlinus*.
de *Cygno* vaticinium, vide *Iohannes Huſſ*: iis abundat *Cayſter*, *Evarchus*, &c.
Cymbalum mundi cur dictus *Appianus*?
Cynegetica, halieutica, &c. ſcripſit *Aurelius* Olympius Nemeſianus.
Cynoſura Jovis nutrix, vide *Eratoſthenes*.
e *Cypariſſinis* tabulis Tyri effoſſis, aliquid de *Thule*.
in *Cypſelo* occultatus infans, vide *Labda*.
Cyrogryllis referta *Camina*.

D.

Δ Trinitatis hieroglyphicum eſt.
Δ. *Dactylorum* & malorum Punicorum ferax *Barbaria*: iis impoſitum Nicolai nomen, vide *Nicolaus Damaſcenus*: ab iis dicta Beledulgerida, vide *Numidia*.
Daduchi quinam dicti? Δαδουχία quid? vide in *Eleuſinia* & *Theſmophoria*.
Dæmon gentilibus illudens, vide *Scamander*: prædicit mortem *Pontio*, vide *Paulus III.* ſplendidâ nube ſe circumfuſum monſtrat incolis, vide *Iaponia*: ejus latriæ mirè addictus Rex *Calecut*: ei nomen *Cimmenthis*, vide *Rhodigina* Iacoba: eum adorari poſſe, ſtatuit *Raimundus Lullus*: precibus fugat *Aſſyrius*: illos in gratiam receptum iri, deliravit *Humbertus* Chevalier, *Iohannes II.* Patriarcha Hieroſolymitan. *Origenes*, &c. cui eſſendi, artem profeſſi ſunt *Chaldæi*: de infantibus Iſraelitarum Dæmonibus oblatis, vide in voce *Gehenna*: dæmoniacis ſacris dedidus, vide *Benedictus IX*.
Damoiſel unde veniat & quid deſignet? vide *Domicellus*.
Dangio, quid Gallis notet? vide *Ciſorium*.
Dealbavit Æthiopas *Thomas*.
Debitores, hiſtorias à ſe ſcriptas legere coëgit, *Druſo*.
Decem annis obſeſſi Veji, vide *Camillus*: decem millibus occiſis dictus *Imperator*: decimæ Saladinianæ, vide *Saladinus*: decimari Magi, vide *Matthias*: de decumano & aratore, vide lex *Hieronica*, &c.
Deceptionis feſtum, vide *Apaturia*.
Declamationes ſcholaſticas excogitavit *Antiphon*: ingenio lepidô declamator, vide *Sabinus Aſidius*.
Decoctor memorabilis, vide *Manius*: & ſuprà in voce *Columna*.
Deditionem morte majus malum exiſtimavit *Tarſa*.
Dejectio punita, vide *Brutii*, *Labienus*, *Aleſiene*, &c.
Defenſor fidei vocatur *Henricus VIII.* Angliæ Rex. Vide etiam *Ioh. de Turre Cremata*: regionum ad Eccleſiam ſpectantium, *Carolus Vaiſus*. ſeni opprimit *Franciſcus Alenconius*.
Deformis ſuprà modum *Biotheus*, *Hipponax*, *Therſites*, &c. à tali ad laqueum adigitur *Bupalus*.
Degeneres filii, vide in voce *Palani*.
Delator famoſus, *Aquilius Regulus*, *Firmius Catus*, *Fulcinius Trio*, *Helvo*, *Nonius Aelianus*, *M. Regulus*, *Sariolenus Vocula*, &c. damnatur *Bebius*: contra delatorem egregiè ſe defendit Cn. Lentulus *Gætulicus*. à delatore perdatus *Lutorius* Priſcus; delationi temerè credit Theſeus, vide *Phædra*.
Deliquati humani corporis adipe perunctum ſimulachrum. Vide *Templarii*.
Delirii ſuſpicionem refellit *Sophocles*.
Delitii vox negotium fecit Græcis, vide *Titus* Imperator, delitiarum terra *Cylanon*: Campaniæ fractus *Annibal*: enervatur *Hiems*, vide etiam *Capua* & infrà in Luxus ac *Voluptas*.
Delphinus perſuadet *Amphitrite*: eum non capit patina Proverb. vide *Seleucia*: eô vehitur *Arion*, *Melantho*, *Palæmon*, portatur ad littus cadaver *Heſiodi*: ſervatur ab illo *Enalus*: amant impensè homines, vide in voce *Quædam*: Muſicam, In *Arion*, &c.
Dementiæ morbus mirus, vide *Thraſyllus*.
Denarius Angliæ argenteus, vide in *Sterlingus*: ejus apud Hebræos valor, vide in *Iudas* Iſcarioth, denarium Petro dari juſſit R. *Ino*: plura vide in voce *Romaſcot*.
Dens excuſſus à ſicario Regi Galliæ *Henrico IV.* è molari Aſiai fons, *Samſon*: dentes apri Calydonii ulnâ longiores, in templo aſſervati, vide *Halea*: Elephantini innumeri, vide *Ora dentium*: miræ magnitudinis in templo Junonis, vide *Melita*: eorum locô os unum, vide *Menodus*, & in voce *Quædam*: niger in pretio, vide *Iaponia*: ora, in *Guinea*: ordo dentis, vide in voce *Quædam*: illos ab adverſario ſibi excuſſos, quò damnea ſteteret, devoravit *Eurydamas*: evulſit primus *Æſculapius*: per Dei pacem impiè *Iohannes* Angliæ Rex, iis aures *Antigonus* præcidit *Hyrcani II.* cum iis natus *Dentatus*, &c. Porrò *dentifricius* aptiſſimus eſt lapis, *Arabs*.
quod non *Depoſuiſti*, ne tollas, qualis lex: vide *Stagira*.
Deſene, nomen conventuum ſeu vicorum, in *Valleſia*.
à *Deſertore* clades, in *Abderama*, vide quoque infrà in *Transfuga*.
Deſperatio, vide in voce *Abeabamus*, &c. ſeipſos in incendium miſerunt obſeſſi, vide *Numantia*: ex deſperatione victoria, vide *Nicephorus*, *Veneti*, &c.
Deucalion univerſi cur dictus, *Hilarius* Diaconus?

Devotio cruenta, vide *Hierogrammatei* : & ſuprà in voce *Cultus* : devotione celebria loca, vide *Fanum S. Nicolai*, *Hieroſolyma*, *Lauretum*, *Meccha*, &c.

Deus offenſus punit, vide *Alirrothius*, &c. reſervavit ſibi tria, vide *Stephanus* Poloniæ Rex, *Deus vult*, teſſera belli ſacri, vide *Philippus* Franciæ Rex, ejus contemtus punitus, vide *Admantus*, *Aedon*, *Eriſichthon*, *Mezentius*, *Oeneus*, *Pelias*, *Pentheus*, &c. ut & ſuprà in voce *Contemtus* : imperium ſolius agnovit *Iudas* Galilæus : omniſcientiam negârunt *Agnoitæ* ; ei corpus figuramque humanam attribuerunt, *Audeus*, *Bogomili*, &c. Vide quoque *Anthropomorphitæ* : illum animum eſſe ſtatuit *Ecphantus* : auctorem mali blaſphemavit, *David* Dinantius, *Florinus*, &c. corporeum finxit *Conradus* Vorſtius, *Hermias*, &c. Vide quoque *Seleuciani* : malos non creâſſe *Colluthus* : non curare mortalia, *Epicurus* : nec bona nec mala facere, *Sadducæi* : ſe ſimulavit, infelici exitu, *Marinus* : unum agnovit, & quidem omnium rerum conditorem, vide *Anaxagoras*, *Hermes*, &c. ne abſolutâ quidem potentiâ damnatum liberare poſſe, vide *Sixtus IV.* nullum eſſe docuit *Theodorus*, &c. Vide quoque ſuprà in *Atheus* : de Deo mira deliria, vide *Baſilides*, *Raimundus Lullius*, &c. pro Deo adorari voluit *Caligula*, *Diocletianus*, Rex Calecut, &c. Gentilium Dii à locis nomina habuerunt, vide *Alburnus*, &c. eorum archæologiam ſcripſit *Ariſtocritus* : manus, medicamenta inſignia dicta, vide *Philon* : ſimulachra 2500. cum præda abduxit *Ptolemæus III.* primitiæ frugum Diis oblatæ, vide *Exitiria* : duos ſtatuêre *Manichæi* : Gentilium placari permiſit *Hadrianus VI.* Vide etiam *Innocentius I.* in Deos pietas Chironis, vide *Aſa* : Deas dilectarum ſibi fœminarum imagine pinxit *Aſellius* : cum Diis urbium devictarum quid egerint Romani, vide *Novenſiles* : de iis quid porro ſenſerint, *Anaximander*, *Pherecydes*, Magi, in *Protagoras* : pro Diis benemeritos habuêre olim Gentiles, vide *Solyma*, &c. ut & infrà in *Divinitas*.

Dextram amittit in prœlio, Alexandro M. imminens *Rhoſaces* : ipſe ſuam combuſſit *Mutius*, &c.

Diaconium quid? vide *Secretarius*.

Diadema tiaræ junxit *Ariſtobulus I.* de illo ſe ſuſpendit *Monima* : cum illô natus eſt *Diadumenus*.

Diadochus cur dictus *Proclus*?

Dialecticus cur *Diodorus*?

Dialogum, de quæſtione, uter gravius peccaverit, Adam an Eva? ſcripſit *Iſota Nugarola*.

Dicendi artem primus conſcripſit *Corax* : Aſiaticum genus in *Aſia* : Laconicum in *Lacedæmon*, &c. dictum ingenioſum ephebi, vide *Qu. Pompejus* Bithynicus.

Dictamno ſibi medentur capræ & cervi, vide *Dictamnum*.

Dictatoribus unde origo? vide in voce *Æſymnetæ*.

Dies nocte longior, vide *Hilaria* : qui diviſus à Græcis? Vide *Babylon* : eum per 12. horas qua occaſione partitus *Hermes*? intercalarem expectare jubetur Ignatius, vide *Ieſuitæ* : ultimum adeſſe crediderunt *Hunni* : de die 7. Vide in *Sabbaticus* : dies cur dictæ *Feria*? dierum noctiumque ratio, vide in *Antœci* : diebus 8. cepit urbes novem *Dercyllidas* : quadraginta totidem urbes arceſque *Ludovicus XIV.* &c.

Digamma invenit Claudius, vide in *F.*

Digitos Monacho pingenti imagines aduri juſſit Theophilus Imperator, vide *Lazarus*.

Dignitatum in Scotia vocabula, inſtituit *Milcolumbus*.

Διιπέτεια quid? vide *Bulla Aurea*.

Δικαστικοί quinam Athenis dicti? vide *Theori*.

Diligentiſſimus fuit *Aurelius* Alexander, *Hieronymus*, &c. Vide infrà in *Studium*.

Diluvium, vide in *Deucalion*, *Noemus*, *Ogyges*, &c.

ſub *Dio* compageniles olim convenire ſoliti, vide *Scena*.

Διοσημεῖα & Φαινόμενα ſcripſit *Aratus*.

Διφυὴς cur vocitatus *Cecrops*?

Dipnoſophiſt & Trapezopœus, quale munus? vide *Dapifer*.

Dipſadra ubi? vide *Ceris*.

Diſci jactu occiſus *Hyacinthus*.

Diſciplina domeſtica inſignis, vide *Noriberga* : Eccleſiaſticæ neglectus perniciolus, vide in voce *Fratres* : diſciplinæ militaris obſervantiſſimus, *Chryſantas*, *Farneſius* Alexander, *Iphicrus*, *Quintus* Fabius Maximus, *Quintus Pompejus*, &c. ob rigorem ejus occiſus *Probus* : ejus impatiens exercitus, vide *Carbo* : Sapientiæ diſciplinarumque Dea *Pallas*, &c.

Diſcipulus gratus, vide in *Gratianus*, *Hadrianus IV.* &c. diſcipulorum graphiis confoſſus *Caſſianus*, *Ioh. Scotus* &c. Romæ ſe vocant *Maronitæ* : 24000. habuit Rabbi Acibha, vide quoque in voce *Bencochab* : & infrà in *Duo*.

Diſcordia civilis tyrannidi occaſionem præbet, vide *Eurytion*, *Lachares* : item *Legionenſe* regnum, *Palæſtina*, *Peruvia*. &c. fratrum irreconciliabilis, vide *Polynices* : diſcordiâ res magnæ dilabuntur, vide *Tamerlanes*, &c. contra diſſidentes inter ſe Romanos incitanti lepidè reſpondit, *Stoſton*.

Diſputat publicè *Iuliana* Novella : diſputator acutus *Vitakerus* : diſputatio habita *Bernæ*, *Heidelbergæ*, &c. Vide quoque *Colloquium*.

Diſſerendi involutum genus invenit *Diodorus*.

Diſſidium, vide *Diſcordia*.

Diſſimulato habitu ſtatum regni explorat *Iacobus I.* Scotiæ Rex &c.

Diſſolvi cupit, Paulus IV. Vide in *Philippus II.* Hiſpaniæ Rex.

Dithyramborum inventor, vide *Dithyrambus*.

Divæ quæ dictæ? vide *Auguſtæ*.

Diverſiſſimi mores, vide *Iaponia*.

Divinationum oraculorumque prima inventrix *Themis* : divinandi per Magicas artes rationem, ſuſtulit *Michael* Anchialus Patriarcha, de illa ſcripſit *Peucerus*, &c. Vide quoque *Arius*.

Divinitatem mendaciô aſſeruit, *Piſiſtratus*, *Pſapho*, *Thor*, &c. Chriſti negavit *Artemon*, *Berillus*, *Gnoſtici*, *Photinus*, &c. ipſi animæ locô fuiſſe, deliravit *Apollinaris* : paſſam eſſe docuit *Eutyches* : ſed impoſſibilitatem ejus quoque Saracenorum Rex demonſtravit *Alamandar*, &c. divinitate donatorum ſeu Deificatorum nomina mutata, vide *Herſilia*.

Divitiis celebris *Alyattes*, *Antiochus*, *Attalus III.* *Cæcilius Claud.* *Iſidorus*, *Hilarones*, *Lentulus* Augur, *Lucullus*, *Alegar*, *P[illegible]*, *Pythius*, *Rhampſinitus*, *Stratonicus*, &c. ex eruditione dives factus *Tyrannion* : eloquentiâ *Dinarchus* : malis artibus turpique quæſtu, *Diotrephes*, *Theleſinus*, &c. dives ſed ſordidus, *Avidienus* : divitiæ ingentes, caput Meduſæ, vide *Perſeus* : cauſa ſolicitudinum, *Phrraules* : cum virtute rarò ſtabulantur, vide *Crates* : pacis filiæ ſunt, vide *Pax*. illarum Dea *Iuno* : eas qui acquiſiverint Pontifices, vide *Prætextatus* : ob ſtudia, abjecit *Anaxagoras* : laniatu præfer. Archias : vide quoque *Syracuſæ* : ſimulat *Phanias*, *Proxeniades*, &c. ob eas accuſatur *Melia* : ſine iis innocentem degunt vitam *Agavi* : vide quoque *Amſterodamum*, *Aſia*, *India*, *S. Laurentii* inſul. &c. Item in voce *Bequardi* &c.

Docens mercede pellitur, Geometra *Hippocrates* : doctor ceſtatiens, *Dionyſius* Carthuſianus : irrefragabilis *Alexander de Hales* : doctoris Evangelici picturam, vide in *Chriſtophorus* : Doctores 361. promovit *Grynæus* Samuel : doctrinæ præſes Minerva, vide *Athena*.

Dodecanti quid? vide *Icaria*.

Dolium habitat *Diogenes*.

Dolor an malum? vide *Dionyſius* Heracleotes : & gaudium, rerum principia, vide *Ariſtippus* : eum riſit *Poſidonius*.

Dolus ingenioſus Euſebii Vercellenſis, vide *Dionyſius* : dolô Epiſcopus fit *Flavitas* : hortum nimio circumventus emit *Canius* : literulæ unius captus eſt *Philippus* Haſſiæ Landgravius, in ſtricta punitus, vide *Euthymus* : reducitur Piſiſtratus, vide *Phya* : regnum quæſitum, vide *Æatus* : tyrannidem invaſit *Panætius*, *Archinus*, *Piſiſtratus*, &c. victores vicit, *Philetærus* : è vinculis ſe liberat *Amphinetus* : ſceleratô urbem Ergetinorum cepit *Hippocrates* : vide quoque *Quanchenum*, &c. & infrà in *Esaus*, item *Stratagema*.

Dominus mundi dici voluit *Conſtantinus I.* in dominio, impiè ridens, obiit *Rabelæſius* : ad dominationem qui gradus ſuſtollant, vide *Friſia* : dominandi ſacra fames, vide *Severus* Imperator &c.

Domus conſpicua undique, vide Jul. *Druſus* : voluptatis dicta *Bedigene* : domo Cæſaris prohibitus *Pomponius Labeo* : in domorum præſtructionibus *Prodromei* Dii nocte dieque aperias habuêre *Tribuni* : domeſtici Dii *Lares* : domeſticorum perfidia, vide *Fridericus II.* Imperator &c.

Don, ab Hiſpanis uſurpatum, quid denotet? vide *Turca*.

Donum inimici, perniciolum, vide *Neſſus* : Ottonis M. Pontifici factum revocat Otto III. Vide *Italia* : donaria, vide *Dertona* : virgarum inſtar, ex auro argentoque in templis ſuſpenſa, vide *Landana*.

Dos ingens, & 50. Regnis ſufficiens, vide *Plautianus* : ejus locô terra, vide *Dos*.

Δώσων cur dictus *Antigonus II*?

Draco, cum ingenti ſerpentum caterva, vide *Tiberis* : captivus, Conſtantinopoli allatus, vide *Gandavum* : draconem viviſicat, vide *Polyidus* : igni abſumtus, vide *Pelmans* : terribilis, vide *Bonifacius III.* religiosè cultus, vide *Metellus* : ex draconis dentibus ſatis geniti homines, vide *Cecrops*, *Sparta* : draconis inſula cur dicatur *Salamis*? ſanguis, qui lacryma arboris cujuſdam, ubi reperiatur? vide *Madagaſcaria*, *Portus* ſanctus, &c. ei objectus *Cleoſtratus* : ſimilis eſt *Europa* : ingentem necat *Donatus*, Meneſtratus, vide *Saotas* Jupiter : cum dracone, locô amici, dimicat *Cleoſtratus* : miſceri ſibi viſa *Attia* ; item Olympias mater *Alexandri M.* dracones duo, in *Caduceus* : frequentes, vide *Abaſſenis*, *Helvetia*, &c. iis fluvii cur comparentur? vide *Achelous* : draconaria vexilla quænam dicantur, vide in *Banneretus*.

Duellum, vide *Acron*, *Acus*, *Andropompus*, *Apaturia*, *Horatius*, *Latinus I.* *Phrynon*, *Pittacus*, *Thymœtes*, &c. offert hoſti *Canutus I.* apud Anglos olim duplex, vide *Campus* : ejus in Germania locus ſolemnis *Halla* Suevorum : ad duellum Anglum provocat *Iohannes* Galliæ Rex, provocatus à Poloniæ Rege cæcus, lepidè reſpondet *Iohannes* Bohemiæ Rex, vide quoque *Milcolumbus* : eo innocentia defenſa, vide *Adalulfus* : duelliſtas extirpavit *Ludovicus XIV.* Vide infra *Monomachia*.

Duos Deos ſtatuit *Manes*, *Marcion*, &c. duos diſcipulos, cùm haberet, quo pacto duodecim ſe habere auditores dixerit *Stratonicus* : contra duos diſcipulos nimium ornatos ſevêrus T. *Caſtratius* : à duobus Imperium adminiſtrari cœpit, vide *Marcus* Aur. Antoninus Verus : uxores duas Deo tribuit *Ptolemæus* : duas uxores eodemque domos habuit *Anaxandrides* : duæ & viginti urbes una è terri videri poſſunt, vide *Gortyna*.

Dura non frangunt virtutem, vide *Bellerophon* : duræ pacis leges, vide *Antipater*, *Heraclius I.* &c. Duriſſimè à Pontifice habitus *Henricus IV.* Imperator.

Durum, quid priſcis Gallis denotaverit? vide in *Divodurum*.

Dux, Latinè Græcè Δούκας, vide in voce *Dux* : à ſuis interfectus *Aphriſes* : in Duce occiſo quies, vide *Tacfarinas* : 23. hoſtium Duces in triumpho duxit *Metellus* : de Brabantiæ, Burgundiæ, Flandriæ, Hollandiæ Ducibus ſcripſit *Æmundus* : ducatum in tyrannidem dolô vertit *Philomedus*.

Dyſenteria omnes advenæ corripiuntur, vide *Hibernia* : illâ laborantibus paſtinacæ erraticæ ſemen conducibile, vide *Cleophantus*.

E.

Ἑβδόμη, quale Athenis feſtum? vide *Sabbaticus*.

Ebrius, ſed arcani tenax, *Tillius Cimber* : ſed vigilans L. *Piſo* : quotidie mortuo ſimilis, in lectum delatus, exclamantibus ſervis, βεβίωκε βεβίωκε, *Pacuvius* : in ebrietatem admodum proni *Chii* : de malis ex ea profluentibus, vide *Ægobolus*, *Æpulo*, *Alexander III.* *Anaitis*, *Antongil*, *Armatus*, *Bacchus*, *Belis*, *Bootes*, *Centauri*, *Clytus*, *Corniger*, *Cyanippus*, *Lot*, *Lycurgus* Thr. R. *Polyphemus*, *Promachus*, *Taurus*, &c. de præmiis ei ſtatutis, vide *Pomponius* Flaccus, &c. ab ea quô pactô juventutem abſterruerint Lacones, vide *Lacedæmonium* regnum.

Ebur parietes, limina & tecta exornat, vide *Arabia* : in eo ſculpendo incomparabilis *Phidias* : eburneus Pelopis humerus, vide *Tantalus*.

Eccleſia ſub perſecutione creſcit, vide *Fratres* : manet, etiam Româ pereunte, vide *Eugenius III.* ſupra Papam eſt, vide *Petrus* Plaonus : ejus theſaurus, pauperes ſunt, vide *Laurentius* : contra Eccleſ. Gallicanæ libertatem Pontifici adhærens, deponitur *Hincmarus* : illam fœmina regit, vide

vide Iohannes VIII. Innocentius X. pro illa agones innumeros ſuſtinet Athanaſius: ſcripſit de Eccleſiæ officiis, Amalarius Fortunatus: reditibus ſervitiiſque ut & titulis Cenſus: ritibus Durandus: Eccleſiaſtici an adſtringendi Homagio? contra illos non conceduntur Repreſſalia: de auctoribus Eccleſiaſticis 400. judicium ſuum edidit Bellarminus.
ab Echidna morſus Oreſtes, vide Oreſtion.
Echo inſignis, vide Turris: ſeptuplex, vide Heptaphonos: multiplex, vide Metropis.
Eclipſis planè inſolens, vide Dionyſius Areopagita, ejus naturam primus explicuit Palamedes: Lunæ eclipſin primus oſtendit Anaxagoras: mirantibus militibus enarravit Sulpitius Gallus: Papæ facilè per trieunium tulit Gallia: vide Benedictus XIII. Clemens VII. & Sorbona: Solis primus prædixit Thales: vide quoque Hercules Aſtrolog. de eclipſi Lunari, vide porro in Luna: eclipſes periodoſque Lunæ primus repetit Pherecydes.
in Eculeo pſalmum canit Theodorus.
Edacitas Dea, vide Addephagia: edones ingentes, Aſtydamus, incolæ Virginiæ, &c. Vide quoque infrà in Voracitas
Edentuli & obtuſi viſus Numidæ.
Educatio juventutis ſevera, quantum proſit? vide Iaponia, Lacedæmon, &c.
in Effigie exuſtus Robertus Stephanus: effigies quorum in larario habuerit Alexander Sev. de projectis in Tiberim a Veſtalibus, vide in voce Argæi.
Effœminatus ſupra modum, Sardanapalus: vide quoque infrà Luxus, Mollities, &c.
Egentiſſimus Regum Ariobarzanes.
Ἐγγαστρίμυθος Eurycles,
Egregii, quis dignitatis gradus. Vide Comites.
Εἰκάδες quales feriæ? vide Epicurus.
Εἰλαπιναστὴς Ζεὺς, vide in Dapalis.
Εἱμαρμένη quid? vide in Adraſtia.
Eleater, dignitatis in aula Conſtantinopolitan. genus, vide Dapifer.
Electrum ubi? vide Cratinus fluv. Electrides inſul. Sicyon, &c. unde, vide Ægiale, Heliades, &c. è cedris copioſè fluit, vide Cedros, Oſtrecta, &c. ut & Hypobarus: è limo dat Cephiſion: ex illo phialæ, vide Heliades.
Electus Imperatori ſe purgavit Stephanus V. quæ in electione Pontificis obſervanda, inſtituit Stephanus IV.
Elementa duo ſtatuit Parmenides: eorum naturam æternam eſſe, Hermannus Riſwich, &c. de illorum harmonia ſcripſit Ariſtoxenus.
Eleemoſynas largè diſtribuit, Ahmet, Bellarminus, Iohannes V. Patriarcha Alexandrinus &c. Vide quoque in Lingones.
Elegans dicta Aſpaſia.
Elegia Sapphûs, apud Ovidium, præ reliquis inſignis eſt, vide Sappho.
Ἐλεγξῖνος cur dictus Alexinus?
Elephas Antiochi Ajax: donô datus, vide Aaron; ſuper funem ambulat, vide in voce Quædam: excidit Cæſar: candidum veneratur Rex Pegu: ſimilique utitur Rex, vide Macium: ab elephante oppreſſus Eleazarus: elephantes ſalutant Lunam, in Amilos: capti per totam deducuntur Italiam, vide Aſdrubal: iis abundat Macium, Taprobana, &c. primùm viſis terrentur Romani, vide Pyrrhus.
Elimavit 10. ann. librum ſuum Helvius Cinna.
Elleborum inſanis medetur, vide Anticyra.
Elopem eximiæ notæ habet Rhodus, vide Tiberis.
Eloquentia fortitudine potior eſt, vide Ajax: popularis ſuſpecta, vide Antiphon, Carneades, &c. Græcæ Latinæque certamen, vide Lugdunum: vis, vide Calliſtratus, Piſiſtratus, Sirenes, &c. ei præmia propoſita. Vide Athenæum: illam apes prænuntiârunt, vide Ambroſius, Plato, &c. ob illam oſculum à Regina dormiens accepit Charterius: vide & Margareta Scot. eâ opulentus factus eſt Dinarchus: mortem effugit Phæax, &c. Vide quoque Amphion, Chryſoſtomus, Cyneas, qui plûres urbes facundiâ ſuâ, quàm Rex ejus, armis cepit: Hegeſias, Iohannes I. Elector Brandeburg. Neſtor, Stilpo, qui ab hoſte quoque magni propterea habitus eſt: Theophraſtus, &c.
de Embryonibus ſcripſit Franciſcus de Beaucaire: de embryone coronato, vide infrà Venter.
Emunxit ſe in paropſidem Gnatho.
Enneadecaeteris, vide Meton.
Enſis falcatus, vide Harpe: ſuo quid inſculpſerit Rogerius II. in patrem ſtrinxit Antoninus Caracalla, vide Severus: Pauli nudat Iulius II. in enſem Lucretiæ conjuratum, vide Brutus: donato ſibi obiit Ajax.
Ἐφέσια γράμματα, vide Epheſus.
Ἐφεστρὶς quid? vide in Birrus.
Ephibicum, quis locus in theatro? vide Theatrum.
Ephori, quale munus apud Spartanos, vide Lacedæmonium regnum.
Epicedüs 40. linguarum honoratus Peireſcius.
Epiclerœ quænam? vide Andromadus.
ſine Epidermide natus, Ludovicus II. Hungariæ Rex.
Epigrammata in Magnatum honorem compoſuit Symmachus: ἐπιγραμματοφόρος Diogenes.
Epigraphe Walliæ Principum, Ic dien.
Epilogos, & procœmia invenit Cephalus.
Epiſcopus ex Imperatore, Avitus: rudes admodum, vide Hadrianus II. uxorati, vide Gregorius Nazianzenus, Hibernia, &c. in eos acriter invehitur Mainardus, &c. Epiſcopales urbes 300. in Italia.
Epiſphyrion, nobilitatis inſigne, vide Bradeas.
Epiſtola in ſepulchro inventa, vide Dionyſiodorus: inſidioſâ decepta eſt Statira: venenatâ ſublatus Franciſcus Ximenius: epiſtolas ejaculatus Timoxenus: Paulinas aſſiduè legerunt Barnabitæ.
Epitaphium, vide Admetus, Æmilius Victor, Marſilius Ficinus, Ratherius, Rubenius, Similis, &c. 3. linguarum, vide Frobenius Ioh. 40. linguarum, in Peireſcius.
Epoptæ quinam dicti? vide Eleuſinia.
Ἔπος quid denotat? vide Ariſteas.
Ἐποχὴ quid? vide Pyrrho.
Ἑπτάλοφος urbs Roma.
Epulæ exitiales, vide in Abdus, & ſuprà in Convivæ: victoriales, vide Epinicia, Triumphus: epulatus eſt quotidie quater Vitellius: epulantibus Potitiis quare miniſtrare cogantur Pinarii.
Equus inſignis Arion, Aſtur, Bucephalus, &c. albus Papæ tributi locô ab Hiſpaniæ Rege offertur, vide Neapolitanum regnum, ex ære, in ſupplicium, vide Æmylius Cenſorinus: ſepulcro magnifico honoratus, Praſinus: Sola, vide Phlegon: voluntarius, in Aſturia: victorem excutit, vide Crotona: ejus caudæ alligata Brunehildis, Iordanes, &c. hinnitum optimæ profert harmoniæ Antæas: quô Rex factus, Darius I. Vide & Hyſtaſpes. ubi eô proditus Piſo: lapſu obiit Adelus victor: Alexander III. Scotiæ Rex, Amedeus VII. Belà I. Caſimirus III. Garcias V. Gulielmus I. Haſſiæ Landgrav. in venatione: Gulielmus II. Hollandiæ Comes, in glacie: Iohannes I. Leg. Rex, Iohannes II Luſitaniæ Rex, Ludovicus V. Imperator in venatione: ut & Martinus Aragoniæ Rex, Sanctius V. Theodoſius I. &c. equo feroci filiam adulteram objicit Hippomenes: fræna temerè laxat exul Choſroes: nigro inſidens poſt mortem apparet Benedictus VIII. Trojano comparatum concilium Trident. Vide Bitontum: equæ indomitæ alligata Brunechildis: equum Soli ſacrificant Maſſagetæ, Perſæ veteres &c. equum ligneum recludit Antenor: domum facere minatur Philides: in equum converſa Rege, Ogyroë, &c. eo in caput obverſo periit Fulco Rex, vehi primus docuit Bellerophon: albo uſus olim Prætor: quando uti cœperint Cardinales? ab equo dicta Alabanda, Bucephala, &c. equi Diomedis humanâ carne paſti, vide Abderus: hirſuti & perniciſſimi, vide Sigyni: præſtantiſſimi, vide Apulia, Argos, Bigerrones, Cappadocia, Chalambii, Heneti, Idas, Valachia, &c. puſilli in inſul. Balya: ſylveſtres unde orti, in Hungaria: trahendis curribus aptiſſimi, non æque hominibus geſtandis, Sigyni: Equæ in Hiſpania, ex ventô concipere dicantur? vide Hiſpania: nigro lacte paſtæ generoſiores, vide Aſtaces: pulcherrimæ Dardani. Vide Boreas: eorum agitator nobilis Anniceris: amor inſanus, Theophylactus Patriarcha, Dea Hippona: domitor, Caſtor, Cretenſes, &c. magiſter, vide Mareſcalbus: mango, Ampelus, Paſias: nutritor Phaſeles: paſcuis nobilis mons. Argæus: pernicitatem quô pactô explorent Angli. vide Quintana: ſanguine cum lacte mixto vituntur Gelones: in ſtabulo diaconos ordinavit Ioh. XIII. ſtrata primus invenit Pelethronius: de cura ſcripſit Cleodamas: equis alligatus ab Alex. M. Batis: frænos detrahi juſſit, ut irrevocabili impetu in hoſtes ferrentur, A. Poſthumius, vide & Ebutius: rectus inſiſtit, Cleophantus: hoſpites ſuos objecit Diomedes: illos primi domuêre Centauri: Vide quoque Hippocentaurus, item Neptunus: ſine frænis & ephippiis regunt Maſſilii: in rabiem paſcua agunt, vide Abdera: ſejuges moderatus eſt Mithridates: equis liberis uſi ſunt Celtæ: ab iis dilaceratus Glaucus, Niphæus, Virbius, &c. à mulgendis dicti Hippomolgi: de iis medicandis ſcripſit Abſyrtus: in illis ſedentes edebant, dormiebant, &c. Hunni: eques creatus à milite Franciſcus I. Galliæ Rex, imperterritus Bayardus: equites in ponte Tiberis ab Imperatore creari ſoliti, vide Tiberis: eorum feſta, Equiria: pompam primus inſtituit Fabius Max. equeſtris exercitii genus Mæander, Pyrrhica, &c. decurſionis nimio uſu obiit Philibertus I. Sabaudiæ Princeps, equeſtri dignitate municipium ornatum, vide Aſiatica: equina ſolea in inſignibus Ilerda: caput inventum bellicoſam fore urbem portendit, vide Caccabe: lacte vivunt Agavi: ſanguine cum lacte mixto, Sarmatæ: equini pedes, vide Monycles, ut & Hippopodes: equiſo naribus auribuſque ſponte truncatis, ad hoſtem transfugium ſimulans, graviter nocet, Syraces: ejus aſtu Darius Rex eradit, vide Cobares: ab equariis infantes ſervati, vide Tyro: equitatu valentes Tartari. Vide quoque Gangara.
Erbeinigung, quale fœdus? vide Helvetii.
Eremita miraculis clarus, vide Benjamin, &c.
Ἑρμαῖοι λόφοι quid denotent? vide Mercurius.
Errones & vagabundi Cæretani, vide Cæretani: errorum fœcunda mater Anytra: de erroribus juris ſcripſit Caſellius Vindex.
Erubeſcere in turpibus tantum, aſſuevit Plato.
Erucis infamis Leumellina regio. Vide Italia.
Eruditus in pretio, Menander, Metrodorus, &c.
Ἐρυσιβαμία contemti Numinis pœna, vide Ægiale.
de Eſſedis Belgicis, vide in Bellovaci: ab eſſedariis occiſus Liberius.
Eſſentias in Deo 3. ſtatuit Paulus Alciatus.
Eteſiæ unde ortæ? vide Cea.
Euangelium Chriſti ſufficit, vide Armandus Pleſſiacus: Europæarum regionum quænam prima receperit, vide Anglia: breve & longum, vide Bartholomæus: ei legem præfert Ebion: ejurat, infeliciter Spiera: Euangelicus Archiepiſcopus Colonienſis Hermannus Moerſenſis. Vide etiam Gebh. Truchſeſius: perfectionem Euangelicam in quo conſtituerit Tatianus? Euangeliſtæ captivi liberantur, vide Anglia, &c.
Εὐάζειν quid? vide in Dionyſia.
Euchariſtia fatalis, vide Ludovicus II. Imperator, Purgatio, &c. de bello Euchar. ſcripſit Iezlerus Iohannes.
Eunuchus inſolens, Eutropius: eunuchi ubi primùm facti? vide Spada: eunuchas mulieres fecit, Andramytes.
Εὐοῖ Σαβοῖ, qualis acclamatio. vide Eubyus.
Euphrades cur dictus ſit Themiſtius?
Ἐξ οὐκ ὄντων filium Dei factum eſſe, delirârunt Exucontii.
Ex utero exſectus, Kaſo.
Exactiones nimiæ ſeditionem movent, vide Richardus II. item Alexius II. Harpyiæ, Iohannes Rex Angliæ, Salluſtius, &c.
Examen reatus mediis ſeculis uſitatum, vide Iudicium, Ordalium, Purgatio, &c.
Excæcatus, Siciliæ Rex Gulielmus III. Sedechias, vide Nabuchodonoſor, &c. per calumniam, viſum recipit Clytia: ob impietatem Amenophis: ob libidinem Orion: ob perſecutionem exercitam, Vigellius Saturninus: ob rebellionem, Amurathes I. in ſomnio, Cornelius Rufus, vide in voce Quædam: excæcata ſunt unâ vice virorum 15000. Vide Bulgari, item Samuel Bulgarus Rex.
Excerebratur eſt Ezechiel.
Excomes quis dictus, vide in voce Comites.
Excommunicatio Principum Chriſtianorum olim frequens, vide Innocentius III. IV. &c. ejus formula, vide Ptolemais: eam ſprevit Alphonſus III. Aragoniæ Rex, Appenzella, Florentia, &c. egregiè vindicavit Henricus IV. Galliæ Rex, contra excommunicationem Reipubl. Venetæ ſcripſêre Fulgentius & Marſilius: vide quoque Paulus Servita: ob eam præcipitem nimis ... eſt ab Aſiæ Epiſcopis Stephanus I. de excommunicatione poſt mortem, vide in voce Geminus Victor.

Exc-

Excoriatus vivus, Valerianus Imperator. Vide etiam Authes.
Excubiæ quænam firmiſſimæ ſint? vide Periander.
Execrandus locus, vide Harma.
Exequiis ſuperbis fratricidium tegere conatur Ariſtobulus.
Exercitus Francorum, qui intelligendus? vide Franci: cervorum leone Duce terribilior exercitu leonum, Duce cervô. Chabrias: peſte afflictus, vide Tunis, &c. fit confectus, precibus legionis Melitinæ, reficitur, vide Quadi: exercitui epulum præbet homo privatus, vide Democritus.
Exilis ſtaturæ Aſopodorus: ab exilitate dictus Galba.
Exilium, vide infrà in Exul.
Exitus virorum illuſtrium, ſcripſit Capito Titinnius.
Exodium quid? vide in Atella.
Expectativæ quid? vide in voce Pragmatica, & Proviſores.
Expiandi ſontes ritum quis invenerit? vide Celeneus.
Expoſitus infans mirè ſervatus, vide Ægiſthus, Cyrus, Pelopea, Romulus, &c.
Extemporales orationes inſtituit, Pericles; tales fuêre Oratores, Æſchines, Gorgias, Proæreſius &c.
Exul inſigniter honoratus, P. Rutilius Rufus: potens Adimantus: regnum invadit, vide Lycus, Megara, &c. contrà exulat, ne regnet, Cippus: exilium bono patriæ mentitur Aſdrubal: moderate tulit Pacorus: patriæ præferendum ſuadet, lepidô conſiliô, Stratonicus, vide Seriphus: de exilio præclariſſimorum virorum vide in Oſtraciſmus.

F.

à Faba dicti Fabii: ſicut à fabis inſul. Fabaria: fabas, poma, uvas conſecrari, antequam ederentur, inſtituit Eutychianus P. pulte fabariâ & larido ſacrificatum Carna.
Faber ingenioſus Dædalus, Harmonides, Perillus, ſuô malô, &c. Vide quoque Mamurius Veturius; artifex ſimplicitatis, Doterichus: argentarius Eurytion: circumlatinus, vide in Artemon: ferrarius fit Imperator, Marius: filius eruditus, Marcus Ant. Coccius Sabellicus: à fabro ficu ſiccâ aliiſque Italiæ fructibus Româ in patriam allatis, incitantur ad Italiam invadendam Helvetii: fabrorum peritiâ celebris Sidon: fabrilia inſtrumenta in templo ſuſpenſa, vide Epeus.
ſub *Fabulæ* involucro, aulæ Gall. res deſcripſit Ludovica Margaretha Lotharinga.
Facetiis & ſalibus Siculi celebres, vide Sicilia.
Faciem nævus decentiorem reddit, vide Ovidius.
Facilitatem fratris prudenti ratione corrigit Pulcheria.
Factionum nomina, Aſellati, Gibellini, Guelfi, Pſittaci, Stelliferi, &c. Vide quoque Haſſia, Henricus de novo Caſtro, &c. & de factionibus Circi, vide Iuſtinianus I.
Fæcibus ora peruncti, vide Tragœdia.
Fagus Jovi ſacra, vide Fagutal: ex illa navis Argo: fagi & quercus præceptores Bernardi: à fagorum multitudine Buchorna: faginos cortices in literarum typos primus efformavit Laurentius Jo. vide Typographia.
Falcis inventor Saturnus.
Falcones multi, vide Hibernia, Iſlandia, &c.
Falſariorum pœna, Colliſtrigium.
Famam quo medio ſibi conciliatum iverit, Eroſtratus: Vide & Eratoſtratus.
Fames unde oriatur? vide Eraſiſtratus; horribilis in Scotia, vide Acho: Baruium, Cambyſes, Eriſichthon, Geneva, Hermannus Haſſiæ Landgrav. Romæ, Leo VIII. Melus, Sacrum Cereris, Samaria, &c. ſenum inſanientiumque corporibus toleratur, vide Critognatus: topazium gignit, vide Chitis: eam portendit mulier uno partu quaternam prolem enixa, Fauſta: vide quoque Agabus: jactis panibus in hoſtem, diſſimulant Romani, vide Piſtor: Iudæorum ſolatur Helena: ſubditorum Clodovæus I. fame captus L. Antonius, Peruſium, Roma, &c. Vide Benedictus VII. in copia enectus Richardus II. Angliæ Rex, necati incolæ, Portus famis: ſpontaneâ obit, ne fallus fiat vates, Cardanus: ne veneno perimatur Carolus VII. victus Agnon: fame ſitique exercitus confectus, vide in Æthes, &c. item in voce Quadi: in fame copiam ſimulat Mygdonius: parentes ſenes enecant Caſpii: largus erga laborantes Memmingus, vide Memminga, Sidonius Apollinaris, &c. præ fame tomentum depaſtus eſt Druſus, &c.
ex *Familia* unica 300. prœliô cæſi, vide Carmenta, Fabius, &c.
Farcimnus præſtantiſſimum genus, vide Faliſci.
Farinæ calce immixtâ ac gypsô periit exercitus, vide Conradus II. Imperator.
Farris & vini in ſacrificiis uſus, vide Italia: & infrà in voce Frumentum.
à *Faſce* Diana Faſcelis: faſces inſtituit Tullus Hoſtilius.
Faſcinabant viſu Triballi.
Faſtos correxit Auguſtus.
Faſtu turgidus Clemens VIII. Phariſæi, &c. Vide quoque infrà in Superbia.
Fatum nullâ ratione eludi poteſt, vide Beguini, Cretenia, Danaë, Gargaris, Laius, Oedipus, Oenomaus, Paulus III. Pelias, Pelops, Perceſius, Perſeus, &c. illud negârunt Sadducæi: ſuô fatô, quod mirantur Hiſtorici, obiit Fregedonde: fata Romæ continentes libri caro venditi, vide Amalthea: fatale nomen, vide Andronicus I. palatium, vide Toletum: ſtatua, vide Theodoricus Gothorum Rex, fatalia Trojæ tria rapuit Vlyſſes: fatidica mulier à Germanis culta, Aurinia, vide quoque Libuſſa, &c.
Fatuus ridiculus, Melitis: fatuitatis magnæ elogiô afficitur à Galliæ Rege, Bonifacius VIII. fatuitatem ſimulat Brutus.
Fauces Adrani, vide in Adrana: earum tumore obiit Burrhus Afranius.
Fax ardens, in ſomnio matri viſa, vide Paris: facem alter alteri præbuit, in Theſmophoria: faces extinctas accendit fons Anapauomenos.
Febris in prœlio abſceſſit, in Bituitus: illâ correptus eſt declamans Nerva, vide M. Regulus: natali die ſemper, Antipater: contra febres Therma, Alvanientes.
Felibus objectum cadaver Ochi.
Felix in hac vita nullus, Solon: feliciſſimus ſui ſeculi Balduinus IV. Comes Flandriæ, Dionyſius Luſitaniæ Rex, vide quoque Timotheus Dux, felicitas generis, vide Aceſium: mira, vide Hyperborei: nimia non expetenda, Amaſis II. parit ſuperbiam, vide Bellerophon, Italus, Pauſanias, Phaacia, Pyrrhus, &c. felicitatis regiæ ſpecimen, vide in Damocles: felicitati mox infortunium junctum, vide Pandion.
è *Femore* Jovis quid clamaverit Bacchus, vide Dithyrambus: de phraſi, è Femore patris egredi, vide in voce Meros: in femoralia Thema Diaconi ludens Alachis malum ſibi acceſſit, &c.
de *Feneſtra* ſuæ domus ſuſpenſus Iacobus Bracciolinus: è feneſtris 11. viros nobiliſſimos præcipitat Innocentius VII. &c.
Fera ſeipſam devorans, vide Matreas: ferarum in venatione occiſarum vulneribus cubitotenus manum immergere aſſuevit Carolus IX. Galliæ Rex, in eas delinquentium gravis pœna, vide Foreſta: iis objectus, nec laniatus Maricus.
Feriæ, i.e. nundinæ, vide Cadomum.
Ferrum optimæ notæ, vide Chalybes: ejus ferax, Ferraria promontor. & Ferrariæ locus: vide quoque Geſtricia: Hannonia, Tirolis, &c fabricam excogitaverunt, Idæi Dactyli: optimam temperaturam habent Hiſpani, vide in Bilbilis: lapides ejus locô adhibent Ichthyophagi: ferri candentis miraculo converſus eſt Haraldus: primus fundere docuit Theodorus: ſolidiſſimum cudit Celmis: ferrum & ſaxa venti adferunt, vide Tertiaria: ignitô frontem ſignant Seleuciani: labra genaſque, vide Monomugum: in eo elaborando ingenioſi, vide Malegueta: ferrea cur dicta Samothracia? ferreus in laboribus Proſper Farinaceus: Ferrariam primi tractârunt Chalybes: ferrariæ celebres, vide Bituriges Cubi, &c.
Fertilitatis miræ Ægyptus, Ambola vallis, ut & Andorra, Arelatum, vide quoque Aſpagones, Borbonia inſul. Borichena, Byzacium, Campania, Campus Magnus, Chalcidene, Guadalaxara, ubi ager centuplum reddit, Hyrcania, Lactoracum, Metapontum, Murcia, Provincia, Pruſſia. Rhezan prov. Moſcoviæ, Sardinia, Sicilia, Smyrna, Stellates ager, Talca, Vandalitia, Veſcvus, &c. ex fertilitate ſoli otium, luxus, ruina, vide Braſilia, &c.
in *Feſta* omnia hymnos odaſque ſcripſit Laurentius Strozza: de feſtis Ægyptiis ſcripſit Nicolochus, &c. feſtivitas ἀπαχθὴς qualis? vide Achæa.
Fetiches, qualia idola, vide Guinea.
Fiber, an teſtes ſibi morſu avellat? vide Caſtor.
ex *Fibris* pecorum futura præſcire conati ſunt Hunni.
Fibulis gemmeis, in calceis, Carinus uſus, vide Tzanca.
Fictilia, vide Fingo.
Ficus, ſub qua Romulus & Remus inventi, vide Romula: venenato extinctus Benedictus XI. ficus, quibus aurum incluſum, vide Granatum: ficuum inventor Milichius: vide etiam Sycites: ficubus ſolum vixit Archimolus: ficubus & pane hordeaceo famem levavit Artaxerxes II. illis nobiles, Chios, Phibalis, &c.
Fides invicta, vide Borges, Fabricius, &c. ſervi erga Dominum, vide Aſdrubal: ſociorum, vide Saguntum: pecunia expugnatur, vide Petrus de Vineis: ſuadenda, non cogenda, vide Bernhardus: confeſſiones ejus variè ab Arianis & Semiarianis editæ, vide Sirmium: præmium, vide Veneti: tenax fuit Marcus Attilius Regulus, Cn. Pompejus, &c. violatio punita, vide Perozes, Sedechias, Syphax, &c. infideli non ſervandam, vide Pius V. medium fidem Henrico IV. de Inveſtitura datam eludendi, ſuggeſſit Pontifici Georgius Bleſenſis: eam non ſervat Regi, qui non ſervat Deo, vide Theodoricus: ad fidem armis utitur, Bertholdus Epiſcop. quod non faciendum, monetur à Turcarum Imperatore, Calixtus III. Pontif. fidelis miniſter Gujemanus: ſcortum, Raab: fidelium ſtrages, vide Belgium, Vaſſeium, &c.
Figuras Rhetorum primus invenit Antiphon.
Filius paternæ voluntati omnia poſthabet, Damo: degener Cteſippus, Scipio &c. impius & rebellis Chramnus, Garcias I. & II. Vide quoque Geldria: punitus, vide in Abraham: accuſat patrem delirii, Iophon: capit, vide Ingolſtadium: contra eum conjurat Halaſus, Ludovicus II. Sariaſtes, Siroes, &c. à judicio liberat Pomponius: occidit, vide Choſroes II. Ptolemæus IV. Romanus II. venenô propinatô, ut & Selimus I. regnô pellit, Alphonſus III. Hiſpaniæ Rex, Jupiter &c. etiam poſt mortem perſequitur Sueno Rex, vide Vandali: patri in prœlio ſauciato, voce ejus agnitâ parcit, vide Guilielmus I. Angliæ Rex, patrem ulciſcuntur Paron & Heraclides: matrem in vitam revocat, vide Athena: necat Alcmæon, &c. Oreſtes: contra illam bella gerens inſaniâ corripitur, vide Guilielmus III. Hollandiæ Comes, ut & Michael III. Imperator, patrem matremque necat, Brythus: à patre repudiatur, quòd pecuniam accepiſſet, Silanus: proditor, inediâ à patre necatur, Caſſius Brutus: à matre perimitur ſagittâ, vide Seleucus V. venenô, vide Balduinus IV. patrique edendus apponitur, vide Itys: de filii carnibus epulatur Polytechnus, vide Aëdon: filio fratrem mater præponit, vide Aſcanius: imprecatur magicô carmine mortem, vide Meleager: imprudens nubit Iocaſta: mortem machinatus pater, ab eodem interficitur, Pruſias: Filio Dei propriam divinitatem negavit Beryllus: vide Arabia: filium excæcat Irene: genuit ann. ætat. 90. Maſiniſſa: immolavit ex voto, ſibi occurrentem Idomeneus: epulatus eſt, Atreus, Harpagus, &c. Vide quoque Progne & Thyeſtes: Dei Patri ſimilem quoad eſſentiam Semiariani: quoad voluntatem ſolùm, Ariani: diſſimilem eſſe docuit Eunomius: ex nihilo eſſe factum Pſatyriani, &c. filium ſine uxore, optat Atyceus: in filium ſeverus, Philippus II. Hiſpaniæ Rex, ob turbas eum necari jubet Caſſius: etiam injuſſu ſuô, victorem ſecuri percuti curavit Poſthumius Tudertus, T. Manlius, &c. Vide quoque Erixo, Scaurus, &c. filium adoptivum, Angliæ Regem, vocat Hadrianus II. à filio accuſatur Vibius Serenus: Leo pro patre ſleroitur, vide Iohannes Comes Oldenburgic. pater fuſtibus ad necem cæditur. Vide Hormiſda I. infeſtatur Bela IV. fame necatur Choſroes II. traditur Romanus I. in prœlio ſervatur P. Corn. Scipio, venenô tollitur Bajazethes II. mater ſpe impunitatis accuſatur, Atila: necatur, nec quicquam per ubera illum deprecata, Theſſalonice: Vide quoque Elizabetha Fr. de filio Dei & Spiritu S. mirè ſentiunt Æniani; filii eſurientes fundâ jentaculum petere coguntur, vide Baleares: parentes è flammis Ætnæ illæſi efferunt, vide Campus Piorum: parentes ſeptuagenarios ridentes Saturno ſacrificant, vide Sardinia: præſente patre virgis ad mortem cæduntur, vide Brutus: tres victores, Rhodus: filiorum obitum qui tulerit Proteus? filios egregios habet Diagoras: occidit Neleus. Vide quoque Herodes I. &c. ab iis pater in vincula conjectus, Ludovicus I. Imperator occiſus, vide Adramelech, Sennacherib Rex Aſſyriæ, Filia, ob patris necem, præ mœrore obiit, vide Bootes: patri cæco dux,

dux, *Antigone*: patrem prodit, non impunè, vide *Calpburnius Craſſus*: uberibus ſuis nutrit, vide *Pietas*: in vinculis ſolatur *Margareta Mora*: à patre exhæredata evadit Regina, vide *Leirus*: imo Imperatrix, vide *Eudoxia*: à patre mactatur, pro patria, *Calpburnia*: ob fidem malè habetur, *Barbara*: necatur, ne patiatur contumeliam, *Virginia*: à matre eruditur, *Areta*: filiæ amor in parentem, vide *Aletides*, *Argia*, *Erigone*, *Hypſipile*, *Icarius*, *Servilia*, *Thoas*, &c. impietas in eum, vide *Sceleratus* vicus, *Tullia*, &c. filiam inceſtu polluit Cinyras, vide *Cenchru*: defodit pater vivam, vide *Leucothea*: mactat, oraculi juſſu, *Ariſtodemus*: vide quoque *Embarus*: cum prole areæ incluſam in mare abjicit *Teuthras*: ſacram facit Dianæ *Metabus*: promiſſam Archilocho poſtmodum negans, ab eo carmine ad ſuſpendium adigitur *Lycambes*, &c. à filia proditur *Niſus*: filiæ matri impudicæ diſſimiles, vide *Forum Iulii*: negatæ procis, cauſa ſeditionis, vide *Doxander*: filiabus miſcentur *Druzi*: filias quinquaginta habuit *Theſpu*: quintô ætatis annô elocant Imperatores Turcarum, vide *Turcæ*: de Filio Dei. Vide in voce *Chriſtus* ſuprà.
ad *Finem* perducit *Praxidice*.
Finxit prius, quàm fecit *Paſiteles*: figulos cur dictus, *Nigidius*? pater *Virgilii*: primus Corinthi *Dibutades*, *Thericles*, &c. figuli filius Rex, *Agathocles*: rotam invenit *Anacharſis*, vide quoque *Choræbus*, *Dædalus*, *Talus*, &c. à figlinis doliariorum dicta *Inarime*, *Pithecuſa*, &c. fictilia elegantia, vide *Figlinæ*, *Nivernum*, &c. fictilium Sinicorum commercium celebre, vide *Cocinchina*: iis cœnat *Agathocles*: in iis prandens, ſpernit munera *Ælius Sextus Catus*.
Fiſtula ſono ſopitus, occiditur *Argus*.
Flagra ingentia geſtant Cercyræi, vide *Cercyra*: flagris cæſus *Laurentius Valla*: flagellum Dei, à Lupo Epiſcopo ſalutatur *Attila*: Judæorum ſcripſit *Finnius* Adrianus: Principum dictus eſt *Petrus Aretinus*, &c.
Flameum quid? vide in *Flamen*.
Flamma, in vertice apparens, omen imperii, vide *Aſcanius*: dignum judicat *Iohannem XXIII.* P. Galliæ Rex, vide *Galli*: iis filios exuri permiſerunt Judæi, vide *Adramelech*: è flammis patrem *Æneas*: patrem matremque ſenes eripiunt *Philonomus* & Callias.
ad *Fletum* ſpectatores compulit tragœdus *Puppius*: nec flevit, nec riſit *Phocion*.
Flexiones ſexcentas facit *Mæander*.
Floribus præfuit apud Romanos *Flora*: flores interficit *Auſter*: à floribus legendis feſtum *Antheſphoria*: Florida, nomen operis hiſtorici, vide *Baptiſta* Ferrarienſis: Floriſertum, quale feſtum? vide *Antheſphoria* &c.
Fluvius amatiſſimus, vide *Acheron*: amarus ac dulcis, vide *Homera*, *Hipparis*, &c. Vide quoque *Caria*: amorum oblivionem inducens, vide *Achaia*: boves reddens candidos, *Clitumnus*: delicatiſſimus *Hydaſpes*: dementes reddens *Ceſcus*: dulciſſimus *Hypanis*: epotus à militibus, *Scamander*: ubi ferrum optimè temperatur, *Chalybs*: fervens ſolſtitio, ſiccatur hyeme, vide *Pitinum*: inebrians, *Ergane*: ligna incendens, *Athamas*: mares, gignere faciens, *Charadrus*: oves nigras & albas efficiens *Axius*, vide quoque *Pſychius*: pingues trahens aquas, *Orcus*: profundiſſimus *Ceſſe*: ſanctus accolis habetur *Ganges*: fluviô vel torrenti ſimilis *Diodorus* Epiſcopus, in fluvium inſiliit *Ancus*, *Anna*, &c. eò merſus eſt *Aripertus II.* &c. cum eo bellum, vide *Gyndes*: fluvii aliquot nobiles, vide *Aſkeſis*: cur pro Diis habiti? vide *Alpheus*: tauris cur aſſimilati? *Achelous*: fluviorum maximi, *Argenteus*, *Nilus*, &c. Rex *Baſiliopotamus*: iis præeſſe olim creditæ *Nymphæ*: de iis ſcripſêre *Agatharchides*, *Agathocles*, *Agathon*, *Aſclepiades*, *Boccatius*, &c. de fluitantibus inſulis, vide in S. *Audomari* fanum: item in voce *Inſulæ*.
Foci olim ex laterculis crudis: vide *Lateranus*: iis præfectus olim, *Idem*.
Fodinæ ditiſſimæ, vide *Thuringia*, & ſuprà in *Argentum*, *Aurum*, &c. ab iis mons *Rhodope*.
Fœcunditas agri, vide *Arabia*, *Arauſio*, &c. & ſuprà in *Fertilitas*: matronarum quô pactô conciliata? vide *Lupercal*, *Iohannes Fernelius*, &c. prædicta. Vide *Anthuſa*.
Fœdus ſanctum, vide *Henricus II.* Brunſuicenſ. Dux, *Ludovicus* Dux Bavariæ &c. turpe in *Aaron*, Sp. *Poſthumius*, &c. cum Scythis, *Gallus Hoſtilianus*: cum Turcis *Franciſcus I.* Galliæ Rex, fœderis ſpecie in inſidias pertrahitur *Arſaces*: civitates fœderatæ quid? vide *Præfectura*.
Fœmina, à Deo ipſo formata, *Heva*: audit Platonem, vide *Axiothea*: Malum, vide *Prometheus*: Cauſa malorum, vide *Aquila*, *Myues*, &c. elephantum peperit Alcippe, vide in voce *Quædam*: ad judicium ornata, vide *Delius*: literam S. invenit, *Fabiola*: in virum tranſit, *Æmylia*, *Æteta*, *Areſcon*, *Aegis*, vide *Quædam*: *Cænis*, *Camilla*, *Ceneus*, *Ianthe*, *Iphis*, &c. bellatrix, *Pentheſilea*: brevis ævi, vide *Calinga*: crudelis, vide *Attilius* Regulus: ἐγγαστρίμυθος, vide *Iacoba* Rhodigina: erudita, *Amalaſuntha*, *Arignote*, *Baptiſta*, *Bleſilla*, *Cleobulina*, *Cornificia*, *Dama*, *Daphne*, *Diotime*, *Eudoxia*, *Euſtochium*, *Gabrielis* Borbonia, *Genebria*, *Helpis*, *Hypatia*, *Nogarola*, *Paula*, *Tarquinia Molza*, &c. Aſtrologiæ inprimis perita *Aglaonice*, &c. Vide in nominibus fœmin. propriis: fortis uxor *Henrici II.* Angliæ Regis, fortis & ſupra ſexum ingenioſa, *Victorina*: fortis & juſta, *Amage*: gladiô accincta, *Triaria*: cum gladio in Senatum venit, *Archidamia*: imperioſa, *Abuzaid*, *Bertha*, *Fulvia*. Vide quoque *Sanctius II.* Luſitaniæ Rex, *Tullia*, &c. imperium Eccleſiæ ad ſe rapit *Marozia*, *Olympia*, &c. regnum Regemque moderatur *Sigbritta*: impudens ſupra modum, *Afrania*, *Marcellina* &c. Papa *Iohannes VIII.* prudens, *Aſpaſia*, *Blanca*, Cambre in *Antenor*, *Margareta* Valeſia, item fil. Caroli V. *Maria* Auſtr. *Pheretima*, *Pythodoris*: prudens ac ſtrenua, vide *Stouſacherus*: fœminæ monſtrum *Brunchildis*, *Fregedonde*, &c. unius λέχος quatuor viri, vide *Baleares*: ſedenti ſimilis *Europa*: fœminam Dæmonis eſſe opus, credidit *Severus*: fœminâ nullum animal iracundius, vide *Cicero*: à fœmina occiſus *Abimelech*, *Pyrrhus*, &c. Vide quoque *Debora*: fœminæ in viros mutatæ, vide in voce *Populi*: ſolæ facta *Bonæ* Deæ celebrant: ornatum ſuum conferunt ad ædificandum ſecunda vice Dianæ *Templum*: fœminæ & vinum, ſtipendii locô, apud *Baleares*: belliçoſæ, *Amazones*: fatidicæ, vide *Velleda*: illarum congiarium inſtituit *Cyrus*, vide *Ochus*: honori templum Romæ extructum, vide *Veturia*: odiô in ſolitudinem abiit *Melanion*: ſenatulus, vide *Semiamira*: ſtratagema, *Tigurum*: virtus, *Aquileja*: iis inacceſſum fuit templum *Eunoſti*: cauſas agere interdictum, vide *Calphurnia*: permiſſum Medicinam diſcere, vide *Agnodice*: utiles *Thermæ* Alvanienſes, &c. domi manere debere, vide *Morpho*: pinxit ſcitiſſimè *Anndotus*, *Nicias*, &c. Epiſcopas habent *Pepuſiani*: ſacerdotes *Quintiliani*: à fœminis diſcerptus *Euripides*: fuſi hoſtes, vide *Armus Inſulla*, &c. ſeditio excitata, vide *Delphi*: viri interfecti, vide *Halicarnaſſus*, *Lemnia*, *Polyxo*, &c. fœmineis calceis primus in ſcena uſus eſt *Batalus*: imperio fœminino parent *Pandæ*: fœminei ſexus cauſam feliciter egit *Hortenſia*: eum ſcripto laudat *Pompejus* Columna: fœminea veſtis, ignominiæ ergo miſſa, vide *Baras*, *Hormiſda I.* &c. in illa net *Sardanapalus*: noctu Socratem adit *Euclides*: ſaltat *Dinocrates*: ſtuprum meditatur *Clodius*: vindicta fœminea, vide *Thomyris*, fœmineos vultus in ſcenam primus introduxit *Phrynichus*, &c.
Fœnus apud Helvetios exercet Sabinus, Veſpaſiani Imperator. parens, vide *Aventicum*: fœnerator *Alphius*: avarus quam maximè *Cæcus*: impetus *Pamphilus*, *Papyrius*, &c. punitus *Decius*: reddere coactus uſurarum prædam, *Temeſeus*: eorum locus Romæ, *Ianus*. patria, vide *Cadius*; ut & in voce *Dardanarii*.
Fœtam mulierem quinam Dii tueantur? vide *Intercidona*: fœta ſue cui litarent; vide *Eleuſinia*.
Fœtor oris exprobratus infeliciter Euripidi, vide *Decamnichus*: omnibus viris eundem eſſe credidit uxor *Duilii*: ob fœtorem exoſæ *Lemniæ*.
Folio ſimilis *Italia*.
Follem, animam ſuam vocavit *Anaxarchus*.
Fons celebris, vide *Acabe*, *Acadinus*, *Acis*, *Argyra*, *Adraſtia*, *Æneu*, Aberni in *Amiternum*, *Animone*, *Anonus*, *Arethuſa*, *Blanduſia*, la Branda, vide *Senus*: Capharnaum, *Cati*, *Ciſſuſa*, ubi infans Bacchus lotus: *Citerna*, *Corax*, *Daphnis*, *Empedo*, *Epigranea*, *Hyperea* & *Hyperia*, Langia in *Achivorum*, *Magia*, *Nemea*, *Nigris* unde Nilus oritur: *Peroe*, *Perſea*, &c. algens vesperi, ac calens, *Fons* Solis: aluminoſus, vide *Galmars* Fanum: *Amazampeus*: androgynos reddens *Hermaphroditus*: annonæ mutationem portendens, vide *Nemauſa*: ardens, vide *Gratianopolis*: balſamum ſpirans, vide *Sumatra*: bituminoſus, in *Cuba*: calidiſſimus, *Buda*: canis rabidi morſus ſanans, *Alyſſus*: ad cantum intumeſcens, *Alaſa*; colorem in anno quater mutans, *Fons Samariæ*; copioſus, amnis inſtar, vide *Nemauſus*; creſcens, Nili inſtar, *Delos*; deficiens in meridie, vide *Iova* & *Iovis Hammonis*; dentibus ſalutaris *Oraxur*; dulciſſimus *Achilleum*, *Pirene*; effeminatos reddens, *Salmacis*; ἐννεάκρουνος, *Callirrhoe*; equi ungulâ apertus, vide *Caballinus*, *Hippocrene*, *Pegaſus*; exultans ad ſonum tibiarum, *Hueſa*; exundans à 3. diei hora ad 6 uſque, poſteà evaneſcens, *Tenedos*, *Eraſinus*, *Aponus*; fervidus, vide *Gronlandia*; frigidus interdiu, noctu fervidus, *Hammonis*; frigidiſſimus, *Buda*, *Dircenna*, *Nonacria*, &c. Præ frigore enecans, *Telphuſſa*; in quo Gratiæ ſe lavant, *Acidalius*; imbres producens, vide *Agno*; inebrians, vide in *Quædam*; ignem alens, vide *Cicus*, *Iovis Ammon*: è lacrymis ortus, vide *Clarus*, & *Pirene*: lapidificus, vide *Circonius*, *Iſlandia*, *Phormium*, &c. largiſſimè fluens, die S. Johannis, vide *Dertona*: lethifer, vide *Clarus*, *Hungaria*, &c. idque ſine remedio, vide in *Beroſus*: limpidus admodum, vide *Acrocorinthus*: mirabilis, *Auspacensis*: molendina 22. trudit, vide *Havona*: Muſis ſacer, *Aganippe*: mephitim fert, vide *Sumatra*: nivem æſtivô tempore, vide *Iuraſſus*: novem fiſtularum, *Enneacrunos*: odoratus, *Cabura*: olei, die nativitatis Chriſti, vide *Roma*; cui olei guttæ innatant, vide *Scoti*; paleas accendens, vide *Colore*, perjurii vindex, *Asbamea*; peſtilentis aquæ. Vide *Iſlandia*; profundus mirè, *Alcyonium*, *Phiala*, &c. Vide etiam *Clepſydra*; purus, qui certis tantùm per annum temporibus fluit, neque impuri admittit quidquam, vide *Heſſia* vallis; ranarum, vide *Divio*; ſalſus, vide *Biſontium*, *Clepſydra*, &c. cujus aqua initio ſalſa, in deflexu dulceſcit, vide *Achillea*; ſalubris, *Aſtra*; vide quoque in voce *Thermæ*; ſarmenta incendens, *Iſtamnus*, ſaxa egerens, à fletu riſuque nomen habens, *Cleon*; ſtrumoſos reddens, vide *Taurus*; ſubacidas habens aquas, vide in *Acidulus*; veritatis, vide *Alabas*; vatidicus, *Caſtalius*; vinô fluens, *Dioſleenoſia*, *Naxos*, &c. vini tædium inducens, vide *Prœtides*; ut & *Clitorius*; cujus aqua ne miſceri quidem vinô poteſt: *Tenos*; virginitatem reparans, *Canathus*; vulneribus, quæ ſclopetorum ictibus inferuntur, ſalubris, vide *Aa*, &c. fontis memoria, vide *Æneas*; fontem Libero oſtendit, *Aries*; in fontem verſa, *Bibus*, Dirce, in *Amphion*, *Egeria*, *Salmacis*, &c. fontes duo, abſorbens & reſpuens, vide *Carmenſis*; duo, fœcunditatem unus, alter ſterilitatem inducens, vide *Gela*; duo, unus calidiſſimus, alter frigidiſſimus, vide *Buda*; centum in monte, *Timavus*; ducenti prope urbem, vide *Hailbrunna*; fontes calidi, vide *Mattiacum*; calidi & frigidi, dulces & amari vide *Laſa*; calidi, æſtu creſcentes, *Timavus*; in quibus ova coqui ſolita, vide *Tertiana*; ignei, vide *Thermæ*; perjurii vindices, vide *Palici*; picis nigræ & rubræ ferventes, vide *Guaſtecana*; ſalſi, vide *Halla Suevia*, *Placentia*, &c. varii, vide *Pargano*; fontium ſacra, vide *Fontanalia*: ſalientium copia, vide *Pannonia*; à ſalſis fontibus celebratur *Leodo* Salinarius, &c.
Forceps, incus, marculus, metalla à quo inventa? Vide *Dædalus*.
à *Fordis*, i.e. bobus, feſtum nomen accepit, *Fordicidia*.
Fori inſpectores, *Agoranomi*; in foro medio ſtatua Mercurii, vide *Agornis*; nec fora nec lites, vide *Taprobana*, &c.
Foris oculatæ, domi cæcæ, *Lamiæ*.
Forma inſignis, vide *Abdalmutalib*, *Abſalon*, *Acis*, *Alcon*, *Agariſta*, *Hero*, *Leander*, *Moſes*, *Nearchus*, *Nireus*, *Phaon*, *Potamicus*, *Praxia*, &c. cum fortitudine conjuncta, vide *Achilles*, *David*, *Spurina*, &c. ejus periculoſæ decebræ, vide *Adonis*, *Hengiſtus*, &c. ob formam Rex fit *Ariobarzanes*, vide quoque *Cathæa* & *Sophites*, in varias formas ſe vertit *Periclymenus*, *Fraus*, &c. in formoſi adoleſcentis gratiam parcit *Ptolemæus* Rex. Vide *Gartes*.
Formicæ ex ebore, vide *Callicrates*; in homines verſæ, vide *Æacus*, *Ægina*, *Myrmidones*.
Fornax Dea, vide *Fornicalia*, fornaces, in quibus cadmia præparatur, vide *Arſlicus*; ſcopuli quidam, vide *Icaria*.
Fortitudo ſingularis, vide *Achilles*; *Archidamus*, *Artemiſia*, *Boucicaldus*, *Horatius* Cocles, *Iohannes* Rex Galliæ, cum filio Philippo, &c. fortiſſimus miles, *Artidonus*, *Cynægirus*, *Dioxippus*, M. Caſſius *Scæva*, *Sempronius Dentatus*, *Iubellius*, &c. fortium virorum geſta cantu proſequuti veteres *Germani*; peplo Minervæ inſeruerunt Athenienſes, vide *Panathenæa*, &c.
Fortuna æquô animô ferenda, vide *Demades*; ejus bona contemsêre *Bracmanes*? filius *Robertus* Guiſcardus, pila *Attalus*, *Beliſarius*, *Dionyſius*, & II. *Henricus* Leo; *Hyrcanus II.* *Maria* Medicea, *Plautianus*, *Urſinus* Cilix Com. &c. Vide quoque *Regillianus*; ei templum quiſnam condiderit primus? Vide

vide *Adraſtia*, &c. *Fortune infortune fortune* ſymbolum *Margareta* Auſtriacæ, &c.
Foſſa Volgam Tanai committens, vide *Araxes*: in foſſæ locum terra continuò ſuccedens, vide *Melos*: ut & in voce *Foſſatum*.
Foveâ lupos & urſos capi primus oſtendit Fabius, vide *Fabii*.
Franorum & equorum domandorum primi auctores, *Peletbronii*, vide quoque *Chabutis* & *Lapithæ*.
Fragor ruentis Nili auditum aufert, vide *Stadiſis*.
Frater fratrem exæcat, vide *Alexius III. Andreas I.* &c. ab exilio precibus liberat, Q. *Metellus*: expilat, vide *Parthaont* necat *Badericus*, &c. fame, *David*: prœlio, vide *Maſcezel*: in puteum præcipitat, *Clodomirus*: relegari patitur, *Æmylius Lepidus*: ſagittâ perimit, vide *Anacharſis*: ob ſomnium, è medio tollit, vide *Smerdis*: ſtrangulat, vide *Achmet*: ſupplantat *Iacob*: in templo trucidat *Iohannes Ben Keſa*: tollit venenò, vide *Aſineus, Britannicus*, &c. in vincula conjicit, vide *Iohannes III.* Sueciæ Rex, *Pepinus*, &c violat ſororem, vide *Candiope*: cum fratre immortalitatem dividit, *Caſtor*: fratris petit inſidiis *Arſames*: invidiâ *Democritus*: in ſororem amor, vide *Aeru*: fratrem diſcerpit ſoror, *Medea*: S. Michaëlis ſe jactavit *Martinus Gonſalvus*: in fratrem & propinquos ſævus *Colomannus*: fratres militari voce *Bructeri*: conjunctiſſimi *Scribonlani*: duo Epiſcopi ſcelerati, vide *Sagittarius*: mutuò odiò diviſi, vide *Procles*, &c. fratrum amicitia, vide *Geryon*: diſſidium irreconciliabile, vide *Acriſius, Eteocles*: gratia rara, vide *Polyphontes*: ſeptem *Inſulæ*: à fratrum 21. cæde imperium ſuum auſpicatur *Mahometes III.* Vide quoque *Ptolemæus II.* fratres pugnaturos tempeſtas diremit, vide *Clotarius I.* in fratres animô fraternô, *Proculejus*: Vide quoque *Albonus*: fratricida porro immanis, *Abimelech, Agabo, Amurathes III. Bela, Cain, Caracalla*, Philippus V. *Amyntas II. Selimus I.* & *II.* &c. punitus, vide *Amalaberga, Vacoſus*: furiis agitatus, vide *Theodoſius*, &c. nocturno viſo increpitus *Conſtans II.* peſte correptus, vide *Remus*: item in voce *Typhon*: fratricidii Ottomannici primus auctor, *Bajazetes I.*
Fraus genealogica, vide *Photius*: fraude circumventus *Andron*: capti *Gabii*: in exitium dati duo Reges *Caduſii*: Papa factus *Bonifacius VIII.* à Papatu remotus *Cæleſtinus II.* fraudum architecti, *Ægyptii*: Vide quoque *Carthago*: & ſuprà in vocibus *Aſtus* ac *Dolus*, ut & infrà in voce *Stratagema*.
Frigidum & humidum *Divipotes*: frigus intenſum, in *Chile*: frigidiſſimus fluvius, *Hales*: fons, vide ſuprà: regio *Spitzberga*, &c.
Frons arietis, mons *Brixaba*: fronti hoſtium notam inuſſêre Samnii, vide *Samos*: ſcalpello ralêre, *Effrontes*: ex frondium canitie ſericum, vide *Seres*.
Frugalitas Diis accepta virtus, vide *Philemon*: illius laude clari *Abraam, Curius, Æmilius Pappus, Cynici, Fabricius, Phraortis, Seneca*, &c.
Fruges ter in anno dat *Campania*: quô pactô integræ ſervari poſſint, vide *Mycaleſſus*: illarum inventor, vide *Bacchus, Ceres, Deo, Erebinthus, Theſmophoria*, &c. generatio repræſentatur fabulâ *Cereris* & *Proſerpinæ*: ſationem monſtravit *Triptolemus*: ſervandarum rationem *Anthias*, &c. ingens copia, vide *Pandion*, & ſuprà in *Fertilitas*.
Frumentum, vinum, oleum, ſacerdotibus ſuppeditata, vide *Anius*: mirè præparatum, vide *Hurones*: ejus largitio ſuſpecta, vide *Æqui, Melius*, &c. pilandi rationem invenit *Pilumnus*: frumento lacteſcenti, præfuit olim *Lactucina*: runcando *Runcina*: pecuniâ & frumento ſe redemit *Sigebertus* Rex, vide *Cagan*: eo inprimis abundat *Rivogia, Rucone*, &c. à ſecundario dicta *Solona*.
Fugam quô pactô excuſet *Demoſthenes*? fugâ ſimulatâ victus *Cariovalda*, vide quoque in voce *Moſci*.
Fulgur dictus *Bajazeth I.* fulgura è ſpeculis evibravit Archimedes, vide in *Salmoneus*: iis præeſt *Fulgora*: de illis procurandis ſcripſit A. *Cæcina*: Vide quoque in voce *Bagoë, Cautius*, &c.
Fullo improbus *Scitalus*: de fullone jocus, vide *Pompeius Macula*.
Fulmen repræſentatur fabulâ *Geryonis*: illud imitatus eſt, infelici exitu, *Salmoneus*: ab illo dictus Rex *Ceraunus*: fulmine perculſus *Adimantus, Æſculapius, Ætna, Ajax, Aimas, Alladius, Ambuſtus, Anaſtaſius I. Anaxagoras, Aremulus Sylvius, Aurelius Carus* Imperat. *Briareus*, Capaneus, vide *Evadne*: gigantes, vide *Ætna, Pallene*, &c. mater Bacchi, vide *Bromius* & *Semele*: *Orpheus*, &c. pugna diremta, vide *Cycnus*: tacta fœde jacuit L. *Clavia*: territus *Lutherus*: eorum naturam invenit *Prometheus*: tonare & fulmina ciere dictus *Pericles*: illa qui cudant? Vide *Brontes*: fulminibus obnoxii montes *Ceraunia*: ab iis immunis *Ægyptus*, &c.
Fumi couteenſores, vide *Capnobatæ*: fumô punitus, qui fumum vendidit, *Vetronius* Thurinus: ex fumo ventos prædixit, *Æolus*: triduo prius, vide *Strongile*: ſine fumo ſacrificium, vide in voce *Phaſelis*, ut & in *Theagenes*.
Fundis & jaculis clari *Baleares*, vide quoque *Leuci* & *Remi*.
Fune in collum injectô, per urbem raptatus, *Vigilius* P. in cubiculum à *Theophania* Imperatrice attractus *Zimiſcius* Imperator: funes in equo ſecum circumtulit, hoſtibus illos minatus *Suffridus*, &c. ductis renes ſuccinxêre *Phariſæi*, &c.
Funus à populo curatum, vide *Scipio Naſica*: funerum Dea *Nænia*: in funeribus voa conſueta *Ilicet*, vide *Inferiæ*: funebre ſacrificium, vide *Novendium*: funebrium orationum initium, P. *Valerius*, &c.
Fur inſignis ac ingenioſus, *Autolycus, Trophonius*, &c. fures nullô ligante vincti, vide *Spiridion*: fœminæ, quo pacto puniantur? Vide *Submerſio*: furum Deus *Mercurius*: Dea, *Furina*, & *Laverna*: furibus inexorabiles cives *Clageſurti* urbis: furacitatis notati, *Argivi, Hiberni, Siculi*, &c. furti ignari, *Axiaca*: Vide quoque in voce *Afri*: pœna apud Scotos, vide *Furca* & *Puteus*: fratris detegit Caca, vide *Cacus*: laudant Spartani, vide *Lacedæmon*: de cruſta panis carmine infecti, quo furti reos pateſieri olim creditum, vide in voce *Purgatio*.
Furcarum caudinarum ratio, vide in voce *Caudi*.
Furor olim memorabilis, *Normannorum*: ex furore liberos necat *Athamas*: furiarum habitu incedit *Menedemus*: furioſis & prodigis tutores conſtituit lex *Lætoria*, &c.
Fuſi, linum, retia inventa, vide *Arachne*.
Fuſte & ſcutò ſe defendere, phraſis medii ævi, vide *Fuſtis*.
Futuri præſcius *Amphiaraus*, Centaurus *Aſtylus, Helenus* Phryglus, *Hildegardis* virgo, *Iſſinius, Nicoſtrata, Noſtradamus*; prædixit futuram calamitatem *Melon*: cladem *Megiſtias*: dominium orbis Othoni *Ptolemæus*: Octavio, *Nigidius*: Veſpaſiano *Baſilides*: Domitiano *Apollonius*: inſidias inſtantes Galbæ, aruſpex *Umbricius*: mortem Severo *Thraſybulus*: Vide quoque *Aſtyphilus*: mortes ſuorum occultâ quadam virtute prænovit *Ioachimus II.* Elector Brandeburg. prædixit naufragia & terræmotus *Pherecydes*: periculum Alexandro M. ex aſtris, *Bellephantes*: puerum ſiit extiò naſciturum, *Thymoetes*: reformationem *Nicol. Cuſanus*, &c. Virginem parituram Druides, vide *Carnutum*: ex prægnantium infantiumque extis futura prævidere voluit *Maxentius*: futura prædicendi peritiam quô pactô Tiberius exploraverit, vide *Traſullus*, &c.

G.

G literam dedit Romanis *Spurius* Carbilius.
Galbanus, in monte Amano, vide *Palcus*.
Galea S. Martini, olim boni ominis loco, à Gallis in bello adhibita, vide *S. Martinus*: e galeis, ocreis, pectoralibuſque hoſtium Jovem immenſæ magnitudinis fecit *Carvilius Spurius*.
Galerus Ducalis deſcriptus, in voce *Veneti*.
Gallus gallinaceus, cur cantet ſub Solis ortum, vide *Gallus*: ſacer eſt *Æſculapio* & *Latonæ*: cur ſic dictus, *Adæus*, vide quoque in voce *Daneſius*: ejus ſanguis, in cultu Dæmonis, uſurpatus, vide *Calecut*: ejus ſpecie Gallis illudunt hoſtes, vide *Caſletum*: in eum verſus *Alectryon*: galli barba, vide *Triglypton*: pugnaces, *Tanagra*: galli manibus ſacrificant *Cecropes*: gallina, an ovum prius extiterit? Vide *Alexander*: gallinam Romæ urbi præfert *Honorius*: ab iis nomen accepit inſula *Gallinaria*.
Gardiani, quale munus? vide *Defenſores*.
Garrulus tonſor, vide *Midas*: garrulitatis pœna, vide *Coronis, Fulvius, Gallus*, &c.
Gaſia publicæ quid? vide *Almanſor II.*
Γαςςιμαργία, vide *Archeſtratus*: [illegible], *Eberhardus* Dux Wirtenberg.
Gavachos Hiſpanis quinam dicantur? Vide *Gabales*.
Gaudium è prudentia, dolorem è ſtultitia profluere docuit *Theodorus*: præ nimio expirârunt, *Ancius, Agron, Diagoras* Rhodius, *Dionyſius II. Draco, Philippides, Sophocles*, &c.
Gazophylacium primus conſtruxit Minyas, vide *Minyæ*.
Gelu ingens, vide *Moratenſis* lacus: ſalubre, vide *Simbrivius* lacus: & ſuprà in *Frigidum*.
Geminis cur diſpar fatum? Vide *Nigidius*.
Gemma Senatus Regi dictus *de Leſno* Raphaël: gemmam ſexagies ſeſtertium à Jul. Cæſare accepit *Servilia*: de gemma arbelo, vide in voce *Belus*: gemmarum ſculptor, *Pyrgoteles*, gemmas pompaſque primus adhibuit *Arabius*: gemmis & unionibus abundat *India*: inque ea inprimis *Mogor*: de gemmis ſcripſit *Marbodus*: de gemmis & ſimplicibus Rex *Evax*: gemmifer amnis *Aceſinus, Achates, Ganges, Hydaſpes*, &c.
Genealogia ridicula, vide *Amphitheus*: item *Photius*.
Gener pro hoſte, vide *Amyntas I.* bonis moribus, diviti prælatus, vide *Themiſtocles*: interfecit ſocerum, vide *Caſtor, Ptolemæus*, &c. loctum, vide *Medias*.
Generis vilitatem objicienti egregiè reſpondet *Iphicrates*: Generationem à creatione in Deo non differre, delirârunt *Pſatyriani*.
Generoſus animus facilè veniam impetrat, vide *Caractacus*: ut & *Lampadius* Conſ.
Gentium mores, vide in *Europa*, &c.
Genu figuram, urbs habet *Genua*: genibus ſuis advolutum Imperatorem pingi curat *Innocentius II.* illa precantes non flectunt *Agoniſlitæ*: de genibus coluntur Reges, vide *Hiſpania*: præſtatur *Homagium*, &c.
Geographiæ inventor *Anaximander*.
Geometriam invenit *Pythagoras*: de Geoponicis ſcripſit *Antoninus* Auguſtus.
Γεραραὶ quænam dictæ, vide *Dionyſia*.
Gerontes, vide *Senatores*.
Gigas immanis, *Ægeon*: apud Carolum M. *Æntherus, Agyllæus, Antæus*: *Διομάχος*, vide *Athos*: *Briareus*, centimanus *Cottus*: velociſſimus *Damyſus, Enceladus, Ephialtes*: Vide quoque *Hamburgum, Orion, Polyphemus, Porphyrion*, &c. ut & in vocibus *Aloeus, Amorrhæi, Anton, Aſtaroth*, &c. gigantomachiæ quid anſam præbuerit, in voce *Phlegra*.
Gilderin cur dictus *Bajazeth I.*
Gingiberis ferax *Canonor*.
Glacies prodigioſa, vide *Vaigatia*.
Gladius pro Deo habitus, vide in *Acinacis*: ejus figuram refert inſul. *Achillea*: illum, ut væ fictis faceret, appendit *Brennus*: etiam contra Imperatorem accepit *Suburranus*: Germanico, quo ſeipſum necaret, obtulit *Caluſidius*: ſuo ſe imprudens necat *Cambyſes*: de gladio Arthuri Regis. Vide in *Caliburne*: Caroli M. vide in *Hagenoja*: in gladiorum manubria adhibita oſſa Regis *Ochi*: politor ſtrenuus, vide *Arnhemium*: gladios de collo ſuſpendunt legati, vide *Fridericus I.* Imper. &c *Gladiator* nobilis, *Bacchius, Bithus, Eſernius*, &c. Imperator factus *Spartacus*: prodigioſi roboris *Tritanus*: gladiatoris amati ſanguine hauſto, deponit amorem *Fauſtina*: gladiatori ſtatua poſita, vide *Spiculus*: eorum 2000. à Philippo Imperatore exhibiti. Vide *Seculares* ludi: cum gladiatoribus & feris colluctatus *Commodus* Imperator: in arte gladiatoria magiſtrum creandi jus habet, urbs *Francofordia* ad Mœnum, &c.
ad *Glandem*, à fruticibus victum tranſtulit, in Arcadia, *Pelaſgus*: Vide quoque *Chaones*.
ſonner le *Glas*, quid denotet Gallis? Vide *Signum*.
Glaſſum unde petant Ruſſi? Vide *Aderbaion*: illô abundant *Azores, Florum* inſul. *Occitania*.
Glauci coloris aër, vide *Glaucopis*: glauci oculi, vide in *Albania*.
ob *Glires* ſubmerſos, negatô premiô, pereunt liberi 130. Vide *Hamela*.
Globus aureus, inſignibus Palatinis quando illatus, vide *Fridericus II.* Elector Palatinus, globorum inventor, vide *Typographia*.
Gloriæ cupido etiam ſapientibus noviſſimè exuitur, vide *Priſcus Helvidius*.
Gloſſæ juris, vide *Accurſius*: in jus primus edidit *Irnerius*: [illegible] concinnavit *Artemidorus*.

Gnomonis, horologii, &c. inventor *Anaximander.*
Goben, tractus terræ, vide *Brema.*
Gemma laudatiſſima, vide *Chios.*
Goſſypii feraciſſima, inſul. *Balya.*
ex *Gradu* infimo militiæ, Dux, *Belon*: Imperator *Theodoſius I.* &c.
Græcam linguam in Italia excitavit *Chryſoloras*: græca nomina plurimorum in Gallia locorum unde? Vide *Maſſilia, Rhodanus*, &c. græcè didicit natu jam grandior Cato.
Gramen lætum, vide *Faliſci, Iſlandia*, &c. non creſcit in loco, ubi combuſtus *Ioh. Huſs*, &c.
Grana 7. mali Punici comeſta, plurimum nocent, vide *Aſcalaphus, Proſerpina*, &c. frumenti 32. pondus eſt denarii Anglici, vide *Starlingus*: granarium Burgundiæ Sequanorum regio, ſicut Italiæ Sicilia, vide *Biſontium.*
Grando prodigioſa, vide *Azeca, Eudoxia, Lupicinus*, &c. anſerini ovi magnitudine, *Quivira*: grandines ſpeculari ſoliti, unde futura prædicerent, *Chalazophylaces.*
Graphiu confoditur *Erixo, Ioh. Scotus*, &c.
Gratia hoſpiti relata, vide *Calau*: gratiæ divinæ auxiliô opus non eſſe, hallucinati ſunt *Beguardi*: ejus ſcaturiginem ſe eſſe blaſphemavit, quidam *Marcus*: de ejus neceſſitate actum in concilio, vide *Milevus*: illam meritis quæri docuit *Pelagius*: Principis gratiâ excidit *Alvarus de Luna, Tiſſaphernes*, &c. gratiæ expectativæ quid? Vide in *Pragmatica ſanctio*: gratus animus, *Æropus, Pyrrhias, Phemius* &c.
Gratis, nomen libri, vide *Ieſuitæ*: ne verba quidem Pontifices, vide *Hibernia.*
Gravida ex ſcintilla, mater *Cæculi.*
Gravitate inclytus Cato: Vide quoque *Hiſpania, Sabini*, &c.
à *Gregario* milite, ad prima militiæ aſcendit, *Vologeſus*: Vide ſuprà in *Gradus*: gregatim venditi Scythæ, vide *Radagaiſus*, &c.
Grues, cur aves dicantur *Palamedis*? pontum trajiciunt, vide *Carambis*: ut & *Strymon*: vindicant *Ibycum*: cum illis an pugnent *Pygmæi*? Vide quoque *Aſia* palus, ubi magna earum copia: item *Philoxenus*, qui gruis ſibi collum optavit, &c.
Gryphes ubi? Vide *Eſtotilandia*: Apollini Hyperboreo ſacri, vide *Hyperborei*: quorumnam inſigne, vide *Peruſium.*
Guigimo, Deus Ægyptiorum, vide *Aphrica.*
Gula inopiæ mater, vide *Ætoli*: gulæ perditæ *Clodius* Albinus, *Iohannes* Argyropylus Imperator &c. de gulæ irritamentis ſcripſit *Apicius.*
Gurges luxuriæ *Apicius.*
Gutturis tumentis Cebennarum incolæ, vide *Arverni*: & infra in voce *Strumoſus*: gutture magis, quàm linguâ loquuntur *Tingeſi.*
Gymnaſia, cur nudi? vide *Callipatira*: molles gymnaſticis exercitiis ad ſanitatem traduxit *Medea*: gymnetes cur incolæ dicti? Vide *Baleares*: gymnicos ludos, ſingulari privilegiô ſpectavit *Berenice.*
de *Gynæcocratia*, ſcripſit *Goodmannus.*
Gypſum calcemque farinæ miſcet *Emanuel I.* Imperator: gypsô illinit milites, fælici ſtratagemate *Tellias*: è gypſo ſtatuas primus fecit *Lyſiſtratus.*

H.

Hæres regni, vide in voce *Edbilingi*: à ſcorto ſcriptus *Sylla*: ab hærede necatus *Georgius* Blandrata: hæreditatis Dea *Hæres.*
Hæreſin repulſæ parit dolor. Vide *Achillas*: ex Platone, plurimis hæreſibus occaſio, vide *Plato*: hæretica urbs deſtructa, vide *Crema.*
Haga, quid denotaverit medii ævi populis Septentrional. vide *Burgus.*
in *Halcyonem* verſa *Alcyone.*
in *Haliæetum* mutatus Pandarus, vide *Aedon*: item *Niſus.*
Hanas, cur Satanas dictus? Vide *Anas.*
Hanenfedern, quale milium genus? Vide *Alectryon.*
Hanſi, nomen olim dignitatis apud Germanos, vide *Franconia.*
Hariolus, vide *Amphiytus.*
Harmoniam Biblicam concinnavit *Chemnitius*: remiſſam invenit *Democritus*: harmoniâ & neceſſitate omnia conſtare, ſenſit *Philolaus*: de harmonia Ionica, vide in *Ionia*: de omfigena, in voce *Fridgora.*
Haſta, quæ fecit vulnus, idem ſanavit, vide *Telephus*: jus haſtæ adverſus inopes inclementer exercuit *Obultronius* Sabinus: haſtæ bona Ciceronis ſubjicit *Clodius*: ei conditiones pacis juratæ, ſed violatæ ab hoſtibus, alligatas, in altum, cœlum verſus, extendunt Bulgari, vide *Iuſtinianus II.* Græcorum quales? Vide *Caduœus*: in haſtiludio periit *Henricus II.* Galliæ Rex.
de *Hebdomadarum* obſervatione, vide in voce *Sabbaticus.*
Hebræas literas primus inſtauravit *Reuchlinus.*
Hecatombe, unde dicta? Vide in voce *Amyclæ.*
Hedera, cur vitam amplectatur? Vide in *Ciſſus*: illâ Bacchus gaviſus, vide *Corymbifer.*
Helepolis, qualis machina? Vide *Herodorus.*
in *Heliotropium* verſa Clytia.
Hellebori optimi ferax, *Oeta*: illô aquam corrumpit, ut urbem capiat, *Euriloc hus*: ſe purgat contra adverſarium ſcripturus, *Carneades.*
Heller, monetæ minutiſſimæ genus, unde dicatur? Vide *Halla* Suev.
Helluo αὐτόχειρ, *Niſias.*
Hemicillus quid? Vide *Anchialus.*
Henoticon Zenonis Imper. ſequuti *Pacifici.*
Herba perticam vincit, vide *Caſus Vopiſcus*: Heracleon, unde nata? Vide *Deianira*: Sardoa riſu necat, vide *Sardinia*: Ζωογόνις, vide *Polyidus*: herbæ adminiculò, à freto Siciliæ, ſextô die Alexandriam pervenit, *Babilius*: herbæ inter lapides, vide *Campi lapidei*: earum ope juvenituri reſtitutus Tithonus, vide *Tithonus*: herbis venenatis abundat *Caucaſus*, &c.
Hermaphroditi populi *Machlyes.*
Heroum res geſtas, in conviviis decinêre, *Bardi*: peplo Minervæ inſeruerunt Athenienſes, vide *Panathenæa*: heroici carminis inventrix *Phamonoë.*
Heurling, piſciculorum genus, ubi inprimis? vide *Biemerſis lacus.*
Hexaëmeron ſcripſit *Baſilius, Candidus*, &c.
Hierax, cur dictus *Antiochus III.*
Hieroglyphice docuit *Naucrates*: Hierophanta quis dictus? Vide *Eleuſinia.*
Hinnuli pelle Bacchus indutus, vide *Nebrides.*
Hippomanes Caligulæ propinat, *Cæſonia.*
Hippomarathum adverſus ſerpentes efficax.
Hircus, poëtici certaminis præmium, vide *Tragœdia*: hircum olent mulieres Lemniæ, vide *Polyxo*: hircis abundat *Cnyps, Hutha* inſul. hircinum [illegible]
amicti *Bedouni.*
Hirti ac villoſi populi Satyri, vide in voce *Populi.*
in *Hirundinem* verſa Chelidonis, vide *Aedon*: hirundines nuntiæ, vide *A. Cæcina*, & in voce *Quædam*: nullæ in *Thebe*: ubi primò conſpiciantur, vide *Chelidonia*: iis inviſa arx, *Bizia*: ab iis proditur parricida *Beſſus.*
Hiſtoria quando vocalis facta, vide *Triton*: ejus inventrix *Clio*: pater *Herodotus*: rythmicæ hiſtoriæ auctor *Georg. Chaucer*: hiſtoriam Imperatorum ſcripſêre, *Claudius* & *Carolus IV.* Hiſtorici cujuſque gentis optimi recenſentur, in *Georg. Buchananus.*
Hiſtrio inſignis, *Roſcius*: hiſtrionis exul *Iuvenalis*: hiſtriones Italiâ pulſi, vide *Atella*: hiſtrionicâ dives evaſit, *Æſopus.*
Hœdi ſidus, vide in *Ægaum.*
Homerus reprehenſus, vide in voce *Ægypti.*
Hominum ætates in ænigmate repræſentatæ, vide *Sphinx*: hominem primus finxiſſe fingitur *Prometheus*: è ſole delapſum eſſe, docuit *Parmenides*, &c. annis totis non vidit *Onuphrius*: eorum peculiare genus, vide *Abarimon, Ægipani*: homines 300. ſacrificavit Ariſtomenes Jovi, qui dictus *Ithomætes*. homicidium, converſionis occaſio, vide *Marcus* Eremita: ejus pœna, vide *Delphinium, Heſiodus, Mitys*, &c. humanâ carne in cibum uſi *Anthropophagi, Læſtrygones*, &c. Vide quoque *Iava*: litatum *Dianæ* Taur. &c. *Vide uſtrà*: genus ab Oriente propagatum eſt, vide *Iberia*: ſanguine *Leonis* [illegible] *Therodamas*: ſoni Deo gratiores, quàm tibiarum, vide *Anacharſis*: victimis humanis placati, *Diana* Taur. *Eſus*, Mercurius, vide in voce *Adram*: *Triclaria*, &c. Vide quoque *Ægobolus, Cherſoneſus, Druidæ, Heruli, Mexicum*, &c. vitæ humanæ inſuavitates, vide in *Acheron*: hominum [illegible] mia, vide *Agatho* P. &c. Eſt etiam *homo* terminus feudalis, vide *Hominium.*
Honeſtum per ſe vel inhoneſtum nihil, ſentit *Pyrrho*: honoris læſi actio [illegible], vide *Robertus Cortenæus.*
Hora nullæ, vide *Aſcia.*
Hordeum & triticum invenit *Iſis.*
Horologium, miræ artis, vide *Aaron, Argentoratum*, &c. in quo ſtella Polaris conſpicua, vide *Sylveſter I.* de horologio Principum, vide in *Avenio*: horologia ſolis ex aqua, vide *Caſſiodorus.*
Horreum Imperii Romani *Sicilia*, &c.
Hortus Galliæ, *Turonia*: Hiſpaniæ *Murcia*: Regum Vandalorum *Paradiſus*: in horto docet *Epicurus, Lacides*, &c. horti inſignes, vide *Luculli horti* penſiles, &c. Vide *Babylon*: in eorum cura delicatus *Ariſtomenes* Dii Poenis, *Priapus*, &c. hortis inhians Meſſalina, poſſeſſores ſubvertit, vide *Luculli* horti & *Valerius* Aſiaticus: hortos agroſque colunt *Marone*: hortulanus evaſit Rex, vide *Abdalonimus*: hortularii cur dicti *Clementini*?
Hoſpes infidus, vide *Lyncus, Polydorus*, &c. hoſpites ingrati, *Maurritii*: ſoos clavâ necat *Corynetes*: mactat *Sciron*: hoſpitii præmium carmen, vide *Creophilus*: hoſpitales, vide *Æolus, Atlantides, Calypſo, Gellias, Gothi, Protagoras, Siamum*, &c. hoſpitalitas repenſa, vide *Admetus, Baucis, Friburgum, Hyreus, Molorchus, Philemon, Semalchida*, &c. de hoſpitalitate certamen, *Suiones.*
Hoſtia, quando reſupinata? Vide *Anarryſis*: ejus parte ſumtâ jurat *Paſchalis P.*
Hoſtis, monet Pyrrhum, vide *Nicias, Timochares*, &c. hoſtis fidei fidem jurat, vide *Caſſanç* hoſtis filius magni habetur, vide *Metiochus*: in hoſte virtutem victor admiratur, vide *Porus*: Hoſtes cœlitus territi, vide *Procopius Hiſt*: hoſtes ſuos devorant incolæ, vide *Braſilia*: *Cambali*, &c. immolârunt olim *Galli*: eos avidiùs inſequens vincitur *Stratocles*: ab hoſtibus ſervare olim credita, *Ancaria*: pro hoſtibus 100. cæſis homo ſacrificatus Jovi, vide *Hecatomphonia*, &c.
Humanitas, vide ſuprà in voce Homo.
Humerus Pelopis comeſtus à Cerere, edit miracula, vide *Pelops*: ab humerorum latitudine, dictus *Plato.*
Humilem cur Honoris ædem fecerit Marius, vide *Honor*: ex humili loco in principem evectus, *Agathocles, Anatolius, Sylla*, &c. ſub humilitatis velo, hæreſin ſuam ſparſit *Priſcillianus.*
Hyacinthi floris origo, vide *Ajax.*
Hyænæ 10. cum aliis feris exhibitæ, à Philippo Imperatore. Vide *Secularis ludi.*
Hyberidæ herbæ inventor, *Democrates.*
Hydraulica organa excogitavit, *Cteſibius.*
Hydromantiæ fons *Egeria.*
Hydrops immanis, vide *Benjamin.*
Hyems qualis? in *Barbaria*: acerrima, vide in *Hybernia, Lacratides*, &c. mitiſſima, in *India*: ubi hirundines hyeme latitent, vide *Chelidonia*, &c.
Hypoſtaſes in SS. Trinitate tres, tres eſſentias eſſe delirârunt, *Conon.*

I.

Iaculator inſignis, *Ancus Martius, Rhemnius Palæmon, Seleucus*, &c. Vide quoque in voce *Guienna*: jactantia repræſentata in fabula, *Eſopus*, vide *Aglaonice, Anchiſes, Baladan, Caſſiope, Cenchreis, Gyges, Iphimedia, Marſyas, Miſenus, Myrtilus, Niobe, Orion, Prœtides, Salmoneus, Sempronius* [illegible] *dus, Vitecus* Ciliæ Comes, &c.
Iaculum inevitabile, vide *Cephalus.*
Iaer Belgarum, unde veniat? Vide *Era.*
Ἴακχος primus dies, in *Eleuſinia.*
Iambi acerbitate ad ſuſpendium adactus *Lycambes*, vide quoque *Neobule*: eo primus uſus eſt *Simonides.*
Ianus ſceleratus, à Turcis, dictus *Huniades.*
Ibis cur dictus *Apollonius*? nomen fuit quoque carminis acerbi, vide *Callimachus.*
Ictibus 15. punitus, qui in dubium vocâſſet ſententiam *Stabianorum.*

Icunculâ magicâ inſidias ſtruit Regi *Enguerrandus Marinus.*
de *Ideis* quid ſenſerit *Alminens*?
Idem ſemper *Socrates.*
Idiota cur dictus *Childericus III.*
Idolum prodigioſæ magnitudinis, vide *Rugii, Scaphuſia, Statuevitus,* &c. ex farina & humano ſanguine conflatum, vide *Mexico*: ea variis metallorum, lignorum, gemmarumque generibus, vide *Serapis*: idola corruunt adventante D. *Regulo*: illorum horrenda forma, vide *Sinarum* regnum: vanitatem ridet *Hermes*: idololatræ vaniſſimi, vide *Ægyptus*: idololatria diviuitus punita, vide *Chutai, Gad, Jeroboam I.* ejus inventor *Ninus*: Vide quoque in voce *Belus*: Idolothyta comederunt *Nicolaitæ*, &c.
Iecur devoratum Diacoui *Cyrilli*: illud aquila, in *Prometheus*: vultures depa-, in *Tityus*: contra ejus duritiem malagma, vide *Apollophanes.*
Iejunium, rigoroſè obſervatum, vide *Armenii, Montanus, Carthuſiani, Priſcillianus*, &c. dominicale inſtituit, *Euſtathius*: in pane & aqua feriâ ſextâ, vide *Lemovicum*: triduanum omnibus ſuis ægris injunxit *Theſſalus*: 4. temporum ordinavit *Calixtus I.* jejunio diuturnô enectus, *Doſitheus*: ſenex factus *Elias* Mon. jejunia triduana Armenii, vide in voce *Ciolſa*: quatenna per annos, *Maronitæ*: perpetua, cum rigida continentia, obſervavit *Proclus*, vide *Tertullianus*: illorum ſtatus dies, *Statio*: in jejuniis admirandus, *Simeon Stylites*: de jejuniis Phariſæorum, vide ibi & infrà in *Inedia.*
Γεγωνεύς quis dictus? Vide in *Droiſſus.*
Ignaris, in inſidias incidit *Ardlonicus* &c. ab amicis ignaris occiſi *Cyziceni*: ignorantia Epiſcoporum exitialis, vide *Nectarius*: literas ignorârunt *Hunni.*
Ignavia contemtum paris, vide *Abdulac*: mira, vide *Alexander II.* Imperator, *Comatus, Gulielmus Philander*, &c. ignaviæ confeſſio, vide *Æpint*: ob ignaviam, occiſus à ſuis *Ethodus II.* relegatus *Hoſlaſius*: ignavo miſſa pellis leporina, fuſus & colus, vide *Piaſtus*: ignaviſſimis habitanda data *Calybe.*
Ignis elementum, vide *Iupiter, Veſta*, &c. primò repertus, vide *Mydia*, Item *Pyrpile*. adoratus, vide *Germania, Hypſiſtarii, Iſdegerdes*, &c. æternus, Imperii pignus, vide *Veſta*: in aquis, vide *Proteus*: aquâ accenditur, terrâ reſtinguitur, vide *Chimæra*: inextinguibilis, vide *Creuſa*: optimum ciborum condimentum eſt, vide *Evenus*: panno laneo extinguitur, vide *Porticus*; pluviis alitur, vide *Hephæſtii*: Perſarum Deus, vide *Abdas*: captus ab hoſtibus, vide *Tiberius*: peſti medetur, vide *Acron*: græci inventor *Callinicus*: ignis *inſula* Ferdinandi Noronhæ: igni & Soli ſacrificatum, vide *Aphrica*: igni, Soli & Lunæ, vide *Germania*: liberos ſuos impoſuit *Thetis*: ſeipſum immiſit *Borges*: ignem è cœlo ſurripuit *Prometheus*; è ſilice primus excuſſit *Pyrodes*: per ignem ambulare ſolitæ ſunt familiæ *Hirpiæ*: igne cincta urbs, vide *Hiſpania*: concrematus *Valens* Imperator, illo impoſito capiti, ad Turcarum Imperatorem ſupplices, quantò poſſunt maximò curſu, contendunt, vide *Vezirius*: noctu obrutus Triptolemus, vide *Ceres*: ab igne dicta *Aſia, Pyramides*, &c. in eo inventus infans *Caculus*: metalla excoquendi artem invenit *Prometheus*: ex igne conſtare omnia, tradidit *Heraclitus, Hippaſus*, &c. ignes ſubterranei plurimi, vide *Italia*: de ignibus, qui cùm lignum non poſſint, aquæ mollitiem depaſcuntur, vide in voce *Iſlandia*: igniti vomeres puritatis examen, vide *Kunigunda*: ignivomus mons, vide *Æuxauma, Ætna, Chimæra, Epopeus*, &c. de ignivomorum cuburum inventione ſcripſit *Collenutius.*
Ignominiam graviter ulciſcitur *Batas.*
Iliacus cur dictus *Æmilius Macer*? Ἰλιάδα λεπτογεγραμμένην ſcripſit *Neſtor.*
Illuminati quinam dicti? Vide *Roſa Crucis.*
Illuſtres, qualis gradus? Vide in voce *Comites.*
Imago mira Dianæ, vide *Anthermus*: imaginem Chriſti in nummis primus expreſſit *Iohannes I.* Imperator: ex imagine ficta vox prodit, contra conjugium, vide *Vintonia*: imaginum 12. plauſtra *Baſilea*: 46. *Sangalli* ſub tempus Reformationis combuſta: contra imagines Trinitatis concluſum in Gallia, vide *Franciſcus I.* imaginibus pingendis lucrum quærere coactus eſt *Conſtantinus IX.* Imperator. Vide quoque in voce *Iconomachi.*
Imberbis cur Apollo?
Imbricibus primus perſonas impoſuit *Dibutades.*
Imbrium expers, *Ægyptus*: an imbribus creſcat *Nilus*?
Ἱμεργόνος cur dictus *Diogenes* Sinopenſis?
Immiſericordia in pauperes, vide *Hatto* II.
Immortales dicti fratres *Roſæ Crucis*: Perſarum milites, vide *Athanati*: immortalitas quo pacto concilietur? Vide *Menander*: illam liberis qui acquirere conata *Thetis*: optans illam ab Alexandro M. *Gymnoſophiſta*: ut ejus opinionem conſequeretur, in Ætnam inſiluit *Empedocles.*
Impeccabilitatem docuit *Pelagius.*
Imperator quis olim dictus? Vide *Dux*: pro Imperatoris ſalute moritur *Antinous*: ex Imperatrice lector, *Baſiliſcus*: Monachus *Cantacuzenus*: privatus *Andronicus* II. Imperatores duos veneno necat *Latus*: Imperatrix mendicat, vide *Adeleta*: imperat invitus *Ælius Pertinax*: tribus tantùm diebus, *Marius*: imperare grave eſſe, agnovit *Hadrianus VI.* imperii primus licitator *Didius* Julianus: typus aurum, vide *Indictio*: illud abdicat *Diocletianus, Carolus V.* &c. imperium magnum non niſi violentiâ contineri poſſe, ſtatuit *Maximinus.*
Impii à ſacris abſtinere juſſi, vide *Eleuſinia*: impietas punita, vide *Abas, Manaſſes, Mezeius, Simonides, Tantalus*, &c. immanis in patrem, vide *Servius* Tullus, in matrem, vide *Electra*: impietatis accuſatus *Ariſtoteles*: ob impietatem periit *Ædius*: in lupum mutatus *Lycaon*: à muribus devoratus eſt Vilderolphus Epiſcopus, vide *Argentina*, &c.
Implacabilis Dea *Mors.*
Impoſtor inſignis *Mahomet, Petrus Fullo*, & *Mongus, Simon* magus, &c. impoſtura inſignis *Augurum*, vide ibi: medium efficaciſſimum, ſuperſtitionem propagandi: vide *Iaponia.*
Imprecatio Hadriano Imperatori facta, vide *Fuſcus, Severianus*, &c. lepida *Demonda*: dira Corinthus imprecatus eſt Meliſſus, vide *Bacchiadæ.*
Impreſſoria ars, vide *Typographia.*
Impudentiâ, in ſaxum obriguiſſe dictæ, *Propœtides.*
Impudicitia famoſa, vide *Barbara* Imperatrix, *Cleopatra, Paſiphae*, &c. Vide quoque in *Minotaurus*: cauſa eſt maximorum malorum, vide *Iudæa* Imperatrix, punita, vide *Apulia, Meduſa, Polyxenus*, &c. ejus Dea *Cotytto*: vide & in voce *Baptæ.*
Inani & plenô omnia conſtare, docuit *Chryſippus.*
Inaugurationi Caroli Valeſii deeſt pecunia, vide *Enguerrandus.*
Incantator inſignis *Iannes*: ab incantationibus dictum *Latium*: de iis ſcripſit *Pomponatius.*
Incarnatum eſſe Angelum Michaëlem dixerunt *Bonzomitæ.*
Incendio horribili arſit *Baſilea, Geneva, Gorlitium, Lugdunum, Rothomagum, Sangallum, Sejana, Tieinum*, &c. inteſtino correptus eſt *Maximinus* C. Valerius: incendit urbem ipſe *Nero*: ſecum, *Arigrathes*: incenſis ſylvis, cineribus ſemina miſcens divite mox meſſe inſequente, vide *Suecia.*
Incerto auctore vox emiſſa, perculit *Arſenium.*
Inceſtus cum matre & filia, vide *Cylicne*: cum noverca *Ruben*: cum privigno *Caſperia*: cum ſorore *Ammon*, &c. punitus, vide *Æmon, Ammon, Cyane, Champpus, Iocaſta, Macareus, Medullina, Minutia, Myrrha, Oppia, Ruben*, &c. deprehenſo liberorum inceſtu vocem amiſit uxor *Nauſimenis.*
Inconſtantia populi, vide *Ludovicus II.* Rex Neapolis.
Incontinentia, dolium Danaidum, *Bion*: in exitium dat, vide *Demetrius I.* &c.
Incorruptibiles, cur dicti *Gaianitæ*?
Incredulitas, qui utilis eſſe poſſit? Vide *Thomas* Apoſtolus, de incredibilibus ſcripſit *Damaſcius*: de incredibilibus & inauditis *Iſigonus.*
Indefeſſus in ſtudiis, vide *Chalcenteros, Viritus Zuinglius* &c.
Indignatiis Dea *Rhamnuſia.*
Indolentiam Stoicorum reprehendit *Crantor.*
Induciarum violatio punita, vide *Chaganus, Iulianus* Cardinal. &c.
Indulgentias Friſiis fruſtra pollicetur Epiſcop. Trajectenſis, vide in voce *Trajectum*: illas Lunæ comparat Richardus Angliæ Rex, vide *Innocentius IV.* iis corraſam pecuniam in aleam & ſcorta prodigit *Cæſar* Borgia: vide quoque in voce *Indulgentia.*
Inedia longævus *Galenus*: obiit *Agrippina, Mahomades*, &c. convaluit *Cleanthes*: ſpontaneâ obiit *Amphicrates, Ariſtarchus, Cocceius Nerva, Cremutius Cordus*, ejus patientiſſimi *Gelones*: vide quoque ſupra in *Iejunium.*
Inermis recuperat, quæ armati prædeceſſores ejus amiſêre, *Carolus V.* Galliæ Rex.
Infans coronatus, ſed ob prava indicia occiſus, *Laboſardachus*: è manibus patris ludentis labitur, vide *Delphinatus*: expoſitus mirè ſervatur in *Achmatoras*: hirſutus, urſi inſtar, *Martinus II.* jubet Rhodanum ponte ſterni, vide *Benezetus*: infantis ferocia, in *Caſonia*: infantis miſericordiâ, qui ad illum occidendum miſſi erant, moti à cæde deſtiterunt, vide *Labda*: infantem pica ſervat, vide *Achmacoras*: infantem immolavit *Apollonius Tyanæus*: infantem tollere, quid ſignificet, vide *Levana*: infantes combuſti, idolo *Moloch*: in eſcam propoſiti, *Ærope*: feris expoſiti ſervati, vide *Theano*: eos hæredes vitæ æternæ eſſe negant *Hieracitæ*: merſit, Conſtantinus Imperator, vide *Cherroneſus*: Rheno explorant *Celtæ*: vide quoque *Eaſt-Anglia*: nec infantes quidem, ſine bonis operibus, juſtificari poſſe docuit *Georgius Major*: de infantibus, in utero matris mortuis, ſcripſit *Beaucaire* Fr. infanticidium horribile, vide *Herodes.*
Infernus qualis locus? Vide *Porticus*: ejus pœnas ſingulis 1000. annis ceſſare, delirârunt *Millenarii*: illum negavit *Herm. Riſwich*: inferorum aditus, vide *Cimmerii*: cruciatus auditoribus monſtravit, *Patricius* Hiberniæ, *Avernus*: ſpiraculum. Vide *Amſanctus*, &c.
Infideles quomodo Turcæ vocant? vide *Europa*: infidelium feliciſſimus, *Mahometes II.* infidelitas punita, vide *Petrus de Vineis*, &c. & infrà in voce *Perfidia.*
Infinitas res eſſe, ſenſit *Leucippus.*
Infractus animus, vide *Lutherus*, &c.
Infulam triplicem recuſavit, *Gulielmus Rainaldus.*
Ingenium inſigne, *Abdemon, Alchindus, Auguſtus Cæſar, Joh. Piccolomineus, Scaliger*, &c. ingeniô mirô Theodoſiam liberavit *Tynnichus*: ingeniorum præſes *Minerva.*
Ingluvies, vide *Æthon*: illâ victus ab hoſtibus *Suptarus*: in talem jocus, *Bion.*
Ingratus animus, vide *Aſiaon, Amalaſuntha, Antiochus VII.* in Judæos: *Aratus, Ariſtoteles*, in præceptorem Platonem: *Care, Innocentius II.* in Imperatorem *Megara, Oſtorius Scapula, Philippus V.* Rex Macedonum, in Attalum, *Sanctius, Tamos, Theodatus*, &c.
Inhoneſta, ſuadens lapidatur *Cyrſilus.*
Inhoſpitalitas punita, vide *Amycus, Baucis, Euxinus* pontus, *Lycus, Nabal, Palinurus, Theodamas*, &c.
Inhumanitas Diocletiani, vide *Galerius*: & ſuprà in *Crudelitas.*
Inimicitia ſæva ac cruenta, vide *Faida.*
ſub *Initiationis* tempus adhibitam veſtem, non depoſuêre olim niſi in lacinias verſam, vide *Theſmophoria.*
Injuria finis ſervitutis, vide *Vallius Syriacus*: ejus memoriam quotidie in cœna refricat Darius, vide *Ariſtagoras*: injuriam tolerare poſſe, ſapientia ſumma, *Chilo*: injuſtus, ſed fortunatus *Herodes I.* filio injuſtitiam generoſè exprobat *Talantia*: injuſtè partum regnum, iterum perditur, vide *Baaſa.*
Innocens accuſatur, vide *Acaſius*: in vincula conjicitur *Philippus Comineus*: ſuſpendio necatur, non impunè, vide *Ludovicus X.* trucidatur Darius, vide *Artabanus*, ut & *Archelaus*: ob innocentem occiſum peſtis, vide *Theſea*: innocentium ſupplicium Deus punit, vide *Henricus III.* Rex Galliæ, innocentia calamitoſa, vide *Criſpus*: detecta, vide *Adalulfus, Leo X. Peleus, Pelorus*, &c. illam probat *Cæſarius*, &c.
Inobedientia punita, vide *Abdon, Ioſephus*, &c.
Inopi ſupra modum regio, vide *Aman.*
Inquies animus, vide *Adelbertus Henricus* II. Dux Brunſuicenſis &c.
Inſania ſimulatione miſſionem impetrat *Melon*: non æquè felix Ulyſſes, vide *Palamedes*: ex inſania in propria viſcera ſævit, *Cleomenes* I. inſanus inter Scholaſticos, Scholaſticus inter inſanos, *Sparſus*: inſani patris filius inſanus, vide *Clivia.*
per *Inſcitia* victi Perſæ, vide *Niſibis.*
Inſepultus abjicitur *Ioachim Rex*, ob inſepultos bellum, vide *Ægialeus.*
Inſidiæ detectæ, vide *Icetas*: in auctorem verſæ, vide *Antiochus* VIII. *Ianizeri, Nymphæus*, &c. illas prudenter exuit Artaxerxes, vide *Artabanus.*
Inſignia contumelioſè habita, cauſa belli, vide *Lugdunum*: imperii olim aſſervata *Hagenoja.*

Inſolentia Epiſcopi, contra Regem, vide *Apamia*: punita, vide *Achemon*, *Arimazes*, *Choſroës I. Maſcezel*, *Teleſtagoras*, &c. militum punita, vide *Abdala*.

Inſcriptiones vetuſtiſſimæ Hebræorum, vide *Horeb*.

Inſula in apricum prodit, *Delos*, *Theraſia*, &c. redditur continenti, *Dioryctus*: inſulæ ad tibiarum ſonum mobiles, *Nympharum*: fluctuantes, vide *Vadimonis* lacus: item in voce *Cutilia*.

Integritate inclytus, *Cajus Fabricius Luſcinus*.

Intempeſtivum verbum mortis cauſa, vide *Quintianus*.

Intercalationis auctor, vide in *Biſſextus*.

Intercedere qualis vox? vide *Tribuni*.

Interpone tuis interdum gaudia curis, vide *Amaſis II.*

Interrogandi ſeſe mutuò occaſio unde Poëtis nata? Vide *Amphidamus*.

Inteſtina effudit *Anaſtaſius II. P. Arrius* &c.

Intincta uſus in S. Cœna an admitti poſſit? Vide *Calix*.

Intrepidus conjuratis occurrit *Sempronius* Denſus: mortem obit, *Hier. Praegenſis*, &c.

Invidia collyrium optimum, vide *Ælius Sincerus*: comes V. virtuti, vide *Pelopidas*: ſibi nocet ipſi, vide *Aedon*, *Euſebia*, *Herſe*, &c. ejus vis, vide *Perdix*, *Roxana*, *Talus*, &c. pœna, vide *Irylus*, *Georgius Trapezuntius*, &c. invidiæ civium ceſſit *Herodotus*: invidiâ excæcatur *Beliſarius*: pellitur *Phalereus Demetrius*: petit Rhodus, vide *Philippus Villerius*: tollit è medio ſe doctiores Hadrianus Imperator. Vide *Phavorinus*: trucidatur *Regiomontanus*: invidi & vindictæ cupidi furiis agitantur, vide *Tiſiphone*: ab invidis in periculum vitæ adducitur *Diogenes*, &c.

Inundatio ominoſa, vide *Tiberis*: ut & *Hollandia*.

Inurbane Dario reſpondit *Heraclitus*.

Invulnerabilis qui redditus *Achilles*, *Ceneus*, *Cycnus*, &c.

Io triumphe, qualis acclamatio, vide *Triumphus*.

Jocus Antipatri in *Demadem*: in Hadrianum VI. Vide *Ultrajectum*: Ciceronis in *Caninium*: in longum gladium, *Dolabella*: in manus callidas habentem, vide L. *Quintius*: in pallidos, vide *Cauni*: in regnum Tunetanum amiſſum, vide *Tunes*, &c. ob jocum à cane lacerata *Conſygne*: jocô poëma penſatum, vide *Arioſtus*: joci crudeles Caligulæ, vide *Cæſonia*: jocoſum ingenium, *Rabelæſius*.

Joſephus prophanus, vide *Peleus*.

Ira dolo inſigni ſedata, vide *Anaximenes*: injuſta ingentem edit ſtragem, vide *Theodoſius I.* perdit, non erigit, vide *Olynthus*: irâ inſanus *Ajax*: vide quoque *Alcetas*, & *Cotys*: obit *Matthias Corvinus*, *Stephanus Poloniæ Rex* &c. Vide quoque *Valentinianus I.* Imperator, iratus nunquam *Amonius*.

Irriſor converſus, *Cyeneſius*.

Iſchades deſiderat *Amitrochares*.

Iſthmum perfodere conati fruſtra, vide *Cnidus*, *Nero*, &c.

Ἰννῖς cur *Adonis* dictus.

à *Judæis* crucifixus *Ruſellus*.

Judex ineptus, *Midas*: inferorum, vide *Æacus*, *Minos*, *Rhadamanthus*, &c. injuſtus, *Arabianus*: punitus, vide *Cambyſes*, *Pauſanias*, *Philippus I. Siſamnes*, &c. ſeverus, vide *Ananus II.* à Judicis tergo ſecuris, vide *Tenedos*: Judices in Sole, vide *Heliæa*: ſub ulmo olim, vide *Bancus*: puri eſſe debent & juſti, vide *Areopagitæ*, *Dice*, &c. judicum inſcitiâ Menandro prælatus *Philemon*: judicium in cauſa murium & felium, vide *Matiſconum*: illud ſubterfugientes, vide *Imbros*: ad judicium ultimum provocas *Gualterus* Burgenſis, &c. judiciô iniquô oppreſſus *Palamedes*: judicia noctu peregerunt, *Areopagitæ*: judicia hominum de ſe egregiè refellit *Farneſius* Alex. ad judicia tranſmarina non provocandum, vide *Carthago*: judicare plus, quàm jus dicere, vide *Rhadamanthus*, &c.

ſub *Jugum* miſſi Romani, vide *Caudi*, *Ceſenius Pætus*, *Sp. Poſthumius*: jugo primus tauros ſubdidit Bacchus, vide *Taurus*: jugis montium præeſſe olim creditus *Jugatinus*.

Jumentorum & mulionum Dea, *Epona*.

Juramentum fidelitatis, vide *Fideles*: imprudens, vide *Acontius*: inviolabile, per *Stygem*: ſolenne, in Capitolio olim concipi ſolitum, vide *Tellus*: in templis, vide *Templa*: temerarium, vide *Phaëthon*: ejus Deus, *Orcus*: formula, vide in *Geraræ*: veritas quo pacto olim explorata? Vide in *Acadinus*: illud religioſè obſervat *Ageſipolis III.* eo à parente puer adhuc adſtringitur *Annibal*: decipitur *Medias*: ab eo abſolvitur *Ludovicus II.* Imperator, vide quoque in voce *Piſa*, ut & *Pepinus*: jurandi mos antiquis, vide *Lapis* Jupiter: per feſtucam, vide *Feſtuca*: per manes, vide *Augilæ*: per nomen *Priſcilliani*: Jurati quinam dicantur? Vide *Rupella*: ut & infrà in *Perjurium*.

Jurgiorum cauſa laurus, vide *Amyci portus*.

Jus ab injuria vincitur, vide *Ceus*: juris civilis cuſtos, *Prætor*: lucerna dictus, *Nicolaus Tudeſchi*: illud in ordinem redegit, *Juſtinianus I.* primus Bononiæ docuit *Irnerius*: Regis ſui Romæ animosè defendit *Franciſcus Joyeſius*: jura omnia in ſcrinio pectoris ſui recondita eſſe, dixit *Paulus II.*

Juſtitia negata, libertatis occaſio, vide *Appenzella*: terras reliquit, *Aſtræa*: ejus miniſter *Rhadamanthus*: præſes *Dice*: Regem ſe vocavit impiè *Johannes Leidenſis*: tenaciſſimi, *Arimphæi*, *Ariſtides*, *Axiaca*, *Clotharius I. Galactophagi*, *Macrobii*, *Scythæ*, *Seres*, *Solimannus II.* &c. juſtitiam Dei agnoſcit, vicinus ſupplicio *Mauritius* Imperator, eſſentialem Dei, noſtram eſſe juſtitiam ſtatuit Oſiander, vide *Pruſſia*: unicam à Deo petunt *Pedalii*: de juſtificatione quid ſenſerit; jam ante reformationem, *Guilielmus* Epiſcopus Pariſienſis.

Juvenca pro puella immolata, vide *Valeria*: in juvencam verſo *Io*: juvenci exuviis inſutus *Atarnites*.

Juventus magna geris Cn. *Pompejus*: nihil fecit *Ludovicus V.* Galliæ Rex, juvenes 7. quotannis in Cretam mittere coacti Athenienſes, vide *Minos*: juvenum 300. exitiale munus, vide *Roma*: Juventam licentioſius actam dolet *Auguſtinus*, *Prudentius*, &c. ejus vitia inſigniter emendat *Themiſtocles*: à juvenibus corruptus *Athalaricus*: juvenilis præſumtio, vide *Dædalus*, *Icarus*, &c.

K

à Κάλπη, voce græcâ, dictus mons & fluv. *Calpe*.

Κανηφόροι virgines, vide *Dionyſia*.

Κακολογάδην quid ſignificet? Vide *Ariſteas*.

Καθυπτηριον quid ſignificet? Vide *Anemoria*.

Κεφαλάδες Latinè Capitanei, vide *Dux*.

Κηρόβουλλον quid? Vide *Bulla aurea*.

Κορυβαντιᾶν quid? Vide *Corybantes*.

Κυάμους olim πυάμους dixêre Græci, vide *Pyanepſia*.

Κυβηβᾶν qualis in ſacris *Cybeles* ceremonia? Vide *Cybele*.

Kyrck unde? Vide *Dominicum*.

Κύρις cur dictus *Adonis*?

L.

Labarum, vide *Carrocium*.

Labor ad honorem ducit, vide *Honor*, *Virtus*, &c. laborioſiſſimus *Calvinus*.

Labra nareſque, quò pudicitiæ ſuæ conſulant, præſcindunt moniales Scotiæ, vide *Normanni*.

Labyrinthum primus extruxit *Peteſucus*, vide quoque in voce *Dædalus*.

Lac capræ nigræ, ſtatim agnitum à *Democrito*: à lactis candore G[illegible] dicti, vide *Galliæ*: Lacte ſacra peracta Mercurio, vide in voce [illegible] item *Nymphæ*, *Pales*, &c. lacte & ſanguine pluit, vide M[illegible] *bus*: à lacte dicti populi *Galactophagi*. lacticiniis Nomades [illegible], vide *Triton*.

Lacernæ Gallorum craſſæ, vide *Gallia*.

Lacerta immenſæ magnitudinis, vide *Nyſa*: cibus *Amazonum*.

laceras *Lacertum* Largii mordax *Memmius*.

Lachrymis continuis maduit *Heraclitus*.

à *Lactucis* dicti *Lactucini*: ex lactucis ſylveſtribus concepit *Juno*: vide etiam *Hebe*.

Lacus, amœnitate nobilis, vide *Anio*: bituminoſus, in quo nihil [illegible], quique ter de die faciem mutat, vide *Aſphaltus*: mutas ranas [illegible] *cendus*: noctu noxius, interdiu ſalutaris, *Pheneus*: perjuris exitio[illegible], vide *Palici*: pondera ſuſtinens, vide *Arethuſa*: profundiſſimus [illegible] vide *Beſſus*: ſalſus, vide *Arſiſſa*: tempeſtates ciens, vide *Pilatus* [illegible] ſolenni tripudiò circumit populus, vide *Hylas*: lacus alii [illegible] vide *S. Audomari* fanum, *Burgundia*, *Hibernia*, *Scotia*, &c. ut & in voce *Lacus*.

Lalaps cur dictus *Bajazetes I.* Turcarum Imperator.

Læva quinam pinxerint, vide *Holbenius*.

Lagenam ſolenni pompâ circumierunt *Aſcodrogili*.

Lampas inextinguibilis, vide *Bertrandus de Gueſclin*, *Caſſiodorus*, &c. lampadi duo ellychnia habenti comparat verbi ſubſtantiam *Hieron*.

Lana præſtans, vide *Aulon*, *Anglia*, *Apulia*, *Canuſium*, Tarentum in Calabria, *Miletus*, *Parma*, *Pellene*, &c. lanâ pluit, vide *Lupicinus*: ex ea [illegible] Perſarum, vide *Iſmael*: ex craſſiori *Lacernæ*: lanæ optimè colorantur, vide *Ipræ*: illos egregiô colore tingit *Bætis*: laneum pallium Imperatorum olim geſtamen, hinc eò ab Imperatore donatus Epiſcopus Ravennenſis, primatum Pontifici controverſum fecit, vide *Leo I. P. Ravenna*, &c. lanei alites canunt, vide *Carletum*: lanificii inventrix *Minerva*: [illegible] ma *Arachne*, *Cæcilia*, &c. lanificio Cleopatræ præfuit Senator, pro tertiò gradu motus Q. *Ovinius*.

Lanceæ inventores *Ætoli*: lanceam S. Mauritii, velut pignus [illegible], mittit Imperatori *Rodolphus III.* Burgundiæ Rex, lancearum ictibus lacerandus, *Romanus IV.*

Landvogt, apud Helvetios, nomen præfecti, vide *Tellius*.

Lanio taurum mactare volenti, quæ lex impoſita, in *Anglia*: de laniena Pariſ. nuntium afferenti 1000. aureos donat *Carolus I.* Cardinal. Lotharing.

Lanugo & coma, prævtis ſacris, demta, vide *Oeniſteria*: lanugine mentum obumbrata *Margareta* fil. Caroli V.

Lapis in aquis ardens vide *Hephæſtii*: in ferrum tranſiens, vide in [illegible] integer ſupernatans comminutus mergitur, vide *Scyrus* prodigio [illegible] ſudavit in voce *Pictavium*: à Saturno, pro Jove devoratus, vide [illegible] *dir*, & *Batylus*: *die Schwobenſchuſſel* dictus, libertatis ſignum, vi[illegible] Scotiæ fatalis, vide *Scona*: ſimulacrum Dei, vide *Heliogabalus* è Sole decidit, vide *Ægoſpotamos*: ſtramentis ſuppoſitus, incendium facit, vide *Scoti*: ſulphureus, in monte *Pico*: è quo tela confit, quæ [illegible] non abolentur, vide *Caryſtus*: lapidi imaginem ſuam inſculpi curat [illegible] *mis*: lapidem primus perforavit *Callimachus*: lapidem P[illegible] conquærit *Petrus IV.* in lapidem verſa *Aglauros*, *Cephalus*, O[illegible] &c. [illegible] quoque *Herſe*: in lapidem indicem mutatus *Battus*: ex [illegible] natus *Adgeſtis*: lapides in homines verſi, vide *Deucalion*, *P*[illegible] & [illegible] unt, vide *Campi Lapidei*, *Piceni*, &c. vitri genus, vide P[illegible] imbre peremit *Bergion* & *Albion*: lapides mons ejicit, vide [illegible]: lapidibus candidis locorum intervalla olim diſtincta, vide [illegible] bus obruti captivi, vide *Achæi*, *Annibal*: Deſiderius Epiſc. V[illegible], vide *Brunchildis*, *Guilielmus II.* Hollandiæ Comes, *Jeremias*, *T*[illegible], &c. de lapidibus ſcripſit *Heraclitus Sicyonius*, &c.

Laqueo ſe necat *Decentius*: ad laqueum, Gordianum adegit, *Capelianus*: [illegible] camben *Archilochus*, &c.

Largus in Vitellium *Blaſus*, vide *Liberalis*.

Larvis præeſt *Damogorgon*.

Laſcivia, vide *Aſelge*, *Salmacis*, &c. punita, vide *Cabades*: & ſuprà in [illegible] *tia*, ac infrà in *Libido*.

Laſere vivunt Asbylæ, vide in *Asbyſta*: de laſerpitio, vide *Cyrene*.

Lateres ſiccati non merguntur, vide *Maſſia*: lateritii muri, vide [illegible] lateritias domos Athenis primus inſtituit *Euryalus*.

Latinè 5. ſolùm verba didicit *Carolus VIII.* Galliæ Rex.

Latratum canum imitatur *Scylla*.

Latro immanis, *Pyrrhus*, *Cercyon*, *Laureolus*, *Procruſtes*, &c. Vide [illegible] *Acroceraunii*, *Ægypti Paralia*, *Attabas*: latro Dux [illegible]: [illegible]

Capitan: ſacerdos, vide *Abrettane*: pœnas luit, vide *Armleder*: latrone natus Ulyſſes, vide *Anticlea*: latronum *Inſulæ*: ſolers genus, vide *Æmylianus Libycus*: juſti exercitus, vide *Smorum* regnum, latrocinia novô more compeſcuit *Actiſanes*: in ea promti *Beſſi*, *Dalmatæ*, &c. à latrociniis ditionem purgat egregiâ lege, *Iacobus* Marchio Badenſis.
Lavant cum periculo, imo pernicie, *Alexander M. Fridericus I.* Imperat. &c. Vide quoque *Cydnus*: lavant ante ſolem, in *Calecut*: ob calida lavacra exauctoratus *Decimus*.
Laudis cupido, morbus ingeniorum inſignium, vide *Mamurius Veturius*.
Laurus quem in re Medica uſum habeat? Vide *Daphne*: inſana, in *Amyco* portus: laudatiſſima, vide in *Parnaſſus*: in laurum telum verſum, vide *Amphiaraus*: laure literæ victoriam nuntiantes obvolutæ, vide *Triumphus*: laurô oleôque abundat *Sicyon*, &c.
Lectica penſilis, vide *Periphoretus*.
Lectus, quo hoſpites cruciavit *Procruſtes*: lecto affixus, totô Papatus tempore Johannes V. lecti laxei Adami & Evæ, vide *Adami ſpelunca*.
Legatus interfectus, *Scaurus Aurelius*: legati reſponſum impudens, vide *Demochares*: veneficium, vide *Adalvaldus*: legati ſancti & Oratores quinam dicti? Vide in voce *Heraldus*: ſordibus perfuſi, *Corinthus*: eorum violatio graviter punita, vide ibid. ut & in *Otto I. Tatius*, &c. legatis Quadorum vili rudius habitu ſucceuſet *Valentinianus I.* vinum propinat *Bonoſus*: necat *Iulianus*: ob violatos legatos & nummos adulterinos exuſtum *Spoletum*: de legationibus liberis, vide *Tullia* lex.
Legionibus triginta cedit prudens *Favorinus*.
ad *Lemures* placandos, celebrata *Lemuria*.
Lenitate inclytus, nemini per 30. annos ſuccenſuit, *Gabriel Brixienſis*: nimiâ contemtus *Hildericus* Rex.
Lenonia arte ditatus *Cimarus*.
Lens optima juxta *Peluſium*: à lente *Lentulus*: à lente in facie Lentinus *Dioſcorides*: à rufa lente dictus *Edom*: lentes & leguminum primitiæ oblatæ *Harpocrati*.
è *Lentiſcis* maſtiche, vide *Chios*.
Leo in nummis, vide *Leontini*: in vexillis, *Maccabæus*: agnoſcit Medicum ſuum, vide *Androdus*: latrinas vehit, vide *Amon*: leonis pelle in publicum prodit *Dion Pruſiaus*: ſimulacrum filiabus Antipœni dedicatum, vide in *Androclea*: Leonem confecit M. *Acilius Glabrio*, *Alcathous*, Hercules, vide *Cleone*, *Nemea*, &c. *Lyſimachus*, *Pepinus*, &c. in leonem verſus *Hippomenes*: in leænam *Atalanta*: leænâ præſente catulos rapit *Perdiccas*: leones pro equis, vide *Triumphus*: leonibus, ob fidem, objectus *Satyrus*: leones impunè tangit *Harcalo*: iis abundat *Africa*, &c. leopardis ob religionem in prædam datus *Revocatus*, &c.
Lepidus caſus, vide *Paſſienus Paulus*: lepida reſponſio facit Epiſcopum, *Caſtillanus*.
Leporem aſſecutus fit Olympionices *Polymneſtor*: lepores non vivunt in *Ithaca*: iis abundavit olim *Athos*, *Carpathus* inſula, *Imbros*, &c. lepuſculi occaſione Romam capit Imperator *Arnolphus*: de lepuſculis Olarionenſibus. Vide *Vitarus*.
Lepra percuſſus, ob ſacra temerata, *Oſias* Rex, ob rebellionem, *Maria* ſoror Moſis: Vide quoque *Atola* mons: à lepra Naamanum liberat *Eliſeus*: leproſus cognomen *Balduini IV.* Comitis &c.
Lethales ſpiritus exhalat *Charonea* ſcrobs.
Leves vanique *Græci*.
Λευκαδιος cur dictus *Adimantus*.
Lex Marchiæ, vide *Repreſſalia*: legis Salicæ auctor, vide *Faramundus*: ejus ſenſus, vide *Philippus VI.* Galliæ Rex, legis à ſe latæ violator ſeipſum punit *Charondas*: legem cum Prophetis rejiciunt, Valeſiani, vide *Valeſius*: legem Mahometis æquè eſſe orthodoxam, ac legem Jeſu Chriſti aſſeruit impiè *Raimundus Lullius*: leges aranearum telis ſimiles, *Solon*: Veneris à quibus datæ? vide *Ægidius*: legum origo, vide *Ceres*: ſtudium celebris, *Berytus*: leges condere prohibiti *Cernes*: obſervandas callidè injunxit ſuis *Lycurgus*: rogandi mos vide in *V.* ſcriptis mandârunt *Cretenſes*: ob duras nimis pacis leges pulſus *Benadad*: legibus optimis inſtructa *Sparta*: legiſlator *Minos*: legem ipſe violat *Diopithes*, &c. quâ ratione antiquaverit *Hegetorides*, &c.
Liba, oblata B. Virgini, vide *Collyridiani*: liba, pultes & frugum primitiæ oblatæ Deo, vide *Terminus*: Item in voce *Ianual*.
Liber ingens, malum ingens, vide *Callicratides*: quis primò impreſſus, vide *Typographia*, librô plumbô repletô carceris cuſtodem occidit *Cæſar Borgia*: libri fidi monitores, vide *Demetrius* Phalereus: eorum lectione ſanatus *Alphonſus X.* in Siuts copia unde? vide in voce *Typographia*: libros Philolai magni emit *Plato*: ſacros comburunt Gentiles, vide *Cyrtha*: ſuos immani pretio venales offert *Herophila*: librarii Romæ ſeu bibliopolæ celebres *Soſiæ*.
Liberalia ruralia & urbana, vide in *Dionyſia*.
Liberalitate inclytos *Aureliani*: vide etiam *Cæſar*, *Epicerdes*, *Pomponius Atticus*: in clerum *David I.* Scotiæ Rex, *Otto I.* Imperator, *Pipinus* Rex &c. in eruditos *Alphonſus X. Beſſario* Cardinal. *Coſmus de Medices*, &c. in pauperes *Adalgothus*, *Adelbertus*, *Benedictus IV. Canutus* Rex, *Lupus* Epiſcop. Senonenſis, *Martinus II.* Pontifex: in Poëtas *Antonius* Baïſ.
Liberi an patrem, an matrem ſequantur? vide *Gennades*: ſuppoſitii, cauſa malorum, vide *Theano*: liberos, in furorem datus, necat *Athamas*.
Libertas quibus artibus opprimi ſoleat? vide *Aragonia*, *Belgium*, &c. à Rege data, vide *Acamapixtli*: libertatis amor, vide *Germania*: feſtum, vide *Eleutheria*: publicæ vindices ſe olim jactârunt *Circumcelliones*: eam deprecantur Cappadoces: contra libertatem Eccleſ. Gallicanæ peroranti ſilentium impoſitum eſt, vide *Guil. Fillaſtrius*: de illa exactè ſoliciti, vide *Raguſia*: pro illa certamen, vide *Araucum*, *Belgæ*, *Helvetii*, &c.
de *Libertinis*, jus annulorum non adeptus, *Viſellia* lex: libertum Romanorum, fœdâ adulatione ſe vocat *Nicomedes* Rex.
Libido à recto devios homines agit, vide *Abrenuns*, *Achæus*, *Agathocles*, *Antonius III. vir*, *Bethlehem*, *Iohanna I. & II. Iohannes XI. XIII. P. Iupiter*, *Meſſalina*, *Pontia*, *Proculus*, *Semiramis*, *Tityus*, &c. regnandi infelix, vide *Mamerthes*, *Siſapho*, &c. libidinis pœna, vide *Athreon*, *Ayla*, *Atys*, *Bugalus*, *Byblis*, *Carnus*, *Cave*, *Childericus I. Charades*, *Cleander*, *Cratæus*, *Eurytus*, *Faramundus*, *Gildica*, *Gorgonia*, *Hippomenes*, *Ixio*, *Ludovicus II.* Galliæ Rex, *Lycus*, *Maximus*, *Milonis*, *Ophelas*, *Phædra*, *Sataſpes*, *Sichem*, *Sinorix*, *Tarquinius* Collatinus, *Tereus*, *Tityus*, *Valentinianus III.* *Victorinus* Imperator, *Viſigothi*, &c. Vide quoque *Leuctra*, *Philomela*, &c. ob libidinem Ilatus mutatus, vide *Appius Claudius*: urbes exuſtæ, vide *Aſphaltus*, &c.
Libitinarii Decani, vide in *Decanus*.
Libra, nomen hortenſi libri, vide *Priſcillianus*: bonorum, vide *Critolaus*.
Lictores ipſos convertit, captivus Joh. Auguſta, vide *Caniſius*.
Liga ſacra, vide *Ferraria*.
Ligium homagium quid? Vide in *Homagium*.
Lignum à tineis araneiſque immune, vide *Hibernia*: Braſilianum, tinctoribus utile, vide *Braſilia*: pretioſum Tetxo obr? Vide *Pica*: viride miraculo factum, vide *Purgatio*: lignô caret *Regma*: ligniatoris habitu evaſit *Carolus II.* Angliæ Rex, ligneæ urbs *Belza*.
Lima vincula diruptt *Diodorus*.
Limen Bohemis *Praga*.
Lingua cervice perforatâ, inde ejecta eſt, vide *Puſicius*: nepotis avi diſſimilis, vide *Hortenſius* Corbio: in ſacrificiis electa, data eſt Cerycibus, vide *Heraldus*: linguæ Græcæ hiſtoria, vide in voce *Græcus*: impeditæ, *Moſes*, *Metellus*, &c. impudentia & temeritas punita, vide *Bernardus* Seiſſelius, *Valerius Soranus*, &c. linguam latinam prius quàm vernaculam, addidicit *Michael Montanus*: intrà 6. menſes perfectè hauſit *Maria de Sueca*: jam ſenior aggreſſus eſt *Auguſtus* Elector, vide *Saxones*: linguam, ne arcana proderet, morſu abſcidit *Anaxarchus*, *Hyperides*, *Leana*: linguâ ſua ſcriptâ delere coacti, victi Oratores, vide *Ara Lugdun*. Linguæ tres in *Europa*: earum confuſio, vide *Babel*: illas in Italia iterum excitavit *Chryſoloras*: ſex callent *Fridericus II.* Imperator, *Maria* Stuarta, &c. quatuordecim *Iuliana* Morella: viginti duas *Mithridates*: vide quoque *Ladiſlaus V.* Poloniæ Rex, *Suſanna* Haberia, &c.
Lini optimi & ſubtiliſſimi genus, vide *Satabis*, *Sibyllæ vallis*, *Sidon*, &c. redditu cenſentur Galliæ, vide *Cadurci*: ut & *Ægyptus*, *Hiſpania*, &c. uſum primùm docuit *Iſis*: lineis veſtibus uſi *Hierogrammatei*, *Indi*, ſacerdotes *Iſidis*: Ἀμοργινα quid? *Ibid.*
Linteum ex arborum cortice, vide *Cataja*.
Lis de præcedentia, vide *Henricus de Kitzingenberg*: exitialis, vide *Romanus I.* ob ſtapiam inter Pontificem & Imperatorem, vide *Fridericus I.* Imperator, *Hadrianus IV.* &c.
Literæ priſcæ Danorum & Gothorum *Runicæ*, *Sagæ*, vide *Samothes*: earum inventor, vide *Cadmus*, *Memnon*, *Palamedes*, &c. reſtaurator *Aldus*: rude ſeculum, vide *Bernardus*: varia genera, vide *Hieroglyphica*: literas natas ſecum morituraſque temerè gloriatus eſt *Rhemnius Palæmon*: fuſiles primus jungere docuit *Ioh. Fauſtus*, vide quoque *Typographia*: tres excogitavit *Claudius* Imperator, literis interceptis ſuſpectus redditur *Arbetio*: captus eſt *Voldemarus*: è literis ſolis conſtans *Tragœdia*: in 24. literis ſummam perfectionem conſtituit *Baſſus*.
Literati cur dicti *Samii*? vide *Samos*: literatorum fautor, *Carolus* I. III. & *Carolus Eman.* Sabaudiæ Principes: *Franciſcus Turnonius*, *Laurentius* Medices, *Mecænas*, *Petrus IV. Robertus* Galliæ & Neapolis Reges, oſor, *Paulus II.* vide *Callimachus Experiens*: literatorum ſecta, qui ad ſummas Imperii evehi ſolim, vide *Sinarum* regio: literatos Principum munificentia excitat, vide *Vitruvius*: ſemper ſecum habuit *Scipio* M. Publius Æmilianus.
Lithauticus peculiare genus, vide *Italia*.
Lithobolia, quale feſtum? Vide *Auxeſia*.
Lithoſtilbe optima. Vide *Glaronenſis* pagus.
Liturgiarum ſumtus ex æquo vult ſuppeditari, *Leptines*.
Locos communes primus tracta it *Prodicus*: iis uſus *Antiphon*, &c.
Locuſtæ ingentes, vide *Acridophagi*: ob locuſtas pulſas, cultus Apollo *Parnopius*.
Logicæ laus, vide *Ariſtoteles*: qui primus eam in ſcholas introduxit, vide *Adraſtus*.
Logothetes. Vide *Cancellarius*.
Longævus Connacas, vide *Phrygia*: & infrà in *Macrobius*: longus enſis cognomen *Balduini* IV. Flandriæ Comitis, longum hominem laudantes irriſit *Hippomachus*.
Lorica Epiſcopi bellô capti Papæ miſſa, vide *Celeſtinus I.* & *Richardus I.* Angliæ Rex, loricatium, vide *Camelaucum*.
Loripedes populi *Himantopodes*, *Syrtita* &c.
Lotus, ob adulterium, cæſus *Criſpus Saluſtius*.
Lotiones frequentes, vide *Hemerobaptiſtæ*, *Hierogrammatei*, &c. de lotione porro, ceremonia à Regibus exerceri ſolita, vide in voce *Iubilæus*.
Lucerna cur dictus, *Alexander* Epheſius? fictilis, magnô vendita, vide *Epictetus*, &c.
Luciferi idolum adoratum, vide *Condormientes*: Lucifuga homo, vide C. *Acilius Butas*.
Lucri, apud Gentiles Dii, vide *Cerdous*, Lucri, in *Pecunia*; ut & in *Amicus*.
Luctator inſignis, *Anauchidas*, *Baton*, *Cribs*, &c. luctator & ſtatuarius, *Cratinus*.
Luctus incredibilis Iſraëlitarum, vide *Ioſias* Rex, Scotorum, mortuâ Magdalenâ, uxore *Iacobi V.* nullus diuturnus, vide *Antilochus*: luctum Regis quô modô mitigaverit *Democritus*? uxoris, quô pactô ſibi minuerit Antimachus, vide *Lyde*: luctu publicô ſibi parentari voluit *Herodes I.* nimiô luctu contabuêre *Hyades*: Vide quoque *Æthra* & *Alcyoneus*: in luctu à Romanis depoſita *Toga*: naſcentes luxêre *Cauſiani*, *Thrauſi*, &c. omnium Deorum luctu honoratus *Sarpedon*, &c.
Ludum primus Romæ aperuit *Sp. Carbilius*: ludi Actiaci, vide *Actia*: Æaco ſacri, vide *Æacea*: quibus Iuvenes ad vera diſcrimina exercebantur, vide *Olympia*: ludorum impenſas coërcuit lex *Fannia*: in ludorum feſtivitate necatus *Balbinus*: in ludis ridiculi, *Dalmatæ*: ludendi patri filius è manibus labitur, vide *Humbertus* II. Ludimagiſter infidelis, vide *Faliſci*.
Lumen in monte Taboris, quale? Vide *Barlaamus*, *Gregorius Palamas*, &c.
Luna cur dicta *Artemis*? cur maſculini generis apud populos Septentrionales? vide *Mona*: æſtus marini cauſa, vide *Malma*, *Tethys*, &c. ſub quibus nominibus

nibus olim culta? Vide *Bendis*, *Diana*, &c. lunæ ara, vide *Arlonum*: curſum primus invenit *Endymon*: circa ejus Soliſque motum, correxit Ptolemæum. *Campanus* Lombardus: dimidiatæ figuram habuit *Mitra*: in ejus orbe collocatus *Antinous*: illam obſervârunt Lacones, vide *Arcas*. venerantur religioſè hodièque unà cum Sole & vaccis incolæ, in *Canoor*: Lunulæ in calceis Senatorum, vide in *K*. item in voce *Tzanca*, &c.
Lupinis madidis Ialyſum pingens, vixit *Protogenes*.
Lupus contra duos canes, vide *Storion*: cur victima Centauri dictus? Vide *Ara*: lupum adorârunt *Lycopolitæ*: Ducem ſequuti *lupus*: gignit *Tiberis*: in lupum verſus. *Demarchus*, *Lycaon*, vide quoque *Neuri*: à lupo puer ſervatus, *Gelo*: lupi mercede captutam cuſtodiuit, vide *Conopion*: nulli in monte *Olympus*? ſceptrô Byzantinô olim potiuntur, vide *Othomanni*: illorum copia ingens, vide *Lycaſtes*, *Scotia*, &c. venatores, vide *Berſaru*: contra lupos invocata, *Pales*, vide quoque *Palilia*: medium illos extirpandi inſigne, vide *Hundredus*, *Vallia*, &c. lupos mittunt ad gregem cuſtodiendum Romani, vide *Bato*: à lupa lactatus *Paraſius*, *Romulus*, &c. lupanar extruxit Romæ *Sixtus IV*. de lupanaribus plura, in voce *Stuba*: lupinorum capitum tributum vaſallis impoſuit *Edgarus* Rex.
Luſcinia gloriæ cupida, vide *Charmus*: in illam verſa *Aëdon*, *Authis*, &c. luſciniæ ad Orphei ſepulchrum ſuavius canunt, vide *Orpheus*.
Luſcus à gibboſo irriſus, lepidè reſpondet, vide *Leo Byzantius*.
Luſus in voce ἀστοι, vide *Aſſoi*: puerorum, in morte *Anaxagoræ*: luſorias quæſtiones objicientem mori coëgit *Stilbo*.
è *Luto* hominis ſtatuam finxit *Epimetheus*.
Luxuria perdita, vide *Abron*, *Adrianus*, *Albidius*, *Amarus*, *Antiochus IV*. *Bacelus*, *Balthaſar*, *Capua*, *Coſyra*, *Fabius Gurges*, *Heliogabalus*, *Hermaphroditus*, *Miletus*, *Poppæa*, *Sybaris*, *Tarentum*, &c. in veſtitu, vide in *Abrodiætus*: legis victrix, vide *Antia*: Pontificum miratur *Prætextatus*: eam ad ſalutem prodeſſe, crediderunt *Camitæ*: luxu eruditô clarus *Petronius*: ob luxuriam damnatus *Clodius* Quirinalis: incarceratus *Ethodus I*. necatus *Opilius Macrinus*: vide quoque *Cotta*, *Aurelius*, *Harpalus*, *Tigellinus*, &c. in luxum invehitur, ſed ob luxum mulctatur *Salluſtius*, &c. Vide quoque ſuprà in *Delitiæ*, *Libido* & infrà in *Voluptas*.
Lychnites cur Parius lapis dictus? Vide in voce *Parus*.
Lychnus, Vulcano ſacer πῦρ habens ἀϊ[illegible], vide *Prytaneum*: lychnuchus 1370 cereorum, vide *Hadrianus I*. Pontifex.
Lymphatos reddit fluv. *Galius*.
in *Lyncem* mutatus *Lyncus*.
Lyra, ſideribus illata, vide *Orpheus*: ei decimam chordam adjecit *Timotheus*.
Lytron, vaſa Eccleſiæ uſibus deſtinata, vide in *Acacius*: lytrô ingenti tertiâ vice redemtus *Sueno* Daniæ Rex. Vide in voce *Vandali*.

M.

M*achinarum* ſcientiſſimus *Archimedes*, *Athenocles*, *Celer*, *Crates*, &c. machinarum bellicarum genera, & uſus, vide in voce *Bombarda*: de machinis ſcripſit *Ageſiſtratus*, *Charicles*, *Polyidus*, &c. de machinis bellicis *Athenæus*, *Georgius de Gemmingen*, &c.
Macilentus ſupra modum *Archeſtratus*.
Macim nucemque myriſticam fundens arbor, vide *Banda*.
Macrobii fuêre *Acroathon*, *Ægimius*, *Arganthonius*, *Guil. Poſtellus*, *Hyperborei*, *Pandoræ*, vide & *Suecia*, *Taprobana*, ac ſupra in *Longævus*.
Macrocephali, cur *Æthiopes*?
Magiſter aulæ fit Imperator, vide *Auſtria*: magiſtrum ſuum, Cyprianum vocat *Tertullianus*.
Magiſtratui non obediendum eſſe, delirârunt *Beguardi*, vide quoque *Anabaptiſtæ*, *Manes*, &c. magiſtratibus cancellos poſuit *Valeria* lex.
Magnetis uſus, vide in *Amalphis* & *Magnes*.
Magnitudo corporis & robur prodigioſum, vide *Agatho*, *Taprobane*, &c. magnanimitate victoris delectatus Carolus Bohemiæ Rex. Vide *Monſterberga*: victi Alexander M. Vide *Porus*: magnanimum reſponſum Demetrii *Cynici*: magnificè Alexandrum excepit *Bagophanes*, &c.
Magus celebris *Noſtradamus*: vide quoque *Aaron*: impoſuit Olympiadi, vide *Alexander M*. Romam præſtigiis luſit, vide *Arnulphus*: ſerpentis ſpecie Romanis illuſit *Alexander* Magus: Maga Diocletiano imperium prædixit, vide *Aper*: ne magi quidem indicare potuêre locum, in quo lateret *Lutherus*: magicæ artis inventor *Zoroaſter*: magicâ arte & præſtigiis clarus *Azonax*, *Arnuphis*, vide quoque *Atrax*, *Italia*, *Runicæ*, *Theſſalus*, &c. magicis artibus victor *Cagan*: de Magia ſcripſit Corn. *Agrippa*: magicum ſpeculum de fortuna filiorum, conſulit *Catharina* Medicæa; Magophonia quale feſtum? Vide *Magi*.
Majeſtate vultus, abſterritus percuſſor, vide *Marius*, *Mithridates*, &c. ut & in voce *Neſtor*.
Major, nomen dignitatis, vide *Prætor*, *Rupella*, &c. & in voce *Major*: Majores natu, vide *Seniores*: majorum mores ſervandi, vide *Abdula*.
Makinboy, Hibernis qualis herba? Vide *Hibernia*.
Mala aurea, vide *Hippomenes*: mala obtulerunt Romani Deo, vide *Pomarius*.
Mali corvi malum ovum, *Corax*: maledicentia, vide *Axones*: punita, vide *Caſtius*: item *Ambryon*, *Theocritus*, *Thorax*, &c. maleficorum Spartæ locus, *Caada*.
Malleus Turcarum dictus Joh. Hunniades, vide *Ungari*.
Μαλλοφόρος cur dicta *Ceres*?
Mamma dextra aduſta, vide *Amazones*: mammæ figuram habuit *Herodium*: à mamilla olim dicta, *Arelatum*: mamillas peregrinarum edunt *Chabareni*.
Mancipia admodum ſtupida, *Corſi*: viliſſima, vide *Charonia*.
Manduci effigies, vide *Triumphus*.
Manes ſoli culti, vide *Naſamones*: illos elicere olim mos, vide *Epitymbia*.
Manna Brigantina, vide in *Delphinatus*: in Calabria legitur, vide *Italia*, &c.
de *Manſionibus* ſcripſit *Amyntas*.
Manſuetudo Lycurgi, vide *Alcander*, &c.
Mantiſſa ſtrangulatus *Sixtus V*.
Manucodiatam mittunt *Moluccæ*.
Manus miraculô areſcit, vide *Abdon*: manum ſimilis Habemaeſt, vide *Vom*[illegible]: manum urit *Ageſilaus*, *Scævola*, &c. utraque m[illegible] Imperatori[illegible] *Iohannes II*. Imperat. utraque manu pecuniam, ab h[illegible] acceptam [illegible], deprehenditur in caſtris *Leutychides* Rex, manuum [illegible] uncia[illegible] pitimi ſufficere, hallucinatus eſt *Sampſon* Presbyter, ma[illegible] non la[illegible] *tantes*: Manumiſſio, vide *Denarius*.
Mare, vide *Amphitrite*, *Neptunus*, *Thetis*, &c. ac in voce *Mare* [illegible] *Ponticum*: Vide quoque in voce *Lemanus*: maris æſt[illegible] durus, [illegible] de maris imperio ſcripſit *Callor*.: mare evëicet Hilarion, [illegible] mari qui primi potentes, vide *Creta*.
Mares in fœminam convertere conatus eſt Nero, vide *Spor*[illegible] omnes occiſi, in gente Edom, vide *Adadus*, & ſupra in voce [illegible]*na*.
Margarita margaritarum, nomen libri, vide *Margareta* Valeſia: marg[illegible] datiſſimæ, vide *Taprobana*, *Troglodita*: margaritis caligas p[illegible] *Caligula*: ſocculos concubinæ *Sixti IV*. Vide quoque in voce [illegible] *ſrà*.
Maritus admodum rixoſus, vide *Megaclo*: ab uxore ſtrangulat[illegible] mariti in uxorem amor, vide *Olenus*, *Plautius*, &c mari[illegible] & ux[illegible] gium, quomodo olim ſublatum? Vide *Viriplaca* Dea [illegible] ratione corrigit *Berenice*: mortuum ſibi vivere, ad ſecund[illegible] ta, reſpondit *Valeria*: mariti ab uxoribus interfecti, vide [illegible] maritis uxores comburi ſolitæ, vide *Italia*, *India*, &c. mari[illegible] vide *Iohannes I*. Imperator.
Marlota, veſtis genus, vide *Bigerriones*.
Marmor candidum, vide *Luna*, *Marpeſſus*, &c. ge[illegible] naturæ, [illegible] ophites, vide *Naxos*: viride pretioſum, vide *Lacænica* [illegible] radicatio, vide *Meneſtæus*: marmoris ſculpturam pri[illegible] vide & *Dipœnus*: illo abundat *Caryſtus*, *Chius*, *Mylaſſa*, [illegible] *Synnada*, &c. marmorarius inſignis *Hermoglyphus*, *Prax*[illegible] &c.
Martyr quindecennis, *Ponticus*: martyrum copiâ perculſus *Arrius Antoninus*: ad martyrium mater filium abripit, vide *Edeſſa*.
Maſculorum 300000. occiſa, vide *Mediolanum*.
Maſtix, & nuces myriſticæ, ex eadem arbore, vide *Banda* [illegible] *Chios*.
Mater, contra filium bellum gerit, vide *Ludovicus XIII*. [illegible] ma punit, vide *Theano*: fœtu fulmine enecto, mater ill[illegible] à filio, vide *Agamemnon*, &c. in prolem impia. Vide [illegible] *reus*, &c. Deorum *Berecynthia*: exercituum *Victoria* [illegible] nam dicatur? Vide *Ælius Meliſſus* ſtudiorum [illegible] bilis erga filiam amor, vide *Lygus*: in matris ſinu occiſus [illegible] &c. matris ſuæ luſtricæ maritus, *Robertus* Galliæ Rex, matri[illegible] ignoratus ducit *Oedipus*, vide quoque *Creon*: ſplendi[illegible] agnoſcere non vult *Benedictus IX*. matribus præeſt *Mat*[illegible] apud nonnullas gentes, illicitum non eſt, vide *Semiramis*, *S*[illegible], &c. matricida *Antipater*: furus agitur, vide *Phaſis*, *P*[illegible], &c.
Materiam æternam eſſe, ſtatuêre *Seleuciani*.
Mathematica maximè exculta ubi? Vide *Chaldæa*, *R*[illegible] &c. inſtrumenta primus invenit *Hipparchus*: turris, vide in voce *Turris*.
Matrices typis literarum fundendis, excogitavit Johannes Fuſt, vide *Typographia*.
Matrona quædam dicatur? Vide *Ælius Meliſſus*.
Matutinus cur dictus Poëta *Ion*?
Mauſolea Galliæ Regum, vide *Fanum S. Dionyſii*.
à *Maxilla* loco nomen, *Lechi*: maxillarum duos habu[illegible] *T*[illegible].
Medicus bellicoſus, *Amythaon*: fidelis *Philippus*: imper[illegible], *A*[illegible] egregiè donatus, vide *Syrna*: in crucem actus *Glaucus* [illegible] pulſum venatur *Charicles*: venenum propinat, vide *Guntherus* I[illegible] II. Aragoniæ Rex, *Iohannes* IX. Pontifex, *Nicias* &c. d[illegible] ter emungit, *Ludovicum XI*. in puteum præcip[illegible] vide *Laurentius* de Medicis: ejus imperitiâ oculum am[illegible] Rex, ſuperbia inviſa, vide *Menecrates*: Medico temp[illegible] *pus*: bono, ſed qui nimium mittat ſanguinis, comp[illegible] Imperator, Medicorum ſtimulus *Averroës*. Medicos, qu[illegible] non acceleraſſent, peremit *Caracalla*: ſtrangulari per[illegible] mou[illegible] *gilda*: inter Medicos & Jurecoſſ. quis ordo. Vide [illegible] medendi Minerva dicta, *Pæonia*: Medicinæ auctor *Apollo*, [illegible] *Æſculapius*: peritiſſimus Rex *Athotis*: uſus ignora[illegible] Arabes docuit *Arabs*: methodicè primus fecit *Avicenna* [illegible] 6. [illegible] totam diſcipulis tradere jactavit *Theſſalus*. me[illegible] *ditrina*, &c.
Medullæ ferarum, cibus *Achillis*.
Megadomeſtici, vide *Domeſticus*.
Mel optimum, *Atticum*, *Siculum*, &c. Vide quoque in G[illegible] lacte oblatum *Pani*: cum vino *Nymphis*: ob taxi [illegible] *Corſica*: mellis cannæ, vide *Sidon*: in melle do[illegible] necta[illegible] inventor *Briſeus*: Vide quoque *Bacchus* & *Bryſea* [illegible] nis *Gargaru*: vindemia, vide *Caprificialis* uſus longævos [illegible] *ſica*: melle abundat, *Cyrnus*, *Tenedos*, *Torinus*, &c. [illegible] *chus*: melle & vinô lactucas irrigavit *Ariſtoxenus* in melle [illegible] Romam centaurus, vide *Centauri*: ex melle optim[illegible] μελίγλωσσος *Ælianus*: in mellario vaſe oblatum vinum, [illegible] liſicium invenit *Meliſſa*.
Membro virili divinus honor habitus, vide *Dionyſia*.
Memoria, ſcientiarum theſaurus. Vide *Mnemoſyne*: fe[illegible]ix, vide *C*[illegible], *Charmidas*, *Cineas*, *Guilielmus Bibaucus*, *Hadrianus* Imperator *H*[illegible] der, *Hortenſius*, *Pontanus* Lud. *Theodorus Metochit*[illegible], &c. [illegible] ſus *Carneades*: conſummavit *Metrodorus* Melicus. m[illegible] *Beza*, *Orbilius*, &c.
Mendacium audax, vide *Cilo Iunius*: mendacii atrocis pœnam luit C[illegible] mendacium permiſit *Priſcillianus*: mendacio Deum Romulum f[illegible] evaſit *Quinctius Atticus*: mendaciô infamis *Antiphanes*. m[illegible] nunquam eſt, *Amonius*, *Pomponius Atticus*, &c.

Menſa dimidia ſolùm appoſita, vide *Amalaberga*: rotunda, vide *Artus*: menſæ præpoſitus *Seneſcallus*: menſarum ſtructor, vide *Trapezopœus*, &c.
Menſe Majo, cur nuptiæ infauſtæ? Vide *Lemures*: menſibus & ventis Germanica nomina impoſuit *Carolus M.* menſtruis præeſt *Mena*.
Menſuræ & ponderis auctor, *Cain*: de menſuris & ponderibus ſcripſit, *Dinus de Garbo*, *Fidon*, *Petrus Ciacconius*, &c. Vide quoque in voce *Phidon*.
Mentagrâ ad deſperationem adactus, *Feſtus*?
in *Mentham* converſa *Menta*.
Meraci uſus, vide *Amphictyon*.
Mercatoris filius Rex fit, vide *Ptolemæus VII.* ſpecie elabitur, ex hoſtium manibus *Otto II.* mercatores ac cambitores Papæ, vide *Cadurci*, item *Caurſini*: mercatura, vide *Stapula*: ejus inventores *Phœnices*: periodus, vide *Hanſa*, &c.
Mercedem, Rhetoricam docens, primus *Corax*: pro verſibus accepit *Speuſippus*: mercede primus docuit *Protagoras*: quâ mercede Medicinam fecerit *Menecrates*? mercede docere noluit *Antonius Gnipho*: mercenariam militiam exercuerunt *Cares*, *Siculi*, &c. abrogavit eum Papatu, *Berna*: mercenariam Muſam primus fecit *Simonides*.
Meretrix repræſentata in fabula, *Charybdis*: Populum Romanum hæredem ſcripſit, hinc pro Dea habita, *Flora*: proſcenium dicta, *Nannium*: pyramidem *Rhodopyne*: Thebarum muros ſtruxit *Phryne*: meretrices raptæ occaſio belli, vide *Siſmætha*: urbe excedere juſſit *Pius IV.* ex meritorio puero Philoſophus *Phædon*.
in *Mergum* verſus, *Æſacus*, *Alyxothoe*, Bulis, vide in *Ægypius*.
Meſſiam Herodem eſſe, fabulati ſunt *Herodiani*.
ante *Meſſem* ſacrum, *Ambarvale*: poſt eam *Aloa*.
Metallum, commune æris & ferri, vide *Chalcis*: metallum tormentis optimum vide *Sumatra*: metallô ſignare, illuſtre privilegium, *Bulla Aurea*: metalla effodere primus docuit *Lynceus*: de metallis, ponderibus & menſuris ſcripſit Georg. *Agricola*: metallifera *Ænaria*, *Amathus*. *Anglia*, *Argyle*, *Aſturia*: mons *Cebenna*, *Cyprus*, *Ergaſteria*, *Mansfeldia*, *Romandiola*, *Stiria*, &c.
Μεταμορφώσεις ſcripſit *Adrianus*, &c.
Μεταναστης cur dictus *Nicon*?
Μετεμψυχώσεως primus auctor *Pythagoras*: eam amplexi *Gymnoſophiſtæ*, *Manes*, *Phariſæi*, &c.
Metendi artem, ut & plantandi invenit *Saturnus*: eam à Cerere edocti *Titanes*: Vide quoque ſupra in voce *Meſſis*.
Metropolis nomen libri, *Albertus Crantzius*.
Migrationes ex ædibus apud Rom. quando factæ? Vide *Iulius* menſis.
Μικροπαιδεία, nomen libri, *Reuchlinus*.
Miles eruditus, *Ammianus*, *Marcellinus*, *Sophocles*, &c. gregarius Rex evadit *Artabanus IV.* tyrannus, *Thomas*: in primis ſtrenuus *Cajus Acilius*, *Cynægirus*, &c. militis habitu exules ſolatur *Euſebius*: ejus vulgus mutabile, vide *Marcus* Aur. Ant. Baſſ. Verius Heliogabalus: milites Cæſaris, non accipere, ſed dare ſalutem aſſuetus, vide *Granius Petronius*: caligati quinam dicantur? Vide *Heraldus*: conductitii, vide *Geſſatæ*: miſſionem malunt, quàm Gentiliſmum, vide *Iulianus*: palliati, Imperatorem inſigniter demerentur. Vide *Bibacum*: illorum potentia nimia minuenda, vide *Ianizeri*: in milites ſingulos aureum Macedonicum diſtribuit, *Biderius*: militaris cur dicta *Blavia*: militaris ingenii *Iulius II.* Pontif. militari peritiâ præ omnibus *Annibal*: de re militari ſcripſit *Ælianus*, *Cincius* Alimentius, &c. militare Poëtis prohibitum, vide *Eupolis*, &c.
Millia quinque urbium, vide *India*: millenarius celebratus, vide *Quadratus*: ut & in voce *Chiliaſtæ*, ac *Neſtor* Epiſcopus: cur ſic dictus *Aſinius Torquatus*?
Μηλοφόρος ovibus præeſt *Ceres*.
Mimus arrogans, *Callipides*: nobilis *Geneſius*: mimorum inventor *Philiſtion*: mimographus, inter Equites recipiendus, ab iis non admittitur: *Laberius*.
Miniſtrorum potentia, Regibus formidoloſa, vide *Majordomus*.
Minium additum epulo, vide *Triumphus*: inſigni dolo bibit *Amphiretus*: ejus ingens quæſtus, *Siſapone*: minio ſe pingunt *Maxies*: abundat fluv. *Mincius*, &c.
Minutorum operum fabricator, *Myrmecides*.
Miro caſu ſervatus *Icetas*: miraculum, obſidente Romam *Arnolpho* Imper. *Carolo V.* &c. Vide quoque *Clemens VII.* mirabilis Doctor, dictus *Rogerius Baconus*: de mirabilibus ſcripſit, *Antigonus*, *Ariſtander*, *Pontanus*, &c. de mirificis in India rebus, *Iambolus*.
Μισάνθρωπος cur dictus *Timon*? Vide quoque *Colonos*.
non *Miſcetur* Lemani undis *Rhodanus*, &c.
Miſericordia in egenos, vide *Bottanti*: miſericordiæ templum condidit *Hyllus*.
Miſſa dignum regnum, vide *Davyus* Joh. Perronius: de Miſſis, à presbyteris conjugatis celebrari ſolitis, amiſſus liber, vide *Sigebertus*.
Miſſi dominici qui dicantur? Vide *Leidradus*: miſſionis votum faciunt, *Ieſuitæ*.
Mitrati mariti, à parturientibus uxoribus, curantur, vide *Tibareni*.
Μόχθος cur dictus *Apion*?
Moderatio inſignis, vide *Albertus*, *Anaxilas* tyr. *Germanicus*, &c. modeſtiæ præmia, *Anaxilas*: eam inculcat *Agathocles*: ad eam utcumque ſexum perducit *Pythagoras*: modeſtos homines ſolùm tres in tota Syria invenit *Aſclepiodorus*: modeſtè ſapiendum, vide *Scorpus*.
Modios 60. una ficus fert, vide *Hyrcania*.
Mœnia latitudinis prodigioſæ, vide *Babylon*.
Mœrore animi obiit *Otto II.* Imperator, *Petrus Eſpinæus*, &c.
Μοῖρα cur Fatum dicatur? vide *Adraſtia*.
Molæ uſum primus reperit Mylas, vide *Mylantia*: molares lapides, vide *Antronia*: è molendino urbs, *Goſlaria*: molitorum Dii, vide *Aluterius*, &c.
Moleſtiæ omnis impatiens, *Maffæus*, &c.
Mollitie infames *Abydeni*, *Acarnanes*, *Agathyrſi*, *Lacydus* Rex, *Niſæus*, *Sicyonii*, &c. de mollitie certat cum Stratone *Nicocles*, &c.
Molucii piſcis piſcatio, vide *Syrtis maxima*.
Moly ubi? vide *Pheneum*.
Μολυβδόβουλλος quid? Vide *Bulla aurea*.
Monachus fit Rex, vide *Caſimirus I.* necat Regem, vide *Clemens*, *Henricus III.* Galliæ Rex &c. monachi habitum ſumunt *Guilielmus II. III. IV.* Aquitaniæ Duces, monachi ignavi, vide *Sarabaitæ*: eorum primus auctor *Hilarion*: 10000. vide in *Serapion*: monachos 300. moloſſis objicit *Severus* Sozopolit. in monaſterium invita detruſa, vide *Ludovicus I.* Borbon. monaſteria in Scholas & Xenodochia verſa, vide *Baſilea*, *Hamburgum*, *Tigurum*, &c.
Monarchia Siciliæ quid denotet? Vide *Gullielmus I.* Sic.
in *Monedulam* verſa proditrix *Arne*.
Monenti obtemperandum, *Corœbus*.
Moneta inventores Æginetæ, vide *Ægina*: ejus loco fructus Cacao, vide *Guaxaca*: illius dimidium à Rege fideli miniſtro datum. Vide *Gulielmus*: monetam ſimulatâ inſaniâ ſpargit *Monymus*: ob adulterinam ſeditio, *Philippus IV.* Galliæ Rex, monetariorum turbæ, vide in voce *Feliciſſimus*.
Monile belli cauſa, vide *Alcmæon*: exitiale, vide *Harmonia*: item *Conradus I.* ſponſæ datum, vide *Alphœſibea*: monili aureo corrupta, virum prodit, *Eriphyle*. Vide quoque *Amphiaraus*.
Monoceros in inſignibus, *Gemunda*.
Monomachia, vide *Arcobindas*, *Edmundus II.* &c. & ſuprà in *Duellum*.
Mons, collis, clivus veter. Gallis *dunum*, vide *Cæſarodunum*, celſiſſimus *Caucaſus*, *Cynthus*, *Eryx*, *Pico*, vide quoque *Sabaudia*, &c. pro Deo habitus, vide *Daci*: item in voce *Mons*: diem noctemque oſtendens, *Caſius*: inacceſſus, vide *Delphinatus*: perfoſſus à Xerxe, vide *Athos*: rugiens, *Ænocauma*: in ſtatuam hominis transformandus, vide *Staſicrates*: per montem Oſſam *Scalæ*: montes cur in calentibus regionibus celſiores, quàm in frigidis natura diſpoſuerit, vide in voce *Riphæi*: montibus caret *Geldria*, *Granata nova*, &c.
Monſtrum ſine vitio, vide *Picus* Johannes: monſtrum fit Imperator, vide *Claudius*: monſtra hominum, *Choromandæ*, *Cynamolgi*, &c. Vide quoque in voce *Populi*: de monſtris hominum ſcripſit *Aceſtorides*, *Agathoſthenes*, &c.
Morbô nullô tentatus *Guil. Poſtellus*: morbum ſimulat Philippus, ut Alevadas tollat, vide *Bœotus*: morbis extinctos igni dedêre *Bargai*.
ob *Mordaces* ſermones damnatus *Staterius*: Vide quoque *Catullus*.
Μορία cur olea dicta? *Allirrothius*.
de *Moribus* liber cur Catoni adſcribatur, vide *Cato*: morali Philoſophiæ ſe dedit *Carneades*, vide quoque *Cynici*: illam à Socrate didicit *Archelaus*.
Mors felicitas, *Phyton*: inexorabilis, *Atropos*: maximum vitæ bonum, ſepulchro inſcribi curavit, *Ferdin. Nonius* de Pinço: optima rerum, vide *Agamedes*, *Antiſthenes*: violenta familiaris, *Æacides*: ejus quodnam genus optimum? Vide *Cæſar*: laudem ſcripſit *Alcidamas*: ſuſpicionem quo pacto amoliri à ſe voluerit *Ludovicus XI.* Galliæ Rex: mortis virorum nobilium præſagium, vide *Derrona*: ei vicinus vivere diſcit, *Theophraſtus*: mortem portenta prænuntiant, vide *Cæſar*: prædicit Caligulæ Aſtrologus *Sulla*: mira ad eam præparatio, vide *Niſæus*: ante illam nemo beatus, vide *Crœſus*: mori honeſtè melius, quàm turpiter vivere: moritur lecto Platonis Phædone *Cleombrotus*: cur mortuus Adam? Vide *Iohannes I.* Antioch. poſt triduum reſurrexit *Amphilochus*: mortua poſt 7. diem reſurgit, vide *Heraclitus*: mortui vox horribilis, vide *Bruno*: præclara, vide *Anaxagoras*: mortuorum Deus, vide in *Baal-Peor*: ſacra, vide *Inferiæ*, *Parentalia*, &c. mortuos beatos prædicârunt *Cauſiani*: comederunt *Eſſedones*: globatim condiderunt *Hurones*: cum plauſu ſepelierunt, *Thrauſi*, &c.
in *Mortario* contuſus *Anaxagoras*.
Motus diurni terræ aſſertor *Philolaus*, vide quoque *Iſmaël Bullialdus*, &c. motum trepidationis primus introduxit *Thebit*: de motu æterno, vide *Anaximenes*.
Mozarabes quinam dicti. Vide *Hiſpania*.
Muſcones alit ſola *Sardonia*.
Mugiles in pretio, vide *Latara*, *Simæthus*, *Volcæ* Arecomici, &c.
Mula, paupere adveniente, gradum ſiſtens, vide *Martinus Azpilcueta*: mulæ parientis prodigiô cognominatus *Galba*: vivæ inſidet *Cæſar Borgia*: muli 12. ficubus, quibus aurum incluſum, onuſti, vide *Granatum*: inſignes, vide *Cappadocia*: inventor *Ana*: ex mulione Princeps *Hybreas*: triumphator, *Ventidius Baſſus*: de mulomedicina ſcripſit *Vegetius*.
Multa locô quid decreverit, *Theramenes*.
Multitudo hominum ingens, vide *Iubilæus* *Lydus*, &c.
Munditiei Dea, *Iuno*.
Mundus, urbs, pagus in Gallia, vide *Pariſii*: mundi fabrica, nomen libri damn. vide *Mercator* Gerardus: mundi materiam eſſe æternam, docuit *Hermogenes*: de mundi origine, vide *Cneph*, *Leucippus*, &c. eum æternum eſſe ſtatuêre, *Archytas*, *Bagnoli*, *Chaldæi*, *Metrodorus*, &c. mundum animatum eſſe ſtatuit, *Thales*: eum in fabula repræſentat *Pan*: mundum Principes condidiſſe, vide *Acehontici*, *Arimani*, &c. de mundo ſcripſit *Agathos*, *Damon*, &c.
Munit urbes rebellium metu, *Vitiza*.
Munus exitiale, vide *Creuſa*, *Deianira*, *Prometheus*, &c. munus petens, ſcitè eluditur *S. Pacuvius*: munera ſibi invicem veteres mittere ſoliti, vide *Saturnalia*: muneribus impervius *Demetrius*, *Phocion*, &c. non item, qui utraque manu pecuniam ab hoſte acceptam tenens, deprehenſus eſt *Leotychides*: munificentiâ clarus *Cimon*, &c.
Murænæ quænam laudatiſſimæ? Vide *Tiberis*: earum vivarium primus excogitavit, & 6000. Cæſaris cœnis triumphalibus appendit *Hirrius*: illis ſervos objecit *Vedius Pollio*.
Murices ferreos abſcondit Darius, hoſtium equitatui impediendo, vide *Bion*.
Murus, cujus ruinâ plurimi oppreſſi, vide *Clemens V.* Trojæ primus conſcendit *Telamon*: in murum eniſus, præcipitatur *Fabius*: de muro deſiliens femur laxat *Henricus II.* Imperator: muri ſpiſſiſſimi, vide *Babylon*, *Quinſaim*, &c. ſponte corruunt, vide *Avalo*, *Iericho*, *Roma*, &c. ut & in voce *Savanarola*: muros tranſiliens necatur Remus, vide *Celer*: urbium Hiſpaniæ uno die diruit Cato: pro muris virtus civium, vide *Sparta*, &c.

Mus æneus in fundamentis repertus, vide Pariſii: major non vivit in Scotia, vide Scoti: mures è ſolo nati, vide Ægyptii: nulli in inſul. Paros: ab iis corroſa omnia, vide Crinis: deletæ, Amyclæ: devoratus Hatto II. Popielus Rex, &c. ab iis occiſis Apollo dictus Smintheus.

Muſæum, vide Feſchius, Platerus, &c.

Muſcam mirò artificiô pingit, egregioque pictori ſic imponit Holbenius: muſcâ ſuffocatus Hadrianus IV. muſcæ infeſtant Cyrenæenſes, vide Achorus: nullæ in monte, Carina: Muſcarum Deus, vide Achorus, Apomyius, Myagrus: muſcarum Inſula: muſcas captat Domitianus Imperator &c.

Muſcus rangiferi alimentum, vide Lappones: à muſci copia dictum Boreum promontor. muſcô abundat Sinarum regnum &c.

Muſica, ut & carminum, auctor Apollo: vis, vide Orpheus: ei ſupra modum addicti Arcades: illam invenêre Cretenſes, vide Creta: mancipia olim exercebant, in Arabia: ob Muſicam pro Deo cultus Canus: de ea ſcripſit Antonius Fr. Doni, Iader, &c. Muſicus inſignis Amphion, Antigenes & Antigenides, Antonius Sarciabpi, Ariſtoclitus, Ariſtoxenus, Blegabridus Rex, Dorceus, Iopas, Timon, &c. iram cithara lenit, Clinias: Muſicis præmia, in ludis Carneis, vide Carnea: notarum Muſicarum auctor, Aretinus: de tonis Muſicis, vide in Hymnus, &c.

in Muſtelam verſa Galanthis: à muſtela morſus interiit Ariſtides: vulpium & muſtelarum pelles ex Bætica, vide Suel.

Muſulmanni quinam dicantur? Vide Turca.

Mutuis vulneribus concidunt, vide Ioſaphat, Iuba, Marcus Horatius Pulvillus, &c.

Mutus fit loquens, Ægles, Atys, &c.

Myrrha ubi? Adramitæ, Macæ, Moravia, Troglodytæ, &c. myrrha pigmenti genus, vide Adonis.

Myrtus, in tumulo Polydori.

Myſteria Dei verſibus Virgilianis proſecuta eſt, Proba Falconia: ob illa detecta punitus Diagoras: de myſteriis divinis ſcripſit, ſecundùm Ariſtotelis Topica, Gilbertus Poretus,

N.

Naniis puerilibus, apud Romanos præfuit Lælius.

Nairi, nomen dignitatis, vide Calecut.

Nævô aliquô inſignes, quomodo à Romanis dicti? Vide Cneus.

Nanus celebris, Conopas.

Naphthâ illita corona ſponſæ, vide Creon.

Nares latronibus præciſæ, vide Actiſanes: ſimæ, unde Mauris? Vide Syrictæ: mutilatæ & truncatæ, vide Iuſtinianus I. & Rhinocorura: gens ſine ore & naribus, vide in voce Populi: naribus ſimis inſignes, etiam Scirata, vide quoque Silii: à naſo aquilino dictus gryphus, Antiochus VIII. naſos imaginum, quæ brevi capita amiſſuræ erant, ſolicitè reparat Maria Angliæ Regina &c.

Naſomum, quod piſcis genus, ſtupenda captura, vide Birſa.

Natalis annus Jeſu Chriſti, vide Lentulus: dies Virgilii quotannis celebratus, vide Silius Italicus: natalem diem ludis celebrari inſtituit, Hera: de illo ſcripſit Cenſorinus: natalis hora Vitellii inſpecta, vide Sextilia: natalium turpitudinem virtute eluit, Phalanthus: natalitia prædicta, vide Chaldæa: ex ſe natus Q. Curtius: natos deflent, mortuos plauſu proſequuntur Drauſi, &c.

Natandi peritiſſimi Batavi, vide Hollandia: natandô periit Argynnus, vide Argynnis.

Natura repræſentata in fabulis, vide Pan, Serapis, &c. ejus vitium egregie correxit Demoſthenes, Stilpo, &c. naturam humanam Chriſti, à divina eſſe abſorptam, deliravit Eutyches: contra non niſi humanam ei tribuêre Homuncioniſtæ.

Navis prægrandis, vide Spineticum: vocalis, Argos: navis onerariæ ſpeciem habet Bononia: primæ gubernator Tiphys: ſolutilis auctor Anicetus: ſtultiferam ſcripſit Sebaſtianus Brand: naves ex Indiis redeuntes quò appellant, vide Inſula S. Helenæ: in Nymphas converſæ, vide Cymodoce: plicatiles, vide Elephantis: navium auctores quinam? Vide Argo: cuſtos Palæmon: navium ἀρχικάιων architectus Harmonides: varia genera Britannos primus docuit Albion Mareoticus: navibus periculoſus ſinus, Caphareus: naves armatas Hadriaticum mare ingredi non permittunt Veneti: navibus potentes olim, Suenones &c. navibus pugnare primi docuêre Phœnices: naviculæ ſimilis vallis Diania, vide Dianium: navigii genus Baris: navita celebris apud Ægyptios Charon: primus totum orbem circumnavigavit Cavutus Iohannes: à nauta de novo orbe edoctus Chriſt. Columbus: ex nauta orator, Demades: Imperator, Mandro: nautarum numina olim, Caſtor, &c. hodiè S. Antonius, S. Elmus, vide Gallæcia: ex nautarum rixa bellum, vide Eduardus I. à nautis ridiculâ ſuperſtitione ligatur, S. Antonius: navigationum meta olim Cerne: Vide quoque Caput Non, item Erythea: navalem triumphum, quis primus egerit? Vide in Triumphus: naufragio periit Artoryas: naufragiis infamis, Malea, ſinus Sattalicus, &c.

Naunday & Thurſday, quale feſtum apud Anglos? Vide Iubilaus.

Nebridibus cinctæ Baſſarides.

Nebula miraculoſa, in obſidione, Romæ.

Necromantiæ ab imperitis accuſatur, Mathematicus inſignis Thomas Bungabus.

Negotiatores primi Tyrii & Phœnices, vide Tyrus: ut & in voce Bacchus.

Neminem vidit per ann. 50. Prior.

Nemus ſubitò revireſcens, vide Feronia.

Neogami de eodem poculo bibere ſoliti, vide Camma.

Nepos à patruo occiditur, Cotys: nepotem rebellem excæcat Ludovicus I. Imperator.

Nequitiæ arbiter, Petronius.

Nidus de urbe, vide Acherontia.

Nigror Æthiopum unde? Vide Æthiopes: niger vel umbroſus, Danubius: nigrum mare cur dictus, Pontus Euxinus? nigrum velum Theſei, vide Ægeus: nigra omnia adhibent Arii.

Nihil ſe neſcire, gloriatur Hippias.

Nili quid? Vide Euripus.

Nitri ferax Cimolus: nitrati pulveris defectu captum, Philippoburgum, Sylvæ Ducis: nitroſa palus Arſena: piſces, vide Arethuſa.

Nix cur dictus Theognis? nix glomerata, vide Labinæ: in nivem ſe abjiciens militibus animum addit Antiochus: ex nivibus an creſcat Nilus? niveam ſtatuam amplexus eſt Franciſcus Aſſiſias.

Nobilitas vera quænam? Antiſthenes, Romanus Diaconus &c. in Italis, vide Franca: nobiles olim, in Germania, à plebe non diſtincti, vide Servus.

Nobis plus, quàm Spiritui S. vide Tridentum.

Nomen fatale incipiens à Theod. Vide Valens: Pharo inſcripſit ſuum Soſtratus: ſacrum Romæ Amaryllis: mutare coactus Iohannes II. Scotiæ Rex, primus inter Pontifices mutavit Sergius II. ſuum Imperatorio præpoſuit Kolomanus I. nomine Jeſu ægros ſanat Hilarion: nomina quando olim infantibus impoſita? Vide Amphidromea: parentum aſpernantur Harari: unde ſumſerint olim? Vide Atlantes: ex nominibus compoſitis [illegible] concinnavit, Aſopodorus: de nominibus factioſis vel probroſis, vide in Aſellati, Guepini, Gueuſii, Hugonotæ, Pſittaci, Stelliferi, &c. Nominalia, quale feſtum, vide Amphidromia? Nominalium caput Gulielm. Occamus: nominatum in Comœdia ne perſtringantur homines, voluit Exhymnus, &c.

Non, reſponſi locô datum Dionyſio Regi, vide Philoxenus.

Noſocomium magnificentiſſimum, vide Goa.

Noſſe ſeipſum difficillimum, vide Thales.

Notæ in manibus, vide Abdala: notas celeriter ſcribendi invenit Mæcenas.

Nothus fortiſſimus, vide Iohannes Com. Dunenſis.

Noverca injuſta, vide Aſtymeduſa, Athamas, Clodoveus, Conſtantinus I. Ubaldus, Eteaschus, Helle, Ino, Iohannes II. Aragoniæ Rex, Lyſimachus, Phronima, Phryxus, Sigiſmundus Burgundiæ Rex, Tyro, Urbinus, &c. novercam duxit Antiochus I. Vide quoque Iulia: inceſtu polluit Archelaus, Ruben, &c.

Novi Redemptorem meum, inſcribi juſſit tumulô ſuô, Sullius Epiſcop. Paris.

Nûs dictus Ariſtoteles: item Nilus, vide Ceſcus: per Nûs quid intellexerit Baſilides.

Nox breviſſima ubi? Vide Aurunca: feralis, in Achillea: in honore apud populos Boreales, vide Herthus & Mona: nocte celebrata Orgia [illegible] efflореſcunt roſæ Hierichuntinæ. Vide Fons Eliſæ: prima, rami thalami, extincta Kacilia: noctu lucens planta, vide Abarim: præceptorem adit Hieronymus: pugnant Baſilienſes: ſacrificatorum, vide Barchas Nyctelius &c. vident, in Albania: noctua in nummis vide Lauris: in noctuam verſa Nyctimene, vide Nycteus.

Nubes repræſentata, in fabula, vide Python: nube perpetuâ cinctâ inſul. vide Hyperborei: de nubium ortu, vide Metrodorus: nubigenæ cur dicti Centauri: nubentium Dea, Interduca, vide & infrà in voce Nuptiæ.

Nudus pugnans, multatur Iſadas: nudô capite olim virgines, vide Capilli: fideles nudi omnium oculis expoſiti, vide Carcoſo: nudi pugnat [illegible] Heruli: nudis pedibus Æthiopes, in Templa: matronæ ad Veſtæ, vide Veſta: ſuper prunas, vide Feronia: ſuper prunas, Dianæ Peraſiæ templum ingreſſuræ, vide Caſtabala: nudis pedibus ſacra celebrata, vide Nudipedalia: à nudis celebrata Lupercalia: nudipes venit Hieroſolymam Bernone: Vide quoque Elceſaitæ, & Nudipedes: nuditas, vide Adamitæ.

Nugator viliſſimus Rhynthon.

Num & Eynam, ſecum ſubmurmurant, caput motitantes, in concionibus, Maronitæ.

Numeri inventor Palamedes: numerum ineffabilem Deum eſſe, docuit Lyſis: numerare ſupra 5. non poſſunt incolæ, vide Thelitæ: numeroſus partus, vide Margareta Florentii Hollandiæ Comitis filia, Oſtia Peloponneſia, &c.

Numinum tot & tam diverſæ appellationes unde? vide Hesthus.

Nummus aureus, cum inſcript. perdam Babylonem, cujus vide Ludov. XII. Iulius II. &c. Petri, vide in Anglia, Inas, Piaſtus, &c. nummum ſibi rel doma Chriſto legat Iohannes V. Patriarcha Alexandrin. cudit, ſuperbiæ inſicem, Petrus Aretinus: numiſmata in caput, etiam Imper. & filii ejus, tributum turpe, vide Saraceni: nummorum vice permutatione uſi Baleares: nummos in concione diſtribui juſſit Parmetes: in nummis Arabicis primus nomen impreſſit Abderama. &c.

Nundinæ, quâ occaſione inventæ? Vide Feriæ: celebres, vide Fairfia, Immeum, Francofordia, Fullinum, Iaroslawa, Lipſia, &c. à nundinationibus Eccleſiam mundavit Henricus I. Imperator.

Nuntius violatus, cauſa belli, vide Luganum: triſti acceptô expiravit Publius Rutilius.

Nuptiæ cruentæ, vide Henricus IV. Galliæ Rex: impares. Vide Henricus V. Angliæ Rex: negatæ, belli cauſa, vide Timophanes: earum die ſe gladiô ſponſus, ob ereptam ſponſam, tranſadegit, Silanus: in illarum apparatu, obiit Ladiſlaus Hungariæ Rex, earum prætextu oppreſſus Artabanus, vide Parthia: proditus Achilles, vide Polyxena: urbs occupata, Nicea: iis præfuêre apud Romanos Gamelia & Gamelius, Interduca, Iuga, Iuno Cinxia, Talaſſius, &c. nuptias damnant Ætiani, &c. ante nuptias proſtitutæ, ut dotem compararent, vide Cyprus: ſecundas nuptias damnavit Moreas: recuſavit Aria, Dido, Valeria, &c. etiam nutricem illas ſuadentem occidit Rhodogana: in nuptiis obiit Plato: occiſus eſt Canutus II. puella in marem verſa eſt, Iphis: ſponſam amiſit ſponſus, vide Iohannes Angliæ Rex, ut nubat Neptuno, quî inducta Amphitrite: nupſiſſe ſe quantopere lætata gaviſa Marcella?

Nurus à ſocru venenô peremta, vide Artaxerxes II.

Nutrix fida Iovis, vide Adamantæa: è manibus alumnum patitur elabi, vide Henricus Craſſus: nutricem exciſâ linguâ cum infante incluſit, ut experiretur, quænam lingua primigenia, Seſonchoſis.

Nymphæa herba unde nata, vide Deianira.

O.

O. o. quid ſibi voluerit in inſignibus? Vide *Tamerlanes*.
Obedientia rigida, vide *Laſſatini*: ut & in voce *Barrochias*.
Obeliſco paret Cambyſes, vide *Ramiſes*: obeliſcos 4. Soli extruxit *Sockis*.
Obeſi ſupra modum homines, vide *Phaſis*: item in voce *Clouidis*.
Obligavit primus vulnera, *Æſculapius*.
Oblivio, repræſentata in fabulis, vide *Lethe*: quantum bonum, vide *Fridericus III.* Imperator: oblitus omnium rerum *Beza*: etiam proprii nominis, *Georgius Trapezuntinus*, vide quoque *Meſſala*.
Obſcurum poema, vide *Antimachus*, *Lycophron*, &c. Vide quoque *Sopiron*.
Obſidio diuturna, vide *Albertus*, *Creta*, *Oſtenda*, *Troja*, *Veji*, &c. obſidionem quibus argumentis diſſuaſerit *Eubulus*? de obſidionibus tolerandis ſcripſit *Æneas*, *Cineas*, &c. obſeſſorum obſtinatio, vide *Narna*, *Saguntum*, *Sluſa*, &c. rabies, vide *Abydus*, &c.
Obſtetricis filius *Socrates*: feſtum, *Amphidromia*, &c.
Occaſio præceps, vide *Occaſio*.
Occipitium radebant, *Langobardi*.
Occurrit Alexandro M. eumque placatum reddit, *Iaddus*.
Octo digitos in pedibus habuit *Milo* mon.
Oculus Beli, qualis gemma? Vide *Belus*: Orientis, *Damaſcus*: oculus & conſilium Germaniæ *Iohannes* Princeps Brandeburg. oculi vulnus egregiè ſanatum, vide *Critobulus*: oculum amiſit in Libano, *Boemundus II.* ad Methonem *Philippus I.* Macedoniæ Rex, ſibi ſponte eruit *Amianus*, *Lycurgus*, &c. effoſſum Paphnutii oſculatur *Conſtantinus* Imperator: ab oculo Minerva dicta *Optiletis*: Vide quoque in voce *Naas*: oculi primi in prælio vincuntur, vide *Aris*: in cauda pavonis, vide *Argus*: in pectore, vide *Blenæ*: in ſtatua Iovis tres, vide *Iupiter*: 3. vel 4. in pop. *Niſicaſtes*: eorum acies, vide *Lynceus*: morbus mirus, vide *Antipheron*: oculis optimè medetur invidia, vide *Ælius Sincerus*: ut & *Leucogæus* collis: oculos amittit & recipit *Steſichorus*: oculos aperi, nomen loci, vide *Aperi oculos*: oculos ſtatuis primus addidit *Dædalus*: oculis cernere Palladium non licuit, vide *Ilus*: horrendis *Cimbri*: immotis Solem intuitis *Gymnoſophiſta*: in ſenio captus, *Anchiſes*, *Aſconius Pedianus*, &c. ſeipſum privavit, quò ſtudiis expeditiùs vacaret, *Democritus*: ex indignatione inceſtus commiſſi, *Oedipus*: ab aliis privatus, ob virtutem *Babas*: ex invidia *Beliſarius*: Vide quoque *Alphonſus II.* & *IV.* Hiſpaniæ Reges, *Artavaſdus*, *Baras*, *Bardanes*, &c. & ſuprà in voce *Excæco*.
Odium erga Chriſtianos, vide *Samaria*: fratrum, implacabile, vide *Polynica*: hoſtis, in miſericordiam converſum, vide *Albertus* Archid.
Odoris tetri Dea, *Mephitis*: lacus *Amſanctus*: ſtagnum *Gelonium*.
Oeconomi & Vicedomini, quale munus? Vide *Defenſores*.
Oecumenici titulus cui conveniat? Vide *Iohannes IV.* Patriarcha Conſtantinopolit. ut & infrà in voce *Univerſalis*.
Offa judicialis, vide *Purgatio*.
de *Officiis* ſcripſit *Antipater*, *Cicero*, *Panætius*, &c.
Ocnus ſpartum torquens, vide *Socrates*.
Olea à Minerva inventa, *Allirrhotius*: victoriæ præmium, vide *Olympia*: oleæ cur dictæ μορίαι. Vide *Panathenæa*: oleæ & prata in contrarias ſedes digreſſa, vide *Marcellus*: oleis nobilis *Calabria*, *Marca Anconitana*, *Pamphylia*, *Venafrum*, &c. oleaginis coronis cincti ruſtici, vide *Hegeſiſtratus*, &c. oleum è ſaxo, vide *Dertona*: uſum ejus prima invenit *Minerva*: inſtar olei ſupernatans aqua, vide *Eurotas*, *Orcus*, &c. proventus ingens, vide *Italia*: primus expreſſit *Ariſtæus*: pro viatico ſecum ſumpſit *Plato*: oleô inungi cadavera, ad mitigandas demortuorum pœnas juſſit *Heracleon*: eo inuncti & ſertis coronati ceperunt Gythium, vide *Iſidas*: lentiſcinô ſe inunxêre, *Baleares*: &c.
Olenii floris contactu concepit, *Iuno*.
Oligarchicos quâ arte oppreſſerit *Archias*?
Olla ſemper recens, vide *Chatigan*.
in *Olorem* verſus *Cycnus*.
Ominoſos verſus, minimè id agens, protulit *Neoptolemus*.
Omnia ſecum portat *Bias*.
Ὁμοιουσία quid? Vide *Dionyſia*.
Omophagia, quale feſtum? Vide *Dionyſia*.
Ona Dea veterib. Gallis, vide in *Cadurci*.
Oneirocriticon ſcripſit, *Aſtrampſychus*, &c. Vide etiam *Artemidorus*.
Onochoirites, vide *Anchialus*.
ab *Onoſcelide* raſus *Gerontius*.
ob *Opes* damnatus C. *Marius*, &c.
Opera manuaria fugiunt *Meſſaliani*: opifices, vide *Banauſi*: eorum tabernæ Romæ, vide *Argiletum*.
Opilio inventor artis æris inciſoriæ, vide *Typographia*: filius fit Papa, *Benedictus XI.*
Ὀπλισφόρος *Pharyllus*.
Opobalſamum ubi? vide *Engaddi*.
Oppreſſis egregiâ lege ſuccurrit *Iuſtinus II.* Imperator.
Optimus inter Cæſares, *Trajanus*: inter viros, à Senatu judicatus *Scipio Naſica*: optimos in Senatum legi voluit *Ovinia* lex.
Oraculum ambiguum, vide *Pyrrhus*, item in voce *Quædam*: Apollinis, vide *Adraſtia*, *Aphyte*, *Delphi*, *Dodona*, *Hamon*, &c. Nami obmutuit, vide *Namarcum*: victoriam falsò promiſit, vide *Maximinus* C. *Valer.* oracula ubi æſtate, ubi hyeme data? Vide *Delos*: deficiunt, vide *Ammon*: in pelle ſervantur, vide *Anthana*: pro oraculis voces, vide *Bernardus*, &c. ut & in voce *Aornos*.
Orationis nimia celeritas, vide *Acherius*: orationem ſolam, Chriſtiano incumbere, docuerunt *Meſſaliani*: extemporalem primus inſtituit *Anaximenes*: oratione philoſophicâ ſanatus, *Porphyrius*: ſolutâ primùm ſcripſit *Empedocles*: Vide quoque *Pherecydes* & *Prodicus*: Orator, abſque judicio, equus effrænis, vide *Theophraſtus*: gubernat Remp. *Hybreas*: maledicus *Caſſius Severus*: opulentus *Gorgias*: ſummus *Æmilius Porſina*, &c. Oratorum certamen, vide *Ara Lugdunenſis*: orabant versùs Occaſum Judæi. Vide *Templum* Hieroſolymit. orare olim mos per Genuum.
Orbem menſuravit primus *Eratoſthenes*.
de *Orcheſtra*, vide *Theatrum*.
Ordo memoriam juvat, vide *Simonides*.
Ordo Eccleſ. in Eccleſ. Romana: *Annunciata*, *Camaldoli*, *Carmelitæ*, *Charitas*, *S. Clara*, *Grandimontium*, *Guilielmitæ*, *Hieronymitæ*, *Humiliati*, *Minimi*, *Redemptio Captivorum*, vide & *Petrus Nolaſcus*, *Teriani*, *Theatini*, *Trinitatis*, vide quoque *Felix Valeſius*, &c. Equeſtris ſeu milit. *Ampulla*, *S. Andreæ de Cardeo*, *Aquila alba*, *Argentum*, *Balneum*, *Banda*, *Calatrava*, *Calza*, *Canis*, *Carduus*, *S. Catharinæ montis Sina*, *Chriſtus*, *Columba*, *Creſcens*, *S. Dominicus*, *Draco ſubverſus*, *Enſis*, *Geniſta ſiliqua*, *S. Gereon*, *Hiſtrix*, *S. Iohannis*, *Lazaritæ*, *S. Mauritius*, *Melitenſis*, *S. Michael*, item *Militia Chriſti*, *Periſcelis*, *Redemptio captiv.* *S. Salvator de monte regio*: *Sanguis Ieſu Chriſti*, *S. Sepulchrum*, *Spica*, *Spiritus S.* *Stella*, *S. Stephanus*, *Templarii*, *Teutonicus*, *Vellus aur.* Vide quoque *Monteſia*: de ordinibus militum diſceptantes egregiè compeſcuit *Theagenes*.
Organa inventa, vide *Signia*: organis celebre templum, vide *Narbo*.
Orichalcum qui fiat? Vide *Andera*.
ab *Oriente* Natolia dicitur *Aſia minor*.
Originis memores, vide *Lemnos*: de originali peccato, vide *Iohannes I.* Antioch. item in voce *Concordia*.
Ὀρθὸς cur dictus Bacchus? Vide *Amphictyon*: orthodoxia civium, vide *Samoſata*: orthodoxia candentis ferri examini ſubjecta. Vide *Conradus* Marpurg.
ex *Oryza* & melle potus, vide in *Antongil*.
Os aureum, ob eloquentiam, dictus *Antiochus*, vide quoque *Chryſoſtomus*: os ferreum, cor plumbeum, vide C. *Domitius Ænobarbus*: item in voce *Legenda*: ab oris fœditate dicti *Oſci*: oris pulchritudinem ſponte dehoneſtat caſtus *Spurinas*: os & labra Serapidis illuſtravit *Sol*: ore carent, *Aſtomi*: ore aperto edere ſuos vult *Amos*: in ore ulcus, vide *Meſſala*: contra oralem manducationem corporis Chriſti in Sacra Cœna jam ſuô tempore ſcripſit *Rabanus Maurus*: Vide & *Ratramnus*, &c.
Oſculi ſignô prodidit Chriſtum *Iudas*: oſculum viri facundi labiis figit *Margareta* Scot. vaſallo dominus, vide *Homagium*: oſculatus eſt pedes Papæ *Iuſtinianus II.* &c.
Oſſa Actæonis fugant ſpectra, vide *Actæon*: boum, teſtæ fictiles, chartæ olim locô, vide *Cleanthes*: magnæ matris, vide *Deucalion*: ex oſſium abraſorum venis, futura rimati *Hunni*: oſſibus defuncti tactis revixit *Eliſeus*, &c.
Oſtentator, ſed ignavus, *Dares*: Vide ſuprà in voce *Iactantia*.
Oſtrea in pretio, vide *Tarentum*, &c. ut & in voce *Secori*.
Oſtro nobilis *Phœnice*.
Otium pulvinar Diaboli: Vide *Ægyſthus*, *Albertus*, &c. illud amant *Hiberni*, &c. deteſtatur *Atinas*: rectè diſponere difficile eſſe judicat *Chilo*: eô vires debilitantur, vide *Hermaphroditus*: otioſorum Dea *Vacuna*.
Ovationis origo, vide *Aul. Poſthumius*.
Oves cœleſti rore contentæ, vide *Anglia*: eximiæ Calabræ, vide *Calabria*: ingentes, vide *Laurentius*: prępingues, vide *Erythia*: tondendæ, vide *Æmylius Rectus*: ab iis dicta *Caria*: Vide quoque *Ferrariæ* inſul. item *Lyſider*.
Ovum mundi ſymbolum, vide *Cneph*.
Oxy, & *oc* dividunt Galliam, vide *Septimania*.

P.

P*abulum* lætiſſimum, vide *Hibernia*: pabuli paſtorumque Dea *Pales*.
Pacti vinculum culmus: Vide *Culmo ſubnixa*: violatio punita, vide *Daphnis*, *Decebalus*, *Eurytus*, &c.
Pæoniam herbam invenit *Pæon*.
Pagania quid? Vide *Pagani*.
Page unde ortum? Vide *Bagoas*: ut & *Ludovicus XI.* Galliæ Rex.
in *Palæſtra* ſe exercet Plato, vide *Ariſto*: palęſtrita inſignis, *Androgeus*: à Venere abſtinet, *Iccus*: fit Philoſophus, *Nicodorus*.
Palatium ſuperbiſſimum veterum Sueciæ Regum, vide *Aranes*.
Paleas accenſas tranſilire ſoliti olim Romani in feſto, *Palilia*.
Pallida mors Saracenorum, dictus Otto II. Vide *Saraceni*: pallidi incolæ, vide *Caunus*.
Pallium in 12. partes diviſum, vide *Achajas*: purpureum penſat magnificè *Darius I.* ex pallio theſauri, vide *Pragmatica Sanctio*.
Palma in manu, vide *Olympia*: cum capite equino, vide *Caccabe*: viridis enata, Pompejô victô, *Tralles*: palmæ regiæ, vide *Bagoas*: palmarum commercium, vide *Acæ*: palmis inclytæ *Thebæ*.
Palo vivus ſuffixus, *Artayctes*, &c.
Palpebræ ſectæ, fabula, vide *Attilius Regulus*: illas ſurſum habent erectas, in *Monemugium*.
Palus, homines in aves mutans, *Tritoniaca*: peſtifera, *Camarina*: quotannis frumentum, venationem & piſcationem exhibens, vide *Lugeum*: paludem inſiliit *Decius Meſſius*: per paludem via facta, *Pomptina*: in paludibus degentes, vide *Phaſis*.
Πανάρετος dictus *Eccleſiaſticus*.
Πάγχρηστον quale medicamentum? Vide *Ambubajæ*.
Pandectarum volumen, præmii locô accepêre *Piſani*.
Panico terrore, ab Huſſitis, fugatus aliquoties *Sigiſmundus* Imperator.
Panis ſectus ſanguinem ſtillat, vide *Dertona*: illum beſtiarum pabulum vocant *Tartari*: pedibus porrigit famelicis, latro *Sciron*: ex piſcibus conficiunt *Ichthyophagi*: S. Cœnæ, in ore retinebant, *Priſcillianiſtæ*: pane & oleô contentus *Evagrius*: non veſcuntur *Alanes*: ſimiliter ſine illo paſtæ ſunt *Amazones*: ob negatos panes, excidium, vide *Phanuel*.
Pannorum opificium florens, vide *Flandria*.
Pantheologiam ſcripſit *Reinerius*.
Pantheras Cicero Romam miſit, vide *Amana*.
Pantomimus Romæ primus, *Antipater*: à Meſſalina amatus, *Mneſter*.
Pany Bohemorum unde? Vide *Supani*.
Papa captus prodit ſocios, *Guilielmus I.* Siciliæ Rex: Dux exercitus, *Pius II.* excuſat ſe Imperatori *Pelagius II.* Papa Arabum, vide *Abdelmonus*: Manichæorum, vide *Manes*: Papæ generosè reſpondet *Philippus IV.* Galliæ Rex: minatur Maximilianus II. Vide *Pius V.* renunciant Bohemi, vide *Iglavia*: ſubjici recuſat *Caſimirus IV.* Poloniæ Rex,

vide quoque Hiſpania: vectigalis fit Anglia, uſque ad Henricum VIII. eum adorat Rachis: honorando flagitia nulli eredit Juſtinianus II. contra illum variis temporibus multi inſurrêxere, vide Arnoldus Clericus, Arnoldus de Villa Nova, Arnulphus, Benno, Conradus Cantabrig. Fraterculi, Epiſcopus Tullenſis, vide Honorius IV. Jacobus Cantabrig. Iohannes Huſs, Iohannes Rokyzana, Iohannes de Rupe ſciſſa, Lateranum, Marſilius Patavinus, Occamus, Oremius, Petrus Caſſiodorus, Sigebertus, Suevi, Valdo, Vicleſus, &c. Paparum conditionem deploravit Marcellus II. Pontif. illos eligendi venia Clero conceſſa, vide Benedictus II. ritus eligendi conſtituit Gregorius X. cum iis nullum ſibi vult eſſe commercium, Fridericus II. Daniæ Rex: potentia Papalis quî creverit, vide in voce Inquiſitio, Italia, Pontificia ditio, &c.
Papinianiſtæ quinam dicti? vide in Æmilius Papinianus.
Papyrus, ubi creſcat; vide Abatos, Memphis, &c.
Par pari relatum, vide Andreas, Cercyon, Iohanna I. Otto Dux Brunſuicenſ. &c.
Paracletum ſe blaſphemè jactavit Montanus.
Paradiſus à dæmonibus habitatus, vide Neapolis: ubi Mauris? vide Granatum.
de Paradoxis, ſcripſit Ariſtocles.
Paraganda quid? vide Tunica.
Παραλειπόμενα edidit Qu. Calaber.
Paraas, quale navium genus? vide Balya.
Paraſitica arte infamis Belenopola, Cteſibius, Dromeus, &c.
in Pardales mutatæ ſorores Penthei.
Parentes, devorârunt Neuri: ex incendio eripuit Amphinomus: primorum ſedes an Ceylanum? vide quoque Pater & Mater.
Parotidas quo pacto curaverit Chryſermus?
Parrheſia, vide Ambroſius, Heraldi, Iohannes Chryſoſtomus, Iojada, Mæcenas, Ocnianus Epiſcop. ingrata & infelix, vide Bagoda es, Byzenus, Calliſthenes, Clytus, Deſiderius, Eudoxia, Thomas Morus, &c. parrheſiam lenium & orbitas parit, vide Ceſſelius.
Partus, an genuinus? vide Rhenus: partus præſes Chirogonia: in partu ægro Proſa: in perverſo olim invocata: Poſtverſa: parturientibus apud Gentiles præfuêre, Diana, Eleutho, Iuno, Opigena, &c.
in Parum verſa Timandra, vide Ægypius.
Parvus mole, ingeniô maximus, Iacobus Faber.
Paſcha quo die celebrandum? vide Quartodecimani, Sabbathius, &c. celebrare prohibentur Æriani.
Paſcua uberrima, vide Sarſina, &c. paſtor pyramidis auctor, Chephrem: ſeditionem movet, Anthonges: boni eſt, tondere pecus, non deglubere, Tiberius I. Imperator: filiam ducit Charibertus Rex: nomina, Alpheſibœus, Amyntas, Corydon, &c. ex paſtore Dux Viriatus: Rex Alabamarus, &c. Imperator Maximinus: paſtorum venatorumque idem apud Gentiles Numen, Pan: paſtores in ſcenam primus introduxit Torquatus Taſſus: de paſtione pecoris legem tulit Sp. Thorius: paſtionibus vacant Nomades, &c.
Paſſaros del Sol, quales aves? vide Borneum.
Paſſer, cognominatus Henricus IV. Pr. Glogov.
Patavinitatem Livio exprobrat Aſinius Pollio.
à Patellis dicta inſul. Lepaduſa
Patentibus rebus præeſt Empanda.
Pater, ob filios beatus, vide Acuſilaus: in filium ob religionem ſævus, vide Hermenigildus: infelix Priamus, Severus Imperator &c. Jutis, Innocentius IV. pauperum Suintilus Rex: Patres, in divinis, ſubſtantiam à filio diſtinxit Hierax: patrem filius in vinculis habet, Theodoricus: pulvino in os injecto ſuffocat, Manfredus: Patrem, in SS. Triade, crucifixum paſſumque eſſe, delirârunt Monarchici, Praxeas, &c. Patrem cum Filio, Sabellius: cum Spiritu S. paſſim eſſe Patropaſſiani: Filio Spirituque S. majorem eſſe, Gentilis Joh. cum Spiritu S. unam eſſe perſonam, Priſcillianus: à Filio & Spiritu S. non videri, blaſphemavit, Iohannes II. Patriarcha Conſtantinopolitan. patricida, matris maritus Phraates: carnifex ſui ipſius, Arbogaſtus: in loco, ubi patrem occidit, perit Selimus I. parricidium excuſare non vult, Æmil. Papinianus: vide quoque Cæſar, Ganges, Maximus, &c. paterni mandati memor, Ægeus; patrimonii devorator, Criſpus Salluſtius.
Patibulo ſuffixus Bomilcar, &c.
Patientia inſignis, vide Socrates, Stoici, &c. læſa fit furor, vide Arnoldus à Melchthal. Aſturia, Belgæ, &c. ſervilis in Rege, vide Tigranes: ejus fructus, vide Agerona.
Patria quænam ſit? vide Anaxagoras: eſt, ubi quis rectè agit, Epictetus: patriæ amor, vide Abdala, Ælius Pætus, Decii, Demaratus, Dexippus, Gillus, Themiſtocles, Therſippus, &c. libertatem egregiè defendit Bartholomæus Breſſanus: muros reficit Mediens, Crinas: proditur, Antenor, Nicon, &c. illam exibilavit Heſiodus, vide Aſcra: liberavit, injuriæ oblitus, Camillus: nunquam reliquit Lancinus Curtius: in patria nullus Propheta æſtimatus, vide Martialis: pro patria mortis adiit diſcrimen, Megacles: ſe devovit Anchurus, Androclea, Callicratides, Macaria, Publius Decius Mus, Pater & filius: occubuit Codrus, filiæ Erechthei, Eubule, Gobias, Marcus Curtius, Menœceus, Phedius, Valerius Torquatus &c. vivi defoſſi ſunt, vide Philæni: pro patria & religione periculum dulce judicavit Ludovicus I Princeps Condæus, &c.
Patrui in nepotem fides, vide Charilaus, Lycurgus, &c.
à Paucis multi victi, vide Barac, Bituitus, Gildo, Granicus, Henricus V. Angliæ Rex, Iulianus, Maſcezel, Sigiſmundus Imperator, Suptarus, &c.
Pavimentum, admodum ingenioſe fabricatum, vide Pergama.
Pavo, ſacer Iunoni: hinc ſignum apotheoſeos, vide Inſignia: rotans, ſymbolum Mariæ Mediceæ: ejus amictus, vide Babylon: pavonibus alendis operam impendit Perilaus: de iis peroravit Antiphon: pavoninæ pennæ, vide in Tiara.
Pauper beatus, vide Aglaus: vulgò dictus Socrates: pauperis viri deſcriptio, vide in Acoetes: ex pauperrimo Archiepiſcopus, Berlandus: pauperes Lugdunenſes quinam, vide Albigenſes, Bernardus, Valdo, &c. pauperum curâ inprimis nobilis Auguſta Vindel. paupertas notabilis, vide Ælius, Æmilius Scaurus, &c. ſpontanea, vide Abraham: ejus inimicæ, vide Telericus: votum rejecit Deſiderius Lombard. in paupertatem monaſticam invectus eſt, Guil. de S. Amore: in paupertate ſumma obiit Carolus III. Imperator &c.
Pax dura, vide Ægeus: famulata naſcenti Chriſto, vide Auguſtus: turpis, vide Abderama, Mancinus, Qu. Pompejus, Scythæ, &c. ob turpem cum hoſtibus pacem initam, à mulierculis irriſus, Iovinus Imperator: pacis violatio punita, Iuſtinianus II. Ottocarus II. Saraceni, &c.
Peccatum occultum Caroli M. vide Ægidius: originale negant Pelagiani: præmio dignum dixêre Antitactici: ab eo hominem immunem eſſe poſſe, Beguardi, varii: peccatoris nomen ſumſit Georgius: peccatores omnes extra pœnitentiam eſſe recipiendos, ſtatuit Feliciſſimus, &c.
Pecudum more veneunt poſteri Chanaan, Scythæ, &c. pecuarium informavit Ariſtæus: pecoroſa admodum Boſra: peculator flagitatus, Aulus Cæcina: quid reſponderit P. Corn. Scipio Africanus, &c.
Pecunia, cauſa naufragii, vide Pætus: cujus Dei numine culta? vide Æſculanus: inutile pondus, vide Bion: Pontifici quibus in caſibus ſit pendenda? Sorbona: ejus inopiâ preſſus, in puteum præceps abit Laurentius Laurentianus: erogator, Sacellarius: ei perdendæ genitus, Antonius Marcus. illam cur defodiant Bombycatii: depoſuit penes amicum, ut filio degeneri traderet, Crates: eam in agrum alterius mutuam dare vetuit Oppius: emungendi mirus artifex, Condalus: in aliorum marſupiis reconditam, ſuis amicis legat, Iohannes Argyropylus: pecuniâ Imperium vendit Venceſlaus Imperator, &c.
Pedanei Judices, vide Bancus: & infrà in Pes.
Pedendi vitium, qui punitum? vide Æthon.
Pedicæ cur Veneri affictæ? vide Morpho.
Pediculos edunt Budini populi, illos non lædit Franciſcus Aſſiſius: pediculari ænigmate an captus Homerus? morbô perierunt, Arnolphus Imperator, Philippus II. Hiſpaniæ Rex, Speuſippus, Sulla, &c.
Pedum quid? vide Ferula.
Pejorem inveniri non potuiſſe ſciſcitanti de Phoca reſpondit Oraculum, vide Phocas.
Πεισιθάνατος dictus Hegeſias.
Pelamidum piſcatio, vide Scarburgum.
Pelecanus avis fabris fauſta, vide Aedon.
Πελειάδες cur dictæ mulieres vaticinatrices, vide Timarete.
Pelicanus ſymbolum Mariæ Mediceæ.
Pellex miſerè exagitata, vide Beroe, Inachus, Io, Latona, &c.
Pellis Iudici detracta, vide Siſamnes: pellium ovinarum curtus, cauſa belli, vide Carolus Burgundiæ Dux: pretioſas induunt, Lappones: pelliti cur dicti Bigerriones?
Pelvis æneæ fulgore excæcatus, vide Democritus, &c.
Pennæ aquilarum voraces, vide in voce Quædam: pennas in pileis geſtandi mos unde ortus? vide Pterophoros: pennati Dii quinam? vide Victoria.
Pentecoſtes dies felix Henrico III. Galliæ Regi vide Spiritus S.
Peplo Minervæ, quid fuerit intextum? vide Panathenæa.
Peponum nimiô uſu, obiit Iohannes Argyropylus, &c.
Perdix, contumeliæ ſymbolum, vide Invidia: perdicum immanis copia, vide Anaphe.
Peregrinus fit Rex Tarquinius I. primus fit Imperator, Trajanus: peregrinos timmulari ſuaſit ſuo malo, Thraſeas: non admiſerunt inſulani, vide Icaria: arcuerunt à ſacris, vide Eleuſinia: primus aluit Hyrcanus I. cum peregrinis mulieres indigenæ conſueſcere coactæ, vide Mylitta: de peregrinis Iulia lex: peregrinatus egregiè eſt, Diodorus Sic. per 17. annos Thevetus Andreas: vide quoque Fridericus Princeps Anhaltinus, in Hartzeroda, Iulius Fridericus Princeps Wirteberg. Plato, &c. ſine viatico Demonax: peregrinatio olim frequens in Ægyptum: religionis ergô inita, vide Ceylanum: de peregrinatione Compoſtellana judicium, vide in Iacobus Major, &c.
Perfectionem hominis omnimodam in hac vita, aſſeruêre Beguardi: ad eam nimis propere contendit, Evagrius: vide quoque in voce Illuminati: Perfectiſſimi, quis dignitatis gradus, vide Comites.
Perfidia inſignis, vide Brixia, Emanuel I. Imperator, Polyxena, &c. uxoris detecta, vide Aurora: punita, vide Achitophel, Æmilius Longinus, Arbogaſtes, Arcadius, Aſpamithres, Battus, Brutii, Carbonarii, Fabſa, Henricus IV. Imperator, Heſione, Ioab, Ioachim, Iohannes II. Daniæ Rex, Iole, Iulianus Cæſarinus, Myrtilus, Oenomaus, Pelops, Ratharis, Rufinus, Salmanaſar, Stilico, Theramenes, &c. perfidiâ capit Notium Paches: capitur Hermeas: necatur Cn. Pompejus, &c.
à Perfuga è medio tollitur Ariſtocles: vide infrà in Transfuga.
Pergamenæ chartę inſignes officinæ, vide Lambalum.
ex Periculo clarior, Hercules.
Periſcelis quid? vide in Braccata, & in voce Periſcelis.
Periſſochoregia, vide in Panis.
Perjurium quî exploratum olim? vide Palici: punitum, vide Amurathes II. Godvinus, Gregorius VII. Iuſtinianus II. Ladislaus IV. Laomedon, Phocenſes, Pithecuſa, &c. perjuriô hoſtem in poteſtatem ſuam redegit Thibron, &c.
Perſecutio fidelium horrenda, vide Genſericus, Hiſpalis, Maximinus, Sapor II. &c. punita peſte, vide Ludovicus VIII. Galliæ Rex &c. ut & in voce Picardi: perſecutionis miniſter fieri renuit Ioachimus Erneſtus, Princeps Anhaltinus, perſequutor à vermibus corroſus, Galerius, &c.
Perſica arbor, ſilentii ſymbolum, vide Harpocrates.
Perſona primus uſus eſt, Roſcius: perſonas duas in Chriſto eſſe, deliravit Paulus Samoſatenus.
Perturbationes, animum, ſenſus primus pinxit Ariſtides.
Pes Herculis in pugna morſus, vide Cancer: pede in arena nomen ſuum ſcripſit Io: unô pede calceati in bello Ætoli: ob pedem oſculo non calceatum, iraſcitur Pontifex Friderico II. Imperatori, vide quoque Leo IV. pedes equinos habere dicuntur quidam Populi: convivis magicâ arte aſſiſtunt Zito: pedes natus præmiſit Agrippa: pedibus in alterius ſemoribus condi morem invenit Stenelaidas, &c.
Peſtis, unde oriri credita? vide Alaſtores: perſecutores, vide Ludovicus VIII. raptores, vide Chryſes: ſacrilegos ſequitur, vide Compoſtella: horribile peſtis genus, vide Æacus, Ægina, Alepum, Cajus Licinius Stolo, Clemens V. Dania, Epidaurus, Gregorius VII, Matuſius, Parthenope, Ticinus &c. peſtem prædixit Hippocrates: ad eam avertuncandam, ſanguis humanus requiſitus, vide Ariſtodemus, Leocoria, Matuſius, Valeria, &c. taurum pleſtris Diis Gentilium mactarus, vide Demetrius; à peſte nunquam infeſtata, Creta & Locri, vide in voce Quædam: de peſte ſanata, vide Æmilianus Meccius, Alexicacos, Baſſei, Epimenides, &c. vide quoque Paraſinum.

[illegible]

Pænulæ qualis apud Romanos habitus? Vide *Toga* & *Tunica*.
Petra altiſſima *Aornos*: digitô mobilis, cum totô corpore impellitur, reſiſtit, vide *Harpaſa*: unde Deucalion lapides projecit, vide *Agdus*: petræ inſculpta effigies, vide *Semiramis*: item *Bagiſtanus*: petram ferierunt Bacchæ, vide *Citharon*.
Petreja, nomen perſonæ, currum triumphalem præcedentis, vide *Triumphus*.
Petulantia punita, *Penthalida*, &c.
Petunculus, piſcis inſignitus lapidus, vide *Coos*.
Phalectorum veſtium inventor, *Phelicus*.
Φαλλοφόροι, vide *Dionyſia*.
Pharus fallax, vide *Caphareus*: inſignis, vide *Autros*, *Capionis turris*, *Fauci*, *Garumna*, *Genua*, *Geſoriacum*, *Icaria*, *Meſſana*, &c. phari unde dictæ? vide in voce *Pharos*, ut & *Aden*.
Phaſianos arguit *Langerus*: ab iis dicta villa *Faſiana*.
Φίλαυτος *Suffenus*.
Philobiblon, Bibliothecæ conſummatæ colligendæ intentus, edidit *Rich. Burnet*.
Philomela cur Daulias dicta? vide *Daulis*.
Φιλοποσία mira, vide *Diodorus Siculus*.
Philoſophia quantum profit? Vide *Dionyſius* II. mythica, ſymbolica, aperta, vide *Ariſtoteles*: Philoſophus urbem conſervat, *Arrius*: ſtatuâ decoratur, *Fronto* Cornelius: de re militari loquens, ridetur, vide *Annibal*: Philoſophos urbe expulit *Veſpaſianus*: quæſtu primus Philoſophatus eſt, *Ariſtides*, &c.
Philtro debilitatus, *Gulielmus* Landgrav. Haſſiæ, in furorem datus, *T. Lucretius* Poëta: ſublatus *Fridericus* Aub. &c.
Phœnix, vide *Panchæa*: de eo ſcripſit *Charemon*.
Phoſphorum & Heſperum, unum eſſe, primus annotavit *Parmenides*.
Φωσσάτον quid? vide *Burgus*.
Phreantes cur dictus *Cleanthes*?
Phthiriaſis, vide *Pedicularis* morbus.
Phyllis, antea petala dicta, vide *Phyllis*.
Phyſicus dictus, *Archelaus*, *Strato*, &c.
Phyſiognomicum opus edidit *Pomponius Gauricus*.
Phyſiologia duplex, vide *Parmenides*.
Piciſera regio, vide *Calabria*.
Pictor inſignis, vide *Abrodiatus*, *Agatharchus*, *Antidotus*, *Antiphilus*; *Antonius Corrigia*, *Apelles*, *Aregon*, *Areſſius*, *Ariſtolaus*, *Artemon*, *Athenion*, *Aurelius*, *Autobulus*, *Bupalus*, *Caravaggius*, *Craterus*, *Ceſidemus*, *Cteſilochus*, *Cydias*, *Durerus*, *Eupompus*, *Euthycrates*, *Excrendus*, *Fabius Pictor*, *Heraclides*, *Holbenius*, *L. Manlius*, *Marcus Falaus*, *Menippus*, *Nealces*, *Nicearchus*, *Nicophanes*, *Pamphilus*, *Panæus*, *Pauſias*, *Pauſon*, *Petrus Malombra*, *Philoxenus*, *Polygnotus*, *Protogenes*, *Pyrrho*, *Pythis*, *Raphael Urbinas*, *Rubenius*, *Serapion*, *Socrates*, *Theon*, *Timanthes*, *Timomachus*, *Titianus Vecellius*, *Zeuxis*, *Zotus*, &c. cibi oblitus, *Nicias*: pictor hominum *Anthropographus*: humilia ſecutus, *Pyreicus*: injuriam pinxit, *Cteſides*: jactator *Parrhaſius*: mutus, *Pedius*: penſilatus egregiè *Mnaſon*: in ſymmetria mirabilis, *Aſclepiodorus*: pictor & ſculptor *Apollodorus*, *Michaël Angelus*, &c. pictor & ſtatuarius *Amphion*, *Arceſilas*, *Ariſtides*, *Georgius Vaſarius*, *Homerus*, &c. de pictoribus & ſculptoribus ſcripſit *Callixenes*, &c. pingendi ars inprimis floruit, *Sicyone*: pictura inimitabilis, *Anadyomene*: picturæ genus *Muſivum*: ei vacavit quoque *Pacuvius*, *Plato*, &c. in picturâ fortuna fecit naturam, vide *Protogenes*: picturis & ſignis ſpectatus triumphus, vide *Mummius*: pinxerunt ſe olim *Agathyrſi*, *Geloni*, *Picti*, &c.
Picus vel pica, in capite *Ælii Pati*: Marti ſacer. Vide *Piceni*: in picum mutatus, *Picus*, vide quoque *Pomona*: eô primus ad auguria uſus eſt, *Idem*: à pica vexillo inſidente, dicti *Piceni*: in novem picas mutatæ totidem ſorores. Vide *Pierus*.
Pietati ædes dicata, vide M. *Acilius Glabrio*: ut & infrà in voce *Pius*.
Pignus imperii, *Ancile*.
Pigris tardiſque rebus præfuit olim *Saturnus*.
Pila, à quo inventa? vide *Agallis*: in pilæ luſu ſublatus *Franciſcus* Delphinus, *Philippus* I. Hiſpaniæ Rex, de pilis Mattiacis, vide in voce *Mattiacum*.
Pileus, Ducis inſigne, vide *Dux*: modò liberorum, modò ſervorum geſtamen, vide *Bizius*: in perticâ populorum venerationi expoſitus, libertatis eſt occaſio, vide *Grisleius*, *Tellius*, &c. venenô vitiatus, vide *Abu*.
Pincerna Jovis, *Ganymedes*.
Pinguedo prodigioſa, vide *Sanctius* I. Leg. R. pinguiſſimum ſolum, vide *Caſar Vopiſcus*.
Pinus ſacra *Pani*: in pinum mutatus, *Atys*: eâ victores coronati, vide *Iſthmia*: de pinu ſuſpenſus Marſyas, vide *Babys*: earum copia immenſa, vide *Oſſa*: tonitrua, *Ibid.* pinifer item *Mænalus*.
Piper, camphura, thus, adamantes magnâ copiâ, vide *Sunda*: item *Beratei*, *Maleguetta*, &c. piperis granum, cur dictus *Netkerus*?
Piquepuſſes quænam dicantur? vide *Tertius*.
Piquet quis primus invenerit? vide *Picardi*.
Pirata inſignis, vide *Ægæon*: piratarum Reſp. *Sale*: piraticâ infamis *Biſerta*, *Cilices*, &c.
Piſcis occaſio tumultûs. Vide *Teleſtagoras*: capite terretur *Theodoricus*: ſpinâ necatur à filio *Telegono*, *Ulyſſes*: in piſcem verſa *Dirce*: piſces delicatiſſimi, vide *Lucrinus* lacus: ingentis magnitudinis, pro Diis habiti, vide *Chabus*: manſueti, vide *Elorum*: mortiferi, vide *Danubius*: ſine pinnis, vide *Scoti*: unius tantùm generis, palus *Arſena*: volantes, vide *Aſcenſio*: piſcium ingens copia, vide *Ladoga*: oſſa exſiccata, ligni loco adhibentur, vide *Thule*: ex oſſibus panem, item domos conficiunt, *Ichthyophagi*, vide quoque *Iſlandia* & *Soritæ*: de difficili partu piſcium, vide *Ilithyia*: iis inſidentes auguria exercuerunt, vide *Sura*: piſcibus abundat *Friſlandia*, *Inverneſs* lacus, *Scaphuſia*, &c. caret contra lacus *Aſphaltites*: piſcibus magis mutus *Arſatias*: a piſcibus abſtinent Syri, vide *Atergatis*: devorata *Gathis*; de iſtis ſcripſit *Demoſtratus*: piſciculi melioris notæ *Geltebuars*, vide *Celtæ*: mortiferi vide *Styx*: ſalmi oblati Deo, vide *Cabrus*, *Phaſelis*, &c. piſcatus dives, vide *Aggerhuſia*, *Inſul.* Terræ Novæ &c. piſcatorum ſedes olim *Amſtelodamum*: piſcinarum aquæ odoratæ, vide *Heliogabalus*, &c.
Piſtorum ſupplicium, vide *Pilloria*; piſtrinâ Genevenſium contrariô motu molunt, vide *Arva*.
Pius quô ſenſu dictus *Antiochus* X. pietas in Deum, vide *L. Albinus*, *Alcimus*: in martyres occiſos *Abdon*: in parentes *Æneas*: infelix, vide *Metellus*: remunerationem accepit, vide *Abdelmelechus*. pietatem filiis legat moriturus *Molinæus* Petrus, *Theodoſius* Imperator &c.
Placentas melitas manibus geſtârunt, oraculum petituri, vide *Trophonius*.
Plagæ decem, vide *Moſes*: plagiarius, *Celſus*.
Planetæ Numidis adorati, vide *Aphrica*.
Planta mirabilis, vide *Baaras*: plantis adverſis *Abarimi*: vide & *Milonius*.
Plaſtice primùm à Samiis inventa, vide *Rœcus*: mater ſtatuariæ, vide *Paſiteles*.
Plataga invenit *Archytas*.
Platanus, e qua Marſyas ſuſpenſus, vide *Aulocrene*: foliis coronatus *Genius*.
Plauſtra pro domibus, vide *Hamaxii*, *Sarmatæ*, &c. è plauſtris burgum, vide *Burgus*.
Plebis imperitæ judicium, vide *Agoracritus*: à plebe laudatum diſcipulum caſtigat, *Hippomachus*: ex plebe infima Conſul *Tarius Ruffus*, &c.
Πλειστονίκης dictus *Apion*.
in *Plenilunio* pugnârunt Lacones, vide *Laconica*.
Πλημοχόαι dies ultimus in feſto, vide *Eleuſinia*.
Plumbum ubi inventum? Vide *Caſſiterides* inſul. candidum, vide *Mictis*: plumbi *Inſula*: ejus ut & ſtanni admodum dives, *Cuſco*: plumbo obſignare literas cui conceſſum, vide *Bulla*: in plumbeis tabellis carmen ſcriptum, vide *Heſiodus*.
Pluvia æſtum mitigat in *India*: in ſerenitate, ænigma, *Miſcellus*: pluviam legio Chriſtianorum precibus impetrat, *M. Aurel. Antoninus Verus*: pluviæ aquæ ſalubriores, vide *Nilus*: pluviarum pincerna *Auſter*: pluvium tempus nuptiis elegit, ut maris Dea crederetur, *Thetis*: pluit nunquam; in Fano Veneris, vide *Quædam*.
Pneumatica inventor, *Cteſibius*.
Poculo mens ademta, vide *Adalvaldus*: ſoporiferô petitus, *Arnolphus* Imperator, venenatô occiſus *Autharis*, &c.
Podagra graviſſimè affligit, *Honorius* IV. triticô curata, *Sext. Pompejus*: ejus doloribus enectus *Siſimus*: podagricis ſalutares *Thermæ* S. Martini, &c.
Podium quid? vide *Theatrum Villavi*, &c.
Pœnam reis qualem inflixerit *Sabacho*? ſcelerum nemo effugit, *Adraſtia*: pœnâ continetur Reſpubl. vide *Timoria*: pœnitentia cruenta, vide *Fulco* III. geous Hiſpaniæ Regibus peculiare, vide *Hiſpania*: publicam egit *Raimundus* VI. pœnitentiâ trium rerum ductus eſt *Cato*: pœnitentiarum cameram excogitat *Benedictus* XII. pœnitentibus in Eccleſiam redire permiſſum, vide *Apirica*, &c.
Poëta clarus, *Rabanus*, &c. coronatus inter German. primus *Celtes*: Dux belli; vide *Lacedæmonium*: frigidus, *Amiſias*: Imperatori ipſi non parcens, *M. Marullus*: ineptus, *Attius Labeo*, *Agis*, *Alpinus*, *Aquinius*, *Bavius*, *Bottus*, *Chœrilus*, *Mævius*, *Pitholeon*, &c. præglorioſiſſimus *Claudianus*: nimium ſeverus, *Hipponax*: eorum quanta olim veneratio? Vide *Corax*: Poëtis conſtitutas mercedes intercepit, *Archinus*: eos publicè prælegit *Cæcilius Epirota*: Poëtria, *Anyta*, &c. caſtos amores ſcripſit *Sulpitia*: Poëſeos Latinæ ætas, vide *Portius* Licinius: ejus non rudis *Richardus* Romanorum Rex, *Seumus* I. &c.
Politicus ſine exemplo, *Cromwelius*: politioris vitæ auctor Hercules, vide *Galli*, *Mercurius*, &c.
Pollex coloſſi quantus? Vide *Rhodus* urbs: pollicem pinxit, Cyclopem expreſſurus, *Timanthes*: pollice magnô inſignis *Ulricus* Wirt. offenſus obiit: *Æmilius* Lepidus: pollices captivis Regibus amputavit, *Adonibezech*.
Polygamia Maurorum, vide *Fezza*: ſuis permiſit *Ebon*, *Evenus* II. &c. Vide quoque *Alphonſus* VI. Hiſpaniæ Rex, *Geloni*, &c.
Πολυπραγμοσύνη punita, vide *Pruſſia*.
Πολύτεκνος *Eutyche*, *Fantia*, &c.
Pompeius cur dictus *Heraclides*.
Pomum cauſa necis vide *Eudoxia*, *Paulinus*, &c. ſagittâ de capite chariſſimi filii decutere cogitur *Tellius*; venenatô necatus *Sanctius* I. Leg. R. de aureo judicium, vide *Ida*: poma externâ ſpecie inſignia, putrida ſeu favillacea intus, vide *Gomorrha*: poma granata, ſymbolum *Concordiæ*. pomorum ingens copia, *Phæacia*: pomis aureis capta *Atalanta*.
Pondus primum, *Siliqua*.
Pons admirandus, vide *Alexandria* Statiellorum, *Ratisbona*, *Rothomagus*: die uno fabricatus, *Arar*: infra aquam, inter 3. admiranda *Hiſpaniæ*: lapideus inſignis, *Ticinum*: longus, *Dreſa*: pulcherrimus, vide *Aquila*: triplici arcuum ordine, alio alii ſuperpoſito, *Varda*: ubi 10000. oves paſcuntur, *Anas*, *Hiſpaniæ*: pontem 10. ann. labore in Rheno ſtruxit Carolus M. *Rhenus*: ponte ſtratus *Araxes*: in ponte Tiberino equites creari ſoliti, vide *Offenburgum*: pontes 500. *Venetiæ*, &c.
Pontifici ſe oppoſuit *Gull. Occamus*, *Ioachimus* Calaber, *Ludovicus* V. Imperator & XII. Galliæ Rex &c. Pontificiam auctoritatem in regno ſuo abrogavit *Henricus* VIII. Angliæ Rex, reliqua vide ſupra in voce *Papa*.
à *Pontonibus* dictum oppid. *Pontones*.
Populi abundantiam levat *Colonia*: primores, vide *Britanni*: populo ſaſces ſummiſit P. *Valerius*: in populum verſa *Phaetuſa*: populorum infelicium malis abutentes infelices, vide *Franciſcus Alenconius*: novem millia *India*: à populis, *Populonia*: miſè popularis tyrannus, *Cliſthenes*: popularis aura perniciosa, *Gracchi*: populoſa olim admodum *Ægina*, *Barja*, *Neapolitanum* regnum, *Suecia*, &c.
Porcellana vaſa unde advehantur, vide *Sinarum* reg.
Porcus quàm filius Herodis, mavult eſſe Auguſtus, vide *Herodes*: porca ſacra *Bonæ Deæ*: in porcum verſus *Elpenor*: Trajanum abrogat *Cincius*: porcorum cuſtos evadit celebris Dux *Pizarrus*: porcis objectæ virgines Chriſtianæ, vide *Aſcalaphus*: porcos Hieroſolymis è marmore collocat *Hadrianus* Imperator, à porcis gens *Porcia*.
Porphyrogeniti quinam, & unde dicti? vide *Græcia*.
Porri præſtantiſſimi genus, vide *Aricia*.
Porta ferrea cur urbs Derbent dicta? vide *Caucaſiæ* portæ: ex marmore, vide *Ravenna*: per portam urbis hoſtilis ingreſſus, per alteram feliciter evaſit *Claudius*, vide *Tourça Iubellius*: portâ unâ egreſſi, alterâ redeunt Franciſcani

ſcani, urbe excommunicatâ, vide *Tigurum*: portæ Salomonicæ, vide *Piſæ* 470. in urbe, *Quinſaum*: portis pandendis præfuit *Panda*: apertas hoſtea laceſſunt *Bitias* & *Pandarus*, &c.

Portentorum & ſomniorum interpres primus, *Amphictyon*: de rebus portentoſis ſcripſit *Cleon*.

Portuum præſes, *Priapus*: de ipſis ſcripſit *Cleon*.

Poteſtas, nomen Subpræfecti, vide *Gambarenum*.

Potioni præguſtatæ venenum infudit, *Philippus*: potu nimio ſuffocatus, *Amurathes IV*. Arceſilaus, in *Prytaneo*: ſine potu, Libyæ deſerta peragravit *Andron*: potator ſtrenuus *Nicoteles*, &c. Vide ſuprà in *Bibo*.

Præcepta quinque, vide *Iaponia*.

Præcipitatur a Dæmone è ſublimi, *Budda*.

Præcurſores venti quare dicantur? vide *Calor*.

Præda ingens, vide *Cneus Pompeius*, *Irrogus*, *Petrus Heinius*, &c. prædæ inhians miles, victoriam è manibus amittit, vide *Antonius* Rex, *Rodolphus II*. Imperator &c. prædam D. Petro donant victores, vide *Sutium*: prædonis ſupplicium denotat litera *T*. Vide quoque *Icadius*, *Moſcovia*, &c. prædones repræſentati in fabula. Vide *Stymphalus*.

de *Prædeſtinatione* quid ſenſerit, jam olim *Godeſcalcus*.

Præfecturam theſaurorum, ſub Juliano deponit *Cæſarius*.

Prægnans ſus immolata, vide *Mater* M. prægnantes dilectæ, vide *Beelanus*, *Menahem*, &c. prægnantium viduarum curator, vide *Archontes*: præſes *Egeria*, &c.

Prægustator venenum propinat, vide *Britannicus*, *Halotus*, *Philippus*, &c.

ex *Præjudiciis* nos judicare deprehendit *Pyrrho*.

Prælium à 500. auctoribus deſcriptum, vide *Græcia*: prælio omnes cæſi, *Fabius* Max. prœlia plurima commiſit *Alphonſus VII*. Hiſpaniæ Rex, *Amurathes I*. &c prœliis 14. victor *Rodolphus I*. Imperator, 120. interfuit *Sicinius* Dentatus.

Prames, quale navium genus? vide *Brema*.

Præmio excitantur milites, vide *Æmylianus Lybicus*.

Præſagium cladis, vide *Cannæ*.

Præſepe, nubecula inter aſellos, vide *Aſelli*.

Prætextu pacis necatus, *Severus Flavius Valerius*: religionis regnum ſibi conciliat *Abdelmoum*, *Mahometes*, &c. ſacrorum ſtuprum agitatum, *Paulina*, &c.

Præturam caſtè adminiſtravit L. *Quintius*: prætoriani milites, vide *Ianizeri*.

de *Pragmaticorum* erroribus & interpretibus Juris Civil. ſcripſit *Antonius Faber*.

Pratum, in quo 50000. equorum paſci ſolita, vide *Hippobotes*: prata & oleæ in ſedes contrarias digreſſæ, vide *Vectius Marcellus*.

Preces ante laborem, vide *Caleni*: ſuggeſtum aſcendentis *Periclis*: ſupplicium, vide *Hicetiſius* Jupiter: Veſtalium ii agunt momenti, vide *Vibidia*: precum vis, vide *Iulianus Saba*, *Myrmidones*, &c. prætextu bona opera neglexêre *Euchitæ*: precibus impenſè dedita *Radegundis*: illas ſprevêre *Turelupini*: inter preces occiſus *Abderama*: fuga inhibita, vide *Stator*: precibus mitigata ira, vide *Leuina*. ſanatus Rex, vide *Manaſſes*: ſterilis fœcunda reddita eſt, vide *Samuel*: de precibus pro Imperatorib. & Imperio, vide in voce *Surſumum*: precatiunculam *Nicolai* Eremitæ, vide ibi.

Presbigenees qui dicti? vide *Senator*.

Presbyter conjugatus, vide *Gabinus*: presbyteri uxorati, vide *Galli*, *Gregorius VII*. &c. ne ab uxoribus abſtineat, ſanxit Synodus Conſtantinopolitana. Vide *Sergius I*.

Primus Dialecticorum, *Agathocles*: primus & ſolus conſiſtere non poſſunt, ibid. de primatu Epiſcopo R. lis mota, vide *Ravenna*: primitiæ frugum per virgines probatiſſimas oblatæ, vide *Hyperborei*: primogenitus ſatanæ, *Marcion*: primogenito Dei ara extructa, vide *Capitolium*: primogeniti Aragoniæ Regum titulus, vide in *Ampurdania*: Galliæ Regum, in *Delphinus*, &c.

Princeps veteribus Hetruſcis, *Larius*: eruditus *Adelbertus*, *Alfredus*, *Alphonſus X*. Hiſpaniæ Rex, *Anaſtaſius II*. *Artavaſdes*, *Choſroes II*. *Dionyſius II*. *Ericus XIV*. Gulielmus, vide *Caſella*: *Hadrianus*, *Iacobus* Marchio Badenſis, *Ioachimus I*. Elector Brandeburg. *Iohannes II*. Dux Simmer. *Iohannes V*. &c. *Iuba II*. *Necepſus*, *Orus*, &c. literarum rudis, aſinus eſt coronatus, vide *Fulco II*. Poëtarum Lyricorum poſt Horatium *Levinus Torrentius*: Principes dicti *Aſiarchæ*: principium omnium rerum, *Proteus*: duo ſtatuêre *Gnoſtici*, &c.

Priſtina tota cogitanda, vide *Placilla*.

Procis dura lex propoſita, vide *Idas*, *Oenomaus*, *Pero*, &c.

Proceritate inſignis *Artacæus*, Rex Syrac. &c.

Prodigioſa & mira, vide in voce *Quedam*: de prodigiis ſcripſit *Polydorus Virgilius*.

Prodigus infamis, vide *Appius Appianus*, *Aſſaius* Gilbertus, *Protervia*, &c. prodiga uxor, vide *Ocnus*.

Proditio grata, invitus proditor, vide *Rhymetalces*: proditor infamis, vide *Arbatus*, *Abſentius*, *Aſias*, *Arceſilaus*, *Aridaus*, *Athenagoras*, *Carolus VI*. *Fridericus II*. Imperatores *Gaſnapia*, *Iſmael*, *Leo I*. Imperator. *Salernum*, *Saladorum*, *Sinarum* regnum, *Sinon*, *Timoxenus*, *Valerianus* Imperator, *Viriatus*, &c. patriæ, *Arne*, *Procles*, &c. proditorum *Rhemutres*: ſcelerum dignas luit pœnas, vide *Andragathius*, *Antigenes*, *Antiponn*, *Artavaſdes*, *Aſcalaphus*, *Balduinus* II. *Cleandrides*, *Heraclammon*, *Lycus*, *Niſus*, *Procopius*, *Rhadamiſtus*, *Rhodus*, *Scylla*, *Tarpeja*, &c.

Prodromi venti, vide *Præcurſores*.

Progeuſta & Protogeuſta, vide *Dapifer*.

Proles numeroſa, vide *Abeſan*, & ſuprà in *Numerus*, item Πολύτεκνος.

Promittit largè, præſtat parcè, *Antigonus* II.

Promtus veſtibus & patœmus *Chormus*.

Provinium cœtu jucundius, vide *Dinomeus*.

ex *Prophetia* de Silo nata Poëtarum blaſphema fabula, vide *Silenus*.

in *Proprietatibus* verborum obſervandis, diligens *Euthymius*: proprio ſumtu pactum cum hoſtibus ſervat *Fabius Max*.

in *Prora* tritremium Dii *Pataici*.

Proſa oratio quid? Vide *Ariſteas*.

Protagonis Deus quis? Vide *Rhea*: *Protoſtubunt*, vide *Comes*: Protopapa, vide *Presbyter*: Protoſtrator, vide *Mareſcalcus*, &c.

Proverbia plurima hic illuſtrantur, è quibus pauca iſta indici illata.

Aceſſare, vide in *Acca*.

Acervus Chryſippi, vide *Chryſippus*.

Acrothinia pygmæorum coloſſo adaptare, vide *Pyg*[illegible]

Adonidis horti.

Adveua *Auticus*.

Εἰς Αἰγύπτου ἐπὶ μιᾶς Ἀγωνιζεσθαι, vide *Ægeum*.

Æs Dodonæum, vide *Dodona*.

Ἄρχειν λαιῶς, καὶ μόνον ἰξοῖς, *Anaxandrides*.

Alota Sicyonia, vide *Sicyon*.

Anacharſis inter Scythas.

Anagyrin commoves.

quæ ex antiqua Tyro, vide *Tyrus*.

ad *Aphamas*.

Apius & Triex.

Apologus *Alcinoi*.

Arbelas profectus quid non fies.

Arcades imitaris: Arcadiam me poſtulas, vide *Arcadia*

Αργείοι φῶρες, vide *Argivi*.

Arma & lorica Carica, vide *Cares*.

Ars Megarenſis, vide *Megara*.

Alius Antronii, vide *Antronius*.

Aſtutior *Canthari*.

Aſſon eas.

Ἄτλας τὸν οὐρανόν, vide *Atlas*.

Avis Numidica, vide *Numidia*: Aves *Pſaphonis*.

Aula Sicula, vide *Sicilia*.

Αὐλεῖ Βαβὺς κάκιον, vide *Babys*.

Auris *Batava*: aures aſininas *Midæ*.

Aurum Tholoſanum, vide *Cæpio*, *Toloſa*, &c.

Auſcultavit Corycæus, vide *Corycus*.

Baccho ſimilis.

Barba *Pronomi*.

Beda.

Bene merito nemo bovem immolavit, præter *Pyrrhiam*.

Βίᾳ τῶν Ναΐων μείζων, vide *Samos*.

Bithus contra Bacchium.

Bonorum *Dasbus*. Vide quoque *Philippi*.

Bovis Lemniæ latera celat *Athos*.

Bucca Theſſala, vide *Theſſalia*.

Bubus obambulat.

Calamitates Cythniæ, vide *Cythnos*.

Calauria, pro Delo, vide *Delus*.

Calix *Bathyclis*.

Camarinam commovere.

Cantio *Agathonia*: *Bœotica*: poſt Cantorem Lesbium, vide *Lesbos*.

Capra Scyria, vide *Scyros*.

Caput quærere Nili. Vide *Nilus*.

Caſtior Melanione, vide *Melanio*.

Cave à Thorace, vide *Thorax*.

Caryca Lydorum, vide *Lydia*.

Cauponatur *Lydus*.

Catulos cæcos parit feſtinans *Acalanthis*: Catelli Melitæi, vide *Melita*.

à Chærephonte nihil differt, vide *Chærephon*.

Charadrum *Oenoe*.

Charonites, vide *Charon*.

Non *Chius* ſed *Cius*.

Cicernus *Bacchus*.

Ciſſamis Cous.

Citharistæ *Aſpendi*.

Clypeo Argivo dignus, vide *Argivi*.

Colophonem addere, vide *Colophon*.

Cometes nullus, qui non malum ferat.

Commentum Theſſalorum, vide *Theſſalia*: Thracium, vide *Thracia*.

Communius *Siſapone*.

Concinere Doricè, vide *Doris*.

Conditiones Attalicæ, vide *Attalus*.

Congerere omnia ſub unam *Myconem*.

Congium cuique ſuum, vide *Choes*.

Convenerunt Numenius & Attaber:

Coquus Siculus, vide *Sicilia*.

Cornix alba, vide in voce *Quedam*.

Cornu *Amaltheæ*.

Cos Naxia, vide *Naxos*.

Currus Lydius, vide *Lydia*.

ne Decima quidem Syracuſanorum pars, vide *Syracuſæ*.

Dies Allienſis, vide *Allia*; Datyll, vide *Datys*.

Deſides *Baja*.

Deſperatio Phocenſium, vide *Phocæa*.

Divitiæ *Cinyræ*, *Crœſi*.

Dolium Danaidum, vide *Belis*.

Dona Calabri hoſpitis, vide *Calabria*.

Dormio, ſed non omnibus, vide *Paratenchus*.

Doſones, vide *Doſo*.

Effugia *Eucrates*.

Emborus ſum.

Epiphoremata *Abydena*.

Equus Scytha, vide *Scythæ*. Sejanus, vide *Sejus*: Trojanus, vide *Troja*: equi *Acarnanii*.

Eſernius cum Pacidialo.

Eurymnus.

Excubare *Naupactum*.

Execratio Phocenſium, vide *Phocæa*.

Fera *Mattea*.

Proverbia.
Fides *Attica.*
Figulus figulum odit, vide *Dædalus.*
elle à fait la Folle en Bray, & Marie en Bourg, *Maria Auſtr.*
Furuus *Proxenadis.*
Funiculum torquet *Ocnus.*
Furtum *Pamphili.*
Galea Orci, vide *Græa.*
Generoſior *Codro*, *Sparta*, &c.
Genius Temeſæus, vide *Temeſa*: Genio indulgere, vide *Genius.*
Germen Arcadicum, vide *Arcadia.*
Gladius *Delphicus.*
Grues *Ibyci.*
Gry *Dionis.*
nihil Chærephontis Gubernalis in Palladis veſtigiis, vide *Chærephon.*
Harpocratem reddere.
Hercules *Pomarius.*
Hoſtia *Agamemnonis.*
Ianua *Phanæ.*
Imbrus.
Impius magis *Hippomene.*
Incedere Doricè, vide *Doris.*
Indoctior *Philonide.*
Infudiſti Thaſium, vide *Thaſus.*
Inſanit *Amyris*, *Thamyras.*
Invulnerabilis *Cæneus.*
Iovis *Corinthus.*
Iudex *Bunas*: judicium *Bocchyris.*
Κώνειον ἔχει, vide *Ceſius.*
Ἐκ Κοράκων, vide *Coraces.*
αὐτὴ Κυρία, vide *Dionyſia.*
Lachrymæ Megarenſes, vide *Megara.*
Lacriadæ, vide *Lacrates.*
Lapis Lydius, vide *Lydia.*
Lapitha.
Laudat ſeipſum *Aſtydamas.*
Lecti *Soterichi.*
Leporem *Carpathius.*
Lerna malorum, vide *Lerna*: Lerna *Theranum.*
Libido *Perdicis.*
Licentia Alexandrina, vide *Alexandria.*
Litane ſum.
Lis Myconiorum, vide *Mycone.*
Literæ *Bellerophontis*, &c.
Loqui eum Doribus Doricè, vide *Doris.*
Lucta *Phrynichi*: Luctari cum *Coryco.*
Luna *Acesſat*, *Laconica*, vide quoque *Arcas*: Lunam detrahit, vide *Aglaonice.*
Macilentior *Leotrophide.*
in Mala calathum Sycaminorum habet, vide *Sycaminum.*
Malum Lemnium, vide *Lemnos*: Txnarium, vide *Tænara*: mali *Lydi*: mala Magnetum, vide *Magneſia*: mala ad ſe trahens, ut nubes *Cæcias*: malorum *Ilias*, *Lerna*, &c.
Manus Lemnia, vide *Lemnia.*
Maria Tyria, vide *Tyrus.*
Medicatus eſt *Aiejus.*
in Melampygum ne incidas, vide *Achemon*, *Melampygus*, &c.
Mendaces ſemper Cretenſes, vide *Creta.*
Mendicior *Pauſone*, &c.
Menſa Medica, vide *Media*: Sicula, vide *Sicilia.*
Mens *Abderitica*: Mente induere *Cancaſum*: Mentes Eretinæ, vide *Eretum.*
Μοχθηρὰ ὅστις πάντα Αἰγύπτιοι, vide *Ægyptus.*
Miles Siculus, vide *Sicilia.*
Militavit cum *Eraſinide.*
Miſſus Theſſalicus, vide *Theſſalia.*
Momo ſatisfacere.
Monſtra tot, quot Jovis nomina, vide *Iupiter.*
in Montibus *Hyperboreis.*
More Lydio, vide *Lydia*: Mores Smyrnæi, vide *Smyrna*, moribus Daphnicis vivere, vide *Daphne.*
Moriens etiam Atticus manus porrigit, vide *Attica*: Mortem Cannacæ plorare, vide *Phrygia.*
Multa cadunt inter calicem, ſupremaque labra, vide *Ancæus*: multi thyrſigeri, pauci *Bacchi.*
Muro cingere *Armenum.*
Muſa *Attica*. Muſa Dorica, vide *Doris.*
Muſcis Olympiæ paraſiti, vide *Apomyus.*
Mutabilior *Metra*, *Proteo*, &c.
Myſi, vide *Myſia.*
à *Nannaco.*
Napoli odorifera, mà la gente cattiva, vide *Neapolitanum* regnum.
Navigat Trœzenem, vide *Trœzen.*
Navigas *Maſſiliam.*
Naviget *Anticyras.*
Nihil ad *Bacchum.*
Nobilitatem in aſtragalis geſtat. Vide *Brudeas.*
Noctuæ Laureoticæ, vide *Laurios.*
Nodus *Gordius.*
Numiſma Theſſalicum, vide *Theſſalia.*
Nunquam fies *Hecale.*
Nuntius Arabius, vide *Arabia.*
Obolum repetit *Pharnetes.*
Odium Vatinianum, vide *Vatinius.*
Officium Hermonium, vide *Hermon.*
Olera multa Syrorum, vide *Syria.*
Proverbia.
Omphacizat Siculus, vide *Sicilia.*
Opera Helleonis & *Aceſei.*
Oraculum Rhodiorum, vide *Rhodus.*
Orna *Spartam.*
quod Oſtendas, ſervat *Eleuſina.*
Oſtium *Phani.*
Pacta more Phœnicum ſervare, vide *Phœnice.*
Pauperior *Codro*, *Ib. Pauſone*, &c.
Pecus Arcadicum, vide *Arcadia.*
Percacans omnia Chius, vide *Chii.*
Periculum in *Care.*
Permutatio Diomedis & *Glauci.*
Petaces *Ætoli.*
Phæaces.
Φορεῖ Ἀργεῖα, vide *Argivi.*
Φῶρες Ἀργεῖοι, Ibidem.
Phrynondas alter.
Plantagen ad *Archyta.*
de Plauſtro loqui, vide *Eleuſina.*
Poëmata *Carcini.*
Pollicitationes *Charetis.*
Porcellus *Acarnanius*: Trojanus, vide *Troja.*
Potatio *Scytharum.*
Præconium Hipponacteum, vide *Hipponax.*
Præda *Myſorum.*
Principatus Scyrus, vide *Scyros.*
Proterviam facere.
Pryls Lesbius, vide *Lesbos.*
Pſyra Bacchum.
Puteus *Agamemnonii.*
ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο, vide *Pylus.*
Pyrrhichiam didicit *Curſia.*
Pythia hæc tibi & Delia, vide *Pytho.*
Πυθοῖ ἐκ Κυθήρων, vide *Cytorum.*
Rana Seriphia, vide *Seriphus.*
Rectam viam ne *Exceſſidem* in veneris.
Riſus Megaricus, vide *Megara.*
Rudis es non minus, ac filii *Hippocratis.*
Sacrificium Phaſelitarum vide *Phaſelis.*
Sagitta *Abaris.*
Salubrius *Crotone.*
Sapiunt ſero Cumæ, vide *Cumæ*; Phryges, vide *Phrygia.*
ob Scaphulam Parni diſceptare, vide *Parnus.*
Scolon ne proficiſcaris, nec alterum comiteris, vide *Scolus.*
Seneſcere expeditum ſola *Sparta.*
Servus eſt & Car, vide *Caria*: ſervilior *Meſſene.*
Silphium *Batti.*
Solitudines *Scytharum.*
Somniant, quod volunt, *Sabini*: Somnus *Endymionis*, *Epimenidis*, &c.
Sordidior *Patrocli.*
Stultior *Corœbo*, *Melitide*, *Morycho*, &c.
Stupidi Arcades: Stupidior Braſillæ *Adonide.*
Suffragium Comit, vide *Comes.*
Sulcus Ægypti non curat arenas *Libyæ.*
Supellex *Celei.*
quaſi *Satrium* eant.
Syri adverſus Phœnices.
Tabulæ Cæretanæ, vide *Cære.*
Tacendo periëre *Amyclæ.*
Tardior *Diphilo.*
Tela *Penelopes.*
ne Temere *Abydum.*
Tenebræ *Cimmeriæ.*
Termini Myſorum & Phrygum diſcreti, Vide *Myſia.*
Teſtem *Carpathius.*
Tibicen Arabius, vide *Arabia*: item *Batalus.*
Timidior *Epeo*, *Rheginis*, &c.
Tithymallus Laconicus, vide *Laconica.*
Troja non producit Thracem.
Tunica Pellenæa, vide *Pellene.*
Vaticinia *Caſſandræ.*
Venales *Sardi*: Vide quoque *Gracchus.*
Verba importat *Hermodorus.*
Verberatus Phryx melior, vide *Phrygia.*
Via iterum atque iterum verſus Python, vide *Pytho.*
Vicinus Myconius, vide *Mycone.*
Victoria Cadmea, vide *Cadmus.*
Vita *Abronis*: vivere *Amyclas.*
Ulcus Chironium, vide *Chiron.*
Umbra alitur, vide *Delphi.*
Unguenta amaracina, vide *Amaracus.*
Vox *Cyclobori.*
Uxor Chalcidica peperit, vide *Chalcis.*
Providentia comes *Antevorta*: illam negavit *Soſias*
Provinciales in exercitu Chriſtianorum Hieroſolymas petentium quinam dicti? Vide *Provincia.*
Prudentia virtus unica, vide *Apollophanes*: oculos *Polyphemi*: ejus, ut & eloquentiæ ac fortitudinis ſymbolum *Hercules* prudentiâ melytus, vide *Archelaulas* juvenis, *Argas*, *Carolus V.* Galliæ Rex, *Ianus*, *Prometheus*, &c.
è *Pruno* ſeipſum ſuſpendit ultimus Monarcha *Sinarum.*
Pruna ardentibus in os ingeſtis necata *Porcia.*
Prytanis, qualis Magiſtratus? Vide *Corinthus*, &c.
Pſalmi verſi ab *Alfredo* Rege: Pſalmodus cur dictus, *Theobaldus I.* Navarræ Rex, Pſaltria è caſtris expulſa, vide *Acropus.*

Pſecas cur dictus *Antimachus*.
Pſeudargyrum quî fiat, vide *Andera*.
Pſittacus nomen factionis, vide *Pſittaci*: voce liberatus *Leo VI.* Imperator. Pſittacos miſit *India*.
Ψοφομενῶν συναγωγὴν ſcripſit *Carterus*.
Pudicitia inſignis, vide *Bona Dea*, *Calirhoë*, *Senta Fauna* &c. muneribus ſollicitata, vide *Cephalus*: ejus violatorem diris proſequitur *Hippo*: egregie ulciſcitur, *Chiomara*, *Timoclea*, &c. illam inſigni argumento probat *Claudia*: ob pudicitiam occiſa *Micca*: pudiciſſima Romæ, vide *Paternus*: pudorem exuiſſe ſummam virtutis habuêre *Cynici*.
Puer carmina pangit, *Agathias*: in pueri honorem ludi inſtituti, vide *Archemorus*: ſtatua erecta, vide *Æmilius Lepidus*: pueri & immaturâ morte rapti, cur ante Solis ortum ſepulti, vide *Aurora*: pueri tonſi quale feſtum, vide *Cureotis*: puerorum 100. mater, vide *Chalcis*: pueris humo levandis, *Levana*: fariſ incipientibus, præfuit apud Roman. *Fabulinus*: eos devorabant, *Chabareni*, *Lamia*, &c. Hebræorum necari juſſit *Amenophis*: à pueris celebrati ludi *Trojani*, &c. in pueritia ſenex, in ſenectute puer *Hermogenes*: Puella diſſidii ingentis cauſa, *Briſeis*: liberat Galliam, *Johanna d'Arc*: puellæ cauſâ formidabilem claſſem fruſtra in Italiam miſit Barbaroſſa, vide *Iulia Gonzaga*: in gratiam decollatur *Johannes* Baptiſta, mergit ſeipſum *Galeatius*: vitium ſolo aſpectu deprehendit *Democritus*: à puella occiſus *Analion*: puellæ alimentariæ, vide *Fauſtina*: item *Mammaea*, puellæ 100. tributum annuum, vide *Abderama*: ſacrificata, *Hyacinthides*: puellarum nuptarum 20000. è Polonia abduxêre Tartari, &c. puerperium Galliæ admodum damnoſum, vide *Gulielmus I.* Angliæ Rex, puerperii adjutores *Nixii*, &c.
Pugil nobilis, vide *Charmides*, *Damia*, *Dido*, *Eurydama*, *Pollux*, &c.
Pugna mire cruenta, vide *Guterinus*, &c. pugnæ tergeminorum fratrum, vide *Curiatii* & *Horatii*: trecenorum lis commiſſa, vide *Thyrea*: & ſuprà in *Duellum*, *Monomachia*, *Prælium*.
Pugno ab Ulyſſe necatus *Irus*.
Pullâ veſte adiri ſolet Rex *Hiſpaniæ*.
de *Pulſibus* ſcripſit *Ægidius*.
Pulvinar aſylum, vide *Belus*: pulvinari ſuffocatus à filio notho *Fridericus II.* Imperator, ſub pulvino habuit Ariſtophanem *Hieronymus*: Homerum *Alexander*: Pulvini in mari quid? Vide *Inſula*.
Pulvis orbe, vide *Abdulmumen*: & infrà in *Pyrius*.
Punctas quid appellent Galli? vide *Tarne*.
Puntualita quid? vide *Hiſpania*.
Pupilla una minor alterâ, vide *Caculi*: geminas habent *Bithyæ*: vide quoque *Pharnaces*.
Pupillis cavit *Lætoria* lex.
Purgationum Præſes, *Februa*: alvi invenit *Æſculapius*: purgatorii anſa, *Odilo*.
Purpura ſummæ dignitatis ſymbolum, vide *Inſignia*: ejus mixtura inſignis, vide *Sidon*: ei Martyrum corpora involvi voluit *Eutychianus* P. purpuram poſuit, *Carolus V. Diocletianus*, *Maximinus*, &c. in purpura humilis *Placilla*.
Purſuivandi in Anglia quinam dicti? Vide *Heraldus*.
Puſilla ſtaturæ *Ageſilaus*: Vide quoque ſupra *Exiguus*, *Parvus*, &c.
Puteus, vide *Anthion*, in eum præcipitatus *Sigiſmundus* Burgundiæ Rex, prægnans *Statira*, &c.
Πυλαῖ quid? vide *Ægophagos*.
Pyro hiatu oris excepto ſtrangulatus *Druſus*: pyrorum ſeriſſimum genus, vide *Ameria*.
de *Pyramidibus* ſcripſit *Ariſtagoras*, *Demoteles*, &c.
Pyreum ſuſtulit *Audas*.
Pyrii pulveris inventor, vide *Anklitzen*, *Bertholdus Schwartz* &c.
Pyte and gallows Scotorum unde? Vide *Submerſio*.
Pyxis nautica, vide *Amalphis*, *Johannes Goja*, *Magnes*, &c. pyxides depictæ, *Cynici*.

Q.

de *Quadratura* circuli ſcripſit *Guilielmus Gryſantius*.
Quadrifrons cur dictus *Ianus*.
Quadrigam primus junxit *Arogilus*, vide quoque *Argulus* & *Trochilus*: eâ primus in triumpho uſus P. *Valerius*: quadrigarum inventrix *Hippia*: duabus diſcerptus *Metius*: quadrigarius cur dictus *Antonius Caſius*?
Quadriremium inventrix *Carthago*.
Quarta, nomen partium agri, vide *Suitium*.
Quercus argentea folus aureis reſulgens, vide *Henricus* Thuringiæ Landgravius.
Quinquagenaria parit, vide *Conſtantia*, &c.

R.

R. quomodo pronuntiare didicerit Demoſthenes? Vide *Eubulides*: R. & S. ſæpe permutant veteres, vide *Auſon*.
in *Rabiem* actus Athamas, vide *Ino*.
Rabula importunus, *Cephiſidorus*.
Racemi ingentis magnitudinis, vide *Eucarpia*.
Radebant caput ſacerdotes *Iſidis*.
Radiis ſimulachrum Martis circumfuſum, vide *Actium*: de radiis ſtellarum ſcripſit *Iacobus Alkindus*.
Ranæ ſoricesque incolas pellunt, vide *Abdera*.
Rangifer quale animal? vide *Lappones*.
Rapina rerum Cimbri, vide *Cimbri*: rapto viventes *Ambrones*, *Naſamones*, &c. raptor pœnam dedit *Paris*.
Rari probi e Cappadocia rhetores, vide *Ammianus*.
Rationi, in controverſiis fidei nimium tribuit *Felicianus*.
Rebellio quibus fontibus oriatur? Vide *Bandicea*: punita, vide *Mediolanum*, *Naſamones*, *Severus* Imperator: rebellione crebrâ famoſus *Tacfarinas*.
Reformator legis, vide *Acen-hut*.
Refugii locum ſeu Aſylum conſtituit *Bonifacius V.*
Refutatio inepta, Religionem multum promovet, vide *Rambus Topperus*: refutaturus adverſarios, vi veritatis convictus manus dat, vide *Peregrinus*.
Regio amœniſſima, vide *Bagiſtame*, *Barcelona*, &c.
Relatio fundamentum Philoſophiæ, vide *Pyrrho*.
Relegatus in Senatum, C. Jul. *Solon*.
Religio de Chriſto fabula Leoni X. Vide ibi, ut & in voce *Lateranum*. fundamentum eſt politiæ, *Numa*: ejus inſignis amor, *Schickius*, &c. reformata majoris incrementi occaſio, vide *Henricus II.* religionem variis ceremoniis inſtruxit *Faunus*: ob eam viva defoſſa *Hovia Anna*, &c.
Reliquiæ epularum incendio datæ, in ſacrificio *Protervia*. ſanctorum quando coli cœptæ? *Babylas*: non adorandas eſſe docuit *Vigilantius*, &c.
Remedium lanâ involutum, vide *Galba*: remedia olim in templis ſuſpenſa, vide *Templa*: remedia furoris, vide *Prætides*.
Remora Echeneis, vide in voce *Quædam*.
Repudium ob cauſas leves, vide *Antilius*, *Antonius*, &c. permiſit ſuis *Moſes*: ultra eſt actites *Medea*, *Tirgatao*, &c. primus Romæ uxorem repudiaſſe viſus *Spurius*.
Repulſam crudeliter vindicavit *Critho*.
Reſinæ inprimis ferax mons *Galaad*: ab illa dicta ſylva *Hercynia*, &c.
Reſponſum generoſum Principis captivi, vide *Henricus* ... Cond... vide *Petronius*, ut & *Apamia*; item *Aridæus*.
Reſtionis filius fit Imperator, *Valentinianus I.* pronepos Auguſti ... via.
Reſurrectionis icon, *Phœnix*: illam jam factam eſſe delirârunt *Hymenæus*, &c. futuram negârunt *Archontici*, *Borg... Lord*, ... *Hemerobaptiſtæ*, *Hieracitæ*, *Manes*, *M...*, *P... rus Her. Simon Magus*, *Valentinus*, &c. Vide quoque *Samaria*.
Reti adverſarium implicavit *Pittacus*: retia ex cortice palmarum ... *phagi*: venatoria inveniſſe dicitur *Britomartes*, &c.
Rex quis olim dictus? Vide *Aſiarcha*, *Eleuſinia*, *Her...* pro Deo ... de *Abraham*: ipſe fidei ſuis præco, vide *Vandali* cum R... occiſus, vide *Lancbonia*: in Senatu diſcerptus, vide ... percuſſus, vide *M. Antonius* Triumvir Regis demortui caput auro ... in templo conſecrârunt, *Panebi*: Regem coronat, ... nem & liberis carentem eligunt, in *Taprobana*. tangere ... *cus*: Regum coronatio ac ſepultura, vide *Alba Re...* mater *Lampedo*: favorem ſperni *Cordilio*: Reguli quinam ... *Anaiis*: Regina ſacrorum, vide *Dionyſia*: venditus ſemel ... Regicida meritas luit pœnas, vide *Andragathus*, *Baaſa*, &c. ... decuplex, vide *Brunechildis*: Regnum curis plenum, vide ... concordites diviſum, vide *Veteres Pictavi*: quo ritu olim col... *larius*: amplificandi regni ſtudium damnavit *Altadas* Rex ... ſtabilimentum quodnam? vide *Agaſicles*: ob ſuſp... necatus, *Sp. Caſſius* Viſcellinus, & Sp. Melius: q... tus eſt P. *Valerius*: regnum Chriſti voluptuarium finxit ... Reg... iis copiis quibus præfectus erat, extorſit *Senthes* de regno, ... inter ſe diſceptant fratres, vide *Vngari*: pactum, vide ... Regna donant Pontifices, vide *Johannes II.* Navarræ Rex, ... poſtea reſignavit *Ericus X.* duodecim, cum duobus Imperiis & 200. ... *Mahometes II.* regnandi dira ac infelix cupido, vide *A...*, *Lep...*, *Atreus*, *Polynices*, *Ruffinus*, &c.
de *Rhabarbaro*, vide *Rha*.
Rhenones veſt. Gothorum, vide *Lappones*.
Rhetorica inventa, vide *Tyſias*: quæſtuoſa, vide *A...*. Rhetores defendit *Tiberius* Imperator.
Rhinocerotum copia, vide *Gandara*? contra venenum, vide *Chairea*.
Rhizophagi cur dicti *Elii*?
Rhombus optimæ notæ, vide *Ravenna*.
Rhyndace, avicula in ſummo precio apud Perſas habita. Vide *Pary...*
Ricinium quid, vide *Maforium*.
Ridiculus homo, *Samardacus*: ridiculis narratiunculis Cererem ſolatur ... riſit nunquam *Anaxagoras*, *Cato*, *Craſſus*, vide quoque in voce ... ſemel tantum *Agelaſtus*: ſemper Poëta *Canius* ... ne, *Salonius*: riſus expers, nomen petræ, vide *A...*: ... *ſippus*, *Philemon*, *Philiſtion*, &c. Vide quoque *P...*
Rigor nimius, nocet, vide *Corinthus*, *Pius IV*, &c. Duci e ... *dienus* Rufus: patris in filios, vide *Brutus*: Pontifi... Vide *Gregorius VII* in munere, vide *Proſper Far...* ... *Inquiſitio*: cauſa ſchiſmatis, vide *Ithacius*: ob eum occiſus ... *Quintilius*, &c. rigidiſſimi in ſeipſos *Sadducæi*.
Rivalem mordet *Memmius*: ſaxo petiit Cyclops, vide *Galatea*: ... diſſidium, vide *Deianira*.
Robur ingens, vide *Ægon*, *Alcimenes*, *Amelungus*, *Bamba*, *Bolon*, ... *mus*, *Glycon*, *Gratianus*, *Helvetii*, *Leontiſcus*, *M...*, *Nicoſtr...*, ... *Fuſius*, *Timaſitheus*, *Titormus*, &c. ſemianimis Helvetii vide ... viſum, vide M. *Acilius* Glabrio.
Rogo pro mortuo impoſitus, *Lamia*: in eo quid exclamaverit ..., vide *Solon*.
Romanicida cur dictus Imperator *Calo-Johannes*?
Roſa Hierichuntina, vide *Iericho*, *Fons Eliſei*, &c. ... ſuis celebris A..., *Pæſtum*, &c. a roſis dicta *Cynorrhoduſa*, *Rhodus*, *Ro...*, &c.
Roſtra captarum navium, in foro collocat *Mænius*.
Rota figularis commentum, vide *Nigidius*: illigatus *Ixion*, &c.
Roy des Merciers: item Roy de Ribauldes quid Gallis denotet, vide *Heraldus*.
contra *Rubiginem* ſegetum, invocata olim *Robigo*: ex haſtæ rubigine malignum vulnus ſanavit, vide *Telephus*.
Ruborem verecundiæ quî expreſſerit *Ariſtides*?
Rubus ardens, vide *Moſes*.
Ructavit nunquam L. *Pomponius*.
Rudis triumphator *Mummius*.
Rufuli quinam dicti? Vide *Tribuni*.
Rugoſi, quomodo olim appellati? Vide *Coſſi*.
Rupes Gallis Veteribus *Faleſia*.
Ruralia feſta, vide *Dionyſia*. è ruſtico facillius Comes exſculpa...

Holbenius : Rex fit, *Gerdius*, *Vamba*, &c. ruſtici 4. Imperii, vide *Colonia* Agr. rebelles puniti, vide *Anabaptiſtæ*: de re ruſtica ſcripſit *Agathocles*, *Varro*, &c.

Rythmorum primus inventor *Andron*.

S.

Sabbathum ſuperſtitioſè obſervatum, vide *Eſſei* : etiam Sabbatho pugnare ſuos juſſit *Mathathias*.

Saccharum præſtans & copioſum, vide *Braſilia*, *Canaria*, *Guadalupla*, *Hiſpaniola*, &c.

à *Sacco* dicta *Siskinga*: Vide quoque *Saccoνιαm* : Saccophori, vide *Maſſaliani*.

Sacer cultus turpiſſimis ſuperſtitionibus pollutus, vide *Eleuſinia*, *Socoth beneth*, &c. ſacri cur dicti, *Hieri*? ſacra puris manibus tractanda, vide *Tutia* : eorum neglectus punitus, vide *Cenes*, *Nadab*, &c. in ſacris à ſe inſtitutis diſcerptus eſt *Orpheus* : Sacerdos abſque beneficio *Biragus*: vittas rumpit, *Segimundus* : & Princeps, *Coſingas*, vide quoque *Anius* : Sacerdotes à militia exempti, vide *Vacationes*: innumeri in *Iaponia*: inſigniter culti, & cœrulea in pileo faſcia à reliquis diſtincti, vide *Maronita* : Prophetæ dicti, vide *Ægyptus* : Sacerdotes virgines ducere juſſit *Hilarius I.* de Sacerdotibus Ægyptiis, vide in *Hierogrammatei*, *Iſis*, &c. ſub ſacramento venenum, vide *Henricus VII.* Imperator, illa rejecêrunt *Donatiſtæ*, *Euchita*, &c. Sacrificium crudele, vide *Adramelech*, *Moloch*, *Saturnus*, &c. Phaſelitarum, in proverb. abiit, vide *Cabrus* : Ambarvale, vide *ibi*: ſacrificia exigua, vide *Athyſſa*: mortuorum, vide *Baal-peor* : auſpicari olim à *Veſta* : inter Græcos primus inſtituit *Cecrops* : de ſacrificiis ſcripſit *Andron*, *Cleomenes*, &c. inter ſacrificandum cæſus *Orodes* : Sacrilegus punitus, vide *Athan*, *Alexius I. Brennus*, *Dionyſius I. Laocoon*, *Onomarchus*, *Philomelus*, *Phiton*, *Pleas*. *Sybaris*, *Theopolemus*, *Vlyſſes*, &c.

Sagitta Abaridis in proverbium abiit, vide *Abaris* : tributum, vide *Ariantes* : ſagittæ figurâ turris, *Flecchia* : ſagittâ confixus *Alfonſus V.* Hiſpaniæ Rex, *Amberketetus*, &c. pomum de filii capite decutit, *Tellius* : à ſagitta dictus fluv. *Ceſtrus*, *Tigris*, &c. ſagittas venenô primus infecit gens Perſarum, *Perſia* : ſagittis petitus eſt ſuſpenſus *Beſſus* : Herculis opus erat, ad Trojam capiendam, vide *Philoctetes* : ſagittandi peritia, vide *Alcon*, *Aſpar*, *Catenes*, *Chiron*, *Cretenſes*, *Maxax*, *Media*, *Perſia*, *Scythæ*, *Seres*, &c. de Sagittario Zodiaci, vide *Chiron*.

Sagmarii, *Sagminarii* & Verbenarii quinam dicti? Vide *Heraldus*.

Sagum, in bello & luctu, vide *Toga* : ſaga trabeata è Gallia, vide *Gallienus*.

Sal, ſummum Dei beneficium agnoverunt veteres Germani, vide *Divodurum* : candidiſſimum, vide *Placentia*: candidiſſimum & ſuaviſſimum, vide *Tarentum* : infatuatum, *Ecbolius* : præſtantiſſimum, vide *Alone* : ſuaviſſimi ſaporis, vide *Tarraconenſia juga* : varii coloris, vide *Caſtellani* : ejus negotiatio inſignis, vide *Gemunda* : ob ejus vectigal victi *Catti* : vectigal quî auctum, vide *Gabella* : ex ejus vectura portorium ingens, vide *Staphuſia*: ſale comeſto fidem obſtrinxêre *Soldurii* : non utebantur olim Sacerdotes Ægyptii, vide *Iſis* : ſale & ſerico florens *Valentia* regn. ſalarium tributum primus inſtituit, *Philippus VI.* Galliæ Rex: ſalinæ ſeu ſaliſfodinæ celebres, vide *Altomontium*, *Boryſthenes*, *Camaria* inſul. *Cervia*, *Coberga*, *Divodurum*, *Giſſa*, *Hiſpania*, *Olona*, *Phycocle*, *Rhoda*, *Salia*, *Vieliſcka*, &c. earum 111. circa *Hallam* : ſalſamentum nobile, vide *Antacites* : ſalſamentis abundans, *Malatha* : ſalſamentarii filius *Didymus* : ſalſuginoſum ſolum totius inſulæ, *Ormus*, &c.

Saliva ſerpentum morſui occurrerunt, *Marſi*.

Salix Amerina caſtitati amica, vide *Ameria* : ejus folio ſimilis inſula *Cuba*, &c.

Salmonum piſcatus, vide *Ladoga*, *Rhenus*, &c.

Salomo Angliæ, *Henricus VII.* Rex.

Saltatio ex nominibus, ſonis, temporibus, rhythmis elementorum, vide *Tragœdia* : ſaltator inſignis *Amphialus* : interiit *Ciſſus* : ſaltatores Uſcoki, vide *Croatia* : ſaltatrix *Cotytto* : ſaltatricula Domitiano impensè chara, *Thymele* : ſaltat in 2. ludis ſecularibus *Stephanio* : vide quoque *Iubilaus* : ſaltant ut inſultent Diabolo, *Enthuſiaſtæ* : inſulæ ad ictus pedum modulantium, *Calamina* : ſaltando Deum colunt *Eucetæ*.

Saltuum magni præfecti, poſteà Comites facti, vide *Flandria*.

Salvitas, *Salva* terra, vide *Caſtrum*.

Salus in quo? Vide *Aſclepiades* : ſalubritati divitias prætulit *Archias*.

Salutatio omiſſa, converſionis occaſio, vide *Amphilochius* : ſignum cædis, vide *Atharnus* : de ſalutationis præeminentia ambitioſa lis, vide *Ioſephus I.* Patriarcha Conſtantinopolitan.

ſub *Sanctitatis* velo regnum invaſit, *Scirificus* : Sanctorum omnium feſtum inſtituit *Gregorius IV.* ſanctuarium irrumpenti Ptolemæo generosè reſtitit, *Simon II.*

Sandaracha, quæ optima, vide *Ecbatana*.

Sanguis Chriſti, an adorandus? vide *Iohannes Morlandinus* : propinatus initiaturis *Bellonæ* : ſanguinis profluvium ſimulans, feliciter evaſit *Amphiretus* : ſanguini ſuo multum tribuerunt *Flagellantes* : infudêre in Euchariſtia, *Cataphryges* : Romanorum Diis ſuis propinavit *Rhadagiſus* : ſanguine Chriſtianorum inundatus orbis, vide *Maximinianus* : humano placata *Bellona*, Diana, vide *Iphigenia*, *Taranis*, &c. ſine ſanguine ſacrificium, vide *Fides* : victoria, vide *Lacedæmonium* regn.

Sanus Cardinalis, moribundo Papâ melior, *Hadrianus V.* ſanandi donum, vide *Copras* : in ſanitate felicitas, vide *Thales*.

Sapientia ingens, vide *Antiphon*, *Salomone* &c. ſapientis nomen, ab Hiſpanis adeptus eſt, homo Belga, *Ioachimus Hopperus* : titulum tenuit *Pythagoras*.

Saponaria terra unde? Vide *Cimolus*.

de *Saracenorum* rebus ſcripſit *Auguſtinus Curio*,

Sardonius riſus abiit in proverbium, vide *Sardinia* : Sardoam gemmam primus habuit *Scipio*, Vide *Democratus*.

Sartor Anabaptiſtarum Rex, vide *Iohannes Leidenſis* : Libertiniſmum docet *Quintinus*.

Satellitium, via ad tyrannidem, vide *Piſiſtratus*.

Satyræ genera varia, vide P. Ter. *Varro* : ſermones Bionei, vide *Bion* : ob ſatyram ſuſpenſus *Nicolaus Francus* : Satyricæ fabulæ inventor *Cratinus* &c.

Σαυρόμαδες quales populi? Vide *Adjabene*.

Saxum Deus, vide *Terminus* : ſurdum, vide *Scoti* : unde oracula fuſa, vide *Sibyllæ* : ſaxo illiſi infantes, vide *Theodoricus II.* Galliæ Rex, ſaxum fruſtra volvit *Siſyphus* : in ſaxum verſa *Aglauros*, *Anaxarete*, *Niobe*, *Prætus*, &c. ſaxa ingentia, vide *Ambroſia*.

Scabellum Perſarum Regis, victus *Valerianus*.

de *Scacchiæ* ludo, verſu ſcripſit *Hieronymus Vida*.

Scala lapſu exanimatus *Aſclepiades*, vide quoque *Pruſa* : à ſcalæ viſione dicta *Bethel* : ſcalam ſe cœli venditavit, *Martinus* Gonſalvus : ſcalæ quid apud Hiſtoricos denotent, vide *Gradus* : ſcalarum feſtum, *Geneva* : ſcalis fabricatis, in cœlum ſe ſcanſurum ſimulans ſeditionem compeſcuit *Coſingas*.

Scambus, vide *Scaurus*.

Scaphæ è trunco, vide *Laurentii* inſul.

Σκαφεῖον quale vas? Vide *Veſta*.

Scarabæus quale *Hieroglyphicon* : in Jovis tutela, vide *Catabates*.

Scelus in auctorem verſum, vide *Numitor* : ſcelera impunita non manent; vide *Ethus*, *Evagoras*, *Theudas*, &c. reprehenſa, mortem acceſſunt, vide *Pepinus* : ſcelerum miniſter *Aniſetus* : punitus, vide *Minos*.

Scena triplex, vide *Bion* : in ſcenam S. Scripturam transferens, punitur *Theodectes* : ſcenæ ac umbracula in feſto, *Scira*, &c.

Sceptrum Ceryeum deſcribitur, in voce *Heraldus* : à ſceptro ad ferulam, *Dionyſius II.*

Schachtlan. nomen præfecti, vide *Simmia* vallis.

Schiſma ex ultione ortum, *Audeus*, &c.

Schœnion cur dictus *Callias* : Vide quoque *Socoth-Benoth*.

Schola olim celebris *Auguſtodunum* : publicam Pariſiis primus aperuit *Alcuinus* : de ſchola Salernitana, vide in *Salernum* : Scholæ, Jurecoſſ. collegia, vide *Agathias* : ſcholarum plurimarum parens *Melanchthon* : ſcholas Chriſtianis prohibuit, *Iulianus* : in ſcholis collocata olim, *Minerva* : de Scholis publicis cogitat *Agapetus* : Scholaſticus, quale olim nomen, *Agathias* : cur ſic dictus *Serapion*?

Scientiam omnem damnârunt *Gnoſimachi* : ſcientiarum ſemina per Abrahamum paſſim ſparſa, vide *Hieroglyphica*.

à *Scipione* dictus *Scipio* : cum Scipione cur ambulaverit *Cligenes*?

Σκληραγωγία ſevera, vide *Anna*.

Sclopeti ictu ab æmulo periit Poëta *Marinus* : ſcloporum ignivomorum inventor *Bertholdus Schwartz*.

Scombrorum dives piſcatio, vide *Carthago nova*.

Scommata in *Pium II.*

Scopa terræ *Auſter* : ſcopæ 3000. uno in cœnobio abſumtæ, vide *Flagellantes* : ſcopis, quibus domus verruntur, præfecta olim, *Deverra*.

Scorpii ictu necatus *Orion* : ſcorpii, veſpæ, ſerpentes unde oriantur. Vide *Archelaus* : ſcorpiorum immanis copia, vide *Acrabim* : mitos producit mons *Altenius*.

Scortum dominatur Romæ, vide *Italia*, *Marozia*, &c. è ſcorto genitus Themiſtocles, vide *Amphicrates*, &c.

Σκοτεινός cur dictus *Heraclides*?

Scriba converſus, vide *Geneſius* : ſcribendi varia, apud varias gentes, genera, vide *Hieroglyphica* : ſcripſit plura omnibus Philoſophis *Epicurus* : ſcripta, Sixto IV. oblata, non ſatis magnificè donatus, in Tiberim abjecit *Theodorus Gaza* : Scriptura deceptrix, vide *Andreas II.* Scripturæ S. amor, vide *Hedvigis*, &c. illam negavit *Gaſpar Schwenckfeldius* : Sprevêre *Ambroſiani* : Scriptura aſſimolatâ damnatur *Cerialis Anicius* : de ſcriptura S. Ægyptiorum, vide in voce *Hieroglyphica*.

Scrofa 30. parit, vide *Grunduli* : ut ſcrofa porcos, ſic hoſtes disjecit *Scropha* Tremellius : in ſcrofæ honorem inſtituti *Grunduli* : ſcrofulas ſanandi donum accepit *Clodoveus* Rex.

Scrutatores primus inſtituit *Claudius*.

Sculptor nobilis. *Anthermus*, *Ariſton*, *Batrachus*, *Bryaxis*, *Bupalus*, *Callimachus*, *Colotes*, *Dactylis*, *Dioſcorides*, *Leochares*, *Meneſtratus*, *Menippus*, *Paphus*, *Paſiteles*, *Teradeus*, *Theodoretus*, *Timarchides*, *Timotheus*, &c.

Scurra inſignis, *Apitius* Galba : ſcurræ mimarii, vide *Apina* : ſcurrilitate inclaruit *Sarmentus*.

Σκυθεύς cur dictus *Dionyſius* Mitylenæus?

Scutum Palladis, vide *Ægis* : ſcuto impoſitus Dux Batavorum *Brinio* : ſcutulæ 5. in inſignibus, vide *Portugallia*.

in *Scyllam* incidit, vide *Camarina*.

Seceſſus Ciceronis, vide *Tuſculum* : Galliæ Regum, vide *Fanum S. Germani*, *Font Bellaquens*, &c. Romanorum olim Rhodus, vide quoque in voce *Urbs*.

Sectionibus famoſus, *Patus* : ſectus in partes *Iſajas*.

Seculum quid propriè ſignificet, vide *Seculares ludi* : in ſecula ſeculorum, ſoldm auditum, quoties precabatur *Leontius* Epiſcop. Antioch. ad ſecularem potentiam aſpiravit *Celeſtinus I.*

Securis cur dictus *Balduinus VII.* ſecuri ſcriptum vulneravit, *Allirrhotius* : ſecures 12. in lacu repertæ, vide *Cantabria*.

Securitas damnoſa, vide *Adelbertus*, *Tacfarinas*, &c.

de *Sede* certamen, vide *Ieremias I.* Patriarcha.

Seditio punita, vide *Abram*, *Achilleus*, *Anthonges*, *Erippidas*, *Mulhuſia*, *Nais*, *Thraſius*, &c. ſedata ingenioſè, vide *Agrippa Menenius*, *Eudocimus Popilius*, *Taurus*, &c. ejus furor, vide *Septimius* : ſuſſlo punitus, vide *Chriſt. Schapler*, *Ventidius Cumanus*, *Vibulenus*, &c. ſeditionum fœcunda mater *Agraria* lex.

Segeti ſub terra. *Seja* : ſupra terram, apud Gentiles olim *Segetia* præfuit : Vide quoque *Hoſtilina*, *Nodinus*, &c. eam demetere primus docuit *Bacchus*.

Seipſum ubique vidit *Antipheron*.

Sellæ Patroclianæ, vide *Patroclus*.

Σελλίζειν quid? Vide *Sellus*.

Semen-

Sementis feſtum, vide *Paganalia*.
Semihomo & Semipiſcis, *Oanes*.
Seminum omne genus in olla coctum, vide *Chytri*.
Senator Rom. Martyr, *Apollonius*: Senatorum nomine inſignes Viennenſes, vide *Vienna* Gall. Senatu cur motus *Æmylius Pappus*? &c.
Senex cur Horatio dictus *Lucilius*: intrepidè reprehendit Pompejum, *Ælius Marta*: vegetus admodum, *Agatho*, *Maſiniſſa*, &c. in juvenem verſus, *Æſon*: Montis vel de monte quis appellatus? Vide *Aſſaſinii*, & *Laſſatini*: nullus in Græcia, vide *Solon*: lenes decrepiti Japeti, vide *Iapetus*: in pretio habiti, vide *Eſſæi*, *Lacedæmonium* regn. *Sparta*, &c. necati à ſuis, vide *Berbica*, *Derbices*, *Iulis*, &c. ſenum contemtus punitus, vide *Milichius*: ſenium homines in cicadas converti, *Tithonus*.
Senior Hiſpanorum unde? Vide *Seniores*.
Senſum normam judicii, fecit *Epicurus*.
à *Sepe* ſerpente ictus *Æpytus*.
Septenarius numerus inſignis, vide *Avenio*.
Septentrionem audaci navigatione rimatur *Barentius*.
Sepulchrum ſplendidum, vide *Anchiala*, *Artemiſia*, *Mauſolus*, &c. ei vivus illatus eſt *Iohannes Duns* Scotus: Zenn, vide *Ariadne*: aperto eluſus eſt Darius, vide *Nitocris*: in ſepulchro Baronii Cardin. tumulari voluit, Fr. *Maria* Tarugius: Iſocratis Siren ſculpta, vide *Sirenes*: è ſepulcro Davidis theſauros rapit *Hyrcanus I.* ad ſepulchra ſomniatum, vide *Manes*: ne ſepulchris quidem Pontificum, ab Hiſpanis, parcitum, *Romæ*: ſepulchris major, quàm Diis, honor, vide *Amyris*: ab iis temporum origo, vide *Templa*: Sepeliendi ratio veterum, vide *Inferiæ*: Maurorum, vide *Fezza*: ſepultus ab ipſo Deo *Moſes*: ſepulti olim domi, vide *Lares*: Sepultura cruenta, vide *Galli*: nulla in urbe, vide *Roma*: ſepulturâ hoſtes arcens, occiditur *Creon*, vide quoque *Antigone*: quinque annos Henricum IV. Imperatorem prohibuit Pontifex. Vide *Leodium*: arceri ſoliti, ob nimios ſumptus, vide *Democritus*: de ſepultura Regum Macedoniæ, vide *Ægæ*: Regum Daniæ, Scotiæ, Hiberniæ, vide *Inſul. S. Columbani*: de ſepulturis ſcripſit Carolus *Sammartanus*, &c.
Sericum ex ſanguine piſcis in purpuram unctum, vide *Sarra*: ſerici commercium florentiſſimum, vide *Meſſana*, *Valentia* regn. &c. Tiguro Novocomum migrat, vide *Tigurum*: de ſerico plura, in voce *Seres*, *Tavum* &c.
Serius minimè *Geminus*. *Rabelaſius*, &c.
Sermo repræſentatus in fabula, vide *Mercurius*.
Serpendo incedunt Himantopodes *Populi*: Serpens æternitatis indicium, vide *Heraclides*: biceps *Amphisbæna*: capitum 50. *Hydra*: horribilis, *Excetra*: à Cychreo educatus, in perniciem incolarum, vide *Cychreus*, *Salamis*, &c. balliſtis & catapultis necatus, vide *Bagrada*: homines venenato halitu necans, vide *Cerberus*: nullus, vide *Ebuſus*, *Gauleon*, *Orcades*: pro Deo habitus, vide *Euphrates*: ſerpentis aſſi deliciæ, vide *Maccum*: ictu necatus *Archemorus*: Eurydice, vide *Ariſtæus*: Hyas, vide *Æthra*: ſpecie cultus *Æſculapius*: ex ejus augurio decem annos belli Trojani vaticinatus eſt *Calchas*: ſerpenti adoleſcens quotannis immolandus, vide *Stotas*: ſerpentem Chriſtum eſſe blaſphemârunt *Ophitæ*: horribilem necavit, *Attilius Regulus*, *Hercules*, &c. peperit ancilla, vide in voce *Quædam*: à ſerpente dicta *Chios*: ſerpentes immanes, vide *Areſines*, *India*, *Python*, *Serrata*, &c. extra Abſyrti ſepulcrum exanimati, vide *Abſoris*: cur exuant ſenium, vide *Prometheus*: ſerpentum caterva mira in Tiberi, vide *Phocas*: ictus ſanant *Ophiogenæ*: contra illos muniti *Pſylli*: ex eorum dentibus armati milites prodierunt, vide *Cadmus*: ob illorum copiam inſula *Ophiuſa*: ſerpentes edunt Candei Populi, *Troglodytæ* &c. in eos cur verſi *Cadmus* & Hermione? iis plena *Simeſſa*: à ſerpentibus deletæ *Amyclæ*: illæſus *Exagonus*, Marſi, vide *Angitia*: cum illis cognati *Anguigenæ*, &c.
Serræ inventor *Perdix*: ſupplicii genus, vide *Megara*.
Servatorem ſe blaſphemè jactavit *Menander*: unde ortum fabulatus ſit *Æon*, *Valentinus*, &c.
Servus eruditus, vide *Manlius Antiochenus*: Euripidem juvat, *Cephiſophonus*: imperium agitat *Geta*: jus dicit *Barbatius*: Sultanus Ægypti evadit, vide *Campſo*: ſervi in dominum fides, vide *Æſopus*, *Anaxilas*, *Argus*, &c. infidelitas, vide *Mneſtheus*: virtus admirabilis, vide *Mycithus*: ſervum ſe facit, pro alterius libertate, *Paulinus*: ſervorum ſe vocat *Gregorius I.* à ſervo necatus *Pedanius Secundus*: in templo *Omarus*: ſuffocatus eſt *Hadadus*: è ſervo Philoſophus, *Monymus*: ſervi à Dominis conviviis adhiberi ſoliti, vide *Anthiſteria*: Bellonæ ſe vulnerat, vide *Comana*: conjugibus & rebus dominorum potiti, vide *Sindi*: nimis preſſi, vide *Antæus*: quo habitu miniſtraverint olim? Vide *Tunica*: ſervorum civitas, in qua unicus liber, vide *Dulopolis*: Dux oppreſſus, vide *Piſiſtratus*: maxima pars in libertatem ſe vindicat, vide *Lazzi*: ſervis Domini miniſtrant, vide *Saturnalia*: ſervulus liberat *Tigurum*: ſervæ ope convertitur *Bacurius*, ſervilia ingenia, vide *Cappadocia*, *Moſcovia*, &c. ſervitus in Regem incredibilis, vide *Calecut*.
Severitas in ſceleribus caſtigandis, vide *Polyeuctes*: ob ſeveritatem nimiam exoſus *Metellus* Q. occiſus *Galba*: pulſus *Bellinus*, &c. Vide quoque ſuprà, in voce *Rigor*.
Sexum mentita, in Olympicis ludis, *Callipatira*.
Signa 3000. in unica inſul. vide *Rhodus*: illorum mirus amor, *Lucullus*: ſigillis quinam uſi? Vide *Cancellarius*: ſigniferi Ductores, magnæ olim dignitatis, vide *Sobrarbia*.
Silentii mira fides, vide *Dionyſia*, *Eleuſinia*, &c. Numen *Angerona*, *Harpocrates*, *Sigalion*, &c. ſimulachrum, vide *Harpocrates*: quinquennale auditores ſuos obſervare juſſit *Pythagoras*: perpetuum coluit ad culpam Pelagianiſmi eluendam *Sulpitius Severus*: idem ſervârunt *Paſſalorhynchitæ*: ſilentiô conſiliis opus, vide *Angerona*: ſilet, ob æmulum Caligulam, *Seneca*.
Siliquaſtrum contra morbum Comitialem, vide *Caſtor*.
Silli quid? Vide *Silenus*: ſillorum ſcriptor *Timon*.
Silphium magno in pretio Afris, vide *Battus*, &c.
Simia Plinii, vide *Solinus*: ſui temporis, vide *Iulianus Titianus*: ſimiæ curator fit Cardinalis, vide *Iulius III.* ſimiæ magnæ, *Praſiana*: multæ, *Inarime*: illarum genus *Sphinx*: mons, *Calpe*: in ſimias verſi, vide *Ænaria*, *Cercopes*, &c.
Similis Alexandro *Attalus*: Antiocho *Artemon*: fratri *Amphion*, &c.
Simulachrum horrendum, vide *Templarii*: ſimulachra rejecêre *Brachmanes*, &c. ſimulat ſe Agrippam *Clemens*: congreſſus cum Dea Egeria, *Numa*: virtutes *Anaſtaſius I.* ſimulans auxilio ſe venire, fraudem facit *Demetrius*, &c.
Sindonum textura celebris, vide *Sidon*.
Siniſtrâ utentes *Scævæ*.
Sinopiſſare in proverbium abiit, vide *Sinope*.
Σιὸς Laconibus pro Διὸς, vide *Sibylla*.
Siphras primus inventor *Tiro*.
Siſtri uſus in ſacris Iſidis, in bello, &c. Vide *Iſis*.
Siti perſeliratus exercitus Andronici, vide *Bulgari*: ab hoſtibus victus, *Romanus*.
Sitoſtaſius, muneris nomen, vide *Panis*.
in *Smaragdo* ſculpta *Amymone*: de Smaragdis, vide *Media*, *Thebais*, &c.
Sobrietas, vide D. *Antoninus*, &c.
Soceri in generos ſævitia, vide *Belis*.
Societas, vide *Gilda*, &c. malorum noxia, vide *Ludovicus XII.* ſocii olim dicti, *Pares*.
Sol, Deus Perſarum, vide *Abraxas*: nomina, ſub quibus cultus, *Adad*, *Ammon*, *Apollo*, *Baal*, *Bacchus*, *Belenus*, *Belus*, *Ianus*, *Mithra*, *Moloch*, *Oſiris*, &c. porro dictus *Argus*, *Didymæus*, *Gabalus*, *Hyperion*, *Phœbus*, &c. pileus Hiſp. Regis, vide *Hiſpania*: retrocedit, vide *Atreus*, *Ezechias*, *Thyeſtes*, &c. lunatis artifex, vide *Æſculapius*: ſingulis diebus cernitur, vide *Rhodus*: ubi oriatur, vide *Æa*: Solis feſtum, *Halia*: nimium æſtum vitaturi, in Indiam navigantes, quid tentaverint Belgæ? Vide *Vaygats*: eum adorant *Bedumi*, vide quoque *Peruvia*: extingui, quoties occideret, credidit *Metrodorus*: calidum & frigidum eſſe, aſſeruit *Parmenides*: ab oriente Sole auſpicium capiunt, vide *Idalus*: e ſole ſaxum decidit, vide *Anaxagoras*: in Sole miraculum, vide *Merodach*, &c.
Soldurii, vide *Salodurum*.
Soleæ ferreæ ſpecie, *Britannia* Duc.
Soliæ, quænam civitates dicantur? Vide *Treveri*.
Solicitudo Principum *Achates*.
Soliſugam nutrit *Sardinia*.
Solœciſmus quid? Vide *Soloe*.
Solus caſtra hoſtium intrat *Mutius*: plures devincit, *Tydeus*: è pugna ſuperſtes, vide *Thyre*: à ſolo viro ſuo viſa *Senta Fauna*: ſolitudinis mirus amor *Menas*, *Onophrius*, &c.
Somnus, excuſat parricidii accuſatos, vide *Cœlius*: pro morte habetur à Turcis, vide *Ibrahimus*: triennalis, vide *Cajus Mœnius Nepos*: ejus filium *Phobetor*: illum quomodo ceperint *Phariſæi*: per ſomnum monitus, fidem amplectitur *Arnobius*: victoriam promiſit Cæſari *Anconus*: Somnium impurum, vide *Attia*: memorabile Friderici Saxoniæ Electoris, vide *Lutherus*, *Suidnicium*, &c. *Neoclis*, vide *Ageſilaus*: *Mandanes*, matris *Philippi II.* Galliæ Regis: prægnantis, vide *Agariſtia*, &c. ſomnio bellatores deterretur *Codovalladius*: infidelitatem uxori maritus exprobrat, vide *Glaphyra*: monitus Lyſander, vide *Aphyte*: regnum promittitur, vide *Gulielmus I.* Angliæ Rex, viſus ſibi occidi Conſtans Imperator. Vide *Elesa*: ſomnia in Hecates templo excubantibus objecta, vide *Sibylla*. de ſomniorum interpretibus ſcripſit *Antiphon*: ſomniis horrendis vexata Dominica, uxor Valentis Imp. Ariana, vide *Galata*: territus Sabachus ceſſit regno, vide *Anyſis*: de ſomniis ſcripſit *Hermippus*: vaticiniorum et ſomniis Dea *Brizo*: Somniavit cædem mariti, *Calpurnia*: filium mitratum, mater *Pii II.* Leonem ſe parere, *Agariſtia*: theſauros, *Ceſellius Baſſus*: nunquam Cleon, vide in voce *Quædam*: ſomnolentus, *Haterius Agrippa*.
Sophi qui & cur dicantur? vide *Iſmael*: [illegible] dictus *Palæmaus* Claud.
Sordidus, vide *Albutius*, *Alizubeir*, *Didius Iulianus*, &c.
Sorices, ſerpentes &c. in eſu, vide *Iava* inſul. à ſoricum copia *Suriticum* nomen naſt.
Soritis finem invenire non potuit *Chryſippus*.
Soror patri egregiè conſulens, *Pulcheria*: in fratres pia, *Antigone*: ſororem interfecit victor *Critolaus*: per eam converſus *Rogerus*: educatus à ſorore egregiè *Theodoſius II.* in puteum præcipitata *Roxane*: duæ ſorores ductæ ab uno, vide *Arigonde*, *Charibertus*, &c.
Sors patienter ferenda, vide *Democritus*: ſortes Lyciæ, vide *Lycia*: ſortilega examen, vide *Purgatio*: ob id pulſus Athenis *Onomacritus*.
Soterius qualis dies Athenis dictus? Vide *Demetrius I.*
Spado potens ac ſævus, *Bagoas*: ſpadones amplas poſſeſſiones, præ militibus, habere queritur *Iohannes I.* Imperator.
Spartum lini ſeu junci genus, vide *Setabis*: item *Carthago*, ac *Hiſpania*.
Spectrum, vide *Quintus* Curtius: Ajacis vulnerat, vide *Autoleon*: Hugo, vide *Hugonotæ*: Orchomenios terret, vide *Actæon*: pueris infeſtum, *Gello*: à ſpectro cornu oblatum, vide *Iohannes* Comes Oldenburgic. ſpectra certis Galliæ urbibus peculiaria, vide *Turones*: miniſtrant hominibus, vide *Iſlandia*: à ſpectris deluſus *Sigebertus I.* &c.
Speculum quadruplex, vide *Vincentius Bellovacenſis*: Junoni tenere, vide *Ino*: ad ſpeculum perorat *Demoſthenes*: ſpeculi inventor *Æſculapius* Speculator cognominatus, *Durandus*.
Specus pro urbibus, vide *Iſlandia*.
in *Spelunca* 25. annos degit *Elpidius*.
Sphæra ærea admirabilis, vide *Archimedes*: ſphæræ primus inventor *Anaximander*: de ſphæra ſcripſit *Autolicus*: de prima diſſeruit *Atlas*.
Spicis pateſcentibus præfecta *Patalena*.
Spiritus dictus cur *Anaxagoras*? Spiritus S. adventum in ſe prædixêrunt *Cataphryges*: divinitatem negârunt *Abſtinentes*, *Macedonius I.* &c. regnum ſe prædicare jactavit *Dulcinus*: de ejus proceſſione, vide *Ieremias I.* illum mercari vult *Simon*: à ſolo Patre procedere ſtatuunt *Armeni*: ſponte retentô moritur *Diogenes*: Spiritus malos in cœlo gyrare *Cecrus*.
Spolia optima quænam dicantur? Vide *Acron*: ſpoliatus, cognomen *Bernardi III* Principis Anhaltini.
in *Spongiam* incubuit Auguſti *Ajax*: ſpongiæ molliſſimæ, vide *Acarnania*.
Sponſus in obſidione necatus, *Leo*; ſponſa infelix, vide *Sendomiria*: ...

ducta, ſponſi jugulum primâ nocte hauſit, *Themiſto*: pedibus domum mariti petiit, *Chamæpus*: ſponſa Venetæ urbis dicta, *Brixia*: feſtum, quo ſponſa revelari ſolita, vide *Anacalypteria*: ſponſæ in ſponſum fides, vide *Bebryce*: ſponſam alteri rapiens, necatur *Pyrrhus*: illâ privatus ſe ipſum perimit *Silanus*: ſponſarum turpe commercium, vide *Andromachus*, *Bactri*, *Evenus III. Malcobombus*, *Pegu*, &c. ſponſalia apud Galatas, vide *Camma*, &c.
Spuit nunquam *Antonia*.
Stabuli præfectus, vide *Conſtabularius*: fit Rex, vide *Vitiges*.
Stagnum miræ altum, *Alcyonium*: odoris teiri, *Gelæ* lethiferi, vide *Electrides*: ſerpentibus noxium, homini ſalubre, vide *Petra*.
Standardum quid? vide *Carrocium*.
Stannum primò unde allatum, vide *Caſſiterides*: ſtanni dives *Britannia*, &c.
Stans moritur *Callimachus*, *Veſpaſianus* Imperator &c. ſtando præfuit *Stabilinus*: ſtatio Imperatoris olim duplex, vide *Foſſatum*: à ſtationum bonitate, dictæ *Formiæ*, &c.
de *Stapulis*, vide in voce *Treveri*.
Stater aureus, pro quolibet verſu, vide *Chærilus*, *Oppianus*, &c.
Statua, bis igni illæſa, vide *Claudia Quinta*: poſita tragœdo *Accio*, *Belo*: inauratâ linguâ *Beroſo*: marmorea *Claudio Eſpenſæo*: Jovi, ex ebore & auro ingens, vide *Elæus Jupiter*: eidem ex variis metallis. Vide *Olympia*: ænea Minervæ, vide *Aupbiera*: mirabilis, vide *Gothi*, *Theodoricus*: occiſo Phocioni, vide *Agamedes*: theſauri index, vide *Turris*: ſtatuam cur à Polycleto ſibi noluerit fieri *Hipponicus*? in ſtatuam acriter invectus *Johannes Chryſoſtomus*: ſtatua unde, vide *Numi*: 360. poſitæ *Demetrio* Phalereo: cupreæ 500. raptæ à Nerone, vide *Delphi*. 2000. ex Volſinienſium urbe tranſlatæ Romam: Statuarius magni nominis, *Acragas*, *Agelas*, *Ageſander*, *Agoracritus*, *Alamanes*, *Alcamenes*, *Amphiſtratus*, *Andreas*, *Androſthenes*, *Angelion*, *Antenor*, *Antigonus*, *Antimachus*, *Antiphanes*, *Ariſtander*, *Ariſtomenes*, *Briaxes*, *Butigenes*, *Calliſtratus*, Callixenes, *Cleon*, *Dahippus*. *Dameas*, *Demochares*, *Dinomenes*, *Euphranor*, *Eutychides*, *Glaucus*, *Hermolaus*, *Leontius*, *Lyſippus*, *Phidias*, *Polygnotus*, *Samus*, *Sylanion*, *Theromachus*, *Timarchus*, &c. de Statuariis ſcripſit *Adans*: de Statuariæ artis intervallis, vide in *Callixenes*.
Staturæ ingentis *Saul*, &c. Vide ſuprà in voce *Gigas*, &c.
de *Steganographia* ſcripſit *Trithemius*.
Stellam auream, vitâ Imperatori conſervatâ, parit *Calenberga*: Jacobi ſe jactavit *Barcochabas*: ſtellæ unde ortæ, vide *Anaximenes*, *Metrodorus*, &c. earum aliæ maſculinæ, aliæ fœmininæ, vide *Hermaphroditus*: de ſitu & motu illarum, vide *Aratus*: ſtellas animatas, ſtatuêre *Origeniani*: genuiſſe fingitur *Eurybia*.
Stercus oblatum, vide *Baal peor*: ſtercorandi agri rationem primus invenit Saturnus, hinc dictus *Sterculius*.
Sterilitas an cauſa repudii? vide *Carvilius Spurius*: ſterilitatem inducit fluv. *Amphryſus*, &c.
Stertor ſimulatus, *Pararenchus*.
Stipes ardens fatalis, vide *Althæa*: ſtipite mactant *Pyrethi*.
Stæchas copioſè provenit. apud *Stæchades* Inſul.
Stoliditas inſignis, vide *Armene*, *Cuma*, *Lesbos*, &c.
Strages ingens, vide *Iudæa* & ſuprà in voce *Clades*.
in *Stragula*, data Themiſtocli urbs *Percote*.
Strangulatus, Imperator *Alexius IV.* *Andovera* Regina, *Benedictus VI.* Pontifex, &c. *Pomponatius*, vide quoque in voce *Arbogaſtus*.
Stratagema acutum, vide *Æneas*, *Antipatridas*, *Archebius*, *Arſabes*, *Braſidas*, *Diognetus*, *Gaſtron*, *Mygdonius*, *Sarna*, *Teribazus*, &c.
Strenarum origo, vide *Saturnalia*; item *Xenia*.
Strepitus ingentes in vicinia, vide *Theraſia* inſul.
Strictâ tunicâ uſi olim *Franci*.
Striges nocturnas ſubmovere credita *Carna*.
Strobilus in inſignibus, vide *Auguſta Vindelicorum*.
Struma ingentes, vide *Stiria*, *Tingaſi*, *Valleſia*, &c.
Struthiones, ſimias, dracones, elephantos mittit *Mauritania*.
Studium pertinax, vide *Carneades*, *Mercator* Gerardus, &c. ſtudia in Ægypto quænam olim? vide *Hermes*: æger amplectitur *Hiero II.* ſtudiis Epiſcoparum poſtpoſuit *Albertus* M. ſtudia literarum apud Germanos inſtituit *Ingævo*: ad ea quibus rebus opus? vide *Antiſthenes*: ſtudiis inclyta olim *Maſſilia*: hodie, vide in voce *Univerſitas*: Studioſos in militiam lecturo Ludovico XI. generosè reſtitit Rector Academiæ Pariſ. *Fiſcetus*.
Stultitia ſingularis, vide *Achæus*, *Amphiſtides*, &c. ſtultorum navem *Brand.* Sebaſt. ſpeculum ſcripſit *Nigellus Wirekerus*.
Stuppæ venditor inſigniter emergit, *Eucrates*: ſtuparum caput dictus *Guillelmus III.* Aquitaniæ Dux.
Στύππαξ cur dictus *Amphiſtides*?
Suadere, inſcriptum in manu *Polyhymnia*.
in *Subditorum* ſinu ſecurè dormit, *Eberhardus* Princeps VVirtemberg.
Subfuſci coloris incolæ vide *Barbaria*.
Subita mors, *Andragoras*, &c.
Subtilitatis laude eximii, *Archytas*, *Criſpus Paſſienus*, *Galenus*, *Giber*, &c.
Subucula quid? vide *Induſium*.
Subulci in herum fides, vide *Eumæus*: è ſubulco Imperator *Juſtinianus II.*
Suburbia, urbium inſtar, vide *Aſpahanum*, *Mantua*, &c. in iis cultu *Saturnus* & *Serapis*.
Succinum Germanis gleſſum, vide *Auſtrania*.
Suffragium Paridis in proverbium abiit, vide *Paris*: ejus jus negatum, vide *Cæres*: Suffraganeus ſpecialis Pontificis Epiſcopus eſt Anicienſis, vide *Podium*.
Sulco altius terræ impreſſo, proſiliit *Tages*.
Sulla Punicus, dictus *Severus* Imp.
Sulphur plurimum, vide *Forum Vulcani*, *Phlegra*, *Vulcani* montes, &c.
Sumen Italiæ, vide *Cæſar Vopiſcus*.
Supellex memorabilis, vide *Octapodes*.
Superbia inſignis, vide *Alboinus* Rex, *Alexander III.* Pontifex, *Alexandra*, fil. Hyrcani: *Amon*, *Antinous*, *Apollonius*, *Cæleſtinus II. Leo IV. Palæmon* Gramm. *Paulus IV.* & *V. Phaeton*: *Templarii*, &c. in inceſſu *Atilla*: & luxus, florentium populorum mala, vide *Embda*: punita, vide *Aedon*, *Æmus*, *Anaxarete*, *Andromeda*, *Bajazeth I. Chione*, *Cranada*, *Hieronymus* Rex, *Icarus*, *Lyſippe*, *Nabuchodonoſor II. Olenus*, *Orion*, *Ottocarus II.* *Pegaſus*, *Phlegra*, *Salmoneus*, *Sejanus*, *Thamyras*, &c. ob eam exoſus *Demetrius II. Druſus*, &c. occiſus *Aquila*, &c. lapidatus *M. Poſthumius Regillenſis*: regnô pulſus *Tarquinius*: ſuperbiâ captivi irritatus *Tamerlanes*.
Superſtitio mira, vide *Menedemus*: ſæva, vide *Templarii*, &c. ſuperſtitioſiſſimi, Ægyptii, vide *Ægyptus*: Athenienſes, vide *Athenæ*, *Tyrrheni*, vide quoque *Thuſcia*.
Supplex turpiter, vide *Flavianus*, &c.
Supplicii genera inaudita. Vide *Avidius Caſſius*, *Iaponia*, *Perillus*, &c. ſupplicium lætus videns, mox gangrænâ corripitur, vide *Iohannes Rovatus*.
Sus gravida quot ſuculas paritura ſit, ænigma, vide *Calchas*: tali terræmotus procuratus, vide *Mourta*: à ſue dicta *Alba*: ſues Veneri cur mactatæ? vide *Aſpendus*, *Caſtimenſis*, &c. iis abundat *Bavaria*: caret *Arabia*.
Suſpendio necatus *Alcataranus* Rex, *Barn. Briſſonius* JCtus &c.
Suſpicio etiam culpæ abeſſe debet, vide *Pompeja*: ſuſpicionem adulterii *Kunigunda*: inceſtûs inſigniter redarguit *Tutia*: ſuſpicax ſupra modum *Carolus Emanuel* Dux Sabaudiæ.
Sutor fit Juriſconſultus, vide *Alphenus*: gladiatorium edit munus, vide *Vatinius*: ſutoris filius fit Papa, *Iohannes XXIII.* jocus in *Munatium* Plancum.
Syllogiſmi inventor *Ariſtoteles*.
Sylvarum ſaltuumque Deæ, *Napææ*: ſylvis referta *Corſica*, *Madera*, &c. in iis habitare ſoliti Philoſophi Indorum, *Gymnoſophiſtæ*, *Hylobii*, &c.
Symbolum, generi Mahometis *Ali*, &c. Pythagoræ, in ædificii fundamentis reperit *Lycoſthenes* Conr. de ſymbolica veterum ſapientia, vide in voce *Hieroglyphica*.
Symmetriam picturæ primus tribuit, *Parrhaſius*.
Syncretiſmus inter eos, qui Latinos ritus deſeruêre, vide *Poſnania*, *Segurius* Jac. *Thorunium*.
Syntheſis qualis veſtis, vide *Læna*, *Saturnalia*.
Syriſſare quid? vide *Syria*.
Syſtema mundi novum excogitat *Tycho Brahæus*.

T.

Tabe periit *Neſtorius*, &c.
Tabellarius, vide *Philetos*.
Taberna maris dicta, *Inſula* S. Helenæ.
Taciturnitas eximia, vide *Agathon*, *Leæna*, *Papyrius* Prætextatus, &c. tacendo periêre *Amyclæ*.
Tactu in aurum, *Midas*: in oleum, triticum, vinum omnia verterunt *Oenotropæ*.
Tædio mortuus *Amurathes III.* *Andreas I.* &c.
Tag, Perſicum capitis tegmen, vide *Tiara*.
Tagwan, portio terræ in pago *Glaronenſi*.
Talenta 100. interfectori promiſſa, vide *Theodorus*.
Tali & teſſeræ quid? vide in *Crucis Iudicium*: in tali ludo, de Saracenorum incurſione ingrata nuntiantem audire non vult, *Michael III.* talos pedum diſtortos habentes, *Scauri*: de talo aſtuto, vide in *Dionyſius*.
à *Talpis* templum everſum, vide *Oſchomenus*.
Tarandus animal, vide *Gelonum*.
Tarantularum venenum Muſicâ expellitur, vide *Italia*, *Tarentum*, &c.
Tardiſſima Dearum, *Hora*.
Tau anſatum, in Deorum manibus, apud Ægyptios, vide *Inſignia*.
Taurus cur Neptuno ſacer? vide *Taureus*: albus mactatus à triumphante, vide *Triumphus*: tauri indomiti caudæ alligata *Dirce*: effigies, cum verbis, Veni, Vidi, Vici, vide *Argentomum*: pedem alterâ manu fortiter tenet *Titormus*: ſanguinem haurit *Themiſtocles*: humeris geſtat *Bithon*, *Milo*, &c. ſylveſtrem Diis Gentilium immolari patitur, *Hadrianus VI.* terribilem necat *Theſeus*: veneno paſtum hoſtibus immittit *Chryſame*: tauri æripedes, vide *Iaſon*: taurinum tergum, vide *Byrſa*: taurinô ſanguine epotô exſpirat *Pſammenitus*: tauriformis Bacchus, vide *Bugenes*.
Taxus lætiſſimè proveniens, vide *Solodurum*: it. in voce *Crocus*.
Tecta, quale convivium? vide *Ameſtris*.
Tectorum inventor *Magus* Samotheus: tegulæ, vectis, &c. à quo inventa? vide *Agriopas*: tegulæ ictu interfectus *Euſebius* Samoſat.
Tela ardens, vide *Caryſtus*: telam orditur Imperio exitialem *Narſes*.
Telamones quinam dicantur? vide *Atlas*.
Temeritas felix, vide *Adlavus*, *Iſadas*, &c. temeritatis perditæ, *Laſſatini*: pœnam dat *Cleombrotus I. Grethon*, *Troilus*, &c.
Tempeſtas acies dirimit, vide *Agareni*: claſſem disjicit, vide *Acho*: exercitum opprimit, vide *Seuthes D.* mortem comitatur horribilis, vide *Carolus I.* Card. Loth. tempeſtatum indicia à monte; vide *Pilatus*: illas portendit *Arcturus*: prædixit *Meton*, &c.
Templum magnificum, vide *Piſæ*, *Roma*, *Senones*, &c. item in voce *Templum*: cur non clauſum, vide *Horta*: ſingulis noctibus ab Hercule aperiri & claudi ſolitum, vide *Mycaleſſus*: ubi Huſſus Pragæ concionatus; vide *Bethlehem*: templi, quod cum fratre erecturus erat, ſuam partem abſolvere non potuit *Iulianus*: profanator miſerè perit *Gundericus*: ſecretum certis diebus, petere ſolitus eſt P. Corn. *Scipio* Africanus: templum nemo, præter Sacerdotes, ingredi auſus, vide *Cabiri*: Plotinæ Imperatrici dedicavit *Trajanus*: Romæ primus extruxit *Numa*: ſimile Hieroſolymitano in Ægypto fecit *Onias III.* ſpoliat *Bonifacius VII.* in templum æger defertur *Hunniades*: in templo occiſus *Canutus IV.* &c. proſtitutæ virgines, vide *Tanais* D. templa conſecrat primus *Hyginus*: ingenioſè ſervat *Ephraimus*: in ſtabula convertit *Genſericus*: eorum aditus ſpinis obſerat, *Evarix*: templa & monaſteria multa condit *Inas*: 2000. nuus eruit *Iacobus I.* Aragoniæ Rex, de templis controverſia exitialis, vide *Fratres*, &c.
Tempus, repræſentatum in fabula, vide *Cerberus*, *Saturnus*, &c. πολυθελέστατον, *Theophraſtus*: quodnam dicatur *Galilæa*?
Tentorium triplex erigere ſolitus, *Tamerlanes*.
Tenuis ſupra modum corpore *Philetas*.
Tepor in religione graviter punitus, vide *Clivia*.
Terebinthi copia ingens, vide *Oricum*.
Tergiverſator celebris, vide *Bonus*.
Terra pro Dea habita olim, vide *Adad*, *Bendis*, *Cerberus*, *Cybele*, *Herthus*, *Mater magna*, *Ops*, *Rhea*, *Tellus*, *Veſta*, &c. ardens ſemper, vide *Inſula* Borbonia: arenoſa admodum & inops, vide *Quivira*: avulſa à continente,

vide *Rhegium*: immobilis & ſolida, vide *Diogenes*: mater noſtra, vide *Brutus*: in Medica re locum habet, vide *Chios*: omnia vulnera ſanans, vide *Paroſla*: Lemnia ubi fodiatur? vide *Hephæſtias*, *Lemnus*, &c. diameter quantus? vide *Dionyſiodorus*: hiatu abſorptus *Amphiaraus*, *Core*, &c. motum quòd ſtatuiſſet, inquiſitioni ſubjectus eſt *Galilæus Galilæi*: profunditas, vide *Anaximander*: tactu fortis, *Antæus*: virtutes ejus Numina, vide *Hertbus*: terram in medio, rotari primus docuit *Parmenides*: circumgyrari, tympani figurâ, *Leucippus*: vide quoque *Philolaus*: plura de terra vide in *Anaximenes*, *Antichthones*, &c.

Terræmotus horribilis, vide *Acacius*, *Albertus*, *Amos*, *Apulia*, *Archidamus*, *Aſterius*, *Baſilea*, *Cecropia*, *Conſtantinopolis*, *Epidaurus*, *Epomeus*, *Epopeus*, *Moneta*, *Mycone*, *Phœnice*, *Raguſa*, *Tuder*, &c. terræmotu adjutus *Simon II.* corruit *Agathicum*, *Cuſco*, *Edeſſa*, *Scaphia*, Spartanorum urbs, vide *Taygetus*: urbes 4. Vide *Calviſius Sabinus*: duodecim, vide *Aſia*: inſula prodiit, vide *Iuvisine*, ut & *Statine*: in 2. partes diſtracta eſt inſul. *Santorini*, *Theraſia*, &c. mons ſciſſus, vide *Eroga*: perculſus, diadema poſuit *Juſtinianus II.* terræmotum prædixit *Anaximander*: contra eum, ut & ferarum incurſiones, inſtitutæ *Rogationum* dies: terræmotibus ingentibus obnoxia *Cue*, mons *Hebul*, &c.

Terrores Panici, vide *Pan*: Terriculamenta nocturna immittere credita *Brimo*.

Teſſeris ludentium locus, vide *Sciraphion*.

Teſtamentum Attali Regis liberaliter interpretantur Romani, vide *Attalus III.* ſubditum, vide *Antonius Primus*, *Aſinius Marcellus*, *Pompejanus Ælianus*, *Valerius Fabianus*, &c. fieri prohibuit Lycurgus, vide *Epitades*: teſtamentô regna Romanis legata, vide *Apion*: de Teſtamentis data *Iunia* lex.

Teſtes falſi puniti, vide *Narciſſus* Epiſcop. triginta innocentiam miraculosè probaturos, offert *Ludovicus II.* Germaniæ Rex: teſtimonium bonorum ſufficit, vide *Arbuſcula*.

Teſticulis mulctati, qui contra venatorias leges peccaſſent, vide in voce *Foreſta*.

Teſtudo Magica, vide *Aaron*: teſtudinis inſula, vide *Inſula*: inventor *Artemon*: teſtudinum carne veſcuntur, teſtâ domos integunt *Chelonophagi*.

Tetragoni ſpeciem invenit *Dinoſtratus*.

Tetrametri inventor *Ariſtomenes*: vide quoque *Phrynichus*.

Textorum mater *Amorgos*: textrinum, locus ubi naves ſiebant, vide *Argo*: textura ſubtilioris inventrix Pamphila, vide *Co*: variæ *Norma*, &c.

Thalero dimidio, in penſionis menſtruę auctarium, negato, ad alios ſe convertit *Ferdinandus Magellanus*.

Thapſi inventor *Cratevas*.

Thaumaturgus dictus *Gregorius* Neocæſarienſ.

Theatrum omnium maximum, vide *Æmylius Scaurus*: penſile, vide. C. *Curio*: theatri ruinâ oppreſſa multa millia, vide *Atilius*: & plura in voce *Theatrum*.

Theline cur dicta *Arelatum*?

Theos cur dictus *Antiochus II.* Theologiam Græcos primus docuit *Orpheus*: Theophraſtus, libri nomen, vide *Æneas Gazenſis*: Θεοτόκος Maria, vide *Chalcedon*, &c.

de *Theriaca* ſcripſit *Andromachus*, &c.

Thermæ ſalubres, vide *Amatha* & *Amathus*, *Aniane*, *Aponus*, *Aquarium*, & *Aquenſis ſinus*, *Aquiſgranum*, *Auguſtodunum*, *Badena*, *Bigerrones*, *Burbo*, *Fabiana*, *Niſyros*, *Puteoli*, *Valetria*, &c. primus invenit *Asa*: Romæ extruxit *Cerealis*, &c. Vide *Therma*.

Theſaurus ingens, vide *Iohannes XXIII.* *Rodolphus II.* Imperator, &c. non congeſtus Spartæ, vide *Anaxander*: inventus, vide *Laceoplutus*, *Tunis*, &c. Sultani, vide *Abochamna*: theſauri ſpe caſtellum quoddam aggreſſus, occiditur *Richardus I.* Angliæ Rex, theſaurum primus recondidit *Mynias*: theſauris ſacris inhians horribiliter punitur Heliodorus: vide *Seleucus IV.* theſauros in fluvio, abſcondit *Decebalus*: ingentes reperit *Tiberius II.* quærens, lintea reperit, quibus fatales literæ inſcriptæ, vide *Toletum*.

Throno altiori ſedere vult Vigilius P. in Synodo *Conſtantinopolitana*.

Thus ubi copioſum? vide *Adramitæ*, *Catabanes*, *Panchæa*, &c. Diis, mortis metu, obtulerunt *Thurificati*: in thuream virgam verſa *Leucothoe*.

Thymus cur compararit Athenienſes? vide *Amphilytus*.

Θυρεπανοίκτης vel θυρεπανοίκτης dictus, *Ariſtomenes*.

Thyrſorum, in orgiis Bacchi, mira virtus, vide *Bacchus*.

Tibi tradi, qualis ceremonia? vide *Theſmophoria*.

Tibiam invenit *Ardalus*, vide quoque *Euterpe*: ubi? vide *Celæna*: Tibicen cur filius *Æoli*? inſignis, vide *Antaas*, *Antigenides*, *Bacchylides*, *Connas*, *Iſmenias*, *Marſyas*, *Olymphus*, *Philiſtion*, *Philoxenus*, *Pronomus*, &c. nullius contra pretii *Babys*, *Charis*, *Telenus*, &c. tibicinis Muſam equi ſui hinnitui poſthabet Scytharum Rex, vide *Iſmenias*: à tibicine occiſus *Ethodus I.* tibicina Hermione, vide *Cadmus*: nullæ apud Scythas, vide *Anacharſis*: tibicinum & pſaltriarum curatores *Aſtynomi*: de tibicinibus ſcripſit *Archiſtratus*: regulas artis inſtituit *Clonas*.

Tigridum venatio frequens. Vide *Amanus*.

Timidus admodum Poëta Cremonenſis *Lampridius*: timidum eſſe decet in rebus indecoris, vide *Laſus*: in timidum, ſcomma Neronis, vide *Ceſennius Pætus*.

Tinctura Sardonia, vide *Sardinia*.

Tintinnabuli triplicem pulſum inſtituit *Iohannes XXIII.* de Tintinnabulis, in voce *Signum*.

Tithymalus tuberoſus Hibernicus, quâ virtute polleat, vide *Hibernia*.

Tituli, quibus uſus *Ayla*, &c.

Τιτλοτέχνης cur dictus *Callimachus*?

Tolerantia malorum inclytus, *Iohannes de Niſibe*, &c.

Tolluntur in altum, ut lapſu graviore ruant, vide *Sejanus*, &c. & ſuprà in voce, *Fortuna*.

Tomenta invenêre *Lingones*.

Tondebant anteriorem partem capitis *Curetes*: poſteriorem *Poloni*: ſiniſtram *Maxies*: tonderi ignominioſum liberis, honorificum ſervis, vide *Capilli*: tonderi veſtirique more Tartarorum coacti Sinenſes rebellant, vide *Sinarum* regn. tonſor, vide *Antiochus*, *Eutrapelus*, &c. ſit Archiepiſcopus, vide *Theodoricus*: in quem ludit Martialis, *Cinnamus*: tonſoris fil. potens in aula, vide *Franciſcus II.* D. Brit. evadit Rex, *Aggrammes*.

Tonitru rarum, vide *Hibernia*: ejus ſonitum imitatur, *Brontem*, &c. illis præfuit *Tonans*.

Topazius mirè ſplendens, vide *Topazus* inſul. item *Ophiodes*.

Topiario naturæ clarus mons *Nymphæus*.

Tormenta bellica, vide *Bertholdus Schwartz*. *Sinarum* regn. eorum quibus Chriſtiani excruciati, genera deſcripſit *Phileas*: tormentis inter primos uſi Veneti, vide *Gemma*.

ad *Torquer* vimineos damnavit Friſios victos *Gotricus*.

Toſtum olim triticum, vide *Idaa*.

Trabea, in qua Anglię Reges depicti. Vide *Ebrodunum*.

Tragœdia quotuplex, vide *Bion*, &c. tragicas contentiones primus inſtituit *Sophocles*: Plura vide in voce *Tragœdia*.

Transfuga nocet, vide *Æthes*, *Auguſtus*, *Heraclides*, *Sibenippus*, *Trebal*, &c. transfugas memorabili exemplô ultus *Datames*: vide quoque *Meinabarzanes*.

in *Tranſitu* ſacrificia *Diabatina*.

Tranſubſtantiatio ſtabilita, vide *Lateranum*: contra illam ſcripſit jam olim *Berengarius*: de illa Græci cum Latinis convenire non potuerunt, vide *Ioſephus I.* Patriarcha.

Trapezita Sicyonius, vide *Æſias*: trapezitæ famulus emergit, *Hermias*

Tria capitula, vide *Ibas*: trium Reginarum maritus *Felix*: trium rerum gratiâ Fortunæ gratias egit quidam, vide *Fortuna*: tria difficilia dixit *Cato*: tria Deum ſibi reſervaſſe. Vide *Bathoria*, *Stephanus* Poloniæ Rex, tria de ſe mira prædicavit *Favorinus*.

Triambici metri inventor, *Apollodorus*.

ad *Tribunal* Dei citatur *Clemens V.* tribunalia olim ceſpititia, vide *Bonna*.

Tribuni duo, cum ſuis militibus, cœlitus combuſti, vide *Ochoſias*.

Tributum Danicum, vide *Danigeldum*: puellarum, vide *Alphonſus I.* *Aringeus*, &c. juvenum & puellarum ab hoſte exactum, vide *Theſeus*: tributa qualia gentibus olim à Romanis impoſita, vide *Indictio*: ob tributa necati Præſides, vide *Franci*: pulſus *Ptolemæus XII.* rebellio orta. Vide *Olennius*, ut & in voce *Achans*: tributarios Græcos primus reddidit *Crœſus*, &c.

Tricæ Atellanæ, vide *Trica*.

à *Trifolii* copia, mons dictus, *Trifolinus*.

Trilingues, cur dicti Siculi? vide *Sicilia*.

Trini Dei auxilium imploratum. Vide *Marinus*: Trinitatem negarunt *Armeni*, *Bongomili*, *Iacobitæ*, *Mich. Servetus*, *Monarchici*, *Praxeas*, *Sabelius*, &c. de illa diſputationes occaſionem hæreſeos præbuerunt, vide *Arius*: de ea quid ſenſerint, *Ætiani*, *Montanus*, &c. ex ea an aliquis mortuus, vide in voce *Petrus Diaconus*.

de *Trinundino*, vide *Iunia* lex.

Tripes, è quo oracula fundi ſolita, vide *Forum Iulium*: aureus oblatus, *Bias*.

Triregnum quid? vide *Inſignia*.

Triſtitia continua, vide *Pomponia* Gr. cum triſtitiâ celebratum feſtum, *Daſia*.

Tritagoniſta, hiſtrionis ſpecies, vide *Sophocles*.

Triticum optimum, vide *Sicilia*, &c. aſſervatum ab Ægyptiis ubi? vide *Pyramides*: ex eo non panis, ſed uffa conficitur, vide *Iaponia*.

Triviis præfecta *Trivia*: triviales cur ſcholæ dictæ? vide *Univerſitas*.

Tropæum proprio cruore inſignivit *Othryades*: tropæa monſtra, religio, vide *Avaton*.

Troubadourus, quale verſuum genus, vide *Giraldus de Buruel*, *Provincia*, &c.

Truculenti, vide *Getæ*, *Hunni*, &c.

Truttæ maximæ, vide *Rhodanus*.

Tubæ ſona excitat torpentes, *Herodorus*: æneam invenêre *Tyrrheni*, vide quoque *Aricbondas*: duas tubas unô ſpiritu inflat, *Herodorus*: tubicen celebris *Miſenus*, &c.

Tumulus fatalis, *Perdiccas I.* &c.

Turbo è ſpecu, levi pondere injectô, vide *Senta*: turbine in cœlum raptus *Elias*.

Turdus homines imitans, vide in voce *Quadam*? maerum per feneſtram projicit, in convivio Cæſaris, *Curtius*.

Turpitudinis idolum, *Baal-peor*: turpiſſimum feſtum, vide *Iſis*, &c.

Turris celſa & mira, vide *Argentoratum*, *Biſtungum*, &c. Alcata divinis honoribus culta, vide *Arabia*: cœlo minans, cur extructa, vide *Babylon*: ſine veneno, vide *Delphinatus*: è turri præceps data, incolumis in terram delata eſt, *Cluſia*: Plura vide in voce *Turris*.

Tutor fidelis, vide *Lycurgus*, *Mycithus*, &c. perfidus, vide *Alexius II.* *Demoſthenes*, *Iaſon*, *Iohannes IV.* & *V.* *Oreſtes*, *Poſthumius*, *M. Caſſius*, *Tarquinius I.* &c. meritas luit pœnas, *Laarchus*, &c.

Tympana in Jovis gratiam, pulsârunt *Corybantes*: inventores *Cimbri*.

Typum divulgavit *Conſtans II.* typos ſingularios, in arte Typogr. excogitavit *Iohannes Fuſt*: iis quis liber primus excuſus? vide *Typographia*.

Tyrannus ejectus, vide *Tiſiphonus*: in furorem datus, *Magnentius*: occiſus, *Ariſtoclides*, *Ariſtotimus*, *Gainas*, *Mamercus*, *Timophanes*, *Thraſibulus*, &c. Vide quoque *Soncinum*: in upupam verſus, vide *Philomela*: tyrannum fraude necavit *Eryx*: tyranno ſublato manſit tyrannis, vide *Caſſius*: pro tyranno precatur anus, vide *Dionyſius II.* tyrannis omnis ſuſpecta, *Torquatus Silanus*: Tyrannis nimia, libertatis occaſio. Vide *Henricus à Melchthal*, *Landebergius*, &c. ejus remedium apud Athenienſes *Oſtraciſmus*: illam quâ arte occuparit *Piſiſtratus*, vide in *Amphilytus*, &c

V.

Vacca, Cadmi ductrix, vide *Mycaleſſus*: in vaccam verſa *Io*: de vacca mirum commentum, vide *Harlemum*: vaccas ſe eſſe opinatæ ſunt filiæ Prœti, vide *Lyſippe*.

Vadum, Germanis *Furt*, vide *Francofurtum*.

Vale ter repetitum, in funeribus, vide *Inferiæ*.

Vanitas inepta fœminæ, vide *Acco*: vanitatem, vide *Gilimer*.

Vaſis figurâ culta Iſis, vide *Germania*: vaſorum genere celebris *Faventia*: in pauperum ſolatium vaſa ſacra conflavit *Exuperius*, *Iohannes III.* propter vaſa Corinthia proſcriptus *Verres*.

Vaticinia verſibus conſignavit, *Faunus*.

la Vandaiſe quid? vide *Lemanus*.
ab *Ubere* dictum *Byzacium*.
de *Ubiquitate* corporis Chriſti, vide in voce *Brentius*, &c.
Yeoguaiſtia, vide in *Caſtalius*.
Vectigalia nimia nôtantur, in *Catabanes*: eorum officina *Pruſſia*, &c.
Vehementiâ venti?, vide *Circius*.
Vehiculis per urbem invehi piaculum, in feſto, *Septimontium*.
Velaturam facere, vide *Velabrum*.
Vela uti primus docuit *Æolus*.
de *Vellere* aureo, vide in *Æeta*, *Argo*, *Aries*, *Iaſon*, &c. fabula, unde orta? vide *Cabum*.
Velocitate celebres, *Orypodes*, *Satyri*, *Troglodytæ*, &c.
Venatio primitus inventa, ob uſum pellium, vide *Lamech*: infelix, vide *Adraſtus*: mirabilis, vide *Sembulos*: theatralis frequens, vide *Anglia*: venationis pericula, vide *Ækon*: venatione Priſci offenduntur *Ayares*: victitant *Lyrcæ*, *Thyrſogetæ*, &c. in venatione converſus *Bacurus*: fulmine percuſſus eſt *Iſaac I.* obiit *Aſtulphus*, *Amedeus VIII.* *Caſimirus III*, *Philibertus I.* & *II.* *Theodebertus I.* occiſus eſt *Carlomannus*, *Guilielmus II.* Angl. Rex, *Lamech*: & quidem à fratre, vide *Chauner*, *Lechus II.* &c. oculum perdidit *Venceslaus I.* utroque à ſubditis privatus eſt *Petrus* Hungariæ Rex; vitiata *Meta*: uxor necata, vide *Cephalus*, &c. de venatione ſcripſit *Carolus IX.* Galliæ Rex, *Gaſto III.* &c. Venator famoſus, vide *Abas*, *Acontius*, *Bernabon*, *Crocus*, *Erymus*, *Gargilius*, *Orion*, *Panopes*, &c. eorum variæ ſpecies, vide *Berſarii*: leges, vide *Foreſta*: venatorios caſſes prima invenit *Dictynna*, &c. Vide quoque *Ialyſus*.
Vendere patrocinium & operam ſuam apud Imp. Alexandrum, fumo necatur, *Verenius*.
Venenum ſub Sacramento offertur, vide *Florentia*: nil nocuit, vide *Antejus*, *Mithridates*, *Seneca*, &c. in hoſtem, averſantur Romani, vide *Adgandeſtrius*: ſumpſit ſponte *Annibal*, *Demoſthenes*, &c. eo aluntur *Pharmacis*: filius à patre, *Leo II.* nurus à ſocru, &c. perimitur, vide *Paryſatis*: venenorum feraciſſima, *Colchis*, *Pontus*, &c. venena vulneribus affundunt Medici, vide *Phaſaël*: iis anates nutriri ſolitæ, vide in voce *Quædam*: de venenis ſcripſit *Ægidius*: venenatæ beſtiæ in fugam dantur, vide *Pammium*: iis caret *Hibernia*: Venefica infamis, vide *Canidia*, *Circe*, *Erichtho*, *Empuſa*, *Hecate*, *Martina*, *Mycale*, *Perimede*, *Sagana*, &c. veneficæ Romæ deprehenſæ, condemnatæ ſunt, vide *Cajus Quintilius*: veneficii ſcientiâ clarus *Choaſtes*, *Theſſali*, *Tyrrhenus*, &c. contra veneficia herba efficax, *Moly*: de veneficiis Medeæ fabula unde orta? vide *Colchis*.
Venter coronatus, vide *Magi*: Paliſcus quid, vide *Faliſci*: ventri leges ferendas ſcripſit *Archeſtratus*.
Ventus, vide *Auchetites*, *Aparctias*, *Aquilo*, *Mouſſones*, &c. peſtifer, vide *Atabulus*: venti repræſentati in fabula, vide *Briareus*, *Titanes*, *Typhon*, *Veſta* &c. ſtati, vide *Eteſiæ*: truculenti, vide *Travados*: ventorum patria, vide *Æolia* & *Æolii*: vis mira, vide *Helvetia*, *Mitylede*; *Tertiaria*; &c. illis aſinus olim ſacrificatus, vide *Anemytas*, omnes armavit, *Aſtræus*: ſedavit Minerva *Anemotis*: in ventos mutati, *Boreas*, *Calais*, &c.
Venus-berg, Sibyllæ antrum, locus in *Apennino*: Venerem qui reſciderit, *Evagrius*. *Franciſcus Aſſiſius*, &c.
Veracitate & ſobrietate clarus *Atticus*, *Epaminondas*, &c.
Verbera in ara tolerata, vide *Bomonicæ*, *Orthia*, &c.
Verbum creatum ſtatuêre *Ariani*: vide quoque *Paulus Samoſatenus*: rejecerunt *Mogiani*, &c.
Verecundia laudatiſſima, vide *Maria* Burgund.
à *Vermibus* corroſi, vide *Acridophagi*: hoſtis Chriſtianorum, *Cl. Herminianus*, vide quoque *Cappadocia*: *Herodes*, vide quoque *Caſarea Palaſtina*: perſecutor *Hunericus*, Theodoricus. vide *Dodo*: vermiculus, *Galba* &c.
Vernaculo ſermone ſacra peracta, vide *Cyrillus*.
Verſus ſinguli denis ſeſtertiis repenſi, vide *Cajus Marcellus*: in ſingulos aureum ſtaterem accepit Chœrilus, vide *Samos*: verſificator, non Poëta, *Cornelius Severus*.
Verveces prodigioſæ obeſitatis, vide *Reama*.
Veſpæ lethaliter pungentes, vide *Naxos*: à veſpis dicti Gepini.
Veſperæ Siculæ, vide *Carolus I.* Neapolis Rex, *Sicilia*, &c.
Veſpertilio, cur dictus *Chærephon*: in veſpertilionem mutata, *Alcithoë*, filiæ *Minyæ*, &c.
Veſtigia Adami, in rupe, vide *Taprobana*, item *Ceylanum*: nulla retrorſum, vide *Rodolphus I.* Imperator.
Veſtis exitialis, vide *Neſſus*: nova, vide *Eleuſinia*: veſtem ab Ario ſciſſam, ſomniavit *Petrus I.* Epiſcop. veſtem unô die mulieres conficere doctæ, vide *Darſania*: in veſtem Themiſtocli data *Palæſcepſis*: veſte pullâ adiri Hiſpaniæ Reges mos, vide *Hiſpania*: tinctâ nefas ſpectare *Panathenæa*: variâ celebris *Babylon*: virili gymnaſium frequentare mulier ſolita, *Phlius*: veſtes candidæ, vide *Cathari*; lugentium & pœnitentium, vide *Cilicium*: earum mutatio in feſto *Epheſtria*: illis purgandis apta terra *Cymolia*: nunquam exuunt *Bettanti*: poſt lacus *Thonites*: vendere cogitur Conradus Princeps, vide *Steinavia*: veſtimenta ἄκαυστα, vide *Brachmanes*: eorum novum genus in ſcenam introduxit *Phormus*: vide quoque *Baſſareus*, &c. ut & in vocibus *Lena*, *Pallium*, *Pileus*, *Tunica*, &c.
Vetuſtum quidquid, ab Evandro arceſſitur, vide *Evander*: vetula herbas odoratas vendens, vide *Baucis*: veteramentarii filius, inſignis concionator, *Maulbergius*.
Vexillum veterum Gallorum, vide *Auriflamba*: vexilli geſtatio glorioſa, vide *Bannerettus*: vexillô inſolenti, in ſtupendo curru utitur *Hiribertus* Epiſcop. vide quoque *Conradus II.* Imperator, vexillarius perfidus, vide *Atilius Vergilio*, &c.
Y'γιεια, in epitaphio ſcribi voluit *Theodoſius* III.
Viarum peritiſſimus, *Exceſtides*: in viis publicis cultus Apollo *Agyieus*.
Vicarius Imperatoris factus *Amedeus IV.* vicarios Chriſti pauperes eſſe debere, vide *Opinioniſta*.
Victima Dæmonis arte evaneſcit, vide *Aſſyrias*: victimæ fictitiæ offerri ſolitæ, vide *Milichius*: victimarius *Lampon*, &c.
Victoria unde contingat? vide *Traianus*: dicta *Apteros*: celerrimè parta, vide *Pharnaces*: nomen navis, quâ orbem circumnavigavit *Lamius* Johannes: Victor avidè nimis hoſtem perſequens interficitur, *Gaſto VI.* ſub ſalice quieſcens opprimitur *Fortunius I.* injuſſu Imperatoris pugnantem & victorem ſecuri feriri juſſit, *Papyrius*: vide quoque *Torquatus*: à victo vincitur *Ptolemæus I.*
Villus veterum, vide *Arcadia*.
Villarum totius Europæ ditiſſimus pulcherrimuſque, *Haga Comitis*.
à *Vigiliis* conditoribus, dictum *Icolmum*: viceſimum diem celebrant, *Icadiſtæ*.
Villa 40' ſeſtertiûm vendita, vide *Hirrius*: & plura in voce *Villa*.
Vindicta dilata, vide *Thymætes*: divina, vide *Vulturnus* Jun. fœminæ lectis, vide *Progne*, vindictæ cupido, vide *Adrymathida*, *Decamnichus*, *Fullhum*, *Hiberni*, *Hungaria*, *Italia*, *Medea*, *Nauplius*, *Scoti*, &c. ut & in voce *Menalippus*.
Vineâ & vitâ privatus *Naboth*: vineæ optimæ, vide *Sidon*: item *Cæcubum*, *Naxos*, &c. earum colendarum rationem primus tradidit, *Apis*, vide quoque *Bacchus*: Vinum, vide *Bacchus*, *Iacchus*, &c. humi non effundendum, vide *Peleus*: ſanguis eſt terræ, vide *Androcydes*: ægris ſalubre, vide *Aſclepiades*: auſterum mirè, vide *Biblina*, *Signia*, &c. in Cœna S. magicâ arte in ſanguinis ſpeciem verſum, vide *Marcus* hær. copioſum, ſed parum laudatum, vide *Vaticanus collis*: fumatum, vide *Maſſilia*: iram & lites excitat, vide *Eraphiotes*: medicum, vide *Amblada*: novum in veteribus poculis, vide *Aſtyanax*: ex palmis expreſſum, *Maleguttia*: venenum ignaris viſum, vide *Erigone*, *Icarius*, &c. vetus annos 160. Vide *Cn. Pomponius*: non adhibitum in ſacrificiis Cereris, vide *Cerealia*: vini laudati genera, vide *Adria*, *Alma*, *Aminea*, *Antiſiodorum*, *Arberoſa*, *Ariuſium*, *Arviſium*, *Aſturia*, *Aulon*, *Bacchiara*, *Bethlehem*, *Botrus*, *Cale*, *Calonion*, *Canaria*; *Carmelus*, *Co*, Condriacum, vide *Rhodanus*, *Curzola*. *Epidaurus*, *Falernus*, *Flandria*, *Gaurus*, *Hungaria*, *Italia*, *Keiſerberga*, *Lampſacus*, *Lesbos*, *Malaca*, vide *Granatenſe* regn. *Mamertinum*, *Mareotis*, *Maronea*, *Maſſicum*. *Methymna*. *Moguntia*, *Piſa*, *Rhætia*, *Sanlucidum*, *Sarepta*, *Setia*, *Sicilia*, *Syracuſæ*, *Thaſus*: *Tellina* vallis, *Thracia*, *Tmolus*, *Tocajum*, *Vaudi regio*, *Viviſcum*, &c. vini uſum ſuis prohibuit *Severus* hær. abuſus punitus, vide *Epizephyrii*: aliquot plauſtra Imperio Romano præfert *Wenceſlaus* Imperator; mixtio à quo inventa, vide *Acheloüs*: vino animi à curis ſolvuntur, vide *Lyæus*: attolluntur homines, vide *Pſilas*: caret *Anglia*: vinô & thure placati *Penates*; Malvatico merſit fratrem *Eduardus IV.* obiit *Agron*: paulo addictior fuit *Cato*: deditos, ſed vigil. *Chreſtus*: admodum dediti *Phigalei*: poti ruſtici, ſe intoxicatos rati interfecerunt Icarium, vide *Cea*: quotidie ſepultus *Pacuvius*: pro frugibus & vino ſacra, vide *Arvales*, &c.
Violæ plurimæ, vide *Sparta*.
Violenta morte optimos quoſque periiſſe, vide *Thraſybulus*.
Vipera ubi, *Cercaphus*, *Pannonia*, &c. in viperam *Phalanx*: devoratâ convaluit *Craterus*:
Vir non auſus aſpicere ſimulachrum Cereris, vide *Catana*: intereſſe ſacris Bonæ Deæ, vide *Fauna*: virorum aſpectum fugit *Dryas*.
Viret nulla frons, in inſula *Aſcenſio*.
Virgâ Antiochum Regem circumſcripſit legatus *Popilius*: publicè cæſus *Raimundus* VI. &c. ex particulis virgæ deciſæ vaticinandi mos, vide *Crucis* judicium.
Virgo in conjugio, vide *Henricus* II. Imperat. *Kunigunda*, &c. equeſtri ſtatuâ honorata, vide *Clœlia*: humi lumina dejicit, vide *Lavinia*: pulcherrima quotannis ſacrificata Dianæ. vide *Triclaria*: in Zodiaco, vide *Aſtræa*: è virginis latere ſe natum temerè jactavit *Budda*: virgini zonam ſolvit, *Virginenſis* Dea: B. Virginem, præter filium Dei, alios quoque liberos peperiſſe docuêre, *Elvidius*, *Iovinianus*, &c. Vide quoque *Bonoſus* hær. de ejus ortu deciſa lis, vide *Alexander* VII. virgines Heroum facta canendo prædicare ſolitæ, vide *Mera*: proſtitutæ in templo, vide *Anaitis*, & *Anetis*: vates, vide *Delphos*: de virginibus educandis, vide in voce *Lacedæmonium* regn. virginum certamen, in honorem Minervæ inſtitutum, vide *Auſes*: Jeſuitiſſarum ſecta ſublata, vide *Ieſuitæ*: raptus cauſa belli, vide *Lacedæmonium* regn. virginibus Lacænis mos fuit ſe exercere ad fluvium patrium, vide *Eurotas*: Virginitas perpetua, vide *Aſtylus*, *Veſta* &c. in conjugio, vide *Amœbæus*, *Amos*, & ſuprà: ejus amor, vide *Diana*: miro aſtu ſervata, vide *Sinope*: eam fluminum Diis olim obtulêre. Vide *Scamander*: Virginum caput in inſignibus, vide *Norimberga*, &c.
Viridi colore, in ſignandis literis quinam uſi, vide *Bulla aurea*: pallâ induta *Spes*.
Virtus ex oculis ſublata quæritur, vide *Phocion*: hoſti admirationem extorquet, vide *Philippus Villerius*: in hoſte quoque laudanda, vide *Abaton*: periculis non opprimitur. *Pelias*: preſſa altius ſurgit: vide *Euryſtheus*, &c. virtute hoſtium terretur *Porſena*.
Viſcera effudit *Anaſtaſius* P. *Arius*, *Creſconius*, &c.
Viſcum quo ritu collegerint *Druidæ*.
Viſiteur, quid Gallis notet? Vide *Heraldus*.
Viſum recuperat excæcatus, *Ilus*: Vide quoque *Amenophis*: eo ſolo effaſcinant, *Bithyæ*, *Pharnaces*, *Telchines*, &c. peremit Medicus *Æſchines*.
Vita prolongata divinitus, vide *Ezechias*: illam humana arte protogandi medium, vide *Romulus* Pollio, *Roſæ Crucis*, &c. è vita cur libenter migraverit *Cercidas*; vitalibus humanis præfecta olim *Carna* &c.
Vitiliginem curat, *Alpheus* fluv.
Vitis unica, metretam vini efficit, vide *Hyrcania*: vites biferæ, vide *Tacape*: item *Carmania*: vitium ferax, *Ampeluſia*: inventor *Dionyſius*: exciderunt, vide *Bœrebiſtas*, *Lycurgus*, &c. exciſurus tibiam ſibi incidit *Dryantiades*, &c. electiſſimis conſitus mons *Almus*, vide quoque ſuprà in *Vinea*.
Vitium, vide *Scelus*.
Vitrum ubi primo inventum? Vide *Belus*: Chalaſtrinum, vide *Chalaſtra*: in vitrum metalla vertens arena, vide *Belus*: vitriarius, peſtilens evadit hæreſiarcha, vide *David Georgius*: vitriaria opera viſu digna, vide *Novimum*, &c.
Vitulus aureus, vide *Ieroboam* I. caput, *Moloch*: vitulum Galli Ver. *Galb* dixerunt, vide *Galba*: in Vitulum verſus *Pentheus*: à vitulorum copia *Vitulia*.
Viva defoſſa ob inceſtum, vide *Oppia*, *Veſtales*, &c. ob religionem *Hovia*: Vide quoque *Antigone*: Vivicomburio periit *Artemius* Imperator &c.
Ulcera ſanans fluv. *Athenus*.
ab *Ulmo* vel ulmis dicta *Ulma*: ulmorum Acherons, vide *Acheron*.
Ultimus Romanorum *Cremutius Cordus*: ultima vox, memorabilis *Chlotarii I.*
Ultione ardens horrenda patrat, vide *Roſimunda*: Vide ſupra in voce *Vindicta*.
Umbilicus terræ, vide *Delphi*.

Umbra vide *Amphiſcii*: umbræ nullæ, vide *Aſcia*: infernas elicit *Iunius* Magus: umbellę jus, vide *Anaſtaſius III.* P. umbracula Regum Galliæ, vide *Laubium*.

Unco affixi ſexcenti, *Iohannes* Dux Burgundię.

Unguentorum pretioſorum prodigus *Antiochus IV.* iis clara olim *Arabia*: unguentarius nobilis, *Coſmus*: unguentariorum forum Capuæ, vide *Seplaſia*: item *Agathuſa* inſul.

Ungues cadaveri ſuccreſcunt, vide *Patmos*.

Unionum copia, vide *Armuſia*, *Ormus*, *Tylus*, &c. & ſuprà in *Margarita*.

Univerſalis titulum recuſat *Gregorius I.* nactus à Phoca *Bonifacius III.* vide quoque *Chalcedon*: item *Leo I.*

Unus pro omnibus, vide *Antimachus*: prælium accendit, vide *Adarchia*: turmas hoſtiles fundit, vide *Appenzella*: ſuſtinet, vide *Cocles*: unus è pugna ſuperſtes, vide *Alcenor*: de uno & trino cum Serapione diſputat, *Arnobius*: unoculus olim dictus *Cocles*: Dux integri exercitus cœci, vide *Samuel* Bulgar. unoculi homines, *Arimaſpi*, &c.

Voluntates in Chriſto duas, negârunt *Monothelitæ*: vide quoque *Macarius I.* Epiſcop. Antiochen.

Voluptas repræſentata in fabula. Vide *Circe*, *Sirenes*, &c. in belluas convertit homines, vide *Centauri*: cruenta, vide *Calo-Iohannes*: perdidit præſtantiſſimos, vide *Achilles*, *Alexander M. Boleſlaus II.* punita, vide *Abderama*, *Ibrahimus*, &c. ab iis alieni *Cii*: ex voluptuario frugalis *Iſaus*.

Vomens cur pingatur *Homerus*?

Vomere æreo olim, in condendis urbibus uſi, vide *Carminius*.

Vomicâ vexatus, *Albutius Silus*.

Veracitate nomen meritus, vide *Ægon*, *Aglais*, *Cambles*, *Capra*, *Herodorus*, *Phago*, *Sabidius*, *Gnoſippus*, &c.

Vorago ſtupenda, vide *Umbilicus maris*: voragines cœnoſæ levi graminis ceſpite tecti, vide *Ierne*.

Votum Chriſtianiſmi factum, ante pugnam, vide *Omeritæ*: in pugna, vide *Clodoveus I.* ut & *Gallicanus*.

Vox pulſus eſt aëris, *Archelaus*: egregia *Neronis*: temerè audita, fit omen, vide *Veii*: vocum inventor mirus, *Crantor*.

Ὑπὲρ præpoſitio, quam vim habeat, in voce *Hyperborei*.

Ὑπομνήματα ſcripſit *Athenodorus*.

Upupa, avis auſpicata, vide *Aedon*.

Urbs nunquam capta, vide *Tarraco*: eam primus condidit *Cain*: urbes ad juſtam magnitudinem quo pacto produxerit *Sabachus*? de iis ſcripſit *Apellas*: Plura in voce *Urbs*.

Uri genus taurorum, vide *Taurisci*.

Urinæ retentione obiit *Ariſtonymus*, *Epicurus*, &c.

Urinator inſignis, *Glaucus*, *Scyllias*, &c.

Urſa ſidus, *Arctos*: in urſam verſi *Arcas* & *Calliſto*: vide quoque *Helice*: ab urſo necatus *Fabla*: dicta eſt *Berna*: urſi albi, vide *Iſlandia*: ferociſſimi, *Numidia*: maximi *Caledonia* ſylva: in urſas mutatæ Jovis nutrices, vide *Arcton*.

Uſurarii Tranſalpini, vide *Caurſini*.

ex *Utero* matris exciſus, *Cæſar*: ſemivivus extractus, *Ioachimus III.* Elector Brandeburgic.

Utopiam ſcripſit *Thomas Morus*.

ab *Utraque* parte audiri voluit hiſtoriæ veritatem *Thucydides*.

ab *Utre* feſtum, vide *Aſcolia*. *Utres* pro navibus, vide *Aſcitæ*.

ab *Uva* compreſſa, *Erigone*: uvæ bicubitales, vide *Carmania*: paſſæ acino ſtrangulatus *Anacreon*: pictæ, cum velo, vide *Zeuxis*: item *Parrhaſius*: uvis fertiles agri Syracuſani, vide *Anaphe*.

Vulgi judicium, vide *Antigenides*.

Vulnus ſanari non vult *Ægidius*: vulneribus 23. *Cæſar*. 26. confectus *Iacobus II.* Scotiæ Rex.

Vulpium pellibus ſuccinctæ Baſſarides, vide *Baſſaris*.

Vultur, unum ex cornibus *Apennini*: ejus augurio condita *Roma*: vultures n. totidem ſecula portenderunt, vide *Vectius Valens*: item *Romulus*: iis poſt mortem ſtrenui bellatores objecti, vide *Barcæi*: in vultures mutati, vide *Ægypius*: iis abundat *Caucaſus*.

Vultus terrore hoſtes vincunt *Hunni*.

Uxor quænam legitima? vide *Soter*: quibus ritibus olim ducta, vide *Lacedæmonium* regn. commodata alteri, vide *Martia*: imperioſa, *Roxa*, *Tanaquil*, &c. mala, *Iohannes* Pr. Anhalt. male habita, vide *Adeleta*: ob religionem *Childebertus I.* maritum convertit, vide *Anglia*, *Clotildis*, &c. inſultit *Pompeja Plautina*: corrigit *Placidia Galla*: effert è periculo ſuis humeris, vide *Henricus* VVelphus: impellit ad tyrannidem, vide *Cyla*: necat, vide *Amyntas II.* *Thebe*, &c. veneno, vide *Antiochus II.* *Conſtans*, &c. ſtrangulat, *Iohanna I.* necatum ulciſcitur *Camma*, ab iis necatæ, vide *Bertrandus de Gueſclin*, *Creuſa*, *Octavia*, *Procris*, &c. illum victorem reddit, vide *Abenchamon*: moroſa, vide *Mariamne*, *Socrates*, *Xanthippe*, &c. perfida *Eriphyle*: pudica, viri amans *Arria*: ſervilibus affecta injuriis, vide *Sabina*: una omnibus conſanguineis, vide *Arabes*: uxoris in maritum amor, vide *Aceſte*, *Alexander* Polyhiſtor. *Antonia*, *Ceres*, *Ceyx*, *Clite*, *Damocrita*, *Evadne*, *Hypermneſtra*, *Mauſolus*, *Paulina*, *Panthea*, *Philonoe*, *Terentia*, *Valeria*, &c. fides, vide *Admetus*, *Ægyptus*, *Cabades*, *Eponina*, *Maximilla*, *Elizabetha* Auſtr. *Flaccilla*, *Glogavia*, *Hypſicratea*, *Idas*, *Laodamia*, *Lynceus*, *Ptolemæus*, vide *Strato*, &c. perfidia, *Adelheida*, *Agamemnon*, *Deiphobus*, &c. uxori parens fœdus rumpit infeliciter *Primiſlaus* III. uxorem bis amittit *Orpheus*: innoxiam morte afficit *Ludovicus* II. Elector Palatinus: mirabili modô ducit *Dudithius*: crudeliter habet *Iohannes* Sagan. Pr. necat *Herodes*: venenô tollit *Aruns*: vorat *Cambles*: uſtulat *Otto* III. ob uxorem repudiatam excommunicatus, *Philippus* I. & II. Franciæ Rex: ab uxore corrigitur *Pythenes*: deterretur Romam vaſtaturus *Attila*: ad Idololatriam pellicitur *Ioram*: ad rebellionem *Ottocarus* II ad Arianiſmum *Valens* Imperator: venenô tollitur *Fergusius* III. de uxore ducenda ſententia lepida, vide *Metellus Numidicus*: in ea eligenda quid ſpectandum, vide *Martia*: uxores combuſtæ cum viris, vide *Creſtones*: duæ decollatæ, juſſu mariti, vide *Henricus* VIII. humeris maritos gerunt, vide *Conradus* III. *Vinsberga* & ſuprà: illos interficiunt, vide *Bela*: uxorum communio, vide *Carpocrates*, *Garamantes*, *Simon* Magus, *Maſſagetæ*, *Nicolaitæ*, *Secundus* Longob. uxores dimitti non vult, *Clemens* I. dormientes necavit *Calphurnius Beſtia*: duas permittit Valentinianus Imperator, vide *Severa*: novem habuit *Cominus*: non habent Turcarum Imperatores, vide *Bajazeth* I. nuptui aliis dant *Tapyri*: repudiant ſæpe *Cephes*: uxoratus Papa, vide *Felix V.* uxorati Presbyteri, vide *Iuſtinianus* II. & ſuprà in voce *Presbyter*, &c.

W.

Wild feür, vide *Ignis Græcus*.

X.

Xiphias, piſcis genus, cujus oſſe partem Ulyſſem necavit *Telegonus*.

Xylotiræ miſeræ, vide *Italia*.

Z.

Zea ſpica, in inſignibus, vide *Dünkelsbula*.

Zelus inſignis, vide *Firlejus Iohannes*, *Phinees*, &c.

Zelotypia mala, vide *Æmylius*, *Antiſtius*, *Cephalus*, *Cyanippus*, *Demetria*, *Leucothea*, &c.

Zamorin, nomen Regum in *Calecut*.

F I N I S.

VA1
1554342

155
5
32

Digitized by Google